N12<527030670 021
UBTÜBINGEN
LS

A

KANNAḌA-ENGLISH

DICTIONARY

BY

Rev. F. Kittel
B. G. E. M.

MANGALORE
BASEL MISSION BOOK & TRACT DEPOSITORY
1894

LONDON
LUZAC & Co.

BASEL
MISSIONSBUCHHANDLUNG

LEIPZIG
O. HARRASSOWITZ

C. i. XIV. 80 a

COPYRIGHT RESERVED
By Registration under Act XXV of 1867.

Corrections concerning the Preface.

Page:	line:	
III	23	*for* l̤, r *read* l̤, r̤ .
V	33	*for* of Ragaḷĕ *read* or Ragaḷĕ .
VII	4	*for* Fabriccus's *read* Fabricius's .
XI	29	*for* Čhandraprabha *read* Čandraprabha .
XIII	15 & 16	*for* Cpr. *read* Čpr.
	18	*for* l into r *read* l̤ into r .
XV	31	*for* teḍil *read* tĕḍil .
XVI	41	*for* as r *read* as r̤ .
XVII	16	*for* karṭâ *read* karaṭâ .
XXI	24	*for* vîlâla *read* vilâla .
XXIV	32	*for* meḷasu *read* mĕḷasu.
XXVI	33	*for* fr. D. kĕy 2).—*read* fr. D. kĕy 2)— .
	35	*for* čidira *read* čhidira, *for* čudra *read* čhudra, and *for* C. *read* D.
XXVII	27	*for* maraḍî *read* maraḍi .
XXVIII	41	*for* kŏṅkaṇa,* *read* kôṅkaṇa,*.
XXIX	1	*for* rough, man *read* rough man .
	2	*for* is kûḷ 2, kûra *read* is kûḷ 2. Kûra .
	18	*for* čavuṇḍi *read* čâvuṇḍi .
	34	*for* pŏḍḷva *read* pŏḍaḷva .
XXX	6	*for* valaṁsa *read* vataṁsa .
	23	*for* haḍḍîpa *read* haḍḍîpa .
XXXII	34	*for* čîri *read* čîrî .
XXXIV	5	*for* khaṭvâ,* *read* khaṭvâ,* .
	11	*for* khaḍgîka *read* khaḍgika .
	27	*for* (p. 381) *read* (p. 481) .
	29	*for* a cymbal. etc. *read* a cymbal, etc.
XXXV	26	*for* on account D. *read* on account of D.
XXXVI	9	*for* sûčî *read* sûči .
	30	*for* My. *read* M.
XXXIX	15	*for* kalîta *read* kalita .
XL	11	*for* Kâvêrî, *read* Kâvêrî ; .
	28	*for* paḷî 2 *read* paḷi 2 .
XLI	22	*for* pôli *read* póḷi .
	34	*for* bandî *read* bandi .
XLII	23	*for* pl. *read* p.
	28	*for* vîčči *read* vîči .
XLIV	13	*for* kŏṅkaṇa *read* kôṅkaṇa .

PREFACE.

I. Some remarks on the Kannaḍa Language.

The Kannaḍa or Canarese Language, which is the subject of the present Dictionary, is one of the vernaculars of Southern India that have sprung from a common origin and form a distinct family of tongues, viz. that of the now[1] so-called Draviḍa (or Drâviḍa), of which Tamiḷ, Malayâḷa, Tĕlugu and Tuḷu are the other principal representatives.

Kannaḍa is spoken throughout the plateau of Mysore, in the Southern Mahratta country, in some of the western districts of the Nijam's dominions, and to a considerable extent in North and South Canara on the western coast. The number of people by whom Kannaḍa is spoken may be estimated at about ten millions.

It includes three chief dialects—classical, mediæval, and modern. The first or *Ancient Kannaḍa* is quite uniform, and shows an extraordinary amount of polish and refinement. It has to the present time been preserved in several works written by Jaina scholars, and appears to have been in common use for literary purposes from at least the 10th to the middle of the 13th century. Its principal characteristics are the elaborate and highly artificial čampû composition,—strict adherence to the use of now more or less disused case- and tense-signs (that towards the end of the mentioned period were fixed in grammatical treatises) and to the rules of syntax, —perspicuity resulting therefrom,—the use of classical Saṁskṛita (also specifically Jaina) words in their unaltered form whenever desirable or necessary as an aid in composition and that of a conventionally received number of Tadbhavas (Saṁskṛita terms changed to suit the tongue of the Kannaḍa people),—the proper distinction between the letters *l̤*, *r*, *ḷ*, *l* and *ṟ*,—alliteration carefully based also on this distinction,—and lastly pleasing euphonic junction of letters.

1) Since the publication of Dr. Caldwell's Comparative Grammar of the South-Indian Family of Languages, *i. e.* since about thirty-seven years.

After the Ancient dialect the *Mediæval Kannaḍa* began to appear as contained in the poetry of Śaiva and Liṅgâyta authors. It is, as a rule, written in any one of the Shaṭpada metres, is somewhat negligent as to the use of suffixes and the rules of syntax and therefore occasionally ambiguous, uses a few new suffixes, contains a number of Tadbhavas not sanctioned by previous authors, has entirely lost the letter ḷ̤ (using *r* or ḷ in its stead), and frequently changes the letter *p* of the present or future verbal suffix[1] and an initial *p* into *h*. Its period terminates at about the end of the 15th century. It is, however, to be observed that also after that time several works were written in the Mediæval as well as in the Classical dialect and style.

From about the 16th century Mediæval Kannaḍa gradually got the character of the language of the present day or of Modern Kannaḍa, which transition is seen especially in the poetry of the Vaishṇavas that dates and prevails from that time. Several ancient verbs and nouns fell into disuse, the letter ṛ̤ began to be discarded, at least so far as regards its proper position in alliteration, words borrowed from Mahratta and Hindustani came into use, more frequent omission of suffixes took place, etc.

The third or *Modern dialect* comprises the present Kannaḍa of prose writings and common conversation. Of these the first have two branches, one being tales, school-books and letters, and the other business-language (especially that of courts of justice). The first branch differs from the second chiefly in so far as it is more exact in the use of inflexional terminations and less abounding in Hindustani and Mahratti. The language of ordinary conversation (excepting that of the educated classes) may be called a union of the two branches that is less particular in the choice of words, arbitrary about the use of suffixes, and at the same time full of vulgarisms. Many words of the Modern dialect also are Saṁskṛita, especially such as are abstract, religious or scientific terms. The ancient form of the present tense has been changed, most verbal suffixes have been somewhat altered, a few of the suffixes of nouns and pronouns have ceased to be used, many verbs, nouns, and particles have become obsolete, and other verbs and nouns (based on existing roots) have been formed; but in spite of this, of the introduction of much Hindustani and Mahratti, of the lack of refinement, etc. the Modern dialect is essentially one with the Ancient and Mediæval. It is however not uniform, but more or less varies according to localities.

---

1) *e. g.* in mâḍidahaṁ (Bp. 18, 33, = mâḍidapaṁ) and bahaṁ (53, 15, = barpaṁ).

II. Enumeration of the various works, etc. consulted in compiling the present Dictionary.[1]

a) Works written in the *Ancient dialect* (all in verse, except Nos. 2 and 3).[2]

1. Pampa's Âdi-purâṇa* (of A. D. 941).
2. A commentary in Kannaḍa prose on Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ (of about A. D. 1100? or of about 1000, and written by Halâyudha himself?).
3. Nâčirâči's Nâčirâčîya, a commentary in Kannaḍa prose on the Amarakôša (of about A. D. 1158? The two MSS. of Mḍb. used for this work may have been touched, as they contain some mediæval forms; or did such forms already exist *before* the mediæval period, but were excluded from classical poetry? *Cf.* No. 10, and see Nr. s. Abbreviations).
4. Argaḷa's Čandraprabha-purâṇa* (of A. D. 1189).
5. Lîlâvatî-prabandha* (either by Argaḷa or Nêmičandra, of about A. D. 1200).
6. Nâgavarma's Kâvyâvalôkana* (of about A. D. 1200).
7. Nâgavarma's Čhandas (of about A. D. 1200).
8. Kêširâja's Šabdamaṇidarpaṇa (of about A. D. 1225).
9. Abhinava Pampa's (Nâgačandra's) Râmačandra-purâṇa* (of about A. D. 1225?).
10. Abhinava Pampa's Jinamunitanaya* (it contains some mediæval forms, and may have been written for the use of every day life without laying claim to classicality; *cf.* remark to No. 3).
11. Šâstrasâra* (date of the Jaina author unknown).
12. Harîšvara's Girijâkalyâṇa* (of about A. D. 1290; it is in the čampû metre, whereas Harîšvara's verses on Šiva's hosts are in ragaḷĕs).
13. Bŏmma's Čaturâsya-nighaṇṭu (of about A. D. 1300? It is composed in Kandas, and exists in two recensions, marked I. and II.).
14. Šabdasâra. (The words of this small but useful vocabulary were originally included in verses, but in the MS. used for this Dictionary are carefully given in prose; it may belong to the 14th century.)
15. Shaḍakshara's Râjašêkhara-vilâsa* (of A. D. 1657).
16. Shaḍakshara's Vṛishabhêndra-vijaya* (of A. D. 1671).
17. Shaḍakshara's Šabarašaṅkara-vilâsa* (of about A. D. 1680).
18. Rudrabhaṭṭa's Jagannâtha-vijaya* (of about A. D. 1680?).

b) Works written in the *Mediæval dialect.* (The metre, except that of Nos. 1, 4 and 12, is the Shaṭpadi of Ragaḷĕ of the period.)

1. Sômêšvara's Šataka* (in vṛittas, of about A. D. 1300).
2. Bhîma's Basava-purâṇa (of A. D. 1369).
3. Abhinava Maṅgarâja's Nighaṇṭu (of A. D. 1398).
4. Dêvôttama's Nânârtharatnâkara (in vṛittas, of about A. D. 1400?).

---

1) In the following list of the native works (*a, b, c*) used for the present Dictionary an asterisk put to a work indicates that not all the words occurring in it are included in this Dictionary. A few of the works, for want of time, have been only slightly consulted.

2) Regarding their dates *cf.* Nâgavarma's Canarese Prosody, Mangalore, 1875, and Mr. B. L. Rice's Bhaṭṭâkalaṅkadêva's Karṇâṭakašabdânušâsana, Bangalore, 1890.

5. Liṅga's Kabbigara Kaypiḍi (of about A. D. 1430).
6. Čâmarasa's Prabhuliṅga-lîlâ* (of about A. D. 1460).
7. Tôṭada Ârya's Šabdamaṅjari (of about A. D. 1480).
8. Kumâravyâsa's Bhârata* (of about A. D. 1508).
9. Vaishṇava and other Dâsapadas* (in ragaḷĕ, from about A. D. 1530 to 1800).
10. Virûpâksha's Čannabasava-purâṇa* (of A. D. 1585).
11. Kumâravâlmîki's Râmâyaṇa* (of about A. D. 1590).
12. Bhârata-nighaṇṭu (in Kandas, of about A. D. 1600).
13. Čikka Naṅjêša's Râghavâṅka-čaritra* (of about A. D. 1650).
14. Nijaguṇa's Kaivalyapaddhati* (in ragaḷĕ, of about A. D. 1650).
15. Raṅganâtha's Anubhavâmṛita* (of about A. D. 1680).
16. Lakshmîša's Jaimini-bhârata* (of about A. D. 1760).
17. Sarvajṅa's Pada* (in ragaḷĕ, of about A. D. 1800).
18. Čidânandâvadhûta's Jṅânasindhu* (of about A. D. 1820).

c) Works written in the *Modern dialect* (prose).

1. Gaṅgâdhara Maḍivâḷêšvara's Canarese Vocabulary, Translation Exhibition, Belgaum, printed at Bangalore, 1869. (It is based on the Rev. W. Reeve's Carnâṭaka and English Dictionary and the Amarakôša. Gaṅgâdhara, not knowing that Mr. Reeve's work contains many obscure words that are inserted in it as Ancient Kannaḍa words, but do not exist at all in the Kannaḍa language, selected such words and explained them according to Mr. Reeve. So far Gaṅgâdhara's work is useless, but becomes valuable for the explanation in South-Mahratta Kannaḍa of most of the terms of the Amarakôša.)

2. Siddhânti Subrahmaṇya Šâstri's new interpretation of the Amarakôša, Bangalore, 1872. (Its Kannaḍa is not always correct, and its explanations are occasionally questionable.)

3. Gururâva Viṭhala Môharĕ's Šabdasaṅgraha, dedicated to Čannabasapa Basaliṅgappa, Deputy Educational Inspector, Dharwar S. D., 1874. (It is based on No. 1 or Gaṅgâdhara's work, and besides introduces a number of Saṁskṛita words which it explains in the South-Mahratta Kannaḍa, occasionally giving them questionable meanings.)

4. Canarese School-books, 1—4, Bombay, the Department of Public Instruction, printed at the Mangalore Basel Mission Press, 1882, 1883 and 1886. The school-book No. 5 was the first of the series, and printed in 1868 at a Mysore Press. (All of them are very useful for learning the South-Mahratta Kannaḍa.)

d) Kannaḍa *Proverbs* collected in the South-Mahratta country, Mysore and Canara. (Most of them are old and very instructive, some adopted from Tuḷu, and some of late origin.)

e) *Colloquial words* common to all Kannaḍa people; Mysore and South-Mahratta terms of ordinary conversation. (It has been impossible always to ascertain whether a Mysore word exists also in South-Mahratta.)

f) Dravida-English Dictionaries.

1. The Rev. W. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary, Madras, 1832.
2. A Dictionary of the Tamil and English languages by the Rev. J. P. Rottler, D. Ph., Madras, 1834 seq. (based also on Fabriccus's Tamil and English Dictionary).
3. A Dictionary of the Teloogoo Language by A. D. Campbell, C. S., Madras, 1821.
4. A Telugu-English Dictionary by C. P. Brown, C. S., Madras, 1852.
5. Tuḷu-English Dictionary by the Rev. A. Männer, B. M. Press, Mangalore, 1886.

g) Saṁskṛita Dictionaries.

1. Professors Böhtlingk and Roth's Wörterbuch.
2. Professor Monier Williams's Sanskṛit-English Dictionary, 1872.
3. H. T. Colebrooke Esq.'s Amarakôša, Serampore, 1825.
4. Professor Aufrecht's Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ, 1861.

h) Mahratti Dictionary.

A Compendium of Molesworth's Marathi and English Dictionary, by Baba Padmanji, Third Edition, Bombay, 1882.

III. Method of working used in compiling this Dictionary.

The Author's principle when preparing Kêširâja's Šabdamaṇidarpaṇa and Nâgavarma's Čhandas for the press had been not to employ any scribes, but to examine and write every word himself. This he followed also first of all in preparing, to his utmost ability, trustworthy MSS. of the Nâcirâcîya, Bomma's Čaturâsya-nighaṇṭu, Abhinava Maṅgarâja's Nighaṇṭu, Dêvôttama's Nânârtharatnâkara, Liṅga's Kabbigara Kaypiḍi, and Tôṭada Ârya's Šabdamaṅjari, by collating various rare ancient MSS., all of which show the distinction between the letters *ṟ* and *r*, which is a very essential one. The same distinction, it may be remarked here, is throughout made in the Mḍb. palmyra MS. of the Čandraprabha-purâṇa which was used, and mostly also in the Mḍb. paper MS. of Abhinava Pampa's Râmačandra-purâṇa (in which some irregularities in this respect occur, but only on account of the Mangalore copyist who was not aware of the great importance of that distinction till it was pointed out to him).

When in India the MSS. of the above-mentioned native vocabularies had been made ready for use, the Author began to write the Index for which he used a number of pure Kannaḍa words collected by himself, the said vocabularies, the Šabdamaṇidarpaṇa, the Čhandas, and Reeve's Carnâtaka-English Dictionary[1].

1) Mr. Reeve states in his Preface p. II: "The rareness of ancient manuscripts, the endless blunders of drivelling and hireling transcribers, the paucity of duplicates for collation, and the comparatively very small number of men to be found among the natives possessing appropriate philological information, soundness of judgment or zeal for literary research and general improvement, all are obstacles the Author has had to encounter in their full force, and which have occasioned no inconsiderable suspense, annoyance and embarrassment; and though, by drudgery and

Remarks on etymology and comparative philology, and references to various other works were adduced, and common colloquial words added. It is unnecessary to describe the further mode of operation and the final writing of the MS. for the press.

---

perseverance, he has surmounted them in some way or other, he cannot entertain the hope that he has done so, in every instance, with complete success. In a few cases, the existing doubt has been expressed by a mark of interrogation; in others, where discrepancies prevailed in the authorities consulted, the words have either been rescinded altogether or those meanings have been attached to them which the majorities of opinions favoured."

"The method adopted in collecting and arranging the materials of which the present work is composed has been briefly as follows. Two clever men were employed in culling from the Amarakôśa and other Sanscrit vocabularies such terms as are current among classical writers on science and mythology; two in writing on the margins of the Teloogoo and Tamil Dictionaries corresponding Carnâtaca words; two in the collection, under appropriate heads, of radicals, synonyms, technicalities, peculiar phrases, proverbs etc. etc. etc. occurring in ancient and modern vocabularies and grammars, or marked down for the purpose in other books, during the progress of a long course of reading. The names of the articles of trade and commerce, and those of the implements of husbandry, the tools and apparatuses of mechanics and artists, and the fruits, flowers, grains, etc. etc. cultivated by gardeners and farmers, were obtained by securing, in succession, the attendance of a person, tolerably informed, from each of these trades or callings."

In p. I. he remarks: "The affinity between the Teloogoo and Carnâṭaka languages is so great that, frequently, it is only necessary to change an initial or an inflection to make the correspondence complete: therefore where the definitions in Campbell's Teloogoo Dictionary appeared full and accurate, the Author has, in such cases, adopted them into his own work, with little or no alteration, as it appeared to him to savour less of utility than of pedantry to do otherwise." "In the Sanscrit department of the present work, the chief of what is valuable has been derived from Wilson's Sanscrit Dictionary, though it contains a very large collection of words, in this language, which have never before appeared in print: for these the Author holds himself solely responsible."

Mr. Reeve commenced his Dictionary "as far back as the year 1817".

The Author of the present Dictionary takes the liberty to state (see the words of Professor Monier Williams in the Preface to his Dictionary p. XXI. which he used regarding Professor H. H. Wilson's Sanscrit-English Dictionary) that he must own that he began to write his Index by looking to his predecessor's labours as a very great help to him; and let him here assert most emphatically, not only that, considering the condition of Kannaḍa scholarship when it was compiled, Mr. Reeve's work was a wonderful production, but that, like many others, he must be very thankful indeed for the valuable aid it afforded him in learning Kannaḍa. Nevertheless, sincerity obliges him to confess that as his work advanced, he discovered to his surprise that he was compelled to reject not little of what Mr. Reeve's work contains. His being the first Kannaḍa Dictionary, the obstacles complained of by him in his Preface, the vastness of the matter to be mastered, and the limited time usually granted to do so satisfactorily, will explain to any real scholars the cause of various defects. The Author of this Dictionary, profoundly conscious of the imperfection of his own labours, would not have touched upon this subject, if it did not, to some extent, account for the length of time (about fifteen years) it took him to complete his work. For, accepting Mr. Reeve as a safe guide, he took a considerable number of words (and significations) from him, inserted them in his own still unfinished Index, and believing the words to be quite genuine Kannaḍa endeavoured to establish them as such. After much loss of time he found that they partly were corruptions, partly true forms of Tĕlugu and Tamiḻ, and partly terms which he could not refer to any language he knew. Being at that time in Germany he was unable to learn whether the words were colloquially used in some part of the Kannaḍa country. After his return to India where he, at first in the South-Mahratta country, commenced to work out his MS. for the press, he learned that scarcely any of the said terms were known there, but nevertheless inserted all of them, together with various etymological remarks that might possibly lead to the discovery of their origin, in his MS., waiting for the time when he could make inquiries about their use in Mysore. This remained impossible for him to do till he took up his abode at Mercara (in Coorg) where he employed a Brâhmaṇa, born in the north-eastern part of Mysore, as his Moonshi who, however, instead of enlightening him as to the questionable terms, furnished him with others, declaring them to occur in his country's colloquial dialect. Not before his having gone to Mangalore and the printing of his MS. having begun, the Author who had got there a helper in the person of an intelligent Brâhmaṇa Moonshi from the town of Mysore (who took a great interest in the Author's labours and was strongly desirous of their becoming correct), was enabled to form a judgment with regard to the terms (and the signification of others) by the Moonshi's emphatical declaration that he knew only a few of them. So, with the exception of these few and some true Tĕlugu and Tamiḻ ones, all the others with their appendages were expunged (an insignificant number of corrupt Tĕlugu and Tamiḻ words were retained to be

IV. Plan and arrangement.

The Compiler's endeavour has been, whenever possible, to adduce the *meaning of words* (Kannaḍa, Saṁskṛita or Tadbhava) as given by ancient and modern native writers. In their vocabularies, etc. they often put the word that is to express the meaning, in the locative, *e.g.* mukku khâdanavišêshê (Sk. locative) or khâdanavišê-shadalli (K. locative), that is to say mukku is used in (the sense of) khâdanavišêsha. In such a case simply the crude form of that word appears in the Dictionary, as does also that of the two or more explanatory words in the locative occasionally used by the writers (see *e.g.* mâsu 1 and midi). In the explanation of a verb's meaning not unfrequently, besides a noun in the locative, a verb or two are given by the native authorities (as *e.g.* for kîḷ 3, bĕdaku 2 and muḷgu), or a number of synonyms (as *e.g.* for bĕmar 1); they explain also a noun by synonyms (as *e.g.* bĕgaḍu 2 and misuni). All such explanatory words have been put in parenthesis by the Compiler.

Kannaḍa *homonyms* have been separated under two, three or more heads. This has been done not only when they clearly belonged to different roots, but also when there existed any doubt whatever as to their relationship (see *e.g.* aṭṭĕ 2 and 3, aḍĕ 9, 10 and 11).

When no *etymology* of a Kannaḍa noun or particle is given, its derivation is obvious, or either doubtful or unknown.

Ancient Kannaḍa *forms* of verbs or nouns *with a final consonant* are given apart from the modern with a final vowel, also with the intention of showing the difference of inflection.

All Kannaḍa *formative suffixes* have been brought forward.

Kannaḍa *compound words* have always been subordinated to leading words under which they are arranged in alphabetical order and in small type (to save space), a hyphen marking the division of the members of the compound. This method may at first occasion a little embarrassment to beginners, but all difficulty

---

used for philological references), as were also nearly all those furnished by the Moonshi of Mercara (so far as they had not yet been printed). The MS. therefore was very much disfigured, became less perspicuous, and had to be partly re-written, so that much precious time was lost.

From what happened to the Author of this work through the Mercara Moonshi's incomprehensible blundering and from the obstacles of similar kind referred to by Mr. Reeve in his Preface it becomes evident that no blame whatever falls on the latter for the mentioned defects, and the great usefulness of his work remains intact. It would be a matter of futility and impossibility for a single person with limited time to go and search every hamlet for the perhaps possible verification of this or that term of little importance and at all events only local use; in such a case a Moonshi's word is to be relied upon, though an occasional error may happen. For words of the common and written language the Author himself, of course, is above all responsible. In places like Bangalore where nearly as much Tĕlugu and Tamiḷ is spoken as Kannaḍa, it is but natural that a colloquial Tĕlugu or Tamiḷ word should pass for Kannaḍa.

will soon disappear with practice. With regard to pure Saṁskṛita it was inadvisable to make this arrangement, but compounds of or with Tadbhavas and such in which the first member is another foreign word, are introduced in the same manner.

In order to bring Kannaḍa *leading words* prominently before the eye fat type has been used, whereas all Saṁskṛita, Tadbhava and other alien words are printed in small type. It is possible that a few of the words pointed out as Kannaḍa will, by closer examination, prove to be foreign.

As it is not only interesting, but also of great etymological value to be able to find out at a glance how many *different forms* one and the same word bears in Kannaḍa, all of them have been put after a sign of equality to one of their number. Because the MS. was not quite ready at the time when printing had to be commenced, unfortunately there occurred some inaccuracies on account of words that had to be struck out as being found to be incorrect (see above s. No. III.) and of others that were introduced afterwards especially under the letter *h*), and also on account of the difficulty in general connected with the matter wherein oversights are not but natural.

The meaning of most Kannaḍa words has been elucidated by *instances* from ancient, mediæval and modern writers and by *references* to their works as well as by *proverbs*, etc. As the first meaning of a word, that is given which seemed to express most clearly the idea of the root.

About the introduction of the proper employment of the *vargîya letters* see s. No. V.

For the benefit of *Draviḍa comparative philology* Kannaḍa roots, verbal themes and nouns have been compared with corresponding and apparently cognate ones in the four principal sister-dialects, Tĕlugu, Tamiḷ, Malayâḷa and Tuḷu. As the laws about the change of letters in those languages have not yet been fully expounded by scholars, a few mistakes may have crept into the comparisons. For the representation of Tĕlugu and Malayâḷa final short **a** that corresponds to Kannaḍa **ĕ** and Tamiḷ **ĕi**, the letter **ĕ** has been used. Comparisons are included in the parenthesis that is added to a leading word.

The meaning of a Saṁskṛita term which is printed *in italics*, is found either in the Amarakôša or in Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ, or in both of them. With regard to *Saṁskṛita terms in general* it is required to state that very freely and most thankfully use has been made of Professors Böhtlingk and Roth's Sanskṛit-Wörterbuch, Professor Monier Williams's Sanskṛit-English Dictionary, H. T. Colebrooke Esq.'s Amarakôša, and Professor Th. Aufrecht's Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ.

Whenever a term of Saṁskṛita Dictionaries is given without reference to a Kannaḍa work simply because it is found in Mr. Reeve's Dictionary, in order to point it out as a well-known Saṁskṛita term, a full stop has been put after it and then R. in parenthesis[1].

The Compiler's aim has been to raise his work, as far as possible, to the level of modern scholarship, avoiding the creation of such difficulties as cannot easily be overcome by intelligent beginners.

V. The Alphabet and system of Transliteration.

The *Kannaḍa alphabet* employed for this Dictionary, with the exception of two sibilants and two liquids, is the same as that which at present is generally received. As it is impossible to represent exactly the peculiar pronunciation of most of the letters by English ones, the attempt to do so has been abandoned. Instead of it the Dêvanâgarî alphabet (that possesses all the letters used in Kannaḍa, except the above-mentioned two liquids and the vowels *e̋* and *ő*) has been given, its letters being pronounced like those of the Kannaḍa one, though a difference with regard to *r* and *l* was observed by the ancient Kannaḍa people, as they occasionally reproduced the sound of *r* by *ṛ* (see *e. g.* Tbh. kâṛa) and that of *l* by *ḷ* (see Šmd. 12 seq.) in their writings.

The *system of transliteration* by Roman letters (of which some bear a certain diacritical mark) followed in this work is that which has been used before in the edition of Nâgavarma's Čhandas of the Mangalore Basel Mission Press; it represents the two ancient liquids in the same manner as the Bombay Indian Antiquary does.

The Kannaḍa alphabet (its consonants appearing with the mark that shows their power when being pronounced without a vowel, and that corresponds to the virâma of Saṁskṛita) together with its transliteration and the Dêvanâgarî alphabet is as follows:

1) This method of indicating that a Saṁskṛita term of generally known meaning which is used in a Kannaḍa book of narration or fiction (*e. g.* the Čhandraprabha purâṇa, Basava purâṇa, etc.) or in the Mysore country, is not the exclusive property of that book or country, was also observed wherever a reference to either or both of them was given (see *e. g.* akshîṇa, akshôbha, agamya, prajvalita, prapayini, puṁsavana, pûjana, etc.); but after the Author's return to Germany (March, 1892) the pressmen, not knowing the purport of the unusual full stop in the MS., left it out (from about p. 1279 onwards). This omission is of no great importance to Sanskrit scholars, and others will probably be but little concerned about it. It has, however, occasionally happened that where two or more meanings distinguished by numbers were given and at the end a reference in parenthesis was added after a full stop, this reference has, on account of the omission of the full stop, wrongly gone to the last meaning (as *e. g.* in visphuliṅga).

Kannaḍa	Transliteration	Saṁskṛita	Kannaḍa	Transliteration	Saṁskṛita
ಅ	a	अ	ಝ್	jh	झ्
ಆ	â	आ	ಞ್	ṅ	ञ्
ಇ	i	इ	ಟ್	ṭ	ट्
ಈ	î	ई	ಠ್	ṭh	ठ्
ಉ	u	उ	ಡ್	ḍ	ड्
ಊ	û	ऊ	ಢ್	ḍh	ढ्
ಋ	ṛi	ऋ	ಣ್	ṇ	ण्
ೠ	ṛî	ॠ	ತ್	t	त्
ಌ	lṛi	ऌ	ಥ್	th	थ्
ೡ	lṛî	ॡ	ದ್	d	द्
ಎ	ĕ	—	ಧ್	dh	ध्
ಏ	ê	ए	ನ್	n	न्
ಐ	ai, ĕi	ऐ	ಪ್	p	प्
ಒ	ŏ	—	ಫ್	ph	फ्
ಓ	ô	ओ	ಬ್	b	ब्
ಔ	au	औ	ಭ್	bh	भ्
ಂ	ṁ	ं	ಮ್	m	म्
ಃ	ḥ	ः	ಯ್	y	य्
ಀ, ಀ	ḥ	ऀ	ರ್	r	र्
ಂ೦, ಀ	ṟh, ṟ	ॷ	ೞ್	ṟ	—
ಕ್	k	क्	ಲ್	l	ल्
ಖ್	kh	ख्	ವ್	v	व्
ಗ್	g	ग्	ಶ್	š	श्
ಘ್	gh	घ्	ಷ್	sh	ष्
ಙ್	ṅ	ङ्	ಸ್	s	स्
ಚ್	č	च्	ಹ್	h	ह्
ಛ್	čh	छ्	ಳ್	ḷ	ळ्
ಜ್	j	ज्	ೞ್	ḷ	—

The *vowels* ai (ĕi) and au are no proper diphthongs in Kannaḍa, but a convenient way of writing the letters ay (ĕy) and avu (or ava), and have been treated accordingly.

True Kannaḍa has no *aspirated consonants,* except in a few imitative sounds, although in later years through Brahmanical influence they have crept into writings and certain circles of society. In this Dictionary unaspirated ones have been substituted wherever the aspirated were not sanctioned by grammar.

As the letter *š* can never justifiably be used in any true Kannaḍa words or in Tadbhavas, *s* has been throughout put in its place in such words.

Of the two *ancient sibilants* of classical works ಶ or ಷ and ೱ or ೲ, only ೲ appears in the MSS. used for this Dictionary.

The letter ೞ of which the occurrence in the ancient literature has been fully established by the author of the Šabdamaṇidarpaṇa (and which is adduced also in Mr. L. Rice's edition of the Karṇâṭabhâshâbhûshaṇa sûtra 10 and in his edition of the Karṇâṭakašabdânušâsana sûtra 1), is not written in the MSS. (excepting those of the Šabdamaṇidarpaṇa) consulted for this work, but its original existence in them can (pretty certainly) be found out by the letters of alliteration employed at the beginning of each verse-line (see *e. g.* Cpr. 2, 14; 3, 39. 103; 4, 87; 5, 42; 7, 31. 118. 149. 150; 10, 26. 82) and by compounds (see *e. g.* s. ĕraḷ, and Cpr. 5, 42). As the ancient Kannaḍa people did, so also Saṁskṛita people occasionally transformed the letter ೞ into *r* (as in *karira* which is a Tadbhava of Kannaḍa *kaḷilĕ*).

The ancient letter ೠ continued firmly to hold its place in Kannaḍa literature till at least the middle of the 18th century. If it does not appear in recent MSS. and prints of works of by-gone periods, its existence is clearly proved by the principal letters of alliteration (at the beginning of each verse-line) in which an *r* is never substituted for an ೠ[1]).

The *introduction of the letters* ೞ *and* ೠ *into this Dictionary* has been a matter of necessity; without them Kannaḍa and its grammar cannot be understood. If a word now written with the substitutional letters ೞ or *r* is not found in this work with either of them, it will be found a little further on with ೞ or ೠ. The slight difficulty to be surmounted on account of this will be amply rewarded by the increase of linguistic knowledge gained thereby. It is, of course, unadvisable and even futile to attempt to re-introduce the two letters into *common* Kannaḍa writings.

In Mr. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary the *bindu* or *sŏnnĕ* has been indiscriminately used before classified (vargîya) and unclassified (avargîya)

1) This is still the case *e. g.* in Lakshmîša's Jaimini-bhârata; but the Kannaḍa Bhârata and Râmâyaṇa and works of similar subordinate classical value have abandoned the old rule. It is proper to observe that with regard to the employment of the letters ೞ and ೠ purposely no šâsanas have been consulted by the Author of the present Dictionary. The valuable Monthly Magazine ಕರ್ಣಾಟಕಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ, appearing since April, 1892 (Sadvidya Mandirum Press, Mysore), has made an attempt to introduce the two letters.

letters. This method is unobjectionable as a convenient mode of writing, but when in a Dictionary the alphabetical order of words is infringed by it (as in Mr. Reeve's work), it becomes confusing and stands in opposition to the laws of etymology. In this Dictionary the letters *ṇ*, *n* and *m*, when followed by consonants of their own class, are always written in their true form, so that words in which they occur cannot but appear in their proper place; the nasals *ṅ* and *ñ* however have been replaced by the bindu, as their original form has fallen into disuse, and its printing is connected with difficulties; but their place in the alphabet has been strictly retained (see note under letter ಂ ı in the text).

VI. Dravida elements in Saṁskṛita Dictionaries.

That Kannaḍa has borrowed many words from Saṁskṛita either in their true form or as Tadbhavas is a well-known fact; and that Saṁskṛita Dictionaries contain a number of Draviḍa terms has to some extent been shown by Dr. H. Gundert in the Journal of the German Oriental Society (23rd volume, 1869), by Dr. R. Caldwell in his Comparative Grammar of the Dravidian Languages (2nd edition, 1875), and by the Author of this Dictionary in the Bombay Indian Antiquary (No. for August, 1872).

Dr. Gundert, in the mentioned Journal (p. 517, see Caldwell p. 462) says: "It might have been expected that a great many Dravidian words would have found their way into Sanskrit. How could the Aryans have spread themselves all over India without adopting a great deal from the aboriginal races they found therein, whom in the course of thousands of years they have subdued, partly by peaceful means, partly by force, and yet imperfectly after all up to this day?.... Where peoples speaking differing languages are in constant intercommunication with one another—when they trade or fight with one another, and have many joys and sorrows in common, they naturally borrow much from one another, without examination or consideration. And this must have happened to the greatest extent in the earliest times, when those nations still stood face to face in their primitive conditions. It might be anticipated, therefore, that as the Aryans penetrated further and further to the south, and became acquainted with new objects bearing Dravidian names, they would as a matter of course adopt the names of those things together with the things themselves." And Professor Th. Benfey, in his Complete Sanskrit Grammar (p. 73, see Caldwell p. 462) felt the necessity to remark with regard to the exotic elements in Saṁskṛita: "Words which were originally quite foreign to the Sanskrit have been included in its vocabulary."

Kumârila bhaṭṭa, who lived about 800 A. D., says in his Tantravârttika (see Dr. A. C. Burnell in the Bombay Indian Antiquary, No. for October, 1872): "It is

now considered (as regards) words which are not known to the inhabitants of Âryâvarta, if they have a meaning known to the Mleccha, is that to be accepted or not?" He suggests (but only to reject the notion) that by application of affixes, etc. it may be possible to convert them into Saṁskṛita words, and gives the following examples: côr, boiled rice (*i. e.* T. côṛu), naḍĕr, way (*i. e.* K., M. naḍĕ, T. naḍai), pâmp, snake (T. pâmbu, K. pâvu, etc.), âl, a person (D. âḷ), she (Tĕ.), and vair, belly (T. vayiṛu, K. basiṛu, etc.)[1]. What Kumârila suggested had been done somehow before and was done so afterwards; on the other hand there are twenty-one words, the so-called Tatsamas, which, as it seems, are acknowledged by Paṇḍitas to have been introduced into Saṁskṛita from Draviḍa without undergoing any alteration[2]. As a rule, however, the Âryas in adopting a Draviḍa word changed it considerably in order to suit it to their tongue, and whenever such a word was imperfectly understood or negligently reproduced, the change naturally became still greater. It is more than probable that Saṁskṛita borrowed a number of words also from Draviḍa tribes the dialects of which are unknown to us, so that in such a case it becomes very difficult and even impossible to trace their origin[3].

Dr. Caldwell in his Comparative Grammar (p. 453) makes the following appropriate remarks: "The grounds or conditions on which I think any word contained in Sanskrit lexicons may be concluded to be of Dravidian origin, are as follows: 1) when the word is an isolated one in Sanskrit, without a root and without derivatives, but is surrounded in the Dravidian languages with collateral,

1) Of these five Draviḍa terms vair is probably vêra, the body, of Saṁskṛita Dictionaries.

2) They are the following: aṅka, aṅgaṇa, aṭṭa, kaṅkaṇa, kôṭĕ, gaṇḍa, galla, gâḷa, gôṇi, taḷa, tôraṇa, paṭṭa, bandi, bala, bila, mañca, maṇi, malla, mâlĕ, latĕ, sabaḷa. They are different from the so-called Samasaṁskṛita words.

3) Here follows a number of terms of the Bĕṭṭada kuṛubas in Coorg, some of which are peculiar: ikki, rice (=akki); ĕrĕi, undressed flesh (see s. ĕrĕ 3); kala, an earthen pot (=kala 2); kâvaḷĕ, darkness (=kâvaḷa); kittĕḷi, an orange (=kittiḷĕ); kiri, a sheep (=kuṛi); kĭy, a hand (=kĕy, etc.); kuṇŏji, downward (=kĕḻagĕ); kĕnĕ, top, point (=kŏnĕ 2); kĕbbu, sugar-cane (=kabbu); kĕrimbaḍa, a cumley (=kambala); kôṭa, coolness (=kôṭa 1); kyâṭu, kyĕṭu, wind (=gâḷ, etc.); čama, a corpse (=śava); čĕḷi, coldness (=čaḷi 2); takkĕ, jack (the tree); taḍu, taḍlu, a thunderbolt (=siḍil; Tu. teḍil; *cf.* Sk. taṭit); tâkar, hair; tĭrĕ, cloth (=sĭrĕ); naṇḍu, a crab (see s. ĕsaḍi, and observe that nân 1 is=ân 1); niĕĕu, cooked rice (*cf.* nuĕĕu?); nêy, ghee (=nêy 2); nêlgĕ, the tongue (=nâligĕ, etc.); pikki, a bird (=pakki); pulli, firewood (=puḷḷĕ); pûṅja, a cock (=puṅja, etc.); pĕni (pĕṇi?), work (=T. paṇi); pĕyya, slowly (*cf.* öyyanĕ); pêri, a male buffalo (*cf.* hôri); pŏṭṭu, a hen (=hĕṭṭĕ); pŏṇaka, a female (*cf.* pĕṇ, etc.); pŏrĕ, the moon (=pĕṛĕ); pôkĕ, a frog; bugulu, sunshine (=bisilu, etc.); buṭṭu, a hill (=bĕṭṭu 2); bŏjja, a stick (=baḍigĕ); maṇḍu, a bull (*cf.* maṇaka?); mutar, musar, a demon; mĕra, a tree (=mara 1); mĕri, a young (=maṛi 2); mênŏji, upward (=mêlakĕ); mŏ (in mŏkâynĭr, pepper-fruit-water), pepper (=mĕḻasu, etc.); yânĕ, an elephant (=ânĕ 2). The corresponding, cognate words in the Tuḷu language and in the Kŏraga language of the Tuḷu country (which as to its nouns appears to be nearly identical with Tuḷu, so far as the Anthor of this Dictionary has been able to learn) are as follows: ari, rice; kittali, kittiḷi (Tu.), kittuli (Kŏr.), an orange; kuri (Tu.), kŏri (Kŏr.), a sheep; kĕy, a hand; kŏḍi, top, point; karmbu, sugar-cane; kamböḷi, a cumley; gâli, wind; śava (Tu.), a corpse (in Kŏr. puṇa,=K. pĕṇa, only is used, which appears in Tu. also); saḷi, coldness; tĕḍil, a thunderbolt (in Kŏr. also čĕḍil); tarĕ, hair; sĭrĕ, cloth; dĕṅji, a crab; nŏĕĕ (Tu., nŏĕĕu Kŏr.), a kind of cooked rice (Kŏr. uses also avuru, auru, *i. e.* K. ôgara); nêyi, ghee; nâlayi, nâlâyi (Tu.), nâlayi, nâlay (Kŏr.), the tongue; pakki, a bird; pûṅji, a cock; bêlĕ, work; pĕraḍĕ, a hen; pŏṇṇu, a female; mara, a tree; mari, a young (Tu.); muṇĕi, pepper; ânĕ, an elephant.

related, or derivative words; 2) when Sanskrit possesses other words expressing the same idea, whilst the Dravidian tongues have the one in question alone; 3) when the word is not found in any of the Indo-European tongues allied to Sanskrit, but is found in every Dravidian dialect, however rude; 4) when the derivation which the Sanskrit lexicographers have attributed to the word is evidently a fanciful one, whilst Dravidian lexicographers deduce it from some native Dravidian verbal theme of the same or similar signification, from which a variety of words are found to be derived; 5) when the signification of the word in the Dravidian languages is evidently radical and physiological, whilst the Sanskrit signification is metaphorical, or only collateral; 6) when native Dravidian scholars, notwithstanding their high estimation of Sanskrit, as the language of the gods and the mother of all literature, classify the word in question as a purely Dravidian one;—when any of these reasons is found to exist, and more especially when several or all of them coincide, I conceive we may safely conclude the word in question to be Dravidian, not a Sanskrit derivative." May it be added that at all events only such words of Saṁskṛita lexicons can be declared to be borrowed from Draviḍa, as will at once be recognised by a Saṁskṛita scholar as foreign or probably foreign constituents of the language. Although the age of a Saṁskṛita or Draviḍa term is to be considered before thinking it to be exotic, age alone cannot be decisive, as may be seen *e.g.* from the ancient Tadbhavas of Saṁskṛita in the mouth of all classes of Draviḍa society.

In the subjoined list of terms probably borrowed by Saṁskṛita from the Draviḍa tongues verbal themes are only so far included as they are necessary to elucidate the connection of some Saṁskṛita and Draviḍa words, as a careful examination of the Saṁskṛita dhâtupâṭhas compels one to think that Paṇḍitas *systematically* inserted many Draviḍa verbal themes or roots into them. To settle this a separate disquisition is required, and if satisfactorily done, will remove various doubts still connected with Indo-European philology. The present list is incomplete and partly only suggestive; its chief object is to encourage others to a more thorough research. About the changes of letters some material help will be afforded by consulting the text of this Dictionary[1]. Words noticed by Dr. Gundert (=Gt.)

1) The interchange of consonants in the Kannaḍa language itself as indicated by grammar and use has to some extent been shown in the Dictionary under the letters of the Alphabet and in other places of the text; the Tadbhavas in Śmd. 30 and 334 seq. are to be noticed especially; and besides the following remarks on the interchange of consonants in Kannaḍa and other dialects, imperfect as they are, may be acceptable:

1, *g* appears as *v* in T. tagĕi = tavĕ 2;—as *m* in Tu. bĕgar = bĕmar 3;—as *y* in Tĕ. baḍiyĕ s. baḍigĕ, in T. vâyal, vâyil = bâgil, and in Tĕ. mŏyilu = mugil;—as *j* (č, s) in T. vâjal = bâgil;—and as *s* in sil 3 = gil. See also s. No. 7. — 2, *j* appears as *y* in Tu. âji = âyu 4, Tu. kaṅji = kayu 1, Tu. tŏj = tŏy, Tu. baji = bayi, and Tu. mûji = mûyu; —and as *y* in T. mayaṅgu = majaṅgu (s. maṅku). See also s. No. 1. — 3, *ṭ* appears as *l* in T. and M. mĕḷi = mĕṭi 2. — 4, *ḍ* appears as *ḷ* in T. maḍgu (s. maggu 1) = maḷgu, and in Tĕ. mâḍki = mâḷkĕ;—as *ṛ* in hĕṛĕ = hĕḍa;—and as *s* in T., M. and Tĕ. vaḍi = basi 1, T. vaḍi = basi 2, and Tĕ. vaḍi = basi 3. — 5, *ṇ* appears as *r* in Tu. mŏṇĕ = mŏṛĕ.

and Dr. Caldwell (=Cl.) have been marked with an asterisk. D. stands for Draviḍa, and indicates the Kannaḍa word or words in question found in this Dictionary together with the word or words of cognate dialects given under it or them. In the text of the work, Tadbhavas that may be supposed to be originally Draviḍa words, have not been marked out as such. It would exceed the limits of the following discussion to try to systematize the rules Saṁskṛita may have used in adopting D. words.

Words probably borrowed by Saṁskṛita from Draviḍa:

a. Words relating to the body.

1. **ârața,** flesh. *Cf.* D. **ĕrĕ** 3 and the cognate terms adduced under it.
2. **impa*** (in nilimpa, a god). Gt. (p. 529) thinks **nilimpa** comes perhaps from D. **nil,** standing, and **imĕ,** the eyelid (impa, one with eyelids): "one whose eyelids stand" or one whose eyes do not twinkle.
3. **kaksha,** the armpit. See No. 240.
4. **kandala,** the cheek. *Cf.* D. **kadapu, kadampu, kanna** 2, **kĕkkĕ, kĕnnĕ.** To fix the original idea and root of the D. terms is difficult. Sk. karaṭa, karṭâ, an elephant's cheek; a cheek (Mr. 207), gaṇḍa, a cheek, and especially also the Tatsama galla, the cheek, may be compared.—**kandala,** gold, reminds one of **kanaka,** *q. v.* (Nos. 97. 130).—**kandala,** war, battle, appears to be connected with **kadana,** *q. v.* (No. 353).
5. **kalana, kalala, kalâ,** a small round lump, the embryo shortly after conception. *Cf.* D, **kandu** 3. As the leading idea is doubtful, the root is likewise so. Sk. jala, the embryo or uterus of a cow (see s. D. janĕ), and perhaps also D. **kadĕ** may be compared.
6. **kilâla,** blood. If this word is composed of **kila** and **âla,** the first meaning might be "red water", **kila** being formed of D. **kĕn,** etc., "redness", and **âla** being "water" (see s. D. **âli** 1, and *cf.* D. **kĕnnîr**). The Nn. (54) gives also the meaning of "redness" to kîlâla, and Mr. (47) that of "a blazing flame". The last one is that of Sk. kîla, kîlâ, fire, flame. **kiša,** the sun, belongs to the same D. root; *cf.* especially D. **kisu** 2,

— 6, *ṭ* appears as *ṛ* in Tu. bêṭĕ = bêṛĕ;—as *ć* in the T., M. and Tĕ. terms s. janĕ = tanĕ, in maćća = matti 1, in ćuṛaći = tuṛaći, and in T. ćŏṛuku = tuṛubu 2;—as *s* in sappu = tappalu, in sĕnĕ = tĕnĕ 2, and in savĕ 2 = tavĕ 1;—and as *l* in jagali = jagati. — 7, *d* appears as *l* in kalaḍu = kadaḍu, and in gĕli = gĕdi;—as *r* in karaḍi 1 = kadaḍi (s. Additions), bari 1 = baḍi 2, and maraḷa 3 = madaḍu;—as *h* in môhu = môḍu 1;—as *y* in may 2 = mada;—as *v* in M. vâḍil = bâval;—as *ḷ* in hŏḷĕ = Tu. huḍĕ, baḷi 1 = T. vaḍi, M. muḷu = mudu 1, and T. and M. mĕḷi (s. mĕṭi 2) = Tĕ. mêḍi;—as *s* in T. mudalĕi, M. mudalĕ = mŏsaḷĕ, in Tĕ. mîḍu = mîsal, and in bĕḍĕ 2 (as connected with bisu 1);—as *g* in M. bâḍil = bâgil;—and as *ṛ* in Tu. uḍĕ = ŏṛĕ 2, Tu. kĕḍu = kĕṛĕ 1, Tu. nâḍu = nâṛu 1, Tu. nûḍu = nûṛu 1, Tu. puḍĕ = pŏṛĕ, Tu. muḍi = muṛi 1, and Tu. maḍa = maṛĕ 1. — 8, *n* appears as *ḷ* in Tĕ. vĕnakĕ, vĕnukĕ = baḷika. — 9, *m* (also when initial) appears as *v* in mâlu 1 = vâlu. See also Nos. 1 and 10. — 10, *y* appears as *m* in T. and M. viyar = bĕmar 1;—as *s* in T. vayiṛu and M. vayaṛu = basiṛ, in T. and M. vĕyil = bisil, and in T. pŏy = pusi 1;—as *sh* in M. mushiṅgu, mushuṅgu = muyiṅgu (s. muggu 4);—and as *ḷ* in Tĕ. gŏyyi = kuḷi 2, in M. mayal = maḷal (s. maḷal), M. mayi = maḷi (s. masi), and M. muyiṅgu = muḷuṅgu (s. muggu 4). See also Nos. 1, 2 and 7. — 11, *ṛ*. See Nos. 2, 3, 5, 6 and 7. — 12, *s*. See Nos. 1, 4, 6, 7, 10 and 14. — 13, *ḷ* appears as *sh* in M. mushuṅgu = muḷuṅgu (s. muggu 4);—and as *s* in T. and M. vaḷi = basi 1, T. viḷĕi = bisu 3, bĕsĕ 1, and maḷa 2 = masa 2. See also Nos. 3, 4, 7, 8 and 10. — 14, Regarding the change of initials in one and the same dialect mind also the Tu. words tuḍĕ, suḍĕ, huḍĕ (= pŏḷĕ, hŏḷĕ), a river; tû, sû, hû, to see; tâḍi, sâḍi, hâḍi, a road (= ಪಾಡಿ 1, etc.).

kêsu 2, (kiḍi 1); — **kilâla**, a sweet beverage, reminds one of D. **siyâḷa** (sî, sweet, **âḷa**, water), the sweet water of the cocoa-nut.

7. **kuñja**, a tusk, a tooth. *Cf.* Tu. kûli, **kûḷi**, a tooth, and D. kôṛĕ (ṛ frequently becoming j).

8. **kuñjara**, hair. *Cf.* Tu. **kujal**, the hair of the head. See kuntala (No. 9).

9. **kuntala**, the hair of the head, hair. *Cf.* D. **kûdal**, etc., and Sk. kuñjara (No. 8). The first idea of the word is uncertain; could it have been taken from D. **kuḷa** 1 and **guñju** 2?

10. **kurala**, **kurula**, a curl. This is D. **kuruḷ** 1.

11. **kê** * (in kêyûra, a bracelet worn on the upper arm). Gt. (p. 520) thinks **kê** is D. **kĕy** 3, etc., kê-ûra literally "that can be put round the arm". For **ûra** *cf.* D. **ûṛu** 2, applying to, etc.

12. **kharu**, **ghaṭa**, a tooth. Both words are of doubtful origin. **kharu** may be the same as **khara**, if its meaning "harsh, cruel" is considered (*cf.* the cognate reduplications karkara, karkaša), and may then be compared with D. **kaḍu** 1, etc., **kal** 4. Perhaps D. **kaḍi** 3 and 7 are connected, especially with **ghaṭa**. But could kharu be a misunderstood or corrupt form of D. **halu**, a tooth? — **kharu**, white, reminds one of **karka**, white; fire; a mirror; beauty, for which the so-called Tbh. **kaḷĕ**, shine, lustre, beauty, (kala, gold), and D. **kaḷa** 4, **kaḷa** 2, **čalu** 1, etc., **čalli** might be compared.

13. **gaṇḍa**, the cheek. See kandala (No. 4) and galla (No. 14). — **gaṇḍa**, **gaṇḍu**, a joint, a knot, appear to be borrowed from **gaṇṭu**, said to be the D. Tbh. of granthi (*cf.* also D. **gaṇalu**, **gĕṇṇu** 1). — **gaṇḍa**, (gaḍu), a boil; an excrescence of the neck, may represent the same Tbh.

14. **galla**, the cheek (Mhr. gâla). This word is one of the 21 Tatsamas. Mr. (207) has the form of "gallĕ". D. **gallĕ** means also "a lump, a clod" (*cf.* D. kadalĕ, gaḍaṇa); could the leading idea of (kandala, gaṇḍa and) **galla** be connected with "mass, thickness"?

15. **čuta**, **čuti**, **čûta**, (guda), the anus. *Cf.* D. **kuṇḍĕ** and its cognate terms (Tu. also kûdi). It is impossible to fix the first idea either of the Sk. or of the D. terms.

16. **paksha**, * the side of anything; a side, a flank (in T. written paḍja). Gt. (p. 528) compares **pakka** (that in K. at least is a so-called Tbh. of paksha) and D. **pagu** (see s. D. pagadi), **pasu** 3. Does he take "side, party, fraction", "half", as the first meanings? Paksha, proximity, might have been borrowed from D. **pakkĕ** 2, etc.; but a pakkĕ appears also as D. Tbh. of paksha, side. No comparison with D. is admissible, if **pakshin**, a bird (in T. written paḍji), is the German "Vogel", as has been supposed by Professor F. Bopp, a supposition accepted by Professors Th. Benfey and M. Williams. (The D. Tbh. of pakshin is **pakki** or, in the Kuṛuba dialect, **pikki**; Sk. **phuka**, a bird, appears to be nothing but another form of the D. Tbhs.).

17. **para** (in âḍampara, âḍambara, the eyelid). This is D. **paṛĕ** 4, the eyelid. The **âḍam** appears to be D. **âḍu** 2, moving, playing.

18. **pâli**, **pâlikâ**, the tip of the ear; the ear (Nn. 31). *Cf.* D. **pâlĕ** 3, etc., the lobe of the ear, the leading idea of which may have been taken from **parĕ** 1, etc. ("that is extended or broad").

19. **puta**, **pûta**, a buttock. *Cf.* D. **pûṛa**, etc. The original idea is "the hind part". The change of **ṛ** into **t** is found in D.

20. **pura**, the skin. *Cf.* D. **pŏrĕ** 5, etc.

21. **pôḍu**, the bone forming the upper part of the skull. This is D. **ôḍu** 1 (the initial p to be explained by D. **ô** 5).
22. **phâla, bhâla**, the forehead. *Cf.* D. **paṇĕ** 1, etc. The first idea is uncertain. About the long vowel observe that Sk. **hâlu** is **halu** in D. (see No. 31).
23. **maṇḍa**, the head. *Cf.* D. **maṇḍĕ**. The leading idea may have been taken from D. **maḍu** 1 ("that is joined to"), or from **maṇi** 1 ("that bends").
24. **mukha**,* the face. Gt. (p. 530) appears to be right in translating it by "the forepart", referring it to D. **muk** 2, etc.
25. **mê*** (in mêkhalâ, a waist-band, a girdle, etc.). Gt. (p. 529) takes it to be D. **mĕy**, etc., the body. If the comparison is right, **khalâ** may be D. **kala** 1, "that is joined or attached to"; (*cf.* Sk. **kalita** and the D. past participle of **kali** 2).
26. **vasti**, the lower belly, abdomen. *Cf.* D. **basiṛ**, etc. About the change of **ṛ** into **t** see No. 19.
27. **vêra**, the body. This appears to be the **vair** of Kumârila bhaṭṭa or T. **vayiṛu** (K. **basiṛ**, etc.; see s. No. 26).
28. **šaya**, the hand. *Cf.* D. **kay** 3, etc.
29. **šiṁhâṇa, šiṅghâṇa, siṁhâṇa, siṅghaṇa, siṅghâṇa**, the mucus of the nose. *Cf.* D. **simbaḷa, sumbaḷa**. The root of the words may perhaps be **siḍi** 3, or **sin** 1, or **siṛumbuḷ**.
30. **šukti**,* a curl on a horse's neck. Cl. (p. 461) compares T. **ĕuṛṛu** (*i. e.* D. **suttu** 2), anything round. *Cf.* D. **suḷi** 3.
31. **hâlu**, a tooth. This is D. **halu** 1, etc. *Cf.* Nos. 12. 22.

b. Words relating to animals.

32. **âru**, a crab. *Cf.* D. **êḍi** 1. D. initial **â** occasionally takes the form of **ê**, as in **âḍu** 3 (= **êḍu**), in **âr** 4 (= **êru**), and in **âva** (= **ê** 5).
33. **âla** (in arâla, an elephant in rut, and in âlâna, the post to which an elephant is tied; the rope that ties him). This word appears to be D. **ânĕ** 2, an elephant, q. v.; *cf.* Sk. **êla** (No. 36). The **ara** in arâla may be D. **aḷ** 4 or **aḷi** 2, destructiveness, so that arâla would mean "a destructive, vicious elephant". The **âna** in âlâna may be derived from **ân** 2 or **âḷ** 1, and mean either "that is joined to" or "that holds".
34. **êḍa**,* a kind of sheep; **êḍaka**,* a kind of sheep, a ram, a wild goat; **êlaka**, a ram. Gt. (p. 519) is right in comparing D. **âḍu** 3 and translating the first two terms by "the playful", the root being **âḍu** 1. êlaka is but another form of êḍaka; *cf.* the so-called Tbh. **êḷaga**. Regarding the **ê** *cf.* No. 32.
35. **êṇa**, a kind of deer or antelope. This is a contracted form of D. **ĕraḷĕ**, etc.
36. **êla** (in êlavâlu, the fragrant bark of Feronia elephantum). It doubtless is D. **ânĕ** 2, an elephant; *cf.* âla (No. 33). **Vâlu** appears to be D. **bêla**, Feronia elephantum (see No. 116). — **Aiḷêya** (from êla), "that relates to the elephant", is according to the Dictionaries the same as êlavâlu. — **Airâvaṇa, airâvata**, Indra's elephant, is no doubt somehow to be derived from êla = D. ânĕ 2.
37. **kaksha**, a buffalo. See No. 240.
38. **kaṇabha**, a kind of fly with a sting. *Cf.* D. **kaḍaja, kaṇaja**, a wasp, a hornet (of D. **kaḍi** 3).
39. **karaṭa**, a crow, and **karaṭa**, a frog, are derived from D. **karĕ** 1, and mean "a crier, crower or croaker".

40. **kâka, kâga,** a male crow, **kâki,** a female crow. *Cf.* D. **kâgĕ,** etc.; **kâ** 3, **kâvu** 3. As Saṁskṛita, in the Amarakôśa alone, has nine other names for the crow, it is certain that kâka, kâkî, and kâga have been borrowed from D. wherein **kâgĕ** and its dialectical forms are the only names for the crow, that is so very common also in the South of India.

41. **kira, čimika, čiri,** a parrot. *Cf.* D. **giṇi** 2, **giḷi,** the sound **kil,** and the verbs **kiṟačču, kiḷir** 1, **kiṟu** 1, **čiṟ.**

42. **kunta,** a small animal, an insect. *Cf.* **kunni** 1, **kuṟu,** etc.

43. **kurkuṭa, kukkuṭa,** a cock, a wild cock; **kukkuṭi,** a hen. *Cf.* D. **kuk, kural, kŏral, kûgu** 1 and 2, and also Sk. kurkura (No. 44). There is the Sk. verbal theme **kur,** to sound, that has apparently been formed of the T. and M. verbs adduced s. kurkura. Kurkuṭa (contracted into kukkuṭa) is either a reduplication of a kuṭakuṭa, or more probably a composition of kur, sound, cry (*i. e.* T. kurai) and D. kuṭa, beater, utterer (cry-beater or -utterer, *i. e.* crier, crower). The present and only D. word for a cock, a fowl, is **kôḷi,** q. v., which bird is found wild in the southern jungles. **kôḷi** is of course a contraction of some ancient D. term, and kurkuṭa and kôḷi certainly are cognate.

44. **kurkura,*** a dog. Gt. (p. 519) makes it a reduplicated form, derived from M. **kurĕ,** T. **kurai,** to sound, to make a noise. See the so-called Sk. verbal theme kur s. kurkuṭa (No. 43).

45. **kûṭa,** a horn. *Cf.* D. **kŏmbu** 2, **kôḍu** 5, **kôḷ.** The root is D. **kuḍu,** crookedness.—**kûṭa,*** an ox whose horns are broken. Gt. (p. 521) thinks that this word is the remnant of a D. negative verb; but there is no negative verb in D. (*cf.* D. a 5). Let it be suggested that this kûṭa may rest on D. **kûḻĕ** (kûḻĕ) 2, or on D. **kuṟu,** etc.

46. **kôka, kôkila,*** the cuckoo. This bird is very common in South India. Gt. (p. 519) is right in deriving kôkila from D. **kûgu** 1. *Cf.* D. **kava** 3, **kukil** 1 and 2, **kuvi** 2, and the so-called Tbh. **kôgilĕ.**

47. **gaḍi,** a young steer; a lazy ox; **gali,** a strong but lazy bull. It is not impossible that the two terms are connected with D. **kaḍasu** 2, or **kaḍi** 1, or **gaṭṭi,** or **gaṇḍa.**

48. **garuḍa,*** the mythical eagle. Cl. (p. 478) compares T. **kaḻugu,** an eagle. *Cf.* also T. **kaḻu,** Tu. **karu,** an eagle; Tĕ. **kaṅčŭ,** a sort of hawk.

49. **gardabha,*** **khara,** an ass. Cl. (p. 468) compares T. **kaḻudai,** an ass. See D. **kaḻtĕ.** The final **bha** of gardabha may have arisen from a D. sign of the nominative. The original idea of kaḻtĕ is uncertain. Gardabha appears in Mahratta as **gâḍhava.**

50. **gôṇa,** an ox; (**khapura,** a male buffalo). *Cf.* D. **kôṇa,** a male buffalo. Sk. **gavala,** the wild buffalo, if not derived from gava, gô, might be connected. Kôṇa is a contraction of some unknown form; its leading idea cannot be fixed.

51. **gôdhâ, gôdhi,** an iguana. That "lizard" was the first meaning might be guessed from gôdhikâ in gṛihagôdhikâ, the small house-lizard, and then D. **gavuḷi** (gavuḷi) might suggest itself for comparison. In Mhr. ghôrapaḍa is a word for the iguana.

52. **ghuṇa, (kiṇa),** a particular kind of insect found in timber. *Cf.* D. **gŏṇṇĕ** 1.

53. **ghûka,** an owl. *Cf.* D. **guk, gû, gûgi,** etc.

54. **ghôṭa,*** (Mhr. ghôḍâ), a horse. Its D. Tbh. is **gôḻa** or **ghôḻa.** Both Gt. (p. 520) and Cl. (ps. 470. 520) compare Tĕ. **guṟṟa,** a horse, and D. **kudurĕ,** etc., a horse, which they derive from T., M. **kudi,** to leap. See D. **kuduku** 1.

55. **čiri, jhijji, jhiri, jhilli, jhirîkâ, jhirukâ,** a cricket. See D. **giṛu** 3, **čiṛu** 2, **jiṛu.**

56. **jalikâ, jalukâ, jalûkâ, jalôkâ, jalaukas, jalaukâ,** a leech. These terms, if Saṁskṛita, are unquestionably to be derived from jala, water, but give only a vague idea of the characteristics of the leech, an animal that abounds in South India. The Šabdamaṇidarpaṇa says that **jiguḷi, jiguḷĕ** are the D. Tbhs. of jalûkâ. It would have been apparently much better to say that jalûkâ, etc. were incorrect or fanciful forms of D. jiguḷi, etc., which are so easily and naturally derived from D. **jigi** 1, etc., glutinousness or slipperiness being the leading idea.

57. **nakra,** a crocodile, an alligator. This is D. **nĕgaḷ,** etc. The leading idea is not clear. For another **nakra** see No. 328.

58. **pallava,** the young of an elephant (Nn. 130). This appears to be the same as D. **palla** 1, **ava** (instead of **a** 3) being added to **pal,** a tooth.

59. **palli,** a small house-lizard. This is D. **palli, halli** 1. Palli has got its name probably from its well-known sounds; *cf.* D. **padaṛu, parisu** 2, **paṛĕ** 1, **pala** 2, and **palumbu.**

60. **pâli,** a louse. *Cf.* D. **pên** 2, etc. (**â** standing for **ê**; see No. 32).

61. **piṅga,** a young animal. *Cf.* D. **piṅju** 2, **piḷḷĕ.**

62. **pillakâ,** a female elephant. *Cf.* D. **piḍi** 4.

63. **pilu,** a worm, an insect. *Cf.* D. **puḷu** 1, etc.

64. **puṇḍra,** a worm. *Cf.* D. **puḷa** 1, etc.

65. **pulaka,** any kind of insect or vermin infesting animals. *Cf.* D. **puḷa** 1, etc.

66. **pĕčaka,** a louse. *Cf.* D. **pên** 2, **pêsikĕ.**

67. **prû** (in kaṭaprû, a worm). *Cf.* D. **puḷu** 1, etc.

68. **balâka, balâkâ,** a crane. This is a corrupt form of D. **bĕḷḷakki** (s. **bĕḷ** 1).

69. **biḍâla, birâla, bilâla, viḍâla, virâla, vilâla,** a cat. *Cf.* D. **bĕkku, bĕrku.** The leading idea is doubtful.

70. **marka, markaṭa,*** an ape, monkey. Gt. (p. 519) thinks that markaṭa is D. **mara,** tree, and **kaḍa,** passing over, "tree-jumper"; but he has overlooked that marka too means "an ape". It appears to be certain that **marka** is the same as D. **maṅka,** the foolish or apish one; see maṅku. This word maṅku is connected with D. **mara** 3, etc., **maruḷ** 1, etc., and its original form may have been **maraku** or **maruku,** contractable into **marku. Maṅga,** monkey, (apparently another form of maṅka), is a word quite common in D.—**markaṭa** would be marku (*i. e.* maṅku), foolishness, and D. aṭa, playing, "that plays about foolishly".—**marka,** a demon or spirit presiding over various sicknesses of childhood, seems to be the above **marka** with a transitive meaning, "that confuses or bewilders"; *cf.* D. **maruḷ,** etc., a demon.

71. **mâčala,** a crocodile. *Cf.* D. **masaḷĕ, mŏsaḷĕ,** and see musalî (No. 74).

72. **mîna,*** a fish. This is D. **mîn,** etc. Gt. (p. 529) derives mîn from D. **miñču** 2, etc., to glitter. He is probably right, though **mi** 1 might also be thought of.

73. **muktâ,*** a pearl. Gt. (p. 529) arguing that the Tamiḷ fishermen had not waited for the Ârya tradesmen to give a name to the most precious object caught by them in their profession, believes that the Âryas adopted the now so-called D. Tbh. **muttu** (môti 1), a pearl, and attached an etymology to it that somehow suited their own ideas. He thinks muttu to mean "the first or best" (of gems), connecting it with D. **muttu** 4. D. **muḷku,** however, may be compared, and the meaning be "the im-

mersed one"; but as the original idea cannot be fixed, one must be content with saying that muktâ appears to have been borrowed from D.

74. **musali**, the house-lizard. This word, no doubt, is connected with D. **masaḷĕ, mŏsaḷĕ**. The circumstances that the D. terms mean "alligator" (probably having been used by the Âryas in jest for the house-lizard), and Sk. **mâčala**, an alligator, appears to be but another form of D. **masaḷĕ** (see No. 71), go to indicate that musalî is originally not Sk.

75. **mêka**, a goat. *Cf.* D. **mêkĕ, mê** 3, **byâ**.

76. **valgula**, a flying fox. *Cf.* D. **bâval**, etc. The animal is a common pest in South India.

77. **šalaka**, a spider. *Cf.* D. **sĕladi**, if Sk. jâlika iṣ not connected.

78. **šira, šina, šira**, a large snake. This is the very common D. **kêrĕ**.

79. **sêdhâ**, a porcupine. It is not impossible that this word has been formed of D. **êdu** 1, etc.

80. **hâlini**, a sort of large house-lizard. It is to be connected with D. **palli** (see No. 59), which in Mhr. is called **pâla**.

81. **huṇḍa**, a tiger. This word strongly reminds one of D. **puli, huli**, a tiger. Puṇḍarîka, a tiger, may be compared. It is possible **puli** (huli) is connected with the idea of yellowish, beautiful colour, in which case *cf.* the terms s. D. **pŏlĕ**; to these Sk. **puṇḍa, puṇḍarika** and **puṇḍra**, are likely to be related.

82. **hêramba**,* a male buffalo. Gt. (p. 519) is right in deriving the term from D. **ĕmmĕ**, etc.

c. Words relating to plants.

83. **arka**, a plant with a white milky juice, Asclepias gigantea. D. **ĕrkĕ, ĕkkĕ**, etc. are its so-called Tbhs. The idea in Sk. may refer to its flower and denote "that has rays"; but the plant is common over the whole of South India and its name in the mouth of all people, so that it is improbable the name has been borrowed by D. As the leading idea is not evident, any attempt to find the root of the word must prove unsuccessful.—**arka**, copper. This term appears to be connected with D. **ĕrĕ** 1 and 3.

84. **êraṇḍa**, Ricinus communis. *Cf.* D. **haraḷu** (which may take the form of araḷu). It is to be observed that Sk. has no short ĕ, and that D. ĕ may be substituted for a (*cf.* D. **aḍĕ** 15, an 1), so that êraṇḍa would have arisen from an ĕraḷu.

85. **êlâ**, cardamoms. This word cannot be Saṁskṛita, as the spots where cardamoms grow, belong to the true D. country, cardamoms were used by the Draviḍas before the arrival of the Âryas, and the word exists in D. without a synonym. In D. the word (êla, êlĕ, yâla) is always used with the addition of **akki**, rice, etc., as **êlakki, yâlakki**, and (in T.) **âṅji**, whence the Mhr. (and H.) forms of ilâčî, ilâyačî, êlačî, and êlâčî arose. The cardamom plant grows best in thick jungles where elephants roam about or used to do so, and it is not impossible that for this reason the Draviḍas called its fruit "the rice of the elephant". See **âla** and **êla** (Nos. 33 and 36).

86. **kaksha**, a dry wood, a forest of dead trees. *Cf.* D. **kaṭṭĕ** 2.

87. **kaṇṭaka**, a thorn; **kaṇṭin**, name of several thorny plants. The root of these terms appears to be D. **kaḍi** 3, or perhaps **kĕraṇṭu**. *Cf.* the so-called Tbhs. kaṇṭa 1, kaṇṭi 1.

88. **kanda**, a bulbous root. *Cf* D. **gaḍḍĕ** 1, etc., **gĕṇasu, gĕḷasu**, and also **kadĕ**.

89. karira, karira, the shoot of a bamboo. These words are D. kaḷilĕ. *Cf.* the terms s. D. kĕy 5.

90. kânana, kântâra, a wood, a forest. There is no proper root in Sk. to derive these words from. They may have been formed of D. kâḷ 1, etc.

91. kâshṭha, a piece of wood or timber, a stick; wood or timber in general; kâshṭhikâ, a small piece of wood. The so-called Tbhs. are kaḍḍi and kaṭṭigĕ. Kâshṭha appears to be D. kaḍita or kaḍata, that has been cut, of D. kaḍi 4. *Cf.* also D. kâṭu.

92. kuṭa, kuṭha, a tree. These are other forms of D. giḍa.

93. kuṭmala, kuḍmala, kudmala, a bud. These words appear to be composed of D. kûṭa 1 or kûḍu 2 and mala (*i. e.* D. malar 3, a flower), "a shut or undeveloped flower".

94. kĕčuka. kĕmuka, kaču, kačvi, a plant with an esculent root, Arum colocasia, etc. *Cf.* D. kĕsu, etc.

95. guččha, guńja, gutsa, a bunch, a bundle, a bunch of flowers, a cluster of blossoms. *Cf.* D. kŏttu 2, gutti, gudi 3, gŏńčal, gŏńči, gŏnĕ, gŏlĕ 2, the so-called Tbhs. kučču, kŏčču, and the terms s. kudĕ.

96. guńjâ, činči, the shrub Abrus precatorius; its berry forms the smallest of the jeweller's weights. The leading idea seems to be that of "smallness". See the so-called Tbhs. guńji, etc., and *cf.* D. kunni 2, gujja, gujju 2, guńju 1, čuńču 2, kiṟu 1, kuṟu, čiṟu.

97. čampaka,* čampa, kanaka, a tree bearing a yellow fragrant flower, Michelia campaka; its flower. Gt. (p. 518) is right in deriving čampaka from D. čan 1, etc., redness, golden colour, as the flower at once suggests that derivation. This is corroborated by kanaka which comes from that D. root in its form of kĕn, etc.

98. činčâ, the tamarind. Although the initial consonant of this word offers some difficulty, it appears to be another form of D. puṇisĕ which is formed of D. puḷi, sourness. Regarding the initial compare the D. tippali s. pippali, and mind that Tu. hudĕ (K. hŏḷĕ), a river, appears also in the forms of tudĕ and sudĕ.

99. jhaṭi, a small tree. This is D. giḍa, etc.

100. tâmarasa, a red-coloured lotus. This term is evidently connected with tâmra, copper; a coppery red, which is to be derived from D. čan 1, etc. *Cf.* D. tâmarĕ, tâvarĕ.

101. tâla, (Mhr. tâḍa), tala, the palmyra. These words must have been borrowed from D. tâḷ 1. The leading idea is not clear.

102. nâraṅga,* the orange. Gt. (p. 519) derives it from D. naṟu, nâṟu, smell.—nâgara, nâgaraṅga, the orange. If these two terms are to be derived from the same D. words, the various changes the letter ṟ can undergo, are to be considered (*e. g.* ṟ = d, and d = g). Nâgara might then be nothing but D. nâṟal or nâṟalu, smelling; that smells, is full of fragrance.

103. panasa,* palasa,* phalasa, the jack. *Cf.* the so-called Tbhs. palasu, halasu. Gt. thinks the words are related to D. pala, much, many (p. 519) that is connected with parĕ 1 and 3. His leading idea is not easily perceivable. Does he think of the numerousness of fruits on a jack tree? May it be suggested that perhaps D. panĕ 1, a pointed tooth, is at the root of the terms, referring to the jack fruit as covered with nail-like points (*cf.* Sk. kaṇṭakaphala). In Tuḷu and Kŏraga palasa appears as pĕla.

104. palâṇḍu,* an onion. Gt. (p. 519) sees D. pala, much, many, in it. It seems preferable to think of D. parĕ 4, etc., the scale or coat of an onion. Aṇḍu may be D. aṇḍu 1,

the meaning of palāṇḍu being "a going to or combination of coats". But the word might also be looked upon as a contraction of **parĕ-paṇḍu**, a coat-fruit (see Tĕ. s. paṇ 2).

105. **pallava**, a wood. *Cf.* D. **paḷuva**, etc.

106. **pâli**, ginger in its undried state (Nn. 31). *Cf.* D. **alla** 2 (initial p in pâli being a spiritus lenis, see D. a 16).

107. **pippali**,* long pepper. Gt. (p. 519) takes the word to be pippala and explains it by "great, excellent fruit", D. **piri** being "great". Upon this derivation not much dependence can be placed. A D. term of pippali is **tippali** (see No. 98). If this could be the original form, D. **tin** 2, irritation, might be thought of, in which case however the leading idea could scarcely have been 'taste' with which tin does not appear to be connected.

108. **pilu**, grass (Nn. 126; Mr. 489). This is D. **pul**, etc.

109. **punnâga**,* the tree Rotleria tinctoria, from the blossoms of which a yellowish dye is prepared. Gt. (p. 518) is right in deriving the word from D. **pŏn**, etc., gold. *Cf.* D. **punnikĕ**, **pŏnnĕ**, etc.

110. **puṟpa**, **pushpa**,* a flower; the menstrual flux. Gt. (p. 527) thinks the word comes from D. **pû**, to flower; Cl. (p. 474) doubts it, and prefers to derive that verb from Sk. **phull**, to flower, comparing Mhr. phûla, a flower (*i. e.* Sk. phulla). But phull does not exactly explain the form of puṟpa. **Puṟpa** appears to represent an original **pulpa** and to be somehow connected with D. **pul**, grass (probably "that is coloured"). This leads to D. **pŏlĕ**, that is coloured: menstrual flux, the terms adduced under which sufficiently explain puṟpa. The D. words for "flower" are **puvvu** (*i. e.* pulvu?), etc.

111. **phala**,* a fruit, fruit. Gt. (p. 519) and Cl. (p. 484) suspect this word to come from T., M. **paḻu**, to grow old; to ripen (see s. D. **paḻa** 2), and to be identical with D. **paṇ** 2, etc., a ripe fruit. If, however, all the Indo-European words compared by scholars with Sk. root phal are really cognate, phala is not connected with D.

112. **bija**, **vija**, seed. This word has been formed of D. **biḻtu**, etc., of **biḻ** 1, **biḻ** 1. *Cf.* bindu (No. 160).

113. **mariča**, **mariča**, **vêllaja**, black pepper. Gt. (p. 519) says that mariča is connected with Tĕ. **miriya** and T. **miḻagu**, black pepper. There cannot be the least doubt about it. See D. **meḻasu**, etc. Marîča and vêllaja (not to be derived from a vêlla) are identical with mariča. The leading idea is unknown.

114. **malli**, **mallikâ**, the Arabian jasmine. The jasmine is a wild-growing and generally cultivated plant in South India, and commonly known as **malligĕ**. It is so to say *the* flower, and its name appears to have been formed by contraction of D. **maral** 3, a flower.

115. **mâ** (in mâkanda, the mango tree). This is D. **mâ** 2.

116. **mâlûra**, Feronia elephantum. This appears to be a corrupt form of D. **bĕḻala**, etc. The D. form **bêla** probably is the same as **vâlu** in êlavâlu (see No. 36).

117. **mukula**, a bud. Gt. (p. 530) is right in connecting it with D. **mugi**. The verb **muguḻ** is still more closely related. See the so-called Tbh. **muguḻ**.

118. **mudgara**, a bud. This may have been formed of D. **musuku** or **musuṟu**. *Cf.* also D. mŏggĕ 1.

119. **mûla,*** a root. Gt. compares D. **mŏdal** (mudal), etc. (p. 529), of which it doubtless is a contracted form.

120. **latĕ,** a plant of any kind; a creeping plant. It is one of the 21 Tatsamas, and probably formed according to the common Tĕ. rule which places an initial vowel that precedes a liquid, after this liquid and alters it according to convenience (see vrîhi No. 126, râtri No. 406, and rûpa No. 407). In the case of **latĕ,** as will be seen, the vowel has not been changed, for the word appears to have arisen either of D. **aḍar,** to climb, to ascend (as creepers or flowers), or of **alar,** to spread, to open, to blossom, the nouns being either aḍartĕ or alartĕ, and following the Tĕ. rule, either ḍartĕ or lartĕ. The elision of the letter r that in this instance has taken place in latĕ, is seen *e.g.* also in D. **baḍuku** 1 and 2. Regarding the interchange of letters ḍ and l also in D. *cf. e.g.* kadaḍu and kadalu.

121. **varuka,** a species of inferior grain. *Cf.* D. **baragu.**

122. **vidula,** a sort of reed or ratan; **bidala, vidala,** a split bamboo; a bamboo (in Mahîdhara's vaṁśavidâriṇî = bidalakârî). *Cf.* D. **biduru,** etc., a bamboo. It is probable that the meaning "ratan" of vidula has, in ancient times, originated in an accusable mistake or in generalization. *Cf.* vêtra (No. 124).

123. **vêṇu,** a bamboo. For this D. **bidanu** (Tĕ. **vĕdaru**), a bamboo, is to be compared. Regarding the form observe that madana becomes mayana and mêṇa.

124. **vêtra,** a cane, the ratan. It is not improbable that this word was originally a Sk. Tbh. of Tĕ. **vĕdaru,** T. **vĕdir,** a bamboo, if the remark made s. vidula (No. 122) is considered. D. **bĕtta,** a cane, though in common use, is a true Tbh. of Sk. vêtra.

125. **vêra*** (in śṛiṅgavêra, hrîvêra) is unquestionably D. **bêr,** etc., a root. See Gt. p. 518.

126. **vrîhi,** rice. This term being without a perceivable root in Sk., is no doubt connected with D. akki (or arki, T. ari, ariji; M. ari; Tu. ari, akki) and Tĕ. vari. The syllable vrî is, according to the Tĕ. rule given above s. latĕ (No. 120), the same as Tĕ. **vari,** and the syllable **hi** has been formed of the K. and Tu. **ki** and the T. **ji.** In common T. the Sk. word vrîhi is written **virigi;** T. **g** often stands in place of **h.**

127. **śimbi, simbi,** a legume, a pod. These words appear to be connected with D. **sippĕ,** covering, shell, from root **kiṛ,** q. v.

128. **śuṇṭhi,*** dry ginger. Gt. (p. 518) derives this term from D. **suruḷ**; *cf.* D. suruṇṭu. In T. dry ginger is called čukku, čučča, čučču, čuṇḍi, čŏṇḍi, čŏṇṛi; *cf.* D. surku 1 (= T. čuruṅgu).

129. **hallaka,** the red lotus. *Cf.* D. **âbal, âval, âla** 2, and see D. **a** 16.

d. Words relating to metals.

130. **kanaka, kandala, kala** (Čt. I, 47), **kâṅčana,** gold. There is the Sk. verbal theme **kan,** to shine (*cf.* D. **kâṇ** 1), for which, however, there are no authoritative references. The D. terms for gold are **čini, činna, činni,** which are related to **čan** 1, etc. *Cf.* D. **kĕṅka, kĕṅču, kĕṇ,** etc.

131. **karčûra, karbura, karbûra, karvura, karvûra,** gold. These terms remind one of D. **kaḍavara, kasavara,** gold, which, however, are now used only in poetry and are of doubtful origin; is Sk. **kaḍâra,** tawny, related? D. **karbuna,** (s. kar 1), the black metal, *i.e.* iron, which in form is nearly identical with the above Sk. words, can apparently

only be adduced on account of the syllables **bura, bûra, vura, vûra,** (čûra), which probably are D. **piṇa, puna,** etc., metal. The syllable **kar** of the Sk. words may possibly be referred to D. **čan** 1, etc., **čan** 2, etc., **kara** 1, **kaḷĕ** (lustre), **kaḷa** 2.

132. **kâṭha, kânta,** a stone, a rock. With these terms **kaṭhara, kaṭhina, kaṭhôra,** hard, are connected, which refer to D. **kaḍadu** 6, **kaḍu** 1, etc., **gaṭṭi, gaḍaču, gaḍusu.** *Cf.* D. **kaḍal** 1, **kaṇi** 5, **kal** 4, etc., **kâḍu** 1.

133. **tâmra,** a coppery red colour; copper. In D. this word appears as **tâmbra, čambu, čĕmbu, čŏmbu;** it is called also **kisuvŏn,** the red metal (see s. **kisu** 2). The word is doubtless founded on D. **čan** 1, etc., **kisu** 2, etc.

134. **piṇḍa,** iron. This term may refer to D. **piṇa,** metal, if the meaning intended is not "lump, ingot".—**piṇḍa,** a lump; a heap, etc. appears to be connected with D. **pĕṇĕ** 1.

135. **bhîru, bhîlu,** silver. These words appear to be D. **bĕḷḷi,** from **biḷi, bĕḷ** 1. Could D. **piñjari,** silver, also be connected? (*cf.* No. 158).

e. Words relating to various natural objects, etc.

136. **aṭavi,*** a jungle. Cl. (p. 454) connects the term with D. **aḍar,** to be joined, to be crowded, etc. *Cf.* the so-called Tbh. **aḍavi,** and D. **aṭṭu** 2, etc.

137. **ari,** the wind. *Cf.* D. **ĕral** 1, etc.

138. **ulkâ,** a fiery phenomenon in the sky; a meteor; a firebrand; fire. *Cf.* D. **uḷku** 3 and 4.

139. **kačča,** the bank of a river. See No. 241.

140. **kaḷjala,** a cloud; lampblack. The first meaning may be based on D. **kaḍ,** etc. and **jala,** water; the second one is derived from D. **kaḷgu,** that is to say from its verbal noun **kaḷgal,** the state of being black (*cf.* also **kâḍigĕ**).

141. **kadali,** darkness (Nn. 43). *Cf.* D. **kaṭṭalĕ,** etc.

142. **kuṭhêra,** fire. This appears to be another form of D. **sŏḍar** (Tu. **tuḍar, tuḍâr**).

143. **kuṇḍa,*** a hole; a pit; a pool. Gt. (p. 521) is right in comparing this word with D. **kuḷi** 2. *Cf.* also Sk. **kûpa, kûma.**

144. **kûla,*** a pond. Cl. (p. 456) and Gt. (p. 521) refer the word to D. **kŏḷa** 2 (**kuḷa**), which may be right. They think **kŏḷa** or **kuḷa** comes from T., M. **kuḷi,** to bathe; this is wrong, as **kŏḷa** means "a hold, a reservoir" (of **kŏḷ** 1, etc.; *cf.* **kuḷa** 2, **kuḷu**). Kûla might also be referred to D. **kuḷi** 1 and 2; *cf.* Sk. **čûḍâ,** a small well, and **čuṇṭi,** etc. (No. 150).

145. **kêdâra,** a field. This is related to D. **kĕy** 5. It might even be disjoined as **kĕyda** (or **kêda,** worked, tilled, fr. D. **kĕy** 2).—Tbh. **âra** 2 (or **âḷa**), and mean "tilled ground".

146. **khadira, khidira, (čadira),** the moon. These words are probably formed of D. **kadir,** etc., as are also **čidira,** fire; **čudra,** a ray of light (but *cf.* also C. **čurĕu** 2).

147. **khaluj,** darkness. This term may be connected with D. **kaḷtalĕ,** etc.

148. **ghaṭṭa,** a ghaut, is one of the 21 Tatsamas, and in D. generally pronounced as **gaṭṭa;** it is to be derived from D. **kaḍadu** 5.

149. **gaḍa,** a moat, a ditch. *Cf.* D. **kadaṅgu** 3, etc.

150. **čuṇṭi, čuṇḍhi, čuri, čûḍâ, čûtaka,** a small well. The terms are related to Sk. **kuṇḍa** (No. 143), **kûla** (No. 144), and D. **kuṇi** 2, **kuṇṭĕ** 2, **kuḷi** 2, **guṇi** 1.

151. **jaḍa, jala,** cold, frigid, chilly; cold, frost, winter; water. *Cf.* D. **čaḷi** 2, **taṇ,** etc. For "water" D. **jani** might be thought of.—**jaḍa, jala,** senseless, stupid, apathetic, etc.

Cf. D. ćaḷi 1. (Jaḍa and jala have been referred to the Indo-European languages by eminent scholars; the comparison with D. is only suggestive.)

152. **taṭit, taḍit, taḷit,** lightning. *Cf.* D. **siḍil** 2 (Tu. **tĕḍil,** Kuṛuba **taḍlu**).

153. **titha,** fire. For this see s. D. **ćŭpu,** 1, and **ti** 1 and 2.

154. **tîra,** shore, bank; margin, brink, edge. This is a pure D. word which comes from **tir.**

155. **tôya,** water. It is not impossible that D. **tuy,** etc. are connected with this word.

156. **nala,** smell, odour. This is D. **naṛu,** etc.

157. **nîra,** water, has been borrowed from D. **nîr.** The original idea is uncertain; might D. **nĕgaḷ** 2 (**nigaḷ, nigar**) be thought of, so that the meaning would be "that shines or is bright"?

158. **piñja,** the moon. This word rests on D. **pĕṛĕ,** the letter **ṛ** having been changed into **j** (as *e. g.* in Tu. **âji** = K. **âṛu,** six).

159. **puri, puṇḍra** (Nn. 68), a river. *Cf.* D. **pura, pŏnal, pŏḷĕ** 1.

160. **bindu, vindu,** a drop. This has been derived from the Sk. verbal themes **bid, bind,** to split; to divide; bindu "that is split off or detached". If the themes are ancient, genuine Sk., the derivation appears to be right. But D. **biḷtu,** that falls or drops down, suggests itself for comparison (see No. 112).

161. **bila, vila,** a hole (as of a mouse, snake, wild beast, etc.), hollow, cavity; a gap, pit, chasm; an opening, aperture. The term is one of the 21 Tatsamas. In Sk. it appears also as **billa, villa,** which are the original forms, as **bila** or **billa** come either from D. **biḍu** 1 or from **biri** 1 (the verbal nouns being **biḍal** or **biriyal,** of which billa, not bila, arises first). Sk. verbal themes **bil, bhil, vil,** to split, break, divide are probably borrowed from the mentioned D. verbs and not equal to bhid.

162. **bhûka,** a cavity, hole, chasm. *Cf.* D. **bŏkkĕ** 2 (**pŏṭṭarĕ, pôr** 3, **pôḷal;** it is not impossible that bhûka is another form of D. **biḍuku** of **biḍu** 1 which in Tu. appears as **buḍu**). — **bhûka,** the source of a stream, a spring, is D. **buggĕ.**

163. **maru,** a mountain, a rock. This appears to be connected with D. **maraḍi,** etc.

164. **mala,** a forest (Nn. 22), **malaya,*** N. of a mountain range; a garden; a celestial grove; **mâla,** a forest or wood near a village, are based on D. **mala** 4, etc., the root probably being **malĕ** 1. See Gt. p. 518.

165. **maskari,** the moon. This term may have been formed of D. **masĕ** 2, lustre, shine.

166. **mudira,** a cloud. This is D. **mugil** (**d** = **g,** as in M. **vâdil,** a door = K. **bâgil**).

167. **vaišâkha,** the name of a month, April-May. It is conventionally derived from višâkha, branchless; having spreading branches. Its D. Tbh. is said to be **bêsagĕ.** It seems as if vaišâkha were a fanciful derivation from D. **bêsagĕ,** q. v.

168. **šâda,** mud. This is a formation of D. **kĕsaṛu,** under which *cf.* especially the T. and M. The change of letter **ṛ** into **d** is frequent in D. (see *e. g.* the Tu. s. D. **maṛĕ** 1 and 2).

169. **šusha, šushi,** a hole; **šushira,** a hole; a wind-instrument. These terms are probably connected with D. **kuḷi** 2, **kŏḍĕ** 2, **kŏḷal, kŏḷavi.** — **šushira,** fire, reminds one of D. **sŏḍar** (of **suḍu**; *cf.* No. 142).

f. Words relating to colour.

170. **kar** (in karṇâṭaka No. 182, karpaṭa No. 243) means "blackness". *Cf.* Sk. kajjala (No. 140), kambala (No. 242), and D. **kar** 1; see also No. 355.

171. **kashâya**, red; brown; the red colour. *Cf.* D. **kisu** 2, etc.

172. **kâla**,* **kṛishṇa**, black; a black colour. Gt. (p. 520) and Cl. (p. 501) derive kâla from D. **kâḷ** 3. *Cf.* D. **kad**, etc., **kandu** 6, **kari** 3, **karĕ** 7, **kaṛĕ** 1, **kargu** 2 and 3, **karpu**, **kaḷgu**, **kâgu**, **kâḍigĕ**, **kâḍu** 3, from which themes probably also kṛishṇa is derived.

173. **čôksha**,* beautiful, pleasing; pure, clean. Gt. (p. 527) refers this word to D. **čökka**. See D. **čan** 1, etc., and *cf.* No. 176.

174. **nîla**,* of a dark colour; dark-blue or black; darkness. Gt. (p. 522) gives nîla the meaning of "shade" and compares D. **nĕḷal** (**niḷal**).

175. **phalgu**, reddish, a red powder. *Cf.* the terms s. D. **paḷapu**.

176. **šôṇa**,* red, crimson. Gt. (p. 527) and Cl. (p. 471) consider this (like čôksha) to be derived from D. **čan** 1, etc. For the D. theme čan 1, etc. *cf.* also kanaka (No. 130), gavêruka (No. 370), čampaka (No. 97), tâmra (No. 133).

g. Words relating to men, etc.

177. **ari**, a pious man. If this is not a corruption of arya, *cf.* D. **aṛa** 2. — **ari**, a master. If this is not a Tbh. of arya, *cf.* D. **ĕṛĕ** 1.

178. **arka**, a learned man. *Cf.* D. **aṛi** 1, **aṛikĕ**.

179. **âli**,* a woman's female friend. Cl. (p. 455) compares Tĕ. **âlu**, a woman, a wife (see s. D. âḍaṅgi). Perhaps D. **âḍi**, **âḷi** 1, in the sense of "a person with whom one plays, a playmate", might be thought of.

180. **uruṇḍa**,* name of a demon. Gt. (p. 518) thinks the word means "the round or rolling one". *Cf.* D. **uruḷ** 1, etc.

181. **ôḍra**, name of a people and country, Orissa. See the note s. **ôḍra** in the text of the Dictionary.

182. **karṇâṭa**, **karṇâṭaka**,* the Canarese country; a man of the Canarese country. The words are composed of D. **kar** 1, blackness, and **nâṭa** 1, q. v., etc., and mean "the black country" *i. e.* the country that chiefly consists of black soil, etc. See Gt. p. 518, and **kannaḍa** s. D. **kan** 2.

183. **kali**, a hero. *Cf.* D. **kali** 4.

184. **kaliṅga**, a clever, cunning man. *Cf.* D. **kal** 1.

185. **kiraka**, a scribe. If the original meaning be "a scratcher, *i. e.* a man who writes on a palm-leaf with an iron style", *cf.* D. **kiri** 1, **kĕrĕ** 1, **gĕrĕ**; also **kiṛu** 3, etc.

186. **kinâra**, **kinâśa**, a vile man; a poor man. May it be allowed to suggest that these terms (as also **kikaṭa**, poor, needy) are possibly connected with D. **kin**, etc. *Cf.* also D. **kina**.

187. **kuṭṭaṇi**, **kuṭṭini**, **kuṇṭaṇi**, **kûṇṭaṇi**, a bawd, a procuress. The original meaning probably is "she who brings together". *Cf.* D. **kûṭa** 1, **kûḍu** 1.

188. **kuṇi**,* **kûṇi**, a man who is crooked-armed or has a curved or withered arm. Cl. (p. 456) compares D. **kûn** 1. *Cf.* **kuḍu** 3, etc. Sk. **kubja**, crooked, hump-backed; crookedness (Nn. 132) may also be compared, if the Indo-European references are not absolutely certain.

189. **kumbha**, the paramour of a harlot. *Cf.* D. **kûr** 2, **kûrpu** 2.

190. **kŏṅkaṇa**,* name of a people (and their country) on the western shore of the Dekhan. *Cf.* D. **kŏṅkaṇa**. Gt. (p. 518 and 521) connects it with D. **kuḍudu**, (**kŏḍagu** and **kŏṅgu**), **kuḍi** 5, **kŏṭṭu** 1.

191. **krûra, kûra** (Mr. 469. 515), cruel, etc.; a cruel, fierce, ferocious, rough, man. The so-called Tbh. of these words is **kûḷ** 2, **kûra** may be the original form (as in kûra, krûra, boiled rice, No. 311), whereas in **krûra** a Tḍ. mode may appear that is seen also *e.g.* in Sk. kûrča, krûrča, the beard. Can Sk. kûra in its above meaning be traced in a true D. word? This may be found in D. **kûr** 1, of which the verb **kûṭu**, to sharpen, exists in Tu., which when used as a noun, exactly represents the so-called D. Tbh. **kûḷ** 2. D. **kûḷa**, a vulgar, rude, rustic man, may also be connected, if the first meaning be "a man of rough, unpolished manners".

192. **khaṭṭana, khadûraka, kaṭṭêraka**, dwarfish; a dwarf. If the short a of the initial syllable is not radical, but has arisen of a short ŏ, D. **kittu** 1, etc. may be compared; but there is also the possibility of referring the terms to **kaṭuku** 1, etc. *Cf.* Sk. kâshṭha (No. 91).

193. **khaṭṭîka**, a butcher. This is D. **kaṭaka**, etc. (of **kaḍi** 4).

194. **khala**,* a wicked man, a scoundrel. Gt. (p. 522) is right in comparing D. **kaḷa** 7 (of **kaḷ** 2, etc.).

195. **gaṇḍa**, a hero. This is one of the 21 Tatsamas. See D. **gaṇḍa**, and *cf.* **kaḍu** 1, **gaḍaču, gaṇḍasu, gaṇḍu.**

196. **čâmuṇḍâ**, a form of Durgâ or Mârî, in D. also **čavuṇḍi, čavuḍi.** The word is composed of D. **sâvu**, death; a corpse, and **uṇḍâ** (**uṇḍi, uḍi**). **Uṇḍi**, etc. may be **uṇi, uṇṇi** 1, or **ŏḍati** (of **uḷ**, to possess), or **uruṇḍi** (she who rolls about; see uruṇḍa No. 180).

197. **čundi**, a procuress, a bawd. *Cf.* D. **söndi.**

198. **nâṭa, nâṭaka*** (in Karṇâṭaka), a Nâṭa or Kannaḍa man. This is derived from D. **nâḍu**, etc. See nâṭa 1, and Gt. p. 518.

199. **paṅgu**, lame, crippled; a lame man. This appears to be D. **pĕḻava.**

200. **paṇḍita**, a skilled, clever man. This word may come from D. **paṇṇu** 1 (T. also **paṇ**); **paṇṇida (paṇta)**, one who is made ready or dexterous.

201. **pišâčî, pêshi**, a she-demon. *Cf.* D. **piṇa, pênĕ, pêy, pêyi** s. **pê** 1, **pêtu**, and **hêdĕ.** For Sk. **piyu**, injurious as an Asura, and **phi**, anger, passion; a wicked man, too see D. **pê** 1. See also Cl.'s Appendix (p. 530 seq.).

202. **putra**,* a son. Gt. (p. 526) compares a K. root pudu, to be born. This root is nowhere found in D.; it occurs only in Mr. Reeve's Dictionary that was used by Dr. Gundert. Gt. further compares **puytal** (of T. **puy**, to become, to exist), a coming into existence, an existing, and T. **pudalva**, a son, and then D. **puṭṭu** 1. T. **pudalva** appears to be identical with K. **pŏḍḷva** (of **pŏḍaḷ**), which may become **pŏḍarva**, and means "one who comes forth or springs up". See Tḍ. **pŏḍalu**, to be born, s. puṭṭu 1. When Cl. (p. 486 and 506) compares T. **paydal**, etc., a boy (see s. D. pasuḷĕ, hay, etc.), with putra, he is decidedly wrong.

203. **pulinda**,* a man of a barbarous tribe. Gt. (p. 528) compares D. **pölĕya (pulaya)** s. **pölĕ.** *Cf.* plava (No. 207).

204. **pulôma**,* name of a demon. For this term too Gt. (p. 528) compares D. **pölĕ**, etc.

205. **pulkasa**,* the son of a Nishâda or of a Śûdra father and of a Kshatriyâ mother. Gt. (p. 528) refers also this term to D. **pölĕ**, etc.

206. **pôgaṇḍa**, not full grown or adult: a boy; deficient in member, deformed. This word appears to be composed first of D. **pô** and **gaṇḍa**: having a deficiency of strength and manliness; and secondly of D. **pô** and Sk. **gaṇḍa** (see No. 13): having a deficiency

of joints (or members). *Cf.* D. pôgaṇḍikĕ. — **pôgaṇḍa**, having a redundant member. This is to be explained by "having proceeded beyond the common number of joints (or members)". — But there is also the term **apôgaṇḍa**, a child; having a limb too few; having a limb too many. If this is not an inaccurate form of pôgaṇḍa (as probably avalaksha of valaksha; *cf.* Sk. arâla, râla; alaktaka, laktaka; avataṁsa, valaṁsa; avalagna, valagna; avasnasâ, vasnasâ; uruvûka, ruvûka), it would, according to the above derivation, literally mean "not having progressed in strength"; "not having gone to or reached all the joints"; "not being without a joint that is in excess of the common ones".

207. **plava**, a Čâṇḍâla. This evidently is D. **pŏlĕya, pŏlĕyava**, a Puliah. See **pŏlĕ, hŏlĕ**.

208. **phalgu**, weak, feeble, worthless, etc.; a weak person, etc. *Cf.* D. **paḷa** 2, **paḷaga**, or **paṟĕ** 3. — **phalgu**, reddish, a red powder. See No. 175. — *Cf.* Gt.'s remark in p. 519.

209. **bhilla**,* name of a man of a wild mountain race. Gt. (p. 518) is right in comparing this word with D. **billa** s. **bil** 2.

210. **malla**, a wrestler. This is one of the 21 Tatsamas. It is to be derived either from D. **maṟu** 1, etc., or from **malĕ** 1 or 3.

211. **muni**,* a sage, etc. Gt. (p. 529) translates it by "the first", or "one who strives forward", and compares D. **mun** 2.

212. **vôraka, vôlaka**, a scribe, a writer. This may have been formed of D. **ôlĕ** (vôlĕ), **vâlĕ**, or of **barĕ** 1.

213. **šuṇḍâ, šûlâ**, a harlot. It is certain that these terms are identical with **sûḷĕ**, a term that is most common in D. *Cf.* D. **susil** 2, etc.?

214. **haḍika, haḍḍaka, haḍḍika, haḍḍi, haḍḍipa**, a sweeper. *Cf.* D. **huḍugu** 2, **hŏḍĕ** 1 (used also in sweeping), perhaps also **aḍaču** 2. (ŏ may appear as **a**, see D. **ŏ** 1; **a** may appear as **ha**, see D. **a** 16).

h. Words relating to dwelling-places, etc.

215. **aṅgaṇa**, a yard, a court. This is one of the 21 Tatsamas. Other forms are **aṅgana** (Sk.), **aṁkaṇa** (Čt. II). If the original meaning is "a place to walk in", *cf.* D. **aṅ**, the foot, and the so-called Tbh. **kaṇa** 2, or **aṅgu** (for Tĕ. **aḍugu**), the foot, and **aṇa** (*i. e.* **aṇĕ** 5), the original meaning being either "foot-floor", or "foot-playing about".

216. **âli**, (and with the spiritus lenis) **pâli**, a raised bank, a dike, a dam. These terms appear to be D. **êri**. For the interchange of **â** and **ê** *cf.* No. 32.

217. **êḍuka, êḍûka, êḍôka, êlûka**, a wall enclosing bones. *Cf.* D. **ĕlu**, etc., a bone.

218. **kaṭaka**, a town, a village, a house, a dwelling. This word is derived from D. **kaṭṭu** 2. *Cf.* also D. **kaṭṭaḍa**, etc.

219. **kaṭana**, a roof, a thatch. *Cf.* D. **kaṭṭaṇa** and **kaṭṭu** 3.

220. **kârâ**, confinement; a prison. *Cf.* D. root **kiṟ**, and **sĕṟĕ** 2, and also Sk. čâra (No. 229).

221. **kuṭa**, a house; a fort; **kuṭi**,* a house, hut; **kuḍi**,* a small house, a hut; **kûṭa, kûṭi**, a house, dwelling; **kôṭa, kôṭṭa**, a shed, hut; a wall (see Dictionary s. gôḍĕ); a fort. Gt. (p. 520) and Cl. (p. 456 and 503) are right in deriving **kuṭi, kuḍî** from D. **kûḍu** 1 (*cf.* **kûṭa** 1) and comparing D. **guḍalu**, the so-called Tbh. **guḍi** 2, etc. The leading idea is either "a place of coming together" (Gt.), or "that has been joined together or constructed". Gt. attempts to derive **kôṭa, kôṭṭa** from D. **kôḍu** 5, a point, and

Cl. (p. 457) from D. **kuḍu** 3; but this appears to be unnecessary. Regarding the short form of initial **kû** *cf.* also the terms s. D. **kuppĕ** 1 and **guḍiyisu**, etc., and Sk. **kuṭuṅgaka, kuṭaṅgaka**, a house, a hut; a roof, a thatch.—D. **kôṭĕ** (*i.e.* Sk. kôṭa, kôṭṭa) is one of the 21 Tatsamas.—**Kŏṭṭa**, in the Kŏraga language, denotes "a hut of the Kŏragas".

222. **kuṭaru**, a tent. This, like kuṭa, etc. (No. 221), belongs to D. **kûḍu** 1. The forms of kuṭaru in D. are **guḍâra, (guḍi** 2**), guṇḍâra, gûḍâra.**

223. **kuṭira**, a hut, a cottage. This is D. **guḍil**, etc. of **kûḍu** 1. See s. kuṭa (No. 221), and *cf.* kuṭîra (No. 225).

224. **kuṭika**, a small house. This represents D. **kŏṭṭigĕ**, etc. of **kûḍu** 1.

225. **kuṭira**, a small house, a hut (also **kuṭira, kuṭêra**); sexual intercourse (also **kurira, kuṭṭâra**); oneness, aloneness, exclusiveness (also **kuṭṭâra**). This word in its first meaning is equal to **kuṭira** (No. 223), q. v.; the second meaning points to D. **kûṭa** 1, as does also the third.

226. **kuṭumba**,* the collective members of a household, a family. This word has come from D. **kûḍu** 1, as suggested by Gt. (p. 520) and Cl. (p. 456).

227. **kuḍupa**, a clasp or fastening. This is to be derived from D. **kûḍu** 1, to connect.

228. **kuḍya**,* **kûḍya**, a wall. Gt. (p. 520) is right in referring kuḍya to D. **kûḍu** 1. *Cf.* also D. **kûḷĕ** 1 and **gûḍu**. The so-called Tbh. of kuḍya is **gôḍĕ**.

229. **kâra**, binding; a prison. This, like kârâ, is D. **sĕṟĕ** 2, of **kiṟ**.

230. **nilaya**,* a dwelling, an abode. Gt. (p. 529) compares D. **nĕlĕ**. *Cf.* also D. **nilavu**, etc. But if Sk. âlaya, etc. is considered, Gt.'s comparison becomes very doubtful.

231. **pakkaṇa**, the hut or abode of Šabaras. *Cf.* D. **pakkĕ** 1, etc.

232. **paṭṭa**, (paṭṭaṇa), **paṭṭana**, (paṭṇa), **pattana**, (a settlement), a town. These are to be derived from D. **paḍu** 3 (P. p. paṭṭu). See Cl. p. 458, and *cf.* **haṭṭa, haṭṭi.**

233. **palli**, a settlement, a small village; a hut, a house; a town. This word, like paṭṭa (No. 232), etc., comes from D. **paḍu** 3. *Cf.* D. **paḷḷi** (=**paḍḷi**) 1, etc.; **paḍal** 1.

234. **mañčaka, mañčikâ**, an elevated stand etc. These terms are D. **mañčikĕ**, derived from **malagu** 1 and 2 ("that is lain upon"). See the Tatsama mañča (No. 295).

235. **mandira**, a house; **mandurâ**, a stable; a mattress, a sleeping mat, a bed. These words are related to D. **manĕ, mandi** 2, **mandu, mandĕ** 1. Cl. (p. 507) derives D. **manĕ** from T., M. **mannu, manu**, to abide, to exist, that are equal to Tĕ. **manu**, to live, to exist (=jîviñču; *cf.* Tĕ. maniki, existence, living; home, abode; manupu, to cause to live, to nourish, to save=bratikiñču, pôshiñču, rakshiñču; mannĕ, existence, being=jîvana, bratuku). The above verbal themes are not found in their peculiar T., M. and Tĕ. forms in K. and Tu.; but as an initial **m** occasionally becomes **v** or **b** (as *e.g.* in the T. verb manai=vanai), it appears to be certain that they are the same as D. **baḷ** (**vaḷ**), to live, the change of letter **ḷ** being manifold (*cf.* Tĕ. vĕnakĕ=K. baḷika). Vedic Sk. **mâna**, a building, a house, comes from Sk. mâ, to form, make, construct; could analogously D. **manĕ** come from **maḷ** (Tu.) *i.e.* K. **mâḷ, mâḍu** 1, to construct, build?—*Cf.* vana (No. 236).

236. **vana**, a place of abode, a residence. This may be D. **manĕ**. See s. mandira (No. 235).

237. **haṭṭa, haṭṭi**, (a settlement), a market-place. Like paṭṭa (No. 232), etc., the terms come from D. **paḍu** 3. *Cf.* D. **paṭṭi, haṭṭi.**

238. **huḍa**, a bulwark, a bastion, a tower. This is D. hûḍĕ of pûḍu 1, hûḍu.

i. Words relating to clothes.

239. **ambara**, clothes, apparel. This word has no apparent root in Sk. The ancient, true and only words for "cloth" in D. are **aṛa** 3, **aṛavĕ** 2, etc.; the leading idea connected with them is quite uncertain, and a relationship of them and ambara cannot be established, although it may exist. Let it further be suggested that **ambara** might have been formed of D. **amar** (which with an inserted nasal might become **ambar**). This suggestion might be supported by the circumstance that **ambara** means also "neighbourhood" (*i. e.* the state of being adjoining?).

240. **kaksha**, the hem of a garment tucked into the waist-band (also **kačča**). Its so-called Tbhs. are **kačča**, **kačče**. If the leading idea be "joining", *cf.* D. **kačči**ṛ**i**, **kačču** 4, and **kadĕ**. — **kaksha**, a hiding place. Regarding this term *cf.* D. **kariču**, **karĕ** 4. — **kaksha**, the armpit. *Cf.* D. **kaṅkaḷ**, etc., **kavuṅkuḷ** (of kavi 1?). — **kaksha**, the side or flank. *Cf.* D. **kaḍĕya** 2, etc. — **kaksha**, a gate. This may be connected with D. **kada** 1, or with **kaḍĕ** 5. — **kaksha**, emulation, rivalry. *Cf.* D. **kaḍaṅgu** 1, etc. — **kaksha**, a border, lace. *Cf.* D. **karĕ** 6, and Sk. **kačča** (No. 241). — **kaksha**, a buffalo. *Cf.* D. **kaḍasu** 2. See also No. 86.

241. **kačča**, the hem of a garment tucked into the waist-band. See kaksha (No. 240). — **kačča**, the bank of a river. *Cf.* D. **karĕ** 6, and Sk. **kaksha** (No. 240).

242. **kambala**,* a blanket, a cumley (very often of a black colour). Its Tbh. is said to be **kambaḷi**. Gt. (p. 520) is quite right in saying that kambala is composed of D. **kar** 1, black, and **paṭa**, cloth (that may appear as **paḷa** in D.); *cf.* the Kuṛuba term **kĕrimbaḍa** (*i. e.* D. **kari** 3 and **paḍa** = paṭa), a cumley. Kambaḷi, no doubt, originally was **karbaḷi** (*i. e.* **kar-paḷi**), black cloth.

243. **karpaṭa**,* an old, dirty garment. Gt. (p. 520) is right in finding in this word D. **kar** 1, blackness, and **paṭa**, cloth. *Cf.* also D. **kaṛĕ** 1, a stain, a spot.

244. **kavača**, **kavasa**, a coat of mail. *Cf.* D. **kavaču** 1, etc., **kavi** 1, the original meaning probably being "that is put on or covers".

245. **čiri**, the hem of a garment. This appears to have been derived from D. **kiṛ**. *Cf.* D. **sĕṛagu**, and Sk. **tari** (No. 246), **sič** (No. 248).

246. **tari**, the end of a cloth; **tari**, the hem of a garment. *Cf.* D. **kiṛ**, and **saṛagu**, etc. See čiri (No. 245).

247. **nivi**, the folds of a garment to be tucked into the waist-band in front. *Cf.* D. **niṛi** 2, etc.

248. **sić**, the border or skirt of a cloth (see Nr., Hlâ. and Mr. s. **karĕ** 6, who have **sičа**). *Cf.* D. **kiṛ**, **sĕṛagu**, and Sk. čiri (No. 245).

k. Words relating to utensils, etc.

249. **aḍḍana**, **aḍḍaṇa**, (that crosses), a shield. *Cf.* D. **aḍḍa** 1, etc.

250. **aṇi**,* **âṇi**,* a pin: the pin of the axle of a cart; the pin or bolt at the end of the pole of a carriage; a bound, boundary, limit. Cl. (p. 452) is right in comparing D. **aṇi** 1 and **aṇĕ** 3, the original idea being that of joining, fastening; **âṇi** in D. means "a nail". *Cf.* also D. **aṇasu**, **âṇ** 2, **âḷ** 1.

251. **arara**, a covering, a sheath. *Cf.* D. **ŏṛĕ** 2. For the initial **a** (= ŏ) see s. D. **ŏ** 1, and observe that letter **ṛ** in later K. is often written as **rr**.

252. **argaḍa, argala, argalâ,** a bar, a wooden bolt to fasten a door. This occurs in D. as **argaḷĕ,** which appears to be composed of D. **aḍa** 6 and **gaḍĕ** 1 or **gaḷa** 2 or **gaḷĕ,** a cross-pole.

253. **kaṅkaṇa.** This is one of the 21 Tatsamas. **Kaṅkaṇa,** an ornament of the wrist; any ornament or trinket, may be a reduplication of D. **kaṇa** 3.—**kaṅkaṇa,** a string or ribbon tied round the wrist; a waist-tie (Nn. 45). *Cf.* D. **kaṇi** 2?

254. **kaṭa,** a frame of wood used for conveying a dead body (also **khaṭṭi, khaṭṭikâ, khaḍu, khâṭa**); a screen. *Cf.* D. **kaṭṭu** 3, and also Sk. **khaṭṭâ** (No. 274), etc.

255. **kaṭaka,** a string; a zone; a bracelet; a ring round an elephant's tusk; a mat. *Cf.* D. **kaṭṭu** 3, **kaṭṭuka,** and also Sk. **khaṭṭâ** (No. 274), etc.

256. **kaṭṭâra,** a weapon, a dagger. This word is to be referred to **kaḍi** 4. *Cf.* Sk. **khaṭa** (No. 273), and, with regard to the form, kuṭhâra (No. 261), kuddâra (No. 266); (kaṭâri, kaṭhâri).

257. **kandu,** an iron plate or pan for parching, frying or roasting. *Cf.* D. **kari** 1.

258. **kuṭa,*** **kûṭa,** a water-pot. Its so-called Tbh. is **kŏḍa.** Gt. (p. 520) is right when he refers kuṭa to D. **kûḍu** 1, translating it by "receptacle".

259. **kuṭapa,*** **kuḍava,*** and Tbh. **kuḍuba,** a measure of grain. Gt. (p. 520) compares D. **kûḍu** 1, which appears to be unobjectionable. *Cf.* kuṭa (No. 258), etc.

260. **kuṭṭanti,** a kind of dagger. For the explanation of this word there is Sk. verb **kuṭṭ,** to cut, that has been taken from D. **kuṭṭu** 1, **kuḍu** 2.

261. **kuṭhâra,*** an axe; a sort of hoe or spade. Its so-called D. Tbh. is **kŏḍali.** *Cf.* the D. verbs adduced under kuṭṭantî (No. 260). Gt. (p. 521) too refers the word to them.

262. **kuḍikâ,** an earthen or wooden water-pot used by ascetics. *Cf.* D. **kuḍikĕ,** and Sk. **kuṭapa** (No. 259), etc., **kuṇḍaka, kuṇḍikâ,** with which it is to be derived from D. **kûḍu** 1.

263. **kuṇapa,** a spear. *Cf.* D. **kuḍupu,** etc.? or **kuṭuku** 1, etc.?

264. **kuṇḍa,** a water-pot. This word, like kuṭa (No. 258), comes from D. **kûḍu** 1, which is corroborated by its meaning of "a lump" as of darbha grass (originally "a united mass").

265. **kuṇḍala,** a fetter, a tie. This is D. **kûḍal** in the sense of "that joins or connects".

266. **kuddâla,*** **kuddâra,** a kind of spade or hoe. Its so-called D. Tbh. is **guddali.** Gt. (p. 521) is right in comparing D. **kuṭṭu** 1, **kuttu** 2.

267. **kûṭa** 1, **kuṭa,** a hammer, a mallet (for breaking small stones). These terms are to be referred to D. **kuṭṭu** 1, **kuḍu** 2. *Cf.* D. **kŏḍati,** and No. 361.

268. **kûṭa** 2, **kûṭaka, kuṭaka,** a ploughshare. These terms appear in D. as **kuḍa** 1, **kuḷa** 2, etc., from which Sk. **kušika, kuši,** a ploughshare, are to be derived, letter **ḷ** having taken the form of **š** (in D. **ḷ** often=**s,** see *e. g.* **maḷa** 2). The leading idea cannot be fixed.

269. **kûdi,** a fetter for the feet. *Cf.* D. **gudi** 1 and 2.

270. **kôṇa,** a stick, a staff, a club; the quill or bow of a lute, a fiddle-stick, etc. *Cf.* D. **kuḍupu,** etc., **kuṇil, kôl** 1, etc.

271. **kola,** a raft, a float, a boat. *Cf.* D. **kôl** 3. In D. the word has been shortened into **kal** 3, **kul** and **kŏl** 2, from which Sk. **kalâ,** boat, has come. Is the leading idea that of "joining", and **kûḍu** 1 ultimately connected, so that guḍalu, etc. might be compared? See T. s. D. **kŏlikĕ,** D. **kŏḷ** 1 appears as **kŏnu** and **kŏlu** in Tĕ.

272. **khaja**, stirring, churning; a churning stick. *Cf.* D. **kaḍa** 4, etc., **kaḍë** 3, **kaḷaḷ** 4.

273. **khaṭa**, an axe, a hatchet; a plough; a kind of blow or wound. This appears to belong to D. **kaḍi** 4 and 7. *Cf.* kaṭṭâra (No. 256). — **khaṭa**, a blind well. If the meaning be "that has been dug", *cf.* D. **kaḍi** 4. (D. karë 4 can scarcely be compared.)

274. **khaṭṭâ**,* **khaṭṭi**, **khaṭṭika**, **khaṭvâ**," a kind of bandage; a cot. These words are connected with D. **kaṭṭu** 2 and 3. Cl. (p. 457) compares T., M. **kaṭṭil**, a cot. *Cf.* also Sk. **kaṭa** (No. 254), **kaṭaka** (No. 255).

275. **khaḍga**, a sword. Its so-called D. Tbhs. are **kaḍuga**, **kaḷga** (kaḷga), **khaḷga** (khaḷga). Instead of referring khaḍga to the questionable Sk. verb khaḍ (supposed to be = khaṇḍ), to divide, to break, it appears better to derive it from D. **kaḍi** 4. Sk. **khaḍa**, dividing, breaking, probably is the same as D. **kaḍa** 5, **kaḍi** 7. For Sk. **khaḍgika**, a butcher, *cf.* khaṭṭika (No 193).

276. **khalina**, the bit of a bridle. *Cf.* D. **kaḍiyaṇa**. etc. (of **kaḍi** 3), if the word has not been borrowed from the Greek, as scholars suppose.

277. **gadë**, a club. Its so-called D. Tbh. is **gaje**. The terms appear to be D. **gaḷë**, etc.

278. **gâḷa**, **gâla**, a hook, a fish-hook. This is one of the 21 Tatsamas. It is not found in Sk. Dictionaries. It appears to be connected with D. **kaḍu** 2.

279. **guṇa**, a string, a thread, a rope. It is impossible to derive this term satisfactorily from a Sk. root; if D. **kuḷa** 1 and **kûḍu** 1 are compared, the meaning of "a joining or uniting" (of strands) is easily obtained.

280. **gêṇḍu**, a ball. This appears to be D. **čëṇḍu**, etc. (of **sëḍë** 1 or **sëḍu**).

281. **gôṇi**, a sack. It is one of the 21 Tatsamas, and is a contraction of **gavasaṇi**.

282. **čuluka**, **čulaka**, **čaluka**, a small vessel or pot; the palm of the hand hollowed to hold water. *Cf.* D. **kuḍikë**, **kuḍitë**, **sölagë**.

283. **čûḍâ**, a crest, a diadem, etc. *Cf.* D. **sûḍu** 1.

284. **tari**, a club. *Cf.* D. **taḷi**, etc.

285. **tarku**,* a spindle. Cl. (p. 381) compares this with D. **tiragu**, etc.

286. **talpa**, a float, a raft. This is D. **tëppa** 2, q. v.

287. **tâla**,* a cymbal. etc. Gt. (p. 520) derives this word fr. a D. root **tal**, to beat (sic!). *Cf.* D. **taṭṭu** 1, **tadë**, **taḷisu** 1, **tâku** 1, **tâṭu** 1 and 2. Sk. verbs **taṭ**, **taḍ**, **taṇḍ**, to beat, to strike, are possibly derived from the above D. terms.

288. **tôraṇa**, a decorative festoon suspended across gate-ways, etc. It is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* D. **tôṛ**.

289. **para** (in âḍampara, âḍambara, a drum used in battle). *Cf.* D. **para**, etc., a drum. The **âḍam** may be D. **âḍu** 2, sounding.

290. **parigha**, **paligha**, a pitcher, a water-jar. *Cf.* D. **paravi**, etc. The leading idea may have been taken from D. **pari** 1.

291. **piṭa**,* **piṭaka**,* **pêṭa**,* **pêṭâ**, **pêṭi**, **pêṭaka**, **pêṭâka**, **pêṭikâ**, a basket, a box. Gt. (p. 520) derives **pêṭa** from Të. **pëṭṭu** (*i. e.* T. pôḍu), to put, place, lay, and **piṭa**, **piṭaka** from D. **piḍi** 1, to hold. In Sk. the terms are derived from piṭ, to put together, to bring together, to accumulate (see s. puṭa No. 292). The so-called Tbhs. are **pëṭṭi**, **pëṭṭigë**, **pëṭṭiya**, **pëḍagë**, **pêḷigë**, etc. If D. **piḍi** 1 be the root, it is to be taken for all the Sk. terms, Të. **pëṭṭu** being quite unnecessary. The Të. terms, however, s. D. **pëṇë** 1 might be compared.

292. **puṭa, puṭaka, puṭi,** a cup made of a leaf folded (and stitched); a basket or vessel or dish made of leaves. Its so-called D. Tbh. is **pŏḍa.** It is somewhat difficult to determine from which root the words have arisen; but there is the Sk. verb **puṭ** with the meanings of "to unite, to connect, to bind together; to intertwine (saṁślêshaṇa, ślêsha)", and there are the D. verbs **pûḍu** 1, **pûṇ** 1, **hûḍu,** which mean "to unite, to connect, etc.", and also D. **puri, piri,** which mean "to twist, to twine (see s. **puri** 3 and *cf.* **pŏsĕ** 3). On these verbs puṭa, etc. rest. Sk. verbs **puṇ, pûṇ, pul, pûl,** used in the meanings of saṁhati and saṅghâta, **piṭ** in that of saṁhati, and **huḍ, huṇḍ** in those of saṅgha and saṅghâta, are evidently cognate. For all the above-mentioned Sk. verbs and their meanings there are no authoritative references, and they may be confidently declared to have been borrowed from the adduced D. verbs which are firmly rooted in the D. language. **Puṭa,** etc. are therefore ultimately connected either with D. **pûḍu** 1, etc. or with **puri,** etc.

293. **pushpaka,** a frying pan (Nn. 123). This is based on D. **puri** 1 and 2.

294. **bâla, pâla** (in karapâla, karabâla,* karavâla,* piṇḍipâla, piṇḍivâḷa, bhiṇḍivâla, bhindamâla, bhindipâla). Gt. (p. 520) is right in comparing D. **bâḷ,** a knife, a sword. *Cf.* D. **basi** 2 for **bâḷ?** Gt. thinks bâḷ (vâḷ) means "that is curved"; *cf.* the D. s. valaya (No. 299).

295. **mañča,** a bedstead, a cot, a bed, etc. It is one of the 21 Tatsamas, and appears to be derived from D. (**maḍagu**), **malagu** 1, though a derivation from D. **maḍu** 1 is not excluded. *Cf.* mañčaka (No. 234).

296. **maṇi,*** a pearl, a bead, or other globular ornament. The word is one of the 21 Tatsamas. Gt. (p. 529) thinks it to be connected with D. **maṇal,** etc. He appears to be right.

297. **masi, mashi,** ink; soot, lampblack. It appears as a Tbh. in the text of the Dictionary; but on account of the T. and M. forms adduced under it and on account D. **masi** the word is probably D., in which it is deeply rooted. See *e. g.* **masa** 2, **masaka** 2, **masuḷ, mañku,** etc.

298. **mudga,** a lid. *Cf.* D. **muččĕ,** etc., **muttigĕ.**

299. **valaya,*** a ring, etc. For the formation of this term there are the Sk. verbs **bal,** to whirl round in a circle; **val,** to move round in a circle; **val, vall,** to be covered, surrounded or enclosed. The so-called D. Tbh. of valaya is **baḷĕ.** Gt. (p. 520) accepts a D. root **vaḷ,** to bend, to be bent; Cl. (p. 461) thinks that Sk. verb val has probably been derived from T. **vaḷai** (baḷai), to bend; to become crooked, to bow or bend; to environ, beset or surround. *Cf.* D. **baḷasu** 1, **baḷidu, baḷku** 2, (**ölĕ** 2). So far as Sk. root vṛi is possibly concerned with bal, val, a borrowing by Sk. from D. is excluded; but that concernment is not certain. Howsoever that may be, it is a fact that three verbs have been borrowed from D. for Sk. bal or val, **bal** meaning also "to live", and **val** 1, "to be attached to, to take pleasure in", and 2, "to increase". The first is D. **baḷ,** to live, the second D. **öl** 1 or **val,** to be pleased, etc., and the third D. **baḷĕ** 1, to increase. In consideration of this fact it becomes very probable that Sk. themes bal, val, to move round in a circle, etc., have also been taken from D.

300. **vijana,** a fan, for the derivation of which Sk. exhibits the verbal theme **vij,** to fan. It is unnecessary to attempt to form this verb of Sk. vyaj, as vij appears to be the true D. verb **bisu** 1. *Cf.* D. **bisaṇikĕ, bisaṇigĕ,** a fan, from which bijjaṇa and bijjaṇigĕ, Tbhs. of vyajana, are to be distinguished.

301. **šaṇa,** an arrow. This is D. **kaṇĕ** 1, etc.

302. **sabaḷa,** a spear (not in Sk. Dictionaries). It is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* Sk. šarvalâ, sarvalâ, an iron club or crow; Mhr. sabaḷa, sambaḷa, a crowbar. Could D. **sadĕ** 1 be connected?

303. **sûči,** piercing, perforating; a needle. Its Tbh. is sûji, in Tuḷu dûji. There is no Saṁskṛita root to derive sûči from. It seems probable that the word rests on D. **tûṟu** 2, q. v., **s** occasionally appearing a **t** (see *e. g.* Tbh. sûṭĕ) and **ṟ** often as **j.** Regarding **sûčana** see No. 413).

304. **hôḍa,** a raft, a boat. This is D. **ôḍa** (see D. ô 5).

l. Words relating to food.

305. **aṭṭa,** boiled rice, food. This is the relative past participle of D. **aḍu** 1, to boil, etc.

306. **arka,** boiled rice, food. This probably is D. **aḍikĕ** 2, **aḍigĕ, aḷkĕ** 2 (of **aḍu** 1), cooking; that has been cooked or boiled; food.

307. **ôdana,** boiled rice, food. There appears no root for this term in Sk., and therefore D. **ôgara** (Kŏraga **auru, avaru**), boiled rice, food, may be compared. What are the terms to be derived from? If their initial has lost an original spiritus lenis (which is possible, *cf.* D. ô 5), it is evident that they are connected with D. **puḻgi,** q. v. Letter **ḻ** may become **d** and **d** appear as **g.** — **ôdana,** a cloud; **ôdma,** flowing, flooding; wetting, moistening. *Cf.* D. **ŏḻku** 1 and 2, with which also Sk. **ôgha,** a stream, and its Tbh. **ôga,** may be compared; **ôgha,** a multitude, reminds one of D. **ŏḻgu** 1 and 2.

308. **kaḍara,** curds. This word exactly represents D. **kaḻal** 4 (**ḻ** = d) curds, which meaning also "buttermilk mixed with water" is the origin also of the Sk. terms **kaṭura, kaṭvara, kadvara, kaččara,** and **kaṅkara.**

309. **kalya,** spirituous liquor. This is D. **kaḻ** 4, toddy.

310. **kašipu, kasipu,** food. This is identical with D. **kačapu.** Tu. **kaḻipu** means "curry" (= My. and T. **kaṟi**). *Cf.* D. **kaḍi** 3, to bite, to chew, to champ (= Tu. **kaḻĕ, kaḍĕ**).

311. **kûra, krûra, kuru,** boiled rice. This is D. **kûḻ** 1 (said to be a Tbh. of krûra). The ultimate root probably is D. **kudi** 1 (*cf.* **kudakal,** etc.), although the terms given s. D. **kŏḻĕ** 1 might be thought of.

312. **khaja,** churning. See No. 272.

313. **khaḍa,** buttermilk boiled with acid vegetables and spices. This is to be compared with D. **kaḍi** 8 (and with **kaḻi** 3?).

314. **khadikâ,** fried or parched grain. *Cf.* D. **kari** 1, **kariku.**

315. **čusta, tusta, busta,** roast meat, fried meat. These are likely to have been formed of a **suḍata** or **suḍita** (of D. **suḍu** 1), "the having been roasted". *Cf.* D. **kŏṭṭasa, suṇṭagĕ.**

316. **pêru,** causing to ferment. This term is perhaps connected with D. **pĕṟ** 2, etc.

317. **phêla, phêlâ, phêli,** remnants of food, refuse, orts. It is not impossible that these terms are taken from D. **pêl** 2. *Cf.* also D. **pêsu** 1 (of which a **pêsalu,** that is disgusting, may be formed), and **pê** 2. Also D. ĕñjal with an initial spiritus lenis might be thought of.

318. **miyêdha,*** food set before the gods. Gt. (p. 529) may be right in comparing the word with D. **misal.** Sk. scholars have compared Sk. **mêdha.**

319. **mairéya, virâ,** toddy. *Cf.* Tu. **mira, mira,** sweet toddy; Sk. **mira,** a drink, beverage. It is not clear from which root these terms are derived; but if it be allowed to think of a change of letter **p** into **m** or **v** (*cf. e. g.* pikka = vikka, piccchila = vijala, vijina), compare D. pîr.

320. **hala,** water; spirituous liquor, wine; **halahala, halâhala** (reduplicated forms), a sort of deadly poison; **hâlahala, hâlahâla, hâlâhala, hâhala, hâhâla,** spirituous liquor; a sort of deadly poison; **hâlâ,** spirituous liquor, the spirituous juice of the palm; **hâraḥûra,** spirituous liquor, wine; **ali,** spirituous liquor; **âla,** any discharge of venomous matter from poisonous animals. *Cf.* T., M. **âl, âla,** water (see s. D. **âli** 1); D. **pâl** 1, etc., that in Tu. appears as **pêr,** in T. as **pâl** and **pîr,** and in M. as **pâl** and **pîrĕ.** The ultimate D. root appears to be pîr.

m. Words relating to numerals.

321. **ari,** six. *Cf.* D. **aṟu** 3.

322. **êlu,** a particular number. Could D. **êḷu** 2 be related?

323. **mêlu,*** a particular high number. Gt. (p. 529) compares D. **mêl,** etc. Compare also No. 341.

n. Words relating to diseases, etc.

324. **irma, irma** (Mr. 330. 396), a wound. *Cf.* D. **êṟu** 5 (of **iṟi** 1).

325. **kačchu, kaṇḍu, kharju, khasa,** the itch. *Cf.* the so-called D. Tbh. **kaǰji** (the only D. word for the so very common itch), and D. **kaḍi** 3, **karĕu** 1 and 2.

326. **kaṭa,** a corpse. *Cf.* D. **kaḍuku** 2? (or is D. **čaṭṭu** 2 connected?).

327. **kuṇapa,** stinking, foul smelling; a stench, a foul smell; a dead body, corpse; a carcase. *Cf.* D. **kŏḷĕ** 1 and 2.

328. **nakra,** a particular disease of the nose (nâsâjvara). *Cf.* D. **nagaḍi,** etc.

329. **mura** (in muraganḍa, muramanḍa, an eruption on the face). *Cf.* D. **môṟĕ?**

330. **vêla,** sickness, disease. *Cf.* D. **bênĕ.**

331. **šava,*** **šavas,** a corpse (**šavasâna,** a cemetery, probably is the original form of **šmašâna**). The two words are of doubtful origin in Sk. Sk. verb šav means "to go", and "to alter, to change, to destroy" (vikâra). Could the second meaning rest on the D. roots **tavu** 1, **tavĕ** 1, **savĕ** 2? and can šava, šavas be derived from the Sk. verb? The second question, it seems, is to be decided in the negative. Gt. (p. 529) and Cl. (p. 461) think that šava is connected with D. **sây,** to die, **sâvu,** a corpse. Sây, to die, is **say** in Tu. *Cf.* No. 196.

332. **hêra,** demoniacal illusion. *Cf.* D. **pê** 1, **pêtu; bêḷ** 3.

o. Various nouns, etc.

333. **aṁša, aṁsa,** a share, portion, part. Gt. (p. 523) compares K. **haṅču** 2. *Cf.* also D. **aṅču** 1, **paṅču** 1, **pasu** 3.

334. **aṅka.** This word is one of the 21 Tatsamas. — **aṅka,** a military sham fight; fight, war (Nn. 131). *Cf.* the terms s. D. **aḍaču** 2. — **aṅka,** proximity. *Cf.* D. **aṇĕ** 3 and 4, and the terms s. **aṭṭu** 2 and **aḍagu** 3. — **aṅka,** any mark or ornament, ornament, decoration. *Cf.* the D. terms s. **aḍagu** 3, and **aṇi** 2.

335. **aṭa,** roaming, wandering about. *Cf.* D. **âṭa,** etc. In the Sk. verbal theme **aṭ,** to roam, D. **âḍu** 1 is represented with a short vowel.

336. **aṭṭa** 1, high, lofty; an apartment on the roof; an upper loft in a house; etc. This is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* D. (**aṭṭu** 2), **aḍaka, aḍaku** 1, etc., **aḍar.**

337. **aṭṭa** 2, dried, dry. *Cf.* D. **aṭṭu** 7 and 8, and **aṟ** 2.

338. **ambhriṇa,** crying violently, roaring terribly. This probably is connected with D. **arbâṭa** (s. arbu) or **ârbâṭa** (s. ârbu).

339. **ara,** little. *Cf.* D. **arĕ** 7, etc. The original idea may be "that is cut or cut off"; see D. **ari** 1, **arĕ** 6. *Cf.* also Sk. **ardha, arbha, alpa.**

340. **araṇi,** the wood used for kindling fire by attrition. If the original meaning of this word be "that is ground or rubbed", *cf.* D. **ari** 3, etc., or **ŏrĕ** 3 (see D. **ŏ** 1).

341. **arbuda,** a swelling, tumour; a hundred millions. This word is perhaps related to D. **ĕḷḷbu, ĕrbu** (short **ĕ** = a).

342. **alati,** a kind of song. *Cf.* D. **âṇati, âḷati.**

343. **alam, aram,** enough, sufficient (implying prohibition); fit; adequate, equal to; competent, able. **Alam** is said to be derived from Sk. verb al, to prevent (vâraṇa); to be competent or able (vyâpti); to adorn (bhûshâ); but the verb is without authoritative references. It would appear as if **al,** to prevent, were fancifully formed of D. **ala** 3, **al,** to be competent, rested on D. **al** 3 or **âṟ** 2, and **al,** to adorn (to make fit or ready), on D. **al** 3. *Cf.* also D. **aṟa** 2, **aṟi** 1.

344. **alâta,** a fire-brand. If the initial **a** of this word is another form of letter **ŏ** (see D. **ŏ** 1), *cf.* D. **ŏlĕ** 5, and **uḷku** 3; alâta would then be identical with a D. **ŏlata,** "that shines or blazes".

345. **alika,** falsehood, untruth. *Cf.* D. **âḷi** 1, (or **aḷi** 2).

346. **alê, alêlê,** words in the dialect of the Pišâčas, introduced in plays, etc. *Cf.* D. **alĕ** 3, etc., and Sk. **halâ** (No. 417).

347. **âm,** an interjection of assent. *Cf.* D. âgum, âm (T.) and akkum, ahudu (K.), yes.

348. **âli,** useless, idle, unmeaning. *Cf.* D. **âḷi** 2 (or **aḷi** 2).

349. **kaṭa** 1, much, excessive; excess, superabundance. *Cf.* D. **kaḍu** 1, etc.

350. **kaṭa** 2 (in kaṭâksha, a side-look). This is D. **kaṭa** 1, etc., a side. *Cf.* also Sk. **kaṭaka,** the side of a hill.

351. **kaṭu,*** sharp, pungent, fierce, etc. Cl. (p. 455) does not doubt that the origin of this word is D. He compares **kaḍi** 3, **kaḍugu** 1. *Cf.* also **kaḍu** 1, etc., **kay** 6, etc., **kasar**, **kâṭa** 3, etc. Sk. **khara**, (**kharu**), sharp, pungent, acid, etc, are probably also related to these D. terms.

352. **kaṭhina**, hard, stiff; violent, cruel. See the remarks made with regard to **kâṭha** (No. 132), and *cf.* D. **kaṭ** 1, etc., and **kaḍugu** 2.

353. **kadana**, **kandala**, war, fight, battle. The root of these words appears to lie in D. **kadĕ**, **kalasu**, **kali** 2 (*cf.* **kala** 1), **kalĕ** 2, to join (v. i.), and the leading idea to be that of a "mêlée", which is seen also in Sk. **kalaha**, **kali**, **khala**, war, battle. It is, however, not excluded to think of D. **tadĕ**, **sadĕ** 1, to beat, etc. *Cf.* also D. **kâdu** 1. It is proper to adduce here some Sk. verbal themes from which kadana and kandala can be derived, which, however, are not true Sk., but borrowed from the above-mentioned and other D. verbs, viz. **kad**, to be confused or agitated (see D. **kadaḍu** 1, etc., **kalaku** 1, **kaḷa** 1); — **kad**, to hurt, to kill; — **kal**, to join, to attach; — **khal**, to join, to collect. *Cf.* also Sk. **kalâpa**, a collection, multitude; **kalita**, attached, affixed; **kalila**, joined, mixed; a heap; confusion.

354. **kadamba**, a mass, a multitude. *Cf.* the D. and Sk. terms s. kadana (No. 353), and D. **kadalĕ**.

355. **kalaṅka**, **kalana**, blackness (Nn. 86; *cf.* No. 170); a spot, a stain. *Cf.* D. **kaṟĕ** 1, **kalĕ** 1, and also **kalaṅku**, **kaḷaḍu**, etc., **kaḷgu**.

356. **kalandikâ**, **kalindikâ**, knowledge, intelligence, wisdom in general, science. *Cf.* D. **kal** 1, etc.

357. **kalâ**,* any practical art, any mechanical or fine art; skill, ingenuity. Cl. (p. 455) derives this term from D. **kal** 1; he may be right. — **kalâ**, rejection, abandoning (Nn. 150). *Cf.* D. **kaḷĕ** 2, **kaḷi** 2.

358. **kalusha**, **kalka**, **kalmasha**, turbidness, foulness; dirt, filth; a stain. *Cf.* D. **kadaḍu** 1 and 2, **kalaku** 1 and 2, **kaḷaḍu**, **kalumbu** 1 and 2. — **kalmasha**, darkness, **kalmâsha**, black, remind one of D. **karĕ** 7, etc.; see also **kalaṅka** (No. 355).

359. **kâshṭha**, thinness, poorness (Nn. 33). This is probably a **kaḷalta**, the state of being thin, etc. (of D. **kaḷal** 1).

360. **kuṭi**, a curvature, a curve. *Cf.* D. **kuḍu** 3, **guḍi** 1, etc., **kurgu** 1, etc., and Sk. **kuṭila**, crooked, **kuṇḍala**, a ring; the coil of a rope. Sk. verb **kuṭ**, to be or become crooked or curved, appears to have been formed of the D. terms.

361. **kuṭṭa**, **kuṭṭaka**, making small, pounding. *Cf.* D. **kuṭa**, **kuṭaka** 1, etc.; **kuttu** 2, etc. Sk. verbal themes **kuṭ**, **kuṭṭ**, to break to pieces, to grind, to pound, are D. **kuṭṭu** 1. *Cf.* Sk. **kûṭa** 1 (No. 267), **kuṭa** (No. 267).

362. **kûṭa**,* a heap, etc. This is D. **kûṭa** 1. *Cf.* Gt. p. 521.

363. **kêtana**, business. *Cf.* D. **kĕyta** (of kĕy 2). — **kêtana**, **kêta**, a house. These words too probably belong to D. **kĕy** 2, meaning "a make or structure".

364. **kêtu**, bright appearance, brightness; a ray of light. *Cf.* D. **kiĕĕu**, **kiḍi** 1, **kêsu** 2, **tî** 2, and see s. **čûpu** 1.

365. **kêyûra**, a kind of coitus. *Cf.* D. kê?

366. **kôṭi,*** the end or top of anything; the highest point. Gt. (p. 522) connects this term with D. **kuḍi** 5, **kôḍu** 5. *Cf.* also D. **kŏṭṭu** 1, **guḍi** 2.

367. **kôṇa,*** a corner, an angle; the sharp edge of a sword. Gt. (p. 522) compares D. **kuḍi** 5, **kôḍu** 5. *Cf.* especially D. **kŏnĕ** 2.

368. **khaṭakkikâ, khaḍakkikâ,** a side door; a private or back door, a small or venetian door or window. These curious words are probably identical with Tbhs. **kiṭaki,** etc. (=Mhr., H. khiḍakī); if not, D. **kaṭa** 1, **kaḍa** 3, side, and **kaḍa** 1, a door, might, though very diffidently, be compared.

369. **kharma,** virility, strength. *Cf.* D. **kaḍumĕ.**

370. **gavêruka, gavêdhuka,** red chalk. This appears to be connected with D. **kâvi, jâju, jâdu,** that rest on **čan** 1, etc. *Cf.* **kâvêrî** (*i. e.* kâvi-êri, red bank), the river Kâvêrî, turmeric. — **kâvêra,** saffron, is probably also connected with D. **kâvi.**

371. **guḍa,** a ball, a globe. This word appears to be cognate to D. **guṇḍu** 1 and 2. *Cf.* Sk. **gula, guli; guṭikâ, gulikâ,** and also D. **guḍi** 1, etc.

372. **čira,** a stroke, line, stripe. *Cf.* D. **gīṟu** 1 and 2, etc.

373. **čûrṇa** (in čûrṇakuntala, curly hair). *Cf.* D. **suruṭu, suruḷ, suruḷi, suḷi** 1 and 3.

374. **jhilli,** light, lustre, sunshine; jhillîkâ, sunshine; jhallikâ, light, splendour, lustre. *Cf.* D. **čalli; jalakkanĕ; kiḍi** 1; **siḍil** 2.

375. **tala,** the under or lower part, the base, the bottom. This word is one of the 21 Tatsamas, and is based on D. **talgu, tâḷ** 4. *Cf.* Gt. p. 522.

376. **tîrita,** finished, completed. This comes from D. **tîr.**

377. **naḍaha,** lovely, beautiful. *Cf.* D. **nĕṭṭagĕ,** etc.

378. **narma,** sport, play, delight, happiness. *Cf.* D. **nala** 2, etc. (of **nali** 1).

379. **paṭṭa,** a tablet, etc. It is one of the 21 Tatsamas. In Sk. it has been considered to be a Tbh. of **pattra.** If "holding" be concerned, *cf.* D. **paṭṭu** 1 and 2; if "extension", *cf.* D. **paraḍu** 2, **parĕ** 1; if "adorning", *cf.* D. **paṟi** 5.

380. **pari** 1, embellishment. *Cf.* D. **paṟi** 6.

381. **pari** 2, blame. *Cf.* D. **paḷi** 2.

382. **pâli,** a part, portion (Nn. 31). *Cf.* D. **pâl** 2, etc.

383. **puṇya, (pûṇya, huṇya, hûnya),** good, right, just, beautiful, etc. Could the original meaning be "that is to be assented to" (of D. **pûṇ** 2)? — **puṇya,** a habitation (Nn. 68). This has been formed of D. **pûṇ** 1, to put together; to construct (see the remarks to **puṭa,** No. 292).

384. **punar,*** further; again; back, in return; etc. Gt. (p. 526) is inclined to connect this word with D. **pin,** etc.

385. **pulaka** 1, **pula,** bristling of the hairs. *Cf.* D. **pŏm** 2.

386. **pulaka** 2, yellow orpiment. *Cf.* D. **pŏlĕ.** — **pulaka,** a flaw or defect in a gem. *Cf.* D. **pŏlĕ.**

387. **pusta,** smearing, anointing, plastering; writing, writ; a manuscript, a book. This term is based on D. **pûsu** 1 (pûsita, that is smeared, etc.).

388. **pustaka,*** a manuscript, a book. Gt. (p. 528) is right in comparing D. **pûsu** 1. See pusta (No. 387).

389. **pûjâ,*** worship, adoration, etc. Gt. (p. 528) thinks it probable that this word has come from D. **pûsu** 1, originally meaning "anointing with oil". Sk. verb pûj, to worship, etc. would then be the same as D. **pûsu** 1.

390. **pûla,*** a pack, a bundle. For the derivation of this word there are the Sk. verbs **pûṇ, pûl,** to collect, gather, heep up, accumulate, but these are nothing but D. **pûḍu** 1, **pûṇ** 1, etc. (see the remarks to puṭa, No. 292). Gt. (p. 528) thinks that pûla is to be referred to D. root **pöl,** accumulation (sic! he probably means T., M. **pŏli,** adduced s. D. **pŏm** 2); but this, though perhaps possible, appears to be improbable (see **pôṭa,** No. 392 and **pôla** No. 393).

391. **pêja** (in tilapêja, sesamum yielding a seed which gives no oil) is D. **pê** 1 (pêy) that expresses also the growing wild or worthlessness of plants. *Cf.* the idea of D. **huccĕḷḷu** (s. Tbh. huccu).

392. **pôṭa,** putting together, uniting. For the formation of this word there is the Sk. verb **puṭ** which however is of D. origin (see the remarks to puṭa, No. 292), and in this case apparently unconnected, for pôṭa appears in D. as **pôṭi** that, as D. **pŏraḷi** and **pôḍu** 1, rests on the D. terms given s. **puruḍisu, pŏm** 2, and on **pŏrĕ** 3; *cf.* Sk. **pôla** (No. 393). — **pôṭa, pôta,** the foundation of a house; the site of a house or dwelling, are connected with the same D. terms.

393. **pôla,** magnitude, bulk; a heap, quantity. This is best compared with D. **pŏraḷi** (contracted into pôli) formed of **pŏrĕ** 3, compared with the terms adduced s. **puruḍisu** and **pŏm** 2. There is the Sk. verb **pul,** to be heaped or piled up; to be great or large; to be lofty or high, and the Sk. adjective **pula,** extended, wide, vast, great, extensive. Verb **pul** has been given already in connection with puṭa (No. 292), and probably is not the origin of pôla; if however it were, it, with pula, would have been borrowed from T., M. **pŏli** and Tĕ. **pŏrĕ** s. D. **pŏm** 2. The terms s. D. **puggu** may also be compared.

394. **psâ,** hunger; **psâta,** hungry. These terms are based on D. **pasi** 1 and 2.

395. **phi, phu,** useless or idle talk. These words appear to be onomatopoetic, and remind one of D. **pipi, puyyal** 2 and **puyyalĕu.**

396. **phê** (in phêrava, a râkshasa, a goblin, a demon; a rogue; a jackal) appears to be D. **pê** 1. See also **pišâči** (No. 201).

397. **bandi (vandi),** a captive, etc. It is one of the 21 Tatsamas, and therefore is to be derived from D. **bal** 1, **bali** 1 (and not from Sk. bandh).

398. **bala,** power, strength, vigour. This word is one of the 21 Tatsamas, and rests on D. **bal** 1, etc.

399. **bali,** a gift. To form this word Sk. verbs **bal, bhal, bhall,** to give, seem to have been invented; bali is D. **baḷi** 2.

400. **maṇi** (in maṇibandha, the wrist, generally explained as "the place on which jewels are fastened"). It is not impossible that the current explanation of maṇibandha is wrong, the maṇi being perhaps D. **maṇi** 3, bending, so that the meaning would be

"the bending-structure". *Cf.* D. **maṇikaṭṭu.** Let it be added that **maṇi,** by itself, has also the meaning of "the wrist".

401. **mala** (in malamâsa, an intercalary month) appears to be D. **mala** 3.

402. **masina,** pounded, well ground, finely pounded. *Cf.* D. **masĕ** 1 and 2.

403. **mâyâ** (of the later language), illusion, phantom, deception, deceit, etc. The word in these and similar meanings may be somewhat connected with D. *Cf. e.g.* D. **maggu** 1, **maṅku, maccu** 3, **maṭa** 1, **maṭṭa** 4, **mabbu, maḷgu, mâṭa, mây,** and Tbh. **mâya.**

404. **mâra,** hindrance, opposition. *Cf.* D. **mâṟu** 2.

405. **mâlâ,** a garland, a chaplet; a string; a necklace; a row, a line. This term is one of the 21 Tatsamas. It may be connected with D. **maḍal** 1 and 2, or with **maḍi** 1 and 2, or with **maḍu** 1.

406. **râtri,*** night. Gt. (p. 527) is right in comparing T. iravu, irâ, iruḷ, M. râ, Tĕ. irulu, rê, K. iruḷ, Tu. irku, irḷu, night. See D. **ĕrĕ** 1, and *cf.* the Tĕ. rule given s. latĕ (No. 120). — **râtri,** a superior, a master (Nn. 161). *Cf.* D. **ĕṟĕ** 1.

407. **rûpa,*** form, figure, shape. The Tbhs. of this word are in T. **uru, uruva, uruvu,** in K. **rûpu, rûvu.** Gt. (p. 525) and Cl. (p. 465) find the original form of rûpa in T. **uṟuppu,** a member of the body, the body itself, a form, of D. **uṟu,** to be, to be firm, etc., both of them adducing the Tĕ. rule given s. latĕ (No. 120). That the two scholars are probably right receives some confirmation from **rûpa** meaning also "sound, word", which meaning comes from D. **uli** 1 or **ŏrĕ** 5; *cf.* D. **rû.**

408. **valaksha,*** **balaksha, palaksha, avalaksha,** white; the white colour (the initial a in avalaksha probably has arisen from a careless, vulgar pronunciation, as probably in apôganḍa; see s. pôganḍa No. 206). Cl. (pl. 460) compares D. **bĕl** 1, and especially T. **vĕḷiccha,** light; a light. *Cf.* also D. **bĕḷaku, bĕḷagu** 1 and 2; **paḷakanĕ,** etc.

409. **vasta,** a part, a portion. *Cf.* D. **pasu** 3, etc.

410. **viĉi,** a wave. The leading idea of this word is not known; could it have been taken from D. **biĝu** 2, the meaning being "that swells"? — **viĉi,** pleasure. *Cf.* D. **biĝu** 2. — **viĉĉi,** a ray of light. This word may rest on D. **biḷi, bĕḷ** 1, **bĕḷaku,** etc. (see No. 408). — **viĉi,** leisure, interval, rest. *Cf.* D. **biḍatĕ, biḍikĕ, biḍikĕ,** (biĉĉu 1 and 2), **biĝu** 1, **bisara.** — **viĉi,** small, little. *Cf.* D. **piĉu** 3.

411. **vêla,** a garden, a grove; a boundary, limit. This term may be connected with D. **bêli,** a hedge, a fence (to form the boundary, etc.), an enclosure for particular cultivation, which D. word may have been formed of **bĕṟ,** etc. — **vêla,** passion, emotion, feeling. *Cf.* D. **bêṭa** 2. — **vêla,** speech. *Cf.* D. **pêḷ.** — **vêla,** the food of Śiva. Does this word rest on D. **bêḷ** 1? (For another vêla see No. 330). Regarding the first meaning of vêla D. **ĕllĕ** might also be compared.

412. **śaṇḍa, shaṇḍa,** a multitude, a heap. For the formation of these words there is the Sk verb **śaṇḍ,** to collect, heap together, which is based on D. **sĕḍĕ** 1. *Cf.* also D. **sĕṇḍu** and **taṇḍa.**

413. **sûĉa, sûĉana,** pointing out, indicating, showing, etc. In Sk. these terms have been connected with **sûĉi,** a needle (No. 303). It is, however, more than probable that they are derived from the D. terms given s. **ĉûpu** 1, or from **tôĉu, tôṟ,** and **suṭṭu** 2.

414. **hañji,** sneezing, a sneeze. This is an onomatopoetic word, reminding one of D. **aĕči** 4 and **hač** (see Additions).

415. **hambâ,** the lowing of cattle. *Cf.* D. **ambâ,** etc., and see D. **a** 16.

416. **hala, halya,** ugliness; deformity. *Cf.* D. **pŏlĕ, hŏla** 1, **hŏlĕ, hŏlliya,** the a of the first syllable being another form of ŏ (see D. ŏ 1).

417. **halâ,** a vocative particle (in theatrical language). See Sk. **alê,** etc. (No. 346), D. **a** 16, and D. **ĕlâ.**

418. **havâ, havâva,** terms implying "undoubtedly, certainly". See Sk. **âm** (No. 347), and compare D. **aba,** etc.

419. **hiruk, huruk,** without, except. *Cf.* D. **pĕṛagĕ, pŏṛagĕ, hĕṛagu,** etc. — **hiruk,** near. *Cf.* D. **pŏrĕ** 3, etc. — **hiruk,** amongst. *Cf.* D. **uḷ** 2, **ŏḷagu,** and see D. **u** 8 and **ŏ** 5. — **hiruk,** below. *Cf.* D. **iḷuku,** etc. (used as nouns), and see D. **i** 14.

420. **hêlikĕ** (in prahêlikĕ, a riddle, enigma). *Cf.* D. **pêḷikĕ, hêḷikĕ.**

An enumeration in alphabetical order of the Saṁskṛita words that have been compared with Draviḍa, the numbers indicating those of the above list — aṁśa 333. aṁsa 333. aṅka 334. aṅkaṇa 215. aṅgaṇa 215. aṅgana 215. aṭ 335. aṭa 335. aṭavi 136. aṭṭa 305. 336. 337. aḍḍana 249. aṇi 250. apôgaṇḍa 206. ambara 239. ambhṛiṇa 338. ara 339. araṇi 340. aram 343. arara 251. arâla 33. ari 137. 177. 321. arka 83. 178. 306. argaḍa 252. argala 252. argalâ 252. arbuda 341. al 343. alati 342. alam 343. alâta 344. ali 320. alîka 345. alê 346. alêlê 346. avalaksha 408. âḍam 17. 289. âṇi 250. âm 347. âraṭa 1. âru 32. âla 33. 36. 85. 320. âlâna 33. âli 179. 216. 348. impa 2. irma 324. îrma 324. uruṇḍa 180. ulkâ 138. êḍa 34. êḍaka 34. êḍuka 217. êḍûka 217. êḍôka 217. êṇa 35. êraṇḍa 84. êla 36. 85. êlaka 34. êlavâlu 36. êlâ 85. êlu 322. êlûka 217. airâvaṇa 36. airâvata 36. ailêya 36. ôḍra 181. ôdana 307. kaksha 3. 37. 86. 240. kaṅkaṇa 253. kaṅkara 308. kaču 94. kačča 308. kačča 139. 241. kačču 325. kačvî 94. kaṇjala 140. kaṭa 254. 326. 349. 350. kaṭaka 218. 255. kaṭana 219. kaṭu 351. kaṭura 308. kaṭṭâra 256. kaṭṭêraka 192. kaṭvara 308. kaṭhara 132. kaṭhina 132. 352. kaṭhôra 132. kaḍâra 131. kaṇabha 38. kaṇṭaka 87. kaṇṭin 87. kaṇḍu 325. kad 353. kadana 4. 353. kadamba 354. kadara 308. kadali 141. kadvara 308. kanaka 4. 97. 130. kanda 88. kandala 4. 14. 130. 353. kandu 257. kambala 242. kar 170. karaṭa 39. karira 89. karîra 89. karka 12. karkara 12. karkaša 12. karčûra 131. karṇâṭa 182. karṇâṭaka 182. karpaṭa 243. karbura 131. karbûra 131. karvura 131. karvûra 131. kal 353. kala 130. kalaṅka 355. kalana 5. 355. kalandikâ 356. kalala 5. kalaha 353. kalâ 2. 271. 357. kalâpa 353. kali 183. 353. kaliṅga 184. kalita 25. 353. kalindikâ 356. kalila 353. kalusha 358. kalka 358. kalmasha 358. kalmâsha 358. kalya 309. kavača 244. kavasa 244. kašipu 310. kashâya 171. kasipu 310. kâka 40. kâkî 40. kâga 40. kâṅčana 130. kâṭha 132. kânana 90. kânta 132. kântâra 90. kârâ 220. kâla 172. kâvêra 370. kâvêrî 370. kâshṭha 91. 192. 359. kâshṭhikâ 91. kiṇa 52. kiraka 185.

kîkaṭa 186. kînâra 186. kînâśa 186. kîra 41. kîla 6. kîlâ 6. kîlâla 6. kîśa 6. kukkuṭa 43. kukkuṭî 43. kuńja 7. kuńjara 8. kuṭ 360. 361. kuṭa 92. 221. 258. 267. kuṭaka 268. kuṭaṅgaka 221. kuṭapa 259. 262. kuṭaru 222. kuṭi 221. 360. kuṭira 223. kuṭila 360. kuṭîka 224. kuṭîra 225. kuṭuṅgaka 221. kuṭumba 226. kuṭêra 225. kuṭṭ 260. 361. kuṭṭa 361. kuṭṭaka 361. kuṭṭanî 187. kuṭṭantî 260. kuṭṭâra 225. kuṭṭiṇî 187. kuṭmala 93. kuṭha 92. kuṭhâra 261. kuṭhêra 142. kuḍava 259. kuḍikâ 262. kuḍî 221. kuḍupa 227. kuḍuba 259. kuḍmala 93. kuḍya 228. kuṇapa 263. 327. kuṇi 188. kuṇṭaṇî 187. kuṇḍa 143. 264. kuṇḍaka 262. kuṇḍala 265. 360. kuṇḍikâ 262. kuddâra 266. kuddâla 266. kudmala 93. kunta 42. kuntala 9. kumbha 189. kurala 10. kurîra 225. kuru 311. kurula 10. kurkuṭa 43. kurkura 44. kušika 268. kušî 268. kûṭa 45. 221. 258. 267. 268. 362. kûṭaka 268. kûṭî 221. kûḍya 228. kûṇi 188. kûṇṭaṇî 187. kûdi 269. kûpa 143. kûma 143. kûra 191. 311. kûla 144. kṛishṇa 172. kê 11. kêčuka 94. kêta 363. kêtana 363. kêtu 364. kêdâra 145. kêmuka 94. kêyûra 365. kôka 46. kôkila 46. kôṅkaṇa 190. kôṭa 221. kôṭi 366. kôṭṭa 221. kôṇa 270. 367. kôla 271. krûra 191. 311. khaja 272. 312. khaṭa 273. khaṭakkikâ 368. khaṭṭana 192. khaṭṭâ 274. khaṭṭi 254. 274. khaṭṭika 193. 274. khaṭṭikâ 254. khaṭvâ 274. khaḍ 275. khaḍa 275. 313. khaḍakkikâ 368. khaḍu 254. khaḍga 275. khaḍgika 275. khadikâ 314. khadira 146. khadûraka 192. khapura 50. khara 49. 351. kharu 12. 351. kharju 325. kharma 369. khal 353. khala 194. 353. khalâ 25. khalîna 276. khaluj 147. khasa 325. khâṭa 254. khidira 146. gaḍa 149. gaḍi 47. gaṇḍa 13. 14. 195. gaṇḍu 13. gaḍê 277. garuḍa 48. gardabha 49. galla 14. gavala 50. gavêdhuka 370. gavêruka 370. gâla 278. guččha 95. guńja 95. guńjâ 96. guṭikâ 371. guḍa 371. guṇa 279. gutsa 95. guda 15. gula 371. gulikâ 371. gulî 371. gêṇḍu 280. gôṇa 50. gôṇî 281. gôdhâ 51. gôdhi 51. ghaṭa 12. ghaṭṭa 148. ghuṇa 52. ghûka 53. ghôṭa 54. čadira 146. čampa 97. čampaka 97. čaluka 282. čâmuṇḍâ 196. čâra 229. čińčâ 98. čińčî 96. čimika 41. čiri 41. čîra 372. čîrî 55. 245. čuṇṭi 144. 150. čuṇḍhi 150. čuta 15. čuti 15. čundî 197. čuri 150. čulaka 282. čuluka 282. čusta 315. čûḍâ 144. 150. 283. čûta 15. čûtaka 150. čûrṇa 373. čôksha 173. jaḍa 151. jala 5. 151. jalikâ 56. jalukâ 56. jalûkâ 56. jalôkâ 56. jalaukas 56. jalaukâ 56. jhaṭi 99. jhallikâ 374. jhijjî 55. jhirî 55. jhillikâ 374. jhillî 55. 374. jhîrikâ 55. jhîrukâ 55. taṭ 287. taṭit 152. taḍ 287. taḍit 152. taṇḍ 287. tari 246. 284. tarî 246. tarku 285. tala 101. 375. talpa 286. taḷit 152. tâmarasa 100. tâmra 100. 133. tâla 101. 287. titha 153. tîra 154. tîrita 376. tusta 315. tôya 155. tôraṇa 288. nakra 57. 328. naḍaha 377. narma 378. nala 156. nâgara 102. nâgaraṅga 102. nâṭa 198. nâṭaka 198. nâraṅga 102. nilaya 230. nîra 157. nîla 174. nîvi 247. pakkaṇa 231. paksha 16. paṅgu 199. paṭṭa 232. 379. paṭṭana 232. paṇḍita 200. pattana 232. panasa 103. para 17. 289. pari 380. 381. parigha 290. palaksha 408. palasa 103. palâṇḍu 104. paligha 290. pallava 58. 105. palli 59. 233. pâla 294. pâli 18. 106. 216. 382. pâlikâ 18. pâlî 60. piṅga 61. piṅja 158. piṭ 291. 292. piṭa 291. piṭaka 291. piṇḍa 134. pippali 98. 107. pilu 108. pillakâ 62. pišâčî 201. pîyu 201. pîlu 63. puṭ 292. 392. puṭa 292. puṭaka 292. puṭî 292. puṇ 292. 390. puṇḍa

81. puṇḍarîka 81. puṇḍra 64. 81. 159. puṇya 383. puta 19. putra 202. punar 384. punnâga 109. pura 20. puri 159. puṛpa 110. pul 292. 393. pula 385. 393. pulaka 65. 385. 386. pulinda 203. pulôma 204. pulkasa 205. pushpa 110. pushpaka 293. pusta 387. pustaka 388. pûj 389. pûjâ 389. pûṇ 292. 390. pûta 19. pûl 292. 390. pûla 390. pêćaka 66. pêja 391. pêṭa 291. pêṭaka 291. pêṭâ 291. pêṭâka 291. pêṭikâ 291. pêṭî 291. pêru 316. pêshî 201. pôgaṇḍa 206. pôṭa 392. pôḍu 21. pôta 392. pôla 393. prû 67. plava 207. psâ 394. psâta 394. phala 111. phalasa 103. phalgu 175. 208. phâla 22. phi 201. 395. phu 395. phuka 16. phê 396. phêla 317. phêlâ 317. phêli 317. bandi 397. bal 299. 399. bala 398. balaksha 408. balâka 68. balâkâ 68. bali 399. bâla 294. biḍâla 69. bidala 122. bindu 112. 160. birâla 69. bil 161. bila 161. bilâla 69. bîja 112. busta 315. bhal 399. bhall 399. bhâla 22. bhil 161. bhilla 209. bhîru 135. bhîlu 135. bhûka 162. mańča 295. mańčaka 234. mańčikâ 234. maṇi 296. 400. maṇḍa 23. mandira 235. mandurâ 235. mariča 113. marîča 113. maru 163. marka 70. markaṭa 70. mala 164. 401. malaya 164. malla 210. malli 114. mallikâ 114. mashi 297. masi 297. masina 402. maskari 165. mâ 113. mâčala 71. 74. mâyâ 403. mâra 404. mâla 164. mâlâ 405. mâlûra 116. miyêdha 318. mîna 72. mukula 117. muktâ 73. mukha 24. mudira 166. mudga 298. mudgara 118. muni 211. mura 329. musalî 74. mûla 119. mê 25. mêka 75. mêlu 323. mairêya 319. râtri 406. rûpa 407. latĕ 120. vana 236. vandi 397. varaka 121. val 299. valaksha 408. valaya 299. valgula 76. vall 299. vasta 409. vasti 26. vâlu 36. 116. vidala 122. vidula 122. vindu 160. virâla 69. vil 161. vila 161. vilâla 69. vîĉi 410. vîj 300. vîja 112. vîjana 300. vîrâ 319. vêṇu 123. vêtra 124. vêra 27. 125. vêla 330. 411. vêllaja 113. vaišâkha 167. vôraka 212. vôlaka 212. vrîhi 126. šaṇa 301. šaṇḍ 412. šaṇḍa 412. šaya 28. šarvalâ 302. šalaka 77. šava 331. šavas 331. šâda 168. šimṁhâṇa 29. šiṅghâṇa 29. šimbi 127. šira 78. šîna 78. šîra 78. šukti 30. šuṇṭhi 128. šuṇḍâ 213. šusha 169. šushi 169. šushira 169. šûlâ 213. šôṇa 176. shaṇḍa 412. sabaḷa 302. sarvalâ 302. siṁhâṇa 29. siṅghaṇa 29. siṅghâṇa 29. sič 248. simbi 127. sûča 413. sûčana 413. sûči 303. sêdhâ 79. haṅji 414. haṭṭa 237. haṭṭî 237. haḍika 214. haḍḍaka 214. haḍḍi 214. haḍḍika 214. haḍḍipa 214. hambâ 415. hala 320. 416. halahala 320. halâ 417. halâhala 320. halya 416. hallaka 129. havâ 418. havâva 418. hârahûra 320. hâlahala 320. hâlahâla 320. hâlâ 320. hâlâhala 320. hâlinî 80. hâlu 31. hâhala 320. hâhâla 320. hiruk 419. huḍ 292. huḍa 238. huṇḍ 292. huṇḍa 81. hêra 332. hêramba 82. hêlikĕ 420. hôḍa 304.

VII. Encouragements and aids received.

When about eighteen years ago the Author was requested by the Committee of the Basel Evangelical Mission Society to undertake the compilation of a Kannaḍa-English Dictionary, he rather reluctantly consented, being conscious of the

great difficulties connected with the task; but soon commenced the work with pleasure, as he found that several gentlemen, interested in the Draviḍa languages, were in favor of his doing it. In this respect his acknowledgments are especially due to the late Dr. H. Moegling, the late Dr. A. C. Burnell, M. C. S., M. R. A. S., etc. etc., the eminent scholar and promoter of many oriental literary works, Dr. R. Rost, Librarian to the India Office, etc., etc., Mr. B. L. Rice, C. I. E., M. R. A. S., Director of Archæological Researches in Mysore, and the Missionaries of the B. E. M. S. and other Societies. In course of time the number of European and Native gentlemen who showed a kind interest in the Compiler's labours, increased, so that he has been supported by much friendly sympathy up to this day, for which he expresses his gratitude.

His next grateful acknowledgments must be tendered to the Representatives of the India Office and the Government of Mysore for the liberal pecuniary aid rendered to the Basel Evangelical Mission Society towards the execution of the Dictionary.

He has to thank also the Rev. F. Ziegler of Dharwar, who was kind enough to furnish him with a Kannaḍa-English list of a number of plants growing in Southern Mahratta.

Regarding the language of the Southern Mahratta country the Compiler received considerable assistance from the Liṅgâyta Ayya, Vastrada Šivaliṅgappa, of Hoobly, in consulting him on the colloquial words occurring between p. 1 and 675. His special thanks, however, are due to the late M. C. Šrînivâsa Âčâri, an intelligent and painstaking Brâhmaṇa of the town of Mysore, whom he had in his employ for about three years till his regretted death, with the help of whom he revised and enlarged his MS., and carried it through the press up to page 1072.

Lastly the Compiler is deeply indebted to Mr. Bhâradvâja Šivarâu[1], the faithful chief-corrector of the Basel Mission Press, to the painstaking compositors of that Press, its present superintendent Mr. F. Huber, and his predecessor Mr. G. Hirner.

1) A list containing a few new Kannaḍa (?) words, and additional meanings of some foreign words or their compounds (partly local Tadbhava, Saṁskṛita and Mahratta) and composed chiefly by the kind endeavors of Mr. Bhâradvâja Šivarâu of the Mangalore Press, reached the Author of the Dictionary at the beginning of August, 1893, when his Preface, etc. had already been sent off to the address of the said Press. As the list was a rough one, and its preparation for and sending to the Press and its printing as a supplement would have delayed the publication of the Dictionary, it was, though reluctantly, decided upon to give up the wish of using the list for this first edition of the Dictionary.

VIII. Defects acknowledged.

The Compiler entreats the public to look upon the present Dictionary with an indulgent eye. He is sensible of the many deficiencies, shortcomings and inelegancies it contains, and has to confess that the longer he worked, the more he became aware of his incompetency to satisfy all the wishes of scholars.

Most of the errors and essential omissions hitherto discovered, whether typographical or caused by the Author's own want of knowledge or the inaccuracy and discrepancies in the native authorities consulted or the limited time presenting itself to search the mass of Kannaḍa literature, have, he trusts, been corrected and supplied in the *Corrections* and *Additions*. *It is earnestly requested to pay careful attention to these Corrections and Additions*[1].

And now the Author thanks the great Disposer of all things that He has spared his life to complete this work, hoping the desire will be fulfilled, expressed by his motto "Omnia ad Dei gloriam!"

Tübingen, 22nd July 1893. *F. Kittel.*

1) Let it be remarked that *e. g.* the editions of the Bhârata, Râmâyaṇa and a few other works printed at native presses and consulted by the Compiler unquestionably contain sundry mistakes and apparently also some doubtful words. In spite of all difficulties it is believed that few true fundamental Kannaḍa terms likely to be met with in literature and common conversation, have been omitted in this Dictionary; but with regard to Saṁskṛita which is used in ancient and later Kannaḍa works nearly without any restriction and of which certainly not little has been given in this work, it is not anticipated that in reading certain Kannaḍa classics the want of a Saṁskṛita Dictionary will not be felt occasionally. Some Saṁskṛita terms of secondary value not observed by the Author in Saṁskṛita Dictionaries and some peculiar meanings attached to others by popular use and vocabularies will be found in this work.

Tho Author has been unable to prove the existence of any real Adjectives in Kannaḍa, and has to state that all Saṁskṛita Adjectives and Participles may be used as Nouns in it.

Sometimes many numerical references are adduced under a word partly for the sake of well establishing its existence in the language, and partly for that of examining its meaning and use more thoroughly than the Author's time and strength have allowed.

In numerous cases subscribed consonants have broken off in the printing.

LIST OF ABBREVIATIONS.

A.	Anthology (Mangalore, 1874, used only with regard to a few Saṁskṛita terms).
Abhâ.	Anubhavâmṛita (Manuscript; it differs greatly from the edition printed at the Vičâradarpaṇa-mudrâkshara-śâlĕ, Bangalore, 1874).
Abh. P.	Abhinava Pampa's Râmâyaṇa (Manuscript).
Abhś.	Anubhavaśikhâmaṇi (Manuscript).
adj.	Saṁskṛita verbal adjective.
B.	Bombay, the Department of Public Instruction, Kanarese Books: 1 (1882), 2 (1882), 3 (1883), 4 (1882), and 5 (1868). One of the numbers refers to the book, the other one to the page. The pages of B. 2 have been counted from p. 7 of the text not from the title-page.
Bḍ.	Bĕḍas (fowlers) of Dharwar.
Bh.	Kumâra Vyâsa's Bhârata. Bangalore, Vičâradarpaṇa Press, 1875.
Bhn.	Bhârata nighaṇṭu (Manuscript).
Bp.	Basava purâṇa. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1850.
Br.	C. P. Brown Esq., of the Madras Civil Service (see Tĕ.).
C.	Common.
cf.	confer (compare).
Cm.	Commentary.
Čb.	A small Kannaḍa Vocabulary (Śabdasaṅgraha, by Gururâva Viṭhala Môharĕ) dedicated to Čannabasappa Basaliṅgappa, Deputy Educational Inspector, Dharwar S. D. (1874).
Č. Bp.	Čannabasava purâṇa. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1851.
Čd.	Hindû Čaritradarpaṇa (Bangalore, 1882).
Čh.	Nâgavarma's Čhandas (Basel Mission Press, Mangalore, 1875). The references are to the Index for the Canarese text, if no v. with a number is added.
Čpr.	Čandraprabha purâṇa by Argaḷa dêva (Manuscript).
Čt.	Čaturâsya nighaṇṭu (according to two different Manuscripts, marked as I & II).
Dh.	The Dhâtuprakaraṇa of the Śabdamaṇidarpaṇa.
Dhw.	A portion of Dhanaṅjaya's ṭîkâ, printed at Dharwar.
Dp.	Dâsapada. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1850. It is a collection of Dâsa songs from various manuscripts.
dupl.	duplication, that is to say a couple of words that are not the same as to form and meaning, used to make the idea more comprehensive or impressive, *e. g.* akaḷa čakaḷa, âsaṛ bêsaṛ, kâka pôka, giḍa gaḍḍĕ, giḍagaṇṭi, dana kaṛa, nučču nusi, bandhu baḷaga, makkaḷu maṛigaḷu, mâtu kathĕ, sandi gŏndi. Occasionally the *first* word is meaningless by itself, forming a sort of alliteration, *e. g.* akkaḍi takkaḍi, andâ dundi, aradôši paradôši, âḷi dâḷi, ĉru pĉru, taṭavaṭa, as also the *second* one may be, *e. g.* aḍḍâ tiḍḍi, kara kanna, gaja baja, ĉûru pâru, ḍŏṅku ḍŏsaku, tŏḷḷĕ paḷḷĕ, dêvaru diṇḍaru, dŏḍḍĕ biddĕ. This last kind may be referred to "reiteration", q. v.
e. g.	exempli gratia (for example).
fr.	from.
G.	A small Canarese vocabulary by Gaṅgâdhara Maḍivâḷêśvara, Translation Exhibition, Belgaum (Bangalore, 1869). The numbers refer to the pages.
Grj.	Girijâkalyâṇa. Bangalore, Lakshmîvilâsa Press, 1886.
Gz.	Gazetteer of the Bombay Presidency, Vol. XXII, 1884.
H.	Hindûstânî.
Hlâ.	Ancient Kannaḍa commentary on Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ (Manuscript).
J.	Jaimini Bhârata. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1848. (Kṛishṇarâjavilâsa Press, 1861 & 1875).

Jm. Jinamunitanaya (Manuscript).

Jñs. Jñânasindhu. Bangalore, Karṇâṭaka Mudrâkṣharaśâlĕ Press, 1879.

Jnv. Jagannâthavijaya (Manuscript).

K. Kannaḍa.

Kâvy. Nâgavarma's Kâvyâvalôkana (Manuscript).

Kk. Kabbigara Kĕypiḍi (Manuscript).

Kp. Kaivalyapaddhati. Bangalore, Vičâradarpaṇa Press, 1873.

Ltlv. Lîlâvatîprabandha. A specimen lithographed at Dharwar, 1873.

M. Malayâḷa (A Malayalam and English Dictionary by the Rev. H. Gundert, D. Ph., Mangalore, 1872).

Mḍb. Mûḍabidar (in South Canara).

Mg. Mangalore (in South Canara).

Mhr. Marâṭhî.

Mr. Maṅgarâja's nighaṇṭu (Manuscript). For the sake of convenience the verses of the whole MS. have been counted successively (without regard to the various divisions), and are quoted in that manner. Four MSS. have been consulted.

MS. Manuscript. (MSS. = Manuscripts).

My. Mysore.

N. Name; proper name.

Nn. Nânârtharatnâkara (Manuscript).

Nr. Nâčirâčîya, the ancient Kannaḍa commentary on the Amarakôśa. The two Mḍb. Manuscripts used by the Author refer to Trikâṇḍaśêsha, Dhanaṅjaya, Rabhasa, Viśvaprakâśikâ, Vaijayantî, Subhûtiṭîkâ, Subôdhĕ, and Halâyudha. Are these references by Nâčirâči himself?

o. r. other reading. (o. rs. = other readings).

P. Paṅčatantra (a new translation, edited by J. Garrett Esq., Director of Public Instruction in Mysore, Bangalore, 1865).

P. p. Past participle. (P. ps. = Past participles).

Pr. W. S. Price Esq., Revenue Survey, Dharwar.

Prll. Prabhuliṅgalîlâ (Manuscript).

Prv. Proverb. (Prvs. = Proverbs).

q. v. quod vide (which see).

R. Rev. W. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary.

Râghĕ. Râghavâṅkačaritra (Manuscript).

Râm. Kumâra Vâlmîki's Râmâyaṇa. When in the references only two numbers are adduced, they refer to the 31 sandhis (chapters) of the Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1849, which comprise the bâlakâṇḍa, ayôdhyâkâṇḍa, and six chapters of the araṇyakâṇḍa. The other references are to the edition printed in Bangalore, Vičâradarpaṇa Press, 1881.

reit. reiteration, that is to say a couple of words of which the first one's meaning is made more comprehensive or impressive by the second one, though this is a mere alliterative formation and meaningless by itself (see "duplication"), *e. g.* aḍḍi saḍḍi, ŏkkalu dakkalu, kaṭaku kuṭuku, gaji biji, čaḷa maḷa, čuru buriga, taḍa baḍa, baḍa bagga, bêpâra sâpâra, lŏḍa baḍa, vĕčča saĕča, sara bara. Especially the syllables *gi* (q. v.) and *pa* (see pa 3) are used in reiteration, *e. g.* âḷu gîḷu, kŏḍu giḍu, tandarĕ gindarĕ (s. taru 1), ravi givi, šikhi gikhi, ŏkkalu pakkalu, kaḷa paḷĕ, čaḍu puḍanĕ, taka pakanĕ, taṭa paṭa, lĕkka pakka.

rep. repetition, that is to say the act of using the same word twice or thrice. See Šmd. 228 seq., and further *e. g.* allalli, ittitta, intintu, inthintha, ĕnitĕnitu, ĕntĕnta, ĕllĕlli, ŏbbŏbba, tama tama, ĕṇṭĕṇṭu, ĕraḍĕraḍu, kâḷu kâḷu, tara tara (s. tara 1), dûra dûra, dŏḍḍa dŏḍḍa, saṇṇa saṇṇa, savi savi, hŏsa hŏsa, aridaridaridu (s. aridu).

Rnč. Râmanâthačaritra (Manuscript).

Ršv. Râjaśêkharavilâsa (Manuscript; Bangalore edition, Kṛishṇarâja Vilâsa Press, 1866).

Šm. Tôṭada Ârya's Šabdamaṅjari (Manuscript).

Šmd. Šabdamaṇidarpaṇa. The Arabic numbers refer to the pages of the edition printed at the Basel Mission Press, Mangalore, 1872; of the Roman ones I refers to the terms with C^{o} (p. 31 seq.), and II to those of pages 402-407.

Šmd. Dh. The list of Dhâtus (verbal themes) of the Šabdamaṇidarpaṇa.

Šśv. Šabaraśaṅkaravilâsa. Bellary, C. L. S. Press (*i. e.* Čitralipiśâradâ P.), 1886; and Madras, Grantharatnâkara Press, 1887.

Šs. Šabdasâra (Manuscript).

s. sub (under).

Sd. Rev. D. Sanderson's edition of Mr. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary, Bangalore, 1858.

seq. sequentes, sequentia (following, succeeding).

Si. Siddhânti Subrahmaṇya Šâstri's new interpretation of the Amarakôśa, Bangalore, Vičâradarpaṇa Press, 1872. The numbers denote the pages.

Sk.	Saṁskṛita.
S. Mhr.	South Marâṭha (Mahratta).
Sp.	Sarvajṅapada (Manuscript & W.).
Sś.	Sômêśvaraśataka (Manuscript; Bangalore edition, Wesleyan Mission Press, 1872).
St. & Pl.	Messrs. C. Stolz and G. Plebst's Five Hundred Indian Plants, Mangalore, 1881.
sum.	summary.
T.	Tamiḷ (A Dictionary of the Tamil and English languages, by the Rev. J. P. Rottler, D. Ph., Madras, 1834).
Tbh.	Tadbhava.
Tĕ.	Tĕlugu (Messrs. A. D. Campbell and C. P. Brown's Telugu-English Dictionaries).
Ts.	Tatsama.
Tu.	Tuḷu (Tuḷu-English Dictionary, by Rev. A. Männer, Basel Mission Press, Mangalore, 1886).
V.	Vṛishabhêndravijaya. Bangalore, Carnatic Press, 1875.
v.	verse.
v. i.	verb intransitive.
v. t.	verb transitive.
W.	Rev. G. Würth's Canarese Poetical Anthology, Bangalore, 1868.
Z.	Rev. F. Ziegler.
=	equal (in meaning).

A

KANNAḌA-ENGLISH

DICTIONARY

ಅ

A

ಅ a. 1. The first letter of the Alphabet (Šmd. 12). ಆ ಆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಆನುರವಾದರೂ ಹೇಬು! ಎವ್ವನ್ತೆ (Prv.). *Cf.* ಒ 1.

ಅ a. 2. The final letter of many primitive Kannaḍa words of masculine and neuter gender, *e. g.* ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತ, ಅವ, ಆತ, ಇತ್ತ, ತೆಂಕ, ಪಡುವ, ಪೆಜ, ಪೊಜ, ಪೊಸ, ಮರ, ಮೂಡ, ಮೊಲ. — The words ಅಕ್ಕ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ which are feminine (Šmd. 148), are considered as Tadbhavas.

ಅ a. 3. A termination to form, with or without auxiliary letters, masculine nouns, *e. g.* ಅಲರ್ಗಣ್ಣ (of ಅಲರ್ಗಣ್), ಕೇಸಡಿಯ (of ಕೇಸಡಿ), ಕುಡುವಲ್ಲ (of ಕುಡುವಲ್), ಬಲ್ದಲೆಯ, ಅಗಲ್ದುರದ (Šmd. 220), ಎಳೆದೀರ, ಕನ್ದುಗೂರಲ, ಬಾನ್ನವರ, ಪೆಜಪಿದಲಿಯ (Šm. 2), ಇಸಿಯ, ಅಸಿಯ, ಸಿಡಿಯ (Šmd. 154. 184), ಪಿರಿಯ, ಕಿಱಿಯ, ಕರಿಯ (184), ಎಳೆಯ, ಪಟ್ಟಿಯ (185). See ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ, ಅಗಡ, ಕಣ್ಣ, ಕಾಡ, ಕೂಬಿ, ಕೆಂಜ, ಕೊಂಗ, ಕೊಡಗ, ಚನ್ನ, ಜಲುವ, ಜಾಣ, ನಲ್ಲ, ನೂಳ, ಮರುಳ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣ, ವೆಗ್ಗಳೆಯ, etc. etc.

ಅ a. 4. A termination of the infinitive, *e. g.* ಉಡ, ತರ (Šmd. 278), ಪ್ರಯೋಗಿಸ (394). ತರವೇಬ್! (278). ರಿಪ್ಪಜನಪರ ಅಭ್ಯುದಯದ ವಿನಾಶವನ್ ಎಸಗ ಬೇಳು (Bh. 1, 8, 56). ಅಡುವರೆ ಬರ ಹೇಬು! (2, 13, 34). ಅರ್ಥಮಂ ತತ್ತ್ವಾಲಕೆ ತಂಯು ಬೇಳು (J. 29, 17). ಸಿರಿ ಬಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೆಜ್ಜಿಯ ಬೇಡ (Dp. 22, 3). — In S. Mhr. this form of the infinitive often receives the terminations of the dative, *e. g.* ಮಾಡಕೆ, ಮಾಡಕ್ಕೆ; ಬರಕೆ, ಬರಕ್ಕೆ; ನಡೆಯಕೆ, ನಡೆಯಕ್ಕೆ (generally pronounced ಮಾಡಕ, ಮಾಡಕ್ಕ, etc.). *Cf.* ಒಕೆ.

ಅ a. 5. (= ಅ 4?) The termination which is added to the crude form of verbs in the formation of the negative. See Šmd. 73 where the participle ಇರದೆ, when disjoined, appears as ಇರ ಅದೆ. A Mdb. MS. has there the following quotation: ಬಗೆವೊಡ ಮ್ ಇಸಿಸು ಇರ ಅದೆ. (*Cf.* T. ಇರಾದೆ, etc. = ಇರ-ಅದೆ, etc.). This ಅ may be the same as ಅ 4, *i. e.* the ಅ of the infinitive, expressing the idea that the state or action of a verb is yet to be about to be or to become or to come to pass; thus ಇರದು (ಇರ-ಅದು), it is yet to be, *i. e.* it is not; ಮಾಡನು (ಮಾಡ-ಅನು), he is yet to do, *i. e.* he has not yet done, or he does not; ಇರದೆ (ಇರ-ಅದೆ), to be even it, *i. e.* not being yet. *Cf.* ಆಲ್ 2.

ಅ a. 6. = ಅದು 3. A termination of the third person singular in the neuter of the negative. ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ತನ್ಬೆಯವನ ನಣ್ಬಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಬೆಯಂತಾಗಿ ಜೋಗ ಸಲ್ಲ.—ಎಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾದನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prvs.). *Cf.* ಅಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಬೇಡ, ಪೊಲ್ಲ.

ಅ a. 7. = ಅಂ 1, etc. A termination of the third person singular in the masculine of the future, imperfect, and negative. ಪೋವನ್, ಅಲ್ಲಿಯೆ ಸಿಲ್ಲುವನ್, ಆಯ್ದೆ ಅವಲಾಸಿಸುವ, . . ಪೊಬಿಲನ್ ಆತಂ ಪೊಜಿಮಡಿಸುವ, . . ಉವತಾಸಿಸುವ (Bp. 45, 33). ಆರಗಿನ ಮನೆಯ ಮಾಡಿಸಿದ (Bh. 1, 8, 69). ಪವನಜ (= ಪವನಜಂ) ಎಳ್ಕಲನ (= ಎಳ್ಕಲನಂ) ಮದವಲಿ ಉಜಿ ಗಟ್ಟಿಸಿದ (3, 13, 30). ಗಣ್ಣಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟು, ಹೆಂಗಸು ತಿರುಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prv.). ಅವ ಬಾರ, ಅವ ಜೋಗ, ಅವ ನಡೆಯ (C.).

ಅ a. 8. = ಅಂ 2, (ಉವ 2, ವ 3, ವಾ). A termination of the first person plural of the imperative (My.). ನಾವು ಉಸುರುವ ಒನ್ದಾಗಿ! (Bp. 14, 14). ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ! (B. 1, 16).

ಅ a. 9. = ಅಂ 3, etc. A form of the nominative singular of masculines, feminines, and neuters with final ಅ. ಒನ್ದು ದಿವಸ (Bp. 48, 8). ಒನ್ದು ದಿನ (48, 2; 51, 76; 55, 27). ಏಬ್ ದಿನ (52 sum.). ಅವ ಹುನ್ನವಾಡಲು (48, 15). ಪೊಗೆದುದು ಆನನ ವಿದುರಛೇಷ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ (Bh. 1, 8, 91). ವಿಳ್ಳಮಾದುದೆ. . ಬಲ (J. 4, 21). ಮದನನ್ನವ ಪೊಜಿಮಟ್ಟು (8, 3). ಸಕಲಬಲಸಹಿತ (8, 36). ಸರಸ ಎಗೆ ನಲಿದಾಡುವ ಅಂಜೆಗಳ್ (29, 46). ಜೋಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಬಬಿಕ ಅರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥ (Dp. 1, 4). ಬಡತನ ಒನ್ದಾಗ ನೆಣ್ಬಿರ ಬಾಗಿಲ ಸೇರ ಬಾರದು (3, 2). ಅಕ್ಕ ನನ್ನವಳು ಆದರೆ ಬಾವ ನನ್ನವನೇ? (Prv.).

ಅ a. 10. = ಅಂ 4, etc. A termination of the accusative singular and plural. ಎಲವೊ, ನೀನ್ ಎನ್ನ ಕೊನ್ವಯ್ (Šmd. 164). ತೆಂಕನಾಡ ಮುಜಿಯಜ್ಜೆ ಏನುಂ ಮುನಂ ಬಳ್ಗರ್ಮಿಲೆ? (164). ಧರ್ಮನ್ ಎನ್ನುರು ತಾವು ನುಡಿದುದ (Bp. 28, 32). ಬಲ್ಲೆವು ಅದ (28, 49). ದೋಷನ ನೋದಲ್ ಅಗದು (44, 9). ಯೊಯ್ಲು... ಜೈನಮುನಿಕುಲವ ನೆಯಿ ತಾಕುತ ಇರೆ (52, 11). ಸನ್ದೇಹವ ನೀನ್ ಉಡುಗು (53, 17). ಬಿಜ್ಜೆಯಿಂ ರಸವ ಬಿಡುವುಮ (Śm. 81). ತತ್ತ್ವಗಳ ಸಂಪರಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವನ್ ಒತ್ತಿ ಆಳುವೆಂ (Bh. 1, 8, 15). ಅಜಿಸಿ ನಾವೆಗಳಲಿ ಅಪ್ಪಿಯ ಕುಜುವನವ ಕೊಪ್ಪಿದ ಧನಾಢ್ಯರ; ...ಲೆ ಬಲವ ಆ ದ್ವೀಪಪಾಲಕರ ಸೆಱೆವಿಡಿದು, etc. (2, 4, 12). ಮೂರ್ಜನ ಕಳೆಯಲ್ ಅಳವಲ್ಲ (Sp.). ಶುನಿ ಹೆಣನ ಹತ್ತಿ ತಿನ್ನನ್ತೆ (Sp.). ಸುಬಿದು ಒನ್ದು ವಿಷನ ವಿಷಾನ್ ನುಂಗಿತು (J. 6, 8). ವಿಷವ, ಪೋಪಿಸುವನ್ತೆ, ಕೊಡುವದು ಈತಂಗೆ ಸೀಂ (30, 26). ಅನ್ಯರಲಿ ಜನಿಸಿ ಇರ್ದ ಅಂಗನೆಯ ಕರತಂದು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅವರ ಯಜಮಾನಿ ಎನಿಸಿ (Dp. 1, 1). ಆ ನೆಲನ ತನ್ನದು ಎನ್ದು, ಎನುತ (1, 2). ಬಡತನ ಬನ್ದಾಗ ನೆಣ್ಬರ ಬಾಗಿಲ ಸೇರ ಬಾರದು(3, 2). ಅವನ ಕೊನ್ದು, ಇವನ ಕೊನ್ದು (4, 1). ನವರನ್ಧ್ರಗಳ ಕಟ್ಟು! ... ತಿವಿದ ಕಾಮ ಕೈದೀಪಗಳ ಆರ್ಪ್ಪು! (8, 6). See ಉವ 3.

ಅ a. 11. = ಅ್ 3. The termination of the genitive singular and plural. **1,** In the singular it is ಅ, either joined to the base without an auxiliary syllable, *e. g.* ಪಗಲು, ಇರುಳ (Šmd. 134), ಅವಳ (139), ನೀರ, ತೋಳ, ಬಾಳ, ಪೊಕ್ಕುಟಿ (162), ಬಿಲ್ಲ (133), ಕಣ್ಣ, ಪೊನ್ನ (162), ಸಿನ್ನ (178); **b,** or auxiliaries are used, *e. g.* ರೂಢಿಯ (29), ಗಾಳಿಯ (89), ಅನೆಯ, ಕುಮುರೆಯ (161), ಮಾಡುವ, ಗುರುವ (133), ಮಡುವಿನ, ಗುರುವಿನ, ಪೂವಿನ (133), ಸೂಬಿನ, ಮಾತಿನ (61. 133), ಆಗಳಿನ (134), ಮಾಡಿದನ, ಆಡಪವಳನ (89), ಬೇಡುವನ (91), ನೃಪನ (164), ಆವನ (133), ನುರದ (120), ಇಸ್ರಿಯದ (1), ಆದಜಿ, ಅನಿತಜಿ, ಮೂಬಜಿ (135), ಏತಜಿ (137), ತೆಂಕಣ, ಮೇಗಣ (135), ಮರನ, ಗಿಡನ, etc. (see ನ 2). **2,** in the plural it is added to the auxiliaries, *e. g.* ಕಣ್ಣಳ (C. ಕಣ್ಣುಗಳ), ಕುರುಳ್ಗಳ (C. ಕುರುಳುಗಳ), ಪೂಗಳ (170), ತೊಡೆಗಳ (117), ಸ್ವಾಮಿಗಳ (125), ವಿಭಕ್ತಿಗಳ (142), ಪಾರ್ವರ, ದೇವರ, ತನ್ದೆವರ (120), ಆವರ, ಇವರ (121), ಈವರ (167), ಬುಧರ್ಕಳ, ಅವರ್ಗಳ, ಇವರ್ಗಳ, ಅಣ್ಣಸ್ಥಿರ, ಅಣ್ಣಗಳ, ತನ್ದೆಗಳ (124), ಅವಜಿ (93), ಇವಜಿ (180), ಪೆಬವಜಿ, ಎಲ್ಲವಜಿ (118). — ಅಣಿಯರಮ್ ಎನೆದು ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಪ್ಪುವು ಮಣಿಗಾಜಿರ, ಕಂಚಗಾಜಿರ, ಒಜಿಗಾಜಿರ, ತಿನ್ಪಿಣಿ ಎನಿಪ ಮಾಲೆಗಾರರ ಗಣನಾತೀತಂಗಳ್ ಅಪಣಂಗಳಿ ಪ್ಪೊಬಿಲೊಳ್ (Šmd. 235). ಬನ್ದವರ ಹೋದವರುಗಳ ಕೆಯಿನ್ದೆ ನಿನ್ನ ಆಚಾರನದ್ಬುಣವೃನ್ದಮಂ ಕೇಳ್ದು; ಆಗಳುಂ ನರಿನಾಮಿಸುತ್ತ ಇಪೆವು (Bp. 4, 61). ಆರೆ ಮುಗಿದ ಜಿಪ್ಪೆಗಳ, ಬಿಲ್ಲಿನ ತಿರುಗದೆ ಇಹ ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳ, ನಸು ಮುರಿದ ಕೊರಲಿನ, ಬಿಗಿದ ನರಗಳ, ತೆಪಿಕದ ನೊರೆವಾಯ, ಉಬ್ಬಿಗಿ ಬಾಗಿದ ತಿರದ, ನಡಲಿದ ತುಬಿಬಿನ, ಉಬ್ಬಿದ ವಿರಲುಬೆಗಳ, ಬೆಚಿತ ಪೋಜಿಯ, ಕೆದಜಿ ವಿಾಸೆಯ, ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬುಗಳ (etc. etc.) ಒಡಲ್ (46, 56-58). ಪಾಡುವರ, ನೋಡುವರ, ನಾಪ ಸಾಧನೆಗಳಂ ವಾಪುವರರ್ ಅತಿಯಿಂ ಬೀಡುವರ ನೆರವಿಯೊಳ್ ಕ್ರೀಡಿಸುವನ್ ಆ ಪುರದ ರೂಢಿಸಿದ ಬೀದಿಯೊಳ್ ಪಸುಳೆ (J. 28, 22). See further *e. g.* Bh. 3, 13, 23.

ಅ a. 12. = ಅ್ 4. An indicative letter: a remote pronominal adjective (Tĕ., T., M.). In Kannaḍa it does not occur by itself, but is used to form such words as ಆಳ, ಆಳೊ, ಅತ್ತ, ಅದು, ಅನಿತು, ಅನ್ದು, ಅವ, ಅಹಗೆ. *Cf.* ಆಕ್ 1, etc.

ಅ a. 13. = ಎ 3. An affix denoting emphasis at the end of genitives. ಎನ್ನಯ (= ಎನ್ನಯೆ) ಕಣ್ಣಂ (Bp. 13, 12). ಎಮ್ಮಯ ತೊತ್ತು (24, 87). ಎಮ್ಮಯ ಜಂಗಮಂ (26, 48). ತನ್ನಯ ಮಡದಿ (11, 36). ತನ್ನಯ ನೆಬಿಲ್ (42, 5). ಸಿನ್ನಯ ಪದವಿ (2, 19). ಸಿಮ್ಮಯ ಪೆಸರ್ (2, 54).

ಅ a. 14. = ಅ್ 5. A final vocative particle politely or kindly calling for attention, or, in the same manner, exhorting. ಕುಡ! ಕೇಳ! ನೋಡ! ಬಾರ! (Šmd. 153). ದೆಸೆಗಳಿರ! ನಲ್ಲರಿರ!(153). ಅವ್ವಾ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮುನಿದು ಇರ್ದಪನು? ಹೇಬಿ! (Bp. 47, 12). ಸತ್ಯಮ್ ಎನ್ನುವುದು ತಾನು ಒತ್ತಿಲದ ಗಿಸ, ನೋಡ! ಮುತ್ತಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಅಜಿರದೆ, ತಾನ್ ಇರ್ದ ಹತ್ತಿಲೇ ನೋಡ! (Sp.).

ಅ a. 15. = ಅ್ 6. An affix denoting polite or kind interrogation. ಇಬ್ಬವತ್ತಾಣ್ಡಿಯರ ಮಹಿಮೆಯನ್ ಆಬಿಯ, ಜೈನಿ? (Bp. 49, 46). ನೊನ್ದಲಿ ನೆನೆ, ಕಣ್ವ್ಯ, ಪರಮಾತ್ಮನ (Dp. 1, 5). ಪುರನ್ದರವಿಟ್ಟಿಲನ ಚರಣವ ಕುನ್ದಣೆ ಮನನಲಿ ಇಟ್ಟು, ನೆನೆ! ಕಣ್ವ್ಯ, ಮನುಜ? (23, 5). ಕೆಟ್ಟ! ಕಣ್ವ್ಯ, ಬಡ್ಡಿ ಮನನೆ? (34, 1).

ಅ a. 16. The initial a that is connected with initial pa and ha (and ya). *Cf.* ಅ್ 11. See *e. g.* ಅಂಸಕೂಟ, ಅಕ್ಕಲ, ಅಕ್ಕ 1, ಆಗುರ, ಅಗ್ಗ 1 & 3, ಅಪ್ಪಿ 2, ಅಜ್ಜೆ 2, ಅಂಜು 1 & 2, ಅಂಜೆ, ಅಂಜ, ಅಟ್ಟ 3, ಅಡಪ, ಅಪಜೆ, ಅಡೆ 5, ಅಪ್ಪ, ಅಡ್ಡ, ಅಣಬೆ, ಅಣಿಕಿಸು, ಅಣಿ 2, ಅತಿ 2, ಅತ್ತರ, ಅತ್ತಿ 2, ಅನುಮನ್ತ, ಅಪ್ಪಳ, (ಅಮಳ್), ಅರದಾರಿ, ಅರಿವಾಳ, ಅರಿ 5, ಅರಿಗೆ, ಅರಿವಾಣ, ಅರಿವೆ, ಅಱಿ 2, ಅಱುಕು, ಅಲಿಗೆ, ಅವಣಿಸು, ಅಸೆ 1, ಅಳದಿ, ಅಳ್ಳಿ 3, (ಹಗ್ಗಿ).

ಅ a. 17. The final of the relative (or adjective) present and past participles, and of the relative negative participle, *e. g.* ಬನ್ದ (of ಬನ್ದು), ಮಾಡದ (of ಮಾಡದೆ), ನಡೆವ, ಕಾಣುವ, ಕಾಣ್ಬ, ಕಣ್ಣ, ಇರ್ದ, ಇಪ್ಪ. See ಅದು, ದ 6, ಪ 2, ಬ 2, ವ 2.

ಅ a. 1. (= ಅನ್). *A negative prefix: not, un, in.*

ಅ a. 2. A substitute of final ಆ in some Tadbhavas, *e. g.* ಕನ್ಯರ, ಅಪತ್ಯಕ, ಕರುಣ, etc. (Šmd. 102).

ಅಂ aṁ. 1. = ಅ್ 7, ಅನು 2, ಒಂ, ನು 1. A termination of the third person singular in the masculine of the present, future, imperfect, and negative. ನೋಡಿದಪಂ (Šmd. 91), ಮಾಡಿದಪಂ, ಪಡೆದಪಂ (260);—ಕುಡುವಂ, ಪಿಡಿವಂ, ಬಿರಿವಂ, ನಡೆವಂ, ಮಾಡುವಂ (260);—ಗೆಲ್ದಂ, ಕೇಳ್ದಂ, ಮಾಡಿದಂ, ಸಾರಿಸಿದಂ, ಪಡೆದಂ, ಸಿಡಿದಂ (260);—ಒನ್ದಂ, ಉಣ್ಡಂ (87), ಮಾಡಂ (261);—ಒಳ್ಳಿದಂ (257). *Cf.* its feminine ಅಳ್, and its plural ಅರ್.

ಅಂ aṁ. 2. = ಅ್ 8, (ನಂ). A termination of the first person plural of the imperative. ಅನುರುವುಳ್ ಒನ್ದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಗುನನೊಳ್ (Šmd. 270). ಏಗೆಯ್ವಂಳ್ ಪೇಬಿಂ! (270). ಆಮ್ ಎಲ್ಲರ್ ಈಗಳ್ ಅಶ್ವಮೇಧವಂ ಮಾಡುವಂ (271).

ಅಂ aṁ. 3. = (ಅ 3), ಅ 9, ಅನು 3, (ಉ 5), ಒಂ, ಂ 2, ನು 2, (ವು 2). A termination of the nominative singular of masculines, Tbh. feminines, and neuters with final a. ಮಾಡಿದಂ, ಆಡಪವಳಂ (Šmd. 89), ಅರಸಂ (90), ನಲಿದಂ, ಬೇಡುವಂ (91), ಮರಂ (115), ವೇದವಿದಂ (129), ಒರ್ವಂ, ಅವಂ (154), ಆವಂ (183), ಆತ್ತಣಂ, ಮೂಡಣಂ, ಕೆಲದಂ (136), ವೃಶ್ಚಂ, ಜನಂ (187), ಒಳ್ಳಿದಂ, ತೋರಿನಂ, ಇನಿಯಂ, ಎಳೆಯಂ (184), ಅಲರ್ಗಣ್ಣಂ (220), ಅಕ್ಕಂ, ಅಮ್ಮಂ, ಅವ್ವಂ (148). *Cf.* its feminine ಅಳ್ and its plural ಅರ್.

ಅಂ aṁ. 4. = ಅ10, ಅನು3, ಅನು4, ಅನ್ನ3, ಅನ್ನು2, ಆ2, ಆಂ2. A termination of the accusative singular and plural, for the three genders, with and without auxiliaries, *e.g.* ಊರಂ, ಕಾಯಂ, ನೇಸಂ (Śmd. 156), ನಲ್ಲಳಂ (156), ಮತಾಂ (61), ಆನಂ (184. 261), ಎಳ್ಕಂ, ಕಣ್ಣಂ, ಕೆಯ್ಯಂ (84), ಪೊನ್ನಂ (165), ನಿನ್ನೆಂ (178); ಗಾಳಿಯಂ (89), ನೀತಿಯಂ (155), ಮನೆಯಂ (156); ಪುವಂ, ಪಯಿನಂ (156), ಗುರುವಂ (157); ಮರನಂ (115. 156), ಪೊಲನಂ, ನೆಲನಂ, ಬಿಲನಂ (130); ಚಿಟ್ಟಮಂ, ಪಳ್ಳಮಂ, ಕುಲಮಂ, ಚಲಮಂ (130); ಕುಲವಂ (Bh. 1, 20, 48), ಸತ್ಯಲೋಕವಂ, ದಿವವಂ (1, 20, 56); ಮಾಡಿದನಂ, ಆಡಪನಂ (Śmd. 89), ಅರಸನಂ (90), ಅವನಂ (129), ಅಕ್ಕನಂ, ಅನ್ನನಂ, ಕೋಣನಂ (148);—ಊರ್ಗಳಂ (51), ಇವಂ (117), ನಿನ್ಮಂ (179), ದೇವರಂ (165), etc. See ಉವಂ 2.

ಅಂ aṁ. 5. = ಉಂ1, etc. A copulative conjunction (Śmd. 149. 396) that is added to the end of words, except it be put to an accusative in which case it has to come between the crude noun and its termination (149. 150; see ಉಂ1, ಉಮಂ, ಉವಂ1 & 2): **1,** *and.* ಕಾಮಕರದೊಳ್, ಎದ್ದೆನ ಪಟ್ಟಯಲ್ಲಿ, ಬನ್ದನದೊಳಂ ದೊರೆ ಕೊಳ್ಳು ಬಿಗಿ ಎಮ್ಬ ಶಬ್ದಂ (Śm. 81). **2,** *both ... and, as well as, and also, and ... and,* being affixed to the end of each word to be connected. ಆತಂಗಮ್ ಆರಸಿಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಿಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಕುಲಕಂ ಚಲಕ್ಕಂ ಭೂತಲದೊಳ್ ಆರ್ಗಮ್ ಆಧಿಕಂ (Śmd. 138). ದ್ರೋಣಂಗಂ ನಿನಗಂ ಬಿಟ್ಟಾಣಿಕೆ ಅದು ಸಕ್ಕಸಮನೆ? (150). ಫಲದೊಳಮ್ ಆಚಾರದೊಳಂ ಕಲಿತನದೊಳಂ (150). ಈ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕಂ ಕನ್ನಡಕ್ಕಂ ಸರಿ (384). **3,** *also, likewise, too.* ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದೊಳಂ ಕೆಲಬರುದು ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ಗತೆ, ಪುಲ್ಲಿಂಗದ ಪೋಲ್, (ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್) ಎಲ್ಲಂ ಸುದಿಗುಂ (Śmd. 148). **4,** it *emphasizes* a number. ಮೊದಲ್ ಎರಡು ವಿಭಕ್ತಿಯೊಳಂ ಪೊದಬ್ಬಿಗಮ್ ಆಲ್ (Śmd. 146). ಈ ಎರಡು ಸಮಾನಪದಕ್ಕಮ್ ಉಚಿತವಿಧಿಯಿಂ ವಿಕಲ್ಪಮ್ ಇಲ್ಲ (384). ಎರಡುಮನ್ ಈಸಿಕೊಣ್ಡು (Bp. 50, 36). **5,** it expresses that the *whole* of a definite number of things, etc. is meant. ಇನ್ನ್ಯ, ಆನಲ, ಯಮ, ನೈರ್ಋತ, ವರುಣ, ಮರುತ್, ಧನದ, ರುದ್ರ ಈ ೞ ಮೂಸಲು ಪೊದಲಾವ ಎಣ್ಬು ದಿನೆಗಂ (for *the* eight regions) ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ ಒಡೆಯರು (Hlā.). ಇವಱಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳಂ ಸೊಲ್ಲಿಸವೆನ್ ಎರಡು ಮೆಯ್ಗುಂ (with regard to *the* two forms, viz. Saṁskrita and Kannaḍa; Śmd. 384). ಎರಡು ಕಣ್ಗಳ್ means "two eyes"; ಎರಡು ಕಣ್ಗಳಂ (nominative) "both eyes". **6,** if, together with the conditional particle ಒಡೆ (ಆಡೆ, ಅರೆ), it is added to the past participle of ಆಗು, the combined form (ಆಡೊಡಂ) conveys **a,** the meaning of No. 2. ಪೂರ್ವದೀರ್ಘಮಮ್ ಆಡೊಡಮ್, ಅವ್ಯಯಮಮ್ ಆಡೊಡಮ್, ಅನೇಕಾಕ್ಷರಮಮ್ ಆಡೊಡಂ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (Śmd. 84). **b,** that of *at any rate.* ಒನ್ದು ತೆಱದ ಮಗನ್ ಆಡೊಡಂ ಬೇಕು, ಎಲಾ, ಮಾನವನೆರ್ (J. 28, 57). **c,** that of *even, as was not to be expected.* ಭಾನಿಯೆನಿಸಿ ಇರ್ದುದು ಅದು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಕಳೆಯಲ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯಮನ್ ಆಗದು ಜಗದೊಳ್ ದೇವಂಗೆ ಆಡೊಡಂ (Rśv. 13, 11). **d,** that of *soever* in the English whatsoever, whosoever. ನೀವು ಏನಾಡೊಡಂ ಕುಯಿಪ ತನ್ಬು, ಎನಗೆ ತೋರ್ಪುದು! (J. 28, 30). **7,** if, together with ಒಡೆ, it is affixed to any other participle but that of No. 6, the meaning becomes *and if; -soever* (one) *may; though, although.* ದೋಷಮಮ್ ಇದಱೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳ್ಕಿಯ್ದಂ ಪ್ರಯತ್ನಿಂ ತಿರ್ದುವುದು (Śmd. 3). ಆದಿಯ ಪತ್ತು ಅಕ್ಕರಮುಂ ಸಮಾನಮ್ ಎನಿಸುಗುಂ; ಅವಱೊಳ್ ಎರಡು ಎರಡು, ಎನ್ತು ಓದಿದೊಡಂ, ಸವರ್ಣಂ (3). ಸನ್ಪಕ್ತಧರ್ಮಾಯ್ಕುತಿಗೆ, ಆದಟನ್ ಅಪ್ಪೊಡಂ, ಭೂಪತಿ ಅಳ್ತಲ್ಪೇಯ್ಕುಂ (Rśv. 13, 22). See ಒಡಂ s. ಒಡೆ 4.

ಅಂಶ aṁśa. = ಅಂಶೆ, ಅಮಸ. *A part; a share, a portion;*—remnant of. 2, a fraction (in arithmetic). 3, a degree of latitude (or longitude, see ಅಕ್ಷಾಂಶ, ರೇಖಾಂಶ). 4, the name of an Āditya.

ಅಂಶಕ aṁśaka. = ಅಂಸಕ. *A part; a share.* 2, having a share; a co-heir; a kinsman.

ಅಂಶಚಕ್ರ aṁśa-cakra. An astrological diagram used by astrologers in casting nativities (My.; Tē.).

ಅಂಶತಃ aṁśa-taḥ. By parts, by degrees; bit by bit. (My.).

ಅಂಶತಃ ಅಂಶತಃ (B. 5, 123).

ಅಂಶತ್ವ aṁśatva. The being a part or portion (My.).

ಅಂಶನಿರ್ವಾಹಕರ್ತೃ aṁśa-nirvâha-kartṛi. A person who performs a certain part, *e.g.* of a sacrifice (Si. 238).

ಅಂಶಾಂಶ aṁśa-aṁśe. A part of a portion, a share of a share; a sub-division (My.);—a secondary incarnation.

ಅಂಶಿಕ aṁśika. Sharing; a male who partakes of, or is a portion of (Bp. 3, 13; 8, 48). 2, a portion (50, 44).

ಅಂಶು aṁśu = ಅಂಚು. *A ray of light, a beam.* 2, *the sun.* 3, light, splendour. 4, anything minute or pointed; a small end of thread, a small filament, etc. 5, a point or end. 6, dress, decoration. 7, N. of a ṛishi. 8, N. of a prince, son of Puruhôtra.

ಅಂಶುಕ aṁśuka. *Cloth, dress* (ನಸು, ವಸ್ತ್ರ Nn. 17). 2, fine or white cloth. 3, an upper garment.

ಅಂಶುಕಪ್ರಾನ್ತ aṁśuka-prânta. The end or hem of a woman's cloth (Nr.).

ಅಂಶುಜಾಲ aṁśu-jâla. A collection of rays, a blaze of light. (R.).

ಅಂಶುಧರ aṁśu-dhara. The bearer of rays, the sun. (R.).

ಅಂಶುಮತ್ aṁśu-mat. Radiant. 2, *the sun.* 3, the moon. 4, pointed. 5, having small filaments. 6, a prince of the solar race, son of Asamañja, grandson of Sagara.

ಅಂಶುಮತಿ aṁśu-mati. *The plant Hedysarum gangeticum* (= ಘ್ರುವೆ, ಶಾಲಪರ್ಣಿ & ಸ್ಥಿರೆ; Si. 150). 2, the river Yamunā.

ಅಂಶುಮತ್ಫಲೆ aṁśumat-phalē. *The plantain, Musa sapientum* Roxb., or *Musa paradisiaca* Lin.

ಅಂಶುಮನ್ತ aṁśu-manta. Tbh. of ಅಂಶುಮತ್. (My.).

ಅಂಶುಮಾಲಿ aṁśu-mâli. Having a garland of light. 2, *the sun.*

ಅಂಶುಮಾಲೆ aṁśu-mâlē. *A garland of light, halo.*

ಅಂಶುಹಸ್ತ aṁśu-hasta. Having rays in his hand. 2, the sun. (R.).

ಅಂಶೆ aṁśē. Tbh. of ಅಂಶ. (My.; Tē.). 2, lot, condition, state (My.; Tē.).

ಅಂಸ aṁsa. 1. *The shoulder, the shoulder-blade* (ಮುಯ್ಯ; Hlā.; ಮುಡುಹು Mr. 321). 2, N. of a king.

ಅಂಸ aṁsa. 2. = ಹಂಸ. (My.).

ಅಂಸಕ aṁsaka. = ಅಂಕಕ. See ವ್ಯಂಸಕ.

ಅಂಸಕಳ aṁsa-kaḷa. A strong man (ಬಲ್ಲಿದ, ಬಲವನ್ತ Mr. 240, o. r. ಆಂಸಬಳ; see Hlā. s. ಬಲ್ಲಿದ).

ಅಂಸಕೂಟ aṁsa-kûṭa. = ಹಂಸಕೂಟ. *A bull's hump.*

ಅಂಸಪಾದ aṁsa-pâda. = ಹಂಸಪಾದ. (My.).

ಅಂಸಬಳ aṁsa-baḷa. See ಅಂಸಕಳ.

ಅಂಸಲ aṁsala. *Strong* (see ಬಲ್ಲಿದ).

ಅಂಹ aṁha. = ಅಂಹಸ್. Tbh. of ಅಂಹಸ್. Sin (ಪುರಿತ, ಪಾಪ Nn. 39). 2, perplexity, delusion (ಮೋಹ 39). 3, prowess, valour (ಪರಾಕ್ರಮ 39).

ಅಂಹತಿ aṁhati. Pain; distress; illess. 2, *a gift, a donation.*

ಅಂಹಸ್ aṁhas. = ಅಂಹ, ಅಂಪ್ಪ. Pain; distress, trouble. 2, *sin. Cf.* aṅghas.

ಅಂಹಾ aṁhâ. = ಅಮ್ಬಾ (My.). **2,** ಅಂ-ಹಾ, an interjection used by palanken-bearers, etc. (My.).

ಅಂಹ್ರಿ aṁhri. *A foot.* 2, *a root. Cf.* aṅghri.

ಅಂಹ್ರಿಪ aṁhri-pa. A foot-drinker: *a tree.*

ಅಂಹ್ವ aṁhva. = ಅಂಪ, of which it is the original reading in Nn.

ಅಃ aḥ. = ಅ 12, ಅಃ. An interjection expressing astonishment or admiration: ah! (ವಿಸ್ಮಯವಿಡಮ್ಬನ Śmd. 394; Cm. ಜೋಡ್ಯವಿಡಮ್ಬನ). ಆಃ (o. r. ಅಃ), ನನ್ನ ಯಮ್ ಇಲ್ಲ! ಬೆಚ್ಚಿಬೇಂ (20). ಪಿರಿಯನ್, ಆಃ (o. r. ಅಃ), ಪಿರಿದೀ ವನ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? ಚಿಃ, ಅದಂ ನೆನೆಯಂ (68. 184). ಎನ್ತೆನ್ತೊ! ಆಃ (o. r. ಅಃ), ಕಬ್ಬಮ್ ಒಲ್ಪಿತ್ತು ಆಯ್ತು (69). **2,** = ಅಙ್, an interjection expressing either contempt (My.), or unconcern: umph! (Mhr.) ಅಃ, ಸುಳ್ಳು ಕಥೆಯು ನನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 124). ಇದಜೊಳಗೆ ನನಗೆ ಏನು ಲಾಭ? ಅಃ, ಇದಕ್ಕೆ ನೀನು ಅಂಜ ಬೇಡ (5, 142). **3,** a sound imitating that of hawking in spitting (My.).

ಅಕ್ a-k. 1. ಅ 12 with half the initial of the next word. *Cf.* ಆತ್ 2, ಅನ್ 2, (and see ಅಕ್ಕಡಿ). — ಅಕ್ಕಣ. That instant, instantly (T.; R.).

ಅಕ್ ak. 2. A form of the verb ಅಗು 1 (the short form of ಆಗು 1), to become, etc., to which the ಕು and ಕುಂ of the future, and the ಕೆ of the imperative are added. See ಅಕ್ಕು 4, ಅಕ್ಕುಂ, ಅಕ್ಕೆ 3. *Cf.* ಅಪ್ಪ, ಅಪ.

ಅಕ್ ak. 3. = ಅಗಿಡು of ಅಗಿ 2. — ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. To champ (C.).

ಅಕ್ ak. 4. = ಅಡಗು of ಅಡಗು 1. — ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. To hide one's self (My.).

ಅಕ್ ak. 5. = ಅಗಿಡು of ಅಗಿ 1. — ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. To dig, to dig up (My.).

ಅಕ a12-ka2. (= ಅಕೊ, etc.) Lo! behold! (My.). — ಅಕಕ rep. (C.). — ಅಕಲಾ. -ಅಲಾ. = ಅಕಕ. (My.) — ಅಕಲೆ. -ಅಲೆ. = ಅಕಲಾ. (My.).

ಅಕ aka. 1. Pain, trouble; sin. (R.).

ಅಕ aka. 2. ಅಕ್ಕ 2, q. v., ಆಗ 1. A Tbh. of ಆಕ್ 1, in ಅಕ ಸಾಲ, etc.

ಅಕಚ a-kaca. Destitute of hair, bald. (R.).

ಅಕಚೆ akače. = ಆಗಸೆ 1, etc. (My.).

ಅಕಟ akaṭa. = ಅಕ್ಕಟ q. v., ಕಟ 4. Alas! o! ah! (My.). ತನ್ನ ಸುತರ ಅಳ್ತೆಗೆ ಅಂಜಿತ್ತು ಕಣ್ಣಕಮ್, ಅಕಟ! (J. 29, 36). ಅಕಟ! ಪಾಣ್ಡವರ್ ಆಬುದರೇ? (Bh. 1, 8, 89). — ಅಕಟಿಕ ಟ. rep. ಇದಕೆ ಉಪಾಯಮ್ ಆದು ಅವುದುಂ? ಅಕಟಿಕಟ! (Bp. 13, 6). ಅಕಟಿಕಟ! ನಾಂ ಪ್ರಾಣವಂ ಬಿಡುವೆ (27, 18; see also 11, 7; 46, 59; 52, 14). ಅಕಟಿಕಟ! ಆದು ಆರ ಅಣುಗನ್? ಈ ಸುಕುಮಾ ರಂ ಮಡಿದನ್ ಅತ್ಯಖರಹತಿಯಿಂ! (Rśv. 13, 98). — ಅಕಟಕಟಾ. rep. ಅಕಟಕಟಾ! ಎನುತ, ಮುಖವಿಸುತ ... ಅಗಲಿದರು (Bp. 46, 59). ಅಕಟಕಟಾ! ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದು ಬಹು ಕಷ್ಟ (B. 3, 90). — ಅಕಟಾ. = ಅಕಟಿ-ಆ 5. See ಅಕಟಕಟಾ. (My.; Tě.).

ಅಕಟ a-kaṭa. (ಅಕಳ), ಅಗಡ. — ಅಕಟವಿಕಟ. dupl. Hideously huge; excessively much; frightful, shocking (Mhr.; S. Mhr.); — adverse, contrary, troublesome (My.; Tě.); chicanery (T. ಅಗಡುವಿಗಡ; M. ಅಗಡುವಿಗಡು). 2, huge or exorbitant power (My.). — ಅಕಟೋವಿಕಟಿ. = ಅಕಟವಿಕಟ No. 1. (Mhr. & S. Mhr.). — ಅಕಟೋವಿಕಟೋ. = ಅಕಟೋವಿಕಟ. (S. Mhr.).

ಅಕಟಾಯಿಸು akaṭâyisu. To become warped, as leather by drying in the sun (Sd.; Mhr. ಅಖಡಣೇಂ, ಅಖುಡಣೇಂ, to contract, shrink, etc.).

ಅಕಡಿ akaḍi. = ಅಕ್ಕಡಿ, in ಅಕಡಿತಕಡಿ, = ಅಕ್ಕಡಿತಕ್ಕಡಿ. (My.).

ಅಕಣ್ಟಕ a-kaṇṭaka. Free from thorns, difficulties, troubles, or enemies. (R.).

ಅಕರ a-kara. Handless, maimed; — not acting; — exempt from tax. (R.).

ಅಕರಣಿ a-karaṇi. Non-accomplishment; *failure, disappointment.*

ಅಕರಣೀಯ a-karaṇiya. Not to be done (Rśv. 13, 13).

ಅಕರುಣ a-karuṇa. Merciless. 2, cruelty (Bp. 4, 45; 60, 56; My. as ಅಕರುಣಿ).

ಅಕರ್ತವ್ಯ a-kartavya. Not to be done, improper. (My.).

ಅಕರ್ಮ a-karma. Without work or action. 2, intransitive. 3, improper work, crime. (My.).

ಅಕರ್ಮಕ a-karmaka. Intransitive. (My.).

ಅಕರ್ಮಕಕ್ರಿಯೆ akarmaka-kriyĕ. An intransitive verb (My.).

ಅಕರ್ಮಿ a-karmi. A man who commits crime (My.).

ಅಕಲ a-kala. (= ಅಕಳ). Not in parts, entire. 2, the water mass of the ocean (ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಮು Mr. 405).

ಅಕಲಂಕ a-kalaṅka. Stainless, pure (Čh. v. 6; Bp. 53, 55; Mr. 521).

ಅಕಲತ್ರ a-kalatra. Without a wife; not married. (My.).

ಅಕಲಾಯ a-kalâ-âya. Useless; unrequited (T.; My. rare). ಬಿಟ್ಟು ಆನ್ದರೆ ಅಕಲಾಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಳೆ (Si. 79).

ಅಕಲು akalu. = ಅಗಲೆ, etc., in ಅಕಲಾಡು, = ಅಗಲಾಡು (My.).

ಅಕಲ್ಪ a-kalpa. Not subject to rules, uncontrolled; — incomparable (Bp. 18, 100).

ಅಕಲ್ಪಿತ a-kalpita. Not fabricated or invented; natural, genuine (Bp. 24, 17).

ಅಕಲ್ಮಷ a-kalmasha. Sinless, pure. (My.).

ಅಕಲ್ಯಾಣ a-kalyâṇa. *Inauspicious.* 2, bad luck.

ಅಕಸಾಲ aka2-sâla. = ಅಕ್ಕಸಾಲ, ಅಗಸಾಲ. A gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲಿಕೆ aka2-sâlikĕ. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿಕೆ. The business of a gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲಿಗ aka2-sâliga. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, ಅಗಸಾಲಿಗ. A gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲೆ aka-sâlĕ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆ q. v., ಅಗಸಾಲೆ. The workshop of a goldsmith. 2, a goldsmith (C.).

ಅಕಸ್ಮಾತ್ a-kasmât. Without a wherefore, accidentally, suddenly. (My.).

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತ a-kasmâta. Tbh. of ಅಕಸ್ಮಾತ್. Suddenly (B. 5, 128).

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತು a-kasmâttu. Tbh. of ಅಕಸ್ಮಾತ್. (My.). ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ, unexpectedly, suddenly (B. 3, 7. 127).

ಅಕಳ akaḷa. A term used in tickling *(cf.* ಅಕ್ಕುಳಿಕೆ No. 2). — ಅಕಳಪಕಳ. dupl. Excessive tickling (My.). — ಅಕಳಸಕಳ. = ಅಕಳಪಕಳ (My.).

ಅಕಳ a-kaḷa. = ಆಕಟ, (ಅಕಲ). — ಅಕಳಸಕಳ. dupl. Shockingly much (S. Mhr.).

ಅಕಾಂಣ್ಡ a-kâṇḍa. Without a trunk. 2, unexpected, sudden. (My.). — ಅಕಾಣ್ಡತಾಣ್ಡ. reit. = ಅಕಾಣ್ಡ No. 2. (My.).

ಅಕಾರ a-kâra. The letter ಅ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 57-59).

ಅಕಾರಣ a-kâraṇa. Causeless. 2, absence of a cause (Šmd. 397).

ಅಕಾರತ್ a-kârat. Without cause (My.; Br.; H.); useless (R.).

ಅಕಾರಾನ್ತ akâra-anta. Ending in the letter ಅ. 2, a term with final ಅ (Šmd. 65; Kâvy. I, 2, 20-22. 104-108).

ಅಕಾರಾನ್ತತೆ akâra-antatĕ. The state of ending in the letter ಅ (Šmd. 70).

ಅಕಾರಾನ್ತ್ಯ akâra-antatva. = ಅಕಾರಾನ್ತತೆ. (Šmd. 70 Cm.).

ಅಕಾರ್ಯ a-kârya. Not to be done. 2, *an improper act* (ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯ Nn. 70).

ಅಕಾಲ a-kâla. Wrong or inauspicious time (Bp. 43, 22). 2, unseasonable, untimely. ಅಕಾಲದ ಮರಣ (J. 18, 13).

ಅಕಾಲಫಲ akâla-phala. Fruit produced out of season (My.).

ಅಕಾಲಮರಣ akâla-maraṇa. An untimely death (My.).

ಅಕಾಲವೃಷ್ಟಿ akâla-vṛishṭi. Unseasonable rain (My.).

ಅಕಿಂಚನ a-kiñčana. Without anything, *poor.*

ಅಕಿನ್ನ akinta. ಅಕೆ-ಇನ್ತ 1. = ಅಕಿನ್ತಾ, ಅಕ್ಕಿನ್ತ, ಅಕ್ಕಿನ್ತಾ, ಅಗಿನ್ತ. A vulgar suffix added to the genitive, denoting *more than.* ಅಯ್ಯೂಜು ರುಪಾಯಿಗಳಕಿನ್ತ ಕಡಿಮೆ (B. 5, 264).

ಅಕಿನ್ತಾ akintâ. ಅಕೆ-ಇನ್ತಾ 1. = ಅಕಿನ್ತ, etc. ಕತ್ತೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಹೋತಿನಕಿನ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದು ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 16). ಕರಡಿಗಳಕಿನ್ತಾ ಮುಮ್ಮಡಿ ದೊಡ್ಡವು (5, 258).

ಅಕೀರ್ತನ a-kîrtana. The not telling, celebrating or praising. See ನಪಕೀರ್ತನ.

ಅಕುಟಿಲ a-kuṭila. Not crooked or insincere, upright, honest. (Bp. 14, 34; 22, 3; 53, 60; My.).

ಅಕುಪ್ಯ a-kupya. *Gold; silver.*

ಅಕುಲ a-kula. Not of a good family. 2, lowness of family (Bp. 3, 51).

ಅಕುಶಲ a-kuśala. *Unlucky, inauspicious.* 2, not clever.

ಅಕೂಪಾರ akûpâra. *The ocean.* 2, the king of tortoises supposed to uphold the world; any big tortoise. 3, ಕಳ್ಳಿನ ಮೊರಡಿ (G.). 4, the sun.

ಅಕೃತ a-kṛita. Undone, unperformed. 2, not wrought or made. 3, native metal (ಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಜೂಣಾದಿರೂಪವಮ್ ಆಗಿ ಇಹುದು Nr.; see Si. 330). 4, an unheard-of action, or crime.

ಅಕೃತ್ಯ a-kṛitya. Criminal. 2, a crime. (My.).

ಅಕೃಷ್ಣಕರ್ಮ a-kṛishṇakarma. Free from black deeds, *guiltless.*

ಅಕೆ akĕ. = ಅಕ್ಕೆ 2, ಅಗೆ 1. A vulgar form of the suffix for the dative singular ಕೆ. See ಅಕಿನ್ತ, ಅಕಿನ್ತಾ.

ಅಕೊ a12-k2-ó4. = (ಅಕ, ಅಕ್ಕ), ಅಸೊ, ಅಸೋ, ಅದುಸೋ, ಅದೋ. Lo! behold! (pointing to more or less remote objects, C.).

ಅಕೌಶಲ a-kauśala. Want of dexterity; —evil. (R.).

ಅಕ್ಕ a12-kka. = ಅಕ. — ಅಕ್ಕಕ್ಕ. rep. (My.).

ಅಕ್ಕ akka. 1. An elder sister. (C.; M., Tĕ. ಅಕ್ಕೆ; T. ಅಕ್ಕಾಳ್, ಅಕ್ಕೈ; Tu. ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕೆ; Mhr. ಅಕಾ; Sk. ಅಕ್ಕಾ, mother; ಅರ್ಕ, elder brother; ಅಸ್ತಿ, elder sister; see ಅತ್ತಿಕೆ). It receives the terminations of the masculine: ಅಕ್ಕಂ, ಅಕ್ಕನಂ, (ಅಕ್ಕನ್ನ, etc.), ಅಕ್ಕನಿಂ (Šmd. 148); its plural: ಅಕ್ಕಂಗಳ್, (ಅಕ್ಕಗಳು), ಅಕ್ಕಗ್ಗಿರ್ (124. 126). ಅಕ್ಕಂಗಳಿರ! ಅವ್ವೆಗಳಿರ! (Bp. 29, 8). ಒನದೊಳಗೆ ಪೋಗಿ, ಪೊಸ ಪೂವಿನ ಗೊಂಚಲನ್ಗ, ಅಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (Šmd. 73). ಅಕ್ಕನ ಹಗೆ, ಬಾವನ ಹೆಣ್ಬು. — ಅಕ್ಕನ ಬಂಗಾರವಾದರೂ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಬಿಡ. — ಉಣುವುದಕ್ಕೆ ಉಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ, ಕೋಳಕ್ಕೆ ಡಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ (Prvs.). ಅಕ್ಕಾ! (B. 4, 2). — A woman elder than one's self is usually styled ಅಕ್ಕ, and endearedly also girls are called so by their elders (My.). A father says to his youngest daughter (ಕಿಱಿಯ ಮಗಳ್): ತರಳೆ, ನಿನ್ನಂ ನಂಬಿ ಜೋದಪೆವು, ಅಕ್ಕ, ಚನ್ನಕ್ಕ! (Bp. 14, 3). See ಜನ್ನಕ್ಕ, ಚಿಕ್ಕಕ್ಕ, ಹಿರಿಯಕ್ಕ; Prvs. s. ಅಕ್ಕಯ್ಯ, ಅಕ್ಕ. — ಅಕ್ಕಕ್ಕ! rep. (Bp. 50, 7). — ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ. An affectionate or honourable mode of addressing an elder sister, etc. (My.; T. ಅಕ್ಕೈಚ್ಚಿ). — ಅಕ್ಕಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣಿ. = ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. (My.). — ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು. Elder and younger sisters: sisters (C.; B. 4, 153). ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರ ಹಣ್ಣು (= ಸಪ್ಪಾಯಿ, My.). — ಅಕ್ಕನಾಗಿ. N. of Cannabasava's mother (My.). — ಅಕ್ಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ = ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. (My.); —N. (My.). — ಅಕ್ಕಯ. -ಆಯ. ಅಕ್ಕಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. = ಅಕ್ಕ. (My.; also ಅಕ್ಕಯ್ಯನವರು). — ಅಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. (C.); —N. (My.).

ಅಕ್ಕ akka 2. = ಆಕ 2, etc. (T. ಅಕ್ಕ, metal). See ಅಕ್ಕಸಾಲ, etc.

ಅಕ್ಕ akka 3. Tbh. of ಅಕ್ಕ. See ಅಕ್ಕದಾಮ, ಅಕ್ಕಮಾಲೆ. — ಅಕ್ಕ ದಾಳ. A die at play (My.).

ಅಕ್ಕಜ akkaja. 1. Wonder, surprise. **2,** a wonderful thing. (J. 6, 35; 14, 6; 26, 35; Tĕ.). ಒನ್ದು ಅಕ್ಕಜವನ್ ಅಂ ಕಣ್ಡನ್ (Bp. 11, 22). ಕೃಷ್ಣನ ಅಕ್ಕಜದ ಅಡಾಯುಧಂ ನನ್ದಕಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 20). — ಅಕ್ಕಜಂ ಎಮಗು. Surprise to become great or abound (Bp. 5, 61; 18, 83; 31, 29; 48, 31).

ಅಕ್ಕಜ akkaja. 2. = ಅಜ್ಜಿಜ. Envy, displeasure (ಕಜುಬು Čt. I, 106; ಕಜುಮ್ಬು, ಅಸೂಯೆ Škm. 60, Šs.).

ಅಕ್ಕಟ akkaṭa. = ಅಕಟ, etc. An interjection expressing *pain, sorrow* or *distress* (ಬೀದ Šmd. 393), *envy, displeasure* (ಕಜುಬು Čt. I, 86), and *wonder* or *surprise* (ಅಚ್ಚರಿ Šmd. 393). (My.; S. Mhr. pretty C.; Tĕ. ಅಕಟಿ, ಅಕ್ಕಟಿ). ಬಿಜ್ಜಳನು ನನು ನಗುತ (ಎನ್ದಂ) ಬಸವಯ್ಯ, ಅಕ್ಕಟ, ಮುನಸುಕತೇ ಶಿವಮರುಳು ನಿನ್ನುವಂ? (Bp. 10, 3). ಅಕ್ಕಟ, ಎಂಜಲ ಮಾತಾಂಗ! ಆತನ ಮುಕ್ಕುಳುದಕಂ! (18, 36). — ಅಕ್ಕಟಿಕಟಿ. -ಅಕಟ. rep. ಅಕ್ಕಟಿಕಟ, ಮದೀಶ್ವರನ

ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಕಟಮ್ ಆಯ್ತು! (Pp. 13, 24; see also 18, 54; 42, 13). — ಅಕ್ಕಟಿಕಟಾ. -ಅಕಟಾ. rep. ಅಕ್ಕಟಿಕಟಾ! ಎನ್ನುವ, ಗೋಬಿಡದೆ (Bp. 48, 9). — ಅಕ್ಕಟಾ. -ಅ 5. ಅಕ್ಕಟಾ, ಮೆಚ್ಚುವನೆ ಇನ್ನಹ ಠಕ್ಕರಿಗೆ? (Bp. 36, 16; see also 31, 13).

ಅಕ್ಕಡಿ (akki-kaḍi, *i. e.* kaḍĕ). = ಅಕ್ಕಡೆ. A furrow for growing especially different kinds of pulse between two furrows of the main crop (S. Mhr.; My.).

ಅಕ್ಕಡಿ akkaḍi. = ಅಕಡಿ. — ಅಕ್ಕಡಿತಕ್ಕಡಿ. dupl. Fraud in weighing or measuring, deceit in words, etc. (My.).

ಅಕ್ಕಡೆ (akki-kaḍĕ). = ಅಕ್ಕಡಿ. (My.).

ಅಕ್ಕದಾಮು akka-dâma. Tbh. of ಅಕ್ಷದಾಮ. (My.).

ಅಕ್ಕಮಾಲೆ akka-mâlĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷಮಾಲೆ. (My.).

ಅಕ್ಕರ akkara. = ಅಕ್ಕರ, ಅಚ್ಚರ 2. Tbh. of ಅಕ್ಷರ (Śmd. 10. 346; Hlâ. II, 404; My.; Tĕ.). A letter of the alphabet. 2, a syllable (Ch.). 3, a kind of metre (Ch.). See ಒತ್ತಕ್ಷರ, ದಡ್ಡಕ್ಷರ, ಬೀಡಿಕ್ಷರ. ಅಕ್ಕರವು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ, ತರ್ಕ ತಾ ವಾದಕ್ಕೆ, ಮಿಕ್ಕ ಓದುಗಳು ತಿರುಬೆಗೆ; ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆರಡಕ್ಷರವೆ ಸಾಕು (ದೇವ, Sp.).

ಅಕ್ಕರಮಾಲೆ akkara-mâlĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ (Śmd. 380).

ಅಕ್ಕರಿಕೆ akkarikĕ. (Tbh. of ಅಕ್ಷರಿಕೆ). A kind of metre (Ch.).

ಅಕ್ಕರಿಗ akkariga. ಅಕ್ಕರ-ಇಗ (Śmd. 233). A man skilled in the alphabet (ಅಕ್ಕರಜ್ಞ 210 Cm.). See ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗ.

ಅಕ್ಕರ್ತಿ akkarṭi. = ಅಕ್ಕಜ, etc. (My.). ಅಕ್ಕಜದ ಅಕ್ಕ ಬನ್ನಾಗ್ಯೆ ಸಕ್ಕರೆಯೆಲ್ಲಾ ಕಯ್ಯಿ ಆಯಿತು (Prv.).

ಅಕ್ಕರ್ತಿತೆ akkaṛatĕ. = ಅಕ್ಕರ್ತೆ, ಅಕ್ಕಜ, etc. (My.; ಪ್ರೀತಿ G.). ನೋಡು, ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕರ್ತಿತಿಯಿನ್ದ ಜೋಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ! (B. 1, 24).

ಅಕ್ಕರ್ತಿಕೆ akkarikĕ. = ಅಕ್ಕಜ. (R.; Tĕ. ಅಕ್ಕಟಿಕೆ).

ಅಕ್ಕರ್ತಿಯ akkaru. -ರ್ತಿತ್ತ್. = ಅಕ್ಕಜ, ಅಕ್ಕಜಿ, ಅಕ್ಕರ, ಅಬ್ಬಜ್ಞ್ಞ. Affection, love (ನೇಹ Čc. II, 72; My.). ಅಕ್ಕರ್ತಿಲ್ಲದೆ ಬಸವನಂ ಕೀರ್ತಿಸುವಡೆ ಎನ್ನ ಅಳವೆ? (Bp. 1, 34). ಅಕ್ಕರ್ತಿಂ ಮೆಯ್ವಡಿಎ, ಮಗನಂ ತರ್ಕಿಯಿಸಿ (4, 70). ಅಕ್ಕರ್ತಿನ್ದ ಅವನ ಆಸುವನ್ ಇತ್ತನು (48 sum.; see also 13, 24; 31, 29). ಅಕ್ಕರ್ತಿಯೊಳ್ ಆಳಿಗಳ್ ಆರ್ಭಾಕನ ರೋದನದ ಕೂಡ ಅಯಿವ ತೆರದೊಳ್ ಬೊರೆದವನ್ (J. 28, 36). ಕರಾತರ ಅಂಗಚ್ಛವಿಗಳು, ಅಕ್ಕರ್ತಿನ್ದ ಆದರನದ ತನುವರಿಮಳಂಗಳ್ಗೆ ತುಕ್ಕುವ ಎಳೆದುಎಪ್ಪಿಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ ಎನ್ನುನ್ತೆ, ಪೊಕ್ಕು ಪೊಕ್ಕು ಆದವಿಯೊಳ್, ಕಣ್ಣಿ ಕಾಣಿಸುತ ಇರ್ದವು (28, 43). ಕುನ್ತಲನಗರಿಗೆ ಅಕ್ಕರ್ತಿನ್ದ ಅಯ್ತನ್ದನ್ ಆ ದುಸ್ಸಬುದ್ಧಿ (31, 27). ಒಕ್ಕರಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಅಕ್ಕರ್ತಿಲ್ಲದ ತವುರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (Dp. 148, 4). — ಅಕ್ಕವೇರಸು -ಚಿರಸು. To be possessed of love (J. 30, 52; 32, 37).

ಅಕ್ಕರ್ತಿ[3] akkaṛĕ. = ಅಕ್ಕಜ. (My.; see Śi. s. ಬಡಿಗೋಲ್). 2, want, necessity, occasion, need (My.; T., Tĕ.; Tĕ. also: desire).

ಅಕ್ಕರ್ತೆ akkaṛtĕ. = ಅಕ್ಕಜಿತೆ. (My.).

ಅಕ್ಕಲ akkala. (= ಆಕಲ). — ಅಕ್ಕಲಕರೆ. The plant Anthemis pyrethrum (Tĕ. ಅಕ್ಕರಕರೆ, ಅಕ್ಕಲಗರೆ, ಅಕ್ಕಲಗರ್ರೆ; My.). — ಅಕ್ಕಲಕಾರ. (= ಗೋಧೋಮ G.).

ಅಕ್ಕಲು akkalu. ಅಕ್ಕಲ್. = ಹಕ್ಕಲ್. (My.).

ಅಕ್ಕಸ akkasa. Love. = ಅಕ್ಕಜಿ. (S. Mhr., occasionally in the mouth of females).

ಅಕ್ಕಸಗಾರಿ akkasa-gâṛa. A loving man (S. Mhr.).

ಅಕ್ಕಸಗಾರಿಳು akkasa-gâṛaḷu. A loving woman (S. Mhr.).

ಅಕ್ಕಸಾಲ akka-sâla. = ಅಕಸಾಲ, etc. (C.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಕೆ akka-sâlikĕ. = ಅಕಸಾಲಿಕೆ. (C.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ akka-sâliga. = ಅಕಸಾಲಿಗ, etc. (C.; Si. 108; B. 4, 157).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗಿತ್ತಿ akka-sâligitti. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿತಿ. (My.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿತಿ akka-sâlĕ-iti. (Śmd. 244). A woman of the goldsmith caste.

ಅಕ್ಕಸಾಲೆ akka-sâlĕ. = ಆಕಸಾಲೆ, etc. The workshop of a goldsmith (T. ಅಕ್ಕಚ್ಚಾಲ್ಲೆ, a shop where metals are worked). 2, a goldsmith (ನಾಡಿನ್ವಮ, ಸ್ವರ್ಣಕಾರ, ಕಲಾದ, etc. Nr.; Hlâ.; Mr. 376; C.). ಪದಕಮ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (Śmd. 157). ಮಾಡಿದಂ ಪದಕಮನ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ (301). ಕೊಳುವ ಕೊಡುವ ಒಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿದಡೆ ಮೊಳೆಗಳಂ ಜೊಡಿ ನೂಂಕಿ, ಒಳ್ಪಿಹ ಮೊಳೆಯನ್ ಒರೆಗೊನ್ದು ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು (Bp. 21, 30). ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನ್ತ ಕಳ್ಳಿಸಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಗದ್ದೆಗಿನ್ತ ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. -ಅತ್. = ಅಕ್ಕಸಾಲ (My.; T. ಅಕ್ಕಚ್ಚಾಲ್ಯೆಯ). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರ ಸಲಾಕೆ (G. 62. 65). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯನ್ ಊರಿಗೊಕ್ಕಲ್ ಎನ್ದೆನ ಬೇಡ! ಬೆಕ್ಕು ಬನ್ದಿಲಿಯ ಪಿಡಿವನ್ತೆ; ಊರಿಂಗೆ ರಕ್ಷಸನಹನು (Sp.). — ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯನ. -ಆನ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. (My.; ಕಂಸಾಳಕ, ಕಂಸಾಳೆ, ಕಲಾದ, ನಾಡಿನ್ವಮ G.).

ಅಕ್ಕಳಿಕೆ akkaḷikĕ. Drawing in the muscles of the stomach, or these muscles being drawn in (S. Mhr.). 2, tickling (My.; M. ಇಕ್ಕಳಿ; *cf.* ಆಕಳ, ಜಕ್ಕಳಗುಳಿ).

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkalisu. 1. = ಶಕ್ಕಳಿಸು. To sprinkle (My.).

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 2. = ಅಕ್ಕುಳಿಸು 1. (C.; Tĕ. ಅಕ್ಕಲಿಂಚು).

ಅಕ್ಕಾದುರಿ (akkĕi-âṛu[1]?). The throat to dry from crying (My., T.; *cf.* Tbh. ಅಕ್ಕುರಿ?).

ಅಕ್ಕಿ akki. Rice deprived of its husk (C.; ತಣ್ಣುಲ Mr. 372; T. ಅರಿ, ಅರಿಜಿ; M. ಅರಿ; Tu. ಅಕ್ಕಿ, ಅರಿ; Tĕ. ವರಿ, rice *in* its husk, pl. ನಡ್ಲು). 2, grain (seed) that resembles rice, *e. g.* ನವಣೆಯ ಅಕ್ಕಿ, ಬಿದಿರ ಅಕ್ಕಿ. ಉತ್ತಮದ ರಾಜಾನ್ನವ ಅಕ್ಕಿಯ ಜೋನವಂ ಮಾಡಿ (Bp. 27, 15). ಜೋನದ ಬಿಸಿದ ಕುನಿಕಲು ಕಬುಬೆಯಕ್ಕಿಯ ಕೂಡಿ ರಾಸಿಯ ಬಣ್ಣಿ ಜೋಡಿಸಿತು (Bh. I, 10, 25). ತಾಯಿ ಮನೆಯೊಳಗಿಗೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಬೀಳ ಹಸನ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು (B. 3, 83). ಆಕ್ಕಿಯ ಮೇಗಳ ಅಸೆ, ನೆಣ್ಣರ ಮೇಗಳ ಬಯಿಕೆ.— ಅಕ್ಕಿ ಸರಿ ಆಗ ಬಾರದು, ಅಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳು ಬಡವು ಆಗ ಬಾರದು (Prvs.). — ಅಕ್ಕಿಚ್ಚಲು. = ಅಕ್ಕುಚ್ಚು. (My.). — ಅಕ್ಕಿಚ್ಚು. = ಅಕ್ಕಗಚ್ಚು, of which it is a contraction. (My.). — ಅಕ್ಕಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. A kind of drink, being the water in which ಅಕ್ಕಿ has been boiled for a moment; it is drunk either before it becomes sour or occasionally afterwards (ಅಭಿಷವ, ಆವಸ್ರಿಸೋಮ, etc. Hlâ.; Mr. 214; My.). — ಅಕ್ಕಿಗಂಜಿ. Rice-conjee (C.; ವಿಸ್ರಾವ G.). — ಅಕ್ಕಿನುಚ್ಚು Broken rice (C.). — ಅಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ. reit. Rice, etc. (C.). — ಅಕ್ಕಿಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3). — ಅಕ್ಕಿರಡ್ಡಿಗಿಡ. ನೆನೆದ ಅಕ್ಕಿರಡ್ಡಿಗಿಡ (ಅಕ್ಕಿಪಡೆ Si. 146; *cf.* ಪಾಲುತೊಟ್ಟಿನ ಗಿಡ). — ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಕ. A mess of broken rice boiled with ghee, jaggory, etc. (S. Mhr.). — ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಿಗೆ. = ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಕ. (My.). — ಅಕ್ಕಿಸದು. Rice paste (C.). — ಅಕ್ಕಿಪೆಡೆ. The plant Asclepias rosea Roxb. (ಕ್ಷೀರಾವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Nr.; Si. 146). 2, a kind of medicinal Sôma or moon-plant, said to be brought from the Himâlaya (? ಜೀವದುಗ್ಧ,

ಜುಕುಳ Mr. 129). See ಅವಲಕ್ಕಿ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕುದಕಲಕ್ಕಿ, ಕುಸಲಕ್ಕಿ, ಕೇಸಕ್ಕಿ, ಚೀರಾಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಜೀರಿಗೆ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ದಪ್ಪಕ್ಕಿ, ದೇವಮಲ್ಲಿಗೆಯಕ್ಕಿ, ದೊಡ್ಡ ಬಯ್ದಅಕ್ಕಿ (—ಬಯ್ದಿ—), ನವಣೆಯಕ್ಕಿ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪಚ್ಚರಾಜಕ್ಕಿ, ಬಗಡೆಯಕ್ಕಿ, ಬಿದಿರಕ್ಕಿ, ಜೆಣತಕ್ಕಿ, ಬಯ್ದಿಯಕ್ಕಿ, ಮುರಳ ಕಾನ್ತಿಯಕ್ಕಿ, ರಾಜಾನ್ನದಕ್ಕಿ, ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಸಬ್ಬಕ್ಕಿ, ಸಾನೆಯಕ್ಕಿ, ಹಾರಕದಕ್ಕಿ.

ಅಕ್ಕಿ akki. 1. = ಹಕ್ಕಿ. A bird. (My.). See ಕೀಚಕ್ಕಿ, ತೊಗಲಕ್ಕಿ, ಬಾನಕ್ಕಿ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ, ಅವನಕ್ಕಿ, ಹಾಲಕ್ಕಿ, ಹೆಣ್ಣಮೂಗಕ್ಕಿ.

ಅಕ್ಕಿ akki. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷಿ. (T.; My.). — ಅಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ. Power of illusion (My.; also ಅಕ್ಕಬಿಕ್ಕಿ ಎಮ್ಮೆ).

ಅಕ್ಕಿನ್ತ, akkinta. ಅಕ್ಕೆ 2 -ಇನ್ತ 1. = ಅಕ್ಕಿನ್ತ, etc., ಇಕ್ಕಿನ್ತ. Very frequently in B. 5, *e. g.* ಕಿವಿಗಳಕ್ಕಿನ್ತ (16), ಸಾಮಸ್ಯದಕ್ಕಿನ್ತ (17), ಕೊಳ್ಳುವದಪಕ್ಕಿನ್ತ (46), ಯೋಗ್ಯತೆಯಕ್ಕಿನ್ತ (76), ಬಡಿಗನಕ್ಕಿನ್ತ (81), ಸ್ಥಿತಿಯಕ್ಕಿನ್ತ (89), ಮುಂಚಿನಕ್ಕಿನ್ತ (91), ಇವೆಡಂಪಕ್ಕಿನ್ತ (150).

ಅಕ್ಕಿನಾ, akkintâ. ಅಕ್ಕೆ 3 -ಇನ್ತಾ 1. = ಅಕ್ಕಿನ್ತ, etc. Very frequently in B. 5, *e. g.* ಮುಂಚಿನಕ್ಕನಾ (53), ಜನರಕ್ಕಿನಾ (88), ಈಗಿನಕ್ಕನಾ (91), ಇರುವದಪಕ್ಕಿನಾ (97), ನನ್ನಕ್ಕಿನಾ (130), ತಮ್ಮಕ್ಕಿನಾ (169).

ಅಕ್ಕಿರ akkira. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (T.; R.).

ಅಕ್ಕಿಸು akkisu. = ಅಜ್ಜಿಸು. To digest (Râm. 6, 48, 35).

ಅಕ್ಕು akku. 1. = ಅಡಕು. To subdue, to bring under one's control (C. Bp. 19, 41).

ಅಕ್ಕು akku. 2. To embrace, to seize (Râm. 6, 47, 38; *cf.* ಅಡಗು 3, ಅಳ್ಕೆ).

ಅಕ್ಕು akku. 3. Embracing, joining (?). — ಅಕ್ಕಣಿ. -ಆಣಿ. The close adhesion of the woof and warp in the web of a loom (R.).

ಅಕ್ಕು akku. 4. = ಅಜ್ಜು 1. — ಅಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. = ಅಜ್ಜಿತ್ತಾಡು. To come to an end; to lose one's lustre. ಭುಜಗವಲಯದ ಮುನ್ದಾರಾದ್ರಿಯೆನೆ ರೂಢಿಸಿದ ಭುಜಬಲದ ಸಿರಿ ಅಕ್ಕಾಡಿತೇ ತನಗೆ? ಎನುತ, ಬಾಡಾಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾತರಿಸಿ, ಳಳವಳಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮನು (Bh. 3, 13, 35). ಅಕ್ಕಾಡಿದವು ಜಾಡಿದವು ಮೋಜಿಗಳ್ (Bp. 42, 32). See Râm. 5, 8, 74. — ಅಕ್ಕೆ ನೋಡು. To look at (a thing) so that its lustre (or purity) disappears (Bp. 14, 8).

ಅಕ್ಕು akku. 5. = ಅಜ್ಜು 2. The state of being well digested (Bh. 4, 2, 58).

ಅಕ್ಕು akz-ku. 6. = ಅಕ್ಕುಂ. It will become; it becomes; it is; etc.—Its meanings are to be taken from ಆಗು, to become manifest, etc. ಕಲಿ ಎನಲು, ವೀರನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 231). ಸತ್ಯ ರಜಸ್ ತಮು ಮೂಢ ದೋಷ ದುಃಖ್ಯತಿಮ ಎನ್ಪ ಇವುಂ ತಿಮಿರಮ್ ಅಕ್ಕು (Nn. 12). ನರಸತಿಯು ಸಾರದೆ ಎಮ್ಬವನ್ ಆರಎನ್ದ ಭವನ ಅರಸಿಗೆ ಅಕ್ಕು (Śm. 8). — ಅಕ್ಕುಕ್ಕು. rep. Yes, yes (= C. ಹೌದು ಹೌದು; see Bp. 24, 29; 55, 44; 58, 43).

ಅಕ್ಕು akku. Tbh. of ವಕ್ಷ. The breast or chest (Tĕ.; see ಅಕ್ಕಾಜಿ).

ಅಕ್ಕುಂ akz-kum. (Śmd. 289). = ಅಕ್ಕು 6. It will become, etc. ಭದ್ರ ಮನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಆನೆಗಳ್ ಮೂರು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ಎಕ್ಕಸಕ್ಕದ ಮಾತುಗಳು ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕುಂ (Bp. 56, 21). ಉಪಲಬ್ಧಿ ಎನೆ ಬುದ್ಧಿ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 223). ತತ್ಪಾಲೋಕದಿಂ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಪ ಮುತ್ತು ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. 8). ಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸು ಅದೊಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸು ಅಕ್ಕುಮೆ? (290). ಎನರ್ ಅಕ್ಕುಂ (57. 250). ವೇಬಿರ್ ಅಕ್ಕುಂ (141). ಆಗಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (170). ನುಡಿಯಲ್ತೆ ಅಕ್ಕುಂ (180). ಪೆಬಿಗೆ ಅಕ್ಕುಮೇ? (188). ಕಾಣಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (254).

ಅಕ್ಕುಡ akkuḍa. A vigorous, powerful, courageous (or a hasty, eager, rash) man. (ಅಕ್ಕುಡರ್ ಎನೆ ಸತ್ವಗರು Bhn. 52; o. rs. ——ಸತ್ವರರು, ——ಸತ್ವದುದು; Tĕ. ಅಕ್ಕುಡು, greatness, height, might).

ಅಕ್ಕುಡಿಸು akkuḍisu. (= ಅಕ್ಕುಳಿಸು 1). To become small; to wane. (Râm. 4, 6, 11; 6, 1, 12; *cf.* ಅಳಕಾಯಿಸು?).

ಅಕ್ಕುಲ akkula. (Tbh. of ಅಕ್ಷುವ್ಯಗೆ). Good, virtue (J. 5, 56).

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 1. = ಅಕ್ಕಳಿಸು 2, (ಅಕ್ಕುಡಿಸು). (The muscles of) the belly to be drawn in or contracted (on account of hunger, etc. C.);—to contract (the muscles of) the belly (ಸಿನ್ನುಕುಷ್ಟ ಕೆmd. Dh.; Bp. 59, 20; C.; T. ಎಕ್ಕುಟ; M. ಇಕ್ಕುಳಿ, ಎಕ್ಕುಟ).

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 2. To fear (ಭಯ ಕೆmd. Dh.; *cf.* ಅಳ್ಕು 1). 2, to flinch, to withdraw (ಮೈಯ್ದೊಗೆ, ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, etc., ಅಪಸರಣ ಕೆs.). (ಕುನ್ನಿಗಳ್) ಕಣ್ಣೀರವನ ಮೋಜಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದವು, ಕದುಬಿದವು, ಪಾಯ್ದವು, ಪಡಿಗಿ ತುಡುಕಿದವು, ಸೆಳೆದವು, ಉಡಿಪು, ಅಕ್ಕುಳಿಸಿ, ಎಡುಬಲ ಬಳಸಿದವು (Bh. 3, 13, 27).

ಅಕ್ಕೆ akkĕ. 1. = ಅರ್ಕೆ 1, ಅಜ್ಜೆ 1. Weeping, lamentation, grief (ಕ್ರನ್ದಿತ, ರುದಿತ, ಕ್ರನ್ದ Nr.; ತಿಮಿರ, ಶೋಕ Nn. 12; Bp. 57, 11; Abh. P. 9, after 151, o. r. ಅಜ್ಜೆ; Bh. 3, 16, 30; Râm. 6, 45, 20). ಮೊಲೆಯನ್ ಉಣ್ಣದೆ, ಅಕ್ಕೆಯನ್ ಉಡಿಪು (Bp. 15, 18).

ಅಕ್ಕೆ akkĕ. 2. = ಅಕೆ, etc. See ಅಕ್ಕನ್ತ, ಅಕ್ಕನಾ.

ಅಕ್ಕೆ akkĕ. 3. ಅರ್ 2-ಕೆ 2. (Śmd. 289). May it become, etc. ವೇದದೊಳ್ ಒನ್ದಿದ ಅಯು ನಿನಗೆ ಅಕ್ಕೆ ಬೇಗಂ, ಕಲಿಕಾಲಸೂದನಾ! (290). ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ, ಅಬ್ಬಗರ್ಭನನ ಅಯುಂ ಶ್ರೀಯುಂ! (69). ಸಿಂಗರಮ್ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ! ಅಂಜೆಂ (69). — ಅಕ್ಕಕ್ಕೆ. rep. (Bp. 31, 28).

ಅಕ್ತ akta. Smeared over, anointed, tinged. 2, made clear, manifested, distinguished. 3, gone. See ವ್ಯಕ್ತ, ಸಮುದಕ್ತ.

ಅಕ್ತಿ akti. Manifestation, etc. See ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಅಕ್ರಮು a-krama. Want of order, confusion;—injustice (My.). 2, a kind of vâkyadôsha (Kâvy. II, 2, B, 3. 16-18).

ಅಕ್ರೂರ a-krûra. Not cruel, gentle. 2, N. of Krishna's paternal uncle and friend (Bhâgavata 10, 33, 1).

ಅಕ್ರೋಟ akrôṭa. ಅಕ್ರೋಟಿ akrôṭĕ. = ಅಕ್ರೋಡ. (My.).

ಅಕ್ರೋಡ akrôḍa. Tbh. of ಅಕ್ಷೋಟ, etc. (My.). See ಕಹಿ ಅಕ್ರೋಡ, ಗೋಣಿ 3 & ಗೋನು. — ಅಕ್ರೋಡದ ಎಣ್ಣೆ. (B. 3, 115). — ಅಕ್ರೋಡದ ಕಟ್ಟಿಗೆ. (B. 3, 115). — ಅಕ್ರೋಡದ ಗಿಡ. (B. 3, 114). — ಅಕ್ರೋಡದ ಮರ. A large, nut-bearing tree, cultivated in gardens, Aleurites triloba Roxb. (Z.).

ಅಕ್ರೋಡು akrôḍu. = ಅಕ್ರೋಡ. (My.).

ಅಕ್ರೋಡೆ akrôḍĕ. = ಅಕ್ರೋಡ. (My.).

ಅಕ್ರೋಧ a-krôdha. Suppression of anger. (My.).

ಅಕ್ಲೇಶ a-klêsa. Freedom from trouble (Bp. 44, 49; 54, 22; My.).

ಅಕ್ಷ a-ksha. = ಅಕ್ಕ 3, ಅಜ್ಜು 2. *A die for playing with* (see ಅತ್ತದ ಸಾರಿ). 2, playing with dice, *gambling* (ಜೂಜು Nn. 37). 3, *the tree Beleric myrobalan, Terminalia belerica*

Roxb., the seed of which is used as a die (ತಾಪಿ Nn. 37.). 4, the seed of Bel. myrobalan (ತಾಪಿಯ ಕಾಯಿ G.). 5, the plant Emblic myrobalan, Emblica officinalis Gaertn. (ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರ Nn. 37). 6, the marking nut plant, Semecarpus anacardium (ಕೇರ ಗಿಡ G.). 7, the shrub Elecocarpus ganitrus, producing a seed of which rosaries are made. 8, the seed of Elecoc. gan. (ರುದ್ರಾಕ್ಷ G.). 9, *a weight called Karsha* (ಎಮ್ಮತ್ತು ಗುಂಜಿಯದು ಒನ್ನು ತೊಲೆ G.). 10, *a wheel.* 11, *the axle of a wheel* (ರಥದ ಆಕ್ಷು Nn. 37). 12, a car, cart (ಶಕಟ, ಬಂಡಿ Nn. 37). 13, a snake (ಪಾವು G.). 14, Garuḍa (Čb.). 15, a N. 16, terrestrial latitude (see ಅಕ್ಷಾಂಶ). 17, the beam of a balance or string which holds the pivot of the beam. 18, *the eye* (ಅಮ್ಬಲ, ಕಣ್ಣು Nn. 37). 19, *an organ of sense* (ಜಿಹ್ವೇನ್ದ್ರಿಯ Nn. 37). 20, *Sochal salt.* 21, blue vitriol. 22, the soul. 23, a nourisher, supporter (ಪೋಷಕ, ರಕ್ಷಿಸುವವ Nn. 37). 24, knowledge. 25, *justice, equity.* 26, *a law-suit.* 27, *an established rule of conduct* or custom. 28, giving, donation (ತ್ಯಾಗ, ಕೊಡುವುದು Nn. 37). 29, disregard of sensual enjoyment (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ Nn. 37). 30, strength, strong support (ಬಲ್ಪು, ಬಲುಹು Nn. 37; ಬಲ್ಪಿನ ಆಧಾರ Mr. 494). 31, a person born blind. 32, ಅವಲೋಪ (Nn. 37). 33, ಅಗರ (Nn. 37). 34, N. of a rākshasa (Rām. 5, 5 sum.). — ಅಕ್ಷತದಿಗೆ. Tbh. of ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ. (My.).

ಅಕ್ಷತ a-kshata. ಅಕ್ಷತೆ, ಅಕ್ಷನ್ತೆ, ಅಚ್ಚತೆ, ಅಚ್ಚನ್ತೆ. Not crushed, unbroken, whole, unhurt. 2, whole grains of raw rice that are dipped in water, taken out, generally mixed with turmeric, consecrated through the recitation over it of mantras, and then used for religious ceremonies (Mhr.). 3, the sectarian circlet on the forehead in the centre of the stripe and of a colour different from it (Mhr.). 4, the pigment used for the circlet (Mhr.). 5, *fried grain* (ಅಕ್ಷತಂಗಳು). — ಅಕ್ಷತಂಗೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. -ಂ-ಕೊಳ್. To take (and use) akshata grains (in worship). (Bp. 53, 48).

ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ aksha-tṛitiyĕ. A śaiva feast, in the čaitra month, on the third day of the bright lunar fortnight (My.).

ಅಕ್ಷತೆ a-kshatĕ. A virgin (ಮೆಯ್ ನೆಱಿಯದ ಪೆಣ್ಣು My.). 2, = ಅಕ್ಷತ 2 (ತೊಯ್ದ ಅಕ್ಕಿ G.; My.). 3, = ಅಕ್ಷತ 3. (My.). 4, = ಅಕ್ಷತ 4 (My.). ಪೊಸ ಗನ್ಧದ ಅಕ್ಷತೆ ತುದಿ ಮುಱಿದವು ಎನ್ವೊಲ್ (Bp. 47, 14). ಜನ್ನನದ ಮುತ್ತಿನ ಅಕ್ಷತೆಯ ಕುಂಕುಮವುಮಿಶ್ರವಿನ್ದಿನ್ದಿ, ದಧಿ ಲಾಜೆ ದೂರ್ವಾಂಕುರಗಳಿನ್ದೆ ಎನೆವ ಪೊನ್ದಳಿಗೆವಿಡಿದು, ಆರತಿಯನ್ ಎತ್ತಿ, ಮುತ್ತುಗಳ ಸೇನೆದಳಿದರ್ ಸತಿಯರು (J. 18, 28). See ಹೆಸ್ರಲ್ಕ್ಷತೆ, ಗನ್ಧಾಕ್ಷತೆ, ಬಿಳಿಯಕ್ಷತೆ, ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷತೆ, ಪಳದಿಯಕ್ಷತೆ. — ಅಕ್ಷತೆ ಜೊಟ್ಟು. = ಅಕ್ಷತ 3. (C.; T.).

ಅಕ್ಷದರ್ಶಕ aksha-darśaka. *A judge.*

ಅಕ್ಷದಾಮ aksha-dâma. = ಅಕ್ಕದಾಮ. A string of beads (rudrâkshĕs, My.).

ಅಕ್ಷದೃಶ್ aksha-dṛiś. *A judge.*

ಅಕ್ಷದೇವಿ aksha-dêvi. *A gamester.*

ಅಕ್ಷಧೂರ್ತ aksha-dhûrta. *A gamester.*

ಅಕ್ಷನ್ತೆ a-kshantĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷತ. (C.).

ಅಕ್ಷಪಾದ aksha-pâda. N. of the ṛishi Gôtama (ಗೌತಮ ಮಹಿ G.; My.). 2, a follower of the nyâya or logical system of philosophy (ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ಬಲ್ಲವ G.; My.).

ಅಕ್ಷಮ a-kshama. Unable to endure, impatient (Bp. 28, 62; J. 24, 56). 2, incompetent.

ಅಕ್ಷಮಾಲೆ aksha-mâlĕ. = ಅಕ್ಕಮಾಲೆ. A string of beads (rudrâkshĕs), a rosary (My.; ಜಪಮಾಲೆ G.).

ಅಕ್ಷಮೆ a-kshamĕ. Impatience (My.); envy. 2, incompetence.

ಅಕ್ಷಯ a-kshaya. = ಅಚ್ಚಯ. Exempt from decay, imperishable (Bp. 58, 62); inexhaustible (J. 20, 11; Râm. 3, 6, 5). 2, Śiva (Bp. 60, 53). 3, N. of the last year in the cycle of sixty (S. Mhr.; My.). 4, the state of being exempt from decay, imperishableness (as of a cloth, Bh. 2, 14, 132; 3, 16, 18).

ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆ akshaya-pâtrĕ. An inexhaustible vessel (Dp. 62, 1; My.; S. Mhr. occasionally); a beggar's alms-vessel (My.).

ಅಕ್ಷರ a-kshara. = ಅಕ್ಕರ, ಅಕ್ಕರ, ಅಚ್ಚರ, ಅಚ್ಚರ 2, ಅಕ್ಷರ. Imperishable (ಅಮೃತ Nn. 9). 2, unalterable. 3, ಏಸಮು Nn. 9; ಅಸಂಗತ, ಹೋಗ ಬಾರದನ್ಮಾದು Nn. 75. 4, the supreme being (ಪರಬ್ರಹ್ಮ G.). 5, honey (ಮಧು, ಜೇನ್ Nn. 9). 6, fame, renown (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Nn. 9; ಕೀರ್ತಿ Nn. 75). 7, the colour white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು Nn. 75). 8, *exemption from further transmigration* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 9; ಅಪುನರ್ಭವ, ಮುಕ್ತಿ Nn. 75). 9, water (ಶಮ್ಬರ, ಉದಕ Nn. 9). 10, the sky or atmosphere (ಅಮ್ಬರ, ಆಕಾಶ Nn. 75). 11, penance (ತಪಶ್ಚರ್ಯ G.). 12, law (ಧರ್ಮ G.). 13, ಮೂಲಕಾರಣ (G.). 14, *a letter of the alphabet* (Kâvy. I, 1*a*, 7 seq.; Śmd. 10; ವಿವಿಧವರ್ಣ Nn. 75). 15, a syllable (see ಅಕ್ಕರ). 16, a word; speech. ಅಕ್ಷರ ಬಾರದವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಮುಖ್ಯ (Prv.). See ಬಾವನ್ನಾಕ್ಷರ. — ಅಕ್ಷರಗಳ ಜೊಳಿಗಳು. Types used for printing (B. 4, 209; My.).

ಅಕ್ಷರಚಣಿ akshara-čaṇa. *A writer, a scribe.*

ಅಕ್ಷರಚುಂಚು akshara-čuñču. *A scribe.*

ಅಕ್ಷರಚ್ಯುತ akshara-čyuta. A kind of ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ (Kâvy. III, 2, B., 58. 69 seq.).

ಅಕ್ಷರಚ್ಛನ್ದಸ್ akshara-čchandas. Metre formed of unalterably fixed syllables occurring at fixed places. See Čh. 24 seq.

ಅಕ್ಷರಜೀವಕ akshara-jîvaka. *A scribe.*

ಅಕ್ಷರಜೀವಿ akshara-jîvi. A scribe (ಸೇನಬೋವ, etc. Mr. 358).

ಅಕ್ಷರಜ್ಞ akshara-jña. A learned man (My.).

ಅಕ್ಷರತ್ರಯ akshara-traya. A collection of three syllables as occurs *e. g.* in the name of ಬಸವ (Bp. 1, 27). ಬಸವಾಕ್ಷರತ್ರಯ (61, 83).

ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ akshara-mâlĕ. = ಅಕ್ಕರಮಾಲೆ. The alphabet (C.).

ಅಕ್ಷರರೂಪ akshara-rûpa. See ಅಕ್ಷರರಾತ್ಮಕ.

ಅಕ್ಷರವಿನ್ಯಾಸ akshara-vinyâsa. Array of syllables or letters, writing. 2, *a writing.*

ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಿ akshara-vṛitti. The number of syllables in words (Śmd. 95).

ಅಕ್ಷರಸಂಸ್ಥಾನ akshara-saṁsthâna. *A writing, scripture.*

ಅಕ್ಷರಸಂಕೇತ akshara-saṅkêta. A kind of secret writing (My.).

ಅಕ್ಷರಸಂಖ್ಯೆ akshara-saṅkhyĕ. The system by which consonants are used to express a numerical value, *e. g.* 1 (one) is represented by the syllables ಕ, ಟ, ಪ and ಯ (Mr. 349). *Cf.* ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ.

ಅಕ್ಷರಸಂಜ್ಞೆ akshara-saṁjñĕ. The names and peculiarities of the letters of the alphabet (Śmd. 9 seq.).

ಅಕ್ಷರಸ್ಥ akshara-stha. A learned man (My.).

ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ akshara-âtmaka. Represented or characterized by letters (Śmd. 46 Cm. on ಅಕ್ಷರರೂಪ).

ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ akshara-abhyâsa. The study of the alphabet; a feast at a child's beginning to learn the letters (My; J. 19, 51; 29, 4).

ಅಕ್ಷರಿಕೆ aksharikĕ. (= ಅಕ್ಕರಿಕೆ). Containing letters, syllables, or vowels (fem.).

ಅಕ್ಷರುಚಕ akshа-ruċaka. (ಸೋರುಬ್ಬು G.).

ಅಕ್ಷವತಿ akshа-vati. *A game of dice.*

ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆ akshа-vidyĕ. Gambling (My.; Tĕ.).

ಅಕ್ಷಹೃದಯ akshа-hridaya. Innermost nature of dice, perfect skill in gambling (Râm. 26, 23).

ಅಕ್ಷಾಂಶ akshа-aṁśa. A degree of terrestrial latitude (B. 5, 307).

ಅಕ್ಷಾಗ್ರ aksha-agra. The end of an axle. 2, a linch-pin (ಆಣಿ, ಕೀಲ Mr. 286).

ಅಕ್ಷಾಗ್ರಕೀಲಕ akshâgra-kîlaka. *The pin of the axle of a carriage, a linch-pin.*

ಅಕ್ಷಾನ್ತಕ akshа-antaka. Hanumat (Râm. 5, 5 sum.).

ಅಕ್ಷಾನ್ತಿ a-kshânti. Impatience; *envy* (ಜೊಬ್ಬೆಕ್ಕು G.).

ಅಕ್ಷಾರ akshâra. = ಅಕ್ಷರ. (Nn. 157, on account of the metre).

ಅಕ್ಷಿ akshi. = ಅಕ್ಕ 2, ಅಚ್ಚಿ. *The eye* (ಕಣ್ Nn. 32).

ಅಕ್ಷಿಕರ್ಣ akshi-karṇa. A snake (using its eyes for ears, ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಅಕ್ಷಿಕೂಟಕ akshi-kûṭaka. *The eyeball.*

ಅಕ್ಷಿಗತ akshi-gata. Visibly present. 2, *hateful, detestable.*

ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯಶಾರೆ akshi-madhya-târĕ. The pupil of the eye (ಕಣೀನಿಕೆ, ಆಲಿ Mr. 316).

ಅಕ್ಷಿಮೂಲ akshi-mûla. The root of the eye (ಪೂರ್ವನೇತ್ರ, ಮೊದಲುಗಣ್ Mr. 317).

ಅಕ್ಷಿರೋಗ akshi-rôga. A disease of the eye (ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗ Nn. 123).

ಅಕ್ಷಿರೋಮ akshi-rôma. The eyelash (ನಕ್ಷತ್ರ ಎಚೆ Mr. 317).

ಅಕ್ಷಿವ akshiva. = ಅಕ್ಷೀವ. Sea salt (ಸಮುದ್ರದ ಉಪ್ಪ G.).

ಅಕ್ಷಿಶ್ರವಣ akshi-śravaṇa. = ಅಕ್ಷಿಕರ್ಣ. (Bp. 48, 15).

ಅಕ್ಷೀಣ a-kshîṇa. Undiminished; complete (ಕೊಱತೆಯಿಲ್ಲದ ನ್ತದಱದು Nn. 90). 2, lasting, permanent. (Bp. 27, 7; 50, 70; 57, 94).

ಅಕ್ಷೀವ a-kshîva. Not intoxicated. 2, *the plant Guilandina* or *Hyperanthera moringa* (= ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಳ, ನೋಚಕ, ಶಿಗ್ರು, ಶೋಭಾಂಜನ; ನುಗ್ಗಿಯ ಗಿಡ G.). 3, *sea salt.*

ಅಕ್ಷುಭಿತ a-kshubhita. Not agitated, undisturbed (My.).

ಅಕ್ಷೋಟ akshôṭa. = ಅಕ್ರೋಟ, ಅಕ್ರೋಟಿ, ಅಕ್ಷೀವ, ಅಕ್ರೋಡು, ಅಕ್ರೋಡೆ, ಅಕ್ಷೀವ, ಅಕ್ಷೋಟ q. v.

ಅಕ್ಷೋಡ akshôḍa. = ಅಕ್ಷೋಟ, etc. *A certain tree,* described as *a Pilu* (Careya arborea Roxb., according to others Salvadora persiea Lin.) growing in the hills. 2, the tree Aleurites triloba Roxb. 3, a walnut.

ಅಕ್ಷೋಭ a-kshôbha. Freedom from agitation. 2, unagitated. (My.).

ಅಕ್ಷೋಭ್ಯ a-kshôbhya. Immoveable, imperturbable. 2, N. of a commentator on the vêda (My.).

ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ akshauhiṇi. *An army consisting of* 21,870 *elephants,* 21,870 *chariots,* 65,610 *horse,* and 109,350 *feet. Cf.* ಊಹಿನಿ.

ಅಕ್ಸರ aksara. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (My.).

ಅಖ್ akh. = ಅಃ No. 2. (My.).

ಅಖಂಡ a-khaṇḍa. Not fragmentary, undivided, *entire, whole,* all; — continuous (Mhr.). (Bp. 9, 36; 18, 56; B. 3, 55).

ಅಖಂಡನ a-khaṇḍana. Not breaking, leaving entire. (My.). 2, non-refutation, admission. 3, time.

ಅಖಂಡಿತ a-khaṇḍita. Unbroken, undivided. 2, continuous. 3, unrefuted. (Bp. 1, 10; 10, 1; 36, 59; 43, 19; B. 4, 172).

ಅಖರ್ವ a-kharva. Not short, not small. 2, much (ಬಹಳ G.). (Bp. 7, 17; 24, 37; 36, 39).

ಅಖಲ್ಯ a-khalya. Unfit for war: a coward (Abh. P. 14, 81).

ಅಖಾತ a-khâta. Not dug. 2, *a natural pond or lake.*

ಅಖಾದ್ಯ a-khâdya. Uneatable; improper to be eaten (My.).

ಅಖಿನ್ನ a-khinna. Not distressed, not wearied (My.).

ಅಖಿಲ a-khila. Without a gap, *entire, complete, all.*

ಅಖಿಲವ್ಯಾಪಕ akhila-vyâpaka. All-pervading (Bp. 51, 40).

ಅಖಿಲಾದ್ವೈತ akhila-advaita. Perfect identity (Bp. 51, 18).

ಅಖ್ಖಡ akhkhaḍa. = ಅಖ್ಖಣ್ಡ q. v.

ಅಖ್ಖಣ್ಡ akhkhaṇḍa. One of the terms in Kannaḍa literature that requires the aspirates (Śmd. 23, o. r. ಅಖ್ಖಡ).

ಅಖ್ಯಾತಿ a-khyâti. Want of fame; bad repute, infamy (My.; Bh. 2, 13, 37).

ಅಗ್ ag. (= ಅಙ್ 4 ?). — ಅಗ್ಗದಲ್. -ಕಡಲ್. A sea of (destruction? or) blood (ರಕ್ತಜಲಧಿ Bhn. 13).

ಅಗ aga. 1. = ಆಕ 2, etc. See ಆಗಸಾಲ, etc.

ಅಗ a-ga. 2. Not going, not moving (ಗಮನವಿಲ್ಲದ್ದು G.). 2, *a tree.* 3, *a mountain.*

ಅಗಚು agaċu. = ಅಗುಚು, ಅಗುನು, (ಅಡಚು 1, etc.). To press firmly, to compress; to confine, to hold firmly, as a book in the arm-pit (or under the arm, My.). — ಅಗಚಾಟಲು. -ಆಟಲು. Straight, affliction, trouble (Tĕ.; R.). — ಅಗಚಾಟಲೆ. -ಆಟಲೆ. = ಅಗಚಾಟಲು. (R.). — ಅಗಚಾಟು. -ಆಟು. = ಅಗಚಾಟಲು. (My.). — ಅಗಚಾಟ್ಲು. -ಆಟ್ಲು. = ಅಗಚಾಟಲೆ. (My.). — ಅಗಚಾಟ್ಲವಾರಿ. A person who has suffered adversity (R.; Tĕ. ಅಗಚಾಟ್ಲೆವಾರಿ). — ಅಗಚಾಟ್ಲೆ. -ಆಟ್ಲೆ. = ಅಗಚಾಟಲೆ. (Tĕ.; R.).

ಅಗಚೆ agaċĕ. = ಅಗಸೆ 1. (St. & Pl.; My.).

ಅಗಜಾತೆ aga-jâtĕ. Pârvati, the daughter of Himâlaya (Bp. 2, 30).

ಅಗಜಾರಮಣ agajâ-ramaṇa. Śiva, the husband of Pârvati (Bp. 26, 59).

ಅಗಜೆ aga-jĕ. ಅಗಜಾ. = ಅಗಜಾತೆ. (Bp. 1, 2). — ಅಗಜೆಯರಸ. -ಆರಸ. Śiva (Bp. 47, 10).

ಅಗಜೇನ್ದ್ರ agajâ-indra. = ಅಗಜಾರಮಣ. (Bp. 1, 40).

ಅಗಜೇಶ agajâ-îsa. = ಅಗಜೇನ್ದ್ರ. (Bp. 1, 37; 43, 8).

ಅಗಡ a-gaḍa. = ಅಕಟ. ಅಗಡಪಿಗಡ. = ಅಕಟವಿಕಟ No. 2. (My.).

ಅಗಡು agaḍu. Viciousness, savageness, meanness (S. Mhr.; My.; ಕಾಡು G., Čb.; Tĕ. ಅಗಡು, ಅಗುಡು,

ill fame; disturbance; T. ಅಗಡು, deceit; ignominy; ಅಜಡು, M. ಅಶಡು, meanness, etc.; Mhr., H. ಅಗಳಾ, wild, mischievous; Mhr. ಅಟಾಟಿ, strange, wild, extravagant), *e. g.* ಅಗಡ ಕೂಸು, ಅಗಡ ಹುಡುಗ, ಅಗಡ ಹೆಣ್ಣು, ಅಗಡಾಕಳು, ಅಗಡುಹಸು, ಅಗಡುಜೋರಿ, ಅಗಡೆಮ್ಮೆ (C.). **2,** a wild, etc. ಮಗನನ್ ಈವೆನೆ? ಪಾರಲೌಕಿಕವು ಅಗಡು ಅಹುದು, ಅಪಖ್ಯಾತಿ ತನ್ನನ್ನು ತಗಡುದು ಐಹಿಕದಲಿ (Bh. 1, 10, 13). — ಅಗಡ. ಅಗಡು-ಅ 3. A vicious, savage man (S. Mhr.; My.). — ಅಗಡದತ್ತ. = ಅಗಡ; also *e. g.* ಅಗಡದತ್ತ ಕುದುರೆ (S. Mhr.; Mhr. ಅಗಡಧೂತ, a huge, burly fellow). — ಅಗಡದತ್ತಳು. = ಅಗಡಳು (S. Mhr.). — ಅಗಡಳು. ಅಗಡು-ಅಳು 2. A savage woman (S. Mhr.). — ಅಗಡುಕುದುರೆ. A vicious horse. ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ ಸಿತ ಕರ್ಕ ಎನಿಸುಗು; ಅಗಡುಕುದುರೆಯೆನ್ನೊಡ, ಎಮ್ಮರು (Nr.). — ಅಗಡು ಮಾಡು. To make vicious or profligate, to spoil (as a boy, C.).

ಅಗಡುತನ agaḍutana. = ಅಗಡು No. 1. (J. 20, 8; C.). ಅಗಡುತನ ಮಾಡಿದರೆ ದಗಡಿಮಗ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಕಟಿ.

ಅಗಣಿ agaṇi. = ಅಗಬಿ. (My.).

ಅಗಣಿತ a-gaṇita. Uncounted. 2, innumerable (ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು Nn. 43). 3, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 422). (Bp. 24, 83; 49, 42).

ಅಗಣ್ಯ a-gaṇya. Innumerable (Bp. 2, 28; 3, 33; 24, 41; 55, 21).

ಅಗತ agata. = ಅಗತಿ. (S. Mhr.).

ಅಗತಿ a-gati. Want of resort; — necessity; — distress; — hell (My.).

ಅಗತೆ agatĕ. = ಅಗತ, ಅಗರ್ತೆ, etc. Digging (My.). ಅಗತೆಯಿನ್ದ ಆದ ನೀರ್ (ಅಧ್ಯತೋಮ Mr. 405; see Hlâ. s. ಅಗರ್ತೆ). — ಅಗತೆಯ ಕೆಯ್ಗುದ್ದಲಿ. A small hoe for digging (ಖನಿತ್ರ, ಆವಾಪಣ Si.).

ಅಗತ್ಯ a-gatya. (fr. ಅಗತಿ). Indispensableness, necessity, want (B. 5, 87; Mhr.; Tĕ.; C.). — ಅಗತ್ಯ ಬೀಳ್-. -ಬಿ. The want of something to come about or occur; to be wanted or required (My.). ಆವರಿಗಾವರೂ ಬಡಿಗ ಸಿವ್ವಿಗ ಕರ್ಮಾಪಿ ಮುನ್ತಾದವರ ಅಗತ್ಯ ಬೀಬಿತ್ತಡೆ (B. 5, 84). ಮನುಜ್ಯನಿಗೆ ಜನಾದರೂ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (5, 126). — ಅಗತ್ಯವಾಗಿ. ಅಗತ್ಯ-ಆಗಿ. Necessarily; urgently; positively, by all means (C.).

ಅಗದ a-gada. Free from disease, *healthy.* 2, wholesome. 3, *a drug, a medicine.* 4, the science of antidotes.

ಅಗದಂಕಾರ agada-ṅ-kâra. *A physician.*

ಅಗದಿ agadi. Altogether, wholly; quite; indeed; at all (Mhr.; C.).

ಅಗದು agadu. = ಅಸೆದು. A P. p. of ಅಸೆ 2. (Bp. 31, 5; 47, 27; Prv. s. ನೆಸೆ 2 No. 2).

ಅಗಧರ aga-dhara. The mountain-supporter, N. of Vishṇu (Bp. 13, 15).

ಅಗಪೆ agapĕ. (fr. ಅಸೆ 2). = ಅಪೆ, ಪಾಪೆ. A scoop or ladle, made of a cocoanut shell or of wood (ತರ್ದು, ಪಾರುಪತ್ತಿಕ Nr.; T. ಅಗಪ್ಪೈ; M. ಅಗಪ್ಪಾನ್; Tĕ. ಅಗಚಿ, ಅಬಕೆ).

ಅಗಭೇದಿ aga-bhêdi. The mountain-splitter: Indra; — the tree-cutter: a hatchet; — a thunder-bolt (My.).

ಅಗಮ a-gama. Not going (ತಿರಿಗಾಡದ್ದು G.). 2, *a tree.* 3, a mountain (ಗುತ್ತ G.).

ಅಗಮ್ಯ a-gamya. Improper to be approached. (My.). 2, inaccessible. (My.). 3, unattainable, incomprehensible, profound (Bp. 39, 9).

ಅಗಮ್ಯಗಮನ agamya-gamana. Illicit sexual intercourse. (My.). 2, incest with a male (Mhr.; S. Mhr.).

ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ agamyâ-gamana. Incestuous intercourse with a female (Mhr.; S. Mhr.).

ಅಗಮ್ಯೆ agamyĕ. ಅಗಮ್ಯಾ. A female that should not be approached. See ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ.

ಅಗಯಿಸು agayisu. = ಅಗಿಸು. To cause to dig. ಶಂಕರದಾಸಿ ದಾಸಿಯ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಅಗಯಿಸಲು (Bp. 23, 34).

ಅಗರಣೆ agaraṇĕ. = ಹಗರಣೆ. Upbraiding (My.).

ಅಗರಿ agari. *A kind of grass, Andropogon serratus. (Cf.* Sk. ಗರಿ & K. ಗಜಿಕೆ).

ಅಗರಿಪು aga-ripu. Indra. (My.).

ಅಗರು agaru. = ಹಗರು. The dandruff of the head (My.).

ಅಗರು agaru. = ಅಗಳು, ಅಗಳೆ, ಅಗಿಲ್, ಅಗಿಲು, ಅಗುರು 2, ಅಗುಳು. *The balsam tree which yields Bdellium, Amyris agallocha.* 2, the dark species of Agallochum (ಕಾಕಮುಖ Mr. 335; ಅಗುರು, ಕಾಕತುಣ್ಡ Hlâ.; see ಲಘು No. 11). See ಕೆಯ್ಯಗರು, ಕೃಷ್ಣಾಗರು, ಶ್ರೀತಾಗರು. 3, (fragrance). — ಅಗರುಗನ್ಧ. = ಅಗಿಲುಗನ್ಧ. A kind of yellow fragrant wood (ಚಾಯಕ, ಕಾಲೀಯಕ, ಕಾಳಾನುಸಾರ್ಯ, ಕರೀ ಅಗುರುಚಕ್ಕೆ Si. 226); a name of various darkish fragrant substances (Si.); ಶ್ರೀಗನ್ಧ (Si.). — St. & Pl.: The wood of two kinds of trees, furnishing the aloe wood or Agallochum, the one growing in Silhet, Aquilaria agallochum Roxb., the other in Cochinchina, Aloexylon agallochum Lour.

ಅಗರ್ತೆ agartĕ. = ಅಗಚ್ತೆ. etc. Digging; — a fort ditch (My.); etc. ಅಗರ್ತೆಯ ನೀರು (ಪ್ರಾಗ್ಭವತಕ Hlâ.).

ಅಗಲ್ agal. = ಅಕಲು, ಅಗಲು 1, ಅಗಳ್, ಅಗುಲು, ಅಲ್ಲು 2, ಅಳ್ಳು 1. P. p. ಅಗಲ್ದು. To be spacious, extensive, or broad. **2,** to separate from, to go away from. ಮನೆಯಿನ್ದ ಅಗಲದೆ ಇರು! (Bp. 14, 2). ಅಬ್ಬಿಯಿನಮ್ ಅಗಲ್ದು ಕೆಯ್ಗು ಅಳವಟ್ಟ ತಲೆ (52, 40). **3,** to go to a distance, to go away, to retire, to get out of the way (My.; T., M.). **4,** to be absent. ಕಾರಕಕಂ ಕ್ರಿಯೆಗಮ್ ಅಧ್ಯಾರೋಪಸಮ್ ಅನು ಸಾರಮ್, ಅಗಲೆ ಜೋಷಂ (Śmd. 176). ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಮ್ ಅಗಲಬೆ ನಿನ್ನ ಎಡೆ (174). **5,** to separate, to part (v. i.). ಅಗಲನು ಚಕ್ರವಾಕಮ್ ಇರುಳು (J. 15, 18). **6,** to separate, to become loose (Tĕ. ಅಗಲು, ಪಗುಲು, to go to pieces, be broken, burst; see s. ಪಗಡಿ). ಬಸವಂ ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟುಗೆ ಉಟ್ಟುಬಂ ಸುಗಿವುತ್ತಮ್ ಇರಲ್ ಆ ಹುಟ್ಟಗೆಯದು ಒನ್ದು ಉಡಿಯೊಳ್ ಅಗಲದೆ ಮಿಗೆ ಜೀವು ತಿರಲು (Bp. 11, 33). **7,** to be abandoned, forsaken, destitute, cast away, or trodden under foot (ತುಬಿ Śmd. I). **8,** to leave (v. t.). ನಾ ನಿನ್ನವನ್ ಅಗಲೆಂ (Bp. 28, 21). ತಾನ್ ಉತ್ಸವದೊಳ್ ಇನೆಯನನ್ ಎನ್ನುವುಮ್ ಅಗಲದೆ (35, 33). — See *e. g.* J. 3, 37; 6, 36; 8, 20; 15, 18; 17, 34; 18, 4. 33; 19, 12. 18. 19. 29. 30; 30, 21. — ಅಗಲಗಲ್. rep. To go quickly away, to get quickly out of the way (Bp. 21, 38). ಅತ್ತಲ್ ಅಗಲಗಲ್! ಎನ್ನ ಕಾಲಂ ಮುಟ್ಟ ಬೇಡ

ಯ್ಯ (44, 10). — ಆಗಲ್ದುರದಂ. ಅಗಲ್ವ ಉರದ ಆಂ (*i. e.* ಅ 3). Šmd. 220. A man with a broad chest.

ಅಗಲ agala. = ಅಗಲು 2, ಅಗಳ, ಅಂಗಲ, ಅಂಗಲು. Expansion, extension, largeness (ವಿಸ್ತಾರ Bhn. 19; ವಿಶಂಕಟ, ವೈಭು, ಬೃಹತ್, ವಿಶಾಲ, etc. Si.; My.; Mhr. ಅಘಳ). ಅಗಲದ ಆಂಗಣ (ಅಬರ Mr. 199). ಅಗಲಳ್ಕೆ ಪರಪಲು ಪಟ್ಟುದು, expanded (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರವೃತ Nr.). ಅಗಲದ ಅಂಗಿ, ಅಗಲದ ಸೀರೆ, etc. (C.). 2, space, extent; width, breadth (ಪರಿಣಾಹ, ವಿಶಾಲತೆ Nr.; My.; Si. 223; *cf.* ಅತ್ತಗಲು). ತೋರಣಂಗಳನ್ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಅಪಾರರಚನೆಗಳಿಕ್ಕೆ ತತ್ತದ್ದ್ವಾರಪಿಬರಂಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿದರ್ ನಗರಿಯ ಅಗಲದಲಿ (Bp. 5, 12). ಜಗದ ಅಗಲಳ್ಕೆ ತೆಳ್ಕನೆ ತೀವಿದ ಚತುರಂಗಬಲಂ (Rśv. 6, after 11). ಪತ್ತು ಅಮ್ಬನ ಅಗಲ ವುಳ್ಳ ರಾಜಮಾರ್ಗ (Si. 105). ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ಗೇಣಗಲ ಬಿಟ್ಟು ಕಿಲ್ಲೋಣ (ವಿಶಾಲ 288). ಅಗಲ ಉದ್ದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗುಗಳಲ್ಲದೆ ಇರುವಹ್ಹಾಗು (ನಿಘ 399). ಆಕಾತಕ್ಕನ್ನ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ನ ಅಗಲವಿಲ್ಲ (Prv.). 3, far distance, especially in ಅಗಲಕೆ, ಅಗಲಳ್ಕೆ, to a great distance, abroad, widely, greatly. ಬಸವನ ಭಕ್ತಿರಸಘನಸೇವರಥಿಯದು ಅಗಲಕ್ಕೆ ನೆಜಿದು ಉಪ್ಪರಿಸೆ (Bp. 8, 8). ನೋಡುವನರೆಲ್ಲ ಅಳುಕ, ಅಗಲಕೆ ಕೆದಱುತ ಓಡಲು (22, 14). ಅಗಲಕೆ ಮಿಸುಪ ಹೊಂಗಳ ರಾಸಿ (29, 18). 4, separation (My.). ಅಗಲದ ಮೊದಿತಾಲುಳ್ಳವನು, a man who has the knees apart (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಕ Nr.). ಒನ್ನಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ದೂರವಾಗಿ ಅಗಲವಾದ ಮೊದಿತಾಲುಳ್ಳವನು (Si. 198). See ಅತಿಂಮಗಲ, ಉದ್ದಗಲ, ಜೋಟಿಗಲ; J. 10, 10. 13; 17, 28; 20, 37. 41.

ಅಗಲಿಕೆ agalikĕ. = ಅಗಲುವಿಕೆ, ಅಗಲ್ಕೆ. Separation (esp. from beloved objects); the being exempt from (ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ, ವಿಪ್ರಯೋಗ Nr.; ಪ್ರತ್ಯವಾಯ, ವಿಯೋಗ Nn. 149; Mr. 483; My.). ಎಮಗೆ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹೃದಯದ ದೊಳಗೆ ಅಗಲಿಕೆ ಅದು ಉಣ್ಟೇ? (Bp. 26, 63). See Prv. s. ಗಣ್ಣ; Bh. 8, 27, 36; Râm. 6, 53, 103.

ಅಗಲಿತು agalitu. = ಅಗಲಿತ್ತು (Šmd. 96).

ಅಗಲಿತ್ತು agalittu. (Šmd. 96). That which is extensive, broad, large (ವಿಶಂಕಟ, ವಿಶಾಲ Hlâ.).

ಅಗಲಿಸು agalisu. = ಅಗಲ್ಚು, q. v. To remove from (v. t.). ಮಗ್ಗುಲಿನ್ದ (ಕೂಸಂ) ಅಗಲಿಸಲು (Bp. 15, 14). 2, to put away, to refuse. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನ್ ಅಗಲಿಸಿದೆನೇ? (45, 19). 3, to separate, to disunite. ಒನು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದವರನ್ನು ಅಗಲಿಸೋಣ (ಉಪಜಾಪ G.).

ಅಗಲು agalu. 1. = ಅಗಲ್ q. v., etc. P. p. ಅಗಲಿ. To go to a distance; to go away. ಅಗಲಿ ಕುಳ್ಳಿರುತ (Bp. 26, 28; see 19, 29; 46, 6. 7). ದುಃಖಿಸುತ, ಮೂಗುಗಳಂ ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುತ, ಉಗುಯುತ, ಅಗಲಿ (46, 59). ಇನ್ನು ಒಲ್ದೆನ್ ಅಗಲಿರ್ದ ಮಡದಿಯಂ (J. 18, 46). 2, to go away from. ಶಿವಭವನಂಗಳ ಸ್ವಾಮ್ಯೋರುಲಿಂಗಂಗಳು ಸ್ವಯಮ್ಮೂಚಾರುಲಿಂಗವು ತಮ್ಮ ನಿಜಸೀಶಂಗಳಿನ್ದ ಅಗಲಿ (Bp. 57, 42). 3, to leave. ಜೀವಂ ತನುವನ್ ಅಗಲಿದ ಚಿಕ್ಕ ಮಾದಣ್ಣ (Bp. 47 sum.). ಲಿಂಗವನ್ ಅಗಲಿ (60, 33). 4, to shake, etc. (ಕದಲು G. 112). — ಅಗಲಾಡು. -ಆಡು. = ಅಳ್ಕಾಡು, ಅಗಳಾಡು, ಅಲ್ಲಾಡು. To shake, to pendulate (v. i., My.).

ಅಗಲು agalu. 2. = ಅಗಲ, etc. (ವ್ಯಾಸ, ವಿಸ್ತಾರ G.; ಅಯತ, ವಿಸ್ತಾರ Čb.). ಎರಡೂ ಕೆಯ್ಗಳನ್ನು ಅಗಲು ಮಾಡಿ ಹೊಸ್ದಿಸಿದ್ದು (ಸಿಂಹತಲ G.). ನೂಲು ಸಣ್ಣ, ಅಂಚು ಅಗಲು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ದೋತರಕ್ಕೋ ಸೀರೆಗು ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (B. 3, 103). ದೋತರಗಳು . . . ಹತ್ತು ಮೊಬ ಉದ್ದು, ಎರಡುವರೆ ಮೊಬ ಅಗಲು ಇರುತ್ತವೆ (3, 103). ಉದ್ದು ಅಗಲುಗಳು (3, 103). See ಆಡ್ಡಗಲು.

ಅಗಲು agalu. 3. = ಪಗಲು (My.).

ಅಗಲುವಿಕೆ agaluvikĕ. = ಅಗಲಿಕೆ. ಸ್ತ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರ ಅಗಲುವಿಕೆ (ವಿಪ್ರಯೋಗ, ವಿಯೋಗ G.; My.).

ಅಗಲ್ಕೆ agalkĕ. = ಅಗಲಿಕೆ, etc. (ಪ್ರತ್ಯವಾಹ Hlâ.; Abh. P. 7, 8; My.). ಇನವರಿಣಿ ಪದ್ಮಿನಿಕಾನ್ತನ ಅಗಲ್ಕೆಯನ್ ಅನ್ತು, ಅರಸುಗೆ ಮುಳಿವ ನಿಶಾಕಾನ್ತನ ಅರಕೆ ಬಿಡಿಗ್ ಮುಚ್ಚಿದರ್ (Rśv. 11, 10).

ಅಗಲ್ಚು agalču. = ಅಗಲಿಸು q. v. To spread out. ಆ ಸಿರಿಮೊಗಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಲ್ ಆಗದನ್ತೆ ಆಗಸದೊಳ್ ಓಸರಿಸದೆ ಅಂಚೆಗಳ್ ಪೊಕ್ಕಿಯನ್ ಅಗಲ್ಚಿ, ನೆಲಿಲ ಅಸೆಗೆಯ್ವವ್ (J. 19, 34). 2, to remove from (Abh. P. 9, after 89). 3, to abandon, to leave out (ತೊಲಗಿಸು Šmd. 134 Cm.). ಅಗಳ್ ಕೆಗಳ್ ಎನ್ನು ಎಡೆಗೆ (ಇನ್ ಎಮ್ಬುದನ್) ಅಗಲ್ಚರ್ (Šmd. 133). 4, to remove, to do away with. ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ಕರ್ಮವನ್ ಅಗಲ್ಚಿ (ಸೊಸಲ ಲಿಪಿಯಂ) ಮರಳಿ ತೊಡೆಯಲು ಕಾಯಲುಂ ಪಂಕರುಪಗರ್ಭಂಗುಂ ಅಗದು (Bp. 46, 13).

ಅಗಲ್ತೆ agaltĕ. = ಅಗಬ್ತೆ, etc. A ditch, a moat (ಪೀಯ, ಪರಿಖೆ Si. 21).

ಅಗಸ್ಪೈರಿ aga-vairi. Indra (My.).

ಅಗಸ agasa. = ಅಗಸಿಗ, (ಅಸಗ). A washerman (ರಜಕ Mr. 378; ನಿರ್ಣೇಜಕ, ರಜಕ Si. 337. 339; C.). ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳಿಯೇ ಮುತ್ತಾಯ್ತೆ. — ಅಗಸನಲ್ಲಿ ಬೊಗಸೆಸೀರು ಸಿಕ್ಕದೊಪೆ? — ಅಗಸನ ಶವ ಹೊಜಗೆ ತೆಗದ ಮೇಲೆ ಗುಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prvs.). See Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2, Sp. s. ಬಜೆಯೊಡಲು. — ಅಗಸರವ. -ಅವ. A washerman (Si. 337). — ಅಗಸರವಳು. -ಅವಳು. A washerwoman (My.).

ಅಗಸಗಿತ್ತಿ agasa-gitti. = ಅಗಸಕಿ, ಅಗಸ್ತಿ. A washerwoman (C.; ರಜಕಿ G.).

ಅಗಸತನ agasatana. The business of a washerman (My.).

ಅಗಸತಿ agasati. = ಅಗಸಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಅಗಸಾಲ aga1-sâla. = ಆಕಸಾಲ, etc. (Si. 337; C.; Tĕ.).

ಅಗಸಾಲಿಗ aga1-sâliga. = ಆಕಸಾಲಿಗ, etc. (Si. 338. 345; C.).

ಅಗಸಾಲೆ aga1-sâlĕ. = ಆಕಸಾಲೆ, etc. (C.; Tĕ.). — ಅಗಸಾಲೆಯವ. -ಅವ. = ಅಗಸಾಲ. (My.). — ಅಗಸಾಲೆಯರವ. -ಅವ. = ಅಗಸಾಲ. (ರುಕ್ಮಕಾರಕ G.).

ಅಗಸಿಗ agasiga. = ಅಗಸ. (My.).

ಅಗಸಿದ್ದಿ agasiddĕ. Tbh. of ಬ್ರಿಜಭ (S. Mhr.).

ಅಗಸುತೆ aga-sutĕ. ಅಗಸುತಾ. = ಅಗಜಾತೆ. (Bp. 8, 42).

ಅಗಸುತೇಶ್ವರ agasutâ-Išvara. = ಅಗಜಾರಮಣ. (Bp. 25, 30).

ಅಗಸೆ agasĕ. = ಅಗಸೆ, ಅಸುಸೆ. The outer large gate of a town, fort, or village (My.; Mhr. ಅಗಸಿ, a chunammed and uncovered terrace). See ಊರಗಸೆ. — ಅಗಸೆಬಾಗಲ್. -ಲು. = ಅಗಸೆ. (C.). — ಅಗಸೆಬಾಗಲು. ಅಗಸೇ-. = ಅಗಸೆಬಾಗಲ್. (B. 5, 48). — ಅಗಸೆಬಾಗಿಲ್, -ಲು. ಅಗಸೇ-. = ಅಗಸೆಬಾಗಲ್. (C.; ಗೋಪುರ, ಪೆಬ್ಬಾಗಿಲು G.). ಊರ ಅಗಸೇ ಬಾಗಿಲೊಳಗೆ ಇಬಿತರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಇಬಿಕಲ (ಪಸ್ತಿನಬು G.). — ಅಗಸೆಬಾಗಿಲು. ಅಗಸೇ-. = ಅಗಸೆಬಾಗಲು. (ವಲಜ G.). ದಣ್ಣು ಒನ್ದು ಕೋಟೆಯ ಅಗಸೇ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತೆಜಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ (B. 4, 217).

ಅಗಸೆ agasĕ 1. = ಅಕಸೆ, ಅಗಣಿ, ಅಗಿಸೆ. Tbh. of ಅಗಸ್ತಿ. A tree with large scarlet flowers, Sesbana (or Aeschynomene) grandiflora Poir. (St. & Pl.; ಅಗಸ್ತ್ಯ Mr. 140; Tĕ.: a leguminous tree, Coronilla grandiflora).

ಅಗಸೆ agasĕ. 2. Tbh. of ಅತಸಿ (Śmd. 363. 365). Common flax, Linum usitatissimum Lin. (ಅತಸಿ, ಉಮೆ Nr.; Tĕ. ಅಗಸೆ, ಅವಸಿ, ಅವಸೆ). See ಎಳ್ಳಗಸೆ, ಕರಿಯಗಸೆ. — ಅಗಸೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A field of flax (ಔಪಿನಾನ Mr. 93). — ಅಗಸೆಯ ಕಾಯಿ. Lin-seed. (ಅತಸಿ G.). — ಅಗಸೆಯ ಹಿಣ್ಣಿ. The oil-cake of lin-seed. 2, a kind of chatney made of it (C.). — ಅಗಸೆಯ ಹೂ. The flower of flax (ಅತಸೀಕುಸುಮ G.). — ಅಗಸೆಯೆಣ್ಣೆ. Lin-seed oil (C.).

ಅಗಸ್ತಿ agasti. = ಅಗಸೆ 3, etc. (C.).

ಅಗಸ್ತಿ. agasti. *N. of a rishi*, son of both Mitra and Varuna by Urvaśi, born in a water jar (*cf.* ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ, ಘಟಯೋನಿ). He is said to have swallowed the ocean (*cf.* ಪಿಶಾಚಿ) and compelled the Vindhya to prostrate itself, and is considered as the civilizer of the South. 2, the regent of the star Canopus. 3, = ಅಗಸೆ 1. (Mhr. ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಅಗಸ್ತ್ಯೆ).

ಅಗಸ್ತ್ಯ agastya. *N. of a rishi* (= ಅಗಸ್ತಿ No. 1; Bp. 19, 26). 2, *the star Canopus* or its regent. 3, = ಅಗಸೆ 1, q. v.

ಅಗಹರ aga-hara. Sin-removing (Bp. 54, 45).

ಅಗಳ್ agaḷ. ಅಗಳು. = ಅಗಲ್, etc. (Mhr. ಅಘಳಣೀಂ, to shake about in water, v. i. & v. t.). — ಅಗಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to swing or pendulate; to wave (v. t.); to shake (v. t.). (ತೊಡಜು, ಗಲ್ಲಿಸು, ನಿಪಾಳಿಸು G.). — ಅಗಳಾಡು. -ಆಡು. = ಅಗಲಾಡು. To pendulate, to swing, to vibrate, to shake (v. i.), to be loose (My.). ಬೀಜಾವಪ್ತಿ ಅಗಳಾಡುವಸ್ತ ಎರಡು ಕವಿಗಳು (B. 5, 18). ಸ್ವಲ್ಪು ಅಗಳಾಡೋಣ (ಸ್ಫುರಣ G.). ಸ್ವಲ್ಪ ಅಗಳಾಡೋಣ (ಸ್ಫೂರ್ತಿ Cb.). — ಅಗಳಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Swinging, etc. ಕಣ್ಣು ತುಟಿ ಹುಬ್ಬು ಇವುಗಳ ಅಗಳಾಡುವಿಕೆ (ಸ್ಫೂರ್ತಿ Cb.). — ಅಗಳ್ಯಾಡು. = ಅಗಳಾಡು. (ಅಲ್ಲಾಡು, ಒಲಪಾಡು G.).

ಅಗಳ agaḷa. = ಅಗಲ. (My.).

ಅಗಳು agaḷu. = ಅಗುಳು. A grain of boiled rice (C.; ಅನ್ನದ ಅಗಳು G. 6). See Prv. s. ಮುಕ್ತು 1. 2, see ಕೂಬಿಗಳು.

ಅಗಳು agaḷu. = ಅಗರು, etc. Fragrance. (Tĕ. ಅಗರು, ಅಗಳು, red sandal-wood). — ಅಗಳ ಸುಣ್ಣಿ. = ಅಗಳು-. (C.; St. & Pl.). — ಅಗಳುಸುಣ್ಣಿ. = ಅಗಳ-, ಅಗಳೆ-, ಅಗುರುಸೊಣ್ಣಿ, ಅಗುಳು-. A wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe (St. & Pl.).

ಅಗಳೆ agaḷĕ. = ಅಗಳು. — ಅಗಳೆಸುಣ್ಣಿ. = ಅಗಳ-, etc. (St. & Pl.).

ಅಗೞ್ agaḷ. 1. = ಅಗಲು 1, ಅಗುರ್, ಅಸುಲ್ 1, ಅಸುಬು. To dig. (T.). P. p. ಆಗಬ್ಬಿ. ಆಗಬ್ಬಿಂ (Śmd. 275). ಕುಬಿಯನ್ನು ಆಗಬ್ಬಿ ಎಡೆ (Śmd. I, o. r. ಆಗುಬ್ಬಿ). ಆಗಬಿದುದು (ಆಪಾತ, ದೇವಜಾತ Hlâ.).

ಅಗೞ್ agaḷ. 2. = ಅಗಲು, ಅಗಬು 2 q. v. What has been dug, etc. (ಗಾಡಿಗೆ Ct. II, 77; Č. Bp. 42, 25. 26. 28; T. ಆಗಬ್, ಆಗಬು, ಆಗಿಳ್; M. ಆಗಿಬ್, ಆಗಿಳ್, ಆಗಿಲ್; Tu. ಆಗರ್, ಆಗಳ್). ಆಗಬ್ಬಿ, ಆಗಬ್ಬಳ್ (Śmd. 52).

ಅಗೞಲ agaḷa. = ಅಗಬ್ 2, etc. A fort ditch (C.).

ಅಗೞಿತ agaḷata. = ಅಗಬಿತ, etc. Digging; what has been dug. 2, a ditch, a moat (S. Mhr.; ಪರಿಚೆ G.).

ಅಗಬಿತೆ agaḷatĕ. = ಅಗಬ್ತೆ, etc. (My.; ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಿನ ಕನ್ದಕ G.). — ಆಗಬಿತೆಗಡ್ಡೆ. The mound thrown up from a moat (Sd.).

ಅಗಬಿ agaḷi. = ಅಗಣಿ, ಆಗುಬಿ q. v., ಅಗ್ಗುಬಿ. (C.; ಅರ್ಗಲ, ಯುಗಕೀಲಕ, ತಮ್ಮಿ, ಕೀಲ, ಸ್ಥಾಣು G.). — ಆಗಬಿಯ ಗೂಟು. = ಆಗಬಿ. (My.). — ಆಗಬಿಯ ಪುರ. = ಆಗಬಿ. ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯದನ್ತೆ ಆಡ್ತಿ ಮಾಡಲು ಉಳ್ಳ ಆಗಬಿಯಂಥ ಮರ (ಅರ್ಗಲ Si. 112). 2, the post in which the ಆಗಬಿ moves (My.).

ಅಗಬಿಯ agaḷu. 1. = ಅಗಬ್ 1. P. p. ಆಗಬಿ. To dig; to burrow (My.; ಅಗಿ, ತೋಡು G.).

ಅಗಬಿಯ agaḷu. 2. = ಅಗಬ್ 2, etc. What has been dug. 2, a ditch, a moat (ಬೀಯ, ಪರಿಚೆ Nr.; My.). See Prv. s. ಗೇಣು. 3, an artificial tank (ಜಾತಕ Hlâ.). ಪಾತಮ್ ಎನೆ ಹಲವು ಆಗಬಿ ಭೇದಂಗಳ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 417). ಆಗ ಬುಗಳನ್ ಆಗುಬಿಸಿದಂ (Bp. 16, 9). ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಕದು ಈ ಪುರದ ಆಗಬಿ ಪಾತಮ್ (J. 3, 19). See Râm. 5, 9, 34. — ಆಗುಬಿನೆಲ. A deep place, a ditch. ಅಲ್ಲಿ ಒನು ಆಗಬಿನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಬಲು (Bp. 53, 40).

ಅಗಬಿಯು agaḷu. 3. (ಅಗಳು). To tear off a bit with one's teeth from something firmly kept in the hand (S. Mhr., rare; *cf.* ಅವುಡು 1).

ಅಗಬಿತ್ತೆ agaḷtĕ. = ಅಗತ, ಅಗತೆ, ಅಗರ್ತೆ, ಅಗಲ್ತೆ, ಅಗುಬಿ, ಅಗುಬೆ. Digging; the being dug (ಖನನ Śmd. I; 247). 2, a pit or well. 3, a fort ditch (ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಿನ ಕನ್ದಕ G.; Tĕ. ಅಗಡತೆ, ಅಗಡಿತೆ, ಅಗಡ್ತೆ).

ಅಗಾಡಿ agâḍi. Before, in front, forward; the front, the van. 2, the ropes with which the horse's fore feet are tied. 3, the head-ropes of a horse. (My.; Br.; Mhr., H.).

ಅಗಾಧ a-gâdha. = ಆಗಾಧ. *Deep, bottomless, unfathomable.* 2, *a hole, a chasm.* See ವಾರಿರಾಶ್ಯ.

ಅಗಾಧಜಲ agâdha-jala. *Having deep waters.* 2, a deep lake or pool. See ಮಡು.

ಅಗಾಧಿಪ aga-adhipa. The chief of mountains, Mêru; any big mountain (My.).

ಅಗಾರ agâra. *A house.* 2, a place (ಸ್ಥಲ G.).

ಅಗಿ agi. 1. = ಅಸೆ 2. To dig; to burrow; to make a hole, or a wound. (C.; ತೋಡು G.; *cf.* ಆಗಬ್ 1). P. ps. ಆಕ್ 5, ಅಗಿದು. ಜಿಟ್ಟು ಅಗಿದು, ಇಲಿಯ ಬಿಡಿದ ಪಾಗೆ (Prv.). ಉಪ್ಪು ಮುನ್ತಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿಗಳು (Si. 85). ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಅಗಿಯಲ್ ಪಟ್ಟು ನೀರು ನಿನ್ತ ಕನ್ದಕವು (91). ಆನೆವ ಪರಿಗೆಯನ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಅಣಸಿವಲಿ ತಿವಿದು ಅಗಿವ ಭಟ್ಟರ ಬಡ್ಡಣಿ (Bp. 6, 2, 5). See B. 3, 42. 58. 107; 4, 125.

ಅಗಿ agi. 2. To champ; to bite; to chew; to eat (ಚರ್ವಣ Śmd. Dh.; Śm. 81; C.; ತಿನ್ನು, ಕಚ್ಚು G.; *cf.* ಆಗಬು 3, ಅವುಡು 1). P. ps. ಆಕ್ 3, ಅಗಿದು. ಕುಬಿ ಕಬ್ಬಿ ನೊಳು ಜೊಕ್ಕು, ಆಯ್ವದೇ ತನಿರನವ ಹೊಜಗಣ ಸೋಗೆಯ ಅಗಿವನ್ನೆಗೆ? (Sp.). ತಿಳಿಗೊಳನ ತಮ್ಮು ಅಗಿವ ತೆಕ್ಕೆಯ ತೊಬಿಲಿಕೆಯ ...ಹಸರ ದಲಿ ತೀಡಿದುದು ತಂಗಾಳಿ (Râm. 24, 3). ಪಾವಗಿದ ಪಸುಳ್ (J. 19, 23). ಪಾವಗಿದುಬ್ದರುಬ್ಬಿ? (30, 38).

ಅಗಿ agi. 3. To tremble, to shake, as a čâmara (Râm. 6, 10, 12); to fear (ಸನ್ತ್ರಾಸ Śmd. Dh.; ಭಯ, ಭಯವನ್ ಅನ್ Śm. 40. 81; ಸುಗಿ Kk. 90; ಅಂಜು G.). ಅಗ್ನಿ ಹಿಮ

ಸಮಯಮಮೀವಲ್ಲಘನತ್ವಣಿನ್ ಆಗಿದು, ಏಂ ಪುಲ್ಲಂ ಕರ್ಬನುಮೊ? (Rsv. 9, 27; see 7, after 17).

ಅಗಿ agi. 4. To be glad (ಹರ್ಷ Šmd. Dh.; Šm. 81; Râm. 6, 30, 10; *cf.* ಆಗ್ರಿ?).

ಅಗಿ agi. 5. = ಅಗೆ 3 q. v. (S. Mhr.; ಮೊಳಿಕೆ, ಸಸಿ, ವಲಜ G.). ಬಿತ್ತಿದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಜಲೋ ಗೇಣುಗೇಣು ಎತ್ತರ ಅಗಿಗಳು ಬರುವವು (B. 4, 39).

ಅಗಿ agi. Firc. = ಅಗ್ನಿ, etc. See ಅಗಿಟಿಗೆ, etc.

ಅಗಿಟಿಗೆ agiṭigĕ. = ಅಗ್ನಿಟಿಗೆ, etc. (S. Mhr.).

ಅಗಿಟ್ಟಿಗೆ agiṭṭigĕ. = ಅಗಿಟಿಗೆ (My.).

ಅಗಿಣಿ agiṇi. = ಅಗ್ಗಣಿ q. v. (ಸೀರು G., Čb.). This term, together with its other forms, is used only by educated *Lingavantas*, especially in their maṭhas.

ಅಗಿಸಿ agini. = ಅಗ್ನಿ, etc. Tbh. of ಅಗ್ನಿ (Šm. 11; My.).

ಅಗಿನ್ತ agiṇta. ಅಗೆ 1-ಇನ್ತ 1. = ಅಂಕ್ತ, etc. A vulgar affix added to the genitive: more than; from. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಗಿನ್ತ ಅವನದು ಒನ್ದು ನಳತೆ ಜೀಪ್ ಉಣ್ಣು (B. 5, 141). ತರ್ಲಿ ಕೇಳುವವ ಮರುಳನಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv. in 5, 311). ತುಚ್ಛ ಮಾತು ಆಡುವವನು ಹುಚ್ಚನಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv. in 5, 315).

ಅಗಿಯುವಿಕೆ agiyuvikĕ. Digging (C.).

ಅಗಿಲ್ agil. = ಆಗರು etc., ಅಗಿಲು. Fragrance. — ಅಗಿಲಿಲಿ. = ಅಗಿಲ್-ಇಲಿ (Šmd. 220). Having no fragrance. — ಅಗಿಲಿಲಿಣ್ಣ್. -ಣಾ. A ripe fruit without fragrance. ಸೊರಯಿಸುಗುಮಿ ಪಲ್ಲಿಲಿಣಾಯ್ ಅಗಿಲಿಲಿವಣ್ಣುಂ ನನುನ್ತು ಕೂರಿಲಿಕುದು ಗೋಲ್? (Šmd. 221).

ಅಗಿಲು agilu. = ಅಗಿಲ್, etc. Fragrant substances; fragrance. ಕಪ್ಪು ಆಗಿಹ ಅಗಿಲು ಜಾತಕ, ಕಾಲೀಯಕ, ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ ಎನಿಸುಗು; ಕಲ್ಲು ಹೂವಿನ ಧೂಪ (benzoin) ಎನ್ಬೂ, ಎನ್ಬರು (Nr.; ಕಪಿಚೆ Mr. 335; see s. ಆಗರು). ಮೃಗಮದದ, ಚನ್ದನದ, ಕರ್ಪೂರದ, ಅಗಿಲು ಸಾದು ಜವಾದಿಗಳ ಸಿಮ್ಪುಗಳನ್ ಎಸೆದುದು ನೋಡೆ ಪಾರಘಟಿಕಾಶಾಲೆಯ (Bp. 12, 11). — ಅಗಿಲಗನ್ಧ. = ಆಗರು ಗನ್ಧ (Si. & Pl.). — ಅಗಿಲುಜಾಲಿವಾಡ. N. (Bp. 12, 8).

ಅಗಿಷ್ಟಿಕೆ agishṭikĕ. = ಅಗ್ನಿಟಿಗೆ. (My.).

ಅಗಿಸು agisu. = ಅಗಂಡಿಸು. To cause to dig (My.). ಅಗಿಸು! (Bp. 5, 57). ಜನವನ್ ಆ ಕ್ಷಣಮ್ ಅಗಿಸೆ (5, 58). ತವನನ್ನು ಅಗಿಸಿದರೆ (B. 4, 120). See Prv. s. ಕುಣಿ 2.

ಅಗಿಸೆ agisĕ. = ಅಗಸೆ. (My.).

ಅಗಿಸೆ agisĕ. = ಆಗಸೆ 1. (My.).

ಅಗು agu. 1. = ಅಗು 1. To become, to grow, etc. (Té. ಆಗು, ಅವು). A *very rare* form of ಆಗು. See ಅಕ್ 2. ಅಗುಬಿಗನ್ನವನ್ ಇಕ್ಕಲೊಡನೆ ಆ ಬಿಗದ ಮಣ್ಣಿಲ್ಲಂ ಮಿಸುಪ ಹೊನ್ನು ಆಗುತಿರಲು (Bp. 31, 12).

ಅಗು agu. 2. = ಅಗುವ, ಪಂಗು, etc. (My.).

ಅಗುಚು aguću. = ಅಗಚು, ಅಗುಸು. (My.). — ಆಗುಚಾಟು. = ಆಗಚಾಟು. (My.).

ಅಗುನ್ದಲೆ agundalĕ. Extensiveness; greatness, superiority; superior; greatly (ಪಿರಿದು Šmd. II; ಬಹಳ Čt. I, 101; ಕರಂ, ನೆಜ್ಜಿ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಆಣಿಯರ, etc., 84; ಅಧಿಕ Šm. 58; ಹೆಚ್ಚಾಗಿ G.; Abh. P. 3, after 67). ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೆವ್ವಂದ್ದೆ ಅಗುನ್ದಲೆಯಾಗಿ ಇರ್ದುದು (Šmd. 223 Mdb. Ms.). — ಅಗುನ್ದಲೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To become excellent, etc. ಗುಣಗಣಮ್ ಆಣಿಯರಮ್ ಎಸೆಸೆ, ವೃತ್ತಿ ಬಿತ್ತರವ್ವುದೆಯೆ, ... ಬನ್ಧಮ್ ಅಗುನ ಲೆವಡಿಯೆ,.... ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಚಮ್ಪುಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಬನ್ಧಂಗಳಂ ಪೇಳ್ದು, ಕೇಳ್ವರ ಚಿತ್ತಮಂ ಕವರ್ತಿಗೊಳ್ವ ಕವೀನ್ದ್ರವ ನ್ದಂ (Rsv. 5, after 19).

ಅಗುರ್ agur. = ಅಗುರ್1, etc. To dig. ಇದು ಕಾಪವಿಯ ನೊರೆಯು! ಭಲ್ಲುಕಂ ಕೆದರ್ದ ಎಡೆಯು ಇದು! ಗಜಂ ಪೋದ ಪಾದಿ ಇದು! ನರಿ ಅಗುರ್ದ ಇದುಂ! ಕಾಡುಗುಬ್ಬಿದುಪ್ಪಿಟ್ ಇನ್ತು ಇದು! (Rāghč. 17, 68).

ಅಗುರ agura. = ಹಗುರ. (My.).

ಅಗುರು. a-guru. 1. Not heavy, light. 2, short, as a syllable (Šmd. 54. 213).

ಅಗುರು aguru. 2. = ಆಗರು, etc. *The dark species of Agallochum* (ಅಗರು, ಕಾತಕುನ್ತ ಹಿಪಿ.; ಕೃಷ್ಣಾಗರುಚನ್ದನ, ಚನ್ದ್ರಾಳ G.). 2, *the fragrant aloe wood and tree, Aquilaria agallocha* Roxb. 3, *the tree which yields Bdellium, Amyris agallocha.* 4, *a timber tree, furnishing a kind of black wood, Dalbergia sisu* Roxb. 5, the Aśôka tree, Jonesia aśôka Roxb. (Si. 136). 6, another species of plant, the kapilĕ (ಪರಿಮಳಯುಕ್ತಮ್ ಅದ ಆಗುರು, ಪರಿಮಳತೋಕ 136). — ಆಗುರುಚಕ್ಕೆ. A chip or bit of fragrant wood. See ಕರೀ. . — ಆಗುರುಸೊಪ್ಪೆ. = ಆಗುಳು, etc. (Si. 142).

ಅಗುರ್ಬು agurbu. = ಅಗುರ್ವು q. v. ಪಾಂಬಿಸಿ ಪೊಯ್ಯೆ ಗೋಬಿಯಿಲರ್, ಒರ್ವರಿನ್ ಒರ್ವರ ಆಗುರ್ಬು (ಒರ್ವರಗುರ್ಬು MS.) ಪರ್ಚೆ (Abh. P. 13, 62).

ಅಗುರ್ವಿಸು agurvisu. To be terrifying or formidable; — to terrify. ಮತ್ತಜಸ್ತಿಗಳ ಮುನ್ತಕದಂ, ಬಿದಿರಿಂ, ಫಣೀನ್ದ್ರೈತ್ಯಮಾಂಗದಿನ್, ಆಗುರ್ವಿಸ ಪನ್ನಿಯ ಕೋಬ್ಬಿಳಿಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಆಗಸಿಕಾಯಮೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತನ್ ಆಯ್ತುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ಶುಭವಿಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (Šmd. 142. 166). ನೆಗೆದ ಕಾಡಿವಾಲಮ್, ಉಣ್ಮುವ ಬಗೆ ಬಳ್ಳುವ ನಡುವೆ, ಆಗುರ್ವಿಸ (ನಡುವ ಗುರ್ವಿಸ MS.) ಆನನಮ್ ಇರೆ, ತನ್ಮ್ಯಗಮಂ ಬಬಿವಿಡಿದು ಅಟ್ಟುತ್ತೆ ಆಗಲದೆ ಪಿಡಿದತ್ತು ಜಾಯಿಲಂ ತನ್ವನೆದೊಳ್ (Rsv. 5, 87). ಧರಿತ್ರಿಯೊಳ್ ಜಾಲಿಸ ಬಾಲಮ್, ಆಗುರ್ವಿಸ ಆನನಂ . . . ಎನೆಯೆ, ತರಳ್ಪ ದಂಕಶತಸಂವೃತಮ್ ಇರ್ದುದು (5, 92). See Abh. P. 3, 54; 13, 31; *cf.* ವಿಗುರ್ವಿಸು (ವಿಗುರ್ವಿಸು).

ಅಗುರ್ವು agurvu. = ಅಗುರ್ಬು, (ಗುರ್ಬು, ಗುರ್ವು). Amazement, terror; a terrible form (*cf.* ಅಗಿ 3; ಅಳೋರ?). ಒನ್ದು ಉದ್ದಣ್ಣಪ್ರಚಣ್ಡಕಣ್ಡೀರವಂ ಗೆಣ್ದಿಸೊಳ್ ವಿಲಯಾಗ್ನಿ ಪೊಯ್ವತ್ತುದು ಎನ್ಬ ಆಗುರ್ವನ್ (ಎನ್ಬುಗುರ್ವನ್ MS.) ಒಳಕೊಣು (Rsv. 5, after 115). See Abh. P. 7, 114; 13, 80; 14, after 6; Grj. 1, 99. — ಆಗುರ್ವವಡೆ. -ಪಡೆ. To get a terrible form (Abh. P. 13, after 54).

ಅಗುಲು agulu. = ಅಗಲ್. To shake, to move, to become loose, as a peg (My.).

ಅಗುವ aguvu. = ಅಗು 2. (My.).

ಅಗುಸು agusu. = ಅಗುಚು. (My.).

ಅಗುಸೆ agusĕ. = ಅಗಸೆ, etc. (My). ಜವಳಿಗದವಂ ದ್ವಾರಬನ್ಧದ ಹವಣಿಗೆ ಆ ಜಾಗಿಲೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ, ಅವಕೆ ಅಗುಸೆಯಂ ನಿಲಿಸಿದನು (Bp. 16, 9). ಹಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಅಗುಸೆಯಂ ಹುಗಲೀಯದೆ ಇಕ್ಕಿದನು (60, 26). ಹಟ್ಟಿಯ ಮುಖದ ಆಗುಸೆಯಂ ತೆಕೆಯಲೊಡನೆ (60, 31).

ಅಗುಳು agulu. = ಅಗಳು. A grain of boiled rice (My.). 2, a small lump of rice kneaded into a ball (ಪುಲಾಕ, ಭಕ್ತಸಿಕ್ತಕ, ಕೂಡಿ ಆಗುಳು Nr.; Si. 405; ಪುಲಕ, ಕೂಡಿಗುಳು Nn. 145; ಪುಲಕ, ಆನ್ದದ ಆಗುಳು

Mr. 486; *cf.* ಅವುಡು 3 P.). ಅಗುಳು ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ತೀರದವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಡುಬು ಹೆಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಅಗುಳು agulu. = ಆಗರು, etc. — ಅಗುಳುಸುಣ್ಣಿ. = ಅಗಳು-, etc. A climbing plant possessing various medicinal properties, Clypea hernandifolia W. & A. (ಪಾತೆ, ಅಮ್ಮಜ್ಜೆ, ವಿದ್ಲ ಕರ್ಣಿ, ಪಾನಜೇಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನೆ, ರನೆ, etc. Nr.; ಪಾತೆ Mr. 142). 2, a wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe (St. & Pl.). — ಅಗುಳುಸೊಣ್ಣಿ. = ಅಗುಳುಸುಣ್ಣಿ, etc. (Si. 142).

ಅಗುಲ್ಪಿ agul. 1. = ಅಗಬ್1, etc. P. p. ಅಗುಬ್ದು. To dig (ಖನನ Śmd. Dh.; ಅಗಿ G.). ಅಗುಬ್ದಿಂ (Śmd. 49. 55). ಆಗುಬ್ದಿಪಂ (55). ಅಗುಬ್ಗುಂ (55). ಅಗುಬ್ದಿ (55). ವೇದಿಕೆಯನ್ ಇನ್ನು ಅಗುಬುತ ಇರ್ದಪೆ, ಪೂಣದೆ, ಒಬ್ಬಳೆ ಸೀನ್ (Bp. 47, 10). ಒಬಿತೆಯನ್ ಅಗುಬಿದೆ ಇರು! (20).

ಅಗುಲ್ಪಿ agul. 2. P. p. ಅಗುಬ್ದು. To sink in water, to be immersed, to dive (ಜಲನಿಮಜ್ಜನ Śmd. Dh.; T. ಅಮಿಬ್, see ಅವುಗು 2; Mhr. ಅಂಘೊಳ, bathing). ಅಗುಬ್ದಿನ್ ಎನ್ನ, ಸೀನ್‌ಲೆದಪ್ಪಿದಂ (Śmd. I).

ಅಗುಲಿ agulı. = ಆಗಬ್, etc. Tbh. of ಅರ್ಗಲ (Śmd. 30. 364). A bolt or pin; a (wooden) beam or bar for locking a door (ತಾಬ್ Śmd. I; Śm. 113; ಪರಿಘ, ಅರ್ಗಲ Mr. 199; My.). — ಆಗುಬಿಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made in the wall to remove the door-bar (for the purpose of robbery). ಫನದ ಹೊಸತಿಲುಗನ್ನವಂ ಘಮ್ಮನೆ ಅಗದು, ಆಗುಬಿಗನ್ನಮುಂ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಗದು (Bp. 31, 5). ಆಗುಬಿಗನ್ನವನ್ ಇಕ್ಕಲೊಡನೆ (31, 12).

ಅಗುಲಿಪಿಸು agulisu. To cause to dig (ಖನನ Śmd. Dh.; My.). ಅಗಬಿಗಳನ್ ಆಗುಬಿಸಿದಂ (Bp. 16, 9). ಪಿರಿಯ ನಿಡುಜಾವಿಗಳನ್ ಅಗುಬಿಸಿದಂ (16, 11).

ಅಗುಲಿಸು agulu. = ಅಗುಬ್1. (My.; ಅಗಿ G.).

ಅಗುಲ್ಚಿ agulōu. To cause to sink in water, to immerse (ಜಲಾತಶಯಮುಗ್ನ Śmd. Dh.).

ಅಗೂಢ a-gûḍha. Unconcealed, manifest, transparent. 2, a kind of prasanna in poetic art (Kâvy. III, 1, A, 15).

ಅಗೆ agĕ. 1. = ಅಕೆ, etc. See ಅಗಿನ್ತ.

ಅಗೆ agĕ. 2. = ಅಗಿ 1. To dig (ಖನನ Śm. 80; My.). P. ps. ಅಗದು q. v., ಅಗೆದು. ನರನರನೆ ಸತಿ ಗೋಸ್ಯದಿನ್ ಅಗವುದದಿ ವಿಧಿನಿಯಂ ಕೇಳ್ (Bp. 47, 8). ನಾನ್ ಇಲ್ಲಿ ಒದಿತೆಯನ್ ಅಗಜೊಡೆ (v. 21). ಅಗವುತ ಇರ್ದಪರು (v. 26). ಒಬಿತೆಯನ್ ಅಗದಪರು (v. 27). ತೀಲವನ್ತರು ಮನೆಯೊಳ್ ಒದಿತೆಯನ್ ಅಗದರು ಉಣ್ಟೇ? (v. 49). — ಅಗೆ ಅಗೆ! rep. (Bp. 23, 34).

ಅಗೆ agĕ. 3. = ಅಗಿ 5. (What has grown or germinated; *cf.* ಅಗು 1): a seedling; a shoot from the root of a plant or tree; a sprout (ಅಂಕುರ Śm. 22. 80; Abh. P. 3, 138; C.; ಪೊಳಕೆ, ಸಸಿ, ವಲಜ G.; Tu. ಅಗ್ಗೆ); especially seedlings of rice, tobacco, pepper, etc. ready for being transplanted (My.; Té. ಆಳು). — ಅಗೆ ಕಟ್ಟು. To raise seedlings in pots, etc. (My.). — ಅಗೆ ಬಿಡು. To sow seed for raising seedlings (My.). — ಅಗೆ ಮಾಡು. To raise seedlings (My.). — ಅಗೆವೊಯ್. -ಪೋಯ್. To get shoots (Rsv. 11, 120).

ಅಗೆ agĕ. 4. = ಅನೆ 1. (Probably an infinitive of ಅಗು "so that it becomes or is"; *cf.* ಅಗಿ No. 2). A suffix to form adverbs, *e. g.* ನೆಟ್ಟಿಗೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಕಮ್ಮಗೆ, ಬಿನ್ನಗೆ (Śmd. 389).

ಅಗೆ agĕ. 5. = ಹಗೆಯ, etc. (My.).

ಅಗೇನ್ದ್ರ aga-indra. A principal mountain, any one of the seven mountains in Bhârata. 2, the number seven (Ch.).

ಅಗೇನ್ದ್ರಜೆ agêndra-jĕ. Pârvatî (J. 15, 15).

ಅಗೊ a12-gŏ́1-ṓ4. = ಅಕೊ, etc. (C.).

ಅಗೋ a12-gŏ́1-ṓ3. = ಅಗೊ, etc. (C.). ಗಿಳಿಯಾ, ಅಗೋ, ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾರನೂ ನಾರ್ಕಾಲು ನಾಯಿಗಳೂ ಈ ಪಾಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ, ನೋಪು! (B. 4, 19). ಅಗೋ, ಆ ಪಾಪಿಯ ಮೇಲೆ ಜೋರ ತಾಡುವ ಗೊಂಡಲುಗಳನ್ನು ಕೊಯಿದು ಕೊಣ್ಣು ಜೋಗಿಗು! (4, 180). ಅಗೋ, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಬರುತ್ತಾನೆ (4, 182).

ಅಗೋಚರ a-gôcara. Not obvious, imperceptible by the senses; wondrous. 2, anything that is beyond the cognizance of the senses. (Bp. 6, 8; 8, 51; 11, 22; 54, 58; 55, 53; J. 2, 55; see ವಾಚಾಮ್-).

ಅಗೋಪಗ a-gôpa-ga. Going without a superintendent; N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಗೌರವ a-gaurava. Absence of grandeur; degradation, dishonour (My.).

ಅಗ್ಗ agga. 1. = ಹಗ್ಗ. Tbh. of ಅರ್ಘ (Śmd. 345. 358). Worth, value, price. 2, proper price, the cheapness of commodities; cheapness; cheap (C.; Té. ಅಗ್ಗುವೆ; Tu. ಅಗ್ಗ). 3, cheapness, worthlessness (C.; Tu.). 4, a respectful offering of various ingredients or of water only. ಅಗ್ಗವಾದ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಉಣ್ಣಾದ ಆದರಣೆ (ನೀವಾಕ Si. 432). ಜಾಜಿಯ ಕಾಂಬಿ ಬಹಳ ಬೆಳದರೆ ಅಗ್ಗವಾಗುವವು (B. 3, 53). ಯನ್ತ್ರಗಳಿನ್ದ ಹುಟ್ಟುವ ಅಶ್ವೆ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬನ್ದು ಬಹು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹತ್ತಿದ್ದವೆನ್ದ (4, 28). ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರು ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅಗ್ಗವಾದ ಸಮಯ ನೋಡಿ (5, 101). ಅವರು ಅಗ್ಗವಾದಾಗ, ಕಾಯಿ ಕೊಣ್ಡು, ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ ಮಾಜುತ್ತಾರೆ (5, 102). See Prv. s. ಪೆಗ್ಗು 1. — ಅಗ್ಗದವ. -ಆವ. A mean or lewd man (C.). — ಅಗ್ಗವಳು. -ಅವಳು. A low woman (C.). — ಅಗ್ಗಪಾತು. A cheap manner, cheapness (S. Mhr.). — ಅಗ್ಗಾಳು. A low man (R.).

ಅಗ್ಗ agga. 2. Tbh. of ಅಗ್ರ. Foremost; first. 2, pre-eminent, best. 3, excessive; great. The word is generally used as a noun conveying the meaning of the mentioned adjectives, *e. g.* in Bp. 5, 40; 6, 7. 22; 19, 30; 21, 44; 22, 8. 66; 28, 46; 31, 4; 42, 25; 47, 2; 50, 25; 58, 62. ತೆಗೆದುದು ಅಗ್ಗದ ತಮ್ಮು (Bh. 1, 5, 5). ಅಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದ ಬಡಲ್ (J. 28, 55). ಅಗ್ಗದ ಅರಣ್ಯ (Rśv. 6, 34). ಅಗ್ಗದ ಶತ್ರುಗಳ್ (Bh. 1, 8, 34). — ಅಗ್ಗದವ. -ಅವ. An eminent man; a chief soldier (ಭಟ, ಯೋಧ, ಯೋದ್ಧೃ Si.). — ಅಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ತೀಲವನ್ತ-.

ಅಗ್ಗ agga. 3. = ಹಗ್ಗ. A rope. (My.; T.). See ಅಗ್ಗರಣೆ.

ಅಗ್ಗರಣೆ aggaraṇĕ. = ಒಗ್ಗರಣೆ. (My.).

ಅಗ್ಗರಣೆ agga3-raṇĕ. A rope, a tie (ಪಾಮು, ಹಗ್ಗ Kk. 70; ಪಾವೆ, ರಜ್ಜು Ks.; see ರಣೆ). ಪಿಂಗಾಲ್ಗಿ ತೊಡರ್ಚಿನದ ಅಗ್ಗದ ಅಗ್ಗರಣೆಯಂ ಛಟಿಛಟಿಗೆ ಕಿಟ್ಟು, ಕಳಿರ್ದು (Rśv. 6, after 11).

ಅಗ್ಗಲಿಸು aggalisu. = ಅಗ್ಗಳಿಸು q. v. (ಪ್ರಚುರಗೆವಡೆ Śmd. 187 Cm.; ವೆಗ್ಗಳಮ್ ಆಗು 209 Cm.; ವೆಗ್ಗಳಿಸು 365 Cm.; Té. ಅಗ್ಗಲಿಂಚು). ಅಲರ ಪೊಸಗಪ್ಪಿಸಿನ್ದೆ ಎಮಗೆ ಅಲಮ್ಪಿನ್ ಅಗ್ಗಲಿಸಿ, ಸೀನೆ ರಕ್ಷಿಸದು! (Čpr. 7, 55).

ಅಗ್ಗವಣಿ aggavani. = ಅಗಿಣಿ, ಅಗ್ಗಣಿ. Water. — It seems more than probable that ಅಗ್ಗವಣಿ, etc. are based on ಅಗ್ಗ 1, No. 4 (ಅರ್ಘ, ಅರ್ಘ್ಯ), a respectful offering of *water*. ಅಗ್ಗವಣಿ occurs, *e. g.* in Bp. 12, 33. 34; 16, 6; 24, 2. 54; 30, 9; 47, 15; 53, 46; 55, 28.

ಅಗ್ಗಷ್ಟಿಕೆ aggashṭigĕ. = ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ, etc. ಆವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಕೀ ಕಿಡುವದಕ್ಕೆ ಗೋಡೆಯೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಗ್ಗಷ್ಟಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 296).

ಅಗ್ಗಳ aggala. (Śmd. 49). = ಅಗ್ಗಳೆ. ಅರ್ಗಳ q. v. (My.; Tĕ. ಅಗ್ಗಲ; *cf.* ಅಗ್ಗಳಿಕೆ). ಮೀರುವಿಂಗೆ ಅತ್ತ್ ಅಗ್ಗಳಂ (159, o. r. ಅರ್ಗಳಂ). ಕೊಮ್ಮು ಇಬಿಪಿದ ಮರದಿನ್ದಿ ಅಗ್ಗಳಂ ತಿಣ್ಣಮ್ ಆದಂ (289). ಹಲವು ಲಿಖಿಗಳನ್ ಓದ ಬಲ್ಲ ಅಗ್ಗಳದ ಅರಣಿಕರಂ ಕರಸಿ (Bp. 5, 53). ಅಗ್ಗಳದ ಘಟ ಕಳಸಾದಿಗಳ್ (8, 37). ಲೆಕ್ಕಕೆ ಅಗ್ಗಳಮ್ ಆಗಿ ಇರಲು (31, 29). ಗುಗ್ಗಳಂ ಸಾಮಾನ್ಯಮ್ ಅಯ್ತೋ? ಅಗ್ಗಳವನ್ ಇಕ್ಕಿದೊಡೆ ಅದಱಿನ್ದೆ ಅಗ್ಗಿ ತಗ್ಗಿದುದೋ? (47, 16). ಅಗ್ಗಳನ (the poet ಅರ್ಗಳ) ಮುನ್ದೆ ವೆಗ್ಗಳನಿಲ್ಲೇ? (Prv.).

ಅಗ್ಗಳಿಕೆ aggalikĕ. Greatness; great power (ಶ್ರೀಶಯ. ಸೊಮ್ಮುಳ್ಳಿ, etc. Śs.; Tĕ. ಅಗ್ಗಲಿಕೆ, power; sport; eagerness). ಶಿವಪುರುಳನ್ ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯೊಳಗೆ ಆಡುವವರಂ (Bp. 4, 9). ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಮೆಚ್ಚಿದಡೆ ಭೂತಲಕೆ ಕುಗ್ಗಿದ ಎನ್ನ್ಯನಗದ ಅಗ್ಗಳಿಕೆ ಎನ್ತುಟು? (19, 26). ಛಲದ ಛಕ್ತಿಯ ಮಹತ್ವದ ಒನ್ದು ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯಂ ತಾನ್ ಅಱಿದುಮ್ ಅಱಿಯದ ಪೊಲು (61, 3). ವಿಪ್ರಜಾತಿಗೆ ಸನ್ದುದು ಇನ್ನು ಅಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 1, 10, 39). See Bh. 1, 1, 9; 8, 26, 2. 5; Ĕ. Bp. 42, 24; Rām. 5, 9, 2; J. 8, 24; 12, 27; 14, 4; 20, 4; 29, 9. 37.

ಅಗ್ಗಳಿಸು aggaḷisu. = ಅಗ್ಗಲಿಸು q. v. To be or become pre-eminent, abundant or redundant; to go beyond measure; to make great efforts; to be superior to, to excel. ಅಲರು ಗಣಿಯನ ಜೊಣಿಗಳಿನ್ದ ಅಗ್ಗಳಿಪ ಕಿಮಿದೊಡೆದೊಡೆಗಳ್ ಎನವವು (Bp. 4, 18). ಅಗಸದೊಳ್ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳು ಬಲಿದು, ಬೆಳುಬಿಂಗಳ್ ಅಗ್ಗಳಿಸೆ (12, 37). ಜೋಗುಳವ ಅಗ್ಗಳಿಸಿ ಪಾಡುತ (15, 14). ಸೊಮ್ಮು ಅಗ್ಗಳಿಸೆ (32, 39). ಜಯಜಯಸಿನದದಮ್ ಅಗ್ಗಳಿಸೆ (51, 62). ಅಗ್ಗಳಿಸಿ, ತಮ್ಮಂ ನಾಯ್ಗಳಿಗೆ ಕೆಲಿಸ್ಯಾಡಿ ನುಡಿದೆ, ಅಲಿ? (55, 43). ಮೆತ್ತತ್ತೆಬ್ಬತ್ತು, ಮುತ್ತಿ, ಲಗ್ಗೆಗೆ ಅಗ್ಗಳಿಸಿ ಇರ್ಪಾಗಳ್ (Rśv. 6, after 116). See further Abh. P. 13, 35; Bp. 38, 39; 50, 25. 57; 52, 41; 56, 6; 57, 74; 58, 34; 59, 13; 60, 35.

ಅಗ್ಗಳೆ aggaḷĕ. = ಅಗ್ಗಳ, etc. (ಅಧಿಕ Śs.). ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ಎನ್ನನ್ ಅಗ್ಗಳೆಯ ಕವಿಮಂಗನ್ ಎನಿಸೂದು (Mr. 539). See Bh. 8, 23, 44; J. 7, 46; 8, 8. — ಅಗ್ಗಳೆಯ. ಅಗ್ಗಳೆ-ಆ 3. A great or powerful man (ಬಲ್ಲಿದಂ Bhn. 13). ಅಲಘುಮನಸಿನಾತಂಗನ್ ಎಮ್ಬ ಅಗ್ಗಳೆಯಂ (Bp. 57, 72). See J. 13, 21; 17, 12; 21, 5.

ಅಗ್ಗಲಿಕೆ aggalikĕ. Tbh. of ಆಗರಲಿಕೆ. A bolt or bar for fastening a door (ಆಕವಿಣ್ಡಿಗೆ Śmd. I, o. rs. ಅರ್ಗಲಿಕೆ, ಅರ್ಗಲಿ). 2, a certain implement (ಅವುಜದ ಮುಟ್ಟು Śmd. I).

ಅಗ್ಗಿ aggi. = ಆಗಿ, ಆಗಿಸಿ, ಪಗ್ಗಿ. Tbh. of ಅಗ್ನಿ (Śmd. 351; Śm. 11; Čt. II, 95). Fire (ಕೆರ್ತುರ Kk. 21). — ಅಗ್ಗಿವೊಗ. — ಅಗ್ಗಿಮುಖ. A fire-face. — ಅಗ್ಗಿವೊಗವ. -ಅವ. A fire-faced being, a deity (ಸುರ Śm. 8). — ಅಗ್ಗಿವಳದೆಣ್ಣೆ. Probably ಅಗ್ಗಿ-ಬಲವ ಎಣ್ಣೆ. Oil with the power of burning, oil made hot, or oil set on fire (ಸುರಿವೆಣ್ಣಿಗೆ Kk. 77). *Cf.* ಉಗ್ಗಿವಳದೆಣ್ಣೆ s. ಉಗ್ಗಿ 1.

ಅಗ್ಗಿಗ aggiga. = ಅಗ್ಗ 2 -ಇಗ, or Tbh. of ಅರಗ್ಗ. A king (ಅರಸು Čt. I, 5).

ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ aggiṭigĕ. = ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ. (My.).

ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ aggiṭigĕ. = ಅಗಿಟಿಗೆ, ಅಗಿಟ್ಟಿಗೆ, ಅಗಿಷ್ಟಿಕೆ, ಅಗ್ಗಷ್ಟಿಗೆ, ಅಗ್ಗಿಟಿಕೆ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ. A potsherd used as a fire-pan or chafing dish, and also as a furnace (ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ, ಅಂಗಾರಶಕಟಿ, ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನಿ Nr.). The terms clearly appear to be Tbhs. of ಅಗ್ನಿ-ಇಷ್ಟಿಕೆ.

ಅಗ್ಗಿಣಿ aggiṇi. = ಅಗ್ಗಣಿ, etc. See Prv. s. ಶಿವಾರ್ಚನೆ.

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ aggishṭakĕ. = ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ, etc. (Si. 308).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿ aggishṭi. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ. (My.).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ aggishṭikĕ. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ. (My.; ಕುಮ್ಮಟಿ Čb.).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ aggishṭigĕ. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ, etc. (My.; Si. 308; ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ, ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ, ಹಸನಿ G.).

ಅಗ್ಗಿಸು aggisu. (fr. ಅಗ್ಗು). To cause to decay or to become lean (Bh. 3, 4, 22).

ಅಗ್ಗುಳಿ agguḷi. = ಆಗಬು, etc. (ಅರ್ಗಲೆ, ವರಘ Hlâ.).

ಅಗ್ನಾಯಿ agnâyi. *Agni's wife.* 2, the trêtâ yuga or second age.

ಅಗ್ನಿ agni. = ಅಗ್ಗಿ, etc. *Fire.* 2, *the god of fire,* Agni. 3, *the guardian of the south-east quarter.* 4, the sacrificial fire of 3 kinds: gârhapatya, âhavanîya, and dakshiṇa. 5, the number 3 (Mr. 73. 364). 6, the digestive faculty. 7, bile. 8, gold. 9, the plant Plumbago zeylanica (ವ್ಯಾಳ, ಚಿತ್ರಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ Mr. 128). 10, the plant Semecarpus anacardium. 11, ಸಿಪ್ಪಿಯ ಹಲ್ಲು (Čb.). 12, ಕೇಸರ (Čb.). 13, N. of a metrical foot (Čh.). — ಅಗ್ನಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Śiva (R.). — ಅಗ್ನಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Bâṇâsura (R.). — ಅಗ್ನಿಮೂಲೆ. The south-east quarter (My.).

ಅಗ್ನಿಕಣ agni-kaṇa. *A spark* (ಕಿಡಿ Śm. 12).

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ agni-kârya. Kindling or feeding the sacrificial fire with clarified butter, etc. (My.).

ಅಗ್ನಿಕಾಷ್ಠ agni-kâshṭha. Wood fit for kindling fire (My.). 2, Agallochum.

ಅಗ್ನಿಕುಂಡ್ಡ agni-kuṇḍa. A hole for the consecrated fire, or for any fire (My.).

ಅಗ್ನಿಕೋಣ agni-kôṇa. Agni's quarter, the south-east. (R.).

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ತ agni-čit. *One who has arranged a sacrificial fire-place.*

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ತ್ರ agni-čittu. Tbh. of ಅಗ್ನಿಚಿತ್ (Śmd. 196 Cm.).

ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ agni-jvâlĕ. Glow or flame of fire. 2, *a plant with red blossoms, used by dyers, Grislea tomentosa* Roxb. (= ಧಾತಕಿ, ಸುಭಿಕ್ಷೆ). 3, another plant with red blossoms, Jalapippali.

ಅಗ್ನಿತಾರೆ agni-târĕ. = ಅಗ್ನಿದೇವೆ. (My.).

ಅಗ್ನಿದೀಪನ agni-dîpana. Stimulating digestion. (My.).

ಅಗ್ನಿದೇವೆ agni-dêvĕ. The third lunar mansion, the Pleiades.

ಅಗ್ನಿನಯನ agni-nayana. He who has an eye of fire, Śiva. (My.).

ಅಗ್ನಿನೇತ್ರ agni-nêtra. = ಅಗ್ನಿನಯನ. (My.).

ಅಗ್ನಿಪಟೂಕರಣ agni-paṭûkaraṇa. Causing to burn with flame. See ಪೊತ್ತು.

ಅಗ್ನಿಫಲ agni-phala. A diamond (ವಜ್ರ Mr. 101).

ಅಗ್ನಿಬಳ್ಳಿ agni-baḷḷi. Smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicababum Lin. (St. & Pl.).

ಅಗ್ನಿಬಾಣ agni-bâṇa. A fiery arrow; a rocket. (My.).

ಅಗ್ನಿಬಾಧ agni-bâdha. Annoying or damaging with fire. See ಉರಿಪ್ಪ.

ಅಗ್ನಿಬಾಧನ agni-bâdhana. = ಅಗ್ನಿಬಾಧ. See ತಗುಳ್ದು.

ಅಗ್ನಿಭೂ agni-bhû. Born of fire. 2, *Shaṇmukha or Skanda,* Śiva's son.

ಅಗ್ನಿಮಥನ agni-mathana. = ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ No 1. (My.).

ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ agni-mantha. Production of fire by friction. 2, *the tree Premna spinosa*, the wood of which produces fire by attrition (=ಜಯ, ಶ್ರೀಪರ್ಣ). See ನಮಿವಲ್.

ಅಗ್ನಿಮಾನ್ದ್ಯ agni-mândya. Languor of the digestive power. (My.).

ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ agni-mitra. The fire's friend; N. of a prince (Śmd. 90); the wind.

ಅಗ್ನಿಮುಖ agni-mukha. = ಅಗ್ನಿಮೊಗ. A deity; — Brahmâ.

ಅಗ್ನಿಮುಖಿ agni-mukhi. *The marking-nut, Semecarpus anacardium* Lin.

ಅಗ್ನಿರಕ್ಷಣೆ agni-rakshaṇĕ. Preservation of the sacred (especially of the domestic) fire. (My.).

ಅಗ್ನಿವರ್ಣ agni-varṇa. N. of a prince (Râm. 1, 5, 6).

ಅಗ್ನಿವೀರ್ಯ agni-vîrya. Rudra (Mr. 11).

ಅಗ್ನಿಶಿಖಿ agni-śikha. Having a crest of fire. 2, *saffron, Crocus sativus.* 3, the safflower plant, Carthamus tinctorius. 4, a lamp. 5, a rocket. 6, an arrow. 7, gold.

ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ agni-śikhĕ. A flame. 2, *the plant Gloriosa superba* Lin. (Methonica superba Lam.; see ತರಿಗೊಟ್ಟು). 3, *the medicinal plant Menispermum cordifolium* Willd.

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ agni-stôma. Praise of Agni. 2, a protracted sacrifice, extending over several days in spring. (My.).

ಅಗ್ನಿಸಂಸ್ಕಾರ agni-saṁskâra. The consecration of fire. 2, performance of any rite in which the application of fire is essential, as the burning of the dead body (My.; B. 4, 215).

ಅಗ್ನಿಸಖ agni-sakha. *The wind.*

ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕ agni-sâkshika. Taking Agni for a witness (Si. 183). *Cf.* Nr. s. ಮದುವೆ.

ಅಗ್ನಿಸ್ತಮ್ಭನ agni-stambhana. The (magical) quenching of fire. (My.).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ agni-hôtra. An oblation to Agni (Si. 238).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ agni-hôtri. Practising the agni-hôtra. (My.). 2, maintaining the sacrificial fire. 3, one who has prepared the sacrificial fireplace, or conveyed the sacrificial fire to it.

ಅಗ್ನೀಧ್ರ agni-idhra. *The priest who kindles the fire.*

ಅಗ್ನ್ಯುತ್ಪಾತ agni-utpâta. A fiery portent, *a meteor, a comet.*

ಅಗ್ರ agra. Soreness of the tongue and mouth, the thrush (C.; T. ఆఫ్టర; Mhr. आगर).

ಅಗ್ರ agra. = ಅಗ್ಗ 2. *A top, point, summit,* or *surface* (ತುದಿ Nn. 82; ಲಲಾಮ 26; ತುದಿ Mr. 516). 2, *the front, fore part* (ಇದಿರ್ Nn. 82; Mr. 516). 3, the beginning (ಮೊದಲ್ Nn. 82; Mr. 516); an undertaking (ಪ್ರಧಾನ 82, one Ms. ಮಾಟ). 4, the place near a town (ನಗರೋಪಘಾಗ, ಪಟ್ಟಣಸಮೀಪ Nn. 82). 5, *prominent, excellent, best, chief; the best part* (ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮುಖ್ಯ Nn. 82; ಅತಿಮುಖ್ಯ Mr. 516). 6, *excess.* 7, praise (ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತೌತ್ಯ 82). 8, a measure of food given as alms. 9, a multitude. 10, a weight equal to one pala. 11, *prior, first.* 12, goal, aim, resting place. See ಕೊನೆ, ಮುನ್ನು.

ಅಗ್ರಗ agra-ga. (=ಅಗ್ಗಿಗ). A leader.

ಅಗ್ರಗಣ್ಯ agra-gaṇya. That should be regarded as the foremost, principal, best (Bp. 53, 2; 54, 86).

ಅಗ್ರಗಮನ agra-gamana. Going before, preceding. See ನೋಳ್, ಮುಂಚು.

ಅಗ್ರಗಾಮಿ agra-gâmi. = ಅಗ್ರೇಸರ. (My.).

ಅಗ್ರಜ agra-ja. First-born. 2, *an elder brother* (ಮೂಲಿಕ, ತನ್ನಿನ್ನವ ಹಿರಿಯನು Nn. 44). 3, a Brâhmaṇa (Bp. 57, 38. 69). 4, Vishṇu.

ಅಗ್ರಜನ್ಮ agra-janma. = ಅಗ್ರಜ No. 1. 2, = ಅಗ್ರಜ No. 2. 3, *a Brâhmaṇa.* 4, Brahmâ.

ಅಗ್ರಜಾತೆ agra-jâtĕ. An elder sister (Mr. 313).

ಅಗ್ರಜೆ agra-jĕ. ಅಗ್ರಜಾ. = ಅಗ್ರಜಾತೆ. (Bp. 49, 27). 2. Pârvatî (see ಅಗ್ರಜೇಶ).

ಅಗ್ರಜೇಶ agrajê-śa. Śiva (Bp. 54, 43).

ಅಗ್ರಣಿ agraṇi. *Foremost, best, excellent.*

ಅಗ್ರತಃ agra-taḥ. ಅಗ್ರತಸ್. *In front of, before.*

ಅಗ್ರತಃಕೃತ agrataḥ-kṛita. *Placed in front.*

ಅಗ್ರತಃಸರ agrataḥ-sara. *Going in front, taking the lead.*

ಅಗ್ರತನೂಜ agra-tanûja. An elder brother (Ch. v. 11. 14).

ಅಗ್ರತಾಮ್ಬೂಲ agra-tâmbûla. The first present of betel leaf, etc. made at an assembly (My.).

ಅಗ್ರತೆ agratĕ. The state of being prior, etc. See ಅನೇಕಾಗ್ರತೆ.

ಅಗ್ರಪೂಜೆ agra-pûjĕ. The first or highest mark or act of reverence; the honours and attentions which at assemblies are rendered to the principal man present; the chief honours. (My.; Bh. 2, 10 sum.).

ಅಗ್ರಬಲ agra-bala. An advance-force, an avant-guard (ಮುನ್ನುಡುಣಿ Bhn. 39).

ಅಗ್ರಮಾಂಸ agra-mâṁsa. *The heart* (ಬುಕ್ಕ Mr. 398). 2, morbid protuberance of the liver.

ಅಗ್ರಶಾಲೆ agra-śâlĕ. The cooking hall of a temple (Mg.). ಅಗ್ರಶಾಲೇ ಊಟ, ಚನ್ನಶಾಲೇ ನಿದ್ರೆ (Prv.).

ಅಗ್ರಹಾರ agra-hâra. Villages or land assigned to Brahmins for their maintenance (Bp. 2, 46; 56, 2; 57, 31. 57; B. 2, 52). ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ದುರಾಗ್ರಸ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). See ಕ್ರೀಶ್ರೀಯ-, ಸರ್ವಾಗ್ರಹಾರ.

ಅಗ್ರಹಾರಿಕ agra-hârika. A man belonging to an agrahâra. (My.).

ಅಗ್ರಾಮ್ಯ a-grâmya. Not rustic.

ಅಗ್ರಾಮ್ಯವಚನವೃತ್ತಿ agrâmya-vaćana-vṛitti. One of the *guṇas* in poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 12).

ಅಗ್ರಾಮ್ಯತೆ a-grâmyatĕ. The state of being not rustic or vulgar (Kâvy. III, 1).

ಅಗ್ರಾಹ್ಯ a-grâhya. Not proper to be received or accepted; inadmissible. (My.). 2, impossible to be perceived (My.).

ಅಗ್ರಿಮ agrima. *Foremost, prior.* 2, *principal, best.* 3, elder, eldest.

ಅಗ್ರಿಯ agriya. *Foremost, principal, best.* 2, *an elder brother.*

ಅಗ್ರೀಯ agrîya. *Principal, best.* 2, *pertaining to the point.* 3, an elder brother (ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣ G.).

ಅಗ್ರೇ agrĕ. In front; before; at the head; first.

ಅಗ್ರೇದಿದಿಧು agrĕ-didhishu. *A man belonging to one of the first three classes, who at his first marriage takes a wife that was married before.* 2, a married woman whose elder sister is still unmarried.

ಅಗ್ರೇಶ್ವರ agra-îśvara. A, or the, supreme lord (Bp. 1, 61).

ಅಗ್ರೇಸರ agrē-sara. *Going in front, preceding.* 2, a leader. 3, *best, excellent.*

ಅಗ್ರೋದಕ agra-udaka. Water only to be used for the worship of an idol (My.; J. 9, 27).

ಅಗ್ರ್ಯ agrya. *Foremost, prior.* 2, *principal, best, excellent.* 3, intent, closely attentive.

ಅಘ agha. *Sin, crime* (ದುರಿತ, ಪಾಪ Nn. 115; ದುರಿತ Mr. 515). 2, *pain, suffering* (ದುಃಖ 115; 515). 3, *passion* (ವ್ಯಸನ, ಸಪ್ತವ್ಯಸನ 115; ವ್ಯಸನಕಾರ್ಯ 515). 4, transmigration (ಭವಾನ್ತರ, ಭವಭವಾನ್ತರ 115; ಭವಮಾಲೆ 515). — ಅಘವಡು. -ಪಡು. To suffer pain (Abh. P. 13, 148).

ಅಘಟನ a-ghaṭana. Not happening; difficult to be accomplished, difficult; impossible; — what is not happening, etc. (My., also ಅಘಟನೆ, -ನಾ).

ಅಘಟಿತ a-ghaṭita. Not happened; not effected; difficult to be obtained (J. 9, 5); improbable, unlikely; impossible (J. 20 sum.; My.; Mhr.). 2, any wonder or marvel (Mhr.).

ಅಘನ a-ghana. Not dense or solid, *liquid.*

ಅಘಮರ್ಷಣ agha-marshaṇa. Expiatory. 2, *a daily expiatory prayer,* reciting mentally a particular passage from the vêdas, while a little water, in the palm of the right hand, is held to the nose. 3, N. of the author of that prayer, the son of Madhuchchandas.

ಅಘರಿಪು agha-ripu. Kṛishṇa (J. 32, 55).

ಅಘಾಟ a-ghāṭa. A wonder, a marvel; excess, abundance (Bh. 3, 8, 17; Mhr. ಅಘಟಿತ).

ಅಘಾತಿ a-ghāti. That which is not fatal, not injurious, or harmless (Abh. P. 2, 56).

ಅಘಾರಿ agha-ari. An enemy of sin (Bp. 23, 41).

ಅಘೋರ a-ghôra. Not terrific. 2, a *euphemistic* title of Śiva, who really is ghôra, *the terrible.* 3, terrible, formidable (My.; Mhr.). 4, a form of Śiva (Bp. 58, 18).

ಅಘ್ನ್ಯೆ a-ghnyĕ. Improper to be killed (fem.). 2, *a cow.*

ಅಂ, ಅಙ್. aṅ. = ಅಡಿ 2 (Śmd. 198). The foot; bottom, sole. (T. & M. ಅಗಂ; Tĕ. ಅರ, ಅರಿ; Tu. ಅಂ). — ಅಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. The sole of the foot (Śmd. 199; ಚರಣತಲ Mr. 332). ಒನ್ದು ದಸಿ ಅಂಗಾಲ ನೆಟ್ಟೊಡೆ (Bp. 43, 84). — ಅಂಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಅಂಗಾಲ್. ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಲು ದಸಿ ನಟ್ಟು, ನಿನಗೆ ನಡೆಯಲು ಬಹುದೇ? (Bp. 44, 8; C.). ಅಂಗಾಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದು (Prv.). — ಅಂಗಾಲುಗೆರೆ. A line or wrinkle on the sole of the foot (ರೇಖೆ Mr. 332). — ಅಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The palm of the hand (Śmd. 199; ಪಾಣಿತಲ Mr. 322; C.). ಅಂಗೆಯ್ಯಲಿ ಆಡಗುವನೆ? (Bp. 54, 11; see also 32, 32). ಅಂಗೆಯ್ಯ ಕೆಸಱುಂ ತೋಱುತಂ (10, 8). ಕುಂಬತಾಂಗುಲಿಗಳನ್ ಉಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಸ್ರಸ್ಧರಾ Nr.). ಸಿಗುರಿದ ಬಿರುಗುಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಜಪೇಟಿ Nr.). ಜಾಪಲ್ ಪಟ್ಟಿ ಬಿರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಜಪೇಟಿ Śi. 212). ನನ್ನ ಅಂಗೆಯ್ ಜುವ್ ಅನ್ನುತ್ತದೆ (B. 1, 22). ಅಂಗೆಯ್ಯುಱ್ಗೆಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಯಾಕೆ? — ಅಂಗೆಯ್ ತೋಪಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಾಗೆ. — ಅಕಾಶ ಹಜ್ಜುದು ಬೀಬುವಾಗ್ಯೆ ಅಂಗೆಯ್ ಒಡ್ಡಿದರೆ ನಿನ್ತಿತೇ? (Prvs.). — ಅಂಗೆಯ್ಯೆರೆ. A line or wrinkle on the palm of the hand (C.). — ಅಂಗೆಯ್ವಿರಲ್. -ವಿರಲ್. A finger of the hand (not a toe). ಅಂಗೆಯ್ವಿರಲ್ ಕಾಲ್ ಕಡಿನಿತ್ತನ್ತೆ ಆಗೆ ತಳ್ತ ಅಯ್ವಿಲ್ (Rśv. 9, 22). — ಅಂಗೈ. -ಕೈ. = ಅಂಗೆಯ್.

ಅಂಕ aṅka. = ಅಂಕೆ. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Śm. 76). A hook. 2, a curve or bend. 3, *the curve in the human figure above the hip,* where infants are carried (hence often equivalent to *the lap).* 4, the thigh (ತೊಡೆ Nn. 131; Si. 404; G., Mhr.). 5, the side or flank. 6, the body (ಶರೀರ Čb.). 7, any hook or crooked instrument. 8, a line, a stroke. 9, a numerical figure, cipher (ಸಂಖೆ Mr. 527; Čh. v. 343). 10, *a mark, a sign;* a mark branded on an animal, etc. (ಕುಱುಪು Čt. I, 48; ದೋಷ, ಕುಱುಪು Nn. 15; ಸಾಧನ, ಕುಱುಹು Nn. 114). 11, anything bright or coloured (ಚಿತ್ರ Nn. 131; Mr. 522). 12, a ray (ರುಕ್, ಕಿರಣ 131). 13, ornament, decoration (ಅಲಂಕಾರ, ಶೃಂಗಾರ 131; ಅಲಂಕಾರ 522). 14, a spot, fault, offence (ಕಳಂಕ 131; 522). 15, a heavy burden (ಅತುಲ ಧುರ 522); affliction, distress (ಸನ್ತಾಪ Mr. 527). 16, the sounds of bells and of small and large drums (ಮುರಜೆ -ಘಣ್ಟೆ-ದವ್ದೆ-ನುಡಿಗಳ್ 527). 17, fight, war (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳೆಗ 131; see Bp. 10, 51; 34, 24; J. 14, 1; 18, 6; 22, 28). 18, proximity, vicinity. 19, place, ground (T., M. ಅಗ). — ಅಂಕಡೊಂಕು. dupl. Excessive crookedness (Tu., My.). ಅಂಕಡೊಂಕ ಸಂಕಪಾಲ ಮೂಱು ತಲೆಗೆ ಜತ್ತು ಕಾಲು (Tu., My. riddle). — ಅಂಕದೇನಯ್ಯ N. (Bp. 58, 8). — ಅಂಕ ದೌಷಧ. The drug of war, gunpowder (? ಬಳಮಾರ್ದು Śmd. II; Śm. 39; ಬಳವರ್ದು Kk. 84).

ಅಂಕಕಾಱ aṅka-kāra. An influential or a chief servant; a leading hero (Bp. 9, 32. 39; 16, 18; 23, 25; 52, 38; Tĕ. ಅಂಕಕಾಡು = ಸೊನೆಕಾಡು, a leader).

ಅಂಕಕಾರ್ತಿ aṅka-kārti. A female aṅkakâra (Bp. 12, 6. 40).

ಅಂಕಗಣಿತ aṅka-gaṇita. Arithmetic (B. 5, 216; Mhr.; My.).

ಅಂಕಣ aṅkaṇa. The (small or large) space either between any two posts or pillars in a wall that support the roof, or between any two beams (C.; T.; Tu.). 2, = ಅಂಗಣ (Čt. II, 57). 3, place (ಸ್ಥಲ, ತಾವು G.). ಆ ಪತ್ರವು ಒನ್ದು ಅಂಕಣದಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ (B. 4, 103). ಅಂಕಣದ ಮನೆ ಆದರೆ ಕೊಂಕಣಿಗನಿಗೆ ಆಗದೆ? (Prv.). ಅಂಕಣದಾಯ. -ಆಯ. The measure of an aṅkaṇa (My.). 2, -ದಾಯ, a line of aṅkaṇas (My.).

ಅಂಕಶ್ರೀಕೇತ್ರ aṅka-triṇĕtra. An allowed arisamâsa (Śmd. 207): the well-known Śiva (?).

ಅಂಕದುವರ aṅka-duvara. A spacious door (Bp. 16, 9).

ಅಂಕನ aṅkana. Marking, stamping, branding, ciphering. 2, = ಅಂಗಣ, which is its Tbh. (Śmd. 364, one MS. ಅಂಗನ).

ಅಂಕಪಾಲಿ aṅka-pāli. Embracing, an embrace. (R.).

ಅಂಕಪಾಲಿಕೆ aṅka-pālikĕ. = ಅಂಕಪಾಲಿ. (R.).

ಅಂಕಲಿ aṅkali. = ಅಂಕೋಲೆ, etc. (My.). — ಅಂಕಲಿಗಿಡ. = ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. (Z.; My.).

ಅಂಕಮಾಲೆ aṅka-mālĕ. A list of titles. ಅಂಕಮಾಲೆಯನ್ ಓದುವನವ್ ಉದ್ಧಟನು (Bp. 9, 44).

ಅಂಕವಣಿ aṅka-maṇi. A decorated stool or seat (Abh. P. 4, 120). ಮರದೊಳ್ ನಪಿದ ಅಂಕವಣಿಯನ್ ಏಱಿದಂ (Śmd. 288).

ಅಂಕವಜೆ aṅka-paṟĕ. (Śmd. 386; Kk. 97). A war-drum.

ಅಂಕವಾತು aṅka-mātu. (Śmd. 386; Kk. 97). A beautiful word, etc.; a cipher-word.

ಅಂಕವೀರ aṅka-vîra. A battle-hero, a valiant man. (Kk. 11 *a*).

ಅಂಕಿತ aṅkita. Marked (ಗುರ್ತಾದ G.); numbered;—a mark or sign; a signature (My.). 2, a word (ಶಬ್ದ Nn. 9. 22. 36. 61). 3, a dedication (of a work, My.; Tĕ.). 4, in one's own power or subjection (ಸ್ವಾಧೀನ Čb.). See ಲೋಚನಾಂಕಿತ; J. 18, 6.

ಅಂಕಿತನಾಮ aṅkita-nâma. A proper name (Śmd. 93. 94. 95).

ಅಂಕಿಸು aṅkisu. To mark (v. t.), to regard, to look at, to pay attention to. ನಸ್ವಿಕೇತನನ್ ಅಂಕಿಸುತೆ ಕೀರ್ತಿಸಿದರ್ ಅಬ್ತಿಯೊಳು (Bp. 2, 26; see also Bp. 4, 8. 14. 36; 12, 57; 15, 14; 21, 41; 26, 6; 30, 29; 32, 27; 38, 39; 53, 29).

ಅಂಕುರ aṅkura. *A sprout, a shoot* (ಆಗೆ, ಮೊಳೆ Kk. 23). 2, hair (ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕೂದಲು Čb.). 3, blood (ರಕ್ತ Čb.). 4, water (ನೀರು Čb.). 5, a point (ತುದಿ Čb.). 6, a tumonr.

ಅಂಕುರಿತ aṅkurita. Sprouted, broken forth, arisen. See Bp. 2, 57; 35, 31; 36, 49; 39, 51; 53, 55.

ಅಂಕುರಿಸು aṅkurisu. To sprout; to rise, to arise; to occur, to happen (Śmd. 270; Bp. 1, 11; 25, 2; 32, 11; 44, 26; 49, 24; 50, 78; 51, 7; 56, 12; J. 1, 3; 5, 58; 11, 14; 12, 6).

ಅಂಕುಶ aṅkuśa.=ಅಂಕುಸ, ಅಂಗುಸ. *A hook,* especially *an elephant-driver's hook.*

ಅಂಕುಶಚಾರಣ aṅkuśa-čâraṇa.=ಅಂಕುಸಸಾರಣೆ. Guiding or driving (an elephant) with a hook (ಯಾತ Hlâ.).

ಅಂಕುಸ aṅkusa. Tbh. of ಅಂಕುತ (Śmd. 335. 357. 372).

ಅಂಕುಸಸಾರಣೆ aṅkusa-sâraṇĕ. Tbh. of ಅಂಕುಶಚಾರಣ (Śmd. 376).

ಅಂಕೂರ aṅkûra.=ಅಂಕುರ. *A sprout, a shoot* (ಮೊಳೆ Mr. 106).

ಅಂಕೆ aṅkĕ. 1. (fr. ಅಜ್ಜಿ? or ಅಡಕು?). An order, a command (ಆಜ್ಞೆ Śm. 80; ಆಜ್ಞೆ G.; Tĕ. ಆಕೆ; J. 8, 13); authority, control; restraint, check (C.; ಅಧಿಕಾರ Čb.). ಅವನು ಅಂಕುಶದಿನ್ದ ಆನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಕೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (B. 4, 24). (ಆನಿಲಜಂ) ಇನ್ನ್ದು ಬತುವಿನ ಬ್ರಹ್ಮಾನ್ತ್ರದ ಅಂಕೆಯೊಳ್ ಸಿನ್ದು, ಬಾಲಭಿಗೆ ಇಕ್ಕದ ಉರಿಯುನ್ದ ಲಂಕೆಯಂ ಸುಟ್ಟು (J. 18, 6). ಆರಸನ ಅಂಕೆ ಇಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಲ್ಲ.—ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕಪಿ ಲಂಕೆ ಸುಟ್ಟಿತು (Prvs.).

ಅಂಕೆ aṅkĕ. 2. (=ಅಸಿಕೆ). Leaning against, reclining on; a staff given for support's sake (ಆಸಿಕೆ, ಆಧಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೋಲು G.; *cf.* ಆಡೆ 8). **2,** a lever (R.; ಸೊನ್ನೆಯ ಕೋಲು G.). **3,** trust, faith (ಆಪರ್ಭ, ನೆಮ್ಮುಗೆ Śm. 66. 80; Kk. 74; ವಿಶ್ವಾಸ Čb.;=an ಆಡಕೆ of ಆಡರ್? but *cf.* ಆಡೆ 6).

ಅಂಕೆ aṅkĕ. Tbh. of ಅಂಕ. A numerical figure; an account (ಸಂಖ್ಯೆ, ಲೆಕ್ಕ Mr. 349). ಅಂಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಕಾಗಿನ್ತ ಈಡೆ (Prv.).

ಅಂಕೆಗ aṅkĕga. One who is marked. See ವಿಗದ ಅಂಕೆಗ.

ಅಂಕೋಠ aṅkôṭha.=ಅಂಳಲಿ, ಅಂಕೋಲ, ಅಂಕೋಲು, ಅಂಕೋಲೆ. *The plant Alangium hexapetalum.*

ಅಂಕೋಣಿ aṅkôṇi.=ಅಂಗವಡಿ. (My.).

ಅಂಕೋಲ aṅkôla.=ಅಂಕೋಠ. (My.). See ಅಂಕೋಲೆ.

ಅಂಕೋಲು aṅkôlu.=ಅಂಕೋಲ. (My.).

ಅಂಕೋಲೆ aṅkôlĕ.=ಅಂಕೋಲ, etc. See ಮುಳ್ಳಂಕೋಲೆ.—ಅಂಕೋಲೆಗಿಡ.=ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. (Si. 127).—ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ.=ಅಂಕೋಠ. (ಅಂಕೋಲ, ನಿಕೋಚಕ Nr.). A shrub or small tree, Alangium lamarckii, Thwaites. (St. & Pl.).

ಅಂಕ್ಯ aṅkya. Fit to be marked or counted. 2, *a small oblong drum.*

ಅಂಗ aṅga. Way, manner, mode. ಎಲ್ಲಂಗಂ, in every way (Śmd. 183. 208). ಇವನ್ ಎನ್ನ ಮಗನ್ ಒನ್ದು ಅಂಗದಿಂ (Bp. 3, 28). ಅವ ಅಂಗದಿಂ? (9, 10; 24, 64). ನದಿಗಳ್ ಆರಳೆಯ ಹಾಸು, ನವವಿಷಮ್ ಉದರದೀಪನಪೂರ್ಣಮ್ ಅವ ಅಂಗದಲಿ ಸಾವಕ್ಷರಲಿ ಸದರವ ಕಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). ರಾಜ್ಯವ ಕೊಡುವುದು ಅವ ಅಂಗದಲಿ? (1, 8, 23). See ಪಲವಂಗ, ಹಲವಂಗ; and *cf.* ಅನ್ನ.

ಅಂಗ aṅga. 1. *A limb, a member.* 2, *a division* or *part of a whole.* 3, a supplementary science, especially the six vêdâṅgas (q. v.). 4, a verse-line (Čh.). 5, the base of a word. 6, *the body.* 7, the whole of the subordinate characters in a play. 8, the mind (ಮನನು G.). 9, an expedient, a means of success. 10, N. of Bengal proper; the king of Aṅga (Rśv. 5, 21). 11, having members or divisions; contiguous, adjacent, near.—ಅಂಗದಬಟ್ಟೆ. A petticoat, a slip worn under a muslin gown (Tĕ.; R.).—ಅಂಗದಬಟ್ಟು. Tying the dôtra in a peculiar way to the body, as liṅgavanta viraktas do (S. Mhr.).—ಅಂಗನುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. Cloths or ornaments for the body (R.).—ಅಂಗವಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. Kâma (J. 11, 16).—ಅಂಗರಕ್ಷ. A body-guard man (Abh. P. 13, 78).—ಅಂಗರಕ್ಷೆ. A body-guard (Abh. P. 14, 37).—ಅಂಗವಟ್ಟು. -ಬಟ್ಟು. Roundness of limb; beauty (Râm. 28, 7).

ಅಂಗ aṅga. 2. *A vocative particle:* well; indeed, true; please; rather; quick.

ಅಂಗಗುಣಾತ್ಮಕ aṅga-guṇa-âtmaka. Having the qualities of the body (Bp. 51, 30).

ಅಂಗಂಗಡಿ aṅgaṅgaḍi. See s. ಅಂಗಡಿ.

ಅಂಗಂಗಲ aṅgaṅgala. See s. ಅಂಗಲ.

ಅಂಗಚಿತ್ತ aṅga-čitta. The object in view, the heart's wish (Bh. 3, 13, 19).

ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ aṅga-čêshṭĕ. Gestures of the body, grimaces. ಮುಂಗಚೆಣ್ಣೆ ಬಿಟ್ಟಿರೂ ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಂಗಜ aṅga-ja. Produced from or on the body. 2, the hair of the head (ರೋಮ, ಕೂದಲು Nn. 53). 3, a son (ಆತ್ಮಜ, ಮಗ 53). 4, love; passion (ಪ್ರೀತಿ Čb.). 5, *the god of love, Kâma* (ಕಾಮ, ಮದನ 53). 6, disease (ರೋಗ Čb.). 7, blood (ರುಧಿರ, ರಕ್ತ 53). 8, the five organs of sense (ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ 53). 9, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 53).

ಅಂಗಜಜನಕ aṅgaja-janaka. The father of Kâma, Vishṇu (My.).

ಅಂಗಜನ್ಮ aṅga-janma.=ಅಂಗಜ. Kâma.

ಅಂಗಜನನ್ಯನ್ತಕ aṅgajanma-antaka. The destroyer of Kâma, Śiva. 2, sign for a long letter (Čh.).

ಅಂಗಜವೈರಿ aṅgaja-vairi. The foe of Kâma, Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ, ಈಶ್ವರ Nn. 143).

ಅಂಗಜಾತ aṅga-jâta.=ಅಂಗಜ. Kâma (Bp. 4, 17; 28, 59).

ಅಂಗಜಾನ್ತಕ aṅgaja-antaka.=ಅಂಗಜನನ್ಯಾನ್ತಕ. (Bp. 36, 61; 56, 4).

ಅಂಗಜಾರಿ aṅgaja-ari.=ಅಂಗಜವೈರಿ. (My.).

ಅಂಗಡಿ aṅgaḍi. A shop, a stall (C.; ಆಪಣ, ಹಟ್ಟ Nr.; Si. 106; ಪಣ್ಯವಿಕ್ರಯಶಾಲೆ, ಆಪಣ, ವಿಪಣಿ Hlâ.; ಪಣ್ಯ ವಿಪಣಿ Mr. 195; J. 6, 13; T. ಅಂಗಾಡಿ; M. ಅಙ್ಙಾಡಿ; Tu., Tĕ. ಅಂ

ಗಡಿ). ಮಾಜಿಲ್ ಬೀಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ Nr.). ಜಲಶರಣಿಜಯವನ್ ಬಯ್ದು, ಅಂಗಡಿಯೊಳಗೆ ಮಾಜಿ (Bp. 27, 21). ಅಂಗಡಿಯೊಳಗೆ ವಿಕ್ರಯಿಸಿ (30, 4). ಅಂಗಡಿಯೊಳ್ ಆ ಡುವ ನುಡಿಗಳ್ (54, 78; see also 32, 52; 42, 5). ಕಡ್ಡಾಯದ ಅಂಗಡಿಯಲಿ ಇದ್ದು ಫಲವೇನು? (Dp. 148, 3). ದೇವರಿಲ್ಲದ ಗುಡಿಯು ಹಾಯಿ ಬಿದ್ದ ಅಂಗಡಿಯು (54, 1). ಅಂಗಡಿ ಮಾಜಿ ಗೊಂಗಡಿ ಹೊದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಜುಂಗಡಿ ಸಿಕ್ಕದೆ? (Prvs.). — ಅಂಗಂಗಡಿ. rep. = ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿ. (C.). — ಅಂಗಡಿಕೇರಿ. = ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿ. (ಏಪಣಿ Si. 420). ಅಂಗಡಿಚೀಟಿ. A note to a shopkeeper (S. Mr.). — ಅಂಗಡಿಬೀದಿ. A market-street, a market (ಏಪಣಿ Nr.; ನಿಗಮ Si. 442; ಹಟ್ಟಿ 490). — ಅಂಗಡಿಮನೆ. A house with a shop (Bp. 52, 11). — ಅಂಗಡಿಮಳಿಗೆ. A prolongation of the front roof of a shop, a sort of verandah in front of a shop (C.). — ಅಂಗಡಿಮೂಲಿಕೆ. A shop drug (C.). — ಅಂಗಡಿಯವ. -ತನ. A shopkeeper (C.). — ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ. Shop-trade. ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಒನರುನೀರಿನ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಅಂಗಡಿಸರಕು. The goods of a shop (C.). — ಅಂಗಡಿಸಾಲ. A shop-debt (C.). — ಅಂಗಡಿ ಹಚ್ಚು. To open a shop (My.). ಅಂಗಡಿ ಹಚ್ಚಿ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 3, 77). — ಅಂಗಡಿ ಹಾಕು. = ಅಂಗಡಿ ಹಚ್ಚು. (My.). ಅವನು ಕಾಗದ ಮಸಿ ಮುನ್ತಾದ ಒಡಿಪಿಗಳ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ (B. 5, 218). ಅಂಗಡೀ ಹಾಕುವದು (5, 273). 2, to shut a shop (C.). — ಅಂಗಡಿ ಹೂಡು. = ಅಂಗಡಿ ಹಾಕು. (My.).

ಅಂಗಡಿಕಾರಿ *aṅgaḍi-kâra.* A shopkeeper (C.; B. 4, 178; 5, 282).

ಅಂಗಡಿಗಾರಿ *aṅgaḍi-gâra.* = ಅಂಗಡಿಕಾರ. (C.).

ಅಂಗಣ *aṅgaṇa.* = ಅಂಕಣ, ಅಂಗನ, ಅಂಗಳ. A Tbh. of ಅಂಕನ or ಅಂಗನ (Šmd. 364), and also one of the Tatsamas (Šmd. 384; Šm. 77; Kk. 95). A court, a yard, especially one in front of a house; an open space, an area (ಚತ್ವರ, ಅಜಿರ Nr.; ಅಜಿರ, ಪ್ರಾಂಗಣ, etc. Hlâ.; ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಳ Nn. 117; ಅಂಗಳ, ಮನೆಯ ಮುನ್ದಿನ ಸ್ಥಲ G.; see ರೋಪೋಪಾಂಗಣ). ಅಂಗಣದ ನಿಲ್ಲಿ, ಅವರೆಯ ಜೀನ್ಸ್, ಅಂಗಳದ ಸುಧೆ ಎನಲ್ ಎನವ ತಿವಸಂಗನಿಸಾತ್ಪಭಕ್ತಿಪಥಂ (Bp. 60, 44). — ಅಂಗಣವಲಯ. (Šmd. 386; Kk. 97). The boundary or circumference of a yard. — ಅಂಗಣವಾವಿ. -ಬಾವಿ. (Šmd. 364. 386; Kk. 97). A well in a yard. — ಅಂಗಣಪೆಟ್ಟು. -ಪೆಟ್ಟು (? Šmd. 386, o. r. -ವೆಟ್ಟು; Kk. 97).

ಅಂಗತ *aṅgata.* (fr. ಅಡಿ 2?) = ಅಂಗತಕ್ಕಳು, ಅಂಗತ್ತ, ಅಂಗತ q. v. (My.).

ಅಂಗತಕ್ಕಳು *aṅgatakkalu.* = ಅಂಗತ. (My.; also -ಲಿ).

ಅಂಗತ್ತ *aṅgatta.* = ಅಂಗತ. (My.).

ಅಂಗದ *aṅgada. A bracelet worn on the upper arm.* 2, N. of an ape, son of Bâli.

ಅಂಗನ *aṅgana.* = ಅಂಗಣ, ಅಂಗಳ. Going, walking. 2, *a court, a yard, an area.*

ಅಂಗನಾಜೀವಿ *aṅganâ-jîvi.* One who gets a livelihood by his wife. 2, a dancer, an actor (ಜಾಯಾಜೀವ Mr. 378).

ಅಂಗನಾರಜಸ್ *aṅganâ-rajas. The menstrual flux.*

ಅಂಗನೆ *aṅganĕ.* ಅಂಗನಾ. *A woman with a beautiful body.* 2, *a woman, a female.* 3, *the female elephant of the north.*

ಅಂಗನ್ಯಾಸ *aṅga-nyâsa.* Ceremony of touching certain parts of the body. (My.).

ಅಂಗಪ್ರದಕ್ಷಿಣ *aṅga-pradakshiṇa.* Rolling the body to the right for a considerable distance or round a temple. (R.).

ಅಂಗಭವ *aṅga-bhava.* = ಅಂಗಜ. Kâma.

ಅಂಗಭವಾಂಗನಾಶ *aṅgabhava-aṅga-nâśa.* The destroyer of Kâma's body, Śiva (Bp. 18, 94).

ಅಂಗಭೇದ *aṅga-bhêda.* A certain limb of the body; any of its limbs (My.).

ಅಂಗಮಣಿ *aṅgamaṇi.* A present given in a girl's marriage, or in her first pregnancy after her marriage (T.; R.).

ಅಂಗಮರ್ದ *aṅga-marda. A man who has to shampoo the body of others.*

ಅಂಗಮರ್ದಿ *aṅga-mardi. A man who has to shampoo the body of others.*

ಅಂಗಯ್ಸು *aṅgaysu.* = ಅಂಗವಿಸು. (J. 20. 29).

ಅಂಗರ *aṅgara.* Tbh. of ಅಂಗಾರ. (ಅಂಗಾರ Šm. 11; ಇಂಗಳ 113; ಆಂಗಾರ, ಬೂಡಿ G.). — ಅಂಗರಗಡ್ಡೆ. = ಅಂಗಾರ-. (ಅಮಕರೆ St. & Pl.). — ಅಂಗರಪೋಳಿಗೆ. -ಹೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಿಕ (Ct. II, 57).

ಅಂಗರಕ್ಷ *aṅga-raksha.* A body-protector. 2, protection or preservation of the body. 3, a coat of mail (ಕವಚ, ಜಗರ, ಜೋಡು, etc. Mr. 292).

ಅಂಗರಕ್ಷಕ *aṅga-rakshaka.* A body-guard (Bp. 59, 28).

ಅಂಗರಕ್ಷಣೆ *aṅga-rakshaṇĕ.* Protection or preservation of the body (My.).

ಅಂಗರಕ್ಷೆ *aṅga-rakshĕ.* Protection or preservation of the body (My.). 2, a body-guard (My.; ಪೆಯ್ಕಾವಲಿ, ಕಾವಲ G.). 3, an amulet or charm (My.). 4, a coat of mail (R.). ಅಂಗರಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಬಂಗಾರ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಅಂಗರಣಿ *aṅgaraṇĕ.* = ಅಗರಣಿ, etc. (My.).

ಅಂಗರಾಗ *aṅga-râga. Different unguents used for perfuming the body.* 2, perfuming the body after bathing (ವಿಲೇಪನ, ಉದ್ವರ್ತ, ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು Mr. 339).

ಅಂಗರಾಜ *aṅga-râja.* Karṇa, the king of Aṅga. (My.).

ಅಂಗರುಹ *aṅga-ruha.* What grows on the body, as hair, wool, etc. (R.).

ಅಂಗರೇಖಿ *aṅgarêkhi.* A long coat (My.; H.).

ಅಂಗಲ್ *aṅgal.* = (ಅಂಬಲ್, ಅಂಯಲ್, *i. e.*) ಅಬಲ್ 1. — ಅಂಗಲಾಚಿಕೆ. -ಆಚಿಕೆ. Crying from grief (My.). — ಅಂಗಲಾಚಿಸು. -ಆಚಿಸು. To cause to lament, etc. (My.). — ಅಂಗಲಾಡು. -ಆಡು. = ಅಂಗಲಾರ್ಯ. To cry from grief; to grieve or sorrow (C.; T., M. ಅಂಗಲಾಯ್; Tĕ. ಅಂಗಲಾರ್ಚು). ಅಂಗಲಾಚುತ್ತ ಅಬಿಲುವುದು (Bp. 36, 14). — ಅಂಗಲಾಪು. -ಆಪು. Lamentation; grief (My.; Tĕ. ಅಂಗಲಾರ್ಪು; T. ಅಂಗಲಾಯ್ಪು). — ಅಂಗಲಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. = ಅಂಗಲಾಡು. (My.).

ಅಂಗಲ *aṅgala* = ಅಗಲ, etc. The state of being separate or more or less apart; the thinness of corn in a field, etc. (C.). — ಅಂಗಂಗಲ. rep. = ಅಂಗಂಗಲು. (C.).

ಅಂಗಲು *aṅgalu.* = ಅಂಗಲ, etc. (C.). (ಶಪಾಮ್ಯಗದ ಗೋಣಿನ ಮೇಲೆ ಬಯಿಸುಗೂದಲು ಅಂಗಲಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 4, 191). ಅಂಗಲಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಅಗಲವಾಗಿ ಏಯಿವದು (Prv.). — ಅಂಗಂಗಲು. rep. (C.).

ಅಂಗವಡಿ *aṅga-paḍi* (?). = ಅಂಕೋಣಿ. A stirrup (T. ಅಂಗಬಡಿ, ಅಂಗವಡಿ; R.).

ಅಂಗವಣೆ *aṅgavaṇĕ.* Ability from practice, habitude; — force, vigour; prowess or power (Mhr. ಅಂಗವಣ; see Bp. 12, 9; Bh. 7, 18, 14; Râm. 31, 32; J. 11, 16; 26, 21).

ಅಂಗವಸ್ತ್ರ aṅga-vastra. = ಅಂಗೋಸ್ತ್ರ. A small cloth for wiping off one's perspiration, cleaning the nose and drying the body after bathing; it is either worn loosely over the shoulder or put into the pocket (S. Mhr.). 2, an upper garment, a côtra (My.; ಉತ್ತರೀಯ Čb.; see s. ಪೊದ್ದು 1). ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗಾರಕ ಇಡ ಬಾರದೇ? (Prv.). ಅಂಗಮೊರ್ತಿಗೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ಎಜದು, ಅಂಗಹಸ್ತ್ರದಿನ್ ಒತ್ತಿ (Bp. 43, 30).

ಅಂಗವಿಕಾರ aṅga-vikâra. Change of bodily appearance; collapse, bodily disease or disorder; fainting, apoplexy. (Bp. 59, 54).

ಅಂಗವಿಕ್ಷೇಪ aṅga-vikshêpa. *Gesticulation.* 2, a kind of dance (ಒನ್ದು ತರದ ಕುಣತ G.).

ಅಂಗವಿಸು aṅgavisu. = ಅಂಗಯ್ಸು. To come together, to join, to meet, to crowd (v. t.);—to lay hold of, to seize; to concern one's self in (Mhr. ಅಂಗವಿಸೋ, to embrace). ಇನಿತು ಇನಿತು ನೆನಪುಗಳಂಗವಿಸ ತನುತಮ್ಮ ಪವಣಿನ ನುಡಿಗಡನೆಯಿನ್ದ ವಿನುತಿಸು ವಡೆ ಆನು ಕೊಬುತೆ, ಅಲ್ಲಾ? (Bp. 7, 10). ಲಿಂಗವನ್ನನ ಬರವಿಗೆ ಅವರುಗಳ್ ಅಡ್ದಗಟ್ಟಿ ಇರಲು, ತುಂಗವಿಕ್ರಮನ್ ಅನ್ಯಲಿ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಪೊತ್ತು, ಅಯ್ದುರುತ ನೆರದು ಅಂಗವಿಸಿ ಬಸ್ಪವರನ್ ಆ ಮಹದಾನೆಯಂ ಕಣ್ಡು (21, 39). ಮುನ್ನಿನ ಕರ್ಮಕೆ ಇನ್ನು ಆರ್ ಅಂಗವಿಸುವವರು? (45, 40). ಆದಕೆ ಅಂಗವಿಸಿ, ದಯಗೆಟ್ಟು (55, 15). ಹಿಂಗದೆ ಆ ಭುಕ್ತಾವಲೇಪವನ್ ಅಂಗವಿಸಿ, ವೊಗಸೊಗದು (56, 12). See Č. Bp. 37, 49; V. 39, 23.

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ aṅga-vaikalya. A defective or imperfect state of any limb or organ. (My.; B. 4, 34).

ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ aṅga-saṁskâra. *Embellishment of person, bathing, perfuming and adorning the body.*

ಅಂಗಸಂಗ aṅga-saṅga. Bodily contact, coition. (My.; J. 23, 59).

ಅಂಗಸ್ತಾನ aṅgastâna. = ಅಂಗುಸ್ತಾಸಿ. (S. Mhr.).

ಅಂಗಹಾರ aṅga-hâra. *Gesticulation.* 2, a kind of dance (ಒನ್ದು ತರದ ಕುಣತ G.).

ಅಂಗಹೀನ aṅga-hîna. *Mutilaled, maimed.* 2, incorporeal. 3, Kâma.

ಅಂಗಹೀನತ aṅga-hînata. A man who is mutilated. ಅಂಗ ಹೀನತನ್ ಆಪೊಡಂ (Bp. 38, 54).

ಅಂಗಹೀನತೆ aṅga-hînatè. The state of being mutilated, etc. (My.).

ಅಂಗಳ aṅgaḷa. = ಅಂಗಳು, ಅಂಗುಳ, ಅಂಗುಳಿ, ಅಂಗುಳೆ, (ಅಟ್ಟಗೆ). The palate of the mouth (C.; Tĕ. ಆಂಗಿಲಿ; T. ಆಣರಿ, ಅಣ್ಣ; M. ಆಣ್ಣಾ; *cf.* ಆಣ್ 2). — ಅಂಗಳದ ಮುಳ್ಳು. = ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. (My.).

ಅಂಗಳ aṅgaḷa. = ಅಂಗಣ, etc. (ಚತ್ತರ, o. r. ಚಪ್ಪರ, ಪ್ರಾಂಗಣ Nn. 143; ಚತ್ತರ, ಅಜರ, ಅಂಗಣ Si. 110; My.). ಹಟ್ಟಿಯ ಅಂಗಳ (ಚತ್ತರ, ಅಜರ, ಅಂಗಣ Si. 110). ತಲವಾಗಿಲ ಮುನ್ದುಗಡೆ ಇರುವ ಅಂಗಳ (ಪ್ರಕ್ಷಣ, ಪ್ರಘಾಣ 110). ಮನೆತಲವಾಕಲುಮುನ್ದೆ ಇರುವ ಬಯ್ಲು, ಅಂಗಳ (ಮುಖ, ನಿಸ್ಸರಣ 113). ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಪುರ ಜನಸಂಚಾರಾದಿಗಳಿಗೆ ಆಗಿ ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಬಯ್ಲು, ಊರುಬೊ ಬಿಗಣ ಅಂಗಳ (ಸನ್ನವೇಶ, ನಿಕರ್ಷಣ 113). ಹಿತ್ತಲ ತೋಟ, ಅಂಗಳ ತೋಟ (ಗೃಹಾರಾಮ, etc. 118). ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೆಯ್ಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು ಇರುವ ಮನೆ (ಸಂಜವನ, etc. 107). ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹೊಲಸು ಇರಗೊಡ ಬಾರದು (B. 4, 25). ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತು, ಮಂಗಳ ಕಪ್ಪ ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಂಗಳು aṅgaḷu. -ಳ್. = ಅಂಗಳ. (My.). ನಾಲಿಗೆಯೂ ಅಂಗಳೂ ಅದರ ಸವಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (B. 4, 85). ನಾಲಿಗೆ ಅಂಗಳುಗಳಿನ್ದ ಸ್ವಾದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ (4, 86).

ಅಂಗಾಂಗಿ aṅga-aṅgi. Limb and limb, jointly or reciprocally, in consequence of being related, as one limb to another or to the body (Kâvy. III, 3, B, 164 under saṁślêsha).

ಅಂಗಾತ aṅgâta. = ಅಂಗತ, etc. Flatways, on the back (C.; ಉತ್ತಾನ G.). ಅಂಗಾತ ಬೀಬು (C.).

ಅಂಗಾಧಿಪ aṅga-adhipa. Karṇa, the king of Aṅga (Šmd. 263).

ಅಂಗಾರ aṅgâra. = ಅಂಗಿರ. *Charcoal, either heated or not heated* (ಇಂಗಳ Čt. II, 56; ಅಂಗಿರ, ಕೆಣ್ಡ, ಇಂಗಳ Šm. 11; ಕೊಳ್ಳಿ, ಕೆಣ್ಡ G.). 2, the planet Mars (ಮಂಗಳ G.). 3, ashes (see G. s. ಅಂಗರ; Mhr.). See Prv. s. ವೈಜ್ಞವ. 4, one of the gandharvas (Bh. 1, 11 sum.). — ಅಂಗಾರಗಡ್ಡೆ. = ಅಂಗರಗಡ್ಡೆ. The plant Physalis flexuosa Lin. (St. & Pl.).

ಅಂಗಾರಕ aṅgâraka. = ಅಂಗಾರ No. 1. 2, *the planet Mars* (ತಿಖಿ, ಮಂಗಳ Nn. 4). 3, a sectarial mark made with charred wood or ashes. 4, the plant Eclipta prostrata (ಗರುಗ, ಭೃಂಗ Mr. 130). ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗಾರಕ ಇಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಅಂಗಾರಕವಾರ aṅgâraka-vâra. Tuesday. (My.).

ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ aṅgâra-dhânikĕ. *A portable fire-place.*

ಅಂಗಾರವಲ್ಲರಿ aṅgâra-vallari. *The plant Gatedupa arborea* (= ಮರ್ಕಟಿ, ಜಡ್ಡಲ್ಲ).

ಅಂಗಾರವಲ್ಲಿ aṅgâra-valli. *The plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br. (Siphonanthus indica).

ಅಂಗಾರಶಕಟಿ aṅgâra-śakaṭi. *A portable fire-place* (ಪಾಣಲೆ Mr. 211).

ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ aṅgâra-sphôṭaka. = ಅಂಗರವೋಳಿಗೆ. A cake (hôḷigĕ) baked on coals.

ಅಂಗಾಲ್. aṅgâl. -ಲು. See s. ಅಂ (ಅಙ್).

ಅಂಗಿ aṅgi. 1. Having limbs (Šmd. 136).

ಅಂಗಿ aṅgi. 2. A coat, a frock, a jacket (C.; H., Mhr.). ಹುಬ್ಬಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಅಂಗೀ ಹೊಲಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (B. 1, 26). ದೊಡ್ಡವನು ತೊಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಅಂಗಿಯು (4, 92). ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೂ ಜಾಕ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (5, 273). ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ. — ಅಂಗನೆ ಬರುವಾಗ ಅಂಗಿ ತೊಡ ಬೇಡವೇ? — ಅಂಗಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಡವೇ? (Prvs.). See ನಿಲವಂಗಿ.

ಅಂಗಿರಸ್ aṅgiras. N. of a rishi.

ಅಂಗಿರಸ aṅgirasa. Tbh. of ಅಂಗಿರಸ್. (Mr. 258).

ಅಂಗೀ aṅgî. Assent.

ಅಂಗೀಕರಣ aṅgî-karaṇa. Assenting, agreeing, accepting; promising. See ಒಪ್ಪ ಕೆಯ್.

ಅಂಗೀಕರಿಸು aṅgî-karisu. To agree to, to accept, to adopt, to choose, to promise. (Šmd. 5; Bp. 40, 88; My.). ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಲ್ಲಿ (ಪಕ್ಷೀಕರ Nn. 112). ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯನ್ ಅಂಗೀಕರಿಪುದು ಆಖಿಲಸುಜನಕ್ಕಳು (Kk. 101). ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ವೃತ, ವೃತ್ತ, etc. Si. 378).

ಅಂಗೀಕರಿಸುವಿಕೆ aṅgî-karisuvikĕ. Agreeing, etc. (Si. 389).

ಅಂಗೀಕಾರ aṅgî-kâra. = ಅಂಗೀಕರಣ. *Assenting, agreeing,* etc. See ಒಪ್ಪ, ಆಪ್ಪ ಕೆಯ್, ಒಮ್ಮು ಕೆಯ್.

ಅಂಗೀಕೃತ aṅgî-kṛita. *Agreed to, accepted, promised.*

ಅಂಗೀಕೃತಿ aṅgî-kṛiti. *Agreement, assent, promise.*

ಅಂಗು aṅgu. = ಪಂಗು, etc. (My.).

ಅಂಗುಟ aṅguṭa. Tbh. of ಅಂಗುಷ್ಠ. (Rśv. 6 after 11; My.). 2, the leather-nose of a sandal (My.).

ಅಂಗುಡಿ aṅguḍi. ಅಂಗುಡಿ ವಸರಂ (Ct. I, 85, o. r. ಉಂಕುಡಿ).

ಅಂಗುರಿ aṅguri. = ಅಂಗುಲಿ. *A finger; a toe.*

ಅಂಗುಲ aṅgula. -ಳ. A finger (Bp. 15, 11; 46, 58; ಚಿರಳು G.; My.). 2, the thumb. 3, *a finger's breadth, a measure equal to eight barley corns.* 4, N. of the sage Čāṇakya.

ಅಂಗುಲಿ aṅguli. -ಳಿ. *A finger.* 2, a toe. 3, the thumb. 4, the great toe. 5, *the finger-like tip of an elephant's trunk.* 6, = ಕಜೋರ, ಅರಿಪಾಳ Mr. 102. 7, an ornament for the ears of an elephant (ಆನೆಯ ಕವಿಯೊಳಿಸ ಆಭರಣ G.). 8, = ಅಂಗುಲೀಯ (My.).

ಅಂಗುಲಿಕ್ರಿಯೆ aṅguli-kriyĕ. A performance with the fingers. See ಚಿರಣ್ಯ.

ಅಂಗುಲಿಖನನ aṅguli-khanana. Digging with the fingers. See ಹರಡು.

ಅಂಗುಲಿತ್ರಾಣ aṅguli-trâṇa. A finger-protector, a contrivance like a thimble used by archers to protect the fingers from being injured by the bow-string. (R.).

ಅಂಗುಲಿದರ್ಶನ aṅguli-darśana. Pointing at with the finger. See ಸುಟ್ಟು.

ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ aṅguli-praharaṇa. Striking, shooting or propelling with the finger. See ಆಡಿ, ಆಣಿ, ಎಡಿ, ಸೊಣಿ.

ಅಂಗುಲಿಮುದ್ರೆ aṅguli-mudrĕ. *A seat-ring.*

ಅಂಗುಲಿಮೋಟನ aṅguli-môṭana. Snapping or cracking the fingers. (R.).

ಅಂಗುಲಿವಿಸರ್ಜನ aṅguli-visarjana. Sending forth the fingers or letting them loose. See ಚಿಗಿ.

ಅಂಗುಲಿಸನ್ದೇಶ aṅguli-sandêśa. Snapping or cracking the fingers as a sign. (R.).

ಅಂಗುಲಿಸಮ್ಭೂತ aṅguli-sambhûta. Produced on or from the finger, a finger nail. (R.).

ಅಂಗುಲೀಯ aṅguliya. = ಅಂಗುಲೀಯಕ. (My.).

ಅಂಗುಲೀಯಕ aṅguliyaka. *A finger-ring.*

ಅಂಗುಷ್ಠ aṅgushṭha. = ಅಂಗುಟಿ, ಉಂಗುಟಿ, ಉಂಗುಟ್ಟ. *The thumb* (ಹೆಬ್ಬೆರಳು G.). 2, the great toe. 3, a thumb's breadth. ಅಂಗುಷ್ಠ ಪಾತರೆ ಪರ್ವತವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಅಂಗುಸ aṅgusa. Tbh. of ಅಂಕುಶ. (My.).

ಅಂಗುಸ್ತ್ರಾನಿ aṅgustâni. = ಅಂಗಸ್ತಾನ. A thimble (Mhr. ಅಂಗುಸ್ಥಾನ, Br. ಅಂಗುಸ್ತಾನು; R.).

ಅಂಗುಳ aṅguḷa. = ಅಂಗಳ, etc. The palate. — ಅಂಗುಳವಜ್ರಿ. -ಬಜ್ರಿ. The palate to become dry. ತುಟಿಗಳು ಬಿಡು ಕದೆ, ಅಂಗುಳವಜ್ರಿತು, ಗುಕ್ಕೆನ್ನದೇ (Bp. 54, 81).

ಅಂಗುಳ aṅguḷa. = ಅಂಗುಲ. (My.).

ಅಂಗುಳಿ aṅguḷi. = ಅಂಗಳ, etc. — ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. A disease of the uvula, attended with difficulty of breathing and swallowing. (ತಿಕುವಿನ) ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್ಳಂ ಸುವತಿ ತನ್ನ ಅಂಗುಳದಿನ್ ಒತ್ತುವಳು (Bp. 15, 11). ನಿನಗೆ ಏನ್? ಆಚಿರ್ಣದ ಕೋಣೆಯೋ? ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್ಳೋ? (15, 20).

ಅಂಗುಳೆ aṅguḷĕ. = ಅಂಗುಳ. — ಅಂಗುಳೆಮುಳ್. = ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. ಇದೆ! ಮುಟ್ಟನಲಿ ಬೊಪ್ಪಂಗೆ ಚಿಟ್ಟಿತು ಅಂಗುಳೆಮುಳ್ಳದು ಆಯಿತು! ಕೆಟ್ಟಿನ್! ಇನ್ನು ಏಗುವೆಂ? (Bp. 15, 22).

ಅಂಗೂರ aṅgûra. A grape, or grapes. (R.; Br. ಆಂಗೂರು; Mhr., H. ಅಂಗೂರ).

ಅಂಗೂಷ aṅgûsha. Rapid in motion. 2, an arrow. 3, an ichneumon. (R.).

ಅಂಗೆಯ್ aṅgĕy. **ಅಂಗೈ.** See s. ಅಂ (ಅಙ್).

ಅಂಗೋಟಿ aṅgôṭĕ. = ಲಂಗೋಟಿ. (My.).

ಅಂಗೋದ್ಭವ aṅga-udbhava. Kâma (J. 3, 29).

ಅಂಗೋಪಾಂಗ aṅga-upâṅga. The body and its members (J. 19, 16).

ಅಂಗೋಸ್ತ್ರ aṅgôstra. Tbh. of ಅಂಗವಸ್ತ್ರ (Si. 222).

ಅಂಗ್ರಾಣಿ aṅgrâṇĕ. = ಅಂಗರಣಿ. (My.).

ಅಂಘ್ರಿ aṅghri. A foot (ಕಾಲು Nn. 130; Mr. 332); the fourth part (My.). 2, *the root of a tree.* 3, a verse-line (Čh.).

ಅಂಘ್ರಿಜ aṅghri-ja. The foot-born: a Śûdra (My.).

ಅಂಘ್ರಿತಲ aṅghri-tala. A foot (ಅಡಿ Ct. I, 102).

ಅಂಘ್ರಿತ್ರಾಣ aṅghri-trâṇa. A shoe (Bp. 55, 57).

ಅಂಘ್ರಿಪ aṅghri-pa. Drinking with the foot or root. 2, *a tree.*

ಅಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕೆ aṅghri-parṇikĕ. = ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕೆ. (Si. 144).

ಅಂಘ್ರಿವಲಯ aṅghri-valaya. The circumference of the foot or the hoof (of a horse, Mr. 278).

ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕೆ aṅghri-vallikĕ. *The ptant Hedysarum togopodioides* Roxb. (see Si. 144).

ಅಚ್ ač. = ಅರ 2. — ಅಚ್ಚೇರು. -ಸೇರು. Half a *seer* (C.; Mhr.).

ಅಚಕ್ಷು a-čakshu. Tbh. of ಅಚಕ್ಷುಸ್. (ಅಬಿಗಣ್ Mr. 159).

ಅಚಕ್ಷುಸ್ a-čakshus. *A bad or miserable eye, no eye.* 2, blind.

ಅಚಣ್ಡ a-čaṇḍa. Not of a hot temper, gentle, tractable.

ಅಚಣ್ಡಿ a-čaṇḍi. *A tractable cow.*

ಅಚತುರ a-čatura. Not dexterous. (My.; feminine ಅಚತುರೆ).

ಅಚಪಲ a-čapala. Not oscillating; unmoveable, steady. (My.).

ಅಚಪಲತೆ a-čapalatĕ. Steadiness. (My.).

ಅಚಮತ್ಕಾರ a-čamatkâra. Want of admiration; a style which is not elaborate (Bp. 1, 18).

ಅಚರ a-čara. Immoveable. (My.). See ಚರಾಚರ.

ಅಚಲ a-čala. Immoveable, fixed (ಅಲ್ಲಾಡದ್ದು, ಸ್ಥಿರ G.). 2, perpetual, eternal (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 41). 3, *a mountain* (ಅದ್ರಿ, ಪರ್ವತ 41). 4, the earth (ಭೂಮಿ G.). 5, exemption from further transmigration (ಅಪುನರ್ಭವ, ಮುಕ್ತಿ 41). 6, an ascetic (ಪರಮಯೋಗಿ, ಎತಿ 41). 7, a ray (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 41). 8, a man of a barbarous mountain tribe (ಪಾಮರ, ಕಿರಾತ 41). 9, a bolt or pin.

ಅಚಲರಿಪು ačala-ripu. The mountain-foe: Indra (Čb.).

ಅಚಲಿತ a-čalita. Not shaking; immoveable. (Bp. 6, 3; 7, 4; 13, 9; 39, 9).

ಅಚಲೆ a-čalĕ. *The earth.*

ಅಚಲೇನ್ದ್ರ ačala-indra. = ಅಗೇನ್ದ್ರ.

ಅಚಲೇನ್ದ್ರತನುಜೆ ačalêndra-tanujĕ. Pârvatî (J. 15, 17).

ಅಚಾತುರ್ಯ a-čâturya. Want of dexterity or ability. (B. 4, 89; ಮೂಢತ್ವ Čb.; My.).

ಅಚಿ ači. = ಜೇ. (My.). — ಅಚಿತೆ. Impurity, filth (My.).

ಅಚಿಕ್ಕಣ a-čikkaṇa. *Not smooth, rough.*

ಅಚಿನ್ತ a-činta. Free from anxiety (Bp. 8, 47).

ಅಚಿನ್ತ್ಯ a-čintya. Surpassing all thought or conception. (My.).

ಅಚಿರ a-čira. Not of long duration, brief, momentary. 2, recent.

ಅಚಿರದ್ಯುತಿ ačira-dyuti. Lightning. (My.).

ಅಚಿರರೋಚಿಸ್ ačira-rôčis. Lightning. (R.).

ಅಚಿರಾಂಶು ačira-aṁšu. *Lightning* (ಎಂಟು Mr. 43).

ಅಚುಮ್ಬಿತ a-čumbita. Not kissed. 2, unconnected, incongruous (My.).

ಅಚೇತ a-čêta. Tbh. of ಅಚೇತಸ್. (My.); also: very poor (My.).

ಅಚೇತನ a-čêtana. Destitute of consciousness, inanimate (My.; ಜೀವವಿಲ್ಲದನ್ತ G.). 2, unconscious, insensible, fainting (My.; ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ G.). See ಚೇತನಾಚೇತನ. ಅಚೇತನವದಾರ್ಥಗಳು (B. 4. 13).

ಅಚೇತನಾರ್ಥ ačêtana-artha. An inanimate thing (Kâvy. V, 939).

ಅಚೇತಸ್ ačêtas. = ಅಚೇತ, ಅಚೇತನ. (Sk.).

ಅಚೈತನ್ಯ a-čaitanya. Unconsciousness; insensibility; ignorance; the material world; matter;—also: great poverty (My.).

ಅಚೋದ್ಯ a-čôdya. Not marvellous, not strange. (R.).

ಅಚ್ಚ aččа. = ಅಚ್ಚು 1, q. v. (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚ ಕಟ್ಟು. = ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟು. A well-defined or proper boundary or proportion; suitable order, size, weight, etc. (S. Mhr.). ಅಚ್ಚ ಕಟ್ಟಾದ ಕೆಲಸ ಚನ್ನ, ಬನ್ನ ಕಟ್ಟಾದ ಊಟ ಚನ್ನ (Prv.). — ಅಚ್ಚ ಕಟ್ಟು ಮಾತು. A proper word (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚ ಕಟ್ಟು ಹಾಸಿಗೆ. A bed of proper size (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚ ಕಟ್ಟೂಟಿ. -ಊಟ A meal that suits one's means (S. Mhr.).

ಅಚ್ಚ aččа. 1. Tbh. of ಅಚ್ಚು q. v., ಅಚ್ಚ. (Śmd. 340; C.). — ಅಚ್ಚ ಕೆಮ್ಪು. Beautiful redness. ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ಅಚ್ಚ ಕೆಮ್ಪಾದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುಳುಳ್ಳು (Prv.). — ಅಚ್ಚಕ್ಕಿ. Clean rice, rice entirely cleared of its husk (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚ ಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Pure Kannaḍa (Śmd. 44. 45. 375. 386; Kk. 3; Čt. II, 2). ಆ ಸಮುಸಂಸ್ಕೃತಂಗಳನ್ ಅಚ್ಚ ಗನ್ನಡದೊಳ್ ಬೆರಸಿ ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲ್ ಆಗದು (Śmd. 98). — ಅಚ್ಚ ತಾಮ್ರ. Pure copper (B. 4, 140). — ಅಚ್ಚ ದೊಗರು. -ತೊಗರು. = ಅಚ್ಚ ದೊವರಿ. — ಅಚ್ಚ ದೊವರಿ. -ತೊವರಿ. Tbh. of ಅಚ್ಚ ತುವರಿ (Śmd. 381, o. r. -ದೊಗರಿ). — ಅಚ್ಚ ನೀರು. Pure and fresh water (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚ ಮಲ್ಲಿಗೆ. Tbh. of ಅಚ್ಚ ಮಲ್ಲಿಕೆ (Śmd. 380). — ಅಚ್ಚ ಮುತ್ತು. A white, silvery pearl (Čpr. 7, 41). — ಅಚ್ಚ ಲಿಂಗ. An excellent liṅga or one of crystal (Bp. 57, 43). — ಅಚ್ಚ ಬಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. A good colour (My). — ಅಚ್ಚ ಬಂಗಾರ. Pure gold (My.). — ಅಚ್ಚ ವಳಿಕು. Tbh. of ಅಚ್ಚ ಸ್ಪಟಿಕ (Śmd. 376). — ಅಚ್ಚ ವಿಷ. A refined, effective poison (ನಿಂಷನಾದ, ಕ್ಷೈೀದ Mr. 463; *cf.* ವಿಷ No. 3?). — ಅಚ್ಚ ವೆಳ್ಪಿಂಗಳ್. -ವೆಳ್ಪಿಂಗಳ್. Clear moon-light. ಪಗಲನ್ತೆ ಇರ್ದ ಅಚ್ಚ ವೆಳ್ಪಿಂಗಳನ್ ಇನ ಕರಣಪ್ರೇಣಿಗೆತ್ತಾಗಳ್ (Śmd. 134). — ಅಚ್ಚ ಶಿವ. A real Śiva (Bp. 6, 1; 28, 47). — ಅಚ್ಚಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 63). A fine elephant. — ಅಚ್ಚೆಳ್ಳು. Good čḷḷu (My.). — ಅಚ್ಚೆ ಸಳ್. -ಎಸಳ್. A fine, beautiful petal (J. 3, 36).

ಅಚ್ಚ aččа. 2. (= ಅಜ್ಜ; *cf.* ಅಚ್ಚಿ 2?). — ಅಚ್ಚ ಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. See Prv. s. ಅಚ್ಚು ಬೆಲ್ಲ. — ಅಚ್ಚ ಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ಅಚ್ಚಗ aččaga. = ಅಚ್ಚಿಗ. Agitation of mind; bewilderment. ತನ್ದ ಬತ್ತವು ವೆಚ್ಚಕೆ ಇಬ್ಬಳಮ್ ಆಗೆ ಕುನ್ನವು, ಹೆಚ್ಚವು; ಅದಱಿಂ ಜಂಗವಾವಳಿಗೆ ಒಲಿದು ಮಾತುತ್ತ ಅಚ್ಚಗನನ್ ಉಱಿದ ಅವಲಂಚಿತ್ತಂ ಪೆಚ್ಚಿ (Bp. 29, 9).

ಅಚ್ಚಡ aččaḍa. = ಅಂಚಡಿ, ಪಚ್ಚಡ, etc. (My.).

ಅಚ್ಚತೆ aččatĕ. Tbh. of ಅಕ್ಕತ. (My.; Tu. ಅಚ್ಚದ).

ಅಚ್ಚನೆ aččanĕ. Tbh. of ಅರ್ಚನೆ (Śmd. 345).

ಅಚ್ಚನ್ತೆ aččantĕ. = ಅಚ್ಚತೆ. (My.).

ಅಚ್ಚಯ aččaya. Tbh. of ಅಪ್ಪಯ (My.; T.).

ಅಚ್ಚರ aččara. 1. Tbh. of ಅಪ್ಸರ, ಅಪ್ಸರಸ್ (Kk. 10 *b*, 11 *a*). *Cf.* ಅಚ್ಚರಿ 2.

ಅಚ್ಚರ aččara. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (My.).

ಅಚ್ಚರಸಿ aččarasi. Tbh. of ಅಪ್ಸರಸಿ (Śmd. 348; Rśv. 2, 22).

ಅಚ್ಚರಿ aččari. 1. = ಆಚ್ಚರ್ಯ, ಆಚ್ಚರಿಯ. Tbh. of ಆಶ್ಚರ್ಯ (Śmd. 366. 393; Čt. II, 29. 103; Rśv. 1, after 135). ಜನರ ಆಚ್ಚರಿಗಳ್ (Bp. 40, 61). ಭುವನದೊಳ್ ಇದು ಪರೆದು ನಿಲ್ವುದು ಒನ್ದು ಆಚ್ಚರಿಯೇ? (Kâvy. I, 1 *a*, 4). See ಕಟ್ಟಚ್ಚರಿ. — ಆಚ್ಚರಿಗವಿ. -ಕವಿ. Surprise to fall upon (Bp. 18, 50). — ಆಚ್ಚರಿ ಪಡೆ. = ಆಚ್ಚರಿಪಡು. ನಡೆ ನಡೆ! ಎನ್ದು, ಏನ್ ನಡೆದುದೊ ಪಡೆ, ಪಡೆದು ಆಚ್ಚರಿಯಂ (Śmd. 272). — ಆಚ್ಚರಿಪಡು. -ಪಡು. To be surprised, to wonder (Bp. 3, 22). — ಆಚ್ಚರಿ ಮೂಡು. Surprise to arise (Bp. 37, 68). — ಆಚ್ಚರಿ ಮೊಳೆ. Surprise to sprout (Bp. 56, 53). — ಆಚ್ಚರಿಯ. -ಅ 3. A man who wonders or is surprised (Bp. 22, 35; 26, 17). — ಆಚ್ಚರಿಯೊನ್ದಿಸು. -ಒನ್ದಿಸು. To cause to experience surprise, to cause to be surprised (Bp. 32, 26). — ಆಚ್ಚರಿಯೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. To be surprised (Bp. 39, 70). — ಆಚ್ಚರಿಪಡು. -ಪಡು. = ಆಚ್ಚರಿಪಡು (Bp. 18, 60; 20, 34; 24, 47; 29, 32; 32, 49; 38, 15; 44, 42; 49, 29). — ಆಚ್ಚರಿವೆರಸು. -ವೆರಸು. = ಆಚ್ಚರಿಯೊನ್ದು. (Bp. 52, 3).

ಅಚ್ಚರಿ aččari. 2. Tbh. of ಅಪ್ಸರೆ (Rśv. 1, after 135; J. 7, 15; Tĕ. ಆಚ್ಚರೆ).

ಅಚ್ಚರ್ಯ aččarya. = ಆಚ್ಚರಿಯ 1. (ಅದ್ಭುತ Nn. 8).

ಅಚ್ಚಾ ವಿಚ್ಚೆ aččâ-vičči. ಅಚ್ಚಾ ವುಚ್ಚೆ aččâ-vučči. Unmeaningly, unconnectedly (in speech); dirtily, foully (in eating, S. Mhr.; Mhr. ಅಚ್ಚಾವಚ್ಚಾ, ಅಚಾವಚಾ).

ಅಚ್ಚಾಳ್ (ačču1-âḷ). -ಳು.= ಅಚ್ಚಾಳು s. ಅಚ್ಚು 1 (?). ಕಲುಕುಟಿಗರಂ, ಬಡಗಿಯರನ್, ಆ ಬಡ್ಗಿಗೆಲಸಮಂ ಮಾಡ್ಪ ವರ, ಆಶ್ಚರ ವಳರನ್, ಅಚ್ಚಾಳುಗಳನ್, ಎಕ್ಕಟಿಗರನು, ಸಬುಳಿಗರ, ಹಲಗೆಕಾಪರನ್, ಅಪ್ಪರಂ, ದೇವಲಳರಂ.... ಎಳ್ದು (Bp. 16, 13). ಓಲಿಯಿನ್ದಮೆ ಹಳ ಹುವ ಆಚ್ಚಾಳುಗಳುಮಂ ಕಳೆದು (61, 27).

ಅಚ್ಚಾಳಿಕೆ ačču1-âḷikĕ. Firmness of a man, his strength of body (My.).

ಅಚ್ಚಿ aččі. 1. Bread (S. Mhr.). The term is used only when young children are concerned. *Cf.* ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಅಚ್ಚಿ aččі. 2. Mother. ಅಚ್ಚಿಯೂ ಬೇಕು, ಅಪ್ಪಚ್ಚಿಯೂ ಬೇಕು (My. Prv.). 2, a Malayâḷa woman (R.; M. ಅಚ್ಚಿ, mother; ಅಚ್ಚಿ, mother; a woman of the Nâya or Śûdra caste; a female of animals; ಅಚ್ಚ = Tbh. ಅಜ್ಜ. *Cf.* ಅಜ್ಜಿ). — ಅಚ್ಚಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ಅಚ್ಚಿ aččі. 3. A pap, a teat (R.; M. ಅಂಚಿ; Mhr. ಆಂಚಳ; *cf.* ಒಂಗು; ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ).

ಅಚ್ಚಿಕೆ aččі. Tbh. of ಆಕ್ಕಿ (Śmd. 346; Čt. II, 54. 100; Kk. 32; ಆಲಿ, ವಿಟ್ಟ Śm. 70).

ಅಚ್ಚಿಕೆ accikè. 1. = ಅಚ್ಚು 4. (Tě.; My. only in ಅಚ್ಚಿಕೆಮಾಚ್ಚಕ್ಕೆ). — ಅಚ್ಚಿಕೆವುಚ್ಚಿಕೆ. dupl. (My.).

ಅಚ್ಚಿಕೆ accikè. 2. (fr. ಅಚ್ಚು 3). Paying unjustly (My.).

ಅಚ್ಚಿಗ accíga. (ಅಚ್ಚೈಗ). = ಅಚ್ಚಗ. ಹೆಚ್ಚಿದ ಆಡಿಯೊಳ್ ಒರ್ವನುಂ ಶಿವನ್ ಅಚ್ಚಿಗದೊಳ್ ಇರ್ದನಿನ್, ಅಕಟಕಟ! (Bp. 16, 2). See Abh. P. 9, 149; 14, 100; Rśv. 11, 83; J. 30, 2.

ಅಚ್ಚೈಗ accèiga. Tbh. of ಅರ್ಚಕ. A worshipper; a priest (My.; *cf.* ಅಚ್ಚನೆ).

ಅಚ್ಚು accu. 1. (fr. ಅದಚು 1). = ಅಚ್ಚ. (The state of being firmly pressed), firmness; (bodily) strength; *cf.* ಅಚ್ಚ No. 30. **2,** (the state of being confined, limited or controlled), a well-defined, proper boundary or proportion. **3,** (that into which something is pressed, etc.), a mould; what has been formed with a mould. **4,** (what is impressed), an impression; a sign. **5,** (that with which impressions or signs are made), a type, a stamp. **6,** a weaver's reed (C.; T., M., Tě.; Tu. ಅಚ್ಚಿ). ಕಲಿತನದ ಅಚ್ಚು (Bp. 28, 47). ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡುವದು (B. 4, 125). ಅಚ್ಚಿನ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನುಚ್ಚಿನ ಅನ್ನ (Prv.). See ಪಡಿಯಚ್ಚು. — ಅಚ್ಚಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. A printed letter (My.). — ಅಚ್ಚಡಿ. -ಅಡಿ. Form to be destroyed, to be annihilated (V. 23, after 11). — ಅಚ್ಚಬಿಸು. -ಅಬಿಸು. To destroy the form, to annihilate (Kaivalyapaddhati 3, 15, 1). — ಅಚ್ಚಾಳು. -ಆಳು. A firm, strong man (My.; see it separately). — ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು. = ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು. (My.). — ಅಚ್ಚುಕೂಟ. A printing press (M.), a printing office (My.; B. 5, 216). ಅಚ್ಚುಕೂಟಗಳು ಸಾಗತ್ತವೆ (B. 4, 103). ಅಚ್ಚುಕೂಟಗಳನ್ನು ಇಡಿಸಿದನು (5, 196). ಅಚ್ಚುಕೂಟದ ಒಡೆಯನು (5, 214). —ಅಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become firm, as devotion (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A pin inserted in a mill-stone to turn it (My.; also ಅಚ್ಚುಗೂಟ). — ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ. Boiled treacle poured into a mould and thus made into a cake, such a cake of jaggory. ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚಪ್ಪಗೆ, ನುಚ್ಚುಗಂಟಿ ಪೆಂಕಪ್ಪನೆ (Prv.). — ಅಚ್ಚುಭಕ್ತಿ. Firm devotion (Bp. 28, 47). — ಅಚ್ಚುಮರ. A wooden mould (My.). — ಅಚ್ಚುವಡಿ. -ಪಡಿ. The state of being regular or of a good fine character like the impression from a stamp, as household affairs, work, etc. (My.). — ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸು. To cause to be printed (B. 5, 301). — ಅಚ್ಚು ಹಾಕು. To seal (My.; ಮುದ್ರಿಸು G.); to print (B. 5, 101). ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕುವ ಯುಕ್ತಿ (P. 4, 206). — ಅಚ್ಚೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To impress with a mark, to seal; — to impress firmly, or to press firmly to. ನೊಸಲೊಳು ಬಾಸಿಗವನ್ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದನ್ತೆ ಸುವರ್ಣಪಟ್ಟವನ್ ಒತ್ತಿ (Bp. 2, 52). ಹುಸಿದೊಡೆ (ಕುಟುಂಬಂ) ಹೋಗ ಬಿಡೆನು, ಅಚ್ಚೊತ್ತಿ ಬಿಡುವೆನು (28, 16). See Abh. P. 14, 70; Č. Bp. 32, 44.

ಅಚ್ಚು accu. 2. = ಹಚ್ಚು, to affix etc. (My.).

ಅಚ್ಚು accu. 3. (= ಅಬಿಸು 1). To pay unjustly, as rent for land on which the crop has failed, to make a payment which is not properly due and on account of which one suffers loss (My.; Tě.; M. ಅಬ್ಬಿಚ್ಚಲ್, expense, waste, custom, demand for; ಅಬ್ಬವು, expense, esp. customary; see ಅಬ್ಬಿ 1).

ಅಚ್ಚು accu 4. = ಅಚ್ಚಿಕೆ 1, ಅಚ್ಚುಕ. Intimacy, friendliness, affability, love (*cf.* ಅಚ್ಚು 1; ಅಡಸು; ಅಬ್ಬಿ; ಅಚ್ಚ). — ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. dupl. (My.).

ಅಚ್ಚು accu. 1. Atcheen (R.; T., Tě., M. ಅಚ್ಚಿ). — ಅಚ್ಚುಮಟ್ಟಿ. An Atcheen or Pegu poney (R.; Tě., T. ಅಚ್ಚಿ-).

ಅಚ್ಚು accu. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷ (Šmd. 346. 364). A die for playing with (ದ್ಯೂತದ ಅಚ್ಚು Mr. 245; Bp. 40, 76); playing at dice, or a dice-box (ದುರೋದರ Hlå.). 2, an axle (Mr. 286; ರಥದ ಅಚ್ಚು Nn. 37; see Śi. 276. 277). ಅಚ್ಚಿನ ಕಡೆಗೀಲಿನಲ್ಲಿ ಆಣಿ ಎಸಿಸುಗು (Nr.). 3, a certain weight of gold (ದೀನಾರ, ನಿಷ್ಕ Nr.). 4, the soul; —a vowel (My.; Tě., T.; *cf.* T. ಉಯಿರ್, the soul; a vowel).

ಅಚ್ಚುಕ accuka. = ಅಚ್ಚುಕ 4, etc. ಅಚ್ಚುಕದ ದರಹಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುಪಾಜ್ಜಮೊಳ್ ಮೊಳೆವೆ (Bp. 2, 23).

ಅಚ್ಚುತ accuta. Tbh. of ಅಚ್ಯುತ (My.; T.).

ಅಚ್ಚುಳ accula. Intimacy (fr. ಅಚ್ಚು 4 ?); or subordination (fr. ಅಡಹು 1?).

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ್ಯ accula-áyta. = ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ್ಯ. An attendant, a guard, a servant (ಪರಿಜಾರಕ Kk. 36). ಅಯ್ತ ಅಬ್ಬಿಯೆ ಗೂರ್ಜನುವನ್ತೆ, ಅಯ್ತ ಆರಮನೆಯೊಳಗೆ ಪುಗುವ ಪೊಬಿನುಡುವ ರುಳಮ್ಬಾಯ್ತರ ಸೂಬಿಾಯ್ತರ ಕಲ್ಲಾಯ್ತರ ಕಡಂಗಾಯ್ತರ ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತರ ರಭಸಂ (Šmd. 234. 289).

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ್ಯ accula-áyta. = ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ್ಯ, etc. (ಪರಿಜಾರಕ Šm. 45).

ಅಚ್ಚೆ accè. 1. A kind of fish (Rśv. 5, 115).

ಅಚ್ಚೆ accè. 2. = ಹಚ್ಚೆ. Scarifying, tattooing (My.).

ಅಚ್ಚ accha. = ಅಚ್ಚ 1, ಅಚ್ಯ. *Pellucid, transparent, clear, pure, genuine* (ಸ್ವಚ್ಛ, ಹಸನಾದ G.). 2, crystal (ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿ G.). 3, *a bear.*

ಅಚ್ಚತುವರಿ accha-tuvari. = ಅಚ್ಚಮೊವರಿ (Šmd. 381). A good kind of tuvari.

ಅಚ್ಚಭಲ್ಲ accha-bhalla. *A bear.*

ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಕೆ accha-mallikè. = ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ (Šmd. 380). A true Jasminum zambac.

ಅಚ್ಚಸ್ಫಟಿಕ accha-sphaṭika. = ಅಚ್ಚವಳಿಕು (Šmd. 376). Transparent crystal.

ಅಚ್ಛಿದ್ರ a-čchidra. Free from clefts or flaws; unbroken (ತೂತು ಇಲ್ಲದ್ದು G.). 2, uninjured, new (ಹೊಸದು G.). 3, free from defects, not deficient (ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲದ್ದು G.; J. 2, 26).

ಅಚ್ಛಿನ್ನ a-čchinna. Uncut, uncurtailed, uninjured; — undivided, inseparable. (My.).

ಅಚ್ಛೋಟನ acchôṭana. *Hunting.*

ಅಚ್ಯ áčya. (= ಅಚ್ಚು 4? or Tbh. of ಅತಿಶಯ?). Excessive love (in ಆಚ್ಯಾ ನೂಡು, to fondle, to spoil by indulgence, as a child, S. Mhr.).

ಅಚ್ಯುತ a-čyuta. = ಅಚ್ಚುತ. What has not given way or fallen. 2, firm; permanent, imperishable. 3, *Vishṇu, Krishṇa* (Bp. 61, 53). 4, the plant Morinda tinctoria.

5, a kind of fish (ಒನ್ದು ತರದ ಮೀನ G.). 6, N. of a vṛitta (Čh.).

ಅಚ್ಯುತಕೆ a-čyutaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ಅಚ್ಯುತತ್ವ a-čyutatva. The state of being permanent. 2, the state of being Ačyuta or Vishṇu (Bp. 54, 31).

ಅಚ್ಯುತಾಗ್ರಜ ačyuta-agraja. Vishṇu's or Kṛishṇa's elder brother: *Balarâma*. 2, Indra.

ಅಚ್ಯ ačhya. The MS. form of ಆಚ್ಯ in Śmd. 340. Regarding this form cf. e. g. ಉಪಚ್ಯಾರ & ವಿಚ್ಯಾರ.

ಅಜ a-ja. 1. Not born, existing from eternity. 2, *Brahmâ* (ಪಂಕಜಾಸನ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 47; ಬ್ರಹ್ಮನು Mr. 524; ಬೀಜಬಿಜ್ಜಿಗ Čt. II, 3). 3, *Vishṇu or Kṛishṇa* (ವನಜಾಕ್ಷ, ಕೃಷ್ಣ 47; ಹರಿ 524). 4, *Śiva* (ಈಶ್ವರ 47; ಭಗ೯ 524). 5, a Jina or sovereign saint of the Jainas (ಜಿನ 47; ಜಿನವ 524). 6, Kâma (ಮನ್ಮಥ 47; ಮನೋಜ 524). 7, any one of the seven Munis (ಮುನಿ, ಯತಿ 47; ಸತ್ಯಮುನಿ 524). 8, the number nine (Bp. 5, 64). 9, the sun (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ 47). 10, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮಬ್ಬಿ 47; ವೃಷ್ಟಿ 524). 11, a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 47; ತರುಣಿ 524). 12, old paddy (ಪಬಿನೆಲ್ಲು, ಹಬಿಯ ನೆಲ್ಲು 47; ಶಾಲಿ 524). 13, ಧರಣಿ (o.r. ಅರುಣಿ, 524). 14, N. of a son of king Raghu (G.), the father of Daśaratha.

ಅಜ aja. A driver, mover, leader. 2, *a ram* (ತಗರ್ Śm. 104; ಕುರಿ G.). 3, *a he-goat* (ಆಡು Śm. 94; ಹೋತು Nn. 47; Mr. 524). 4, the sign Aries.

ಅಜಕವ ajakava. = ಅಜಕಾವ, ಅಜಗವ, ಅಜಗಾವ. Śiva's bow. (Colebr.).

ಅಜಕಾವ ajakâva. = ಅಜಕವ. (Colebr.).

ಅಜಕುಮಾರಕುಮಾರ aja-kumâra-kumâra. The grand-son of Aja: Râma (Râm. 26, 17).

ಅಜಗ ajaga. = ಅಜಗವ. N. of a snake (Bp. 46, 28).

ಅಜಗಣ aja-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಅಜಗನ್ಧಿ aja-gandhi. Smelling like a goat. 2, the plant ತವಡಂಗಿ (Mr. 124; Sk. ಅಜಗನ್ಧೆ= ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ).

ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ aja-gandhikĕ. *The shrubby Basil* or *Tulasi, Ocymum gratissimum* (ತುಂಗಿ, ನಾಬಳ್ಳಿ G.; see ನಾಮುವ ಬೀಳೆ).

ಅಜಗರ ajа-gara. That swallows a goat: *a huge serpent, Boa constrictor* (ತಯು, ವಾಹಸ, etc., ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400).

ಅಜಗಲಸ್ತನ aja-gala-stana. = ಆಜಾಗಲಸ್ತನ. (J. 20, 57).

ಅಜಗವ ajagava. = ಅಜಕವ, etc. *Śiva's bow.* 2, N. of a snake (= ಅಜಗ).

ಅಜಗವಪಾಣಿ ajagava-pâṇi. Śiva (Râm. 6, 55, 18).

ಅಜಗಾವ ajagâva. = ಅಜಗವ, etc. (Colebr.).

ಅಜಗಿಜ aja-gija. reit. Brahmâ and persons like him (Bp. 54, 5).

ಅಜಜಟಿ aja-jaṭi. Wearing clotted or twisted hair: the flower Artemisia indica (ದವನ, ಋಷಿಪುತ್ರಿ, ತಪಸ್ವಿ Mr. 136).

ಅಜಣ್ಡಿ ajaṇḍa. Not sewed, of one piece, as a cloth (My.).

ಅಜತ್ವ ajatva. The state of being Brahmâ (Bp. 18, 22; 54, 31).

ಅಜಧ್ವನಿ aja-dhvani. The cry of a ram or he-goat. See ಚೆಕ್ಕರಿಸು.

ಅಜನ a-jana. 1. Destitute of living beings. 2, a desert. 3, an insignificant person.

ಅಜನ ajana. 2. Driving, instigating. See ಪ್ರಾಜನ.

ಅಜನನಿ a-janani. Destitute of birth, or of a mother. A word used in cursing (= ತಬ್ಬಲಿ ಹುಟ್ಟು Si. 401).

ಅಜನೆ ajanĕ. Oh, Brahmâ! even Brahmâ. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅಜನ್ಯ a-janya. Improper to be born or produced. 2, unfavourable for mankind. 3, *a natural phenomenon foreboding evil.*

ಅಜಪ್ರಾಸ aja-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅಜಬಾಬು ajabâbu. Goods and chattels, furniture, tools, apparatus, baggage, things (My.; Mhr., H.; Br. ಅಸ್ಬಾಬು).

ಅಜಭೇದ aja-bhêda. A kind of sheep. See ತಗರ್.

ಅಜಮಾನು ajamânu. Rough calculation; about, more or less (C.; ಉಜ್ಜ Čb.; Mhr., H.).

ಅಜಮಿಢ aja-miḍha. = ಆಜಾಮಿಳ. N. of men. 2, the town Ajmeer and its district (My.).

ಅಜಮೋದ aja-môda. = ಆಜಮೋದೆ. Goat's delight. 2, Bishop's weed, Ligusticum ajwaen Roxb. (ಲೋಮಹರ್ಷಟಿ, ಓವು Mr. 136).

ಅಜಮೋದೆ aja-môdĕ. = ಆಜಮೋದ, ಆಜಾಮುಲ, ಆಜಾಮೋದ. *Bishop's weed, Ligusticum ajwaen* Roxb. (ಆಜಾನ G.). 2, common carraway, Carum carui (see ಓದಕ್ಕಿ). 3, a species of parsley, Apium involucratum.

ಅಜಯ a-jaya. Non-victory, defeat; defeated (ಸೋತವನ್ನ G.). 2, unconquered, invincible. (My.). 3, Vishṇu.

ಅಜರ ajara. = ಅಜುರ. (T. ಅವರಿ, ಅವುರಿ, M. ಅಮರಿ, ಆವರಿ, Tĕ. ಅವಿರಿ, the Indigo plant, Indigofera tinctoria L.). — ಆಜರನುಲಿ. = ಆಜುರನೀಲಿ. A low under-shrub, perhaps Indigo aspalathoides Vahl. (Z.; *cf.* ನೀಲಗಿಡ).

ಅಜರ a-jara. Not subject to old age, undecaying (ಮುಪ್ಪು ಇಲ್ಲದ G.; Bp. 54, 58).

ಅಜರ್ಯ a-jarya. Not friable, not digestible. 2, not subject to decay. 3, *friendship.*

ಅಜಶೃಂಗಿ aja-śṛiṅgi. Goat's horn: *the shrub Odina wodier* Roxb. (others: Odina pinnata), the fruit of which resembles a goat's horn. See ಉಡಿಮರ; ಕುರುಟಿಗೆ.

ಅಜಸ್ರ a-jasra. Not to be injured or interrupted. 2, *perpetual, continual.* ಅಜಸ್ರಂ, *continually, eternally.*

ಅಜಹೆ ajahĕ. *A plant stinging like nettles, Mucuna pruriens* Hook.; — according to others: cowhage, Carpopogon pruriens (ಅತ್ಮಗುಪ್ತೆ, ಅಧ್ಯಣ್ಡೆ, etc., ನನಗುನ್ನಿ, or also ಕಪಿತು ಜಹೆ Si. 143).

ಅಜಾಗರ a-jâgara. Not awake, not vigilant, not wakeful. (My.). 2, a common weed, Eclipta alba Hassk. (St. & Pl.).

ಅಜಾಗರೂಕತೆ a-jâgarûkatĕ. The state of being not wakeful (My.; Si. 69).

ಅಜಾಗಲಸ್ತನ ajâ-gala-stana. Nipple or fleshy protuberance pending from the neck of some goats. 2, a useless object. (My.).

ಅಜಾಗ್ರತೆ a-jâgratĕ. = ಆಜಾಗರೂಕತೆ. (My.).

ಅಜಾಜಿ ajâji. *Cumin seed, Cuminum cyminum* (ಜೀರಿಗೆ, ವೃಷ್ಟಿಕೆ Mr. 137).

ಅಜಾಜೀವ ajâ-jîva. Who lives by goats, *a goat-herd.*

ಅಜಾಣ a-jâṇa. An unwise, foolish man. ಅಜಾಣನ ಒದನಾಟ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Sp.).

ಅಜಾಣ್ಡ aja-aṇḍa. Brahmâ's egg: the universe (Bp. 8, 50; 32, 57; 58, 61).

ಅಜಾತ a-jâta. *Unborn, not being in existence.*

ಅಜಾತಶತ್ರು ajâta-śatru. Having no enemy (ನಾರಿ, ಹಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವನು Nn. 74). 2, N. of Śiva, and of several princes, *e. g.* of Dharmarâja (My.).

ಅಜಾಮ ajâma. = ಹಜಾಮ. (My.).

ಅಜವಮಿಳ ajâmiḷa. Tbh. of ಅಜಮಿಳಾಖ್ಯ. (J. 15, 37; 28, 31).

ಅಜಾಮುಲ ajâmula. A plant, = ಅಜಮೋದ (St. & Pl.).

ಅಜಾಮೇದ ajâmêda. A plant, = ಅಜಮೋದ, etc. (ಓಮುಕಾಯಿ Si. 158).

ಅಜಾರ ajâra. = ಹಜಾರ. (My.).

ಅಜಿ ajji. —ಅಜಗಿಜ. reit. Pounded or ground lime (ಆರದ ಹೂಣ Bhn. 43); crushed, bruised state (My.). ಚರಣಾಂಗುಷ್ಠದಿಂ ಸಿಪ್ಪುರದಿನ್ ಊಜಿ ನಟಿಸಿದಡೆ ಅಜಗಿಜ ಆಯ್ತು ತತ್ಕಮಠಂ (Bp. 17, 17).

ಅಜಿತ a-jita. Not conquered, invincible (ಸೋಲದನ್ನ G). 2, unsurpassed. 3, *Vishṇu.* 4, a sovereign saint of the Jainas (ವೃಷ, ಜಿನ Nn. 16). 5, Śiva (G.).

ಅಜಿತಸೇನಪಂಡಿತ ajita-sêna-paṇḍita. N. of a Jaina scholar, mentioned in three MSS., in the introduction to Člu., in the following verse: ಆರಸಂ ರಕ್ಕಸಗಂಗಂ (and) ಗುರುಗಳ್ (and) ನೆಗಲ್ದ ಅಜಿತಸೇನಪಂಡಿತವೀರರ್ (or ನೆಗೞ್ದ ಜಿತ-?) ಪೊರೆವ ನೃಪನಣುಗನ್ ಎನೆ ಮಚ್ಚರಿಸುವರ್ ಅರ್? ನಾಕಿಯೊರುಳೊಳ್ ಏಂ ಪುಟ್ಟದನೇ?

ಅಜಿತೃ ajitṛi. A driver, a mover. See ಪ್ರಾಜಿತೃ.

ಅಜಿನ ajina. *The skin, a hide.* 2, the skin of an antelope (ಚಗರಿಯ ತೊಗಲು G.).

ಅಜಿನಕ ajinaka. N. of a snake (Bp. 46, 28; it is also possible to read ಜಿನಕ).

ಅಜಿನಪತ್ರಿ ajina-patrṛi. That has skin-wings: *a bat.*

ಅಜಿನಯೋನಿ ajina-yôni. Origin of the skin. 2, *an antelope, a deer* (ಚಗರಿ G.).

ಅಜಿರ ajira. Agile, quick. 2, *a court, a yard, an area* (ಅಗಲದ ಅಂಗಣ Mr. 199). 3, *an object of sense.* 4, air, wind (ಗಾಳಿ G.). 5, the body (ತರೀರ G.). 6, a frog (ಕಪ್ಪೆ G.).

ಅಜಿವಾನ ajivâna. = ಅಜ್ವಾನ. Bishop's weed and its seed (My.; ಅಜಮೋದ, ಗಣ, ಗಣಪಾಸಕ, ದೀಪಕ, ದೀಪ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ, ಯವಾನಿಕೆ, ರಾಜ್ಞಸಿ, ಕ್ಷೇಮ G.; Mhr., H. ಅಜವಾನ).

ಅಜಿಹ್ಮ a-jihma. *Not crooked, straight, upright.* 2, a fish. 3, a frog.

ಅಜಿಹ್ಮಗ ajihma-ga. Going straight on. 2, *an arrow.*

ಅಜೀರ್ಣ a-jîrṇa. Not decomposed. 2, unimpaired. 3, undigested. 4, indigestion (My.; ಅಜವೆ, ಅಜ್ಜಿಮೆ Śm. 60, o. r. ಜೀರ್ಣ; B. 4, 32. 123; Bp. 15, 20). ಅಜೀರ್ಣದಿನ್ದ ಬೆಯ್ ಬಿಸಿ ಆಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ Si.).

ಅಜೀರ್ಣವಟಕ ajîrṇa-vaṭaka. A pill for curing flatulence (My.).

ಅಜೀರ್ಣವಿಕಾರ ajîrṇa-vikâra. = ಅಜೀರ್ಣ No. 4. (B. 4, 123; Mhr.).

ಅಜೀರ್ಣಾಂಶ ajîrṇa-aṁśa. Slight indigestion (B. 4, 135; Mhr.).

ಅಜುರ ajura. = ಅಜರ. — ಅಜುರಸೀಲಿ. = ಅಜರಸುಲಿ (Z.).

ಅಜೆ a-jê. ಅಜಾ. Prakṛiti or the original source of the material world, Nature. 2, mâyâ or illusion. 3, a she-goat.

ಅಜೇಯ a-jêya. Invincible (Bp. 1, 41; 5, 63; 36, 40; 39, 9; 52, 25; 54, 35).

ಅಜ್ಜ ajja. 1. Time or circumstances favourable for the purpose, opportunity (S. Mhr.; Tě. ಅಜ್ಜೆ; T. ಅಜ್ಜ). — ಅಜ್ಜಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳ. A crafty thief (S. Mhr.).

ಅಜ್ಜ ajja. 2. = ಅಜ್ಜು 2. (A light substance), the dry filaments of the ĕkkĕ and hâlĕ capsules (S. Mhr.; T. ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜೆ, thinness, lightness; *cf.* ಹಗುರ?). ಅಜ್ಜನು ಪಾಜಿಸು, to cause such filaments to fly about, as children do (S. Mhr.).

ಅಜ್ಜ ajja. (= ಅಜ್ಜೆ 2). Tbh. of ಆರ್ಯ q. v. (Śmd. 356; Kk. 68; Śm. 64). A grandfather (ಪಿತಾಮಹ, ತನ್ನೆಯ ತನ್ನೆ G.; B. 3, 25; My.; Tu. ಅಜ್ಜೆ; M. ಅಜ್ಜ; T. ಅಚ್ಚ, ಅತ್ತ). ಕೂಸಿನ ಅಜ್ಜ ಮುತ್ತಸ್ಸಿರು (B. 3, 111). ಅಜ್ಜಗೆ ಮೊಮ್ಮಗ ಆಳಲಿಕೆ ಕಲಿಸಿದನು ಅನ್ನೆ.— ಅಜ್ಜ ಊಜಿದ್ದು ಮೊಮ್ಮಗ ಪಾಜಿದ್ದು ಜೋಡು ಬಾರದು.— ಅಜ್ಜಾ, ಮನುವೆ! ಎನ್ನರೆ ಎನಗೋ? ಅನ್ನ (Prvs.). See ಮುತ್ತಜ್ಜ; Śmd. 89. 234; Kâvy. I, 4, 5.

ಅಜ್ಜಿ ajji. Tbh. of ಆರ್ಯ೾. A grandmother (My.; Tu.; ತನ್ನೆಯ ತಾಯಿ, ಪಿತಾಮಹಿ G.; *cf.* ಅಜ್ಜೆ 2). ಅಜ್ಜಿಗೆ ಅಜಿವೆಯ ಚನ್ನಿ, ಮಗಳಿಗೆ ಮಿಣ್ಣನ ಚನ್ನಿ.—ಅಜ್ಜಿ ನೂತದ್ದೆಲ್ಲಾ (for her livelihood) ಅಜ್ಜನ ಉಡಪಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ.— ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಅಜ್ಜ ಬನ್ದ ಪಾಗೆ ಆಯ್ತು.— ಅಜ್ಜಿ ಸಾಕಿದ ಮಗು ಬೊಜ್ಜಳ್ಳೂ ಬಾರದು.— ಕಜ್ಜಿ ಇದ್ದವಗೆ ಲಜ್ಜೆ ಇಲ್ಲ, ಅಜ್ಜಿ ಇದ್ದವಗೆ ಯೇಜನೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.). See Prvs. s. ಪಜ್ಜೀ ಪೀರ, ಬಜ್ಜ. — ಅಜ್ಜಕಥೆ. A grandmother's story; an idle or foolish story (My.). — ಅಜ್ಜಗಡ್ಡೆ. = ಮಜ್ಜಗೆ ಗಡ್ಡೆ, q. v. (Si. 146). — ಅಜ್ಜಜಾಟಿ. A kind of spider (My.).

ಅಜ್ಜಿಗೆ ajjigĕ. = ಅಜ್ಜುಗೆ. Tbh. of ಆರ್ಜಕ. A double jasmine, a great-flowered jasmine, Jasminum grandiflora and J. auriculatum (ಇರವನ್ನಿ Śm. 27; ಇರವನ್ನಿಗೆ Śs.; ಜಾಜಮಲ್ಲಿಗೆ, ಗಣಿಕೆ, ಜಾತಿ, ಮಾಗಧಿ, ಸುಮನಸ್ G.). 2, = ಸಮಿತಾರಣಿ, ಮರುವಕ, ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪ, ಫಣಿಜ್ಜಕ, ಜಮ್ಬೀರ; ಕೆಲವ್ಮರು ಮರುಗ ಎನ್ದೂ ಎನ್ವರು (Nr. *a*).

ಅಜ್ಜು ajju. 1. (= ಅಜ್ಜು 4). The state of living or dwelling together, or that of being associated or on friendly terms (ಸಾವಾಸಿ Śmd. II; *cf.* ಆಡಸು).

ಅಜ್ಜು ajju. 2. = ಅಜ್ಜ 2. — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜು. The state of being thin and small. — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜುಪ್ರಾಯ. The age of corporeal debility (My.). — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜು ಮುದುಕ. An imbecile old man (My.).

ಅಜ್ಜು ajju. 3. = ಅದ್ದು 1, etc. To immerse (My.).

ಅಜ್ಜುಕೆ ajjukĕ. *A courtesan.*

ಅಜ್ಜುಗೆ ajjugĕ. = ಅಜ್ಜಿಗೆ (Nr. *b*.).

ಅಜ್ಜುಟಿ ajjuṭi. = ಅರಳುಟಿ. *The plant Flacourtia cataphracta* (ನೆಲನೆಲ್ಲಿಯ ಗಿಡ G.).

ಅಜ್ಞ a-jña. Not knowing. 2, *ignorant* (ಅವುದನಱಿಯದವಂ Mr. 239). 3, *unwise, stupid, foolish.* ಅಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಗ್ಗಿನ ಪಾಗೆ, ಪ್ರಾಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಫಲದ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಅಜ್ಞತೆ a-jñatĕ. Ignorance (ಅಜ್ಞಾನ Nn. 124. 156).

ಅಜ್ಞಾತ a-jñâta. Unknown. (J. 24, 62).

ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ajñâta-vâsa. Whose dwelling is unknown. 2, an unknown dwelling-place (Bh. 3, 23, 50). ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಜ್ಞಾನ a-jñâna. *Ignorance.* 2, inadvertence. 3, mâyâ or prakṛiti.

ಅಜ್ಞಾನಕೃತ ajñâna-kṛita. Done inadvertently. (My.).

ಅಜ್ಞಾನತನ ajñâtana. Ignorance (My.; B. 5, 169).

ಅಜ್ಞಾನಿ a-jñâni. Ignorant, unwise, stupid; a stupid person (ಪಸು Śm. 110). See Bp. 57, 24; 58, 33.

ಅಜ್ಞಾನ ajvâna. = ಅಜವಾನ. (My.).

ಅಂಚ añca. = ಅಂಜನ. See ರೋಮಾಂಚ.

ಅಂಚಡಿ añcaḍi. = ಅಚ್ಚಡ. See ಅಡಿವೆ-.

ಅಂಚನ añcana. Going. 2, bending, curling. See ಉದುಂಚನ, ರೋಮಾಂಚನ.

ಅಂಚಲ añcala. -ಳ. *The end or border of a cloth* (ಸೆಜಿಗು Mr. 342).

ಅಂಚಿಕೆ añcikè. = ಹಂಚಿಕೆ. (My.).

ಅಂಚಿತ añcita. *Gone.* 2, bent. 3, *worshipped, honoured.* 4, manifest, distinguished, noted, apparent, clear, pure; shining, bright; beautiful (ವಿಶದ, ಪ್ರಕಟ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಪ್ರಕಾಶ, ಸ್ಫುಟ, ಕಾಣ್ಬುದು Mr. 449; ಜನ್ಮ G.). 5, asked, requested. See Bp. 2, 4; 4, 68; 22, 4; 24, 3; 39, 57; 55, 47; 60, 44.

ಅಂಚು añcu.1. = ಹಂಚು. To divide (My.).

ಅಂಚು añcu 2. = ಹಂಚು (My.). See ಕಬ್ಬುಣಂಚು, ಕಬ್ಬಿಣಂಚು.

ಅಂಚು añcu.3. = ಹೊಂಚು. To lurk, etc. (My.).

ಅಂಚು añcu. Tbh. of ಅಂಕ. (Tĕ.; *cf.* ಅರಗು 1, No. 1 & 2). An end or top (ಕೋಟೆ, ಅತ್ರಿ Si. 415); the edge or face of a sword (ಆಯುಧಗಳ ಬಾಯಿಧಾರೆ, ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, etc. Si. 291); a brim; the corner or brim of the mouth (ಬಾಯಿಯ ಅಂಚು, ಸೃಕ್ವ Si. 214); selvage, skirt, border; a boundary, a bank, a shore; side, proximity (My.). ಸೀರೆಯ ಅಂಚು (ಅಂಚಲು, ಅಂತಶಪ್ರಾನ್ತ Nr.; see B. 3, 102. 103; Si. 222). ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮುಂಚಿನ ಭಯ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಅಂಚು ಇಲ್ಲದ ಹೊಲವಿಲ್ಲ, ಸಂಚು ಇಲ್ಲದ ಮಾತು ಇಲ್ಲ (Prvs.).—ಅಂಚುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To construct a bank, boundary, etc.; to fold up the border of a cloth; to form a selvage, etc. (My.).

ಅಂಚೆ añce. 1. A postal road (ಪಥಭೇದ Śm. 85); a stage, a relay;—the post (ಟಪಾಲು Čb.; My.; Tu., T., M. ಅಂಚಲ್, ಅಂಚಲ್; Tĕ. ಅಂಚೆ). ಅಂಚೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವದು, to go by post (C.). ಅಂಚೇ ಕಾಗದ ಮುಂಚೇ ಬನ್ನಿರಿ ಲಂಚ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಅಂಚೆಚೀರಿ. A post office (My.). — ಅಂಚೆಕಟ್ಟೆ. A post stage or office (B. 4, 86). — ಅಂಚೆ ಟಪಾಲ್. A post carried on by means of post runners (S. Mhr.). — ಅಂಚೆನೂಗರ್. A post road (B. 5, 2. 299. 300). — ಅಂಚೆಯವ. -ಆವ. A post runner (My.). — ಅಂಚೆಯಿಡು. -ಇಡು. To place a relay of horses, etc. (V. 4, 10).

ಅಂಚೆ a12-ṅ-ĕĕ.2. = ಅಲೆ. On that side, beyond (Čb. v. 87; Tu. ಅಂಚೆ).

ಅಂಚೆ añcĕ. Tbh. of ಹಂಸೆ (Śmd. 348. 357; Śm. 29. 35) or ಹಂಸ (Kk. 9). See ಆರಸಂಚೆ. ಬಿಳ್ದಪ್ಪೆತ್ತು ಎಸವ ಆಣ್ಡಿಯ ಸಬ್ಬುಲಂ (Śmd. 24). — ಅಂಚೆದುಪ್ಪಟಿ. -ತುಪ್ಪಟಿ. Goose-down (R.v. 4, after 14). — ಅಂಚೆದುಪ್ಪಬಿವಾಸು. -ತುಪ್ಪಟಿವಾಸು. A bed of goose-down (J. 11, 19). — ಅಂಚೆದೇರ. -ತೇರ. He who rides on a goose or swan: Brahmâ (Śm. 8; ಜೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಅಂಚೆವಜ್ಜಿ. -ಮಜ್ಜಿ. A young añcĕ (Rśv. 12, 23). — ಅಂಚೆವಣ್ಡ. Tbh. of ಹಂಸಪಿಣ್ಡ (Śmd. 380). A flock of geese or swans.

ಅಂಚೆದಾರ añcĕ-dâra. A postal officer (My.).

ಅಂಜಕ añjaka. Anointing; making clear. See ವ್ಯಂಜಕ.

ಅಂಜನ añjana. Anointing; making clear. 2. *a black collyrium applied to the eye-lashes* (ಕಜ್ಜಳ, ಕಾಡಿಗೆ Nn. 61; ಬಯಕೆಗಪ್ಪ Čt. II, 80). 3, material of this collyrium, as lamp-black, antimony, etc. 4, magic ointment. 5, ink. 6, night. 7, fire. 8, *the elephant of the west or south-west* (ದಿಗ್ಗಜಭೇದ Nn. 61). 9, a kind of domestic lizard. 10, *a kind of tree* (perhaps Terminalia arjuna W. & A., as our MS. reads ಅರ್ಜುನ).

ಅಂಜನಕೇಶಿ añjana-kèśi. *N. of a vegetable perfume.*

ಅಂಜನಕ್ರಿಯೆ añjana-kriyĕ. Smearing, anointing. See ಎಣ್ಣು.

ಅಂಜನಾದ್ರಿ añjana-adri. The collyrium-mountain of the west (J. 7, 55), one of the hills at Tirupati (My.).

ಅಂಜನಾವತಿ añjanâ-vati. *The female elephant of the north-east.* 2, = ಅಂಜನೆ (My.).

ಅಂಜನಿ añjani. A hollow tube for black collyrium (ಕಾಡಿಗೆಯ ಕೊಬಿವಿ Mr. 337).

ಅಂಜನಿಕೆ añjanikĕ. *A species of lizard.* 2, a small mouse.

ಅಂಜನೆ añjanĕ. -ನಾ. N. of Hanumanta's mother.

ಅಂಜಲಿ añjali. = ಅಂಜುಲಿ. *The cavity formed by putting the hands side by side, hollowing the palms* (ಜೊಗಸೆ G.); when the hands in this form are raised towards the forehead, it forms the appropriate salutation from inferiors to their superiors. 2, a measure of corn, etc. sufficient to fill both hands when placed side by side, a kuḍava. ಅಂಜಲಿಕಾರಿಕೆ añjali-kârikĕ. Making the añjali: *an earthen doll.* 2, the plant Mimosa pudica.

ಅಂಜಲಿಪುಟ añjali-puṭa. = ಅಂಜಲಿ No. 1. (My.).

ಅಂಜಲಿಬನ್ಧ añjali-bandha. Salutation, with the añjali raised towards the forehead. (My.).

ಅಂಜಸ añjasa. Straight. See ಸಮಂಜಸ.

ಅಂಜಸಾ añjasâ. *Straight on, truly, justly* (ಪಟ, ನಿಜವ್ತಿ Nn. 129; ದಿಟ Mr. 537). 2, quickly, soon (ತ್ವರಿತ, ಬೇಗ 129; ತುರಿತ 537).

ಅಂಜಿ añji. = ಹಂಜಿ, etc. (My.).

ಅಂಜಿಕೆ añjikĕ. Fear (ನುಗಿ Śm. 80; ಭಯ, etc. Si. 67; My.; B. 2, 16). ಬಹಳ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಉಣ್ಬು ಮಾಮನ ಕಾಳಗ ನಡಿಯುವ ಸ್ಥಲ (ವೀರಾತಂಂಸನ Si. 293). ಅಂಜಕೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಇದುದೇ? (Bp. 18, 15).

ಅಂಜಿಸು añjisu. To frighten. ಅಂಜಿಸಿದಂ ಮೂರ್ಖೋಳ್ ಮಂ ತಾರಕಂ (Śmd. 260). See J. 20, 25; Si. 294; B. 5, 232.

ಅಂಜೀರ añjira. = ಅಂಜೂರ. A species of fig-tree, Ficus oppositifolia. 2, a fig.

ಅಂಜು añju. 1. = ಅಳುಜು 1, of which it is a contraction. To fear, to feel anxiety; to be afraid of (ಭಯ Śmd. Db.; C.; T., M., Tĕ., Tu.). ಕೈತವಕೆ ಅಂಜಿ, ಪೊಜಿಮಟ್ಟ ಇದಂ (Śmd. 67). ಪುಲಿಗೆ ಅಂಜಿ, ಪುತ್ರಮಂ ಪೊಕ್ಕೆಂ ಆದರೆ ಪಾವು ಕೊನ್ದುದು (159). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜುಗುಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಉಜಿವೆಯೀ ಅಂಜಿವೆಯೀ (177). ಅಂಜ ಕೊಡುವ ಧನ (ಅತ್ಯುಪಚಾರ, ಲಂಚ, etc. Mr. 270). ಅಂಜದವನು (ಅಧೀರ, ಕಾತರ Si. 359). ಅಳುಕದೆ ಅಂಜದೆ (Bp. 17, 11). ಕಣ್ಣಿಂ, ಹರಣಕ್ಕೆ ಅಂಜ, ನೆಜೆ ಭಯಗೊಣ್ತು, ಸೀನ್ ಅಟಿತ ಇರ್ದೆಯೋ? (18, 56). ಅಪವಾದಕೆ ಅಂಜ (25, 29). ಆ ಕುವರಿಗಳಿಗೆ ಅಂಜುವೆನೆ? (43, 58). ದಹನಂ ದಹನ

ಲ್ ಅಂಜ (50, 22). ಪಾನಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆ (56, 22; *cf.* B. 2, 10). ಅಂಜದವನ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ. — ಎಲ್ಲರೂ ನನಗಂಜದರೆ ನಾನು ವೀರಾಜಗಂಜುವೆನು (Prvs.). **2,** to fear (v. t.). ಅಂಜನ್ ಏನುವನು (Bp. 31, 25). — ಅಂಜಂಜು. rep. ಅಂಜದೆ ಇರು, ಅಂಜದೆ ಇರು! (Bp. 24, 70). ಅಂಜಂಜುತ್ತಾ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 5, 132).

ಅಂಜು añju. 2. = ಅಳುಬ 2. Fear (in compositions). — ಅಂಜುಪುರುಕ. = ಅಂಜುಬುರುಕ. (My.). — ಅಂಜುಬುರುಕ. -ಪುರುಕ. A coward (Čb. 161; My.). — ಅಂಜುಬುರುಕಿ. A female coward (My.).

ಅಂಜುಕುಳಿ añju-kuḷi. = ಅಂಜುಗುಳಿ. A male or female coward (My.).

ಅಂಜುಗುಳಿ añju-guḷi. = ಅಂಜುಕುಳಿ. (My.).

ಅಂಜುಲಿ añjuli. -ಳಿ. = ಅಂಜಲಿ. (ಶುತಪ, ಕೆಯ್ಯ ಬಗಸೆ Nn. 107; ಜೊಗಸೆ G.; ಹಸ್ತ Bhn. 60; Mhr.). See ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ; J. 3, 11; 12, 51. — ಅಂಜುಲಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To salute with the añjuli. ಅಡಿಗೆ ಎಡಿಗೆ ಪೊಡಮಡುವನ್, ಅಂಜುಲಿಗೊಡುವನ್, ಆಡುವನು (Bp. 18, 63). — ಅಂಜುಲಿಸಲಿಲ. Water in the hollow of the palms. ಲಲನೆ ಅಂಜುಲಿಸಲಿಲವಿಂ ಜಪ್ಪಳಿಸುತಂ (Bp. 15, 9).

ಅಂಜುಲೀಕೃತ añjulī-kṛita. Placed together to form the añjuli. ಅಂಜುಲೀಕೃತಕರಕಮಲನ್ ಆಗಿ (Bp. 29, 24).

ಅಂಜುಳಿ añjuḷi. The nozzle of a vessel (J. 3, 11; My.; from ಅಂಜುಲಿ?).

ಅಂಜೂರ añjûra. A fig; a fig-tree (C.; Mhr., H.; Sk. ಅಂಜೀರ). ಅತ್ತಿಮರ, ಇದೇ ಹುಬಿವುಳ್ಳ ಅಂಜೂರ (ಉದುಂಬರ, etc. Si. 126).

ಅಂಜೆ añjé. (= ಪಂಚೆ, etc.). (ಕನ್ನಡ Ns.).

ಅಂಜೇ añjé. = ಹಂಜೇ. (My.).

ಅಂಝಾಟಿ añjhaṭé. = ಆಪ್ಪಚಿ. *The plant Ftacourtia cataphracta* Roxb.

ಅಟ aṭa. 1. = ಅಟಿ, etc., ಆಟ. Motion; acting; play; jest; speech, sound (*cf. e. g.* ಆರ್ಬಟಿ). — ಆಟಮಟ. dupl. (= ತಟವಟ). Trickery, guile, fraud (ಠಕ್ಕು Bhn. 35, o. r. ಕಪಟ; My.; Tu.; Tĕ. ಆಟಮಟಿ). 2, escape, evasion (ವಿಷಾ ಜೋಗುವದು G.). ಆಟಮಟದ ಆರ್ಭಟೆಗಳಂ ಮಾಡಿ (Bp. 43, 52). — ಆಟಮಟಗಾಱ. = ಆಟಮಟಿಗ. (My.). — ಆಟಮಟಿಗ. ಆಟಮಟಿ-ತಿಗ (Šmd. 233). A juggler, a cheat. — ಆಟಮಟಿಸು. To play off tricks, to deceive (Tĕ. ಆಟಮಟಿಂಕು, ಆಟಮರಿಂಕು). 2, to evade. ಭಟ ಮರಳೆ ಸನ್ತಯ್ದು ಕೊಣ್ಮು, ಆಟಮಟಿಸಿ, (ಸರ್ವನಂ) ಗದೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದು (Bh. 3, 13, 34). ಸಿಟಿಲದಲಿ ಎಳಿ ಬರದ ಬರಹವನ್ ಆಟಮಟಿಸಲ್ ಅರ ಅಳವು (Rām. 32, 42). — ಆಟಮರಿಸು. = ಆಟಮಟಿಸು. (My.). 2, to take stealthily away (My., also ಆಟನಾರಿಸು).

ಅಟ aṭa. 2. = ಅಟು, ಅಟ್ಟು 11, ಅಷ್ಟು, etc., ಅಸ 1. That much, so much (S. Mhr.; Tĕ. ಆಟು, in that manner; that).

ಅಟ aṭa. 1. — ಅಟಕಟ. dupl. Weariness (ಒಬಿಲಿಕೆ Bhn. 66, o. rs. ಆಟಕಡಿಟ, ಆಟಕುತುಟ; Mhr. ಆಟಾಅಟ, ಆಟಾಘಾಟ, etc., vehement efforts, toil, pains; the state of exhaustion, that of being harassed, etc.; *cf.* ಅಟ್ಟು 7).

ಅಟ aṭa. 2. An obstruction; a bar, nail, etc. used as a lever, etc. (Mhr.). — ಆಟಗೋಲು. (= ಆಟ್ಟಗೋಲ್). A pole used by two men to lift sacks in lading oxen (S. Mhr.).

ಅಟ aṭa. 3. = ಹಟ. (My.; Tu.).

ಅಟ aṭa. 4. = ಆಟ್ಟು 1, etc. (Mhr. ಅಠ, ಆಠ). — ಆಟತಾಳ. = ಆಟ್ಟ ತಾಳ, etc., ಆಸ್ಪತಾಲ. (My.; Tĕ.).

ಅಟ aṭa. 5. Roaming, wandering. See ಭೂಮ್ಯಾಟ, ನಗ್ನಾಟ, ವ್ಯಾಘ್ರಾಶ್ರಾಟಿ.

ಅಟಕಾಯಿಸು aṭakâyisu. To stop, hinder, check (My.; Mhr., H. ಆಟಕ, obstruction; restraint, control, etc.).

ಅಟಕಾವು aṭakâvu. Obstruction, impediment (My.; Mhr., H. ಆಟಕಾವ, ಅಡಕಾವ).

ಅಟಕಿಸು aṭakisu. = ಆಟಕಾಯಿಸು. (My.).

ಅಟನ aṭana. Wandering about. See ಸಿಕಾಟನ, ಪರ್ಯಟನ; J. 19, 10.

ಅಟನಿ aṭani. *The notched extremity of a bow.*

ಅಟರುಸ aṭarusha. = ಅಟರೂಸ, ಅಡಸಲ, ಅಡಸಲೆ, ಅಡಸಾಲ, ಅಡಸಾಲೆ, ಅಡ್ಡಸರ, ಅಡ್ಡಸಲು, ಅಟರೂಸ, ಅಟರೂಷಕ, ಅಡಸೋಗೆ, ಅಡಸೋಗೆ, ಅಡುಸೋಗೆ. *The shrub Justicia adhatoda* (and ganderussa) Lin. (Adhatoda vasica Nees.). See ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ No. 1.

ಅಟರೂಷ aṭarûsha. = ಅಟರುಸ. *Justicia adhatoda.*

ಅಟರೂಷಕ aṭarûshaka. = ಅಟರೂಸ. *Justicia adhatoda.*

ಅಟವನೆ aṭavaṇĕ. 1. = ಆಟ್ಟವಣೆ. Addition and subtraction (in arithmetic, My.). 2, revenue (R.; Br. ಆತವಣೆ; Mhr. ಆಟವಣೇಂ, to gather together, in, up).

ಅಟವನೆ aṭavaṇĕ. 2. Remembrance; memory (R.; Mhr. ಅತವಣ).

ಅಟವಿ aṭavi. = ಅಡವಿ, ಆಡವಿ, ಅಡವೆ. *A wood, a forest, a jungle.*

ಅಟವಿಚರ aṭavi-ċara. A wood-roamer: a sportsman (ಬೇಡ ಜಾತಿ Mr. 379).

ಅಟವ್ಯವಿ aṭavi-avi. A jungle-sheep (ವನೇರಣ, ಕೊಣ್ಣಗುಬಿ Mr. 160).

ಅಟಾಟ್ಯೆ aṭa-aṭyĕ. *Roaming.*

ಅಟಾಣ aṭâṇa. The name of a tune (My., also ಆಠಾಣ; T. ಅಡಾಣಾ).

ಅಟಿಗ aṭiga. = ಅಡಿಗ 1, etc. A player; one who is engaged with. It is used as a suffix, *e. g.* ಕೊಲ್ಲುಟಿಗ (Šmd. 240).

ಅಟಿಲ್ aṭil. = ಅಜಿಲ್ 2, q. v.

ಅಟಿಸು aṭisu. Verb of ಆಟಿ 1. See ಆರ್ಬಟಿಸು.

ಅಟು aṭu. = ಅಟ 2, etc. (S. Mhr.).

ಅಟಿ aṭé. = ಅಟ 1, ಅಟ್ಟಿ 1, ಅಡೆ 1, ಅಡಿಕೆ 1, ಅಣೆ 3, ಅಣಿಗೆ 2, ಅಣೆ 5, (ಅಡ್ಡೆ 4). Playing, etc. See ಅಲಪಟಿ, ಉಬ್ಬಟಿ, ಆರ್ಬಟಿ, ಲಪ್ಪಟಿ, ಹೋರಟಿ.

ಅಟಿ aṭé. ಆಟಾ. Roaming (ತಿರುಗಾಡೋಣ G.).

ಅಟೋಪ aṭôpa. = ಆಟೋಪು. (My.).

ಅಟೋಪು aṭôpu. = ಆಟೋಪ, ಆಟೋಬು, ಆಟೋಪ 1, ಆಟೋಪು. Control, power (My.; S. Mhr.; Mhr. ಆಟಪ, ಆಟೋಪ, control).

ಅಟೋಬು aṭôbu. = ಆಟೋಪು. (My.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 1. = ಅಟ್ಟು 2. — ಅಟ್ಟಪ್ಪಟ್ಟಂ. dupl. Closeness and expansion. — ಅಟ್ಟಪ್ಪಟ್ಟಮಾರಣ್ಯ. A thick and expansive jungle (S. Mhr.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. See ಅಷ್ಟ 2 (tatsama).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 1. = ಆಟ 4, ಅಸ. Tbh. of ಅಷ್ಟ. Eight. — ಆಟ್ಟತಾಳ. = ಆಟತಾಳ. (My.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. One of the Tatsamas (Šmd. 384; Čt. 2, 48; Kk. 95; Šm. 77). High, lofty; loud; exceeding. 2, na

upper loft in a house used as a place of lumber and repository for stores (C.). 3, *an apartment on the roof.* 4, a tower, a buttress. 5, a scaffold or stand on poles (My.,; ಮಂಚಿಗೆ Si. 110; T. ಅದಳ್ಳೆ). *Cf.* ಅಟ್ಟವೆ 2, ಅಟ್ಟು. 6, = ಅಟ್ಟಣ No. 2, ಅಂಗಳ, etc., the palate of the mouth (My.). ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ದಾಪಿನ ಬಡ್ತಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಬಾಜಿಸ್ಯಾಳೇ? — ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮು, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲು; ಕುಟ್ಟು, ಎಲಾ, ಮೂಗಾವುದ! — ಅಟ್ಟದಿನ್ದ ಬಿದ್ದವನ ದಡಿಯಿನ್ದ ಚಚ್ಚಿದರು. — ಅಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಗವಲ್ಲ, ಗಟ್ಟ ಮೇರುವಲ್ಲ (Prvs.). See B. 4, 121. 136. — ಅಟ್ಟಗವಲ್. -ಕವಲ್. (Śmd. 385). A tall bifurcated (or lateral) branch. — ಅಟ್ಟಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. (= ಆಟಗೋಲು). A long staff or pole (ಕುರುದಣ್ಣ). Mr. 350, o. r. ಕುರದಣ್ಣ). — ಅಟ್ಟವಡಿ. (-ಬಡಿ?). (Śmd. 385; Kk. 96). A long stick (?). — ಅಟ್ಟಾಸ. (Śmd. 385; Kk. 96). = ಅಬ್ಬಾಸ. A loud laughter or outcry. 2, pomp, parade, ostentation (ಒಡವಾರ Čb.; My.). See J. 10, 35; 16, 25; 26, 34. — ಅಟ್ಟಹಾಸಗಾಱು. An ostentatious man (My.). — ಅಟ್ಟಾಸುರ. -ಅಸುರ. Excessive trouble (Abh. P. 13, 51).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 3. = ಹಟ್ಟ. A market-place. — ಅಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ. Dallying in market places: a prostitute (ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ Nr.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 4. Dried, dry (Sk.; *cf.* ಅಟ್ಟು 8).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 5. Boiled rice, food (Sk.; *cf.* ಅಟ್ಟು 10).

ಅಟ್ಟಣ aṭṭaṇa. (The hind part of) the deck of a vessel (used as a cook-room). ಹಡಗಿನ ಅಡಿಯ ಅಟ್ಟಣಂ ತರ್ಪಣಮೆನಿಕಳ್ಳು (Mr. 408). 2, = ಅಟ್ಟ 2, No. 6, the palate (Mg.).

ಅಟ್ಟಣಿ aṭṭaṇi. = ಅಟ್ಟಳೆ. See ಪಡಿಯಟ್ಟಣಿ, ಮುಗಿಲಟ್ಟಣಿ.

ಅಟ್ಟವನೆ aṭṭavaṇe. = ಆಟವನೆ 1. (My.).

ಅಟ್ಟವೆ aṭṭavĕ. 1. Tbh. of ಅಶ್ವಮಿ (Śmd. 365; Śm. 19).

ಅಟ್ಟವೆ aṭṭavĕ. 2. = ಅಟ್ಟ 2, No. 2. (My.). 2, a structure of poles put on stones, on which a stack is heaped (My.).

ಅಟ್ಟಳೆ aṭṭaḷĕ. = ಅಟ್ಟಣಿ, ಅಟ್ಟಣಿ, (ಅಟ್ಟೋಲೆ, ಅಟ್ಟು). Tbh. of ಅಟ್ಟಾಲ (Čt. II, 39; ಅಟ್ಟೋಳಿ Čt. I, 9; ಅಟ್ಟು, ಸ್ವಿಮ, ತಲ್ಪ Nr.; ಅಟ್ಟಿ Mr. 192). See Bp. 16, 10; Abh. P. 5, 103; ಮುಗಿಲಟ್ಟಳೆ.

ಅಟ್ಟಾಲ aṭṭāla. = ಅಟ್ಟಳೆ q. v. & ಅಟ್ಟಾಲಕ. An apartment on the roof (Sk.). 2, a palace (ಅರಮನೆ G.). 3, a breast-high wall, a parapet (ಎದೆಯುದ್ದ ಗೋಡೆ G.). 4, a bastion (ಕೊತ್ತಲ, ಬುರುಜು G.).

ಅಟ್ಟಾಲಕ aṭṭālaka. *An apartment on the roof.*

ಅಟ್ಟಾಸ aṭṭāsa. Tbh. of ಅಟ್ಟಹಾಸ. (My.; Mhr. ಅಹಾಸ).

ಅಟ್ಟಿ aṭṭi. 1. = ಹಟ್ಟಿ. (My.).

ಅಟ್ಟಿ aṭṭi. 2. (= ಅರ್ಜಿ?). See ಅಟ್ಟಟ್ಟಿ s. ಅಟ್ಟು 2.

ಅಟ್ಟಿಗಾಲಿಗ aṭṭigāliga. See ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ.

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 1. To take or retain possession of (S. Mhr.; Mhr. ಅಟಪಣೇ, to take up, take possession, etc.). ಅವನು ಆ ಕಳವ್ನೆಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನು (S. Mhr.). ಪುಣ್ಯು ಸಾವನ್ನನನ್ನು ಗೋವೆಸರಕಾರದವರು ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣರು (S. Mhr.).

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 2. To cause to pursue, etc. (C.).

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 3. To cause to evaporate by boiling or the agency of natural heat (C.). 2, to cause to be wasted or become worn out (C.). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಱಿಸಿ, ಬುಡಕೆ ಉರೀ ಹುಚ್ಚಿ, ಅಟ್ಟಿಸಿ, ಉಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಈ ಉಪ್ಪಿಗೆ ಅಟ್ಟುಪ್ಪು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 4, 204). ನೀರು ಅಟ್ಟಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (ಗಟಿಕ G.). ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಇನ್ದಿನ ತನಕ (ನನ್ನ) ಬೀವಾ ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿ, ಈಗ ಬರಡನೆಯವರ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಡಲಿ? (B. 2, 33).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 1. (= ಅಣ್ಟು 1) An (obsolete) verb to which the krit ಆಟ್ಟು 2 (Śmd. 204) belongs. To be joined.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 2. = ಅಟ್ಟ 1, (ಅಣ್ಟು 2). The state of being joined. 2, closeness; imperviousness. 3, the state of being crowded or thronged, pressed or squeezed. 4, joining, fitting, being becoming or proper. 5, relationship (Tĕ. ಅಣ್ಟು, relationship; T., M. ಅಡು, to come into contact, come nigh, etc.; to beseem, to be fit or proper, to be proportionate to; ಅಡುತ್ತವ, a relation; *cf.* ಅಚ್ಚು 4, ಅಟ್ಟು 3, ಆಪಗು 3, ಆಪವು 1, ಆಣ್ಪು 2). — ಅಟ್ಟಪ್ಪ. -ಅಟ್ಟ. Intimate love (? Abh. 11, 23). — ಅಟ್ಟಪಪ. An impervious forest (S. Mhr.; Bp. 23, 19; 32, 6). — ಅಟ್ಟುಂಜಗಳ. ಅಟ್ಟು-ಂ-ಜಗಳ (Śmd. 204). A close fight. — ಅಟ್ಟುವ್ಪುರಿ. ಅಟ್ಟು-ಂ-ಬುರಿ (Śmd. 204). = ಅಟ್ಟುವ್ಪುಲಿ, ಅಟ್ಟುವ್ಯದಿ. Gifts from relations or friends to the bride and bridegroom at the time of marriage (ಬಟ್ಟವದು Kk. 53, o. r. ಅಟ್ಟುವ್ಪುಲಿ). — ಅಟ್ಟುವ್ಪುಲಿ. = ಅಟ್ಟುವ್ಪುರಿ, etc. (ಬಟ್ಟವದು Śm. 61). — ಅಟ್ಟುವ್ಪುದಿ. = ಅಟ್ಟುವ್ಪುರಿ. (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 3. (= ಅಣ್ಟು 1, No. 3). To keep close to, to follow, to run after. 2, to pursue, to chase, to drive; to drive away (ಅನುಧಾವನ Śmd. Dh.; J. 4, 16; My.). 3, to send, people or things (Abh. P. 4, after 42; 11, 22. 23. 24; My.; *cf.* T. ಅನುಪ್ಪು, Tĕ. ಅನುಪು, to send). ಎಪಿಗ್ರಾಫರ್ ಆಟ್ಟು ಜೋದುವ ಪಡಿಯಚಿಗಟ್ಟಿಗೆಗಳ್ (Śmd. 16). ಅನ್ವಕಾರಂಗಳಂ ಸಿಲಲ್ ಈಯದೆ, ಆಟ್ಟಿ (J. 26, 4). ಪಾಣ್ಡವನ ನೇಮನ ಆಟ್ಟಿ ಸುಡುವ ಅನಲಧೂಮಜ್ವಾಲೆಗೆ ಒಡನೆ ಗೋದಿಟ್ಟು (8, 40). ಆಟ್ಟಿ ಬಜ ಮುದಕರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು (Dp. 172, 2). ಆನರು ಓಡಿ ಹೋದರು; ಡೆರಾಯನನು (Darius) ಅವರ ಬೆನ್ನ ಹತ್ತಿದನು; ಈ ಸ್ರಕ್ಕಾರ ಸ್ಕುತೀ (Scythian) ಜನರನ್ನು ಆಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾ (B. 4, 217). ಕಾಮುಗುದುರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಎರಡನೆಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಸೇರಿಗೊಡದೆ, ಲತ್ತೀ ಜಾಡಿಸಿ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಆಟ್ಟುತ್ತವೆ (B. 5, 13). — ನೃಪಂ ಬೆಬ್ಬಿದ್ದುಂ ಮೂತನ ಆಟ್ಟಿಯುಂ ಬಾರಂ (Śmd. 283). ಎಮ್ಮುವನ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಟ್ಟದಂ (Bp. 28, 38). ನಾಂ (ಹುಗ್ಗಿಯಂ) ದಾಸಿಯ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಆಟ್ಟಲು (33, 17). ನೀನ್ ಅದ ನೋಡಿ ಕೋ, ತಿವನ್ ಆಟ್ಟದ ಓಲೆಯನು! (53, 17). ಎದುರನ್ ಆಟ್ಟದ ಖನಕ ಬನ್ದನು (Bh. 1, 8, 86). ಇದು ಕಾಮ್ಯೋ ಜನರೇನ್ದ್ರನ್ ಆಟ್ಟದ ಹಯವಾತಂ (Kśr. 5, 22). See also Abh. P. 11, 23; Bp. 5, 6; 25, 29; 28, 36; 39, 44. 48; Prv. s. ಓಡು 2; ಆಜಿಯಟ್ಟು, ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು, ಬೆನ್ನಟ್ಟು, ಒನ್ದಟ್ಟು. — ಆಟ್ಟಾಡು. -ಅತು. To pursue, to chase about (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 4. Pursuing, sending. See ಆಟ್ಟುಳಿ 2.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 5. To put (My.; Tu.). ಆಲೋಗಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟದೋ? ಸೀ ಇತ್ತೊ? ತುಪ್ಪವನ್ ಅಟ್ಟಿನ್ ಎನ್ದೋ? ಕುಡಿಯಲ್ ಅಂಬೆಯೋ? (Bp. 14, 9). See ನೀರಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. ಒಟ್ಟಿಟ್ಟ (*i. e.* ಆಟ್ಟಲಾಗಿ), ನೀರಟ್ಟಿ ಮುನ್ದೆ ಗನವಾಂಬಿತು (Prv.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 6. Putting, placing. — ಆಟ್ಟುಕುಬಿ. N. of a game in which cowries or tamarind stones are put from hole to hole on a wooden board (My.). — ಆಟ್ಟುಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. = ಆಟ್ಟುಕುಬಿ. (My.). — ಆಟ್ಟುಗುಬಿ. -ಕುಬಿ. = ಆಟ್ಟು

ಗುಣಿ. (My.). — ಆಟ್ಟುಗುಬಿಮಣೆ. The board for that play (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 7. (fr. ಅಜ್ಜ್ 2). To evaporate (v. i.) on account of artificial or natural heat, to become dry; — to be wasted or become worn-out (C.; Mhr. ಆಟಣೇ, to waste or dry up, as the body, a well; to wear and waste through teasing or tormenting; etc.; *cf.* Tbh. ಆಟ 1; ಅಣ್ಣರಿಸು).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 8. The state of being free from fluidity. — ಅಟ್ಟುಪ್ಪ. Salt produced by evaporation; sea-salt (ಪಾಕ್ಯ, ಬಿಡ Si. 312; ವನುಳ Mr. 143; B. 4, 204); a kind of inferior salt (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 9. = ಅಡು 1. To cook (a term only found in Si.). ಆಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ (Si. 313. 314).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 10. P. p. of ಆಡು 1, q. v. — ಆಟ್ಟಿದ.-ಎಡ. A place where (one's) food has been dressed: one's native place. ಅವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಆಟ್ಟಿದದ ಅಭಿಲಾಷೆ ಸಿದದು (Prv.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 11. = ಅಟ 2, ಅಪ್ಪು etc. (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 12. = ಎಟ್ಟು 1. To be within reach (My.; *cf.* ಅನ್ನು 3).

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭuḷi. 1. A crowd, a throng, a multitude (ನಟ್ಟಣಿ G., ಗುಮ್ಮು Čb.); a confused mass. ಮರುಗಾಟನುಡಿಯ ಅಟ್ಟುಳಿ (ನಿರಸ್ತ Mr. 85). **2,** the state of being close or squeezed: annoyance, trouble (Č. Bp. 32, 45; 38, 2; J. 2, 5).

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭuḷi4-uḷi. 2. A hunting-animal (ಸೋಹು ವ್ಯಗ Mr. 380).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 1. = ಅಡೆ, etc. See ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ.

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 2. = ಆಡೆ. (That adheres? or that is like a headless trunk?) a leech (My.; T., M.).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 3. A headless trunk, especially one retaining vitality (ಕಬನ್ಧ Śm. 44; ಮುಣ್ಡ 89; ಕಡುಳು, ಕಬನ್ಧ Kk. 41; My.; Tě.; T. ಮಟ್ಟೈ). ರಾಗದಿಂ ವಾಹಕರ ಆಟ್ಟಿಯುಂ ತುರಗದ ಆಟ್ಟಿಯುಂ ಆಡಿದವ ಆಜರಂಗಡೊಳ್ (Abh. P. 13, 65). ತಲೆ ಪಜಿದ ಆಟ್ಟೆ (Bp. 6, 7). ಗಗನಥಾಗಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಪೋಪ ಆಟ್ಟಿಗಳ್ (21, 21). ಆಟ್ಟಿಯನ್ವನಮ್ ಅಗಲ್ದು ಕೆಯ್ದು ಅಳವಟ್ಟ ತಲೆ ಮಱುಳ ಥಾಪು ಎನುತ ಬೊಪ್ಪಿಟ್ಟು (52, 40). See also Bp. 14, 30; 28, 27; 49, 15; 51, 73; 52, 44; J. 22, 23. — ಆಟ್ಟಿಯಾಟ.-ಆಟ. The motions or play of headless trunks (Abh. P. 10, 235).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 4. A sole (of leather); a sandal (ಕಶ್ಯ Śm. 89; ಕೆರವು G.; My.; T., Tě., Tu.). ಒನ್ದು ಆಟ್ಟಿಯ ಕೆರಹು (Bp. 31, 4). ಆಟ್ಟಿಯ ಕೆರವಂ ಪಿಟ್ಟಲುಂ ಅತ್ತದೇಜಿಂದ ಪಾಗಾಯ್ತು (Prv.). See ಒಳಆಟ್ಟೆ, ಬಿವರಟ್ಟೆ. **2,** skin (of any part of the body, My.); bark (of a tree, My.). **3,** the juiceless remainder of milled sugar-cane (My.; = ಆಳ್ಚೆ, ಆಳ್ಳಟ್ಟೆ).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 5. What is pushed: a shuttle. ಹಟ್ಟೆ ಗಾಪಿರ ಆಟ್ಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಪ್ಪನ Nr.).

ಅಟ್ಟೋಳಿ aṭṭōḷi. = ಆಟ್ಟುಳಿ. (Čt. I, 9; Tu. ಆಟ್ಟೊಳಿಗೆ a loft on poles).

ಅಡ್ಯೆ aṭyĕ. *Roaming about.*

ಅಟ್ಲು aṭlu. = ಅಟೆಲ್, etc. Mud (My.).

ಅಟ್ಟು aṭlu. (= ಅಟ್ಟೋಳಿ). A scaffold or stand on poles (My.). 2, = ಆಟ್ಟವೆ 2, No. 2. (My.).

ಅಠರ aṭhara. Eighteen (My.; Mhr. ಅಠರಾ).

ಅಠಾಣಾ aṭhâṇâ. N. of a râga (My.).

ಅಡ aḍa. 1. = ಅಟ 1, etc. (ಅಡೆ 4). Play, etc. See ಆಡಿಗ 1.

ಅಡ aḍa. 2. = ಅಡು 2, etc. Cooking. See ಅಡಬಳ 1.

ಅಡ aḍa. 3. — (T. ಅಡಾ, ಅಡೀ, an interjection used in calling to a man-servant or one of the lowest sort of people; *cf.* ಅಲಾ). — ಅಡ ಅಡಾ. rep. ಅಡ ಅಡಾ ಎನ್ನುವವನನ್ನು (*i. e.* a Tamil man) ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಸೀಗು (Prv.).

ಅಡ aḍa. 4. (= ಅಡ 1, ಅಸ 4). — ಅಡಬಡ. dupl. Rashly, *e.g.* ಅಡಬಡ ತಿನ್ನು (S. Mhr.; Tu. ಆರುರ; Mhr., H. ಹಡಬಡ, hurry and hubbub; tumult and confusion). — ಅಡಹಡಿಸು. dupl. (from an ಅಡಹಡ). To make haste; to move forward with impetuosity, to rush (Abh. P. 8, after 61). ಗಂಗೆಯ ಮಡುಗಳನ್ ಅಡಹಡಿಸಿ ಪುಗುವಿನಂ ಭಯವಶದಿಂ (Śmd. 294; Kâvy. I, 5, 37).

ಅಡ aḍa. 5. (= ಅಡ 4?). — ಅಡುಬಡಿಸು. dupl. (from an ಅಡ ಬಡ). To move suddenly, to start. ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಕೂಸು ಅಡುಬಡಿಸಿ ಎಚ್ಚತಿತು (B. 3, 51). ಕರಡಿಯ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬಡಿದರೆ ಸಿಟ್ಟಿಸಿನ್ದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಅಡುಬಡಿಸುತ್ತದೆ (5, 258).

ಅಡ aḍa. 6. = ಅಡವು 2, (ಅಡು 3), ಅಡ್ಡ 1. The state of being across, transverse, or in the way; the state of being awry; that of being broad-wise or horizontal (ತಿರ್ಯಕ್ಕು G.); crosswise. **2,** obstructing, an obstruction, an impediment. **3,** the state of being contrary or perverse. **4,** that of being crossed or interbred. **5,** (= ಎಡ 3; Mhr. ಅಡ) that of being subordinate, less, minor, or extra. (*Cf.* Mhr. ಆಟಿ, ಆಟು, ಅಡು). — ಅಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು 1, ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು 1. To arrest, to stop; to thwart (ಅಡ್ಡಲಾಗು Bhn. 37; My.). ನಮ್ಮನ್ನು ಅಡಗಟ್ಟ ಬೇಡ (My.). — ಅಡಗಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall across or down before (another), to prostrate one's self. ಭೂನಾಥನ ಎಡೆಗೆ ಬೇಗದಿ ಬನ್ದು, ಅಡಗಡೆದಂ (Anubhavaśikhâmaṇi 10,16). — ಅಡಗೋಡೆ. = ಅಡ್ಡ-. (S. Mhr.). — ಅಡಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. = ಅಡ್ಡಂಕೆ. (My.). — ಅಡಜಾತಿ. = ಅಡ್ಡ-. A cross breed, a mongrel or inferior kind or caste (S. Mhr.; Tu.; Tě. ಆಟುಜಾತಿ). — ಅಡತಾಳೆ. Untrustworthiness (Sd.; Mhr. ಅಡತಾಳ), a cross-examination, as of an account). — ಅಡದೋಲಿ. -ತೋಲಿ. = ಅಡ್ಡದೋಲಿ, q. v. — ಅಡಪೇನೆ. An additional sickness (S. Mhr.). — ಅಡಮುಟ್ಟ. An ill-behaved, bad fellow (S. Mhr.; Mhr. ಅಡಮೂಠ, stupid, awkward). — ಅಡವಟ್ಟ. ಅಡ-ಬಟ್ಟ. The contrary of roundness, crookedness, ugliness. — ಅಡವಟ್ಟಕೊಬ್ಬರಿ. A deformed cocoa-nut kernel (S. Mhr.). — ಅಡವಟ್ಟಕೊಬ್ಬರಿ ಮೋಜಿ. A face that is like a deformed cocoa-nut kernel (S. Mhr.). — ಅಡಹಾಯ್. = ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್. (J. 8, 36). — ಅಡಾಣಿ. -ಆಣಿ. A cross-pin (My.). — ಅಡುಱು. (aḍa-uṟu or -uṟ). To stand in opposition, to take up a hostile position. ಅಡುರ್ತು (Abh. P. 13, 48).

ಅಡ aḍa. 7. = ಅಡೆ 8. — ಅಡಗಲ್ಲು. = ಅಡೆಗಲ್. (My.).

ಅಡ aḍa. 8. = ಅಡವು 1. A pawn, etc. (My.).

ಅಡ ad̤a. 9. An abbreviation of ಅಡಕೆ. See ಅಡಕೊತ್ತು, etc.

ಅಡ ad̤a. 10. = ಅಡೆ 15. — ಅಡಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall to the ground or down (Râm. 5, 8, 75).

ಅಡ ad̤a. = ಅಟ್ಟ 1, etc. — ಅಡತಾಳ. = ಅಟತಾಳ, ಅಟ್ಟತಾಳ, etc. (My.).

ಅಡಕ aḍaka. = ಅಣಕ 2. Pressing into a narrower compass, compressing; compressed state or condition (My. *e.g.* in ಅಡಕ ಮಾಡು; T., M. ಅಡಕ್ಕ). **2,** compacture: the state of being suited to the size of a thing. ಈ ಪುಸ್ತಕ ನನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದೆ; ಈ ವಸ್ತು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದೆ (My.). **3,** placing one thing upon another, piling, as pots, paper, etc.; piled state; a pile, a stack (My.; see ಹುಲ್ಲ ಡಕ). **4,** storing. **5,** contracting one's self, shrinking, as an animal from cold (My.; T., M.). **6,** the act of stowing away or putting in (as a corpse, etc. in the ground, My. in ಅಡಕ ಮಾಡು). **7,** hiding one's self, entering into so as to disappear, being absorbed in, as in a liṅga (ಅಡಕವಾಗು S. Mhr.; My.); hiding place. ಕಳ್ಳರು ಅಡಕವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ (My.). **8,** suiting one's self to, becoming obedient. ತಿಪ್ಪನು ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.). **9,** being comprehended or contained in. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ (My.). **10,** abridgment, as of a story (My. in ಅಡಕ ಮಾಡು). — ಅಡಕಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To press into a narrower compass, as cotton in a sack; to press, as a bookbinder does a book (My.). — ಅಡಕದ ಕೋಣೆ. A storeroom (Bp. 12, 10).

ಅಡಕಲ್ aḍakal. -ಲು. = ಅಡಕೆಲ್ 1, q. v. (S. Mhr.; T. ಅಡುಕ್ಕಲ್). — ಅಡಕಲೇಱಿಸು. To raise or make a pile. ನೀನು ಅಡಕಲೇಱಿಸಿದ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿದರು? (B. 4, 177).

ಅಡಕಿ aḍaki. A woman who stores up or fills. See ನೀರಡಕಿ.

ಅಡಕಿಲ್ aḍakil. 1. -ಲು. = ಅಡಕಲ್, ಅಡಿಕಿಲ್. Piling, putting one closely upon another; a pile. See ನಿಪ್ಪಡಕಲ್. — ಅಡಕಲ್ಮೊನ್ದು. -ಪೊನ್ದು. One to come upon another (ಒನ್ದು ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ಇರು Cm., ಅಡಕಲಾಗಿ ನಿಲ್ vritti Ḳmd. 19). (ಬನ್ದು) ಅದು ಅಡಕಲ್ವೊನ್ದಿ ಇರೆ ಮಣಿಗೆ ಒಪ್ಪವೋಲ್, ವಿಸರ್ಗಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (19).

ಅಡಕಿಲ್ aḍakil. 2. A kind of plant. See ಬೆಳ್ಳಡಕಲ್.

ಅಡಕು aḍaku. 1. = ಅಕ್ಕು 1, ಅದುಕು 1, ಅದಚು 1, etc. To press into a narrower compass, as one does in packing cloth, cotton, etc.; to press, as the bookbinder does a book (My.; T. ಅಪುಕ್ಕು). **2,** to put one thing closely upon another, to pile, as pots, blankets, grass, earth, etc. (My.). **3,** to put one round thing in or upon another so that a conical pile is formed (My.). **4,** to put in or on in large quantities, as goods in boxes or on vehicles (My.). **5,** to stow away (? ಸಞ್ಜಾನಾನ್ತರಪ್ರಣೀತ Ḳmd. Dh.). **6,** to subdue, to control (T., M. ಅಡಕ್ಕು). See Râm. 5, 9, 5. ನೂರಯ್ಯನ್ ಅಡುಗುಬ್ಬುಗಳನ್ ಅಡಕುವನು (Bp. 9, 41). ಮಣ್ಣಿನ್ ಅಡಕುತ (52, 10). ಸಾಧನಸಮಗ್ರವ ಸೂನುಸಹಿತ ಅಡಕಿದನು, ಧಾರಿಯ ಬಣ್ಡಿ ಜವ ಜಡಿಯೆ (Bh. 1, 10, 24; see also 1, 12, 16). ಸರಕುಗಳನ್ ಅಡಕಿದರ್ (Č. Bp. 47, 20).

ಅಡಕು aḍaku. 2. = ಅದುಕು 2. The state of being piled conically. — ಅಡಕುಪಾತ್ರೆ. Round vessels that are put one in or upon another so that a cone is formed (My.).

ಅಡಕೆ aḍaḳe. = ಅಡ 9, ಅದಿಕೆ 3. Areca, the areca palm, Areca catechu Lin., and its nut (ಬಪ್ಪ ರ, ಪೂಗ Nn. 102; ಕ್ರಮುಕ, ಪೂಗ Mr. 112; ಕೌಂಗು Ḳm. 25. 82; My.; M. ಅಡಕ್ಕೆ, ಅಡೆಕ್ಕೆ). ಅಡಕೆಯ ಮರ (ಗೂವಾಕ, ಪೂಗ Nr., Hâ.; ಪೂಗ Nn. 66). ಪೊಸ ಅಡಕೆ (Ḳmd. 70). — ಅಡಕೆ ಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (Bp. 12, 10). — ಅಡಕೆಲೆ. Areca nut and betel leaf (Bp. 12, 10). — ಅಡಕೆಹಂಗು. An obligation of the worth of an areca nut, the least obligation. ಒನ್ದು ಅಡಕೆಹಂಗಿನೊಳ್ ಒನ್ದೆನು (Bp. 61, 57).

ಅಡಕೊತ್ತು aḍaḳôttu. = ಅಡಕೋತು, ಅಡಕೆಗತ್ತಿ, ಅಡಗತ್ತಿ, ಅಡಗತ್ರಿ. A sort of scissors for cutting areca nut (S. Mhr.; Tu. ಅಡ್ಡಕತ್ತರಿ, ಇಡಕತ್ತಿ; Tě. ಆಡಕತ್ತು, ಅಡಕೊತ್ತು, ಆಕೊತ್ತು; Mhr. ಅಡಕತಾ).

ಅಡಕೋತು aḍaḳôtu. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (S. Mhr.).

ಅಡಗತ್ತಿ aḍa-katti. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (My.).

ಅಡಗತ್ತಿ aḍa-kattri. = ಅಡಗತ್ತಿ, etc. (My.).

ಅಡಗನಿಸು aḍaganisu. To thwart, to counteract (S. Mhr.); to obstruct, to hinder (Mhr. ಅಟಿಕಣೇಂ, to be stopped, etc.; ಆಟಕವಣೇಂ, ಆಟಕಾವಣೇಂ, ಅಡ-, ಅಡ-, to obstruct, etc.).

ಅಡಗಿಸು aḍagisu. = ಅಡಂಗಿಸು, ಅಣಗಿಸು. To cause to hide or be withdrawn from sight (C.). **2,** to conceal, to hide (C.). **3,** to subdue, as bad people (My.); to suppress. **4,** to appease, to alleviate, to soothe, etc., as sorrow, disease, etc. See Bp. 32, 4. 32; 36, 1; 40, 71; 57, 7. ಬಿಡದೆ ಶುಕಪಕ್ಷಿಯನು ಅಡಗಿಸಿಯೆ ಹಾಲಿಸಿದನು ಒಡನೆ ಹೇಱಿದ ನುಡಿಯ ತಾ ನುಡಿವುದು (Dp. 148). ಗಾಳಿಯನ್ನಾದರೂ ಅಡಗಿಸ ಬಹುದು, ಗಯ್ಯಾಳಿ ಪಾಯ್ಯನ್ನು ಅಡಗಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಅಡಗಿಸುಹ aḍagisuha. The act of concealing or hiding. ತರೀರವನ್ ಅಡಗಿಸುಹ (ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ, ಅವಹಿತ್ಥೆ Nr.).

ಅಡಗು aḍagu. 1. = ಅಡಂಗು 1, ಅದಿಸು, ಅಣಗು, ಅಣುಂಗು. To conceal one's self, to hide; to disappear or vanish; to cease (ಗೋಪ್ಯ Ḳm. 84; ಮೈಯ್ಗರೆ Ḳs.; C.; ನೂಜು G.; T., Tě.; *cf.* ಅಡೆ 7). **2,** to decrease; to be quenched; to be appeased (My.). **3,** to be humbled (My.; Tě., T.). **4,** to crouch (My.). **5,** to be contained in (Bh. 1, 1, 12; My.; T.). **6,** to enter (My.). ಒಸವ ತರಣ್ ಎನೆ ಭವಮಮ್ ಅಡಗುವದು (Bp. 1,

26). ಯುವತಿಯ ಅನು ಅಡಗಿಯೊಡೆ ಮುಸುಬೆಯ ಚವುದರಾಯನು ನ ಡೆಯನೇ? (46, 45). ದಧಿಯೊಳ್ ನೊರೆಗಳ್ ಒಗೆದು ದಧಿಯೊಳ್ ಅಡ ಗಿದನ್ತೆ (61, 66). ಅಡಗುವದು (ಅನರ್ಥ); ಓಡಿ ಅಡಗಿದವನು (ನಪ್ಪ, ತಿರೋಽತ Nr). ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳ್ ಅಡಗಿ ಸಮಾಧಾನವೃತ್ತಿ ಆಗಿ ಇರುವಿಕೆ (ತಮ, ಶಾನ್ತಿ Si. 386). ತಿಮಿರಮ್ ಅಡಗಿದ ಲೋಕ, ಶಿಕ್ಷಾ ಕ್ಕುಮಣಮ್ ಅಡಗಿದ ದನ್ತಿ, ಕರ್ಮಪ್ರಪೆಮಿಗಳ್ ಅಡಗಿದ ಯೋಗಿ, ರುಜೆ ಅಡಗಿದ ನರೋತ್ತಮನು, ಹಿಮಮ್ ಅಡಗಿದ ಸರೋಜದ ಅನ್ತೆ ಇಹನು ಅಮಲಮತಿ; ಳೆಳ್, ಪಗೆಗಳ್ ಅಡಗಿದಡೆ ಅಮರಪದಮ್ ಎನಿಸುವು ದು (Bh. 1, 8, 24). ಬೆಳಗಾಗೆ. . . ಹೊಕ್ಕರು ಹಬಿಬವನು, ಬೆಳಗಹಿ ನಡೆದರು ಹಲವು ಯೋಜನವ (1, 8, 93). ಪೊದಜೊಳ್ ಅಡಗು (J. 28, 45). ನದಿಗಳ್, ಉಬ್ಬರಮ್ ಅಡಗಿ, ತಿಳಿದು ಪರಿದವು (25, 3). ನಯನಾನನ್ದಮ್ ಅನ್ನು ಅಡಗಲು (26, 26). ಸಾರಂಗನ್ನ. . ಸೊಟ್ಟೆಯ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಣಿತು (B. 4, 42). ಪೊಡವಿ ಅಜಿತು, ಅಖಿಲಜಲ ಮಂ ಕುಡಿದುಂ, ತೃಜೆ ಅಡಗದೆ, ಆ ಮುಂಜಿಜಲಮಂ ತಜೆಯದೆ ಕುಡಿ ಯಲ್ (Rsv. 5, 33). (ಸೀನ್) ಅವುದನ್ ಊಹಿಸಿದೊಡೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಯೊಳ್ ಅಡಗಿ ಇಹೆವು (Bh. 1, 8, 78). ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುವ ಪರಿಮಳಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ತೈಲಾದ್ಯುತ್ಪೇ ಜಕವಾಮನ್ತ್ರಿ (ಪ್ರಬೋಧನ, ಅನುಬೋಧ Si. 225). — ಅಡಗಡಗು. rep. (Bp. 32, 34).

ಅಡಗು aḍagu. 2. (= ಅಡು 4). Flesh, meat (ಬಿಳ್ಳು, ದಾಡು ಕೆಂ. 32; ಮಾಂಸ 84; ಬಿಳ್ಳು, ಜಾಂಗಲ Kk. 41; ಸಂಗರ, ಮಾಂಸ Nn. 19; ಮಾಂಸ Bhn. 52; *cf.* ಅಡುಳ 2). ಸುಟ್ಟ ಅಡ ಗು ಭೂತಿ ಎಮ್ಬುದು, ತಾಳಿಸಿದ ಅಡಗು ಭರೂಟಕಮ್ ಎಮ್ಬುದು, ಅಟ್ಟ ಅಡಗು ಉಬ್ಬುಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಬಜಿಗೆಣ್ಣಜೊಳು ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು (ಭೂತಿ Mr. 217); ಅಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿಮ್ಬುವಂ (ಶಾಸ್ಟ್ರ 231). ಈ ಸೊಪಡನ್ ಇನ್ನು ಅಮುವುದು ಅಡಗು, ಆಕಟ! (Bp. 57, 2). See ಸುಣ್ಣಿಗೆಯಡಗು. — ಅಡಗುದಿನ್. -ತಿನ್. To eat meat. ಅಡಗು ದಿವ್ಬವನು (ಶೌಷ್ಟ್ರಲ Hlā.).

ಅಡಗು aḍagu. 3. The state of being joined, becoming or fit; agreeableness, beauty (R.; Tē. ಅಂಗು, ಆನ್ಸ; Tē. ಅಂಜೆ, near; T. ಅಣಂಗು, ಅದಿಗು, ಅಳಿಗ, ಅಯಿಲ್, ಅವುಜು, ಅನ್ಮೈ, neatness, beauty, elegance; ಅಂಜ ಲ್, union; ಅಜಲ್, ಅಣಿಜು, ಅಯಲ್, nearness; ಅಡ, com- munication, intercourse; see ಅಣ್ಡಿಸು; *cf.* ಅಕ್ಕು 2; ಅಜ್ಜು 1; ಅಟ್ಟು 1 & 2; ಅಡವು 1; ಅಣಿ 2; ಅನು 1; ಅನ್ಸ; ಅಯ್ಜ; ಅರಗು 1; ಅಲ್ 3; ಅಲಮ್ಬು; ಅವುಸು; ಆಳ 2).

ಅಡಗೆ aḍagĕ. = ಅಡಿಗೆ, etc. Cooking, etc. ಅಡಗೆ ಮಾ ಡುವವ (G. 9).

ಅಡಗ್ಯೆ aḍagĕy. Wind in the womb or bowels (S. Mhr.).

ಅಡಂಗಾಯ್ತ aḍaṅgu2-āyta. A man belonging to a fort (ಕೊಟ್ಟವಳ, ಕುಮಿಮ್ಬು Kk. 37; ಕೆಂ. 45; ಕೊಟ್ಟಗಾಪಿ G.).

ಅಡಂಗಿಸು aḍaṅgisu. = ಅಡಗಿಸು. ಪ್ರಸಾದಿಯ ದಾಸಿನೀವಯ್ಯ . . ನಿನ್ನ ಬಲುದರ್ಪವನ್ ಅಡಂಗಿಸಿ (Bp. 32, 33).

ಅಡಂಗು aḍaṅgu. 1. (Śmd. 48). = ಅಗಸು 1, etc. (ಗೋಪನ Śmd. Dh.; ಉಳಿ Śmd. I; ಮೆಯ್ಗರೆ Kk. 43; ಮುಸುಳ್ 72, Śm. 44). ಕಚ್ಚಪೋಪಾಯದೆ ಅಡಂಗಿ ನಿಲ್! (Śmd. 272). ನಭದೊಳ್ ಒಗೆದು ತರ್ಟಲ್ತೆ, ಮೇಲೆ ನಭದೊಳು ಹೊಳೆದು ಅಡಂಗಿದ ಪೋಲ್ (Bp. 61, 66). ಜವದಿನ್ ಉಪಕಾಲವ್ಯಜಂ ತವೆ ಕದಡಿದುದು ಎನಿಸಿ ಮರ್ಬುವೆಳಗಂ ತಳೆದು ಒಪ್ಪುವ ಚಾಂಗೆಜೆಯೊಳ್ ವಿಾಂಗಳ್ ತವಕದೊ ಳೆ ಮುದಿಗುವನ್ತೆ ಅಡಂಗಿದುವು ಆಗಳ್ (Rśv. 12, 12). ಭೇರೀಧ್ವಾ ನದಿನ್ದಂ ಭಗಣಂ ಇನನುಮ್ ಅಡಂಗಿ ಇರ್ದ ಪೋಲ್ ತೋಲಿದುದು (13, 89). See ಒಳಡಂಗು. — ಅಡಂಗೆಪ್ಪೆಯ್. ಅಡಂಗೆ-ಪ್ಪೆಯ್. To beat one so that he hides himself; to cause to become ashamed, to shame. ತಾನುಸರೆ ತಾಗಿದ ಸುರನ ಕಾಮಕರಂ ಕರ ಮ್ ಅಡಂಗಿ ನುರ್ಗು ಆಪ್ಪನೆಗಂ ಕಾಮದನ್ ಅಡಂಗೆಪ್ಪೆಯ್ದಂ (Śmd. 293. 406). ರಾಗದಿನ್ದೆ ಎರೆಯನ್ ಅಡಂಗೆಪ್ಪೆಯ್ದು ಮುಗಿಲುದ್ದಮ್ ಎನಲ್ ಪರಿಯುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ನೆತ್ತರ ತೊಳ್ (Abh. P. 13, 66). ತೊಡಂಕದ ವೀರನನ್ ಅಡಂಗೆಪ್ಪೆಯ್ವ್ದ . . . ಪರಾಕ್ರಮಂ (Rśv. 6, after 11).

ಅಡಂಗು aḍaṅgu. 2. Hiding; a place of hiding or of refuge: a fort. See ಅಡಂಗಾಯ್ತ & ಡಾಗು.

ಅಡಂಗುಪಿಡಿಚು aḍaṅguṛuḍu. = ಡಂಗುಜಿಚು. — ಅಡಂಗು ಮುಡಾಟ. -ಆಟ. A peculiar kind of blindman's-buff, hide- and-seek (ಕಣ್ಣ ಮುಡ್ಡಾಟ Kk. 74; Śs.).

ಅಡಚನೆ aḍacane. Obstruction, difficulty, distress (C.; Mhr. ಅಡಚಣ).

ಅಡಚು aḍacu. 1. Related to and partly identical with ಅಗಚು, ಅಗುಚು, ಅಗುನು, ಅಡಕು 1, ಅಡಸು, ಅಡುಕು 1, ಅಣಕು, ಅಣಚು, ಅಣಂಚು, ಅಣುಂಕು, ಅತುಕು, ಅದಕು 1, etc. To pack, or pack up, close; to stuff in; to press down; to humble; to hush, to silence, to shut, as the mouth (Tē. ಅಡಚು, ಅಡಂಚು; T. ಅಚ್ಚೆ, ಅಡೈಜು; My. only: *to stuff into, as food into the mouth; cf.* ಅಡೆ 3).

ಅಡಚು aḍacu. 2. To rap, to cuff (R.; Tē. ಅಡಂಚು, ಅಡುಚು, to beat, strike, break, destroy, smite; *cf.* ಅಡೆ 4; ಅವಲ್ 1 & 2; T., M. ಅಡಿ, to beat, to strike).

ಅಡದಲಿಕೆ aḍadalike. A peon (S. Mhr., H.; B. 5, 284).

ಅಡದಿಪಡದಿ. = ಅಡಿದಿ, ಪಡದಿ. Clothes which washer- men take home for washing, and occasion- ally, after washing, give on hire (My.). — ಅಡದಿ ಬಟ್ಟೆ. Clothes hired from the washerman (My.).

ಅಡನೆ aḍane. (fr. ಅಡ 6). = ಅಡ್ಡನೆ, ಅಡ್ಡೆ. Cross- wise, etc. — ಅಡನಾಡಿ. -ಆಡಿ. That acts perversely: a perverse or stubborn person or beast. — ಅಡನಾಡಿತನ. -ಆಡಿತನ. Perversity; uncouthness (My.).

ಅಡಪ aḍapa. = ಪಡಪ. A small bag, used as a pouch for areca nut and betel leaves (Abh. P. 3, after 83) and by barbers as a dressing case (My.; Tē., Tu.; M. ಅಡಪ್ಪ; T. ಅಡೈಪ್ಪ, ಅಡೈಪ್ಪೆ, ಅಜವಿಪ್ಪ).

ಅಡಪವಳ aḍapa-vaḷa. (Śmd. 234. 89). = ಅಡಪವಳ್ಳ. A man who carries his master's betel-nut pouch. 2, a barber (ಪಡಪಾಳಿ Čt. II, 117).

ಅಡಪವಳ್ಳ aḍapa-vaḷḷa. (Śmd. 234). = ಅಡಪವಳ.

ಅಡಪಿಗ aḍapa-iga. (Śmd. 233). = ಅಡಪವಳ, ಪಡಪಿಗ.

ಅಡಪು aḍapu. 1. A kind of pimples or pustules (S. Mhr.). ಮುಪ್ಪಾದರೆ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅಡಪು ಹತ್ತುತ್ತದೆ (B. 5, 29).

ಅಡಪು aḍapu. 2. = ಅಡವು 1, No. 3. A pledge, a pawn (C.; *cf.* ಅಡಪ್ಪು).

ಅಡಬಳ aḍa2-baḷa. 1. = ಅಡುವಳ. A cook (ಬಾಣಸಿಗ Śmd. II; Śm. 45; Kk. 36; ಅಡಗೆ ಮಾಡುವವ G.). ತೂಲಧರ, ಸಿಮ್ಮ ಅಡಬಳಂ ಸಿರಿಯಾಳ (Bp. 9, 40). See ಸಗ್ಗಿಗರಡಬಳ.

ಅಡಬಳ aḍabaḷa. 2. Flesh (ಮಾಂಸ Bhn. 3; Dp. 59, 3; *cf.* ಅಡಗು 2).

ಅಡಬೆ aḍabĕ. = ಹಡಬೆ. Perverseness, wickedness (used of stray cattle, My.; Mhr. ಅಡಬಾ).

ಅಡಂಬರ aḍambara. = ಆಡಂಬರ. Ostentation, display (My.).

ಅಡಯಾಳ aḍayâḷa. A mark, a sign (R.; M.; Tĕ. ಆಡಿಯಾಲ; T. ಅಡ್ಡಿಯಾಳ).

ಅಡರ್ aḍar. = ಅಡರು 1, (ಅಮರ್). P. p. ಅಡರ್ದು. To be united with or to be joined to, to join (ಪತ್ತು Śmd. Cm. 152. 218; Śm. 97; ಪತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳು Čb.; T.: to be close, etc.; a crowding together, narrowness, a being straitened; M. ಅಡಲ್, closing with; Tĕ. ಅಡರು, to be fit or proper). ಅವಿನ್ದು ಅಗಿ ಎವರ್ಣಂ ಬಹುವಚನದ ಅರ್ವಂ ಅಡವುದು (Śmd. 151). ಸವಾಸದೊಳಮ್ ಅಸವಾಸದೊಳಂ ರೇಫೆ ಅಡರ್ದ ಅಕ್ಕರಕ್ಕೆ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (218). ತತ್ಪದವ... ಅಡರ್ದ ಬಸವನ ಭಕ್ತಿರತಿ (Bp. 4, 60). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯ ಕೈಪೆ ಅಡರೆ ಈ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸವೇಡ್ಕು (22, 41; see also 27, 4; 34, 5). ಪುಗೆ ಸೋಲ್ಗೆಯ ಸೊಮ್ಮು ಅಡರ್ದ ಪೊಸ ಪೀಲಿಯೊಳ್, ಫಣೆ ಬಿಡದೆ ಉರಿದುದು (Rśv. 5, 43). ಚಿನ್ತೆಯಿಂ ಬೆಳ್ಪು ಅಡರ್ದುದು ಎನೆ ತದಬ್ಜಂ ಕರಮ್ಮೋ ಘಮ್ ಇರ್ಕುಂ (6, 4). (ಈ ಸಿಫೆಣ್ಣು) ಅಡರ್ದ ಪಿತನನ್ತೆ ಲಕ್ಷಣ ಸುಶಬ್ದಮನ್ ಈವುದು (Mr. 6). See J. 26, 11. **2,** (to hold on), to climb, to ascend, to mount; to rise (ಆರೋಹಣ Śmd. Dh.; C. as ಅಡರು; ಏಱು G.). ಪೊದಲಿನ್ದ ತುದಿವರಮ್ ಆರ್ದರ್ ಲತೆ (ಆರೋಹ Nr.). ಸಱಿಗಳಂ ತಾವು ಅಡರುತಂ (Bp. 52, 15). ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂ ತವೆ ಅಡರೆ (Čpr. 7, 53). ಅನ್ನಳವನ್ ಅಡರ್ದಂ (Rāghĕ. 17, 53). (ನಾಳೀ ಜಂಘೆಂ) ಶಾಖಾಗ್ರದೊಳ್ ಅಡರ್ದು ಅಲುಗಲ್ (Rśv. 9, 29). ತತಿ ತಡಿಗೆ ಅಡರ್ವ ಜಲನೊತ್ತುಗಳ ಮುತ್ತುಗಳ ಪದಪಿಸಿಂ ಕಡಲ್ ಎನೆ ದುದು (Č. Bp. 2, 4). ಕೆನ್ಮಾಳ್ ಅಡರ್ದು, ನಭಮಂ ಮುಸುಕಿತು (J. 22, 5). ಮುರಿಕೆ ಅಡರ್ (28, 45). ಆಶ್ವಮನ್ ಅಡರ್ದಂ (28, 57). See Llv. s. ಪಡು 3. **3,** to rise and fall upon, to pounce upon, to rush at, as dogs, etc. do (C. as ಅಡರು). **4,** to arise, to come, to appear. (Tĕ.). ಕೆಮ್ಪು ಅಡರ್ದ ಕಡೆಗಣ್ಗಳ್ (Rśv. 14, after 5). **5,** to appear in numbers, to amass, as clouds (My. as ಅಡರು).

ಅಡರಿಸು aḍarisu. To cause to adhere; to cause to ascend, etc. (My.; Bp. 18, 40; 32, 57).

ಅಡರು aḍaru. 1. = ಅರ್ರ್, q. v. P. p. ಅಡರಿ. ಕನ್ನರಯ್ಯನ ಅಂಪ್ಪಿಯನ್ ಅಡರಿ ನೋಡಲು (Bp. 29, 10). ನಮ್ಬುದಮ್ ಅಡರಿ ಪರಣಯಮಂ ನೆಗಲ್ದು (32, 39). ಚಣ್ಡಿ ಹುಬಿಯೊಳ್ಪೆಗಳ್ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ ಅಡರಿದಡೆ (18, 56). ಒನ್ದನ್ ಅಡರಿ ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ನೀಡುವರ್ ಅಬಲೆಯರು ಲತೆಗಳ ಆನ್ದದಲಿ (40, 77). ಮಡದಿಯ ಮೀಲೆ ದೈನ್ಯಗಳ್ ಅಡರಿ ನೋಡಿದ ಕಂಗಳಂ ಕಳದು (45, 29). ಮೀಲಕ್ಕೆ ಅಡರಿದ ಮೊಬಿಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಊರ್ಧ್ವಜಾನು, etc. Nr.). ಅಡರಿ ಧೂಳಿ ಪಟ್ಟೆದನುದು (ಧೂಳೀಪಟ್ಟೆ Bhn. 36). ಹರುಜ ಮಿಗೆ ಹರಿತನ್ನು, ಬಣ್ಣಿಸಿರದ ಹಲಗೆಯನ್ ಅಡರಿಸಲು (Bh. 1, 10, 27). ತಾವು ಅವಸರೋಚಿತಕೆ ಅಡರಿ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ ಒಡರ್ದಲು (Bp. 50, 32). ಅತಿವಿಕ್ರಮವಿನೋದದೊಳ್ ಅಡರಿ, ಪಟುವಪಳೇಳಿಯಂ ಸಲಿಸುತ್ತಂ (59, 24). ಪ್ರಿಯಮ್ ಅಡರಿ (11, 36). ಬೆಡಗು ಅಡರಿ (24, 60). ಜಲವಡರಿ (28, 53). ವೈಭವಮ್ ಅಡರಿ (50, 16). ಕೆಮ್ಪು ಅಡರೆ (58, 61). ಅಡರಿತು ಆ ಕೀಲಾರಂ (60, 36).

ಅಡರು aḍaru. 2. A rising and falling upon, an attack; an attempt. ನಮ್ಮಿಸುವ ಸೋಲಿಸುವ ಅಡರುಗಳು (Bp. 40, 62). **2,** a taking fire or kindling of the wick in a lamp-saucer when the oil is exhausted. ಅಡರು ಹತ್ತು (My.). **3,** the state of being raised up, as a kaččĕ, etc. — ಅಡರಾಟ. -ಆಟ. A scuffle (My.). 2, vying, rivalry (My.). — ಅಡರುಗಜ್ಜೆ. -ಕಜ್ಜೆ. A greatly raised kaččĕ (at the back, My.). — ಅಡರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To raise and tie, as one's dôtra, the nirigĕ of a sīrĕ, etc. (My.). — ಅಡರುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A raised, lifted foot (in walking, My.).

ಅಡರುವಿಕೆ aḍaruvikĕ. A rising, a standing up, etc. ರಾಘವನ ಧನುವಂ ಕಡಿವಡೆದು ಉದ್ಭವಿದನ ಅಡರುವಿಕೆ (Bp. 19, 30; My.).

ಅಡರ್ಚಿಸು aḍarčisu. To cause (one's self) to be brought together with, to be involved in. ಆಪತ್ತು ಅಡರ್ಚಿಸಿದ (ಆಪನ್ನ Si. 439).

ಅಡರ್ಚು aḍarču. To bring together; to set in readiness, to prepare (R.; Tĕ. ಆಡರಿಂಚು, to make, to perform).

ಅಡರ್ಪು aḍarpu. (Śmd. 50). Trust (ಅಂಕೆ, ನಿಮ್ಮುಗೆ Kk. 74; Śm. 66; *cf.* ಆಡೆ 6).

ಅಡಲ್ aḍal. N. of a plant. See ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ.

ಅಡಲ aḍala. = ಪಡಲ. (My.).

ಅಡಲು aḍalu. 1. (= ಅಗಲು 1 No. 4, ಅಡರು 1, ಅಲ್ಲು 2). To be shaken, to tremble (R.). **2,** to be afraid (R., Tĕ.; *cf.* ಅಳಲ್ 1). **3,** to grieve (R., Tĕ.; = ಅಬಲ್ 1).

ಅಡಲು aḍalu. 2. Tremor (R.). **2,** whirling, confusion of mind (My.; *cf.* ಅಯಿಲು). **3,** grief; fear (R.; T. ಅಡರ್; Tĕ. ಅಡರು, ಆಡಲು). — ಅಡಲುಹುಬಿ. A winged insect that continually whirls round (My.).

ಅಡಲು aḍalu. 3. = ಅಲ್ಲ, ಅಜಲ್ 2, etc. Mud (My.).

ಅಡವಿ aḍavi. Tbh. of ಆಟವಿ (Śmd. 338; Hlâ. II, 55; V, 13; Čt. II, 91; Nn. 144; Mr. 151; ತರಫಿ, ಕಾನನ Nn. 11; ಪಸಿನ 106; ಕಾನ್ತಾರ 117; C.). Also: wild (regarding animals and plants). ಮಲಯಪರ್ವತದ ಅಡವಿ (Bp. 43, 25). ಅಡವಿಯ ಮನ್ನೆ (58, 22). ಅಡವಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದರು, ಬೆಳವಿಗೆ ಅಡವಿಯೊಳಗೆ; ಇನ್ನು ಅವರ ಬಾಬಿಗೆಗೆ ಅಡವಿಯೇ ನೆಲೆ! (Bh. 1, 8, 23). See ಪೇರಡವಿ. — ಅಡವಿಅಣ್ಬರಿಕೆ. = -ಅಣ್ಬಿರಿಕೆ. A small prostrate grass with seeds that stick to one's clothes, Lappago aliena Spr. (Z.). — ಅಡವಿಅಣ್ಬಿರಿಕೆ. = -ಅಣ್ಬರಿಕೆ (Z.). — ಅಡವಿ ಕುಱಿ. The ribfaced or barking deer, Cervolus aureus (Gz.). — ಅಡವಿಕೋಳಿ. The grey jungle fowl, Gallus sonnerati (Bd.). — ಅಡವಿಗಿಡ್ಡು. -ಕಿಡ್ಡು. = ಅಡವಿಗಿಡ್ಡು. Fire in forests or wilds (My.). — ಅಡವಿಗಿಡ್ಡು ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch the fire of forests, etc. ಅಡವಿಗಿಡ್ಡು ಗೊಣ್ವ ಸಲ್ಲೆಯಸ್ತ ಹರಣಂ ಹಮ್ಮಯ್ಯುವುದು (Rśv. 13, after 104). — ಅಡವಿಗುಮ್ಮಳ. -ಕುಮ್ಮಳ. = ಅಡವಿಯ ಕುಮ್ಮಳ. A sort of creeper with a bulbous root used medicinally (My.). — ಅಡವಿಗುಱಿ. Aim or object for, or exposition or prey to, a forest. ಸತಿಸಹಿತ ಅಡವಿಗುಱಿಯಾದನು (Râm. 26, 13). — ಅಡವಿಗೋರಜ್ಜೆ. A shrub, the red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.). — ಅಡವಿಚಂಪ. = ಚಂಪ, q. v. (S. Mhr.). — ಅಡವಿಚೊಗಚಿ. A common weed, Sesbania aculeata Pers. (Z., also -ಚಗಚಿ). — ಅಡವಿತೊಜಮೆನ್ತೆ. A common plant, Indigofera endekaphylla Jacq. (Z.). — ಅಡವಿನೆಲ್ಲಿ. A diffuse perennial herb, Phyllanthus simplex Willd. (Z.). — ಅಡವಿ ಪಾಲು. -ಲ್. A wilderness-lot, a miserable lot, ruin.

ಅಡವಿಪಾಲಾಗು, to go astray; to get into great distress, to be ruined (C.). — ಅಡವಿ ಬೀಡು. To fall into a jungle, to go astray. ಸಿಜಗುಣಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಅಡವೀ ಬಿದ್ದನು (B. 3, 125). 2, to become waste, as a field (My.). — ಅಡವಿಬೆಣ್ಣೆ. = ಅಡವಿ ಎ. A name given to different plants of the Malvaceae family, *e. g.* the tree Hibiscus vitifolius Linn., and the annual herb Hibiscus panduriformis Burm.; also the half shrub Hibiscus ficulneus Linn. (Z.). — ಅಡವಿಬೆಣ ಸಿನ ಗಿಡ. = ಮೆಣಸಿನ ಕಸ. (Z.). — ಅಡವಿಮೆಣ್ಣೆ. A common weed, Indigofera glandulosa Willd. (Z.). — ಅಡವಿಯ ಕಾಗೆ. A raven (ಕಾಕೋಲ, etc. Hlâ.). — ಅಡವಿಯ ಕುಮ್ಬಳ ಕಾಯಿ. (ಕಕ್ಕುಮ್ಬಳ G.). — ಅಡವಿಯ ಕೋಣ. (ಗವಯ G.). — ಅಡವಿಯ ಕೋಳಿ. (ಕುಕ್ಕುಭ G.). — ಅಡವಿಯ ಜನರು. (ಪುಲಿನ್ದ Ćb.). — ಅಡವಿಯ ತುಳಸಿ. (ಕುಬಿ Ćb.). — ಅಡವಿಯ ಪಾರಿವಾಳ (B. 3, 114). — ಅಡವಿಯ ಬಾರಿಗಿಡ. (ಮಧುರ Ćb.). — ಅಡವಿಯ ಬೆಕ್ಕು. (B. 3, 30). — ಅಡವಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಅಸ್ಫೋಟೆ G.). — ಅಡವಿಯ ಲಕ್ಕಿ. (ತೇಷ್ಠಾಲಿಕೆ G.). — ಅಡವಿಯ ಜೆಸಳು. (ಸಹೆ G.). — ಅಡವಿಯಾಡು. (B. 5, 24). — ಅಡವಿಯುಬ್ಬು. (ಜಯಪ್ಪಚ್ಚಿ G.). — ಅಡವಿಯೆಳ್ಳು. (ಜರ್ತಿಲ G.). — ಅಡವಿರಾಗಿ. A grass, Dactyloctenium aegyptiacum Willd. (Z.). — ಅಡವಿರುದ್ರಾಕ್ಷಿ. An herb, Celsia coromandeliana Vahl. (Z.). — ಅಡವಿ ಸಣಬು. An annual plant, Crotolaria sessiflora L. (Z.). — ಅಡವಿಸಾಸಿವೆ. A species of wild mustard (My.). — ಅಡವಿ ಸೀಗೆ. A woody creeper, Caesalpinia mimosoides Lam. (Z.). — ಅಡವಿಹತ್ತಿ. (ಧಾರದ್ವಾಬ Si. 150). — ಅಡವಿಹುಳುಚಿ ಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ. A slender creeping plant, Desmodium triflorum D. C. (Z.).

ಅಡವು *aḍavu.* 1. = ಅಡ 8, ಅಡಪ 2, ಅಡಹು, ಅದಿವು, (ಅ ದ್ದೆ 2). Suitableness, properness, proper way (T. ಅಡವು, ಅಡ್ಡೆವು, method, manner; *cf.* ಅಡಗು 3, etc.); the state of being sufficient (My.). **2,** the state of being (united), close, thickset, or abundant (C.; *cf.* ಅಡರ್, ಅಳವ್ಪು). **3,** a pawn, a pledge, a deposit, a mortgage (C.; ಅಧಿ Si. 432; ಒತ್ತೆ G.; T. ಅಡವನಾನ, ಅಡ್ಡೆಮಾನ; M. ಅಡಮಾನ; Tu. ಅಡವು, ಅಡಾವು; Té. ಅತ್ತಮು). ಅಡವು ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟಿ ಅಕಳು (ಧೇನುಷ್ಕೆ Si. 322). ಮಟಿ ಅಡವಾಗಿ ಬನ್ತು; ಪಯ್ಯು ಅಡವಾಗಿ ಬೆದವು; ಪಾಲನ್ನು ಅಡವಾಗಿ ನೀಡು (S. Mhr.; My. also with the meaning of No. 1). — ಅಡವಿಕ್ತು. To pawn, to mortgage (C.). — ಅಡವಿಡು. = ಅಡವಿಕ್ತು. (C.). — ಅಡವು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To redeem a pawn (C.).

ಅಡವು *aḍavu.* 2. = ಅಡ 6. An impediment, anything to obstruct, *e. g.* a stone placed (S. Mhr.; Mhr. ಅಡ). ಅಡವು ಅಸಿಸು, ಅಡವು ಇಡು, to put such an obstruction, *e. g.* a stone to keep a door, etc. open.

ಅಡಸಟ್ಟಿ *aḍasaṭṭĕ.* Estimate, computation (S. Mhr.; Br.; Mhr., Hl.).

ಅಡಸಲ *aḍasala.* The state of being overboiled (*i. e.* T. అటుజ్జలో see ಅಬುಗು 1). — ಅಡಸಲ ಬಡಸಲ. dupl. Good and bad things promiscuously mixed together (in eating). ಅಡಸಲ ಬಡಸಲ ತಿನ್ನು, - -ಉಣ್ಣು (S. Mhr.).

ಅಡಸಲ *aḍasala.* Tbh. of ಅಟುರುಹ. ಆಡಸಲದ ಗಿಡ (ಸಿಂಪಾಸ್ಯ, ಸಿಂಹಿ G.; S. Mhr. rare).

ಅಡಸಲೆ *aḍasalĕ.* = ಅಡಸಲ. (My.).

ಅಡಸಾಲ *aḍasâla.* = ಅಡಸಲ. ಅಡಸಾಲದ ಗಿಡ (S. Mhr.; ಅಟುರುಹ, ವಾಟದನ್ತಕ, ವಾತಿಕೆ G.).

ಅಡಸಾಲೆ *aḍasâlĕ.* = ಅಡಸಾಲ. (My.).

ಅಡಸು *aḍasu.* = ಅಡಚು 1, etc. To join, to be joined to, to unite with; to be near; to associate one's self to (ಪೊರ್ದುಗೆ ಅಗು ಕೆmd. Cm. 214. 220; ಅಲ್ಲಿ ಇರ್ 347). ಪರಕ್ಕೆ ಸ್ವರಮ್ ಅಡಸೆ (ಕೆmd. 214). ಅಡಸುವುದು ಬಹುಪ್ರೀಯಂ ಕಡೆಗೆ ಆತ್ಮಂ (220). ಆಡಸಿದ ಚತ್ವಕ್ಕೆ ಸತ್ವ-ದತ್ವಂ (347). ಇರುಳು ಹಗಲು ಆಡಸಿ, ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಇಬಿಯಂ (Bp. 15, 30). ಪರಾಂಗನೆಗೆ ಆಡಸಿದೆನೆ? (45, 20). ತದ್ದನವ ಮೃಡನ ಕೆಯ್ಯಲು ಕೊಣ್ವು, ಸಮ್ಬುದಮ್ ಅಡಸಿ, ಮೂರ್ತೇಶ್ವರಿಗೆ ಆರ್ಸಿ (44, 63). ಕೈಸೆ ಆಡಸಿ, ಎನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ, ಬಿಜಯಂಗೆಯ್! (47, 45). **2,** to come toward or upon, to fall on; to attack; to trouble. ಕೇಡು ಆಡಸಿದವನು (ಆಪತ್ಸ್ಪ, ಆಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತ Nr.). ಕಡುಬಡತನಮ್ ಆಡಸಿ ಇರಲು (Bp. 27, 1). ಎತ್ತು ಆಡಸಿ, ಬಡ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬನು (29, 10). ಒಡಹು ಆಡಸಿದಲ್ಲಿ (40, 43). ಭುವನಾಕ್ಷಿಗೆ ಆಡಸುವ ಘನತಿಮಿರಂ ಭುವನದ ಅಕ್ಷಿಯಂ ಮುಸುಕುಗುಮೇ? (Rśv. 13, 17). ರುಜೆ ಬನ್ದು ಆಡಸೆ (J. 28, 19). ಕಡುಹ ಎಗೆ ಲೋಕಂಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಆಡಸಿತು (Bp. 32, 39; *cf.* 40, 39). ಆಡಸು ಹರಿ ವಿಧಿಗಳಂ! (Ć. Bp. 47, 22). **3,** to be impetuous, to trouble. ಕುಂಜರಂ ನಾ ನಿನ್ನ ಮುನ್ನಳಕಂಜಾಲಕ್ಕೆ! ಎನುತ, ಆಡಸಿ ಬರೆ (Bp. 28, 25). ಆಗ್ಗದ ಪಾಲಹಲಮ್ ಇನ್ತು ಆಡಸಿ ಬನ್ದುದು ಎನುತ್ತ; ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನ್ ಅಳುಕಿದನು (58, 62). ತದ್ಬಲಮ್ ಎರಡಿಟ್ಟು, ತಳ್ತು, ಆಡಸಿ, ಜೊಬ್ಬಿಜ್ಜಿದು, ಆಡಿದುದು (Rśv. 13, 88). **4,** to use force, impetuosity or speed; to lose no time (ಸಂಗಡಿಸು ಕೆmd. Cm. 29). ಆಡಸಿ ಪೊಡೆದ ಝಗಡೆ (ಕೆmd. 29). ಅವಂ ಬನ್ದು, ಕನತ್ಯನಳಕೋಣಮಂ ಪಿಡಿದು, ಆಡಸಿ ಪೊಡೆದಾಗಳ್ (Rśv. 6, 11). ನಿಡುಗೊವ್ವನ್ ಆಡಸಿ ಪಿಡಿದು (10, after 57). ಮುಷ್ಟಿಯೊಳ್ ಆಡಸಿ ತಿವಿದನು ಹುಲಿಯ (Bh. 3, 13, 30). **5,** to be stern. ಸಿಜಕುಮಾರನುಮಂ ಸಚಿವನುಮನು ಮಂ ಕೆಮ್ಪಡರ್ದರ್ ಕಡೆಗಣ್ಗಳಿನ್ದೆ ಆಡಸಿ ನೋಡಿ (Rśv. 43, 68). **6,** to enter closely, firmly or strongly (ಗಾಢ ಪ್ರವೇಶ Kmd. Dh.); to ram one's self in, to stick; to be filled in. ನೆಗಡಿಯಾದರೆ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಲ ಆಡಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (My.). ಕನ ಕಡ್ಡಿ ಆಡಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಬಚ್ಚಲುದ ನೀರು ಹೊಱಿಗೆ ಹೋಗವಲ್ಲದು (My.). ಆವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪ ಗಣ್ಣಲ ತನಕ ಆಡಸಿ ಕೊಣ್ಡದೆ (My.). See Râm. 5, 8, 39. **7,** to be firmly fixed, not to leave one's place. ಈತನು ಹೋಗನು; ಇಲ್ಲಿರ್ದು, ಆಡಸಿ ಕೊಣ್ಡಿರ್ದಪನು (Bp. 43, 68). **8,** to get into the power of, to fall into. ಪಾಪಕ್ಕೆ ಆಡಸಿ (Bp. 24, 56). **9,** to cause to attain; to convey to. ನಿಜ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಆಡಸಿ ಕೊಟ್ಟು (Bp. 4, 60). ತಿವ ಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅಗ್ಗವಣಿಗಳನ್ ಆಡಸುವಳು (24, 2). **10,** to put firmly into; to cram or stuff into (My.; Bh. 2, 2, 103). ತೊಡರೆ ವಿಸಾಸ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಭೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲವನ್ ಒತ್ತಿ, ತನ್ನು, ಆಡಸಿ ಬಾನೊಜ್ಜಿಯೊಳ್, ತೆಗೆವನ್ತೆ ಒನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ನುವು ತಣ್ಣದಿರೋಳೆಗಳ್ (Lilv. 3, 2). ಇವನ್ ಅಸುರಬಲಿಗೊದಗಿಸಿದ ಕೂರಿನ್ ಅತಿಮಹೋದರಕೆ ಆಡಸಿ ಕೊಮ್ಬನೇ? (J. 2. 58). **11,** to hold firmly, to confine, as in the armpit or under the arm. ಕಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು (ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು, ಹುಲ್ಲನ್ನು, etc.) ಆಡಸಿ ಕೊಳ್ಳುವನು (My.). **12,** to cover. ಆಕಾಶವು ಮೋಡ ಆಡಸಿ ಇದೆ (My.). ಅವನಿಗೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಕಜ್ಜಿ ಆಡಸಿಟ್ಟಿ ಆದೆ (My.). — *Cf.* ಅಡಗು 3.

ಅಡಹಡಿಸು *aḍahaḍisu.* See s. ಅಡ 4.

ಅಡಹು *aḍahu.* = ಅಡವು 1, No 3. (My.).

ಅಡಾ aḍā. = ಅಡಿ. Two and a half (H.). — ಅಡಾಸೇರು. A weight or measure of two and a half (My.; Mhr. ಅಡ ಶೇರು).

ಅಡಾಡಿ aḍāḍi. = ಅಡಾವುಡಿ 1. (Repetition of ಆಡ 4). Rashness, haste, hurry; quickly, restlessly (S. Mhr.).

ಅಡಾಣಿ aḍāṇi. Unremunerated and forced labour or service, used of men and beasts (S. Mhr.). 2, a foreigner (S. Mhr.). (Mhr. ಆಡಾಣ, the people of a village not employed in cultivation, the villagers who have no lands assigned them in payment of service; ಆಡಾಣೀಜಾತ, a person viewed as rude and barbarous; H., Mhr. ಆಡಾಣಿ, inexpert; clumsy).

ಅಡಾಯಿಸು aḍāyisu. To stop, to arrest (Br.; Mhr. ಆಡವಿಣೇ); —to be restive, as a horse (R.; Mhr. ಅಡಣೇ); —to put before (a person, My.). *Cf.* ಅಡ್ಡಯಿಸು.

ಅಡಾಯುಧ aḍāy-āyudha. = ಅಡ್ಡಾಯುಧ. A sword with a recurved point, a scimitar (ಮಣ್ಣಲಾಗ್ರ Mr. 298). See Rśv. 5, 52; Mr. 20.

ಅಡಾವಣಿ aḍāvaṇi. ಅಡಾ (ಅಡೆ 6)-ವಣಿ. Obstacle, hindrance (S. Mhr.).

ಅಡಾವುಡಿ aḍāvuḍi. 1. = ಅಡಾಡಿ. (S. Mhr.).

ಅಡಾವುಡಿ aḍāvuḍi. 2. Alarm, confusion, uproar, quarrel, ravage, riot, routing, fright (R.; T. ಆಡಾವುಡಿ; Tĕ. ಆಡಾವಡಿ, ಆಡಾವುಡಿ).

ಅಡಿ aḍi. 1. = ಅಟಿ, etc. A suffix that occurs, *e. g.* in ಆಡಡಿ, ಆಡಿಡಿ (s. ಆಡು 3).

ಅಡಿ aḍi. 2. = ಅಂ, ಅಙ್. The foot (ಕಾಲ್, ಪಾದ Śm. 70; ಪದ 95; ಅಂಘ್ರಿತಲ Čt. I, 102); the measure of a foot (My.; T., M., Tu.; Tĕ. ಆಡುಗು). See ಈಡಡಿ, ಕುತ್ತಡಿ, ಕೇಸಡಿ, ದಟ್ಟಿಡಿ, ಪೇರಡಿ, ಪೊಜಿ ಆಡಿ, ಮುಯ್ಯಡಿ, ನೆಲ್ಲಡಿ.—ನಡೆವುದು ಅದಿಯುಗಂಗಳೊಳ್ ನಾಲ್ಕು ಆಡಿಯೊಳ್ ಉನ್ನತಧರ್ಮಮ್, ಆ ಮೂಜು ಆಡಿಯ ನಡೆವುದು ಧರ್ಮಮ್ ಆ ತ್ರೇತಾಯುಗಂಗಳಲ್ಲಿ, ನಡೆವುದು ಈರಡಿಯಿನ್ದೆ ಧರ್ಮಂ ಬಿಡದೆ ತದ್ವಾನ್ವಪರನಿಕರದೊಳ್, ನಡೆವುದು ಒನ್ದು ಆಡಿಯಿನ್ದೆ ಧರ್ಮಂ ಕಲಿಯುಗಂಗಳೊಳು (Bp. 2, 5). ಆಡಿಗಳ ತೊಳದು (12, 7). ಎಮ್ಮ ಅಡಿಗಳಂ ಬಿಡು (23, 38). ಆಡಿಯನ್ ಊಜಿತ್ತ (43, 85). ಆಡಿಯ ರನ್ಧ್ರ (44, 16). ಆಡಿಗಳ್ ಒದದು (57, 59). ಪನ್ನಿಸಿ ಕುಲಿನ್ದನ ಆಡಿಗೆ (J. 29, 40). ಬಸಿನ ಕೆತ್ತರ ಗಾಯನ ಎಡದ ಆಡಿಯ ನೇದನೆ (28, 35). — ಆಡಿಗಳ ಮೀಲೆ ಕೆಡೆ. To fall down at (on) the feet (of somebody). ದಾಸಯ್ಯಂಗಳ ಆಡಿಗಳ ಮೀಲೆ ಇಬ್ಬರು ಕೆಡದು (Bp. 23, 35). ಒಡೆಯರ ಆಡಿಗಳ ಮೀಲೆ ಕೆಡವರು (56, 40). — ಆಡಿಗಳ ಮೀಲೆ ಬೀಟ್. - -ಬೀಯಿ.= ಆಡಿಗಳ ಮೀಲೆ ಕೆಡೆ. (My.). ಚವ್ವಣ್ಡರಸನ ಆಡಿಗಳ ಮೀಲೆ ಬಿದ್ದು (Bp. 46, 44). ಎಮ್ಮ ಅಯ್ಯನ ಆಡಿಗಳ ಮೀಲೆ ಬೀಲುವೆವು (47, 19). — ಆಡಿಗಳಿಗೆ ಎಱಿಗು.= ಆಡಿಗಳ ಮೀಲೆ ಬೀಟ್. ಆಡಿಗಳಿಗೆ ತಾನ್ ಎಱಿಗುವಂ (Bp. 47, 46). — ಆಡಿಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see the feet (of somebody, *i. e.* to see or visit him). ದೇವರ ಆಡಿಗಣ್ಡು, ಕಸ್ಪಮನ್ ಈವರ್ (Rśv. 5, 127). — ಆಡಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. The feet to fail, to become slow or tardy (R.). — ಆಡಿಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ.= ಆಡಿಗೆ ಬೀಲು. (J. 14, 28). — ಆಡಿಗೆ ಬೀಲು.= ಆಡಿಯಲಿ ಬೀಲು. (My.). — ಆಡಿಗೆಱಿಗು. -ಎಱಿಗು.= ಆಡಿಗೆ ಬೀಲು. (Râm. 5, 8, 88; J. 17, 50). — ಆಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take to the heels, to run away. ಆಡಿಗೊಳ್ವ ಪೆರ್ಮರೆ (Rśv. 5, 83). — ಆಡಿದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A foot-lotus, a foot like a lotus (My.; J. 2, 67; 24, 61). ನಿತ್ಯಶಿವನ ಕಾಣುತ್ತಲೆ ಆಡಿದಾವರೆಯೊಳ್ ಉರುಳುವ ರಾಘವನ (ತಿವಂ) ಪಿಡಿದು, ಎತ್ತಿ (Râghé. 13, 10). — ಆಡಿ ಬೀಲು.= ಆಡಿಗಳ ಮೀಲೆ ಬೀಟ್. ಅವನ ಆಡಿ ಬಿದ್ದನು (My.). — ಆಡಿಯಲಿ ಬೀಲು.= ಆಡಿ ಬೀಲು.(My.). ಆಡೀಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಏಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). **2,** a verse-line; a verse-quarter (Ch.; T., M., Tĕ.). **3,** a step, a pace (My.; T., M., Tĕ.; ಪೆಜ್ಜೆ G.). — ಆಡಿಗಡಿಗೆ. ಆಡಿಗೆ ಆಡಿಗೆ. From step to step, from time to time, again and again, frequently, perpetually (ಪುನಃಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, ಅಸಕೃತ್, etc. Nr.; My.; ಆಗಾಗ್ಗೆ G.); = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ (G.). ಆಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುಲಾಪ, ಮುಹುರ್ಹಾಹೆ Nr., Hlâ.). ಆಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ಮಾತು (ಅನುಲಾಪ Mr. 89). See Bp. 4, 11; 5, 23; 10, 38; 14, 17; 19, 52; 32, 48; 44, 42; 46, 74; 51, 63; J. 3, 32. — ಆಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. To step, to walk; to plant the foot. ಏನಾದಡೆ ಒಯಿಸಿದ ಒಡೆವೆಗಳನ್ ಆಡಿಯಿಡದೆ (*i. e.* at once) ಈವುದು (Bp. 6, 2). ಬೇಡು! ಬೇಡಿದಡೆ ಈನೆನ್ ಆಡಿಯಿಡದೆ (9, 32). ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕೆ ಆಡಿಯಿಡುತ (22, 31). See *e. g.* further Bp. 25, 8; 26, 12; 32, 25; 44, 22; Rśv. 5, 42; J. 19, 7. — **4,** the foot, bottom or base of anything; the root; under (ಅಧಃಸ್ಥಾನ Śm. 95; ಕೆಳಗು Śmd. 350 & Cm.; ಕೆಳಗೆ 344 Cm.; ತಳ G.; My.; Tĕ., T., M., Tu.); the anus (My.). ವೃತ್ತರೇಛಮಮ್ ಆಡಿಯೊಳ್ ಆ (ಮೇಲಣ) ವರ್ಣದ ಪೋಲ್ ನೆಗಬ್ಗುಂ (Śmd. 344). ಗಿಡದ ಆಡಿ (ಮೂಲ, ಬುಧ್ನ Si. 122). ಅಲಮ್ ಒಲೆದುದು, ಅದಱ ಆಡಿಯೊಳ್ ತೂಂಕಡಿಪ ಮಿಗಂ, etc. (Lîlv. 3, 2, see s. ಪಡು 3). ಪೆಡೆಯಂ, ಕೊಡೆಯನ್ತಿರೆ, ಪಿಡಿದು, ಆಡಿಯೊಳ್ ನೆಜೆ ನಿನ್ನ ಮಙ್ಗಯನ್ (ಉರಗಿ) ಅನನದ ಎಲರಿಂ ಬಿಡದೆ ಅತ್ಯಾಸಿಸಿ (Rśv. 5, 44). ಆಂ ನಿಮ್ಮ ಆಡಿಯಲಿ ಆರಮನೆಯ ಸೇವಕರು (Bh. 1, 8, 16). The genitive appears also as ಆಡಿಯಣ (Śmd. 350 Cm.). ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ, ದಾಸಯ್ಯಾ ಆಡಿ (anus) ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಆಚೆ ಹೋಗು (Prv.). — ಆಡಿಗಣ್ಣಿ.-ಕಣ್ಣಿ. The yôni (My.). ಆಡಿಗಣ್ಣು.-ಕಣ್ಣು. The ankle (My.). — ಆಡಿಗಲ್ಲು.-ಕಲ್ಲು. The lower mill-stone (My.). —ಆಡಿಗಾಣು.-ಕಾಣು. To see the bottom (My.). 2, the bottom to appear (My.). — ಆಡಿಗಿಡು.-ಕೆಡು. The bottom to be destroyed (Abh. P. 15, 37). — ಆಡಿಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. The lower portion of a stack of grain (My.). — ಆಡಿತುಣ್ಡು. A piece (of wood) under (another), a plank on which a carpenter works (ಉಧ್ಯನ Si. 399). 2, the lower piece of anything (My.). — ಆಡಿಪಟ್ಟಿ. A door sill (My.). — ಆಡಿಬಣ್ಣಿ. The wool at the belly of a sheep (My.). 2, a man entirely void of shame (Tĕ.; R.). — ಆಡಿಮಳಲ್. The bottom-sand, the sand of the deep (Bh. 8, 21, 8). — ಆಡಿಮುಟ್ಟು. To the bottom or root (My.). — ಆಡಿಮುಡಿ. Root-destruction (V. 4, 6);—the feet and the hair-knot (4, 6). — ಆಡಿಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To shake up, as curds, broth, etc. (My.). See Sp. s. ಕೆಯ್ಯಾಡು. — ಆಱಿರಾಸಿ. The lower portion of a heap of corn (My.). — ಆಡಿ ಹತ್ತು. To stick to the bottom, to burn at the bottom of a vessel in cooking (My.). — ಆಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ. The abdomen (from the navel downwards, My.). — **5, a,** the foot, as an object of adoration. **b,** the adored person himself (T.: god, a priest, a lady, a sage, a senior; M.: king; Tĕ. ಅಣ್ತಿ, sir; *cf.* Sk. ಪಾದ = ದೇವ, ಭಟ್ಟಾರಕ Hlâ.). ನಿಮ್ಮ ಆಡಿಯ ಕೈಪವಡೆದು ಬದುಕಿದಪೆಂ (Bp. 27, 44). ಒಡೆಯರಿರ, ನಿಮ್ಮ ಆಡಿಗಳ್ ಎನ್ನಂ ಬಿಡದೆ ಸಲಹಲಿ! (27, 72). ಪೊಡವಿಗೆ ಆತಿಶಯಮ್ ಈ ಮುನಿಸು; ನಿಮ್ಮ ಆಡಿಗಳಿನ್ದೆಸಿಸನಿಮ್ ಅದಪುದು (47, 45). ನಿಮ್ಮ ಆಡಿಗಳ ಆಡಿಯಲಿ ತನಯನ್ ಇರೆ, ಬೇಱೊನ್ದು ಎಡೆಯೊಳುಂ ಕರೆಯಲ್ ಏಕೆ? (48, 28). ಎನ್ದುವುಂ ನಿಮ್ಮ ಆಡಿಯ ಸರಿಯೇ? (59, 51). ಬೀಯ, ನಿಮ್ಮ ಆಡಿಗಳ ನಿರೂಸವಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆಂ (J. 31, 34). ಆನಾ! ನಿಮ್ಮಡಿಯಾ!

(Śmd. 69). See J. 2, 55; Rām. 8. 21. **6,** in composition: a person who has such and such feet; an animal that has so and so many feet. See ಕತ್ತಡಿ, ಪೆರ್ಮಡಿ, ಬೆಳ್ಳಡಿ, ಮೂಕಿಡಿ, ಸಮ್ಯಡಿ; ಆಬಿಡಿ, ಎಣ್ಬಡಿ, ಮುಯಿಯ್ಯರಡಿ, ಮುಯಿಯ್ಯರಡಡಿ.

ಅಡಿ ಅdi. 3. = ಅಜೆ 11. Mud (? ; *cf.* ಅಡುಸು). — ಅಡಿವಜ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. = ಅಡವಣಿ. A foot-print in mud (ಮೆಟ್ಟು Ct. I, 47, o. r. ಅಡಿವೆಜ್ಜೆ). — ಅಡವಣಿ. -ಮಣಿ. = ಅಡವಣಿಗೆ, ಆಡವಣಿಗೆ, ಆಡವಣಿ. (A concave bend in mud), a print of the foot in mud (ಕೆಸಬ್ಲೊಳ್ ಇರದೆ ಆದ ಪಜ್ಜೆ Kk. 76, o. r. ಅಡಿವಣಿಗೆ). — ಅಡವಣಿಗೆ. -ಮಣಿಗೆ. = ಅಡವಣಿ q. v. — ಅಡಿವಜ್ಜೆ. -ಪೆಜ್ಜೆ. = ಅಡಿವಜ್ಜೆ q. v.

ಅಡಿ ಅdi. 4. = ಅಜೆ 8. See ಪಟ್ಟಡಿ. — ಅಡಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಅಡಿಗಲ್, -ಗಲ್ಲು. (S. Mhr.).

ಅಡಿ ಅdi. 5. = ಅಡು 2, etc., ಅಜೆ 14. Cooking, etc.; maturity. (Mhr. ಅಡೀ, ಅಢೀ, a layer of fruits on a bed of straw). — ಅಡಿಗುಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. = ಆಡುಗುಪ್ಪು. (My.). — ಅಡಿತೆಗೆ. To take fruits, etc. from under the cover after maturation (S. Mhr.). — ಅಡಿ ಬರು. To come to maturity (S. Mhr.). — ಅಡಿ ಹಾಕು. To put fruits, etc. under straw, etc. to bring them to maturity (S. Mhr.).

ಅಡಿ ಅdi. 6. = ಅಯ್ 2. — ಅಡಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. = ಆಯ್-. A time of ruin or death (S. Mhr. rare). — ಅಡಿಯಾಸೆ. = ಅಯ್ಯಾಸೆ. Empty hopes (Tḍ.; R.).

ಅಡಿ ಅdi. 7. Beating; a blow (T.; see ಅಡಪು 2). — ಅಡತಡಿ. dupl. Mutual beating, quarrel (Tḍ., T.; R.).

ಅಡಿ adi. = ಆಡಾ. — ಅಡಿಸೇರು. = ಅಡಾಸೇರು. (C.).

ಅಡಿಕ್ ಅdik. A short P. p. of ಅಡಿಗು, in ಅಡಿಕ್ಕೊಳ್ಳು, to hide one's self, etc. (My.).

ಅಡಿಕೆಲ್ ಅdikel. = ಅಡಕೆಲೆ 1. That upon which another thing is put. **2,** that which subdues or controls (Abh. P. 15, 19). — ಅಡಿಕಲ್ಪಾಸು. -ಪಾಸು. A mattress or mat on which a covering is put (Rśv. 4, after 14).

ಅಡಿಕೆ ಅdikĕ. 1. (= ಅಟಿ, etc.). Playing, moving, etc. See ತೂಕಡಿಕೆ, ತೋಪಡಿಕೆ.

ಅಡಿಕೆ ಅdikĕ. 2. = ಅಡಿಗೆ, etc., ಅಜ್ಜೆ 2. Cooking, boiling, etc. See ನೀರಡಿಕೆ.

ಅಡಿಕೆ ಅdikĕ. 3. = ಅಡಕೆ. ಅಡಿಕೆಯ ಮರ (ಫೋಣ್ಟೆ, ಪೂಗ, ಕ್ರಮುಕ, etc. Si. 166. 409). ಅಡಿಕೆಗೆ ಹೋದ ಮಾನ ಆನೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಾರದು. — ಅಡಿಕೆ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕ ಬಹುದು, ಮರವಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡದು (Prvs.). See ಕಾಡಡಿಕೆ. — ಅಡಿಕೆಕಸ. A low annual plant, growing in rice-fields, Sphaeranthus indicus Linn. (Z.). — ಅಡಿಕೆಬಾಬಿಗಿಡ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಅಡಿಕೆಮರ. The areca palm. ಅಡಿಕೆಮರದ ಫಲ (ಉದ್ವೇಗ Si. 166). — ಅಡಿಕೆಹೂವು. A common garden flower, Gomphrena globosa Roxb., the globe amaranth (Z.).

ಅಡಿಗ ಅdiga. 1. = ಅಟಿಗ, ಅಣಿಗ, ಅಡಿಗ. A suffix denoting one who (or what) moves in, plays with, is employed on, or deals in (Śmd. 239). See ಉಬ್ಬಡಿಗ, ದೇವಡಿಗ, ಪೂವಡಿಗ, ಹೂವಡಿಗ.

ಅಡಿಗ ಅdiga. 2. = ಅಡಿಯ. One who has a foot, etc. See ಕಣ್ಣಡಿಗ, ಮೂಕಿಡಿಗ.

ಅಡಿಗು ಅdigu. = ಅಡಗು 1. ಅಂಜಿ ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಅಡಗಿದ ಕಾರಣ (B. 5, 51). See ಅಡಿಕ್.

ಅಡಿಗೆ ಅdigĕ. = ಅಡಕೆ, ಅಡಿಕೆ 2, etc., ಅಡುಸೆ. Cooking, dressing, boiling; — maturing (see ಅಡಿ 5); — that has been cooked, dinner (My.); — a chemical preparation (ಪಚೆ, ಪಾಕ Si. 388). ಆಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ (313. 314). ಕೆಮ್ಮಾದ ಸೀಸದ ಅಡಿಗೆ (ನಿನ್ದಾರ, ನಾಗ ಸಮ್ಮವ, ಚಿನ್ನ ಪ್ರಡಿ 334). ಆಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯ ಉಣಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಆಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯ ರುಚಿಯನು ಹುಟ್ಟು ತಾ ಬಲ್ಲುದೇ? (Sp.). ಅಡಿಗೆಯ ಗುಣ ಸಾಬಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಡಿಗೆಯ ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು. — ತೀರದ ಅಡಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ನಿರತೇ? (Prvs.). See ಹಿಟ್ಟಡಿಗೆ. — ಅಡಿಗೆಕಲ್ಲು. An artificial gem (My.). — ಅಡಿಗೆಬಟ್ಟೆ. A male cook (My.). — ಅಡಿಗೆಮನೆ. A kitchen (ರಸವತಿ, ಪಾಕ ಸ್ಥಾನ, etc. Si. 308). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು. To cook, etc. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನವು (Si. 241). ಮಡದಿ ತಾ ಹಲುವಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು (Dp. 148). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಅರಿಸಿ ತನ್ನು (B. 4, 223). See Prv. s. ಬತ್ತ 1. — ಅಡಿಗೆ ಮಾಹುವವ. A male cook (ಗುಣ, ವಲ್ಲವ, ಸೂಪಕಾರ G.). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವನ ಮಕ್ಕಳು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದಾರೋ? (Prv.). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವಳು. A female cook (B. 5, 285). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಿಕೆ. Cooking (Si. 388). — ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ. A fire-place (ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ, ಅಶ್ಮನ್ತ, ಜುಲ್ಲಿ G.). — ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆ. = ಅಡಿಗೆಮನೆ. (ಮಹಾನಸ G.). — ಅಡಿಗೆಯವ. -ಅವ. A male cook (ಪಾಣಸಿಗ Bhn. 53; ಸೂಪಕಾರ, ವಲ್ಲವ, etc., ಪಾಣಸಿಗ Si. 308; ಸೂದ 430). ಭೂಪಗರ್ಗಳ ಅಡಿಗೆಯವಂ (ಸೂಪಕಾರ, ವಲ್ಲವ, etc. Mr. 269). — ಅಡಿಗೆಯವಳು. -ಅವಳು. A female cook (B. 5, 283). — ಅಡಿಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be cooked, etc. ಪೂರ್ಣ ಅಡಿಗೆಯಾದರೆ ಬೆಲ್ಲವು ಆಗುವದು (B. 3, 46). ಅಡಿಗೆಯಾಗಿ ಆದೆ (4, 57). — ಅಡಿಗೆಯಿಬ್. -ಇಬ್. (Anything) to be taken from the fire when properly boiled (My.). — ಅಡಿಗೆಯಿಬ್ಸು. -ಇಬ್ಸು. To precipitate by boiling. ಪೆಟ್ಟುಪ್ಪ ಮುನ್ತಾದ ಅಡಿಗೆಯಿಬ್ಸಿದ ಕೃತಿಮಲವಣವೂ ಬಿಡಾಲಲವಣವೂ (ಪಾಕ್ಯ. ಬಿಡ Si. 312). 2, to take things from the fire when they are properly boiled (My.). — ಅಡಿಗೆಸಾಮಾನ. Materials for cooking (B. 5, 125; My.). 2, cooking utensils (C.). — ಅಡಿಗೆಸಾಲೆ. A kitchen (ರಸವತಿ, ಮಹಾನಸ, etc. Si. 308). ಅಡಿಗೆಸಾಲೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದವನು (ಪೌರೋಗವ 308).

ಅಡಿದಿ ಅdidi. = ಅಡದಿ. (My.).

ಅಡಿಮೆ ಅdimĕ. The state of being at the bottom or low down: slavery. (Sd.; T., Br.).

ಅಡಿಯ ಅdiya. = ಅಡಿಗ 2. See ಕಣ್ಣಡಿಯ. **2,** he who is in a low position: a slave (Śd., Tḍ.; T. ಅಡಿಯಾನ್).

ಅಡಿವಿ adivi. = ಆಡವಿ, etc. (My.). — ಅಡಿವಿಗಿಡ್ಡು. -ಕಿಡ್ಡು. = ಆಡವಿಗಿಡ್ಡು. (S. Mhr.). — ಅಡಿವಿಗೆಣಸು. A kind of yam. ಕೂಲಿಗೆ ಬರುವವರಿಲ್ಲೆನ್ದು ಹೇಬ್ಬಾದವನು ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಡಿವಿಗೆಣಸು ಮುನ್ತಾದ ಆಪಾವ ಹುಡುಕುವದಕ್ಕೆ ತಿರಗ ಬೇಕಾದೀತು (B. 5, 99). — ಅಡಿವಿಬೆಕ್ಕು. A jungle cat (B. 5, 30. 64). — ಅಡಿವಿಬೆಣ್ಡೆ. = ಅಡವಿಬೆಣ್ಡೆ. (R.).

ಅಡಿವು ಅdivu. = ಅಡಪು. (My.).

ಅಡಿವೆ adivĕ. = ಆಡಿವಿ. (My.).

ಅಡಿಸು ಅdisu. To cause to cook, etc. (Bp. 57, 35. C.). See ನೀರಡಿಸು & ತರ್ಪಣ.

ಅಡು ಅdu. 1. = ಅಟ್ಟು 9. P. p. ಅಟ್ಟು (Śmd. 283; see ಅಟ್ಟು 10). To cook; to boil; to dress; to prepare a

meal; to prepare; to mature (ಪಚನ Śmd. Dh.; C.; T., M., Tu.; Tė. ವಣ್ಡು; *cf.* ಅಡ್ತಿ 2). ಅಟ್ಟು ಕೂಡಿ (Śmd. I). ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ ಅಡುವವನು (ಅಪೂಪಿಕ, ಭಕ್ಷ್ಯಕಾರ, etc.); ಮಡಕೆಯಲಿ ಅಟ್ಟಿ ಶಾಕವು (ಉಬ್ಬು, etc.); ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅಟ್ಟು ಮಾದುರ (ಪ್ರಣೀತ, etc.); ರಸವಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಅಟ್ಟಿ ಮಾದುರ (ಪಿಚ್ಚಲ, etc.); ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಟ್ಟಿನ್ ಅಡುವ ಬಾಳಲಿ (ಋಜೀಷ, etc. Nr.). ಅಟ್ಟು ವಾಸನೆ ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಧಾನಿತ, etc. Si. 314). ಅಟ್ಟಡಗು (ಉಬ್ಬು Hlâ.). ಧಾನ್ಯದೊಳ್ (ಅಡಗನ್) ಅಡಲ್ಕೆ (ಉಬ್ಬು Mr. 217). ಈ ಸೊಪಹನ್ ಇನ್ದು ಅಡುವುದು ಅಡಗು, ಅಳಟು! (Bp. 57, 2). ಅಟ್ಟಿ ಪಾಯಸದಲ್ಲಿ ಕೆರಾಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಅಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು, ಕೆಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಬುದ್ದಿ ಬನ್ತು.—ಅಟ್ಟಿಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಅಗ ಬೇಡ, ಪೊಟ್ಟಿ ಹೊಯುವವನಿಗೆ ಅಳು ಅಗ ಬೇಡ.—ಅಟ್ಟು ಉಬ್ಬೋದಕ್ಕನ್ತ ತಿರಿದು ಉಬ್ಬೋದೇ ಲೇಸು.—ಅಟ್ಟು ಉಬ್ಬೋದು ಅಱು ಕೊಟ್ಟಿಲೆ, ತಿರಿದು ಉಬ್ಬೋದು ಪರಮಸುಖ.—ಅಟ್ಟೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇಲಿ ತನ್ನಿಕ್ಕು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಕೆಡು. — ಅಡು ಅಡು. rep. ಅಟ್ಟು ಅಟ್ಟು ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೂ ಹೊಟ್ಟೀ ಹಸಿವು ನಿಲ್ಲಲೇ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಅಡು aḍu. 2. = ಅಡ2, ಅಡಿ 5. Cooking, etc. — ಅಡುಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. = ಅಡಿಗಬ್ಬು. Fuel (ಇನ್ಧನ, ಸಮಿತ್ತು, etc. Nr.; ಇನ್ಧನ, ಕಾಷ್ಠ, etc. Mr. 48). ಮಾರಯ್ಯನ್ ಅಡುಗಬ್ಬುಗಳನ್ ಆಡಕುನನು (Bp. 9, 41). ತನ್ದ ಅಡುಗಬ್ಬುಗಳಿಗೆ ಉರಿ ಹಚ್ಚಿಸುತ (16, 20). ಕೆಲವು ಅಡುಗಬ್ಬನ್ ಆಯ್ದು ಒಟ್ಟಿ (18, 28). See also Bp. 44, 21. — ಅಡುಗಬುಗ. -ಕಬುಗ. = ಅಡುಗಬ್ಬು. (V. 14, after 27). — ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ. -ಕೂಲಜ್ಜಿ. = ಅಡುಗೋಲಜ್ಜಿ. A respectable woman who cooks for strangers and travellers. ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಿದಿಗೆ ಅಯತವಾಗಿರುವನು (Prv.). — ಅಡುಗೂಯ್. -ಕೂಯ್. Boiled rice (Śmd. 204). — ಅಡುಗೂವಿವ. -ಅವ. A cook (Č. Bp. 47, 42). — ಅಡುಗೋಲಜ್ಜಿ. -ಕೋಲಜ್ಜಿ. = ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ. (S. Mhr. rare). — ಅಡುಪಾಣಲೆ. A frying pan (ಸುಪ್ಪಕ, ಅಪ್ಪರೀಪ Nn. 123). — ಅಡೂರು. -ಊರು. N. of a village. See Prv. s. ಎಡೂರ.

ಅಡು aḍu. 3. (= ಅಡೆ 6). — ಅಡುಪಾಡು. A piercing or challenging word (ತಿವಿದಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 56).

ಅಡು aḍu. 4. (fr. ಅಡಗು 2). — ಅಡವುಗ್ಗಿ. -ಪುಗ್ಗಿ. Rice mixed with flesh (? Abh. P. 13, 96. 106).

ಅಡುಕ aḍuku. 1. = ಅಡಕೆ 1. (My.; T., M.).

ಅಡುಕು aḍuku. 2. = ಅಡಕು 2. (My.).

ಅಡುಗೆ aḍugĕ. = ಅಡಿಗೆ. (My.).

ಅಡುಪಾಯ (aḍa6-upâya). A secondary or extra means (? Bh. 3, 6, 23; 3, 13, 19).

ಅಡುಮ್ಬು aḍumbu. (T. ಅಡಮ್ಬು, M. ಅಡಮ್ಬು, ಅಡುಮ್ಬು). — ಅಡುಮ್ಬುಬಳ್ಳಿ. A creeping plant, Ipomoea biloba Forsk. (St. & Pl.).

ಅಡುವಳ aḍu2-vaḷa. (Śmd. 234). = ಅಡಬಳ 1. A cook.

ಅಡುಸು aḍusu. Clay, mud (My.; Tė; T. ಅಬಿಕ್ಕು, ಅಬಿವ, ಅಯಜು, filthy, slippery ground, dirt; ಅಳಜು, ಅಜು, ಜೇಜು, mud; Tė. ಅಸಲು, mud; Tu. ಅಡಕ, an unclean place; *cf.* ಅಬಿಲ್ 2; ಅಡೆ 11).

ಅಡೆ aḍĕ. 1. = ಅರೆ 1, ಒಡೆ 4. If; when; to. ಉಸುರುವಡೆ (Bp. 1, 17). ಕೀರ್ತಿಸುವಡೆ (1, 34). ಊಹಿಪಡೆ (1, 63). ಕರುಣಿಪಡೆ (2, 1). ಸಲಪುವಡೆ (2, 2). ಅಪಡೆ (9, 17). ತಿತ್ತಡೆ (9, 21). ಇಲ್ಲದಡೆ, ಅಱಿದಡೆ (9, 24). ಪರಿಕಿಸುವಡೆ (3, 64). ಪರಿಕ್ಪಡೆ (22, 64). ಪೇಳ್'ದಡೆ (10, 7). ಪೇಳ್'ದಡೆ (11, 5). ಕಾವಡೆ (13, 61). ಆವ್ಪಡೆ (11, 7). ಸೂಚಿಮುಬಮುಂ ಕೀಲಿಸುವಡೆ ಅರಿದು ಎನಿಸಿ ದಟ್ಟಿಯುನ್ನವ ತವಾನ್ದೊಳ್ (3, 30). ಕೊಡುವಡೆ ಎಮಗೆ ಇಲ್ಲ (23, 8). ಇರ್ದಡೆ (Ůt. II, 122). ನೋಟ್ಪಿಡೆ (II, 76). ಧಾವಿಪಡೆ (II, 29. 80). ಪೇಟ್ಪಿಡೆ (II, 56). ಒರಪಡೆ (II, 88). ತಪ್ಪಿ ಉಳ್ಪಡೆ (Mr. 3). See Bp. 22, 65. 66; 23, 13; 24, 75; 49, 18; 53, 6. 13; 56, 1; 58, 46.

ಅಡೆ aḍĕ. 2. (= ಅಜಡೆ 6). See ಪೊಟ್ಟಿಡೆ, ಸವರ್ತಡೆ.

ಅಡೆ aḍĕ. 3. To fill, to make full (ಪೂರಣಗೆಯ್ Śm. 91; *cf.* ಅಡಹು 1 & ಅಡೆ 5). — ಅಡೆಪೊತ್ತು. ಅಡೆ (*i. e.* ಅಡೆಯು) -ಪೊತ್ತು. To be fully kindled, to blaze (Abh. P. 11, 154).

ಅಡೆ aḍĕ. 4. = ಅಡೆ 3. To strike, or throw, with the finger (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; see ಅಡಹು 2).

ಅಡೆ aḍĕ. 5. = ಪಡೆ 1. To obtain, to get, to gain, to have;—to be obtained, to come to hand (My.; T., M.; T. also ಅಮ್ಮು; see s. ಅಯ್ 4). ವೀಣಾನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಅಡವ ರಾಗಂಗಳು (Bp. 26, 68). **2,** to be enclosed, barred, shut up, choked (T.); to preserve, pickle, season fruits with salt (T.);—to shut, lock, obstruct, close up, shut up, enclose, confine, imprison, shut in, stop the passage (T.).

ಅಡೆ aḍĕ. 6. Trust (ನೆಮ್ಮುಗೆ Śm. 91; *cf.* ಅಂಕೆ 2, No. 3; ಅಡಪ್ಪು).

ಅಡೆ aḍĕ. 7. That is covered or hidden (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ Śm. 91; *cf.* ಅಡಗು 1, ಅವಿ 1).

ಅಡೆ aḍĕ. 8. = ಅಡೆ 7, ಅಡಿ 4. The piece of wood on which the five artisans put the article which they happen to operate upon (ಪಂಚಕಾರುಶಲ್ಮದಾರು Śmd. Dh.; T. ಅಡ್ಡಿ, an anvil). **2,** = ಅಡ್ಡಿ 1, a support, a staff to support (ಆನಿಕೆ, ಆಧಾರದ ಕೋಲು G.; *cf.* ಅಂಕೆ 2). See ಪಟ್ಟಡೆ. — ಅಡೆಗಲ್. -ಲ್ಲು. -ಕಲ್. = ಅಡಿಗಲ್ಲು. An anvil (ಧಕ್ಕು Mr. 383; C.; M., T.; T. also ಅಡ್ಡಿಯಲ್, ಅಡ್ಡಿಗುಬರು). ಅವಳ ಕೂದಲು ಅಡೆಗಲ್ಲಾಗಿದೆ, she has a bald head (My.). — ಅಡೆಯ ಮರ. = ಅಡೆ. ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನ್ ಇರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು ಆ ಅಡೆಯ ಮರನು ಉನ್ಪನ್ನನಮ್ ಎನಿಸಿಗು (Nr.; *cf.* Si. 399).

ಅಡೆ aḍĕ. 9. = ಅಡ್ಡೆಗೆ 1, ಅಡ್ಡಿ 3. A sticky, clotty mass, a lump, as of dates, tamarind, sugar, hair, etc. (My.; Tė.; T. ಅಪ್ಪೆಯಲ್, a ball of clay, etc.). — ಅಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become a sticky mass, to be clotted or matted together, as the hair, etc. (My.; Tė.). — ಅಡೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone-like mass of unclean hair (S. Mhr.).

ಅಡೆ aḍĕ. 10. Cowdung (ಗೋಮಯು Kk. 62; ಗೋಮಯು, ಸಗಣ Śm. 33. 91; Tu. ಅಮಿಪ್ಪಿ). — ಅಡೆಕುಣಿ. A pit to fill cowdung in (C.).

ಅಡೆ aḍĕ. 11. = ಅಡಿ 3. — ಅಡೆವಣಿಗೆ. -ಮಣಿಗೆ. = ಅಡಿವಣಿ, etc. A foot-print in mud (ಕೆಸಜೊಳ್ ಅದ ಪಜ್ಜೆ Śmd. II). — ಅಡೆವಣೆ. -ಮಣೆ (=ಮಣಿ?). = ಅಡೆವಣಿಗೆ. (ಕೆಸಜೊಳ್ ಅದ ಪಜ್ಜೆ Śm. 65).

ಅಡೆ aḍĕ. 12. A kind of thin bread or cake of rice flour (My.; T.; Tė. ಅಟ್ಟು). — ಅಡೆಹಬ್ಬ. Cake-feast, a feast of women in honor of Lakshmī (My.; Tė. ಆಟ್ಲ ತದ್ದೆ).

ಅಡೆ aḍĕ. 13. The border, *i. e.* the unwoven threads, of a cloth or blanket (My.);—border.

— ಆಡೆ ಕಟ್ಟು. To interknit the adĕ with colored or uncolored threads (My.). — ಅಡೆಪಟ್ಟಿ. A certain portion of a native cart (C.).

ಅಡೆ adĕ. 14. = ಅಡಿ 5. — ಅಡೆ ತೆಗೆ, ಅಡೆ ಬರು, ಅಡೆ ಹಾಕು (My.).

ಅಡೆ adĕ. 15. = ಅಡೆ 10, ಎರೆ 1. See ಇಟ್ಟಡೆ. — ಅಡೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಎಡೆಗೆಡಹು. To throw to the ground (Bh. 8, 22, 46). — ಅಡೆಪಾಣಿ. -ತಾಣ. Place and place, every place (Rām. 4, 6, 19).

ಅಡ್ಕೆ aḍkĕ. —ಅಡ್ಕೆಬೀಳುಬಳ್ಳಿ. A woody climber, climbing and rooting on the stems of trees, Pothas scandens Lin. (St. & Pl.; Tu. ಅಡಿಕೆಕೂರು-, ಅರ್ಕ-).

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 1. = ಅಡೆ 6 q. v., etc., ಅಡ್ಡಾ, ಅಡ್ಡೆ 3. The state of being across, etc. (C.; Tu, Tĕ.; T., M. ಆಟ್ಟ). ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಿ ಇರೆ (Bp. 20, 1). ತನಗೆ ವಾಲ್ಮಿ ಕದೇವನ್ ಅಡ್ಡಮೆ? (26, 16). ಅವಂಗೆ ಆ ದಿಪನಲೋಚನನ್ ಅಡ್ಡಮೇ? (41, 27). ಅಡ್ಡಮ್ ಇರೆ ಕಾರ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಒಡ್ಡಣಂ (Rāv. 6, 5). (ಕುದುರೆಗೆ) ಅಡ್ಡ (ಸುಲಿ) ಮೂಡು ಇರೆ ಸವ್ವದಂ (Mr. 279). — ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು. 1. = ಆಡಗಟ್ಟು, ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು 1. To fasten across, to put across. 2, to thwart; to stop, to arrest; to stand across or in the way. ಆ ಕಲ್ಲು ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿದ ತೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಸ್ತಿರುವ ಒಬ್ಬ ಉಸ್ತಾದನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿತು (B. 4, 150). — ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು. 2. The fastening that workingmen make when putting their dôtra over their shoulder and tie it on the back (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು. 3. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ. A small dam in rice-fields, etc. for watering (My.). — ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 3. (My.; Tĕ.). — ಅಡ್ಡಕ್ಕಸಿ. The kambi (3) carried on the neck (C.). 2, the ornamental colored cross stripes near the ends of a cloth (C.). 3. a metal band (round boxes, etc. My.). — ಅಡ್ಡಕಸಬು. = ಅಡ್ಡಕಸಿಬಿ. A profession or trade contrary to established custom (C.). — ಅಡ್ಡಕಸಿಬಿ. = ಅಡ್ಡಕಸಬು. (C.). — ಅಡ್ಡಕಾಲು. = ಅಡ್ಡಗಾಲು. The leg put out of its regular position in walking (C.). 2, the leg put crosswise as a stumbling-block or obstacle, generally used with the verb ಹಾಕು (C.). — ಅಡ್ಡಕಾಲುವೆ. = ಅಡ್ಡಕಾವಲಿ. A by-channel, a subordinate channel (C.). — ಅಡ್ಡಕಾವಡಿ. The kâvaḍi carried on the neck (C.). — ಅಡ್ಡಕಾವಲಿ. = ಅಡ್ಡಕಾಲುವೆ. (C.). — ಅಡ್ಡಕ್ಕೀಲಿ. A bolt which is put or goes transversely (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಕೂಸು. = ಅಡ್ಡಗೂಸು. A child carried transversely or in the arms (not on the hip, S. Mhr.). 2, a child that (at the time of birth) lies across in the womb (C.). — ಅಡ್ಡಕೆಯ್. -ಕೈ. = ಅಡ್ಡಗೆಯ್. The hand or arm placed transversely (C.). — ಅಡ್ಡಕೆಲಸ. Extraordinary work, extra work (My.; B.5, 285). — ಅಡ್ಡಕೋಲು. Any transverse stick or wooden bar (C.). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A wooden cross bar (My.). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 1. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 1. (Dp. 63, 2). ಲಿಂಗವನ್ನನ ಬರವಿಗೆ ಅವರುಗಳ್ ಅಡ್ಡ ಗಟ್ಟಿ ಇರಲು (Bp. 21, 39).! — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 2. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 3. (My.). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ. (My.). — ಅಡ್ಡಗಲ. -ಕಲ. The space or distance across, breadth, width, diameter (ಪರಿಣಾಹ, ವಿಶಾಲತೆ, ತಿರ್ಯಗ್ವಿಶಾಲತೆ Si. 222; C.; Tu. ಅಡ್ಡಗೆಲ). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒನ್ಪೊನ್ದಪ ಅಡ್ಡಗಲದ ಪ್ರವಾಣು ಎಣ್ಪು ಜವೆಯ ಅಳತೆ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 324). — ಅಡ್ಡಗಲು. -ಆಗಲು. = ಅಡ್ಡಗಲ. (ಸೊನ್ನಲಿಗೆ G.). — ಅಡ್ಡಗಾಲ್. -ಲು. -ಕಾಲ್. = ಅಡ್ಡಕಾಲು. (C.). — ಅಡ್ಡಗಾಲಯ್ತಯ. -ಅಯ್ತಯ. N. (Bp. 56, 33). — ಅಡ್ಡಗೀಡು. To make a transverse line or a line across (C.). 2, to cross out (C.). — ಅಡ್ಡಗೀಡು. = ಅಡ್ಡಗೀಡು. (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಗೀಟು. A transverse line or a line across (C.). — ಅಡ್ಡಗೀಲು. = ಅಡ್ಡಗೀಟು. (My.). — ಅಡ್ಡಗೂಸು. = ಅಡ್ಡಕೂಸು. (C.). — ಅಡ್ಡಗೆಯ್. -ಗೈ. -ಕೆಯ್. = ಅಡ್ಡಕೆಯ್. (C.). — ಅಡ್ಡಗೆರೆ. = ಅಡ್ಡಗೀಟು. (C.). — ಅಡ್ಡಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A cross branch (C.). — ಅಡ್ಡಗೋಡೆ. = ಆಸ-. A transverse wall; a partition wall, a curtain wall (on which sometimes articles are placed; a light put on it uses to flicker on account of the currents of air, and at the same time shines to both sides, C.). ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೇಲಣ ದೀಪದ ಹಾಗೆ.—ಅವನ ಸಾಕ್ಷಿ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೇಲಣ ದೀಪ (Prvs.). — ಅಡ್ಡಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. A figure or figures written from left to right across a page (C.). 2, the total (put under a number of perpendicular figures, My.). — ಅಡ್ಡ ಚಾಟು. A cover or shelter that is between, *e. g.* a tree that shelters a person from rain (My.). ಅಡ್ಡಚಾಟು ಹಿಡುಕೊಳ್ಳು, to take shelter (C.). — ಅಡ್ಡಚೌಳ. A frame which is broader than it is high; a cloth which is broader than it is long (My.). 2, the linga box suspended from the neck so that it is to one side of the chest (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಜಾತಿ. = ಅಡಜಾತಿ. (C.; B. 4, 193). — ಅಡ್ಡಂಡು. -ಅಂಡು. = ಆಡ್ಡಳವ್ವಿ No 2. (C.). — ಅಡ್ಡಡಿ. -ಅಡಿ. The breadth of the foot (C.). 2, = ಅಡ್ಡಕಾಲು No. 1. (C.). — ಅಡ್ಡಣಿ. -ಅಣಿ. The woof that crosses the warp in a loom (B.). — ಅಡ್ಡತರ. A transverse manner or position (Rāv. 6, after 11). ಅಡ್ಡತಲೆ. = ಅಡ್ಡದಲೆ. An ill-formed head (C.). — ಅಡ್ಡತಾಕು. 1. To touch or hit laterally (C.). 2, = ಅಡ್ಡ ತೊಡರು. (My.). — ಅಡ್ಡತಾಕು. 2. A small field that touches or crosses the boundary of a larger one (My.). — ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ. dupl. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾದುಡ್ಡಿ. Awkwardness, clumsiness; perverseness, impropriety; awkwardly, etc. (My.). ಕಾಡ ಕೋಣಂಗಳು ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ ನಡೆದಾಗ್ಯೂ (B. 3, 24). ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣಗಳ ನಡಿಗೆ ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡವಾಗಿ ಇವ್ವಾಗ್ಯೂ (B. 5, 21). — ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡಿ. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ, etc. (C.). — ಅಡ್ಡ ತಿರುವು. To turn aside; to give a crosswise turn (C.). — ಅಡ್ಡ ತೊಡರು. To contravene, to thwart, to interfere with. ನನಗೆ (ಅಥವಾ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ) ಅಡ್ಡ ತೊಡರಿದನು (My.). — ಅಡ್ಡ ತೊಲಗು. To get out of the way (My.). — ಅಡ್ಡದಣ್ಣಿ. A scale-beam (My.). — ಅಡ್ಡದಣ್ಣಿಗೆ. A cross beam, the roller over which the warp passes (R.). 2, a scale-beam (C.). 3, the bamboo pole (or poles) across a palankeen, etc. to carry it (C.). 4, = ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ಕಿ (My.). 5, a pole set horizontally in two opposite walls and used as a shelf (My.). — ಅಡ್ಡದಣ್ಣಿ. The width of the inner round opening of a grain-pit (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡದಬ್ಬೆ. A piece of slit bamboo put or to be put crosswise (C.). — ಅಡ್ಡದಲೆ. = ಅಡ್ಡತಲೆ. (C.). — ಅಡ್ಡದುಬುಬು. -ತುಬುಬು. A turubu put on one side of the head (C.). — ಅಡ್ಡದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. A transverse beam (C.). — ಅಡ್ಡದೋಮು. -ತೋಮು. = ಅಡದೋಮು. To appear horizontally. ರೇಖೆ ಎರಡು ಅಡ್ಡದೋಮಿ (o. r. -ಅದದೋಮಿ'ರಲು) ಬೇಗೆ (*i. e.* =, Mr. 356). — ಅಡ್ಡದೋಳ್. -ತೋಳ್. An arm put across or crosswise (C.). — ಅಡ್ಡನಗೆ. A side-laugh: a half-suppressed derisive laugh (C.). — ಅಡ್ಡನಾಮ. A surname, or a family-name (C.; Mhr. ಅಡನಾಂವ). 2, a sectarian cross-mark on the forehead made with sandal by Smârtas (C.). — ಅಡ್ಡನಾಲಿಗೆ. A lying tongue (C.). 2, an opposing tongue: contradiction (My., in -ಹಾಕು). — ಅಡ್ಡ ನಿಲುವು.

Breadth and height (or length; C.). 2, ಅಡ್ಡಸಿಲುವು. = ಅಡ್ಡಚೌಕ. (My.). — ಅಡ್ಡನುಡಿ. Contradiction (ಸಿಸ್ಪಲಾಪ, ವಿರೋಧೋಕ್ತಿ Nr.; My.). — ಅಡ್ಡಸಂಕ್ತಿ. A row of people at dinner that forms a right angle with another row previously formed (C.). — ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿ. The upper or lower part of a door or window frame (C.); a small cross beam (My.). 2, a cross stripe (C.). ಚಿರ್ಜುಗಳ ಮೆಯ್ಯೇಲೆ ಊದೀ ಬಣ್ಣದ ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿಗಳು (B. 3, 99; 5, 255). — ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ. A palankeen carried transversely on account of pomp (C.). — ಅಡ್ಡ ಪೋಗು. To go crosswise, transversely, or horizontally. ಅಡ್ಡ ಪೋಪಾತನು (ತಿರ್ಯಕ್ಕು Nr.). — ಅಡ್ಡ ಬರ್. -ರು. To come as an obstacle, to come or be in the way. ನಮುದ್ರದ ವಕ್ರತೆ ಹಡಗಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೂ ನಡುವೆ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತದೆ (B. 4, 69). ಒನ್ನು ಹಳ್ಳ ಅಡ್ಡ ಬನ್ನು (5, 63). — ಅಡ್ಡ ಬೀಳ್. -ಬಿ. To fall across; to become an impediment, to hinder (Bp. 2, 3; My.). ಉರುನದಿ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದೊಡೆ (32, 4). 2, to fall before (one), to prostrate (My.). ಮಾನವತಿಗೆ ಅವನ್ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು (52, 19). — ಅಡ್ಡಬೆಲಗು. A beam that is put across the slopes of two opposite walls. (B. 4, 122). — ಅಡ್ಡಮರ. A wooden cross bar (to fasten doors, My.). — ಅಡ್ಡಮಾತು. A word that interrupts a speech or deviates from its intent, a word out of place; gainsaying; an evasion (C.). — ಅಡ್ಡಮಾರ್ಗ. A cross way;—a by-path (C.). 2, a wrong way (C.). — ಅಡ್ಡಮುಡಿ. A knot of hair put to one side of the head (ಪಕ್ಷ Mr. 320). — ಅಡ್ಡಮೊಗಿ. An averted face (C.). ನೋಡಲಾಗದು, ಅಲ, ಪಾತಕರನ್ ಎನುತ, ಅಡ್ಡಮೊಗವಿಟ್ಟು (Bp. 52, 46). — ಅಡ್ಡಮೋಜಿ. = ಅಡ್ಡಮೊಗ. (C.). — ಅಡ್ಡಮ್ಮಾಡು. -ಡಿ. To fly across one's path. ತೊಡರಿ ಅಡ್ಡಮ್ಮಾರ್ವ ಜೀವಿಗಳ ಎಡೆಗೆ (Bp. 38, 9). — ಅಡ್ಡಮ್ಮರಿಯಿಸು. To cause to run in a crosswise manner (Rśv. 6, after 11). — ಅಡ್ಡವರಿ. -ಬಿ. A transverse flank (as of an elephant, (Rśv. 6, after 11). — ಅಡ್ಡವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A cross plank (Bp. 21, 27). — ಅಡ್ಡವಾಗು. -ಅಗು. To become or be cross, transverse, or awry. ಅಡ್ಡವಾಗಿ, transversely, cross, broadwise, horizontally, sideways, awry, obstructively (ಸಾಚಿ, ತಿರಸ್ಸ್ಯ, ತಿರ್ಯಕ್ Si. 470. 472). ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಡೆಯುವವನು (ತಿರ್ಯಕ್ಕು 361). ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬಿಬಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತುಬಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ (ತಿಲೆ 110). ಕೆಯ್ಗಳನ್ನ ಒಡಗೂಡಿದ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಚಾಡಲ್ ಪಟ್ಟಿ ತೋಳುಗಳೆರಡಱ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ (ವ್ಯಾಮ 212). ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜನಿವಾರದ ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕೊರಳ ಮೇಲಿನ್ನ ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟಿ ಹುವ್ವಿನ ಹಾಗ (ವೈಕಕ್ಷಿಕ 230). ಈಚನವರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಇರುವನ್ತೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ನೇಷ್ಟಿತ, etc. 278). — ಅಡ್ಡವಿದು. -ಇದು. To put an obstruction, to oppose (C.). — ಅಡ್ಡವಿಡುವಿಕೆ. -ಇದುವಿಕೆ. Obstruction, etc. (ವ್ಯೇತ್ಯಾನ, ಪ್ರತಿರೋಧ Si. 437). — ಅಡ್ಡವಿಲಿ. -ಇಲಿ. To gore sideways, to give a side-blow. ಅಡ್ಡವಿಲಿದ ಆನೆ (ಸರಿಣತ Hlâ.). — ಅಡ್ಡವೊಜೆ. -ಪೊಜೆ. = ಅಡ್ಡಹೊಜೆ. (ವಿದಂತಿಕೆ Mr. 213). — ಅಡ್ಡಸಜ್ಜು. The end of a female's cloth that is put across the breast, the left shoulder, and from there over the head to the right (C.). — ಅಡ್ಡಸಾಲ್. -ಲು. = ಅಡ್ಡಸಂಕ್ತಿ (C.). 2, a transverse line or row (C.). 3, a transverse furrow (C.). — ಅಡ್ಡ ಸುಬಿ. 1. To pass by one so as to get only a glimpse of him (C.). — ಅಡ್ಡಸುಬಿ. 2. A cross knot in timber (My.). — ಅಡ್ಡ ಹಚ್ಚು. To put or apply horizontally, as the sectarian mark (ಅಡ್ಡನಾನು) on the forehead (C.). — ಅಡ್ಡ ಹರವು. To spread out crosswise (B. 4, 122). — ಅಡ್ಡ ಹಾಕು. To put crosswise (C.). 2, to put before, to put children before a guru's feet to obtain a blessing for them, or to put criminals before a king's feet to obtain pardon for them (C.). — ಅಡ್ಡಹಾಪಿ. = ಅಡ್ಡಮಾರ್ಗ. (C.). — ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್. = ಅಡ್ಡ. To pass by (C., *e. g.* ಒಬ್ಬನ ಮುನ್ನೆ.). 2, to thwart (*e. g.* ಅವನಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್ವನು, My.). — ಅಡ್ಡಹೆಸರ್. -ರು. = ಅಡ್ಡನಾಮ No. 1. (C.; ಅಸ್ಪದ Ob.). — ಅಡ್ಡ ಹೇಱು. To put crosswise upon (B. 4, 122). — ಅಡ್ಡಹೊಱೆ. A lengthy load or burden that is carried crosswise (on the neck, shoulder, or head, My.). — ಅಡ್ಡ ಹೊರ್ಗೆವಿಟ್ಟ. A pole or bamboo laid over the shoulder or neck for carrying two burdens (ವಿಷಂಗಿಕೆ, etc. Nr.). — ಅಡ್ಡಳತ. -ಅಳತೆ. Breadth-measure (C.). — ಅಡ್ಡಾಗು. -ಅಗು. To become horizontal in position, to lie down (S. Mhr.; B. 4. 155). — ಅಡ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To play sideways, *i. e.* to walk backwards and forwards, to promenade; to walk about (C.; B. 2, 46; 3, 47. 67. 77; B. 4, 169; Tu.). — ಅಡ್ಡಾನ್. -ನು. -ಅನ್. To recline, to lean on (C.);—to form a bar (J. 4, 38). — ಅಡ್ಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put across; to put before (= ಅಡ್ಡ ಹಾಕು, C.);—to put up, as an umbrella (C.). — ಅಡ್ಡಿಸಗು. -ಎಸಗು. To make hostile efforts (My.). — ಅಡ್ಡಿಸುಗೆ. -ಎಸುಗೆ. Throwing a stone, etc. with the hand laterally (My.). 2, = ಅಡ್ಡೀಟು. (My.). — ಅಡ್ಡೀಟು. -ಏಟು. A shot beside the mark (My.). ಅಡ್ಡೀಟು ತಗಲಿದರೆ ಬಡ್ಡನಾದರೂ ಗೆದ್ದಾನು (Prv.). — ಅಡ್ಡೀಟುಗಾಱ. -ಏಟುಗಾಱ. A man who is a bad shot (My.). — ಅಡ್ಡೊಕ್ಕಲ್. -ಲು. -ಒಕ್ಕಲ್. A new tenant, a fresh comer (My.). 2, a tenant who has more than one landlord (My.). — ಅಡ್ಡೊಬಿಗು. -ಒಬಿಗು. To lie on one side (C.). — ಅಡ್ಡೋಡು. An indirect course (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡೋದು. To run in an eccentric, not direct course (S. Mhr.).

ಅಡ್ಡ ಅಡ್ಡ. 2. (= ಅಡವು 1, No. 2). Abundance, used of rain. — ಅಡ್ಡಮಬಿ. A heavy rain (C.; T. ಅಡ್ಡೆಮಬ್ಬಿ, M. ಅಡೆಮಬಿ, ಅಡಲ್ಮಬ್ಬಿ, incessant rain).

ಅಡ್ಡ ಅಡ್ಡ. 3. Seven duddus, two aṇas and four pays (My.; Tĕ. ಅಡ್ಡಗೆ, ಅಡ್ಡುಗೆ). **2**, a weight representing the eighteenth portion of a varaha (My.; Si. 328). ಅಡ್ಡಾಡುಡ್ಡಿಗೆ ಮೂಱಿಸಾದರೆ ದುಡ್ಡು ಅಡ್ಡಕ್ಕೆ ಎಸ್ಪ? (Prv.).

ಅಡ್ಡಗಿಸು ಅಡ್ಡಗಿಸು. = ಅಡ್ಡಂಬಿಸು. (My.).

ಅಡ್ಡಣ ಅಡ್ಡನ. = ಅಡ್ಡನ. A shield (ಹರಿಗೆ Ct. II, 38; Kk. 40; Sm. 43; ಪರಿಗೆ Ct. I, 11). ಅಡ್ಡಣಮ್ ಒಡ್ಡಿದ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಒಡ್ಡಣಂ (Rśv. 6, 54).

ಅಡ್ಡಣಿಗೆ ಅಡ್ಡಣಿಗೆ. 1. A small wooden or metal (generally) three-legged stand (C.; ಪಾತ್ರ Mr. 212; Mhr. ಅಡಣಿ; T. ಅಟ್ಟಾಣಿ, a Cingalese bench). ಬಟ್ಟಲು, ಪಡಿಗಮ್, ಅಡ್ಡಣಿಗೆ, ಪರಿಯಾಣ (Bp. 12, 12). A description of it and its use occurs in the following riddle: ನಾದು ಬಟುವಾಗಿ ಇಹುದು, ಚಕ್ರ ತಾನ್ ಅಲ್ಲ; ಪಾದ ಮೂಱು ಅದಕೆ ಉಣ್ಬು, ಭೃಂಗೀಶನ್ ಅಲ್ಲ; ಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ್ ಉಣ್ಬು, ಮೆಲುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ; —ಮೇದಿನಿಯ ಜಾಣರೇ, ಹೇಬಿ ನೀವಿಲ್ಲ! **2**, a three-legged high stand with steps used as a ladder (My.).

ಅಡ್ಡನ ಅಡ್ಡನ. = ಅಡ್ಡಣ. A shield (Sk.).

ಅಡ್ಡನೆ ಅಡ್ಡನೆ. = ಅಡನೆ, etc. Across, transversely (R.; T. ಅಟ್ಟನೈ).

ಅಡ್ಡಯಿಸು aḍḍayisu. = ಅಡ್ಡೈಸು, ಅಡ್ಡಯ್ಸು, ಅಡ್ಡವಿಸು. To move obliquely, or obstructingly. **2,** to make opposition; to obstruct, to impede (Abh. P. 7, 137). **3,** to intervene; to conceal.

ಅಡ್ಡಯಿಸುಹ aḍḍayisuha. Obstruction, opposition (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ, ಪ್ರತಿಷ್ಟಮ್ಭ Nr.).

ಅಡ್ಡಯ್ಸು aḍḍaysu. = ಅಡ್ಡಯಿಸು, etc. (J. 4, 27).

ಅಡ್ಡಯ್ಸುಹ aḍḍaysuha. Going transversely, etc. (ತಿರ್ಯಗ್ಗಮ Nr.). **2,** concealment (ಅನ್ತರ್ಧ, ಅನ್ತರ Nr.; *cf.* ಅಡಗಿಸುಹ).

ಅಡ್ಡಲ್ aḍḍal. -ಲು. Crossing; obstructing; an obstacle; across; sideways. — ಆತ್ತಲಾಗು. -ಆಗು. To become an obstacle; to oppose (ಆಪಗಟ್ಟು Bhn. 37). ಅಳ್ಳಟ್ಟಾ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಈ ವಿತ್ತನ ತೇಜಕ್ಕೆ ಆಡ್ಡಲಾನೆಂ! (Rāv. 6, 4). — ಆಡ್ಡಲಾನ್. -ಆನ್. To oppose (C. Bp. 42, 28). — ಆಡ್ಡ ಲಿತು. -ಇಡು. To put across. ದೈವ್ಯಗೆ ನೆಜಿ ಕಠಾಗ್ರಮನ್ ಆಡ್ಡ ಲಿಡುತಂ (Bp. 26, 29). — ಆಡ್ಡಲೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To place athwart. (ಕುಮಿಬುಂ) ನಾಯಂ ಕರೆವುತ, ಒಡನೆ ಕಾಲನ್ ಆಡ್ಡಲೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ಲನ್ತ (Bp. 20, 12).

ಅಡ್ಡವಿಸು aḍḍavisu. = ಅಡ್ಡಯಿಸು, etc. To obstruct, etc. (ತಡಿಬು, ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡು, ಮಜಿ ಮಾಡು G.). ಚನ್ನಸೂರ್ಯರನ್ ಆಡ್ಡವಿಸಿ, ಒಂದಿಯಾಳ ಹಿಡಿದವು ಮುಗಿಲ ಜೂಣಿಗಳ್ (Bh. 1, 19, 18).

ಅಡ್ಡಸರ aḍḍasara. Tbh. of ಆಟರುಸ. (Si. 147. 461; St. & Pl.; Tĕ.).

ಅಡ್ಡಸಲ aḍḍasala. = ಆಡ್ಡಸರ. (St. & Pl.).

ಅಡ್ಡಾ aḍḍâ. = ಅಡ್ಡ 1. — ಆಡ್ಡಾಡಿಡ್ಡಿ. = ಆಡ್ಡಿಡ್ಡಿ, etc. (C.). — ಆಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ. = ಆಡ್ಡಾಡಿಡ್ಡಿ. (My.; Tĕ., Tu.). — ಆಡ್ಡಾಡುಡ್ಡಿ. = ಆಡ್ಡಾಡಿಡ್ಡಿ. (My.).

ಅಡ್ಡಾನ aḍḍâna1-ânа2. Broad, etc. (My.). ಆಡ್ಡಾನ ತೊಲೆ, ಆಡ್ಡಾನ ಹಲಿಗೆ, etc. (My.).

ಅಡ್ಡಾನೆ aḍḍâ1 ânĕ4. = ಅಡ್ಡಾನ. (My.). ಆಡ್ಡಾನೆ ಹಲಿಗೆ or ಆಡ್ಡಾನೇ ಹಲಿಗೆ (My.).

ಅಡ್ಡಾಯಿಲ aḍḍâ1-âyila. (Śmd. 252). An opponent.

ಅಡ್ಡಾಯುಧ aḍḍâ1-âyudha. = ಅಡಾಯುಧ. (ಸಿಪ್ತಿಂಕ, ಕರಬಾಲ, ಬಳ್ಳ, ಕೌಕ್ಷೇಯಕ, etc. Hlâ.). ಆಡ್ಡಾಯುಧವನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಸೈಪ್ತಿಂಕಿಕ Nr.). ಕತ್ತಿಯೇ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಸೈಪ್ತಿಂಕಿಕ Si. 281). (ನಾರಾಯಣನೆನ್ನ) ಆತನ ಆಡ್ಡಾಯುಧಮಂ ನನ್ದಕನ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). See Bp. 28, 26; 34, 33; 61, 25.

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. An obstacle; opposition; delay (C.; ಎಡಜಿ, ಸಂಕೋಥ, ವಿಷ್ಣೆ C.; ಆವಧಿ, ಮರ್ಯಾದೆ Si. 432; Tu., Tĕ.; T. ಆಟ್ಟಂ). ಕೋಟೆಯ ತಳದ ಬಯಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡದ ಬಯಿಯೂ ...ಅತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಮಣ್ಣಿನಿಡ್ಡಿಣ ಮುನ್ತಾದ ಅಡ್ಡಿಗಳು (ತಯ, ವನ್ತ Si. 107). ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯದನ್ತೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲ್ ಉಳ್ಳ ಆಗಬ್ಬಿಯ ಮರ (ಅರ್ಗಲ 112). ಅಚ್ಚಿನ ಕೊಣೆಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕ ಕಳಚಿ ಜಾರಿದನ್ತೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಕಡಾಣಿಯ ಮೊಳೆ (ಚಣಿ 113). ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದನು (ನಿರರ್ಗಲ, ಅಬಾಧ 376). ಅನುಗ್ರಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವಿಕೆ ಕಸುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ...ಅಪಕಾರ (ನಿಗ್ರಹ 391). ಕೆಲಸದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬನ್ದ ಅಡ್ಡಿ (ವಿಘ್ನೆ, etc. 394). ನನ್ನದು ಏನೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ (B. 2, 8). ನನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ನಾನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಏನು? (2, 29). ಬೆವರಿಗೆ ಅಡ್ಡೀ ಪಾಡುತ್ತನೆ (4, 24). ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಜನರು ಪರನಾಡುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅಡ್ಡೀ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು (4, 188). ಯಾರೂ ಅಡ್ಡಿ ತರದೆ ಇದ್ದರೆ (5, 291). ಅಡ್ಡೀ ಮಾಡಿದನ್ನು ಬಡ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚುವದು, ಆಡಗೇ ಮಾಡಿದನ್ನು ಉಣ್ಣುದು ತೀರುವದು (Prv.). — ಅಡ್ಡಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To hesitate (B. 4, 188). — ಅಡ್ಡಿ ನೂಡು. To obstruct one's way, to oppose, to hinder; to delay. See above. — ಅಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become an obstacle or a hindrance; — a hindrance to take place. See above. — ಅಡ್ಡಿ ಸಡ್ಡಿ. reit. = ಅಡ್ಡಿ. (My.).

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. Ostentation, show (R.; Mhr., H. ಅಡ್ಡಾ, making profession of, priding one's self upon).

ಅಡ್ಡಿಕೆ aḍḍikĕ. = ಅಡ್ಡಿಗೆ. One of the pieces of gold of which the necklace called aḍḍikĕ is composed (C.). **2,** a necklace composed of aḍḍikĕs (and worn by women, My.; Tĕ. plural ಅಡ್ಡಿಗಲು). ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಜನ್ನವಾಗಿ ಧರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಒಡವೆ, ಅಡ್ಡಿಕೆ ಮುನ್ತಾದನು (ಸೈವೇಯಕ Si. 218).

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍḍigĕ. = ಅಡ್ಡಿಕೆ. (My.). See ಉಗುರಡ್ಡಿಗೆ.

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍḍigĕ. 1. A pole or bamboo by which two people carry a burden suspended from its midst, or by which two small burdens suspended from both ends are carried across the shoulder of one man (C.; Mhr. ಆಢೇಂ, ಆಢೇಂ, a ridge pole; the ridge along the shoulders). — ಅಡ್ಡಿಗೆ ದಬ್ಬೆ. = ಅಡ್ಡೆ. (My.). — ಆಡ್ಡಿವೊಜೆ. -ಹೊಜೆ. (= ಆಡ್ಡಜೊಜೆ ?). A burden or burdens carried in the above manner (C. Bp. 47, 40). — ಆಡ್ಡಿ ಜೊಜು. To carry the aḍḍĕ (C.)

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍḍĕ. 2. A kind of sowing machine (ಸಡ್ಡಿ Mr. 370).

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍḍĕ. 3. = ಅಡ್ಡ 1. (Tĕ.; R.).

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍnĕ. = ಅಡನೆ, etc. — ಅಡ್ನಾಡಿ. -ಆಡಿ. = ಆಡನಾಡಿ. (S. Mhr.; ಮೂಟಿ G.; Tu. ಆಣ್ಣಾಡಿ, ಆನ್ನಾಡಿ). — ಆಡ್ನಾಡಿತನ. = ಆಡನಾಡಿತನ. (B. 5, 279). — ಆಡ್ನಾಡೀ ಜನರು. Uncivilised people (B. 5, 195).

ಅಡ್ಲ aḍla. = ಪಡಲ. (My.). — ಆಡ್ಲಬಳ್ಳಿ. = ಪಡವಲಬಳ್ಳಿ (St. & Pl.).

ಅಡ್ಲಿಗೆ aḍligĕ. = ಪಡ್ಲಿಗೆ. A flat round basket with several divisions, used by jôgammas (devotees of Mârî or Durgâ) to carry their idol and put their alms in (My.). **2,** a flat basket, or basin-like tub, or earthen vessel, used by merchants in their shops (My.).

ಅಡ್ಲು aḍlu. = ಅಡಲು 3, etc. Mud (My.).

ಅಢಾಳ aḍhâḷa. (Śmd. 24, o. r. ಢಾಳ, q. v.).

ಅಣ್ aṇ. 1. = ಅಳ್ 1. A syllable that, in words denoting direction, is inserted before the ಅ of the genitive, the ಇಂ of the instrumental, and the ಅಂ of the masculine, *e. g.* ಮೂಡಣ, ತೆಂಕಣ; ಮೂಡಣಿಂ, ತೆಂಕಣಿಂ; ಮೂಡಣಂ, ತೆಂಕಣಂ (Śmd. 134-136); ಮೇಗಣ, ಕೆಳಗಣ; ಆಡಿಯಣ (Śmd. 350 Cm.); ಅಲ್ಲಿಯಣ, ಇಲ್ಲಿಯಣ. *Cf.* ಅಜ್ 1. — ಆಕಾಗವು. The augment ಅಣ್ (Śmd. 135).

ಅಣ್ aṇ. 2. = (ಅಣಲ್ 1), ಅಗ 3. — ಅಣ್ಣಾಲಿಗೆ. -ನಾಲಿಗೆ. The uvula (My.).

ಅಣ aṇa. 1. = ಅನ 1. A suffix that is used in the formation of a verbal noun (which serves also to express the meaning of the first person plural of the imperative), *e. g.* ಮಾಡುವಣ, ನಡೆವಣ or ನಡೆಯುವಣ (My.). See ಉವಣ, ಊಣ, ಒಣ 1, & ಓಣ.

ಅಣ aṇa. 2. = ಅಣ್ಣ 1. An elder brother. See *e. g.* ಚನ್ನಬಸವಣ, ಬಸವಣ, ಮಂಚಣ.

ಅಣ aṇa. 3. = (ಅನೆ 2). ಅಣ್ಣ 2, ಅಣ್ಣ, (ಅನ್ನೆ 1). — ಅಣಜಾಣ. = ಅಣ್ಣಜಾಣ. A very clever, cunning man (My.). — ಅಣಜಾಣಿ. A very clever, sly woman. ಅಣಜಾಣಿ, ಅಣಜಾಣಿ, ಅಳಿಗೆಚ್ಚು ಮೊಲ? ಅನ್ದು ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಣಂ aṇaṁ. = ಏಣಂ. Whatsoever, howsoever (ಏಸುಂ Šmd. 390), small, little (ಅಲ್ಪ Čt. I, 94; II, 61). ಬನ್ದಂ ಫಲ್ಗುನನ್? ಇಲ್ಲ, ಸನ್ತಯಮ್ ಅಣಂ ತಾನ್ ಇಲ್ಲ (Šmd. 20. 281). ಪೆಱತೊನ್ದು ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್ (277). ಕಾರ್ಯಮ್ ಅಣಮ್ ಇಲ್ಲ (391). ಗೂಢಪದಪ್ರಯೋಗಮಂ ನೆರೆಪಿ, ಪದಾರ್ಥಂಗಳನ್ ಅಣಂ ಮನಮ್ಮುಗೆ ಪೇೞ್ದಿನ್ (402). ಅನ್ದಮ್ ಅಣಂ ಪದಮನ್ ಇದಲ್ ಅದು ಏನ್ ಆಯಿದಪನೋ (o. r. ಗೆಯ್ದಪನೋ? Čh. v. 17). ಮುನ್ದೆ ನೀರ್ ಇಲ್ಲ ಅಣಮೆ (Šmd. 215 Mdb.).

ಅಣಕ aṇaka. 1. Mockery, derision, abuse (C.; ಕೊಱುಚಾಡಿದುದು Čt. I, 14; II, 22; ಕೊಱುಚಾಟ Kk. 55; Šm. 48; ತೆಗಟ್, ಚುನ್ನ, etc. Šs.). ಅಣಕಮ್ ಆಲ್ಲ ಇದು! (Bp. 16, 28). ಅಳಿಯನ ಕೂಡೆ ಇನ್ತು ಎನ್ದಳ್ ಅಣಕದಲಿ (42, 6). See also Bp. 43, 1; 45, 1; 55, 31. — ಅಣಕ ಮಾಡು. = ಅಣಕವಾಡು. (My.). — ಅಣಕನ್ ಆಡು. To mock (ಕೊಱುಚಾಡು Čt. I, 14; Bh. 8, 25, 10). — ಅಣಕವಾಡು. = ಅಣಕವನಾಡು. (Bh. 2, 3, 8; C.).

ಅಣಕ aṇaka. 2. = ಅಡಕ. Closeness, compactness, firmness; the state of being in good repair. (Tu.). ಅಣಕವಾದ ಲೆಪ್ಪೆ ಅನೇಕ ನೀರು ಕೊಳ್ಳುವದು (Prv.). ಅಣಕವಾದ ಜತ್ರೀ ಪಿನ್ನೆ (My.). — ಅಣಕವಜ್ಜಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 4).

ಅಣಕ aṇaka. = ಅನಕ, ಅಣಕ. *Insignificant, small, contemptible, vile.*

ಅಣಕಿ aṇaki. A mocker (Bp. 40, 52).

ಅಣಕಿಸು aṇakisu. ಅನಿಕೆಸು, etc. To mock, to deride (My.). ಅವ ಎನ್ಯಾ ಗೆಳೆಯ! ದಿನಾಲು ನನಗೆ ಅಣಕಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 2, 36). ಅಳಿಲುಲಂಗಳ ಕಪ್ಪನ್ ಅಣಕವ ಸುಬಿಗುರುಳ್ (Bp. 4, 29). ಎಮ್ಮನ್ ಅಣಕಿಸಿದ (28, 40). See also Bp. 26, 13; 30 sum.; J. 19, 4; Bh. 1, 6, 4.

ಅಣಕಿಸುವಿಕೆ aṇakisuvikĕ. Mocking (My.).

ಅಣಕು aṇaku. = ಅಡಕು 1, etc. (My.).

ಅಣಕುವೆ aṇakuvĕ. Humbleness, humility, modesty (Tĕ.; R.).

ಅಣಗಿಸು aṇagisu. = ಅಡಗಿಸು. (My.; Tĕ. ಅಣಗಿಂಚು).

ಅಣಗು aṇagu. = ಅಡಗು 1. (My.; Tĕ.).

ಅಣಚು aṇačču. = ಅಣಕು. To depress, to humble, etc. (Tĕ.; R.).

ಅಣಂಚು aṇaṁču. = ಅಣಚು. (Tĕ.; R.).

ಅಣದಿಗೆ aṇadigĕ. = ಅಣಿದಿಗೆ. A kind of pitcher or water jar (ಗಳಸ್ತಿಗೆ Šmd. 338; ಕರ್ಕರಿ, ಆಲು, ಗಲಸ್ತಿಕೆ Nr.; ನರ್ಘಸಿ Mr. 210, o. r. ಅಣಿದಿಗೆ).

ಅಣದು aṇadu. = ಅನೆದು. P. p. of ಅಣೆ 3. (My.).

ಅಣಬೆ aṇabĕ. = ಅಣಬ್ಬೆ q. v., ಅಳಮ್ಬೆ, ಅಳಮ್ಬೆ, ಹೂಣಬೆ. A mushroom (ಭೂಮಿಛತ್ರ Mr. 132; My.; T. ಅವಿಪ್ಪು). See ಕಲ್ಲಣಬೆ, ಮರಣಬೆ.

ಅಣಬ್ಬೆ aṇambĕ. = ಅಣಬೆ, etc. (ತಿಲೀನ್ಧ್ರ) Nn. 86, o. r. ಅಣಬೆ; Mr. 485).

ಅಣಲ್ aṇal. 1. (= ಅನ್ 2). The under part of the mouth (T., M.; *cf.* ಅಂಗಳ; T. ಅಣರಿ, the roof of the mouth, palate); — the mouth ಅಣಲೊಳ್ಳಿರೂಡಿ (Rsv. 5, 65.). ತಸಿಹಲುಕನ್ ಅಣಲೊಳಗೆ ಅಡಸಿ (Bh. 2, 2, 103).

ಅಣಲ್ aṇal. 2. ಅಣಲು. = ಅಸಿಲ್. A squirrel (My.).

ಅಣವ್ಯ aṇavya. (fr. ಅಣ). *A field bearing Panicum miliaceum.*

ಅಣಸು aṇasu. That holds firmly together: a ferrule (C.; *cf.* ಅಡಪು 1). See ಕೋಡಣಸು. ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣಅಣಸುವುಳ್ಳದು (ಅಯೋಗ್ರ G.). **2,** close junction: a throng. ಅಣಿವ ಹರಿಗೆಯಿನ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಅಣಸಿನಲಿ ತಿವಿದು ಅಗಿವ ಛಟ್ಟರ ಒಡ್ಡಣೆ (Bh. 6, 2, 5).

ಅಣಾ aṇā. = ಆಣೆ, ಆಣ 1, ಅಣೆ 1. The sixteenth part of a rupee, an Anna (R., Tĕ., M.; Mhr., H. ಆಣಾ, ಅಣೀ, ಆಣಾ).

ಅಣಿ aṇi. 1. = ಅಣೆ 3, q. v. To come near, to touch, etc. (ಮುಟ್ಟು G.; T.: to put on jewels and other ornaments; to dress one's self; to embellish; see ಅಣಿ 2).

ಅಣಿ aṇi. 2. = (ಅಣ 3, ಅನು 1, ಅಳ 2; see ಅಡಗು 3), ಅಣೆ 4. Joining, conjunction: (in weavers' language) the union of a certain number of threads for being fastened to the lam of the loom, etc., etc. (C.). **2,** fitness; niceness, pleasantness, beauty; order, regularity, array (ಆನು, ಒಡ್ಡಿ, etc., ಮನೋಹರ Šs.; ಹಸ, ಲೇಸು, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; T., M.); readiness (ಸಿದ್ಧ My.). **3,** an array: a body of soldiers, a detachment (ಪಡೆ, ದಂಡಿ, etc. Šs.; T., M.). ಸಕಲಸೇನೆಯು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಅಭಿನೇನ Si. 291). ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗೆಯವರಿಗೆದುರಾಗಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಆಣಿ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಧೈರ್ಯದಿನ್ದ ಉಪಾಯಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಆಫಿಯೋಗ, etc. 391). — ಆಣಿ ಕಟ್ಟು. To join a certain number of threads, etc., etc. (C.). — ಆಣಿಕೋಲು. The stick (or splinter) which keeps the loops of the woof or lams apart (C.). — ಆಣಿ ತುಬ್. To move the loom's treadle with the foot (C.). — ಆಣಿದಬ್ಬಿ. = ಆಣಿಕೋಲು. (My.). — ಆಣಿಪಾಡು. The art or secret of a business or trade (My.).

ಅಣಿ aṇi. 3. = ಅಣಿ 5, etc. See ಉರವಣಿ.

ಅಣಿ aṇi. = ಆಣಿ *A linch-pin.* 2, the point of a needle. 3, *a corner.* 4, that part of a house where animals are killed. 5, a boundary, a limit.

ಅಣಿಕೆಸು aṇikisu. = ಅಣಕೆಸು, ಹಣಕೆಸು. (Bp. 17, 5; My.).

ಅಣಿಗ aṇiga. = ಅಟಿಗ, etc. See ಎರವಣಿಗ. (*Cf.* ವಣಿಗ).

ಅಣಿಗೆ aṇigĕ. 1. = ಹಣಿಗೆ. A comb (My.). See ಈರಣಿಗೆ, ಸೀರಣಿಗೆ.

ಅಣಿಗೆ aṇigĕ. 2. = ಅಟಿ, etc., ಅನಿಕೆ 1. See ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಉರವಣಿಗೆ, ಕೆಲ್ಲಣಿಗೆ, ನೆಲವಣಿಗೆ, ಪಿಚ್ಚವಣಿಗೆ, ಮೆಲವಣಿಗೆ.

ಅಣಿದಿಗೆ aṇidigĕ. = ಅಣದಿಗೆ, q. v.

ಅಣಿಮ. aṇima. -ನ್. = ಅಣಿಮೆ. Minuteness, fineness. 2, *the superhuman power of becoming as small as an atom.* See ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ, ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ; Bp. 11, 13.

ಅಣಿಮನಿಕೆ aṇimaṇikĕ. A small water vessel (ಮೊಗೆ Mr. 211, o. rs. ಅಣುಮಣಿಕೆ, ಅಣುವಣಿಕೆ).

ಅಣಿಮೆ aṇimĕ. = ಅಣಿಮ. (ಲಘಿಮೆ, ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳ್ Mr. 455).

ಅಣಿಯರ aṇiyara. Fitness, nicety, greatness, excellence; nicely, etc. (ಪಿರಿದು Śmd. II; ಅತಿಶಯ Ct. I, 94; ನಾಡಿ, ಅಭಿಕ Ct. I, 34; ಅಳವ್ದು, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಆಗುನ್ದಲೆ, etc., ಪಿರಿದು 84; ಅಭಿಕ Śm. 58). ಅಣಿಯರಮ್ ಎಸೆದು ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಪುವು...ಅಪಣಂಗಳೆ (Śmd. 235). ಗರ್ಜಿಸುತೆ ಅಣಿಯರಮ್ ಎಣೆಗೊಣ್ಡ ಇಭಂಗಳಂ..ಕಾದಿಸಿತು (*i. e.* ಕಾದಿಸಿದರ್)..ಇಭಾರೋಹಕರ್ (Rśv. 13, 86). ಗಣಕಗಣಮ್ ಅಣಿಯರಂ ನಿನ್ದು, ಕೆಯ್ ಮುಗಿದು (5, after 127). ಅಣಿಯರದಿಂ ಕೇಳಿ ಕುಣಿವ ನವಿಲ್ (8, 120). See Rśv. 6, 45; Râm. 5, 8, 48.

ಅಣಿಲ್ aṇil. ಅಣಿಲು. = ಅಳಿಲ್ 2, ಅಳಲಿ 2 q. v., ಅಳಿಲ್, ಅಳುಲಿ, ಅಳ್ಮಿವು, ಇಣಜೆ. A squirrel (T.; My.).

ಅಣಿಲೆ aṇilĕ. = (ಅರಳೆ), ಅಳಲಿ 1, ಅಳಿಲೆ, ಅಳುಲೆ, ಅಳ್ಳಿ, ಅಳ್ಳೆ 1. A large tree, furnishing Indian myrobalans or ink-nuts, Terminalia chebula Roxb. (ಹರೀತಕಿ, ಅಭಯೆ, ಪಥ್ಯೆ Hlâ.; ಅಭಯೆ, ಅಮೃಥೆ, etc. Nr.; ಅಭಯೆ Nn. 9; ಕರಕ, ಅಭಯ 50, o. r. ಅಳಿಲೆ; ಸವ್ಯಮ, ಹರೀತಕಿ 63, o. r. ಅಳಿಲೆ; ವಿಜಯ, ಅಭಯ 94; ಶಿವ, ಅಭಯ 6; ಜೀವಕಿ, ಹರಿದ್ರೆ, ಶಿವೆ, etc. Mr. 122, o. r. ಅಳಿಲೆ; ಶಿವ 495; Tu.; T. ಅಂಗನ). — ಅಣಿಲೆಕಾಯಿ. = ಅರಳೆ-. The ink-nut (Nn. 63; St. & Pl.).

ಅಣೀಯಸ್ aṇīyas. More minute than usual, *very small.*

ಅಣು aṇu. *Minute, atomic* (ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅತಿಸಣ್ಣ Nn. 132). 2, an atom of matter or time. 3, Śiva. 4, *a sort of grain, Panicum miliaceum* (ಬಹುಧಾನ್ಯ, ಹಲವು ಧಾನ್ಯ Nn. 132). 5, ನೆಲ್ಲು (Hlâ.). — ಅಣುಗೂಸು. -ಕೂಸು. A babe (My.).

ಅಣುಗ aṇuga. A son. See ತಿಂಗಳಣುಗ, ನೀರಣುಗ, ನೇಸಣುಗ, ಬಸುಗಣ್ಣಣುಗ, ಸಣ್ಣಮಂಗಳೆಯಣುಗ, ಸವಿಗಡಲಣುಗ; Bp. 3, 20; 10, 54; 48, 11; J. 21, 65.

ಅಣುಗಿ aṇugi. A daughter. See ಅಯ್ಮಿಲ್ವೆಟ್ಟಿಣುಗಿ, ಇಂಗಡಲಣುಗಿ, ಕುಳಿವೆಟ್ಟಿಣುಗಿ, ಕುಳಿವೆಟ್ಟಿಪೆಯಿಂಣುಗಿ.

ಅಣುಗೆ aṇugĕ. = ಅಣುಗಿ. (J. 9, 5. 9).

ಅಣುಂಕು aṇuṅku. = ಅಣಚು. To depress, to humble, to abate, etc.; to ruin, to destroy (R.; Tĕ. ಅಣುಂಚು).

ಅಣುಂಗು aṇuṅgu. = ಅಣಗು. To be depressed, etc. (R.; Tĕ. ಅಣುಗು).

ಅಣುಮೂರ್ತಿ aṇu-mûrti. N. (Bp. 9, 37; 27, 6).

ಅಣುವ aṇuva. N. of Hanumat (Ch. v. 56. 58; Abh. P. 11, 147; 13, 130).

ಅಣೆ aṇĕ. 1. = ಅಲೆ 3. An interjection used in calling to women: ho! ho! (My.; Tu.; *cf.* ಅಡ 3; ಎ 3; T. ಅಡಿ, an interjection used in calling to women of the lowest caste; ಅಡೀ, an interj. used by husbands to their wives, but generally to the inferior females of the family only).

ಅಣೆ aṇĕ. 2. = ಹಣೆ. (My.; B. 5, 21; Tu.).

ಅಣೆ aṇĕ. 3. = ಅಣೆ 1. To touch, to come in contact; to draw near (ಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh., o. r. ಆಣೆ; J. 30, 53; Tu.; T. ಅಣುಗು to touch, etc.; ಅಣ್ಣೈ, to be tied together two and two; to approach; to copulate; to adjoin, to put to, to tie to; M. ಅಣೆ, to approach, to arrive; *cf.* ಅಣ್ಪು 1, ಅಣ್ಣಿಸು, ಅಣ್ಪು 3, ಅಳಿಪು 1, ಅನ್ 2). **2,** to strike, to push, to drive (*cf.* ಅಪ್ಪಳಿಸು, ಅಱೆ 1). **3,** = ಆಡೆ 4, to strike, or propel, with the finger (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.). **4,** to embrace (T., M.; R.; *cf.* ಅಪ್ಪು 2, ಅಳ್ಕೆ). (ಅವರ್) ಬಪ್ಪವರ ಮುದುಬಿನ್ದ ಅಣದು ಹೊಯ್ತುತ್ತ (Bp. 61, 28). ಆನೆಗಳನ್ ಆ ಜೋರರ ವಾರಣದೊಳ್ ಅಣೆದು ನೂಕಿದರ್ ಆಗಳ್ (Abh. P. 13, 73). ಮೊಗವಡಮಂ ನಿಷಾದಿ ಕಳೆದು, ಅಂಕುಶದಿನ್ದೆ ಅಣೆದು, ಆರ್ಮ, ನೂಂಕೆ ಗಾಳಿಗೆ ಗಜಾ ಮೂಡಿದನ್ತೆ ಪರಿವ ಆನೆಗಳ್ (13, 74). ದಿಕ್ಕುಮ್ಮುಗಳ್ ಅಳ್ಳೆ ಬ್ಬುಂಬಿತಂಗೆಯ್ವು, ಅಂಗಡಿಗಳನ್ ಅಣೆದುಮ್...ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ವ ಗಜಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). ಕೂರಂ ಕುತಮನ್ ಇಕ್ಕ, ನೆಳೆದು, ಎಡೆದು, ಅಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂ ಕರ್ಣಮೂಲಮನ್ ಆಣೆದು, ಅಲೆದು, ನೂಂಕೆ...ಕಟ್ಟಾಲ್ಪನಮ್ಮೆತ್ತ ಅಧೋರಣರ್ (ditto). ಆನೆವ ಹರಿಗೆಯಿನ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಆಣಸಿನಲಿ ತಿವಿದು ಅಗಿನ ಭಟ್ಟರ ಒತ್ತಣೆ (Bh. 6, 2, 5; see 1, 6, 4). — ಆಣೆಪಾಡು. To strike repeatedly. (ಎಲರೆಮ್ಬ ಸೊಕ್ಕಾನೆ) ತರುಲತೆಯನ್ ಆಣೆದಾಡಿ (J. 3, 24).

ಅಣೆ aṇĕ. 4. = ಅಣೆ 2, ಪಣೆ 5. Approach (ಸಾರ್ಕೆ Ct. I, 37). **2,** a dam, a dike (ಜಲಪ್ರತಿಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; T.; M.; Tĕ. ಆಣೆ, ಆನೆ; *cf.* ಅಡ 6). — ಆಣೆಕಟ್ಟು. = ಆಣೆಕಟ್ಟೆ. (My.). 2, to construct a dam (My.). — ಆಣೆಕಟ್ಟೆ. A dam (My.; Si. 92).

ಅಣೆ aṇĕ. 5. = ಅಟ್ಟಿ, ಅಣೆ 3, (ಆಣೆಗೆ 2, etc.). See ಉರವಣೆ, ಪಿಜವಣೆ.

ಅಣೆ aṇĕ. 6. To be extinguished or quenched, to go out (T. ಆಣ್ಪೆ; R.; *cf.* ಆಱೆ 3 & ಅಡಗು 1 ?).

ಅಣೆ aṇĕ. = ಆಣಾ, etc. (S. Mhr.; B. 5, 303).

ಅಣ್ಕೆ aṇkĕ. = ಅಣ್ಪು 1. The act of smearing or anointing (ಅಣ್ಪು, ಲೇಪನಕ್ರಿಯೆ Kk. 55, o. r. ಅನುಲೇಪನ); an ointment, etc.

ಅಣ್ಟರಳೆ aṇṭaraḷĕ. = ಅಣ್ಪವಾಳ. (My.). — ಅಣ್ಟರಳಿಕಾಯಿ. Its nut (My.). — ಅಣ್ಟರಳಿಕಾಯಿಬುರುಗು. Lather made of that nut (My.).

ಅಣ್ಟರಿಕೆ aṇṭarikĕ. = ಅಣ್ಪರಿಕೆ. A prickly climbing shrub, Acacia intsia Willd. (Z.). See ಆಪರಿ-.

ಅಣ್ಟರಿಸು aṇṭarisu. To evaporate, as water does in boiling (S. Mhr.; *cf.* ಆಟ್ಟು 7).

ಅಣ್ಟರು aṇṭaru. To stick to (ಸ್ಪರ್ಶ Čb.).

ಅಣ್ಟವಾಳ aṇṭavāḷa. = ಅಣ್ಟರಳಿ, ಅಣ್ಟಾಳ, ಅಣ್ಟಾಳಿಳ, ಅನ್ತರಳೆ, ಅನ್ತುವಾಳ, ಆರಹಾಳ, ಆರಡಾಳ, ಆರಿಹಾಳ q. v., ಆರುಹಾಳ. (My.). ಅಣ್ಣಾವಳದ ಕಾಯಿಗೆ ಬಣ್ಣವಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಅಣ್ಟಾಳ aṇṭāḷa. = ಅಣ್ಟವಾಳ, etc. (C.; ಆರಿಹಾಳ, ಆರಿಹಾಳ, ಆರಿಷ್ಟ, ಕಣ್ಣಕಾರಿಕೆ, ಸಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಛೇಸಿಲ, ಬಾರ್ಹತ, ಸ್ವೃತಿ, ಕ್ಷುಪ್ರೆ G.).

ಅಣ್ಟಿರಿಕೆ aṇṭirikĕ. = ಅಣ್ಟರಿಕೆ. (Z.).

ಅಣ್ಟಿಸು aṇṭisu. To place in contact, etc. (C.).

ಅಣ್ಟು aṇṭu. 1. (= ಅಟ್ಟು 1). To come or be in contact with, to touch (v. i.); to stick, to adhere to; to be contagious; to touch (v. t.) (ಪರಿಸನ Śm. 90; ಮುಟ್ಟು G.; C.; Tĕ., Tu.; T., M. ಅಣ್ಪು;

cf. ಅಣೆ 3). **2**, to embrace (C.). **3**, = ಅಟ್ಟು 3, in ಬೆನ್ನಣ್ಟು, to follow, to pursue (My.). ಜಾಲಿಲ್ ಅಣ್ಟಿದ ಕಾಲ ರೊಣ್ಡೆ (Bp. 10, 8). ಸೀರೆಗಳನ್ ಅಣ್ಟಿದಡೆ (21, 21). ಕರ್ಕ ತತಿರವನ್ ಅಣ್ಟಿದ ನಿನ್ನ ಕರಕಮಲದ್ವಯಂ (38, 37). (ಪವಳದ ಹುಬಿ) ಅದು ಸಮುದ್ರದ ತಳದಲ್ಲಿಯ ಒನ್ದು ಬನ್ಡೆಗೆ ಅಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (B. 4, 171). See Bp. 49, 38; 55, 30. — ಅಣ್ಟುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie up closely (My. occasionally). — ಅಣ್ಟುಗಾಸು. -ಕಾಸು. To solder (My.).

ಅಣ್ಟು aṇṭu. **2.** (= ಅಟ್ಟು 2). Adhesion: contagion. **2**, that adheres, an impurity. (Tĕ.) ಅನ್ನದ ಅಣ್ಟು ಬಾರಿಸುವುದು (ಅಡಮನ, ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ Hlā.). **3**, that is sticky, gum, paste, glue (ನಜು Šm. 90. 117; ಮರದ ಜಿಗಿ, ನಜು G.; My.; Rāv. 5, 52). **4**, that is viscuous, the menses or courses (ಮುಟ್ಟಲ್ Kk. 64, o. r. ಮುಟ್ಟಲ್; ನುಟ್ಟಲ್ Šm. 64; My.). **5**, a graft, a layer or grafted branch (My.; Tĕ.). **6**, a young plant fit for transplanting (My.; see Prv. s. ನಾಟು 1). ಅಣ್ಟು ತಪ್ಪಿದರೆ ನಣ್ಟು ತಪ್ಪಲೀತೇ? (Prv.). — ಅಣ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To graft (My.). — ಅಣ್ಟಿನ ಮರ. Embryopteris glutinifera Roxb. (St. & Pl.). — ಅಣ್ಟುಮುಟ್ಟು. dupl. Impurity contracted through a death in one's family (My.). — ಅಣ್ಟುಮುರುವು. A small ear-ring attached to the upper part of the ear (My.). — ಅಣ್ಟುಮೇಹ. A venereal disease caught by contagion (My.). — ಅಣ್ಟುರೋಗ. A contagious disease (C.; G. 498. 560). — ಅಣ್ಟೆಬಿ. -ಎಬಿ. Threads joined in weaving (My.).

ಅಣ್ಟುಕ aṇṭu-uka. (Šmd. 239). A sticky or tenacious man.

ಅಣ್ಟ್ಯಾವಿಳ aṇṭvāḷa. = ಅಣ್ಯವಾಳ, etc. (My.).

ಅಣ್ಡ aṇḍa. = ಅಣ್ಡು. *An egg* (ಮೊಟ್ಟೆ Šm. 89; ತತ್ತಿ G.). 2, *a testicle* (ತರಡು G.). 3, the scrotum. 4, the musk bag. 5, semen virile. 6, Śiva.

ಅಣ್ಡಕೋಶ aṇḍa-kōśa. ಅಣ್ಡಕೋಷ. *The scrotum.*

ಅಣ್ಡಜ aṇḍa-ja. *Born from an egg.* 2, *a bird* (Mr. 77). 3, *a fish.* 4, a serpent (Mr. 77). 5, a lizard.

ಅಣ್ಡಜಶುರಂಗ aṇḍaja-turaṅga. Having a bird for his steed: Vishṇu. (My.).

ಅಣ್ಡಜಧ್ವಜ aṇḍaja-dhvaja. Having a bird on his standard: Vishṇu. (My.).

ಅಣ್ಡಜಯಾನೆ aṇḍaja-yānĕ. She who rides on a bird: Lakshmī (My.).

ಅಣ್ಡಜಾಧಿಪ aṇḍaja-adhipa. The king of serpents. See next. 2, Garuḍa (My.).

ಅಣ್ಡಜಾಧಿಪಕುಣ್ಡಲ aṇḍajādhipa-kuṇḍala. Having the serpent-king for his ear-ring: Śiva (Bp. 27, 55).

ಅಣ್ಡಲೆ aṇḍalĕ. **1.** To use close pressure, to oppress, to trouble, to harass, to torment, to hurt, to treat disrespectfully, etc. (ಅಸನ್ನ ಸೀಡನ ŠmD. Dh.; ಎಡೆಗೆಡಿಸು, ಆಳಿಸು, etc., ಪ್ರತಿಹತ ŠK.). ಅಣ್ಣಲೆಯದೆ, ಅವರ ಆಡಿಗಳಿಗೆ ಶರಣ್ ಎನುತಲೆ ಇರು! (Bp. 4, 62). ಸಂಕಟಂ ಬಟಿಕ ಅಣ್ಣಲೆವುದು ಏಂ ನಿನ್ನುವ? (15, 32). ದಣ್ಡೆ ಮೃಗಳು ಲಮ್ ಅಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವನ್ ಅಣ್ಡಲೆವವ್ (18, 56). ಅಣ್ಡಲೆವ ಘನಪೋ ಹಪಾತಾಧೀದನಂ (24, 29). ಖರಖುರಾಗ್ರಘಾತಜಾತವಿತಥರಾತಲರ ಜಪಟಲಂ ರವಿಮಣ್ಡಲಮನ್ ಅಣ್ಡಲೆದು, ಮುಸುಂಕೆ ವಿಸಟವ್ಪರಿವ ಶೂ ಕಳಾತ್ಪಂಗಳ್ (Rāv. 6, after 11). ಜನ್ನನಾವತಿಯೊಳ್ ಕುಲಿನ್ದನನ್ ಅಣ್ಣಲೆದು, ದಣ್ಡಿಸಿದನ್ ಆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ (J. 31, 26). See Grj. 2, 67; 2, after 71; Č. Bp. 32, 43; J. 6, 31; 7, 61; 10, 3; 12, 19; 16, 14; 18, 4. 46; 23, 38; 26, 64; 30, 35; 31, 65.

ಅಣ್ಡಲೆ aṇḍalĕ. **2.** Oppression; trouble (J. 2, 15; 3, 7). ಕಾಮನ ಅಣ್ಣಲೆ (Šmd. 61). ಕುಣ್ಟಣಿಗನೊಡನೆ ಅಣ್ಣಲೆ ಇದು ಬೇಡ! (Bp. 40, 25).

ಅಣ್ಡವಾತ aṇḍa-vāta. Hydrocele; orchitis (My.).

ಅಣ್ಡವಾಯು aṇḍa-vāyu. = ಅಣ್ಣವಾತ. (My.; Tĕ.).

ಅಣ್ಡಿಗೆ aṇḍigĕ. **1.** = ಅಡೆ 9. (My.).

ಅಣ್ಡಿಗೆ aṇḍigĕ. **2.** One pannier or pack: half a bullock load (C.; Tĕl. ಆಣ್ಡಮು). ಅರಳೇ ಅಣ್ಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ದು ಒಯ್ದರು (B. 4, 20).

ಅಣ್ಡಿಸು aṇḍisu. To go near, to approach; to resort to, to come or go to for protection (Č. Bp. 42, 27; J. 3, 7; T. ಅಡು, ಅಪ್ಪೆ, ಅಣ್ಣೆಜು, ಅಣ್ಣು, ಅಣ್ಣು; see ಅಡಗು 3, ಅಡಸು, ಅಣೆ 3).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. **1.** Going near; an approach, a resort. — ಅಣ್ಡುಗೋಳ್. -ಕೊಳ್. To resort to (Grj. 1, 104).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. **2.** A buttock; the buttocks; —the bottom of a vessel; —yōni (of children; My.; ಕಲತ್ರ, ಶ್ರೋಣಿ Si. 451; Tu.; S. Mhr. very rare). ಅಣ್ಣುಗಳು (ಪಿಜ್ಜೆಗಳು, ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ, ಕಳುದ್ಮತಿ 208). ತೊಡೆಗಳಿಗೂ ಅಣ್ಡಿಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸನ್ಧಿ (ವಂಕ್ಷಣ 208). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಣ್ಣುಗಳ ಬಿಬಿಯ ಜೊಪ್ಪಾನೆಯ ಪ್ರದೇಶ (ನಿತಮ್ಬ 208). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಗದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಅಣ್ಣುಗಳ ಮುನುಷ್ಯಾಗವಾದ ದಿಮ್ಮಿ (ಜಘನ, ಮಡಿಕಟ್ಟು 208). ಪೆಣ್ಣಿಳ ಅಣ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಗುಬ್ಬಿಗಳು (ಕುಕುನ್ದರ 208). ಅಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳ (ಸ್ಫಿಕ್ಕು 208). See Prv. s. ನೀನು.

ಅಣ್ಡು aṇḍu. Tbh. of ಅಣ್ಣ No. 2. (My.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. **1.** = ಅಡೆ 8, No. 2. Nearness, vicinity, the side of anything; a support, a prop (Tĕ.; K.; T. ಅಣ್ಣಲ್, ಅಣ್ಣೆ).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. **2.** A vessel made of a hollow bamboo, etc., generally with a handle (My.; Tu.). ಅಣ್ಡೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು, ಮುಣ್ಡೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಕೂಡದು.—ಆಣ್ಡೆಯೊಳಗಣ ನೀರು ಮುಣ್ಡೆಯ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಪಣ ಸಮ (Prv.). ಜೊಪ್ಪರದ ಆಣ್ಡೆ (? Mr. 299). See ಹೊನ್ನಣ್ಡೆ.

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. **3.** = ಅಡೆ 9. (My.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. **4.** = ಅಟೆ, etc. (?). See ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆ.

ಅಣ್ಡೆಳ್ಳ aṇḍĕlla. = ಅಣ್ಣೆಕೆಲ್, q. v.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. **1.** = ಅಣ 2. An elder brother (ಆಗ್ರಜ, ಪೂರ್ವಜ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ Hlā.; ಅಗ್ರಿಯ, ಅಗ್ರಜ, etc. Nr.; Mr. 311; Si. 196. 416; C.; M., T.; Tĕ. ಅಣ್ಣೆ; Tu. ಅಣ್ಣೆ; *cf.* ಅಮ್ಮ 1 & 2). **2**, a respectful compellation for an elder male (also Mhr.), and an affectionate mode of addressing boys (C.; see *e. g.* Bp. 24, 41; 47, 29). ಅಣ್ಣಂಗಳ್, ಅಣ್ಣಸ್ಸಿರ್ (Šmd. 124. 126). ಅಱಿಯಿರೇ ನೀಮುಮ್ ಅಮುಮ್ ಒಡನೋಡಿದೆವು ಎಮ್ಮುದನ್, ಅಣ್ಣಾ? (153). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆ, ಪಲ ದೆವನಕೆ ಕಣ್ಡೆವು, ಅಣ್ಣ! (202). ಕಾರ್ಮಡು ವಿನ ಅಣ್ಣ (Šm. 12). ಭಾವಮಯ್ದುನನ್ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನು ಮಾವನ್ ಅಳಿಯನು (Bh. 1, 8, 26). ಆ ತಾತನ್ (ಎನ್ನ) ಅಣ್ಣಂಗೆ ಬರಿಸಿ ಕಳು

ಹಿದ ಪತ್ರಮೇ! (J. 30, 27). ಅಣ್ಣ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿದ, ತಮ್ಮ ಕೊಳ್ಳ ಮಾಡಿದ.— ಅಣ್ಣ ತನ್ನವನಾದರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ತನ್ನವಳೇ?. — ಅಣ್ಣಗೆ ಸುಣ್ಣ ಎಲ್ಲ, ಎತ್ತಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲ (Prvs.). See ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ.— ಅಣ್ಣಣ್ಣ. rep. Sir! sir! (Bp. 50, 7; Tĕ. ಅನ್ನಣ್ಣೆ). — ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು. Elder and younger brothers: brothers (C.). ಜೀವ್ತಿತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಸ್ಸಿರು (ಸ್ಯಾಲರು Nr.). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಸ್ಸಿರಿಗೆ (B. 4, 153). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಸ್ಸಿರು (5, 150). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಸ್ಸಿರು ಆದರೂ ಹಣ್ಣು ಹಂಚಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ (Prv.). — ಅಣ್ಣದೇವ. Mr. elder brother (J. 18, 60). — ಅಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. 2, name of a demon at Dharmasthala (Tu.). 3, a useless man (My.). ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸರಿ, ದಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸರಿ.— ಉಣ್ಣುಬಕ್ಕೆ ಉಡಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಜೊಣ್ಣಪ್ಪ (Prvs.).

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 2. = ಅಣಿ 3, etc. — ಅಣ್ಣಜಾಣ. = ಅಣಜಾಣ. A very clever man (My.). *Cf.* ಅಣ್ಣ 3.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 3. = ಅಣ್ಣಿ 1. — ಅಣ್ಣನಮಬಿ. -ಅಬಿ. Excellent quality to be destroyed or lost (Grj. 2, after 71).

ಅಣ್ಣಲ್ aṇṇal. (T. ಅಣ್ಣಲ್, greatness). — ಅಣ್ಣಲ ದೇವಿ. N. (Bp. 48, 4).

ಅಣ್ಣಾ aṇṇā. = ಅಣ್ಣ 2. — ಅಣ್ಣಾವಟ್ಟಗಾಬಿ. = ಅಣ್ಣಾವೊಟ್ಟಗಾಬಿ, ಅಣ್ಣಾವೊಟ್ಟೆಗಾಬಿ. (My.). ಅಣ್ಣಾವಟ್ಟಗಾಬಿನಾದರೆ ಸುಣ್ಣವೂ (for chewing) ದೊರಕದು (Prv.). — ಅಣ್ಣಾವೊಟ್ಟೆಗಾಬಿ.= ಅಣ್ಣಾವೊಟ್ಟೆಗಾಬಿ. (My.). — ಅಣ್ಣಾವೊಟ್ಟೆಗಾಬಿ. -ಒಟ್ಟೆಗಾಬಿ. A nice solitary man (used ironically): one who shuns work, an idler (My.).

ಅಣ್ಣಿ aṇṇi. An affectionate mode of addressing females (and males). (= ಅಕ್ಕ My.; see ಅಕ್ಕಣ್ಣಿ, ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ; ಅಪ್ಪಣ್ಣಿ; T. ಅಣ್ಣಿ, the wife of an elder brother).

ಅಣ್ಣಿಗ aṇṇiga. = ಹೆಣ್ಣಿಗ. (My.).

ಅಣ್ಣು aṇṇu. A woman (Tĕ. ಅನ್ನು; R.).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 1. = ಅಣ್ಣಿ 3. Excellence, purity (*cf.* ಅಣಿ 3 & ಅಣಿ 2? M. ಅಣ್ಣಿ, upwards, above; ಅಣ್ಣಾ, looking upwards; T., Tu. ಅಣ್ಣಾ, to look upward). — ಅಣ್ಣೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Pure milk. ಕನ್ನೆ ತನ್ದು ಇಟ್ಟ ಅಣ್ಣೆನಾಲಂ ಮುನ್ನಮ್ ಈಣ್ಟುತ ಕಲ್ಲಿನಪಾಂ (Bp. 14 sum.; sec 14, 25).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 2. (fr. ಅಣಿ 3, No. 3 ?). — ಅಣ್ಣೆಕಲ್. -ಲ್ಲು. A pebble (or pebbles) tossed in play and caught on the back of the hand (ತಿಪ್ಪಿಕಲ್ Kk. 60. 63; Śm. 56; My.; ಹಿಣ್ಣುಹುಡುಗರು ಆಡುವ ಅಣ್ಣೆಳ್ಳ G.; Tĕ. ಅಚ್ಚನೆಕಲ್ಲು). — ಅಣ್ಣೆಕಳ್ಳಾಟಿ. N. of this play (My.). — ಅಣ್ಣೆಗಲ್ಲಾಡು. To play at that game (J. 21, 12; 28, 24).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 3. = ಲೊಣಿ 3, etc. — ಅಣ್ಣೆಕಲ್. -ಲ್ಲು. A hail stone (ಆಲಿಕಲ್ಲು, ಆಲಿವರಲು, ಆನೆಕಲ್ಲು G.).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 4. = ಹಣ್ಣೆ. The kitchen herb Celosia albida (My.).

ಅಣ್ಣತೆ aṇpatĕ. = ಅಣ್ಪೆತ, q. v.

ಅಣ್ಪಿತ aṇpita. = ಅಣ್ಪು 2. Relationship; friendship (ನಣ್ಪಾದುನು Cŧ. I, 65, o. r. ಅಣ್ಪತೆ).

ಅಣ್ಪು aṇpu. 1. = ಅಣ್ಪೆ. (Kk. 55; Abh. P. 3, 72).

ಅಣ್ಪು aṇpu. 2. = ಅಣ್ಪೆತ, (ಅಮ್ಮು 2). (ನಣ್ಪು Kk. 70; Abh. P. 11, 23; see ಅಟ್ಟು 2; ಆಮ್ಮು 1; ಆಳಿಪು 1 & 2; T. ಅನ್ಪು, love, affection; M. ಅನ್ಪು, to be fond of, connected with).

ಅಣ್ಮು aṇmu. 1. (= ಅಮ್ಮು 1). To be manly or valorous (ಪೌರುಷ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, 147; 14, 102). See ಕರೆಗಣ್ಮು, ಕೆಯ್ಗಣ್ಮು. — ಅಣ್ಮಣ್ಮು. rep. (Śmd. 231).

ಅಣ್ಮು aṇmu. 2. Manliness, valor (ಪುಚ್ಚವಣ Śmd. II; Kk. 83; ಪರಾಕ್ರಮು Śm. 38; Abh. P. 10, 58, MS. ಆರ್ಪು; *cf.* ಆಣ್ಮೆ). ಕೌಡಮ್ ಅಣ್ಮು ಪೆರ್ಮಾತು ಕುಲಂ (Śmd. 128).

ಅತ್ aṯ. 1. = ಅದ್ 1. A syllable used as an auxiliary in forming the genitive, instrumental, ablative and locative, taking the form of ಅದ್, *e. g.* ಮರ-ಅದ್-ಅ, ಮರದ; ಮರ-ಅದ್-ಇಂ, ಮರದಿಂ; ಮರ-ಅದ್-ಅತ್ತಣಿಂ, ಮರದತ್ತಣಿಂ; ಮರ-ಅದ್-ಒಳ್, ಮರದೊಳ್ (Śmd. 114. 115).

ಅತ್ aṯ 2-ṯ. 2. See ಆತ್ 1. — ಆತ್ತಾಣ. That place (T.; R.).

ಅತ್ aṯ. 3. = ಅಬು 1, only in the P. p. ಅತ್ತು.

ಅತಃ ataḥ. = ಅತಸ್, q. v.

ಅತಃಪರ ataḥ-para. Henceforth, further on; that is further on or different (Bp. 51, 9).

ಅತಟ a-taṭa. Having no beach or shore, precipitous. 2, *a precipice.*

ಅತನು a-tanu. Having no body: Kâma (ಭವಾರಿ Kâvy. V, 62; Bp. 12, 39).

ಅತನುಜೆತೆ atanu-jit. One who has conquered Kâma: a Jina (Mr. 23).

ಅತಂತ್ರ a-tantra. Having no ropes or strings; unrestrained; not the object of a rule;— useless, void, waste (My.).

ಅತರ್ಕಿತ a-tarkita. *Unconsidered, unthought of, unexpected.*

ಅತರ್ಕ್ಯ a-tarkya. Baffling or surpassing thought or reasoning; invincible (ಪ್ರಾಯ, ಗೆಲ ಬಾರದುದು Nn. 88; ಭವ್ಯ, ಗೆಲ ಬಾರದುದು 90).

ಅತಲ atala. = ಅತ್ತಲ. — ಅತಲಕುತಲ. = ಅತ್ತಲಕೊತ್ತಲ. rcit. Tumult, bustle, disorder, confusion (Tĕ.; R.; T. ಅದಲ ಬುದಲ).

ಅತಲ a-tala. Bottomless. 2, N. of a hell. 3, Śiva. See s. ಲೋಕ.

ಅತಲಸ್ಪರ್ಶ atala-sparśa or a-talasparśa. Touching the atala, or whose bottom cannot be touched, *very deep.*

ಅತಸ್ atas. = ಅತಃ. From this. 2, *from this place.* 3, *from this cause.* 4, from that time.

ಅತಸಿ atasi. ಅತಸೀ. = ಅಗಸೆ 2. *Common flax, Linum usitatissimum* Lin. 2, Bengal śaṇa used as hemp, Crotolaria juncea.

ಅತಸೀಕುಸುಮಗಾತ್ರ atasi-kusuma-gâtra. He whose body is like the flower of flax: Kṛishṇa (J. 13, 26).

ಅತಿ ati. 1. *Over, beyond.* 2, *exceedingly, much, very.* 3, *surpassing, superior.*

ಅತಿ ati. 2. Tbh. of ಹತಿ. (My.).

ಅತಿಕಥ ati-katha. Of the quality of an exaggerated tale; exaggerated; past tradition or law, deviating from the rules of caste. (R.).

ಅತಿಕಪ್ಪ ati-kappu. A deep black colour (ರಾಮ Mr. 504).

ಅತಿಕರ್ಮ ati-karma. A great sin (Bp. 3, 48; My.).

ಅತಿಕರ್ಮಿ ati-karmi. A great sinner (Bp. 20, 27; My.).

ಅತಿಕಷ್ಟ ati-kashṭa. Great hardship (ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಅತೀವಕಷ್ಟ Nn. 125; Bp.56, 44).

ಅತಿಕಾಟ ati-kâṭa. Great trouble (My.).

ಅತಿಕಾಟಕ ati-kâṭaka. A very troublesome man (My.).

ಅತಿಕಾನ್ತ ati-kânta. Excessively beloved, charming (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ Mr. 424).

ಅತಿಕಾಯ ati-kâya. Of extraordinary size, gigantic. 2, a son of Râvaṇa (Râm. 6. 34 sum.).

ಅತಿಕಾಲ ati-kâla. A long time (ಚಿರಕಾಲ Mr. 533).

ಅತಿಕಿಂಜಿದು ati-kiṇjidu. Very small (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ, ಈಸಜ್ Nn. 147).

ಅತಿಕು atiku. = ಅಶುಕು, etc. (Tél.; R.).

ಅತಿಕೀಲ್ ati-kīl. Very low, wicked (ಜಘನ್ಯ, ಕುಪ್ರಿಯ Mr. 453).

ಅತಿಕೃತಿ ati-kṛiti. Name of a type of metres (Čh.).

ಅತಿಕೃಪಣ ati-kṛipaṇa. Very poor (ಅತಿದೀನ Nn. 151); —very avaricious (My.). See ಅತಿಲೋಭಿ.

ಅತಿಕೊಂಕು ati-kŏṅku. Very crooked or deformed, uncouth (ಕರಾಲ, ವಿಕಟ Mr. 450, o. r. ಅತಿಡೊಂಕು). — ಅತಿಕೊಂಕುನುಡಿ. (ಕಾಕು Mr. 86).

ಅತಿಕ್ರಮ ati-krama. Going over or beyond, *transgression, trespass, violation.* 2, surpassing (ಅನ್ತರ, ಕೆಯ್ಮಿಱಿ ಹೋದದು Nn. 77; ಅತ್ಯಾಧಾನ, ಎಗಿಲ್ Mr. 450). 3, neglect. 4, imposition. 5, a determined onset, *a gallant attack.*

ಅತಿಕ್ರಮಣ ati-kramaṇa. Going over or beyond. 2, trespass. 3, surpassing; excess. 4, going away, passing. 5, spending (time). See ಅನಕಱಿ, ಉರುಟು, ಒತ್ತು, ಕೆಯ್ಗಣ್ಮ, ಕೆಯ್ಗಱಿ, ಎಗು, ಎತ್ತಾಜು, ಪೊಳ್ದು.

ಅತಿಕ್ರಮಿಸು ati-kramisu. To go beyond, to surpass (Bp. 4, 24; J. 2, 52); to trespass (J. 31, 34). 2, to let pass away (Bp. 48, 2). 3, to become excessive (43, 12). 4, to be spent or passed, as time (My.). ನಾ ಮುಂಚೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಜೆನ್ ಎನ್ನು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅನಮ್ಮೂರ್ವಿಗಳ್ Nr.).

ಅತಿಕ್ಲೇಶ ati-klĕśa. Great distress (ವ್ಯಸನ Mr. 468).

ಅತಿಗ ati-ga. Going beyond, overcoming. See ದ್ವಯಾತಿಗ.

ಅತಿಗಣ್ಡ ati-gaṇḍa. A very excellent man (Bp. 52, 1). 2, N. of the yôga of the 6th nakshatra (Sk.; My.).

ಅತಿಗನ್ಧ ati-gandha. Having an overpowering smell. 2, lemon grass, Andropogon schoenanthus. (R.).

ಅತಿಗರ್ವ ati-garva. Great conceit (ಹಂ, ಸಗರ್ವ Nn. 161).

ಅತಿಗರ್ವಿತ ati-garvita. *Very conceited.*

ಅತಿಗಳೆ ati-gaḷĕ. -ಕಳೆ. To remove to a great distance; to disregard, to contemn, to deny (8. Mhr.; ತಿರಸ್ಕರಿಸು, ನೀಗು G.). ವೇದೋಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರಾಧಿಕ್ಯಚತುರೋಕ್ತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದ (Bp. 18, 97). ಲೋಕವಧಿಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದು (22, 4). ಇನೆಯಳ್ ಇನೆಯನ ಮಾತುಗಳನ್ ಆದರಿಸದೆ ಅತಿಗಳೆದು (44, 54). ನೀತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದು ನಡವುತ್ತ ಇಪ್ಪೆ! (55, 13). See also Bp. 50, 71; 51, 46; 56, 3; Sp. s. ಪಾಪಕರ್ಮ. 2, to spend (time). ಕಾಲವು ಅತಿಗಳೆದು ಹೋಹಲ್ಲಿ (ಅತಿವೇಳೆ, ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ Nn. 132).

ಅತಿಗಾಳಿ ati-gāḷi. A strong wind. ಅತಿಗಾಳಿಯೊಳ್ ಕೆದರ್ವ ಹಸಿ (ತೀಕರ Mr. 44).

ಅತಿಗೂರು ati-gūru. Excessive phlegm (ಕಫ Mr. 386).

ಅತಿಗ್ರಾಹಕ ati-grāhaka. Of quick perception, smart (My.).

ಅತಿಚದುರ ati-čadura. Very clever. ಅತಿಚದುರನೆಂ, I am very clever (Śmd. 258).

ಅತಿಚರೆ ati-čarĕ. A changeable female. 2, *the shrub Hibiscus mutabilis* Lin.

ಅತಿಚಿತ್ರ ati-čitra. Very handsome or wonderful (Bp. 60, 13).

ಅತಿಚೂರ್ಣ ati-čūrṇa. Very small (ಸಣ್ಣಿತು Čt. I, 79).

ಅತಿಚ್ಛತ್ರ ati-č-čhatra. An extraordinary parasol: *a mushroom.*

ಅತಿಚ್ಛತ್ರೆ ati-č-čhatrĕ. *Anise,* principally *Anisum* or *Anethum sowa* Roxb.

ಅತಿಜಗತಿ ati-jagati. Name of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಅತಿಜಡ ati-jaḍa. Very cold or frigid; very much stunned, very stupid; very lazy (My.); — severe fever (My.).

ಅತಿಜವ ati-java. Extraordinary speed. 2, *very fleet.*

ಅತಿಜಾಗರ ati-jāgara. Very wakeful. 2, the black curlew, an aquatic bird. (My.).

ಅತಿಜೀವ ati-jīva. Yet living, surviving. See Sp. s. ಗೊತ್ತು.

ಅತಿಡೊಂಕು ati-ḍŏṅku. = ಅತಿಕೊಂಕು, q. v.

ಅತಿತರ ati-tara. A large crowd (ಸ್ತೋಮ Mr. 422).

ಅತಿಥಿ atithi. *An invited guest.* 2, wrath (ಸಿಟ್ಟು Čb.). 3, N. of Suhôtra, grandson of Râma.

ಅತಿಥಿಪೂಜನ atithi-pūjana. Honourable reception of a guest, hospitality (My.).

ಅತಿಥಿಪೂಜೆ atithi-pūjĕ. = ಅತಿಥಿಪೂಜನ. (Bp. 24, 31).

ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ atithi-satkāra. Civilities and kind offices to guests (My.).

ಅತಿದಪ್ಪ ati-dappa. Very thick (My.).

ಅತಿದವಡ ati-davaḍa. Very vile; a very vile man (Bp. 28, 28).

ಅತಿದವಡಿತಿ ati-davaḍiti. A very vile woman (Bp. 40, 53).

ಅತಿದಾಹ ati-dāha. Great heat. 2, violent inflammation 3, great thirst (My.). See ಕರಿ.

ಅತಿದಿಟ ati-diṭa. Very true or honest; truth, honesty (ಅವಕ್ರರ, ನಿಶಠತೆ Mr. 453).

ಅತಿದೀನ ati-dīna. = ಅತಿಕೃಪಣ, q. v.

ಅತಿದೀರ್ಘ ati-dīrgha. Very long (Kâvy. IV, 1, 7). 2, ancient (ಪುರಾಣ, ಕಡುದೀರ್ಘ Nn. 183).

ಅತಿದುಃಖ ati-duḥkha. Great affliction or sadness (ಅತ್ಯನ್ತ ದುಃಖ, ಖೇದ Nn. 55).

ಅತಿದೂರ ati-dūra. Very distant. 2, a great distance (ಗಣ್ಜು Bhn. 62). 3, ಜೇಂಯ (Nn. 137). See ಕಯ್.

ಅತಿಧೃತಿ ati-dhṛiti. Name of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಅತಿಧ್ವನಿ ati-dhvani. A cry. See ಅರ್.

ಅತಿನಯ ati-naya. Nobility, etc. (ಜಾತಿ, ಸನಯ Nn. 76).

ಅತಿನಳ್ಳುಬುಗುರು ati-naḷḷu-buguḍu. Many depressions and elevations (ಏಪಜೋನ್ನತ, ಸ್ಥಪುಟ Mr. 450).

ಅತಿನಿಟ್ಟುರ ati-niṭṭura. Tbh. of ಅತಿನಿಷ್ಠುರ, q. v. (ಅತೀವತೀಕ್ಷ್ಣ Nn. 86, o. r. ಅತಿನಿಷ್ಠುರ).

ಅತಿನಿನ್ದೆ ati-ninde. Great blame or reviling (ಅಧ Mr. 535).

ಅತಿನಿರ್ಮಿತ ati-nirmita. Strongly fabricated, deeply rooted (Bp. 3, 49).

ಅತಿನಿರ್ಹಾರಿ ati-nirhāri. *Very diffusively fragrant.*

ಅತಿನಿಶ್ಚಯ ati-niśčaya. Unquestionable certainty (Śmd. 392).

ಅತಿನಿಷ್ಠುರ ati-niṣṭhura. = ಅತಿನಿಟ್ಟುರ. Excessively fierce or severe (ಅತೀವಕಠೋರ Nn. 72).

ಅತಿನಿಸ್ಠೂರ ati-niṣṭhūra. A not unfrequent form of ಅತಿನಿಷ್ಠುರ. See s. ಅತಿನಿಟ್ಟುರ.

ಅತಿನೀಲ ati-nîla. Dark blue (ಕಾಗು Bhn. 47).

ಅತಿನೌ ati-nau. *Disembarked.*

ಅತಿಪಕ್ವ ati-pakva. Excessively cooked, boiled, or baked. See ಪೊತ್ತು.

ಅತಿಪಕ್ವಾನ್ನ ati-pakva-anna. Rice which has been cooked so as to be burnt at the bottom of the pot. See ಪೊತ್ತು.

ಅತಿಪಥಿ ati-pathi. *A better road than common.*

ಅತಿಪರಿಚರಿಯ ati-paricariya. Tbh. of ಅತಿಪರಿಚರ್ಯ. (ಮಚ್ಚು Śm. 85).

ಅತಿಪರಿಚರ್ಯ ati-paricarya. Superior attendance; great devotion or veneration. See ಬಗ್ಗು, ಮಚ್ಚು, ಮರ್ಜು.

ಅತಿಪಾತ ati-pâta. *Passing away,* lapse. 2, neglect, transgression; *a heinous sin.*

ಅತಿಪಾಪ ati-pâpa. A heinous sin; very bad (Bp. 51, 55; My.).

ಅತಿಪಾವನ ati-pâvana. Very or quite pure or holy (My.). *Cf.* ಅತಿಶುದ್ಧ.

ಅತಿಪಾವನಾತ್ಮ ati-pâvana-âtma. A man of very pure nature (Bp. 53, 1; My.).

ಅತಿಪೀಡನ ati-pîḍana. More than common pressure or force (Śmd. 26).

ಅತಿಪೀತತೆ ati-pîtatĕ. One of the guṇas of sadakîrtana (Kâvy. V, 2, 35).

ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ati-praccĕhanna. Well concealed; the state of being well covered or concealed. — ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪಟ. A curtain, a screen (ತೆರೆ Śm. 105).

ಅತಿಬಜೆ ati-bajĕ. Tbh. of ಅತಿವಿಷೆ, q. v. (ವಿಷೈ, ತೃಂಗಿ, ಅತಿವಿಷೆ, etc. Nr.; Si. 145; ಭ್ರಾಮಕಸ್ಥ, ತೃಂಗಿ Mr. 138).

ಅತಿಬಟ್ಟಿತು ati-baṭṭitu. That is quite round (ಬಿಮ್ಬು, ಸುವೃತ್ತ Nn. 69).

ಅತಿಬನ್ಧನ ati-bandhana. That is well-binding: a dike (ಕೆ ಪಾಲಿ, ಏಬನ್ಧ Nn. 31); — close confinement (My.).

ಅತಿಬಲ ati-bala. Very strong or powerful. ಅತಿಬಲರಿರ್, you are very strong (Śmd. 258).

ಅತಿಬಲುಹು ati-baluhu. = ಅತಿಬಲ್ವ, q. v.

ಅತಿಬಲ್ವ ati-balpu. Great power or influence (ಜಾತ್ಯ Nn. 74, o. r. ಅತಿಬಲುಹು).

ಅತಿಬಹುಲ ati-bahula. Very capacious or abundant.

ಅತಿಬಹುಲಸ್ಥಿತಿ atibahula-sthiti. A term used in defining the tadguṇa of the atiśaya (Kâvy. III, 3, B, 140).

ಅತಿಬಾಗು ati-bâgu. To be very much bent. ಅತಿಬಾಗಿದಲ್ಲಿ (ಮುಣಿ, ಏನಮ್ರ Nn. 67).

ಅತಿಬಾಲ ati-bâla. Quite young, childish, of tender years (ಬಾಲಿಶ Mr. 475).

ಅತಿಬಿರಿದು ati-biriḍu. Great distinction (Bp. 49, 42).

ಅತಿಬೆಟ್ಟಿತು ati-bĕṭṭitu. Very rough. ಅತಿಬೆಟ್ಟಿತು ಅಪ್ಪ ಪೆರ್ಬಟ್ಟಿ (ಕಾನ್ತಾರ Mr. 478).

ಅತಿಬೇಗ ati-bêga. Very swift, exceedingly rapid (ಮಹಾಜವ Nn. 97; ಅತಿತೀಕ್ಷ್ಣ, ಕ್ಷಣ 117).

ಅತಿಭಕ್ತ ati-bhakta. A fervent follower or devotee. 2, a N. (Bp. 27, 27).

ಅತಿಭಕ್ತಿ ati-bhakti. Great devotion (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ Mr. 489).

ಅತಿಭೀ ati-bhî. (Very terrific:) *lightning.*

ಅತಿಭೀಕರ ati-bhîkara. Very formidable. — ಅತಿಭೀಕರಾಕೃತಿ ಪೆಜ್. -ಆಕೃತಿ ಪೆಜ್. To get or assume a very formidable form (Rśv. 5, after 120).

ಅತಿಮಧುರ ati-madhura. Very sweet. 2, = ಏಲಾಲಕಿ, q. v.

ಅತಿಮರ್ಯಾದ ati-maryâda. *Exceeding the proper limit, beyond bounds.*

ಅತಿಮಾತ್ರ ati-mâtra. *Beyond measure, excessive.*

ಅತಿಮುಕ್ತ ati-mukta. Entirely liberated. 2, quite free from passion. 3, seedless, barren. 4, surpassing pearls in whiteness. 5, *a creeper bearing white fragrant flowers, Gaertnera racemosa* (*cf.* ಅನಿರ್ಮುತ್ತೆ). 6, the tree Dalbergia oujeinensis.

ಅತಿಮುಕ್ತಕ ati-muktaka. *The tree Dalbergia oujeinensis.* 2, mountain ebony, Diospyros embryopteris Pers. 3, *Gaertnera racemosa.* 4, the tree called ಪರಿಮಳ್ಳ.

ಅತಿಮುಖ್ಯ ati-mukhya. An excellent object (ಆಗ್ರ Mr. 516).

ಅತಿಮುದ ati-muda. Great delight (Ch. v. 226).

ಅತಿಮೂತ್ರ ati-mûtra. Diabetes (ಬಹುಮೂತ್ರ, ಅತಿವೇಳೆ Nn. 132).

ಅತಿಮೂರ್ಖ ati-mûrkha. A great fool (ಕಡುಮೂರ್ಖ Nn. 156; ಅಙ್ಯದಂ Mr. 224).

ಅತಿಮೋಹ ati-môha. Excessive delusion, etc. (ಪ್ರಸವ Nn. 120).

ಅತಿಮೌನ ati-mauna. Quite silent. See ಉಸಳನೆ.

ಅತಿಯಗಲ ati-agala. Great extension or breadth (ವಿಕಂಟ, ವಿಶಾಲ Mr. 450).

ಅತಿಯಾಕೆ ati-âšĕ. = ಅತ್ಯಾಶೆ, of which it is a vulgar form. ಅತಿಯಾಶೆಯಿನ್ದ ಅದದೂ ಪೋಯಿತು. — ಅತ್ಯಾಶೆ ಗತಿಗೆಡಿಸಿತು (Prvs.).

ಅತಿಯುದ್ದ ati-udda. Very high; great height (ಮಹೋತ್ಸೇಧ Nn. 77; ಉತ್ಸೇಧ, ಮಹೌನ್ನತ್ಯ 132).

ಅತಿಯುದ್ಧ ati-yuddha. A great fight. ಅತಿಯುದ್ಧಮಂ ಬಿಡದೆ ಹಣ್ಣಿ ಇರೆ (ದ್ಯೂತ Mr. 466).

ಅತಿರ a-tira. Tbh. of ಅಸ್ಥಿರ. (My.).

ಅತಿರಕ್ತ ati-rakta. Very red. — ಅತಿರಕ್ತವರ್ಣ. A very red colour (Mr. 275).

ಅತಿರಕ್ತೆ ati-raktĕ. *One of Agni's seven tongues.*

ಅತಿರಥ ati-ratha. A very great warrior fighting from a car. (J. 13, 21). ಅತಿರಥನಾದರೂ ಗತಿಗೆಡ ಪಾರದು (Prv.).

ಅತಿರಸ ati-rasa. Very succulent, full of juice, essence, or taste. 2, a round, sweet cake (My.). 3, richly endowed with poetic taste or the sentiments of dramatic composition. 4, excess of juice, etc., etc.

ಅತಿರಸಿಕ ati-rasika. = ಅತಿರಸ No. 3. (Śm. 77).

ಅತಿರಿಕ್ತ ati-rikta. *Excessive, redundant.*

ಅತಿರೂಢ ati-rûḍha. Greatly risen; commonly known, generally received, etc. — ಅತಿರೂಢಾರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. One of the three guṇas that form the prasanna (Kâvy. III, 1, A, 15).

ಅತಿರೇಕ ati-rĕka. = ಅತಿರಿಕ್ತ. 2, redundancy (ಪಃ Nn. 163). See ವ್ಯತಿರೇಕ.

ಅತಿರೋಗ ati-rôga. Very sick, ill, or miserable (ಕ್ಲೇಶಾತ, ಸರುಜ Nn. 92). 2, consumption.

ಅತಿರೌದ್ರ ati-raudra. Very terrible (ಕಾಲ Mr. 520).

ಅತಿಲೋಭಿ ati-lôbhi. A very greedy person (Nn. 151, as o. r. of ಅತಿಕೃಪಣ).

ಅತಿವರ್ತಿ ati-varti. Crossing, passing; — guilty of a pardonable offence or of pardonable irregularity; — being very near: a devoted friend (Abh. P. 11, 21).

ಅತಿವಕ್ತೃ ati-vaktṛi. *Very loquacious.*

ಅತಿವಾಕ್ಯ ati-vâkya. Extraordinary speech, scurrilous language, opprobrious or abusive speech. See ಕೊರ್ಚು.

ಅತಿವಾದ ati-vâda. Talking much, talkativeness;—opprobrious speech (My.).

ಅತಿವಾಸ ati-vâsa. Fast on the day before performing the śrâddha (Sk.).

ಅತಿವಾಸರ ati-vâsara. = ಅತಿವಾಸ. (My.).

ಅತಿವಾಹಿಕ ati-vâhika. One who undergoes excessive toiling: *a spirit abiding in hell.*

ಅತಿವಿತತ ati-vitata. Greatly stretched out; very accomplished or celebrated (Čh. v. 224).

ಅತಿವಿಷೆ ati-vishĕ. = ಅತಿಬಿಜೆ. *A very poisonous, yet medicinal plant, Aconitum ferox* (Atis or Betula).

ಅತಿವೇಲ ati-vêla. = ಅತಿವೇಳೆ. *Passing its proper boundary, excessive.*

ಅತಿವೇಳೆ ati-vêḷĕ. Tbh. of ಅತಿವೇಲ. Excessive (ಅತಿಶಯ, ವಿಶೇಷ Nn. 132). 2, an extensive boundary, the seashore (ಸಮುದ್ರತಟ, ಸಮುದ್ರದ ದಡ 132). 3, spending time (ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ, ಕಾಲವು ಅತಿಗಳದು ಹೋಹಲ್ಲಿ 132). 4, diabetes (ಅತಿಮೂತ್ರ, ಬಹುಮೂತ್ರ 132).

ಅತಿವ್ಯಕ್ತ ati-vyakta. Very evident or distinguished (Šmd. 116).

ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ati-vyâpti. Unwarrantable stretch, as of a rule or principle. (My.).

ಅತಿಶಕ್ತಿತೆ ati-śaktitĕ. *Great power or valour.*

ಅತಿಶಕ್ವರಿ ati-śakvari. N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಅತಿಶಯ ati-śaya. Pre-eminence; excellence; superiority; excessiveness; a mass; wonder, surprise(ಅಣಿಯರ Čt. I, 94; ಆಸುರ Bhn. 9; ಅತಿವೇಳೆ, ವಿಶೇಷ Nn. 132; ಒಟ್ಟಿಜೆ Čt. II, 51). 2, pre-eminent, superior; abundant; wonderful (Bp. 5, 59; 35 sum.). 3, annoyance, trouble (ಬಾಧ Nn. 64). 4, a kind of arthâlaṅkâra (Kâvy. III, 3, B, 1. 120-146). See ರಡನಾತಿಶಯ. — ಅತಿಶಯವ್ವದು. -ಂ-ಪಡು. To wonder, to be surprised (Bp. 5, 56; 11, 39; 18, 79; 53, 62).

ಅತಿಶಯಗುಣ atiśaya-guṇa. A pre-eminent quality (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಅತಿಶಯತರ atiśaya-tara. More eminent than usual, extraordinarily eminent (Čh. v. 222; Bp. 49, 14).

ಅತಿಶಯಿಸು atiśayisu. To become, or make, great, much, etc.; to wonder, etc. (Bh. 8, 23, 25; Kaivalyapaddhati 3, 15 pallavi).

ಅತಿಶೀಘ್ರ ati-śîghra. Very quick (ಕ್ಷಣ, ಅತಿವೇಗ Nn. 117).

ಅತಿಶುದ್ಧ ati-śuddha. = ಅತಿಪಾವನ. (Bp. 51, 29; 57, 31). *Cf.* ಪರಿಶುದ್ಧ.

ಅತಿಶೋಭನ ati-śôbhana. Very shining, very handsome, etc. (My.).

ಅತಿಸಂಸ್ಕೃತ ati-saṁskṛita. *Highly finished, excellent.*

ಅತಿಸಣ್ಣ ati-saṇṇa. Very fine, minute (ಅಣು, ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ Nn. 132; My.).

ಅತಿಸಂಧಾನ ati-sandhâna. *Overreaching, cheating, deceit.*

ಅತಿಸಭ್ಯ ati-sabhya. Very polite, refined or civil (Bp. 55, 5).

ಅತಿಸರ್ಜನ ati-sarjana. *Liberality.* 2, a gift. 3, slaughter, murder.

ಅತಿಸಾಂಗ ati-sâṅga. Quite complete or finished (Bp. 57, 61).

ಅತಿಸಾಂದ್ರ ati-sândra. Very thick or close; very viscid, etc. 2, great thickness, etc. See ದಟ್ಟಯಿಸು.

ಅತಿಸಾರ ati-sâra. Great excellence or charm (Bp. 6, 26). 2, excessive sap: *diarrhoea, dysentery* (ಬಸುಗುತ್ತ Mr. 386).

ಅತಿಸಾರಕಿ ati-sâraki. *Afflicted with diarrhoea or dysentery.*

ಅತಿಸುಖಿ ati-sukha. Great pleasure (ಭೋಗ Mr. 514).

ಅತಿಸುರತ ati-surata. Excess of sexual intercourse (ಚರ್ಜೆ Mr. 522).

ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ati-sûkshma. = ಅತಿಸಣ್ಣ. (ಅಣು Nn. 132; ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).

ಅತಿಸೌರಭ ati-saurabha. *Very fragrant.* 2, extraordinary fragrance.

ಅತಿಸ್ನೇಹ ati-snêha. Unusual affection or friendship. ಅತಿ ಸ್ನೇಹ ಗತೀ ಕೆಡಿಸೀತು (Prv.).

ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ ati-svalpa. Very little, very small (ಅತಿಕಿಱಿದು, ಈಷತ್ Nn. 147; ಕ್ವಚಿತ್ 163).

ಅತಿಹಸಿತ ati-hasita. = ಅತಿಹಾಸ. (R.).

ಅತಿಹಾಸ ati-hâsa. Excessive laughter, etc.;—one of the bhâvas (Mr. 74).

ಅತಿಹೆಡ್ಡು ati-hĕḍḍu. Great stupidity (ಗಾಣ್ವ Čt. I, 65).

ಅತಿಹೇಡಿ ati-hêḍi. A great coward (ಕರೇಣು Nn. 120).

ಅತೀಕ್ಷ್ಣ a-tîkshṇa. *Not sharp, blunt.*

ಅತೀತ ati-ita. *Gone by, past;* past actions (J. 21, 54). 2, gone or got over or beyond; surpassing (Bp. 8, 12; 35, 52). 3, gone beyond, surpassed, overcome. 4, having neglected. 5, passed away, dead. 6, excessive.

ಅತೀತಕಾಲ atîta-kâla. The past time or tense (Kâvy. I, 5, 1-5).

ಅತೀತಕ್ರಿಯೆ atîta-kriyĕ. A neglected business (My.).

ಅತೀತೆ atîtĕ. A woman initiated in the Jaina doctrines (ಜೈನಾಗಮಂಗೊಣ್ಡವಳ್ Mr. 303).

ಅತೀನ್ದ್ರಿಯ ati-indriya. *Beyond the cognisance of the senses.* 2, the soul or purusha. 3, nature or pradhâna. 4, the mind or manas.

ಅತೀವ ati-iva. *Exceedingly, very.*

ಅತೀವಕಠೋರ ativa-kaṭhôra. Very severe (ಅತಿನಿಷ್ಠುರ Nn. 72).

ಅತೀವಕಷ್ಟ ativa-kashṭa. Great hardship (ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಅತಿಕಷ್ಟ Nn. 125).

ಅತೀವತೀವ್ರ ativa-tîvra. Very fierce or severe (ಅತಿನಿಷ್ಠುರ Nn. 86).

ಅತೀವಲಾಭ ativa-lâbha. Extraordinary gain (ವಿಶೇಷವಾದ ಲಾಭ Nn. 92).

ಅತೀವಹಿಂಸಕರ ativa-himsakara. A very injurious man (ನಾನಾ ಹಿಂಸೆಗಳ ಮಾಡುವವನು, ವ್ಯಾಳ Nn. 74).

ಅತೀವ್ರ a-tîvra. Not sharp, blunt. 2, not quick, slow. (My.).

ಅತು atu. = ಅತ್ತು1, ಅದು1. That, it. It is affixed to pronouns, *e. g.* ನಿನತು (ನಿನ-ಅತು), ನಿಮತು (Šmd. 178). ನಿನತು ಬಲಮ್, ಎನತು ತೌರ್ಯಂ, ತನತು ಮಾಹಾಧೈರ್ಯಮ್ ಆವನಿನತಿಗೆ ಎನೆ (179). See ಎನತು, ತನತು, ನಿನತು, ಎಮ್ಮತು, ತಮ್ಮತು, ನಿಮ್ಮತು; ಪೊಸತು; ಒಳತು 1 & 2.

ಅತುಕು atuku. = ಅತಿಕು, (ಅದಕು1), ಅದುಕು. To be joined, united, or soldered, to cling together; to agree with, to be fit;—to join, unite to,

solder, cement (Tē.; R.; Tē. ಅತ್ತು, ಪತ್ತು, to be joined, etc.; T. ಅಯಿತ್ತು, to make firm; ಅಯಿನ್ದು, to grow firm; *cf.* ಆತಗು 3, ಆಡಹು 1, etc.).

ಅತುಲ a-tula. Unequalled (Mr. 477. 522; Čh. v. 12; Bp. 3, 35). 2, destitute of weight: the Sesamum seed and plant (ಎಳ್ಳು Čb.). 3, = ಕಫ (Čb.).

ಅತುಲಿತ a-tulita. = ಅತುಲ No. 1. (Bp. 2, 8; 3, 12; 5, 15; 35, 10).

ಅತುಷಾರ a-tushāra. Not cold or dewy. (My.).

ಅತುಷ್ಟಿ a-tushṭi. Dissatisfaction, discontent (My.).

ಅತೃಪ್ತಿ a-tripti. Unsatisfied condition; insatiability. (My.).

ಅತೋಟಿ atōṭi. = ಹತೋಟಿ. (My.).

ಅತ್ತ atta. 1. = ಅತ್ತಲ್ (Śmd. 145), ಅತ್ತಲು. That side; on that side; in that direction, part, or place; to that side, aside; beyond; that time; afterwards. Its genitive is ಅತ್ತಣ (Śm. 134. 135); its ablative ಅತ್ತಣಿಂ, ಅತ್ತಣಿನ್ದಂ (-ದ), ಅತ್ತಣಿನ್ದೆ (135), ಅತ್ತಿನ್ದೆ (B. 2, 5). By means of this ablative that of other nouns is formed, *e. g.* ಅಲ್ಲದನತ್ತಣಿಂ, ಕೆಜೆಯತ್ತಣಿನ್ದಂ, ಕೆಜೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆ (Śmd. 141; see also 160. 165). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನು ಆಹಿತರ್ಕಳ್ (145). ಚಿಟ್ಟಿದತ್ತಣಿನ್ದೆ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಪ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ಪೂಜೆಯನ್ ಅತ್ತ ನೂಕುತ (Bp. 43, 37). ಅತ್ತ ನಿಲ್ (57, 57). ಇತ್ತಿನ್ದೆ ಅತ್ತ, ಅತ್ತಿನ್ದೆ ಇತ್ತ ಪಾಪಿಷ್ಠವು ಹಕ್ಕೇ ನೋಡು (B. 2, 5). ಅತ್ತಿನ್ದೆ ಇತ್ತ, ಇತ್ತಿನ್ದೆ ಅತ್ತ ತಿರುಗಾಡಿ (4, 45). ಅತ್ತ ಗಣ್ಣಿಗೆ ಅಲ್ಲ, ಇತ್ತ ಎಣ್ಣಿಗೆ ಅಲ್ಲ (Prv.). — ಅತ್ತಕಡೆ. = ಅತ್ತ. (My.). ಅತ್ತಕಡೆಯಿನ್ದ (B. 2, 38. 40). ಅತ್ತಕಡೆಗೆ (3, 51). ಇತ್ತಕಡೆಗೂ ಅತ್ತಕಡೆಗೂ (3, 113). ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಆವರು ಲಕ್ಷ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ (5, 169). — ಅತ್ತಣಂ. ಅತ್ತ-ಅಕ್ಕ-ಅಂ. A man of that side (Śmd 136). — ಅತ್ತತ್ತಲ್, -ಅತ್ತಲ್. ಅತ್ತತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತ-ಅತ್ತಲ್. rep. Far beyond. ಬಸವ ಶರಣನೆನೆ, ದುಃಖಿತಿಗಳ್ ಅತ್ತತ್ತಲ್ ಓಡುವವು (Bp. 1, 26). ಅತ್ತಲ್ ಇನ್ನುರಿಗೆ ಅಜನ್, ಅಜಂಗೆ ಅತ್ತತ್ತಲ್ ಆಚ್ಯುತನ್, ಅಚ್ಯುತಂಗೆ ಅತ್ತತ್ತ ಲತ್ತಲು ರುದ್ರನ್, ಆ ರುದ್ರಂಗೆ ಈಶ್ವರನು ಅತ್ತಲತ್ತತ್ತಲ್, ಈಂಗೆ ಅತ್ತಲತ್ತತ್ತತ್ತಲತ್ತಲು ಮತ್ತಯು ಸದಾತಿನನ ಮೇಲ್ಗಣ ತತ್ತ ನೀವು, ಅಲ್ಲಿ? (61, 53). — ಅತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ. Long before. ಆಜ ಪರಿಗು ಜನಿಸದ ಅತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತ ನೀವು ಎನ್ನ ಆಲ್ದನ್, ಅನ್ ಆಳ್ (Bp. 9, 50; see also 16, 25). — ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ. Before, previously. ಅರಿಯಮರಾಜನ್ ಎನ್ದು, ಅಮರನತ್ತು ಮೂವರಿಗೆ ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ ಉದಾತ್ತಬುದ್ಧಿ... ಅಂಗೈಕ್ಯಭಾವ ಪೈತ್ತು ನಡವುತ (Bp. 53, 38). — ಅತ್ತಮುನ್ನವೆ. = ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ. (Bp. 43, 28). — ಅತ್ತಮೇಲ್. Above or upon that side or time; concernig that. ಅತ್ತಮೇಲಣ ವಿಧಿಯ ಅವಧಿಗಳನ್ ಉತ್ತರಿಸುವಂ (Bp. 56, 23). — ಅತ್ತಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. That and this side; to that and this side; here and there. ಬನ್ದು ನರಿಯು ಸಸಿದು ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತ (B. 2, 15; see 2, 40). ಅದನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹಂಚಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (5, 94). — ಅತ್ತಿತ್ತಲ್. -ಇತ್ತಲ್. = ಅತ್ತಿತ್ತ. ಅತ್ತಿತ್ತಲ ಮಾರಿ ಬನ್ದು, ಆತ್ತೆಯ ಬಡು ಕೊಣ್ಡ ಹೋಗಲಿ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.).

ಅತ್ತ atta. 2. (= ಪತ್ತು 2, No. 2). — ಅತ್ತಪರ. (ಪರ=ಪಜ್ಞ P). A war-drum (ಕಾಳಗವಲಗೆ Śmd. II; ಕಾಳೆಗವಲಗೆ Kk. 82, o. r. -ವಲಿಗೆ. *(Cf.* Sk. ಆಡಮ್-ಬರ, ಆಡಮ್-ಪರ, ಆಲಮ್-ಬರ, a drum).

ಅತ್ತರ attara. = ಹೆತ್ತರ. (My.).

ಅತ್ತರಣ attarapa. Tbh. of ಆನ್ತರಣ. A piece of coloured woollen-cloth thrown over the back of an elephant, or over a carriage, etc.; a cover (ಪ್ರವೇಣಿ, ಗವನಣಿಗೆ Mr. 203).

ಅತ್ತರ್ attar. ಅತ್ತರು. Attar (ottar, otto) of roses; perfume, essence (My.; Br., Tu.; Mhr., H.).

ಅತ್ತರಿ attari. = ಹತ್ತಡಿ, ಹತ್ತರಿ, ಹಶ್ತ್ರಿ. A carpenter's plane (My.).

ಅತ್ತಲ್ attal. -ಲು. = ಅತ್ತ 1 (Śmd. 145). ಅತ್ತಲ್ ದೇವೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತೆ ಇತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಕಾಥಪರೊಳ್ (o. r. -ರಳ್ಳಿ) ಮುತ್ತಿ ಇರೆ, ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮಸಗಿ ಘೋಷ ಶಿಕ್ಷಾದಕ್ಷಂ (Śmd. 145). ಇವಂ ತಮ್ಮ ಮಗನ್ ಎನ್ದು, ಎನುತ ತಮ್ಮ ಅತ್ತಲ್ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡಿರು (Bp. 3, 84). ಅತ್ತಲ್ ಅಯ್ದಿದಂ (30, 14). ಅತ್ತಲ್ ಒನ್ದು ದಿನ (57, 56). See also Čh. v. 171. 242. — ಅತ್ತಲ ಬಾಯಿ. (A mouth of that unknown direction), a perfect stranger, a nobody (S. Mhr.). — ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ. Afterwards (Bp. 27, 65; 32, 24; 44, 33). — ಅತ್ತಲಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. = ಅತ್ತಿತ್ತ. (Bp. 58, 60). ಅತ್ತಲಿತ್ತಣ ದೀಪ್ತಿ (58, 53). — ಅತ್ತಲಿತ್ತಂ. -ಇತ್ತಂ. = ಅತ್ತಲಿತ್ತ. (Bp. 1, 36). — ಅತ್ತಲಿನ್ದಿತ್ತ. ಅತ್ತಲಿನ್ದ ಇತ್ತ. From that side to this side (B. 3, 80).

ಅತ್ತಲ attala. = ಅತಲ. — ಅತ್ತಲಕೊತ್ತಲ. = ಅತಲಕುತಲ. (S. Mhr.).

ಅತ್ತಲು attalu. = ಅತ್ತಲ್. (C.; J. 31, 26).

ಅತ್ತಿ atti. 1. The red-wooded fig-tree or country fig-tree, Ficus racemosa Lin. (ಬಿಡುಮ್ಬರ, ದುಗ್ಧತರು Mr. 115; My.; M.; Tē.; T. ಅತ್ತಿ, ಅದಂ, ಇರತ್ತಿ, ಇತ್ತಿ; Tu. ಅರ್ತಿ). See ಕಲ್ಲತ್ತಿ, ಕಾಡತ್ತಿ, ನಾರಂತಿತ್ತಿ. ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯ್ ಅಪ್ಪ ಅತ್ತಿ ಮೊದಲಾದದಱಿನ್ದ ವನಸ್ಪತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮುತ್ತಗವೆ, ಮುತ್ತವ್ವೆ! ಜಂಗಳೆ, ಅತ್ತಿಯೇ! ನಾನ್ ಇಹಗೆ ಇಹುದು ನಿನಗೆ ಆರ್ತಿಯೇ? (Bp. 45, 38). — ಅತ್ತಿಮರ. = ಅತ್ತಿಯ ಮರ. (ಉದುಮ್ಬರ, etc., ಹುಬಿವುಳ್ಳ ಅಂಜೂರ, ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಕಾಯಿಯ ಗಿಡ Si. 126). — ಅತ್ತಿಯ ಗಿಡ. ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಲಿಷ್ಟಾ ಅತ್ತಿಯ ಗಿಡ ಮೊದ ಲಾದದಱಿ ಕೊಪ್ಪೆ (ಪರಿಧಿ Si. 431). — ಅತ್ತಿಯ ಮರ. (ಉದುಮ್ಬರ, ಜನ್ತುಫಲ, ಯಜ್ಞಾಂಗ, ಹೇಮದುಗ್ಧಕ Nr.). — ಅತ್ತಿರಸ. Juice extracted from the root of the atti (My.). — ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್. -ಪಣ್ಣು. Its ripe fruit (Bp. 18, 16). ಅತ್ತಿಯ ಪಣ್ಣು ಅಚ್ಚ ಕೆಮ್ಪು ಅದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅತ್ತಿಹಾಲು. The milk of the atti (My.).

ಅತ್ತಿ atti. 2. = ಹತ್ತಿ. Cotton (My.).

ಅತ್ತಿ atti. = ಅತ್ತೆ. See ಸೋದರತ್ತಿ. *(Cf.* Sk. ಅತ್ತಿ, elder sister; T. ಅಸ್ಸಿ, Tē. ಅಕ್ಕೆ, elder sister).

ಅತ್ತಿಕ್ಕೆ attikĕ. = Sk. ಅತ್ತಿ, ಆತ್ತೆ, ಆಸ್ತಿ, ಅಸ್ತಿಕೆ, ಆರ್ತಿಕೆ. *An elder sister.*

ಅತ್ತಿಗೆ attigĕ. (Tbh. of ಅತ್ತಿಕೆ). An elder brother's wife (ಭ್ರಾತೃವಧು Mr. 312; My.; Tu.). ಅಣ್ಣನ ಹೆಣ್ಣಾಡಿಯಾದ ಅತ್ತಿಗೆ (ಪ್ರಜಾವತಿ, ಭ್ರಾತೃಜಾಯೆ Si. 191). ಗುರುವಿನ ಅತ್ತಿಗೆ (Bp. 45, 25). ಅಣ್ಣ ತನ್ನವನಾದರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ತನ್ನವಳೇ? (Prv.). See Prv. s. ಬಡವ; ಸೋದರತ್ತಿಗೆ.

ಅತ್ತು attu. 1. = ಅತು, etc. ನಿನತ್ತು, ಎನತ್ತು, ತನತ್ತು; ನಿಮುತ್ತು, ಎಮತ್ತು, ತಮುತ್ತು (Śmd. 178). ಮುನಿನು ಇದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ತುಣಿ ಎನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವ ಎಸಕಂ (179).

ಅತ್ತು attu. 2. = ಅದು 4, (ಉದು 2, ಇತು, ಇತ್ತು 1, ತು 1). A termination of the third person singular neuter of the imperfect. ಇರ್ದತ್ತು (Śmd. 266). ಶಿರಃಕೋಟಿ ನಗುವನ್ತೆ ಇರ್ದತ್ತು (266). ವಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡವೆಸೆ ಯೊಳ್ ಬೆಳಗ್ಗೆಮ್ಪು (266).

ಅತ್ತು attu. 3. = ಅಬ್ಬು. P. p. of ಅತ್ತ 3. See ಅಬ್ಬು 1.

ಅತ್ತೆ attĕ. = ಅತ್ತಿ. A mother-in-law (ಶ್ವಶ್ರು Nr.; My.; Tē.;

T. ಅತ್ತೆ; Tu.; Sk. अत्ता, a mother; a mother's sister; elder sister; in Prâkṛita: a mother-in-law). ಅತ್ತೆವಿರ್, ಅತ್ತೆಗಳ್ (Śmd. 124). ಪಿಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ (ಗೃಹಪಾತೆ Mr. 313). ಗಣ್ಣಿನ ತಾಯಿಯೂ ಪಿಣ್ಣ ತಿಯು ತಾಯಿಯೂ (ತ್ವತ್ಸು Si. 191). ಅತ್ತೆ ಕಲಿಸಿದ್ದೇ ಕೆಲಸ, ಗಣ್ಣ ಕಲಿಸಿದ್ದೇ ಹಾದರ.—ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಮೂತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣನಂಕಟ.—ಸೊಸೆಗೆ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ, ಅತ್ತೆಗೆ ಪರವಾಸ.—ಅತ್ತೆಯ ತುಡುಬು ಮಾವಗೆ ದಾನ.—ಅತ್ತೆ ಒಡದ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.—ಅತ್ತೇ ಒನ್ನು ಕಾಲ, ಸೊಸೇ ಒನ್ನು ಕಾಲ.—ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ನು ಕಾಲ, ಸೊಸೆಗೆ ಜಡವು ಕಾಲ (Prvs.). See Prvs. s. ಒತ್ತ 1, ಬೆಲೆ, ಮಜ್ಜಗೆಸೀರು. 2, = ಸೋದರತ್ತೆ, a father's elder or younger sister (C). ಅತ್ತೆ ಮಾವರ್. -ರು. Husband's or wife's father and mother (ತ್ವಶ್ರಾತ್ವಶ್ರುಗಳ್ Nr.).

ಅತ್ಯಧಮ ati-adhama. Exceedingly low or mean. (My.).

ಅತ್ಯಧಿಕ ati-adhika. Very abundant (My.);—very excellent. See Bh. 1, 8, 34; J. 2, 27; 12, 50.

ಅತ್ಯನಾಯಕ ati-anâyaka. Very anarchical, very disorderly. (My.).

ಅತ್ಯನ್ತ ati-anta. Beyond its proper end or limit; *excessive, very great.* 2, endless, perpetual. 3, absolute, perfect. See Bp. 39, 10; 54, 79; 57, 65. — ಅತ್ಯನ್ತ ಕೆಟ್ಟವಂ. A very bad fellow (ಅವಕೀರ್ಣಿ Mr. 253).

ಅತ್ಯನ್ತಕೋಪನ atyanta-kôpana. *Very passionate.*

ಅತ್ಯನ್ತಗಾಮಿ atyanta-gâmi. = ಅತ್ಯನ್ತೀನ. (My.).

ಅತ್ಯನ್ತಘನ atyanta-ghana. Very bulky, very great (ಸ್ಥೂಲ, ಸ್ಥೀತ Mr. 437).

ಅತ್ಯನ್ತದುಃಖಿ atyanta-duḥkha. Very great affliction or sadness (ಅತಿದುಃಖ, ಖೇದ Nn. 55).

ಅತ್ಯನ್ತಪ್ರೌಢ atyanta-prauḍha. A greatly perfected or very clever man (ನಿದಗ್ಧ Mr. 246).

ಅತ್ಯನ್ತೀನ ati-antîna. *Going much or fast or far.*

ಅತ್ಯಮ್ಬುಪಾನ ati-ambu-pâna. Drinking largely of water. (My.).

ಅತ್ಯಯ ati-aya. Going over or beyond. 2, surpassing (ತನ್ನಿನ್ನ ಮಾಱಿದುದು Nn. 134). 3, *passing away.* 4, *death.* 5, *transgression, sin, vice.* 6, *danger.* 7, *distress* (ದುಃಖ Nr. 134). 8, *punishment.*

ಅತ್ಯರ್ಥ ati-artha. *Exorbitant, excessive.* ಅತ್ಯರ್ಥಂ, *excessively* (ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, etc. Čt. II, 25; ಕಾಮಂ, ಪ್ರಕಾಮಂ, etc., ಪಿರಿದು Mr. 436).

ಅತ್ಯಲಘು ati-alaghu. Very heavy. 2, very big (Bp. 22, 13).

ಅತ್ಯಲಂಕಾರ ati-alaṅkâra. Excessive decoration. 2, fine description by figurative language (ರೂಪಕ Mr. 526).

ಅತ್ಯಲ್ಪ ati-alpa. *Very small, very little.*

ಅತ್ಯವಿರಲ ati-avirala. Very close, substantial, etc. 2, great strength (Mr. 263).

ಅತ್ಯಷ್ಟಿ ati-aṣhṭi. N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಅತ್ಯಸಿತ ati-asita. Very black.—ಅತ್ಯಸಿತರುಚಿ. A guṇa in ayaśa and pâpa of the kâvyasamaya (Kâvy. V, 18).

ಅತ್ಯಾಕಾರ ati-âkâra. *Contempt, blame.*

ಅತ್ಯಾದರ ati-âdara. Great deference or respect or reverence. See ಕೊಣ್ಣಾಪು.

ಅತ್ಯಾಧಾನ ati-âdhâna. Putting over or beyond. 2, excess (ಅತಿಕ್ರಮ, ಮಿಗಿಲ್ Mr. 450). 3, *imposition, deception.*

ಅತ್ಯಾಶೆ ati-âśe. = ಅತಿಯಾಶೆ. Extravagant desire or hope (ಬಾಳುಳಿ Kk. 67). See B. 4, 52. 182.

ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ati-âśčarya. A great marvel or mystery (ರಹ Bhn. 50).

ಅತ್ಯಾಸ ati-âsa. Throwing or putting over or beyond. See ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

ಅತ್ಯಾಸುರ ati-âsura. Excessive pride (Bp. 54, 49).

ಅತ್ಯಾಹಿತ ati-âhita. *Great calamity or danger.* 2, facing great danger: *a daring action.*

ಅತ್ಯುಕ್ತ ati-ukta. = ಅತ್ಯುಕ್ತೆ. (Mr. 362).

ಅತ್ಯುಕ್ತೆ ati-uktĕ. N. of a type of metres (Čh.).

ಅತ್ಯುಗ್ರ ati-ugra. Great cruelness. See Śś. s. ಮೆಲ್ಲು.

ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ati-utkṛishṭa. Very eminent (ಕುಕೂಲ Mr. 482).

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ati-uttama. Excessively high, etc. (ನಿಗರ Čt. I, 18, o. r. ಅತ್ಯುನ್ನತ).

ಅತ್ಯುನ್ನತ ati-unnata. Highly raised; very high. (My.). See ಅತ್ಯುತ್ತಮ.

ಅತ್ಯುಪಚಾರ ati-upačâra. Abundance, or excess, of obliging behavior;—a bribe (ಲಂಚ, etc., ಅಂಬ ಕೊಡುವ ಧನ Mr. 270).

ಅತ್ಯುಪಧ ati-upadha. Superior to any test, *tried, faithful.*

ಅತ್ಯುಷ್ಣ ati-ushṇa. Very hot; great heat (C.; ಬಹಳ ಸೆಕೆ Čb.).

ಅತ್ರ atra. *In this; in this respect; in this place; at this time; there; then.*

ಅತ್ರಾಹ atra-aha. *To-day.*

ಅತ್ರಿ atri. *One of the saptarshis and of the seven principal stars of the Great Bear.* 2, *a vedic ṛishi, the husband of Anasûyâ (Asûyâ) and father of the moon.* See Bp. 50, 70; J. 20, 3.

ಅತ್ರಿಜ atri-ja. = ಅತ್ರಿಜಾತ. (ಇನ್ದು, etc. Kâvy. V, 62).

ಅತ್ರಿಗೋತ್ರಜ atri-gôtra-ja. Born in the family of Atri: the moon (ಇನ್ದು, etc. Mr. 36).

ಅತ್ರಿಜಾತ atri-jâta. Born from Atri: the moon. (My.).

ಅತ್ರಿದೃಗ್ಜ atri-dṛik-ja. = ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ. (My.).

ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ atri-nêtra-prasûta. Produced by (a flash of) Atri's eye: *the moon.*

ಅತ್ರಿನೇತ್ರಭೂ atri-nêtra-bhû. = ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ. (My.).

ಅತ್ವ atva. = ಆಕಾರ. (Śmd. Cm. 73. 353).

ಅತ್ವವಿಧಿ atva-vidhi. The form of the letter *a* (Śmd. 211; ಆಕಾರದ ವಿಧಿ Cm.).

ಅತ್ವಾನ್ತ atva-anta. A word with final *a* (Śmd. 103; Cm. ಆಕಾರಾನ್ತಶಬ್ದ).

ಅಥ atha. *An auspicious and inceptive particle,* used in stuti, stautya, maṅgala, mâṅgalya, adhikâra, prakaṭa, prakhyâta (Nn. 89); in hêtu, kâraṇa (89); in âkaraṇa, âkâraṇa (89; Mr. 535); in kutuka, kautuka, âśčarya (89), vismaya (535); in dṛishṭa, pratyaksha (89); in anantara (89); in nindyâruta, nindyavâkya (89), atinindĕ (535); in pričĕhyâvabhâsha, bĕsagŏmbudu (89), and in gaṇḍûsha, ugaḷuvadu (89). *Now.* 2, *then.* 3, *what? how?* 4, *all.* 5, moreover. 6, rather. 7, certainly. 8, but. 9, else, etc., etc.

ಅಥರ್ವ atharva. A priest, a Brâhmaṇa. 2, N. of a certain mythological priest. 3, the fourth or atharva-vêda.

ಅಥರ್ವಕುಶಲ atharva-kuśala. Conversant with the atharvavêda (Śmd. 129).

ಅಥರ್ವಣ atharvaṇa. = ಅಥರ್ವ No. 3. (My.).

ಅಥವಾ atha-vâ. Or. (Si. 55; B. 4, 186; 5, 91).

ಅಥೋ athô. *The same as atha*, q. v.

ಅದ್ ad. 1. = ಅತ್ 1, q. v.

ಅದ್ ad. 2. = ಅದ್ 3, ಅಜ್ 2. Only in the P. p. ಅದ್ದು. To be immersed, to sink. ಅದ್ದಂ (ಮುಬ್ಬಿಗಿದಂ Bhn. 59). ಒಸರೊಂ ಮಕರನ್ದದ ತುಷಾರದ ಕೆಸರಿಂಲ್ ಅದ್ದುವ ಕೊಂಜೆಗಳು (Bh. 1, 5, 9). ಆನ್ಕಾರದ ಜಲಧಿಯಲಿ ಜಗಮ್ ಅದ್ದುದು (1, 16, 15). ಪರಿವಿನ್ಪರದ ಧೂಪದ ಧೂಮಗನ್ಗೋತ್ಪಲರಸಮುದ್ರದೊಳ್ ಅದ್ದನ್, ಒಲ್ಲದೆ, ಪಥದ ಪವಮಾನ (Râm. 13, 5). See Bh. 8, 25, 7; 8, 26, 16.

ಅದ್ ad. Eating. See ಕ್ರವ್ಯಾದ್, ಮತ್ಸ್ಯಾದ್.

ಅದ (adë2-a17). The termination of the relative negative participle, being based on ಅದೆ 2, q. v.; *e. g.* ಮಾಡದ, ತಿನ್ನದ, ಕೊಳ್ಳದ, ಕಳೆದ (Śmd. 87). See ದ 6, No. 2.

ಅದ ada. = ಅದ್. See ಕ್ರವ್ಯಾದ, ಪರಪಿಣ್ಡಾದ, ಮಾಂಸಾದ, ಶಿರಾದ.

ಅದಃ adaḥ. = ಅದಸ್. — ಅದಃಪುತ್ರ. His son (ತತಸ ಪುತ್ರ Śmd. 100).

ಅದಕಿಸು adakisu. To cause to press, etc. (My.).

ಅದಕು adaku. 1. = ಅಗಚು, etc., (ಅಕುಕು), ಅದಪು 1, ಅದಮು, ಅದಿಮು, ಅದುಗು, ಅದುಪು, ಅದುಬು, ಅದುಮು, ಅಮಕು, ಅಮುಗು, ಅಮುಚು, ಅಮುಚು, ಅಮುಸು, ಅಮಿಕು, ಅಮುಕು, ಅಮುಗು, ಅಮುಚು, ಅವಚು 1, ಅವಕು, ಅವಗು 2, ಅವುಚು 1. To press; to compress; to squeeze; to cram, to pack close (My.; T., M. ಅದಕ್ಕು, to squeeze, to press softly, to mollify a fruit). **2,** to be depressed: to be bruised, as a metal vessel (My.). — See ಅಪಚು 1.

ಅದಕು adaku. 2. A bruise in a metal vessel (My.).

ಅದಕ್ಷ a-daksha. Unskilful, awkward (Bp. 61, 17).

ಅದಟ adaṭu 3-a 3. = ಅದಳ. A very firm man, a man not easily giving way, a very persevering man; a mighty, powerful, or heroic man (ಕುಂತಿದನ ರೆಟ. I, 60, o. r. ಅದಳ; ಕಡುದಿಟ್ಟ Bhn. 46). ಮುರಹರಸಿನ್ದೆ ಆಯ್ವುಡಿನೆಗಟ್ಟಿಯ ಅದಟರ ಭೀಮಂ (Śmd. 81). ಸಭ್ಯಕ್ತಿಥ ರ್ಮನಿರ್ಮಲಕೀರ್ತಿಹ್ಯುತಿಗೆ, ಅದಟಿನ್ ಅಪ್ಪೊಡಂ, ಭೂಪತಿ ಅಕ್ತಲ್ಲೇ ದ್ವಿಷಂ Rśv. 13, 22). ದೈತ್ಯನ್ ಉಬ್ಬಿದ ಅದಟಿರ್ಗೆ ಸೋಲ್ವನ್ ಅಲ್ಲ ಎನ್ದು, ಅಜ್ಯುತಂ ತಾನೆ ಕೋಪದಿನ್ದ ಆಹವಕ್ಕೆ ನಡೆ ತನ್ದನು (J. 7, 49). See J. 20, 9.

ಅದಟತನ adaṭatana. The state of being heroic, etc. (J. 7, 59).

ಅದಟು adaṭu. 1. To scold, to reprimand, to menace (T. ಅದಟ್ಟು); or to weigh down, to press down, to repress, to subdue (T. ಅಮಟ್ಟು; M. ಅಮುಟ್ಟು ಅಮರ್ತು; see ಅಮುರಿಸು). — ಅದಟಲೆ. -ಅಲೆ. To overwhelm and disgrace (? Abh. P. 15, 23). ಅವಂ ಮುರನನ್ ಕೊನ್ದನ್? ಅವಂ ಬಳ ಕಂಸ ಕೇಶಿಗಳನ್ ಅದಟಿಲದಂ? (Śmd. 183).

ಅದಟು adaṭu. 2. (= ಅದರು 1). To tremble, to shake (T. ಅದಟ್ಟು; M. ಅಣಞ್ಞಿ, ಅನಞ್ಞು; R.; see ಅಲುಗು 1).

ಅದಟು adaṭu. 3. Self-will; boldness; pride; heroism (ಸಿರಿಸ, ಕಡುಪು, ದರ್ಪ ರೆಟ. II, 49; ದರ್ಪ I, 99; ನಾನಾ, ಸಾಹಸ Nn. 145; ಆರ್ಪು, ಸಾಸ, ಸಾಹಸ Kk. 41; ದಪ್ಪ, ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಪು, ದರ್ಪ 66; ಆರ್ಪು, ಸಾಸ Śm. 38; ದರ್ಪ Ks.; ಪರಾಕ್ರಮ G., Čb.; Të. ಅದಟು, pride). ಪೂಸರದಿಂ ಪದೆದು ಎಚ್ಚಾಡಿದರ್ ಅದಟಿನ್ದೆ (Rśv. 13, 37). See Č. Bp. 47, 10; Rśv. 6, 45; J. 2, 37; 4, 9; 7, 57; 8, 34; 11, 5; 14, 6; 16, 13; 21, 5. 28.

ಅದಡಿ adadi. Of counting or numeration, determined by counting, used in selling or buying fruits, etc. (My.; Si. 327; H.).

ಅದಪ್ರಯಕ್ಕು adadryakku. Tbh. of ಅದಪ್ರ್ಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅದಪ್ರ್ಯಚ್ adadryaċ. Inclining or going to that.

ಅದನ adana. Eating; food. See ವ್ಯಗಾದನ, ವೃಕ್ಪಾದನ.

ಅದನಾ adanâ. Low, mean, vulgar (H.). ಅದನಾಕೆಲಸ, ಅದನಾ ಮನುಷ್ಯ, ಅದನಾವೃತ್ತಿ (My.).

ಅದನ್ತ a-d-anta. Ending in the letter ಅ (ಆಕಾರನ್ತ Śmd. 64. 73. 120. 126. 128. 138, etc.; Kâvy. I, 2, 12. 13; 14-16; 31-32).

ಅದನ್ತತೆ a-d-antatë. The state of ending in the letter ಅ (ಆಕಾರನ್ತತೆ Śmd. 70).

ಅದಪು adapu. 1. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅದಪು adapu. 2. To speak intemperately, to upraid, to reprove (T. ಅದಮ್ಬು; R.).

ಅದಬು adabu. Respect, regard (My.; Br.; Mhr., H. ಅದಬ).

ಅದಭ್ರ a-dabhra. *Not scanty, plentiful, much* (ವಿಶ್ವ, ಬಹಳ Nn. 95).

ಅದಮು adamu. = ಅದಕು 1, etc. (My.; Të.).

ಅದಮುಯಕ್ಕು adamuyakku. Tbh. of ಅದಮುಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅದಮುಯಚ್ adamuyaċ. Inclining or going to that.

ಅದರಿಸು adarisu. = ಅದಲಿಸು, ಅದರಿಸು. To make tremble, to shake (C.).

ಅದರು adaru. 1. = (ಅಡಲು 1, ಅದಟು 2), ಅದಲು, ಅದರ್ 1, ಅದರು 1, ಅದುರು 1, ಅದುಲು, ಅದ್ರು. To tremble, etc. (C.; Të.; Tu. ಅರ್ಪ್). ಅದರಿ, ಪಿಡಿಮ್ಯಗ ಮಸಗಿದವು (Bh. 3, 13, 21). See J. 13, 47; 25, 25; Râm. 3, 5, 6. — ಅದರಾಟ. -ಆಟ. Much shaking, trembling or shivering (C.).

ಅದರು adaru. 2. = ಅದರ್ 2, etc. Trembling, tremor (C.; Të.). — ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ಅದುರು-. The pit of the stomach (My.). 2, want of courage, faint-heartedness (My.). — ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಶಾಯಿ. = ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಯನ (My.). — ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಯನ. -ಆನ. A timid man (My.). — ಅದರುಬೆದ ಱು. dupl. Shaking and quaking (C.). — ಅದರುವಾಯು. = ಅದುರು-. Tremor of a limb from disease (My.).

ಅದರು adaru. 3. = ಹದರು, etc. Unripe state of fruits (My.).

ಅದರು adaru 4. = ಅದುರು 4. (My.).

ಅದರ್ಶ a-darśa. 1. *Day of new moon.*

ಅದರ್ಶ a (*i. e.* â)-darśa. 2. *A mirror.*

ಅದರ್ಶನ a-darśana. No-vision, not seeing. 2, non-appearance, *not being visible or present.* 3, invisible, latent. 4, disappearance, omission, elision (ಲೋಪ Śmd. 56. 62. 129. 222 Cm.; Kâvy. I, 2, 104-109). — ಅದರ್ಶನ ವಿಧಿ. = ಲೋಪದ ವಿಧಿ (Śmd. 211. 229 Cm.).

ಅದಲಾ adalâ. = ಅದಲು. (Mhr. ಅದಲಾ, the first or foremost of a series). — ಅದಲಾಬದಲು. = ಅದಲು. Interchanging or exchanging (C.; ಎಪರ Čb.; Mhr., H. -ಬದಲ).

ಅದಲಿಸು adalisu. = ಅದರಿಸು, etc. (My.; Tě. ಅದಲಿಂಚು, to frighten, menace).

ಅದಲು adalu. = ಅದರು 1. (My.).

ಅದಲು adalu. = ಅದಲಾ. — ಅದಲುಬದಲು. = ಅದಲಾ-. (C.).

ಅದಮಾಸ adamâsa. Computation, calculation, reasoning (ಊಹ, ತರ್ಕ Čb.; Mhr.).

ಅದವೆ adavu-a 3. A man who is mutilated, maimed, or deformed (S. Mhr.; ವಿಕಲಾಂಗ G.).

ಅದವು adavu. (fr. ಅದೆ 1). Desire, hope (?); pleasure (?); or consideration, judgment (?). —ಅದವಟಿಲ್. -ಅಟಿಲ್. Grief, sorrow (ನುಜುಕ Śmd. I; ಬೇಗುದಿ, ಉದ್ವೇಗ, ಸಂತಾಪ Kś.; Tě. ಅದವದಲ್, confusion, perplexity; ಅದವನೆ = ದುಃಖ, ವ್ಯಾಕುಲ, ವಿಚಾರ, ಕೊಸ್ವಲ).

ಅದವು adavu. The state of being mutilated, maimed, or deformed (S. Mhr.; ಅಥವು, ಪೋಗಣ್ಣ, ಮುಕ್ಕು, ಮೂಡಿ G.; Mhr. ಅಥೂ, weak, deformed). — ಅದಾಣದ ಸ್ತ್ರೀಯಳು. = ಕ್ಷುದ್ರೆ (G.).

ಅದಶೆ a-daśě. An unhappy state, misfortune. (R.).

ಅದಸ್ adas. = ಅದಃ. *That, he, this.*

ಅದಳ adaḷa. = ಅದಟ, q. v.

ಅದಾತಾರ a-dâtâra. Tbh. of ಅದಾತೃ. (My.).

ಅದಾತೃ a-dâtṛi. Not giving; not liberal; a miser.

ಅದಾನು adânu. A Tbh. of ಆದಪನು or ಆದಹನು (3rd. person singular of the present of ಆಗು, to be), originally meaning "he is" but, in opposition to ಆದಾನೆ (which has the emphatic ಎ on its final and therefore expresses certainty), ಅದಾನು has got the meaning of "he perhaps is, he may be" (S. Mhr.). Conjugation: ಅದೇನು (= ಆದಕೆಂ), ಅಪೀ (= ಆದಪಯ್), ಅದಾನು, ಅದಾಳು (= ಆದಪಳ್), ಅದೀತು (= ಆದಪುದು), ಅದೇವು, ಅದಾರು, ಅದಾವು. *Cf.* ಆದಾನು; and observe ಆಗು 1, of which an ಆದಪನು might be formed. *Cf.* also ಇದ್ದಾನು.

ಅದಾನೆ adânu-ě 3. = ಅಯ್ದಾನೆ. He is indeed, he certainly is, he is (C.). Conjugation: ಅದೇನೆ, I am; ಅದಿ, thou art; ಅದಾನೆ; ಅದಾಳೆ, she is; ಅದೆ (= ಅಹುದೆ; see ಆದೆ 4), it is; ಅದೇವೆ, we are; ಅದೀರಿ, you are; ಅದಾರೆ, they are, ಅದಾವೆ, they are. *Cf.* ಆಯ್ತೆ; ಇದ್ದಾನೆ.

ಅದಾಯಿ a-dâyi. = ಅದಾತೃ. (R.).

ಅದಾಲತು adâlatu. Justice; a court of justice, a judge's court (also ಅದಾಲತುಕಚೇರಿ; C.; Mhr., H.).

ಅದಾವತ್ adâvat. Enmity, hatred, spite (ವೈರ, etc. Si. 69; C., also ಅದಾವತಿ; Mhr., H.).

ಅದಿತಿ aditi. *The mother of the âdityas, or of the gods,* wife of Kašyapa. 2, the earth. 3, a cow. 4, speech.

ಅದಿತಿಜ aditi-ja. = ಅದಿತಿನಂದನ.

ಅದಿತಿಜಪುರ aditija-pura. The town of the gods, heaven. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅದಿತಿನಂದನ aditi-nandana. *A son of Aditi, a god.*

ಅದಿಮು adimu. = ಅದಕೆು 1, etc. (My.).

ಅದಿರ್ adir. 1. = ಅದರು 1, etc. To tremble, to shake, to shiver; to fear (ಕಮ್ಪನ Śmd. Dh.). P. p. ಅದಿರ್ದು. ಅದಿರ್ಗೆ (Śmd. 55). ಜುಮುಜಂಬುಧ್ವನಿಗಳಿನ್ದ ಅಮ್ಬರಮ್ ಅದಿರುತ ಇರಲು (Bp. 32, 40; see also 37, 42; 47, 58). ಅದಿರದೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬನಕೆ ತನ್ನಂ ಕಳುಪ ಬೇಕು (J. 18, 39).

ಅದಿರ್ adir. 2. = ಅದರು 2, ಅದಿರು 2, ಅದುರು 2. — ಅದಿರ್ಗಂಚಿ. -ಕಂಚಿ. = ಅದಿರ್ಗಸ್ತಿ, q. v. (My.). — ಅದಿರ್ಗಸ್ತಿ. -ಕಸ್ತಿ. = ಅದಿರುಗಸ್ತಿ, ಅದಿರ್ಗಂಚಿ, ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ. The creeper Gaertnera racemosa, bearing white fragrant flowers (ಅತಿಮುಕ್ತ, ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವಿ Mr. 126, o. r. ಅದಿರ್ಗಂಚಿ; ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ, ಪಿನ್ಟೆಯ, ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ Kk. 18; ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ, ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ Śm. 21). — ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ. = ಅದಿರ್ಗಸ್ತಿ, etc. (ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವಿ Hlâ.). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೂತಿಕೆವೆಸರ್ ಅಪ್ಪುದು; ಅನ್ದೆನ್ತೆ, ಮುನ್ತೆ ಒನ್ದು, ನೀನ್ ಎನಗೆ ವಸನ್ತನ ಅಗಮನಮಂ ನೆಜಿ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿಯ್ ಎನ್ದು, ನನ್ನನಸನಲಪ್ಪಕ್ಕೆ ಕೇರರವದಿಂ ಪೊಗಡ್ದು ಇತ್ತ ಪಸಾಯದ ಅಚ್ಚು ಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ವೋಲ್ ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳುಮುತ್ತಿಲಂ (Čpr. 7, 41).

ಅದಿರಿಸು adirisu. = ಅದರಿಸು. (My.).

ಅದಿರು adiru. 1. = ಅದರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಅದಿರಿ. ಕಟ್ಟ ಕಮ್ ಅದಿರಿತು (Bp. 28, 54). ಭೂಲೋಕಮ್ ಅದಿರಿತು (58, 60).

ಅದಿರು adiru. 2. = ಅದರ್ 2, etc. — ಅದಿರುಗಸ್ತಿ. -ಕಸ್ತಿ. = ಅದಿರ್ಗಸ್ತಿ, etc. (ಅತಿಮುಕ್ತ, ಪುಣ್ಯಕ, ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವೀಲತೆ Nr.).

ಅದಿರ್ಪು adirpu. Trembling; fear (ಆಳಕ್ಕು, ಬೆಳಕು, ಭಯ Kk. 42; ತಲ್ಲಣಿ, etc., ಭಯ Kś.).

ಅದೀಪನ a-dîpana. Not digestive or tonic; bad digestion. (My.).

ಅದೀರ್ಘ a-dîrgha. Not long; not dilatory. — ಅದೀರ್ಘಸಮಾಸ. (Kâvy. IV, 1, 11).

ಅದು adu. 1. = ಅತು, ಅಪ್ತು 1 (Śmd. 178); ಅದ್ದು 3, ಅನ್ 2, (ದು 1, etc.). Remote demonstrative pronoun neuter (Śmd. 96. 111; T., M.; Tě. ಅದಿ; Tu. ಅವು): That, it. ಆದು, ಇದು, ಉದು (97. 182). ಅದು ಕುಸಿಕೊರಲ್ (111). ಅದು ವಿಮಲಮತಿ (111). ಅದೇನ್ (97). ತಾನ್ ಅದು (110). ತಾನ್ ಅದು ಪಿರಿದು (174). ಅದು ಜಗದ್ವರ್ಣಣಂ (188). ಏಕಾರವುಮ್ ಆದು (131). ಅದು ಸಜ್ಜನವೆಣ್ (109). Occasionally it occurs with a noun of the masculine gender: ಆದು ಆವನ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒನ್ದಂ? (Bp. 18, 33). ಸುತನ್ ಅದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದಂ? (24, 31). ಆವರನ್ ಆದು ಏಂಪ್ಪೊಗಬ್ಬಿ? (31, 19). ಇತ್ತಲ್ ಆದು ಆರು ಪೋದವರ್ (35, 46). ಮಾಣದೇವರ್ ಆದು ಏಕೆ ಬಾರರು? (37, 14). ನೀರ್ಗಾಯುವಂ ಕೊಡುವವನ್ ಆದು ಆವಂ? (46, 41). ಭಾನ್ವಸನ್ ಆದು ಒರ್ಬಂ ಭೂಸುರೇನ್ದ್ರಂ (53, 39; see also 10, 48; 21, 17). ನಿನ್ನ ಕೋಮಲತನುವನು ಪೊಯ್ವವರ್ ಆದು ಆರ್? (J. 18, 10). As an adjective pronoun ಆದು stands for ಆ 4 (see Śmd. 169. 202): ಪೆಜರಂ ಚಿವುಟಿದೊಡೆ ಉಗುವುದು ಆದು ರಕ್ಕವು (Bp. 57, 75). ಆದು ಕಾರಣಮಂ (Rśv. 13, 18). ಆದು ಕಾರಣ (therefore, C.). ಆದು ಕಾರಣಂ (Bp. 21, 44). Its final ಉ is generally absorbed in a following vowel, as, *e. g.* the original text of all the above-adduced instances shows; but occasionally it is treated as a permanent vowel followed by ವ್, *e. g.* ಆದುವುಂ (also that, Śmd. 186. 189. 201. 219, instead of ಆದುಂ 259. 296. 378), ಆದುವೆ (just that, even that, 153. 155. 171. 172. 174, instead of ಆದೆ 8. 196); ಆದುವಿನ್ನೆನ್ದೆ (Bp. 56, 36). — ಆದೆ ಬುಧಗೆರ್ ಫಲಂ (Śmd. 8). ಆ

ವುದು ಜೆಲ್ವಾದುದು, ಅದೆ ದರ್ಶನೀಯಂ (174). ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ (just in that manner, B. 4, 176). ತಾಂ ನರಲೋಕಮ್ ಅದೆ ಇದೆ (*i. e.* ಈ ಕೈಲಾಸವೆ) ಎನಲ್ ಇಬಿದು, ನಡೆ ತನ್ದಂ (Bp. 2, 44).— Singular Gen. ಅದಱ (Śmd. 135; see also 64. 162). Dat. ಅದರ್ಕೆ (140), ಅದಕ್ಕೆ (C.), ಅದಕೆ (C.; Bp. 34, 28). ಅದಕ್ಕೆ ಅದು (*i. e.* ಆ) ಉಳಿಕೊಡತಿಯ ನ್ಯಾಯ (Prv.). Accus. ಅದಂ (Śmd. 26. 184), ಅದ (Bp. 53, 17; C.), ಅದನ (C.), ಅದನು (C.), ಅದನ್ನು (C.), ಅದನ್ನ (C.), ಅದಱನ್ನು (Si. 111. 368), ಅದ ಱಿನ್ನ (357). Instr. ಅದಱಂ, etc. (Śmd. 135. 12). Loc. ಅ ದಱಲ್ಲಿ, etc. (135).—Plural Nom. ಅವು (Śmd. 117; C.), ಅ ವುಗಳ್, -ಳು (C.). Gen. ಅವಱ (Śmd. 191; see ಅವಱವಱ 5. 117; Mr. 422; J. 29. 9), ಅವುಗಳ (C.). Dat. ಅವರ್ಕೆ (Śmd. 140. 91), ಅವಕ್ಕೆ (C.), ಅವಕೆ (Bp. 16, 9; 51, 66; C.), ಅವುಗ ಳಿಗೆ (C.). Accus. ಅವಂ (Śm. 117), ಅವನ್ನು (C.), ಅವುಗಳನ್ನು (C.). Instr. ಅವಱಂ, etc. (Śmd. 135), ಅವುಗಳಿನ್ದ (C.). Loc. ಅವಱಲ್ಲಿ (Śmd. 135), ಅವಱೊಳ್ (13. 21. 43), ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, etc. (C.). — ಅವೆರ್ದು. -ಎರ್ದು. (B. 5, 74).—ಅವು occasionally stands for ಅ 4: ಕವಿದ ಅವು ಅರುಣಾಂಶುಗಳ etc. (Bh. 2, 13, 26).—ಅವುವಿಂಗೆ (Śmd. 116), ಅವುವಿನ (119) belong to the term "ಅವು".

ಅದು adu. 2. An affix to form certain adverbs, *e. g.* ನೂಂಕದು, ನೂಳದು, ತೆತ್ತದು (Śmd. 388. 389).

ಅದು adu. 3. = ಅ 6. The affix for the formation of the third person singular neuter of the negative mood, *e. g.* ಉಬಾಯದು, ಇಬಿಯದು, ಪುಟ್ಟದು (Śmd. 290). See its plural ಅವು 3.

ಅದು adu. 4. =(ಅತ್ತು 2), ಉದು 2. (In later Kannaḍa) a termination of the third person singular neuter of the present, (future, and) imperfect tenses, *e. g.* ಬನ್ದಪದು, ಬಪ್ಪದು, ಬನ್ದದು. See its plural ಅವು 4.

ಅದುಕು aduku. = ಅಡುಕು. (Tĕ.; R.).

ಅದುಕುಳಿ adukuḷi. Delight, happiness (ಹರ್ಷ Ct. I, 73).

ಅದುಗಿಸು adugisu. 1. = ಹದಿಗಿಸು, ಹದುಗಿಸು. To mollify by pressing (R.; T. ಆದುಕ್ಕು; see ಅದಕು 1).

ಅದುಗಿಸು adugisu. 2. = ಅದಕಿಸು. (My.).

ಅದುಗು adugu. = ಅದಕು 1, etc. (My.). **2,** to be mollified by being pressed with the fingers (T. ಅದುಂಗು; T. ಅಳಿ, to grow mellow).

ಅದುಗೋ adu-gō. = ಅಕೊ, etc. (My.; Tĕ. ಅದಿಗೋ, ಅದು ಗೋ). *Cf.* ಅದೆಕೊ, ಅವೆಕೊ.

ಅದುಪು adupu. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅದುಬು adubu. = ಅದುಪು, etc. (My.).

ಅದುಬುತ adubuta. Tbh. of ಅದ್ಭುತ (Bp. 57, 85; 58, 63; Rām. 5, 7, 67; My.).

ಅದುಮಿಸು adumisu. = ಅದುಗಿಸು 2. (My.).

ಅದುಮು adumu. = ಅದಕು 1, etc. (My.; Tĕ.).

ಅದುರು aduru. 1. = ಅದರು 1, etc. ಅದುರುವದು (ಸ್ಫುರಣ, ಸ್ಫುರಣ, ಅಳ್ಳಾಡುವದು, ಒಣಕುವದು, ಕದಲುವದು Si. 389; C.; Tĕ., Tu.).

ಅದುರು aduru. 2. = ಅದರು 2, etc. —ಅದುರುಗುಣ್ದಿಗೆ. = ಅದ ರು-. (My.).— ಅದುರುವಾಯು. = ಅದರು-. (My.).

ಅದುರು aduru. 3. Native metal. ಗಣಿಯಿನ್ದ ತೆಗದು ಕರಗದೆ ಇರುವ ಅದುರು (ಅಕೃತ Si. 330). (Tĕ. ಅದರು, a sparkle; —dear, costly; T. ಅದರ್, fine sand; ಅಯಿಲ್, iron; beauty; ಅವಿರ್, splendour; M. ಅಯಿರ್, iron dust, any ore).

ಅದುರು aduru. 4. = ಅಗರು, ಅದರು 4, ಹಗರು. Dandruff (My; T. ಅಗಿರ್, ಅಜರ್).

ಅದುಲು adulu. = ಅದರು 1, etc. (My.).

ಅದುವದು (aduvu-adu?). Considering, regarding, noticing; perplexity, doubt, etc. ಅದುವದೆನ್ದು ವಿಚಾರಿಸುಹಂ (Śmd. II). (See ಅದುಹು, ಅದೆ 1; *cf.* T. ಅ ಯ್ಗೈ, ಅಯ್ವು, suspicion, conjecture?).

ಅದುಸ್ಟ a-dushṭa. Not vitiated, not bad; not having evil intentions (ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದವಂ Mr. 237). 2, a term used in poetical composition (Kâvy. II, 2, B, 7).

ಅದುಹು aduhu. To be perplexed, to suffer doubt, to become suspicious (Râm. 6, 53, 27).

ಅದೃಢ a-dṛiḍha. Not firm. 2, irresolute. (J. 5, 69).

ಅದೃಶ್ a-dṛiś. -ಕ್. *Sightless, blind.*

ಅದೃಶ್ಯ a-dṛiśya. Invisible; latent. 2, not fit to be seen. See B. 5, 143; Bp. 3, 29; 44, 17; 52, 6; 57, 38.

ಅದೃಸ್ಟ a-dṛishṭa. Unseen (Bp. 48, 33). 2, invisible. 3, unknown. 4, *unforeseen danger or calamity.* 5, destiny, fate; luck. (My.).

ಅದೃಸ್ಟವನ್ತ adṛishṭa-vanta. A lucky (or unlucky) man (My.). ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ (ಸುಕೃತಿ, ಪುಣ್ಯವಾನ್, ಧನ್ಯ Si. 352).

ಅದೃಸ್ಟಶಾಲಿ adṛishṭa-śâli. = ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ. (My.).

ಅದೃಸ್ಟಿ a-dṛishṭi. *A look of displeasure or malice, an evil eye.*

ಅದೆ adĕ. 1. To be an object of desire or of notice, to be desirable or deserving notice (?); or to be pleasant (?). ವಿಧುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್, ಕೆಲದೊಳ್ ಪಧು ವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ, ಮಧುರಮಧುವಿಲ್ಲದ ಪೂ, ದಧುವಿಲ್ಲದ ಉಣಿಸು, ಅದೆ ವುದೋ ಬುಧರ್ ಇಲ್ಲದ ಸಭೆ, ಸರಸ್ವತೀನಮಣಿಹಾರ (Śmd. 67; Kâvy. II, 1 *b*, 11). (See ಅದವು, ಅದುವದು, ಅದುಹು, ಅದು ಕುಳಿ; *cf.* ಪದೆ 1?).

ಅದೆ adĕ. 2. (ಅ 5-ಅದು 1-ಎ 3). The termination of the negative participle, being affixed to the crude theme (Śmd. 72. 73. 86. 87; *cf.* ಅದ). ಎನ್ನದೆ, ತಿನ್ನದೆ, ಉಣ್ಣದೆ, ಒಲ್ಲದೆ, ಒಯ್ಯದೆ, ಕೊಳ್ಳದೆ are the participles of ಎನ್, ತಿನ್, ಉಣ್, ಒಲ್, ಒಯ್, ಕೊಳ್, and, as an exception, ಕಳದೆ that of ಕಳ್ (87). ತಲೆಯನ್ ಅಪ್ಪಿಯೊಳ್ ಇಟ್ಟು ಬಿಸುಡದೆ ಮಾಣ್ಪೆನೇ? (Bp. 15, 30). ಪಾಪಿಳು ಱುಬಾ, ಎಲವೊ, ನಿನ್ನಂ ಶಾಪಿಸದೆ ನಾ ಬಿಡೆಂ (20, 16). ತಳುವು ಮಾ ಡಿದೊಡೆ ಎನ್ನ ನಲ್ಲಳು ಮುಳಿಯದೆ ಇರಳ್ (28, 14). (ಪಾಣ್ಡವರ್) ಹೊಪ ಬಿದ್ದರ್ ಆಪೊಡೆ ತಪ್ಪದು ಬಿಸುಡದೆ ಮಾಣ್ದರೇ? (Bh. 1, 8, 21). ನೂಱೆಲೆಗೆಳೆಯನ್ ಉಗ್ರಕೋಪದಿನ್ದ ಉರಿಯನ್ ಉಗುಳದೆ ಮಾಣಂ (J. 3, 41). In emphasizing the participle the ಎ is lengthened, *e. g.* ಎಸಿತುಂ ತಪ್ಪದೇ (Bp. 48, 5; see also 48, 16. 17; 50, 37; 52, 3; 54, 81; 57, 78).

ಅದೆ adu1-ĕ3. 3. = ಅದೇ, (ಅದೋ; My.; Tĕ. ಅದೆ, ಅ ದೋ; T. ಅದೊ). Lo! look there! ಆ, ಹೊಗುವಳ್! ಉಂ, ಹೊಗುವಳ್! ಆದೆ, ಇದೆ, ಹೋಹಳ್! (Bp. 14, 33). ಎಸು ಕಲಾಪದಿ ಕುಳ್ಳಿತು ಇರ್ದುದು ವಸುಮತಿಯೊಳ್, ಅದೆ! (34, 9). ಆ

ದಿನೇನನ ಕರುಣವಿನ್ದಂ ಹೋದನ್, ಅದೆ! ಆ, ಹೋದಂ! (44, 33). ಅದೆ, ಇತಿ, ಹೋದಂ! (53, 48). See also Bp. 48, 16; 50, 12. 77; 53, 25. 67; 55, 9; 56, 31.

ಅದೆ adĕ 4. (fr. ಅಹುದು-ಎ 3, see s. ಅದಾನೆ). = ಅಯ್ತೆ. It is indeed, it is, there is, is. ತುಸ್ತುಙ್ಕಿ ಅದೆ (Bp. 13, 12). ತುಸ್ಪಮ್ ಅದೆ ನಿಲುಹಿನ ಗಡಿಗೆಯಲಿ (14, 11). ಹುಗ್ಗಿಯದಂ ನಿರೂಪಿಸು! ಮುಪನುನೆಯೊಳ್ ಅದೆ, ಕೊಡುವೆಂ (14, 13). See its plural ಅನೆ. **2,** ಅದೆ is used to form the third person singular neuter of the present, *e. g.* ಎತ್ತಲುಂ ಕಜ್ಪವುತದೆ ಬಿಡುಗಾಳಿ ದೂಳ್ಗಳ (J. 4, 10). ಮಣ್ಣಂ ಎಷ್ಟು ತರದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 1, 1). See its plural ಅವೆ.

ಅದೆಕೊ adĕ-kŏ. = ಅದುಗೋ. (My.).

ಅದೇ adu!-ē 2. = ಅದೆ 3, etc. (My.). ಅದೇ, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಆಗಲಿದರೆ ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಹಾಡು ನಿಮಗೆ ಆಗುವದು (B. 2,30). ಆ ದೇ, ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ದನೆನ್ದು, ತಿಳಿದುಕೋ! (4, 77). ಆ ದೇ, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸುಖ ಪಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವುಣ್ಟಾಗುವನು (4, 153).

ಅದೇಶಿ a-dēši. Foreign, not Kannaḍa (Ch. v. 16).

ಅದೋ adu-ō 3. No. 2. (=ಅಕೊ, ಅದೆ 3, etc.). Ah! oh! ho! (ಆಪೋ Mr. 536). *Cf.* ಇದೋ, ಉದೋ.

ಅದ್ಗಣಿ adgaṇi. = ಅದ್ದಗಣಿ. An anvil, especially one of goldsmiths' (S. Mhr.; Sd.; from an ಅಘನ್ ಕಣಿ? or *cf.* ಉದ್ಪನೆ?).

ಅದ್ದ adda. Tbh. of ಅರ್ಘ (Šmd. 245). (Mhr. ಅದ; Tĕ. ಅದ್ದೆ).

ಅದ್ದಕ addaka. = ಅದ್ದಕೆ. (Tĕ.; R.).

ಅದ್ದಗಣಿ addagaṇi. = ಅದ್ಗಣಿ. (S. Mhr.).

ಅದ್ದಣ addaṇa. A measure equal to half-a-pint (R.).

ಅದ್ದಯಿಸು addayisu. To immerse, to put into (Bh. 4, 2, 58).

ಅದ್ದಿಕ addika. Tbh. of ಅಧ್ಯಕ್ಷ (Šmd. 362; My.). ತುಙುಪಟ್ಟಿಯ ಅದ್ದಿಕದವನು (ಗೋಷ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷೆ, ಗೋವಿನ್ದ Nr.).

ಅದ್ದಿಕೆ addikĕ. = (ಅದ್ದಕ), ಅದ್ದುಸೆ. Immersion (t. & i.); dipping, dying (My.).

ಅದ್ದು addu. 1. = ಅಜ್ಜು 3, ಅಬ್ಬು 2, ಎದ್ದು 2. To immerse; to dip; to dye (My.; Tĕ.). ನನ್ದಿಯಂ ಕರುಣಾಲಸದಮೃತರಸದೊಳ್ ಅದ್ದಿ (Bp. 2, 33). ದೀಪದ ಕಲಿಯನಾರಂ ಬಹಳ ಕರುಣಾರಸನಿಧಿಯೊಳ್ ಅದ್ದಿ (16, 27). ಅಮಿತಕರುಣಾಮೃತದೊಳ್ ಅದ್ದಲು (27, 27). ಗುಡಪಾನಂಗಳೊಳ್ ಅದ್ದೆ, ಕಯ್ಪನ್ನೊರೆತಾಂ ಸ್ವಾದಪ್ಪೆದೇ? (Sš. 65). **2,** to sink in a fluid. ಮುದ್ದೆಕಬ್ಬುನ ಜಲದೊಳ್ ಇರಿಸಿದೊಡೆ ಅದ್ದುವದು (Abhâ. 3, 141). — See Bp. 28, 65; 31, 14; 40, 21; 42, 16; 44, 31; J. 22, 29; Bh. 4, 2, 64; 9, 2, 44.

ಅದ್ದು addu. 2. = ಅರ್ದು, ಅಬ್ಬು 3. P. p. See ಅಪ್ 2. ಅದ್ದಡೆ, ಅದ್ದಪುದು (J. 4, 3), ಅದ್ದುದು (25, 61), ಅದ್ದನು (30, 51).

ಅದ್ದು addu. 3. = ಅದು 1, ದ್ದು, ದು 1, etc. ದೂರವಾದದ್ದು (= ದೂರವಾದ-ಅನ್ನು), ಸವಿಾಪವಾದದ್ದು (= ಸವಿಾಪವಾದ-ಅನ್ನು), ಹತ್ತಿರವಾದದ್ದು (Si. 372). ಹೊಡೆದದ್ದು (B. 2, 19). ಇದ್ದದ್ದನ್ನು (2, 20). ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು (2, 29). ಅದದ್ದು (2, 45). ಕಣ್ಣದ್ದನ್ನು (3, 6). ತಕ್ಕದ್ದು (3, 13). ಉಬಿದದ್ದು (3, 18). ಅನ್ನದ್ದು (Si. 195).

ಅದ್ದುಗೆ addugĕ. = ಅದ್ದಿಕೆ. (Râm. 28, 9).

ಅದ್ದೆ addĕ. "Acting". — ಅದ್ದೇ ಕೆಲಸ. Business done in place of another (My.; also ಅದ್ದೇ ಚಾಕರಿ).

ಅದ್ಧಾ addhâ. *Certainly, truly.*

ಅದ್ಭುತ adbhuta. = ಅದುಬುತ, ಅರುಬೂತ, ಆರ್ಬುತ. Surprising, wonderful, marvellous. 2, *a marvel, a wonder, a prodigy* (ಆಕ್ಚರ್ಯ Nn. 8). 3, *the marvellous* (in style): one of the rasas in poetry. 4, surprise. See Kâvy. III, 3, B, 171; IV, 1, 9; IV, 2, 42. 47. 48. 52. 57.

ಅದ್ಭುತಚೇತ್ತ adbhuta-čitta. A man whose mind is struck with wonder (Bp. 22, 57; 26, 23).

ಅದ್ಮರ admara. *Gluttonous.*

ಅದ್ಯ adya. *To-day.* 2, now, at present.

ಅದ್ಯತನ adyatana. Extending over or referring to to-day; — occurring to-day or now-a-days, modern; — the period of a current day.

ಅದ್ಯತನಭೂತ adyatana-bhûta. The aorist, (the imperfect). (My.).

ಅದ್ರಿ adri. A stone. 2, *a mountain* (ಕುಮ್ಮತ್ Nn. 64). 3, *a tree* (ಅವನೀರುಹ, ವೃಕ್ಷ 64). 4, *the sun* (ರವಿ, ಸೂರ್ಯ 64). 5, the name of a measure. 6, the number seven (Čh., also v. 283).

ಅದ್ರಿಕನ್ಯೆ adri-kanyĕ. The mountain's daughter, Pârvatî (My.).

ಅದ್ರಿಕೀಲೆ adri-kîlĕ. She on whom the mountains are fastened: the earth (ಪೃಥ್ವಿ Čb.).

ಅದ್ರಿಜೆ adri-jĕ. ಅದ್ರಿಜಾ. = ಅದ್ರಿಕನ್ಯೆ. (ಶಿವೆ, ಪಾರ್ವತಿ Nn. 6. 14).

ಅದ್ರಿಜೇಶ adrijâ-îśa. Adrijê's lord, Śiva (Bp. 45, 46).

ಅದ್ರಿತಟ adri-taṭa. The slope of a mountain; table-land (ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 143).

ಅದ್ರಿಭೇದನ adri-bhêdana. Splitting mountains: Indra (My.).

ಅದ್ರಿರಾಜ adri-râja. The king of mountains: Himâlaya. (My.).

ಅದ್ರಿವಿಭೇದ adri-vibhêda. A particular mountain (? ದನ್ತ, ಆದ್ರಿವಿಶೇಷ Nn. 81).

ಅದ್ರಿವಿಶೇಷ adri-viśêsha. = ಆದ್ರಿವಿಭೇದ, q. v.

ಅದ್ರಿಸಾರ adri-sâra. Essence of stones: iron. (My.).

ಅದ್ರಿಹನ್ತೃ adri-hantṛi. Destroying mountains: Indra. (My.).

ಅದ್ರೀಶ adri-îśa. = ಆದ್ರಿರಾಜ. (My.).

ಅದ್ರು adru. = ಅದರು 1, etc. — ಅದ್ರಾಟಿ. = ಅದರಾಟಿ. (C.).

ಅದ್ರುತ a-druta. Not quick, slow (ತನ್ಮೈ Si. 475).

ಅದ್ವಯ a-dvaya. Not two, without a second, only, unique (Bp. 51, 11). 2, non-duality, unity. 3, identity; the identity of the Brahma with the universe or with the soul; the identity of spirit and matter. 4, the ultimate truth.

ಅದ್ವಯವಾದಿ advaya-vâdi. One who teaches no double principle. 2, *a Buddha* or *Jina.* 3, a Jaina.

ಅದ್ವಿಜ a-dvija. A non-Brâhmaṇa, *a Brâhmaṇa who has lost his caste by suffering the domestic fire to become extinct.* 2, destitute of Brâhmaṇas. 3, toothless (ಬೋಡ Mr. 389).

ಅದ್ವಿತೀಯ a-dvitîya. Without a second, sole, unique; matchless (Čh. v. 12).

ಅದ್ವಿತ್ವ a-dvitva. The state of being not double (Šmd. 83. 369).

ಅದ್ವೈತ a-dvaita. Destitute of duality; peerless; unique. 2, identity; the doctrine of one unique divine power; the doctrine of the identity of the human soul and the divine essence, or of the Brahma and the universe; pantheism (Bp. 8, 6; 50, 48; 51, 18; see ಅಖಿಲಾದ್ವೈತ, ಎತಿ ಪ್ಪಾದ್ವೈತ). 3, a man who exclusively holds the advaita doctrine (Bp. 53, 10). See ತ್ರಿಮತ, ತ್ರಿಮತಸ್ಥ.

ಅದ್ವೈತಮತಿ advaita-mati. One mind, undivided attention (Bp. 45, 10).

ಅದ್ವೈತಿ advaiti. He that maintains the doctrine of advaita. (My.; Tĕ.).

ಅಧ adha. Tbh. of ಅಧಃ. (ಆಧರ, ಆಧಃಸ್ಥ, ಕೀಳ್ Mr. 535).

ಅಧಃ adhaḥ. = ಅಧಸ್, q. v.

ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ adhaḥ-kshipta. Thrown or cast down, bent down (ನ್ಯೆಂಚಿತ, ತಗ್ಗಿ ಇರ್ದುದು Mr. 449).

ಅಧಃಪತನ adhaḥ-patana. Falling downwards. See ಉದಿರ್ಜು.

ಅಧಃಸ್ಥ adhaḥ-stha. Placed low or below; inferior (ಆಧ, ಆಧರ, ಕೀಳ್ Mr. 535).

ಅಧಃಸ್ಥಲ adhaḥ-sthala. A downward or low place (Bp. 54, 50).

ಅಧಃಸ್ಥಾನ adhaḥ-sthâna. Downward situation. 2, the bottom. See ಆಡಿ 2, No. 4 and ಇಬ್ಬಪ್ಪು.

ಅಧಃಸ್ರಂಸನ adhaḥ-sraṁsana. Falling or dropping down. See ಬಬ್ಬೆಲ್ಲು.

ಅಧನ a-dhana. *Destitute of wealth or property.* 2, calamity (ಡಮರ, ಈತಿ, etc. Mr. 37).

ಅಧಮ adhama. Lowest. 2, *very low or inferior in place or degree.* 3, *very low, vile, bad.* 4, an unblushing paramour. 5, = ಅದವ (G.).

ಅಧಮರ್ಣ adhama-ṛiṇa. *A debtor. Cf.* ಉತ್ತಮರ್ಣ.

ಅಧಮೆ adhamĕ. A vile female (Bp. 40, 52).

ಅಧಮೋಪಮೆ adhama-upamĕ. A bad simile (Bp. 1, 18).

ಅಧರ adhara. *Lower, inferior in place* (ಆಧ, ಆಧಃಸ್ಥ, ಕೀಳ್ Mr. 535). 2, *the lower part* (ಆಧೋಭಾಗ, ಉಡಿಯಿಸ್ಥಲೂ ಕೆಳಗೆ Nn. 67). 3, *overcome in argument, worsted, silenced* (ತನ್ನ ನೋಲನ ನುಡಿದು ಕೊಮ್ಬಂ Mr. 237). 4, low, vile (ಹೀನ Nn. 67). 5, equal; common (ಸಮಾನ, ತನ್ನ ಸಮಾನದಲ್ಲಿ 67). 6, *the lower lip; the lip* (ದಶನಚ್ಛದ, ತುಟಿ 67). 7, redness (ಕೆಮ್ಪು 67).

ಅಧರತಸ್ adhara-tas. *Below, beneath.*

ಅಧರಸ್ತಾತ್ adharastât. *Below, beneath.*

ಅಧರೇದ್ಯುಸ್ adharĕ-dyus. *The day before yesterday, on a previous day.*

ಅಧರ್ಮ a-dharma. Unrighteousness, irreligion, wickedness; demerit, guilt; uncharitableness. See Bp. 3, 47 and s. ಪುಸಿ 2.

ಅಧರ್ಮಿ a-dharmi. An unrighteous, wicked, or uncharitable man. (My.).

ಅಧವೆ a-dhavĕ. A female without a husband: *a widow.*

ಅಧಸ್ adhas. = ಅಧ, ಅಧಃ. *Below, down, downwards, beneath, under, from under.*

ಅಧಸ್ತಾತ್ adhastât. *Below, down,* etc. (= ಅಧಸ್).

ಅಧಸ್ತಾದ್ವಾರು adhastât-dâru. *The lower timber of a door.*

ಅಧಿ adhi. Above; over and above; besides; on; at; upon, concerning; very much.

ಅಧಿಕ adhika. Additional. 2, subsequent, later. 3, surpassing, superior, more numerous, more, too much (ಹೆಚ್ಚು G.). 4, abundant. 5, excellent; an excellent person (Kk. 20). 6, redundant. 7, intercalated. 8, secondary. 9, *surplus.* 10, abundance (ಮೊಕ್ಕೆಳ Śm. 111; ಒಗ್ಗಳ Čt. II, 19). 11, redundancy. 12, hyperbole (Kâvy. III, 3, B, 148. 156 seq.). — ಅಧಿಕಂ. Exceedingly; much; more; nicely (ಕೆನ್ನಂ Čt. I, 32; ಅಣಿಯರಂ, ನಾಡೆ 34; ನಾಡೆ, ಎಡೆ, ನೆಜ್ಜೆ, ಮಿಗೆ, etc. Śmd. 391).

ಅಧಿಕತರ adhika-tara. Unusually much, very much (J. 17, 3).

ಅಧಿಕತೆ adhikatĕ. Addition, excess, redundancy, preponderance (ಮಿಣ್ಪು Čt. I, 7).

ಅಧಿಕಮಾಸ adhika-mâsa. An intercalated month. (My.; B. 5, 309). ಅಧಿಕಮಾಸ ಬಜಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಧಿಕರಣ adhi-karaṇa. Supremacy. 2, a receptacle. 3, a topic, a subject (Kâvy. I, 1*a*, 5). 4, a substratum. 5, a category. 6, regimen, government. 7, location: the sense of the locative case (Kâvy. I, 2, 2.3; Śmd. 115. 162). 8, a paragraph.

ಅಧಿಕರಣಕಾರಕ adhikaraṇa-kâraka. = ಅಧಿಕರಣ No. 7. (Śmd. 162 Cm.).

ಅಧಿಕರಿಸು adhi-karisu. To superintend, to be at the head of; to aim at; to claim; to master. (J. 2, 56; 29, 7).

ಅಧಿಕರ್ದ್ಧಿ adhika-ṛiddhi. *Abundantly prosperous.*

ಅಧಿಕರ್ಮಿಕ adhi-karmika. The overseer of a market. (R.).

ಅಧಿಕಾಕ್ಷರ adhika-akshara. A supernumerary syllable (Kâvy. II, 2, B, 30).

ಅಧಿಕಾಂಗ adhika-aṅga. Having some redundant member or members. 2, *a belt worn over the coat of mail.*

ಅಧಿಕಾಧಿಕ adhika-adhika. Over and above, very much (My.);—outdoing one another.

ಅಧಿಕಾರ adhi-kâra. Authority (ಆಧ Nn. 89). 2, an office, a post. 3, government, rule, administration. 4, claim, right; privilege. 5, ownership. 6, *the use of royal insignia, royalty, prerogative.* 7, a topic (Čh. p. 24). 8, a paragraph. 9, ಪರಿತ್ Nn. 93.

ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ adhikâra-stha. Established in an office; a man in authority, an officer; the possessor of a right or title. (My.; B. 4, 116).

ಅಧಿಕಾರಿ adhi-kâri. Possessing authority; entitled to; fit for. 2. a superintendent, a governor;—an officer;—a rightful claimant;—a proprietor, a master. (My.; Si. 258. 259; G.; B. 4, 117; Mr. 272).

ಅಧಿಕೃತ್ adhi-krit. = ಅಧಿಕಾರಿ. (My.).

ಅಧಿಕೃತ adhi-kṛita. *Placed at the head of;* appointed. 2, ruled, administered. 3, claimed. 4, *a superintendent, a manager,*

ಅಧಿಕೋಪಮೆ adhika-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಅಧಿಕ್ರಮ adhi-krama. Going on or at; an invasion, an attack; undertaking (see ಆಚಾರಾಧಿಕ್ರಮ).

ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತ adhi-kshipta. Insulted. 2, scolded. 3, thrown down. 4, placed, fixed. 5, *dispatched.*

ಅಧಿಕ್ಷೇಪ adhi-kshêpa. *Abuse, contempt.* 2, dismissal.

ಅಧಿಗತ adhi-gata. Found, obtained, acquired. 2, gone over, studied, learned. (My.).

ಅಧಿತ್ಯಕ adhityaka. = ಅಧಿತ್ಯಕೆ. (ವನಮ್ ಅದು ಆ ಗಿರಿಯ ಮೇ ಲಿರಲ್ ಅಧಿತ್ಯಕಮ್ ಎನಿಕು Mr. 151).

ಅಧಿತ್ಯಕೆ adhityakĕ. *Land, or a wood, on the upper part of a mountain.*

ಅಧಿದೇವತೆ adhi-dêvatĕ. A presiding or tutelary deity. (My.).

ಅಧಿದೇವಿ adhi-dêvi. = ಅಧಿದೇವತೆ (fem.). (J. 19, 38).

ಅಧಿದ್ಯೆವ adhi-daiva. = ಅಧಿದೈವತ. (My.).

ಅಧಿದೈವತ adhi-daivata. A presiding or tutelary deity; the supreme deity; the divine agent operating in material objects. See ಜಲಾಧಿದೈವತ.

ಅಧಿದೈವಿಕ adhi-daivika. Spiritual; coming from the adhi-daiva (G. 239).

ಅಧಿನಾಥ adhi-nâtha. A lord, a master. See ಏಣಾಧಿನಾಥ, ಪ್ರಾಣಾಧಿನಾಥ, ಶಶಿಪುರಾಧಿನಾಥ.

ಅಧಿನಾಯಕ adhi-nâyaka. A ruler, a master (Bp. 58, 61). See ಏಣಾಧಿನಾಯಕ.

ಅಧಿನೇತೃ adhi-nêtṛi. A leader; a chief, a master, an owner (My.; ಪ್ರಭು, ಒಡೆಯ G.).

ಅಧಿಪ adhi-pa. *A ruler, a commander, a regent;* a king.

ಅಧಿಪತಿ adhi-pati. = ಅಧಿಪ. *A ruler,* etc. (ಒಡೆಯ Mr. 227).

ಅಧಿಭೂ adhi-bhû. ಅಧಿಭು (Śmd. 103). *A master, a superior.*

ಅಧಿಭೌತಿಕ adhi-bhautika. Relating to beings, coming from man, animals, etc. (G. 239).

ಅಧಿರಾಜ adhi-râja. A supreme king, an emperor. (My.).

ಅಧಿರೋಹಿಣಿ adhi-rôhiṇi. *A ladder.*

ಅಧಿವಾಸ adhi-vâsa. A habitation, an abode (Nn. 168).

ಅಧಿವಾಸನ adhi-vâsana. *Application of perfumes or fragrant cosmetics.* 2, certain ceremonies connected with idols.

ಅಧಿವಿನ್ನೆ adhi-vinnĕ. *A wife whose husband has subsequently married others, a neglected or superseded wife.*

ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ adhi-śrayaṇi. *A fire-place, a hearth* (ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ G.).

ಅಧಿಷ್ಠಾನ adhi-sthâna. Standing by, being at hand, approach. 2, standing or resting upon; abiding, staying in. 3, a basis, a base. 4, *a wheel.* 5, *an abode, a seat.* 6, *site, situation.* 7, a settlement, *a town.* 8, *government, authority, power, dominion.* 9, a precedent, a rule. 10, a benediction.

ಅಧಿಷ್ಠಿಸು adhishṭhisu. To superintend, to govern (My.).

ಅಧೀತ adhi-ita. Attained; studied, read; well read, learned. (My.).

ಅಧೀನ adhi-ina. *Subject to, dependent upon, subservient.*

ಅಧೀರ a-dhîra. *Irresolute, timid.* 2, not fixed; confused.

ಅಧೀಶ adhi-îśa. (= ಅಽಸ) *A lord, a master.*

ಅಧೀಶತ್ವ adhi-îśatva. Authority, power (My.).

ಅಧೀಶ್ವರ adhi-îśvara. *A king paramount over all the neighbouring princes,* an emperor (Bp. 61, 46). 2, a Jaina Arhant.

ಅಧುನಾ adhunâ. *Now, at present.*

ಅಧೃತಿ a-dhṛiti. Want of firmness or fortitude (ಅಧೈರ್ಯ Cb.). 2, laxity, absence of control or restraint. 3, incontinence. See Bp. 40, 61.

ಅಧೃಷ್ಟ a-dhṛishṭa. *Not bold, modest.* 2, not put down, invincible.

ಅಧೇಲಿ adhêli. A silver coin, a half-rupee (My.; Mhr., H.; Br. ಅಧೋಲಿ).

ಅಧೈರ್ಯ a-dhairya. Want or loss of courage or of calm self-command. — ಅಧೈರ್ಯಗೊಳ್.-ಳ್ಳು.-ಕೊಳ್. To become timid (B. 4, 20. 53).

ಅಧೋಂಶುಕ adhaḥ-aṁśuka. *A lower garment.*

ಅಧೋಕ್ಷಜ adhaḥ-akṣha-ja. *A name of Vishṇu or Kṛishṇa* (Bp. 54, 32).

ಅಧೋಕ್ಷಜಗಣ adhôkshaja-gaṇa. A class of Kannaḍa metrical feet (Ch.).

ಅಧೋಗತಿ adhaḥ-gati. Descent; downward movement, degradation, perdition (Bp. 41, 17; 58, 66).

ಅಧೋಗನ್ತ್ರಿ adhaḥ-gantṛi. A rat or mouse (ಇಲಿ G.).

ಅಧೋಜಿಹ್ವಿಕೆ adhaḥ-jihvikĕ. *The uvula.*

ಅಧೋಭಾಗ adhaḥ-bhâga. The lower part (ಆಧರ Nn. 67).

ಅಧೋಭುವನ adhaḥ-bhuvana. *The lower world* (ಪಾತಾಳ Mr. 392).

ಅಧೋಮುಖ adhaḥ-mukha. *Having the face downwards,* bending the head (ತಿರವ ಬಾಗುವಂ Mr. 243). 2, upside down. 3, Vishṇu. 4, a division of hell.

ಅಧೋಮೂಲಿ adhaḥ-mûli. A kind of plant (ದಾಗುಡಿ Mr. 135).

ಅಧೋಲೋಕ adhaḥ-lôka. *The lower world* (ಭೋಗಾವತಿ, ಪಾತಾಳ Nn. 23).

ಅಧೋವಾಯು adhaḥ-vâyu. The vital air passing downwards. 2, a fart. See ಹೂಸು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ adhi-aksha. = ಅದ್ದಿಕ. *Observable.* 2, exercising supervision, (watching). 3, *an inspector, a superintendent.* 4, *the plant Mimusops kauki.*

ಅಧ್ಯಕ್ಷತನ adhyaksha-tana. Superintendence. See ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷತನ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ adhyaksha-tĕ. Supervision, superintendence, rule (ಒಡೆತನ, ಕರ್ತೃತ್ವ Nn. 101).

ಅಧ್ಯಣ್ಡಿ adhyaṇḍĕ. *The plant Mucuna pruriens* D. C. (Carpopogon pruriens Roxb.). See ನಸಗುನ್ನಿ and ಕಪಿತುರುಚಿ.

ಅಧ್ಯಯ adhi-aya. Reading, recital (Bp. 55, 52). 2, a lesson, a chapter.

ಅಧ್ಯಯನ adhi-ayana. Reading, studying, especially the vêdas. See ಪಟ್ಟಮರ್.

ಅಧ್ಯವಸಾಯ adhi-ava-sâya. Determining. 2, *attempt, effort, exertion, energy.* 3, *mental effort, apprehension.* 4, concise and forcible language.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ adhi-âtma. *The supreme soul* (ಆಜ, ಬ್ರಹ್ಮ Mr. 502, the ಅಧ್ಯಾತ್ಮ being used as neuter).

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ adhi-âtmaka. A man who knows the highest truth (ಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲಾತನು Nn. 79).

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ adhi-âtmika. Relating to the soul; arising from one's self (G. 239).

ಅಧ್ಯಾಪಕ adhi-âpaka. *A teacher* (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಂ ಪೇೞ್ವವಂ Mr. 251).

ಅಧ್ಯಾಪನ adhi-âpana. Instruction or lecturing, especially on the vêdas. See ಪಟ್ಟಮರ್.

ಅಧ್ಯಾಯ adhi-âya. *A lesson, a chapter.* 2, reading. 3, a reader. See ಉಪಾಧ್ಯಾಯ.

ಅಧ್ಯಾರೋಪ adhi-ârôpa. The act of making one mount or of raising. 2, the act of attributing or assigning (Śmd. 175; Kâvy. I, 2, 58-61).

ಅಧ್ಯಾರೋಪಿಸು adhi-ârôpisu. To attribute, to assign (Śmd. 177).

ಅಧ್ಯಾಸನ adhi-âsana. Sitting down upon. 2, presiding over. 3, *a seat.*

ಅಧ್ಯಾಹರಣ adhi-âharaṇa. = ಅಧ್ಯಾಹಾರ. (R.).

ಅಧ್ಯಾಹಾರ adhi-âhâra. *The act of inferring or arguing.* 2, the act of supplying. 3, = ಅಧ್ಯಾರೋಪ No. 2 (Śmd. 176 Cm.).

ಅಧ್ಯಾಹಾರ್ಯ adhi-âhârya. Proper to be supplied (Śmd. 173. 177).

ಅಧ್ಯೂಢೆ adhi-ûḍhĕ. *A wife whose husband has married an additional wife.*

ಅಧ್ಯೇಷಣೆ adhi-ĕshaṇĕ. *A solicitation, a request.*

ಅಧ್ರುವ a-dhruva. Not fixed, not permanent (Śmd. 168; Bp. 51, 28). 2, uncertain, doubtful. 3, separable, as certain objects of the body which can be severed without disastrous effects (*cf.* ಜಡ-).

ಅಧ್ವ adhva. = ಅಧ್ವನ 1. *A road, a way.* 2, time. 3, sky, air. 4, a place. 5, a branch or school of vêdic literature.

ಅಧ್ವಗ adhva-ga. Travelling. 2, *a traveller.* 3, a camel, a mule. 4, the sun.

ಅಧ್ವನೀನ adhvanîna. *A traveller.*

ಅಧ್ವನ್ಯ adhvanya. *Fit for travelling;* a carriage with horses fixed in (ಪಯಣದ ರಥ Hlâ.; ಹಯದಿನ್ನ ಹೂಡಿದ ರಥ Mr. 284). 2, *a traveller.*

ಅಧ್ವಯೋಗ adhva-yôga. A certain computation in Čhandas (Mr. 369).

ಅಧ್ವರ adhvara. *A sacrifice, especially the Sôma sacrifice.*

ಅಧ್ವರಿ adhvari. = ಅಧ್ವರ್ಯು. (Śmd. 66. 412).

ಅಧ್ವರ್ಯು adhvaryu. One who institutes an adhvara. 2, any officiating priest. 3, *a special priest, one conversant with and performing the ritual observances connected with the yajur vêda.*

ಅಧ್ವಾನ adhvâna. 1. Tbh. of ಅಧ್ವ (Śmd. 108).

ಅಧ್ವಾನ a-dhvâna. 2. Devoid of sound; having a bad sound (ಹೀನಸ್ವರ, ಹೀನಸರ Nn. 164). 2, a wilderness, a desert, a forest (ಅರಣ್ಯ, ಅಟವಿ 164). 3, misfortune (ಅಪತ್ತು 164; Tĕ.); dearness, excess of price (My.). ಅಧ್ವಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವೋ? (Prv.). See Prv. s. ಅರವಿ.

ಅನ್ an. 1. = ಅನು 5, ಅನ್ನು 1, ಅಮ್ಮು, ಎನ್ 1, ಎನು 2, ಎನ್ನು 1, ಎಮ್ಮು 3. To say; to speak; (to tell); to call, to name (C.; Tu.; Tĕ. ಅನು). Relative present participle ಅವ್ವ (generally ಎನ್ನ); P. ps. ಅನ್ದ, ಅನ್ತ, ಅನ್ತು, having said, (for which often ಎನ್ದು, etc. are used; see ಎನ್). Third person singular imperfect ಅನ್ದಿತು or ಅನ್ತು. The verb ಅನ್, like ಎನ್, is used to introduce words and sentences, being added to their end, for which purpose it stands there either alone, or its P. p. is followed by any other term connected with "speaking", also by itself, *e. g.* ಬನ್ದರು ಅನ್ದನು, he said that they came, or ಬನ್ದರು ಅನ್ತ, ಪೋದೆಂದನು, or ಬನ್ದರು ಅನ್ತ, ಅನ್ದನು. ಹೋಗು! ಅನ್ತ, ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು, he dismissed him saying "go!" ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ? ಅನ್ದ, ಕೇಳಿದನು, he asked "where shall I go?" ನಾನು ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅನ್ತ, ಪೋದನು, he went away, saying he would go to that village and come back. ಅಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ನದವ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ದಾನೇ? (Prv.). ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಅನ್ದನು (My.). ಬಾ! ಅನ್ದು, ಅವನಿಗೆ ಅನ್ದನು (My.). — ಆನ್ತಾ. (My.). ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿಯು ಆಟಿಸಿ ಅನ್ತಾ, ಅಸಿಸಿ ಕೊಮ್ಮುವದು (Dhw. 16). ಪಾಷಾಣದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟದನ್ತಾ ವಿಕಾರವು ಲೋಪಮ್ ಆನ್ತಾ, ಆಸಿಸಿ ಕೊಮ್ಮುವದು (20). ಪ್ರಯೋಜನದಲ್ಲೆ ಯುಕ್ತನ್ ಅದನ್ದವನು ನೂನ್ಯತನ್ ಅನ್ತಾ, ಆಸಿಸಿ ಕೊಮ್ಮನು (30). — ಆನ್ತೆ. ಅನ್ತ-ಎ 3. Having said even. This term is used to express: it is *said* (but has not been *seen*, is not *certain*), "on dit". ಮೊದಲು ಜನ್ಪ್ರವಂಶದೊಳಗೆ ಪಾಣ್ಡವರ್ ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಉತ್ತರದೇಶದೊಳ್ ಕುನ್ತಿದೇವಿಯ ಒನುಜೊಳಗೆ ಪುಟ್ಟದರು ಆನ್ತೆ; ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೆ ಮಡದಿ ಆನ್ತೆ; ಆವರೊಳಗೆ ಹಿರಿಯನು ಧರ್ಮರಾಯನು; ಕಟ್ಟುಡಿಯ ವಾಸವನ್ನು ಒಡಹುಟ್ಟುಮಡದಿಯ ಕೂಡಿ ಕಳಿದ ಮೇಲೆ ಸಿರಿಯು ಕೆಯ್ಯೂಡಿತು ಅನ್ತೆ (Jôgihâḍu 6. 7). ಒನ್ದೊನ್ದು ಕಪ್ಪೆಗಳು ಇಡಿಯ ಕೋಲ್ಗೀ ಮಱುಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತವೆ ಆನ್ತೆ (B. 2, 11). ಒನ್ದು ದೊಡ್ಡ ಹನ್ತೆ ಅದೆ ಆನ್ತೆ (B. 4, 52). ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು . . ಬಾದಶಹನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು ಅನ್ತೆ (4, 146). — ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್. ಅನ್ದು ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್. To say (bad words) and have (them or more such words in return) said to one's self, to cause one's self to be abused by abusing others. ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊವ್ವ ಅನ್ದಗೇಡಿಯ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಅನ್ದರೆ. If one says, if you say. ಸನ್ಧಿ ಅನ್ದರೆ ಏನು? if you say "sandhi", what is it? *i. e.* what is sandhi? ಅವು ಅಣೀ ಕಳ್ಳು (says one boy), ಅನ್ದರೇನು, ಅಪ್ಪಾ (asks the other, B. 1, 22). 2, if you say, it is. ಭ್ರಾನ್ತಿ ಅನ್ದರೆ ಒನ್ದನ್ನು ಮನೆನ್ದನ್ನನ್ನು ಆಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಮುವಿಕೆ (Si. 48). 3, that is to say. ಸಂವಿತ್, ಆಗುರ್, ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನ, etc. ಈ ಹತ್ತು ಅಂಗೀಕಾರದ ಹೆಸರು, ಅನ್ದರೆ ನಸಿಗೆ ಇರಲಿ ಎನ್ದು ಒಪ್ಪುವಿಕೆ (48). 4, ಅನ್ದರೆ is further used to replace, so to say, the simple ಆರೆ, if, *e. g.* ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಾಯಿತು ಅನ್ದರೆ ನನಗೆ ಈ ಗುಡ್ಡೆ ದೊಳಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 3, 123). ಅದನ್ನು ನಾವಿಬ್ಬರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿಡುವಾ! ಅನ್ದರೆ ಜನ್ಮದ ದರಿದ್ರ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಮ್ ಆಗುವದು (4, 51). ಪೈದ್ಯರೆಲ್ಲ ದಯ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಿ! ಅನ್ದರೆ ನಾನು ತಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಱುತ್ತೇನೆ (4, 76). See also B. 4, 113. 114. 152. 180. — The verb ಅನ್ is also put before a sentence to introduce it, *e. g.* ರಾಮನೆನ್ವ ಹುಡುಗನು ಅನ್ತಾನೆ — ಅಜ್ಜಾ, ಭೂತ ರಾಪ್ಪಸರ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಱು! (B. 5, 127). ತುಳಸಿಯೆನ್ವ ಹುಡುಗಿಯು ಅನ್ತಾಳೆ — ಅಜ್ಜಾ, ಇಸಾಪ ನೀತಿಯೊಳಗಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನ ಕಥೆಗಳನ್ನೇ ನನಗೆ ಹೇಱು! (5, 127).

ಅನ್ an. 2. = ಅಮು 1. *Cf.* ಅಕ್ 1. — ಅನ್ದನಕ. Till then (My.).

ಅನ್ an. The form of the negative prefix ಅ before vowels.

ಅನ ana. 1. = ಅಣ 1. In S. Mhr. and My. vulgar language, *e. g.* ಮಾಡುವನ! let us do! ಹೋಗುವನ! let us go! See ಉವನ, ಊನ, ಓನ 2.

ಅನ ana. 2. = (ಅನೆ 2), ಅನ್ನ 1, q. v., of which it is the more common form, *e. g.* ಬಿಳಿನ, being white; ಬಿಳಿನವ, a white man; ಉದ್ದನ, ಸಿಟ್ಟಿನ.

ಅನ ana. 3. = ಅಂ, am 4. *e. g.* ತಾಯಿನ, ಅತ್ತೇನ, ತಂಗೀನ, ಹುಡಿಗೀನ, ಸೊಸೇನ, etc. (My.).

ಅನ ana. Breath, spiration. See ಅಪಾನ, ಪ್ರಾಣ.

ಅನಕ anaka. = ಅನಕಾ, ಅನ್ಯಕ. Till, until, as far as (C.). ಜಡಜಭವನಸ್ ಅಭವನ ಸಮಯವುಂ ಪಡೆವನಕ (Bp. 43, 42). ಧನಕನಕವು ಉಳ್ಳನಕ (ಉಳ್ಳ-) ದಿನಕರನನ್ತೆ ಅಳ್ತು (Sp.). **2,** meanwhile (C.). ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಅನಕ ಸೀನ್ ಉಣ್ಣಿ (C.). ಅನಕ ಇರಲಿ (B. 3, 4). — See ಮೊದಲನಕ; *cf.* ಅನ್ನೆಗಂ; ತನಕ.

ಅನಕ anaka. = ಅಣಕ. Inferior, low, etc.

ಅನಕಾ anakâ. = ಅನಕೆ, etc. (C.). ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಟ್ಟಿ, ಊರಿಗೆ ಬಸ್ಸ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಣುರು (Prv.). ಮಗ್ಗ ಮುನ್ತಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಯನ್ತ್ರಗಳು ಅನಕಾ ಇರಲಿ (B. 5, 123).

ಅನಕ್ಷರ an-akshara. *Unfit to be uttered; improper speech.* 2, unable to articulate.

ಅನಕ್ಷರಧ್ವನಿ anakshara-dhvani. An inarticulate sound (ಸ್ವರ Mr. 500).

ಅನಘ an-agha. Sinless, innocent, faultless (Ch. v. 60; Bp. 2, 35).

ಅನಂಗ an-aṅga. Incorporeal. 2, *Kâma.* 3, the ether, air, sky.

ಅನಂಗಮುದ್ರೆ anaṅga-mudrĕ. Kâma's seal-ring or form (Abh. P. 11, 88).

ಅನಂಗರಿಪು anaṅga-ripu. = ಅನಂಗವೈರಿ. (Bp. 53, 36).

ಅನಂಗವೈರಿ anaṅga-vairi. Kâma's enemy: Śiva (Bp. 1, 32).

ಅನಂಗಹರ anaṅga-hara. Kâma's destroyer: Śiva (Bp. 18, 58).

ಅನಚ್ಚ an-aĕcha. *Not pellucid, turbid.*

ಅನಡುಹ್ anaḍuh. *An ox or bull* (ಎದ್ದು Śmd. I, o. r. ಅನಡ್ವಾಹು).

ಅನಡುಹ anaḍuha. = ಅನಡುಹ್. (My.).

ಅನಡುಹಿ anaḍuhi. *A cow.*

ಅನಡ್ವ anaḍva. = ಅನಡುಹ್. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಅನಡ್ವಜಿಜ್ಞೆ anaḍva-jihvĕ. = ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ (Mr. 148).

ಅನಡ್ವಾಹ anaḍva-vâha. One who mounts or has mounted an ox (ತಾಪ್ಪರಾರೋಹ, ಎತ್ತೇಮಿಲವಂ Mr. 247).

ಅನಡ್ವಾಹ anaḍvâha. = ಅನಡುಹ್, q. v.

ಅನಡ್ವಾಹಿ anaḍvâhi. *A cow.*

ಅನಡ್ವಿ anaḍvi. A cow (ಹಸುವು Mr. 180).

ಅನತ a-nata. Not bent; erect; stiff, haughty (ಸ್ತಮ್ಭ, ಬಿಟಿತು ಇಹನ್ತಾದು, ಬಾಗದುದು Nn. 76; Bp. 34, 35).

ಅನತಿಶಯ an-atiśaya. Not great, small, easily conceal-able (ಗುಹ್ಯ, ಅಲ್ಪ Nn. 70).

ಅನದ್ಯತನ an-adyatana. Tense which is not applicable to the current day.

ಅನದ್ಯತನಭೂತ an-adyatana-bhûta. The pluperfect tense (My.).

ಅನಧೀನತೆ an-adhînaka. *Independent.*

ಅನಧ್ಯಕ್ಷ an-adhyaksha. *Not observable.* 2, destitute of a superintendent.

ಅನಧ್ಯಾಯ an-adhyâya. Not studying; a Brâhmaṇa who neglects his studies (ನಿರಾಕೃತಿ, ಓದಿಲ್ಲದಂ Mr. 253). 2, intermission of study.

ಅನನುಕೂಲ an-anukûla. Not favourable, adverse (My.).

ಅನನುನಾಸಿಕ an-anunâsika. Non-nasal (Śmd. 24; ನಿರನುನಾಸಿಕ Cm.; Kâvy. I, 1*a*, 17-21).

ಅನನ್ತ an-anta. *Endless, boundless, eternal, infinite* (ಗಣನಾತೀತ, ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು, ಸರ್ವ, ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತು Nn. 57). 2, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 422). 5, Vishṇu or Kṛishṇa (ವಿಷ್ಣು, ನಾರಾಯಣ Nn. 57). 4, Śiva. 5, *Baladêva.* 6, *the snake king Śêsha* (ಧರಣೀನ್ದ್ರ Nn. 57; ಜಸ್ಸು, ಧರಣೀನ್ದ್ರ 38; see ಎಣ್ಟು ಕುಲ). 7, Vâsuki, Śêsha's brother. 8, *the sky, the atmosphere.* 9, the earth (ವಸುನ್ಧರೆ, ಭೂಮಿ 57). 10, N. of one of the Arhants or sanctified teachers of the Jainas (ತೀರ್ಥಕರಭೇದ 57). See Bp. 53, 58; 54, 77.— ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಣೀ ಸೊಪ್ಪ. The plant Argyreia speciosa or argentea (ಶುಕ್ಲ ಗನ್ಧೆ, ಭಗಲಾಣ್ಡಿ, ಆವೇಗಿ, ವೃದ್ಧದಾರಕ, etc.; తెలుగర్ ಇದನ್ನು ಜೋಡತರಮು ಅನ್ನುವರು Si. 156). — ಅನನ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A N., *e. g.* of native physicians. ಅನನ್ತಯ್ಯನ ಮಾತ್ರೆ ಪೈಕುಣ್ಣಿಯಾತ್ರೆ (Prv.). — ಅನನ್ತನ ವ್ರತ. N. of a general Hindu festival (C.).

ಅನನ್ತತ್ವ an-antatva. Eternity, infinity; boundlessness, excessiveness (My.).

ಅನನ್ತಪಾಲ ananta-pâla. N. of a king (Bp. 55, 24).

ಅನನ್ತರ an-antara. Having no interior. 2, having or leaving no interstice or interval or pause. 3, *following or preceding immediately, next, contiguous* (also used as a noun). ಅನನ್ತರಂ, afterwards. ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ (ಆಫ Nn. 89). ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ, afterwards (B. 4, 55. 151). ಅನನ್ತರದೊಳ್ (Bp. 14, 5).

ಅನನ್ತರೂಪತ್ವ ananta-rûpatva. The state of having innumerable forms or shapes. (My.).

ಅನನ್ತವಿಜಯ ananta-vijaya. N. of Yudhishṭhira's conch-shell. (My.).

ಅನನ್ತಶಯನ ananta-śayana. Tiruvâṅkôḍu (Travancore). (My.).

ಅನನ್ತೆ an-antĕ. *The earth* (Bp. 54, 50). 2, Pârvatt. 3, *the plant Asclepias pseudosarsa* Roxb. (or Periploca indica Lin.). 4, *the prickly plant Alhagi maurorum* Tournef. 5, *bent grass, Panicum dactylon* (or Agrostis linearis). 6, *the plant Gloriosa superba* (= ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ). See Si. 144. 156. 162.

ಅನನ್ಯ an-anya. No other, not different. 2, self. 3, not having a second, unique. 4, not more than one, sole. 5, fixed on one object.

ಅನನ್ಯಜ ananya-ja. *Kâma, Cupid.*

ಅನನ್ಯವೃತ್ತಿ ananya-vṛitti. *Closely attentive.*

ಅನಪಕಾರಿ an-apakâri. Innocuous. (My.).

ಅನಪರಾಧಿ an-aparâdhi. Innocent. (My.).

ಅನಪಷ್ಠು an-apashṭhu. *Not contrary, coincident.*

ಅನಪಾಯ an-apâya. Free from loss, undiminished. 2, not passing away, imperishable (Bp. 8, 47; 32, 1).

ಅನಪೇತ an-apêta. Not gone off. 2, *not being without,* not separated, faithful to, possessed of.

ಅನಮಿತಮ್ಮಚ an-amitam-paca. Not cooking what has not first been measured, niggardly, miserly. (ಕೃಪಣ, ಜೀನ G.).

ಅನಯ a-naya. 1. Bad management. 2, *bad conduct.* See Prv. s. ನಯನ.

ಅನಯ an-aya. 2. Evil course, *ill luck* (ರಿಷ್ಟಮುಂ ಮಾಪ್ಪಿ ದೈವ Mr. 27). 2, *misfortune, adversity.*

ಅನರ a-nara. A non-man, a deity (Mr. 8).

ಅನರಣ್ಯ an-araṇya. N. of a king of Ayôdhyâ (Abh. P. 3, 48).

ಅನರ್ಗಲ an-argala. *Free from bars, unrestrained,* unfettered, free, haughty, self-willed (ಅಯನ್ತಿತ, ಉದ್ದಾಮ, ಉಚ್ಛೃಂಖಲ, ವಿಮಾಲಿತ ಉದ್ದ Mr. 445).

ಅನರ್ಘ್ಯ an-arghya. Priceless, not to be had at any price (Bp. 59, 44). 2, anything but valuable. See ತರ್ಗ; J. 6, 13; 17, 47; 24, 15; Grj. 3, 1.

ಅನರ್ಥ an-artha. Non-value. 2, a worthless object. 3, reverse, evil. 4, nonsense. 5, worthless, useless. 6, unfortunate. 7, void of sense. (My.; B. 3, 29; 5, 228; see Prv. s. ಅರ್ಥ).

ಅನರ್ಥಕ an-arthaka. *Useless, vain, worthless.* 2, *meaningless, nonsensical,*

ಅನರ್ಥಕಪದ anarthaka-pada. A word that is of no special value, *e. g.* ಏಗೆ, ದಲ್, ಅಲಂ, etc. (Kâvy. II, 2, B, 33-42).

ಅನರ್ಪಿತ an-arpita. Not delivered, not consigned (Bp. 44, 65; 45, 17). 2, not placed in or upon.

ಅನಲ anala. (= ಅನಲು). *Fire* (ಆಗಿನಿ, ಮರಗೂಬಿ, ಇಂಗಳ, ಅಗ್ನಿ, ಹಗ್ಗಿ, ಕಚ್ಚು, etc. Śm. 11). 2, Agni, the god of fire. 3, digestive power. 4, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅನಲನಯನ anala-nayana. = ಅನಲನೇತ್ರ. (Čb.).

ಅನಲನೇತ್ರ anala-nêtra. Having an eye of fire: Śiva (Bp. 26, 16; 54, 57).

ಅನಲಾಕ್ಷ anala-aksha. = ಅನಲನೇತ್ರ. (R.).

ಅನಲಾಯ analâya. N. of a woman (Bp. 52, 25).

ಅನಲು analu. (Tbh. of ಆನಲ). Heat (My., also ಆಣಲು; T.; *cf.* ಆವಿಲ್ 2).

ಅನಲ್ಪ an-alpa. Not a little, much, numerous (Śmd. 40).

ಅನವದ್ಯ an-avadya. Irreproachable, faultless; unobjectionable. 2, N. of a vritta (Čh.).

ಅನವಧಾನ an-avadhâna. *Inattention, inadvertence* (ಪ್ರಮಾದ, ಮಿಯ್ಯಜಿಹು Mr. 451).

ಅನವಧಾನತೆ an-avadhânatĕ. *Inadvertency.*

ಅನವಧಿ an-avadhi. *Unlimited.*

ಅನವರತ an-avarata. *Incessant.* ಅನವರತಂ, continually (Ct. II, 1).

ಅನವರಾರ್ಧ್ಯ an-avarârdhya. *Chief, principal, best.*

ಅನವಸರ an-avasara. Having no interval of leisure, busy. 2, inopportune. 3, absence of leisure. 4, unseasonableness (Bp. 43, 40).

ಅನವಸ್ಕರ an-avaskara. *Free from dirt, clean, cleansed.* See s. ವಿಶ.

ಅನವಸ್ಥಿತ an-avasthitika. Instable, unsteady (Kâvy. IV, 2, 18).

ಅನವು anavu. = ಅನು 1, etc. Suitable place, proper room, accommodation (S. Mhr.). ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಲವಿದ್ದರೆ ಇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಪರಸ್ತು ಮನೆಯವರಿಗೇ ಅನವು ಸಾಲು ವದಿಲ್ಲ (B. 5, 126).

ಅನವ್ಯ a-navya. Not new (ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್, etc., ಪಬಿದು Mr. 435).

ಅನಶನ an-aśana. *Abstinence from food, fasting* (ಪ್ರಾಯ, ಉಣ್ಣದಿರುಪಂ Mr. 460).

ಅನಶ್ವರ a-naśvara. *Imperishable* (ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 132).

ಅನಶ್ವಲೆ (an-aśvalĕ). N. of the wife of one of the principal ṛishis (Mr. 258).

ಅನಸ್ anas. *A cart.* 2, boiled rice. 3, mother. 4, birth. 5, a living creature.

ಅನಸು anasu. = ಅನಿಸು 1, ಅನ್ನಿಸು, ಎನಿಸು 1 q. v., etc. To cause to say, etc. (C.; as to form *cf.* ಕೂಡಸು, ಜಪಸು, ಪಾಕಸು).

ಅನಸೂಯಕ an-asûyaka. Not spiteful or envious (J. 25, 15).

ಅನಸೂಯೆ an-asûyĕ. Freedom from spite; absence of ill-will or envy. 2, a daughter of Daksha, the wife of Atri and mother of Durvâsas. (J. 33, 42; 34, 1).

ಅನಹಂಕೃತಿ an-ahaṅkṛiti. Absence of or freedom from self-conceit. (My.).

ಅನಹಿತ anahita. Disadvantage, injury, loss (B. 5, 266; Čb. 144; Mhr.).

ಅನಾಕಾರ an-âkâra. Shapeless. (My.).

ಅನಾಕುಲ an-âkula. Not confused; *unperplexed, calm,* consistent, regular (Kâvy. III, 3, B, 171).

ಅನಾಗತ an-âgata. Not come, not arrived; future; not attained; unknown.

ಅನಾಗತಾರ್ತವೆ anâgata-ârtavĕ. *A girl who has not yet attained to puberty.*

ಅನಾಚಾರ an-âcâra. Improper in behaviour; regardless of custom or propriety or law; unprincipled. 2, departure from that which is customary or right. (My.).

ಅನಾಚಾರಿ an-âcâri. = ಅನಾಚಾರ No. 1. (ದುರ್ವೃತ್ತ, ಶಿಷ್ಟಾನ Mr. 253).

ಅನಾಜು anâju. Grain, corn (Si. 431; My.; H.).

ಅನಾತಪ an-âtapa. Freedom from the blaze of the sun, *shade.*

ಅನಾತ್ಮ an-âtma. *Not self, another.* 2, something different from spirit or soul. 3, without soul.

ಅನಾಥ a-nâtha. Having no master or protector; widowed; fatherless, helpless, poor, forlorn, destitute. (My.; J. 7, 26; ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ G.).

ಅನಾಥನಾಥ anâtha-nâtha. A friend of the friendless, etc. (My.).

ಅನಾಥೆ anâthĕ. A widow; a poor, helpless woman (My.).

ಅನಾದರ an-âdara. *Disrespect, contemptuous neglect, slight* (ತಿರಸ್ಕಾರ G.; Čb. 55; Bp. 39, 32; 57, 77).

ಅನಾದರಣೆ an-âdaraṇĕ. ಅನಾದರಣ. = ಅನಾದರ. (My.).

ಅನಾದಿ an-âdi. Having no beginning, existing from eternity (Nn. 1; Bp. 3, 63; 51, 50). 2, heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 154). — ಅನಾದಿಕಸ. = ತೊಣನೆತೊಪ್ಪಲು. (Z.). — ಅನಾದಿಬಂಜರು. A piece of ground which has been lying waste from time immemorial (My.).

ಅನಾದಿವಾರ್ತೆ anâdi-vârtĕ. *Tradition.*

ಅನಾದಿಷ್ಟ an-âdishṭa. = ಅನಾದೇಶ. (Kâvy. I, 1*b*, 32-41).

ಅನಾದೃತ an-âdṛita. Not respected; *disrespected, despised.*

ಅನಾದೇಶ an-âdêśa. That is not ordered. 2, that is not a substitute or substituted form or letter (Śmd. 80; Kâvy. I, 1*b*, 32-41).

ಅನಾದ್ಯ an-âdya. Having no beginning (Bp. 39, 9).

ಅನಾಧಾರತೆ an-âdhâratĕ. The state of having, or wanting, no support. 2, that does not want any support, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮ, ಆಧಾರವಿಲ್ಲದುದು Nn. 157).

ಅನಾಪ್ತ an-âpta. Unattained. 2, not apt, unfit. 3, a stranger. 4, a man not to be trusted (My.).

ಅನಾಮಕ a-nâmaka. = ಅನಾಮಿಕ. Nameless; infamous. 2, piles, haemorrhoids.

ಅನಾಮತು anâmatu. Suspension of office (My.; H.). 2, all, the whole (My.; H.). 3, = ಅಮಾನತು (Tĕ.; Mhr.).

ಅನಾಮಧೇಯ a-nâmadhêya. Nameless, unknown, obscure (My.).

ಅನಾಮಯ an-âmaya. Free from disease, healthy. 2, wholesome. 3, Śiva. 4, *health.*

ಅನಾಮಿಕ a-nâmika. = ಅನಾಮಕ No. 1. (Bp. 51, 17; 57, 5).

ಅನಾಮಿಕೆ a-nâmikĕ. *The ring-finger.*

ಅನಾಮೆ a-nâmĕ. *The ring-finger.*

ಅನಾಯಕ a-nâyaka. Having no leader or ruler; disorderly. See ಅತ್ಯನಾಯಕ.

ಅನಾಯತ an-âyata. Unchecked, unrestrained. 2, not propped or supported. 3, close, continuous. 4, unextended, having no length.

ಅನಾಯತಪರ anâyata-tara. Uncommonly unrestrained, etc. (Śmd. 98).

ಅನಾಯಾಸ an-âyâsa. Absence of exertion, facility, ease. 2, easy, ready. (My.; B. 4, 72. 112).

ಅನಾಯಾಸಕೃತ anâyâsa-kṛita. *Done readily or easily.*

ಅನಾಯಾಸಾರ್ಥಕ anâyâsa-arthaka. *Prepared without exertion or difficulty.*

ಅನಾರತ an-ârata. *Unceasing, eternal* (Bp. 40, 64; 50, 43).

ಅನಾರ್ತ an-ârta. *Unscathed, healthy.*

ಅನಾರ್ಯ an-ârya. Not respectable, vulgar, unworthy, inferior, bad, vile. 2, not an Ârya, a barbarian. 3, destitute of Âryas.

ಅನಾರ್ಯತಿಕ್ತ anârya-tikta. *A medicinal plant, Gentiana chiravta* Roxb.

ಅನಾವರಣ an-âvaraṇa. Uncovering, opening. See ತೆಱೆ.

ಅನಾವಿಲ an-âvila. *Not turbid, clear, pure;* not marshy.

ಅನಾವೃಷ್ಟಿ an-âvṛishṭi. Want of rain, drought. (My.).

ಅನಾಸು anâsu. The pine-apple, Ananas sativus Mill. (St. & Pl.; My.; Br.; Mhr., H. ಅನನಸ, ಅನನಾಸ).

ಅನಾಹಿತ an-âhata. Unbeaten, unwounded, intact. 2, *unwashed, new.* 3, not multiplied, indivisible (ಅಭೇದ್ಯ Mr. 460). 4, one of the mystical čakras or circles of the body, the root of the nose (ಆಯಾಸ 460).

ಅನಾಹತಮತಿ anâhata-mati. A sound intellect (Mr. 7).

ಅನಿಚ್ಛೆ an-iččhĕ. Absence of wish or design. 2, that is undesired (ಅನಿಷ್ಟಿತ Śmd. 158 Cm.).

ಅನಿತನೆಯ anitanĕya. See s. ಅನಿತು.

ಅನಿತು anitu. = ಅನಿತ್ತು. That much, that measure; so much (as that); so long (in time as that); that time (during which something happens); so many (as those, also when occurring before collective nouns in the singular or nouns in the plural). (My.; M. ಆತಿರ, ಅತ್ರ; T. ಅನ್ನೆತ್ತು; Tĕ. ಅನ್ನೆ, ಅನ್ನಿ; Tu. ಅತು; *cf.* ಆಟ 2, ಆಟು, ಆಟ್ಟು 11; ಆನೆಯ; ಅನ್ತುಟು, ಇನ್ತುಟು, ಎನ್ತುಟು; ಅಯಿಸು, ಆಯ್ದು; ಆಪ್ಪು, ಇಪ್ಪು, ಎಪ್ಪು; ಅಸ 1, ಇಸ 1; ಆಟು 3, ಈಟು, ಏಟು 2, ಓಟು; ಆಸು 3, ಈಸು 7, ಓಸು 1, ಏಸು; ಇನಿತು, ಉನಿತು, ಎನಿತು; ಅನಿಸು, ಇನಿಸು, ಎನಿಸು). This remote demonstrative noun and pronoun is called a ಪವರ್ (Śmd. 121. 122), ಪ್ರಮಾಣಪೂರಣ (243), ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ (122 Cm.), and ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕ (Kk. 61). Gen. ಅನಿತಱ, Dat. ಅನಿತರ್ಕೆ (later ಅನಿತಕ್ಕೆ, ಅನಿತಳ್ಕೆ), Acc. ಅನಿತಂ, Instr. ಅನಿತಱಿಂ, etc. (Śmd. 135. 140). ಅನಿತಱ (ಅಪ್ಪು ತದ್ಬುದಂಗಳ Cm.) ಮತ್ತಂ ಸುಕಾರಂ (215). ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾವವಚೆನಂಗಳ್ ಆಯ್ದು, ಅನಿತರ್ಕಮ್ (ಅಪ್ಪರ್ಕೆಯುಂ Cm.) ಇನುಪ್ರತ್ಯಯವನೆ ಪತ್ತಿಸಿ ನಿಱಿಸೆ (91). ಎನಿತುಮ್, ಅನಿತುಮಂ ಥರ್ಮಜಂ ಸೂಱಿಗೊಟ್ಟಂ (73). ಉರಗಂ ಕೊಣ್ಡಲ್ಲಿಗೆ (o. r. ಕೊಣ್ಡಲ್ಲಿಂ) ನಾಲ್ವೆರ ಲನಿತಂ ಕಱೆದು ಕಟ್ಟಂ! (224). ಅನಿತರ್ಕಮ್ (so long) ಒಳಂ ಪುರಾನ್ತಕಂ (140. 292). ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಮುನ್ ಉತ್ಕರಿಸುವನಿತು ಕಾಲಂ (215). ಎನ್ನ ಆಱಾವನಿತನ್ ಆಯ್ದು ಪೇೞಿಂ (231). ಕರ್ಕರ ಭೋಗಮಂ ತೊಱೆವನಿತರ್ಕೆ ಆವಂಗೆ ಕುಡಲಾಗದು ಆನಲ್ಲ ನಿತಮ್ಮಬಿ ಪ್ಪೆಯಂ (140). ಅವನಿತು ಹೊಸ ಹುಗ್ಗಿ, etc. (Bp. 2, 53). ಶಿವನೊಳು ತನ್ನ ತಲೆಯಂ ನಿನ್ನು ತಾಟಿಸಿ ಕೊಳುವನಿತಱಿ (whilst, 14, 21). ಅನಿತಱಿ (meanwhile, 27, 16). ಅನಿತಱಿ (the whole time, 47, 59). ಅಣುಮಾತ್ರದನಿತುಂ (48, 3). ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ ಅನಿತುಮಂ ತರ ಪೇೞಿ! (59, 18). ಅನಿತಱೊಳೆ (even so long, 61, 35). ಚಳಿಗೆ ಆಱುದೆ, ಪೇರಾಲದ ಕೆಳಗೆ ಇರ್ಪನಿತಱೊಳೆ ಚಲಕ ಪಿ ನಿಡುಗೋಡಂ ನೆೞೆದು ಆಲುಗೆ (Rśv. 9, 24). ಮೆಲ್ಲನೆ ಏಟ್ಟನಿತ ಱಿ (13, after 95). ಅವನೀಪತಿ ತನ್ನ ತುರಂಗಮಂ... ದಾಣ್ಡಿಸಿ (ನಿನ್ನ ದಂ) ಕೆಲನ್ದೆಗೆ! ಎಮ್ಮನಿತರ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಮುನ್ನವೆ ಸಚವಾತ್ಪಮ್ ಆಯ್ದು (13, 96). ಬಲಿದುದು ಅನಿತಕೆ (meanwhile) ಕೋಟಿ (Rām. 13, 2). ಆದುದು ಅನಿತಱಿಳ್ ಅನ್ತಮುಯನಸುಯಂ (J. 17, 20). ಅನಿತಱುನ್ನ (= ಅನಿತಱೊಳ್, Bp. 44, 18. 19). (See also Kâvy. I, 4, 33-38). — ಅನಿತನೆಯ. ಅನಿತು-ಅನೆಯ (Śmd. 243). Amounting to that much. — ಅನಿತನೆಯಂ. -ಅಂ 3. (243). A man of so much (power, influence, rank, etc. as that or those). — ಅನಿತು. ಅನಿತು -ಉ 9. = ಅನಿತುಂ. All, the whole (M. ಅತ್ರಯುಂ, T. ಅನ್ನೆತ್ತುಂ; Tĕ. ಅನ್ನುಂ). ಗೌಳತಪಸಿಗಳು ಅನಿತು ಗುಗ್ಗಳವಂ ಮಡಗಲೊಡನೆ (Bp. 44, 19). — ಅನಿತುಂ. ಅನಿತು -ಉಂ 1. All, the whole. ಅನಿತುಮಂ (Acc., Śmd. 73). — ಅನಿಬರ್. Nominative pl. (Śmd. 122. 123). So many persons (as those). ಆಡುವ, ದೀವಿಗೆವಿಡಿವ, ಹರದುಗೆಯ್ವ ಅನಿಬರೊಳಂ ಆಟಗನ್ರತ್ಯಯಮ್ ಒನ್ದುವುದು (240). ಕುಮಾರರನ್ ಅರಿಯರನ್ ಅನಿಬರ (*i. e.* ಅನಿಬರಂ) ವಜೋರಚನೆಯಲಿ ಪುಸ್ಸಿಸಿದಂ (Bh. 2, 13, 10). ಉತ್ಪವಕೆ ಬನ್ದ ಅನಿಬರೆಲ್ಲರಂ ಸತ್ಕರಿಸಿ (J. 18, 39). — ಅನಿಬರು. ಅನಿಬರು (-ರ್) -ಉ 9. = ಅನಿಬರುಂ. All persons, all. (T. ಅನ್ನೆವರುಂ). ಅಸಮಸದ್ಭಟರ್ ಅನಿಬರುಂ, ಓ! ಎನ್ದು, ಉಸುರುತ ಇರೆ (Bp. 16, 11). ಅವರ ದನಿಯನ್ ಅಲಿಸಿ, ಅಬಿಬರಂ (*i. e.* ಅನಿಬರ-ಅಂ 5) ಕರೆದು (32, 18). ಅರಸನ್ ಅಗಳು ನಾವಿನಿಬರಂ ಕರಿಸಿ (44, 70). — ಅನಿಬರುಂ. ಅನಿಬರ್-ಉಂ 1. All persons, all. ನೆರೆದ ಅರಸುಗಳನಿಬರುಮಂ (Acc.) ಕಾವಿ ಗೆಲ್ವನ್ ಒರ್ವನೆ ಶಾರ್ಙಂ (Śmd. 120). ಅನಿಬರುಮ್ ಒನ್ದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಗುನನೊಳ್! (270). ನೀವನಿಬರುಂ ಹೇಡಿಪುವುದು (Bp. 5, 54).

ಅನಿತ್ತು anittu. = ಅನಿತು (Kâvy. I, 4, 37. 38). ಎನಿತ್ತು ಎನಿತ್ತು ಅಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರಿಯಾ ಘನನ್ನನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾತಿಯಾ, ಅನಿತ್ತು ಅನಿತ್ತಂ (rep.) ವನಮೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಅದನ್ ಅನ್ತೆ ಕೀಸುಗುಂ (38; Śmd. 144).

ಅನಿತ್ಯ a-nitya. Not everlasting, transient; unstable; occasional. (Bp. 51, 35; 54, 59).

ಅನಿತ್ಯತೆ a-nityatĕ. The state of being transient, etc. (Kaivalyapaddhati 3, 15, 1).

ಅನಿನ್ದ್ಯ a-nindya. Unblamable, faultless (Čh. v. 11; Śmd. 130).

ಅನಿಬದ್ಧ a-nibaddha. Not tied down, not bound, unattached, *incoherent, unconnected.* (Bp. 1, 18).

ಅನಿಬರ್ anibar. See s. ಅನಿತು.

ಅನಿಮಿತ್ತ a-nimitta. Having no adequate occasion, causeless, groundless; groundlessness; — self-will, etc. (ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ಯದೃಚ್ಛೆ, ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ Mr. 452; Bp. 18, 53).

ಅನಿಮಿತ್ಯ a-nimitya. = ಅನಿಮಿತ್ತ. (Bp. 43 sum.; My.).

ಅನಿಮಿಷ a-nimisha. Not winking, looking steadily, vigilant. 2, open as eyes or flowers. 3, not twinkling or

winking (noun). 4, not a moment (ಕಾಲ, ಕಾಲಭೇದ Nn. 148). 5, *a god* (ಸುಪರ್ವ, ದೇವತೆ 148). 6, *a fish* (ಯಾದ, ಮೀನು 148). 7, N. of a metrical foot (Čh.). See Prv. s. ನಿಮಿಷ.

ಅನಿಮಿಷಧ್ವಜ animisha-dhvaja. Fish-bannered: Kâma (ಕಾಮ Mr. 22).

ಅನಿಮಿಷಾಲಯ animisha-âlaya. The habitation of the gods, heaven (ನಾಕ Mr. 471).

ಅನಿಮಿಷಾಶ್ರಯಮೂರ್ತಿ animisha-âśraya-mûrti. Vishṇu, etc. (J. 15, 12).

ಅನಿಯತ a-niyata. Not regulated, uncontrolled, not fixed, uncertain, irregular, casual.

ಅನಿಯತಲಿಂಗ aniyata-liṅga. = ಅನೇಕ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗ. (My.).

ಅನಿಯಮಿತ a-niyamita. Having no rule or law, unfixed, irregular (My.; B. 4, 32).

ಅನಿಯೋಗ a-niyôga. Non-use, a meaning that is not usual or common; a term having such a meaning (Śmd. 76. 77).

ಅನಿರುದ್ಧ a-niruddha. Unobstructed, ungovernable, self-willed. 2, *the son of Kâma* (or of Pradyumna). (J. 7, 2; 8, 34).

ಅನಿರ್ಜಿತ a-nirjita. Unconquered, unvanquished (Bp. 22, 51).

ಅನಿಲ anila. *Wind or air* (ಕಮ್ಮುವಳ, ಗಾಳಿ, ಮಿಗದೇರ, ಎಲರ್, ಎರಲ್ Śm. 13; Kk. 16). 2, the deity of wind. 3, *a class of deities forty-nine in number*. 4, one of the rasas or humors of the body. 5, rheumatism, etc. (ವಾತರೋಗ Čb.). 6, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅನಿಲಜ anila-ja. Bhîmasêna (J. 2, 42; 3, 1). 2, Hanumat (18, 6).

ಅನಿಲತನಯ anila-tanaya. = ಅನಿಲಜ No. 2. (Čh. v. 60). 2, = ಅನಿಲಜ No. 1.

ಅನಿಲದ್ವಾರ anila-dvâra. A window (Bp. 18, 39).

ಅನಿಲಬಾನ್ಧವ anila-bândhava. Fire (Râm. 5, 8, 39).

ಅನಿಲವೇಗ anila-vêga. The velocity of the wind (Bp. 57, 45).

ಅನಿವರ್ತಿ a-nivarti. *Not turning back, brave.*

ಅನಿವಾರ a-nivâra. Irrestrainable; refractory (Mhr.). 2, excessive (ಬಹಳ Čb.; Mhr.).

ಅನಿವಾರ್ಯ a-nivârya. Not to be warded off, inavertible (My.; Mhr.). 2, calamity (My.; Mhr.).

ಅನಿಶ a-niśa. Nightless; sleepless; uninterrupted, continual. ಅನಿಶಂ, *continually*.

ಅನಿಷ್ಟ an-ishṭa. 1. Unwished, undesirable, disagreeable, hated, unfavorable (ಅಪ್ರಿಯಗತ, ದ್ವೇಷ್ಯ, etc. Hlâ.; ಅಪ್ರಿಯಗತ, ಅಸಮ್ಮತ Mr. 238; Śmd. 128). 2, bad luck, misfortune. 3, crime. 4, hostility, hatred (Śmd. 158. 159).

ಅನಿಷ್ಟ an-ishṭa. 2. Not offered in sacrifice. 2, not honoured with a sacrifice.

ಅನಿಷ್ಟಸೃಷ್ಟಿ anishṭa-sushṭi. A bad breed (Bp. 40, 58).

ಅನಿಷ್ಟಾರ್ಥ anishṭa-artha. A disagreeable object or thing or meaning (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ಅನಿಸು anisu. 1. = ಅನಸು. etc. (My.). ಅವುಗಳಿನ್ದ ಏನಾಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ದು, ಸಹ ಒನ್ದು ಬೇಳೆ ನಿನುಗೆ ಆಸಿಸೀತು (B. 4, 60). ಮನ್ಸಿಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಚೀ ಆಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (2, 41).

ಅನಿಸು anisu. 2. = ಅನಿಸು, etc. (My.).

ಅನೀಕ anîka. *The face.* 2, the front. 3, a point, an edge. 4, *an army, a host.* 5, array, march. 6, *war, combat.* See ಪ್ರತ್ಯನೀಕ.

ಅನೀಕಸ್ಥ anîka-stha. A warrior or combatant. 2, a general (ಚಮೂಪತಿ, ದಣ್ಡನಾಥ Mr. 269). 3, *a royal guard, a sentinel.* 4, the trainer of an elephant, an elephant driver. 5, a large military drum. 6, a mark, a signal.

ಅನೀಕಿನಿ anîkini. *An army, a host.* 2, *one-tenth of an akshauhini.*

ಅನೀತಿ a-nîti. Impropriety, immorality, injustice (My.; B. 1, 8; ಅನಯ G.). 2, impolicy, indiscretion.

ಅನೀನು anînu. The reins of a bridle (ನಸು Čb.; Mhr., H.).

ಅನೀಪ್ಸಿತ an-îpsita. Undesired; that is undesired (Śmd. 158).

ಅನೀಶ an-îśa. One who is not Îśa or Śiva (Bp. 54, 27). 2, one who has not a superior, paramount. 3, one who has no protector, powerless.

ಅನು anu. 1. (Śmd. 59. 392). = (ಅಣಿ 2), ಅವವು, ಅನುವು, (ಅನ್ದ). Fitness; propriety; nicety, loveliness, that is pleasing, charming or beautiful. (ಜೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಜೊಕ್ಕ, ರಯ್ಯ, ಲೇಸು, ಹಸ, ಗಟ್ಟಿ, ಎಡ್ಡ, ಮನೋಹರ Śm. 55; ಹಸ, ಲೇಸು, ಜೊಕ್ಕ, ಆಣಿ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; ಆಣಿ, ಎಡ್ಡ, ಲೇಸು, etc., ಮನೋಹರ Nk.; My.; Tê. ಅನುವು; Tu. ಆನುತನ, fitness; ಆನೆ, to touch). ಈ ಆನುವನ್ ಅನ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಒಲ್ಲೆನು (Bp. 20, 32). ಮದ್ದುರುವಿನ ಸಮುಕ್ಷದ ಪಟ್ಟಿಮಂಚದೊಳ್ ಆನುವಿನಲಿ (at ease) ಕುಳ್ಳಿರ್ದಹನು (39, 43). ಮನಸಿಜಸುಖಾಮೃತಶರನಿಧಿಯೊಳ್ ಓಲಾಡಿಸುತ್ತ ಇರುತಿರ್ಪ ಆನುವಿನ ಇರವ ಹೇಳ್ವುದಱಿಂ (41, 18). ಇನಿದ ಪಾಯಸದೊಳಗೆ ಘೃತವ ಒಕ್ಕ ಆನುವು ಇದು ಆಯಿತು (43, 71). ತಾ ಕಾಲಾಗಿ ರುದ್ರೋಪಸಿಷದುರುವಚನಾ ಆನುವಿನೊಳು ಪೇಳ್ವಿತನಯ ಇಹ. . ಘನಮಹತ್ತತೆ ಎನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು (43, 74). ಆನುವನ್ ಆಱಿಯದೆ (45, 14). **2,** worth, merit. ಪರಮನ್ (Śiva) ಆಱಿವಂ ಬಸವನ ಆನುವಂ (1, 30). ಇದಂ ಬಸವನು ಕುಮಾರಸಕಳೇತ್ರರನೇ ಬಲ್ಲನು ಧಾರುಣೀವಲಯದೊಳ್ ಎನೆವ ನಿನ್ಮ ಆನುವಿನ ಇರವಂ (61, 72). **3,** readiness, see ಆನುವಾಗು. **4,** success. ಎಮ್ಮ ಕಾಯಕದ ಆನುವಿನಿಂ ಪಡವ ಇನಿತು ಧನಮ್ ಇದೆ (29, 30). **5,** the proper or correct way (of doing a thing). ಬಲ್ಲರ್ ಆಗಳೆ ಕಾರ್ಯದ ಆನುಗಳನ್ ಎಲ್ಲಮಂ (40, 89). **6,** a scheme, a device, an artifice. ಮುಟ್ಟಿಕೆಯ ಆನುವನ್ ಅಱಿದು ಆ ಪ್ರಾಣಿಯಂ ಮತ್ತು ಎನ್ತು ಕೊಡ ಬಹುದು? (36, 56). (ಪರಿ) ಆನುವಿನಿಂ ಕಟ್ಟಿ ಬಲಿಯಂ (57, 23). ಇನಿತು ಚಿನ್ತಿಸಲ್ ಏಕೆ? ಕಾರಜಜನಸ, ನಿಮ್ಮ ಆಱಿಗಳಿಗೆ ತಾನ್ ಒನ್ದು ಆನುವ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡುನೆನು (Bh. 1, 8, 32). **7,** proper room, accommodation (C.; see ಆನವ). **8,** a combination of circumstances, a good or bad occurrence or circumstance (that may become an obstacle or cause straits, C.). ನೀವು ಅಬಿಏರ್ ಈ ಆನುವನ್ ಇದ (Bp. 48, 28). ಕುಲಹೀನರಂ ತಾವು ಮನಸು ಹೇಸದೆ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಇಪ್ಪ ಆನುವ ನೋಡಾ! (57, 8). **9,** profit, use. ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ಒಬ್ಬರ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಆನುವಿಗಾಗಿ ಆರರ ಪಶಾರ್ಥನನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿನ್ದ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು ಅನ್ಯಾಯವೆನ್ದು, ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡಿರಿ! (B. 2, 93). **10,** opportunity, leisure, time (C.).—See J. 4, 6; 7, 42; 25, 30. — ಆನು ಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join closely (v. i.); to meddle with. ಕೇಪು ತಪ್ಪದು ವೀತಿರುಯರೊಳ್ ಆನುಗೂಡಿದವರಿಗೆ (Bp. 40, 74). ಹಸಿದು ಇರ್ದೊಡೆ ಎನಗೆ ಆನುಗೂಡಿ, ಕರೆದು, ಆರೋಗಣೆಗೆ ನೀಡು! ಎಮ್ಮನ್ ಆಪ್ತೆಯನು (47, 39; see also 43, 6). — ಆನುಗೆಡಿಸು. —ಕೆಡಿಸು. To spoil the proper state, etc. (My.). — ಆನುಗೆಡು. -ಕೆಡು. The proper state or beauty to be spoiled;

to fall into a miserable state; to leave the correct path (My.). ಗಟ್ಟಿದೊಳ್ ಬಿಟ್ಟಂಗಳೊಳಗೆ ಅನುಗೆಟ್ಟು ಸೀವು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಜೆ ಅಂಜಿಕೆ ಹುಟ್ಟದೆ ಇಹುದೇ? (Bp. 18, 15). ಮುಟ್ಟರು ಎನ್ದುಂ ಮಾಂಸವಂ, ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋದರು ಭಕ್ತರ್, ಇದನ್ ಅನುಗೆಟ್ಟು ತಾಮ್ ಇಕ್ಕುವರೆ? (25, 24). — ಅನುಗೆಯ್. To make ready; to adjust; to make up one's mind; to be propense. ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲು ಅನುಗೆಯ್ದ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಪಕ, ಮಣ್ಡಲಿ, etc. Hlâ.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಪಕ, etc. Mr. 164). (ವಾದ್ಯಮಮಗ್) ಅತಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದ ಪದಹತಿ (ತತ್ಕಕಾರ Mr. 81). ಆ ತರುಣಿ ತಾನ್ ಅದಂ ತಿದ್ದಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದುಳು (J. 30, 28). — ಅನುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become fit, etc. (ಯೋಗ್ಯನಾಗು Üb.). — ಅನುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make ready; to prepare, to get up; to cause to join fitly, to place appropriately; to adapt to the purpose; to cause one's self to be ready or fit; to be becoming. ಕೇಳಿಳೆಗಳನ್ ಅನುಗೊಳಿಸಿ (Bp. 37, 2). ಬೆರಳಂ ಕಟಿಯ ಕೆಳಗೆ ಅನುಗೊಳಿಸಲ್ (40, 20). ದಕ್ಷಕ್ರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗೊಳಿಸಲ್ ಏಕೆ? (43, 63). ಉಸುರನುಗೊಳಿಸು ತಂ ಕಣ್ಡಿಅೆದು (47, 59). ಗುರುವಧಿಕಕಾರಣ್ಯಫನತರಾವಿರಲಪ್ಪ ಸಾದಮನ್ ಅನುಗೊಳಿಸಲ್ (49, 35). ಅನುಗೊಳಿಸಿ ನಾಗಮ್ ಆ ಸೀಸಪತ್ರಂ ಸೀಸವನ್ ಎಸಕು (Mr. 100). ತಿವಾಂಸ್ಪಿಯುಗಲಮನ್ ಎರ್ದೆಯೊಳ್ ಅನುಗೊಳಿಸಿ, ನಮಿಸಿ (Rkv. 14, after 28). — ಅನುತನು. reit. = ಅನು 8. (S. Mhr.). *Cf.* ಅನುವ್ರತನುವು. — ಅನುವ ಬಿ. -ಅಬಿ. = ಅನುಗೆದು. (Bp. 17, 13). — ಅನುವಾಗು. -ಆಗು. To become or be ready; to be fit or nice; to join (v. i.), to enter; an occasion to happen. ಆಯುಧವನ್ ಒನ್ದಂ ಪಿಡಿದು, ತಾನ್ ಇರ್ದನ್ ಅನುವಾಗಿ (Bp. 13, 14). ನೆರೆಯಲ್ ಅನುವಾದ ಅಬಲೆಯನ್ ಓಸರಿಸಿ (42, 32; see also 45, 49). ನೇಳವನ್ ಅನುಸನ್ದಿಸಿದರ್ ಅನುವಾಗಿ (4, 37). ತೊತ್ತುಗೆಲಸವ ಗೆಯ್ಯಲ್ ಅನುವಾಯಿತ್ತು (21, 7). ಸೌನ್ದರಿಯ ವತನ್ ಆಗಿ, ನವ್ಪ ಅಭವನೊಳ್ ಅನುವಾದ (31, 22). See also 35, 29. 31; J. 4, 66; 8, 24; 11, 26; 12, 50; 17, 30. 44. 45; 23, 22; 31, 67; 32, 56.

ಅನು anu. 2. = ಅಂ 1, of which it is a later and common form, *e. g.* ಕೊಲಿಸಿದನು (Bp. 25, 23); ಸಲಿಸಿದನು (53, 30); ಇದ್ದನು (B. 1, 1). See ನು 1.

ಅನು anu. 3. = ಅಂ 3, of which it is a later and common form, *e. g.* ಕಂಕರನು (Bp. 31, 7); ಅತನು (B. 1, 1). See ನು 2.

ಅನು anu. 4. = ಅಂ 4, of which it is a later and common form, *e. g.* ಅಭಿಷಿಕ್ತನನು (Bp. 39, 52); ವಾರ್ಯನನು, ಥೂರ್ಯನನು (8, 53); ರಸಾಯನಗಳನು (8, 43).

ಅನು anu. 5. = ಅನ್ 1, etc. To say, *e. g.* ಅನುತಾನೆ, ಅನುತದೆ (C.). See ಅನ್ತದೆ, ಅನ್ತಾನೆ, ಅನ್ತಾರೆ, ಅನ್ತಾಳೆ, ಅನ್ತಿ, ಅನ್ತೀರಿ, ಅನ್ತೇವೆ.

ಅನು anu. *After in space, rank or time.* 2, along, lengthwise, on. 3, with, together with. 4, severally, each by each, orderly. 5, after, towards. 6, *in accordance with, agreeably to, like.* 7, according to.

ಅನುಕ anuka. Longing after, desirous; libidinons. 2, = ಅನುಗ No 5, a husband (ಧವ, etc., ಗಣ್ಡ Mr. 307).

ಅನುಕಮ್ಪೆ anu-kampĕ. *Sympathy, compassion, tenderness.*

ಅನುಕರ anu-kara. Imitating; —an assistant. 2, a kind of vessel (ಗರ್ಪಕ, ಗುಣ್ಡಿ ವಟ್ಟಲ್ Mr. 212).

ಅನುಕರಣ anu-karaṇa. Imitation, following an example (Śmd. 22. 230; Kâvy. I, 1*a*, 22-27). 2, resemblance, similarity. 3, = ಅನುಕರಣಪದ (Śmd. 35; Kâvy. II, 1, A, 29). See ಅನುಕೃತಿ; ಅಭಿನಯಿಸು.

ಅನುಕರಣಪದ anukaraṇa-pada. An imitative word or sound (Śmd. 228 Cm.; 388).

ಅನುಕರಣಶಬ್ದ anukaraṇa-śabda. = ಅನುಕರಣಪದ. (Śmd. 22 Cm.).

ಅನುಕರಣಿ anu-karaṇi. Mimicry, dramatic action (? ನಯ Mr. 79; *cf.* ಅಭಿನಯ).

ಅನುಕರಿಸಿ anu-karaṇĕ. = ಅನುಕರಣ (Śmd. 73).

ಅನುಕರಿಸು anu-karisu. To imitate, to equal (Śmd. 176; Kâvy. III, 2, B, 56; Bp. 4, 26; 13, 21; 42, 24; 45, 15; J. 25, 30). 2, to admit, to accept. ಅನುಕರಿಸರ್ (ಅಂಗೀಕರಿಸುವರ್ Śmd. 71, o. r. ಅನುಕರಿಸುವರ್). 3, to put in one line, to join (Śmd. 67). 4, to make ready: to put on (as ointment, ornaments, J. 4, 6; 11, 41). 5, to make one's self ready for, to assent (J. 16, 13).

ಅನುಕರ್ಷ anu-karsha. Attraction, drawing. 2, including a precedent in a subsequent rule. 3, *the bottom or the axle-tree of a carriage.*

ಅನುಕಲ್ಪ anu-kalpa. *A secondary injunction, permission to adopt an alternative or substitute.*

ಅನುಕಾಮಿನಾ anu-kâmîna. *One who acts as he pleases.*

ಅನುಕಾರ anu-kâra. *Imitation, resemblance.*

ಅನುಕಾಲ anu-kâla. Opportune, occasional. (My.).

ಅನುಕೀರ್ತನೆ anu-kîrtanĕ. The act of proclaiming or publishing (Bp. 38, 69).

ಅನುಕೂಲ anu-kûla. Following the bank. 2, *comformable to, in accordance with* (Śmd. 238. 239); suitableness of circumstances, etc. 3, according to the current, favourable, agreeable, friendly (Śmd. 7); favour, kindness; support, help (My.). Feminine ಅನುಕೂಲೆ (J. 10, 23; 11, 15).

ಅನುಕೂಲತೆ anu-kûlatĕ. Concord; good-will, favour; conformity; consent; prosperity; suitableness of circumstances, convenience, etc. (B. 4, 59. 87; My.).

ಅನುಕೂಲಿಸು anu-kûlisu. To be favourable; to be friendly; to help (B. 4, 161; 5, 53. 156); to turn out successful (My.).

ಅನುಕೃತಿ anu-kṛiti. = ಅನುಕರಣ. (Śmd. 22. 72. 230; Kâvy. I, 3, 89-97). 2, a copy. 3, compliance.

ಅನುಕೃತಿಪದ anukṛiti-pada. = ಅನುಕರಣಪದ. (Śmd. 228. 388).

ಅನುಕೃತಿಸ್ವರ anukṛiti-svara. The vowel at the end of an imitative word (Śmd. 64. 65). 2, an imitative sound or word (My.).

ಅನುಕ್ತ an-ukta. Unuttered, unsaid (*e. g.* by the author of a book, Śmd. 149. 299).

ಅನುಕ್ರಮ anu-krama. *Succession, arrangement, order, method.* See Mr. s. ಅನುಗತಿ. ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ, in due order (My.).

ಅನುಕ್ರಮಣ anu-kramaṇa. Proceeding methodically or in order; following. (My.).

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ anu-kramaṇikĕ. A table or chapter of contents (B. I, I); a preface (My.).

ಅನುಕ್ರೋಶ anu-krôśa. *Compassion, tenderness.*

ಅನುಗ anu-ga. *Going after, following.* 2, corresponding with, adapted to. 3, a companion. 4, *a follower, a servant* (ನೇವಕ, ಅನುಚರ, etc., ಓಲೆಕಾರಿ Mr. 266). 5, *a lover, a husband (cf.* ಅನುಕ).

ಅನುಗತ anu-gata. Gone after, followed; following; corresponding; a follower; attached or devoted to (Ch. v. 6; Kâvy. III, 3, B, 148; V, 939; Śmd. 194. 259).

ಅನುಗತಪ್ರಾಸ anugata-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅನುಗತಿ anu-gati. Succession, order, method (ಅನುಕ್ರಮ, etc., ಪರಿವಿಡಿ Mr. 441).

ಅನುಗತಿಕ anu-gatika. Following; a follower. See ಗತಾನುಗತಿಕ.

ಅನುಗಮ anu-gama. Following (Kâvy. III, 3, B, 171).

ಅನುಗಮನ anu-gamana. Going after, following. (My.). 2, postcremation of a widow.

ಅನುಗಾಮಿ anu-gâmi. Following; a follower; a companion. (My.).

ಅನುಗುಣ anu-guṇa. Having similar qualities; congenial with. 2, according or suitable to (Šmd. 47; Kâvy. III, 3, B, 99).

ಅನುಗುಣತ್ವ anu-guṇatva. The condition of having similar qualities, etc. (My.).

ಅನುಗ್ರಹ anu-graha. *Conferring benefits, favour, kindness.* 2, promoting or furthering a good object. 3, aid, assistance. See Bp. 53, 2; 54, 86.

ಅನುಗ್ರಹಿಸು anu-grahisu. To treat with kindness (My.);—to show favour (My.);—to grant (as a request, J. 4, 65; 8, 44);—graciously to confer or vouchsafe (Bp. 56, 45).

ಅನುಚರ anu-čara. *Following, attending.* 2, *a companion, a follower, a servant.*

ಅನುಚಿತ an-učita. Improper, wrong; unusual, strange; unqualified. (Kâvy. IV, 1, 11; Bp. 27, 24; 28, 27; ಅಯೋಗ್ಯ G.).

ಅನುಚಿತಾನ್ವಯ anučita-anvaya. An improper anvaya (Kâvy. II, 2, B, 4).

ಅನುಚಿತೆ an-učitĕ. An improper female (Bp. 40, 53).

ಅನುಚ್ಛಿಷ್ಟ an-učchishṭa. *Not rejected, pure; righteous.*

ಅನುಜ anu-ja. Born after. 2, *a younger brother.*

ಅನುಜಾತ anu-jâta. = ಅನುಜ. (Čb.; My.).

ಅನುಜಾತೆ anu-jâtĕ. = ಅನುಜಿ. (My.).

ಅನುಜೀವಿ anu-jîvi. Living by or upon (others). 2, *a dependent, a follower.*

ಅನುಜಿ anu-jĕ. A younger sister (Bp. 4, 49; ತಂಗಿ G.; My.).

ಅನುಜ್ಞೆ anu-jñĕ. *Assent, permission.* 2, leave to depart. 3, an order or command.

ಅನುತರ್ಷ anu-tarsha. Thirst; wish, desire. 2, *a vessel from which spirituous liquor is drunk.*

ಅನುತರ್ಷಣ anu-tarshaṇa. *A vessel from which spirituous liquor is drunk.*

ಅನುತಾಪ anu-tâpa. *Repentance.* 2, heat;—sorrow, compassion (Bp. 18, 79; My.). — ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳುನಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳು ವಿಕೆ. (ಆರ್ತ Si. 398).

ಅನುತಾಪಿ anu-tâpi. Penitent, regretting;—compassionate (My.).

ಅನುತ್ಕಟ an-utkaṭa. Not much. 2, contraction, abridgment (ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಮಾಹಾರ, ಹವಣಿಸಲ್ Mr. 446).

ಅನುತ್ತಮ an-uttama. *Unsurpassed* (in height), *best, excellent.* 2, not the best (My.).

ಅನುತ್ತರ an-uttara. Than which there is no higher, *chief, best, excellent.* 2, being not the upper, *low, inferior, base.* 3, not the North, *South, Southern.* 4, without a reply, silent. 5, a bad or evasive reply. 6, *deserving no reply, talking nonsense.* 7, fixed, firm.

ಅನುದಾತ್ತ an-udâtta. Not raised, not elevated, not pronounced with the udâtta accent, grave (Bp. 55, 51).

ಅನುದಿನ anu-dina. Every day; daily (My.; B. 4, 172; Bp. 1, 37; 3, 65; 24, 2; 25, 38; 30, 7; etc.).

ಅನುದೇಶ anu-dĕša. A rule or injunction, especially one that points back to a previous rule (Kâvy. II, 2, B, 16).

ಅನುಧಾವನ anu-dhâvana. Running after, chasing, pursuing. See ಓಟ್ಟು, ಆಜ್ಞೆಯಟ್ಟು, ಎಟ್ಟಿಟ್ಟು, ತಗುಳ್, ಬೆಂಗೊಳ್.

ಅನುನಯ anu-naya. Bringing near;—*salutation, obeisance, courtesy, civility, friendly or lovely behaviour* (ಸ್ನೇಹ Nn. 167; Mr. 479). 2, humble entreaty or supplication, reverential deportment; coaxing (ಘನವನ್ನೇಡಿ, ಬಹಳ ಸ್ನೇಹ ವಿಲ್ಲದುದು 167). 3, regulation of conduct, discipline, tuition. See ಮೊಗಮ್ಮಡೆ, ತೋಳಯಿಸು, ತೋಳಯಿಸುಹ.

ಅನುನಯಿಸು anu-nayisu. To bring near (Bp. 34, 19); etc.

ಅನುನಾಸಿಕ anu-nâsika. Nasal; a nasal letter (Šmd. 23. 24; Kâvy. I, 1*a*, 17-21).

ಅನುಪತ್ಯ anupatya. Absence of the means of subsistence (C.; Mhr. ಅನುಪತ).

ಅನುಪದ anu-pada. Following closely (ಅನ್ವಂಗ, ಅನ್ವಕ್ಷ, ಬಿಮ್ಮಟ್ Mr. 445). ಅನುಪದಂ, step by step; word for word. 2, *on the heels of, close behind or after.*

ಅನುಪದಿ anu-padi. *Searching after; a searcher, an inquirer.*

ಅನುಪದೀನ anupadîna. = ಅನುಪದೀನೆ. (ಪಾದುಕ, ಪಾವಗೆ Mr. 205, o. r. ಪಾವುಗೆ).

ಅನುಪದೀನೆ anupadînĕ. *A shoe, especially a kind of wooden shoe* (ಪಾವುಗೆ Hlâ.).

ಅನುಪಪತ್ತಿ an-upapatti. Non-accomplishment, failure;—insufficiency of means. (My.).

ಅನುಪಪನ್ನ an-upapanna. Non-accomplished, uneffected. 2, unproved. 3, deficient in means (My.).

ಅನುಪಮ an-upama. Incomparable, matchless; excellent, best (Čh. v. 60; Bp. 1, 37; 39, 9; 51, 57; 54, 28; Mr. 480).

ಅನುಪಮಿತ an-upamita. Uncompared, matchless (Bp. 37, 69).

ಅನುಪಮೆ an-upamĕ. A matchless female (G.). 2, *the female elephant of the south-east* or of the north-east.

ಅನುಪಲಬ್ಧಿ an-upalabdhi. Non-perception, non-recognition. (R.).

ಅನುಪಲ್ಲವಿ anu-pallavi. The response in a chorus (My.; Tĕ.).

ಅನುಪಾತ್ಯಯ an-upâtyaya. *Absence of neglect, following the appointed order.*

ಅನುಪಾನ anu-pâna. A fluid vehicle in medicine; drink taken with or after medicine (My.; B, 3, 28).

ಅನುಪಾಲ anu-pâla. Preserving, keeping up, maintaining (Bp. 21, 2; 33, 3).

ಅನುಪಾಲಕ anu-pâlaka. = ಅನುಪಾಲ. (Bp. 22, 1; 28, 2; 30, 2).

ಅನುಪಾಲನ anu-pâlana. = ಅನುಪಾಲ. (Bp. 21, 3).

ಅನುಪೂರ್ವ anu-pûrva. = ಅನುಪೂರ್ವಕ. (My.).

ಅನುಪೂರ್ವಕ anu-pûrvaka. Regular, orderly; according to (Bp. 27, 11).

ಅನುಪ್ರಯುಜ್ಯ anu-prayujya. Employable (Šmd. 300 Cm.).

ಅನುಪ್ರಾಸ anu-prâsa. Alliteration (Kâvy. III, 2, B, 2. 33-55). 2, a kind of alliteration (Čh.). See ಅನ್ತ್ಯಾನುಪ್ರಾಸ.

ಅನುಪ್ಲವ anu-plava. *A follower, a companion.*

ಅನುಬದ್ಧ anu-baddha. Bound to, connected with, related to, belonging to (Bp. 34, 1; 38, 2).

ಅನುಬನ್ಧ anu-bandha. Binding, connection, junction. 2, *an uninterrupted series.* 3, consequence, result. 4, *motive or cause of an action.* 5, a consonant that occurs in combination with a certain other one (Śmd. 25. 26). 6, *an indicatory letter or syllable, marking some peculiarity in the inflection of the word to which it is attached.* 7, *a child or pupil who imitates an example set by the parent or preceptor.* 8, commencement. 9, anything small or little.

ಅನುಬನ್ಧಕ್ರಿಯೆ anubandha-kriyĕ. An auxiliary verb (as ಕೊಳ್ಳು in ಕಣ್ಣುಕೊಳ್ಳು, My.).

ಅನುಬನ್ಧಿ anu-bandhi. Connected with; having in its train or as a consequence. See ಪುಣ್ಯಾನುಬನ್ಧಿ s. ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್.

ಅನುಬಿಮ್ಬ anu-bimba. A reflection, a reflected image (My.).

ಅನುಬಿಮ್ಬಿಸು anu-bimbisu. To be reflected or mirrored (My.).

ಅನುಬೋಧ anu-bôdha. *Reviving the scent of a faded perfume.* 2, an after-thought.

ಅನುಭವ anu-bhava. Knowledge derived from personal observation or experiment, *experience; apprehension, notion, understanding.* 2, fruition; possession and use of. See B. 4, 222; 5, 179; Bp. 36, 41; 40, 81; 61, 75.

ಅನುಭವಭವ anubhava-bhava. Produced or born from anubhava (Kâvy. IV, 2, 18).

ಅನುಭವಿ anubhavi. One who knows or enjoys (Bp. 4, 9; 11, 13); one who has experience or knowledge (see s. ತನಿಸುಖ).

ಅನುಭವಿಸು anu-bhavisu. To experience: to enjoy, to partake of something pleasant (Bp. 24, 32; 28, 7; 30, 5; 31, 6; 43, 63; 56, 11; 61, 22); to undergo, to suffer (Bp. 54, 13; 60, 90).

ಅನುಭವಿಸುವಿಕೆ anubhavisuvikĕ. Experiencing (ಉಸಲಮ್ಮ, ಆನುಭವ Si. 397).

ಅನುಭಾವ anu-bhâva. *A sign or indication of a feeling* (bhâva) *by look or gesture* (Kâvy. IV, 2, 18. 19). 2, *dignity, authority, consequence.* 3, *firm opinion, ascertainment, good resolution, belief.*

ಅನುಭಾವಿ anu-bhâvi. Perceiving, knowing; attempting, full of effort (Bp. 7, 3; 12, 55).

ಅನುಭೂತಿ anu-bhûti. Perception, apprehension. 2, knowledge from any source but memory. 3, dignity. See ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ.

ಅನುಭೋಕ್ತೃ anu-bhôktṛi. One who enjoys or suffers. (My.; see ಫಲಾನುಭೋಕ್ತೃ).

ಅನುಭೋಕ್ತವ್ಯ anu-bhôktavya. To be enjoyed or suffered; that is to be enjoyed or suffered (Bp. 3, 22).

ಅನುಭೋಗ anu-bhôga. Enjoyment (Bp. 46, 20). 2, experience, undergoing, suffering.

ಅನುಭೋಗಿ anu-bhôgi. One who enjoys, experiences, or undergoes.

ಅನುಭೋಗಿಸು anu-bhôgisu. To enjoy (Bp. 33, 12; 58, 26; B. 2, 20; 3, 33). 2, to experience, to undergo, to suffer (Bp. 34, 12; B. 3, 97; 5, 69).

ಅನುಮತ anu-mata. Approved, assented to; permitted, allowed. 2, agreeable, pleasant; beloved. 3, being of one opinion. 4, assent, permission, approbation (Ch. v. 218; Śmd. 394; Bp. 4, 2; 43, 69; 60, 59). See ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್, ಯೋಜಿಸು.

ಅನುಮತಿ anu-mati. Assent, permission, approbation (Kâvy. III, 3, B, 3. 30-34; Bp. 30, 9). 2, *the fifteenth day of the moon's age, on which it rises one digit less than full* (ಚನ್ದ್ರಂ ಕುನ್ದಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ Hlâ.; ಇನ್ದು ಕುನ್ದಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ Mr. 69). 3, N. of a goddess.

ಅನುಮತಿಸು anu-matisu. To assent, to agree, to comply with (Bp. 24, 31; 40, 7. 23; 50, 51. 73). 2, to make (one) assent, to persuade to (5, 19).

ಅನುಮನ್ತ anumanta. = ಅನುಮನ್ತ. (C.).

ಅನುಮಾನ anu-mâna. = ಅನ್ವಾನ. The act of inferring or drawing a conclusion from given premises; inference. 2, reasoning; reflection, hesitation, doubt (ಊಹ, ತರ್ಕ Mr. 10; Śmd. 395; Bp. 18, 73; 19, 24; 41, 11; 50, 21). — ಅನುಮಾನವುಬು. -ಬುಬು. To abandon one's hesitation or doubt (Bp. 61, 14).

ಅನುಮಾನಿಸು anu-mânisu. To reflect, to hesitate, to doubt (Bp. 1, 15; My.; B. 5, 130).

ಅನುಮಾನೋಕ್ತಿ anumâna-ukti. *Reasoning, logic.*

ಅನುಮಿತಿ anu-miti. Inference, conclusion from given premises. (My.).

ಅನುಮಿಷ anu-misha. N. of a man (Bp. 4, 13). — ಅನುಮಿಷಕೇತಿ. N. of a man (58, 4).

ಅನುಮೇಯ anu-mêya. Inferable.

ಅನುಮೇಯಿಸು anumêyisu. To infer (My.; Si. 385).

ಅನುಮೋದ anu-môda. A subsequent pleasure, the feeling of pleasure from sympathy;—assent, acceptance (My.).

ಅನುಮೋದನ anu-môdana. Causing pleasure, applauding. 2, assent, acceptance. 3, sympathetic joy. See ಸಮ್ಮಸು.

ಅನುಮೋದಿಸು anu-môdisu. To feel sympathetic joy. 2, to allow with pleasure, to assent (My.).

ಅನುಯಾಯಿ anu-yâyi. Going after; a follower (B. 5, 175). See ಮುಖ್ಯಾನುಯಾಯಿ.

ಅನುಯೋಗ anu-yôga. *A question.* 2, examination, asking. 3, censure, reproof. 4, spiritual union.

ಅನುಯೋಜನ anu-yôjana. A question; questioning, examining. 2, joining to, attaching (My.).

ಅನುಯೋಜಿಸು anu-yôjisu. To join to, to attach (My.).

ಅನುರಕ್ತ anu-rakta. Fond of, attached or devoted to, pleased; beloved (Bp. 39, 68).

ಅನುರಕ್ತಿ anu-rakti. Affection, attachment, love, devotion (Bp. 44, 65; 47, 56; 58, 14; 61, 41).

ಅನುರಕ್ತಿಸು anuraktisu. To feel affection, to love, etc. (Bp. 49, 34).

ಅನುರಾಗ anu-râga. Redness. 2, *affection, love, good will,* devotion (ರಕ್ತ Mr. 518; Ch. v. 227). — ಅನುರಾಗಬ್ಬೆಬು. -ಂ -ಪೆಱು. Affection, etc. to spring up, to become affectionate, etc. (Bp. 31, 31).

ಅನುರಾಗಜ anurâga-ja. *Arising from affection, consent, or satisfaction.*

ಅನುರಾಗಿ anu-râgi. Impassioned, attached, full of affection, enamoured (Bp. 7, 5); —causing love. See ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಾನುರಾಗಿ.

ಅನುರಾಗಿಸು anu-râgisu. To be or become full of affection, good will, devotion, or joy (Bp. 4, 57; 21, 46; 28, 68; 32, 31; 33, 15; 53, 66; 55, 47; 59, 22).

ಅನುರಾಧೆ anu-râdhĕ. = ಅನೂರಾಧೆ. The seventeenth nakshatra or lunar mansion. (My.).

ಅನುರೂಪ anu-rûpa. Following the form, corresponding, adapted to, agreeable to, according to (Śmd. 149. 370; Si. 67); conformity. See ಆರ್ಷಾನುರೂಪ, ಆಜ್ಞಾನುರೂಪ, ಗುಣಾನುರೂಪ.

ಅನುರೋಧ anu-rôdha. *Obliging another or fulfilling his wishes, obligingness, compliance;* conformity. 2, reference or bearing of a rule.

ಅನುಲಾಪ anu-lâpa. *Repetition of what has been said, tautology.*

ಅನುಲಾಪಿಸು anu-lâpisu. To repeat over and over the same word or words (My.).

ಅನುಲಾಸಿ anu-lâsi. Dancing (according to), rejoicing. See ಮೀಳಕನಾದಾನುಲಾಸಿ.

ಅನುಲೇಪನ anu-lêpana. ಅನುಲೇಪನೆ. Anointing (the body). 2, *unguent, ointment* (ಗೋಮುಖ Nn. 20).

ಅನುಲೇಪಿಸು anu-lêpisu. To smear to or on (Bp. 4, 35; 19, 70; 46, 61; ಹಪ್ಪು G.).

ಅನುಲೋಮ anu-lôma. With the hair or grain, in a natural direction, regular, successive (Śmd. 14).

ಅನುಲೋಮವಿಲೋಮ anulôma-vilôma. In the usual order and out of the usual order (Śmd. 14 Cm.);—alternate (Čh. v. 238).

ಅನುವರ anu-vara. Selecting: making (anything) one's special aim (J. 4, 71; 11, 6; 25, 30).

ಅನುವರಿಸು anu-varisu. To choose for one's self, to receive with favour (J. 24, 55).

ಅನುವರ್ತನ anu-vartana. Following, attending. 2, compliance, obedience (Bp. 39, 42). 3, *concurring, admitting.* 4, obliging or serving another. 5, consequence, result. 6, *continuance.* 7, supplying from a previous rule. See ಒಮ್ಮು.

ಅನುವರ್ತನೆ anu-vartanĕ. = ಅನುವರ್ತನ. Supplying from a previous rule (Śmd. 79. 85. 151. 183 Cm.).

ಅನುವರ್ತಿ anu-varti. Following; compliant, obedient, resembling. (J. 15, 6).

ಅನುವರ್ತಿಸು anu-vartisu. To supply from a previous rule (Śmd. 299). 2, to refer or apply to through a series (Si. 64). 3, to go after, to follow. ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು, ಆಪ್ತವಾಸಬ್ಬೀಧೆಯನ್ನು, ಅನುವರ್ತಿಸ ಬೇಕು (My.).

ಅನುವಾಕ anu-vâka. *Saying after, recital, reading.* 2, a section, a chapter.

ಅನುವಾದ anu-vâda. Saying after or again, explanatory repetition or reiteration with corroboration or illustration; confirmation; trying to establish by reasoning (My.); rumour; slander. See Kâvy. II, 1, A, 29.

ಅನುವಾದಿಸು anu-vâdisu. To argue, to reason (My.).

ಅನುವು anuvu. = ಅನು 1. (C.). — ಅನುವುತನುವು. = ಅನುತನು. (S. Mhr.). 2, preparation, equipping, etc. for setting out (My.);—refreshment, a refreshment (My.).

ಅನುವೃತ್ತಿ anu-vritti. Acting in conformity with. 2, complying with. 3, reference to what precedes, continued course or influence of a preceding rule or assertion on what follows. 4, reverting to. 5, *imitating, doing or acting in like manner: conformity to usage* (ಯಾತ್ರೆ; see ಅನುಸರಿಸು). See ಯಥಾರ್ಷಾನುವೃತ್ತಿ.

ಅನುವೇಷ್ಟಿಸು anu-vêshṭisu. To surround (J. 2, 1).

ಅನುವೇಸು anuvêsu. = ಅನ್ವಯಿಸು. (ಅನ್ವಯಿಸು, ಅರ್ಥ ಹೇಳು G.).

ಅನುವ್ರಜ್ಯೆ anu-vrajyĕ. *Following a departing guest a little distance, as a mark of respect.*

ಅನುಶಕ್ತ anu-śakta. Able, strong, being gifted with (Bp. 39, 68).

ಅನುಶಕ್ತಿ anu-śakti. Ability, power, strength, energy (Bp. 26, 24; 35, 1).

ಅನುಶಯ anu-śaya. Close connection (ಸಹಾಯ Nn. 142). 2, the evil result of an act that clings to the soul and causes it to enter other bodies. 3, *repentance, regret, mental distress* (ಉದ್ವೇಗ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ 142). 4, *ancient or intense enmity, wrath* (ಮುನಿಸು, ಕೋಪ 142). See ಮಮ ಗುಹ.— ಅನುಶಯಮ್ಮಡು. -ಂ-ಪಡು. To feel remorse, to repent (ವಿಪ್ರತಿಸಾರ, ಅನುತಯ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಅನುತಾಪ Hlâ.).

ಅನುಶರ anu-śara. A râkshasa, a sort of demon. (R.).

ಅನುಶಾಸನ anu-śâsana. Regulating; binding under laws; instruction, direction. See ದರ್ಶನಾನುಶಾಸನ, ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ.

ಅನುಶ್ರುತ anu-śruta. Handed down by vedic tradition. 2, perpetual, eternal (ನಿತ್ಯ, ಆಜನ್ಮ Nn. 132; ಸದಾ, ನಿರಂತರ 137). 3, = ವಾರ್ತ, ಸಮಂತು (137).

ಅನುಷಂಗ anu-saṅga. Close adherence, connexion, association. 2, *tenderness, compassion.* 3, necessary consequence.

ಅನುಷ್ಟುಪ anushṭupu. Tbh. of ಅನುಷ್ಟುಭ್. (Mr. 362).

ಅನುಷ್ಟುಭ್ anu-stubh. Following in praise or invocation. 2, speech; Sarasvatî. 3, N. of a type of metres (Čh.).

ಅನುಷ್ಠಾನ anu-sthâna. Commencing, undertaking; doing or engaging in any work, performance or practice, business (Śmd. 5. 6). 2, acting in conformity to.

ಅನುಷ್ಠಿತ anu-sthita. Done, practised; effected, accomplished; followed, observed; done conformably. (Bp. 46, 64).

ಅನುಷ್ಠಿಸು anushṭhisu. To perform, to practice (Bp. 6, 11; 55, 48. 51; J. 29, 5).

ಅನುಷ್ಣ an-ushṇa. Not hot (ಉಷ್ಣವಿಲ್ಲದ G.; My.). 2, apathetic. 3, *lazy, sluggish.*

ಅನುಸಂಧಾನ anu-sandhâna. Investigation, inquiry, searching into. 2, setting in order, arranging, planning. 3, plan, scheme. 4, connecting, congruous or suitable connection (Bp. 8, 26; 41, 11).

ಅನುಸಂಧಿಸು anu-sandhisu. To connect, to join (Čh. v. 292).

ಅನುಸರಣ anu-saraṇa. Going after, following; imitating. 2, conformity to;—consequence of. 3, custom, habit, usc.

ಅನುಸರಿಸು anu-sarisu. To do or act in like manner (ಅನುವೃತ್ತಿ, ಯಾತ್ರೆ Hlâ.; ಯಾತ್ರೆ Nn. 159; Mr. 479);—to follow, ನೀನ್ ಅನುಸರಿಸಿದೆ ಕುಮಾರ್ಗವಂ (Bp. 60, 39); —to use. ಕೆಲಬ್ಬರ್ ಆದನ್ ಅನುಸರಿಸುವರ್ (Śmd. 71, o. r. ಅಂಗೀಕರಿಸುವರ್).

ಅನುಸರಿಸುವಿಕೆ anusarisuvikĕ. Conformity to, approbation, propitiousness (ಪ್ರಸಾದ Si. 433).

ಅನುಸಾರ anu-sâra. = ಅನುಸರಣ. (Śmd. 346; Si. 67).

ಅನುಸಾರತಃ anu-sâratah. *Conformably to.*

ಅನುಸಾರಿ anu-sâri. (-ನ್). Following, acting according to, agreeing to; a follower (Bp. 3, 68; 5, 68; 39, 60).

ಅನುಸಾರಿಣಿ anu-sâriṇi. She who is following, etc. (My.). 2, N. of the second string of a lute (My.; Br.).

ಅನುಸಾಲ್ವ anu-sâlva. N. of a king (J. 8, 29. 36).

ಅನುಸೋಯೆ anu-sôyĕ. N. (Bp. 52, 25).

ಅನುಸ್ವಾರ anu-svâra. After-sound. 2, the nasal sound as represented by a dot or circle. 3, that dot when not representing a nasal sound. See Śmd. 19. 192. 203. 205; Kâvy. I, 2, 12. 13. 31. 32.

ಅನುಹಾರ anu-hâra. *Imitation.* 2, resemblance.

ಅನುಹಾರ್ಯ anu-hârya. To be imitated. 2, *monthly obsequies on the day of the new moon.*

ಅನೂಕ anûka. The backbone, the spine. 2, a former state of existence. 3, *race, family;* a good family (ಸತ್ಕುಲ, ಒಳ್ಳಿಪ ಕುಲ Nn. 129). 4, *temperament, disposition, character* (ಶೀಲ, ಆಚಾರ 129).

ಅನೂಚಾನ anûchâna. Devoted to study. 2, *a Brâhmaṇa versed in the vêdas and vêdâṅgas* (ಪೂರಂಬ್ಸಿ ವೇದವೋದಿದಂ Mr. 250). 3, well-behaved.

ಅನೂತ್ನ a-nûtna. Not young, not recent, ancient (Bp. 4, 2).

ಅನೂನ an-ûna. Undiminished, whole, entire. 2, having full power. 3, not less, not inferior. See Ch. v. 327; Śmd. 108. 130; Bp. 6, 9; 31, 17; 61, 38; Rśv. 4, 76; ಅತ್ಯನೂನ.

ಅನೂನತೆ an-ûnaka. = ಅನೂನ. *Undiminished, etc.*

ಅನೂಪ anûpa. *Situated near the water, rich in water.* 2, a watery country.

ಅನೂರಾಧೆ anû-râdhĕ. = ಅನುರಾಧೆ. (My.).

ಅನೂರು an-ûru. Thighless. 2, *Aruṇa, the charioteer of the sun;* the dawn.

ಅನೂಷರ anûshara. *Saline.* 2, an-ûshara: not saline.

ಅನೃಜು an-ṛiju. Not straight. 2, *perverse, wicked.*

ಅನೃತ an-ṛita. Not true, false. 2, *falsehood, lying, cheating* (ಕಟ್ಟಿಬ್ಬಕ, ತೊದಲ್, ನೂಳ್, ಪುಸಿ Kk. 60). 3, *agriculture,* as opposed to gleaning (ಋತ). See ಹುಸಿ.

ಅನೆ anĕ. 1. = ಅಗೆ 4. A suffix to form adverbs, *e. g.* ಕಮ್ಮನೆ, ಇಮ್ಮನೆ, ನೆಟ್ಟನೆ, ಉಸಿಗನೆ (Śmd. 389; see 229. 391. 392. 393. 398). *(Cf.* Kannaḍa, Tĕ. ಅನೆ, when it is said, to wit? T. ಅನ = K. ಆದ, having become?).

ಅನೆ anĕ. 2. (= ಅನ 2, ಅನೆ 4). See *e. g.* ಪಸ್ಸನೆ 2, ಮುಣ್ಡನೆ.

ಅನೆಯ aněya. (fr. ಅನಿಕು). = ಅನೇ. An affix to denote grades in number or position: of that number, of such a position, etc. ಆನಿತನೆಯು, ಇನಿತನೆಯ, ಒನ್ದನೆಯ, ನೂಱನೆಯ (Śmd. 243). ಎರಡನೆಯವರ ಮಾತು (B. 1, 6).

ಅನೇ anê. = ಅನೆಯ, of which it is the common form. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಮೂಱು ಶಬ್ದಗಳು (Si. 106). ಎಣ್ಣನೇ ಛಾಗವು (379). ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕ (B. 2, 1). ಎರಡನೇ ಪುಸ್ತಕ (2, 1). ಎರಡನೇ ಹಕ್ಕಿಗಳು (2, 6).

ಅನೇಕ aneka. *Not one, many, much.* 2, the plural number (Śmd. 178; ಬಹುವಚನ 179 Cm.).

ಅನೇಕಧಾ anêka-dhâ. *In many ways.* 2, often.

ಅನೇಕಪ anêka-pa. *An elephant* (drinking in two ways, with his trunk and with his mouth).

ಅನೇಕವಚನ anêka-vachana. The plural number (Śmd. 172. 254; Kâvy. I, 5, 6-12).

ಅನೇಕವಿಧ anêka-vidha. *Of many kinds, in different ways, various.*

ಅನೇಕಾಕ್ಷರ anêka-akshara. More than one syllable; having more than one syllable, polysyllabic (Śmd. 53. 84. 85; Kâvy. I, 5, 44-46). 2, a man of great literary merit (Ch. v. 12).

ಅನೇಕಾಕ್ಷರಧಾತು anêkâkshara-dhâtu. A verbal root (theme) with more than one syllable (Śmd. 54. 273).

ಅನೇಕಾಗ್ರತೆ anêka-agratĕ. The state of being engaged in various pursuits; — the state of having many branches (J. 2, 8).

ಅನೇಕಾನ್ತ an-êkânta. Having not only one end or aim or meaning, allowing possibility (ಸ್ಯಾತ್, ಏಕಾನ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 160).

ಅನೇಕಾವರ್ತಿ anêka-âvarti. Many times (C.).

ಅನೇಡಮೂಕ anêḍa-mûka. Deaf and dumb. (ಕೆವುಡನಿದ್ದ ಮೂಕ G.). 2, *blind.* 3, wicked (ಕೆಟ್ಟಿ ಮನಸಿನವ G.).

ಅನೇಯ a-nêya. Not to be led or governed; improper to be constructed or concluded (Śmd. 177; see Kâvy. III, 1, A, 8).

ಅನೇಹಸ್ an-ehas. Unobstructed. 2, *time.*

ಅನೋಕಹ an-ôka-ha. Not quitting the house. 2, *a tree.*

ಅನೋಜಿ an-ôjĕ. One of the eighteen dôshas in poetry (Ch. v. 40).

ಅನ್ತ anta. 1. = ಎನ್ತ 1. A common P. p. of ಅನ್ 1, q. v.

ಅನ್ತ anta. 2. = ಅನ್ತ, etc., q. v. (My.). ಆಗಲವಾದನ್ತ, ಚೇಕಾದನ್ತೆ ಆಗಾಡುವನ್ತ ಎರಡು ಕವಿಗಳು (B. 5, 18). ಮೇಣನ ಬತ್ತಿಗಳನ್ತ ಚೆಲೋ ಬತ್ತಿಗಳು (5, 26). ಈಗ ಆದನ್ತ ಜಯವು (5, 52). ಹೇಬಿದನ್ತವುಗಳು (5, 83). ಆನ್ತವರ ಕೆಲಸ (5, 86). ಆನ್ತವನೇ (5, 131). ಆನ್ತವರ್ (Bp. 57, 39), ಆನ್ತವಂ (60, 40) are perhaps mistakes of the copyist. **2,** braggingly: such a worthy (as he, she, it; S. Mhr.). ಅವನನ್ತ ಬನ್ದನು, such a powerful, or virtuous, or rich man as he came. ಅವಳನ್ತ ಬನ್ದಳು, such a worthy as she came. ನಾನನ್ತ ಬನ್ದೆನು, such a worthy as I came.

ಅನ್ತ anta. 1. = ಅನ್ತಃ, etc. (Śmd. 379; *cf.* ಅನ್ತ 2, No. 13). See ಅನ್ತವರ.

ಅನ್ತ anta. 2. *End, limit, boundary, term* (ಕಡೆ Nn. 88; ಕೊನೆ G.). 2, *end, completion* (ಶೀರಗಡೆ G.); a total, whole amount. 3, *end of life, death.* 4, decay, destruction (ಜೀರ್ಣ, ಜೀರ್ಣವಾದುದು 88). 5, *a final syllable, termination.* 6, the last word of a compound. 7, the meaning of a word (ಪದಾರ್ಥ, ಪದದ ಅರ್ಥ 88). 8, settlement, certainty; law (ಧರ್ಮ 88). 9, works (ಕರ್ಮ, ಕರ್ಮಗಳು 88). 10, nature, disposition, essence (ಸತ್ವ 88). 11, Indra (ಜಾಸವ, ಇನ್ದ್ರ 88). 12, nearness, proximity (ಸವಿಾಪ 88). 13, inner part, inside (ಒಳಗು 88; *cf.* ಅನ್ತ 1). See ಆದನ್ತ.

ಅನ್ತಃ antaḥ. = ಅನ್ತ 1, ಅನ್ತರ್ q. v., ಅನ್ತಸ್.

ಅನ್ತಃಕರಣ antaḥ-karaṇa. The inner organ, the mind, the thinking faculty, the heart, the conscience, the soul (Bp. 5, 59; 36, 36; 57, 31). 2, favor, love, compassion, mercy (ದಯ, ಪ್ರೀತಿ C.). — ಅನ್ತಃಕರಣ ಪಡು. To have or feel compassion (B. 4, 91). — ಅನ್ತಃಕರಣವ್ಪುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain favor (Rśv. 5, after 19).

ಅನ್ತಃಕರಣಮಲಿನೆ antaḥkaraṇa-maliné. A woman whose mind is impure (Bp. 40, 53).

ಅನ್ತಃಕರಣಶುದ್ಧ antaḥkaraṇa-śuddha. A man whose mind is pure (Bp. 38, 2).

ಅನ್ತಃಕರಣಶುದ್ಧಾತ್ಮ antaḥkaraṇaśuddha-âtma. A person whose mind is pure (Bp. 37, 48).

ಅನ್ತಃಕರುಣ antaḥkaruṇa. = ಅನ್ತಃಕರಣ No. 2, of which it is a vulgar corruption. (B. 5, 62. 120. 132). — ಅನ್ತಃಕರುಣ ಹುಟ್ಟು. Compassion to arise. ಆತಗೆ ಅನ್ತಃಕರುಣ ಹುಟ್ಟಿ (B. 5, 159).

ಅನ್ತಃಕಲಹ antaḥ-kalaha. Inner strife (Si. 267; My.; ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಗುದ್ಯಾಟ G.).

ಅನ್ತಃಕ್ರಿಯೆ antaḥ-kriyĕ. Doing, *i. e.* placing, within: receiving into (one's self), taking in. See ಒಳ ಕೆಯ್.

ಅನ್ತಃಪಾದವಿಚ್ಛೇದ antaḥ-pâda-viccheda. Division of the various inner parts (Kâvy. III, 3, B, 172).

ಅನ್ತಃಪುರ antaḥ-pura. = ಅನ್ತವುರ. *The inner or female apartments, the gynaeceum.* 2, the king's palace. 3, those who live in the female apartments. 4, a queen.

ಅನ್ತಃಶುದ್ಧಿ antaḥ-śuddhi. Inward purity (My.).

ಅನ್ತಃಸತ್ವ antaḥ-satva. Inner strength or power (My.).

ಅನ್ತಃಸತ್ವೆ antaḥ-satvĕ. A pregnant woman. 2, the plant Semecarpus anacardium. (R.).

ಅನ್ತಃಸಾರ antaḥ-sâra. Having internal essence; internal essence or treasure, inner store or contents. (My.).

ಅನ್ತಃಸ್ಥ antaḥ-stha. = ಅನ್ತಸ್ಥ, ಅನ್ತಸ್ತು. Being in the midst or interior (Rsv. 1, 102). 2, a semivowel (ಯ, ರ, ಲ, ವ, My.; Tĕ.).

ಅನ್ತಃಸ್ವೇದ antaḥ-svêda. An elephant. (R.).

ಅನ್ತಕ antaka. Making an end, causing death. 2, *Yama, the god of death* (ಜವ, ಅಱಿ, ದಮ್ಮ, ದಡಿಗೆಯ್ಯ, etc. Śm. 12). 3, end. 4, death. 5, a total, whole, or aggregate (Tĕ., R.; see ಅನ್ತ No. 2). ಅನ್ತಕನ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೆದಱಿ, ಸನ್ತೈಗೋವಿನ್ದನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹೆದಱುತ್ತೀನೆ (Prv.).

ಅನ್ತಕಹರ antaka-hara. The captivator or destroyer of Yama or death: Śiva (Bp. 57, 28).

ಅನ್ತಕಾನ್ತಕ antaka-antaka. The destroyer of death: Śiva (Bp. 18, 23; ಕಾಲ Mr. 520).

ಅನ್ತಗ anta-ga. Going to the end; thoroughly conversant with. (R.).

ಅನ್ತಗಮನ anta-gamana. The going to the end of something, finishing. 2, *the going to meet death, starving one's self to death.*

ಅನ್ತತೆ antatĕ. The state of being at the end or final. See ಅಕಾರಾನ್ತತೆ, ಅದನ್ತತೆ.

ಅನ್ತತ್ವ antatva. = ಅನ್ತತೆ. See ಅಕಾರಾನ್ತತ್ವ.

ಅನ್ತದೆ antadĕ. = ಅನುತವೆ, ಅನ್ನುತವೆ, it says (C.; P. 5, 94).

ಅನ್ತಪ್ಪ antappa. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಪ್ರಾಸ anta-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅನ್ತಯಮಕ anta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3).

ಅನ್ತರ antar. = ಅನ್ತಃ, etc. *Within, in the middle or interior.* 2, between. 3, amongst. See Śmd. 99.

ಅನ್ತರ antara. = ಅನ್ತ 2. *Being in the interior, interior.* 2, near, proximate. 3, *related, intimate, dear.* 4, *lying adjacent to, exterior.* 5, distant. 6, different from. 7, *the interior, the midst* (ಒಳಗು Nn. 93; ಮಧ್ಯ Nn. 77; Mr. 531). 8, the soul; the mind (ಆತ್ಮನು 77; ಅನ್ತರಾತ್ಮ 531; ಮನ, ಮನಸ್ಸು 77). 9, *an interval, intermediate space or time* (ತೆಱಪು 531; ಒನ್ದೆಡೆ, ತೆಱಪು 77; ಕ್ಷಣ 77. 10, separation (ವಿಯೋಗ, ವಿರಹ 77). 11, *distance* (B. 2, 26). 12, *difference* (B. 5, 190); disagreement; inaccuracy. 13, remainder, rest. 14, *another thing, manner, way, or state* (ಹೊಱಕೂಟ 77; 531; here?). 15, *a variety,* a species (ವಿಶೇಷ, ನಡೆವ ವಿಶೇಷ 77; 531). 16, *a hole, an opening* (ಜಿಲ, ಛಿನ್ನ 77; ಛಿನ್ನ 531). 17, *a period of time.* 18, *a weakness, a deficiency, a foible* (ಮುಱುಪು 77; 531). 19, *occasion, opportunity* (ಅವಸರ 531). 20, *respect, regard, sake.* 21, a surety; guaranty. 22, *clothing* (ಅಮ್ಬರ, ವಸ್ತ್ರ 77; ಒಳಗುಡುವ ಸೀರೆ 531). 23, surpassing (ಅತಿಕ್ರಮ, ಕೆಯ್ಮೀಱಿ ಹೋದದು 77). 24, great height or elevation or rank (ಮಹೋತ್ಕೃಷ್ಟ, ಅತಿಯುದ್ದ 77). 25, the foot (ಪಾದ, ಕಾಲು 77). 26, a sound, a cry (ಶಾಪ, ಧ್ವನಿ 77). 27, an obstacle (My.; ತಡ G.; *cf.* ಅನ್ತರಾಯ). 28, the mid-space or the heavens (Mhr.; see ಅನ್ತರಡಣ್ಡು, ಅನ್ತರಪಿಶಾಚಿ). 29, at the end of compounds: different, other, another, *e. g.* ದೇಶಾನ್ತರ, another country. See ವೃತಿ. — ಅನ್ತರಲೆ. -ಲೆ. In the very midst; even in the air. ಅನ್ತರತರಲೆ ಜೋತಾಡುವನು (B. 5, 137). — ಅನ್ತರಲೇ. -ಲೇ. = ಅನ್ತರಲೆ. ಬೊಗಸೆಯ ಮಾಡಿ, ಕಕ್ಕಡವನ್ನು ಅನ್ತರಲೇ ಹಿಡುಕೊಣ್ಡು (B. 4, 63). — ಅನ್ತರಾಟ. -ಅಟ. Swinging or dangling in the air, the state of being without support or help. ಅವನಿಗೆ ಅನ್ತರಾಟವಾಯಿತು (My.). ಎನ್ತೆನ್ತಾ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ತರಾಟ! ಕಾಲ್ಮುಜಿಕದೇವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸವೇ? (Prv.).

ಅನ್ತರಂಗ antar-aṅga. The inner part, the interior. 2, the mind, the heart. 3, the mind's thought or intention (ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಮಾತು G.). 4, secrecy, privacy (C.; Tĕ.). See Bp. 33, 9; 36, 12; 54, 54; Kk. 2.

ಅನ್ತರಗಂಗೆ antara-gaṅgĕ. = ಅನ್ತರಡಾಮರೆ, ಅನ್ತರವಲ್ಲಿ. A water-plant, without any root to the ground, swimming upon the surface of lakes, etc., Pistia stratiotes Lin. (St. & Pl.; Tĕ.). 2, Cassyta filiformis Lin. and different kinds of Lemna (Z.).

ಅನ್ತರಚಣ್ಡು antara-caṇḍu. A ball to throw up in the air (My.).

ಅನ್ತರದಾಮರೆ antara-dâmarĕ. = ಅನ್ತರಗಂಗೆ. (Tĕ.; R.).

ಅನ್ತರನ್ತರ antar-antara. Having an intermediate space between itself and something else; gradually rising one above the other, as hills, tier-like (C.). 2, leaving a proper distance between one another, *e. g.* when sitting at meals (C.). 3, storied; the story of a building (ತರ Śm. 105; ಸೆಲೆ 106). *Cf.* ಅನ್ತಸ್ತು.

ಅನ್ತರಪಿಶಾಚಿ antara-piśâči. An aerial he or she-demon: a soul for which the funeral rites have not been performed (My.).

ಅನ್ತರವಲ್ಲಿ antara-valli. = ಅನ್ತರಗಂಗೆ, etc. (ವಾರಿವರ್ಣಿ, ಕುಮ್ಬಿಕೆ, ನಿಮಿಡವು Nr.).

ಅನ್ತರವಳ antara-vaḷa. A man who keeps the inner door (Bp. 16, 13).

ಅನ್ತರಳೆ antaraḷĕ. = ಅಣ್ಬವಾಳ, etc. (St. & Pl.).

ಅನ್ತರಾ antarâ. *In the middle, inside, among, between.* 2, in the meantime. 3, near.

ಅನ್ತರಾಣಿ antar-âṇa 2. = ಅನ್ತರಾಳ. (My. occasionally).

ಅನ್ತರಾತ್ಮ antar-âtma. *The soul; the supreme sout as residing in the interior of creatures as the individuat sout* (see ಅನ್ತರ No. 8). 2, the heart or mind.

ಅನ್ತರಾನ್ತರ antara-antara. The inner soul, one's self (Bp. 18, 43). 2, various interior places (J. 6, 42). 3, state of more or less, difference (My.).

ಅನ್ತರಾಭವಸತ್ವ antarâ-bhava-satva. *The soul after death and previous to its being born again, a ghost.*

ಅನ್ತರಾಯ antar-âya. Going between. 2, *an obstacle, impediment.* See ವ್ಯಪಾಯ.

ಅನ್ತರಾಯತ್ವ antar-âyatva. = ಅನ್ತರಾಯ No. 2. (Bp. 35, 25).

ಅನ್ತರಾಲ antar-âla. = ಅನ್ತರಾಣ, ಅನ್ತರಾಳ. *Intermediate.* 2, *intermediate space; intermediate time* (ಮಧ್ಯ Śmd. 143 Cm.). 3, anything between. 4, an intermediate point of the compass (ಪ್ರದಿಶೆ, ವದಿತೆ Mr. 59); a direction, a region of the sky (ಗೋಣ್ಬು 59).

ಅನ್ತರಾಳ antar-âḷa. = ಅನ್ತರಾಲ, etc. (Śmd. 194; Si. 82).

ಅನ್ತರಿಕ್ಷ antariksha. The intermediate space between heaven and earth. 2, *the atmosphere or sky* (ತಾರಾಪಥ, ಗಗನ Mr. 31).

ಅನ್ತರಿತ antar-ita. Gone within, interior, hidden, shielded; departed, disappeared, perished, dead; separated, detached; impeded; remainder. See ಕಲಹಾನ್ತರಿತೆ, ನಾಮಾನ್ತರಿತ.

ಅನ್ತರಿನ್ದ್ರಿಯ antar-indriya. An internal organ: manas, buddhi, ahaṅkâra, and čitta. See ಅನ್ತಶ್ಚತುಷ್ಟಯ.

ಅನ್ತರಿಸು antarisu. To leave a space between, to go out of the way (Bp. 61, 24). 2, to delay, to defer, to put off (Čh. v. 70; Bp. 9, 49; 14, 3; 28, 51; J. 10, 25; 24, 9; 30, 1). 3, to disappear (Bp. 52, 50).

ಅನ್ತರೀಪ antarîpa. *An island* (ನೀರ ನಡುಗುಡುವ Mr. 416, o. r. -ಗುಡುವ).

ಅನ್ತರೀಯ antarîya. *An under or lower garment;* clothes (ಪರಿಧಾನ, ಉಡಿಗೆ Mr. 343).

ಅನ್ತರೇ antarê. *Amidst, among, between.*

ಅನ್ತರೇಣ antarêṇa. *Amidst, between.* 2, *except, without.* 3, during.

ಅನ್ತರ್ಯಾ antaṟu. This word appears to be presupposed for the instrumental forms given below: regular succession, subsequence. (Tě. ಅನ್ತಟಿ, afterwards, and then). — ಅನ್ತರ್ಯಾಂ, ಅನರ್ಯಾನ್ದಂ, ಅನ್ತರ್ಯಾನ್ದೆ (Śmd. 398). Subsequently, after, afterwards (ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ 112). ಅವರ್ಕೆ (o. r. ಅದರ್ಕೆ) ಅನ್ತರ್ಯಾನ್ದೆ (112). ಅನ್ತರ್ಯಾನ್ದೆ ಅವರನ್ ಆ ಪೊಬಿಲೊಳ್ ಕಾಣಲ್ ಬನ್ತು (112).

ಅನ್ತರ್ಗಡು antar-gaḍu. Filled with worms. 2, *unprofitable, useless* (ನಿರರ್ಥಕ, ಅಪ್ರಯೋಜಕ Mr. 459).

ಅನ್ತರ್ಗತ antar-gata. Gone between or into. 2, being in, included in (Śmd. 91). 3, being in the interior, internal, hidden, secret. 4, disappeared, perished. 5, *forgotten.* See Bp. 33, 7; 53, 1.

ಅನ್ತರ್ಗತಸ್ವನ antargata-svana. An indistinct tone. See ಮಿನುಕು.

ಅನ್ತರ್ಗೃಹ antar-gṛiha. *An inner apartment of the house.*

ಅನ್ತರ್ಜಠರ antar-jaṭhara. *The stomach.*

ಅನ್ತರ್ದೇಹ antar-dêha. *The entrails.*

ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ antar-dvâra. *A private or secret door within the house* (Bp. 61, 29).

ಅನ್ತರ್ಧಾನ antar-dhâna. Disappearance, invisibility. (My.).

ಅನ್ತರ್ಧಿ antar-dhi. *Concealment, covering;* disappearance.

ಅನ್ತರ್ಧೂಪ antar-dhûpa. Incense put inside the stone in which the liṅga stands (Bp. 43, 20).

ಅನ್ತರ್ಧೆ antar-dhě. *Concealment, covering;* disappearing.

ಅನ್ತರ್ಭೂತ antar-bhûta. Being within; internal, inner. (My.).

ಅನ್ತರ್ಭೇದ antar-bhêda. Piercing into. See ಸಾಣ್ಬು.

ಅನ್ತರ್ಮನಸ್ antar-manas. *Sad, perplexed.*

ಅನ್ತರ್ಮನ್ದಿರ antar-mandira. = ಅನ್ತರ್ಗೃಹ. (Bp. 46, 20).

ಅನ್ತರ್ಮುಖ antar-mukha. (Śmd. 99). Going into the mouth. 2, possessed of contemplation; continued attention of the mind to the supreme soul (My.).

ಅನ್ತರ್ಮುಖಿ antar-mukhi. = ಅನ್ತರ್ಮುಖ No. 2. (My.).

ಅನ್ತರ್ಯ antarya. Interior. 2, the interior (Bp. 8, 5). 3, a hidden thought (ಒಳಮಾತು G.).

ಅನ್ತರ್ಯಾಮಿ antar-yâmi. Checking or regulating the internal feelings. 2, the soul. 3, the supreme soul. 4, a kind of vital air (ಆತ್ಮನೊಳ್ ಮುಖ್ಯಮ್ ಅಹ ಗಾಳಿ Mr. 52).

ಅನ್ತರ್ಲೀನ antar-lîna. Entered into, absorbed into, swallowed up, in. 2, inherent. 3, sunk in; humble, low. See ನೆಕ್ಕು, ನೆದ್ಗು.

ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ antar-vaṁśika. *The superintendent of a gynaeceum.*

ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ antar-vatni. *A pregnant woman.* (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ಅನ್ತರ್ವರ್ತಿ antar-varti. Internal, included, dwelling in. 2, an in-door servant (Bp, 9, 46; 43, 44).

ಅನ್ತರ್ವಸಿಕ antar-vasika. (= ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ). A superintendent of servants (ತೊತ್ತುವೆಗ್ಗಡೆ Mr. 268, o. r. ತೆತ್ತು).

ಅನ್ತರ್ವಾಣಿ antar-vâṇi. *Skilled in the śástras.*

ಅನ್ತರ್ವಾಸ antar-vâsa. = ಅನ್ತರ್ಧಾನ. (Bp. 55, 5).

ಅನ್ತರ್ವೇದಿ antar-vêdi. Belonging to the inside of the sacrificial ground; — an inner vêdi or seat. 2, the Doab or the district between the Gaṅgâ and Yamunâ rivers. (R.).

ಅನ್ತವುರ anta-vura. Tbh. of ಅನ್ತಃಪುರ (Śmd. 380; Śm. 37).

ಅನ್ತಶ್ಚತುಷ್ಟಯ antaḥ-čatushṭaya. = ಅನ್ತರಿನ್ದ್ರಿಯ. The inner aggregate of the four organs (Bp. 43, 2).

ಅನ್ತಸ್ antas. = ಅನ್ತಃ, etc.

ಅನ್ತಸ್ತಾಪ antas-tâpa. Inward heat; mental distress (ಉದ್ವೇಗ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ, ಅನುತಯ Nn. 142; ನಿಗ್ರಹ, ಮನಸ್ತಾಪ 160).

ಅನ್ತಸ್ತು antastu. Tbh. of ಅನ್ತಃಸ್ಥ. Being in the middle or between. 2, being one above another, a tier, a story of a building (C.; Tě.; B. 4, 121. 149). 3, degree of dignity, rank, position. ಅವನ ಮಾನದ ಅನ್ತಸ್ತು ಹೆಚ್ಚಿತು (My.).

ಅನ್ತಸ್ಥ anta-stha. = ಅನ್ತಃಸ್ಥ, etc. A secret thought or secret (J. 30, 31; Tě.).

ಅನ್ತಸ್ಥಿತ anta-sthita. Being inside: one of the higher officers of a king. See ಆಪ್ತಾದಿತಪ್ರಧಾನ.

ಅನ್ತಹ antaha. See s. ಅನ್ತ್ಯ 1.

ಅನ್ತಾ antâ. 1. See ಅನ್ 1, of which it is a P. p.

ಅನ್ತಾ antâ. 2. = ಅನ್ಯ, ಅನ್ಯಾ, etc. (My.). ಆನ್ತಾ ಧಣು (B. 5, 51). ಆನ್ತಾವು (5, 163). ಆನ್ತಾದು (5, 186). See Prvs. s. ತಾಯ್, ಬಟ್ಟೆ 2.

ಅನ್ತಾದಿಪ್ರಾಸ anta-ādi-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅನ್ತಾನುಪ್ರಾಸ anta-anuprâsa. The anuprâsa when final (Kâvy. III, 2, B, 33).

ಅನ್ತಾನೆ antānĕ. = ಅನುತ್ತಾನೆ, ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ, he says (My.; B. 5, 64. 127. 129).

ಅನ್ತಾರೆ antārĕ. = ಅನುತ್ತಾರೆ, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ, they say (My.; B. 5, 133; G. 58. 65. 564).

ಅನ್ತಾವಸಾಯಿ anta-avasâyi. *A Čaṇḍâla.* 2, *a barber.* 3, N. of a Muni.

ಅನ್ತಾಳೆ antāḷĕ. = ಅನುತ್ತಾಳೆ, ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ, she says (My.; B. 5, 127. 133).

ಅನ್ತಿ anti. = ಅನುತಿ, ಅನ್ನುತಿ, thou sayest (C.).

ಅನ್ತಿ anti. An elder sister. See ಅತ್ತಿ, ಅತ್ತಿಕೆ. (T. ಅನ್ನೆ, elder sister).

ಅನ್ತಿಕ antika. *Near, proximate.* (Bp. 34, 13; 43, 23). 2, *vicinity, neighbourhood.* 3, end, termination (ಅವಧಿ, ಕಡೆ Nn. 120).

ಅನ್ತಿಕತಮ antika-tama. *Very near, close by.*

ಅನ್ತಿಕಾಶ್ರಯ antika-âśraya. *A contiguous support.*

ಅನ್ತಿಕೆ antikĕ. = ಅನ್ತಿಕೆ. *A fire-place.* 2, *an elder sister* (see ಅನ್ತಿ).

ಅನ್ತಿನ್ತು antintu. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಿಮ antima. Immediately following. 2, *final, last.* 3, the end (ಅನ್ತ್ಯ, ಕಡೆ Śmd. 371 Cm.; ಕಡೆ 372).

ಅನ್ತಿರೆ antirĕ. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೀರಿ antīri. = ಅನುತ್ತೀರಿ, ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ, you say (My.; B. 5, 134).

ಅನ್ತು antu. 1. That manner, so as that, in that manner, thus, so, as (ಪ್ರಕಾರಕಾಲಾರ್ಥ Śmd. 399; ಹಾಗೆ or ಹಾಂಗೆ 17. 19. 38. 46. 88 Cm.; Tu. ಅಂತ; Tĕ. ಅಟು). It occasionally serves to complete a verse (Śmd. 398). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (899).—ನಾನ್ ಅನ್ತು ಬಿಂಕ ಅದೇನು (B. 2, 44). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅನ್ತು ಸೀವು. ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (3, 1). ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ನಾಳೆಗೇ ತರುತ್ತೇನೆನ್ತು, ಒಪ್ಪಿಕೊಣ್ತು, ಅನ್ತು ಬನ್ದೆನು (3, 49). ನಿನ್ನಿನ್ದ ನನಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ತು ಮಾತು ಅನ್ತು ನಿಜವೇ (4, 18). ನನಗೆ ಅನ್ತು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆತನವೇ ಸಾಕು (4, 45). ಸಾಕು, ಬಿಡು! ಸಾಕು, ಈಗ ಅನ್ತು ನಿನ್ನ ಮಾತು ನನಗೆ ತೀರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯು ಬನ್ತು (4, 184). **2,** = ಅನ್ತೂ No. 2, q. v. Perhaps all the instances quoted above from B., are to come here. — ಅನ್ತಪ್ಪ. ಅನ್ತು-ಅಪ್ಪ. (or occasionally) ಅನ್ತೆ-ಅಪ್ಪ. Being of that kind; such, such a or an;—being of that very kind. ಆತನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿನ್ದೆ ಧವಲವರ್ಣಮ್ ಅನ್ತಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಸ್ವರೂಪಮ್ ಅಪ್ಪ ಶಬ್ದಂ ಪುಟ್ಟುಗುಂ (Śmd. 46). ಅನ್ತಪ್ಪ ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳ್ (Bp. 25, 15). — ಅನ್ತಪ್ಪಂ. ಅನ್ತಪ್ಪ-ಅಂ 3. Such a man; a man like him, her, etc. (Śmd. 191; Kk. 61). — ಅನ್ತಪ್ಪಳ್. ಅನ್ತಪ್ಪ-ಅಳ್. -ಳು. Such a woman. ಗಣ್ಡನು ಬಯಸುವ ಅನ್ತಪ್ಪಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). — ಅನ್ತಲ್ಲದೆಯುಂ. -ಅಲ್ಲದೆಯುಂ. Thus and further. This expression occurs in narration, *e. g.* Rśv. 13, after 63. — ಅನ್ತಪ. -ಅಹ. = ಅನ್ತಪ್ಪ, ಅನ್ನ 1 (Śmd. 191) and ಅನ್ತೆ, etc. ಆಕ್ಷೇಪಭಯಗೊಳಿಸುವ ನೃಪ ಯುದ್ಧಭೂಮಿ (ವೀರಾಶಂಸನ Nr.). ಬಲದ ಕಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ಇಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟನ್ತಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವು (ಉಪವೀತ Nr.). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣಿ ಬಹನ್ತಹ ಅವಸಾನಾಸ್ಥೆ ಸಿನೀವಾಲಿ ಎನ್ಪುದು (Hlâ.). Frequently in the Cm. on Śmd. as represented in a Mḍb. MS., *e. g.* ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದನ್ತಹ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಂ (90). ಸುಲಲಿತಾಕ್ಷರವಹನ್ತಹ ವೃತ್ತಿಗಳಂ (98). ಪ್ರತ್ಯಯಾನ್ತವಹನ್ತಹ ಏಕಾರಾನ್ತವು (101); also 125. 140. 141. 142. 169. 173. ಮಾಡುವನ್ತಹ ಕೆಲಸಂ (Bp. 36, 18). ಅನ್ತಹ ದೋಸಂ (57, 78). ಮಾಡುವನ್ತಹ ನಿಮ್ಮ (58, 44). — ಅನ್ತಹಂ. = ಅನ್ತಪ್ಪಂ q. v., ಅನ್ನಂ (s. ಅನ್ನ 1, Śmd. 192; ಅನ್ನಂ Čt. II, 64). — ಅನ್ತಾಗಿ. -ಆಗಿ. (better ಅನ್ತಾಗೆ?). Having become thus; now, therefore (Bp. 4, 46; 56, 1). ಅನ್ತಾಗಿಯುಂ, and therefore (2, 38). — ಅನ್ತಿನ್ತು. -ಇನ್ತು. In that manner and in this manner (ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ G.). 2, differing from the ordinary form and practice. ಪ್ರಾಸನ್ಯೂನ್ಯಾನ್ಯಯ ವಿನ್ಯಾಸದಿನ್ ಅನ್ತಿನ್ತು ಶಬ್ದಮ್ ಇರ್ಪಂ (Śmd. 5; ವ್ಯತ್ಯಯಮಾಗಿ in ವೃತ್ತಿ; ಪಲ್ಲಟವಾಗಿ Cm.). 3, ಅನ್ತು-ಉ 9, ಇನ್ತು-ಉ 9. = ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ, either so or thus (My.; ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ G.). — ಅನ್ತಿರೆ. -ಇರೆ. While being so; so that it becomes thus. 2, = ಅನ್ತೆ, as, like (ಉಪಮಾನ Śmd. 397; ಪೋಲಿಸುವುದು 73; ಹಾಗೆ 210 Cm.; ಪೋಲಿಪುದು Śm. 55). ವರಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರದನ್ತಿರೆ (Śmd. 18). ಎಲ್ಲರುಮ್ ಆ ಕರ್ಣನನ್ತಿರೆ ಏನ್ ಚಾಗಿಗಳ್ (183). ಆಳ್ದಂ ಪದಾನ್ಯಲೋಪಂ ತಕ್ಕನ್ತಿರೆ ಕರ್ಮಧಾರಯಂಕ್ಕುಂ (210). ಬಕನನ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು (272). ಸಿರಿಗೂಡಿದ ಗೃಹದನ್ತಿರೆ (Rśv. 12, 23). — ಅನ್ತುಂ. -ಉಂ 1. And thus. Used in narration, *e. g.* Rśv. 10, after 1. ಅನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯುಂ (Bp. 60, 49). — ಅನೂ -ಉಂ 7. And so. 2, = ಅನ್ತು No. 2. As for, as to, in regard to. ಹೊಸವು ಅನ್ತೂ ತೋಱಿಲಿಲ್ಲ, *as for new ones* they did not appear (B. 2, 40). ನಾನು ಅನ್ತೂ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿ ಕೊಣ್ಡು, *as for me* I look out for an opportunity (2, 46). ಆಟದ ಒಡವೆಗಳು ಅನ್ತೂ ನನಗೆ ಬೇಡ, as for toys I do not want any (3, 62). ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡುವವರಿಗೆ ಅಂಜಳೆ ಅನ್ತೂ ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ (3, 96). ಎಮ್ಮದು ಅನ್ತೂ ಸಹಜನೇ (4, 72). ಅದಱಿನ್ದ ಅನ್ತೂ in regard to (this) "thereby" (4, 80). ಆಗ ಅನ್ತೂ, with respect to that time (4, 95). ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೂಱು ಪಾಲು ಬೆಳಿದ್ದನ್ನು ಅನ್ತೂ ನಾನು ಮನಗನ್ತೆನು (4, 179). — ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ. = ಅನ್ತಿನ್ತು No. 3. As well so as thus, either so or thus, howsoever it may be, at any rate. ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ ಕುನ್ತೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅನ್ತೆ. -ಎ 3. = ಅನ್ತೇಕೆ. Even in that manner, in the very same wise, even so; even at the rate of; just like; just as; in such a manner that, even so that; just as if (ಉಸವಮಾನ Śmd. 397. 250; ಪೋಲಿವ ಎಡೆ Kk. 63; ಪೂಲ್, ತೋಡು, ಪಡಿ, ಸಾಮ್ಯ Čt. I, 88). ಗಿರಿಯನ್ತೆ ಬಿಡಿದಂ, ಸುರಕಾಯನ್ತೆ ಬಲಾಢ್ಯನ್, ಅಬ್ಧಿಯನ್ತೆ ಗಭೀರಂ (Śmd. 251). ಬಿಸಿಲೊಳ್ ಉಱಿ ಕೆಮುಬ್ಬಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದಂ (39). ಮನ ಮ್ಮುಗುವನ್ತೆ ಪೇಣ್ದಿಂ (3). ಇವಂ ಬಿರಿಳ್ ಕೊರಳ್ ಎಮ್ಮನ್ತೆ ಕುಳನಾಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗದು (41). ಆತನುಂ ನೀನುಂ ಕೂಡಿದಿರ್ ಅಪ್ಪೊಡೆ (o. r. ಆವಿಪ್ಪೊಡೆ) ಆಹವಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚುಂ ಗಾಳಿಯುಂ ಕೂಡಿದನ್ತೆ (262). ಜನ್ನವಿರದನ್ತೆ ಇಕ್ಕಿದ ಪೂವಿನ ಮಾಲೆ (ವೈಳಕ್ಷಳಿಕ Hlâ.). ಮನ ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಕೋಲಾಹಲ, etc. Hlâ.). ಹಡಗು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಯುವನ್ತೆ ಕೆಳಗದೆ ನೀರಿನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ವರಮುಟ್ಟು (Si. 84). ರಕ್ತ ವನ್ನು ನೋಯಿಸದನ್ತೆ ಹೀರಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಉಳ್ಳ ಜನ್ತು (89). ಅಭಿನವ ಮಂಗನ್ ಉಸುರಿದಂ ಸ್ತ್ರೀ ಜಾಲರ್ ಆಪ್ತವನ್ತೆ ಅಭಿಧಾನಮಂ (Mr. 4). ಎನ್ದುವುಂ ಜನಬುಧಸಮುಯವ್ ಇದು ಎನ್ದು ಉಲಿವ ಪೆಸರಿಲ್ಲದನ್ತೆ ತೊಡದು, ಕಳೆದು (Bp. 50, 50). ಇನ್ದ್ರಸಜೊಳ್ ಇಹ ಪಾವಕನನ್ತೆ (51, 32). ಆನ್ತರರಲ್! (59, 18). ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಗೆ ಮಣಿದೀಪವಾದನ್ತೆ, ಸಲೆ ಬತ್ತಿದ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ನವಜಲಮ್ ಒದವಿದನ್ತೆ (J. 28, 63). ರೂಪಾಯಿಗೆ ಎಣ್ಬು ಆಣೆಗಳನ್ತೆ ತೆಜಿಗೇ ತೆಗಲು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 120). ಸಿಜ್ಜಣಿಕೆಗಳ ಪಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬುನನ್ತೆ ಎಸ್ಪೋ ಪುನ್ತ ಮೇಲಿನ್ತ ಕೆಳತನಕ ಸಾಲಾಗಿ ಕೂಡಿದ್ದರು! (4, 150). ಆ ಹೆಂಗಸರು ಒಸ್ಟೊಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಆಣೆ, ಎರಡು ಆಣೆಯನ್ತೆ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥರ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಹತ್ತರ ತನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ (5, 303). 2, likewise, also, too. ಪ್ಪುತಕ್ಕಮ್ ಅನ್ತೆ ಸನ್ಧಿಯಿಲ್ಲ (Śmd. 68). ಋತ್ವಕ್ಕಮ್ ಅನ್ತೆ (ಹಾಂಗೆ

Cm.) ಸನ್ತಿವಿಕಲ್ಪಂ (75). ಅನ್ತೆ (ಪಾಂಗೆ Cm.) ಸರ್ವನಾಮದೊಳಂ ತಾಂ ಪ್ರಕಟಂ ಗಳಾಗಮಂ (123). ದಿಗ್ವಾಚಕದೊಳ್ ಆನ್ತೆ ಅಣಾಗಮಮುಂ ಆಕ್ಕುಂ (135). ಆ ತೃತೀಯಾಕ್ಷರಮುಂ ಆನ್ತೆ (373). — ಅನ್ತೆವೋಲ್. -ವೋಲ್. = ಅನ್ತೆ. (ಉಪಮಾನ Śmd. 397. 250. 110; ಪೋಲಿಪುದು Śm. 55; ಪೋಲಿಪ ಎಡೆ Kk. 63; ವೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 32). ಆವನ್ ಆವಳ್ ಅದು ಎಮ್ಬಿವು ಇರ್ದನ್ತೆವೊಲ್ ಇರ್ದಪುದು (Śmd. 173; ಇರ್ದ ಪಾಗೆ Cm.). ರವಿಸುತನನ್ತೆವೊಲ್ ಅಭಿಷ ಪಾಸಿ, ನರಕ್ಕಮಿ ಸಿಂಗದನ್ತೆವೊಲ್ (251). ಬಲಿಯನ್ತೆವೊಲ್ ಅಭಿಷ ಪಾಸಿ ಪಾಸನನೋದಂ (251). ಚಿನ್ತೆಯನ್ ಅಳ್ವನ್ತೆವೊಲ್ (Rśv. 12, 13). — ಅನ್ತೆವೋಲ್. -ವೋಲ್. = ಅನ್ತೆವೊಲ್. (Śmd. 397. 73; Kk. 63; Śm. 55). ಎರಡುಂ ರೇಫೆಗಳಂ ತನ್ದು, ಉರವಣಿಯಿಂ ಕೂಡಿದನ್ತೆವೋಲ್ (Śmd. 75; ಕೂಡಿದ ಹಾಂಗೆ Cm.). ಬಿಗಿದ ಬಿಲ್ಲಿಯ ನುಣ್ಮಣಿಯನ್ತೆವೋಲ್ ಭಗಣಮ್ ಒಪ್ಪಮುದು (Rśv. 11, 23). — ಆನ್ತೇ. -ವ 2. = ಆನ್ತೆ. ಆನ್ತೇ ಬನ್ತು, ಉನ್ತೇ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅನ್ತು, antu. 2. The whole, total (Tē., R.; see ಅಸಿತು, ಆಸಿತುವ).

ಅನ್ತು, antu. 3. = ಅನ್ದಿತು, it said (C.). See ಅನ್ 1.

ಅನ್ತುಟು antuṭu. = ಅಸಿತು. *Cf.* ಇನ್ತುಟು, ಎನ್ತುಟು. ಎನ್ತುಂ ಮುಮ್ಬೇಣ್ದ ಅರ್ಥಾನ್ತರಮ್ ಅನ್ತುಟಿನೆ ಬಿಟ್ಟಕ ತೋಱುವುದು ಆದು ದೃಷ್ಟಾನ್ತಂ (Kâvy. III, 3, 99). ತುಡುಕಿದ ದೋಷಿಯನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಪಿಡಿಯದು ಘಟಸರ್ಪನ್, ಅನ್ತುಟಲ್ಲದೆ ತನ್ನಂ ತುಡುಕಿದ ಸಿರ್ದೋಷಿಯುಮಂ ಪಿಡಿವುದು ಖಲಮುಖಘಟೋಗ್ರಜಿಹ್ವಾಸರ್ಪಂ (Jnv. 1, 12). ವರಜೈತ್ರಸಿಂದ ವನಮ್ ಎನ್ತು ಅನ್ತೆ, ಕಮಲದಿಂ ಸರಸಿ ಎನ್ತು ಅನ್ತೆ, ತಿವಲಿಂಗದಿಂ ದೇಗುಲಂ ಶೋಭಿಪನ್ತೆ, ಶಶಧರನಿಂ ಸಿತಾವದನಮ್ ಎನ್ತುಟು ಅನ್ತುಟು, ...ಪ್ರಾದಶಾತ್ಮಕನನ್ತೆಲೆ ಉಜಿ ದಿವಸಮ್ ಎನ್ತು ಅನ್ತೆ ದೇವರಾಜೇನ್ದ್ರನಿಂ ಪಿರಿದು ಸೊಬಗಿನ್ದ ಒಪ್ಪಿತು ಅತುಲಸಮ್ಪಾನಗರಮ್ ಅಖಿಲಸುಖತತಿಗೆ ಆಗರಂ (Rāghc. 1, 42).

ಅನ್ತುವಾಳ್ antuvāḷa. = ಆನ್ತರಳೆ, etc. (St. & Pl.).

ಅನ್ತೆ, antĕ. 1. It is said See s. ಅನ್ 1.

ಅನ್ತೆ, antĕ. 2. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೆವೊಲ್ antĕvŏl. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೆವೋಲ್ antĕvôl. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೇವಾಸಿ antê-vâsi. Being in, at or on the end or confines. 2, living near. 3, a Čâṇḍâla. 4, *a pupil.*

ಅನ್ತೇವೆ antêvĕ. = ಅನುತೆಂಪೆ, ಅನ್ನುತ್ತೇವೆ, we say (C.).

ಅನ್ತ್ಯ antya. *Last, ultimate.* 2, *final.* 3, immediately following. 4, inferior, lowest. 5, the end (ಕಡೆ Nn. 111; Śm. 90; ಎಜ್ಜದ ಅನ್ತ್ಯ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ Nn. 36). 6, a man of the lowest caste (ಗಂಗಡಿಕಾರಿ Mr. 375). 7, the number 1000 billions. 8, the twelfth sign of the zodiac, Pisces. ಅನ್ತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ, ಆದಿಯಿಲ್ಲದ ಅರಮ್ಬವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ತ್ಯಜ antya-ja. Latest born. 2, *a Śûdra.* 3, a man of the lowest caste (My.; ಹೊಲೆಯ, ಚಣ್ಡಾಲ G.). See Bp. 57, 39. 67. 69. 71. ಅನ್ತ್ಯಜನಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ಪೆನ್ತ್ಯ ಕದ್ದ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಅನ್ತ್ಯಜನ್ಮ antya-janma. = ಅನ್ತ್ಯಜ. (My.).

ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿ antya-jâti. *A person of low caste, a Mlêččha.* See s. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ.

ಅನ್ತ್ಯಯಮಕ antya-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಅನ್ತ್ಯರಂಗ antya-raṅga. Śrîraṅga near Trichinopoly (My.).

ಅನ್ತ್ಯಲೋಪ antya-lôpa. The dropping of a final consonant or syllable (Śmd. 106. 123; Kâvy. I, 3, 69. 74).

ಅನ್ತ್ಯವರ್ಣ antya-varṇa. *A Śûdra.* 2, the final (9) consonants (Śmd. 21). 3, the last syllable of a word (122. 123).

ಅನ್ತ್ಯಾಕ್ಷರ antya-akshara. A final syllable (Śmd. 289).

ಅನ್ತ್ಯಾದರ್ಶನ antya-adarśana. = ಅನ್ತ್ಯಲೋಪ. (Śmd. 105).

ಅನ್ತ್ಯೇಷ್ಟಿ antya-ishṭi. Funeral ceremonies (My.).

ಅನ್ತ್ರ antra. 1. *An entrail, a gut.*

ಅನ್ತ್ರ antra. 2. Tbh. of ಆನ್ತ್ರ. See ಅವನ್ತ್ರ, ದೇಶಾನ್ತ್ರ, ಮುಪಾನ್ತ್ರ.

ಅನ್ತ್ರವೃದ್ಧಿ antra-vṛiddhi. Inguinal hernia, rupture. (R.).

ಅನ್ತ್ರಿ antri. *A plant,* (either) *Ipomoea pes caprae* Roth (or Convolvulus argenteus). *Cf.* ಭಗಲಾಶ್ವಿ.

ಅನ್ಥ antha. = ಅನ್ತ್ಥ 2, ಅನ್ತ್ಯಾ 2, ಅನ್ತ್ಯಾ, and ಅನ್ತ್ಯಪ, of which it is a common form. Being of that kind, such, such a or an. A Mdb. MS. of the commentary on the Śmd. has *e. g.* ಪ್ರತಿಷೇಧವಶನ್ಥ (86), ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಪಟ್ಟನ್ಥ (93), ಇಸುವಹನ್ಥ ಪ್ರತ್ಯಯವನೆ (92), ಏಂಗಿದನ್ಥ ದು (ರಹಿತಂ, 98). ಸಿನ್ನನ್ಥ (Bp. 15, 36). ತಕ್ಕನ್ಥ (B. 1, 15). ಹಣ್ಣಿನನ್ಥ (2, 52). ಮೂಗಿನನ್ಥ (4, 22).

ಅನ್ಥಾ anthâ. = ಅನ್ಥ, etc. The Mdb. MS. mentioned s. ಆನ್ಥ has *e. g.* ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟನ್ಥಾ (93), ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟನ್ಥಾ (98). ಬಿಟ್ಟ ದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಆ ಒಗಿನ (ಆಕ್ಸೈಟಿ, etc. Nr.). ಬಾಎಯೊಳು ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದನ್ಥಾತನಂ ಹಿಡಿದು (Bp. 13, 9). ಅವನಂ ವಿಭ್ರಂಸನಂ ಮಾಡಿ ಇಕ್ಕಿದನ್ಥಾ ಭೋಜನನೆ ಹಿತವು (24, 7). ಅನ್ಥಾದ್ದು (Si. 44). ತಳಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವನ್ಥಾದ್ದು (86). ಅನ್ಥಾವನ ಹೆಸರು (250). ಅನ್ಥಾ ಮಂಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು (B. 1, 13). ಅನ್ಥಾದಜೊಳಗೆ (5, 90). ಅನ್ಥಾದು (5, 165).

ಅನ್ದ anda. (= ಅನು 1, etc.; My.; T., M., Tě., Tu.). Fitness; beauty; pleasantness (ಚೆಲ್ಲು Kk. 32; Śm. 55; *cf.* Sk. ಅನ್ದ = ರಮ್ಯ). ಬಿಜ್ಜಳನ ಅಖಿಲರಾಜ್ಯವನ್ ಅನ್ದದಿಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸುತ್ತಂ (Bp. 5, 71). ಅನ್ದಮ್ ಅಹ ಬಿಜನಾಡಪುರದೊಳ್ (40, 3). ಅನ್ದದಿಂ ಸತ್ತಿಗೆಗಳಂ ಸತ್ತಿಗೆಗಳ್ ಒತ್ತರಿಸೆ (56, 13). ಇದರ ಮೋಜಿ ಬುಯ ಅನ್ದ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ (B. 3, 55). ನೋಟಕ್ಕೆ ಅನ್ದವಾದವುಗಳು (5, 75). ಅದು ಸಿನಗೆ ಅನ್ದಮ್ ಅಲ್ಲಾಕೆ (Bp. 61, 57). **2,** suitable, nice or good form or manner; array. ಎರಡುಂ ಸಲವುಂ ವರ್ಣಂ ಪರಸ್ಪರಂ ಕೂಡುವ ಅನ್ದಮ್ ಅದು ಸೃಷ್ಟಿ (Śmd. 59). ಹೃಷ್ಟಮ್ಮುಮ್ಮ ಭೀಜ್ಞರ ಪಾಳೆಯದಲಿ ಅನ್ದು ಅನ್ದಮ್ ಆಯ್ತು, ಅಯ್ದೆ ಇಳೆಗೆ ಹೊಸತನಿಸೆ (Bh. 6, 2, 1). **3,** manner, form. ಎಲ್ಲ ಅನ್ದದೊಳಂ ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಢಿಕರೊಳ್ ಆನ್ತೆ ಪೋಲ್ ಎನಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. 73). ಜವಂ ತಳವನ್ದದಿಂ (73). ಇವರೊಳ್ ಚತುರ್ಥ ಷಷ್ಠಿಗಳ್ ಪತ್ತುವನ್ದಮುಮ್ ಉದಾಹರಿಸೆಂ (401). ಬಿಸಿಲ್ಲುದುರೆಗಳನ್ದಿಂ ಕುದುರೆಗಳ್ ಪೊಳೆದು ಉಳ್ಳದವು ಇಬಲಂಗಳೊಳ್ (Abh. P. 13, 60). ರುಧಿರಂ ದಿಗನ್ತಮಂ ಮೇಳಿಸಿ, ಕೊರ್ವಿ, ಕಲ್ಪದ ಅವಸಾನದ ಸಂಜೆಯುಗಿಲ್ಲಳ ಅನ್ದಮಂ ಪಾಳಿಸಿದುದು (13, 63). ಸ್ಫುರಿತರತ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ತಾನ್ ಅಜಿದು ಕೆಯ್ಕೊಮ್ಪ ಹರದನನ್ದಿಂ (Bp. 8, 9). ಕವ್ಯದರಂ ಕರೆವ ಅನ್ದದಿನ್ದ ಅಂ ಕರೆಯಲ್ (18, 18; see further 1, 62; 18, 38; 20, 20; 37, 58; 39, 51; 40, 75; 43, 71. 83; 47, 24; 51, 32. 33; 54, 56). ಕರಿಯಿಬುಮೆಗಳ ರಾತಿಗಳನ್ ಉಜಿ ಹರಿಬನ್ದದಿಂ (58, 50). ಲಗ್ನದ ಅನ್ದಮ್ ಅದು ಲಗುನ (Śm. 20). ಸಲವನ್ದಮ್ ಅದುದು (ನಾನಾರೂಪ Nr.). ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನನ್ದದಿ, ಕಳೆದ ಸಿಗುರಿನ ಕಬ್ಬಿನನ್ದದಿ, ಅಬಿದ ಉಷ್ಣದ ಪಾಲಿನನ್ದದಿ ಸುಲಭಮ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಲಿತಮ್ ಆಸ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ Anubhavâmṛita 1, 5). ಅರ್ಜುನನು ಭಗದತ್ತನ ಆನೆಯನ್ ಎಜ್ಜನ್ ಎಮ್ಬುನ್ದದಿಂ (Rāghc. 17, 69). See Ch. v. 281. 282; ಎನ್ದಿನ್ದೆ. **4,** nature (ರೂಪ Nr.); faculty. ಕಣ್ಣಿಂ ಕಾಣ್ಬಂ, ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳ್ಬಂ, ಕಾಣ್ಬ ಅನ್ದಮ್ ಎನ್ತು ತಲೆಯಿಲ್ಲದನಾ? (Śmd. 128). ಒನ್ದು ಜಾತಿಗೆ ಎಸವು ಪುಟ್ಟದೊಳ್ ಇಹುದು; ...ಒನು ಜಾತಿಗೆ

ಮೆಯ್ಯ ಅನ್ದಪೆಲ್ವವು ವಿಪವು (Dp. 172). **5,** the true state. ಅದರ ಅನ್ದವಱಿಯೆವು (Bp. 21, 17). ಆಂಗನೆಗೆ ತತ್ಕಾರ್ಯದ ಅನ್ದನನು, ವಿದಿತಮ್ ಆಗಲು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಱಿಪಲು (24, 10). — ಅನ್ದಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the proper form, etc.; to spoil, to ruin. ಇನ್ದು ನೀನ್ ಆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ ಅನ್ದಗೆಡಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟೆಯಾದೊಡೆ ಮುನ್ದೆ ಬಿಟ್ಟಿತು ರಾಜಕಾರಿಯಮ್ ಎನ್ವನ್ ಆ ಶಕುನಿ (Bh. 1, 8, 20). ದುರ್ಯೋಧನಗ ನಾನಾಳ್ತನ್ದಲಿ ಬೋಳಿಸಿ, ಸುನೀತಿಯನ್ ಅನ್ದಗೆಡಿಸಿದಂ (1, 8, 54). See J. 11, 5. — ಅನ್ದಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be spoiled; to become or be ugly. ಇವುಗಳಿನ್ನ ನನ್ನ ಜೆಲ್ವಿಕೆಯೇ ಅನ್ದಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ (B. 3, 18). ಅನ್ದಗೆಟ್ಟ ಗೋಡೆ (ಐಡೂಕ G.). — ಅನ್ದಗೆಯ್. To make beautiful, to embellish, to form well. ಅನ್ದಗೆಯ್ವುದು (ಪ್ರಶಸ್ತ, ಸಂಸ್ಕೃತ Mr. 458). — ಅನ್ದಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A deformed or ugly creature; a person devoid of good manners (My.). ಗೇಣ್ದಾಡ್ಡ ಮೈಯ್ಯಗಳು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯೂ ಅನ್ದಗೇಡಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 248). ಅನ್ದಸಿಸಿ ಕೊಮ್ಬ ಅನ್ದಗೇಡಿಯ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಅನ್ದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸು. (My.). — ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to look nice, etc. (Rśv. 13, after 59). — ಅನ್ದಚನ್ದ. dupl. ಅನ್ದಚನ್ದ ನೋಡಿದರೆ ಮನ್ದತ್ವ ಹೋಗುವದೇ? (Prv.). See Dp. 61, 2. — ಅನ್ದಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To be adorned or beautiful. ಮನ್ದುರದೊಳ್ ಅನ್ದಮ್ಬಡೆದು ನಿನ್ದ ಬಲ್ಗೆಚ್ಚಿನ ಮುಣ್ಡೆಗೆಯಂ ಮುಡಿದು (Rśv. 6, after 11). — ಅನ್ದೆಪ್ಪೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. = ಅನ್ದಪ್ಪಡೆ. ಅನ್ದಪ್ಪಿತ್ತ ಬನ್ದುಗೆಯಸಳ್ (Cpr. 7, after 92). — ಅನ್ದವಬಿ. -ಅಬಿ. Becoming state or behavior to be lost; to abandon becoming behavior (J. 13, 55). — ಅನ್ದವೇಱು. -ಏಱು. Beauty to rise; to become bright. ಕನ್ದಿದವು ಪೋಜಿಗಳು ಗಂಗಾನನ್ದನಕ್ರೌಞ್ಚಾದಿಸುಜನರಿಗೆ, ಅನ್ದವೇಱುತು ಮುಸುಡು ಕಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳ್ (Bh. 2, 13, 42).

ಅನ್ದಗಾಱಿ anda-gāṟa. A handsome man; a showy man (My.; Tē. ಅನ್ದಗಾಡು). Feminine ಅನ್ದಗಾಱಿಪು (My.).

ಅನ್ದಗಾರ್ತಿ anda-gārti. = ಅನ್ದಗಾಱಿಪು. (My.; Tē. ಅನ್ದಕತ್ತೆ).

ಅನ್ದಣ andaṇa. = ಅನ್ದಳ q. v. (ಪೋಳ, ನ್ಯಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ Mr. 262; My.). See Bp. 61, 28; J. 7, 5. 21; ಹೊನ್ನನ್ದಣ; Sp. s. ಬಿದರು.

ಅನ್ದರ andara. 1. = ಪನ್ದರ್, etc. (My.).

ಅನ್ದರ andara. 2. = ಹನ್ದರ 2. (My., not general).

ಅನ್ದಳ andaḷa. = ಅನ್ದಣ. Tbh. of ಅನ್ದೋಲ (Śmd. 376). A litter, a palankeen (ಅನ್ದೋಲ Nr.; ತಿಪಿಕೆ, ಯಾಸ್ಯಯಾನ Nr.; ಪೀಲಿ, ಡೋಲಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ Si.). ಪೊನ್ನ ಅನ್ದಳ (Śmd. 75). See Bp. 55, 10; J. 4, 67.

ಅನ್ದಳತ್ತಿಗೆ andaḷa-sattigĕ. Tbh. of ಅನ್ದೋಲಛತ್ರಿಕೆ (Śmd. 376).

ಅನ್ದಾ andā. — ಅನ್ದಾದುಸ್ದಿ. Extravagance; prodigally, wastefully (S. Mhr.). 2, = ಎನ್ದಲ (Čb.).

ಅನ್ದಾಜು andāju. Proportion or ratio; estimate, valuation (My.; Mhr., H. ಅನ್ದಾಜ). — ಅನ್ದಾಜು ಕಟ್ಟು. To make an estimate, to estimate (B. 4, 125).

ಅನ್ದಿ andi. = ಅನ್ದಿಹುಬಿ. (T. ಅನ್ದು). — ಅನ್ದಿಹುಬಿ. A small, grey and winged insect that infests grain, Tinea oryzella Kl. (My.; T. ಅನ್ದುಪುಚ್ಚೆ).

ಅನ್ದಿಕೆ andikĕ. = ಅನ್ತಿಕೆ No. 1. (Sk.).

ಅನ್ದಿಗೆ andigĕ. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. (My.; ಪಾದಾಂಗದ, etc. Si. 220).

ಅನ್ದಿಪುನಾರು andipunāru. (Tu. ಅಣ್ಣಿಞಾರ್, ಅಣ್ಣಿಪುನಾರ್, ಅನ್ದಿ-). — ಅನ್ದಿಪುನಾರುಮರ. An evergreen tree, Carallia integerrima (St. & Pl.).

ಅನ್ದು andu. 1. That time; at that time, then (ಕಾಲ Śmd. 147. 398; C.; T. ಅನ್ದಿ). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398). ಅನ್ದಿಂ, ಅನ್ದಿಂಗೆ, ಅನ್ದಿನತ್ತಣಿಂ, ಅನ್ದಿನ (147; Bp. 27, 23); ಅನ್ದಿನಿಂ (J. 29, 12); ಅನ್ದಿನಿನ್ದೆ (B. 4, 139. 185). ಅನ್ದು ಮೂಡುಗುಂ (Śmd. 267). ಅದು ಅದನ್ದು (93; ಅದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ Cm.). ಓತ್ಪಮ್ ಆದನು ಉತ್ಪಂ (358; ಅದಲ್ಲಿ Cm.). ಅತ್ಪಮ್ ಇರ್ದನ್ದು ಉತ್ಪಂ (360; ಇರ್ದಲ್ಲಿ Cm.). ಅನ್ದಿನ ಸಿಜಭುಜಕ್ರಾನ್ತಮ್ ಏನ್ ಆದುದು? (137). ಪಿನ್ದೆ ಪರಕತಿಗಾಗಿ ಪಿಡಿವಡೆನನ್ದು (Bp. 18, 53). ಅನ್ದುವಿನ್ದು ಆವಾವ ಕಾಲದೊಳೆನ್ದುವುಂ (19, 31). ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನ ಕೂಡು ಗೆಳೆಯಂ (ವಯಸ್ಕ, etc. Nr.). ಅದುದು ಉತ್ಸವಮ್ ಅನ್ದಿನ ಇರುಳು (Bh. 2, 13, 16). ಅನ್ದಿನ ವಿವಸದ ಓಲಗದ ಒಡ್ಡು ಚಲುವಾಯ್ತು (2, 13, 31). Used expletively *e. g.* in ಪೈತಾಖಿಕ್ ಅನ್ದು ಒಗೆದ ಬೇಸಗೆಯು (Śm. 20). ಅನ್ದು ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ವಿನ್ದು ಬನ್ದ. — ಅನ್ದಿಗೆ ಅದೇ ಸುಖ, ಇನ್ದಿಗೆ ಇದೇ ಸುಖ (Prvs.). — ಅನ್ದುಂ. -ಉಂ. Also then (Bp. 25, 15). — ಅನ್ದು ಮೊದಲಾಗಿ. From that time (J. 29, 6). — ಅನ್ದಿನ್ದಿಗೆ. -ಎನ್ದಿನ್ದಿಗೆ. = ಅನ್ದೆನ್ದು. (S. Mhr.; also ಅನ್ದೆದಿನ್ದಗು). — ಅನ್ದೆನ್ದು. -ಎನ್ದು. Always, ever (Bp. 58, 38).

ಅನ್ದು andu. 2. P. p. of ಅಸ್ 1.

ಅನ್ದು andu. 3. To meet with or suffer (Tĕ.);— to reach, to get at; to obtain, to gain (Tĕ.); —to reach, to arrive (T. ಅಱ್ತು);—to be within reach (My.). ಅದು ನನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ಅನು ವದಲ್ಲ (My.). (T. ಅನ್ದಿ, to be united; to agree; *cf.* ಅಟ್ಟು 12, ಆಣೆ 3).

ಅನ್ದುಕೆ anduka. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. A chain, a fetter. 2, *the chain for an elephant's feet.* 3, a ring or chain worn on the ankle, an anklet.

ಅನ್ದುಗ anduga. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. (Grj. 3, 89).

ಅನ್ದುಗು andugu. The clearing nut plant, Strychnos potatorum (Tĕ.). — ಅನ್ದುಗ ಜೊಂಕ. (ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಕ, ಸಿಕ್ಥ, ಯಾವನ Si. 227).

ಅನ್ದುಗೆ andugĕ = ಅನ್ದಿಗೆ, ಅನ್ದುಗ, ಒನ್ದುಗೆ. Tbh. of ಅನ್ದುಕ (Śmd. 364; Čt. II, 13; My.; ಕಬಿಲ್ Śmd. I; ಮಂಜೀರ, ಹಂಸಕ Hlâ.; ಮಂಜೀರ Mr. 344; ನೇವುರ Bhn. 21; ಕಾಲಗಡಗ, ಸರ್ಪಳಿ G.) See Bp. 2, 52; 24, 44; 56, 5; Grj. 3, after 91; ಪೊನ್ನನ್ದುಗೆ.

ಅನ್ದೂಕೆ andûka. = ಅನ್ದುಕ. (Sk.; G.).

ಅನ್ದೆ andrĕ. = ಅನ್ದೆ. if one says, etc. (My.; Čb. 16. 175).

ಅನ್ಧ andha. 1. *Blind* (ಕುರುಡ Mr. 388). 2, making blind. 3, *darkness* (ಕತ್ತಲೆ Nn. 109). 4, turbid water. 5, *water.* 6, = ಅನ್ಧಕ No. 2 (Bp. 54, 56). *Cf.* ಅನ್ಧಾಸುರ.

ಅನ್ಧ andha. 2. Tbh. of ಅನ್ಧಸ್. (ಅನ್ನ G.). See ಅಮ್ಬಕಾನ್ಧ.

ಅನ್ಧಕ andhaka. Blind; a blind man (ಕುರುಡ Nn. 85; ಕಣ್ಣಿಲಿಮೊಗ Śs.). 2, N. of a Daitya or Asura, a son of Kaśyapa and Diti (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 85; Bp. 18, 23). 3, darkness (ತಮ, ಕತ್ತಲೆ 85). 4, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 85). 5, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 85). 6, N. of a country (ರಾಷ್ಟ್ರವಿಭೇದ, ದೇಶಭೇದ 85). 7, N. of a descendant of Yadu (J. 14, 3). ಅನ್ಧಕನಸಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮನ್ದಭಾಗ್ಯರಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ಧಕಜಿತ್ andhaka-jit. The conqueror of the daitya Andhaka: Śiva. (My.).

ಅನ್ಧಕರಿಪು andhaka-ripu. Andhaka's enemy, *Śiva.*

ಅನ್ಧಕವೈರಿ andhaka-vairi. Śiva (My.).

ಅನ್ಧಕಾರ andha-kâra. *Darkness.* — ಅನ್ಧಕಾರ ಕವಿ. Darkness to cover or to spread. ಪುರದೊಳಗೆ ಕವಿಯಿತ್ತು ಅನ್ಧಕಾರವು (Bp. 57, 47).

ಅನ್ಧಕಾರಾತಿ andhaka-arâti. Śiva (My.).

ಅನ್ಧಕಾಸುರ andhaka-asura. = ಅನ್ಧಕ No. 2. (Č. Bp. 47 sum.; 47, 7. 8).

ಅನ್ಧತಮಸ andha-tamasa. *Great darkness.*

ಅನ್ಧಮೂಷಿಕೆ andha-mûshikĕ. N. of a grass, Lepeocercis serrata. (R.).

ಅನ್ಧರಾಜ andha-râja. Dhṛitarâshṭra, who was born blind (ಪಾಣ್ಡು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ) Mr. 264).

ಅನ್ಧಸ್ andhas. = ಅನ್ನ 2. *Food.* 2, *boiled rice.*

ಅನ್ಧಾದರಬಾರು andhâ-darabâru. A public office notoriously ill-conducted, a bad government (My.; H.).

ಅನ್ಧಾಸುರ andha-asura. = ಅನ್ಧಕಾಸುರ. (Č. Bp. 47, 12).

ಅನ್ಧಾಸುರಭೇದಿ andhâsura-bhêdi. The destroyer of the asura Andha, Śiva (Bp. 54, 26).

ಅನ್ಧು andhu. *A well* (ಕೂಪ, ನೀರಪ್ಪ ಜಾಏ Mr. 421).

ಅನ್ಧ್ರ andhra. The Tĕlugu country (Čh. p. 22; Bp. 6, 18). 2, a Tĕlugu man (ತೆಲುಗನ್ Mr. 382).

ಅನ್ನ anna. 1. = ಅನ 2, ಅನ್ತಹ, of which it is another form (Śmd. 191; Čt. II, 64; ಪೋಲಿಪ ಎಡೆ Kk. 61; T. ಅನ್ನ), ಆನ 2. Being of that kind or so; such, such a or an. ಅನ್ನವ (Abh. P. 9, 151). See ಉದ್ದನ್ನ, ತಣ್ಣನ್ನ, ತೆಳ್ಳನ್ನ, ದಟ್ಟನ್ನ, ದಪ್ಪನ್ನ, ದುಣ್ಣನ್ನ, ನಿಟ್ಟಿನ್ನ, ಬಟ್ಟನ್ನ, ಬೆಚ್ಚನ್ನ, ಬೆಳ್ಳನ್ನ, ಮೆತ್ತನ್ನೆ. — ಅನ್ನಂ. = ಅನ್ತಹಂ (Śmd. 191. 192; Čt. II, 64; Kk. 61; T. ಅನ್ನಾನ್). ಸಿಡಿಲನ್ನಂ ಸಿಂಗದನ್ನಂ ಪುರುಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನನ್ ಈ ನಾರಸಿಂಹಂ (Śmd. 192). ಬಿಜದನ್ನರ್ (Abh. P. 11, 20). See Grj. 2, 93; ಮನದನ್ನಂ. — ಅನ್ನಳ್. Such a woman as, one who is like or conformable to. See ಮನದನ್ನಳ್.

ಅನ್ನ anna. 2. = ಅನ್ನೆ 1. ಎನ್ನ ಬಾಬಿವ ಕಾಲಮ್ ಉಳ್ಳನ್ನ (Bp. 9, 34). *Cf.* ಅನ್ನಳ; ಇನ್ನೆ, ಉನ್ನೆ. — ಅನ್ನಂ. (Śmd. 293). That time; at the time when (ಸತಿಸಸ್ತುಮಯ ಎಕಾರಕ್ಕೆ ಆದೇಶಂ 293); meanwhile. ಉದ್ದ ವಿರ್ದನ್ ನೆಗೆವನ್ನಂ ಪ್ರೊಯ್ಯಲ್ ಎನ್ದು ಅವ್ವಳಿಪುದು (294). ಕೊಲ್ವನ್ನೆಂ ಇಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡಂ (o. r. ಇಕ್ಕ ಕೊನ್ದಂ, 294). ಬರವ್ಮುಡೆವನ್ನಮ್ ಆರಾಧಿಸಿದಂ (295). ಆ ಧನುರ್ದಣ್ಡಟಂಕೃತಸ್ ಉದ್ದಾಮಯವಾಪ್ಪಟಾಸರವಮ್ ಎಮ್ಬನ್ನಂ (Abh. P. 13, 67). ಈ ಪೊಬಿಲ್ದೆ ಈ ಕುನ್ತಾಧೀಶನ್ ಆಪ್ಪನ್ನಮ್ (ಜನ್ಮಪ್ರಾಸನ) ಈ ಪೊಡಪಿಗೆ ಒಡೆಯನ್ ಆಹಂ (J. 28, 27). *Cf.* ಇನಂ, ಇನ್ನಂ. 2, = ಅನ್ನ, ಅನ್ನಬರ, ಅನ್ನೆಗಂ No. 2. So long as, till (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). — ಅನ್ನಬರ. -ಬರ. = ಅನ್ನಬರೆ, ಅನ್ನೆವರಂ, ಅನ್ನೆವರೆ, ಅನ್ನೆವರೆಗಂ. So long as, till, until. ಪ್ರಸಾದವನ್ ಒಸೆದು ಸೇವಿಸುವನ್ನಬರ ಹುಗಲ್ ಈಯದೆ ಅರುವನು (Bp. 26, 53). ಸವಾನಸಿಣ್ಡಮ್ ಅಹರು ಏದು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ ಸನಾಥಿಗಳ್ ಎಸಿಸುಗು (Nr.). ಸಿನ್ನಯ ಜೀವಮ್ ಉಳ್ಳನ್ನಬರ ಸಿನ್ನಯ ದೈವವೇ ಗತಿ (Bh. 1, 8, 26). — ಅನ್ನಬರವುಂ. -ಉಂ. And so long as (Bp. 20, 26). — ಅನ್ನಬರೆ. -ಬರೆ. = ಅನ್ನಬರ. (Bp. 47, 20).

ಅನ್ನ anna. 3. = ಅನ್ನುಂ 2, etc. (C.). See ಅಕ್ಕನ್ನ, ಚಾವನ್ನ in Prv. s. ಅಕ್ಕ 1; ರಾಕ್ಷಸನ್ನ in Prv. s. ಅರಳಿಮರ; ನಾಯನ್ನ in Prv. s. ಅಮ್ಮಲಿ. ಗುಗ್ಗಳವನ್ನ (Bp. 43, 20).

ಅನ್ನ anna. *Eaten.* 2, *food;* a dish. 3, *boiled rice.* 4, Vishnu. 5, the sun. 6, water. — ಅನ್ನಗದಕ. -ಕದಕ. One who cheats about food: one who falsely pretends not to have eaten any food, also that of others (S. Mhr.).

ಅನ್ನಂ annaṁ. 1. See s. ಅನ್ನ 1.

ಅನ್ನಂ annaṁ. 2. See s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಋಣ anna-ṛiṇa. One's allotment to eat rice in the present birth (My.). 2, the obligation (upon one person) to afford a maintenance (to another, S. Mhr.; Mhr.).

ಅನ್ನಕ annaka. = ಅನಕ, etc. *(Cf.* ಅನ್ನ 2). ಬೆಗನ್ನಕ (Bp. 12 sum.; 12, 46; 15, 24; 57, 15). ಬೆಳಗನ್ನಕಂ (12, 50). ವೇಳೆಯಪ್ಪನ್ನಕ (43, 43). ಬಸುಡು ತುಪ್ಪಿಸುವನ್ನಕ ಅರೋಗಿಸು (59, 10).

ಅನ್ನಕಣ್ಟಕ anna-kaṇṭaka. One who hinders or thwarts another's meal, living, or welfare (My.).

ಅನ್ನಕಣ್ಟಕತನ anna-kaṇṭakatana. Hindering or thwarting another's meal, etc. (My.).

ಅನ್ನಗತ anna-gata. Being in or connected with food, depending on food (My.). ಅನ್ನಗತಸ್ತ್ರಾಣ, ಚರ್ಮಗತದೃಷ್ಟಿ (Prv.).

ಅನ್ನಚತ್ರ anna-čatra. ಅನ್ನಛತ್ರ. Tbh. of ಅನ್ನಸತ್ರ. (My.; ಸತ್ರಶಾಲೆ Čb.).

ಅನ್ನದಾತ anna-dâta. Giving food; a man who gives food (Bp. 24, 27).

ಅನ್ನದಾನ anna-dâna. The giving of food (Bp. 24, 32). ಅನ್ನದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲ, ಬನ್ನಬಡುವದು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ನದಾನಿ anna-dâni. = ಅನ್ನದಾತ.

ಅನ್ನದಾನೀಶ annadâni-îśa. N. (Rśv. 1, 60).

ಅನ್ನದ್ವೇಷ anna-dvêsha. Dislike of food, want of appetite. (My.).

ಅನ್ನಪಚನೆ anna-pačanĕ. Cooking food. 2, digesting food; digestion (My.).

ಅನ್ನಪದಾರ್ಥ anna-padârtha. Rice and curry (C.).

ಅನ್ನಪಾನ anna-pâna. Meat and drink (C.).

ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆ anna-pûrṇĕ. A goddess, a form of Durgâ; — N. (My.).

ಅನ್ನಪ್ರಾಶನ anna-prâśana. Putting rice into a child's mouth for the first time, a ceremony performed between the fifth and eighth month. (My.).

ಅನ್ನಬರ anna-bara. See s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಬರೆ anna-barĕ. See s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಭೇದಿ anna-bhêdi. Green vitriol, sulphate of iron (My.; Br.).

ಅನ್ನಮದ anna-mada. Pride on account of possessing the means for sumptuous meals (My.).

ಅನ್ನಮಯ anna-maya. Made from or composed of food, sustained by food. (My.).

ಅನ್ನಮಯಕೋಶ annamaya-kôśa. The gross material body, that which is sustained by food. (My.).

ಅನ್ನಯ annaya. = ಅನ್ನೆಯ. (ಅನ್ಯಾಯ ಕೆಸ.; Abh. P. 6, 102; 9, 92; My.).

ಅನ್ನರಸ anna-rasa. Essence of food, chyle. (My.).

ಅನ್ನವರ್ಜಿತವ್ರತ anna-varjita-vrata. A vow to abandon food (ಪ್ರಾಯ Nn. 88).

ಅನ್ನವಸ್ತ್ರ anna-vastra. Food and clothing (C.). See B. 3, 93; 5, 83.

ಅನ್ನವಾಟಿಕೆ anna-vâṭikĕ. A shed for cooking rice (J. 34, 7).

ಅನ್ನಶಾನ್ತಿ anna-śânti. Distributing food (*e. g.* when reading a purâṇa, My.); — feeding the hungry (Mhr.).

ಅನ್ನಶ್ರಾದ್ಧ anna-śrâddha. Cooked food distributed at a śrâddha (My.). *Cf.* ಆಮಶ್ರಾದ್ಧ.

ಅನ್ನಸತ್ರ anna-satra. = ಅನ್ನಚತ್ರ. A building erected for the distribution of food (C.).

ಅನ್ನಸನ್ತರ್ಪಣೆ anna-santarpaṇĕ. = ಅನ್ನಶಾಸ್ತಿ. (C.).

ಅನ್ನಳ್ annaḷ. = ಅನ್ನೆ 2. See s. ಅನ್ನ 1.

ಅನ್ನಾಭಾವ anna-abhâva. Want of food (My.).

ಅನ್ನಾರ್ಥಿ anna-arthi. Asking for food; a beggar. (My.).

ಅನ್ನಿಸು annisu. = ಅನಸು, ಅನಿಸು 1, etc. (C.; see ಅನ್ವಸ್ಸಿಸಿ ಕೊಳ್ s. ಅನ್ 1). To cause to say. — ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್, -ಕೊಳ್ಳು. To make or get one's self called, to be called, (to pass for). (C.; see Prv. s. ಅವಲಕ್ಷಣ).

ಅನ್ನು annu. 1. = ಅನ್ 1, etc. To say, etc. (C.). ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಹೋತು ಎನ್ನು, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಆಡು ಎನ್ನು, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 23). ಹೆಣ್ಣುಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಮು ಎನ್ನೂ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಜಾವುಗ ಎನ್ದೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (5, 32). ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ? ಗಂಗೆಡೊಗಲು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (1, 20). ಯಾವ ಆಟ ಆಡ ಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ? (1, 16). ಇದನ್ನು ಮೊಸರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (My.). See ಬೇಕನ್ನು. Observe that at the end of imitating words, anukaraṇapadas, ಅನ್, ಅನ್ನು, etc. are applied to sound, scent, and feeling, *e. g.* ಗಮಗಮ ಅನ್ನು, ದಬದಬ ಅನ್ನು, ಜುಮ್ ಅನ್ನು, etc.

ಅನ್ನು annu. 2. = ಅಂ, aṁ 4, etc. (My.). ಕಾಗದವನ್ನು ಅಚ್ಚೇ ತುಣ್ಡುಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 14). ಅಚ್ಚಿಯನ್ನು (1, 15). ಅಪನ್ನು (1, 16). ಬಾಗಿಲವನ್ನು (Bp. 31, 16). ಮಂಗಳನನ್ನು (59, 40). ಮಾಗಿಯನ್ನು (J. 8, 3). ವಾರಿಯನ್ನು (8, 5).

ಅನ್ನುವಿಕೆ annuvikĕ. = ಎನ್ನುವಿಕೆ. Saying, etc. ಅಗ್ನಿವೈಶ್ವಾನರ ಮುನ್ತಾದ 38 ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರನ ಹೆಸರು, ಅವ್ವರೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನುವಿಕೆ (Si. 24).

ಅನ್ನೆ annĕ. 1. = ಅನ್ನು 2. — ಅನ್ನೆಗಂ. -ಗಂ. = ಅನ್ನಂ No. 1. (Śmd. 293. 294). ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಉನ್ನೆಗಂ (295). ಒಲೆಯೊಡನೆ ಮುತ್ತುಂಗಾಲೊಳ್ ನರೆ ಬರ್ಪನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ (294). ನೆನೆವನ್ನೆಗಂ ಬನ್ದಂ (294). ಈವನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ದಂ (295). ಕ್ಷತಿಚಕ್ರಂ ನಿಜಭಾರದಿಂ ತಳರಿದತ್ತು ಎಮ್ಬನ್ನೆಗಂ (Abh. P. 13, 67). ಅನ್ನೆಗಂ .. ಅನ್ನಕಾರಂಗಳಂ ಸಿಲಲ್ ಈಯದೆ (J. 26, 4). ಅನ್ನೆಗಂ ಬಿಸಿಯು ಬಿಸಿಲ್ ಏಱಿದುದು (3, 41). ಆಸ್ತಿಪರ್ನೆಗಂ (Rśv. 13, after 27). **2,** = ಅನ್ನಂ No. 2. (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69).— See *e. g.* J. 2, 45. 53; 4, 1. 56; 7, 54. — ಅನ್ನೆವರಂ. -ವರಂ. = ಅನ್ನಬರ, etc. So long; so long as; until that time; till, until (ಸೀಮೆ, ಸೀಮಾರ್ಥ Śmd. 295); meanwhile. ಪೇಟ್! ಎನಿತ ರ್ಕಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾನ್ತೆಕನ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆವರಂ ಮಾರ್ಬಲದೊಳಗೆ ಇರಿಯಲ್ ಮುಱುಗುವ ಅತಿಘಟಿರ್ (292). ಎನ್ನೆವರಂ ಸಿರಿ ತಮಗೆ ಋಣ್ಪ್ಯ, ಅನ್ನೆವರಂ ಸೇವ್ಯರ್ ಆಲ್ತೆ ಖಲರುಂ? (296). ವಾಜಗಳಿನ್ ಇರಿಯದು, ದಣ್ಡನಾಥಮಣ್ಣಲಿಕಾದಿಯಂ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಬೀಱಿಕ್ಕೊಟ್ಟು, ಸಿಜಗೃಹಂಗಳಂ ಪೊಕ್ಕು ಇರ್ದರ್; ಅನ್ನೆವರಮ್ ಇತ್ತಲ್ ನೆರೆದು ಪುರ ಜನಂ (Rśv. 13, after 97). — ಅನ್ನೆವರೆ. -ವರೆ. = ಅನ್ನೆವರಂ. ಹರನ ಅವನರಮ್ ಅಪನ್ನೆವರೆ (Bp. 43, 43). — ಅನ್ನೆವರೆಗಂ. -ವರೆಗಂ. = ಅನ್ನೆವರಂ. (Śmd. 295).

ಅನ್ನೆ anna 1-ĕ. 2. = ಅನ್ನಳ್. See ಮುನದನ್ನೆ.

ಅನ್ನೆ annĕ. 3. Truly, certainly. ನಿಮಗನ್ ಎನಲ್ಕೆ ಅನ್ನೆ ಮಾಮರಂ (Ct. I, 62). *Cf.* ನನ್ನಿ.

ಅನ್ನೆಗಂ annĕ-gaṁ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆಯ anneya. = ಅನ್ನಯ. Tbh. of ಅನ್ಯಾಯ (Śmd. 351. 360).

ಅನ್ನೆವರಂ annĕ-varaṁ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆವರೆ annĕ-varĕ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆವರೆಗಂ annĕ-varĕgaṁ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ಮಾನ anmâna. Tbh. of ಅನುಮಾನ. (Nn. 117).

ಅನ್ಯ anya. *Other; another* (ಪೆಱಂ, ಪೆಱತು Ct. II, 86). 2, *different.* 3, the third person (Śmd. 266; ಪ್ರಥಮ 267, ಪ್ರಥಮಪುರುಷ Cm.; Kâvy. I, 5, 6-12. 24-31). Feminine ಅನ್ಯೆ (ಪೆಱೆ Ct. II, 86).

ಅನ್ಯಕ anyaka. Another, other. (My.).

ಅನ್ಯಕರ್ತೃ anya-kartṛi. Another agent: the agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (Śmd. 273; *cf.* ಭಿನ್ನ-, ಪರ-).

ಅನ್ಯಜಾತಿ anya-jâti. A different origin; another family or caste. (My.).

ಅನ್ಯತರ anya-tara. *Either of two.*

ಅನ್ಯತರೇದ್ಯುಸ್ anyatarê-dyus. *On either of two days.*

ಅನ್ಯತಸ್ anya-tas. From another. 2, *elsewhere.* 3, otherwise.

ಅನ್ಯತ್ರ anya-tra. *Elsewhere.* 2, on another occasion.

ಅನ್ಯಥ anyatha. Tbh. of ಅನ್ಯಥಾ. What is different, another thing. Bp. 15, 20. 34; 28, 66; 32, 60; 61, 77.

ಅನ್ಯಥಾ anyathâ. Otherwise, in a different manner (Bp. 27, 72). 2, inaccurately, untruly, erroneously (ಸುಮಾರು G.).

ಅನ್ಯದ್ anyad. ಅನ್ಯತ್. Something else; it; they (Śmd. 300 Cm.).

ಅನ್ಯದರ್ಥ anyad-artha. Another thing, meaning, purpose or sense (Śmd. 300 Cm.).

ಅನ್ಯದೈವ anya-daiva. Another deity (Bp. 53, 4. 35).

ಅನ್ಯಪಾಕ anya-pâka. Cooked by others (My.).

ಅನ್ಯಪುರುಷ anya-purusha. The third person (ಪ್ರಥಮಪುರುಷ Śmd. 264 Cm.).

ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ anya-pushṭa. Reared by others: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Mr. 169).

ಅನ್ಯಭಾವ anya-bhâva. Another mind or purport;—the mind of another (My.).

ಅನ್ಯಭೃತ anya-bhṛita. = ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ. *The cuckoo.*

ಅನ್ಯಲಿಂಗ anya-liṅga. Having or taking the gender of another (word), *an adjective.*

ಅನ್ಯಲಿಂಗಕ anya-liṅgaka. *An adjective.*

ಅನ್ಯಸ್ಥ anya-stha. A man who lives with others;—a man of another caste (My.).

ಅನ್ಯಾಯ a-nyâya. = ಅನ್ಯೆಯ, etc. Unjust or unlawful action, injustice; impropriety (Bp. 18, 33; 50, 73). ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದ್ದು ಅನಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅನ್ಯಾಯಕಾರ anyâya-kâra. A man who acts unlawfully or improperly (Bp. 28, 62).

ಅನ್ಯಾಯಿ anyâyi. = ಅನ್ಯಾಯಕಾರ. (Bp. 59, 54).

ಅನ್ಯಾರ್ಥ anya-artha. = ಅನ್ಯದರ್ಥ. (Śmd. 300 Cm.; Kâvy. III, 3, B, 103).

ಅನ್ಯೇದ್ಯುಸ್ anyê-dyus. On the other or following day. 2, *the other day, once.*

ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ anya-ukti. The third person (Kâvy. I, 2, 66-70; Śmd. 269). 2, another expression or word.

ಅನ್ಯೋನ್ಯ anyônya. *One another, mutual, reciprocal;*—reciprocity. 2, mutual attachment, intimacy, friendship, amity (My.; Br.; ಪರಸ್ಪರಸ್ನೇಹ G.). ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ, mutually (ಇತರೇತರಂ, ಪರಸ್ಪರಂ, ಬೀಜಿ ಬೀಜಿ Mr. 437). ಅನ್ಯೋನ್ಯದ ಆಲಿಂಗನಗಳ್ (J. 7, 24).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಕಲಹ anyônya-kalaha. Mutual quarrel;—sportive contest (My.).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಭಾವ anyônya-bhâva. Mutual affection or emotion (J. 11, 23).

ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿರುದ್ಧ anyônya-viruddha. Mutually opposed or disagreeing (Kâvy. III, 3, B, 122).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಂಘರ್ಷಣ anyônya-saṅgharshaṇa. Mutual friction (J. 12, 7).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಲ್ಲಾಪ anyônya-sallâpa. Mutual discourse or chat, conversation (Bp. 59, 9).

ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪಮೆ anyônya-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಅನ್ವಕ್ಷ anu-aksha. *Following* (ಅನುಪದ, ಅನ್ವಂಗ, ಬೆನ್ನುಬಿ Mr. 445). ಅನ್ವಕ್ಷಂ, afterwards.

ಅನ್ವಂಗ anvaṅga. Tbh. of ಅನ್ವಂಙ್. (ಅನ್ವಕ್ಷ, ಬೆನ್ನುಬಿ Mr. 445).

ಅನ್ವಂಙ್ anvaṅĕ. ಅನ್ವಙ್. ಅನ್ವಗ್.= ಅನ್ವಂಗ. *Following.*

ಅನ್ವಯ anu-aya. Following, succession. 2, connection, association. 3, *race, family, lineage.* 4, logical connection. 5, the natural order or connection of words in a sentence; grammatical construction of a sentence; position of words in a sentence (Śmd. 1, seq.; 5. 173; Kâvy. II, 2, B, 4-6). 6, drift, tenor, purport (Śmd. 170, ಆರ್ಥ 171 Cm.; 298).

ಅನ್ವಯಪ್ರತನ್ತ್ರ anvaya-svatantra. Having an independent character in a sentence (Śmd. 174).

ಅನ್ವಯಿಸು anvayisu.= ಅನುವೇಸು. To construe (Śmd. 171). 2, to be used in a well-constructed sentence (174). 3, to be connected or associated (Bp. 42, 18). 4, to arrange words (used in poetry) in their natural order (My.).

ಅನ್ವರ್ಥ anu-artha. Having the meaning obvious, intelligible, clear (Kâvy. III, 3, B, 164).

ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ anvartha-nâma. A word of which the meaning is self-evident (Śmd. 93. 94).

ಅನ್ವವಾಯ anu-avâya. *Family, race, lineage.*

ಅನ್ವಾಚಯ anu-âcaya. *Laying down a rule of secondary importance after that which is primary.*

ಅನ್ವಾಸನ anu-âsana. Sitting down after. 2, service, worship. 3, regret, affliction. 4, *a workshop, a manufactory.* 5, an unctuous or cooling enema.

ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯ anu-âhârya. A certain gift presented to the priests. 2, *the monthly śrâddha or funeral repast in honour of the manes, held on the day of the new moon.*

ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯಪಚನ anvâhârya-pačana. N. of a sacrificial fire. See ಪಂಚಾಗ್ನಿ.

ಅನ್ವಾಹಿತ anu-âhita. Deposited with a person to be delivered ultimately to the right owner. 2, renewed, as a sacred fire which had gone out through neglect (My.).

ಅನ್ವಿತ anu-ita. Joined, connected with; connected; endowed with, possessed of; acquired, understood; following (ಯುತ, ಸಂಹಿತ, ಸಹಿತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440; Śmd. 228. 297; Ch. v. 171. 207). 2, suitableness, etc. (ಹಿತ Śmd. Cm. 238). 3, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Cm. 252; ಬಲ್ಲವ Cm. 298; ವಿದ್ Mr. 440).

ಅನ್ವಿತಾರ್ಥ anvita-artha. Having a clear meaning, perspicuous. 2, euphonic combination (Kâvy. I, 1*b*, 32-41).

ಅನ್ವಿತೆ anvitĕ. A woman that is connected or endowed with (Śmd. 2).

ಅನ್ವಿಷ್ಟ anu-ishṭa. *Sought.*

ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ anu-îkshaṇa. -ನೆ. *Searching, investigating.*

ಅನ್ವೀಕ್ಷೆ anu-îkshĕ.= ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ. See ಅನ್ವೀಕ್ಷಿಕ.

ಅನ್ವೇಷಣ anu-êshaṇa. *Seeking for, searching, investigating.* See ಅಱಸು, ಆರಯ್, ಪಡವರಿಸು, ಬಿದಕು.

ಅನ್ವೇಷಣೆ anu-êshaṇĕ.= ಅನ್ವೀಷಣ. *Seeking for, etc.*

ಅನ್ವೇಷಿತ anu-êshita. *Sought.*

ಅನ್ವೇಷ್ಟೃ anu-êshṭṛi. *Searching;* a searcher, inquirer.

ಅಪ್ ap.= ಆಪ್ಪು 1. *Water.*

ಅಪ apa. 1. = ಅಪ್ಪ 2. Father (frequently at the end of compounds; Mhr. ಆಪಾ). See *e.g.* ಕಣ್ಣಪ, ಕಲಪ.

ಅಪ apa 2. = ಅಪ್ಪ 4, ಅಮ, q. v. (My.). — ಅಪಪ. rep. = ಅಮಮ, q. v. (C.; Prll. 3, 27). ಆಪಾ.= ಆಪ. (C.).

ಅಪ apa. 3. = ಅಪ್ಪು 1, etc. See ದಪ 1.

ಅಪ apa. Away. 2, improperly. 3, negatively, contradictorily. 4, without. 5, away from.

ಅಪಕಾರ apa-kâra. *Wrong, offence, injury, hurt, harm* (ದ್ರೋಹ Mr. 448). 2, wickedness, enmity. ಅಪಕಾರಾ ಮಾಡುವನ ಅಪೇಕ್ಷಿರಿಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಅಪಕಾರಗೀ apakâra-gî. -ಗಿರ್. *An offending or menacing speech.*

ಅಪಕಾರಿ apa-kâri. A man who acts wrong or does ill, an offender (Bh. 8, 26, 28).

ಅಪಕೀರ್ತಿ apa-kîrti. Censure, reproach (ಉಪಕ್ರೋಶ, etc., ನಿನ್ದೆ Mr. 87; J. 18, 54). 2, infamy, disgrace. See Prv. s. ಅಪಕಾರ.

ಅಪಕೃತ apa-kṛita. Done wrong, wickedly committed;—injury, offence, malice (J. 17, 50).

ಅಪಕೃತಿ apa-kṛiti.= ಅಪಕಾರ. (Ch.).

ಅಪಕೃತ್ಯ apa-kṛityа. A wrong act, damage, injury, hurt (ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ Nn. 127).

ಅಪಕೃಷ್ಟ apa-kṛishṭa. Drawn away; brought down. 2, *low, inferior, vile.* 3, a crow.

ಅಪಕ್ರಮ apa-krama. Going away. 2, *flight.* 3,= ಆಕ್ರಮ, disorder.

ಅಪಕ್ರಮಣ apa-kramaṇa. Passing off or away, retiring. (R.).

ಅಪಕ್ವ a-pakva. Uncooked, raw. 2, not properly cooked or baked. 3, unripe. 4, undigested.

ಅಪಕ್ವರಸ apakva-rasa. The taste of something unripe. See ಕನರ್. 2, broth not properly prepared (My.).

ಅಪಖ್ಯಾತಿ apa-khyâti. Injured reputation, disgrace (Bh. 1, 10, 13). See Prvs. s. ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ, ವಿಖ್ಯಾತಿ.

ಅಪಗತ apa-gata. Gone, departed, gone off or away (Bp. 7, 1; 22, 3; 28, 62; 38, 4; 56, 44). 2, dead, deceased.

ಅಪಗತಿ apa-gati.= ಅಪಗಮ. 2, downward movement: low condition (My.).

ಅಪಗಮ apa-gama. Going away; *passing away.* 2, separation; departure; death.

ಅಪಗಮನ apa-gamana. = ಅಪಗಮ. See ಸ್ಥಾನಾಪಗಮನ.

ಅಪಗಮಿತ apa-gamita. = ಅಪಗತ. (ಪೋದನ್ನ G.).

ಅಪಗೆ apa-gĕ. A river. (ನದಿ, ಹೊಳೆ G.).

ಅಪಘನ apa-ghana. *Any limb or member of the body* (Bp. 38, 68).

ಅಪಘಾತಿ apa-ghâti. Murderous, killing; — a murderous affair (Bh. 8, 24, 57).

ಅಪಚಯ apa-ċaya. *Decrease, decline, deterioration, loss in property or health, privation.* 2, gathering, collecting (of flowers, Grj. 5, after 92).

ಅಪಚಾಯಿತ apa-ċâyita. *Honored, respected.*

ಅಪಚಾರ apa-ċâra. Want, absence. 2, defect. 3, fault, improper conduct, offence, mistake (My.).

ಅಪಚಿತ apa-ċita. 1. *Honored, respected.*

ಅಪಚಿತ apa-ċita. 2. Diminished, lessened, wasted.

ಅಪಚಿತಿ apa-ċiti. *Honor, respect.* 2, *loss, destruction.* 3 compensation (ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ G.). 4, expense (ವೆಚ್ಚ G.).

ಅಪಜಯ apa-jaya. Defeat, discomfiture, overthrow, reverse; detriment (ಪ್ರತ್ಯವಾಯ Nn. 149; Bp. 50, 8; My.). See ಸೋಲಿಸು. — ಅಪಜಯ ಪಡಿಸು. To defeat (My.; ಭಂಗಿಸು Čb.). — ಅಪಜಯ ಹೊನ್ದು. To be defeated (My.; ಕೆಯ್ಯೊಲು G.).

ಅಪಜ್ಞಾನ apa-jñâna. *Concealment of knowledge, denying* (ಅಪಹ್ನವ, etc., ಮಱಿಕು Mr. 441).

ಅಪಟಾನ್ತರ apa-paṭa-antara. Not separated by a curtain; *adjoining, contiguous.*

ಅಪಟಿ apaṭi. *A screen, especially the screen surrounding a tent* (ಪ್ರತ್ಯಸ್ಪರ, etc., ಸುತ್ತುದೆರೆ Mr. 203).

ಅಪಟು a-paṭu. *Not clever, awkward.* 2, *diseased, sick.*

ಅಪಡ್ಡಾಳ apaḍḍâḷa. Small, contemptible (V. 37, 83).

ಅಪತಿಕ a-patika. Without a husband. (R.).

ಅಪತ್ನೀಕ a-patnîka. Without a wife. (My.).

ಅಪತ್ಯ apatya. *Offspring,* a child, a descendant (Kâvy. I, 2, 74-83; Šmd. 187; ಮಗ, ಹುಡುಗ G.). 2, *a patronymical affix.*

ಅಪತ್ಯಕೆ apatyakĕ. A female or male child (Kâvy. I, 2, 74).

ಅಪತ್ಯಾನ್ತ apatya-anta. *A patronymic.*

ಅಪತ್ರಪಿಷ್ಣು apa-trapiṣṇu. *Bashful.*

ಅಪತ್ರಪೆ apa-trapĕ. *Bashfulness;* embarrassment.

ಅಪಥ a-patha. *A bad or wrong road; pathless state.* 2, heresy. 3, the vulva.

ಅಪಥಿ a-pathi. *A bad or wrong road; pathless state.*

ಅಪಥ್ಯ a-pathya. Unfit; unsuitable; unwholesome (Bp. 24, 8); bad diet (My.); a lie (My.).

ಅಪದಗಾಮಿ a-pada-gâmi. Not walking on feet (ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವವ G.). 2, a reptile (ಪಾವು Čb.).

ಅಪದಾನ apa-dâna. (= ಅವದಾನ). Correct or pure conduct, approved occupation. 2, a great or noble work (ಚಲೋ ಕೆಲಸ G.). 3, object of a legend; a legend (ಪೂರ್ವಚರಿತ್ರ G.).

ಅಪದಾನ್ತರ a-pada-antara. Not separated by a foot; *contiguous, adjoining, near* (ಸಮೀಪ Mr. 425).

ಅಪದಿಶಂ apa-diśaṁ. *In an intermediate region of the compass.*

ಅಪದೂಷು apa-dûṣu. = ಅವದೂಷು. Slander, calumny; disgrace (My.; Br.).

ಅಪದೆಸೆ apa-dĕśĕ. An intermediate region of the compass (Bh. 1, 17, 10); — a low, miserable state or condition (My.).

ಅಪದೇಶ apa-dêśa. *The statement of the reason, adducing a reason or cause.* 2, *a pretence, a feint.* 3, *a butt, a mark.* 4, fame, reputation. 5, *place, quarter.* See ನೆವ.

ಅಪಧ್ವಂಸ apa-dhvaṁsa. Falling away; degradation.

ಅಪಧ್ವಂಸಿ apa-dhvaṁsi. Causing to fall; *destroying.*

ಅಪಧ್ವಸ್ತ apa-dhvasta. *Reviled, blamed.* 2, pounded, pounded badly.

ಅಪನಮ್ಬಿಕೆ apa-nambikĕ. = ಅಪನಮ್ಬುಗೆ, ಅಪನಮ್ಬುಗೆ, ಅವನಮ್ಬಿಕೆ. Doubt of (a person's) sincerity, distrust (My.; Tĕ. ಅಪನಮ್ಮಿಕೆ). ಅವನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಪನಮ್ಬಿಕೆ ಉಣ್ಟು (My.).

ಅಪನಮ್ಬುಗೆ apa-nambugĕ. = ಅಪನನಮ್ಬುಗೆ. (My.).

ಅಪನಮ್ಬುಗೆ apa-nambugĕ. Want of confidence, mistrust (ಅವಿಶ್ವಾಸ, ಸಿಷ್ಣವ Nr.; My.).

ಅಪನಿನ್ದೆ apa-nindĕ. = ಅವನಿನ್ದೆ. Unjust censure, abuse, reproach. — ಅಪನಿನ್ದೆ ಹೊರಿಸು. To accuse falsely. ಅಪನಿನ್ದೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಆಸಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸಿಕಾರ, ಏಪ್ರಕಾರ Si. 392).

ಅಪಪ್ರಯೋಗ apa-prayôga. Misapplication (My.; Br.).

ಅಪಭ್ರಂಶ apa-bhraṁśa. Falling down or away. 2, *incorrect language.* 3, *a word corrupted from the Saṁskṛita language* (Šmd. 6. 19. 334. 375. 386). 4, the most corrupt of the Prâkṛita dialects (Čb. p. 22).

ಅಪಭ್ರಂಶತೆ apa-bhraṁśatĕ. = ತದ್ಭವ. (Šmd. 29 Cm.).

ಅಪಮರ್ಜನ apa-marjana. Wiping off, removing; cleansing; shaving, paring. See ಒರಿವು.

ಅಪಮಾನ apa-mâna. = ಅವಮಾನ. Disrespect, dishonour, disgrace. 2, = ಉಪರ Nn. 102. 3, = ದಣ್ಡ (the penis? Nn. 127; Mr. 525). See ಧಂಜಸು. — ಅಪಮಾನ ಮಾಡು. To disgrace. ಗುರುಗಳು ಅವನ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿ (B. 4, 198).

ಅಪಮಿತ್ಯ apa-mitya. = ಅಪಮಿತ್ಯಕ. See ಅಪಮಿತ್ಯಕ.

ಅಪಮಿತ್ಯಕ apa-mityaka. *A debt* (ಋಣ, ಉದ್ಧಾರ, ಸಾಲ Mr. 346). See ಕೊಳುಹ.

ಅಪಮೂರ್ಧ apa-mûrdha. *Headless.*

ಅಪಮೃತಿ apa-mṛiti. = ಆಪಮೃತ್ಯು No. 1. (My.).

ಅಪಮೃತ್ಯು apa-mṛityu. A sudden or violent death, dying by some accident (Bp. 61, 90; J. 24, 82; C.). 2, a minor death, *i. e.* a desperate sickness from which a person, contrary to expectation, recovers. 3, N. of a goddess of death (My.).

ಅಪಯಾನ apa-yâna. *Retreat, flight.*

ಅಪರ apara. 1. Posterior, hinder, later, latter (Čb. v. 291. 292). 2, following. 3, inferior, lower. 4, other, another. 5, different (ಬೇಱೆ G.). 6, distant, opposite (ಅತ್ಯನ್ತಾನ G.). 7, the hind foot of an elephant (ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲುಕಡೆಯ ಭಾಗ G.). 8, the hind quarter of an elephant. 9, the future. 10, western; the west (ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕು Čb.). 11, = ವಂತ, (the spine? Mr. 519).

ಅಪರ a-para. 2. Having nothing beyond or after, having no rival or superior, unsurpassed. 2, handsome, pleasing (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ಅಪರಕ್ರಿಯೆ apara-kriyĕ. Funeral rites (My.; Tĕ.).

ಅಪರಂಜಿ (apa-raṁji). Fine refined gold (My.; Tĕ., T.).

ಅಪರಪಕ್ಷ apara-paksha. The latter half of the month. 2, the other or opposing side, the defendant. (My.).

ಅಪರರಾತ್ರಿ apara-râtri. = ಅಪರಾತ್ರಿ. The end of the night.

ಅಪರವಯಸ್ಸು apara-vayas. Old age (J. 6, 26).

ಅಪರವಾರ್ಧಿ apara-vârdhi. The western ocean (Č. Bp. 47, 47).

ಅಪರಸ್ಪರ a-paraspara. Not one by the other; *uninterrupted.*

ಅಪರಾಗ apara-aga. The western mountain. 2, apa-râga: aversion, enmity. (R.).

ಅಪರಾಜಿತ a-parâjita. Unconquered, unsurpassed. 2, Vishṇu. 3, Śiva.

ಅಪರಾಜಿತೆ a-parâjitĕ. The unsurpassed woman: Durgâ. 2, *the creeper Clitoria ternatea* Lin. 3, *the plant Marsilea quadrifolia* Lin. 4, = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತೆ (G.).

ಅಪರಾತ್ರಿ aparâtri. Tbh. of ಅಪರರಾತ್ರಿ (My.; Mhr. ಅಪರಾತ್ರ).

ಅಪರಾದ್ಧ apa-râddha. Sinned; criminal, guilty; erring.

ಅಪರಾದ್ಧಪ್ರಹತ್ಕ aparâddha-prishatka. *An archer whose arrows always miss the mark.*

ಅಪರಾದ್ಧೇಷು aparâddha-ishu. *An archer whose arrows always miss the mark.*

ಅಪರಾದ್ರಿ apara-adri. = ಅಪರಾಗ No. 1. (R.).

ಅಪರಾಧ apa-râdha. *An offence, a crime.* (Bp. 38, 72). 2, a fine, punishment, penalty (C.; T., Te.). 3, a fault, a mistake, an omission, failure in an engagement or promise (C.; ತಪ್ಪು G.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು. To pardon or forgive an aparâdha (My.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. To bear with an aparâdha, to exercise forbearance or patience with regard to it, to put up an aparâdha (My.; B. 4, 89. 155). — ಅಪರಾಧ ಕಾಯು. To exercise forbearance with regard to an aparâdha (S. Mhr.). — ಅಪರಾಧ ಕೊಡು. To pay a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ತೆಱು. To pay a penalty (My.). — ಅಪರಾಧ ಮನ್ನಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. (C.). — ಅಪರಾಧ ಮಾಡು. To commit an aparâdha (Bp. 38, 73; 53, 43; B. 4, 201). — ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. (Bp. 22, 63; 34, 13). — ಅಪರಾಧ ಹೊಱು. To charge an aparâdha upon or against (B. 4, 198).

ಅಪರಾಧರತಿ aparâdha-rati. One who takes pleasure in crime, etc. (Bp. 40, 66).

ಅಪರಾಧಸ್ಥ aparâdha-stha. = ಅಪರಾಧಿ. (My.).

ಅಪರಾಧಿ aparâdhi. A guilty person, a criminal, an offender; a person in fault, one who has committed a mistake (Bp. 22, 50; 54, 14; My.; B. 4, 142; 5, 234).

ಅಪರಾಹ್ಣ apara-ahṇa. *The afternoon* (ಕುತಪ, ಸಂಜೆ Nn. 107).

ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ a-paricchinna. Without interval or division, continuous (Bp. 2, 22).

ಅಪರಿಮಿತ a-parimita. Unmeasured, unlimited, unbounded (Śmd. 402; Bp. 1, 4. 23; 20, 10; etc.; B. 4, 172).

ಅಪರೂಪ apa-rûpa. = ಅಪರೂಪು, ಅಪ್ಪರೂಪ, (ಅಪೂಪರ್?). Deformed, ugly. 2, odd-shaped, strange, singular. 3, uncommon, rare (C.; B. 2, 52; 4, 95).

ಅಪರೂಪು aparûpu. Tbh. of ಅಪರೂಪ. (C.; B. 5, 75; ಅನಘ್ಯ, ವಿರಲ G.).

ಅಪರೂಪತನ aparûputana. The state of being rare (B. 5, 75).

ಅಪರೇದ್ಯುಸ್ aparê-dyus. *On the following day.*

ಅಪರೋಕ್ಷ a-parôksha. Not invisible; perceptible, manifest. 2, present. (My.).

ಅಪರ್ಣ a-parṇa. Leafless.

ಅಪರ್ಣೆ a-parṇĕ. She who has not even leaves for food during her religious austerities: *Durgĕ or Umĕ.*

ಅಪಲಗ್ನ apa-lagna. = ಅಪಲಗ್ನ No 3. An inauspicious time or moment (My.).

ಅಪಲಾಪ apa-lâpa. *Denial or concealment of knowledge, abnegation, turning off the truth;* — concealing, hiding (ಅಪಹ್ನವ, etc., ಮುಚಿಕು Mr. 441). 2, affection, regard. 3, a senseless outcry (see ಅಪಲಾಪಿಸು No. 2). See ಮಾಂಜು, ವಂಚಿಸು. — ಅಪಲಾಪಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. (ನಿಹ್ನವ Si. 458).

ಅಪಲಾಪನ apa-lâpana. ಅಪಲಾಪಣೆ. = ಅಪಲಾಪ. (Bp. 41, 9; 45, 22).

ಅಪಲಾಪಿಸು apa-lâpisu. To deny (Bp. 44, 61; 51, 40). 2, to cry out (45, 33).

ಅಪವರಕ apa-varaka. *An inner apartment, a lying-in-chamber.*

ಅಪವರ್ಗ apa-varga. Getting rid of, quitting (ಬಿಡೋಣ, ಡಲ್ಲೋಣ G.). 2, completion, end. 3, *exemption from further transmigration* (Bp. 24, 12; ಮೋಕ್ಷ G.). 4, a gift, donation. 5, restriction to a general rule, exception.

ಅಪವರ್ಜನ apa-varjana. Quitting, abandoning. 2, *a gift, a donation.* 3, = ಅಪವರ್ಗ No 3.

ಅಪವಾದ apa-vâda. *Evil speaking, censure, blame* (Bp. 25, 29), unjust imputation. 2, refutation. 3, exception to a rule. 4, *an order.*

ಅಪವಾರಣ apa-vâraṇa. *Covering, concealment;* a pretence (ವ್ಯವಧಾನ, etc., ನೆವ Mr. 435).

ಅಪವಾರಿತ apa-vârita. *Covered, concealed* (ಸಂವೃತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ Mr. 441).

ಅಪವಾಹ apa-vâha. Deduction. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಅಪವಿತ್ರ a-pavitra. Impure, unclean, as the mind, clothes, vessels, etc. (Bp. 18, 34; 38, 70; 40, 59. 63; My.; B. 4, 165).

ಅಪವಿದ್ಧ apa-viddha. Badly pierced. 2, *rejected, discarded, disowned.*

ಅಪಶಕುನ apa-śakuna. = ಅವಶಕುನ. A bad omen. (My.; Mhr.).

ಅಪಶಬ್ದ apa-śabda. A bad, harsh word (My.; B. 4, 73). 2, *incorrect or ungrammatical language* (ಅಪಭ್ರಂಶ G.).

ಅಪಸ್ಥ apa-sthu. *Contrary, opposite.*

ಅಪಸದ apa-sada. *An outcaste;* a low man.

ಅಪಸರ apa-sara. = ಅಪಸರಣ. 2, excuse, apology. See Bp. 38, 18; 49, 11. 3, Tbh. of ಅಪಸ್ಸರ (My.).

ಅಪಸರಣ apa-saraṇa. = ಅವಸರಣ. Going away, moving off, retreating; escaping; removing; egress. See ಅಕ್ಕುಳಿಸು 2, ಒಳ ಸೋರ್, ಓಸರಿಸು, ಜಗುಯ್, ತೀ, ನುಣ್ಣಿ.

ಅಪಸರಿ apa-sari. A person who goes away or astray (Bp. 40, 54).

ಅಪಸರ್ಪ apa-sarpa. = ಅವಸರ್ಪ. *A secret emissary, a spy.*

ಅಪಸರ್ಪಣ apa-sarpaṇa. (= ಅವಸರ್ಪಣ). Gliding or moving off; going back, retreating.

ಅಪಸವ್ಯ apa-savya. *Not left, right* (ದಕ್ಷಿಣ, ಬಲ Mr. 436). 2, *contrary, adverse.*

ಅಪಸಾಕ್ಷಿ apa-sâkshi. False witness (C.).

ಅಪಸಿದ್ಧಾನ್ತ apa-siddhânta. An erroneous conclusion. (My.).

ಅಪಸ್ಕರ apa-skara. *Any part of a carriage,* a wheel, etc. 2, = ರಥಾಗ್ರ, ಕುಬುಗೆಯಿಲ್ಲಿ Hlâ. MS.; ಕುಬುಗೆಯಲ್ Mr. 286. 3, excements. 4, the anus. 5, the vulva.

ಅಪಸ್ನಾತ apa-snâta. *Bathed or bathing after the performance of a funeral ceremony.*

ಅಪಸ್ನಾನ apa-snâna. *Funeral bathing.*

ಅಪಸ್ಮಾರ apa-smâra. Forgetfulness; one of the saṁchâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). 2, epilepsy (My.).

ಅಪಸ್ವರ apa-svara. = ಅಪಸರ No. 3. An unmusical note or sound (ಸೊಗ್ಗರ G.).

ಅಪಹ apa-ha. Repelling; destroying (Bp. 34, 1; 59, 47). See ತಪೋಪಹ, ಮುಖಾಪಹ, ಸ್ವಾಪಹ.

ಅಪಹರಣ apa-haraṇa. Taking away, carrying off. 2, destroying. 3, stealing. See ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ.

ಅಪಹರಣೆ apa-haraṇĕ. = ಅಪಹರಣ. (ಅಫಹಾರ Mr. 490). 2, a fine, a mulet (ದಣ್ಡ Mr. 525). ಜೀವದ ಅಪಹರಣೆ (ನಿರ್ವಾಣ Mr. 507).

ಅಪಹರಿಸು apa-harisu. To take away, to remove; to destroy (Bp. 22, 62; 26, 66; 34, 33; 49, 25; 50, 29. 75; 51 sum.; 51, 67; 52, 37; 53, 10; 54, 45. 56. 70; 61, 7; J. 24, 43). 2, to steal, to rob (Nn. 151; B. 2, 52; 5, 91).

ಅಪಹಸನ apa-hasana. Laughing at, deriding, ridiculing, scorn, mockery. See ಏಕೃತಾಂಗಾಪಹಸನ.

ಅಪಹಸನಕ್ರೋಧ apahasana-krôdha. Scorning wrath. See ಒನಲ್.

ಅಪಹಸಿತ apa-hasita. Laughed at, scorned, despised (ಅನಾದೃತ, ಅವಜ್ಞಾತ, ಉದಾಸೀನ Mr. 432).

ಅಪಹಸ್ತಿತ apa-hastita. *Thrown away, thrown off, rejected.*

ಅಪಹಾರ apa-hâra. Taking away. 2, stealing; concealing; withholding. 3, *loss through robbery.*

ಅಪಹಾಸ apa-hâsa. = ಅಪಹಸನ. (J. 9, 4; My.).

ಅಪಹಾಸ್ಯ apa-hâsya. = ಅಪಹಸನ. (Bp. 34, 12; 39, 59; 40, 60; 49, 17). 2, to be laughed at (Sk.).

ಅಪಹೃತಿ apa-hṛiti. Taking away. 2, that has been stolen or robbed (ಉಪ್ಪ, ಕಳವಿನೊಡವೆ Mr. 226).

ಅಪಹ್ನವ apa-hnava. = ಅಪಾಕೃ, q. v. *Concealment of knowledge, denial* (= ಅಪಲಾಪ, etc., ಮಹಹು Mr. 441). 2, secreting; dissimulation. 3, affection, love.

ಅಪಹ್ನುತಿ apa-hnuti. = ಅಪಹ್ನವ. 2, applying a description or simile to other than its obvious application (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). See ಶುದ್ಧಾಪಹ್ನುತಿ.

ಅಪಾ apâ. (= ಅಪ 2).— ಅಪಾಪೋಲಿ. Stray, as cattle; bad, disorderly, unruly, as a man; ill-done, out of order, as a business (My.).

ಅಪಾಕೃತ apa-âkṛita. Taken away, removed, void of (Kâvy. III, 1, A, 15).

ಅಪಾಂಗ apa-aṅga. Wanting or deformed in some limb. 2, *the outer corner of the eye.* 3, *a sectarial mark or circlet on the forehead.*

ಅಪಾಂಗದರ್ಶನ apâṅga-darśana. *A side-glance, a leer, a wink.*

ಅಪಾಂಗದೇಶ apâṅga-dêśa. *The place round the outer corner of the eye.*

ಅಪಾಂಗಿ apâṅgi. A woman having such and such an outer cornor of the oye. (My.).

ಅಪಾಚಿ apâci. *The south.*

ಅಪಾಚೀನ apâcîna. *Turned away;* looking down or away (ಅವಾಙ್ಮುಖ, ತಲೆವಾಗುಪಂ Mr. 455). 2, *southern.*

ಅಪಾಂಚ್ apa-aṅch. ಅಪಾಞ್. Going or situated backwards. 2, *southern.* 3, western.

ಅಪಾಟವ a-pâṭava. *Sickness, disease.* 2, awkwardness.

ಅಪಾತ್ಯಯ apa-atyaya. Concealment of knowledge (? ಅಪಹ್ನವ, etc. Mr. 441, originally ಅಪತ್ಯಯ).

ಅಪಾತ್ರ a-pâtra. A worthless or common utensil. 2, an inferior, undeserving or worthless man (Bp. 39, 59; My.); unworthy, unfit. Feminine ಅಪಾತ್ರಳು (My.).

ಅಪಾತ್ರಪಾತ್ರ apâtra-pâtra. A worthless utensil or person (Bp. 40, 63).

ಅಪಾದಾನ apa-âdâna. Taking away; removal; the state of being removed from (ಅವದಾನೊನ್ವಯಂ ತೊಲಗುವುದು Śmd. 160). 2, the sense of the ablative case (115. 159; Kâvy. I, 2, 2. 3). See ಓನರಿಸು.

ಅಪಾದಾನಕಾರಕ apâdâna-kâraka. = ಅಪಾದಾನ No. 2. (Śmd. 160 Cm.).

ಅಪಾದಾನವಾಚಕ apâdâna-vâcaka. The ablative case (My.).

ಅಪಾನ apa-ana. *The air which goes downwards and out at the anus* (ಗುದದೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡುವ ಅನಿಲ Mr. 51). 2, *the anus.*

ಅಪಾನವಾಯು apâna-vâyu. = ಅಪಾನ No. 1. (ಮಣಿ Nn. 67). See ತಿಣಕು, ಪೂಸು.

ಅಪಾಮಾರ್ಗ apâ-mârga. *The plant Achyranthes aspera* (ಉತ್ತರಣಿ, ತಿಬರಿ Mr. 128).

ಅಪಾಮ್ಪತಿ apâm-pati. The lord of the waters: *the ocean.* 2, Varuṇa.

ಅಪಾಮ್ಪಿತ್ತ apâm-pitta. The bile of the waters: *fire.*

ಅಪಾಯ apa-aya. Going away. 2, destruction, death. 3, injury, loss (Ch. v. 38). 4, misfortune, evil, ill;— calamity, peril, danger (Bp. 17, 4; 45, 3; 46, 34; My.).

ಅಪಾರ apâra. 1. *The opposite bank of a river.*

ಅಪಾರ a-pâra. 2. A bad shore: a kind of mental acquiescence or indifference. 2, shoreless, unbounded, interminable, very abundant, great (Bp. 3, 45; 36, 29; My.).

ಅಪಾರದರ್ಶಕತ್ವ apâra-darśakatva. Want of transparency, opacity (B. 4, 96; My.).

ಅಪಾರ್ಥ apa-artha. Without any object. 2, unmeaning. 3, incoherent or false argument. (My.).

ಅಪಾವೃತ apa-âvṛita. Open, laid open. 2, covered. 3, *unrestrained, self-willed.*

ಅಪಾಶ್ರಯ apa-âśraya. A refuge, a recourse. 2, *a fence or hedge in front of a building;—an awning spread over a court or yard.* 3, helpless, destitute. See ಮತ್ತವಾರಣ.

ಅಪಾಸಂಗ apa-âsaṅga. A quiver. (R.).

ಅಪಾಸನ apa-âsana. Throwing away. 2, *killing.*

ಅಪಾಹ್ನ್ವ apâhva. A Tbh. of ಅಪಹ್ನವ, q. v. (ಪುಸಿ, ಹುಸಿ; ಸ್ನೇಹ Nn. 158).

ಅಪಿ api. On. 2, near to, towards. 3, *and, and also, moreover, besides* (ಪುನರ್ವಡ, ಮರಳಿ ನುಡಿಸ Nn. 167). 4, *even, though.* 5, *certainly, indeed* (ದಿಟ Mr. 534). 6, *perhaps, likely* (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನ್ ಅಲ್ಲದುದು 534). 7, it expresses also *contempt* or wrath (ಮನಕ್ಲೇಶದೊಡನೆ ಅಮರ್ದ ಮುಸಿಸು 534; ಮುಸಿಸು, ಕೋಪ Nn. 167). 8, and is used in *inquiry* (ಪ್ರಶ್ನೆ, ಬೆಸಗೊಮ್ಬಲ್ಲಿ 167).

ಅಪಿಗೀರ್ಣ api-girṇa. *Praised.*

ಅಪಿಗೆ apigĕ. = ಅಪ್ಪಿಗೆ No. 2. (S. Mhr.).

ಅಪಿಧಾನ api-dhâna. Covering, concealment. 2, *a cover.*

ಅಪಿನದ್ಧ api-naddha. Tied on (ಬದ್ಧ, ಪಿನದ್ಧ, ಕಟ್ಟು Mr. 457, o. r. ಕೆಮ್ಪು). 2, *clothed, accoutred.*

ಅಪಿನಿ apini. = ಅಫಿಸಿ, etc. (Ü. Bp. 47, 45; My.). ಅಪಿನಿ ತಿನ್ದು, ಲಹರಿ ಏಱಿತು (Prv.).

ಅಪಿಸ apisa. = ಅಪಿಸ q. v. See ನೆತ್ತಿಗರಪಿಸ.

ಅಪುತ್ರ a-putra. Not a son. 2, sonless (Bp. 24, 32).

ಅಪುನರ್ಜಾತ a-punarjâta. A creature exempt from transmigration (Bp. 55, 46), or one that is not regenerated.

ಅಪುನರ್ಭವ a-punarbhava. Not occurring or being again. 2, *exemption from further transmigration* (ಅಚಲ, ಮುಕ್ತ Nn. 41; ಅಕ್ಷರ, ಮುಕ್ತ 75; Bp. 27, 19).

ಅಪುರಂಧ್ರಿ a-puraṁdhri. Not intelligent or wise (Bp. 40, 70).

ಅಪುರೂಪ apurûpa. Tbh. of ಅಸರೂಪ. (S. Mhr.).

ಅಪುಷ್ಪ a-pushpa. Not flowering. 2, the glomerous fig tree. (R.).

ಅಪುಷ್ಪಿಕೆ a-pushpikĕ. = ಅಪುಷ್ಪಣಿ. (My.).

ಅಪುಷ್ಪಿಣಿ a-pushpiṇi. A female not yet arrived at puberty (My.).

ಅಪೂಪ apûpa. *A cake of flour, meat, etc.* (ಪೂಪ, ಅಯತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ Mr. 215).

ಅಪೂಪರ apûpara. Tbh. of ಅಸರೂಪ (? or of ಅಪೂರ್ವ? S. Mhr.).

ಅಪೂರಣಿ apûraṇi. The tree Bombax heptaphyllum. (ಬೂರ ಗದ ಮರ St. & Pl.).

ಅಪೂರ್ಣಾಂಕೆ a-pûrṇa-aṅka. A fraction (My.).

ಅಪೂರ್ವ a-pûrva. Unpreceded, unprecedented (ಅ ಕ್ಷಣಮ್ ಆದ ಕಾರ್ಯ Nn. 101). 2, not having existed before, quite new (ಜೊಸ G.). 3, extraordinary, wonderful, incomparable, unparalleled (Ch. v. 2.; Kâvy. III, 3, B, 108; Bp. 57, 68; ಪಂಚ Śm. 57; Kk. 58. 77). 4, not first. 5, strange, inauspicious (ಅಶುಭ Nn. 101).

ಅಪೂರ್ವಕ a-pûrvaka. = ಅಪೂರ್ವ. (Bp. 10, 54).

ಅಪೇಕ್ಷ apêksha. Tbh. of ಅಪೇಕ್ಷೆ. (C.).

ಅಪೇಕ್ಷಕೆ apa-ikshatĕ. Desire (Bp. 21, 6; Rśv. 13, 63).

ಅಪೇಕ್ಷೆ apêkshi. Looking to, *considering, respecting.* 2, looking for, expecting, desiring.

ಅಪೇಕ್ಷಿತ apa-ikshita. Looked to, considered. 2, looked for, wished, hoped, required, (looking for; Bp. 6, 29; 24, 16; 35, 19).

ಅಪೇಕ್ಷಿಸು apa-ikshisu. To consider; to expect, to desire, to wish for (Bp. 61, 83; My.; Si. 56. 71; B. 3, 95).

ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ apêkhisuvikĕ. Desiring, desire (Si. 246).

ಅಪೇಕ್ಷೆ apa-ikshĕ. Looking round or about. 2, *consideration, reference, regard.* 3, expectation, hope, desire; —want, need. — ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿಸು. To produce or excite desire (G. 38).

ಅಪೇತ apa-ita. Departed, gone. 2, having retired from, free from. See ಅನಪೇತ.

ಅಪೋಗಂಡ್ಡಿ apôgaṇḍa. *Having a limb too many or too few.* 2, very timid. 3, a child, infant. 4, not under sixteen years of age.

ಅಪೋಹ apa-ûha. Pushing away. 2, removal of doubt by the exercise of reasoning faculty. 3, arguing. See Kâvy. III, 3, B, 18-20.

ಅಪ್ಪ appa. 1. = (ಅಗುವ), ಅಪ3, ಅಹ, ಆಗುವ. The relative present participle of ಆಗು 1 (Śmd. 274. 275; *cf.* 285. 289; ಆನ್ತಪ್ಪ; ದವ 2, ದವ್ವ 1, ದಪ): becoming, etc. ಕ್ರಯೆ ತಾಂ ಕ್ರಯಾರ್ಥಮೆ ಅಪ್ಪ ಎಡೆಗಳೊಳಮ್ ಅಲ್ ಅಸ್ತಿತಂ (277). ದೀತಿಯೊಳ್ ಉದ್ಭವಮ್ ಆಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (43). ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯ್ ಅಪ್ಪ ಅತ್ತಿ (ವನಸ್ಪತಿ Nr.). ಅಪ್ಪನ್ತೆ (as well as possible, J. 30, 29). **2,** being (especially used with regard to quality). ಯೋಗಿ ವಲ್ಲಭನ್ ಅಪ್ಪ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವನನ್ನನೆಂ (Śmd. 3). ಕಾಸ್ತಿಯೆಪ್ಪ ಗುಣದೊಳ್ ಅಸ್ತಿತೆಯಪ್ಪ ವಾಕ್ಕೆಮ್ಪ ದೇವಿ (2). ಇವು ಕುದವಪ್ಪ ವಸ್ತು (ಶುಚಿ, etc. Hlâ.). ಇವು ನಿರ್ಮಲವಪ್ಪ ವಸ್ತು (ವಿಮಲ, etc. Hlâ.). ಪ್ರಿಯವಪ್ಪ ನುಡಿ (ಸೂನೃತ Hlâ.). ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದವ (ಚಿಪ್ರಸ, etc. Hlâ.). ಮುಖ್ಯವಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀ (ವರಾರೋಹೆ Hlâ.). ಎಳೆ ದಪ್ಪ ಪಶು (ತರುಣಪಶು Nr.). ಅವ್ಯಕ್ತಮ್ ಅಪ್ಪ ಕಱಿ ನನೆ (ಕ್ಷಾರಕ, etc. Nr.). ಲೇಸಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆ (ಸುವಸ್ತ್ರ Nr.). ಜನನ ಆಗನ್ತೆ ಆಪ್ಪ ಕಣೆ (Abh. P. 13, 71). ಪ್ರಭುವಪ್ಪವಂ (Bp. 40, 36). ಮುಖ್ಯನ್ ಅಪ್ಪ (49, 26). ಜಂಗಮದೇವನ್ ಅಪ್ಪನು ನೀವೆ. (61, 87). — ಆಪ್ಪನ್ತವ. -ಅನ್ತನ. An agreeable, fit or good man (C.). ಆಪ್ಪನ್ತವರು ಕೆಯೆ ಹಿಡಿದರೆ ಒಪ್ಪದಿರುವದು ಹ್ಯಾಗೆ (Prv.). — ಅಪ್ಪುದು.= ಆಗುವದು, ಅಹುದು, ಜರಿದು. The act of becoming, being. 2, the third pers. sing. of the future (= ಆಗುವದು, ಅಹುದು, ಅಕ್ಕುಂ): it becomes, it occurs, etc.; it is to, or must, become; it is. Plural: ಅಪ್ಪುವು (Śmd. 293. 388). ನಡುವಣ್ಗೆ ಉತು ಅಪ್ಪುದು (180). ಸತಿಸನ್ತಪಿಗೆ ಎಕಾರಮ್ ಅಪ್ಪದು (296). ಅಪ್ಪುದು ಇಳೆ ಧರ್ಮಜನ, ತಮ್ಮನಾಯ ಅಪ್ಪುದು ಆ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ತತ (Bh. 1, 8, 59). ಅದಱಿನ್ದೆ ನಿನ್ ಆಪ್ಪುದೊ? (Rśv. 13, 101). ಧರ್ಮಾನುರಾಗಿ ಆಪ್ಪುದು! ಧರ್ಮಕೆ ತಾಂ ಕಥೆಯನ್ ಆರ್ಪಿಸಿಕ್ಕೆಳ್ವುದು! (Jmt. 13). ಅದಱೊಳ್ ಎವುಗೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರಮ್ ಅಪ್ಪುದು! (J. 30, 26). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತರೂತಿನಿಸರ್ ಆಪ್ಪುದು, ಅದು ಎನ್ತು? (Cpr. 7, 41). See Bp. 8, 25; 11, 5. — ಆಪ್ಪೆಂ. The first pers. sing. of the future, = ಆಗುನೆಂ, ಆಹೆಂ. Conjugation: ಆಪ್ಪೆಂ, ಆಪ್ಪನ್ಯ್, ಆಪ್ಪಂ, ಆಪ್ಪಳ್, ಆಪ್ಪುದು, etc. ಆವನತನ್ ಆಪ್ಪೆಂ (Śmd. 1). — ಆಪ್ಪಪ್ಪೆಪ್ಪೆಂ. rep. Certainly I am. ಆಂ ಭಕ್ತದೇಹಿಕದೇಹಿಅನ್ ಆಪ್ಪಪ್ಪೆಪ್ಪೆನ್! ಇದು ಸನ್ದೇಹಮೇ? (Bp. 1, 63).

ಅಪ್ಪ appa. 2. = ಅಪ1, ಅಪ್ಪ 1. Father (C.; T., M.; Tĕ. ಆಪ್ಪೆ, ಆಪ್ಪೆ; Tu. ಅಮ್ಮೆ; Mhr. ಅಪಾ; Sk. ಅಮ್ಮ). See ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಮುತ್ತಪ್ಪ. ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟನು (B. 1, 20). ಅಪ್ಪ ಒಬ್ಬ ಒಬಿಳ್ಳ ಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ (3, 82). ಆಕೆ ಅಪ್ಪನ ಸುಟ್ಟು ಇರಿಸುವಳು (3, 63). ಅಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ನದವ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ದಾನೇ?—ಅಪ್ಪ ನೆಟ್ಟ ಆಲದ ಮರನಾದರೆ ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಿ ಬಹುದೇ?—ಅಪ್ಪ ಸತ್ತ ಅಱು ತಿಂಗಳೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವಗ ಬನ್ದು, ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅತ್ತ (Prvs.). The word ಅಪ್ಪ is frequently added to the proper names of men, as a term of common respect, *e. g.* ಪೊನ್ನಪ್ಪ, ಲಿಂಗಪ್ಪ; men older than one's self are often styled ಅಪ್ಪ, and endearedly also children are called so by their elders (see *e. g.* Bp. 18, 57; 24, 19. 39; 47, 42). The word is used also to express that one thing is superior to another, *e. g.* ಇದು ಅದಱ ಅಪ್ಪ (C.). — ಅಪ್ಪಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣಿ. A common N. (Bp. 56, 34). — ಅಪ್ಪಣ್ಣಹರಿ. A N. (55, 17). *Cf.* ಹರಿಗಳಪ್ಪಣ್ಣ. — ಆಪ್ಪಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣಿ. N. of males (My.). — ಆಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಅಪ್ಪ. N. (My.).

ಅಪ್ಪ appa. 3. A rice cake (My.; T., M., Tu., Tĕ.). See ಎಱಿಯಪ್ಪ. — ಆಪ್ಪಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ 1. Cake (a term used by children; My.; Tĕ.). See ತೂತಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಅಪ್ಪ appa. 4. = ಅಪ2, etc. (My.). — ಅಪ್ಪಪ್ಪ. rep. (C.; Tĕ., T.). — ಆಪ್ಪಪ್ಪಾ. = ಅಪ್ಪಪ್ಪ. (C.). — ಅಪ್ಪಾ = ಆಪ್ಪ. (C.). — ಅಪ್ಪಾಜ. ·ಅತ 3. Ah! alas! (My.; T. ಅಪ್ಪಡಾ). — ಅಪ್ಪೋ. = ಅಪ್ಪಾ. (My.).

ಅಪ್ಪಟ appaṭa. Pure, unmixed (My.; Tĕ.; Kŏnkaṇi ಅಪ್ಪುಟ; My. also ಅಪ್ಪ).

ಅಪ್ಪಟೆ appaṭĕ. = ಚಪಟೆ, etc. Flatness (My.).

ಅಪ್ಪಡ appaḍa. = ಅಪ್ಪಳ, etc. (Tĕ.; R.).

ಅಪ್ಪಡೆ appaḍĕ. = ಅಪ್ಪಿಗೆ No. 2. (My., occasionally).

ಅಪ್ಪಡ್ಡ appaḍḍa. (ಕಪ್ಪಡಿ Ct. I, 66, o. r. ಬಪ್ಪಣ್ಣ).

ಅಪ್ಪಣೆ appaṇĕ. Tbh. of ಆಜ್ಞಾಪನ. Order, command; law. 2, permission, leave. (C.; T., Tĕ., Tu.). ಹೊಬೀಗೇ ನೀರಿಗೆ ದೊಣ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? — ಅಬದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? ಎನ್ದರೆ (ಇಲ್ಲಿ) ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (ಅಬದ್ಧವನ್ನು ಹೇಬಾದರೆ ಅಯಿತು, Prv.). — ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳು. To ask permission (My.; ಬೆಸಗೊಳ್ಳು G.). ಅವನು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಱಟು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಕಡೆಯಿನ್ದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ (B. 5, 209). — ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು. To give an order, to order, to give permission (C.). ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು (B. 4, 178). — ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. -ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು. To obtain permission; to take leave (C.). ನಾಳೆಗೇ ತರುವೆನು, ದೇವರು! ಎನ್ದು, ಜೇಬಿ, ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಣ್ದು ಹೋದನು (B. 3, 49). ಮಲಗುವ ಹೊತ್ತು ಆಗುತಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೆಗಳ ಅಪ್ಪಣೇ ತಕ್ಕೊಣ್ಡು, ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಗೊಳಗೆ ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 294). — ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡು. To order, to command (C.). ತನ್ನ ದಣ್ಡಿನ ವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲು ಬಾಟಿನ ಬೇಕೆನ್ದು, ಅವ್ವಿಗರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡಿ (B. 4, 30). ಅದನ್ನಪ್ಪಜೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡ ಬೇಕು (4, 52). ಅವನನ್ನು . . ಸೆಜೆಯಲ್ಲಿಡ ಬೇಕೆನ್ದು, ನೇವಾನಾಯಕನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡಿದನು (4, 175). 2, to sentence, to pronounce judgment (= ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು My.). ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹೊಡಿಸುವೆನೆನ್ದು, ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು (4, 20). — ಅಪ್ಪಣೆ ಹೊನ್ದು. To obtain permission or leave (My.). ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಬಿಳ ಮದುವೆ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಗುರುವಿನಿನ್ದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವನು (ಲಜ್ಜಾನುಜ್ಞ, etc. Si. 225).

ಅಪ್ಪತನ appatana. The state of becoming or being. ತಿಥಲಮ್ ಅಪ್ಪತನಂ (Śmd. 54 Cm.).

ಅಪ್ಪತಿ ap-pati. = ಆಪಾಮ್ಪತಿ. The ocean. 2, *Varuṇa*.

ಅಪ್ಪನ appana. (Tbh. of ಆರ್ಪಣಂ). Tax, tribute; rent, revenue (Tĕ. ಅಪ್ಪನ, ಅಪ್ಪನಿ; R.).

ಅಪ್ಪಯಿಸು appayisu. To embrace; to seize eagerly. ಆಸೆಗಳನ್ ಎಲ್ಲಂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸನ್ಯಾಸಮಂ ಮಾಡಲ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಿವಾಸಮಂ ತಾನ್ ಅಪ್ಪಯಿಸುವ ಅವಿಶೇಕಂ ಅನ್ದಲಿ (Bp. 20, 20).

ಅಪ್ಪಯ್ಸು appaysu. = ಅಪ್ಪಯಿಸು. (Abh. P. 2, 49).

ಅಪ್ಪರಿಸು apparisu. = ಅಪ್ಪಳಿಸು. To lift up and throw down to the ground (in gymnastics, S. Mhr.). 2, to stroke (Bp. 31, 25).

ಅಪ್ಪಳ appaḷa. = ಪಪ್ಪಳ, etc. (My.; T.). — ಅಪ್ಪಳಸಣ್ಡಿಗೆ. = ಹಪ್ಪಳ್-, q. v. (My.).

ಅಪ್ಪಳಿಸು appalisu. = ಅಪ್ಪರಿಸು. To strike against; to stroke; to strike, (to subdue); to flap; to slap (ಆಸ್ಫಾಲನ Śmd. Dh.; *cf.* ಆಣಿ 3; Tu. ಅಪ್ಪಳಿ, to strike any thing with the open hand, to squash; Tĕ. ಅಪ್ಪಳಿಂಡು, to slap, etc.; to embrace; to apply, to smear; T. ಅಪ್ಪು, to clap a thing on, make it cleave to). See ಜಾಪಪ್ಪಳಿಸು. ಬಿಡುಮುಡಿ ಬೆನ್ನಪ್ಪಳಿಸೆ (Śmd. 84). ಬಯಲಂ ಪೊಯ್ಯಲ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ (Bp. 1, 50). ಮುದಕಳಿಯ ಕರವನ್ ಉಜುಕ್ ಪಿಡಿದು, ಒತ್ತಿ, ನೂಕುತ ಬರ ಸಳೆದು, ಜೊಡದು ಅಪ್ಪಳಿಸುತಂ (Bp. 21, 42). (ಭೀಮಂ) ವಂಗನನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು (Bh. 2, 4, 9). ರನ್ನ ಜಾಲಾನನ್ನ್ ಳಿಗಳನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಹೂಡಿಸಿದನು ಮಜಾಧನವ (2, 4, 11). ಹೋಗ ನ್ದು, ಒದಯಿತ್ತಿದ್ದನು ತೊಡೆಯನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ (2, 13, 46). ಬರಿಕೆಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದು, ಅಡರ್ದು, ಬಿದುವನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಜಪ್ಪರಿಸಿ, ಕೂರಂಳುಶನುನ್ ಇಕ್ಕಿ (Rśv. 6, after 11). 2, to lift up and throw down to the ground (C.), (to squash). ಆಗಣಿ ತಯಶೋನಿಧಿಜನಪ್ರತುಮವಿಗಳನ್ ಉಜಿ ಹೊಡದು, ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಬಸದಿ ಗಳನ್ ಎಲ್ಲಂ ಹಿರಿಹಿರಿದು (Bp. 49, 42). ಅಬಿದು ಕಳವೆನು ಬಸದಿ ಗಳನ್, ಅಪ್ಪಳಿಸುವೆನು ಜಿನರೂಪುಗಳಂ (52, 36). ಆಕೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿ, ಕಸುವಿನಿನ್ದ ಆ ಕಲ್ಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಳು (B. 3, 51). ಆರ್ಜುಡಿಸಿ, ಮಾರುತನನ್ನು ಪಿಡಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದಜಿಳಗೆ (5, 139). See Rām. 5, 9, 4; J. 7, 45. 48; 11, 38; 16, 35. 36. 41; 20, 51; 24, 55; 25, 41.

ಅಪ್ಪಿ appi. A short form of ಅಪ್ಪಯ್ಯ (My.; see ಅಪ್ಪ 2). — ಅಪ್ಪಿದೇವ. See ಕರಸ್ಥಲವಪ್ಪಿ-, ಪಲ್ಲೆಹದಪ್ಪಿ-.

ಅಪ್ಪಿಗೆ appigĕ. = ಅಪಿಗೆ, ಅಪ್ಪಡೆ, ಅಪ್ಪಸೆ. The act of joining, cementing, soldering, etc. 2, a patch (C.). ಅಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕಿದ ವಸ್ತ್ರವಾದರೂ ಒಪ್ಪವಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಅಪ್ಪಿತ್ತ ap-pitta. = ಅಪಾಮ್ಪಿತ್ತ. *Fire.*

ಅಪ್ಪು appu. 1. = ಅಪ್ಪ 2. An affectionate appellation of boys (C.; M.; Tĕ. ಅಪ್ಪಿ). 2, a N. (C.).

ಅಪ್ಪು appu. 2. (= ಅರ್ಪ್). To join, to unite with (*cf.* ಆರ್ರ್, ಆಸೆ 3, ಅಮರ್, ಆಳ್ಕೆ). ಎ ಏ ಒ ಓ ಎಮ್ಬ ಇವು ಶಬ್ದ ಮನ್ ಅಪ್ಪು (Śmd. 396; ಕೂಡಿ Cm.). 2, to embrace (ಆಲಿಂಗನ Śmd. Dh.; ತಬ್ಕೆ Śm. 100; C.). ನಲ್ಲಳನ್ ಅಪ್ಪುದಂ (Śmd. 156). ಅಪ್ಪಿದನು ಸ್ಪಷನಂ (Bh. 2, 13, 8). ಬಲ್ಲಿಜ್ಯಂಯನ್ ಅಪ್ಪದೆ ತಪ್ಪಿದೆಯಯ್, ತನೂಭವಾ? (Rśv. 13, 102). (ಕೂಸಂ) ಬಿಗಿ ಅಪ್ಪು, ಕಮ್ಪುಸಿದೊಡೆದಂ (J. 28, 55). ಕನ್ದನಂ ತೆಗೆದು, ಎತ್ತಿ ಕೊಳುತ ಬಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ (28, 59). ಸಮಬಲ್ಕ್ಕಗಳನ್ ಅಪ್ಪುದರ್ (33, 25). ಮಾವನ್ಗಳನ್ ಅಪ್ಪದ ಬಲ್ಮೆ . . ಇಲ್ಲಮ್ ಆ ನಾಡೊಳು (Ĕ. Bp. 11, 5). ಬನ್ದ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ಕಣ್ಡಾಗ ಅಪ್ಪಿ (Si. 388). See Bp. 18, 57; 20, 6; 29, 33; 31, 25; 32, 27. — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್. To embrace. ಇದಿರ್ವಪ್ಪಿನಮ್ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡಂ (Śmd. 294). ಬಿಗಿದು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುತಂ ಬಿಡದೆ ತನ್ನಿಳಗೊಳಗು ಮಾಡಿ ಕೊಳುತ್ತ (Bp. 61, 62). ಬಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುತಂ (47, 42). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುಜ. Embracing closely (ಆಲಿಂಗನ, ಉಸಗೂಡನ, etc. Hlā.). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್. (C.). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. = ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುಸ. (Si. 398).

ಅಪ್ಪು appu. 3. = ಅಳ್ಪು. Embracing; an embrace (ಆಲಿಂಗನ Bhn. 7; Grj. 3, 31); admitting. — ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್. To assume, to take, to take upon one's self, etc. ಬೆಚ್ಚಿದೆ, ಉತ್ಸಾಹಮನ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು, ಇಜಿದು (Abh. P. 13, 65). (ಕಿರತಂ) ಕೈಂಕರ್ಯಮನ್ ಅಪ್ಪ ಕೆಯ್ದು (Rśv. 5, after 26). 2, to accept, to agree or assent to (ಅಂಗೀಕರಣ Śmd. Dh.; ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್, ಅಂಗೀಕಾರ Kk. 59). ತಾನ್ ಎನ್ದುದನ್ ಅಪ್ಪ ಕೆಯ್ದದೆ ನುಡಿದ ನರೇನ್ದ್ರನನ್ನಂಗೆ ಪತಿಪೋಲಿಪನ್ನನನ್ ಇನ್ದು ಎನ್ದಂ (Rśv. 13, after 20). ಕಡುಗಜ್ಜಮ್ ಎನ್ದು, ಎಣಿಸಿಯುಂ ತಾನ್ ಅಪ್ಪ ಕೆಯ್ದು ಇರ್ದನ್ ಅತನ ಮಾತಂ (13, 27). See Abh. P. 1, after 59; 13, after 101. — ಅಪ್ಪುಮನ. An assenting mind (Bp. 47, 42).

ಅಪ್ಪು appu. 1. Tbh. of ಅಪ್ (Śmd. 106). Water (ಉದಕ Śmd. Dh.; ಜಲ Śm. 100; Bp. 1, 20). — ಅಪ್ಪುಕಣ. A drop of water (Rām. 6, 53, 86).

ಅಪ್ಪ appu. 2. = ಆಫಿನಿ, etc. Opium (B. 5, 49; Mhr., H. ಆಪೂ). ಆಪ್ಪವಿನ ಎಣ್ಣೆ (5, 72).

ಅಪ್ಪುಗ appuga. N. (Bp. 56, 27).

ಅಪ್ಪುಗೆ appugĕ. Embracing; an embrace (ತಬ್ಕಿ Śm. 76; ತಬ್ಕಿ, ಆಲಿಂಗನ Kk. 30; ಆಲಿಂಗನ, etc. Mr. 330; ತಬ್ಕಿ, ಆಳ್ಕಿ, ಆಲಿಂಗನ Ks.).

ಅಪ್ಪುದು appudu. See s. ಅಪ್ಪ 1.

ಅಪ್ಪುರ appura. Being above, etc. (ಮೇಲಿಪ್ಪುರ್ಥಂ Bhn. 11, one MS. ಉಪ್ಪುರ).

ಅಪ್ಪುವಿಕೆ appuvikĕ. = ಅಪ್ಪುಗೆ. (My.; G.).

ಅಪ್ರಕಾಂಡ್ಯ a-prakāṇḍa. *Stemless.* 2, a bush, a shrub.

ಅಪ್ರಕಾಶ a-prakāśa. Not shining; dark; not manifest or evident; hidden, secret. (My.).

ಅಪ್ರಗುಣ a-praguṇa. *Confounded, perplexed.*

ಅಪ್ರಚಿನ್ತ್ಯ a-pracintya. Impossible to be found out or devised (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರತರ್ಕ್ಯ a-pratarkya. Not to be discussed. 2, incomprehensible by reason, undefinable (Kâvy. I, 5, 50; Bp. 39, 9; 51, 51; 54, 58).

ಅಪ್ರತಾಪ a-pratâpa. Want of dignity or prowess (J. 2, 44).

ಅಪ್ರತಿ a-prati. Without opponents. 2, unequalled, incomparable (Bp. 56, 10; J. 2, 40; 22, 30).

ಅಪ್ರತಿಕರ a-pratikara. Trusted, trusting, confidential. (R.).

ಅಪ್ರತಿಭ a-pratibha. *Not bold, modest, bashful.*

ಅಪ್ರತಿಮ a-pratima. Unequalled, incomparable, without a match (Ch. v. 249; Bp. 2, 50; J. 10, 44).

ಅಪ್ರತಿಮಾನ a-pratimâna. = ಅಪ್ರತಿಮ. (Bp. 8, 11).

ಅಪ್ರತಿರೂಪ a-pratirûpa. Of unequalled form, incomparable (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರತಿಷ್ಠೆ a-pratishṭhĕ. Instability. 2, absence of reputation, ill-fame, dishonor. (My.; B. 5, 175).

ಅಪ್ರತೀತ a-pratîta. Unapproached, unattackable; unopposed. 2, unintelligible, not understood (Kâvy. II, 1, A, 12-15).

ಅಪ್ರತೀತಿ a-pratîti. The state of being not understood, unintelligibleness (Sk.). 2, unjust imputation (My.).

ಅಪ್ರತೀತಿವಚನ apratîti-vacana. An unintelligible word or sentence. See ಅಷ್ಟಾದಶದೋಷ.

ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ a-pratyaksha. *Invisible, imperceptible, not distinct.*

ಅಪ್ರಧಾನ a-pradhâna. Not principal. 2, *anything secondary.* 3, *subordination, inferiority.*

ಅಪ್ರನಾಶ a-pranâśa. Not vanishing, ceasing or perishing (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರಪಂಚ a-prapañca. Not manifold. 2, not illusory (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರಬುದ್ಧ a-prabuddha. Unknowing, stupid, dull. (My.; J. 13, 4). See Prvs. s. ಬುದ್ಧಿವನ್ತ.

ಅಪ್ರಮಾಣ a-pramâṇa. Without measure, unlimited (Bp. 39, 9). 2, without proof, unproved, unauthorized; dishonest. 3, untruth, a lie (My.).

ಅಪ್ರಮಾಣಿಕ a-pramâṇika. = ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ. (My. occasionally).

ಅಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ a-pramâṇikatĕ. = ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ. (My. occasionally).

ಅಪ್ರಮೇಯ a-pramêya. Immeasurable; unfathomable, inscrutable (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರಯೋಜಕ a-prayôjaka. Unserviceable, useless (ಅನ್ನರ್ಗಡು, ನಿರರ್ಥಕ Mr. 459, o. r. ಅಪ್ರಯೋಜನ; J. 21, 25; My.).

ಅಪ್ರಲಮ್ಬ a-pralamba. *Not slow, quick, expeditious.* 2, hanging down (ಉಚ್ಚಣ್ಣ, ವಿರಿ ಕಟ್ಟಿದುದು Hlâ.; ಉಚ್ಚಣ್ಣ, ವಿರಿ ಗಟ್ಟಿ Mr. 459).

ಅಪ್ರಸಾದಿ a-prasâdi. One who disfavours or disapproves. 2, one who is not a prasâdi or Lingavanta (Bp. 43, 2).

ಅಪ್ರಸಿದ್ಧ a-prasiddha. Not settled or established (Bp. 51, 51). 2, unknown, obscure, not current, uncelebrated (B. 5, 220).

ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಿ a-prasiddhi. The state of not being settled, etc. (My.).

ಅಪ್ರಸ್ತುತ a-prastuta. Not praised; not said; not expected. 2, unconnected with, irrelevant, unsuitable. 3, not being the chief subject matter. 4, accidental, extraneous.

ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆ aprastuta-praśaṁsĕ. Indirect description, a description of anything implied by the description of a similar or contrary object (Kâvy. III, 3, B, 61. 116 seq.).

ಅಪ್ರಸ್ತುತಸ್ತೋತ್ರ aprastuta-stôtra. = ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆ. (Kâvy. III, 3, B, 61. 116 seq.).

ಅಪ್ರಹತ a-prahata. Unhurt. 2, *untilled, waste.*

ಅಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ a-prâgrya. *Secondary, subordinate.*

ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ a-prâmâṇika. Unproved, unauthentic, unwarranted; unauthoritative; unworthy of being trusted or believed. (My.; Si. 48).

ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ a-prâmâṇikatĕ. The state of being unproved, etc. (My.).

ಅಪ್ರಿಯ a-priya. *Disagreeable, disliked.* 2, a foe.

ಅಪ್ರೀಯ a-priya. = ಅಪ್ರಿಯ. Dislike, aversion (J. 2, 32).

ಅಪ್ರೇಮ a-prêma. *Unfriendly, unkind.*

ಅಪ್ರೌಢ a-prauḍha. Not arrogant, modest, timid, gentle. 2, an unlearned man (My.; J. 2, 20).

ಅಪ್ರೌಢತೆ a-prauḍhatĕ. One of the faults in poetical composition: absence of ornate diction (Ch. v. 40). 2, ignorance (My.).

ಅಪ್ಸರ apsara. = ಅಚ್ಚರ 1. Tbh. of ಅಪ್ಸರಸ್. (Mr. 56).

ಅಪ್ಸರಸ್ apsaras. *A nymph of Indra's heaven.*

ಅಪ್ಸರಸಿ apsarasi. = ಅಚ್ಚರಿ. A nymph of Indra's heaven (Śmd. 348).

ಅಪ್ಸರೆ apsarĕ. = ಅಚ್ಚರಿ 2, ಅಪ್ಸರಸ್. (ಉರ್ವತಿ, ತಿಲೋತ್ತಮೆ, ಸುಕೇತಿ, ಮೇನಕೆ, ರಂಭೆ, ಘೃತಾಚಿ Mr. 74).

ಅಫಲ a-phala. Unfruitful. 2, *barren, useless.* 3, deprived of virility.

ಅಫಳಿಯ aphaḷiya. (Śmd. 23, Mḍb. MS. ಅಪ್ಪಳೆಯ).

ಅಫಿನಿ aphini. = ಅಪಿನಿ, ಅಪ್ಪ 2, ಅಫಿಮು, ಅಫೀಮು, ಅಫು, ಅಫಿನಿ, ಆಫೀಮು. Opium (My.; T. ಅಪಿನಿ, Br. ಅಫಿನಿ, M. ಅಫೀಣ್; Mhr., H. ಅಫೀಣ, ಅಫೀಮ).

ಅಫಿಮು aphimu. = ಅಫಿನಿ, etc. (My.; B. 4, 159).

ಅಫೀಮು aphîmu. = ಅಫಿಮು, etc. (C.). — ಆಫೀಮುಯೋರ. An opium eater (C.). — ಆಫೀಮುಬತ್ತಿ. A cigar of leaves to which a little opium has been applied (My.).

ಅಫು aphu. = ಅಫೀಮು, etc. (B. 4, 25. 40. 161. 162).

ಅಬ aba. = ಅಮ, etc. (My.; Tu.). — ಆಬು. rep. (C.; Mhr.). — ಆಬಾ. = ಆಬು. (C.). — ಅಬಾ. = ಆಂ. (C.).

ಅಬಕಾರಿ abakâri. = ಅಬುಕಾರಿ. (My.).

ಅಬಕ್ಕನೆ abakkanĕ. = ಅವಕ್ಕನೆ. Hastily (in ಅಬಕ್ಕನೆ ತಿನ್ನು, -ಉಣ್ಣು, -ನುಂಗು, My.).

ಅಬಗು abagu. = ಅಬುಗು. (My.).

ಅಬಡ abaḍa. = ಅವಡ. — ಅಬಡಜಬಡ. Confusedly mashing, crushing, etc.; a mangled and messed mass (C.; Mhr. ಅವಡಚಿವಡ).

ಅಬಂಡು abaṇḍu. = ಅದಾಡು. (S. Mhr.). — ಅಬಣ್ಡಿ. -ತ್ರಿ. = ಅಬಾಡ. (S. Mhr.; Mhr. ಅಬಡ-ಥೋಬಡ, clumsy, mis-shapen).

ಅಬದ್ಧ a-baddha. Unbound, at liberty. 2, *unconnected, senseless, nonsensical.* 3, wrong; a wrong sentence (Śmd. 279). 4, a lie, falsehood (Bp. 51, 17; My.). ಅಬದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? ಎನ್ದರೆ (ಇಲ್ಲ! ಅಬದ್ಧವು) ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಸಾಗೆ (Prv.). — ಅಬದ್ಧಜೋರ. A liar (My.).

ಅಬದ್ಧಗಾಱ abaddha-gâṟa. A liar (C.).

ಅಬದ್ಧಚರಿತ abaddha-ċarita. Misbehaving, wrong-headed (Bp. 50, 47; 51, 55).

ಅಬದ್ಧಭಾಷಣಿ abaddha-bhâshaṇa. Wrong or improper speech (ಅವಾಚ್ಯ G.); lying (My.).

ಅಬದ್ಧಮುಖ abaddha-mukha. *Foul-mouthed, scurrilous.* 2, mendacious.

ಅಬದ್ಧಸಾಕ್ಷಿ abaddha-sâkshi. False witness (C.).

ಅಬನಾಸಿ abanâsi. = ಆಬನಾಸಿಮರ. The Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Rox. (St. & Pl.).

ಅಬನ್ದರ abandara. = ಆಬನ್ದರ. (Tbh. of ಆಬನ್ದ). Disorder, confusion, irregularity, uselessness, waste (S. Mhr. very seldom).

ಅಬನ್ದರೆ abandarĕ. = ಆಬನ್ದರ. (My.; Tĕ.; T. ಅವನ್ದರೈ).

ಅಬನ್ಧ a-bandhya. *Not barren, fruitful, productive.*

ಅಬನ್ಧ್ರ a-bandhra. Without bounds or ligatures, falling asunder.

ಅಬರಂಗ abaraṅga. Tbh. of ಅಪ್ರಕ. A fragrant powder made of Cyperus rotundus, etc. (S. Mhr.). 2, talc, mica (ಅಮಲ, ಬಿಂಗ, ಶುಭ್ರ G.; see also G. 20. 276). *Cf.* ಅಪ್ಪರ.

ಅಬಲ a-bala. Weak, feeble, infirm; weakness.

ಅಬಲೆ a-balĕ. *A woman.*

ಅಬಾಡು abâḍu. = ಆಬಣ್ಡು. Futile, answering no valuable purpose, exceeding necessary size or quantity, of no real value; tare in weighing, *e. g.* the weight of the bottle in which a merchant has to fill the oil required by the buyer (S. Mhr.). — ಅಬಾಡ. -ತ್ರಿ. = ಅಬಣ್ಣಿ, ಅಬಾಡ ಮನುಷ್ಯ. (S. Mhr.). — ಅಬಾಡ ಮನುಷ್ಯ. (S. Mhr. generally ಆಬಣ್ಡಿ-). A man of monstrous circumference, etc. — ಅಬಾಡುಅಂಗಿ. A jacket unnecessarily wide. — ಅಬಾಡು ಕಟ್ಟು. To tare. — ಅಬಾಡು ತೂಕ ಮಾಡು. = ಅಬಾಡು ಕಟ್ಟು. — ಅಬಾಡುಬಜ್ಜಿ. A huge load.

ಅಬಾಧ a-bâdha. *Unobstructed, unrestrained, free.*

ಅಬಾಸ abâsa. = ಅಬಾಸು, etc. Incongruity (Tĕ. ಅಭಾಸ, low, vulgar, disagreeable = ನೀಚ; disagreeableness = ಅಸಹ್ಯ; foulness, human dung = ರೋಚ). ಆಬಾಸದ ಮಾತು or ಅರ್ಥ (S. Mhr.).

ಅಬಾಸು abâsu. = ಅಬಾಸ, ಆಬಾಸ q. v. Disagreeableness or nastiness of smell, a very disagreeable smell (S. Mhr.; Tĕ. ಆಭಾಸು = ಅಸಹ್ಯ).

ಅಬಿನ್ದು a-bindu. Without the bindu (Śmd. 151. 206).

ಅಬಿಲಾಸೆ abilâsĕ. Tbh. of ಅಭಿಲಾಷೆ. (C.; also ಅಬಿಲಾಸ).

ಅಬುಕಾರ abukâra. A kind of troublesome insect existing in dust, especially where people and cattle use to halt (S. Mhr.; *cf.* ಆವಾರಿ?).

ಅಬುಕಾರಿ abukâri. ಅಬ್ಕಾರಿ. = ಆಬಕಾರಿ, ಆಬುಕಾರಿ. Revenue derived from duties levied on the manufacture and sale of inebriating liquors (My.; Br.; H.). — ಅಬುಕಾರಿಗುತ್ತಿ. Monopoly for collecting duties on liquor-manufacture (My.).

ಅಬುಗು abugu. = ಅವುಗು, etc. (My.).

ಅಬುಜ abuja. Tbh. of ಅಬ್ಜ. (Rśv. 8, 52; Č. Bp., 51, 34. 35).

ಅಬುಜಭವ abuja-bhava. Tbh. of ಅಬ್ಜಭವ. (Śmd. 84 Mdb.).

ಅಬುಜಾನನೆ abuja-ânanĕ. Tbh. of ಅಬ್ಜಾನನೆ. (Bp. 2, 57).

ಅಬುಜೋದರ abuja-udara. Tbh. of ಅಬ್ಜೋದರ. (ವಿಷ್ಣು Čb.; My.).

ಅಬುದ abuda. Tbh. of ಆಬ್ದ. (Kâvy. V, 47).

ಅಬುದಿ abudi. Tbh. of ಆಬ್ಧಿ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜ ap-ja. = ಆಬುಜ. Born in water. 2, *the moon* (ಸುಧಾಕರ, ಜನ್ವ Nn. 124; ಶಶಿ Mr. 516). 3, *a conch* (ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಶಂಖ 124; ಶಂಖ 516). 4, *a lotus* (ಕಂಜ, ತಾವರೆ 124; ವಾರಿರುಹ 516). 5, *a pearl* (ಮಣಿ, ರತ್ನ 124; ಚಪ್ಪು 516). 6, (properly ಆಬ್ಜೆ) = ಸಿರಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ (124). 7, N. of the elephant of Indra (ಶಕ್ರೇಭ, ಐರಾವತ 124). 8, the tree Barringtonia acutangula. 9, Dhanvantari.

ಅಬ್ಜಕರ abja-kara A lotus-like hand (My.).

ಅಬ್ಜಕರ್ಣಿಕೆ abja-karṇikĕ. The pericarp of a lotus (ತಾವರೆಯ ಕರ್ಣಿಕೆ Nn. 52).

ಅಬ್ಜಗನ್ಧಿ abja-gandhi. A woman having the smell of a lotus (My.).

ಅಬ್ಜಗರ್ಭ abja-garbha. The offspring of the lotus: Brahmâ (Śmd. 69).

ಅಬ್ಜಜ abja-ja. = ಆಬ್ಜಗರ್ಭ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜದಲನೇತ್ರೆ abja-dala-nêtrĕ. A woman with eyes like lotus petals (Bp. 57, 61).

ಅಬ್ಜನನ ap-janana. = ಆಬ್ಜ. A lotus (Bp. 37, 33).

ಅಬ್ಜಬನ್ಧು abja-bandhu. The lotus' friend: the sun (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಭವ abja-bhava. = ಆಬ್ಜಜ. (G., Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಭವಾಣ್ಡ abjabhava-aṇḍa. The universe. (My.).

ಅಬ್ಜಮುಖಿ abja-mukhi. A woman with a lotus-like face.

ಅಬ್ಜಯೋನಿ abja-yôni. = ಆಬ್ಜಗರ್ಭ. *Brahmâ.*

ಅಬ್ಜವಾಸಿನಿ abja-vâsini. Lakshmî. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜವಾಹನ abja-vâhana. Carrying the moon: Śiva (ಮಹಾದೇವ Čb.).

ಅಬ್ಜವೈರಿ abja-vairi. = ಆಬ್ಜಾರಿ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಶರ abja-śara. Kâma. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಸಖ abja-sakha. = ಅಬ್ಜಬನ್ಧು. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಸಮ್ಭವ abja-sambhava. = ಅಬ್ಜಗರ್ಭ. (Šmd. 301).

ಅಬ್ಜಹಿತ abja-hita. = ಅಬ್ಜಸಖ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಾತ ap-jâta. = ಅಬ್ಜ. A lotus (Čh. v. 94; Bp. 39, 14).

ಅಬ್ಜಾನನೆ abja-ânanĕ. = ಅಬುಜಾನನೆ, ಅಬ್ಜಮುಖಿ.

ಅಬ್ಜಾರಿ abja-ari. The lotus' enemy: the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc. Mr. 36). 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅಬ್ಜಾಸನ abja-âsana. Brahmâ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಾಹಿತ abja-ahita. = ಅಬ್ಜಾರಿ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಿನಿ abjini. -ṇi. A multitude of lotus flowers.

ಅಬ್ಜಿನೀಪತಿ abjinî-pati. The sun. (G.).

ಅಬ್ಜಿನೀವರ abjinî-vara. = ಅಬ್ಜಿನೀಪತಿ. (Rśv. 5, 57).

ಅಬ್ಜೆ ap-jĕ. Lakshmî (Sid, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 124 as ಅಬ್ಜ).

ಅಬ್ಜೋದರ abja-udara. = ಅಬುಜೋದರ. Vishṇu (Bp. 3, 63; 9, 44).

ಅಬ್ಜೋದ್ಭವ abja-udbhava. = ಅಬ್ಜಭವ. (My.).

ಅಬ್ಧ ap-da. = ಅಬುದ. Giving water. 2, *a cloud* (ಅನ್ನ, ಮೇಘ Nn. 74). 3, *a year* (ಪ್ರಾಯನ, ಸಂವತ್ಸರ 74). 4, = ವರತಿಕ್ಷರ, ಉತ್ತಮತಿಕ್ಷರ (74). 5, the grass Cyperus rotundus (ಚೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ G.).—ಆಬ್ದಹುಲ್ಲು. A kind of sedge, Cyperus hexastachyus Rottl. (St. & Pl.).

ಅಬ್ದಾಕು abdâku. Alarm, shock, fright (Mhr. ಅಪಧಾಕ, ಅಬಧಾಕ; R.).

ಅಬ್ಧಿ ap-dhi. = ಅಬುಧಿ. Holding water. 2, *the ocean* (ವಾರ್ಧ, ಸಮುದ್ರ Nn. 89). 3, pure knowledge (ಕೇವಲಜ್ಞಾನ, ನಿರ್ಮಲದ ಜ್ಞಾನ 89). 4, right behaviour (ನೀತಿ 89, o. r. ನಿಯತ). 5, desire (ಬಯಕೆ 89). 6, ತ್ರೀನಸಿತಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ (89). 7, the numeral 4 (see ಕಲಿಯುಗ).

ಅಬ್ಧಿಕಫ abdhi-kapha. *Cuttle-fish bone, os sepiae.*

ಅಬ್ಧಿಜ abdhi-ja. The moon (Čb.).

ಅಬ್ಧಿಜೆ abdhi-jĕ. = ಅಬ್ಜೆ. (Čb.).

ಅಬ್ಧಿನನ್ದನ abdhi-nandana. The moon (ಚನ್ದ್ರ, etc. Mr. 36).

ಅಬ್ಧಿನವನೀತಕ abdhi-navanîtaka. The moon. (R.).

ಅಬ್ಧಿಪ abdhi-pa. Varuṇa (J. 20, 6).

ಅಬ್ಧಿಶಯನ abhi-śayana. Vishṇu (Čb.; My.).

ಅಬ್ಧಿಶಾಯಿ abdhi-śâyi. = ಅಬ್ಧಿಶಯನ. (My.).

ಅಬ್ಬ abba. = ಅಬ, etc. Ha! **2**, ah, alas! (C.; Tu.; Tĕ. ಅವ್ವಾ, ಅಬ್ಬೆ; Mhr. ಅಪ್ಪ, ಅಬ್ಬಾ, interjection of admiration or astonishment).— ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ. rep. of ಅಬ್ಬ. (C.; Tĕ.; Tu. ಅಬ್ಬುಬ್ಬ). — ಅಬ್ಬಾ. = ಅಬ್ಬ. (C.).

ಅಬ್ಬರ abbara. 1. A loud cry; a sound, a report; the sound of musical instruments; noise (ನೊಪ್ಪಳ್, ದನಿ, ಸರ, ಗಾವರ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವನಿ Śm. 30; Kk. 25; ಗಾವರ Ćt. II, 93; ವಾದ್ಯರವ Bhn. 44; My.; *cf.* ಅಬುರ). ಮೇಘನೈಪಾಲಿಕನ ಡಂಗುರವೋ ಮೊದಿಗುವ ಸಿಡಿಲಿನ ಅಬ್ಬರವೋ (Bh. 1, 19, 19). ಡುಗುನ ಹಾಯಿಳು! ತನಗೆ ಹಾಯ್ತಿತು ತಿಗನ ದು! ಎವ್ವ ಅಬ್ಬರದ... ದಾಯಿಾಯೂಬಿ (2, 13, 50). ಬೇಡಪಡೆ ಬೇಟೆಗೆ ಎಸಿನಮೊಳ್ ಅತ್ತುರುತ ಇರ್ದುದು ಅಬ್ಬರದ ಜೊಬ್ಬೆಗಳ ಸಿನದ ದಿಂ (J. 28, 40). ಜಡಿದು, ಅರ್ದು ಜೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರದಿನ್ದ (28, 47). ಕಾಲಾಳ ಕಡುಹಿನ ಜೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರದ... ಬಲಂ (Bh. 6, 2, 3). See J. 4, 26; 7, 31; Râm. 5, 8, 50.

ಅಬ್ಬರ abbara. 2. Desire, craving (S. Mhr.; *cf.* ಅಮ್ಮಾ).

ಅಬ್ಬರಣೆ abbaraṇĕ. = ಅಬ್ಬರ 1. (Bh. 1, 19, 40; 2, 2, 107; 8, 23, 3; J. 13, 43).

ಅಬ್ಬರಿಸು abbarisu. 1. To cry aloud; to whoop; to make a noise; to bark, to howl (My.). ಹೂಡಿದ ಹೋರಿಗಳ ಹೊಯ್ದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ರಣಘೀರವಾರುತಿ ಎಳ್ಕು, ದರಿಸಿದನ್ ಅಸುರನ್ ಇದ್ದ ಎಡೆಗೆ (Bh. 1, 10, 29). (ನಾಯ್ಗಳ್) ಪನ್ಸಿಗಳನ್ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ತುಡುಕಿದವು (J. 28, 46). ಗೋಬಾಯ್ಗಳೆ... ಸಮರಸಮಯಸಮುಚಿತಸ್ಮೈಸಹ್ಯವ್ಯಜೆನು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು, ಏಡಿ, ಸರಭಸಂ ಪರಿಯಿಪರ್ (Rśv. 6, after 11). ತಿವಿನ, ಪರಳ್ಚುಪ, ಅಬ್ಬರಿಪ, ಗರ್ವಪ, ಅರ್ವ... ನೆಜೆ ನೂಂಕುವ ಏಬ್ಗೆಯ ಬಲಂ (13, 84). ವಿರಹಿತಜ್ಞಾನಿಗಳ್ ಅಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಹೊಡಿಯೊಡಗೆ ಎನ್ದು, ಮುಳಿದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ಕೆಯ್ತಾಳಂಗಳಂ ಹೊಯ್ದನು ಜಲಾಯುಧನು (Bp. 25, 32). ಸಿಬ್ಬರದ ಸಿಡುಬೊಬ್ಬೆಗಳನ್ ಇಡುತ, ಉಬ್ಬರಿಸುತ, ಅಬ್ಬರಿಸುತ, ಅರುತ, ಬಿಬ್ಬಿಬಾಡಯ್ಯಗಳು ಗೊಬ್ಬುರೊಳಗೆ ಜೊಗುರಿರಲು (56, 14; see also 16, 20; 56, 25). ಸಿಂಧವು ಎತ್ತತ್ತು, ಎದ್ದು, ನಿನ್ತು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ (B. 4, 90). ಗುಡುಗು ಬಹಳ ಅಬ್ಬರಿಸಿದ ಬಬಿಳ (4, 186). See J. 6, 17; 10, 12; Dp. 61, 4.

ಅಬ್ಬರಿಸು abbarisu. 2. To desire (S. Mhr.).

ಅಬ್ಬಲ್ abbal.— ಅಬ್ಬಲೂರ್. N. of a place (Bp. 49, 2; 52, 31; *cf.* ಹಬ್ಬು).

ಅಬ್ಬಳಿಕೆ abbaḷikĕ. = ಅಬ್ಬುಳಿಕೆ. Eructation or belching from qualmishness (C.).

ಅಬ್ಬುಳಿಕೆ abbuḷikĕ. = ಅಬ್ಬಳಿಕೆ. (My.).

ಅಬ್ಬೂಜಿ abbûji. Soot (My.); mould (My.).

ಅಬ್ಬೆ abbĕ. A plant from which occasionally pens are made by school-boys. See ಮುಳ್ಳುಅಬ್ಬೆ. — ಅಬ್ಬೆಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ. A pen made from the abbĕ (S. Mhr.).

ಅಬ್ಬೆ abbĕ.= ಅಮ್ಮ etc. Mother (Abh. P. 6, 142; 8, after 61; 15, after 76); also: a widow (who is forbidden to apply turmeric to her body; see Sp. s. ಸಿಬ್ಬಣ). See ಕೌಣ್ಡಿಕಬ್ಬೆ, ಪೋಳಕಬ್ಬೆ, ಕುನ್ದಕಬ್ಬೆ. ಅಬ್ಬೆ ಕಲಿಸಿದ್ದು ಕಕ್ಕು, ಗುರು ಕಲಿಸಿದ್ದೆ ವಿದ್ಯೆ (Prv.).

ಅಬ್ಬೆಸ abbĕsa. Tbh. of ಅಪ್ಪಾಸ (C.; Tĕ.; Tu. ಅಬ್ಬೇಸ, also My.).

ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ a-brahmaṇya. *Not to be killed, inviolable.* 2, an act not proper for a Brâhmaṇa (ಅವಧ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ವುದು Hlâ.). 3, an exclamation of distress: oh, alas, woe! ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಭೋಯೆನಲುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರವಿಭೋಯೆನಲುಂ (Śmd. 64, o. r. ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರ್).

ಅಬ್ರಾಂಗ್ abrâṅg. — ಆಬ್ರಾಂಗ್ ಗಿಡ. A shrub, Grewia microcos Linn. (St. & Pl. as ಆಬ್ರಾಂಗ್; Tu. ಆಬ್ರಿಣಿ).

ಅಬ್ರು abru. = ಅಬ್ರು, etc. Honor, reputation, respectability (C., Tu. ಅಬುರು; Mhr., H. ಅಬ್ರೂ).

ಅಭಕ್ತ a-bhakta. That does not worship; unbelieving, not devoted; undevout (Bp. 23, 27; 51, 50; 56, 24).

ಅಭಂಗ a-bhaṅga. Not breaking; not falling to pieces; without destruction, decay or defeat (Bp. 5, 44; 18, 74; 43, 77; 51, 81).

ಅಭಂಗುರ a-bhaṅgura. Unbroken. 2, firm. 3, undisturbed. (Bp. 7, 3).

ಅಭಯ a-bhaya. Unfearful, not dangerous; — fearless. 2, absence, or removal, of fear, peace, safety. 3, *the*

root of the fragrant grass Andropogon muricatum. 4, = ಅಭಯೆ (ಆಣೆಲೆ Nn. 50. 94). — ಅಭಯ ಈ. = ಅಭಯ ಕೊಡು. (Bp. 51, 63; J. 8, 44). — ಅಭಯ ಕೊಡು. To give assurance of security, etc. (Bp. 2, 18; 25, 44; 28, 66; 57, 51; J. 32, 55). — ಅಭಯಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. = ಅಭಯ ಕೊಡು. (Rśv. 5, after 27). — ಅಭಯು ಬೇಡು. To ask for removal of fear, etc. (Bp. 30, 30).

ಅಭಯಕರ abhaya-kara. Causing peace or safety (Bp. 44, 36).

ಅಭಯದಾತ abhaya-dâta. Giving fearlessness or safety. (My.).

ಅಭಯಪ್ರದ abhaya-prada. = ಅಭಯದಾತ. (My.).

ಅಭಯಪ್ರದಾನ abhaya-pradâna. Gift of fearlessness or safety. (My.).

ಅಭಯೆ a-bhayĕ. = ಅಭಯ No. 4. *The tree Terminalia chebula* (ಆಣೆಲೆ Hlâ.).

ಅಭವ a-bhava. Unborn (Bp. 51, 28; 54, 58; ಪುಟ್ಟದವ G.). 2, Rudra (Mr. 11; J. 15, 24). 3, non-existence; destruction.

ಅಭವ್ಯ a-bhavya. Not to be. 2, what ought not to be, improper; inauspicious (Bp. 53, 41; see ಅಸ್ಪಾದಶದೋಷ).

ಅಭಾಗ್ಯ a-bhâgya. Unfortunate, wretched, poor. (Bp. 60, 56; J. 4, 3).

ಅಭಾಜನ a-bhâjana. (= ಅಪಾತ್ರ). Improper; impropriety (My.).

ಅಭಾವ a-bhâva. Non-existence, non-occurrence, absence (ಇಲ್ಲವೆನ್ಬುದು Nr.; Śmd. 67). 2, omission, elision (ಲೋಪ Śmd. 221. 374; ಆದರ್ಶನ 221 Cm.). 3, non-entity, nullity. 4, annihilation, death.

ಅಭಾವಕ್ರಿಯೆ abhâva-kriyĕ. The negative mood (Śmd. 253; ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ 254).

ಅಭಾಷಣ a-bhâshaṇa. Not speaking, *silence.*

ಅಭಿ abhi. On. 2, towards. 3, in presence of. 4, intensely, very.

ಅಭಿಕ abhika. *Lustful.* 2, *a lover, a husband.*

ಅಭಿಕೃತಿ abhi-kṛiti. N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಅಭಿಕ್ರಮ abhi-krama. Going towards. 2, an assault, an attack; a gallant attack (ಹೆದೆದಡೆ ಶತ್ರುವಿನ ಮೀಲೆ ಎದು' ಹೋಗೋಣ G.). 3, an undertaking, an attempt.

ಅಭಿಖ್ಯ abhi-khya. = ಅಭಿಧೆ. A name, an appellation; a word, a term (ಶಬ್ದ Nn. 131).

ಅಭಿಖ್ಯಾನ abhi-khyâna. = ಅಭಿಖ್ಯ. (ಶಬ್ದ Nn. 117).

ಅಭಿಧೆ abhi-khyĕ. *A name, an appellation;* a word, a term. 2, splendour (ಪ್ರಕಾಶ G.). 3, *beauty.* 4, fame, glory (ಕೀರ್ತಿ G.).

ಅಭಿಗಮನ abhi-gamana. *Coming near, approaching* (Bp. 36, 30). 2, sexual intercourse. 3, an adoration (of idols) at noon (My.). 4, feeding on some fruits at noon (My.).

ಅಭಿಗ್ರಸ್ತ abhi-grasta. *Overcome, subdued.*

ಅಭಿಗ್ರಹ abhi-graha. Seizing, robbing. 2, an attack. 3, *defiance, challenge.* 4, ದೂಪ ಜೇಬ್ಲೋಣ, ಧೈರ್ಯಾದಿ (G.). 5, authority, weight.

ಅಭಿಗ್ರಹಣ abhi-grahaṇa. *Robbing.*

ಅಭಿಘಾತ abhi-ghâta. Striking; attack; infliction of injury; injury, damage, loss (My.).

ಅಭಿಘಾತಿ abhi-ghâti. = ಅಭಿಘಾತ. 2, *an enemy.*

ಅಭಿಘಾರ abhi-ghâra. Ghee; dropping it on the oblation or on food prior to eating (My.; Br.).

ಅಭಿಚರ abhi-čara. A servant. (My.).

ಅಭಿಚಾರ abhi-čâra. Acting wrongly towards any one; being faithless. 2, *employment of spells for a malevolent purpose.* See Prv. s. ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡು.

ಅಭಿಚಾರಿ abhi-čâri. = ಅಭಿಸಾರಿ. (My.). ಅಭಿಚಾರಿಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಾದರೂ ಉಣ್ಬೆನು, ಅವಿಚಾರಿಯ ನೆರೆ ಬೇಡ (Prv.).

ಅಭಿಜನ abhi-jana. *Race, family.* 2, *native country.* 3, ancestors. 4, fame, notoriety. 5, any badge of honour (My.; ಬಿರುದು Si. 434).

ಅಭಿಜನನ abhi-janana. Generating, producing. See ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ.

ಅಭಿಜಾತ abhi-jâta. *Well-born, noble* (ಕುಲನುಳ್ಳಂ Mr. 242). 2, wealthy. 3, proper (ನೀತಿಯುಳ್ಳವ G.). 4, *learned.*

ಅಭಿಜಿತ್ abhi-jit. Victorious. 2, N. of a nakshatra. 3, midday. (My.).

ಅಭಿಜ್ಞ abhi-jña. *Knowing, conversant with, clever* (Bp. 40, 2; J. 2, 37).

ಅಭಿಜ್ಞತೆ abhi-jñatĕ. Knowledge (My.).

ಅಭಿಜ್ಞಾನ abhi-jñâna. Knowledge. 2, recollection. 3, *sign or token of remembrance.* 4, ascertainment.

ಅಭಿಜ್ಞೆ abhi-jñĕ. Remembrance; recognition. 2, supernatural science or faculty (see ಷಡಭಿಜ್ಞ). 3, a clever woman (My.).

ಅಭಿತಸ್ abhi-tas. *Before, towards, in presence of.* 2, *near.* 3, *on both sides.* 4, on all sides. 5, *throughout.* 6, *quick.*

ಅಭಿಧಾನ abhi-dhâna. Setting forth, telling. 2, *a name, an appellation.* 3, *speech, discourse.* 4, a word. 5, the power or sense of a word, sense, meaning, signification (ಸ್ಫುರಣ Kk.65; Śs.). 6, *a vocabulary.* 7, ಕೀರ್ತಿ (G.). 8, manifesting (ಪ್ರಕಾಶ, ವಿಳಕು G.).

ಅಭಿಧಾನಕ abhi-dhânaka. A sound, a noise. 2, = ಅಭಿಧಾನ (G.). 3, having a name (at the end of compounds, My.).

ಅಭಿಧಾನಪದ abhidhâna-pada. = ನಾಮಪದ. (Śmd. 98 Cm.).

ಅಭಿಧಾನರತ್ನಮಾಲೆ abhidhâna-ratnamâlĕ. The title of Halâyudha's vocabulary.

ಅಭಿಧೆ abhi-dhĕ. *A name, an appellation.* 2, the literal power or sense of a word. 3, a sound.

ಅಭಿಧೇಯ abhi-dhêya. To be named, to be expressed. 2, *sense, meaning, signification* (Śmd. 5).

ಅಭಿಧ್ಯೆ abhi-dhyĕ. Considering. 2, desire. 3, *coveting another's property.*

ಅಭಿನಯ abhi-naya. Indication of a passion or purpose by look, gesture, etc. (Si. 414). 2, *dramatic action expressive of sentiment, dramatic personification.* See Kâvy. II, 1, 8-11; IV, 2, 18.

ಅಭಿನಯಿಸು abhinayisu. = ಅಭಿನಯ್ಸು, ಅಭಿನವಿಸು, ಅಭಿನಹಿಸು. To indicate by gestures, etc., to represent dramatically (My.). 2, to imitate, to represent (ಅನುಕರಣ Śmd. Dh.). ಆ ಪುರವೀಥಿವೀಥಿಯೊಳು ಪ್ರಕಟಮ್ ಆಗಿರಲ್ ಅರ್ದ್ರಕಸ್ತೂರಿಕೆಯ ಸಾರಣೆಯಿನ್ದೆ ನವಪೌಕ್ತಿಕಫಲಂಗಳ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ ಅಭಿನಯಿಸು ತಿರಲು (Bp. 4, 3).

ಅಭಿನಯ್ಸು abhinaysu. = ಅಭಿನಯಿಸು. (J. 6, 21).

ಅಭಿನವ abhi-nava. *Quite new* (Bp. 53, 32). 2, *recent, fresh, young, modern.* — ಅಭಿನವನುಮಂಗ. N. of the author of a niganṭu (Mr. 4. 6. 7. 422. 538) of 1398 A. D. (540).

— ಅಭಿನವಮಂಗರಾಜ. = ಅಭಿನವಮಂಗ. (Mr. 1*b*.). — ಅಭಿನವ ವಾಣಿ. N. of a lexicographer (Nn. 3, o. r. ಅಭಿನವಜೂದ). — ಅಭಿನವಸರ್ವವರ್ಮ. An epithet of Nâgavarma (Kâvy, I, 5, 50).

ಅಭಿನವಿಸು abhinavisu. = ಅಭಿನಯಿಸು, etc. (Si. 64; My.). 2, to perform or execute in a highly finished or proper manner. See Bp. 41, 22; 42, 39; 56, 6. 3, to become new or nice (Bp. 4, 21).

ಅಭಿನಹಿಸು abhinahisu. = ಅಭಿನಯಿಸು. ಇಷ್ಟು ಜೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಅಭಿನಹಿಸ ಬೇಳು ಎವ್ವ ಗೊತ್ತು (ತಾಳ Si. 64).

ಅಭಿನಿ abhini. = ಅಭಿನಿ, etc. (Tĕ.; R.).

ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತ abhi-nirmukta. Left, quitted. 2, *one asleep at sunset.*

ಅಭಿನಿರ್ಯಾಣ abhi-niryâṇa. *March of an assailant, invasion.*

ಅಭಿನಿವೇಶ abhi-nivêśa. Application, leaning towards, attachment. 2, *determination to effect a purpose or attain an object.*

ಅಭಿನೀತ abhi-nîta. Brought near. 2, *fit, proper.* 3, *highly ornamented or finished.* 4, *friendly, kind, patient.* 5, *impatient.*

ಅಭಿನುತಿ abhi-nuti. Extolling, praise (Bp. 54, 69).

ಅಭಿನ್ನ a-bhinna. Uncut, unbroken (Bp. 30, 2). 2, undivided, one. 3, *unchanged, unaltered, identical* (Bp. 35, 11). 4, a whole number.

ಅಭಿಪನ್ನ abhi-panna. Gone near; approached, obtained. 2, seeking refuge. 3, *subdued.* 4, *unfortunate; —guilty.*

ಅಭಿಪ್ರಾಯ abhi-prâya. Going near. 2, aiming at. 3, *aim, purpose, intention, opinion.* (Śmd. 128; ಐಗೆ Hlâ., Mr. 460). 4, *meaning* (ಛಾವ Nn. 94).

ಅಭಿಭವ abhi-bhava. Overpowering. 2, *defeat.* 3, humiliation. 4, *disregard, disrespect.*

ಅಭಿಭೂತ abhi-bhûta. Overpowered. 2, *aggrieved.* 3, *humiliated.* 4, confused.

ಅಭಿಭೂತಿ abhi-bhûti. Superior power; defeating; disrespect, disgrace. (R.).

ಅಭಿಮತ abhi-mata. Assented to. 2, wished, desired (Bp. 1, 51; 2, 2). 3, honoured, respected (Mr. 5). 4, that is desired, a desired object; desire, wish (Śmd. 277; Bp. 25, 38; 29, 28; 44, 62; 57, 62; Mr. 1*a*).

ಅಭಿಮತಿಸು abhi-matisu. To assent to, to approve of (My.).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಣ abhi-mantraṇa. *Calling, inviting.* 2, consecrating or charming by a special formula (ಮನ್ತ್ರ).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಿತ abhi-mantrita. Consecrated, charmed; made sacred by a special formula (Bp. 49, 41). 2, secretly deliberated (My.).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಿಸು abhi-mantrisu. To consecrate; to make anything sacred by mantras; to charm (My.).

ಅಭಿಮನ್ಯು abhi-manyu. N. of a son of Arjuna by Subhadrâ (Śmd. 152; ಸೌಭದ್ರ G.; Sp. s. ಮುತ್ತಯ್ಯ).

ಅಭಿಮರ abhi-mara. Killing. 2, *war.* 3, treachery.

ಅಭಿಮಾನ abhi-mâna. Referring all objects to self. 2, *conceit; pride* (ಟಿಂಕ Nn. 129). 3, laying claim to. 4, *affection, love, desire* (Bp. 37, 32). 5, noble feeling; self-respect (Bp. 22, 40; 40, 48). 6, *injury, hurting.* ಅಲ್ಲರ ಸಂಗ ಅಭಿಮಾನಭಂಗ (Prv.). — ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An impudent person (ನಾಣಿಲಿ Ct. I, 10). 2, a degraded person (My.). — ಅಭಿಮಾನಗೇಡುಗ. -ಕೇಡುಗ. = ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ. (ನಾಣಿಲಿ Ct. II, 17). — ಅಭಿಮಾನ ಹಿಡಿ. To take affection to or for, to love (B. 4, 186).

ಅಭಿಮಾನಗಿತ್ತಿ abhimâna-gitti. A proud female;—one of self-respect (Bp. 28, 20);—a loving, tender one (My.).

ಅಭಿಮಾನಿ abhi-mâni. (Śmd. 109). Proud, arrogant (B. 5, 169). 2, one that glories in or prides himself upon (Bp. 29, 1; see ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ). 3, a person of honourable feelings (J, 11, 32; 17, 51). 4, an affectionate person (My.).

ಅಭಿಮಾನಿಸು abhi-mânisu. To honour, to regard with kindness, to protect (Br., R.); to love (My.).

ಅಭಿಮುಖ abhi-mukha. With the face directed towards (Bp. 60, 54). 2, *facing, fronting* (ಅದಕ್ಕೆ ಮುಮ್ಮೊಗಂ Śs.). 3, approaching. 4, bent upon. 5, favourable. 6, the state of one following the other, repetition (Śmd. 230. 270).

ಅಭಿಮುಖಿ abhi-mukhi. A woman with the face directed towards (Bp. 57, 59).

ಅಭಿಮುಖೀಕರಣ abhimukhi-karaṇa. Causing to turn the face towards. 2, addressing, accosting (ಸಮ್ಬೋಧನೆ Śmd. 154. 155).

ಅಭಿಯಾತಿ abhi-yâti. *An assailant, a foe* (Bp. 38, 64).

ಅಭಿಯುಕ್ತ abhi-yukta. Intent on. 2, absorbed in meditation. 3, versed in (Kâvy. 5, 47). 4, *attacked, assailed.*

ಅಭಿಯೋಗ abhi-yôga. Application. 2, energetic effort, exertion, perseverance (Kâvy. II, 2, B, 44; ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಪ Nr.). 3, *an attack;* war, fight. 4, a plaint, a charge, an accusation (Sk.; ಫಿರ್ಯಾದಿ G.).

ಅಭಿರಂಜಕ abhi-rañjaka. Great lustre or beauty (Râm. 1, 3, 9).

ಅಭಿರಂಜನೆ abhi-rañjanĕ. = ಅಭಿರಂಜಕ. (Râm. 1, 15, 46).

ಅಭಿರತಿ abhi-rati. Pleasure, delighting in. (My.). 2, occupation, practice.

ಅಭಿರಾಮ abhi-râma. Pleasing, delightful, agreeable, beautiful (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424). See Bp. 35, 18; 53, 56; 57, 54.

ಅಭಿರುಚಿ abhi-ruci. Desire, taste, pleasure (Bp. 5, 189). 2, splendor (ಪ್ರಕಾಶ Cb.).

ಅಭಿರೂಪ abhi-rûpa. Corresponding with. 2, *pleasing, handsome, agreeable;* manifest (ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ Śmd. 154 Cm.). 3, *learned.*

ಅಭಿಲಷಿತ abhi-lashita. Desired, wished for (My.; ಒಪ್ಪ ವನ್ನ G.).

ಅಭಿಲಾಪ abhi-lâpa. Expression, word, speech. 2, frequent repetition of what has been said (My.).

ಅಭಿಲಾವ abhi-lâva. *Cutting, reaping, mowing.*

ಅಭಿಲಾಷ abhi-lâsha. = ಅಭಿಲಾಸೆ, ಅಭಿಲಾಷೆ. Desire, wish (ತೃಷಿತ, ಆಕಾಂಕ್ಷಿತ, etc. Mr. 232). 2, *greedy desire after;* covetousness. 3, love.

ಅಭಿಲಾಷಿಸು abhi-lâshisu. To desire, etc. (My.).

ಅಭಿಲಾಷುಕ abhi-lâshuka. Desiring. 2, *greedy, covetous.*

ಅಭಿಲಾಷೆ abhi-lâshĕ. = ಅಭಿಲಾಷ (Śmd. 102). 2, a kind of śṛiṅgâra (Kâvy. IV, 2, 25).

ಅಭಿವಂಚಿಸು abhi-vañcisu. To deceive (Mr. 5).

ಅಭಿವನ್ದನ abhi-vandana. -ನೆ. Saluting respectfully. — ಅಭಿವನ್ದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To salute respectfully (Bp. 49, 9).

ಅಭಿವನ್ದನೆ abhi-vandanĕ. = ಅಭಿವನ್ದನ. (My.; ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡೋಣ ಬಾ.).

ಅಭಿವನ್ದಿಸು abhi-vandisu. = ಅಭಿವೊನ್ದಿಸು. To salute respectfully (Bp. 5, 45. 56; 27, 39; 28, 7; 34, 25; My.).

ಅಭಿವನ್ದ್ಯ abhi-vandya. To be reverentially saluted, very venerable (Bp. 18, 93; 50, 74).

ಅಭಿವರ್ಣಿಸು abhi-varṇisu. To describe; to praise (Bp. 22, 36; 61, 73).

ಅಭಿವಾದ abhi-vâda. Reverential salutation. 2, *unfriendly or harsh speech.*

ಅಭಿವಾದಕ abhi-vâdaka. Saluting. 2, *civil, polite.*

ಅಭಿವಾದನ abhi-vâdana. -ನೆ (G.). *Respectful salutation* (ನಮಸ್ಕಾರ G.). — ಅಭಿವಾದನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To receive respectful salutation (Mr. 250).

ಅಭಿವಾದ್ಯ abhi-vâdya. *Deserving a respectful salutation.*

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ abhi-vṛiddhi. Increase, addition; abundant growth; prosperity, success (Bp. 48, 32; B. 4, 172).

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕರ abhivṛiddhi-kara. Yielding or causing increase, plenty, prosperity or pleasure (Bp. 28, 64; 56, 9; My.).

ಅಭಿವೊನ್ದಿಸು abhi-vŏndisu. Tbh. of ಅಭಿವನ್ದಿಸು. (Bp. 11, 3; 32, 61; 36, 31).

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ abhi-vyakta. Manifest, evident, distinct (Śmd. 2 Cm.).

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ abhi-vyakti. Manifestation, distinction (Śmd. 2).

ಅಭಿವ್ಯಂಜಿಸು abhi-vyaṅjisu. To make manifest or clear (Kâvy. IV, 2, 62).

ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ abhi-vyâpti. *Universal pervasion, inclusion, comprehension.*

ಅಭಿಶಂಸನ abhi-śaṁsana. Accusation. See ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ.

ಅಭಿಶಪನ abhi-śapana. Curse. 2, *a false accusation, calumny.*

ಅಭಿಶಸ್ತ abhi-śasta. *Falsely accused, calumniated.*

ಅಭಿಶಸ್ತು abhi-śasti. Abuse, calumny. 2, *asking, begging.*

ಅಭಿಶಾಪ abhi-śâpa. Curse. 2, *a false accusation, calumny.*

ಅಭಿಷಂಗ abhi-saṅga. = ಅಭೀಷಂಗ. Union; *connection* (ಕೂಟ Nn. 122; Mr. 492). 2, *attachment, passion for.* 3, possession by evil spirits. 4, debt (ರಿಣ, ಸಾಲ 122). 5, an oath. 6, *a curse* (ಬಯ್ಕುಳ್ 122; ಬಯ್ಕಿಗುಳ್ 492). 7, *defeat, calamity* (ಸೋಲ್ವೆ, ಸೋತ ವೇಳೆ 122; ಸೋಲ್ತ ಹೊತ್ತು 492).

ಅಭಿಷವ abhi-sava. Pressing out (the juice of the Sôma plant). 2, *distillation.* 3, *sour gruel* (ಆಕ್ಕಗಜ್ಜು Hlâ.; Mr. 214). 4, *religious bathing.*

ಅಭಿಷಿಕ್ತ abhi-sikta. Sprinkled over (Bp. 30, 30; 39, 52). 2, sprinkled with consecrated water, etc., inaugurated, solemnly invested, enthroned. See ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ, ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತ.

ಅಭಿಷುತ abhi-suta. Expressed (as Sôma juice). 2, *sour gruel* (see ಅಭಿಷವ No. 3).

ಅಭಿಷೇಕ abhi-sêka. Sprinkling over. 2, *sprinkling water or a kind of liquid over a king at his inauguration;* inauguration by sprinkling the liquid. 3, the liquid used at an inauguration. 4, purifying an idol with ablutions (Bp. 41, 21; ಸ್ನಾನ G.). See ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ. — ಅಭಿಷೇಕ ಎಱೆ. To pour an inaugurating or purifying liquid (Bp. 18, 41). — ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಪು. To sprinkle over, to pour upon (Bp. 24, 6). 2, to purify an idol (43, 19). 3, to inaugurate (My.; Tĕ.).

ಅಭಿಷೇಕಿಸು abhi-sêkisu. To sprinkle over, to pour upon an idol (Bp. 2, 51). 2, to inaugurate (My.; Mhr.).

ಅಭಿಷೇಚನ abhi-sêcana. = ಅಭಿಷೇಕ. See ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಚನ.

ಅಭಿಷೇಣನ abhi-sêṇana. *March with an army to attack an enemy.*

ಅಭಿಷ್ಟುತ abhi-stuta. *Praised.*

ಅಭಿಷ್ವಂಗ abhi-svaṅga. *Intense attachment or affection.*

ಅಭಿಸಮ್ಪಾತ abhi-sampâta. Concourse. 2, *war, battle.*

ಅಭಿಸರ abhi-sara. Going towards. 2, *a companion, a follower.*

ಅಭಿಸರಣ abhi-saraṇa. Going towards. 2, running abroad; dispersion (B. 4, 133). 3, going, following (My.).

ಅಭಿಸಾರ abhi-sâra. Going to meet a lover, an assignation, an appointment. 2, *an attack.* 3, a follower. 4, a purificatory rite, viz. lustration of arms. See ಲೋಪಾಭಿಸಾರ, ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ.

ಅಭಿಸಾರಿ abhi-sâri. (= ಅಭಿಚಾರಿ). A woman who keeps an assignation or goes to meet her lover, an unchaste woman (ಸ್ವೈರಿಣಿ, ಪುಂಶ್ಚಲಿ, etc., ಹಾದರದ ನಾರಿ Mr. 304).

ಅಭಿಸಾರಿಕೆ abhi-sârikĕ. = ಅಭಿಸಾರಿ. *A woman who keeps an assignation, etc.* (Grj. 4, after 72).

ಅಭಿಹತ abhi-hata. Struck, beaten. 2, beaten, subdued (ಸೋತವನು G.).

ಅಭಿಹತಿ abhi-hati. Striking; — a stroke; injury (My.). 2, multiplication.

ಅಭಿಹಾರ abhi-hâra. *Seizing, robbing* (ಪರವಸ್ತುಸ್ವಾಪಹ, ಪರರ ಒಡವೆಯನ್ ಅಪಹರಿಸುವದು Nn. 151; ಪರರ ಅಪಹರಣೆ Mr. 490). 2, *seizing or robbing anything in the owner's presence.* 3, *an attack* (ಸಮರಪ್ರವೇಶ, ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೋಹದು 151; ಧುರವ ಪೊಗುವದು 490). 4, intermixture; reversed state, being turned the wrong way (ವಿಪರೀತ, ಹಿನ್ನು ಮುನ್ನಾದುದು 151; ವಿಪರೀತದ ಅವುಂಕು 490). 5, exertion, effort; — pushing (ನೂಂಕುಪ 151). 6, want of pity (ಕೃಪೆಯೀನ, ಕರುಣವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ 151). 7, arming, taking up arms. See ಲೋಪಾಭಿಹಾರ.

ಅಭಿಹಿತ abhi-hita. Held forth. 2, *declared, said; named, called.*

ಅಭೀಕ abhika. = ಅಭಿಕ. *Lustful.* 2, *a lover, a husband.*

ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ abhi-ikshaṇa. Looking towards or at (ವ್ಯತಿಮುಖಾವಲೋಕನ Śmd. 230).

ಅಭೀಕ್ಷಿಸು abhi-ikshisu. To look towards or at (Rśv. 7, after 21; My.).

ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ abhikshṇa (abhi-kshaṇa). Repeated; repetition. 2, constant; continuance (Kâvy. I, 3, 89-97). ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಂ, *repeatedly, frequently.*

ಅಭೀತ a-bhîta. *Fearless.*

ಅಭೀಪ್ಸಿತ abhi-ipsita. *Desired.*

ಅಭೀರ abhîra. A cowherd (ಮಹಾಶೂದ್ರ Mr. 375; ಗವಳಿಗ G.). 2, N. of a people.

ಅಭೀರು a-bhîru. Unterrific. 2, fearless, undaunted (ದಿಟ್ಟ, ಆಂಜದವ G.). 3, *the plant Asparagus racemosus* Willd. (see ಆಸಡಿ).

ಅಭೀರುಪತ್ರಿ abhîru-patri. *The plant Abhîru.*

ಅಭೀಶು abhîśu. ಅಭೀಷು. A rein; a rope (ಹಗ್ಗ G.). 2, *a ray of light.*

ಅಭೀಷಂಗ abhî-saṅga. = ಅಭಿಷಂಗ. *A curse, an imprecation.*

ಅಭೀಷ್ಟ abhî-iṣṭa. Wished, desired (Śmd. 159). 2, *acceptable, dear, favourite, beloved.* 3, optional. See Bp. 3, 70; 49, 28.

ಅಭೀಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ abhîṣṭa-siddhi. The gaining of a desired object (Bp. 44, 49).

ಅಭೀಷ್ಟಿತ abhîṣṭita. Wished, desired (Bp. 16, 27; 25, 12).

ಅಭೂರಿ a-bhûri. Few, some, little (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಪ್ಪದು Mr. 427).

ಅಭೇದ a-bhêda. Absence of difference or distinction; identity (Kâvy. III, 2, B, 29-32). 2, not breaking, compactness.

ಅಭೇದಾತ್ಮತೆ abhêda-âtmatĕ. Identity (Kâvy. III, 3, B, 80).

ಅಭೇದ್ಯ a-bhêdya. *Impenetrable; indivisible; indestructible* (Kâvy. V, 10; Bp. 39, 9).

ಅಭ್ಯಗ್ರ abhi-agra. *Near;* proximity. 2, fresh, new.

ಅಭ್ಯಂಗ abhi-aṅga. Smearing the body with unctuous substances; inunction previous to ablution (ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ G.; Bp. 9, 20). 2, an unguent (Sk.; ಎಣ್ಣೆ G.).

ಅಭ್ಯಂಗನ abhi-aṅgana. = ಅಭ್ಯಂಗ. (My.; Bp. 4, 34; 15, 8; 27, 59).

ಅಭ್ಯಂಜನ abhi-aṅjana. = ಅಭ್ಯಂಗನ. (My.).

ಅಭ್ಯನುಜ್ಞೆ abhi-anujñĕ. Assent, permission;—order. (My.).

ಅಭ್ಯನ್ತರ abhi-antara. Interior, being inside. 2, initiated in, conversant with. 3, intimate. 4, *the interior; included space; an interval.* 5, an obstacle, an impediment (C.; Tĕ., Tu.).

ಅಭ್ಯನ್ತರಿಸು abhyantarisu. To hinder. ಅವನನ್ನು ಅಭ್ಯನ್ತರಿಸಿದನು (My.).

ಅಭ್ಯಮಿತ abhi-amita. Attacked. 2, *sick, diseased.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣ abhi-amitrîṇa. *One who faces the enemy caliantly.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಯ abhi-amitrîya. *One who faces the enemy caliantly.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ abhi-amitrya. *One who faces the enemy valiantly.*

ಅಭ್ಯರ್ಚನ abhi-arcana. -ನೆ. Reverence, worship (Bp. 3, 75; 35, 1; 39, 29; 43, 34; My.; ಪೂಜೆ G.).

ಅಭ್ಯರ್ಣ abhyarṇa. *Near, proximate;* nearness, proximity. See ಭವನಾಭ್ಯರ್ಣ.

ಅಭ್ಯರ್ಹಿತ abhi-arhita. *Greatly honoured, venerable.*

ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ abhi-avakarshaṇa. *Extraction, drawing out.*

ಅಭ್ಯವಸ್ಕನ್ದನ abhi-avaskandana. *Impetuous assault, facing an enemy.* 2, entering by way of treachery; attacking an enemy in a treacherous manner (ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಗೊಡದೆ ಕಪಟದಿನ್ದ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ G.; ಮೋಸದಿನ್ದ ಪರಚಕ್ರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ Sl. 296).

ಅಭ್ಯವಹಾರ abhi-avahâra. *Taking food, eating, enjoying.* 2, food.

ಅಭ್ಯವಹಾರಿ abhi-avahâri. Occupied; practising (Śmd. 72; ವ್ಯಾಪಾರವನುಳ್ಳ C.m.).

ಅಭ್ಯವಹೃತ abhi-avahṛita. *Taken as food, devoured.*

ಅಭ್ಯಸನೀಯ abhyasisu. = ಅಭ್ಯಾಸಿಸು. (My.; Br. ಅಭ್ಯಸಿಂಕು).

ಅಭ್ಯಸ್ತ abhi-asta. Accumulated; practised. 2, learnt by heart, repeated, studied. (My.).

ಅಭ್ಯಾಕುಲ abhi-âkula. Overburdened with (Bp. 3, 75).

ಅಭ್ಯಾಖ್ಯಾನ abhi-âkhyâna. *A false or groundless accusation.*

ಅಭ್ಯಾಗತ abhi-âgata. Come, arrived. 2, an uninvited visitor or guest (My.; ತಾನಾಗಿ ಬನ್ದ ಅತಿಥಿ G.).

ಅಭ್ಯಾಗಮ abhi-âgama. Arrival; visit. 2, neighbourhood. 3, *a war, a battle.* 4, enmity.

ಅಭ್ಯಾಗಾರಿಕ abhi-âgârika. *Diligent in supporting a family.*

ಅಭ್ಯಾದಾನ abhi-âdâna. *Beginning.*

ಅಭ್ಯಾನ್ತ abhi-ânta. Attacked. 2, *sick, diseased.*

ಅಭ್ಯಾಮರ್ದ abhi-âmarda. *War, a battle.*

ಅಭ್ಯಾಶ abhi-âśa. Reaching to. 2, near; *vicinity.*

ಅಭ್ಯಾಸ abhi-âsa. = ಆಬ್ಭೆಸ. Repetition. 2, use, habit. 3, study; learning by heart (ಶ್ರಮ Bhn. 53; ಕಲಿಯೋಣ, ಪರಿಶ್ರಮ G.; Śmd. 175; Kâvy. II, 1, 1-5). 4, practice, exercise. 5, *military practice.* See ಕಲ್. ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾರವ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಹೊತ್ತೀತು (Prv.). — ಅಭ್ಯಾಸ ಇಡು. To make something a practice or habit. ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ವಿಡುವದಕ್ಕಾಗ್ದ ಬಹಳ ಕೆಲಸ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗುವದು (B. 4, 195). — ಅಭ್ಯಾಸ ನಡಿಸು. To carry on study, to study. ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಡಿಸಿ (B. 5, 167). — ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸು. To cause to study. 2, to have taught, to have instruction given. ಆವನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿದಳು (B. 4, 50). — ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡು. To study, to learn (B. 4, 1).

ಅಭ್ಯಾಸಂಗ abhi-âsaṅga. Association, connection; attachment (Bp. 18, 58).

ಅಭ್ಯಾಸಾದನ abhi-âsâdana. *Impetuous assault, etc.* (= ಅಭ್ಯವಸ್ಕನ್ದನ).

ಅಭ್ಯಾಸಿ abhyâsi. Practising, etc. 2, a student (C.).

ಅಭ್ಯಾಸಿತ abhyâsita. Practised, exercised (Bp. 38, 51).

ಅಭ್ಯಾಸಿಸು abhyâsisu. = ಅಭ್ಯಸಿಸು. To practise; to study (C.).

ಅಭ್ಯಾಹಾರ abhi-âhâra. Bringing near. 2, *robbery.*

ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ abhi-utthâna. Rising. 2, rising from a seat through politeness (ಗೌರವ, ಇದಿರೇಳ್ದುದು Hlâ.; ಎದ್ದು ಇದಿರ್ಗೊಡರ್ದ Mr. 462). 3, rising to a high position; *dignity, respectability.*

ಅಭ್ಯುದಯ abhi-udaya. Rising. 2, elevation, increase, prosperity; happiness (Ch. v. 71. 173). 3, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಭ್ಯುದಯಕರ abhyudaya-kara. Causing increase, prosperity or happiness (Ch. v. 206; Bp. 46, 9).

ಅಭ್ಯುದಯಿಕ abhi-udayika. An initiatory rite of worship (My.).

ಅಭ್ಯುದಸ್ತ abhi-udasta. Thrown up, raised, held forth (Kâvy. II, 2, B, 1. 2).

ಅಭ್ಯುದಿತ abhi-udita. Risen; arisen, happened. 2, exalted. 3, N. of a vṛitta (Ch.). 4, *asleep at sunrise.* 5, that is born (ಹುಟ್ಟಿದ್ದು G.). 6, that is well-said (ಚನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದುದು G.).

ಅಭ್ಯುದ್ಯೈಕ abhyudaika. Tbh. of ಅಭ್ಯುದಯಿಕ. (Bp. 60, 4).

ಅಭ್ಯುಪಗಮ abhi-upagama. Going near to. 2, *assenting or agreeing to, agreement,* assent (ಅಂಗೀಕಾರ Śmd. 69 Cm.; ಒಪ್ಪಿಕೆ My.). 3, *granting, allowing.*

ಅಭ್ಯುಪಪತ್ತಿ abhi-upapatti. *Approaching with a friendly purpose, favour, affection.* 2, agreement, assent.

ಅಭ್ಯುಷ abhi-usha. *Slightly parched grain.*

ಅಭ್ಯೂಷ abhi-ûsha. *Slightly parched grain.*

ಅಭ್ರ abhra. *A cloud* (ಅಮ್ಬುದ, ಮೇಘ Nn. 51; ಮೇಘ 45). 2, *sky, atmosphere, ether* (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 51). 3, the eye (ವಿಲೋಚನ, ಕಣ್ಣು 51). 4, talc mineral, mica resembling glass (ಅಶ್ಮ, ಕಲ್ಲು 51). 5, the hair knot of females when tucked in the mudi (ಕಚ, ತುಱುಬು 51).

ಅಭ್ರಕ abhraka. = ಆಬರಂಗ. The sedge Cyperus rotundus. 2, = ಅಭ್ರ No. 4, talc, glasies mariae, or mica (ಭೃಂಗ, ಬಿಂಗ Nn. 45; ಭೃಂಗ Mr. 102; ಬಿಂಗ Śm. 83; ಆಬರಂಗ G.).

ಅಭ್ರಕೇಶ abhra-kêśa. He whose hair is the clouds: Śiva (My.).

ಅಭ್ರಗ abhra-ga. A bird (My.).

ಅಭ್ರಗಂಗೆ abhra-gaṅgĕ. = ಆಭ್ರಾವಗೆ. (My.).

ಅಭ್ರಗಪತಿ abhraga-pati. Garuḍa (My.; Br.).

ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ abhra-garjanĕ. Thunder (ಪರ್ಜನ್ಯ Mr. 480).

ಅಭ್ರಗರ್ಜಿತ abhra-garjita. = ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ. (ಆಡಮ್ಬರ, ಮೇಘಧ್ವನಿ Nn. 105).

ಅಭ್ರಂಕಷ abhra-ṅ-kasha. Grazing the clouds, very high (Bp. 19, 34). 2, air, wind. 3, a mountain.

ಅಭ್ರತಿಮಿರ abhra-timira. A cloud (ದುರ್ದಿನ, ಮೋಡ Mr. 43).

ಅಭ್ರಪತಿ abhra-pati. Indra (My.).

ಅಭ್ರಪುಷ್ಪ abhra-pushpa. Water. 2, a castle in the air, anything impossible. 3, *N. of a cane, Calamus rotang* (ಹಬ್ಬೀ ಗಿಡ Si. 128).

ಅಭ್ರಮಣಿ abhra-maṇi. Heaven's gem: the sun (My.; Br.); the moon (My.).

ಅಭ್ರಮಾತಂಗ abhra-mâtaṅga. *Airávata, Indra's elephant.*

ಅಭ್ರಮಾಲೆ abhra-mâlĕ. A line or succession of clouds. (My.).

ಅಭ್ರಮು abhramu. *The wife of Abhramâtaṅga* (Mr. 59).

ಅಭ್ರಮುವಲ್ಲಭ abhramu-vallabha. *Abhramu's husband, Airávata.*

ಅಭ್ರವಿಭ್ರಮ abhra-vibhrami. N. of a plant (ಮುಕುಳಲ್ Mr. 116).

ಅಭ್ರಾವಗೆ abhra-apagĕ. The celestial Ganges (ಆಕಾಶದ ಹೊಡೆ G.; My.).

ಅಭ್ರಿ abhri. *A wooden scraper or shovel for cleaning a boat.*

ಅಭ್ರಿಯ abhriya. *Produced in the clouds.* 2, lightning. 3, thunder.

ಅಭ್ರೇಷ a-bhrêsha. *Non-deviation, fitness, propriety.*

ಅಮ್ am. = ಎಮ್ 3. See ಅಮ್ಮ.

ಅಮ ama. = ಅಪ 2, ಅಪ್ಪ 4, ಅಬ, ಅಬ್ಬ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ, ಮಾ 4. An interjection denoting *a,* surprise: ha!; and *b,* pain or grief: ah! alas! (My.).— ಆಮಮ. rep. Ha, ha! (Bp. 10, 10; 23, 7; 24, 86; 27, 26; 59, 48; Rĕv. 13, 69. 70; J. 3, 40; C.). 2, ah, alas! (Bp. 4, 73; C.). — ಆಮಾ. = ಅಮ. (C.).

ಅಮ ama. = ಅಮ್ಮ, etc. Mother. Used in proper names, as ಜನ್ನಮ, ರಾಯಮ, ಲಿಂಗಮ (C.; Tĕ. ಅಮೆ).

ಅಮಕಿರೆ amakirĕ. = ಅಮಂಗುರ. (St. & Pl.; T. ಆಮುಕ್ಕು ಜಾ, M. ಆಮುಕ್ಕರ).

ಅಮಕೀರೆ amakirĕ. = ಅಮಕಿರೆ. (My.).

ಅಮಕು amaku. = ಅಪಕು 1, No. 1. (My.).

ಅಮಕ್ಕಳ amakkaḷa. (fr. ಅಮರ್-ಕಳ, battle-field, T.). Tumult (T.; R.).

ಅಮಗ amaga. (fr. ಅಮರ್). A fit or convenient time, opportunity; a festive occasion (T. ಆಮ್ಮಿಬಿ, opportunity). ಆಮಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರು ಅನ್ತೆ (Prv.). 2, season, especially the season for ripe fruits, *e.g.* ಮಾವಿನ ಆಮಗ, ಪೇರ್ಲೇ ಹಣ್ಣಿನ ಆಮಗ (S. Mhr.).

ಅಮಗು amagu. = ಅಮಕು. (My.).

ಅಮಂಗಲ a-maṅgala. Inauspicious, unlucky, evil; ill-luck (B. 3, 19. 108; My.).

ಅಮಂಗಲಕರ amaṅgala-kara. Causing ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲಕಾರಿ amaṅgala-kâri. A person who causes ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲಹಾರಿ amaṅgala-hâri. One who averts ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲೆ amaṅgalĕ. An unlucky woman;—a widow (My.).

ಅಮಂಗುರ amaṅgura. = ಅಮಕಿರೆ, ಅಮಕೀರೆ. A medicinal shrub, Physalis flexuosa Lin. or Withania somnifera Dunal (ಅಶ್ವಗನ್ಧ Mr. 129, o. r. ಆಮಂಗುರು).

ಅಮಚು amaču. = ಅಮಕು. (My.).

ಅಮಟೆ amaṭĕ. = ಅಮ್ಮಟೆ 2, ಅಮ್ಮಟಿ, ಅಮ್ಮಾಡೆ, ಅವಜೆ. Tbh. of ಅಮ್ಮಟೆ. (M. ಅಮ್ಬಟಿ, ಅಮ್ಬಾಟ; Tu. ಅಮ್ಮಟಿ). ಅಮಟೇ ಮರಕ್ಕೆ ತಮಟೇ ಕಟ್ಟದರು (Prv.). — ಆಮಟೆಕಾಯಿ. A hog-plum (Si. 127; My.).

ಅಮಂಡ amaṇḍa. = ಆವಡಲ. The castor-oil plant, Ricinus communis (Sk.).

ಅಮತ a-mata. 1. Not felt, not perceptible by the mind.

ಅಮತ amata. 2. Sickness, disease. 2, death. 3, time. (R.).

ಅಮತಿ a-mati. Unconsciousness; ignorance, feebleness of intellect. 2, evil-minded, depraved. 3, amati: the moon; time. (R.).

ಅಮತ್ರ amatra. *A vesset, a pot.*

ಅಮತ್ಸರ a-matsara. Unenvious, charitable. (Rśv. 13, 10).

ಅಮನುಷ್ಯ a-manushya. Not human; unfrequented by men. 2, *not a man, a demon.*

ಅಮನ್ದ a-manda. Not slow, active. 2, *violent, fresh;* strong, loud. 3, not stupid. 4, great, important. See Bp. 5, 71; 19, 31. 57; 22, 28; 36, 8; 53, 25; 60, 54; Rśv. 4, 119. — ಅಮನ್ದಾನನ್ದಪ್ಪಿಜ್. -ಆನನ್ದ-ಂ-ಪೆಜ್. To get or experience great joy (Rśv. 5, 133).

ಅಮರ್ amar. = (ಅಪರ್), ಅಮರು. P. p. ಅಮರ್ದು. To be closely united (ಗಾತ್ರವಿಶ್ಲೇಷ śmd.; ಹೊರ್ದುಗೆ ಆಗು

Śmd. 3. 46. 76. 93. 120. 139. 257. 378 Cm.; *cf.* ಅಷ್ಟ 2). ಎರಡುಮ್ ಅಮರ್ದು ಒದವೆ (Śmd. 46). ಪುನ್ನಾಗಂ, ರನಾಲಂ,... ತಿರಿಸಂ, ಶ್ರೀಪರ್ಣಿ, ದಾಳಿವ್ಪುಮರಮ್ ಅಮರ್ದು, ಸಾಲ್ಮಿಣ್ಣಿ, ಕನ್ನೆ ಒಸ್ಪತಿರ್ಕುಂ (Rśv. 2, 36). ಕಟ್ಟುತ್ತೆ ಲತಾಸನ್ದೋಡಪಿಂ ಕೇತಮನ್ ಅಮರೆ (5, 51). ಮಜಿ ಅಮರ್ದು ಇರೆ (9, 29). ಪುರಹರನ ಸಾಲೋಕ್ಯದೊಳ್ ಅಮರ್ದು ಇರಲಹುದು (Bp. 1, 30; see also 12, 43). **2,** to come together, to gather in a mass. ಅಮರ್ದ ಕತ್ತಲೆ (ಧ್ವಾನ್ತ, Mr. 67). **3,** to be connected with, to be linked to (Abh. P. 3, 144; Bp. 61, 15). ದೇಶೀಯಕೆ ಅಮರ್ದ ಸೊಮ್ಪಂ... ಅಸುರೆನ್ದು ಕೋವಿದರ್ ಬಿಸಸಲ್ (Kk. 3). ಏರಶ್ಯಂಗಾರದೊಳ್ ಅಮರ್ದ ಇಭವೈರಿಯನ್ತೆ (Bp. 52, 38). See J. 12, 22; 18, 29. **4,** to join, to associate one's self to. ಗುಣಮ್ ಅಮರೆ (Śmd. 3). ಚತುರ್ಥಗೆ ತೃತೀಯತ್ತನಮ್ ಅಮರ್ದು ಇರದು (139). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ ತಮಗೆ ಅಮರ್ದು ಇರೆ (201). ಮನಕ್ಕೇಕದೊಡನೆ ಅಮರ್ದ ಮುನಿಸು (Mr. 534). **5,** to be produced, to arise, to appear. ಅಮಗುಂ ಲಿಂಗಂ (Śmd. 93). ಅಮರ್ದು ಇರೆ ನೀತ್ಯಾರಂ (Rśv. 9, 22). ರುದ್ರಾವತಾರದ ದಿವ್ಯಮಹಿಮೆ ಅದು ಎನ್ತು ಅಮರ್ದಪುದು? (Bp. 53, 6). See also Śmd. 257. 378. **6,** to be fit or agreeable; to be nice or becoming (J. 3, 13; Tĕ. ಅಮರು; T. ಅಮರು, ಅಮ್ಮೆ, to agree, be settled, etc.). ಕರಡೆಯ ಗಿರ್ಗಟದ ದಸಿವೋಲ್ ಅಮರವು ಆವು ಎನ್ದುಂ (Śmd. 76). ಪಪ್ಪಕಲೆನ್ದು ಎನಲ್ ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟು ಪುದರ್ಕೆ ಅಮರ್ದ ನಾಮಂ (Śm. 30). **7,** to be known or famous (T. ಅಮರುವದಲ್, ಅಮರ್ದಲ್, greatness). ಅಮರ್ದ ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). **8,** to fit, to agree with (the size of something, as an ornament becomes a hand, as a stone the hand that seizes it, etc., C. as ಅಮರು). ಆ ಮರ ನನಗೆ ಅಮರುವ ವಿಲ್ಲ, I cannot grasp that tree (C.). **9,** to hold on: to climb, as a tree (C. as ಅಮರು). **10,** to fall upon, to attack or give trouble, as a debt, etc. (Bp. 58, 25; Grj. 1, 96; C. as ಅಮರು). **11,** to seize firmly, to embrace (ಅಲಿಂಗಿಸು, ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು G.). — ಅಮರ್ದಾಡು. -ಆಡು. To embrace mutually (Grj. 4, 32).

ಅಮರ a-mara. Undying, immortal. 2, *a god.* 3, quicksilver, gold. 4, a plant, Cocculus cordifolius. 5, N. of a metrical foot (Čh.). 6, = ಆಮರಕೋಶ (C.; see Prv. s. ಆ 1). — ಆಮರದ ಬಳ್ಳಿ. = ಅಮರವಳ್ಳಿ, ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ. A shrubby creeper, the heart-leaved moonseed, Cocculus cordifolius Dec. (Tinospora cordifolia Miers.; St. & Pl.; ಆಮೃತ, ಅಮೃತದ ಬಳ್ಳಿ G.).

ಅಮರಕಣ್ಟಕೆ amara-kaṇṭaka. N. of a part of the Vindhya range. See ಕೋಣ.

ಅಮರಕುಜ amara-kuja. A celestial tree (Śmd. 175).

ಅಮರಕೋಶ amara-kôśa. -ಕೋಷ, N. of the Saṁskṛita dictionary of Amarasiṁha. (C.).

ಅಮರಗಂಗೆ amara-gaṅgĕ. The celestial Ganges (My.).

ಅಮರಗುಣ್ಡ amara-guṇḍa. N. of a place. — ಅಮರಗುಣ್ಡ ಪಣ್ಡಿತ. A proper N. (Bp. 39, 34). — ಅಮರಗುಣ್ಡ ಮಲ್ಲೀಶ್ವರ. A proper N. (Bp. 39, 56).

ಅಮರಗುರು amara-guru. The preceptor of the gods: Bṛihaspati (Mr. 38).

ಅಮರಜನನಿ amara-janani. N. of the mother of Indra (Bp. 54, 58).

ಅಮರತ್ವ a-maraṇatva. Immortality (Bp. 54, 53).

ಅಮರತರು amara-taru. = ಆಮರಕುಜ. (My.).

ಅಮರತ್ವ amaratva. Immortality (My.).

ಅಮರದತ್ತ amara-datta. N. of a lexicographer. See Hlâ. s. ಕೋಶ 3.

ಅಮರಧೇನು amara-dhênu. The cow of the gods: (Bp. 5, 69; 31, 18).

ಅಮರನದಿ amara-nadi. = ಆಮರಗಂಗೆ. (a MS. of Čh. in its v. 23; My.).

ಅಮರನಾಗೇನ್ದ್ರ amara-nâgêndra. The elephant airâvata (J. 2, 12).

ಅಮರಪತಿ amara-pati. Indra (Čb.; My.).

ಅಮರಭೂರುಹ amara-bhûruha. = ಆಮರತರು. (My.).

ಅಮರಮುನಿ amara-muni. Nârada (My.); any dêvarshi. ಆಮರಮುನಿಗಳು (ವಿಷ್ಣುವಿನ) ಮಿತ್ರರ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 19).

ಅಮರಲೋಕ amara-lôka. The abode of the gods: heaven (ಸ್ವರ್ಗ, etc. Kk, 10 *a.*).

ಅಮರವರ amara-vara. The best of the gods: Indra (Bp. 2, 19; 24, 40).

ಅಮರವಳ್ಳಿ amara-vaḷḷi. -ಲ್ಲಿ. = ಆಮರದ ಬಳ್ಳಿ. (ಅಮೃತ, ಗುಡೂಚಿ, ಜೀವಸ್ತಿ, ಸೋಮ Mr. 145).

ಅಮರಸಿಂಹ amara-siṁha. N. of the Buddhist author of the Amarakôśa (Śmd. 98 Cm.).

ಅಮರಸಿನ್ಧು amara-sindhu. The celestial Ganges (Bp. 1, 38).

ಅಮರಾಂಗನೆ amara-aṅganĕ. A nymph of Indra's heaven (Śmd. 64).

ಅಮರಾಚಲ amara-aćala. = ಆಮರಾದ್ರಿ. (Bp. 26, 11).

ಅಮರಾದ್ರಿ amara-adri. The mountain of the gods: Mêru. (My.).

ಅಮರಾಪಗೆ amara-apagĕ. = ಆಮರಸಿನ್ಧು. (My.).

ಅಮರಾರಿ amara-ari. An enemy of the gods: an Asura. (My.).

ಅಮರಾವತಿ amarâ-vati. *The abode of the gods, Indra's residence.*

ಅಮರಿ amari. = ಆಮರೆ, No. 1. A female deity (Abh. P. 9, 83; Bp. 18, 78; 19, 83). 2, = ಆಮರೆ No. 3, of which it is an o. r.

ಅಮರಿಕೆ amarikĕ. = ಅಮರ್ಕೆ. Fitness, suitableness, agreeing with, as a ring with the size of a finger (C.; T. provision).

ಅಮರಿಸು amarisu. = ಅಮರ್ಚು. To cause (a person) to join or stick by (another, especially to recover a debt, S. Mhr.). **2,** to prepare, to make ready (My.; Tĕ.; T. ಅಮತ್ತು). **3,** to reprove (R.; T., M. ಅಮಟ್ಟು; see ಅಡಟು 1).

ಅಮರು amaru. = ಅಮರ್. (C.). P. p. ಅಮರಿ. See Bp. 3, 1; 33, 10; 35, 25; 39, 62.

ಅಮರೆ amarĕ. ಅಮರಾ. = ಅಮರಿ. An immortal female, a female deity. 2, Indra's residence. 3, = ಆವರಿ (Śmd. 347, o. rs. ಅಮರಿ, ಅವರೆ), ಅಮುರೆ, ಆವರಿ, ಆವರೆ (352). See meaning s. ಅವರೆ.

ಅಮರೇನ್ದ್ರ amara-indra. Indra.

ಅಮರೇನ್ದ್ರತನಯ amarēndra-tanaya. = ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತ. (J. 33, 22).

ಅಮರೇನ್ದ್ರಮುನಿ amarēndra-muni. A proper N. (Bp. 52, 18).

ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತ amarēndra-suta. Arjuna, the son of Indra and Kunti (Śmd. 136).

ಅಮರೇನ್ದ್ರಸೂನು amarēndra-sūnu. = ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತ. (J. 10, 20; 26, 3).

ಅಮರೇಶ amara-tša. Indra (Čb.; My.). 2, Śiva.

ಅಮರ್ಕೆ amarkĕ. (fr. ಅಮರ್). = ಅಮರಿಕೆ. The state of being closely joined or united; the state of being fit, agreeing with, etc. (ಅಳವಟ್ಟದು Čt. II, 84). — ಅಮರ್ಕೆಯೊಗು. -ಪ್ಪೊಗು. To enter into close union, to become closely united. ಎಳೆತಿಂಗಿನ ಎಳೆಯೆಲೆಯನ್ ಅಮರ್ಕೆಯೊಗೆ ಜೆಣಿನು, ಸಮ್ಪುಗೆಯ ಮುಗುಳ ಪೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ, ಬಿತ್ತರಮ್ಬಡೆದ ಜವಳಿವಡಿಗಳ್ (Čpr. VII, after 92).

ಅಮರ್ಚಿಸು amarčisu. To cause to join; to cause to fasten. ಳಲಕಕನ್ನಡಿಯ ತೋರಣಾಂಗಳನ್ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಅಪಾರ ರಚನೆಗಳಿನ್ದೆ ತತ್ತದ್ದ್ವಾರಪ್ರತಿಬುರಂಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ (Bp. 5, 12. 13). ಜವಳಿಗದವಂ ದ್ವಾರಬನ್ದದ ಹವಣಿಗೆ ಆ ಬಾಗಿಲೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ (16, 9).

ಅಮರ್ಚು amarču. = ಅಮರಿಸು. To join (v. t., ಸಂಘಟೀಕರಣ Śmd. Dh.; Tĕ.). ಪಣೆವೆರ್ಮೆಯೊಳ್ ಕರಾಂಜಲಿಯನ್ ಅಮರ್ಚಿ ನಿನಂ (Rśv. 14, after 14). **2,** to apply. ಅವಳ್ ಬಾಳನ್ ಅಮರ್ಚಿ, ಗೋಣ್ ಕೊಜೆದು (14, 75). **3,** to bring to or near. ನಿಮಗೆ ಪರಿಯಾಣಮನ್ ಅಮರ್ಚುವನು (Bp. 9, 40). **4,** to put on, as a crown (Rśv. 13, after 59), to put in (J. 26, 12). ನಿನ್ನ ನಯನದೊಳ್ ಎನ್ನ ಚಿನ್ನ ಕಂಯನ್ ಅಮರ್ಚುವೆನು (Bp. 18, 71). ಗುಗ್ಗಳವನ್... ಅಮರ್ಚಿದ ಕಮ್ಬಿಯಂ ಪೊತ್ತು (43, 27). ಗುಗ್ಗಳವೊನ್ದು ತೊಲೆಯನ್ ಅಮರ್ಚಿ ಕಮ್ಬಿಯೊಳ್, ಅನ್ದಮ್ ಅಗಿರೆ ಪೊತ್ತು ಕೊಣ್ದು (43, 83). ಕೇಶವಂ ತಲ್ಲಿಂಗವಂ ನಿಜನೆಜ್ಜೆಯೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ (54, 60). **5,** to fix on. ಖೈಸರಂ ಕೂಲದೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ (50 sum.). **6,** to seize firmly. ನೈವನ್...ಅಲಗನ್ ಉಚ್ಚಿ, ಕರದೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ (33, 14). **7,** to prepare. ಅಮರ್ಚುತೆ ಅಮ್ಮುರುಟ್ಟಿಶಮಂ (Rśv. 6, 10). **8,** to do fitly. ಪಣೆವಾಸಜೆಯೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿರ ರಚಿಸಿದ ತಮೂಲರೇಚೆ (6, after 11). **9,** to perform (Bp. 43, 38). ಬಲಮ್ ಎರಡಾಗಿ...ಎನೋದಯುದ್ಧಮನ್ ಅಮರ್ಚಾಲ್ ಒಡರ್ಚಿದುದು (Rśv. 13, 33). **10,** to cause. ಅನ ನಾಮ್ಬುಜಂ ತನ್ಗಿದಿರಂಗೆ ಸೋಲಮನ್ ಅಮರ್ಚಿ (13, 61). **11,** to obtain. ಪೊಸ ಮಂಜುವಾರ್ಧಿ ಪೆರ್ಚುಗೆಯನ್ ಅಮರ್ಚಿ (9, 4). ನೈಪನ ವನಂ ಹರುಷಮನ್ ಅಮರ್ಚಿ (14, 15).

ಅಮರ್ತ್ಯ a-martya. Immortal. 2, *a god.*

ಅಮರ್ತ್ಯಭುವನ amartya-bhuvana. *The world of the gods, heaven.*

ಅಮರ್ದು amardu. = ಅವರ್ದು. Tbh. of ಅಮೃತ q. v. (Śmd. 353. 364; Hlâ. I, 133; Čt. I, 99; II, 23; Kk. 10 *a*; Tu. ಅಮರ್ತ). ಅಮರ್ದಿಂಗೆ, for ever (Bp. 52, 36). ಅಮರ್ದಿನ ಮುಬ್ (Abh. P. 3, 144.). — ಅಮರ್ದುಗದಿರ. -ಕದಿರ. Who has ambrosia-rays: the moon (ಇಂಗದಿರ, ತಿಂಗಳ್ Čt. II, 18). — ಅಮರ್ದುಗೂಬ್. -ಕೂಬ್. Ambrosia-like food (V. 37, 88). — ಅಮರ್ದುಗೆಯ್ಯು. -ಕೆಯ್ಯು. Who has ambrosia-hands: the moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107; ಇರುಳೆಜೆಯ II, 6; ಚನ್ದ್ರಿರ Kk. 11 *b*; ತತಿ 44; ಚನ್ದ್ರ Śm. 15). — ಅಮರ್ದುಣಿ. -ಉಣಿ. Who eats ambrosia: a god (ಸುರ Śm. 8; Śmd. 238). See ನೆಲನವರ್ದುಣಿ. — ಅಮರ್ದುಣಿವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Who is the gods' enemy: a Râkshasa (ರಕ್ಕಸ Kk. 56). — ಅಮರ್ದುಣಿಸಿ. -ಉಣಿಸಿ. = ಅಮರ್ದುಣಿ. See ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ. — ಅಮರ್ದುಣಿಸಿಗ. -ಉಣಿಸಿಗ. = ಅಮರ್ದುಣಿ. (ಸಿಜರ Kk. 10 *a*). — ಅಮರ್ದುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. = ಅಮರ್ದುಣಿಸಿಗ. ಅಮರ್ದುಣಿಸುಗಳ್ (ದೇವತೆಗಳ್ Śs.). — ಅಮರ್ದುವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Śmd. 55). Tbh. of ಅಮೃತವಲ್ಲಿ. Cocculus cordifolius (ಅಮೃತೆ, ವತ್ಸನಾಭಿ, ಗುಳೂಚಿ Hlâ.). — ಅಮರ್ದುವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The woman who is immortal or is called amṛitâ: Pârvati (ಪೋಲ್ವಾಂಗನೆ Kk. 70; Śm. 34). — ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. The husband of Pârvati: Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 3; ಮುಕ್ತಿಯೆಮ್ಬ ಸ್ತ್ರಿಯಳ ಗಣ್ಡ. ಈಶ್ವರ G.). — ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣೋಪ. -ಓಪ. = ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣಿನೆಯ. (ಪರಮೇಶ್ವರ Śs.).

ಅಮರ್ಯಾದೆ a-maryādĕ. Transgressing due bounds, disrespect, impropriety of conduct, rudeness (C.).

ಅಮರ್ಷ a-marsha. Non-endurance. 2. *impatience; anger, passion.* 3, impctuosity, determination of purpose. See Kâvy. IV, 2, 16.

ಅಮರ್ಷಣ a-marshaṇa. *Impatient, passionate, angry* (ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ, ಮುನಿಸುಳ್ಳವ Mr. 234).

ಅಮಲ್ amal. 1. = ಅಮಲು 1 q. v. Intoxication; — intoxicating quality in substances (Mhr., H.; My.; M.; Tu.).

ಅಮಲ್ amal. 2. = ಅಮಲು 1. Business, affairs (My.; H.). 2, rule, reign (Mhr., H.; S. Mhr.; Br.) 3, an office or post; a public charge (Mhr.; Br.). 4, a right of share in the revenue of a village (Mhr.). 5, collection of revenue (H., M.).

ಅಮಲ amala. 1. = ಅಮಲ್ 2. ಕಾಯನೆಯ ಅಮಲವು ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಸಮವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ (B. 5, 267).

ಅಮಲ a-mala. 2. Stainless, clean, pure, shining, white (ನಿರ್ಮಲ Nn. 8. 139; Śm. 1. 118). 2, *talc, or mica* (ಅಬ್ರರಂಗ G.). 3, N. of a vṛitta (Čh.).

ಅಮಲತರ amala-tara. Unusually clean (Bp. 35, 36).

ಅಮಲತೆ a-malatĕ. The state of being stainless, clean, pure, etc. (Bp. 12, 39).

ಅಮಲತ್ವ a-malatva. = ಅಮಲತೆ. (a Čh. MS. in its v. 25; Bp. 22, 65).

ಅಮಲದಾರ amala-dâra. = ಅಮಲುದಾರ, ಅಮಲ್ದಾರ. A native person holding an office or commission (Mhr.; S. Mhr.; B. 5, 161. 202).

ಅಮಲಪಾಣ್ಡುರ amala-pāṇḍura. Pure white (ಶಾರದ Mr. 510).

ಅಮಲಾಂಶು amala-aṁšu. A white ray. — ಅಮಲಾಂಶುಗಜೆ. -ಚಜೆ. To emit white rays (Rśv. 6, 133).

ಅಮಲಾಂಜನಪುಟಿ amala-aṇjanaṭĕ. *The plant Flacourtia cataphracta.*

ಅಮಲಾತ amalāta. = ಅಮಲಾತ, q. v.

ಅಮಲಾತಕ amalātaka. *Globe amaranth, Gomphraena globosa.*

ಅಮಲಾನಕೆ amalānaka. = ಅಮಲಾತಕ. *Globe amaranth.*

ಅಮಲಿತ a-malita. Not stained, pure (Bp. 51, 80).

ಅಮಲಿನ a-malina. Stainless, clean, pure, faultless (Śmd. 14; ಸಿದ್ಧೇಪ 15 Cm.).

ಅಮಲು amalu. 1. = ಅಮಲ್ 1. (C.; ಲಪರಿ G.; ನುದ Čb.). — ಅಮಲಾಗು Intoxication to come about (ಗಾವರಿಸು G.); to become drunk. ಅವನು ಅಮಲಾದನು (My.). — ಅಮಲಿನವ. -ಅವ. An intoxicated man (C.). — ಅಮಲು ಇಜ್. Intoxication to go down (*i. e.* to become less, C.). — ಅಮಲು ಏಜು. In-

toxication to rise (to the head, *i. e.* to be brought about, C.; B. 4, 25. 40). — ಅಮಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. To take spirituous liquors or other intoxicating substances (opium, etc.) to excess (C.). — ಅಮಲು ಹತ್ತು. Intoxication to begin to stick to, take, or come upon. ಅವನಿಗೆ ಅಮಲು ಹತ್ತಿತು (C.).

ಅಮಲು amalu. 2. = ಅಮಲ್ 2, etc. (C.).

ಅಮಲುಗಾಱ amalu-gâra. A drunkard (C.).

ಅಮಲುದಾರ amalu-dâra. = ಅಮಲ್ದಾರ. (My.; Br.).

ಅಮಲೆ amalĕ. A spotless female. 2, *a tree, Embtica officinales* Gaertn. (ನೆಲನೆಲ್ಲಿ ಗಿಡ G.). 3, Lakshmî (Mr. 18).

ಅಮಲ್ದಾರ amal-dâra. = ಅಮಲದಾರ, etc. The native revenue collector acting under the authority of the European collector (My.). 2, in the army: a commissioned officer (Mhr.). 3, a native head of police (Br.).

ಅಮವಾಲು amavâlu. — ಅಮವಾಲುಜಪ್ತಿಗೆ. The property of a person dying without heirs and escheating therefore to the government (My.). — ಅಮವಾಲುದನ. Cattle without owners, claimable by the government: unclaimed cattle (My.).

ಅಮವಾಸೆ amavâsĕ. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ. (C.). ಇನ್ನು ಇರ್ದ ಅಮವಾಸೆ (Śiśup. Mr. 69).

ಅಮಸ amasa. Tbh. of ಅಂಶ. (My.).

ಅಮಸು amasu. = ಅದಸು 1. (My.).

ಅಮಸೆ amasĕ. Tbh. of ಅಮಾವಸ್ಯೆ. (My.).

ಅಮಳೆ amaḷ. = ಅವಳ. Tbh. of ಯಮಳ. (ಯಮ, ಯಮಳ, etc. Hâl.; ಪೊಣರ್ Čt. II, 23; ಪೊಣರ್, ಜುಗನು, ಜವಳ, ಎರಡು Kk. 60; Abh. P. 3, 144; 16, 2). ನಯಗುಣವಿಶ್ಯಮದ ಅಮಳ್ಳಳ್ (Śmd. 52). — ಅಮಳ್ಳದ. -ಕದ. A folding-door (Râv. 10, after 31). — ಅಮಳ್ವಣ್ಣ. -ಜನ್ನ (Śmd. 54). A double tie or thong (?). — ಅಮಳ್ವಲೆ. -ತಲೆ. A pair of heads. — ಅಮಳ್ವಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Agni (Ŝs.). — ಅಮಳ್ವಲೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The bird with two heads (ಭೇರುಂಡ Čt. II, 55; Kk. 16; Śm. 29). — ಅಮಳ್ವಿಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. (Śmd. 54). A pair of clusters, etc. — ಅಮಳ್ವಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The pair-bird, Anas casarca (ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14; Śm. 28). — ಅಮಳ್ವಿಸರ್. -ಪೆಸರ್. A joint-name (Abh. P. 3, 144).

ಅಮಾ amâ. *Together with.* 2, *near.* 3, new moon.

ಅಮಾಂಸ a-mâṁsa. Not flesh, anything but flesh. 2, *without flesh, feebte, thin.*

ಅಮಾತ್ಯ amâtya. = ಅಮಾತ್ಯ. One who is near. 2, *a minister, a counsetor.*

ಅಮಾನತು amânatu. A deposit; anything committed to the charge of another (My.; Mhr., H.).

ಅಮಾನಸ್ಯ a-mânasya. *Pain, sadness.*

ಅಮಾನಿ amâni. What is in charge or under the immediate care of a collector on the part of government (as occasionally abkaree, etc.) in opposition to that which is rented out to tenants of the soil (My.; H.; Br.).

ಅಮಾನಿದಾರ amâni-dâra. One who looks after the amâni (My.).

ಅಮಾನುಷ a-mânusha. Not human; monstrous. (My.).

ಅಮಾನ್ತ amâ-anta. The end of the day of new moon.

ಅಮಾನ್ತಮಾಸ amânta-mâsa. A month that is reckoned from the end of the day of new moon (ಅಮಾವಸ್ಯೆ q. v.) to the first day of new moon, as different from ಪೂರ್ಣಮಾನ್ತ ಮಾಸ (B. 5, 307. 308).

ಅಮಾನ್ಯ a-mânya. Not to be respected or honoured, not worthy of respect (Bp. 1, 36).

ಅಮಾರ್ಗ a-mârga. Want of a road. 2, pathless. 3, a wrong road (My.). 4, a bad man (My.).

ಅಮಾವಸ್ಯೆ amâ-vasyĕ. ಅಮವಾಸೆ, ಅಮಸೆ, ಅಮಾವಾಸೆ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಅಮಾಸೆ, ಅವಸೆ. *The first day of the first quarter on which the moon is invisible.*

ಅಮಾವಾಸೆ amâ-vâsĕ. = ಅಮಾವಸ್ಯೆ, etc. (Kk. 58; My.).

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ amâ-vâsyĕ. *The first day of the first quarter on which the moon is invisible.*

ಅಮಾಸೆ amâsĕ. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (Śmd. 368; Śm. 19; C.).

ಅಮಿಕು amiku. = ಅದಕು 1, etc. (My).

ಅಮಿತ a-mita. Unmeasured, boundless, infinite (Bp. 8, 37; 53, 7). 2, amita: gone (see ಅಭ್ಯಮಿತ).

ಅಮಿತ್ರ a-mitra. *An enemy.*

ಅಮಿಲಾತ amilâta. = ಅಮಲಾತಕ and its flowers (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಬಣ್ಣಮಾಗಿದ ಪೂಗಳ್ Mr. 124, o. r. ಅಮಲಾತ).

ಅಮಿಲಾತಕ amilâtaka. = ಅಮಲಾನಳ. *Globe amaranth* (ಬಣ್ಣದ ಹೂ Hlâ.).

ಅಮಿಷ amisha. *Flesh.*

ಅಮಿಷ್ಟೆ amikshĕ. Melted or clarified butter (ಆಜ್ಯ Mr. 260).

ಅಮಿನ amina. A petty revenue officer who has temporary charge of any district (My.; H.; Br.; M.). 2, a subordinate judge and arbitrator in civil causes (S. Mhr.; B. 5, 106; Mhr., H.; Br.; M.). 3, the lowest executive officer of a civil court, whose duty is to attach property, make valuations, sales, etc. (My.). See ಸದರ-.

ಅಮಿರ amira. Emir (B. 4, 20; H.; M.).

ಅಮುಕು amuku. = ಅಮಿಕು, etc. (My.; T., M. ಅಮುಕ್ಕು; T. ಅಮುಂಗು, M. ಅಮುಙ್ಙು, to be pressed down).

ಅಮುಕ್ತ a-mukta. Not loosed or let go. 2, not liberated from transmigration. 3, *a weapon that is always grasped and not thrown,* as a sword, etc.

ಅಮುಖ್ಯತೆ a-mukhyatĕ. The state of being not chief, subordinacy (Śmd. 172).

ಅಮುಗು amugu. = ಅದುಕು 1 (v. t. & v. i., My.), ಅವಗು 2. See ಅಮುಕು.

ಅಮುಚು amuču. = ಅಮಚು. (My.).

ಅಮುತ್ರ amutra. There. 2, *in the other world, in the life to come.* 3, here.

ಅಮುದ a-muda. Grief, distress (Bp. 4, 45).

ಅಮುದ್ರಯ್ಕ amudryakku. Tbh. of ಅಮುದ್ರ್ಯಕ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅಮುದ್ರ್ಯಕ್ amudryaĕ. (Śmd. 106 Cm.).

ಅಮುಮುಯಕ್ಕು amumuyakku. = ಅಮುಮುಯಕ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅಮುಮುಯಕ್ amumuyaĕ. (Śmd. 106 Cm.).

ಅಮುಷ್ಯ amushya. Of such a one.

ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ amushya-ayana. The offspring of such a one; of respectable birth, of known origin (ಆಚಾರಪ್ರಸಿದ್ಧನವ್ವಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು Mr. 250, o. r. ನಮಸ್ಯಾಯಣ; My.).

ಅಮೂಲ a-mûla. Rootless. 2, having no beginning (Bp. 2, 36). 3, without support.

ಅಮೂಲ್ಯ a-mûlya. Precious, above estimation, invaluable, so valuable that the worth cannot be estimated. (C.).

ಅಮೃಣಾಲ a-mṛiṇâla. *The root of a fragrant grass used for screens, Kaskas, Andropogon muricatus.*

ಅಮೃತ a-mṛita. = ಅಮರ್ಮ, ಅವರ್ಮ. Not dead. 2, immortal, imperishable (ನಿತ್ಯ, ಶಾಶ್ವತ Mr. 25; ನಿನ್ದುದು Mr. 511; ನಿನ್ದುದು Nn. 4; Bp. 51, 29). 3, a deity. 4, immortality. 5, *final emancipation* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 4). 6, *Ambrosia, the food of the gods, the juice of the sôma* (ಸುರಾಹಾರ 4; Mr. 29; ಸುಧೆ 511; ಸೊಣೆ, etc. Kk. 10*a*.). 7, an antidote; a drug. 8, food; boiled rice. 9, anything sweet, becoming or agreeable (ಯೋಗ್ಯ 4; ಇಮ್ಮುದೆ Ct. I, 82). 10, *water* (ಉದಕ 4). 11, milk (ಪಾಲು G.; My.); ghee (My.). 12, the ocean (ಸಮುದ್ರ 4; ಅಬ್ಧಿ 511). 13, gold; quicksilver. 14, a quality, a virtue, a property (ಗುಣ 4). 15, *unsolicited alms.* 16, *the residue of a sacrifice* (ಅಚ್ಚರ, ಯಜ್ಞ 4). 17, a ray (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 4; ಕಿರಣ 511). 18, ಆಕೇಜ, ವಿಕ್ಕ (4). 19, the colour white (ನಿತ, ಬಿಳಿಮು 4). 20, the plant Coccolus cordifolius (ಗುಡೂಚಿ Mr. 145; ಆಮರದ ಬಳ್ಳಿ G.). 21, the plant Emblica officinalis (ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.). 22, the plant Terminalia chebula (ಅಳಲೇ ಕಾಯಿ ಗಿಡ G.). 23, the hair of the head, hair (ಶಿರೋರುಹ 4). See Nn. s. ಶುಚಿ. — ಅಮೃತಗಿಡ. The custard-apple tree, Anona squamosa Lin. (St. & Pl.; My.). — ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ. = ಆಮರದ ಬಳ್ಳಿ, ಅಮೃತವಲ್ಲಿ. (Si. 142; St. & Pl.; ಗುಡಾ, ಗುಡಿ, ಗುಡೂಚಿ, ಛಿನ್ನರುಹ, ತಿಪ್ತಿಕೆ G.).

ಅಮೃತಕರ amṛita-kara. The ambrosia-rayed: the moon (ಸಿಮಕರ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 35). 2, a physician (ವೈದ್ಯ 35). 3, the sovereign of the snakes (ವಾಸುಗಿ, ಶೇಷ 35). 4, a deity (ಸುರ, ದೇವ 35). 5, a demon (ಅಸುರ, ರಾಕ್ಷಸ 35). 6, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 35). 7, Śiva (ಕೃತ್ತಿವಾಸ, ಈಶ್ವರ 35).

ಅಮೃತಕಿರಣ amṛita-kiraṇa. = ಅಮೃತಕರ No. 1. (Bp. 11, 10).

ಅಮೃತಕರಂಗಿಣಿ amṛita-taraṅgiṇi. Moonlight. (R.).

ಅಮೃತತ್ವ a-mṛitatva. Immortality (Bp. 43, 63; My.).

ಅಮೃತಪಯೋಧಿ amṛita-payôdhi. An ocean of ambrosia (Bp. 61, 69).

ಅಮೃತಮತಿ amṛita-mati. N. of the wife of king Satyêndra of Côḷamaṇḍala (Rsv. 3, 12).

ಅಮೃತವಲ್ಲಿ amṛita-valli. = ಅಮರವಳ್ಳಿ, ಆಮರ್ದವಳ್ಳಿ, ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ. (Sk.; My.).

ಅಮೃತವಿಗ್ರಹ amṛita-vigraha. Having an immortal or agreeable body (Bp. 26, 45).

ಅಮೃತಸಾರಜ amṛita-sâra-ja. Raw sugar, molasses. (R.).

ಅಮೃತಸೋದರ amṛita-sôdara. Born together with the amṛita (at the churning of the ocean): a hare. (R.).

ಅಮೃತಹಸ್ತ amṛita-hasta. = ಅಮೃತಕರ No. 2. (My.).

ಅಮೃತಾನ್ಧ amṛita-andha. Tbh. of ಅಮೃತಾನ್ಧಸ್. (My.).

ಅಮೃತಾನ್ಧಸ್ amṛita-andhas. *Whose food is ambrosia, a deity.*

ಅಮೃತಾನ್ನ amṛita-anna. Ambrosia-like food (J. 29, 35).

ಅಮೃತಾರ್ಚಿ amṛita-arci. The moon (J. 2, 13).

ಅಮೃತಾವಹ amṛita-âvaha. Final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26).

ಅಮೃತಾಶನ amṛita-aśana. *Who eats ambrosia, a deity.*

ಅಮೃತಾಹರಣ amṛita-âharaṇa. Who stole the ambrosia: Garuḍa. (My.).

ಅಮೃತೆ a-mṛitĕ. An immortal or beautiful female. 2, *the plant Coccolus cordifolius.* 3, *the plant Emblica officinalis.* 4, *the plant Terminalia chebula.*

ಅಮೆ amĕ. An affix to form verbal nouns, *e. g.* ಅಡ್ಡಿಮೆ, ತೀರಮೆ (Śmd. 248). *Cf.* ಉಮೆ.

ಅಮೇಧ್ಯ a-mêdhya. Not allowed to sacrifice. 2, impure; unholy; nefarious; foul. 3, faeces, excrement (Bp. 4, 65; 40, 69). See Prv. s. ನಾಯಿ.

ಅಮೇಯ a-mêya. Immeasurable. (My.).

ಅಮೋಘ a-môgha. Unerring, unfailing, not vain, efficacious, reaching the mark (Ct. II, 120; Bp. 34, 13; J. 12, 46; 21, 60); — productive, fruitful; — the not erring or failing.

ಅಮೋಘೆ a-môghĕ. *The trumpet flower, Bignonia suaveolens* Roxb. 2, *a plant of which the seed is used as a vermifuge, Erycibe paniculata* Roxb. (ವಾಯವಡಂಗ G.).

ಅಮೋಲಿಕ amôlika. Tbh. of an ಅಮೌಲ್ಯಕ. Invaluable, excellent (C.; B. 4, 222).

ಅಮೌಢ್ಯ a-mauḍhya. One who is not stupid (Bp. 46, 71; My.).

ಅಮೌಲ್ಯ a-maulya. Priceless, invaluable, excellent (Bp. 43, 66; My.; B. 4, 173).

ಅಮ್ಪಕ ampaka. Sending, despatching, dismission. **2**, an entertainment given to friends at their departure (Tĕ.; R.; Tĕ. ಅಮ್ಪು, ಪಮ್ಪು, to send, etc.; T., M. ಅನುಪ್ಪು, to send; see ಪನವು).

ಅಮ್ಬ amba. 1. = ಅನ್ಪವ, ಎಮ್ಬೆ. Present relative participle of ಅನ್ 1: saying, etc. ಅಮ್ಬಂ, ಅಮ್ಬನು, third pers. sing. masc. of the future: he will say, etc.

ಅಮ್ಬ amba. 2. = ಅಮ್ಬೆ. — ಅಮ್ಬಗಾಲು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು. (My.).

ಅಮ್ಬಕ ambaka. *An eye* (ಕಣ್ಣು Nn. 37. 66). 2, the numeral two (Mr. 540).

ಅಮ್ಬಕಳ ambakaḷa. = ಅಮ್ಬಲಿ q. v., ಅಮ್ಬಲ, ಅಮ್ಬುಲಿ. A kind of gruel or pap mixed with buttermilk (ಕಡಿ Śm. 115; Tĕ.: pap, porridge; occasionally used by Liṅgâyatas). ತನಗೆ ಹಸಿವಾಯ್ತು; ಉಣ್ಕೆ, ಭಕ್ತಾ, ಅಮ್ಬಕಳಂ? (Bp. 27, 48). ನಿನ್ನ ಆರನುನೆಯ ಹೊಸ ರಸರಸಾಯನದ ಪಸರಮ್ ಆತನ ಸದನದಲಿ ಪೂಡಿಸಿದ ತೆಳ್ಗನಹ ಅಮ್ಬಕಳಕೆ ಎಣೆ ಉಸುರಲ್ ಉಣ್ಬೇಕೆ (30, 6). See ಕಟ್ಟಮ್ಬಕಳ, ಹುಳಿ-.

ಅಮ್ಬಕೆ ambaki. She who has eyes (at the end of compositions; J. 29, 35).

ಅಮ್ಬಗ ambaga. = ಅಮ್ಬಿಗ. (My.).

ಅಮ್ಬಟ ambaṭa. 1. Tbh. of ಅಮ್ಬಷ್ಠ. A barber (ನಾವಿದ Ct. I, 61; T., M. ಅಮ್ಪಟ್ಟಿ).

ಅಮ್ಬಟ ambaṭa. 2. = ಅನ್ಪಟಿ, etc. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬಟಿ ambaṭĕ. = ಅಮಟೆ, etc. (ಪೀತನ, ಕಪೀತನ, ಅಮ್ರಾತಕ Nr.; Si. 127; My.; see ಅವಟೆ). — ಅಮ್ಬಟಿಪುಲ್ಲು. Cynodon dactylon Pers. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬರ ambara. Clothes, apparel (ಆಂ Śm. 117; ಆಂಬೆ G.; ಅಂಕುಕ, ವಸ್ತ್ರ Nn. 30). 2, the sky, atmosphere, ether (ಬಾನ್, ಆಲರ್ವಟ್ಟಿ, etc. Śm. 14; ನಭಸ್, ಆಕಾಶ Nn. 30). 3, a sign for the zero or O (Čh.; Mr. 73. 540). 4, vicinity.

5, cotton (ಅರಳೆ, ಹತ್ತಿ Čb.). 6, talc, or mica. 7, a perfume, Ambergris. 8, N. of a metrical foot (Čh.). 9, a bed or couch. — ಅಮ್ಬರಮ್ಬರಿ. -o-ಬರೆ. As far as the sky (Bp. 32, 32; 57, 82).

ಅಮ್ಬರಚರ ambara-čara. Sky-going; an inhabitant of the sky; a god (Bp. 44, 51). 2, a bird.

ಅಮ್ಬರಮಣಿ ambara-maṇi. The sky's jewel: the sun (A.; My.).

ಅಮ್ಬರಶಿರೋಜ ambara-širôja. Whose hair is the sky: Rudra (Mr. 11).

ಅಮ್ಬರಾಮ್ಬರ ambara-ambara. Whose apparel is the sky: Śiva (My.).

ಅಮ್ಬರಿ ambari. A cloth to write upon (ಕಡಿತ Mr. 359).

ಅಮ್ಬರಿಷ ambarîsha. *A frying-pan* (ಅಡುಬಾಣಲೆ Nn. 123). 2, the sun. 3, one of the hells. 4, Śiva. 5, Vishṇu. 6, remorse. 7, war. 8, a young animal. 9, the plant Spondias mangifera.

ಅಮ್ಬಲ ambala. An open shed or hall where public affairs are discussed, etc. (Kŏḍagu; T., M.; Tu. ಅಮ್ಬಲ).

ಅಮ್ಬಲಿ ambali. = ಅಮ್ಬಳಿಗ, ಅಮ್ಬಲ, etc. Tbh. of ಅಮ್ಬ. A kind of pap or porridge made of jôḷa, rice, or râgi, to which buttermilk (also tamarind) is generally added (C.; Tĕ.; Tu. ಅಮ್ಬುಲಿ). ಅರನಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc. ಅನ್ದರೆ ಬಾಗಿದ ಗಂಜ, ಬೋನ ಬೊನ್ತ ಗಂಗಿ; ಉಳ್ತು ತಿಳಿಗೂ ಕಳಗಚ್ಚಿಗೂ ಅಮ್ಬಲಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 311). ಅಮ್ಬಲ ಆಗಿ ಇರುವ ಗಂಜಿ (ಯವಾಗು, ಉಷ್ಣಿಕೆ, etc. 315). ಅಮ್ಬಲೀ ಉಡಿಯುವವನಿಗೆ ವಿಷಾದೇ ತಿಳ್ವವನ ನೊಬ್ಬ.—ಅಮ್ಬಲಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹಪ್ಪಲಿಸುವದು ಯಾಕೆ?—ಅಮ್ಬಲೀಲಿ ಕಣ್ಣಿಯಾ ತೊಣಚಿನಾಯನ್ನ? (Prvs.). ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ ಚನ್ನಯನ ಮನೆಯ ಅಮ್ಬಲಿಯನ್ ಉಮ್ಬಾಗಲ್ (Bp. 56, 50). See ಕಟ್ಟುಮ್ಬಲಿ, Prvs. s. ಆಳಿಗೆ, ಮಣ್ಣು.

ಅಮ್ಬಷ್ಠ ambashṭha. = ಅಮ್ಬಟ. *The offspring of a man of the Brâhmaṇa and a woman of the Vaiśya caste;* a physician, a barber, etc.

ಅಮ್ಬಷ್ಠೆ ambashṭhĕ. *Jasminum auriculatum* Vahl. 2, *yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata* Lin. 3, *the plant Clypea hernandifolia* W. & A. 4, = ಅಮಟೆ, etc., the hog-plum or wild mango, Spondias mangifera Pers.

ಅಮ್ಬಾ ambâ. = ಅಂಹಾ, ಅಮ್ಬೆಕ, ಅಮ್ಬಾಕ್ಕ. The cry of cow or calf (C.; T.; Tĕ. ಅವಾಕ್ಕ; Tu.; M. ಆಮಬು, to low).

ಅಮ್ಬಾಕಾನ್ತ ambâ-kânta. Durgâ's husband: Śiva (Bp. 39, 10).

ಅಮ್ಬಾಡಿ ambâḍi. N. of a village in Mysore (M.: a cowpen). — ಅಮ್ಬಾಡಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A whitish, mellow and fragrant kind of betel leaf (C.).

ಅಮ್ಬಾಡೆ ambâḍĕ. = ಆಮಟೆ, etc. (ಅಪ್ರಾತಕ, ಕಪೀತನ, ಪೀತನ G.).

ಅಮ್ಬಾಪತಿ ambâ-pati. = ಅಮ್ಬಾಕಾನ್ತ. (Bp. 13, 23).

ಅಮ್ಬಾರ ambâra. A heap of thrashed straw (My.; Br.; M.; H.).

ಅಮ್ಬಾರಖಾನೆ ambâra-khânĕ. A magazine of grain, a granary (My.; H.).

ಅಮ್ಬಾರಮಣ ambâ-ramaṇa. = ಅಮ್ಬಾಪತಿ. (Bp. 53, 8).

ಅಮ್ಬಾರಿ ambâri. A howdah on an elephant (C.; B. 4, 23; Č. Bp. 47, 32; T., M.. Tĕ., Tu.; H.). ಅಮ್ಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತ ರೂ ಮುಂಗಾರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಮ್ಬಾರೆ ambârĕ. A kind of insect existing in dry wood (C.). — ಅಮ್ಬಾರುಣ್ಣಿ. -ಉಣ್ಣಿ. A tick infesting cattle (S. Mhr.; Tĕ. ಅಮ್ಬಾರೆಪುಣುಜು).

ಅಮ್ಬಾವರ ambâ-vara. = ಅಮ್ಬಾಪತಿ. (Bp. 12, 56).

ಅಮ್ಬಿ ambi. A boat. (See T. s. ಅಮ್ಬಿಗ). 2, water (in vedic Sk.).

ಅಮ್ಬಿಕಾನಾಥ ambikâ-nâtha. = ಅಮ್ಬಾಪತಿ. (Pp. 33, 8).

ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ ambikâ-pati. = ಅಮ್ಬಿಕಾನಾಥ. (Bp. 13, 12; 24, 46).

ಅಮ್ಬಿಕಾರಮಣ ambikâ-ramaṇa. = ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ. (Bp. 54, 69).

ಅಮ್ಬಿಕೆ ambikĕ. ಅಮ್ಬಿಕಾ. A mother. 2, *Durgâ.* See Śmd. 20.

ಅಮ್ಬಿಕೇಯ ambikêya. Gaṇêśa. 2, Kârttikêya. 3, Dhṛitarâshṭra. (My.).

ಅಮ್ಬಿಕೇಯಕ ambikêyaka. = ಆಮ್ಬಿಕೇಯ. (My.).

ಅಮ್ಬಿಗ ambiga. = ಅಮ್ಬಿಗ, ಅಮ್ಬುಗ. A man who rows a boat or a haṛigôl, a boatman (Bp. 20, 22; ಸೀರ್ಕುಟಿಕ Śs.; ಕರ್ಣಧಾರ, ನಾವಿಕ G.; Mhr. ಅಮ್ಬಿ, ಅಮ್ಬೇ ಕರೀ; C.; T. ಅಮ್ಬಿ, a boat; a raft; a water-pot; a basket for drawing water; a rope to which oxen are tied in a row; M. ಅಮ್ಬೆ, thick, strong rope; M., T. ಅಮ್ಬಾಪಾಟ್ಟು, a rower's song). See B. 4, 30. 167; Prv. s. ತಪ್ಪೆ. ಹೊಬ್ಬೆ ಬಾವಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗರ ವಿಣ್ಣ (Prv.).

ಅಮ್ಬಿಗಾರಿ ambi-gâṛa. = ಅಮ್ಬಿಗ. See Prv. s. ಜೋಣಿ.

ಅಮ್ಬಿಲ ambila. = ಅಮ್ಬಲಿ, etc. Tbh. of ಅಮ್ಬ. A kind of sour gruel (ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ, ಅರನಾಲ, ಸನ್ಧಾನ, ಕಾಂಜಿಕ, ಸೌವೀರ Hlâ.; ಅರನಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc. Nr.; ಕಂಬಿ Čt. II, 74; ಕಂಬಿ Śk.; ಅರನಾಲ, etc. Mr. 214; ಕರ್ಕು Śm. 86). ಅಮ್ಬಿಲಬೊಳ್ ಉಣ್ಣೀ ಬಿಣ್ಣೆ? (Bp. 30, 28). ಇಲ್ಲ ಎಣ್ಣೆ ಅಮ್ಬಿಲವು (40, 74). ಅಮ್ಬಿಲಬೊಳಗೆ ಪೊನ ಬಿಣ್ಣೆಯಂ ತೆಗೆಯಲು (42, 2).

ಅಮ್ಬು ambu. 1. An arrow (ಶರ Śmd. Dh.; ಕೋಲ್, ಕಣೆ, ಸರಳ್ Čt. II, 47; ಕಂಕಪತ್ರ, ಶರ, etc. Hlâ.; ಬಾಣ, etc. Mr. 295; ಬಾಣ Nn. 5. 7; ಮಾರ್ಗಣ 17; ಶರ 35; ಪತಂಗ, etc. 61; ಕಣೆ, ಕೋಲ್, etc. Śm. 43. 106; C.; T., M., Tu.; Tĕ. ಅಮ್ಪೆ, ಅವ್ವಿಕ, ಆಮ್ಬು. M. ಆಯೆ, T. ಆಜ್ಞಿ, to send; to let go, leave; see ಅಮ್ಬಕ, ಆಸಿ 3). See ಅಯ್ಯಮ್ಬು, ಎಚ್ಚಮ್ಬು, ಎಲೆಯಮ್ಬು, ಕವಡಿಕೆಯಮ್ಬು, ಕವಲಮ್ಬು, ಚೋರಿಯಮ್ಬು, ಮುಗುಳಮ್ಬ, ಮೊಗ್ಗಮ್ಬ.—ಅವ್ವಿನ ಬೀಗ (Dirj., etc. Hlâ.). ಎಚ್ಚ ಅಮ್ಬು (ನಿರನ್ನ Nr.). ಹಲವು ಅಮ್ಬು ಳ್ಳನು (ಕಾಣ್ಡೀರ, etc. Nr.). ಪತ್ತು ಅಮ್ಬಿನ ಅಗಲ ವುಳ್ಳ ರಾಜಮಾರ್ಗ (Si. 105). ಒರ್ಕಂಬ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲುಮ್ ಅಮ್ಬುಮನ್, ಉರ್ಕಾಳ್ಗಳ್ ಸುರಿಗೆ ಸೀಳ್ತು, ಮಾಣ್ಡಿ ಇರದೆ ಆ ಗೋವರ್ಕಳ್ ಇಡಿರ್ದ ಗೋಬಿಂಬಮ್ಮುರ್ಕಳೊಳ್ ಎಕ್ಕತುಳಮ್ ಇಬಿದು, ಕುಬಿದಬಿ ಆದರ್ (Śmd. 79). ತನ್ನೊಳ್ ಪಠಂಚಿ ಕಿಡುಗುಟ್ಟೆ ತಪ್ಪುವ ಅಮ್ಬುಗಳ ರವಂ (286. 287). ಬರ್ಸ ಅಮ್ಬುಂ ನಿಶಿತವಿಶಿಖದಿಂ ಖಂಡಿಸಿದಂ (274). ಗಜಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಅಂಗಜನ ಅಮ್ಬೆಗೆ? (Bp. 4, 31). ಕೆಲದೊಳ್ ಇಬಿಪಿದ ಅಮ್ಬಿನ ಪೊಡೆಯ, ಸಾರ್ಚ ನಿರಿಸಿದ ಶರಾಸನದ...ರಥಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). ಕೂರಂಬ್ಬಿನಿನ್ದೆ ಎಚ್ಚು, ಪೋಪ ಅಮ್ಬುನು ತ್ವರಿತ ದಿಂ ಕತ್ತರಿನೆ (Râghĕ. 17, 71). ಅಮ್ಬು ತಾಗಿದರೂ ಹಪ್ಪಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಅಮ್ಬು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಬು ಮುಣುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.). See *e, g.* J. 7, 28. 43. 45. 48; 8, 26; 9, 33; 12, 25; 13, 20. 48; 14, 4. 11. 12; 27, 41. — ಅಮ್ಬುಸರಣಿ. The flight, or path, of an arrow (My.; Bh. 8, 4, 32).

ಅಮ್ಬು ambu. 2. (fr. ಅಜ್ 2). To grow dry, to dry, to fade (ಶೋಷಣ Śmd. Dh.).

ಅಮ್ಬು ambu. 3. = ಹಮ್ಬು. Spreading, running (as creepers). — ಅಮ್ಬುಗಱಿಕೆ. The creeping bent grass, Agrostis stolorufera (R.; My.). — ಅಮ್ಬುಸೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. A prickly scandent undershrub, the three-lobed nightshade, Solanum trilobatum Lin. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬು ambu. 4. = ಎಮ್ಬು 1, q. v. ಆಱ್‌ಯೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಅಱವತ್ತು ಗುಣ, ಕಾಣೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಕೋಟಿ ಗುಣ. — ಅಪ್ಪೋಣಿ (= ಅಮ್ಬುವದಕೆ) ಮಾಡಿದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಉಪ್ಪೋಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅನ್ನ (Prvs.).

ಅಮ್ಬುಅಮ್ಬು. 5. = ಅಮ್ಬೆ. — ಅಮ್ಬುಗಾಲು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು. (My.).

ಅಮ್ಬು ambu. *Water.* 2, *the plant Andropogon schoenanthus.* — ಅಮ್ಬುಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. A hole for the egress of water (Abh. P. 1, 116). — ಅಮ್ಬುವಿಡು. -ಇರಿ-ಬಿಡು. To let water flow (Abh. P. 6, 48; 11, 183).

ಅಮ್ಬುಕಣ ambu-kaṇa. A drop of water. 2, *a shower.*

ಅಮ್ಬುಕಣ್ಟಕ ambu-kaṇṭaka. The short-nosed alligator. (R.).

ಅಮ್ಬುಕೆರಾಹ ambu-kirâta. An alligator. (R.).

ಅಮ್ಬುಕೇಶ ambu-kîśa. A porpoise. (R.).

ಅಮ್ಬುಕೊರ್ಮ ambu-kûrma. = ಅಮ್ಬುಕೇಶ. (R.).

ಅಮ್ಬುಗ ambuga. = ಅಮ್ಬಿಗ. (My.).

ಅಮ್ಬುಗಾಲಿ ambu-gâḷa. A man who has arrows; a good archer (My.).

ಅಮ್ಬುಚರ ambu-ćara. Moving in water, aquatic. (My.).

ಅಮ್ಬುಜ ambu-ja. Water-born. 2, *a lotus, Nymphaea nelumbo* (ಕುಮುದ, ತಾವರೆ Nn. 29; ಅಬ್ಜ, ಪದ್ಮ etc. Mr. 419). 3, *the tree Barringtonia acutanguta* Gaertn. 4, N. of a vṛitta (Ćh.).

ಅಮ್ಬುಜನ್ಮ ambu-janma. A lotus. See ನೀಱಾಮ್ಬುಜನ್ಮ.

ಅಮ್ಬುಜಭವ ambuja-bhava. The lotus-born: Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮ Nr. 40; Ćh. v. 5).

ಅಮ್ಬುಜಮಿತ್ರ ambuja-mitra. The friend of the lotus: the sun. 2, a certain metrical foot (Ćh.).

ಅಮ್ಬುಜಸಖ ambuja-sakha. = ಅಮ್ಬುಜಮಿತ್ರ No. 1. (A.; My.).

ಅಮ್ಬುಜಾನನೆ ambuja-ânanĕ. A lotus-eyed woman (J. 18, 62).

ಅಮ್ಬುಜಾಮ್ಬಕ ambuja-ambaka. The lotus-eyed: Vishṇu (Bp. 1, 41).

ಅಮ್ಬುಜಾಯತಾಕ್ಷ ambuja-âyata-aksha. Having eyes as large as a lotus: Kṛishṇa (J. 11, 3).

ಅಮ್ಬುಜಾಸನ ambuja-âsana. Whose seat is a lotus on Vishṇu's navel: Brahmâ (ವಿಧಿ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 21).

ಅಮ್ಬುಜೋದರ ambuja-udara. Who has a lotus on his naval: Vishṇu (Śmd. 68. 293).

ಅಮ್ಬುಜೋದ್ಭವ ambuja-udbhava. = ಅಮ್ಬುಜಭವ. (My.).

ಅಮ್ಬುದ ambu-da. Water-giving. 2, *a cloud.* 3, the plant Cyperus hexastychius communis.

ಅಮ್ಬುದಫಲ ambuda-phala. The clouds' fruit: a hailstone (ಆರೆಕಳ್ Mr. 44).

ಅಮ್ಬುದರಥ ambuda-ratha. Whose chariot is a cloud: Indra (Mr. 40).

ಅಮ್ಬುದಾರ ambu-dhara. Water-carrying: a cloud. (Śmd. 281).

ಅಮ್ಬುಧಿ ambu-dhi. Water-receptacle. 2, the ocean (ಸಮುದ್ರ Nn. 6; ಶರಧಿ 11; ಅಮೃತಕರ 35; ಭುವನ Mr. 517). 3, the number four (Ćh.; ನಾಲ್ಕು Mr. 347). 4, a cloud (ಕರ Mr. 507).

ಅಮ್ಬುನಿಧಾನ ambu-nidhâna. Water-receptacle: the ocean (Bp. 60, 43).

ಅಮ್ಬುನಿಧಿ ambu-nidhi. Treasury of waters: the ocean. 2, the number four (Ćh.).

ಅಮ್ಬುಪ್ರಸಾದ ambu-prasâda. The clearing nut tree, Strychnos potatorum. (R.).

ಅಮ್ಬುಭೃತ್ ambu-bhṛit. Water-bearing. 2, *a cloud.* 3, the grass Cyperus pertenuis.

ಅಮ್ಬುರಾಶಿ ambu-râśi. Heap of waters: the ocean. See ಋಣ್ವೋಮ್ಬುರಾಶಿ.

ಅಮ್ಬುರುಟ್ಪೀಠ amburuh-pîṭha. A lotus-stool (Rśv. 6, 10).

ಅಮ್ಬುರುಹ್ ambu-ruh. -ಟ್. Water-growing: a lotus.

ಅಮ್ಬುರುಹ ambu-rnha. = ಅಮ್ಬುರುಹ್. (ತತಸತ್ರ, ತಾವರೆ Nn. 49; Ćh. v. 132).

ಅಮ್ಬುರುಹಗರ್ಭ amburuha-garbha. = ಅಮ್ಬುಜಭವ.

ಅಮ್ಬುರುಹಗರ್ಭಾಣ್ಡ amburuhagarbha-aṇḍa. Brahmâ's egg: the universe (Bp. 17, 18).

ಅಮ್ಬುರುಹನಯನೆ amburuha-nayanĕ. A lotus-eyed woman (Bp. 38, 43).

ಅಮ್ಬುರುಹಾನನೆ amburuha-ânanĕ. A lotus-faced woman (Rśv. 8, 4).

ಅಮ್ಬುರುಹಾಸನ amburuha-âsana. = ಅಮ್ಬುಜಾಸನ. (ಬ್ರಹ್ಮನ್ Mr. 9).

ಅಮ್ಬುಲಿ ambuli. = ಅಮ್ಬಲಿ. (My.).

ಅಮ್ಬುವಾಪ ambu-vâha. Water-conveying: a cloud. (My.).

ಅಮ್ಬುವಾಹಿನಿ ambu-vâhini. Water-conveying (fem.): *a wooden baling vessel.*

ಅಮ್ಬುವೇತಸ ambu-vêtasa. *A kind of rattan.*

ಅಮ್ಬುಸಮ್ಭವ ambu-sambhava. = ಅಮ್ಬುಜ. A lotus (Ćh. v. 7).

ಅಮ್ಬುಸರಣ ambu-saraṇa. *The running of water.*

ಅಮ್ಬುಸರಣಿ ambu-saraṇi. The road or bed of a stream (My.).

ಅಮ್ಬೃಕೃತ ambṛik-kṛita. Sputtered; *pronounced with emission of saliva.*

ಅಮ್ಬೆ ambĕ. = ಅಮ್ಮ 2, ಅಮ್ಬು 5. (T. ಅರಕ್ಕುದಲ್, rubbing with the palm of the hand or with the sole of the foot; crawling; *cf.* ಆರೆ 2). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಗಾಲು. The (hands and) knees placed on the ground for crawling (C.; Tu. ಅಮ್ಬೆಕ್ಕಾರ್). ಕುರುಳು ಜೋಲ್ವ ಅಮ್ಬೆಗಲು (J. 28, 18). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು. -ಆಡು. To crawl on (the hands and) knees (C.). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆ. -ಇಕ್ಕಿ-. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು (C.). ತುಮ್ಬಲೆ ವರ್ಷ ರಾಮನಾಥಗೆ, ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆಯಲೆ, ಕುಮ್ಬುನಿರಾಯರ್ ಎಲ್ಲರ್ ಎದ್ದೆ ನಡುಗಲು (Rnc. 3, 24. 25). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ನಡೆ. -ಇಟ್ಟು-. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು (C.). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಡು. -ಇಡು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕು. (J. 19, 50). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಚ್ಚಿ ನಡೆ. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು. (S. Mhr.; ರಿಂಗಣ, ಸ್ಖಲನ G.). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಡು. To put down (the hands and) knees for crawling (My.). ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕಿದರೆ ರಮ್ಬೆ ಸಿಕ್ಕಾಯ್ತೇ? (Prv.).

ಅಮ್ಬೆ ambĕ. ಅಮ್ಮಾ. 1. = ಅಜ್ಜಿ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ. *A mother;* a good woman, as a term of respect. 2, *Durgâ.* 3, N. of a town (Bp. 19, 4).

ಅಮ್ಬೆ ambĕ. 2. Tbh. of ಅಮ್ಮ (or ಅಪ್ಪ...). — ಅಪ್ಪೆಯ ಹಳದಿ. Tbh. of ಅಮ್ಮಜರಿದ್ರೆ. The plant Curcuma zedoaria Rose. (Curcuma zerumbet Roxb; C.; ಅಮ್ಲಪೀತ Mr. 135; ಕರ್ಚೂರ, ಕರ್ಚೂರ, ಗನ್ಧಮೂಲಿ, ಪಲಾಶ, ಶಟಿ, ಷಡ್ಗನ್ಥಿಕೆ, ಹರಿದ್ರು G.; Mhr. ಅಂಬೆಹಳದ, turmeric-coloured zedoary, or its plant).

ಅಮ್ಬೇ ambê. = ಅಮ್ಬಾ, etc. (My.). (ತುಮುಗಳ್) ಅಪ್ಪೇ ಎನುತ ತಲೆಗಳನ್ ಎತ್ತಿ ನೋಡುವವು (Bp. 60, 28). ಅಪ್ಪೇ ಎನುತ ಪರಿತನ್ದು, ಒಳ ಪೊಕ್ಕು (60, 31). ಆಕಳುಗಳ್ ಅಪ್ಪೇ ಎನುತ ಮುಂ ಕೊಣ್ದು (60, 35).

ಅಮ್ಬಾಳೆ ambaḷĕ. = ಅಮ್ಬೆಳೆ, etc. (C.).

ಅಮ್ಬ್ಲಂ ambla. = ಆಮ್ಲ.

ಅಮ್ಭ ambha. Tbh. of ಅಮ್ಮಸ್. (G.; Čb.; My.).

ಅಮ್ಭಚ್ಚರ ambhas-ćara. Aquatic; an aquatic animal (My.).

ಅಮ್ಭಸ್ ambhas. ಅಮ್ಮಃ. *Water.*

ಅಮ್ಭಸ ambhasa. Tbh. of ಅಮ್ಮಸ್. Water (ಸತ್ಪ, ಉದಕ Nn. 14; ಸೋಮ 25; ಉದಕ 29. 73; Mr. 404).

ಅಮ್ಭೋಜ ambhaḥ-ja. Water-born: a lotus (Čh. v. 104. 111).

ಅಮ್ಭೋಜನೇತ್ರಿ ambhôja-nêtri. A lotus-eyed woman (J. 19, 17).

ಅಮ್ಭೋಜಲೋಚನ ambhôja-lôćana. The lotus-eyed: Vishṇu (Bp. 54, 32).

ಅಮ್ಭೋಜಸಮ್ಭವ ambhôja-sambhava. The lotus-born: Brahmâ (ಶೃಙ್ಗಾರೀಕ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 18).

ಅಮ್ಭೋಜಾತ ambhaḥ-jâta. A lotus (Nn. 168).

ಅಮ್ಭೋಜಿನಿ ambhôjini. An assemblage of lotus flowers or a place were they abound (A.).

ಅಮ್ಭೋದ ambhaḥ-da. Water-giving: a cloud (A.).

ಅಮ್ಭೋಧಿ ambhaḥ-dhi. Receptacle of waters: the ocean (Mr. 405).

ಅಮ್ಭೋನಿಧಿ ambhaḥ-nidhi. Treasury of waters: the ocean (Śmd. 175. 208).

ಅಮ್ಭೋಭೃತ್ ambhaḥ-bhṛit. Water-bearing: a cloud (Čb.; My.).

ಅಮ್ಭೋರಾಶಿ ambhaḥ-râśi. Heap of waters: the ocean (Bp. 33, 9).

ಅಮ್ಭೋರುಹ್ ambhaḥ-ruh. Water-growing: *a lotus.*

ಅಮ್ಭೋರುಹ ambhaḥ-ruha. = ಅಮ್ಭೋರುಹ್. *A lotus.*

ಅಮ್ಮ amma. = ಅಮು, etc. (M. ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮೀ, ಅಮ್ಮೆಳ; T. ಅಮ್ಮ, an expletive having no particular meaning: hear, listen! *cf.* ಎಮು). — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. Interjection denoting pain or weariness: ah! alas! (R.; M. ಅಮ್ಮಣ್ಣಾ; Tu. ಅಮ್ಮಯ್ಯ). — ಅಮ್ಮಮ = ಅಮಮ Nos. 1 & 2. (Bp. 32, 36; 47, 57; C.). — ಅಮ್ಮಮ್ಮ. = ಅಮ್ಮನು. (Bp. 48, 8; C.; T., M. ಅಮ್ಮಮ್ಮಾ). — ಅಮ್ಮಲಾಲಾ. Ah! alas! See Prv. s. ದಾರಿ.

ಅಮ್ಮ amma. (Śmd. 148). = ಅಬ್ಬೆ, ಅಮು, ಅನ್, ಅವೆ, ಅವ್ವ, ಅಜ್ಜೆ. Tbh. of ಅಪ್ಪೆ 1. A mother (Bp. 47, 20; C.; T. ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮೆ; Tu. ಅಪ್ಪೆ; Tĕ., M. ಅವೆ), used also as an honorific title at the end of proper names and in addressing females. ಆಮ್ಮನ ಮನಸು ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಗೆ, ಮಗಳ ಮನಸು ಕಲ್ಲಿನ ಪಾಗೆ (Prv.). 2, a respectable woman (as ಅಮ್ಮನವರು). ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯಸನಮರ್ಥೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prv.). 3, (a matron), a grandmother (C.). 4, a village goddess, especially Durgâ (C.). 5, the small-pox (T., Tu.; Tĕ. ಅಮ್ಮನಾರು, *i. e.* ಅಮ್ಮನವರು; R.). See ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ; ಕಲ್ಲಮ್ಮ. — ಅಮ್ಮಗಳು. Widows (occasionally used by Brahmins, My., also ಅಮ್ಮನ್ದಿರು). — ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ. -ಂ-ಕೊಡಲಿ. The hatchet of village goddesses (ಹೆಗ್ಗಟ್ಟವಕ್ತಿಗೆ Śmd. II; Kk. 77; ಕಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ Čt. II, 18). — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. -ಆಣ್ಣಿ. = ಅಮ್ಮ. An affectionate appellation for a female (My.; M. ಅಮ್ಮಿಣಿ; Tĕ. ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ, ಅಮ್ಮಚ್ಚಿ, my dear). 2, an effeminate man, a coward (My.). — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿಮಗ. A man of good family (My.). — ಅಮ್ಮನ ಚೇಷ್ಟೆ. The state of being possessed by a village goddess (C.). 2, ಅಮ್ಮನವರ ಚೇಷ್ಟೆ or ಅಮ್ಮನವರ ಪ್ರಸಾದ, venereal disease (My.). — ಅಮ್ಮನ ಬೇನೆ. (generally ದುರ್ಗಮ್ಮನ ಬೇನೆ). Cholera (My.). — ಅಮ್ಮವೆ. -ಅವೆ. = ಅಮ್ಮಪ್ಪೆ. (Bp. 9, 44). — ಆಮ್ಮಪ್ಪೆ. -ಅಪ್ಪೆ. N. of a woman (Bp. 15 sum; 15, 36. 37; 25, 7).

ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ ammaṇṇi. = ಅಮ್ಮ. A nipple, a teat, the breast (My.; M. ಅಮ್ಮಿಣ್ಣಾ; T. ಆಮ್ಮ; *cf.* ಅಚ್ಚಿ 3).

ಅಮ್ಮಯ ap-maya. *Formed from or consisting of water.*

ಅಮ್ಮಾಲೆ ammâlĕ. Game of throwing handballs or stones in the air and catching them in the hand (ಪೊಡೆಸೆಣ್ಣು ಕೆಸ; My.; M. ಅಮ್ಮಾನೆ; T. ಅಮ್ಮನ್ಯೆ, ಅಮ್ಮಾನ್ಯೆ; Tĕ. ಅಮ್ಮನಮಲು).

ಅಮ್ಮಿ ammi. = ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. The mother's breast, in the language of small children (S. Mhr.; Mhr. ಆಮಾ, ಆಮಾ).

ಅಮ್ಮಿ ammi. = ಆಮ್ಮಣ್ಣಿ No. 1 (see ಆಮ್ಮ; My.).

ಅಮ್ಮು ammu. (= ಅಂಮ್ಮು 1). To be able;—to be willing, to wish, to desire (*cf.* ಅಪ್ಪಿತ, ಅಣ್ಪು 2, ಅಬ್ಬರ 2, ಆರುಮೆ, ಆಬಿಗು 2; ಆಙ್ 2; T. ಆವಾವು, to desire). ದಿಳಿಯ ಹೊಗಳ್ ಅನ್ನುರು ಖಾನ ಖಾನರು; ಪೆಲ್ಲು ಪೆಲ್ಲನೆ ಹುದುಗುತಲೆ ಕಳ್ಳತನದಿ ಹೊಕ್ಕನು ನೇಮಿರಾಯನು (Rnć. 11, 12). ಅಮ್ ಆಙ್ ಪೊಡಮ್ ಉಸಿರಲ್ ಅಮ್ಮಿನ್ ಅಲ್ಲನ ಗತಿಯಂ (Śmd. 263). ತನ್ನೆ ತಾಯ್ಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ ಅನ್ ಎನ್ದುವುಂ ಥಿಕ್ಕರಿಸಲ್ ಅಮ್ಮಿನು (Bp. 24, 15). ದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತಂ ಹುಸಿ ಎನಲು ನಾನ್ ಅಮ್ಮಂ (25, 17). ನಿಮ್ಮ ಕನ್ತೆಗೆ ಕೌಪಿಗೆ ಎಣೆ ಎನಲ್ ಅಮ್ಮಿಂ (27, 44). ಕೇಳಲ್ ಅಮ್ಮ (ಅಮ್ಮಿಂ, 47, 19; see also v. 44). ಹರನು ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಮ್ ಆಗಲು ಗರಳಮಂ ನೆಱೆ ನುಂಗಲ್ ಅಮ್ಮನ್ಗೆ, ಕೊರಳೊಳಿಂಬು ಥರಿಸಿದಂ (59, 48; see also 49, 40). ಭಿನ್ನವಲ್ಲದೆ ಅರ್ಧದೇಹವಿನಿಸುವ ಸತಿಯು ಕಣ್ಣಿನಲಿ (ಗಣ್ಣಿನಲಿ) ನೋಡಲ್ ಅಮ್ಮಳು ಕಾಲವಶದಿ (Dp. 1). See J. 18, 44. 48; Bh. 8, 22, 42).

ಅಮ್ಮು ammu. 2. (= ಅಂಮ್ಮು 2). Desire. ಅಮ್ಮೊಳ್ (Bp. 25, 50; Č. Bp. 11, 11).

ಅಮ್ರಾತಕ amrâtaka. = ಆಮ್ರಾತಕ. (Sk.).

ಅಮ್ಲ amla. = ಆಮ್ಲಲ. *Sourness; acidity.* 2, vinegar. 3, wood sorrel, Oxalis corniculata. 4, sour curds.

ಅಮ್ಲಪೀತ amla-pîta. = ಅಮ್ಲಿಯ ಹಳದಿ. (Mr. 135).

ಅಮ್ಲಲೋಣಿಕೆ amla-lôṇikĕ. *Wood sorrel, Oxalis corniculata* Lin.

ಅಮ್ಲವೇತಸ amla-vêtasa. *A kind of dock or sorrel, Rumex vesicarius.*

ಅಮ್ಲಹರಿದ್ರೆ amla-haridrĕ. (= ಅಮ್ಲಿಯ ಹಳದಿ). The plant Curcuma zerumbet Roxb.

ಅಮ್ಲಾನ a-mlâna. Not withered; clean, clear. 2, *the globe-amaranth, Gomphraena globosa* Lin.

ಅಮ್ಲಿ amli. = ಅಮ್ಲಲಿ. Sour (fem.). 2, wood sorrel.

ಅಮ್ಲಿಕೆ amlikĕ. *The tamarind tree, Tamarindus indica.*

ಅಮ್ಲ್ಲಿ amvla. = ಅಮ್ಲ. Sourness.

ಅಯ್ ay. 1. This syllable may appear as ಐ, *e. g.* ತೆಲ್ಲಯಿಸಿದಂ or ತೆಲ್ಲೈಸಿದಂ, ಕಯ್ವಾರಂ (o. r. ಕಯಿವಾರಂ) or ಕೈವಾರಂ (Śmd. 188. 189), also when initial by itself, *e.g.* ಐಲ್, ಐತರ್, ಐದು, ಐಯ, etc.; it is also not uncommon to write it as ಎಯ್, *e. g.* ಎಯ್ದಿಲ್, ಎಯ್ತರ್, ಎಯ್ದು, ಎಯ್ಯ, etc. (My.; T., Tĕ.).

ಅಯ್ ay. 2. = ಇ9, No. 1, ಎ8. An affix to form the second person singular (Śmd. 254). ನುಡಿದಯ್ (61), ತೆಗೆದಯ್, ಬಗೆದಯ್, ನೋಡಿದಯ್, ಪಾಡಿದಯ್, ಆದಿದಯ್, etc. (255; Lilv. 8, 36), ಒಳ್ಪಿದಯ್ (257. 298), ಕಣ್ಣಯ್ (262), ಮುಂಚಿದಯ್ (263).

ಅಯ್ ay. 3. = ಅಯ, ಅಯ್ಯ q. v. Used in addressing people: Sir!, *e. g.* Bp. 4, 67; 25, 5; 57, 35; 59, 14; Bh. 1, 19, 21; 2, 13, 9. 37; Rām. 26, 19. (T. ಐ; *cf.* ಆಡಿ 2, No. 5; see ಗುಣ್ಣಯ್). — ಅಯ್ಯಳು. ಆಯ್ಕೊಳು. Honorific plural: a Jaṅgama; a teacher, a schoolmaster (C.). ಆಯ್ಕೊಳ್ಪೀ, ಆಯ್ದುಪ ಅಂಕೆ ಸೀವೇ ಬರೆದರೆ ಜನ್ಮ! (Prv.). — ಅಯ್ಪಟ್ಟಿ. The dignity of being chief Jaṅgama of a Liṅgâyata maṭha, generally ಆಯ್ಕನ ಪಟ್ಟ (C.).

ಅಯ್ ay. 4. An abbreviation of ಅಯ್ದು 1 (Śmd. 211; it may be the P. p. of a verb ಅಯ್; *cf.* Tĕ. ಆಡ ತೆಂಜು, to come; T. ಅಡ್ಡೆ, to obtain; to betake one's self to, resort to; to arrive at, to come; ಅಡ್ಡೆಪು, way; see ಆಡಿ 5; *cf.* the formation of ಎಬ್ 2). — ಅಯ್ತರ್. (= ಆಯ್ದ ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To come near or to; to approach; to come; to go to; to go (ಸನಿಹಾಪಾಗಮನ Śmd. Dh.). P. p. ಅಯ್ತನ್ದು. Present relative participle ಅಯ್ತರ್ಪ (Bp. 2, 56), ಆಯ್ತಪ್ಪ (14, 25), ಅಯ್ತಪ J. 29, 11). See Bp. 1, 54; 8, 42; 11, 21; 14, 7; 30, 17; 32, 42; 37, 41; 41, 24; 43, 37; 45, 33; 47, 19; 57, 51; 61, 13; Bh. 1, 10, 29; 2, 13, 10; Rśv. 5, after 52; 5, 133; 6, 10; Č. Bp. 42, 13; J. 6, 9; 28, 16. 40; 29, 32; 30, 49.

ಅಯ್ ay. 5. = ಅಂಯಿ, ಅಂಯಿದು, ಅಯ್ದು 2. An abbreviation of ಅಯ್ದು (Śmd. 223). Five. (T., Tu. ಐ). — ಅಯ್ಗಣಿಯ. -ಕಣಿಯ. Who has five arrows: Kâma (J. 6, 32; T.). — ಅಯ್ಗಣ್ಣಿಗ. -ಕಣ್ಣಿಗ. (Śmd. 224). Five kaṇḍugas. — ಅಯ್ಗುಳ್. -ಕುಳ. Five kuḷas or kŏḷagas (Mr. 357, o. r. ಅಯಿಗುಳ್; see the passage s. ಖರ್ವ). — ಅಯ್ಮೊಣ. = ಅಯ್ಮೀಣ. (B. 5, 12). — ಅಯ್ಮೀಣ. -ಣ್. Five spans (B. 3, 54. 108). — ಅಯ್ಮೀಲ. -ಕೋಲ. = ಅಯ್ಗಣಿಯ. (My.). — ಅಯ್ಜಡೆವಳನು. The abundant growth of (Śiva's) five jaḍes (J. 9, 27). — ಅಯ್ದುಲೆಯ. -ತಲೆಯ. = ಅಯ್ಮೊಗ. (My.). — ಅಯ್ಮೂಬನೆಯಂ. The five hundredth man (Śmd. 243). — ಅಯ್ನೂಱು. Five hundred (J. 14, 12; B. 2, 42; 4, 207. 228). — ಅಯ್ಮೊಗ. The five-faced one: Śiva (Čt. II, 5; Kk. 4; Śm. 2; J. 15, 26). — ಅಯ್ಮೊಗನಳಿಕೆಯ. Śiva's friend: Kubêra (Śm. 13). — ಅಯ್ಯನ್ಪು. -ಅಯ್ಪು. = ಅಯ್ಗಣಿಯ. (ಸಂಜ ಸರ Čt. I, 92; II, 52). — ಅಯ್ವಡಿ. -ಮುಡಿ. (Śmd. 224). Five folds; five-fold. ಧರೆಯೊಳ್ ವೀರದ ಪೆಪ್ಪಿನ್ ನರನಿನ್ದಿ ಇರ್ಮಡಿ, ಬ ಕಾರಿಯಿಂ ಮೂಮಡಿ, ಧಾತ್ಮರಸುತನಿಂ ನಾಲ್ವಡಿ, ಮುರಹರನಿನ್ ಅಯ್ವಡಿ ನೆಗಂಡ್ರಿಯ ಅದಟರ ಭೀಮಂ (81). ತಾಜಂ ಪೊದಲಿಸ್ದಿ ಅಯ್ವಡಿ ನೆಗಂ ದ್ದು ಇರೆ (Rśv. 5, 40). — ಅಯ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Five colours (My.). — ಅಯ್ವತ್ತು. -ಸತ್ತು. Fifty. ಅಯ್ವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ಮಾಣವಕ HIâ.). ಅಯ್ವತ್ತು ಮಣ್ಣಿಲಂ (ವರ್ತನೆ Mr. 326). ಅಯ್ವತ್ತು ವರುಸಂಗಳ್ (Bp. 20, 30). ಅಯ್ವತ್ತು ಜನ (B. 5, 125). — ಆಯ್ವತ್ತು ಅಱಿವತ್ತು. Fifty or sixty. ಆವ ಅಯ್ವತ್ತು ಅಱು ನತ್ತು ಪೊಬಿ ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತನೆ (B. 2, 41). — ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು. -ಎರಡು. Fifty-two. ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಶುದ್ಧಗೆ ಅಯ್ವತ್ತೆರಡುಂ (Śmd. 44). ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಕರಂಗಳು (ಜಾನವನ್ನಾಕ್ಷರ Nn. 71). ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಸಂಜೆಯ ಅಕ್ಷರ (Mr. 500). — ಅಯ್ವತ್ತೇೞು. -ಏಬ್ಬು. Fifty-seven. ಅಯ್ವತ್ತೇೞಿಬು ಅಕ್ಕರಂಗಳ್ (Śmd. 45). — ಅಯ್ವಾಯ್. -ಬಾಯ್. Five mouths. ಅಯ್ವಾಯ ಶಂಖಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (Śmd. 224; o. r. ಅಯ್ವಾಯ್ದು, *i. e.* ಅಯ್ವಾಯಂ-ಅದು). — ಅಯ್ವೆಡೆ. -ಪೆಡೆ. Five hoods (My.). — ಅಯ್ನರ. A five-fold string (of pearls, Abh. P. 3, 154; 11, 161). — ಅಯ್ನರಲು. = ಅಯ್ಯನ್ನಲು. (ಕಾಮ Śm. 6; ಮನ್ಮಥ Kk. 8). — ಅಯ್ನಾಸಿರ. (Śmd. 224). Five thousand. — ಅಯ್ನಾಸಿರ್ವರ್. Masculine plural of ಅಯ್ನಾಸಿರ. ಅಯ್ನಾಸಿರ್ವರ್ ಪ್ರಿಯತನೂಭವರ್ (Śmd. 227).

ಅಯ aya. = ಅಯ್ಯ, etc. (My.; Tĕ. ಆಯೆ; T. ಅಯ, ಐಯ). ಆಯನ ನೋಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ, ತಯನ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ (Prv.). See ಅಲ್ಲಯ, ಕಕ್ಕಯ, ಗುಣ್ಣಯ, ಗೋತ್ರಯ, ಚನ್ನಯ, ಚವ್ವಡಯ, ಚಾಮಯ, ಜೊನ್ಮಯ, ದನರಯ, ದೂಳಯ, ನಾಗನುಯ, ಬಂಕಯ, ಬಾಚಯ, ಬೊಮ್ಮಯ, ಮೂಚಯ, ಮಾದಯ, ಮಾರಯ, ರಾಮಯ, ಸೋಮಯ. (Mhr. ಆಯಾ, a compellation of respect amongst the Liṅgâyata people). — ಅಯ್ವೋರು. *i. e.* ಅಯ ನ್-ಅವರು. = ಅಯ್ಗಳು, ಆಯ್ನರ್; also: a respectful mode of addressing a Brâhmaṇa (My.).

ಅಯ aya. Going, moving. 2, *good tuck.*

ಅಯಃಶೂಲ ayas-śûla. An iron lance; — fraudulent or cunning artifice. See ಆಯಃಶೂಲಿಕ.

ಅಯತ್ನ a-yatna. Absence of effort or exertion.

ಅಯತ್ನಕೃತ ayatna-kṛita. Easily or readily produced, spontaneous (Śmd. 125).

ಅಯನ ayana. Going, moving. 2, *a road, a path.* 3, *a place, a site* (ಸ್ಥಾನ, ಠಾವು HIâ.; Mr. 453). 4, *the sun's journey north or south of the equator; the half year.* 5, the equinoctial and solstitial points. See Prv. s. ಸಯಣ.

ಅಯನಿಸು ayanisu. To move, to progress, as the sun does (Si. 42).

ಅಯನ್ತ್ರಿತ a-yantrita. *Unrestrained, self-willed* (ಅನರ್ಗಲ, etc. Mr. 445).

ಅಯರ್ ayar. = ಆಯಿರೆ, etc. — ಅಯರ್ದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ಅಯ್ದುಡಾಳ್. The marriage badge (C.).

ಅಯಶ a-yaśa. Infamy, disgrace (Kâvy. V, 18).

ಅಯಸ್ ayas. *Iron;* steel (ಉಕ್ಕು G.); metal.

ಅಯಸ್ಕಾನ್ತ ayas-kânta. *The loadstone.* (Grj. 1, 59).

ಅಯಾಚಿತ a-yâćita. *Unsoticited.*

ಅಯಾನ a-yâna. Not moving, halting, stopping. 2, without a vehicle (My.).

ಅಯಿ ayi. = ಅಯ್ 5, etc. Five. — ಅಯಿಗುಳ. -ಕುಳ. = ಅಯ್ಗುಳ್, q. v. — ಅಯಿವತ್ತು. -ಸತ್ತು. = ಅಯ್ವತ್ತು (Mr. 326; My.). — ಅಯಿವತ್ತುಸರಮುತ್ತು. (ಮಾಣವಕ Mr. 338).

ಅಂಯಿ ayi. = ಐ. *A vocative particle implying kindness of address, etc.*

ಅಯಿದು ayidu. = ಅಯ್ 5, etc. Five. (Bp. 53, 19; Dp. 32, 1; My.). ಅಯಿದು ಕಾಂಡಂಗಳ್ (Mr. 539). ಅಯಿದು ಇಸ್ಪಾಯ (ಇಸ್ಪಾಣಿ Mr. 511).

ಅಯಿದೆ ayidĕ. = ಅಯ್ದೆ, q. v. s. ಅಯ್ದು, 1. (Bp. 44, 58; Mr. 350).

ಅಂಐನಾ ayinâ. = ಐನಾ, q. v. (Mhr.).

ಅಂಐನಾತಿ ayinâti. = ಅಯಿನು. (My.).

ಅಂಐನು ayinu. = ಐನು. Original, principal, prime (C.; Br.; Mhr., H. ಐನ).

ಅಂಐನ್ದಾ ayindâ. = ಅಯಿನ್ದಾ, ಐನ್ದ. Hereafter, next time, in future (My.; Br.; H.).

ಅಂಐಬು ayibu. A flaw, a fault, a defect (C.; Br; Mhr., H. ಅಯಬ, ಐಬ).

ಅಂಐರಾವತ ayirâvata. Tbh. of ಐರಾವತ. (ಸುರೇಭ Nn. 15; ಪ್ರಣ್ಣರೀಕ, ಇನ್ದ್ರವಿಭ 18).

ಅಂಐರೆ ayirĕ. = ಅಯರ್, ಅಯ್ರ, ಅಯ್ದುವೆ, ಅಯ್ದೆ. (Tbh. of of ಆಚರಾ). A wife whose husband is alive (ಪತಿವಷ್ಟಿ, ಜೀವ ತ್ಪತಿ Hlâ.; Trivikrama: ಅಯಿರ-ಜುಮೈ = ನವನವಧೂಃ = ಅಚಿರ ಯುವತಿಃ).

ಅಯಿಲು ayilu. -ಲ್. = ಅಯ್ಲು, (ಅರುಲು). Bewilderment, phrenzy, madness (My.; Tĕ. ಆಯಿಲು, ಅನ್ನು; Tĕ. ಅನ್ನು ಕೊನು, to be intoxicated; T., M. ಅಯರು, to faint, swoon; to fear; to forget; to be drowsy; *cf.* ಆಡಲು 2). ಅವನಿಗೆ ಅಯಿಲು ಪಿಡಿಯಿತು (My.). — ಅಯಿಲುಪಯಿಲು. reit. (My.).

ಅಂಐವಜು ayivaju. Property, wealth (Mhr.); cash, money (My.; Br.; Mhr., H. ಐವಜ).

ಅಯಿಸು ayisu. = ಅಯ್ಸು, q. v. (Bp. 24, 55; 61, 68; Č. Bp. 47, 32).

ಅಯುಕ್ತ a-yukta. Not yoked. 2, not suited, unfit, unsuitable, improper (Si. 265).

ಅಯುಕ್ತೀಕ a-yuktika. = ಅಯುಕ್ತ. (B. 5, 168; My.).

ಅಯುತ a-yuta. Not joined; not counted. 2, ten thousand, a myriad (J. 27, 8; Si. 327; My.).

ಅಯೇ ayĕ. A vocative particle expressing surprise, recollection, fatigue, fear, passion (Sk.). 2, = ಅಯಿ (Sk.; C.; My. especially with regard to females; *cf.* ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ).

ಅಯೋಗ ayōga. Tbh. of ಅಯೋಗ್ಯ (Śmd. 359).

ಅಯೋಗ್ಯ a-yōgya. Unfit, unsuitable, useless (My.; G. 280).

ಅಯೋಗ್ರ ayas-agra. = ಅಯೋಗ. *A pestle.*

ಅಯೋಘನ ayas-ghana. *An iron hammer.*

ಅಯೋಜಿ ayas-ja. A (kind of) weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ, etc., ಕೆಯ್ದು Mr. 293).

ಅಯೋಧ್ಯೆ a-yōdhyĕ. ಆಯೋಧ್ಯಾ. Oude, the capital of Râma (J. 17, 1. 2; B. 4, 162).

ಅಯೋನಿ a-yōni. Not the womb; anything but the womb.

ಅಯೋನಿಜ ayōni-ja. Not born from the womb (Bp. 21, 4; 54, 26).

ಅಯೋನಿಜೆ ayōni-jĕ. Sîtâ (J. 18, 50).

ಅಯೋನಿಸಮ್ಭವ ayōni-sambhava. = ಅಯೋನಿಜ. (Bp. 22, 37).

ಅಯೋಮಯ ayas-maya. Made of iron or steel. (My.).

ಅಯೋಮುಖ ayas-mukha. Having an iron mouth or face; tipped with iron; an arrow. 2, a crowbar (ತೂಲಿಕೆ, ಒತ್ತುವ ಸಾರೆಗಟ್ಟಿಗೆ Mr. 158).

ಅಯ್ಕಲ್ aykil. Cold, coldness; cold dew; frost; snow; the cold season (ಏಮ Kk. 24; ಕುಳಿರ್, ಏವ, ಚಳಿ, ಹಿಮ Śm. 16; ಹೇಮನ್ತ, ಮಂಜುಗಾಲ Čt. II, 85). (ಹೈಮಾಗಮಂ) ಮರುತನಂ ಕರಂ ಪಿಡಿದು, ತನ್ನ ಅಯ್ಕಿಲ್ಲಗಳಂ ನಾಸ್ಪಿ (Rśv. 9, 7). ತತ್ತ ಅಯ್ಕಿಲ ಧರದೆ (9, 22). ಸೂಸೆ ಮೇಲ್ ಅಯ್ಕಿಲ್ ಎತ್ತಂ (9, 29). ಮೂಲೋಕಮಂ ವಾಗಿ ನಡುಗಿಸಿತು, ಪೀಣ್ ಉದುಗಿಸಿತು ಪೆರ್ಚಿದ ಅಯ್ಕಿಲಿನ್ದ್ (J. 28, 2). — ಅಯ್ಕಿಲ್ಪೆಟ್ಟಣುಗಿ. ಅಯ್ಕಿಲ್ಪೆಟ್ಟ ಅಣುಗಿ. Himâlaya's daughter: Pârvatî (ತಿವೆ Kk. 5). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟಿಳಿಯ. ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟ ಅಳಿಯ. Himâlaya's son-in-law: Śiva (Kk. 4). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟು. -ಬಿಟ್ಟು. The snow-mountain, Himâlaya (ಹಿಮಾದ್ರಿ Čt. II, 10). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಳಗ. -ಬೆಳಗ. That has cool light: the moon (ಚನ್ದ್ರ, ಸಸಿ, etc. Kk. 44).

ಅಯ್ಕಿ ayĕi. — ಅಯ್ಕಿದೇವಯ್ಯ. A proper N. (Bp. 58, 1).

ಅಯ್ಯಯ aytaya. N. See ಅಡ್ಡಗಾಲಯ್ತಯ.

ಅಯ್ಯನ aytana. = ಅಯ್ಯತನ. The state of being an Ayya or Jaṅgama (C.).

ಅಯ್ಯರ್ aytar. See s. ಅಯ್4.

ಅಯ್ತೆ aytĕ. (fr. ಆಹುದು-ಐ 3). = ಆದೆ 4. It certainly is, it is, there is, is (C.).

ಅಯ್ದಾನೆ aydânĕ. (fr. ಅದಪನು-ಐ 3). = ಅದಾನೆ, q. v. Feminine ಅಯ್ದಾಳಿ (C.).

ಅಯ್ದಿಕೆ aydikĕ. = ಅಯ್ದುವಿಕೆ. Going; coming (My.).

ಅಯ್ದಿಸು aydisu. To cause to go to; to cause to come within reach; to make obtain; etc. ಸಾರಿಗಳನು ಎಡ ಬಲ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದಿಸು ವುದು (ಪರಿಣಾಯ Nr.). ಅಯ್ದಿಸಲ್ ಬೇಡಿದುದು (ಪ್ರಾಪ್ಯ, ಗಮ್ಯ, ಸಮಾಸಾದ್ಯ Nr.). See Bp. 2, 39; 3, 59; 8, 28. 54; 16, 2; 17, 14; 27, 75; 28, 56; 30, 19; 33, 4; 35, 26; 47, 22; 51, 45. 49; 53, 11; 59, 4; ಬಲವಯ್ದಿಸು.

ಅಯ್ದು aydu. 1. To go to; to join, to become united with (ತಗುಳ್ Śmd. 15 Cm.; ಕೂಡು 59 Cm.; ತಗುಳ್ಚು 77 Cm.; ಮುಟ್ಟು G.); to draw near, to approach (ಬರು G.; My.); to reach, to obtain (ಹೊನ್ದು G.); to be meet or fit; to go (ಜೋಗು G.; My.; T., M. ಎಯ್ದು, to get, obtain = ಆಯ್ದೆ; see ಆಯ್4). ಅಯ್ದಲ್ ಪಡೆವುದು (ಪ್ರಾಪ್ಯಂ Śmd. 156). ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ (ಉಪಾತ್ತ 93; ಸಮಾಗತ 161; ಗತ 231). ಅಯ್ದುವುದು (ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅಭಿಗಮ Nr.). ಕಡೆಯನ್ ಅಯ್ದುವುದು (ಅನ್ತಗಮನ, ಪ್ರಾಯ Nr.). ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ (ಪ್ರಾಪ್ತ, ಪ್ರಣಿಹಿತ Nr.). ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಮಾಪಿತ, ಉದಾಸ್ಥಿತ Nr.). ಅಯ್ದುವಲ್ಲಿ (ಯಾತಿ Nn. 77). ಮೋಕ್ಷವನ್ ಅಯ್ದುವ ಜೀವನು (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವ 90). ಸೌಖ್ಯವನ್ ಅಯ್ದುವನ್ದಾ ಜೀವರುಗಳು (ಸೌಖ್ಯೋದ್ಗತಜೀವ 113). ಯಾಗಕೆ ಅಯ್ದಿದ ಪಶು (ಪ್ರಾಪ್ಯತ Mr. 261). ಕ್ಷಯಮನ್ ಅಯ್ದತು (ಸವೆದುದು Bhn. 33). See Śmd. 54. 70. 156. 190; Čh. v. 30. 69. 228; Bp. 2, 20; 3, 14. 17. 85; 4, 1; 5, 3; 6, 13; 8, 25. 45; 9, 7; 10, 10; 11, 20. 47; 15, 25. 29; 21, 33; 26, 31; 34, 37; 37, 3. 23; 42, 37; 43, 83; 45, 34; 47, 9. 14; 50, 6. 7; 54, 12. 57. 83; 57, 58; 60, 3; J. 22, 3; 28, 19. 33. 53; 29, 9. 23; 30, 42. 50; 33, 20; Rśv. 5, after 115; 5, 118. 124; 6, 9; 13, 12; ಅಯ್4; ಪಿನ್ದಯ್ದು. — ಅಯ್ದು ಅಯ್ದು. rep. (Bp. 34, 7). — ಆಯ್ದೆ. = ಅಯಿದೆ. An infinitive of the above verb: so that it reaches, etc., so that it is fit;—exceedingly, greatly, much, further; completely; becomingly, well; then; even (ಅಭಿಷ Śmd. 391; Śm. 58; ಕರಂ, ನೆಲಿ, ನೂಳದು, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಸಾಳಲ್ಯು ಯಾವತ್ತಾವತ್ Nr.; ಅಭೋ, ಅಥ Nr.; ಜನ್ನಾಗಿ

Śmd. 26 Cm.; 38 Cm.; 195 Cm.; 231 Cm.; T. ಐ; see s. ಅಡಗು 3). See *e. g.* Śmd. 75. 112. 223; Śm. 3. 6. 9; Rśv. 9, 18; J. 25, 3; 28, 25.

ಅಯ್ದು aydu. 2. = ಅಯ್ 5, etc. An aggregate of five; five (My.; Tĕ.; T. ಅಂಜು, ಐನ್ದು; M. ಅಂಜು, ಐ; Tu. ಐನು). ಅಯ್ದುಂ (Śmd. 44), ಅಯ್ದುಲಿ (21), ಅಯ್ದುರ್ಕೆ (223), ಅಯ್ದುಱುಂ (135), ಅಯ್ದುಱಲ್ಲಿ (32 Cm.), ಅಯ್ದುಱುಲಿ (Bp. 35, 32). ವರ್ಗಮ್ ಅಯ್ದು ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. 21). ಎರಡಯ್ದು or ಎರಡಯ್ದುಗಳ್ (170). ಪಸುಳಿಗೆ ಅಯ್ದು ವರುಸಂ ತುಪ್ಪಿತು (J. 28, 25). ಅಯ್ದು ಬೆರಳ್ (Mr. 324). ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ (B. 5, 283). See Bp. 40, 73. — ಅಯ್ದನೆಯ. Fifth (Śmd. 24; My.). — ಅಯ್ದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. Five and five. ಅಯ್ದಯ್ದು ವರ್ಣಂಗಳ್ ಒನ್ದು ವರ್ಗಮ್ ಆಗೆ (Śmd. 21). B. 3, 30. 108. — ಅಯ್ದಾಱು. -ಆಱು. Eleven (Bp. 5, 64; My.). 2, five or six (My.; B. 2, 37; 3, 86). — ಅಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ. The five best musical instruments: ವೀಣೆ, ತಾಳ, ಮುರಜ, ಕಹಳೆ and ನಾಸ (Mr. 81). — ಅಯ್ದು ರಸ. The five liquids. ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಅಯ್ದು ರಸಂಗಳು (ಕೃತಾದಿರಸಸಂಜ್ಞಕ Nn. 83). — ಅಯ್ದುವರೆ. = ಅಯ್ದಾವರೆ. (My.). — ಅಯ್ದಾವರೆ. ಅಯ್ದೂ-ಅರೆ. Five and a half (B. 4, 212; My.). — ಅಯ್ದೆರಡು. -ಎರಡು. Ten (Bp. 1, 9; My.). 2, seven (My.). — ಅಯ್ದೆಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. -ಎಲೆಯ-. A climbing shrub, Vitis auriculata Roxb. (Z.; My.).

ಅಯ್ದುವಿಕೆ ayduvikĕ. = ಅಯ್ದುಕೆ. (My.).

ಅಯ್ದುವೆ ayduvĕ. = ಅಯಿರೆ, etc. (Tĕ.; R.).

ಅಯ್ದುವೆತನ ayduvĕtana. = ಅಯ್ದೆತನ. (Tĕ.; R.).

ಅಯ್ದೆ aydĕ. See s. ಅಯ್ದು 1.

ಅಯ್ದೆ aydĕ. = ಅಯಿರೆ, etc. A woman whose husband is living (ಸುವಾಸಿನಿ Kk. 27; ಸೋವಾಸಿಣಿ Śm. 73; ಪತಿವತ್ನಿ Mr. 303). See ನಿಟ್ಟಯ್ದೆ, ಮುತ್ತಯ್ದೆ; Č. Bp. 6, 53; J. 34, 3.

ಅಯ್ದೆತನ aydĕtana. = ಅಯ್ದುವೆತನ. The state of a woman whose husband is alive (My.). See J. 26, 56; ಮುತ್ತಯ್ದೆತನ.

ಅಯ್ನಾರ್ aynâr. = ಅಯ್ನೋರು, s. ಅಯ. T. plural of ಐಯ, ಅಯ್ಯ. See ನಾಟ್ಯನ ಮಿತ್ತಡಿ ಆಯ್ನಾರ್.

ಅಯ್ಬರು aybaru. = ಅಯ್ವರ್. (My.).

ಅಯ್ಯ ayya. = ಅಯ್ 3, ಅಯ (*cf.* ಅಜ್ಜ ?). A master, a lord, sir (C.; Bp. 9, 46 Śiva). **2,** a grandfather (C.). **3,** a father (C.; see ಅಮುಮೊಗನಯ್ಯ, ಕಾವನಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ, ತನ್ದೆಯಯ್ಯ, ದೊಡ್ಡಯ್ಯ, ಮುತ್ತಯ್ಯ, ಹಾರುವಯ್ಯ; Bp. 3, 82; 47, 24. 30; J. 30, 51). **4,** a Jaṅgama (C.; Bp. 11, 20. 33. 37. 43; 12, 20; 22, 32; 57, 88; see the names in Bp. 58 to which ಅಯ್ಯ is added; B. 4, 80). **5,** a teacher, a schoolmaster (C.; B. 1, 12). — (Tĕ., T., M.; Tu. ಆಯ್ಯೆ). ಅಯ್ಯಸ್ಥಿರ್, ಅಯ್ಯಂಗಳ್ (Śmd. 124. 126). ಎಮ್ಮ ತನ್ದೆಗಳ್, ಎಮ್ಮ ಅಯ್ಯಂಗಳ್, ಎಮ್ಮ ತಾಯ್ಗಳ್ (125). ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯನಮರ್ಪೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಕಾಸ. — ಅಯ್ಯ ಸಿಗಿಂತ ತೈಯ ವಾಸಿ (Prvs.). — ಅಯ್ಯನಯ್ಯ. ಅಯ್ಯನ ಅಯ್ಯ. A grandfather (Bp. 3, 82; 47, 24).

ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ayyaṅgâr. = a plural of ಅಯ್ಯ No. 1. A compellation of respect among Śrî-vaishṇavas (My.; Tĕ. ಅಯ್ಯಗಾರು, ಅಯ್ಯವಾರು, a father; a Brahmin; a teacher).

ಅಯ್ಯತನ ayyatana. = ಅಯ್ತನ. (Bp. 3, 82; My.).

ಅಯ್ಯಮ ayyama. Tbh. of ಆರ್ಯಮ. See ತುಪ್ಪಲದಯ್ಯಮ.

ಅಯ್ಯಯ್ಯೀ ayyayyî. rep. = ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ. (Occasionally among S. Mhr. females; *cf.* Sk. ಅಯೀ).

ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ayyayyô. rep. = ಅಯ್ಯೋ. (ಕರುಣ Čt. I, 55; C.; M., T., Tĕ.; J. 19, 17).

ಅಯ್ಯಾಲು ayyâlu. A person's inner, hidden state, his mind, power, etc. (S. Mhr. = ಗುಟ್ಟು).

ಅಯ್ಯೋ ayyô. An interjection expressing grief: alas! (ಖೇದವಿಷಮ್ಮಿನ Śmd. 393; C.; Tĕ., Tu.; M., also ಅಯ್ಯಂ; T., also ಅಱ್ಱೋ, ಅತ್ತೋ, ಅನ್ನೋ). **2,** expressing astonishment: ah! aha! (C.; T.). **3,** compassion: ah! alas! (ಕರುಣೆ Śmd. 393; C.; T.). ಅಯ್ಯೋ! ಅಕ್ಕಟಾ, ಇನ್ನೆಂಗೆ ಕೇಡು ಅಯ್ತೆ? (Śmd. 69). See Bp. 15, 2; 46, 23; 52, 13.

ಅಯ್ರ ayra. = ಆಯರ್, etc. — ಅಯ್ರದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ಆಯರ್ದಾಳಿ. (Rśv. 8, 27; V. 40, 62; My.; ಗುಳದಾಳಿ G.).

ಅಯ್ರಣಿ ayraṇi. = ಅಯ್ರಾಣಿ. (My.; ಅಯ್ರಾಣಿಯ ಗಡಿಗೆ G.). ಕಾಂಚನದ ಅಯ್ರಣಿ (Râm. 1, 16, 36).

ಅಯ್ರಾಣಿ ayrâṇi. = ಅಯ್ರಣಿ. A small vessel, or painted vase or pitcher, used at weddings (S. Mhr.; My. = ಪಾಲಿಕೆ; Tĕ. ಆರಿಮೆನಕುಣ್ಣ, ಆರಿವೇಣಿ, ಐವೇಸ; Mhr. ಅಹಿರಿ). — ಅಯ್ರಾಣಿಕುವ್ಳ. = ಅಯ್ರಾಣಿಗಡಿಗೆ. (My.). — ಅಯ್ರಾಣಿಗಡಿಗೆ. = ಅಯ್ರಾಣಿ. (S. Mhr.). — ಅಯ್ರಾಣಿಗಡಿಗೆ. = ಅಯ್ರಣಿ. (G.; My.).

ಅಯ್ರಿ ayri. A disease of the eye in which the vessels of the lower lid swell much and protrude (R.; Tĕ. ಅವಿರಿ, a certain slight disease that attacks the pupil of the eye; Mhr. ಅಹಿರಾ, ಅಹೀರಾ, a disease of the eye; *cf.* ಆರಮು, ಆರಿ 7, ಆಲಿ 3).

ಅಯ್ಲು aylu. = ಅಂಬಿಲು. — ಅಯ್ಲುಪಯ್ಲು. = ಅಯಿಲುಪಯಿಲು. (Bh. 3, 6, 33).

ಅಯ್ವಡಿ ayvaḍi. See s. ಅಯ್ 5.

ಅಯ್ವತ್ತು ayvattu. See s. ಅಯ್ 5.

ಅಯ್ವರ್ ayvar. -ರು. = ಅಯ್ಬರು. Five persons. ಎಮ್ಮುತಯ್ವರ್ (Śmd. 180). ಬಡಗಿ, ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, ಕಮ್ಮಾಱ, ಕಲುಕುಟಿಗ, ಕಂಚಗಾಪಿನ್ ಎಮ್ಬ ಅಯ್ವರ ಪೆಸರು (ಕಾರು, ಶಿಲ್ಪಿ Nr.). See Bh. 1, 8, 73. 94; 2, 13, 10. ತಮ್ಮ ಕಲಹಕೆ ತಾವೆ ಅಯ್ವರು, ಪರರ ಕಲಹಕೆ ನೂರಾ ಅಯ್ವರು (Prv.).

ಅಯ್ವಲೇ aysalê. (ಆಯ್ವಲೆ). Well done! bravo! noble! (*cf.* ಆಯೆ; Mhr. ಐಶಿ, bravo, etc.). See Bh. 1, 10, 14; 2, 13, 24; J. 5, 39; 18, 19; 19, 26.

ಅಯ್ಸು aysu. = ಅಂಬಿಸು. That much, etc. (its meaning being the same as that of ಅನಿಸು q. v.; My.). See Bp. 8, 43; 10, 2; 19, 48; 21, 39. 41; 22, 38; 23, 41; 24, 15; 27, 9; 28, 27. 57; 37, 21; 38, 51; 39, 62; 42, 19. 86; 47, 44; 50, 5; Bh. 8, 19, 40; 8, 23, 42; J. 20, 46.

ಅರ್ ar. 1. = ಅರು 2. An affix to form the plural of masculine and feminine nouns, pronouns, relative participles, and adjectives (Śmd. 119. 140. 158), *e. g.* ದೇವರ್ (120), ದೇವಿಯರ್ (121), ದೇವತೆಯರ್ (109), ಅವರ್ (121), ಮಾಡಿದರ್, ಬಳ್ಳಿದರ್ (121), ಕೆಲರ್ (122), to which ಕಳ್ or ಗಳ್ is occasionally added, *e. g.* ಗೋಪಿಯಾಯ್ಕರ್ಗಳ್ (79), ಬುಧಕರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್ (124).

ಅರ್ ar. 2. = ಅರು 2. A termination of the third person plural in the masculine and femi-

nine (Śmd. 254), *e. g.* ಮೂಬ್ಬರ್ (44), ನುಡಿದರ್ (61), ಇರ್ಕರ್ (72), ಆಡಿದರ್ (255), ಒಳ್ಳಿದರ್ (257).

ಅರ್ ar. 3. = ಅಱ್ 2, etc. To be immersed, etc. P. p. ಆರ್ದು. ಲಿಂಗವನ್ತರು ಸಭ್ಯರೊಳಗೆ ಅತಿಸಾಂಗಭಕ್ತಿಯಲಿ ಆರ್ದು (Bp. 36, 61).

ಅರ ara. 1. (fr. ಅರೆ 2). = ಅರ್ದ. A file (My.; Tu., T., M.; see s. ರಾಯಿ). ಉಜ್ಜ ಕೆರೆಯುವ ಅರ (ಅರೆ Si. 345).

ಅರ ara. 2. = ಅಱ್, ಅರೆ 8 q. v., ಅರ್ 1. Half. (Tu., M., Të. ಅರೆ; T. ಅರೈ; *cf.* ಅರಮೆ). — ಆರಳು. Half a person: a man that works only half so much as another; a man who works, or has worked, only for half a day (My.). — ಅರಕಾಣಿ. = ಅರೆಕಾಣಿ, q. v. (My.). — ಆರಕಾವೊತ್ತು. -ಕಾ-ಒತ್ತು. The half ರ when written as ರ್ (C.). — ಅರಕಾಲು. = ಅರೆಕಾಲು, q. v. (C.). — ಅರಕಾಸು. Half a cash (C.). — ಅರಕುಲ. A half caste, a mixed breed (C.). — ಅರಕ್ಷಣ. Half a moment (My.; B. 4, 16). — ಅರಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Half an eye; a purblind eye; purblindness (C.); a leer (My.). — ಅರಗಳಿಗೆ. Twelve minutes, a little while (My.; B. 4, 18. 182; 5, 143). — ಅರಗಾಯ. A slight wound (C.). — ಅರಗಾವು. -ಕಾವು. Half heat, slight heat; the state of being slightly heated (C.). — ಅರಗೋಡೆ. A wall of small height (C.). — ಅರಗೋಜು. -ಕೋಜು. Half a portion of the produce of a field, farm, etc. (S. Mhr.). — ಅರಜಣ್ಣಿ. Breeches that just cover the buttocks (C.). — ಅರಜೆಲ್ಲಣ. = ಅರಜಣ್ಣಿ. (My.). — ಅರಜಲ. Deficiency of spring-water in a well (S. Mhr.). — ಅರತಲೆನೋವು. = ಅರ್ಧಲೆನೋವು. A one-sided headache (My.). — ಅರತಾವು. Half a sheet of paper (C.). — ಅರದಲೆ. -ತಲೆ. Half the head, one side of the head (C.). — ಅರನಾಲಿಗೆ. Half the tongue (Bp. 55, 24). — ಅರಪಾವು. Three rupees' weight (C.); the eighth part of a sêr (My.). — ಅರಬಾಸೆ. Indistinct utterance; stammering tongue (C.). — ಅರಮಣಿ. Half a mound (C.). — ಅರಮನಸ್ಸು. Half the mind, reluctance (My.). — ಅರಮಱೆ. A partial screen; partial screening, want of sincerity (My.). — ಅರಮೈಯ್ಯ. Half the body (C.). — ಅರವಾಸಿ. One half (C.; B. 4, 102). — ಅರಸೇರು. Half a seer (C.). — ಅರಸಾಸ. A smile (My.). — ಅರಹೊಟ್ಟೆಯೂಟ. -ಊಟ. A meal of half the stomach, an insufficient meal (C.). ಅರಹೊಟ್ಟೆಯೂಟವ ಮಾಡೋಣ (My).

ಅರ ara. 1. Going. 2, *swift, speedy;* speed. 3, a rapid flow of water (ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, ಓಘ, ವೇಣಿ, ನೀರ ಹರಸು Mr. 415). ಅರಂ, *quickly.* 4, the spoke or radius of a wheel. — ಅರಗೀಲ್. -ಕೀಲ್. = ಆರ No. 4. (Abh. P. 13, 69).

ಅರ ara. 2. = ಅರೆ 1. An abbreviation of ಅರಸು (Śmd. 209. 210). A king. — ಅರಗಿಣಿ. The rose-ringed parrakeet (Pr. & Bd.). ನುಡಿಯ ಕಲಿಸಿದವ್ ಅರಗಿಣಿಗೆ (Prll. 3, 32). — ಆರಗಿಳಿ. = ಅರಗಿಣಿ. (Grj. 2, 68; J. 15, 20; 30, 37; C.). 2, a kind of shoe with a parrot-like knob for the toes (Bp. 12, 12). — ಅರಗುನರ. -ಕುವರ. A king's son (ಅರಸುಮಗ Kk. 34). — ಅರನೆಲ್ಲಿ. = ಅರೆ-, ರಾಯ-. A small tree cultivated in gardens, the country gooseberry, Cicca disticha Lin. (S. Mhr.; T., M.; Të. ರಾಡಯುಸಿರಿಕೆ). 2, ಬಾಲಕಿ (Mr. 121, o. r. ಆರೆ-). — ಅರನೆಜ್ಜಿಲ್. = ಅರಸುನೆಜ್ಜಿಲ್. (Śmd. 210, o. r. ಆರೆ-). — ಅರಬೀವು. = ಅರೆಬೀವು. (My.). — ಆರಮಗ. A king's son (ಅರಸುಮಗ Kṥ.; Rśv. 14, 59; Abh. P. 12, 79). — ಆರಮನೆ. = ಅರಸುಮನೆ. (Śmd. 209). A royal dwelling, a palace (ರಾಜಸದನ Hlâ.; ಬಲ್ಲಿದರ ಮನೆ Mr. 198; ಸೌಧ, etc. Si. 109). 2, a court (ಕಚೇರಿ C.). 3, government (C.). ಅರ ಮನೆಯ ಸಮಿಾಪದ ಬನಂ (ಉದ್ಯಾನ Hlâ.). ಊರೊಳಗಣ ಆರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಹ ವನಂ (ಉದ್ಯಾನ Mr. 152). ಇಟ್ಟಗೆ ಮೊದಲಾದುವರ್ಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳ್ (ಪ್ರಾಸಾದ Hlâ.). ಅರಮನೆಗೆ ಅಱು ಬಾಯಿ. — ಅರಮನೆಯ ಬದಕಿಗೆ ಆಕಾತವೇ ಕಾವಲು. — ಆರಮನೆಯ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸೆಡಿಗು ಒಡ್ಡು! — ಆರಮನೆಯ ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಗುದ್ದ್ಯಾಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಆರಮನೆಯ ಪಣಾ ಕಟ್ಟಿ ಅಳ್ಳಸಾಲೆಗೆ ಜೊಳ್ಳು ಬನ್ನ. — ಅರಮನೆಯ ಹತ್ತರ ನೆರಮನೆ ಇರ ಕೂಡದು. — ಕುಮನೆಯ ಹಿನ್ದೆ ಇರ ಚಾರದು, ಆರಮನೆಯ ಮುನ್ದೆ ಇರ ಚಾರದು (Prvs.). See Śmd. 210. 216. 234; Bp. 55, 10; 60, 28; 61, 34; J. 2, 46. — ಅರಮನೆಯನ. -ಆವ. An officer of government (C.). — ಅರಮನೆಯವರು. The government (C.). — ಅರಸ್ಥಾನ. A royal council; a palace. See Prv. s. ಮಸ್ತ್ರಿ. — ಆರಹಾವು. = ಅರೆಹಾವು. A species of large serpent (ರಾಜಸರ್ಪ, ಸರ್ಪಭೋಗ Hlâ.).

ಅರಕ araka. (fr. ಅರಿ 4). The act of cleansing rice from dust and stones by washing in water. — ಆರಕಂಚಟ್ಟಿ. -ಂ-ಚಟ್ಟಿ. A brass basin to perform the araka (My.; T.).

ಅರಕ araka. Sublimation; a sublimate (S. Mhr.; Mhr. ಅರ್ಕ).

ಅರಕು araku. = ಅರಾಕು, ಅರ್ಕ 2, ಆರಕ್. Spirit, juice, essence (R.; Mhr., H. ಅರ್ಕ); arrack; toddy (T. ಆರಕ್ಕು). 2, = ಒರಕು, a gilt or silver wash (S. Mhr.).

ಅರಕೆ arakĕ. = ಅರೆಕೆ, (ಅಱಕೆ 2). The half; the state of being half, incomplete or too little (C.; ಅರ್ಧ, ಸ್ಫೂಲೋಚ್ಚಯ G.; Tu.).

ಅರಕ್ಷಣೆ a-rakshaṇa. An unprotected condition (ಫೆರ್ಜಣ Cb.). 2, = ಅರ-ಕ್ಷಣ, q. v. s. ಅರ 2.

ಅರಗು aragu. 1. = ಅರಿಗು, ಅರುಗು. A border, end or margin (T.; R.; *cf.* ಅಂಚು). **2,** vicinity (T.; R.; T. ಅರುಗು, to approach; to join; to embrace, *cf.* ಅಡುಗು 2).

ಅರಗು aragu. 2. (= ಅಱುಗು 1, ಅಱು 1). To decay; to be digested (My.; Të. ಅರಗು, ಅರುಗು, to waste away; to digest, also ಆಡುಗು, etc.; T. ಅರುಗು, to become diminished or reduced). See ಅಱವೆ 1.

ಅರಗು aragu. Tbh. of ಲಾಕ್ಷೆ or ಲಾಕ್ಷ. Gumlac, lac, sealing-wax (ಜತು, ಯಾವಕ, ಲಾಕ್ಷೆ Hlâ.; ಲಾಕ್ಷೆ Nr.; ಲಾಕ್ಷ Mr. 144; ಕ್ರಿಮಿ, ಲಾಕ್ಷ Nn. 121; ಲಾಕ್ಷೆ, ಅಲಕ್ತ, etc. Si. 226; ಅಲಕ್ತ, ಜತು G.; B. 1, 22; T., M. ಅರಕ್ಕು; Tu. ಅರಕ್, ಅರಗು; Të. ಲಕ್ಕೆ). See ಅವಲಕ್ಕುಯರಗು, ಅವಲರಗು, ಇಂಗಿಲೀಕದ ಅರಗು, ಕಡ್ಡಿಯರಗು, ಕರಿಯರಗು, ಕೆಮ್ಪರಗು, ಕೊಮ್ಪರಗು, ಕೋಲರಗು, ಬಣ್ಣದ ಅರಗು, ಬಿಲ್ಲೆಯರಗು. 2, red colour (T. ಅರಕ್ಕು). — ಅರಗಿನ ಗಿಡ. A tree the bark of which is used in dyeing, Symplocos racemosa Roxb. (ಗಾಲವ, ಶಾಬರ, ಲೋಧ್ರ, etc., ಜಾಲಾರೀ ಮರವಲ್ಲಿ ಭೇದ Si. 129). See ಕೆಮ್ಪು ಅರಗಿನ ಗಿಡ. — ಅರಗುಮಸಿ. An ink made from lac, etc. (C.).

ಅರಗುವರ araguvara. See s. ಅರ 2.

ಅರಘಟಕ ara-ghaṭaka. = ಅರಘಟ್ಟಿಕ. (ಉದ್ಯಾಟಿಕ, ತಿರಿಗಿ ಬಿಡಿ ಅಾಟಾಳ Mr. 422).

ಅರಘಟ್ಟ ara-ghaṭṭa. = ರಾಟಿ, etc. *A wheel or revolving machine for raising water from a well, etc.*

ಅರಘಟ್ಟಿಕ ara-ghaṭṭaka. = ರಾಟಣಿಗೆ. *A wheel or revolving machine for raising water from a well, etc.* 2, a circle: a fence, a hedge (ವೃತ್ತಿ, ಬೇಲಿ Mr. 192).

ಅರಚನೆ a-raćanĕ. Want of proper arrangement, disorder (My.).

ಅರಟಾಳ araṭāḷa. = ಅಣ್ಣವಾಳ, etc. (ಅರಿಸ್ಟ, ಫೇಣಿಲ, ರಂಗುವಾಲ Si. 128; My.).

ಅರಟು araṭu. = ಅರಲು. The tree Calosanthes indica Bl. (Bignonia indica Lin., Ailanthus excelsa Roxb.; Sk.; My.; ದಿಣ್ಡಲ G.; *cf.* ಆಳಂಗಿ).

ಅರಟೆ araṭe. = ಹರಟೆ. (My.).

ಅರಟೆ araṭe. = ರಾಟೆ. A machine for reeling, a reel. ನೆಯಿಗೆಯವರು ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಅರಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ Si. 396). *Cf.* ಆರಘಟ್ಟಿ.

ಅರಡಾಳ araḍāḷa. = ಅರಟಾಳ, etc. (St. & Pl.; My.).

ಅರಡಿ araḍi. = ಹರಡಿ. (My.).

ಅರಡು araḍu. = ಪರಡು 2, etc. To be extended, etc. (My.). ತೈಲಬಿನ್ನಾಪ್ತಿಗಳು ಜಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (sic!), ಅರಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ತ್ರಸರ, ವಿಸರ್ಪಣ Si. 395).

ಅರಣ araṇa. A nuptial present (Tē.; R.; T. ಅರುಳ್, to grant graciously; — giving; donation, gift; Mhr. ಆಹೇರ).

ಅರಣಿ araṇi. *The wood of the Ficus religiosa used for kindling fire by attrition.*

ಅರಣಿಪುತ್ರ araṇi-putra. Fire (Sd.).

ಅರಣೆ araṇe. = ರಾಣೆ, etc. A greenish kind of lizard which is said to poison by licking, Lacerta interpunctula (M.; T. ಅರಣೈ, ಪಾವ್ಪರಣೈ; = ಪಾವುರಾಣೆ My.). ಅರಣೆ ಕಡಿದರೆ ಬರಣೀ ಮನ್ದು ಸಾಲದು (Prv.).

ಅರಣ್ಯ araṇya. *A wood, a forest,* a wilderness (ಕಾಡು Śmd. Dh.; ವನ Nn. 55. 65. 69; ವಿಪಿನ 66; ಅಪವಿ 109. 164; ಪಬಿ, ಬಿಂಜ Ćt. II, 62; ಆಟವಿ, ವಿಪಿನ, etc. Mr. 151).

ಅರಣ್ಯಶ್ವನ್ araṇya-śvan. *A wolf.*

ಅರಣ್ಯಾನಿ araṇyāni. *A large and thick forest* (Mr. 151). 2, the goddess of the forest.

ಅರತ arata. The act of grinding or of having ground (C.).

ಅರತ a-rata. Without love of, indifferent to (Bp. 8, 2).

ಅರತಿ arati. *Anxiety, distress, regret.* 2, anger, passion. 3, ಅ-ರತಿ, dissatisfaction; want of pleasure, pain.

ಅರತ್ನಿ aratni. The elbow. 2, *a cubit of the middle length, from the elbow to the tip of the little finger* (ಪೊಬಿ Śmd. I; ಆಳವಲ್ಲಿ ಕಿಱುವೆರಳ ಮೊಬಂ Mr. 323).

ಅರದ a-rada. Toothless (G.).

ಅರದಾರಿ aradâri. = ಹರದಾರಿ. (My.).

ಅರದಳ aradaḷa. = ಅರದಾಳ. (My.).

ಅರದಾಳ aradāḷa. = ಅರಿದಾಳ q. v., etc. (ಹರತಾಳ, ಹರಿತಾಳ, ಅಲ, ಅಲ, ತಾಲ, ಪಿಂಜರ G.; My.; Tu. ಅರದಳ, ಅರಾಲೆ).

ಅರದು aradu. 1. = ಅರೆದು. P. p. of ಅರೆ 2.

ಅರದು aradu. 2. = ಅರಿದು, etc. (S. Mhr.).

ಅರದೇಶಿ ara-dēśi. — ಅರದೇಶಿಸರದೇಶಿ. dupl. A mendicant, a pilgrim (T., Tē.; R.).

ಅರನಾರಿ (ara2-nâri). Abolition of function in one side of the body, paralysis (S. Mhr.). 2, being on one side. — ಅರನಾರಿಯಂಚು. -ಅಂಚು. A colored border on one side of a cloth when different from that on the other side (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಅರಬ araba. An Arabian (B. 2, 33; 3, 55; 5, 13; My.; Mhr.).

ಅರಬಸ್ಥಾನ araba-sthâna. = ಅರ್ಬಸ್ಥಾನ. Arabia (B. 3, 54; 5, 12; ಯವನ Ćb.).

ಅರಬಿ arabi. Arabian (My.; B. 5, 12. 13).

ಅರಬಿದೇಶ arabi-dêśa. Arabia (My.; B. 3, 64).

ಅರಬಿಸ್ತಾನ್ arabistân. = ಅರಬಸ್ಥಾನ. (ತುರುಕರ ಸೀಮೆ Si. 227; My. as ಅರಬಿಸ್ಥಾನ).

ಅರಬ್ಬಿ arabbi. = ಅರಬಿ. (Si. 272; My.).

ಅರಬ್ಬಿಸ್ತಾನ್ arabbistân. = ಅರಬಿಸ್ತಾನ್ (Si. 101; My. as ಅರಬ್ಬಿಸ್ಥಾನ).

ಅರಮ arama. Tbh. of ಆರ್ಮ. (ಕಣ್ಣುಚೀನಿ G.; *cf.* ಅಯ್ವಿ, ಅರಿ 7).

ಅರಮಾಯಿಸಿ ಪರಮಾಯಿಸಿ aramâyishi paramâyishi. = ಅರುಮಾಸಿ ಪರಮಾಸಿ. A gift, or gifts, of rare and striking value (My.; H.; Br.).

ಅರಮೆ aramĕ. 1. The state of being a moiety or a little; to some extent; here and there; sometimes (ಎತ್ತಾನುಂ, ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ Śmd. 395; ಆರೆ, ಕಿಱಿದು Ćt. II, 82; ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ Śmd. 340 Cm.; ಪಣ್ಣನೆ, ಕೆಲ ಕೆಸ.; Abh. P. 14, 107). ಅರಮೆ ಅರಲ್ವ ಬಯಲ್ವಾವರೆಗಳ ಪುದುವುಗಳೊಳ್, ಅರಮೆ ಎಳೆವಿಳರ್ವ ಲತಾನ್ತರದೊಳ್ ಉಲಿದುಲಿದು ಕಾಡುಗುಮ್ ಇರುಳ್ವಿನನುಂ ಅಱುನುವ ಇನಿಯಳಂ ಜ್ಞಾಪ್ತಿಂ (Kâvy. I, 1*b*, 16; Śmd. 68). ಅರಮೆ ಕಕಾರಂ ಡಱಿದಿಂ ಪರಿಣಮಿಕುಂ (Śmd. 340).

ಅರಮೆ aramĕ. 2. = ಅರುಮೆ. (ಲಬ್ಜೆ, ಮುದ್ದು Ks.; T. ಅರಮೈ, ಅರಿಮೈ, love; *cf.* ಅಮ್ಮು 1; ಇರ್ಮೆ 2 ?).

ಅರಯಿಸು arayisu. = ಅರಿಸು 2. To cause to grind (V. 40, 54; My.). ಅಳಿಲಗರಳಂಗಳನ್ ಅವೆಲ್ಲಂ ಕಲಸಿ ಅರಯಿಸಲು (Bp. 58, 55).

ಅರರ arara. A covering, a sheath. 2, *the leaf or panel of a door;* a door.

ಅರರಿ arari. *The leaf or panel of a door* (ಕವಾಟ, ಕದ Mr. 191).

ಅರರೆ araré. (ಆರೆ-ಆರೆ). Oh wonder! well done! aha! (ಕೊಕ್ಕಾಟ Ćt. II, 103; ಎಲಎಲವೊ, ಸೋಜಿಗ G.; *cf.* Sk. ಅರರೇ; Mhr. ಅರರ, ಅರರೇ, ಅರೇ). See Bp. 1, 30; 12, 6; 24, 27; 49, 14; 57, 82; Rśv. 8, 109; 11, 2; Kk. 97; J. 19, 33; 22, 38.

ಅರಲ್ aral. 1. = ಅರಲು 1, ಅರಳ್ 1, ಅರಳು 1, ಅರ್ಲ 1, ಅಲರ್ 1, ಅಲರು 1. To expand (v. i.), to open, to blow (ವಿಕಾಸ Śmd. Dh.; ವಿಕಸನ Śm. 108; Tu.). P. p. ಅರಲ್ದು. ಆರಮೆ ಅರಲ್ವ ಬಯಲ್ವಾವರೆಗಳ್ (Śmd. 68). ಅರಲ್ವ ತಾವರೆಯ ತಣ್ಣೆಲೆ (Ćpr. 7, after 60). (ತರಕ್ಷವಿನ) ಅರಲ್ವ ಮೂಗು (Rśv. 5, 92).

ಅರಲ್ aral. 2. = ಅರಳ್ 2, ಅರಳು 2, ಅಲರ್ 2, ಅಲರು 2, ಅಲಲ್. A flower (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಆಲರ್, ಪುಷ್ಪ Kk. 22; ಕುಸುಮ Śm. 23. 108). ಆರಳ್ is an unclassical substitute (Śmd. 41). ಅರಲ್ಗೆ (139). ಗೊಜ್ಜಗೆಯರಲ್, ಸುರಯಿಯರಲ್ (Rśv. 10, after 31). ಪಬಿಮೆಗೆ ಸನ್ತಸಂ ಜನಿಸವ ಆರಲ್, ಆರಲ ನವಪರಿಮಲಂಗಳೆನ್ದಂ ಜಡಿಯದ ಎಳೆಗಾಳಿ, ಎಳೆಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇಪ ಬನಮ್ ಇಲ್ಲಮ್ ಆ ನಾಡೊಳು (Ć. Bp. 11, 5). — ಅರಲುಣಿ. -ಉಣಿ. = ಆಲರುಣಿ. That feeds on flowers: the large bright black humble bee, Bombinatrix glabra (ಗುಂಗೀ ಹುಬಿ G.). — ಅರಲೇಜಿ. = ಅಲರೇಜಿ, q. v. — ಅರಲ್ಪೊಜೆಯ. -ಪೊಜೆಯ. = ಆಲರ್ವೊಡೆಯ. Who has a flower on his belly or navel: Vishṇu (ವಿಷ್ಣು Ks.). — ಅರಲ್ವಡಿಗ. -ವಡಿಗ. = ಆಲರ್ವಡಿಗ. A

man who (grows), deals in or sells flowers (ಪುಲ್ಲವಡಕಾದಿ Śm. 67; Kk. 35, o. r. ಅಲರ್ವದಿಗ; ಹೂವು ಮಾಡುವವ G.). — ಅರಲ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. =ಅಲರ್ವಾಸು. A bed of flowers (R.).

ಅರಲು aralu. 1. = ಅರಳ್ 1, etc. P. p. ಅರಲಿ. ಅರಲಿದ ಅಮ್ಬುಜಸತ್ತಿಗೆ (Bh. 1, 5, 7).

ಅರಲು aralu. 2. = ಅರುಲು, etc. (My.).

ಅರಲು aralu. = ಅರಟು. *The tree Calosanthes indica* Bl. (ಹಿಣ್ಣಲ G.; *cf.* ಅಳಂಗಿ).

ಅರವ arava. = ಅರವು, ಅರುವ, ಅರ್ವ. Tamiḻ (My., Tēl.; T. ಅರುನಾ, one of the twelve districts which surround the country wherein elegant Tamiḻ is spoken, and in which an inferior Tamiḻ, the common one, is in use). ಅರವದೇಶ, ಅರವಭಾಷೆ (My.). ಅರನ ಆಧ್ವಾನ, ತೆಲುಗು ತೇಟಿ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಸ್ತೂರಿ (Prv.).

ಅರವಗ aravaga. See s. ಅರ 2.

ಅರವಗಿತ್ತಿ arava-gitti. A Tamiḻ woman (My.; Tē. ಅರವಡಿ).

ಅರವಿತಿ araviti. = ಅರವಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಅರವಿನ್ದ aravinda. *A lotus, Nelumbium speciosum or Nymphaea nelumbo* (ಅಬ್ಜ, ವಮ್ಬ್ಯ etc. Mr. 419; ತಾವರೆ, ಕೆಸರ್ಮಲ್ಲಿಗೆ Śm. 26). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅರವಿನ್ದಗನ್ಧಿ aravinda-gandhi. A woman with a lotus-smell (Bp. 41, 24).

ಅರವಿನ್ದಗರ್ಭ aravinda-garbha. The offspring of the lotus; Brahmâ (Bp. 44, 3).

ಅರವಿನ್ದನಾಭ aravinda-nâbha. Who has a lotus on his navel: Vishṇu (Mr. 17; Bp. 53, 65; J. 13, 22).

ಅರವಿನ್ದನೇತ್ರೆ aravinda-nêtrĕ. A lotus-eyed woman (My.).

ಅರವಿನ್ದಬನ್ಧು aravinda-bandhu. The lotus' friend: the sun (Mr. 33).

ಅರವಿನ್ದಭವ aravinda-bhava. Sprung from a lotus: Brahmâ (Śm. 3).

ಅರವಿನ್ದಮುಖಿ aravinda-mukhi. A lotus-faced woman (Bp. 2, 2).

ಅರವಿನ್ದಸಖ aravinda-sakha. = ಅರವಿನ್ದಬನ್ಧು. (My.).

ಅರವಿನ್ದಸಮ್ಭವ aravinda-sambhava. = ಅರವಿನ್ದಭವ. (Bp. 2, 26).

ಅರವಿನ್ದಹಿತ aravinda-hita. = ಅರವಿನ್ದಬನ್ಧು. (Bp. 21, 8).

ಅರವಿನ್ದಾಕ್ಷ aravinda-aksha. The lotus-eyed: Vishṇu or Kṛishṇa (Nn. 57).

ಅರವಿನ್ದಿನಿ aravindini. An assemblage of lotus flowers (Čpr. 7, 59).

ಅರವು aravu. = ಅರವ etc. (My.).

ಅರಷ್ಣ arashaṇa. = ಅರಸಿಣ, etc. (ಶರ್ಕರಿ, ಹರಿದ್ರ Čb.).

ಅರಸ arasa. = ಅರ 2, etc., ಅರಸು. Tbh. of ರಾಜ. A king, a lord (ಅರಸು Śmd. 90; ರಾಜ, etc. Hlā.; ಭೂಭೃತ್ Si. 422; C.; T., M. ಅರಜ). ಅರಸಂ (Śmd. 108. 130). ಅರಸಂಗೆ (138). ಅರಸರುಮ್ ಅರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿ ಇಹ ಬನಂ (ಪ್ರಮದವನ Hlā.). ಅರಸನ ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ.—ಅರಸನ ಕುದುರೆಯ ಕಾಲು ತುಬ್ದರೆ ಇವಸಿಗೆ ಬನ್ದ ಥಾಗ್ಯವೇನು? — ಅರಸನ ಕುದುರೆ ಲಾಯದಲ್ಲೇ ಮುಪ್ಪಾಯಿತು.—ಅರಸನಿಗೂ ಥಸಿಜ್ಜೆ, ನನಗೂ ಥಸಿಜ್ಜೆ (Prvs.). ಬಡ ಗಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಅರಸಂ (Śm. 13). — ಅರಸಂಙೆ. -ಅಂಜೆ. = ರಾಜಹಂಸ. (J. 18, 23; 25, 3; Rśv. 6, 10). — ಅರಸಧರ್ಮ. A king's duty (Bp. 27, 52). — ಅರಸಾಳ್. -ಅಳ್ (Śmd.63). A king's servant or agent (ಉಪಸರ್ಪ, ಚರ Mr. 262; Bp. 52, 10).

ಅರಸಶೆ arasati. A queen (C.).

ಅರಸಿ arasi. Tbh. of ರಾಜ್ಞ. A queen (ರಾಜ್ಞಿ Hlā.; C.). ಪಟ್ಟದ ಅರಸಿಯರು (ಮಹಿಷಿ, ಕೃತಾಭಿಷೇಕೆ Hlā.). ಇನ್ದ್ರನ ಅರಸಿ (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ Mr. 41). See Śmd. 108. 138; Bp. 43, 2; 44, 40; 50, 32; Śm. 7. 8. — ಅರಸಿಪಟ್ಟ. Tbh. of ರಾಜ್ಞೀಪಟ್ಟ. (Abh. P. 9, 162).

ಅರಸಿಣ arasiṇa. = ಅರಜಣ, ಅರಸಿನ, ಅರಿಸಿಣ, ಅರಿಸಿನ q. v., ಅರುಷಣ, ಅರ್ಸಿಣ. (C.).

ಅರಸಿನ arasina. = ಅರಸಿಣ, etc. See ಕಳವಂಜಳ. — ಅರಸಿನಳು ಮ್ಮತ್ತಗಿಡ. A thistle-like plant, originally American, the yellow thistle or Mexican poppy, Argemone mexicana Lin. (St. & Pl.). — ಅರಿಸಿನಕಂಕಣ. Turmeric root fastened on the wrist of the bride and bridegroom when betrothed (S. Mhr.). — ಅರಿಸಿನಗಿಡ. The long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (St. & Pl.). — ಅರಿಸಿನಗೋರಜ್ಜೆ. The yellow Amaranth (My.; *cf.* ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಗೋರಜ್ಜೆ). — ಅರಿಸಿನಹೂ. A climbing shrub with showy yellow flowers, native of South America, Allamanda anbletii Pohl. (St. & Pl.).

ಅರಸು arasu. = ಅರಸ, etc. Tbh. of ರಾಜ್. (ಅರಸ Śmd. 90; ನರಾಧಿಪ Nn. 17; ಭೂನಾಥ 22; ನರೇನ್ದ್ರ 32; ನೃಪ 46; ಭೂಪ 53; ನೃಪತಿ Mr. 262; ದೊರೆ Śm. 105; C.; T., Tu.). ಅರಸುಗಳ್ (Śmd. 122). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡಾರ (ಉಪಕಾರಿಕೆ, etc. Hlā.). ಅರಸಿನೋಳ್ (Śm. 105). ಅರಸು ಆನ್ದರೆ ಊರು ನಡುಗುತ್ತದೆ, ಮುದುಕ ಆನ್ದರೆ ಗದ್ದ ಅಲುಗುತ್ತದೆ.—ಅರಸು ಅಲು ಮೊಟ, ಬಬ್ಬ ಎಣ್ಣು ಮೊಟ.—ಅರಸು ಒಲಿದರೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ, ತಿರುಳ ಒಲಿದರೆ ನೂಜು ಬೊಗಸೆ.—ಅರಸು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಆಟ ಉಣ್ಬೇ?—ಅರಸು ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪ, ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಅವ್ವ? (Prvs.). — ಅರಸುಕುಮಾರ. This is an arisamâsa (Śmd. 207). — ಅರಸುಗುಣ. (Śmd. 207). A king's quality or virtue. — ಅರಸುಗುವರ. -ಕುವರ. A king's son (ಅರಸುಮಗ Śm. 37; Čt. I, 60). — ಅರಸುತೀವಿ. A royal or noble style or fashion (Č. Bp. 5, 49). — ಅರಸುನೇಱಲ್. A kind of rose-apple (ಅರನೇಱಲ್ Śmd. 210). ಅರಸುಪೆಣ್ಡಿ. A person of royal descent (ರಾಜಬೀಜ, ರಾಜವಂಶ್ಯ Si. 232). — ಅರಸುಮಗ. A king's son (ಅರಗುವರ Kk. 34; ಅರಸುಗುವರ Śm. 37; ಅರಮಗ Ks.). See Bp. 46, 65; B. 3, 13. — ಅರಸುಮನೆತನ. A royal household or family (B. 4, 3). — ಅರಸುಹುಣ್ಣು. A large and dangerous boil, a carbuncle (C.). — ಅರಸೂಟಿಗ. -ಊಟಿಗ. A king's service (Bp. 53. 13).

ಅರಸುತನ arasutana. Kingship, royalty (My.; ಅಸ್ತನ G.). See Bp. 19, 48; 21, 45; Si. 268.

ಅರಸೆ arasĕ. = ಅರಳಿ 1, etc., q. v. (T. ಅರಚು, ಅರಚು; M. ಅರಬು, ಅರಯಾಲ್). — ಅರಸೆಮರ. The poplar-leaved fig-tree, Ficus religiosa Lin. (St. & Pl.).

ಅರಳ್ aral. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಳ್ದು. (J. 17, 41; 24, 66; 25, 44). ಅರಳ್ವುದು (ವಿಕಸನ, ಹಸಿತ, ಜೃಮ್ಭಿತ, etc. Mr. 107). ಅರಳ್ವನ್ತೆ (J. 30, 35).

ಅರಳ್ aral. 2. (Śmd. 41). = ಅರಲ್ 2, etc. See Bp. 5, 28; 19, 65; 24, 77; 47, 15. 30; J. 2, 57; 18, 30. ಅರಳ ಮಟ್ಟೆ (J. 17, 48; 34, 31). ಅರಳ ಸರ (4, 55).

ಅರಳ್ aral. 3. -ಳು. = ಅರಳ, etc. Amazement, terror (R.; T. ಅರಳು, to be amazed, grow terrified; ಅರಟ್ಟು, ಅಟ್ಟಿಂಗಲ್, fear, etc.; ಅಟಿವ, trembling; *cf.* ಅಳಲ್ 1).

ಅರಳ aralạ. = ಅರುಳು, etc. Amazement, perplexity. — ಅರಳಮರಳ. dupl. Foolishness (S. Mhr.).

ಅರಳಿ arali. 1. = ಅರಸೆ, ಅರಳಿ 1, ಅರಿಸೆ, ಅಳಲಿ, ಅಳ್ಳೆ 3. The tree Ficus religiosa Lin. (My.) ಅರಳಿಯೆ, ಉಸುರುಸುರು! (Bp. 45, 36). See ಕಲ್ಲರಳಿ; and *cf.* ಆರಣಿ & ರಾವಿ. — ಅರಳಿಮರ. = ಅರಸೆಮರ, ಅರಳಿಯ ಮರ, ಆಲಲಿಯ-. (ಜೋಇಥಿದ್ರು ಮು, etc. Si. 125; ಪಿಪ್ಪಲ G.). ಆರಲಿಮರಾ ನೋಡಲೋ? ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ್ನ ನೋಡಲೋ? (Prv.). — ಅರಳಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆ. (ಬ್ರಹ್ಮದಾರು G.). — ಅರಳಿಯ ಗಿಡ. = ಆರಳಿಮರ, etc. (ಕುಂಜರಾಶನ, ಜೋಇಥಿದ್ರುನು G.). — ಅರಳಿಯ ಮರ. = ಅರಳಿಮರ. ಅಳಿಲು ಏಬಿದರೆ ಅರಳೀ ಮರ ಅಲ್ಲಾದೀತೇ? (Prv.). — ಅರಳಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಅರಳೆಲೆ, q. v. A fig leaf; — an ornament of that form to cover the privities of young children (My.). 2, ತಿಂಗಳು (Ûb.).

ಅರಳಿ aral.i. 2. = ಅರಳೆ 2 q. v. See B. 1, 5; 2, 25; 4, 20. 27.

ಅರಳಿಸು aralisu. = ಅರಳ್ಚು. To cause to expand, open or blossom (C.).

ಅರಳು aralu. 1. = ಅರಲೆ 1, etc. P. p. ಅರಳಿ. See Bp. 9, 2; 12, 48; 22, 8; 24, 23; 38, 9; 54, 61; B. 3, 36; 4, 27; J. 17, 40; Si. 94. 120. 124. 361. ಅರಳಿದ ಪುಷ್ಪ (ಪುಲ್ಲ); ಅರಳುವಾತನು (ವಿಕಾಸಿ, ವಿಕಸ್ವರ Nr.).

ಅರಳು aral.u. 2. = ಅರಲೆ 2, etc. A flower (ಹೂವು G.; Dp. 59, 1; J. 24, 68). **2,** the shoe-flower (ಪಾಪಾಕಳದ ಹೂವು G.). **3,** a red lotus (ಕೆಮ್ಮುಕಮಲ G.).

ಅರಳು aral.u. 3. = ಅಳ್ಳು 3. Parched grain, especially parched paddy or jôḷa (C.; ಲಾಜೆ Hlâ.; ಲಾಜಂಗಳ್ Nr.; Si. 314; ಲಾಜೆ Mr. 375). ಹುರಿದ ಅರಳಿನನ್ತೆ (Râm. 5, 8, 75). See Prv. s. ಒರಳು; Bp. 58, 60. — ಅರಳಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. Flour made from parched grain (C.).

ಅರಳೆ aral.ĕ. 1. ಅರಳಿ 1, etc. See ಜೋಇಗಿಯರಳೆ. — ಅರಳೆಯ ಗಿಡ. = ಅರಳಿಯ ಗಿಡ (ಅಶ್ವತ್ಥ G.). ಅರಳೆಯ ಗಿಡದ ಹಣ್ಣು (ಅಶ್ವತ್ಥ G.). — ಅರಳೆಯ ಮರ. = ಅರಳಿಮರ, etc. (ಜೋಇಥಿದ್ರುನು, ಚಲದಲ, ಪಿಪ್ಪಲ, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಕುಂಜರಾಶನ Nr.; ಸಿರಿವರ, ಅಶ್ವತ್ಥ, etc. Mr. 113). — ಅರಳೆಯ ಹಣ್ಣು. The ripe fruit of the Ficus religiosa (ಅಶ್ವತ್ಥ Nr.). — ಅರಳೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಅರಳಿಯೆಲೆ. (My.). 2, an ornament worn on the forehead of young children. ಹೊಳೆವ ಅರಳೆಲೆಯ, ಮಿಸುಗುವ ಬಾಲಜೊಡಿಗೆಯ ಮಾಯೆಗೆ ಇಕ್ಕಿದರು (Prll. 3, 25). See Bp. 24, 44; Rśv. 4, 71. 74; Grj. 3, 81. 107. — ಅರಳೆಲೆಮಾಲೆ. A string of araḷĕlĕs (Rśv. 6, after 11).

ಅರಳೆ aral.ĕ. 2. = ಅರಳಿ 2, ಅಳ್ಳೆ 4, ಹರಳೆ. Dressed cotton, cotton separated from the seed (ತೂಲಕ, ಪಿಚು Hlâ., Nr., Mr. 128; ಪಿಚು, ತೂಲ, ಹತ್ತಿಗೆಯ ಅರಳೆ Si. 334); cotton in general (My.). ನದಿಗಳು ಅರಳೆಯ ಪಾಸ್ಸು, ನವವಿಪಯ ಉದರದೀಪನಹೂರ್ಣವು ಅವ ಅಂಗದಲಿ ಸಾಪತ್ನರಲಿ ಸದರ ಕಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). See B. 4, 28. — ಅರಳೆಯ ಗಿಡ. = ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ, ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, etc. (Si. 150). See ಕಾಡರಳೆ.

ಅರಳೆ aral.ĕ. 3. A post, a pillar, a statue (ಸ್ತೂಣಿ Nr.; Tĕ. ರಾತು; T. ಎಱುಪು; T. ಅರಣಿ, to fortify; ಅರಣಿ, a wall; ಅರಣ್, ಅರಣ, a fort; a wall; ಅದುವ, a fort; M. ಅಟು, ಅಡುಗು, a high wall of irregular stones around an orchard, a mud wall; *cf.* ಅಳ 3; Sk. ಆರ್ತಾ, an image).

ಅರಳೆ aral.ĕ. = ಆಣಿಲೆ, etc. (H. ಹರಡಾ, ಹಲ್ಡಾ; see ಆಲ್ಡೆ, ಹಲ್ಡೆ). — ಅರಳೆಕಾಯಿ. = ಆಣಿಲೆಕಾಯಿ, etc. (Z.).

ಅರಳ್ಚು aral.cu. = ಅರಳಿಸು. (Grj. 3, 7).

ಅರಾಕು arâku. = ಆರಕು. Arrack (My.).

ಅರಾಜಕ a-râjaka. Having no king, anarchical. (My.).

ಅರಾತಿ arâti. *An enemy* (ಹಗೆ Nn. 39. 97).

ಅರಾಬಿ arâbi. = ಹರಾಬಿ. Broadness, largeness, extensiveness (R.; Tu.).

ಅರಾಲ arâla. *Bent, crooked, curved.* 2, = ರಾಲ, ರಾಳ, *the resinous exudation of the plant Shorea robusta.*

ಅರಿ ari. 1. = ಹರಿ. To cut or lop off, to cut (ಕೃನ್ತನ Śmd. Dh.; ನೇರ್ Śmd. II; ಛೇದನ Śm. 104; My.; T.). ತಲೆಗಳನ್ ಅರಿದು (Bp. 4, 73). ಶಿರವನ್ ಅರಿದನು (16, 3; see also 21, 30; 22, 19; 24, 78; 39, 45; 47, 2; 49, 13. 19; 54, 69; 60, 40). ಈತನ ಶಿರಮುನ್ ಅರಿದು, ಈ ಶಿಶುಶಿರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿಗೊಡುವುದು! (Rśv. 14, after 14). ಅರಿಗಳ ಉದ್ಭವವು ಇನ್ನು ಗಣ್ಣಲನ್ ಅರಿವುದು (Bh. 1, 8, 57). — ಅರಿಅರಿ. rep. Bp. 45, 28; 51, 71. — ಅರಿಪಾಟು. -ಆಟ. The act of cutting (W. v. 1321).

ಅರಿ ari. 2. = ಅರು 1. Cutting off, etc. **2,** gnawing as vermin (T., M.; see ಅರಿಪೇನು). — ಅರಿಯೊಯ್ಲು. -ಹೊಯ್ಲು. A cutting blow (Abh. P. 13, 65). — ಅರಿವಾಳ್. -ಬಾಳ್. = ಅರುವಾಳ್. A sickle (T.; R.). 2, N. of a man (Bp. 9, 37). — ಅರಿವಾಳಪಾಣ್ಡಾರಿ. (ಅರಿವಾಳದ ಅಣ್ಣಾರಿ). N. of a man (Bp. 27, 19). — ಅರಿಹೇನು. A kind of louse (S. Mhr.).

ಅರಿ ari. 3. = ಅರೆ 2. To grind on a slab (C.). **2,** to rub cotton with the feet in cleaning it (B. 4, 178; 5, 145; T. ಅರ್ಪೆ). ಪತ್ತೀ ಅರಿಯುವ ಯನ್ತ್ರ (ಗಿರಕೆ G.). **3,** to vex, to harass, as a child the life of its mother or a labourer his own life (S. Mhr.; T.).

ಅರಿ ari. 4. To clear of dregs and impurities, to settle (v. t.), as turbid water (rare in S. Mhr.; T., M., Tu. ಅರಿ, to sift; to cleanse rice from dust and stones by washing in water).

ಅರಿ ari. 5. = ಹರಿ. To run, to flow (M. ಅರಿ, to creep as snakes, worms; see ಮುನ್ದರಿ).

ಅರಿ ari. 6. A mass of unthrashed corn, a handful or more of corn cut at one stroke (ಧಾನ್ಯಯುತತೃಣರಾತಿ Śm. 104; My.; T.; T. also: closeness, thickness). **2,** an excess of corn in a measure (with ಹೊಡೆ, to beat off, occasionally used in S. Mhr.). — ಅರಿಕೋಲ್. A stick with an iron crook to remove an ari of corn from one place to another (My.; Mr. 371, where the Sk. is quite corrupt).

ಅರಿ ari. 7. A disease of the eye (ನಯನರೋಗ Śm. 104; My.; T. ಅರಿ, red streaks in the white of the eye; Tĕ., T., M. ಅಕ್ಕ, erysipelas; Sk. ಅಲಜಿ, inflammation of the eye; *cf.* ಅಯ್ತ). See ಕಣ್ಣರಿ. — ಅರಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. An eye afflicted with the ari (My.; occasionally in S. Mhr.). — ಅರಿಮಣಿಗಿಡ. A small tree or shrub used against the ari, Solanum verbascifolium L. (Z.).

ಅರಿ ari. 8. = ಇರಿ 2 & 3. In S. Mhr. *e. g.* ಕೇಳರಿ, ಸೂಕರಿ, ನೋಡರಿ, ಜೀವರಿ, ಪಾಕರಿ, ಹೋಗರಿ; ಬೇಕರಿ, ಬೇಡರಿ, ಸಾಕರಿ (but ನಡೆಯಿರಿ, ಕರೆಯಿರಿ, ಬರೆಯಿರಿ, etc.). ಏನರಿ (B. 3, 44).

ಅರಿ ari. *An enemy* (ಶತ್ರು Śmd. Dh.; ಹಗೆ Nn. 112).

ಅರಿಗು arigu. = ಅರಗು 1, etc. (Si. 107).

ಅರಿಗೆ arigĕ. = ಪರಿಗೆ, ಹರಿಗೆ. A shield (Tĕ.); — a kind of drum (My.).

ಅರಿಟಾಳ arit̤ala. = ಅಣ್ಣವಾಳ, etc. Tbh. of ಅರಿಷ್ಟ. The soap-nut tree, Sapindus trifoliatus Lin. (S. detergens Roxb.; ಅರಿಷ್ಟಕೆಂ. 25; ಅರಿಷ್ಟಕ, ಪೀತಫೇನ Mr. 141; My.). Its nuts are used *e. g.* also in washing woolen cloth.

ಅರಿತ್ರ aritra. Propelling. 2, an oar. 3, *a rudder, a helm* (ನಾಪಿಯ ನೋಗೆ Hlâ.; ನೀರುಎಲು'ಗೋಲ್ Mr. 416; ಹಡಗದ ನಾಳ G.).

ಅರಿದಳ aridaḷa. = ಅರಿದಾಳ, etc. (My., Tu.).

ಅರಿದಾಳ aridāḷa. = ಅರದಳ, ಅರದಾಳ, ಅರಿದಳ. Tbh. of ಹರಿತಾಳ. Yellow orpiment or sulphuret of arsenic, Arsenicum flavum (ಹರಿತಾಳ Nr.; ಅಂಗುಲಿ, ಕಷೋರ Mr. 102).

ಅರಿದು aridu. = ಅರದು 2, ಅರುದು. That is impervious, impenetrable, inexplicable, impossible, wonderful, great or important (ಕಲಿಲ, ಗಹನ Hlâ.; ಗಹನ Mr. 461; T., Tĕ., M.; T. ಅದುಮ್ಮು, what is rare, precious or notorious). ಪೊಗಲ್ ಅರಿದಾದುದು (ಕಲಿಲ, ಗಹನ Nr.). See Śmd. 408; Bp. 1, 9. 28; 3, 30; 5, 55; 11, 36; 29, 29; 31, 4; 37, 18. ಅರಿದನ್ ಇದನ್ ಅನ್ ನೋಡ ಬೀಕು (Râm. 26, 19). — ಅರಿದರಿದರಿದು. rep. (Bp. 18, 95). — ಅರಿದರಿದು. rep. (Bp. 8, 8; 13, 7; 46, 33; Râv. 6, after 11).

ಅರಿನ್ದಮ ari-n-dama. Conquering, victorious. (R.).

ಅರಿಪದ ari-pada. An incongruous term or composition (Śmd. 200; ಆರಿಸಮಾಸ 201 Cm.).

ಅರಿಮೇದ ari-mêda. *A fetid Mimosa, Vachellia farnesiana.*

ಅರಿಯಮ ariyama. Tbh. of ಆರ್ಯಮ. A proper N. (Bp. 53, 39. 40. 43. 48. 49). — ಆರಿಯಮುಷಟ್ಟ. A proper N. (Bp. 56, 34). — ಅರಿಯಮುರಸ. -ಅರಸ. A pr. N. (Bp. 53, 46. 47). — ಅರಿಯಮರಾಜ. A pr. N. (Bp. 53, 38).

ಅರಿವರ್ಗ ari-varga. A troop of enemies. 2, = ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ. (Bp. 34, 34; 40, 70; B. 5, 322).

ಅರಿವಾಣ arivâṇa. = ಹರಿವಾಣ. (My.; Tĕ.; Tu. ಅರಿವಾನ).

ಅರಿವೆ arivĕ. = ಹರಿವೆ (the plant). (My.).

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ ari-shaṭ-varga The group of six enemies, viz. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ. (Bp. 29, 6; 53, 1).

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದೂರ arishaḍvarga-dûra. Far away from the six enemies (Bp. 21, 5).

ಅರಿಷ್ಟ a-rishṭa. Unhurt. 2, *good fortune* (ಶುಭ Nn. 104). 3, *misfortune* (ಅಶುಭ 104). 4, *a natural phenomenon boding misfortune.* 5, symptom of approaching death (ಗನೋತ್ತರ, ವ್ಯಾಧಿ 104; ಸಾವಿನ ಚಿಹ್ನ G.). 6, *a crow* (ಬಲಿಭುಕ್, ಕಾಗೆ 104). 7, *a lying-in-chamber* (ಹಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ Mr. 198). 8, *bullermilk* (ಮಜ್ಜಿಗೆ G.). 9, *vinous spirit* (ಸರಾಯ G.). 10, *the neem tree, Azadirachta indica* (ಬೇವು Mr. 115). 11, = ಅರಿಶಾಳ, etc., *the soap-nut tree, Sapindus trifoliatus* Lin. (ಅಣ್ಣಾಳ G.; see ರಂಗುವಾಲ). 12, *garlic* (ಬೆಳ್ಳೊಳ್ಳಿ G.). ಅರಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಂಗಾರಕನೇ ಗುರು (Prv.).

ಅರಿಷ್ಟಕ a-rishṭaka. = ಅರಿಷ್ಟ. (Mr. 141).

ಅರಿಷ್ಟಗೃಹ arishṭa-gṛiha. *A lying-in-chamber.*

ಅರಿಷ್ಟತೆ arishṭatĕ. Good fortune (ಶುಭ Mr. 473).

ಅರಿಷ್ಟದುಷ್ಟಧಿ arishṭa-dushṭa-dhi. *Apprehensive of death.*

ಅರಿಷಾಂಶ arishṭa-aṁśa. The last portion (My.; J. 28, 14).

ಅರಿಸಮಾಸ ari-samâsa. An unsuitable, incongruous composition of words (Śmd. 201. 207. 208). *Cf.* ಆರಿಪದ & ವಿರುದ್ಧಸಮಾಸ.

ಅರಿಸಿಣ arisiṇa. = ಆರಸಿಣ, etc. (C.). — ಅರಿಸಿಣಕೊಮ್ಮು. A root or piece of turmeric (C.). — ಅರಿಸಿಣಬಣ್ಣ. Yellow turmeric colour (B. 5, 245).

ಅರಿಸಿನ arisina. = ಅರಿಸಿಣ, etc. Tbh. of ಹರಿದ್ರೆ. Turmeric, Curcuma longa Lin. (ಹರಿದ್ರೆ, etc. Mr. 130; Si. 311; My.; Bp. 32, 29). See ಕಸ್ತೂರಿ-, ಕಾಡು-, ದೊಡ್ಡ-, ಮರದ-, ಹೆಬ್ಬೆ-. — ಅರಿಸಿಣಕೊಮ್ಮು. = ಅರಿಸಿಣಕೊಮ್ಮು. (C.). — ಅರಿಸಿನಗಿಡ. = ಅರಿಸಿನಗಿಡ. (B. 3, 29). — ಅರಿಸಿನಜೋಳ. A yellow good kind of great millet (My.). — ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣ. = ಅರಿಸಿಣಬಣ್ಣ. (ಸಿತ, ಗೌರ, ಹರಿಪ್ರಾಭ Nr.; ಸಿತ, ಪಾರಿದ್ರ Hlâ.). — ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣದ ಚನ್ನನ. Yellow sandal-wood (Si. 228). — ಅರಿಸಿನಮುಣ್ಣಿಗೆರೋಗ. The jaundice (My.). — ಅರಿಸಿನವರ್ಣ. = ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣ. — ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಗೋರಣ್ಟೆ. The yellow Amaranth (ಕುರಬ್ಟಕ Nr.). — ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಶ್ರೀಗನ್ಧ. A sort of yellow sandal-wood (ಹರಿಚನ್ದನ Nr.).

ಅರಿಸು arisu. 1. To cause to cut off, etc. ತಲೆಯನ್ ಅರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ವಧ್ಯ, ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ Nr.).

ಅರಿಸು arisu. 2. = ಅರಯಿಸು. To cause to grind; to cause to kill (Bp. 24, 65). **2,** to cause to rub cotton with the feet in cleaning it. ಹತ್ತಿ ಆರಿಸಿ, ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ (B. 4, 159).

ಅರಿಸು arisu. 3. = ಹರಿಸು. To cause to run, etc. See ಮುನ್ನರಿಸು.

ಅರಿಸೆ arisĕ. = ಅರಸೆ, etc. See ಹುಬ್ಬರಿಸೆ.

ಅರಿಸೆ arisĕ. Tbh. of ಅರ್ಶಸ್. Piles, hemorrhoids (ಅರ್ಶ, ಅರ್ಶಸ್ Mr. 386). ಅರಸೆಯುಳ್ಳವನು (ಅರ್ಶಸ Hlâ.).

ಅರು aru. 1. = ಅರಿ 2. — ಅರುವಾಳ್. -ಪಾಳ್. = ಅರಿವಾಳ್. (T.; R.).

ಅರು aru. 2. = ಅರ್ 1 & 2. (C.). ಅರುವಿಂಗೆ (Śmd. 123, Mḍb. MS. ಅವಿಂಗೆ); ಅರುವನ (124). See *e. g.* Bp. 5, 36; 23, 11. 13; 24, 20. 30. 41. 76; 25, 17; 28, 33; 31, 20. 26; 35, 30; 37, 36. 51. 52; 39, 46. 59; 40, 58. 74; 43, 38; 44, 49. 63. 66; 45, 12. 15; 46, 23; 47, 24. 63. 64; 51, 70; 52, 6. 41; 54, 75; 55, 35; Bh. 1, 8, 13; 2, 13, 34.

ಅರು aru. 1. N. of a plant (Sk.; ಮೆಣಸಿಗೆ Mr. 139).

ಅರು aru. 2. Tbh. of ಅರುಸ್. (ಹುಣ್ಣು G.).

ಅರುಗು arugu. = ಅರಸು 1, etc. (R.; Tu. ಅರು, ಅರುಗು; M. ಅರು, ಅರುವು).

ಅರುಚಿ a-ruci. Aversion, dislike; want of appetite, disrelish, disgust (ಮನ್ದಾಗ್ನಿ Mr. 387; Bp. 3, 1; My.). 2, want of lustre (My.).

ಅರುಜ a-ruja. Freedom from sickness, health, healthy (ಸಹ್ಯ, ನೀರೋಗಿ Nn. 101; My.).

ಅರುಟಾಳ aruṭaḷa. = ಅಣ್ಣವಾಳ, etc. (ಫೇನಿಲ, ಅರಿಷ್ಟ Nr.; My.).

ಅರುಣ aruṇa. *Tawny, yellow.* 2, *red* (ಕಸು, ಕೆಮ್ಮನೆ Ct. II, 41; ಕೆಮ್ಮು Nn. 7. 26. 69. 87; ವರ್ಣಭೇದ 55). 3, *Aruṇa, the dawn and charioteer of the sun* (ಸಾರಥ 55). 4, *the sun* (ಸೂರ್ಯ 55). 5, a ray (ಕಿರಣ 55). 6, dust (ರೇಣು, ಧೂಳಿ 55). 7, N. of a river (ನದಿಭೇದ 55). 8, a thread (ಸೂತ್ರ, ದಾರ 55). 9, gold.

ಅರುಣತೆ aruṇatĕ. Redness (J. 3, 17).

ಅರುಣಧ್ವಜ aruṇa-dhvaja. N. of a king (J. 25, 50).

ಅರುಣಮೂಲ aruṇa-mûla. (ಬಿಡ್ತಿಗ Mr. 116, one MS. ರುಣಜಾಲ; another MS. ಬೆನ್ದಿಗ).

ಅರುಣಮೃತ್ತಿಕೆ aruṇa-mṛittikĕ. Red clay: gold (Bp. 22, 55).

ಅರುಣಸಾರಥಿ aruṇa-sârathi. Whose charioteer is Aruṇa: the sun. (R.).

ಅರುಣಾಂಗ aruṇa-aṅga. A kind of red ant (ಕೆಂಜುಗೆ Mr. 165, o. r. ಕೆಂಬಿಗೆ).

ಅರುಣಾಧರ aruṇa-adhara. A red lip (J. 15, 48).

ಅರುಣಾಬ್ಜ aruṇa-abja. A red lotus (ಕೋಳಿನದ, ಕೆಮ್ಮುದಾವರೆ Mr. 419).

ಅರುಣಾಮ್ಬು aruṇa-ambu. Red water: blood (J. 12, 32; 14, 16; 22, 11).

ಅರುಣಾವರಜ aruṇa-avara-ja. The younger brother of Aruṇa: Garuḍa. (R.).

ಅರುಣಾಶ್ಮ aruṇa-aśma. A ruby (ಪದ್ಮರಾಗ, ಮಾಣಿಕ Mr. 101).

ಅರುಣಿತ aruṇita. Reddened, impurpled (Rêv. 5, after 120; Abh. P. 12, after 2).

ಅರುಣಿ aruṇĕ. = ಅತಿವಿಷೆ, *Aconitum ferox.*

ಅರುಣೋದಯ aruṇa-udaya. Sunrise (C.).

ಅರುಣೋಪಲ aruṇa-upala. = ಅರುಣಾಶ್ಮ. (R.).

ಅರುದು arudu. = ಅರಿದು, etc. (My.; Tĕ.; T. ಅರು, ಅರುಪ್ಪು).

ಅರುನ್ತುದ arun-tuda. *Inflicting wounds, causing pain* (ನೋಯಿಸುವವಂ Mr. 236).

ಅರುನ್ಧತಿ arundhati. -ಶೀ. N. of the wife of Vasishṭha (Ch. v. 8; Mr. 258; Bp. 4, 30; 11, 40; J. 13, 40). 2, N. of a star (My.).

ಅರುನ್ಧತೀಜಾನಿ arundhatī-jâni. Whose wife is Arundhatī: Vasishṭha. (My.).

ಅರುನ್ಧತೀನಾಥ arundhatī-nâtha. Vasishṭha. (My.).

ಅರುಬಭೂತ arubhûta. = ಆಶ್ಚರ್ಯ. Tbh. of ಅದ್ಭುತ (C.; T. ಅಬ್ಬುಡ, ಇಬುಮ್ಮತ್ತು).

ಅರುಮಾಸಿ ಪರಮಾಸಿ arumâsi paramâsi. = ಅರಮಾಯಿಸಿ ಪರಮಾಯಿಸಿ. (My.).

ಅರುಮೆ arumĕ. = ಅರಮೆ 2. A fickle or libidinous state of being (ತರಳಭಾವ Ct. I, 72). **2,** love, affection; a kiss (ಲಲ್ಲೆ, ಮುದ್ದು Kk. 31; Śm. 75; Tĕ. ಆರುವ, eagerness, fondness = ಆಶೆ; ಆರುಲು, ಆರ್ಲು = ವಾತ್ಸಲ್ಯ; T. ಆರುಲ್ = ಕರುಣೆ, ಕೃಪೆ; see ಆರಣ).

ಅರುಮ್ಬು arumbu. A flower-bud (R.; M. ಆರಿಮ್ಪು; T. ಆರುಮ್ಬು, flower-bud;—to bud, to bloom; see ಆರಲ್ 1).

ಅರುಲು arulu. = (ಅಯಿಲು), ಅರಲು 2, ಅರಳೆ 3, ಅರಳ, ಅರುಳು, ಅಲರ್ 2. — ಅರುಲುಮರುಲು. dupl. = ಅರುಳುಮರುಳು. Bewilderment, dotage, childishness of the old age (My.; Tĕ). — ಅರುಲುಮರುಲುತನ. = ಅರುಲುಮರುಲು. (My.).

ಅರುವು aruvu. = ಅರವೆ, etc. (S. Mhr.).

ಅರುಷಣ arushaṇa. = ಅರಿಸಿನ, etc. See Prv. s. ಸಿನ್ಬಣ.

ಅರುಸ್ಕರ arus-kara. *Causing wounds, sharp, corrosive.* 2, *the plant Semecarpus anacardium and its nut* (ಕೇರು G.).

ಅರುಸ್ arus. = ಅರು 2. *A wound, a sore.* See ಪುಣ್.

ಅರುಹ aruha. Tbh. of ಅರ್ಹ (Śmd. 336; ಅರ್ಹ, ಜನ Nn. 62; ಗೀರ್ವಾಣನಾಥ Mr. 23). See Bp. 5, 10; 50, 46; 51, 11; 52, 7. 22. 34; 53, 3.

ಅರುಹನ್ತ aruhanta. Tbh. of ಅರ್ಹನ್ತ.

ಅರುಹನ್ತಮುನಿ aruhanta-muni. A Jaina monk (Bp. 52, 43).

ಅರುಹಪ್ರತುಮೆ aruha-pratumĕ. A Jina-image (Bp. 52, 23).

ಅರುಳು arulu. = ಅರುಲು, etc. — ಆರುಳುನುರುಳು. = ಆರುಲು ನುರುಲು. (My.).

ಅರೂಪ a-rûpa. Formless, shapeless; ugly; dissimilar. (My.).

ಅರೆ arĕ. 1. = ಅಱೆ 1, etc. ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುನ್ಬೆ ಕೂಡಿ ಅಳದರೆ ಪ್ರಾದೇಶ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆದರೆ (Śmd. Cm. 85). See Bp. 23, 9; 24, 12; 40, 76; 44, 26. ಸಿರಸರಾಧಿಯನ್ ಇನ್ತು ಕೊಲುವರೆ ಪರನುಪಾತಕಮ್ ಆಗದೇ? (Bp. 28, 30). ಎನ್ದರೆ (Kk. 31; Mr. 41. 97). ಪಿದ್ದ ಬಾರದ ತೇಜ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದರೇನು (Dp. 148). ಕೆಯ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಆರ್ಥ, ಹತ್ತರ ಇದ್ದರೆ ಪೆಣ್ಡತಿ (Prv.). ಜನಪರ್ ಉಣ್ಬು ಓಲಯ್ಲಿ ಕೊಮ್ಮರೆ (Bh. 1, 8, 60). ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬರದೆ ತನ್ನ ಅಭಿನು ತವನ್ ಆವಥರಿನು! ಎನ್ದನ್ ಅ ಶಳುನಿ (1, 8, 11).

ಅರೆ arĕ. 2. = ಅರಿ 3. To grind, to pulverize, to crush (ಪೇಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 103; J. 14, 14; My.; T. ಆರ್ಪೆ). P. ps. ಆರದು, ಅರೆದು. ಸುಮ್ಮಗೆ (ನಪನವನ್) ಆರದವರ ಕರುಳು ತುಣ್ಡಿಸಿ ಬೀರಿಯತ ಇರ್ದವನು (Bp. 58, 56). (ಕಬ್ಬಂ) ತುಣ್ಡು ತುಣ್ಡಾ ಶತ್ತರಿಸಿ, ಗಾಣದೊಳ್ ಆರೆದು (C. Bp. 11, 11). ಅವರು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಆರದು, ರೊಟ್ಟಿಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (B. 5, 129). ಕೋಯ ಳೀಳ ಮಸಾಲೇ (others: ಮೆಣಸು) ಅರೆಯುತ್ತಾರೋ?—ಆ ರದವ (who has undergone the hardship) ಕುಡಿದಾನು (Prvs.). ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಟ್ಟಿ ಅರೆದ ಮುದ್ದೆ (Si. 228).

ಅರೆ arĕ. 3. The state of being ground, etc. — ಅರೆಮಣ್. Dust (Bp. 29, 32).

ಅರೆ arĕ. 4. Hesitation, doubt (Tĕ., also ಅಱೆ). — ಅರೆಮರಿಕೆ. = ಅರೆಮರ. (Tĕ., also ಅಱೆಮಱಿಕೆ; R.). — ಅರೆಮರೆ. reit. = ಅರೆ. (Tĕ., also ಅಱೆಮಱೆ; R.).

ಅರೆ arĕ. 5. = ಏರೆ 1, No. 2. The plant Grislea tomentosa (ಧಾತಕಿ, ಅರೆಯ ಗಿಡ Si. 484). ಅರೆಯ ಹುಳ್ವ ಜೆಲ್ಲ ಳಲಗಚ್ಚು ನೀರಿನಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಪೆಣ್ಣ (ವೈದ್ಯರೇಯ 348).

ಅರೆ arĕ. 6. = ಅಜ್ 5 (some MSS. using the two rêphas promiscuously). The rear, the back (? T., M. ಅಱುದಿ end; boundary, *cf.* ಆರುಗು; Tĕ., M., T. ಅಱ್ಪಿ, ಅಱ್, a partition; a closet, a room; well secured rooms, magazines; a curtain; T., M. ಅಱು, to be severed; to break, to be cut asunder; to be cut off; to end, cease; see ಅಱು 4). — ಅರೆನೆಲೆ. The rear, a rear-guard (ನನ್ನಯ Nr.; J. 14, 3). ಸೇನೆಯ ಹಿನ್ದೆ ಇದ್ದ ಆರೆನೆಲೆ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Nr.). — ಆರೆಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. = ಆಱಿಯಟ್ಟು, q. v.

ಅರೆ arĕ. 7. = ಅರ 2, etc. A half (ಅರ್ಧ Śmd. 76; ವಸ್ತು ವಿನ ಭಾಗ 77; ಸಂಭಾಗ 77 Cm.; ಅರ್ಧ Ct. II, 33; Śm. 103; C.). **2,** (smallness); a little, to some extent, here and there (Śmd. 68; ಅಲ್ಪ, ಕಱಿವೆಡೆ, 77; ಕಱಿದು Cm.; ಎತ್ತಾನುಂ, ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ 395; ಆರೆ ಉಬ್ಬಿ Ct. II, 33; Sk. ಅರ, a little; M. also ಅಱೆ, a little); a few, some (ಕೆಲವು Ct. II, 33; Śm. 103; *cf.* ಆರೆಬರ್). ಆರೆಗಳ್ (Bp. 11, 44). ಕುರು ಪತಿಯಂ ವಿಷ್ಣು ಬೇಡಿದಂ ಧರೆಯರೆಯಂ (Śmd. 77). — ಆರೆ ಉಬ್ಬಿ. The state of some being left, a little (ಕೆಲವು, ಆರೆ Ct. II, 33). — ಆರೆ ಎಡೆ. In a few or some places (Śmd. 68); also ಆರೆಎಡೆಯೊಳ್ 376 (ಕಱಿವೆಡೆಯೊಳ್ 376). 82 (ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ Cm.). 339 (ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ Cm.). — ಆರೆಕಾಣಿ. = ಆರ-. The 128th part of any coin. ನಿನ್ನ ಒಡವೆಯೊಳಗೆ ಆರೆಕಾಣಿಯುಂ ಸವದಡೆ (Bp. 11, 14). — ಆರೆಕಾಲ್. = ಆರ-. The eighth part of any thing (My.). — ಆರೆಗಡಿ. -ಕದಿ. = ಆರೆಗಡೆ. (J. 24, 33). — ಆರೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. To cut into halves or parts (Bp. 27, 35; 54, 38). — ಆರೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. Half churning. ಆರೆಗಡೆಯ

ಮೊಸರು, half churned buttermilk (My.). — ಅರೆಗಣ್. -ಕಣ್. Half the eye. ಅರೆಗಣ್ ಮುಗಿದ ಬಕಂ (Rsv. 6, 9). — ಅರೆಗಣ್ಣು. A loose knot of hair (C.). — ಅರೆಗಬ್ಬಿಗೆ. = ಅರ-. (Bh. 8, 26, 18; J. 19, 17; 23, 19). — ಅರೆಗಾವುದ. Half a gávuda (Śmd. 157; Bp. 10, 4). — ಅರೆಗುಣ್ಡಿಗೆ. Half-heartedness, timidity (C.). — ಅರೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Half the work; unfinished work (C.; Bh. 1, 10, 33). ಅರೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ (ಯಾವನನ್ನು) ಅರಸನಿಗೂ ತೋಱಿಸ ಬೇಡ (Prv.). — ಅರೆತೊಡೆ. Half the thigh (Si. 224). — ಅರೆತೊಡೆಬಲ್ಲಣ. Breeches that just cover the buttocks (ಚಣ್ಡಾತಕ Si. 224). — ಅರೆದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. Half a month (J. 32, 5). — ಅರೆದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To open half or in part (J. 30, 7). ಅರೆದೆಱೆದ ಕಣ್ಣಿಳ್ (Rsv. 5, after 120). — ಅರೆನಗೆ. = ಅರೆಸಿತ (My.). — ಅರೆನುಡಿ. Indistinct utterance (S. Mhr.); insufficient words (My.). — ಅರೆ ನೂಂಕು. To push (open) half or a little (Bp. 24, 54). — ಅರೆನೋಟ. A leer, a side glance (C.). — ಅರೆಪಾಲು. Half a part or share; half (C.; ಸಾಮಿ Si. 469). — ಅರೆಪಾಲುಗಾಱಿ. A kind of partner in business, etc. (C.). — ಅರೆಬಿರಿ. To be half opened, as a flower (J. 6, 16). — ಅರೆಮರುಳ. A man who is half mad (C.). ಅರೆಮರುಳಗೆ ಮರುಳುನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಅರೆವಾಸಿನ. = ಅರೆವಾಸಿನ. (ಕೆ. Bp. 47, 30). — ಅರೆ ಮುಗಿ. To shut half or in part (Grj. 4, 66; Bp. 46, 56; 59, 21). — ಅರೆಮುಸುಕು. A covering that partly hides the face (see s. ನದುಳ್). — ಅರೆಮೆಯ್. = ಅರೆಮಿಯ್ಗು. (J. 15, 16; 28, 3). — ಅರೆಮೆಯ್ಯಿ. = ಅರ-. (My.). — ಅರೆಯೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. Half a flower-petal (Rsv. 10, after 31). — ಅರೆವಣ್. -ಪಣ್. A half-ripe fruit (Rsv. 2, 47). — ಅರೆವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To leave unfinished (Rām. 6, 55, 44; Grj. 6, 14). — ಅರೆವಾಸಿನ. -ಮಾನಿಸ. Half a man (and half a lion), Narasiṁha; or half a man (and half a goat), Dakshabrahmā. — ಅರೆವಾಸಿನವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Narasiṁha's or Daksha's enemy, Vîrabhadra (Kk. 6; Śm. 5). — ಅರೆವಿರಿ. -ಬಿರಿ. To open (v. i.) half (Rsv. 2, after 8; 10, 2). — ಅರೆವೆಱೆ. -ವೆಱೆ. The half moon (My.). — ಅರೆಹಡಗು. A ship's half (ಅರ್ಧನಾವ Si. 85). — ಅರೆಹಸಿತ. = ಅರಹಾಸ. (Bp. 28, 60).

ಅರೆ arĕ. 1. = ಅರ 2. — ಅರೆನೆಲ್ಲ. = ಅರ-, q. v. — ಅರೆನೇಱುಲ್. = ಅರ- (some MSS. Śmd. 84). — ಅರೆಬೇವು. = ಅರ-. The Persian lilac, Melia azedarach L. (Z.). — ಅರೆಮಾದಲ. = ಮಧುವಲ್ಲಿ (Mr. 135; My.). — ಅರೆಮಾದಲುಗಿಡ. A spinous shrub or small tree, Randia dumctorum Lamk. (St. & Pl.). — ಅರೆಮಾಸಳದ ನಿಡ. = ಅರೆಮಾದಲುಗಿಡ. (St. & Pl.). — ಅರೆವಾವು. -ಪಾವು. = ಅರಪಾವು. (ಫಣಿಭುಜ್, ರಾಜಫಣಿ Mr. 401; Abh. P. 13, 61).

ಅರೆ arĕ. 2. = ವರೆ 1, *e. g.* ಒನ್ದು ಏವಸರೆ, ಮೂಱು ವರುಷರೆ, ಎರಡು ಗಱಿಗರೆ (S. Mhr.).

ಅರೆಕೆ arĕke. = ಅರಕೆ. (My., occasionally).

ಅರೆಬರ್ arĕbar. A few persons, some persons (ಕೆಲಬರ್ Ct. I, 48; ಕೆಲವ್ಪರ್ Śmd. Cm.). See Śmd. 56. 127. 142. 206.

ಅರೋಕೆ a-rôka. *Dark, gloomy.*

ಅರೋಗ a-rôga. *Healthy; health.*

ಅರೋಗಿ a-rôgi. A healthy person (My.).

ಅರೋಚಕ a-rôčaka. Not shining. 2, causing disgust; a disgusting man. 3, want of appetite, loss of taste, aversion to food, disgust, indigestion. 4, insipid, unsavoury (My.; ಸಪ್ಪಗೆ, ಸಪ್ಪನ್ನ G.). See Bp. 40, 80; Abhâ. 1, 44.

ಅರೋಚೆ a-rôči. = ಅರೋಚಕ No. 2. (Śmd. 72).

ಅರೋಚೆಕೆ a-rôčikĕ. = ಅರೋಚಕ Nos. 3 & 4 (My.).

ಅರೋಮಕ a-rômaka. Bald-headed (ತಿಪಿಎಱ್ಪು, ರೋಮವಿಲ್ಲದ ವನು Nn. 143).

ಅರೋಸಿಗೆ arôsigĕ. Tbh. of ಅರೋಚಕ No. 3 (S. Mhr.).

ಅಱಿ ar. 1. An augment that is used in the declension of the neuter singular and plural of nominal verbal themes, pronouns, adjectives, numbers, and words denoting quantity (Śmd. 135; *cf.* ಆಱ್ 1), *e. g.* ಆದಱ (26); ಮಾಡಿದುದಱಂ; ಆದಱಲ್ಲಿ, ಪೆಱವನ, ಪೆಱವರ್ಗಳೊಳ್; ಕಿಱ್ದದ್ದೊಳ್; ಮೂಱಱಂ; ಅನಿತಱಂ, ಎಲ್ಲವದಱಂ (135; *cf.* 118); ಎರಡಱರ್ಕೆ (78), ಆಱ್ವರ್ಕೆ, ಆಱಱ, ಎಱಱರ್ಕೆ, ಎಣ್ಣಱರ್ಕೆ (223), ಪೆಱವರ್ಕೆ (295), ಕೆಲವಱಲ್ಲಿ (381), ಮಾಡೋಣದಱನ್ನ (C.). For the accusative it ought not be used, and it is vulgar to say ಅದಱನ್ನು (Si. 111. 368; My.), ಒನ್ದನ್ನು (48; My.), ಮೂವತ್ತನ್ನು (244; My.), ಯಾವದನ್ನು (63; My.). In common Kannaḍa it is often elided in the dative, *e. g.* ಅನಿತಕೆ (Rām. 13, 2), and the ಕೆ may then be doubled, *e. g.* ಅದಕೆ or ಅದಕ್ಕೆ (instead of ಅದರ್ಕೆ, see s. ಆದು 1). As a curious formation observe ಕಿಱ್ದಿನಲ್ಲಿ (ಅಲ್ಪೀ Nr.), ಬಳಿದಿನಲ್ಲಿ (ಸಿತೇ Nr.).

ಅಱಿ ar. 2. = ಱಿಜ್ 1. P. ps. ಆರ್ತ (Śmd. 286; II), ಅಱುತು (286; II, o. r. ಅಱತು), ಅಱತು. To be dried, to be dried up; to disappear. ಅಱತುದು (ಬಱತುದು Kk. 60); ಅಱುತುದು(ಆರ್ತುದು 86). ಆರ್ತ ಕದನ್ಮು, ಬತ್ತಿದ ಕಾಲುಂ (Śmd. 286). ಪೊಡವಿ ಅಱತು (Rsv. 5, 33). ಅಱತ ಉಸುರ್ (Bp. 46, 57). See Bp. 11, 44; 23, 28; 53, 64; 54, 13; and *cf.* ಆಱ್ವು 7, ಅಮ್ಮುಱಿ 2.

ಅಱಿ ara. 1. = ಅಱು 1, ಅಱಱು, etc. Drought; famine (ಬಱಗಾಲ G.; My.). ಅಕ್ಕಯಸಂವತ್ಸರದ ಅಱಿವ್ಲ ಬಹಳ ಜನರು ಸತ್ತರು (My.).

ಅಱಿ ara. 2. = ಅಱು 2. Virtue, charity, alms, law; Dharma or Yama (ಧರ್ಮ Ct. I, 82; ಜವ Śm. 117; ಯಮ Kk. 15; T., M.). ಅಱಿನಂ ಪಾಯ್ಯುಮಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಮು (Ch. v. 347). — ಅಱಿಗುಲಿ. -ಕುಲಿ (Śmd. 221, o. r. ಅಱು-). = ಅಱುಗುಲಿ. A violator of law or charity (Abh. P. 9, 11). 2, a huntsman (see ಅಱುಗುಲಿ). — ಅಱವಟಿಕೆ. -ಪಟಿಕೆ. = ಅಱವಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, ಪಾಸೀಯಶಾಲಿಕೆ Si.; My.). — ಅಱವಟಿಗ. -ಪಟ್ಟಿಗ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗ, etc. (S. Mhr.). — ಅಱವಟ್ಟಿಗ. -ಪಟಿಗ. = ಅಱವಟಿಕೆ, ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, ಅಱವಣ್ಟಿಗೆ, ಅಱಪೊಟ್ಟಿಗೆ. An alms shed, especially a shed on the roadside in which water, buttermilk, etc. are distributed to passengers gratis (ಪ್ರಪೆ, ಪಾಸೀಯಶಾಲೆ Hlâ.; C.; T. ಅಱಚ್ಚಾಲ್ಪೆ). — ಅಱವಟ್ಟಿಗ. -ಪಟ್ಟಿಗ. = ಅಱವಟಿಗ, ಅಱವಣ್ಟಿಗ. A man who has established an agravaṭṭigĕ (S. Mhr.). — ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, ಪಾಸೀಯಶಾಲಿಕೆ Nr.; J. 15, 5). ಬಬ್ಬಿ ಬಬ್ಬಿಯೊಳ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಶುಳ್ಳಿರ್ದರಸಿದ ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯ ಸದನಂಗಳ್ವನ್ನ ಬಾಗಿಲ್ಗೆ ಪೊಱಮಟ್ಟು ಕಲಶಮನ್ ಎತ್ತಿ ಸೀರೆಜ್ಜಿವ ಕಾಮಿನಿಯರ್ (J. 3, 9). ಕೆಜಿಯ ಮುನ್ದೆ ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯೇ? (Prv.). — ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯ ಚಪ್ಪರ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ. (ಚಪ್ಪರ G.). — ಅಱವಣ್ಟಿಗ. -ಪಣ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗ, etc. (S. Mhr.). — ಅಱವಣ್ಟಿಗೆ. -ಪಣ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, etc. (C.). — ಅಱವೊಟ್ಟಿಗ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ. (My.). — ಅಱಪೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, etc. Si. 108). ಜಾಮಿ ಕೆಜಿ ಗುಡಿ ಛತ್ರ ಅಱಪೊಟ್ಟಿಗೆ ತೋಪು ಮುನ್ತಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳು (ಪೂರ್ತ Si. 242).

ಅಪಿ a.ra. 3. = ಅಜವೆ 2, ಅಜವೆ 2, ಅಜುವೆ. Cloth (ಅಪ್ಪರ Šm. 117; ಅಜವೆ G.). ಏಸುಗುವ ಅಜಿನ್, ಅಪ್ಪಿದ ತೊಳಪ ಕನ್ನವು ರಂ (Šmd. 75).

ಅಪಿ a.ra. 4. = ಅಜು 3, etc. Six. — ಅಜವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಅಜುವತ್ತು. Sixty. ಮುನ್ನೂಱ ಅಜಪತ್ತು (Bp. 33, 13). See B. 4, 227; 5, 239. ಅಜ್ಜಯನ್ ಅನ್ನರೆ ಅಜಪತ್ತು ಗುಣ, ಬಲ್ಲೆನ್ ಅನ್ನರೆ ಬಸಳ ಕಜ್ಜ (Prv.). — ಅಜಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. Sixty-four (J. 1, 4; 32, 45).

ಅಪಿ a.ra. 5. = ಇಜು 3. See ಇಡಕಳಿ s. ಇಡಕು 2.

ಅಜು a.ra. = ಆಜು. See ಕಮ್ಮಡ.

ಅಪಿಕ a.raka. 1. = ಅಜಕೆ 2. The state of being broken or injured, as a tile, a ball, etc. (C.; see ಅಜು 4).

ಅಪಿಕ a.raka. 2. = ಹೆಜಕೆ. See ಕವಿಯಜಿಕ, ಮೂಗಜಿಕ, ಸೋಟಜಿಕ.

ಅಪಿಕಿ a.raki. = ಹೆಜಕೆ. See ಕವಿಯಜಿಕಿ, ಮೂಗಜಿಕಿ, ಸೋಟಜಿಕಿ.

ಅಪಿಕು a.raku. = ಹೆಜಕು. (My.).

ಅಪಿಕೆ a.rake. 1. (=ಅಜಿಕೆ 1). Searching, inquiring (see ಅಜಿಕೆಕಾಱ).

ಅಪಿಕೆ a.rake. 2. = ಅಜಕೆ 1. A fragment, a piece (J. 31, 55).

ಅಪಿಕೆಕಾಱಿ a.rake-kā.ri. An inquirer (ಅನ್ವೇಷ್ಟೃ, ಅನುಪದಿ Hlā.).

ಅಪಿಗುಲಿ a.raguli. See s. ಅಜು 2.

ಅಪಿಚು a.ra.cu. = ಅಜಿಚು, etc. (My.).

ಅಪಿತು a.ratu. 1. P. p. of ಅಜಿ 2, q. v.

ಅಪಿತು a.ratu. 2. P. p. of ಆಜಿ 3 (?).

ಅಪಿಬು a.rabu. = ಅಜಿ 1, ಅಜವು 1, ಅಜುಬು. The state of being dried up; want of water, drought; famine (My.; T. ಅಜುಮ್ಪು). ಇನ್ದು ಏನೋಳ್ ಉರಿ ಉಣ್ಟೆ? ಸಿನ್ದುವೆನೋಳ್ ಅಜಬು ಉಂಬೆ? ನಂದ ವೀರನೊಳು ಭಯವುಣ್ಟೆ? ಧಕ್ಕ ನೆ ನಸ್ಟೇಜವುಣ್ಟೆ? (Sp.).

ಅಪಿಬೆ a.rabe. = ಅಜುಮ್ಪೆ (Šmd. 48), etc.

ಅಪಿಮೆ a.rame. = ಅಜವೆ 1, q. v.

ಅಪಿಮ್ಪು a.rambe. = ಅಜಬೆ, ಅಜುಮೆ, ಅಜವೆ 1, ಅಜುವೆ 1. Digestion (ಅಡ್ಡಿಮೆ, ಜೀರ್ಣ Kk. 48, in three MSS., o.r. ಆಜವೆ, and in one MS. ಅಜೀರ್ಣ). See ಆಜವೆ 1.

ಅಪಿಲ್ a.ral. = ಅಜುಲ್ 2, q. v.

ಅಪಿಲು a.ralu. = ಅಜುಲ್ 1. (My.).

ಅಪಿವಟೆಕೆ a.ravaṭikĕ. ಅಜವಟಿಗ. ಅಜವಟಿಗೆ. ಅಜವಟ್ಟಿಗ. ಅಜವಟ್ಟಿಸೆ. ಅಜವಟ್ಟೆಗೆ. ಅಜವಟ್ಟೆಗೆ. See s. ಅಜ 2.

ಅಪಿವತ್ತು a.ravattu. See s. ಅಜ 4.

ಅಪಿವು a.ravu. 1. = ಅಜುಬು, etc. (My.).

ಅಪಿವು a.ravu. 2. = ಅಜುವು, etc. Knowledge, perception (My.; ಜ್ಞಾನ, ತಿಳವಳಿಕೆ G.). ಅಜವಿನ ಕಣಿ (Grj. 3, 36). ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀ ಎಮ್ಮುವ ಅಪವು ನಿನಗೆ ಉಣ್ಟೋ? (B. 4, 155).

ಅಪಿವೆ a.rave. 1. = ಅಜಮ್ಪೆ, etc. The state of being worn out, decayed, or digested; digestion (ಅಡ್ಡಿಮೆ Šmd. I, o. r. ಆಜಮೆ). ಆಜವೆ, ಅಡ್ಡಿಮೆ ಎಮ್ಮ ನುಡಿಯು ಜೀರ್ಣದ ನಾಮಂ (Šm. 60; see o. r. below). ಆಜವೆ ಎನ್ಪೊಡೆ ಜೀರ್ಣಂ (Bhn. 34; see o. r. below). 2, indigestion attended with purging (ಆನ್ನ ಪಚನವಾಗದೆ ಜೊಟ್ಟೆ ಜಾಡಿಸುವದು, ಅಜೀರ್ಣ G.). This meaning appears also in the o. rs. of some MSS., viz. Šm. 60: ಅಜವೆ, ಅಡ್ಡಿಮೆ ಎಮ್ಮ ನುಡಿಯಜೀರ್ಣದ ನಾಮಂ, and Bhn. 34: ಅಜವೆ ಎನ್ಪೊಡಜೀರ್ಣಂ; see Kk. s. ಅಜುಮ್ಪೆ. (Tě. ಅಜೆಮು = ಅಜೀರ್ತಿ; ಅಜಿಕ, ಅಜುಕುವೆ = ಅಜೀರ್ತಿ; *cf.* ಅರಗು No. 2).

ಅಪಿವೆ a.ravĕ. 2. -ವಿ. = ಅಜಿ 3, etc. Cloth (C.; ಕಂಜುಕ Čb.; T. ಅಜುವೈ; Tu. ಅರುಪೆ, ಅರೆ). ಮೂಣಿಕ್ಕ ನನ್ನು ಮುಸಿಯ ಜವೇಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಸಾಗೆ (Prv.). See ಉರಟು-. — ಅಜವೆಗಣ್ಬು. A bundle of clothes (B. 3, 125; ಸಂಚಿ Čb.).

ಅಪಿಸು a.rasu. 1. To inquire after, to make researches, to seek, to search (ಅನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh.; ಪುಡುಂಕು Kk. 62; ಬಿದಕು Šm. 80). ಅಜಿಸುವುದು (ಮಾರ್ಗ Hlā.; ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ಮಾರ್ಗಣ, ಮೃಗಯೆ, etc. Nr.). ಅಜಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ವೇಷಿತ, ಗವೇಷಿತ, etc. Nr.). ಅಜಿಸಿ ಕೊಮ್ಮುದು (ಮಾರ್ಗ Mr. 475). ಫಲದಿಂ ಮುಯ್ಯೇಟ್ ಸೂಪ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ ಅಜಿಸಿ, ಕೊನ್ದು ಇಕ್ಕದಂ ಜಾನುದಗ್ಗ್ಯಂ (Šmd. 223). See Bp. 16, 22; 22, 17; 30, 27; 40, 58; 50, 69; 51, 49; 57, 68; Bh. 2, 4, 12; 3, 13, 24; Rśv. 13, 101; J. 2, 45; 3, 4; 4, 5; 5, 59; 10, 13. 19. 20; 15, 2; 25, 3; 26, 6; 29, 27; ಕಣ್ಣಜಿಸು.

ಅಪಿಸು a.rasu. 2. Research, inquiry (ಪರ್ಯೇಷಣೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, etc. Nr.).

ಅಪಿಹೊಟ್ಟಿಗೆ a.rahŏṭṭigĕ. See s. ಅಜ 2.

ಅಪ್ಪಿ a.ri. 1. To learn to know; to know; to understand (ಜ್ಞಾನ Šmd. Dh.; ತಿಳಿ Šmd. Cm. 58. 94. 131. 135. 231); to be able (*cf.* ಆಜ್ 2; T., M.; Tě. ಎರುಗು). P. ps. ಅಜ್ದು or ಅಜ್ತು (Šmd. 287), ಅಜ್ತು (Bp. 40, 10. 15. 24), ಅಜ್ತು (27, 12; 40, 10), ಅರ್ತು. ಅಜ್ಯುದು (ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ Hlā.). ಅಜ್ಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಬುದ್ಧ, ವಿದಿತ, ಬುಧಿತ); ಅ ಜ್ಞಿವ ಇಚ್ಛೆ (ಜಜ್ಞಾಸ); ನುಡಿಯಲ್ ಅಜ್ಞಾಯದೆ ಕೇಳಲ್ ಅಜ್ಞಾಯದೆ ಇರ್ದಜೆ ಏಷಮೂಕನ್ ಎನಿಸುಗು; ಅವನಾನಿಬ್ಬುಂಗೆ ಅವುದು ಅ ಜ್ಞಾಯ ಬನ್ನುದು, ಅದಱಲ್ಲಿ ಏಷಯಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅವುದನ ಜ್ಞಾಯದವಂ (ಅಜ್ಞ Mr. 239). ಅಜ್ಞಾಯದಲ್ಲಿ (ಅಜ್ಞತೆ Nn. 124). See Šmd. 43. 58. 83. 94. 131. 135. 153. 173. 174. 176. 231. 263. 266. 277; Bp. 3, 52; 9, 25; 13, 3; 14, 9; 18, 65. 101; 29, 13; 32, 50; 34, 13; 38, 26; 40, 7. 83; 42, 28; 52, 14; 57, 65; 59, 22; 60, 42; 61, 3; J. 25, 38; 28, 29; 29, 7. 35. 37. 39; Rśv. 6, after 11; 13, 98. ಅಜ್ಞಾಯಿನು ಅನ್ನರೆ ಅಜವತ್ತು ಗುಣ, ಬಲ್ಲೆನು ಅನ್ದರೆ ಬಸಳ ಕಜ್ಜ.—ಅಜ್ಞಾಯಿನು ಅಮ್ಮುವದು ಅಜವತ್ತು ಗುಣ, ಕಾಣೆನು ಅಮ್ಮುವದು ಕೋಟಿಗುಣ. — ಅಜ್ಞಾಯೆ ಎಮ್ಮುವದು ಆನೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಲಿ! — ಅಜ್ಞಾಯವನನಿಗೆ (to him who only knows) ಇನ್ನೂಱು, ಒರೆಯುವನನಿಗೆ ಮುನ್ನೂಱು (Prvs.). — ಅಜ್ಞಾ ಆಜ್. rep. See Bp. 24, 63; 44, 68. — ಅಜ್ಞಾಯದವ. -ಅವ. A stupid man (ಪೈಢೇಯ, ಬಾಲಿಶ, ಬಾಲ, ಜಡ, ಮೂಢ, ಮನ್ದ, etc. Hlā.; Nr.; ಅತಿಮೂರ್ಖ, ಜಡ, etc. Mr. 224). — ಅಜ್ಞವ. -ಅವ. One who knows and can instruct (ದೇಶ್ಯ Mr. 239).

ಅಪ್ಪಿ a.ri. 2. = ಹೆಜ್. To tear (My.).

ಅಪ್ಪಿಕು a.riku. = ಹೆಜ್ಕು. (My.).

ಅಪ್ಪಿಕೆ a.rike. 1. Knowing; knowledge, understanding;—information, communication, re-

presentation (J. 26, 57; My.; T.; Tu.; Tē. ಎರಿಕೆ, ಎರುಕೆ). ಸನ್ದ ಅರಿಕೆಯ ಕಬ್ಬಿಗಂ (Śmd. 233). ಅರಿಕೆಯುಳ್ಳವಳು (ಪ್ರಜ್ಞೆ Nr.). ಸುರತದ ಅರಿಕೆಯಪಳು (ವೃಷಸ್ಯಸ್ತಿ, ರತಾರ್ಥಿನಿ Hlā.). ಅರಿಕೆ ಆಗಲ್ ಪಡುವದು (ಬುದ್ಧ, ಬುಧಿತ, etc. Si. 283). ಮೂಱು ಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಆಗೆ (Bp. 8, 6). See ಗುರ್ತಱಿಕೆ, ಪೊಗವಱಿಕೆ. — ಅರಿಕೆನಾಯಕ. (Śmd. 207; Abh. P. 10, after 136). An intelligent leader; a carrier of intelligence. — ಅರಿಕೆ ಮಾಡು. To make known, to give notice, to inform, to represent. ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದರು (B. 4, 156). See B. 3, 15; 4, 21. 30; Si. 260.

ಅರಿಕೆ arikĕ. 2. = ಅಱಿಕೆ. The state of growing or being dry or parched. See ಬಾಯಱಿಕೆ.

ಅರಿಚು aricu. = ಅಱಚು, ಅಱುಚು, ಅರ್ಚು 2. To cry out aloud, to clamour, to bawl, to scream. ಕನ್ನೇನಿಯ ಕರಡಿಯ ಪೊಲ್ ಅರಿಚುವಂ (Ch. v. 18, o. r. ಒಱಲುವಂ). ಬಹಳ ಅರಿಚಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಉಚ್ಚೈರ್ಜುಷ್ಟ, ಘೋಷಣೆ Si. 56). See Bp. 3, 79; 18, 63; 20, 22; 28, 9; 32, 43; 34, 16; 36, 15; 45, 7; 50, 58; 57, 48; 60, 28. 30. 31. 35; 61, 11.

ಅರಿತ ari-ta. (Śmd. 247). Knowledge, perception (ವೇದನೆ Hlā.; ತಿಳಿವಳಿಕೆ Śmd. 232 Cm.). ಅರಿತವುಳ್ಳವಂ (Bp. 40, 24). See ಪೊಗವಱಿತ; Abh. P. 9, 3.

ಅರಿತು aritu. = ಅಱಿದು. P. p. of ಅಱಿ 1.

ಅರಿಪು aripu. = ಅಱುಪು, etc. To make known, to let know, to inform, to communicate, to reveal. ಅರಿಪುವದು (ಗನ್ನನ Mr. 531). ಕೆಲಿದಜಿಳ್ ಪಿರಿದುವ್ ಅರ್ಥಮನ್ ಅರಿಪಲ್ (Śmd. 135). ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಥರೆಗೆ ಅರಿಪಲ್ಕೆ (Rāv. 12, 39).

ಅರಿಮೆ arimĕ. = ಅಱಿವೆ 3. Knowledge (My.).

ಅರಿಯಮೆ ariyamĕ. Knowledge, acquaintance (Abh. P. 7, after 116).

ಅರಿಲ್ aril. 1. = ಅಱಲು. A star (ನಕ್ಷತ್ರ Śmd. II; ವಿಾನ್, ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10 *b.*; ವಿಾನ್, ನಕ್ಷತ್ರ 80; ವಿಾನ್, ತಾರಗೆ, ತಾರೆ, ತಾರಕೆ Śm. 16. 106). — ಅರಿಲ್ಬಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. The star-road: the sky (ವಿಾನ್ವಬ್ಟಿ, etc., ಆಕಾಶ Kk. 12; ಅಮ್ಬರ, ಬಾನ್, ಎಲರ್ವಟ್ಟಿ, ಆಗಸ, ಸಗ್ಗಿಗವಬ್ಟಿ Śm. 14).

ಅರಿಲ್ aril. 2. = ಅಟಿಲ್, ಅಟ್ಲು, ಅಡಲು 3, ಅಡ್ಲು, ಅಱಲ್, ಅಱುಲು, ಅಲರ್, ಅಲರ್ 3, ಹಡ್ಲು. Mud, clay (ಕೆಸಱು Čt. II, 45; Kk. 24, o. rs. ಆಟಿಲ್, ಆಱಲ್, ಆಱುಲ್; ಪಂಕ Śm. 14; T. ಅಱಲ್, black sand; water; ಅಱಱು, ಅಳಱು, ಅಳ್ಳಲ್, mud; loam; *cf.* ಅಡುಸು).

ಅರಿವು arivu. = ಅಱವು 2, ಅಱು 5, ಅಱುವೆ. Knowledge, perception (ಸಂವೇದ, ವೇದನ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ Nn. 137, Mr. 493). See Bp. 10, 55; 35, 22; 40, 60; 44, 50; 55, 53; J. 28, 4. ಅರಿವ ನೆನಹಂ (ಗತಿ Mr. 468). ಸುರಗುರುವಿನ ಅರಿವು (Śmd. 66. 133). ಸನ್ದ ಅರಿವನ್ ಅರಿದ ಸತ್ಪುರುಷರೆನಿಪರು ನೊಸ್ದು ಸಯ್ದಿಪರು (Sp.).

ಅರಿವೆ arivĕ. 1. = ಅಱವೆ 1, No. 2. Indigestion attended with purging (S. Mhr.).

ಅರಿವೆ arivĕ. 2. -ವಿ. = ಅಱ 3, etc. Cloth (My.). See B. 1, 9. 14. 24; 3, 32; 4, 28. ಅರಿವೆಯ ಹಜ್ಜಕಿಗೆ ಗೋಣೀ ತ್ಯಾಪೆ ಪಚ್ಚಾಯೋಗೀ (Prv.). — ಅರಿವೆ ಅಚ್ಚಡ. dupl. (My.). — ಅರಿವೆ ಅಂಚಡ. dupl. (B. 2, 33).

ಅರಿವೆ arivĕ. 3. = ಅಱಮೆ. (My.).

ಅರಿಸು arisu. To cause to know or to be known, to make known, to communicate, to inform. ಅರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ (ಗನ್ನನ, ಪೇಳಿವನ್ನಾ ಕಾರ್ಯ Nn. 161). ನೆಲದೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ ಪಣಿವೊಲ್, ಒಳ ಪೊಕ್ಕಳ ಅರಿಸಿದಂ (Śmd. 28).

ಅರಿಹ ariha. Knowledge; informing. ಸವ್ಯ ಕ್ಕಾಗಿ ಅರಿಹ (ಪ್ರಮಿತಿ, ಪ್ರಮೆ Nr.). ಪರರ (= ಪರರಂ) ಚೇಷ್ಟೆಯಿನ್ದ ಅರಿಹಂ (ಧೃಳುಟಿಧೃಂಗ-ಅದ್ಯಂಗನಿಕಾರ Nr.).

ಅರಿಹು arihu. = ಅಱುಸು, etc. ದೃಷ್ಟವಾದವನ್ ಅರಿಹಿದಪೆಂ (Bp. 51, 49).

ಅರು aru. 1. = ಅಱ 1, ಅಱು 2. — ಅರುಗೆಱಿ. -ಕೆಱಿ. (Śmd. 204). A dry tank.

ಅರು aru. 2. = ಅಱ 2. Virtue, charity, etc. — ಅರು ಗುಲಿ. -ಕುಲಿ. = ಅರಿ-, q. v. A violator of charity. 2, a huntsman (ಬಿಯೆದ, ಬಿಲ್ಲ Kk. 39, o. r. ಅರುಗುಲಿ). — ಅರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To lay hold of charity, love or good will. See ಗುಣಕಱುಗೊಳ್.

ಅರು aru. 3. = ಅಱ 4, ಅರ್ 2, ಅಱು 4, ಱಿ. Six. — ಅರು ದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. = ಅಱುನ್ದಿಂಗಳ್. Six months. ಅರುದಿಂಗಳಂ ತಲ್ವಿದಂ (Śmd. 157). ಅರುದಿಂಗಳಾಯುಮ್ ಉಣ್ಬು (224). ಅರುನೂಱು. Six hundred (Śmd. 224). — ಅರುನ್ನೂಱ. = ಅರುನೂಱು. See ಸಾವಿರಱುನ್ನೂಱ. — ಅರುನ್ದಿಂಗಳ್. -ಂತಿಂಗಳ್. = ಅರುದಿಂಗಳ್ (a usual ಸಂಖ್ಯಾನ ನಿಕ್ಷ.). — ಅರುಮೊಗ. Six faces. 2, the six-faced one: Shaṇmukha (ಗುಹ Śm. 4). — ಅರುಮೊಗನಯ್ಯ. -ನ ಅಯ್ಯ. Shaṇmukha's father: Śiva (Śm. 2.). — ಅರುವಡಿ. -ಮಡಿ. Six folds; six-fold (Śmd. 224). — ಅರುವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಅಱುವತ್ತು. Sixty (Śmd. 224). ಜಪಿಕೆ ಕೆಯುಜನೆ ಅರುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ, ಪಟ್ಟಿಕಮ್ ಎನ್ನುನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಯವ್ಯ, ಪಟ್ಟಿಕ್ಯ Nr.). ಹಲವು ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಅರುವತ್ತು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬೆಳವವು (ಕೆಯ್ಯಳ್) ಪಟ್ಟಿಕ್ಯಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 94). ನಾಡಿ ಅರುವತ್ತು ಆಗಲ್ ಒನ್ದು ತಿಥಿ ಆಕ್ಕು (Mr. 68). ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷ (B. 3, 115). ಮುನ್ದೆ ಪುರಮ್ ಇದೆ ವಾರಣಾವತ ವೆಂ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅರುವತ್ತು (Bh. 1, 8, 77). — ಅರುವತ್ತು ಮೂವರ್. Sixty-three persons. 2, the sixty-three Śiva devotees of old, enumerated by the Liṅgavantas (Bp. 10, 8; 22, 1; 53, 38). — ಅರುವತ್ತೇೞು. Sixty-seven. ಅರುವತ್ತೇೞುಂ ಕನ್ನಡದೊಳ್ (Bhn. 68). — ಅರುವತ್ತೊನ್ದು. Sixty-one. ಅರುವತ್ತೊನ್ದು ಸನ್ನಿಗಳು (Bp. 61, 91). — ಅರುವೆರಲ್. -ಜೆರಲ್. Six fingers. ಎಡದ ಅಂಶ್ರೆಗೆ ಅರುನೆರಲಾಗಿ ದಿವದೊಳ್ ಉತ್ಪನ್ನಂ (J. 28, 14).

ಅರುಪು aru. 4. To be severed or disjoined; to be cut asunder; to cease, to end (T., M.; R.; Tē. ಆರು, to be broken or destroyed; see ಆಱೆ 6). — ಅಱುಲ್ವೋಗು. (?) -ಪೋಗು. To be severed or split (Abh. P. 7, 97).

ಅರುಪು aru. 5. = ಅಱುವು. — ಅರುಮಱುಮು. = ಅಱುವು ಮಱುವು (My.).

ಅರುಪಿಕು aruku. = ಹಱುಕು. (My.).

ಅರುಪಿಗುಲಿ aruguli. See s. ಅಱು 2.

ಅರುಪಿಚು aruću. = ಅಱಚು, etc. To cry aloud, etc. (ಉಚ್ಚೈರ್ಜುಷ್ಟನಿ Śmd. Dh.; My.).

ಅರುಪಿತು arutu. A P. p. of ಅಱ್ 2, q. v.

ಅರುಪಿಪು arupu. = ಅಱುಪು, ಅಱ್ಪು, ಅಱುಪು 1. To make known, etc. See Ch. v. 36. 70. 108. 235; Bp. 1, 15. 59; 18, 3; 49, 30; 50, 49; 57, 7; 58, 38; 60 sum.; J. 5, 29. 30. 40. 42; 28, 59; Grj. 4, 60.

ಅಬುಬು aṟubu. = ಅಱುಬು, etc. (My.).

ಅಬುಲು aṟulu. = ಅಱುಲ್ 2, etc. Mud (C.). — ಆಱುಲುಗದ್ದೆ. A muddy paddy field, one made ready for receiving seedlings (My.).

ಅಬುವಡಿ aṟuvaḍi. ಅಱುವತ್ತು. See s. ಆಱು 3.

ಅಬುವರ್ aṟuvar. = ಆರ್ವರು. Six persons (My.; T.). ತಮ್ಮುತಱುವರ್ (Šmd. 180). ಹರಿಕ್ಷಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಳ, ಪುರುತ್ಸವ (*i. e.* ಪುರು ಕುತ್ಸ?), ಪುರೂರವ, ಸಗರ, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ಎನಿಪ್ಪರ್ ಆಱುವರ್ ಅತ್ಯ ವಿರಲದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ್ ಆಕ್ಕುಂ, ಅವಗೆ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರ್ ಎಂಬ ನಾಮಂ (Mr. 263).

ಅಬುವಿಲಿ aṟuvili. See s. ಆಱುವು.

ಅಬುವು aṟuvu. = ಅಱಿವು. Knowledge (C.). — ಅಱುವಿಲಿ. -ಇಲಿ 1. Devoid of knowledge (Bp. 24, 56). — ಅಱುವು ಮಱುವು. = ಅಱು ಮಱು, ಅಱುಹು ಮಱುಹು. Silliness, foolishness, dotage (C.).

ಅಬುವೆ aṟuvĕ. = ಅಱೆ 3, etc. Cloth (ಬಟ್ಟೆ Šm. 89; ಪಂಚೆ Kk. 54). See Bp. 21, 19; 23, 33; 44, 1.

ಅಬುಹು aṟuhu. 1. = ಅಱುಸು, etc. To make known, etc. See Bp. 14, 22; 50, 18; 51, 5; 53, 12; 60, 38; Bh. 1, 8, 66. 78; J. 27, 11.

ಅಬುಹು aṟuhu. 2. (= ಅಱಿವು, etc.). Knowledge, perception (My.; Si. 36. 409). ಅಬ್ಬ ಆಡಿಗೆಯ ರುಚಿಯನು ಹುಬ್ಬಿನ ತಾ ಬಲ್ಲುದೇ? ಶ್ರೀಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯ ಎನಲು ಬೇಡಾ! ಅಱುಹಿನ ಅಬ್ಬೆ ಬೇಱೆ (Sp.). — ಅಱುಹು ಮಱುಹು. = ಅಱುವು ಮಱುವು. (My.).

ಅಬ್ಬೆ³ aṟĕ. 1. To strike, to slap, to beat (ತಾಡನ Šm. 117; T., M.; *cf.* ಆಣೆ 3, No. 2).

ಅಬ್ಬೆ³ aṟĕ. 2. A slap, a stroke (T., M.; R.).

ಅಬ್ಬೆ³ aṟĕ. 3. To lose one's form, to be disfigured or defaced (ಸ್ವರೂಪಾಭಾವ Šmd. Dh.; ರೂಪುಗೆಟ್ಟುದು Šm. 117; *cf.* ಆಣೆ 6).

ಅಬ್ಬೆ³ aṟĕ. 4. A stone, a rock, a slab (ತಿಲೆ Šmd. Dh.; ಉಪಲ Šm. 117; My.; T.; J. 2, 9; 10, 31). ಆಱಿಯಂ ಸೀಳುವಡೆ ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಲ್, ಅಹುದೇ? (Šś. 11). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ರನ್ನದ ಆಱೆಗಳಿಂ, ಕೆಱೆಗಳಿಂ..ಆ ದೇಶಮ್ ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ದುದು (C. Bp. 11, 4). See ಪಾಸಱೆ.

ಅಬ್ಬೆ³ aṟĕ. 5. = ಅರೆ 6, q. v. — ಆಱೆಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. (Abh. P. 9, 71; 14, 117, where in both places the ಱ್ is in the MS.). = ಆರೆಯಟ್ಟು. To run after, to chase, to pursue (ಅನುಧಾವನ Šmd. Dh., o. r. ಆರೆ-); ಎಟ್ಟಿಟ್ಟು Kk. 66, o. r. ಆರೆ-; see Šś. s. ಎಟ್ಟಿಟ್ಟು). ಎನ್ತಪ ಬಲ್ಲಿದರನ್ ಆಱೆಯಟ್ಟಿ (or ಆರೆ-) ಕುಟ್ಟುವನು (Bp. 21, 15). ಭಕ್ತರು ತನ್ನನ್ ಇನ್ತು ಆಱೆಯಟ್ಟುವರೊ? (or ಆರೆ-, 26, 29; see also 13, 15; 14, 31). See Bh. 3, 13, 1; Rśv. 6, after 11; Grj. 1, 88; J. 13, 50; 27, 40.

ಅಬ್ಬೆ³ aṟĕ. 6. (= ಅಱೆ 2). See ಪೆಱ್ಬಟ್ಟಿ, ಸಮಳ್ತಱೆ.

ಅಬ್ಬಿತ್ತಾರ ar-kâra. The syllable ಅಱ್ (Šmd. 134).

ಅರ್ ar. 1. = ಅರ 2, etc. Half. — ಆರ್ತಾವಳಿ. ಆರ್-ಕಾ-ಅವಳಿ. = ಆರ್ತಾವೊತ್ತು. (C.). — ಆರ್ತಾವೊತ್ತು. = ಆರಕಾವೊತ್ತು. (My.). — ಆರ್ತಲೆನೋವು. = ಆರತಲೆನೋವು. (My.).

ಅರ್ ar. 2. = ಅಱು 3, etc. Six. — ಆರ್ನೂಱು. = ಅಱುನೂಱು. (My.). — ಆರ್ವತ್ತು. = ಆಱುವತ್ತು. (C.).

ಅರ್ ar. 3. = ಅರ್ಕ್ 2. — ಆರ್ನಾಲಿಗೆ. = ಆರ್ನಾಲಿಗೆ. (My.).

ಅರ್ಕ arka 1. ಆಕ 2, ಆಕ್ಕ 2, ಆಗ 1, ಎಕ್ಕ 1, ಎಕ್ಕೆ, ಎರ್ಕ, ಯಕ್ಕ. A ray of light; radiance (ಸಂಕಾಶ, ಪ್ರಭೆ Nn. 13). 2, *the sun* (ವನೇಜಮಿತ್ರ, ಸೂರ್ಯ 13; ದಿನಪ Mr. 503). 3, *crystal* (ಸ್ಫಟಿಕ, ಪಳುಕು 13; ಸ್ಫಟಿಕ 503). 4, copper (metal). 5, Indra (ವಾಸವ, ಇನ್ದ್ರ 13; ಸುರಪ 503). 6, the celestial tree (ಕಲ್ಪಭೂಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 13). 7, *swallow wort, Calotropis gigantea* (ಎಕ್ಕೆ 13; 503). 8, marvellous; a marvel (ವಿಚಿತ್ರ, ಆಶ್ಚರ್ಯ 13). 9, N. of a metrical foot (Čh.). 10, the number twelve (Čh.). 11, ತವಿಲ್ಗಿಗೆ (G.).

ಅರ್ಕ arka. 2. = ಅರಕು No. 1. ಸಾರಾಯಿಯಾ ಅರ್ಕ (B. 4, 71).

ಅರ್ಕಜ arka-ja. Šani (My.).

ಅರ್ಕಪರ್ಣ arka-parṇa. *The plant Calotropis gigantea* (ಎಕ್ಕೆಗಿಡ G.).

ಅರ್ಕಬನ್ಧು arka-bandhu. *A name of Buddha or Šâkyasiṁha.*

ಅರ್ಕಮರೀಚಿ arka-marīči. N. of a vṛitta (Čh.).

ಅರ್ಕವಾರ arka-vâra. Sunday (My.).

ಅರ್ಕಾಶ್ಮ arka-aśma. The sun-stone: *crystal.*

ಅರ್ಕೆ arkĕ. = ಅಕ್ಕೆ 1, ಅಱ್ಕೆ 1. Weeping, lamentation. ಪೆಱ್ದಿದ ಅರ್ಕೆ (ಎಲಾಪ, etc. Mr. 396, o. r. ಆಕ್ಕೆ).

ಅರ್ಗಡ argaḍa. = ಆಗಲ. An impediment.

ಅರ್ಗಲ argala. = ಆಗಬಿ, etc., ಆಗಲೆ, ಆರ್ಗಳ. *A bolt to fasten a door;* a lock.

ಅರ್ಗಲಿಕೆ argalikĕ. = ಆಗ್ಗಬಿಕೆ. A small door pin, a bolt.

ಅರ್ಗಲೆ argalĕ. = ಆರ್ಗಲ, ಆರ್ಗಬಿ. *A bolt to fasten a door.*

ಅರ್ಗಳ argaḷa. (Tbh. of ಆರ್ಗ್? *cf.* ಆಱ್ 2 & ಆರ್ಗಳಿ). = ಅಗ್ಗಳ, etc. Greatness, eminence; excess. **2,** a great, superior or eminent man (Šmd. 159, o. r. ಅಗ್ಗಳ). — ಆರ್ಗಳದೇವ. N. of a Jaina poet who A. D. 1189 finished his Kannaḍa Čandraprabha purâṇa. He says at its conclusion: ಏಕಾದಶಶತಮುಮ್ ಮು | ತ್ತೇಕಾದ ಶಮ್ ಆಗೆ ಶಕನೃಪಾಬ್ದಂ ಸೌಮ್ಯ || ಪ್ರಾಕಟವರ್ದ ಜೈತ್ರನಿ | ತ್ಯೈಕಾದಶಿ ಆನ್ದು ನೆಗಬ್ದಿದೀ ಕೃತಿರತ್ನಂ ||.

ಅರ್ಗಳ argaḷa. = ಆಗಲ, etc. (ವಿಯ್ಯುಗ Nn. 116).

ಅರ್ಗಳಿಕೆ argaḷikĕ. = ಅಗ್ಗಬಿಕೆ, q. v.

ಅರ್ಗಳಿ argaḷĕ. = ಅಗ್ಗಬಿಕೆ, q. v.

ಅರ್ಘ argha. = ಅಗ್ಘ 1, etc. *Price, cost, worth* (ಬೆಲೆ Mr. 482). 2, *an offering of various ingredients* (rice, flowers, water, etc., or of water only) *to gods or venerable men* (ಸತ್ಕರಣೆ 482). ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘವಮಂ ಪಾವುದು (Śrîvâk, etc. Nr.).

ಅರ್ಘ್ಯ arghya. Valuable. 2, venerable. 3, price, worth (ಬೆಲೆ, ಮೌಲ್ಯ Nn. 102). 4, *an offering of various ingredients to gods or venerable men* (ಸತ್ಕಾರ 102).

ಅರ್ಚ arča. Splendor (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 106). 2, the sun (ದ್ಯುಮಣಿ, ಸೂರ್ಯ 106). 3, invocation, worship (ಆಪ್ತಾನ, ಕರೆವುದು 106).

ಅರ್ಚಕ arčaka. = ಆಚ್ಚಗ. Worshipping; — a worshipper. (Bp. 1, 32; 4, 53; 13, 1; 22, 54).

ಅರ್ಚನ arčana. Praising. 2, worship, homage (ಕಾಂಚಿತ, ಸಯಿಜ್ಞತ Mr. 449). See ಅಭ್ಯರ್ಚನ.

ಅರ್ಚನವಿಧಿ arčana-vidhi. A manner of worship or homage. See ಪೂಜಿಸು.

ಅರ್ಚನೆ arčanĕ. = ಆಚ್ಚನೆ. *Worship, homage* (Bp. 43, 52). — ಆರ್ಚನೆಗೆಯ್. To worship (Bp. 12, 16). — ಆರ್ಚನೆ ಸಲಿಸು. To offer worship (Bp. 26, 51).

ಅರ್ಚಿ arči. *Flame.* 2, one of the seven tongues of Agni (Mr. 46). 3, Tbh. of ಆರ್ಚಸ್, light, lustre (ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು G.).

ಅರ್ಚಿತ arčita. *Worshipped, revered.* 2, *saluted, honored.* 3, *good.*

ಅರ್ಚಿಲ್ಲಿ arčiḷi. To shrink, to contract (v. i., Abh. P. 9, 151; *cf.* ಆಜ್ 2).

ಅರ್ಚಿಷ್ಮತಿ arčis-mati. The wife of Agni (My.).

ಅರ್ಚಿಷ್ಮನ್ತ್ arčis-mant. -ತ್. Flaming, brilliant. 2, *fire;* Agni.

ಅರ್ಚಿಸ್ arčis. *Flame;* a ray of light. 2, shine, lustre.

ಅರ್ಚಿಸು arčisu. To worship, to honor; to give an offering (Śmd. 165; Bp. 3, 46; 4, 48; 18, 47; 29, 28; 39, 41; 41, 25; 43, 19; 45, 46; 46, 54. 55; 49, 19; 51, 60; 52, 5; 56, 49; 60, 8; 61, 52; J. 30, 40). ಆರ್ಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕಾಂಚಿತ, ಸಂಜ್ಞಿತ Hlā.).

ಅರ್ಚು arču. 1. To emit indistinct or inarticulate sounds (ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ Śmd. Dh., o. r. ಪರ್ಚು).

ಅರ್ಚು arču. 2. = ಅಱ್ಚು, etc. To cry aloud, etc. (My.).

ಅರ್ಚುರ್ಗ arčuga. (Tbh. of ಅರ್ಚ್ಕ). Worship (ದೇವಪೂಜೆ Čt. I, 24, o. r. ಪರ್ಚುಗ).

ಅರ್ಚೆ arče. *Worship, homage.* 2, *an image or idol (cf.* ಜಱೆ). See Mr. s. ಬಲಿ.

ಅರ್ಜ arja. = (ಅರ್ಜ), ಆರ್ಜು. (B. 5, 202. 269; Mhr., H.).

ಅರ್ಜಕೆ arjake. = ಅಜ್ಜಗೆ, etc. Procuring; acquiring, earning (ಗಱಿಸುವವನು G.). 2, *the plant Ocymum gratissimum* Lin. 3, (N. of several other plants, also of) ಬಿಳೇ ಹೂವಿನ ಜಾಲೆಯ ಮರ (G.).

ಅರ್ಜನ arjana. (= ಆರ್ಜನೆ). Procuring; acquiring, gaining; gathering. See ಉಪಾರ್ಜನ, etc.

ಅರ್ಜಿ arji. = ಅರ್ಬಿ, q. v.

ಅರ್ಜಿ arji. A written petition; a humble representation (C.; B. 5, 159. 236; Mhr., H.).

ಅರ್ಜಿತ arjita. (= ಆರ್ಜಿತ). Acquired, gained, earned (Śmd. 64 Mḍb.).

ಅರ್ಜಿದಾರ arji-dâra. A man who presents a written petition (My.).

ಅರ್ಜಿಸು arjisu. (= ಆರ್ಜಿಸು). To acquire, to gain, to earn (Bp. 29, 9).

ಅರ್ಜು arju. = ಆರ್ಜ. A petition; a humble representation (C.).

ಅರ್ಜುದಾರ arju-dâra. A petitioner (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಅರ್ಜುನ arjuna. *White* (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 112; ಬಿಳ್ಪು Mr. 508). 2, silver. 3, gold (ಸುವರ್ಣ, ಚಿನ್ನ 112; ಸುವರ್ಣ 508). 4, *grass* (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 112; ಪುರ್ 508). 5, *the tree Terminalia arjuna* W. & A. (ವೃಕ್ಷಭೇದ 112; ಮುತ್ತಿ Mr. 508 & 113; ಮುಟ್ಟಿ Ks.). 6, healthy (ಸಿರುಜ, ರೋಗರಹಿತ 112). 7, Arjuna, the son of Indra and Kunti (ಪಾರ್ಥ 112; ವಿಜಯ, ಪಾರ್ಥ 94; ಇಂದ್ರಜ Mr. 508; ಫಲ್ಗುನ Mr. 264; Śmd. 116. 284).

ಅರ್ಜುನಿ arjuni. A procuress, a bawd. 2, *a cow.* 3, Arjuna's son Babhruvâhana (J. 22, 16. 32; 23, 2. 31; 24, 30. 32. 37. 40).

ಅರ್ಣ arṇa. (= ಆರ್ಣ). Being in motion. 2, water (ರಪ್ಪಿಲ, ಉದಕ Nn. 62; ಉನಕ 81; ವನ್ನೆನ, ಉದಕ 37; ಉದಕ Mr. 404; *cf.* ಆರ್ಣಸ್).

ಅರ್ಣವ arṇava. (= ಆರ್ಣವ). Being in motion. 2, *the ocean.*

ಅರ್ಣವಜಾತ arṇava-jâta. The moon (Čh. v. 296, o. r. ಅರ್ಣೋಜಾತ).

ಅರ್ಣಸ್ arṇas. *Water.*

ಅರ್ಣೋಜಾತ arṇas-jâta. A lotus (Čh. v. 296, o. r. ಆರ್ಣವ ಜಾತ).

ಅರ್ತಗಲ artagala. = ಆರ್ತಗಲ. The plant Barleria caerulea Roxb. (ಕರೇ ಹೂವಿನ ಗೋರಣ್ಟೆಯ ಗಿಡ G.).

ಅರ್ತನ artana. Censuring. 2, *censure, abuse.*

ಅರ್ತಿ arti. = (ಅಟ್ಟಿ 2), ಅರ್ತ್ತು. A vulgar form of ಆರ್ತ್ತು (Śmd. I).—Love; wish, desire (My.). **2,** that is lovable or pleasant, that causes pleasure or fun, as a feast, etc.; pleasure, fun (C.). ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಣ್ಣು, ಅರ್ತಿಯಲಿ ಬೆಪ್ಪಿಡದೆ. . . ಮಾಯೆ ತನ್ನನ್ತೆ ನಡೆಯ ಕಲಿಪಿದಳ್ ಅಂಜೆವಿಣ್ಣಿಗೆ (Prll. 3, 32). See Bp. 5, 22; 6, 12. 28; 8, 15; 12, 49; 15, 27; 25, 1; 27, 15; 28, 16; 30, 15; 32, 5; 38, 32; 40, 39; 43, 29; 57, 34; Mr. 3. ಆರ್ತಿಗೆ ಬಳೇ ತೊಟ್ಟು ಕೆಯ್ ಕೊಡಹಿದರೆ ಜೋಗುವದೋ? (Prv.). — ಆರ್ತಿಗಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To spoil or frustrate a wish, etc. (Bp. 5, 31).

ಅರ್ತಿ arti. 1. = ಆರ್ತಿ 1. *Pain.* 2, *the end of a bow* (ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿ G.). 3, a bag (ಚೀಲ Mr. 358).

ಅರ್ತಿ arti. 2. Tbh. of ಆರ್ಥ. (My.).

ಅರ್ತಿಕಾರಿ arti-kâra. = ಅರ್ತ್ತಿಕಾರ. A paramour, a man of pleasure (Bp. 40, 47).

ಅರ್ತಿಕೆ artikĕ. = ಅತ್ತಿಕೆ, etc. An elder sister.

ಅರ್ತಿಗ artiga. A man who is struck by calamity or afflicted (My.). 2, a merchant (My.).

ಅರ್ತಿಸು artisu. To love; to be pleased with (Bp. 40, 37; 54, 72).

ಅರ್ತಿಸು artisu. Tbh. of ಆರ್ಥಿಸು. (My.).

ಅರ್ತು artu. 1. = ಅಱತು 1, ಅಱುತು. P. p. of ಆಜ್ 2.

ಅರ್ತು artu. 2. = ಅಱಿತು, etc. P. p. of ಆಱ್ 1. (C.).

ಅರ್ಥ artha. Asking, begging; desire; request. 2, *aim, purpose, object* (ಅಭಿಪ್ರಾಯ Mr. 497). 3, advantage, use, utility (ಯೋಗ್ಯ, ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 156; ಪ್ರಯೋಜನ Mr. 497). 4, *cause, motive, reason.* 5, a thing. 6, *business, affair.* 7, *wealth, property* (ಧನ, ವಸ್ತು 156; ದ್ರವ್ಯ 497). 8, *meaning, signification* (ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ, ಶಬ್ದಾರ್ಥ 156; ಅಭಿಧೇಯ 497). 9, ಜೀವ 156. 10, manner, kind, sort. 11, a request, suit, petition. 12, *prohibition.* See Śmd. 154; Kâvy. II, 1, 6-11; II, 2, B, 1. 2; III, 3, B, 156. ಆರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಅದರೂ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಅರ್ಥಕ arthaka. = ಆರ್ಥ (at the end of compounds). See ನಿರರ್ಥಕ, ವ್ಯರ್ಥಕ.

ಅರ್ಥಕರಿ artha-kari. = ಆರ್ಥಕಾರಿ. (My.).

ಅರ್ಥಕಾರಿ artha-kâri. Causing profit, useful, as a work (My.).

ಅರ್ಥಖಂಡ್ನನ artha-khaṇḍana. Refutation of another's meaning (Grj. 2, after 106).

ಅರ್ಥಘಟನೆ artha-ghaṭanĕ. Effecting or bringing about a meaning (Śmd. 28).

ಅರ್ಥತ್ವ arthatva. The state of having the meaning, etc. of. See Kâvy. III, 3, B, 148; Bp. 2, 36.

ಅರ್ಥದ artha-da. Conferring riches; Kubêra (Mr. 54, o. r. ಅರ್ಥಪ).

ಅರ್ಥದಾಪನ artha-dâpana. *Causing to give or restore property.*

ಅರ್ಥದೃಕ್ artha-dṛik. One who looks for the real import: a judge (ಪಾರ್ಥವಾಕ, ನ್ಯಾಯವಿಧ Mr. 268, o. r. ಪಾರ್ಥಪಾಲ).

ಅರ್ಥನ arthana. = ಅರ್ಥನೆ. See ಸಮರ್ಥನ.

ಅರ್ಥನಾಥ artha-nâtha. The lord of riches: Kubêra.

ಅರ್ಥನಾಥಸಖಿ arthanâtha-sakha. Kubêra's friend: Śiva (Bp. 46, 49).

ಅರ್ಥನಿಶ್ಚಯ artha-niśčaya. *Ascertainment.*

ಅರ್ಥನೆ arthanĕ. Begging, asking; *a request.*

ಅರ್ಥಪ artha-pa. = ಅರ್ಥನಾಥ. (ಋಬೇರ Mr. 54, o. r. ಅರ್ಥದ).

ಅರ್ಥಪತಿ artha-pati. = ಅರ್ಥಪ. (My.).

ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ artha-prayôga. Application of wealth as to trade, usury, etc.; *the profession of usury.*

ಅರ್ಥಪ್ರಾಣವಪುಸ್ artha-prâna-vapus. Property, life, and body (Bp. 21, 1). *Cf.* ತನುಮನಧನ, ಪ್ರಾಣಾಂಗವಿತ್ತ, ಶರೀರಪ್ರಾಣಾರ್ಥ, ಹರಣವೇಷಾರ್ಥ.

ಅರ್ಥಲಂಬಿ artha-lambi. Being attached to the meaning of; a word which has the meaning of (Śmd. 262).

ಅರ್ಥವಂತ artha-vanta. A man of property (My.).

ಅರ್ಥವಶ artha-vaśa. The power of a meaning (Śmd. 114).

ಅರ್ಥವಾದ artha-vâda. Explanatory remark. 2, speech or expression having a certain object. 3, *praise.*

ಅರ್ಥವಿಸು arthavisu. To explain, to expound. — ಅರ್ಥವಿಸು ಅರ್ಥವಿಸು. rep. ಅರ್ತಿಯೊಳು ಪರತತ್ವಸಾನುಭವಾರ್ಥಗಳ್ಗೆ ಮಹತ್ವ ತತ್ವಮನ್ ಅರ್ಥವಿಸಿಯರ್ಥವಿಸಿ, ತತ್ಪುಪಿರಸಮನ್ ಎಜಿದೆಜಿದು (Bp. 6, 28).

ಅರ್ಥವೃತ್ತಿ artha-vṛitti. An explanatory comment, a short commentary (Śmd. 5).

ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ artha-vyakti. Clearness or distinctness of meaning (Śmd. 200; Kâvy. III, 1, A, 3. 8-12).

ಅರ್ಥವ್ಯಯಸಹ artha-vyaya-saha. *Prodigal.*

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ artha-śâstra. *The science of polity or moral and political government.*

ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷ artha-ślêsha. A figure of rhetoric by which the same word is used in different meanings (Kâvy. III, 3, B, 147). *Cf.* ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ.

ಅರ್ಥಹೀನ artha-hîna. Unmeaning, nonsensical. 2, deprived of wealth, poor. 3, failing. (My.).

ಅರ್ಥಾಗಮ artha-âgama. Receipt or collection of property; *income,* acquisition of wealth; revenue, tax, dues (ಫಾಗ ಭೇಯ, ಆಯ, ಸಿದ್ಧಾಯ Mr. 268).

ಅರ್ಥಾತ್ arthât. According to the state of the case, according to the circumstances; virtually (B. 5, 85. 105; My.; Mhr.).

ಅರ್ಥಾನುರೂಪ artha-anurûpa. Corresponding to the form of things (Śmd. 94. 95).

ಅರ್ಥಾನ್ತರ artha-antara. Another matter or circumstance, a new affair; a different meaning; an opposite or antithetical meaning. See Kâvy. III, 3, B, 9. 99.

ಅರ್ಥಾನ್ತರನ್ಯಾಸ arthântara-nyâsa. Antithesis (Kâvy. III, 3, B, 61).

ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ artha-âpatti. An inference from circumstances. (My.).

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ artha-alaṅkâra. Ornament or elegance with regard to the meaning (in rhetorical diction, Kâvy. III, 3, B, 1 seq.).

ಅರ್ಥಾಲಂಕೃತಿ artha-alaṅkṛiti. = ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ. (Kâvy. III, 2, B, 1).

ಅರ್ಥಾವೃತ್ತಿ artha-âvṛitti. Repetition of a meaning (Kâvy. III, 3, B, 48).

ಅರ್ಥಿ arthi = ಆರ್ತಿ 2. One who asks or begs for anything; one who is desirous of. 2, *desiring, desirous of.* 3, *a beggar,* a petitioner. 4, *a servant.* 5, a follower. 6, a plaintiff.

ಅರ್ಥಿತ್ವ arthitva. The condition of a suppliant;—entreaty (My.).

ಅರ್ಥಿಸು arthisu. = ಆರ್ತಿಸು. To desire; to ask for. See Bp. 2, 1. 19; 9, 33; 20, 32; 43, 72; 46, 49; 60, 45. 46.

ಅರ್ಥೇಶ artha-îśa. = ಅರ್ಥಪ. (Mr. 57).

ಅರ್ಥೇಷಣ artha-îshaṇa. Desire or love of wealth (My.).

ಅರ್ಥೌಘ artha-ôgha. *Treasure.*

ಅರ್ಥ್ಯ arthya. Proper, fit. 2, *rich.* 3, *intelligent.* 4, to be asked or sought for. 5, *red chalk.*

ಅರ್ದನ ardana. Exciting, agitating; distressing. See ಜನಾರ್ದನ.

ಅರ್ದನಿ ardani. Asking. 2, sickness. 3, fire (ಬೆಂಕಿ G.).

ಅರ್ದನೆ ardanĕ. *Asking, begging.* 2, giving pain; killing.

ಅರ್ದಿತ ardita. *Asked, requested.* 2, afflicted, hurt.

ಅರ್ಧ ardha. P. p. of ಆರ್ 3, q. v.

ಅರ್ಧ ardha. = ಅರ್ದ್ಧ. *Half, halved.* 2, *a half.* 3, *a part.* See ಅರೆ 7, No. 1. — ಅರ್ಧ ಅರ್ಧ. By halves; half and half (B. 5, 105). — ಅರ್ಧ ಆಣೆ. Half an Anna. (B. 4, 87). — ಅರ್ಧಮೊಳ. Half a cubit (B. 4, 47). — ಅರ್ಧ ರೂಪಾಯಿ. Half a Rupee (B. 4, 87). — ಅರ್ಧರೊಟ್ಟಿ. Half a bread (B. 5, 186). — ಅರ್ಧಹಣ್ಣು. Half a ripe fruit. ಅರ್ಧಹಣ್ಣುಗಳು, an equal part of ripe fruits (B. 3, 38).

ಅರ್ಧಕ ardhaka. = ಅರ್ಧ. 2, causing to increase or prosper. See ಸಮರ್ಧಕ.

ಅರ್ಧಕಾಯ ardha-kâya. Half the body; being half the body (My.).

ಅರ್ಧಗುಚ್ಛ ardha-guĕchha. *A necklace of twenty-four strings.*

ಅರ್ಧಗೋಲ ardha-gôla. A hemisphere. (My.).

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ ardha-čandra. A half moon or crescent (J. 25, 10). 2, *an arrow, the head of which is like the half-moon* (ಕವಲಮ್ಮು Mr. 296). See Śmd. 130, where ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ is an o. r.

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಾಚೂಡ ardhačandrâ-čûḍa. Whose crest is the half-moon: Śiva (Bp. 44, 64).

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಿ ardha-čandrĕ. -ದ್ರಾ. Crescent-shaped (fem.). 2, *the plant Convolvulus turpethum.*

ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ardha-nârî-îśvara. One of the forms of Śiva, half male and half female. (My.).

ಅರ್ಧನಾವ ardha-nâva. *Half a boat.*

ಅರ್ಧಪ್ರಸ್ತಾರ ardha-prastâra. Half a prastâra, as the characteristic mark of the gômûtrikâ (Kâvy. III, 2, B, 65).

ಅರ್ಧಭ್ರಮಣ ardha-bhramaṇa. A kind of viĕchittiĕitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಅರ್ಧಮಾಣವಕ ardha-mâṇavaka. A necklace of twelve strings. (R.).

ಅರ್ಧಯಿಸು ardhayisu. = ಅರ್ಧಿಸು. To halve (My.).

ಅರ್ಧರಥ ardha-ratha. A warrior who fights on a car along with another. (R.).

ಅರ್ಧರಾತ್ರ ardha-râtra. *Midnight.*

ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ ardha-râtri. = ಅರ್ಧರಾತ್ರ. (C.). ಅಲ್ಲಗೆ ಐತ್ವರ್ಯ ಬನ್ದರೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಅರ್ಧರ್ಚ ardha-ṛiča. *Half a verse.*

ಅರ್ಧವಿರಾಮ ardha-virâma. Half a pause; a semicolon (B. 3, 5).

ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ ardha-visarga. The sound visarga (ಃ) before k, kh, p, ph, so called because its sign (ಁ) is the half of that of visarga. See × and ००.

ಅರ್ಧವೃದ್ಧೆ ardha-vṛiddhĕ. *A middle-aged woman.*

ಅರ್ಧಸಮವೃತ್ತ ardha-samavṛitta. A kind of vṛitta (Ch.).

ಅರ್ಧಹಾರ ardha-hâra. *A necklace of sixty-four or of forty strings.*

ಅರ್ಧಾ ardhâ. Half (Mhr.; B. 5, 99. 120).

ಅರ್ಧಾಂಗ ardha-aṅga. Half the body (Bp. 50, 8); a side or half of the body.

ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು ardhâṅga-vâyu. Hemiplegy (B. 4, 108; My.).

ಅರ್ಧಾಂಗಿ ardha-aṅgi. She who forms half the body: a wife (Bp. 25, 42; Č. Bp. 47, 6; J. 18, 3).

ಅರ್ಧಾಮ್ಬು ardha-ambu. *Containing an equal part of water.*

ಅರ್ಧಿಸು ardhisu. = ಅರ್ಧಯಿಸು. To halve (Čh. v. 345; My.).

ಅರ್ಧೇನ್ದು ardha-indu. A half moon or crescent (ಖಣ್ಡಿ Mr. 37).

ಅರ್ಧೋರುಕ ardha-ûru-ka. *Reaching to the middle of the thigh, as a petticoat or skirt* (ಲುಂಗಿ G.).

ಅರ್ನ arna. = ಅರ 1. A file (S. Mhr.; B. 4, 149; ಪತ್ರ ಪರಶು, ಪ್ರಶ್ಚನ G.). ಅರ್ನದಿನ್ದ ತಿಕ್ಕು (4, 158. 209).

ಅರ್ಪಕ arpaka. Delivering or handing over, etc. See ಸಮರ್ಪಕ.

ಅರ್ಪಣ arpaṇa. Throwing, casting. 2, inserting, fixing. 3, placing in or upon. 4, offering, delivering, consigning (Bp. 39, 30; My.). 5, *giving back.*

ಅರ್ಪಣೆ arpaṇĕ. = ಅರ್ಪಣ No. 4. (C.).

ಅರ್ಪಿತ arpita. Delivered, consigned, offered; placed in or upon. See Bp. 4, 10; 9, 20; 35, 40; 36, 53; 58, 69.

ಅರ್ಪಿಸು arpisu. To offer, to deliver, to consign, to bestow (Bp. 1, 35; 2, 53; 4, 59. 72; 27, 1. 8. 9; 35, 13. 14; 44, 60; 59, 19; 60, 37; J. 4, 53. 63; B. 4, 219; C.).

ಅರ್ಪು arpu. = ಅಪ್ಪು 2. To embrace. ಆರ್ಪಿದುವು (Šmd. 264, o. r. ಉರ್ಪಿದುವು).

ಅರ್ಬಸ್ಥಾನ arba-sthâna. = ಅರಬಸ್ಥಾನ. (B. 3, 19. 47; My.).

ಅರ್ಬಿ arbi. A torrent that has ceased from flowing or is checked in its course (ಉಳಿಸಿರ್ಬುರ Šmd. II, o. r. ಅರ್ಜ; probably ಉಬ್ಬಿ; Tu. ಅರ್ಬಿ, water collected in an elevated place).

ಅರ್ಬಿಸು arbisu. To cry aloud, to roar, etc. (Abh. P. 14, 105. 175; *cf.* ಅಬುಚು and see ಅರ್ಬು).

ಅರ್ಬು arbu. Crying *(cf.* ಅಬ್ಬರ, ಅರ್ಬು). — ಅರ್ಬಾಟಿ. -ಆಟಿ. Crying aloud (C.).

ಅರ್ಬುತ arbuta. = ಅರುಬೂತ, q. v. (My.).

ಅರ್ಬುದ arbuda. A serpent. 2, a swelling, a polypus. 3, tooth-ache (ಹಲ್ಲುಬೇನೆ G.). 4, ophthalmia. 5, *a hundred millions* (J. 25, 27). 6, ಮಾಂಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಸಲಾಕೆ (G.).

ಅರ್ಭಕ arbhaka. Small; weak. 2, *a child* (ಬೊಲೆಯ ಮಗುವು Nn. 123). 3, *the young of any animal.*

ಅರ್ಮ arma. = ಅರಮ. *A disease of the eye.*

ಅರ್ಯ arya. *A master, a lord.* 2, *a Vaišya* (ಕೋಮಟಿಗ G.).

ಅರ್ಯಮ aryama. = ಅರ್ಯಮ, ಆರಿಯಮ. N. of a deity. 2, the chief of the pitṛis or manes. 3, *the sun.*

ಅರ್ಯಾಣಿ aryâṇi. *A woman of the Vaišyas.*

ಅರ್ಯಿ aryi. *The wife of a Vaišya.*

ಅರ್ಯೆ aryĕ. *A woman of the Vaišyas.*

ಅರ್ಲ arla. = ಅರ್ಲ 3, etc. — ಅರ್ಲಗಪ್ಪ. -ಕಪ್ಪ. = ಅರ್ಲಗಪ್ಪ (C. in S. Mhr.; B. 4, 122).

ಅರ್ಲು arlu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. To spread, to extend (v. i., Tĕ.; R.).

ಅರ್ಲು arlu. 2. = ಅರುಲು, etc. — ಅರ್ಲು ಮರ್ಲು. = ಅರುಲು ಮರುಲು. (My.).

ಅರ್ಲು arlu. 3. = ಅಬ್ಲ್ 2, etc. Mud, clay (C.). — ಅರ್ಲುಗಪ್ಪ. -ಕಪ್ಪ. Mud-work, carrying and preparing mud or clay for building purposes.

ಅರ್ವ arva. = ಅರವೆ, etc. (My.).

ಅರ್ವ arva. = ಅರ್ವತ್, ಅರ್ವನ್. Vile (ಕೀಟಿ, ನೀಚ G.). 2, a horse (ಕುದುರೆ Mr. 273).

ಅರ್ವತ್ arvat. *Low, inferior, vile.*

ಅರ್ವತಿ arvati. *A mare.* 2, a bawd, procuress.

ಅರ್ವತ್ತು arvattu. See s. ಅರ್ವ 2.

ಅರ್ವನ್ arvan. Going, running. 2, *a horse.* 3, a short span. 4, Indra.

ಅರ್ವವದನ arva-vadana. Who has the face of a horse: a Kinnara or Gandharva (Bp. 25, 47).

ಅರ್ವಾಕ್ಕೂಲ arvâĕ-kûla. The near bank of a river (ಇತ್ತಡಿ Mr. 415).

ಅರ್ವಾಚ್ arvâč. Hither. 2, this side; *near.* 3, *before; after.*

ಅರ್ವಾಣ arvâṇa. Tbh. of ಅರ್ವತ್. (Mr. 225).

ಅರ್ವಿನಂ arvinam. O. r. of ಉರ್ವಿನಂ, q. v.

ಅರ್ವು arvu. (= ಅಬ್ವು 2). ಆರ್ವುದೆನಲ್ಕಳಿದತ್ತು ಎಬ್ಬ ಭಾವಂ (Čt. 1, 40; probably ಅಬಿದತ್ತು).

ಅರ್ಶ arśa. = ಅರ್ಸ. (ಅರಿಸೆ Mr. 386; ಮೂಲವ್ಯಾಧಿಯ ಬೇನೆ G.).

ಅರ್ಸ್ arśas. = ಅರಿಸೆ, ಅರ್ಶ. *Hemorrhoids, piles.*

ಅರ್ಸಸ arśasa. = ಅರ್ಶಸ. *Afflicted with piles.*

ಅರ್ಶೋಘ್ನ arśas-ghna. Destroying or removing piles. 2, *the plant Amorphophallus campanulatus* Bl. (ಸುರಣಗಡ್ಡೆ G.).

ಅರ್ಸಿಣ arsiṇa. = ಅರಸಿಣ, etc. (G.).

ಅರ್ಹ arha. = ಅರುಹ. Meriting, deserving. 2, having a claim or being entitled to. 3, worth (in money), costing. 4, *becoming, proper, fit.* 5, a Jaina saint or divinity (ಜತಕಾಮ, ಜನ Nn. 44; ಉಜೀನ್ದ್ರ, ಜನ Nn. 60). 6, Indra.

ಅರ್ಹಣೆ arhaṇĕ. *Worship, adoration.*

ಅರ್ಹತ್ arhat. = ಅರ್ಹ. Venerable. 2, *a Jaina saint or divinity.*

ಅರ್ಹನ್ನ arhanta. = ಅರುಹನ್ನ. Worthy. 2, a Buddha. 3, a Jaina.

ಅರ್ಹಿತ arhita. *Honoured, worshipped, saluted.*

ಅಲ್ al. 1. = ಅಲು 1. That place, that direction, *e. g.* in ಆತ್ತಲ್ (ಆತ್ತ-ಆಲ್), ಎತ್ತಲ್ (ಎತ್ತ-ಆಲ್), ಪಡುವಲ್ (ಪಡುವ-ಆಲ್; Šmd. 145), ಪಿತ್ತಲ್ (*cf.* ಅಲಿ 2, ಅಲ್ಲಿ; ಇಲ್ 2, ಇಲ್ಲಿ). **2,** that state, condition, or action (in verbal nouns), *e. g.* ಉಣಲ್, ತಿನಲ್, ಕೊಳಲ್, ಸೆಲಲ್; ಉಯ್ಯಲ್, ನೆಯ್ಯಲ್, ಬಯ್ಯಲ್, ಸುಯ್ಯಲ್; ಆರಯಲ್ or ಆರಯ್ಯಲ್ (Šmd. 85. 86); ಕರೆ ಅಲ್ or ಕರೆಯಲ್ (73). In nouns, besides the nominative, it expresses the accusative or the locative (147, *cf.* ಅಲು 2); or, in verbs (verbal nouns), the meaning of the dative, *e. g.* ಎನಲ್ ತಕ್ಕಂ, ತಿನಲ್ ಕೊಣ್ಡಂ, ಉಣಲ್ ಒನ್ದಂ, ಕೊಲಲ್ ಬಗೆದಂ (86), ಕಳಲ್ ಪೋದಂ (87; see also 73. 277). Its dative is ಅಲ್ಕೆ (see it separately), *e. g.* ನುಡಿಯಲ್ಕೆ ಒನ್ದಂ; ಪೇದಿಲ್ಕೆ ಕೇಳ್ದಂ; ಬಿತ್ತರಿಸಲ್ಕೆವೇಟ್ ಸುವರ್ಣೋತ್ಕರಮಂ! (278); ತೆಂಕ ನಾಡ ಮಜ್ಜೆಯಲ್ಕೆ ಎನ್ದುಂ ಮನಂ ಬಳ್ಗುಮೆ? (164). **3,** at the time that, when, whilst. If ಅಲ್ is used in this sense, the subject should be the same for the whole sentence (in opposition to the use of ಅಲೊಡಂ, ಎ 6, etc. which require a new subject for the second part of the sentence); it is therefore unclassical to say *e. g.* ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳನ್ ಒತ್ತುತ್ತಿರಲ್, ಶೂದ್ರಕನ್ಯಪತಿ ಸುಬಾಸೀನನ್ ಆಗಿರ್ದನ್ ಆಗಳ್;—ಬಂಳ್ಗುನ ಕೆಬ್ಬುಸಿಲ್ (*i. e.* ಬಿಸಿಲನ್) ಎಳಸಲ್, ಎಸೆಮುವ ಅಶ್ರಮತರುಗಳ್ (Šmd. 296. 297). See ಆಲೊಡಂ, ಆಲೊಡನೆ.—The verbal noun with final ಅಲ್ followed by ಪಡು or ಪಡೆ forms a so-called passive, *e. g.* ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಪೇಬಿಲ್ ಪಡೆಗುಂ ಧೀರರಿನ್ ಅಕ್ಷರಸಂಜ್ಞಾಕಾರಂ (Šmd. 9); ಪೇದಿಲ್ ಪಡೆಗುಂ (61. 156); ಅವನಿ ಮೂಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (154; see also 157; 299 seq.).

ಅಲ್ al. 2. A suffix occasionally used to express prohibition with regard to the second person (*cf.* ಅ 5), *e. g.* ಪೆಜಿತೊನ್ನನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್! (Šmd. 277). ಬನದಲ್ಲಿ ಪುಗಲ್! ಪುಗಲ್! ಎಪ್ಪು ಗಣ್ಡುಗೋಗಿಲೆ (277; *cf.* 74). See Kâvy. I, 5, 38. 39.

ಅಲ್ al. 3. To be fit or proper; to be right or true; to be sufficient; to be desirable, desired, or required; to become, to be (*cf.* ಆಡಗು 3, ಆನೆ 2, ಅಲಮ್ಪು, ಅಲ್ಲು 1, ಅಳ 2; ನಲ್ 1;—ಇಲ್). It soon became a defective verb of which only the following forms of the negative are in use: **1, ಅಲ್ಲ.** = ಅಲ 3, ಅಲ್ತು, ಅಲ್ಲದು (which represent also the lost ಅಲ್ಲಿಂ, ಅಲ್ಲಯ್, ಅಲ್ಲುಂ, ಅಲ್ಲಳ್, ಅಲ್ಲೆವು, ಅಲ್ಲಿರ್, ಅಲ್ಲರ್, ಅಲ್ಲವು; *cf.* ಅ 6). I am not fit, etc., thou art not fit, etc.; he, or she, or it is not fit, etc., and so on. This term and its equivalents are generally translated by "not", "no", implying difference, denying quality, or nature, and protesting (Abh. P. 9, after 191); the original meanings however are mostly quite suitable. When used in a question, ಅಲ್ asks for assent: is it not fit? is it not so? etc., *e. g.* ಪೊದಲ್ಲ?—ಪುರುಷೋತ್ತಮುಂ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರಮೆ? ಎನೆ, ಅಲ್ (it is not true) ಎನ್ದುದು ಅಧ್ಯಾಹಾರ್ಯಂ (Šmd. 177). ಬನ್ದನ್ ಈಗಳ್ ಪೆಜಿನ್ ಅಲ್ಲಂ (*i. e.* ಅಲ್ಲದಂ or ಅಲ್ಲದವಂ, one who is improperly looked upon as a stranger), ದುರ್ಜಯಂ ಕೌರವಕುಲಸಲಿಸೀಕುಂಜರಂ ಭೀಮಸೇನಂ (91). ಗೊರವನ್ ಅಲ್ಲ ಪೊಗಟ್ಕಿಂ is an abbreviation of ಗೊರವನ್ ಅಲ್ಲದೆ (if Gôrava is not the desired or meant object) ಪೊಗಟ್ಕಿಂ (57). ನರನ್ ಎಂದಾತಂ ಪೆಜಿನ್ ಅಲ್ಲ, ಈತನ್ ಅಗಟ್ಟೀಯ್ತಿಂ (184). ಕರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ ಇವು ಅಲ್ಲ! (Bp. 18, 64). ಊರ್, ಆಲಾ? ಊರ್ ಅಲ್ಲ, ಆಡವಿ ಆಹುದು (26, 33). ಧರ್ಮಮ್ ಅಲ್ಲವಿದು! (50, 22; see also J. 15, 14). ಈ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಅಲ್ಲ, ಎರಡು ಅಲ್ಲ, ಮುನ್ನೂಱು ಕಣಿಗಳನ್ನು ಆಗಿದು ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 125). ವಸುಮತಿಯೊಳ್ ಆರ್ತರಂ ನೋಡಿ ಮಿಗೆ ಮಱುಗದೆ ಇಜ ಮಾನವಂ ಪಾಸಿ! ಅಲ್ಲ, ಅಯಸ್? (J. 25, 35). ಅವನು ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆ (lit. he is not desired, etc.) do not call that man, but another one (C.). ಚಕ್ರಗಳುಳ್ಳ ಯಾವ ತೇರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲವೋ, ಆದಱ ಹೆಸರು ಪುಷ್ಪರಥ ವೆಮ್ಬುದು (Si. 275). — ಅಲ್ಲಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಅಲಗಳೆ. To reject, to deny, to contemn (C.). — ಅಲ್ಲನ್. -ಅನ್ 1. = ಅಲ್ಲೆನ್. ಹೌದನ್ದರೆ ಹೌದನ್ನುವದು, ಅಲ್ಲನ್ದರೆ ಅಲ್ಲನ್ನುವದು, to speak so as to please others (My.). — ಅಲ್ಲಲ್ಲ. rep. (Bp. 49, 13). — ಅಲ್ಲವಾಗು. -ಅಗು. To become or be true. ಆಹುದಾದರೆ ಆಹುದೆನ್ನಿ, ಅಲ್ಲನಾದರೆ ಅಲ್ಲವೆನ್ನಿ! (Dp. 54). — ಅಲ್ಲವೆ. -ಎ 4. Is it not or is it not so? etc. (ಅಲ್ಲ Šmd. 124 Cm.; Si. 470). — ಅಲ್ಲವೊ. -ಒ 4. = ಅಲ್ಲವೆ. (Bp. 46, 77). — ಅಲ್ಲಾ. -ಆ 6. = ಅಲ್ಲವೆ. (Bp. 10, 45; 37, 49; 39, 65; 42, 31; 49, 10; 51, 83). — ಅಲ್ಲೆನ್. -ಎನ್. = ಅಲ್ಲನ್. To say it is not true (Bp. 23 sum.); to say it is not fit (Bp. 22, 9; J. 18, 60); to despise. ಮಲನಾಡ ಅಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೇ? (Sp.). — ಅಲೊಡೀ. -ಒ 3. = ಅಲ್ಲವೊ. (Bp. 46, 77). ಅಲೊಡೀ, ನೀನು ಎನ್ತಾ ಕಳ್ಳನೋ? (B. 4, 44). **2, ಅಲ್ತು.** = ಅಲ್ಲದು (Šmd. 57; T. ಅನ್ದು, Tu. ಅತ್ತು). It is not fit, etc. (= ಅಲ್ಲ). It is used like ಅಲ್ಲ in protesting, negativing, prohibiting, etc. (ಪ್ರತಿಷೇಧ 57; ಅಲ್ಲ Ct. II, 26). ಅವನ್ ಅಲ್ತು! ಅವಳ್ ಅಲ್ತು! ಅದು ಅಲ್ತು! (Šmd. 57). ಬರೆವನ್ಬೊಕ್ಕು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವು ಅಕ್ಕರಮ್ ಅಲ್ತು, ಅವು ಘನಸ್ವನಾವಿಧ್ಯನಿಗಳ್ (10). ಮುಳಿಸು ಅಲ್ತು ಎಮಗೆ ಅತನೊಳ್ ಅವ ಪಾಂಗಿನಿಂ (290). ಉದ್ಧತವೃತ್ತಪ್ರಭವಿಷ್ಣುಸಿಂಹಳನ್ ಅದು ಎನ್ದುಂ ತೆತ್ತನ್ ಅಲ್ತು (lit. one who was not so proper in his conduct as to pay it, Rśv. 6, 35). ಬುಧರ್ ಅಲ್ತು ಎಮ್ಬುದನ್ ಎನಗದೆ, ಬಿಜ್ಞಸಮ್ ಅಳ್ವುದು ಕಜ್ಜಂ (13, 18). **3, ಅಲ್ತೆ.** ಅಲ್ತು -ಎ 4. Is it not true or right? is it not so? is it not? is he not? is she not? etc., etc. (ಅಲಾ Ct. II, 26; ಅಲ್ಲವೆ Šmd. 124 Cm.; see ಅಲ್ತೆಯಲ್ತೆ). ಎಲೇ, ಇದು ಅಲ್ತೆ ತಪಿಸಕ್ಕೋಣೀಧ್ರದ ಉತ್ತುಂಗಸಾನುಗಳೊಳ್ ಭೋರನೆ ಬನ್ದು ಪಾಯ್ದುದು, ನೋಡು, ಅಳಾಶತಿಗಾಗಾಬಲಂ? (Šmd. 68. 289). ತೇಜೋರಾಶಿಕನಿಸಲಯದೊಳ್ ಈಪತ್ಪಥರ್ ಮಹಾಪ್ರಭರ್ ಅಲ್ತೆ? (57). ಪೊಸ್ತಿಂ ಸನುಸಿಸುಗುಮೆ ಅಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣಿಂ ಮಣ್ಣಿಂ? (84). ಒವರನೆ ಗಣ್ಡನ್ ಅಲ್ತೆ ಜಗತಿತಲದೊಳ್ (57). ಇವರೆ ತೋಳ್ಗಳ್ ಅಲ್ತೆ ನೃಪತಿಗೆ ರಣದೊಳ್? (57). ನವಾಶ್ವಗತಿಯಿನ್ತೆ ಏನಾನುಮ್ ಒನ್ದು ಆಕ್ಕುಮ್ ಅಲ್ತೆ ನವೀನಂ? (Rśv. 13, 27). ಇನ್ನು ಇದರ್ಕೆ ಚಿತ್ತೈಗೆಯ್ದೊಡೆ ಪನ್ನತಿಕೆಗೆ ಬನ್ನಮ್, ಅಲ್ತೆ? (13, after 96). — ಅಲ್ತೆಯಲ್ತೆ. rep. It is used in asking and inferring (ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥ, ಊಹಾನುಮಾನಾರ್ಥ Šmd. 395). **4, ಅಲ್ತುದು.** = ಅಲ್ತು (Šmd. 57). — ಅಲ್ಲದಹುದು. -ಅಹುದು. To prove unworthy, to be improper. ಬಲ್ಲವರ ಒಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಪಿಡ್ದನ್ತೆ; ಅಲ್ಲ ದಹುದೆಮ್ಬ ಅಜಾಣನ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಪಾದನ್ತೆ (Sp.). **5, ಅಲ್ಲದೆ.** ಅಲ್ಲದು -ಎ 3. (Šmd. 57). = ಅಲ್ಲದೇ. If indeed he, she, or it is not desired or meant, etc.; indeed if not that or so; indeed if not; except, unless (ನಿರ್ಧಾರಣಾರ್ಥ 57). Its ದೆ may be dropped (57). **2,** the negative P. p. of ಅಲ್, *i. e.* being not fit, etc.; being

not that, etc. or so; being not; being insufficient. ಅದಲ್ಲದೆ (ಅದು-), further, on the other hand (ಮೇಣ್ Śmd. 52 Cm.). ಮಾಮರನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ; ತನಿಮಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ (Śmd. 77). ಜಾತಿಗೆ ಏಕತ್ವಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಬಹುತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (169). ಉರ್ ನೆಯ್ ಸುರ್ ಬಯ್ ಎಮ್ಬ ಧಾತುಗಳೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಏಕಲ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (85). ಇನೆಗಂ, ಉದುಂ, etc. ಎಮ್ಬ ಇವು ಸೊನ್ನೆವೆರಸು ಅಲ್ಲದೆ ಇರವು (293). ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಲ ಜೆಣ್ಣಕ್ಕಳೊಳ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ, ಕೇಳ್! (151). ಆಕಾರಾನ್ತಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಉದಿದ ಸ್ವರವ್ಯಂಜನಾನ್ತಂಗಳ್ (138; see also 256). ಸ್ಥಿರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹಂ ಮಾಡ್ಪಿನನು (ಹರಿಪ್ರಾರಾಗ Hlâ.). ಉದ್ಧತನ್ ಅ ಸಿಂಹಳನ್ ಅಲ್ಲದೊಡೆ ಇತರರ ವೋಲ್ ಕಪ್ಪಮ್ ಇತ್ತು, ಆದು ಏಂ ಸೇವಿಸನೇ? (Rśv. 5, 131). ನಿಜಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇರ್ದೊಡೆ ಇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ನೀರದನಾಮಮ್ ಅನ್ದುದೇ? (8, 116). ನಿಮ್ಮ ಆಡಿಗಳ ನಿರೂಪಮಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಅನ್ ಅಪೇಕ್ಷಮಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕಜ್ಜಮ್ ಏನ್ ಇದಜಿಹೊಳು (J. 31, 34). ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀತಿಯ ಪಾತಗಳುಣ್ಟು (B. 3, 1). ಆದಿತಿನಭರ್ತೃಂಗೆ ಮದುವೆಯನ್ ಆದರದಿ ನಾ ಮಾಬ್ಪೆನ್, ಅಲ್ಲದೆ ಈ ದುಃಖಿಯಂ ಭವಿಗೆ ಕೊಡೆಂ (Bp. 3, 86). ಎಮ್ಮುವಂ ಪೂಜಿಸಿದಡೆ ಅಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿ ದೊರಕದು (10, 43). ಮುನ್ನವೆ ಕಾಯವಂ ತೊಜಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಇರೆಂ (13, 14). (ಅನನೆ) ಬೀದಿ ಹೊಜದು ಉಜೆ ಕೆಡಹಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಜೋಗೆನ್ ಅನ್ (18, 44). ಕನ್ನರಯ್ಯನು ಮದನಮರ್ದನನಂ ನುಡಿಸಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಬಿಡಂ ತಾಂ (28, 50). ಶಿಕ್ಷಕಂ ನೀನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಆರ್ ಉಣ್ಬು? (28, 64). ತಲೆಯನ್ ಅರಿದು. . . ಹಾಯ್ದಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಹೋಗ ಜಿಡೆವು (39, 45). ಬೆಗಿದ ಅಲ್ಲದೆ (42, 31). ನಿನ್ನಂ ನೋಡಿದ ಅಲ್ಲದೆ (42, 32). ಅರಸು ತನ್ನ ಮನ್ತ್ರಿ ಮುನ್ತಾದವರು ಧರ್ಮಬದ್ಧರೋ, ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥಾತುರರೋ, ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಮಿಗಳೋ, ಅಲ್ಲದೆ ವಿರಕ್ತರೋ? ಎನ್ದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವದು (ಉಪಧೆ Si. 264). See also Bp. 4, 69; 5, 9; 9, 10. 21; 14, 19; 19, 28; 21, 12; 22, 65; 27, 64; 30, 17; 32, 53; 34, 17; 36, 46. 56; 37, 46; 38, 65; 40, 37. 48. 78. 81; 41, 30; 42, 28; 43, 37. 62. 84; 44, 9. 17; etc., etc.; 51, 67; etc., etc.; J. 6, 6. — ಅಲ್ಲದೆಯು. -ಉಂ 9. And it being indeed not sufficient. ಅನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯು, thus and further (Bp. 60, 49). — ಅಲ್ಲದೇ. ಅಲ್ಲದು-ಏ 2. = ಅಲ್ಲದೆ. See *e. g.* Bp. 4, 33; 11, 18; 40, 80; 43, 57; 47, 49. **ಅಲ್ಲದ.** Relative negative P. p. Being not proper, being not so or that, being not, etc. ಆ ಜಾತಿ ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (Śmd. 167; see also 283). ತಾನ್ ಎಚ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚಮ್ ಅಲ್ಲದ ಅರಿವಾಹಿನಿಯಂ (263). ಸ್ವಪ್ನವಲ್ಲದ ನುಡಿ (ವಿಸ್ಮಪ Hlâ.). ತಾನ್ ಅಲ್ಲದ ಅನ್ಯ (ಇತರ, etc. Hlâ.). ಜಡನ್ ಅಲ್ಲದನನು (ದಶ್ಮ, etc. Nr.). ಇಟ್ಟೆಡೆ ಅಲ್ಲದ ಸೇನೆಯ ನಡೆ (ಸಂಸರಣ, etc. Nr.). ಇಷ್ಟವಲ್ಲದುದು (ಅಲೀಕ Si. 406). ಹತ್ತರವಲ್ಲದ್ದು (ದೂರ 372). ಮೆಲ್ಲಿತು ಅಲ್ಲದ ಎಲರ್ ಇಲ್ಲಿನೆ ತದ್ವನಮ್ ಏಂ ಮನೋಜ್ಞವೋ? (Rśv. 2, 35). ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಂಗಳ್ (ಗುಹ್ಯ, ಆಕಾರ್ಯ Nn. 70). ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ (ಅಪಕೃತ್ಯ Nn. 127). ಅಲ್ಲದ ಅರ್ಥಂ (Bp. 27, 2). ಕಸಬು ಪಾರರ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಏನೂ ಅಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗಿ, ಸಾವರ ಮಡಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗ ಜಪ್ತಿದವು (B. 5, 225). — ಅಲ್ಲದವನು. A useless, low or vile man (ಕೇಟ್ Śm. 114). — ಅಲ್ಲದುದು. That is improper or inauspicious (ವಿಷ್ಟಿ, ಅಶುಭ Nn. 103). ಅಲ್ಲದುದು ಪರಿಹರಣೀಯಂ (Rśv. 2, 35).

ಅಲ ala. 1. = ಅಲಪು. ಅಲವು 1. Fatigue, weariness, trouble. (T. ಅಲು, to be tired, be fatigued; Tĕ. ಅಲೆ, to be fatigued or harassed; *cf.* ಅಲಸು 1, ಅಲೆ 1). — ಅಲವೊಂ. -ಪ್ಪೊಂ. To undergo fatigue, to suffer trouble (Bp. 18, 42).

ಅಲ ala. 2. = ಅಲಾ, ಎಲೆ 1. An interjection expressing assent: indeed, verily; or surprise: ah, ah!; or pain: alas! (ಪಾಹಾ, ಆ Nn. 153; Mhr. ಅಲಲಲ, interjection of dismay or amazement; *cf.* Sk. ಆಲಲೇ). —ಆಲಕಾ. -ಅಲಾ. Interjection to express pleasure or pain (C.).

ಅಲ ala. 3. = ಅಲ್ಲ s. ಅಲೆ 3. — ಅಲಗಣಿಸು. (-ಕಣಿಸು or ಗಣಿಸು?). Rejection; opposition; hostility; a source of hostility. ಅಲಗಣಿಸಾದುದು (ಅಣ್ಣಲಿದುದು, ಪಳಂಚಿದುದು, ವಿಕ್ಕುದು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.). See Bh. 1, 5, 6; Rām. 6, 46, 13. — ಅಲಗಣಿಸು. (-ಕಣಿಸು or ಗಣಿಸು?). To reject; to be intolerant; to dislike. ಅಲಗಣಿಸಿತು, that is disliked or intolerable (ಅಸಹ್ಯ Bhn. 42). — ಅಲಗಳೆ. = ಅಲ್ಲಗಳೆ. (C.).

ಅಲ ala. = ಅಲ 2. *The sting in the scorpion's tail.* 2, yellow orpiment (ಹರತಾಳ, ಆರದಾಳ G.).

ಅಲಕ alaka. = ಅಲಕೆ 1, ಅಳಕ 2. *Curled hair, a lock* (ಕೊಂಕು ಗೂದಲ್ Mr. 320). 2, = ಅಲಕ್, a mad dog (Sk.; ಬೀಟಿಯ ನಾಯಿ G.).

ಅಲಕಾಪುರ alakâ-pura. Kubêra's residence (Mr. 54).

ಅಲಕು alaku. = ಅಲಗು 1, ಅಲುಕು, ಅಲುಗು 1 q. v., ಅಲುಂಗು, ಅಳಕು 5, ಅಳುಕು 5, ಅಳುಂಕು, ಅಳ್ಕು 3. To move about (v. i.), to shake, to be shaky, to tremble (My.; Tu. ಅಲಂಕು, ಅಲುಂಗು).

ಅಲಕೆ alakĕ. 1. ಅಳಕೆ. = ಅಲಕ. (Śmd. 102).

ಅಲಕೆ alakĕ. 2. ಅಲಕಾ. *Kubêra's residence.* 2, a girl from eight to ten years of age.

ಅಲಕ್ತ alakta. = ಅಲತೆ. *Lac, the red dye so called* (ಅರಗು G.), a dye of lac, etc. used as red ink, or by women to stain their feet; the red resin of certain trees.

ಅಲಕ್ತಕ alaktaka. = ಅಲಕ್ತ, ಅಲತಗೆ, etc. *Lac,* etc.

ಅಲಕ್ತಕೆ alaktikĕ. = ಲಕ್ತಕೆ, q. v.

ಅಲಕ್ಷಣ a-lakshaṇa. An inauspicious sign. 2, having no signs or marks; — inauspicious, unfortunate. (My.)

ಅಲಕ್ಷಿತ a-lakshita. Unseen, unobserved, disregarded; uncharacterized. (My.).

ಅಲಕ್ಷಿಸು a-lakshisu. To disregard, to slight (C.).

ಅಲಕ್ಷ್ಮಿ a-lakshmi. Evil fortune, bad luck, distress (Bp. 61, 38).

ಅಲಕ್ಷ್ಯ a-lakshya. Invisible. 2, unmarked. 3, insignificant. 4, disregard, contempt (My.; B. 5, 102).

ಅಲಗರ್ದ alagarta. = ಅಲಗರ್ದ. (Mr. 401; My.).

ಅಲಗರ್ದ alagarda. *A water snake* (ಜಲಪಣಿ Mr. 401). 2, the black variety of the cobra de capello, Coluber nâga.

ಅಲಗಿಸು alagisu. = ಅಲಗಿಸು, ಅಲುಕೆಸು, ಅಲುಗಿಸು q. v. (My.).

ಅಲಗು alagu. 1. = ಅಲಕು, etc. To move about, etc. (My.).

ಅಲಗು alagu. 2. = ಅಲುಗು 2. The blade of a knife, sword, etc. (C.; M., T.; *cf.* Sk. ಫಲಕ). ಕಟ್ಟಿದ ಅಲಗಂ ಕಿತ್ತು (Śmd. 64). ಪದಿ ಅಲಗು (70). ಮುರಡೊಳ್ ಇಹ ಭಲ್ಲುಕನ ಧರೆಗೆ ಉರುಳಿಸಿ, ಫಡಿಲನೆ ಅಲಗಂ ಕಿತ್ತು, ಪುಟಿ ನೆಗೆದು, ಆಗಿಸುತ ಪುಲಿಯ ಬೆಂಗಡೆಗೆ ಅಯ್ದು, ಇಜಿದು, ಕೆಡಪಿದನ್ ಒರ್ಬ ಬಲವನ್ತರ್ದೀಡಂ (Rāghĕ. 17, 73). ಸದಮಾತ್ಯಂ ಕರತಲದೊಳ್ ಅಲಗನ್ ಆಳವಡಿಸುತ್ತಂ (Rśv. 14, 27. 28). See ಕೂರಲಗು; Bp. 17, 11; 18, 2; 28, 26; 32, 58; 33, 14; 40, 57; 52, 41; J. 12, 21. — ಅಲಗುಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow with a blade (Bh. 6, 4, 88). — ಅಲಗುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To cause to see a blade, or to hit with

it (Rām. 3, 8, 39). — ಅಲಗುಹುಲ್ಲು. A kind of coarse grass that easily cuts the hand (My.; = ಗಲಕುಹುಲ್ಲು St. & Pl.).

ಅಲಗೆ alagĕ. = ಹಲಗೆ. (My.).

ಅಲಘು a-laghu. Not light, heavy. 2, not short, long. 3, not small, great, weighty, powerful; serious, solemn (ಭಧ್ರ, ಗುರುತ್ವ Nn. 99). 4, intense, violent. See Bp. 3, 58; 16, 27; 34, 23; 44, 46; 49, 43; 53, 53; 57, 72.

ಅಲಘುತರ alaghu-tara. Uncommonly heavy, long, great or weighty (Śm. 4).

ಅಲಂಕರಣ alam-karaṇa. Preparation; decorating, adorning. 2, *an ornament.* See Ch. v. 3.

ಅಲಂಕರಿಷ್ಣು alam-karishṇu. Fond of ornament. 2, *ornamented, adorned.* 3, Śiva. ಪರಿಪಾಳಿಕೆ ಜಿಷ್ಣುವಲಂಕರಿಷ್ಣು! (Śmd. 269 Mḍb.).

ಅಲಂಕರಿಸು alam-karisu. To make ready; to ornament, to decorate (Bp. 2, 52; 4, 2; 18, 38; 32, 29; 44, 70; 56, 5; J. 8, 8).

ಅಲಂಕರಿಸುವಿಕೆ alaṅkarisuvikĕ. Adorning (ಭೂಷಣ, ಅಲಂಕ್ರಿಯೆ Si. 217).

ಅಲಂಕರ್ತೃ alam-kartṛi. Decorating; skilled in decorating; a decorator. 2, *ornamented.*

ಅಲಂಕರ್ಮಿಣ alam-karmiṇa. *Competent to any act, skilful, clever.*

ಅಲಂಕಾರ alam-kâra. The act of decorating. 2, *an ornament.* 3, elegance (Kâvy. III, 2, B, 2, seq.; ಅಂಕ, ಶೃಂಗಾರ Nn. 131). 4, a figure or rhetorical expression.

ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ alaṅkâra-śâstra. A manual to teach elegant writing, a text-book of rhetoric (C.).

ಅಲಂಕಾರೆ alaṅkârĕ. A woman who is decorated (Bp. 5, 26).

ಅಲಂಕೃತ alam-kṛita. *Ornamented.*

ಅಲಂಕೃತಿ alam-kṛiti. = ಅಲಂಕಾರ. (Kâvy. III, 2, B, 1; IV, 1).

ಅಲಂಕ್ರಿಯೆ alam-kriyĕ. *Adorning, ornamenting* (Kâvy. IV, 1, 5).

ಅಲಂಗ alaṅga. A rampart (My; Br.; T.; H.; ಕಲ್ಲೇದ ಗೋಡೆ Čb.).

ಅಲಂಘ್ಯ a-laṅghya. Not to be crossed, insurmountable; not to be transgressed, inviolable, venerable (Bp. 39, 42).

ಅಲಚು alaču. = ಅಲಸು 2. To shake (v. t., T. ಅಲಜು; R.; Tu. ಅಲಜು, ಆಲಸು; T. ಅಜ್ಜಿಜು, to wash slightly, see ಆಲೆ 1; Tĕ. ಅಲುಡು, ಆಲಂಡು, ಅಲುಯಿಂಡು, to harass, weary, fatigue; *cf.* ಆಳ್ 2).

ಅಲಂಜರ alaṅjara. = ಆಲಿಂಜರ. (ಮಹಾಕುಮ್ಭ, ಹರವಿ G.).

ಅಲತಗೆ alatagĕ. = ಆಲತಿಕೆ, ಆಲತಿಗೆ, ಅಲತಿಗೆ. Tbh. of ಅಲಕ್ತಕ. ಅಲತಗೆಯ ಹಡಲಂ (ಪಿಡು, ತೂಲ Nr.). *Cf.* ಅಲತೆ.

ಅಲತಿಕೆ alatikĕ. = ಅಲತಗೆ, etc. (J. 30, 17).

ಅಲತಿಗೆ alatigĕ. = ಆಲತಿಗೆ, etc. (ಲಲಾಮ Mr. 498; ಯಾವ, ಯಾವಕ, ಲಾಕ್ಷೆ, ಆರಗು G.).

ಅಲತೆ alatĕ. Tbh. of ಅಲಕ್ತ. ಆರಗು ಕುದಿಸಿದರೆ ಕೆಮ್ಪು ಮಸಿ ಆಗುತ್ತದೆ, ಆದಕ್ಕೆ ಅಲತೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಅಲತೆಯೊಳಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ತಿಕ್ಕಿದರೆ ಅಲತೇ ಮಸಿ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 1, 22).

ಅಲತೆಗೆ alatĕgĕ. = ಅಲತಗೆ, etc. (ಅಲಕ್ತಕ Hlâ.; ಜತುರಸ Čt. I, 90; ಅಲಕ್ತ Mr. 344).

ಅಲದು aladu. P. p. of ಅಲೆ 1. (My.).

ಅಲಪು alapu. = ಅಲ 1, etc., ಅಲುಪು. Weariness, fatigue (My.; T. ಅಲುಪ್ಪು; Tĕ. ಅಲಪು, ಅಲುಪು). — ಅಲಪಟಿ. -ಆಟಿ. = ಲಪ್ಪಟಿ. Weariness, etc. (My.).

ಅಲಬು alabu. 1. = ಅಲಬು 2. A name applied to different species of Alysicarpus and other leguminous plants (Z.; Tĕ. ಆಲಮು, ಆಲುಮು). See ಆಡಲಬು, ಉದ್ದಲಬು, ಕೋಲಲಬು, ತುರುಮರಿ-, ಬೊಟ್ಟಲಬು, ಸಣ್ಣ-, ಹುಲಿಗಣ್ಣಲಬು.

ಅಲಬು alabu. 2. = ಅಲಮ್ಬು, etc. To wash (ತೊಳೆ G.).

ಅಲಭ್ಯ a-labhya. Unobtainable, unattainable (Bp. 7, 10). 2, scarce, rare, unexpected, casual (Mhr.; Br.; R.).

ಅಲಮ್ alam. Fitly, properly; *effectually.* 2, *adequately.* 3, *ornamentally.* 4, enough. 5, *unnecessarily.* 6, *no, not.*

ಅಲಮರ್ alamar. (Tu. ಅಲಿಮೆರ್; T., Tĕ. ಅಲ್ಲಿ). — ಅಲ ಮರಿಗಿಡ. A shrub, a species of Memecylon (St. & Pl.).

ಅಲಮ್ಪು alampu. (= ಲಮ್ಪು). Beauty; ornament; pleasure; magnificence (ಸೊಗಸು, ವಿಭವ Śm. 76; ವಿಭವ Čt. I, 105; II, 9; ಸೊಗಸು, ವಿಭವ Kk. 31, o. r. ಲಮ್ಪು; *cf.* ಆಡಗು; ಆಲ್ 3; ಅಲರ್ 1; ಅಳ 2; T. ಅಲರಿ, Tĕ. ಆಲುವು, beauty). ಇತ್ತುವೆ ಅಲಮ್ಪಂ (Śmd. 173). ಅಲರ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನ್ದೆ ಎನುಗೆ ಅಲಮ್ಪಿನ್ ಅಗ್ಗಲಿಸಿ ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಪುದು! ಎನುತಂ ಬಲವನ್ದು ಎ ಱುಗುವ ತೆಱದಿಂ ಬಲವನ್ದು ಎಱಿಸಿದುದು ತುಮ್ಬಿಗರ್ ಪಾದರಿಯೊಳ್ (Čpr. 7, 55). ಇದು ಪಾಂಚಾಳನ್ ಅಲಮ್ಪಿನಿಂ ಳಿಪಿದ ಉದ್ಯವ್ರತ್ನ ಸನ್ತಾನಂ (Rśv. 5, 22). See Bp. 6, 8; 36, 29; Grj. 1, 11; J. 16, 13. — ಅಲಮ್ಪೂರ್. -ಊರ್. N. of a place (Bp. 54, 64).

ಅಲಮ್ಬು alambu. = ಅಲಬು 2, ಅಲುಬು 1, ಅಲುಮ್ಬು. To shake in, or wash with, water (ಜಲಕ್ಷಾಲನ Śmd. Dh.; Tu.; T.; Tĕ. ಆಲಮು; see ಅಲಜು).

ಅಲರ್ alar. 1. = ಅರಲ್ 1 (Śmd. 41), etc. To spread, to become distended, to open, to blossom, to bloom; to rejoice (ವಿಕಸನ Śmd. Dh.; Śm. 23. 103; Tĕ. ಆಲರು; T.). P. p. ಆಲರ್ದು. ಆಲರ್ವುದು (ಉನ್ಮೀಲಿತ, ಸ್ಮಿತ, ಉನ್ನಿದ್ರ, etc. Hlâ.). ಕಮ್ಪು ಆಲರ್ದುದು (Śmd. 55). ಆಲರ್ದ ಆಬ್ಜೋರುಹಪಣ್ಣಮ್ ಉಳ್ಳ ಆಲರ್ದ ಜೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಂ (216). ನೀಳ್ದು ಆಲರ್ದ ಜಾಲ (ಲಲಾಮ Mr. 498). ಆಲರ್ದ ಜಾಲ (ಸ್ರಜಾಲ Mr. 505). See Bp. 2, 51; 4, 26; 12, 38; 28, 56; 32, 12. 27; 33, 6; 45, 10; 47, 65; 49, 19; 50, 2; 60, 32; Rśv. 6, 2; 10, after 29; 12, 23.

ಅಲರ್ alar. 2. = ಅರಲ್ 2, etc. A flower; bloom (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಆರಲ್, ಪುಷ್ಪ Kk. 22; ಕುಸುಮ Śm. 103). ಆಲರ್ಗೆ (Śmd. 167). ಆಲರ್ಗಳ್ (52). ಆಲರನ್ದ ಕಣ್ (212). ಆಲರ ಮುಡಿಯೊಳ್ ಮಿನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮನ್ಮಧನ್ ಆಜಯೊಳ್ (281). ಆಲರ ಸೀಯಿ (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ), ಆಲರ ಪುಡಿ (ಪರಾಗ, etc. Si. 124). ಕೊಸಗೆ ಎಸೆದುದು ಮಲರ್ದು ಆಲರ್ದ ಉಳ್ಳಲರ್ದ ಎಸುಪ ಪೊಸತು ಆಲರ್ದ ಆಲಂ (Čpr. 7, 56). See Rśv. 2, 37; 10, 2; 13, 88; J. 3, 3. 8; 8, 4; 15, 18; 17, 20; 25, 3; 29, 46. — ಆಲರಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. Who has an arrow or arrows of flowers: Kâma (Čb.; My.). — ಅಲರಮ್ಬು. = ಆಲರ್ಗಣೆ. (ಹೂವಿನ ಬಾಣ Čb.; Rśv. 4, after 14). — ಆಲರಲರ್. rep. (J. 3, 37). — ಆಲರಿಚ. -ಇಚ (Śmd. 236). The flower-born: Brahmâ (Śm. 8; ಜೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಆಲರುಣಿ. -ಉಣಿ (Śmd. 238). = ಆರಲುಣಿ. (ಪಮೆ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Kk. 14; ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Śm. 27). — ಆಲರೆಱ್. -ಏಱ್. That ascends flowers: the large humble black bee (ಅಱಿ, ಪಮೆ Čt. II, 75, o. r. ಆರಲೇಱ್). — ಆಲರ್ಗಣ್. -ಕಣ್ (Śmd. 212; V. 23, 4). A flower-like eye. — ಆಲರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow of flowers. ಮದನನ

ಸಿಡಿಯ ಅಲರ್ಗಣೆಗಳನಿ ಪೋಲ್ತುವ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81). — ಅಲರ್ಗಣಿಯ. -ಕಣಿಯ. = ಅಲರುಗಣಿಯ. Kâma (My.). — ಅಲರ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ (Śmd. 220). A man with flower-like eyes. 2, Vishṇu (హరి Čt. II, 4). — ಅಲರ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The scent or fragrance of flowers (Rśv. 2, 39). — ಅಲರ್ಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To cut or gather flowers (J. 30, 5. 19). — ಅಲರ್ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಅಲರ್ಗಣೆ. (J. 30, 22). — ಅಲರ್ಜೊಮ್ಪು. A flower-bunch (Śmd. 54; Rśv. 2, 38). — ಅಲರ್ದಳಿ. -ತಳಿ. To bear or have flowers (J. 3, 4). — ಅಲರ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A blown lotus (J. 30, 6). — ಅಲರ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster of flowers. ಅಲರ್ದೊಂಗಲೆ ಕೇಸರಂ (Śmd. 81). — ಅಲರ್ದೋರಣ. -ತೋರಣ (Śmd. 54). A festoon of flowers. — ಅಲರ್ಪೊಡಿಯ. = ಅಲರ್ವೊಡಿಯ, q. v. — ಅಲರ್ಮುಡಿ. A knot of hair decorated with flowers (J. 6, 12; 7, 16). — ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The flower-bird: the large humble black bee (తుమ్మెద Śmd. II; Kk. 90; పుబుమే, అడిది Čt. I, 62; మల్లదొ, పబుమే, బవర, etc., చిత్రవిహంగ Kk. 14; చిత్ర విహంగ Śm. 27; గుంగీ పుది G.). See కొంగణ్ణలర్వక్కి. — ಅಲರ್ವಡಿಗ. = ಅರಲ್ವಡಿಗ, q. v. — ಅಲರ್ವಸೆ. -ಸನೆ. A bed or seat of flowers. (R.). — ಅಲರ್ವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. A flowering creeper (J. 29, 45). — ಅಲರ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. = ಅರಲ್ವಾಸು, ಅಲರ್ವಸೆ. A bed of flowers. ಅಸುಗೆದಳಿರ ಅಲರ್ವಾಸಿನೊಳ್ ಅರಸಿವೆರಸಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ ನರೇನ್ದ್ರಂ (Rśv. 10, after 31). — ಅಲರ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or gather flowers (J. 6, 18). — ಅಲರ್ವುಡಿ. -ಪುಡಿ. The pollen or farina of a flower (పరాగ Ke.; కేసర Kk. 14; పూవినొళగిన పళదిగ బణ్ణద పుది G.). — ಅಲರ್ವೊಕ್ಕುಟಿ. -ಪೊಕ್ಕುಟಿ. The flower-naveled: Vishṇu (Śm. 6). — ಅಲರ್ವೊಡಿಯ. -ಪೊಡಿಯ. = ಅರಲ್ವೊಡಿಯ. The flower-bellied: Vishṇu (Śm. 5; ఉబ్బేన్ద్ర Kk. 7, o. r. ఉలర్పొడియ). — ಅಲರ್ವೊಜ್. -ಪೊಜ್. A load or burden consisting of flowers (J. 34, 2).

ಅಲರಿಕೆ alarikĕ. Blossoming, etc. (Č. Bp. 1, 2).

ಅಲರಿಚ alariča. See s. ಅಲರ್ 2.

ಅಲರಿಸು alarisu. = ಅಲರ್ಚು. To cause to spread, expand, blossom, etc. See Bp. 6, 6; 8, 15; 25, 12; 26, 13; 33, 8; 40, 20; 42, 2. 16; 45, 35; 47, 31; 51, 47; 61, 54. 61.

ಅಲರು alaru. 1. = ಅಲರ್ 1, etc. P. p. ಅಲರಿ. See Bp. 6, 27; 18, 75; 22, 46; 23, 4; 27, 23; 35, 47; 41, 22; 49, 20; 51, 37; 57, 46; ముదు. అలరువల్లి (ఏకాస, ఏకసిత, Nn. 115. 120).—ಅಲರರಲರು. rep. (Bp. 35, 4).

ಅಲರು alaru. 2. = ಅಲರ್ 2, etc. See Bp. 26, 20; 44, 71; 50, 57. — ಅಲರುಗಣಿಯ. -ಕಣಿಯ. = ಅಲರ್ಗಣಿಯ. (Bp. 4, 18). — ಅಲರುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A woman with flower-like eyes (R.). — ಅಲರುವಿಲು. -ಬಿಲು. A bow of flowers. — ಅಲರು ವಿಲುಗಾಱಿ. -ಬಿಲುಗಾರ. Who has a bow of flowers: Kâma (Bp. 4, 26).

ಅಲರ್ಕ alarka. = ಅಲಕ No. 2. A dog rendered furious; *a mad dog.* 2, *white swallow wort, Calotropis gigantea alba* (బిళే ఎక్కీ గిడ G.).

ಅಲರ್ಚು alarču. = ಅಲರಿಸು. To cause to expand, etc. (ವಿಕಸನ Śmd. Dh.). ಉದಯಿಪ್ಪ ಗಣ್ಡಮಾರ್ತಣ್ಡನ್ ಅಲರ್ಚುಗೆ ಎಮ್ಮಂ! ಗೆಲ್ದು ಬಿಳಪ್ಪನ್ ಈಗೆ ಬೀರಂಗಳಂ! (Śmd. 275). See Bp. 6, 10; 10, 35.

ಅಲಲ್ alal. = ಅರಲ್ 2, etc. (Śmd. 42).

ಅಲಲ್ ಹಿಸುಂಬು alal-hisâbu. According to the account (Br.; H.). 2, pay given beforehand (R.).

ಅಲವ a-lava. Not a little, much. (R.). 2, = ಹಲವ. (My.).

ಅಲವಾಲ alavâla. = ಅಲವಾಲ. (Sk.).

ಅಲವಿಕೆ alavikĕ. Fatigue, harassment, weariness (Tĕ.; R.).

ಅಲವು alavu. 1. = ಅಲ 1, etc. Fatigue (T. ఆల్మెవు, wandering; vexation; R.).

ಅಲವು alavu. 2. = ಅಳವು 1. Power, ability (Tĕ.; R.).

ಅಲಸ alasa. *Indolent, lazy, idle, tired, weary, faint* (see ಅಲಸುಗಾಱಿ).

ಅಲಸಕ alasaka. = ಅಲಸ. (Sk.).

ಅಲಸಟೆ alasu-aṭĕ. = ಅಲಪಟೆ (s. ಅಲಪು). Exhaustion, weariness, harassment (Tĕ.; R.).

ಅಲಸತ್ವ alasatva. Idleness (Bp. 57, 94).

ಅಲಸನ್ದಿ alasandi. = ಅಲಸನ್ದೆ, ಅಲಸನ್ದೆ, ಹಲಸನ್ದಿ, ಹಲಸನ್ದೆ. A generally cultivated pulse, Vigna catjang Endl. (Dolichos catjang Lin.; St. & Pl.; C.; Tĕ. ಅಲಜನ್ದಲು).

ಅಲಸನ್ದಿಗೆ alasandigĕ. = ಅಲಸನ್ದಿ. A kind of pulse, Dolichos biflorus (యావక, కుల్థాప Si. 304; see కాహుద్దు).

ಅಲಸನ್ದೆ alasandĕ. = ಅಲಸನ್ದಿ, etc. (యావక, కుల్థాప Nr.; My.). 2, సుధే (Mr. 374).

ಅಲಸಿಕೆ alasikĕ. Fatigue, lassitude, weariness; idleness (తన్ది Nr.; కౌశీద్య, ఆలస్య Hlâ.; My.; Tu. ಅಲಸಿಗೆ; *cf.* ಆಲ 1, ಆಲಸುಗೆ).

ಅಲಸು alasu. 1. To become weary, to be relaxed, tired, vexed, teazed, or disgusted; to loiter (ఆలస్య Śmd. Dh.; My.; దణి, శ్రమగొళ్ళు, తడ మాడు G.; M., Tu.; T. ఆలంగు, ఆలుంగు, ఆళ్మెజు; see s. ಆಲ 1). ಈ ಮನೆಯತ್ತಲೆ ಸಾರ್ (o. r. ಬಾರ್)! ಈಕೆಗೆ ಅಲಸದೆ ಇರು, ಅಕ್ಕ! (Śmd. 202). See Bp. 14, 3; 18, 9; 29, 10; 37, 39; 42, 16; 47, 23; 50, 67; 54, 13. 39; 61, 57; Bh. 1, 8, 94; V. 14, 36; J. 4, 61; 5, 62; 18, 41.

ಅಲಸು alasu. 2. = ಅಲಚು. To shake or agitate in water, as a cloth, vegetables, etc. (for cleansing, My.).

ಅಲಸು alasu. 3. Weariness; idleness.

ಅಲಸುಗಾಱಿ alasu-gâṛa. = ಅಲಸುಂಗಾಱಿ. An indolent, lazy man (ఆలస, లోఁల Nr.; సొమ్మ, నామ్మ Śm. 47; My.; తడ మాడువవ G.).

ಅಲಸುಗೆ alasugĕ. (= ಅಲಸಿಕೆ). Tbh. of ಅಲಸ್ಯಕ (Śmd. 368. 374).

ಅಲಸುಗೆಕಾಱಿ alasugĕ-kâṛa. = ಅಲಸುಗಾಱಿ. (సుమ్మ, నామ్మ Ke.).

ಅಲಸುಗೆಗಾಱಿ alasugĕ-gâṛa. = ಅಲಸುಗೆಕಾಱಿ. (సొమ్మ, నామ్మ Kk. 38; My.).

ಅಲಸುಂಗಾಱಿ alasu-ṅ-gâṛa. (Śmd. 236). = ಅಲಸುಗಾಱಿ.

ಅಲಾ alâ. = ಅಲ 2, etc. (C.; *cf.* ಅಡ 3). See ಅಕಲಾ s. ಅಕ; Bp. 3, 45. 46. 47. 52; 9, 15. 16. 18; 11, 7; 12, 33; 13, 20.

24; 18, 80; 22, 54. 65. 66; 26, 33. 55; 30, 12; 42, 33; 47, 67; 48, 10; 51, 6. **2,** = ಅಲ್ತೆ (Ćt. II, 26, which meaning may sometimes be suitable in the above passages of the Bp.; *cf.* ಅಲ್ಲಾ).

ಅಲಾತ alâta. *A fire brand* (ಕೊಳ್ಳಿ Mr. 47).

ಅಲಾಬಿ alâbi. N. of the Moharam festival (C.).

ಅಲಾಬು alâbu.=ಅಲಾಬು. *The bottle gourd, Lagenaria vulgaris Ser.* See ದುಗ್ಧಿಕೆ.

ಅಲಾಯಿದ alâyida. = ಅಲಾಹಿದ. Distinct, apart, separate (C.; Br.; H.).

ಅಲಾಯಿ ಬಲಾಯಿ alâyi balâyi. An affectionate greeting, an embrace (S. Mhr.; H.).

ಅಲಾಹಿದ alâhida. = ಅಲಾಯಿದ. (My., etc.).

ಅಲಿ ali. **1.** = ಅಲೆ 1. ಹಿಡಿವ ಫಣಿಯನು, ಹೊಡೆವ ಸಿಡಿಲನು, ಜಡಿವ ಮಾರಿಯನ್, ಅಲಿವ ರುಜೆಯನು, ಮಡಿವ ದಿನವನು...ಕಾಣಿಸುವನ್ ಅವವಂ? (Bh. 1, 8, 31).

ಅಲಿ ali. **2.** = ಅಲು 2, ಅಲ್ಲಿ, (ಇಲಿ 3), ಲಿ 1. ತುಪ್ಪದಲಿ (Mr. 216). ಜನುಗಿನಲಿ (Bh. 1, 8, 5). ಕಡೆಯಲಿ (2, 13, 33). ಸಭೆಯಲಿ, ಎನೋದನಲಿ (2, 13, 34). ನಿಮ್ಮಲಿ (2, 13, 36). ಒತ್ತುಗಳಲಿ (J. 3, 17). See Bp. 16, 11. 23. 24; 18, 5. 40; 25, 1; 32, 20; 35, 32.

ಅಲಿ ali. **3.** = ಅಲೀ, ಅಲಿಂ, of which it, at present, is the only C. form *(cf.* ಇ 10). ಬೀಜಿ ಪಾಣ್ಡವರ್ ಇರಲಿ! ರಾಯನ ನೂಱು ಮಕ್ಕಳು ಪುರವನ್ ಆಳಲಿ! ಬೀಜೆ ಕೌರವರ್ ಇರಲಿ! ಪಾಣ್ಡವರ್ ಆಳಲಿ ಇಭಪುರಿಯ! (Bh. 1, 8, 3). ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಜನಪನ್ ಆಗಲಿ! ಮೇಣು ಮಾಣಲಿ! (1, 8, 5). ಸಲಜಲಿ (Bp. 27, 72). ಉಣ್ಣಲಿ (B. 1, 21). ಇರಲಿ (B.2, 10. 17). ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಿ (2, 16). ಮಾಡಲಿ (2, 48). ತರಲಿ (B. 3, 77). ಹೇಬಿಲಿ (B. 4, 198).

ಅಲಿ ali. = ಆಳಿ, ಆಲಿ 1. *The large black humble bee.* 2, ನೊಸ ಲೊಳ್ ಅಲಿವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (Mr. 320; *cf.* ಆಲಕ). 3, *a scorpion.* 4, a crow.

ಅಲಿಂ alim. = ಅಲೆ 3. A suffix denoting command or permission regarding a third person or thing, or regarding such persons or things: must, may. ಉಸಿರಲಿಂ!—ಸಾರಲಿಂ! ಬಲ್ಲಿಜೆಯನ್ ಎನ್ದುದೇ ಮಾತು.—ಮಾಣಲಿಂ!—ಎಳಿದುಂ ಗೆಯ್ಯಲಿಂ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಮೊಳ್!—ಆರಯ್ದು ಆರುಂ ಸಾರಲಿಂ! (Śmd. 277). ಓಡೋ, ಇರಲಿಂ ಪೆಜವಡಿ ಮಾಪಾತ್ಮ್ಯಂ! (68). ಆಂ ಪೆಜೆನೆನ್ ಎನ್ದು, ಬಗೆಯಲಿಮ್ ಈಗಳ್! (258).

ಅಲಿಕ alika. = ಆಲಿಗೆ. *The forehead.*

ಅಲಿಕನೇತ್ರ alika-nêtra. Who has an eye on his forehead: Śiva (Bp. 21, 44; 54, 73).

ಅಲಿಕಲೋಚನ alika-lôćana. = ಅಲಿಕನೇತ್ರ. (Bp. 51, 41).

ಅಲಿಕಾಕ್ಷ alika-aksha. = ಅಲಿಕನೇತ್ರ. (ಮಹಾದೇವ Ćb.; My.).

ಅಲಿಕಾಬದ್ಧ alika-âbaddha. = ಆಬಿಗೆವದ್ದ. A tie or ornament of the forehead (Śmd. 30, o. r. ಅಲಿಕಾಬನ್ಧ).

ಅಲಿಕೀರನ್ಯಾಯ ali-kîra-nyâya. The natural enmity between the black bee and the parrot (My.).

ಅಲಿಕುನ್ತಲೆ ali-kuntalê. A woman with black bee-like ringlets on her forehead. (My.).

ಅಲಿಕೇಕ್ಷಣ alika-îkshaṇa. = ಅಲಿಕಾಕ್ಷ. (V. 14, 29).

ಅಲಿಗಿಸು aligisu. = ಅಲಗಿಸು, etc. (My.).

ಅಲಿಗು aligu.—ಅಲಿಗಿನ ಗಿಡ. An aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (St. & Pl.).

ಅಲಿಗೆ aligê. = ಹಲಿಗೆ. (My.).

ಅಲಿಂಗ a-liṅga. Having no marks;—having no gender. (My.).

ಅಲಿಂಜರ alińjara. *An earthen water jar* (ಮಣಿಕೆ, ಕೇಪ್ Mr. 210; ಮಹಾಕುಮ್ಭ, ಹರವಿ G.).

ಅಲಿಸಿ alini. A swarm of black bees. (R.).

ಅಲಿನ್ದ alinda. *A terrace before a house-door* (ಹೊಜಪಾಗಿಲು G.).

ಅಲಿನ್ದಕ alindaka. *A terrace before a house-door* (ಪ್ರಘಣ, ಹೊಗಸಾಲೆ Mr. 199).

ಅಲೀ alî. = ಅಲಿ 3. (My.). ಇರಲೀ (Bp. 46, 15). ಪಾಳಲೀ (B. 2, 19).

ಅಲೀಕ alîka. *Unpleasing.* 2, *false.* 3, *an untruth.*

ಅಲು alu. **1.** = ಅಲೆ 1. ಅಲುಗಲು ಪಟ್ಟುದು (ವೇಲ್ಲಿತ, etc. Nr.). ತರಲು (Bp. 24, 54); ಭಕ್ಷಿಸಲು (25, 16); ನಾಚಿಸಲು (37, 66). See further 40, 8; 44, 63; 47, 8; 50, 58; 52, 32; 53, 11; 56, 24. 49; 57, 32; 61, 84. Regarding its datives ಅಲಿಕೆ, ಅಲಿಕ್ಕೆ (S. Mhr.) observe *e. g.* ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ (B. 1. 20), ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ (1, 21), ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ (1, 22). *Cf.* ಅಲ್ಕೆ.

ಅಲು alu. **2.** = ಅಲ್ 1, ಅಲಿ 2, etc. (My.). ಕೆಯ್ಯಲು (Bp. 44, 63; 49, 46; 50, 16; 52, 2; 54, 10. 70); ಆದಿಯಲು (54, 10).

ಅಲುಕಿಸು alukisu. = ಅಲುಗಿಸು. To shake (v. t.; My. females).

ಅಲುಕು aluku. = ಅಲುಗು 1. (My.).

ಅಲುಗಿಸು alugisu. = ಅಲಗಿಸು, etc. To shake (v. t.), to cause to move (Bp. 5, 61; 19, 26; 32, 27; 52, 40; 57, 74; 59, 13. 15; My.).

ಅಲುಗು alugu. **1.** = ಅಲಕು, etc., (ಎಲುಗು?). To be agitated or unsteady, to move about, to shake; to be shaky or loose (ಸಂಡಲನ Śmd. Dh.; M. ಅನಬ್ದು, to shake, see ಅದುಟು 2; T. ಅಲಂಗು, ಅಲುಂಗು, to be in motion; to be weary; *cf.* ಆಲೆ 1). ಅಲುಗುವದು (ಜಲನ, ಲೋಲ, ತರಲ, etc. Nr.). See Abh. P. 9, 149; Bp. 5, 28; 11, 12; 20, 13; 49, 20. ರುಜೆಯನ್, ಅಲುಗುವ ರದನವನು... ಉಡಿಹುವನ್ ಎಗ್ಗಂ (Bh. 1, 8, 39). ಅರಸು ಅನ್ದರೆ ಊರು ನಡುಗುತ್ತದೆ, ಮುದುಕ ಅನ್ದರೆ ಗದ್ದ ಅಲುಗುತ್ತದೆ (Prv.). **2,** to cause to move, to shake. ಅಲುಗಲು ಪಟ್ಟುದು (ವೇಲ್ಲಿತ, ಧೂತ, ಚಲಿತ Nr.). See Bp. 31, 13; 32, 16; 38, 17; 47, 25; Rśv. 9, 24. 29; Bh. 8, 26, 18. 21. — ಅಲುಗಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to move about (Bp. 59, 5). — ಅಲುಗಾಡು. -ಆಡು. To shake, to tremble (Bp. 2, 15).

ಅಲುಗು alugu. **2.** = ಅಲಗು 2. (Tć.; R.).

ಅಲುಂಗು aluṅgu. = ಅಲುಗು 1. ಅಂಗಮ್ ಅಲುಂಗೆ (Rśv. 13, 82).

ಅಲುಗೋಜೆ alugôji. A whistle, a pipe, a flageolet (My., also ಅಲ-; Br., H. ಅಲ್ಗೋಜಾ).

ಅಲುಪ alupa. Tbh. of ಅಲ್ಪ (Śmd. 336; My.).

ಅಲುಪು alupu. = ಅಲಪು. (My.).

ಅಲುಬು alubu. **1.** = ಅಲಮ್ಬು, etc. To shake in, or wash with, water (ಕರ್ಜು, ತೊಳೆ Śm. 61). ಪಲವು ಸೂಟ್ ಉದಕದೊಳ್ ಅಲುಬಿ ನೆಳೆನೆಳೆದು ಒಗೆದೊಡಂ ಬಿಳಿದು ಆಹುದೆ ಕಮ್ಬಳಿ? (Bp. 60, 48).

ಅಲುಬು alubu. **2.** = ಅಲಬು 1. (Z.).

ಅಲುಮ್ಬು alumbu. = ಅಲುಬು 1, etc. (ಕರ್ಜ, ತೊಳೆ Kk. 51).

ಅಲೆ alĕ. 1. = ಅಲಿ 1. To move about, to move to and fro, to shake, to dangle (ಲೋಲನ Śmd. Dh.; T. ಅಲ್ಲೆ; *cf.* ಆಲು 2; ಒಲೆ 2). P. ps. ಆಲದು, ಆಲೆದು. ಮುನ್ದಲೆಯಲಿ ಆಲೆವವು (ಲಲಾಟಕ Mr. 334). ನೊಸಲೊಳ್ ಆಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಆಲಿ 320). ನುಣ್ಪುದವಂ ಪಳಂಚಿ ಆಲೆಯೆ ಕಣ್ಣುಲಮಣ್ಣುಲಂ (Rśv. 13, 61). **2,** to roam, to wander (My.; T., To.); —to cross in roaming. ಶಬರವಿತಾನವ್ ಇಕ್ಕಿದ ವೀಡಿಗಳ ಬೆಳ್ಪಾರಸುತ್ತುಗಳ ಕಾನನವನ್ ಆಲೆದು (Bh. 3, 13, 24). **3,** to dangle or hang across. ನೊಸಲನ್ ಆಲೆವ ಕುರುಳು (ಪ್ರಸರಕ Hlâ.). **4,** to shake (v. t.). ಅಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂ ಕರ್ಣಮೂಲಮನ್ ಆಡಿದು, ಆಲೆದು, ನೂಂಕೆ (Rśv. 6, after 11). ಆಡಿದು, ಆಲೆದು, ನೂಂಕ...ಇಭಂಗಳಂ (13, 86). **5,** to shake, to wash (see ಅಲಡು, ಅಲಮ್ಬು). ವಾರುಣಿಯನ್ ಒಲಿದು ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂ ಮುಟಿಗುವನ್ತೆ, ತನ್ನಯೆ ಕಳೆಯುಂ ನೀರೊಳ್ ಆಲೆವನ್ತೆ ಪಶ್ಚಿಮವಾರುಧಿಯೊಳ್ ಮಗ್ನನ್ ಆದನ್ ಅನ್ತು ಅವ್ಯತಕರಂ (Llv. 3, 6). ಕುದಿಸಿ, ಉದಕದೊಳ್ ಆಲೆದು, ಬೀಸುತ ಒಗದು, ಪರಡಿ (Bp. 36, 47). **6,** to put in commotion: to annoy, to slight, to disgrace (ಪರಿಭಾವ Śmd. Dh.). ನಿಜಮಕುಟರುಚಿರರುಚಿ ರವಿಕಿರಣಮಂ ಪಳಂಚಿ ಆಲೆಯೆ (Rśv. 13, after 71). — See ಆಡಲೆ, ಕಣ್ಣಲೆ.

ಅಲೆ alĕ. 2. That moves to and fro: a wave, a billow (ಘಂಗ, ತರಂಗ, ಊರ್ಮಿ, ವೀಚಿ Si. 81; ತರೆ Čb.; My.; T., Tĕ.).

ಅಲೆ alĕ. 3. = ಅನೆ 1, ಎಲೆ 1. An interjection used in calling to women (My.).

ಅಲೆ al1-ĕ 3. 4. = ಲೆ, q. v. An affix of emphasis.

ಅಲೆತ alĕta. The act of wandering, etc. (My.)

ಗಾಡಿಯಿನ್ದೆ ಎದ್ದು...ಪೊದಿನುಟ್ಟಂ (Rśv. 10, after 10). ಘೃಂಗಳಿಗಳ ಬಳಗಂ ಪರಿಯಲೊಡನೆ ಸುಯಿವ ತಂಗಾಳಿಗಳ ಕಡುಗಮ್ಮ ಸೇವಿಸುತ ಪಥಿಕರ್ ಅಸರ್ಗಳೆವರ್ (J. 3, 8).

ಅಲೋಕ a-lôka. Not the world; the spiritual world. See ಲೋಕಾತೀತ.

ಅಲೌಕಿಕ a-laukika. Not relating to this world, not worldly, not secular; supernatural; unusual, strange. (My.).

ಅಲೌಕಿಕತನ alaukikatana. The state of being not secular; that of being of rare occurrence or unusual. (My.).

ಅಲೌಲ್ಯ a-laulya. Not restless, fickle or unstable; free from lust or eager desire. See Bp. 57, 94.

ಅಲ್ಕಾಬು alkâbu. A title; titles, honors (My.; Br., H.).

ಅಲ್ಕೆ alkĕ. This dative of ಆದ್ 1 is used also in the sense of "when". ಪಿಂಜರಿ ಎನ್ದು, ಎನಲ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಿ (Śm. 68). ಎಣ್ಬನೆಯ ಮರುಜಮ್ ಅಗಲ್ಕೆ (J. 29, 7). ಅಮ್ಮುಜಮಿತ್ರನ್ ಅವರಾಹ್ಣಕೆ ಆಯ್ದುಲ್ಕೆ (30, 42). See ಅಲಿಕೆ, ಆಲಿಕ್ಕೆ s. ಆಲು 1.

ಅಲ್ಡೆ alḍĕ. = ಹಲ್ಡೆ. See ಎಲಾಯತಿ-.

ಅಲ್ತು altu. ಅಲ್ತೆ. See s. ಅದ್ 3.

ಅಲ್ಪ alpa. = ಆಲುಪ. *Small; little;* a little, few (ಅಣ Čt. I, 94; ಕೊಂಚೆ Śm. 85); feeble; *insignificant, inferior;* mean. ಅಲ್ಪಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಆರಮನೆಗೆ ಹೋಗ ಬಾರದು.—ಅಲ್ಪಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬನ್ದರೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು.—ಅಲ್ಪರ ಸಂಗ ಅಧಿಕಾನಾಶ ಭಂಗ (Prvs.).

ಅಲ್ಪಕ alpaka. = ಆಲ್ಪ. (My.).

ಅಲ್ಪತನ alpatana. Smallness, etc. (My.).

ಅಲ್ಪತನು alpa-tanu. *A small or thin body.*

ಅಲ್ಪತರುಣಿ alpa-taruṇi. A small, feeble woman; an inferior, low woman. See ಅಬಿಮನ್.

ಅಲ್ಪದಣ್ಡ alpa-daṇḍa. A small or short stick. See ಬಡಿ.

ಅಲ್ಪದಿನ alpa-dina. A few days. (My.).

ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯ alpa-āyushya. A short life (Bp. 46, 44).

ಅಲ್ಪಿಷ್ಠ alpishṭha. *Very small.*

ಅಲ್ಪೀಯ alpīya. Tbh. of ಅಲ್ಪೀಯಸ್. (My.).

ಅಲ್ಪೀಯಸ್ alpīyas. *Smaller; uncommonly small.*

ಅಲ್ಮೈರ almēira. An almira, a cabinet, a chest of drawers, a wardrobe (My.; Tu.; M. അല്മാരി; Br. അൽമാര; French armoire, Portuguese almario).

ಅಲ್ಲ alla. 1. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲ alla. 2. Green ginger (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Nr.; Tē., T.; Mhr. अलेरा). ಅಲ್ಲದ ಕೊಮ್ಮು (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Hāl.). ಹಸಿಯ ಅಲ್ಲ (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Mr. 137). ಅಲ್ಲ ಆರಿಸಣ ಉಣ್ಣು, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಕೆಯೆಲೆ ಉಣ್ಣು, ಒಳ್ಳೆ ಹಲಸು ಉಣ್ಣು, ಮೆಲಲಿಕೆ ಮಲನಾಡ ಅಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.). See Mr. s. ತಕ್ಕುಬಲಿ; Sp. s. ಬಲ್ 1. — ಅಲ್ಲಯ. -ಆಯ. = ಅಲ್ಲಯ್ಯ. (Bp. 37, 6). — ಅಲ್ಲಯ್ಯ. -ಆಯ್. N. of a man (Bp. 9, 46). See ಭಾಷೆವನ್ತಲ್ಲಯ್ಯ.

ಅಲ್ಲ alla. 3. = (ಅಲ್ಲೋಲ), ಹುಲ್ಲ. (M. अल्ल, tumult, disturbance; *cf.* ಅರುಬುರಿ). — ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲ. dupl. = ಅಲ್ಲೋಲ-. Great agitation (as of water, My.), confusion (of the mind, My.), tumult, disorder, disturbance (Tē.; T. అలంగోలం, అలంగోలప్పే, disorder, confusion; that is huddled, carelessly put up, slovenliness. *Cf.* ಆಲೆ 1 & 2, and ಕಲಿ 2).

ಅಲ್ಲಗಳೆ allagaḷe. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲಣಿ allaṇi. = ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಅಲ್ಲಳಿ. Mirth, merry-making, jest, sport, laughter (ಸುಬ್ಬ, ಮೇಳ Kk. 78).

ಅಲ್ಲಣಿಗೆ allaṇigĕ. (Śmd. 25). = ಅಲ್ಲಣಿ, etc. (ಸುಬ್ಬ, ಮೇಳ Śmd. II; ಮೇಳ Śmd. 25; ಸುಬ್ಬ Čt. I, 26; ಮೇಳ I, 30).

ಅಲ್ಲದು alladu. ಅಲ್ಲದೆ. See s. ಆಲ್ 3.

ಅಲ್ಲಮ allama. A Liṅgāyta N., perhaps taken from H. Allah, Alamm. (Bp. 59, 3; Tē.). — ಅಲ್ಲಮದೇವ. A N. See ತುಯ್ಯಲ್-, ಸೊಪ್ಪಿ-. — ಅಲ್ಲಮದೇವಿ. A N. See ಸೋಡಹದ-, ಹಾವಿನ-. — ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು. A N. (Bp. 8 sum.; 8, 1. 8).

ಅಲ್ಲರ allara. The anguish of separation, or the separation of lovers or friends (ವಿರಹ Čt. I, 85).

ಅಲ್ಲರಿ allari. The state of being troubled, disturbed, discomposed, or harassed (Tē. ಅಲ್ಲರಿ, ಅಲ್ಲಟಿ; R.).

ಅಲ್ಲವಟ್ಟೆ allavaṭṭe. Causelessly (ಸುಮ್ಮನೆ, ಒಜ್ಜಿದು, ಆಕಾರಣ Śmd. 397).

ಅಲ್ಲವೆ allavĕ. ಅಲ್ಲವೊ. See s. ಆಲ್ 3.

ಅಲ್ಲಳಿ allaḷi. = ಅಲ್ಲಣಿ, etc. (ಸುಬ್ಬ, ಮೇಳ Śm. 53).

ಅಲ್ಲಾ allā. See s. ಆಲ್ 3.

ಅಲ್ಲಾಟ allāṭa. ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ, ಅಲ್ಲಾಡಿಸು, ಅಲ್ಲಾಗು. See s. ಆಲ್ಲು 2.

ಅಲ್ಲಿ alli. = ಅಲಿ 2, etc. Locative of ಅಲ್ 1: in that place, there; in the place; therein; to that place; (and with regard to its declension) that place (ಒಳ್ Śmd. 144; ಎಡೆಯಲ್ಲಿ 186 Cm.; ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 167 Cm.; C.). ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹತ್ತು ಅಕ್ಷರಂ ಸಮ್ಜಾನಸಂಜ್ಞೆಯುಂ ಪಡೆಗುಂ (Śmd. 14). ಅಲ್ಲಿ ಬಕ್ರುತಿಯುಂ ಸಮ್ಬವಿಕುಂ (121). ಸಿರಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡಿದು ಅಲ್ಲಿ (145). ಅಲ್ಲಿ ಎಮುಲೋದ್ಯಾನವೀಥಿಗಳ್, ಅಲ್ಲಿ ತಾವರೆಗೊಳದ ರಚನೆಗಳ್ (Bh. 2, 13, 27). ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವದಕ್ಕನ್ತಲೂ ಬೆಲ್ಲಾ ತಿನ್ದು ಸಾಯುವ! ಅನ್ನ. — ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಅಲೆಯುತ್ತೀರಯೇ? ಇಲ್ಲಿ ಜಾ, (ಕಷ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ) ಬಿನಾಟ ಜಾಗೆ ಸಾಯು ವಿ! ಎಮ್ಬುನ್ತೆ.— ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು, ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು; ಕಲ್ಲೊಳಗೆ ಉಣ್ಬೇ ತಿವ ದಾನ? (Prvs.). ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗು, go to that place! (C.). It is used to form the locative, *e. g.* ಕೊಳದಲ್ಲಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇರ್ದಂ (62). ಮರನಲ್ಲಿ, etc. (see N 2, No. 2). — It is added to relative participles, *e. g.* ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಆನ್ವೇಲ್ ಎನಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (73). ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿಂ ಬನ್ದನ್ ಎಮ್ಬಲ್ಲಿ (165). ನಡಸುವಲ್ಲಿ ನಡೆವಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೋದಲ್ಲಿ, ಬನ್ದಲ್ಲಿ, etc. (C.). — Its declension is: ಅಲ್ಲಿಯ, ಅಲ್ಲಿಯಂ; ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿಂಗೆ; ಅಲ್ಲಿಂ, ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ, ಅಲ್ಲಿನ್ದ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪೆಣ್ಡಿರನ್ ಅಗ್ಗಿ ಸುತ್ತಿದಂ (Śmd. 145). ಹಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ (ಅರಿಸ್ಟ Mr. 198). ಸಿವಿರ್ದ ಕಾಸ್ತಾರದಲ್ಲಿಯ ಕಿಱ್ಚು ಜಾವಂ (48). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ (B. 4, 142). ಅಲ್ಲಿಯ ಜಾಗೆ (B.3, 52). ಅಲ್ಲಿಯಣ ಸುದ್ದಿ (Si. 282). — ಅತ್ತವಲ್ಲಿಗೆ ಇತ್ತಾವೆಲ್ಲಂ (Śmd. 358). ನಂಗ ಮದೇವರಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ (Bp. 5, 7). ನರಕದೊಳ್ ಬೀಳ್ವಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (Śmd. 89). ಬಸವರಸನ್ ಇರ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಅಯ್ತನ್ದು (Bp. 20 sum.). ಸಿಜಗೋತ್ರದಲ್ಲಿಂಗೆ ಒಯ್ದಂ (61, 36). ಪೋಗು ಅಲ್ಲಿಗೆ! (Rāv. 5, 125). ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಆಸಿಲಂ (ಉದಾನ Mr. 51). ಜನಕನಲ್ಲಿಗೆ. . . ಬನ್ದನು (Bh. 1, 8, 56). — ಏಡುತ್ತಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಲ್ಲಿಂ Rāv. 9, 29). ಅಲ್ಲಿಂ ತಳದುಂ (10, after 31). ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎಡ್ಡು (5, 133). ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಇಂಬು ಜಾಱುತ (Bp. 52, 13). ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಪರಿತನ್ದು (58, 24). ನಾಳೆ ಎಮ್ಬ ದಿನದಲ್ಲಿ ಕೃಶ ಎನಿಸುಗು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲಣ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪರಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. rep. = ಅಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ. Here and there (J. 28, 43). ಸುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ (ಎಜಾರ, etc. Si. 393). See B. 3, 4; 4, 143. — ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ. -ಅಲ್ಲಿಗೆ. = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. (ಅಡಿಗಡಿಗೆ G.; Bp. 3, 17; 4, 50; 47, 21; 53, 24; 57, 44. 54; B. 3, 77; 4, 171; 5, 198. 295). — ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ. (Bp. 51, 7; J. 28, 41). — ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ. -ಅಲ್ಲಿಗೆ. rep. From here to there; here and there. (Bp. 43, 24; J. 3, 21; 26, 5; Č. Pp. 11, 4). — ಅಲ್ಲಿತನಕ. So far as that place (B. 4, 123; 5, 68; C.). 2, till then (C.). — ಅಲ್ಲಿದ. -ದ-ಆ 3. A man of that place. ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಬುನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ದೆ ತೇಕೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರ ಸುತಂ ಕುರುವ್ಯನ್ದನೆಲ್ಲಮಂ (Śmd. 136). — ಅಲ್ಲಿಪರಿಯನ್ತಂ. = ಅಲ್ಲಿತನಕ 1 & 2. 3, till. ಪಾಲಿಸಿದಳ್ ಇನ್ದು, ನಡೆ ನುಡಿಗಳಂ ಕಲಿಪ ಅಲ್ಲಿಪರಿಯನ್ತಮ್, ಆ ತಿತುವನು (J. 28, 19). — ಅಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. (Si. 394). — ಅಲ್ಲಿಯಂ. -ಉಂ. Also there. ಅಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ನರಂ (Śmd. 150). ಪೋಲ್ ಪರಮ್ ಅದಲ್ಲಿಯುಂ (144). ಜಾತಿ ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (167). — ಅಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ. = ಅಲ್ಲಿಯುಂ (C.). See ಅವಲ್ಲಿಯೂ. — ಅಲ್ಲೇ. -ಏ. Even there (B. 4, 31). ಅಲ್ಲೇ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೇ ಕಣ್ಡಿತು! ಕೊಳ್ಳೇ ಮಲ್ಲ, ಕೊಂಕುವಿ ಕೂಸ! (Prv.). — ಅಲ್ಲಾಧ್ಯದರೂ. -ಆದರೂ. Even there also (B. 5, 77. 223).

ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ alligāriga. (ಅಲ್ಲ-ಕಾರಿಗ). A washerman (ಅಗಸ, Čt. I, 61, o. r. ಅಟ್ಟಗಾಲಿಗ; *cf.* ಆಲೆ 1, No. 5? ಅಲ್ಲು 1?).

ಅಲ್ಲಿದ See s. ಅಲ್ಲಿ.

ಅಲ್ಲು allu. 1. To join, to connect, to knit nets, etc., to plait, to braid, to wattle together (My.; Tē. అల్లు, అల్లు, అళ్ళు; T. అల్లు; Tu. ಅಲು, ಅಲ್ಲಾ, to mix; *cf.* ಆಡರ್, ಆಲ್ 3).

ಅಲ್ಲು allu. 2. = ಅಗಲ್, etc. — ಅಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. Moving about, etc. (Bh. 6, 4, 26). — ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. Shaking, etc. (My.) — ಅಲ್ಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to be agitated or moved; to shake, to move about, to cause to swing or

vibrate, to rock (My.). ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ನೋಲಿತ, ಲೋಲಿತ, ತರಲಿತ Nr.). ರೂಪು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಕಣ್ಣಕೊಳ್ ಪೊಕ್ಕು ಮನಮಲ್ಲಾಡಿಸೆ (Grj. 7, after 11). See Bp. 38, 18; B. 3, 122; 4, 84. 134; Č. Bp. 47, 34. — ಅಲ್ಲಾಡು. 1. -ಅಡು. = ಅಳ್ಳಾಡು. To move (v. i.), to be agitated, to shake, to swing, to be loose, etc. (ಸಂಚಲನ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, 92, o. r. ಅಳ್ಳಾಡು; My.; ಅಗಳ್ಳಾಡು, ಬಲಪಾಡು, ಅಸುಮ್ಬು, ಕದಲು G.; Tč.). ಅಲ್ಲಾಡೂದು (ತರಲಿತ, ಲುಲಿತ, etc. Mr. 454). ಅಲ್ಲಾಡದ್ದು (ಅಚಲ G.). ಅಳ್ಕಿದನ್ ಇನ್ದ್ರನ್, ಈಶ್ವರನ ಮನಮ್ ಅಲ್ಲಾಡಿತ್ತು (Śmd. 266, o. r. ಅಳ್ಳಾ-). 2, to cause to shake, to shake (J. 28, 54). See Prv. s. ಬೋಧನೆ. — ಅಲ್ಲಾಡು. 2. -ಅಡು. Moving, agitation, trembling, etc. (ತೊನೆ, ಒಲೆ, ತೂಗು, ಕೊಡಪ, ನಡುಕ, ಕಮ್ಪನ Śs.). — ಅಲ್ಲುಗು. -ಉಗು. To fall in drops, to drip (Abh. P. 14, 177).

ಅಲ್ಲು allu. 3. = ಹಲ್ಲು. (My.).

ಅಲ್ಲೂರಿ allûri. — ಆಲ್ಲೂರಿಗಿಡ. An undershrub, Cassia sophera Lin. (Z.; My.).

ಅಲ್ಲೋ allô. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲೋಲ allôla. (= ಅಲ್ಲ 3). — ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. dupl. = ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲ. Great agitation, etc. ಸಮುದ್ರವು ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲಮ್ ಅಗಿತ್ತು. (B. 5, 155).

ಅವ್ av. ಔ. = ಅಮ, ಅವ್ವ, etc. Mother. ಇದು ಏನ್, ಅವ್? (Bp. 12, 22). ಅಗ್ಗವಣಿಯಂ ಪಿಡಿ, ಅವ್! (12, 33). See also 24, 63; 47, 20. 27; Bh. 1, 10, 18.

ಅವ ˘ ava. A remote demonstrative pronoun: that man, he (Śmd. 181; T., M.; Tč. ವಾಡು). ಅವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (182). ಅವನು (C.). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (182). Its plural is used for men and women, *e. g.* ಅವರ್ ಗಣ್ಡರ್, ಅವರ್ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (109). Nom. pl.: ಅವರ್ (121), ಅವಗ್ಳ್ (124; Bp. 46, 36), ಅವಸ್ಸರ್ (120; Bp. 32, 54; 46, 12), ಅವರುಗಳ್ (Bp. 5, 36; Bh. 1, 8, 10. 11. 20), ಅವದಿರ್ (2, 4, 6; 2, 13, 45; Bp. 51, 77; 58, 34. 39), ಅವದಿರು (1, 8, 89), ಅವರು (C.). ರಥರ ಕಾವಲವಸ್ಸಿರ ಹೆಸರು ಸಚ್ಯೇಷ್ಠ ಎನ್ದೂ ದಕ್ಷಿಣಿಷ್ಠ ಎನ್ದೂ ಉಣ್ಬು (Nr.). Singular: ಅವನಂ, ಅವನಿಂ, ಅವನತ್ತಣಿಂ, ಅವನ, ಅವನೊಳ್ (Śmd. 129); ಅವನನ್ನು (C.); ಅವನಿನ್ದ (C.); ಅವಂಗೆ (133), ಅವಗೆ (C.; Bp. 28, 41; B. 5, 54. 99), ಅವನಿಗೆ (C.). — ಅವಂ ಕದುಗಲಿ, ಅವಂ ಥಲವಾದಿ (Śmd. 193). ಅವಂ ವಿಮಲಮತಿ (111). ಸೊನ್ನು ಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ (174). ಅವನ್ ಅಥಿಕಪುಣ್ಯನ್, ಅವನೆ ಸೇಮ್ಯಂ (174). ತಾನ್ ಅವಂ ಚದುರಂ (174). ನಮಂ ನುಡಿವೊಡೆ ಅವಂ ಒರಿಯಂ (297). ಪೊರ್ದವೊಡೆ ಅವನ್ ಒಳ್ಪಿದಂ (298). ಸ್ಥಿರಮ್ ಆಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ್ಪಿವನು (ನೀಲೀರಾಗ Hlâ.). ಸ್ಥಿರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ್ಪಿವನು (ಪರಿಪ್ರಾಗರಾಗ Hlâ.). ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನು (ಸ್ಥಪತಿ Hlâ.). ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ (ಯಜಮಾನ, etc. Hlâ.). ಮನೆವಾರ್ತೆಯೊಳ್ ಇರ್ಪವನು (ಅಭ್ಯಾಗಾರಿಕ, etc. Hlâ.). ತನ್ನೆಯ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನು (ಪಿತೃವ್ಯ Nr.). ಬಲ್ಲವನು (ನಣ್ಡಿತ, etc. Nr.). ಮುನ್ದೆ ಹೋಹವನು (ಪುರೋಗ, etc. Nr.). ಒಳ್ಳಿತಂ ಗೆಯ್ವವ (ಶುಭಂಯು, etc. Hlâ.). ಎಣ್ಮೆಯ್ಯವ (ಶವ Śm. 2; Kk. 4). ವಸುಮತಿಗೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಂ ಪಸರಿಸುವವಂ (ಬಸವ) ತಾನ್ ಆಗಿ, ಆತನ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲಾ ಧನ್ಯರ್ ಅದವರ್ (Bp. 1, 24). ತಿಂಗಳಂ ನೂಡಿದವನು (Śiva, 1, 32). ಅವನ ಮಾತು ಕೆಸಱನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಕಮ್ಬ. — ಅವನಿಗೆ ನಾನೇ ಸುಲಿದ ಬಾಜಿಯ ಹಣ್ಣು (Prvs.). — ಅವರವರ್. -ಅವರ್. -ರು. rep. Every one of them (Bp. 31, 31; 56, 56; 59, 19). — ಅವರಿಬ್ಬರು. -ಇಬ್ಬರು. Both of them (B. 3, 127). — ಅವರಿವರ್. -ಇವರ್. Those and these. ಜೈನರ್ ಅವರಿವರ್ ಎನ್ನದೆ (without any distinction) ಎಲ್ಲರು ಮಾನಥಂಗಿತರ್ ಆಗಿ ಮಡಿದರು (Bp. 52, 19). — ಅವಳ್. -ಅಳ್ 4. ಅವಳು. That woman, she (T., M.; Tč. ಅದಿ; Tč. ಆಲು, she, a woman). ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Śmd. 186. 245). Its plural is the same as that of ಅವ (120. 121), also ಅವಳ್ದಿರ್ is used (120). ಅವಳ್ ಸಜ್ಜನ ವೆಣ್ (109). ಅವಳ್ ವಿಮಲಮತಿ (111). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳ್ ವೆಣ್ (174). ಅವಳ್ ಪತಿವ್ರತೆ, ಅವಳ್ ಮಾನ್ಯೆ (174). ತಾನ್ ಅವಳ್ ಚದುರೆ (174). ಅವಳು (Bp. 40, 9). ಗಣ್ಣನು ಬಯಸುವನ್ತಪ್ಪವಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). ಚಿಕ್ಕವಳು (ಬಾಲೆ Nr.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾದುವವಳು (ಜೀವತೋಕೆ, etc. Hlâ.). ವಿದಗ್ಧೆಯುಂ ಮುಗ್ಧೆಯುಮ್ ಅಗಿರ್ಪವಳು (ವಾಣಿನಿ Hlâ.). ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳ್ ಅಗಿ ಮಕರಿಣ ಪತ್ರ ಪೊದರಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವಳು (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ Nr.). ಅವಳ್ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮಾಲೆದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಎನೆಯೆ? (Śmd. 139). ಕುನ್ತಲೇನ್ದ್ರಂಗೆ ಜಮ್ಬುಕಮಾಲಿನೀನಾಮದ ಒರ್ವ ಮಗಳ್ ಉಣ್ಬು, ಅವಳ್ಗೆ ಸನ್ತತಂ ವನ್ತ್ರಿಸುತ ವಿಷಯೆ ಸಲಿಯಾಗಿ ಇರ್ಪಳ್ (J. 30, 1). — ಅವಳ್ಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join, or be in company with, her (Rêv. 10, after 7). — Note: As in Tělugu ವಾಡು & ಅದಿ, so also in the vulgar dialect of the *Southern Mhr. country* ಅವ, and *especially* ಅವಳ್, are at present not used in reference to any person of respectability, but are replaced there by ಅತ and ಆಕೆ. From the instances quoted above it appears that this distinction is not classical, and, besides, ಅವ in My. is never understood to convey a disrespectful sense.

ಅವ ava. Off, away, down, implying sometimes depreciation, disrespect, diminution, etc.

ಅವಕ avaka. (Śmd. 25, not in all MSS., also not in Mḍb.).

ಅವಕರ ava-kara. *Sweepings, dust* (ಸಂಕರ, ಕಸ Mr. 202).

ಅವಕಾಶ ava-kâśa. A glance. 2, *place, room.* 3, *an interval.* 4, *opportunity, leisure.*

ಅವಕೀರ್ಣ ava-kîrṇa. Thrown off. 2, *scattered.* 3, overcast, overspread.

ಅವಕೀರ್ಣಿ ava-kîrṇi. *A religious student who has committed an act of incontinency* (ಅತ್ಯನ್ತ ಕೆಟ್ಟವಂ Mr. 253).

ಅವಕುಂಠಿತ ava-kuṇṭhita. Bent, contracted; devoid of extension; deformed; degenerated, degraded (ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, ಅಪಕೃಷ್ಟ, ಅವರೂಪಿತ, ಅವಲೀನ, ಅವನೀತ, ಹರಹುಗೆಟ್ಟದು Mr. 451).

ಅವಕೆಟಿ ava-kuṭa. An earthen vessel used for churning, etc. (ಕುರುಳೆ Mr. 211).

ಅವಕೂರ ava-kûra. Being without boiled rice or food (ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವನ್ತ G.).

ಅವಕೃಪೆ avakṛipĕ. Displeasure, disfavour (ವಿಗ್ರಹ Čb., B. 5, 8).

ಅವಕೃಷ್ಟ ava-kṛishṭa. Drawn away or down. 2, sent away; expelled, turned out (ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ G.). 3, *inferior, low;* degraded. See ಅವಕುಂಠಿತ.

ಅವಕೇಶಿ ava-kêśi. *Barren.* 2, *a tree without fruit* (ಬಂಜೆ ಮರ Mr. 103).

ಅವಕ್ರ ava-vakra. Not crooked; upright, honest. (My.).

ಅವಕ್ರಯ ava-kraya. *Price.*

ಅವಗಡ ava-gaḍa. An obstruction, impediment; embarrassment, jeopardy (My.). ಅವಗಡಮ್ ಆಗೆ ಪಾರಿಯಲ್ಲಿ (Bp. 16, 10). 2, inaccessibility. ಅತಿಅವಗಡದ ಕೈಲಾಸಮಂ ನೆಜ್ತಿ ಸೂಜಿಗೊಣ್ಡವನು (24, 51). 3, monstrosity, terribleness. ಎಪವಱ್ಟ ತೀವಿ ಇರ್ದ ಅವಗಡದ ಫಣಿವರಕಟಿಕ! (48, 15; see also 35, 49; 37, 26). 4, impossibility. ಈ ಕೋಟೆಯಂ ಸಾಧಿಸುವದೆ ಅವಗಡಂ (16, 15). ಅಱ್ಯರಿಗೆ ತಾನ್ ಅವಗಡಮ್ ಅದು ಅವುದುರ್

(44, 44). (Mhr. ಅವಘಡ; Tě. ಅವಘಳ, difficult, impossible; Tě., M., Tu. ಅವಗಡ, mischief, danger).

ಅವಗಡಿಕೆ ava-gaḍikĕ. = ಅವಗಡ. (ಮುಕ್ಕುಡಿ Bhn. 3, o. r. ಅವಗಡ).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 1. To push down, to depress, to lower, to slight, to surpass, to suppress, to subdue. See Bp. 4, 23; 5, 29; 13, 20; 52, 20; 54, 51; 36, 13; Bh. 2, 4, 6; 8, 27, 23; J. 14, 5; 15, 4; 31, 31. 48. (Tě. ಅವಘಳಿಂಚು, ಔಘಳಿಂಚು; *cf.* ಅವಘಟ್ಟನ).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 2. To be very active, to hasten, to hurry; to become impetuous or violent; to exult, to be arrogant. See Bp. 2, 3; 18, 43; 27, 31. 60; 28, 41; 31, 20; 32, 33; 37, 1; 51, 67. 69; 55, 56; 58, 13. 36; Bh. 3, 12, 17; 3, 13, 30; J. 6, 2; 12, 49; 20, 34; 28, 5; 31, 27. (Tě. ಅವಘಳಿಂಚು, ಔಘಳಿಂಚು; *cf.* ಅವಗಡಿಯ & ಅವಘಟ್ಟನ).

ಅವಗಡೆ ava-gaḍĕ. (= ಅವಗಡಿಯ). See Bh. 3, 13, 32. — ಅವಗಡಿಯ. -ಅ 3. A man of rash, impetuous, passionate, or exultant action (Bp. 36, 33; 37, 46).

ಅವಗಡೆಯತನ avagaḍĕyatana. The condition of being an impetuous, etc. man (Râm. 6, 2, 17).

ಅವಗಣಿತ ava-gaṇita. *Disregarded, despised.*

ಅವಗತ ava-gata. Gone away. 2, gone near; entered into. 3, *known, understood.*

ಅವಗತಿ ava-gati. Knowledge (Sk.). 2, = ಅಪಗತಿ No. 2 (My.).

ಅವಗಂಧ ava-gandha. A bad smell. See ಜೀರ್ಣಾವಗಂಧ.

ಅವಗಮನ ava-gamana. (Going, going away); going near; descending; — understanding, comprehension, getting acquainted with; assuring one's self. See ಪುರೋವಗಮನ.

ಅವಗಮ್ಯ ava-gamya. To be known or understood (adj.; Bp. 1, 66).

ಅವಗಯಿಸು avagayisu. = ಅವಗಹಿಸು 1. Tbh. of ಅವಗ್ರಹಿಸು. ಅವಗಯಿಸಿತು (ಅವಗ್ರಹಾರ್ಥ Čt. II, 105, o. r. ಅವಗಯ್ದು).

ಅವಗೆಂಸು avagahisu. 1. = ಅವಗಯಿಸು. (Bp. 36, 33).

ಅವಗೆಸು avagahisu. 2. To dive, to bathe (My.).

ಅವಗಡಿಯ ava-gaḍiya. Rash, impetuous, or passionate action (ಉರವಣಿಕಾರ್ತನಂ Kmd. I.).

ಅವಗಾಹ ava-gâha. 1. Plunging or diving into, bathing (Sk.; ಸ್ನಾನ ಮಾಡೋಣ Čb.; My.). 2, a bucket (ನೀರ ಹೋಣಿ Hlâ.; ಮರಿ Mr. 213).

ಅವಗಾಹ avagâha. 2. Tbh. of ಅವಗ್ರಾಹ. = ಅವಗಾಹನ No. 2 (R.).

ಅವಗಾಹನ ava-gâhana. = ಅವಗಾಹ 1. (Sk.; My.). 2, = ಅವಗಾಹ 2, comprehension (My.).

ಅವಗಾಹಿಸು avagâhisu. 1. To plunge or dive into water (My.); to swim, to float (ಈಸಾಡು, ತೇಲಾಡು G.); — to enter into (Bh. 1, 20, 59).

ಅವಗಾಹಿಸು avagâhisu. 2. To comprehend (My.).

ಅವಗೀತ ava-gîta. Sung badly. 2, *censured, blamed, detested.* 3, *seen frequently, well known* (ಉಪಲಬ್ಧ, ಮಗುಚಿ ಕಾಣ್ಬುದು Mr. 451). See s. ಮಗುಚಿ ಮಗುಚಿ.

ಅವಗುಣ ava-guṇa. An evil quality; a vice; an evil effect. (Bp. 4, 62; 30, 27; 40, 38; 56, 44; My.).

ಅವಗುಣಿ ava-guṇi. Vicious; of evil properties (Bp. 22, 50).

ಅವಗೂದೆ ava-gûdĕ. The plant Trichosanthes palmata Roxb. (St. & Pl.; Tě. ಅವ್ವಗೂದೆ).

ಅವಗ್ರಹ ava-graha. = ವಗ್ರಹ. Taking off or away; separation; distinguishing. 2, obstacle, impediment, restraint, hold. 3, *drought.* 4, *the forehead of an elephant* (ಆನೆಯ ಮುನ್ನಣ ಅಲಾಪ Mr. 155). 5, an imprecation or term of abuse.

ಅವಗ್ರಹಣ ava-grahaṇa. Obstacle, impediment; restraint; disrespect (Sk.).

ಅವಗ್ರಹಿಣಿ ava-grahiṇi. *Obstacle.*

ಅವಗ್ರಹಿಸು ava-grahisu. = ಅವಗಯಿಸು, ಅವಗಹಿಸು 1. To lay hold of or on, to attain (ಅವರಿಸು Kmd. 182 Cm.; Mdb. Cm. ಗ್ರಹಿಸು; other meanings may be derived from ಅವಗ್ರಹ & ಅವಗ್ರಹಣ).

ಅವಗ್ರಾಹ ava-grâha. = ವಗ್ರಾಹ. Seizing (see ಅವಗಾಹ 2, ಅವಗಾಹನ, ಅವಗಾಹಿಸು 2). 2, obstacle. 3, *drought.*

ಅವಘಟ್ಟನ ava-ghaṭṭana. Pushing, brushing or rubbing away or off; pushing or rubbing together. 2, stirring up.

ಅವಘಾತ ava-ghâta. Striking, hurting, killing. 2, a violent or fatal blow. (My.; ಮರಣ Čb.).

ಅವಂಗೋತ avaṅgôta. A sword, a scymitar (?ಕತ್ತಿ, ಕೃಪಾಣಿ Mr. 379; *cf.* ಅಡಕೋತು?).

ಅವಚು avačču 1. = ಅಗಚು etc., ಅಪಹು 1, etc., ಅವುಕು, etc., ಅವುಚು 1. To press; to hold firmly, to confine, to embrace. ತಾಯಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಎದೆಗೆ ಅವಚಿಕೊಣ್ಡು (B. 1, 24). ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 155). ಕವ್ಪಿಯನ್ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡಂ (Bp. 44, 6). ತನ್ನ ಉರದ ಸೆಜ್ಜೆಯನು ಒಡನೆ ಕೊಳುದಲಿ ಅವಚಿ ಕೊಳುತಂ (47, 46). See Bh. 1, 14, 20; 2, 10, 13; 7, 1, 4.

ಅವಚು avačču 2. = ಅವಿಚು, etc. To hide (v. t.), etc. (My.).

ಅವಚೂರ್ಣಿತ ava-čûrṇita. *Sprinkled with powder.* 2, *coarsely pounded or ground.*

ಅವಚೂಲ ava-čûla. *An ornament hanging downwards from the top of a banner.*

ಅವಚ್ಛನ್ನ ava-čchanna. Covered over, overspread, filled. (R.).

ಅವಚ್ಛಿನ್ನ ava-čchinna. Cut off, separated; broken. 2, predicated. (R.).

ಅವಚ್ಛುರಿತ ava-čchurita. *A horse-laugh.*

ಅವಚ್ಛೇದ ava-čchêda. Anything cut off; a portion; cutting off. 2, distinction. 3, discrimination. 4, a boundary. 5, a distinguishing property, a predicate. See ವ್ಯವಚ್ಛೇದ.

ಅವಚ್ಛೇದಕ ava-čchêdaka. Separating; distinguishing; peculiar. 2, a characteristic property, a predicate. (R.).

ಅವಜೆ avajĕ. = ಅವಟೆ, etc. (ಅಪ್ಪಟೆ Mr. 115).

ಅವಜ್ಞಾತ ava-jñâta. = ಅವಜ್ಞೆ; — inadvertence, negligence (My.).

ಅವಜ್ಞಾತ ava-jñâta. *Despised.*

ಅವಜ್ಞಾತಿಶಯ avajñâ-atiśaya. Excess of disrespect, etc. See ಪಿಸುಕು.

ಅವಜ್ಞೆ ava-jñĕ. *Disregard, disesteem, disrespect, contempt.* See ಕಡೆಗಣಿಸು, ಕಡೆಗಣ್ಣು, ನೂಂಕರಿಸು.

ಅವಂಚಕತ್ವ a-vañčakatva. Candor, sincerity (Bp. 16, 8).

ಅವಟ avaṭa. *A hole; a pit.*

ಅವಟಯಿಸು avaṭayisu. To communicate, to reveal (Abh. P. 3, 127).

ಅವಟೀಟ avaṭīṭa. *Flat-nosed.*

ಅವಟು avaṭu. *The back or nape of the neck.* 2, *a hole or pit.*

ಅವಠಾಣಿ avaṭhâṇa. A fit of sulky anger, a sullen humour (? Bh. 10, 6, 22; Mhr. ಅಂವಠಾ).

ಅವಣ avaṇa. Tbh. of ಅವನ. — ಅವಣಜವಣ. Tbh. of ಅವನ ಜೀವನ (Šmd. 376).

ಅವಣಿಸು avaṇisu. = ಹವಣಿಸು. (My.). ಪ್ರತಾಪಸಿಂಗನು, ಮಾನಸಿಂಗರಾಜನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡ ಬೇಕೆನ್ನು, ಬಹಳ ಅವಣಿಸಿ ದನು (B. 5, 62).

ಅವತಂಸ ava-tamsa. *A garland of flowers.* 2, *a crest* (ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಭರಣ G.) 3, *an ear-ring.* 4, a lock of hair left on the head (ಜಣ್ಣೆಕೆ, ಜುಟ್ಟ G.). See ಚಾಸಿಂಗ.

ಅವತಂಸಕ ava-tamsaka. *A garland of flowers,* etc. (= ಅವತಂಸ).

ಅವತಮಸ ava-tamasa. *Slight darkness, obscurity.* 2, great darkness (ಕಡುಗತ್ತಲೆ Hlâ.; ಸನ್ತಮಸ, ಪರಿಯದೆ ಸುತ್ತು ತಿಹ ಕತ್ತಲೆ Mr. 67).

ಅವತರಣ ava-taraṇa. Descending. (My.). 2, rushing along. 3, crossing. 4, translating. 5, annotation (Mhr.). See ನಿಮ್ನಾವತರಣ.

ಅವತರಣಚಿಹ್ನ avataraṇa-cihna. Quotation marks (B. 3, 5).

ಅವತರಣಿಕೆ ava-taraṇikĕ. = ಅವತಾರಿಕೆ. (My.).

ಅವತರಿಸು ava-tarisu. To descend; to become incarnate; to be born, to originate (ಹುಟ್ಟು Šmd. 341. 360 Cm.). See Šmd. 65. 143. 151. 205. 290. 341. 360; Čh. v. 182; Bp. 3, 2; 24, 16; 29, 4; 38, 47; 50, 3.

ಅವತಾರ ava-târa. Descent. 2, incarnation, manifestation. 3, a landing place or tîrtha. See ಅದಿವೃಷಭೇನ್ದ್ರಾವತಾರ, ರುದ್ರಾವತಾರ, ಹತ್ತು ಅವತಾರ. 4, the number ten. — ಅವತಾರ ಎತ್ತು. To take an incarnation, to become incarnate (C.). — ಅನತಾರ ತಾಳ್. = ಅವತಾರ ಎತ್ತು. (J. 2, 49). — ಅವತಾರ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. = ಅವತಾರ ಎತ್ತು. (B. 5, 181; C.).

ಅವತಾರಣ ava-târaṇa. Causing to descend. 2, translation. 3, worship. 4, possession by an evil spirit. (R.).

ಅವತಾರಿಕೆ ava-târikĕ. Any preamble or preface (My.).

ಅವತೀರ್ಣ ava-tîrṇa. Descended. 2, erossed, passed over. 3, translated. (R.).

ಅವತೆ avatĕ. Tbh. of ಅವಸ್ಥೆ (Šmd. 341).

ಅವತೋಕೆ ava-tôkĕ. *A cow miscarrying from accident* (ಕಸ್ತಿ ಕ್ಕಿದಾಕಳು Mr. 180).

ಅವದಂಶ avada-daṁśa. *A stimulant to drink* (ಉಪದಂಶ, ಬಾಡ ಬಾಡಿಸುತ್ತ ಕಳ್ಳುಡನದು Mr. 221).

ಅವದಶೆ ava-dašĕ. Misfortune (My. rare).

ಅವದಾತ ava-dâta. *White.* 2, *yellow.* 3, *pure, clear.* 4, pleasing, beautiful.

ಅವದಾನ ava-dâna. (= ಅಪದಾನ). A pure or approved occupation. 2, *an act accomplished.* 3, a great act, an achievement (ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕೆಲಸ G.). 4, cutting or dividing into pieces; a part, a portion. ಅವದಾನನೆಂ (Šmd. 258).

ಅವದಾರಣ ava-dâraṇa. Tearing, dividing. 2, *a hoe or*

ಅವದ್ಯ a-vadya. Not to be praised. 2, *despised, low, inferior* (ಗಾವಣಿಗ Mr. 375). 3, disagreeable.

ಅವಧರಿಸು ava-dharisu. To consider, to take to heart, to think upon, to listen to (ಸ್ಮರಣ Šmd. Dh., o. r. ಅವಧಾರಿಸು; ಕೇಳ್ 4 Cm.). ಅವಧರಿಪದು ಬಿನ್ನಪಮಂ! (Šmd. 264). See Bp. 1, 66; 35, 54; 59, 25; Kk. 100; Mr. 3; J. 18, 45. — ಅವಧರಿಸವಧರಿಸು. rep. (Bp. 43, 31).

ಅವಧಾನ ava-dhâna. *Attention;* care; aim; devotion. See Bp. 43, 13; 59, 19; Bh. 1, 7, 41.

ಅವಧಾನಿ ava-dhâni. Attentive; careful. (Bp. 7, 5; 58, 38). 2, a title (My.).

ಅವಧಾನಿಸು avadhânisu. To mind, to pay attention to (Bp. 19, 8).

ಅವಧಾರ ava-dhâra. Upholding; an upholder (Bp. 1, 66). 2, accurate determination, ascertainment. 3, exclusive property (14, 1).

ಅವಧಾರಣ ava-dhâraṇa. Ascertainment; affirmation, emphasis (Šmd. 16; Kâvy. I, 1*b*, 15-22). 2, *stating or holding with positiveness or assurance.*

ಅವಧಾರಣೆ ava-dhâraṇĕ. = ಅವಧಾರಣ. (Šmd. 63. 67. 76. 394).

ಅವಧಾರಿಸು avadhârisu. To ascertain. 2, to consider. See Šmd. 178; Čh. v. 148; Kâvy. II, 2, B, 7; see ಅವಧರಿಸು.

ಅವಧಾರು avadhâru. Attention! heed! (My.; Grj. 3, 116; 4, 18. 22).

ಅವಧಾರ್ಯ ava-dhârya. To be ascertained, determined or known (adj., My.).

ಅವಧಿ ava-dhi. Attention. 2, *a limit; conclusion, termination* (ಆಸ್ತಿಕ, ಕಡೆ Nn. 120; Šmd. 295). 3, *separation;* a division, district. 4, a period, time (ಮುದ್ದತ್ತು Čb.); season, opportunity, leisure (ಎತಾನ Mr. 493). 5, agreement, engagement (ಕರಾರು Čb.). 6, extremity, calamity, misfortune (not Sk.; Tĕ.; R.). 7, *a hole; a pit* (ಗರ್ತ Nn. 120). See Bp. 47, 1.

ಅವಧೀರಣ avadhîraṇa. Treating with disrespect, despising (Čb.).

ಅವಧೂತ ava-dhûta. Shaken off; rejected; separated from worldly feeling and obligation (ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟವನು G.), a virakta (J. 5, 27. 28).

ಅವಧೃತ ava-dhṛita. *Perceived, understood.*

ಅವಧೆ ava-dhĕ. Placing down. See ವ್ಯವಧೆ.

ಅವಧ್ಯ a-vadhya. *Not to be killed, inviolable.*

ಅವಧ್ವಸ್ತ ava-dhvasta. *Scattered.* 2, *pounded coarsely.* 3, *sprinkled.*

ಅವನ avana. = ಅವಣ. *Satisfaction.* 2, joy (ಸನ್ತೋಷ Čb.). 3, desire; asking (ಬೇಡೋಣ Čb.). 4, favour (ಕೃಪೆ Čb.). 5, preserving, protection (ಸಂರಕ್ಷಣ G.; Čb.). 6, power (ಪರಾಕ್ರಮ Čb.). 7, *speed.* 8, increase (ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ Čb.). 9, going (ಹೋಗೋಣ Čb.).

ಅವನಜೀವನ avana-jêmana. = ಅನಣಜವಣ. A joyful meal, etc.

ಅವನಮ್ಬಿಕೆ ava-nambikĕ. = ಅವನಮ್ಬಿಕೆ. (C.).

ಅವನಮ್ರ ava-namra. Bowed, bent. See ವಿಲಾಸಾವನಮ್ರ.

ಅವನಸ್ಕರ ava-naśkara (?). Truth (ಸಿಶಕೆ, ಆತಿಪಟ Mr. 453).

ಅವನಾಪ ava-nâṭa. *Flat-nosed.*

ಅವನಾಯ ava-nâya. *Causing to descend; throwing down.*

ಅವನಿ avani. ಅವನೀ. *The earth.* 2, the tree ಕರಿಜೇವು, q. v.— ಅವನಿಪಾಸ್ಥಾರಿ. N. (Bp. 27, 46).

ಅವನಿಜ avani-ja. Earth-born. 2, the planet Mars (ಅಂಗಾರಕ, ವಕ್ರ, ಭೌನು, ಮುಂಗಲ Mr. 38). 3, a tree (see ಅವನೀಜ).

ಅವನಿಜಾತ avani-jâta. Earth-born. 2, the tree Rottleria tinctoria (ಪುನ್ನಾಗ, ನೃಕ್ಷಭೇದ Nn. 61).

ಅವನಿಜಾಪತಿ avanijâ-pati. Sîtâ's husband Râmaćandra (J. 18, 1).

ಅವನಿಜೆ avani-jĕ. -ಜಾ. Sîtâ (J. 19, 45).

ಅವನಿತಲ avani-tala. The face of the earth: the earth (Č. Bp. 47, 35).

ಅವನಿದಿವಿಜ avani-divija. A Brâhmaṇa (Bp. 56, 56).

ಅವನಿಧರ avani-dhara. Earth-supporter: a mountain (Čb.; My.).

ಅವನಿನ್ದೆ avanindĕ. = ಅವನಿನ್ದೆ. (My.).

ಅವನಿಪ avani-pa. A lord of the earth, a king (Bp. 5, 8; 22, 1; 57, 21).

ಅವನಿಪತಿ avani-pati. = ಪವನಿಸ. (Śmd. 179. 262).

ಅವನಿರುಹ avani-ruha. A tree (Bp. 19, 63; 26, 34; Mr. 513).

ಅವನಿವಲ್ಲಭ avani-vallabha. = ಅವನಿಸ. (Bp. 55, 8).

ಅವನಿಸುತೆ avani-sutĕ. = ಅವನಿಜೆ. (J. 18, 54).

ಅವನಿಸುರ avani-sura. = ಅವನಿದಿವಿಜ. (Bp. 56, 52; 57, 80).

ಅವನೀಜ avanî-ja. = ಅವನಿಜ. A tree (Bp. 5, 69; 19, 43. 45).

ಅವನೀತ ava-nîta. Led or brought down; led away; thrown down (ಅವಳುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವನೀಪತಿ avanî-pati. = ಅವನಿಸತಿ. (Bp. 50, 40).

ಅವನೀಪಾಲಕ avanî-pâlaka. A protector of the earth, a king (Bp. 53, 34).

ಅವನೀರುಹ avanî-ruha. = ಅವನಿರುಹ. (ನೃಕ್ಷ Nn. 65).

ಅವನೀಶ avanî-îśa. A lord of the earth, a king (ಅರಸು Nn. 136. 145; ಚಕ್ರವರ್ತಿ Mr. 516).

ಅವನೀಶ್ವರ avanî-îśvara. = ಅವನೀಶ. (J. 2, 38).

ಅವನೀಸುರ avanî-sura. = ಅವನಿಸುರ. (J. 2, 33).

ಅವನ್ತಿ avanti. *N. of a city, the modern Oujein (Ujjayinî).* 2, N. of a country. 3, = ಅವನ್ತಿಸೋಮ (ಅಭಿಪವ, ಶುಕ್ತ, ಸೋಮ, ಅಕ್ಕಿಗಞ್ಜಿ Mr. 214).

ಅವನ್ತಿಸೋಮ avanti-sôma. *Sour gruel* (ಅಕ್ಕಿಗಞ್ಜಿ Hlâ.).

ಅವನ್ದ್ಯ a-vandya. Not to be praised; not to be respected; a vile man (ಪಾಪಿ, ಖೋಟಿ, etc. Mr. 225).

ಅವಪಥ್ಯ ava-pathya. An error in diet (My.; Tĕ., Mhr.).

ಅವಪಾತ ava-pâta. Falling down; descending. 2, *a hole or pit.*

ಅವಬೋಧ ava-bôdha. Waking. 2, perception, knowledge. 3, discrimination, judgment. 4, teaching. See Kâvy. II, 2, B. 16.

ಅವಭಾಷ ava-bhâsha. Speaking. See ಪೃಚ್ಛ್ಯಾವಭಾಷ.

ಅವಭೃಥ ava-bhṛitha. Carrying off, removing. 2, purification by bathing of the sacrificer and the sacrificial vessels after a sacrifice. 3, *a supplementary sacrifice made to atone for any defects in a principal and preceding one* (ಕಡೆಗಣ್ಡಿ ಯಾಗ Mr. 261). 4, bathing after marriage (Râm. 1, 16, 51).

ಅವಭ್ರಟ ava-bhraṭa. *Flat-nosed.*

ಅವಮ avama. *Undermost, low; inferior, base.*

ಅವಮತ ava-mata. *Disregarded, despised.*

ಅವಮತಿ ava-mati. Dislike; disregard. 2, foolishness (My.; T.).

ಅವಮನ್ನನೆ ava-mannanĕ. Tbh. of ಅವಮಾನನೆ. Disrespect, incivility (My.).

ಅವಮರ್ದ ava-marda. Trampling, oppression. 2, *devastation, inflicting pain or punishment on an enemy by laying his country waste, etc.*

ಅವಮರ್ಯಾದೆ ava-maryâdĕ. Incivility (My.; Tĕ.).

ಅವಮಾನ ava-mâna. = ಅವಮಾನ. Disregard, disrespect, incivility; dishonour (My.). See ಪಾಜೀಟ್. — ಅವಮಾನ ಪಡಿಸು. = ಅವಮಾನ ಮಾಡು. ಅವನನ್ನು - - (My.). — ಅವಮಾನ ಮಾಡು. To treat contemptuously (Si. 383; B. 5, 49). ಅವ ನಿಗೆ - - (My.).

ಅವಮಾನನೆ ava-mânanĕ. *Disrespect.*

ಅವಮಾನಿತ ava-mânita. *Disregarded, despised.*

ಅವಯವ ava-yava. *A limb, a member; a part;* a component part. 2, a member or component part of a logical argument or syllogism. See Kâvy. III, 3, B, 148. 153 seq.

ಅವಯವಸಮ್ಬನ್ಧ avayava-sambandha. The relation of membership (Śmd. 161).

ಅವಯೋಗ ava-yôga. An inauspicious omen (My.; Tĕ.); imminent evil (My.).

ಅವರ avara. Inferior, low; least, the least. 2, *posterior, hinder, last, following* (ಕಡೆಯ G.). 3, *the hind thigh of an elephant* (ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲ್ Mr. 158).

ಅವರಜ avara-ja. *A younger brother.*

ಅವರತ avara-rata. Stopped, ceased. See ಅನವರತ.

ಅವರತಿ ava-rati. *Stopping, cessation, end.*

ಅವರವರ್ಣ avara-varṇa. An inferior caste. 2, *a Śûdra.*

ಅವರಾರ್ಧ್ಯ avara-ardhya. Being on the lower or nearer side. See ಅನವರಾರ್ಧ್ಯ.

ಅವರಿ avari. Tbh. of ಅಮರೆ (Śmd. 347, o. r. ಅವರೆ, q. v.; My.).

ಅವರಿಷ್ಠ a-varishṭha. Not the best, trifling, small (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).

ಅವರೀಣ avariṇa. Degraded. 2, *censured, blamed.*

ಅವರೂಪಿತ ava-rûpita. Misshapen, deformed; degenerated (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವರೆ avarĕ. = ಅಮರೆ No. 3, etc. Tbh. of ಅಮರೆ (Śmd. 347, o. r. ಅವರಿ). A species of pulse, Phaseolus radiatus (ವಲ್ಲ, ಸಿಷ್ಟಾವಕ Nr., Hlâ.; ವಲೆ, ಸಿಷ್ಟಾವಕ Mr. 374). ಕೂಗುರೆ ಅವರೆಗಳು ವಲ್ಲಾಖ್ಯಂ (Mr. 150). 2, the pulse called Dolichos lablab Lin. (St. & Pl.; see ಅವರೆ; Tu. ಅಬರೆ; T., M. ಅವರೈ, ಆವರೆ; Tĕ. ಅನಪೆ, ಅನುಪು, ಅನುಮು). See *e. g.* ಜಳ್ಳವರೆ, ತಿಂಗಳವರೆ, ನೆಲವರೆ, ಹೊಲದವರೆ, ಬಿದುಳವರೆ. — ಅವರೆ ಅವರೆ ಎಲ್ಲಾ ಒನ್ದೇ, ಅವರೆಯ ಕೇಱುದ ಹೊಲಿ ಬೇಱಿ (Prv.). — ಅವರೆಬಳ್ಳಿ. The avarĕ creeper (St. & Pl.).

ಅವರೋಧ ava-rôdha. Obstruction, restraint (ತಡೆಯೋಣ G.). 2, *the seraglio of a palace.*

ಅವರೋಧನ ava-rôdhana. Blockade; obstruction. 3, *the women's apartments of a palace.*

ಅವರೋಹ ava-rôha. A shoot sent out by a plant. 2, *a pendent branch, one that strikes fresh roots into the earth as those of the Indian fig-tree* (ಗಿಡದ ಪಾರಮ್ಯ G.). 3, *a creeping plant climbing up to the top of a tree;* the upward climbing of a creeper (ಲತೋದ್ಗಮ, ಮರದ ಮಡಲ್ Hlâ.; ಲತೋದ್ಗಮ, ಬಲಿದ ಮಡಲ್ Mr. 106; ಗಿಡದ ಬುಡದಿನ್ದ ತುದಿಯ ತನಕ ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿ G.).

ಅವರ್ಗ a-varga. A non-class; not classified, as certain consonants (Śmd. 21. 43. 44; Kâvy. I, 1 *a*, 15. 16; III, 2, B, 48. 49).

ಅವರ್ಗೀಯ a-vargîya. Not belonging to the so-called classified consonants. (My.).

ಅವರ್ಜ a-varja. The act of not abandoning or rejecting (My.).

ಅವರ್ಜ avarja. = ಅವಜಾರ್. A day-book, a ledger, an abstract of receipts and disbursements (Mg.).

ಅವರ್ಜ್ಯ a-varjya. Not to be abandoned or rejected (My.).

ಅವರ್ಣ a-varṇa. The two vowels ಅ and ಆ (Śmd. 17; Kâvy. I, 4, 19-21). 2, *censure, blame* (Śmd. 17).

ಅವರ್ಣವಾದ avarṇa-vâda. The vowels called ಅ and ಆ (Śmd. 17). 2, *censure, blame.*

ಅವರ್ಣಿಕಾಮರ್ a-varṇi-kâmar. N. of the twelve Âdityas (Śmd. 17).

ಅವರ್ದು avardu. = ಅಮರ್ದು. — ಅವರ್ದುಳಳೆವೆಗ. -ಬೆಳಗ. He who shines with ambrosia-rays: the moon (ಶತಿ Kk. 44).

ಅವರ್ಷಣಿ a-varshaṇa. Drought (My.; Mhr.).

ಅವಲ್ aval. 1. To pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; T. ಆಯ್, to beat; to crack, break; Tu. ಆವಿ, to beat or pound rice; see ಅಡಚು 2).

ಅವಲ್ aval. 2. -ಲು. Pounding, beating in a mortar. **2,** = ಅವಲಕ್ಕಿ (My.; T.; M. അവിൽ). ಅವಲ್ಗೆ (Śmd. 139). — ಅವಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice (batta) which has first been scalded in hot water, then partly dried, then fried, and lastly flattened by beating it in a mortar (ಪೃಥುಕ, ಚಿಪಿಟಿ, ಚಿಪಿಟಿಕ Hlâ., Nr., G.; ಪೃಥುಕ Mr. 375; My.; Si. 314. 404; B. 2, 31). — ಅವಲರಗು. -ಅರಗು. Wafer sealing letters with (T.; R.). 2, lac-powder (My.).

ಅವಲ್ aval. First, chief, greatest, best (My.; Mhr., H. ಅವಲ).

ಅವಲಕ್ಷ ava-laksha. = ವಲಕ್ಷ. White (ಬಿಳದು G.).

ಅವಲಕ್ಷಣ ava-lakshaṇa. An unlucky sign or doing (Bp. 60, 53); — an unlucky man. ಅಂಗೆಯ್ ತೋಱಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). See Prvs. s. ಕೆಯ್ 3, ಮೂಗು.

ಅವಲಗ್ನ ava-lagna. = ಅಪಲಗ್ನ, ವಲಗ್ನ. Hanging down; attached. 2, *the waist* (ಮಧ್ಯ, ನಡು; ಆದಱಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪ ಪೊಕ್ಕುಳ್ ನಾಭಿ Mr. 327). 3, = ಅಪಲಗ್ನ (My.).

ಅವಲಮ್ಬ ava-lamba. Hanging down, on or from; catching hold of; depending; resting upon; dependence, support, protection (Bp. 43, 50; Ch. v. 3); a prop, a stay; an appendage; = ಕಾಡ, ಶಿಕ್ಯ, ನೆಲಹು (Mr. 213). See ಉಪಧಾನಾವಲಮ್ಬ.

ಅವಲಮ್ಬನ ava-lambana. = ಅವಲಮ್ಬ. See ಸಿಕ್ಷೇಪ್ಯಾವಲಮ್ಬನ.

ಅವಲಮ್ಬನೆ ava-lambanĕ. = ಅವಲಮ್ಬನ. (ಆಶ್ರಯ G.; My.).

ಅವಲಮ್ಬಿ ava-lambi. Catching hold of, endowed with (Śmd. 395).

ಅವಲಮ್ಬಿತ ava-lambita. Hanging. 2, clung to. 3, supported, protected. (My.).

ಅವಲಮ್ಬಿಸು avalambisu. To hang on (v. t.), to suspend from. ಕಪ್ಪಯನ್ ಅವಲಮ್ಬಿಸಿ ಇರ್ಪ ನೆಲಹು (ಕಾಡ Nr.). 2, to take hold of. 3, to depend on, to have recourse to (My. ಅವನನ್ನು, etc.-).

ಅವಲಮ್ಬಿಸುವಿಕೆ avalambisuvikĕ. Taking refuge (ಶ್ರಾಯ, ಶ್ರಯಣ Si. 390).

ಅವಲಿಪ್ತತೆ avalîptatĕ. Unction. 2, pride, vanity. (R.).

ಅವಲೀಢೆ avalîḍhĕ. Licking. 2, *disregard, contempt.*

ಅವಲೀನ ava-lîna. Reduced, destroyed, etc. (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವಲೀಲೆ ava-lîlĕ. Sport, play (Sk.); improper play (My.). 2, in mere play, easily, readily (Mhr. ಅವಲೀಲಾ; R.).

ಅವಲೇಪ ava-lêpa. Smearing. 2, ornament. 3, union, association (Śmd. 128. 130). 4, *pride.*

ಅವಲೋಕ ava-lôka. = ಅವಲೋಕನ. (My.).

ಅವಲೋಕನ ava-lôkana. Looking at. 2, *looking, seeing.* 3, beholding; sight (ದೃಷ್ಟಿ, ನೋಟ G.). 4, observation, considering (ಲಕ್ಷಣ Mr. 316).

ಅವಲೋಕಿಸು avalôkisu. To look at, to consider, to see (ನೋಡು G.; My.).

ಅವಲೋಹ avalôha. = ಅಕ್ಷ (Nn. 37). 2, ದುಸ್ಪ (Nn. 51).

ಅವಲ್ಗುಜ a-valgu-ja. *The plant Vernonia anthelminthica* Willd. See ಬಾವುಜಗೆ.

ಅವವಾದ ava-vâda. = ಅಪವಾದ. 2, *an order.*

ಅವಶ a-vaśa. Independent, uncontrolled. 2, not having one's own free will. 3, necessary.

ಅವಶಕುನ ava-śakuna. = ಅವಶಕುನ. See Prv. s. ಶಕುನ.

ಅವಶಾತ್ a-vaśât. (fr. ಅವಶ). From uncontrollable circumstances, unawares, suddenly (My.; Tĕ.).

ಅವಶಿಷ್ಟ ava-śishṭa. Left, remaining (ಉಬ್ಬಿದ Śmd. 344 Cm.); a rest, remainder. See ಉಬ್ಬಿ, ಎಗು.

ಅವಶೇಷ ava-śêsha. Leavings, remainder (Bp. 56, 12). 2, end, close, termination. See ಅಸ್ಪಾವಶೇಷ, ಸಿರವಶೇಷ.

ಅವಶ್ಯ a-vaśya. Ungovernable. 2, inevitable. 3, necessity. ಅವಶ್ಯಂ, *necessarily, certainly, by all means.* — ಅವಶ್ಯ ಬೀಱು. To become necessary (My.; B. 5, 285).

ಅವಶ್ಯಕ a-vaśyaka. Necessary, inevitable, indispensable (ಪಾಥ Mr. 448; My.; B. 4, 133; 5, 106).

ಅವಶ್ಯಾಯ ava-śyâya. *Hoar-frost* (ಚಳಿ, ತಣ್ಣಿ G.).

ಅವಷ್ಟಬ್ಧ ava-stabdha. Supported, rested on. 2, *retied on.* 3, stopped. 4, *near.*

ಅವಷ್ಟಮ್ಭ ava-stambha. Leaning or resting upon. 2, relying on; support. 3, staying. 4, self-confidence. 5, commencement. 6, a pillar. 7, *excellence* (ಸೌಷ್ಠವ, ಲೇಸು Mr. 451). 8, gold.

ಅವಷ್ಟಮ್ಭಿತ ava-stambhita. Supported, rested on (Grj. 3, after 103).

ಅವಷ್ಟಮ್ಭಿಸು ava-stambhisu. To lean or rest upon (Grj. 2, after 106).

ಅವಸ್ avas. Below; downwards; without, on the outside.

ಅವಸರ ava-sara. Descent. 2, *occasion, moment, favourable opportunity* (ಅನ್ತರ Mr. 531). 3, leisure, time. 4, the time of (ಹೊತ್ತು, ಸಮಯ G.). 5, (not in Sk.) necessity (C.; Te., T., Tu.). 6, haste from necessity, urgency, speed, hurry (ಅವಸರ Kk. 54; Śm. 62; ಕ್ಷಣ Mr. 494; C.; Tĕ., T., Tu.; ಆತುರ, ಕಾತರ, ಕಪ್ಪರೆ, ತವಕ G.; B. 1, 9; 2, 1. 35). 7, rain (Sk.; Čb.). 8, a year (Sk.; Čb.).—See Bp. 1, 41. 55; 4, 67; 6, 43; 9, 23; 12, 2; 30, 17; 35, 43; 37, 1; 43, 29; 47, 22. 55; ಮೂಡಿಪಸರ.—ಅವಸರದಿ ಪೋಪುದು (ಉರವಣಿಗೆ Kk. 65). ಅವಸರಕ್ಕೆ ಮೂಡು ಮೊಬಿ ನೀಯ ಬೀಡ (Prv.).

ಅವಸರಣ ava-saraṇa. = ಅಪಸರಣ. See ಏಂಗು

ಅವಸರಿಸು avasarisu. To make haste, to be speedy, to press on, to be eager (Bp. 8, 11; 28, 28; 35, 6; 44, 62; 48, 6; 60, 4).

ಅವಸರ್ಪ ava-sarpa. = ಅಪಸರ್ಪ. (Sk.).

ಅವಸರ್ಪಣ ava-sarpaṇa. (= ಅಪಸರ್ಪಣ). Descending, stepping down. See ತೂಳ್.

ಅವಸಾನ ava-sâna. *Conclusion, termination, end.* 2, death (My.; ಮರಣ Čb.). 3, limit (ಮೇರೆ Čb.). 4, the end of a word or sentence; a pause. See Prv. s. ಪುತ್ರ.

ಅವಸಾಯ ava-sâya. Conclusion, end. 2, ascertainment, certainty. 3, remainder. See ಅಧ್ಯವಸಾಯ, ವ್ಯವಸಾಯ.

ಅವಸಾಯಿ ava-sâyi. Residing. See ಆನ್ತಾವಸಾಯಿ.

ಅವಸಿತ ava-sita. Having settled in a place, residing. 2, a dwelling place (ಮನೆ Mr. 194). 3, ended; *completed, finished.* 4, *known, understood,* 5, stored, as grain (G.).

ಅವಸಿತಿ ava-siti. = ಅವಸಾಯ. See ವ್ಯವಸಿತಿ.

ಅವಸು avasu. = ಅವಿಚು, etc. (My.).

ಅವಸೆ avasĕ. = ಆವಾವಸ್ಯೆ, etc. Tbh. of ಅವಾವಾಸ್ಯೆ (Smd. 368. 373. 375; ಆವಾಸೆ Śm. 19; ಅವಾವಾಸೆ Kk. 58; My.).

ಅವಸೇಕ ava-sêka. Sprinkling, irrigating. (ಸಿಮ್ಪಡಿಸೋಣ Čb.).

ಅವಸ್ಕನ್ದ avas-kara. Something to be swept away or concealed. 2, *faeces, excrement, dirt.* 3, the privities (ಗುಹ್ಯ, ತಿಪ್ಪ G.).

ಅವಸ್ಥಾತೃ avasthâtṛi. Taking one's stand. See ಪರ್ಯವಸ್ಥಾತೃತ್ವ.

ಅವಸ್ಥಾನ ava-sthâna. Standing on, residing; an abode; situation. See ವ್ಯವಸ್ಥಾನ.

ಅವಸ್ಥಾಯಿ ava-sthâyi. *Standing, residing in; placed.*

ಅವಸ್ಥಿತಿ ava-sthiti. Abiding; residence; practising. See ಆನವಸ್ಥಿತಿಕ.

ಅವಸ್ಥೆ ava-sthĕ. = ಅವತೆ. *State, condition, situation, circumstance of age or position.* 2, trouble, difficulty, strait, calamity (C.; Tĕ., M., T.).— ಅವಸ್ಥೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assume a state, etc. (Bp. 47, 47).

ಅವಸ್ನಸೆ ava-snasĕ. = ವಸ್ನಸೆ, q. v.

ಅವಹರಣ ava-haraṇa. Throwing away, laying aside. 2, taking away; stealing, plundering. 3, taking back. 4, fining, muleting. See ವ್ಯವಹರಣ.

ಅವಹಾರ ava-hâra. = ಆವಹರಣ. 2, *a shark, or another large water-animal* (ಗ್ರಾಹ, ನೆಗಬ್ Mr. 410). See ವ್ಯವಹಾರ.

ಅವಹಿತ ava-hita. Deposited; applied, directed (as the mind). See ವ್ಯವಹಿತ.

ಅವಹಿತ್ಥ avahittha. *Dissimulation.*

ಅವಹಿತ್ಥೆ avahitthĕ. = ಅವಹಿತ್ಥ. (Kâvy. IV, 2, 16).

ಅವಹೇಳ ava-hêla. *Disrespect, disregard, contempt, treating disrespectfully.*

ಅವಹೇಳನ ava-hêlana. ಅವಹೇಳನ. = ಅವಹೇಲ. (My.; ಜಙ್ ಯೋಣ, ತಿರಸ್ಕಾರ G.).

ಅವಳ್ avaḷ. (Tu. ಆಳ್). See s. ಅವ.

ಅವಳ avaḷa. = ಅಮಳ್, etc. — ಅವಳಜವಳ. dupl. A pair (ಯಮಲ, ಜೋಡು G.).

ಅವಳಿ avaḷi. Tbh. of ಯಮಲಿ. A pair (J. 21, 27). — ಅವಳಿಜವಳಿ. dupl. A pair. — ಅವಳಿಜವಳಿಮಕ್ಕಳು. Twins (C.; B. 4, 107). — ಅವಳಿಮಕ್ಕಳು. Twins (J. 19, 45).

ಅವಳು avaḷu. = ಅವಳ್.

ಅವಾಕ್ avâk. = ಆವಾಙ್ 1. *Downwards.* 2, southwards, southern.

ಅವಾಕ್ಕು avâkku. Tbh. of ಅವಾಙ್ 1. (Śmd. 106 Cm.).

ಅವಾಕ್ಪುಷ್ಪಿ avâk-pushpi. *A kind of anise, Anethum sowa* Roxb.

ಅವಾಕ್ಶ್ರುತಿ a-vâk-śruti. *Dumb and deaf.*

ಅವಾಕ್ಷರ ava-akshara. A blunder as to letters, a mispronunciation. 2, an abusive word (ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು Čb.; Mhr.).

ಅವಾಗ್ಭವ avâk-bhava. Born in the south (ಟಿಂಕಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು Śi. 28).

ಅವಾಗ್ಭಾಗ avâk-bhâga. *The part below* (ಬುದ್ಧ, ತರುಮೊದಲ್ Mr. 104).

ಅವಾಗ್ರ ava-agra. Having a bent top; *stooping, bending, bowed.*

ಅವಾಙ್ಮುಖ avâk-mukha. Having the face turned downwards, hanging the head (ಅಪಾಚೀನ, ತಲೆವಾಗುಹಂ Mr. 455).

ಅವಾಚ್ avâč. 1. = ಅವಾಕ್ಕು. *Downwards; looking down wards, headlong.* 2, south.

ಅವಾಚ್ a-vâč. 2. *Dumb.*

ಅವಾಚ a-vâča. = ಅವಾಚ್ 2. (ಮೂಕ Čb.).

ಅವಾಚೆ avâči. *The south.*

ಅವಾಚೀನ avâčina. Southern (ತೆಂಕಲಾದುದು Mr. 58).

ಅವಾಚ್ಯ a-vâčya. *Improper to be uttered; unfit to be spoken about* (ಅಬದ್ಧಭಾಷಣ G.).

ಅವಾಜು avâju. Voice, sound, noise, report (My.; Br., H.).

ಅವಾನ್ತರ ava-antara. Situated between; intermediate; included;—subordinate (subordination), minor, extra (Mhr.; see s. ಪಂಚಮಪಾಣಾದ್ಯ). 2, invasion, incursion; havoc (My.; Tĕ.).

ಅವಾನ್ತ್ರ avântra. Tbh. of ಅವಾನ್ತರ. ಅವಾನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕುದುರೆ ದೇಶಾನ್ತ್ರವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅವಾಯ ava-aya. Going away; going to; giving way, yielding. See ಅನ್ತವಾಯ, ವ್ಯವಾಯ, ಸಮವಾಯ.

ಅವಾಯಿ avâyi. A report or rumour (Mhr. ಅವಾಕ; R.).

ಅವಾರ avâra. This side, *the near bank of a river.* 2, = ಆವಾರ, an enclosure (not Sk.). — ಅವಾರಗೋಡೆ. A surrounding wall (ಪ್ರಾಕಾರ, ಪವ್ರ Čb.).

ಅವಾರಿತ a-vârita. Unimpeded, unobstructed; innumerable (Bp. 22, 6).

ಅವಾರ್ಯ a-vârya. Unrestrainable, irresistible; not to be warded off (Bp. 22, 24; 46, 68).

ಅವಾಸ a-vâsa. Tbh. of ಅವಾನಸ್. (My.; ಬತ್ತಲೆ G.).

ಅವಾಸಸ್ a-vâsas. *Unclothed, naked.*

ಅವಿ avi. 1. To hide, to conceal (ಸಿಗೂಹನ Šmd. Dh.; *cf.* ಅಡಗು 1, ಆವೆ 7; My. uses no other form but two P. ps.). P. ps. ಅವಿತು, ಅವುತು (My., in the intransitive meaning), ಓತು (Bp. 18, 79). ಒನ್ನೆದ ಪಿನ್ನೆ ಮತ್ತೊನ್ನೆದ ಮೀರೆ ಅವುತು ಕೊಣ್ಣಿಸ್ತೆ ಸಿಲ್ಲಿಸುವುದು (ಭೋಗವ್ಯೂಹ Si. 284). ಸೋತು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಸ್ತೆ ಅವುತು ಕೊಂಡಿವನು (ತಿರೋಹಿತ, etc. 296).

ಅವಿ avi. 2. (= ಅಬಿ 1). To be spoiled, damaged; to rot; to perish; to go out, be extinguished (T.; R.; Tč. ಆವಿ, ಅವೆ, to break, burst, be destroyed).

ಅವಿ avi. *A sheep.* 2, *the sun.* 3, *a woman in her courses.* 4, a mountain (ಪರ್ವತ G.). 5, a master (ಯಜಮಾನ Čb.). 6, a rat (ಪೆಗ್ಗಣ Čb.). 7, air, wind (ಗಾಳಿ Čb.).

ಅವಿಕಲ a-vikala. Unimpaired, perfect, entire. 2, regular, consistent. See Bp. 10, 53; 18, 81; 22, 9; 30, 1; 43, 29.

ಅವಿಕೃತ a-vikṛita. Unchanged, permanent (Kâvy. I, 1 *b*, 15-22).

ಅವಿಕೃತಿ a-vikṛiti. Devoid of change, unchangeable (ಸಿರ್ವಿಕಾರ Šmd. 67. 68; ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ 102 Cm.).

ಅವಿಗ್ನ a-vigna. *A prickly shrub, Carissa carandas* L. (ಕ ಮರಿಕೆಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡ Si. 137).

ಅವಿಘ್ನು a-vighna. Without obstruction or trouble;—safety (J. 20, 34).

ಅವಿಚಲಿತ a-vičalita. Unmoved, immoveable. See Bp. 27, 30; 34, 38; 39, 47; Abh. P. 10, 3.

ಅವಿಚಾರ a-vičâra. Inconsideration, non-advertence. 2, unhesitating, promptitude. See Bp. 21, 36; 22, 5; 38, 66; 40, 29; 53, 50; 60, 22; 61, 14; B. 5, 86; Grj. 4, 50.

ಅವಿಚಾರಣೆ a-vičâraṇe. = ಅವಿಚಾರ. (My., also ಅವಿಚಾರಣ).

ಅವಿಚಾರಿ a-vičâri. Undiscriminating, inconsiderate; an indiscriminate person. See Bp. 40, 65; 45, 39; 60, 6; Prv. s. ಅವಿಚಾರಿ.

ಅವಿಚಾರಿತ a-vičârita. Badly investigated, unconsidered.

ಅವಿಚಾರಿತನಿರ್ಣಯ avičârita-nirṇaya. Prejudice. (My.).

ಅವಿಚಾರ್ಯ a-vičârya. Without considering, inconsiderately. (My.).

ಅವಿಚಾಲಿತ a-vičâlita. Unmoved, unshaken. (My.).

ಅವಿಚು aviču. = ಅವಚು 2, ಅವಸು, ಅವಿಸು, ಅವುಚು 2, ಅವುಸು 1. To hide (v. t.), to conceal, to cover (My.).

ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ a-viččhinna. Unseparated, undivided, entire; uninterrupted, incessant. (My.).

ಅವಿಚ್ಛೇದ a-viččhêda. = ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ. 2, entireness. 3, continuity. (My.).

ಅವಿತ avita. *Preserved, protected.*

ಅವಿತಥ a-vitatha. Not untrue. 2, not vain, not false or futile. (My.).

ಅವಿತು avitu. P. p. of ಅವಿ 1.

ಅವಿದೂಸ avi-dûsa. *Ewe's milk.*

ಅವಿದೆ avidĕ. Tbh. of ಅವಿಧಾ. — ಅವಿದೆಯಿಡು. -ಇಡು. To cry out avidĕ (Bp. 57, 51). ಅವಿದೆಗಳನ್ ಇಡುತ (53, 42).

ಅವಿದ್ಧ a-viddha. Unpierced.

ಅವಿದ್ಧಕರ್ಣಿ aviddha-karṇĕ. *The plant Cissampelos hexandra.*

ಅವಿದ್ಯ a-vidya. Unwise, foolish (Šmd. 109).

ಅವಿದ್ಯೆ a-vidyĕ. *Ignorance.* 2, illusion, Mâyâ.

ಅವಿಧಾ avidhâ. = ಅವಿದೆ, (ಅವಿಧೋ). An interjection used in calling for help; a cry for help.

ಅವಿಧಿ a-vidhi. Void of, or contrary to, rule. 2, *irregularity, incorrectness.* 3, misfortune, trouble (My.; Tč.).

ಅವಿಧೋ avidhô. (= ಅವಿಧಾ). ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ (o. r. -ಣ್ಯರ್) ಭೋಯೆನಲುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ ಅವಿಧೋಯೆನಲುಂ (Šmd. 64).

ಅವಿನದ್ಧ a-vi-naddha. Not bound, not joined, loose (Grj. 3, 37).

ಅವಿನೀತ a-vinîta. Untrained; *ill-behaving, naughty, wicked* (Bp. 38, 53).

ಅವಿನೀತೆ a-vinîtĕ. *An immodest or disloyal woman.*

ಅವಿಭಕ್ತ a-vibhakta. Undivided; unseparated, joint, not sharing. (My.).

ಅವಿಭಾಗ a-vibhâga. Undivided; undivided condition. (My.).

ಅವಿಭಾಜ್ಯ a-vibhâjya. Not to be divided, not to be partitioned. (My.).

ಅವಿಭೇದಿ a-vibhêdi. Not breaking asunder; devoid of distinction or variety (Kâvy. III, 3, B, 140).

ಅವಿಮರಿಸ avi-marisa. *Ewe's milk.*

ಅವಿಮುಕ್ತ a-vimukta. Unloosed, not quitted. (My.). 2, N. of a tîrtha near Benares. — ಅವಿಮುಕ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. of a man (Bp. 58, 11).

ಅವಿರತ a-virata. Not desisting from. 2, *uninterrupted, continual, eternal.* See Bp. 24, 2; 30, 1; 35, 35.

ಅವಿರಲ a-virala. -ಳ. Contiguous, close. 2, thick, compact, gross, substantial, abundant (ಬಹುಲ, ಘನ, ಸಾನ್ದ್ರ, ದಟ್ಟ Mr. 430). 3, uninterrupted. 4, not rare, not unfrequent. See ಅತ್ಯವಿರಲ; Šmd. 145; Bp. 44, 53; 34, 20; 38, 67; Mr. 1. 77; Kk. 2; J. 6, 1.

ಅವಿರಲಿತ a-viralita. = ಅವಿರಲ. (Bp. 26, 46; 36, 60; 46, 40; 58, 13).

ಅವಿರುದ್ಧ a-viruddha. Unobstructed; allowed, proper; consistent with. See Kâvy. III, 3, B, 153; Bp. 47, 66.

ಅವಿರೋಧಿ a-virôdhi. Not opposing, obstructive, inimical or incompatible (Kâvy. III, 3, B, 30).

ಅವಿಲಣ avilaṇa. The bit of a bridle (ಕ್ಕಬ್, ಕುದುರೆಯ ಕಬ್ಬಿಣ, ಕಬ್ಬಿಯ ಕ್ಕಲು Nn. 149).

ಅವಿಲಮ್ಬ a-vilamba. = ಅವಿಲಮ್ಬನ. ಅವಿಲಮ್ಬಂ, quickly (V. 14, 48).

ಅವಿಲಮ್ಬನ a-vilambana. *Not delaying, quick.*

ಅವಿಲಮ್ಬಿತ a-vilambita. *Not delaying, not slow, quick.*

ಅವಿವಕ್ಷಿತ a-vivakshita. Not intended to be said, unasserted, undeclared (Kâvy. III, 3, B, 122).

ಅವಿವೃತ್ತ a-vivṛitta. Not turned or twisted round. See ಪೋಳ.

ಅವಿವೇಕ a-vivêka. Absence of discrimination or judgment; ignorance; indiscretion. (My.).

ಅವಿವೇಕಿ a-vivêki. Inconsiderate, having no judgment, ignorant, short-sighted (Bp. 3, 44; 20, 20; 25, 22; B. 4, 195; My.).

ಅವಿಶಿಷ್ಟ a-viśishṭa. Not distinguished, unspecified, whatsoever.

ಅವಿಶಿಷ್ಟಲಿಂಗ aviśishṭa-liṅga. An unspecified gender, whatever gender (Kâvy. I, 5, 24-26).

ಅವಿಶಿಷ್ಟವಚನ aviśishṭa-vaćana. An unspecified number (singular or plural, Kâvy. I, 5, 24-26).

ಅವಿಶೇಷ a-viśêsha. Uniform, alike, without any difference, without any specification. 2, equability, uniformity, the state of being unspecified. See Kâvy. II, 2, B, 7; III, 3, B, 148. 156 seq.; V, 50; Śmd. 122. 143. 151.

ಅವಿಶೇಷಣ a-viśêshaṇa. = ಅವಿಶೇಷ. (Kâvy. III, 3, B, 156 seq.).

ಅವಿಷಮ a-vishama. Even, equal, regular, like, similar, etc. (Kâvy. III, 1, A, 4).

ಅವಿಶ್ವಾಸ a-viśvâsa. Want of confidence or trust, distrust (My.). See ಅಪನಮ್ಮುಗೆ.

ಅವಿಸು avisu. = ಅವಿಚು, etc. (My.).

ಅವಿಸೋಧ avi-sôḍha. *Ewe's milk.*

ಅವಿಸ್ಪಷ್ಟ a-vispashṭa. *Unclear, indistinct.*

ಅವಿಹಿತ a-vihita. Unprescribed, not directed or ruled, improper.

ಅವಿಹಿತಸನ್ಧಿ avihita-sandhi. An improper composition of words (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ಅವೀಚಿ a-vîći. Waveless. 2, a particular hell. (G.).

ಅವೀರೆ a-vîre. *A woman who has neither husband nor son.*

ಅವು avu. 1. This syllable may take the form of ಔ, *e. g.* ಕವುಂಗು, ಕೌಂಗು; ಕವುಂಕುಬ್, ಕೌಂಕುಬ್; ಅವುಂಕದಂ, ಔಂಕದಂ (Śmd. 189).

ಅವು avu. 2. A plural of ಅದು 1, q. v.

ಅವು avu. 3. The plural of ಅದು 3 (Śmd. 290). ಗಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ನಿಲ್ಲವು ಪವನುಖದ ಕೋಲ್ಮಿಂ ಆತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ತುಜಿಗಳ ಮೈಯ್ಗಳ ರೋಮಂ ನೆಸೆಯವು ದರ್ (291). ನಲ್ಲವು, ಗೆಲ್ಲವು (291).

ಅವು avu. 4. = ಅಲವು. A plural of ಅದು 4, that is now in general use, *e. g.* ಒನ್ನವು (B. 3, 25). In old classical Kannada this plural was used *only* in ಒಳವು (Śmd. 291). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇವು ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ? (292). ನುಂಗುನುವುಮ್ ಒಳವು ದಧಿಯೊಳೆ ಮಹಾನುತ್ಸ್ಯಂಗಳ್? (292).

ಅವುಕೆಸು avukisu. = ಅವುಂಕೆಸು. To cause to press, etc. (My.).

ಅವುಕು avuku. = ಅದಕು 1, ಅವಚು 1, etc., ಅವುಂಕು 1 q. v. (My.; ಹಿಡುಕು Čb.). ಅವುಕುವದು ಬಲು ನಿದ್ರೆ, ನಿದ್ರೆಯ ನೂಕುವನು (Bh. 1, 9, 8). ಜನಳಿಸಿದವನ್ನ, ಒನ್ಮಿರ್ವನ್ನ್ ಅವುಕಿದವ ಅವಿರಲಿತ ಮಣಿಕಿರಣ ವೀಣೀಬನ್ಧಬನ್ಧುರದಿ (2, 13, 26). (ಭಟಲ) ಹೆಚ್ಚಿ ದನು ಅವುಕೆ ಬೊಜ್ಜಿಡುತಾ; ಪುಟದ ಕನ್ತುಕದನ್ತೆ ಫಣೆ ಲಟಲಟಿಸಲ್ ಅವುಕಿತು (3, 13, 34). ಬನದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಇರುಳು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯೊಳ್ ಅವುಕುನ ಸರಿವಜ್ಜೆಗೆ ಸಲೆ ಸೇಡುಗೊಳುತ ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ನೆನೆವತ ಇದ್ದನು ಮರನ ಪೊಳ್ಕಿನಲಿ (1, 19, 23). See 7, 6, 61.

ಅವುಕ್ಕನೆ avukkanĕ. = ಅಬಕ್ಕನೆ. (My.).

ಅವುಗ avuga. = ಅವಗು 1, q. v. ತುಪ್ಪದ ಅವುಗಂಗಳು (ಕುರ್ಚಿಕೆ Mr. 216, o. r. ಅವುಗುಗಳು). ಪಾಲವುಗ (Bp. 14, 15).

ಅವುಗಳ್ avugaḷ. -ಗಳು. = ಅವ 2.

ಅವುಗು avugu. 1. = ಅಬಗು, ಅಬುಗು, ಅವಗ. A sort of cake made of condensed milk, etc. (ಪೂಸ, ಅಪೂಪ, ಸಿಷ್ಟಕ Nr.).

ಅವುಗು avugu. 2. = ಅದಕು 1, etc., ಅಮುಸು, etc. To yield to pressure, as the surface of a ripe fruit or tumour (My.; T. ಅದುಂಗು, ಅದುನ್ದು, to be pressed with the finger; to be pressed down; to grow fast or firm; to be set or enchased; to sink; ಅದುತ್ತು, to press with the finger, etc.; M., T. ಅಮಿಬ್, to sink; ಅಮುದ್ದು, to drown; to fix, set; *cf.* ಆಗುಬ್ 2; and see ಅಮುಕು).

ಅವುಂಕಿಸು avuṅkisu. = ಅವುಕಿಸು. To cause to press, etc. 2, to hold firmly (Bp. 44, 6).

ಅವುಂಕು avuṅku. 1. = ಅವುಕು, etc. To press or hold firmly; to squeeze; to trouble (ದೃಢಪೀಡನ Śmd. Dh.; ಒತ್ತು, ಹಿಡುಕು G.). ಆವುಂಕದಂ (Śmd. 189). See Bp. 4, 12; 15, 10; 16, 18; Bh. 8, 23, 35; 8, 26, 21.

ಅವುಂಕು avuṅku. 2. Pressing or holding firmly. ವಿಪರೀತದ ಅವುಂಕು (ಅಭಿಹಾರ Mr. 490).

ಅವುಂಕುಹ avuṅkuha. = ಅವುಂಕೆಂ 2. (ಬಡ್ಡಿನ Śmd. II, o. r. ಬದ್ದಿಸ; Kk. 88, o. r. ಬದ್ದಿಸು).

ಅವುಚು avuću. 1. = ಅವಚು 1, etc. To hold firmly. (ಕುಜಿಬಂ) ಆಡಿನ ಮಲಿಗಳಂ ಕಂಕುಬಿನೊಳ್ ಅವುಚಿ (Bp. 20, 13).

ಅವುಚು avuću. 2. = ಅವಿಚು, etc. To hide, etc. (My.).

ಅವುಟು avuṭu. A "howitzer" (also ಅವುಟುಗುಣ್ಣು). ಆವುಟು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸವುಟಿನಿನ್ನ ಹೊಡೆದ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಅವುಡ avuḍa. = ಆಡು. — ಅವುಡವುದ. rep. = ಆಬಡಬಡ. (B. 3, 17; 5, 19).

ಅವುಡಲ avuḍala. = ಆವುಡಲಿಕೆ, ಅವುಡಲು, ಅವುಡ್ಲ, ಅವುಡ್ಲು, ಅವುಣ್ಣಿ, ಅವುಣ್ಣು. (Tbh. of ಅಮುಣ್ಣ, ಅಮುಣ್ಣ, ವ್ಯಡವ್ಯರ.). The castor-oil plant, Ricinus communis Lin. (ವರ್ಧಮಾನ, ಬದ್ದವಣ Śmd. 373; ಗ್ರಾಮರುಹ, ಏರಣ್ಡ Mr. 136; S. Mhr.; Tĕ. ಆಮುದ; T., M. ಆಮಣಕ್ಕು; Tu. ಅಲಮ್ಮುಡ). 2, the angular-leaved physic-nut, a shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas Lin. (My.). See ಮರ-; ಆಡಲು. — ಆವುಡಲೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Castor-oil (S. Mhr.).

ಅವುಡಲಿಕೆ avuḍalikĕ. = ಆವುಡಲ. (ಏರಣ್ಡ, ವ್ಯಡವ್ಯಸ, ವರ್ಧಮಾನ, etc. Nr.). ಆವುಡಲಿಕೆಯೆಲೆಗಳ್ (Bp. 17, 7).

ಅವುಡಲು avuḍalu. = ಆವುಡಲ No. 2 (My.).

ಅವುಡು avuḍu. 1. To chew with the teeth, to champ (ದನ್ತಚರ್ವಣ Śmd. Dh.; Grj. 1, 96; *cf.* ಆಗಬಿ 3 and ಆಗಿ 2); to chew the cud (ಮೆಲಕಾಡಿಸು G.; M., T. ಆಯೆ, ಆಜ್ಞೆ, rumination; ಅಮುಕ್ಕು, to turn food in the mouth).

ಅವುಡು avuḍu. 2. (= ಅವುಣ್ಣು). The jaw (My.; ಪೆಲಕು G.). 2, the lower lip (My.; M. ಅಮ್ಮಿಟ್ಟಿ, T. ಅಮುಡು, Tĕ. ಆವುಡು, the lower lip). ಕೋಪಂ ಎಳಕ್ಕುಂ ಮೊಸೆಗಳಲು ಗಲ್ ಅವುಡಂ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ ಎನ್ದಂ (Bp. 31, 13). See Bh. 1, 14, 10; 6, 5, 13. ಒಡವನ ಕೋಪ ಅವುಡಿಗೆ ಮಾರಿ (Prv.).

ಅವುಡು avuḍu. 3. A grain of anything (R.; T. ಆವಿಬ್, half a grain of paddy or rice, commonly also = K. ಆಗುಳು No 1).

ಅವುಡ್ಲ avuḍla. = ಆವುಡಲ, etc. (G., St. & Pl.; My. = ಆವುಡಲ No. 2).

ಅವುಡ್ಲು avuḍlu. = ಅವುಡ್ಲ. (My.).

ಅವುಣ್ಡು avuṇḍu. (Śmd. 189). (= ಆವುಡು 2).

ಅವುಂಡ್ಲಂ avuṇḍla. = ಅವುಡಲ, etc. (My.).
ಅವುಳ್ಡುಂ avuṇḍlu. = ಅವುಂಡ್ಲಂ, etc. (My.).

ಅವುತಣ avutaṇa. = ಅವತನ. An invitation to dinner (C.; ಬಿದ್ದು Kś.; ಬಿದ್ದಣ Śm. 63, Kk. 26, o. r. ಅವುತನ; ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳುವದು G.; Mhr. ಅವತಣ; Tk. ಅವುತೆ, ಅವೆತೆ, a feast; ಅವುತಿಂಯು, to invite to a feast; T. ಅಬ್ಬಿ, to call, invite; *cf.* ಅವುನ್ತಣಿ?). **2,** metaphorically: a festive dinner. ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅವಮೃತ್ಯು ಬನ್ತು.—ಏಕಾದಶಿಯ ಮನೆಗೆ ತಿರಪಾತ್ರಿಯ ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಅತ್ತು, ಕಡೆದು, ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಹೇಬ್ಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (Prvs.). See Rśv. 12, 22; Bh. 1, 20, 21.

ಅವುತಣಿಗ avutaṇiga. A man invited to a feast (R.).

ಅವುತನ avutana. = ಅವುತಣಿ q. v. (My.).

ಅವುತು avutu. P. p. of ಅವಿ 1.

ಅವುತೆ avutĕ. 1. A coat of mail (ಜೀವರಕ್ಕೆ, ಕವಚ Śmd. II, o. r. ಅವುಸೆ; ಜವರಕ್ಕೆ, ಕವಚ Kk. 94).

ಅವುತೆ avutĕ. 2. Hiding (?); calling (?). (ಕರೆದು ದು Čt. I, 48).

ಅವುದಾಸೀನ avudâsîna. Tbh. of ಔದಾಸೀನ. ಅವುದಾಸೀನ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟಬದು (ಆನಾದೃತ, etc. Hlâ.).

ಅವುರ avura. = ಹವುರ, etc. Lightness (My.).

ಅವುಸು avusu. 1. = ಅವಿಚು, etc. (My.).

ಅವುಸು avusu. 2. Properness, neatness (R.; T. ಅವುಜು; see ಅಜಗು 3).

ಅವುಸೆ avusĕ. = ಅವುತೆ 1 q. v.

ಅವುಸ್ತಿ avusti. Tbh. of ಔಷಧಿ (My.).

ಅವೆ avĕ. (fr. ಅಹವು -ಎ೩). = ಆವೆ 1, ಹಾವೆ. The plural of ಅದೆ 4: They certainly are, they are, there are, are. ಅದೇ ಬಣ್ಣದ ಒಡವೆಗಳು ಮತ್ತೇನಾದರೂ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು ಅವೆಯೋ? (B. 1, 5). ನಿನ್ನ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಗರು ಆವೆ? (1, 11). ಅವು ಕ್ಷೇಪುದಿನ್ದ ಅವೆ (3, 69).—ಆಗುತ್ತವೆ (1, 1). ನಡೆಯುತ್ತವೆ, ಕಾಣುತ್ತವೆ, ತಿನ್ನುತ್ತವೆ (1, 13).

ಅವೆ avĕ. = ಅವ್, etc. See ಅಮ್ಮವೆ, ಜೊಮ್ಮವೆ, ಏರಜೋಳವೆ, ಪೈಜವೆ.

ಅವೆಕೊ avu²-ĕ̄-kó. Look there! (Bp. 22, 56; Tu. ಅವ, ಅವಾ; *cf.* ಅದುಗೋ, etc.).

ಅವೇಕ್ಷಣ ava-ikshaṇa. = ಅವೇಕ್ಷೆ. (My.).

ಅವೇಕ್ಷೆ ava-ikshĕ. Looking towards or at. 2, *attention to, watchfulness, regard, care* (ಜಾಗರ, ಎಚ್ಚರು Mr. 456).

ಅವೇದ್ಯ a-vêdya. Not to be known; unascertainable. (My.).

ಅವೈದಿಕ a-vaidika. Not vedic, not belonging to the vêda. (My.). 2, a man not versed in the vêda (My.).

ಅವ್ಯಕ್ತ a-vyakta. *Indistinct, not manifest, unclear, imperceptible* (ಅಸ್ಪಷ್ಟ, ವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 142; ಅಸ್ಪಷ್ಟ Mr. 491). 2, *inarticulate.* 3, the soul, *the universal soul* (ಆತ್ಮನು 142; ಪರಮಾತ್ಮ 491). 4, *a foot* (ಮೂರ್ಖ 142; 491). 5, gold (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 142). 6, ಯುಗಭೇದ (142). 7, *Vishṇu.* 8, Śiva (G.). 9, Kâma (Čb.).

ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ avyakta-dhvani. An indistinct or inarticulate sound. See ಜನುಗು, ಪರ್ಜು (ಅರ್ಜು).

ಅವ್ಯಕ್ತರವ avyakta-rava. = ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ. See ಜನುಂಗು.

ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ avyakta-râga. *Dark-red, the colour of the dawn* (ಬೆಳಿಗನ್ನು G.).

ಅವ್ಯಕ್ತವಾಚ್ avyakta-vâč. *Speaking indistinctly.*

ಅವ್ಯಗ್ರ a-vyagra. Steady, cool, deliberate (ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತ Čb.). 2, indifferent, undisturbed (ಉದಾಸೀನ Čb.).

ಅವ್ಯಂಜನ a-vyañjana. *Beardless.* 2, an animal without horns, though of an age to have them.

ಅವ್ಯಣ್ಡೆ avyaṇḍĕ. = ಅಡ್ಯಣ್ಡಿ. *The plant Mucuna pruriens* D. C.

ಅವ್ಯಥೆ a-vyathĕ. Ease, happiness (My.; ಸುಖ G.). 2, *the tree Terminalia citrina* Roxb. (ಅಳಲೀಕಾಯ ಗಿಡ G.). 3, *Hibiscus mutabilis* Lin.

ಅವ್ಯಪೇತ a-vyapêta. Not gone apart or asunder, not separated, coupled.

ಅವ್ಯಪೇತಯಮಕ avyapêta-yamaka. A yamaka wherein the alliteration consists of a pair of words at the beginning of the lines (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಅವ್ಯಯ a-vyaya. Not liable to change, imperishable (Bp. 8, 38). 2, unexpended, unwasted (ವೆಚ್ಚವಾಗದ್ದು G.). 3, *an indeclinable word, a particle* (Śmd. 6. 83. 97. 99. 388. 389. 390. 391. 399. 408; Kâvy. I, 1*b*, 48-52; ನಿಪಾತ Śmd. 68 Cm.). 4, heaven (ಸ್ವರ್ಗ G.).

ಅವ್ಯಯಕ್ರಿಯಾಪದ avyaya-kriyâpada. A form of a verb that is used for all genders, numbers, and times, as ಉಣ್ಬು, ಬೇಡ, etc. (My., also ಅವ್ಯಯೋಕ್ರಿಯಾಪದ).

ಅವ್ಯಯಪದ avyaya-pada. = ಅವ್ಯಯ No. 3. (Śmd. 228. 388).

ಅವ್ಯಯಲಿಂಗ avyaya-liṅga. Gender as indicated in participles (Śmd. 108. 111).

ಅವ್ಯಯೀಭಾವ avyayî-bhâva. Unchangeable state. 2, an indeclinable compound. 3, a compound of which the first member is the principal one (Śmd. 197. 198; Kâvy. I, 3, 10-15).

ಅವ್ಯವಸನಿ a-vyasani. Free from evil habits, moral, correct (Bp. 39, 11).

ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ a-vyavasthĕ. Disorder, confusion (My.; B. 5, 205).

ಅವ್ಯವಹಿತ a-vyavahita. *Being not separated, adjoining, contiguous.*

ಅವ್ಯವಹಿತಪೂರ್ವಕಾಲ avyavahita-pûrvakâla. The time just past (My.).

ಅವ್ಯವಹಿತಭ್ರಾತೃ avyavahita-bhrâtṛi. A brother older than one's self and next in age (My.).

ಅವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರಕಾಲ avyavahita-uttarakâla. The time immediately next (My.).

ಅವ್ಯಾಕುಲ a-vyâkula. Not disturbed, composed, calm, firm; calmness, etc. (J. 24, 15).

ಅವ್ಯಾಪಾರ a-vyâpâra. *Vacation from work, state of being unemployed.*

ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ a-vyâpti. Inadequate pervasion or extent. (My.).

ಅವ್ಯಾಪ್ಯ a-vyâpya. Not to be pervaded generally. 2, not extending to the whole circumstances, peculiar. 3, not pervading (used indeclinably, Sk.; My.).

ಅವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿ avyâpya-vṛitti. A category of limited application. (R.).

ಅವ್ವ avva. = ಅನು, etc. — ಅವ್ವವ್ವ, rep. = ಅಮ್ಮಮ್ಮ (C.).

ಅವ್ವ avva. = ಅಮ್ಮ etc. A mother (C.). Declension: ಅವ್ವಂ, ಅವ್ವನಂ, ಅವ್ವನಿಂ, etc. (Śmd. 148). See ಚಿಕ್ಕವ್ವ, ಚಿಗವ್ವ, ದೊಡ್ಡವ್ವ, ಮುತ್ತವ್ವ; Bp. 45, 8; B, 1, 9. 25; 2, 7. 8; 3, 84. ಅರಸುಯಾರಿಗೆ ಅವ್ವ? ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಅವ್ವ? (Prv.). — ಅವ್ವಕ್ಕ. N. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಅವ್ವಯ್ಯ. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಪ್ಪಚ್ಚಿ. ಅವ್ವ-ಅಪ್ಪ-ಅಚ್ಚಿ. Mother, father and a little child (honorifically called mother). ಅವ್ವಪ್ಪಚ್ಚಿಯಾಟ. -ಆಟ. A kind of children's sport (My.). — ಅವ್ವಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. used for one's mother when calling to her (My.).

ಅವ್ವಳಿಸು avvaḷisu. To jump or jump up; to jump upon (ಮೇಲ್ವಾಯ್ Čč. II, 84; *cf.* ಅಡರ್). See Abh. P. 9, 186; Bp. 26, 13; 32, 26; 49, 21; Bh. 3, 13, 27; Rśv. 5, 78; 5, after 120; 6, 20; 7, after 17; 10, after 31; 10, 85; J. 8, 39; 13, 12; Grj. 1, 55.

ಅವ್ವಾಣಿ avvâṇi. = ಅವ್ವಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಅವ್ವಾ avvâ. Imitation of the note of the cuckoo. — ಅವ್ವಾ ಅವ್ವಾ. rep. (S. Mhr.).

ಅವ್ವಾಳಿ (avva-âḷi). An effeminate, impotent man (S. Mhr.).

ಅವ್ವೆ avvĕ. = ಅವ್ವ, etc. A mother (C.; T., Tĕ.), used also as a title of respect and love. ಆಯ್ಯನ್ ಆರ್ ಎನಗೆ? ಅವ್ವೆ ಆರ್? (Bp. 3, 82). ಅಕ್ಕಂಗಳಿರ! ಅವ್ವೆಗಳಿರ! (29, 8). ಎಮ್ಮ ಅವ್ವೆ (47, 26; see also vs. 39. 40). See ದಾನವ್ವೆ, ಪಟ್ಟವ್ವೆ, ಮುತ್ತವ್ವೆ. 2, a grandmother (Tĕ.; R.). 3, any elderly woman (My.; T., Tĕ.). — ಅವ್ವೆಯರ್. -ರು. ಅವ್ವೇರು. Mothers; matrons (Bp. 30, 9; Bh. 1, 8, 90). 2, wet nurses, etc. in a gynaeceum (My.).

ಅಶಕ್ತ a-śakta. Unable, incompetent; weak (B. 3, 99; 5, 255; My.).

ಅಶಕ್ತತನ a-śaktatana. = ಅಶಕ್ತತೆ.

ಅಶಕ್ತತೆ a-śaktatĕ. = ಅಶಕ್ತ. (My.; B. 5, 184).

ಅಶಕ್ತಿ a-śakti. Inability, incapability, weakness, impotence. See ಅಳ್ಕು.

ಅಶಕ್ಯ a-śakya. Impossible (ಶಕ್ಯಮಲ್ಲು Śmd. 231 Cm.; ಅಸದಳ Bhn. 48). See Bp. 31, 17; 36, 40; 39, 67; etc.

ಅಶಂಕರತ್ವ a-śaṅkaratva. The state of not being Śaṅkara (Bp. 54, 23).

ಅಶತ್ರು a-śatru. One who has no adversary. 2, one who is no adversary, a friend (ಮಿತ್ರ Čb.). 3, the moon (ಚನ್ದ್ರ Čb.).

ಅಶನ aśana. *Eating.* 2, *food.* ಆತನ ವಸನ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಸನ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಅಶನಘಾತಕ aśana-ghâtaka. = ಅನ್ನಕಣ್ಟಕ. (My.).

ಅಶನಪರ್ಣಿ aśana-parṇi. *The plant Marsilea quadrifolia* Lin. See ಮೊದಿಗು 3.

ಅಶನಾಯಿತ aśanâyita. *Hungry.*

ಅಶನಾಯಿ aśanâyĕ. *Hunger.*

ಅಶನಾರ್ಥಿ aśana-arthi. One who is desirous of food or asks for it (My.).

ಅಶನಿ aśani. = ಅಸನಿ. *Indra's thunderbolt.*

ಅಶರೀರ a-śarîra. Bodiless. 2, Kâma (ಮದನ Čb.). 3, the sky (ಆಕಾಶ Čb.).

ಅಶರೀರವಾಕ್ಯ aśarîra-vâkya. A divine utterance, a voice from heaven (J. 16, 15).

ಅಶರೀರವಾಣಿ aśarîra-vâṇi. = ಆಶರೀರವಾಕ್ಯ. (My.).

ಅಶಾಸ್ತ್ರ a-śâstra. Unscriptural, not conformable to sacred authority, heterodox. (My.).

ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ a-śâstrîya. = ಆಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಅಶಿಕ್ಷಿತ a-śikshita. Uninstructed, untrained (B. 5, 189; My.).

ಅಶಿಥಿಲ a-śithila. Not loose or untied, joined, compact (Kâvy. III, 1, A, 8).

ಅಶಿರ aśira. Fire (agni Čb.). 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Čb.).

ಅಶಿರಸ್ಕ a-śiraska. Headless. (R.).

ಅಶಿಶ್ವಿ a-śiśvi. *A childless woman.*

ಅಶೀತಿ aśîti. Eighty. (My.).

ಅಶೀತಿದ್ವಯ aśîti-dvaya. The two parts of which the yajurvêda consists, the whole yajurvêda (My.).

ಅಶೀಲ a-śîla. Ill-behaved, void of moral practice (Bp. 6, 31).

ಅಶುಚಿ a-śuci. Impure. 2, impurity. See ಮುಜುಕ್ಕರ್; Bp. 22, 50; 40, 63.

ಅಶುಚಿತ್ವ aśucitva. Impurity, uncleanness. (My.).

ಅಶುದ್ಧ a-śuddha. *Impure; mixed;* inaccurate, incorrect. See Bp. 43, 63; 51, 29. 55; 54, 21.

ಅಶುದ್ಧಿ a-śuddhi. Impure;—impurity. (My.).

ಅಶುಭ a-śubha. *Inauspicious* (ಏಷ್ಟ, ಅಲ್ಲದುದು Nn. 103). 2, *ill-luck, misfortune.* 3, *sin.* See Bp. 54, 17; Prvs. s. ಕುಧ & ಕುಧಕಾರ್ಯ.

ಅಶೇಷ a-śêsha. *Without remainder, entire, all.* 2, infinite, endless. 3, = ಅಮೃತ, ದಿಕ್ಕು (Nn. 4). See Kâvy. 5, 1; Čh. v. 221; Bp. 25, 14; 50, 71.

ಅಶೋಕ a-śôka. = ಅಸುಕೆ, ಅಸುಗೆ. Without sorrow. 2, a deity (ಸುರ, ದೇವತೆ Nn. 94). 3, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಎತಿ 94). 4, *the tree Jonesia asoka* Roxb. (ವೃಕ್ಷವಿಶೇಷ 94; ಅಸುಗೆ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ ಗಿಡ G.).

ಅಶೋಕಕುಜ aśôka-kuja. = ಅಶೋಕ No. 4. (ಅಸುಗೆ Śm. 25).

ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ aśôka-rôhiṇi. *N. of a medicinal plant* (ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ Si. 143; ಕಟುಕಲೋಹಿಣಿ G.).

ಅಶೋಕಿ a-śôki. A person without sorrow (Bp. 45, 35).

ಅಶೋಕೆ a-śôkĕ. = ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ. *N. of a medicinal plant.* 2, = ಅಶೋಕ No. 4 (see ಅಸುಗೆ).

ಅಶೋಧಿತ a-śôdhita. Unclean, unpurified, unrefined. (B. 4, 94. 140; My.); inaccurate, uncorrected, unrevised. (My.).

ಅಶೋಭಿತ a-śôbhita. Not beautiful or splendid (B. 5, 77; My.).

ಅಶೋಭೆ a-śôbhĕ. Absence of light, beauty or comeliness (My.; G.).

ಅಶೌಚ a-śauca. Impurity (Bp. 40, 70).

ಅಶ್ಮ aśma. *A stone* (ಕಲ್ಲು Nn. 51). 2, a cloud (ಮೇಘ Čb.).

ಅಶ್ಮಕಾರಕ aśma-kâraka. A stone-mason (ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ Mr. 376).

ಅಶ್ಮಗರ್ಭ aśma-garbha. *An emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlâ.).

ಅಶ್ಮಜ aśma-ja. *Red chalk. 2, bitumen.* 3, iron.

ಅಶ್ಮನ್ತ aśmanta. *A fire-place* (ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ G.).

ಅಶ್ಮನ್ತಕ aśmantaka. *A fire-place.* See ಒಲೆ.

ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪ aśma-pushpa. *Benzoin* (storax).

ಅಶ್ಮಯೋನಿ aśma-yôni. = ಅಶ್ಮಗರ್ಭ. (R.).

ಅಶ್ಮರಿ aśmari. *The disease of the gravel or stone; the stone itself.*

ಅಶ್ಮವಿಕೃತಿ aśma-vikṛiti. *The product of stones, as fossil, metal, etc.*

ಅಶ್ಮಸಾರ aśma-sâra. *Iron.*

ಅಶ್ಮಾರೋಪಣ aśma-âropaṇa. A ceremony at marriages: the husband's laying hold of his wife's right foot and placing it on the grinding stone (My.).

ಅಶ್ಮೀರ aśmîra. = ಅಶ್ಮರಿ. (R.).

ಅಶ್ರ aśra. *A corner; an edge.* 2, *a tear.* 3, blood.

ಅಶ್ರದ್ಧೆ a-śraddhĕ. (= ಅಸಡ್ಡೆ). Want of trust, want of faith in, unbelief (Sk.). 2, dislike (Mhr.).

ಅಶ್ರಾನ್ತ a-śrânta. Untired, unwearied; *continual, eternal.* See Bp. 52, 50; 57, 65; 61, 54. 78 (noun).

ಅಶ್ರಾವ್ಯ a-śrâvya. Improper or unfit to be heard (J. 1, 6). 2, inaudible.

ಅಶ್ರಿ aśri. *A corner, an angle; an edge* (ಗೋಟು Mr. 442). *Cf.* ಅಂಚು.

ಅಶ್ರು aśru. = ಅಸ್ರು. *A tear* (ಬಾಷ್ಪ, ಅಕ್ಷಿಯ ಆನನ್ದಜಲ Mr. 316).

ಅಶ್ರುಜಲ aśru-jala. = ಅಶ್ರು. (Bp. 36, 14).

ಅಶ್ರುತ a-śruta. Unheard; inaudible (My.; Čb.).

ಅಶ್ಲೀಲ a-ślîla. Unpleasant, ugly. 2, *coarse, vulgar.*

ಅಶ್ವ aśva. *A horse* (ಕುದುರೆ Nn. 23).

ಅಶ್ವಕರ್ಣ aśva-karṇa. = ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ. (St. & Pl.).

ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ aśva-karṇaka. *The timber tree Vatica robusta* W. and A.

ಅಶ್ವಗತಿ aśva-gati. The paces of a horse (ವಾಜ, ಕುದುರೆಯ ಗತಿ Nn. 124).

ಅಶ್ವಗನ್ಧ aśva-gandha. -ನ್ಧೆ. The plant Physalis flexuosa Lin. (ಅಮುಂಗುರ Mr. 129).

ಅಶ್ವಗನ್ಧಿ aśva-gandhi. = ಅಶ್ವಗನ್ಧ. (My.).

ಅಶ್ವಗ್ರೀವ aśva-grîva. = ಹಯಗ್ರೀವ. N. of a demon, a foe of Vishṇu. 2, N. of a form of Vishṇu (My.).

ಅಶ್ವತರ aśva-tara. *A mute.*

ಅಶ್ವತ್ಥ aśvattha. *The holy fig tree, Ficus religiosa* Lin. (ಆರಳೀ ಗಿಡ G.).

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ aśvatthâma. N. of a saint and warrior, the son of Drôṇa and one of the chiefs of the Kurus (Mr. 263; Śmd. 182).

ಅಶ್ವಪತಿ aśva-pati. Lord of horses. 2, N. of a king of Madra and father of Sâvitrî. (My.).

ಅಶ್ವಪಾಲ aśva-pâla. A groom. (My.). 2, = ಅಶ್ವಪತಿ No. 2 (My.).

ಅಶ್ವಪ್ರಾಸ aśva-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅಶ್ವಬಡವ aśva-baḍava. -ವರುವ. *Horses and mares.*

ಅಶ್ವಮಹಿಷಿಕೆ aśva-mahishikĕ. The natural enmity of a horse and a buffalo. (R.).

ಅಶ್ವಮಾರ aśva-mâra. A kind of oleander, Nerium odorum Ait. (ಕರವೀರ, ಕಣಗಿಲೆ Mr. 113).

ಅಶ್ವಮುಖ aśva-mukha. Having the head of a horse: *a Kinnara, an attendant on Kubêra,* a celestial chorister.

ಅಶ್ವಮೇಧ aśva-mêdha. The horse-sacrifice (Śmd. 271; J. 2, 56).

ಅಶ್ವಮೇಧೀಯ aśvamêdhîya. *Relating to the horse-sacrifice.*

ಅಶ್ವಯುಜ್ aśva-yuj. *N. of a constellation, the head of Aries.*

ಅಶ್ವರಥ aśva-ratha. A carriage drawn by horses. (My.).

ಅಶ್ವರಾಜ aśva-râja. A royal horse (My.). 2, = ಅಶ್ವಪತಿ No. 2 (My.).

ಅಶ್ವಲಕ್ಷಣ aśva-lakshaṇa. The disposition, temper, or marks of a horse (Râm. 26, 20).

ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿ aśva-lakshmi. Richness in horses (one of the riches that is not to be ruined, My.; see Prv. s. ಅನೆ 2).

ಅಶ್ವವೈದ್ಯ aśva-vaidya. A veterinary surgeon. (My.).

ಅಶ್ವಶಾಲೆ aśva-śâlĕ. A stable. (My.).

ಅಶ್ವಹೃದಯ aśva-hṛidaya. Innermost nature of the horse; horsemanship (Râm. 26, 20).

ಅಶ್ವಾರೂಢ aśva-ârûḍha. Mounted, sitting on horseback. (My.).

ಅಶ್ವಾರೋಹ aśva-ârôha. *A horseman.*

ಅಶ್ವಾರೋಹಣ aśva-ârôhaṇa. The act of getting on horseback (My.).

ಅಶ್ವಾಸ್ಯ aśva-âsya. = ಅಶ್ವಮುಖ. (ಕನ್ನರ, ಕಿಮ್ಪುರುಷ Mr. 56).

ಅಶ್ವಿನ್ aśvin. (ಅಶ್ವಿಗಳ್). *The twin sons of Aśvinî, and physicians of the gods.*

ಅಶ್ವಿನಿ aśvinî. -ನೀ. *A goddess, the mother of the Aśvins.* 2, *the first of the twenty-eight nakshatras.*

ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರ aśvinî-kumâra. = ಅಶ್ವಿನೀಸುತ. (My.; G.).

ಅಶ್ವಿನೀಸುತ aśvinî-suta. (ಅಶ್ವಿನೀಸುತರ್). *The twin sons of Aśvinî.*

ಅಶ್ವೀಯ aśvîya. *A multitude of horses.*

ಅಶ್ವೆ aśvĕ. *A mare.*

ಅಷದೃಕ್ಷೀಣ a-shaṭ-akshîṇa. *That is not seen by six eyes; a secret.*

ಅಷರಫೀ asharaphî. A gold coin; a mohur, rated at sixteen rupees silver (H.; My.).

ಅಷರಾಫ್ asharâph. Noble men, persons of rank (H.; My.).

ಅಷಾಢ a-śâḍha. *The month Ashâḍha, commencing with the sun's entrance into Gemini* (June-July). 2, *a student's staff made of palâśa wood.*

ಅಷ್ಟ ashṭa. = ಆಟ್ಟ 1, etc. Eight (Śmd. 101).

ಅಷ್ಟಕ ashṭaka. Consisting of eight parts, eightfold; an aggregate of eight; the eighth part. See Śmd. 101; Nn. 69; ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ.

ಅಷ್ಟಕರಿ ashṭa-kari. = ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ. See ಕರಿ.

ಅಷ್ಟಕಷ್ಟ ashṭa-kashṭa. The eight troubles to which one is liable, *e. g.* foreign travel, separation from one's wife, etc. (My.; Br.). 2, much trouble (S. Mhr.).

ಅಷ್ಟಕಾಂಗ ashṭaka-aṅga. A kind of board or cloth for playing with dice on, having eight divisions. (R.).

ಅಷ್ಟಕೋಣ ashṭa-kôṇa. An octagon. (My.).

ಅಷ್ಟಕೋತ್ತರಾಷ್ಟದಶಕ ashṭaka-uttara-ashṭa-daśaka. Eight daśakas and an ashṭaka, *i. e.* 88 (Čh. v. 328).

ಅಷ್ಟಗನ್ಧ ashṭa-gandha. The eight fragrant substances (My.; ವಾಸಯೋಗ G.).

ಅಷ್ಟತಾಲ ashṭa-tâla. = ಆಟತಾಳ, etc. A mode of beating time in music (My.). 2, = ಅಷ್ಟಕೋಣ (My.; also ಅಷ್ಟಪಟ್ಟ).

ಅಷ್ಟದಲ ashṭa-dala. An octagon. 2, the lotus (with eight petals, Bp. 35, 7). 3, eight petal-like forms on brass plates (My.).

ಅಷ್ಟದಿಕ್ ashṭa-dik. (-ದಿಕ್ಕು). = ಅಷ್ಟದಿಶ್.

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ ashṭadik-pâlaka. The regents of the eight cardinal points (Indra, Agni, Yama, Nirṛiti, Varuṇa, Vâyu, Kubêra, Îśâna; My.).

ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ ashṭadik-gaja. The elephants of the eight cardinal points: airâvata, puṇḍarîka, vâmana, kumuda, aṅjana, pushpadanta, sârvabhauma, supratîka (My.).

ಅಷ್ಟದಿಶ್ ashṭa-diś. The eight cardinal points of the compass collectively.

ಅಷ್ಟದಿಶಾಧಿನಾಯಕ ashṭa-diśâ-adhinâyaka. = ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ. (Bp. 58, 61).

ಅಷ್ಟನಾಗ ashṭa-nâga. = ಅಷ್ಟಫಣಿ. (or also = ಅಷ್ಟಫಣಿ). See ನಾಗ.

ಅಷ್ಟಪದ ashṭa-padi. N. of a Kannaḍa metre (Ćh.). ?, N. of a poem by Jayadêva (My.).

ಅಷ್ಟಪಾದ ashṭa-pâda. Having eight legs. 2, a spider. (My.). 3, a fabulous animal with eight legs, the śarabha. (My.).

ಅಷ್ಟಫಣಿ ashṭa-phaṇi. The eight principal serpents (Bp. 46, 27, enumerated in the Vivêkachintâmaṇi as follows: ಅನಂತ, ತಕ್ಷಕ, ವಾಸುಕಿ, ಶಂಖಪಾಲ, ಪದ್ಮ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಕ್ರೌಂಚ, ಕಾಲ). See ಎಣ್ಬಲ ಪಾವು.

ಅಷ್ಟಫಣೀಶ್ವರ ashṭaphaṇi-śvara. The lord of the eight principal serpents (Bp. 46, 30).

ಅಷ್ಟಭಾಗ್ಯ ashṭa-bhâgya. The eight requisites to the regal state: ರಾಜ್ಯ, ಛತ್ರಾಶ್ವರ, ಸೈನ್ಯ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಛತ್ರ, ಚಾಮರ, ಆನ್ವೋಲನ (My.; Br.).

ಅಷ್ಟಭುಜ ashṭa-bhuja. Eight arms (Śmd. 101).

ಅಷ್ಟಭೈರವ ashṭa-bhairava. Eight inferior manifestations (properties) of Śiva, viz. ಸಿತಾಂಗ, ರುರು, ಚಣ್ಡ, ಕ್ರೋಧ, ಉನ್ಮತ್ತ, ಕಪಾಲ, ಭೀಷಣ, ಸಂಹಾರ (My.).

ಅಷ್ಟಭೋಗ ashṭa-bhôga. Eight sources of pleasure: ಮನೆ, ಹಾಸಿಕೆ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ, ಸ್ತ್ರೀ, ಪುಷ್ಪ, ಗಂಧ, ತಾಂಬೂಲ (My.; Br.). 2, ಸಿಧಿ, ಸಿದ್ಧೀಪ, ಅಕ್ಷೀಣ, ಅಗಾಮಿ, ಸಂಚಿತ, ಜಲ, ತರು, ಪಾಷಾಣ (My.).

ಅಷ್ಟಮ ashṭama. The eighth; the eighth part.

ಅಷ್ಟಮಂಗಲ ashṭa-maṅgala. A collection of eight lucky things, *e. g.* a lion, a bull, an elephant, a water-jar, a fan, a flag, a trumpet, and a lamp. 2, a horse with a white face, tail, mane, breast, and hoofs. (R.).

ಅಷ್ಟಮದ ashṭa-mada. Eight kinds of pride, viz. of ಅನ್ನ, ಆರ್ಥ, ಯೌವನ, ಸ್ತ್ರೀ, ಏದ್ಯ ಕುಲ, ರೂಪ, ಉದ್ಯೋಗ (My.; Br.). See Bp. 23, 42; 60, 55; G. 399.

ಅಷ್ಟಮಹಿಷೀಪತಿ ashṭa-mahishî-pati. The lord of eight chief mistresses: Kṛishṇa (My.).

ಅಷ್ಟಮಿ ashṭami. = ಅಟ್ಟಮಿ 1. The eighth lunar day of each fortnight.

ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ashṭa-mûrti. Eight-formed. 2, Śiva as identified *e. g.* with the five elements, mind, egotism, and matter; or the five elements, the sun and moon and agni (Mr. 13). See Bp. 54, 79. *Cf.* ಎಣ್ಮೆ ಮೂರ್ತಿ, ಎಣ್ಮೆಯ್ಯವ.

ಅಷ್ಟವರ್ಗ ashṭa-varga. A class of eight principal medicaments: ಋಷಭ, ಜೀವಕ, ಮೇದೆ, ಮಹಾಮೇದ, ಋದ್ಧಿ, ವೃದ್ಧಿ, ಕಾಕೋಲಿ, ಕ್ಷೀರಕಾಕೋಲಿ. (My.).

ಅಷ್ಟವಸು ashṭa-vasu. The eight semi-divine Vasus, enumerated *e. g.* as ಆಪ, ಧ್ರುವ, ಸೋಮ, ಧವ, ಅನಿಲ, ಅನಲ, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಪ್ರಭಾಸ. (My.).

ಅಷ್ಟವಿಧಪೂಜೆ ashṭa-vidha-pûjĕ. Worship of an idol (liṅga) performed with the following eight things: ಅಕ್ಷತೆ, ಗಂಧ, ಜಲ, ತಾಮ್ಬೂಲ, ದೀಪ, ಧೂಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ (or ತುಲಸಿ). See Bp. 48, 33.

ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ ashṭa-vidha-bhakti-kriyĕ. Devotional acts of eight kinds (Bp. 33, 3), viz. ಆರ್ಚನ, ವನ್ದನ, ಸ್ಮರಣ, ಪಾದಸೇವನ, ಸ್ತವ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ಸಖ್ಯ, ಆತ್ಮನಿವೇದನ or ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ (S. Mhr. liṅgavantas).

ಅಷ್ಟವಿಧಸಮಾಧಿ ashṭa-vidha-samâdhi. = ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ. (Ćb.).

ಅಷ್ಟವಿಭೂತಿ ashṭa-vibhûti. = ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ. (My.).

ಅಷ್ಟವಿವಾಹ ashṭa-vivâha. The eight kinds of marriage: brâhma, daiva, ârsha, prâjâpatya, âsura, gândharva, râkshasa, and paiśâća. (My.).

ಅಷ್ಟಶೋಭೆ ashṭa-śôbhĕ. Eight kinds of decoration (Bp. 53, 23).

ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ashṭa-siddhi. Eight supernatural faculties, usually enumerated as ಅನಿಮ, ಮಹಿಮ, ಲಘಿಮ, ಗರಿಮ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಕಾಮ್ಯ, ಈಶಿತ್ವ, ವಶಿತ್ವ. See Bp. 31, 20; Mr. 455.

ಅಷ್ಟಾಂಗ ashṭa-aṅga. Eight parts of the body with which profound obeisance is performed, enumerated *e. g.* as the hands, breast, forehead, eyes, throat, and middle of the back;—eight objects of adoration: guru, liṅga, jaṅgama, pâdôdaka, prasâda, vibhûti, rudrâksha, mantra. See Bp. 3, 69; 6, 24; 55, 50; 56, 43. 46; 63, 54. *Cf.* ಸಾಷ್ಟಾಂಗ. — ಅಷ್ಟಾಂಗಬೆಡಗು. -ಎಡಗು. To perform profound obeisance (Bp. 18, 79; 20, 32; 22, 49; 23, 28; 45, 12).

ಅಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣಾಮ ashṭâṅga-daṇḍa-praṇâma. Prostration of the eight parts of the body as in reverence (Bp. 37, 57). *Cf.* ಸಾಷ್ಟಾಂ.

ಅಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮ ashṭâṅga-praṇâma. Profound obeisance performed with the breast, head, uttering the person's name and titles, mind, devotion, foot, hand, and ear (My.; Grj. 4, 44).

ಅಷ್ಟಾಂಗಭಕ್ತಿ ashṭâṅga-bhakti. The eight-membered devotion (Bp. 6, 30). *Cf.* ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ.

ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ ashṭa-aṅga-yôga. The eight means or stations of yôga or mental concentration, viz. ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣೆ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ. See Bp. 6, 30; 35, 20.

ಅಷ್ಟಾದಶ ashṭâ-daśa. Eighteen.

ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ ashṭâdaśa-jâti. Eighteen castes: ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಲಿಂಗವನ್ತ, ಬಣಜಗ, ಗಂಗಡಿಕಾರವೊಕ್ಕಲಿಗ, ಮಡಿವಾಳ (ಅಗಸ), ಕೆಲಸಿಗ, ಕುಮ್ಬಾರ, ಕುಮ್ಮಾರಿ, ಕಟುಕ, ಬಡಗಿ (ಬಿಜ), ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, ತೊರೆಯ (ತೊಡ್ಡಿಯರ್), ಉಪ್ಪಾಲಿ, ಚಿಸ್ತ, ಜೆತಲೆಯ, ಮಾದಿಗ (Ćikkadêvarâja's yaśôbhûshaṇa 4, after 86). See ಜಾತಿ = 18; Bp. 55, 20; Ć. Bp. 47, 43.

ಅಷ್ಟಾದಶದೋಷ ashṭâdaśa-dôsha. Eighteen faults in poetical composition (Ćh. v. 40; Śmd. 4 Cm.).

ಅಷ್ಟಾದಶಪರ್ವ ashṭâdaśa-parva. The eighteen books of the Mahâbhârata (My.).

ಅಷ್ಟಾದಶಪುರಾಣ ashṭâdaśa-purâṇa. The eighteen purâṇas: ಶೈವ, ಸ್ಕನ್ದ, ಲೈಂಗ್ಯ, ನಾರದ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಕೌರ್ಮ, ವಾಮನ, ಗಾರುಡ, ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ, ವಾರಾಹ, ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯ, ವೈಷ್ಣವ, ಭವಿಷ್ಯತ್, ಭಾಗವತ, ಪದ್ಮ, ಆಗ್ನೇಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ (Bp. 43, 77).

ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ ashṭâdaśa-pradhâna. The eighteen nobles in close attendance on a king: ಪೌರೋಹಿತ, ದಣ್ಡನಾಥ, ಆಜ್ಞಾಕ್ಷೆ, ಆಧಿಕಾರಿ, ಮಂತ್ರಿ, ಪ್ರಧಾನ, ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ, ಧನ್ವಾರಿ, ಸೇನಾನಾಯಕ, ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹಿ, ಪ್ರತಿಪಾರಿ, ಅನ್ತಸಿತ (o. r. -ಕ), ದ್ವಾರಪಾಲ, ಕರಣಿಕ, ದಣ್ಡಪಾಣಿ, ಕುತಾರಿ, ಸ್ಥಲವಾರ, ಯುವರಾಜ (Mr. 272).

ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣ ashṭâdaśa-varṇa. = ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ. (Bp. 55, 12). See ಪದಿನೆಣ್ಪು ವರ್ಣ.

ಅಷ್ಟಾದಶಸ್ಥಲವಿವರ್ಜನ ashṭâdaśa-sthala-vivartana. The unrolling (or display) of the eighteen topics (required for a poem). The display concerns: ಶೈಲ, ಆಮ್ಬುನ್ಧಿ, ಪುರ, ಆಶ್ರೀತ್ತ, ಋತು, ಯಾತ್ರೆ, ಕಾಳಗ, ಮನ್ತ್ರ, ಉದ್ಯಾನ, ಚರ, ಸುರತಕೇಳಿ, ವೈವಾಹ, ಜಲಕ್ರೀಡೆ, ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ, ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಜಾಲಕ, ಮಧುಪಾನ (Mr. 361, o. r. -ವರ್ಣಿ). See ಸ್ಥಲ = 18.

ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯ ashṭâdaśa-amâtya. = ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ. (ತೀರ್ಥ, ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಿನೆಣ್ಪು ಪ್ರಧಾನರು Nn. 48).

ಅಷ್ಟಾಪದ ashṭâ-pada. Having eight legs. 2, a spider. 3, a fabulous animal with eight legs (ತರಭ, ಕೇಸರದ್ವಿಪ Mr. 160). 4, *a kind of chequered cloth or board for drafts, dice, etc.* 5, Kailâsa. 6, gold. See J. 10, 6.

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ashṭâ-vakra. N. of a Brâhmaṇa, deformed in eight members of the body. (My.). 2, greatly deformed or ugly (My.).

ಅಷ್ಟಾವಧಾನ ashṭa-avadhâna. The capability of attending to eight matters at once (My.).

ಅಷ್ಟಾವಧಾನಿ ashṭa-avadhâni. A person that has the ashṭâvadhâna (My.).

ಅಷ್ಟಾವಶೇಷ ashṭa-avaśêsha. A remainder that forms the eighth part, one-eighth (Bp. 12, 28).

ಅಷ್ಟವಿಧಾನ ashṭâ-vidhâna. Eight kinds of service rendered to an idol after the principal pûjè, namely, brief recitations from each of the four vêdas, of a ślôka, of some prose, plain music, and instrumental music (My.).

ಅಷ್ಟಿ ashṭi. N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಅಷ್ಟು ashṭu. = ಅಟು, etc., ಔಟು 3, ಓಟು. That measure, that much, etc. (its meanings being identical with those of ಅನಿತು, q. v.; *cf.* ಇಷ್ಟು). Declension: ಅಷ್ಟಂ (Śmd. 231 Cm.), ಅಷ್ಟನ್ನು (C.); ಅಷ್ಟರಿ (C.); ಅಷ್ಟರ್ಕೆ (Śmd. 92 Cm.), ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟಕೆ (C.); ಅಷ್ಟಜೊಳ್, ಅಷ್ಟಜೊಳು (Dp. 4), ಅಷ್ಟಜೊಳಗೆ, ಅಷ್ಟದಲ್ಲಿ (C.). ೧೮ ಬಾರಿ ಎವೆ ಇಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠೆ Nr.). ಅಷ್ಟು ಶಬ್ದಂಗಳ್ (Śmd. 215 Cm.). ನಡೆವಷ್ಟು ದೂರಂ (Bp. 4, 50). ಪೋಪಷ್ಟು (53, 15). ಈ ಬ್ಗೆ ತುಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಜಣಮಾತ್ರಮ್ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟರೊಳು (in the mean time) ಪುರನ್ಪರವಿಶಕಲೆನ್ನು, ಮನಜೆ! (Dp. 4). ಪದಿನೆಣ್ಪು ಸಾರಿ ಜೆಪ್ಪೆ ಅಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Si. 40). ಈ ವಿಾನು ತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕ ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವದು, ಅನ್ದರೆ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವಿಾನು (81). ಎರಪಿಸ್ಪು ದಣ್ಡ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದು (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ, etc. 265; *cf.* 44). ಬೇಕಾದಷ್ಟು (ಸ್ವಕಾನು, ಯಥೇಷ್ಟಿತ, etc. 317). ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಇರುವಳೆ (ಪಥೆ, ಸಮ್ಬದ್ಧಿ 470). ಒನ್ದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಯಲ್ ಆಪುದೋ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಹಾದಿ (273). ಚಿಕ್ಕನಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಾಗಿ (89). ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಸಿ (B. 1, 1). ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಯ್ದು ಆದೆ (1, 16). ಸನ್ಣ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವು (2, 11). ಅಷ್ಟಜೊಳಗೆ (meanwhile, 2, 12). ಆವುಗಳನ್ನು ನೋಡ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ (2, 30). ಇವಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ (3, 19). ಆವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೆ (3, 59). ನಾವು ನೀರೊಳಗೆ ಮುಬ್ಬಿಗಿದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಗುರ್ತಾ ಮಾಡಿಟ್ಟು (4, 30). ಚಣ್ಣಿನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು (4, 40). ಆವಷ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 51). ಆವನ್ನಷ್ಟು (= ಆಪ್ಪೂ) ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಪ್ಪನೇ ಮಾಡ ಬೇಕು (4, 52). ಆದಷ್ಟು ಆಯಿತು (4, 137). ಆದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವಜ್ರವು (4, 173). ಆವನು ಆಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (4, 221). ಆಲ್ಲಿ ಆಷ್ಟಪಿ ಪೂರ್ತಿ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಸುವವಕ್ಕಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇವನ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕು ಎಮ್ಬುವದು ದೇವರ ಸಂಕೇತವಿತ್ತು (5, 201). See ಎರಡನ್ನು, ನಾಳ್ಕಷ್ಟು. — ಆಷ್ಟ ನೆಯ. = ಅನಿತನೆಯ. — ಅಷ್ಟರು. 1. = ಅನಿಬರ್. So many persons (as those, C.). — ಅಷ್ಟರು. 2. ಆಷ್ಟರು-ಳು 9. = ಆನಿಬರುಂ. All persons, every body (C.). — ಅಷ್ಟಜಿವಂ. = ಅನಿತನೆಯಂ. (G.). — ಅಷ್ಟಷ್ಟಷ್ಟು. rep. See Bp. 19, 56. — ಆಷ್ಟು. -ಳು 9. ಆಷ್ಟೂ. = ಅನಿತುಂ. All, the whole. — ಆಷ್ಟೇ. -ವಿ 2. Even that much; (even so). ಹೀಗಷ್ಟೇ! (ಕಲ Si. 470). 2, entirely the same. ನೀನು ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಹಾಸಿದರೂ ಆಷ್ಟೇ, ಬಿಟ್ಟರೂ ಆಷ್ಟೇ, ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವದು (B. 5, 155). 3, -ವಿ 3. is it not so much? is it not? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಬೇಟೆಯ ಕೊನ್ದ್ದು ನನ್ನ ಬಲದಿನ್ದಷ್ಟೆ? (B. 4, 11). ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಆಡಗಿ ಕೊಣ್ಬುತ್ತಿರುತ್ತೀ, ಆಷ್ಟೇ? (4, 42). — ಆಷ್ಟೇ ಒನ್ದು. At all events a little. ನನ್ನ ತನ್ದೆಗೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಷ್ಟೇ ಒನ್ದು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಚಿನ್ತೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವದು (B. 4, 77). — ಆಷ್ಟೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. So much time; so long. ಆಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ (ಆನ್ನೆಗಂ G.). ಆಷ್ಟೊತ್ತಿನ ತನಕ (B. 5, 64).

ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ ashṭa-niśvarya. = ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ (My.; Br.). 2, = ಅಷ್ಟಧಾರ್ಯ (My.).

ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತ ashṭa-uttara-śata. One hundred and eight. (My.).

ಅಷ್ಮಿ ashṭhi. Seed; seed-corn; a kernel, a stone.

ಅಷ್ಮಿಲೆ ashṭhîlè. A globular body; a kernel. See ಏಕಾಷ್ಮಿಲೆ.

ಅಷ್ಮಿವತ್ ashṭhîvat. *The knee.*

ಅಸ asa. 1. = ಅಟ 2, etc. So much as that (S. Mhr.; My. occasionally).

ಅಸ asa. 2. = ಅಸಿ 6. Slenderness, weakness, etc. — ಅಸವಲ್ಲದ. -ಅಲ್ಲದ. Not small, not weak, etc. ಅಸವಲ್ಲದ ದೆವ್ವ, a powerful demon (S. Mhr.). ಅಸವಲ್ಲದ ಕೆಲಸ, a very difficult business (My.). — ಅಸವಲ್ಲದವ. -ಅಲ್ಲದವ. A strong, powerful, energetic, great man (C.). ಅಸವಲ್ಲದವನ ಕೂಡೆ ಅರವ್ಯಾ ಮಾಡಿ ಹಸೀ ಆವರೆಕಾಯಿಗೆ ಮೋಪಿಸಿದ (Prv.).

ಅಸ asa. 3. Fitness, propriety; order; strength, power (*cf.* ಅಳ 2); greatly (? Bh. 2, 2, 105). — ಅಸಕರಿ. = (ಅಸ ಕದಿ), ಅಸಗೊರೆ. (R.). — ಅಸ ಕದಿ. To go beyond propriety or the common limits: to surpass, to excel (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; ಕೆಯ್ಮೀರು Śmd. I; ವಿಾಱು ಜೋಗು Čt. I, 54; ಕೆಯ್ಮದಿ Čt. II, 11; ಕೆಯ್ಮೀಱು Kk. 65. 85; Śm. 50). ಪೊಸ ಗಾರ ಸಿಡಿಲ ಮನಕಮನ್ ಅಸ ಕದಿಡು, ಕೃತಾನ್ತಬನ್ಪೆ ಪೊಡಕರಿಸುವ ವೊಲ್ ಬಿಸಸು ಬಿಸಸೆನ್ದು, ಕರವ್ ಅರ್ಬಿನೆ ಸನ್ನಧಮ್ ಆಯ್ತು ಎದ್ದೆ ರಾವಣನಿದಿರೊಳ್ (Abh. P. 14, 105). See Abh. P. 5, after 53. — ಅಸ ಕದಿಪ. Going beyond, surpassing. ಅಸ ಕದಿಪಮ್ ಎನ್ದು, ಕೆಯ್ಮೀಱುಹಂ (Śmd. II). — ಅಸ ಕೊಳ್ಪು. To take a controllable or manageable form, to be manageable; to be practicable or possible (S. Mhr.). ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಆದು (ಕುದುರೆ) ಅಸ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 1, 3). — ಅಸಗೊರೆ. -ಕೊರೆ. = ಅಸ ಕರಿ. Strength to fail, to be exhausted (S. Mhr.). — ಅಸವು. -ಆವು. Strength to fail (J. 11, 25); to be deranged or bewildered (J. 20, 20).

ಅಸ asa. 4. = ಅಡ 4, ಅಸಿ 1, ಅಸು 1. (T. ಅಚ್ಚೆ, M. ಆಯೆ. motion, mobility; see ಅಸಿ 4; *cf.* ಅಳ್ಳನೆ). — ಅಸವಸ. rep. Haste, speed (ಅವಸರ Kk. 54; Śm. 62). ಅಸವಸದಿಂ ಪಳಗೆಯ್ತಂ (Śmd. 267, o. r. ಗೆಯ್ಯಂ). ಅಸವಸದಿಂದೆ ಇನನ್ ಉದ್ದೊಡೆ (Grj. 4, 142).

ಅಸಂಯ asaṁya. Tbh. of ಅಸಹ್ಯ. (My.).

ಅಸಂಶಯ a-saṁśaya. Absence of doubt, certainty (ದಗ್ಧ, ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದುದು Nn. 133).

ಅಸಂಸಾರಿ a-saṁsâri. Not transmigratory; not engaged in worldly or secular occupation; not an embodied being. See Bp. 51, 28; 60, 6.

ಅಸಂಸ್ಕಾರ a-saṁskâra. The state of being uninitiated; one who is uninitiated or has not gone through the proper rites of caste, etc. (Bp. 45, 15).

ಅಸಂಹತ a-saṁhata. Not joined; loose. 2, an array of troops in separate orders (Colebr.).

ಅಸಂಹಿಸು a-saṁhisu. Tbh. of ಅಸಹಿಸು. (My.).

ಅಸಂಹ್ಯ a-saṁhya. = ಅಸಹ್ಯ, of which it is a vulgar form. (Bp. 51, 77; 53, 31; 55, 2; 60, 2; My.).

ಅಸಂಹ್ಯತನ a-saṁhyatana. = ಅಸಹ್ಯತ್ವ. (My.; G. 80).

ಅಸಕೃತ್ a-sakṛit. Not once; *repeatedly, again and again.*

ಅಸಕ್ತ a-sakta. Detached, disunited; unattached or indifferent to. 2, *continual* (our MS. ಅಸ್ತಕ್ತ).

ಅಸಗ asaga. (= ಅಗಸ). A washerman (ನಿರ್ಣಿಜಕ, ರಜಕ Hlâ., Nr.; ಬಲಿ, ರಜಕ Nn. 16; *cf.* ಅಸಿ 4). See Bp. 21, 12. 21. 22; 22, 65; 28, 37. **2,** the name of a Kannaḍa author (Śmd. 4). — ಅಸಗವರಿ. -ಪರಿ. Washerman's run: N. of a play of children (Bh. 1, 6, 2). — ಅಸಗಪ್ಪೊಯ್. -ಪೊಯ್. A washerman's stroke or blow (Abh. P. 7, 57).

ಅಸಗ asaga. N. of a plant (Mr. 139, text corrupt; one MS. ಅಸನಿ).

ಅಸಂಕೀರ್ಣ a-saṁkîrṇa. Unmixed, uncompounded, uncollected. (R.).

ಅಸಂಖ್ಯಿ a-saṁkhya. Innumerable. (My.).

ಅಸಂಖ್ಯಾತ a-saṁkhyâta. Uncounted, innumerable (ಪ್ರಕೂನ, ಲೆಕ್ಕಿಸ ದಾರದು Nn. 25). 2, plural: the host of eminent Liṅgavantas and of other servants of Śiva (Pp. 25, 32; 37, 51; 45, 48; 58, 54). 3, = ಸತ್ (Nn. 84).

ಅಸಂಖ್ಯೇಯ a-saṁkhêya. Innumerable. (My.).

ಅಸಂಗ a-saṅga. Non-attachment; not attached, having no inclination for or interest in (Bp. 8, 26).

ಅಸಂಗತ a-saṅgata. Ununited, unassociated with. 2, uneven. 3, incoherent. 4, inconsistent. 5, unbecoming. 6, rude. 7, not shrinking; not going away; imperishable (ಅಕ್ಷರ, ಹೋಗ ದಾರದನ್ನಾದು Nn. 75).

ಅಸಂಗತಕ a-saṅgataka. Not going together, ununited, not harmonizing. See ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಕ.

ಅಸಂಗತಿ a-saṅgati. Unconnectedness. 2, impropriety, incongruity (B. 5, 95). See Prv. s. ಪ್ರಸಂಗ.

ಅಸಂಚಲಿತ a-saṁćalita. Unshaken, not trembling or quivering (Bp. 22, 13).

ಅಸಡಿ asaḍi. A stupid woman (My.).

ಅಸಡಿ asaḍi. Tbh. of ಆಷಾಢ (Śmd. 364, o. r. ಅಸಡಿ; *cf.* ಆಷಾಢ; in My. the term means the plant ಅಸಡಿ, ಆಸಾಡಿ).

ಅಸಡು asaḍu. (= ಅಗಸು). Stupidity, stubbornness. ಅಸಡುದನ, ಅಸಡುಕುದುರೆ, etc. (My.). — ಜಸಡ. -ಆತ. A stupid man (My.).

ಅಸಡ್ಡಾಳ asaḍḍâḷa. Contemptibleness; — unlawful action, evil courses (My.); — monstrousness, ugliness. (T. ಅಡಜ್ಞಾಳ, contempt, despite; Tč. ಅಪಡ್ಡಾಳ, monstrous, ugly; see ಅಸಡ್ಡೆ). ಕರಡಿಯ ಅನಯವಗಳೆಲ್ಲ ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಬಲವುಳ್ಳವು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). ಅನೆಯು ಮೆಯ್ಯು ನೋಟಕ್ಕೆ ಹುರುಬರಪಾಗಿಯೂ ಅಸಡ್ಡಾಳವಾಗಿಯೂ ತೋಱುತ್ತದೆ (B. 5, 238). ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸನ್ನೂ ದಿಸೆದ್ದು ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಅಸಡ್ಡಾಳ ದೈವ. A contemptible god (Bp. 54, 27).

ಅಸಡ್ಡೆ asaḍḍe. (Tbh. of ಅಶ್ರದ್ಧೆ). Dislike; disdain, contempt, scorn (My.; ಅಶ್ರದ್ಧೆ, ತಿರಸ್ಕಾರ G.; Tč. ಜಜಡ್ಡೆ, ಅಸಡ್ಡೆ; T. ಅಜಡ್ಡೈ). — ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಪು. To contemn (My.).

ಅಸತ್ a-sat. Not being; unreal; untrue; wrong, wicked, bad, vile.

ಅಸತಿ a-sati. -ತೀ. *An unfaithful or unchaste wife.*

ಅಸತಿವಸನ asati-vasana. A house of disgrace (ಹಾದರದ ಮನೆ Mr. 198).

ಅಸತೀಸುತ asati-suta. *A son of a disloyal wife.*

ಅಸತ್ಕಥೆ asat-kathĕ. A bad, mean story (My.).

ಅಸತ್ಯ a-satya. Untrue; untruth, falsehood (B. 3, 97; Bp. 45, 20; 50, 22; 60, 55).

ಅಸದರ್ಥ asat-artha. One of the aṣṭâdaśadôshas (Čh. v. 40).

ಅಸದಳ asadaḷa. (Tbh. of ಅಸಾಧ್ಯ). Impossibility, impracticableness (ಅಶಕ್ಯ Bhn. 48; My.; ಅಸಾಧ್ಯ, ಒದಗದ್ದು G.; Râm. 1, 16, 10; J. 12, 37; 16, 22; 19, 10; 21, 31). ನಾಗಸತಿಗೆ ಆನದಳಂ, ಕಮಠಂಗೆ ಅರಿದು, ದಿಶಾನಾಗತತಿಗೆ ಅಳವಲ್ಲ (J. 7, 9). ಆಡಿಯಿಸುವಡೆ ಅನದಳಂ (19, 7). ನೆನೆವ ಮನಕ್ಕಂ ನೋಟ್ಪಿ ಕಣ್ಗಂ ನುಡಿಪ ರಸನೆಗೆ ಅನದಳಂ (Lšv. 6, after 11).

ಅಸದಾಖ್ಯಾನ asat-âkhyâti. Declaration of a person's wickedness by a proper simile (Kâvy. V, 3, etc.).

ಅಸದೃಶ a-sadṛiśa. Unlike. 2, unequalled (Bp. 7, 4; 35, 16).

ಅಸನ asana. Throwing. 2, *the tree Terminalia tomentosa W. & A.* (ಹೊನ್ನೆ Mr. 114).

ಅಸನಿ asani. Tbh. of ಅಶನಿ (Śmd. 335).

ಅಸಂತುಷ್ಟ a-santushṭa. Displeased; not content (B. 5, 148; My.).

ಅಸಂತೋಷ a-santôsha. Displeasure; discontent (ಅಸಹ್ಯ Čb.).

ಅಸಂದರ್ಭ a-sandarbha. Unseasonableness, hinderance (My.).

ಅಸಭ್ಯ a-sabhya. Unfit for an assembly, vulgar, low (Kâvy. II, 1, A, 20-28).

ಅಸಮ a-sama. Uneven, unequal. 2, odd. 3, unequalled (Bp. 1, 16. 24. 31. 33; 3, 33; 4, 11; 5, 15. 31; 11, 21; Grj. 4, 28).

ಅಸಮಚ್ಛದ asama-ćchada. The tree Alstonia or Echites scholaris (ಸಪ್ತಪರ್ಣ, ಏಟಿಲೆಪಾಡಿ Mr. 111).

ಅಸಮಂಜಸ a-samaṁjasa. N. of a descendant of Ikshvâku and father of Aṁśumat, q. v.

ಅಸಮಂಜಸ a-samaṁjasa. Unequal; unfit, unbecoming; confused. (My.).

ಅಸಮನಯನ asama-nayana. He who has odd (*i. e.* three) eyes: Śiva (Bp. 28, 29). *Cf.* ವಿಸಮನಯನ.

ಅಸಮನೇತ್ರ asama-nêtra. = ಅಸಮನಯನ. (Bp. 1, 28; 4, 64; 12, 49; 46, 33; 56, 57).

ಅಸಮಯ a-samaya. Unseasonable or unfit time (My.).

ಅಸಮರ್ಥ a-samartha. Powerless, feeble; incompetent. (Śmd. 176; Kâvy. II, 1, A, 12-15).

ಅಸಮಲೋಚನ asama-lôćana. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (Bp. 38, 77).

ಅಸಮಶರ asama-śara. The five-arrowed: Kâma (Čb.; My.).

ಅಸಮಸ್ತ a-samasta. Uncompounded, separate, several. 2, uncollected. 3, incomplete, imperfect. (Kâvy. IV, 1, 3).

ಅಸಮಾಕ್ಷ asama-aksha. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (My.). 2, a bird, the blue jay (ಹಂಗ Mr. 174).

ಅಸಮಾಖ್ಯಾತ a-samâkhyâta. Not proclaimed, famed, well-known or notorious (Bp. 38, 66).

ಅಸಮಾಧಾನ a-samâdhâna. Displeasure; discontent; indisposition. (B. 4, 57. 80. 139; 5, 101; My.).

ಅಸಮಾನ a-samâna. Not the same, not homogeneous; unequal, unlike; unequalled. (Bp. 8, 11; 16, 14; 22, 60; 43, 17).

ಅಸಮಾನಗಿರಿ asamânagiri. A ceiling cloth (S. Mhr.); — an ornamental brush of peacock's feathers (My.; H.).

ಅಸಮಾನರೂಪಕ asamâna-rûpaka. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಅಸಮಾಪ್ತ a-samâpta. Unfinished, incomplete. (My.).

ಅಸಮಾಪ್ತಕ್ರಿಯೆ asamâpta-kriyĕ. A participle, as ಹೋಗಿ, ನಡೆದು, etc. (My.).

ಅಸಮಾಸ a-samâsa. That which is not samâsa or a euphonic combination of words (Śmd. 189. 217; Kâvy. III, 3, B, 96; IV, 1, 11).

ಅಸಮಾಸತೆ a-samâsatĕ. The state of being asamâsa (Śmd. 94).

ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ a-samîkshya-kâri. *Acting inconsiderately.*

ಅಸಮೇಕ್ಷಣ asama-îkshaṇa. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (Bp. 54, 37).

ಅಸಮ್ಪೂರ್ಣ a-sampûrṇa. *Incomplete.*

ಅಸಮ್ಬನ್ಧ a-sambandha. Non-connection, absence of congruity (My.; B. 5, 95).

ಅಸಮ್ಬಾಧ a-sambâdha. Unconfined; *unresisted.*

ಅಸಮ್ಭವ a-sambhava. Inconsistent, improbable, unlikely. 2, non-existent. 3, any extraordinary event. 4, non-existence. See Kâvy. III, 3, B, 148. 159 seq.; Bp. 24, 8.

ಅಸಮ್ಭಾವ್ಯ a-sambhâvya. Inconceivable, incomprehensible, impossible.

ಅಸಮ್ಭಾವ್ಯತ್ವ a-sambhâvyatva. The state of being inconceivable, impossible, or improbable. Kâvy. III, 3, B, 148. 159 seq.

ಅಸಮ್ಭೂತ a-sambhûta. Unproduced; not occurring (Śmd. 90).

ಅಸಮ್ಮತ a-sammata. *Disapproved, despised;* differing from; contrary.

ಅಸಮ್ಮತಿ a-sammati. Dissent, difference of opinion; dislike. (My.).

ಅಸಯ್ಯ asayya. Tbh. of ಅಸಹ್ಯ. (My.).

ಅಸರಾಣಿ asarâṇi. = ಹಸರಾಣಿ. (My.).

ಖಾಸಲ್ asal. ಅಸಲು. Original, not copied or derived; superior, excellent, not secondary or inferior; legitimate, well-born, noble; exactly copied. 2, generally: the principal, in contradiction to the interest (C.; Tĕ.; Mhr., H.). ಅಸಲಿಗೆ ಮೋಸ, ಖಾಫಕ್ಕೆ ಗುದ್ಲಾಟಿ. — ಅಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಗೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ಅಸಲಿ asali. A collar composed of tube-like pieces of gold or silver, or solid and flattened (C.; Mhr. ಹಸಳಿ).

ಅಸವಸ asavasa. See s. ಅಸ 4.

ಅಸಸಿ asasi. See s. ಆಸಿ 2.

ಅಸಹನ a-sahana. Unenduring; envious. 2, *an enemy.* 3, intolerance, impatience.

ಅಸಹಾಯ a-sahâya. Without companions, lonely, friendless (Bp. 16, 7).

ಅಸಹಿಂಸು a-sahiṁsu. = ಅಸಂಹಿಸು. To be intolerant; to be disgusted with, to feel an aversion to (C. as ಅಸಂಹಿಸು).

ಅಸಹ್ಯ a-sahya. ಅಸಂಯ, ಅಸಂಹ್ಯ, ಅಸಯ್ಯ. Unbearable, insufferable, intolerable (Sk.); —disgustful; —disgust, aversion (C.). See Śmd. 394; ಅಲಗಣಿಸು. — ಅಸಹ್ಯ ತೋಡು. To appear disgustful (B. 5, 229). — ಅಸಹ್ಯಮ್ಬಡು. -ಂಪಡು. To be intolerant; to be disgusted (Bp. 55, 2).

ಅಸಹ್ಯತ್ವ asahyatva. The state of being intolerable or disgustful. See ಮುಲುಕು.

ಅಸಹ್ಯಭಾವ asahya-bhâva. = ಅಸಹ್ಯತ್ವ. See ಅಸುರ್, ಕಸುರ್.

ಅಸಹ್ಯವೃತ್ತಿ asahya-vritti. Intolerant behaviour, contempt, contumely (Śmd. 124. 125; ಸಂಪ್ರಿಸವೆ ಇಹನ್ತಡೆ ವೃತ್ತಿ Mdb. Cm.).

ಅಸಹ್ಯೋಕ್ತಿ asahya-ukti. An obscene word (Śmd. 74).

ಅಸಾಕಲ್ಯ a-sâkalya. *Incompleteness.*

ಅಸಾದೃಶ್ಯ a-sâdṛiśya. That is not a perfect likeness (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಅಸಾದ್ಯ a-sâdya. Having no beginning (Bp. 39, 9).

ಅಸಾಧಾರಣ a-sâdhâraṇa. Not common; special, specific, peculiar; respectable, distinguished. (Kâvy. III, 3, B, 156; B. 4, 147).

ಅಸಾಧ್ಯ a-sâdhya. (= ಆಸದಳ). Not to be effected or completed; impracticable, impossible; incurable; (unprofitable, see Prv. s. ತಣ್ಣಗೆ). Śmd. 270; J. 4, 64; B. 5, 194.

ಅಸಿ asi. 1. = ಅಸ 4, etc. — ಅಸಿಮಿಸಿ. dupl. (= ಆಸವಸ). Without deliberation, consideration or reflection; hurry-skurry (S. Mhr.).

ಅಸಿ asi. 2. An interjection of disgust or displeasure: fy! (C). — ಅಸಸಿ. rep. Fy, fy! (S. Mhr.). — ಆಸಿಸಿ. = ಆಸಸಿ. (C.).

ಅಸಿ asi. 3. To throw away, to scatter, to disperse (ಜೆಲಂಕು, ಈಡಾಡು Śmd. II; Kk. 89; see ಅಮ್ಬು 1).

ಅಸಿ asi. 4. To move, to shake, to tremble, to dangle, to pendulate (v. i., Tĕ. ಆಸಿಯಾಡು; R.; T. ಅಜಂಗು, ಅಜ್ಜೆ; *cf.* ಆಟ 1, ಆನ 4, ಅನುಮ್ಬು).

ಅಸಿ asi. 5. = ಅಸೆ, ಹಸಿ, etc. That which is laid on the ground. *Cf.* ಅಸುವೆ. — ಆಸಿಕಲ್ಲು, The lower grinding-stone (especially used for grinding curry-stuff, C.; T., M. ಅಮ್ಮಿ). — ಆಸಿಯ ಕಲ್. = ಆಸಿಕಲ್. (ಶಿಖಾಪಟ್ಟ Mr. 206). ಆಸಿಯ ಕಲ್ಲಂ ಮಡಗಿ ಕೊಣ್ಮೊಡೆ ಮದುವೆ ಕೆಡುವುದೆ? (Bp. 43, 59; see ಅತ್ಮಾರೋಪಣ).

ಅಸಿ asi. 6. = ಅಸ 2. Thinness, leanness, emaciation, weakness, slenderness, smallness, minuteness (J. 29, 29; 30, 2; Tĕ. ಅಸಿ, slight, superficial, as a wound; ಅಸದು, ಅಸುದು, slenderness, smallness, minuteness; M. ಆಸು, thin, slender; *cf.* T. ಅಜ್ಜೆ, motion, flexure? ಆಳ್ 29). — ಅಸಿದು. (Śmd. 95. 96). That is thin, etc. (ಕ್ಷಾಮ, ಶಾತ, ಕೃಶ, ಕ್ಷೀಣ, ಪೇಲವ, ತಲಿನ, ತನು Hlâ.; ಕೃಶ, ತನು, etc. Nr.; ಕ್ಷಾಮ, ಕೃತ, ಪೇಲವ Mr. 436). ತೆಳ್ಳಿತ್ತ ಕೆಮ್ಪು ಅಸಿದು ಎನಿಸ್ತ ನಾಲಗೆ ಲೇಸು (Mr. 277). — ಆಸಿನಡು. = ಅಸಿಯನಡು. (J. 18, 35; C.; ಬಡನಡು G.). — ಆಸಿಯಂ.-ಅಂ 3. A thin,

etc. man (Śmd. 154. 184). — ಅಸಿಯ ನಡು. A slender, delicate waist (Śmd. 201; Bp. 5, 24; 42, 23). — ಅಸಿಯ ಪೂ. A delicate, beautiful flower (Bp. 22, 8). — ಅಸಿಯ ಬಸುಱು. A small, delicate belly (Bp. 14, 17). — ಅಸಿಯವ್ವ. -ಅವ್ವ. Plural of ಅಸಿದು (Śmd. 119). — ಅಸಿಯಳ್. -ಆಳ್ 4. A slender female (Śmd. 245; Rśv. 8, 29). — ಅಸಿವಲಿ. -ಉಡಿ. A small pouch or lap (Bp. 35, 53). — ಅಸಿವೆರಳ್. -ಬಿರಳ್. A thin finger (J. 18, 29).

ಅಸಿ asi. 1. *A sword.* ಕೂರಿದ ಅಸಿ (Śm. 116). 2, a kind of vicchittiśitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). — ಅಸಿವಲಿಗೆ. -ಪಲಗೆ. A sword and a shield (J. 12, 33).

ಅಸಿ asi. 2. Thou art. See ತತ್ತ್ವಮ್ ಅಸಿ.

ಅಸಿಕ asa(?)-ika. (Śmd. 239).

ಅಸಿಕ್ನೆ asikni. *A young woman in attendance in the gynaeceum.*

ಅಸಿತ asita. *Dark-coloured, black,* dark blue (ಕರ್ಪೂ Nn. 56; ಕಪ್ಪು 14. 42. 80; Śm. 100).

ಅಸಿತಕಂದರ asita-kandhara. Having a black neck: Śiva (Bp. 50, 10).

ಅಸಿತಖಗ asita-khaga. A kind of black bird (ಕರಿಯ ಹಕ್ಕಿ Mr. 174).

ಅಸಿತಗಲ asita-gala. = ಅಸಿತಕಂದರ. (Bp. 59, 34).

ಅಸಿತದ್ರುಮ asita-druma. (ತಾಡಿಯ ಮರ Čb.).

ಅಸಿತಧ್ವಜ asita-dhvaja. = ನೀಲಧ್ವಜ. (J. 24, 69).

ಅಸಿತರಕ್ತ asita-rakta. One of the seven tongues of Agni (Mr. 46; see ಏಬು ನಾಲಿಗೆ).

ಅಸಿತರಸೆ asita-rasĕ. Black soil (ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ, ಎರೆ Mr. 93).

ಅಸಿತಾನನ asita-ânana. The black-faced monkey (ಕರೀ ಮೋಂಯ ಮಂಗ Čb.).

ಅಸಿತಾಮ್ಬರ asita-ambara. The elder brother of Kṛishṇa, Bala (ಸುಬ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 14).

ಅಸಿತಾಶ್ಮ asita-aśma. The lapis lazuli (ಹರಿಕಾನ್ತ, ನೀಲ Mr. 101).

ಅಸಿದು asidu. See s. ಅಸಿ 6.

ಅಸಿಧಾರೆ asi-dhârĕ. The edge of a sword (Grj. 3, 2).

ಅಸಿಧಾವಕ asi-dhâvaka. *A sword or tool cleaner.*

ಅಸಿಧೇನು asi-dhênu. *A knife* (ಕತ್ತಿಕೆ, ಪತ್ರ, ಸುರಿಗೆ Mr. 297).

ಅಸಿಧೇನುಕೆ asi-dhênukĕ. *A knife.*

ಅಸಿಪತ್ರ asi-patra. The blade of a sword. 2, a hell paved with swords. (My.).

ಅಸಿಪತ್ರವ್ರತ asipatra-vrata. The vow of the sword-blade (J. 2, 30; 8, 9; see Indian Antiquary XVII, November 1888, p. 322).

ಅಸಿಪರ್ಣಿ asi-parṇi. N. of a plant (Mr. 139, perhaps = ಕಾಶೆ).

ಅಸಿಪುತ್ರಿ asi-putri. *A knife.*

ಅಸಿಪುತ್ರಿಕೆ asi-putrikĕ. *A knife.*

ಅಸಿಸಿ asisi. See s. ಅಸಿ 2.

ಅಸಿಹೇತಿ asi-hĕti. *A person armed with a sword.*

ಅಸು asu. 1. = ಅಸ 4. Quickness, haste (ತೀಪ್ರು Śmd. II; Kk. 88; T. ಅಜುಸ್ಸು; *cf.* Sk. ಆಶು).

ಅಸು asu. 2. = ಇಸು 4. *e. g.* in ಅಸಸು (= ಅಸಿಪು), ಕೂಡಸು, ಜಿಪಸು, ಪಾಕಸು (C.).

ಅಸು asu. *Life.* 2, the five vital breaths or airs of the body. — ಅಸು ಈ. To give or restore life (Bp. 48 sum.). — ಅಸು ಕೊಡು. = ಅಸು ಈ. (Bp. 48, 16). — ಅಸುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To kill (Bp. 34, 36). 2, to die (Bp. 37, 16; 42, 30; 46, 43; 47, 6; 50, 59; 57, 15). — ಅಸುಗಾನಲು. -ಕಾನಲು. Preservation of life (R.). — ಅಸುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. To drink (another's) life (J. 4, 23). — ಅಸುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಅಸುಂಗೊಳ್ (Śmd. 200). — ಅಸುಂಗೊಳ್. -ಂಕೊಳ್. (Śmd. 200). To kill (ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ Śmd. Dh.; Abh. P. 10, 217). ನಿನ್ನಸುಂಗೊಣ್ಡಿ ದೋಷಮ್ ಆದುದೆ (Śmd. 200). — ಅಸುಂಗೊಳಿಸು. -ಂಕೆಳಿಸು. To cause to kill. ಅಸುಂಗೊಳಿಸುವರ್ (Śmd. 200). — ಅಸುದೊಜೆ. -ತೊಜೆ. = ಅಸು ಬಿಡು. (J. 23, 11; 31, 47). — ಅಸು ಬಿಡು. To give up one's life, to die (Bp. 48, 9; 58, 56). — ಅಸುನಡಗು. -ಅಡಗು. Life to disappear or be extinguished (J. 21, 7). — ಅಸುವಬಿ. -ಅಬಿ. To die (Dp. 1, 2). — ಅಸುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To keep up one's life (J. 23, 59).

ಅಸುಕೆ asukĕ. = ಅಸುಗೆ. (Abh. P. 11, 118; Kâvy. V, 26).

ಅಸುಗೆ asugĕ. = ಅಸುಕೆ. Tbh. of ಅಶೋಕ or ಅಶೋಕೆ (ಅಶೋಕೆ Śmd. 73, o. r. ಅಶೋಕೆ; ಅಶೋಕ Čt. II, 61; ಅಶೋಕೆಕುಜ Śm. 25; ಅಶೋಕಾಕುಜ Kk. 19). — ಅಸುಗೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. New leaves of the asugĕ (Rśv. 10, after 31).

ಅಸುಧಾರಣ asu-dhâraṇa. *Life, existence.*

ಅಸುಮ್ಬು asumbu. (Śmd. 48). To cause to move about, to shake, to agitate (ಸಂಚಾಲನ Śmd. Dh.).

ಅಸುರ್ asur. 1. To feel disgusted, to have an aversion or a dislike, to be impatient (ಅಸಹ್ಯಧಾನ Śmd. Dh.; T. ಆಜರ್, ಅಯರ್; M. ಅಯರ್. T., M. also: to be heavy and drowsy, to faint, swoon).

ಅಸುರ್ asur. 2. Fatigue, faintness. *Cf.* ಅಸ 2, etc.? — ಅಸುರುಸುರು. -ಉಸರು. Exhaustion, waste of one's strength, excessive weakness or fatigue (Tĕ.; R.).

ಅಸುರ asura. Living; the supreme soul. 2, the sun (Čb.). 3, *a demon,* an Asura, Śukra's pupil (ಜುಕ್ಕಿಗುರು, ರಕ್ಕಸ, ಮಬ್ಬಿಗ Śm. 9; ರಾಕ್ಷಸ Nn. 35).

ಅಸುರಗುರು asura-guru. The teacher of the Asuras: Śukra (ತುಕ್ರ Mr. 38; ರಕ್ಕಸರೋಜ, ಜುಕ್ಕಿ Śm. 17).

ಅಸುರಬಲಿ asura-bali. An offering to demons (J. 2, 58).

ಅಸುರಾನ್ತಕ asura-antaka. = ಅಸುರಾರಿ. (J. 13, 52. 63).

ಅಸುರರಿಪು asura-ripu. = ಅಸುರಾರಿ. (My.).

ಅಸುರವೈರಿ asura-vairi. = ಅಸುರರಿಪು. (My.).

ಅಸುರಹರ asura-hara. = ಅಸುರವೈರಿ. (My.).

ಅಸುರಾರಿ asura-ari. Vishṇu, Kṛishṇa (J. 2, 52; 24, 66). 2, Râma (J. 18, 6; 21, 1).

ಅಸುರಿ asuri. A female demon. 2, *the plant Sinapis racemosa* Roxb. (see ಮೊರಸಾಸಿವೆ).

ಅಸುರೆ asurĕ. A female demon (J. 2, 61). 2, N. of a plant (Mr. 132; see ಪಾಲ್ಗಂಟೆ).

ಅಸುಲಾಭ asu-lâbha. Escaping with life (My.).

ಅಸುವಾಸನೆ a-suvâsanĕ. A bad smell (A.).

ಅಸುವೆ asuvĕ. (fr. ಅಸುಮ್ಬು). *Cf.* ಅಸಿ 5. — ಅಸುವೆಕಲ್. A slab on which condiments are ground (Grj. 2, 89).

ಅಸುಹೃದ್ a-suhṛid. *An enemy.*

ಅಸುಹೃದ asuhṛida. = ಅಸುಹೃದ್. (Mr. 290).

ಅಸೂಕ್ಷ್ಮಣ asûkshaṇa. *Disrespect.*

ಅಸೂಯ asûya. = ಅಸೂಯೆ. See ಅಬ್ಬಿಜನ್ಮಸು, ಕಬುಮ್ಮು.

ಅಸೂಯೆ asûyĕ. Displeasure. 2, *envy, jealousy; detraction* (ಕಬುಮ್ಮು, ಅಬ್ಬಿಜ Kk. 48). 3, aversion. 4, N. of Atri's wife (*cf.* ಅನಸೂಯೆ).

ಅಸೃಕ್ಕು asṛikku. Tbh. of ಅಸೃಜ್. (G.).

ಅಸೃಗ್ಧರ asṛij-dhara. = ಅಸೃಗ್ಧರೆ. (Mr. 394).

ಅಸೃಗ್ಧರೆ asṛij-dharĕ. *The skin.*

ಅಸೃಜ್ asṛij. ಅಸೃಕ್. *Blood.*

ಅಸೃತಿ a-sṛiti. Evil conduct; fraud, hypocrisy (ಕುಕ್ಕುಟಿ, etc. Mr. 450; *cf.* ಕುಸೃತಿ).

ಅಸೆ ಆಸೆ. = ಅಸಿ 5, etc. (My.). — ಅಸೇ ಕಲ್ಲು. = ಆಸಿಕಲ್ಲು. (B. 4, 177).

ಅಸೆ asĕ. (ಬಾಳುಬುಲ್ Mr. 110).

ಅಸೇಚ a-sêĉa. = ಅಸೇಚನಕ. (ಮಿಾಡಿ ತಣಿಯಿಲ್ಲದಂ Mr. 231).

ಅಸೇಚನಕ a-sêĉanaka. *Charming to such an extent that the eye does not get tired of looking at.* 2, *insatiable.*

ಅಸೌಮ್ಯ a-saumya. Ugly, unlovely; *disagreeable, displeasing, unfriendly.* 2, one of the ಆಖ್ಯಾದತದೋಷಗುಣ್, q. v.

ಅಸೌಮ್ಯಸ್ವರ asaumya-svara. *Having a bad or croaking voice.*

ಅಸ್ಕಂದೆ askandĕ. N. of a plant (ಬುಗುರಿ Mr. 117, one MS. ಬುಗರಿ; ಅಸ್ಕಂದಿ in two MSS., ಅಸ್ಕಡ in one).

ಅಸ್ತ asta. Thrown, cast. 2, *sent, despatched.* 3, set aside. 4, finished; disappeared. 5, *the western mountain behind which the sun is supposed to set.* 6, *disappearance;* obscuration. 7, sunset. ಅಸ್ತಮ್, *at home, home.*

ಅಸ್ತಗಿರಿ asta-giri. = ಅಸ್ತ No 5. (My.).

ಅಸ್ತಮನ astam-ana (= ayana). Setting. (My.).

ಅಸ್ತಮಯ astam-aya. Disappearance; setting, as a heavenly body (ನಿರ್ವಾಣ, ಸಾಯಂಕಾಲ Nn. 19, o. r. ಅಸ್ತಪೂಾನ).

ಅಸ್ತಮಾನ astam-âna. = ಅಸ್ತಮನ, ಅಸ್ತಮಯ, q. v. (My.; B. 4, 67).

ಅಸ್ತಮಿತ astam-ita. Gone home; gone down, set (Bp. 7, 2; 39, 54).

ಅಸ್ತಮಿಸು astamisu. To go down, to set (Bp. 2, 14; 11, 44; 28, 55; 35, 6).

ಅಸ್ತರಾಗ asta-râga. The colour of twilight. 2, red-lead (ನಸ್ಯಾರಾಗ Nn. 67).

ಅಸ್ತರು astaru. = ಅಸ್ತ್ರ 2, ಅಸ್ತ್ರ 2. Lining (of a garment, etc. My.; Br.; Mhr., H. ಅಸ್ತರ).

ಅಸ್ತವಿಲಾಸ asta-vilâsa. One whose merriment is gone (Grj. 8, 37).

ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ asta-vyasta. Scattered hither and thither, confused, disordered, irrelevant (Ch. v. 19).

ಅಸ್ತಾಕ್ಷರ asta-akshara. An elided letter (Ch. v. 3).

ಅಸ್ತಾಚಲ asta-aĉala. = ಅಸ್ತಗಿರಿ. (Bp. 19, 28).

ಅಸ್ತಾದ್ರಿ asta-adri. = ಅಸ್ತಾಚಲ. (My.).

ಅಸ್ತಿ asti. He, she, it is (Bp. 51, 14). 2, *being, existent, present;* — existence; substance, property, wealth (*cf.* ಅಸ್ತಿ).

ಅಸ್ತಿಕೆ astikĕ. Throwing, putting. See ಪರ್ಯಸ್ತಿಕೆ.

ಅಸ್ತಿಭಾರ asti-bhâra. = ಅಸ್ತಿವಾರ. A foundation (My.; Br.).

ಅಸ್ತಿಮತ್ asti-mat. -ನ್ತ್. *Wealthy.*

ಅಸ್ತಿವಳ್ಳಿ asti-vaḷḷi. N. of a creeper (see Mr. 145 s. ಕಾಜ್ಜೇರಿ, o. r. ಆಸ್ತೆ-).

ಅಸ್ತಿವಾರ astivâra. = ಆಸ್ತಿಭಾರ. (My.; Tĕ., T., M.).

ಅಸ್ತು astu. *Be it! let it be! be it so!* (Bp. 32, 14).

ಅಸ್ತೋಕ a-stôka. Not small, pre-eminent (Bp. 39, 55).

ಅಸ್ತ್ರ astra. 1. *A missile weapon.* 2, *a weapon in general.* 3, *a bow.*

ಅಸ್ತ್ರ astra. 2. = ಅಸ್ತರು. (S. Mhr.).

ಅಸ್ತ್ರಜೀವ astra-jîva. A soldier, a warrior (Sk.); — a Bêḍa (My.).

ಅಸ್ತ್ರತೆ astratĕ. Using or throwing a missile (Grj. 7, 29).

ಅಸ್ತ್ರಿ astri. 1. *A bowman.*

ಅಸ್ತ್ರಿ astri. 2. = ಅಸ್ತರು. (My.; Br.).

ಅಸ್ಥನ್ asthan. = ಆಸ್ಥ. See ಪಾತ್ಪಾರ್ಸ್ಥನ್.

ಅಸ್ಥಾಗ asthâga. *Very deep.*

ಅಸ್ಥಿ asthi. *A bone* (ಮೂಳೆ, ಎಲು Sm. 32).

ಅಸ್ಥಿಕೃತ್ asthi-kṛit. Marrow. (R.).

ಅಸ್ಥಿಗತ asthi-gata. Seated in the bones. (My.).

ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ asthi-pañjara. A skeleton (ಕಂಕಾಲ, ಒಡಲ ಎಲು Mr. 397).

ಅಸ್ಥಿರ a-sthira. = ಅತಿರ. *Unsteady; uncertain.*

ಅಸ್ಥಿರಚರಿತೆ asthira-čaritĕ. A woman of a fickle behaviour (Bp. 40, 53).

ಅಸ್ಥಿರತ್ವ a-sthiratva. Unsteadiness, fickleness, mutability (My.; ಚಾಪಲ್ಯ G.).

ಅಸ್ಥಿಸಾರ asthi-sâra. Marrow. (R.).

ಅಸ್ಥಿಸ್ರಾವ asthi-srâva. Wasting away of the bones, a kind of consumption (My.).

ಅಸ್ನಿಗ್ಧ a-snigdha. Not smooth. 2, *harsh; unkind* (ಪರುಷ, ಚಿಟ್ಟೆತ್ತು Mr. 456).

ಅಸ್ಪಷ್ಟ a-spashṭa. Indistinct (ವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 142).

ಅಸ್ಪುಟವಾಚ್ a-sphuṭa-vâĉ. Speaking indistinctly, *lisping.*

ಅಸ್ಮದ್ asmad. Of us, our; we (Śmd. 100; 300 Cm.; Kâvy. I, 2, 66-70; 5, 6-12. 27-31; Bp. 61, 58).

ಅಸ್ಮದೀಯ asmadîya. Our, ours (Bp. 43, 33; Rsv. 8, 116).

ಅಸ್ರ asra. *Hair, the hair of the head.* 2, *blood.* 3, a tear.

ಅಸ್ರಪ asra-pa. Blood-drinking. 2, *a rákshasa, a demon.*

ಅಸ್ರು asru. = ಅಶ್ರು. *A tear.* 2, water (ಉದಕ, ಜಲ Nn. 65). 3, blood (ರಕ್ತ, ರುಧಿರ 65). 4, the hair of the head (ಕೇಶ, ಮಣ್ಣೆಯ ಕೂದಲ್ 65). 5, an eye (ವಿಲೋಚನ, ಕಣ್ಣ 65). 6, a piece (ಲವ, ತುಣ್ಡು 65, o. r. ವಲ, ಕುಣ್ಡಲು).

ಅಸ್ವಚ್ಛಂದ a-svaĉchanda. Not self-willed; *docile;* dependant.

ಅಸ್ವತಂತ್ರ a-svatantra. Not self-willed, dependant, subject. (My.).

ಅಸ್ವಪ್ನ a-svapna. Not sleeping. 2, *a deity.*

ಅಸ್ವಭಾವಿಕ a-svabhâvika. Unnatural (J. 27, 20).

ಅಸ್ವರ a-svara. Not aloud; indistinct. 2, *having a disagreeable voice.* 3, not a vowel, a consonant (Śmd. 58. 178. 205. 214. 288. 356. 366; Kâvy. I, 2, 104-109).

ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ a-svâdhyâya. *A Brâhmaṇa who has not read the vêdas previous to his investiture.*

ಅಸ್ವಾಮಿವಿಕ್ರಯ a-svâmi-vikraya. Sale without ownership. (R.).

ಅಸ್ವಾರಸ್ಯ a-svârasya. Not possessing natural savoriness or excellence, sapless, insipid (My.).

ಅಸ್ವೈರಿಣಿ a-svairiṇi. A continent woman (My.).

ಅಹ aha. = ಅಸ 3, ಅಪ್ಪ 1 q. v., (ಅಗುವ), ಅಗಿಸುವ, ಅಹ. ಆನ್ತಪ್ಪಂ or ಆನ್ತಹಂ (Śmd. 191. 192). ಎನ್ತಹವರ್ಗಳ್ (175). ಚನ್ನಪ್ಪನಂ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಸೀನೀವಾಲಿ Hlå.). ಅಳಕಮ್ ಅಹ ಮೊಸರು (ತ್ಪಪ್ಯ Nr.). ಜೊಲ್ಲಹ ನಾತ (ದುರ್ಗನ್ಧ Nr.). ಕಾಳಿಗಕ್ಕೆನ್ದು ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಅಹ ಚತುರಂಗಬಲನನು ತಕ್ಕೈಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುಹವು (ವ್ಯೂಹ Nr.). ಅವನೆಹಬ್ಬನು ಅತಿಶಯಮನ್ ಅಹ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಉಣ್ಮು, ಅತನು ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಂತಕ್ಕೆ ಸರಿ ಅಹ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಗುಚಿದ ತೋಳು ಸಹಿತಮ್ ಅಹ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪೌರುಷಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸಣ್ಣಿತುಂ ಕೂರಿತ್ತುಮ್ ಅಸ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ಕೂಳ Nr.). ಸಮಾನಪಿಣ್ಣಮ್ ಅಹರು (Nom. Sing. ಅಹಂ) ಎಬು ತಲೆಗಡವನ್ನುಬರ ಸನಾಫಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಹನ್ತಾದುದು (ಭವಿತವ್ಯ, o. r. ಅಹನ್ತಾದುದು, Nn. 52). ಲಯಮನ್ ಅಹಲ್ಲಿ (ನಿರ್ಮೂಲನ Nn. 100). ಆ ಕೃಣಮ್ ಅಹನ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಂ (ಅಪೂರ್ವ Nn. 101). ಅಹವಂ (J. 30, 25. 27). ದೀರ್ಘಮ್ ಅಹನ್ತಹ (Śmd. 84 Mḍb. Cm.). — ಅಹುದು. = ಆಪ್ಪುದು, ಆಗುವದು, ಹೌದು; ಅಕ್ಕುಂ. Plural ಅಹವು (Bp. 16, 7; 43, 82; 51, 6; 60, 36; Śmd. 103. 178 Mḍb. Cm.). ದೋಷರಹಿತಮ್ ಎಹಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಗೆ ಶೇಷ್ಠಂ (Śmd. 175). ಅಹುದು (ಉದಯಿಸುಗುಂ 84 Mḍb. Cm.). ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಅಹುದು (ಪ್ರಯೋಗಿಸ ಪಡೆಗುಂ 135 Mḍb. Cm.). ಜೊಡ್ಡಿತ್ತು ಅಹುದು (ಏಪ್ಪುಲ, ವ್ಯಥು, etc. Nr.). ನಿಡಿದು ಅಹುದು (ಆರೋಹಅ Nr.). See also Bp. 1, 20; 25, 27; 46, 19; 52, 7; 55, 37; 58, 33; 60, 43; Bh. 1, 8, 6. 89; 2, 13, 14. The meaning "yes" appears *e. g.* in Bh. 1, 8, 11. 55; 2, 13, 35; Rām. 26, 23; J. 29, 24. — ಅಹುದಹುದು. rep. Bp. 16, 7; 25, 21; 28, 43; 50, 24; 59, 3. — ಅಹುದಾಗು. -ಆಗು. To become or be "yes" or true. ಅಹುದಾದರೆ ಅಹುದೆನ್ನಿ ! ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಅಲ್ಲವೆನ್ನಿ ! (Dp. 54). — ಅಹುದೆನ್. -ಎನ್. To say yes, to assent (see s. ಅಹುದಾಗು). 2, to affirm, to maintain as true or certain. ಅಹುದೆನ್ಬನ್ನಾ ಕಾರ್ಯ, ಅಹುದೆನಿಪ ಆ ಕಾರ್ಯ (ನಾನು, indeed, certainly, etc. Nn. 162). — ಆಹೆಂ. (also ಆಹೆ, Bp. 52, 33). = ಆಪ್ಪೆಂ, etc. (Bp. 24, 70; 40, 30; 49, 28). Further conjugation: ಆಹೆ (44, 13); ಆಹಂ, ಆಹನು (10, 2; 39, 60; 55, 33); ಆಹೆವು (12, 27; 34, 17); ಆಹಿರಿ (39, 47. 60; 46, 14); ಆಹವು (60, 36).

ಅಹಂಯು ahaṁyu. *Selfish, proud.*

ಅಹಗೆ a12-hagĕ. = ಅಹಂಗೆ, ಹಾಗೆ, etc. That manner, in that manner, thus. ಕಿಬ್ಬವಮ್ ಎಹಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಗೆ ಮಾಡಿದುದಂ (Śmd. 175). See Bp. 6, 2; 15, 17; 21, 13; 23, 14; 24, 19. 51; 25, 37; 30, 10. 26; 33, 16; 35, 51; 43, 46. 57; 45, 43; 50, 49; 57, 47. 70; 61, 35. 68. — ಅಹಗಿಹಗೆ. -ಇಹಗೆ. That manner and this manner (Bp. 4, 63).

ಅಹಂಕರಣ aham-karaṇa. = ಆಹಂಕಾರ. See ನಿರ್-.

ಅಹಂಕರಿಸು ahaṅkarisu. To be egotistic or proud, to act in an egotistic manner. See Bp. 22, 67; 23, 42; 26, 15; 27, 75; 54, 47; 57, 3.

ಅಹಂಕರಿಸುಹ ahaṅkarisuha. Acting in an egotistic manner. ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Nr.).

ಅಹಂಕಾರ aham-kâra. The making of self, sense of self; *egotism, pride, haughtiness;* the conception of individuality.

ಅಹಂಕಾರಗತ ahaṅkâra-gata. A kind of âśi (Kâvy. III, 3, B, 166).

ಅಹಂಕಾರಭಾವ ahaṅkâra-bhâva. The state of being egotistic or proud. See ಬೆಜ್.

ಅಹಂಕಾರಭಾವತ್ವ ahaṅkâra-bhâvatva. = ಆಹಂಕಾರಭಾವ. (My.).

ಅಹಂಕಾರವನ್ತ ahaṅkâra-vat. -ನ್ತ್. *Proud.*

ಅಹಂಕಾರವನ್ತ ahaṅkâra-vanta. Tbh. of ಅಹಂಕಾರವತ್. (My.). Feminine ಅಹಂಕಾರವನ್ತೆ (My.).

ಅಹಂಕಾರಿ ahaṅkâri. *Proud* (ಹೆಚ್ಚಿರ್ನ್ದ ಮೇಲೆಮ್ಬಂ Mr. 230).

ಅಹಂಕೃತ aham-kṛita. Egotistic; proud (Bp. 60, 56).

ಅಹಂಕೃತಿ aham-kṛiti. = ಆಹಂಕಾರ. (Bp. 25, 52; 46, 11).

ಅಹಂಕೈಯೆ aham-kriyĕ. = ಆಹಂಕೃತಿ. (My.; ಸೊಕ್ಕು G.).

ಅಹಂಗೆ a12-haṅgĕ. = ಅಹಗೆ, ಹಾಂಗೆ, etc. That manner, etc. (ಆನ್ತೆ Śmd. 124 Mḍb. Cm.). ಯುಕ್ತ ಎಹಂಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಂಗೆ (164 Mḍb. Cm.). See Bp. 24, 35. 64; 33, 20; 36, 15; 38, 11; 40, 10; 43, 30; 44, 14; 46, 60; 47, 22; 48, 20; 54, 56; 57, 69; 61, 68.

ಅಹತ a-hata. Not struck; unbeaten. 2, *unwashed or new clothes.*

ಅಹನ್ ahan. *A day.*

ಅಹನಿ ahani. -ನೀ. Dual: day and night (Sk.); — a day (My.).

ಅಹನೀಸರಂಜಾಮು ahanîsaraṁjâmu. Tools of any kind (My.; H.).

ಅಹನ್ತವ್ಯ a-hantavya. Not to be killed (Bp. 38, 65; 53, 41).

ಅಹನ್ಯಹನಿ ahani-ahani. Day by day, daily. (My.).

ಅಹಮ್ aham. I.

ಅಹಮಹಮಿಕೆ aham-ahamikĕ. *Conceit or assertion of superiority; outdoing a rival* (ಒರ್ವರ್ ಒರ್ವರಿಗೆ ಮುಂಹೂಡು Mr. 464).

ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ aham-pûrvikĕ. Emulative onset; *outdoing a rival.*

ಅಹಮ್ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ aham-brahmatva. The state of considering one's self to be one with the universal soul: egotism, pride (My.).

ಅಹಮ್ಭಾವ aham-bhâva. A high notion of one's own superiority (My.).

ಅಹಮ್ಮತಿ aham-mati. *Conceit; spiritual ignorance.*

ಅಹರ್ ahar. = ಅಹಸ್. (Śmd. 99 Mḍb. MS.).

ಅಹರ್ನಿಶ ahas-niśa. Day and night (Śmd. 99; Bp. 41, 13).

ಅಹರ್ಪತಿ ahas-pati. *The sun.*

ಅಹರ್ಮುಖ ahas-mukha. *The dawn.*

ಅಹಲೆಕಾರ ahalĕkâra. A public servant, an official person (My.; Br.; H.).

ಅಹಲ್ಲಾದ ahallâda. Tbh. of ಆಹ್ಲಾದ. (S. Mhr.).

ಅಹವಾಲು ahavâlu. State, circumstances, condition, events (C.; ಆಪ್ವಾಲು Br.; H.).

ಅಹಷಾಂ ahashâṁ. A kind of irregular troops, an armed police (Br.; R.); — attendance, followers, retinue (H.); a number of coolies at the disposal of Mêstris (My.).

ಅಹಸ್ ahas. = ಅಹೋ 1. *A day.*

ಅಹಸ್ಕರ ahas-kara. *The sun.*

ಅಹಸ್ಪತಿ ahas-pati. = ಆಹರ್ಪತಿ. (Mr. 33).

ಅಹಸ್ಸು ahassu. Tbh. of ಆಹಸ್. (My.).

ಅಹಹ ahaha. *Cf.* ಅಪಸ s. ಅಪ 2. *An interjection implying surprise, pain* (ವೇದನೆ Śmd. 393; ವೇದನಾರ್ಥಂ Ct. I, 56; ನೋ

ವನ ನುಡಿ Bhn. 15), *pleasure, calling* (Bp. 27, 31; 40, 30; B. 5, 164. 197).

ಅಹಹಾ ahahâ. = ಅಹಹ. (B. 3, 18; My.).

ಅಹಾ ahâ. = ಅಹಹಾ. (B. 2, 1. 6; My.). *Cf.* ಆಹಾ.

ಅಹಾರ್ಯ a-hârya. Not to be stolen or removed. 2, *a mountain.*

ಅಹಾಹಾ ahâhâ. = ಅಸಹಾ. (Bhâgavata 10, 40, 2).

ಅಹಿ ahi. *A serpent.* 2, *the demon Vṛitra.* 3, Râhu. 4, a traveller. 5, the sun.

ಅಹಿಂಸೆ a-himsĕ. Not hurting or injuring; not killing; harmlessness; innocence of blood-shedding (ಧರ್ಮ, ಕೊಲ್ಲು ದಿಸುದು Nn. 79; Šmd. 93; Bp. 38, 3. 12. 65).

ಅಹಿಕೆ ahika. Lasting a certain number of days. 2, a blind snake. *Cf.* ಆಹಿಕ.

ಅಹಿಕೆಟಕ ahi-kaṭaka. He whose bracelet is a serpent: Šiva (Bp. 44, 31). 2, a number of serpents (My.).

ಅಹಿಕಾನ್ತ ahi-kânta. Desired by snakes: air, wind. 2, the master of serpents: Šêsha.

ಅಹಿಕಾನ್ತಕೆಟಕ ahikânta-kaṭaka. = ಆಹಿಪಕಂಕಣ. Šiva (Bp. 54, 54).

ಅಹಿಕಾಯ ahi-kâya. The body of a snake (ಭೋಗ, ಸರ್ಪಗಳ ದೇಹ Nn. 113; ಭೋಗ Mr. 514).

ಅಹಿಕುಂಡಲ ahi-kuṇḍala. He whose ear-ring is a serpent: Šiva (Bp. 27, 26).

ಅಹಿತ a-hita. Not suitable; not beneficial; unfriendly; *an enemy;* — damage, harm.

ಅಹಿತಕರ ahita-kara. Detrimental, adverse; unwholesome (B. 3, 36).

ಅಹಿತಕಾರ ahita-kâra. Adverse, inimical; an enemy (Bp. 20, 38).

ಅಹಿತತ್ವ a-hitatva. Enmity. 2, ahi-tatva, the essential nature of snakes and its knowledge. See J. 2, 8.

ಅಹಿತುಂಡಿ ahi-tuṇḍa. = ಆಹಿಮುಖ. The mouth or face of a serpent (ಪುಷ್ಪರ, ಹಾವಿನ ಮುಖ Nn. 27).

ಅಹಿತುಂಡಿಕ ahi-tuṇḍika. *A calcher or exhibiter of snakes.*

ಅಹಿಧರ ahi-dhara. Šiva (My.; ಮಹಾದೇವ Cb.).

ಅಹಿಪ ahi-pa. The sovereign of the serpents: Šêsha (My.; ಮಹಾಶೇಷ Cb.). 2, any large serpent.

ಅಹಿಪಕಂಕಣ ahipa-kaṅkaṇa. He whose bracelet is Šêsha: Šiva (Bp. 46, 33).

ಅಹಿಪತಿ ahi-pati. = ಆಹಿಪ. (Bp. 18, 95; 38, 63; 55, 23).

ಅಹಿಭಯ ahi-bhaya. Fear of a lurking snake; *mistrust or apprehension of treachery.*

ಅಹಿಭುಜ್ ahi-bhuj. ಆಹಿಭುಕ್. *A peacock.* 2, Garuḍa.

ಅಹಿಭೂಷಣ ahi-bhûshaṇa. Šiva. (My.).

ಅಹಿಮಕರ a-hima-kara. The sun. (My.; Râm. 1, 16, 22).

ಅಹಿಮಹಿಳೆ ahi-mahilĕ. A woman of the serpent race (My.).

ಅಹಿಮುಖ ahi-mukha. = ಆಹಿತುಂಡ. (ಶಾಶಿಕ, ಹಾವಿನ ಮುಖ Nn. 10).

ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ ahir-budhna. *Šiva.*

ಅಹಿಶಯ್ಯೆ ahi-šayyĕ. A couch formed of a snake or of snakes (Šmd. 224).

ಅಹಿಸ ahisa. = ಅಪಿಸ. (Tbh. of ಅಫೀಶ?). See ನೆತ್ತಿಗರಹಿಸ.

ಅಹೀರಣಿ ahîraṇi. *A kind of snake, said to be two-headed* (ದ್ವಿಮುಖ, ಇತ್ತಲೆಯಂ Mr. 401).

ಅಹುದು ahudu. See s. ಅಕ.

ಅಹೇತು a-hêtu. Absence of cause or reason (Kâvy. III, 3, B, 121; ಅಕಸ್ಮಿಕ Mr. 538).

ಅಹೇತುಕ a-hêtuka. Causeless, groundless (Kâvy. III, 3, B, 135 seq.).

ಅಹೇರು ahêru. = ಆಹೇರು. *The plant Asparagus racemosus* Willd.

ಅಹೋ ahô. 1. = ಆಹಸ್. (ವಾನರ, ಹಗಲು Nn. 149).

ಅಹೋ ahô. 2. *An interjection used in surprise, satisfaction or praise* (ಬೇಸ ಮಚನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮಾತು, o. rs. ಒಪನ್ತಾ ನುಡಿ, ಅಪನ್ತಾ ನುಡಿ Nn. 149; ಬೇಸ ನುಡಿ Mr. 536), *calling* (ಕರಹ, ಕರೆವಲ್ಲಿ 149), *reproach,* etc.

ಅಹೋರಾತ್ರ ahas-râtra. *Day and night;* a day and night from sunrise to sunrise. 2, *a day and night of the pitris = a month of the gods = a year of Brahmâ = 2000 yugas of the gods.*

ಅಹೋರಾತ್ರಿ ahas-râtri. A day and night (ಸಂಗರ, ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳ್, ಹಗಲಿರುಳುಗಳ್ Nn. 19).

ಅಹೋರಾತ್ರೆ ahas-râtrĕ. A whole day and night, 60 gaḷigĕs (à 24 minutes; ೬೦ ಗಟಿಗೆಗಳ್ Mr. 64).

ಅಹ್ನ ahna. = ಅಹನ್. *A day;* time (ವೇಳೆ Mr. 66).

ಅಹ್ನಾಯ ahnâya. *Timely, soon, quickly.*

ಅಳ್ aḷ. 1. = ಅಣ್ 1. See ಮೇಗಳ (= ಮೇಗಣ).

ಅಳ್ aḷ. 2. (= ಅಳ್ಪ 2). Shaking; rising and falling with alternate motions, heaving (of the aḷḷĕs). *Cf.* ಅಲೆ 1. — ಅಳ್ಳಲ. = ಅಳ್ಳ ನೆಲ. A bog, a morass (My.). — ಅಳೊಟ್ಟಿ. = ಅಳ್ಳ ಹೊಟ್ಟಿ. The two aḷḷĕs and the intermediate region (My.).

ಅಳ್ aḷ. 3. = ಅಳು 1. The feminine of ಅಂ 1. ತಡೆದಳ್ ಪಾಸಿಗಮಳ್ ಇಕ್ಕುವಾಕೆ (Šmd. 266). ಆಯ್ದಳ್ ಪಾಜ್ಜುತನು ಜರೆ ಪಿಜಿನ್ ಎಲ್ಲಮನ್ ಈಕೆ (266). ಆನ್ ಆಯ್ದೆಂ, ಪೃಥೆ ಆಯ್ವಳ್ (263). ಸಿರಿ ಒಲ್ವಳೆ ಹೃದ್ಯನದ್ಯರಂ! (109). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಯ್ನೆರನಾಗೆ ಪೇಡ್ದಿಪಳ್ (109). ವಿಜಯಸಿರಿ ನಾಜಾಟರಿಗೆ ಮೆಚ್ದುವಳೆ? (Bh. 2, 13, 47). — ಅಳನ್ತ. -ಅನ್ತ. The final ಅಳ್ (Šmd. 265).

ಅಳ್ aḷ. 4. ಅಳು 2, (ವಳ್ 2). The feminine of ಅಂ 3. ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Šmd. 245. 174. 186), ಆವಳ್, ಪೆಜಳ್, ಕಿಱಿಯಳ್, ಪಿರಿಯಳ್, ಇಸಿಯಳ್, ಅಸಿಯಳ್, ಇಮ್ಮಿದಳ್, ಕಮ್ಮಿದಳ್ (245), ನೇರಿದಳ್ ಇವಳ್ (109), ಎಳೆಯಳ್, ಪದ್ದಿಯಳ್ (185), ಓಸರಿಸಿದಳ್, ರಾಗಿಸಿದಳ್, ಭೋಗಿಸಿದಳ್, ಪಾಡಿದಳ್, ಒಸೆದಳ್ (243. 245). ರನ್ನವಸಿಜಳ್ (Šm. 37). — ಅಳನ್ತ. -ಅನ್ತ. The final ಅಳ್ (Šmd. 243).

ಅಳ್ aḷ. 5. (= ಅಳ 2). Contact, a light touch, grazing. (South M. ಅಳುಮ್ಬು, to scratch). — ಅಳ್ಚಿದು (Šmd. 214). A wound made by grazing, a superficial wound, a scratch. ಕೇತನಪ್ರಚಯದೆ ಅಳ್ಚೀದು (Abh. P. 13, 80).

ಅಳ aḷa. 1. = ಅಳೆದು. P. p. of ಅಳೆ 1, in ಆಳಕೊಳ್ಳು, to measure (C.).

ಅಳ aḷa. 2. = ಅಲವ 2, (ಅಳ್ 5), ಅಳವಿ, ಅಳವು 1. Joining, contact; nearness, contiguity, proximity (ಸಮಿಪ Bhn. 29; T. ಅಳಿ, to approach, come near; see T., M. ಅಡು s. ಆಟ್ಟು 2; T. ಆಡ, communication, intercourse; *cf.* ಅಡವು 1, ಅಣಿ 2, ಆಣಿ 3, ಅಲ್ 3, ಅಸ 3, ಅಳ್ಳೆ; T. ಅಳ್ಳು, v. t., to mix, mingle together, copulate; Tu. ಅಲ, v. t., to

mix; ಅಲೆಬು, v. i., to mix, mingle, be united). **2,** fitness, suitableness, propriety; conformity (T. ಅಳವು); comeliness (Tĕ. ಅಲವು, ಅಲುವು). **3,** power, ability, possibility, practicability, reach (Tĕ. ಅಲವಿ, ಅಲವು). **4,** power, strength, force, vigour (ಸತ್ವ Bhn. 28. 29); —control. ಅಸಮಧೃತ್ತಿಎಶಾಲನಂ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ಅಳವೆ ಸುರ ದನುಜ ಮನುಜರಿಗೆ? (Bp. 1, 33). ಬಸವನಂ ಕೀರ್ತಿಸುವಡೆ ಎನ್ನ ಅಳವೆ? (1, 34). See Kâvy. I, 5, 47; Abh. P. 7, after 115; Bp. 2, 32; 32, 48; 47, 23. 27; 49, 23; 51, 46; 56, 1; Rśv. 5, 42. 126; 13, 91; Bh. 1, 8, 18; J. 7, 7. — ಅಳವಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. The act of joining, adhering or sticking to. ಬಿಡದೆ ಸುಖದುಃಖಬಗಳೊಳ್ ಒನ್ದನು ಹಿಡಿದು, ಸದ್ಯೋವ ತಾರಮುಖದೊಳ್ ನಡೆಯಲ್, ಒನ್ದಲಿ ತುಳ್ಪಿ ಒನ್ದಲಿ ನಪ್ಪ ತನಗೆ ಆಹುದು; ಹಿಡಿವುದು (what one uses to seize or desires to do, etc. and) ಇಹಪರವೆರಡಪೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಕೆ ತನಗೆ ಆಹುದು (what sticks to one, as the fruit of works, in this and that world) ಒನ್ದನ್ ಒನ್ದನು ನಿಡುವುದು! ಅಲ್ಲದೆ ಬೇಱೆ ಮತಮ್ ಇಲ್ಲ (Bh. 1, 8, 25). 2, preparation (J. 22, 47). 3, thought, pleasure, wish. ನಿನ್ನ ಮನಸಿನೊಳ್ ಅಳವಡಿಕೆ ಎಹಗೆ, ಅಹಗೆ ಮಾಡುವೆನ್, ಆಣ್ಣ! (Bp. 44, 13). *Cf.* Tĕ. ಅಲವಡಿ, properly, suitably. — ಅಳವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಅಳವಳಿಸು. To join (v. t.); to tie together, to tie; to collect in a heap; to put to or on, to attach, to apply to; to put; to put in readiness; to prepare, to make ready; to bring about; to confine, to subdue; —to make one's self ready; etc. See Bp. 3, 26; 4, 4. 37; 5, 12; 8, 14. 37; 12, 19; 18, 29; 21, 26; 22, 7; 27, 16; 28, 53; 29, 3. 5; 32, 54; 33 sum.; 35, 37; 38, 15; 43, 24; 45, 10; 49, 33. 34; 51, 72; 52, 40; 57, 33. 46; 59, 22; 60, 38; Rśv. 10, after 31; 14, 27. 28; Bh. 1, 7, 13; 1, 8, 67; 1, 10, 14; 2, 4, 13; J. 4, 20; 6, 17; 7, 36; 8, 21; 9, 28; 12, 4. 51; 13, 10; 14, 12; 20, 15. 22; 22, 25. 28; 25, 29; 26, 10; 29, 38; 30, 7. 54; 31, 52; 33, 35; 34, 7. — ಅಳವಡು. -ಪಡು. To be closely joined (Ch. v. 59). ಅಳವಟ್ಟುದು (ಅಮರ್ಕೆ Ct. II, 84). 2, to be joined to, (to be contained in); to be tied (Bp. 44, 32; 61, 26; Rśv. 5, after 25). 3, to be fit or proper; to agree (see Ch. s. ದುರದೃಷ್ಟ; Bp. 20, 8; 38, 15. 34; 39, 19; 40, 50). 4, to be or become ready; to be established; to be at hand (Śmd. 74. 230; Abh. P. 15, 46; Bp. 8, 56; 35, 25; 60, 45; Rśv. 10, after 31; J. 3, 9). 5, to be nice, to have or get a beautiful form (Bp. 34, 22; Grj. 3, 34; 4, 71). 6, to come within the limits of (J. 6, 3; Kk. 95). 7, to come about (as ವಿಲಾಸಂ, Rśv. 6, after 11). 8, to be obtained, to be got (Bp. 45, 43; 61, 72). 9, to be observed, as a rule (4, 43). 10, to be possible (29, 14; 35, 49; 40, 20. 23; 53, 12). 11, to be thought of; to be known (ಮನನವಾಗು G.; ತಿಳಿ S. Mhr.). *Cf.* Tĕ. ಅಲವಮು, to be accustomed, be practised in; to be mastered (= ಅಭ್ಯಾಸ). — ಅಳವರಿ. -ಪರಿ. To go beyond the proper or common boundaries, to be excessive. ಅಳವರಿದು ಬೀಯುದು (ಪ್ರೌಂಗು Ct. I, 73). 2, to be very great (Bp. 51, 46). — ಅಳವಳಿಕೆ. -ಪಳಿಕೆ. = ಅಳವಡಿಕೆ. (J. 22, 47, o. r. ಅಳವಡಿಕೆ). — ಅಳವಳಿಸು. -ಪಳಿಸು. = ಅಳವಡಿಸು. (J. 7, 17). — ಅಳವಟ್ಟಿ. -ಅಟ್ಟಿ. To fall off in respect to vigor, etc., to lose strength, to become depressed or despondent, to faint. See Abh. P. 7, after 116; 9, 145; Rśv. 13, after 104; J. 2, 16; 5, 43; 7, 49; 8, 33; 14, 19; 16, 39; 19, 10; 20, 25; Râm. 5, 8, 82; Bh. 8, 23, 12. — ಅಳವಟ್ಟಿಸು. -ಅಟ್ಟಿಸು. To cause to fall off in vigor, etc. (J. 22, 25). — ಅಳವೇಡು. -ಏಡು. The true proportion to rise; to rise or grow in its true proportion (Bp. 38, 39).

ಅಳ ಅಲ. 3. = ಅಳೆ 4, etc. (*Cf.* the M. s. ಆರಳೆ 3). — ಅಳವೇರಿ. = ಅಳೆವೇರಿ. (My.).

ಅಳಕ aḷaka. = ಅಳ್ಳಕ. Neither thick nor thin, as applied to fluids (S. Mhr.; Tĕ. ಅಸುಕ; T. ಅಳಗ, water; M. ಅಯೆ, ಅಬೆ, to slacken; to be watery, be diluted). ಅಳಕಮ್ ಆಹ ಮೊಸರು ದ್ರಪ್ಪನಮ್ ಎನಿಸುಗುಂ, ಆದು ನೀರುಮೊಸರು (Nr.).

ಅಳಕ aḷaka. 1. Tbh. of ಅಲೇಖ (Śmd. 360; Kk. 85; Ct. II, 42; My.).

ಅಳಕ aḷaka. 2. = ಅಲಕ, ಅಳಕೆ. (My.; ಉಂಗುರಗೂಡದಲು G.).

ಅಳಕಿಸು aḷakisu. = ಅಳಕೆಸು 2, etc. To frighten (My.).

ಅಳಕು aḷaku. **1.** = ಅಳ್ಕು 1, etc. To fear (My.).

ಅಳಕು aḷaku. **2.** = ಅಳ್ಕು 2, etc. Fear (My.).

ಅಳಕು aḷaku. **3.** = ಅಳುಕು 3. To prick, to throb, as a thorn in the flesh (C.).

ಅಳಕು aḷaku. **4.** = ಅಳುಕು 4. The pricking of a thorn;—the state of being pricked, as with a thorn, that of being distressed or annoyed (used *e. g.* of scripture, C.).

ಅಳಕು aḷaku. **5.** = ಅಲಕು, etc. To move about (v. i.). etc. — ಅಳಕ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To shake, as water carried on the head (C.);—to be shaky, as a tooth (C.);—to bubble, as liquors when boiling (C.).

ಅಳಕೆ aḷakĕ. = ಆಳಕ 2, etc. (My.; G.).

ಅಳಗ aḷaga. (Tbh. of ಅಲಕೆ?). N. of a kind of horse (Bp. 59, 40).

ಅಳಗೆ aḷagĕ. = ಅಳಕೆ, q. v. (My.).

ಅಳಂಗಿ aḷaṅgi. (Tbh. of ಅರಟು or ಅರಲು). — ಅಳಂಗಿಮರ. A tree, Calosanthes indica Blum. (St. & Pl.; or Oroxylum indicum Vent.).

ಅಳತ aḷata. = ಅಳಿತ. The act of having measured or of measuring (C.).

ಅಳತೆ aḷatĕ. = ಅಳ್ತೆ. Measure, scale; extent; measurement (ಪ್ರಮಾಣ Nr.; Si. 420; ವ್ಯಾಮ, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 129; ಪೌರುಷ Hlâ.; Nn. 166; C.). ಆಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಪೌರುಷಮ್ ಎಮ್ಮುದು (Mr. 474). ಆಳತೆಯ ಬಳ್ಳಿ (ಪ್ರಸ್ಥ 472). ಆಂಗುಲಿಗಳ ಒನ್ದೊನ್ದೆ ಅಡ್ಡಗಲದ ಪ್ರಮಾಣಾ ಎಂಬ್ಪ ಜನೆಯ ಆಳತೆ ಅಕ್ಕುಂ (324). ಆಳತೆಗೆ ಸಾಧನಂಗಳು ಮಾನಾರ್ಥಕಂಗಳು; ಪಲಕ ಶಾದಿಗಳ್ದೆ ಅಳೆವ ಆಳತೆ (ಪೌತವ); ಧಾನ್ಯದ ರಾಶಿಯನ್ ಆಳತೆ ಮಾಡುಹಂ (ಋತ್ತಾರ, etc.); ನೂಲು ಮಾರ ಆಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಫಣಕ್ಕಾಪಪ, etc. Nr.). ಹನ್ನೆರಡು ಗಾವುದದ ಆಳತೆಯ ಸಮುನ್ನತಿಯ ಅಳ್ಕಾಣಪುರಂ (Bp. 5, 13). ಆಳತೆಗೆ ಆಳವದು ಎನ್ಪು ಪೆಮ್ಪಿಂ... ಕಡಲ್ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು (J. 6, 3). ಹಗ್ಗದಿನ್ದ ಆದಿವನ್ನು ಆಳತೆ ಮಾಡಲಾಗಿ (B. 4, 101). See ಅಡ್ಡಆಳತೆ, ಕಾಲ್ಬಳತೆ, ಕುಂಗಳತೆ, ಸುತ್ತಳತೆ, ಹರದಾರಿಯಳತೆ; J. 20, 42. 44; 21, 31. — ಆಳತೆಗೆದು. -ಕೆದು. The proper measure to be violated or transgressed. ಆಳತೆಗೆಟ್ಟು ಭೋಜನ ಮಾಡಿ (B. 4, 122). ಆಳತೆಗೆಟ್ಟು ಎನ್ದಿಗೂ ಸರಾಯ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (5, 230).

ಅಳದಿ aḷadi. = ಹಳದಿ. (My.).

ಅಳದು aḷadu. = ಅಳೆದು. P. p. of ಆಳೆ 1, q. v. (My.).

ಅಳಬು a|abu. = ಅಳವು 2. — ಅಳಬಳವು. -ಅಳವು. rep. Weighing in the mind, consideration, intention, desire (Râm. 6, 50, 14).

ಅಳಮ್ಬೆ a|ambĕ. = ಅಣಬೆ, etc. (My.; Mhr.).

ಅಳವ್ a|av. 1. -ದಿು. = ಅಂಜು 1. To fear (ಭಯ Śmd. Dh.; ಭಯು, ಪೆಳಱ್ Śm. 40; *cf.* ಅರಳ್ 3, ಅಡಲು 1). ಅರ್ದಂ (Śmd. 55). — ಅಳವ್ವೊಯ್. -ಪ್ಪೊಯ್. To beat so that fear is produced (Abh. P. 11, 69).

ಅಳವ್ a|av. 2. -ದಿು. = ಅಂಜು 2. Fear (ಭಯ Čt .1, 7; I, 94, o. r. ಬಳಱ್; ಪೆಳಱ್, ಅದಿರ್ವ, ಭಯ Kk. 42); anxiety of mind, anguish (ನುನೋವ್ಯಕೆ My.).

ಅಳವ್ಸು a|avisu. To frighten (Abh. P. 7, 44).

ಅಳವ್ಪು a|avpu. Fear (ಅಂಜಿಕೆ G.); anxiety of mind, anguish (My.).

ಅಳಲಿ a|ali. = ಅರಳಿ 1, etc. Ficus religiosa. — ಅಳಲಿಯ ನುರ. (ಪೋಧಿದ್ರುವು, ಚಲದಲ, ಆಶ್ವತ್ಥ, etc. Si. 125).

ಅಳಲೆ a|alĕ. 1. = ಅನಲೆ, etc. Terminalia chebula (My.). — ಅಳಲೆಕಾಯಿಮರ. (St. & Pl.). — ಅಳಲೆಯ ಕಾಯ ಗಿಡ. (ಅಭಯೆ, ಅಮೃತ, ಅವ್ಯಥೆ, ಕಲಿದ್ರುಮ, ಪಥ್ಯೆ G.). — ಅಳಲೆಯ ಕಾಯಿ. (Si. 135. 336; ಕರ್ಷಫಲ G.). — ಅಳಲೆಯ ಗಿಡ. (ಅಭಯೆ, ಅವ್ಯಥೆ, etc. Si. 135).

ಅಳಲೆ a|alĕ. 2. = ಅಣಲ್ 2, etc. A squirrel, Sciurus palmarum L. (S. Mhr.). See ಕೇಸಳಲೆ, ಮುರ-.

ಅಳವಡಿಕೆ a|avadikĕ. ಅಳವಡಿಸು. ಅಳವನು. ಅಳವರಿ. ಅಳವಳಸು. ಅಳವಡು. ಅಳವಟ್ಟು. ಅಳವೇಱು. See s. ಅಳ 2.

ಅಳವಳ a|avala. Turning and twisting (Râm. 5, 8, 55; Mhr. ಅಳಾಪಿಳಾ).

ಅಳವಿ a|avi. = ಅಳ 2, etc. Nearness, etc. (Bh. 3, 13, 26; J. 7, 47; 13, 32; 20, 26; 22, 7). **2,** fitness, etc. **3,** possibility, etc. (Bp. 29, 28; 56, 49; 58, 37; Grj. 4, 9). **4,** strength, etc. (Bp. 11, 6; J. 8, 31; 12, 40). **5,** meeting in battle, combat (J. 4, 45; 12, 37. 43; 16, 9); assault; wrestling (Râm. 5, 8, 36; Bh. 1, 7, 41). **6,** confidence, trust (*cf.* ಆಡಿ 6). — ಅಳವಿಗರಿ. = ಅಳವಿಗಱ್. (Rśv. 5, after 55). — ಅಳವಿಗಱ್. -ಕಱ್. To go beyond the proper bounds (Abh. P. 7, after 115; Rśv. 5, after 50 & 55; 6, after 44). — ಅಳವಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To put confidence (Bh. 2, 13, 48). 2, to offer battle, to fight (Bh. 8, 23, 44; 8, 26, 18; J. 7, 48; 13, 5).

ಅಳವಿಗ a|aviga. A friend (R.).

ಅಳವು a|avu. 1. = ಅಳ 2, etc. ಅವು ತಮ್ಮ ಅಳವಿನೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಹಾಪು, ಅವುಗಳನ್ನು ಗಪ್ಪನೆ ಹಿಡಿಯುನವು (B. 3, 31; see 5, 31. 242; Č. Bp. 47, 24; J. 4, 41; 6, 41; Râm. 3, 8, 42; My.). — ಅಳವುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಅಳವಡು. (Rśv. 1, after 135).

ಅಳವು a|avu. 2. = ಅಳಬು. Measure (Grj. 4, 36; My.; ಅಳತೆ G.; T., M.; Tĕ. ಲಾವ್ಪು). ಮೂಡಿದ ಕೊಲಿಗೆ ಅಳವಿಲ್ಲ (B. 4, 10). — ಅಳವ್ಕೋಲು. -ಕೋಲು. A measuring rod (My.).

ಅಳವೆ a|avĕ. A lease or agreement given to the ryot in writing (My., obsolete).

ಅಳಸು a|asu. 1. Sound in coitu (ಸುರತಶ್ಪನಿ Śmd. II; Čt. I, 54; Kk. 85, o. r. ಎಳಸು; ಸುರತರವ Śm. 76, o. r. ದಳಸು; T. ಅಲ್ಪೆಪ್ಪು, to chatter, prattle; M. ಅಳಹ್ರು, bellowing, shriek).

ಅಳಸು a|asu. 2. = ಅಳಿಯಿಸು, ಅಳಿಸು 1, ಅಳುಸು, ಅಳಿಸು. To cause to be measured or to measure (C.).

ಅಳಿ a|i. = ಅಳೆ 1. To measure (S. Mhr.).

ಅಳಿ a|i. = ಅಲಿ. (ಶ್ರಮರ Śmd. Dh. No. 893; ತುಪ್ಪಿ Śmd. I; Nn. 107; ಅಱಿಪಿ Śm. 27; ಗುಂಗೀ ಹುಳಿ G.). — ಅಳಿವಣ್ಣು. -ಬಣ್ಣು. Bee's honey (Rśv. 9, 60). — ಅಳಿವೆದೆ. -ಪೆದೆ. A bow-string of bees (Rśv. 5, after 19).

ಅಳಿಕಿಸು a|ikisu. 1. To oppose; to impede; to harass (ತಳ್ಪೊಯ್, ಅಳಿಸು, ಅಣ್ಣಳಿ, etc., ಪ್ರತಿಪಥ ನೆಸ.; *cf.* ಆಡ 6).

ಅಳಿಕಿಸು a|ikisu. 2. = ಅಳಕೆಸು, ಅಳುಕೆಸು. To frighten (My.).

ಅಳಿಕು a|iku. = ಅಳ್ಕು 1, etc. To fear (ಅಗಿ, ಭಯಗೊಳ್ ನೆಸ.; Bp. 30, 26).

ಅಳಿಗ a|iga. (= ಅಳಿಯ?). See ಕವ್ಪಳಿಯಳಿಗ.

ಅಳಿಗೆ a|igĕ. = ಅಳಗೆ. A capacious earthen vessel to hold water or grain (My.). ಆವ್ಪಲೀ ಕುಡಿದವ ಅಳಿಗೆ ಜೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದಾನೇ?—ಆಡುವ ಕನ್ದನಿಗೆ ಆಳಿಗೇ ಅವ್ಪುಲಿ (Prvs.).

ಅಳಿಗೆ a|igĕ. = ಅಳಿಗೆ. Tbh. of ಅವಲಿಳಿಕೆ (Śmd. 383).

ಅಳಿಪು a|ipu. 1. = ಅಳುಪು 1. To be addicted to; to hanker after, to long for (*cf.* ಅಣ್ಪು 2, ಆಯಿಗುರು; T. ಆಲಿ, compassion, grace; Tu. ಆರಬು, desire). ಅಳಿಪುವ ವನು (ಲೋಲುಭ, ಲೋಲುಪ, ಲೋಲ, ಲಾಲಸ, ಲವ್ಪಟ Hlâ.). ಪರ ವಧುವಿಂಗೆ ಅಳುಪಿದವಂ (Jmt. 22).

ಅಳಿಪು a|ipu. 2. = ಅಳುಪು 2. Hankering after, desire, addiction, attachment, love (Abh. P. 6, 6). ಇಸ್ತ್ರಿಯವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಳಿಪಿಲ್ಲದವನಂ ಶಾನ್ತನ್ ಎಮ್ಬುದು, ಮತ್ತಂ ಪ್ರಾನ್ತನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಅಳಿಪಿನ್ದಂ (Śmd. 132).

ಅಳಿಯ a|iya. (Śmd. 40). (A man who is longed for? or one who joins a family?): a daughter's husband, a son-in-law (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಜಾಮಾತೃ Nn. 124; ಸ್ವಸ್ರೀಯ Mr. 489; ಪಬ್ಬಿಗ Čt. I, 26; C.; Si. 266; Tĕ. ಅಲ್ಲುಡು, ಅಲ್ಲುವಾಡು; Tu. ಅಳಿಯ, a son-in-law; a nephew; M. ಅಳಿಯ, a brother-in-law). ಎಮ್ಮಳಿಯಂ (Śmd. 161). ಮಗಳನ್ ಇತ್ತ ಅಳಿಯ ಮಯಿದುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯ (Mr. 489; see No. 2). ಅಳಿಯನ ಗೆಳೆಯ (ಜಸ್ಯ G.). See Bp. 42, 6; 44, 52; Râm. 26, 16; ಅಯ್ದಿಲ್ವೆಟ್ಟಳಿಯ, ಇಂಗಡಲಳಿಯ, ಚಳವೆಟ್ಟಳಿಯ, ಮನೆಯಳಿಯ, ಸೋದರಳಿಯ. — ಅಳಿಯನ ಕುರುಡು ಬೆಳಗಾದರೆ ಕಣ್ಣೀತು.—ಅಳಿಯನ ಮೋಜಿ ಬೇಗಾತ ಕಾಣ ಬಹುದು.—ಅಳಿಯನ ಕೂಡ ಗೆಳೆಯ ಬನ್ದ (so that only one meal is required).—ಅಳಿಯ ಮುಸಿದರೆ ಮಗಳ ಕರಕೊಣ್ಡು ಹೋದಾನು (Prvs.). **2,** = ಸೋದರಳಿಯ. (My.). — ಅಳಿಯನ ಗಿಡ. An undershrub, Sida carpinifolia Lin. (Z.). — ಅಳಿಯನ ಮಾವನ ಗಿಡ. = ಅಳಿಯನ ಗಿಡ. (Z.). — ಅಳಿಯಸನ್ತಾನ. The law of inheritance in the female line, according to which the family property descends not from a man to his son, but to his sister and her children (Tu.).

ಅಳಿಯತನ a|iyatana. The state of being an ಅಳಿಯ (C.). See ಮನೆ-.

ಅಳಿಯಿಸು a|iyisu. = ಅಳಸು 2, etc. To cause to measure, etc. (My.).

ಅಳಿವ್ a|iv. (Śmd. 40, o. r. ಒಳಿವ್). ಅಳಿರ್ಗಳ್ (53).

ಅಳಿಲ್ aḷil. -ಲು. = ಅಣಿಲ್, etc., ಅಳಿನ್ದಕಿ. A squirrel (ತರುಕುಟಿ, ತ್ರಿವಳಿ Mr. 165, o. rs. ತ್ರಿವಣಿ, ಅಣಿಲ್; My.). ಅಳಿಲು ಏಬಿದರೆ ಅರಳೀ ಮರ ಅಲ್ಲಾಡೀತೇ? (Prv.). ಅಳಿಲುಭಕ್ತ ಮಳಲ ಸೇತು (Prv. based on a legend).

ಅಳಿಲೆ aḷilĕ. (Śmd. 40). = ಅಣಿಲೆ, q. v. (My.).

ಅಳಿಸು aḷisu. 1. = ಅಳಸು 2, etc. To cause to measure, etc. (S. Mhr.).

ಅಳಿಸು aḷisu. 2. = ಅಳಕೆಸು 1. (Śs.).

ಅಳು aḷu. 1. = ಅಳ್ 3. (C.). ಅಡಸುವಳು (Bp. 24, 2). ಮಾಡಿದಳು (24, 26). ಹೋದಡಳು (50, 12). ಸೌಖ್ಯವನ್ ಈವುತಿರ್ದಳು ಮಾಯೆ ಮೋಪಿಸಿಗೆ (Prll. 3, 29). ಬಾಲಲೀಲೆಯ ಸೊಮ್ಮ ಸೂಜಿಯ ಕೊಡುತಲಿರ್ದಳು (3, 30).

ಅಳು aḷu. 2. = ಅಳ್ 4. (C.), *e. g.* ಆಗಡಳು, ಆವಳು, ಇವಳು.

ಅಳುಕಿಸು aḷukisu. = ಅಳಕೆಸು 2, etc. To frighten (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 1. = ಅಳ್ಕು 1, etc., (ಬಳ್ಕು). To fear; to be afraid of (My.; T. ಅಳುಕ್ಕು, to be frightened; to terrify; M. ಅಳುಕ್ಕು, to start; to shrink). See Bp. 16, 16; 17, 11. 15; 18, 51; 21, 15; 26, 30; 27, 30; 28, 54; 37, 39; 38, 30; 40 sum.; 44, 22. 51; 52, 15; 55, 10. 48; 58, 62; Bh. 1, 8, 28. 40; 1, 10, 31; 7, 6, 60; J. 6, 32; 11, 33; 28, 33; Rām. 5, 8, 36. 41; Prv. s. ನರಳ. ಕುದುರೆ ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಅಳುಕುತ್ತವೆ (B. 3, 53).

ಅಳುಕು aḷuku. 2. = ಅಳ್ಕು 2, etc. Fear (My.; Tĕ. అలుకు, అళ్ళు; T. అళుక్కు; M. ಅಳುಕ್ಕು).

ಅಳುಕು aḷuku. 3. = ಅಳಕು 3. (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 4. = ಅಳಕು 4. (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 5. = ಅಳಕು 5. (My.; see ಮೆಯ್ಯಳುಕು).

ಅಳುಂಕು aḷuṅku. = ಅಳುಕು 5. ಸಿವಿರ್ದುವು, ಪೊಳೆದುವು, ಅಳುಂಕಿದುವು, ಆಮರ್ದುವು, ಚುಮ್ಬಿಸಿದುವು, ಅರ್ಪಿದುವು, ಸವ್ಯಮದಿಂ ಸಮುದ್ಯೆಯ್ಯಾಗಿ ಸಿಲ್ದಿದುವು, ಎಮೆಯಿಕ್ಕಲ್ ಮಜ್ಜಿದುವು ಅವಳ ಧವಳಕಟಾಕ್ಷಂ (Śmd. 264).

ಅಳುಪು aḷupu. 1. = ಅಳಪು 1. To be addicted to, etc. (Bp. 28, 41; 40, 70; 42, 25; Rāv. 8, 117). ಅಳುಪುವಂ (ಲೋಲುಪ, ಲವ್ವಟ, ಲೋಲ, etc. Mr. 232).

ಅಳುಪು aḷupu. 2. = ಅಳಪು 2. (Ćh. v. 20).

ಅಳುಮ್ಬ aḷumba. Excess; greatness; excellence; further, etc. (ಪಿರಿಯಂ, ನಾಡೆ, ಕರಂ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Ćt. II, 25; ಅಣಿಯರ, ಪೆಮ್ಪು, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಆಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಜ್ಜೆ, ನೂಳದು, ಪೊಮ್ಪುದಿ, ಪೆಮ್ಪು, ಎಗೆ, ಆಣಿಯರಂ, etc., ಅಧಿಕ Śm. 58; T. ಅಬಿಮ, extension; greatness; expanding; *cf.* ಆಡವು 1). ಅನ್ದಪ್ಪೆತ್ತ ಬನ್ದುಗೆಯ ಎಸಳಂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಪತ್ತಿಸಿದ ಚಿತ್ರಪತ್ರಂಗಳ್ ಅಳುಮ್ಬುಮ್ ಆದ ಪೊಮ್ಮಾದಿಂಯ ಕಮ್ಪುಂಗಳ್ (Ćpr. 7 after 92). ಅನ್ದು ಬಣಿಕೆಗೆ ಅಳುಮ್ಬುಮ್ ಆಗಿ ಏಭವಂ ಎಗೆ (Rāv. 13, 72). See Abh. P. 11, after 88; 12, 95; V. 23, 5.

ಅಳುರ್ aḷur. To enclose, to cover, to overspread; to prevail (ಆವರಣ Śmd. Dh.); to fall upon. ಪೆಸರೆಗಳನ್ ಅಳುರ್ದು (Śmd. 28). ಜುರ್ಚಿದ ವೋಲ್ ಬಿಸಿಲ್ ಅಳುರೆ ಕಮುಬ್ಬಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದಂ (38). ಒರ್ಬನೆ ಮತ್ಸ್ಯನನ್ತೆ ಅಳುರೆ ತಾಗಿದನ್ ಅಜಯೋಳ್ (260. 261 Mdb. MS.). ಬೆಳ್ಳಿಗನಿ ಬಾದ್ಪಿಳೆಯಂ ತಳ್ವಜೆ ಬಾಪ್ಪೊಲಂಬೊಳ್ ಅರುಣಕರತಿಪಿನಿಕೆ ಪಾಯ್ಬಿನ್ನಮ್ ಅಳುರ್ದು ಉಜೆ (o. r. ಇರೆ) ಚಿನ್ತೆಯನ್ ಅಳ್ವನ್ತೆವೋಲ್ ಓಷಧೀಶ್ವರಂ ಕಳೆಗೆಟ್ಟಂ (Rāv. 12, 13). ಆಳವಿಗದಿದು ಅಳುರ್ದ ಘನಸಿದಾಘಕಾಲ ಸೊಳ್ (5, after 50). (ಪನುಮನ್ದಂ) ಬಲಮನ್ ಅಳುರೆ ತಾಗುವುದು (Abh. P. 13, after 119; see also 11, 149. 151). ಅಳುರ್ವ (Grj. 6, 9). ಅಳುರ್ದಡೆ (9, 20).

ಅಳುರ್ಕೆ aḷurkĕ. The act or state of enclosing, encompassing, covering, etc. (ಆವರಿಸುದು, ದಳ್ಳಿಸಿಕು Śm. 60; Kk. 53; Abh. P. 10, 214). — ಅಳುರ್ಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಅಳುರ್. To enclose, etc. (Rāv. 6, after 11; 8, 50; 13, after 70; 13, after 77). — ಅಳುರ್ಕೆವೆಜ್. -ಪೆಜ್. = ಅಳುರ್ಕೆಗೊಳ್. (Rāv. 13, 85).

ಅಳುಲ್ aḷul. ಅಳುಲು. = ಅಣಿಲ್, etc. A squirrel (My.).

ಅಳುಲೆ aḷulĕ. = ಅಣಿಲೆ. (My.).

ಅಳುಸು aḷusu. = ಅಳಸು 2, etc. (My.).

ಅಳೆ aḷĕ. 1. = ಅಳ. To measure (ಪರಿಮಾಣ Śmd. Dh.; ಪ್ರಮಾಣು Śm. 111; ಪ್ರಮಾಣಿಸು Śmd. 45 Cm.; C.; T., M.; Tu. ಅಳ). P. ps. ಅಳ, ಅಳದು, ಅಳೆದು. ಕಿಮುಕುಣಿಕೆಯಿನ್ದ ಆಳದ ಮೊದಿನು ಅರಿತ್ತು ಎಮ್ಮುದು (Hlā.). ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಕಿಮುಕುಣಿಕೆಗೂಡಿ ಆಳೆವಲ್ಲಿ ವಿತಸ್ತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಆಳೆವ ಮೊದಿದಲ್ಲಿ ಸರಕ್ಷಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆಳವ ಪೊದಿ (ಪ್ರಮಾಣಿಕ Mr. 323). ಕೆಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಆಳೆಯೆ ರತ್ನಿ ಅಕ್ಕು (323). See Bp. 14, 5; 42, 5; 53, 12. 16. 73. — ಅಳದು ಪಾಕಾ. To ponder. ಮನದೊಳಗೆ ಆಳದು ಪಾಕುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು (B. 3, 50).

ಅಳೆ aḷĕ. 2. Measure. See ಕಟ್ಟಳೆ No. 1 s. ಕಟ್ಟು 1, ಕುತ್ತಳೆ.

ಅಳೆ aḷĕ. 3. Buttermilk (ತಕ್ರ Śmd. Dh.; Mr. 182; Śs.; ತಕ್ರ, ಅರಿಷ್ಟ, ಉದಶ್ವಿತ್ತು, ದಣ್ಡಾಹತ, etc. Hlā.; ಕದಿಲ್ Śm. 107; ಮಜ್ಜಿಗೆ 111; My.; T.; Tu. ಅಲೆ, ಅಳೆ). ಅಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ದ್ರವ್ಯ Hlā.). ಈಚಲ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂತು, ಅಳೆ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಅಳೆಯ ಆಸೆ ಹೆಪ್ಪಿಂಗೆ, ಮಜ್ಜಿಯಾಸೆ ಸಳಲರಿಗೆ, ಬಲೆಯಾಸೆ ವಿಸಾನ ಹಿಡಿನವಗೆ, ಹಾದರಕೆ ಸುಬ್ಬಾದಾಟದ ಆಸೆ (8p.). See ಕಟ್ಟಳೆ s. ಕಟ್ಟು 5; ಕಯ್ಯಳೆ s. ಕಯ್ 4; Bp. 10 sum.; 10, 6; 14, 25. — ಅಳೆಯುವ್ವ. -ಉವ್ವ. A buttermilk-eater: a Gŏlla (Ćt. I, 61).

ಅಳೆ aḷĕ. 4. = ಅಳ 3, ಅಳು 3, etc. — ಅಳೆವೇರಿ. = ಅಳವೇರಿ, ಅಳುವೇರಿ. (My.).

ಅಳೆತ aḷĕta. = ಅಳತ. (My.).

ಅಳೆಸು aḷĕsu. = ಅಳಸು 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಕನೆ aḷkanĕ. Suddenly (ಪಪ್ಪನೆ, ಆಕಸ್ಮಿಕ Śs.; *cf.* ಆಸ 4, ಆಡ 4).

ಅಳ್ಕದೆ aḷkar. -ದಿ. To fear (ಭಯ Śmd. Dh.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 1. = ಅಳಕು 1, ಅಳಕು, ಅಳುಕು 1. To fear; to be afraid of (ಭಯ Śmd. Dh.; ನೆಡೆ, ಸುಗಿ, ಬಳ್ಕು, ಆಗಿ, etc., ಭಯವನ್ ಆನ್ Śm. 40; Kk. 72; My.; Tu. ಅಲ್ಲು, ಅಳ್ಳು; *cf.* ಆಕ್ಕುಳಿಸು 2). See *e. g.* Śmd. s. ಬೆಳ್ಕಱ್; Rāv. 5, 116. 130; 6, 116; 13, 20. 22. 25. 65; J. 6, 28; Abh. P. 14, 10. 166; Grj. 3, 100. — ಅಳ್ಕಾಟ. -ಆಟ. Fear (My.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 2. = ಅಳಕು 2, ಅಳುಕು 2. Fear (ಭಯ Śmd. II; ಬೆಗಡು, o. r. ಬಿಗುರ್, ಭಯ Kk. 83; Tĕ.; Tu. ಅಲ್ಲು). — ಅಳ್ಕಡಿ. -ಆಡಿ. Fear to go away, or to abandon fear (Grj. 6, after 85).

ಅಳ್ಕು aḷku. 3. = ಅಳಕು 5. — ಅಳ್ಕಾಡು. = ಅಳಕ್ಯಾಡು. (My.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 4. To be without strength, to be impotent (ಆತಕ್ತಿ Śmd. Dh.; *cf.* ಅಡ್ಡಿ 1 ²).

ಅಳ್ಕೆ aḷkĕ. (=ಅಳ್ಪು). An embrace (ತಡಿಕೆ, ಅಪ್ಪುಗೆ, ಆಲಿಂಗನ, ಕೆಸ.; *cf.* ಅಕ್ಕು 2, ಆಳ 2). See ಕಟ್ಟಳ್ಕೆ s. ಕಟ್ಟು 1.

ಅಳ್ಟೆ aḷṭĕ. = ಅಟ್ಟೆ 4 No. 3, ಅಳ್ಳಟ್ಟೆ. (My.).

ಅಳ್ತೆ aḷtĕ. = ಅಳತೆ. (My.).

ಅಳ್ಮೆಲ aḷmĕla. ಅಳ್ಮೊಟ್ಟಿ. See s. ಆಳ್ 2.

ಅಳ್ಪು aḷpu. = ಅಪ್ಪು 3, (ಅಳ್ಕೆ). An embrace. ತಪ್ಪಿಸಲ್ ಆಳ್ಪಿಂಗೆ (Ct. II, 53).

ಅಳ್ಳಕ aḷḷaka. = ಅಳಕ. (C.). **2,** the state of being loose, as that of a nail; that of being not tight, as that of a garment (C).

ಅಳ್ಳಟ್ಟಿ aḷḷaṭṭĕ. = ಅಳ್ಟೆ, etc. (My.).

ಅಳ್ಳಾಟ aḷḷāṭa. ಅಳ್ಳಾಡಿಸು. ಅಳ್ಳಾಡು. See s. ಅಳ್ಳು 1.

ಅಳ್ಳಿ aḷḷi. = ಅನಿಲೆ, etc. — ಅಳ್ಳೀ ಕಾಯ ಗಿಡ. (My.; ಚೇತಕ G.). — ಅಳ್ಳೀ ಕಾಯಿ. (B. 1, 22).

ಅಳ್ಳಿಬಿ aḷḷiri. See s. ಅಳ್ಳು 1.

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 1. = ಅಗಲ್, etc. (ನಳ್ಳು 1). — ಅಳ್ಳಾಟಿ. -ಆಟ. = ಅಲ್ಲಾಟ. Moving, swinging, waving, etc. (ದೋಲೆ, ಪ್ರೇಂಖೆ, ಪ್ರೇಂಖೋಲನ Hlā.). — ಅಳ್ಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಅಲ್ಲಾಡಿಸು. To cause to swing, etc. ಅಳ್ಳಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ದೋಲಿತ, ಲೋಲಿತ, ತರಲಿತ Nr.). ಅಳ್ಳಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಕದಲಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನ್ದದು, ವೇಲ್ಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, etc. Si. 377). — ಅಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. = ಅಲ್ಲಾಡು. To move (v. i.), to swing, to shake, to tremble, etc. (Abh. P. 9, 63; Rāv. 11, 115). ಅಳ್ಳಾಡುವುದು (ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, ತರಲಿತ, ಲುಲಿತ Hlā.). ಅಳ್ಳಾಡುವನು (ಸ್ಖರಣ, ಸ್ಖರಣ Si. 389). ನೀರು ಅಳ್ಳಾಡಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (ಜಲೋತ್ಕ್ಷೇಪನ, etc. 83). — ಅಳ್ಳಿಬಿ. ಅಳ್ಳಿ ಇಬಿ. To strike so that tremor is produced: to set in rapid motion, to shake, to cause to throb, quiver or tremble (ಸ್ಪನ್ದನ Śmd. Dh.). ಅಪಾಹಾರವ ದಿಗನ್ತವನ್ ಅಳ್ಳಿಬಿಯಲ್ (Bhāgavata 10, 40, 2). ಬೃಹದ್ಬ್ಯೂಹಿತಂ... ಜೇಪಾಸ ಮುದ್ಯೋಧಂ ಬೆರಸಿ ನಭೋಮಣ್ಡಲಮನ್ ಅಳ್ಳಿಬಿದು, ಅಳುರ್ಕಿಗೊಳಿ (Rāv. 6, after 11). See Abh. P. 3, after 60; Grj. 5, 46; Rām. 5, 8, 24; Ō. Bp. 32, 43; J. 12, 12. **2,** to quiver, etc. (Bh. 1, 14, 10). — ಅಳ್ಳಿಬಿಸು. -ಇಬಿಸು. = ಅಳ್ಳಿಬಿ No. 1. (ಬಾರಿಸು Ct. I, 87).

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 2. (= ಅಳ್ಳೆ 2). Shaking, trembling. — ಅಳ್ಳ ನೆಲ. = ಅಳ್ಳಲ. (S. Mhr.). — ಅಳ್ಳ ಜೊಟ್ಟೆ. = ಅಳ್ಳೊಟ್ಟಿ. (S. Mhr.). — ಅಳ್ಳೆದೆ. -ಎದೆ. A trembling heart (J. 19, 3).

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 3. = ಅರಳು 3. (C.). — ಅಳ್ಳ ಜೊಕ್ಕೆ. Prickly-heat (My.). — ಅಳ್ಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಹಳ್ಳಯ್ಯ. N. (Bp. 61, 4).

ಅಳ್ಳೂಮ aḷḷūma. = ಅಣಿಲ್, etc. A squirrel (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 1. = ಅನಿಲೆ, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 2. (fr. ಅಳ್ 2). That which is shaking or heaving: that portion of the abdomen of man, which, on either side, is immediately below the costal margin, is regarded as a very tender spot, and heaves in quick breathing from anxiety, etc.: the weak spot (C.; M.; Tu. ಅಳ್ಳೆ, ಅಳ್ಳಿ; see ಅಳ್ಳಿಬ್ಬಿ): tenderness, weakness, slenderness. ಜೊಟ್ಟಿಯ ಬಲದ ಅಳ್ಳೆ (Si. 205). **2,** the flank of an animal (My.) ಕುದುರೆಯ ಅಳ್ಳೆ (Mr. 279). — See Bp. 47, 32. 58; Bh. 1, 14, 10; Rām. 5, 8, 84. 85; J. 10, 24; 11, 25; ಕುಡಳ್ಳೆ, ಕುಡಿಯಳ್ಳೆ. — ಅಳ್ಳೆ ಇಬಿ. To strike, pierce, or touch the alḷĕs (Bh. 2, 13, 41; 2, 14, 61). — ಅಳ್ಳೆಕುಡಿ. = ಕುಡಿಯಳ್ಳೆ. The alḷĕ's point: that place of a man's abdomen, which, on either side, adjoins the alḷĕ in the direction of the flank (My.). — ಅಳ್ಳೆಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. Trifling strength, feebleness (Bh. 1, 14, 21). — ಅಳ್ಳೆಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. (Śmd. 118). A slender branch. ಎಳವೆಜೆ ಬಾಡೆ, ಕೆನ್ನಲಿರ ನಾಲಗೆ, ಮಾಮರದ ಅಳ್ಳೆಗೊಮ್ಮಿನೊಳ್ ಮಿಳವ ಎಳವಳ್ಳಿ ಬಾಲಮಂ, ಆಲದೊಂಗಲೆ ಕೇಸರಮ್, etc. (Śmd. 81; Kāvy. I, 1*b*, 33). — ಅಳ್ಳೆ ಪಾಡು. The alḷĕs to heave or palpitate. ಪಕ್ಕದ ಪಾಡುವ ಅಳ್ಳೆಗಳ್ (Rām. 3, 7, 24). — ಅಳ್ಳೆ ಪೊಯ್. -ಪೊಯ್. = ಅಳ್ಳೆ ಪಾಡು. (Abh. P. 7, 93).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 3. = ಅರಳೆ 1, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 4. = ಅರಳೆ 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೇದಿಬು aḷḷēdiru. See s. ಆಳ್ 5.

ಅಱಿ aṟi. 1. = ಅಱಿ 1. To perish, etc. ಅಱ್ದನ್ ಎನ್ದು, ಕೆಟ್ಟನ್ ಆಳ್ದುಂ (Śmd. I). ಭವಮ್ ಅಱ್ದು, ಬಸವನು ಸಂಗಸೋಕ ನೊಳ್ ಅಱ್ದಿ, ಸೊಯಮ್ ಅದ (Bp. 61 sum.). See ಅದವಱಿಬ್.

ಅಱಿ aṟi. 2. = ಅದ್ 2, etc., ಱಿಬ್, etc. To sink in a fluid, to be immersed. P. p. ಅಱ್ದು. ಅಱ್ದನ್ ಎನ್ದು, ನೀರೊಳ್ ಮುಱಿಯಿಂಗಿದನ್ ಆಳ್ದುಂ (Śmd. I; T. ಅಱುಂಗು, to be pressed down; to sink; ಆವಲ್, depth). ಅಱ್ದುಂ (Śmd. 285. 288). ಪರಿದ ಅರಕ್ತರಸನೊಳ್ ಅಱ್ದು ಬಿದ್ದ ಆ ತಿರಪುಣ್ಡ್ರರೀಕಂ (Rāv. 13, after 96). *Cf.* ಆಮುಕು.

ಅಱಿ aṟi. 3. = ಅತ್ 3, ಅಱು 1. To weep, to cry, to wail (ರೋದನ Śmd. Dh.; T., M. ಅಱು; Tu. ಅರ್). P. p. ಅಱ್ತ (Śmd. 286). ಹಾ, ರಾವಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯ್ ಅಱಿದು ಅಱ್ಳ್ (Śmd. 68). ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಱುತ್ತ (Bp. 50, 7). See J. 28, 35. 54.

ಅಱಿ aṟi. 4. (=ಅಱ, ಅಱು 2). Weeping; sorrow. **2,** = ಅಱು 2, ruin, death (? see ಆಗ್).

ಅಱಿ aṟa. = (ಅಱ್ 4), ಅಱು 2. — ಅಱಿಬುರಕ. -ಪುರಕ. = ಅಱಿಪ ರುಕ್. A male person who easily cries or is fretful (S. Mhr.). — ಅಱಿಮೋಜಿ. = ಅಱುಮೋಜಿ. (S. Mhr.).

ಅಱಿಟು aṟaṭu. To be in anguish or affliction, as the sick in a violent fever (R.; T., M. ಅಱಿದ್ದು, to set on fire; to burn, as with pepper; to affict; to burn, as a sore; to be in anguish, etc.).

ಅಱಿಲ್ aṟal. 1. = (ಅಂಗಲ್), ಅಱಲು 1 No. 3, ಅಱಲು 1. To grieve, to be afflicted (ಮುಖ Śmd. Dh.; T. ಅಱಲ್, to be burnt, be hot; T., M. ಅಱಲ್, fire; heat; brightness; inflammation; pungency; T. ಅಱಲ್, splendour; Tu. ಅರತೆ, heat, burning; Té. ಅಲುಗು, to be angry; ಅಲಕೆ, ಅಲುಕೆ, ಅಲ್ಪೆ, anger; *cf.* ಅಡ್ಡುವಿ). P. p. ಅಱಿಲ್ದ (Rāv. 13, after 95; J. 28, 17. 19). ಖಱಿಲೆ ನುಡಿದು, ಅಱಿಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ (Śmd. 28). ಅಱಿಲ್ದಳ್ ಅಬ್ಭೋಜನೇತ್ರಿ (J. 19, 17). ಅಱಿಲುತಮಿತಂ (Bp. 45, 7). See J. 13, 53; 19, 25; 21, 4. 7; 23, 25. 55. 57; 24, 1; 26, 53; Grj. 4, 69.

ಅಱಿಲ್ aṟal. 2. = ಅಱಲು 2 No. 3, ಅಱಲು 2. Mental heat: grief, sorrow, affliction (ಮಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕತು Ct. II, 27; Kk. 43; ಕಡುಕೋಕ Bhn. 47; *cf.* ಆನಲು). ಮನ್ನಯ್ನಿದ ಅಱಿಲಿಂ ಮುನ್ದುಗಟ್ಟು, ಕೆಟ್ಟಿಂ! ಕೆಟ್ಟಿನ್! ಎನ್ದು (Rāv. 13, after 104). ಎನ್ನ ಅಱಿಲ್ ತಗ್ಗುವದು ಏತಱಲಿ? (Bp. 45, 41). See J. 9, 17; 13, 55. 64; 14, 9. — ಅಱಿಲ್ದೊಜಿ. -ತೊಜಿ. A river of sorrow (J. 18, 59).

ಅಬಿಲಿಕೆ aḷalikĕ. The state of being afflicted (C.). See ಕಬ್ಬಲಿಕೆ.

ಅಬಿಲಿಗ aḷal-iga. A man who suffers grief, etc. (J. 9, 16).

ಅಬಿಲಿಸು aḷalisu. = ಅಬಿಲ್ಲು. (My.). ಅಬಿಲಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕ್ಲಿಷ್ಟ; ಕ್ಷೇಶಿತ Nr.). See J. 5, 31.

ಅಬಿಲು aḷalu. 1. = ಅಬಲ್ 1, etc. (My.). P. p. ಅಬಿಲಿ (Bh. 1, 10, 21). ಅಬಿಲುವಳ್ (J. 28, 16). See J. 19, 30; 24, 58.

ಅಬಿಲು aḷalu. 2. = ಅಬಲ್ 2, etc. (ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕಿತು ಕೆಸ. 59; C.). ಅಬಿಲು ನಿನ್ದುದು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳ (Râm. 14, 1). ಅವನಿಗೆ ಆಬಲು ಬನ್ದಿದೆ (My.). — ಅಬಿಲುಗಾಳಿ. An unwholesome wind (S. Mhr.). — ಅಬಿಲು ಬಬಿಲು. dupl. (C.).

ಅಬಿಲ್ದು aḷalĕu. = ಅಬಿಲಿಸು. To make sorrowful, to grieve, to harass (ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ Śmd. Dh.).

ಅಬಿವು aḷavu. = ಅಬ್ಬು 1, etc. — ಅಬವಾಡು. -ಆಡು. To ruin, to destroy (S. Mhr.).

ಅಬಿವೆ aḷavĕ. The mouth of a river in which the tide ebbs and flows, bar (Mg., also ಆರುವೆ, ಅಳುವೆ; T., M. ಅಬಿ).

ಅಬಿಸು aḷasu. 1. = ಅಬ್ಬಿಸು 1, etc. To efface (My.).

ಅಬಿಸು aḷasu 2. = ಅಬ್ಬಿಸು 2, etc. To make cry (C.).

ಅಬ್ಬಿ aḷi 1. = (ಅವಿ 2). To be ruined, to be destroyed, to perish; to decay; to disappear; to be effaced; to die (ವಿನಾಶ Śmd. Dh.; ಕೆಡು, ಸಾಯ್ Śmd. I; My.; T., M.; Tu. Aḷi; Tĕ. ಆರು = ನಶಿಂಚು; M. ಅಬಿ also: to be untied, to become loose; T., M. also: to be wasted, squandered, lavished, spent; see s. ಅಚ್ಚು 3). ರೂಪು ಆಬಿದ ಸಾವು (ಮಣ್ಣಿಬಿ Śmd. I). ನಾಮರೂಪಿ ಅಬಿಯದ ಪಕ್ಷಂ (Śmd. 62). ಬೆಳಗು ಆಬಿಯದು (Śm. 65). ಬಲ್ಲು ಅಬಿದು (Rśv. 5, 39). ಆಬಿಯೆ ತಮಂ (6, 133). ಆಬಿದ ಉಣ್ಣದ ಹಾಲಿನ ಅನ್ನದಿ ಸುಲಭಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮ್ ಆಹಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5). See Bp. 8, 50; 30, 14; 45, 35; Rśv. 13, 103; Bh. 1, 8, 89; J. 4, 62; 11, 22. 25; 15, 4; ಅಸುವಬಿ, ಉರ್ಕಬಿ, ಪಾಂಗಬಿ, ಬಸವಬಿ. ಆಬಿದ ಊರಿಂಗೆ ಉಬಿದವನೇ ಗವುತ (Prv.). **2,** to ruin, to destroy, etc. (ಕೆಡಿಸು Śmd. I). ಇರ್ದುದನ್ ಆಬಿಯದೆ; ಇರ್ದುದನ್ ಆಬಿದು (Śmd. 195). See Bp. 16, 3; 18, 41; 39, 15; 54, 69; 59, 54. — ಅಬಿಆಬಿ. rep. (Abh. P. 14, 102). — ಅಬಿದುಬಿ. ಆಬಿದು ಉಬಿ. To be destroyed and to remain; to be routed, but escape with life, to have a hair-breadth escape; to recover from adverse circumstances (ಕೆಟ್ಟರೂ ಜೀವದಿನ್ದ ಉಬಿ G.). ಕೆಳಗಂ... ಆಬಿದುಬಿದು ಭಂಗಮಯಮ್ ಆಗಿರ್ದುಮ್ ಮುಬಿದ ನೃಪದಬಿಮ್ ಅಲ್ಲ (J. 15, 14). See Bp. 26, 30; Râm. 5, 9, 2; J. 5, 41; 20, 38. 62.

ಅಬ್ಬಿ aḷi. 2. = ಅಬಿ 6. Ruin; waste; damage, loss; destitution; wane (J. 13, 24); uselessness. **2,** the liquid that sticks to, or remains in, the measure of the seller (ಮಾನಶೇಷರಸ Śmd. Dh.; ಒಳ್ಳಿದ ಆಬಿ Śmd. I). ಒಳ್ಳಿದಬಿ (Śmd. 162). **3,** a void, a nought, expressed by the sign ⌐ in writing accounts (My.), *e. g.* "ರು೧೯ ೫" means "1 rûpây, no pâvali, 1 bêḷĕ (*i. e.* 2 aṇas)". — ಆಬಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. ಆಬಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A bad or miserable eye, no eye, a blear eye (ಆಚಕ್ಷು ಸ್ Hlâ; ಅಚಕ್ಷು Mr. 459). See Bp. 18, 66. — ಆಬಿಗಣ್ಣ. A good-for-nothing, despicable hero (Abh. P. 14, 102). — ಆಬಿಗಣ್ಣು. Worthless (boastful) bravery (Abh. P. 14, 182). — ಆಬಿಗಣ್ಣನನು. -ಕಣ್ಣನನು. A blear-eyed or dim-sighted man (ಪಿಲ್ಲ, ಚುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ Hlâ.). — ಆಬಿಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Miserable poetry (Rśv. 1, 23). — ಆಬಿಗಬ್ಬಿಗ. -ಕಬ್ಬಿಗ. = ಆಬಿಗವಿ. (Rśv. 1, 24). — ಆಬಿಗವಿ. -ಕವಿ. A ruinous, bad, or useless poet. ಆಬಿಗನಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೆ? (Śmd. 78). — ಆಬಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. = ಆಡಿಗಾಲ. A time of ruin or death (My.). — ಆಬಿಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Mean trickery (Abh. P. 9, after 146). — ಆಬಿಜಪ. Useless prayers (Abh. P. 14, 102). — ಆಬಿಕಿತ್ತಿ. The fontanel of children (C.). — ಆಬಿ ಬಿಡು. To give a few drops more to make good what remains in the seller's measure (C.). — ಆಬಿಮನ. A mean mind (Grj. 5, 54). — ಆಬಿಮನ್ತ್ರ. A pernicious incantation. ನಿನಗೆ ಆಬಿಮನ್ತ್ರ ಬನ್ದು, ಸತ್ತು ಹೋಗಿರು (S. Mhr.). — ಆಬಿಮಿಳಿ. A worn out or damaged tie. ಜುರಿ ಆಬಿದ ಆಬಿಮಿಳಿ (Śmd. 286). — ಆಬಿಯಾಸೆ. -ಆಸೆ. = ಅಡಿಯಾಸೆ. Vain hope, fruitless desire; destitution of hope, despair (My.). See Bp. 40, 33; 42, 26; Râm. 26, 17. — ಆಬಿಯಾಳ್. -ಆಳ್. An enervated, impotent man; a eunuch (ಕ್ಲೀಬ Mr. 481; My.). — ಆಬಿಯೂರ್. A ruined village (My.). ಆಬಿಯೂರ ತಳವಾರ, ಕಳೆಯುಳ್ಳ ಸೂಳೆಯೂ, ಪೊಬಿಲ ಸುಂಕಿಗ, ಹಬಿಸಾಂಬಿ, ಯಾಜಕಕನು ತೊಲಗುವರೆ? ಇಲ್ಲ! (Sp.). — ಆಬಿಯೆರ್ದೆಯ. -ಎರ್ದೆಯ. A coward (My.; ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವನು G.). — ಆಬಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A good-for-nothing woman (ಅಲ್ಪತರುಣಿ Śm. 73; Kk. 28; ಅಲ್ಪಸ್ತ್ರೀ Śs.; Abh. P. 6, 68).

ಅಬ್ಬಿಕ aḷi-ka. (Śmd. 241). A destroyer.

ಅಬ್ಬಿಕಿಸು aḷikisu. To efface, to erase (S. Mhr.; ತೊಡೆ Čb.).

ಅಬ್ಬಿಗೆ aḷigĕ. Tbh. of ಅಲಿಕ.

ಅಬ್ಬಿಗೆವದ್ದ aḷigĕvadda. Tbh. of ಅಲಿಕಾಬದ್ಧ (Śmd. 30, o. r. -ಬನ್ಧ).

ಅಬ್ಬಿಚು aḷiću. = ಅಬ್ಬಿಸು 1, etc. (My.).

ಅಬ್ಬಿಪು aḷipu. 1. = ಅಬನ, ಅಬ್ಬಪು 1, (ಅಬಿಸು 1, etc.), ಅಬಿಸ್ಪ 1. To destroy, etc. (ಲೋಪತ್ವ Śmd. Dh.). **2,** to be ruined, destroyed, etc. ಆಬಿಪನ್ ಎನ್ದು, ಆಬಿಪವನುಮ್ ಆಬಿಪಿದವನುಮ್ ಅಳ್ಕುಂ (Śmd. I).

ಅಬ್ಬಿಪು aḷipu. 2. = ಅಬ್ಬಿವು 2, ಅಬಿಹು, ಅಬುಪು 2, ಅಬುವು 2, ಅಬುಹು, ಅಬ್ಬಿ 2. Ruin, destruction; death (Abh. P. 14, after 13); —breaking, as of promises or vows.

ಅಬ್ಬಿಯಿಸು aḷiyisu. = ಅಬ್ಬಿಸು 1, etc. To cause to be dissolved; to cause to disappear, to destroy, etc. (ಲಯ Śmd. Dh.; *cf.* ಅಬ್ಬಿ).

ಅಬ್ಬಿವು aḷivu. 1. = ಅಬ್ಬಿಪು 1, etc. To destroy, etc. ಬಸವ ಕರಣಿನೆ ಪಾಪಮ್ ಆಬಿವುಗು (Bp. 1, 25).

ಅಬ್ಬಿವು aḷi-vu. 2. (Śmd. 247). = ಅಬ್ಬಿಪು 2, etc. Destruction, etc. (Bp. 38, 59). ನಿನ್ನ ಭಾಷೆಗೆ ಆಬಿವು ಇಲ್ಲ, ಆಲಾ? (J. 4, 70). See Prv. s. Tbh. ನಳ; Bh. 8, 22, 42; Râm. 5, 8, 46; J. 2, 5; 8, 42; 32, 34. — ಆಬಿವುಬಿವು. -ಆಬಿವು. Destruction and preservation (J. 8, 42).

ಅಬ್ಬಿಸು aḷisu. 1. = (ಅಚ್ಚು 3), ಅಬಿಸು 1, ಅಬಿಚು, (ಅಬ್ಬಿಪು 1). ಅಬಿಯಿಸು, ಅಬುಚು, ಅಬುಸು 2, ಅಬ್ಬು, ಅಬ್ಬಿ. To ruin, to destroy; to kill; to efface. ಆಬಿಸಿ ಪಾಕುವದು (ಪ್ರಮಾಪಣ, etc. Si. 297; My.).

ಅಬ್ಬಿಸು aḷisu. 2. = ಅಬಸು 2, ಅಬಸು 1. To make weep or cry (C.). ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಬ್ಬಿಸದೆ (B. 3, 32).

ಅಬ್ಬಿಹು aḷihu. = ಅಬ್ಬಿಪು 2, etc. (My. rare).

ಅಬ್ಬಿು aḷu. 1. = ಅತ್ತ 3, ಅಬ್ಬ 3. To weep, to cry. P. p. ಅತ್ತ (C.). ಅಬುಗು (Bp. 14, 17). ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಅಬುವ ಲಿಂಗ (45, 27). ಗೋಳೋ ಎನ್ದು, ಅಬುವದು (ಕ್ರಿಸ್ತಿತೆ, etc. Si. 73). ಅಬುವ ನೀರು (ಅತ್ತು, etc. 214). ಅಬುವ (J. 28, 36. 38). ಅಬುವ ಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣೀರ ಒರಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಅಬುವ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಯ್ಗೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಅಬುವ ಜಿಂಗನಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಣಸನ್ನೂ ನಪ್ಪ ಬಾರದು.—ಅಬುವವನ ಎದಳ್ಳಿ ಯೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕ್ಕೂ ಕುಣ್ಣ ಬಾರದು (Prvs.). See Prv. s. ಅಳಿಗೆ. — ಅಬುಬು. rep. ಇದನ್ನು ಕಣ್ಣು, ದುಃಖದಿನ್ದ ಅತ್ತತ್ತು (B. 5, 72).

ಅಬ್ಬಿು aḷu. 2. = ಅಬು, ಅಬುವು 1. Weeping, crying. ಮಗುವಿಗೆ ಅಬು ಹುಟ್ಟಿತು or ಬನ್ತು (My.). — ಅಬುಗೂಸು. -ಕೂಸು. A crying or cross child (S. Mhr.). — ಅಬುಪುರುಕ. (My.). = ಅಬುಬುರಕ. (My.). — ಅಬುಪುರುಕತನ. The state of being an ಅಬುಪುರುಕ (My.). — ಅಬುಪುರುಕೆ. A female ಅಬುಪುರುಕ (My.). — ಅಬುಪುರುಕತನ. The state of being an ಅಬುಪುರುಕ (My.). — ಅಬುಮೋಜಿ. = ಅಬಮಾಜಿ. A crying or fretful countenance (My.).

ಅಬ್ಬಿುಕುಳಿ aḷu-kuḷi. (Šmd. 239 Mḍb. MS.). An easily crying or fretful person.

ಅಬ್ಬಿುಗು aḷugu. 1. = ಅರಗು 2, ಅಬ್ಬು. To decay, to rot, to spoil by being over-boiled (T., M.; R.; of this term the ಅಬ್ಬಿಟ್ಟಲ್ s. ಅಡಸಲ is formed).

ಅಬ್ಬಿುಗು aḷugu. 2. To love. ಒಬಲ್ದನ್ ಎನ್ವುವಮ್, ಅಬುಗಿದನ್ ಎನ್ದುಂ, ಕೂರ್ತಂ (Šmd. II; M. ಅಬ್ಬಿವು, tenderness, love; see T. s. ಅರಗು 1; *cf.* ಅಳಿಪು 1 and 2; ಅಮ್ಮು, ಅರುನೆ, ಅಬ್ಬಿಪ್ 1, ಅಬ್ಬಿು).

ಅಬ್ಬಿುಹು aḷuču. = ಅಬಿಸು 1, etc. (My.).

ಅಬ್ಬಿುಪು aḷupu· 1. = ಅಬ್ಬಿಪು 1, etc. To destroy, etc. (My.; ಕೆಡಿಸು G.). ಅಬುಪಿದರೆ ಮಧುಳರನ ಮಱು ಜೊಬ್ಬುಳಿಯ ವನದೊಳಗೆ, ಏನ್ ಆಹುದು? (Bh. 2, 13, 14).

ಅಬ್ಬಿುಪು aḷupu. 2. = ಅಬ್ಬಿಪು 2. Ruin, etc. (My.).

ಅಬ್ಬಿುವಿಕೆ aḷuvikĕ. Crying, etc. (My.; ವಿಲಾಪ, ಪರಿವೇದನ Si. 58). ಕೆಯ್ಗಾಗದೆ, ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು ಅಬುವಿಕೆ (398). ಆರ್ತಧ್ವನಿಯಿಂ ಕೂಡಿ ಅಬುವಿಕೆ (ಆಕ್ರನ್ದ 430). ಸಿಟ್ಟುಗೊಣ್ಡು ಅಬುವಿಕೆ (69).

ಅಬ್ಬಿುವು aḷuvu. 1. = ಅಬು 2. (My.).

ಅಬ್ಬಿುವು aḷuvu. 2. = ಅಬ್ಬಿವು 2. (My.; ಕೇಪು G.).

ಅಬ್ಬಿುಸು aḷusu. 1. = ಅಬ್ಬಿಸು 2, etc. (My.).

ಅಬ್ಬಿುಸು aḷusu. 2. = ಅಬ್ಬಿಸು 1, etc. (My.).

ಅಬ್ಬಿುಹು aḷuhu. = ಅಬ್ಬಿವು 2, etc. (My.).

ಅಬ್ಬಿೞ aḷkaja. = ಅಕ್ಕೞ 2. Envy, jealousy, indignation at the merits or happiness of another (ಕುಜುಮ್ಬು, ಅಸೂಯೆ Kk. 48, o. r. ಅಕ್ಕಜ; My.; T. ಅಬುಕ್ಕಾಡು, envy; a lie). — ಅಬ್ಬಿಜಮ್ಬುಡು. -ಂಪಡು. To envy, to grudge, etc. (ಅಸೂಯೆ Šmd. Dh.).

ಅಬ್ಬಿೞಕಾರಿ aḷkaja-kâra. An envious man (Rśv. 1, 35).

ಅಬ್ಬಿೞಮೆ aḷkamĕ. (Šmd. 248). The state of being decayed, dissolved, digested, etc. (ಆಱವೆ Šmd. I; ಆಱವ್ಪೆ, o. r. ಆಱವೆ, ಜೀರ್ಣ Kk. 48; ಜೀರ್ಣ Šm. 60; see the remarks s. ಆಱವೆ 1). **2,** indigestion (V. 14, 19; Tu. ಆರ್ಣಮೆ).

ಅಬ್ಬಿೞಿದ್ aḷkar. 1. To love (ಪ್ರೇಮ Šmd. Dh.; *cf.* ಆಬುಗು 2). P. p. ಅಬ್ಬಿರ್ತು (Abh. P. 14, after 171). ಅಬ್ಬಿರ್ತನ್ ಎನ್ದು, ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ (Šmd. I; Kk. 80). ಅಬ್ಬಿರ್ತಳ್ (ಕೂತರ್ತಳ್ Kk. 29; Šm. 75).

ಅಬ್ಬಿೞಿದ್ aḷkar. 2. -ದಿು. = ಅಕ್ಕಜು, etc. Love; pleasure. ಅಬ್ಬಿಜಂ (Šmd. 117). See Rśv. 4, 79; Grj. 1, 8; 3, 7. 56; 4, 43. 66; ಕಟ್ಟಬ್ಬಿಜ್.

ಅಬ್ಬಿೞ್ಕಿಸು aḷkisu. = ಅಕ್ಕೆಸು. To digest, etc.

ಅಬ್ಬಿೞ್ಕು aḷku. 1. = ಅಕ್ಕು 4. To be worn out, decayed, digested, etc. (ಜೀರ್ಣ Šmd. Dh.; *cf.* ಅಬ್ಬು). — ಅಬ್ಬಾಡು. -ಆಮು. = ಅಕ್ಕಾಡು. To become devoid of any residue, to be consumed or finished (ನಿರವಶೇಷ Šmd. Dh.; ಇಲ್ಲವಾದುದು Cm.). — ಶ್ರೀ ಅಬ್ಬಾಡಿತು ಕುರುನಾಯಕರ ಒಕ್ಕಲೋಳ್ (Šmd. 64).

ಅಬ್ಬಿೞ್ಕು aḷku. 2. = ಅಕ್ಕು 5. The state of being digested, etc.

ಅಬ್ಬಿೞ್ಕೆ aḷkĕ. 1. = ಅಕ್ಕೆ 1, ಅರ್ಕೆ. Weeping, crying, lamenting (ರೋದನ Šmd. I; ಕ್ರನ್ದಿತ, ರುದಿತ, ವಿಲಾಸ, ಪರಿವೇದನ Hlā.).

ಅಬ್ಬಿೞ್ಕೆ aḷkĕ. 2. = ಅಡಿಕೆ 2. Boiling, etc. See ನೀರಬ್ಬಿಕೆ.

ಅಬ್ಬಿೞ್ಗು aḷgu. = ಅಬುಗು 1. To be dissolved (ಲಯ Šmd. Dh.); to decay, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Šmd. Dh.; *cf.* ಅಗ್ಗಿಸು; ಆಬ್ಬು 1).

ಅಬ್ಬಿೞ್ಚು aḷču. = ಅಬಿಸು 1, etc. (My.).

ಅಬ್ಬಿೞ್ತಿ aḷti. = ಅರ್ತಿ, etc. Love; a lovable, pleasant object (ಪ್ರೀತಿ Šmd. I; Čt. I, 35; My.; *cf.* ಆಚ್ಚು 4, ಆಬುಗು 2). **2,** pleasure (My.; ಸನ್ತೋಷ G.). ಕೂಸಿಂಗೆ ಲಬ್ಬುಗೆ ಅಬ್ಬಿ (Šmd. 159). See Grj. 1, 19; 3, 7; Kk. 8; Rśv. 13, 26; J. 28, 20. 53; Dp. 4. — ಅಬ್ಬವಡು. -ಪಡು. To feel love or desire (V. 30, after 35); — to become pleasurable (Č. Bp. 6, 51).

ಅಬ್ಬಿೞ್ತಿಕಾರಿ aḷti-kâra. = ಅರ್ತಿಕಾಱ. A lover, etc. (Bp. 1, 34).

ಅಬ್ಬಿೞ್ದು aḷdu. 1. To wither, to fade. ಅಬ್ದುದನ್ ಎನ್ದು, ಸೊಪ್ಪಾದನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I). **2,** to die. ಅಬ್ದುದನ್ ಎನ್ದು, ಸತ್ತನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I).

ಅಬ್ಬಿೞ್ದು aḷdu. 2. = ಅಬ್ದು 1, etc. To dip, etc. (Rśv. 10, after 31; 11, 19).

ಅಬ್ಬಿೞ್ದು aḷdu. 3. = ಅಬ್ದು 2, etc. P. p. of ಆಬ್ 2.

ಅಬ್ಬಿೞ್ವು aḷvu. 1. Burning to go beyond the proper limit (ದಹನಾತಿಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; *cf.* ಅಬಿಲ್ 1).

ಅಬ್ಬಿೞ್ವು aḷvu. 2. = ಅಬ್ಬಿಪು 2, etc., (ಅರ್ವು).

ಅಬ್ಬಿೞ್ಸು aḷsu. = ಅಬ್ಬಿಸು, etc. (My.).

ಅ

Â

ಅ â. 1. The second letter of the Alphabet (Śmd. 12. 15).

ಆ â. 2. = ಅ 10, ಅಂ 2. The lengthened form of ಅ 10, *e. g.* ಬಚ್ಚಲಾ (B. 1, 9), ಕೆಚ್ಚಲಾ (1, 10), ಗಳೀಲೇ ಪಹಣಾ (1, 19), ಕಪಾಸಾ, ಬಾಲಾ, ನೋಣಾ (1, 21), ಹುಳ್ಳಾ (2, 4), ಅವುಗಳಾ, ಮನುಷ್ಯರಾ (My.). See the Prvs. s. ಪುರಾಣ.

ಆ â. 3. = ಅ 11, of which it is the lengthened form, *e. g.* ಮೃಡನಾ (Śmd. 142). ಗಂಗಾಮ್ಬುಧಾರಾಜಟಿಲತಜಟನಾ (142). ದೊರೆಯೆನಿಸಿತ್ತು ಧಾರತಕ್ಕೆ ಗೆಲ್ದ ರಣಂ ಕುವರಾಂಕರಾಮನಾ (142). ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರನ್ ಎನಿಸಿದುದು ತೋಳ ಬಾಳ್ ತೈಲಪನಾ (142). ನೇತ್ರೆಯಾ, ಕರಾತೆಯಾ (144). ಈದ ಪುಲಿಯಾ ವ್ಹೋಲ್ ಇದನ್ (144). ಆನೆಯ ಮೀಲೆಯುಮ್ ಅಳ ಮೀಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೀಲೆಯುಂ ಸರಿದುದು ಗಜಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (146). ಕಣ್ಣಿಂ ಕಾಣಂ, ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ, ಕಾಣ್ಬ ಅನ್ತಮ್ ಎನ್ತು ತಲೆಯಿಲ್ಲದನಾ? (128). ಅವರಾನನ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ತರವಿದ್ದ ಮೀಲೆ (B. 4, 190).

ಆ â. 4. = ಅ 12. An indicative letter or remote pronominal adjective, being a substitute for ಅದು (Śmd. 169. 202): That; those. ಅಯೆರಳೆ ಪೋದುವು, ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಬನುವು (169). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆ (202). ನೆನದನ್ ಆ ಹಿರಣ್ಯಕನ್ ಅನ್ದು ಬಿದ್ದಿ ಅನ್ದಮಂ (202). ಆ ಪೇಶ್ ಜಾಣೆ (109). ಬಿದಿಗೆ ಆ ಪೂರಿಬಿಚರ್ ಮಾನ್ಯದ ಒಕ್ಕಲ್ (203). ಆ ಬೆಕ್ಕಲ್ಲ, ಈ ಬೆಕ್ಕು. — ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನೆ: ಮುಣ್ಡೆ ಅನ್ನರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಡ ಎಮ್ಬುವನು (Prvs.). ಆ ಲೋಕಮ್ ಈ ಲೋಕಮ್ (Bp. 10, 34). ಆಯಿನಾಯೂ (Śmd. 202). ಆಯಿರ್ದ ಮಾಬ್ಬೆ (64. 128). ಆಯಲ್ಲೆ ಎಳಲ್ಪದಿಂ ಲೋಸಂ (272). ಆವುದಕಂ, ಆವೂರ್, ಆವ್ಗಟಿಂ, ಆವೊಲೆ (66). ಆವೆಡೆ (135). — ಆಆ. rep. = ಅಯಾ, etc. (My.; B. 5, 301). — ಆ ಕಡೆ. That side or direction. ಆಕಡೆಮನೆ (Bp. 48, 25). ಆ ಕಡೆಯ ಈ ಕಡೆಯ ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿ ಸಮ್ಬನ್ಧದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ (B. 4, 56). — ಆ ಕಾರಣ. Therefore. (B. 1, 26; 3, 3; 4, 181). — ಆ ಕ್ಷಣ. The same moment, instantly (ತತ್ಕ್ಷಣ Mr. 449). — ಆ ಬಗ್ಗೆ. On that account (B. 5, 113. 303). — ಆ ಬಳಿಕ. After that, thereafter (B. 4, 152). — ಆ ಮೇಗೆ. = ಆ ಮೇಲೆ. (Bp. 45, 3). — ಆ ಮೇಲೆ. After that, afterward (ಮೇಲೆ Śmd. 210 Cm.; ಮುತ್ತೆ, ಪುನರರ್ಥ 395 Cm.). See B. 2, 30; 3, 46. — ಆಯಾ. rep. = ಆಆ, ಆವಾ. Each, all those severally, the various; every (My.). ಆಯಾ ಗುಮ್ಪುಗಳು (Si. 181). ಆಯಾ ತೊಡಿಗೆಗಳು (280). ಆಯಾ ದೇಶ (330). ಆಯಾ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗ ಬೇಕು (B. 4, 195). — ಆ ವರೆಗೆ. Until then (C.; B. 5, 152); so far as that. — ಆವಾ. = ಆಯಾ. (Śmd. 1). — ಆ ವಾಗ. -ಅಗ. At that time, then (ತದಾ, ತದಾನೀಂ Si. 477; B. 3, 49; 5, 60). ಆವಾಗಿನ, of that time (5, 168. 171. 213). — ಆ ಸಾರಿ. That turn or time (B. 4, 53). — ಆ ಹೊತ್ತು. That time, that day (B. 4, 198).

ಆ â. 5. = ಅ 14. A final interjectional particle used in civil or polite narration, in agreeable or friendly conversation (ಗಡಾರ್ಥ Śmd. 69. 397), generally kind exhortation (Bp. 24, 29. 35; 42, 8; 55, 29), and in affliction (ಖೇದ Śmd. 69), when it may take also the pluta form, *e. g.* ಹಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯ್ ಅಡಿದು ಅದ್ದುಳ್ (68).

ಆ â. 6. = ಅ 15. An affix denoting polite or kind interrogation (C.), *e. g.* ಬನ್ದಿರಾ? ಹೋಗುತ್ತೀರಾ? See Bp. 10, 8. 40; 12, 19; 40, 47.

ಆ â. 7. = ಏವೆ, etc. Which? what? ಆ ಮನುಷ್ಯ (= ಯಾವನ್), ಆ ಹೊತ್ತು (= ಯಾವನ್, My.). *Cf.* ಆಗಲು 2, ಆಗಳು 2, ಆಗಳುಂ. — ಆ ಪೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು-ಉ 9. Whensoever, always (Bp. 21, 7; 40, 55). — ಆವಗೆ. -ಬಗೆ. What manner? (Bh. 1, 8, 72).

ಆ â. 8. An abbreviation of (ಆಯ್ 2), ಆಯು in the P. p. ಆದು.

ಆ â. 9. An abbreviation of ಆಯ್ 1 (ಆಗು 1) in ಆದ, ಆದುದು; see ಆಗು 1.

ಆ â. 10. = ಆಂ (ಏಜಿಂ). An abbreviation of ಆವು 1, a cow (T. ಆ, ಆನ್). See ಅಕಳ್.

ಆ â. 11. The initial â that is connected with initial pâ and hâ (*cf.* ಅ 16). See *e. g.* ಆಳು 1, ಆಡು 4 & 5, ಆನೆ 1, Tbh. ಆರ 3, ಆರಯಿಸು, ಆರಮ್ಮೆ, ಆರಿನಾಳ, ಆರೆ 5, Tbh. ಆರೆ 3, ಆಲೆ 6, Tbh. ಆಲಿಗೆ, ಆವು 4, ಆಸಿಗೆ, ಆಸು 4.

ಆ â. 12. = ಏಏ, etc. Interjection of surprise (Bp. 44, 33; 59, 12; My.) and of pain (14, 33; My.). *Cf.* Sk. ಆ 1.

ಆ â. 13. An abbreviation of ಆನು 2 in its P. p. ಅತು.

ಆ â. 14. Water, milk, etc. in the language of young children (C.).

ಅ â. 1. *An interjection of assent, pain and reminiscence.*

ಅ â. 2. *From.* 2, near; towards. 3, all around. 4, *up to, till, until, as far as.* 5, *a little.*

ಅಂ âṁ. 1. = ಎನ್ 1, ಎನ್ 2, ನನ್ 1, ನಾ 1, ನಾಂ, ನಾನ್ 1, ಯಾನು. The pronoun of the first person singular: I. (Śmd. 178. 109. 262. 193. 298. 258; *cf.* p. 127 about the bindu). Declension in the singular: ಅಂ, ಆನ್; ಎನ್ನಂ; ಎನ್ನಿಂ; ಎನಗೆ; ಎನ್ನತ್ತಣಿಂ; ಎನ್ನ, ಎನ; ಎನ್ನೊಳ್ (178);—in the plural (= ನಮ್, ನಾವು): ಆಂ, ಆಮ್ (178. 192. 298. 262. 263), (ಎಮ್ 1), ಆವು (Bh. 2, 13, 34. 36); ಎಮ್ಮಂ; ಎಮ್ಮಿಂ; ಎಮಗೆ; ಎಮ್ಮತ್ತಣಿಂ; ಎಮ್ಮ, ಎಮ; ಎಮ್ಮೊಳ್ (Śmd. 178. 179. 180. 125). According to Mṭb. MS. the nom. pl. may be also ಆಂಗಳ್ (178).

ಆಂ âṁ. 2. = ಅಂ 4, ಏ 2, etc. The lengthened form of ಅಂ 4, *e. g.* ಕಲ್ಲಾನ್ ಏಬಿದೆಂ, ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಆದಂ ಕೀಸುಗುಂ (Śmd. 144).

ಆಂ âṁ. *An interjection of assent or recollection.*

ಆಃ âḥ. = ಅಃ, ಏ 12. An interjection to express surprise (ವಿಸ್ಮಯವಿಡಮ್ಬನ Śmd. 394; My.) and sorrow or pain (My.). *Cf.* Sk. ಅಸ್.

ಆಕಣ್ಠಪೂರ ā-kaṇṭha-pûra. Full up to the throat (Bp. 59, 4).

ಆಕಂಪನ ā-kampana. Trembling motion, trembling. — ಆಕಂಪನಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to tremble (Grj. 4, after 120).

ಆಕಂಪಿತ ā-kampita. *Shaken, trembling.*

ಆಕರ ā-kara. = ಆಗರ 1. An accumulation, a multitude (ನ್ಯಾತ, ಸಮೂಹ Nn. 91). 2, *a mine* (ಖನಿ, ಕಣಿ 91). 3, a rich source (ಪ್ರಭೂತವದಯೋಸಿ, ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ 91). 4, a village (ಗ್ರಾಮ 91). 5, a place (My.; ಸ್ಥಲ G.).

ಆಕರಣ ā-karaṇa. Calling; challenging (ಆಫ, ಕರೆವುದು Nn. 89; ಆಫ Mr. 535).

ಆಕರಣೆ ā-karaṇĕ. *Calling, inviting;* challenging, a challenge. (Râm. 6, 51, 54).

ಆಕರಿಸಣ ākarisaṇa. = ಆಕರುಸನ. Tbh. of ಆಕರ್ಷಣ. See ಉಗಿ.

ಆಕರಿಸು ākarisu. To take, to accept; to agree to; to order;—to challenge (ಅಂಗೀಕರಿಸು Śmd. 169 Cm.; ಪೇಳ್ 377 Cm.; ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು G.). See Bp. 47, 1; 52, 7; 57, 37.

ಆಕರುಸನ ākarusana. = ಆಕರಿಸಣ. Tbh. of ಆಕರ್ಷಣ (Śmd. 336).

ಆಕರ್ಣನ ā-karṇana. Hearing, listening. See ಆಲಿಸು, ಕೇಳ್.

ಆಕರ್ಣಾಂತ ā-karṇa-anta. Unto or as far as (the limit of) the ear. See ತೆಗೆನೆಜೆ.

ಆಕರ್ಣಿಸು ākarṇisu. To hear, to listen (Grj. 9, after 64; Rśv. 1, 135; 7, after 17).

ಆಕರ್ಷ ā-karsha. Drawing or attracting towards one's self, pulling, dragging, drawing or tearing off, seizing, drawing out of (My.; ಎಬಿಕೊಳ್ಳು G.). 2, *a die or dice* (ನೆತ್ತದ ಪಾಸಂಗಿ Nn. 134; ಪಾಸಂಗಿ Mr. 492). 3, *playing with dice,* etc. (ದ್ಯೂತ, ಜೂಜು 134; ಲೆತ್ತ ಪಗಡಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಆಟ G.). 4, *a checkered board or cloth used in playing with dice* or for playing draughts (ಫಲಂಕ, ಪಲಗೆ 134; ನೆತ್ತವಲಗೆ 492; ಆಟದ ಮನೆಗಳುಳ್ಳ ಪಟ G.). 5, a chess-man or piece at draughts; a kind of die (ಶಾರಿ, ನೆತ್ತದ ಚಾರಿ 134; ಸಾರಿ 492). 6, fascinating, temptation, seduction, the allurements of harlots (ವೈತಿಕ, ಮೋಹನ 134). 7, a bow (ಬಿಲ್ಲು G.). 8, ಬರ ಸೆಳವ ಕೆಯ್ (Mr. 297). 9, ಏತ (Mr. 422, o. r. ಏವೆ).

ಆಕರ್ಷಕೆ ā-karshaka. Attracting; seizing; that seizes (My.). 2, a loadstone, a magnet.

ಆಕರ್ಷಣ ā-karshaṇa. = ಆಕರ್ಷ No. 1. (ಗ್ರಹ, ಹಿಡಿವುದು Nn. 33). See its Tbhs. ಆಕರಿಸಣ, ಆಕರುಸನ, and ಉಗಿ, ಉರ್ಚು, ಎಬಿ, ಕೆಳೆ, ಸೆಳೆ.

ಆಕರ್ಷಿ ā-karshi. Attractive. See ಸಮಾಕರ್ಷಿ.

ಆಕರ್ಷಿಸು ākarshisu. To attract, etc. (My.).

ಆಕರ್ಷೆ ā-karshĕ. = ಆಕರ್ಷ. See ವಿಧ್ಯಾಕರ್ಜೆ.

ಆಕಲನ ā-kalana. Binding, joining together (Bp. 5, 17); reckoning.

ಆಕಲಿತ ā-kalita. Joined, bound, connected with (ಕೂಡಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 31 Cm.); counted, reckoned; seized, held. See Bp. 4, 38; 18, 41; 20, 37; 22, 13.

ಆಕಲ್ಪ ā-kalpa. *Ornament, decoration.*

ಆಕಲ್ಯ ā-kalya. *Sickness, disease.*

ಆಕಸ ākasa. = ಆಗಸ, etc. (Bp. 58, 60).

ಆಕಸ್ಮಿಕ ākasmika. (fr. ಆಕಸ್ಮಾತ್). *Sudden;* suddenly (ಪವ್ವನೆ Śmd. 398; ಪವ್ವನೆ Čt. I, 33; ಪವ್ವನೆ, ಕಡ್ಡಿನೆ Kk. 50; see ಕಡ್ಡಿನೆ). 2, instantly, that moment, recently (ಆ ಕ್ಷಣ Nn. 126; ಆ ಗಳನ್ತೆ Mr. 538). 3, causeless (ಕಾರಣಾನ್ತ 126; ಅಹೇತ್ವರ್ಥ 538). 4, void (ವಶೂನ್ಯ, ಇಲ್ಲದುದು 126; ಇಲ್ಲದರ್ಥ 538).

ಆಕಳ್ ākaḷ. = ಆಕಳ, ಆಕಳು. The plural of ಆ 10: Cows, kine (ಗೋಸಮುದಾಯ Śm. 33; ತುಬುಗಳ್ Bhn. 38). 2, a cow (ಮಾಹೇಯಿ, ಸೌರಭೇಯಿ, ಗೋ, ಉಸ್ರೆ, ಪೂತ್ಕೃ, ಶೃಂಗಿಣಿ, etc. Nr.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಅವಿಲ್ಲಂ ಗವ್ಯಂ (Nr.).

ಆಕಳೆ ākaḷa. = ಆಕಳ್, etc. A cow (S. Mhr.; B. 5, 18. 285; ಅನುಜಪ, ಅಜುರಸಿ, ಉಸ್ರೆ G.).

ಆಕಳ ākaḷa. = ಆಕ್ಕಲ. (also ಆಕಲ). — ಆಕಳಕರೆ. = ಆಕಳಗರೆ. (My.). — ಆಕಳಗರೆ. = ಆಕ್ಕಲಕರೆ. (My.).

ಆಕಳಾಸ ākaḷāsa. Disgust (My.).

ಆಕಳಿಕೆ ākaḷikĕ. = ಆಕಂಳಿಕೆ, ಆಗಳಿಕೆ, ಆಗುಳಿಕೆ. Yawning, gaping (ಜೃಮ್ಭ, ಜೃಮ್ಭಣ Si. 74; My.; M. ಆವು). ಆಕಳಿಕೆಗಳು ಬರೆ ಹತ್ತುತ್ತವೆ (B. 4, 134). ಸುತನ ಬರವಿಗೆ ಬಾಯ್ವೆರೆದಿವ ತೆಪದಿ ಪರಮಸತಿಗೆ ಆಕಳಿಕೆ ಬನ್ದುದು (Bp. 3, 2). ಆಜ್ಜಗೆ ಮೊಮ್ಮಗ ಆಕಳಿಕೆ ಕಲಿಸಿದನನ್ತೆ (Prv.).

ಆಕಳಿಸು ākaḷisu. = ಆಕಂಳಿಸು, ಆಗುಳಿಸು. To yawn, to gape (C.; B. 5, 148; Tĕ. ಆವಲಿಂಚು, ಆವುಲಿಂಚು; T. ಆವಿ, ಆಂಗಾ; Tu. ಅಂಗಾ, ಅಂಗು).

ಆಕಳು ākaḷu. = ಆಕಳ್, etc. (Bp. 57, 14; 60, 34. 35; B. 2, 19; 5, 18; My.; Si. 103. 318. 321. 322). ಆಕಳು ಕಪ್ಪಾದರೆ ಹಾಲು ಕಪ್ಪೇ? (Prv.). — ಆಕಳುಮನ್ದೆ. A herd of cattle (My.; Si. 180). 2, a spacious place where cattle stand (104; My.).

ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು ā-kāṅkshisu. To desire (ಬಯಸು Śmd. 8 Cm.; Bp. 43, 57).

ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ā-kāṅkshĕ. Desire, wish (Bp. 39, 11; 43, 57; 47, 42). 2, the significancy of a word. 3, the requiring of a word or period for the completion of the sense. (My.). 4, suspicion (Mhr.; My.).

ಆಕಾರ ā-kāra. 1. The vowel ಆ (Śmd. 11).

ಆಕಾರ ā-kāra. 2. = ಆಗಾರ 2, ಆರ 2. *Form, shape* (ಪರಿಜು Kk. 32). 2, *an affection of the body, considered as indicative of mental sentiment or emotion.* 3, a hint, sign, token. — ಆಕಾರಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or assume a form (B. 5, 12).

ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ ākāra-gupti. *Dissimulation.*

ಆಕಾರಗೋಪನ ākāra-gôpana. = ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ. (My.).

ಆಕಾರಪೂಜೆ ākāra-pûjĕ. Adoration of an idol (ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ C.).

ಆಕಾರಣ ā-kāraṇa. *Calling, inviting;* challenging (ಆಫ, ಕರೆವುದು Nn. 89; ಆಪ್ತಾನ, ಕರಣಂ Mr. 88).

ಆಕಾರಸಂವರಣೆ ākāra-saṁvaraṇĕ. *Dissimulation* (Mr. 456).

ಆಕಾರಿ ākāri. Having a form (Bp. 55, 48).

ಆಕಾಶ ā-kāśa. = ಆಕಸ, ಆಕಾಸ, ಆಗಸ. Clearness. 2, *the sky or atmosphere* (ಪಾನ್ Čt. I, 100; ಮಜ್ಜಾಸಾರ Nn. 125, Mr. 497, probably = No. 4). 3, a vacuity, an empty space (ಪೊಳ್ಳು, ಬಯಲು G.). 4, the ether or fifth element considered as a subtle fluid pervading space and forming the vehicle of sound and life. 5, N. of a metrical foot (Čh.). See ಪಾನ್, ಮುಗಿಲ್; ರೋಧೋಂಗಣ. — ಆಕಾಶಕ್ಕನ್ತ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ತ ಅಗಲವಿಲ್ಲ. — ಆಕಾಶ ಹಡುದು ಬೀಡಿವಾಗ್ಯೆ ಆಂಗೆಯ್ ಒಡ್ಡಿದರೆ ನಿಸ್ತೀತೇ? (Prvs.). — ಆಕಾಶಗೂಡು. = ಆಕಾಶದೀಪ. (My.). ಆಕಾಶಬಿಲ್ಲು. The rain-bow (My.; ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ, ಸುರ ಚಾಪ, etc. Si. 30).

ಆಕಾಶಗಂಗೆ ākāśa-gaṅgĕ. The celestial Ganges, the milky way (ಜಾಂಗೆಜಿ G.; My.). 2, a cascade (My.).

ಆಕಾಶಗರುಡಬಳ್ಳಿ ākāśa-garuḍa-baḷḷi. The creeper called Bryonia epigaea Rottl. (St. & Pl.; T.; Tĕ. -గడ్డే; Coral-locarpus epigaea Hook. f., Z.). *Cf.* ಗಿಣಿಮೂಗಿನ ಗಡ್ಡೆ.

ಆಕಾಶಗಾಮಿ ākāśa-gāmi. Going through the atmosphere; a deity (My.).

ಆಕಾಶದೀಪ ākāśa-dīpa. A lamp hung upon a pole (C.).

ಆಕಾಶಬಾಣ ākāśa-bāṇa. A sky-rocket (C.).

ಆಕಾಶಲಿಂಗ ākāśa-liṅga. An etherial phallus; Śiva (My.; T.).

ಆಕಾಶವಾಣಿ ākāśa-vāṇi. A voice from the sky or from heaven, a divine utterance (C.).

ಆಕಾಸ ākāsa. Tbh. of ಆಕಾಶ (Śmd. 335).

ಆಕೀರ್ಣ ā-kīrṇa. Scattered, spread; crowded, filled, impervious; *confused;* covered, surrounded. See Śmd. 389.

ಆಕು āku. 1. = ಹಾಕು. To throw, etc. (My.).

ಆಕು āku. 2. A leaf; a herb; young rice not yet transplanted; young sprouts of corn; any filament; etc. (Tĕ.; see ಆಗೆ 3). See ಚಿಕ್ಕನಾಕು, ಮುಯ್ಯಾಕು. — ಆಕುರಾಯಿ. Filament-rubber, a file (Tĕ.; Si. 345).

ಆಕುಂಚನ ā-kuñcana. Bending; contraction, shrinking, shortening, closing up; curving, flexure; contortion. See ಕುಸಿ, ಕುಬ್ಜಿ. — ಆಕುಂಚನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To bend, to make a bow (Bp. 55, 49).

ಆಕುಂಚಿತ ā-kuñcita. Bent, contracted, crooked, etc. (Grj. 8, 24). See ವ್ಯಾಕುಂಚಿತ.

ಆಕುಲ ā-kula. *Filled with;* full, crowded; confounded, confused, bewildered, agitated (ಶೋಕದಿನ್ದ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದನ್ತ G.); confused in order, disordered (ಗಲಿಬಿಲಿ G.).

ಆಕುಲಕ ā-kulaka. *Confused, disordered;* perplexed, distressed (ಉತ್ಪಿಂಜಲು, ಕಳವಳ Mr. 433).

ಆಕುಲತ್ವ ā-kulatva. Accumulation; perplexity, confusion, bewilderment. (R.).

ಆಕುಲಿತ ā-kulita. Confounded, bewildered, agitated. See ವ್ಯಾಕುಲಿತ.

ಆಕುಳಿಕೆ ākuḷikĕ. = ಆಕಳಿಕೆ, etc. (My.).

ಆಕುಳಿಸು ākuḷisu. = ಆಕಳಿಸು, etc. (My.).

ಆಕೂತ ākūta. *Intention, purpose, wish.* See ಬಗೆ.

ಆಕೂತಿ ākūti. = ಆಕೂತ. See ವ್ಯಾಕೂತಿ.

ಆಕೃತ ā-kṛita. Brought near or together. See ಅಪಾಕೃತ, ನಿರಾಕೃತ.

ಆಕೃತಿ ā-kṛiti. Form, shape (Śmd. 31). 2, the body. 3, tribe, species. 4, N. of a type of metres (Čh.). — ಆಕೃತಿ ಡಾಳ್. -ತಾಳ್. To take or assume a form (V. 14, after 28).

ಆಕೃಷ್ಟ ā-kṛishṭa. Drawn, pulled, attracted. (R.).

ಆಕೆ ākĕ. 1. That woman, she (Śmd. 185; *cf.* 182; C.; Tĕ. ಆಪೆ, ಆಮೆ, ಆಯಕ್ಕೆ, ಆವಿದೆ). **2,** she, the married wife (S. Mhr.). ಆಳೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (186). ಆಕೆಗಳ್ (202; Abh. P. 14, after 171). ಆತಂಗಮ್ ಆಕೆಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟದಂ (Śmd. 138). ಆಕೆಗೆ ಕಡಿಲೆನ್ದು ಆತಂ ನುಡಿದಂ (139). ಆ ಕೆಯಂ ತಿಳಿಪಿದನ್ ಎನ್ದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಪಿದಂ (167). ಬಳಿಗಳ್ ಪುಲ್ಲುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ ಗಿಳಿ ಸೋವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಪ್ಪಗುಂ ಕೆಲಪೆಡೆಯೊಳ್ (231). ಆಳೆಯನು ಕಣ್ಣು ಮನೆಯಾಕೆಯನು ಮಹಿದರೆ ಹಾಕದ ಉಂಕೆ ಹಜ್ಜದನ್ತೆ ಮನೆಯೊಳ್ ಇದ್ದಾಕೆ ತಾ ಕೆಮುಗು (Sp.). See the note with regard to its use in the S. Mhr. country s. ಅವಳ್. In classical language ಅವಳ್ and ಆಕೆ are used promiscuously, see *e. g.* J. 4, 68; 10, 53; 28, 16. 17. 49. *Cf.* ಆತನು.

ಆಕೆ ākĕ. 2. (= an ಆರ್ಕ of ಆಱ್ 2). Power, valor.

ಆಕೆವಾಳ ākĕ-vāḷa. A valiant man (ತೂರ Bhn. 6. o. r. ಆಕೆವಾಳ್). See Bh. 1, 6, 7; 7, 1, 5; 8, 24, 41; J. 2, 29.

ಆಕೆವಾಳತನ ākĕ-vāḷatana. Valiantness (Bh. 1, 10, 16).

ಆಕೆವಾಳಿಕೆ ākĕ-vāḷikĕ. = ಆಕೆವಾಳತನ. (J. 4, 34).

ಆಕ್ರನ್ದ ā-kranda. *Crying out, calling, shouting.* 2, weeping (ಆರ್ತೋಣ Čb.). 3, sound (ಧ್ವನಿ Čb.). 4, *war, battle.* 5, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ Čb.). 6, a friend (ಮಿತ್ರ Čb.). 7, a kinsman (ಬನ್ಧು Čb.). 8, a king (ಅರಸು Čb.). 9, one who checks or restrains (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ ಪೂಡುವವ Čb.).

ಆಕ್ರನ್ದನ ā-krandana. Lamentation, weeping (Bp. 15, 21. My.).

ಆಕ್ರನ್ದಿತ ā-krandita. Roaring; invoked; a roar; lamentation. (My.).

ಆಕ್ರನ್ದಿಸು ākrandisu. To roar, to lament, to weep (My.).

ಆಕ್ರಮಣ ā-kramaṇa. Stepping near to or upon; rising, ascending. 2, lying heavily on, pressing. 3, attacking, marching against, invading. 4, seizing, grasping. (My.). 5, overpowering. 6, going over or beyond. See ಒತ್ತು.

ಆಕ್ರಮಣಧ್ವನಿ ākramaṇa-dhvani. An assaulting voice. See ಜಬುರ್.

ಆಕ್ರಮಣಾಕರ್ಷಣ ākramaṇa-ākarshaṇa. Pulling towards one's self forcibly. See ಎಬ್.

ಆಕ್ರಮಣಾಲಾಪ ākramaṇa-ālāpa. Assaulting speech. See ಜಬುರ್.

ಆಕ್ರಮಿಸು ākramisu. To rise, to become excessive, to pervade (Bp. 16, 14; 37, 21; 53, 37). 2, to seize, to grasp (My.; ವಶ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು G.). ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆಕ್ರಾನ್ತ, ಆಸ್ಥಿತ Hlâ.). ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಣ್ಮುದು (ಸಲಣ್ಮುಗೊಣ್ಮುದು Kk. 88). See B. 4, 127; J. 9, 14.

ಆಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ ākramisuvikĕ. Seizing, overpowering; ruling (Si. 296; ಅಧಿಜ್ಞಾನ 438).

ಆಕ್ರಮ್ಯ ā-kramya. To be ascended, attacked, overcome, or seized. (R.).

ಆಕ್ರಾನ್ತ ā-krânta. Come near or upon. 2, laid hold of, *obtained,* possessed, holding, having (ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hlâ.; ಆಸ್ಥಿತ, ಕೆಯ್ಕೊಳುಪಂ Mr. 459; Čh. v. 13). 3, attacked. 4, surpassed overpowered, subjected (ವಶವಾದ G.). See Bp. 22, 50; 28, 45; 57, 77; ಮನ್ವಾಕ್ರಾನ್ತ.

ಆಕ್ರೀಡ ā-kriḍa. (ಆಕ್ರೀಡೆ). Sport. 2, *a royal garden.*

ಆಕ್ರೋಶ ā-krôśa. Calling aloud, vociferation. 2, reviling, scolding, abusing; *imprecation.*

ಆಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ ākrôśa-dhvani. A vociferous or scolding sound. See ಕೊರಲ್ಚು, ಗೋಬಿಡು, ಪ್ರಯಲ್ಚು.

ಆಕ್ರೋಶನ ā-krôśana. *Abuse; imprecation.*

ಆಕ್ಷಾರಣೆ ā-kshâraṇĕ. Abuse; *calumnious accusation, defamation.*

ಆಕ್ಷಾರಿತ ā-kshârita. *Calumniated.*

ಆಕ್ಷಿಪ್ತ â-kshipta. Cast, thrown;—reviled, abused;—ridicule, irony (J. 9, 9).

ಆಕ್ಷೇಪ â-kshêpa. Throwing; tossing; trembling; convulsion, palpitation; etc. 2, *abuse, taunt, curse* (Śmd. 69; ಶಾಪ, etc., ಒಯ್ಯುಳ್ Mr. 88), *reproach, reproof* (My.). 3, irony (Kâvy. III, 3, B, 61. 92 seq.). 4, objection. 5, doubt. — ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡು. To taunt, etc. (B. 4, 127).

ಆಕ್ಷೇಪಕ â-kshêpaka. Blaming, censuring, reviling; irony (Śmd. 69. 396). 2, disease, sickness. 3, convulsion, spasm.

ಆಕ್ಷೇಪಣ â-kshêpaṇa. = ಆಕ್ಷೇಪ. (My.; ಸಮುಚ್ಚಯ Śmd. 304 Cm.).

ಆಕ್ಷೇಪಿಸು âkshêpisu. To revile, to abuse, to reproach (Bp. 55, 29; Si. 56).

ಆಕ್ಷೋಟ âkshôṭa. = ಅಕ್ಕೋಟ, etc. ಬಿಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದನ್ನಾ ಆ ಒಗಸಿಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೋಟ, ಕನ್ದರಾಲ ಎವ್ವ ಎರಡು ಶುದ್ಧಂಗಳು ನೆಗಟ್ಟು (Nr.). ಆಕ್ಷೋಟ, etc. ಅನ್ನರೆ ಬಿಟ್ಟದ ಗೋನುಮರ, ಬಿಟ್ಟಗೋಣಿ ಮರ (Si. 127).

ಆಕ್ಷೋದನ âkshôdana. *Hunting.*

ಆಕ್ಷೋಭ â-kshôbha. Emotion (J. 34, 16).

ಆಖಂಡಲ â-khaṇḍala. Breaking, destroying. 2, *Indra.*

ಆಖರಿ âkhari. The end (My.; Mhr., H. ಆಖೇರೀ). ತಿಂಗಳಿನ ಆಖರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (My.).

ಆಖರು âkharu. = ಆಖೈರು. Last, final; the end; at last (R., Br.; Mhr., H. ಆಖೇರ).

ಆಖಾತ â-khâta. *A natural pond.*

ಆಖು âkhu. *A rat, a mouse.*

ಆಖುಗ âkhu-ga. Riding on a rat: Gaṇêśa. (R.).

ಆಖುದ್ವಿಷ âkhu-dvisha. The rat's enemy: a cat (ಬೆಕ್ಕು Mr. 163).

ಆಖುಭುಜ್ âkhu-bhuj. -ಕ್. A mouse-eater: *a cat.*

ಆಖುರಥ âkhu-ratha. Having a rat for his vehicle: *Gaṇêśa. Cf.* ಇಲಿದೇರ.

ಆಖುವಾಹನ âkhu-vâhana. = ಆಖುರಥ. (R.).

ಆಖೇಟ â-khêṭa. *Chase, hunting.* 2, terror, fright.

ಆಖೇಟಕ â-khêṭaka. *Chase, hunting.*

ಆಖೈರು âkhairu. = ಆಖರು. (My.).

ಆಖ್ಯ â-khya. Named, called (Śm. 6. 16). 2, informing, making known, explaining (ವಿವರಣ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ Mr. 251). 3, Tbh. of ಆಖ್ಯೆ (My.).

ಆಖ್ಯಾತ â-khyâta. Counted; recited; *said, reported;* made known; famous; inflected, conjugated. 2, a verb (Śmd. 6. 246. 253 seq.; Kâvy. I, 1*a*, 6; I, 5, 1 seq.).

ಆಖ್ಯಾತಕ â-khyâtaka. That relates to verbs (Śmd. 245).

ಆಖ್ಯಾತಪದ âkhyâta-pada. An inflected verb (Śmd. 47).

ಆಖ್ಯಾತಮಾರ್ಗ âkhyâta-mârga. Conjugational course (Śmd. 254).

ಆಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿ âkhyâta-vibhakti. An affix of conjugation (Śmd. 47. 61. 63. 257; Kâvy. I, 5, 44-46).

ಆಖ್ಯಾತಿ â-khyâti. Telling, communication, publication (see ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿ, ಸದಾಖ್ಯಾತಿ); fame; name, appellation.

ಆಖ್ಯಾತಿಸು âkhyâtisu. To make known, to announce (J. 29, 40).

ಆಖ್ಯಾನ â-khyâna. Saying, declaring. 2, *a tale, a legend.* 3, a word, a term (Nn. 15. 25. 28. 61. 73).

ಆಖ್ಯಾಯಕ â-khyâyaka. A teller, an announcer or relater. (My.).

ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ â-khyâyikĕ. *A tale, a legend.*

ಆಖ್ಯೆ â-khyĕ. *An appellation, a name* (Śmd. 23); —fame (My.).

ಆಖ್ಯೇಯ â-khyêya. To be told or related; fit or proper to be said (Kâvy. III, 3, B, 166).

ಆಗ âga. 1. = ಅಸೆ, q. v. (S. Mbr.).

ಆಗ â4-ga2. 2. That time; at that time, then (ತದಾ, ತದಾನೀಂ Si. 477; *cf.* ಈಗ; see Bp. 5, 53; 10, 38; 35, 56; 46, 23; J. 22, 3; 30, 24; 31, 30). ನಡೆ ತಪ್ಪಾಗ (Bp. 26, 6). ಭೋಗಿಸುವಾಗ (48, 22). ಕಣ್ಣಾಗ (Si. 388). Genitive ಅನಿನ, of that time (C.; Bp. 60, 25; B. 4, 208). Ablative ಅನಿನ್ನ, from that time (My.; B. 5, 185), ಅನಿನ್ನ (C.); ಅನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕ, from that very time (B. 5, 52). *Cf.* ಆವಾಗ, ಈವಾಗ. — ಆಗಾಗ. -ಆಗ. rep. From time to time, occasionally; repeatedly. (Bp. 15, 14). — ಆಗಾಗ್ಗೆ. -ಆಗ್ಗೆ. = ಆಗಾಗ. (My.; ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ G.). See B. 1, 14. 21; 3, 53; 4, 49). — ಆಗಾಗ್ಕೆ. -ಆಗ್ಕೆ. = ಆಗಾಗ್ಗೆ. (ಆಡಿಗಡಿಗೆ, ತೇನತೇನ, ಮುಹುಃ G.; My.). See B. 5, 28; Si. 234. 359. — ಆಗಿನಾಗ್ಗೆ. ಆಗಿನ್ನ ಆಗ್ಗೆ. = ಆಗಾಗ. (B. 4, 126. 148; My.). — ಆಗಿನಾಗ್ಕೆ. ಆಗಿನ್ನ ಆಗ್ಕೆ. = ಆಗಿನಾಗ್ಗೆ. (B. 5, 99; My.).

ಆಗ âga. = ಆಗಸ್. ಆಗಕ್ಕೆ ಭೋಗವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಆಗಭೋಗ. Sinful pleasure (Dp. 65, 4; My.). ಆಗಭೋಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಂಗ ಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ (Prv.).

ಆಗಡ âgaḍa. Sport, jesting, fun, mockery, jeering, insult, wantonness (Tĕ., R.; T. ಆಗಡಿಯ).

ಆಗಡಕಾರಿ âgaḍa-kâr*a*. A scoffer, a plaguy teaser (Tĕ. ಆಗಡಗಾಡು; R.).

ಆಗಡಿಗತನ âgaḍigatana. Insulting or offending behaviour (Râm. 4, 6, 29).

ಆಗಡು â4-gaḍu 1. = ಅಗಲ್, ಅಗಲು 1, ಅಗಳ್, ಅಗಳು 1. That time; at that time, then (ಕಾಲಭೇದ Śmd. 400; Tu. ಎಕ್ಕಡ; *cf.* ಈಗಡು). ಆಗಡಿನ, ಆಗಡಿಂಗೆ (401). — ಆಗಡೆ. -ಎ 3. At that very time (ಅಗಳೆ Cŗt. II, 71).

ಆಗತ â-gata. Come, arrived; occurred, happened; received, obtained; living or residing in. See ಅಧ್ಯಾಗತ, etc.

ಆಗತಿ â-gati. Arrival, coming; income (My.); return; origin; accident, chance.

ಆಗನ್ತು â-gantu. Coming, arriving. 2, *an arrival, a guest* (ಆತಿಥಿ, etc., ಬಿದ್ದಿನಂ Mr. 238). 3, *adventitious, incidental, accidental.*

ಆಗನ್ತುಕ â-gantuka. = ಆಗನ್ತು. (Kâvy. III, 3, B, 57; My.).

ಆಗಮ â-gama. Coming near; arrival; approach. 2, *a traditional doctrine or precept; a śâstra, a work on sacred science* (also prosody, Ch.; see Bp. 24, 25; 51, 9; 54, 28; Kâvy. II, 2, B, 24). 3, a tantra or any work inculcating the worship of Śiva and Śakti. 4, an affix; a grammatical augment (Śmd. 91. 116. 132. 135. 136. 152. 195. 209. 227. 259; Kâvy. I, 2, 14-16. 20-22. 28-30; I, 3, 49-52. 64-68; I, 4, 19-21; I, 5, 13-16). 5, knowledge, science, intelligence. 6, a legal title, a voucher or written testimony.

ಆಗಮಜ್ಞ âgama-jña. A man who knows the śâstras (Bp. 55, 33).

ಆಗಮತತಿ āgama-tati. The series or aggregate of the śâstras (ಬ್ರಹ್ಮ ಆಗಮಗಳು Nn. 79).

ಆಗಮನ ā-gamana. Coming, approaching, arriving. See ಬರ್.

ಆಗಮವಿದ āgama-vida. = ಆಗಮಜ್ಞ. Feminine ಆಗಮವಿದೆ (Grj. 8, 14).

ಆಗಮಾಮ್ನಾಯ āgama-âmnâya. The śâstras and vêdas (My.).

ಆಗಮಿಕ āgamika. A man who has studied the śâstras (Bp. 55, 17). See ತಂತ್ರಾಗಮಿಕ. 2, the officiating Brâhmaṇa of a temple (My.).

ಆಗಮಿಸು ā-gamisu. To come, to arrive (My.).

ಆಗವಿಕೆ āgamika. = ಆಗಮಿಕ. (Bp. 56, 35; 57, 2).

ಆಗರ āgara. 1. Tbh. of ಆಕರ (Śmd. 337) See Bp. 31, 19; 40, 69.

ಆಗರ āgara. 2. Tbh. of ಆಗಾರ 1. A dwelling, an abode, an asylum (ಇಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64). 2, a place (My.; ಸ್ಥಲ G.; Mhr.; J. 3, 2). 3, a garden (My.; G.; Mhr.). 4, ಅಕ್ಷರ (Nn. 37). 5, a saltpan (Sd., Mhr., Mg.).

ಆಗರ್ಭ ā-garbha. From the womb. (My.)

ಆಗಲ್ ā4-gal. = ಆಗು, etc. That time; at that time, then (Bp. 28, 36; 38, 75). *Cf.* ಈಗಲ್. — ಆಗಲುಂ. -ಉಂ 1. Also then (Bp. 60, 45); already then.

ಆಗಲಪೂರ ā-gala-pûra. Full up to the throat (Bp. 59, 49).

ಆಗಲು ā4-galu. 1. = ಆಗಲ್, etc. (Bp. 58, 61; B. 4, 91. 179. 180. 181). — ಆಗಲೀ. -ಎ2. At that very time (B. 1, 17; 2, 44; 4, 96. 136).

ಆಗಲು ā7-gal-u9. 2. = ಆಗಳು 2, ಆಗಳುಂ. Always (Bp. 18, 55; 26, 51).

ಆಗಸ್ āgas. = ಆಗ. *Transgression, offence, sin.*

ಆಗಸ āgasa. = ಆಕಸ, ಆಕಾಸ. Tbh. of ಆಕಾತ (Śmd. 335. 337. 359. 176; Nn. 34. 42. 49; Kk. 12; Bhn. 47; ತಾರಗೆಪಟ್ಟಿ Śmd. II; Kk. 88; ಅಮ್ಮೂರ Ct. II, 33; Śm. 14; ನಭ Nn. 40). — ಆಗಸದ ಗಂಗೆ. = ಆಕಾತಗಂಗೆ. (Bp. 41, 21). — ಆಗಸವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. (ಕಂಜರೀಟ Ks.). — ಆಗಸವಟ್ಟಿಗ. -ಬಟ್ಟಿಗ. One whose path is the sky: a sura (Śm. 9). — ಆಗಸವಣಿ. -ಮಣಿ. The sky-gem: the sun (Śm. 14).

ಆಗಳ್ ā4-gal2. = ಆಗು, etc. That time, at that time, then (ಕಾಲಾರ್ಥ Śmd. 400; ತಪಾ, ತಪಾನೀಂ Nr.). ಆಗಳಿನ, ಆಗಳಿಂಗೆ (Śmd. 401). ಕುಕ್ಕೂಕೋ ಎನ್ನು, ಕೋದಿ ಕೂಗಿದುವು ಆಗಳ್ (19. 68). ಆಗಳಿನ ಕಜ್ಜಂ (134; see s. ಬಯ್ 3). ಆಗಳಕ್ಕೆ. -ಅನ್ತೆ. Then even thus, *i. e.* then without any delay; instantly; suddenly; immediately; quite lately (ಸದ್ಯಸ್, ಸಪದಿ, ತತ್ಕ್ಷಣ Nr.; ಅಕಸ್ಮಿಕ Mr. 538). ಆಗಳನ್ತೆ ದೊರ ಕೊಮ್ಬ ಫಲವು (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ Nr.). ಆಗಳನ್ತಹ ಫಲಂ (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ Mr. 72). ಆಗಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಫಲಂ (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ, ಸದ್ಯಃ ಫಲಂ IIIâ.). ಆಗಳನ್ತೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಕಡಲು (ತರ್ಣಕ Nr.). See Bp. 35, 56; 60, 25. — ಆಗಳು. -ಉ 9. Also then; already then (Bp. 46, 58). — ಆಗಳೆ. -ಎ 3. At that very time (ಆಗಡೆ Ct. II, 71); that very time. ಆಗಳೆ ಅಪ್ಪ ತಾಲ (ತತ್ಕಾಲ, ತಪಾತ್ವ IIIâ.). See Bp. 9, 25; 14, 5; 48, 14; J. 6, 8.

ಆಗಳೆಕೆ āgaḷikĕ. = ಎಕಅಕೆ, etc. (My.).

ಆಗಳು ā4-gaḷu2. 1. = ಆಗಲು, etc. That time (Bp. 38, 20).

ಆಗಳು ā7-gaḷ2-u9. 2. = ಆಗಲು 2, etc. Always (Bp. 42, 25; 60, 51).

ಆಗಳುಂ ā7-gaḷ2-uṁ1. = ಆಗಳು 2, etc. Always (Bp. 4, 67; 14, 29; 26, 47; 50, 75).

ಆಗಾಗ ā-gā-ga. ಆಗಾಗ್ಗೆ. ಆಗಾಗ್ಯೆ. See s. ಆಗ 2.

ಆಗಾತ್ಯ āgâtya. Pretence of agony or injury, threatening to commit suicide (My.; Tč. ಆಕಾತ್ಯ, ಆಗಾತ್ಯ, ಆಗಾಯಿತ್ತು, ಆಗಯಿತ್ಯ, ಅಘಾತ್ಯ, ಓಗಾತ್ಯ, ಓಗಾಯಿತ್ಯ; Tč. also: outrageous behaviour, obstinacy, desperation, baseness, villainy, etc.).

ಆಗಾತ್ಯಗಾಱ āgâtya-gâra. A man who uses āgâtya. ಆಗಾತ್ಯಗಾಱನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಗಾಱು ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಆಗಾಧ āgâdha. = ಅಗಾಧ. (My.).

ಆಗಾಧಜಲ āgâdha-jala. = ಅಗಾಧಜಲ. (ಮಡು Nr.).

ಆಗಾಮಿ ā-gâmi. Coming; *about to come, future.* See s. ಆಪ್ಪಭೋಗ.

ಆಗಾಮಿಕ ā-gâmika. *Relating to the future.*

ಆಗಾರ āgâra. 1. = ಆಗರ 2, ಆಗ್ರ, ಆರ 1. *A house, a dwelling* (ಮನೆ Nn. 62). 2, a place (ಸ್ಥಲ G.).

ಆಗಾರ āgâra. 2. = ಆರ 2. Tbh. of ಆಕಾರ 2. See ಚಿತ್ತಾಗಾರ.

ಆಗಿಸು āgisu. To cause to become, to bring about, to perform, etc. (Rśv. 1, 23; J. 2, 56; C.). ಅತಿನಿರ್ಮಲತೆಯನ್ ಈ ಮಲಿನತೆಯಾನ್ತ ಪಂಥೋದಮಾಲೆಗೆ ಆಗಿಪ ತರದಂ (Rśv. 6, 3).

ಆಗು āgu. 1. = ಅಕ್2, ಅಗು 1. To become manifest; to come into being or existence (ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ Śmd. Dh.; T., M., Tu.). **2,** to take place, to come about or to pass, to happen; to be made. **3,** to grow. **4,** to happen to; to accrue to; to fall to the share of. **5,** to become; to prove to be. **6,** to be going to—. **7,** to be (see espec. also the use of ಅಪ್ಪ and ಆಪ). **8,** to be effected or done; to be finished; to elapse, to go. **9,** to find room for entering; to enter; to come under. **10,** to be comely, suitable or fit; to agree; to be used. **11,** to be practicable; to be possible. **12,** to be related.— Relative participles of the present ಆಪ, ಅಪ್ಪ, ಆಪು, ಆಗುವ. Relative participle of the past ಆದ (Śmd. 289; see ಆ 9, ಅನ 1). Regular old 3rd person neuter sing. of the present ಆದಪುದು (Bp. 45, 4; J. 28, 48); ಆದ ಪುದು *e. g.* Bp. 56, 31; ಆದುಪುದು (in Nr.). 3rd pers. masculine sing. of the imperfect ಆದಂ (Śmd. 289); 3rd perss. neuter sing. of the same ಆದುದು (289; Bp. 43, 72), ಆದತ್ತು (226; Bp. 43, 73), ಆಯ್ತು (289; Bp. 41, 71), ಆಯಿತ್ತು (226 Cm.; 249 Cm.; Bp. 9, 16; 11, 42; 43, 71; 47, 60; 55, 44), ಆಯಿತು (Bp. 2, 24; 17, 4; 49, 27; B. 2, 24; 3, 100; C.). ಆದೀತು (B. 2, 39; Si. 469. 470). As to the old future see ಆಕ್ಕು 6, ಆಕ್ಕುಂ, ಅಪ್ಪ, ಆಪ; and as to the old 3rd p. of the imperative see ಅಕ್ಕೆ 3. — ಅವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನು ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಲು ಅಸ್ತಮಯಮ್ ಆದುಪುದು, ಅವನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಲಗಿರಲು ನೇಸಲು ಉದಯಮಮ್ ಆದುಪುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಮುವಾಯಿನ ಆಘನಿರ್ಮುಕ್ತನು ಅಘ್ಯುದಿತನು ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ತನ್ನನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ತಿನ್ನದೆ ಆಯ್ತು (Bp. 48, 13). ಇವಳ್ಗೆ ವರಸ್ ಆಗ ಬೇಕು (J. 29, 30). ಹ್ರಸ್ವಸ್ ಆದ ಎ ಒ (Śmd. 27). ಯಮ ಕವ್ಯವ್ಯತೆಗೆ ಆಗವೆ (27). ಏನಾಯಿತು? (84). ಆದಲ್ಲಿ (93). ಆ ಕಬ್ಬಮ್ ಆಯ್ತು (159). ಆದಎಷ್ಟು (90. 201). ಈ ಕವಿಗಳ್ ಆದಿಯಾದ ಮತ್ತಂ ಪಲಮ್ಬರ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಗಳ ಉದಾಹರ ಣಂಗಳ್ (5). ಮೊದಿಗು ಮೊದಲಾದ ಪಲ ತೆಱದ ಧ್ವನಿಗಳ್ (26). ಮ ನಂ ಸಂಚಲವ್ ಆನುವ (168). ಪಿರಿಯವು ದಿವನಂಗಳ್ ಆದುವು (119). ಆದುದಿಲ್ಲ (296). ಪೋಲಿಸುವೆಡೆಗೆ ಆದುವು (251). ಕಥೆ ಗಳ್ ಆದವು? (Bp. 18, 108: are the tales finished?). ಊಟ ಆಯಿತು (C.). ಮೆಯರ್ ನೆಜ್ರಿಯಲ್ ಅದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ Hlā., Nr.). ಹತ್ತಿಯಿನ್ದ ಆದ ಸೀರೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, etc. Hlā.). ಸವಾಸ ಹಿರಿಪಾದ ಹಲವು ಪದಂಗಳು (ದಣ್ಡಕ Hlā.). ಅವನಿನ್ದೆ ಆದ ಇನಿತು ವ್ಯತ್ತಾನ್ತವ ನನ್ ಆಱಿದು (Bp. 28, 17). ಆಗದು, ಅಯ್ಯೋ, ತನ್ನ ಕೆಯ್ಯಲಿ! (46, 23). ಅದು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ (S. Mhr.). ಕರಿಯ ಕಾಲ್ಲೆ ಒಳಗಾದನೊ? (Rśv. 13, 103). ಬಾಲಮ್ಮಗನವ್ ಒಳಗೆ ಆಯ್ತು (Bh. 2, 13, 13). ಆದಷ್ಟು ಆಯಿತು, ಬಿಡಿಜೆಮ್ಮೇ ಹಾಲು.— ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ. — ಮಾಧವರಾಯನ ಪೂಜೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಆಗಲಿ! ಊ ದುವ ಶಂಖಾ ಊದಿ ಬಿತು! — ಆಗೋ ಪೂಜೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿ! ಊದೋ ಶಂಖಾ ಊದಿ ಬಿಡುವ! (Prvs.). ಮದಿವಾದೆನು (Dp. 4). ಅವನು ನನಗೆ ಏನೂ ಆಗುವನಿಲ್ಲ, he is in no way related to me (C.). ತತ್ತುವಿನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕ್ಷೀಣವಾಗಲ್ ಪಟ್ಟನ್ಥಾದು (ಕ್ಷಿತ, etc. Dhw.). ಆಱಿಕೆ ಆಗಲ್ ಪಡುವದು (ಬುದ್ಧ Si. 383). ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಆದ ಮನೆ (ಪ್ರಾಸಾದ Mr. 192). ಮಣ್ಣಿನ್ದ ಮತ್ತಂ ಏನೇನು ಆಗುತ್ತವೆ? (B. 1, 1). ಈ ಊರಿಗೆ ದೊರೆಗಳು ಬನ್ದು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಆಯಿತು? (1, 7). ಇನ್ನಾ ಹಣ್ಣು ಹಮ್ಮಲುಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಕೂತು ತಿನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ (1, 8). ಬೆಳಗಾವೀ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ.. ಉತ್ಕೃ ಷ್ಟವಾದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ (2, 52). ಅವನಿಗೆ ಒಱಳ ದ್ರವ್ಯವಾಯಿತು (C.). ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಆಗೆ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಆದು ಒನ್ದು ದಿವಸಂ (Mr. 71). ತುರಗವರ್ಣಂ ಬಿಳಿಯದು ಆಗೆ ಕರ್ಕಮ್ ಆದು ಆಕ್ಕು (Mr. 275). ನಮ್ಬಿನ್ದ ಆಗದು (B. 3, 2). ಆದದ್ದು ಆಯಿತು, what is done is done (B. 3, 100). ಆಗ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to become (B. 5, 89); to allow to happen to (5, 260). — ಆಗದ. ಆಗದ (not coming about) ಹೋಗದ ಬದುಱಿಗೆ ರಾಗಿ (a desirer) ಯಾಕೆ?—ಆಗದ (impossible) ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಶೆ ಪಟ್ಟರೆ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). ಆಗದವನು, an unfriendly, inimical man (C.; Bp. 60, 10). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಗದವನು, a man incompetent for work (C.) .— ಆಗದು is often used in the sense of: it is unfit, it is improper, it is forbidden (ನಿಷೇಧ Nr.). ಪೊನ್ನ ಅನ್ದಳಮ್ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಸನ್ತಿಯಂ ಕೆಡಿಸಲ್ ಆಗದು (Śmd. 75). ಶ್ರುತಿಕಸ್ಪವಮ್ ಆಗೆ ಸನ್ನಿಯಂ ಮಾಡಲ್ ಆಗದು (76). ಆ ಸಮುಸಂಸ್ಪೃತಂಗಳನ್ ಅಱ್ಱಗನ್ನಡದೊಳ್ ಬೆರಸಿ ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲ್ ಆಗದು (98). ಅದು ಮ್ ಆಗದು (296). ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯತಿ ಆಗಲ್ ಆಗದು (Hlā.). ಹಗೆಯ ಹೆಣ್ಣಳನರಮನೆಗಳೊಳು ಪೊಗಿಸಲ್ ಆಗದು (Bh. 1, 8, 35). See Bp. 3, 72. 79. 84; 9, 9; 10, 4; 11, 5; 14, 8; 23, 29; 28, 39; 37, 13; 43, 52; 44, 64; 50, 22; etc.; 60, 38. — ಆಗಲಿ. May (he, she, it, they) become or be, etc.; be it (so), very well! (ಮತ Nr.). ಆಗಲಿ! (Bp. 11, 28; 22, 38; 31, 11; 50, 40). ಚನ್ದ್ರಪ್ರಾಸನ್ ಎನ್ದು, ಇಳೆಯೊಳಗೆ ಈತಂಗೆ ಪೆಸರ್ ಆಗಲಿ! (J. 28, 60). ಬಲ್ಲಿದಂ ತಾನ್ ಅದಡೆ ಆಗಲಿ! ಬುಲ್ಲಬೀಜ ನನ್ ಅವ ತೆಱದಿಂ ಕೊಲ್ಲಲೆ ಎನ್ದು ಇಹೆಂ? (Bp. 18, 37; *cf.* v. 44). ಆದದ್ದು ಆಗಲಿ! (B. 4, 63). The repetition of ಆಗಲಿ is used to express: whether—or, either—or. ಯುದ್ಧವ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಣ್ಣಪದ ಮೇಲ್ಬಜೆಯಾಗಲಿ ಕೋಟಿಕೊತ್ತಳದ ಮೇಲ್ಬಜೆಯಾಗಲಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಹಿನ್ದುಗಡೆಯಾಗಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮನೆ (ಪಟ್ಟ Si. 110). ಮರಗಳ ಹೊದಬುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹಾದಿಗೋಡೆಯ ಬಿರುಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ (B. 2, 2). ಅಂಗಳದಲಾಗಲಿ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಾಗಲಿ ಹೊಲಸು ಇರಗೊಡ ಜಾರದು (4, 25). ನೆಣ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡು ಆಗಲಿ ಹಿರಿಯರ ಗಬ್ಬಿಕೆಯಿನ್ದ ಆಗಲಿ ಉದರನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗಿ ಸುವರು (4, 194). ಮನುಷ್ಯರನ್ನಾಗಲಿ ಕಱುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ನುಂಗುವವು (2, 27). — ಆಗಲಾಗಲಿ. rep. ಆಗಲಿ-. (Bp. 24, 17). — ಆಗಲಾಗು. ಆಗಲ (*i. e.* ಆಗಲ್ತೆ) ಆಗು. (Bp. 56, 31; 61, 13). — ಆಗಲೆವೆಟ್ಟು. ಆಗಲ್-ಎತ್-ಬೇಟ್ಟು. It is indeed to be, it must be (Bp. 24, 7). — ಆಗಾಗು. rep. ಪರದೇಶದ ಜನರ ಪ್ರವೇಶವು ಈ ದೇ ಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆದ ಆದ ಹಾಗೆ (B. 4, 114). ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ (5, 57). — ಆಗಿ. Having become, having happened, being finished or done, etc. A few peculiarities with regard to this participle are **1,** it is used where a state or quality is to be expressed (instead of the simple *is; cf.* the use of ಅಪ್ಪ, ಆಜ and ಆದ), *e. g.* ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಯೊಳ್ ಮಹಾಪ್ರಾಣಂಗಳ್ ನಿಱೋಜ್ಜ್ವಲಮ್ ಆಗಿ ಒಱವು (Śmd. 23; *cf.* sûtra 15). ಶೂದ್ರಿಕಸ್ಪತಿ ಸುಪಾತ್ರೀ ನನ್ ಆಗಿರ್ದನ್ ಆಗಾಗ್ (297). ಶೂದ್ರನು ಗೃಹಸ್ಥನೆ ಆಗಿಪನು (Hlā.). ನಸುಗೆನ್ಪಾಗಿರ್ದುದು ಕಪಿಕಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಲೇ ಸಾಗಿರ್ಪುದು (ಸೌಷ್ಠವ, etc. Hlā.). ವಿದಗ್ಧೆಯುಂ ಮುಗ್ಧೆಯುಮ್ ಆಗಿಪನವಳು (ವಾಣಿನಿ Hlā.). ಮುನ್ನೆ ಇದ್ದ ಕಾತು ಎಲ್ಲಂ ನಾಶಾಗಿ ರ್ದುದು (J. 29, 32). ನಮ್ಬಿರ್ದರೊಳ್ ಗುಸ್ತಮ್ ಆಗಿರಲಿ! (29, 39). ಆತಗೆ ನಾರಿಯಂಗಿ ಇಷಳ್ ಒಬ್ಬ ಮಾನಿನಿ, ಪೋಲಿಸೀದೇವಿ (Prll. 3, 7). ಅವಳ್ಗೆ ಸನ್ತತಂ ಮನ್ತ್ರಿಸುತೆ ವಿಜಯೆ ಸಖಿಯಾಗಿ ಇ ರ್ಪಳ್ (J. 30, 1). ಅಭರಣವಾಗಿರುವ ಭೂಷಣಾರ (ಶೃಂಗಿಕನಕ Si. 331). ಬಹಳ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವಮು (ಅತಿರಿಕ್ತ 373). It is also classical and idiomatic to dispense with both ಆಗು and ಇ ರು in such cases, if suitable (examine *e. g.* some of the instances s. ಅವ and ಅವಳ್). In the S. Mhr. country and My. (also Bp. 29, 28), however, there occur forms like the following: ಚನ್ನವದೆ (B. 2, 29), ಸವ ಇರುತ್ತದೆ (2, 32), ಸುಳ್ಳ ಸಿದ್ಧಾನೆ (2, 34), ಜಗೆಗಳಿದ್ದವರು (2, 36), ಬಡವನಿದ್ದಾನೆ (2, 38), ಎತ್ತ ರಇರುತ್ತವೆ (2, 41; p. 26 ಉದ್ದವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ), ಸೂಳ್ಮ ಇರುವದೆಂ ದ (2, 48), ತಳ್ಳದಿದ್ದರೆ (3, 5), ಬಣ್ಣದವು ಇರುತ್ತವೆ (3, 16), ಕಷ್ಟ ಇರು ವದಿಲ್ಲ (3, 24). ಉಸವಾಸವಿರುತ್ತವೆ (3, 40; see s. ಉಸವಾಸ), ಗಟ್ಟಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ (3, 55), etc., etc. **2,** it is used to form adverbs (in which case it may originally have been ಆಗೆ, *so that it becomes; cf.* ಆಗೆ 4; T. ಆಗು), *e. g.* ಚಿಕ್ಕಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ, ಸಣ್ಣವಾಗಿ ತುಡಿದಂ (Śmd. I). ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿವನು (ಸಿಲೀಧರಾಗ Hlā.). ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ನುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯದಾತ (ಲೇಪಕ ಲ, etc. Hlā.). ಹಿರಿದಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪತ್ರಾಕರಣ Hlā.). ಒರಡಾಗಿ (Bp. 42, 4). ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ (ದಲ್ Śmd. 24 Cm.). ಚೆ ನ್ನಾಗಿ (ಉದ್ದೆ 26 Cm.; ನೆಱೆ 31 Cm.). ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿ (ಪೊಕ್ಕಳಂ 168 Cm.; ಕೆನ್ನೆಂ 295 Cm.). ಲೇಸಾಗಿ (ನಂ 161 Cm.). ಮೃ ದುವಾಗಿ (Bp. 21, 10). ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಸಲುವಾಗಿಯೇ (B. 1, 24). ಬಹುತರವಾಗಿ (2, 26; 4, 157). ಸಣ್ಣಾಗಿ (4, 140. 148). ಆಗ ಆಗಿ (157). **3,** it is used to convey the idea of *voluntarily, of itself, of one's own accord, e. g.* ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯ ಜ್ಞಭತ್ತ (Si. 307). ಅವನಾಗಿ or ತಾನಾಗಿ ಬನ್ದನು, he came of his own accord (C.); and **4,** with the Dative, that of *for, on account of, in behalf of, e. g.* ನಿನಗಾಗಿ (Bp. 26, 55; *cf.* 38, 65). ಕೋಧಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 91). ತನ್ಗೆಯ ಮಾತಿಗಾಗಿ (J. 31, 34). **5,** occasionally it may be translated by *as, e. g.* ಬನ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನು ಆಗಿ ತಿಳಿದು ಸಮ್ಮುಖಿಕೆ (Si. 48). ಎಡದ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿದರೆ ಬಲದ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾರವಾಗಿ ಸಿಲ್ಲು ವ ಅಪಸವ್ಯವ್ ಅದ ಜನಿವಾರ (252). **6,** when in narration it is joined to ಅನ್ತು, this ಅನ್ತಾಗಿ (Bp. 57, 66; 60, 36. 59) means *such being the case, under such circumstances;* and when in narration it occasionally joins the infinitive with final ಅಲ್ (ಅಲು), it is so to say *ornamental* or

rather *superfluous, e. g.* ಆಗೆ (Šmd. 3) is said to mean ಆಗಲಾಗಿ by the Cm.; ಹೊರಳುತಿರಲಾಗಿ (Bp. 56, 56); ಕೊಣ್ಡಾ ಡುತಿರಲಾಗಿ (57, 9); ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ (B. 5, 123). See also Bp. 57, 17. 21. 56; 60, 35. — ಆಗಿ ಬರು. To suit, to agree, as water, food, etc. (C.); to be congenial (C.). — ಆಗಿಯುಂ. -ಉಂ 1. ಪೀರ್ಗಮ್ ಆಗಿಯುಂ (Šmd. 53). ವಿಸ್ತಾರ್ ಆಗಿಯುಮ್ ಎಸಡಿಯಾಗಿಯುಮ್ ಎನ್ ಆಗಿಯುಂ ತಾನ್ ಎಲ್ಲುಂ (84). ಒನ್ತಾನ್ದಗಮಮ್ ಆಗಿಯುಂ (293). — ಆಗಿಯೂ. -ಊ 7. ಆ ಸುಬ್ಬಿಗಳು ಬಹು ನುಣುಪಾಗಿಯೂ ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪುವವು (B. 2, 37). ಗೇಣ್ತಾಪ್ಯಮಗಗಳು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯೂ ಅನ್ಗಗೇಡಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ (5, 248). — ಆಗಿ ಹೋಗು. To be finished (C.). 2, to die (C.; B. 5, 199. 200. 212). — ಆಗುತ್ತ ಬರು. To be in the course of becoming, to be about to become (My.; B. 3, 101). — ಆಗುತ್ತಲೆ. When it comes or came to pass; when it arrives or arrived; afterwards (My.; B. 5, 294. 295). — ಆದಡೆ. ಆದ-ಆದೆ 1. = ಆದೊಡೆ, ಆದರೆ. (Bp. 18, 37; 21, 9). — ಆದಡೆಯು. -ಉ 9. = ಆದರು, etc. (Râm. 6, 50, 14). ಆದರು. ಆದ-ಆರೆ1-ಉ 9. = ಆದಡೆಯು, ಆದೊಡೆಯು, ಆದರೂ, etc. See *e. g.* such forms as ಯಾತದಾಪಾದೊಡೆನ್ದು (B. 3, 2. 3). — ಆದರೂ. ಆದ-ಆರೆ1-ಊ7. = ಆದರು, ಆದೊಡಂ, etc. (C.), *e. g.* Si. 74. 96. 122. 186. 250. 306. — ಆದರೆ. ಆದ-ಆರೆ 1. = ಆದಡೆ, etc. (C.), *e. g.* Si. 404. 473. ಆದರೆ ಒನ್ದು ಅಡಿಕೆಮರ, ಹೋದರೆ ಒನ್ದು ಗೋಟಡಿಕೆ. — ಆದರೆ ಹೋದರೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜೀ, ಸಿನಗೊನ್ದು ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆ. — ಆದರೆ ಆವಾವಾನೆ, ಹೋದರೆ ಜುಣ್ಣಿಮೆ (Prvs.). — ಆದೊಡಂ. ಆದ-ಒಡೆ4-ಅಂ 5. = ಆದೊಡೆಯುಂ, ಆದೊಡೆಯೂ, ಆದರು, ಆದರೂ. Though he, she, it, they be, etc. 2, soever, *e. g.* ಆರಾದೊಡಂ (ಯಾರಾದರೂ), whosoever, any one, somebody; ಎನ್ತಾದೊಡಂ (ಹ್ಯಾಗಾದರೂ). howsoever (Šmd. 164); ಎಲ್ಲಿಯಾದೊಡಂ, anywhere, somewhere; ಏನಾದೊಡಂ, something, anything. 3, whether — or, either — or, *e. g.* ಹೆಣ್ಣಾದೊಡಂ ಗಣ್ಣಾದೊಡಂ (Šmd. 148); ಪೂರ್ವದೀರ್ಘಮ್ ಆದೊಡಮ್ ಅವ್ಯಯಮ್ ಆದೊಡಮ್ ಅನೇಕಾಕ್ಷರ ಆದೊಡಂ (84); see also 85. 87. 4, at least, at any rate, *e. g.* (ಬೆರಸಪುತ್ರನ್) ಇಲ್ಲದೊಡೆ ಎಳ್ಳು ಒಮ್ಬತ್ತು ಬಗೆಯೊಳಗೆ ಒನ್ದು ತೆಱದ ಮುಗನ್ ಆದೊಡಂ ಬೇಳು (J. 28, 57). 5, however, but (see No. 1). 6, even (see No 1). ಅವಂಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನಾದೊಡಮ್ ಇಲ್ಲ, he has not even one son. — ಆದೊಡೆ. ಆದ-ಒಡೆ 4. = ಆದಡೆ, ಆದರೆ. If it becomes manifest, etc.; if it is possible (Bp. 42, 28). 2, if it is or be; if so (J. 2, 24; 12, 16. 19). 3, but (2, 21). 4, if concerned, as for. ಅನ್ (ನಾನು) ಆದೊಡೆ, as for me. — ಆದೊಡೆಯು. ಆದೊಡೆ-ಉ 9. = ಆದರು, ಆದರೂ, ಆದೊಡಂ, etc. ಧನವನ್ ಇತ್ತು ಆದೊಡೆಯು ಸಹಭೋಜನವನ್ ಉಣ್ಡು ಆದೊಡೆಯು ಮೇಣ್ ನಿಜತನುಜೆಯರನ್ ಇತ್ತು ಆದೊಡೆಯೂ ಬಿರಿ ನನ್ನ ಬೇಸಱದೆ ತನುವ ಬೆರಸಿ ಇದ್ದು ಆದೊಡೆಯು ರಿಪು ಜನಪತಿಯ ವಶ ವಾಪದ್ವಿದು ಉಚಿತಮ್ ಇದು (Bh. 1, 8, 45). — ಆದೊಡೆಯೂ. ಆದೊಡೆ-ಊ 7. = ಆದೊಡೆಯು q. v., etc. — Remarks: A particularity is seen in the following instances: ಸನ್ದಿಸಿದರಾದಡೆ (Bp. 21, 9). ಆಱಿದರಾದೊಡೆ (30, 9). ಆಱಿದೆಯಾದೊಡೆ (49, 28). ತಪ್ಪಿಸಿದನಾದೊಡೆ (53, 34). ಬಿಟ್ಟಿಯಾದೊಡೆ (Bh. 1, 8, 20). ಬಿದ್ದರಾದೊಡೆ (1, 8, 21). ಧನವನಿತ್ತಾದೊಡೆಯು (1, 8, 45). ಒಡಬಡುವರಾದೊಡೆ (1, 8, 77). ಸಯ್ತುಸಿದೆಯಾದೊಡೆ (J. 12, 41). 2, ಆಗು has been used to form a kind of passive (My.), *e. g.* ಪ್ರಯೋಗಿಸ ಪಡಿಗುಂ is explained by ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಆಹುದು (Šmd. 135 Mdb. MS.). ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪಾಡುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ಸಹ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳೇ ಎಣಿಸ ಆಗುವವು (B. 2, 14). ಒಂದು ತಾಸಿನೊಳಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ತಾವು ಎರಡೂ ಮೆಯ್ ಮುಕ್ರಿಸೋಣವಾಗುತ್ತದೆ (4, 103). ಆನು or ಆವನ್ನು ಹೇಬಿಸೋಣವಾಯಿತು, ಆದು or ಆದನ್ನು ಕೊಡೋಣವಾಯಿತು (My.). — For remark 1 *cf.* the use of ಆನ್ದರೆ No. 4.

ಆಗು ā́gu. 2. Becoming, coming to pass, etc. — ಆಗು ಜೋಗು. Coming about or being accomplished and not coming about, etc., accomplishment and failure (My.; Bh. 8, 26, 3; 10, 4, 21).

ಆಗು āgu. = ಆಗುರ್. (Bp. 6, 9; Sk. ಆಗೂ). — ಆಗುನುಡಿ. An honorific appellation. ಆಗುನುಡಿ ಭಗವತ್ ಭಗವತ್ತು ಎನಿಕುಂ, ಪೆಸರ ಕಡೆಯ ಆಗುನುಡಿ ದೇವನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 90). — ಆಗು ಮಾಡು. To make an agreement, to agree to (Bp. 24, 25; Dp. 65, 4).

ಆಗುರ್ āgur. = ಆಗು. *N.* of a class of plauditory or approving exclamations or formularies used in sacrificial rites. 2, *assent, an agreement.*

ಆಗುರ್ದೆ ā́gurdĕ. (? Šmd. 49; according to the Cm. ಗುರ್ದೆ is meant).

ಆಗುವಿಕೆ ā́guvikĕ. Becoming, arising, happening, etc. (ಫಾವ Si. 458). ಸದ್ದಾಗುವಿಕೆ (60). ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (201. 400). ಜೊಟ್ಟೆ ಕಚ್ಚಿ ಭೇದಿಗಳಾಗುವಿಕೆ (201); see also 253. 389. 412. 416.

ಆಗುಹ ā́guha. Becoming, etc. (= ಆಗುವಿಕೆ). ಬೆಜಗಾಗುಹಂ (ತಳಮಳ Šmd. II). ಸಮಾನಮ್ ಆಗುಹಂ (ಲಯ); ಹಿನು ಮುನ್ದು ಆಗುಹ (ವಿಪರೀತ, ಸರಾಟೀನ Hlâ.).

ಆಗುಳಿಕೆ ā́guḷikĕ. = ಆಕಳಿಕೆ, etc. Gaping, yawning (ಜೃಮ್ಭಣ Nr.; My.). See Bh. 3, 13, 20; Râm. 5, 3, 45.

ಆಗುಳಿಸು ā́guḷisu. = ಆಕಳಿಸು, etc. To gape, to yawn (Bp. 47, 59; 49, 21; 59, 22).

ಆರ್ಗರ್ಮಿಸು ā-gûrmisu. To make a loud sound, to roar (Bp. 52, 41).

ಆಗೆ ā́gĕ. = ಆಗ 1. In, into (C.; it appears to be a corruption of ಒಳಗೆ, but T., M. ಆಗ, inside; abode, house, may be compared; *cf.* also ಆಯ 1).

ಆಗ್ನಿ ā́-gnĭ-gĕ. = ಆಗ್ನೇ. That time; then (Si. 285; B. 2, 7; 4, 78; My.). See ಆವಾಗ್ಗೆ, ಯಾವಾಗ್ಗೆ.

ಆಗ್ನೀಧ್ರ āgnîdhra. *The priest who kindles the fire.* 2, the place where a sacrificial fire is kindled.

ಆಗ್ನೇಯ āgnêya. Relating to fire or Agni. 2, the south-east quarter, of which Agni is the regent (My.; B. 4, 115).

ಆಗ್ನೇಯಪುರಾಣ āgnêya-purâṇa. *N.* of a purâṇa (Bp. 43, 76; My.).

ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ āgnêya-astra. An arrow by the contact of the sharp edge of which fire is produced (Bh. 1, 7, 43).

ಆಗ್ನೇಯಿ āgnêyi. *Agni's wife.*

ಆಗ್ಯೆ ā́-gyĕ. = ಆಗ್ನೇ. That time; at that time, then (My.; Si. 347; *cf.* ಈಗ್ಯೆ). See ಆಗಾಗ್ಯೆ, ಆಗಿನ್ದಾಗ್ಯೆ. — ಆಗ್ಯೂ. ಆಗ್ಯೆ -ಊ 7. Also then. 2, notwithstanding, though (B. 1, 21; 2, 8. 29. 30; 4, 6. 140). ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿ ದ್ದಾಗ್ಯೂ (Si. 69).

ಆಗ್ರ āgra. = ಆಗಾರ 1, etc. See ಒಗಾಗ್ರ.

ಆಗ್ರಹ ā-graha. Seizing. 2, attack. 3, surpassing. 4, favour. 5, power. 6, courage. 7, importunity; earnest solicitation (B. 4, 19. 201; Mhr.). 8, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ G.). 9, anger, rage (My.; ಸಿಟ್ಟು G.; Bp. 13, 20; 21, 38; 28, 24; 54, 31; 57, 29). See ಕೀಱು.

ಆಗ್ರಹಾಯಣಿ ಆಗ್ರಹಾಯಣಿ. *N. of a lunar mansion, Mṛigaśiras* (Orion).

ಆಗ್ರಹಾಯಣಿಕೆ ಆಗ್ರಹಾಯಣಿಕ. *N. of a month commencing about the 12th of November.*

ಆಗ್ರಹಿಸು ಆಗ್ರಹಿಸು. To become angry, to be enraged (Bp. 11, 6; 20, 14; 21, 45; 24, 84; 49, 8. 10; 56, 25; My.).

ಆಘಟಿತ ಆ-ಘಟಿತ. Joined; touched; put on; rubbed. (Bp. 56, 7).

ಆಘಾಟ ಆ-ಘಾಟ. *A boundary, a limit.* 2, touching; striking (see ದಾರ್ಷ್ಟಾಘಾಟಿ).

ಆಘಾತ ಆ-ಘಾತ. Striking, beating; a blow (Šmd. 173).

ಆಘಾರ ಆ-ಘಾರ. Sprinkling on. 2, *clarified butter, ghee.*

ಆಘ್ರಾಣ ಆ-ಘ್ರಾಣ. Smelling, smelling at. See ಮೂಸು, ವಾಸಿಸು; Grj. 3, 110.

ಆಘ್ರಾಣಿತ ಆ-ಘ್ರಾಣಿತ. = ಆಘ್ರಾತ. (My.).

ಆಘ್ರಾಣಿಸು ಆ-ಘ್ರಾಣಿಸು. To smell at, to smell (Bp. 44, 2; J. 11, 20; 18, 20; B. 4, 59; My.).

ಆಘ್ರಾತ ಆ-ಘ್ರಾತ. Smelled, scented. (R.).

ಆಂ ಆಁ. ಆಬ್ರ್. = ಆ 10, ಆವು 1. An abbreviation of ಆವು (Šmd. 210). — ಆಂಗೊಳಗು. -ಕೊಳಗು. (Šmd. 210). A cow's hoof (ಆವಿನ ಕೊಳಗು Kk. 68; Šm. 33).

ಆಂಕೆ ಆಁಕಿ. That is to say, to wit, viz. (My.; Il.).

ಆಂಕೆ ಆಁಕೆ. = ಆನಿಕೆ. Seizing, etc. — ಆಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize (Abh. P. 14, 85).

ಆಂಗಿಕ ಆಂಗಿಕ. (fr. ಆಂಗ). Bodily, corporeal. 2, gesticulated, *expressed by bodily action.*

ಆಂಗಿರ ಆಂಗಿರ. Tbh. of ಆಂಗಿರಸ (Šmd. 366).

ಆಂಗಿರಸ ಆಂಗಿರಸ. A descendant of Aṅgiras (J. 5, 22. 24. 27. 32). 2, *Bṛihaspati, the preceptor of the gods* (Mr. 77). 3, the 6th year in the cycle of sixty (My., also ಆಂಗೀರಸ).

ಆಚ ಆಁಚ. = ಆಸು 2. (Rśv. 5, 56).

ಆಚಂದ್ರತಾರಕ ಆ-ಚಂದ್ರ-ತಾರಕ. As long as moon and stars endure (Bp. 40, 48; My.).

ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಆ-ಚಂದ್ರ-ಅರ್ಕ. As long as moon and sun endure. (J. 18, 43).

ಆಚಮನ ಆ-ಚಮನ. *Sipping water* (before or after religious ceremonies or meals) *from the palm of the hand,* whether to be swallowed after reciting a mantra, or to be ejected after rinsing the mouth; *gargling the throat.* See Bp. 56, 57; ಪಾರಿಸು.

ಆಚಮನಕ ಆ-ಚಮನಕ. A spitting pot. (R.).

ಆಚಮನೀಯ ಆ-ಚಮನೀಯ. Water for rinsing the mouth. See ಷೋಡಶೋಪಚಾರ.

ಆಚಯ ಆ-ಚಯ. Putting together; collecting. See ಆನ್ವಾಚಯ.

ಆಚರಣ ಆ-ಚರಣ. Coming near. 2, following, observing. (My.). 3, conduct, usage, practice; transaction, performance (Šmd. 233). 4, deportment, behaviour. See ವ್ರತಾಚರಣ.

ಆಚರಣೆ ಆ-ಚರಣೆ. = ಆಚರಣ. (Bp. 51, 66; 60, 42; B. 5, 279).

ಆಚರಿಸು ಆ-ಚರಿಸು. To use (Šmd. 115. 206. 249. 352); to transact, to perform, to make, to observe. See Bp. 3, 41; 4, 10. 34; 19, 80; 26, 54; 43, 34; 46, 63; 48, 21; 50, 73; 53, 53; J. 2, 26; 14, 2.

ಆಚಲಿಸು ಆ-ಚಲಿಸು. To move or walk about (Č. Bp. 46, 20).

ಆಚಾಮ ಆ-ಚಾಮ. = ಆಚಮನ. 2, *the water or foam of boiled rice* (ಅಕ್ಕಿಯ ಗಂಜಿ G.).

ಆಚಾರ ಆ-ಚಾರ. Conduct, manner of action. 2, good behaviour. 3, *custom, usage, practice* (Šm. 1). 4, an established rule of conduct. See Prv. s. ಏಚಾರ.

ಆಚಾರಕ ಆ-ಚಾರಕ. One who knows the rules about— (Bp. 8, 2).

ಆಚಾರತ್ವ ಆ-ಚಾರತ್ವ. Conduct; practice (Bp. 2, 31).

ಆಚಾರದೂರ ಆಚಾರ-ದೂರ. Far from good conduct or from established rules (Bp. 4, 55).

ಆಚಾರವನ್ತ ಆಚಾರ-ವನ್ತ. Well-conducted, virtuous, observing established rules (Bp. 24, 22; 40, 29; 43, 1).

ಆಚಾರಾಧಿಕ್ರಮ ಆಚಾರ-ಅಧಿಕ್ರಮ. Undertaking an ಆಚಾರ: work (ಕ್ರಯೆ, ನೆಗಬ್ತ್ತಿ Hlâ. MS.).

ಆಚಾರಿ ಆ-ಚಾರಿ. = ಆಚಾರಿ. Following established rites or practice (Bp. 4, 1; 20, 35). 2, a Tbh. of ಆಚಾರ್ಯ, which as a title is assumed *e. g.* also by Brahmin cooks (Mhr.; My.; Tč.), idol-makers (My.; Tč.), smiths (My.; Tu.) and carpenters (My.; Tu., M.), goldsmiths (My.), artificers (T.), house-pûjâris employed by rich people (My.).

ಆಚಾರ್ಯ ಆ-ಚಾರ್ಯ. = ಆಚಾರಿ No. 2. *A spiritual guide* (ಓಜ Čt. 1, 102; Bp. 51, 1). 2, a conductor of religious ceremonies. 3, a title of learned men. ಆಚಾರ್ಯರ ಮಗನಾಗಿ ಪುರಾಣಿಕನ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಧೃತ ಅನ್ದರೆ ಆಚಾರ್ಯನೇ ಎಮ್ಮೆಸಗಣಿಯ?—ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಗರ್ವವೂ ಇಲ್ಲ.—ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಪಾವ ಊರು? ಅನ್ದರೆ ದಾವಳಿ ಮೂಡು ಹಣ (Prvs.).

ಆಚಾರ್ಯತನ ಆಚಾರ್ಯತನ. The state of being an instructor (My.). See ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯತನ.

ಆಚಾರ್ಯಾನಿ ಆಚಾರ್ಯಾನಿ. *The wife of an âchârya.*

ಆಚಾರ್ಯೆ ಆಚಾರ್ಯೆ. *A preceptress.*

ಆಚಿ ಆಁಚಿ. N. — ಆಚಿಪೆದ್ದಿ. (Bp. 56, 36).

ಆಚಿಕೆ ಆಁಚಿಕೆ. = ಆಬ್ರ್ಜಿಕೆ. See ಅಂಗಲಾಚಿಕೆ.

ಆಚಿತ ಆ-ಚಿತ. *Gathered, accumulated.* 2, *a cartload.* 3, *ten times the weight of a bhâra.*

ಆಚಿಸು ಆಁಚಿಸು. = ಆಬ್ರ್ಜಿಸು. See ಅಂಗಲಾಚಿಸು.

ಆಚು ಆಁಚು. = ಆಬ್ರ್ಜಿ 1. See ಅಂಗಲಾಚು.

ಆಚೆ ಆ4-ಚೆ. = ಅಂಚೆ 2. That side; on or to that side; beyond. 2, the time beyond; after, afterwards. ಮಿತ್ರಮುಣ್ಣಲದಿನ್ದೆ ಆಚೆಯ ಮುಣ್ಣಲದ ಅರಸು (ಉದಾಸೀನ Nr.). ಆಚೆಯ ಹೊಲ (Bp. 32, 17). ತೊಜ್ಯೆಯಾಚೆ (32, 38). ಹಳ್ಳವನ್ ಆಚೆ ದಾಟಲು (44, 5). ಆಚೆಯ ದಸ (Si. 82; B. 4, 30). ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಚೆಯ ದೇಶದ ಅರಸು (Si. 259). ಆಚೆಯ ದಿನ (ಪರಶ್ವಸ್ 477). ಆಚೀ ನಾಡದ ಶುಕ್ರವಾರ (B. 1, 7). ಆದಱ ಆಚೆಗೆ ಅಮೋಘಕದೇಶ ಆದೆ (4, 100). ಆಚೆಯ ವಸ್ತುಗಳು (4, 225). ಆಚೆಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅವಮಾನವಾದರೆ ಈಚೆಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಳು (Prv.). — ಆಚೆಕಡೆ. = ಆಚೆ. ಆಚೆಕಡೆಯ ದಣ್ಡೆ (ಪಾರ G.). ಆಚೀ ಕಡೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು (B. 4, 96).

ಆಚ್ಚರಿಯ ಆಶ್ಚರ್ಯ. Tbh. of ಆಶ್ಚರ್ಯ. (My.).

ಆಚ್ಛನ್ನ ಆ-ಚ್ಛನ್ನ. Covered; concealed; clothed. (My.).

ಆಚ್ಛಾದ ಆ-ಚ್ಛಾದ. *Cloth, clothes.*

ಆಚ್ಛಾದನ ಆ-ಚ್ಛಾದನ. Covering, concealing, hiding; putting on. 2, disappearance. 3, a covering, a sheath. 4, *cloth, clothes.* 5, *the wooden frame of a roof* (see ಅಲಪ್ಪೆ). See ಕವಿ, ಪುದಿ, ಪೂದ್, ಪೊದೆಯಿಸು, ಮುಚ್ಚು, ಹೊದೆ.

ಆಚ್ಛಾದಿಸು ಆೞ್ಛಾದಿಸು. To cover, to conecal (Grj. 4, 76). ಆಚ್ಛಾದಿಸಿದ (ಸಂವೃತ G.).

ಆಚ್ಛುರಿಕ ಆ-ೞ್-ಛುರಿತಕ. *A horse-laugh.*

ಆಚ್ಛೇದ ಆ-ೞ್-ಛೇದ. Cutting, cutting off. See ಸಿರ್-.

ಆಚ್ಛೋಟನ ಆೞ್ಛೋಟನ. = ಆಚ್ಛೋಟನ. (ಬೇಗ್ಸೆ Mr. 270).

ಆಚ್ಛೋದನ ಆೞ್ಛೋದನ. *Hunting, the chase.*

ಆಚ್ಯಾರಿ ಆೞ್ಯಾರಿ. Tbh. of ಆಚಾರಿ. See ದುರಾಚ್ಯಾರಿ.

ಆಜ ಆಜ. (fr. ಅಜ). Relating to goats.

ಆಜಕ ಆಜಕ. *A flock of goats.*

ಆಜನ್ಮ ಆ-janma. = ಆಜೀವ No. 3 (My.).

ಆಜಾನೇಯ ಆ-jAnêya. Of noble origin; *of good breed, as a horse.*

ಆಜಿ ಆಜಿ. Going, running (ಓಟ G.); driving. 2, *war, battle* (Abh. P. 3, 48; Bp. 54, 36);—abuse (ಬಯ್ದಾಟ G.). 3, *level ground.*

ಆಜಿರಂಗ ಆಜಿ-raṅga. A battle-field (Abh. P. 13, 65).

ಆಜೀವ ಆ-jIva. *Livelihood, subsistence.* 2, a Jaina beggar (ಸವಣ Hlâ.). 3, as long as life endures (My.).

ಆಜೀವಕ ಆ-jIvaka. One who obtains his livelihood everywhere, a beggar. See ದಣ್ಣಾಜೀವಕ.

ಆಜು ಆಜು. = ಆಜುರ್. (ಬಲಾತ್ಕಾರದಿನ್ದ ನರಕದೊಳಗೆ ಚಲ್ಲೋಣ G.).

ಆಜುರ್ ಆಜುರ್. *Working without wages, unpaid labour.* 2, consigning to hell.

ಆಜ್ಞಾಪ್ತಿ ಆ-jñapti. = ಆಣತಿ. Order, injunction, command.

ಆಜ್ಞಾಧಾರಕ ಆjñâ-dhâraka. Obedient (B. 4, 109; My.).

ಆಜ್ಞಾನುರೂಪ ಆjñâ-anurûpa. Conformity with an order (J. 2, 44).

ಆಜ್ಞಾಪನ ಆ-jñâpana. = ಆಜ್ಞಪ್ತಿ. Ordering, commanding, directing (Bp. 49, 30). See ನಿಯಾಮಿಸು.

ಆಜ್ಞಾಪಿಸು ಆjñâpisu. To order, to command (J. 26, 55; Si. 399).

ಆಜ್ಞಿ ಆ-jñi. -ಜ್ಞಾ. = ಆಣಿ 2. *An order, a command* (ಅಂಕೆ Śm. 80; ಆಜ್ಞಪ್ತಿ G.). 2, allowance, permission. 3, assuring. 4, a judicial sentence, verdict, penal decree, doom, punishment (My.; Tu., Tĕ., T.; occasionally S. Mhr.). 5, a mystical circle or diagram. — ಆಜ್ಞಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take leave (My.). — ಆಜ್ಞಾನಿರ್ಣಯ. A penal decree (C.). — ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸು. To observe, keep or fulfil a command (B. 5, 279). ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು. To order (My.). 2, to sentence; to condemn, to punish (My.; Tĕ. -ಚೇ;). — ಆಜ್ಞೆ ಮೀರಿಸು. To transgress a command (B. 5, 279).

ಆಜ್ಯ ಆjya. *Clarified butter,* ghee (ತುಪ್ಪ Nn. 24).

ಆಜ್ಯಪ ಆjya-pa. Drinking ghee: a class of manes; a deity (J. 5, 24).

ಆಜ್ಯಗಟ್ಟಿ ಆjya-gaṭṭi. Thickness of ghee. See ಪೆಜು.

ಆಂಜನೇಯ ಅñjanêya. The son of Añjanâ: Hanumanta (J. 18, 5; 27, 44).

ಆಟ ಆṭa. (fr. ಆಡು 1, Śmd. 250). = ಆಟ 1, etc., ಆಟು 2. Motion (My.; T., M.). **2,** play, sport, amusement; jest; pranks (ಕೇಳಿ, ಕ್ರೀಡೆ, ಜೀಲನ Hlâ.; My.; Tu., Tĕ., M., T.). **3,** a dance, acting or stage performance (My.; Tu., T., Tĕ., M.). **4,** gambling (My.; Tu., etc.; Bh. 2, 13, 47). **5,** transaction in general. **6,** speaking; sound. ಅಂಗಡಿಗಳ್ ಉಡುಗಿದವು, ನೆವಹಾರಂಗಳ ಆಟಂ ಮಾಡವು (Bp. 21, 16). ಕಲಾಪಿಗಳ ಆಟಮಂ ಮನಂಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿ, etc. (Śmd. 230). ಆಟದಲ್ಲಿ ಮೇಜಡುವದು (ದ್ಯೂತ Si. 349). ಆಟದ ಬೆತ್ತವೂ ಪಾಚಿಕೆಗಳೂ (ದುನ್ದುಭಿ 441). ಆಟದ ಮನೆಗಳು, the squares or checker-work on gaming tables, etc. (My.; ಆಕರ್ಷ G.). ನಾಲ್ಕಾಟು ತೋಳಗಳು ಗಣ್ಪ ಬಿದ್ದರೆ ಎತ್ತು ಕುದುರೆಗಳ ಆಟ ಸಜ ನಡೆಯುವವಿಲ್ಲ (B. 2, 18). ಆಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೇಷ, ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ.—ಆಟದವನಿಗೆ ವೀಪಟಿಗೆಯವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು.—ಆಟವೂ ಮುಗೀತು, ತನ್ನಿಯೂ ಜರೆ'ತು. —ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಆಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prvs.).—See *e. g.* ಅಳ್ಳಾಟ, ಆರ್ಚಾಟ, ಎಡೆಯಾಟ, ಏಡಾಟ, ಒದನಾಟ, ಕಳ್ಳಾಟ, ಕೂಸಾಟ, ಕೊಣ್ಣಾಟ, ಚಯ್ಯಾಟ, ಜಲ್ಲಾಟ, ತೋಳಾಟ, ನೀರಾಟ, ಪಿನವಿಪಾಟ, ಬೂತಾಟ, ಬೊಬ್ಬಾಟ, ಮರುಳಾಟ, ಮಾಡಾಟ, ಮುಚ್ಚಾಟ, ಸೂಸಾಟ, ಸೋರಾಟ, ಹೋರಾಟ; Prv. s. ಮನ್ಮಗಮನ; J. 6, 30. 31; 26, 7. — ಆಟ ಆಡು. To play; to act, to perform (B. 4, 105; My.); to play the pranks of—. ಕೋಡಗದ ಆಟವಾಡುವ ಭೃಂಗಿ (Bp. 29, 7). — ಆಟಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A kâyi or kâyis used by children to play with; a die, a piece at chess, etc. (My.); a person who is like a die, etc., *i. e.* one who only likes play, an idler (My.). — ಆಟಗೀತ. A kind of sîsa verse (Ch.). — ಆಟ ಪಾಟ. dupl. (C.). — ಆಟವಾಟಕೂಟ. -ಪಾಟ-. A meeting at which there is dancing and singing. ಆಟವಾಟಕೂಟಂಗಳ್ (Śmd. 198). — ಆಟಿಡುಪು. -ಇಡುಪು. A play-day, a school holiday (Tĕ.; R.).

ಆಟಕ ಆṭaka. = ಆಟಿಕೆ. Sport, amusement (B. 5, 239).

ಆಟಕರ್ತಿ ಆṭa-kaṛti. = ಆಟಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಆಟಗಾಡಿ ಆṭa-gâṛa. A man who likes to play, to gamble or to dance, or one who is a player, etc. (C.).

ಆಟಗಾಡಿ ಆṭa-kâṛi. A woman who likes to play, etc. (S. Mhr.).

ಆಟಗಾರ್ತಿ ಆṭa-gâṛti. = ಆಟಗಾಡಿ. (C.).

ಆಟಗುಳಿ ಆṭa-guli. = ಆಟಂಗುಳಿ. (My.).

ಆಟಂಕ ಆṭaṅka. = ಆತಂಕ. Obstruction, obstacle, restraint (My.; Tĕ., Tu.; ಆಡ್ಡಿ G.; Mhr. ಆಟ, ಆಟ, ಆಡ, obstacle; an obstinate resisting; *cf.* ಆಟಕಾವು).

ಆಟಂಕಿಸು ಆṭaṅkisu. = ಆತಂಕಿಸು. To hinder, to oppose (My.; *cf.* ಆಟಿಕಿಸು, etc.).

ಆಟಂಗುಳಿ ಆṭa-ṅ-guli. (Śmd. 238). = ಆಟಗುಳಿ. A player; a gambler; a dancer.

ಆಟರೂಷ ಆṭarûsha. = ಆಟರುಷ, etc. (Sk.).

ಆಟರೂಷಕ ಆṭarûshaka. = ಆಟರೂಷ, etc. See ಆಡಸೊಗೆ.

ಆಟಲು ಆṭalu. = (ಆಟ), ಆಟಲೆ, ಆಟ್ಲು, ಆಟ್ಲಿ. Moving about, etc. See ಅಗಚಾಟಲು.

ಆಟಲೆ ಆṭalĕ. = ಆಟಲು, etc. See ಅಗಚಾಟಲೆ.

ಆಟವಿಕ ಆṭavika. A player; an actor; a gamester; a cheat; a good-for-nothing (ಧೂರ್ತ Bhn. 53). See Bp. 16, 15; 52, 10; 58, 24; J. 15, 39; ಬಲ್ಲಾಟವಿಕ.

ಆಟವಿಕ ಆṭavika. (fr. ಆಟವಿ). The inhabitant of a forest; a woodman (Sk.; My.).

ಆಟಾಳಿ ಆṭa-âḷi. A person given to play (My.).

ಆಟಿ ಅಟಿ. A player; a gambler (Bp. 39, 18).

ಅಟಿ ಅಟಿ.=ಆಡಿ, ಆತಿ. *The bird Turdus gingirianus.*

ಆಟಿಕೆ ಅಟಿಕೆ.=ಅಟಕ, ಅಟಿಗೆ, (ಅಡಿಕೆ). Play, etc. (=ಆಟ). See *e. g.* ಡಮ್ಮಾಟಿಕೆ, ಪುಣ್ಣಾಟಿಕೆ, ಬೂಟಾಟಿಕೆ, ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ, ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ.

ಆಟಿಗೆ ಅಟಿಗೆ.=ಅಟಿಕೆ. See *e. g.* ಬೂಟಾಟಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳಾಟಿಗೆ, ಹುಡುಗಾಟಿಗೆ.

ಆಟಿಸು ಅಟಿಸು. To set (the mind) in motion or arouse (the passions) towards (?): to long for, to hanker after, to desire (Abh. P. 11, 5; 15, 67; Rêv. 13, 43; 14, 94. 115).

ಆಟು ಅಟು. 1.=ಆಡು 1. See ಬಿನಾಟು 1. (T., M. ಅಟ್ಟು=K. ಆಡಿಸು).

ಆಟು ಅಟು. 2.=ಅಟ, ಆಡು 2. Motion; play; etc. (M. ಅಟ್ಟು). See ಅಗಚಾಟು, ಆಗುಚಾಟು.

ಆಟು ಅಟು. 3.=ಅಷ್ಟು, etc. So much as that (S. Mhr.; My. in ಆಪಾಟು; *cf.* ಈಟು).

ಅಟು ಅಟು. Minor, extra (see ಆಡ 6 No. 5, & *cf.* Mhr. ಅಡ). — ಆಟಾಳು. -ಆಳು. An extra servant, a servant kept by a servant. ಆಟಾಳಿಗೆ ಒನ್ದು ಮೋಟಾಳು ಬೇಕೋ? (Prv.).

ಅಟೋಪ ಅಟೋಪ. 1.=ಆಟೋಪ, etc. (My.; ಸ್ವಾಧೀನ, ಶಕ್ತಿ G.).

ಅಟೋಪ ಅಟೋಪ. 2. Flatulence. 2, *ostentation, display, pomp* (ಸಮ್ಮ ಮು Hlâ.). 3, *pride.* See Śmd. 79; Bp. 54, 2; 55, 8; J. 4, 47; 8, 34.

ಅಟೋಪು ಅಟೋಪು.=ಅಟೋಪ 1, etc. (My.).

ಆಟ್ಲು ಅಟ್ಲು.=ಆಟಲು, etc. See ಅಗಚಾಟ್ಲು.

ಆಟ್ಲೆ ಅಟ್ಲೆ.=ಆಟ್ಲು, etc. See ಅಗಚಾಟ್ಲೆ.

ಆಡಂಗಿ ಅಡಙ್ಗಿ. A female (R.; Tĕ. ಆಡ, ಆಡು, ಆಣಿ, female; ಆಡಂಗಿ, ಆಡಡಿ, ಆಣಡಿ, a female, a woman; T. ಆಟ್ಟಿ, a woman).

ಆಡಮ್ಬರ ಅಡಮ್ಬರ.=ಆಡಮ್ಬರ, ಅಳಮ್ಬರ. *A drum* (see ಆತ್ತ 2). 2, *a charge sounded by musical instruments.* 3, roaring (ಗರ್ಜತ Mr. 490). 4, *the roaring of elephants.* 5, thunder (ಅಭ್ರಗರ್ಜತ Nn. 135). 6, a young elephant (ಮತಂಗಪೋತಕ, ಅನೆಯ ಮಱಿ 135; ದ್ವಿಪದ ಮಱಿ 490). 7, ostentation, display, pomp, pride (ಡಮ್ಬು 135). 8, extent, expanse; *a heap, multitude, mass* (ಪ್ರಪಂಚ 490; ಸಮೂಹ G.). 9, commencement (ಸಮಾರಮ್ಭ G.). See Ch. v. 53; Kâvy. IV, 1, 7; Bp. 6, 22; 10, 9; 26 sum.; 26, 22; 32, 32; 43, 50; 56, 50; V. 14, 49; J. 17, 54; 27, 2; 33, 47; ವಾಗ್-.

ಆಡಲು ಅಡಲು. = ಆವುಡಲ No. 2. (T. ಆದಳ್ಳಿ, Jatropha curcas). — = ಆಡಲುಹರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, but now common in India, Jatropha curcas L. (St. & Pl.).

ಆಡಸೊಗೆ ಅಡಸೊಗೆ. = ಆಡಸೋಗೆ, ಆಡುಸೋಗೆ, ಆಟರುಷ, etc. Tbh. of ಆಟರೂಷಕ (Śmd. 375; T. ಆಡಾದೋಷ್ಟಿ, M. ಆಡಲೋಡಗ).

ಆಡಸೋಗೆ ಅಡಸೊಗೆ. = ಆಡಸೊಗೆ. (My.; Mr. 126, o. r. ಆಡಸೊಗೆ).

ಆಡಳಿತ ಅಡಲಾತ. = ಆಡಳಿತೆ, ಆಡಳಿತ, ಆಡಳಿಕೆ. Administration, management; governing (My.; *cf.* ಆಳ್ 1). ರಾಜ್ಯದ or ಮನೆಯ or ಶಾಲೆಯ or ಅಂಗಡಿಯ ಆಡಳಿತ ನಡಿಸು, -ಮಾಡು (My.).

ಆಡಳಿತ ಅಡಲಿತ. = ಆಡಳಿತ, etc. (My.).

ಆಡಳಿತೆ ಅಡಲಿತೆ. = ಆಡಳಿತ, etc. (My.).

ಆಡಿ ಅಡಿ. = ಆಳಿ 1. That moves, plays, performs, does, or speaks. (Tĕ.). See *e. g.* ಆಡನಾಡಿ, ಉಣ್ಣಾಡಿ, ಒಡನಾಡಿ, ಕಾಡಾಡಿ, ಕಾರಾಡಿ, ನಾಡಾಡಿ, ಬಾನಾಡಿ.

ಆಡಿ ಅಡಿ. = ಆಟಿ, etc. *The bird Turdus gingirianus. (Cf.* ಆಡೇಲು No. 2).

ಆಡಿಕೆ ಅಡಿಕೆ. = ಅಡಿಕೆ 1, ಆಟಿಕೆ, ಆಳಿಕೆ 2. Motion; play; talk (My.). See ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ, ಹೊಡಪಾಡಿಕೆ.

ಆಡಿಗ ಅಡಿಗ. = ಅಡಿಗ 1, ಆಳಿಗ. One who moves about, plays, performs, does, or speaks; an actor, a jester (ಪಂಚಜನೀನ Hlâ.; Râm. 6, 53, 26). See ಉಣ್ಣಾಡಿಗ, ನಾಡಾಡಿಗ.

ಆಡಿತನ ಅಡಿತನ. Moving, playing, etc. See ಆಡನಾಡಿತನ, ಕಾಲಾಡಿತನ.

ಆಡಿಸು ಅಡಿಸು. = ಆಯಿಸು 2, (ಆಳಿಸು 2). To cause to move, to set in motion. **2**, to cause to play or sport. **3**, to cause to dance, act, or perform on the stage (ನರ್ತನವಿಧಿ Śmd. Dh.). **4**, to cause to play a game. **5**, to cause to speak. ಇಡೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಇಲ್ಲ, ಆಡಿಸುವರ್ ಇಲ್ಲ (J. 28, 17). ಹದಿನೆಟ್ಟು ಸಾರಿ ಜೆಪ್ಪೆ ಆಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Si. 40). ಉಜ್ಜುಗೊರಡು ಆಡಿಸಿ (B. 3, 58). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಆಡಿಸುತ್ತ (3, 123). ಲಟ್ಟಣಿಗೆಯನ್ನು ಆಡಿಸಿ (4, 209). ಕುಙ್ಗಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊಪ್ಪಿಗೆ ಆಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು (2, 45). ಕರಡೀ ಆಡಿಸುವವರು (5, 247). ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ (-ರಂ) ನಡ್ನೆಯಲಿ ಆಡಿಸುವ ಪರಿ ಪರಿದು, ಅಪಪ! ಎನುತ, ಕೂಡೆ ನಡೆತನ್ದು, ಅಪ್ಪಿ (Prll. 3, 29). ಚಣ್ಡು ಗಜ್ಜುಗ ಬುಗುರಿ ಲೆತ್ತ ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಕ್ರೀಡೆ (Si. 62). ಜೂಜು ಆಡಿಸುವವನು (349; ಸಭಿಕ G.). ಆಡಿಸುವಂ (ದ್ಯೂತಕಾರಕ Mr. 245). See *e. g.* Bp. 3, 36; 21, 29; 49, 21; 51, 9; 59, 10; J. 19, 47; ಅಲ್ಲಾಡಿಸು, ಓಡ್ಯಾಡಿಸು, ಗಾಣವಾಡಿಸು, ತಿರುವಾಡಿಸು, ನಲಿವಾಡಿಸು, ಹೋಗಲಾಡಿಸು. — ಆಡಿಸ್ಯಾಟ. -ಆಟ. Molestation, vexation (My.). — ಆಡಿಸ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To cause to dance about, to make sport of, to play with, to molest (My.). ಬೆಕ್ಕ ಜಲಿಗ ಳನ್ನು ಆಡಿಸ್ಯಾಡಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (B. 5, 31).

ಆಡಿಸುವಿಕೆ ಅಡಿಸುವಿಕೆ. Causing to move, etc. ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಹಾರುಹಾಡಿಸುವಿಕೆ (Si. 66). ಕದಲಾಡಿಸುವಿಕೆ (391).

ಆಡು ಅಡು. 1.=ಆಟು 1, ಅಲು 2. To be in motion, to move about, to wag, to wave, to swing, to shake, etc. (C.; T., M., Tĕ., Tu.; T. also ಅಲು). ವಾಹಕರ ಅಟ್ಟಿಯುಂ ತುರಗದ ಅಟ್ಟಿಯುಮ್ ಆಡಿದುವು ಆಜರೆಂಗೊಳ್ (Abh. P. 13, 65). ತನುಗಿಡಿಯ ದಳ್ಳುರಿಯ ನಾಲಿಗೆ ಕೊನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿದವು (Bh. 1, 20, 26). **2**, to play, to sport. ತರುಬಲಿಗಳೊಡನೆ ಆಡದಿರು, ತಾಯೆ! (Bp. 14, 2). ಬಾಲಕರೊಡನೆ ಆಡುತಿಹನೊ? (24, 33). ಅಂಡೆವಿಣ್ಣು ಆಡದ ಕೊಳಂ (J. 3, 3). ಬಾಲಕರ ಕೂಡೆ ಮನೆಮನೆಗಳೊಳ್ ಆಡುತಿಹಂ (28, 22). ಕೆಳೆಯರೊಳ್ ಆಡುತಿದ್ದ ತಿಕು (28, 26). ಅವರ ಕೂಡ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದು (B. 1, 13). ಆಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಆಡ ಬೇಕು, ಬೇಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಡ ಬೇಕು. — ಆಡುವ ಮಗುವಿನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುವ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ನ್ತೆ. — ಆಡಿ ಬನ್ದ ಕತ್ತೆ ಆಡಿಕೆ ತನ್ದ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಓಡ್ಯಾಡಿಸಿ ಒದ್ದಿತನ್ತೆ (Prvs.). ಆಡುವ ಚಣ್ಡು (ಕನ್ತುಕ, etc. Si. 231). **3**, to dance, to perform on the stage, to play, to act (ನರ್ತನ Śmd. Dh.; ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ Śm. 61, ನರ್ತನ 94; J. 15, 39). ಪಾತ್ರವಾಡಿ ವಾದಕಂ ಬಾಜಸಿದಂ (Śmd. 296). ಆಡಿದ ಪೊ

ಲಂ (201). ಪಾತ್ರವನ್ ಆಡುವವಳು (ನರ್ತಕಿ, etc. Nr.). ಆಡುವ ತಾವು (ರಂಗ Hlâ.). ಪಸ್ತಾಂಗದ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಪದ್ಧತಿಯೋಳ್ ಆಡೆ ನಾಟಕಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 83). ಆಡಿ ಬದುಕುವವನು (ಪಂಚಜನೀನ 238). ಗಬ್ಬಿ ಗೂಸಾಡುವರ್ (Šmd. 78). ಗಬ್ಬಿಯೆನ್ದು, ಕೊಲ್ಲಿಟಿಗರ್ ಆಡುವುದು (Šmd. I). ಧುರದೊಳ್ ಪಲ್ಬಮಱಿಯಾಡುವ ತೆಱದಿನ್ದೆ ಉಱದೆ ಇಱಿದಂ (28). ಗಬ್ಬಿವಿಡಿದು ಆಡು (240). **4,** to play (any game). ಜೂಜು ಆಡುವವನು (ಧರ್ತ Si. 348). ನೆತ್ತವಾಡುವ ಹಲಿಗೆ (ಅಷ್ಟಾಪದ, etc. 349). ಆಡೆ, ಆಡಿದರೆ ಸೋಲೆ, ಸೋತರೆ ಕೊಡೆ, ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಡವಟ್ಟು (Prv.). See Bh. 2, 13, 34. 35. **5,** to perform, to make, to do. ಎಲೆವರದು ಆಡುವಂ (Šmd. 240). ಸಿಬ್ಬರದಿ ಬೀಟಿಯನ್ ಆಡಲಿನ್ದು ನಡೆತಹ ಕಿರಾತರ್ (Râghč. 17, 64). ಚೀನ್ಯೆಯಾಡುತ್ತ ಇರ್ದರು (17, 67). **6,** to speak; to utter; to sound, as a musical instrument. ಅಡಲು (Bp. 52, 31). ಆಡಿದೊಡೆ (52, 32). ಕರ್ಣನ್ ಆಡಿದುದು ಆಹುದು! (Bh. 1, 8, 11). ಆಡಿ ತೋಲ್‌ಸಿದನು (B. 5, 194). ಮಚ್ಚರದ ನುಡಿಗಳನ್ ಆಡ ಬಹುದು (Bp. 25, 15). ಶರಣನ್ ಆಡಿದ ವಾರ್ತೆ (29, 19). ಅಂಗಡಿಯೊಳ್ ಆಡುವ ನುಡಿಗಳ್ (54, 78). ಆಡಿ ಕೋ ಇದನು! (58, 30). ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿಗಳನ್ ಆಡದೆ ಇರಿ! (58, 39). ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡುವದು (ಸಂಕಥೆ, etc. Hlâ.). ಜನಂಗಳ್ ಆಡುವ ಮಾತು (ವಾರ್ತೆ Nr.). ಅಕ್ಷರವ ನುಂಗಿ ಆಡುವ ನುಡಿ (ಗ್ರಸ್ತ, etc. Nr.). ಮುನ್ನುವರಿನು ಮಾತನ್ ಆಡುವನನು (ದುರ್ಮುಖ, etc. Nr.). ದೋಷಯುಕ್ತಮ್ ಆಗಿ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳ ಆಡುವವನು (ಜಲ್ಪಾಕ, etc. Si. 362). ಎರಡನೆಯವರ ದೋಷವನ್ನು ಆಡಿ ಕೊಳ್ಳುವನ (ಕುವಾದ G.). ಆಡೆನ್ದಿರೆ ಆದುದು ಅನು, ಆಡ ಮರನ್ ಏಱುವಮ, ಕೂಡದೆ (o. r. ಕೋದೆದೆ) ಕೊಂಕ ನಡೆಯುವದು, ಕಡಿದರೆ ಅದು ಬಾಡದು; ಅದ ಪೇಳಿ! (a guitar-string, Sp.). (ವಾದ್ಯಮಮ್) ಆಡಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದ ಪದಹತಿ ಹಜ್ಜಕಾರಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 81). See J. 4, 2; 12, 46; 13, 39; 18, 52. 54. **7,** to abuse, to calumniate. ಧರ್ತರನ್ ಆಡಲ್ ಎನ್ತಹುದು? (Bp. 57, 30).—See *e.g.* ಅಲ್ಲಾಡು, ಆಪ್ತಾಡು, ಈಡಾಡು, ಈಸಾಡು, ಎಚ್ಚಾಡು, ಎಡೆಯಾಡು, ಏಸಾಡು, ಒಡನಾಡು, ಒಲೆದಾಡು, ಓಲಾಡು, ಕುಣಿದಾಡು, ಕೊಬ್ಬಾಡು, ಕೊಣ್ಣಾಡು, ಕೊಡುಚಾಡು, ಚುನ್ನವಾಡು, ಜೋಲಾಡು, ತಿರಿಗಾಮ, ತುಳಕಾಡು, ನಲಿದಾಡು, ನೇತಾಡು, ಬೀಸಾಡು, ಮಿಳಿದಾಡು, ಮುಣ್ಣಾಡು, ಯಾಪಾಡು, ಲಿಕ್ಕೆಯಾಡು, ಹೊರಳಾಡು, ಹೋಗಾಡು, ಹೋರಾಡು. — ಅಡಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to play (B. 3, 32). — ಅಡು ಆಡು. rep. (Bp. 43, 9; B. 3, 7. 82).

ಆಡು ಆಡು. 2. = ಏಱು 2, etc. Motion; playing; etc. — ಆಡುಸ್ಕೊಲೆ. -ಂ-ತೊಲೆ. (Šmd. 204). An oscillating or swinging beam, a beam in motion. ಎತ್ತುವ ಏತದ ಆಡುಸ್ಕೊಲೆಯ ನೆತ್ತಕಣ್ಣಿ ಎಸೆದುದು ಏಱಿದ ಇಧಂ ಇದನಶ್ರಿತೋತ್ಪನ್ನಾ (204). — ಆಡು ಮೈಲ. -ಂ-ಪೊಲ. (Šmd. 204). A play-field (as for beasts), a place of resort or refuge (ಇಕ್ಕೈ, ಹಕ್ಕೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Šm. 58). See Grj. 2, 84; Bh. 3, 13, 15; J. 28, 43.

ಆಡು ಆಡು. 3. (My.; T., M.; Tu. ಏಡು). A he-goat (ಅಜ Šmd. Dh.; Šm. 94; Tč. ಏಟಿ, a ram); a she-goat (ಅಜೆ, ಛಾಗಿ Nr.; B. 5, 23). ಆಡಿನ ಹಿಕ್ಕೆ (Bp. 9, 12). ಆಡಿನ ಮಜ್ಜಿಗಳಂ ಕಂಕಟಿಸ್ಕೊಳ್ ಅವಜೆ (20, 13. 14). ಆಡಿಂ ಬದುಂಕುವವನು (ಅಜಾಬೀವ, etc. Hlâ.). ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ (ಛಾಗಗಲಸ್ತನ Nn. 67). ಆಡುಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಅಜಕ Si. 324). ಆಡು ಪಾಗ, ಕೂಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಮೂಢಗೆ ಪೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆಡಿಗೆ ಪಾಕಿದ ಮೇವು (Prvs.). — ಆಡ ನೆಲ್ಲಿಗಿಡ. A herb, Phyllanthus madraspatensis Lin. (Z.). — ಆಡಲುಬು. -ಅಲುಬು. An undershrub, Taphrosia tinctoria Pers. (Z.). — ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ. A shrub, Justicia adhatoda Lin. (ವೈದ್ಯಮಾತ್ಯ, ಸಿಂಹಿ, ವಾಸಿಕೆ, ವೃಷ, ಆಟರೂಪ, etc. Si. 147). 2, a creeper, said to be an antidote to snakebites, Aristolochia bracteata Retz. (St. and pl.; My.). 3, Euphorbia rothiana Spr. (Z.).

ಆಡು ಆಡು. 4. = ಹಾಡು 1. To sing (My.).

ಆಡು ಆಡು. 5. = ಹಾಡು 2. A song (My.).

ಆಡುಕುಳಿ ಆಡು²-kuḷi. A person addicted to play (My.; ಆಡುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು G.).

ಆಡುಂಗುಳಿ ಆಡು²-ṅ-guḷi. (Šmd. 238). = ಆಡುಕುಳಿ.

ಆಡುವಿಕೆ ಆಡುವಿಕೆ. Moving, playing, etc. ಮೀರೆದ ಪ್ಪಿ ಹೆಜ್ಜು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (Si. 57). ಹೆಜ್ಜು ಗಣ್ಣು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನ್ದ ಆಡುವಿಕೆ (ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72). ನೀರು ಅಳ್ಳಾಡಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (83). ಪಾಜಾಡುವಿಕೆ (178). ಗುಟ್ಟನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡುವಿಕೆ (376). ತಿರಿದಾಡುವಿಕೆ (387). ಸುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ (393). ಜೂಜಾಡುವಿಕೆ (437).

ಆಡುಸೋಗೆ ಆಡುಸೊಗ್ಗೆ. = ಆಡಸೋಗೆ, etc. (ವೈದ್ಯಮಾತ್ಯ, ಸಿಂಹಿ, ಆಟರೂಪ, etc. Nr.; ವೈದ್ಯಮಾತ್ಯ, ಆಟರುಸೆ, etc., ಅಡ್ಡಸರ, etc. Si. 147).

ಆಡುಹ ಆಡುಹ. Moving, playing, etc. ಮಾಜುಗಾಡುಹ (ಪರಿವೃತ್ತಿ, etc. Hlâ.). ನಡಪಾಡುಹ (ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ Nr.).

ಆಡೆ ಆಡೆ. = ಅಟ್ಟೆ 2. A leech (R.).

ಆಡೇಲು ಆಡೆಲು. (= ಅನ್ದೆಗ). A night hawk, a screech owl (Tč.). **2,** the bird Turdus gingianus (Tč.; ಆಟ, ಆಡಿ, ಸರಕುಟಹಕ್ಕಿ Si. 175).

ಆಡ್ರುಕ್ ಆಡ್ರುಕ್. The hollow, bellowing noise of a bull or of an ox (S. Mhr.).

ಆಢಕ ಆಢಕ. *A measure of grain equal to 4 prasthas or 16 kuḍavas,* containing nearly 7 lbs. 11 ozs. avoir-dupois (ಕೊಳಗ Si. 329; ಆಳಿಯುವ ಸೊಲಿಗೆ G.).

ಆಢಕೆ ಆಢಕಿ. *A kind of pulse, Cajanus indicus* Spreng. (ತುವರಿ Hlâ.; ತೊಗರಿ Mr. 374). 2, *a kind of fragrant earth* (ತುವಱಿ ಮಣ್ Nr.; see Si. 154).

ಆಢಕಿಕ ಆಢಕಿಕ. *Holding one âḍhaka.*

ಆಢಕೀನ ಆಢಕಿನ. *Holding one âḍhaka.*

ಆಢ್ಯ ಆಢ್ಯ. *Abounding in, rich in.* 2, *rich, wealthy.* 3, arrogance (Bp. 38, 3; Mhr. ಆಢ್ಯತಾ, arrogance).

ಆಢ್ಯತ್ವ ಆಢ್ಯತ್ವ. The state of being wealthy or influential. (My.).

ಆಣ್ ಆಣ. (= ಅಳ್ 3). Male (T., M., Tu.); — priority (= ತಲೈಮೈ T.). — ಆಣ್ಮಕ್ಕ. A male tree (T., M., Tu.; R.).

ಆಣ ಆಣ. 1. = ಆಣಾ, etc. An Anna (My.).

ಆಣ ಆಣ. 2. = ಆಲ 1, etc. See ಆನ್ತಣಾ.

ಆಣಂ ಆಣಮ್. = ಆಣಂ, q. v. (Šmd. 390). ಗುಣಮ್ ಅಣಮ್ ಇಲ್ಲ ಎನೆಲೊಡಮ್ ಏನುಮ್ ಇಲ್ಲೆಮ್ಬ ಅರ್ಥಂ (391).

ಆಣಕ ಆಣಕ. = ಆಣಕ. (Sk.; ಸೀಡೆ, ಕೀಡಿ G.).

ಆಣತಿ ಆಣತಿ. = ಆಳತಿ. Singing, praising (ಸುಗಾನ Čt. II, 110; ಗಾನ Bhn. 55, o. r. ಗಾಣನ; Rśv. 1, after 135; T. ಅಣ, ಪಾಣ, a singer, etc.). ಈಂಜರದಿನ್ ಆಣತಿ ಪಾಡಿದುದು ಉನ್ನದಾಳಿ (Šmd. 83).

ಆಣತಿ ಆಣತಿ. Tbh. of ಆಜ್ಞಪ್ತಿ. An order, a command (V. 14, 24; Tč. ಆನತಿ). ಪತಿಯ ಆಣತಿಯಂ ಎಯಾದೆ (Rśv. 14, 30).

ಆಣವೀನ ಆಣವಿನ. *Bearing or fit to bear anu* (Panicum miliaceum).

ಆಣಿ ಆಣಿ. 1. = ಅಲಿ 3, q. v. Roundness (*cf.* ಕಜ್ಜಾಣಿ s. ಕಟ್ಟು 3). — ಆಣಿಮುತ್ತು. A round or faultless pearl (My.; Tč., T.). — ಆಣಿಮೆಟ್ಟಿನ ಉಂಗುರ. A quite round toe-ring (My.).

ಆಣಿ ಅಣಿ. 2. (= ಅಣಿ 2, ಅಣ್ಣಿ 3, ಅಣ್ಣಿ 1). Excellency, superiority, preciousness (T. ಆರಿ; *cf.* ಕಟ್ಟಾಣಿ s. ಕಟ್ಟು 1). — ಆಣಿಪೊನ್. Gold of the first quality or touch (T., M.; R.). — ಆಣಿಮುತ್ತು. A costly pearl (Rsv. 1, after 135). ಕಟಿತಟದೊಳ್ ಇಬಿ'ಪಿದ ಆಣಿಮುತ್ತಿನ ಅಚ್ಚಕುಡ್ಪುಗಳ್ (Rsv. 6, after 11).

ಆಣಿ ಅಣಿ. 3. = ಅಣ್ಣಿ 3, ಅಣಿ 1, ಅಸಿ, ಅಣಿ 3, ಅರಿ, ಅರೆ 2, ಅಲಿ 1, ಅಲೆ 2. — ಆಣಿಕಲ್ಲು. A hailstone (ಕರಕ G.; ಅಲಿಕಲ್ಲು, ಕರ, ಕರಕ, ಫಸೋಪಲ Čb.).

ಆಣಿ ಅಣಿ. = ಆಣಿ. The lineh-pin (Sk.); a nail (My.; T., M., Tu., Té.). 2, the eorner of a house (Sk.). 3, a limit, boundary (Sk.). 4, the edge of a sword (Sk.). 5, the leg just above the knee (Sk.). See ಕಡಾಣಿ. — ಆಣಿಕಲ್ಲು. The base or foot of a pillar, the stone on whieh a pillar stands (My.).

ಆಣಿಕಾಱ ಅಣಿ-ಕಾರ. A nail-maker. — ಆಣಿಕಾಱನ ಮನೆಯ ತೊತ್ತು ನಾಣ್ಯನೋಟವ ಬಲ್ಲಳೇ? (Prv.).

ಆಣಿಸು ಅಣಿಸು. To crack or burst under the influence of the sun's heat, especially wood (S. Mhr.; see ಆಣೆ 2).

ಆಣೆ ಅಣೆ. 1. = ಆಣಿ 3, ete. — ಆಣೆಕಲ್ಲು. A hailstone (My.; ಫಸೋಪಲ G.; Tu.; B. 1, 22; 2, 49).

ಆಣೆ ಅಣೆ. 2. A crack. — ಆಣೆ ಬಿಡು. To eraek or burst (S. Mhr.).

ಆಣೆ ಅಣೆ. 1. = ಆಣಾ, ete. An Anna (My.; B. 3, 13. 77; 4, 44; 5, 120).

ಆಣೆ ಅಣೆ. 2. Tbh. of ಆಜ್ಞೆ (Šmd. 354. 364; Čt. II, 110; T., M.; Tu. ಆಜ, ಆಣೆ; Té. ಆಣೆ, ಆನೆ). Command. 2, oath, adjuration (C.; Mhr. ಆಣ). ಹುಸಿಯಾದೊಡೆ ದೇವರ ಪಾದದ ಆಣೆ (Šmd. 120). ಬೀಯ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಾಣೆ, ಪುಸಿಯಲ್ಲ! (J. 20, 35). See Bp. 2, 19; 3, 29; 9, 49; 11, 22; 13, 16; 14, 16; 24, 14. 75; 27, 61; 28, 24; 29, 30; 32, 17. 30; 43, 15; 44, 29; 59, 3. 17; 61, 58. See ಕಣ್ಣಾಣೆ; Prv. s. ರಾಯ. — ಆಣೆ ಆಜ್ಞೆ. rep. (Č. Bp. 47, 9). — ಆಣೆ ಇಡಿಸು. = ಆಣೆ ಮಾಡಿಸು. (My.). — ಆಣೆ ಇಡು. To swear (My.). ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವದು (ತಪನ, ತಪಫ Si. 56; ಸತ್ಯ 445). — ಆಣೆ ಬಿಡಿಸು. To retraet an oath (My.). — ಆಣೆ ಮಾಡಿಸು. To eause to take an oath (My.). ಕುರಾಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿ, ಅವರ ಕಡೆಯಿನ್ದ ಆಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5, 54). — ಆಣೆ ಮಾಡು. To swear (My.). ಆಳತೆ ಗೆಟ್ಟು ಎನ್ದಿಗೂ ನರಾಯ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಎನ್ದು, ಆಣೇ ಮಾಡಿದನು (B. 5, 230).

ಆಣ್ಡಾರಿ ಅಂಡಾರಿ. Probably the same as T. ಆಣ್ಡಾರ್ (of ಆಳ್, to rule): Rulers, masters; and as a title: lord, master (Bp. 45, 54). It appears in ಅರಿವಾಳಾಣ್ಡಾರಿ, ಅವನಿಪಾಣ್ಡಾರಿ, ಇಬಿ'ವಪಾಣ್ಡಾರಿ, ಗುರುತನಯನಾಣ್ಡಾರಿ, ಗರುಭಕ್ತಿಯಾಣ್ಡಾರಿ.

ಆಣ್ಡಿ ಅಂಡಿ. A religious mendicant of the Šaivas (T.. M.). See ಇಬಿ'ವಪಾಣ್ಡಿಯರ್, ಕೂತಾಣ್ಡಿ.

ಆಣ್ಬ ಅಂಬ. = ಆಳ್ಮ, ete. See s. ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ.

ಆಣ್ಮ ಅಣ್ಮ. = ಆಳ್ಬ, ಆಳ್ಮ. A ruler, a lord, a master, a husband (ಬಲ್ಲಹ Čt. I, 59; ಎಜಿಯ, ಬಲ್ಲಪ, ಅಧಿಪತಿ Ss.). ಚಲಪಾಣ್ಮಂ (Šmd. 63). ಇಚ್ಚೆಯಾಣ್ಮನ್ ಎಲ್ಲಿದಂ? (136). ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮಂ or ಎರ್ದೆಯಾಣ್ಮಂ (167). See ತೊಜಿಗಳಾಣ್ಮ, ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ, ಪಕ್ಕಗಳಾಣ್ಮ, ಪಿಜಿತಿನಿಯಾಣ್ಮ, ಸಗ್ಗದಾಣ್ಮ; Grj. 3, 79; J. 5, 36; 6, 26; 7, 10; 11, 22.

ಆತ ಅ-ತ3. A remote demonstrative pronoun: That man, he (Šmd. 181; C; Té. ಆತ). ಆತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ (182). ಆತಂಗಳ್ (182). ಆತಂಗೆ (138). ಧನಮುಳ್ಳನ್ ಆವನ್, ಆತನೆ ಇನ್ದ್ರನ್, ete. (68). ಆತನಯೆ ತೋರದೊಡೆಗಳ್ ಇವು etc. (64). ಎರಡಂ ಬಗೆಜಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀಳ್ವಿಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ನನ್ದಯಂ? (89). ಆತನ ರೂಪಂ (117). ಆತಂಗಂ ಅಕೆಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (138). ಆತಂಗೆ ವಿಷವನ್ ಇಕ್ಕದಂ (159). ಆತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಮಸೆದಂ (159, o. r. -ಕತ್ತಿಗೆಯಂ ಬೆಸಸಿದಂ). ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಆತನಿ ಪಿರಿಯಂ (160). ಆತಂ ಜಗದ್ವರ್ಪಣಂ (188). ವಿಚಾರಮಂ ತಿರ್ದುವಾತ (ಪರೀಕ್ಷಕ, ಕಾರಣಿಕ); ಪೆಪ್ಪಜಾತ (ಗೃಹ್ಯ, ಪಕ್ಷ); ಪೃಕ್ಕಮಾಗಿ ನುಡಿಯಲ್ ಅಬಿ'ಯಜಾತ (ಶೋಜಲ, etc.); ತಪದ ಬಾಧೆಯಂ ಸಯ್ರಿಸುವಾತಂ (ದಾನ್ತ); ಮೇಳದಾತ (ಪರಿಹಾಸ, ದ್ರವ, ನರ್ಮ); ಆನೆಯುನ್ ಪಬಿವಾತ (ಸಿಹಾಥಿ, etc. Hlā.). ಒಬ್ಬಿಪ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ವಚನೇಸ್ವಿತ); ನುಡಿಯು ಬಲ್ವಾತನು (ನನ, etc.); ಸಿದ್ರೆಗೆಯ್ದಾತನು (ಸಿದ್ಧಾನ, etc.); ಮುನಿಸುಳ್ಳಾತನು (ಕೋಭಿ, ಮತ್ಸರ); ಪಡಿಸುವಾತನು (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ, ಕದ್ದದ); ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ); ಪರಿದು ಪೋಪಾತನು (ಅಜಿಪವ, etc. Nr.). ಪೆಪರೆಕಾಪುವಾತಂ (Kk. 37; Šm. 46). ಆತನ ತಮ್ಮನ್ ಈತನೆನ್ದು, ಮಾತಿನಿನ್ದ ತಿಳಿಯ ಬಹುದು (Prv.). — See the note eoncerning ಅವ.

ಆತಂಕ ಅ-ತಂಕ. = ಆಟಂಕ. Obstaele, hindranee (My.; ಅಡ್ಡಿ Čb.; M.; not Sk.). 2, *sickness, disease,* fever (ರೋಗಾವಳಿ Nn. 66). 3, *fear, apprehension* (ಭೀತಿ 66; Šmd. 159; Bp. 52, 35). 4, the sound of a bell, drum or tabor (ಘಂಟೆ'ಮೃದಂಗಡಿಣ್ಡಿಮರವ Nr. 66). 5, a messenger (ಮಾತನು, o. r. ಆಳ್, 66).

ಆತಂಕಕರೀರ ಅತಂಕ-ಶರೀರ. A weak, timid man (ಕ್ಲೀಬ, ಜಿದ ಜಿದವನು Nn. 146, o. r. ರೋಗಸ್ಥನು).

ಆತಂಕಿಸು ಅತಂಕಿಸು. = ಆಟಂಕಿಸು. (My.).

ಆತಂಚನ ಅ-ತಂಚನ. Causing to shrink or to eoagulate. 2, *easting butter-milk into fresh milk to turn it* (ಜೆಪ್ಪ ಕೊಡುಹಂ Nr.; ಸಾಲಿಗೆ ಜೆಪ್ಪ ಪಾಕೋಣ G.). 3, a eoagulant. 4, *calcining, adding a powder or flux to metals in fusion; the powder or flux so used.* 5, *speed, velocity* (ವೇಗ Nr.). 6, *gratifying, satisfying* (ತನ್ಪು ಮಾಪುದಂ Nr.).

ಆತತ ಅ-tata. Spread, extended, stretched, large (Bp. 19, 34).

ಆತತಾಯಿ ಅತತಾಯಿ. *An assailant, a felon, a murderer, a thief,* ete.

ಆತಪ ಅ-tapa. *Heat of the sun; sunshine* (ಬಿಸಿಲು Nn. 100. 123).

ಆತಪತ್ರ ಅತಪ-tra. A parasol. See ತಪತ್ರ.

ಆತಪತ್ರಭೇದ ಅತಪತ್ರ-bhēda. A kind of parasol. See ತಭೇ.

ಆತಪತ್ರಾದಿಛಾಯೆ ಅತಪತ್ರ-ādi-chāyĕ. The shade of a parasol and of other things. See ನೆಬಿಲ್.

ಆತಪಪಕ್ಷಿ ಅತಪ-pakshi. = ಆತಾಪಿ. (ಚಿಲ್ಲ, ಮುಣ್ಡು ಮುಳುಕ Mr. 171, o. r. ತಪಪಕ್ಷಿ).

ಆತಪವಾರಣ ಅತಪ-vāraṇa. = ಆತಪತ್ರ. (My.; ಕೊಡೆ G.).

ಆತಪ್ತ ಅ-tapta. Blazed, heated. (My.).

ಆತರ ಅ-tara. *Money paid for being ferried over a river, passage money, freight.*

ಆತಾಪಿ ಅತಾಪಿ. *N. of the bird Falco cheela, the Bengal kite.*

ಆತಾಯಿ ಅತಾಯಿ. *The Falco cheela.*

ಆತಿ ಅತಿ. = ಆಬಿ, ete. Going. 2, *the bird Turdus gingivianus.*

ಆತಿಥೇಯ ಅತಿಥೇಯ. Proper for an atithi, hospitable. 2, *hospitality.*

ಆತಿಥೇಯಿ ಅತಿಥೇಯಿ. *Hospitality.*

ಆತಿಥ್ಯ ātithya. = ಆತಿಥೇಯ. 2, *hospitality.* 3, a guest.

ಆತೀರ್ಣ ā-tīrṇa. Crossed, passed over. (My.).

ಆತು ātu. = ಅನ್ತು. P. p. of ಆನು 2, q. v.

ಆತು ātu. A raft, a float. (R.).

ಆತುಮ ātuma. Tbh. of ಆತ್ಮ (Mr. 531; C.).

ಆತುರ āturа. *Diseased.* 2, agitated by a morbid desire. 3, longing for, great desire (ಉತ್ಕಲಿಕೆ Nn. 164; Mr. 446; ಬಪಳ ಆಕೆ G.; not Sk.). 4, agitation, excitement; — haste, hurry (C.; ಆವಸರ G.; Tē.; not Sk.). ಆತುರದ ಬಯಕೆ (ಮನೋರಥ Mr. 329). See Bp. 6, 13; 26, 46; 46, 35; 52, 3; 54, 44; B. 2, 9; 4, 182; ವಿಪರಯಾತುರ. — ಆತುರವ್ವಮು. -ಂ-ಪಡು. To feel desire (Bp. 26, 42). — ಆತುರವಡಸು. -ಆಡಸು. To be hasty, etc. (Bp. 57, 49).

ಆತುರಗಾಪ ātura-gâṛa. A man who acts hastily or inconsiderately (My.; ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ, ಚಾಲ್ಮ Si. 356). ಆತುರಗಾಪಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಮುಟ್ಟು (Prv.).

ಆತುರತೆ āturatĕ. Desire (Grj. 5, 44).

ಆತುರಿಸು āturisu. To feel desire, etc. (Grj. 6, 6; Rśv. 11, 125).

ಆತುಷ್ಟಿ ā-tushṭi. Complete satisfaction (My.). 2, to the full satisfaction of one's desire (My.).

ಆತೆ ātĕ. = ಪಾತೆ. A cockroach (My.; ಅಕ್ಕಳೆ Mg.; T. ಕಕ್ಕಲಾತ್ತು; Tē. ಪರಿಟಿ). — ಆತೆಹುಬಿ. = ಆತೆ. (My.).

ಆತೋದ್ಯ ā-tôdya. To be struck. 2, *a musical instrument.*

ಆತ್ತ ātta. Seized, taken away; — undertaken, begun; — accepted; — received, got. (Grj. 6, 13; 9, 56).

ಆತ್ತಗನ್ಧ ātta-gandha. One whose smell is taken away, one who is throttled; one whose pride is humbled (ಸೊಕ್ಕು ಇಬ್ಬಿದವನು G.).

ಆತ್ತಗರ್ವ ātta-garva. *Humbled, humiliated.*

ಆತ್ಮ ātma. = ಆತುಮ. (In Sk. always masculine). *The soul, the principle of life and sensation, the individual soul* (ಪುದ್ಗಲ, ಸಂಸಾರಿ Nn. 96; ಜೀವನ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ Mr. 29; ಜೀವಾತ್ಮ G.). 2, the self (ತನ್ನ G.). 3, = ಧರ್ಮ (Mr. 464). 4, nature, disposition, character (ಸಹಜ, ಸ್ವಭಾವ 464). 5, *understanding, intellect;* the mind (My.; ಮನಸು G.). 6, *the soul of the universe* (ಕವಲಿಲ್ಲದವಂ Kk. 69; Bp. 54, 13; Dp. 62 pallavi). 7, the human person or whole body considered as one (Bp. 51, 16. 26-30, where it is opposed to ಅಂಗ, ಜೀವನು and the higher Śiva or ಪರಮಾತ್ಮನು). 8, *care, effort.* 9, *firmness* (ಧೈರ್ಯ G.; Bp. 24, 13). 10, the body (ಶರೀರ G.). 11, wind, air. 12, the sun. 13, fire. — Note regarding the *gender* of ಆತ್ಮ in K.: No. 1, the soul (ಜೀವಾತ್ಮಂ Cm.), appears as *masculine* Śmd. 45. 46; ಆತ್ಮನು = ಕಂ Nn. 7, = ಪುಂ 8, = ಆನ್ತರ 77, = ಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮ 79, = ಪುದ್ಗಲ 96, = ಅವ್ಯಕ್ತ 142; again ಆತ್ಮನು = ಭಾವ Si. 458, = ಪುರುಷ 461; ಕವಲಿಲ್ಲದವ Kk. 69. No. 7 is used in the *masculine* gender by the Bp.; 51, 30 the *masculine* gender is required throughout, ಆತ್ಮವು (which *also* appears there in the printed copies) is a mistake of the copyist. — Whereso-ever ಆತ್ಮ means *mind, heart,* it is *neuter;* see Bp. 2, 11; 18, 6; 22, 53; 26, 57; 28, 53; 33, 5; 35, 24; 38, 24; 39, 15. 31; 45, 13; 48, 10. 27; 49, 33; 53, 23; 57, 3. 17. Bp. 24, 13, where it means *courage* (firmness), it stands in the *neuter.* — A non-christian Hindu has given ಪವಿತ್ರವಾದ ಆತ್ಮನು (masculine) as the translation of "the holy ghost" (B. 5, 279).

ಆತ್ಮಕ ātmaka. Belonging to the nature or essence of a thing, of the same nature as, having the characteristic nature or form of, being composed of, etc. See *e. g.* ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ; Bp. 3, 47; 46, 4.

ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ ātma-guptĕ. *The plant Mucuna pruritus* Hook.; according to others: Cowhage (cowatch). See ಆಜಬೆ, ನಸು ಕುನ್ನಿ, ಆತ್ಮವರ್ತಿ.

ಆತ್ಮಘಾತ ātma-ghâta. = ಆತ್ಮಘಾತಕ No. 1. (My.).

ಆತ್ಮಘಾತಕ ātma-ghâtaka. Suicide (My.; Bp. 44, 8). 2, heresy, schism.

ಆತ್ಮಘಾತಕಿ ātma-ghâtaki. One guilty of self-murder (My.).

ಆತ್ಮಘೋಷ ātma-ghôsha. *A crow.* 2, a cock.

ಆತ್ಮಜ ātma-ja. *A son* (ತನುಜ, ಮಗನು Nn. 48). 2, the hair of the head (ಕಚ, ಮಜ್ಜೆಯ ಕೂದಲ್ 48). 3, seminal fluid (ರೇತ, ಇನ್ದ್ರಿಯ 48). 4, Kâma (ಮನೋಜ, ಕಾಮನು 48). 5, understanding, etc. (ಬುದ್ಧಿ 48). 6, the vêdas (ನಿಗಮ, ವೇದ 48).

ಆತ್ಮಜಾತ ātma-jâta. A son (My.).

ಆತ್ಮಜಾತೆ ātma-jâtĕ. A daughter (My.).

ಆತ್ಮಜೆ ātma-jĕ. A daughter (Bp. 5, 49). See ವಿನಕರಾತ್ಮಜೆ, ಮೇನಕಾತ್ಮಜೆ.

ಆತ್ಮಜ್ಞ ātma-jña. Self-knowing. 2, a sage. (My.).

ಆತ್ಮತತ್ವ ātma-tatva. The true nature of the individual or of the universal soul. (R.).

ಆತ್ಮತೆ ātmatĕ. The state of having the nature of —, of being this or so. See ಅಭೇದಾತ್ಮತೆ, ಪೃಥಗಾತ್ಮತೆ. 2, spirituality.

ಆತ್ಮದ್ರೋಹಿ ātma-drôhi. Self-tormenting, fretful, miserable. (My.).

ಆತ್ಮನಿವೇದನ ātma-nivêdana. Offering one's self as a living sacrifice to the deity. See ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ.

ಆತ್ಮನೇಪದ ātmanê-pada. Word to one's self: the middle voice of a verb, the medium (Sk.; in My. a verb followed by ಕೊಳ್ಳು has been called so, *e. g,* ಕಲಿತು ಕೊಳ್ಳು, ಅಳಿದು ಕೊಳ್ಳು).

ಆತ್ಮಭವ ātma-bhava. A son (Bp. 25, 17).

ಆತ್ಮಭವೆ ātma-bhavĕ. A daughter (My.).

ಆತ್ಮಭೂ. ātma-bhû. -ಭು. Self-born, self-existent. 2, *Brahmâ.* 3, *Vishṇu.* 4, *Kâma.*

ಆತ್ಮಮಲ ātma-mala. The soul's sin (Bp. 57, 63).

ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ ātmam-bhari. *Nourishing only one's self, selfish, greedy.*

ಆತ್ಮಯೋನಿ ātma-yôni. = ಆತ್ಮಭೂ. (My.).

ಆತ್ಮವಂಚಕ ātma-vañcaka. Self-deceiver. (My.).

ಆತ್ಮವಂಚನೆ ātma-vañcanĕ. Self-delusion. (My.).

ಆತ್ಮವರ್ತಿ ātma-varti. The plant Cowatch, Carpopogon pruriens Roxb. (ಮರ್ಕಟಿ, ನಸುಗುನ್ನಿ Mr. 145). See ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ.

ಆತ್ಮವಿದ್ ātma-vid. Self-knowing, sensible. 2, one who knows the nature of the soul; a wise man, a sage.

ಆತ್ಮವಿದ ātma-vida. Tbh. of ಆತ್ಮವಿದ್. (Abhâ. 1 sum.).

ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ ātma-stuti. Self-praise (C.).

ಆತ್ಮಾರ್ಥ ātma-artha. One's own sake; for the sake of one's self (Bp. 27, 24).

ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ ātma-arpaṇa. = ಆತ್ಮನಿವೇದನ. (My.; see ಅಷ್ಟವಿಧ ಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ).

ಆತ್ಮಿಕ ātmika. = ಆತ್ಮಕ. See ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ.

ಆತ್ಮೀಯ ātmīya. *Own, relating to self.* 2, *related, cognate, dear.* 3, relating to the soul of the universe (My.; not Sk.).

ಆತ್ಮೇಶ ātma-īśa. Master of one's self; God. 2, a husband. (My.).

ಆತ್ಮೋದ್ಭವ ātma-udbhava. A son (Bp. 2, 3).

ಆತ್ಯಾರ ātyāra. Tbh. of ಆದಿತ್ಯವಾರ (S. Mhr.).

ಆತ್ರೇಯ ātrēya. Originating from Atri; a descendant of Atri. 2, Durvâsa (My.; Čb.). 3, the moon (My.; Čb.).

ಆತ್ರೇಯಸ ātrēyasa. = ಆತ್ರೇಯ. (My.).

ಆತ್ರೇಯಿ ātrēyi. *A woman in her courses.*

ಆತ್ರೇಯಿಕೆ ātrēyikĕ. *A woman in her courses.*

ಆತ್ವ ātva. The letter *á* (ಆಕಾರ Šmd. 63. 68. 69. 219).

ಆಥರ್ವಣ atharvaṇa. Relating to Atharva. 2, *the atharva vêda.*

ಆದ ā9-da6. 1. = ಆನ 1. Abbreviation of an ಅಯ್ದ (ಆಗಿದ). Relative P. p. of ಆಗು 1, q. v. See ಆಯ್ 1.

ಆದ ā8-da6. 2. An abbreviation of ಆಯ್ದ. Relative P. p. of (ಆಯ್ 2), ಆಯು. See ಆದು.

ಆದ ā-da. Taking, receiving. See ಪಾಯಾದ.

ಆದಂ (ādaṁ-aṁ5). Further; in particular; prominently (Rśv, 8, 99); but (ಆಧಿಕ Šmd. 391; Šm. 58; ಪೀನಗ್ರಹಣದಿನ್ದೆ Šmd. 102. 160 Cm.; ವಿಶೇಷದಿನ್ದೆ 117. 352 Cm.; ಪಿರಿದು, ನಾಡೆ, etc., ಆತ್ಯರ್ಥಂ Čt. II, 25).

ಆದರ ā-dara. Respect shown to a person or thing, regard, notice, care;—reverence, homage (Sk.; My.). 2, a man who feels timid from veneration, one who reverences or honours excessively (ತನ್ನ ಸೋಲುವ ನುಡಿದು ಕೊಮ್ಬುಂ Mr. 237). 3, kind treatment by words and deeds, attention and courtesies, regalement; kindness (not Sk.; My.; Tč.); patronizing (Mhr.); encouragement by words, consolation (My.). See Čh. v. 41; Bp. 57, 17; ಸಾದರ.

ಆದರಣೀಯ ā-daraṇīya. Respectable; to be attended to (Rśv. 13, 13).

ಆದರಣೆ ā-daraṇĕ. = ಆದರ. (My.). See ಆನಾದರಣೆ.

ಆದರಿಕ ādarika. A man who shows respect to a person, etc. (My.; not Sk.); also: a helper in time of trouble (My.).

ಆದರಿಸು ādarisu. To respect, to pay regard to, to honour; to do an act of kindness; to treat kindly; to regale; to encourage. See Šmd. 142. 408; Grj. 4, 72; Bp. 4, 47; 5, 66; 24, 13; 40, 87; 41, 17; 44, 54; 45, 39; 51, 3. 22; 59, 25; Mr. 5; Kk. 30; Bh. 8, 26, 4; J. 2, 24; 3, 10; 4, 66; 5, 33; 10, 15. 28. 29. 49; 12, 4; 14, 31; 15, 45; 24, 75; 27, 14. 19; 32, 14; 34, 29. 2, to enjoy (Grj. 10, after 98).

ಆದರ್ಪಿಸು ā-darpisu. To inflict pain, to pain, to humble (Abh. P. 1, 95).

ಆದರ್ಶ ā-darśa. *A looking-glass, a mirror.*

ಆದರ್ಶನ ā-darśana. Showing. 2, a mirror (ಕನ್ನಡಿ Mr. 205).

ಆದಲೆ (ā13-talĕ). The fore-part of the head; front; facing, fronting (ಮುನ್ಮೊಗ Čt. II, 111; ಮುಮ್ಮೊಗ, ಅಭಿಮುಖ Šs.). ಅನೆಯಾದಲೆಯ ಮುತ್ತು ತನ್ನ ಬಲುನೆಯ ಅಂಗನೆಗೆ ಈಯೆ (Rāghč. 17, 70).

ಆದಾನ ā-dâna. Giving or appropriating to one's self; taking, seizing. 2, *accepting, acceptance.* 3, taking away or off.

ಆದಾನು ā-dânu. = ಆದಪನು, ಆದಪನು (see ಆಗು 1 & ಆನು 4). On account of the peculiar use of ಆನು (in opposition to ಆನೆ 1) this term means "he may become, he perhaps becomes, etc." (C.). Conjugation: ಆದೇನು, I may become, etc.; ಆದೀ (2nd p.), ಆದಾನು, ಆದಾಳು (3rd p. fem.), ಆದೀತು (3rd p. neut., B. 1, 3), ಆದೇವು (1st p. pl.), ಆದೀರಿ (2nd p., B. 5, 59), ಆದಾರು (3rd p. masc. and fem.), ಆದವು (3rd p. neut.). ಬೀಗೆ ಆದೀತು (ಸಮ್ಭವ್ಯ Si. 469).

ಆದಾಬು ādâbu. Respects, salutation (My.; Br., H.; *cf.* ಆದಬು).

ಆದಾಯ ā-dâya. Taking, receiving. 2, receipt, gain, income (My.; B. 4, 81).

ಆದಿ ādi. 1. Beginning (ಮೊದಲು Nn. 111; ಮೊದಲ್ Mr. 460). 2, *first, prior* (ಆದ್ಯ 460; ಪಾಳಿ, ಪುರ್ವ Nn. 31). 3, at the end or in the middle of a compound: *etc., and so on.* 4, the nominative case (Kâvy. I, 2, 41). — ಆದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 29, 8; My. among Vaiśyas). — ಆದಿಯನ್ತ್ಯ (instead of ಆದ್ಯನ್ತ್ಯ). The beginning and the end (Bp. 50, 69).

ಆದಿ ādi. 2. Eating. See ಮೂಂಸಾದಿ.

ಆದಿ ādi. 3. Tbh. of ಆಧಿ 2. Anxious reflection, etc. (My.). ಆದಿ ಹಿಡಿದ ಮನುಷ್ಯಗೆ ಅದೇ ಮುಪ್ಪು (Prv.).

ಆದಿಕ ādika. At the end of compounds: beginning with, etc., and so on (Bp. 24, 48; 41, 18; 51, 16; 54, 67; 57, 73).

ಆದಿಕಥೆ ādi-kathĕ. A tale of the past, a legend (ಪುರಾಣ Mr. 519; ಪುರಾಣ, ಮೊದಲುಕಥೆ Nn. 138).

ಆದಿಕಾರಣ ādi-kâraṇa. *A primary cause.*

ಆದಿಚಣ್ಡೀಶ ādi-caṇḍīśa. N. (Bp. 58, 26).

ಆದಿಜ ādi-ja. Born at first (Bp. 8, 47).

ಆದಿತಾಳ ādi-tāḷa. A mode by which musical time is measured (My.; Tč.).

ಆದಿತೇಯ āditêya. A son of Aditi: *a deity.*

ಆದಿತ್ಯ āditya. A son of Aditi: *a deity.* 2, *the sun.* 3, a deity of a particular class, *one of the twelve Âdityas.* 4, N. of a metrical foot (Čh.). ಆದಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನವಗ್ರಹಂಗಳ್ (ಗ್ರಹ Nn. 33). — ಆದಿತ್ಯಭಟ್ಟ. N. (Bp. 55, 17).

ಆದಿತ್ಯವಾರ āditya-vâra. = ಆತ್ಯಾರ, ಆಯಿತವಾರ, ಆಯಿತ್ವಾರ. Sunday (C.).

ಆದಿತ್ಯಸುತಸುತ āditya-suta-suta. The sun's son's son, *i. e.* Vṛishakêtu, who is the son of Karṇa, who is the sun's son (J. 8, 34).

ಆದಿದೀಪಕ ādi-dîpaka. A kind of dîpaka (Kâvy. III, 3, B, 39-47).

ಆದಿದೇವ ādi-dêva. The first god, the creator (Bp. 27, 27).

ಆದಿಪರ್ವ ādi-parva. First section or chapter, title of the first book of the Mahâbhârata (Bp. 5, 2). 2, the yugâdi feast (My.).

ಆದಿಪುರುಷ ādi-purusha. A first male or progenitor (Bp. 43, 41).

ಆದಿಪ್ರಮಥ ādi-pramatha. A first pramatha (Bp. 10, 20-26).

ಆದಿಪ್ರಸಾದಿ ādi-prasādi. The first prasâdi (Bp. 18, 50).

ಆದಿಮ ādima. *First, prior, original.*

ಆದಿಮಹಾಕವಿ ādi-mahā-kavi. A great (Kannaḍa) poet of the past (Śmd. 31).

ಆದಿಮಾರ್ಗ ādi-mârga. The way or wise of old (Śmd. 11. 207).

ಆದಿಯಮೆಕ ādi-yamaka. A yamaka that occurs at the beginning of a pâda (Kâvy. III, 2, B, 3).

ಆದಿಯುಗ ādi-yuga. The first age of the world (Bp. 2, 5).

ಆದಿರಂಗ ādi-raṅga. A name of Śrîraṅgapaṭṇa or Seringapatam in Mysore (My.).

ಆದಿವಾರ ādi-vâra. = ಆದಿತ್ಯವಾರ. (My.; Tĕ.).

ಆದಿವಿಭಕ್ತಿ ādi-vibhakti. The nominative case (Kâvy. I, 2, 36).

ಆದಿವೃಷಭೇಂದ್ರಾವತಾರ ādi-vṛishabhêndrâvatâra. The avatâra of the first Vṛishabhêndra (Bp. 61, 92).

ಆದಿಶಕ್ತಿ ādi-śakti. The (or a) first Śakti (Bp. 55, 49).

ಆದಿಶಿವಲಿಂಗ ādi-śivaliṅga. The first śivaliṅga (Bp. 1 sum.).

ಆದಿಶೇಷ ādi-śêsha. The sovereign of the serpent race (My.; Tĕ.).

ಆದಿಷ್ಟ ā-dishṭa. Advised, enjoined, commanded. See ಆಜ್ಞಾದಿಷ್ಟ, ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ.

ಆದೀಕ ādika. Profit, gain, income (C.).

ಆದೀನವ ādînava. *Distress, pain.* 2, *a fault.*

ಆದು ādu. = ಆಯ್ದು. P. p. of ಆಯು. See ಆದ 2.

ಆದೃತ ā-dṛita. *Respected.* 2, *respectful.* 3, diligent.

ಆದೇಯ ā-dêya. To be given to one's self, to be taken or received. 2, a gift (My.).

ಆದೇಶ ā-dêśa. Pointing out, indicating. 2, information. 3, precept. 4, *an order, a command* (ಆಜ್ಞೆ, etc., ಪೇಳ್ವುದು Mr. 440). 5, a substitute (Śmd. 28. 30. 63. 78. 103. 119. 131. 142. 169. 179, etc., etc.; Kâvy. I, 3, 60-63. 75. 76; I, 5, 24-26). — ಆದೇಶವಾಡು. -ಆಡು. To indicate, to say (Bp. 40, 47).

ಆದೇಶತೆ ādêśatĕ. The state of being a substitute; a substitute (Śmd. 104).

ಆದೇಶತ್ವ ādêśatva. = ಆದೇಶತೆ. (Śmd. 104 Cm.).

ಆದೇಶಿ ā-dêśi. Instructing; ordering; predicting. 2, *an astrologer.*

ಆದೇಷ್ಟೃ ā-dêshṭṛi. An adviser, a director. 2, *a person instituting the performance of a sacrifice.*

ಆದೋಹಲ ā-dôhala. Longing after, desirous (Bp. 44, 31).

ಆದ್ಯ ādya. *Being at the beginning, first, initial.* 2, an initial syllable (Śmd. 290; ಮೊದಲಕ್ಷರ Cm.). 3, being at the head; an unprecedented or excellent man (ಪೂರ್ವಕವಿ, ಪುರಾತನಕವಿ Śmd. 206. 289 Cm.). See Bp. 24, 69; 27, 76; 29, 7; 32, 57; 44, 44; 49, 25; 56, 55; 61, 80. 4, and so on, etc. (Bp. 26, 7; 53, 5; 54, 4). — ಆದ್ಯಕವಿ N. of Vâlmîki, the author of the Râmâyaṇa (My.).

ಆದ್ಯನುಪ್ರಾಸ ādi-anuprâsa. An anuprâsa that occurs at the beginning (Kâvy. III, 2, B, 33).

ಆದ್ಯನ್ತ್ಯಪ್ರಾಸ ādi-anta-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಆದ್ಯಮಾಷಕ ādya-mâshaka. *A weight of five guñjás,* about 17½ grains troy.

ಆದ್ಯೂನ ādyûna. *Voracious* (ಜೊದರಿಕ, ತನ್ನನ್ ಆರಯ್ವಂ Mr. 231).

ಆದ್ಯೆ ādyĕ. Pârvatî and the other âdiśaktis (My.; Čb.). 2, the earth (Čb.).

ಆದ್ಯೋತ ā-dyôta. *Light, splendour.*

ಆಧಾನ ā-dhâna. Putting near or upon, placing, depositing. 2, appropriating to one's self, taking, holding, possessing; the containing anything, the being in possession of a thing. 3, a deposit, a pledge. 4, a surety. 5, assigning, employing. 6, a receptacle. 7, conception. See ಆತ್ಮಾಧಾನ, ಗರ್ಭಾಧಾನ, ಗ್ರಾಸಾಧಾನ, ಸಮಾಧಾನ.

ಆಧಾರ ā-dhâra. Holding, keeping. 2, support, aid; means (C.). 3, sanction, authority, foundation (C.). 4, *a dike, a dam* (ಪರಹುಬುತ್ತಿದುದು Mr. 4, 16; see s. ಕಟ್ಟಿ 1). 5, *a pond.* 6, *a receptacle* (ಆಕಯ, ಆಶ್ರಯ Nn. 94; ಆಶ್ರಯ 121). 7, a canal (ನೀರಿನ ಕಾಲಿವೆ Čb.). 8, the sense of the locative case (Śmd. 162).

ಆಧಾರತೆ ā-dhâratĕ. The state of being supported. See ಆಸಾಧಾರತೆ.

ಆಧಾರಸ್ಥ ādhâra-stha. A man of property (C.).

ಆಧಾರಿ ādhâri. = ಆಧಾರಸ್ಥ. (My.).

ಆಧಿ ā-dhi. 1. Putting, placing; place, situation. 2, *location, site.* 3, *a deposit, a pledge; a pawn.* See ಭೋಗ್ಯಾಧಿ, ಸಮಾಧಿ.

ಆಧಿ ādhi. 2. = ಆದಿ 3. Thinking, thought. 2, care, anxious reflection, *mental agony, anxiety* (Bp. 40, 66). 3, *a calamity.* See ವ್ಯಾಧಿ.

ಆಧಿಕ್ಯ ādhikya. Excess, abundance; high degree; superiority; a superior man. See Bp. 18, 97; 31, 2.

ಆಧಿದೈವಿಕ ādhidaivika. (fr. ಆಧಿದೇವ). Relating to or arising from a tutelary or presiding deity. (My.).

ಆಧಿಪತ್ಯ ādhipatya. *(fr.* ಆಧಿಪತಿ). Supremacy, sovereignty, power, authority (Bp. 5, 19).

ಆಧಿಭೌತಿಕ ādhibhautika. (fr. ಆಧಿಭೂತ). Relating to or coming from beings. (My.).

ಆಧೀನ ādhîna. (fr. ಆಧೀನ). Subject, dependent; come into the possession of somebody (B. 4, 227; Bp. 41, 11); — subjection, control, charge (My.).

ಆಧೂತ ā-dhûta. *Shaken.*

ಆಧೃತ ā-dhṛita. Held, kept, brought, supported. See ಆಧೃತತೋಯ s. ಆಗತೆ.

ಆಧೇಯ ā-dhêya. To be deposited or placed; to be pledged or mortgaged, etc. (My.).

ಆಧೋರಣ ādhôraṇa. *An elephant-driver.*

ಆಧ್ಯಾನ ā-dhyâna. *Remembering with regret, pensive or sorrowful recollection.*

ಆನ್ ân. 1. = ಲಿಂ 1, etc., ಆನು 1. I.

ಆನ್ ân. 2. = ಲಿ 13, ಆನು 2. P. p. ಆನ್ತು (Śmd. 286). To be or become contiguous to, to touch, to join; to meet (Tĕ.; *cf.* ಆಣೆ 3). ಮಲೆದು ನರನೊಳ್ ಆನ್ದಂ ಗಾನ್ತಂ (Śmd. 275). ಅನ್ದೆವು ಕೃಪನಂ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳ್ (255). ಆನ್ದೆವು ಅರಾತಿಯಂ (255). ದನ್ದಿಘಟೆ ದನ್ದಿಘಟಿಯೊಳ್ ಆನ್ತು ಪೊಗಮ್ ಇಕ್ಕೆಯುಂ (Abh. P. 13, after 76). ವೃಷಧಾಯತತೊಳ್ ಆನ್ದ ಘಟರ್ (J. 16, 12). **2,** to be upheld, to rest on. ಇಕಪ್ಪೆಳ್ಕಾಲವಂತಮ್ ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಆನ್ತುದು (J. 18, 16). **3,** to

lean against, as against a wall, to recline on, as on a pillow (C. as ಆನು; Tĕ.). **4**, to lean, to bend (v. i., My. as ಆನು). ಏಡಿ ಮುನ್ದೆಸೆಗೆ ಆನ್ದು, ನಿನ್ದು (Rśv. 5, 65). **5**, to be arrested, (to rest), to be slow (C. as ಆನು, q. v.). **6**, to lay hold of, to hold (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; ಧರಿಸು Śmd. 97. 241 Cm.; ತಳೆ 241 vṛitti; ಪಡೆ 171 vṛitti, ತಾಳ್ Cm.); to put on; to take, to assume; to have; to seize; to receive; to support, as the head; to bear, to endure, to suffer. (Tĕ.; *cf.* ಆಳ್ 1). See Grj. 9, 26. 110; Bp. 2, 39; 6, 21; 26, 44; 27, 17. 64; 38, 14; 52, 43; 60, 58; Śm. 40; Kk. 18. 72; Rśv. 2, 46. 47; 4, 117; 5, 65. 126; 6, 3; 6, after 11; 6, after 137; 8, 116. 124; 11, 10; 13, after 77; 13, 95; J. 3, 17. 21. 27; 11, 11. 25; 12, 51; 13, 63; 17, 21; 21, 20; 28, 41; 29, 32; 33, 21; 34, 2; Bh. 1, 10, 26; Č. Bp. 47, 14; ಆಡ್ದಾನ್, ಇದಿರಾನ್. — ಆನಾನ್. -ಆನ್. rep. (Bp. 33, 9).

ಆನ ânа. 1. = ಆದ 1. Relative P. p. of ಆಗು 1.(T.). — ಆನು.-ಆ 9. = ಆನುಂ, ಆದರೂ. ಆವುದಾನೊನ್ದು (Śmd. 241). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು (Nr.). ಬನ್ದಾನೊನ್ದು (Si. 471. 497). ಏನಾನು (Hlā.). See ಎಣ್ಬಾನೆನ್ಬು. — ಆನುಂ.-ಉಂ 1. Soever; even (Śmd. 390). ಎತ್ತಾನುಂ (391. 395. 201), ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ (390), ಎನ್ದಾನುಂ, ಎರ ಡಾನುಂ, ಒನ್ದಾನುಂ, ನೂರಾನುಂ, ಪತ್ತಾನುಂ (391), ಏನಾನುಂ (3. 241; Rśv. 13, 6. 27). ಇನಿಸಾನುಂ (Rśv. 13, after 96). ಎ ನ್ತಾನುಂ (13, after 26; Čh. v. 281). ಆರಾನುಂ (Abh. P. 9, 68).

ಆನ ânа. 2. = ಅನ್ನ 1, (ಆನೆ 4). See ಆಡ್ಡಾನ, ತೆಳ್ಳಾನ, ನೆಟ್ಟಾನ.

ಆನ ânа. Inhalation; breathing. See ಆಪಾನ, ಉದಾನ, ವ್ಯಾನ.

ಆನಕ ânaka. *A kettle-drum.* 2, *a targe drum, beaten at one end* (ತಮಟೆ My.). 3, thunder (ಗುಡುಗು G.). 4, a small drum, a tabor, a tambourine (ಮದ್ದಲೆ G.).

ಆನಕದುನ್ದುಭಿ ânaka-dundubhi. *Vasudèva, the father of Kṛishṇa.*

ಆನತ â-nata. *Bent, bowed, stooping;* pacified; humbled; submissive, obedient; saluted reverently. See Śmd. 169; Čh. v. 180; Nn. 1; Kâvy. I, 1*a*, 1.

ಆನದ್ಧ â-naddha. Bound, tied. 2, *a drum in generat* (ಮದ್ದಲೆ ನಗಾರಿ ಮುನ್ತಾದ ವಾದ್ಯ G.). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಆನನ ânana. *The mouth; the face.*

ಆನನ್ದ â-nanda. *Happiness, joy, delight.* 2, the forty-eighth year of the cycle of Jupiter. (My.). 3, a N. (Bp. 37, 50). — ಆನನ್ದದಿನ್ದ ಇರ್. To be glad, etc. (Bp. 19, 31; B. 5, 183). — ಆನನ್ದ ಪಡು. To rejoice, etc. (B. 3, 81; 4, 207). — ಆನನ್ದಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಆನನ್ದ ಪಡು. (Śś. 96). — ಆನನ್ದವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು or ಪೊನ್ದು. To become happy, etc. (Bp. 27, 12).

ಆನನ್ದಕರ ânanda-kara. Exhilerating, gladdening, making happy (Čh. v. 222; Bp. 13, 30).

ಆನನ್ದಕಾರಕ ânanda-kâraka. = ಆನನ್ದಕರ. (My.; ಮೋದಕ G.).

ಆನನ್ದಜಲ ânanda-jala. Tears of joy (ಆಶ್ರು, ಬಾಷ್ಪ Mr. 316).

ಆನನ್ದಥು ânandathu. *Happiness, joy.*

ಆನನ್ದನ â-nandana. Making happy. 2, *the courteous treatment of a friend or guest.*

ಆನನ್ದಭೈರವಿ ânanda-bhairavi. A kind of râga or tune (Dp. 30).

ಆನನ್ದವೃಕ್ಷ ânanda-vṛiksha. The tree Jonesia aśôka (ಏಂ ಜುಲೆ, ಆಶೋಕ Si. 137).

ಆನನ್ದಿತ â-nandita. Rejoiced, delighted, happy (Bp. 1, 59; 61, 59).

ಆನನ್ದಿಸು ânandisu. To rejoice, etc. (Bp. 10, 38; 24, 36; 25, 45; 39, 70; 47, 42; 53, 24; 64, 58. 69).

ಆನಮ â-nama. Bending, bending down. See ಕೂನ್.

ಆನಮಿಸು â-namisu. To bend down, to salute reverently (Bp. 46, 10; My.).

ಆನಯ â-naya. Bringing. See ತರ್.

ಆನರ್ತ â-narta. *A stage, a theatre.* 2, war.

ಆನಸು ânasu. = ಆನಿಸು. q. v. (S. Mhr.).

ಆನಾಯ â-nâya. *A net.*

ಆನಾಯ್ಯ â-nâyya. To be brought near. 2, *the southern sacrificial fire brought from the house-holder's hearth.*

ಆನಾಹ â-nâha. Being bound or tied. 2, *constipation; suppression of urine.* 3, *length.*

ಆನಿ ânі. = ಆಗೆ 3, etc. — ಆನಿಕಲ್. A hailstone (Nn. 50, o. r. ಆಲಿ-).

ಆನಿಕೆ ânikĕ. = ಆಂಕೆ. Laying hold of, etc.; — leaning on (My.). **2**, a staff to lean upon (ಆಂಕೆ, ಆಡೆ, ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೋಲು G.).

ಆನಿಲ ânila. (fr. ಆನಿಲ). Proceeding from wind, windy. 2, Hanumanta. 3, Bhîmasêna (Čb.).

ಆನಿಸು ânisu. = ಆನಸು. To cause to touch, to attach, to put to; to bend or hold towards (a person); to make lean against; to cause to recline on; to cause to be upheld, to protect (Śmd. 390; ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು Cm.). See Bp. 13, 17; 17, 11; 27, 13; Râm. 3, 6, 5; Grj. 7, 28; J. 4, 68; My.; B. 3, 45. 124; 5, 221; Prv. s. ತೂಲ.

ಆನೀತ â-nîta. Taken; brought (My.; ತರಲ್ಪಟ್ಟ G.); obtained.

ಆನು ânu. 1. = ಆನ್ 1, etc. I. (Bp. 57, 79).

ಆನು ânu. 2. = ಆನ್ 2, q. v. To be or become contiguous, etc. P. ps. ಆತು (C.), ಆನಿ (My.). — ಆತು ಉಣ್ಣು. To eat slowly (C.). — ಆತು ಉರಿ. To burn slowly (C.). — ಆತು ಕುಡಿ. To drink slowly (C.). — ಆತು ಹೋಗು. To go slowly (C.).

ಆನು ânu. 3. Leaning on. — ಆನುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A staff to lean upon (C.).

ಆನು ânu. 4. = ಅಹನು (see ಅಹ). This term has become a common affix for the third person singular masculine of the present, and, in opposition to ಆನೆ 1 (which has the emphatic ಎ on its final and therefore expresses certainty), conveys the meaning of uncertainty or mere possibility, *e. g.* ಬನ್ದಾನು (*i. e.* the ancient ಬನ್ದನು or ಬನ್ದಹನು), he may come, it is possible he comes, perhaps he comes, (he is likely to come, he happens to come). ಅವನಾನು ಒಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥ ನ್ ಆಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆಪಾನು, ಅತನು ಅಭ್ಯುನ್ನತ್ಯ, ಆಭ್ಯುನ್ನತ್ಯೀಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಾಡ್ಯಾನು (B. 3, 28). ಬಿಡಿಪಾನು (3, 84). ಬೇಡ್ಯಾನು (5, 131). See ಎನು 2, ಈ 8, ಆಳು 4, ಈತು No. 1, ಏವು, ಈರಿ 2, ಆರು 5, ಆವು 3.

ಆನು ânu. 5. ಏನುಂ. See s. ಆನ 1.

ಏನುಕೂಲ್ಯ ânukûlya. (fr. ಆನುಕೂಲ). Suitableness; *conformity;* favour.

ಏನುಗುಣ್ಯ ânuguṇya. (fr. ಆನುಗುಣ). Congeniality; correspondency of features, etc. (My.; Mhr.).

ಏನುಪೂರ್ವಕ ânupûrvaka. = ಆನುಪೂರ್ವಿ. (My.).

ಏನುಪೂರ್ವಿ ânupûrvi. (fr. ಆನುಪೂರ್ವ). *Order, series, method, succession.*

ಆನೆ ânu 4-ē3. **1.** = ಪಾನೆ. He is indeed, he certainly is, he is, *e. g.* ಬನ್ನಾನೆ (ಬನ್ದು ಆನೆ), he is or has come; ಹೋಗ್ಯಾನೆ (ಹೋಗಿ ಆನೆ), he is or has gone (S. Mhr.). **2,** a common affix for the third person singular masculine of the present that is used nowadays, *e. g.* ಪಾಕುತ್ತಾನೆ (B. 2, 19); ಇರುತ್ತಾನೆ (3, 38); ಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ (3, 82). See ಏನೆ, ೫ 9, ಈ 7, ಆಳೆ, ಆದೆ 4, ಏವೆ No. 1, ಈರಿ 1, ಆರೆ 5, ಆವೆ 3.

ಆನೆ ânĕ. 2. An elephant (ಕರ Śmd. II; ಮಾತಂಗ, ದ್ವಿರದ, ದ್ವಿಪ, ಗಜ, etc. Hlâ.; ಕರಿ, etc. Mr. 153; ನಾಗ Nn. 26; ದನ್ತಿ, etc. 81; C.; Tu., M., T.; Tĕ. ಏನಿಕೆ, ಏನಿಗೆ, ಏನುಗು, etc.). ಆಚ್ಚಾನೆ (Śmd. 63). ಮರದಿಂ ಮಾಡುಂ ಆನೆಯಂ! (115). ಆನೆಯೊ? ಅದ್ರಿಯೊ? (68). See also 131. 146. 168. 407. ಪಲ್ಲ ಮಱಿಯೆನ್ದು ಆನೆಯ ಮಱಿ (Śmd. II; Śm. 41). ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ (ಗಣ್ಡಿ, etc.); ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ (ಕುಮ್ಭ, etc.); ಆನೆಯ ಕೊಮ್ಮು (ದನ, ವಿಷಾಣ); ಎರಡು ಕೊಮ್ಮುಗಳ ನಡು (ಪ್ರತಿಮಾನ); ಆನೆಯ ಕೆಯ್ (ಶುಣ್ಡೆ Hlâ.). ಆನೆಯ ತುದಿಕೆಯ್ (ಕರಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Hlâ.; Nr.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯ ತುನ್ತುರ್ಬನಿ (ಕರಶೀಕರ, ಪ ಮನ್ಥು); ಆನೆಯ ಬೆರಸು (ಅಂಗುಲಿ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlâ.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಸುರಿವ ಶೀಕರವು (ಕರತೀಕರ, etc. Nr.). ನೊೞ್ಪಿಲೊಳಗಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದ ನೀರ ತುನ್ತುಬ್ಗಳು (ವಮಥು Si. 269). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ Nn. 27; ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ 72). ಆನೆಯ ಮಾಪಟಿಗ (ಯಸ್ತ್ರ, ಹಸ್ತಿಪಕ Si. 421). ಆನೆಯ ಮಾವನ್ತ (ನಿಷಾದಿ, ಹಸ್ತಿಪಕ Hlâ.). See *e. g.* ಕಾಡಾನೆ, ಗಣ್ಡಾನೆ, ನೀರಾನೆ, ಪಟ್ಟಿದಾನೆ, ಪಿಡಿಯಾನೆ, ಪೇರಾನೆ, ಬೆಳ್ಳಾನೆ, ಸಲಗಾನೆ, ಸೊರ್ಕಾನೆ, ಹೆಣ್ಣಾನೆ; Bp. 21, 40; 58, 33; J. 28, 44; B. 1, 28; 2, 9.—ಆನೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋನೇ ತಾ ಬೊಗಳುವದು, ಸೋನನನ್ತೆ ಆನೆ ಬೊಗಳೆ ಆನೆಯ ಅಭಿಮಾನನೇ ಜಾತಿ (Sp.). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ವಿಮಾನ ಕಣ್ಣು ಅಂಜುವದೆ? (Sp.). ಆನೆ ಕಣ್ಣು ತ್ಸಾನ ಬೊಗುಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಕುದುರೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಸಿಪಾಯಿಗ್ ಅನ್ತು ಸರಿಯೇ ಸರಿ! ತಾನ್ ಇನ್ನ್ಯಾರನ್ನ ಕಡಿಯಲಿ? ಅನ್ದರೆ ಕಡಿಯಲೇ ಜೋಬುಹಾರುವನ!—ಆನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ತಿನ್ಬೋದು ಸೊಪ್ಪ, ಇದುವೆ ತಿನ್ಬೋದು ಸಕ್ಕರೆ.—ಆನೆ ನುಂಗಿದ ಬೇಲನ ಕಾಯೊ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ಬೆನ್ತಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇ ಹೊಕ್ಕೀತೇ?—ಆನೆ ಮಲಗಿದರೆ ಆಡಿನಷ್ಟು ಉದ್ದವಿಲ್ಲವೇ?—ಆನೆ ಪೆಟ್ಟಿದ್ದೇ ಸನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಏಟ್ಟಿಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟಣ.—ಆನೆ ಹೊಸಿದ ಹಾಗೆ ದುಃಖ್ಖ ಮಾತ್ರವೇ.—ಆನೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಣ್ತಿ ಆಱು ತಿಂಗಳೆಗೆ ಮುಣ್ಡೆ, ಕುದುರೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಣ್ತಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಮುಣ್ಡೆ, ದಣ್ಡೆಗೆ ಹೋದವನ ಹೆಣ್ಣ್ತಿ ಬಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ.—ಆನೇ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವನನ ಸುಣ್ಣಾ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ಎತ್ತ? ಆಡು ಎತ್ತ? (Prvs.). See Prv. s. ಪಾಪೋ ತೋಟ. —ಆನೆಕತ್ತಾಬೆ. The American aloe, Agave americana Lin. (St. & Pl.).—ಆನೆಕಾಲು. The Cochin leg, elephantiasis (My.; T., Tu.).— ಆನೆಕಾಸು. A small ancient copper coin bearing the figure of an elephant (My.; rare in S. Mhr.).— ಆನೆಗಜ್ಜ. -ಕಜ್ಜು. A troublesome kind of scab attacking men (My.; Tu.).— ಆನೆಜನ್ತು. Ivory (G. 359).— ಆನೆಗುನ್ದಿ. A town on the Tuṅgabhadra, near Hampĕ (My.; B. 2, 10. 20; 3, 15).— ಆನೆದಂಲೆ. -ತಲೆ. An ânĕ's head (Rśv. 5, after 55).— ಆನೆದುಗ್ಗಾಣಿ. An ancient copper coin, now used in weighing (My.).— ಆನೆದುದ್ದು. An ancient duddu bearing the figure of an elephant (C.). ಮೈಸೂರುಆನೇ ದುದ್ದುತೂಕ (ಪಣ, ಕಾರ್ಷಿಕತಾಮ್ರಿಕ Si. 329).— ಆನೆಮೋಟಿಗೋಲು.-ಕೋಲು. An elephant-driver's hook (My.; ಅಂಕುಶ Si. 271; T.).— ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. -ಲ್.= ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. (My.). ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲ ಮುಳ್ಳು, the plant Asteracantha longifolia (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧಿ, ವನಶೃಂಗಾಟಿ G.).— ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. -ಲ್. A succulent herb, Pedalium murex Lin. (St. & Pl.; My.).— ಆನೆಬಾಗಲು. -ಲ್. The entrance gate of a palace (C.; Tu.).— ಆನೆಬೇಲ. The gum olibanum tree, Boswellia serrata (ಗಜಭಕ್ಷ್ಯ, ಸುವಹೆ, etc. Si. 153).— ಆನೆಮಂಡ್ಲಿ. A bad kind of small pox (C.).— ಆನೆಮಱಿ. = ಆನೆವಱಿ. A young elephant (Bp. 22, 55).— ಆನೆಮಲೆ. N. of the hills behind Palghaut (Aligiri, My.).— ಆನೆಮುಂಗು. ಆನೆಮುಂಗುಮರ. = ಆಳಂಗಿಮರ, q. v. (St. & Pl.).— ಆನೆಮುಸುಡು. The face of an elephant. ಆನೆಮುಸುಡಿನ ನೆಗಡು, the long-nosed alligator (ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭಿರ Nr.).— ಆನೆಮೆಟ್ಟು. The foot-print of an elephant. ಆನೆಮೆಟ್ಟಿನ ತಬಕು, a large round tray with scolloped edges (My.).— ಆನೆಮೊಗ. Ganapati (My.; Cb.).— ಆನೆಲೋಳಿಸರ. A kind of aloes (My.; Tu. ಆನೆಲೋಳಿಸರ).— ಆನೆವಱಿ. -ಮಱಿ. A young elephant (Śm. 41).— ಆನೆಸೊಳ್ಳೆ. A large mosquito (My.).

ಆನೆ ânĕ. 3. = ಏನಿ, etc.— ಆನಿಕಲ್ಲು, -ಲ್. A hailstone (My.; ಅಲಿಕಲ್ಲು, ಮಹೋಪಲ G.; Tu.).— ಆನಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. -ಲ್. A hailstone (My.; ಮಹೋಪಲ, ಕರಕ Si. 31).

ಆನೆ ânĕ. 4. (= ಅನೆ 2, ಏನ 2). See *e. g.* ಅಡ್ಡಾನೆ, ದಪ್ಪಾನೆ, ದುಣ್ಡಾನೆ, ದೊಪ್ಪಾನೆ, ನೆಬ್ಬಾನೆ, ಬೆಳ್ಳಾನೆ, ಮೆತ್ತಾನೆ.

ಆನೆಗುಲಿ ânĕ-kuli. An elephant-killer (My.).

ಅನ್ತ ânta. 1. *(fr.* ಅನ್ತ). Final, relating to the end. (R.).

ಅನ್ತ ânta. 2. Gone. See ಅಪ್ಪನ್ತ.

ಅನ್ತರ್ಯ ântarya. *(fr.* ಅನ್ತರ). Near relationship (of letters, Sk.). 2, the inside; the heart, the mind; secrecy (My.; Tĕ.).

ಆನ್ತು, ântu. = ಅತು. P. p. of ಅನ್ 2.

ಅನ್ತ್ರ ântra. The bowels, entrails. (My.; Tĕ.).

ಅನ್ತ್ರವಾಯು ântra-vâyu. = ಅನ್ತ್ರವ್ಯಥಿ. (Mg.).

ಆನ್ದೆಗ ândĕga. (= ಆಜೇಲು). The white screech-Owl (Tĕ., Sd.; *cf.* ಹನ್ದಿಕೀರ?).

ಆನ್ದೋಲ ândôla.= ಆನ್ದಣ, ಆನ್ದಳ. Swinging. 2, a swing (ಉಯ್ಯಲ್ Mr. 204; Grj. 4, after 159). 3, a palankeen (My.; ಪಲ್ಲಕ್ಕ G.).

ಆನ್ದೋಲಛತ್ರಿಕೆ ândôla-ċhatrikĕ.= ಆನ್ದಳಸತ್ತಿಗೆ (Śmd. 376). A parasol on a palankeen (My.).

ಆನ್ದೋಲನ ândôlana. Swinging; oscillating, trembling. 2, a swing. 3, a palankeen (My.; ಪಲ್ಲಕ್ಕ G.). See ಒಲೆ, ತೂನೆ.

ಆನ್ದೋಲಪರಿಯಂಕ ândôla-pariyaṅka. A swinging cot (ತೂಗುಮಂಚ Mr. 204).

ಆನ್ದೋಲಭೇದ ândôla-bhêda. A kind of ândôla. See ಪೊಪವ.

ಆನ್ದೋಲಿಕ ândôlika. A palankeen (My.; G.).

ಆನ್ದೋಲಿತ ândôlita. Swung; oscillating; oscillation (G.; B. 5, 171).

ಆನ್ಧಸಿಕ ândhasika. *(fr.* ಅನ್ಧಸ್). *A cook.*

ಆನ್ಧ್ರ ândhra. Télugu. (My.; Si. 127).

ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕೆ ânvîkshiki. *(fr. ಆನ್ವೀಕ್ಷಾ). Logical philosophy, metaphysics.*

ಆನ್ಸರ್ ânsar. An "answer" (Si. 56).

ಆಪ âpa. = ಆರ್ಪ, (ಆಪುವ). A relative present participle of ಆಪ್ 2: Being strong; being able; being possible. ತೋಲಿಲ್ ಆಪ (Bp. 19, 49). ಮಾಡಲ್ ಆಪಡೆ (24, 5). ಆಪರೆ (57, 74). ಆಪಡೆ (J. 26, 59). See Prvs. s. ತೆಱು, ನಡೆ 1. — ಆಪನಿತು. -ಆನಿತು. As much as possible (Bp. 1, 13; 2, 53; 27, 53; 46, 55; J. 18, 1). — ಆಪಾಟು. -ಆಟು. = ಆಪನಿತು; also: exceedingly much (My., also ಆಪಾಟ್). — ಆಪುದು. It will be or is strong, etc., etc. (Bp. 35, 48; Si. 273). ಆಕೆ, thou art strong or able (Bp. 21, 37; 60, 3; Bh. 8, 27, 1). ಆಪಂ (Bp. 48, 18). ಆಪವು (17, 10).

ಆಪ âpa. Tbh. of ಆಪಸ್. Water (Mr. 404; My.).

ಆಪಕ âpaka. Causing to go;—reaching, meeting with. See ಅಧ್ಯಾಪಕ; ವ್ಯಾಪಕ.

ಆಪಕ್ವ â-pakva. Half-baked, half-matured; not quite ripe; *slightly parched grain.*

ಆಪಗ âpaga. = ಆಪಗೆ. (My.; G.).

ಆಪಗೆ âpagĕ. *A river, a stream.*

ಆಪಣ â-paṇa. *A shop.* 2, *a market.*

ಆಪಣಿಕ âpaṇika. Mercantile. 2, *a shop-keeper, a merchant.*

ಆಪತು âpatu. Tbh. of ಆಪದ್. (Bp. 9, 9; 23, 32; 37, 32; My.).

ಆಪತ್ಕಾಲ âpad-kâla. A season of distress, a time of trouble. (My.).

ಆಪತ್ತಿ â-patti. Coming; entering into; attaining, obtaining, procuring;—misfortune, calamity. See ಆರ್ಥಾಪತ್ತಿ.

ಆಪತ್ತು âpattu. A Tbh. of ಆಪದ್. (ಆಧ್ವಾನ Nn. 164; ಡಾಢೆ Mr. 487; My.). ಆಪತ್ತು ಪಟ್ಟುದು (ಆಪದ್ಗತ Nr.). See Prv. s. ವಿಪತ್ತು.

ಆಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತ âpad-prâpta. *Overtaken by calamity, distressed.*

ಆಪತ್ಸನ್ಯಾಸ âpad-sanyâsa. Profession of asceticism undertaken at the approach of death (My.).

ಆಪದ್ â-pad. = ಆಪತ್ತು, ಆಪತ್ತು. Getting into trouble; *misfortune, calamity, distress.*

ಆಪದ â-pada. = ಆಪದೆ. (My.; G.).

ಆಪದೆ â-padĕ. Misfortune, calamity. (G.).

ಆಪದ್ಗತ âpad-gata. *Fallen into misfortune.*

ಆಪದ್ಧರ್ಮ âpad-dharma. Practice or profession other than that proper to a caste, but allowable in time of distress. (My.).

ಆಪನ âpana. Reaching, obtaining; causing to go towards, etc. See ಅಧ್ಯಾಪನ.

ಆಪನ್ನ â-panna. Gained, obtained, acquired. 2, *distressed.*

ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ âpanna-satvĕ. *A pregnant woman.*

ಆಪಮಿತ್ಯಕ âpamityaka. (fr. ಆಪಮಿತ್ಯ). *Obtained by barter.*

ಆಪಸ್ âpas = ಆಪ. Water.

ಆಪಸ್ತಮ್ಬ âpastamba. N. of a ṛishi and writer on ritual. (My.).

ಆಪಾಟಿ âpâṭi. See s. ಆಪ.

ಆಪಾತ â-pâta. Falling or rushing upon; throwing down; causing to descend;—happening, becoming apparent;—the instant, the current moment. (My.).

ಆಪಾದ â-pâda. Causing to enter into or to arrive at; bringing on;—causing to get into trouble. See ವ್ಯಾಪಾದ.

ಆಪಾದನ â-pâdana. = ಆಪಾದ. See ವ್ಯಾಪಾದನ.

ಆಪಾದಿತ â-pâdita. Caused to attain, gain, happen or occur; brought on; established; punished (ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ṣmd. 159. 354 Cm.; My.). See Bp. 19, 2; 43, 75.

ಆಪಾದಿಸು âpâdisu. To bring on; to establish or prove a charge (My.);—to punish (My.).

ಆಪಾನ â-pâna. A drinking-party (ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ, ಏಾಡು ಕೂಡಿವುದು Mr. 221). 2, *a liquor shop.*

ಆಪಾರ â-pâra. Being busy. See ವ್ಯಾಪಾರ.

ಆಪಿ âpi. Reaching; gaining. See ವ್ಯಾಪಿ.

ಆಪೀಡ â-pîḍa. Pressing. 2, *a chaplet worn on the crown of the head.*

ಆಪೀನ â-pîna. Increased; stout. 2, *an udder.*

ಆಪು âpu. 1. A large kind of bulrush, the elephant grass, Typha elephantina Roxb. (C., Z.; Tĕ. ಆವುರು, ಜೌರು).

ಆಪು âpu. 2. (=an ಆನಿಪು). An object to lean upon, refuge, protection (Bp. 37, 39). **2,** a restraint, a stoppage, what stops (Tĕ.; T. ಆಯ್ವು; M. ಆಪ್ಪು).

ಆಪು âpu. 3. = ಆರ್ಪ 1. See ಅಂಗಳಾಪು.

ಆಪುವ âpuva. A wrong form of ಆಪ. (My.; Si. 272).

ಆಪೂಪಿಕ âpûpika. *(fr. ಆಪೂಪ). A confectioner; a baker.* 2, *a multitude of cakes.*

ಆಪೂರ â-pûra. Becoming or being full (Bp. 60, 6).

ಆಪೂರಣ â-pûraṇa. Becoming full. 2, making full, filling. See ಪದಾಪೂರಣ.

ಆಪೂರಿತ â-pûrita. Filled, full (Bp. 37, 36).

ಆಪೂರ್ಣ â-pûrṇa. Filled, full (Bp. 4, 38; 61, 33).

ಆಪೂರ್ಣತೆ â-pûrṇatĕ. Fulness; completeness (ṣmd. 11).

ಆಪೂರ್ತಿ â-pûrti. Fulness; satisfaction. See ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಿ.

ಆಪೃತ â-pṛita. Occupied, busy. See ವ್ಯಾಪೃತ.

ಆಪೆ âpĕ. = ಆಗಪೆ, etc. (My.).

ಆಪೇಕ್ಷಿಕ âpêkshika. (fr. ಆಪೇಕ್ಷಾ). Raising expectations (Sk.);—looking for, expecting, wishing (My.).

ಆಪೇಕ್ಷಿತ âpêkshita. Looked for, expected, wished (My.).

ಆಪೇಕ್ಷೆ âpêkshĕ. Another form of ಆಪೇಕ್ಷೆ (ṣmd. 299; ಡಾವುರ Bhn. 22; My.; Tĕ., Tu.).

ಆಪೇಯ â-pêya. To be drunk, fit to be drunk (My.).

ಆಪೋಚನ âpôčana. Tbh. of ಆಪೋಶನ. (My.).

ಆಪೋಶನ âpas-ašana. Sipping of water from the palm of the hand at the beginning and end of a meal; the water so sipped (Bp. 52, 5; My.; Mhr.).

ಆಪೋಸ âpôsa. A kind of mango from Goa (B. 2, 52; *cf.* Mhr. ಆಪ್ಟೋಸ, dried plums from the Persian gulf, prunes).

ಆಪ್ತ âpta. Reached; obtained; apt, fit. 2, *trusted,* trustworthy; a confidential man (Bp. 16, 13). 3, related. 4, a friend. (My.; J. 7, 30). — ಆಪ್ತ ಬನ್ಧುಗಳ್. (Bp. 40, 14).

ಆಪ್ತಾಗಿರಿ âptâgiri. An ornamental umbrella borne over rājas, etc. in their procession (My.; Mhr. ಆಪ್ತಗಿರಿ, ಆಬದಾಗೀರ).

ಆಪ್ತಿ āpti. Reaching, meeting with; obtaining; binding, connection; aptitude. See ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಆಪ್ಯ āpya. 1. Obtainable, to be reached. See ಪ್ರಾಪ್ಯ, ವ್ಯಾಪ್ಯ.

ಆಪ್ಯ āpya. 2. (fr. ಆಪ್). *Watery; consisting of water.* 2, a kind of Costus (ಕೊಳಂಜನ G.).

ಆಪ್ಯಾಯನ āpyāyana. Causing fulness, increasing welfare; satisfying, refreshing, pleasing; satiety, satisfaction, pleasure, gratification. (My.). — ಆಪ್ಯಾಯನವ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To be satisfied, refreshed, or pleased (Bh. 8, 23, 17).

ಆಪ್ರಚ್ಛನ ā-praccĕhana. *Civility upon receiving or parting with a visitor.*

ಆಪ್ರಪದಂ ā-prapadaṁ. *To the feet.*

ಆಪ್ರಪದೀನ ā-prapadīna. *Reaching to the feet* (as a dress).

ಆಪ್ರೇಕ್ಷಣ ā-prēkshaṇa. Looking at, viewing (Bp. 46, 3).

ಆಪ್ಲವ ā-plava. *Bathing* (ಜಳಕ G.).

ಆಪ್ಲವನ ā-plavana. *Bathing, ablution;* immersing.

ಆಪ್ಲವವ್ರತಿ āplava-vrati. *A Brâhmaṇa who has taken the bath which completes his period of study* (ಮುಂಜ ಬಿಡಿಸುವ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದವನು G.).

ಆಪ್ಲಾವ ā-plâva. *Bathing;* a submerging; a flood.

ಆಪ್ಲುತ ā-pluta. Bathed; sprinkled.

ಆಪ್ಲುತವ್ರತಿ āpluta-vrati. = ಆಪ್ಲವವ್ರತಿ. (My.).

ಆಫೀಮು āphīmu. = ಆಫಿನಿ, etc. (S. Mhr.; Tu.).

ಆಫ್ತಾಬು āphtâbu. One of the cards of the gaṅjīpu (My.).

ಆಬನ್ಧ ā-bandha. Tying, binding on; a tie or bond. 2, *the tie or bond with which the ox is fastened to the yoke, or the latter to the plough* (ಜಗ್ಗ Hlâ.). 3, ornament, decoration.

ಆಬನ್ಧನ ā-bandhana. *A tie.*

ಆಬರು ābaru. = ಆಬುರು. (My.).

ಆಬಲ್ ābal. = (ಅಲ 2), ಆವಲ್. A red water-lily (ಜಂಗಲವೆ Kk. 22; ಜಂಗಲವೆ, ಜನ್ನೆಯಿಬ್ಬಿಲ್ Ss.; T. ಅಲ್ಲಿ, ಅಮ್ಬಲ್, Nymphaea alba; Tu., M. ಅಮ್ಬಲ್, a water-lily).

ಆಬಾ ābâ. (Tĕ. ಅವೆ, recollection; Mhr. ಅವ, great show; neatness of shape; courage, confidence, ardour, spirit; grasp, hold). — ಆಬಾಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A simpleton, a man without ability (R.).

ಆಬಾದು ābâdu. Flourishing, thriving, well-peopled, cultivated (My.; Br.; Mhr., H.).

ಆಬಾಧೆ ā-bâdhĕ. *Pain.*

ಆಬಾಸ ābâsa. = ಆಭಾಸ, ಅಭಾಸು, ಅಭಾನು. Tbh. of ಆಭಾಸ. Fallacy, incorrectness, as of speech; failure, defect, insufficiency, as of a meal (My.; Tĕ. ಆಭಾನ, fallacy, corruption, disorder).

ಆಬಾಸು ābâsu. = ಆಬಾಸ. (Tĕ. ಆಭಾಸು = ಆಭಾಸ, see ಆಬಾಸ; R.).

ಆಬುಕಾರಿ ābukâri. = ಅಬುಕಾರಿ, etc. (My.).

ಆಬುತ್ತ ābutta. *A sister's husband.*

ಆಬುರು āburu. = ಆಬ್ರು, ಅಬುರು, ಆಬ್ರು. Honour, character, renown (My.; Br. as ಆಬುರಿ, ಆಬ್ರಿ; Mhr., H. ಅಬರೂ).

ಆಬ್ಕಾರಿ ābkâri. Tax on spirituous liquor;—the business of a distiller (C.; Br.; Mhr., H.).

ಆಬ್ದಿಕ ābdika. (fr. ಅಬ್ದ). Annual, yearly. See ವರ್ಷಾಬ್ದಿಕ, etc.

ಆಬ್ರು ābru. = ಆಬುರು, etc. (My.).

ಆಭ ābha. Like. See ಕುಮುದಪತ್ರಾಭ; ಆಭೆ.

ಆಭರಣ ā-bharaṇa. Carrying. 2, *an ornament.*

ಆಭರಿತ ā-bharita. Brought; carried, borne; nourished. 2, filled, full of. See Bp. 39, 63; 46, 69; 59, 43.

ಆಭಾವ ā-bhâva. State of being, manner, mode (Bp. 53, 31).

ಆಭಾವನತೆ ā-bhâvanatĕ. = ಆಭಾವ. (Bp. 53, 22).

ಆಭಾಷಣ ā-bhâshaṇa. *Addressing, speaking to;* shouting.

ಆಭಾಸ ā-bhâsa. = ಆಬಾಸ, etc. Splendor, light; appearance; —semblance, likeness; phantom; mere appearance; fallacious appearance; reflection; fallacy, semblance of a reason, sophism. See Ch. v. 63; ರಸಾಭಾಸ; ಏರುದ್ಭಾಭಾಸ.

ಆಭಾಸ್ವರ ā-bhâsvara. *A class of deities* (sixty-four in number).

ಆಭೀರ ābhīra. *A cowherd* (ಮಹಾಶೂದ್ರ, ಕುಡಿಯೊಕ್ಕಲಿಗ Hlâ.).

ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ ābhīra-palli. *A station of herdsmen.*

ಆಭೀರಿ ābhīri. *A cowherd's wife.*

ಆಭೀಲ ā-bhīla. *Formidable, fearful* (Grj. 6, 50; Bp. 50, 46; 51, 59. 82; 58, 55).

ಆಭೀಲತೆ ā-bhīlatĕ. Formidableness (Grj. 9, after 27; 9, after 58).

ಆಭೆ ā-bhĕ. Splendor, light; colour, appearance; a reflected image; likeness, resemblance. See ಹರಿಪ್ರಾಭೆ.

ಆಭೋಗ ābhôga. 1. Enjoyment; satiety; *fulness, completion.*

ಆಭೋಗ ā-bhôga. 2. Winding, curving; extension. 2, the expanded hood of a Cobra. 3, effort, pains.

ಆಭ್ಯನ್ತರ ābhyantara. (fr. ಅಭ್ಯನ್ತರ). Internal, inner (B. 4, 133). 2, obstacle, impediment (My.).

ಆಮ್ ām. We. See s. ಆಂ 1.

ಆಮ āma. = ಆವಿ 2 q. v., ಆವಸೆ, ಆವುಸೆ. A potter's kiln (Tĕ.; Mhr., H. ಅವಾ; R.).

ಆಮ āma. Raw, uncooked; unripe, immature, (acidulous). 2, constipation, passing unhealthy excretions (mucus). 3, *sickness, disease.*

ಆಮಗನ್ಧಿ āma-gandhi. *The smell of raw meat* or of a burning corpse.

ಆಮಗನ್ಧಿಕ āma-gandhika. *The smell of raw meat.*

ಆಮಣ್ಡ āmaṇḍa. = ಅಮಣ್ಡ. The castor-oil plant (Sk.; G.).

ಆಮದು āmadu. Coming: income;—import; imported goods, imports (My.; H. ಆಮದ್).

ಆಮನಸ್ಯ āmanasya. *Pain.*

ಆಮನ್ತ್ರ ā-mantra. = ಆಮನ್ತ್ರಣ. (Bp. 46, 77; My.; ದರ್ಶನ G.).

ಆಮನ್ತ್ರಣ ā-mantraṇa. *Addressing, calling or calling to* (ಆಹ್ವಾನ, ಕರೆವುದು Nn. 155). 2, greeting, welcome, bidding adieu, taking leave. 3, invitation. 4, the vocative case (Śmd. 150. 151. 153. 394; Kâvy. I, 2, 41-43). 5, savoury food (for invited guests? ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ Nn. 155). *Cf.* ಅವತಣ?

ಆಮಯ āmaya. *Sickness, disease;* one of the sañcâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಆಮಯಭೇದ āmaya-bhêda. A kind of disease. See ಕುಷ್ಠ.

ಆಮಯಾವಿ āmayâvi. *Diseased.*

ಆಮರ āmara. = ಅಮರ (on account of the metre). N. of the author of the amarakôśa (Nn. 3).

ಅಮರಕ್ತ âma-rakta. Dysentery. (My.).

ಅಮರಣ â-maraṇa. Until death (My.).

ಅಮರೆ âmarĕ. = ಆವರೆ, q. v. (My.; T. ಆವಾರೈ, ಅವರೈ, Cassia auriculata L.; Tĕ. ರೇಲಿ).

ಅಮರ್ದ â-marda. Crushing; pressing, squeezing (Sk.).

ಅಮರ್ದನ â-mardana. = ಅಮರ್ದ. (My.).

ಅಮರ್ಷ â-marsha. Impatience, anger, wrath. See ಕೋಪ ನು.

ಅಮಲ âmala. ಅಮಳ. = ಆಮಲಕ. See ತಳಾಮಳ.

ಅಮಲಕ âmalaka. (Śmd. 345). *The plant Emblic myrobalan, Emblica officinalis Gaertn.* (Phyllanthus emblica Lin.; ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.).

ಅಮಲಕಿ âmalaki. *The plant Emblic myrobalan* (ನೆಲ್ಲಿ Hlå.).

ಅಮವಡೆ âma-vaḍĕ. = ಅಮ್ಮೊಡೆ, ಅಮ್ಬೋಡಿ. (Acidulous cake): different split pulse soaked in water, strained, ground in a mortar till solid, mixed with spices, and then fried in ghee or oil as cakes, and soaked in curdled milk (My.; Tĕ.; Tu. ಅಮ್ಮೊಡೆ, ಅಮನವಡೆ).

ಅಮಕಂಕೆ âma-śaṅkĕ. Dysentery (My.).

ಅಮಶ್ರಾದ್ಧ âma-śrâddha. Uncooked articles of food distributed at a śrâddha (My.). *Cf.* ಅನ್ನಶ್ರಾದ್ಧ.

ಅಮಸೋಲು âmasôlu. A sour sauce or acid seasoning, especially one made of the fruit of the tamarind tree (ತಿನ್ತಿಡಿಕ, ವ್ಯಕ್ಕಾಮ್ಲ G.; Mhr. ಆಮ್ಬ, an acid obtained by spreading, in the evening, a cloth over flowering plants of Cicer arietinum; ಅಮ್ಬಸೂಲ, ಅಮ್ಬಸೋಲ, dried peelings of the fruits of the tree rûtâmbî, Garcinia purpurea).

ಅಮಾತ್ಯ âmâtya. = ಆಮಾತ್ಯ. A minister, a counsellor (Sk.; Mr. 1; ಪ್ರಧಾನಿ G.).

ಅಮಾಶಯ âma-âśaya. The receptacle of the undigested food, the upper part of the belly to the navel, the stomach. (My.).

ಅಮಿಕ್ಷೆ âmikshĕ. *A mixture of boiled and coagulated milk* (see Nr. s. ಒಡೆ 1; ಕಾಯ್ದು ಪಾಲೊಳಗೆ ಮೊಸರು ಪಾಕ ಮಾಡಿದ ಹೆಪ್ಪು G.). See ಹೆಪ್ಪು.

ಅಮಿಲಿತ â-milita. United, mixed, combined, associated (Bp. 41, 22).

ಅಮಿಷ âmisha. = ಆಮಿಸ. *Flesh.* 2, *a bribe.* 3, a gift (ಕಾಣಿಕೆ G.). 4, an object of enjoyment, a pleasing object (G.). 5, lust, desire. 6, sexual union (ಸಮ್ಭೋಗ G.).

ಅಮಿಷಾಶಿ âmisha-âśi. *Eating flesh, carnivorous.*

ಅಮಿಸ âmisa. Tbh. of ಆಮಿಷ (Śmd. 335).

ಅಮಿನಿ âminî. = ಆಮಿನಿ. (Br.; R.).

ಅಮಿಸಿ âmîsi. A kind of large, sour mango (My.).

ಅಮಿಲ âmîla. A native revenue officer who superintends a talook (My.; H.).

ಅಮುಕ್ತ â-mukta. Loosed, let go; discharged. 2, *dressed, accoutred.*

ಅಮುದಿತ â-mudita. Joyful, delighted, pleased (Bp. 61, 71).

ಅಮುಷ್ಮಿಕ âmushmika. Of that state; being there; belonging to the other world. (Râm. 6, 26, 62; My.).

ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ âmushyâyaṇa. *The son of an illustrious person.*

ಅಮೂಲಂ âmûlaṁ. To the root; by the root; entirely. (My.).

ಅಮೂಲಾಗ್ರ â-mûla-agra. From the root to the top (J. 3, 36).

ಆಮೆ âmĕ. = ಏವೆ 2, ಏವೆ 2. A tortoise, a turtle (My.; ಕೂರ್ಮ, etc. Si. 88; ಗುಹ್ಯ 445; T., M.; Tu. ಏಪಿ). See ನೀರಾಮೆ, ಹೆಣ್ಣಾಮೆ.

ಅಮೈತ್ರ â-maitra. Friendly, affectionate, well-disposed (Bp. 59, 45).

ಅಮೋದ â-môda. Gladdening, cheering up;—*pleasure, joy.* 2, *fragrance, a diffusive perfume* (ಸೌಸನ Ct. II, 94; ಸುಗನ್ಧಾನಿಲ Mr. 50).

ಅಮೋದಿ â-môdi. Happy; fragrant. 2, *a perfume for the mouth.*

ಅಮೋದಿಸು âmôdisu. To be lovely (Bp. 18, 30). 2, to be glad (My.). 3, to smell at (My.).

ಅಮ್ನಾಯ â-mnâya. *Sacred tradition.* 2, *the vêda.* 3, a worthy person (ತೀರ್ಥ, ಸದ್ವಂತ Nn. 48).

ಅಮ್ಬರ âmbara. = ಆಮ್ಬ. Tbh. of ಆಮ್ರ or ಆಮ್ಲ. Pepper-water to which tamarind is added in due proportion (C.).

ಅಮ್ಬಡೆ âmbŏḍĕ. = ಆಮನವಡೆ, etc. (My.).

ಅಮ್ಬೋಡಿ âmbôḍi. = ಆಮ್ಬೊಡೆ, etc. (My.).

ಅಮ್ಬ್ರ âmbra. = ಆಮ್ಬರ. (Bp. 57, 35; C.).

ಅಮ್ರ âmra. *The mango tree, Mangifera indica, and its fruit.*

ಅಮ್ರಾತಕ âmrâtaka. *The hog-plum tree, Spondias mangifera.*

ಅಮ್ರೇಡಿತ â-mrêḍita. Reiterated; *repetition of a sound or word.*

ಅಮ್ಲ âmla. The tamarind tree, Tamarindus indica (ತಿಪ್ತ್ರಿಣೀಕ, ಪುಣಿಸೆ Mr. 125). 2, sourness, acidity (ಹುಳಿ Nn. 119).

ಅಮ್ಲವತಿ âmla-vati. N. of a plant (ಓಟೆ Mr. 139, o. rs. ಓಟೆ, ಅಮ್ಲವತಿ).

ಅಮ್ಲವೇತಸ âmla-vêtasa. The plant Rumex vesicatorius. (R.).

ಅಮ್ಲಿಕೆ âmlikĕ. The tamarind tree (Sk.; ಹುಣಿಸೆಯ ಮರ G.). See ಪ್ರಜಾಪ್ಯಾಮ್ಲಿಕೆ.

ಅಮ್ಲಿಕೆ âmlikĕ. = ಆಮ್ಲಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಆಯ್ ây. 1. = ಆಗು, (ಆಗ). The form of the P. p. of ಆಗು 1, to which the affixes ತು, ಇತು, ಇತ್ತು are joined. ಆಯ್ತು, ಆಯಿತು, ಆಯಿತ್ತು, it became, etc. (T. ಆಯ್ = ಆಗಿ; Tu. ಆಯಿ = ಆದ).

ಆಯ್ ây. 2. = ಆಕು 8, ಆಂಕು 2, ಆಯು. To collect, to gather; to select, to cull (ವಿರಲವಸ್ತ್ವುತ್ಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; ವಿರಲವಸ್ತುಮೇಲನ Śm. 102; ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ Śmd. 92 Cm.; Tu., T., M.). P. p. ಆಯ್ದು (Grj. 5, 66). ಅರಣ್ಯಸೀವಾರಫತ್ತವಿಸ್ತಪೂ ಹಕ್ಕುಲನ್ ಆಯ್ದು ಫತ್ತದಿನ್ತಪೂ ಬದುಕುವುದು (ಋತ Nr.). ಕೆಲವು ಆಡುಗಬ್ಬುನ್ ಆಯ್ದು ಒಟ್ಟೆ (Bp. 18, 28). ಪಿತ್ತಿದ್ದ ಬೀಜವನ್ ಆಯ್ದು (27, 49; see also 33, 13). — ಆಯ್ ಆಯ್. rep. (Bp. 34, 22).

ಆಯ್ ây. 3. = ಆಯಿ 1. Collecting, etc. See ಆಯ್ಕುಳಿ.

ಆಯ್ ây. 1. = ಆಯ 1, ಆಯಿ. Mother (T. ಆಯ್, ಆಯಿ, mother; Mhr. ಆಯ, mother; H. ಆಯಾ, a waiting woman, maid). See ಪರ್ಬತಾಯ್.

ಆಯ್ ây. 2. = ಆಮಯ. (Śmd. Dh. No. 517).

ಆಯ âya. 1. (*cf.* ಆಗ 12). The inside, privacy (Tĕ.), secret (T.). 2, the private parts (Tĕ.);

a vital part of the body where a wound is mortal (Tē., T.; S. Mhr.). **3,** particulars, details; the merits of a question (Tē.). **4,** a part of the body (see ಕೀಡಾಯ, ಮೇಲಾಯ); the breast (ಎದೆ Čb.). (M. ಆಯ, lightness, nimbleness, slackness; T. ಆಯ್ದು, collecting, search; trouble; subtilty, fineness; T. ಆಗ, the body = ಉಡಲ್; the breast; *cf.* also ಅಜ್ಜ 2?). — ಆಯಕಟ್ಟು. Structure of tenderness. ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಲ, a vital part, a vulnerable place (S. Mhr.).

ಆಯ āya. 2. Measure, dimension, extent; rule, standard, order; propriety, fitness (J. 5, 48; 29, 29; ಪ್ರಮಾಣ, ಪರಿಮಾಣ Čb.; Tē. size, scale; Tu. measure, proportion; T. length; T. ಆಯ್ವು, breadth). ಬಿಲ್ಲುಗಾಡಿರು ಕೋಲ್ಮಳನ್ನು ಎಸ್ತು ಯುದ್ದ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಆಯವರ್ತು ನಿಲ್ಲುನ ವಿಶೇಷಗಳು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ, etc. Si. 288). See ಕಟ್ಟಾಯ s. ಕಟ್ಟು 1. — ಆಯಕಟ್ಟು. Standard condition, suitableness, properness (My.). ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಲ, a place suitable for building a house on (S. Mhr.). 2, measure, extent, dimension, as of a field (My.; Tē.). 3, regulation, rules, as about a temple (My.). *Cf.* ಆಯತ.

ಆಯ āya. 3. Craftiness, dissimulation, deceit (T. ಆಯ, ಆಟ; *cf.* ಆಬಿ 1). ಆಯನನ್ ಉಸುರಬಿರು! ನಾನ್ ಆಬಿದೆನ್ ಆಬಿದೆನು ನಿನ್ನ ಮಾಯವನು (Bp. 24, 63; it is however possible to read ವಾಯ instead of ಆಯ).

ಆಯ āya. 1. = ಆಯ್ 1, etc. See ಅನಲಾಯ, ಕಮಲಾಯ.

ಆಯ āya. 2. Arrival, approach, coming. 2, *income, revenue* (ಆರ್ಥಾಗಮ Mr. 268). 3, gain, profit. 4, receipt. 5, the guard of the women's apartments. 6, corn given by the well-to-do villagers to the hereditary servants of the village as their established fees of office (C.). ಆಯಾ ಪಾಳುವಾಗಲೇ ನ್ಯಾಯ ಬನ್ತು (Prv.). — See ಉಬಿತಾಯ, ಮೇಲಾಯ s. ಮೇಲು, Prv. s. ನ್ಯಾಯ. — ಆಯಕಟ್ಟು. A fixed amount of money (C.). — ಆಯ ಸಾಮ್ಯ. dupl. = ಆಯ ಸ್ವಾಮ್ಯ. (My.). — ಆಯ ಸ್ವಾಮ್ಯ. dupl. = ಆಯ No. 6. (My.).

ಆಯಃಶೂಲಿಕ āyaḥśūlika. (fr. ಆಯಃಶೂಲ). Relating to an iron pike. 2. *a man who, in order to attain an object, uses forcible instead of gentle means, as e. g. a beggar who holds a pike to your breast in begging for alms.*

ಆಯಕಟ್ಟುಗಾಱ āyakaṭṭu-gāṟa. A man who does his work properly (My.).

ಆಯಗಾಱ āya-gāṟa. A clever man (My.).

ಆಯಗಾಱ āya-gāṟa. A hereditary village servant (C.; Tē. ಆಯಗಾಡು; such servants are *e. g.* ಗವುಡ, ಪಾನಭೋಗ, ಜೋಯಿಸ, ಪತ್ತಾರಿ, ಕಮ್ಮಾಱ, ಕುಮ್ಬಾಱ, ಬಡಗಿ, ನಾಯಿನ್ದ, etc.).

ಆಯಗಾರ್ತಿ āya-gārti. A clever woman (My.).

ಆಯತ āyata. (fr. ಆಯ್ 1?). = ಆಯತ್ತ. Fitness, propriety, proper way (Bp. 25, 36; J. 11, 1; 16, 5; Tē.); readiness; preparation, trim (My.; Te., also ಆಯಿತ); means (ಸಾಧನ Nn. 114). **2,** ease, absence of exertion (S. Mhr.; Mhr. ಆಯತಾ, without effort; without our agency; ready made; arrived, come). ಆಯತದ ಪ್ರಾನ್ನ (ಆಪ್ತಸ Mr. 215). ಆಡುಗೂಲಬ್ಬೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಬ್ಬಡಿಗೆ ಆಯತವಾಗಿ ಇರುವದು (Prv.). **3,** = ಆಯಿತ, ಆಯ್ತ, an affix for the formation of nouns, see ಪಸಾಯತ, ಲಿಂಗಾಯತ.

ಆಯತ ā-yata. Checked, restrained. 2, extended, *long,* large (ದೀರ್ಘ, ಸೀಳ Mr. 446; see Čh. v. 63. 105. 106); diffuse, prolix. 3, = ಆಯತನ No 1, see ಧವಳಾಯತ.

ಆಯತನ ā-yatana. A resting place; a place, a seat, a home. 2, *a shed for sacrifices; an altar.* 3, a temple (ದೇವಾಲಯ Mr. 193).

ಆಯತಾಕ್ಷಿ āyata-akshi. = ಆಯತಾಮ್ಬಕಿ. (J. 18, 55).

ಆಯತಾಮ್ಬಕಿ āyata-ambaki. A woman with large eyes (J. 18, 61; 19, 23).

ಆಯತಿ ā-yati. Restraint of mind (ಯೋಗಸಾಧನವಿಶೇಷ G.). 2, extension, length (ನಿಡಿಪಾದದ್ದು G.). 3, *dignity, majesty.* 4, *future time.*

ಆಯತಿಕೆ āyata-ikĕ. (Šmd. 248 Mḍb. MS.). The state of being great, worthy or noble; stateliness; grandeur; etc. (Bp. 25, 10; Bh. 8, 26, 9). — ಆಯತಿಕೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Generosity to fail (Bp. 26, 61).

ಆಯತ್ತ āyatta. = ಆಯತ. Readiness (My.; Tē., T.). **2,** = ಆಯತ No. 2 (B. 5, 75 ಆಯತ್ತಾಗಿ). ಆಯತ್ತವಾಗಿ ಬದಗಿರುವದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿರ್ವೃತ್ತ Si. 382).

ಆಯತ್ತ ā-yatta. Resting on, dependent on; being subject (Bp. 38, 71). 2, *docile, tractable.* 3, come into one's power or possession (Šmd. 64 Mḍb.; ಸ್ವಾಧೀನವಾದನ್ನ G.). 4, being joined to (ಸಮ್ಬನ್ಧವಾಗು Šmd. 205 Cm.), being connected with (Bp. 9, 21), being used in (Šmd. 395).

ಆಯತ್ತ್ವ āyatva. The state of going. See ಆನ್ಮರಾಯತ್ತ.

ಆಯಮಾನ āyamāna. Going to, approaching (Šmd. 87; Čh. v. 24; Mr. after 90).

ಆಯಲ್ಲಕ್ಕ āyallaka. *Longing for, regretting.*

ಆಯಸ āyasa. 1. (fr. ಆಯಸ್). Of iron; iron; any thing made of iron; a weapon (Šmd. 510, No. 265 Mḍb.; ಕಬ್ಬೊನ್, etc. Mr. 98).

ಆಯಸ ā-yasa. 2. Tbh. of ಆಯಾಸ. (My.).

ಆಯಾನ ā-yâna. Coming, arrival. 2, the natural temperament or disposition. 3, = ಆನಾಪತ No. 4 (Mr. 460).

ಆಯಾಮ ā-yâma. Stretching, extending; restraining; *length;* extent (Abh. P. 12, after 96).

ಆಯಾಸ ā-yâsa. = ಆಯಸ 2. Effort, exertion, labour, trouble. 2, fatigue, weariness. See ಅನಾಯಾಸ, ನಿರಾಯಾಸ; Prv. s. ವಯಸ್ಸು. — ಆಯಾಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To make effort (Bp. 8, 46). 2, to become weary, etc. (My.).

ಆಯಿ āyi. 1. = ಆಯ್ 3. Collecting, etc. See ಆಯಿಕುಳಿ. ಆಯಿದನೆ. -ತನೆ. Ears of corn picked up in fields by poor people (My.).

ಆಯಿ āyi. 2. = ಆಯು, in the P. p. ಆಯಿದು (Bh. 1, 10, 11; My.).

ಆಯಿ āyi. = ಆಯ್ 1, etc. Mother. See ಗಂಗಾಯಿ, ಧವಳಾಯಿ, ನಾಗಲಾಯಿ, ಬಿಜ್ಜಾಯಿ, ಭೋಗಾಯಿ, ಮಂಗಾಯಿ, ಮಾದಾಯಿ, ಮಾಳಾಯಿ, ಮುದ್ದಾಯಿ, ರೆಮ್ಮಾಯಿ, ಶಿವಾಯಿ.

ಆಯಿಕುಳಿ āyi-kuḷi. = ಆಯ್ಕುಳಿ, q. v.

ಆಯಿಕೆ āyikĕ. The act of selecting or picking up (My.).

ಆಯಿತ āyita. = ಆಯತ No. 3, etc. See ಪಸಾಯಿತ, ಲಿಂಗಾಯಿತ.

ಆಯಿತವಾರ āyitavâra. = ಆಯಿತ್ವಾರ. (My.).

ಆಯಿತು āyitu. = ಆಯಿತ್ತು, ಆಯ್ತು. It became, etc. See ಆಗು 1, ಆಯ್ 1.

ಆಯಿತ್ತು āyittu. = ಆಯಿತು, q. v.

ಆಯಿತ್ವಾರ āyitvâra. Tbh. of ಅವಿತ್ಯವಾರ. (C.).

ಆಯಿನ್ದಾ āyindâ. = ಅಯಿನ್ದಾ. (My.; Br.; H.).

ಆಯಿಲ āyila. = ಆಯ್ಲ. An affix for forming nouns (*cf.* ಆಯಿತ, etc.), *e. g.* ಅಡ್ಡಾಯಿಲ, ಓಜಾಯಿಲ, ಗಾಢಾಯಿಲ, ಗೋಬಾಯಿಲ, ಪುರ್ಗಾಯಿಲ (Šmd. 252), ಜಾಣಾಯಿಲ, ವೇಗಾಯಿಲ. It may have been regarded as a Tbh. of ಆರೂಢ, as ಗೋಬಾಯಿಲ is the Tbh. form of ಫೋಬಾರೂಢ, Šmd. 30.

ಆಯಿಸ āyisa. = ಆಯುಷ್ಯ, ಆಯುಸ. Tbh. of ಆಯುಸ್ಯ (Šmd. 359. 368, here Mdb. ಆಯುಸ; My.).

ಆಯಿಸು āyisu. 1. = ಆಯ್ಸು. To cause to choose, etc. (My.; *cf.* ಆರಿಸು).

ಆಯಿಸು āyisu. 2. = ಆಡಿಸು. See ಮೆಲ್ಯಾಯಿಸು.

ಆಯು āyu. = ಆಯ್ 2, etc. (C.; ಆರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು G.). P. p. ಆದು (C.). See Prv. s. ಬೀಯಿ 1. — ಆದುಣಿಗ. -ಉಣಿಗ. One who lives by begging (My.).

ಆಯು āyu. = ಆಯ್ 2. Life, duration of life (ಆಯುಷ್ಯ Šm. 102; Šmd. 224; Bp. 48, 32).

ಆಯುಕ್ತ â-yukta. Yoked to; appointed, charged with; a minister, an agent or deputy. (R.).

ಆಯುಗ āyuga. (Tbh. of ಆಯೋಗ?). The handle of a sword. See ಹೊನ್ನಾಯುಗ.

ಆಯುಧ â-yudha. *A weapon.* 2, a tool (My.; Mhr., Tě.).

ಆಯುಧಪೂಜೆ āyudha-pûjĕ. The worship of weapons, tools, etc., performed on the ninth day of the dasarĕ feast (My.).

ಆಯುಧಶಾಲೆ āyudha-šâlĕ. An armoury, arsenal. (My.).

ಆಯುಧಿಕ āyudhika. *A soldier.*

ಆಯುಧೀಯ āyudhîya. *A soldier.*

ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ āyus-ârôgya. Long life and health, or exemption from sickness through life (J. 21, 66).

ಆಯುರೇಖೆ āyu-rêkhĕ. The life-line: one of the lines of the inner part of the hand (My.).

ಆಯುರ್ದಾಯ āyus-dâya. The apportioned or appointed term of life. (My.).

ಆಯುರ್ವನ್ತ āyus-vanta. Long-lived (Bp. 31, 32). Feminine ಆಯುರ್ವನ್ತೆ (My.).

ಆಯುರ್ವರ್ಧನ āyus-vardhana. Longevity (My.).

ಆಯುರ್ವೃದ್ಧಿ āyus-vṛiddhi. ಆಯುರ್ವರ್ಧನ. (My.).

ಆಯುರ್ವೇದ āyus-vêda. The science of health or medicine, N. of a treatise on medicine and on the probabilities of life (considered as a supplement of the atharvavêda, C.).

ಆಯುರ್ವೇದಿ āyurvêdi. *A physician.*

ಆಯುರ್ಹೀನ āyus-hîna. Short-lived (My.).

ಆಯುರ್ಹೋಮ āyus-hôma. A sacrifice to obtain longevity (My.).

ಆಯುವನ್ತ āyu-vanta. Long-lived (ಜೈವಾತೃಕ Hlâ.; Mr. 239).

ಆಯುವರ್ಧನ āyu-vardhana. Long-lived: N. of a kind of horse (Mr. 283).

ಆಯುವಿಕೆ āyuvikĕ. = ಆಯಿತಿ. (My.).

ಆಯುಷ್ಮತ್ āyus-mat. -ನ್ತ್. *Long-lived.*

ಆಯುಷ್ಮನ್ತ āyus-manta. Tbh. of ಆಯುಷ್ಮತ್. (My.). Feminine ಆಯುಷ್ಮನ್ತ್ಯೆ (My.).

ಆಯುಷ್ಯ āyushya. (Šmd. 128). = ಆಯಿಸ, etc. Giving long life, vital. 2, vital power, life; — lifetime. (My.). — ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿ. Life to end (B. 5, 179).

ಆಯುಷ್ಯಹೋಮ āyushya-hôma. = ಆಯುಹೋರ್ಮ. (My.).

ಆಯುಸ್ āyus. = ಆಯ್ 2, ಆಯು. *Life; age, duration of life.*

ಆಯುಸ āyusa. = ಆಯಿಸ, q. v. (My.).

ಆಯುಸ್ಥಾಪನ āyu-sthâpana. Establishing or restoring life (Bp. 32, 46).

ಆಯುಸ್ಸು āyussu. Tbh. of ಆಯುಸ್. (My.).

ಆಯುಹೀನ āyu-hîna. Short-lived: N. of a kind of horse (Mr. 283).

ಆಯೋಗ â-yôga. (= ಆಯುಗ?). Yoking to; joining; — appointment; — a shore or bank. (My.).

ಆಯೋಧನ â-yôdhana. *War, battle.*

ಆಯ್ಕುಳಿ āyk-kuḷi. (Šmd. 239). = ಆಯಿಕುಳಿ. A collector (of alms), a beggar (ತಿಱಿಕೊಱಿ Šmd. II, o. r. ತಿರಿ-; ತಿಱಿಕೊಱಿ Šm. 53; ತಿಱಿಕೊಱಿ Kk. 86, o. r. ಆಯಿಕುಳಿ; ತಿರಿಕೊಱಿ Čt. I, 66, o. r. ಆಯಿಕುಳಿ; Grj. I, 27). 2, that which has been left, has been (in danger of being) spoiled, and has been saved or preserved (ಕಳದಱಿದುಱಿದುದು Čt. I, 54). 3, choosing, selecting, picking up. — ಆಯ್ಕುಳಿಗೊಳ್. To select, etc. (Šmd. 117).

ಆಯ್ತ āyta. = ಆಯಿತ No. 3, etc. An affix to form nouns (Šmd. 233), *e. g.* ಅಜ್ಜುಳಾಯ್ತ, ಅಡಂಗಾಯ್ತ, ಕಡಂಗಾಯ್ತ. ಕಲ್ಲಾಯ್ತ, ಝುಳವ್ಪಾಯ್ತ, ಸೂಬಿಾಯ್ತ (234), ಪಸಾಯ್ತ, ಲಿಂಗಾಯ್ತ.

ಆಯ್ತು āytu. = ಆಯಿತು, etc.

ಆಯ್ತೆ āytĕ. Feminine of ಆಯ್ತ. See ಪಸಾಯ್ತೆ.

ಆಯ್ಪಿಸ್ āypis. An interjection used to express disdain (S. Mhr.).

ಆಯ್ಲ āyla. = ಆಯಿಲ. See *e. g.* ಗೋಬಾಯ್ಲ, ಜಾಣಾಯ್ಲ, ದೃಢಾಯ್ಲ, ಪಜ್ಞಾಯ್ಲ, ವೇಗಾಯ್ಲ.

ಆಯ್ಸು āysu. = ಆಯಿಸು 1. To cause to collect, to cause to pick up, etc. (Bh. 1, 8, 7; My.).

ಆರ್ ār. 1. = ಆರು 1, ಯಾರ್, ಯಾರು, ಬಾರು. A nominative plural masculine and feminine of ಅವ (Šmd. 182; Tě. ಎವರು, ಏರು; T. ಆರ್, ಯಾರ್; Tu. ಏರ್). Who? (ವಿಚಾರ Šm. 104). ಕುಲಕ್ಕಂ ಜಲಕ್ಕಂ ಭೂತಲದೊಳ್ ಆರ್ಗಮ್ ಅಧಿಕಂ (Šmd. 138). ನೀನ್ ಆರ್ಗೆ? ಅನ್ ಆರ್ಗೆ? ತಾನ್ ಆರ್ಗೆ? ಇನ್ತು ಎನಗೆ ಉಸಿರಲ್ವೀಡ! (178). ಈಶಾಜ್ಞೆಯಂ ಬಲ್ಲನ್ ಆರ್? (Rśv. 13, 25). ಇವನ್ ಆರ್? (J. 30, 42). ಆರ ಸುತಂ? (28, 27). See Šmd. 64. 171. 181. 183; Bp. 3, 82. — ಆರದು. ಆರ ಅದು. Of whom it? whose is it? (Bp. 28, 42). — It becomes ಆರ್ತು, *e. g.* ಆರ್ತು ಈ ತುರಂಗಂ? (Šmd. 181; Kk. 61). — ಆರಾರ್. rep. (Grj. 6, 57). — ಆರು. ಆರ್-ಉ 9. Whosoever. ಪು

ದವಸಿಗನ ಆರು ಕೆಲಮ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರುಣ್ಬು, ಅವರು ಜನ್ಯರು ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆರುಂ. ಆರ್-ಉಂ 1. Whosoever. ಶರಣ್ ಆರುಮ್ ಬಳರೆ ಖಲಸಂಸರಣದೊಳ್? (Śmd. 85). ಒಡನೆ ಆರುಮ್ ಇಲ್ಲ (125). ಆರುಮಂ ಪೊಗಲ್ ಈಯದೆ ರಣಿವಾಸಮ್ ಇಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮ್ ಆದೊಡೆ ವನವೆ ಪ್ರಮದವನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸತ್ಯಯುತರ್ ಎನ್ದ್ದು, ಭಾವಿಸದಿರ್ ಆರುವನು (Bh. 1, 8, 26). ಆರುಮುಂ (Bp. 25, 6); ಆರುವಂ (40, 37; 53, 50); ಆರುವನು (26, 53; 60, 17).

ಆರ್ ಅr. 2. = ಆರು 2, ಅಲ್ 1, ಅಲು 1. To cry aloud (ಉಚ್ಚೈರ್ದ್ದನಿ Śmd. Dh.; ಆತಿಧ್ವನಿ Śm. 104; M., T., Tu., Tė.; *cf.* ಆರ್ಬು). P. p. ಆರ್ದು (Śmd. 50. 55. 288; Grj. 7, 29; J. 28, 47). ಅರ್ದ (Rśv. 13, 84). ಆರೆ (5, 123). See Bp. 16, 14; 52, 47; 56, 14; Rśv. 5, 83; J. 4, 30. 31. 42. 49; ಬಾಯಾರ್. — ಆರಾರ್. rep. (Bp. 61, 32).

ಆರ್ ಅr. 3. To be united (T.; perhaps in Bp. s. ಕೆಯ್ಯಾರ್); to abound, to be filled, to teem (T., Tė., M.; in Tu. to distend; T. ಅರ್, to be complete; ಆರ್, to bind; M. ಅಲ್, to heap up). In Kannaḍa at present only two infinitives (ಆರ, ಆರೆ) and the verbal noun ಆರುವ remain, which see separately.

ಆರ್ ಅr. 4. = ಆರು 6, ಏರು 1. A pair of oxen yoked to the plough (ಹಲಶಾಸ್ತ್ರಿತವ್ಯಷಭಯುಗ್ಮ Śmd. Dh.; Śm. 104; T. ಏರ್, a pair; a plough; Tė. ಏರು, a plough complete with cattle; ಆರಕೆ, a plough with bullocks complete; M. ಏರ್, a yoke of oxen; a plough with draught oxen). — ಆಕಾರಲು. Plough-foot: the bottom part of a plough (My.).

ಆರ್ ಅr. 5. = ಆರು 4. A frame put on the neck of cattle when training them (ದಾರುಭೇದ Śmd. Dh.).

ಆರ್ ಅr. 6. = ಅಬ್. To immerse, to dive. ವಿಯಚ್ಚರಾಂಗಣಕೆ ಆರ್ದ ವಜ್ರವೈಡೂರ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯದೊಳ್ (ಆದ) ನೆಲೆನೆಲೆಗಳ್ (Č. Bp. 5, 3).

ಆರ ârа. 1. = ಆರೆ 4. An infinitive of ಆರ 3: so that it or they be filled, or to the full of (My.; T.). See ಕಣ್ಣಾರ, ಕವಿಯಾರ, ಬಾಯಾರ, ಮನಸ್ಸಾರ. — ಆರಗಾಡು. -ಕಾಡು. A perfect wild: a place that has never been cultivated (My.).

ಆರ ârа. 2. The tree Barringtonia acutangala Gaertn. (ಸಿಹುಲ, ಸಿರ್ಜುಲ Mr. 112; also Sk. ಆರ, N. of a tree).

ಆರ ârа. 1. Tbh. of ಆಗಾರ 1 (Śmd. 383). A dwelling place, etc. See ಕೇರಾರ, ಕೇಲಾರ, ಕೊಟ್ಟಾರ, ಗೂಡಾರ, ದವಳಾರ, ದೇವಾರ, ಬೀಡಾರ, ಭಂಡಾರ.

ಆರ ârа. 2. Tbh. of ಆಕಾರ 2 (Śmd. 383). Form, etc. See ಚಿತ್ತಾರ, ರೂಪಾರ.

ಆರ ârа. 3. Tbh. of ಹಾರ (Čt. II, 8; Kk. 26; Śm. 72).

ಆರ ârа. 4. Rising; going. See ಉದಾರ.

ಆರ ârа. 5. Brass; oxide of iron. See ಆರಕೂಟ.

ಆರ ârа. 6. Tbh. of ಆಪಾರ. See ಪಲಾರ, ಮಾಂಸಾರ.

ಆರ ârа. 7. Tbh. of ಆವರ or ಆವಾರ. See ವಟಾರ.

ಆರಕ್ ârak. = ಅರಕು. Arrack (My.).

ಆರಕೂಟ ârа-kûṭa. *Brass.*

ಆರಕ್ತ ârakta. Reddish (Śmd. 178; Kâvy. IV, 2, 57; V, 18; Rśv. 13, after 96; 5, 102).

ಆರಕ್ಷ ârakṣha. Protection, preservation. 2, *the part beneath the frontal projections on the forehead of an elephant; the junction of the frontal sinuses of an elephant.*

ಆರಗು ârагu. = ಆರಗ್ವಧ. (St. & Pl.).

ಆರಗ್ವಧ ârагvadha. = ಆರಗು. *The tree Cassia fistuta* Lin. See ಕಕ್ಕೆ.

ಆರಜ ârа-raja. Passion, emotion, feeling; desire (J. 20, 57; 26, 32. 54).

ಆರಟ್ಟ ârаṭṭa. N. of a people and country in the Panjâb. (R.; Br. Herat).

ಆರಡಿ ârа-aḍi. Publicity, report; infamy, scandal (Tė.; R.).

ಆರಣ್ಯ ârаṇya. = ಅರಣ್ಯಕ No. 2. (My.).

ಆರಣ್ಯ ârаṇya. Relating to a forest; wild. 2, a forest (My.; J. 2, 8; ಕಾಡು Śm. 91; ಎನಿನ Nn. 9. 30. 42; ಕಾನನ 17; ಮಲೆ 22; ವನ 42; in all the places of Nn. the o. r. is ಅರಣ್ಯ).

ಆರಣ್ಯಕ ârаṇyaka. Relating to a forest; an inhabitant of the woods (Si. 102). 2, a kind of vedic composition (certain chapters of the brâhmaṇas) which must be read or studied only in forests (see ಬೃಹದ್-).

ಆರತ ârа-rata. Stopped, ceased. 2, delighted in. 3, quiet, gentle. See ಅನಾರತ; Bp. 39, 68.

ಆರತಿ ârа-rati. 1. *Stopping, ceasing.*

ಆರತಿ ârаti. 2. (fr. ಆರಾತ್ರಿಕ). = ಆರ್ತಿ 2. The ceremony of waving (around an idol, around the bride and bridegroom, around the heads of the people assembled at marriages, around a king, etc.) a platter containing a burning lamp; — the platter and lamp waved; — the piece of poetry chanted on the occasion; — the lotus-leaf described with colours on the platter (Mhr.; H. ಆರ್ತೀ; My.; Tė. ಆರತಿ, ಆಳತಿ; T. ಆರತಿ, ಆಲತ್ತಿ, ಆಪಾತ್ತಿ). See Śmd. 64; Grj. 3, 117; 3, after 117; J. 8, 12; 10, 54; 11, 6; 29, 10. 41; 31, 14. 18. 31; B. 2, 7; ಉಪ್ಪಾರತಿ, ಏಕಾರತಿ, ಕರ್ಪೂರಾರತಿ, ಗುಮ್ಮಾರತಿ, ದೀಪಾರತಿ, ಧೂಪದೀಪಾರತಿ, ಧೂಪಾರತಿ, ಮಂಗಳಾರತಿ, ಹತ್ತು ಬೆರಳಾರತಿ.

ಆರನಾಲ ârаnâla. *Sour gruel made from the fermentation of boiled rice.*

ಆರನಾಲಕ ârаnâlaka. = ಆರನಾಲ. *Sour gruel* etc. (ಗಂಜಿ G.).

ಆರಬು ârabu. = ಆರುಬು, etc. — ಆರಬಟೆ. = ಆರುಬಟೆ, etc. (Râm. 6, 12, 40).

ಆರಬ್ಧ â-rabdha. Begun, commenced; commencement. (Kâvy. III, 3, B, 156).

ಆರಭಟಿ â-rabhaṭi. A branch of the dramatic art, the representation of supernatural and horrible events on the stage. (Kâvy. IV, 2, 58. 62).

ಆರಭಿ ârabhi. N. of a râga (My.).

ಆರಭ್ಯ â-rabhya. Having begun, beginning from (B. 5, 121. 169). ಆಸ್ತಿನ ಆರಭ್ಯ, ಇನ್ದಿನ-, ಪೂರ್ವಾರಭ್ಯ, ಮೊದಲಾರಭ್ಯ or ಮೊದಲಿನ ಆರಭ್ಯ (My.).

ಆರಮ್ಬ âramba. (fr. ಆರ್ 4). = ಆರಮ್ಬು. (Yoking the oxen to the plough): Tillage, cultivation (My.; Tė.). ಆರಮ್ಬದಿನ್ದ ಬದುಕುವವನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ, ಕೃಷಿಕ Nr.). ಮನಗೆ ಮಾಡಿದ ಹೊಲನು, ದುಷ್ಪಸ್ಪನರದ ಏಬಿಗೆ, ಪಾಪಿಯ ಓಲಗ, ಹುಸಿಯ ಬಾಯಿವೆ, ಹುದುವಿನ ಆರಮ್ಬದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಹೋಗದೆ (Bh. 1, 8, 48). See ಕಾಡಾರಮ್ಬ, ನೀರಾರಮ್ಬ. — ಆರಮ್ಬ ಸಾರಮ್ಬ. reit. (My.).

ಆರಮ್ಬ ârambha. Tbh. of ಆರಮ್ಭ (Śmd. 339).

ಆರಮ್ಬಗಾರಿ ârambha-gâra. A cultivator, a farmer (My.; ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಜೀವಿ, etc. Si. 300).

ಆರಮ್ಬು ârambu. = ಆರಮ್ಭ (S. Mhr.).

ಆರಮ್ಭ â-rambha. = ಆರಮ್ಭ. *Undertaking, beginning; commencement* (ಮೊದಲ್ Mr. 432). 2, exertion, effort. 3, speed. 4, killing. — ಆರಮ್ಭವಾಗು. -ಆಗು. To be commenced (B. 5, 196).

ಆರಮ್ಭಣೆ â-rambhaṇa. Undertaking; taking hold of; using; a handle. (My.).

ಆರಮ್ಭಿಸು ârambhisu. To begin (v. t., My.; B. 3, 1. 94; 4, 152; 5, 52. 191);—to begin (v. i., My.). ಜೊತೆಗಾಡಿನು ಹೋಗಿ, ವ್ಯಥೆ ಆರಮ್ಭಿಸಿತು (Prv.).

ಆರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ ârambhisuvikĕ. Beginning, undertaking (Si. 236).

ಆರಯ್ âray. = ಆರಯು, ಆರಯ್ಯು, (ಆರೈ). To search; to consider attentively; to investigate; to look to, to take care of; to nourish; to ponder; to be deliberate (ಅನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 9. 88 Cm.; T., Tĕ.; M. ಆರಾಯ್; *cf.* ಪಾರ್). P. p. ಆರಯ್ದು. ಆರಯೆ or ಆರಯ್ಕೆ, ಆರಯಲುಂ or ಆರಯ್ಕಲುಂ, ಆರಯಿಂ or ಆರಯ್ಕಿಂ (Śmd. 86). ಆರಯ್ವರುಂ ಸಾರಲಿಂ! (277). ಆರಯ್ಕನೆ (J. 14, 7). ಆರಯ್ದು ಎದ್ದಿಹ (ಆವೇಶ್ಟಿ, ಪ್ರತಿಜಾಗರ Nr.). ತನ್ನನ್ ಆರಯ್ವುಂ (ಅದ್ಯೂನ, ಬೆದುರಿಕ Mr. 231). ಆರಯ್ದು ಬಹ ಗಾಳಿ (Mr. 50). See Bp. 10, 16; 27, 51; 28, 38; 38, 8; 43, 24; 53, 20; Rśv. 5, 52; 8, after 5; 8, 124; J. 4, 15. 47; 11, 16; 16, 33; 18, 41. 55. 58; 19, 39; 20, 6. 43; 28, 38; 30, 51; Grj. 4, 85; 6, 17.

ಆರಯಿಕೆ ârayikĕ. = ಆರಯ್ಕೆ. ಆರೈಕೆ. (My.).

ಆರಯಿಸು ârayisu. = ಆರಯ್ಸು, (ಹಾರಯಿಸು). To expect, to look for; to look to, to take care of (My.); to desire. ಪೆಱರುಮನ್ ಅಱಿ ಸೀನುವಮ್, ಆರಯಿಸಿ ಎದಗ್ಗರಿಂ! (Śmd. 121, Mḍb. MS.).

ಆರಯು ârayu. = ಆರಯ್, etc. P. p. ಆರಯಿದು. See Bp. 23, 34; 24, 2; 25, 6; 30, 18; 43, 7; 57, 68.

ಆರಯ್ಕೆ âraykĕ. (= ಹಾರಯ್ಕೆ). Searching; trying; pondering; observing; superintending (ಪರೀಕ್ಷಣೆ Mr. 437; ಪ್ರತ್ಯಯ 493; ಉಪಧಿ, ಪರೀಕ್ಷಣ Hlâ.); fostering (My.). See ಕೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ, ಮೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ, ಮೇಲಾರಯ್ಕೆ, J. 12, 11; 19, 42.

ಆರಯ್ಯು ârayyu. = ಆರಯ್, etc. ಆರಯ್ಯುವದು (My.). P. p. ಆರಯ್ದು (My.).

ಆರಯ್ಸು âraysu. ಆರೈಸು. = ಆರಯಿಸು. (ಆಪೇಕ್ಷಿಸು, ಬಯಸು G.; Tu.); to take care of, to foster (My.).

ಆರವೆ â-rava. *Sound; cry.*

ಆರವಾರ âravâra. (fr. ಆರ್ 2). A great outcry, bawling (My.; T.).

ಆರವಾರ âravâra. A mortgage of landed property with possession (Mg.).

ಆರವೆ âravĕ. Tbh. of ಆರಾಮ (Śmd. 359; Nr.; Hlâ.; Čt. II, 8; Śm. 21). ತಳಿಯ ಕೂಯ್, ಇದಿರೊಳ್ ಪಣ್ತ ಆರವೆ (Śmd. I, 119). ಮನೆಯ ಸವಿಾಪದ ಆರವೆ (ಗೃಹಾರಾಮ Nr.). See Grj. 10, after 79; Bp. 37, 33.

ಆರಾಗ್ರ ârâ-agra. *The head of certain arrows having the shape of an awl, or an arrow of that kind.*

ಆರಾಜಿತ â-râjita. Adorned, embellished. Fem. ಆರಾಜಿತೆ (Rśv. 2, 8).

ಆರಾಜಿಸು â-râjisu. To shine; to appear (J. 13, 49; 15, 10; 18, 29; 25, 9).

ಆರಾತಿ ârâti. (= ಆರಾತಿ). An enemy (ಬಾಧ, ಹಗೆ Nn. 64).

ಆರಾತ್ರಿಕ â-râtrika. The burning lamp in a platter that is waved before an idol, etc. 2, waving lamps before an idol, etc. See ಆರತಿ 2.

ಆರಾತ್ರಿಕಕ್ರಿಯೆ ârâtrika-kriyĕ. Waving burning lamps before an idol, etc. See ನಿರಾಜನು.

ಆರಾಧಕ â-râdhaka. Who or what worships, a worshipper (Bp. 61, 2); a pûjâri (My.).

ಆರಾಧನ â-râdhana. *Accomplishment, carrying into effect.* 2, *attainment.* 3, *gratifying, propitiation.* 4, worship, adoration.

ಆರಾಧನೆ â-râdhanĕ. *Service, worship.* (Bp. 45, 14; 51, 55).

ಆರಾಧಿಸು â-râdhisu. To worship, to adore (ಪೂಜಿಸು My.). See Bp. 6 sum.; 11, 16; 25, 4; 28, 4; 30, 5; 52, 24.

ಆರಾಧ್ಯ â-râdhya. To be made favorable; to be worshipped or served (Bp. 12, 24; 39, 46. 55). 2, a class of śaiva Brâhmaṇas who wear the janivâra which they call śivadâra (Bp. 48, 7; My.; Tĕ.). See ವೀಮನಾರಾಧ್ಯ.—Feminine ಆರಾಧ್ಯೆ (Grj. 8, 13).

ಆರಾಮ â-râma. = ಆರವೆ. Rest, repose. 2, delight, pleasure. 3, *a grove in the outskirts of a town; a garden* (ಊರ ಸಾರಿ ಇರ್ದ ವನಂ Mr. 152).

ಆರಾಲಿಕ ârâlika. *A cook.*

ಆರಾವ â-râva. *Sound; cry, scream.*

ಆರಿ âri. = ಆರೆ 2, etc. — ಆರಿಕಲ್. = ಆರೆಕಲ್ q. v. A hailstone (Grj. 9, after 58; Bp. 61, 66). — ಆರಿವರಲ್. A hailstone (ಘನೋಪಲ Śs.; see s. ಅಲಿಕಲ್).

ಆರಿಕೆ ârikĕ. The Indian millet, Panicum italicum (St. & Pl.; Tĕ. ಆರಿಕೆ, ಆರುಕೆ, Paspalum frumentaceum).

ಆರಿದ್ರ âridra. Tbh. of ಆರ್ದ್ರೆ. The sixth lunar mansion (My.; Mhr. ಆರದ್ರಾ). — ಆರಿದ್ರಪುಱು. The insect called lady-bird or maybug, so called because it appears in July and August, which season is called Ârdrĕ (Tĕ. ಆರುದ್ರೆಪ್ಪರುಗು, ಆರ್ದ್ರೆ; R.).

ಆರಿಯ ârîya. Tbh. of ಆರ್ಯ. (ಯೋಗ್ಯನ್ Kk. 68; *cf.* ಆರೆಯರ್).

ಆರಿವಾಳ ârivâḷa. = ಪಾರಿವಾಳ, etc. A pigeon (My.).

ಆರಿಸು ârisu. To collect, to gather; to pick out, to select, to choose (ಆಯು G.; C.; Tĕ. ಏರು; *cf.* ಆಯಿಸು 1). ಆರಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗು (ವರಿಸು G.). ಊರು ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಾಡಿನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಉಣ್ಡು ಬದುಕುವದು (Si. 299). See B. 2, 5; 3, 38; 4, 27. 158. 180. 223; Bp. 42, 16.

ಆರು âru. 1. = ಆರ್ 1, etc. Who? See Bp. 3, 83; 14, 26; 15, 2; 40, 6; 42, 30; 61, 72. ಆರಿಗೆ (Bp. 4, 1; 21, 14. 18. 19; 32, 48; 36, 57; 37, 36. 60; 54, 25; 61, 72. ಆರಿಂಗೆ (20, 26; 23, 31). ಆರಿಗು (26, 57). — ಆರಾರು. rep. (Bp. 54, 66).

ಆರು ârru. 2. = ಆರ್ 2. (My.; ಕೂಗು G.).

ಆರು ârru. 3. Fullness, abundance; to the full of, fully. See ನೂಱಾರು, ಸಾವಿರಾರು; ಆರ್ 3.

ಆರು ârru. 4. = ಆರ್ 5. ನೊಗನು ತಲೆಯಾರು ಭಣ್ಡಿ ಎಮ್ಬ ಇವೆಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಯುಗ್ಯ, ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ, ಶಾಕಟ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಆರು ârru. 5. = ಅಹರು (see ಆಹ). The plural of ಅನು 4, q. v. ಬಟ್ಟಾರು (B. 1, 7), ಪಟ್ಟಾರು (2, 34), ತಿಳಿದಾರು (2, 44), ತಿರಿಗ್ಯಾರು (5, 39), ಹೊಡಿಬಾರು (5, 163).

ಆರು ârru. 6. = ಆರ್ 4. (My.).

ಆರು ârru. A hog (Čb.). 2, a crab (Čb.). 3, a pitcher.

ಆರುಬು ârubu. = ಆರಬು, ಆರ್ಬು, etc. — ಆರುಬಟಿ. = ಆರ್ಬಟಿ. (Bh. 2, 2, 79; 8, 21, 27).

ಆರುಷಣ ârushaṇa. Coriander (ಧಾನ್ಯಕ, ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ Mr. 137).

ಆರುಹ ârruha. = ಅಲುಹ. Crying aloud. ಬಾಯಾರುಹ (ಆಪಲಾಪ, ನಿಷ್ಫವ Nr., one MS. ಅಲುಹ).

ಆರುಹತ ârruhata. Tbh. of ಆರ್ಹತ. See Śmd. 38; Bp. 49, 25. 40. 46; 50, 19. 23. 43. 46. 61. 76. 80; 51, 7. 40. 67. 74; 52, 1.

ಆರೂಢ â-rûḍha. Mounted, ascended (My.); raised up, elevated on high; brought under. See ಘೋಟಾರೂಢ, etc.

ಆರೆ ârre. 1. A shrub or small tree, Bauhinia racemosa Lin. (Z.; Tĕ. B. spicata; T. ಆರ್, B. L.). **2,** = ಅರೆ 5, the plant Grislea tomentosa. — ಆರೆಹುವ್ವ. (ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ, ಧಾತಕಿ, etc. Si. 153).

ಆರೆ ârre. 2. = ಆಲಿ 3, etc. — ಆರೆಕಲ್. A hailstone (ಅಮ್ಬು ದಫಲ, ಕರಕ Mr. 44, o. r. ಆರಿ-).

ಆರೆ ârre. 3. (fr. ಆರಯ್). Taking care of, etc. See ಆರೆಕಾಱಿ.

ಆರೆ ârre. 4. = ಆರ 1. See ಕಣ್ಣಾರೆ, ಕವಿಯಾರೆ, ಕೆಯ್ಯಾರೆ, ಬಾಯಾರೆ, ಮನವಾರೆ, ಮನಸ್ಸಾರೆ.

ಆರೆ ârru-ê. 5. = ಹಾರೆ. The plural of ಆನೆ 1, No. 2, *e. g.* ಮೂಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 1), ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ (3, 77), ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ (4, 173). **2,** the plural of ಆನೆ 1, No. 1: they are, *e. g.* ಬನ್ನಾರೆ, they are or have come; ಹೋಗ್ಯಾರೆ, they have gone (S. Mhr.).

ಆರೆ ârre. 1. ಆರಾ. *A shoemaker's awl or knife.*

ಆರೆ ârre. 2. Mahratta (S. Mhr.; My.; Tĕ.). ಆರೆಯವರು, ಆರೇ ಮಾತು, ಆರೇ ಮುರುವು (My.).

ಆರೆ ârre. 3. = ಹಾರೆ, etc. (My.).

ಆರೆಕಾಱಿ ârre-kâṟa. A man who fosters, a fosterer (Rśv. 6, after 11).

ಆರೆಕಾಱಿ ârre-kâṟa. A Mahratta man (S. Mhr.).

ಆರೆಯ ârĕya. A Mahratta man (S. Mhr.; *cf.* ಆರಿಯಕೆ).

ಆರೆಕೆ ârêkĕ. = ಆರಯಿಕೆ. (My.).

ಆರೇವತ ârêvata. The tree Cassia fistula Lin. (St. & Pl.).

ಆರೈ ârĕi. = ಆರಯ್. (ಹುಡುಕು, ವಿಚಾರ ಮಾಡು G.).

ಆರೊಗಿಸು ârogisu. = ಆರೋಗಿಸು (Śmd. 143; Tĕ. ಆರಗಿಂಡು).

ಆರೋಗಣ ârôgaṇa. = ಆರೋಗನೆ. Eating; a meal (My.; Te., Mhr.; *cf.* Tbh. ಆರ 6?). — ಆರೋಗಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To eat (Bp. 24, 34).

ಆರೋಗಣೆ ârôgaṇĕ. = ಆರೋಗನ. (My.; ಜಗ್ಗಿ, ಭೋಜನ, ಜೇಮನ, etc., ಊಟ G.). See Bp. 8, 28. 36; 47, 39; 59, 5; J. 6 sum.; 6, 45. 50. 51. — ಆರೋಗಣೆಗೆಯ್. = ಆರೋಗಣಂಗೆಯ್. (V. 14, after 32).

ಆರೋಗಿಸು ârôgisu. = ಆರೊಗಿಸು. To eat (My.). See Bp. 8, 15. 42; 14, 6; 44, 14; 48, 5; 57, 34; J. 2, 64; 7, 1.

ಆರೋಗ್ಯ ârôgya. (fr. ಆರೋಗ). *Freedom from disease, health.* (Bp. 61, 81). 2, wholesome, salubrious (My.). — ಆರೋಗ್ಯಗೊಳಿಸು. -ತೊಳಿಸು. To make healthy (B. 4, 133).

ಆರೋಗ್ಯಕರ ârôgya-kara. Causing health, tending to promote health, wholesome, healthy (B. 4, 116; My.).

ಆರೋಗ್ಯಕಾರಕ ârôgya-kâraka. = ಆರೋಗ್ಯಕರ. (B. 4, 135; My.).

ಆರೋಗ್ಯಗೃಹ ârôgya-gṛiha. A medicine-room, an apothecary's shop (ಭೇಷಜನಿವಾಸ Mr. 197).

ಆರೋಪ â-rôpa. Placing in or on, imposing. 2, *assigning or attributing to.* 3, an accusation, a charge. — ಆರೋಪ ತರು. To bring an accusation, to accuse. ಅವನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ತನ್ದು (B. 4, 186).

ಆರೋಪಣ â-rôpaṇa. -ಣೆ. = ಆರೋಪ. Accusing, accusation (My.; ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸೋಣ G.).

ಆರೋಪಿ ârôpi. An accused person (C.).

ಆರೋಪಿತ â-rôpita. (Śmd. 264). *Placed in or upon, deposited* (ಹಿತ, ನಿಹಿತ, ನ್ಯಸ್ತ, ವಾಹಿಸಲ್ Mr. 462); ascribed, assigned; accused; forged; intrusted.

ಆರೋಪಿಸು ârôpisu. To apply, to attribute, to ascribe (My.; Si. 69). ಪಟ್ಟವನಾರೋಪಿಸುವುದು (J. 7, 10).

ಆರೋಹ â-rôha. Rising; mounting; riding. 2, *a rider.* 3, *height.* 4, *length.* 5, a woman's waist (ಲೇಸಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಡಿ Nr.; ಸುನ್ದರಸ್ತ್ರೀಯ ನಡ G.). 6, *the buttocks.*

ಆರೋಹಕ â-rôhaka. A man who mounts, a rider (Rśv. 13, after 61).

ಆರೋಹಕತನ ârôhakatana. (Śmd. 248). The state of ascending, or that of being a rider.

ಆರೋಹಣ â-rôhaṇa. Rising; ascending; mounting. 2, *a ladder; a staircase.* See ಆಡರ್, ಏಱ್.

ಆರೋಹಿಸು ârôhisu. To ascend, to mount (Rśv. 13, after 71).

ಆರ್ರಿ ârr. 1. = ಅಱ್ 2, ಆಱು 1 q. v. To be extinguished, etc. ಬಾಯಾರ್ದಳ್ (Śmd. 84).

ಆರ್ರಿ ârr. 2. P. p. ಆರ್ತು (Śmd. 286); present participle ಆರ್ಪ (= ಆಪ). To be or become strong, to be powerful, able or competent; to be possible, to can: may; to be adequate, to be able for, to be able to endure (ಸಮರ್ಥತ್ವ Śmd. Dh.; see ಆಕೆ 2, ಆಙ್ 1; T. ಏಙ್, ಏಲ್, ಏಲು, to be possible, to be able, etc.; see ಏಙ್ 2; ಆಙ್ವಲ್, might; ಆಙ್ಡು, to bear, to endure; M. ಏಲ್, possibility.; Tĕ. ಲಾವು, power). ಎನಗೆ ಬಲ್ಲಿದರ್ ಆಗರ್ ಆರ್ದರೆ ಗಾವಿಲರ್? (Śmd. 121). ಸೀಲಗ್ರೀವರುಮ್ ಆರ್ತರ್? ಇಲ್ಲ! ಗೆಲ್ಲಲ್ ಇನ್ನಾರ್ ಆರ್ವರ್? ಎನ್ದಂ ಕ್ಕಪಂ (292). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ನುಡಿದು ಆರ್ತನೆ? ಹರಿ ಧರಂಗೆಯ್ದು ಆರ್ತನೆ? ಆಜಂ! (177). ವಾರ್ತಪ್ಪ ತೆರಿಗಳಿಂ (o. r. ವೇಗದಿಂ) ತರಲ್ ಆರ್ತುದು ತನ್ನದಿಗೆ ಸುರನದಿವಿಭ್ರಮಂ (79. 286). ತಿಳಿಲಮ್ ಆಗಲ್ ಆರ್ಪುದು (71). ತತ್ಸನುಮ್ ಆಗಲ್ ಆರ್ಪುದು (386). ಆರ್ವನು (ಕ್ಷಮ,

ಶಕ್ತ Hlâ.). ಹಸಿದು ಇರಲ್ ಅಜಿದವನಲ್ಲಿ ಅದ್ಯಾನ, ಔದರಿಕ ಎನಿಸು
ಗು (Nr.). ಚಳಿಗೆ ಅಜದೆ (Rśv. 9, 24). ಹೊನ್ನು ಹಣವುಣ್ಣ ಎನಗೆ,
ಸಾಯಲ್ ಆಜೆನು (Dp. 4). ನೂಱಿರೊಪನೆ ಅಯ್ವರನು ಧರಿಸಿ ಇರ
ಲಾರದು ಈ ಪುರಿ (Bh. 1, 8, 3). ಅರ್ಪಂ (Bp. 5, 5; 46, 34). ಅರ್ಪ
ರ್ (26, 16). ಅರ್ಪುದು (34, 8). ಅರೆಂ (1, 35; 32, 46). ಅ
ರ್ಪನಿತು (13, 21). ಅರ್ಪಿಸಿತು (9, 37). ಅರ್ಪಡೆ (J. 2, 30; 8, 8.
26). See Grj. 6, 33; Bp. 9, 24; 12, 36; 19, 27; 22, 22;
38, 34; 39 sum.; 46, 34; 49, 23. 40; 50, 23; 51, 52; 52,
13; 56, 30; 57, 12. 13; 58, 41. 42; 60, 61; 61, 14; B. 1,
8. 12; 4, 12.

ಅಱ aṟa. = ಅಱು. See ಉಪ್ಪಾಱು, ಕಮ್ಮಾಱಿ. (T. ಅಱ್ಱು, to do, make).

ಆಱಿಟ ā́ṟu2-aṭa. = ಆಱುವಾಟ. (Tĕ.; R.).

ಆಱಿವಾಟ ā́ṟu2-āṭa. = ಆಱಿಟ. The anxiety of a sick man (T., Tĕ.; R.).

ಆಱಿಕೆ ā́ṟikĕ. = ಅಱಿಕೆ 2. See ಬಾಯಾಱುಕೆ.

ಆಱಿಸು ā́risu. 1. = ಆಱುಸು, ಆಱಿರ್ 2. To cause to go out; to quench, to allay; to dry, etc. ಜಾನಕಿಯ ಗಮನಾರಿತ್ರಮಮನ್ ಆಱಿಸುತ್ತ (Abh. P. 7, after 14). ಮೆಯ್ವೆಮರನ್ ಅಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (J. 8, 18). See Bp. 18, 12; Grj. 9, after 64; ದಣವಾಱಿಸು; Prv. s. ಬಿಸಿ.

ಆಱಿಸು ā́risu. 2. = ಹಾಱಿಸು. (My.). See ಗುಣ್ಡಾಱಿಸು, ಪುಟಾಱಿಸು.

ಆಱು ā́ru. 1. = ಅಱ್ 1, etc. P. p. ಅಱಿ (C.). To go out, to be extinguished, (to be ruined). **2,** to grow cool. **3,** to be calmed, allayed or appeased, (to grow less). **4,** to dry (up); to become dry (ಸಿದ್ಧವ Śmd. Dh.). **5,** to heal, as a wound (C.; T., M., Tĕ., Tu.). See Prv. s. ಬೆಂಕ; Bp. 1, 25; 17, 16; 24, 34; 28, 55; 56, 47; J. 8, 2; B. 2, 42; 3, 63; 4, 31. 70. 71. 148; 5, 119; ದಣುವಾಱು, ಬಾಯಾಱು. — ಅ
ಱಿದ ನೀರಿಗೆ ನೆಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಆಱು ā́ru. 2. = ಅಱು 1, etc. The state of going out, of being dried, etc. — ಅಱುವಾಸಿ. The state of being improved by becoming dry (as paddy, jaggory, etc., My.).

ಆಱು ā́ru. 3. Power; daring; self-will, obstinacy: opposition (T. ಏಱ್, ಏಲ್ also: to oppose; ಏಱ್ಚಲ್, opposing; see ಏಱ್ 2). — ಆಱಿಡಿ. -ಆಡಿ 1. Opposition, enmity (ವೈರ Śm. 95; ಜಡಿ Ćt. II, 84; ವಿರೋಧಭಾವ Śs.; Bp. 40, 62). — ಆಱಿಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become inimical (Rśv. 3, 15. 101).

ಆಱು ā́ru. 4. = ಅಱು 3, etc., Six (C.; T., M., Tĕ.; Tu. ಅಱ). ಆಱಿ (Śmd. 223). ಆಱುಕೆ (224). ಆಱುಬಲಿ (Bp. 35, 32). ಆಱು ಹಸುವಂ ಪಡ್ಡವಮ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). ಆಱು ಹಲ್ಲ
ಜೋರಿ (ಪಡ್ಡಶನ, etc. Hlâ.). ಆಱು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹೆತ್ತವಳು
ಮುಲುಕು ಕಲಿಸಿದಳನ್ತೆ. — ಆಱಾಳು ಮೂಱು ಫೌಜು (Prvs.). —
ಆಱಿಡಿ. -ಆಡಿ 2. Six feet. 2, the six-legged one: the large bright black (dark blue) humble bee, Bombinatrix glabra (ತುವಿಪ್ಪಿ Śmd. II; ಪಜುಮೆ, ಅಲರೇಱ್ Ćt. II, 75; ಪಜುಮೆ, ಅಲರ್ವಕ್ಕೆ 1, 62; ಒವರ, ತುವಿಪ್ಪು, etc. Kk. 90; ಚಿತ್ರವಿಹಗ, ಅಲರ್ವಕ್ಕ, ಪೀಳಿ
ಪ್ಪು, etc. Śm. 27; ಭ್ರಮರ 95; ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). See Bp. 11, 41; Rśv. 2, 38. 41; 8, 110; 13, 19; J. 2, 9; 7, 38; 15, 49; 17, 20. 40. 3, the Kannaḍa metre called ಷಟ್ಪದಿ as implied in J. 1, 12; *cf.* Ćh. v. 315. — ಆಱಿಡವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour of the black bee (Rśv. 3, 101). — ಆಱಿಡಿನೆದೆ. -ಹೆದೆ. A bow-string of black bees (J. 7, 38). — ಆಱಿನೆಯ. -ಆನೆಯ. Sixth (B. 5, 262). — ಆಱಾಟ ಮೂಱಾಟ. Six plays (on your side, and only) three plays (on our side): difference (S. Mhr.), injustice. — ಆಱು ಋತು. = ಆಱು ರುತು. (J. 10, 14). — ಆಱು ಏಬಿಲು. Six times seven (My.). — ಆಱು ಏಬಿ. Six or seven (My.; B. 2, 37). — ಆಱು ಗಣ್ಟು. Six knots or joints. ಆಱು ಗ
ಣ್ಣನುಳ್ಳ ಕಚೋರ, Zedoary, Curcuma zerumbet (ಪಡ್ಗಸ್ಥಿಕೆ, etc. Nr.). — ಆಱುಗಾಲ. -ಕಾಲ. The six times or seasons. ಆಱುಗಾಲ ಮಬೆ ಹೊಯ್ದರೂ ಮುತ್ತುಗಕ್ಕೆ ಮೂಜೀ ಎಲೆ (Prv.). —
ಆಱು ತಿಂಗಳ್. = ಆಱುದಿಂಗಳ್. (Bp. 14, 34). — ಆಱು ದನ್ತ. Six teeth (of a horse, Mr. 281). — ಆಱುದಲೆ. -ತಲೆ. Six heads. 2, Shaṇmukha (My.). — ಆಱು ದಳ. (-ದಲ). Six leaves; six-leaved (Bp.). — ಆಱು ಪಾಡೆ. Six fangs. ಆಱು ಪಾಡೆಯ ವಿಸ್ತಾರು, the fish called Macropteronatus magur Ham. (ಮದ್ದುರ Nr.). ಮದ್ದುರವೆನ್ಪ ಆಱು ಪಾಡೆಯ ಹೆಣ್ಣುವಿಸ್ತಾರು (ತೈಂಗಿ Nr.). —
ಆಱು ನೂಱುಲು. Six times hundred (My.). — ಆಱು ನೂಱು. =
ಆಱುನೂಱು. Six hundred (B. 4, 207). — ಆಱು ರುತು. The six seasons. ವನನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, etc. ಆಱುಂ ರುತುಗಳ್ ಆಕ್ಕು (Hlâ.). — ಆಱು ವರ್ಣ. The six colours. ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಆಱು ವರ್ಣಂಗಳು (ಶ್ವೇತಾದಿಷಡ್ವರ್ಣ Nn. 71). — ಆಱು ಸಾವಿರ. = ಆರ್ಸಾ
ವಿರ. Six thousand (Bh. 2, 4, 8; My.). — ಆಱೇಏು. -ಏಬಿ. Six or seven (Bp. 38, 11; B. 4, 211).

ಆಱುಂ ā́ṟu. 5. = ಹಾಱು. (My.).

ಆಱುಸು ā́ṟusu. = ಆಱಿಸು 1. (My.).

ಆರ್ ār. = ಆಱು 4, etc. Six. — ಆರ್ಕಾಲು. = ಆಱಡಿ. The black humble bee (My.). — ಆರ್ಯೋಜನ. Six yòjanas (Bp. 56, 3). — ಆರ್ಸಾವಿರ Six thousand (Bp. 8, 16).

ಆರ್ಕಿ árki. (fr. ಆರ್ 1). The planet Saturn (Mr. 38).

ಆರ್ಗಳ್ ārgaḷ. (a plural of an ಆರ್ or ಆಱ್). The (Jaina) people of the Tuḷu country (?). ಆರ್ಗಳಿನಲ್ ತು
ಳವರ್ (Ćt. I, 60, o. r. ತುಳುವರ್). ನೆಗಟ್ಟಿಯ ಆರ್ಗಳ್ (Śmd. 51).

ಆರ್ಗಳ ārgaḷa. (ārgaḷa?). A king's son (?). ಆರ್ಗ
ಳೆನೆ ಆರಸುಗುವರ್ ಆದು, ಆಯ್ (Ćt. I, 60, o. r. ಅರಸಿಗುರುವರ್; *cf.* ಆರ್ಗಳ 2).

ಆರ್ಚಿಕೆ ārćikĕ. = ಆಱಿಕೆ. Crying.

ಆರ್ಚಿಸು ārćisu. = ಆಱಿಸು. To cause to cry.

ಆರ್ಚು ārću. 1. = ಆಱು. To cry aloud. (Tĕ.). See ಅಂಗಲ್-.

ಆರ್ಚು ārću. 2. = ಆಱಿಸು 1, etc. (My.; Tĕ.).

ಆರ್ಜನೆ árjanĕ. A common form of ಆರ್ಜನ. Acquiring, etc. (My.; Tĕ., M.; ಗಬ್ಬಕೆ G.).

ಆರ್ಜವ árjava. (*fr.* ಋಜು). Straightness; rectitude; honesty. (My.). 2, flattery; fawning, praising (Mhr.; S. Mhr.).

ಆರ್ಜಿತ árjita. = ಆರ್ಜತ. Acquired (Bp. 22, 51; J. 25 sum.; My.; Tĕ.; ಗಬ್ಬಿಸಿದ G.).

ಆರ್ಜಿಸು árjisu. = ಆರ್ಜಿಸು. To acquire (Bp. 22, 25; 50, 53; J. 13, 30. 42; 27, 21; Abhâ. 2, 97. 102; Tĕ.; ಗಬ್ಬಿ
ಸು G.).

ಆರ್ಣ árṇa. = ಆರ್ಣ (of which it is a wrong form). (ಮೃತ, ಉದಕ Nn. 11).

ಆರ್ಣವ árṇava. = ಆರ್ಣವ. (My.; G. ಸಮುದ್ರ).

ಆರ್ತ ârta. Afflicted, pained, distressed; injured; oppressed, suffering, unhappy (feminine ಆರ್ತ J. 19, 27);—humility (Grj. 4, after 48; 5, after 90; ನೈನ್ಯ G.). See Bp. 22, 11; 32, 59; 46, 49; J. 19, 2; 28, 35. 2, thirsty, full of desire (తృష్ణ, లోల Nr.; తృషిత, అభిలాష, etc. Mr. 232). 3, desire, hope (పస Kk. 55; ఔ.; also Mhr.). — ಆರ್ತಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. To become destitute of hope (Grj. 5, 89).

ಆರ್ತಗಲ ârta-gala. = ಆರ್ತಗಲ. *The shrub Barleria caerulea* Roxb. (కరీ గోరటిగిడ G.).

ಆರ್ತವ ârtava. (fr. ಋತು). Belonging to the seasons or periods of time, seasonable. 2, menstrual. 3, *the menstrual discharge.*

ಆರ್ತಸ್ವರ ârta-svara. A cry of pain. (My.).

ಆರ್ತಿ ârti. 1. = ಆರ್ತಿ 1. *Pain, affliction sickness;* mischief, evil. 2, the end of a bow (బిల్లిన తుది G.). 3, desire; object of desire (Grj. 4, 43).

ಅರ್ತಿ ârti. 2. = ಆರತಿ 2. (My.). See దవళార్తి, దీపార్తి, ధూపార్తి, పంచార్తి.

ಆರ್ತು ârtu. 1. = ಏರದು. See s. ಆರ್ 1.

ಆರ್ತು ârtu. 2. P. p. of ಆರ್ 2.

ಆರ್ತ್ವಿಜ್ಯ ârtvijya. (fr. ಋತ್ವಿಜ್). The office, business or rank of a ṛitvij. (My.).

ಆರ್ದು ârdu. 1. = ಏಬ್ದು. P. p. of ಆರ್ 6, q. v.

ಆರ್ದು ârdu. 2. P. p. of ಆರ್ 2, q. v.

ಆರ್ದ್ರ ârdra. *Wet, moist, damp;* fresh, not dry, succulent, green; new; soft, tender; loose, flaccid. See ಒಜ್ಜೆ, ಸಾಯಿ. — ಆರ್ದ್ರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To moisten (B. 4, 172).

ಆರ್ದ್ರಕ ârdraka. *Ginger in its undried state* (శృంగవేర, హసియ అల్ల Mr. 137).

ಆರ್ದ್ರತ್ವ ârdratva. Wetness, moisture; freshness; softness. See ನನೆ.

ಆರ್ದ್ರಭಾವ ârdra-bhâva. = ಆರ್ದ್ರತ್ವ. See ನನೆ, ನಾನ್.

ಆರ್ದ್ರವ ârdrava. Moisture, etc. (పాలి, హసియ Nn. 31, o. rs. ఆర్ద్రక, హసియ సున్ని).

ಆರ್ದ್ರವಕಾರಣ ârdrava-kâraṇa. Making wet, moistening. See తోఁ.

ಆರ್ದ್ರಾಪ್ರವೇಶ ârdrâ-pravêśa. The sun's entering the nakshatra called ârdrâ (which forms the basis for the predictions of rain, health, etc., C.).

ಆರ್ದ್ರಾಲುಬ್ಧಕ ârdrâ-lubdhaka. *The dragon's tail or descending node, Kêtu.*

ಆರ್ದ್ರೀಕರಣ ârdrî-karaṇa. Making wet, moistening. See ನಾಯಿ.

ಆರ್ದ್ರೀಭೂತ ârdrî-bhûta. Moistened; softened, tender (Bp. 36, 51; 43, 86; 57, 86).

ಆರ್ದ್ರೆ ârdrĕ. ఆర్ద్రా. = ఆరిద్ర. The sixth nakshatra or lunar mansion (ఆర్ద్రానక్షత్ర, లుబ్ధక Nn. 27; లుబ్ధక, పుష్య Mr. 39; My.).

ಆರ್ಪು ârpu. 1. = ಏಪು 3, ಏಬ್ಬು. (Tĕ.).

ಆರ್ಪು ârpu. 2. (Šmd. 50). Might, force; daring; impetuosity; valour (అదటు, సాస, సాహస Kk. 41; Šm. 38; పరాక్రమ G.). See Ršv. 5, 92. 99; 6, after 11; 6, 12; Grj. 1, 114; J. 11, 12. — ಆರ್ಪಿಗೆ. -ಅಡಿ. Might, etc. to be lost (Ršv. 5, 105). — ಆರ್ಪುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Might, etc. to become less (Grj. 8, after 14).

ಆರ್ಬು ârbu. (fr. ಆರ್ 2). = ಏರುಬು, ಏರ್ಪು 1, etc. Crying aloud, etc. (*cf.* ಆಬ್ಬು). — ಆರ್ಬಟಿ. -ಆಟಿ 1. Crying aloud, roaring; a loud note or sound (C.). ಸಾದ್ಯದ ಆರ್ಬಟಿದ ಪೆರ್ಸೋರಹು (Ĕ. Bp. 42, 14). ಪಟುತರದ ಬೊಬ್ಬೆಯಾರ್ಬಟಿಗಳ್ (J. 4, 18). — ಆರ್ಬಟಿಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To emit a loud cry, to cry aloud (Bp. 12, 44). — ಆರ್ಬಟಿಸು. -ಆಟಿಸು. To cry aloud, to roar (Ĕ. Bp. 42, 31; B. 3, 108; My.). — ಆರ್ಬಟಿ. -ಆಟಿ. = ಆರ್ಬಟಿ. (My.). — ಆರ್ಬಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಆರ್ಬಟಿಸು. (B. 4, 37; 5, 139. 246). — ಆರ್ಪಾಟಿ. -ಆಟಿ. = ಆರ್ಬಟಿ. (My.; G.; Tĕ.).

ಆರ್ಯ ârya. = ಆರಿಯ, ಅಜ್ಜ. *A respectable, venerable man;* an Ârya. 2, *of a good family,* a man of the first three castes (సావాసి Nn. 106; ఉత్తర Mr. 382; ఉత్తమకులజన Gr.). 3, a master, an owner. 4, an elder, an old man (వృద్ధ Nn. 106). 5, *a Vaiśya.* 6, *a guard of the women's apartments.* 7, a man born at Âryâvarta (భోగభూమి భవ Nn. 106; భూత, దేవభూమిజ Nn. 78, one MS. హింయనుం). 8, an ascetic (తాపస, తపస్వి Nn. 106). 9, the sun (సూర్య 106). 10, = ఆరాధ్య No 2; see వేమనార్యా. 11, a friend (Čb.). See Bp. 32, 12; 45, 12. 18. 39; 59, 28; B. 4, 127.

ಆರ್ಯಮ âryama. N. (Bp. 53, 44; *cf.* ಆರ್ಯಮ).

ಆರ್ಯಾಗೀತಿ âryâ-gîti. A kind of metre (Čh.).

ಆರ್ಯಾವರ್ತ ârya-âvarta. *The abode of the Âryas: the country extending from the eastern to the western sea, and bounded on the north by the Himálaya, on the south by the Vindhya mountains.*

ಆರ್ಯೆ âryĕ. ಆರ್ಯಾ. = ಆಜ್ಜ. *Pârvati.* 2, a kind of metre (Čh.; Mr. 366). 3, an honourable or old woman.

ಆರ್ವರು ârvaru. = ಅಱುವರ್. Six persons (My.).

ಆರ್ವೇಲಿ ârvêli. N. of a village in the Têlugu country.—ಆರ್ವೇಲಿಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. A class of smârta Brâhmaṇas of that village who are śâktêyas (My.).

ಆರ್ಷ ârsha. (fr. ಋಷಿ). Relating to ṛishis. 2, a certain form of marriage. (My.).

ಆರ್ಷಭ್ಯ ârshabhya. (fr. ಋಷಭ). A steer sufficiently full-grown to be used (ಹರೆಯದ ಎತ್ತು, ಹೋರಿ G.); *a steer fit to be castrated* (ಪಿಡಿಯಿಸಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ Hlâ.; ಪಿಡಿಹೋರಿ Mr. 178).

ಆರ್ಷೇಯ ârshêya. Relating to ṛishis; venerable; very ancient (My.).

ಆರ್ಸೆ ârsĕ. = ಏಸು 2. (My.).

ಆರ್ಹತ ârhata. = ಆರುಹತ. Belonging to the doctrine of Jina or the Jainas. 2, a follower of Jina, a Jaina.

ಆಲ್ ಆಲಿ âl. 1. = ಆಲ್ 2, etc. To cry aloud. (T. ఆల్, ఆలు; M. ఆలిక్కే, general shout). P. p. ಆಲು (Bp. 52, 39; J. 3, 32). ಆಲುತೆ (Grj. 1, 110).

ಆಲ್ ಆಲಿ âl. 2. = ಏಲ 1, etc. Ficus indica (T., M.; R.).

ಆಲ್ âl. = ಬಾಲ್. — ಆಲ್ತಿಗುಡು. = ಬಾಲ್ತಿಗಡೆ. A shrubby creeper, the Indian Jalap, Ipomoea turpethum R. Br. (or Convolvulus turpethum Lin., St. & Pl.).

ಆಲ âla. 1. = ಏಲ್ 2, ಅಲೆ 1. The Banian, Ficus indica Roxb., or Ficus bengalensis Lin. (వటి, న్యగ్రోధ, బహుపాద్ Nr.; T.). See Bp. 32, 18. 19; 50, 77; 57, 12. 15; Ršv. 9, 24; J. 32, 25; s. పడు 3. ಆಲಕ್ಕೆ

ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಜಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗನ್ಧವಿಲ್ಲ, ವೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). — ಆಲದ ಮರ. The Banian tree (ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.; ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ವಟ Nn. 42; Mr. 123; ವಟ Nn. 6; C.). — ಆಲದ ಹಣ್ಣು. The ripe ficus fruit (ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.).

ಆಲ ālа. 2. (= ಆಬಲ್). The red water-lily (ಜಿಂಗಲವಿ, ಚಿನ್ನೆಯಿಬ್ಬಲ್ Śm. 26, one MS. ಆಬಲ್; T. ಆಲ, an open flower; T., Tĕ., Tu. ಅಲ್ಲಿ, a water-lily, Nymphaea alba L.).

ಆಲ ālа. 1. = ಆಣ 2, ಆಳ. Perhaps Tbh. of ಆಲಯ; but *cf.* ಆಲ 2, No. 3 & ಆಳ. See ಆನ್ತರಾಲ.

ಆಲ ālа. 2. = ಆಲ. Any discharge of venomous matter from poisonous animals. 2, *yellow arsenic, orpiment* (ಅರಪಾಳ G.). 3, large extensive (*cf.* ಆಗಲ?; T. ಅಲ್ಲ, extension). 4, a scorpion's tail (ದ್ರುತಪುಚ್ಛ, ಚೇಬಿ ಬಾಲ Mr. 403).

ಆಲಭ ā-labha. Taking hold, touching. See ದುರಾಲಭೆ.

ಆಲಮ್ಬ ā-lamba. = ಆಲಮ್ಬನ. (Śmd. 263 Cm.).

ಆಲಮ್ಬನ ā-lambana. ಆಲಮ್ಬನೆ. Depending on or resting upon. 2, hanging from or down. 3, supporting; support, fundament, base; assistance, help (My.; ಆಶ್ರಯ G.). See ಎಬಿಲ್, ಎಬಿಲ್ಲು, ಜೋಲ್, ನೇಲ್.

ಆಲಮ್ಬಿತ ā-lambita. Hanging from or on, suspended; supported, upheld; protected. (My.).

ಆಲಮ್ಬಿಸು ā-lambisu. To rest or lean upon; to hang from (Rśv. 5, after 19); to lay hold of, to support, to seize (J. 5, 55).

ಆಲಮ್ಭ ā-lambha. Seizing. 2, *the killing of the animal at a sacrifice.* See ದುರಾಲಮ್ಭ.

ಆಲಮ್ಭನ ā-lambhana. Seizing; touching; killing. See ಸವರ್ಸ.

ಆಲಯ ā-laya. Settling down upon. 2, *an abode, a dwelling, a house;* a receptacle, an asylum.

ಆಲಯಿಸು ālāyisu. = ಆಲಯುಸ್ಸು 1, etc. (Tĕ. ಆಲಕಿಂಚು; R.).

ಆಲಯ್ಸು ālaysu. 1. = ಆಲಯಿಸು, ಅಲಿಸು. To listen, to attend to, to mind. (Tu.). ಆವನ ಬಿನ್ನಪವನ್ನು ಆಲಯ್ಸಿ (B. 4, 21).

ಆಲಯ್ಸು ālaysu. 2. = ಓಲಯ್ಸು. To pay homage (Bp. 53, 32).

ಆಲಲಿತ ā-lalita. Beautiful (Č. Bp. 5, 48).

ಆಲವಟ್ಟ ālavaṭṭa. Tbh. of ಆಲಾವರ್ತ. A fan (round or square) made of cuscus-grass, bamboo, palm-leaves, cloth, etc., often decorated with peacock's feathers (ಜಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ತಾಲವೃನ್ತ ಕೆಸ.; ಬೀಸಣಿಕೆ G.). See Bp. 5, 45; 9, 48; 26, 41; 59, 27; 61, 30; J. 2, 16.

ಆಲವಾಲ ālavāla. = ಆಲವಾಲ, (ಆಳಮಾಳ, ಆದಿಮಾಬಿ?), ಆಳವಾಳ, (ಆವಾಲ). *A basin for water round the root of a tree* (ಕಟ್ಟಿ Śm. 89; ಮಡಿ G.). 2, a bridge (?); or a hollow or pit (? Bp. 40, 66).

ಆಲಸ ālasa. Idle; a slothful man (ಜೋಲು Mr. 245).

ಆಲಸ್ಯ ālasya. (fr. ಆಲಸ). *Idleness, sloth, indolence* (ಸೀಡುಮ್ಮಾಡು Čt. I, 51; ತಡವು G.); — tiredness, weariness; languor, disease (My.). 2, *an idle, slothful or apathetic man.* 3, one of the saṅtāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16). ಆಲಸ್ಯದ ಪಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂಱು ಖರ್ಚು (Prv.). See ಆಸದ್, ಬೀಸಲ್.

ಆಲಸ್ಯಗಾಪಿ ālasya-gāra. A lazy man (C.). 2, a languid, sick man (My.).

ಆಲಸ್ಯತನ ālasyatana. = ಆಲಸ್ಯ No. 1. (My.; B. 5, 235).

ಆಲಾ ālā. (fr. ಆಲಸ್ಯ). — ಆಲಾಜೋಲಿ. Dilatoriness (My.).

ಆಲಾನ ālāna. *The post to which an elephant is tied* (ಕಮ್ಬ Mr. 157).

ಆಲಾಪ ā-lāpa. Speaking to, addressing; *speech, conversation;* communication; — = ಆಲಾಪನೆ No. 2 (My.); — lamentation (My.). Bp. 51, 40; 57, 38; Kk. 1. 80; J. 15, 14. — ಆಲಾಪಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take a speech to heart (Grj. 7, 21).

ಆಲಾಪನೆ ā-lāpanĕ. = ಆಲಾಪ. Speaking to, conversing with. 2, making preliminary melodious sounds with the voice or on musical instruments before a performance begins: the prelude in music (My.; Tĕ.).

ಆಲಾಪಿ ā-lāpi. Speaking (Bp. 32, 16).

ಆಲಾಪಿಸು ālāpisu. = ಆಳಪಿಸು. To speak to, to converse, to talk, etc. 2, to make preliminary melodious sounds, etc. (see ಆಲಾಪನೆ, My.). 3, to lament (My.).

ಆಲಾಬು ālābu. = ಆಲಾಬು. (ಕರೇ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.).

ಆಲಾವರ್ತ ālāvarta. = ಆಲವಟ್ಟ. A fan made of cloth (Sk.).

ಆಲಾಸ್ಯ ālā-śya. A crocodile. (R.).

ಆಲಿ ālі. 1. = ಆಣಿ 3, etc. (T. ಆಲಿ, hail-stone; a rain-drop; rain; ಆಲ, water; rain; ಆಲಂ-ಗಟ್ಟು, hail-stone; M. ಆಲ್, water; ಆಲಿ, hail, also ಆಲಿ-ಪಡಿ). — ಆಲಿಕಲ್. -ಕಲ್ಲು. A hail-stone (ಕರಕ, ಘನೋಪಲ, ವರ್ಷೋಪಲ Hlā., Nr.; ಕರಕ Nn. 50, o. rs. ಆಲಿ-, ಆಸಿ-; My.; Tu. ಆಲಿಕಲ್ಲ್, ಆಲಿಪನ್ದ್ಗ್). ಪದಿಪದಿಪಬ್ಬಿಯೆನ್ದು, ಆಲಿಕಲ್ಗಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಧದಿಂ (Śmd. 65). See Bp. 42, 2; Bh. 1, 19, 19. — ಆಲಿವರಲ್. -ವರಲ್. A hail-stone (ಮುಗಿಲ್ಗಲ್ Čt. II, 113, o. r. ಆಲಿ-; ಕರಕ Kk. 70; Śm. 35). ಆಲಿವರಲ್ಗುಮ್ ಇನ್ವುಗೋಸಮುಂ ಸೂಸಿದುವು ಅಭ್ರದಿಂ (Śmd. 142. 166). See Rśv. 8, 113; Grj. 4, 25.

ಆಲಿ ālі. 2. The pupil of the eye (ಕನೀನಿಕೆ, ಆಕ್ಷಿಪಥ್ಯತಾರೆ Mr. 316; My.). ಕಣ್ಣಳ ಆಲಿ (ತಾರೆ Mr. 513). ಕರಿಯ ಆಲಿ (ಕನೀನಿಕೆ, ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ Hlā.). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣಾಲಿ (ಈಸಿಕೆ, ಆಕ್ಷಿಕೂಟಕ Nr.). See Bp. 18, 60. 66. **2,** the eye itself (ಆಕ್ಷಿ, ದಿಟ್ಟಿ Kk. 32; Śm. 70; J. 3, 21; 4, 36; 24, 66; 27, 27; 29, 49). ಆಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ತೆಱಪುವು (ಕೈಕರ Mr. 52). See ಕಣ್ಣಾಲಿ.

ಆಲಿ ālі. 3. An inflammation of the eye (S. Mhr.; *cf.* ಅಯ್ಲಿ).

ಆಲಿ ālі. 1. = ಆಲಿ. A bee. 2, *a scorpion.*

ಆಲಿ ālі. 2. = ಆಳಿ. *A woman's female friend* (ಸಖಿ Śmd. I; ಸಖಿ, ಕೆಳದಿ Nn. 138 as ಆಳಿ). 2, desire (ಬೇಕೆಮ್ಬುದು, ಬಯಕೆ 138). 3, *a line, a row, a range,* (ಸಾಲ್ Śmd. I; ಪಂಕ್ತಿ, ಸಾಲು Nn. 138); a mass (ಸಮೂಹ G.). 4, *a ridge or mound of earth, crossing ditches, dividing fields, etc.; a causeway; a dike; a bridge* (ಪಾಲಿ, ಏರಿ Mr. 417; ನೇತು, ಪೂಲ G.). 5, pure, honest, sincere (ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅನ್ತಃಕರಣ G.).

ಆಲಿಂಗ ā-liṅga. Clasping, joining closely; embracing (Śmd. 187. 188).

ಆಲಿಂಗನ ā-liṅgana. -ನೆ. Embracing; *an embrace* (ತಬ್ಬಿ, ಅಪ್ಪಿಗೆ Kk. 30). See ಅಪ್ಪು, ತಬ್ಬು, ಮುದುಕು. — ಆಲಿಂಗನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To embrace (Bp. 17, 12; 42, 36; J, 11, 14).

ಆಲಿಂಗಿತ ā-liṅgita. Embraced; an embrace. (Bp. 36, 55; 57, 67).

ಆಲಿಂಗಿಸು ālіṅgisu. To embrace (Bp. 4, 48; 13, 16; 30, 30; 35, 24).

ಆಲಿಂಗ್ಯ ā-liṅgya. Fit to be embraced. 2, *a kind of drum.*

ಆಲಿನ್ದ ālinda. = ಆಲಿನ್ದ. (Sk.; G.).

ಆಲಿಸು ālisu. = ಆಲಿಂಬಿಸು, ಆಲಯ್ಸು 1. To cause one's self to be loudly spoken to: to listen attentively; to hear; to mind; to be heard: to make one's self heard, to cry aloud (ಆಕರ್ಣನ, ಪರಿಭಾವನ Śmd. Dh.; My.; Tĕ. ಆಲಿಂಬು). ಅರ್ಥದಿನೆ ಒರೆವೆನ್, ಆಲಿಪುದು ರಸಿಕರ್ (Kk. 29). ಆಲಿಸಲ್ ಬರ್ಕು ಗಾರಣಮ್ ಎನ್ದು ದೂಱು (90). ಆಲಿಸಿ ಕೇಳ್! (Bp. 26, 23). ಇನ್ನು ಒರೆವೆನ್, ಆಲಿಸು! (J. 28, 14). ಕಾಲ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಗಲುಹನ್ ಆಲಿಪ ವಾಯೆ ಬೆಜ್ದಳು ಬಾಲಲೀಲೆಯಲಿ (Prll. 3, 27). See Bp. 2, 33; 3, 38. 56; 5, 43; 10, 33; 20, 13; 21, 47; 32, 18; 42, 28; 53, 42. 49; J. 1, 7; 11, 3; 28, 20; 29, 44; Rśv. 5, 83; 6, after 11; 13, 21.

ಆಲೀಢ ā-līḍha. Licked, tasted, eaten. 2, *an attitude in shooting, the right knee advanced and the left knee bent or retracted.* See Bp. 33, 2; 40 sum.

ಆಲೀನ ā-līna. Settled down upon. 2, melted, fused. (R.).

ಆಲು ālu. 1. = ಆಲ್ 1, etc. (My.; ಕೂಗು G.). See ಆಲುಹ.

ಆಲು ālu. 2. = ಆಡು 1. (T.; R.).

ಆಲು ālu. 1. *A small water jar* (ಅಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯುವ ರವಳಿಗೆ G.). 2, an esculent root, Arum campanulatum. 3, any other esculent root of similar shape. — ಆಲುಗಡ್ಡೆ. A potato (C.; H., Br.).

ಆಲು ālu. 2. ಆಳು. A person who possesses, etc. See ಈಷ್ಯಾಲು, ಕರುಣಾಲು, ದಯಾಲು, etc.

ಆಲುಕೆ ālukа. A small jar (see ಈನಕಾಲುಕೆ). 2, a kind of ebony. 3, an epithet of Śĕsha, the chief of the serpent race.

ಆಲುಹ ālуha. = ಆರುಹ, q. v.

ಆಲೆ ālĕ. 1. = ಆಲ 2, etc. Ficus indica (only in Si.). — ಆಲಿಯ ಮರ. = ಆಲದ ಮರ (Si. 128. 415).

ಆಲೆ ālĕ. 2. = ಆಲಿ 1, etc. — ಆಲೆಕಲ್ಲು. A hailstone (ಪರ್ಶೋಪಲ G.).

ಆಲೆ ālĕ. 3. A sugar-cane press or mill (C.; T., Tu., Tĕ.; T. also: the juice of the sugar-cane; M. ᾱl perhaps Tbh. of ಆಲುಮು). ಆಲೆ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಇಪ್ಪೆಯ ಹೂವೇ ಸಕ್ಕರೆ (Prv.). — ಆಲೆಗಾಣ. A mill for expressing the juice of the sugar-cane (ರಸೋಲೂಖಲ Mr. 213; My.).

ಆಲೆ ālĕ. 4. = ಹಲ್ಲೆ. The lobe of the ear (C.).

ಆಲೆ ālĕ. 5. (fr. ಅಲೆ 1). Causing to roam, troubling. See ಮುಚ್ಚಾಲೆ.

ಆಲೆ ālĕ. 6. = ಹಾಲೆ. (My.).

ಆಲೇಖ್ಯ ā-lēkhya. To be written or painted. 2, *a painting, writing.*

ಆಲೇಖ್ಯಲೇಪ್ ālēkhya-lēkhĕ. *Painting.*

ಆಲೇಪ ā-lēpa. = ಆಲೇಪನ. See ದೋಷಾಲೇಪ.

ಆಲೇಪನ ā-lēpana. Smearing; plastering; anointing; liniment (Bp. 32, 29). — ಆಲೇಪನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To smear, to put on by smearing (Bp. 46, 62).

ಆಲೋಕ ā-lōka. *Looking, seeing, beholding; sight, aspect* (Bp. 58, 65). 2, *light, lustre, splendor* (ತಿಪಿಯ ಬೆಳಗು Mr. 47). 3, flattery, praise, panegyric (Sk.; ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರ ಭಾಷಣ G.).

ಆಲೋಕನ ā-lōkana. *Seeing, looking;* sight (Bp. 40, 79). — ಆಲೋಕನಗೆಯಿ. To behold; to look at (Bp. 40, 79).

ಆಲೋಕಿತ ā-lōkita. Seen, beheld. (My.).

ಆಲೋಕಿಸು ālōkisu. To behold; to look at (My.; ನೋಡು G.). See Grj. 4, after 111; Bp. 5, 17; 18, 25; 25, 42; 38, 36; 53, 26.

ಆಲೋಕ್ಯ ā-lōkya. Having seen or looked at, beholding. (My.).

ಆಲೋಚನ ā-lōčana. Seeing, perceiving. 2, considering, reflection; thought; opinion; intention;—counsel (Tĕ.; ಮಸಲತ್ತು Čb.). ಓಲಗಂ ಪರಿವುದುಮ್ ಆಲೋಚನೆಕ್ಕೆ ಪೊಕ್ಕಂ (Śmd. 295).

ಆಲೋಚನಾಸಭೆ ālōčanā-sabhĕ. Council (My.).

ಆಲೋಚನೆ ā-lōčanĕ. -ನಾ. = ಆಲೋಚನ. — ಆಲೋಚನೆ ನಡಿಸು. = ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡು. (B. 4, 147). — ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡು. To consider, to reflect, etc. (B. 4, 79; 5, 53; J. 14, 64).

ಆಲೋಚಿಸು ālōčisu. To consider, to contemplate; to reflect, to think (Mr. 285; J. 6, 33; 11, 30; 14, 2; 18, 5; 29, 27; B. 3, 28; 4, 170).

ಆಲೋಡನ ā-lōḍana. Mixing, blending. 2, stirring, shaking, agitating. See ಕಲಂಕು. 3, acquaintance, experience (My.).

ಆಲೋಲ ā-lōla. Trembling slightly, rolling, as an eye, unsteady; shaken, agitated; trembling, agitation. See Bp. 21, 3; 30, 16.

ಆವ āva. = ಆರ್ 7, ಎ 11, ಏ 5, ದಾವ, ಯಾವ. What? which? (ಯತ್ Hlå.; My.). ಆವ ಜಗಮಂ ಸಾಧಿಸಲ್ ಪೋದ ಯ್? (Śmd. 155). ಆವ ಮಾತು, ಆವ ಕಾರ್ಯಂ, ಆವ ನಾಯ ಕಂ, ಆವ ಕಾನ್ದೆ; ಆವ ರಾವುತರ್, ಆವ ವಾಜಿಗಳ್, ಆವ ಆನೆಗಳ್ (201). ಆವ ಅಂದು? (Abh. P. 10, 214). ಆವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಆಟ್ಟಿದದ ಅಭಿಲಾಷೆ ಬಿಡದು (Prv.). See Bp. 5, 60; 13, 5; 20, 28; 37, 28; 39, 8; 44, 40; 51, 5; 52, 14; 55, 36; 58, 38. — ಆವಂ. = ಆವೆ 3. What man? which man? Its plural is ಆರ್ (Śmd. 180. 182). ಆವಂ ಮುರನಂ ಕೊನ್ದನ್? ಆವಂ ಬಳ ಕಂನ ಕೇತಿಗಳನ್ ಆದಟಲಿದಂ? (183). ಪೊಣರ್ಕೆಗೆ ಆವಂ ಸಿಲ್ವಂ? (200). ಧನಮುಳ್ಳನ್ ಆವನ್, ಆತನೆ ಇಶ್ವನ್, ಆತನೆ ಗುಣೋತ್ತಮಂ (68). ಆವನ್ ಅಧಿಕಪುಣ್ಯನ್, ಆವನೆ ಸೇವ್ಯಂ (174). See Bp. 1, 27; 8, 30; 10, 44; Bh. 1, 8, 13. 18. — ಆವನಾನೊಬ್ಬ. -ಅನು ೫-ಒಬ್ಬ. Whoever, any. ಆವನಾನೊಬ್ಬ ಎನ್ನನು ಸಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅನ್ತಮಯಮ್ ಆದಹುದು, ಆವನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯಮ್ ಆದಹುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಮುವಾಯಿನ್ದ ಆಧಿಸಿರ್ಮಕ್ತನು, ಅಭ್ಯುದಿತನು ಎನಿಸುಗು; ಆವನೊಬ್ಬನು ಆತಿಶಯಮ್ ಅಪ ಪರಾಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಉಣ್ಬು, ಆತನು ಊರ್ಜಿಸ್ವಿ ಎನಿಸುಗು; ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಗುಣಿಯನ್ ಎಱ್ದು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಬು, ಈತನು ಅಪರಾಧವ್ಯಪೇತನು; ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನ್ ಆಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆಪಾನು, ಆತನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆವನೊಬ್ಬ. ಆವನ್-ಉ ೯-ಒಬ್ಬ. Whoever, a certain man or person (Bp. 54, 9). — ಆವಲ್ಲಿ. = ಎಲ್ಲಿ. Where? ಆವಲ್ಲಿಯೂ, everywhere; anywhere, somewhere (ಕ್ವಚಿದ್ Nr.). — ಆವವಂ. -ಅವಂ. = ಆವಂ. (Bp. 38, 65; 54, 9; Bh. 1, 8, 31). — ಆವಳ್. What woman? which woman? (Śmd. 173. 245). ಸಿಖ್ಯಾಮಿಯಾವಳ್? (64). ಆವಳ್ ಪತಿವ್ರತೆ; ಆವಳೆ ಮಾನ್ಯೆ (174). — ಆವಳೊರ್ವಳ್. -ಳು. ಆವಳ್-ಉ ೯-ಒರ್ವಳ್. Whatever woman, any woman, any. ಆವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾಂಬಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟ

ವಳು ಅಘವಾ ಗಣ್ಣನ್ ಇಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು; ಅವಳೊರ್ವಳು ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸನ ಮಾಡುವವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳು ಸುಬೆವಳು ಆಸಿಕ್ಷೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆವಾಗ. -ಆಗ 2. When? (Bp. 31, 25; 44, 68; My.). — ಆವಾಗಳ್. -ಆಗಳ್. At what time? ಆವಾಗಳುಂ. -ಉಂ 1. Whensoever, always (ಸರ್ವಾ, ಶತ್ವತ್ Nr.; ಎನ್ದುಂ Śmd. 12. 66. 76. 79 Cm.; ನತತಂ 277 Cm.). — ಆವಾತಂ. -ಆತಂ. = ಆವಂ. (Rśv. 14, after 12). — ಆವಾವ. rep. (Bp. 10, 48; 19, 31; 37, 5. 28; J. 19, 41; 32, 56). — ಆವುದಾನೊನ್ದು. ಆವುದು 1-ಆನುಂ-ಒನ್ದು. Whatsoever, whichsoever; anything; (a, an). ಆವುದಾನೊನ್ದರ್ಗಂ ತೊಲಗುವುದು (ಆಪಾದಾನ Śmd. 160). ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನ್ ಇರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು, ಆ ಅಡೆಯ ಮರನು ಉದ್ಧನನುಂ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆವುದು. 1. What? which? (Śmd. 96. 182; My.). Plural ಆವುವು (70). ನಿಮಗೆ ಆವುವು ಮನಕೆ ಏದುವುವು, ಅದ್ದಿಂದ್ ಆವನ್ ಆಯ್ಕುಳಿಗೆಯ್ಗುಂ! (117). ಆವುದು ಮಾಡಲ್ ಬೇಡ್ದುದು, ಆದುನೆ ಕಾರ್ಯಂ (155). ಆವುದು ರೂಢಿಯನ್ ಉಳ್ಳುದು, ಆದುವೆ ಲೇಸು (174). ಆವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? (139; see also 125. 153. 162. 172). ಆವುದಕೆ (Bp. 23, 31). ಆವುದಕ್ಕು (1, 15). ಆವುದುಮಂ (13, 10). See also 12, 23; 13, 4; 37, 4; 43, 64. 65. — ಆವುದು. 2. -ಉಂ 9. Whatsoever (Bh. 1, 8, 78; 2, 13, 35; Rśv. 13, 14).

ಆವಗ āvaga. A mutilated ಆವಗಂ. (Nn. 148).

ಆವಗಂ āva-gaṁ. Whenever, always (ಆವಾಗಳುಂ Śmd. 382 Cm.). **2,** further more, further (ಅಥಿಕ, ನಾಜೆ, ನೆಜಿ, etc. Śmd. 391; Śm. 58). ಆವಗಂ ಗೆಯ್ಮೆಯಿಲ್ಲದ ಇಳೆ (ಖಿಲ Mr. 92). See Ch. v. 5; Bp. 1, 28; 13, 5; 38, 65; 54, 9; J. 1, 1; 3, 25. 37; 19, 6.

ಆವಡೆ āvaḍĕ. — ಆವಡೆಜಿಟ್ಟು. (ಘೋಷಕ, ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಚೀದು ಬೀರ, ಕಯಿನ್ದಾರೆ Si. 151; Tĕ.). A bitter acute-angled cucumber (Br.).

ಆವಣಿ āvaṇi. Tbh. of ಶ್ರಾವಣ. The fifth month (My.; T., M.).

ಆವನಿಪ āvanipa. = ಆವನಿಸ (on account of the metre). (ಸೋಮ, ಯುಗದ ಅಧಿಯ ಅರಸು Nn. 25).

ಆವಪನ ā-vapana. Sowing; placing upon or in. 2, *any vessel.*

ಆವರ ā-vara. = ಅರ 7, ಆವರಣ, ಆವಾರ. See ದೇಶಾವರ.

ಆವರಣ ā-varaṇa. Covering; concealing; veiling (blinding, ಮರುಳು ಮಾಡುವದು G.); filling, surrounding; enclosing; obstructing, interrupting; warding off; a covering; *a shield;* a fence, railing; a bolt, lock. See ಅಳುರ್, ಹೊಡೆ. 2, choosing, desiring. — See ಆನ್-; ಪಂಚಾವರಣ.

ಆವರಣಶಕ್ತಿ āvaraṇa-śakti. The power which veils the real nature of things, the power of illusion (Abhâ. 5, 56).

ಆವರಣಿ (ā-varaṇi). A kind of instrument or implement (ಜನ್ತ್ರ Mr. 207).

ಆವರಿ āvari. = ಆವಿ 1. (My.; M. ಆವರಿ).

ಆವರಿ āvari. = ಆವರೆ, etc. See ನೀರಾವರಿ.

ಆವರಿಕೆ āvariḳĕ. Another form of ಆವರಿ, etc. See ನೆಲಾವರಿಕೆ, ಹೊನ್ನಾವರಿಕೆ. — ಆವರಿಕೆಗಿಡ. A shrub with showy yellow flowers, Cassia auriculata Lin. (St. & Pl.; My.; T. ಆವರೈ, M. ಆವೀರ್).

ಆವರಿಸು āvarisu. To cover; to conceal; to surround, to overcast (ಕವಿ G.); to enclose; to lay hold of or on, to seize (ಆವ್ರಹಿಸು Śmd. 182 Cm.; My.); to join closely (ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು Śmd. 297 Cm.); (to be fit, to be used, ನಿನ್ಗೆಗೆ ಆವರಿಕು ತೆಗಬ್ ಎನ್ದು Śm. 48); to spread about (v. i.). ಆವರಿಸಿದುದು (ದಳ್ಳಿಸಿತು, ಆಳುರ್ಕೆ 60; Kk. 53). See Śmd. 382; Bp. 2, 13; 11, 44; 19, 79; 34, 11; 35, 5; 44, 1. 46; 45, 2; 50, 28. 63; 51, 61; 52, 23; 54, 69; 57, 56. 63. 82; 61, 11; J. 8, 18; 19, 15; 26, 35; 30, 38; Grj. 2, after 106.

ಆವರೆ āvarĕ. Tbh. of ಆಮರೆ (Śmd. 352). See ಆವರೆ; ನೆಲಾವರೆ. Several kinds of leguminous plants, as Phaseolus trilobus, Dolichos lablab, etc. 2, ಒಹುಪುಷ್ಪಿ (Mr. 132, o. rs. in two MSS. ಆಮರೆ and ರಜಪುಷ್ಪಿ). See Bp. 60, 44. — ಆವರೆಗಿಡ. = ಆವರೆಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಆವರೆಬಳ್ಳಿ. = ಆವರೆಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಆವರ್ಜಾ āvarjâ. = ಆವರ್ಜ 2, ಆವರ್ಜಿ. A distinct head in the ledger or abstracted from it (Mhr., H.).

ಆವರ್ಜಿ āvarji. = ಆವರ್ಜಾ. (My.).

ಆವರ್ತ ā-varta. Turning or going towards; turning round, revolving. 2, *a whirlpool* (ಸುಬ್ Nn. 86). 3, *a curl.*

ಆವರ್ತನ ā-vartana. Turning, turning round; circular motion; melting metals together; repeating. See ಪೀಸು.

ಆವರ್ತಿ ā-varti. Returning. 2, a turn, a time (C.). See ಆನೇಕಾವರ್ತಿ, ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. — ಆವರ್ತಿ ಮಾಡು. To repeat, as a lesson (My.).

ಆವರ್ತಿಸು ā-vartisu. To turn round or back, to revolve (ತಿರುಗು, ಸುತ್ತು G.).

ಆವರ್ಹಿತ ā-varhita. *Eradicated.*

ಆವಲ್ ಆval. = ಆಬಲ್. — ಆವಲ್ಲೊಳ. -ಕೊಳ. A pond that contains red water-lilies (Abh. P. 1, 104).

ಆವಲಿ āvali. ಆವಳಿ. *A row, a range, a line.* 2, a series, dynasty. 3, a heap, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 423). 4, a kind of vâstavavṛitti (Kâv. III, 3, B, 3. 17-20).

ಆವಲಿಕೆ āvaliḳĕ. ಆವಳಿಕೆ. = ಆಳಿಗೆ, ಆಳಿಗೆ. A row, etc. (= ಆವಲಿ). See ದೀಪಾವಳಿಕೆ.

ಆವಲಿಯಮಕ āvali-yamaka. A kind of yamaka (Kâv. III, 2, B, 24 seq.).

ಆವಶ್ಯ āvaśya. = ಆವಶ್ಯಕ. (My.).

ಆವಶ್ಯಕ āvaśyaka. (fr. ಆವಶ್ಯ). Necessary, inevitable, absolutely sure to happen or to be done; — necessity, need (My.; Mhr.).

ಆವಸಥ ā-vasatha. *A dwelling, a house.*

ಆವಸಿತ āvasita. *Stored,* as grain.

ಆವಸಥ್ಯ ā-vasathya. The sacred fire kept in a house. See ಪಂಚಾಗ್ನಿ.

ಆವಹ ā-vaha. Bringing, conveying, conferring. 2, *producing, causing.* See Ch. v. 1, ಅಮ್ಮತಾವಹ.

ಆವಳಿ āvaḷi. = ಆವಲಿ.

ಆವಳಿಕೆ āvaḷiḳĕ. = ಆವಲಿಕೆ. etc. (Śmd. 383).

ಆವಾಗ āvâga. See s. ಆ4 and ಆವ.

ಆವಾಪ ā-vâpa. Scattering; sowing. 2, *a trench for water dug at the root of a tree.* 3, *a bracelet* (ಪಾರಿಪಾರ್ಯ, ವಳೆಯ, etc. Mr. 340).

ಆವಾಪಕ ā-vâpaka. *A bracelet.*

ಆವಾರ ā-vâra. = ಆವಾರ No. 2, ಆವರ. Enclosing, covering; keeping off. 2, an enclosure, a compound, a yard (Mhr.). See ದೇಶಾವಾರ, ಪ್ರಾವಾರ, ಸ್ವನ್ನಾವಾರ.

ಆವಾರಿತ ā-vârita. Enclosed; covered; restrained. (Bp. 59, 32).

ಆವಾಲ āvāla. *A trench for water at the root of a tree.*

ಆವಾಸ ā-vāsa. An abode, a dwelling, a house (ಮನೆ Nn. 68; ಸ್ಥಾನ 71). See Bp. 40, 59; 51, 50; 60, 10; J. 3, 15; Grj. 4, 62.

ಆವಾಸಿ ā-vāsi. One who resides or dwells (Bp. 61, 29).

ಆವಾಹನ ā-vāhana. -ನೆ. Sending for; calling, summoning (My.); invoking a deity to occupy an image just prepared to receive it (Mhr.). — ಆವಾಹನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To invite, to summon (J. 13, 42).

ಆವಿ āvi. 1. = ಆವರಿ, ಆವಿರಿ. Steam, vapour; heat (C.; T., M., Tĕ.). — ಆವಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye inflamed from inward heat (My.).

ಆವಿ āvi. 2. = ಆಮೆ, etc. A potter's kiln (C.; B. 1, 2; Tu. ಆವೆ). ಕುಮ್ಮಾಪನ ಆವಿಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಚಮ್ಮು ಹುಡುಕಿದ ನ್ತೆ (Prv.). (*Cf.* ಅಬ್ಬಿಲೆ).

ಆವಿಕ āvika. *(fr.* ಆವಿ). *A woollen blanket* (ಕಮ್ಮಳಿ Hlâ., Mr. 343).

ಆವಿಗೆ āvigĕ. = ಆವಿ 2, etc. (C.). ಆವಿಗೆಯೊಳಗೆ ತಮ್ಮುಗಳ್ ಉಣ್ಟೆ? (Bp. 30, 28). See Prv. s. -ಕುಮ್ಮಾಪ.

ಆವಿಗೆ āvigĕ. = ಪಾವಗೆ, etc. (My.). See ಕಡಾವಿಗೆ.

ಆವಿದ್ಧ ā-viddha. *Crooked.*

ಆವಿಧ ā-vidha. *A drill, a kind of gimblet worked by a string.*

ಆವಿರಿ āviri. = ಆವಿ 1, etc. (Tĕ.; R.).

ಆವಿರ್ಭವ āvis-bhava. Becoming manifest, being born (Bp. 53, 3).

ಆವಿರ್ಭವಿಸು āvis-bhavisu. To become manifest, to be born (Bp. 13, 2; 54, 32; My.).

ಆವಿರ್ಭೂತ āvis-bhûta. Become visible, manifest. See ಸ ಮಾವಿರ್ಭೂತ.

ಆವಿಲ āvila. *Turbid, foul, not clear.*

ಆವಿಷ್ಕೃತ āvis-kṛita. Made visible, revealed, manifest, evident, known. (Kâvy. IV, 2, 19).

ಆವಿಷ್ಟ ā-viṣṭa. Entered; possessed.

ಆವಿಷ್ಟಲಿಂಗ āviṣṭa-liṅga. A noun which possesses or has the force of all three genders (Śmd. 174. 175).

ಆವಿಸ್ āvis. *Manifest, evident.*

ಆವೀತ ā-vîta. Approached; entered; placed. See ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ.

ಆವು āvu. 1. = ಆ 10, etc. A cow (ಗೋ Nr.; My.; Tĕ.; T. ಆವೈ). ಈದ ಆವಿನ ಗಿಣ್ಣುವಾಲು (ಪೀಯೂಷ); ಆವು ಎಮ್ಮೆ ಬೊದರಾದುವೆಲ್ಲಂ (ಪಾದಬನ್ದನ Nr.). ಆವಿನ ಕೊಳಗು (Kk. 68). ಕಟ್ಟದ ಆವು (ವೇಹತ್ತು, ವ್ಯಪಭೋಗಗತೆ); ತನಿಯ ಆವು (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc.); ಕನ್ದು ಇಕ್ಕಿದ ಆವು (ಅವತೋಳೆ, etc.); ಬಿದೆಯ ಆವು (ಸೂರತೆ, etc.); ಹೆಗ್ಗೆಜ್ಜಲಾವು (ಪೀನೋಧ್ನಿ, etc.); ತಲೆಯಾವು (ಶ್ರೇಷ್ಠೆ, etc.); ಕೊಡವಾಲು ಕಡಿನ ಆವು (ದ್ಯೋಣದುಹೆ, etc.); ಹಲವು ಸೂಆವು (ಪರೇಪ್ಸುಕೆ, etc.); ಎಳದನಿಯಾವು (ಪಲಿಕ್ನಿ, etc. Hlâ.). See Bp. 50, 60; 58, 22; 60, 22. 32; J. 18, 13; B. 2, 32; ಯಾಗಪಾವು.

ಆವು āvu. 2. We. See s. ಆಂ, ಆಂ 1.

ಆವು āvu. 3. = ಅಪವು (see ಅಪ್). The plural neuter of ಅನು 4 (My.), *e. g.* ಕಡಿದಾವು, they may or might bite (B. 1, 24); ಒಯ್ದಾವು (2, 6); ಆದಾವು (2, 16); ಇದ್ದಾವು (3, 69); ಮುತ್ತ್ಯಾವು (5, 311).

ಆವು āvu. 4. = ಪಾವು. (My.).

ಆವುಕ āvuka. *A father* (ಜನಕ Mr. 83).

ಆವುಗೆ āvugĕ. = ಆವಿಗೆ. (My.).

ಆವುಗೆ āvugĕ. = ಆವಿಗೆ, etc. (My.).

ಆವುಜ āvuja. A kind of musical instrument (Rśv. 5, after 19). — ಆವ್ಜದ ಮುಟ್ಟು. The frame of the āvuja (?ಆಗ್ಗದ ಕೆ Śmd. I).

ಆವುಜಿಗ āvujiga. A man who performs on the āvuja (?).

ಆವುಜಿಗಿತಿ āvujiga-iti. (Śmd. 244). A woman who performs on the āvuja (?).

ಆವುತಿ āvuti. Tbh. of ಆಹುತಿ. (C.; Tu. ಆವಿದಿ, T. ಆಗುದಿ).

ಆವುದು āvudu. See s. ಆವ.

ಆವೃತ್ ā-vṛit. Turning towards or round. 2, course, process. 3, *order, method.*

ಆವೃತ ā-vṛita. Enclosed, surrounded; covered. See ಶಬರ ಚರ್ಮಾವೃತ; Grj. 5, 80.

ಆವೃತಿ ā-vṛiti. Covering, enclosing, hiding. 2, wrongly for ಆವೃತ್ತಿ, repetition: a (second, etc.) edition (of a book, S. Mhr.).

ಆವೃತ್ತ ā-vṛitta. Turned round; averted; retreated. See ವ್ಯಾವೃತ್ತ, ಸಮಾವೃತ್ತ.

ಆವೃತ್ತಿ ā-vṛitti. Turning towards or round; reversion; repetition, etc. (= ಆವೃತಿ No. 2. My.); revolving, revolution; a kind of vâstavavṛitti (Kâvy. III, 3, B, 3. 48-53). See ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿ.

ಆವೃಷ್ಟಿ ā-vṛishṭi. Raining, pouring. See ಅನ್-.

ಆವೆ āvu3-ĕ3. 1. = ಅವೆ, ಹಾವೆ. ಆಗುತ್ತಾವೆ, they become, etc. (B. 2, 53; My.); ಕುಡಿಯುತ್ತಾವೆ (5, 19); ಮಾತಾಡುತ್ತಾವೆ (5, 133);—ಬನ್ದಾವೆ (ಬನ್ದು ಆವೆ), they have come, ಹೋಗ್ಯಾವೆ (ಹೋಗಿ ಆವೆ, S. Mhr.).

ಆವೆ āvĕ. 2. = ಆಮೆ, etc. A turtle, a tortoise (ಕೂರ್ಮ, etc. Nr.; ಕಚ್ಛಪ, ಕಮಠ G.; My.; Si. 88. 485). ಹೆಣ್ಣಾವೆ (ಕೂರ್ಮಿ, etc. Nr., Si. 90; ಡುಲಿ Mr. 411). — ಆವೆಕಲ್ಲು. A medicinally used stone said to be found in the head of a tortoise (My.). — ಆವೆಚಿಪ್ಪ. A tortoise shell (C.). — ಆವೆವೋಡು. -ಓಡು. = ಆವೆಚಿಪ್ಪು. (My.).

ಆವೆ āvĕ. 3. = ಆವಂ. Who? which? (Tĕ. ಏವ, which; *cf.* Tu. ಆಯೆ = ಅವಂ, he). ಆವೆಯಾದೊಡಮ್ ಎನ್ದು ಆರಾದೊಡಮ್ ಎಮ್ಮ ಅರ್ಥಂ (Śmd. II).

ಆವೆ āvĕ. A flea (ಚಿಕ್ಕಾಡು Mr. 177, one MS. perhaps ಆವೆ).

ಆವೇಗ ā-vêga. Hurry, haste produced by excitement; flurry, agitation. 2, a kind of saṁcâribhâva (Kâvy. IV, 2, 16).

ಆವೇಗಿ ā-vêgi. *The plant Argyreia argentea or Argyreia speciosa* (ಋಕ್ಷಗನ್ಧೆ, etc., ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಡೆಸೊಪ್ಪು, ಬೋಡತರ Si. 156).

ಆವೇಜಿ āvêji. Coriander seed (S. Mhr.).

ಆವೇಶ ā-vêśa. Entering; taking possession of. 2, demoniacal frenzy, possession; great agitation, excitement (ಸಮ್ಮವ Hlâ.; ಪಿಶಾಚಿಯ ಬಾಧೆ G.; My.). 3, *pride, arrogance.* See Prvs. s. ಪ್ರವೇಶ; B. 5, 42. 71.

ಆವೇಶನ ā-vêśana. Entering, etc. (= ಆವೇಶ No. 1 & 2). 2, *a workshop* (ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಗೃಹ Mr. 195; ವಾಜರ ಮನೆ Si. 108).

ಆವೇಶಿಕ ā-vêśika. Entering. 2, *a visitor, a guest.*

ಆವೇಶಿಕೆ ā-vēśiki. *A female guest.*

ಆವೇಶ ā-vēśha. Pervading; penetrating; visiting (Kâvy. IV, 2, 37).

ಆವೇಷ್ಟಕ ā-vēshṭaka. Surrounding. 2, *a wall, fence, enclosure* (ವೃತಿ, ಬೇಲಿ Hlâ.).

ಆವೇಷ್ಟನ ā-vēshṭana. Surrounding, wrapping round; a wrapper; a bandage; an enclosure. (My.).

ಆವೇಷ್ಟಿಸು āvēshṭisu. To surround (J. 34, 19; My.).

ಆಶ ā́śa. 1. Tbh. of ಅಶೆ. (My.).

ಆಶ ā́śa. 2. Eating. See ಆತ್ಮಯಾಶ, ಪವನಾಶನಾತ. 2, reaching to; obtaining. See ಆಧ್ಯಾತ.

ಆಶಂಸನ ā-śaṁsana. Wishing. 2, declaring, asserting. See ಎರಾತಶಂಸನ.

ಆಶಂಸಾರ್ಥ ā́śaṁsā-artha. Declared, asserted or ordered meaning. 2, the optative (My.).

ಆಶಂಸಿತೃ ā-śaṁsitṛi. *One who wishes; one who utters blessings.*

ಆಶಂಸು ā-śaṁsu. Wishing; *one who wishes.*

ಆಶಂಸೆ ā-śaṁsĕ. -ಸಾ. *Wish, desire, hope.* 2, speech, declaration. See ಓತಾತಶಂಸೆ.

ಆಶಂಕೆ ā-śaṅkĕ. *Apprehension, fear.* 2, doubt. 3, distrust. — ಆತಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To fear, etc. (Śmd. 292).

ಆಶಯ ā-śaya. A resting place; *an abode, an asylum.* 2, a receptacle (ಆಧಾರ, ಆಶ್ರಯ Nn. 94). 3, *meaning, intention* (ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಭಾವ 94; R.v. 4, 99; B. 4, 184). 4, wish or will (My.; ಬಯಕೆ G.). 5, water (ಶಮ್ಬರ, ಉದಕ Nr. 94). 6, any vessel or viscus of the body. 7, property. 8, a miser. 9, the jack tree, Artocarpus integrifolia.

ಆಶರ ā́śara. = ಆಶಿರ. *An evil spirit, a rákshasa* 2, fire.

ಆಶಾಗಜ ā́śā-gaja. An elephant of a quarter or point of the compass (Mr. 420). 2, the number 8 (Čh.).

ಆಶಾಪಾಶ ā́śā-pā́śa. The snare of lust (Bp. 22, 51; 53, 3; 61, 79. 90; My.).

ಆಶಾಪಿಶಾಚಿ ā́śā-piśā́ci. The demon of lust (Bp. 40, 52; My.).

ಆಶಾಬನ್ಧ ā́śā-bandha. = ಆಶಾಪಾತ. (Bp. 49, 33; My.).

ಆಶಾಭಂಗ ā́śā-bhaṅga. Disappointment (B. 5, 68; My.).

ಆಶಾಮ್ಬರ ā́śā-ambara. = ದಿಗಮ್ಬರ. Śiva (My.).

ಆಶಾಯುತ ā́śā-yuta. Desirous; greedy (ತೃಷಿತ, ಅಭಿಲಾಷ, etc., ಆರ್ತ Mr. 232).

ಆಶಾವಾರಣ ā́śā-vāraṇa. = ಆಶಾಗಜ. (Bp. 55, 22).

ಆಶಾಷ್ಟಕ ā́śā-ashṭaka. The eight points of the compass (My.).

ಆಶಾಸನ ā-śā́sana. = ಆಶಿಸ್ 2. See ಮಂಗಳಾಶಾಸನ.

ಆಶಿ ā́śi. 1. ಆತೀ. *A serpent's fang.*

ಆಶಿ ā́śi. 2. Tbh. of ಆಶಿಸ್ 2. A kind of alaṅkára (Kâvy. III, 3, B, 166 seq.).

ಆಶಿ ā́śi. 3. Eating. See ಬಹ್ವಾಶಿ.

ಆಶಿತ ā́śita. Eaten.

ಆಶಿತಂಗವೀನ ā́śita-ṅi-gavīna. *Formerly grazed by cattle.*

ಆಶಿರ ā́śira. = ಆಶರ. (Sk.; G.).

ಆಶಿರ್ವಾದ ā́śis-vāda. = ಆಶೀರ್ವಾದ. (Sk.).

ಆಶಿಸ್ ā́śis. 1. *A serpent's fang.* Nom. ಆಶೀಸ್.

ಆಶಿಸ್ ā-śis. 2. Wish. 2, *benediction, blessing* (ಹರಕೆ G.). Nom. ಆಶೀಸ್.

ಆಶಿಸು ā́śisu. To desire, to wish or hope for (Bp. 42, 6; My.). 2, to bless (My.).

ಆಶೀರ್ವಚ ā́śīs-vaća. Benediction (ಸ್ವಸ್ತಿ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಹರಸುವದು Nn. 138; ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532).

ಆಶೀರ್ವಚನ ā́śīs-vaćana. Benediction (Bp. 25, 39; My.).

ಆಶೀರ್ವದಿಸು ā́śīs-vadisu. To pronounce a wish of happiness to, to bless (My.; ಹುರುಳಿಸು G.; ಹರಸು Čb.).

ಆಶೀರ್ವಾದ ā́śīs-vāda. Benediction (Sk., My.; ಆಶಿಸ್, ಹರಕೆ, ಪರಕೆ G.; ಹರಸುವದು Nn. 138). — ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೊಡು. To give a benediction, to bless (Bp. 46, 6; My.). — ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡು. = ಆಶೀರ್ವದಿಸು. (B. 4, 126; My.).

ಆಶೀರ್ವಾದಪರ ā́śīrvāda-para. Having benediction as the highest object, being intent upon benediction (Śmd. 129).

ಆಶೀರ್ವಿಷ ā́śīs-visha. Having venom in its fang: *a snake.*

ಆಶೀವಿಷ ā́śī-visha. = ಆಶೀರ್ವಿಷ. *A snake.*

ಆಶು ā́śu. *Quick, fast;* haste (J. 10, 46). 2, *a kind of rice ripening in the rainy season.*

ಆಶುಗ ā́śu-ga. Going quickly. 2, *the wind.* 3, *an arrow.* 4, the sun.

ಆಶುಗತಿ ā́śu-gati. = ಆಶುಗ No. 4.

ಆಶುಗತಿಮಿತ್ರ ā́śugati-mitra. A lotus (Bp. 5, 1).

ಆಶುಗಾಮಿ ā́śu-gāmi. = ಆಶುಗ No. 4. (R.).

ಆಶುಪತ್ರಿ ā́śu-patri. The tree Boswellia serrata. (R.).

ಆಶುವ್ರೀಹಿ ā́śu-vrīhi. = ಆಶು No. 2. (G.).

ಆಶುಶುಕ್ಷ್ಣಿ ā-śuśukshṇi. Shining forth. 2, *fire.* 3, wind.

ಆಶೆ ā-śĕ. ಆಶಾ. = ಆಶ 1, ಆಸೆ. Wish, *desire;* lust; expectation, *hope.* 2, *a region, a quarter of the compass.* ಆಶೆಗೆ ಅನ್ನ್ಯ ಎಲ್ಲ, ಪಾಶಕ್ಕೆ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ.—ಆಶೆಗೆ ನಾತವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಧನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಶೆಯುಳ್ಳವನು (Si. 184). ಎರಡನೆಯವರ ಹಣದ ಮೇಲಿನ ಆಶೆ (ಅಭಿಧ್ಯೆ G.). — ಆಶೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become desirous, etc. (My.). — ಆಶೆದಣಿ. -ತಣಿ. Desire to be satiated, wish to be gratified (My.). — ಆಶೆದೋಲ್ಪಾಸು. -ತೋಲ್ಪಾಸು. To hold out hopes, to raise another's expectations (C.). — ಆಶೆ ಪಡು ಏಕೆ. Desiring, etc. (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, etc. Si. 70). — ಆಶೆ ಮಾಡು. = ಆಸೆ ಮಾಡು. To desire, etc. (My.). See Prv. s. ನಿರಾಶೆ.

ಆಶೌಚ ā́śauća. (fr. ಅಶುಚಿ). Impurity (contracted in consequence of a death, etc., My.).

ಆಶ್ಚರ್ಯ ā-ś-ćarya. = ಆಚ್ಚರಿ 1, etc. *Curious, marvellous, astonishing.* 2, *a wonder, a marvel.* 3, wonder, surprise, astonishment (ವಿಕ್ಮಯ Čt. II, 100; Śm. 66; ಎಕ್ಕಟಿ Čt. II, 101; ಕುತೂಹಲ Nn. 93). — ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To begin to feel surprise (My.; B. 3, 73). — ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡು. To be surprised, to wonder (My.; B. 4, 171).

ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ āśćarya-kara. Surprising, astonishing (My.; B. 4, 111. 171).

ಆಶ್ಮ ā́śma. (fr. ಅಶ್ಮ). Stony, made of stone. (My.).

ಆಶ್ಮನ āśmana. = ಆಶ್ಮ. (My.).

ಆಶ್ರಮ ā-śrama. *A hermitage.* 2, *a religious order,* of which there are four kinds, that of the brahmaćári, that of the grihastha, that of the vânaprastha, and that of the yati, bhikshu or sanyâsi. See ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ.

ಆಶ್ರಯ ā-śraya. = ಆಸರ, ಆಸರೆ. That to which any thing is annexed, or with which anything is closely connected, or on which anything depends or rests: *a seal, an abode.* 2, *a support, shelter, refuge* (ಗವಿ, ಗರುಡಿ, ಗೊತ್ತು,

ನೆಲೆ, ಪೊದಿಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಆಗರ, etc. Śm. 58; Kk. 64). 3, *protection, help.* 4, *the person or thing in which any quality or article is inherent.* 5, at the end of compounds: depending or resting on, endowed with (Kâvy. IV, 2, 42; V, 2). See ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ. — ಆಶ್ರಯ ಕೊಡು. To afford help or support, etc. (My.; B. 5, 10. 304). — ಆಶ್ರಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To have recourse to for shelter, etc. (My.).

ಆಶ್ರಯಾಶ್ರ âśraya-âśa. Eating what comes near. 2, *fire.*

ಆಶ್ರಯಿ â-śrayi. That has sought the protection of (My.).

ಆಶ್ರಯಿಸು â-śrayisu. = ಆಶ್ರಯಿಸು. To join, to possess (Śmd. 263); to obtain, to keep in mind, to desire (ಬಯಸು 299 Cm.); to adopt, to use, to countenance, to follow (B. 3, 97); —to approach for protection, etc. (My.); —to cause to go to, to put (see ಆಶ್ರಯಿಸು).

ಆಶ್ರಯಿಸುವಿಕೆ âśrayisuvikĕ. Approaching for protection (ಶ್ರಯ, ಶ್ರಯಣ Si. 390).

ಆಶ್ರಯಿಸು âśraysu. = ಆಶ್ರಯಿಸು. To join, etc.; to cause to go to, to put (Bp. 44, 22).

ಆಶ್ರವ â-śrava. Stream, flow, river. 2, distress, fatigue. 3, fault, transgression. 4, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17). 5, *compliant, obedient.* 6, *a promise.*

ಆಶ್ರಿತ â-śrita. Dwelling in; resorting to; having sought the protection of (My.); protected (My.); practising; using; being cognate (Śmd. 26); being connected with (276); being dependant on; a dependant (B. 2, 20; 4, 117). See Bp. 36, 38; 55, 17.

ಆಶ್ರುತ â-śruta. Heard; *promised, agreed.*

ಆಶ್ಲೇಷ â-ślêśa. Embracing; *an embrace.* 2, intimate connexion. 3, N. of the 9th lunar mansion (My.; Tĕ.).

ಆಶ್ವ âśva. (fr. ಅಶ್ವ). Relating to a horse. 2, *a number of horses.*

ಆಶ್ವತ್ಥ âśvattha. (fr. ಅಶ್ವತ್ಥ). Relating to the Ficus religiosa. 2, *the fruit of that tree.*

ಆಶ್ವಯುಜ âśvayuja. (fr. ಆಶ್ವಯುಜ್). = ಆಶ್ವೀಜ. *The month âśvina* (of the rainy season).

ಆಶ್ವಲಾಯನ âśvalâyana. N. of a ṛishi and writer on ritual. (My.).

ಆಶ್ವಾಸ â-śvâsa. Breathing, taking breath. 2, encouraging, consolation. 3, a chapter or division of a book (Ćh. v. 24; Bp. 61, 91).

ಆಶ್ವಾಸನ â-śvâsana. Consolation (B. 5, 10).

ಆಶ್ವಾಸಿಸು â-śvâsisu. To breathe;—to encourage, to comfort, to console (Rśv. 5, 44; My.).

ಆಶ್ವಿನ âśvina. *N. of a month* (September-October) *during which the moon is in aśvini.* 2, a day's journey for a horse or rider.

ಆಶ್ವಿನೇಯ âśvinêya. *A surname of the two aśvins.* 2, N. of Nakula and Sahadêva.

ಆಶ್ವೀಜ âśvija. Tbh. of ಆಶ್ವಯುಜ. (My.). ಆಶ್ವೀಜದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನು ಕರಗುವ ಬಿಸಿಲು, ಮಣ್ಣು ಕರಗುವ ಮಬೆ (Prv.).

ಆಶ್ವೀನ âśvina. *A day's journey for a horse.*

ಆಷಾಢ âshâḍha. = ಆಸಡ, ಆಸಡಿ, (ಆಸಡಿ). *The month âshâḍha* (June-July). 2, *a staff of palâśa wood carried by an ascetic on the day of full moon of the month âshâḍha* (ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಯೊಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲಿಗಿಡದ ಕೋಲು G.). 3, the Malaya mountain.

ಆಷಾಢಭೂತಿ âshâḍha-bhûti. N. of a man (Sk.). 2, one who betrays confidence, a cheat, a scamp (My.; Tĕ.; Mhr. ಆಷಾಡಭೂತಿ).

ಆಷಾಢಮಾಸ âshâḍha-mâsa. = ಆಷಾಢ No. 1. (ಶುಚಿ Nn. 18; ಆಸಡ Ćt. II, 21).

ಆಷಾಢಿ âshâḍhi. = ಆಸಡಿ No. 2 q. v., ಆಸಾಡಿ. The plant Asparagus racemosus Willd. (St. & Pl.; My.; not Sk.). 2, the day of full moon in the month âshâḍha (Sk.).

ಆಸ್ âs. *An interjection implying anger, pain, recollection, etc.: ah! oh! etc. Cf.* ಆಃ.

ಆಸ âsa. 1. Throwing, casting. See ಏಪರ್ಯಾಸ, ವ್ಯಾಸ, ಅತ್ಯಾಸ. 2, a bow.

ಆಸ âsa. 2. = ಆಸನ 2. See ಉತ್ತರಾಸ.

ಆಸಕ್ತ â-sakta. *Attached strongly to or intent on, devotedly attached to.* 2, zealously following or persuing. 3, eternal. See Bp. 43, 82; 53, 1; Grj. 5, after 9.

ಆಸಕ್ತಕೆ â-saktatĕ. = ಆಸಕ್ತಿ. (My.). See ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ.

ಆಸಕ್ತಿ â-sakti. Attachment or devotedness to; intentness upon; diligence, zeal. See B. 4, 5; Bp. 39, 3; J. 11, 13.

ಆಸಂಗ â-saṅga. Fastening to, fixing; association; attachment; contact. See ಉತ್ತರಾಸಂಗ.

ಆಸಡ âsaḍa. Tbh. of ಆಷಾಢ (Ćt. II, 21; Śm. 20).

ಆಸಡಿ âsaḍi. Tbh. of ಆಷಾಢ (Śmd. 364, o. r. ಆಸಡಿ). 2, = ಆಷಾಢಿ No. 1, q. v. (ಶತಮೂಲಿಕೆ, ಅಭೀರು Hlâ.; ಶತಮೂಲಿ, ಬಹುಸುತೆ, ಅಭೀರು, etc. Nr.; ಶತಮೂಲಿ, etc., ಪಿಲ್ಲೆಪಿಚ್ಚಿಕೆ; ಆಷಾಢೀ ಬೇರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಮಜ್ಜಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಅಜ್ಜೀ ಗಡ್ಡೆ Si. 146; ಶತಮೂಲಿ, ಸೇರು Mr. 133, one MS. ಸೀರು).

ಆಸತ್ತು âsattu. P. p. of ಆಸಜ್ 1.

ಆಸನ âsana. 1. Throwing. See ಅಪಾಸನ.

ಆಸನ âsana. 2. Sitting. 2, *sitting in peculiar postures, according to the custom of devotees* (ಪದ್ಮ, ಕುಳ್ಳಿರುವಿನು Nn. 54), *e. g.* ಪದ್ಮಾಸನ, ಭದ್ರಾಸನ, ವಜ್ರಾಸನ, ವೀರಾಸನ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ. 3, *halting, stopping.* 4, a seat in general: a stool, chair, etc. (Grj. 3, 112. 113; 4, 47). 5, *the withers of an elephant,* the part where the driver sits. See Nr. s. ವಿಜಿಗೀಷು.

ಆಸನಾಂಕುರ âsana-aṅkura. The piles (ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ Mr. 386).

ಆಸನೆ âsanĕ. *Slay, abiding.*

ಆಸನ್ದ âsanda. Vishṇu. (R.).

ಆಸನ್ದಿ âsandi. *A couch, the seal of which is made of basket-work* (ವೇತ್ರಾಸನ, ಚಕ್ಕಳ Mr. 208).

ಆಸನ್ನ â-sanna. Sat down, sat near; closely united; *near, proximale;* (attacked; commenced, undertaken). ಆಸನ್ನೆ, fem. (Bp. 4, 42).

ಆಸನ್ನಗಮನ âsanna-gamana. Going near (?). See ಪೋಪು.

ಆಸನ್ನಪೀಡನ âsanna-pîḍana. Molesting in an attacking manner (?). See ಅಣ್ಣಲೆ.

ಆಸಪಾಕ âsapâka. = ಆಸ್ಯಪಾಕ. Sores about the tongue and mouth, occasioned by the heat of the body, aphthous disease (My.).

ಆಸಪ್ರಾಸ âsaprâsa. Gasping, panting (Tĕ.; R.).

ಆಸಮಾನಿ âsamâni. Sky blue (My.; H.; Br. ಆಸ್ಮಾನಿ).

ಆಸರ âsara. Tbh. of ಆಶ್ರಯ. (My.; B. 4, 119; 5, 321).

ಆಸರೆ âsarĕ. = ಆಸರ. (My.). See ಚೆನ್ನಾಸರೆ. — ಆಸರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಆಶ್ರಯಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಆಸಬ್ âsaṛ. 1. -ಬ್ಬಿ. To be weary or fatigued (ಅಲಸ್ಯ Śmd. Dh.; T. అజరు; T. పాజబ్బి, affliction; Tu. ಆಸರ್, thirst). P. p. ಆಸತ್ತು (Śmd. 284). See Bp. 18, 59; 20, 22; 48, 13. — ಆಸಜ್ ಚೇಸುಜ್ dupl. (Bp. 38, 31).

ಆಸಬ್ âsaṛ. 2. = ಆಸಜು, ಆಸಜು. Weariness, fatigue, languor. ಶೀತೋಷ್ಣದ ಆಸಜುಲ್ಲದ ಸುಸ್ಥಲಂಗಳ್ (J. 19, 43). ಆಸಜಿಂ (3, 4; 5, 51; 15, 47). ಆಸಜಿಂ (15, 3). ಆಸಜಿಗಳ್ (18, 22; 28, 10). ಆಸರ್ಗಳಂ (15, 20). — ಆಸರ್ಗಳೆ. -ಕಳೆ. To remove fatigue, to rest (J. 3, 8).

ಆಸರಿ âsaṛa. = ಆಸಜ್ 2. (My.).

ಆಸರಿಕೆ âsaṛikĕ. = ಆಸಜು. (My.).

ಆಸರಿಸು âsaṛu. = ಆಸಜ್ 2. (My.).

ಆಸವ â-sava. Distilling; decoction. 2, *spirituous liquor* (ಸುರೆ Nn. 13; ಪೈಶ್ಚೇಯ, ಕಳ್ಳು, etc., ಕಳ್ Mr. 221). 3, *rum.*

ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ âsava-âsaktatĕ. The state of being addicted to drinking spirituous liquor; a drinking club (ಗೋಮು ಖ, ಮದ್ಯಗೋಷ್ಟಿ Nn. 20, o. r. ಆಸವಾಸಕ್ತ).

ಆಸವಾಸಕ್ತಿ âsava-âsakti. = ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ, q. v.

ಆಸಾಂಡಿ âsâḍi. = ಆಪಾಢಿ No. 1 (My.).

ಆಸಾದ â-sâda. Putting down, placing. See ಪ್ರಾಸಾದ.

ಆಸಾದನ â-sâdana. Putting or laying down; attacking, making war upon; going to or towards; meeting with; obtaining, attaining; accomplishing.

ಆಸಾದಿತ â-sâdita. Sat near; gone to; *obtained.*

ಆಸಾಧ್ಯ â-sâdya. Obtainable. See ಸಮಾಸಾದ್ಯ.

ಆಸಾಮಿ âsâmi. A person or individual (My.; Br., H.; see ಪೌತಿಯಾಸಾಮಿದಾಕೆ).

ಆಸಾರ â-sâra. *Surrounding an enemy;* incursion. 2, *a heavy fall of rain, a hard shower* (ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮಳೆ Mr. 44; Grj. 9, 56). 3, the army of an ally or of a king, whose dominions are separated by other intervening states. 4, provision, food.

ಆಸಾರಕ â-sâraka. = ಆಸಾರ No. 2. (My.; Râm. 3, 6, 9).

ಆಸಾರಮಹಾಲು âsâra-mahâlu. A kind of hall (B. 4, 146).

ಆಸಿಗೆ âsigĕ. = ಹಾಸಿಗೆ. (My.).

ಆಸೀನ âsîna. (Śmd. 297). *Sitting, seated* (ಉಪವಿಷ್ಟ, ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ Mr. 246).

ಆಸು âsu. 1. To loosen from an elevated place (ಊರ್ಧ್ವವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.).

ಆಸು âsu. 2. = ಆಜಿ, ಆರ್ಸೆ. The sâl tree, Shorea robusta Roxb. (ವೃಕ್ಷಭೇದ Śmd. Dh.; ಶಾಲ, ಸರ್ಜ Mr. 114; Tĕ. ఏపే, T. ఆఱ్ఱా). ಆಸಿನ ಮರ (ಶಾಲ Nn. 110).

ಆಸು âsu. 3. That measure, that much, so much (C.; Tĕ. ఏసి; see ಆಸಿತು). ಸಮನೆ ಆಸು ಆವವ್ವ, ಜೀವ! (Anubhavašikhâmaṇi 10, 18). **2,** at the end of an infinitive it may be translated by *"possibility", e. g.* ಆ ಮೂವರ ಗೋಳಾಟ ಹೇಳಲಾಸಲ್ಲ (B. 4, 182; My.).

ಆಸು âsu. 4. = ಹಾಸು. To spread (My.).

ಆಸು âsu. 5. = ಹಾಸು. The warp of a weaver (My.; Tĕ., Tu.).

ಆಸುತಿ â-suti. -ತಿಸಿ. Distilling, pressing out sôma juice.

ಆಸುತೀವಲಿ âsuti-vala. *One who causes a sacrifice to be performed on the day of the new or full moon,* etc. 2, a distiller.

ಆಸುರ âsura. Increase, abundance; excess; superiority; haughtiness; vehemence; strength, power; annoyance, trouble (ಅತಿಶಯ Bhn. 9; Tĕ. ఏచు, to increase, = ಅತಿಶಯಿಂಚು). ಆಸುರದ ಕಬ್ಬಿಗ (Bh. 1, 20, 60). ಕೋಪಮುಂ ಜವಮುಮುಮ್ ಏಬ್ಬಿಗಮುಮ್ ಆಸುರಮುಮ್ ಅಪ್ಪಿನಂ (Abh. P. 13, 75). ಆಸುರದ ಕಟ್ಟಾಳು (Bp. 9, 38). ಆಸುರದ ಕೋಳಾಹಳಧ್ವನಂಗಳ್ (37, 21). ಆಸುರದ ವೀರಪರಾಕ್ರಮಂ (37, 59). ಆಸುರದ ಏಡೆ (18, 7). ಆಸುರದ ಸನ್ನಾಹ (Râm. 3, 6 sum.). See ಅಟ್ಟಾಸುರ, ಅತ್ಯಾಸುರ, ಕಟ್ಟಾಸುರ; Grj. 6, after 54; Bp. 16, 23; 28, 30; 52, 16; 57, 24; 58, 27.

ಆಸುರ âsura. (fr. ಆಸುರ). Relating to evil spirits or to the Asuras; demoniacal. 2, an Asura (My.; ದೈತ್ಯ G.). 3, a form of marriage (My.).

ಆಸುರಿ âsuri. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb. 2, N. of a twining shrub (ಈಶ್ವರಿವಳ್ಳಿ Mr. 150, o. r. ಈಶ್ವರ).

ಆಸೆ âśĕ. Tbh. of ಆಶೆ. (ಪಾಲಿ, ದಿಕ್ಕು Nn. 31. 114). ಆಸೆಯಿಂ ಬೀಳ್ದಿಂ (ಮಾರ್ಗಣ, etc. Mr. 518). See s. ಪುಸಿ 2. — ಆಸೆಗೆಯ್. To afford the shelter of, to shelter, to protect (J. 19, 34). 2, to desire. — ಆಸೆದೊಜೆ. -ತೊಜೆ. To give up or abandon desire (My.). ತನ್ನ ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆದೊಜೆದು, ಎರಡನೆಯನ ರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು (B. 5, 165). — ಆಸೆಗೊಳ್ಳಿಸು. To allure; to hold out hopes (C.). — ಆಸೆಬಡಕ. -ಪಡಕ. = ಆಸೆಗಾಱು. (C.). — ಆಸೆಬಡಕತನ. -ಪಡಕತನ. Cupidity, avarice (My.). — ಆಸೆಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಆಸೆಗಾರ್ತಿ. (C.). — ಆಸೆದಾಕ. = ಆಸೆಬಡಕ. (My.). — ಆಸೆಬುರಕ. -ಪುರಕ. = ಆಸೆಬಡಕ. (C.). — ಆಸೆ ಮಾಡು. To feel a wish for, to desire. ತವನಿಧಿಗೆ ಆಸೆ ಮಾಡೆನು (Bp. 9, 33). ಪ್ರಾಣದ ಆಸೆಯನ್ ಏಕೆ ಮಾಡಿದನುಗೆ (25, 26). ಹಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅನ್ ಆಸೆಯಂ ಮಾಡೆ (47, 43). See also 29, 18; 45, 5. — ಆಸೆಮಾರಿ. A person of inordinate desire (My.). — ಆಸೆವಡು. -ಪಡು. To wish, to desire (ಈಪ್ಪೆ Śmd. Dh.).

ಆಸೆಗಾಱು âśĕ-gâṛu. An inordinately desirous, covetous or avaricious man (C.).

ಆಸೆಗಾರ್ತಿ âśĕ-gârti. A covetous woman (C.).

ಆಸೇಚನ â-sêcana. Pouring into or on; sprinkling. (My.).

ಆಸೇವನ â-sêvana. -ನೆ. Attending to; assiduous practice or performance of any action; commerce, intercourse. See Bp. 7, 7. 8; 12, 28.

ಆಸೇವೆ â-sêvĕ. = ಆಸೇವನ. (Bp. 24, 28).

ಆಸ್ಕಂದನ â-skandana. Attack; *battle, war.*

ಆಸ್ಕಂದಿ â-skandi. Attacking, assailing. See ಪರಾಸ್ಕಂದಿ.

ಆಸ್ಕಂದಿತ â-skandita. *The walk of a horse* (ಎಳೆನಡಿಕೆ, ಸಮಗತಿ Si. 274).

ಆಸ್ತರ â-stara. = ಆಸ್ತರಣ. (My.).

ಆಸ್ತರಣ â-staraṇa. = ಆತ್ತರಣ. Spreading; decking. 2, *a carpet, a rug, bed clothes,* etc. 3, a layer. 4, *a coloured cloth or blanket thrown over the back of an elephant, or over a carriage,* etc.

ಆಸ್ತರಣಕ್ರಿಯೆ âstaraṇa-kriyĕ. The act of spreading. See ಪಾಸು.

ಆಸ್ತಿ âsti. = ಅಸ್ತಿ. Property, wealth (C.; Tĕ., Tu., M., T.). ಹಣದ ಆಸ್ತಿ (ದ್ರವ್ಯ, ವಿತ್ತ, etc. Si. 330). — ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ. reit. (C.; Tĕ.).

ಆಸ್ತಿಕ âstika. (fr. ಆಸ್ತಿ). A believer in sacred tradition; one who believes in God and another world, a theist (My.); pious, faithful. 2, N. of a muni. ಆಸ್ತಿಕನ ದಾನ, ನಾಸ್ತಿಕನ ಭಿಕ್ಷೆ (Prv.). 3, a man of property (My.).

ಆಸ್ತಿಕ್ಯ âstikya. Theism; piety (My.). ಆಸ್ತಿಕ್ಯದಿನ್ದ ಅದ ಏರಕ್ತಿ (ಜ್ಞಾನ Si. 49). 2, a theist (My.).

ಆಸ್ತಿಗಾಱ âsti-gâra. A man of property (C.).

ಆಸ್ತಿಮಿತ â-stimita. Wet. 2, steady, fine. 3, tender, soft. 4, gratified, pleased. (Bp. 35, 34).

ಆಸ್ತಿವನ್ತ âsti-vanta. = ಆಸ್ತಿಗಾಱ. (My.).

ಆಸ್ತೆ âstĕ. Slowly, at slow pace (My.; H.).

ಆಸ್ಥಾನ â-sthâna. Place, site. 2, *an assembly.* 3, *a royal hall of audience* (ನೃಪರ ಬೀಡ ಸಭೆ Mr. 462).

ಆಸ್ಥಾನಿ â-sthâni. *An assembly.*

ಆಸ್ಥಾನಿಕ â-sthânika. Relating to a royal hall of audience (My.); a courtier (My.).

ಆಸ್ಥಿತ â-sthita. Stayed, dwelt; abiding. 2, having recourse to. 3, applied to. 4, engaged in; practising. 5, spread. 6, *obtained* (ಆಕ್ರಾನ್ತ, ಕೆಯ್ಕೊಳುಹಂ Mr. 459).

ಆಸ್ಥೆ â-sthĕ. *An assembly.* 2, regard, care. 3, *effort* (ಪ್ರಯತ್ನ G.). 4, *state, condition.*

ಆಸ್ಥೌಲ್ಯ â-sthaulya. Some amount of stoutness, etc. See ಸೆಡೆ.

ಆಸ್ಪತ್ರಿ âspatri. The English "hospital" (C.; Tĕ. ಆಶಿಪತ್ರಿ, ಠಾಸ್ಪತ್ರಿ).

ಆಸ್ಪದ â-s-pada. Place, site (ಸ್ಥಾನ Nn. 78). 2, *position, rank, dignity.* 3, *business, affair.* 4, basis, ground, occasion (My.). 5, ಪಾಲಿ (Nn. 31). Fem. at the end of a compound ಆಸ್ಪದೆ (Śmd. 188). See Prv. s. ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ.

ಆಸ್ಫಾಲ â-sphâla. = ಆಸ್ಫಾಲನ. (My.).

ಆಸ್ಫಾಲನ â-sphâlana. Flapping, striking against; clapping; striking; rubbing. See ಆಸ್ಫಲಿಸು.— ಆಸ್ಫಾಲನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To flap, to clap, etc. (Grj. 6, after 67).

ಆಸ್ಫುರಣ â-sphuraṇa. Springing up, breaking forth; becoming manifest; shining. See Bp. 33, 21; 43, 67.

ಆಸ್ಫುರಿತ â-sphurita. Trembling; sprung up; glittering, shining (A.).

ಆಸ್ಫೋಟ â-sphoṭa. = ಆಸ್ಫೋಟನ. 2, = ಆಸ್ಫೋತ No. 1 (ಎಕ್ಕೇ ಗಿಡ G.).

ಆಸ್ಫೋಟಕ â-sphoṭaka. One who claps or strikes the hands together (My.). 2, the plant Coreya arborea.

ಆಸ್ಫೋಟನ â-sphoṭana. Moving to and fro, flapping, trembling; shaking; slapping or clapping the arms as done by combatants, wrestlers, etc., or the noise made by it; clapping, striking the hands together; knocking, as at a door. 2, blowing, expanding;—breaking. See ಒದಪು, ಕೆರಳ್ಚು.

ಆಸ್ಫೋಟನಿ â-sphoṭani. *A gimlet or auger.*

ಆಸ್ಫೋಟೆ â-sphoṭĕ. = ಆಸ್ಫೋತೆ. ಆಡವೀ ಮಲ್ಲಿಗೆ (G.). 2, = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತೆ (G.).

ಆಸ್ಫೋತ â-sphota. *Swallow wort, Calotropis gigantea.* 2, = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ (G.).

ಆಸ್ಫೋತೆ âsphotĕ. *A wild variety of Arabian jasmin, Jasminum sambac* Ait. 2, *the creaper Clitoria ternatea* Lin.

ಆಸ್ಯ âsya. *The mouth; the face.*

ಆಸ್ಯಪತ್ರ âsya-patra. A lotus. (R.).

ಆಸ್ಯಪಾಕ âsya-pâka. = ಅಸಪಾಕ. (My.).

ಆಸ್ಯಲಾಂಗಲ âsya-lâṅgala. Whose face is a plough: a hog, a boar. (R.).

ಆಸ್ಯಲೋಮ âsya-lôma. The beard. (R.).

ಆಸ್ಯಾಬ್ಜ âsya-abja. A face that is like a lotus (J. 3, 14; 24, 49).

ಆಸ್ಯಾಸವ âsya-âsava. Spittle, saliva. (R.).

ಆಸ್ಯೆ âsyĕ. Sitting; *resting, stay.* 2, a seat, a throne (ಗದ್ದುಗೆ G.).

ಆಸ್ಯೇನ್ದು âsya-indu. A face that is like the moon (J. 3, 12).

ಆಸ್ರಪ âsrapa. (fr. ಆಸ್ರಪ). The nineteenth lunar mansion. (R.).

ಆಸ್ರವ â-srava. The foam on boiling rice. 2, flowing. 3, *distress, pain.*

ಆಸ್ವಾದ â-svâda. Tasting, eating; enjoying; flavour. (Bp. 15, 28; 59, 14; My.).

ಆಸ್ವಾದನ â-svâdana. Tasting, eating; enjoying. See ರಸಾಸ್ವಾದನ.— ಆಸ್ವಾದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To taste, etc.; to smell at (V. 14, 103).

ಆಸ್ವಾದಿಸು âsvâdisu. To taste, to eat; to enjoy (Bp. 33, 15; 47, 17); to smell at (My.).

ಆಹ್ âh. An interjection to express dislike: fy! (My.).

ಆಹ âha. A rare form of ಅಹ, etc. ಏಂದು ಆಹ ದಾನ (ದಾನೋತ್ಸವಪ್ಪ Nn. 142).

ಆಹ âha.= ಆಪಾ. ಆಹ, ಇದು ತಪ್ಪದು (Mr. 536). See Grj. 10, 103; Bp. 32, 15; 37, 53. (In Sk. it implies reproof, severity, command, etc.).

ಆಹಕ âhaka. A peculiar disease of the nose. (R.).

ಆಹತ â-hata. *Struck, beaten.* 2, *uttered falsely.* 3, *multiplied.* 4, *assertion of an impossibility.* 5, new cloth. 6, known. 7, a drum.

ಆಹತಲಕ್ಷಣ âhata-lakshaṇa. *Noted for good qualities.*

ಆಹರ â-hara. Bringing, fetching. (My.). 2, taking, seizing; taking away, robbing. (My.). 3, drawing in breath, inhaling; inhaled air; breath inspired.

ಆಹರಣ â-haraṇa. Taking away, robbing. (My.); taking, seizing; bringing near; removing; accomplishing; causing, inducing. See ಅಧ್ಯಾಹರಣ, ಅಮೃತಾಹರಣ, ಉದಾಹರಣ, ವ್ಯಾಹರಣ.

ಆಹರಿಸು âharisu. To take away, to rob (My.).

ಆಹವ â-hava. 1. Sacrificing, sacrifice.

ಆಹವ â-hava. 2. Summoning, calling; challenging. 2, war, battle (ಕೊಳುಗುಳ Ćt. II, 62; ಕಾಳೆಗ Nn. 39).— ಆಹವಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To challenge (J. 8, 26).

ಆಹವನೀಯ â-havanīya. To be offered as an oblation, to be sacrificed. 2, *the fire in which oblations are offered.*

ಆಹವಾಂಗ âhava-aṅga. (ಕರ್ಣಕೆ, ಕಾಳೆಗದ ಮದ್ಯ Nn. 21; ಸೂತ, ಕಾಳೆಗದ ಭೇದ 32).

ಆಹವಿ â-havi. A warrior (My.).

ಆಹಾ âhâ. = ಆಹ. An interjection expressing surprise, pity, or sorrow (Mhr.; Grj. 1, 68; J. 2, 59; B. 5, 151; *cf.* ಅಹಾ, ಅಯೋ).

ಆಹಾರ ā-hāra. = ಆರ 6. Bringing near; taking; employing. 2, *taking food, eating.* 3, *food.* ಆಹಾರಮಂ ಕೊಣು ಕೊಣ್ದು (J. 8, 2). — ಆಹಾರ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take food (B. 4, 14; My.). — ಆಹಾರ ಮಾಡು. To eat (My.).

ಆಹಾರಪಚನ āhāra-pačana. Digestion (My.). See Prv. s. ಪಚನ.

ಆಹಾರಸಮ್ಭವ āhāra-sambhava. The juice of the body, chyle, lymph, serum. (R.).

ಆಹಾರಿಸು āhārisu. To eat (My.).

ಆಹಾವ ā-hāva. *A trough or ditch near a well for watering cattle* (ಸಿಸಾನ, etc., ಬೆಂಚೆ Mr. 421). 2, = ಆಹವ 2.

ಆಹಿಕ āhika. (fr. ಅಹಿಕ). Intermittent, daily, especially used of fever (My.; Tĕ.). 2, (fr. ಆಹಿ) the descending node. 3, N. of Pāṇini.

ಆಹಿತ ā-hita. *Placed, put.*

ಆಹಿತುಣ್ಡಿಕ āhituṇḍika = ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕ. *A snake-catcher or exhibiter of snakes.*

ಆಹು ā-hu. Calling; cry (ರವ, ಧ್ವನಿ Nn. 86). 2, rice (ವ್ರೀಹಿ, ನೆಲ್ಲು 86). 3, minute, atomic, etc. (ಸೂಕ್ಷ್ಮ 86).

ಆಹುತ ā-huta. Sacrificed. 2, offering made to men, hospitality. 3, the nourishment of all created beings considered as one of the principal sacrifices. (R.).

ಆಹುತಿ ā-huti. = ಆವುತಿ. Offering oblations with fire to the deities; *an oblation to the deities* (ಬಲ, ಹುತಾಹುತಿ Nn. 14). 2, a mouthful (ಕಬಳ, ತುತ್ತು Mr. 220). — ಆಹುತಿ ಈ. To offer an oblation with fire (Bp. 60, 50). — ಆಹುತಿ ಕೊಡು. = ಆಹುತಿ ಈ. (My.). 2, to present a bali (to demons, etc., My.). — ಆಹುತಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಆಹುತಿ ಕೊಡು. (Bp. 61, 17). — ಆಹುತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or receive as an offering; to take as a mouthful. See Bp. 44, 21; 54, 53; 56, 32.

ಆಹೂತಿ ā-hūti. Calling; summoning. (My.).

ಆಹೃತ ā-hṛita. Brought; given; taken; collected. See ಉದಾಹೃತ.

ಆಹೃತಿ ā-hṛiti. Collection. See ಸಮಾಹೃತಿ.

ಆಹೇಯ āhêya. (fr. ಆಹಿ). *Belonging or relating to a snake.*

ಆಹೇರು āhêru. = ಆಹೇರು. — ಆಹೇರುಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಆಹೋ āhô. An interjection expressing wonder or surprise (C.; Bp. 24, 67).

ಆಹೋ āhô. An interjection of doubt or of asking: *or, or perhaps.*

ಆಹೋಪುರುಷಿಕೆ āhô-purushikĕ. *A vain determination to accomplish an object, vaunting of one's power* (ಆಡುಡಹುದೆ ನಿಸ್ಪದು Mr. 464).

ಆಹ್ನಿಕ āhnika. (fr. ಅಹನ್). Daily. 2, a religious ceremony to be performed every day at a fixed hour. 3, constant occupation. 4, daily food. 5, what may be read in one day, the section of a book. (G.).

ಆಹ್ಲಾದ ā-hlāda. = ಅಹಲ್ಲಾದ. Joy, delight (ಸನ್ತೋಷ Nn. 77).

ಆಹ್ಲಾದಕರ āhlāda-kara. Gladdening. (My.).

ಆಹ್ಲಾದಕಾರಿ āhlāda-kāri. Gladdening; that causes pleasure (Kâvy. II, 1, 7).

ಆಹ್ವಯ ā-hvaya. Calling. 2, *a name, an appellation.*

ಆಹ್ವಾನ ā-hvāna. Calling; *a call, an invitation* (ಪ್ರೇಷ, ಕರೆವುದು Nn. 95); invocation of a deity (ಅರ್ಚ, ಕರೆವುದು 106). 2, *a name.*

ಆಹ್ವಾನಪುರುಷ āhvāna-purusha. A man who calls or invites. See ಬಿಡಿ'.

ಆಹ್ವೆ ā-hvĕ. *A name, an appellation.*

ಆಳ್ ā̆l. 1. = ಆಳು 1. To get, to obtain. **2,** to have, to hold, to possess. **3,** to govern, to rule, to manage (ತಾಳ್ Šmd. Cm. 56. 77. 122. 156. 204. 344. 367; T., M., Tu. ಆಳು; Tĕ. ಏಲು). P. p. ಆಳ್ದ (Šmd. 77. 156. 204; see ಆಳ್ದ). ಆಳ್ಗಂ (56. 122. 344. 367). ಬೇಗರ್ಗೆಮ್ಪಿನ ಸೊಮ್ಪನ್ ಆಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಜಿ (78). ನಯವಿದರೆವು, ಸಹೋದರರೆವು ಎನ್ದು, ಬೆಸದು ಆಳ್ವುದು ಧೃತ್ಯವಿತಾನನುಂ! (258). ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನರಂಗಳುಮನ್ ಒಳಕೊಣ್ದು ಆಳ್ವನ್ (ಆದ) ಅಮ್ಭೋನಿಧಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಂ ಬೀದಿಗುಂ (208). See Bp. 16, 13; Rśv. 5, after 26; 5, 133; 12, 13; 13, 10. 18. 79; 14, 15; J. 2, 5. 9. 19; 5, 23; 6, 41; 29, 9.

ಆಳ್ ā̆l. 2. = ಆಳು 2. (A bond-man?), a servant (ಸೇವಕ Šmd. Dh., Šm. 115; J. 4, 11); a soldier (ಭಟ Bhn. 54; J. 4, 62; 12, 5; 20, 26. 35); a messenger (ಆತಂಕ, ದೂತ Nn. 66); a pawn in chess (J. 6, 30). **2,** a grown person in general (C. as ಆಳು; T., M., Tu.). ಆರಸಾಳ್ (Šmd. 63), ಒಳ್ಳಾಳ್ (84), ಕಟ್ಟಾಳ್ (215). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಮ್ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿದುದು ಒನ್ದೆ ಗಜಂ ಭುವನೈಕರಾಮನ (146). ಆಳ್ ಇವಂ, ಆಳ್ ಇದು (109). ಉರ್ಕಾಳ್ಗಳ್ (79). ನೀನ್ ಎನ್ನ ಆಳ್ದನ್, ನಾನ್ ಆಳ್ (Bp. 9, 51). — ಆಳ್ಗೆತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ. N. of a children's play (Bh. 1, 6, 1). — ಆಳ್ದಾರಿ. A path passable only for men (My.). — ಆಳ್ಮೊಟ್ಟೆ. A porter's load (My.). — ಆಳ್ವಲ. -ಬಲ. (Šmd. 386; Kk. 99). A body of soldiers (My.). 2, helpmates (My.). — ಆಳ್ವಲ್ಮೆ. -ಬಲ್ಮೆ (Šmd. 81). The strength of a man or of men. — ಆಳ್ವಿಸ. -ಬಿಸ. = ಆಳ್ವಿಸನ. — ಆಳ್ವಿಸಗೆಯ್. To take an order upon one's self as a servant does: to become obedient or subject, to become a servant (Abh. P. 10, 37). 2, to subject (14, 194). — ಆಳ್ವಿಸನ. -ಬಿಸನ. Servant-command: the state of one who like a servant obeys orders, subjection, service (Abh. P, 9, 134; 11, 3).

ಆಳ್ ā̆l. 3. (= ಆಣ್). Manliness, bravery. — ಆಳ್ವೀಡು. -ತೋಡು. To evince manliness, etc. (J. 32, 1).

ಆಳ ā̆la. = ಆಳು 3, etc. — ಆಳವೇರಿ. = ಆಳುವೇರಿ, q. v. (My.). ಆಳವೇರಿಯ ಗೋಡೆ (ಪ್ರಾಕಾರ G.).

ಆಳ ā̆la. = ಆಲ 1, etc. Extent; a tract of country (see *e. g.* ಅನ್ತರಾಳ, ಕೊಡೆಯಾಳ, ನಟ್ಟಾಳ, ಬಣ್ಣವಾಳ, ಮಲೆಯಾಳ, etc.). ಎರಡೂರ ಎಡೆಯ ಸಿಡುವಮಾಳಂ ಪ್ರಾನ್ತರಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಆಳತಿ ā̆lati. = ಆಲತಿ. Singing (Bp. 12, 44; 19, 10). — ಆಳತಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Singing to be joined to; to be attended with singing (Bp. 17, 21).

ಆಳಮಾಳ ā̆lamāla. = (ಆಲವಾಲಿ), ಆದಿಮಾದಿ (Šmd. 39).

ಆಳಮ್ಬರ ā̆lambara. = ಆಡಮ್ಬರ. (My. occasionally).

ಆಳಮ್ಬೆ ā̆lambĕ. = ಅಣಬೆ, etc. A mushroom (My.; ಶಿಲೀನ್ಧ್ರ G.).

ಆಳವಿಸು ā̆lavisu. Tbh. of ಅಲಾಪಿಸು. (Bh. 8, 24, 49).

ಆಳವಾಳ ā̆lavāla. = ಆಲವಾಲ. (Rśv. 2, 49).

ಆಳಿ ā̆li. 1. = ಆಡಿ. An affix for forming nouns, *e. g.* ಓಪಾಳಿ, ಜೂಪಾಳಿ, ಮಾಡಿಾಳಿ, ಪಡಿಾಳಿ, ಪಪಪಾಳಿ, ಮಾತಾಳಿ; ಕೇಡಾಳಿ, ಸಿಗ್ಗಾಳಿ (Šmd. 239).

ಆಳಿ ā̆li. 2. = ಆಳಿ, etc. — ಆಳಿವೇರಿ. = ಆಳುವೇರಿ, q. v. A rampart (My.; ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆ G.).

ಆಳಿ ā́li. = ಆಲಿ 2, q. v. (ಸಖಿ, ಸಾಲ್ Śmd. I; ಆವಳಿ, ವೀಥಿ, ರಾಜ, ಪಸ್ತಿ Mr. 359). See *e. g.* J. 30, 1. 19. 31; 33, 20; Ć. Bp. 47, 39.

ಆಳಿಕೆ ā́likĕ. 1. = ಆಳ್ಕೆ. Ruling; reign (B. 4, 6. 80; 5, 187).

ಆಳಿಕೆ ā́likĕ. 2. = ಆಡಿಕೆ. See ಘಾತಾಳಿಕೆ, ಹೀಯಾಳಿಕೆ.

ಆಳಿಕೆ ā́likĕ. 3. The state of being a person. See ಆಣ್ಣಾಳಿಕೆ.

ಆಳಿಗ ā́ligа. = ಆಯಿಗ, etc. See ಕಲಘಾಳಿಗ.

ಆಳಿಗೆ ā́ligĕ. = ಆಳಿಗೆ. Tbh. of ಆವಲಿಕೆ (Śmd. 383).

ಆಳಿಂದಕಿ ā́lindaki. = ಅಳಿಲ್, etc. A squirrel (My.).

ಆಳಿಸು ā́lisu. 1. (Śmd. 40). To cause to obtain or get (Bp. 41, 19); to cause to rule. — ಆಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To be ruled, as by a king (My.).

ಆಳಿಸು ā́lisu. 2. = ಆಡಿಸು. See ಹೀಯಾಳಿಸು.

ಆಳು ā́lu. 1. = ಆಳ್ 1. P. p. ಆಳಿ (C.). ಆಳುವ ಅರಸು (ಚಕ್ರವರ್ತಿ, etc. Nr.). ಆಳುವವನು (ಈಶ್ವರ, ಪತಿ, etc. Si. 355). ರಾಜ್ಯವನ್ ಆಳುತ (Bp. 27, 28). ಆಳಿದವಂ (40, 44). ರಾಯನ ನೂಯಿ ಮಕ್ಕಳು ಪುರವನ್ ಆಳಲಿ! (Bh. 1, 8, 3). ರಾಜ್ಯವನ್ ಒತ್ತಿ ಆಳುವೆಂ (1, 8, 15). ಮುನ್ನ ಶತಕೋಟಿರಾಯರು ಆಳಿದ ಆ ನೆಲಂ (Dp. 1). ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದನು (B. 4, 80).

ಆಳು ā́lu. 2. = ಆಳ್ 2. (C.). ನೀವು ಒಡೆಯನ್, ಆನ್ ಆಳು (Bp. 22, 61). ಆಳುಗಳಂ (16, 13). ಆಳುಗಳನ್ನು (B. 5, 283). ಕಾಲಾಳು (ಪದಾತಿ, etc. Nr., Hlâ.). ಬಿಲ್ಲಾಳು (Nr.). ಸಾವಿರಾಳ ನಾಯಕ (ಸಾಹಸ್ರ, etc. Nr.). ಕೂಲಿಯಾಳು (ಕರ್ಮಕರ, etc. Nr.). ತುರಿಯಾಳು (Śmd. 42). ಆಳು ಕಟ್ಟಿದವನೇ ಅರಸು, ಕೂಡಿ ಇಕ್ಕಿದವನೇ ದಾತ. — ಆಳಾಗ ಬಲ್ಲನ ಅರಸಾಗ ಬಲ್ಲ. — ಆಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಅರಸುತನವು ಯಾಕೆ? — ಆಳೂ ಅಗ ಬೇಕು, ಅರಸೂ ಅಗ ಬೇಕು (Prvs.). See Bp. 28, 46; 45, 11; 54, 19; 56, 51; Bh. 2, 4, 5. 11. — ಆಳಮರಿಸು. -ಅಮರಿಸು. To get a person (for doing any work, My.). — ಆಳಿನೇಟಿಕೆ. -ಏಟಿಕೆ. A kind of children's play (Bh. 1, 6, 1). — ಆಳು ಕಾಯಿ. dupl. ಆಳು ಕಾಯಿ ಇದ್ದವನಾದರೆ ಕಾಳಯಮ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಆಳುಕೆಯ್ಯುದ್ದ. -ಕೆಯ್-ಉದ್ದ. Being of the length of a man with both arms elevated and the fingers extended (ಪೌರುಷ Si. 213. 462). — ಆಳುಗೀಳು. reit. (My.). — ಆಳುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Service, drudgery (Bp. 52, 10). 2, work fit for one person (My.). 3, work done by servants (My.). — ಆಳುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The length or height of a man (My.; Si. 431. 437). — ಆಳುಪಾಟಿ. A gang of workmen under a mêstri (My.). — ಆಳುಮನ. A servant (S. Mhr.). ಆಳುಮಕ್ಕಳು (B. 2, 20; 4, 34. 43. 73). — ಆಳು ಮಟ್ಟ. A man's measure or height (C.). — ಆಳು ಜೋಳು. reit. (S. Mhr.; B. 4, 153). — ಆಳೋಟಿ. -ಓಟ. The distance which, or the speed at which, a man can run (C.).

ಆಳು ā́lu. 3. = ಅಳ 3, ಅಳೆ 4, ಅಳ, ಅಳಿ 2. See ಅಳ್ವರಿ. — ಆಳುವೇರಿ. -ಏರಿ. A wall or rampart of a fort surrounded by the ditch (ಪಯ, ವಪ್ರ Nr.); a merlon of a fort (My.). See Râm. 1, 9, 10; 1, 13, 2; 6, 13, 3.

ಆಳು ā́lu. 4. = ಅಹಳು (see ಅಹ). The feminine of ಆನು 4, q. v. (My.), *e. g.* ಬನ್ದಾಳು (B. 2, 7), ಬಿಡಿದಾಳು (3, 78), ಇದ್ದಾಳು (4, 138).

ಆಳುತನ ā́lutana. 1. = ಆಳ್ತನ 1, q. v. (Bh. 8, 4, 31; J. 2, 41; C.).

ಆಳುತನ ā́lutana. 2. = ಆಳ್ತನ 2. Service (Bp. 11, 5; 22, 52; My.).

ಆಳುವಿಕೆ ā́luvikĕ. = ಆಳ್ವಿಕೆ. Ruling; reign (B. 5, 1; My.).

ಆಳೆ ā́lu4-ĕ3. = ಹಾಳೆ. The feminine of ಆನೆ 1, No. 1 & 2, *e. g.* ಬರುತ್ತಾಳೆ, she comes (B. 1, 1), ಪಾಕುತ್ತಾಳೆ (3, 82), ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ (C.), — ಬನ್ದಾಳೆ (ಬನ್ದು ಆಳೆ), she has come; ಹೋಗ್ಯಾಳೆ (S. Mhr.).

ಆಳ್ಕೆ ā́lkĕ. = ಆಳಿಕೆ 1. Obtaining; ruling; reign, government (J. 2, 54; 29, 36).

ಆಳ್ತನ ā́l-tana. 1. (Śmd. 248). = ಆಳುತನ 1. Ruling; rule, sovereignty (ಆರಸುತನ, ಒಡೆಯತನ G.; My.); prowess, valour (My.). ಆವನ ಆಳ್ತನಂ (Śmd. 61). See J. 4, 49; 13, 25; 16, 10; 22, 7; 27, 51; ಕಟ್ಟಾಳ್ತನ, ಕೂರಾಳ್ತನ, ಬಲ್ಲಾಳ್ತನ.

ಆಳ್ತನ ā́ltana. 2. = ಆಳುತನ 2. Service (Rśv. 14, 52).

ಆಳ್ತೆ ā́ltĕ. (Śmd. 49, o. r. in Mdb. MS. ಆಳ್ತೆ).

ಆಳ್ದ ā́lda. P. p. relative of ಆಳ್1-ಅ3: A ruler, a master (ಇನ Hlâ.; ಪೊರೆವಂ Ćt. I, 27). See Śmd. 141. 258. 263; Grj. 5, 44; Bp. 9, 51; Rśv. 5, 124. 125; J. 22, 7; Ć. Bp. 11, 11; V. 14, 64. Feminine ಆಳ್ತಿ (Grj. 3, 105).

ಆಳ್ಮ ā́lma. = ಆಳ್ಮ, etc. A possessor; a ruler, a master; a husband (ಮನುಷ್ಯ, ಒಡೆಯ Nn. 36). See ಇರುಳಾಳ್ಮ, ಉಮೆಯಾಳ್ಮ, ನುಡಿವೆಣ್ಣಾಳ್ಮ, ಪಿಙ್ಗಿತಿನಿಯಾಳ್ಮ, ಬರ್ದಿಲಾಳ್ಮ, etc.

ಆಳ್ವರಿ ā́lvari. = ಆಳುವೇರಿ s. ಆಳು 3. (C.; Bp. 16, 14. 16. 18. 21. 24; Rśv. 1, 54).

ಆಳ್ವಿಕೆ ā́lvikĕ. = ಆಳುವಿಕೆ. (C.).

ಆವಿಲ್ ā́l. = ಅವ್ 2, etc., ಆರ್ 6, ಆಯು. To sink in a fluid; to immerse, to dive; to sink, to be lowered, to be deep (ಮುಣುಗು Śmd. I; 49; ಜಲನಿ ಮಜ್ಜನ Śmd. Dh.; ನಿಮಜ್ಜನ Śm. 115; T., M. ಆಯು; Tĕ. ಮೋಗು). P. p. ಆವ್ದು (Śmd. I; Bp. 6, 28), or ಆಪ್ದು (Śmd. 285). ಆಪಿತ (Bp. 45, 7). ಜಲದೊಳ್ ಆವ್ದಿ ಭಾಸ್ಕರಂ (ಬಿದ್ದಿನಂ Bhn. 59). See J. 8, 54. 55; 18, 59; 19, 30; 20, 13; 23, 51; Grj. 4, 146.

ಆವಿ ā́la. 1. The state of being deep, depth (C.; T., M.; Tu. ಆಳ; Tĕ. ಲೋತು). ಭಕ್ತಿಮಾನಸದ ಆವಿವಂ ನೋಪಲ್ಕೆ ಬಗೆದ (Bp. 24, 4). ಆಮ್ಮುನಿಷಾನದ ಆವಿವನ್ ಅಱಿವುದೇ ನೊಣಂ? (60, 43). ಮಿತ್ಸಳ್ ಆವಿದೊಳ್ ಮುಬ್ಬಿಗಿದವು (J. 30, 10). ಆವಿವಾಗಿ ಇರುವದು (ನಿನ್ನ, ಗಮ್ಭೀರ, ಗಭೀರ Si. 86). ಆವಿವಾದ ನೀರುಳ್ಳ ಸ್ಥಲವು (ಹ್ರದ, ಅಗಾಧಜಲ 90). ಆವಿವಾದ ಬಾವಿಗಳು (B. 3, 114). ಮಹಾಸಾಗರದ ಆವಿವು ಸರ್ವತ್ರ ಒನ್ದೇ ಸಮನೆ ಆಗಿ ಇಲ್ಲ (4, 101). See Prv. s. ಕಾಣು. **2,** being pressed down, humiliation (*cf.* ಆವಿ 2). — ಆವಿವಾದು. -ಆಡು. To utter humiliating words (J. 20, 35).

ಆವಿ ā́la. 2. (A flower?; see ಆಲ 2). — ಆವಿಂಬಿಗ. (-ಆವಿಗ). A garland, a festoon (ಬನ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಲಾಬನ್ಧಂ Śmd. I).

ಆವಿಮಾಲಿ ālamā́la. = ಆಳಮಾಳ (Śmd. 39).

ಆವಿರಾಕ್ಕು ā́lārkku. The eighth part of a seer

(My.; T. ಅಯಾಕ್ಕು, M. ಅಯಿಕ್ಕು, the 8th part of a ನಾಯಿ or ಪಡಿ).

ಅಲಿ ಅಲಿ. 1. Depth (T., M.). 2, depth in a metaphorical sense: craftiness, deceit, trickery, roguishness (ವಂಚನೆ Šmd. I; Bp. 38, 23; T. ಅಬಿ, *cf.* ಆಯ 3). — ಅಬಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To deceive (Bp. 28, 31). — ಅಬಿಗಳ್. -ಕೊಳ್. To cheat, to deceive. ಅಬಿಗೊಳ್ವುದು (ವಂಚನ, ವ್ಯಲೀಕ, etc. Hlâ.). — ಅಬಿಗೊಳುಹು. -ಕೊಳುಹು. Deceit, etc. ಅಬಿಗೊಳುಹುಂ (ವ್ಯಾಲಿಕ, ವಂಚನ, etc. Mr. 439). — ಅಬಿಜನ. (Šmd. 206, o. r. ಅಬಿ-). Deceitful people.

ಅಲಿ ಅಲಿ. 2. (Lowering?), not accepting as pre-eminent or excellent; contempt, disgrace (ಏಕಾಗ್ರಾಪೇಕ್ಷ Šmd. I; *cf.* ಆಲಿ No. 2). — ಅಬಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To treat discourteously, to despise; to put down, to outdo. See Bp. 1, 20; 27, 40; 30, 26; 35, 29; 39, 41. 58; 49, 10; 58, 25; Râv. 6, after 11. — ಅಬಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to be censured (Bp. 59, 2).

ಅಲಿ ಅಲಿ. 3. = ಲಿಂಕೆ 1. Roundness; a circle; a discus (T.; M.). — ಅಬಿನೇಗಲ. Whose disk is a plough: the moon (ಚನ್ನ Šs.; *cf.* the idea expressed in Râv. 12, 13).

ಲಿಬಿ ಅಲಿ.—ಅಬಿದಾಬಿ. dupl. Tumult, noise (My. occasionally).

ಅಲಿಗ ಅಲಿga. (?). See ಅಯಾಲಿಗ.

ಅಲಿವು ಅಲಿu. = ಲಿಬಿ. (J. 22, 31).

ಅಲಿದ್ದಿ ಅಲಿdu. (= ಲಿಬಿ). To sink in a fluid, etc. (ಜಲಮಗ್ನ Šmd. Dh.).

ಅಲ್ವಿರ್ ಅಲಿvar. The humble ones: title of twelve reputed vaishnava vêdântis (My.; T. ಆಲಿವಾರ್, M. ಆಲಿವಾರ್).

ಇ

I

ಇ i. 1. The third letter of the alphabet (Šmd. 12). Initial ಇ is often written ಲಿ, and pronounced according to this form.

ಇ i. 2. The final of many true Kannada nominal bases, verbal themes (*cf.* ಇ 5), etc., *e. g.* ಗಾಳಿ (Šmd. 89), ಕನ್ನಡಿ (109. 113), ಪುಲಿ, ಕರಡಿ (113. 129), ಗಜಿ, ಕೊಳ್ಳಿ (203), ಬೀಲಿ (209), ಆಡಿ, ನುಡಿ (213), ಉರಿ (216); — ಇಡಿ, ಸಿಡಿ (260), ಕುಸಿ (280), ಉಬಿ (287); — ಅಸಿ, ಪಸಿ, ಬಿಳಿ, ಸಿಡಿ, ಪಿರಿ (201); — ಇಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ (145). — (Especially in the vulgar dialect of the S. Mhr. country there prevails the tendency of using ಇ instead of final ಎ, *e. g.* ಮನಿ (ಮನೆ), ಜೊಲಿ (ಜೊಲೆ), ನಡಿ (ನಡೆ), etc., etc.).

ಇ i. 3. = ಈ 6, ಎ 14. An indicative letter: a proximate pronominal adjective, *e. g.* in ಇಕೊ, ಇಕ್ಕೊಲ್, ಇಗೋ, ಇದು, ಇನ್ದು, ಇವ, ಇಲ್ಲಿ, ಇಪಗೆ (*cf.* ಇನ್ 3 & see ಅಕ್ 1). — ಇಕ್ಕರೆ. ಇ-ಕ್ಕೆ-ಕರೆ. This side of a river (My.; T.; Tu. ಇಕರ, this side). — ಇಕ್ಕೆಲ. ಇ-ಕ್ಕ-ಕೆಲ. This side (My.). — ಇತ್ತಡಿ. ಇ-ತ್-ತಡಿ. The near bank of a river (ಅ ವಾರ್ಕಳ್ವುಲ Mr. 415; My.). — ಇತ್ತೆಜ. ಇ-ತ್-ತೆಜ. This kind. See s. ಪಂಚಮಪಾವಾದ್ಯ.

ಇ i. 4. The termination of the P. p. (gerund) of many verbs ending in ಉ, *e. g.* ನಚ್ಚಿ, ಮುಚ್ಚಿ, ಎತ್ತಿ, ಮುತ್ತಿ (Šmd. 280), ಸಾರಿಸಿ, ಅಂಜಿಸಿ (260), also of those that originally appeared with a final consonant, *e. g.* ಆಗಲಿ (= ಆಗಲ್ವು), ಆದರಿ (= ಆದರ್ಪು), ಆಳಿ, ಉದಿರಿ, ಬಿಗುರಿ, ತಾಳಿ, ತೊಪರಿ, ತೊಲಿಲಿ, ಪೇಳಿ.

ಇ i. 5. An auxiliary letter to form a dissyllabic verbal theme of a monosyllabic one (*cf.* ಉ 3), *e. g.* ಒಲಿ (= ಒಲ್), ಕಲಿ (= ಕಲ್), ನಲಿ (= ನಲ್), ಬಲಿ (= ಬಲ್). (*Cf. e. g.* ಕಾಣಿಕೆ = ಕಾಣ್ಕೆ; ಬಾಬಿಕೆ = ಬಾಬ್ಕಿ).

ಇ i. 6. (= ಇಂ 2). An auxiliary letter in the formation of the dative of later Kannada, *e. g.* ಅವನಿಗೆ (= ಅವಂಗೆ), ಅವರಿಗೆ (= ಅವರ್ಗೆ), ಆಳಿಗೆ (= ಆಳ್ಗೆ), ಕಾಲಿಗೆ (= ಕಾಲ್ಗೆ), ಊರಿಗೆ (= ಊರ್ಗೆ). ಮುನೀಸ್ವರಿಗೆ (Bp. 52, 21). ಮಪನ್ನರಿಗೆ (53, 13). ಅರಸರಿಗೆ, ಅರಸಿಯರಿಗೆ (59, 26). ನನಿಗೆ (= ನಂಗೆ, ನನಗೆ, Si. 378).

ಇ i. 7. = ಇಂ 2. A substitute of ಇಂ 2 in the formation of the dative, *e. g.* ಕೂಸಿಗೆ (= ಕೂಸಿಂಗೆ), ಲೇಸಿಗೆ (= ಲೇಸಿಂಗೆ), ರೂಪಿಗೆ (= ರೂಪಿಂಗೆ), ನಾಳಿಗೆ (= ನಾಳಿಂಗೆ), ಊರಿಗೆ (= ಊರಿಂಗೆ), ಮಾತಿಗೆ (= ಮಾತಿಂಗೆ). *Cf.* ಇಕೆ 2, ಇಕ್ಕೆ 2.

ಇ i. 8. = ಇಂ 5. An occasional substitute of ಇಂ 5 in the instrumental and ablative, *e. g.* ಪ್ರಕಾರದಿ (Bp. 36, 48), ಮಾಯೆಗಳಿ (42, 17). In ಪ್ರಕಾರದಿ, ಮರದಿ, ಕಾಲದಿ, ತೆಪದಿ, etc. the ದಿ may have replaced ದೆ; see note ad ಇ 2.

ಇ i. 9. = ಅಯ್ 2. A common substitute of ಅಯ್ in the formation of the second person singular of the future and imperfect, *e. g.* ಇದ್ದಿ (B. 1, 11. 21), ಇರುವಿ (2, 17), ಇಟ್ಟಿ, ಒಡದಿ (3, 82). **2,** a shortened form of ಈ 7, *e. g.* ಪೇಯಿತಿ (Bp. 56, 26), ಮಾಡುತ್ತಿ, ಪೋಗುತ್ತಿ, ನಡೆಯುತ್ತಿ (C.).

ಇ i. 10. = ಇಂ 6. A substitute of ಇಂ in the second person plural of the imperative (*cf.* ಆಲಿ 3), *e. g.* ಏಬಿ (Bp. 12, 44), ನೋಡಿರಿ (29, 5), ಕೇಳಿ (30, 25), ಇರಿ (37, 39), ಕೊಳ್ಳಿ (56, 29), ತನ್ನಿ (4, 4; 9, 9; 59, 30-40), ಬನ್ನಿ (24, 30; 51, 80; 59, 16); see also 34, 11. 13; 37, 27; 39, 40. 48; 45, 47. 48; 58, 69; 60, 25; ಇರಿ s. ಇರ್ 1.

ಇ i. 11. An *additional* termination for the second person plural of the present, etc. See ಇರಿ 1.

ಇ i. 12. An occasional termination of the locative singular of nouns with final ಅ, *e. g.* ಪುರದಿ (Bp. 47, 43), ಬನದಿ (Bh. 1, 8, 5), ಕಾನನದಿ (1, 8, 5. 53), ಸ್ಥಲದಿ (J. 4, 70). See ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ; Sk. s. ಭೂಮಿ.

ಇ i. 13. An occasional substitute of ಎ 3, see s. ಲ್ 2.

ಇ i. 14. The initial i that is connected with pi and hi, see *e. g.* ಇಂಗಲೀಕ, etc., ಇಂಗು, ಇಂಗುಲಿಕ, ಇಟ್ಟು, ಇಡಿಸು 3, ಇಣಿ, ಇಣಿಕು, ಇತ್ತಾಳೆ, ಇಪ್ಪೆ 1, ಇರೆ.

ಇ i. 15. = ಇರಿ 3. ಏನಿ? (J. 16, 25).

ಇ i. 1. An affix to form feminines (see *e. g.* ಇತಿ, ಗಾರ್ತಿ, ಗಿತಿ, ಗಿತ್ತಿ, ಪೆಣ್ಣಾತಿ), which appears to have been taken from Sk. *i, ī*.

ಇ i. 2. *A name of Kâma.*

ಇ i. 3. A substitute of ಈ in Tadbhavas, *e. g.* ಲಕ್ಷ್ಮಿ (= ಲಕ್ಷ್ಮೀ), ಧಾಮಿನಿ (Śmd. 103), ಬದಿಗೆ (= ದ್ವಿತೀಯೆ), ತದಿಗೆ (Śm. 19).

ಇಂ im. 1. An auxiliary syllable for the formation of the genitive singular, preceding its final ಅ, *e. g.* ಸೂರ್ಯನ (Śmd. 133), ಪಗಲಿನ, ಇರುಳಿನ, ಅಗಳಿನ (134), ಮತ್ತಿನ, ಸಿನ್ನಿನ (133), ಅನ್ದಿನ (147), ಮಾತಿನ (61), ಸೊಬಗಿನ (136), ಬಯ್ಲಿನ (297), ಪೂವಿನ, ಮಡುವಿನ, ಗೋವಿನ, ಗುರುವಿನ (133), ಅರುವಿನ (124).—ಬೆಮರಿನ, ಪುಣರಿನ, ಮುಗಲಿನ, etc. were (in ancient times) irregular forms (134).

ಇಂ im. 2. = (ಇ 6 and 7). An auxiliary syllable for the formation of the dative singular, preceding its final ಗೆ, *e. g.* ಲೀಸಿಂಗೆ (Śmd. 63), ರೂಪಿಂಗೆ (131), ಕೂಸಿಂಗೆ (159), ಮಡುವಿಂಗೆ, ಗುರುವಿಂಗೆ (133), ಸಿನ್ನಿಂಗೆ, ಪೊಸ್ತಿಂಗೆ (401), ಅರುವಿಂಗೆ, ಆರ್ವಿಂಗೆ (123), ಅವ್ವಿಂಗೆ (116), ಊರಿಂಗೆ (Hlâ.), ಪೊತ್ತಿಂಗೆ (Bp. 42, 33), ನಿಡಿಪಿಂಗೆ (see ನಿಡಿದು), ಪದಿಪಿಂಗೆ (see ಪದಿದು).

ಇಂ im. 3. An auxiliary syllable for the formation of the locative singular, preceding its final ಒಳ್ (ಒಳು, ಒಳಗೆ) or ಅಲ್ಲಿ, *e. g.* ಮಾತಿನೊಳ್ (Śmd. 61), ಪಾಸಿನೊಳ್, ಪೂವಿನೊಳ್, ಕರ್ವಿನೊಳ್ (163), ನಪ್ಪಿನೊಳ್ (147), ಗುರುವಿನೊಳ್ (133), ಕರ್ಯ್ವಿನೊಳ್ (157); ಬಿಲಿದಿನಲ್ಲಿ, ಬಿಳಿದಿನೊಳ್ (see ಬಿಳಿದು), ಪದಿದಿನಲ್ಲಿ (see ಪದಿದು), ದೊಡ್ಡಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ (see ದೊಡ್ಡಿತ್ತು), ಕಡುದಿನೊಳ್ (see ಕಡುದು).

ಇಂ im. 4. An auxiliary syllable for the formation of the instrumental (and the ablative that has the same form), either following the shorter or the common longer form of the genitive and preceding ದ 2, ದಂ, ದವು and ಪೆ, *e. g.* ರೂಪಿನ್ದೆ (Śmd. 10, ರೂಪಿನಿನ್ದ C.), ಕಾಲಿನ್ದೆ (150, ಕಾಲಿನಿನ್ದ C.), ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆ (150), ವ್ಯಾಕರಣದಿನ್ದೆ (8), ಆದಜ್ಜಿನ್ದೆ (84), ಭಯದಿನ್ದಂ (131), ವಿದ್ವಾಂಸರಿನ್ದೆ (9 Cm.), ಅಕ್ಷರಂಗಳಿನ್ದೆ (43 Cm.); —ಎನ್ನಿನ್ದೆ ನಿಂ ಮುಂಚಿದಯ್ (263), ಬೆಲ್ಲದಿನ್ದೆ ಇನಿಯಂ (184), ತಿಳಿಗೊಳದಿನ್ದೆ ಪಾಯ್ದುವು ಹಂಸಕುಲಂ (142), ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎದ್ದು (Rây. 5, 133), ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ (Hlâ.), ಸತ್ಪ್ರಯದಿನ್ದ (Bp. 39, 70); ಮರದಿನ್ದ, etc. (see ನ 2, No. 3). — or, with regard to (the fuller form of) the ablative, following ಆತ್ತಣ and preceding the mentioned finals, *e. g.* ಕೆಯ್ಯತ್ತಿನಿನ್ದಂ, ಕೆಯ್ಯತ್ತಿನಿನ್ದೆ (Śmd. 141);—or, for the formation of another kind of ablative, following the terminations of the dative and preceding the final ದ 2, ರ 2, etc., *e. g.* ಕಡುಬರ್ ಇದ್ದ ಊರ್ಗಿನ್ದ ಕಾಡು ಒಳ್ಳಿತು (J. 28, 6), ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಗಿನ್ದಲೂ ಬೇಜ್ ಆಗಿ ಇರುವ ಸ್ತ್ರೀ (Si. 183), ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದಕ್ಕಿನ್ದ ಮುಂಜೆ (236). See ಇನ್ದ 1, etc.

ಇಂ im. 5. = ಇ 8. A termination of the instrumental (and the ablative of the same form), singular and plural, added either to the shorter or to the longer form of the genitive, *e. g.* ಮಾತಿಂ (Śmd. 61. 133. 273, ಮಾತಿನಿಂ C.), ಕಡುಪಿಂ (133), ಕಡುಪಿನಿಂ (133), ಮನುವಿಂ (133), ಅದಜ್ಜಿಂ (12), ಎನ್ನಿಂ (157), ಮೂಜಜ್ಜಿಂ (135), ಕೊಡಲಿಯಿಂ, ಕಣ್ಣಿಂ (ಕಣ್ಣಿನಿಂ C.), ಸಂಗದದಿಂ (157), ಮನದಿಂ (130), ಮುಬ್ಬತೆಯಿಂ (197), ಅರಸನಿಂ (90), ಮಾಡಿದನಿಂ (89), ಅಕ್ಕನಿಂ, ಹರಿಣನಿಂ (148), ಮೂಡಣಿಂ, ಮೇಗಣಿಂ (135), ಬಲ್ಲವರಿಂ (145), ಉಪಾಸರಣಿಗಳಿಂ (147), ಬಲ್ಲನಜ್ಜಿಂ (135), ಮಡುವಿನಿಂ ಗುರುವಿನಿಂ (133);—ಅಸ್ತಿಂ (147), ಕೃಷ್ಣನಿಂ ಪರಿಯಂ ಬಲಭದ್ರಂ (160), ಅವುದಾನೊನ್ದಜ್ಜಿಂ ತೊಲಗುವುದು (160), ಕೆಜ್ಜಿಯಂ ಬನ್ದಂ (165), ಪನ್ದಿಯ ಕೋಟ್ಟಿಳಿಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಅಗಸಿಕಾಯದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತು (166);—or, with regard to (the fuller form of) the ablative, following ಆತ್ತಣ, *e. g.* ಅರಸನತ್ತಿಣಿಂ, ಕೃಷ್ಣನತ್ತಿಣಿಂ (160), ಕೆಜ್ಜಿಯತ್ತಿಣಿಂ, ಕರಿತಿರದತ್ತಿಣಿಂ (165).

ಇಂ im. 6. = ಇ 10; ಅರಿ 8, ಇರಿ 2. A termination of the second person plural of the imperative, *e. g.* ಪೇದ್ಮಂ! (Śmd. 270). ಸಮಕಟ್ಟಂ! ಇರಿಸಿಂ! ತರಿಸಿಂ! (270). ಮಾಡಿಂ! (271). ತನ್ನಿಂ! ಬನ್ನಿಂ! (281). ಪುಗಿಂ! (153).

ಇಕ್ ik. = ಇಚ್, ಇಜ್, ಇತ್, ಇದ್, ಇಸ್ 1, ಇಷ್, ಇಬ್, ಇಮ್ 1, ಇರ 2, ಇರು 2, ಇರ್ 1, ಈರ್ 1, (ವಿರ್). Two. *Cf.* ಎರಡು. — ಇಕ್ಕಟ್ಟು. = ಇರ್ಕಟ್ಟು. Two rules or ways; two parties (C.; ಎರಡು ತರ G.). 2, the state of being bound on both sides or that of having little room from side to side, narrowness, as that of a door; the state of being strait or difficult to pass, as that of a road (C.; ಇಟ್ಟಣಿಕೆ G.); a strait, a dilemma (My.; T., Te.; ಸಂಕಟ G.). ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಸ್ಥಲ (ಸಂಕಟ, ಸಮ್ಮಾಧ Si. 376). ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಊರು, a village in which there are two hostile parties (C.). — ಇಕ್ಕಟ್ಟು ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. Two or three, *i. e.* many, obstacles or difficulties (My.). — ಇಕ್ಕಡಿ = ಇರ್ಕಡಿ. Two cuts or parts; asunder, in two. See Bp. 39, 34; Bh. 3, 13, 26; Râm. 6, 30, 15; J. 21, 35; 13, 48; 28, 24. — ಇಕ್ಕಡಿಗೆಯ್. To cut in two (J. 12, 22; 13, 40; 20, 14). — ಇಕ್ಕಡೆ. = ಇರ್ಕಡೆ. Both sides; at both sides (My.; ಎರಡೂ ಕಡೆ G.). — ಇಕ್ಕಣ್. Two eyes. — ಇಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ. A deity with two eyes, in opposition to ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ (Bp. 54, 25). — ಇಕ್ಕರೆ. Both banks of a river (My.). — ಇಕ್ಕಳ. Two kalas. ಇಕ್ಕಳಬೀಜವರಿಯ ನೆಲ (ವ್ಯಾಣಿಕ Si. 302). ಇಕ್ಕಳಹಾಲು ಕಲಿಯುವ ಆಕಳು (ದ್ಯೋಣಕ್ಷ್ಮಿ, ದ್ಯೋಣದುಹೆ 322). ದ್ಯೋಣ ಅನ್ದರೆ ನಾಗಳ, ಕೆಲವರು ಇಕ್ಕಳ ಎಮ್ಮುವರು (329). — ಇಕ್ಕಾಲು. = ಇರ್ಕಾಲು. Two legs or feet; both legs or feet (C.). — ಇಕ್ಕೈಯ್. = ಇರ್ಕೈಯ್. Two arms or two hands; both arms, etc. (C.; Bp. 15, 8). — ಇಕ್ಕೆಲ. = ಇರ್ಕೆಲ. Two sides; both sides. ಮನೆಯ ಮುನ್ದಿನ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಾಣ, ಅಲಿನ ನೆಗದ್ಗಿಂ; ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ

ಮುಯ್ಯೋಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾತಿ (ಹಸ್ತಿನಪ Nr.). See Grj. 7, after 11; Bp. 5, 61; 26, 6; 48, 29; 51, 81; 52, 23; 55, 16; 61, 30; J. 3, 5; 6, 10; 19, 6.

ಇಕ ika. An affix for the formation of masculine nouns (Šmd. 239; *cf.* ಇಗ, & Sk. ಇಕ, ಉಕ).

ಇಕಾರ i-kâra. The letter *i* (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 35-40; I, 5, 21-23).

ಇಕಾರಾನ್ತ ikâra-anta. A word with final ಇ (Šmd. 103. 260).

ಇಕೆ ikĕ. 1. = ಇಕ್ಕೆ 3, (ಕೆ 3). An affix for the formation of neuter nouns (Šmd. 248, perhaps taken from Sk.).

ಇಕೆ i7-kĕ. 2. = ಇಕ್ಕೆ 2. Used to form the dative of the infinitive with final ಅಲು, *e. g.* ಮಾಡಲಿಕೆ, ಹೋಗಲಿಕೆ (S. Mhr.; My. occasionally).

ಇಕೊ i3-kŏ. = ಇಕೋ, ಇಕ್ಕೋ, ಇಗೋ, ಎಕೊ, ಎಕೋ. Look here! lo! behold! (My.; J. 28, 44).

ಇಕೋ i3-kô. = ಇಕೊ, etc. (C.; B. 1, 6; 4, 177).

ಇಕ್ಕ ikka. (= ಇಯಕ್). — ಇಕ್ಕಜಿಡೆ. Hair very much matted and twisted together (Bp. 32, 51).

ಇಕ್ಕಟ್ಟು ikkaṭṭu. See s. ಇಕ್.

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 1. To kill (S. Mhr; *cf.* ಇಕ್ಕು 4.).

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 2. To sound, to rustle (? T., M. ಇಕ್ಕು, to sound, make a noise, etc.; ಇರ್ಚು, to sound). ತೆಕ್ಕೆ ಸಿಡಿಲಿತು; ತಮಿಗೆಲೆಯ ಹೊದಜಿಕ್ಕರಿಸೆ ಮೆಯ್ ಮುರಿಯಲ್, ಆನಿಲ ಜನ್ ಒಕ್ಕತುಳದಲಿ ಮೇಲೆ ಪಾಯ್ವನು, ಕಣಾದೆ ಅಪಸಪತಿಯ (Bh. 3, 13, 33).

ಇಕ್ಕಳ ikkaḷa. See s. ಇಕ್.

ಇಕ್ಕಟಿ ikkaḷa. = ಇಕ್ಕುಟಿ 1 q. v., ಇಕ್ಕುಡಿ, ಇಕ್ಟ. A pair of tongs; a pair of pincers (ಲಾಳಿ, ತಣ್ಣಿಸ, ಗಾಳುಕ Mr. 383, o. r. ಇಕ್ಕುಡಿ; C.).

ಇಕ್ಕಿನ್ತ ikkinta. = ಅಕ್ಕಿನ್ತ. See Prv. s. ನಳಿನ.

ಇಕ್ಕಿಸು ikkisu. = ಇರ್ಕಿಸು 2, No. 1. To cause to put (Bp. 12, 16; 16, 9; 60, 5; My.).

ಇಕ್ಕು ikku. 1. = ಇರ್ಕುಂ, of ಇರ್ 1. It will be, it is. See *e. g.* Mr. 51. 54. 151.

ಇಕ್ಕು ikku. 2. = ಇರ್ಕು 1, q. v. To lay or put down; to put, to place; (to execute, to perform); to lay blows upon, to beat; to move, as a fan; to put in a proper position; to serve up, as food; to give, as money, alms, a name, medicine; to abandon (ತ್ಯಾಗ Šmd. Dh.; My.; ಇಡು, ಕೊಡು, ಜೊಡಿ, ಹಾಕು G.; Tu.; T. ಇದಕ್ಕು, to put, to let down, *cf.* ಎದಕ್ಕು 1; ಇಗ್ಗೈ, ಇಡು, to give; Tĕ. ಇಚ್ಚು, to give); to be put, to be shut (J. 9, 17). ಪಡುಪೆನ್ದು, ನರೆಗೆ ಇಕ್ಕುವ ಕರ್ಪು (Šmd. I). ಪುಬ್ಗುಯೆನ್ದು, ಉರ್ದುಗಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸರು ಸೊದಲಾದುವನ್ ಇಕ್ಕಿ ಆಟ್ಟಿ ಕೂಡ್ (I). ನೇಸಿಕ್ಕಿದಂ, ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದೆಂ (63). See further 132. 159. 223. 233. 294. ಎವೆಯಿಕ್ಕದವರ್ (Šm. 8). ಕನ್ದಿಕ್ಕಿದ ಅವು (ಅವತೋಕೆ, etc.); ಪೆರಿರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂದಿನ್ ಉಮ್ಮಪ್ಪ (ಪರಾನ್ನ Hlā.). ಲೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂದಿನ್ ಉಮ್ಮವಂ (ಪಶಾನ್ನ Nr.). ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಸೂಸಿನ ಮಾಲೆ (ಪ್ರಾಲಮ್ಬಕ Hlā.). ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಇಕ್ಕುವ ಅನ್ನ (ಶ್ರಾದ್ಧ); ಇಕ್ಕಿದ ಮುದದಿನ್ದ ಸೂಕ್ಕಿದ ಆನೆ (ಮದಕಲ, etc.); ಗಣ್ಟು ಇಕ್ಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಗ್ರನ್ಥಿತ, etc. Nr.). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಈಟ್ಟಿ ಮಜೆದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Lilv. 3, 4). See *e. g.* Abh. P. 13, 34; Bp. 1, 50; 2, 54; 8, 42; 12, 48; 27, 24; 28, 42. 48; 31, 7. 9; 32, 27; 43, 53; 48 sum.; 50, 12; 52, 7; 54, 55; Rśv. 4, 122; 5, 39; 6, after 11; 9, 27; Bh. 1, 8, 28; 1, 10, 38; 2, 13, 46; 3, 13, 24; 6, 2, 3; J. 18, 13; 28, 36; 31, 26; ಒಡೆಯಿಕ್ಕು, ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕು, ಪುರ್ಬಿಕ್ಕು, ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು 1. — ನೂಳೆಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹಣ, ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹೆಣ. — ಇಕ್ಕ ಲಾಡಿದ ಕೆಯ್ ಎಂಬಲು. — ಇಕ್ಕುವವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಮ್ಬುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ? — ಇಕ್ಕುವವರಿಗೆ ಇಕ್ಕದಿರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನು? — ಇಕ್ಕುವವಳು ನಮ್ಮ ಪಳಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದರೂ ಉಣ್ಬೇನು (Prvs.). — ಇಕ್ಕಾಟಿ. -ಆಟ. Mutual cuffing (C.). — ಇಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. To beat or cuff one another, as school-boys do (C.).

ಇಕ್ಕು ikku. 3. The act of putting, etc. See ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು 2.

ಇಕ್ಕು ikku. 4. = ಇರ್ಕು 2. To kill (ಜನನ Šmd. Dh.; see ಇಡು 1, ಇಜ್ 1; T., M. ಇಜು, to die; ಎಜ್, to beat, to kill; Tu. ಇಕ್ಕಾವು, to extinguish, put out, as fire). ಹರಿಣನ್ ಇಕ್ಕಿದರು ನಾರಾಚದಲಿ (Bh. 3, 13, 26). See Rśv. 3, 97. 102.

ಇಕ್ಕು ikku. 5. = ಇರ್ಕು 3. Killing (ಗೋಜ್ಞುಜ್, ಒರನು, ಹಿಂಸೆ Šs.).

ಇಕ್ಕು ikku. 6. = ಇಜುಕು 2, etc. Closeness; state of being compressed; strait. — ಇಕ್ಕಿಡ. -ಎಡ. A confined pent up place (R.).

ಇಕ್ಕುವ ikkuva. = ಇಕ್ಕುಡಿ, q. v.

ಇಕ್ಕುಹ ikkuha. Laying, putting, etc. ಹುಬ್ಬು ಗಜ್ಜಿಕ್ಕುಹ (ಭೂಕಂಟ Nr.). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಪೆಹನ್ ಇಕ್ಕುಹ (ವಿಧಾಕ್ಷಿಯೇಗ Nr. *b*; — ಇಕ್ಕುವ in Nr. *a*).

ಇಕ್ಕುಅಕೆ ikkulikĕ. Tbh. of ಇಕ್ಕಾವಲಿಕೆ (? ಹಣಜಿ Mr. 110).

ಇಕ್ಕುಟಿ ikkuḷ. 1. = ಇಕ್ಕಟಿ, q. v., etc. (ಸನ್ದಂಶ Šmd. I). ಇಕ್ಕುಟ್ಗಿಳ್, ಇಕ್ಕುಟ್ಗಿ (Šmd. 52). (Tu. ಇಕ್ಕುಳಿ; T. ಇಡುಕ್ಕು, pincers, a forceps; T., M. ಇಡುಕ್ಕು, the claws of a lobster or scorpion; see ಇಡಕು 1, ಇಡುಕು 1 & 2).

ಇಕ್ಕುಟಿ ikkuḷ. 2. A change of the nature of a disease (? ವ್ಯಾಧಿವಿಕಾರ Šmd. I).

ಇಕ್ಕುಟಿ ikkuḷa. = ಇಕ್ಕಟಿ, q. v. (My.).

ಇಕ್ಕೆ ikkĕ. 1. = ಇಕೇ. Being, abiding;—an abode, a seat, a place of rest, of resort or of refuge; a place (ಆಶ್ರಯ Šm. 58; ಜಕ್ಕೆ, ಗವಿ, ನೆಲೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; ಸ್ಥಲ G.). See Bp. 9, 10; 30, 27; 60, 25; Bh. 3, 13, 15. 18. 32; J. 24, 45; 28, 43; 29, 35; 30, 9; Râm. 13, 13. — ಇಕ್ಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To betake one's self to one's place of rest (Bp. 12, 48).

ಇಕ್ಕೆ i7-kkĕ. 2. = ಇಕೆ 2, *e. g.* ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ, ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ (S. Mhr.; My. occasionally).

ಇಕ್ಕೆ ikkĕ. 3. = ಇಕೆ 1. (Šmd. 248).

ಇಕ್ಕೆಲ ikkĕla. See s. ಇಕ್.

ಇಕ್ಕೇರಿ ik-kêri. = ಹಿಕ್ಕೇರಿ. The residence of the kings of Bidanûr or Bidarûru (C.). — ಇಕ್ಕೇರಿ ವರಹ. A gold pagoda, now worth nearly five Rupees (C).

ಇಕ್ಕೋ i3-k-kô. = ಇಕೊ, etc. (C.; T.; B. 4, 19. 21).

ಇಕ್ಷು ikshu. *The sugar-cane, Saccharum officinale.*

ಇಕ್ಷ್ವಕೋದಂಡ್ಡಿ ikshu-kôdaṇḍa. Whose bow is of sugar-cane: Kâma.

ಇಕ್ಷ್ವಕೋದಂಡ್ಡಕ್ಷ್ಯಯ ikshukôdaṇḍa-kshaya. The destroyer of Kâma: Śiva (Bp. 61, 47).

ಇಕ್ಷ್ವಗಂಧೆ ikshu-gandhĕ. N. of several plants: *Saccharum spontaneum* Lin. 2, *Asteracantha longifolia* Nees. (Barleria longifolia Lin.). 3, *Capparis spinosa*. 4, *Batatas paniculata* Chois. 5, = ನೆಗ್ಗಿಲ್, q. v. See ಕಬ್ಬಿಯ ನೆಲಗುಳ್ಳ.

ಇಕ್ಷ್ವಚಾಪ ikshu-châpa. A sugar-cane bow (ಇಂಗೋಲ್ Ćt. I, 96).

ಇಕ್ಷ್ವದಂಡ್ಡಿ ikshu-daṇḍa. A sugar-cane. (My.).

ಇಕ್ಷ್ವಧನ್ವ ikshu-dhanva. Kâma. (My.).

ಇಕ್ಷ್ವರ ikshura. *The plant Asteracantha longifolia* (or also Capparis spinosa).

ಇಕ್ಷ್ವುರಕ ikshuraka. = ಇಕ್ಷುಗಂಧೆ Nos. 1 and 2. (ಕೊಳಗುಳಿಕೆ Mr. 132).

ಇಕ್ಷ್ವುರಸ ikshu-rasa. Sugar-cane juice. (My.).

ಇಕ್ಷ್ವುಶರಾಸನ ikshu-śarâsana. Kâma. (My.).

ಇಕ್ಷ್ವುಸಮುದ್ರ ikshu-samudra. The sea of sugar-cane juice. (My.).

ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ikshvâku. *A bitter gourd* (ಕಯ್ ಸೋರೇ ಗಿಡ Si. 161; ಪಾಲುಳುವುಳ್ಳಕಾಯಿ G.). 2, N. of the first king of the solar dynasty in Ayôdhyâ (J. 5, 22; 18, 1. 15. 16. 56).

ಇಕ್ಷ್ವಾಲಿಕೆ ikshvâlikĕ. (= ಇಕ್ಕುಳಿಕೆ?). A plant, Saccharum fuscum, of which pens are made.

ಇಕ್ಷ ikṣa. = ಇಕ್ಕೆಯಿ. (My.).

ಇಗ iga. An affix for forming masculines (Śmd. 232. 233; *cf.* ಇಕ).

ಇಗರು igaru. 1. = ಇಮರು. To be evaporated, or dried up (Tĕ., also ಇಗುರು; R.; *cf.* ಇಂಗು 1).

ಇಗರು igaru. 2. (= ಜಿಗುರ್ 1). To shoot, to sprout (Tĕ. ಇಗುರ್ಪು, ಇವುರು; R.).

ಇಗರು igaru. 3. A sprout, a young leaf (Tĕ. ಇಗುರು, ಇವುರು; Tu. ಇಗರ್, ಇಗುರ್; R.; *cf.* ಎಸಳ್ 2).

ಇಗರು igaru. 4. The gums (My.; T. ಈಡು).

ಇಗರ್ಜಿ igarji. = ಇಂಗ್ರೇಜ No. 2. (My.).

ಇಗೆ i-gĕ 1. = ಇಂಗೆ. See the forms s. ಇ 6 & 7.

ಇಗೋ i3-gô. = ಇಕೊ, etc. (B. 1, 8; 4, 45. 195; My.).

ಇಂ, ಇಙ್ iṁ. = ಇಞಿ, ಇನ್ 2, ಇಮ್ 2, ಈಙ್, ಈಞ್ಞ್, ಈನ್ 2, ಈಮ್. Sweetness; agreeableness (T. ಇನ್; ಇಡುದು, ಇಟುಮು, ಇಮಿಟ್, sweetness; see ಇನಿದು, ಇಮ್ಮು). — ಇಂಕವಲ. A sweet mouthful: essence. ಕ್ಷೀರದೊಳಯಿಂಕ ವಲನಾದಡೆ ತಾರೆನೇ? (Bp. 14, 14). — ಇಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. = ಈಂಗಡಲ್. The sea of milk (ಮಗ್ಗಾಬ್ಧಿ Ćt. I, 96; J. 6, 10). ಇಂಗಡಲ ಸಿಡುವೆರೆಗಳೋ? (Bp. 11, 34). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರ. The milk-sea's son: the moon (ಚಸ್ಥಿರ, etc., ಶತಿ Kk. 44). 2, the physician of the gods, Dhanvantari, also a son of that sea (My.). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿ. The milk-sea's daughter: Lakshmî (My.). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿಯೆಱಿಯ. -ಎಱಿಯ. Lakshmî's husband, Hari (ಹರಿ Ćt. II, 4). — ಇಂಗ ಡಲಣುಗ. -ಅಣುಗ. = ಇಂಗಡಲ ಕುವರ. (My.). — ಇಂಗಡಲಣು ಗಿ. -ಅಣುಗಿ. = ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿ. (ಶ್ರೀಸತಿ Kk. 7). — ಇಂಗಡಲಳಿ ಯ. -ಳಿಯ. The son-in-law of the milk-sea: Vishṇu (ಉಪೇಂದ್ರ Kk. 7; ವಿಷ್ಣು Śm. 5). — ಇಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A sweet ray. — ಇಂಗನಿರ. -ಆ 3. The sweet-rayed: the moon (ತಿಂಗಳ್ Ćt. II, 18; ಹಸ್ತಿರ Kk. 11 *b*; Râv. 8, 45). — ಇಂಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A sweet voice (Abh. P. 5, 113). — ಇಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. The sweet stick: the sugar-cane. 2, a bow of sugar-cane (ಇಕ್ಷುಚಾಪ Ćt. I, 96). — ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of sugar-cane. — ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ. -ಅ 3. Whose bow is of sugar-cane: Kâma (ಕಾಮ Śmd. II; Kk. 79, Śm. 7; ಮನ್ಮಥ Kk. 8).

ಇಂಕಾರ್ iṅkâr. = ಇನ್ಕಾರ್. Refuse, abnegation, disdain (S. Mhr.; H. ಇನ್ಕಾರ್). ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಇಂಕಾರ್ (ಇನ್ಕಾರ್) ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡುವದು (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ, ವಿಸಂವಾದ Si. 74).

ಇಂಕೆ iṅkĕ. The state of soaking into, etc. (ಇಂಗುವುದು Śs.; see Tĕ. s. ಇಂಗು 1).

ಇಂಕ್ಕ iṅkṛa. (= ಇಸಕಜ). (That is pressed into a small compass), a little (My.).

ಇಂಗ iṅga. *Moveable.* 2, *a hint or sign, an indication of sentiment by gesture, etc.*

ಇಂಗಡ iṅgaḍa. = ಯಿಂಗಡ, ಎಂಗಡ q. v. Separateness, the state of being apart; loneliness (My.). See Prv. s. ತಂಗಳ. — ಇಂಗಡಿಂಗಡ. rep. (ಬೀಜ್ ಬೀಜ್, ಪೃಥಕ್ Śmd. 392 Cm.).

ಇಂಗಡಿಸು iṅgaḍisu. = ಯಿಂಗಡಿಸು, ಎಂಗಡಿಸು. To separate (v. t., C.; Bp. 9, 22; ಬೀಜ್ ಬೀಜ್ ಮಾಡು G.).

ಇಂಗಲಿಕ iṅgalika. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗಲೀಕ iṅgalîka. = ಇಂಗಲಿಕ, ಇಂಗಳೀಕ, ಇಂಗಿಲೀಕ, ಇಂಗುಲಿ, ಇಂಗುಲಿಕ q. v., ಇಂಗುಳೀಕ. Vermilion (ಹಿಂಗುಲ, ಹಿಂಸಪಾಷ, ಕುರುವಿನ್ದ Mr. 102). 2, a blue drug (My.).

ಇಂಗಳ iṅgaḷa. 1. Tbh. of ಅಂಗಾರ (Śmd. 354; Ćt. II, 56). Heated charcoal; fire (ಕೆಣ್ಣಿ Kk. 15; ಎಲಗೆಗಳೆಯ, ಅಗ್ನಿ, ಹಗ್ನಿ, etc. 21; ಅನಲ, ಅಗಿನಿ, etc., ಆಂಗಾರ, ಆಂಗರ, ಕೆಣ್ಡಿ Śm. 11; ಅಗ್ನಿ 113). ಇಂಗಳವ ಪಟು ಮಾಡ್ಪಲ್ಲಿ ಪೊತ್ತು (Śm. 97). — ಇಂಗಳ ಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. Who has an eye of fire: Śiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಇಂಗಳಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To catch fire, to begin to burn (Bp. 44, 27). — ಇಂಗಳಮಗ. Agni's son: Kârttikêya (ಗುಹ Śm. 4).

ಇಂಗಳ iṅgaḷa. 2. = ಇಂಗುದ, ಇಂಗುಳ. Tbh. of ಇಂಗುದ, q. v. (ವೃಕ್ಷ Śm. 113; ಪವನಜಿ Mr. 135, o. r. ಇಂಗುಳ; My.). 2, a small tiny tree, Balanites roxburghii (St. & Pl.). — ಇಂಗಳದ ಗಿಡ. (ಇಂಗುದ, ಇಂಗುದಿ, ತಾಪಸತರು, ಗಾರೆಗಿಡ; ಇಂಗಳದ ಕಾಯಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ Si. 132).

ಇಂಗಳೀಕ iṅgaḷîka. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (ಹಿಂಗುಲ Si. 490; = ಇಂಗಲೀಕ No. 2, My.).

ಇಂಗಳೇಶ್ವರ iṅgaḷa-îśvara. A N. (Bp. 2, 45). — ಇಂಗಳೇಶ್ವರ ಬಾಗವಾಡಿ. N. of the birthplace of Basava, founder of the Liṅgavanta sect (Bp. 5, 49).

ಇಂಗಿತ iṅgita. Moving, agitation. 2, *motion of various parts of the body as indicating the intentions or sentiments; a hint or sign.* 3, aim, intention, real but covert purpose (My.; ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಗುಟ್ಟು G.). See Bp. 25, 2; J. 11, 16; ಪರೇಂಗಿತ.

ಇಂಗಿತಜ್ಞ iṅgita-jña. Understanding signs, etc. 2, knowing what is proper (ಉಚಿತಜ್ಞ Śmd. 107 Cm.).

ಇಂಗಿಲೀಕ iṅgilîka. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗಿಲೀಷು iṅgilîshu. = ಇಂಗ್ರೇಜ No. 1, etc. English (T., R.).

ಇಂಗಿಸು iṅgisu. 1. To evaporate by boiling, etc. (v. t., My.).

ಇಂಗಿಸು iṅgisu. 2. To cause to give (My., occasionally).

ಇಂಗು iṅgu. 1. = ಹಿಂಗು. To be imbibed, as water by the earth or other porous matter, to soak into (C.; Tu.; Tĕ. ಇಂಕು, ಇನುಕು, ಈಕು; T. ಇಂಜು). **2,** to dry up (ಬಜಿ Śm. 83; Grj. 9, 21; My.), to disappear. ನದಿಗಳ್ ಇಂಗಲು (Bp. 2, 14). ಕಳೆ ಇಂಗಿ (46, 58). ಇಂಗಿತು ಆ ಬಿಜ್ಜಳನ ಸಮ್ಪತ್ತಂಗತಾಮ್ಬುಧಿ (61, 10). **3,** to evaporate in boiling, to boil away (v. i., My.; Tĕ.; *cf.* ಇಗರು 1 & ಈಡು 1).

ಇಂಗು iṅgu. 2. To give (My., occasionally; T. ಇಗ್ಗೈ, Tĕ. ಇಚ್ಚು; see s. ಇಕ್ಕು 2; *cf.* ಇನು 2, ಈ 9; see Prv. s. ಬಿಟ್ಟ 2).

ಇಂಗು iṅgu. Tbh. of ಹಿಂಗು (Śmd. 357). A tall perennial plant, growing in Persia, and yielding the drug Asafoetida, Ferula asafoetida; the drug prepared from the plant (ಹಿಂಗು, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ರಾಮಠ, etc. Nr.; ಹಿಂಗು, ರಾಮಠ Mr. 138; ರಾಮಠ Śm. 83; Si. 311). ಇಂಗಿನ ಎಲೆ (ಕಾರವಿ, ಬಾಪ್ಪಿಕೆ Nr.; see Si. 311).—ಇಂಗು ಮೆಣಸು ಜೀರಿಗೆ. Three well-known condiments which one day somebody was ordered to buy, when he had a piece of paper given him on which the above three words were written; he went to the bazaar and first bought ಇಂಗು, then, *by misreading*, ಮೇಣ (wax), after that ಸೂಚಿ (a needle), and finally asked also for ರಿಗೆ (that is meaningless). Hence the words are used to denote 1, confused reading; 2, a simpleton (C.). — ಇಂಗು ಹುಚ್ಚು. To deceive, in the phrase: ಅವನ ಕುಣ್ಡಿಗೆ ಇಂಗು ಹುಚ್ಚು ಬಿಯೋ? (C.).

ಇಂಗುದ iṅguda. = ಇಂಗಳ 2, No 1, etc. *The tree Terminalia catappa* Ainslie.

ಇಂಗುದಿ iṅgudi. = ಇಂಗುದ. *Terminalia catappa.*

ಇಂಗುಲಿ iṅguli. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗುಲಿಕ iṅgulika. = ಇಂಗಲಿಕ, etc. Tbh. of ಹಿಂಗುಲಿಕ (Śmd. 357), ಹಿಂಗುಲಕ (373. 374). Vermilion (ಹಿಂಗುಲ, ಪಂಸಪಾದ, ಕುರುವಿನ್ದ Hlâ.).

ಇಂಗುಳ iṅguḷa. = ಇಂಗುದ, etc. ಇಂಗುಳದ ಮರ (ಇಂಗುದ, ಇಂಗುದಿ, ತಾಪಸತರು Nr.; My.). ಇಂಗುಳದ ಹಣ್ಣು (ಐಂಗುದ Nr.). See ತೊಜ್ಯಿಂಗುಳ.

ಇಂಗುಳಿಕ iṅguḷika. = ಇಂಗುಲಿಕ, etc. (My.).

ಇಂಗೆ iṅ²-gĕ. = ಇಗೆ. See the terms s. ಇಂ 2.

ಇಂಗ್ರೇಜ iṅgrĕja. An Englishman (B. 5, 67; Mhr. ಇಂಗರೇಜ, ಇಂಗ್ರಜ).

ಇಂಗ್ರೇಜಿ iṅgrĕji. = ಇಂಗಿಲೀಷು, ಇಂಗ್ರೆಜು, ಇಂಗ್ರೇಜಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್. English (B. 5, 160; Mhr. ಇಂಗ್ರೇಜೀ, ಇಂಗ್ರಜ; Tu. ಇಂಗ್ರೇಜು). 2, = ಇಗರ್ಜ, an "église", a Roman Catholic church (Mg.).

ಇಂಗ್ರೆಜು iṅgrĕju. = ಇಂಗ್ರೆಜ No. 1. (My., also ಇಂಗ್ರೇಜು).

ಇಂಗ್ರೇಜಿ iṅgrĕji. = ಇಂಗ್ರೆಜ No. 1. (B. 5, 271).

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ iṅglĭsh. = ಇಂಗಲೀಷು, etc. (My.; Si. 272).

ಇಚ್ iĕ. = ಇಕ್, etc. — ಇಚ್ಚಾರಿ. Two ways (in shooting). — ಇಚ್ಚಾರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To make use of two ways in shooting (to shoot with two bows at the same time, J. 13, 18).

ಇಚ iĕa. An affix to form masculines, denoting "born of" (Śmd. 236).

ಇಚಿಕೆಲ iĕikila. *Mud, mire.*

ಇಚ್ಚ iĕca. = ಇಚ್ಚೆ. (C.). — ಇಚ್ಚಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. A random figure (S. Mhr.). 2, the third term in the rule of three (Mhr. ಇಚ್ಚಾಂಕ). — ಇಚ್ಚಟವಣೆ. Putting random figures and adding them together (My.).

ಇಚ್ಚಕ iĕcaka. = ಇಚ್ಚಿಗ, ಇಚ್ಚಿಗ. (Tbh. of ಇಚ್ಛಕ). Speaking according to one's wish or desire: coaxing, cajolery, flattery (My.; T., Tĕ.). 2, willing, obedient, as a servant (S. Mhr.). 3, a flatterer, wheedler (My.; Tĕ.). ಇಚ್ಚಕನು ಚಕ್ಕವನಲ್ಲ (Prv.). — ಇಚ್ಚಕವಾಡು. -ಆಡು. To flatter (My.).

ಇಚ್ಚಕತನ iĕcakatana. Flattering, cajoling (My.).

ಇಚ್ಚಗಾರ್ತಿ iĕca-gârti. = ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ. (Bp. 40, 52).

ಇಚ್ಚಯಿಸು iĕcayisu. = ಇಚ್ಛಯ್ಸು. To desire, etc. (C.).

ಇಚ್ಚಿಗ iĕciga. = ಇಚ್ಚಕ No. 2. (ಹೇಯಿ)ದ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನು G.).

ಇಚ್ಚೆ iĕcĕ. = ಇಚ್ಛೆ. Tbh. of ಇಚ್ಚೆ (Śmd. 340; ಮೊಗಸು Śm. 50, Kk. 73). ಇಚ್ಚೆ ಬನ್ದನ್ತೆ (ಒಲ್ದನ್ತೆ Śmd. 261 Cm.). See Mr. s. ಅನಿಮಿತ್ತ. — ಇಚ್ಚೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Desire to be lost (Abhâ. 2, 66). — ಇಚ್ಚೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to desire, to allure (Bp. 40, 76). — ಇಚ್ಚೆಯಾಣ್ಮ. A desired or beloved husband, etc. (Śmd. 136).

ಇಚ್ಚೆಕಾಮಿ iĕcĕ-kâma. (Śmd. 235). A man who desires, wishes, or wills. ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆಕಾಮಿ (ಯಥಾಕಾಮಿ, ಸ್ವರುಚಿ, etc. Hlâ.).

ಇಚ್ಚೆಗ iĕcĕga. = ಇಚ್ಚಿಗ. (S. Mhr.).

ಇಚ್ಚೆಗಾತಿ iĕcĕ-gâti. = ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಇಚ್ಚೆಗಾಮಿ iĕcĕ-gâma. = ಇಚ್ಚೆಕಾಮಿ. ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆಗಾಮಿ (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವೆಚ್ಛನ್ತ, ನಿರವಗ್ರಹ Mr. 230). 2, a willing, obedient man (S. Mhr.). 3, a male friend (My.).

ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ iĕcĕ-gârti. = ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ. A woman full of desire, a lustful woman: a courtezan (My.). 2, a female friend (My.). 3, the goddess of love or sexual passion (ರತಿ Kk. 8; ಮನ್ಮಥನ ಆರಸಿ Śm. 7; Čt. II, 119).

ಇಚ್ಛಕ iĕchaka. Wishing, desirous of. See ಇಚ್ಛಕ.

ಇಚ್ಛಯ್ಸು iĕchaysu. = ಇಚ್ಚಯಿಸು. (Rśv. 11, 19; B. 5, 22).

ಇಚ್ಛಾನುಡಿ iĕchâ-nuḍi. Speech or words according to what one desires, a free, unrestrained language (S. Mhr.).

ಇಚ್ಛಾನುಸರ iĕchâ-anusâra. Conformably to desire or wish (C.).

ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ತಿ iĕchâ-pûrti. Full gratification of one's desires (C.).

ಇಚ್ಛಾಪ್ರಸವ iĕchâ-prasava. *The birth or springing up of a desire.*

ಇಚ್ಛಾಯತನ (iĕchâ-âya 2-tana). Accomplishment of a wish (My.).

ಇಚ್ಛಾಯಿತ iĕchâyita. (= ಇಚ್ಛಿತ). Desired (My.; Si. 388).

ಇಚ್ಛಾವತಿ iĕchâ-vati. *A woman who has various desires, one desirous of anything.*

ಇಚ್ಛಾವನ್ತ iĕchâ-vanta. A man who has various desires (My.).

ಇಚ್ಛಿತ iĕchita. Wished, desired (My.).

ಇಚ್ಛಿಸು iĕchisu. To wish, to desire (My.; B. 3, 38).

ಇಚ್ಛಿಸುವಿಕೆ iĕchisuvikĕ. Wishing, etc. (Si. 70. 436).

ಇಚ್ಚೆ iĕchĕ. ಇಚ್ಛಾ. = ಇಚ್ಚೆ, ಇಚ್ಛೆ. Endeavouring, striving, seeking for; *wish, desire* (ಮೊಗಸು Śm. 110; ಬಯಕೆ Nn. 144), inclination. 2, a question or problem (in mathematics). See ಒಳಸು, ಕಡಂಗು.

ಇಜ್ ij. = ಇರ್, etc. Two (*cf.* the T. s. ಇಡಿ 1). — ಇಜ್ಜತೆ. Not pairs: unlikeness in external form, dissimilarity (C.; ಜೋಡು ಅಲ್ಲದ್ದು, ಸರಿಯಲ್ಲದು G.). — ಇಜ್ಜೊತೆ. = ಇಜ್ಜತೆ. (My.). — ಇಜ್ಜೋಡಿ. = ಇಜ್ಜೋಡು. (My.). — ಇಜ್ಜೋಡು. Unlikeness in nature, properties, or external form; oddness, as of a work (C.).

ಇಜ್ ij. Sacrificing. See ಋತ್ವಿಜ್.

ಇಜ ija. Trouble, torment (My.; Mhr., H. ಇಜಾ).

ಇಜವೃದ್ ijâphĕ. Increase, augmentation (My.; Br., H.).

ಇಜಾರ ijâra. = ಇಜಾರು, etc. (C.; Mhr., H.; ಕಾಲ್ಚುಮ್ಮಸ G.). See Prv. s. ವಿಜಾಪುರ.

ಇಜಾರದಾರ ijârâ-dâra. The holder of a contract, a monopolist (My.; Br., Mhr.).

ಇಜಾರು ijâru. = ಇಜಾರ, ಜಂಜಾರ. Breeches, drawers, trowsers (S. Mhr.; Br.).

ಇಜಾರೆ ijârĕ. -ರಾ. A contract, a monopoly, a farm (My.; Br., Mhr.).

ಇಜ್ಜಲ ijjala. *A small tree, Barringtonia acutangula* Gaertn.

ಇಜ್ಜಲು ijjalu. = ಇದ್ದಲ್, etc. (My.).

ಇಜ್ಯಾಶೀಲ ijyâ-śîla. *Performing many sacrifices.*

ಇಜ್ಯೆ ijyĕ. ಇಜ್ಯಾ. *Sacrificing; a sacrifice.*

ಇಂ, ಇನ್ ಇಂ. = ಇಂ (ಇಜ್), etc. Sweetness, etc. — ಇಂಚರ. -ನರ. = ಕಿಂಚರ. A sweet or agreeable sound or voice (ಮಧುರನಿನದ Cŕt. II, 66; J. 11, 22; 30, 4). ಕೋಗಿಲೆ ಇಂಚರವನ್ ಉಡುಪುದು ಇರವು ಮಾಗಿಯೊಳ್ (J. 15, 18). — ಇಂಚ ರಂಗಱೆ. -ಂಕಱೆ. To emit a sweet sound (Rây. 5, after 19).

ಇಅ ia. = ಇಟು, ಇಷ್ಟು, etc., ಈಟು. This quantity, so much as this (S. Mhr.).

ಇಟಕು itaku. = ಇಟುಕು, ಇಡಕು 2, etc. Narrowness, closeness, straitness (S. Mhr.).

ಇಟು itu. = ಇಱ, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಇಟು, thus).

ಇಟುಕು ituku. = ಇಟಕು, etc. (S. Mhr.).

ಇಟ್ಟರ ittara. = ಇಡ್ಡರ. *A bull allowed to roam about at liberty.*

ಇಟ್ಟ itta. (= ಇಟ್ಟು 1). — ಇಟ್ಟಪಟ್ಟಲ್. -ಟ್ಟಲ್. A small cup. ದರ್ವಿ, etc. ಸಟ್ಟುಗಂ, ಇಟ್ಟವಟ್ಟಲ್ ಎನ್ವೂ ಎನ್ಪರು (Nr.). ಇಟ್ಟ itta. Tbh. of ಇಸ್ಪ. (ಇಸ್ಪ Nn. 1; T.).

ಇಟ್ಟಗೆ ittagĕ. = ಇಟ್ಟಂಗಿ, ಇಟ್ಟಗೆ q. v., ಈಟಂಗಿ. ಇಟ್ಟಗೆ ಮೊದಲಾದುವಂ ಮಾಡಿದ ಆರಮನೆ ವೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಇಟ್ಟಂಗಿ ittaṅgi. = ಇಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಇಟ್ಟಂಗಿ ittaṅgi. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. (S. Mhr.; B. 4, 120).

ಇಟ್ಟಡೆ ittaḍĕ. See s. ಇಟ್ಟು 1.

ಇಟ್ಟಣ ittaṇa. = ಇಟ್ಟಳ, q. v. (Grj. 10, 101).

ಇಟ್ಟಣಿ ittaṇi. = ಇಟ್ಟಣಿ. (Râm. 5, 8, 73; My.).

ಇಟ್ಟಣಿಸು ittaṇisu. = ಇಟ್ಟಳಿಸು. To be close, thronged, crowded, amassed, or abundant, to assemble in large uumbers, to throng, etc. (ದಟ್ಟಣಿಸು, ಗುಮ್ಮಾಗು G.). ಇಟ್ಟಣಿಸಿ,ಚಟಿಚಟಿಸಿ, ತಿಲಿ ಪುಟವಿಟ್ಟುದು ಒಣಗಿಲು ಜೊದಱನಲಿ (Bh. 1, 20, 55). ಇಟ್ಟಣಿಪ (Rây. 13, 84). ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿವೆ (J. 4, 10). ಇಟ್ಟಣಿಸಿತು ಅನು ರೇನ್ವ್ರತನಯನನ್ ಇದಿರ್ಗೊಮ್ಬ ಬಟ್ಟಿಯೊಳ್ ನಾರೀಸಮೂಹಂ (33, 22). — See Bp. 61, 26; Č. Bp. 47, 40; Bh. 9, 2, 41; Râm. 6, 30, 34; J. 4, 29. 38; 5, 72; 7, 5. 22; 12, 5. 40; 14, 3; 20, 47; 21, 47. 48; 22, 14; 24, 34; 26, 4; 30, 53; Grj. 4, 103.

ಇಟ್ಟಣೆ ittaṇĕ. = ಇಟ್ಟಣಿ, ಇಟ್ಟಳ No. 1. ಕ್ಲೇಶಗಳ ಇಟ್ಟಣೆಯ ನೆಱೆ ಮುಱಿದು (Abhâ. 1, 22).

ಇಟ್ಟಳ ittaḷa. = ಇಟ್ಟಣೆ. A crowd, a throng, a mass; abundance (ಸನ್ದಣಿ Kk. 68, o. r. ಉಟ್ಟಳ; ಸನ್ದಣಿ, ಇಱುಣೆ Śm. 53, o. r. ಇಟ್ಟಣ; ಗೊನ್ದಣಿ, ಸನ್ದಣಿ, ಒಗ್ಗು, etc., ಸಮೂಹ Ks.; Abh. P. 4, 27; Tĕ. ಇಟ್ಟಲ). 2, strait, difficulty, hindrance (ಸಿಗ್ಗಹ, ಇಟ್ಟಿಡೆ Nn. 160; T.). — ಇಟ್ಟಳಮಿಡು. -ಇಡು. To form a crowd or large assembly (Abh. P. 15, after 82).

ಇಟ್ಟಳಿಸು ittaḷisu. = ಇಟ್ಟಣಿಸು. (Râm. 6, 13, 21).

ಇಟ್ಟಿ itti. = ಇಟ್ಟಂಗಿ, ಇಟ್ಟಿ, ಈಟಂಗಿ. A jungle tree bearing yellow bitter fruit of the size of an orange, the vomit-nut tree, Strychnos nux vomica (ವೃಕ್ಷ Śm. 89, ಕಾಜವಾರ, ಕಾಸಾರಕ Bangalore Cm.; ಕಾಜವಾರದ ಮರ G.; T. ಎಟ್ಟಿ). — ಇಟ್ಟಿಯ ಪಣ್. (Bp. 32, 7. 8). — ಇಟ್ಟಿಯ ಮರ. (Bp. 32, 6).

ಇಟ್ಟಿ itti. = ಈಟಿ. Tbh. of ಯಷ್ಟಿ (*cf.* ಈಲಿ). A lance, a spear; a javelin (ಬಿಟ್ಟೀಯ Cŕt. II, 69; ಸುಳಿ Śm. 89; ಈಟಿಗಣಿ, ಭಾಲೆ G.; My.; T.). ಇಟ್ಟಿಯನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಶಾಕ್ತೀಕ Nr.). ಇಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದುದು ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). See Grj. 7, 53; Bp. 61, 26; Bh. 3, 23, 10.

ಇಟ್ಟಿಗೆ ittigĕ. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. Tbh. of ಇಷ್ಟಕ (Śmd. 370; My.). A brick. ಇಟ್ಟಿಗೆಯಲಿ ಆದ ಮನೆ (ಪ್ರಾಸಾದ Mr. 192). See Bp. 60, 40; J. 33, 35. 36.

ಇಟ್ಟು ittu. 1. (fr. ಇಡಿ 1). = (ಇಟ್ಟ), ಇಡಿ 2, ಇಡು 3. The state of being close, narrow, pressed, thronged or crowded. — ಇಟ್ಟಡೆ. -ಅಡೆ 15. = ಇಟ್ಟಿಡೆ. Narrowness; a strait; an obstacle (ಸಂಕಟ, ಸಮ್ಬಾಧ Nr., o. r. ಇಟ್ಟಿಡೆ; T.). ಇಟ್ಟಡೆಯಲ್ಲದ ಸೇನೆಯ ನಡೆ (ಅಸಮ್ಬಾಧಮಮೂಗತಿ Nr., o. r. ಇಟ್ಟಿಡೆ). — ಇಟ್ಟಡು. -ಇಡು. To place in numbers. ಇಟ್ಟಡುವ ಧೆಂಗಣಿ (ತಿಲೋರ್ಜಿತ Mr. 192). — ಇಟ್ಟಿಡೆ. -ಎಡೆ 1. = ಇಟ್ಟಿಡೆ. The condition of being close, greatly filled, crowded, etc. (ಶಂಕು, ಸಂಕೀರ್ಣ Nn. 147; ಸನ್ದಣಿ, etc. G.; J. 11, 9). 2, a narrow place (Abh. P. 12, 95). ಇಟ್ಟಿಡೆಯ ಗಮನದೊಳ್ ನುರ್ಗು ಎಮ್ಬುದು (Śm. 84). 3, a strait (ಸಿಗ್ಗಹ, ಇಟ್ಟಳ Nn. 160; ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು G.). — ಇಟ್ಟಿಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. Closely to follow one another (Rây. 6, 33).

ಇಟ್ಟು ittu. 2. P. p. of ಇಡು 1. Having put, etc.

ಇಟ್ಟು ittu. = ಏಟ್ಟು, etc. (My.). See ಆರಳಿಟ್ಟು, ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ತಮ್ಬಿಟ್ಟು, ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು.

ಇಟ್ಟೆ ittĕ. = ಇಟ್ಟೆ. (Bp. 11, 11).

ಇಡ ida. = ಇಡಿದು, ಇಡು 4. P. p. of ಇಡಿ 3, in ಇಡ ಕೊಳ್ಳು, to pound for one's self, etc. (My.).

ಇಡಕು idaku. 1. (= ಇಡಿಕು 1). To pinch, to tweak; to press (T., M. ಇಡುಕ್ಕು; R. as v. i.; see ಇಕ್ಕುಟ್ 1). 2, to beat, to cuff (My.).

ಇಡಕು idaku. 2. = (ಇಕ್ಕ), ಇಟಕು, ಇಟುಕು, ಇಡಿಂಕು, ಇಡಿಕು, ಇಡುಕ, ಇಡುಕು 1, ಇಡುಗು, (ಇಱುಕು 2). Narrow-

ness, closeness, straitness (C.; T., M. ಇಡುಕ್ಕು; *cf.* ಇಱಿಕು 2); difficulty, trouble (My.; T. M. ಇಡುಕು). — ಇಡಕಡಿ. -ಆಲಿ 5. = ಇಡುಕಿಲಿ, s. ಇಡುಕು 1 (S. Mhr.; *cf.* ಇಂಕ್ಕು). — ಇಡಕು ತೊಡಕು. = ಇಡುಗು ತೊಡಗು. (My.).

ಇಡಂಕು iḍaṅku. = ಇಡಕೆು 2.—ಇಡಂಕು ತೊಡಂಕು. = ಇಡಕು ತೊಡಕು. (My.).

ಇಡರು iḍaru. = ಇಡುರು, ಇಡ್ರು, ಎಡರು, ಎಡ್ರು. Impediment, hindrance, obstacle (My.; T., M. ಇಡರ್; Tě. ಎಡರು). **2,** trouble (My.; T., M.). **3,** enmity (S. Mhr.).

ಇಡಱಿ iḍaṟu. To stumble, to trip (T., M.; R.; *cf.* ಎಡವು).

ಇಡಿ iḍi. **1.** To be joined or united, to be close; to be mixed together, to throng, to crowd; to be numerous; to be heaped; to become abundant, to abound; to abound in; to enter in numbers, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಈಡು 3, ಎಣೆ 1, ಎಱು; T. ಇಡ್ಚಿ, to copulate; ಇಡ್ಪೆ, ಇಯ್ಪೆ, ಇಯಲ್, to be come united, see ಈಲು). ಇಡಿದಂ (Śmd. 260). ಕಳಿರ್ ಇಡಿದುದು (ತಲಿರ್ದುದು Śm. 21). ಸೊಬಗು ಇಡಿದ ತಪ್ಪಮ (Kk. 100). ಪೆಮ್ಪು ಇಡಿದು ಒಪ್ಪತ್ತು ಅಲ್ಲಿ... ಪೊಚ್ಚಂ (Rśv. 6, 23). ಇಡಿದ ಸೀರಾಗೆರ್ ನೆಗಪ್ಪಿ ಎಡೆ (J. 6, 7). ಇಡಿದ ಇನ್ನನದೊಳ್ ಫಣಿ ಒಳಡಂಗೆ (Rśv. 9, 25). ಇಡಿದ ಧೂಳಿ ಸೊಗಯಿಸುವ ವರಶಿರ (J. 28, 18). ಇಡಿದ ಮಣಿಮಯಳಲತಿದಿನ್ದೆ ಎಸೆವ ಎಡ ಬಲದ ಸೌಧಗಳಲಿ (RÂm. 13, 4). ಇಡಿದದು (ಋದ್ಧ, ಆವಸಿತ Si. 306). See Č. Bp. 47, 45; Rśv. 2, 47; 4, 37; 8, 2; J. 3, 4. 17. 36; 4, 44; 8, 20; 9, 24; 10, 24; 12, 25. 44; 15, 9; 16, 40; 17, 4. 21; 22, 11; 28, 4. 28. 45; 31, 29. — ಇಡಿಯಿಡಿ. rep. (Rśv. 2, 49; J. 3, 37).

ಇಡಿ iḍi. **2.** = ಇಟ್ಟು 1, etc. The state of being close, joined, collected or together. **2,** the whole (whole, entire; S. Mhr.; Tu.). ಇಡೀ ಕೋಟೀ ಮಱಿ (B. 2, 11). ಇಡೀ ಪೈತ್ಯ (4, 66). ಇಡೀ ನಡುಗಡ್ಡೆ (4, 206). ಇಡಿ ಮುಯಿಗಿದ ಮೇಲೆ ಚಳಿ ಉಣ್ಟೇ?—ಅರಸಿಗೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವಾದರೆ ತಿರಿದುಪ್ಪವಗೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ (Prvs.). **3,** a collection, a more or less firm mass, as the dried mucus of the nose, the sticky contents of a vessel, the cement to mend earthen waterpots, etc. (S. Mhr.) — ಇಡಿಕಲ್ಲಡಿ. Kiṭṭaḍi of a solid nature (S. Mhr.). — ಇಡಿಗಣ್ಣು. A treasure (S. Mhr.; ಸೇವಧಿ G.). — ಇಡಿಗೋಡೆ. A low wall put across in front of doors or of the entrances of inclosures (S. Mhr.).

ಇಡಿ iḍi. **3.** To be powdered or ground; to crumble, etc. (ಚೂರ್ಣ Śmd. Dh.). **2,** to pound (My.); to beat (ಬಡೆ G.; see Śś. s. ಬಡೆಗೋಲ್; T., M., Tě. ಇಡಿ, to be bruised; to crumble; to crack, break, fall to pieces; to fall in; to be pulled down; to beat or bruise in a mortar; T. ಇಡು, to break; Tě. ಇಡಿ, to be crushed, powdered; ಎಡೆ, to separate, break; T. ಎಡು, to separate). ಕುಂಕುಮಾದಿಗಣ್ಣದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಇಡಿಯ ಕುಟ್ಟುವಳಿ, ಇಡಿಯಲ್ ಕುಟ್ಟಿದ ಸುಗನ್ಧವೂ (ಏಮರ್ದನ, etc. Si. 391).

ಇಡಿಕು iḍiku. = ಇಡಕು 2. — ಇಡಿಕಲ್. -ಇಯಿ 4. = ಇಡುಕಿಯಿ. To be thronged, to abound, to be close together (ತೀವು Čt. II, 86). See Rśv. 1, 134; Č. Bp. 2, 4; 42, 13.

ಇಡಿಗೆ iḍigĕ. = ಇಡು 2, ಇಡುಗೆ, in ಇಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ (= ಇಡು ತೊಪು, My.).

ಇಡಿಪ್ಪಿ iḍiṛ. = ಎಡಪು 2. The state of being crooked. — ಇಡಿರ್ಪಿಯಿಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಬ್ಬಿಗಟ್ಟಿಗೆ. A stick with a hook (Rśv. 5, after 114).

ಇಡಿಸು iḍisu. **1.** To cause to powder (My.).

ಇಡಿಸು iḍisu. **2.** To cause to put; to cause to put on; to cause to erect; to cause to plant, (to produce), etc. See Bp. 17, 8; 48, 14; B. 4, 132; 5, 55. 195. ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾನ ಭೂಮಿಯ ಬೆಳೆಯಿಡಿಸಿ ಬದು ಕುವವನು (Si. 300).

ಇಡಿಸು iḍisu. **3.** = ಹೆದಿಸು. (My.; B. 5, 192).

ಇಡು iḍu. **1.** To let go or send off from the hand; to put down; to throw, (to hit, to kill; *cf.* ಇಸು 3); to swing or wave, as a fan. **2,** to put, to place; to apply; to give, as a name; to set, to plant. **3,** to put on, as ornaments, etc.; to lay by; to keep; to preserve. **4,** at the end of certain words: to produce, to perform, to effect, to make, etc. (ಕರವಿಡೋ ಜನ Śmd. Dh.; Śm. 91; ಧಾರಣ Śm. 91; C.; T., M., Tě., Tu.). P. p. ಇಟ್ಟ (Śmd. 282). ನಾಮಮನ್ ಇಟ್ಟು (3). ಕಿವಿಗಳ್ಗೆ ಕರ್ಣಾಪೂರಮನ್ ಇಡುವೆಂ (139). ಪರಮಧ್ಯಾನವೆಮ್ಬ ಈಟಿಯಲಿ ಭವವೆನ್ಬ ಆ ಮೃಗವನ್ ಇಟ್ಟು (Bp. 34, 33). ಕಲ್ಲಳಿನ್ದಮ್ ಇಡುತ (38, 55; *cf.* 20, 14). ತನ್ನ ನಿಶಾತಶರಾಲದೊಳ್ ಇಟ್ಟನ್ ಉಗ್ರನು ಪ್ರೇತನಾಥನ ವಕ್ಷಮಂ (41, 28). ಬಿಳುಗೊಡೆಯ ನೆದಿಲಲಿ ಜಾಮರವನ್ ಇಡಲು (50, 16). ಮೂಱು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನೆ ನಿಚ್ಚಂ ಮೂಱು ಹೊತ್ತುಂ ನಿಮ್ಮನ್ ಇಡುವೆನು (50, 66). ಒಬ್ಬತ್ತು ಕಲ್ಲಲಿ ತಿವನನ್ ಇವಲ್ (50, 67). ವಿಷ್ಣು ದಥೀಚಿಯಂ ಜಕ್ರದಿನ್ ಇಡಲು (54, 38). ಧಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿವುದು (ಕ್ಶ್ಯೋತ); ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳುವದು (ಅವಧಾರಣ); ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟವನು (ಆನಾಕೂಲ, ಏಕಾಗ್ರ); ಬಿಲ್ಲಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ Nr.). ಇಟ್ಟದ್ದು ಕಾಣದೆ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.). ಆಡಿಯಿಡು (Rśv. 5, 42; J. 19, 7). ಜಡಿ! ಕೋಲನ್ ಇಡು! (J. 28, 45). ಓದಲ್ ಇಡು (Rśv. 4, 76). ಕಾಲುಕ್ಕವ್ವಸವನ್ ಇಟ್ಟು (6, after 11). ಹೆಸರಿಡು (Si. 66; Prll. 3, 24). ಅವರ ಒರಿಯರು ಅವರನ್ನು ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 295). See *e. g.* J. 28, 17. 47; 29, 40; ಊಳಿಡು, ಎರಡಿಡು, ಒಟ್ಟಿಡು, ಒಡೆಯಿಡು, ಕಾಸಿಡು, ಕೂಗಿಡು, ಗುದುಸಿಡು, ಗೋಲಿಡು, ಡಾಬಿಡು, ಪೂಯಲಿಡು, ಬೊಬ್ಬಿಡು, ಭುಗಿಲಿಡು, ಮೊರೆಯಿಡು, ನಂಬ್ಪಿಡು, ಸಾಲಿಡು, etc. — ಇಬ್ಬಾಡು. -ಆಡು. To throw at one another (Grj. 4, 32; Bhâgavata 3, 2, 48); to throw away or about (Bp. 43, 7; My.). — ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. To take into one's employ, to keep, as a servant, etc. (B. 1, 13; 4, 50; 5, 85. 90. 99. 275). 2, to put up, to hoard, to lay by, as money, etc. (B. 4, 53. 61. 74; 5, 64). 3, to receive and entertain with kindness (B. 3, 128). 4, to put on, as a jacket (B. 4, 93), as ornaments (4, 106. 193). 5, to keep (a concubine, C.). ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣಿ ಪಳು, a concubine (C.). — ಇಡಿಡು. rep. (Bp. 50, 67).

ಇಡು iḍu. **2.** (= ಕಳಗು 2). Putting; throwing; putting on; an ornament. — ಇಡುಗಲ್. -ಕಲ್. A stone or stones used for throwing (Rśv. 5, 52). — ಇಡುಗಾಣ. A fishing hook (Rśv. 5, after 114). — ಇಡುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. (Śmd. 204). Fire made on a hearth, etc. — ಇಡುಗುಣ್ಪಿ. Stone-balls used for throwing (Č. Bp. 42, 22). — ಇಡು

ತೊಡು. dupl. Ornaments and clothes (S. Mhr.). — ಇಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A net used for throwing out (Rśv. 5, 52).

ಇಡು iḍu. 3. = ಇಟ್ಟು 1, etc. — ಇತುಗುಡಿ. N. of a place. ಇಡುಗುಡಿಯ ನೆಯ್ನಾರ್ (Bp. 11, 36). ಇಡುಗುಡಿಯ ಪೆರ್ಮಡಿ (11, 38). — ಇಡು ಮುಡುಕು. = ಇಡುಕು ಮುಡುಕು. A narrow, difficult curve or corner-passage (Bp. 21, 13; 31, 5).

ಇಡು iḍu. 4. = ಇನ, in ಇಡು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಇಡುಕ iḍuka. = ಇಡಕು 2, etc. (C.).

ಇಡುಕು iḍuku. 1. = ಇಡಕು 2, etc. Narrowness, etc. 2, a cattle disease on account of which the back and limbs become stiff, etc. (S. Mhr.). — ಇಡುಕಿಡು'. = ಇಡಿಕಿಡು'. (Rāghū. 17, 56). — ಇಡುಕಿಡು. -ಇಡು 3. A throng, a crowd, the state of being close together. ತರು ಗಿರಿ ಲತೆಗಳ ಇಡುಕಿಡಿನ್ದಂ ಘನಮ್ ಆದ ವನಂ (ಆಕಣ್ಯಾನಿ Mr. 151). — ಇಡುಕು ಮುಡುಕು. = ಇಡು ಮುಡುಕು. (My.).

ಇಡುಕು iḍuku. 2. = ಇಡುಂಕು 1. To unloose, let go or set free with vehemence, forcibly, or fully (ಗಾಥಪವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.).

ಇಡುಕು iḍuku. 3. The state of being quite free or independent. — ಇಡುಕುಂಗಂಬ್ಬು. -ಂ-ಕಳ್ಬು. (Śmd. 203). A metrical stanza that is independent of others, *i. e.* a stanza the meaning of which is complete in itself (ಮುಕ್ತಕ Kāvy. V, 961).

ಇಡುಗು iḍugu. = ಇಡುಕು 1, No. 1, etc. — ಇಡುಗು ತೊಡಗು. dupl. The state of being full of difficulties, as a road, work, etc. (My.; P. 10).

ಇಡುಗೆ iḍugĕ. = ಇಡಿಗೆ. Putting down or on; that is put on, an ornament (S. Mhr.). — ಇಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ. dupl. = ಇಡು ತೊಡು. (C.).

ಇಡುಂಕು iḍuṅku. 1. = ಇಡುಕು 2. (Śmd. Dh.).

ಇಡುಂಕು iḍuṅku. 2. = ಇಡುಂಕೆ. The act of putting, etc. ಇಡುಂಕೆನ್ದು, ಇಡುವುದು (Śs.).

ಇಡುಂಕೆ iḍuṅkĕ. = (ಇಡುಗೆ), ಇಡುಂಕು 2. (ಇಡುವುದು Kk. 62).

ಇಡುಪು iḍupu. (fr. ಇಡಿ 3). A breach, a crack, a hole (Tĕ.; see ಆಟಿಡುಪು).

ಇಡುರು iḍuru. = ಇದರು, etc. (My.).

ಇಡುವಿಕೆ iḍuvikĕ. Putting, applying; planting; producing, etc. ಒಪ್ಪವ ಇಡುವಿಕೆ (ಪರಿಕರ್ಮ, etc. Si. 225). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕೃಷಿ 298). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೃಷಿಕರ್ಮದಿನ್ದ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (299). See ಅದ್ದುವಿಡುವಿಕೆ, ಬಚ್ಚಿಡುವಿಕೆ, ಬೊಬ್ಬಿಡುವಿಕೆ, ಹೆಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ.

ಇಡೆ iḍĕ. = ಎಡೆ 1, etc. Place, room (My.; M., Tu.; T. ಇಡೈ).

ಇಡೆ iḍĕ. = ಇಲೆ, ಎಡೆ. *The earth.* 2, *heaven.* 3, an oblation to a deity or to man; food. 4, *a cow.* 5, *an artery on the left side of the body* (= ಈಡ). 6, speech (ಪಾಕ್ಯ G.). 7, the goddess Iḍā, the wife of Budha.

ಇಡ್ಡಲಿ iḍḍali. = ಇಡ್ಡಳಿಸೆ. (My.).

ಇಡ್ಡಲಿಗೆ iḍḍaligĕ. = ಇಡ್ಡಳಿಸೆ, etc. (Bp. 14, 15; My.).

ಇಡ್ಡಳಿಗೆ iḍḍaligĕ. = ಇಡ್ಡಲಿ, ಇಡ್ಡಲಿಸೆ. A kind of sour pudding, made of rice flower, black gram, cummin seed, ginger, salt, pepper, etc. and boiled in steam (My.; Si. 314; Tĕ. ಇಡ್ಡೆನೆ; T. ಇಟ್ಟಲಿ).

ಇಡ್ಡೂರ iḍḍūra. = ಎಡ್ಡೂರ. (My.).

ಇಡ್ವರ iḍvara. = ಇಟ್ಟರ. (ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿನ್ದ ತಿರಿಗ್ಯಾಡುವ ಎತ್ತು, ಗೂಳಿ G.).

ಇಣಬೆ iṇaḅĕ. = ಅಣಬೆ, etc. A squirrel (B. 3, 31; 5, 31).

ಇಣಿ iṇi. = ಇಣೆ, ಕೊಣೆ, etc. An ox's hump (S. Mhr.; ಕಕುತ್ G.; B. 1, 21; 3, 16).

ಇಣಿಕು iṇiku. = ಹಣಿಕು, etc. — ಇಣಿಕ ನೋಡು. To peep, look slily (My.; ಹಣಿಕ ನೋಡು G.).

ಇಣೆ iṇĕ. = ಇಣಿ, etc. (ಬಿಣಿಲು G.).

ಇಣ್ಡಿ iṇḍĕ. 1. A crack, a slit (Tĕ.); a piece, a lump (ತುಣ್ಡ G.; T. ಇಣುಕ್ಕು, a piece; see ಇಡಿ 3). ಕಣ್ಡದ ಇಣ್ಡೆ (Rśv. 5, 117).

ಇಣ್ಡೆ iṇḍĕ. 2. A wreath, a garland (T., Tĕ.; *cf.* ಇಡಿ 1, ಈಡು 3, ಎಣೆ; ಹೆಣೆ; T. ಇಣಕ್ಕು, to join). See Grj. 9, 70; Bp. 2, 54. 55; 9, 35; 22, 32; Rśv. 8, after 5. — ಇಣ್ಡೆಯ ಜೊಮ್ಮಿದೇವ. (Bp. 58, 11).

ಇನ್ದ್ರಾಣಿ iṇḍyâ. India (Si. 93. 100; My.).

ಇತ್ it. = ಇಚ್, etc. Two. — ಇತ್ತಟಿ. Two, or both, banks or sides (Rām. 4, 2, 49). — ಇತ್ತಡ. = ಇತ್ತಟಿ. (My.; ಎರಡೂ ದಣ್ಡೆ, ಎರಡೂ ಕಡೆ G.). — ಇತ್ತಡಿ. Two, or both, banks (J. 9, 24). — ಇತ್ತಣ್ಡಿ. Two companies or forces; two parties; two, or both, persons. See Bh. 1, 8, 16; J. 9, 15; 12, 27; 25, 47. 58; 28, 48. — ಇತ್ತರ. = ಇರ್ತರ. Two lines or rows (ಎರಡು ಪಕ್ತಿ Ct. 1, 81); two sides; both sides. See Bp. 5, 45; 16, 10; 18, 62; 24, 12; 38, 17; 43, 25; 61, 64. — ಇತ್ತರಮ್ಬುಡಿ. -ಂ-ಬಿಡಿ. To form two rows; to occupy both sides, to be on both sides (Rśv. 1, after 133; 2, 59; 6, after 24). — ಇತ್ತಲೆ. = ಇರ್ತಲೆ. Two, or both, heads. — ಇತ್ತಲೆಗ. = ಇತ್ತಲೆಯ, q. v. — ಇತ್ತಲೆಗುಂಡ್ಯ. -ಕುಂಡ್ಯ. = ಇತ್ತಲೆಯ, ಇರ್ತಲೆ ಹಾವು No. 1, ಎರಡುತಲೆಹಾವು No. 1. The two-headed stick: the snake called Tortrix cylindrophis rufus, a short-tailed earth snake with a depressed rounded head not distinct from neck, and a tail very short, conical and smooth at the end, not venomous (ಆಹೀರಣಿ Hlā.). — ಇತ್ತಲೆಯ. = ಇತ್ತಲೆಗುಂಡ್ಯ. (ಆಹೀರಣಿ, ದ್ವಿಮುಖ Mr. 401, o. r. ಇತ್ತಲೆಗ). — ಇತ್ತಲೆಹಾವು. = ಕೊಬಿಕುಮಣ್ಣಲ. (My.). — ಇತ್ತಿಗ. Two tigas, in playing (Bp. 43, 5). — ಇತ್ತಿಪು. = ಇರ್ತಿಪು. Two manners or kinds (My.; ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ G.).

ಇತ್ it. Going. See ಸಮಿತ್.

ಇತ ita. Gone. See ಅತೀತ, ಆನ್ಯರಿತ, ಉದಿತ, ಪರೀತ, etc.

ಇತಬಾರಿ itabâri. = ಹಿತಬಾರಿ. Trustworthy (My.; Mhr., H.).

ಇತರ itara. The other (of two), another; *other, different.* 2, *low, vile, vulgar.*

ಇತರತ್ರ itaratra. At another place (My.; Mhr.).

ಇತರಾರ್ಥ itara-artha. The meaning contained in ಇತರ, *i. e.* another thing, something different (Śmd. 392).

ಇತರೇತರ itara-itara. *Mutual, reciprocal.* (Kāvy. III, 3, B, 54).

ಇತರೇತರಕ್ರಿಯೆ itarêtara-kriyĕ. An action or performance in which two or several persons take part (Śmd. 219).

ಇತರೇದ್ಯುಸ್ itarê-dyus. *On another or different day,*

ಇತಸ್ itas. ಇತಃ. *From hence, hence.*

ಇತಿ iti. = ಇತ್ತಿ. An affix to form feminines (Śmd. 244. 246). See also ದವಡಿತಿ, ಲೆಂಕತಿ.

ಇತಿ iti. 1. (=ಈತಿ 2). *Therefore* (ಕಾರಣ Nn. 93; ಹೇತು Mr. 532). 2, *thus, similarly.* 3, *it is so* (ಇಸ್ತೀ ಪ್ರಕಾರ 93; 532). 4, in conclusion, here ends (ಪೂರ್ಣ, ಸಮ್ಯೂರ್ಣ 93; ಅನ್ತ 532). 5, with ಆದಿ: and so on. 6, ನಿಷೇಧ (ಮಾಣಿಸುಹ 93). 7, ಅನ್ತರ (ಒಳಗು 93). 8, ಪೂರಣೆ (ಮುಕ್ತಾಯ 93). 9, ಕುತೂಹಲ (ಆಶ್ಚರ್ಯ 93). 10, ಪ್ರಕಟಾರ್ಥ (93).

ಇತಿ iti. 2. Going. See ಸಮಿತಿ.

ಇತಿಹ iti-ha. Thus Indeed (ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರೇರಣಿಸುವುದು Nn. 93); *according to tradition* (ಉಪದೇಶ, ಉಪದೇಶಪರಮ್ಪರೆ 93; Mr. 533). 2, heaven (ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ 93; ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ Mr. 533).

ಇತಿಹಾನ iti-ha-âsa. So indeed it was. 2, *a traditional account, a legend,* heroic history.

ಇತಿಹಾನಕಾರ itihâsa-kâra. A writer of itihâsas, a narrator. (My.; B. 5, 45).

ಇತಿಹಾನಗಾಡಿ itihâsa-gâḍa. = ಇತಿಹಾಸಕಾರ. (My.).

ಇತು itu. = ಇತ್ತು 1, (ಇದು, ತು 1, etc.; *cf.* ಅತು, ಅತ್ತು 1 & 2). A termination of the third person singular neuter of the imperfect (Śmd. 265), *e. g.* ಮುಟ್ಟಿತು, ಮಿಟ್ಟಿತು (266; C.), ಮಾಡಿತು, ಕೊಟ್ಟಿತು, ಆಯಿತು (C.). In verbs with final ಇ and ಎ it is added directly to this ಇ and ಎ (or rather to short P. ps. of that form, which may be inferred from the common short P. ps. with final ಅ and ಉ), *e. g.* ಉಬ್ಬಿಯಿತು, ಬಡಿಯಿತು, ಹಜ್ಜಿಯಿತು, ಬೆಳೆಯಿತು (C.), which forms are vulgarly contracted into ಉಬ್ಬೀತು (see Prv. s. ತಿರುಳು), ಬಡೀತು (see Prv. s. ಇದ್ದು), ಹಜ್ಜೀತು (see Prv. s. ತೇಗು 3), ಬೆಳೀತು (see Prv. s. ತೊಣ್ಣೆ); see ಈ 5, No. 2. **2**, another form of the pronoun ಇದು, *e. g.* ಒಳ್ಳಿತು, ತೆಳ್ಳಿತು, ತೋರಿತು, ದೊಡ್ಡಿತು, ಮೆಲ್ಲಿತು, etc. (see ತು 1, No. 2).

ಇತು itu. ಸಿಶ್ನಯ, and ಬೇಱು, ಬೇಱುಮ್ಬುದು (Nn. 164).

ಇತ್ತ itta. = ಇತ್ತಲ್ (Śmd. 145), ಇತ್ತಲು, ಇತ್ತು. This side; on this side; in this direction, part or place; to this side; this time; after this, hereafter; further. Declension: ಇತ್ತಣ, ಇತ್ತಣಿಂ (Śmd. 135). ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನು ಅಂತರ್ಗಳ್ (145). See Bp. 3, 66; 14, 24; 40, 12; Rśv. 5, 119; Bh. 2, 13, 23 (ಇತ್ತಣ); J. 11, 26; 12, 10; 17, 44; 30, 42; 31, 26. ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ, ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ ಹಾಱುಹಾಡುವ ಹಕ್ಕೀ ನೋಡು! (B. 2, 5). ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ, ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ ತಿರುಗಾಡಿ (B. 4, 43). — ಇತ್ತ ಅತ್ತ. From this side to that side, to and fro. ಇತ್ತ ಅತ್ತ ಹಾಱುಹಾಡುತ್ತ (B. 3, 68). — ಇತ್ತ ಕಡೆ. This side; to this side; to this place; in this direction (B. 3, 113. 123). ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ (B. 5, 122). 2, hereafter (C.). — ಇತ್ತಣಂ. (Śmd. 136). A man of this direction, place or time. — ಇತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತಲ್. On both sides (J. 28, 48). — ಇತ್ತಿತ್ತ. -ಇತ್ತತ್ತ. rep. This side, this side, *i. e.* nearer, quite close by one. ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ಇದ್ದ ಮನೆಯ ಕತ್ತು ಕೊಣ್ಣ. — ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ಜೊಗಲ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣ (Prvs.). 2, in course of time (B. 3, 12. 57. 64; 4, 68). — ಇತ್ತಿತ್ತಲ್. -ಇತ್ತಲ್. = ಇತ್ತಿತ್ತ No. 2 (B. 4, 28).

ಇತ್ತಲ್ itta-al. (Śmd. 145). = ಇತ್ತ, etc. See Bp. 30, 14; J. 2, 45; 14, 4. 24; 23, 50.

ಇತ್ತಲು ittalu. = ಇತ್ತಲ್, etc. (C.; Bp. 31, 29; Bh. 1, 10, 33; J. 10, 31). — ಇತ್ತಲಾಗಿ. -ಆಗಿ. To this side, this way (C.). 2, hereafter, afterwards (B. 4, 19. 28. 55. 196. 207). — ಇತ್ತಲಾಗೆ. -ಆಗೆ. = ಇತ್ತಲಾಗಿ. (S. Mhr.). — ಇತ್ತಲಿನ್ದ ತ್ತ. -ಅತ್ತ. From this side to that side. ಇತ್ತಲಿನ್ದತ್ತ ಅತ್ತಲಿನ್ದಿತ್ತ . . ಓಡ್ಯಾಡಿ (B. 3, 80).

ಇತ್ತಾಳೆ ittâḷe. = ಹಿತ್ತಾಳೆ. (My.).

ಇತ್ತಿ itti. = ಇತಿ. See ಕೊಲ್ಲುಟಗಿತ್ತಿ, ಕೋಮುಟಗಿತ್ತಿ, ಗವಳಿಗಿತ್ತಿ, ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ, ನಟ್ಟವಿಗಿತ್ತಿ, ನಾಡಿಗಿತ್ತಿ, ಮುದಲಿಗಿತ್ತಿ. *Cf.* the wrong ಗಿತ್ತಿ.

ಇತ್ತಿಲ್ಲೆ ittillĕ. Written information, especially as furnished to government (My.; Mhr. ಇತಲ್ಲಾ).

ಇತ್ತು ittu. 1. = ಇತು, etc. (Śmd. 265), *e. g.* ಅಲ್ಲಾಡಿತ್ತು, ಓಡಿತ್ತು (266), ಒದವತ್ತು (64); — ಒಳ್ಳಿತ್ತು, ಕೂರಿತ್ತು, ತೋರಿತ್ತು, etc.

ಇತ್ತು, ittu. 2. (fr. ಇರ್ 1, to be). = ಇರ್ದುದು, ಇರ್ದತ್ತು. It was (C.). ನನಗೆ ಸಂತಯವಿತ್ತೇ ಇತ್ತು (B. 4, 197).

ಇತ್ತು ittu. 3. P. p. of ಈ 9. Having given, etc.

ಇತ್ಥಂ itthaṁ. *In this manner, thus.*

ಇತ್ಯರ್ಥ iti-artha. The sum and substance; the whole matter (Mhr.); — settlement, adjustment, decision (My.).

ಇತ್ಯಾದಿ iti-âdi. *And so on.* ಇತ್ಯಾದಿಗಳು (Si. 327).

ಇತ್ಲು itlu. = ಇತ್ತಲ್, etc. — ಇತ್ಲಾಗಿ. = ಇತ್ತಲಾಗಿ. (C.). — ಇತ್ಲಾಗೆ. = ಇತ್ತಲಾಗೆ. (S. Mhr.).

ಇತ್ವ itva. The letter ಇ (Śmd. 200. 215. 246. 249. 278. 352).

ಇತ್ವರ itvara. Going; a traveller. 2, poor, indigent. 3, low, vile. 4, deficiency, want (My.).

ಇತ್ವರಿ itvari. *An unchaste woman.*

ಇತ್ವವೃತ್ತಿ itva-vritti. The state of being an ಇ (Śmd. 354).

ಇತ್ವಾನ್ತ itva-anta. A term with final ಇ (Śmd. 103).

ಇದ್ id. = ಇರ್, etc. Two. — ಇದ್ದುಗೆ. Two dugೞ, in playing (Bp. 43, 5). — ಇದ್ದೆಸೆ. = ಇರ್ದೆಸೆ. Both directions or sides; on both sides (ಉಭಯತಸ್, ಅಭಿತಸ್ Nr.). ಪದಗಿನ ಇದ್ದೆಸೆ (ಪುಲಿಂಗ, ಮುಂಗ Mr. 408). ಇದ್ದೆಸೆಗೆ (Bp. 32, 34). — ಇದ್ದೊಜ್ಜಿ. -ತೊಜ್ಜಿ. A river with two arms (Bp. 32, 32).

ಇದ idu-a 14. = ಇದಾ, (ಇದೆ 1, ಇದೋ). Lo! see here! (S. Mhr.; Bp. 48, 28).

ಇದಕೊ idu-akŏ. = ಇದ, etc., ಇದುಕೊ. (J. 16, 25; Dp. 165; My.).

ಇದನ್ತ i-d-anta. A term with final ಇ (Śmd. 203).

ಇದನ್ದೇವ idam-dêva. (Śmd. 100). This god or master.

ಇದನ್ನಿಮಿತ್ತ idam-nimitta. (Śmd. 100). On account of this.

ಇದಮ್ idam. (Śmd. 100). This.

ಇದರು idaru. -ರ್. = ಇದಿರ್, etc. (C.). — ಇದರು ನೋಡು. To look straight at a person, etc., *e. g.* ಅವನ ಇದರು ನೋಡು (C.). 2, to expect (My.). — ಇದರು ವಾಡಿಸು. = ಇದುರು-. (S. Mhr.).

ಇದಾ idu-â. = ಇದ. (S. Mhr.; Prll. 3, 29; T., Tu. ಇನ್ನಾ).

ಇದಾನೆ idânĕ. (fr. ಇರ್ದವನು or ಇರ್ದಡನು-ಎ 3). = ಇದ್ದಾನೆ. He is (My.). ಇದಾಳೆ, she is (My.). Plural ಇದಾರೆ, they are (Cd. 14. 192. 193. 194. 195. 197. 203).

ಇದಾನೀಮ್ idānīm. *Now, at present.*

ಇದಿಗೋ idu-igô. = ಇದಕೊ. (C.; Tě.).

ಇದಿರ್ idir. = ಇದುರು, ಇದಿರು, ಇದುರು, ಎದುರು, ಎದಿರ್, ಎದುರ್, ಎದುರು. That which is opposite; the front; in front; that is hostile; opposition (ಮುನ್ತೆ Śmd. 53; ಪರ 62. 65. 70. 274; ಮುನ್ದೆ 53. 69. 71. 129. 223 Cm.; ಆಗ್ರ Mr. 516; Nn. 82; ಅಗ್ರತಸ್, ಪುರತಸ್, ಪುರಸ್, ಪುರಸ್ತಾತ್ Nr.; ಮೂಜು Śm. 117; T. ಎದಿರ್; Tě., Tu. ಎದುರು). ಇದಿರೊಳ್ ಪಣ್ಣ ಆರವೆ (Śmd. I). ಇದಿರ (274). ಇದಿರೊಳಿಗ್ (Śm. 117). ಇದಿರಿನಲ್ಲಿ (Nn. 82). ಇದಿರಲಿ (Bh. 2, 13, 45). ಇದಿರಲ್ಲಿ (Śmd. 192 Cm.). ಇದಿರೆ (Bp. 55, 42). ಇದಿರೆ ನಿಲ್ (J. 11, 11). ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದವಂ (ಅದುಷ್ಟ Mr. 237). See Bp. 14, 24; 60, 29; Rśv. 13, 87. — ಇದಿರಂಯ್. -ಅಯ್. To go or come to meet (Bp. 37, 70). — ಇದಿರಾಗು. -ಆಗು. To become opposite or facing, to be with the face towards, to face, to go towards (in a friendly or hostile manner). ಸರೀಕಮ್ ಇದಿರಾಗೆ (Śmd. 71). ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಏದುವುದು (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, ಗೌರವ Nr.). ಕಸಲ್ಲು, ಇದಿರಾಗಿ (Bp. 61, 39). ಅವನಾನೊಬ್ಬನು ಜಗೆಯಂ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರಃ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅವನ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆ ತನ್ನ (Bh. 2, 4, 7). ಪಥದೊಳ್ ಇದಿರಾಗಿ ಬನ್ದು (J. 31, 28). ಇದಿರಾಗಿ ಬನ್ದು, ಆರತಿಯನ್ ಎತ್ತಿ (31, 31). ಇದಿರಾದರಂ (Č. Bp. 11, 11). ಬನ್ದು, ತಾವು ಇದಿರಾಗಿ, ಕುನ್ತೀನನ್ದನರ ಪೊಗಿಸಿದರು (Bh. 1, 8, 83). See J. 11, 7; 13, 21; 14, 8. 24. 28; 16, 11; 25, 15; 7, 57. — ಇದಿರಾನ್. -ಆನ್. To oppose (Bp. 21, 38. 40; J. 2, 39. 41; 8, 35). — ಇದಿರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put in front, opposite, etc.;—to oppose (J. 5, 29; 6, 35). — ಇದಿರಿತು. -ಇತು. = ಇದಿರಿಕ್ಕು. (J. 4, 29). — ಇದಿರ್. -ರು. -ಇರ್. To be in front or opposite (Śmd. 53. 192. 203. 223); to be hostile (see s. ಪರರಾಪ್ಪ). — ಇದಿರುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A repugnant answer, contradiction (J. 6, 26; My.). — ಇದಿರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To commence the onset (Abh. P. 10, 20). — ಇದಿರೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To cause to ascend what is opposite (Rśv. 6, after 11; 13, 82). — ಇದಿರೇಱು. -ಏಱು. To rise or go successfully against a current of water, a strong wind, etc. (Bp. 50, 38). — ಇದಿರೇಱ್. -ಏಱ್. -ಏಱು. To rise or stand up in front of or before (Bp.4, 66; 5, 61; Rśv. 4, 45; Č. Bp. 47, 16; J. 16, 24; 17, 31). ಇದಿರೆದ್ದು ಈಸಿ ಕೊಳುಕ (ಅಭಿಷಾರ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ Nr.). ಇದಿರೆದ್ದ ಕಾಮುಹ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. Nr.). ಇದಿರೇಳ್ದುದು (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, ಗೌರವ Hlâ.). 2, to stand erect, as hair. ನೆರಿ ಇದಿರೆದುರ್ ತನುವಿನೊಳ್ ಪರಾಜಸಲು (Rāghe. 17, 64). — ಇದಿರೇಱುಪ. -ಏಱುಪ. Rising up to meet or face, setting about (ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ, ಪ್ರಯೋಗ Nr.). — ಇದಿರೊಡ್ಡಣ. -ಒಡ್ಡಣ. The hostile army (Abh. P.10,19). — ಇದಿರೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To raise obstacles; to oppose (My.). — ಇದಿರೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. To come to meet out of respect or love (Bp. 31, 29). — ಇದಿರ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಇದಿರ್ಗೊಳ್ಳು. To come to meet out of respect or love. ತಿವನನ್ ಅವನ್ ಇದಿರ್ಗೊಣ್ಡಂ (Rśv. 13, 50). ಪಾರ್ಥನನ್ ಇದಿರ್ಗೊಣ್ಬ ಸಮ್ಭ್ರಮ ದೊಳು (J. 33, 19). See Grj. 4, 8; Bp. 4, 5; 5, 11; Rśv. 6, after 137; J. 2, 47; 4, 66; 7, 17. 22; 9, 21; 24, 71; 27, 28; 29, 44; 33, 22. — ಇದಿರ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to come to meet (J. 29, 10). — ಇದಿರ್ವರ್. -ರು. -ಬರ್. To come to meet, to come and meet, out of respect or love. ಇದಿರ್ವಿನಮ್ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡಂ (Śmd. 294). See Bp. 53, 21; 57, 60; Rśv. 4, 14; J. 28, 59; 29, 32; 30, 48. 2, to come or go successfully against a current of water, etc. (Bp. 50, 40).

ಇದಿರಿಸು idirisu. = ಇಱಿಚ್ಚು, etc. (My.).

ಇದಿರು idiru. = ಇದಿರ್, etc. — ಇದಿರುಂವರ್. -ಂ-ಬರ್. = ಇದಿರುವರ್. (Bp. 43, 72). — ಇದಿರುವರ್. -ಬರ್. = ಇದಿರ್ವರ್. (Bp. 27, 74). — ಇದಿರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇದಿರ್ಗೊಳ್. (Bp. 24, 42; 53, 24). — ಇದಿರು ಮಲೆ. To fight against, to oppose (Bp. 61, 32).

ಇದಿರ್ಚು idirču. = ಇದಿರಿಸು, ಎದರಿಸು, ಎದಿರಿಸು, ಎದುರಿಸು. To face (generally in a hostile manner); to oppose, to withstand; to come into hostile contact (ನೋಳ್ಪ Kk. 87). ಇದಿರ್ಚಿ ನಡೆದಂ (ನೋಳ್ಪಿದಂ Śmd. II). ರಥಂ ರಥಂಗಳೊಡನೆ ಇದಿರ್ದುದುವು ಆಗಳ್ (Abh. P. 13, 68). See Grj. 6, 76; 10, 74; Rśv. 6, after 11; 13, after 88; 13, 85. 88. — ಇದಿರ್ದಿಡುರ್. rep. (Śmd. 231; Rśv. 5, 121).

ಇದು idu. (= ಇತು, etc.), ಇನ್ 3. Proximate demonstrative pronoun neuter (Śmd. 96. 111): this, it. ಅದು ಇದು ಉದು (97). ಅಳ್ ಇವಂ, ಅಳ್ ಇದು (109). ಓದಾಳ್ ಇವಂ, ಓದಾಳ್ ಇದು (111). ಇದು ಕಳತ್ರಂ, ಇದು ಜನಂ, ಇದು ಲೋಕಂ, ಇದು ಅಪತ್ಯಂ (187). ಇದು ಪೂರ್ವಪ್ರಕರಣಂ (61). ಈ is used as a substitute of ಇದು when it is an adjective pronoun (169. 202). Some examples wherein ಈ may be substituted for ಇದು, are *e. g.* ಇದು ಉತ್ಸಹಂ (J. 31, 29), ಇದು ಕಾರಣ (Bp. 27, 75; 33, 5; 43, 61), ಇದು ದಿವಸ (41, 12), ಇದು ನಿಮಿತ್ತಂ (2, 9; 3, 29; 22, 65; 23, 42), ಇದು ಮೇರೆ (B. 2, 36), ಇದೇ ಮೇರೆ (B. 3, 60), ಇದೇ ಈಗ (= ಈ ಈಗಲೇ, even this moment, B. 4, 136. 138), ಇದು ವರಿವಿಗೆ (Si. 403), ಇದು ವರಿವಿಗೂ (403. 407), ಇದು ವರೆಗೆ (B. 4, 198). ಬಾಲಕವಧಮ್ ಇದಂ (Rśv. 13, 99). — ಅದುವಿದುವುದುವೆವ್ವ ಇದಱ ಅತ್ಯುದ್ಧ ಉಕಾರಂ (Śmd. 181). ಇದುವಂ (13). ಇದುವೆ (117; Bp. 1, 59; 2, 36; 3, 83; 39, 65; 41, 8; 47, 5). ಇದುವಿನಿತು (Bp. 41, 19). ಇದೆ (Bp. 41, 19; Rśv. 13, 45). ಇದೇ (Si. 442). ಇದಾರ ಅಳ್ ಇವಂ? (Bp. 47, 33). Declension (Śmd. 134. 135): ಇದಂ (3. 181; Rśv. 13, after 96), ಇದ (Bp. 27, 24), ಇದನು, ಇದನ್ನು (C.); ಇದಱ (C.), ಇದಱೊಳ್ (Śmd. 61. 298); ಇದರ್ಕ (135), ಇದಕ್ಕೆ (C.), ಇದಕೆ (C.; Bp. 24, 70; 40, 30; Kk. 3); — ಅವು, ಇವು, ಉವು (Śmd. 117), ಇವು (117. 113; C.), ಇವುಗಳು (C.; Si. 330); ಇವಂ (Śmd. 41. 42), ಇವನು, ಇವನ್ನು, ಇವುಗಳನ್ನು (C.); ಇವಱ (Śmd. 109. 179. 185), ಇವುಗಳ (C.), ಇವಱೊಳ್ (Śmd. 24. 37. 392), ಇವಱಲ್ಲಿ (235 Cm.), ಇವುಗಳಲ್ಲಿ (C.); ಇವರ್ಕ (Śmd. 191), ಇವಕ್ಕೆ, ಇವಕೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ (C.). — ಇದೊನ್ದು ಸಾರಿ (B. 4, 45). ಒಳ್ಳೆಯನ್ ಇರದ ಊರು, ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವ್ಂ, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು, ಇವು ಮೂಱು ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಇವೆರಡುಂ (Bp. 22, 64). ಇವೆರ್ಡುಂ (= ಇವೆರಡು, B. 5, 74). ಇವೇ ಕಾರಣಗಳನ್ನೆ (= ಈ ಕಾರಣಗಳನ್ನವೇ, 5, 170). — ಇದು ತಾನ್. -ನು. Even this. ಲಿಂಗಾರ್ಚನಕ್ಕೆ ಇದು ತಾನ್ ಅವಸರಂ (Bp. 47, 55; My.).

ಇದುಕೊ idu-kô. = ಇವಕೊ. (My.).

ಇದುಗೊ idu-gô. = ಇದುಕೊ. (My.).

ಇದುರು iduru. = ಇದರ್, etc. (My.). — ಇದುರುವಾದಿ. A contradicter (My.). 2, a defendant (in law, My.). — ಇದುರು ವಾದಿಸು. = ಇದಿರು-. To contradict (My.). 2, to plead as a defendant, to contend (My.).

ಇದೆ idu-ĕ. 1. (ಇದೇ). = ಇದ, ಇದಾ. Lo! see here! just now! (C.; Tě.; Bp. 5, 11; 24, 59; 29, 8. 30; 31, 7;

39, 40; 45, 37; 47, 42; 48, 8; 51, 80; 53, 25; 55, 30; 57, 62; 59, 3. 10; J. 2, 46; B. 2, 7).

ಇದೆ idë. 2. (fr. ಇಸುದು-ಎ3; *cf.* ಅದೆ 4). It certainly is, it is, there is, is (C.). See *e. g.* Bp. 5, 57; 16, 5; 17, 2; 29, 5. ಮಾಸಿ ಇದೆ, ಆಗಿ ಇದೆ (B. 1, 6); ಉಷ್ಣಾಗಿ ಆದೆ (2, 20); ಬಯಿಳೆಗೊಣ್ಣು ಇದೆ (Si. 19); ಪಡೆದು ಇದೆ (53). **2,** ಇದೆ is used to form the third person singular neuter of the present (C.). ಉಬ್ಬರಿಸುತ್ತಲಿದೆ (Ep. 15, 22), ಉಬ್ಬುತ್ತಲಿದೆ (15, 28), ಗುಡುಗುಡಿಸುತ್ತಿದೆ (18, 40), ಸುರಿವುತಿದೆ (18, 51; see also 24, 42; 31, 27; 56, 30; 59, 1). ಕೆಮ್ಮು ಮೂಡುತ್ತ ಇದೆ, etc. (Rśv. 13, 45). ತಿರುಗುತಿದೆ (J. 3, 24). See its plural ಇವೆ.

ಇದೋ idu-ö3. = ಇದಾ, etc. (ಆಹೋ Mr. 536; C.; T.).

ಇದ್ದಲ್ iddal. ಇದ್ದಲು. = ಇಜ್ಜಲು, ಇದ್ದಲಿ. Charcoal (My.; T. ಇರುನ್ದು, ಇರುನ್ಮೈ, M. ಇರುಸ್ಸಲ್). ಚಾರುಚನ್ಯೋತ್ಪಲ ರಚಿತಸೋಪಾನರತುನಾವಳಿಯ ರಾಶಿಗಳ್ ಇದ್ದಲಾನವು ಬಿದ್ದ ಕಡಿಗಳಲಿ (Bh. 1, 20, 54). ಇದ್ದಲು ಮಸಿಯುನ್ಹಾ ಮೆಯ್ಯು ಉಬ್ಬೆ ಉಜ್ಜ ತೊಳದರೂ ಇದ್ದ ರೂಸವಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗದು (Prv.). See ಪಾವಿದ್ದಲ್.

ಇದ್ದಲಿ iddali. = ಇದ್ದಲ್. (C.; ಅಂಗಾರ Si. 308). ಇದ್ದಲೀ ಬಣ್ಣ (B. 1, 4).

ಇದ್ದಾನು iddânu. The common form of ಇದ್ದಾನು. He may be, he perhaps is, (he is likely to be; C.). Conjugation: ಇದ್ದೇನು, ಇದ್ದೀ (B. 2, 47), ಇದ್ದಾಳು, ಇದ್ದೀತು (B. 3, 54), etc.

ಇದ್ದಾನೆ iddânu-ë3. = ಇದ್ದಾನೆ, q. v. (C.). *Cf.* ಈದಿ = ಇದ್ದಿ, *i. e.* ಇದ್ದಿ.

ಇದ್ದು iddu. = ಇರ್ದು. P. p. of ಇರು 1, to be. ಹೆತ್ತವಳ್ ಇದ್ದ ಮನೆ (ಆರಿಸ್ಸ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Nr.). ಇದ್ದನ್ತೆ (Bp. 58, 56; 60, 25). ಇದ್ದ ಊರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದು ಕೊಮ್ಮುವರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ಇದ್ದ ತಂಗಳು ನನಗೆ ಇಕ್ಕು, ನಿನಗೆ ಎನ್ನಿಗೂ ಹಸಿಎಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.—ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಕಲಿತ ಬುದ್ಧಿ ಅಲ್ಲಾ.—ಇದ್ದದ್ದೂ ಹೋಯ್ತು ಮದ್ದಿನ ಗುಣ.—ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೂಬಲ್ಲ; ಮತ್ತೊನ್ದು ಕೊಡೋ, ತಿವರಾಯ!—ಇದ್ದ ಮತಿ ಪಾಪೊತೋ, ಸಿದ್ಧಿಗ ನೇಶ?—ಇದ್ದ ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದರೆ ಗೆದ್ದು ಕೊಣ್ಣ ರಾವುತ.—ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ, ಬಿದ್ದ ಗೋಡೆ ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ.—ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ (ಉಬ್ಬಿದರು), ಸಿದ್ದಾದೇವಿಗೆ ಸಿದಿಲು ಬಡಿತು.—ಇದ್ದವರು ಮೂವರು, ಕದ್ದವರು ಯಾರು? (Prvs.). ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರ ಸೌಖ್ಯಗಳು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೇ ಸರಿ (B. 4, 24). By means of ಇದ್ದು a subjunctive mood is formed, *e. g.* ಮರದ ಮೇಲಿನ್ದ ಬಿದ್ದು ದರೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿ, if thou hadst fallen from the tree, thou wouldst have died (B. 1, 9). See further B. 1, 20. 21; B. 2, 24. 40; B. 3, 19. — ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ. Just as it was, just as they were, etc. (C.; B. 3, 44). 2, without an apparent cause (C.). — ಇದ್ದಿದ್ದು. rep. (Bp. 47, 7. 18). — ಇದ್ದೇ ಇರು. To exist indeed or certainly, etc. (C.; B. 5, 227).

ಇದ್ದಾನು iddhânu. = ಇರ್ದಪನು or ಇರ್ದಹನು, ಇದ್ದಾನು, q. v. In opposition to ಇದ್ದಾನೆ (see ಅದಾನು) this term means "he perhaps is", etc.

ಇದ್ದಾನೆ iddhânu-ë3. = ಇದಾನೆ, ಇದ್ದಾನೆ. He is indeed, he certainly is, he is (C.; B. 2, 24. 34). Conjugation: ಇದ್ದೇನೆ, I am; ಇದ್ದೀ or ಇದ್ದಿ, thou art; ಇದ್ದಾಳೆ, she is (B. 2, 7; 4, 137); ಇದೆ, it is; ಇದ್ದೇವೆ, we are; ಇದ್ದೀರಿ, you are (B. 1, 15); ಇದ್ದಾರೆ, they are; ಇದ್ದಾವೆ, they are (B. 3, 58. 69, or ಇವೆ).

ಇಧ್ idh. Kindling; blazing. See ಸಮಿಧ್.

ಇಧ್ಮ idhma. *Fuel.*

ಇಧ್ರ idhra. One who kindles. See ಅಗ್ನೀಧ್ರ.

ಇನ್ in. 1. = ಇಕ್, etc. Two. — ಇನ್ನೂಜಾ ಆಯ್ತತ್ತು. Two hundred and fifty (B. 4, 159). — ಇನ್ನೂಜು. Two hundred (C.).

ಇನ್ in. 2. = ಇ೨ (ಇಜಿ್), etc. Sweetness, etc. — ಇನ್ನುಟಿ. -ತುಟಿ (Śmd. 214, or ಈನ್ದುಟಿ). A sweet lip. — ಇನ್ದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Śmd. 143. 214, or ಈನ್ದೋಳ್). A nice arm. — ಇನ್ನಣಿಸು. -ನ್ -ಉಣಿಸು. (Śmd. 214). A sweet meal.

ಇನ್ in. 3. = ಇದು. — ಇನ್ನನಕ. Till now (My.).

ಇನ ina. *A master, a lord, a king* (ಭೂಕಾನ್ತ, ಅರಸು Nn. 120). 2, *a wealthy or powerful man.* 3, *the sun* (ಭಾನು, ಸೂರ್ಯ 120). 4, the universal soul (ಪರಮಾತ್ಮ 120). 5, a husband (G.). 6, N. of a metrical foot (Ch.).

ಇನಂ inaṁ. = (ಇನೆಗಂ), ಇನ್ನಂ 2. That (this) time, at the time when (Śmd. 298); so long as; till. See Śmd. 294. 295. 64. 79. 81. 135. 136. 173. 259. 282; Rśv. 6, after 32; 6, 34; 6, after 116; J. 28, 20; Abh. P. 13, 75; Bhn. 2. *Cf.* ಅನ್ನ 2.

ಇನಕುಮಾರ ina-kumâra. Saturn (My.). 2, Yama (My.). 3, Sugrîva (My.). 4, Karṇa (My.).

ಇನಕುಲ ina-kula. The family or race of the sun, the solar race of kings (Śmd. 275; Bp. 50, 17).

ಇನಜ ina-ja. = ಇನಕುಮಾರ. Yama (Bp. 46, 78). 2, Karṇa (J. 2, 40).

ಇನಜಾತ ina-jâta. Yama (Mr. 49).

ಇನತನುಜ ina-tanuja. = ಇನಕುಮಾರ. (My.).

ಇನರಿಪು ina-ripu. Râhu (Mr. 39).

ಇನವಿರಹಿಣಿ ina-virahiṇi. She who is separated from her master or husband (Rśv. 11, 10).

ಇನಾಗಮ ina-âgama. The augment ಇಂ (Śmd. 132. 133).

ಇನಾನ್ವಯ ina-anvaya. = ಇನಕುಲ. (Rśv. 4, 5).

ಇನಾಮ inâma. = ಇನಾಮು. (B. 5, 185; Mhr., H.).

ಇನಾಮತಿ inâmati. Land assigned either in favour or charity, or compensation of the duties of hereditary officers (My.; H.).

ಇನಾಮು inâmu. = ಇನಾಮ. A grant in perpetuity without conditions; a grant in general; a present, a gift (C.).

ಇನಾಮುದಾರ inâmu-dâra. A holder of an inâm (C.; Mhr.).

ಇನಾಯತು inâyatu. Favour, grace: a grant from a superior (My.; Br.; Mhr., H.). ಇನಾಯತುನಾಮೆ, a letter of favour (My.; Mhr.).

ಇನಿ ini. = ಇನೆ 1. Sweetness; pleasantness, charm, loveliness. — ಇನಿದು. (Śmd. 95. 110). That is sweet, etc. (ಇರ್ಪ Ct. I, 52). 2, ambrosia (ಅಮರ್ದು, ಸೊಡೆ, ಅಮೃತ Kk. 10 *a*). ಇನಿದು ಅಪ್ಪ ಹ್ಮನಿ (ಕಲ HIâ.). ಇನಿದಂ ನುಡಿವವ (ಪ್ಲಕ್ಷ, etc. HIâ.). ಪೂಗಳ ಇನಿದು (ಮಕರನ್ದ Mr. 108). See Śmd. 69; Ch. v. 16; Bp. 42, 25; 60, 49; Rśv. 2, 48. — ಇನಿದುಗಜಿ. -ಕಜ್ಜ. To rain ambrosia (Rśv. 14, after 106). — ಇನಿಯಂ. -ಅಂ3. (Śmd. 110). = ಇನೆಯಂ. A beloved man; a husband. See

ನೆಮ್ದ. 68. 73. 184; ನುಡಿವೆಣ್ಣಿನಿಯ. ಯಾವರಸವನ್ ಊಡಿದ ನಿಗ
ವದ ಬೆಗೆಗಳ, ಓಲಿಗಳ ವಿಣ್ಣೆವೆಣ್ಣಿತಿಯರ್ ಇನಿಯರ್ಗೆ ಜರುಪಮಂ
ಪುಟ್ಟಿಸುತ ನಡೆ ತನ್ದರು (Rāghāv. 17, 65). — ಇನಿಯವು. Plural of
ಇನಿದು. ಇನಿಯವು ವಿಪರಸುಖಂ ನಂಜನ ಸವಿಪೋಲ್ (ನೆಮ್ದ. 117).
— ಇನಿಯಳ್. -ಅಳ್ 4. (ನೆಮ್ದ. 110). A beloved woman; a
wife (ಪ್ರಿಯತಮಿ Kk. 30; ನಲ್ಲಳ್, ಓನಳ್, ಕಾವಲಿ ನೆಮ್ದ. 74). —
ಇನಿನಣ್. -ವಣ್. A sweet ripe fruit (ನೆಸ್ವ. 1, 18). — ಇನಿವಾ
ತು. -ಮಾತು. A sweet or lovely word. See Rāv. 2, 35; 11,
165; 13, 104; J. 18, 20. — ಇನಿವಿರಿ. -ಪಿರಿ. Pleasantness,
welfare, to burst, separate, or go away: to become un-
pleasant (Abh. P. 7, 14; 10, after 51; 15, 79). — See ಇಂ
(ಇಜ್ಞ್).

ಇನಿತು initu. (= ಇನಿತುಟು), ಇನಿತ್ತು, ಇನಿನು, (ಇಷ್ಟು, etc.).
A proximate demonstrative noun and pronoun (ನೆಮ್ದ.
121. 122. 243; Kk. 61; Tu. ಈತು). This much, this
measure, etc. (see ಅನಿತು, of which it is the proxi-
mate form). ಇನಿತಱಂ (ನೆಮ್ದ. 135). ಇನಿತಱೊಳ್ (Bp. 40, 24).
ಇನಿತಱೊಳಂ (ನೆಮ್ದ. 160. 179). ಇನಿತು ಚಿನ್ತಿಸಲ್ ಏಕೆ? (Bh. 1,
8, 32). ಇನಿತೆಲ್ಲಮಂ (J. 3, 41). ಇನಿತೊನ್ದು (ನೆಮ್ದ. 73; Rāv.
13, 27; *cf.* ಒನ್ದಿನಿತು). ಇನಿತಾದೊಡಂ (Bp. 58, 20). See Bp.
2, 34; ಒನ್ದಿನಿತು, ಲವದಿನಿತು. — ಇನಿತನೆಯ. -ಅನೆಯ. (ನೆಮ್ದ. 243).
Amounting to this much. — ಇನಿತನೆಯಂ. -ಅನೆಯಂ. (243).
A man of so much (power, influence, rank, etc.) as this
or these. — ಇನಿತಿನಿತು. rep. See Bp. 2, 34; 13, 13; 22, 66;
35, 26; 38, 38; 54, 57. — ಇನಿತು. -ಉ 9. All this or these.
2, although only so much as this, a little, a trifle. See
Bp. 2, 18; 24, 61. 62; 28, 35; 43, 85; 45, 52; 48, 25; 57,
16. 80; 58, 51; 60, 49; Rāv. 8, 122. ಇನಿತನು = ಇನಿತುಮಂ
(Bp. 8, 42). — ಇನಿತುಂ. -ಉಂ 1. All this or these (ನೆಮ್ದ. 51).
2, a little. See Bp. 1, 56; 46, 60; 48, 5; 60, 31. ಇನಿತು
ಮಂ (Bp. 5, 29; 53, 37. 48; 61, 40), ಇನಿತುವಂ (61, 56), ಇನಿ
ತುವೆಂ (2, 43; 24, 70; 28, 4). — ಇನಿತುವುಂ. -ಉಂ 1. = ಇನಿತುಂ
(Jṅs. 42, 12). — ಇನಿಬರ್. (ನೆಮ್ದ. 122. 123). So many per-
sons (as these). ನಿಮ್ಮಿನಿಬರಂ (Bp. 57, 80). ಎಮ್ಮಿನಿಬರನು
(Bh. 1, 8, 57). See Bp. 39, 59. 61; 44, 39; 50, 51; 51, 52;
57, 80. ಇನಿಬರುಂ (58, 42).

ಇನಿತುಟು inituṭu. = ಇನ್ತುಟು. (J. 13, 19).

ಇನಿತ್ತು inittu. = ಇನಿತು. (Kāvy. I, 4, 33-38).

ಇನಿಬರ್ inibar. See s. ಇನಿತು.

ಇನಿನು inisu. = ಇನಿತು. (My.). ಬಗೆಪೊಡಮ್ ಇನಿನು ಇರ
ಆದೆ (ನೆಮ್ದ. 73). ಮಱಸೊನ್ದಿದ ಪುಲಿಯನ್ ಆಗಳ್ ಇನಿನಂ ಪೋ
ಲ್ತುಂ (288). ಮತ್ತಂ ಇನಿನಾನುಂ ಬೀಗದೊಳ್ (Līlv. 3, after 2).
ಇನಿನಾನುಂ ಬೀಗಮ್ ಇರ್ದು (Rāv. 13, after 96). ಬಿನ್ನನೆಯು
ಬಿನ್ನಗೆಯುಮ್ etc. ಎನ್ದು, ಮೌನಿಕಳ್ ಇನ್ತು ಇನಿನು ಪೆಸರ್ ಅಕ್ಕುಂ
(Kk. 50). See Ch. v. 60; Kāvy. III, 3, 35; Grj. 3, 77; ನೆಸ್ವ.
1, 18.

ಇನು inu. = ಇನಱ್ಕು. (Bp. 18, 88).

ಇನೆ inĕ. 1. = ಇನಿ. — ಇನೆಯಂ. = ಇನಿಯಂ. (Bp. 11, 47; 24,
8; 35, 25. 26; 42, 38; 44, 54; 47, 7. 49-53; J. 3, 13; 11,
18. 19; see ಬಾಸೆಬೆಣ್ಣೆನೆಯ). — ಇನೆಯಳ್. = ಇನಿಯಳ್. (Bp.
24, 8; 27, 61; 44, 54; J. 8, 24; 11, 12).

ಇನೆ inĕ. 2. = ಇನ್ಪೆ. — ಇನೆಗಂ. -ಗಂ. = ಇನಂ q. v., ಇನ್ನೆಗಂ.
(ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). See ನೆಮ್ದ. 293. 294. 295; Abh. P. 13,
60; Rāv. 13, after 96.

ಇನ್ಕಾರ್ inkār. = ಇಂಕಾರ್. (My.).

ಇನ್ತ inta. 1. = ಇನ್ತಾ 1, ಇನ್ತ, ಇನ್ದಂ, ಇನ್ದವ, ಇನ್ದೆ.
ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವನ್ತರು ಇಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿ ಇಲ್ಲ. — ಆಕಾಶಕ್ಕಿ
ನ್ತ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ತ ಆಗಲವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಕುದುರೆಗಳಿಗಿನ್ತ
ಕತ್ತೆಗಳೇ ಬೇಕು (B. 3, 49). (ಸಿಂಹಲದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ) ಮುದಿಗಾಲ ನಮ್ಮ
ಲ್ಲಿಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (B. 4, 205). ಅದಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ದೇವಮಾನ ೧೨ಬಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು
(Si. 44). ಕತ್ತುವಿಗಿನ್ತಲೂ ತಾನು ಬೆಚ್ಚಿ ಇರುವಿಕೆ (263). ರಾತ್ರಿಕ್ಕಿನ್ತ
(sic! S. Mhr.; B. 5, 253). *Cf.* ಅಕ್ಕನ್ತ, ಅಕ್ಕನ್ತ, and see ಇಂ 4.

ಇನ್ತ inta. 2. = ಇನ್ತ. etc. (B. 5, 53; My.). — ಇನ್ತವರು.
-ಅವರು. Such people (B. 5, 10. 42. 95; My.).

ಇನಾ್ತ im4-ta2. 1. = ಇನ್ತಾ 1, etc. ಇದಕ್ಕಿನಾ್ತ ಅದು ದೊಡ್ಡದು
(My.). ಮುಂಚಿನಕ್ಕಿನಾ್ತ ಚನ್ನಾಗಿ (B. 5, 53). ಕೆಲಸದಕಿನಾ್ತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ
(5, 283). See ಅಕಿನಾ್ತ, ಅಕ್ಕಿನಾ್ತ, & a Prv. s. ಕದಿ & ತಾಯಿ.

ಇನಾ್ತ intâ. 2. = ಇನ್ತ 2, etc. (My.). ಕೂಡಿದನಾ್ತ ದಣ್ಣು
(B. 5, 51). ಇನಾ್ತ ಹೆಂಗಸರು (5, 55). ಇನಾ್ತ ಅವಸ್ಥೆ (5, 57).

ಇನ್ತಿ inti. (= ಇನ್ತು). Thus (C. at the end of letters,
also ಇನ್ತೀ). ಇನ್ತಿ ವಿಜ್ಞಪ್ತ (B. 4, 109), ಇನ್ತಿ ಸಲಾಮು, etc. (*Cf.*
Sk. ಇತಿ ೧೫).

ಇನ್ತು intu. This manner; in this manner,
thus, so; (such). (ಪ್ರಕಾರ ನೆಮ್ದ. 399; ಹೀಂಗೆ 61. 65. 164
Cm.; C.). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (398. 399). See 44.
112. 181. 234. 384. ಭದ್ರ ಮನ್ಸ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಅನೆಗಳ್
ಮೂಱು ತೆಱನ್ ಆಕ್ಕುಂ (Hlā.). ಹುಲಮಲ್ಲದೆ ಕಳಪಟಮಂ ಪೊಱಪಲ್
ಅಱಿಯದು, ಕಳಪಟಮಲ್ಲದೆ ಹುಲಮಂ ಪೊಱಪಲ್ ಅಱಿಯದ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು
ಏಕಧುರಮ್ ಅಹ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಕಧುರೀಣ, ಏಕಧುರ ಎನಿಸುಗು (Nr.).
ಇನ್ತೀ ಪ್ರಕಾರ (ಇತಿ, ಪ್ರಕಾರ Nn. 93). ಇನ್ನೆನ್ದು ಒರೆದು (Rāv. 14,
after 52; J. 31, 29). ಗಾಳಿ ಸೊಡರ್, ಪರಿಯುತ್ತಿಪ್ಪ ನುರೀಚಿಕಾ
ಜಲ, ಜಲಾವರ್ತಾಕ್ಷರಮ್ ಇನ್ತುವೊ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ಗದ ತುನ್ತುಬಿಯ್ (Sā.). ಫಲವ ಕಣ್ಣನು ಇನ್ತುವ (Jās. 22, 31). ಇನ್ತೆನ್ (Bp. 40,
51; 41, 5; 44, 42). ಇನ್ತುಂ (10, 10). ಇನ್ತೂ (ಇನ್ತಿಷ್ಟು, ಎಲ್ಲಾ
G.). See Prv. s. ಆನ್ತೂ ಇನ್ತೂ. — ಇನ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. Being of this
kind or such as this; such (Bp. 39, 58; 43, 43). — ಇನ್ತ
ಪ್ಪಂ. -ಅಪ್ಪಂ. A man who is of this kind, etc. (ನೆಮ್ದ. 191.
192). — ಇನ್ತಪ. -ಅಱ. = ಇನ್ತಪ್ಪ, ಇನ, etc. Being of this
kind, etc. (Bp. 22, 62; 23, 31; 27, 21; 36, 16; 39, 58). —
ಇನ್ತಪಂ. -ಅಱಂ. = ಇನ್ತಪ್ಪಂ, ಇನ್ತಂ (ನೆಮ್ದ. 192; ಇನ್ತಂ Ct. II,
64). — ಇನ್ತಿನ್ತು. rep. (Grj. 5, 14). — ಇನ್ತಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. So
and so much, so and so many (C.). ಇನ್ತಿಷ್ಟು ತೋಳಿಗಳ ತಡಿಗ
ಳನ್ನು ತನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವರು ಇನ್ತಿಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ
ಬೇಕು (B. 2, 19). 2, -ಉ 9, all (C.; ಎಲ್ಲಾ G.). ಇನ್ತಿಪ್ಪರು,
all persons (C.). 3, very much or many (My.).

ಇನ್ತುಂಟು intuṭu. = ಇನಿತು, ಇನಿತುಟು, ಇಷ್ಟು, etc. This
much, etc. ಇನ್ತುಟು ಆಕೆ, ಇನ್ತುಟು ಕುದುರೆ (ನೆಮ್ದ. 169).
ಇನ್ತುಟುಕಾಗಿ, for so much, for such a trifle (Bp. 40, 72).
See Rāv. 14, 51; *cf.* ಅನ್ತುಟು, etc. — ಇನ್ತುಟು. -ಉ 9. Al-
though so much (Bp. 17, 9). 2, a little. ಮಂಗನ ಕೃತಿಯನ್
ಇನ್ತುಟು ಉದ್ಗರಿಸಿ, ತಿರ್ದುಗೆ ಅಳಪೆಯೊಳು (Mr. 2). — ಇನ್ತುಟುಂ.
-ಉಂ 1. A little (Bp. 49, 22).

ಇನ್ತ intha. = ಇನ್ತ 2, ಇನ್ತಾ 2, ಇನ್ತಹ, ಇನ್ಥಾ. A corrupt-
ed common form of ಇನ್ತಹ, q. v. (s. ಇನ್ತು). ಸಿನ್ನನ್ಥ
ಗೆಳೆಯರು (B. 1, 8). — ಇನ್ಥವನು. Such a man (B. 5, 291).
ಇನ್ಥಪರು (2, 8; Si. 108). — ಇನ್ಥವಳು. Such a woman (B. 5,
291). — ಇನ್ಥಾತಂ. = ಇನ್ಥವನು. (Bp. 54, 57). — ಇನ್ಥಿನ್ಥ. rep.
Such and such (B. 2, 19). ಇನ್ಥಿನ್ಥ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಕೆಲಸಗ
ಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು (3, 88).

ಇನ್ಥಾ inthâ. = ಇನ್ನ, etc. ಇನ್ಥಾ ಹುಣ್ಣು ಹಪ್ಪಲಗಳು (B. 1, 8). ನೀನು ನನಗೆ ಇನ್ಥಾ ಮಾತು ಕಲಿಸ ಬೇಡ! (3, 78). ಇನ್ಥಾ ನ ಡತೆ (5, 83). ಇನ್ಥಾ ನೇಮಗಳು (5, 95).

ಇನ್ದ im4-da2. = ಇನ್ತ 1, etc. ಆ ಹೆಮ್ಮೆ ಬಹು ದಿವಸದಿನ್ದ ಇತ್ತು (B. 2, 12). See also 3, 77, ಮರನಿನ್ದ, etc. (s. ನ 2, No. 3), ಇಂ 4.

ಇನ್ದಂ im4-dam. (Šmd. 131). = ಇನ್ದ, etc. ಕಱು ತಾಯ ಬಿಯನ್ ಉಬಿಯದ ತೆರದಿನ್ದಂ (194). ನಿನ್ನಿನ್ದಪೆ (Bp. 2, 36). ಎಮ್ಮಿನ್ದಮ್ ಇಳೆಯೊಳು ನೀವು ಹೀನರೆ! (40, 84). See ಇಂ 4.

ಇನ್ದ್ರಿ indagi. Indrajit (Abh. P. 13, after 11; 13, 16).

ಇನ್ದ್ರರ indara. = ಇನ್ದ್ರರ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರ (Šmd. 336).

ಇನ್ದವು im4-davu. = ಇನ್ದಂ, etc. This form is very frequently used by the commentator on the Šmd. in a Mḍb. MS., *e. g.* ಇಱುದಱಿನ್ದವು (123. 143), ಬಲ್ಲುವರುಗಳಿನ್ದವು (176), ನಿಶ್ಚಯದಿನವು (182), ವಿಕಲ್ಪದಿನ್ದವು (286).

ಇನ್ದಿನಿರ indindira. *The large black humble bee* (ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.).

ಇನ್ದಿರ indira. = ಇನ್ದ್ರರ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರ. (ಇನ್ದ್ರ Čt. II, 49; ಸುರಪ Kk. 11 *a*; ಸುರಪತಿ Šm. 9; ಬಲವೈರಿ Kk. 10 *b*). — ಇನ್ದಿರವಿಲ್. -ಬಿಲ್. Indra's bow: the rainbow (ತಕ್ಕಚಾಪ Šs.; Rśv. 8, 118).

ಇನ್ದಿರಾಜ indirâ-ja. Indirâ's son: Kâma.

ಇನ್ದಿರಾಜಾಸ್ತ್ರ indirâja-astra. Kâma's weapon: a lotus (Bp. 5, 27).

ಇನ್ದಿರಾಪತಿ indirâ-pati. Vishṇu (Bp. 54, 31. 61).

ಇನ್ದಿರಾವರ indirâ-vara. Vishṇu. (Bp. 2, 26).

ಇನ್ದಿರೆ indirè. -ರಾ. *Lakshmi* (ಸಿರಿ, ಲಕುಮಿ, ಪಾಲಕುಮಿ, etc. Šm. 6; see Mr. s. ಶೋಭೆ). — ಇನ್ದಿರೆಯ ನಲ್ಲ. Vishṇu (Bp. 54, 44).

ಇನ್ದಿರೇಶ indirâ-îśa. Vishṇu. (My.).

ಇನ್ದೀವರ indîvara. *The blue lotus, the blue water-lily, Nymphaea stellata and cyanea* (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಲೆ Mr. 419; ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ Si. 95; ಕರೀ ಕಮಲ G).

ಇನ್ದೀವರಾಕ್ಷಿ indîvara-akshi. = ಇನ್ದೀವರೇಕ್ಷಣಿ. (J. 7, 27).

ಇನ್ದೀವರಿ indîvari. *The plant Asparagus racemosus* Willd.

ಇನ್ದೀವರೇಕ್ಷಿಣಿ indîvara-îkshaṇi. A blue lily-eyed woman (My.).

ಇನ್ದು indu. This time; to-day (ಕಾಲ Šmd. 398; C.; Tu. ಇಸಿ, T. ಇನ್ನು, M. ಇನ್ನು). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398); ಇನ್ದೆ (69). Declension: ಇನ್ದು, ಇನ್ದು, ಇನ್ದಂ, ಇನ್ದಿಗೆ, ಇನ್ದಿನತ್ತಣಿಂ, ಇನ್ದಿನ, ಇನ್ದು (147); ಇನ್ದಿಂಗೆ (Bp. 3, 15), ಇನ್ದಿನಿನ್ದ (B. 1, 20; 2, 36). ಇನ್ದಿಗೂ, even up to this day; even still now (3, 76; 4, 146). ಆ ನಪತಿಗಳು ಇನ್ದಿನವು ಉಳ್ಳ, ನಿನ್ನಿನವು ಅಲ್ಲ (4, 187). ಇನ್ದಿನ ತನಕ (3, 115; 5, 114). ಇನ್ದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಪ್ತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 28, 21; 60, 17; Bh. 1, 8, 20; 1, 10, 39; 2, 13, 36; J. 30, 28. 49. — ಇನ್ದುತನಕ. Till the present time (Bp. 61, 57). — ಇನ್ನು ನಾಳೆ ಎನ್. To say to-day and to-morrow, to set bounds to time (Bp. 27, 10; 30, 7). — ಇನ್ದುಮುಟ್ಟ. = ಇನ್ದುವರೆಗೆ. (My.). — ಇನ್ದುಮೊದಲ್. From to-day (J. 15, 32). — ಇನ್ದುವರಂ. = ಇನ್ದುವರೆಗಂ. See s. ಬಕ್ಕಟಿಬಯಲ್. — ಇನ್ದುವರೆಗಂ. = ಇನ್ದುವರೆಗೆ. (C. Bp. 47, 18). — ಇನ್ದುವರೆಗೆ. Till now or to-day (J. 18, 58; 31, 28).

ಇನ್ದು indu. *The moon.* 2, the number one (Bp. 61, 92). 3, N. of a metrical foot (Čh.).

ಇನ್ದುಕಳೆ indu-kalè. A digit of the moon (Bp. 24, 73). 2 the brightness or shine of the moon (My.).

ಇನ್ದುಕಾನ್ತ indu-kânta. The moon-stone, the lunar gem (Grj. 1, 9; Šśv. 1, 70).

ಇನ್ದುಚೂಡ indu-cûḍa. Śiva (Bp. 33, 19; 53, 16).

ಇನ್ದುಜ indu-ja. Son of the moon: the planet Mercury (Mr. 38).

ಇನ್ದುಜನಕ indu-janaka. Father of the moon: the ocean. 2, Atri (My.).

ಇನ್ದುಜೂಟ indu-jûṭa. Śiva (Bp. 18, 90).

ಇನ್ದುಧರ indu-dhara. Śiva (Mr. 465). 2, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಇನ್ದುಮಣಿ indu-maṇi. = ಇನ್ದುಕಾನ್ತ. (Śśv. 1, 38).

ಇನ್ದುಮಣ್ಡಲ indu-maṇḍala. The orb or disk of the moon (ಬಟ್ಟು Kk. 45).

ಇನ್ದುಮುಖಿ indu-mukhi. A woman who has a face like the moon (Bp. 2, 49; 24, 30).

ಇನ್ದುಮೌಲಿ indu-mauli. Śiva (Bp. 2, 56; 9, 26).

ಇನ್ದುರೇಖೆ indu-rêkhè. A digit of the moon (My.).

ಇನ್ದುಲಾಞ್ಛನ indu-lâñchana. Śiva. (My.).

ಇನ್ದುಲೀಖಾಚೂಡ indulêkhâ-cûḍa. Śiva (Bp. 50, 38).

ಇನ್ದುಲೇಖೆ indu-lêkhè. -ಖಾ. = ಇನ್ದುರೇಖೆ. (My.).

ಇನ್ದುವಾರ indu-vâra. Monday (My.; Tč.).

ಇನ್ದುವ್ರತ indu-vrata. A religious observance depending on the age of the moon; diminishing the quantity of food by a certain portion daily, for a fortnight or a month, etc. (R.).

ಇನ್ದುಶೇಖರ indu-śêkhara. Śiva (Bp. 44, 18).

ಇನ್ದುಹಾಸ indu-hâsa. = ಹನ್ಸಪಾಸ. (J. 29, 25; 31, 31).

ಇನ್ದೆ im4-dè. (Šmd. 131). = ಇನ್ತ 1, etc. ಈ ತಿವನ್ ಏನು ದಿನಬಿನ್ದಿ ಉಣ್ಣದೆ ಇರ್ದಪನೊ? (Bp. 18, 18). See ಇಂ 4.

ಇನ್ದ್ರ indra. = ಇನ್ದರ, ಇನ್ದಿರ. *Indra, the deity of svarga, and the regent of the East quarter.* 2, a prince, a master (ಒಡೆಯ Mr. 227). 3, best, excellent (ಶ್ರೇಷ್ಠ G.). 4, N. of a metrical foot (Čh.).

ಇನ್ದ್ರಕೀಲ indra-kîla. N. of a mountain (Bp. 44, 3; J. 23, 34).

ಇನ್ದ್ರಕೋಶ indra-kôśa. *A platform, a scaffold;* a kind of balcony or terrace (ತವನ Mr. 192).

ಇನ್ದ್ರಗೋಪ indra-gôpa. The insect cochineal of various kinds (ಕೆಮ್ಮುದಿ, ಏಬ್ರಜ ಕೆಸ.; ಏಬ್ರಜ Mr. 165; Tč.). 2, the firefly (My.; ಮಿಂಚುಹುಳು, ಹೊನ್ನಿಹುಡಿ G.). See Šmd. 142. 166; Grj. 9, after 58; J. 17, 4.

ಇನ್ದ್ರಚಾಪ indra-čâpa. A rainbow (ಬಿಮ್ಮು, ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು Nn. 69). — ಇನ್ದ್ರಚಾಪಮ್ಬೆಱ್. -ಬೆಱ್. To get a rainbow (Rśv. 13, after 77).

ಇನ್ದ್ರಜ indra-ja. Arjuna (ಫಲ್ಗುನ, etc. Mr. 264. 508).

ಇನ್ದ್ರಜವ indra-java. = ಇನ್ದ್ರಜವಿ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರಯವ. (ಇನ್ದ್ರಜವಿ, ಕುರುಟಿಗನ ಬೀಜ G.).

ಇನ್ದ್ರಜವಿ indra-javi. = ಇನ್ದ್ರಜವ. (ಕಲಿಂಗ, ಭದ್ರಯವ G.). — ಇನ್ದ್ರಜವಿಯ ಗಿಡ. The plant Wrightia antidysenterica (ವಪ್ಪಕ, ಶಕ್ರ, ಹೆಮ್ಮುಸ್ಪಿಗೇ ಗಿಡ G.).

ಇನ್ದ್ರಜಾಲ indra-jâla. Indra's net: deception, fraud, conjuring, jugglery, sorcery, trick in war, etc. (My.; ಮೋಸ, ಕಪಟ, ಶಾಮ್ಬರಿ G.).

ಇನ್ದ್ರಜಿತ್ indra-jit. (=ಇನ್ದ್ರಜಿ). Conqueror of Indra: N. of a son of Râvaṇa (Abh. P. 13, 15). ಇನ್ದ್ರಜಿತು (J. 18, 6).

ಇನ್ದ್ರತ್ವ indratva. The state of being Indra. See ಜೀವೇಶ್ವರ.

ಇನ್ದ್ರದ್ರು indra-dru. *The plant Terminalia arjuna.*

ಇನ್ದ್ರಧನು indra-dhanu. Tbh. of ಇನ್ದ್ರಧನುಸ್. (My.; ಮಬ್ಬಿಯ ಬಿಲ್ಲು G.).

ಇನ್ದ್ರಧನುಸ್ indra-dhanus. A rainbow.

ಇನ್ದ್ರನಿಲಯ indra-nilaya. Indra's dwelling: svarga. 2, N. of a of metrical foot (Čh.).

ಇನ್ದ್ರನೀಲ indra-nîla. A sapphire (Bp. 54, 60; J. 11, 8).

ಇನ್ದ್ರಪುರ indra-pura. Indra's town: svarga. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಇನ್ದ್ರಪ್ರಹರಣ indra-praharaṇa. *Indra's thunderbolt.*

ಇನ್ದ್ರಮಣಿ indra-maṇi. =ಇನ್ದ್ರನೀಲ. (Kśv. 1, 54).

ಇನ್ದ್ರಯವ indra-yava. =ಇನ್ದ್ರಜವ. *The seed of the Wrightia antidysenterica.*

ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ indra-lupta. *Morbid baldness of the head.*

ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತಕ indra-luptaka. =ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ. (ಖಲತಿ, ಶಿಪವಿಷ್ಟ Mr. 388).

ಇನ್ದ್ರಲೋಕ indra-lôka. Indra's world: svarga (C.).

ಇನ್ದ್ರವಂಶ indra-vaṁśa. N. of a vṛitta (Čh.).

ಇನ್ದ್ರವಜ್ರ indra-vajra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ indra-vâruṇi. *Colocynth, a wild bitter gourd, Cucumis colocynthis* Lin. (ಕಾಡ ಕವಡೀ ಕಾಯಿ, ಕಕ್ಕಾವಾಡೀ ಕಾಯಿ G.).

ಇನ್ದ್ರಸುರಸ indra-surasa. =ಇನ್ದ್ರಸುರಸ. *A shrub, the leaves of which are used in discutient applications, Vitex negundo* Lin. (ಲಕ್ಕೀ ಗಿಡ G.).

ಇನ್ದ್ರಸುರಿಸ indra-surisa. =ಇನ್ದ್ರಸುರಸ. (G.).

ಇನ್ದ್ರಸೇನ indra-sêna. N. of several men, see *e. g.* Bh. 2, 4, 9.

ಇನ್ದ್ರಾಣಿ indrâṇi. *Indra's wife* (ಶಚೀದೇವಿ, ಪುಲೋಮಜಾತೆ Nn. 28). 2, Kâma's wife (ರತಿದೇವಿ 28; ಆ ರತಿ Mr. 511). 3, Brahmâ's wife (ಭಾರತಿ, ಸರಸ್ವತೀ 28). 4, Śiva's wife, Durgâ (ಚರ್ಚೆ, ಭೈರವಿ 28). 5, the five organs of sense or of action (ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ 28; ಆಯಿದು ಇನ್ದ್ರಿಯ 511). 6, a ray (ಕಿರಣ, ಕಾನ್ತಿ 28). 7, the shrub Vitex negundo (ಸಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, ಲೊಕ್ಕ 28; 511, o. r. ಲಕ್ಕಿ).

ಇನ್ದ್ರಾಣಿಕೆ indrâṇikĕ. *The shrub Vitex negundo* Lin.

ಇನ್ದ್ರಾನುಜ indra-anuja. =ಇನ್ದ್ರಾವರಜ. (Bp. 54, 32).

ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ indra-âyudha. Indra's thunderbolt (ಶಮ್ಬ, ವಜ್ರ, etc. Mr. 44). 2, *the rainbow.* 3, *a horse marked with black about the eyes* (ಕರೆಯ ಕಣ್ಣಾಗಲ್ ಇನ್ದ್ರಾಯುಧಂ Mr. 276).

ಇನ್ದ್ರಾರಿ indra-ari. An enemy of Indra, an asura or demon. ಇನ್ದ್ರಾರಿಯಂ ಪಡದವಳು ಏನತೆ ಅಕ್ಕು (Mr. 24).

ಇನ್ದ್ರಾವರಜ indra-avaraja. *Indra's younger brother, Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಇನ್ದ್ರಿಯ indriya. Relating to Indra. 2, power, force; faculty. 3, *an organ of sense.* 4, *semen virile* (ಮಜ್ಜಾಸಾರ Nn. 125). See ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ, ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ, ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ, ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ, ಪನ್ನೆನ್ದ್ರಿಯ, ಷಡಿನ್ದ್ರಿಯ.

ಇನ್ದ್ರಿಯಗ್ರಾಮ indriya-grâma. *The senses or organs of sense collectively.*

ಇನ್ದ್ರಿಯದೃಢ indriya-dṛiḍha. Having firmly fastened the organs of sense, free from passions, calm (ತಾನ್ತ್ರ, ತ್ರಾನ್ತ್ರ Mr. 251).

ಇನ್ದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ indriya-nigraha. Restraint of the organs of sense. (My.).

ಇನ್ದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಿ indriya-nigrahi. A person who restrains the organs of sense (My.).

ಇನ್ದ್ರಿಯಾರ್ಥ indriya-artha. *An object of sense, as sound, smell, etc.*

ಇನ್ದ್ರೆ indrĕ. The wife of Indra. *Cf.* ಇನ್ದ್ರಿಕೆ.

ಇನ್ದ್ರೇಭ indra-ibha. Airâvata, the elephant of Indra (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಅಯಿರಾವತ Nn. 18).

ಇನ್ದ್ರೇಶ್ವರ indra-îśvara. A form of Śiva (Bp. 54, 64).

ಇನ್ಧನ indhana. Kindling. 2, *fuel.*

ಇನ್ನಂ innaṁ. 1. =ಇನ್ನತ್ತಂ. (Śmd. 191; Čt. II, 64). Such a man as this, such a one. ಮನಸಿಜನ್ ಎನ್ನನ್ ಇನ್ನನ್, ಅರುಣಪ್ರಿಯನನ್ದನನ್ ಎನ್ನನ್ ಇನ್ನನ್, ಆ ದಿನಕರನ್ ಎನ್ನನ್ ಇನ್ನಂ (Śmd. 192).

ಇನ್ನಂ innaṁ. 2. =ಇನಂ. (Abh. P. 13, 76, o. r. ಅನ್ನಂ).

ಇನ್ನು innu. =ಇನು. Further, yet, still; moreover; hence, hereafter; more;—the current time (T., M. ಇಸು; Tĕ. ಇಂಕೆ; Tu. ನನ; T. ಇನ್ನಂ still, more, besides, moreover; *cf.* ಎಣೆ 1P). See Śmd. 231; Bp. 21, 45; 28, 28; 32, 15; 38, 30; 42, 13; 44, 16. 20; 54, 4. 52; 50, 24; Kk. 48; Śm. 8. 9. 20. 67; Rśv. 13, 97; Bh. 1, 8, 7. 10. 57; 1, 10, 39; J. 3, 1; 29, 30; 31, 35.—ಇನ್ನಂ. -ಆಂ 5. =ಇನ್ನುಂ. Hence (Bp. 28, 10).—ಇನ್ನಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. So much (or many) more (B. 3, 60).—ಇನ್ನಾರ್. -ಆರ್. Who else? (Śmd. 292).—ಇನ್ನಾವ. -ಅವ. What other? etc. (J. 18, 20).—ಇನ್ನಿಲ್ಲ. -ಇಲ್ಲ. =ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ. No more, no longer (Bp. 1, 16). 2, not yet (with a verb or with reference to a verb).—ಇನ್ನುಂ. -ಉಂ 1. =ಇನ್ನಂ. Also hereafter; still more; still (Śmd. 84; Bp. 59, 1. 11; Rśv. 5, 125).—ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ. =ಇನ್ನಿಲ್ಲ. Not yet (Bp. 28, 18), etc.—ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ. Henceforth, hereafter (B. 4, 1. 155);—that follows.—ಇನ್ನು ಮೇಲೆ. =ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ. (B. 1, 24; 3, 54). ಪೇಬ್ ಇನ್ನು ಮೇಲಣ ಬರಿಕೆಯನು! (Bh. 1, 8, 61).—ಇನ್ನುವರೆ. =ಇನ್ನೂ ವರೆಗೆ. Up to the current time (Bp. 18, 71; *cf.* ಇನ್ನೆವರೆಗಂ). ಇನ್ನುವರೆಗೂ (My.).—ಇನ್ನೂ. -ಊ 7. Still. ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ (=ಇನ್ನಿಲ್ಲ), not yet (B. 3, 60).—ಇನ್ನೂವರೆಗೆ. =ಇನ್ನುವರೆ Up to the current time (My.; B. 4, 208; 5, 181. 267).—ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ. -ಎಲ್ಲಿ. Where else? (C.).—ಇನ್ನೇನ್. -ನು. -ಏನ್. What more? what else? hence what? (Bp. 31, 15; Bh. 1, 8, 60; B. 3, 59; 5, 112).—ಇನ್ನೊನ್ನು. -ಒನ್ನು. An additional or other thing; another (C.; Bp. 25, 33; 58, 39; 61, 35; J. 10, 46; B. 4, 139. 157).—ಇನ್ನೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. An additional man; another man; another (C.;

Bp. 43, 51). — ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. Once more, again (C.; B.3, 23). — ಇನ್ನೊವ್ರ. -ವರ್. = ಇನ್ನೊಬ್ಬ. (J. 5, 27).

ಇನ್ನೆ innĕ. = ಇನೆ 2. (*Cf.* ಇನ್ನು, the current time). — ಇನ್ನೆಗ. (Śmd. 295). = ಇನೆಗಂ q. v., etc. (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69; J. 9, 31; 10, 38). ಎಮ್ಮನ್ ಇನ್ನೆಗಂ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದ ಈ ಪಸುಧೆ (J. 3, 31). — ಇನ್ನೆಱ. = ಇನ್ನೆವರಂ. (Rām. 6, 53, 20). — ಇನ್ನೆವರಂ. Up to this time (Śmd. 295; ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). ಇನ್ನೆವರಂ ಗುಱಿ ಅನುದು ಇಲ್ಲ ಕಾಮಕರವಮುಕ್ತಬಾಣಪತಿಗೆ (Śmd. 296). — ಇನ್ನೆವರೆಗಂ. = ಇನ್ನೆವರಂ (Śmd. 295).

ಇಪ್ ip. = ಇಳ್, etc. Two. — ಇಪ್ಪಣ. Two fanams, *i. e.* nine anas and four pays (My.). — ಇಪ್ಪಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತು, ಇರ್ಪತ್ತು. (Ch. v. 329; My.). — ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ. -ಅನೆಯ. Twentieth (C.). — ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. = ಇರ್ಪತ್ತಯ್ದು. Twenty-five. ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ಅಕ್ಷರಂಗಳ್ (Śmd. 44 Cm.). ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ತತ್ವಂಗಳ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು. -ಅಱು. = ಇರ್ಪತ್ತಾಱು. Twenty-six. ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು ಭಿನ್ದಂ (Mr. 362). — ಇಪ್ಪತ್ತು. = ಇರ್ಪತ್ತು. Twenty. ಇಪ್ಪತ್ತು ನಖಂಗಳ್ (Mr. 348). ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಣ್ಣುಗ (Si. 329). — ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. = ಇರ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. Twenty-four. ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಂ (Bp. 3, 64). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂಱು. Twenty-three (Ch. v. 332). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ. Twenty lacs (B. 4, 205). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ. Twenty thousand. ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಜಿನಮುನಿಗಳ್ (Bp. 51, 1). — ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಬು. -ಎಣ್ಬು. = ಇರ್ಪತ್ತೆಣ್ಬು. Twenty-eight. ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಬು ಧಾಱೆಗಳು (B. 4, 128). — ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು. -ಎರಡು. Twenty-two. ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸುತಿ (Bp. 19, 10). ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿ (Mr. 78). ಆ ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮ್ ಅಳ್ಕು (78). — ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು. -ಏೞು. = ಇರ್ಪತ್ತೇೞು. Twenty-seven. ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದನೆಯ. -ಅನೆಯ. Twenty-first. ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದನೆಯ ಬೆರಳು, membrum virile (My.). — ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Twenty-one. ಇಪ್ಪತ್ತೆರನ್ದು ದಿನಂ (Bp. 25, 13). — ಇಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. -ಒಮ್ಬತ್ತು. Twenty-nine (C.). — ಇಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಮತ್ತು. = ಇಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. (S. Mhr.). — ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಜಿನರ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪಾನೆ. Two pánchs (My.). See Prv. s. ಒಪ್ಪಾನೆ. — ಇಪ್ಪಾಲು. Two parts or portions (C.). — ಇಪ್ಪಪ್ಪತ್ತು. A kind of rep. Twenty and twenty (B. 4, 210).

ಇಪ್ಪ ippa. = ಇರುವ, ಇರ್ಪ, ಇಪ್ಪ 1. Present relative participle of ಇರ್ 1. Being, etc. ಧನದನ್ ಇಪ್ಪ ಅಲಯಂ ಕೈಲಾಸಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 55). ಇಪ್ಪ ಪದ (ನಂಸ್ಥಿ Nn. 137). ಕರ್ವುಗಳ ಸೋಗೆಗಳ್ ಪಸುರುಪೂಗರ್ ಆಗಸಕೆ ಪರ್ವುತೆ ಇಪ್ಪ ಆ ನಾಡು (J. 3, 6). ತನ್ನ ಸಾಘಸುನನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪನೆ ಕಡು ಹೆಡ್ಡ! (Sp.). ಇಪ್ಪನೆಕ್ಕೆ (Bp. 51, 66). — ಇಪ್ಪದು. (Bp. 53, 37; 60, 48; Nn. 137). ಇಪ್ಪೆ, thou art (Bp. 55, 13). ಇಪ್ಪಂ (60, 41). ಇಪ್ಪಳ್ (26, 54). ಇಪ್ಪಿರಿ (52, 31). ಇಪ್ಪರ್ (54, 63).

ಇಪ್ಪೆ ippĕ. 1. = ಹಿಪ್ಪೆ. The tree Bassia latifolia Roxb., all the parts of which are useful, arrack being distilled from the blossoms, oil extracted from the seeds, etc. (ಮಧೂಕ, ಲೋಧ್ರಪುಷ್ಪ, ಗುಡಪುಷ್ಪ Mr. 140; My.; Tu.; Tĕ.; T. ಇರುಪ್ಪೈ, ಇಲುಪ್ಪೈ; M. ಇರುಪ್ಪೆ, ಇಲಿಪ್ಪೆ). **2**, a thorny shrub, common in S. Mhr., Capparis sepiaria L. (Z.). — See ಕಿಱಿಯ ಇಪ್ಪೆ, ಸಿರಿಪ್ಪೆ. — ಇಪ್ಪೆಯ ಗಿತ. = ಇಪ್ಪೆ No. 1. (ಮಧು Si. 433). — ಇಪ್ಪೆಯ ಮರ. = ಇಪ್ಪೆ No. 1. (ಮಧೂಕ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಮಧುಸ್ರವ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಮಧುಸ್ರೀಲ Nr.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹಣ್. (Bp. 18, 16). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹಿಣ್ಡಿ. The refuse of ippĕ seeds (My.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹುದಿ. The lantern-fly (? C.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹೂ. The flower of Bassia latifolia, being full of saccharine matter. ಅಲೆ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಇಪ್ಪೇ ಹೂವೇ ಸಕ್ಕರೆ (Prv.).

ಇಪ್ಪೆ ippĕ. 2. Chewing the cud (Tu.; see Prv. s. ಜಿಪ್ಪೆ).

ಇಬ್ ib. = ಇಳ್, etc. Two. — ಇಬ್ಬಗೆ. 1. Two divisions or parts; the state of being split, separated, etc. (Bp. 32, 24; 61, 28; J. 19, 29). ಹೊನಲಿನ್ ಇಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಡಲು (ಕೂಪಕ, ಎದಾರಕ Nr.). — ಇಬ್ಬಗೆ. 2. Two opinions, two manners or ways (My.; ಎರಡು ತರ G.). — ಇಬ್ಬನ್ನಿ. Of a mixed breed, mongrel: of low descent (My.; Tĕ., T.). 2, being double-tongued (My.). — ಇಬ್ಬರ್. = ಇರ್ಬರ್, ಇರ್ವರ್. Two persons, two. ಭೇದದ ಎನ್ದೂ ಜೆ ಹಗೆಯರ ಇಬ್ಬರೊಳಗಿನ ಏಕೀಭವ ಹುಟ್ಟಿಸುಸ (Nr.). — ಇಬ್ಬರು. Two persons, two (C.; Tĕ. ಇದ್ದರು). ಇಬ್ಬರ ನ್ಯಾಯ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಆಯ.—ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ (Prvs.). ಎಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ (Bp. 40, 15; 45, 5). 2, ಇಬ್ಬರ್ (ಇಬ್ಬರು 1) -ಉ 9. Both (Bp. 23, 35; C.). — ಇಬ್ಬರುಂ. ಇಬ್ಬರ್-ಉಂ 1. = ಇಬ್ಬರೂ. (Bp. 23, 28). — ಇಬ್ಬರೂ. ಇಬ್ಬರ್ (ಇಬ್ಬರು 1)-ಊ 7. Both. ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಳ್ಬವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಎಸಿಸುಗು (Nr.). ತನ್ತೆ ತಾಯಿಗಳೆಬ್ಬರೂ ಕೂಡಾ (Si. 194). — ಇಬ್ಬಳ್. Two balas (ಒನ್ದು ವಾಸ Nr.; My.; see Si. 329; Bp. 29, 9). — ಇಬ್ಬಾಗ. = ಇರ್ಭಾಗ. Two parts; the state of being separated, split, etc. (B. 3, 10. 16; 5, 24; J. 7, 46). — ಇಬ್ಬಾಯಿ. Two mouths, (two edges). ಇಬ್ಬಾಯಿ ಇದ್ದವನ ಕುಬ್ಬಾಟಿ ಬಹಳ (Prv.). — ಇಬ್ಬಾಯಿಹಕ್ಕಿ. The hornbill, Meniceros bicornis (Bd.). — ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು. rep. Two and two persons (B. 5, 265).

ಇಬಡಿ ibaḍi. = ಇಬ್ಬಡಿ, ಬೀಟೆ 1. A kind of blackwood tree, Dalbergia latifolia Roxb. (Z.).

ಇಬತ್ತಿ ibatti. = ಈಬುತಿ. ಊಬತ್ತಿ. Tbh. of ವಿಭವತಿ (C.).

ಇಬ್ಬಡಿ ibbaḍi. = ಇಬಡಿ. (My.; Tĕ. ಇಬ್ಬಡೆ).

ಇಬ್ಬನಿ ibbani. = ಇಬ್ಬನ್ನಿ. Fog, mist, dew (My.; ಮಂಜು G.; fr. ಎಱ್ 3 and ಪನಿ 2?).

ಇಬ್ಬನ್ನಿ ibbanni. = ಇಬ್ಬನಿ. (S. Mhr.; B. 4, 207).

ಇಬ್ಬರ್ ibbar. See s. ಇಪ್.

ಇಬ್ಬುಡ್ಲು ibbuḍlu. (Tu.). — ಇಬ್ಬುಡ್ಲುಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, the Melon plant, Cucumis melo Lin. (St. & Pl.).

ಇಭ ibha. *An elephant* (ಆನೆ Nn. 153). 2, a kind of vièchititicitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 3, N. of an Asura.

ಇಭಗತಿ ibha-gati. A female with the dignified gait of an elephant (Ch. v. 147). 2, the gait of an elephant.

ಇಭಗಮನೆ ibha-gamanĕ. = ಇಭಗತಿ No. 1. See ಮದಪಟಿಭಗಮನೆ.

ಇಭದೈತ್ಯ ibha-daitya. = ಇಭಾಸುರ, ಗಜಾಸುರ. (Bp. 21, 43).

ಇಭನಗರ ibha-nagara. = ಇಭಪುರ (J. 24, 46; also ಇಭನಗರಿ, 2, 47).

ಇಭಪುರ ibha-pura. = ಇಭಪುರಿ. (Bh. 1, 7, 13; J. 13, 22).

ಇಭಪುರಿ ibha-puri. = ಹಸ್ತಿನಾಪುರ. (Bh. 1, 8, 3).

ಇಭಮುಖ ibha-mukha. Gaṇapati (J. 8, 11).

ಇಭವಕ್ತ್ರ ibha-vaktra. = ಇಭಮುಖ. (Śśv. 1, 7).

ಇಭವೈರಿ ibha-vairi. A lion (Bp. 52, 38). 2, Śiva.

ಇಭಹಸ್ತ ibha-hasta. An elephant's trunk (ಆನೆಯ ಕೆಯ್ Nn. 131).

ಇಭಾನ್ತ್ಯಕ ibha-antaka. = ಇಭವೈರಿ No. 1. (Rśv. 5, 119).

ಇಭಾಸುರ ibha-asura. = ಇಭದೈತ್ಯ. (Bp. 1, 45; 22, 13).

ಇಭಿ ibhi. *A female elephant.*

ಇಭ್ಯ ibhya. *Rich, wealthy.*

ಇಮ್ im. 1. = ಇಕ್, etc. Two. — ಇಮ್ಮಗಲು. Two or both sides. ಇಮ್ಮಗಲುಚೀಲ, a double bag to put over a bullock's back (S. Mhr.). — ಇಮ್ಮಡಿ. = ಇರ್ಮಡಿ. Two folds; the state of being two-fold or double; twice as much (C.). ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತದಿನ್ದ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದಣ್ಡವು (ದ್ವಿಶಾದ್ಯ Nr.). See Bp. 4, 60; 5, 64; 28, 10. 39; 47, 25; Bh. 2, 13, 17; Ch. v. 69; Grj. 6, 48; J. 15, 6. — ಇಮ್ಮಡಿಕೆ. = ಇಮ್ಮಡಿ (C.). — ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾಡು. To make two folds, etc. (= ಇಮ್ಮಡಿಸು, C.). — ಇಮ್ಮಡಿಸು. = ಇರ್ಮಡಿಸು. To make two folds or two-fold; to do twice as much; to double (My.; Tē. ಇಪ್ಪಡಿಂಕು, ಇಮ್ಮಡಿಂಪು); — to become two-fold, etc. (My.). See Abh. P. 9, 40; Bp. 2, 39; 11, 37; 12, 7; 14, 6; 23, 37; 42, 19; 43, 71; 50, 28. 32; 52, 5; 56, 40; 57, 62; J. 4, 17; 22, 11; 31, 76; 32, 45; 33, 36. — ಇಮ್ಮನ. A double mind, two thoughts, mental uncertainty (C.). — ಇಮ್ಮಿಗಿಲ್. Twice as much (J. 12, 23). — ಇಮ್ಮೆಯ್. = ಇರ್ಮೆಯ್. Two bodies; two sides; both sides, especially of a cloth (S. Mhr.). — ಇಮ್ಮೆಯ್ಯಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. Showing both sides of the body (Bh. 9, 2, 15). — ಇಮ್ಮೆಯ್ಯೋಡಿಸು. A double coat of mail (Bh. 8, 24, 6).

ಇಮ್ im. 2. = ಇಂ (ಇಜ್), etc. Sweetness, etc. — ಇಮ್ಮುಳಿ. -ಪುಳಿ. = ಈಮ್ಬುಳಿ, q. v. — ಇಮ್ಮಾವು. (Śmd. 213. 89; Čt. II, 68). A sweet mango, the tree and its fruit (ನಿಘಂ, ಮಾಳಕನ್ನ Śm. 26). ಕಮ್ಮಂಗಣಿಯಿನ್ದೆ ಎಜ್ಜಪನ್ ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೊದಲಿಳ್ ಇರ್ದು (Śmd. 210). ಕಳ್ಳಿಲ್ಲಂ ಕಸುಗಲ್, ಮರನಿಲ್ಲಂ ಮಾವಮ್ಮಾವ (84). ಇಮ್ಮಾವಿನ ಎಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (Ūpr. 7, after 92). — ಇಮ್ಮೊಜ್. An entreaty in sweet, humble words (Abh. P. 15, 66).

ಇಮರಿಸು imarisu. To cause to evaporate, etc. (My.).

ಇಮರು imaru. = ಇಗರು 1, (ಇಂಗು 1), ಇಮಿರು, ಇಮುರು. To evaporate in boiling, to dry up (My.); to disappear, as a boil (My.); — to wane, to waste away (S. Mhr.).

ಇಮಾರತಿ imârati. ಇಮಾರತು. imâratu (My.). An edifice; a palace or mansion (B. 4, 146; 5, 212. 219; Mhr., H.; ಗೋಪುರ G.).

ಇಮಿರು imiru. = ಇಮರು, etc. (My.).

ಇಮುರು imuru. = ಇಮರು, etc. (My.).

ಇಮೆ imĕ. = ಎಮೆ, etc. The eyelid (T. ಇಮ್ಮಿ, ಇದಪ್, ಸಿಮ; M. ಇಮೆ, ಚಿಮೆ, eyelash; Tu. ಇಮೆ, eyelash; R.).

ಇಮ್ಪಿ impi. — ಇಮ್ಪಿಗಿತ. The Chinese sugar-cane, Sorghum saccharatum Moench. (St. & Pl.).

ಇಮ್ಪು impu. = ಇಮ್ಬು 1, ಇಮ್ಮು, ಇರ್ಪ. Sweetness; agreeableness, pleasantness, charm (ಸವಿ Kk. 72; Śm. 65; My.; Tē., Tu.; see ಇಂ, ಇಜ್; Tē. ಇಲಿಮಿ, pleasure, satisfaction). ಇಪ್ಪಿನ (Rśv. 13, 104). ಇಪ್ಪಿನಂ (Śm. 76). ಇಮ್ಪು ಸಿಕ್ಕದರೆ ಸಮ್ಪು (Prv.). See Bp. 1, 7; 3, 4; 6, 8; 61, 19; J. 1, 12; 3, 3; 6, 21; 15, 17; 31, 23; 33, 8; Grj. 2, after 106. — ಇಮ್ಪುವರ್. -ಆದರ್. Agreeableness to arise (Bp. 25, 8; Rśv. 8, 23). — ಇಮ್ಪುಗು. -ಉಗು. To spread about or create pleasantness; — pleasantness to be created (Bp. 1, 48; 35, 3; 42, 15; 55, 51; 61, 41). — ಇಮ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain pleasantness, to become nice, etc. (J. 31, 7). — ಇಮ್ಪೆಸೆ. -ಎಸೆ. Pleasantness to appear (Bp. 46, 54).

ಇಮ್ಪುವತಿ (impu-vati). N. of a plant (ಸಮ್ಪು Mr. 116, o. r. ಸಮ್ಪೆ).

ಇಮ್ಬು imbu. (= ಇಮ್ಪು 2). Expansion, width, breadth, magnitude (My.). ಹಾರುವರಿಗೆ ಎಲೆ (leaf-plate) ಇಮ್ಬ, ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಕಣ ಇಮ್ಬ (Prv.).

ಇಮ್ಬನೆ imbanĕ. = ಇಮ್ಮನೆ. (Ch. v. 182).

ಇಮ್ಬು imbu. 1. = ಇಮ್ಪು. (Tē.). ಇಮ್ಬಿನ ಪದ್ಮಮುಖೀ! (Ch. v. 184). ಇಮ್ಬಿನಿಂ ಕಲ್ಪಾಯ್ತನ್ ಎನ್ನು ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕಂ; ...ಇಳೆಗೆ ಇಮ್ಬಾದ ಪರಾಕಾರಕರ್ಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಾಯ್ತರ್ (Kk. 36; also 9). See Sp. s. ಮೂಳಿಗೆ; J. 9, 26; Ch. v. 53; Rśv. 2, 49; Abh. P. 5, 10. — ಇಮ್ಬುವೆಜ್. -ಪೆಜ್. To become pleasant or beautiful (Rśv. 3, 29).

ಇಮ್ಬು imbu. 2. (= ಇಮ್ಬ). A halting or resting place; a home; a place; space, room (ನೆಲೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc., ಆಶ್ರಯ Śm. 58; Kk. 64; Tē. ಇಮ್ಮು). ಕಣ್ಣಿಳ ಇಮ್ಬಿಗೆ (J. 3, 17). See Prv. s. ಒಮ್ಬು; Grj. 10, after 77. — ಇಮ್ಬಾಗು. -ಆಗು. To become a resting place or shelter (Bp. 8, 18; 57, 54); — to be or become a place (54, 10). 2, to appear (? or to become extensive? Rśv. 11, 67; 13, 75; or is ಇಮ್ಬು 1 meant?). 3, to go aside, to give room (C.). — ಇಮ್ಬಿಡು. -ಇಡು. To deposit (Grj. 4, 104; J. 18, 63). — ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್. To seize a place (? ಸಾನಸಂಗ್ರಹ Śmd. Dh.). — ಇಮ್ಬು ಕೊಡು. = ಇಮ್ಬುಗೊಡು No. 1. (C.). ನಡೆಯಲ್ ಇಮ್ಬಂ ಕೊಡದ ಜರಿಗಳ್ (Rāghē. 17, 56). — ಇಮ್ಬು ಗೆಯ್ದು. To put (Śśv. 1, after 79). — ಇಮ್ಬುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give shelter, to make room (Bp. 4, 4). 2, to afford room or shelter (Grj. 2, after 106). 3, to deliver, to commit (J. 13, 59). — ಇಮ್ಬುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To lay hold of place or room. 2, to lay hold of, to seize (Bp. 26, 22). 3, to be extended (59, 17); to be extensive (Rśv. 8, 2). 4, to betake one's self to, to have recourse to, to occupy (J. 8, 20; 11, 9; 26, 11). — ಇಮ್ಬುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To place (Grj. 10, after 61). — ಇಮ್ಬುವಡೆ. -ಪಡೆ. To be extended, to become great (Grj. 6, after 56; Rśv. 6, 11). 2, to appear (? Grj. 10, after 77; Rśv. 2, after 8; 13, after 71). 3, to settle or be in a place (Rśv. 2, after 8).

ಇಮ್ಬು imbu. 3. = ಎಮ್ಬು 2. A saying, a word (? Tu. ಇನ್, to say, etc.). — ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್. = ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್. To do what was said, to assent. ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್ದನ್ ಎನ್ನು, ಎನ್ನುದಂ ಮಾಡಿದಂ (Śmd. II; Kk. 87; Abh. P. 14, 193; Tē. ಇಯ್ಯೆ ಕೊನು, to consent; see T. s. ಇಡಿ 1).

ಇಮ್ಮನೆ immanĕ. = ಇಮ್ಬನೆ. (Śmd. 109. 389). In a sweet, pleasant, agreeable or proper manner.

ಇಮ್ಮಿದಳ್ immidaḷ. (Śmd. 245). A sweet or lovely female.

ಇಮ್ಮು immu. = ಇಮ್ಪು, etc. Sweetness, etc.; ambrosia (ಅಮೃತ Čt. I, 82; Tē. ಇಮ್ಮು, suitableness).

ಇಮ್ಮೆ immĕ. = ಇರ್ಮೆ 1. Twice. ಇಮ್ಮೆ ಮುದುವೆಯಾದವಳು (ಪುನರ್ಭೂ Nr.).

ಇಯತ್ iyat. So large; so much.

ಇಯತ್ತೆ iyat-tĕ. *Quantity.*

ಇರ್ ir.1. = ಇರು 1, ಇಲ್ 1. To be; to exist; to rest, to remain, to stay; to hesitate; to linger, to delay (ಸ್ಥಾಯಿಭಾವ Śmd. Dh.; ಸಿರ್ Śmd. 101. 142. 381. 390 Cm.; T., M. ಇರು). Participle negative ಇರ ಅದೆ (Śmd. 73) or ಇರದೆ (79. 101. 142, etc.);—imperative ಇರು (270. 272. 115; Bp. 28, 10; 41, 29), ಇರ್ (Rśv. 13, 8; J. 28, 45); ಇರಲಿಂ (Śmd. 68), ಇರಲಿ (Bh. 1, 8, 57; 2, 13, 37; Bp. 39, 47; B. 4, 91; 5, 110); (ಇರಿಂ), ಇರಿ (My.; Bp. 1, 44; 3, 78; 4, 4; 12, 44; 22, 48; 37, 39; 51, 26; 53, 19; 54, 8; 55, 38; 56, 15. 16. 19; 58, 39; Bh. 1, 10, 80), ಇರ್ರಿ (S. Mhr.; B. 2, 14; 3, 15; 4, 17; My. occasionally); ಇರ್ಕೆ (Śmd. 269; Grj. 4, 50; 6, 33);—present ಇರ್ದಪಂ (J. 29, 23; 31, 28), ಇರ್ದಪರ್ (3, 31), ಇರ್ದಪಂ (Bp. 4, 48; 16, 2. 28), ಇದ್ದಾನೆ, ಇದ್ದಾನೆ q. v.;—present and future ಇಪರ್ (Śmd. 75), ಇರ್ಪುದು (264. 280), ಇರ್ಪುವು (59), ಇರ್ಪಂ (275), ಇರ್ಪರ್ (22), ಇರ್ಪಿರ್ (112), ಇರಿರಿ (Bp. 55, 41), (ಇರುವ C.), ಇಪ್ಪ q. v., ಇಹ q. v., ಇರ್ಕುಂ (Śmd. 23. 46. 76), ಇರ್ಕುಂ (Bp. 5, 29), ಇಕ್ಕುತ್ತು q. v.;—P. p. ಇರ್ದುರ್ (Śmd.; J. 3, 25), (ಇದ್ದು q. v.), ಇರ್ದರ್ (relative P. p.; Śmd. 64. 128), ಇರ್ದಂ (64. 157. 167. 280), ಇರ್ದತ್ತು (266), ಇರ್ದುದು (J. 25, 3), (ಇತ್ತು q. v.).—ಇರ್ದುದಂ (Śmd. 195); ಇರ್ದುದರ್ಂ (60). ಇರ್ಪುದು (ಆಸ್ಪೆ, ಆಸನೆ, ಸ್ಥಿತಿ Nr.). ಬತ್ತಲೆ ಇರ್ದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ Nr.). See *e. g.* Bp. 21, 41; 29, 29; 55, 4; 57, 49; 58, 64; J. 2, 65; 3, 36. 37; 17, 20; 28, 26. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಯಿರ್ದ ಇರ ಬೇಕು; ತಮ್ಮ ತಪ್ಪೊಳಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿರ್ದ ಇದ್ದರೆ; ಅವರೆಲ್ಲರು ಪ್ರೀತಿಯಿನ ಇರುವದುರ್ದು (B. 2, 41). ಆನರ್ದುದಿನ್ದ ಇರ್ (see s. ಆನರ್ದು); ಸುಖದಿರ್ದ ಇರ್ಪೆಂ (Rśv. 4, 117).—See about the use of ಇರ್ and ಇರು in connexion with ಆಗಿ s. ಆಗು 1, and also the instances s. ಇದ್ದು. —ಇರ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to be or to remain (B. 4, 25). —ಇರವೇದ. -ಬೇದ. Do not be! (Bp. 45, 35; 52, 21; 58, 34). —ಇರವೇದ್ದು. -ಂ. -ಬೇದ್ದು, -ಂ. Do be! (Bp. 37, 5; 53, 17). —ಇರಿರ್. rep. ಇರ್ದಿರ್ದುರ್ (Bp. 57, 12). —ಇರಲ್. -ಲು. Being, remaining. ಈಬ್ಬೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಜಣಮಾತ್ರಮ್ ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). — ಇಡಲ್ಪಡು. = ಇರ್. (Śmd. 299. 300). — ಇರ್ದನ್ತಿರ್. ಇರ್ದ-ಅನ್ತೆ-ಇರ್. To be as he, she, it, etc. used to be. ಮನೆಯೊಳ್ ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದು ಜೀವಂ ತನುವನ್ ಅಗಲಿದ ಚಿಕ್ಕ ವಾಡಣ್ಣಂ (Bp. 47, sum.). ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದುರ್ may occasionally be translated by "without an apparent cause, all at once, suddenly", *e. g.* ಈ ಬಲುಗುತ್ತಮ್ ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದು ನಿನಗೆ ಎನ್ತಾಯಿತು, ಏಲೆ, ಕನ್ನೆ? (Bp. 15, 19). — ಇರ್ದಹಗೆ. -ಅಹಗೆ. Just as he, she, it was, just as they were (Bp. 61, 38).—*Cf.* ಇಱು.

ಇರ್ ir.2. Affix for the formation of the plural (*cf.* ದಿರ್, ಎರ್), *e. g.* ಪೆಣ್ಡಿರ್, ತೊಟ್ಟಿರ್ (Śmd. 120). ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (111). ಸುರಸಾಲಯಂಗಳಿರ್, ದೆನೆಗಳಿರ್, ದೇವಿಯರಿರ್, etc. (see s. ಇರ 1).

ಇರ್ ir.3. = ಇರಿ 1. Affix for the formation of the second person plural, *e. g.* ಪೊರ್ದುವಿರ್, ತಿರ್ದುವಿರ್ (Śmd. 255), ನುಡಿದಿರ್ (61), ಚೇಡಿದಿರ್ (91), ಏಟಿಪಿರ್ (153), ಒಳ್ಳಿದಿರ್, ಒಳ್ಳಿದರಿರ್, ಪೆಱಿರ್, ಪೆಱಿದರಿರ್, etc. (257), ಕೂರಿದಿರ್, ಕೂರಿದರಿರ್ (258), ಆವ್ತರಿರ್, etc. (258), ಪೇಳ್ದಿರ್, ಬನ್ದಿರ್ (263). ಆಱಿಯಿರೆ? (153). ಕೇಳಿಕೆ? (153. 163).

ಇರ ir2-ā14. 1. = ಇರಾ. (Śmd. 153). ಸುರಸಾಲಯಂಗಳಿರ! ದೇವಿಯರಿರ! (112). ದೆನೆಗಳಿರ, ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ! (153). ಮುನಿಗಳಿರ! (Bp. 1, 44). ಶಿವಭಕ್ತರಿಹೀನರಿರ! (3, 82). ಗನ್ಧರ್ವರಿರ! (34, 9). ಮರಗಳಿರ! (45, 42). ದುರುಳರಿರ! (50, 49).—ಇರಾಗಮ. -ಆಗಮ. The augment ಇರ (Śmd. 152).

ಇರ ira. 2. = ಇರು 2, etc. Two. — ಇರವನ್ತಿ. -ಪನ್ತಿ. = ಇರವನ್ತಿಗೆ q. v., ಇರುವತಿಗೆ, ಇರುವನ್ತಿಗೆ, ಇರುವಯ್ತಿ, ಇರ್ವನ್ತಿಗೆ. (A plant of) a set or collection of five and two, or of seven (this name being an imitation of ಸಪ್ತಲೆ; ನವಮಾಲಿಕೆ Mr. 126; ಆಱ್ಜುಗೆ Śm. 27). See ಕಾಡ ಇರವನ್ತಿ; Grj. 5, 71. 72. — ಇರವನ್ತಿಗೆ. -ಪನ್ತಿಗೆ. = ಇರವನ್ತಿ, etc. The many flowered Nykthanthes, double jasmine, Jasminum sambac (ಸಪ್ತಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ Nr.; ಆಱ್ಜುಗೆ Ss.; ಹೆಜ್ಜಾಜಿ Si. 139). See ಕಾಡಿರವನ್ತಿಗೆ. — ಇರವಾರ. = ಇರುವಾರ q. v. ಇರವಾರ ಕೆಟ್ಟು, ಪುರವಾರ ಸೇರಿದೆ (Prv.).

ಇರಚು iraču. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರಟು iraṭu. = ಇರಳು, etc. (T. ಇರಟ್ಪು, ಇರುಟ್ಟು; R.).

ಇರಣ iraṇa. = ಇರಿಣ. (G.).

ಇರವು irapu. = ಇರವು. (Mr. 82).

ಇರಮ್ಮದ iram-mada. = ರಮ್ಮದ. *A flash of lightning.*

ಇರವನ್ತಿ iravanti. ಇರವನ್ತಿಗೆ. See s. ಇರ 2.

ಇರವು ir-a-vu. (Śmd. 247). = ಇರಪು. Being; staying, resting; support; state, condition, system (ಸ್ಥಿತಿ, ಅಧಿಷ್ಠಾನ Nr.; ಆಶ್ರಯ Nr.; ಸ್ಥಿತಿ Nn. 154). ತನ್ನಿರವು (ಸ್ಥಿತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ Mr. 486). ಸಮೂಹದ ಇರವಿನಲ್ಲಿ ಉಪಪ್ಲವ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕರಡಿಯ ಗಿರ್ಗಟದ ಧ್ವನಿಯನ್ತೆ ಇರವು (Śmd. 76). ಆಯಿರ್ದ (=ಇರ್ದ) ಮಾಬ್ಕಿಯೊಳೆ ಪರಮಾಯಾಷಾನ್ತವ್ಯುರಂ ನಿರಾಕುಲಮಾಗಿ ಇರ್ಪ ಆಯಿರವಿನ್ ಜೈನಾಭಿಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನಮುಂ ನೋಡಿನಿಸಿದಂ 64. 128). ಸನ್ಯಾಸ ತನಗೆಮ್ಬುವನ್ಯಾಯನುಡಿ ಯಾಕೆ? ಉನ್ನತದೇವರವಜಿಯ! ತನ್ನೊಡಲದನ್ಯಾಯದಿರವು! (Sp.). See Grj. 4, 41; Bp. 2, 40. 45; 3, 28. 39. 53; 19, 82; 20, 15; 22, 55; 23, 42; 29, 29; 30, 24; 35, 42; 38, 43 *b.*; 40, 58. 60; 43, 2; 51, 24; 57, 15; 61, 72; Rśv. 4, 79; 5, 132; 8, 109; 11, 7; Bh. 1, 8, 5. 64. 70; J. 2, 15; 5, 32; 18, 27; 24, 53. 59; 32, 26).

ಇರಸಾಲು irasālu. A remittance to the treasury (C.; Br. ಇರುಸಾಲು, ಇರ್ಸಾಲು; Mhr. ಇರಸಾಲ).

ಇರಸು irasu. (ಇಱಿಸು?). = ಇರಟು, ಇರಿಟು, ಇರುಟು, ಇರ್ಚೆ, ಇರ್ಚು. An iron axle-tree (S. Mhr.; Tĕ. ಇರುಸು; T. ಇರುಜು).

ಇರಳು iraḷu. = ಇರಟು, ಇರುಳ್ q. v., ಇರುಳು, ಇಳುರ್. Night (C.; *cf.* T. ಇರವು, ಇರಾ, ಇರಾತ್ತಿರಿ = ರಾತ್ರಿ). — ಇರಳು ಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that is blind at night (C.). — ಇರಳುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Night work (C.). — ಇರಳು ಪಗಲುಂ. Night and day (Bp. 47, 4).

ಇರಾ ir2-ā5. = ಇರ 1. ದೇವಿಯರಿರಾ! (Śmd. 112). ಜಡರುಗಳಿರಾ! (Bp. 21, 10). ವಾಪಕರಿರಾ! (59, 40).

ಇರಾದಾ irādā. Purpose, design, intention: will, accord (My.; Br.; Mhr., H.).

ಇರಾದೆ irādĕ. = ಇರಾದಾ. (My.).

ಇರಿ ir3-i11. 1. An affix of the second person plural of the present, future, and negative, *e. g.* ಬನ್ದಪಿರಿ (Bp. 10, 15), ಹೋಪದಿರಿ (38, 20), ಮಾಡುವಿರಿ (39, 57), ಆಹಿರಿ (39, 48. 60), ಕರೆಯಿರಿ (48, 22), ಹೋಪಿರಿ (56, 24);—and of that of the imperfect, *e. g.* ಇದುಪಿದಿರಿ (Bp. 11, 45), ಕಳುಪಿದಿರಿ (48, 23), ಬರಿಸಿದಿರಿ (50, 64), ಬಯಸಿದಿರಿ (56, 21), ಓವಿದಿರಿ (57, 63). *Cf.* ಈರಿ 3.

ಇರಿ iri. 2. = ಇ 10, ಇಂ 6; ಅರಿ 8. A common termination of the second person plural of the

imperative, *e. g.* ತೊಲಗಿರಿ (Bp. 21, 10), ಕುಳ್ಳಿರಿ (8, 3)· ಹೇಳಿರಿ (45, 42), ಹೋಗಿರಿ (51, 69; B. 2, 53), ನೋಡಿರಿ (B. 2, 23), ಮುಳುಗಿರಿ (2, 30), ತಿಳಿಯಿರಿ (4, 194).

ಇರಿ iri. 3. = ಅರಿ 8, ಇ 15. A honorific affix, generally used in S. Mhr. (occasionally in My.), that is added to the end of any final word which is employed in addressing a superior or a dear person, *e. g.* ಬನ್ನಿರಿ (Bp. 32, 17; 56, 30), ಬೇಡಿರಿ (B. 2, 53), ಏನಿರಿ, ಹೌದಿರಿ, ಇಲ್ಲಿರಿ, ಸಾಕಿರಿ, ಇದ್ದಿರಿ, ನಾಳಿರಿ, ಸಲಾಮಿರಿ, ಹೋಗುತ್ತೇನಿರಿ, ಬರುತ್ತೇನಿರಿ, ಹೋಗುತ್ತಾನಿರಿ, etc.

ಇರಿ iri. 4. = ಇಱ್ 7. To give forth, to emit, to rain (ಆಱ್ Ćt. I, 43; ಕಱ್ವುದು Ks.). See ಅಮ್ಮಿರಿವಿಡು.

ಇರಿಚು iriću. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರಿಣ iriṇa. = ಇರಣ. *A spot with saline soil; a barren soil.* 2, *a desert.*

ಇರಿಸು irisu. 1. To cause to be or to stay;—to let remain;—to place, to put, to deposit (ಬುಯ್ Ćt. I, 39). ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನ್ಯಸ್ತ, ನಿಸೃಷ್ಟ); ನೆಲಬಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕಾಣಿತ, ತಿಕ್ಕಿತ Nr.). ಕ್ಷುಳನೆಂ ವಿಕಲ್ಪದಿನ್ ಇರಿಸ ದಾರದು (Śmd. 13). ಇರಿಸಿಂ! (270). ಇರಿಪಂ (275). ಕೋಟಿಭಾಗ್ಯವು ಇದ್ದವನಾದರೂ ಕಡೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ (Prv.). ಹೆಡ್ಡನ್ ಆದವ ಬಿಸಳ ಗಡ್ಡವ ಇರಿಸಿದರೇನು? (Dp. 148). See Bp. 2, 44; 13, 17; 20, 7; 29, 19; 42, 11; 46, 44; 50, 12; 51, 45; 59, 40; Rśv. 11, 7; J. 3, 26; 11, 7; 28, 24. 27. 33; 29, 48; 30, 50; 31, 27. — ಇರಿಪಿರಿಸು. rep. (Bp. 6, 31).

ಇರಿಸು irisu. 2. = ಈರಿಸು. (My.).

ಇರಿಸುಹ irisuha. Causing to be or to stay, etc. ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಎನ್ದು ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಆಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುಹವು ಭ್ಯೂಹಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಇರು iru. 1. = ಇರ್ 1, q. v. To be, etc. (C.). ಇರುವ (Si. 257). ಇರುವದು (372. 375). ಇರುವನ್ತಾದುದು (379). ಇರುವನ್ತಾವನು (373). P. p. ಇದ್ದು, q. v. — ಇರ ಇರುತ್ತ. Being or remaining here and there (My.). 2, in course of time, gradually (My.; B. 3, 63; 5, 101. 144). — ಇರುತ್ತಿರುತ್ತ. -ಇರುತ್ತ. = ಇರ ಇರುತ್ತ. (C.).

ಇರು iru. 2. = ಇಱ್, etc. Two. (T., Tĕ.). — ಇರುವತಿಗೆ. = ಇರುವನ್ತಿಗೆ. (Bp. 19, 65). — ಇರುವನ್ತಿಗೆ. -ಪನ್ತಿಗೆ. = ಇರವನ್ತಿಗೆ, etc. See ಕಾಡು ಇರುವನ್ತಿಗೆ. — ಇರುವಯ್ತಿ. -ಪಯ್ತಿ. = ಇರುವನ್ತಿಗೆ, etc. (ಸವ್ತಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ Hlâ.; T. ಇರುವಾಡ್ಡಿ). — ಇರುವಾಯಿ. -ದಾಯಿ. The two (lower) openings (of the body). ಇರುವಾಯಿಕಟ್ಟು. Constipation and stoppage of urine (Tĕ.; R.). — ಇರುವಾರ. = ಇರವಾರ. Two shares: both the landlord's and cultivator's share of the produce (My.); all, totally (My.).

ಇರುಗುಣ್ಡಿ irugunḍi. The tree called Dalbergia sissoo Roxb. (St. & Pl.; My.; Tĕ. ಇರುಗುಡು, ಇರುವುಡು).

ಇರುಚು iruću. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರುವತಿಗೆ iruvatigĕ. ಇರುವನ್ತಿಗೆ, ಇರುವನ್ತಿ, ಇರುವಾಯಿ, ಇರುವಾರ. See s. ಇರು 2.

ಇರುವಿಕೆ iruvikĕ. = ಇರ್ವಿಕೆ. Being, existing, etc. (ಅಸ್ಥಿ, ಆಸನೆ, ಸ್ಥಿತಿ Si. 394. 416; ಸ್ಥಾನ 436; ಇರವು G.). See Si. 50. 68. 199. 222. 247. 265. 389. 393.

ಇರುಹ iruha. Being, existing, remaining, etc. ಹತ್ತಿರಿನ್ದ ಜೋಹದೆ ಇರುಹವು (ಪರಿಸರ್ಕ, ಪರೀಸಾರ); ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಪ (ಸ್ಥಾನ); ಮೆಯ್ಯುದಿದು ಇರುಪ (ಸ್ಪರ್ಶಾದ Nr.). 2, = ಇರುವವ, one who is, see s. ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ.

ಇರುಳ್ irul. ಇರುಳು. = ಇರಳು, etc. Night (ತಮಿ ನ್ರೈ, etc. Hlâ.; ತಮಿ, ಯಾಮಿ, ರಾತ್ರಿ, etc. Mr. 65; ರಾತ್ರಿ Śm. 19; T.; Tu. ಇರ್ಪು, ಇರ್ಲು, ಇರ್ಳು; Tĕ. ಇರುಲು; see ಎರೆ 1); at night. ಇರುಳ ರ ಇರುಳಿನ (Śmd. 134). ಇರುಳ ಸರೋಜಮ್ ಅದುದು ಅರಿತಾಯರ ಸಂಸಾರಂ (134). ವಿಧುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್ (67). ಹಗಲಿರುಳಿನ ಅಮರತ್ತು ಗದಿಗೆ (ಅಹೋರಾತ್ರ); ಹಗಲಿರುಳಾದಡೆ ಗಣರಾತ್ರಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಕತ್ತಲೆಯುಳ್ಳ ಇರುಳು (ತಮಿನ್ರೈ, ತಾಮಸಿ); ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). See Śmd. 27. 119; Bp. 61, 11. 31; J. 3, 26; 7, 12; 8, 20; 15, 18; 17, 22. 29; 24, 29. 46; 28, 4; 31, 64; Bh. 2, 13, 6; B. 2, 18. 46; 4, 74. ಕ್ಕೋಣೆಯೊಳು ಕುರುದ ಬಲ್ಲನೆ ಹಗಲನ್ ಇರುಳ್? (Dp. 87). ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ ಇರುಳು ಗಣ್ಣನ ತಲೆಯ ಪೀನು ತಿಗದಳನ್ತೆ.— ಇರುಳು ಕಣ್ಣಿ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದ.—ಇರುಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಹಗಲು ಗೂಬೆಗೆ ಆಗದು.—ಇರುಳು ನೋಡಿ ಮರುಳು ಗೊಣ್ಣಿ (Prvs.). See ನಟ್ಟರುಳ್, ನಡುವಿರುಳ್, ಬಯ್ಗರುಳ್, ಮುನ್ನಿರುಳ್. — ಇರುಳರಸ. -ಆರಸ. The ruler of the night: the moon (ಚನ್ದ್ರರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). — ಇರುಳಾಳ್ಮ. -ಆಳ್ಮ. = ಇರುಳಶಸ (ನಸಿ, etc. Śm. 16). — ಇರುಳುತಳವಾರ. *A night-watchman* (Bp. 9, 39). — ಇರುಳುಮುಂಜಾವ. The first part of the night, evening (ಪ್ರದೋಷ Mr. 66). — ಇರುಳು ಪಗಲುಂ. Night and day (Bp. 41, 7). — ಇರುಳುಂ ಪಗಲುಂ. Night and day (Rśv. 8, 112). — ಇರುಳುಹೊತ್ತು. Night time (B. 3, 88). — ಇರುಳೆಜ್ಜೆಯ. -ಎಜ್ಜೆಯ. = ಇರುಳಾಳ್ಮ. (ಚನ್ದ್ರ Ćt. I, 107; ಜಿನೇನ್ದ್ರ, etc. II, 6; Rśv. 7, 47).

ಇರೆ irĕ. *The earth.* 2, *water.* 3, *ardent spirits.* 4, *food.* 5, *speech. Cf.* ಇಡೆ, ಇಲೆ.

ಇರ್ರಿ irri. See s. ಇರ್ 1.

ಇಱಿ iṛa. 1. = ಇಱು 3, etc. The state of being confined, tight or close. — ಇಱಿಕಟು. Narrowness, strait, difficulty, distress (My.; Tĕ.). — ಇಱಿಕಟ್ಟು. ಇಱಿಕಟ್ಟು. = ಇಱಿಕಟು (My.).

ಇಱಿ iṛa. 2. = ಇಱಿ 3, ಇಱು 2. Tossing, butting, etc. ಇಱಿಕಳ. = ಇಱಿಕುಳಿ. (S. Mhr.; G.). — ಇಱಿಕುಳ. = ಇಱಿಕುಳಿ. (My.). — ಇಱಿಕುಳಿ. A tossing or butting animal (My.; ಇಱಿಯುವ ದನ G.; B. 3, 17; 5, 19).

ಇಱಿ iṛa. 3. = ಇಱಿ 2, ಇಱದು, ಇಱಿದು. Having pierced, butted, etc. — ಇಱಿ ಕೊಳ್ಳು. To stab one's self (C.).

ಇಱಿಕೆಸು iṛakisu. = ಇಱಿಕೆಸು, ಇಱುಕೆಸು, ಇಱುಂಕೆಸು, ಇಱಿಕೆಸು 1. To press, to squeeze (C.; Tĕ. ಇಱಿಕಂಡು).

ಇಱಿಕು iṛaku. 1. = (ಇಡಕು 1), ಇಱಿಂಕು, ಇಱಿಕು 1, ಇಱುಂಕು, ಇಱುಕು 1, ಇಱುಂಕು, ಇಱಿರ್ಪ 4, ಇಱಿಕು. To be closely confined, to be compressed or squeezed (C.; see ಇಱಿ 4). **2,** to confine, to compress, to squeeze, to press, to pinch (My.; Tu. ಇರಿ).

ಇಱಿಕು iṛaku. 2. = ಇಱಿಕ್ಕು 6, (ಇಡಕು 2), ಇಱಿಕು 2, ಇಱುಕು 2, ಇಱಿರ್ಪ 5. The state of being close, confined, squeezed, or straitened (C.; ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು G.). — ಇಱಿಕುದಾರಿ. A narrow, difficult path (My.). — ಇಱಿಕುಮುಱಿಕು. dupl. (My.).

ಇರಿಕು iṟaku. 3. Goring, butting, as an ox, etc. (S. Mhr.).

ಇರಿಂಕು iṟaṅku. = ಇಱಕು 1, etc. (My.).

ಇರಿಚಲು iṟaćalu. = ಇಱಿಚಲು, ಇರ್ಚಲು. A driving rain (My.).

ಇರಿತ iṟata. = ಇಱಿತ, ಇರ್ತ. Piercing, stabbing; throbbing, as that of a sore eye (C.).

ಇರಿದು iṟadu. = ಇಱ 3, etc. P. p. of ಇಱಿ 1. (C.).

ಇರಿವೆ iṟavĕ. = ಇಱಿವೆ. (My.).

ಇರಿ iṟi. 1. To beat, to strike; to throb, as a sore; to pierce, to stab, to gore; to butt; to kill (ಪ್ರಾತನ Šmd. Dh.; ತಿವಿ Šm. 109; ಹೊಡೆ, ಕೊಲ್ಲು, ತಿವಿ G.; C.; T. ಎಱಿ; *cf.* ಏಱು 4 & 5). **2,** to throw, to fling (ಪ್ರಾಕು G.; T., M.; *cf.* ಇಸು 3). For its meaning when the *final* of compounds *cf.* ಇಡು 1. P. ps. ಇಱಿ, ಇಱಿದು, ಇಱಿ, ಇಱಿದು. ಇಱಿದಪಂ, ಇಱಿದನ್ಪಂ (Šmd. 276). ಇಱಿದು (27. 28. 79). ಇಱಿದಂ (28). ಇಱಿವಂ (60). ಇಱಿಯರ್ (263). See Abh. P. 4, 41; Bp. 44, 26; 57, 41; 61, 31; Rśv. 6, after 11; 6, 54; Bh. 1, 8, 21. 89; 2, 13, 41; J. 2, 38; 7, 30. 59; 10, 53; 12, 9; 22, 40; B. 2, 19; 3, 101; ಅಚ್ಚಱಿ, ಅಬ್ಬಿಱಿ, ಈಡಿಱಿ, ಎಡೆಗಿಱಿ, ಕಚ್ಚಿಱಿ, ಕವಲಿಱಿ, ಕೂಕಿಱಿ, ಬೊಬ್ಬಿಱಿ, ಮುಡಲಿಱಿ, ಮುನ್ನಿಱಿ, etc. — ಇಱಿದಾಡು. -ಅಡು. To stab mutually (Bp. 61, 37). 2, to butt one another, as animals (C.). — ಇಱಿದು ಕೊಳ್ಳು. To stab one's self. ತೆಱಿದ ಕೆಣ್ಣಿವ ಮೆಟ್ಟಿ ಮಱುಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಅಱಿಯದರ ಕೂಱಿ ಬಱಿಕೂಱಿ; ತನ್ನನೆ ಇಱಿದು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Sp.). — ಇಱಿಯಿಱಿ. rep. (Bp. 18, 44; Rśv. 9, 28).

ಇರಿ iri. 2. = ಇಱ 3, etc., in ಇಱಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಇರಿ iri. 3. = ಇಱ 2, etc. — ಇಱಿಗೂಳಿ. = ಇಱುಗೂಳಿ. (My.).

ಇರಿ iri. 4. To be closely confined, etc. (Tĕ. ಇಱಿ); — to compress. See ಇಱಕು 1; ಇಡಿಕಿಱಿ, ಇಮುಕಿಱಿ, ಕಿಕ್ಕಿಱಿ.

ಇರಿ iri. 5. P. p. of ಇಱಿ 4. — ಇಱಿ ಹಿಡಿ. To seize firmly (Bp. 57, 37).

ಇರಿ iri. 6. The state of being compressed, etc. — ಇಱಿಎಟ್ಟು. -ಎಟ್ಟು. A mountain difficult of access (Abh. P. 13, 39).

ಇರಿ iri. 7. = ಇರಿ 4. (ಕಱಿ Kk. 60). (T. ಇಱು, to fall in drops = K. ಎಱಿ; Tu. ಇರಿ, ಇಲಿ, to fall or drop as fruits etc., to come down = K. ಇಟ್ಟು).

ಇರಿಕಿಸು irikisu. = ಇಱಿಕೆಸು, etc. (C.).

ಇರಿಕು iriku. 1. = ಇಱಕು 1, etc. (C.).

ಇರಿಕು iriku. 2. = ಇಱಕು 2, etc. (C.).

ಇರಿಕೆ irikĕ. Striking, piercing, goring, etc. (My.).

ಇರಿಂಕು iriṅku. = ಇಱಿಂಕು 1, etc. (Rśv. 5, after 25; J. 4, 13).

ಇರಿಚಲು irićalu. = ಇಱಿಚಲು, etc. (My.).

ಇರಿತ irita. = ಇಱಿತ, etc. (Râm. 6, 30, 32).

ಇರಿತಕಾರಿ iṟita-kāṟa. A man who beats, pierces or kills (Râm. 3, 6, 15).

ಇರಿಪು iripu. Beating, piercing, etc. (My.).

ಇರಿವತ್ತ irivata. (*Cf.* ಎಱಿಯ? T. ಇಱಿಯ, master, etc.). — ಇಱಿವತ್ತಾಣ್ಡಿಯರ್. N. (Bp. 49, 43).

ಇರಿವತ್ತ irivatta. N. (Bp. 22 sum.; 22, 1). — ಇಱಿವತ್ತನಾರ್ (plural of ಇಱಿವತ್ತ). N. (Bp. 22, 3). — ಇಱಿವತ್ತಾಣ್ಡಿಯರ್. N. (Bp. 49, 46).

ಇರಿವದ irivada. — ಇಱಿವದಾಣ್ಡಾರಿ. N. (Bp. 9, 47; 22, 5. 11. 17).

ಇರಿವು irivu. = ಇಱಿವು. (My.).

ಇರಿವೆ irivĕ. = ಇಱಿವೆ, ಇಱುವೆ, ಇಱುಮ್ಬು, ಇಱುಮ್ಬೆ, ಇಱುವು 1, ಇಱುವೆ 1, ಇಱುಬೆ, ಇರ್ವ, ಇರ್ವೆ. An ant (C.; ಪಿಪೀಲಿಕೆ Si. 484; M. ಇಱುಮ್ಬು, ಉಱುಮ್ಬು; T. ಎಱುಮ್ಬು, ಉಱುವ). ಇಱಿವೆಯ ಜುತ್ತು (B. 3, 67). ಆನೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯ್ಯವದಕ್ಕನ್ತ ಇಱಿವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದು ಲೇಸು (Prv.). See ಕಟ್ಟಿಱಿವೆ.

ಇರಿಸಿಲ್ irisil. = ಇಱುಬು, ಇಱುಸಲ್, ಇಱುಸುಲ್. A pitfall to catch tigers, elephants, etc. (ಮಿಗಮಂ ಕೆಡಪುವ ಗುಬ್ಬಿ Šmd. II).

ಇರಿಸು irisu. To cause to stay, to put, to employ, as a liṅga (Šmd. 47 Mḍb.), an avyaya (99 Mḍb.). *Cf.* ನಿಱಿಸು.

ಇರು iṟu. 1. (= ಉಱು). To stay; to hesitate. ಇಱದೆ (Bp. 28, 26; 31, 14; 56, 29).

ಇರು iṟu. 2. = ಇಱ 2, etc. Goring, butting, etc. — ಇಱುಕುಳಿ. (Šmd. 40). = ಇಱಿಕುಳಿ. — ಇಱುಗೂಳಿ. A goring, butting or tossing bull (C.).

ಇರು iṟu. 3. = ಅಱ 5, ಇಱ 1. The state of being closely confined, etc. See ಇಮುಕಱು.

ಇರುಕಿಸು iṟukisu. = ಇಱಿಕೆಸು, etc. (My.).

ಇರುಕು iṟuku. 1. = ಇಱಕು 1, etc. To compress, to hold firmly, to make tight, etc. (ನಿಗ್ರಹಗ್ರಹಣ Šmd. Dh.; RÂm. 3, 4, 8; Tĕ.; T., M. ಇಱುಗು, to be made tight; ಇಱುಕ್ಕು, to make close, etc.).

ಇರುಕು iṟuku. 2. = ಇಱಕು 2, etc. The state of being close together, etc.; a narrow place, a thicket (Bh. 3, 13, 29; Tĕ.).

ಇರುಂಕಿಸು iṟuṅkisu. = ಇಱಿಕೆಸು, etc. (My.).

ಇರುಂಕು iṟuṅku. = ಇಱುಕು 1, etc. (Šmd. Dh.; My.). ಇರುಂಕದಂ or ಇರುಂಕದಂ (Šmd. 48). See Rśv. 5, after 25; 8, 98.

ಇರುಪೆ iṟupĕ. = ಇಱುಮ್ಬೆ. (Šmd. 48). An ant (Abh. P. 4, 47).

ಇರುಬು iṟubu. = ಇಱಿಸಿಲ್, etc. (Bh. 1, 8, 21. 53; 3, 23, 10; J. 6, 17).

ಇರುಬೆ iṟubĕ. = ಇಱುವು 2, ಇಱುವೆ 2. A throng, a crowd, a large number (ಸನ್ದಣಿ, ಒಟ್ಟಳ Šm. 53; J. 28, 47). *Cf.* ಉಱುಬೆ.

ಇರುಮ್ಪು iṟumpu. = ಇಱಿವೆ, etc. An ant (ಇರುಪೆ Ks.).

ಇರುಮ್ಬೆ iṟumpĕ. = ಇಱುವೆ. (Šmd. 48; Rśv. 5, 79).

ಇರುಮ್ಬು iṟumbu. A narrow place (Rśv. 2, after 8). **2,** hardness, harshness (ಕರ್ಕಶತೆ Kk. 51).

ಇರುವು iruvu. 1. = ಇಱವೆ, etc. (My.).

ಇರುವು iruvu. 2. = ಇರುಬೆ, etc. ಇರುವೆನ್ದು ಸನ್ದಣಿ (Śmd. II). *Cf.* ಉರುವು.

ಇರುವೆ iruvĕ. 1. = ಇರುವು 1, etc. ಕೆಣ್ಣಿಕ್ಕಿ ಇರುವೆಗಳು ಮುತ್ತಾವೋ!—ಇರುವೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಕೋಲೆ.—ಇರುವೆಯ ಭಾರ ಇರುವೆಗೆ, ಆನೆಯ ಭಾರ ಆನೆಗೆ (Prvs.). See Bp. 58, 50; Prv. s. ಬಲೆ.

ಇರುವೆ iruvĕ. 2. = ಇರುಬೆ, etc. (ಸನ್ದಣಿ Kk. 80, o. r. ಇರುಬೆ).

ಇರುಸಲ್ irusal. = ಇಱಿಸಿಲ್, etc. (ಎಗಮಂ ಕೆಡಪುವ ಎಡೆ Kk. 81).

ಇರುಸುಲ್ irusul. = ಇರುಸಲ್, etc. (ಎಗಗೆಡಪುವ ಎಡೆ Śm. 31, o. r. ಇರುಸಲ್).

ಇರುಹೆ iruhĕ. = ಇಱಿವೆ, etc. An ant (ಕ್ಷುದ್ರ, ಪಿಪೀಲಿಕ Mr. 165; ಇರುಮ್ಬು Śś.; J. 24, 35). ಇರುಹೆಗಳ ಸಾಲು (ಪಿಪೀಲಿಕ Nr.).

ಇರ್ ir. 1. = ಇರ್, etc. (Śmd. 221. 78). Two. — ಇರ್ಟ್ಟು. (Śmd. 222). = ಇಕ್ಕಟ್ಟು, q. v. — ಇರ್ಡಿ. = ಇಕ್ಕಡಿ, q. v. (Rśv. 5, 117. 123). — ಇರ್ದೆ. = ಇಕ್ಕಡೆ, q. v. (My.). — ಇರ್ಕಾಲು. = ಇಕ್ಕಾಲು, q. v. (My.). — ಇರ್ಕಿವಿ. Two, or both, ears (My.). — ಇರ್ಮುಡ. Two, or both, breasts (My.). — ಇರ್ಕೈಯ್. = ಇಕ್ಕೈಯ್. Two, or both, hands (Rśv. 4, 70; My.). — ಇರ್ಕೆಲ. (Śmd. 132). = ಇಕ್ಕೆಲ, q. v. — ಇರ್ಕೊಡೆ. Two, or both, umbrellas (Śś.). — ಇರ್ಕೋಡಿ. Two, or both, channels. ಇರ್ಕೋಡಿಯಿಂ ತೀವಿ ನಾಲ್ದೆಸೆಗಂ ಸೂಸಿ (Śmd. 79). — ಇರ್ಸಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. (Śmd. 83; J. 23, 2). Two thousand. ಇರ್ಸಾಸಿರಂ ಮದಮಂ ಮುಕ್ಕಳಿಸಿರ್ದನ್ತಿ ಘಟೆಗಳ್ (Śmd. 22. 83).— ಇರ್ತಡಿ. (Śmd. 222). Two, or both, banks. — ಇರ್ತಣ್ಡಿ. = ಇರ್ತಣ್ಡಿ. (G.). — ಇರ್ತರ. (Śmd. 79). = ಇತ್ತರ, q. v. — ಇರ್ತಲೆ. = ಇತ್ತಲೆ. Two, or both, heads; two generations. — ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ. -ಕೊಜ್ಜ. (Śmd. 79). = ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ, q. v. — ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ. -ಕೊಲಜ. = ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ. A grandfather. ತನ್ನ ತನ್ನೆಗೆ ತಾಯಿತನ್ನೆಗಳ್ ಇರುಹ, ತನ್ನ ತಾಯಿಗೂ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ್ ಇರುಹನೊ, ಅನನು ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜಂ (Śmd. 79, Mḍb. MS. in explanation of ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ). — ಇರ್ತಲೆಪಾವು. = ಎರಡುತಲೆ ಪಾವು, ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ, q. v. The two-headed snake, a short-tailed, not venomous earth snake, Tortrix cylindrophis rufus. 2, = ಕೊಬಿಕುಮಣ್ಣಲ (My.). — ಇರ್ದೆ. (Śmd. 222). Two, or both, curtains. — ಇರ್ದು. = ಇತ್ತೆ. Two kinds (Śmd. 60. 94). — ಇರ್ದೆಸೆ. = ಇದ್ದೆಸೆ. (Śmd. 135 Mḍb. MS.). — ಇರ್ನಾ. = ಇಪ್ಪತ್ತು, ಇರ್ಪತ್ತು. (Ćh. v. 326). ಇರ್ನಾಲು ಮೂಱು, twenty-three (Ćh. v. 330). — ಇರ್ನತ್ತಯ್ದು. = ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. (Śmd. 201). See also Śmd. 21. 44. — ಇರ್ನತ್ತಾಱು. = ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು. ಇರ್ನತ್ತಾಱುಂ ಘನ್ದಂಗಳ್ (Ćh. p. 23). ಇರ್ನತ್ತಾಱುಂ ಘನ್ದಮಿನ್ದೆ (v. 235). — ಇರ್ನತ್ತು. = ಇಪ್ಪತ್ತು. — ಇರ್ನತ್ತು ನಾಲ್ಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು. (Ćh. v. 256). — ಇರ್ನತ್ತೆಣ್ಟು. = ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು. (Ćh. v. 293). — ಇರ್ನತ್ತೇೞು. = ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು. ಇರ್ನತ್ತೇೞು ಮುತ್ತಿನ ಸರಮಂ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). — ಇರ್ಪಗಲ್. Both shoulders (My. occasionally). — ಇರ್ಪೆಣ್ಡಿರ್. (Śmd. 197). Two, or both, wives or women. — ಇರ್ಪಗಿ. = ಇಬ್ಬಗೆ, q. v. (Abh. P. 13, 81). — ಇರ್ಬರ್. (Śmd. 122; T. ಇರುವರ್, Té. ಇರುವುರು). = ಇಬ್ಬರ್, ಇಬ್ಬರು q. v., ಇರ್ವರ್. Two, or both, persons; both. ಇರ್ಬರ್ಗೆ ಎರಡ್ಕೆಯ್ದುವಾ! (69). ಇರ್ಬರ್ ಕರ್ತೃಗಳ್ಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮ್ ಅಪ್ಪ ಸಕಿಸಪ್ತವಿಗೆ ಎಕರಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (296). ಇರ್ಬರನು (Bp. 13, 27). ಇರ್ಬರು (18, 103). ಎಮ್ಮನಿರ್ಬರನು (42, 34). — ಇರ್ಬರಿ. Both sides or flanks (Rśv. 13, 82). — ಇರ್ಬಲ. Two, or both, forces (Abh. P. MS. 13, 48. 60. 93. 95). — ಇರ್ಬಾಳ್. (Śmd. 197). Two, or both, swords. — ಇರ್ಬಾಡಿ. The second cultivation, the second ploughing of a field (ಶವ್ಯಾಕೃತ, ದ್ವಿಸೀತ್ಯ Hlâ.). — ಇರ್ಬೇನೆ. (Śmd. 222). The complicated disease; two pains; a complicated disease (?). — ಇರ್ಬಾಗ. = ಇಬ್ಬಾಗ. (B. 4, 191). — ಇರ್ಮಡಿ. = ಇಮ್ಮಡಿ. (Śmd. 81; Ćt. II, 98). — ಇರ್ಮಡಿಸು. = ಇಮ್ಮಡಿಸು. (Rśv. 14, 15). ಇರ್ಮೆಯ್. (Śmd. 196). = ಇಮ್ಮೆಯ್ q. v.—ಇರ್ಮೆಯ್ಯಿ.= ಇರ್ಮೆಯ್. (Abh. P. 9, 66). — ಇರಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. Both sides (Abh. P. 15, 3).—ಇರಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Two colours (Grj. 9, after 64).—ಇರನ್ತಿಗೆ. = ಇರವಿಗೆ. (My.).—ಇರರ್. = ಇರ್ಬರ್, etc. (Śmd. 121. 122. 154; Tu. ಇರೆರ್). ಇರರುಂ (121. 267. 298). ಇರರ ತೋಳ್ಗಳ್ ಅಲ್ತೆ ನೃಪತಿಗೆ ರಣಜೋಳ್ (57). ಮೆಲ್ಲನೆ ಇರರ್ ನುಡಿದರ್ (112). ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿರರುಮಂ ಮಿಥುನಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಇರರ್ ಬಳಿದರ್ (Rśv. 4, 78). ಅವರಿರರಂ ಇರವನ್ ಉರರೆಯರ್ ಈಕ್ಷಿಸುತಂ (4, 79).—ಇರಲ. = ಇರ್ಬಲ. (Śmd. 207 Mḍb. MS.; Abh. P. MS. 13, after 54).

ಇರ್ ir. 2. = ಇಱ್ 2, ಎಱಿ 2.—ಇಱುಳಿ. = ಇಱ್ಕುಳಿ, ಎಱಿಕುಳಿ. Pulling, dragging near or away; attracting, captivating, charming; taking (ಎಱಿಕುಳಿ Śm. 61; Kk. 49).—ಇಱುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇಱ್ಕುಳಿ-, ಎಱಿಕುಳಿ-. To drag; to captivate (ಸೆಳದುಕೊಳ್ Ćt. II, 96); to lay hold of, to take, to assume (Abh. P. 14, 143; 16, 75).

ಇರ್ಕಿಸು irkisu. 1. = ಇಱಿಕೆಸು, etc. (My.).

ಇರ್ಕಿಸು irkisu. 2. = ಇಕ್ಕಿಸು. To cause to put. 2, to cause to kill.

ಇರ್ಕು irku. 1. = ಇಕ್ಕು 2. To lay or put down; to put, etc. (ತ್ಯಾಗ Śm. 78). ಅರೆಱಿಗಳ್ ಅದಂ, ತೆಗಬ್! ಎನ್ದು, ಆ ಗದ್ಯಪದ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ಇರ್ಕರ್ (Śmd. 72).

ಇರ್ಕು irku. 2. = ಇಕ್ಕು 4. To kill, to destroy (ಸಂಹಾರ Śm. 78).

ಇರ್ಕು irku. 3. = ಇಕ್ಕು 5. Killing, destroying. ಇರ್ಕುಂಗಾಬ್ (?). -ಂ-ಕಾಬ್. (Śmd. 203, not in Mḍb.). A destructive enemy.

ಇರ್ಕು irku. 4. = ಇಱಿಕು 1, etc. (My.).

ಇರ್ಕು irku. 5. = ಇಱಿಕು 2, etc. (My.).

ಇರ್ಕೆ irkĕ = ಇಕ್ಕೆ 1. See J. 10, 6; ಸಿಟ್ಟಿರ್ಕೆ.

ಇರ್ಚಲು irčalu. = ಇಱಿಚಲು, etc. (My.).

ಇರ್ಚಿ irči. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರ್ಚು irču. = ಇರ್ಚಿ, etc. (My.).

ಇರ್ತ irta. = ಇಱಿತ, etc. (My.).

ಇರ್ಪು irpu. = ಇಂಪ್ಪು, etc. Sweetness, etc. (ಇನಿದು Ćt. 1, 52). 2, essence, juice (ರಸ Kk. 56; ದ್ರವ Śś.). = ಇಪ್ಪುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Sweetness, etc., to decrease (Śśv. 2, 2).

ಇರ್ಬರ್ irbar. See s. ಇರ್ 1.

ಇರ್ಮ irma. = ಈಮ. A wound (ನಖಕೃತ Mr. 330; ಎಱು 396).

ಇರ್ಮಕಾರ A wound-maker: a barber (? ಕಿಲಿಗ Mr. 381).

ಇರ್ಮೆ ir1-mĕ. 1. (Śmd. 243). = ಇಮ್ಮೆ. Twice (ಎಣಿ ಸುತಿಪ ಸೂಬ್ Kk. 62).

ಇರ್ಮೆ irmĕ. 2. Loveliness, desire, charm, beauty (Té. ಎಮ್ಮೆ; R.; *cf.* ಇರ್ಪು? ಅರಮೆ 2?).

ಇರ್ವರ್ irvar. See s. ಇರ್ 1.

ಇರ್ವಾರು irvâru.=ಈರ್ವರು, ಉರ್ವರು, ಏರ್ವರು. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb.

ಇರ್ವಿಕೆ irvikĕ.=ಇರುವಿಕೆ. (My. occasionally).

ಇರ್ವು irvu.=ಇರುವೆ, etc. An ant (My.).

ಇರ್ವೆ irvĕ.=ಇರ್ವ, etc. (My.).

ಇರ್ಳು irḷu.=ಇರಳು, etc. Night (My.).

ಇಲ್ il. 1.=ಇರ್ 1. To be, to exist, etc. A defective verb of which at present only some forms of the negative mood exist. (T., M.; *cf.* ಅರ್ 3, ಉಱು, ಉರ್ 1).—**ಇಲ್.** An unusual abbreviation of ಇಲ್ಲ, q. v. ಫಲವ ಕಣ್ಣರೆ, ಅದು ಏನು ಎನ್ನರೆ, ಫಲವು ಆಯಿತು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಲಿ ಮಲಪನಸನೆ, ಕೆಮ್ಮು, ಉಬ್ಬಸ, ಜರವು, ಉದರಶೂಲೆ; ಫಲವ ಕಣ್ಣನು ಇನ್ತುವು, ಅಲ್ಲದೆ ಫಲ ಪದೇಸಿಲ್! ತಿಳುವಿಲ್ಲದೆ ನೆಲೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುವರು ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (Jñs. 22, 31).—**ಇಲ.** A man who has not, or a place that has not, or is free from, *e. g.* ಬರ್ದಿಲ (ಬರ್ದು ಇಲ), q. v. (T.).—**ಇಲಿ.** Not being. An abbreviation of ಇಲ್ಲ (Śmd. 220; T. *e. g.* in ಆಲಿವಿಲಿ). See ಆಗಿಲಿ, ಅಯಿವಿಲಿ, ಕಣ್ಣಿಲಿ, ಕೂರಿಲಿ, ತಪ್ಪಿಲಿ, ನಾಣಿಲಿ, ಪಲ್ಲಿಲಿ, ಬೆಳಗಿಲಿ.—**ಇಲ್ಲ.** Third person of the negative mood, used for all persons, genders, and numbers: it, he, she is not or exists not, etc.; there is, or are, not; there does not occur or come. 2, not; no (C.; T., M.; Tu. ಇಜ್ಜ). ಇಲ್ಲವೆಮ್ಬುದು ಆಭಾವ (Nr.). ಇಲ್ಲ (ಉಣ್ಮಾಗದು Śmd. 85. 207. 208 Cm.; ಬಾರದು 346 Cm.). ಇಲ್ಲೆಮ್ಬುದು ಸೊಲ್ಲಿಗ್ಳ್ ಕ್ರಯಾತ್ಮಕಾವ್ಯಯಂ (Śmd. 389). ಆಕ, ಸನ್ದಯಮನ್ ಇಲ್ಲ! ಮೆಚ್ಚಿದೆಂ (20). ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಕರ್ಣನಿಲ್ಲ, ಗುರು ಏನ ಮಗನಿಲ್ಲ (68). ಇನ್ನೆವರಂ ಗುಱಿಯಾದುದು ಇಲ್ಲ ಕಾಮಕರ ವಿಮುಕ್ತಜಾಣಹತಿಗೆ (296). ಮಾಮರನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ (77). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿನವತಿಗಳ್ ಇಲ್! (145). ಸೀಲಸ್ರೀ ವರುಮ್ ಅರ್ತರ್? ಇಲ್ಲ! (292). ಉಣಲು ಉಡಲು ತಮಗೆ ಇಲ್ಲ (Bp. 32, 53). ಅರಸಿಯರು ಜೋಸವೇನುವನ್ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದುದಿಲ್ಲ (24, 78). ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (J. 31, 36). ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತರಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). ಮೊನ್ನೆ ನೀನು ಸಾಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬನ್ನಿದ್ದಿಲ್ಲ? (B. 1, 7; observe that in the use of forms like ಇದ್ದಿಲ್ಲ, *i. e.* ಇದ್ದು ಇಲ್ಲ or ಇದ್ದೇ-, (which are C.), there appears to have been originally a certain amount of displeasure, or also of affirmation; at present such forms are used nearly indiscriminately). ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬರಹ ತೀರಿಲ್ಲವೋ? (B. 1, 11). ಅವನ ದವತಿಯೊಳಗೆ ಮಸಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ (1, 23). ಇವು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (2, 16). ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡಿಲ್ಲ (2, 24). ವಿಷವು ಏಱುವದಿಲ್ಲ (2, 26). ಈ ಮಾತು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ (2, 44). ಅವನಿಗೆ ಎಱ್ಪೋ ದಿವಸ ಮುಕ್ಕಳಿದ್ದಿಲ್ಲ (3, 28). ಹೆಚ್ಚೊಟ್ಟು ಮೂಡಿಲ್ಲ (3, 45). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ (4, 58). ನಾನು ನಿನ್ನ ಒಂಟಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಹಮ್ಮಿಣಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ (4, 169). ನೀನೇನೂ ಅನರಾಧ ಮಾಡಿಲ್ಲ (4, 201). ಮುನ್ದೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಹೀಗಾದೀತೆನ್ನು, ಆಗ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ (did not come, 4, 2). ನೀನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ತಕ್ಕ್ಷತ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಇಡಲಿಲ್ಲ (didst not lay by, 4, 2). ಹೀನತನವ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾನುಭಾವನ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ (Dp. 8). ಕಮುಲೇಶ ನನ್ನ ಒನ್ದು ಬಾರಿ, ಸ್ವಾಮಿ ಎನ್ದು, ನೆನವುವಿಲ್ಲ (thou doest not recollect or think of, Dp. 30). ಅನ್ತಕನ ದೂತರಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ದಯವಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಅವನು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, he does not go (used as a simple statement, C.); ಅವನು ಹೋಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, he does not intend to go, or he cannot go (S. Mhr.).—**ಇಲ್ಲಂ. ಇಲ್ಲವು.**=ಇಲ್ಲ. See *e. g.* Č. Bp. 11, 5; Si. 48. 404; B. 2, 16.—**ಇಲ್ಲದೆ.** Participle negative: not being, not existing, not remaining, (not possessing, without). ವಿಕಾರಮ್ ಇಲ್ಲದೆ (Śmd. 111). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇವು ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳವೇ (155. 292). ಇಲ್ಲದೆಯುಂ (124. 206). ಇರ್ದೊಡಮ್ ಇಲ್ಲದೊಡಂ (192). ಇನಿತಿಲ್ಲದೆ ಇಜ ರಾಜ (Dubal Mr. 271). ಅವಿಲ್ಲದೆ ಇರಲ್ ಆಪ್ತುವಂ (279). ಜನ್ದವ...ದೊರಕಸಲ್ ಇಲ್ಲದಿರೆ (Bp. 27, 2). ಚಿತ್ತದೊಳು ಹರುವ ಇಲ್ಲದಿಪ್ಪುದೆ? (27, 2). ಅದು (ಭಕ್ತಿ) ಇಲ್ಲದೆ (ಎಲ್ಲಂ) ಇಲ್ಲುದುದೇ! (27, 2). ಸುಧೆಯಂ ಸವಿಸವದು ತಣಿವಿಲ್ಲದೆ ಉಣ್ಬುತ್ತ (35, 2). ಇಲ್ಲದಿರ್ದೊಡೆ (43, 69). ತಳುವಿಲ್ಲದೇ ಬಪ್ಪೆನೆ? (47, 21). ತೆಱಿಲ್ಲದೇ (51, 31). ತರಲ್ ಇಲ್ಲದಿರ್ದನೆ? (53, 27). ಎಮಗೆ ಇನಿತಾದೊಂಂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲದೆ (58, 20). ತುಜುವಿನಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ದಿಪ್ಪವನ್ ಆದೆಂದು (60, 31). ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದೆ (60, 47). ತಪ್ಪೇನುಮ್ ಇಲ್ಲದೆ (61, 4). ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೊಡೆ (61, 19). ಆತನ್ ಇಲ್ಲದೊಡೆ (J. 28, 57). ದಟ್ಟೇ ಉಟ್ಟು ಕೋ! ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ (B. 1, 6). ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು ಮಾಡಿದರು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ (1, 21). ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ (3, 33).—Relative participle negative: ಇಲ್ಲದ. ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಧಂಂಕಾರಂ (Śmd. I). ಜನಿಸಿ ಸತ್ತಜೆ ದುಃಖವಿಲ್ಲದರ್ (-ವಿಲ್ಲದವರ್) ಆರು ಲೋಕದಲಿ? (Bp. 15, 2). ಎಡೆವಿಡಿಯು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು (ಲೇಖೆ, ರಾಜ); ಕೆಸರಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ); ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಂಗೆ ಆಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಪಿಟ್ಟಿಲ); ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹನ್ ಇಕ್ಕುಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Nr.). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕನುಡಿಸ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Nr.). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ಹೇಳುವದು (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Si. 56). ಇಲ್ಲದ ಕೆಟ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆರೋಪಿಸಿ (69). ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ (-ವಿಲ್ಲದವನ) ಕಾಯವು ಪಾಡಿಯರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ! (Sp.). ಹಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವರು (ಅಜಾತಶತ್ರು Nn. 74). ವಿಧುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್ (Śmd. 67). ತನಗೇ ಇಲ್ಲದವನು ಮನ್ನಿಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟಾನು? (Prv.). ಕಾಲಿಲ್ಲದವನ, ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದವಳ್ (Śmd. I). ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ ಇಲ್ಲದುದು (Śmd. 88). ಸಂಸ್ಕಾರಂಗಳಿಲ್ಲದವನು (ಪ್ರಾತ್ಯ); ವೇದವಿಲ್ಲದವನು (ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, etc.); ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲದವನು (ಕುಣಿ); ಫಲವಿಲ್ಲದುದು (ಅಫಲ, etc. Hlâ). ಎನ್ದು ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ನಿತ್ಯ, etc.); ಕುತ್ತವಿಲ್ಲದವನು (ನಿರಾಮಯ Nr.). ಇಲ್ಲದುದು, that is empty, void or causeless (ಅಕಸ್ಮಿಕ, ಏಕಾನ್ಯ Nn. 126). ಇಲ್ಲದು, that is non-existent (ಅಭಾವ, in a Dharwar print). ಇಲ್ಲದುದರ್ಕೆ (Śmd. 52). ಇಲ್ಲದಕೆ (Bp. 60, 57. 58). ಇಲ್ಲದನ್ತೆ (50, 50). ಇಲ್ಲದ ದುನ್ನ (9, 50). ಇಲ್ಲದಾಗ ಇಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಬ್ಬು ಹೋಯಿತು (Prv.). ಇಲ್ಲದವನು, a poor man (C.). ಇಲ್ಲದವನು ತಲ್ಲಣಿಸನು (Prv.). See also Bp. 27, 31. 32. 33. 34; 43, 79; 51, 43; 61, 12; Prv. s. ಅನಲ್ಲ.—**ಇಲ್ಲದ ಪಾಗೆ ಆಗು.** To be destroyed, etc. (C.; ನಾಶ, ಲೋಪ G.).—**ಇಲ್ಲದ ಪಾಗೆ ಮಾಡು.** To waste, to destroy, etc. (C.; ಅಪಾಪ, ಲೋಪಿಸು G.).—**ಇಲ್ಲು ಪಾಗು.-ದೆ-ಆಗು.** To cease to exist, to disappear (B. 5, 243).—**ಇಲ್ಲು ಪಾಗು.**=ಇಲ್ಲಾಗು. To become non-existent; to be finished; to fail; to disappear (My.). ಇಲ್ಲವಾದುದು (ನಿರವಶೇಷ Śmd. Dh.). See Rśv. 13, 77.—**ಇಲ್ಲವೆ.** -ಎ 4. 1.=ಇಲ್ಲನೇ No. 1. Is there not? are there not? or not? See s. ಎ 4, No. 3.—**ಇಲ್ಲವೆ.** 2. Or (C.). ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ನೋವು ಆದಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇನೆ ಬನ್ನಾಗ (B. 1, 25). See B. 2, 22. 26; 3, 103; 4, 1; 5, 268.—**ಇಲ್ಲವೆ.** 3. See it separately.—**ಇಲ್ಲವೆನ್.** -ಎನ್, ಇಲ್ಲವೆನ್ನು.=ಇಲ್ಲೆನ್. To say no, to deny (Bp. 25, 18).—**ಇಲ್ಲವೇ.** -ಏ 3.=ಇಲ್ಲವೆ. Or not?, etc. See Bp. 49, 18; 51, 37. 2, certainly not, in ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ (C.; B. 5, 267).—**ಇಲ್ಲವೊ.** -ಒ 4. ಇಲ್ಲವೋ. -ಓ 3. Or not? See Bp. 47, 14. 15.—**ಇಲ್ಲಾ.**=ಇಲ್ಲ. 2, -ಆ 6. or not? See Bp. 48, 25; 50, 64; 51, 35. 36. 37. 38; 52, 14.—**ಇಲ್ಲಾಗು.** -ಆಗು.=ಇಲ್ಲಾಗು (Śmd. 28; Grj. 9, 56).—**ಇಲ್ಲೆನ್.** -ಎನ್. ಇಲ್ಲೆನ್ನು.=ಇಲ್ಲವೆನ್. To say there is not (or nothing). (Rśv. 2, 35). (ಹೊಟ್ಟೆಗೆ) ಇಲ್ಲೆನ್ನು, ಹುಲುಮೆಲ ಬಹುದೇ? (Prv.). 2, to say no.—

ಇಲ್ಲಿಸಿಸು. -ಎಸಿಸು. To cause to say it is not (or nothing), to cause to reject (Rśv. 13, after 71). 2, to cause to say no. — ಇಲ್ಲೊ. -ಬ 4. = ಇಲ್ಲವೊ. (C.; B. 5, 88).

ಇಲ್ il. 2. Being; place (chiefly used as final in K.; T., M. ಇಲ್; Tě. ಇಲು, ಇಲ್ಲು; Tu. ಇಲ್ಲು; *cf.* ಅಲ್ 1). See *e. g.* ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಪೊಸನ್ತಿಲ್, ಪಿತ್ತಿಲ್; (ಇಲ್ಲಿ).

ಇಲ ila. 1. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲ ila. 2. A nounal affix (Šmd. 241), *e. g.* ಗಾವಿಲ, ಪಚ್ಚಯಿಲ, ಪಜೆಯಿಲ (241).

ಇಲಾಖೆ ilâkhĕ. A claim, right; connection with; a village under a township (Mhr., H.). 2, jurisdiction; charge, possession; department; district; presidency (B. 4, 117; 5, 127; My.).

ಇಲಾಚಿ. ilâči. (= ಏಲಕ್ಕಿ). Cardamoms (My.; Mhr., H.).

ಇಲಾಜು ilâju. A remedy; a resource; a means (My.; Mhr., H.).

ಇಲಾತಲ ilâ-tala. The surface of the earth. (Śśv. 2, 32; My.).

ಇಲಾಧಿಪ ilâ-adhipa. A king (Rśv. 5, 25; 13, 13).

ಇಲಾಧೀಶ ilâ-adhîśa. A king (Bp. 5, 4).

ಇಲಾಪುತ್ರ ilâ-putra. The planet maṅgala (My.). 2, a Śûdra (My.).

ಇಲಾಪುತ್ರಿ ilâ-putri. Râma's wife Sîtâ (My.).

ಇಲಾಭೃತ್ ilâ-bhṛit. A king;—a mountain (J. 10, 2).

ಇಲಾಲ್ ilâl. ಇಲಾಲಿ ilâli. An iron bowl grated or open-mouthed, containing oil and rolls of cloth, etc.; it is attached to the end of a stick, and kindled upon holidays, etc., (My.; Mhr. ಹಿಲಾಲ).

ಇಲಾವಳಯ ilâ-vaḷaya. The circumference of the earth; the terrestrial globe (Abh. P. 13, 63).

ಇಲಾವೃತ ilâ-vṛita. N. of one of the varshas or divisions of the known world. (My.).

ಇಲಾವೃನ್ದಾರಕ ilâ-vṛindâraka. A Brâhmaṇa (Bp. 55, 54).

ಇಲಿ ili. 1. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲಿ ili. 2. = ಎಲಿ. A rat; a mouse (ಆಖು, ವ್ಯಷ, ಮೂಷಿಕ HIâ.; ಉನ್ದುರು, ಮೂಷಿಕ, ಆಖು Nr.; ಮೂಷಕ, etc. Mr. 164; Si. 170; C.; Tu., T. ಎಲಿ; Tě. ಎಲಿಕೆ, ಎಲುಕೆ). ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲು ಆನುಗೆಯ್ದ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಷಕ, etc. HIâ.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಆನುಗೆಯ್ದ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಷಕ, etc. Mr. 164). ಇಲಿ ಪಾದರಸವನ್ನು ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಇಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಲಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ.—ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (see s. ಜಂಗುಟ 1).—ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟಿ ಆಗಿದು, ಇಲಿಯ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — See ಚಿಟ್ಟಿಲಿ, ಚುಂಚಲಿ, ಚುಣ್ಡೆಲಿ, ಮೂಗಿಲಿ, ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ, ಸೊಣ್ಡೆಲಿ; Prv. s. ಬರು. — ಇಲಿಕಿವಿ = ಇಲಿಕವಿ. — ಇಲಿಕಿವಿಗಿಡ. = ಇಲಿಯಾಲ, ಇಲಿವಾಲ q. v., ಎಲಿಯಾಲ. (Si. 143). — ಇಲಿಕವಿ. Rat-ear: a small-leafed vegetable (My.; Tu. ಎಲಿಕೆಬು, Tě. ಎಲಿಚ್ಚೆವಿ, Evolvulus emarginatus Lin.). — ಇಲಿಕವಿಬಳ್ಳಿ. A creeping plant with reniform leaves, the Asiatic penniwort, Hydrocotyle asiatica Lin., and also the similar plant Ipomaea reniformis Chois. (Z.). — ಇಲಿದೇರ. -ತೇರ. The rat-vehicled one: Gaṇapati (Śm. 4). — ಇಲಿಪಾಷಾಣ. Rat's bane, arsenic (C.). — ಇಲಿಬಲೆ. A rat-trap (S. Mhr.). — ಇಲಿಬಾಲದ ಗಿಡ. = ಇಲಿವಾಲ. (My.). — ಇಲಿಮೋನು. = ಇಲಿಬಲೆ. (My.; T. ಎಲಿಪ್ಪೋನ್). — ಇಲಿಯಾಲ. = ಇಲಿವಾಲ, ಎಲಿಯಾಲ. (Si. 143). — ಇಲಿವಾಲ. -ಪಾಲ. An aquatic plant, Salvinia cucullata (or Anthericum tuberosum, ಮೂಷಿಕಪರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರ, ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ರಣ್ಡೆ, ಸುತಶ್ರೇಣಿ, ಶಮ್ಬರಿ, ಪ್ರವಸ್ತಿ, etc. Nr.; Si. 143).

ಇಲಿ ili. 3. (= ಅಲಿ 2, etc.). In (S. Mhr.), *e. g.* ಕಣ್ಣಿಲಿ, ಕಾಲಿಲಿ, ಬಾಯಿಲಿ, ಮುಪ್ಪಿಲಿ, ಮೂಗಿಲಿ, ಹಾದಿಲಿ (see Prv. s. ನಾದಿಸಿ), etc. *Cf.* ಇಲ್ಲಿ, and the use of ಇಲ್ 2 in T. and M.

ಇಲಿ ili. = ಈಲಿ. (Sk.; G.).

ಇಲಿಕು iliku. = ಇಜಕು 1, etc. To be squeezed, bruised, etc. (S. Mhr.).

ಇಲಿಚಿ iliči. = ಎಲಚಿ, etc. The jujube tree, Zizyphus jujuba (St. & Pl.; My.).

ಇಲಿಮಿಂಚಿ ilimiñči. A lemon, the lemon tree (T., M. ಎಲುಮಿಚ್ಚಿ; *cf.* ಸಿಪ್ಪೆ). See ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚಿ.

ಇಲುಕು iluku. (= ಉಲುಕು 2). Cramp, sprain (Tě.; R.; T. ಇಜಪ್ಪು, ಇಜವು, spasm, convulsion).

ಇಲುವು iluvu. = ಎಲಬು, ಎಲವ, ಎಲು q. v., ಎಲಿಬು, ಎಲುವ, ಎಲ್ಬು, ಎಲ್ವು, (ಎಮಕೆ). A bone. ನೊಸಲ ಇಲುವು (ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ, ಶಂಖ Nr.).

ಇಲೆ ilĕ. ಇಲಾ. = ಇಡೆ, ಇರೆ, ಇಳೆ q. v., ಎಳೆ. *The earth.* 2, *a cow.* 3, *speech* (ಶಬ್ದ Mr. 488). 4, a tubular vessel on the right side of the body. 5, Budha's wife. 6, ವಿಷ ಮಾತ್ರ (Mr. 488, one MS. ವಿಷಮಾರ್ಪ; see Nn. s. ಇಳೆ).

ಇಲೇಶ ilâ-îśa. A king (J. 10, 46).

ಇಲ್ಲ illa. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲ್ಲಣ illaṇa. (Šmd. 25). Soot (adhering to the inner side of the roof, C.; T., M. ಇಲ್ಲುಟ್ಟ, roof; ಇಲ್ಲುಟ್ಟಕರಿ, ಇಲ್ಲುಪಿಳಿಯು, soot).

ಇಲ್ಲದತನ illada-tana. The state of being nothing, destitution, poorness (ಹೀನತೆ, ಬಡತನ G.).

ಇಲ್ಲದೆ illadĕ. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲ್ಲವೆ illavĕ. See ಇಲ್ಲವೆ Nos. 1 & 2 s. ಇಲ್ 1. **2,** the state of being not; end (ಮುಗಿ Šm. 80).

ಇಲ್ಲಾ illâ. 1. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲ್ಲಾ illâ. 2. — ಇಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ. A tell-tale; backbiting (Tě.; R.).—a troublesome girl (S. Mhr.).—ಇಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿತನ. Scandal, tattle (Tě.; R.).

ಇಲ್ಲಿ i3-il2-i12. (=ಇಲಿ 3). In this place, here; (regarding its declension) this place. ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ (Šmd. 145). ಅಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ನರಂ (150). ಕುಳ್ಳಿರ್ ಇಲ್ಲಿ! (Rśv. 5, 21). Genitive: ಇಲ್ಲಿಯ (Bp. 16, 28; C.), ಇಲ್ಲಿನ (My.; Čd. II, 193. 195. 196), ಇಲ್ಲಿಯಣ; dative: ಇಲ್ಲಿಗೆ (Bp. 18, 33; 28, 28; 37, 3; etc.); ablative: ಇಲ್ಲಿನ್ದ (C.). ಇಲ್ಲಿಯವನು, a man of this place (C.). ಗುಜರಾಥ ಮತ್ತೂ ಮಾಳವ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸರು (B. 5, 51). ಅಮ್ಬಾರ ಬಿಕನೇರ ಬುನ್ದಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸರೆಲ್ಲರು (5, 57). — ಇಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ. -ಅಲ್ಲಿಗೆ. From here to there (Bp. 37, 55; C.). 2, there—than here, *e. g.* ಇಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಳೆ ಹೆಚ್ಚು, there the crop is more abundant than here (C.). — ಇಲ್ಲಿತನಕ. So far as this place (B. 4, 181; C.); up to this time (My.). — ಇಲ್ಲಿದ. -ದ-ಆ 3. A man of this place or direction. ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗ್ ಎಮ್ಬಿನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ಪೆ ತೇರೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರನುಂ ಕುರುವ್ಪನ್ನೆಲ್ಲಮಂ (Šmd. 136). — ಇಲ್ಲಿನ್ದಲ್ಲಿತನಕ. -ಅಲ್ಲಿತನಕ. From here to there (B. 5, 130). — ಇಲ್ಲಿವರಂ. = ಇಲ್ಲಿತನಕ. (Abh. P. 6, 115).

ಇಲ್ವಲೆಗಳ್ ilvaḷegaḷ. (Sk. ಇಲ್ವಲಾಃ). *The five stars in Orion's head.*

ಇವ iva. A proximate demonstrative pronoun: This man, he (Šmd. 181; see Bp. 47, 33; C.; T., M.; Tu. ಇವ್ವೆ; Tě. ವೀಡು). ಆವಂ, ಇನಂ, ಉವಂ (182). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (121. 182). ಇವಸ್ದಿರ್ (120). ಇವದಿರ್ (Bp. 51, 67). ಅವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್ (Šmd. 124); ಇವರುಗಳು (see s. ಕರಿಗ). ಓದಾಳಿ ಇವರ (Šmd. 111). ಇವರ್ ಪುರುಸರ್, ಇವರ್ ಸ್ತ್ರೀಯರ್ (109). ಇವಂ ದೇವರ ತೊಯ್ತು (109). ಅಳ್ ಇವಂ (109). ಕಲಿ ಇವಂ, ಕಲಿಗಳ್ ಇವರ್ (116). ಇವಗೆ (=ಇವಂಗೆ, ಇವಸಿಗೆ, B. 5, 55. 133; My.). ಇವನ ಕೊಣ್ಮು ಪೋಗಿ, ಜವನ ತಪ್ಪಿಸು.—ಇವನು ಅವನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆ (Prvs.) *Cf.* ಈತ, which in S. Mhr. is *always* used as the substitute of ಇವ when speaking of a respectable man; see note s. ಅವ.—ಇವರವರ್. -ಅವರ್. These and those. ಅಲ್ಲಿ, ಇವರವರೆನ್ನದೆ, ಊರವರೆಲ್ಲರುಂ ನೆರೆದು (Bp. 21, 14). ಇಲ್ಲಿ, ಇವರವರೆನ್ನದೇ, ನೀನೆಲ್ಲರುಂ ಕೇೞಿ! (61, 8).—ಇವಳ್. -ಅಳ್4. ಇವಳು. This woman, she. ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Šmd. 245). ಇವಳ್ದಿರ್ (120). ಇವಸ್ದಿರ್ (119. 120). ಇವರ್ (121). ಓದಾಳಿ ಇವಳ್ (111). ಇವಳ್ ದೇವರ ತೊಯ್ತು (109). ವಿಸಯೆ ಬರೆ, ಕಣ್ಣು, ಇವಳ್ಗೆ ಇನ್ನು ವರನ್ ಆಗ ಬೇಕೆನ್ದು (J. 29, 30). *Cf.* ಈಕೆ which in S. Mhr. is *always* used instead of ಇವಳ್ when speaking of a decent woman.

ಇವ iva. *So, just so, even, like, in the same manner.*

ಇವರ್ಣ i-varṇa. The letter ಇ (Šmd. 63).

ಇವಳ್ ivaḷ. See s. ಇವ.

ಇವಿ ivi. =ಎ೦2. ಎವು. A vulgar affix used in S. Mhr. and My. for the first person plural of the imperfect and occasionally of the negative, *e. g.* ಇದ್ದಿವಿ (B. 5, 148), ಬನ್ದಿವಿ, ಪೋದಿವಿ; ಅಱಿವಿ, ಒಲ್ಲಿವಿ.

ಇವು ivu. ಇವುಗಳು. See s. ಇದು.

ಇವೆ ivĕ. (fr. ಇಪವು-ಎ3; *cf.* ಅವೆ). The plural of ಇದೆ2 Nos. 1 & 2. ಆತನ್ ಅಡುವ ಮಾತುಗಳು ವಿವರೀತಮ್ ಆಗಿ ಇವೆ (Bp. 60, 24). ಹೇೞಿಲ್ ಪಟ್ಟು ಇವೆ (Si. 18). ಆಗಿ ಇವೆ (330). ಅವೆಲ್ಲ ತಮ್ಮಿನ್ನ ತಾವೇ ಆಗಿ ಇವೆಯೇ? (B. 2, 24). ಎತ್ತ ಎತ್ತ ಲುಂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಇವೆ (J. 4, 10); — ತೋಱುತ್ತೆ ಇವೆ (J. 3, 21). ಕೂಗುತ ಇವೆ (3, 24). ಎಱಗುತೆ ಇವೆ (4, 10).

ಇಶ isha. Possessing sap and strength. 2, *the month âśvina.* 3, causing to move, impelling.

ಇಶತ್ ishat. =ಈಷತ್. (Nn. 147).

ಇಸಾರೆ ishâre. = ಪಿಸಾರೆ. A sign or signal; a hint (My.; Br.; Mhr. ಇಸಾರಾ).

ಇಶಿತ ishita. Moved, driven. See ಪ್ರೇಷಿತ.

ಇಷೀಕೆ ishīkĕ. =ಈಷಿಕೆ. *A kind of reed, Saccharum spontaneum.* 2, *a painter's brush.* 3, a small stick of wood or iron used by goldsmiths. 4, *an elephant's eye-ball.*

ಇಷು ishu. *An arrow.*

ಇಷುಧಿ ishu-dhi. *A quiver.*

ಇಷ್ಟ ishṭa. 1. *Wished, desired; agreeable; dear, beloved.* 2, wish, desire; love (Šmd. 7. 156. 158. 159; Kâvy. III, 3, B, 162). 3, a lover, a husband (ವಲ್ಲಭ, etc., ಒಡೆಯ Mr. 227). ಇಷ್ಟವಾದವರು ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸ್ಯಾರೋ? (Prv.).

ಇಷ್ಟ ishṭa. 2. Sacrificed. 2, *sacrificing.*

ಇಷ್ಟಕಾಚಯನ ishṭakâ-čayana. A pile or an enclosure of bricks (J. 33, 33. 37).

ಇಷ್ಟಕಾಪಥ ishṭa-kâpatha. *The root of Andropogon muricatus* (ಕರೇ ಬಾಳದ ಬೇರು G.).

ಇಷ್ಟಕಾರಿ ishṭa-kâri. A person who confers what is desired or agreeable (ಶ್ಲೇಷಗೆಯ್ವವ Mr. 229).

ಇಷ್ಟಕೆ ishṭakĕ. -ಕಾ. =ಇಟ್ಟಗೆ, etc., ಇಷ್ಟಿಕೆ. *A brick.*

ಇಷ್ಟಗನ್ಧ ishṭa-gandha. Fragrant. 2, *any fragrant substance.*

ಇಷ್ಟದೇವತೆ ishṭa-dêvatĕ. A chosen or tutelary deity, a favourite god (J. 3, 22).

ಇಷ್ಟಮಧುಕ ishṭa-madhuka. Bengal madder, Rubia munjista Roxb. (St. & Pl.).

ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರರು ishṭa mitraru. Friends and acquaintances; —beloved friends (My.; B. 4, 153).

ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ishṭa-liṅga. A desired gender (Šmd. 187). 2, a liṅga or phallus in wear, one that has been tied to a child's neck by the guru and is worn and worshipped through life (C.; Bp. 58, 31).

ಇಷ್ಟವ ishṭava. (?) Trouble.—ಇಷ್ಟವಮ್ ಎನಲ್ಕೆ ಉಪದ್ರವಮ್ ಎನಿಕು (Mr. 27).

ಇಷ್ಟಶಿಷ್ಟರು ishṭa-šishṭaru. Dear and disciplined people; dear, good people (My.).

ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ishṭa-siddhi. The fulfilment or obtainment of one's desire (Šmd. 5; My.).

ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ ishṭa-anishṭa. Desired and not desired, auspicious and inauspicious (Hlâ. 1, 126).

ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಿ ishṭa-âpûrti. =ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ. (C.).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ishṭa-artha. Anything desired or agreeable (Šmd. 6 Cm.; J. 5, 47. 67).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರಕಟನ ishṭârtha-prakaṭana. Manifesting ಇಷ್ಟಾರ್ಥ (Kâvy. II, 1, 8-11).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥೋದ್ಯುಕ್ತ ishṭârtha-udyukta. *Diligent for a desired object, zealously active.*

ಇಷ್ಟಿ ishṭi. 1. *Wish, desire;* seeking for. 2, a desired rule, a desideratum, an addition to a rule (of Pâṇini).

ಇಷ್ಟಿ ishṭi. 2. *A sacrifice.*

ಇಷ್ಟಿಕೆ ishṭikĕ. = ಇಷ್ಟಕೆ, etc. (Sk.; My.).

ಇಷ್ಟಿತ ishṭita. Desired; a desired object (Bp. 57, 63).

ಇಷ್ಟು ishṭu. (=ಇಟು, etc., ಇನಿಸು, ಇನಿಕುಟು, etc., ಇನ 1, ಇಳಟು, ಈಸು). A proximate demonstrative noun and pronoun: this measure, this much, so much as this; thus much or many, etc. (see ಈಷ್ಟು, of which it is the proximate form; C.; M. ಇಯತ್ತು, so much; Tu. ಈತು; Tě. ಇಟು, ಇಷು, ಇಟ್ಟಾ, ಇಟ್ಟು, ಇಪ್ಪಾ, thus, like this). ಇಷ್ಟಜಿಲ್ಲಿ (Šmd. 179 Cm.). ಇದಿಷ್ಟು ಸಾಲದೆ (Bp. 42, 32). ಇಷ್ಟು ತ್ವರೆ ಯಾಕೆ? (B. 1, 25). ಮಱಿಗಳನ್ನು ಹಷ್ಟು ಲದಿನ್ವ ಕಾಯುವ ಗುಣವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಷ್ಟು ಇಟ್ಟೆ ದ್ದಾನೆ (2, 6). ತಾವು ಅರೇ ಕದ್ದದ್ದು ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಮು,.. ಮೇಜವಾನಿಗೆ ಬನ್ದಿರುತ್ತಾರೆ (4, 21). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇಷ್ಟಜಿ ಮೇಲಿನ್ದಲೇ, ಆತನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನು, ಸರ್ವಥಾ ಊಹಿಸಲಾಗದು (4, 58). ಇನ್ನು ಇಷ್ಟಜಿ ಮೇಲಿನ್ದ ನಾನು ಜೀಲಿದ ಕಥೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು (5, 149). ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯವರು ಬಹಳ, ಇಲ್ಲಿ ತುಸು, ಇಷ್ಟೇ! (5, 288). ಇಷ್ಟು ಪೊತ್ತು (Si. 64).—ಇಷ್ಟರು. So many persons as these (C.).

2, -ಉ 9, all these persons (C.). — ಇಷ್ಟಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. This much and (or) that much. ಅವನ ಕಷ್ಟ ಇಷ್ಟಷ್ಟಲ್ಲ, his trouble is excessive (C.). — ಇಷ್ಟುಷ್ಟು. rep. ಇನ್ನಷ್ಟು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಷ್ಟುಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 3, 88). — ಇಷ್ಟೊತ್ತು. -ಒತ್ತು 6. = ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು. (My.; G. 60). — ಇಷ್ಟೊನ್ದು. -ಒನ್ದು 2. So much as this; little; much (My.). ಇಷ್ಟೊನ್ದು ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯದು (B. 5, 112). ಇಷ್ಟೊನ್ದು ಸಾಕು (C.). ಇಷ್ಟೊನ್ದು ಅನ್ನ ಯಾಕೆ ಉಣ್ಣಿ? (C.).

ಇಷ್ಟೆ ishṭĕ. A beloved woman (ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತೆ Dhw.).

ಇಷ್ವಾಸ ishu-âsa. *A bow.*

ಇಸ್ is.=ಇಸ್ಸಿ. A common interjection of disgust: fie! foh! poh! (Tĕ. ಇಸೀ; Mhr. ಇಸ; *cf.* ಇಸಿ 1).

ಇಸ isa. 1.=ಇಸ್ಟು, etc. (S. Mhr.).

ಇಸ isa. 2.=ಇಸಿ 2, ಇಸು 1, (ತಳಸಿ of ಈಸು3). An abbreviated P. p. — ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. To take (My.; B. 5, 107. 214. 300). ಇಸ ಕೋ! (3, 78).

ಇಸ isa. Tbh. of ವಿಷ. Bitterness. 2. poison (C.). — ಇಸೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Bitter oil (S. Mhr.).

ಇಸಕು isaku.=ಇಸಿಕೆ, ಹೆಸಕು, etc. (My.).

ಇಸಬು isabu. = ಇಸುಬು. An itch which attacks the wrists, etc. (C.; Mhr. ಇಸಪ, ಇಸಬು).

ಇಸಬುಗೋಲು isabugôlu. = ಎಸಮುಗೋಲು. An annual plant, native of Persia, but cultivated in India for its medicinal seed, fleawort, Plantago ispaghula Roxb. (C.; St. & Pl.; Mhr., H.).

ಇಸಮು isamu. A name, a noun (Mhr., H.); a person, an individual (My.). — ಇಸಮುವಾರ, according to name, regularly by the names, name by name (My.; Mhr.). — ಇಸಮುವಾರಸ್ಟ್ಟಿ, an individual account (My.).

ಇಸವಿ isavi. ಇಸವೀ.=ಇಸ್ವಿ. Christian; the Christian era (C.; Mhr., H.).

ಇಸಾಪ isâpa. Aesop (B. 5, 127).

ಇಸಾರಣೆ isâraṇĕ. Tbh. of ವಿಜಾರಣೆ (My.).

ಇಸಿ isi. 1. The ordure of babies (C.; *cf.* ಇಸ್; ಹೇಸು).

ಇಸಿ isi. 2.=ಇಸ 2, etc.—ಇಸಿ ಕೊಳ್ಳ್. = ಇಸ ತೊಳ್ಳು. (Bp. 29, 26; My.).

ಇಸಿಕು isiku.=ಇಸಕು, etc. (My.).

ಇಸು isu. 1.=ಇಸ 2, etc.—ಇಸು ಕೊಳ್ಳು. = ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. (B. 1, 23; 4, 52; 5, 303; My.).

ಇಸು isu. 2.=ಈಸು 3. To permit (only in P.; *cf.* ಇಂಗು 2). ಸೋಲಿಸದೆ (P. 51), ಸೇರಲಿಸದೆ (88), ಕಾಣಿಲಿಸದೆ (203), ಸೇರಲಿಸಿದರೆ, ಸೇರಲಿಸನು (118).

ಇಸು isu. 3.=ಎಚೆ, ಎಸು, ಎಸೆ 1, ಏಯ್. To throw, to discharge or shoot, as an arrow (ಶರಪ್ರೇಷಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ಎಗಿ, to fly, bound; ಎಗುಚು, to cast, shoot; T. ಎಯ್, ಎಚ್; M. ಎಯ್ಯು, ಎಚ್; T. ಇಗುತ್ತಲ್, a throw; *cf.* ಇಡು 1, ಇಪ್ 1, ಏಸು 1). P. p. ಎಚ್ದು (Śmd. 282); third person of the present ಎಚ್ಚಪಂ (282). ಇಸುತಿರ್ದಂ (280). ಎಚ್ಚಂ, ಎಚ್ಚರ್ (287). ಕಾಮನ್ ಎಚ್ಚಂ (109). ತಾನ್ ಎಚ್ಚಂ ಪೊಕ್ಕೆಮ್ ಅಲ್ಲದ ಆರಿವಾಹಿನಿಯಂ (263). ಮಾಡಿಸಾನ್ತು ಎಚ್ಚಂ ಮಹಾರಥಂ ನರಂ (284). ಅವನಾಸೊಬ್ಬನು ಗುಬ್ಬಿಯನ್ ಎಚ್ದು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಬು, ಈತನು ಅಪರಾದ್ಧವೃಷತ್ಕನು (Nr.). ಅಪರಾದ್ಧೇಷುವಿವ್ವನು ಎಚ್ದು ತಪ್ಪಿದವನು (Hlā.). ಎಚ್ಚಮ್ಮು (Śiśup. Nr.; Abh. P. 13, 141). ಎಚ್ದುಮ್ ಇಟ್ಟುಮ್ ಇರಿದುಂ ಪೊಯ್ದುಂ (Abh. P. 13, after 76). ತರತರಂಗಳಂ ತೆಗೆದು ಎಚ್ದು (J. 28, 41). ಸರಿಸದೊಳ್ ಎಚ್ಚೊಡೆ (28, 48). ನಡುನೆತ್ತಿ ಒಡೆಯೆಚ್ಚಂ (Rāghĕ. 17, 69). ಕೂರಮ್ಪಿನಿನ್ದೆ ಎಚ್ದು (17, 71). See Gr. 7, 29; 8, after 23; 8, 31. 34. 38; Bp. 21, 30; 54, 39.—ಎಚ್ಚಾಡು. -ಆಡು. To shoot at one another (Bh. 8, 23, 4; J. 12, 20; 22, 11). ಪೂಸರಲಿಂ ಪದೆದು ಎಚ್ಚಾಡಿದರ್ (Rāv.13, 87).

ಇಸು isu. 4.=ಅಸು 2 (ಚು, ಸು; *cf.* ಪು 2). An affix that is joined 1, to Saṁskrita, Tadbhava (and Hindusthânî) themes to form verbs transitive or intransitive, and 2, to Kannaḍa themes to form (transitive or) causative verbs (see remark *b*, s. ಕೊಳ್ 1). In Saṁskrita it is not to be used with a bhinnakartṛi, *e. g.* it is wrong to say ಖಣ್ಡಿಸಿಸಿದಂ (Śmd. 274). — See *e. g.* ರಾಗಿಸು, ಭಂಗಿಸು, ಭಾವಿಸು (Śmd. 63), ನಿರ್ಣಯಿಸು (65), ಭಾಗಿಸು, ರಂಗಿಸು, ರಾಗಿಸು, ಭೋಗಿಸು, ಪ್ರೇರಿಸು, ವರ್ಣಿಸು, ವರ್ಜಿಸು, ವರ್ಜಿಸು, ಚರಿಸು, ಧರಿಸು (92), ರಂಜಿಸು, ಪಾಲಿಸು, ಪರಿಹರಿಸು (268), ರಕ್ಷಿಸು, ಪೂಜಿಸು (270), ಖಣ್ಡಿಸು, ಚಿತ್ರಿಸು, ಮುದ್ರಿಸು (274), ಉದ್ಯಾವಿಸು (1), ಉತ್ಥಾಪಿಸು, ಪ್ರಯೋಗಿಸು (142), ಉದ್ಭವಿಸು, ಆವತರಿಸು (143), ಆವಧರಿಸು (4), ಅಂಗೀಕರಿಸು (6), ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು (8), ವ್ಯವಹರಿಸು (11), ಪ್ರಯೋಗಿಸು (22), ಉಚ್ಚರಿಸು (38), ಉದಯಿಸು (43), ಪರಿಭಾವಿಸು (44), ಸಂಚರಿಸು (56), ಅನುಕರಿಸು (71); — ಕುದ್ಧಯಿಸು, ಕಾರಯಿಸು, ಪೂರಯಿಸು (65), ಚರಯಿಸು, ಧರಯಿಸು (92), ಮನ್ತ್ರಯಿಸು (326); — ಫಲಿಯಿಸು (395), ಜನಿಯಿಸು (7. 46); — ಮೇಳಿಸು (325), ಜಾತಿಸು (327), ಪರಿಕಿಸು (20), ಸಂಶ್ಯಿಸು, ಸನ್ದಿಸು, ಬಿನ್ನವಿಸು (327); ಮೇಳಯಿಸು (65); ಉಚ್ಚುಗಿಸು (Rāv. 6, after 10); see ಬದಲಿಸು, ಬದಲಾಯಿಸು; — ನುಡಿಯಿಸು, ಮುಡಿಯಿಸು, ಕಡಿಯಿಸು (Śmd. 273), ಗುಡಿಯಿಸು (326), ನಡೆಯಿಸು (233), ಈಯಿಸು, ಕೇಯಿಸು, ನೋಯಿಸು, ಮೇಯಿಸು (273), ನಗಿಸು (273), ಪೋಗಿಸು, ತಾಗಿಸು, ತೂರಿಸು (275), ಮಾಡಿಸು, ನೋಡಿಸು, ಆಡಿಸು, ಮುತ್ತಿಸು, ಕಟ್ಟಿಸು (327. 328), ಕಾಣಿಸು (273), ತರಿಸು, ಬರಿಸು, ಇರಿಸು (275), ಸೋಲಿಸು (326), ಒರಯಿಸು (65), ಪೊಸಯಿಸು (268), ನಡಯಿಸು q. v., ತೆರಯಿಸು, ತೆಲ್ಲುಯಿಸು (65. 189), ತೊರಯಿಸು, ಹೊಲ್ಲುಯಿಸು, ನಿಟ್ಟಿಸು, ತುಟ್ಟಿಸು, ದಳ್ಳಿಸು (273), ಪೊಗಿಸು, ಸೊಪ್ಪಿಸು (274). — About the elision of the ಸು in ಇಸು before ಕುಂ, ಕ್ಕುಂ, (ಕು) (Śmd. 268), ಕೆ, ಕ್ಕೆ (269), ಪ, ಪ್ಪ, (ವ) (275) observe *e. g.* ಎಸಕ್ಕುಂ (19. 51), ಪರಿಹರಿಕುಂ (268), ಸಮಸಿಕುಂ, ಕೇಳಿಕುಂ, ಭಾವಿಕುಂ, ಮಾಣಿಕುಂ, ಪುರುಡಿಕ್ಕುಂ, ಪೊಗಟ್ಟಿಕ್ಕುಂ, ರಂಜಿಕ್ಕುಂ, ಪಾಳಿಕ್ಕುಂ (268); ಪರಿಪಾಳಿಕೆ (269), ರಕ್ಷಕೆ, ರಕ್ಷಿಕ್ಕೆ, ಪೂಜಿಕೆ, ಪೂಜಿಕ್ಕೆ, ಪೆರ್ಚಿಕೆ, ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ (270), ಆವತರಿಸು (Śm. 19); ತರಿಪಂ, ಬರಿಪಂ, ಇರಿಪಂ, ಬೆಸಪಂ, ಕಾಪಂ, ಬರಿಪುದು, ಬೆಸಪ್ಪಂ, ಉದಯಿಪ್ಪ, ಬೆಳಪ್ಪಂ (Śmd. 275), ಭಾವಿಪೊಡೆ, ಸೇವಿಪೊಡೆ (298), ಉದ್ಭಾವಿಪ (1), ಎಸಿಪುವು (26), ಕೆಡಿಪುದು (74), ಎಸಿಪ್ಪ (96), ಸಲಿಪರ್ (88), ವರ್ತಿಪ (98), ಉದಯಿಪ (42), ಅನುಕರಿಪರ್ (71), ರಕ್ಷಿಪುದು, ಅವಧರಿಪುದು (264), ವಿರಹಿಪ್ಪುದು (Rāv. 13, 4), ಕಲಿಪ (J. 28, 19), ಪ್ರವರ್ತಿಪ (28, 25).

ಇಸು isu. (Tbh. of ಇಷ್ಟ). — ಇಸುವೆಸಕೆಯ್ಯು. -ಚೆ-. To subject or rule according to wish or at will (Abh. P. 9, 165).

ಇಸುಬು isubu. = ಇಸಬು, etc. (C.).

ಇಸ್ತಕಬಾಲು istakabâlu. Reception, meeting and receiving a visitor (My.; Br. as ಇಸ್ತಕ್ಬಾಲು).

ಇಸ್ತರಿ istari. = ಇಸ್ತ್ರೀ. (My.).

ಇಸ್ತಿಹಾರ್ isthihār. Proclamation (My.; H.). — ಇಸ್ತಿಹಾರ್‌ನಾಮೆ, a written proclamation, a written notice; an advertisement (B. 5, 10; My.).

ಇಸ್ತ್ರೀ istrī. A smoothing iron;—ironing (C.; Mhr., H.).

ಇಸ್ನಾಪು isnâpu. A "snipe" (Bd.).

ಇಸ್ವಿ isvi. = ಇಸವಿ. (My.).

ಇಸ್ಸಿ issi.=ಇಸ್. Fie! (ಜುಗುಪ್ಸನ Śmd. 398; ಹೇಸಿಕೆ Cm.; ಜುಗುಪ್ಸಾರ್ಥ Ct. I, 20; My.; Tĕ., M.). — ಇಸ್ಸಿಸ್ಸಿ. rep. (My.).

ಇಹ iha. 1.=ಇಪ್ಪ, etc. Present relative participle of ಇರ್ 1, to be. ದೂರವಾಗಿ ಇಹ ಪಾಯಿಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಮಜಿಯಂದೆ ಇಹ ಬುದ್ಧಿ (ಮೇಧೆ Nr.). ಅರಸರುಮ್ ಆರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿ ಇಹ ಬನಂ (ಪ್ರಮದವನ Hlâ.). ಪಿತನೊಳಗೆ ನೇರದೆ ಇಹ ಸುತನಿನ್ದ ಫಲವೇನು? (Dp. 167). ತೊಳತೊಳಗುತಿಹ ಸೊಬಗು (J. 28, 18). ವಿಖ್ಯಾತಮ್ ಆಗಿಹ ರಾಜಧಾನಿಕುನ್ತಲಂ (29, 16). ನಿಜಕರದೊಳ್ ಇಹ ಪತ್ರಮಂ ಕೊಟ್ಟಂ (30, 49). ಕೊಲ್ಲದೆ ಇಹಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ (Nn. 79). ಎದ್ದು ಇಹವನು (ಜಾಗರೂಕ, etc.); ಸುಮ್ಮನೆ ಇಹವನು (ತೂಷ್ಣೀಕ); ನವಿಲ ಗಱಿಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹನು (ಕಿರಾತ); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹವನು (ಶಬರ); ಬತ್ತಲೆ ಇಹವನು (ನಗ್ನ); ಬಳ್ಳಿಹ ನುಡಿ (ಸುವಚನ); ಬಳ್ಳಿಹ ನೋಟವು (ವಲ್ಗುದರ್ಶನ); ಬಳ್ಳಿಹ ನಲ್ಲದ ಅರಸನ್ ಉಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜನ್ವನ್ತ್); ನನಸುಬಿಳುದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಶ); ತೋರಿಹ ಕೆಜ್ಜಲನ್ ಉಳ್ಳ ಅಳಕು (ಪ್ರೀನೋದ್ಭಿ); ಬಿಟ್ಟಿದತ್ತಣಿನ್ನ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲ); ದೊಡ್ಡಿಹ ಎತ್ತು (ಮಹೋಕ್ಷ Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ); ಒಳ್ಳಿಹ ಮಣ್ಣು (ಮೃತ್ಸೆ Hlâ.). — ಇಹದು. = ಇರುವದು, ಇಪ್ಪದು, etc., ಇಹುದು. ನಿನ್ದಿಹದು (Mr. 464; see Jns. 42, 63). — ಇಹುದು. = ಇಹದು, etc. ಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಚೂರ್ಣಾದಿರೂಪವಾಗಿ ಇಹುದು (ಅಕೃತ Nr.). ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನ ಒಡಲು ಭಾನುವಿನ ತೆಱನ್ ಇಹುದು (Sp.). ನಿನ್ನಯ ದೈವವೇ ಗತಿ ಎನ್ದು, ನಮ್ಪಿ ಇಹುದು (Bh. 1, 8, 26). Conjugation: ಇಹೆಂ (Bp. 18, 37; 26, 47) or ಇಹೆ (42, 33); —ಇಹೆ (42, 17. 33; 47, 9. 53. 55; 50, 73);—ಇಹಂ (10, 16; 18, 90; J. 28, 22. 53);—ಇಹಳ್ (Bp. 11, 40; J. 29, 23);—ಇಹೆವು (Bp. 2, 30; 12, 29; 25, 37; 57, 12; J. 29, 22; Bh. 1, 8, 78);—ಇಱಿರ್, ಇಹಿರಿ (Bp. 28, 30; 56, 18);—ಇಹರ್, ಇಹರು (1, 57; 26, 47; 40, 77; Bh. 1, 8, 20; 2, 13, 34);—ಇಹವು (Bp. 38, 10; 55, 32). ನಾ ಮುಂಜೆ ತಾ ಮುಂಜೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ); ಭೋಗರ ಕೊನ್ದು ಇಱೆ, ಕೆಡಿಸಿ ಇಹೆನೆಮ್ಪ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾದ, etc. Nr.).

ಇಹ iha. 2. Being; stay, etc. ಆರಯ್ದು ಎದ್ದಿಹ (ಪ್ರತಿಜಾಗರ, ಅವೇಕ್ಷೆ Nr.).

ಇಹ iha. *In this place, here; at this time.* 2, the present state, the present world. ಇಹಾ ನಮ್ಪಿ, ಪರಾ ಮಱಿತ (Prv.). — ಇಹಪರ. This world and the next, earth and heaven (C.; Bp. 24, 13; 40, 63; 43, 4; J. 5, 62). — ಇಹಲೋಕ. This world (C.; B. 5, 94; Bp. 28, 64).

ಇಹಗೆ iha-gĕ.=ಇಹಂಗೆ, ಇಹಿಂಗೆ, ಹೀಗೆ, ಹೀಂಗೆ. This manner; in this manner, thus (Bp. 28, 30; 35, 34; 44, 9; 51, 39. 43; 52, 34; 54, 7; 61, 35; see ಅಹಗೆ, ಇಹಗೆ). *Cf.* ಆಹಗೆ, ಎಹಗೆ.

ಇಹಂಗೆ iha-ngĕ. = ಇಹಗೆ, etc. (Bp. 24, 89; 25, 3; 40, 59).

ಇಹತ್ರ iha-tra. Here, in this world (Abh. P. 6, 111).

ಇಹಿಗೆ iha-higĕ. = ಇಹಗೆ. (Bp. 15, 17; 19, 20; 45, 38; 46, 14; 49, 18; 57, 17).

ಇಳಿದಳಿಯ iḷidaḷiya. A term that requires the ళ್ (Śmd. 40; one MS. adds as a note: ಇಳಿದೆನ್ದು ಕ್ಷೀಣಂ).

ಇಳೆ iḷĕ. = ಇಲೆ, ಎಳೆ. (Śm. 39. 118; Bp. 26, 65). The earth (ಧರೆ Kk. 16; ನೆಲ Ct. I, 44; ಭೂಮಿ Mr. 530; ನಿಶ್ಚಲ, ಭೂಮಿ Nn. 46; ಭೂಮಿ 158). 2, water (ಜಲ 530; ಜಲ, ಉದಕ 158). 3, food (ಅನ್ನ 530; ಅನ್ನ, ಅಶನ 158). 4, sound (ವಾದ್ಯ 530; ಶಬ್ದ 158). 5, fluids (ರಸವಸ್ತೂತ್ಕರ, ರಸದ್ರವ್ಯಂಗಳು 158). 6, ವಿಷಮಾರ್ಥ (158; see Mr. s. ಇಲೆ). — ಇಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯಾರ. N. (Bp. 47, 36). See ಎಳೆಯ-. — ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ. A Brâhmaṇa (ನೇರಿದ, ವಿಮ್ಮಿದ, etc. Kk. 34; ದ್ವಿಜ Śm. 52). — ಇಳೆ ಪಾಪಿ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 46; 60, 19).

ಇಳ್ಳೆ iḷḷĕ. = ಈಳೆ, etc. (My.).

ಇಳಿ iḷ. 1.=ಈರ್ 2, ಈಱ್, ಎಱ್ 1. To pull, to drag; to attract; to take away by force, etc. (ಕವರ್, ಸುಲಿ, ಪರಿಮುತ್ತೆ, ನೆಳೆ Śm. 63; ಇಡ್ಕುಳಿಗೊಳ್, ಎಡಿಕುಳಿಗೊಳ್, ಕವರ್ತಿಗೊಳ್, ನೆಳೆದು ಕೊಳ್ Ns.; T. ಇಚು, ಇಯು; Tĕ. ಇಗ್ಗು, ತಿಗು). P. p. ಇಡ್ದು (Ns.; Śm. 63).

ಇಳಿ iḷ. 2.=ಈರ್ 2, etc. Pulling, attracting, etc. — ಇಡ್ಕುಳಿ. = ಇರ್ಕುಳಿ, etc. — ಇಡ್ಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇರ್ಕುಳಿಗೊಳ್, etc. (See Ns. s. ಇಱ್ 1).

ಇಱಿ iḷa. 1.=ಇಱ್ 2, ಇಱ್ದು, ಇಱಿ 1. P. p. of ಇಱ್ 1. — ಇಱಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಇಱಿ-. To descend, to alight, to halt or stay in a journey (B. 5, 67. 68. 126. 300; C.).

ಇಱಿ iḷa. 2.=ಇಱ್ 4, ಇಱಿ 2. Coming down, descending, going down; being depressed; being humbled; declining; abating; etc. — ಇಱಿತರ. = ಇಱ್ತರ. A going down, declining or waning manner or state, as that of an elderly person's age (C.); the state of becoming less or that of being abated or subsided, as the water of a river, anger, disease, etc. (My.); that of becoming cheaper, as grain, etc. (My.); that of being less valuable, as a cloth, etc. (My.); an inclining state, a slope, as of ground, etc. (My.; G. 357. 570). — ಇಱಿವಕೆ. = ಇಱಿವಾರ. (S. Mhr.). — ಇಱಿವಾರ. = ಇಱಿವಕೆ. (My.). — ಇಱಿವಾರ್. A sloping state, a slope (S. Mhr.; ಬೊಂಕಣಿ Čb.). — ಇಱಿಹೊತ್ತು. = ಇಱ್ಹೊತ್ತು, ಇಱಿಹೊತ್ತು. The time from midday to sunset (C.; B. 3, 124).

ಇಱಿಕಿಸು iḷakisu. To cause to lower, etc. (My., also ಇಱಿಕ್ಕಿಸು, ಇಱಿಕಿಸು).

ಇಱಿಕು iḷaku.=ಇಱಿಕ್ಕು, ಇಱಿಕು. To cause to go down, to lower, etc. (My.). 2, to go down, to incline. — ಇಱಿಕಲ. = ಇಱಿಕಲು. Sloping; a slope; a sloping ground (C.; B. 4, 115. 205). — ಇಱಿಕಲು. = ಇಱಿಕಲ. (C.; ಓರೆ G.; B. 3, 56; 4, 205. 213; 5, 13).

ಇಱಿತ iḷata.=ಇಱಿತ. Descending, inclining, etc. (My.); descent, as that of a sword-cut into the body or of a hoe-cut into the ground (S. Mhr.).

ಇಱಿಪು iḷapu. = ಇಱಿಪು, etc. (Č. Bp. 47, 46).

ಇಱಿ iḷi. 1. To come down, to descend, to alight, to go down (ನಿಮ್ನಾವತರಣ Śmd. Dh.; ಕೆಳಗಕ್ಕೆವರ್ Śmd. I; C.); to set, as the sun (C.; Si. 114); to be lowered; to go out of joint, as a bone (C.); to become less; to subside, to be abated, as anger, etc. (C.); to be dispelled, as poison (C.); to be depressed or humbled; to become lean (ಮೈಯ್ಗುನ್ದು Śmd. I; My.); to become

sapless, as fruits (S. Mhr.); to slope (C.). (T., M.; Tu. ಇಳಿ, ಇಲಿ; Tě. ದಿಗು; *cf.* ದಿಗಿಸು). ಗಿರಿಯತ್ತಣಿನ್ದೆ ಇಱಿದಂ (Śmd. 62). ಮರದತ್ತಣಿನ್ದೆ ಇಱಿದಂ (63). ಜವ್ವನಮ್ ಇಱಿಯದು (291). ನೀರಿಱಿದವನು (ಅಪಸ್ನಾತ Nr.). ದಣ್ಪು ಇಱಿದಿನ್ದ ಸ್ಥಲ (ನಿನೇತ, etc. Si. 268). ಮದವಿಱಿದ ಆನೆ (ನಿರ್ಮದ 269). ಜೊಟ್ಟೆ ಇಱಿದ ಆಕಳು (ಅವತೋಕೆ 321). ಶ್ರಮವಿಱಿನ್ದ ವಾಟವಾಗಿ ಇಱಿಯ ತಕ್ಕ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ 421). ಅಲ್ಲಿ ಇಱಿವ ಅಡವಿಗಳ್ ಇಱಿವ ತಮುಮ್ ಎನಿಸಿಕುಂ (Rśv. 2, 41). ಇಱಿವ ಅಲಿವರಲು ಮಱಿ (8, 113). ಪಜ್ಜಿಮನಗದ ಆಗ್ರದೊಳ್ ಇಱಿದು ತೋರ್ಪ ದಿನಕರಬಿಮ್ಬಂ (11, 2). ಆನೆಯನ್ ಇಱಿದು (Bp. 5, 17). ವಾಜಿಗಳನ್ ಇಱಿದು (Rśv. 13, after 96). ಇಱಿದರ್ ಆನೆಯಂ (Bh. 2, 13, 8). ಇಱಿದು ನಿಜವಾ ಜಿಯಂ (J. 28, 55). ತಾತಕುಮ್ಭಾಲಂಳ್ಕತಾನನವನ್ ಇಱಿದು (30, 49). ಪೊನ್ನಿನ್ದಣಮನ್ ಇಱಿದು (31, 30). ಭೂಮಮ್ ಇಱಿದುದು (Bh. 1, 20, 59). ನರಸಿಗೆ ಇಱಿದರು (Râm. 24, 4). ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಇಱಿದು (Bh. 2, 4, 7). ಇಱಿದು ರಥದಿನ್ದ (J. 19, 7). ಫಣಿ ಬಿಲಕೆ ತಾನ್ ಇಱಿಯೆ (31, 29). ಬಣ್ಣಿಯಿನ್ದಿಱಿದು (Bp. 46, 8). See J. 2, 49; 3, 38; 5, 15; 13, 23. 40; 23, 16. 18. 36. — ಇಱಿದಾರವಾರ. -ಆರವಾರ. = ಇಱಿಭೋಗ್ಯ (Mg.). — ಇಱಿಯ ಜಾಡು. To slip down (Bp. 52, 13). — ಇಱಿಯ ನೂಕಿಸು. To push or throw down (Bp. 51, 72). — ಇಱಿಯ ಬೀಡು. To fall downwards or down (My.; Si. 83. 115); to descend, to hang down, as roots from the branches of certain trees (121; My.);—to fly away, to retreat (My.). — ಇಱಿಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To suspend. ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇಱಿಯಲಿಕ್ಕುವದು (ನಿವೀತ Hlâ.). — ಇಱಿಯ ಹಾಕು. = ಇಱಿಯಲಿಕ್ಕು. (My.). — ಇಱಿಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To suspend. ಕೊರಲಿನ್ದೆ ಇಱಿಯಿಕ್ಕಿದ ಜನಿವಾರವು (ನಿವೀತ Nr.). — ಇಱಿಯವೀಱಿ. -ಬೇಱಿ. To order to come down from (Bp. 39, 46). — ಇಱಿಯಿಱಿ. rep. (Bp. 32, 15; B. 5, 181).

ಇಱಿ ಱಿ. 2. =ಇಱಿ 1, etc. — ಇಱಿ ತರ್. To descend (Grj. 9, 8; 9 after 86; Râm. 6, 10, 25; Rśv. 9, 18; J. 28, 10).

ಇಱಿ ಱಿ. 3. =ಇಱಿಯ. An infinitive of ಇಱಿ 1. — ಇಱಿದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ನಿವಾಳಿಸು. (My.). — ಇಱಿ ಬಿಡು. To let down, to lower (C.; B. 4, 161). — ಇಱಿ ಮುಡುಗು. To dive completely under water (My.). — ಇಱಿವಾಯ್ಕು. -ಹಾಯ್ಕು. To throw or cast down (Rśv. 6, 116). — ಇಱಿವಿಡು. -ಬಿಡು. = ಇಱಿ ಬಿಡು. (Rśv. 6, 116, o. r. ಇಱಿವಿಡುಮ್). — ಇಱಿವಿಱಿ. -ಬಿಱಿ. To fall down from: to descend hurriedly (V. 39, 8). ಇಱಿ ಹಾಕು. = ಇಱಿಯ ಹಾಕು. (My.).

ಇಱಿ ಱಿ. 4. =ಇಱಿ 2 q. v., etc. Also: the line that descends in adding a long vowel to a consonant, the dirgha sign, *e. g.* ಮಾ, ಮೀ (C.). — ಇಱಿಕೆಯ್. = (ಇಱಿಕೆಗೆಯ್, ಇಱಿಂಕೆಗೆಯ್). To put down, to humble, to degrade, to surpass (Rśv. 6, after 11); to despise, to reject (Abh. P. 7, 14). — ಇಱಿಜಾಡು. A declivity, a slope or slide on the side of a hill or of any rising ground (C.). — ಇಱಿತರ. = ಇಱತರ. (My.). — ಇಱಿಪಾಟು. = ಇಱಿತರ. (My.). — ಇಱಿಭೋಗ್ಯ. A mortgage in which the mortgagee retains possession of the property, in lieu of interest, until the debt is paid (My.). — ಇಱಿಯುವ್ಪೊಟ್ಟು. -ಉಂ-ಪೊಟ್ಟು (Śmd. 204). The setting sun (*cf.* ಇಱಿಹೊತ್ತು). — ಇಱಿಹೊತ್ತು. = ಇಱಿಹೊತ್ತು, q. v. (My.; B. 2, 10; 4, 40).

ಇಱಿಕಲು ಱಿಲಿಕು. =ಇಱಿಕು No 1. (My.).

ಇಱಿಕೆ ಱಿಲಿಕೆ. =ಇಱಿಂಕೆ. Descent, etc. (C.); fading, as colour (My.); growing less, as a person's influence (My.); humbled, degraded condition. — ಇಱಿಕೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To disregard (Râm. 3, 8, 39). — ಇಱಿಕೆಗೆಯ್. = ಇಱಿಕೆಯ್. (J. 9, 4). — ಇಱಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To humble one's self (J. 7, 63).

ಇಱಿಂಕೆ ಱಿಲಿಂಕೆ. =ಇಱಿಕೆ. — ಇಱಿಂಕೆಗೆಯ್. = ಇಱಿಕೆಯ್. (Rśv. 13, 60).

ಇಱಿತ ಱಿಲಿತ. =ಇಱಿತ. (My.).

ಇಱಿಪು ಱಿಲಿಪು. = ಇಱಿಪು, ಇಱಿಸು 1, ಇಱಿಪು, ಇಱಿಪು, ಇಱಿಪು. To cause to descend, go or come down; to cause to abide or lodge; to let down, to lower; to take down; to put down; to cause to be lessened; to dispel, as poison; to slight (ಅಧಃಸ್ಥಾನ Śmd. Dh.); to counterfeit, to draw a likeness of (C. as ಇಱಿಸು). See Rśv. 6, after 11; 13, 101; J. 19, 6.

ಇಱಿಯುವಿಕೆ ಱಿಲಿಯುವಿಕೆ. Descending, alighting, etc. (ನಙ್ಞೀನ Si. 182).

ಇಱಿಸು ಱಿಲಿಸು. 1. = ಇಱಿಪು, etc. (C.). ವಿಷವನ್ನು ಇಱಿಸಿದ ವೈದ್ಯನು (Si. 78). ಗೊನೆ ಇಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ ಬಾಯೀ ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಿದು (B. 2, 37). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಾಗಿ ಬೀಲ ಹತ್ತಿದ ಬಱಿಕ ಅ ವುಗಳನ್ನು ಇಱಿಸಿ (2, 51). ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಇಱಿಸದಿದ್ದರೆ (5, 61). ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಲವಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಱಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ (5, 126). See ಅಡಗೆಯಿಱಿಸು, ಒಟ್ಟೆಯಿಱಿಸು, ಹದವಿಱಿಸು.

ಇಱಿಸು ಱಿಲಿಸು. 2. Stopping, thwarting (see ಎಱಿಸು). — ಇಱಿಸುನೂಂಕು. To thwart, to oppose, etc. (ಎಱಿಸಿದುದು, ತಳ್ಪೊಯ್ದುದು, ತಡಮ್ಬರೆದುದು, ಮಾಕೊರ್ಂಡ್ಡುದು, ಕಡೆಗಣಿಸಿದುದು, ಪೋಕ್ರುಳಿ, ಪ್ರತಿಹತ Kṣs.).

ಇಱಿಹ ಱಿಲಿಹ. Going down, etc. ನೀರಿಱಿಹ (ಅಪಸ್ನಾನ, ಮೃತಸ್ನಾನ Hlâ.).

ಇಱಿಹು ಱಿಲಿಹು. = ಇಱಿಪು, etc. (Bp. 12, 34). **2.** in the middle voice: to be abated or assuaged. ಮದವಿಱಿಹಿದ ಆನೆ (ಉಪಾತ್ತ Hlâ.).

ಇಱಿವು ಱಿಲು. 1. = ಇಱಿ 1, etc. — ಇಱಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಇಱಿ ಕೊಳ್ಳು, etc. (My.; B. 4, 30. 155; 5, 208).

ಇಱಿವು ಱಿಲು. 2. = ಇಱಿ 2, etc. — ಇಱಿಗಡೆ. -ಕಡೆ. Decrease; abatement (My.). — ಇಱಿಜೊತ್ತು. = ಇಱಿಹೊತ್ತು, etc. (My.).

ಇಱಿಕು ಱಿಲುಕು. = ಇಱಿಕು. (My.).

ಇಱಿಪು ಱಿಲುಪು. = ಇಱಿಪು, etc. (Grj. 9, 91; Rśv. 4, 117; 5, after 25; 6, after 11).

ಇಱಿಹು ಱಿಲುಹು. = ಇಱಿಪು, etc. (Bp. 8, 38; 11, 45; 32, 43; 43, 29. 39; 44, 9; 59, 2; Bh. 8, 23, 25; J. 13, 37; Dp. 169, 1; My.; B. 5, 40).

ಇಳ್ಕುಳಿ ಱಿಲ್ಕುಲಿ. See s. ಇಳ್ 2.

ಈ

ÎÎ

ಈ i. 1. The fourth letter of the alphabet (Šmd. 12 seq.), which when initial is often written ಱಿ. Sometimes it is changed into ಇ, *e. g.* ಎನ್ದವಂ (Šmd. 281), ಇತ್ತಂ (282. 285). *Cf.* ಈ 3 & 6.

ಈ i. 2. The final of the words ಈ (Šmd. 302) and ಮಾ (318).

ಈ i. 3. The substitute of ಇ, *e. g.* in ಈರಯ್ದು (Šmd. 214), ಈಂಜರ (214), ಈಡು (250), ಬೀಡು (250), etc.

ಈ i. 4. *A contraction of* ಇಯ **1,** in the accusative singular, *e. g.* ಚಾಡೀ ಕೇಳಿ (Šś. 94), ಬೆಣ್ಣೀ ತ ಕ್ಕೊಣ್ಡು (= ಬೆಣ್ಣೆಯಿ, B. 1, 15), ಪುಸ್ತೀ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ (1, 20), ಗಾಳೀ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (2, 11); **2,** in the genitive singular, *e. g.* ಗಾಳೀ ಸೊದರ್ (Šś. 74), ಹಿತ್ತಾಳೀದು (B. 1, 18), ತಾಯಿ ಮೊಲೆ (1, 21), ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯ್ (2, 17); **3,** in the locative singular, *e. g.* ಪಾಡೀಲಿ (B. 5, 318), ಹಸ್ತೀಲಿ (S. Mhr.); **4,** in the infinitive, *e. g.* ಇಬೀ ಬೀಟು (Si. 83. 115. 121); **5,** in the nominative plural, *e. g.* ಒರಗುತ್ತೀರು (Si. 191).

ಈ i. 5. *A contraction of* ಇಂಬಿ **1,** in the imperative, *e. g.* ನಡೀರಿ! (B. 5, 44), ಕಡೀರಿ! ಹೊಡೀರಿ! (S. Mhr.); and **2,** in the third person singular imperfect, *e. g.* ಅಟವೂ ಮುಗೀತು, ತನ್ತಿಯೂ ಹಱೀತು.—ಎನ್ನೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುಱೀತು (Prvs.). See Prv. s. ಕರೆ 2; the remark on ಇತು.

ಈ i. 6. = ಇ 3. The substitute of ಇದು (Šmd. 169): this; these (C.; Tě., Tu., M.). ಆ ಬನಮ್ ಈ ಬನಮ್ ಊ ಬನಂ (202). ಈ ಪೂಲ್ಲೆ ಬನ್ದುವು (169). ಈ ಪೇಲ್ದು ಎಣ್ಬುಂ (42). ಈವೀ ಗ್ರನ್ಥಂಗಳ್, ಈವುದು ಗ್ರನ್ಥಂ (67). ಈ ಕವಿಗಳ್ (5). ಈ ಮನೆಗಳು, ಈ ತೋಟಗಳು (C.). ಈ ಊಟಕ್ಕೆ ಈ ನಾಮ ಸಾಲದೇ?—ಈ ಮುಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಮೇಲುಗೋಟೆನಾಮ?—ಈ ಹಳ್ಳ ಆ ಕಳ್ಳಗೆ ಈಡೇ? (Prvs.). See Bp. 5, 62; 46, 79; J. 13, 8. — ಈ ಕಡೆ. This side or direction (Bp. 25, 38; B. 4, 56). — ಈ ಕಾರಣ. This cause or reason (B. 4, 186); on account of this (C.). — ಈ ಕ್ಷಣ. This moment (C.). — ಈ ತನಕ. = ಈ ವರಿಗೆ. (G.). — ಈ ತೆಱ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (J. 8, 49; 12, 27). — ಈ ಪರಿ. = ಈ ತೆಱ. (J. 17, 32. 52). — ಈ ಪರಿಯನ್ತರ. = ಈ ವರಿಗೆ. (C.). — ಈ ಪ್ರಕಾರ. This manner (B. 4, 189); in this manner (C.). — ಈ ಬಗ್ಗೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (C.; B. 4, 1). 2, = ಈ ಕಾರಣ. (C.). — ಈ ಬಾರಿ. This time (Bp. 48, 16); this year (C.). — ಈ ಬೇಜಿ. This year (vulgar S. Mhr.). — ಈ ಮೇರೆ. This limit or boundary (C.); this manner (C.; B. 1, 11; 4, 222); in this manner (C.). — ಈ ರೀತಿ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (C., B. 4, 158). — ಈ ಲೋಕ. This world (C.; ಇಹ G.). — ಈವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಈವೊತ್ತು. (C.). — ಈ ವರೆಗೆ. ಈ ವರೆಗೆ. Till now (C.); thus far (C.). — ಈವಾಗ. -ಆಗ. Now, at this time (C.; ಏತರ್ಹಿ, ಇದಾನೀಂ Si. 477); this time. Genitive: ಈವಾಗಿನ (C.). — ಈ ವೇಳೆ. Now (C.; ಪ್ರಕೃತ G.). — ಈವೊತ್ತು. -ಹೊತ್ತು. = ಈ ಹೊತ್ತು. (C.). — ಈ ಸಾರಿ. = ಈ ಬಾರಿ. (C.; B. 4, 53). — ಈ ಹೊತ್ತು. This time (of the day, C.); to-day (C.). See B. 1, 7; 2, 7; 3, 1; 5, 104; Bp. 57, 34. ಈ ಹೊತ್ತು ಹರಿಕಥೆ ಸೀಯೋ? ಉಪ್ಪೋ? (Prv.).

ಈ i. 7. = ಅಂ (see ಅಪು) or ಇಂ (see ಇಪು), ಇ 9, No. 2. An affix for the second person singular of the *common* present, *e. g.* ಅನ್ನುತ್ತೀ, thou sayest (B. 1, 16), ಮಾಡುತ್ತೀ (2, 36. 42. 48), ತಿಳಿಯುತ್ತೀ (2, 43), ಕಲಿಯುತ್ತೀ (2, 48). See ಆನೆ 1, No. 2, and the plural ಈರಿ.

ಈ i. 8. = ಅಂ or ಇಂ. The common affix for the second person singular of the present of *uncertainty or possibility*, *e. g.* ಬನ್ದೀ, ಪೋದೀ. See ಆನು 4, and the plural ಈರಿ 2.

ಈ i. 9. To give, to bestow; to allow, to permit (ಪ್ರದಾನ Šmd. Dh.; ಕುಡು Šmd. 111; Tě., T.; M. ಏಗು; *cf.* ಇಂಗು 2). P. p. ಇತ್ತು (Šmd. 282. 285; Bp. 1, 36; My.). ಪ್ರಾಣದೆ ಇತ್ತು ಸವಿಯಂ (Ćpr. 7, 48). ಪೆಸರನ್ ಇತ್ತು (Kk. 3). ಭಕ್ತಂಗೆ ವರಮನ್ ಇತ್ತಂ (Šmd. 159). ಇತ್ತಂ (130. 285; Bh. 3, 13, 19; Rśv. 5, 25). ಇತ್ತರ್ (Šmd. 109). ಱವಿತ್ತಂ (67). ಇತ್ತೊಡೆ (Bp. 2, 54; J. 29, 25). ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? (Šmd. 68. 184). ಇತ್ತುವು (173). ಉತ್ತರಮ್ ಇತ್ತಪಂ (Rśv. 13, 4). ಇತ್ತಪನೆ? (Bp. 29, 16). ಕೂರ್ತು ಈವಂ (Šmd. 60). ಗೋವೀವಂ (67). ಈವ ಕೊಳ್ ದೇವಂ, ಈವರ ದೇವಂ (167). ಈವುದು (264). ಈವುದಂ (68). ಈವನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ದಂ (295). ಈವೊಡೆ ನೀಮ್ ಒಳ್ಪಿದರ್ (298). ಈಯಲ್ ಬನ್ದತ್ತು ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪಮ್ ಅಭಿಮತಮಂ (64. 277). ಈವರ್ (Rśv. 5, 127). ಈವಳೆ? (Bp. 15, 3. 4). ಈವಳು (15, 13). ಪಿರಿದನ್ ಈವನು (ಸ್ಕೂಲಲಕ್ಕ್, etc. Hlå.). ನೀರ ಹರಿಯಲ್ ಈಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ಆರುಮಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ, ರಾಣಿವಾಸಮ್ ಇಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮ್ ಆದೊಡೆ ನನವೆ ಪ್ರಮದವನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಈಯದೆ (Bp. 3, 36; 4, 67; Rśv. 10, after 7; Č. Bp. 11, 5; My.). ಈಯದ (J. 3, 36). ಈಯಂ (Bp. 21, 20; 60, 14). ಈಯಳು (15, 13). ಈಯವು (5, 29). ಈಯಿರಿ! (13, 14). ಈವತ್ತೆ (Rśv. 2, 59). ಈವುತ (Prll. 3, 3. 26. 29). ಈಗುಂ (Šmd. 111). ಈಗೆ (125; Čt. II, 1; Nn. 1; Mr. 1). ಈಯಲಿ! (J. 1, 1; 26, 54). ಈಯಲ್ (2, 32). ಈಯೆ (infinitive, Råghč. 17, 69); ಈಯ (J. 9, 6). See Bp. 32, 50; 34, 16; 36, 56; 47, 8; 48, 11. 17; 50, 55. 60. 63; 52, 21. ಇತ್ತ ವರ ವಿಘ್ನವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಬೀಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಈಯಿಂ. rep. (Bp. 13, 10; 17, 13; 24, 85).

ಈ i. 10. ಈಯು. = ಈನ್ 1 q. v. To bring forth, etc. (C.; also said of the plantain tree, S. Mhr.). P. p. ಈದು (C.; B. 2, 37; 3, 67). ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಎನ್ದಡೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸುವದು ಎಮ್ಮವನ ಚಾಳಿ ಏತಕೆ? (Bp. 28, 34). ಹಚ್ಚಿದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬಾಡಿ ಈಯುತ್ತವೆ (B. 2, 37). ಈಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬಾಯಿಯ ಗಿಡದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮಜ್ಜಿಗಲು ಸುಟ್ಟುತ್ತವೆ (2, 38). ಆದುಗಲು. .. ಮಜ್ಜಿಗಳನ್ನು ಈಯುತ್ತವೆ (3, 11). ಆಕಳು ಗಬ್ಬವಾಗಿ ಒಮ್ಮತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಈಯುತ್ತವೆ (3, 17). ಈಯಿತು (C.; 4, 52. 53). ಈಯುವ ಆಕಳು (Si. 322). ಈಯುವದು (C.). ಈಯಲು, bringing forth. — ಈಯಲಾಗು. -ಆಗು. Bringing forth to take place (Si. 321. 322). ಈಯಲಾದ ಕೂಡಲೆ (B. 3, 86).

ಈ i. 11. The initial î that is connected with hî (and vî), see *e. g.* ಈಡು 2, ಈಜು 1 & 2, ಈಡೆ, ಈರೆ, ಈಳ್; ಈಣೆ, ಈಱೂತಿ, ಈರ 1, ಈಸ 1, ಈಳ್ಗ.

ಈ i. 12. = ಇದೋ, etc. See Grj. 8, 4; 10, 100. *Cf.* Sk. ಈ?

ಈ i. *An interjection expressive of grief, anger, possibility and proximity.*

ಈಕಾರ i-kâra. The letter ಈ (Śmd. 11. 12).

ಈಕಾರಾನ್ತ ikâra-anta. A term with final ಈ (Śmd. 102).

ಈಕೆ ikĕ. This woman, she (C.; Tĕ. ಈಕೆ, ಈಪೆ, applied to superiors only; see remarks s. ಅವಳು, ಇವಳು). ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (Śmd. 186).

ಈಕ್ಷಕ ikshaka. A spectator, a beholder. See ಪರೀಕ್ಷಕ.

ಈಕ್ಷಣ ikshaṇa. Seeing; *sight, view.* 2, *the eye.*

ಈಕ್ಷಣಿಕ ikshaṇika. A male fortune-teller.

ಈಕ್ಷಣಿಕೆ ikshaṇikĕ. *A female who looks into the future, a female fortune-teller.*

ಈಕ್ಷತೆ ikshatĕ. Looking. See ಅವೇಕ್ಷತೆ.

ಈಕ್ಷಿತ ikshita. Seen, beheld, regarded. (My.).

ಈಕ್ಷಿಸು ikshisu. To see, to behold, to look at; to consider; to look after, to care for (Śmd. 334. 408; My.). ಈಕ್ಷಿಪೂಜೆ (Čt. I, 94). See Bp. 1, 62; 24, 24. 35; 28, 6; 40, 6; 43, 10; 51, 11; 55, 52; 61, 13; Bh. 1, 8, 17; J. 10, 49; 11, 11; 13, 62.

ಈಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ ikshisuvikĕ. Seeing, etc. See ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ಈಕ್ಷೆ ikshĕ. Sight, viewing, considering. See ಅವೇಕ್ಷೆ, ಅವೇಕ್ಷಿ, ಪರೀಕ್ಷೆ.

ಈಕ್ಷ್ಯ ikshya. To be beheld, looked at, etc. (adj.). See ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ.

ಈಗ îĕ-ga 2. This time; at this time, now (ಇದಾನೀಂ Si. 477; ಸಸದಿ Dhw.; C.). ಇದು ಈಗ ಕ್ರಯಾವಿಶೇಷಣಂ (Śmd. 175). ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ Nr.). ಕುಬ್ಜಕ್ಕೆ ಪೆಸರ್ ಈಗ ಕಡುಳಬ್ಬಿ (Śm. 44). Genitive ಈಗಿನ (B. 3, 119; 5, 227; Si. 38); Dative ಈಗಿಗೆ (B. 4, 162); Ablative ಈಗಿನಿನ್ದ (C.). ಈಗಿನನ್ತೆಯೀ (B. 4, 30). ಈಗಿನಪ್ಪು (4, 165). ಈಗಿನವರು (4, 189). ಈಗಿನಿನ್ತ (4, 162). See Bp. 11, 22; 36, 44; 37, 4; 41, 12; 47, 42; 52, 21; J. 28, 17; 31, 37. ಈಗ ತೂಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಆಗಿನ ಗುಣ ಕಣ್ಡೀತು (Prv.).

ಈಗಡು îĕ-gaḍu 1. = ಈಗಲೆ, ಈಗಲು, ಈಗಳ್ಕೆ, ಈಗಳು. This time; at this time, now (ಕಾಲಾರ್ಥ Śmd. 400). ಈಗಡಿಂಗೆ, ಈಗಡಿನ (401). ಈಗಡುಂ (401). ಈಗಡಿನ ನಿಗಣ್ಟಿಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ (121).

ಈಗಲ್ îĕ-gal. = ಈಗಡು, etc. (G.).

ಈಗಲು îĕ-galu. = ಈಗಲೆ, etc. (My.). — ಈಗಲು. -ಉ 9. Also now (My.). — ಈಗಲೆ. -ಎ 3. Just now, this very moment (Bh. 1, 8, 21; My.). — ಈಗಲೇ. -ಏ 2. = ಈಗಲೆ. (Si. 71; B. 2, 44; 4, 77; 5, 148).

ಈಗಳ್ îĕ-gaḷ 2. = ಈಗಡು, etc. (ಕಾಲಾರ್ಥ Śmd. 400; see 16. 91. 136. 151. 277; Bp. 26, 52; 44, 50; Rśv. 13, 45; 14, 5). ಈಗಳಿಂಗೆ, ಈಗಳಿನ (Śmd. 401). ಈಗಳುಂ (401). ಈಗಳ್ಕೆ (Bp. 36, 13). ಈಗಳೂ (ತದಾನೀಂ, ಏತರ್ಹಿ, etc. Nr.). — ಈಗಳೆ. -ಎ 3. = ಈಗಲೆ. (Śmd. 264; Bp. 11, 3; 24, 11).

ಈಗಳು îĕ-gaḷu 2. = ಈಗಡು, etc. (Bp. 48, 27). ಈಗಳಿಕೆ ಮುನ್ನ (35, 48).

ಈಗ್ಯೆ igyĕ. (=ಈಗಿನೆ). For this time, for the present (My.); — this time, now (S. Mhr.). — ಈಗ್ಯೂ. Also at this time, still now (B. 4, 205. 206); also for the present (My.).

ಈಂ, ಈಙ್ iṁ. = ಇಂ (ಇಙ್), etc. Sweetness, etc. — ಈಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. = ಇಂಗಡಲ್. (Śmd. 214). The milk-sea.

ಈಚಲ್ îčal. 1. -ಲು. = ಈಚಲು, ಈಚಲೆ, ಈಜೆಲ್. The wild date tree, Phoenix sylvestris Lin. (ಖರ್ಜೂರಿ Nr.; Si. 166; T. ಈಚ್ಚು, ಈಂಜು, ಈನ್ಜು; M. ಈತ್ತ; Tĕ. ಈತೆ, ಈದೆ, ಈದಾಡಿ). ಈಚಲ ಮಧ್ಯ (ತಾಳೆ, ನುರೆ, etc. Dhw.). ಈಚಲ ಮರ (B. 2, 13; My.). See Č. Bp. 47, 45; ಕಜ್ಜೀಡಲ್, ಪರಿಂಗಿ-. — ಈಚಲ ನೀರು. Toddy. See Prv. s. ನೀಚ. — ಈಚಲು ಮರ. = ಈಚಲು. (St. & Pl.; My.). ಈಚಲುನುರದ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೇ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇಡು ಆಗದೇ? (Prv.). *Cf.* ಈದಿ.

ಈಚಲ್ ičal. 2. -ಲು. The white ant when winged, Termes fatale (T. ಈಚಲ್, ಈಚಲ, ಈಯಲ್, from ಈ-ಚೆಲ್, fly-ant; M. ಈಯಲ್; T. ಈ, M. ಈ, ಈಚ್ಚೆ, Tĕ. ಈಗೆ, fly). — ಈಚಲುಹುಟ್ಟು. = ಈಚಲ್. (My.; ಪತಂಗಿಳೆ, ಪುತ್ತಿಕೆ Si. 175; M. ಈಯಾನಮ್ಮಾಜ್ಜಿ).

ಈಚಲ ičala. = ಈಚಲ್ 1, etc. (My.). See s. ತರಹೀನ.

ಈಚಲುಗಾರಿ ičalu-gâra. A man who makes and sells toddy (S. Mhr.).

ಈಚಲೆ ičalĕ. = ಈಚಲ್ 1, etc. See ಸಣ್ಣ ಈಚಲೆ.

ಈಚಿಲ್ ičil. = ಈಚಲ್ 1, etc. (ಮಧುಪೂರ Mr. 117; My. Tu.).

ಈಚು ičču. 1. = ಈಂಚು. The state of being dry, withered, faded, or sapless (Tĕ. ಈಚೆ; Tĕ. ಈಚು, to wither, etc.; T. ಈಡು, reduced circumstances, decay; M. ಈಚು, ruin; *cf.* ಇಂಗು 1, ಇಙ್ 1, ಇಙಿಸು 1). — ಈಚುಪೋಗು. -ಪೋಗು. = ಈಂಚುಪೋಗು. To become sapless, etc. ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಕಾವು ನಾಲಿ, etc. ಎನಿಸುಗು; ಅದು ಈಚುವೋದ ಕಾವಾದರೆ ಪಲಾಲ ಎನಿಸುಗು, ಈಚುವೋದ ಧಾನ್ಯದ ಪೆಸರೆನ್ದೂ ಎಮ್ಮರು (Nr.).

ಈಚು ičču. 2. = ಹೀಚು. (My.).

ಈಚು ičču. = ಈಸು, q. v. (My.; M. ಈತ್ತು). — ಈಚುಕೆಯ್. The perpendicular staff or handle in the shaft of a plough on which the ploughman presses (My.).

ಈಚೆ îĕ-čĕ. This side; to this side; on this side. ಈಚೆಯ ದಡ (My.; Si. 82). ಈಚಿನ ವರಿಗೆ (378; My.). ಈಚೆಯೊಳ್ (J. 20, 24). ಈಚೆಯಿನ್ದ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೋಚೆಯಿನ್ದ ಆಗುವದೇ? (Prv.). See Prv. s. ಬಾದೇ ಹಣ್ಣು. — ಈಚೆಗೆ. = ಈಚೆಗೆ. (C.). ಜರಾಶಬ್ದದಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಹೇಲಿಲ್ ಪಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಿಲ್ಲವೂ (Si. 199). ಕೋಗದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದವನು (ನಿರಾಮಯ 202). ತುಂಬುಬ ಮುನ್ತಾದ ಕೇತಪಾಶದ ನಡಿಲೆ ಈಚೆಗೆ ಕಾಣದ ಜಾಗೆ ಮುಡು ಕೊಣ್ಡು ಇರುವ ಹುಲ್ಲಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಕ 229). ಒನ್ದಜ್ಜಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಜೊಲಿಟಮ (ಉಪ್ವಾನ್ತ 380). ಈಚೆಗೆ ತೆಗದು ಹಾಕುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ 392). — ಈಚೆಟಿಗೆ. rep. (My.). — ಈಚೆಕಡೆ. This side (My.). ಈಚೆಕಡೆಯ ದಣ್ಡೆ (ಅವಾರ G.). — ಈಚೆಗೆ. = ಈಚೆಗೆ. To this side; on this side. ಸೊಣ್ಡೆಲೊಳಗಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದ ನೀರ ತುನ್ತುಜಿಗಳು (ಪಮಥು Si. 269). 2, hereafter, afterwards (My.; B. 4, 28. 55); later. ನೂಱು ವರುಷಗಳ ಈಚೆಗೆ (4, 68). — ಈಚೆದಣ್ಡೆ. This shore (Čb. 10).

ಈಜಿಸು ijisu. To make swim, as a horse, etc. (My.).

ಈಜು iju. 1. = ಈಸು 1, ಹೀಜು 1. To swim (My.; Tu. ಈಜು, ಈಜು; Tĕ. ಈದು; T. ನೀಚ್ಚು, swimming; T. ನೀಂಜು, T., M. ನೀನ್ದು, to swim). — ಈಜ ಬೀಡಿ. To begin to swim

(My.). — ಈಜಾಟ. -ಆಟ. Swimming (My.). — ಈಜಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಈಚಿಸು. (My.). — ಈಜಾಡು. -ಆಡು. = ಈಜು. (My.). — ಈಜ್ಯಾಡು. = ಈಜಾಡು. (My.).

ಈಜು iju. 2. = ಈಸ 2, ಈಸು 2, ಹೀಜು 2. Swimming. — ಈಜುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A dried sôrë-gourd used in swimming (My.). — ಈಜುಬುಡ್ಡೆ. = ಈಜುಗಾಯಿ. (My.).

ಈಂ, ಈಞ್ ïṁ. = ಇಂ (ಇಙ್), etc. Sweetness, etc. — ಈಂಚರ. -ಸರ. (Śmd. 214). = ಇಂಚರ, q. v. ಈಂಚರದಿನ್ ಆ ಣತಿ ಮಾಡಿದುದು ಉನ್ನದಾಳಿ (83).

ಈಂಚು ïṁču. = ಈಚು 1. — ಈಂಚುವೋಗು. -ಪೋಗು. = ಈಚುವೋಗು. To fade, etc. ಪೊಳೆಪು ಈಂಚುವೋಯ್ತು, ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಬೆ ದುವು, ಹಿಮಕರಂಗೆ ಪಾಯ್ವ ಡಕೋರಾವಳಿ ಬೆಲುಗಾದುದು, ಕುಮು ದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವ ಪಾಯ್ವ ನೇನಜಿನ್ ಆಗಳ್ (Lílv. 3, 5).

ಈಟಂಗಿ iṭaṅgi. = ಇಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಈಟಂಗಿ iṭaṅgi. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. (Gd.).

ಈಟಿ ïṭi. = ಇಟ್ಟ, q. v. (C.; T., Tĕ., Tu.). ಈಟಿಯೆ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಪ್ರಾಸಿಕ Si. 281). ಈಟಿಯ ಕತ್ತಿ (ಈಲಿ, ಈಲಿಕ, ಈಳಿಗೆ ಕತ್ತಿ 290). ಈಟಿಯ ಕೋಲು (ಪ್ರಾಸ, ಕುಸ್ತಿ 291). ಈಟಿಯ ಗಣಿ (ಇಟ್ಟಿ, ಕೊಸ್ತ, ಡೊಂಕಳಿ, ತಲಾಕೆ, ಸುಲ G.).

ಈಟು ïṭu. = ಇಸ್ಟು, etc. So much as this (C.).

ಈಡ ïḍa. = ಇಡೆ No. 5. A particular vessel or artery (Mr. 52).

ಈಡಿ ïḍi. Toddy (T. ಈಡಿ, ಏಲಿ; Tĕ. ಈಣ್ಡಿ).

ಈಡಿಗ ïḍiga. A man of the toddy-drawers' caste (My.; Tĕ. ಈಡಿಗೆವಾಡು).

ಈಡಿಗಿತ್ತಿ ïḍi-gitti. A female ïḍiga (My., also ಈಡಿಗಿತಿ).

ಈಡಿತ ïḍita. = ಈಲಿತ. *Praised.*

ಈಡು ïḍu. 1. (fr. ಇಡ್ 1 or ಈಡ್). Pulling, dragging. — ಈಡಿಜ್. -ಇಜ್ 1. To pull with the horns (ೃಂಗಸಂಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.).

ಈಡು ïḍu. 2. (fr. ಇಡು 1, Śmd. 250). = ಇಡು 2. Putting, placing; a putting of pots in a kiln (My.); a charge for a fire-arm (My.). **2,** that is put: an object or mark to aim at. **3,** throwing. — ಈಡಾಗು. -ಆಗು. To become a butt of, to be exposed to; to become an object for; to incur. — ಎಲ್ಲರ್ಗೆ ಕಾರುಣ್ಯಕೆ ಈಡಾದನು (J. 28, 19). ಅಸೂಯೆಗೆ ಈಡಾಗ ಬೇಡ (29, 17). See J. 4, 50; V. 14, 39. — ಈಡಾಡು. -ಆಡು. To cast or throw away, to scatter, to disperse; to throw; to renounce; to expose (ಪ್ರಮಾದವ್ಯಜನ Śmd. Dh.; ಆಸಿ, ಜೆಲಂಕು Śmd. II, Kk. 89; Abh. P. 15, 75; Grj. 6, 34; Râm. 3, 4, 4; Bh. 8, 23, 25; J. 2, 17; 7, 47; 13, 25; 25, 41; 26, 71; 27, 43. 46). ಆ ಬ್ರಮ್ಹಾಣಮಂ ಜಂಬುವಿನ್ದೆ ಒಡೆದು ಈಡಾಡುವುದೇ? (Śmd. 153. 255). ಹುಬ್ಬುಗೆಯ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಮುಬ್ಬುಗಳನ್ ಈಡಾಡಿ, ನ ಭದೊಳಗೆ ಒಬ್ಬುನೇ ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ವೋಲು (Bh. 1, 8, 9). ಮನದ ಸಂಸಾರವನ್ ಈಡಾಡ ಬೇಕು (Dp. 16). ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮುಮನ್ ಈಡಾಡಿ (Bp. 27, 68). — ಈಡು ಮಾಡು. To subject, to expose to. ಪಬಿಗೆ ಈಡು ಮಾಡ್ಬುದಂ. . . ಕಾರ್ಯಮನ್ ಉದಾರಮತಿ ನೆಗಟ್ಟಿ ಪನೇ? (Rśv. 13, 12).

ಈಡು ïḍu. 3. Joining, coming together, uniting (T. ಈಣ್ಡು, to join v. i.; ಈಟ್ಟು, to join v. t.; see ಇಡಿ 1, ಇಣ್ಡೆ 2). **2,** increase, plenty, greatness, largeness; strength; wealth, means (C.; T.), *e. g.* ಅನ್ನ ಈಡಾಯಿತು; ಈಡು ಶರೀರವುಳ್ಳವನು; ರೊಕ್ಕ ಈಡಾಗಿದೆ (C.); a support, a prop, as for a wall (My.). **3,** fitness, proportion; equality; that is equal or matches (C.; T., M., Tĕ., Tu.; ಸರಿ, ಸಮಾನ G.); an equivalent, compensation (My.; Tu., T., M., Tĕ.); a pawn, a pledge, a security (My.; T., Tu.; ಹೊಣೆ G.). ಈಡಿದ್ದವನ ಹೊಲ ತೋಟ ನೋಡ ಬೇಕು.—ಈಡು ಇಟ್ಟರೆ ನಾಮು ನಮ್ಮುವದು.—ಈಡಿಲ್ಲದವಗೆ ಮಿಣಿಪಡ ಜೆಂಗನು (Prvs.). ಸುಪರ್ಣಂಗೆ ಈಡೆ ಕಾಕಾಳೆ? (Sś. 62). — ಈಡಾಗು. -ಆಗು. To become equal; to come up to; to suffice (My.; B. 5, 102. 227). ಉಪಾಯಪರನ್ ಒರ್ವಂ ಕೋಟಿಗೆ ಈಡಕ್ಕು (Sś. 11). 2, to become bail or bondsman (My.; ಹೊಣೆಯಾಗು, ಜಾಮೀನಾಗು G.). — ಈಡಿಜ್. -ಇಜ್ 1. To beat or gore with force (J. 14, 12; 26, 2); to prick, to agitate, as passion (Grj. 8, 46); to move forward with impetuosity (Râm. 6, 50, 43). — ಈಡುಜೋಡು. dupl. A good match, an exact pair (My.). — ಈಡು ಪಾಡು. dupl. Fitness (My.). — ಈಡು ಮಾಡು. To make equal; to cause to suffice (B. 5, 102); etc., etc. — ಈಡೇಜಿಸು. -ಏಜಿಸು. To accomplish, to fulfil, as a business, a word (My.; Tĕ. ಈಡೇರ್ಚು). — ಈಡೇಜು. -ಏಜು. To rise to the proper condition: to be effected or accomplished; to be fulfilled (My.; Tĕ.; T. to be saved, obtain salvation).

ಈಡುಕಾರಿ ïḍu3-kâra. A powerful man (My.).

ಈಡುಗಾರಿ ïḍu3-gâra. = ಈಡುಕಾರಿ. (My.).

ಈಡೆ ïḍĕ. *Praise.*

ಈಣಿ ïṇĕ. Tbh. of ಏಣಿ. (My.).

ಈಣ್ಟಿಸು ïṇṭisu. To cause to drink (J. 18, 31).

ಈಣ್ಟು ïṇṭu. To drink, to sip (ಪಾನ Śmd. Dh.; ಪೀರ್ Čt. I, 7.; M. ಇಪಿಮ್ಮು, ಈಮ್ಮು, to suck, lick, sip). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಟಿ, ಮರ್ಬಿದು, ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊಪ್?. . . ಎನಲ್ಕೆ ನೀಹಾರಮ ಯೂಷಮಮಣ್ಣಲಮ್ ಅದು ಏನ್ ಎನೆದು ಇರ್ದುದೊ ಪೞ್ಚಿ ಪೂಪ್ರಿಯೊಳ್? (Lílv. 3, 4). See Bp. 12, 7; 24, 79; 33, 15; 35, 2; 42, 2; 52, 4; 54, 35; 59, 10. 15. 19. 21; Śśv. 1, 7. 22; J. 2, 61; 3, 10; 8, 5. 109; 13, 43; 15, 5. 45; 25, 1.

ಈತ ïĕ-tâ. 1. This person, he (C.; Tĕ. ಇತಡು, ಈತ, ಈತಡು, ಈಯನೆ, ವೀಡು). ಆತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ; ಆತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್ (Śmd. 182). ಈತಗಳ್ (Râm. 6, 51, 34). ಪರಿಕಾಜರೊಳ್ ಈತಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ; ಕಾದುವರೊಳ್ ಈತಂ ಮೆಯ್ಯಲಿ (Śmd. 163). ಲೋಕಕ್ಕೆ ಈತನ್ ಅಧಿಕಂ; ಮೇರುವಿಂಗೆ ಈತನ್ ಆರ್ಗಳಂ; ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಆವನೆಂಬುನು ಗುಜಿಯನ್ ಎಚ್ಚೆ ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಬ, ಈತನು ಆಪರಾದ್ಧಪ್ಪತ್ತನು (Nr.). ಏಸಪ ಮೋಹಿಸುವನ್ತೆ ಕೊಡುವುದು ಈತಂಗೆ ನೀಂ! (J. 30, 26). ಈತನಾಗಲಿ ಆತನಾಗಲಿ ಮಾತು ಒನ್ದಿರ ಬೇಕು. — ಈತನಿಗಿನ್ತ ಆತ ಪಾಸಿ, ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ. — ಈತನ ಮಾತಿಗೆ ಆತ ಸೋತ (Prvs.).— See note ad ಇವ.

ಈತ ïta. 2. (fr. ಈ 10). The act of bringing forth (My.; Tĕ. ಈತೆ).

ಈತಿ ïti. 1. *Calamity, arising from excessive rain, or drought,* (one's own soldiers G.), *foreign invasion, or birds, rats, locusts,* which destroy the crops. 2, *living away from home, a temporary foreign residence.*

ಈತಿ ïti. 2. (= ಇತಿ 1). ಕಡೆ and ಕಾರಣ (Nn. 138).

ಈತು itu. = ಇಹುದು (ಇಹುತು). The affix for the third person singular neuter of the present of uncertainty or possibility, *e. g.* ಬಪ್ಪೀತು (Bp. 26, 28; B. 1, 20), ಬಿಟ್ಟೀತು (1, 27), ಮಾಡೀತು (2, 43), ತೋಱೀತು (4, 18), ಉಬ್ಬೀತು, ಹಜ್ಜೀತು (C.). See ಆನು 4. **2,** See s. ಇತು and ಈ 5, No. 2.

ಈಪ್ತ್ವ ītva. The letter ಈ (Šmd. 359).

ಈಪದನ್ತ ī-d-anta. A term with final ಈ (Šmd. 102; Kâvy. I, 2, 84-89).

ಈದಿ idi. (fr. ಇರ್ದಪಯ್, ಇರ್ದಪೆಯ್). = ಇದ್ದಿ (see ಇದ್ದಾನೆ). Thou art. ಯಾಕೆ ಆಯಿತೀದಿ, ತಮ್ಮಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಆನ್ತಾವು ಆನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಈದು idu. P. p. of ಈ 10 and ಈನ್ 1.

ಈದುವಿಕೆ iduvikĕ. Bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ Si. 390; only in Si.; Tĕ. ಈದು, to deliver in child-bed).

ಈದೆ idĕ. = ಹೀನೆ. (My.).

ಈದೃಕ್ಷ ī-dṛiksha. Of this aspect, such like. (R.).

ಈದೃಶ ī-dṛiśa. Endowed with such qualities, such. (My.).

ಈನ್ in. 1. -ನು. = ಈ 10. To bring forth young, to yean, to cub (ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸವ Šmd. Dh.; Šmd. 59; Tĕ., T. ಈನು; see ಈದುವಿಕೆ). P. p. ಈನು. ಈದ ಪುಲಿಯಾ ಪೋಲ್ ಇರ್ದಳ್ (Šmd. 144). ಒಮ್ಮೆ ಈದ ಆಕಳ್ (ಗೃಹ್ಯ), ಪಲವನ್ ಈದ ಆಕಳ್ (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ Nr.). ಈದೆ ಆವಿನ ಗಿಣ್ಣುವಾಲು (ಪೀಯೂಷ Nr.). ಸತ್ತ ಕೂವನು ಈನ ಆಕಳು (Si. 321). ಈನುವಾಕಳ್ (Mr. 181). ಈದದ್ದೂ ಇಲ್ಲ, ನೆಕ್ಕಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ! (Prv.). ನೆಲನ್ ಇರದೆ ಈದುದೋ? (Rśv. 6, 34). See Bp. 38, 40; 57, 14; J. 10, 48.

ಈನ್ in. 2. = ಇಂ (ಇಜ್), etc. Sweetness, etc. — ಈನ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. (Šmd. 214, or ಇನ್ದುಟಿ). A sweet lip. — ಈನ್ದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Šmd. 214. 143, or ಇನ್ದೋಳ್). A nice arm. — ಈನ್ದೋಳ. -ತೋಳ. (Šmd. 214. 143, or ಇನ್ದೋಳ, ಇನ್ದೋಳ). A man with a nice arm.

ಈಪಿ ipi. The dung of flies, which is supposed to turn into nits; a nit (Tĕ.; R.; *cf.* ಈರ್ 3).

ಈಪ್ಸಿತ ipsita. Desired. 2, desire, wish (ಕಾಂಕ್ಷೆ, etc., ಬಯಕೆ Mr. 433).

ಈಪ್ಸಿತತಮ ipsita-tama. Greatly desired (Šmd. 155).

ಈಪ್ಸ್ ipsĕ. Wish, desire. See ಆಸೆವಡು, ಪಡೆ, ಪಡೆಯಿಸು.

ಈಬು ibu. Difference, dissimilarity (S. Mhr.; *cf.* ಆಯಿಬುರಿ).

ಈಭೂತಿ ibhûti. Tbh. of ವಿಭೂತಿ. (My.).

ಈಮ್ im. = ಈಸ್ 2, etc. Sweetness, etc. — ಈಮ್ಬುಳಿ. -ಪುಳಿ. (Šmd. 214). A sweet orange.

ಈಯಿಸು iyisu. 1. = ಈಸು 3. To cause to give. ಈಯಿಸಿದಂ (Šmd. 273).

ಈಯಿಸು iyisu. 2. = ಈಸು 4. To cause to bring forth, to help in bringing forth (C.).

ಈಯು iyu. = ಈ 10, q. v. (My.).

ಈರ್ ir. 1. = ಇಕ್, etc. Two (Šmd. 214; T., Tĕ.). — ಈರಡಿ. -ಆಡಿ. Two feet (Bp. 2, 5). — ಈರಯ್. -ಆಯ್ 5. = ಈರಯ್ದು. — ಈರಯ್ದು. -ಆಯ್ದು. Ten (Šmd. 89. 214; Bp. 43, 4. 5; J. 20, 44; 25, 47; 34, 27). — ಈರಯ್ದುಭುಜ. Śiva (My.). — ಈರಯ್ದು ಮೊಗ. -ಮೊಗ. Râvaṇa (G.). — ಈರಯ್ದು ಸಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. Ten thousand (Bp. 1, 34). — ಈರಯ್ಮೊಗ. -ಮೊಗ. = ಈರಯ್ದುಮೊಗ. (G.). — ಈರಾಱು. -ಆಱು. -ಱ್. -ಱ. Twelve. ಈರಾಱು ಪನ್ನೆರಡೆನ್ದರೆ, ನಾಱೋ ಮುನ್ದೇ, ಹೋಗು! ಆನ (Prv.). — ಈರಾಱು ರಾಶಿ. The twelve signs of the zodiac (J. 6, 25). ಈರಾರ್ದಲ. -ದಲ. Twelve leaves (Bp. 3, 8). — ಈರಾರ್ವತ್ಸರಂಗಳ್. -ವತ್ಸರಂಗಳ್. Twelve years (Bp. 11, 36). — ಈರೆಣ್ಬು. -ಎಣ್ಬು. Sixteen (Mr.). — ಈರೇಟು. -ಏಟು. Fourteen (J. 22, 13). — ಈರೇಟಿಭುವನ. -ಭುವನ. The fourteen worlds (Bp. 22, 54). — ಈರೇಟಿಲೋಕ. -ಲೋಕ. = ಈರೇಟಿಭುವನ (Bp. 3, 81; 22, 41). — ಈರೊತ್ತೆ. -ಒತ್ತೆ. Two pawns (Šmd. 214).

ಈರ್ ir. 2. ಈರು. = ಇಱ್ 1, etc. To pull, to draw (T.; Tu. ಈರ್, to rub off). **2,** to comb out nits (My.; T. ಈರ್ಪು, Tĕ. ಈರ್ಚು).

ಈರ್ ir. 3. ಈರು. = ಈರ್, (ಸೀರ್). A nit (My.; T., M., Tĕ.). — ಈರಣಿಗೆ. -ಆಣಿಗೆ. A comb for removing nits (My.). — ಈರುದಲೆ. -ತಲೆ. A head infested with nits (My.).

ಈರ ira. (= ಸೀರ್). Moisture, dampness, wetness (T.; M. ಈರೆ, ಈಱಿ; Tĕ. ಈಮಿರಿ, ಈವಿರಿ). — ಈರುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. = ನೀರುಳ್ಳಿ. An onion (My.; T., M., Tu.). See ಕಾಡೀರುಳ್ಳಿ.

ಈಱ ṛra. 1. Tbh. of ಏಱ. (My.). — ಈಱಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. Vîrabhadra; a N. ಈರಣ್ಣನ ಮುನ್ದಣ ಬಸವಣ್ಣ (Prv.).

ಈಱ ṛra. 2. Going, moving. See ಸಮಾರ, ಸ್ಸೈರ.

ಈಱಣ ṛraṇa. Agitating, driving; raising. See ಉದೀರಣ, ಪ್ರೇರಣ, ಸಮಾರಣ.

ಈರಿ iri. 1. = ಅಹೆರ್ or ಇಹೆರ್. The plural of ಈ 7, *e. g.* ಹೋಗುತ್ತೀರಿ (B. 2, 53), ಇರುತ್ತೀರಿ (4, 170). See ಆನೆ 1, No. 2.

ಈರಿ iri. 2. The plural of ಈ 8, *e. g.* ನಡೆದೀರಿ, ಮುಟ್ಟೀರಿ, ಹೋದೀರಿ, ಕೊಟ್ಟೀರಿ (C.). See ಆನು 4.

ಈರಿ iri. 3. = ಅಹೆರ್ or ಇಹೆರ್. You are, *e. g.* ಬನ್ದೀರಿಯಾ, have you come? ಮಾಡೀರಿಯಾ, have you made? (S. Mhr.). *Cf.* ಇರಿ 1.

ಈರಿ iri. 4. See ಈ 5, No. 1.

ಈರಿ ṛri. = ಯಾರಿ, q. v.

ಈರಿಣ ṛriṇa. = ಇರಿಣ. *A barren soil.* 2, *a desert.*

ಈರಿತ ṛrita. *Driven, thrown, cast, sent.*

ಈರಿಸು irisu. = ಇರಿಸು 2. To cause to comb out nits (My.).

ಈರುಳ್ಳಿ irulḷi. See s. ಈರ.

ಈರೆ irĕ. = ಹೀರೆ. (My.).

ಈಲಿಪು iṛu. = ಇಗರು 4. The gums (My.; T.).

ಈರ್ ir. = ಈರ್ 3. — ಈರ್ಚಾಡಣಿಗೆ. = ಈರಣಿಗೆ. (My.).

ಈರ್ಣ ṛrṇa. Risen; ascended; gone. See ಉದೀರ್ಣ.

ಈರ್ಮ ṛrma. = ಈರ್ಮ. *A wound.*

ಈರ್ಯೆ ṛryĕ. *Wandering about (as a religious mendicant).*

ಈರ್ವಾರು ṛrvâru. = ಇರ್ವಾರು, ಏರ್ವಾರು. *The plant Cucumis utilissimus* Roxb.

ಈರ್ಷೆ ṛrshĕ. = ಈಜ್ಜೆ (Šmd. 158). See ಸೆಣಸು.

ಈರ್ಷ್ಯಾಲು ṛrshyâ-lu. *Envious.*

ಈರ್ಷ್ಯೆ ṛrshyĕ. *Envy;* spite, malice. See Kâvy. IV, 2, 16.

ಈಲಿ ḷi. = ಇಲಿ, ಈಳಿ, q. v. A sort of weapon: *a single-edged sword* (used by the Turushkas, ತುರುಷ್ಕ ಕತ್ತಿಗೆ Hlâ.); a cudgel; a short sword; a stick shaped like a sword.

ಈಲಿಕ ilika. = ಈಲಿ, ಈಳಿಗೆ. (My. Amara; Si. 290).

ಈಲಿತ ilita. = ಈಡಿತ. *Praised.*

ಈಲು ilu. Attachment, as that of animals to men, of children to parents (S. Mhr.; Tĕ. ಈಲುವು, honour, respectability, decorum; T. ಇಯಲು, ಇಯಲ್, ಏಲು, ಏಲ್, to comply, become united, see s. ಇಡಿ 1). ಅವನೀ ಕುಬ್ಜಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೆದರಿಬ್ಬಾಗಾಗ್ಯೂ ಬರಬರುತ್ತ ಈಲಾಗುತ್ತಪೆ (B. 3, 10). ಸಾಕಿದ ನರೀ ಮಜ್ಜಿಗಳು ನಾಯಿಗಳನ್ತೆ ಮನುಷ್ಯರ ಈಲಾಗಿ (2, 74). ಗಣ್ಡಿಕವು...ಮನುಷ್ಯರ ಈಲಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 47). ಹುಲಿಯ ಮಜ್ಜಿಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕಸ್ವಿನಿನ್ನ ಸಾಕಿದರೆ ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಈಲಾಗುವದು (5, 247).

ಈವದಿ î6-varu. (? or ŧ6-aru = arĕ 6?). Time not long past or not distant, a little while ago (ಈಪದ್ಯುತಕಾಲ Śmd. 400. 401, o. rs. -ಬಿ, -ಜಿ). ಈವಜಿನ, ಈವಜಿಂಗೆ (401).

ಈವಾಗ îvâga. See s. ಈಗ 6.

ಈಶ îśa. = ಈಸ. *An owner, a lord, a master, a mighty man.* 2, *Śiva* (Bp. 61, 53; see s. ಈಶ್ವರ). 3, one of the eleven Rudras. 4, Śiva, the regent of the north-east quarter (Mr. 57). 5, sign for a metrically long letter (Čh.). ಈತ ನಾತ ಮಾಡ್ಯಾನೋ? (Prv.).

ಈಶತ್ವ îśatva. Supremacy, superiority. See ಅಧೀತತ್ವ. ಈತತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲದೇ ಸೀನ್ ಈತನ್ ಎನ್ತಾದಿ? (Sp.).

ಈಶಾನ îśâna. *Śiva;* the regent of the north-east quarter; one of the Rudras (Bp. 10, 30). 2, the sun. 3, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಈಶಾನಿ îśâni. Durgâ. (My.).

ಈಶಾನ್ಯ îśânya. The north-east quarter (My.; Tĕ., Mhr.). 2, = ಈತ No. 4 (My.).

ಈಶಿತೃ îśitri. *An owner, a master.*

ಈಶಿತ್ವ îśitva. = ಈತತ್ವ. See ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ.

ಈಶೆ îśĕ. = ಈಜೆ. (Sk.; G.).

ಈಶ್ವರ îśvara. = ಈಸರ. *A lord, a powerful man.* 2, *Śiva.* 3, one of the Rudras. 4, a form of Śiva that is neither Rudra, nor Îśa, nor Sadâśiva (Bp. 61, 53); a liṅga (S. Mhr.). 5, the 11th year in the cycle of sixty (C.). 6, the soul, the universal soul. 7, sign for a metrically long letter (Čh.). ಈಶ್ವರಗಿನ್ತ ಗಜಬಜೇಶ್ವರ ದೊಡ್ಡವನೋ? (Prv.). — ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. = ಈಶ್ವರಬೇರು, ಈಶ್ವರಿವಳ್ಳಿ. (S. Mhr.). — ಈಶ್ವರಬೇರು. = ಈಶ್ವರಿಬೇರು. A twining shrub said to be an antidote to snakebites, etc., Indian birthwort, Aristolochia indica Lin. (S. Mhr.; St. & Pl.; Tĕ.).

ಈಶ್ವರಗಣ îśvara-gaṇa. N. of a class of metrical feet (Čh.).

ಈಶ್ವರಸದ್ಮ îśvara-sadma. *A temple.*

ಈಶ್ವರಾಂಶಜ îśvara-aṁśa-ja. A man born of an emanation of Îśvara: Vîrabhadra, etc. (My.). ಈಶ್ವರಾಂಶಜನಲ್ಲದೇ ಇಳೆಯನ್ನಾಳಲಾಪನು (Prv.).

ಈಶ್ವರಿ îśvari. Durgâ. — ಈಶ್ವರಬೇರು. = ಈಶ್ವರಬೇರು. (My.). — ಈಶ್ವರಿವಳ್ಳಿ. = ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. (My.; ಆಸುರಿ Mr. 150, o. r. ಈಶ್ವರ-).

ಈಶ್ವರೆ îśvarĕ. *Durgâ.*

ಈಶ್ವರೇಶ್ವರ îśvara-îśvara. The lord of lords: Śiva (Bp. 27, 42; 34, 19; 53, 20; 54, 67).

ಈಷಚ್ಚೂರ್ಣ îshat-čûrṇa. Slightly pulverizing or crushing. See ಸಜೆ.

ಈಷಣ ishaṇa. = ಈಷಣೆ, (ಏಷಣ). Looking; seeking; desire, wish (My.; Tĕ.; not Sk.). See ದಾರೇಷಣ, ಧಾರುಣೇಷಣ, ಏತ್ತೇಷಣ. 2, hastening (Sk.).

ಈಷಣತ್ರಯ ishaṇa-traya. The three dominant desires (Bp. 20, 38; 24, 39; 40, 66), viz. the desire after riches, after a wife, and after a son (My.).

ಈಷಣೆ ishaṇĕ. = ಈಷಣ, (ಏಷಣೆ). See ದುರೀಷಣೆ, ಪುತ್ರೇಷಣೆ.

ಈಷತ್ ishat. = ಇಷತ್. *A little; slightly* (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ, ಅತಿಕಿರಿದು Nn. 147, as ಇಷತ್; ಅನ್ತರದ ಕಿರಿದು Mr. 537). 2, ಅನ್ತರ (Nn. 147).

ಈಷತ್ಖಣ್ಡನ ishat-khaṇḍana. A small fragment. See ಮುಕ್ಕು.

ಈಷತ್ಪಾಣ್ಡು ishat-pâṇḍu. A light brown colour; *grey* (ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಳದು G.).

ಈಷತ್ಪ್ರಭಾವನ ishat-pradhâvana. Washing or rubbing slightly. See ಕುದುಕು.

ಈಷತ್ಭೂತಕಾಲ ishat-bhûta-kâla. Time not long past (Śmd. 401).

ಈಷದ್ಭೇದ ishat-bhêda. A slight difference (Śmd. 99).

ಈಷಲ್ಲೇಹನ ishat-lêhana. Slightly licking. See ನಂಜು.

ಈಷಿಕೆ ishikĕ. = ಇಷೀಕೆ, ಈಷೀಕೆ. (Sk.; G.).

ಈಷೀಕೆ ishîkĕ. = ಈಷಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಈಷೆ ishĕ. = ಈಜು, ಈಕೆ, ಈಸು. *The pole or shaft of a plough* (ನೇಗಲಿಯ ದಿಣ್ಣು, ಈಸು G.); *the pole or shaft of a carriage.*

ಈಸ îsa. 1. = ವೀಸ, q. v. (My.). ಹಣಕ್ಕೆ ಒನ್ದ್ರೀಸ, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಬೀಳೆಯ ತ್ರಿಣಯನಮಕಾಟವಾದರು ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡನು (Sp.).

ಈಸ îsa. 2. = ಈಸರು 2. — ಈಸಗುಮ್ಮಳಕಾಯಿ. -ಕುಮ್ಮಳ-. = ಈಸುಕುಮ್ಮಳಕಾಯಿ. (B. 4, 38).

ಈಸ isa. Tbh. of ಈತ (ಪರಮೇಶ್ವರ Śs.).

ಈಸರ îsara. Tbh. of ಈಶ್ವರ (Śmd. 368; Kk. 4; Śm. 3).

ಈಸು îsu. 1. = ಈಜು 1, etc. To swim (ಜಲೋತ್ತರಣ Śmd. Dh.; Śm. 109; My.; Grj. 3, 114). ಕಿಬುಮಡುಗೊಣ್ಣ ಒಣ್ಣೆನೊಳಗೆ ಈಸಿ,..ಪಜ್ಜಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗತಿರು ನೀರಜಜೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಳೀಳಿಯಂ (Lîlv. 7, 60). ತೆರೆವಿಡಿದು ಈಸುವ ಎಳೆವೇಷತಿ (Rśv. 6, after 24). ನಾಯಿಗಳು ನೀರೊಳಗೆ ಹನ್ನಾಗಿ ಈಸುತ್ತಪೆ (B. 2, 24). ಈಸುವವನಿಗೆ ಏಸಾ ಭಾರವೀ? (Prv.). — ಈಸಗಲಿ. -ಕಲಿ. To learn to swim (B. 4, 38). — ಈಸಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To teach to swim (B. 5, 135). — ಈಸ ಬೀಲಿ. = ಈಜ ಬೀಲಿ. (My.; G.). — ಈಸಾಟ. -ಆಟ. Swimming (C.). — ಈಸಾಡು. -ಆಡು. = ಈಸು. (ಜಲೋತ್ತರಣ Śmd. Dh.; Grj. 3, 17; 4, 32; Râm. 5, 8, 89).

ಈಸು îsu. 2. = ಈಜು 2, etc. Swimming. — ಈಸುಕುಮ್ಮಳಕಾಯಿ. A dried pumpkin used in swimming (S. Mhr.). — ಈಸುಗಾಯಿ. = ಈಜುಗಾಯಿ (My.); = ಈಸುಕುಮ್ಮಳಕಾಯಿ (S. Mhr.).

ಈಸು îsu. 3. = ಇಸು 2, ಈಂಬಿಸು 1. To cause to give. 2, to cause one's self to give or yield: to yield, to permit, to allow (ಮೋಹನ Śmd. Dh.). ಬಾದಿಲ್ ಈಸದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತವೇನು? (Dp. 148). ತರುಗಳ್ ಅಲ್ಲಿ ಪಣ್ಣಾಯ್ಗಳಂ ಬೀಯಲ್ ಈಸದು (J. 15, 17). ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಲು ಕಜಿಯಲ್ ಈಸುವ ಆಕಳು (Si. 322). See Bp. 13, 8; 15, 3; 28,

29; 43, 52; 50, 39. — ಈಸಿ ಕೊಳ್. (=ಇಸ-, ಇಸಿ-, ಇಸು-). To have (anything) given to one's self: to take, to receive. Sec Bp. 5, 56; 11, 43; 14, 22; 23, 36; 24, 29; 31, 30; 32, 13; 46, 43; 50, 5. 36; 55, 30; 58, 41; J. 5, 45; 27, 29. ಇದಿರೆದ್ದು ಈಸಿ ಕೊಳುಪ (ಅಭಿಹಾರ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ Nr.).

ಈಸು isu. 4. =ಈಯಿಸು 2. To cause to cub or calve (ಜೀವಧನದ ಪ್ರಸೂತ Śm. 109).

ಈಸು isu. 5. =ಇನಿತು, etc. So much as this, this much; so many as these; etc. See Bp. 5, 34; 16, 24; 21, 19; 23, 7; 40, 33; 43, 78; 46, 9; 48, 29; 50, 5; Mr. 282; Bh. 2, 13, 24; J. 25, 32. — ಈಸೀಸು rep. ಈಸೀಸು ಆಗಲಡೋಸೆ ಏಸೇಸು ಮೆದ್ದೀ?—ಒನ್ನೊನ್ದು ದೋಸೆ ಈಸೀಸಗಲು, ಏಸೇಸು ಮೆದ್ದಿಯೇ?—ತಾಸಿಗೊನ್ದು ಕೂಸ ಹೆತ್ತತೆ ಈಸೀಸು ಮುತ್ತು (Prvs.).

ಈಸು ïsu. = ಈಚು. Tbh. of ಈಚೆ. The single, double, triple etc. pole or shaft of a cart or carriage (ಶಕಟಾಂಗ Śmd. Dh. 679; Śm. 109; ಕೂವರ, ಯುಗನ್ಧರ Hlâ., Mr. 286; Abh. P. 13, 69; C.). 2, the pole or shaft of a plough (C.). ನೇಗಿಲ ಈಸು (ಜಲದಣ್ಡ Nn. 7).

ಈಹ iha. Giving. See ಬಿನ್ನೀಹ.

ಈಹ ïha. = ಈಚೆ. (My.).

ಈಹಾಮೃಗ ïhâ-mṛiga. *A wolf.*

ಈಹಿತ ïhita. Sought; desired; — desire. (R.).

ಈಹೆ ïhĕ. ಈಹಾ. Effort, exertion; *wish, desire.*

ಈಳಿ ïḷi. = ಈಲಿ. ಅಸ್ತ್ರ. 2, ಸಿಕರ. 3, ಕರ್ಣ. 4, ವಲ್ಲಿ. 5, ಧ್ವಜ. 6, ಶತ (Mr. 521).

ಈಳಿಗೆ ïḷigĕ. (Śmd. 40). Tbh. of ಈಲಿಕ. A curved instrument for cutting grass (Mhr. ಇಳಾ; R.). 2, a blade set in a stock, used in slitting up vegetables, etc. (C.; Mhr. ಇಳಿ). ಈಳಿಗೆಯಿನ್ದ ಜೆಟ್ಟಿ (B. 1, 8). ಪಲ್ಲೆ ಜೆಜ್ಜುವ ಈಳಿಗೆ (4, 177). — ಈಳಿಗಕತ್ತಿ. (My.; ಈಲಿ, ಈಲಿಕ, ಕರವಾಲಿಕೆ Si. 290). — ಈಳಿಗಮಣೆ. The stock wherein the blade is set (C.; ಪಾತ್ರ, ಲವಿತ್ರ Si. 303).

ಈಳೆ ïḷĕ. = ಇಳ್ಳೆ, ಹಿರಳೆ. An orange, etc. (ನಾರಂಗ Kk. 71; Mr. 112; Śm. 25; ಕಂಚೀ ಗಿಡ G.; Mhr. ಈಡ, a lime; Tĕ. ಈಡೆ, the inner division of an orange). See Abh. P. 12, 6; Râv. 2, 36; Râghĕ. 17, 56; ಕತ್ತಿಳೆ, ಜೊಜ್ಜಿಳೆ, ಪೇರೀಳೆ. *Cf.* the ಈರ in ಜಮಿರ್ಪಾರ.

ಈಳ್ಗ ïḷya. = ಎಳ್ಯ. (My.).

ಈಳ್ಳೆಯ ïḷḷĕya. = ಈಳ್ಯ. (My.).

ಈಱಿಲ್ ïṟ. = ಇದ್ 1, etc. To pull, to drag, to draw (ನೆಳೆ Śmd. I; M.; Tĕ. ಈಡು; T. ಈರ್; *cf.* ಈರ್ 2, ಈಡು 1).

ಈಱಿಗೆ ïṟigĕ. (ಈಳಿಗೆ?). Disentanglement, disencumbrance, freedom (Mg.).

ಉ

U

ಉ u. 1. The fifth letter of the Alphabet (Śmd. 12). As an initial it is often written ವ.

ಉ u. 2. The final of many Kannaḍa words, *e. g.* ಕರು, ಕಱು (Śmd. 59), ಮಱು (63), ಮಾತು (61. 67), ಒಲವು (62. 247), ಒಳ್ಪು (63), ಕೊಮ್ಮು, ಕಾವು (161), ಕರ್ಪು, ಬೆಳ್ಪು (70), ಕಳವು, ಉಬಿವು (247), ಕೇಡು (250), ಆದು, ಇದು (96. 185), ಮಾಡು (63. 222. 260), ನೋಡು (63. 90. 254. 260), ಬಿಸು (282), ನಡು (284), ಎರಡು (63. 170), etc.

ಉ u. 3. An auxiliary letter to form words with final ಉ of words that, in classical language, end in a consonant, *e. g.* ಬಿಲು, ಕಲು, ಮುಳು, ಪಲು, ಕಣು; ಬಿಲ್ಲು, ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳು, ಪಲ್ಲು, ಕಣ್ಣು; ಎನ್ನು, ಹೇದು, ಕೇಳು, ಸಲು, ಸಲ್ಲು; ಹೆಸರು, ಕರುಳು, ಪಾಲು, ಗೇಣು, ಬೀಣು; ಬನ್ದರು, ಅವರು, ತಾನು, ಅವಳು, ಕವಲು, ಇರುಳು, etc. — Observe especially that when *verbs* are conjugated in the present and future tenses according to new Kannaḍa, they are always presupposed to end in ಉ, as ಇಡುಯು, ನಡೆಯು, ಕೊಯ್ಯು, ಬರು, ಬೀದು, ಸಾಯು, ಮೇಯು, etc.; and that new Kannaḍa verbs like ಕೇಳು, ಹೇದು, with regard to the P. p., fall under the ikâra-rule of Śmd. 280 (ಕೇಳಿ, ಹೇದಿ). In Bp. 22, 29 there is the curious form ಕೊಲುಸುತ್ತ (=ಕೊಲುತ್ತ, ಕೊಲ್ಲುತ್ತ). See ಉವ 2; ಇ 4.

ಉ u. 4. An auxiliary letter in the formation of Tadbhavas, *e. g.* ರಜ್ಜು, ಆಪು, ಕ್ಷುತ್ತು (Śmd. 106), ಯತಸ್ಸು, ತೇಜಸ್ಸು, ಮನಸ್ಸು (107), ಜೂದು (344), ದಣ್ಟು, ಅವರ್ದು (364), ಗಣ್ಟು (365), ಸುಲು, ತುರಿಪ (368), ಮೆದಸು (369), ಪಿಟ್ಟು (370), ಕವಂಗು (372), ಕಂಚುಗಾಜಿ (236), ಅರಸು (63), (ಸರಯು, etc. 103). Although the ಉ in such instances (excepting that of ಸರಯು, etc.) is not *radical, i. e.* is not that of ಕರು, etc. (59), it has been used like that (*cf.* 67), *e. g.* ಆಪತ್ತುವೂ (B. 5, 187), ಸಮ್ಪತ್ತುವೂ (5, 145), ಸಮ್ಪತ್ತುವನ್ನು (5, 98). The author of B. 5 takes this liberty also in Kannaḍa terms, *e. g.* ಹೊತ್ತುವನ್ನು (189), ನೆನಪುವೂ (220). In Śmd. 189 there exceptionally occurs ಅದುವುಂ (see s. ಆದು 1); 123 ಆರುವಿಂಗೆ; 124 ಆರುವಿನ (see s. ಆರು 2); 278 ಅಲ್ವಿನ, ಅಲುವಿನ (see s. ವ್); Bp. 48, 3 ಆದುದನಱಿದುವಿಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಮ್ ಎನುತ; *cf.* also ಇತುವೆನ್ದುಮ್ ಇತ್ತುವೆನ್ದುಮ್ ಅತ್ತುವೆನ್ದುಂ (Śmd. 265. 366); ಮಾನಸರುವಕಟ, ಅಕಟಾ! ಎನುತ (Bp. 46, 59); ತುದಿತುದಿದುವಿದಿದು (J. 3, 37); ಇರು = ಇರ್ (Śmd. 270. 272); ಉಮು = ಉಂ 1. *Cf.* ಉಮಂ, ಉವಂ 1 & 2, ಉವ್ಪಂ.

ಉ u. 5. (=ವು 2). An auxiliary to form another common nominative of ಅ c 3 for neuter words with final ಅ, *e. g.* ಕನವು (Bp. 16, 22), ಗುಣವು (17, 9), ಪುಸ್ತಕವು (B. 2, 1).

ಉ u. 6. A common auxiliary for the formation of an unclassical (see *e. g.* Śmd. 113 seq.) nominative of masculines, feminines, and neuters with final ಇ or ಎ, *e. g.* ಅಪ್ಪುಕೆಯು (Bp. 3,

84), ಸಭೆಯು (5, 59), ಉಗಡಣ್ಡಿಯು (11, 4), ವಿಧಿಯು (39, 34), ಅನ್ತೆಯು (47, 40), ತಿಲೆಯು (60, 48), ವಿದ್ಯೆಯು (B. 1, 4), ಬೆಯಮ್ಮು (1, 26), ಗಿಳಿಯು, ಪಕ್ಷಿಯು (2, 2), ಆಕೆಯು (2, 16), ಹೇಡಿಯು, ರಾಣಿಯು (C.).

ಉ u. 7. An imitative sound. — ಉಳು. One of the notes of the cuckoo (Śmd. 74 Mḍb., o. rs. ಉಳೂ, ಒಟು).

ಉ u. 8. The initial u that is connected with pu and hu, see *e. g.* ಉಗಿ 5, ಉಗಿತ, ಉಗ್ಗಿ 2, ಉಂಜ (K. & Tbh.), ಉಟ್ಟಿ 3, ಉಟ್ಟು 2 & 6, ಉಡಗು 1, ಉಡುಗ, ಉಣ್ಡಿ, ಉಣ್ಣು 2, ಉತ್ತ 3, Tbh. ಉಬ್ಬು, Tbh. ಉಬ್ಬಿ, ಉಯರ್ 3, ಉರಕು, ಉರಲಿ 2, ಉರಿ 4, 5 & 6, ಉಲುಲ್ಲು, ಉಳಿ 7, ಉಳ್ಳಿ 3, ಉಡಿ 3, ಉಡುಕು. *Cf.* Tbh. ಉಗ.

ಉ u. 9. = ಅಂ 5, ಉಂ 1 q. v., ಉಗ 7. ದಿಕ್ಕುಂ ದೆಸೆಯುಂ ಗತಿಯುಂ (Bp. 23, 29). ತಾಪಸರಾಜನುಂ ಗೋಪತಿಯು (32, 38). ಲಜ್ಜೆಯುಂ ನಾಚಕೆಯುಂ (43, 11). ಎಲ್ಲಿಯುಂ (44, 13). ಕವಿಗಳುಂ ಪಾಠಕರುಂ (46, 52). ಪತಿಗೆ ಸತಿಗೆಯುಂ (51, 8). ಆಜಿಸಿಯುಂ ಕಾಣದೆ (27, 43). ಆಗಿಯುಂ (38, 45). ಏನುಂ (59, 15; 60, 49). ಆದುಮ (= ಆದರೂ, 8, 23), ಆದೊಡು (8, 24). ಆದೊಡೆಯಂ (Bh. 1, 8, 45). ತನುಜರೊಡನೆಯುಂ (1, 8, 60). ಆದರೆಯುಂ (1, 8, 16. 28). Occasionally it disappears in a following vowel, *e. g.* ಆವನಾದೊಡೆ (Bp. 43, 81). ಏನಿಲ್ಲ (44, 39). ಜೊಲ್ಲಿಪವಾವುದಾಪಲುಂ (Bh. 2, 13, 35). ಆವುದನೂಹಿಸಿದೊಡೆ (1, 8, 77). ಏನೆನ್ದಡೆಜ್ಞಾನದ ಡಂ ಬಿದ ತನ್ನನ್ದವ ನೀಚ ತಾಂ (Śś. 85). ಒನ್ದಿಲ್ಲ (J. 3, 36). ಎನಿತಿಲ್ಲ (28, 27). ಒನ್ದುಟ್ಟಿಯಡೆ (28, 60).— See ಮತ್ತೆಯುಂ; ಲು.

ಉ u. 10. (= ಉಗ 5). A letter indicating intermediate place, quantity, and time. (T.). See ಉದು 1, ಉಸಿತು, ಉನ್ತು, ಉನ್ದು, ಉನ್ಲೆ, ಉಲ್ಲಿ, ಉವ 1, ಉವಳ್.

ಉಂ um. 1. = ಉ 9, etc., ಉಮು. A copulative conjunction that has the same meanings as ಅಂ 5, and is used like it (Śmd. 149. 150. 167. 396; T. ಉ ಮಳ್). ನರನುಂ ನರನಸ್ವನನುಂ ಗುರುವುಂ (150). ಕಾಲಿನ್ದಿಯುಂ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆಯುಂ ಘಟ್ಟಿಸಿದಂ (150). ವಂಚಿಸುವುದು ಅವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂ (150). ಪಬಿಯೆನ್ದು ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷಮುಂ ದೂಷಣಮುಂ ನಾಯ್ಯ ಸೋವುವುದುಂ ಲೋಷದ ಘಟ್ಟಿಯುಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Śmd. I). ತಙುನಾಯಿಂ ಸನ್ದಿಯೆನ್ದುಂ ನಾಮಮ್ ಎನ್ದುಂ ಸಮಾಸಮ್ ಎನ್ದುಂ ತದ್ಧಿತಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಆಖ್ಯಾತಮ್ ಎನ್ದುಂ ಧಾತುವೆನ್ದುಮ್ ಆಪಭ್ರಂಶಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಅವ್ಯಯಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಈ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದೊಳ್ ಪ್ರಕರಣಮ್ ಎಣ್ಬಕ್ಕುಂ (Śmd. 7). ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂಗಳ್ (18). ತೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ (18). ಎಣ್ಬುಂ (42). ಎಲ್ಲರುಂ (112. 259. 298). ಮೊದಲ ಎರಡುಂ ವಿಭಕ್ತಿ (147). ನಾಲ್ಕುಂ ಭೇದಂ (155). ಮೂಱತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ (201). ಇರ್ವರುಂ (267. 298). ಆನಿಬರುಂ (270). ಎರಡುಂ (388. 394. 396). ಅಱುಂ ರುತುಗಳ್ (Hlâ.). ನಾಲ್ಕುಂ ಕಡೆ (Rśv. 5, 121). ಎಲ್ಲಮುಂ (6, 34). ಸರ್ವರುಂ (Bp. 39, 70). ತರಣ್ ಆರುಮ್ (whosoever) ಒಳರೆ ಖಲಸಂಸರ್ಗದೊಳ್? (Śmd. 85). ಎನ್ದುಂ (whensoever; always, 149). ಎಲ್ಲಿಯುಂ (wheresoever; everywhere, 150). ಎತ್ತಲುಂ (wheresoever; occasionally, 155). ಎನ್ತುಂ (howsoever, 164). ಎನಿತುಮ್ (how much soever), ಆನಿಸ್ವುವುಮಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಜಿಗೊಟ್ಟಂ (73). ಇರುಳ್ಗಳುಮಂ (119). ಅನಿಸ್ವುವುಮಂ (206). ಮೂಱೇವರುಮಂ ಕೋಣೆವಗಿಸುಗುಮ್ ಅಸುರರ್ (267). ಎರಡುಮಂ (251). ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮಂ ನೇರ್ದಾಗಳ್ (288). ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿರ್ವರುಮಂ ವಿಭುನಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಆವರುಮಂ (Śmd. 150). ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಪಿರಿಯ ಸುಲಿಯುಮಂ ಕವಿಲೆಯುಮುಂ? (150). ಕಜ್ಜಾರ್ಜುಮುಂ (Bp. 1, 15). ಎಲ್ಲರುಮುಂ (1, 51). ಆಡಿಗಳ್ಗನ್ ಎರಡುಮಂ ಕದಿಕಡಿದು (39, 33). ಆರುಮಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ (Nr., see s. ಈ 9). ಆರುವನು (Bh. 1, 8, 26). ಪುಟ್ಟಿಯುಂ (Śmd. 31). ಆಗಿಯುಂ (53. 137. 187). ನಿಲೆಯುಂ (70). ಪಡೆದುಂ (106). ತೋಱಿಯುಂ (164). ಇರೆಯುಂ (261). ಒದವೆಯುಂ, ಬರೆಯುಂ (388). ಎನೆಯುಂ (395). ಇಲ್ಲದೆಯುಂ (139). ಪುಟ್ಟಿಯುಂ (31). ಪಡೆದುಂ (106). ಕಾಯ್ತುಂ (216). ಸನ್ದುಂ (26). ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (204). ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (167). ಆನ್ತಾಗಿಯುಂ (Bp. 40, 37). ಆನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯುಂ (Rśv. 13, after 4).—Note: In *narration* the verbal noun with ಉಂ is frequently used as follows: (ರಾಜ) ಕುಮಾರಂ ... ಆಮಾತ್ಯನದನಾರವಿನ್ದಮುಂ ನಡೆ ನೋಡಿ, ಸಮರಪ್ರಸ್ಥಾನ ಭೇರಿಯಂ ಪೊಡೆಯಿಸು! ಎಮ್ಬುದುಮ್, ಅವಂ ತನ್ತ್ರಿಹ್ಯಕ್ಷನಪ್ಪ ಮೆಱೆಫನಾದನಂ ಬರಿಸಿ ಬೆಸಸುವುದುಮ್, ಅವಂ ಬನ್ದು, ... ಪೊಡೆದಾಗಳ್ (Rśv. 6, after 10; see ಉದುಂ). See ಉವ 3, ಉವಂ 2, ಉವ್ಮಂ; ಲುಂ.

ಉಂಂ um. 2. An interjection of displeasure (C.; *cf.* Sk. ಉ). ಆ, ಹೋಗುವಳ್! ಉಂ, ಹೋಗುವಳ್! (Bp. 14, 33).

ಉಂಂಯಿ umyi. A mode of expressing one's uncomfortableness in sickness, in disturbed sleep, etc. (C.). ಉಂಂಯಿ (ಎನ್ದು ಬರೆಯುವದು) ಉಪಾಧ್ಯನ ಎಣ್ಣ (Prv.).

ಉಃ uḥ. An interjection used in joy derived from a bad habit: hey! ah! (ವ್ಯಸನಸುಖ Śmd. 394), and in disgust: foh! (ಅಸಹ್ಯ 394). *Cf.* ಉಸ್.

ಉಃಪು uḥpu. An interjection of difficulty or distress (My.). ದೆಸೆವೆಣ್ಗಳ್ ಬಿಸಿನಿಸಿಲಿಂ ಬಸವಬಿದು, ಉಃಪೆನ್ಪ, ಸುಯ್ಯು (Rśv. 5, 32).

ಉಕ uka.=ಉಗ 2. An affix for forming masculine nouns, *e. g.* ಕಟ್ಟುಕ, ತಟ್ಟುಕ, etc. (Śmd. 239; also Sk.).

ಉಕಾರ u-kâra. The letter ಉ (Śmd. 11; Kâvy. I, 3, 60-63).

ಉಕಾರಾನ್ತ ukâra-anta. A term with final ಉ (Śmd. 103; Kâvy. I, 2, 28-30; I, 3, 30-34).

ಉಕಾಲ್ ukâl. Vomiting (My.; H.).— ಉಕಾಲ್ ಜುಲಾಬ್. Cholera (My.; H.).

ಉಕ್ಕಡ ukkaḍa. (*fr.* ಉಱು?). The end or outermost part of a town or village (C.). **2,** an entrenchment about a camp, an advanced guard, pickets round a camp, a watch; a guard-house (My.; Tḍ. ಉಕ್ಕಳ; T. ಉಕ್ಕಳ, ಉಡ್ಡಳ; *cf.* ಉಡ್ಡಾಟಿ?). **3,** a piece of rope that is tied to the lower end of a well-rope for fastening the vessel, and is of a different texture, generally not so thick (S. Mhr.; *cf.* ಉಗ್ಗ?).— ಉಕ್ಕಡಬಾಗಲು. The outer-most gate of a town or village (S. Mhr.). — ಉಕ್ಕಡಮನೆ. The last house of a town, etc. (S. Mhr.). — ಉಕ್ಕಡಹೊಲ. A field on the outskirt, etc. (S. Mhr.).

ಉಕ್ಕನ್ದ ukkanda. Swell: overflowing fullness, abundance (Grj. 1, 13; J. 14, 6). **2,** a narrow board or piece of bamboo firmly fixed between two beams of the roof, used for hanging clothes, etc. on; if two are near one another, they serve for a shelf (My.).

ಉಕ್ಕಳಿಕೆ ukkaḷikĕ. Tbh. of ಉತ್ಕಲಿಕೆ. (G.).

ಉಕ್ಕಾ ukkâ. = ಹುಕ್ಕಾ. (My.).

ಉಕ್ಕಿವ ukkiva. = ಉಕ್ಕೈವ. Cunning, fraud (ಠಕ್ಕು Šmd. II; Tĕ. ಉಕ್ಕಿವ = ಕಪಟ, ಕುಪ್ಪಿತ).

ಉಕ್ಕಿಸು ukkisu. To make boil up or over (C.).

ಉಕ್ಕು ukku. 1. = ಉರ್ಕು 1. To rise, to swell, as the sea, etc.; to go beyond the common limits; to boil excessively; to come up or over in boiling; to foam; to boil, as rage; to be greatly increased, as beauty, grief, joy, etc.; to be elated (C.; Tu.; Tĕ. ಉಡುಕು, to boil, bubble with heat, seethe; to boil with rage; *cf.* ಉಣ್ಮು?). ತಿಮಿಂಗಿಲವು ತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕು, ನೀರು ಜಿಟ್ಟುವದು (Si. 88). ಕನಲುಕ್ಕು ಪೀೞ್ವಾಯದ ತಡೆ (ವೇಲೆ 456). ಉಕ್ಕಿ ಬನ್ದದ್ದು ತೆಗದು ಹಾಕಿದರೆ ಮಿಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೆ ಜೋಸವಲ್ಲ (Prv.). ಉಕ್ಕುವ ಆಕ್ರೆ (Râm. 5, 8, 89). ವಾದ್ಯಘೋಷಣಮ್ ಉಕ್ಕಿ ಉಲಿಯಲು (Bp. 23, 24). See Abh. P. 11, 23; Rây. 5, 89; Râm. 1, 15, 43; J. 4, 7; 7, 31; 11, 37; 21, 43; 30, 31; Abhâ. 2, 52. 54. — ಉಕ್ಕೇಁದು. -ಏದು. To rise up, as boiling water, milk, etc. (C.); to effervesce, as fluids (C.); to rise, as the flood-tide (C.; G. 82); to rise, as dough (My.).

ಉಕ್ಕು ukku. 2. = ಉರ್ಕು 2. That rises or has risen. **2,** spume, froth (C.). **3,** rising, as that of the flood-tide. **4,** pride (ಗರ್ವ Čt. II, 31; Tĕ.). **5,** power. ಉಕ್ಕು ಬಡಿತುದು ಚನ್ನಮನ, ಮುಸು ಕಕ್ಕಿದವು ನೆಯ್ದುಲಿಗಳ್ (Bp. 12, 48). — ಉಕ್ಕ ತಿಳಿ. The skimmings of boiling rice (My.; Si. 311). — ಉಕ್ಕುಡಿಸು. -ಉಡಿಸು. To cause one's power to be shattered: to lose one's power or strength (Bh. 8, 24, 42; Râm. 1, 8, 3).

ಉಕ್ಕು ukku. 3. = ಉರ್ಕು 3. Steel, "wootz" (ಶಸ್ತ್ರ, ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಆಯಸ್, ಪಾರಶವ HIâ., Mr. 98, Si. 332. 420; B. 4, 148; C.; Tĕ.). ಉಕ್ಕನಲಿ ಎಸ್ವುವ್ರತಿಮೆಯಂ ಜಿಕ್ಕಸಮ್ಬುಜೆ ನೋಡಿ (Bp. 23, 24). ಉಕ್ಕಿನ ಕೊಡಲಿಯಾದರೂ ಕಡಿಯಲು ಕಾವು ಜೀಕು (Prv.). — ಉಕ್ಕುಸುಣ್ಣ. Ashes of calcined iron (My.; Tĕ.).

ಉಕ್ಕುವಿಕೆ ukkuvikĕ. Rising, etc. (ಉತ್ಪವ Si. 458).

ಉಕ್ಕೆ ukkĕ. 1. = ಉಬ್ಬಿ 1. Ploughing (My.; Si. 319). See Prv. s. ನಿಲ 1.

ಉಕ್ಕೆ ukkĕ. 2. = ಉಬ್ಬಿ 2. Remainder (My.).

ಉಕ್ಕೈವ ukkĕva. (Šmd. 49). = ಉಕ್ಕಿವ. (ಠಕ್ಕು Kk. 83; *cf.* ಉಳಿ 1). ನಿನ್ನ ಬಗೆಗಳ ಬಂಗಿ ಕರಮ್ ಉಕ್ಕೈವರ್ ಆಗಿ ಮನಕೆ ತೋಡುಗುಂ (Šmd. 217).

ಉಕ್ತ ukta. *Uttered, spoken, said;* a word (Bp. 51, 52). ೭, = ಉಕ್ತೆ. (Mr. 362).

ಉಕ್ತಿ ukti. Speech; *a word, an expression* (ವಚನ Čt. I, 75). See Prv. s. ಭಕ್ತಿ.

ಉಕ್ತಿಕ್ರಮ ukti-krama. The proper way of expressing one's self (Kâvy. II, 2, B, 24).

ಉಕ್ತಿವಿದ ukti-vida. One who knows words or grammar (Šmd. 102).

ಉಕ್ತಿಸು uktisu. To speak, to declare (Bp. 18, 97).

ಉಕ್ತೆ uktĕ. N. of a type of metres (Čh.).

ಉಕ್ಥ uktha. Speech; praise. 2, *a kind of metre.*

ಉಕ್ಷ uksha. *An ox, a bull* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಉಕ್ಷಗ uksha-ga. Who rides on an ox: Śiva (Bp. 27, 32).

ಉಕ್ಷಗಮನ uksha-gamana. = ಉಕ್ಷಗ. (Bp. 61, 83).

ಉಕ್ಷಣಿ ukshaṇa. Sprinkling; consecrating. See ಪ್ರೋಕ್ಷಣ.

ಉಕ್ಷತರ uksha-tara. *A large ox or bull* (ಬಲ್ಲಿನೆತ್ತು Mr. 178).

ಉಕ್ಷಧ್ವಜ uksha-dhvaja. Whose ensign is an ox: Śiva (Bp. 58, 26).

ಉಕ್ಷಪತಿ uksha-pati. Śiva (Bp. 32, 31).

ಉಕ್ಷರಾಜ uksha-râja. Śiva (Bp. 61, 93).

ಉಕ್ಷವಾಹನ uksha-vâhana. Whose vehicle is an ox: Śiva (Bp. 43, 53; 50, 74).

ಉಕ್ಷಿತ ukshita. Sprinkled; cleansed. See ಪ್ರೋಕ್ಷಿತ.

ಉಕ್ಷೇಶ್ವರ ukshe-śvara. Śiva (Bp. 56, 6).

ಉಖೆ ukhĕ. *A pot, a caldron* (ಮಡಕೆ Mr. 309).

ಉಖ್ಯ ukhya. Boiled or dressed in a pot, as *e. g.* flesh (ಭಾಣ್ಣಿಜೊಳ್ ಆದಗದಲ್ಕೆ Mr. 217).

ಉಗ uga. 1. = ಉಗಿ 8, ಉಗೆ 2. (ಹಬೆ G.; S. Mbr.).

ಉಗ uga. 2. = ಉಕ್, *e. g.* ನಾರುಗ, ಜೀರುಗ, ಊರುಗ, etc. (Šmd. 240).

ಉಗ uga. Tbh. of ಯುಗ. See ಉಗಾದಿ.

ಉಗನಿ ugani. = ಉಗನಿಬಳ್ಳಿ. (My.). — ಉಗನಿಬಳ್ಳಿ. A shrubby creeper, the heart-leaved moonseed, Cocculus cordifolius Dec. (St. & Pl.). 2, a common creeper with hoary leaves, Lettsomia aggregata Roxb. (Z.). — ಉಗನಿ ಹಮ್ಬು. = ಉಗನಿಬಳ್ಳಿ. (My.).

ಉಗಮ ugama. Tbh. of ಉದ್ಗಮ. Source, origin (My.; Čb., Mhr., B. 4, 213).

ಉಗರಿಸು ugarisu. To gasp, to breathe hard, to respire with difficulty (Tĕ. ಒಗರಿಂಡು; R.; Tĕ. ಉಕ್ಕಸ, gasping for breath, asthma; *cf.* ಉಬ್ಬಸ).

ಉಗಲಿಚ್ ugal. 1. -ಟ್ಟಿ. = ಉಗುಚ್ 1, etc. To spit, to spirt out (Bp. 37, 42; C.; Mhr. ಉಗಳಣೀಂ).

ಉಗಲಿಚ್ ugal. 2. -ಟ್ಟಿ. = ಉಗುಚ್ 2, etc. Spittle, saliva (C.).

ಉಗಲಿಪಿಸು ugaḷisu. = ಉಗುಚಿಸು. (C.).

ಉಗಾದಿ ugâdi. Tbh. of ಯುಗಾದಿ. (C.; Te.). — ಉಗಾದಿಹಬ್ಬ. A festivity observed on new year's day (C.).

ಉಗಿ ugi. 1. To pull, to draw towards; to draw away, to rob; to draw or tear off; (to cast off); to draw out of, as a sword, to pull out (ಆಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; ಆಕರಿಸಣ Šm. 81; ಸುಲಿಗೆ 81; Tĕ. ಒಡಿ; *cf.* ಉರ್ಚು, ಒರೆ 2; ಸುಗಿ 1). ನಗೆಮೊಗದೊಳ್ ಉಗಿದು ಕವಚಮನ್, ಇನ್ದ್ರಂಗೆ ಇತ್ತಂ (Šmd. 285). ರಭಸದೊಳ್ ಉಗಿವ ಕಡುಗದ. . ಮುಡಾಕ್ಷನಿ (Bh. 6, 2, 4). See Bp. 57, 25; Bh. 8, 23, 44; 8, 26, 11; J. 9, 27; 12, 13; 13, 15. 17; 23, 34; 31, 4. 47; Râm. 1, 15, 44.

ಉಗಿ ugi. 2. To hurt, tear or rend with the nails (ನಖಕ್ಷತ Šmd. Dh., Šm. 81); to rend, to slit (ಪಜ್ Čt. I, 29). See J. 3, 19; 4, 42. 44; 28, 44. 46. **2,** to break (Bp. 26, 28; *cf.* ಉಡಿ 1). — ಉಗಿಯುಗಿ. rep. (Bp. 39, 33).

ಉಗಿ ugi. 3. To fear (ಭಯವನ್ ಅನ್ Kk. 72; *cf.* ಉಡುಗು 1; ಪುಳ್ಕು 1; ಸುಗಿ 2; T. ಉಡ್ಗು, to fear). ತತ್ತೌರಜನಮನಮ್ ಉಗಿದು, ಬಿದ್ದುದು ಜೋಳಮಯಸಾಗರದ ಮಧ್ಯದಲಿ (Bh. 1, 8, 91).

ಉಗಿ ugi. 4. (= ಉಸುಱ್ 1). To spit, to spirt out; to emit (ಜಪ್ಪಿಯಿಂ ರಸವ ಬಿಡುವುದು Śm. 81; My.; Tu.; T. ಉಮಿ; M. ಉಬ್ಬಿ, ಉವಿ, ಉಮಿ; Tē. ಉಸಿಂಚು). See ಗವುರುಗಿ.

ಉಗಿ ugi. 5. (= ಪುಗು?). To enter (?). ಹೊಗೆಯ ಹಬ್ಬುಗೆ ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ ಉಗಿದುದು (Bh. 1, 20, 56).

ಉಗಿ ugi. 6. (fr. ಉಗಿ 1). Pulling. — ಉಗಿಬಗಿ. dupl. ಉಗಿಬಗಿ ಮಾಡು, to pull and divide, separate or tear (Rśv. 5, 117; Abh. P. 2, 31; 2, after 55; 3, 77). ಉಗಿಬಗಿಯಾಗು. To be separated, to be torn asunder, etc. (Grj. 4, 113).

ಉಗಿ ugi. 7. = ಪುಗಿ. To bury (My.).

ಉಗಿ ugi. 8. = ಉಗ, etc. Steam; — vapour or reek, as that which rises from a grain-pit (C.; ಉಷ್ಣದ ಉಗಿ, ಜಾಸ್ತ G.; Tē. ಉಕ್ಕೆ, heat, closeness, etc., of ಉಡುಕು, see ಉಳ್ಕು 1, ಉರ್ಕು 1; T. ಉಕ್ಕ, sultriness, confined heat; Tu. ಉಕ್ಕಿ; *cf.* ಉಬ್ಬೆ). See B. 2, 48; 3, 117; 4, 102; 5, 142. — ಉಗಿಕಾವು. The heat of steam (C.). — ಉಗಿ ಕಾಸು. To heat or warm in or by steam, as one's hands or feet (C.). — ಉಗಿ ಕೊಡು. To apply steam, to foment, *e. g.* by means of a bit of cloth (C.). — ಉಗಿಯನ್ತ್ರ. A steam-engine (B. 4, 103).

ಉಗಿತ ugita. = ಪುಗಿತ. (My.).

ಉಗಿಪದ ugipada. Plundering, robbing, etc. ಉಗಿಪದಮ್ ಎನ್ದು ಸುಲಿಹಂ (Śmd. II).

ಉಗಿಸು ugisu. To cause to become loose, to let loose, to emit, etc., to spill (Bp. 45, 19; 58, 69; 59, 18). ಕಂಗಳಿನ್ದ ಉಗಿವ ಆಶ್ರುವೃಷ್ಟಿ (B. 5, 320).

ಉಗು ugu. 1. = ಬಗು 1, (ಪೈಗು). To become loose; to burst forth; (to appear); to flow, to run, to trickle; to be dropt, to fall; to be shed or spilt; — to let loose; to send off; to throw away; to throw; to vomit; etc. (ವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.; T.; Tē. ಬಡಿ, to drop, etc.; *cf.* ಉಚ್ಚು 1, ಉದಿರ್ 1, ಬಗೆ 1, ಬಡಿ 3, ಬಜೆ 1, ಬಸರ್ 1). P. p. ಒಕ್ಕು (Śmd. 282. 284). ಮತ್ತಹಸ್ತಿಗಳ ಮಸ್ತಕದಿಂ, ಬಿದಿರಿಂ, ಫಣೀನ್ದ್ರೋತ್ತಮಾಂಗದಿನ್, ಆಗುರ್ವ ಪಸ್ರಿಯ ಕೋಡ್ಡಿಳಿಂ ಮುತ್ತು ಒಕ್ಕುವು (142. 166). ಕರಿತಿರದತ್ತಣಿಂ ಮುತ್ತು ಒಕ್ಕುವು (165). ಪಸ್ರಿಯ ಕೋಡ್ಡಿಳಿಂ... ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತನ್ ಅಯ್ವುತ್ತುಮ್ ಇರ್ಪ ತುರಿವಿಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (168). ನಭೋವಾಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ದಧಿಪಾಣ್ಡುರಪಿಣ್ಡಪೋಲ್ (Lilv. 3, 4). ಮುಡಿಯಿಂ ಅಲರುಗೆ (Rsv. 10, 7). ಸುಬಾಹ್ವಕ್ಷರಣಂಗಳ್ ಉಗುತಿರೆ (Bp. 2, 34). ಕಮ್ಬನಿಗಳ್ ಉಗುತಿರಲು (3, 37; see also 18, 46; 33, 6; 48, 11; 29, 17; 50, 7). ಮುಡಿದ ಅರಳ್ಗಳುಗೆ (5, 28). ಪುಸ್ತಕದಮ್ಬಮ್ ಉಗದನ್ತೆ (10, 9). ತುನ್ತುರ್ಪನಿಗಳ್ ಉಗೆ (13, 21). ಘೋರನ ನೆತ್ತರ್ ಉಗೆ (38, 10). ಶೈತ್ಯತ ಒಕ್ಕ ಅನುವು (43, 71). ಭಸಿತಮ್ ಉಗುತ (44, 16). ಅಂ ನಿಮ್ಮ ಸಿಸು; ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಒಕ್ಕುದಂ ಕರುಣಿಸಿ! (48, 6). ಅಣ್ಮೊಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದಂ (56, 9). ಉಗುವುದು ಅದು ರಕ್ತವು (57, 75). ತನುಪುಲಕಂಗಳ್ ಉಗೆ (61, 40). See Abh. P. 11, 13; Bp. 27, 4; 47, 48; Rśv. 5, after 55 & 120; 13, 89; Bh. 1, 10, 38; J. 3, 26; 12, 6; 24, 45.

ಉಗು ugu. 2. = ಒಕ್ಕು. Short P. p. of ಉಗು 1. — ಉಗುತರ್. To drop from, to drop, etc. (Rśv. 5, after 55). ಉಗುತರೆ ಕೋಬ್ಬಿದ್ದುಳ್ವರಸುಮನ್ತಳಪಿಣ್ಡದ ಮೌಕ್ತಿಕೋತ್ಕರಂ (Abh. P. 13, 74).

ಉಗುನಿ ugunī. = ಬಗನಿ, q. v. (ಪೀಲು, ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ Mr. 146).

ಉಗುರ್ ugur. 1. ಉಗುರು. = ಉಸುರ. A nail; a claw (ಕಾನಾಂಕುಶ, ಕರರುಹ, ಪಾಣಿಜ, ನಖ, ನಖರ Hlā.; Mr. 322; ಪುಸರ್ಪವ, etc. Si. 211. 486; Tu.; T. ಉಗರ್; Tē. ಗೋರು). ಉಗುರ್ಗಳ್ (Śmd. 52; J. 6, 16; 8, 12; 18, 29). ಕರಡಿಯ ಬೆರಳಿಗೆ ಉದ್ದನ್ನ ಉಗುರುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). ಉಗುರಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯೆ? (Prv.). See ಕೂರುಗುರ್, ಕೊಂಕುಗುರ್, ಕೊನೆವುಗುರ್, ನೆಳ್ಳಗುರ್, ಹುಲಿಯುಗುರ್. — ಉಗುರಡ್ಡಿಗೆ. -ಆಡ್ಡಿಗೆ. A nail-shaped piece of gold or addigē;—a necklace composed of them (My.). — ಉಗುರಿಲ್ಲದ ಬೆರಳು. The śiśna (My.). — ಉಗುರುಕಣ್ಣು. The small open place between a finger-nail and the flesh under it, the quick of a finger-nail (C.). — ಉಗುರುನಂಜು. Poison in the blood created by scratching open pustules, etc. (C.). — ಉಗುರುಬೆಚ್ಚಗೆ. So warm as to be sensible to the finger-nails, luke-warm (C.; Tē. ಗೋರುನೆಚ್ಚೆ). — ಉಗುರುಸುತ್ತು. A whitlow (C.; T. ಉಗಿರ್ದುಜ್ಜಿ). — ಉಗುರುಸುತ್ತುಬಳ್ಳಿ. A climbing foetid milky herb, Daemia extensa R. Br. (Cynanchum extensum Ait.; St. & Pl.). — ಉಗುರುಳಿ. -ಉಳಿ. A round-bladed chisel or gouge (My.; Tē. ಗೋರುಳಿ). — ಉಗುರೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. A pressure or wound made with a finger-nail (J. 11, 21. 22). ಉಗುರೊತ್ತಿನ ಹುಗ್ಗಿ. A kind of huggi (S. Mhr.). — ಉಗುರ್ಗೆನೆ. -ಕೊನೆ. The point of a finger-nail (Č. Bp. 47, 25; J. 30, 29).

ಉಗುರ್ ugur. 2. = ಉಗುಱ್ 1 (??). See Abh. P. 12, 90.

ಉಗುರ ugura. = ಉಗುರ್ 1. ಉಗುರಗಳು (B. 5, 34. 288).

ಉಗುರಿಸು ugurisu. To scratch asunder. ಬೆರಣ್ಣವು ಪೊಳ್ಳುದಿನ್, ಉಗುರಿಸಿದುವು ತುದಿಬನ್ನು (Śmd. 288).

ಉಗುಳಿಲ್ ugul. 1. = ಉಸಿಱ್ 1, ಉಸುಱು 1. To emit, as saliva, etc.; to spit out; to spit, to sputter. (T. ಉಮಿಟ್; Tu. ಉಬ್ಬಿ; see ಉಮ್ಮಲು 1). P. p. ಉಗುದ್ದು (Bp. 13, 5). ಉರಿಯನ್ ಉಗುದುತ್ತ (31, 15). ನೀರನ್ ಉಗುಳ್ (42, 30). ಕಡಿಯನ್ ಉಸುದುತ್ತ (44, 20; 51, 59; 66, 5). ಬೇೞಿಗಳ ಉಗುಬ್ದಿ ನವರತ್ನಂಗಳ್ (Č. Bp. 2, 4). ತಾನ್ ಉಗುದು ತ್ತಮ್ ಇರ್ವ ಪೊಸಗಮ್ಬುಮನ್ ಇತ್ತ... ಪ್ರಫುಲ್ಲಮಲ್ಲಿನವಪುಷ್ಪಂ (Cpr. 7, 49). See Bp. 38, 17; 54, 35; 46, 59; Rśv. 1, 120; J. 3, 41; 5, 31; 14, 15; 20, 17; Grj. 10, after 79.

ಉಗುಳಿಲ್ ugul. 2. = ಉಸಿಱ್ 2, ಉಸುಱು 2. Spittle, saliva. (Tu. ಉಬ್ಬಿ; Tē. ಉಮ್ಮಿ, ಉಮ್ಮು). ಉಗುಳ್ಗಿಳ್ (Śmd. 52).

ಉಗುಳಿಸು ugulisu. = ಉಸಿಱಿಸು. To cause to emit or to spit (C.).

ಉಗುಳಿಸು ugulu. 1. = ಉಸಿಱ್ 1, etc. (ಗಣ್ಡೂಷ Nn. 89; C.). P. p. ಉಗುಬ್. ಉಗುಬಿವುದು (ನಿಷ್ಠೀವ Nr.). ಉಗುಬಿವಡೆ (Bp. 13, 12). ಉಗುಬು ವಿಷವನು! (13, 14). ಉದಕವನ್ ಉಗುಬಿ (18, 47). — ಉಗುಬಿಗುದು rep. (Bp. 13, 11). ಉಗುಬಿ ಉಗುಬಿ ರೋಗ, ಚೊಗಳಿ ಚೊಗಳಿ ರಾಗ (Prv.).

ಉಗುಳಿಸು ugulu. 2. = ಉಸಿಱ್ 2, etc. ಉಗುಬು ಸಿಡಿವ ನುಡಿ (ಅಮ್ಬುಕೃತ Hlā.). ಉಗುಬಿಬೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಅಮ್ಬುಕೃತ Nr.). ವೇದವನ್ ಓದುವಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿದ ಉಗುಬಿಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದುಗಳು Nr.). — ಉಗುಬಿರೋಗದವನು. (ಶ್ಲೇಷ್ಮಲ Si. 203; My.).

ಉಗುಟಿವಿಕೆ uguḷuvikĕ. Spitting, etc. (ಉದ್ಧಾರ Si. 400).

ಉಗೆ ugĕ. 1. = ಒಗೆ 1. To be born, etc. (Ch. v. 234).

ಉಗೆ ugĕ. 2. = ಉಗೆ 1, etc. (S. Mhr.; ಬಾಷ್ಪ G.).

ಉಗ್ಗ uggʌ. (Šmd. 49). A rope or cord attached to anything as a handle (C.; Tĕ.; T. ಉಕ್ಕು; Tu. ಉಗ್ಗಿ, ಒಗ್ಗಿ; *cf.* ಉಟ್ಟಿ 2, ಉರಲ್ 1, ಉಱಿ 1; T. ಉತ್ತು, to tie).

ಉಗ್ಗಟ uggʌṭa. = ಉಗ್ಗಡ. Tbh. of ಉತ್ತಟ (Šmd. 363).

ಉಗ್ಗಡ uggʌḍa-aḍaḷ. = ಉಗ್ಗನೆ. ವಂದಿಜನದ ಉಗ್ಗಡದ ರಾಜ ಕುಮಾರಕರು (Râm. 1, 16, 41).

ಉಗ್ಗರ uggʌḍa. = ಉಗ್ಗಟ. Excess, etc. (ಹೆಚ್ಚಿಗೆ G.). See Bh. 1, 10, 37; Rśv. 6, 11; 8, 113; Râm. 1, 13, 10; 5, 9, 25; 6, 10, 28; J. 16, 10. 2, affliction, trouble (My.).

ಉಗ್ಗಡಣೆ (uggu1 or 2-aḍaṇĕ=aṭa). = ಉಗ್ಗರ. Repeated sounds: sound, noise, clamour; repetition of certain meaningless sounds uttered to harmonize with dance or music (Bp. 54, 6; Bh. 1, 12, 19; Râm. 1, 16, 3; 6, 2, 7; J. 2, 47).

ಉಗ್ಗಡಿಸು uggaḍisu. To utter repeatedly; to sound, to reverberate; to cry, to cry out; to proclaim (Grj. 4, after 33; Bp. 6, 20; 29, 28; 50, 78; 57, 26; Râm. 3, 6, 50; 6, 1, 13; Rśv. 6, after 11; 13, 71); to repeat certain meaningless sounds so as to harmonize with dance or music (My.; Tĕ. ಉಗ್ಗಡಿಂಚು, ಉಗ್ಗಳಿಂಚು).

ಉಗ್ಗಾರ uggâra. Tbh. of ಉದ್ಧಾರ. (My.).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 1. = ಉರ್ಗಿ. (Šmd. 49). Burning (*cf.* ಉರಿ 1, ಹುಗ್ಗು, ಹುಱ್ಱು). — ಉಗ್ಗಿ ವಳದೆಣ್ಣೆ. -ಬಲದ ಎಣ್ಣೆ. Oil with the power of burning, burning oil (ಉರಿವೆಣ್ಣೆ Šmd. II, o. rs. ಉಗಿವಳಿದೆಣ್ಣೆ, ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ; *cf.* ಅಗ್ಗಿ ವಳದೆಣ್ಣೆ).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 2. = ಹುಗ್ಗಿ. (My.).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 3. = ಉಱ್ಱಿ. (R.).

ಉಗ್ಗು uggu. 1. Repeatedly to utter unmeaning sounds; —to hesitate or falter in speaking, to stammer (ವಚನವಿಕೋಧ Šmd. Dh.; Tu.; *cf.* ಒಳಮುಗಿ).

ಉಗ್ಗು uggu. 2. (Šmd. 248). Unmeaning sounds, such as one uses to amuse a baby (Bp. 15, 14; My.; Tĕ. ಉಗುಂಗೆ); —stammering (My.; ಬಿಕ್ಕು Ćt. II, 105).

ಉಗ್ಗು uggu. 3. To throw, as water (C.; ನೀರು ಚಲ್ಲು G.; Tu.: to flow by spurts; *cf.* ಒಯ್ಕು 1). See B. 4, 186; 5, 164.

ಉಗ್ರ ugra. *Formidable, terrific.* 2, cruel, fierce. 3, hot, sharp, pungent. 4, angry, wrathful. 5, *Śiva.* 6, *a mixed tribe from a Kshatriya father and a Śûdra mother.*

ಉಗ್ರಗಂಧೆ ugra-gandhĕ. Bishop's seed, Ligusticum ajwaen Roxb. (ಅಜವಾನ G.). 2, *Pimpinella involucrata* W. & A. 3, = ವಚೆ, *an aromatic water-plant, Acorus calamus* Lin. (ವಚೆ, ಬಚೆ Mr. 136). 4, *the common carraway, Carum carui.*

ಉಗ್ರಚಂಡಿ ugra-čaṇḍi. N. (Bp. 11, 4).

ಉಗ್ರತೆ ugratĕ. Violence, passion, anger (Kâvy. 1V, 2, 14; Bp. 21, 44; 26, 60); cruelty; wrath.

ಉಗ್ರತ್ವ ugratva. = ಉಗ್ರತೆ. (My.; B. 5, 234).

ಉಗ್ರದಂಡಿ ugra-daṇḍa. Stern-sceptred: relentless (Bp. 49, 10).

ಉಗ್ರಧನ್ವ ugra-dhanva. *Indra.*

ಉಗ್ರಲೋಚನ ugra-lôčana. Śiva (Bp. 53, 2; 57, 38).

ಉಗ್ರಶಕ್ತಿ ugra-śakti. N. of a king. (My.).

ಉಗ್ರಶಾಸನ ugra-śâsana. Severe in command, strict in orders; —a severe, cruel command (My.).

ಉಗ್ರಸೇನ ugra-sêna. N. of the father of Kamsa. (Bhâgavata 10, 40 sum.).

ಉಗ್ರಾಕ್ಷ ugra-aksha. Śiva (Bp. 58, 26).

ಉಗ್ರಾಣ ugrâṇa. A storehouse, a granary; a magazine; a treasury (ಸರ್ವರನಮ್ ಅದಿಸರಕು ಇರ್ಪುದು Mr. 195; C.; Tĕ., M., Tu.; T. ಉಕ್ಕ್ರಾಣ; Mhr. ಉಗ್ರಾಣೇ, ಉಗಾರಸಿ, ಉಗ್ರಾಣೇ gathering in of moneys due; moneys gathered). ತೈಲಘೃತಗುಡಪ್ರಕರಸಧಾನ್ಯದ ಉಗ್ರಾಣದ ಒಳ್ವನೆಗಳ್ (Č. Bp. 5, 50).

ಉಗ್ರಾಣತೆ ugrâṇatĕ. The state of being greatly risen (? Mhr. ಉಗ್ರಾಣ, loftiness, pride). ಉಗ್ರಾಣತೆಯನೆ ಬಿಡಲಮಾಗಿ ಪೊಣ್ಮಿದುದಕ್ಕುಂ (Bhn. 55).

ಉಗ್ರಾಣಿ ugrâṇi. A store-keeper (My.; see ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ); a store-keeper's servant (My.); a village peon (Mg.).

ಉಗ್ರಾಣಿಕ ugrâṇika. = ಉಗ್ರಾಣಿ. (My.).

ಉಗ್ರಾಣಿಸು ugrâṇisu. To be amassed, to become excessive (Bh. 8, 19, 47).

ಉಗ್ರಾಂಬಕ ugra-ambaka. Śiva (Bp. 54, 44).

ಉಗ್ರಾಹಿ ugra-ahi. A formidable snake (ನಿಶಾಚರ, ಕ್ರೂರನರ್ವ Nn. 23).

ಉಗ್ರಿ ugri. A certain poison, the root of Aconitum ferox (? ತುಗ್ಗಿಲ್ Mr. 120, o. r. ಆಗ್ರಿ; Sk. ಉಗ್ರೆ is the name of several plants).

ಉಘೆ ughĕ. Hurra! huzza! (Bp. 16, 30; Śśv. 1, 80; C.; Tĕ.; ಜಯಜಯವಾಗಲೆವ್ಪುರ್ದ G.). — ಉಘೆಉಘೆ. rep. ಭೋಂಕನೆ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ್ ಅನ್ದು ಆರತಿಯನ್, ಉಘೆಯುಘೆ! ಎನ್ದು, ತನ್ದು, ಎತ್ತುತ್ತೆ ಾರ್ದರ್ (Šmd. 64). — ಉಘೆಕಾಳಿಕೊಣ್ಡ. N. of a dog (Bp. 55, 53). — ಉಘೇ. = ಉಘೆ. (Bp. 26, 8; 45, 54; 52, 40; 56, 7; 61, 64). — ಉಘೇ ಉಘೆ. rep. (Bp. 44, 34. 71). — ಉಘೇ ಉಘೇ. rep. (Bp. 6, 23; 43, 32; 56, 14).

ಉಂಕಿ uṅki. (fr. ಉಡಿಕೆ?). = ಉಂಕೆ, ಊಕೆ 1. The warp spread and starched (C.). ಆಳೆಯನು ಈಣ್ಡು, ಮನೆಯಾಳೆಯನು ಮುಂದಿದರೆ ಹಾಕಿದ ಉಂಕಿ ಹಬಿದನ್ತೆ ಮನೆಯೊಳ್ ಇದ್ದಾಕೆ ತಾ ಕೆಪುಗು (Sp.).

ಉಂಕಿಸು uṅkisu. To consider; to observe, to look at (Bp. 19, 49; T., M. ಉನ್ನು; T. ಉಳ್ಳು, to consider; see ಉನ್ನಿಸು).

ಉಂಕುಣ uṅkuṇa. = ಉತ್ಕುಣ. A bug (Sk.).

ಉಂಕೆ uṅkĕ. = ಉಂಕಿ, etc. (My.).

ಉಂಗರ uṅgara. (fr. ಅಂಗುಲೀಯ?). = ಉಂಗುರ, etc. A ring (ಅಂಗುಲೀಯಕ, ಊರ್ಮಿಕೆ Si. 220; C.; Tĕ; Tu.

ಉಂಗಿಲ; *cf.* ಉರುಟು 5; T. ಉಬಿಲ್, to turn round). ಉಂಗರ ದೊಡ್ಡ ಬಾದರೆ ಗಂಗರವಾಡೀತೇ? (Prv.).

ಉಂಗುಟ uṅguṭa. = ಉಂಗುಟ್ಟ. Tbh. of ಅಂಗುಷ್ಠ (Śmd. 354. 370). See Bp. 1, 49; 4, 36; Grj. 5, after 42; J. 31, 4; 32, 32.

ಉಂಗುಟ್ಟ uṅguṭṭa. = ಉಂಗುಟ. (Śmd. 370).

ಉಂಗುರ uṅgura. = ಉಂಗರ, ಉಂಗ್ರ. (ಅಂಗುಲೀಯಕ, ಊರ್ಮಿಕೆ Hlâ.; C.). ಆಕ್ಕರಂ ಬೆರಸಿದ ಉಂಗುರ ಮುದ್ರೆ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). See B. 3, 34; 5, 238; ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ. — ಉಂಗುರ ಕೂದಲು. = ಉಂಗುರಗೂದಲು. (My.; ಗುಂಗುರಕೂದಲು G.; see s. ಮುನ್ದಲೆ). — ಉಂಗುರಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. A ringlet, ringlets (C.; ಆಲಕ, ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ, ಸುಬಿಗುರುಳ್ G.). — ಉಂಗುರಬೆರಳು. The ring-finger (My.; ಅನಾಮಿಕೆ G.).

ಉಂಗ್ರ uṅgra. = ಉಂಗುರ, etc. (C.). — ಉಂಗ್ರಗೂದಲು. = ಉಂಗುರಗೂದಲು. (C.; ಸುಬಿಗುರುಳ್ Cb.).

ಉಚಾಂಯಿಸು uchâyisu. = ಉಚ್ಚಾಯಿಸು. To go beyond; to pass by, to overstep, to transgress (as a word, an order), to exceed (as the bounds of propriety); to penetrate right through, as a pointed instrument;—to pass or elapse, as time, etc. (My.).

ಉಚಿತ uchita. Delightful, agreeable. 2, used, customary, usual; used to. 3, *right, proper, convenient, suitable;* right manner, etc. 4, a gift, a present, a gratuity (C.; ಸಮ್ಮದೆ, ಕೊಡುವುದು Nn. 140; ಸಮ್ಮದ Mr. 537). 5, N. of a metre (Ch.). See Ch. v. 1; Śmd. 115. 397; J. 2, 46; 5, 25; 7, 42; 10, 1; 17, 36.

ಉಚಿತಜ್ಞ uchita-jña. Knowing what is proper (Śmd. 107).

ಉಚಿತವರ್ಣ uchita-varṇa. A suitable, homogeneous letter (Kâvy. I, 3, 49-52).

ಉಚಿತವಿಧಿ uchita-vidhi. The proper method or manner (Śmd. 383).

ಉಚಿತಾಕ್ಷರ uchita-akshara. = ಉಚಿತವರ್ಣ. (Ch. v. 3; Śmd. 209 seq.).

ಉಚ್ಚ uchcha. = ಉಂಚ, ಉಚ್ಚ. *High, lofty, elevated;* tall; deep; loud; intense. 2, the apex of the orbit of a planet. ಉಚ್ಚಕುಲ (B. 4, 188).

ಉಚ್ಚಂಗಿ uchchaṅgi. = ಹುಚ್ಚಂಗಿ. N. of a village in Mysore. — ಉಚ್ಚಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. A goddess of that place (My.). — ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗ. = ಉಚ್ಚಂಗಮ್ಮ. (My.).

ಉಚ್ಚಟಿ uchchaṭi. *A fragrant grass, a species of Cyperus.*

ಉಚ್ಚಂಡ ud-chaṇḍa. Quick, fast, rash (ಅಪ್ರಲಮ್ಬ Hlâ., Mr. 459). 2, hanging down (ಎಲೆ ಕಟ್ಟಿದುದು Hlâ.; ಎಲಗಟ್ಟಿ Mr. 459).

ಉಚ್ಚಪುಚ್ಚ uchcha-puchcha. A kind of bird (ಮ್ಲಾನ or ಅಮ್ಲಾನ, ಉಲಿವ Mr. 174, one MS. ಟೀವ instead of ಉಲಿವ).

ಉಚ್ಚಯ ud-chaya. 1. Gathering, collecting; a collection, heap, multitude. 2, *the knot of the string or of the cloth which fastens the lower garments round the loins, tied in front* (ಸೀವಿ Mr. 343; see ನಿಱಿ 2). 3, ಸೋಗೆ (343).

ಉಚ್ಚಯ uchchaya. 2. = ಉಚ್ಚವ. (My.).

ಉಚ್ಚರಣ ud-charaṇa. -ನೆ. Going up or out; uttering; pronunciation. (C.).

ಉಚ್ಚರಿತ ud-charita. Gone up or out; risen. 2, uttered, pronounced. See ಸ್ವಾಘೋರ್ಚ್ಚರಿತ.

ಉಚ್ಚರಿಸು ud-charisu. To emit (sounds), to utter, to pronounce, to speak, to read. See Śmd. 10. 27. 38, 127. 140. 189; Bp. 55, 50; J. 9, 32; 13, 49.

ಉಚ್ಚಲ ud-chala. The mind, the understanding. (R.).

ಉಚ್ಚಲಿತ ud-chalita. ಉಚ್ಚಳಿತ. Gone away from; gone up or out, winnowed; freed or loosened from; proceeded, come forth (Rśv. 13, 69).

ಉಚ್ಚಲಿಸು ud-chalisu. ಉಚ್ಚಳಿಸು. To come forth (ಪೊರಿ ಪೊಣ್ಮು Kk. 74; Śm. 65; ಉಚ್ಚಿ ಪಾಯ್ Śs.); to issue, to proceed (J. 12, 42; 13, 48; 14, 11). 2, to become loose (Rśv. 5, 41). 3, to separate, to withdraw from each other (Bp. 61, 28). 4, to enter into and go out on the other side, to penetrate right through and go onwards (J. 3, 19; 4, 44; 13, 48; 22, 14; 23, 16. 38; 28, 48); to penetrate (7, 45; 12, 21. 41; 20, 18; 22, 20; Bhâgavata 10, 18, 6). 5, to run over, as water, to swell and run over, as the sea (Abh. P. 14, 146; Bh. 1, 20, 54). 6, to start up suddenly (Bp. 32, 26; J. 6, 10).

ಉಚ್ಚವ uchchava. Tbh. of ಉತ್ಸವ. (Bp. 57, 43; Bh. 4, 2, 67; My.).

ಉಚ್ಚಾಟನ ud-châṭana. Eradicating; driving away, scaring; expelling, removing (My.); causing a person to quit his occupation by means of magical incantations. — ಉಚ್ಚಾಟನಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To drive away, to scare (Bp. 22, 30).

ಉಚ್ಚಾಪತಿ uchchâpati. Taking of goods upon credit (My.; Mhr. ಉಚಾಪತ).

ಉಚ್ಚಾಯಿಸು uchchâyisu. = ಉಚಾಯಿಸು. (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚಾರ ud-châra. Causing to go forth; discharge. 2, *faeces, excrements.* 3, utterance, pronunciation.

ಉಚ್ಚಾರಕ ud-châraka. Pronouncing, sounding, declaring. 2, a proclaimer, a herald (ದಣ್ಡಿ Mr. 265).

ಉಚ್ಚಾರಣೆ ud-châraṇĕ. -ಣ. Utterance, articulation, pronunciation, reciting (Śmd. 10 Cm.; My.).

ಉಚ್ಚಾವಚ uchchâvacha. *Various, heterogeneous, unconnected, digressive;* speaking unconnectedly or foolishly (ಮನ ಬನ್ದಪೊಲು ನುಡಿವದು Mr. 84).

ಉಚ್ಚಾಸನ uchcha-âsana. An elevated, high seat (Grj. 4, after 33 & 48).

ಉಚ್ಚಿ uchchi. 1. A particle used in calling dogs (Bp. 55, 46). — ಉಚ್ಚುಚ್ಚಿ ರೇ. rep. with ರೇ. (Bp. 55, 46; 61, 20).

ಉಚ್ಚಿ uchchi. 2. The top or crown of the head (Tc., T., M.). — ಉಚ್ಚಿ ಬಾಯಿ. The fontanel (My.).

ಉಚ್ಚಿಕೆ uchchikĕ. Diarrhoea (My.).

ಉಚ್ಚಿಸು uchchisu. To cause to untie or loosen (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚು uchchu. 1. = ಉಚ್ಚು, etc. To pull out, to draw, as a sword (Bp. 28, 42; 32, 44; 33, 14). **2**, to untie, to loosen, as a knot, a tie (S. Mhr.); to cast, as a slough (C.). **3**, to become loose, as the leaves of a book, the sewings of a cloth, etc. (S. Mhr.); to be cast, as a slough (My.); to fly off, as an arrow (Abh. P. 4, 31). **4**, to be parted or opened, as lips (Bp. 46, 57). **5**, to become free, to free one's self from confinement (Bp. 57, 43; see ತಟವುಚ್ಚು);—to penetrate right through (J, 13, 18; *cf.* ಉಚ್ಚಲಿಸು). **6**, to be purged (frequently

as ಉಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು, C.). ಹೆರೆ ಉಚ್ಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Nr.). — ಉಚ್ಚಲಾಟ. -ಆಟ. = ಉಚ್ಚಾಟಿ. (My.). — ಉಚ್ಚಾಟಿ. -ಆಟ. Looseness, diarrhoea (C.). — ಉಚ್ಚಿ ಪಾಯ್. To come forth, etc. (ಉಚ್ಚಿ ಳಿಸು, ಪೊಪ ಪೊಣ್ಮು ಸಿ.).

ಉಚ್ಚು ುಚ್ಚು. 2. The state of making loose, etc. **2,** the state of being or becoming loose, etc., of coming forth (Rām. 6, 30, 16). — ಉಚ್ಚುಕೊರಡು. (= ಉಜ್ಜುಗೊರಡು). A carpenter's plane (S. Mhr.). — ಉಚ್ಚುಗಣ್ಣು. An untied knot (S. Mhr.). ಉಚ್ಚುಗಣ್ಣು ಜೊಡೆ, to escape (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚೂಡ ud-cūḍa. = ಉಚ್ಚೂಲ. (ಹಬವಿಗೆಯ ತುದಿಯ ಸಡಕಂ Mr. 287).

ಉಚ್ಚೂಲ ud-cūla. *An ornament tied on the top of a banner.*

ಉಚ್ಚೆ ುಚ್ಚೆ. Urine (C.; Tē.). ಉಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮಾನ ಹಿಡಿಯ ಬಹುದೇ?— ಉಚ್ಚೀ ಕುಡಿದರೂ ತನ್ನಿಚ್ಚೆ ಲೇಸು.— ಉಚ್ಚೀ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪು ಕೇಳಿದ (Prvs.). ಉಚ್ಚೆ ಜೊಯ್ದುದು (ಮೂತ್ರಿತ G.). See Prv. s. ಮೇಲು. — ಉಚ್ಚೆಕಟ್ಟು. Stoppage of urine (C.). — ಉಚ್ಚೆಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. The pudendum muliebre (C.). — ಉಚ್ಚೆಚೀಲ. The amnion (S. Mhr.). 2, the bladder (My.). — ಉಚ್ಚೆಪರೀಕ್ಷೆ. Examination of urine, uroscopy (C.). — ಉಚ್ಚೆಪೀಡೆ. Diabetes (C.). — ಉಚ್ಚೆಬುರುಕ. -ಪೈ. A male who has great difficulty in retaining his urine (C.). — ಉಚ್ಚೆಬುರುಕಿ. A female of that description (C.). — ಉಚ್ಚೆಬುಜ್ಜಿಡೆ. =ಉಚ್ಚೆಚೀಲ. (S. Mhr.; My.). — ಉಚ್ಚೆಮಲ್ಲ. An ಉಚ್ಚೆಬುರುಕ, a jade, a slut (My.; Tē.). — ಉಚ್ಚೆಮೂಲಿ. = ಉಚ್ಚೆಮಲ್ಲ. (My.). — ಉಚ್ಚೆರೋಗ. A urinary disease (C.); diabetes (My.).

ಉಚ್ಚೈಶ್ರವನ uccaiś-śrava. = ಉಚ್ಚೈಶ್ರವಸ್. (Mr. 41).

ಉಚ್ಚೈಶ್ರವತ್ವ uccaiś-śravatva. The state of being Indra's horse (Rśv. 13, 79).

ಉಚ್ಚೈಶ್ರವಸ್ uccaiś-śravas. Long-eared or neighing aloud: *Indra's horse.*

ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ uccaiś-ghuṣṭa. *Clamour, crying,* neighing, roaring, rattling.

ಉಚ್ಚೈರ್ಘೋಷ uccaiś-ghôṣa. = ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ. (My.; G.).

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ uccaiś-dhvani. A loud sound, a cry, a clamour, a roar. See ಅಬುಚು, ಆರ್, ಕೂಗಿಡು, ಕೂಗು.

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವಾನ uccaiś-dhvāna. = ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ. (Śmd. 99).

ಉಚ್ಚೈಸ್ uccaiś. *High; loud;* powerful. (Śmd. 99).

ಉಚ್ಚೈಸ್ತರ uccaiś-tara. *Higher, extraordinarily high; louder.*

ಉಚ್ಚಾದನ ud-sādana. = ಉತ್ಸಾದನ. *Cleaning the body with perfumes.*

ಉಚ್ಚಾಸಿ ud-śāsi. Winnowing (ತೂರ್ವದು Mr. 372, o. r. ಉತ್ಸಾಸಿ).

ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ ud-śiṣṭa. *Left, rejected.* 2, leavings, fragments, orts (ಎಂಜಲು G.); *remainder.* See Mr. s. ವಿಘಸ.

ಉಚ್ಚೈರ್ಷಕ ud-śīrṣaka. Having the head raised. 2, *a pillow.*

ಉಚ್ಚೃಂಖಲ ud-śṛiṅkhala. *Unshakled, unrestrained, free.*

ಉಚ್ಚೊಷಣ ud-śôshaṇa. Drying up, making dry. (My.).

ಉಚ್ಚೊಷಿತ ud-śôshita. Dried. (My.).

ಉಚ್ಛ್ರಯ ud-śraya. Rising; *height, elevation;* growth, increase.

ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ud-śrāya. Rising; *height, elevation.*

ಉಚ್ಛ್ರಿತ ud-śrita. Risen; *high;* increasing; born; proud (ಸೊಕ್ಕಿದ G.).

ಉಚ್ಛ್ವಾಸ ud-śvâsa. = ಉಶ್ವಾಸ, ಉಸ್ವಾಸ. Exhaling; breathing; breath; panting; sighing; expiring. See ಬಿಕ್ಕು, ಸುಯ್.

ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ uccchvâsa-nigraha. Obstruction of breath, difficulty in breathing. See ಉಬ್ಬಸಪಟ್ಟುದು (for which there is as an o. r. ಉತ್ಸಾಹನಿಗ್ರಹ).

ಉಜಾಡು ujāḍu. Desolate, depopulated (My.; Br.; Mhr., H.).

ಉಜಜರು ujjaru. Respect, deference (My.; Mhr. ಉಜೂ).

ಉಜ್ಜನಿತ ud-janita. Begotten, produced, born. (Bp. 49, 35).

ಉಜ್ಜಯನಿ ud-jayani. = ಉಜ್ಜಯಿನಿ, ಉಜ್ಜೆಣಿ. N. of a city in Mâlava, Oujein (Śmd. 373; Sk).

ಉಜ್ಜಯನ್ತಿ ud-jayanti. = ಉಜ್ಜಯನಿ. (Grj. 2, 81).

ಉಜ್ಜಯಿನಿ ud-jayini. = ಉಜ್ಜಯನಿ, etc. *Oujein.*

ಉಜ್ಜವನೆ ujjavaṇe. Tbh. of ಉದ್ಯಾಪನ (Śmd. 373).

ಉಜ್ಜಳ ujjaḷa. Tbh. of ಉಜ್ಜ್ವಲ (Śmd. 351; Kk. 65).

ಉಜ್ಜಾಸನ ud-jâsana. *Killing, slaughter.*

ಉಜ್ಜಿಸು ujjisu. To cause to rub (My.).

ಉಜ್ಜೀವ ud-jīva. Reviving; animation. (Bp. 7, 7).

ಉಜ್ಜು ujju. 1. = ಉದ್ದು 1, ಉರ್ದು 1. To rub (My.; Tu.; ತಿಳ್ಕ G.; T. ಉರಬು, ಉರಿಂಜು, ಉಳ್ಕಿ; see ಒರಸು 1). See Si. 225. 345. 381. — ಉಜ್ಜುಜ್ಜು. rep. ಇದ್ದಲು ಮಸಿಯನ್ನಾಗಿಮೆಯ್ಕು ಉಜ್ಜಿ ಉಜ್ಜಿ ತೊಳದರೂ ಇದ್ದ ರೂಪವಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗದು (Prv.).

ಉಜ್ಜು ujju. 2. Rubbing. — ಉಜ್ಜುಕ್ಕಮ್ಬಳಿ. A kind of blanket that is felt-like in appearance (My.; Si. 223). — ಉಜ್ಜುಕಲ್ಲು. A stone used for smoothing a newly made floor (My.). — ಉಜ್ಜುಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. A carpenter's plane. ಉಜ್ಜುಗೊರಡು ಆಡಿಸಿ (B. 3, 58). 2, a piece of wood for levelling a floor (My.).

ಉಜ್ಜುಗ ujjuga. Tbh. of ಉದ್ಯೋಗ (Śmd. 343. 359; Čt. I, 16; II, 61. 77; Nn. 148; J. 24, 76; 29, 38; 30, 10; 31, 4. 52).

ಉಜ್ಜುಗಿಸು ujjugisu. Tbh. of ಉದ್ಯೋಗಿಸು. (V. 23, 2; Rśv. 5, after 55 and 120; 6, after 10 and 116; J. 2, 30).

ಉಜ್ಜೃಮ್ಭಿತ ud-jṛimbhita. Opened, stretched; expanded, blown; yawning, opening the mouth widely. (A.).

ಉಜ್ಜೆಣಿ ujjeṇi. Tbh. of ಉಜ್ಜಯನಿ (Śmd. 373. 375).

ಉಜ್ವಲ ujvala. A wrong form of ಉಜ್ಜ್ವಲ (*e. g.* in G.).

ಉಜ್ಜ್ವಲ ud-jvala. ಉಜ್ಜ್ವಳ. = ಉಜ್ಜು ಳ. Blazing up, luminous; burning; *bright, splendid; pure, clear;* beautiful, lovely. 2, *love, passion.* See Śmd. 23. 395.

ಉಜ್ಜ್ವಲತೆ ud-jvalatĕ. Splendor, radiance (Śśv. 1, 19; ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು Čb.; My.). 2, love, the erotic sentiment (ಶೃಂಗಾರರಸ Čb.; My.).

ಉಜ್ಜ್ವಲನ ud-jvalana. Burning; shining. (Bp. 50, 25).

ಉಜ್ಜ್ವಲವಿದ್ಯೆ ujjvala-vidyĕ. A beautiful, good science (ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯೆ Nn. 160).

ಉಜ್ಜ್ವಲಿತ ud-jvalita. Lighted, shining, flaming, etc. (Bp. 5, 58; Rśv. 5, 92; B. 5, 244).

ಉಜ್ಜ್ವಲಿಸು ud-jvalisu. ಉಜ್ಜ್ವಳಿಸು. To flame, to shine, etc. See Bp. 4, 10. 40; 11, 41; 56, 53; Śśv. 1, 66. 68.

ಉಜ್ವಲ ud-jvâla. Flame (Bp. 21, 2).

ಉಜ್ಝಿತ ujjhita. *Left, rejected;* discontinued.

ಉಂಚ uñča. (fr. ಉಡಿಸು 2 ?). A bamboo basket used for covering poultry (My.).

ಉಂಚ uñča. = ಉಚ್ಚ. High; height; a high note, etc. (ಉದ್ದ Šm. 64; Kk. 58; J. 26, 24; Mhr.).

ಉಂಛ uñčha. *Gleaning, gathering grains.*

ಉಂಛವೃತ್ತಿ uñčha-vṛitti. Living by picking up grains of corn. (Si. 299).

ಉಂಛಶಿಲ uñčha-šila. *Gleaning grains and also ears of corn.*

ಉಂಜ uñja. = ಪುಂಜ, etc. (My.).

ಉಂಜ uñja. = ಹುಂಜ, etc. (My.).

ಉಟ uṭa. Leaves, grass, etc. used in making huts, thatches, etc. See ಉಟಜ.

ಉಟಜ uṭa-ja. *A hut made of leaves* (ಪರ್ಣಶಾಲೆ Nn. 80); *a house* (ಮನೆ Mr. 194).

ಉಟಾಯಿಸು uṭâyisu. To raise (R.; Mhr. ಉಶವಣೀಂ, to raise, arouse; ಉಠಾವಣೀಂ, to rise against, etc.).

ಉಟ್ಟ uṭṭa. = ಉಟ್ಟು 4, etc. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟರ uṭṭara. (*fr.* ಉಡು 1 ?). = ಉಟ್ರ. The knot which females tie in front with their sîrĕ to fasten it round the waist (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 1. Abuse, bad language (S. Mhr.; *cf.* ಉರುಟು 2).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 2. = ಒಟ್ಟಿ 3. A fibrous net-work sling, in which pots, etc. are suspended from a stick thrown across the shoulder (My.; Tĕ.; *cf.* ಉಗ್ಗ, ಉಜ್ಜಿ). ಕಾವಡಿಯ ಉಟ್ಟಿ (ತಿಕ್ಕ, ಕಾಚ Si. 344). ಉಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಕಾಚಿತ, ತಿಕ್ಕಿತ 378). **2,** the upper piece of the frame-work of a cradle, to which the ropes or chains are fastened by which the cradle is suspended (My.).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 3. = ಹುಟ್ಟಿ. A honey-comb (My.).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 1. = ಉರುಟು 5. (A globular thing, a round stone used as an anchor), an anchor (ಲಂಗರ್ Si. 85).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 2. = ಹುಟ್ಟು 3. A paddle, etc. (My.; T. ಉಡು, a boatman's pole).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 3. P. p. of ಉಡು 1.

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 4. = ಉಟ್ಟ, ಉರಟ, ಉರಟು 1 q. v. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 5. = ಹುಟ್ಟು 1. To be born (My.).

ಉಟ್ರ uṭra. = ಉಟ್ಟರ. (S. Mhr.). — ಉಟ್ರಗಣ್ಣ. = ಉಟ್ರ. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಲು uṭlu. Tĕ. plural of ಉಟ್ಟ 2. — ಉಟ್ಲಾಟಿ. -ಆಟ. = ಉಂಡಿ. A play in which cocoanuts, sugar, etc. are suspended and swung, when persons dressed like herdsmen attempt to strike and obtain them, especially the day after Krishna's birth-day (My.). — ಉಟ್ಲುಬಡಿ. A play (on the same day) in which a net-work containing vessels filled with fruit, etc. is suspended from a pole; and while the so-called herdsmen are trying to strike it for the purpose of obtaining the fruit, etc., the owner of it draws it up beyond their reach (My.; T. ಉಲ್ಲಿಯಡಿ).

ಉಠಾವುಠಿ uṭhâvuṭhi. Smartly, promptly (Bh. 8, 23, 12; Mhr.).

ಉಡ uḍa. 1. = ಉಡು 5, q. v. The common iguana, Iguana tuberculata (ಉಡು, ಗೌಧೇರ Si. 168; C.);—the yellow monitor, Monitor flavescens (Bd.). See ಕರೀ-, ಬಿಳೀ-.

ಉಡ uḍa. 2. = ಉಡಿ 5, etc. — ಉಡದಾರ. = ಉಡಿದಾರ q. v., ಉಡುದಾರ. A string or cord around the waist of men, generally of cotton, occasionally of metal (ಕಟಿಸೂತ್ರ, etc. Dhw.; C.; Tu.). ಪುರುಷನ ಉಡದಾರ (ತ್ರಿಂಬಲ Si. 220). 2, a woman's zone or girdle (generally called ಒಡ್ಯಾಣ; Tu.). ಸಾರಶನ ಅಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಳ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಆಭರಣ, ಮೂಡು ಎಬ್ಗೆಗಳ ಡಾಬು, ಉಡದಾರ, ಗೆಜ್ಜೆಯ ಉಡದಾರ, ಗಣ್ಟೆಯ ಉಡದಾರ (Si. 220). ಅಜ್ಜ ನೂತದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಜನ ಉಡದಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ (Prv.).

ಉಡಗಿಸು uḍagisu. 1. = ಉಡುಗಿಸು 1. To cause to sweep (My.).

ಉಡಗಿಸು uḍagisu. 2. = ಉಡುಗಿಸು 2. To lessen, as strength (My.; Tĕ. ಉಡುಚು).

ಉಡಗು uḍagu. 1. = ಉಡಿಗು, ಉಡುಗು 2, ಹುಡುಗು. To sweep (Bp. 23, 18; My.).

ಉಡಗು uḍagu. 2. = ಉಡುಗು 1. To shrink, as the body from cold (S. Mhr.); to decrease, as strength (My.). **2,** to subdue, to restrain, as one's mouth (S. Mhr.). (Tĕ. ಉಡಿಗು).

ಉಡಚು uḍaču. ಉಡುಚು, (ಒಡಿಸೆ), ಒಡುಚು. A venereal boil in the iliac region (S. Mhr.; *cf.* ಉಡಿ 3).

ಉಡಪು uḍapu. = ಉಡುಪು. Clothes of any kind (My.).

ಉಡಲು uḍalu. = ಉಡಿಲ್ q. v., etc. (C.).

ಉಡಸು uḍasu. ಉಡಿಸು 2, etc. (My.).

ಉಡಾಫೆ uḍâphĕ. Denial, rejection, slight, scorn (C.; H.).

ಉಡಾಯಿಸು uḍâyisu. To reject contemptuously (My.; Mhr. ಉಡವಣೀಂ).

ಉಡಾಸ uḍâsa. Causing to fly or wave (H.). — ಉಡಾಸಪಾವಡ. = ಉಡಾಸರುಮಾಲ. (My.). — ಉಡಾಸರುಮಾಲ. A silk cloth which in regal, nuptial and other processions is used as a fan (ಸೀಗುರಿ G., Ŏb.; S. Mhr.).

ಉಡಾಳ uḍâḷa. Vagrant, inconstant, good for nothing (ಚಂಂಚಲ Ŏb.; S. Mhr.; B. 2, 31; Mhr.).

ಉಡಿ uḍi. 1. = ಒಡಿ 2, ಒಡೆ 1. To be shattered to pieces, to burst, to crack, to split, to break (v. i.);—to crush, to squash, to bruise, to break, etc. (v. t.; ಪೋಟಿನ ಕೆಮd. Dh.; ಮುಱಿ ? Čt. I, 16; C. as ಒಡಿ; Tu., M. ಉಡೆ; T. ಉಡ್ಚು); to pull asunder, as dough (C.); to form by convolution, to twist with the palms of the hands, as a wick, a rope, etc. (C.). See *e. g.* Abh. P. 14, 89. 122; Rśv. 5,

75. 119; 5, after 120; Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 27. 32; 8, 27, 2; J. 15, 31; 16, 40; 20, 24; 25, 29; 31, 58; Râm. 6, 9, 19. — ಉಡಿಯುಡಿ. rep. (Rśv. 6, after 23).

ಉಡಿ uḍi. 2. = ಒಡೆ 3. A fragment, a splinter. ದಾಳ ಉಡಿ ಪಾಜಿ ಬೀಟಿ ಪಗಲ ಉಳ್ಕದ ವೋಲ್ (Abh. P. 13, 63).

ಉಡಿ uḍi. 3. A kind of disease (ಕೋಗಭೇದ Śmd. Dh.; *cf.* ಉಡಹು; Tu. ಒಡಿ, a bubo; M. ಒಡಿ, in ಒಡಿ-ಕುರು, a bubo, = T. ಒಡು, ಒಡು-ಕಟ್ಟಿ, a boil under the armpit).

ಉಡಿ uḍi. 4. (= ಉಡಲು, etc.). A sort of smaller or larger pouch made by females (and males) in front, at about the height of their waist, by folding or doubling a part of their sîrĕ (or, if males, of their dôtra or aṅgi); it is either held up with the hand or is fastened by tucking in, and is used *e. g.* for putting in eatables, money, etc., and for carrying children (C.; ಪೊಟ್ಟಿ G.; Tĕ. ಒಡಿ). ಬಸುಜಿ ದ್ದವಳ ಉಡಿಯ ತುಮ್ಬುವ ಕಾರ್ಯ (ಸೀಮನ್ತಪ್ರಸ್ತ G.). ಕಳ್ಳನು... ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಡಿಯೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಓಡಿ ಹೋದನು (B. 2, 21). ಅಡಿಕೇ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಕ ಬಹುದು, ಮರ ವಾದ ಮೇಲೆ ಆಗದು (Prv.). ಕಡಲೆಗಳೇ ನಿಮ್ಮುಡಿಯೊಳಗೆ? (Śmd. 125, o. r. ಕಡಲೆ-). — ಉಡಿಗೂಸು. -ಕೂಸು. A child in the uḍi (C.).

ಉಡಿ uḍi. 5. = ಉಡ 2, ಉಡು 4, ಉಡೆ 1, (ಒಡಿ 1). The hip, the waist (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ, ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ Nr.; Bp. 32, 51; M. ಉಡೆ, ಒಡಿ, groin; side; Tĕ. ಒಡಿ, the loins; the vulva = T. ವಡಿವು; T. ಉಜ್, the side; ಉಕ್ಕ, the middle, the hip). ಲೇಸವ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಡಿ (ಆರೋಪ); ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡಿಯ ಸೀರೆಯ ಕಣಿಯಲ್ಲಿಯದು ನಿಜಿ ಸೀಏಯೆಸಿನುಗು (Nr.). ಉಡಿಯಿನ್ದಲೂ ಕೆಳಗೆ (ಆಧರ, ಆಧೋಭಾಗ Nn. 67). ಉಡಿಯೊಳ್ ಪೊಂಜುರಿಗೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ (Rśv. 6, after 11). ನಿಜಿಯ ಸಿಂಗರದುಡಿ (J. 11, 9). — ಉಡಿಗಣ್ಟೆ. A bell tied to the waist (Bp. 16, 17). — ಉಡಿಗಲ್ಲಿ. -ಕಲ್ಲಿ. A net-bag tied to the waist (Rśv. 5, 52). — ಉಡಿಗೆಜ್ಜೆ. Small metal bells worn round the waist (C.). — ಉಡಿದಾರ. = ಉಡದಾರ q. v., etc. (ಮೇಖಲೆ Nn. 45; ಮೇಖಲೆ, ಕಾಂಚಿ 118; ಮೇಖಲೆ, ಕಾಂಚಿ, ರಶನೆ, ಸಪ್ತಕ, ಕಲಾಪ, ಸಾರಸ Mr. 344; ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 446). See Bp. 38, 14. — ಉಡಿದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. A waist-leather. ಮಣಿಯುಡಿದೊವಲುಂ ಪಿರಿಯ ಪಣೆ ಗಟ್ಟುಂ (Śmd. 78). — ಉಡಿನೂಲ್. = ಉಡೆನೂಲ್. (ಉಡಿದಾರ, ಕಕ್ಷ್ಯೆ Nn. 117; Abh. P. 3, 141).

ಉಡಿ uḍi. 6. = ಉಡು 3, ಉಡೆ 2. Putting on in a peculiar manner, as certain clothes;—a garment put on in that manner (My.); apparel in general (My.). — ಉಡಿಯ. -ಆ 3. A male who has put on or wears, or has for his raiment. See ಒಗ್ಗದೊವಲುಡಿಯ.

ಉಡಿ uḍi. 7. (T., M. ಉದಿ, ಒದಿ). — ಉಡಿಮರ. An ugly tree, Odina wodier Roxb. (St. & Pl.; see ಆಜಬ್ಯಂಗಿ).

ಉಡಿಕೆ uḍikĕ. = ಉಡಿಗೆ, etc. Putting on in a peculiar manner, as certain clothes;—raiment (My.). — ಉಡಿಕೆಗಣ್ಡ. A husband who has married a widow (My.). ಉಡಿಕೆಗಂಡನ ಉಪದ್ರ ಬಹಳ (Prv.). — ಉಡಿಕೆ ಮಾಡು. To give a kuppasa and sîrĕ to a widow, make her put them on, and hereby, in the presence of some witnesses, make her his wife (C.). — ಉಡಿಕೆಯವಳು. -ಅವಳು. A woman thus married (C.). — ಉಡಿಕೆಪಣ್ಣಿ. = ಉಡಿಕೆಯವಳು. (My.).

ಉಡಿಗು uḍigu. = ಉಡಗು 1, etc. To sweep (B. 4, 25; My.).

ಉಡಿಗೆ uḍigĕ. = ಉಡಿಕೆ, ಉಡುಗೆ, ಉಡುಗೆ. The act of putting on in a peculiar manner, as certain clothes; raiment put on in that manner (ಆನ್ತರೀಯ, ಪರಿಧಾನ Mr. 343; ಸಾಜಿಗೆ Kk. 63); raiment in general (My.). See Bp. 3, 26; 14, 4; 40, 39; J. 3, 22. — ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ. Two kinds of clothes (C.; B. 1, 18). 2, apparel and ornaments (J. 14, 27; My.).

ಉಡಿಲ್ uḍil. ಉಡಿಲು. = ಉಡಲು, ಉಡುಲು, ಉಡ್ಲು. The same as ಉಡಿ 4, q. v. (ಪೊಡೆ, ಸೋಗಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Śm. 71).

ಉಡಿಸು uḍisu. 1. = ಒಡಿಸು, etc. To cause to be shattered to pieces. See ಉಳ್ಕುಡಿಸು.

ಉಡಿಸು uḍisu. 2. = ಉಡೆಸು, ಉಡುಸು. To cause to put on in a peculiar manner, as certain clothes (Grj. 9, 5). ಜಕತಕಾರಂಗನೆಯನೆಗೆ ತನ್ನುಡಿಸಿದರು ನವದುಕೂಲವನು (Bp. 4, 34). ವಸ್ತ್ರವನ್ ಉಡಿಸೆ, ಪಾಸನೊಳ್ ಉಡ ಕಲಿತೆನು ಆನು (25, 8). ಉಡಿಯಲಿ ಕೌಸವನ್ ಉಡಿಸಿ (32, 51). ಬಿಳಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಡಿಸಿ (38, 15). ಉಡಿಸಿದವನೋ ಹೊಸ ಉಡಿಗೆಯಂ? (40, 39). ಜೊಲಸ ಆಜುವೆಗಳನ್ನು ಪಾಕದೆ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದವು ಗಳನ್ನು ಉಡಿಸಿ, ತೊಡಿಸಿ (B. 3, 32).

ಉಡು uḍu. 1. To wind or wrap round the waist, to put round the waist and fasten there by tucking in (or by a knot), as the sîrĕ, the lower dôtra, and aprons of leaves or feathers (ವಸ್ತ್ರಪ್ರವೇಷ್ಟನ Śmd. Dh.; ವಸ್ತ್ರವೇಷ್ಟನ Śm. 94; C.; T.). P. p. ಉಟ್ಟ (Śmd. 282). ಉಟ್ಟುದು (ಉಪಸಂವ್ಯಾನ, ಪರಿಧಾನ, ಆನ್ತರೀಯ, ನಿವಸನ Hlâ.). ಒಳಗುಡುವ ಸೀರೆ (ಆನ್ತರ Mr. 531). ನವಿಲ ಗಜಿಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹನು (ಕೇರಾತನು); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹವನು (ತಬರನು); ವರಯುವತಿಯರು ಅರ್ಧತೊಡೆಪರಿಯನ್ತರ ಉಡುವನ್ಯಾ ಸೀರೆ (ಚಕ್ರಾತಕ); ಆವಳೊವರ್ಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟಿನವಳು ಅಪ್ಪವಾ ಗಣ್ಡನ್ ಇಲ್ಲದವಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ); ಉಡುವ ಹುಟ್ಟಿಗೆ (ಸ್ಥೂಲತಾಟಕ); ಉಡುವ ಸೀರೆ (ಪರಿಧಾನ, etc. Nr.). ಉಡುವ ದೋತ್ರ ಮುನ್ತಾದದು (ವಸ್ತ್ರ, etc. Si. 223). ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆ (ಅನ್ತರ 453). ನವುಲುಗಜಿ ಉಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಕಿರಾತ); ಸೊಪ್ಪನ್ ಉಟ್ಟ ಬೇಡನು (ತಬರ 341). ಗಣ್ಡುಡಿಗೆಯುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಿಣಿಲಂ (Śmd. 282). ಉಡುವಂ (260). ಉಡಲ್ವೇಡ್ or ಉಡ ವೇಡ್ (278). See Bp. 5, 36; 11, 23; 25, 8; 38, 53; 57, 25; 59, 10; Bh. 1, 8, 10; J. 3, 22; 8, 46; 10, 42; 11, 41; 16, 4; 30, 16. 17; 33, 22; B. 3, 101. ಉಟ್ಟಬ್ದು ಪಜಿಯದಿದ್ದರೆ ನಚ್ಚ ವೇನು? — ಉಡಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ಮೆಯ್ಗಿಗೆಗೆ ಹೇಸ, ಉಟ್ಟಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ತಂಗಳಿಗೆ ಹೇಸ (Prvs.).

ಉಡು uḍu. 2. A mutilated form of ಉಡಿಸಿ of ಉಡಿಸು 2. — ಉಡು ತೊಡಿಸು. To cause to put on two kinds of raiment (S. Mhr.; B. 5, 283).

ಉಡು uḍu. 3. = ಉಡಿ 6, q. v. — ಉಡುಗಜಿ. -ಕಜಿ. = ಉಡುಗೊಜಿ, etc. (J. 18, 38; My.; Tĕ.). — ಉಡುಗುಜಿ. -ಕುಜಿ. = ಉಡುಗೊಜಿ, etc. (ತೆಲ್ಲುಟು G.; B. 5, 291). ಉಡುಗುಜಿ ಮಾಡು (ತೆರಣ್ಬು G.). — ಉಡುಗೆಜಿ. -ಕೆಜಿ. = ಉಡುಗೊಜಿ, etc.

(My.). — ಉಡುಗೊಡಿ. -ಕೊಡಿ. (Šmd. 204). A present of certain clothes (sīrĕ, etc.) given to the bride and bridegroom by relations and friends that are present at the time of the celebration of marriage (ಪಸಾಯ Šs.; ಪಾವಡ Bhn. 21; C.); such a present given on any auspicious occasion (C.; Bh. 1, 7, 13; 2, 13, 12; Tu. ಉಡಿಗೆರೆ, ಉಡುಗೆರೆ, ಉಡ್ಸುರೆ, a gift). — ಉಡು ತೊಡುಗೆ. dupl. Two kinds of raiment (B. 5, 291. 296). — ಉಡುಸೀರೆ. A sīrĕ to be wrapped round the waist (ಕಚ್ಚೆ Šm. 86).

ಉಡು ud̤u. 4. = ಉಡಿ 5, etc. The waist. — ಉಡುದಾರ. = ಉಡದಾರ, etc. (My.; ನೇವಳ, ಕೃಂಬಲ G.; Tu. ಉಡದಾರ, ಉಡುದಾರ, a gold or silver girdle). ದರ್ಜಿಯಿನ್ವ ಮಾಡಿದ ಉಡುದಾರ (ಮೊಂಜಿ G.).

ಉಡು ud̤u. 5. = ಉಡ 1, q. v. An iguana, Lacerta monitor (ಮೃಗವಿಶೇಷ Šmd. Dh.; ಮೃಗಭೇದ Šm. 94; ಗೋಧೆ, ಮುತಲಿಕೆ Nr., Mr. 163; Tu. ಉಡು, ಒಡು, ಒಡ್ಡು; Tĕ. ಉಡುಮು; T. M. ಉಡುಮ್ಬು). ಉಡುವಿನ ಮಜ್ಜೆ (ಗೌಧಾರ, ಗೌಧೇರ Nr.). See ನೀರುಡು, ಬಯ್ಲುಡು, ಮಜ್ಜಿಯುಡು; Prv. s. ತುಮ್ಬು 1. — ಉಡುವತಿ. N. of a place (Bp. 40, 28). — ಉಡುವಿನ ತುಪ್ಪ. Iguana's ghee (Bp. 17, 18). — ಉಡುವೂರ್. N. of a place. ಉಡುವೂರ ಕಣ್ಣಪ್ಪ (Bp. 18, 1).

ಉಡು ud̤u. *A star.* 2, water. (My.).

ಉಡುಕ ud̤u-ka. (Šmd. 249 Mdb., the ಕ being used in ಧಾವ). Winding or rapping round the waist, etc.

ಉಡುಕಿಸು ud̤ukisu. To straighten, tighten, compress; to restrain, keep in; to vex, oppress (T. ಒಡುಕ್ಕು; Tĕ. ಉಡಿಕಂಡು, to debase, disgrace; R.).

ಉಡುಕೆ ud̤uke. = ಉಡಿಸೆ, etc. (My.).

ಉಡುಗ ud̤uga. = ಹುಡುಗ. (My.).

ಉಡುಗಿ ud̤ugi. = ಹುಡುಗಿ. (My.).

ಉಡುಗಿಸು ud̤ugisu. 1. = ಉಡಗಿಸು 1. (My.).

ಉಡುಗಿಸು ud̤ugisu. 2. = ಉಡಗಿಸು 2. To cause to shrink, etc. (Grj. 5, 8; 7, 61; Bp. 44, 21; 50, 29; J. 8, 3; 28, 2).

ಉಡುಗು ud̤ugu. 1. = ಉಡಗು 2. To shrink, to shrivel, to contract; to be bent; to decrease, to become less; to abate; to fail; to fade; to disappear; to be finished; to desist; to stop, to halt (see final references);—to bend or put backwards; to remove (Bp. 11, 51; 24, 68); to leave; to quit, to abandon (ಸಂಕೋಚನ Šmd. Dh.; Šmd. 157; Grj. 8, 81. 82; Bp. 11, 9. 12; 20, 5. 24; 24, 80; 31, 16; 32, 39; 35, 10; 43, 12. 15; 44, 9; 51, 79; 53, 17; 55, 52; 58, 37; Rāv. 14, 29; T. ಉಡ್ಚು, ಉಡುಂಗು, to fear; to be ashamed; Tĕ. ಉಡುಗು to fall away, decrease, etc.; *cf.* Tĕ. ಒಡುಗು, ಒಂಗು; T. ಒದಿಂಗು, ಒದುಂಗು). ಮದವುಡುಗಿದ ಆನೆ (ಉದ್ಧಾನ್ತ, ನಿರ್ಮದ Nr.). ಎಡದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದಿಕ್ಕುವುದು (ಅಲೀಢ); ಬಲದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ದಿಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ Nr.). Regarding the v. i. see Rāv. 6, after 24; 9, 9; 13, after 96; B. 5, 142; Grj. 1, 85. 96; 8, 6; Bp. 3, 3; 18, 63. 72; 27, 4. 48; 50, 28. 32; 58, 48;—29, 10; 22, 8;—8, 7; 21, 16;—43, 58; 54, 6;—11, 59; 22, 65; 39, 33; 40, 62; 43, 79; 60, 49; 61, 11;—52, 19; J. 5, 43. — ಉಡುಗುಡುಗು. rep. (Bp. 20, 28; 45, 53). — ಉಡುಗುಡುಗುಡುಗು. rep. (Bp. 18, 58).

ಉಡುಗು ud̤ugu. 2. = ಉಡಗು 1, etc. To sweep (Bp. 9, 34; 41, 21; My.; Tĕ. ಊಡುಚು).

ಉಡುಗೆ ud̤u-ge. (Šmd. 248). = ಉಡುಕೆ, etc. That envelops or encircles, an envelope; a raiment of a particular kind (ಜಾಬಿಗೆ Šmd. I, o. r. ಸಾಬಿಗೆ). ಕಡಲುಡುಗೆ ಆದ ಪೊಡವಿ (ಅರ್ಣವವ್ಯತಧಾತ್ರಿ Šmd. 11. 12). — ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ. dupl. = ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ. (My.; B. 5, 130. 283).

ಉಡುಚು ud̤uču. = ಉಡಚು. (S. Mhr.).

ಉಡುತ uduta. Winding or wrapping round the waist, etc. (My.).

ಉಡುತೆ ud̤utĕ. A squirrel (My.; Tĕ. ಉಡುತಾ, ಉಡುತೆ; T. ಉಡುತ್ತೈ, ಇಲುಮ್ಬೈ; T. ಉಡುಕ್ಕಲ್, a jump; ಉಗಳ್, to jump; Tĕ. ಉಂಕಂಡು, to jump). *Cf.* ಇಣಚಿ?

ಉಡುದೇವ ud̤u-dêva. The moon. 2, the number one (Bp. 61, 92).

ಉಡುಪ ud̤u-pa. *The moon* (ಸುಧಾಕರ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 72). 2, *a raft, a float* (ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ Mr. 416). 3, a beautiful young woman (ರಮಣಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 72). 4, the bird called čâtaka (ಚಾತಕಪಕ್ಷಿ 72). 5, a serpent (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 72). 6, N. of a class of Brâhmaṇas, chiefly astrologers (Mg.).

ಉಡುಪಖಣ್ಡ ud̤upa-khaṇḍa. The crescent.

ಉಡುಪಖಣ್ಡಶಿಖಣ್ಡ ud̤upakhaṇḍa-śikhaṇḍa. Śiva (Bp. 57, 26).

ಉಡುಪತಿ ud̤u-pati. The moon.

ಉಡುಪತಿಜೂಟ ud̤upati-jûṭa. Śiva (Bp. 54, 17).

ಉಡುಪಿ ud̤upi. = ಉಡುಪ. N. of a place on the western coast (C.; T. ಉಡುಪ್ಪೈ).

ಉಡುಪು ud̤upu. = ಉಡಪ. (My.; Tĕ., T.). — ಉಡುಪ. -ಆ 3. A man who has for his raiment—. See ಪುಲಿಯುಡುಪ.

ಉಡುಪು ud̤upu. = ಉಡುಪಿ. ಉಡುಪಿನೊಳು (Dp. 104, 5).

ಉಡುಪುಷ್ಪ ud̤u-pushpa. = ಓಷ್ಪಪುಷ್ಪ. (My. Amara).

ಉಡುಮ್ಬರಿಕೆ ud̤umbarikĕ. = ಉಡುಮ್ಬರ. See ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ.

ಉಡುರಾಜ ud̤u-râja. The moon. (My.).

ಉಡುರು ud̤uru. = ಉಡ್ರು. The bellowing of an ox or a bull (My.; *cf.* ಅಡ್ರುಕ್, ಒಳಡು). ಉಡುರು ಹಾಕು (My.).

ಉಡುಲು ud̤ulu. = ಉಡಿಲ್, etc. (My.).

ಉಡುವರ ud̤u-vara. The moon (Bp. 11, 12).

ಉಡುವೆ ud̤uvĕ. A place filled with bushes, a jungle (My.).

ಉಡುಸು ud̤usu. = ಉಡಿಸು 2. (My.).

ಉಡೆ ud̤ĕ. 1. = ಉಡಿ 5, etc. The waist. See ಪೆಣ್ಣುಡೆ. — ಉಡೆನೂಲ್. = ಉಡಿನೂಲ್. (ಕಲಾಪ, ಸಪ್ತಕ, ಮೇಖಲೆ, ರಸನೆ, ಕಟಿಸೂತ್ರ, ಸಾರಸನ Hlā.; ಕಟಿಸೂತ್ರ Čt. II, 83; Abh. P. 12, 27). — ಉಡೆಪಣಿ. -ಮಣಿ (Šmd. 385; Kk. 96). A waist-jewel (Grj. 3, 88; 3, after 91).

ಉಡೆ uḍĕ. **2.** = ಉಡಿ 6, etc. (My.). See ಉಳ್ಳುಡೆ s. ಉಳ್ 2.

ಉಡ್ಡಿ uḍḍi. = ಒಡ್ಡಿ. Any heap or pile, especially a pile of three (marbles, seeds, fruit stones, etc.) with a forth set on the top (R.; Tu.; Tĕ. ಉಡ್ಡೆ). — ಉಡ್ಡಿಗಜಗ. = ಒಡ್ಡಿಗಜಗ. Such a pile made of beads of the Molucca bean (R.).

ಉಡ್ಡಿನ ud-ḍina. *Flying up, ascending, soaring.*

ಉಡ್ಡುರ್ಕ್ uḍḍurk. A sound used to express a state of rage (T. ಉಡುಕ್ಕು, to be angry). ಉಡ್ಡುರ್ಕೆನ್ತ ಇಜ್ಜಾನೆ (My.).

ಉಡ್ರು uḍru. = ಉಡುರು. (My.).

ಉಡ್ಲು uḍlu. = ಉಡುಲು, etc. (My.; G.).

ಉಣ್ uṇ. = ಉಣ್ಣು 1, ಉಮ್, (ಉಮ್ಬು). To eat what forms a person's or, in poetry, certain animals' real meal or ûṭa, as anna (kûḷ), hôḷigĕ, huggi, ambali, (with regard to children) mother's breast-milk, (with regard to the bhriṅga) fragrance, etc. **2,** to enjoy, as riches; to take, as interest on money; etc. (ಹೋಜನ Šmd. Dh.; T., M., Tu.; *cf.* ಊಡು 1). P. p. ಉಣ್ಡ (Šmd. 63. 287; Bp. 55, 4). ಉಣ್ಬುದು (Šmd. 242). ಉಣ್ಬಂ (63. 238. 275). ಉಣಲ್, ಉಣಲೊಪಂ, ಉಣಿ (86). ಉಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣರ್ (87), ಉಣ್ಣಳ್ (84), ಉಣ್ಣಡೆ (87; ಉಣಡೆ Bp. 51, 77). ಉಮ್ಬ q. v. = ಉಣ್ಬ (C.). ಉಣ್ಡು ಮಿಕ್ಕುದು (ಭುಕ್ತಶೇಷ, etc.); ಹೆಱರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂಡಿನ್ ಉಮ್ಬು (ಪರಾನ್ನ, etc. Hiḷ.). ಲೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂಡಿನ್ ಉಮ್ಬುವಂ (ಪರಾನ್ನ, etc.); ಒಡನುಮ್ಬುದು (ಸಹಭೋಜನ); ಉಣಲ್ಬಟ್ಟುದು (ಭುಕ್ತ, etc.); ಪೊಲೆಯನ್ ಉಮ್ಬ ಮಗುವು (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.; *cf.* Si. 196). ಬಿತ್ತರದೊಳ್ ಉಮ್ಬ ಮನೆ (ಭುಕ್ತಗೃಹ Mr. 196). ಬಡ್ಡಿಯುಮ್ಬಂ (ವಣಿಜ Mr. 345). ಅಮ್ಬಲಿಯನ್ ಎತ್ತಿ ಉಮ್ಬಂ (Sp.). ಭೃಂಗಸನ್ತಾನಮ್ ಉಣುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ನಱುಗಮ್ಬು (Ṗr. 7, 49). See Bp. 11, 10; 50, 13; 56, 9; 58, 30. 45; Rśv. 6, 10; J. 3, 8; 10, 42; 12, 45; 34, 9; Dp. 4, 54; Bh. 1, 10, 31. *Cf.* ಉಣಿ. — ಉಣಬಡಿಗ. A man who prepares a meal and serves it up (ಪಾಣಿಸಿಗ Čṭ. I, 5). — ಉಣ ಬಡಿಸು. To serve up a meal, *i. e.* to put a portion of the meal (rice, etc.) on the plate, etc. of each person present. See Bp. 9, 40; 14, 3; 47, 40; 51, 68. — ಉಣಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಉಣ ಬಡಿಸು. (Bp. 52, 20; 60, 52; V. 14, 38). — ಉಣ್ಣಾಡಿ. -ಆಡಿ. A glutton (J. 7, 63; My.). — ಉಣ್ಣಾಡಿಗ. -ಆಡಿಗ. = ಉಣ್ಣಾಡಿ. (My.). — ಉಣ್ಣದ. = ಉಣ್ಣದವ. ಉಣ್ಣದರ ಬೀಯ (ಅಮೃತ Kk. 10*a.*; Šs.). — ಉಣ್ಣದವ. A man who does not take his (or any) meal. 2, a deity (ಸುರ Šm. 8. 9; Saṅkara Kk. 10*a.*). — ಉಣ್ಣದಿರುಪ. -ಇರುಪ. Abstinence from a meal or from all meals (ಅನಶ, ಪ್ರಾಯ Mr. 460).

ಉಣಚಿ uṇači. **1.** (Tĕ. ಉಣಚು, T. ಉಳುವ್ಮೈ, a sort of fish). — ಉಣಚಿಮಾನು. A porpoise (ಉಲೂಪಿ, ತಿಮಿಕ Si. 87).

ಉಣಚಿ uṇači. **2.** The upper part of the stalk of great millet after the removal of the ear (S. Mhr.).

ಉಣಮಾಣಿಬಳ್ಳಿ uṇâmiṇi-baḷḷi. A large climbing shrub, Unona narum Dun. (St. & Pl.; Kôṅkaṇi ಗುಣಾಮಣಿ).

ಉಣಿ uṇi. = ಉಳಿ 5. A person who feeds on, one who partakes of (Šmd. 238), *e. g.* ಅಮರ್ದುಣಿ, ಕಳ್ಳುಣಿ, ತುಡುಗುಣಿ (238), ಎಲರುಣಿ (Šm. 2. 4. 6), ಬಣ್ಡುಣಿ, ಆಲರುಣಿ (27), ಮಣ್ಣುಣಿ.

ಉಣಿಕೆ uṇikĕ. Taking a meal (My.).

ಉಣಿಗ uṇiga. = ಉಣಿ. See ಆಮುಣಿಗ, ಎಲರುಣಿಗ.

ಉಣಿಸಿ uṇisi. (= ಉಣಿ, ಉಣಿಗ, ಉಣಿಸಿಗ, ಉಣಿಸು 2, No. 2). See ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ.

ಉಣಿಸಿಗ uṇisiga. (= ಉಣಿಸಿ, etc.). See ಆಮುಡುಣಿಸಿಗ.

ಉಣಿಸು uṇisu. **1.** = ಉಣ್ಣಿಸು. To cause to take a meal (C.; J. 6, 43; B. 3, 32; 4, 37). See Prv. s. ಕಮ್ಮಗೆ.

ಉಣಿಸು uṇisu. **2.** What is fed on: a meal. (Tu. ಉಣಸು). ವಪ್ಪಿಯಿಲ್ಲದ ಉಣಿಸು (Šmd. 67). ಒಳ್ಳುಣಿಸು, ಇನ್ನುಣಿಸು (214). ಹಕ್ಕಗಳ ಉಣಿಸು (ಎರೆ Šs.). ಉಣಿಸುಗಳ್ (J. 28, 24). See ಕಲ್ಲುಣಿಸು, ನಲ್ಲುಣಿಸು. **2,** = ಉಣಿಸಿ. See ಆಮುರ್ದುಣಿಸು.

ಉಣ್ಟು uṇṭu. **1.** Third person singular of the present of ಉಳ್ 1, to be, q. v.: it is, etc. (C.; Tu., T. ಉಣ್ಡು).

ಉಣ್ಟು uṇṭu. **2.** (= ಉಳ್ಳದು, ಉಳ್ಳುದು). That is or exists; existence; existing. — ಉಣ್ಬಾಡುದು. -ಆಡುದು. = ಉಣ್ಬಾಗುವದು. To become; to occur, to be used, etc. (Šmd. 184 Mḍb.). — ಉಣ್ಬಾಗಲ್ ಪಡು. = ಉಣ್ಬಾಗು. ಉಣ್ಬಾಗಲ್ ಪುಟ್ಟ (ಉಪಿತ Šmd. 61 Cm.). — ಉಣ್ಬಾಗು. -ಆಗು. To become; to be born; to be; to exist; to happen; to accrue to; etc. (C.). ಉಣ್ಬಾದೊಡಂ (Šmd. 180). See Šmd. Cm. 12. 30. 85. 95. 139; Si. 57. 68. 92. 198. 395; Bp. 8, 11; 43, 58; 49, 11; 51, 46; B. 1, 14; 2, 20; 5, 206. ಉಣ್ಬಾದುದು (ಉಳ್ಳುದು Šmd. Cm. 88). ಉಣ್ಬಾದ (ಉಪಿತ 98). ಉಣ್ಬಾದುದು (ಭಾವ Dhw.). — ಉಣ್ಬಾಗುವಿಕೆ. Becoming, arising, etc. (Si. 388). — ಉಣ್ಬು ಮಾಡು. To cause to be, to effect, to produce, to create; to establish (ದೊರೆ ಕೊಳಿಸು, ಸಾಧಿಸು G.). ಸಿರಿಯುಣ್ಬು ಮಾಡಿದಂ ಕುರುಬಲದೊಳ್ (Šmd. 291). ಉಣ್ಬು ಮಾಡಿದ ದೇವರು ಊಟವ ಕೊಡಲಾಜಿನೋ? (Prv.). See Bp. 3, 72; Abh. P. 3, 126; 4, 40; 11, 182; B. 2, 49; 4, 9; Si. 46. 57. 69. 262. 293. — ಉಣ್ಬು ಮಾಡುವಿಕೆ. Effecting, creating, etc. (Si. 263). — ಉಣ್ಬೆಸಿಸು. -ಎಸಿಸು. To cause one's self to be used, to be used (ಉಣ್ಬಾಗುವದು Šmd. 237 Cm.).

ಉಣ್ಟು uṇṭu. **3.** = ಉರುಟು 4, etc. — ಉಣ್ಬಾಡು. -ಆಡು To roll, to move from side to side, as a round vessel (My.).

ಉಣ್ಡಲಿಗೆ uṇḍaligĕ. A kind of rice cake that has the form of a biscuit (My.; ಕೆಕುಸ್ಪೆ? Nr.; Tĕ. ಉಣ್ಬೆಮು; Tu. ಉಣ್ಣುಳುಗ).

ಉಣ್ಡಿ uṇḍi. = ಹುಣ್ಡಿ. (Tĕ). — ಉಣ್ಡಿಗಡಿಗೆ. = ಹುಣ್ಡಿಗಡಿಗೆ. (My.).

ಉಣ್ಡಿಗ uṇḍiga. A single, solitary male, who has neither parents nor relations (S. Mhr.; B. 4, 200).

ಉಣ್ಡಿಗೆ uṇḍigĕ. A stamp, an impression (My.; M.; Tĕ. ಉಣ್ಡೆಂಡು, to place). ಈ ಕುಱಿಯ ತಿವನ ಮುನ್ದೆ ಉಣ್ಡಿಗೆಯನ್ ಒತ್ತಿದೆ, ತಿವನ ಛಾಂಛನಮ್ ಇದು (Bp. 28, 41). **2,** a pass, a ticket of free transit or passage (Abh. P. 11, 35). ಕಲಿದಲ್ ಇವಂ! ಜವನಲ್ಲಿ ಉಣ್ಡಿಗೆದನ್ದನೋ? (Šmd. 104). ವಿಧಾತ್ರನ ಉಣ್ಡಿಗೆ, ಜವಂ ಕೊಟ್ಟ ಓಲೆ ಎನ್ದು (85, o. r. -ಗೊಟ್ಟೋಲೆ-).

ಉಣ್ಡು uṇḍu. P. p. of ಉಣ್, ಉಣ್ಣು.

ಉಣ್ಡೆ uṇḍĕ. A round mass or ball of anything, *e. g.* of raw sugar, tamarind, clay, cowdung, etc. (C.; T., Tĕ., M., Tu.; Tu. also ಉಣ್ಡ೯; Tĕ. also ಉಣ್ಡ್ರೆ; T. ಉರುಣ್ಡ್ರೈ, anything globular; see ಉರುಟು 5). ತಕ್ಕನ ಉಣ್ಡೆ (Bh. 1, 8, 76). See (ಜೀಡಿಉಣ್ಡೆ), ಪಾಲುಣ್ಡೆ. — ಉಣ್ಡೆಗಟ್ಟು, -ಕಟ್ಟು. To take the form of a round mass or ball (C.). 2, to make into that form (C.). — ಉಣ್ಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಉಣ್ಡೆಗಟ್ಟು No. 1 (Grj. 7, 21).

ಉಣ್ಣವಳಿಯದು uṇṇavaḷiyadu. Much, further (ಸೋದಂ, ಜಾಪಂ, ಪಿರಿಯಂ Śmd. II). **2**, in vain, causelessly (ಸೋದಂ, ಜಾಪಂ, ಬಂಧಿದು Kk. 89).

ಉಣ್ಣಿ uṇṇi. 1. Taking a meal; a meal. (T. ಉಣ್ಣಿ). See ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣಿ.

ಉಣ್ಣಿ uṇṇi. 2. = ಉಣ್ಣೆ. (A sucker), a tick (C.; T. ಉಣಿ, ಉಣ್ಣಿ; Tĕ. ಉನ್ನಿ). ಉಣ್ಣಿ ಕೆಚ್ಚಲೊಳಿರ್ದ ಉಣ್ಣದನು ನೋರೆಹಾಲು; ಪುಣ್ಯವ ಮಾಡಿ ಉಣಲೊಲ್ಲದವನಿರವು ಉಣ್ಣಿಗು ಕಷ್ಟಂ (Sp.).

ಉಣ್ಣಿಸು uṇṇisu. = ಉಣಿಸು 1. To cause to take a meal, to give a meal to eat (C.). ಮಲಹರಂಗೆ ಉಣ್ಣಿಸದೆ ಪಾಲಂ (Bp. 14, 30). ನಿನಗೆ ಉಣ್ಣಿಸಿದ ಬೋನವಂ (24, 75; see also 27, 18).

ಉಣ್ಣು uṇṇu. 1. = ಉಣ್. (C.). P. p. ಉಣ್ದು (C.). ಉಣ್ಣಲಾದಿವ ಇಕ್ಕಲಾದಿನು. — ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ಬಣ್ಣಾ ಬಯಸಿದ. — ಉಣ್ಣದ್ದು ಉಣ್ಣ ಹಾಗೆ ಹೋದರೆ ವೈದ್ಯನ ಹಂಗು ಏನು? — ಉಣ್ಣದ್ದೆ ಲ್ಲಾ ಕುಣ್ಡೇಲೇ ಹೋಯ್ತು. — ಉಣ್ಣದ್ದೇ ಯುಗಾದಿ, ಮಿನ್ದದ್ದೇ ದೀಪಾವಳಿಗೆ. — ಉಣ್ಣವಸಿಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಮಿಣ್ಣಗಾದಿಸಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ. — ಉಣ್ಣವರಿಗೆ ಊಟ ಬೇಡ, ಗುಣ್ಡುಳ್ಳಲ್ಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಡ. — ಉಣ್ಣವ ಹರಸಬೇಡ, ನೊನ್ದವ ಬಯ್ಯ ಬೇಡ. — ಉಣ್ಣೆ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಣಭಟ್ಟ? ಹೌದು, ಕಾಣೆ, ರಣ್ಣೆ ಮುಣ್ಡೆ? — ಉಣ್ಣೆ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಣಾ? ಆನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮೂವತ್ತು ಮೊಳ (Prvs.).

ಉಣ್ಣು uṇṇu. 2. = ಹುಣ್ಣು. (My.).

ಉಣ್ಣಿ uṇṇĕ. = ಉಣ್ಣೆ 2. (ವ್ರತಾಶನ Mr. 166). — ಉಣ್ಣೆಗಿಡ. The Lantana shrub (My.; *cf.* ಜೀಸಿಗೆಗಿಡ).

ಉಣ್ಣೆ uṇṇĕ. Tbh. of ಊರ್ಣೆ. Wool (C.; see B. 3, 9. 106; 4, 163; 5, 122). ಉಣ್ಣೇ ಬಟ್ಟೆ ಬಣ್ಣಕ್ಕಾದೀತೇ? (Prv.).

ಉಣುಮ್ಮು uṇumu. (= ಪುಣುಮ್ಮು, ಪೊಣುಮ್ಮು). To go up, to rise; to come or break forth; to issue; to be born (ಉದ್ಗತಿ Śmd. Dh.; ಹುಟ್ಟು G.; *cf.* ಉಕ್ಕು 1, ಉಬ್ಬು 1). ನವರಸಮ್ ಉಣ್ಮೆ (Ch. v. 16). ಬಲವುಣ್ಮೆ (Bp. 42, 1; 53, 48). ಉಣುಮ್ಮವ ಮುಂಜು (Rśv. 8, 118). See Abh. P. 4, 21; 9, 24; 11, 13; 13, 47; 14, 103; Rśv. 4, after 14; 4, 45; 5, 83. 87. 90; Grj. 3, 79. 93; 5, after 42; 10, 9; J. 11, 19.

ಉತ್ ut. = ಉದ್. Another form of ಉದ್, to plough, only used in the common P. p. ಉತ್ತು (= ಉದ್ದು). ಉತ್ತು ಬಾದುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ಷಕ, etc.); ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ಕೃಷ್ಟ, etc. Nr.). ಉತ್ತು (J. 4, 44; Si. 298. 299). ಉತ್ತ ಭೂಮಿ (301). ಉತ್ತದು (301). ಪೊನ್ನ ನೇಗಿಲೊಳ್ ಉತ್ತು (Bp. 60, 50). ಉತ್ತ ಜೊಲ ಬಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು, ನತ್ತ ಹೆಣ ಸುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು. — ಉತ್ತು ಬರುವ ಮಗ ತೆವಳಿ ಬನ್ದರೆ ಪೆತ್ತ ತಾಯಿಯ ಪುಣ್ಯ. — ಉತ್ತು ಬಾಯಿವವನ ಬದುಕು ಎತ್ತಲೂ ಲೇಸು (Prvs.).

ಉತ uta. = ಉತುಂ q. v., etc., *e. g.* ತಾಪಿಸುತ (Bp. 52, 6), ಕೆಡವುತ, ಜಾಜುತ, ಸೀಜುತ, ತಾಪಿಸುತ, ಎನಿತು, etc. (52, 13), ಎನುತ, ನವಿಸುತ (60, 59). See s. v.

ಉತ uta. 1. *Also; and; what, how; or.*

ಉತ uta. 2. Sewn, woven. (G.).

ಉತಂ utaṁ. = ಉತ, etc., *e. g.* ಆರೋಗಿಸುತಂ, ಕಾಣುತನೆ (*i. e.* ಕಾಣುತಂ -ಎ 3, Bp. 52, 6), ಕೊಳುತಂ (52, 12), ಎನುತಂ (52, 13. 14). See s. v.

ಉತಾರು utâru. (= ಉತ್ತಾರ). Subsiding; alleviation; decline, diminution; — descent, slope; — cheapness (My.; Mhr. ಉತಾರ, which appears as a Tbh. ಉತ್ತಾರ).

ಉತಾವಳಿ utâvaḷi. Haste, impatience (C.; Br.; Mhr.).

ಉತಾಹೋ uta-âhô. *Either, or.*

ಉತುು u10-tu1. = ಉದು 1, q. v. ನಿಮ್ಮತಿರ್ವರುಮ್ ಎಮ್ಮು ತಯ್ವರುಂ ತಮ್ಮುತಯುವರುಂ (Śmd. 180).

ಉತುಂ utuṁ. = ಉತ, ಉತಂ, ಉತೆ, ಉತ್ತ 1, ಉತ್ತಂ, ಉತ್ತಾ, ಉತ್ತುಂ, ಉತ್ತೆ 1. A termination of the present participle (Śmd. 279), *e. g.* ನಗುತುಂ ಬನ್ದಂ; ಪುಗುತುಮ್ ಇರ್ದಂ; ಕರೆಯುತುಂ ಪೋದಂ (280), ನೋಡುತುಂ, ಮೂಡುತುಂ, ಆಡುತುಂ (Bp. 59, 20).

ಉತೆ utĕ. = ಉತುಂ, etc. (Śmd. 279), *e. g.* ಇಸುತೆ ಇರ್ದಂ; ಎಡುಗುತೆ ಪೋದಂ; etc. (280).

ಉತ್ಕ utka. *Desiring, longing for.*

ಉತ್ಕಚ ud-kaca. Having the hairs erect. See ಘಟೋತ್ಕಚ.

ಉತ್ಕಟ ud-kaṭa. = ಉಗ್ಗಟಿ, ಉಗ್ಗಡ. *Exceeding the usual measure, excessive;* excellent, important, great, superior, high (ಉದ್ಧಟ, ಉದ್ಧತ, ಉಲ್ಬಣ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, ಪೆರ್ಚಿದುದು Mr. 446; Bp. 51, 62). 2, *mad, furious.* 3, proud (ಸೊಕ್ಕಿದ G.); pride (Râm. 3, 6, 45). 4, uneven, difficult. 5, *the tree and fragrant bark of Laurus cassia.* 6, eagerness after; anxious desire (Mhr.). 7, affliction (My.).

ಉತ್ಕಟಿಸು utkaṭisu. To be or become excessive (Bp. 50, 26).

ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ ud-kaṇṭhita. *Desiring, longing for;* distressed (ಅವಲಂಕೆಯುಳ್ಳ Mr. 242).

ಉತ್ಕಣ್ಠೆ ud-kaṇṭhĕ. *Longing for; regretting, missing;* anxiety or regret for any missing object (ಉತ್ಕಲಿಕೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಉತ್ಕರ ud-kara. Piling up; *a heap, a multitude;* abundance.

ಉತ್ಕರ್ಷ ud-karsha. Pulling upwards; raising; drawing out. 2, *eminence, excellence, superiority.* 3, *joy, pleasure.*

ಉತ್ಕರ್ಷದ್ರವ್ಯ utkarsha-dravya. An instrument for pulling upwards or out. See ಮಿಣ್ಣು.

ಉತ್ಕಲ utkala. N. of the inhabitants of Orissa; a porter; a fowler. (R.).

ಉತ್ಕಲಿ (ud-kali). A staff with a hook to push the straw trodden out by oxen (ಮೆರೆಕೋಲು Mr. 372, o. r. ಉತ್ತಲೆ).

ಉತ್ಕಲಿಕೆ utkalikĕ. = ಉತ್ಕಳಿಕೆ. *Longing for, regretting, missing* (ವಿರಹ Nn. 102; ಆತುರ 164, Mr. 527; see ಉತ್ಕಣ್ಠೆ). 2, fear (ಭಯ Nn. 164; Mr. 527). 3, a water-pot (ಕಮಂಡಲು Nn. 102). 4, a bud, an unblown flower (ಕೋರಕ, ಮೊಗ್ಗೆ 102. 164; ಮೊಗ್ಗೆ Mr. 527). 5, *a wave, a billow* (ಜಲಭಂಗ Nn. 102; ವೀಚಿ, ನೀರ ತೆರೆ 164; ತರಂಗ Mr. 527). 6, a creeper (ವಲ್ಲಿ, ಬಳ್ಳಿ Nn. 102). 7, the chick-pea (ಚಣಂಗ, ಕಡಲೆ I02).

ಉತ್ಕಲ್ಲೋಲ ud-kallôla. Surging up (Abh. P. 13, 64).

ಉತ್ಕಾರ ud-kâra. *Winnowing corn; piling it up.*

ಉತ್ಕೀರ್ಣ ud-kîrṇa. Heaped up, accumulated (Rśv. 5, 120);—scattered;—dug up or out, excavated; engraved.

ಉತ್ಕುಣ utkuṇa. = ಉಂಕುಣ, (ಒಕ್ಕಣ). A bug; a louse.

ಉತ್ಕೃತಿ ud-kṛiti. N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ud-kṛishṭa. Drawn up or out. 2, excellent, eminent, superior; excessive (ಕಾಪ್ಯ Nn. 38; ಕುಕೂಲ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ 141; ಉತ್ತಟಿ, etc. Mr. 446).

ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ utkṛishṭatĕ. Excellence, eminence (My.). See ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ.

ಉತ್ಕೋಚ ud-kôča. Bending from the right course; *a bribe.*

ಉತ್ಕ್ರಮ ud-krama. Going up, or out, or away. 2, going astray, deviation, transgression. See ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ.

ಉತ್ಕ್ರಮಣ ud-kramaṇa. = ಉತ್ಕ್ರಮ No. 1. (My.).

ಉತ್ಕ್ರಮಿಸು ud-kramisu. To depart, as life (My.); to exceed; to transgress, as an order (My.).

ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿ ud-kṛânti. Stepping up to; going out or away (as life, My.). See ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಾಂತಿ.

ಉತ್ಕ್ರೋಶ ud-krôśa. Clamour, outcry. 2, *an osprey.*

ಉತ್ತ uttа. 1. = ಉತುಂ, etc., *e. g.* ಎನುತ್ತ (Bp. 44, 63), ನಡಗುತ್ತ, ನಡ್ದಣಿಸುತ್ತ, ಸುಯ್ವುತ್ತ (52, 12), ಜೀವಿಸುತ್ತ (59, 20). See s. ವ್.

ಉತ್ತ uttа. 2. = ಉತ್ತಲ್. The side or direction which is in the middle of two others; to or in the middle side or direction. ಅತ್ತ, ಇತ್ತ, ಉತ್ತ, ಎತ್ತ (Śmd. 145). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತಿತ್ತು ತ್ತಿತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನಹಿತರ್ಕಳ್ (145).

ಉತ್ತ uttа. 3. = ಹುತ್ತ. (My.).

ಉತ್ತ utta. *Moistened, wet.*

ಉತ್ತಂ uttaṁ. = ಉತುಂ, etc., *e. g.* ಬರುತ್ತಂ (Bp. 52, 12), ಕಾಣುತ್ತಂ (52, 22).

ಉತ್ತಂಸ ud-taṁsa. *A chaplet, a wreath worn on the crown of the head.* 2, *an earring.*

ಉತ್ತಣ್ಣಿ uttaṇḍa. A gold necklace worn by women (My.; Si. 218; Tč.; T. ಉತ್ತಣ್ಣಮಣಿ, ಉತ್ತಿ; Tč. also ಉತ್ತರಿ, ಉತ್ತರಿಗೆ; *cf.* T. ಉಜ್ಜಿ, Tč. ಉತ್ತೆ, fit? see ಉತ್ತರಿರಿಗೆ).

ಉತ್ತಣ್ಡಾಲು uttaṇḍâlu. = ಉತ್ತಣ್ಣ. (My.; T. ಉತ್ತಣ್ಣಾಲ್).

ಉತ್ತತ್ತಿ uttatti. = ಉಕ್ತುತ್ತೆ q. v., ಉತೊತ್ತೆ. (C.). See ಕರಿಯುತ್ತತ್ತಿ.

ಉತ್ತಪ್ತ ud-tapta. Made hot; *dry flesh.*

ಉತ್ತಮ ud-tama. = ಉತ್ತುಮ. *Uppermost, highest, most elevated; chief, best, excellent;* the most removed or last. (ವಿಧಿ Nn. 21; ಸಿಗರ Čt. II, 77; ವಿಂತಟು Bhn. 41). 2, the first person (Śmd. 90. 269; Kâvy. I, 5, 6-12). See Bp. 60, 9; J. 14, 24 (where neuter noun). ಉತ್ತಮನು ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಕುಭವೇ (Prv.).

ಉತ್ತಮಕಾರ್ಯ uttama-kârya. A good work (ಸಾಧನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕಾರ್ಯ Nn. 114).

ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ uttama-tîrtha. A celebrated place of pilgrimage (ಪುಣ್ಯರ Nn. 27).

ಉತ್ತಮದ್ವೀಪ uttama-dvîpa. A dvîpa of a certain extent. See Mr. 326 s. ವರ್ತನೆ.

ಉತ್ತಮಪಾತ್ರ uttama-pâtra. An excellent person (Kâvy. IV, 2, 32).

ಉತ್ತಮಪುರುಷ uttama-purusha. An excellent man (ಫಲೀನ, ಸತ್ಪುರುಷ Nn. 45). 2, the first person (Śmd. 91. 255. 258. 261. 262).

ಉತ್ತಮರ್ಣ uttama-riṇa. *A creditor.*

ಉತ್ತಮವಾಜಿ uttama-vâji. An excellent horse (ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುದುರೆ Nn. 12).

ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕ uttama-ślôka. A man well spoken of (My.).

ಉತ್ತಮಾಂಗ uttama-aṅga. *The head* (Bp. 38, 35). — ಉತ್ತಮಾಂಗದ ಕೇಶ. N. (Bp. 58, 4).

ಉತ್ತಮಾಧಮ uttama-adhama. High and low, good and bad (My.).

ಉತ್ತಮಿಕೆ uttamikĕ. Excellence, superiority; goodness (Râm. 4, 3, 20).

ಉತ್ತಮೆ uttamĕ. *An excellent woman* (Bp. 61, 34).

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ uttama-uttama. The very best (Bp. 61, 76).

ಉತ್ತರ ud-tara. 1. *Higher;* upper. 2, superior; excellent (ವರಾಜ, ಒಪ್ಪವನ್ಗಾದು Nn. 77);—excess, over and above. 3, northern (ದಿಗ್ವಿವರ, ದಿಗ್ವೇದ 77). 4, left, left-hand. 5, posterior, subsequent, following, latter; the following member or place (Śmd. 227; Čh. v. 334). 6, *future.* 7, *future consequence, the future result of actions* (ಉದರ್ಕ, ಮೇಲಪ್ಪ ಫಲ Mr. 72). 8, *an answer, a reply;* a mandate (ನುಡಿ Nn. 77). 9, a superior man (ಆರ್ಯ Mr. 382). 10, going, proceeding (ಯಾತಿ, ಆಯ್ದುವುದು Nn. 77). 11, joy; satisfaction (ಅಪ್ಪಾದ, ನನ್ತೋಷ 77). 12, N. of a king, the son of Virâṭa (Mr. 263; ವಿರಾಟರಾಯನ ಮಗ G.). ಉತ್ತರನ ಪಾರುಪತ್ಯ ಒಲೇ ಮುನ್ನೆ (Prv.). 13, a defence, a rejoinder. 14, a kind of upamâ (Kâvy. III, 3, B, 61. 99 seq.).—See ಇದಿರುತ್ತರ. — ಉತ್ತರ ಅಡು. To give an answer (Bp. 24, 38; 55, 37). — ಉತ್ತರ ಈ. To give an answer (Bp. 18, 18; 53, 61). — ಉತ್ತರಕಡೆ. The northern direction (B. 5, 305). — ಉತ್ತರ ಕೊಡು. = ಉತ್ತರ ಈ. (Bp. 31, 10; 51, 19; B. 4, 18. 56. 156). ಉತ್ತರಾ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತವನ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಉತ್ತರಗೊಡು. = ಉತ್ತರ ಕೊಡು. (Râm. 5, 3, 58). — ಉತ್ತರಂಗೆಡಹು. -ಂ-ಕೆಡಹು. An inaccurately or ill speaking man, a babbler (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Mr. 240). — ಉತ್ತರಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. An answer to fail (Bp. 54, 82). — ಉತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. = ಉತ್ತರ ಗೊಡು. (J. 6, 26). — ಉತ್ತರ ಪೊರೆ. An answer to be obtained (B. 4, 156). — ಉತ್ತರ ನಿಲ್ಲಿಸು. To refrain from an answer (My.). 2, to silence (My.).

ಉತ್ತರ ud-tara. 2. Crossing over, passing over; vanquishing; giving up; coming out of, escaping from.

ಉತ್ತರಕರ್ಮ uttara-karma. Funeral rites (ನಿರ್ವಾಣ, ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆ Nn. 19; My.).

ಉತ್ತರಕಾಶಿ uttara-kâśi. Benares (My.).

ಉತ್ತರಕುರು uttara-kuru. The country of the northern Kurus. (My.).

ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ uttara-kriyĕ. = ಉತ್ತರಕರ್ಮ. (Nn. 19; B. 3, 15; My.).

ಉತ್ತರಂಗ uttara-ṅ-ga. *The lintel of a door* (ಉತ್ತರಾಸ Mr. 199).

ಉತ್ತರಚ್ಛದ uttara-č-čhada. *A cover, what is thrown over anything* (ಪಾಸಿಕೆ Mr. 203).

ಉತ್ತರಣ ud-taraṇa. Crossing over. See ಜಲೋತ್ತರಣ.

ಉತ್ತರಣಿ uttaraṇi. = ಉತ್ತರಣೆ, ಉತ್ತರಾಣಿ, ಉತ್ತರೇಣಿ. A common weed, Achyranthes aspera Lin. (ಅಪಾಮಾರ್ಗ, ಮಯೂರಕ, ಖರಮಂಜರಿ, ಕೇಶವಲ್ಲಿ, etc. Nr.; Si. 143; ಅಪಾಮಾರ್ಗ, ತಿಬುರಿ Mr. 128; My.; Tč.).

ಉತ್ತರಣೆ uttaraṇĕ. = ಉತ್ತರಣಿ, etc. — ಉತ್ತರಣಿಬಿತ್ತು. The uttaraṇĕ's seed (Bp. 31, 3).

ಉತ್ತರದಿಗ್ವರ uttara-dîś-vara. Kubêra (Mr. 54).

ಉತ್ತರದೇಶ uttara-dêśa. = ಉತ್ತರದೇಸ. The northern country.

ಉತ್ತರದೇಸ uttara-dêsa. Tbh. of ಉತ್ತರದೇಶ (Śmd. 376).

ಉತ್ತರಧ್ರುವ uttara-dhruva. The north pole (B. 3, 41; 4, 64; My.).

ಉತ್ತರನಾಥ uttara-nâtha. N. of a liṅga (Bp. 51, 64).

ಉತ್ತರಪಕ್ಷ uttara-paksha. A defendant (My.). 2, the dark half of the month (My.).

ಉತ್ತರಪೂಜೆ uttara-pûjĕ. Worship and dismissal, at the close of a ceremony, of the divinities summoned and set up at the commencement of it (My.; Mhr.).

ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದೆ uttara-bhâdrapadĕ. The twenty-sixth lunar mansion (C.).

ಉತ್ತರಮೀಮಾಂಸೆ uttara-mîmâṁsĕ. *The systematical investigation of the vêda in so far as it leads to a knowledge of the one brahma or universal soul,* the vêdânta philosophy of Bâdarâyaṇa.

ಉತ್ತರವಯಸ್ಸು uttara-vayassu. The latter or declining years of life (B. 4, 113; My.).

ಉತ್ತರವಾದ uttara-vâdi. = ಉತ್ತರಪಕ್ಷ No. 1. (My.).

ಉತ್ತರವಾದಿತ್ವ uttara-vâditva. The state of being a defendant (My.).

ಉತ್ತರಸಾಧಕ uttara-sâdhaka. Finishing what remains or follows; an assistant, a helper, a friend (Bp. 43, 81).

ಉತ್ತರಾಜೆ uttarâji. Relating to the north. — ಉತ್ತರಾಜ ಪೋಲೆ. -ಓಲೆ. A female ear-ornament set with pearls (My.). — ಉತ್ತರಾಜಮಠ. A maṭha in which Mâdhva sanyâsis from the north use to reside (My.).

ಉತ್ತರಾಣಿ uttarâṇi. = ಉತ್ತರಣಿ, etc. (C.; St. & Pl.). See ಕರಿಯುತ್ತರಾಣಿ.

ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ uttara-adhikâri. A person who has the power or right of succeeding to the station or rank of another, a successor (My.); an heir (My.).

ಉತ್ತರಾಫಲ್ಗುಣಿ uttarâ-phalguni. The twelfth lunar mansion (My.; B. 5, 308).

ಉತ್ತರಾ ಭಾದ್ರಾ uttarâ bhâdrâ. = ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದೆ. (C.).

ಉತ್ತರಾಭಾಸ uttara-âbhâsa. A false, indirect or prevaricating reply. (R.).

ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖ uttara-abhimukha. With the face directed towards the north (J. 15, 7).

ಉತ್ತರಾಯಣ uttara-ayaṇa. The progress (of the sun) to the north; the summer solstice (My.; Si. 41; B. 5, 306).

ಉತ್ತರಾಶಾಪತಿ uttara-âśâ-pati. *Kubêra.*

ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ uttara-ashâḍhâ. The twenty-first lunar mansion (C.; B. 5, 308).

ಉತ್ತರಾಸ uttara-âsa. = ಉತ್ತ್ರಾಸ. = ಉತ್ತರಂಗ (Mr. 199; My.). 2, = ಉಕ್ಕಸ್ಸ No. 2 (My.).

ಉತ್ತರಾಸಂಗ uttara-âsaṅga. *An upper garment.*

ಉತ್ತರಿ uttari. = ಉತ್ತರಿಗೆ (Čt. I, 76). 2, N. of a plant (ಹಸು Mr. 121).

ಉತ್ತರಿಗಿ uttarigigĕ. = ಉತ್ತಣ್ಣಿ, q. v. (Bp. 61, 27).

ಉತ್ತರಿಗೆ uttarigĕ. Tbh. of ಉತ್ತರೀಯಕ (Śmd. 373. 375; Čt. II, 12).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 1. To give an answer; to give orders (? Bp. 40, 12).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 2. To cross; to vanquish; to give up, etc.; to come out of, to escape (Bp. 18, 20; 24, 38; 32, 47; 45, 25. 32; 51, 64; 56, 23; J. 28, 1; Bh. 1, 8, 93). 2, to split, to cut in two, as vegetables, to sever (J. 12, 39; 14, 15; 20, 28; My.; Tĕ. ಉತ್ತರಿಂಚು).

ಉತ್ತರೀಯ uttarîya. *An upper garment* (ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಉತ್ತರೀಯಕೆ uttarîyaka. = ಉತ್ತರಿಗೆ. An upper garment.

ಉತ್ತರೆ uttarĕ. *The north.* 2, N. of a daughter of Virâṭa and daughter-in-law of Arjuna. (My.). 3, = ಉತ್ತರಾಫಲ್ಗುಣಿ (My.). See ಔತ್ತರೇಯ.

ಉತ್ತರೇಣಿ uttarêṇi. = ಉತ್ತರಣಿ, etc. (ಮುಯೂರಕ, etc. Si. 143; Tĕ.).

ಉತ್ತರೇದ್ಯುಸ್ uttarêdyus. *A subsequent day;* to-morrow.

ಉತ್ತರೋತ್ತರ uttara-uttara. More and more, higher and higher; always increasing; one on the other; reply on reply; excess; succession, gradation (Sk.);—success, hail, welfare (J. 26, 29. 30; 28, 63; 30, 28; My.).

ಉತ್ತಲ್ utta2-al1. = ಉತ್ತ್ರ2. ಉತ್ತಲ್, ಇತ್ತಲ್, ಉತ್ತಲ್ (Śmd. 145). ಆತ್ತಲ್ ದೇವೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತಿತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಶಾಧಿಪರ್ (145).

ಉತ್ತಾ uttâ. = ಉಳುಂ, etc. (C.), *e. g.* ಎನುತ್ತಾ (Bp. 20, 2), ಕೇಳುತ್ತಾ, ಕೊಡುತ್ತಾ, ಹೂಡಿಯುತ್ತಾ (Čd. 15), ಸುತ್ತುತ್ತಾ (16), ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಹೊನ್ದುತ್ತಾ (17), ನಡಿಸುತ್ತಾ (66).

ಉತ್ತಾನ ud-tâna. Stretched out; lying on the back, sleeping supinely or with the face upwards. 2, *shallow.*

ಉತ್ತಾನಕ ud-tânaka. A particular posture in wrestling (Grj. 2, after 106).

ಉತ್ತಾನಪಾದ uttâna-pâda. N. of a star in the little bear. 2, N. of a king of Oudh (Bhâgavata 4, 6, 3).

ಉತ್ತಾನಶಯ uttâna-śaya. Lying or sleeping on the back. 2, *an infant.*

ಉತ್ತಾರ ud-târa. (= ಉತಾರು). Transporting over or across; delivering, rescuing (Sk.). 2, remission, relaxation (Bp. 20, 2). 3, returning, giving back (My.). 4, land given rent-free by government to an individual (śâna-bôga, gauḍa, etc.) as a reward for services.

ಉತ್ತಾರಕ ud-târaka. Transporting over or across; a deliverer; N. of any deity. (My.).

ಉತ್ತಾರಣ ud-târaṇa. Transporting across; rescuing, delivering. (My.).

ಉತ್ತಾಲ ud-tâla. = ಉತ್ತಾಳ. Great, strong (Bp. 38, 68; 53, 71); formidable; arduous, difficult; *speedy, swift,* (haste); best; *elevated, high, tall.*

ಉತ್ತಾಳ uttâḷa. = ಉತ್ತಾಲ, q. v. High, etc. (ಉದ್ದಿತು Hâl.). ಉತ್ತಾಳನ್ (ಅಟ್ಟ್ರ Mr. 235, one MS. ಅಂಟ್ಟ್ರ; perhaps ಅಗ್ರಣಿ?).

ಉತ್ತೀರ್ಣ ud-tîrṇa. Crossed, traversed; rescued, liberated, escaped; released from obligation. (My.).

ಉತ್ತು uttu. 1. = ಉಬ್ಬು. See ಉತ್.

ಉತ್ತು uttu. 2. = ಉರ್ತು. P. p. of ಉಜು (ಉಜ್).

ಉತ್ತುಂ uttuṁ. = ಉತುಂ, etc. (Śmd. 279). ಕಾದುತ್ತುಂ ಒನ್ದಂ. ಜಿಯುತ್ತುಂ ನಡೆದಂ. ಕೆದಪುತ್ತುಂ ಮುಣಲಂ, ಕಪಿಧ್ವಜಂ ನಿಲ್ಕೆ ನಿಪರ್ತಿಸುತ್ತುಮ್ ಇರೆ (280).

ಉತ್ತುಂಗ ud-tuṅga. Lofty, high, tall, elevated (ಉನ್ನತ, ಉಚ್ಚ, ಉದ್ದ Mr. 445). See Śmd. 68. 289.

ಉತ್ತುಂಗತೋಳ uttuṅga-tôḷa. N. (Bp. 44, 58; 50, 17).

ಉತ್ತುತ್ತೆ uttuttĕ. = ಉತ್ಪತ್ತಿ, etc. Dried dates, the fruit of Phoenix dactylifera L. (ಖರ್ಜೂರ Mr. 145, o. r. ಉತ್ತೊತ್ತೆ; My.; Tu. ಉತ್ತುತ್ತಿ, also My.).

ಉತ್ತುಮ uttuma. Tbh. of ಉತ್ತಮ (Bp. 20, 3; Mr. 526; My.; G.).

ಉತ್ತೆ uttĕ. 1. = ಉತುಂ, etc. (Śmd. 279). ಕೆತ್ತುತ್ತೆ ಕಡಿದಂ; ಪರಸುತ್ತೆ ಬನ್ದಂ (280).

ಉತ್ತೆ uttĕ. 2. ಉತ್ತ 1-ಎ9. An affix for forming the third person singular neuter (My.), *e. g.* ಆಗುತ್ತೆ (= ಆಗುತ್ತದೆ, Si. 32. 44. 45. 183), ಇರುತ್ತೆ (46. 244. 253), ಪಡುತ್ತೆ (141. 300. 399. 403), ಬರುತ್ತೆ (403). See Prv. s. ನಡುಮನೆ.

ಉತ್ಪ್ರೇಜಕ ud-têjaka. Instigating; stimulating; stimulant. (My.; Si. 225).

ಉತ್ಪ್ರೇಜನ ud-têjana. Incitement, instigation; whetting; an inspiring or exciting speech; an incentive, inducement, stimulant. (My.).

ಉತ್ಪ್ರೇಜಿತ ud-têjita. Incited, urged. 2, sidling, one of a horse's paces. See ಪಂಚಧಾರೆ.

ಉತ್ಪ್ರೇರಿತ uttêrita. One of the paces of a horse. See ಪಂಚಧಾರೆ.

ಉತ್ತೊತ್ತೆ uttŏttĕ. = ಉತ್ತುತ್ತೆ, q. v.

ಉತ್ಥ ud-tha (stha). Rising; coming forth; etc. See ಶ್ಯಮಿ ಕೋಽತ್ಥ, ಸಿನ್ಧುತ್ಥ.

ಉತ್ಥಾನ ud-thâna (sthâna). Standing up; rising (My.); origin; resurrection. 2, *strenuous effort, manly exertion.* 3, *an army.* 4, starting on a warlike expedition (ಕಾಳಗ G.). 5, a good medicine (ಜಲೋ ಔಷಧ G.). 6, business of a family or realm (ಮನೆಯ ಕೆಲಸ G.). 7, a courtyard (ಅಂಗಳ G.). 8, evacuating by stool, etc. (ಮಲಲೋಗ G.). 9, a book (ಪುಸ್ತಕ G.). 10, joy (ಸನ್ತೋಷ G.).

ಉತ್ಥಾನದ್ವಾದಶಿ utthâna-dvâdaśi. A vaishṇava feast on the twelfth day in the light half of the month kârttikâ (My.).

ಉತ್ಥಾಪನ ud-thâpana (sthâpana). Causing to rise or get up; raising, elevating. See ಏಳ್.

ಉತ್ಥಿತ ud-thita (sthita). Risen. 2, *arisen, born, produced.* 3, *increased.* 4, *endeavouring.*

ಉತ್ಪಟ ud-paṭa. = ಉಪ್ಪಡ. (Tearing or rooting up); sap issuing from the cleft of a tree.

ಉತ್ಪತನ ud-patana. Flying up; rising, ascending; birth. (G.).

ಉತ್ಪತಿತೃ ud-patitṛi. *Flying or jumping up;* going upwards.

ಉತ್ಪತಿಷ್ಣು ud-patishṇu. = ಉತ್ಪತಿತೃ. *Flying or jumping up,* etc.

ಉತ್ಪತ್ತಿ ud-patti. Arising; *birth, production* (ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 215); coming forth; origin; produce, profit. (My.). See ಪುಟ್ಟು, ಮೂಡು.

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ utpatti-sthâna. The source of anything (ಆಕರ Nn. 91).

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಲಯ utpatti-sthiti-laya. Arising into being, continuance in life, and dissolution (Bp. 61, 65).

ಉತ್ಪಥ ud-patha. Wrong road; error, evil (Sk.). 2, the air, sky (Br.; R.).

ಉತ್ಪನ್ನ ud-panna. Risen; arisen, *born, produced;* acquired, gained; produce, profit (ಹುಟ್ಟುವಳಿ G.; My.); effected; known.

ಉತ್ಪನ್ನತೆ ud-pannatĕ. Origin; production. (Bp. 35, 7; My.).

ಉತ್ಪಲ utpala. *The blue lotus, Nymphaea caerulea* (ನೀಲೀ ವದ, ನೆಯ್ದಲೆ Mr. 419; ಕಮಲ, ನೆಯ್ದಿಲ್ Nn. 29; ಪದ್ಮ, ನೆಯ್ದಲು 54; ಕುವಲಯ, ನೆಯ್ದಿಲೆ Si. 95; ಕರೀ ಕಮಲ G.). 2, any water-lily. 3, *Costus speciosus or arabicus* (ಕೊಳಂಜನ G.). 4, N. of a vṛitta (Ch.; Mr. 366). — ಉತ್ಪಲಹೂ. A fragrant garden-flower, Kaempferia rotunda Lin. (St. & Pl.).

ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ utpala-mâlĕ. N. of a vṛitta (Ch.).

ಉತ್ಪಲಮಿತ್ರ utpala-mitra. The water-lily's friend: the moon (Bp. 61, 82).

ಉತ್ಪಲಸಾರಿವೆ utpala-sârivĕ. *The shrub Ichnocarpus frutescens* Roxb.

ಉತ್ಪಲಾಪ್ತ utpala-âpta. = ಉತ್ಪಲಮಿತ್ರ. (My.).

ಉತ್ಪಲಾಪ್ತಾಶ್ಮ utpalâpta-aśma. The moon-gem (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ ಮಣಿ Ch.; My.).

ಉತ್ಪವನ ud-pavana. Cleaning, purifying. See ನೆಗೆ, ನೆಸೆ, ಪಾಱು and *cf.* ಉತ್ಪ್ಲವನ.

ಉತ್ಪಶ್ಯ ud-paśya. *Looking upwards.*

ಉತ್ಪಾಟನ ud-pâṭana. Eradicating; destroying. See ಕೀಳ್, ಮಾಣ್ಪು.

ಉತ್ಪಾಟಿತ ud-pâṭita. *Pulled up by the roots, torn out.*

ಉತ್ಪಾತ ud-pâta. Flying up, a jump. 2, *an unusual or startling event boding calamity, a portent, any natural prodigy or phenomenon;* any public calamity, as an eclipse, meteor, earthquake, etc. (Bp. 57, 48). 3, ಧರ್ಮ (Nn. 79).

ಉತ್ಪಾತಕ ud-pâtaka. = ಉತ್ಪಾತ. (My.). 2, perverse, having a contrary disposition (My.).

ಉತ್ಪಾದ ud-pâda. Coming forth; *birth, production.* 2, producing, causing. 3, *cause.*

ಉತ್ಪಾದನ ud-pâdana. Bringing forth, producing. See ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ.

ಉತ್ಪಾದಿತ ud-pâdita. Produced, created. (My.).

ಉತ್ಪಾದಿಸು utpâdisu. To produce; to bring forward, to use (Śmd. 142).

ಉತ್ಪಿಂಜ ud-piñja. Out of order, confused. See ಸಮುತ್ಪಿಂಜ.

ಉತ್ಪಿಂಜಲ ud-piñjala. *Confounded, confused.*

ಉತ್ಪಿಹಿತ ud-pihita. Covered on or over. See ಪ್ರೋತ್ಪಿಹಿತ.

ಉತ್ಪುಲಕ ud-pulaka. Joyful, delighted; delight (Bp. 37, 24; 56, 12; 61, 61).

ಉತ್ಪ್ರಾಸ ud-prâsa. Throwing afar. 2, a burst of laughter; derision. 3, *excess, violence.*

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಣ ud-prêkshaṇa. Looking into or up to; perceiving; comparing or illustrating by a simile. (R.).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಸುವಿಕೆ utprêkshisuvikĕ. The act of inferring or supplying (Si. 48, sic!).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ud-prêkshĕ. Overlooking, disregarding; indifference. 2, a simile; comparison, illustration. 3, an ironical comparison. See Kâvy. III, 3, B, 121 seq., where it is a kind of atiśaya.

ಉತ್ಪ್ಲವನ ud-plavana. Jumping or leaping up; springing upon; bounding; floating upon. See ಉತ್ಪವನ.

ಉತ್ಫಲ ud-phala. (= ಉತ್ಪಳ). Expanding, opening wide, dilating (fr. Sk. ಉತ್ಫಲ್). 2, excellent fruit.

ಉತ್ಫುಲ್ಲ ud-phulla. *Widely opened; blown as a flower* (Bp. 8, 1).

ಉತ್ರಾಸ utrâsa. = ಉತ್ತರಾಸ. (My.).

ಉತ್ವ utva. The letter ಉ (Śmd. 105. 184. 205. 246. 270. 278. 353. 373).

ಉತ್ವಾನ್ತ utva-anta. A term with final ಉ (Śmd. 103).

ಉತ್ಸ utsa. *A spring, a fountain* (ಪ್ರಸ್ರವಣ, ಒಸತೆ Mr. 418).

ಉತ್ಸಂಗ ud-saṅga. Union. 2, slope, side. 3, *the haunch or part above the hip; the lap.* ಪೊಕ್ಕುಂಬಿ ನಾಭಿಯಕ್ಕು, ಮುನ್ದೊದವಿರ್ದ ಮೆಯ್ಯುಂಕಮ್ ಉತ್ಸಂಗಮಕ್ಕು (Mr. 327).

ಉತ್ಸರ್ಗ ud-sarga. Pouring out, emission. 2, excretion, voiding by stool (ಪರ್ಚಸ್, ಮಲ, etc. Mr. 396). 3, abandoning, quitting. 4, *gift, donation.* 5, a general precept, rule.

ಉತ್ಸರ್ಜನ ud-sarjana. -ನೆ. Letting loose, emission. 2, quitting, abandoning. 3, *gift, donation.* See ಕೈಮ್ರೀಥೋತ್ಸರ್ಜನ.

ಉತ್ಸರ್ಜಿತ ud-sarjita. = ಉತ್ಸೃಷ್ಟ. (My.).

ಉತ್ಸರ್ಜಿಸು ud-sarjisu. To let loose; to quit, to leave, to abandon (My.).

ಉತ್ಸರ್ಪಣ ud-sarpaṇa. Going, gliding or soaring upwards; spreading out; swelling, heaving. See ಎದ್ದಿಲ್, ಕೂಂಕು.

ಉತ್ಸವ utsava. = ಉತ್ಸರ್ಯ 2, ಉತ್ಸವ, (ಉತ್ಸಹ). *Height, elevation, haughtiness, pride* (ಉಕ್ಕುವಿಕೆ Si. 458; ಏಱು ಹೋಗೋಣ G.). 2, elation, joy (ಕೋಟಿ, ಮನದ ಉತ್ಸವ, o. r. ಮನೋತ್ಸಾಹ Nn. 73; Bp. 55, 8). 3, *a festival* (ಪರ್ಚ Nn. 73; ಕ್ಷಣ, ಒಸಗೆ Mr. 452); a festive procession (My.). 4, enterprise, effort (ಗನ್ಧನ, ಉತ್ಸಾಹ Nn. 161). 5, a libation, an offering (ಬಲಿ, ಉತ್ಸಹ, o. r. ಉತ್ಸಾಹ Nn. 16). 6, *rising or formation of a wish.* 7, *impatience.* 8, juice (ರಸ Nn. 83, o. r. ಉತ್ಸಾಹ). 9, N. of a ragaḷĕ (Čh.).

ಉತ್ಸವಿಸು utsavisu. To make merry, to feast with mirth, to be glad (Bp. 18, 78; 21, 38; 36, 49; My.).

ಉತ್ಸಹ utsaha. Tbh. of ಉತ್ಸವ or of ಉತ್ಸಾಹ. See Nn. s. ಉತ್ಸವ. A feast (Bp. 3, 85; My.); a festive procession (My.). 2, joy (My.; ಮನಸಿಗೆ ಆಗುವ ಆನನ್ದ G.).

ಉತ್ಸಾದನ ud-sâdana. Overturning; raising; ploughing thoroughly. 2, *rubbing and cleaning the body with fragrant unguents.*

ಉತ್ಸಾರಕ ud-sâraka. Expelling, driving away. 2, *a doorkeeper, a porter.*

ಉತ್ಸಾರಿತ ud-sârita. Expelled, driven away, got rid of (Kâvy. II, 2, B, 45).

ಉತ್ಸಾಸಿ utsâsi. = ಉಚ್ಛಾಸಿ, q. v.

ಉತ್ಸಾಹ ud-sâha. Power, strength. 2, *effort, exertion, perseverance, strenuous and continued exertion, energy; magnanimity* (ಕಜ್ಜ, ಉದ್ಯೋಗ Mr. 451). 3, joy, happiness (elation). 4, heroism. 5, one of the sthâyibhâvas in rasa (Kâvy. IV, 2, 15; Mr. 74). 6, N. of two metres (Čh.). See ಉರ್ಜ. — ಉತ್ಸಾಹಂಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Effort to relax (Grj. 8, 35).

ಉತ್ಸಾಹಧ್ವನಿ utsâha-dhvani. A sound of delight. See ಕೆಲೆ.

ಉತ್ಸಾಹನ ud-sâhana. *Effort, perseverance.*

ಉತ್ಸಾಹನಿಗ್ರಹ utsâha-nigraha. Restraint of effort, etc. See ಉಬ್ಬಸವ್ವಡು and remark on ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ.

ಉತ್ಸಾಹವರ್ಧನ utsâha-vardhana. *The heroic rasa or feeling, heroism.*

ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ utsâha-śakti. Power derived from joy (that is necessary for a king, My.).

ಉತ್ಸಾಹಿ utsâhi. Active, persevering. 2, happy; a happy person (ಸನ್ತೋಷಿ Mr. 232).

ಉತ್ಸಾಹಿಸು utsâhisu. To rejoice (My.).

ಉತ್ಸುಕ utsuka. Restless, uneasy. 2, eager, impetuous; quick, swift (ತ್ವರಿತ, ಪ್ರಸೃತ, etc., ಚಿಚ್ಚರಿಗ Mr. 233; ಚಿಚ್ಚರಿಗ Hlâ.). 3, *anxiously desirous, longing for, attached to* (ಉತ್ಸು, ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ Hlâ.); ardent desire (ಔತ್ಸುಕ್ಯ Čt. II, 114). 4, regretting, repining, sorrowing for. 5, one of the saṅčâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). 6, N. of a vṛitta (Čh.). — ಉತ್ಸುಕವಿಯು. -ವೆಯು. To be eager, etc. (Bp. 43, 27).

ಉತ್ಸುಕತೆ utsukatĕ. Restlessness; zeal (My.); attachment, affection (ಭಕ್ತಿ Čb.; B. 4, 19); regret.

ಉತ್ಸೃಷ್ಟ ud-sṛishṭa. Emitted; *left, abandoned, thrown away.*

ಉತ್ಸೇಕ ud-sêka. Sprinkling; foaming up or over; *haughtiness, pride.*

ಉತ್ಸೇಧ ud-sêdha. *Height* (ಮಹೌನ್ನತ್ಯ, ಅತಿಯುದ್ದ Nn. 132); *thickness.* 2, an excellent affair (ಉನ್ನತಕಾರ್ಯ Mr. 473). 3, profit, etc. (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 132). 4, *the body.* 5, killing, slaughter (ವಧ, ಕೊಲೆ 132).

ಉದ್ ud. Up, upwards; upon, on; over, above; out, out of, from, away from, apart.

ಉದ uda. = ಉದನ್. Water. See ಲವಣೋದ; Bp. 8, 60.

ಉದಕ್ udak. = ಉದಂಚ್.

ಉದಕ udaka. *Water* (ಅಪ್ಪು Śmd. Dh. 461; ವನ, ನೀರ್ Nn. 34).

ಉದಕ್ಕು udakku. Tbh. of ಉದಚ್ (ಉದಕ್, ಉದಂಚ್, Śmd. 106 Cm.).

ಉದಕ್ಯೆ udakyĕ. *A woman in her courses* (requiring water for purification).

ಉದಗಲಿಸು udagalisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Râm. 4, 5, 25).

ಉದಗ್ಗತಿ udak-gati. The sun's progress north of the equator (Si. 41).

ಉದಗ್ಭವ udak-bhava. Born in the north (Si. 29).

ಉದಗ್ಭೂಮ udak-bhûma. Soil turned upwards or towards the north; *fertile soil.*

ಉದಗ್ರ ud-agra. Pointing upwards; *high, tall.* 2, advanced. 3, increased, large, vast; fierce, intense; excited. See Bp. 22, 15; 52, 39.

ಉದಂಕ udaṅka. A vessel for oil, etc. 2, N. of a ṛishi (My.).

ಉದಚ್ udač. = ಉದಂಚ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಉದಜ ud-aja. 1. *The driving out or forth* (of cattle, etc.).

ಉದಜ uda-ja. 2. Produced in or by water. 2, a lotus.

ಉದಜಲೋಚನೆ udaja-lôčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 40, 30).

ಉದಂಚ್ ud-aṅč. ಉದಕ್. = ಉದಕ್ಕು, ಉದಚ್. Turned or going upwards; *upper, upwards.* 2, *northern.* 3, subsequent, posterior.

ಉದಂಚ ud-añca. Proceeding well, hitting the mark, as an arrow (Grj. 8, 43).

ಉದಂಚನ ud-añcana. A bucket. 2, *a lid, a cover.*

ಉದಂಚಿತ ud-añcita. *Raised up, thrown upwards.*

ಉದಧಿ uda-dhi. A reservoir for water; *the ocean.*

ಉದನ್ udan. *Water.*

ಉದನ್ತ udanta. 1. *Intelligence, tidings;* news.

ಉದನ್ತ u-d-anta. 2. Ending in ಉ; a term with final ಉ (Śmd. 134. 144. 200. 203. 236).

ಉದನ್ಯೆ udanyĕ. *Thirst.*

ಉದನ್ವತ್ udan-vat. -ವನ್ತ್. Abounding in water; *the ocean.*

ಉದನ್ವಾನ udan-vâna. Tbh. of ಉದನ್ವತ್. (Mr. 405).

ಉದಪಾನ uda-pâna. *A well.*

ಉದಯ ud-aya. *Going upwards, rising* (ಮೂಡಿತು Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿ). 2, *the eastern mountain behind which the sun is supposed to rise.* 3, light, splendour (ತಳತಳ Čt. I, 23). 4, springing from; coming forth, creation, production, coming into being; becoming visible. 5, *gain, income.* 6, N. of a vṛitta (Čh.). — ಉದಯಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To rise (Bp. 11, 12; J. 26, 17).

ಉದಯಕಾಲ udaya-kâla. The time of sunrise. See ಪೊಡ್ತಿಡೆ.

ಉದಯಕುಧರ udaya-kudhara. = ಉದಯಾದ್ರಿ. (Bp. 19, 28).

ಉದಯನಗರಿ udaya-nagari. N. of the capital of Marvar (Grj. 2, 81).

ಉದಯರಾಗ udaya-râga. The hue of sunrise; the dawn; the rising sun or moon; a morning carol. — ಉದಯರಾಗವಬ್. -ಪಬ್. A kind of śrŏ (Bp. 11, 24).

ಉದಯಾಚಲ udaya-ačala. = ಉದಯಾದ್ರಿ. (Grj. 5, 8).

ಉದಯಾದಿತ್ಯ udaya-âditya. The rising sun (Śmd. 175). 2, N. of a king (My.).

ಉದಯಾದ್ರಿ udaya-adri. = ಉದಯ No. 2. (Bp. 61, 12).

ಉದಯಿಸು udayisu. = ಉದಯ್ಸು. To rise; to be born; etc. ಉದಯಿಪ್ಪಂ (Śmd. 275). See Śmd. 42. 83. 126. 217. 275. 370. 381; Čh. v. 206; Grj. 10, 111; Bp. 3, 57; 19, 53; 34, 11; 50, 62; 53, 6; 60, 59; 61, 12; Śm. 8.

ಉದಯ್ಸು udaysu. = ಉದಯಿಸು. (Bp. 2, 8).

ಉದರ udara. *The belly* (ಪೊಡೆ Čt. I, 102; ಹೊಟ್ಟೆ Nn. 64). ಉದರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸದೆಯಾದರೂ ಹುಡುಕ ಬೇಕು (Prv.). — ಉದರದ ರಾಮಯದೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಉದರನಿರ್ವಾಹ udara-nirvâha. Sustenance of life: a subsistence (My.; Čb. 123; B. 4, 194).

ಉದರಯಾತ್ರೆ udara-yâtrĕ. Support of life (My.).

ಉದರಪೂರ udara-pûra. Till the belly is full. (My.).

ಉದರಪೋಷಣೆ udara-pôshaṇĕ. -ಣ್. Feeding the belly, supporting life. (C.). 2, a person who only thinks of feeding or supporting his or her body (Bp. 40, 55).

ಉದರಭರಣ udara-bharaṇa. = ಉದರಪೋಷಣೆ. (C.).

ಉದರಶಿಖಿ udara-śikhi. Belly-fire: inward heat, figurative or natural (Bp. 57, 12).

ಉದರಶೂಲೆ udara-śûlĕ. The colic (C.; Jńs. 22, 31).

ಉದರಾನ್ತ udara-anta. Any one of the viscera of the body (ಕೋಷ್ಠ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗು Nn. 126).

ಉದರಾರ್ಥಿ udara-arthi. One whose only concern is the belly (Bp. 40, 37).

ಉದರಿ udari. 1. Having a belly (see ತನೂದರಿ). 2, having a large belly.

ಉದರಿ udari. 2. = ಉದ್ದರಿ. (My.).

ಉದರಿಲ udarila. *Fat, corpulent.*

ಉದರಿಸು udarisu. = ಉದರಿಸು, ಉದುರಿಸು. To cause to fall or drop down, etc. (C.). ಪಕ್ವವಾದ ಮೀಲೆ ಹಣ್ಣು ಉದರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 3, 52).

ಉದರು udaru. 1. = ಉದರ್ q. v., ಉದರು, ಉದುರ್, ಉದುರು. To fall or drop down, etc. P. p. ಉದರಿ (C.). ಉದರಿದಡೆ (Bp. 19, 52). ಫಗಣಮ್ ಉದರಿದವು (28, 55). ದಿಣ್ಡು ದರಿದನು (51, 69). ಉದರಿತು (J. 23, 46).

ಉದರು udaru. 2. Falling or dropping down, etc. **2,** the state of boiled rice or that of split pulse in which the grains or halves have been duly boiled so that they do not stick to one another (My.). — ಉದರುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Grains of corn in fields that have fallen from the ears (My.).

ಉದರ್ಕ ud-arka. Reaching or extending beyond; *the future result of actions.*

ಉದರ್ಚು udarču. = ಉದರ್ಚು q. v. ತಿರದಿ ಪತ್ರೆಯ ಉದರ್ಚ (Bp. 18, 32). ಪೂಜನೆಮ್ಮನ ಹಲ್ಲನ್ ಉದರ್ಚನೆ? (54, 52).

ಉದಲಿವನೆಕೆ uda-lâvaṇika. Salted, *prepared with brine.*

ಉದವಸಿತ ud-avasita. *A dwelling, a house.*

ಉದಶ್ವಿತ್ uda-śvit. *Buttermilk with an equal portion of water.*

ಉದಸ್ತ ud-asta. Thrown or cast up; thrown. See ಅಭ್ಯುದಸ್ತ.

ಉದಾತ್ತ ud-âtta. Elevated, high, lofty. 2, highly or acutely accented; *the high or acute accent,* a sharp tone. 3, *generous, noble.* 4, great, illustrious. 5, N. of a vṛitta (Čh.). See Kâvy. I, 1*a*, 4. 6; Čh. v. 150; Bp. 3, 6; 32, 47; 46, 24; 55, 51.

ಉದಾತ್ತಚರಿತ udâtta-čarita. A man of noble behaviour (Bp. 29, 1).

ಉದಾನ ud-âna. Breathing upwards. 2, *the vital air which rises up the throat and passes into the head* (ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಆಸಿಲಂ Mr. 51). 3, the navel. 4, a kind of snake.

ಉದಾನವಾಯು udâna-vâyu. = ಉದಾನ No. 2. See ತೇಗು.

ಉದಾಯ ud-âya. Going upwards, rising. See ಸಮುದಾಯ.

ಉದಾರ ud-âra. Tending upwards; high, lofty, exalted; *generous, noble, liberal* (ಗುಣ, ತ್ಯಾಗ Nn. 78); upright, honest; proper, right. 2, one of the guṇas in rhetoric (Kâvy. III, 1, A, 3. 18-21; *cf.* III, 3, B, 156; IV, 1, 3; IV, 2, 37).

ಉದಾರಣೆ udâraṇĕ. Tbh. of ಉದಾಹರಣ. (C.).

ಉದಾರತನ udâratana. = ಉದಾರತೆ. (My.; ಔದಾರ್ಯ G.).

ಉದಾರತೆ udâratĕ. Liberality, generosity (Kâvy. IV, 2, 58; Bp. 2, 31; 36, 29; My.).

ಉದಾರತ್ವ udâratva. = ಉದಾರತೆ. (My.; Čb. 27).

ಉದಾರಶೀಲ udâra-śîla. Generous-minded (My.).

ಉದಾರಿ udâri. A great, liberal, generous person (Bp. 9, 49; My.; B. 5, 187).

ಉದಾರು udâru. Debt (My.); credit (Mg.; H.; *cf.* ಉದ್ದರಿ).

ಉದಾಸ ud-âsa. 1. Sitting away from; indifferent, unconcerned, apathetic; a stoic; indifference, apathy, stoicism. (Čb.).

ಉದಾಸ ud-âsa. 2. Throwing upwards; elevation. See ವ್ಯುದಾಸ.

ಉದಾಸೀನ ud-âsîna. Sitting away from, remote; *indifferent, free from affection, showing no interest in* (ಬೇಸತ್ತವ G.); *a man who is neither a friend nor an enemy*, a neutral; indifference. 2, disrespected, disesteemed, despised; contempt, disregard (ಭೂರಿ, ಅವಜ್ಞೆ Nn. 69; ಅನಾದೃತ, ಅವಜ್ಞಾತ, ಅಪಹಸಿತ Mr. 432; My.). See Bp. 6, 4; 45, 13; B. 4, 56. — ಉದಾಸೀನ ಮಾಡು. To disregard, to disrespect (C.; B. 4, 57).

ಉದಾಸ್ಥ ud-âsthita. A superintendent; a doorkeeper; a spy, an emissary. See ಹರಿಕಾಱ.

ಉದಾಹರಣ ud-âharaṇa. -ಣೆ. = ಉದಾಹರಣೆ. Relating, saying; declaration. 2, an example, an illustration, an instance. (My.). 3, an opposite argument, the third of the five premises of rhetorical reasoning. See Śmd. 4. 5. 102; Śm. 77. 119; Kk. 95. 100. 4, a reply (My.).

ಉದಾಹರಣೆಗಾಱ udâharaṇe-gâra. A man who uses evasive arguments or practises sophistry (My.).

ಉದಾಹರಿಸು udâharisu. To declare; to relate; to explain (ಈಪನ Śmd. Dh.; Śmd. 401).

ಉದಾಹಾರ ud-âhâra. *An example, an illustration.*

ಉದಾಹೃತ ud-âhṛita. Said, related; called, named; *adduced as an instance;* an illustration (Čh. v. 57); illustrated; entitled.

ಉದಾಹೃತಿ ud-âhṛiti. An example, an illustration (Śmd. 107).

ಉದಿ udi. = ಊದಾ, etc., q. v. Ashes of frankincense. 2, brown (B. 5, 255. 257. 258. 259. 260; Mhr.).

ಉದಿತ udita. 1. = ಉದ್ದಿತ. *Bound, tied.*

ಉದಿತ udita. 2. *Said, spoken.*

ಉದಿತ ud-ita. 3. Risen, sprung up, born (ಉಂಟಾಗಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 61 Cm.; ಹುಟ್ಟಿಲ್ ಪಟ್ಟ 132 Cm.). See Čh. v. 51. 335.

ಉದಿರ್ udir. = ಉದರು 1, etc. To fall, to fall down or off, to drop, as fruits or leaves from a tree, hailstones from the sky, teeth from the jaw, etc. (ಪತನ Śmd. Dh.; T. ಉದಿರ್; Tu. ಉದರ್, ಉದುರ್). P. p. ಉದಿರ್ದು (J. 6, 39). ಪದಪಟ ಪಟ್ಟಿಯೆನ್ನು ಅಲಿಕಲ್ಲಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ಸಭದಿಂ (Śmd. 65). ಮರದತ್ತಣಿನ್ ಎಲೆ ಉದಿರ್ದುದು (115). ಉದಿರ್ದತ್ತು ಘನೋಪಲಾಶ್ಮದನ್ತಂ (Rśv. 8, 116). ಉದಿರ್ದ ಓರ್ (Grj. 4, 95).

ಉದಿರಿಸು udirisu. = ಉದರಿಸು, etc. (My.; ಉದಿರ್ಡು G.).

ಉದಿರು udiru. = ಉದರ್, etc. P. p. ಉದಿರಿ (My.). ಉದಿರಿದವು (G. 71).

ಉದಿರ್ಚು udirču. = ಉದರ್ಚು. To cause to fall down, to let drop, etc. (ಆಘಜಪತನ Śmd. Dh.). ತುನ್ದುಜನ್ ಉದಿರ್ಚಿತು ಸಾರಸಂ (J. 28, 36).

ಉದಿಸು udisu. = ಉದಯಿಸು. (Śm. 71; Si. 92; My.). ಕುದುರೆ ಹೊಯಿಸಣದೊಳ್ ಉದಿಸಿರಲ್ ಭೂಮಿಜಂ (Mr. 282).

ಉದೀಚಿ udîči. *The north.*

ಉದೀಚೀನ udîčîna. *Northern.*

ಉದೀಚ್ಯ udîčya. Being in the north; the country to the north and west of the river Sarasvatî, the northern region.

ಉದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗ udîčya-mârga. A rhetorical way used in the northern country (Kâvy. III, 1, A, 24).

ಉದೀರಣ ud-îraṇa. Throwing upwards; driving forward. 2, *speaking, saying.*

ಉದೀರ್ಣ ud-îrṇa. Moved upwards; increased; *great, generous, noble* (ಮಹಾತ್ಮ, ಹಿರಿಯ Mr. 233).

ಉದು u10-du1. 1. = ಉತು. The intermediate demonstrative pronoun neuter: this (between the two; T.; see ಉ 10, ಊ 5). ಆದು, ಇದು, ಉದು, ಅವುದು (Śmd. 96). ಎಮ್ಮುದು (263). Its plural is ಉವು: ಅವು, ಇವು, ಉವು, ಆವುವು (117). ಬಾರದುವು (10), ಮೆಲ್ಲಿದುವು, ಬಿಟ್ಟಿದುವು (117), ಒಳ್ಳಿದುವು, ದಟ್ಟಿದುವು (120). ಬಿಟ್ಟಿದುವುಮ್ ಎನಿಪ್ಪ ಲೋಹಮುರವಳೆಯಂಗಳ್ (120). ನೇರಿದುವು ಬೆರಲ್; ತೋರಿದುವು ಜಘನಂ; ಬಿಟ್ಟಿದುವು ಮೊಲೆ (170). *Cf.* ಉದು 2.

ಉದು udu. 2. (= ಅತ್ತು 2, etc.). A termination of the third person singular neuter of the present, (future) and imperfect tenses (Śmd. 263), its plural being ಉವು (263), *e. g.* ಬನ್ದವ್ವುದು, ಪೇಳ್ದಿಪುದು (259), (ಬರ್ಪುದು, ಕುಡುವುದು 260); ಬನ್ದುದು, ತಳಿರ್ತುದು (187), ಬರೆದುದು, ನೆರೆದುದು, ಸತ್ತುದು (264); ಆಯ್ದುವುವು (54), ಇರ್ಪುವು (263), ನಿಮಿರ್ದುವು, ಪೊಳೆದುವು (264). — The (future) form with ಉದು is used for action in general, *e. g.* ಈವುದು (giving is) ಕರ್ಣಂಗೆ ಸಹಜಮ್, ಆರೋಪಿತಮೆ? (264); ನಿಡಿದೋಳ್ಗಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಕರದ ಒಡನಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ, ಮೆಱೆವುದು (shines) ಆತನ ರೂಪಂ (117); also for the imperative, *e. g.* ರಕ್ಷಿಪುದು ಎನ್ನಂ! ಅವಧಾರಿಪುದು ಬಿನ್ನಪಮನುಂ! (264); ಅವಂ ಮಾಪ್ಪುದು! (271).

ಉದುಂ udu2-um1. When (Śmd.293. 294). ನಿನ್ನ ಇನಿಯನ ಪಟ್ಟಿಯೋಳ್ ಇರು! ಎನ್ದು, ನಪಿ ತೊಲಗುವುದುಂ (73). See ಉಂ 1, note.

ಉದುಗರಿಸು udugarisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Râm. 3, 5, 6).

ಉದುಭವಿಸು udubhavisu. Tbh. of ಉದ್ಭವಿಸು. (My.; G.).

ಉದುಮ್ಬರ udumbara. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb. 2, *copper.* 3, a threshold (ಹೊಸ್ತಲ G.).

ಉದುಮ್ಬರಪರ್ಣಿ udumbara-parṇi. *The plant Croton polyandra* Roxb.

ಉದುರ್ udur. = ಉದರ್, etc. P. p. ಉದುರ್ದು. ಉದುರ್ವ (J. 24, 32; 33, 22). ಗಗನಸ್ಥಲದಿನ್ದೆ ಉಡುಗಳ್ ಪದಿಪಟಿನೆ ಉದುರ್ವವೋಲ್ (Rśv. 8, 113). ಕಟ್ಟಿರ್ದ ಹಾರಾದಿಗಳ್ ಪಱಿದು ಉದುರ್ವವೋಲ್ (J. 18, 22). ಧರೆಗೆ ಉದರೆ ತಾರಕಕ್ಕಗಳ್ (Bp. 2, 15). ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ ಉದುರಲು (17, 15). ಪಣ್ಣುದುರುತಿಪ ಎಟಪಿಗಳ್ (19, 51). ಕೆಣ್ಣವುದುರುತ (44, 20).

ಉದುರಿಸು udurisu. = ಉದರಿಸು, etc. (Râm. 5, 8, 33; J. 23, 35; C.). See Prv. s. ನಿಲಕಡೆ.

ಉದುರು uduru. = ಉದುರ್, etc. P. p. ಉದುರಿ (C.). ತಾರಾನೀಕಂ... ಉದುರಿದವು (Bp. 58, 60). ಆನೆಯ ತಲೆಯ ಮುತ್ತು ದುರಿ (J. 28, 44). ಉದುರಿತು (10, 33). ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಅನ್ತು ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆದವು (B. 1, 22). ಹೂವಿನ ಪಕಳೆಗಳು ಉದುರಿ (3, 36). ಕೆಳಗೆ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಕಾಯಿಗಳು (4, 180). ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಚಿಗುರೆಲೆ ನಗುವದು (Prv.).

ಉದೂಖಲ udûkhala. = ಉಲೂಖಲ. *A wooden mortar; any mortar.*

ಉದೋ udu1-ô. Behold (what is in the middle

of two others or two other parties)! ho! halloo! (an interjection used in presenting offerings to a goddess; S. Mhr.; Tu.).

ಉದ್ಗತ ud-gata. Gone up, risen; risen, born; gone out; departed; *brought up, vomited.* 2, N. of a vṛitta (Čh.). ಸೌಖ್ಯೋದ್ಗತಜೀವ (ಸುಖವನ್ ಅಯ್ದುವನ್ನಾ ಜೀವರುಗಳು Nn. 113). See ಮುಖೋದ್ಗತ.

ಉದ್ಗತಿ ud-gati. Going up, rising; coming forth; being born; vomiting. See ಉಣ್ಮು.

ಉದ್ಗನ್ಧ ud-gandha. Great fragrance.

ಉದ್ಗನ್ಧಶಾಲಿ udgandha-śâli. A person possessing great fragrance (Čh. v. 140).

ಉದ್ಗಮ ud-gama. = ಉಗಮ. Going up, rising; springing forth; source, origin; production, creation; a flower; a flower-bud (V. 4, 39); vomiting. See ಕೋಮೋದ್ಗಮ; Kâvy. V, 50; ಉದ್ಗಮಮಾಲೆ.

ಉದ್ಗಮನ ud-gamana. Rising, ascending; coming forth; breaking out; becoming visible; being produced; departing. See ಪೊಣ್ಮು.

ಉದ್ಗಮನೀಯ ud-gamanîya. To be gone up. 2, *a pair of bleached cloths;* a dôtra (ಜೋವರ್ತಿ, ಒಲ್ಲಿ Mr. 343).

ಉದ್ಗಮಮಂಜರಿ udgama-mañjari. A flower-bunch (Šśv. 2, 41).

ಉದ್ಗಮಮಾಲೆ udgama-mâlĕ. A flower-wreath (ಪರ್ಣ, ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ Nn. 71).

ಉದ್ಗಮಸಾರ udgama-sâra. The nectar of flowers (ಪರಾಗ, ಪುಷ್ಪರಸ Nn. 113).

ಉದ್ಗಮಿಸು ud-gamisu. To rise; to ascend (ಏಱು G.). 2, to arise, to be born (ಹುಟ್ಟು G.).

ಉದ್ಗರ ud-gara. = ಉದ್ಗಾರ. (ವಮನ, ಓಕರಿಕೆ Mr. 385).

ಉದ್ಗರಿಸು udgarisu. = ಉದಗರಿಸು, ಉದುಗರಿಸು. To spit out; to discharge, to reject, to abandon, to get rid of.

ಉದ್ಗಲಿತ ud-galita. Oozed out. 2, fallen (ಬಿದ್ದನ್ನ Čb.).

ಉದ್ಗಾಢ ud-gâḍha. *Excessive, vehement, much.*

ಉದ್ಗಾತೃ ud-gâtṛi. *The priest who at sacrifice chants the hymns of the Sámavêda.*

ಉದ್ಗಾರ ud-gâra. = ಉಗ್ಗಾರ. *Spitting out, ejecting, vomiting,* discharging. 2, belching, eructation. 3, an ejaculation; an interjection (Mhr.). See ಜಿಕ್ಕುಳಿಸು.

ಉದ್ಗಾರವಾಚಕಚಿಹ್ನ udgâra-vâčaka-čihna. The sign of exclamation (B. 3, 5).

ಉದ್ಗಿರಣ ud-giraṇa. Vomiting; ejecting anything from the mouth. (R.).

ಉದ್ಗೀತ ud-gîtha. *Chanting the Sámavêda.*

ಉದ್ಗೂರ್ಣ ud-gûrṇa. *Held up, raised.*

ಉದ್ಘ ud-gha. Excellence; happiness; strength, loudness (Śmd. 81). 2, *a model, a pattern.*

ಉದ್ಘಟ ud-ghaṭa. A kind of vessel (ಕರುಜೋಗ Mr. 211, o. rs. ಉಸ್ಪಟ, ಉಸ್ಪಟ).

ಉದ್ಘಟನ ud-ghaṭana. Unfastening, opening; revealing; manifesting (see ಉದ್ಘಟಿಸು).

ಉದ್ಘಟಿಸು ud-ghaṭisu. To make one's self manifest, to shine. ಭಾಸ್ಕರಪಟಲವುಮ್ ಉದ್ಘಟಿಸದೆ ಅಡಗಲು (Bp. 51, 61).

ಉದ್ಘನ ud-ghana. *A carpenter's bench, a plank on which he works.*

ಉದ್ಘಾಟ ud-ghâṭa. A watch or guard-house. *Cf.* ಉಕ್ಕಡ No. 2.

ಉದ್ಘಾಟಕ ud-ghâṭaka. An opener; a key. 2, *the rope and bucket of a well, a leather bucket used for drawing water.* See ಪೊಕಬಾಳ.

ಉದ್ಘಾಟನ ud-ghâṭana. Opening, unlocking; unclosing; revealing; publishing, manifesting. 2, hoisting, raising, lifting up; — *the rope and bucket of a well,* etc. (= ಉದ್ಘಾಟಕ; ರಾಟೆ G.). See ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ.

ಉದ್ಘಾತ ud-ghâta. Striking; a blow. 2, a weapon, a club. 3, slipping, tripping. 4, *commencement.* 5, breathing through the nostrils, as a religious exercise. 6, a chapter, a section.

ಉದ್ಘೋಷಣ ud-ghôshaṇa. Crying out (My., also ಉದ್ಘೋಷ); sounding aloud, as musical instruments (My.).

ಉದ್ಘೋಷಿಸು ud-ghôshisu. To cry out, etc. (My.; Šśv. 1, 31).

ಉದ್ದ udda. = ಉದ್ದಿ, ಉದ್ದು. Tbh. of (ಊರ್ಧ್ವ, ಊರ್ಧ), ಉಚ್ಚ (Śmd. 348). Height; tallness; length; depth; (pride) (ಉತ್ತುಂಗ, ಉಚ್ಚ Mr. 445; ಸೀಳ Nn. 30; ಆಯಾಮ, ಆನಾಹ Hlâ.; C.; Tḍ., Tu.; T. ಉಜರ್, ಉಯರ್, to be raised, high, etc.; ಉಜರು, ಉಯರು, height, etc.). ನಿನ್ನುದ್ದಕ್ಕೆ ಜೊನ್ನಂ ಸುರಿಯೆನೆ? (Bp. 40, 13; see 5, 39; 16, 10; 39, 44). ಬಾನುದ್ದಂ (Śmd. 84). ತಾದಿದ್ದಮ್ ಬರಂ (Abh. P. 13, 64). ಮುಗಿಲುದ್ದಂ (13, 66). ಮರದ ಉದ್ದ (ಆರೋಹ, etc. Hlâ.). ಬೆಳದು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹರಿ ಕಾಲನ್ ಒನ್ದನ್ ಎತ್ತಿದಂ (Bp. 57, 23). ಕತಾರಿಗಳನ್ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತ (61, 32). ಮಾಜಿದ ಉದ್ದ (ಅನರ್ಗಲ, etc. Mr. 445). ಉದ್ದದ ನೆಲ (ತೆವರ್ Čt. II, 35). ನರಿಂಯ ಮೋಱಿ ಸೀರ, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಪಾದಿರುತ್ತದೆ (B. 3, 74; *cf.* 3, 94). ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳದವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಡಿಮೆ (Prv.). ಉದ್ದಕಾಲು, ಉದ್ದಕೆವಿ, ಉದ್ದಕೂದಲು, ಉದ್ದಗಿಡ, ಉದ್ದಂಗಿ, ಉದ್ದಬಾಏ (C.). ಉದ್ದಗದ್ದುಗೆ (Bp. 55, 11). ಮುನುಡನ್ ಉದ್ದವಿತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಗರ್ವವನು (ಉತ್ವಶ್ಯ, etc. Hlâ.). ಉದ್ದಹಲ್ಲು (G. 116). ಉದ್ದ ಮಲಗು or ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಲಗು, to lie down lengthwise (C.). ಉದ್ದದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆದೆ (C.). — ಉದ್ದಗಲ. -ಅಗಲ. Length and breadth (C.); height and breadth (C.). — ಉದ್ದಗೂನಲು. -ಕೂದಲು. Long hair (B. 3, 55). — ಉದ್ದಂಕೆ. -ಆಂಕೆ. Figures put one under another, as in addition (C.). — ಉದ್ದಧ್ವನಿ. A high note or tone (ತಾರ Hlâ.). — ಉದ್ದಮೆಗೆ. -ಒಗೆ. To raise one's self up, as a snake (Abh. P. 11, 12). — ಉದ್ದಮ್ಮಾಡು. -ಪಾಡು. To fly upwards (Abh. P. 13, 100). — ಉದ್ದಲಬು. -ಆಲಬು 1. A kind of ಆಲಬು, Alysicarpus rugosus D. C. (Z.). — ಉದ್ದಳತೆ. -ಆಳತೆ. Height (My.; ಉಸ್ತತೆ G.); length (C.; B. 4, 115). — ಉದ್ದಿಸ. -ಇಸ. Height, etc. being in (something), high, etc. ಉದ್ದಿಹ ಧ್ವನಿ (ಉಚ್ಚೈರ್ಘೋಷ Nr.). ಉದ್ದಿಹದೊನ್ದು ಮಣಿಮಯಸಿಂಹಪೀಠದೊಳ್ (Bp. 51, 10). — ಉದ್ದುರುಟು. -ಉರುಟು 2. Highly overbearing or proud behaviour (Bh. 4, 2, 64; My.). — ಉದ್ದುರುಟುತನ. = ಉದ್ದುರುಟು. (Râm. 3, 4, 25; My.). ಉದ್ದುರುಟುತನಕೆ ಗುದ್ದೇ ಮದ್ದು (Prv.). — ಉದ್ದುರುಟುಮಾತು. A very proud word (My.). ಉದ್ದುರುಟುಮಾತು ಆಡಿ ಇದ್ದವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದ ಮರದ ತುದಿಯನೇಱಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.).

ಉದ್ದಂಶ ud-daṁśa. A bug. 2, a mosquito, a gadfly. (R.).

ಉದ್ದಣ್ಡ ud-daṇḍa. Whose staff is raised or erect. 2, raised on a staff or pole. 3, raised (Bp. 28, 46; 49, 10); high; powerful, violent, severe (Bp. 5, 14; Râv. 5, after 115); proud (My.); lofty or proud behaviour (Bp. 51, 69; J. 10, 30; 17, 2). ಉದ್ದಣ್ಡಗಜವೇಡುವವಂ (Śiśup. Mr. 247).

ಉದ್ದಣ್ಡತನ uddaṇḍatana. Lofty or proud behaviour (Bh. 1, 10, 31; My.).

ಉದ್ದಣ್ಡತೆ uddaṇḍatĕ. Highness; greatness (Bp. 61, 4), etc.

ಉದ್ದಣ್ಡಿಕೆ uddaṇḍikĕ. Lofty or proud behaviour, pride (Bp. 11, 8; 61, 33).

ಉದ್ದಣ್ಡಿಸು uddaṇḍisu. To behave proudly (Bp. 40, 34).

ಉದ್ದನ udda-ana 2. = ಉದ್ದನ್ನ. High, tall, etc. (C.).

ಉದ್ದನ್ನ udda-anna 1. = ಉದ್ದನ. ಉದ್ದನ್ನ ಬಿಜುಸುಕೂಡಲು (B. 3, 30. 99). ಉದ್ದನ್ನ ಪಟ್ಟಗೆಗಳು (3, 31). ಉದ್ದನ್ನ ಗೋಣು (3, 94). ಉದ್ದನ್ನ ಕೊಡೆ ವೆ (5, 238).

ಉದ್ದಮಿ uddami. = ಉದ್ದಮೆ, ಉದ್ದಿಮಿ, ಉದ್ದಿಮೆ, ಉದ್ದುಮೆ, ಉದ್ಯಮಿ. (Tbh. of ಉದ್ಯಮ). Business, occupation, profession.

ಉದ್ದಮಿಸು uddamisu. Tbh. of ಉದ್ಯಮಿಸು. (Śmd. 280 in two MSS.).

ಉದ್ದಮೆ uddamĕ. = ಉದ್ದಮಿ, etc. (My.).

ಉದ್ದರಿ uddari. = ಉದರಿ 2, ಉದ್ರಿ. (Tbh. of ಉದ್ಧಾರ). The money owed upon goods purchased on trust or credit (C.; Mhr. ಉಧಾರ).

ಉದ್ದಾನ ud-dâna. *Binding;* subduing. 2, a fire-place (= ಉದ್ದಾನ). 3, large, great (= ಉದ್ದಾಮ, Bp. 34, 33).

ಉದ್ದಾನೆ udda-ânĕ 4. Long, etc.; length, etc. (My.). ಉದ್ದಾನೇ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಮಲಕೇ? (Prv.). ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೇ ಮುಸ್ತೆ (ನೀಳ ಮ್ ಆವ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಕುರುವಿನ್ದ, etc. Si. 162).

ಉದ್ದಾಮ ud-dâma. *Unfettered, unrestrained, free;* self-willed; proud; large, great, excellent, distinguished (Ch. v. 138. 249; Mr. 1*a*. 1; J. 3, 31; 9, 30); highness (Bp. 19, 22).

ಉದ್ದಾಲ ud-dâla. *An inferior grain, Paspalum frumentaceum* Rottl. 2, *the plant Cordia myxa* Lin., *or Cordia latifolia.*

ಉದ್ದಾಲಕ uddâlaka. = ಉದ್ದಾಲ 1 & 2. 3, N. of a teacher (J. 10 sum.; 10, 23, etc.).

ಉದ್ದಿ uddi. (*fr.* ಉಱು). A low ridge in a field for retaining the water of irrigation (My.; Tĕ.; Tĕ. also: a match, an equal, a rival; equality, rivalry; M. ಉದ್ದು, near, closely). See ಪಿಳ್ಳಾ-.

ಉದ್ದಿ uddi. = ಉದ್ದ, etc. ಉದ್ದಿಯ ಕೂಡಲು (ಡಾಲ, ನಿಡುಕೇಶ Nn. 123, o. r. ಉದ್ದಿಕೂಡಲು).

ಉದ್ದಿಗೆ uddigĕ. = ಉದ್ದಿ. (My.). **2,** the pole of a carriage (ಯುಗಸ್ಕರ Nr.; S. Mhr.).

ಉದ್ದಿತ ud-dita. = ಉದಿತ 1. *Bound, tied.*

ಉದ್ದಿತು udditu. = ಉದ್ದಿತ್ತು. (Śmd. 95. 96). That is high, tall, etc. (ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ಉಚ್ಚ, ಉನ್ನತ, etc. Hlâ.). ಉದ್ದಿತಬಿಲ್ಲಿ ಉತ್ತಳ (Hlâ.).

ಉದ್ದಿತ್ತು uddittu. = ಉದಿತು, q. v.

ಉದ್ದಿಮಿ uddimi. = ಉದ್ದಮಿ, etc. (C.).

ಉದ್ದಿಮಿಗಾಜಿ uddimi-gâja. = ಉದ್ದಿಮದಾರ. (My.). — ಉದ್ದಿಮೆ ಗಾಜಿನಿಗೆ ಉದ್ದು ಉರುಳುವಷ್ಟು ಪುರಸತ್ತು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಉದ್ದಿಮಿದಾರ uddimi-dâra. A trader, a merchant, a farmer (C.; B. 5, 90).

ಉದ್ದಿಮೆ uddimĕ. = ಉದ್ದಿಮಿ, etc. (My.).

ಉದ್ದಿಶ್ಯ ud-diśya. Having shown; aiming at; with regard to, for the sake of, on account of (C., *e. g.* ಅದಱ ಉದ್ದಿಶ್ಯ or ಆ ಉದ್ದಿಶ್ಯ).

ಉದ್ದಿಷ್ಟ ud-dishṭa. Pointed out; mentioned; particularised; described; designed. 2, a sort of calculation (Ch.; Mr. 368).

ಉದ್ದೀಪ ud-dîpa. Inflaming, lighting up, illuminating (Bp. 2, 37); flaming, shining (10, 12; 22, 2).

ಉದ್ದೀಪಕ ud-dîpaka. Inflaming; exciting; stimulating (the appetite, My.).

ಉದ್ದೀಪನ ud-dîpana. Inflaming; exciting, animating; stimulating (My.).

ಉದ್ದೀಪಿತ ud-dîpita. = ಉದ್ದೀಪ್ತ. (Bp. 44, 72; 61, 6).

ಉದ್ದೀಪ್ತ ud-dîpta. Lighted, set on fire; shining; inflamed or aggravated, as passion. (My.).

ಉದ್ದು uddu. 1. = ಉಜ್ಜು 1, etc. To rub. ಎರಡು ಕೆಯ್ಗಳನ್ ಉದ್ದಿ ಕೊಳುತ (Bp. 21, 42). ಇದೆ ವನಮಹಿಷನ್ ಉದ್ದಿ ಕೊಣ್ಡ ಮರದಿಗುಡು (J. 28, 44).

ಉದ್ದು uddu. 2. = ಉರ್ದು 2. A common pulse, Phaseolus mungo, var. radiata, Lin. (ಮಾಷ Nr.; C.; Si. 301. 307; T. ಉಳುನ್ದು, ಉಬುನ್ದು; M. ಉಬುನ್ನು; Te. ಉದ್ದುಲು; Mhr. ಉಡೀದ; H. ಉಡದ್). ಉದ್ದಿನ ಕೆಯಿ (ಮಾಷ್ಯ, etc. Hlâ.). ಉದ್ದಿನ ಬೀಜ (Bp. 42, 35). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ (Si. 313). ಉದ್ದು ಉಪ್ಪಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ ಆದೀತೇ?—ಉದ್ದು ಮದ್ದಲ್ಲ, ಕಡ್ಡವ ಸುಟಗನಲ್ಲ.—ಉದ್ದು ಮದ್ದಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಿದ್ದೆ ಯೋಗಿಗೆ ಸಲ್ಲ.—ಉದ್ದು ಮೇದ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಬುದ್ದಿಹೀನನು.—ಉದ್ದು ಉರುಳಿದರೆ ಹೆಪ್ಪಾರಿ ಪಾಟೀತೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಉದ್ಯೋಗ.

ಉದ್ದೂ uddu. = ಉದ್ದ, etc. (S. Mhr.; B. 3, 48. 103. 106; 4, 212; 5, 27. 30. 132. 238). ಉದ್ದು ನೀರು (ಹ್ರದ G.).

ಉದ್ದುಮೆ uddumĕ. = ಉದ್ದಿಮೆ, etc. (My.).

ಉದ್ದೇಶ ud-dêśa. Pointing to or at. 2, direction; declaration. 3, object, motive; purpose, meaning, design, intention. (My.). 4, quarter, region, place. 5, సామ్య (Čb.). 6, an assignment; a previous statement (Kâvy. II, 2, B, 16). See ಗಲೋದ್ದೇಶ; B. 4, 30. 108; 5, 207.

ಉದ್ದೇಶಿಸು uddêśisu. To aim at, to intend, (to wish, to desire, Bp. 14, 27; My.).

ಉದ್ಯೋತ ud-dyôta. Flashing up, shining. 2, *light, brilliancy* (ಆಲೋಕ, ತಿಪಿಯ ಬೆಳಗು Mr. 47).

ಉದ್ರವ ud-drava. Going upwards. 2, the tide (J. 26, 14).

ಉದ್ರಾವ ud-drâva. Going upwards. 2, *running away, flight.*

ಉದ್ಧಟ uddhaṭa. (= ಉದ್ಧತ). Rude, impudent, proud; rudeness, etc. (My.); madness (ಸೂನ್ಯಾದ G.; Mhr.).

ಉದ್ಧಟತನ uddhaṭatana. Rudeness, etc. (My.; ಉರವಣಿಗೆ, ಪಸ G.).

ಉದ್ಧತ ud-dhata. Raised, elevated. 2, puffed up, haughty (Rśv. 5, 131). 3, *exceeding, excessive* (J. 13, 4). 4, *excited, moved.* 5, rude, ill-behaved. 6, a king's wrestler. See Kâvy. IV, 1, 7; its conjugation Śmd. 257; ಜರ್ಜಾರ.

ಉದ್ಧತಿ ud-dhati. Elevation; haughtiness, pride; a stroke, shaking. See Bp. 17, 18; 19, 27; 39, 65.

ಉದ್ಧತಿಕೆ uddhata-ikĕ. (Śmd. 248). = ಉದ್ಧತಿ.

ಉದ್ಧತಿಕ್ಕೆ uddhata-ikkĕ. (Śmd. 248). = ಉದ್ಧತಿಕೆ.

ಉದ್ಧರ ud-dhara. Raising, lifting up (ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವದು Dhw.); exterminating, destroying (Bp. 3, 5).

ಉದ್ಧರಣ ud-dharaṇa. Drawing out, tearing or pulling

out. 2, eradicating; destroying. 3, taking off. 4, raising, lifting. (My.). 5, extricating, delivering, rescuing. (My.). 6, bringing up, vomiting. 7, final emancipation. 8, holding, possessing (Śmd. 302). See ಎತ್ತಿಸು; Bp. 38, 40.

ಉದ್ಧರಣೆ ud-dharaṇĕ. A metal spoon (My., also ಉದ್ಧರಣಿ; Si. 310).

ಉದ್ಧರಿಸು uddharisu. To draw up or out. 2, to lift up; to elevate; to rescue, to deliver, to save, to release (My.; Bp. 2, 1; 3, 57; 4, 2; 5, 5; 23, 29; 30, 18; 38, 75; 40, 43; 46, 46; 56, 9. 44. 45; 60 sum.; J. 7, 64; 32, 56).

ಉದ್ಧರ್ಷ ud-dharsha. Great joy; *a festival.*

ಉದ್ಧವ ud-dhava. Joy, rejoicing; *a festival.* 2, N. of a Yâdava, the friend and counsellor of Kṛishṇa (Bhâgavata 10, 42 sum.).

ಉದ್ಧಾನ uddhâna. = ಉದ್ವಾನ No. 2. *A fire-place.*

ಉದ್ಧಾನ್ತ uddhânta. *An elephant out of rut* (ಮದವಿಲ್ಲದುದು Mr. 155).

ಉದ್ಧಾರ ud-dhâra. (= ಉದ್ಧರಿ, etc.). Raising, elevating, lifting up; drawing out. 2, extrication, deliverance, redemption. (My.). 3, deduction, a part to be set aside. 4, taking away. 5, *a debt,* especially a debt not bearing interest, obligation.

ಉದ್ಧಾರಕ ud-dhâraka. Who or what raises, lifts, or draws out; drawing out, etc. 2, a deliverer (My.; Mhr.).

ಉದ್ಧುರ ud-dhura. Freed from a yoke or burden. 2, ceasing from. 3, unrestrained, lively, cheerful. 4, heavy, thick, gross, firm. 5, high. See Kâvy. IV, 2, 58; V, 47.

ಉದ್ಧುಷಣ uddhushaṇa. *Erection of the hair of the body, horripilation.*

ಉದ್ಧೂತ ud-dhûta. Roused up, shaken up; tossed up; exalted; high. See ತೂಱು.

ಉದ್ಧೂಲ ud-dhûla. Powdered, sprinkled with (Bp. 38, 68).

ಉದ್ಧೂಲನ ud-dhûlana. Powdering, sprinkling with, as with ashes (Grj. 9, 4). — ಉದ್ಧೂಲನಂಗೆಯ್ಸು. -ಂ-ಗೆಯ್ಸು. To cause to powder, etc. (Bp. 41, 20).

ಉದ್ಧೂಲಿತ ud-dhûlita. Powdered, etc. (Grj. 8, after 53; Bp. 58, 51).

ಉದ್ಧೂಲಿಸು uddhûlisu. To powder, etc. (Grj. 4, 108; 9, 3; Bp. 12, 17; 38, 14).

ಉದ್ಧೃತ ud-dhṛita. Drawn or taken up or out; extracted, pulled up or out; selected; *raised, elevated.* See ನವೋದ್ಧೃತ; Śâv. 1, after 79.

ಉದ್ಧ್ಮಾನ ud-dhmâna. *A fire-place.*

ಉದ್ಧ್ಯ uddhya. *A river* (ಗಣ್ಪು ದೊಜ್[3] Hlâ., Mr. 413).

ಉದ್ಬುದ್ಧ ud-buddha. Awakened; *budded, blown.*

ಉದ್ಭಟ udbhaṭa. *Excellent;* exalted, increased (ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, etc., ಪೆರ್ಚಿದುದು Mr. 446). 2, a N. (Bp. 9, 44; *cf.* ಉದ್ಭಟಿಟ್ಟ, ಉದ್ಭುಟ).

ಉದ್ಭಟೆ udbhaṭĕ. A kind of plant (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Mr. 117).

ಉದ್ಭಟ್ಟ udbhaṭṭa. A N. (Bp. 57, 12; *cf.* ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಭುಟ).

ಉದ್ಭವ ud-bhava. *Birth, production, origin* (ಹುಟ್ಟುವದು Nn. 82); existence; manifestness. — ಉದ್ಭವಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To be born (Bp. 7 sum.).

ಉದ್ಭವಕರ udbhava-kara. Productive; exalting (Ćh. v. 218).

ಉದ್ಭವಿಸು udbhavisu. = ಉದುಭವಿಸು. To be born or produced, etc. (ಹುಟ್ಟು Śmd. 143. 158 Cm.; Bp. 57, 72); to exist (Śmd. 302).

ಉದ್ಭಾವ ud-bhâva. Production, generation (Ćh. v. 77).

ಉದ್ಭಾವಿಸು udbhâvisu. To cause to be born, etc.; to manifest (Śmd. 1. 2. 143).

ಉದ್ಭಾಸ ud-bhâsa. Radiance, splendour; a ray. (A.; My.).

ಉದ್ಭಾಸಿ ud-bhâsi. Shining, radiant (J. 15, 11).

ಉದ್ಭಾಸಿತ ud-bhâsita. Illuminated, splendid; ornamented, graced (J. 31, 8).

ಉದ್ಭಿಜ udbhija. = ಉದ್ಭಿಜ್ಜ. (My.).

ಉದ್ಭಿಜ್ಜ udbhid-ja. Born by sprouting; *sprouting, germinating;* a plant or vegetable (B. 4, 14; My.; Mhr.).

ಉದ್ಭಿಜ್ಜಕೋಟಿ udbhijja-kôṭi. The vegetable branch or kingdom (B. 4, 14. 94).

ಉದ್ಭಿದ್ ud-bhid. Breaking out or forth; *sprouting, germinating;* a sprout or shoot; *a vegetable,* as trees, shrubs, etc.

ಉದ್ಭಿದ ud-bhida. *Sprouting, germinating.*

ಉದ್ಭಿನ್ನ ud-bhinna. Broken forth; opened, burst, budded (Â.; My.). 2, different (My.).

ಉದ್ಭುಟ udbhuṭa. A N. (Bp. 57, 6. 7. 9. 13. 20; *cf.* ಉದ್ಭಟ್ಟ, etc.).

ಉದ್ಭೂತ ud-bhûta. Born, produced (Bp. 29, 20); lofty; manifested, visible.

ಉದ್ಭೇದ ud-bhêda. Breaking out or through; springing up; etc. See ರೋಮೋದ್ಭೇದ.

ಉದ್ಭ್ರಮ ud-bhrama. Whirling, moving about; agitation, anxiety; *regret.*

ಉದ್ಭ್ರಮಿ ud-bhrami. A person full of alarm (ವಿಹ್ವಲ Nn. 149).

ಉದ್ಭ್ರಮಿಸು ud-bhramisu. To be perplexed, to suffer consternation (Bp. 61, 39).

ಉದ್ಯ udya. Tbh. of ಉದ್ಯತ್. High (Bp. 19, 31); excellent 50, 2).

ಉದ್ಯತ್ ud-yat. Rising; great; excellent (Ćh. v. 202; Râv. 5, 22; J. 3, 34; 7, 36; 17, 51; Śâv. 1, 71).

ಉದ್ಯತ ud-yata. *Raised, held up.* 2, *endeavouring, active,* persevering. 3, trained. 4, prepared, ready.

ಉದ್ಯಮ ud-yama. (= ಉದ್ವಮ, etc.). Raising or lifting up. 2, undertaking anything; *strenuous effort, exertion, perseverance;* diligence; business.

ಉದ್ಯಮಿ ud-yami. Active, diligent. 2, = ಉದ್ವಮಿ, q. v. (My.).

ಉದ್ಯಮಿದಾರ udyami-dâra. = ಉದ್ವಮಿದಾರ. (My.; B. 5, 122).

ಉದ್ಯಮಿಸು udyamisu. = ಉದ್ವಮಿಸು. To undertake anything, etc.

ಉದ್ಯಾನ ud-yâna. *Going or walking out.* 2, *a garden, a park* (ಊರೊಳಗಣ ಆರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವನಂ Mr. 152). 3, purpose, motive. 4, N. of a country to the north of India. ಉದ್ಯಾನವನ (ಉಪವನ್ಸ್ಪನ, ಕೇದಾರ Nn. 38; My.: a beautiful garden).

ಉದ್ಯಾಪನ ud-yâpana. = ಉಜ್ಜವಣೆ. Bringing to a conclusion, finishing, performing, accomplishing (Bp. 24, 9; My.). 2, the ceremony of closing and concluding any religious observance (My.; Mhr.).

ಉದ್ಯುಕ್ತ ud-yukta. Excited. 2, *zealously active, labouring for some desired end* (ಬರವಸಿಗ Mr. 230). See Bp. 39, 69; 51, 28; Rśv. 5, 132; J. 7, 36; 8, 10.

ಉದ್ಯೋಗ ud-yôga. = ಉಜ್ಜುಗ. Undertaking anything. 2, *zealous action, exertion, perseverance.* 3, business; an occupation, a profession; an office, a situation (C.; Mhr.; ವ್ಯಾಪಾರ Bhn. 51; ಪೇರುಜ್ಜುಗ Ct. I, 16; J. 17, 51). See ಎನ ಗು, ತಗುಳ್ಚು, ನೆಗಬ್, ನೆಗದ್ಚು; Śmd. 6; Kâvy. II, 1, 1. — ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ ಉದ್ದು ಉರುಳುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿರ ಬೇಡ. — ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ತೊತ್ತು ಉದ್ದು ಹುರಿದು ತಿನ್ನಲು. — ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಬಡಗಿ ಮಕ್ಕಳ ತಿಕ್ಕಾ ಕೆತ್ತಿದ (Prvs.). — ಉದ್ಯೋಗ ನಡಿಸು. To exert one's self (B. 4, 8; My.); to follow a trade or profession (4, 142; My.). — ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡು. To work (B. 4, 1); to exercise an office, etc. (C.).

ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ udyôga-parva. N. of the fifth book of the Mahâbhârata (Bp. 5, 2).

ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ udyôga-stha. A man that follows some profession (B. 4, 151; My.); a person in office or holding a situation, an official (C.).

ಉದ್ಯೋಗಾರಂಭ udyôga-ârambha. The beginning of zealous action or of business. See ಮೊಗಸು.

ಉದ್ಯೋಗಿ udyôgi. Active, laborious, diligent (ಸಮನ Čb.; see B. 5, 88. 170. 213); a person that follows some profession; a person in office, etc. (C.).

ಉದ್ಯೋಗಿಸು udyôgisu. = ಉಜ್ಜುಗಿಸು. To undertake anything. 2, to exert one's self, to be busy. ಉದ್ಯೋಗಿಸುವದು (ಊರ್ಜ, ಉತ್ಸಾಹ Hlâ.). ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದವನು (ಕ್ರಿಯಾವತ್, etc. Sl. 357).

ಉದ್ರ udra. *An otter* (ನೀರ ಬೆಕ್ಕು G.).

ಉದ್ರಿ udri. = ಉದ್ದರಿ, etc. (My.).

ಉದ್ರಿಕ್ತ ud-rikta. Increased, augmented. 2, distinct; evident. (Čb.). See ಮದೋದ್ರಿಕ್ತ.

ಉದ್ರಿತ udrita. (J. 27, 55; whether ಉದ್ಭ್ರುತ, very swift?).

ಉದ್ರೇಕ ud-rêka. Excelling. 2, excess, increase, abundance (Bp. 44, 3; J. 2, 41). 3, enjoyment (ಸಮ್ಭೋಗ, ಭುಕ್ತ Nn. 163, o. r. ಊಟ instead of ಭುಕ್ತ). 4, forwardness, boldness (J. 4, 2). See ಕೋಪೋದ್ರೇಕ, ಮದೋದ್ರೇಕ.

ಉದ್ರೇಕಿಸು udrêkisu. To be aroused or excited (Bp. 61, 5).

ಉದ್ವರ್ತ ud-varta. = ಉದ್ವರ್ತನ. (ಅಂಗರಾಗ, etc., ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು Mr. 339).

ಉದ್ವರ್ತನ ud-vartana. Going up, rising, swelling. 2, *rubbing and cleansing the body with fragrant unguents; the unguents used for that purpose* (ವರ್ಣ, ತೊಳೆವುದು, o. r. ತೊಡೆವುದು, Nn. 71). See ಉರ್ಬು. — ಉದ್ವರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To anoint, etc. (Grj. 7, after 72).

ಉದ್ವರ್ತನಾಲಯ udvartana-âlaya. A bath-room (ಎಣ್ಣಾವುದು ಗೃಹಂ Mr. 196).

ಉದ್ವಹ ud-vaha. Joy (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25).

ಉದ್ವಹನ ud-vahana. Lifting or bringing up; raising; taking up or away. 2, carrying; drawing. 3, upholding, supporting. 4, riding. 5, possessing, having, assuming. 6, leading home, marrying. See ನಿವಸನೋದ್ವಹನ, ಭೂಷಣೋದ್ವಹನ, ತಿಲೋದ್ವಹನ; ತೆರಣ್ಚು.

ಉದ್ವಾನ udvâna. 1. = ಉದ್ವಾನ್ತ. Ejected, vomited; ejecting, etc. (G.).

ಉದ್ವಾನ udvâna. 2. = ಉದ್ಧಾನ. *A fire-place.*

ಉದ್ವಾನ್ತ ud-vânta. *Brought up, vomited.* 2, an elephant out of rut (ಮದವಿಳಿದಾನೆ Mr. 155).

ಉದ್ವಾಪ್ಯ ud-vâpya. A trough or ditch near a well for watering cattle (ಆಹಾವ, etc., ಬಿಂಜೆ Mr. 421).

ಉದ್ವಾರ್ಚನೆ udvârčanĕ. Concluding ceremonies of an idol-worship (My.).

ಉದ್ವಾಸನ ud-vâsana. Leading or taking away; expelling, banishing; *killing, slaughter.*

ಉದ್ವಾಹ ud-vâha. (= ಉದ್ವಹನ). Bearing up, supporting. 2, *marriage.*

ಉದ್ವಾಹನ ud-vâhana. That which raises or draws up; *serving as an instrument for raising.*

ಉದ್ವಾಹಿಕ ud-vâhika. Relating to marriage, matrimonial. (R.).

ಉದ್ವಾಹಿಸು udvâhisu. To marry (My.).

ಉದ್ವೃತ್ತ ud-vritta. Gone upwards, risen; puffed up, haughty, swollen with (Bp. 54, 45); exalted, prosperous; ill-mannered.

ಉದ್ವೃತ್ತಿ ud-vritti. Acting haughtily, high-handedly, violently, or rudely. See ಒತ್ತರಿಸು.

ಉದ್ವೇಗ ud-vêga. = ಉದ್ಬೆಗ. Going swiftly, rashness; trembling, shaking; agitation; *anxiety, fear, distress* (ಆನುಶಯ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 142). 2, the areca nut (ಅಡಿಕೆ G.).

ಉದ್ವೇಗಿಸು udvêgisu. To go swiftly, etc. (My.).

ಉದ್ವೇಜನ ud-vêjana. Causing to shake with fear, hurting the feelings. See ಯಥಾಜನೋದ್ವೇಜನ.

ಉದ್ವೇಲ ud-vêla. Overflowing its banks, as a river, or their brims, as fluids in general (Grj. 10, 48).

ಉನಿ uni. To be soaked, to lie steeped, to soak (My.; *cf.* ಊಡು 3; Sk. ಉನ್ನ?). — ಉನಿಯ ಹಾಕು. To soak (v. t., My.).

ಉನಿತು unitu. So much as this (in the middle, Kâvy. I, 4, 33; see ಉ 10).

ಉನಿಸು unisu. To soak (v. t., My.).

ಉನ್ತು untu. This, or in this, intermediate manner (ಪ್ರಕಾರ Śmd. 399). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (399). — ಉನ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಉನ್ನ. Such (a man or thing as this in the *middle*, ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ Ks.; Śmd. 191). — ಉನ್ತೆ ಹ. -ಅಹ. = ಉನ್ತಪ್ಪ, ಉನ್ನ (Śmd. 191; ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ Ks.). ಉನ್ತೆಂ (191). — ಉನ್ತೆ. -ಎ 3. Even in this manner. ವಿಚಾರಿಸದೆ ಉನ್ತೆ ಪೊಸವ್ಮುಕೊತ್ತೆಯಂ ಕೊಳ್ವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ತು (Śmd. 185).

ಉನ್ದನ undana. Moistening. See ಸಮುನ್ದನ.

ಉನ್ದಲ್ undal. (fr. ಉಱು). A joined mass, a heap, a multitude (ಒಟ್ಟಲ್, ಗುಣ್ಪು, ತೋಮು, etc. Śm. 54).

ಉನ್ದು undu. This, or at this, intermediate time (ಕಾಲ Śmd. 146. 398). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398).

ಉನ್ದುರ undura. *A rat.* See ಪೆಗ್ಗಣ.

ಉನ್ದುರು unduru. *A rat.*

ಉನ್ನ unna. = ಉನ್ತಪ್ಪ, ಉನ್ತಹ (Śmd. 191; ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ Ks.; see ಉನ್ತು). ಅನ್ನಂ, ಇನ್ನಂ, ಉನ್ನಂ, ಎನ್ನಂ (191).

ಉನ್ನ unna. *Wetted, wet, moist* (Hlâ., and Mr. 448, ಹುಸಿ, perhaps wrongly instead of ಹಸಿ). 2, kind, humane. 3, fawn, mean flattery, lie (ಹುಸಿ in Hlâ. MS. & all the MSS. of Mr.; see No. 1).

ಉನ್ನತ ud-nata. Raised, lifted up; elevated, *high, tall; great; eminent;*—elevation; altitude; etc. ಉನ್ನತದ ಪೂವಳಂ (Km. 67). ಉನ್ನತದ ಧರಣಿ (88). ಉನ್ನತದಿಂ (Bp. 26, 19). ಉನ್ನತನು ಸನ್ಮತವಾಗಿ ನಡೆಯ ಬೇಕು (Prv.). — ಉನ್ನತವೆಜು. -ಪೆಜು. To obtain greatness or fame, to become eminent (Bp. 32, 64; 35, 1).

ಉನ್ನತಚ್ಛಾಯ unnata-ŏ-čhâya. A man of a great voice (ಏರಿಯ ದನಿಯವಂ Mr. 237, My. MS. ಉನ್ನತಾಚ್ಛಾಯ).

ಉನ್ನತತ್ವ unnatatva. Height; sublimity, majesty. (My.).

ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ unnata-prašnĕ. A lofty or great question (ಮಂ, ದೊಡ್ಡಿಹ ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 161).

ಉನ್ನತಭೂಮಿ unnata-bhûmi. High ground. See ತಿಟ್ಟು.

ಉನ್ನತಾನತ unnata-ânata. Elevated and depressed, *uneven, wavy.*

ಉನ್ನತಿ ud-nati. Elevation, height; rising, ascending; increase; greatness, eminence; *prosperity* (ಪೆಮ್ಪು Čt. I 95; II, 20). See Šmd. 158; Grj. 8, after 86; 10, after 45; J. 5, 53; 10, 22. — ಉನ್ನತಿಗೆದು. -ಕೆಜು. Greatness, etc. to be lost (Grj. 8, 23). — ಉನ್ನತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain greatness, to become eminent or famous (Bp. 32, 49). — ಉನ್ನತಿವೆಜು. -ಪೆಜು. = ಉನ್ನತಿವಡೆ. (Bp. 22, 57).

ಉನ್ನತಿಕೆ unnata-ikĕ. = ಉನ್ನತಿಕ್ಕೆ (Šmd. 248). Height; greatness, etc. (ಉಬ್ಬುಟಿ Kk. 73; ಉಬ್ಬರ Šm. 38; My.).

ಉನ್ನತಿಕ್ಕೆ unnata-ikkĕ. = ಉನ್ನತಿಕೆ, q. v.

ಉನ್ನತು unna-atu. = ಉನ್ನತ್ತು, ಉನ್ನದು. That is thus (as this *intermediate* thing, ಉನ್ನತ್ತು, ಉನ್ನದು Ks.).

ಉನ್ನತೋನ್ನತ unnata-unnata. Very high, the highest (My.).

ಉನ್ನತೋದರ unnata-udara. A large abdomen (ಬುಡ್ಡ Mr. 486).

ಉನ್ನತ್ತು unna-attu 1. = ಉನ್ನತು, etc. (Ks.).

ಉನ್ನದು unna-adu 1. = ಉನ್ನತು, etc. (Ks.).

ಉನ್ನದ್ಧ ud-naddha. Tied up; swelled, increased. See ಸಮುನದ್ಧ.

ಉನ್ನಯ ud-naya. *Raising, elevating.* 2, analogy. — ಉನ್ನಯಮ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To be raised, to rise (Bp. 47, 58).

ಉನ್ನಯನ ud-nayana. Raising; making straight, arranging. See ಸೀಮನ್ತೋನ್ನಯನ.

ಉನ್ನರ್ unnar. = ಜುನ್ನರ್. (My.).

ಉನ್ನಾಯ ud-nâya. *Raising, elevating.*

ಉನ್ನಾಳ unnâla. A species of grain, Paspalum scrobiculatum (ಕೋದ್ರವ, ಹಾರಕ Mr. 373).

ಉನ್ನಿದ್ರ ud-nidra. Awake. 2, *budded, blown.* See Bp. 5, 47; 36, 37.

ಉನ್ನಿಸು unnisu. To think, to consider (J. 23, 59; 26, 39; 29, 27; 31, 58; see ಉಂಕಿಸು; T. ಊಹ್ಚಿ, possession of knowledge; ಉಜುದಿ, erudition; ಒಹ್ಚಿ, searching, spying).

ಉನ್ನೂ unnû. A term to denote the conjunctions ಉಂ and ಊ: also, etc. (My.; ಉತ್, ಉತ Si. 467). ಆದುನ್ನೂ (ಆಸಿ 468). ಈ ನಾಲ್ಕನ್ನೂ (27). ಶಬ್ದಗಳುನ್ನೂ (302).

ಉನ್ನೆ unnĕ. This intermediate time (or space). — ಉನ್ನೆಗಂ. Up to this time, etc. (ಸೀಮಾಪ್ರಮಾಣ Ks.). — ಉನ್ನೆವರಂ. = ಉನ್ನೆಗಂ (Ks.). — ಉನ್ನೆವರೆಗಂ. = ಉನ್ನೆವರಂ (Ks.).

ಉನ್ನೇಯ ud-nêya. *To be inferred, to be ascertained by analogy* (adj.).

ಉನ್ಮತ್ತ ud-matta. = ಉಮತ್ತ, ಉಮ್ಮತ್ತ, ಉಮ್ಮತ್ತಿ, ಉಮ್ಮತ್ತ, ಉಮ್ಮತ್ತಿ, ಉಮ್ಮುತ್ತ, ಉಮ್ಮೆತ್ತಿ. Intoxicated; *mad, furious* (ಸೊಕ್ಕವನು Nn. 115). 2, *the thorn-apple, Datura metel* and *fastuosa.* 3, haughty, arrogant (My.; Mhr.).

ಉನ್ಮತ್ತತನ unmattatana. = ಉನ್ಮತ್ತತೆ. (ಮದ Čb.).

ಉನ್ಮತ್ತತೆ unmattatĕ. Insanity; intoxication; pride (My.).

ಉನ್ಮದ ud-mada. = ಉಮ್ಮದ. Intoxicated; *mad, furious, ecstatic;* proud, arrogant (Mhr.; My.; ಸೊಕ್ಕನವ G.); intoxication; insanity, ecstacy; (pride).

ಉನ್ಮಧುಕ ud-madhuka. N. of a plant (ದ್ವಿಪೆ, ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್ Mr. 139, one MS. ಉನ್ಮದಿಕೆ, My. MS. ಉನ್ಮಧಿಕ).

ಉನ್ಮದಿಷ್ಣು ud-madishṇu. Intoxicated; *mad, furious, insane.*

ಉನ್ಮನ ud-mana. Tbh. of ಉನ್ಮನಸ್. (My.).

ಉನ್ಮನಸ್ ud-manas. Excited in mind; *longing for, missing, regretting.*

ಉನ್ಮಾಥ ud-mâtha. Shaking; killing. 2, *a trap, a snare.*

ಉನ್ಮಾದ ud-mâda. = ಉಮಾದ, ಉಮ್ಮಾದ. *Madness, extravagance;* mania; arrogance (Mhr.). 2, N. of a plant (ಉರಿಗ Mr. 120).

ಉನ್ಮಾದವತ್ unmâda-vat. *Mad, insane, wild.*

ಉನ್ಮಾದಿ unmâdi. Mad, intoxicated. (Čb.).

ಉನ್ಮಾನ ud-mâna. Weighing, measuring (G.); a measure of size or quantity; price.

ಉನ್ಮಿಶ್ರ ud-miśra. Mixed. 2, *variegated.*

ಉನ್ಮಿಷಿತ ud-mishita. Opened; *budded, blown.*

ಉನ್ಮೀಲನ ud-mîlana. Opening of the eye (ಮೇಲನ್ ಈಕ್ಷಿಸುವುದು Mr. 317); winking, twinkling; awaking; expanding, blowing.

ಉನ್ಮೀಲಿತ ud-mîlita. Opened; *budded, blown.* (Bp. 40, 22).

ಉನ್ಮುಕ್ತಿ ud-mukti. Unfastening; loosening; liberating. See ಪಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತ.

ಉನ್ಮುಖ ud-mukha. *Looking upwards.* 2, *waiting for, expecting,* longing for (Bp. 53, 58). 3, *near to; ready.* 4, N. (J. 9, 20-22).

ಉನ್ಮೂಲಿತ ud-mûlita. *Eradicated.*

ಉನ್ಮೇಷ ud-mêsha. Opening the eyes; twinkling or upward motion of the eyelids, winking; blowing; awaking. See Kâvy. V, 70.

ಉಪ upa. Under; inferior; towards; on; near to; with; etc.

ಉಪಕಣ್ಠ upa-kaṇṭha. Upon the neck. 2, *neighbourhood, vicinity; space near a village.*

ಉಪಕಥೆ upa-kathĕ. A short story inserted in a long one (My.).

ಉಪಕರಣ upa-karaṇa. Doing anything for another; helping, assisting; fabricating. 2, *an implement, an instrument, a tool;* a means. 3, *retinue.* See ಮುಟ್ಟು.

ಉಪಕರಿಸು upa-karisu. To benefit, to assist, to help (ಅವನಿಗೆ-, My.). 2, to come near (Râm. 3, 7, 32).

ಉಪಕಾರ upa-kâra. Help, assistance; benefit; a favour, a

kindness. ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡ ಬೇಡ.—ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಉಪದ್ರ ಬನ್ತು (Prvs.). — ಉಪಕಾರ ಅಱಿ. To know, acknowledge or remember a kind act, etc., to be grateful (My.). ಉಪಕಾರವಱಿಯದವನ ನಿಪುಣನೆನ್ದು ಹೇಳಿ ಬೇಡ (Prv.). — ಉಪಕಾರ ತಿಳಿ. = ಉಪಕಾರ ಅಱಿ. (My.; G. 150). — ಉಪಕಾರ ತೀರಿಸು. To return a kindness, to requite a favour (S. Mhr.; B. 3, 126). — ಉಪಕಾರ ನೆನಸು. = ಉಪಕಾರ ಅಱಿ. (C.; B. 2, 40. 49; 3, 127; 5, 211). — ಉಪಕಾರ ಮಱಿ. To be unmindful of benefits or kindnesses (C.; B. 4, 75). — ಉಪಕಾರ ಮಾಡು. To do a favour, etc., either ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡು (Bp. 32, 46; C.), or ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡು (B. 3, 125. 126. 128; 5, 179). — ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆ. Remembrance of a kind act, gratitude (My.). — ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಿಸು. = ಉಪಕಾರ ಅಱಿ. (My.; Ćb. 32). — ಉಪಕಾರ ಹೊಱಿಸು. To put under obligation, to oblige (a person). ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಹೊಱಿಸು (S. Mhr.). — ಉಪಕಾರ ಹೊಱು. To be under (one's) obligation (B. 5, 213). ಒಬ್ಬನ ಉಪಕಾರ ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳವದು (S. Mhr.).

ಉಪಕಾರಿ upakâri. Helping, assisting; gracious;—a benefactor. (Bp. 32, 46; B. 4, 220; My.). See Prv. s. ಮನೆ.

ಉಪಕಾರಿಕೆ upa-kârikĕ. = ಉಪ್ಪರಿಗೆ. A protectress. 2, *a royal tent; a king's house, a palace* (ಅರಸುಗಳ ಬೀಡು Mr. 191).

ಉಪಕಾರ್ಯೆ upa-kâryĕ. = ಉಪಕಾರಿಕೆ. *A royal tent,* etc.

ಉಪಕುಂಚಿಕೆ upa-kuńćikĕ. *The plant Nigella indica,* Roxb. (ಕಾಳಬೀರಿಗೆ G.). 2, *small cardamoms.*

ಉಪಕುರ್ವಾಣ upa-kurvâṇa. A Brâhmaṇa when passing from the state of a brahmaćâri to that of a gṛihastha. (R.).

ಉಪಕುಲ್ಯೆ upa-kulyĕ. A canal, a ditch. 2, *long pepper, Piper longum* L. (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಉಪಕೂಪ upa-kûpa. *A trough near a well.*

ಉಪಕೃತಿ upa-kṛiti. Help, assistance; favour, kindness. (My.). 2, = ಉಪಕಥೆ (My.).

ಉಪಕ್ರಮ upa-krama. Approach. 2, *commencement* (ಆರಮ್ಭಮುಮ್ ಅರಸು ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮತ್ತ್ರಿಗಳ ಚಿತ್ತನುಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸು ಹಮುಂ Nr.). 3, *planning; a design.* 4, *a means, an expedient.* 5, attendance on a patient. 6, trying the fidelity, etc. of a counsellor or friend (see No. 2).

ಉಪಕ್ರಮಿ upakrami. One who begins, undertakes or plans. (Bp. 40, 66).

ಉಪಕ್ರಮಿಸು upakramisu. To commence (J. 2, 45. 52).

ಉಪಕ್ರೋಶ upa-krôśa. *Censure, reproach.*

ಉಪಕ್ಷ್ಮ upa-kshama. Patience, forbearance (My.).

ಉಪಖ್ಯಾತ upa-khyâta. Seen; known, notorious (Bp. 43, 9).

ಉಪಗತ upa-gata. Gone to, approached; near; arrived; occurred; attained, obtained (Bp. 57, 77); furnished with; *agreed, granted, promised.*

ಉಪಗಮ upa-gama. Coming or going to, approach; obtaining; having; intercourse; agreement. See ಉಪ್ಲೋಪಗಮ.

ಉಪಗಮನ upa-gamana. = ಉಪಗಮ. Going to, etc. See ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ.

ಉಪಗಿರಿ upa-giri. Land lying near a mountain; a hill near a mountain (Si. 116).

ಉಪಗು upagu. N. of a prince. See ಔಪಗವ.

ಉಪಗೂಹನ upa-gûhana. Hiding, concealing. 2, clasping, embracing (see s. ಮುದುಕು). 3, surprise. See ಕರ್ೀ ಕೋಪಗೂಹನ.

ಉಪಗೃಹ upa-gṛiha. An inner apartment (ಗರ್ಭಗೃಹ, ಒಳರಿ Mr. 195).

ಉಪಗ್ರಹ upa-graha. 1. *Seizure,* confinement. 2, *a prisoner.* 3, making favourable.

ಉಪಗ್ರಹ upa-graha. 2. A minor planet, or any heavenly body of a secondary kind, as a comet, a meteor, etc. (B. 5, 174).

ಉಪಗ್ರಹಣ upa-grahaṇa. *The taking any one prisoner.* 2, studying the vêdas after initiation.

ಉಪಗ್ರಾಮ upa-grâma. A village within the boundaries of a town, or a hamlet within those of a village (My.).

ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ upa-grâhya. A man who is to be befriended, a highly respectable person (ಸಾಮಿ' ತಾನ್ತ್ರಕ್ಕಮಡೊಳ್ ಆಫಿವನ್ದನಂಗೊಳ್ವ ಪುರುಷಂ Mr. 250). 2, *a present.*

ಉಪಘಾತ upa-ghâta. Injury, damage, hurt. (My.).

ಉಪಘಾತಿನಿ upa-ghâtini. She who injures or hurts. See ಗರ್ಭೋಪಘಾತಿನಿ.

ಉಪಘ್ನ upa-ghna. *A contiguous resting-place, a shelter; a support.*

ಉಪಚಯ upa-ćaya. Gathering together, collecting; accumulation; quantity, heap. (Ćb.).

ಉಪಚರಣ upa-ćaraṇa. = ಉಪಚಾರ. (Bp. 6, 30; My.).

ಉಪಚರಣೆ upa-ćaraṇĕ. = ಉಪಚರಣ. See ಪೋಡಶೋಪಚರಣೆ.

ಉಪಚರಿತ upa-ćarita. Approached. 2, *waited on, served, honoured, adored.*

ಉಪಚರಿಸು upa-ćarisu. To wait on, to be polite (Bp. 5, 68); to show kindness, to treat kindly in any way (J. 7, 54. 67; 28, 36; My.).

ಉಪಚರ್ಯೆ upa-ćaryĕ. Service, attendance; *the practice of medicine.*

ಉಪಚಾಯ್ಯ upa-ćâyya. To be gathered together or accumulated. 2, *a particular sacrificial fire.*

ಉಪಚಾರ upa-ćâra. = ಉಪಚ್ಯಾರ. Going near to, approaching; assisting. 2, service; attendance; homage; *act of civility; attention, courtesy, civility.* 3, a figure of speech, pretence, pretext, metaphor. 4, the practice of medicine, physicking. See ಪೋಡಶೋಪಚಾರ; Śmd. 130.

ಉಪಚಾರಣ upa-ćâraṇa. = ಉಪಚಾರ. Attention and courtesies to guests, etc. (Mr. 259; My.).

ಉಪಚಾರಿ upa-ćâri. Attending, serving; a civil, polite person (My.).

ಉಪಚಾರ್ಯ upa-ćârya. = ಉಪಚರ್ಯೆ. (ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಸುವೈದ್ಯರು ಮಾಡ್ವುದು Mr. 390).

ಉಪಚಿತ upa-ćita. 1. Collected; increased (ಚಿಳಿದದು G.). 2, *plastered, smeared.*

ಉಪಚಿತ upa-ćita. 2. Honoured (see ಪೂಜಿವಡೆ); civility, politeness (ಉಪಚಾರ Śmd 397 Cm.).

ಉಪಚಿತ್ರಿಕೆ upa-ćitrikĕ. N. of a Kannaḍa metre (Čh.).

ಉಪಚಿತ್ರೆ upa-ćitrĕ. *The plant Salvinia cucullata* Roxb. (others: Anthericum tuberosum). 2, Croton polyandra.

ಉಪಚ್ಯಾರ upaćyâra. (Ćb. 167). A vulgar Tbh. of ಉಪಚಾರ.

ಉಪಜಾಪ upa-jâpa. Whispering into another's ears; *the stirring up of dissension or disunion;* treachery (ಭೇದ, ಒಳಗುದೋಷುವದು Mr. 457).

ಉಪಜಿಹ್ವೆ upa-jihvĕ. The epiglottis. 2, *a kind of ant.* 3, the slough of a snake that does not become loose (ಉರ್ದು ಹೆರೆ Hlå.; ಉಪದೇಹಿಕೆ, ದೇಹದ ಎಣೆಗಳೆಯದೆ ಇಹ ಹೆರೆ Mr. 401).

ಉಪಜೀವಕ upa-jîvaka. Living by or upon; depending upon, subject to; a dependant, a servile man (Bp. 61, 15).

ಉಪಜೀವನ upa-jîvana. Living or existing upon; living, subsisting; means of living, subsistence, livelihood; support, maintenance (My.; ಜೀವಿಕೆ G.). See B. 4, 50; 5, 81. — ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಿಸು. To carry on or maintain one's existence (B. 5, 215).

ಉಪಜೀವಿ upa-jîvi. Living on, subsisting by. See ಜಾತಿಮಾತ್ರೋಪಜೀವಿ.

ಉಪಜೀವಿಕೆ upa-jîvikĕ. Living upon; subsistence, livelihood (ಜೀವನ G.).

ಉಪಜೀವಿಸು upa-jîvisu. To live or exist upon; to get one's livelihood (My.; G. 47. 223). 2, to have one's self fed or nourished (by others), to live (My.). ಎರಡನೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ಪರಪಿಣ್ಡಾದ G. 315). See s. ಒಡ್ಡಿ 2.

ಉಪಜೋಷ upa-jôsha. *Satisfaction.* 2, silence. ಉಪಜೋಷಂ, silently, quietly.

ಉಪಜ್ಞೆ upa-jñĕ. Knowledge obtained by one's self, *untaught knowledge.* 2, *the commencement of a thing not previously done.*

ಉಪಟಳ upaṭaḷa. (Tbh. of ಉಪದ್ರ). Annoyance, trouble; assault. ಬಿಸಿಲುಪಟಳಂ (Rśv. 5, 42). ದಿನಪನುಪಟಳಂ (J. 28, 40). ಕೂರಿರಕ್ಕಸನು. . . ಸುರಿರಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಪಟಳ ಮಾಡಲು (Abhś. 11, 4). ದನುಜನು ಹುಟ್ಟಿ ಬನ್ನ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉಪಟಳ ಜನ್ಮಜನ್ಮದಿ ಕೊಡಲು (13, 21). ಆಸುರನು. . ಇನ್ದ್ರ ಪುರಕೆ ಸುತ್ತಮು ತ್ತಪಟಳವ ಮಾಡಲು (13, 33).

ಉಪತಣ್ಡಿ upa-taṇḍa. An accessory crowd. See ತಣ್ಡೋಪತಣ್ಡ.

ಉಪತಪ್ತ upa-taptṛi. *Morbid heat.*

ಉಪತರಣಿ upa-taraṇi. A disk; a circular array of troops. (ಮಣ್ಣಲ Mr. 35).

ಉಪತಾಪ upa-tâpa. Heat. 2, pain, trouble. 3, *disease.* See Bp. 3, 18; 40, 59. — ಉಪತಾಪಬಡುಪ. -ಪಡುಹ. Suffering morbid heat, morbid affection (Nr.).

ಉಪತಾಪಿಸು upatâpisu. To feel pain; to be sorrowful; to be afflicted. See Bp. 28, 38; 38, 29; 40, 34; 42, 28; 45, 33; 48, 11; 52, 13; 60, 30.

ಉಪತ್ಯಕ upatyaka. = ಉಪತ್ಯಕೆ. (ವನಮ್ ಆದು ಆ ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ ಒಪ್ಪಿ ತೀವಿ ಇರಲ್ Mr. 151).

ಉಪತ್ಯಕೆ upatyakĕ. *Land, or a forest, at the foot* (or side) *of a mountain.*

ಉಪದಂಶ upa-daṁśa. *A relish, a stimulant to drink.* 2, the venereal disease, chancre.

ಉಪದಾನ upa-dâna. = ಉಪಾದಾನ. *A present.*

ಉಪದೀಕೆ upadîkĕ. *A kind of ant.*

ಉಪದೆ upa-dĕ. *An offering, a present.*

ಉಪದೇಶ upa-dêśa. Pointing out to; *instruction, teaching; information;* advice; communication of, or initiation in, a mantra (Bp. 57, 76). ಉಪದೇಶಾ ಕೇಳಿದರೂ ಉಪದ್ರ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವವನು (ಜೋಢಕ G.).

ಉಪದೇಶಕ upadêśaka. Giving instruction; a teacher; a spiritual guide. (My.). See Śmd. 272; B. 4, 215.

ಉಪದೇಶಪರಮ್ಪರೆ upadêśa-paramparĕ. Tradition (ಇತಿಹ, ಉಪದೇಶ Nn. 93; ಇತಿಹ Mr. 533).

ಉಪದೇಶಿ upadêśi. = ಉಪದೇಶಕ. (C.).

ಉಪದೇಶಿಸು upadêśisu. To instruct; to teach (Ćh. v. 240; Bp. 18, 4; Śśv. 1, 39); to advise. ಆಪ್ತವನ್ ಉಪದೇಶಿಪಡೆ ನೀವು ಗುರುಗಳಲ್ಲವೆ? (J. 10, 21). ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸು (My.), ಅವನನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸು (S. Mhr.).

ಉಪದೇಹಿಕೆ upa-dêhikĕ. *A sort of ant.* 2, = ಉಪಜಿಪ್ಪೆ No. 3, q. v.

ಉಪದ್ರ upadra. Tbh. of ಉಪದ್ರವ (C.). See Bp. 38, 9; 45, 46. ಉಪದ್ರ ಕೊಡೋಣ (ಹಠ Ćb.). ನಾಯಿಗಳಾದರೂ ನಿನಗೆ ಏನೂ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 19).

ಉಪದ್ರವ upa-drava. Running towards or at, assaulting. 2, *a calamity, a disaster; trouble;* annoyance; a disease or affliction, especially one produced by demons, *e. g.* cholera (C.); a national distress (see its seven kinds s. ಈತಿ). See Nr. s. ಮೇಲೆ ಹೋಗು.

ಉಪದ್ವೀಪ upa-dvîpa. An island (Sk.). 2, a small island near a larger one (My.).

ಉಪಧಾನ upa-dhâna. Placing or resting upon. 2, *a pillow, a cushion.*

ಉಪಧಾನವಲಮ್ಬು upadhâna-avalamba. To rest upon or lie down on a pillow. See ಮಲಗು.

ಉಪಧಿ upa-dhi. *Imposition, deception, fraud.*

ಉಪಧೃತಿ upa-dhṛiti. *A ray of light.*

ಉಪಧೆ upa-dhĕ. *Imposition, fraud, a false pretence.* 2, *trial or test of honesty.* 3, *a penultimate letter* (Śmd. 50. 51. 53. 236; Kâvy. I, 3, 69-74).

ಉಪಧ್ಮಾನೀಯ upa-dhmânîya. To be breathed upon or breathed; the aspirate visarga before the letter ಪ್ (Śmd. 26. 45).

ಉಪನಗರ upa-nagara. *A suburb* (ನಗರದ ಒತ್ತಿನ ಬೀಡು Mr. 190).

ಉಪನತ upa-nata. Bent towards; subjected; dependent on; *approached, near;* brought about. See Ćh. v. 51.

ಉಪನನ್ದನ upa-nandana. = ಕೇದಾರ, ಉದ್ಯಾನವನ (Nn. 38).

ಉಪನಯನ upa-nayana. Leading to; leading to a teacher; investiture with a thread to be worn over the left shoulder and under the right (ಮುಂಜಿ Mr. 255).

ಉಪನಾಗರಿಕೆ upa-nâgarikĕ. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 50. 51).

ಉಪನಾಹ upa-nâha. Tied up; *the tie of a lute,* the lower part of the tail-piece where the wires are fixed.

ಉಪನಿಧಿ upa-nidhi. *A deposit, a trust, especially if the goods are not shown to the trustee.*

ಉಪನಿಷದ್ upa-nishad. *The knowledge of Brahma as the only existent.* 2, *the sections of the vêdas* (*i. e.* their âraṇyakas) *which treat of this knowledge.*

ಉಪನಿಷ್ಕರ upa-nishkara. *A principal or royal road.*

ಉಪನೇತ್ರ upa-nêtra. Spectacles (My.; Mhr.).

ಉಪನ್ಯಾಸ upa-nyâsa. Placing near to. 2, a statement. 3, a suggestion. 4, *an exordium or an introduction.* 5, reasoning, disputation (Mhr.; Bh. 1, 15, 6); lecturing (My.).

ಉಪಪತಿ upa-pati. *A paramour, a gallant* (ಜಾರ, ಪಾದರಿಗ Mr. 243).

ಉಪಪತ್ತಿ upa-patti. Going near; happening; production; gaining, accomplishing; a theory (B. 5, 181; Mhr.); proof; fitness; means, expedients (Mhr.; My.).

ಉಪಪತ್ನಿ upa-patni. A concubine (My.; Mhr.; see ಬಂಗಾರ ದವಳು).

ಉಪಪನ್ನ upa-panna. Produced; effected; gained; proved; adequate, suited to the occasion, enough (ಪರಿಯಾಪ್ತ Mr. 220).

ಉಪಪಾತಕ upa-pâtaka. A crime or sin in the second degree, as killing a cow, selling a daughter, etc. (Sk.; My.).

ಉಪಪಾದುಕ upa-pâduka. Self-produced; a deity (ದೇವ Mr. 177). See ದಿವ್ಯೋಪಪಾದುಕ.

ಉಪಪುರಾಣ upa-purâṇa. A minor purâṇa (C.).

ಉಪಪ್ರಭೋಗ upa-prabhôga. = ಉಪಭೋಗ. (Bp. 56, 9).

ಉಪಪ್ಲವ upa-plava. An assault. 2, a misfortune. 3, *an eclipse.*

ಉಪಬರ್ಹ upa-barha. = ಉಪವರ್ಹ. A pillow, a cushion (ಉಪಧಾನ, ತಲೆಗಿಮ್ಮು Mr. 203; My.).

ಉಪಭಕ್ತಿ upa-bhakti. An additional devotion or faith (Bp. 8, 26).

ಉಪಭಾಗ upa-bhâga. Vicinity. ನಗರೋಪಭಾಗ (ಪಟ್ಟಣಸಮೀಪ Nn. 82).

ಉಪಭೃತ್ upa-bhṛit. *A round, wooden sacrificial vessel.*

ಉಪಭೋಗ upa-bhôga. *Enjoyment; eating;* fruition, use. 2, pleasure, satisfaction. 3, cohabitation (My.; Čb., Mhr.). See Bp. 24, 38; B. 4, 58; 5, 95. 205.

ಉಪಭೋಗಿಸು upa-bhôgisu. To enjoy, etc. (Bh. 1, 8, 28; B. 5, 91. 92. 93. 183).

ಉಪಮ upa-ma. *Resembling, like.*

ಉಪಮನ್ಯು upa-manyu. A N. (Bp. 1, 52; 43, 41; 54, 35. 60; 61, 18).

ಉಪಮರ್ದ upa-marda. Friction, rubbing, bruising. 2, hurt, injury. (ಏಪ್ರಕಾರ, ಕವುಚುನದು Mr. 457).

ಉಪಮರ್ದನ upa-mardana. = ಉಪಮರ್ದ. (My.).

ಉಪಮಾತೃ upa-mâtṛi. = ಉಪಮಾತೆ. *A second or foster mother; a nurse;* a step-mother.

ಉಪಮಾತೆ upamâtĕ. = ಉಪಮಾತೃ. (ಮಲದಾಯಿ Mr. 312).

ಉಪಮಾನ upa-mâna. Measuring one thing by another; *comparison; analogy; illustration;* that with which anything is compared; a simile; a resemblance. See Šmd. 397; Kâvy. III, 3, B, 61. 62. 92. 108.

ಉಪಮಿತ upa-mita. Compared; similar. See ಅನುಪಮಿತ.

ಉಪಮಿಸು upamisu. To find a likeness for, to compare (Bp. 36, 52; 39, 22; My.).

ಉಪಮೆ upa-mĕ. ಉಪಮಾ. Resemblance, similarity; a resemblance, as a picture, image, etc.; *a simile;* comparison. See Kâvy. III, 3, B, 1. 2. 60-119; IV, 1, 5.

ಉಪಮೇಯ upa-mêya. To be compared, comparable with; that which is compared, the subject of a comparison. See Kâvy. III, 3, B, 62. 80. 92. 108.

ಉಪಯಮ upa-yama. *Marriage.*

ಉಪಯಾಮ upa-yâma. *Marriage.*

ಉಪಯುಕ್ತ upa-yukta. Attached, connected with (Šmd. 401); adapted, suitable; useful; convenient for any end. See B. 4, 120. 140.

ಉಪಯುಕ್ತತನ upayuktatana. A suitable, proper behaviour (B. 5, 170).

ಉಪಯೋಗ upa-yôga. Attaching; application; use, service; utility; (need of, Mhr.). See B. 1, 18; 4, 12. 15. 24. 183; 5, 37.

ಉಪಯೋಗಿಸು upayôgisu. To make use of, to use (J. 2, 32; My.; B. 2, 5; 3, 5. 87; 4, 163). 2, to be serviceable or useful (My.; B. 5, 78. 100. 251).

ಉಪರಕ್ತ upa-rakta. *Darkened, eclipsed.* 2, *afflicted with pain or calamity.*

ಉಪರಕ್ಷಣ upa-rakshaṇa. *A guard, a picquet* (ಸಜ್ಜನ, ಪಾಳೆಯದ ಕಾಪು Nr.). 2, a kind of girth (ಸಜ್ಜನ, ಒಲ್ಲಾಳದಟ್ಟಿ Nr.).

ಉಪರತಿ upa-rati. Ceasing, stopping; death; refraining from sensual enjoyment or from prescribed acts (Sk.). 2, a kind of coition (My.). 3, love (My.).

ಉಪರಾಗ upa-râga. Darkening; *an eclipse.*

ಉಪರಾಮ upa-râma. *Ceasing, stopping, ending.*

ಉಪರಾಜಿತೆ upa-râjitĕ. N. of a plant. See ಅಪರಾಜಿತೆ and ಮೊಲಿಗು 3.

ಉಪರಿ upari. *Above; upon;* upwards (Bp. 22, 10; 44, 22, both times in the dative, as ಉಪರಿಗೆ); besides, further; beyond; after.

ಉಪರಿಲೋಕ upari-lôka. The upper world, heaven (J. 34, 13; My.).

ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್ uparishṭât. *Above, up; over, on.*

ಉಪರಿಸ್ಪರ್ಶನ upari-sparšana. The state of being raised or elevated; rising or stretching one's self upwards. See ಸಿಳ್ಳು.

ಉಪರೋಜೆ upa-rôǰi. Concealing, concealment, secrecy (ಸ್ಪಷ್ಟನ್ನ, ಏಕಾಸ್ತ Mr. 432, My. MS. ಉಪರುಜೆ).

ಉಪರೋಧ upa-rôdha. Hindering, blockading; obstruction, impediment; opposition. (Bh. 3, 13, 67; My.).

ಉಪರೋಧಕ upa-rôdhaka. A man who hinders, etc. (My.). 2, an inner room (Sk.).

ಉಪರೋಧಿಕ upa-rôdhika. Obstructing, impeding; opposing (ಎರುದ್ದ G.; My.).

ಉಪರೋಧಿಸು uparôdhisu. To hinder, etc. (My.).

ಉಪರೋಪಿತ upa-rôpita. (A garden) *planted or grown in the neighbourhood* (of a town, ಊರ ದೂರದೊಳ್ ಇರ್ಪ ವನಂ Hlâ., Mr. 152).

ಉಪಲ upala. *A stone.*

ಉಪಲಕ್ಷಣ upa-lakshaṇa. Looking at; observation; implying something that has not been expressed or something in addition, synecdoche of a part for the whole; mark. See Šmd. 292 Cm.

ಉಪಲಕ್ಷಿತ upa-lakshita. Marked, characterized (Šmd. 2 Cm.).

ಉಪಲಬ್ಧ upa-labdha. Obtained; found; *perceived, well known, seen frequently* (ಅವಗೀತ, ಮಗುಬಿ ಕಾಣ್ಬುದು Mr. 451; see s. ಮಗುಬಿ ಮಗುಬಿ).

ಉಪಲಬ್ಧಾರ್ಥ upalabdha-artha. That has been known or understood; *a tale, a true or probable story;*—having the meaning understood.

ಉಪಲಬ್ಧಿ upa-labdhi. Obtaining; finding; acquisition, gain; *comprehension, perception, understanding;* knowledge. See ಪಡಿ.

ಉಪಲಮ್ಭ upa-lambha. Obtaining; *observation, conception, feeling.*

ಉಪಲಾಲಿಸು upa-lâlisu. To praise (Bp. 4, 14; 36, 61). 2, to caress, to fondle (15, 15; 26, 19; 42, 23; Abhâ. 1, 7).

ಉಪಲಿಂಗ upa-liṅga. *A natural phenomenon considered as boding evil.*

ಉಪಲೆ upalĕ. *Candied sugar.*

ಉಪಲೇಪನ upa-lêpana. Smearing; *ointment, unguent.*

ಉಪವನ upa-vana. *A grove, or garden in the suburbs* (ಊರ ಸಾರಿ ಇರ್ದ ವನಂ Mr. 152). See ವಪ್ರ.

ಉಪವರ್ಣನ upa-varṇana. Description, minute description, delineation. See Kâvy. III, 3, B, 120. 171.

ಉಪವರ್ತನ upa-vartana. *A country;* a division, a district.

ಉಪವರ್ಹ upa-varha. = ಉಪಬರ್ಹ.

ಉಪವಸ್ತ upa-vasta. *Fasting, a fast.*

ಉಪವಾಸ upa-vâsa. = ಉಪಾಸ, ಉಪ್ಪಸ. Dwelling or abiding in (a state of abstinence), *fasting, a fast.*—In the S. Mhr. country the crude term is used so to say as an adverb: without eating or getting something to eat (B. 3, 94). 2, from want of food (3, 124; 4, 2). 3, by withdrawing (a person's) food (4, 77). — ಉಪವಾಸ ಇರ್. -ಇರು. To fast (Bp. 50, 66; C.). — ಉಪವಾಸ ಬೀಡು. To remain or be without food; to fast (C.; B. 3, 122; 4, 2). See Prv. s. ಆಡಿಗೆ ಮಾಡುವವ. — ಉಪವಾಸ ಮಾಡು. To fast (B. 4, 77; C.).

ಉಪವಾಸಿ upa-vâsi. = ಉಪಾಸಿ. Fasting, one who observes a fast (C.).

ಉಪವಾಹ್ಯ upa-vâhya. A king's elephant; any royal vehicle. (R.).

ಉಪವಿಶೇಷಣ upaviśêshaṇa. A word used to modify the sense of an adjective or an adverb (C.).

ಉಪವಿಷೆ upa-vishĕ. = ಅತಿವಿಷೆ, q. v. *The plant Aconitum ferox, etc.*

ಉಪವಿಷ್ಟ upa-vishṭa. *Seated, sitting.*

ಉಪವೀತ upa-vîta. *The sacrificial thread worn by the three first classes over the left shoulder and under the right arm* (ಜನ್ನಿವಾರ Mr. 255).

ಉಪವೇದ upa-vêda. A class of writings subordinate or appended to the vêdas, as treatises on medicine, military art, music, etc. (My.).

ಉಪವೇಶ upa-vêśa. Sitting down;—fixing one's mind upon. See ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ.

ಉಪವೇಷ್ಟಿತ upa-vêshṭita. Surrounded; wrapped round, dressed (Bp. 6, 14).

ಉಪಶಮ upa-śama. = ಉಪಶಮನ No. 1. (My.).

ಉಪಶಮನ upa-śamana. Becoming quiet; assuagement, abatement; calmness, composure (Bp. 30, 31); patience (My.). 2, quieting, appeasing, allaying; an anodyne.

ಉಪಶಮಿಸು upa-śamisu. To abate (Bh. 8, 26, 28); to become calm or refreshed; to become patient; to take rest (C.).

ಉಪಶಲ್ಕ upa-śalka. (= ಶಲ್ಕ). A scale, a slough. See ಪೊಕೆ.

ಉಪಶಲ್ಯ upa-śalya. *An open piece of ground near a town or village.*

ಉಪಶಾಖೆ upa-śakhĕ. A secondary, small branch (Bh. 1, 20, 55).

ಉಪಶಾನ್ತ upa-śânta. Calmed, appeased, pacified; calm, tranquil. (A.; My.).

ಉಪಶಾನ್ತಿ upa-śânti. Cessation, intermission; abatement; composure, tranquillity (C.); appeasing, allaying.

ಉಪಶಾಯ upa-śâya. *Sleeping alternately, as soldiers when mounting guard, etc.*

ಉಪಶ್ರುತ upa-śruta. Listened to; *assented, promised.*

ಉಪಶ್ರುತಿ upa-śruti. Listening to. 2, words heard from a third person whilst two are conversing (My.). 3, a supernatural voice heard at night and personified as a nocturnal deity revealing the future. 4, judicial astrology, aspect of the stars, fortune-telling. 5, = ಉಪಸ್ಪೃತಿ (My.).

ಉಪಸಂವ್ಯಾನ upa-saṁvyâna. *An under garment.*

ಉಪಸಂಹರಿಸು upa-saṁharisu. To draw (a discharged arrow) back towards one's self (My.); to take away; to contract; to mutilate (Śmd. 74); to destroy (Bp. 49, 32).

ಉಪಸಂಹಾರ upa-saṁhâra. Drawing (back) towards one's self (My.); drawing together, contracting; taking away; destruction; etc.

ಉಪಸಂಗ್ರಹಣ upa-saṅgrahaṇa. Clasping; *embracing or touching the feet* (of a person) *as a token of respect* (ವನ್ದಿಸುವ ಮನುಜಂ Mr. 251).

ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ upa-saṅgrâhya. *Worthy to be saluted in the way of upasaṅgrahaṇa.*

ಉಪಸನ್ನ upa-sanna. *Approached, near* (ನೇರಿಗೆ Mr. 457).

ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ upa-sampanna. Obtained, gained; furnished with; *prepared, dressed; sufficient; dead.*

ಉಪಸರ upa-sara. Approaching. 2, *the season of impregnation; the first pregnancy of cows.*

ಉಪಸರ್ಗ upa-sarga. Joining, connection; nearness (My.; see ಪೊಲೆ); addition. 2, trouble, misfortune. 3, *a portent of evil omen, a calamity.* 4, a particle prefixed to roots, etc., a preposition. 5, a class of compound terms enumerated Ćt. II, 98; Śm. 118. *Cf.* ಉಪಸರ್ಜನ.

ಉಪಸರ್ಜನ upa-sarjana. Trouble, misfortune. 2, an inauspicious phenomenon. 3, the state of being joined to or attached (ಹೊದ್ದಿಗೆ Mr. 451; see ಉಪಾಗ್ರ); *anything subordinate, or inferior.* 4, a word which by composition loses its independent character, while it also determines the sense of another word.

ಉಪಸರ್ಪ upa-sarpa. Approach; following a person. 2, = ಅಪಸರ್ಪ (ಚರ, ಆರಸಾಳ್ Mr. 262).

ಉಪಸರ್ಪಣ upa-sarpaṇa. -ನೆ. Approaching (for help, My.).

ಉಪಸರ್ಪಿಸು upa-sarpisu. To approach (for help), to have recourse to (My.).

ಉಪಸರ್ಯೆ upa-saryĕ. To be approached; *a cow fit for a bull* (ಈನುವಾಕಳ್ Mr. 181).

ಉಪಸಾಕ್ಷಿ upa-sâkshi. An additional evidence (My.); an evidence (J. 10, 32).

ಉಪಸಾಗರ upa-sâgara. A tract of water, a bay (B. 4, 115; My.).

ಉಪಸೂರ್ಯಕ upa-sûryaka. *The halo round the sun.*

ಉಪಸ್ಕರ upa-s-kara. Making complete. 2, an implement, a utensil. 3, *a particular condiment, seasoning.* See ಪರಿಕಾರ.

ಉಪಸ್ಥ upa-stha. Near, proximate;—*the parts of generation of either sex,* but especially of a woman (My., also as ಉಪಸ್ಥೆ).

ಉಪಸ್ಥಿತ upa-sthita. Standing near; *approached, near, at hand.*

ಉಪಸ್ಪರ್ಶ upa-sparśa. Touching (water); bathing; washing off; *rinsing the mouth.*

ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ upa-sparśana. = ಉಪಸ್ಪರ್ಶ. See ಬಾಸಿಗ.

ಉಪಸ್ಮೃತಿ upa-smṛiti. A minor law-book. (My.).

ಉಪಸ್ವರ್ಗ upa-svarga. = ಉಪಸರ್ಗ No. 3. (ಉಪಲಿಂಗ, etc. Mr. 27).

ಉಪಹ upa-ha. Killing, destroying (Rśv. 1, 8).

ಉಪಹತಿ upa-hati. Injuring, destroying; destruction; elision (Kâvy. I, 3, 69-74); vexation; disturbance; agitation; infatuation. See ತಡಗನ, ಬೀಳವ್ಪು; J. 2, 19; 14, 21.

ಉಪಹಸಿತ upa-hasita. Mocked, laughed at; *ridiculing, satirical laughter.*

ಉಪಹಾರ upa-hâra. Bringing near; an oblation; an offering to a deity; *a tribute, a present, a gift* (ಬಲಿ Śm. 108; ಪಸರ Bhn. 54).

ಉಪಹಾಸ upa-hâsa. Satirical laughter, fun, play, derision (Bh. 1, 7, 62; 3, 19, 30). See ನೋಪಹಾಸ.

ಉಪಹ್ವರ upa-hvara. *Proximity, vicinity.* 2, *a solitary or private place.*

ಉಪಾಂಶು upâṁśu. In a low voice; *secretly, privately.*

ಉಪಾಕರಣ upa-â-karaṇa, Bringing near; summoning; immolation of an animal; *commencement of reading the vêda after initiation.*

ಉಪಾಕರ್ಮ upa-â-karma. Preparation. 2, a ceremony performed once a year before reciting the vêdas. (My.).

ಉಪಾಕೃತ upa-â-kṛita. Brought near, etc. 2, *a sacrificial animal killed during the recitation of prescribed prayers.*

ಉಪಾಗಮ upa-âgama. Approach; occurrence; agreement, promise. 2, a minor âgama (My.).

ಉಪಾಗ್ರ upa-agra. *Something subordinate or inferior* (ಉಪಸರ್ಜನ, ಹೊದ್ದಿಗೆ Mr. 451; ಹೊರ್ದುಗೆ Hlâ.).

ಉಪಾಂಗ upa-aṅga. A subdivision; any minor limb or member; a secondary portion of science; the sectarial mark made with sandal, etc. on the forehead;—auxiliary tunes with variations (in theatricals, Mr. 78). See ಆಂಗೋಪಾಂಗ, ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ.

ಉಪಾತ್ತ upa-âtta. Received, acquired, obtained (Śśv. 1, 60). 2, taken away. 3, *an elephant out of rut.*

ಉಪಾತ್ಯಯ upa-ati-aya. *Transgression, neglect.*

ಉಪಾದಾನ upa-âdâna. Taking; taking away. 2, abstraction, *withdraving the organs of sense and perception from the outer world.* 3, *a present.* 4, *material cause, causa materialis* (opposed to nimitta).

ಉಪಾದಾನಕಾರಣ upâdâna-kâraṇa. The immediate or proximate cause (Śmd. 7 Cm.).

ಉಪಾದೆಯರು upâdĕyaru. = ಉಪಾದ್ರು. (S. Mhr.).

ಉಪಾದೇಯ upa-âdêya. To be taken or received, acceptable, excellent, useful (Śmd. 8).

ಉಪಾದ್ರು upâdru. A vulgar form of ಉಪಾಧ್ಯರು. (My.).

ಉಪಾಧಿ upa-â-dhi. 1. *Consideration of moral duties,* virtuous reflection. 2, *a man who is careful to support his family.*

ಉಪಾಧಿ upa-â-dhi. 2. Placing near or upon. 2, deceit, deception, disguise. 3, a distinguishing property, a peculiarity (Si. 392). 4, *an attribute, an epithet.* 5, a special cause for a general effect. 6, the natural character of species, quality or action. 7, an occasion (G. 74. 364); duty, especially that of a pûjâri, etc. (My.).

ಉಪಾಧಿವನ್ತ upâdhi-vanta. A man who is full of inevitable business (My.).

ಉಪಾಧ್ಯ upâdhya. The priest that conducts all the sacrifices and ceremonies (of a family, village, etc.; Bp. 55, 16; Mhr.; C.); a teacher (My.). ಉಪಾಧ್ಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಬೇವು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆನ್ದರೆ, ಕಬಿ ಆದರೆ ತಾನೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆನ್ದ (Prv.).

ಉಪಾಧ್ಯತನ upâdhyatana. The work of an upâdhya (My.; B. 5, 281).

ಉಪಾಧ್ಯಾಯ upa-adhyâya. *A sub-teacher who instructs in a part only of the vêda or in grammar and the other vêdâṅgas.* 2, a spiritual preceptor; *a teacher in general;* a schoolmaster (ಒನ್ದ್ವಿನ್ದ್ರು ಪೇದಿುವಂ Mr. 251; My.).

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನಿ upâdhyâyâni. *The wife of a teacher.*

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿ upâdhyâyi. *A female teacher.* 2, *the wife of a teacher.*

ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆ upâdhyâyĕ. *A female teacher.*

ಉಪಾನಶೆ upânati. Tbh. of ಉಪಾನಹ್. (ಚರ್ಮಪಾದುಕ, ಕೆರಹು Mr. 205).

ಉಪಾನಹ್ upa-â-nah. (nominative ಉಪಾನತ್). *A sandal, a shoe.*

ಉಪಾನ್ತ upa-anta. Proximity to the edge or margin; *vicinity; the last letter but one;* the angle of the eye. See Śmd. 70; ನಯನೋಪಾನ್ತ.

ಉಪಾನ್ತ್ಯ upa-antya. Last but one, penultimate; the last letter but one (Śmd. 212; Kâvy. I, 3, 18-20. 104-108; I, 5, 46).

ಉಪಾಯ upa-aya. Going near, approach. 2, *a means, an expedient, a way, a scheme, a stratagem.* 3, *a means of success against an enemy,* four of which are enumerated: bhêda, daṇḍa, sâma, dâna. As other upâyas are mentioned mâyâ, upêkshâ and indrajâla (My.; G.).—ಉಪಾಯವನ್ಮಡಿ. -ಂ-ಸಡೆ. To devise an expedient (Bp. 58, 42).

ಉಪಾಯಜ್ಞಾದಿ upâya-gâya. One who is expert in; a contriver, a schemer (ಪ್ರವೀಣ, ನಿಪುಣ Si. 353; My.).

ಉಪಾಯನ upa-ayana. Going near. 2, undertaking, accepting. 3, *a present, a gift.*—ಉಪಾಯನದಾನ. Gifts of cocoa-nuts, etc. to Gaṇapati on the feast held in his honor in the bhâdrapada month (C.).

ಉಪಾಯಪರ upâya-para. Expert in the use of means (My.; B. 5, 180). ಉಪಾಯಪರನ್ ಒರ್ವಂ ಕೋಟಿಗೆ ಕಡಕ್ಕು (Śś. 11).

ಉಪಾರ್ಜನ upa-arjana. -ನೆ (Bp. 57, 5). Acquiring, obtaining; gaining. See ಪಡೆ.

ಉಪಾರ್ಜಿಸು upârjisu. To acquire, to gain (My.).

ಉಪಾಲಮ್ಭ upa-âlambha. Obtaining. 2, *reproach, censure.*

ಉಪಾವೃತ್ತ upa-âvṛitta. Turned or gone towards or round. 2, *rolling one's self, as a horse.*

ಉಪಾಶ್ರಯ upa-âśraya. Recourse; asylum, support; reli-

ance. 2, a pillow, a cushion (ಮತ್ತವಾರಣ, ಮಲಗು Mr. 203; *cf.* ಅಪಾಶ್ರಯ).

ಉಪಾಸ upâsa. Tbh. of ಉಪವಾಸ (C.; Mhr.). See ಕಟ್ಟುಪಾಸ s. ಕಟ್ಟು 1. — ಉಪಾಸದ ಹಬ್ಬ. A fast-day in the month of âshâḍha (My.).

ಉಪಾಸಂಗ upa-âsaṅga. Proximity. 2, *a quiver.*

ಉಪಾಸನ upa-âsana. -ನೆ. Sitting near to; attendance, service; *worship, adoration, devotion.* 2, *practice in archery; archery.*

ಉಪಾಸನೆ upâsanĕ. = ಉಪಾಸನ. Service; *worship, adoration.*

ಉಪಾಸಿ upâsi. Tbh. of ಉಪವಾಸಿ. (S. Mhr., Mhr.).

ಉಪಾಸಿತ upa-âsita. *Served, adored.*

ಉಪಾಸಿಸು upâsisu. To worship (My., ಅದನ್ನು-, ಅವನನ್ನು-).

ಉಪಾಸ್ತಿ upa-âsti. *Worship, adoration* (ತಿಶಕ್ರಿಸ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27). 2, religious reflection or meditation (ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ Mr. 461).

ಉಪಾಹಾರ upa-âhâra. Slight refreshment (consisting of fruits, etc., My.).

ಉಪಾಹಿತ upa-â-hita. Deposited upon; *joined.* 2, *meteor, as a falling star, comet,* etc.

ಉಪೇಕ್ಷೆ upa-îksha. A man who disregards or leaves (the party of his friends, ಪರಪಕ್ಷದವನು Mr. 243). 2, = ಉಪೇಕ್ಷೆ (My.).

ಉಪೇಕ್ಷಿತ upa-îkshita. Disregarded; neglected (B. 5, 212; My.).

ಉಪೇಕ್ಷಿಸು upa-îkshisu. To look at without interest, to disregard, to disdain; to neglect (Śmd. 112; Bp. 15, 6; 26, 59; 58, 26; My.).

ಉಪೇಕ್ಷೆ upa-îkshĕ. Overlooking; disregard, neglect; indifference, indolence, apathy; abandoning, leaving. (My.).

ಉಪೇತ upa-ita. Come near, approached; present, existent; accompanied by, endowed with, possessed of (Kâvy. II, 2, B, 45; Bp. 55, 50; A.).

ಉಪೇಂದ್ರ upa-indra. The younger brother of Indra: *Vishṇu or Kṛishṇa* (ಹರಿ, ವಿಷ್ಣು Nn. 60; Śiviyarasa, etc. Śm. 5. 6). 2, Indra (ಬಿಡೌಜ, ಇಂದ್ರ 60). 3, a Jaina saint (ಋಷ, ಅರ್ಹ 60). 4, a king (ನರೇಂದ್ರ, ಅರಸು 60). 5, the sun (ಭಾನು, ಸೂರ್ಯ 60). 6, a serpent (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 60).

ಉಪೇಂದ್ರಗಣ upêndra-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಉಪೇಂದ್ರವಜ್ರ upêndra-vajra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಉಪೋದಿಕೆ upôdikĕ. *The plant Basella cordifolia* Lam. (see Si. 162 & ಬಸಲೆ 2).

ಉಪೋದ್ಘಾತ upa-ud-ghâta. *An example, an illustration.* 2, a beginning; a thing begun. 3, analysis.

ಉಪೋಷಣ upa-vasana. Fasting, a fast. (My.).

ಉಪೋಷ್ಯ upôshya. Having fasted. 2, = ಉಪೋಷಣ (My.). ಉಸುರಿಲ್ಲದವ ಉಪೋಷ್ಯ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಉಪ್ತ upta. Sown, as seed.

ಉಪ್ತಕೃಷ್ಟ upta-kṛishṭa. *Ploughed after sowing.*

ಉಪ್ತಿ upti. Sowing seeds. See ಪರ್ಯುಪ್ತಿ.

ಉಪ್ತೆ uptĕ. Night (ವಾಸರ್ಯ, ನಕ್ತ, ಶರ್ವರಿ, etc., ಇರುಳ್ Mr. 65; *cf.* Hlâ.'s ನಕ್ತಮುಖಾ).

ಉಪ್ಪಗಚಿ uppuɜ-agači (*i. e.* ĕgači). = ಉಪ್ಪಜ್ಜೆ, ಉಪ್ಪೆಗಜೆ. (My.; see s. ಉಪ್ಪು3).

ಉಪ್ಪಚ್ಚಿ uppačči. = ಉಪ್ಪಗಜೆ. (My.).

ಉಪ್ಪಡ uppaḍa. (fr. ಉಪ್ಪು3). Salted and dried vegetables (My.).

ಉಪ್ಪಡ uppaḍa. (Śmd. 48, o. rs. ಆವುಪ್ಪಡ, Mḍb. MS. ಕಪ್ಪಡ). Tbh. of ಉತ್ಪಟ (350). *Cf.* Mr. s. ಉಪ್ಪಟ?

ಉಪ್ಪಣ್ಣ uppaṇḍa. (Śmd. 48, Mḍb. MS. ಉಪ್ಪಣ್ಡರ).

ಉಪ್ಪಯಣ uppayaṇa. (fr. an ಉತ್ಪಯಣ?). The cessation of a journey (? ನಿರ್ಯಾಣ, ನಿಲುಪಯಣ Nn. 79. 90).

ಉಪ್ಪರ uppara. (Śmd. 191, not in Mḍb. MS.). (= ಉಪ್ಪರ). (Tbh. of ಉಪರಿ). Height; loftiness (C.; Râm. 6, 14, 20). ಉಪ್ಪರದ ಗುಡಿಗಳ್ (Bp. 35, 55). — ಉಪ್ಪರಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. A raised banner (Bh. 9, 2, 44). — ಉಪ್ಪರ ಮಾಡು. To make (a wall, etc.) high (C.).

ಉಪ್ಪರಸು upparasu. = ಉಪ್ಪರಿಸು. (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪರಿಗೆ upparigĕ. Tbh. of ಉಪಕಾರಿಕೆ. A palace; an upstair house; the upper story of a house (C.; ಉಪಕಾರಿಕೆ Nr.; ಸೌಧ, ಹಮ್ಮ್ಯ Nn. 94; ಮಾಡ Ct. I, 51; Kk. 47. 89; Śm. 38; ಕರುಮಾಡ, ನೆಲೆವನೆ Śs.). ಇನ್ದ್ರನ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಪ್ರಾಸಾದ, ವೈಜಯನ್ತ Nr.). See Bp. 5, 38; Bh. 1, 8, 69; Râm. 13, 3; C. Bp. 5, 52; J. 10, 49; B. 4, 138; Prvs. s. ಉಪ್ಪು 3 & ತಿಪ್ಪೆ. — ಉಪ್ಪರಿಗೆತುದಿ. The top of an upper story (J. 31, 4). — ಉಪ್ಪರಿಗೆತುದಿನೆಲೆ. A room on the top of an upper story (J. 30, 36). — ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆ. An upstair house (C.; G. 406; Si. 446).

ಉಪ್ಪರಿಸು upparisu. = ಉಪ್ಪರಸು. To rise, to go upward by flying, etc., as a head (J. 13, 50), as the soul (Bh. 8, 27, 25); to increase in force, as valour (Bh. 4, 2, 53); to become higher in pitch, as the voice (Grj. 2, after 106; 4, after 120); to increase in bulk or quantity, as a mass of corpses (Râm. 6, 30, 8); to extend, to increase, to abound, to spread, as devotion, etc. (Bp. 8, 8; 10, 52; 18, 72); — to be fastened on high, as festoons, etc. (Râm. 1, 7, 13; 1, 16, 9). 2, to jump up; to jump, to leap (Bp. 44, 2; Râm. 6, 10, 24. 26; Rśv. 6, after 11; 13, 91; J. 6, 6; 25, 54; 30, 10). 3, to cause to jump up or jump (Râm. 5, 8, 66; Rśv. 13, 82). 4, to raise (C., in ಉಪ್ಪರಿಸಿ ಇಡು, to put on high).

ಉಪ್ಪಲಿಗ uppaliga. A man who belongs to a division of the salt-maker caste, the members of which are also fishermen (My.).

ಉಪ್ಪಲಿಗೆ uppaligĕ. A small tree, Macaranga indica R. W. (St. & Pl.; Tu. ಉಪ್ಪಲ, ಉಪ್ಪಲಿಗೆ; M. ಉಪ್ಪಲೆ, Avicennia tomentosa).

ಉಪ್ಪವಡ uppavaḍa. A song to rouse people from sleep or from their place of repose. ಉಪ್ಪವಡಮಂ ಪಾಡುವ ರಾಗಾಧರೆಯರ್ (Rśv. 13, after 45).

ಉಪ್ಪವಡಿಸು uppavaḍisu. To come up from one's place of repose, to rise, to awake (Grj. 8, 71; Bp. 36, 35; Rśv. 13, 45; Bh. 2, 13, 17; Râm. 14, 2; J. 2, 66; 21, 50).

ಉಪ್ಪಸ uppasa. Tbh. of ಉಪವಾಸ (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪಳ uppaḷa. (fr. ಉತ್ಪಲ?). Expansion or dilation (of the heart), exultation. ಉಪ್ಪಳಂ, with exultation. ಸೈನ್ಯಮ್ ಅದಟಿಂ ಬನ್ದಪ್ಪಳಂ ಕಾದಿ, ಓಡಿದೊಡೆ (Kâvy. I, 1*b*. 46).

ಉಪ್ಪಾರ uppâra. (fr. ಉಪ್ಪು 2 ?). Plastering. (T. ಉಪ್ಪಾರಿ-ಕಾರ, a plasterer).

ಉಪ್ಪಾಟಿ (uppâra-kâṛa). **1.** A bricklayer, a stone-mason (S. Mhr.; B. 4, 122. 150. 151); a plasterer (ಪಲಗಣ್ಣ, ಲೇಪಕ Nr.).

ಉಪ್ಪಾಟಿ (uppu³-kâṛa). **2.** A man of the salt-maker caste (using salt-soil for his profession), who also uses to grow vegetables (My.; T. ಉಪ್ಪಳವ, a salt-maker; ಉಪ್ಪರವ, a tank digger; Tĕ. ಉಪ್ಪರವಾನು, ಉಪ್ಪರೀಡು, a man of the mining caste, a tank digger and maker of wells). ಉಪ್ಪಾಪಿನ ಮಗನಾದರೆ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಉಣ್ಣಾನೇ? (Prv.). — ಉಪ್ಪಾಪಿಯೋಳೆ. A heap or heaps of salt-soil made by salt-makers (My.).

ಉಪಾಪ್ಪಾಟಿತಿ uppâṛati. A female of the bricklayers (S. Mhr.). **2,** a female of the salt-makers (My.).

ಉಪಾಪ್ಪಾಟಿಕೆ uppâṛikĕ. The business of a bricklayer (S. Mhr.). **2,** the business of a salt-maker (My.).

ಉಪ್ಪಿ uppi. A thorny medicinal styptic shrub with a ligneous hollow fruit or gall as large as a nutmeg, Volkameria capparis sepia (Tĕ.; My.).

ಉಪ್ಪು uppu. **1.** (fr. ಉಬ್ಬು). Love, especially doting affection. — ಉಪ್ಪು ಪ್ಪು. rep. ಉಪ್ಪು ಪು ಮಾಡು, to coax, to fondle, to spoil by cockering (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪು uppu. **2.** (fr. ಉಜು). Being, abiding; protection, especially the protection of a place marked out by lines in the play called ರಾಮ ಪಟ್ಟಿಯಾಟ, *e. g.* ಉಪ್ಪು ಉಟ್ಟಿಯಿತು, ಉಪ್ಪು ಬಾಟಿತು (S. Mhr., where however the word only is known but not its exact meaning; Tu. ಉಪ್ಪು, to be; to abide; to support; to protect; *cf.* ಉಳ್ 1). **2,** a game at which the women play (T., R.; T. ಉವಪ್ಪು, play).

ಉಪ್ಪು uppu. **3.** (fr. ಉರಿ? or ಒಗರ್?). Salt (ಲವಣ Nr.; Nn. 23; ರುಚಕ, ಲವಣ 41; ಕಟಕ, ಕ್ಷಾರ 127; ಲವಣ Mr. 218; T., M., Tĕ., Tu.). ಸುಪಣ್ಣಂಗೆ ಅಡೆ ಕಾಕಾಳಿ? ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಉಪ್ಪಂ ಸರಿ ಮಾಬ್ಲಿರೇ? (Sâs. 62). ಈ ಹೊತ್ತು ಹರಿಕಥೆ ಸೀಯೋ? ಉಪ್ಪೋ? — ಉಪ್ಪರಿಗೇ ಮನೆಯವನಾದರೂ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಆಗದು. — ಉಪ್ಪಿನ ರಾಸೀ ಮೇಲೆ ಮಜ್ಜಗೇ ತಟುಕು. — ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲೇ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ನರೂ ಉಪ್ಪು ತಿನ್ನ ಎನಿಪ ಕೂಡದು. — ಉಪ್ಪಿನವ ಕೆಟ್ಟಿನೆನ್ದರೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯವ ಜೊರಳಿ ಹೊರಳಿ ಆತ್ತ. — ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವಗೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವೂ ಸಾಲದು. — ಉಪ್ಪು ತಿನ್ದವ ನೀರು ಕುಡಿದಾನು. — ಉಪ್ಪು ಸಪ್ಪೆ ಆದರೂ ಕಾರ ಬಿಡದು (Prvs.). ಒಬ್ಬನ ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಇರು, to be in somebody's employ (S. Mhr.). — See ಅಟ್ಟುಪ್ಪು, ಕಲ್ಲುಪ್ಪು, ಕಾರುಪ್ಪು, ಜವುಳುಪ್ಪು, ಪೆಟ್ಟುಪ್ಪು, ಬಳೆಯುಪ್ಪು, ಸೋರುಪ್ಪು; Prv. s. ತಾಯಿ. — ಉಪ್ಪುಗಚಿ. -ಆಗಚಿ (*i. e.* ಎಗಚಿ). A thorny climbing shrub, Monetia Lin. (My.; T. ಉವರ್ಚಂಗು). — ಉಪ್ಪಾರತಿ. -ಆರತಿ. An ârati in which salt is burned (Râm. 6, 55, 15; Bh. 2, 13, 11; 8, 18, 14). — ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು (= ಪಿಟ್ಟು). A cake of rice, wheat, or râgi meal with various ingredients (Si. 314; My.). — ಉಪ್ಪಿಡು. -ಇಡು. To give salt, *i. e.* to feed. ಉಪ್ಪಿಟ್ಟವರನ್ನು ಮುಪ್ಪಿನನಕಾ ನುಜಿಯ ಬಾರದು (Prv.). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟೆ. A salt pan (My.). 2, a salt depôt. 3, a store of salt. ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟಿರೂ ಮನೆ, a salt depôt (ರುಮೆ, ಲವಣಾಕರ Hlâ.). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಡಲ್. The sea of saltness or the salt sea (Bp. 12, 19). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಲ್ಲು. Rock-salt (ರುಮೆ Mr. 100). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. Pickles (C.). See Č. Bp. 47, 42; Si. 347; B. 3, 114. 125. ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. — ಊಟಕ್ಕೆಲ್ಲದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಕತ್ತೇ ಶಾಟಕ್ಕೆ ಸಮಾನ (Prvs.). — ಉಪ್ಪಿನ ಪೊಟ್ಟಣ. Salt in a wrapper, a parcel of salt (Bp. 8, 60). — ಉಪ್ಪಿನ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. Pickled chilli (C.). — ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳು. A grain of salt (C.). — ಉಪ್ಪು ಕಾರ. Salt and other spicery. ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಹಚ್ಚು, to season well, to spice, also figuratively, *e. g.* ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಹಚ್ಚಿ ಬಣ್ಣಿಸುವದು (B. 5, 93; My.). — ಉಪ್ಪುಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. Bengal gram parched, seethed in salt water (C.). — ಉಪ್ಪುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. (ಲವಣದೊಳು ಪ್ರಮಿದ ಫಲವು Mr. 219; J. 6, 44). — ಉಪ್ಪುಗಾವು. -ಕಾವು. Heated salt used to remove pain (C.). — ಉಪ್ಪುಗಾದಿ. -ಕಾದಿ. Seethed (or parched) corn mixed with salt, etc. (C.). — ಉಪ್ಪುಗು. -ಉಗು. Salt to drop (into saltless rice). ಎನಗೆ ಉಪ್ಪೊಕ್ಕು ಇವ್ಮಡಿಸಿದನ್ತಾಯಿತು (Bp. 43, 71). — ಉಪ್ಪು ತಿನ್ನು. = ಉಪ್ಪುಣ್ಣು. (My.). — ಉಪ್ಪುಣ್ಣು. -ಉಣ್ಣು. To eat (somebody's) salt, to be in (his) employ (C.). — ಉಪ್ಪುನೀರು. Salt water. ಉಪ್ಪುನೀರಲಿ ಮಾಡಿದುದು (ಉದಕಾವ ಣಿಕ Hlâ.). ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಕಡಲು (Si. 81). — ಉಪ್ಪುನೆಲ. Salt ground (C.). — ಉಪ್ಪುಮಡಿ. A salt bed (My.; Tĕ.). — ಉಪ್ಪು ಮಣ್ಣು. Salt earth (C.). — ಉಪ್ಪುರೇವು. The bank of a backwater, communicating with the sea, from which salt pans are supplied with water (Tĕ.; My.). — ಉಪ್ಪೂಡು. -ಊಡು. To apply salt, to salt. ಹವಣಱದು ಮಾಂಸಮಂ ತುಣ್ಡುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪೂಡಿದಱಲ್ಲಿ ವಲ್ಲೂರಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 218). — ಉಪ್ಪೆಗಚಿ. -ಎಗಚಿ. = ಉಪ್ಪುಚ್ಚಿ, ಉಪ್ಪುಗಚಿ q. v. above. (My.).

ಉಪ್ಪರ uppura. = ಉಪ್ಪರ. (ಮೇಲೆಮ್ಬುದರ್ಥಂ Bhn. 11 one MS., o. r. ಉಪ್ಪರಿ).

ಉಪ್ಪೆಗಚಿ uppĕgaĉi. See s. ಉಪ್ಪು 3.

ಉಫ್ uph. A sound emitted when strongly blowing with the mouth to remove impurities of any kind (C.; Rsv. 5, 32). This blowing sound is also used as a charm by jugglers when producing snakes, or by conjurers pretending to remove diseases, etc. (C.). — ಉಫ್‌ಗಾಳಿ. The wind produced by the uph (C.).

ಉಫಿ uphi. = ಉಫ್. (S. Mhr.).

ಉಬಿಕು ubiku. To swell, to rise; to overflow (Tĕ. ಉಬುಕು; T. ಉಬುಳ್ಳು; Si. 115).

ಉಬ್ಜ ubja. Pressing downwards. See ಸ್ಯುಬ್ಜ.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbu²-aṭĕ. = ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ, ಉಬರಟಿ. Swelling, increase; elation; greatness; power; boldness, heroism (ಉನ್ನತಿಕೆ Kk. 73; ಪೆರ್ಮೆ, ಉಬ್ಬರ, ಉನ್ನತಿಕೆ Śm. 38; ಶೌರ್ಯಾತಿರೇಕ Bhn. 35). ಬಹುವಾದ್ಯದ ಉಬ್ಬಟೆ ಅಖಿಲದೆಸೆಯೊಳ್ ಅವರಿಸಲ್ (Č. Bp. 5, 7). See ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ; Grj. 2, 106; Râm. 3, 6, 45; 6, 30, 17; J. 8, 34.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbaṭĕ. **2.** See s. ಉಬ್ಬು 3.

ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ ubbu²-aṭṭĕ. = ಉಬ್ಬಟೆ 1, etc. (My.). See ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟ್ಟೆ.

ಉಬ್ಬಡಿಗ ubbaḍiga. = ಉಬ್ಬರಿಗ, ಉಬ್ಬುದಿಗ q. v. Increase, greatness (ಪಿರಿದು Śmd. II, o. r. ಉಬ್ಬುರಿಗ).

ಉಬ್ಬಣ ubbaṇa. A wooden beam for locking a door (My.). **2,** a kind of weapon: a club (? Râm. 6, 2, 12; 6, 10, 8; Bh. 7, 1, 14; 7, 14, 8).

ಉಬ್ಬರ ubbara. = ಉರ್ಬರ. Swelling; increase; the state of being swollen, risen, or full to overflowing; greatness, etc.; abundance (ಉನ್ನತಿಕೆ, etc. Śm. 38; ಪೆರ್ಚುಗೆ Kk. 55, o. r. ಉರ್ಬರ; My.; Tě.; Tu. ಉಬರ್, ಉಬ್ಬರ; ಉಬೆರ್, to become thick); violence (of disposition, My.). ನೀರುಬ್ಬರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Si. 115). ಹೊಟ್ಟೆಯುಬ್ಬರ (ಆನಾಹ, ನಿಬದ್ಧ 201). ಉಬ್ಬರದ ಜೊಬ್ಬೆ (Bh. 3, 13, 32). ಕುಸುಮರಸದ ಉಬ್ಬರದ ತೊಜೆ (1, 5, 9). ನದಿಗಳ್ ಉಬ್ಬರಮ್ ಅಡಗಿ (J. 25, 3). See Abh. P. 15, 68; 16, 27; J. 4, 49; 6, 17; 27, 7; Râm. 5, 8, 50; 6, 13, 4; 6, 30, 10. 14.

ಉಬ್ಬರಿಗ ubbariga. = ಉಬ್ಬರಿಗ q. v.

ಉಬ್ಬರಿಸು ubbarisu. To swell, to be swollen (My.); to rise; to become great (as the noise of musical instruments, My.); to increase; to abound; to be full; to be elated; to be proud; to become joyful (ಪೂರಣ Śmd. Dh.). See Bp. 15, 22; 18, 47. 62; 21, 42; 23, 11; 28, 33. 57; 45, 2. 49; 49, 14; 56, 14; 59, 12; Rśv. 5, 89. 118; Bh. 1, 12, 2; 1, 19, 23; 3, 13, 27; Śśv. 2, 24.

ಉಬ್ಬಲು ubbalu. = ಉಮಿ, ಉಯ್4, (ಗುಯ್, ಗುಂಗು), ಉಬಲು, ಹುಯ್. The husk or chaff of paddy (My.; Tu. ಉಮಿ, ಉಮ್ಮಿ; T., M. ಉಮಿ; Tě. ಉಮುಕೆ, ಉಮುಳಿ, ಊಕೆ). **2,** hair or wool spontaneously fallen from the body (My.).

ಉಬ್ಬಸ ubbasa. = ಉಬ್ಬುಸ, ಉಬ್ಬುಸು, ಉರಬನ, ಉರ್ಬಸ. Difficult breathing;—asthma (C.; Tě.; Tu. ಉಬ್ಬಸ, ಉಬ್ಬೆಸ; T. ಉಪ್ಪಜ; M. ಉಮ್ಮಿಪ್പ്പ്; M. ಉಮ്പ, to breathe heavily; *cf.* ಉಮ್ಮಲು 2; ಉಗರಿಸು). **2,** fretfulness, envy (C.). **3,** strait, difficulty, trouble (C.).—See Bp. 36, 11; 56, 25; RÂm. 5, 8, 63; Bh. 3, 13, 21; Śśv. 2, after 2; J. 7, 29; Jns. 22, 31; B. 5, 139; ಕಟ್ಟುಬ್ಬಸ, ಗೂರುಬ್ಬಸ, ಮೂಗುಬ್ಬುಸ, Prv. s. ಕುರುಡು. — ಉಬ್ಬಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to be troubled with shortness of breath (Bp. 49, 23). 2, to begin to suffer trouble (43, 35). — ಉಬ್ಬಸವ್ಪಡು. -ಂ -ಪಡು. Breath to be arrested or obstructed, to become asthmatic (ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ Śmd. Dh., o. r. ಉತ್ತಾಪಡ-).

ಉಬ್ಬಳ ubbala. = ಉಬ್ಬಳಿಕೆ. (Tě. ಉಪ್ಪಲ, ಉಪ್ಪಳ; R.; Mhr. ಉಮಾಸಾ, ಉಮಾಳಾ).

ಉಬ್ಬಳಿಕೆ ubbalikĕ. Nausea, qualm, eructation (My.; Si. 400; T. ಉವಟ್ಟು, to loathe; M. ಉಯನ್ದು, ಉದಿನ್ದು, to belch; T. ಉವರ್, to feel aversion).

ಉಬ್ಬಳಿಸು ubbalisu. = ಉಬ್ಬುಳಿಸು. To nauseate, to become squeamish (My.; Mhr. ಉಮದಳಣೇಂ, ಉಮಳಣೇಂ).

ಉಬ್ಬಿಕೆ ubbikĕ. = ಉಬ್ಬುವಿಕೆ. (My.).

ಉಬ್ಬಿಸು ubbisu = ಉರ್ಬಿಸು, ಉರ್ವಿಸು. To cause to swell (B. 4, 118; My.); to cause to rise; to raise, as the arm (Bp. 32, 14); to rouse, to startle (J. 28, 47); to puff up by flattering (ಬುಲ್ಲಯ್ಸು G.); to exhilarate (Râm. 6, 10, 10; My.); etc.

ಉಬ್ಬು ubbu. 1. = ಉರ್ಬು 1, ಉರ್ವ 1. To swell; to increase (Bp. 6, 25; 15, 28; 50, 4; J. 28, 46; B. 3, 30; 4, 222); to be raised; to rise (J. 28, 55); to be elated; to be puffed up; to become glad (Grj. 2, after 106; Bp. 1, 20; 4, 1; 5, 6; 22, 67; 28, 22; 29, 18; 35, 3; 61, 32; Bh. 3, 13, 25; J. 17, 35; 23, 21; 24, 3. 79; 27, 46). (C.; Tě., Tu.; T. ಉಪ್ಪು; T. ಉಬ್ಬುಮು, to arise; *cf.* ಉಣ್ಮು, ಉಮು, ಉಳ್ಳು 1). ಉಬ್ಬಿದ ಅಪ್ಪೆ ಆನೆಯ ನುಂಗೀತೇ? (Prv.). — ಉಬ್ಬುಬ್ಬು. rep. (Bp. 56, 14).

ಉಬ್ಬು ubbu. 2. = (ಉಬ್ಬುಬು 1, etc.), ಉರ್ಬು 2, ಉರ್ವ 2. The state of being swollen, etc.; height; elevated position; elation; joy; pride. See ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬು; Bp. 21, 43; 39, 36; 43, 8; Bh. 2, 13, 49; 4, 2, 58; 8, 26, 56; J. 15, 40; 22, 7; 25, 10. 18. 44; RÂm. 3, 2, 21; 6, 10, 12. 24. 25. — ಉಬ್ಬುಗಲ್ಲ. A cheek puffed out (C.). — ಉಬ್ಬುಗವಳ. -ಕವಳ. A bolus that creates elation (Bh. 8, 26, 56). — ಉಬ್ಬುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Elation or pride to fade (Bp. 54, 82). — ಉಬ್ಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Elation or pride to be spoiled or done away with (Bp. 44, 22; 54, 10; Bh. 8, 23, 3). — ಉಬ್ಬುಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. Excessive pride (Râm. 6, 2, 18). — ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗು. Hill and dale, unevenness (Si. 399; My.). — ಉಬ್ಬುಹಲ್ಲು. A projecting tooth (My.). — ಉಬ್ಬುಹೊಬೆ. A swelling or swollen river (My.).

ಉಬ್ಬು ubbu. 3. (fr. ಉಲಿ 1). = ಉರ್ಬು 3. Crying (Tu. ಉರಿ, to sound, play upon; Tě. ಉಡುಮು, ಉಱುಮು, thunder; to thunder; ಉರುಮು, to roar; ಉಲಿ, to sound, resound; see ಉರ 2). — ಉಬ್ಬುಟಿ. -ಆಟಿ. Crying aloud (My.).

ಉಬ್ಬು ubbu. = ಹುಬ್ಬು, etc. See ಕಣ್ಣುಬ್ಬು, ಗಣ್ಣುಬ್ಬು.

ಉಬ್ಬುದಿಗ ubbudiga. = ಉಬ್ಬುದಿಗ, etc. Greatness, etc. (ಆಣಿಯರಂ, ಆಗುನ್ದಲೆ, ಪಿರಿದು Kk. 84).

ಉಬ್ಬುವಿಕೆ ubbuvikĕ. Swelling, etc. (My.).

ಉಬ್ಬುಸ ubbusa. = ಉಬ್ಬಸ. (My.).

ಉಬ್ಬುಸು ubbusu. = ಉಬ್ಬಸ. (My.).

ಉಬ್ಬುಳಿಸು ubbulisu. = ಉಬ್ಬಳಿಸು. (J. 15, 41).

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. 1. Heat; steam (ಉಷ್ಣ Śm. 101; C.; Tě.; Tu. ಉಬೆ steam; Mhr. ಊಬ; *cf.* ಉಗಿ 8; ಉರಿ 1?). — ಉಬ್ಬೆಗೆ ಹಾಕು. To expose to heat or steam, to steam (B. 4, 71). — ಉಬ್ಬೆಮನೆ. A building in which washermen steam dirty clothes in lie-water (My.). — *Cf.* Tbh. ಉಮ್ಪೈ

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. 2. Rain (ಮಬೆ Śm. 101, Bhn. 28; T. ಉಪ್ಪೈ, ಊಟ್ಟ, rain; *cf.* ಒಱೆ 1, ಊಟೆ).

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. = ಪುಬ್ಬೆ, etc. ಉಬ್ಬೇ ಮಬೆ ಗುಬ್ಬೇ ತಲೆ ನೆನೆಯುವದಿಲ್ಲ. — ಉಬ್ಬೇ ಮಬೆ ಅಬ್ಬೇ ಹಾಲು (Prvs.).

ಉಬ್ಬೆಗ ubbĕga. Tbh. of ಉದ್ವೇಗ. Anxiety, fear, distress (ಉದ್ವೇಗ, ಉಧ್ಯಮ Nr.; ತಾಪ Ct. II, 61, Śm. 32; ಚಿನ್ತೆ Kk. 71. 72; ಸನ್ತಾಪ Ks.; My.; Abh. P. 9, 40; 15, 68; Śśv. 2, after 2). — ಉಬ್ಬೆಗವ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To fear (J. 5, 37; 8, 40).

ಉಭಯ ubhaya. *Both* (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಯುಗ, etc., ಎರಡು Mr. 434).

ಉಭಯಕರ್ತೃಕ ubhaya-kartṛika. Two agents (ಇರ್ವರ್ ಕರ್ತೃಗಳ್ Śmd. 296).

ಉಭಯಕರ್ಮ ubhaya-karma. Two sins (those of father

and mother, those called pâpa and puṇya, etc., Bp. 3, 49; 7, 1; 8, 1; 29, 1).

ಉಭಯಕವಿ ubhaya-kavi. A poet versed in both Saṁskṛita and Kannaḍa (Bp. 1, 11).

ಉಭಯಕವಿತ್ವ ubhaya-kavitva. Poetry in both Saṁskṛita and Kannaḍa (Bp. 1, 17).

ಉಭಯತರು ubhayataru. The plural of a Tbh. of ಉಭಯತಸ್. The persons of both sides, both persons (C.; B. 5, 84).

ಉಭಯತಸ್ ubhayatas. *On both sides;* from both sides; to both sides.

ಉಭಯತ್ರ ubhayatra. In both places; on both sides; in both times.

ಉಭಯತ್ರರು ubhayatraru. The persons of both sides, both persons (C.; B. 5, 99).

ಉಭಯದ್ಯುಸ್ ubhaya-dyus. *Both days, the day past and to come.*

ಉಭಯಧರ್ಮ ubhaya-dharma. Both religions, Brahmanism and Śivaism (Bp. 3, 60).

ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವ ubhaya-pârśva. Both sides (Bp. 26, 27); both parties.

ಉಭಯಭಾಷೆ ubhaya-bhâshĕ. Both languages: Saṁskṛita and Prâkṛita (or Kannaḍa, Ch.).

ಉಭಯಮಾತ್ರ ubhaya-mâtra. A vowel with two syllabic instants or moras, a dîrgha vowel (Śmd. 17).

ಉಭಯರಾಶಿ ubhaya-râśi. A heap of grain containing both the government and farmer's share (My.).

ಉಭಯಲಿಂಗ ubhaya-liṅga. A word that is both masculine and neuter (Śmd. 108). 2, the iṣṭa and guru liṅgas (My.).

ಉಭಯಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ubhaya-liṅga-prasâda. A prasâda derived from the iṣṭa and guru liṅgas (Bp. 33, 2).

ಉಭಯಲೋಕ ubhaya-lôka. This and the other world (Bp. 37, 59; 49, 6).

ಉಭಯವ್ಯಂಜನ ubhaya-vyaṅjana. *Having the marks of both sexes.*

ಉಭಯಸಂಸ್ಕಾರ ubhaya-saṁskâra. The ceremony of presenting both the iṣṭa and guru liṅgas (Bp. 39, 14).

ಉಭಯಸಾಮ್ಯ ubhaya-sâmya. The similarity of two things (Kâvy. III, 3, B, 38).

ಉಭಯಾನುಮತ ubhaya-anumata. Agreed to or accepted mutually or on both sides. (My.).

ಉಭಯಾನುಮತಿ ubhaya-anumati. Mutual agreement (My.).

ಉಭಯೇದ್ಯುಸ್ ubhayĕ-dyus. *Both days, the day past and to come.*

ಉಮ್ um. = ಉಣ್. See ಉಣ್ಬು. **2,** eating, enjoying. See ಉಪ್ಪುಬು.

ಉಮಂ umaṁ. = ಉಮಂ 1. See ಎನ್ದುಮಂ.

ಉಮತ್ತ umatta. = ಉಮ್ಮತ q. v., etc. (ಮದ್ದುಕುಣಿಕೆ Ks.; My.).

ಉಮದಾ umadâ. Noble, illustrious, fine, splendid (person or thing, Mhr., H.; R.).

ಉಮರಾವು umarâvu. A nobleman (Mhr., H.; R.).

ಉಮರು umaru. Heat, sultriness (S. Mhr.; *cf.* ಉಮ್ಮಳ).

ಉಮಾದ umâda. = ಉಮ್ಮಾದ. Tbh. of ಉನ್ಮಾದ (S. Mhr.).

ಉಮಾಧವ umâ-dhava. Śiva (Grj. 10, 70).

ಉಮಾಧೀಶ್ವರ umâ-adhîśvara. Śiva (Bp. 54, 33).

ಉಮಾಪ umâ-pa. Śiva (Bp. 1, 35; 10, 12; 24, 41).

ಉಮಾಪತಿ umâ-pati. *Śiva.*

ಉಮಾಪುತ್ರ umâ-putra. Gaṇapati. 2, Kârttikêya (Vîrabhadra). (C.).

ಉಮಾಪ್ರವರ umâ-pravara. Śiva (Bp. 13, 2).

ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ umâ-mahêśvara. Śiva (C.).

ಉಮಾರಮಣ umâ-ramaṇa. Śiva (Bp. 42, 37).

ಉಮಾವರ umâ-vara. Śiva (Bp. 53, 46).

ಉಮಾವಲ್ಲಭ umâ-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34).

ಉಮಾಸುತ umâ-suta. = ಉಮಾಪುತ್ರ. (My.).

ಉಮು umu. = ಉಂ 1. ಸ್ತುತಿಯು ಸಿನ್ದೆಯುಮು (Bp. 50, 73). — ಉಮುಎಫಿ. The conjunction-method or rule (Śmd. 149).

ಉಮೆ umĕ. An affix for forming nouns, *e.g.* ತಕ್ಕುಮೆ (Śmd. 248; *cf.* ಅಮೆ, ಮೆ).

ಉಮೆ umé. ಉಮಾ. *Lin, linseed, flax, Linum usitatissimum* (ಎಳ್ಳಗಸೆ Mr. 374). 2, *the wife of Śiva* (ಕುಳಿವೆರ್ಬ್ಬಜೆಯನ ಣುಗಿ Ct. II, 119). — ಉಮಿದೇವಿ. = ಉಮೆ No 2. (Bp. 59, 8). — ಉಮೆಯಳಾಳ್ವ. -ಆಳ್ವ. Śiva (ಮಾದೇವ, etc. Ct. I, 5). — ಉಮೆಯಿನಿಯ. -ಇನಿಯ. Śiva (Bp. 29, 11). — ಉಮೆಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Śiva (Bp. 24, 60).

ಉಮೇದ umêda. = ಉಮೇದು. Confidence, assurance, hope (Čb. 21; Mhr., H.); aptitude, inclination.

ಉಮೇದವಾರ umêdavâra. Hopeful, confident; a candidate (B. 5, 290; My.); a volunteer (My.).

ಉಮೇದವಾರಿ umêdavâri. Hopefulness, expectancy (My.; Mhr.). 2, volunteering (My.).

ಉಮೇದು umêdu. = ಉಮೇದ. (Čb. 27. 80; My.).

ಉಮೇಶ umâ-îśa. Śiva (ಕಾಲ Mr. 502; Bp. 22, 17).

ಉಮೇಶ್ವರ umâ-îsvara. Śiva (Bp. 61, 46).

ಉಮ್ಬ umba. = ಉಂಬ್ (see ಉಣ್). Present relative participle of ಉಸ್ (ಉಣ್ಣು), used also to form the future (Bp. 54, 24; My.). ಉಮ್ಬದೇ? (Bp. 11, 10). ಉಮ್ಬೊಡೆ (14, 10). ಉಮ್ಬುದು (28, 31; 58, 29). ಉಮ್ಬನೋ? (43, 81). ಉಮ್ಬಾಗಲ್ (56, 50). ಉಮ್ಬುಕೆ? (Bh. 1, 8, 73).

ಉಮ್ಬಳಿ um-baḷi[2]. = ಉಮ್ಬುಬ'ಗೆ, ಉಮ್ಬುಬು, ಉಮ್ಮುಬು, ಉಮ್ಮುಬು'ಗೆ, ಉಮ್ಮುಬು, ಉಮ್ಮುಬು'ಗೆ. An enjoyment-gift: the rent-free grant of a plot of ground or of a village (ಕೊಡಗೆ Śmd. I; My.; T. ಉಮ್ಬಳಿಕೈಕ್ಕ; Tĕ. ಉಮ್ಬಳ್, ಉಮ್ಬಳಿ, ಉಮ್ಬಳಿಕೆ; Tu. ಉಮ್ಬೊಳ್). See ನೀರು ಉಮ್ಬು. — ಉಮ್ಬಳಿಗ್ರಾಮ. (B. 5, 59; My.).

ಉಮ್ಬಳಿಗಾರ umbaḷi-gâṟa. The holder of an umbaḷi (C.).

ಉಮ್ಬಳಿಗೆ um-baḷigĕ. = ಉಮ್ಬುಬು, etc. (My.).

ಉಮ್ಬು umbu. A vulgar form of ಉಣ್, ಉಣ್ಣು, to eat (C.). ಉಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ, ಕೋಳಕ್ಕೆ ಜಿಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ!—ಉಮ್ಬುಕ್ಕೆ ಉಡಕ್ಕೆ (or ಉಮ್ಮೊಕ್ಕೆ ಉಡೊಕ್ಕೆ) ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಜೋಣ್ಣಪ್ಪ.—ಉಮ್ಬುಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಬಕ್ಕೆ ಮಾಣಾಯಿ, ಕುಚ್ಚು ಹೊಱಕ್ಕೆ ಸಾನ್ತಾಯಿ.—ಇಕ್ಕುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಮ್ಬುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ?—ಆಟ್ಟುಮ್ಬೋದಕ್ಕನ್ನ ತಿರಿದುದ್ಬೋದೇ ಲೇಸು. (Prvs.). ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದಲಿ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಅರ್ಥವನು ಸದ್ಯದಲಿ ಆರ್ ಉಮ್ಬುವರು? (Dp. 1). ಉಮ್ಬುತ್ತೇನೆ, etc. (C.), ಉಮ್ಬು ವಣ, ಉಮ್ಬುವನ, ಉಮ್ಬೋಣ (C.). See ತಿಮ್ಬುಮ್ಬುವ.

ಉಮ್ಬುಲಿ umbuli. = ಉಮ್ಬುಲಿ. (My.).

ಉಮ್ಮತ ummata. Tbh. of ಉನ್ಮತ್ತ. (ಮದನ, etc. Mr. 513; My.). — ಉಮ್ಮತದ ಹುಡು. A particular kind of snake (? ಮಾಲುಧಾನ, etc. Si. 77).

ಉಮ್ಮತಿ ummati. = ಉಮ್ಮತ್ತಿ. (My.).

ಉಮ್ಮತ್ತ ummatta. = ಉಮ್ಮತ್ತ, etc. Tbh. of ಉನ್ಮತ್ತ (Šmd. 350, o. r. ಉನ್ಮತ). (ದುತ್ತೂರ, ಕಲಧೌತ Nn. 44, o. r. ಉಮ್ಮತ್ತ; My.). See ಅರಸಿನ-, ಕರೀ-.

ಉಮ್ಮತ್ತಿ ummatti. = ಉಮ್ಮತ್ತ, etc. (My.; ಉನ್ಮತ್ತ Si. 141).

ಉಮ್ಮದ ummada. Tbh. of ಉನ್ಮದ. (C.).

ಉಮ್ಮಲು ummalu. 1. = ಉಮ್ಮುಲು. Phlegm, mucus (My.; see ಉಗುಡು 1 & 2).

ಉಮ್ಮಲು ummalu. 2. Difficult breathing (My.; *cf.* ಉಬ್ಬಸ).

ಉಮ್ಮಳ ummaḷa. (Tbh. of ಉಷ್ಮನ್). Heat; grief, trouble, anxiety, etc. (ನಿರ್ವೇದ, ಖೇದ Hlâ.; ದುರ್ಮಾನ, ಚಿನ್ತೆ Kk. 52; ದುಗುಡ Bhn. 29; ಬೇವಸ, ದುರ್ಮಾನಸ Ss.). See Abh. P. 9, 43. 106; 10, 9; Grj. 10, 6; Bp. 3, 59.

ಉಮ್ಮಳಿಕೆ ummaḷike. Heat; grief, distress, anxiety; fatigue, languor (ಉದ್ವೇಗ, ಅನ್ಯಸ್ತಾನ Nn. 142; ವ್ಯವಾಯ, ಉದ್ವೇಗ 152; ಮನಸ್ಕ, ಖೇಕ್ಷ, ತುಚ್ Nr.; ನಿರ್ವೇದ, ಖೇದ Mr. 455; ಗ್ಲಾನಿ, ಕ್ಲಮಥ Hlâ.; My.; Tě. ಉಮ್ಮಲಿಕೆ).

ಉಮ್ಮಳಿಸು ummaḷisu. To be hot (ಊಷ್ಮದೋಜು Šmd. II; ಊಷ್ಮೆ Kk. 83); to grieve, to be full of cares, to be distressed (ಚಿನ್ತೆ Šmd. Dh.; Tě. ಉಮ್ಮಲಿಂಚು). See Abh. P. 9, after 40; 14, 106; Bp. 3, 37; 13, 15; 15, 6; 23, 5; 24, 14; 27, 17. 22; 37, 22; 58, 24; Rśv. 13, after 96; J. 4, 22; 18, 54. 58; 24, 41; 28, 37; 31, 53. 76.

ಉಮ್ಮಲಿ ummali. = ಉಮ್ಬುಲಿ, etc. (My.). — ಉಮ್ಮುಲಿ ಖೇಡದಾರಯ್ಯ. A N. (Bp. 58, 5).

ಉಮ್ಮಲಿಗೆ ummaligĕ. = ಉಮ್ಮುಲಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮಾದ ummâda. Tbh. of ಉನ್ಮಾದ. (C.).

ಉಮ್ಮಿ ummi. = ಉಬ್ಬಲು, etc. The husk or chaff of paddy (My.). ಉಮ್ಮಿ ಕುಟ್ಟಿ ಕೆಯ್ ಗುಳ್ಳೆ ಆಯಿತು (Prv.). See Prv. s. ತನಡು 2.

ಉಮ್ಮಿಗೆ ummigĕ. = ಉಮ್ಮುಗೆ. The milky grains of wheat or barley which when still in the ears are often fried, thrashed or rubbed out, and eaten (S. Mhr.). ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ (ಧಾನೆ Mr. 375, o. r. ಉಮ್ಮುಗೆ).

ಉಮ್ಮು ummu. 1. (fr. ಉಮೆ). Boiled rice (a term used when speaking to children, S. Mhr.).

ಉಮ್ಮು ummu 2. A kiss (My. occasionally; M. ಉಮ್ಮೆ).

ಉಮ್ಮುಗೆ ummugĕ. = ಉಮ್ಮಿಗೆ. (ಧಾನೆ Hlâ.).

ಉಮ್ಮುತ್ತ ummutta. = ಉಮ್ಮತ್ತ q. v., etc. (My.).

ಉಮ್ಮುಲು ummulu. = ಉಮ್ಮುಲು 1. (My.).

ಉಮ್ಮುಲಿ ummuli. = ಉಮ್ಬುಲಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮುಲಿಗೆ ummuligĕ. = ಉಮ್ಮುಲಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮೆ ummĕ. (fr. ಬರೆ 3?).—ಉಮ್ಮೆಕಲ್. A stone used to remove juice (ರಸಪಾರಿ Mr. 206, o. r. in three MSS. ಅಮ್ಮಿಕಲ್ಲು).

ಉಮ್ಮೆ ummĕ. = ಒಮ್ಮೆ. Tbh. of ಉಷ್ಮೆ (Šmd. 350). Heat, steam, vapour, exhalation (ನೆಗಳಿಗೆ, ಝಳ, ಊಷ್ಮೆ Kk. 11*b*; ಊಷ್ಮೆ Kk. 12, o. r. ಒಮ್ಮೆ).

ಉಮ್ಮೆತ್ತಿ ummĕtti. = ಉಮ್ಮತ್ತ, etc. (R.; Tě. ಉಮ್ಮೆತ್ತ).

ಉಮ್ಯ umya. (fr. ಉಮಾ). *A field of linseed.*

ಉಯ್ uy. 1. = ಒಯ್. To carry off (Abh. P. 9, 96, MS.). (T. ಉಯ್, to ride, go in a conveyance, drive, proceed). ದೇವಿಯರಿರಾ, ಕಡುಕೆಯ್ದು, ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ನರಮ್ ಎಡೆದುಯ್ದೆ ಬಾರಿನದೆ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪುದೇ? (Šmd. 112).

ಉಯ್ uy. 2. To restrain, to check, to confine, to bind (ನಿಯಾಮ Šmd. Dh.; T. ಉಯ್, to keep; ಒಡುಕ್ಕು, to straiten, restrain, keep in). ಉಯ್ಯಂ, ಉಯ್ಯಲುಂ (Šmd. 86). ಕಡು ತಡಿದತ್ತು, ಕನ್ದನ್ (o. r. ಕಂಡನ್) ಉಣಲ್ ಊ ಮನೆಯ ಊಳಿಗಿಳ್ ಉಯ್ದುರ್ (202).

ಉಯ್ uy. 3. A cry to drive away animals (C.).

ಉಯ್ uy. 4. (ಉಯ್ಯು). = ಉಬ್ಬಲು, etc. The husk of rice or corn (My.). ಧಾನ್ಯದ ಉಯ್ಯಲ್ಲಿ ತುಷ ಎನಿಸುಗು (Nr., o. r. ಹುಯ್ಯಲ್ಲಿ).

ಉಯ್ಯಲ್ uyyal. = ಉಯ್ಯಲು, ಉಯ್ಯಲೆ, ಉಯ್ಯಾಲು, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಉವಾಲೆ, ಉವ್ವಾಲೆ. A swing (ದೋಲೆ, ಪ್ರೇಂಖೆ Nr.; ಪ್ರೇಂಖ Nn. 129, o. rs. ಉಯ್ಯಲು, ಉಯ್ಯಲೆ; ದೋಲಾನ್ದೋಲ Mr. 204; T. ಉಂಜಲ್, ಊಜಲ್, ಊಂಜಲ್; Tě. ಉಯ್ಯಲೆ, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಉಯ್ಯೇಲೆ, ಊಯಲೆ; M. ಉಯ್ಞಾಲ್, ಊಂಜಲ್; Tu. ಉಜ್ಜಾಲ್, ಉಯ್ಯಾಲ್; T. ಉಟಲ್, to swing; Tě. ಊಗು, ಊಜು, ಊಬಾಪು, to swing; *cf.* ಉಟಲ್ 2, ಒದಟು 1, ಒಲೆ 2). ತಳಿರುಯ್ಯದೇ! (Šmd. 152). ಆಡುವರು ಲತೆಯುಯ್ಯಲಸು (Bhâgavata 10, 18, 9). See ನವಲಿಯುಯ್ಯಲ್.

ಉಯ್ಯಲು uyyalu. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (ಪ್ರೇಂಖ Nn. 129, see ಉಯ್ಯಲ್; Bp. 12, 9).

ಉಯ್ಯಲೆ uyyalĕ. = ಉಯ್ಯಲ್ q. v., etc. (My.). See ತೂಗುಯ್ಯಲೆ.

ಉಯ್ಯಾಲು uyyâlu. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (My.).

ಉಯ್ಯಾಲೆ uyyâlĕ. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (ಪ್ರೇಂಖ Mr. 527; My.). — ಉಯ್ಯಾಲೆಗೌರಮ್ಮ. A name of Pârvatî who is swung by her votaries on the third day of the bright half of the bhâdrapada month (C.). — ಉಯ್ಯಾಲೋತ್ಸವ. -ಉತ್ಸವ. A festival in the âshâḍha month, at which, for three or more days, the idols of Vishṇu are swung (My.).

ಉಯ್ಯಾಳಿ uyyâḷi. = ವಯ್ಯಾಳಿ, etc. (My.).

ಉಯ್ಯಾಳಿಗ uyyâḷiga. = ವಯ್ಯಾಳಿಗ, etc. (My.).

ಉರ ura. 1. = ಉರು 1. Impetuosity, etc. (in ಉರವಣೆ 1, etc.; *cf.* ಉರುಟು 1; T., M. ಉರ, exertion, great effort;—to be strong; to be violent, to be high or boisterous, as rain, wind, etc.).

ಉರ ura. 2. (fr. ಉಲಿ 1). = ಉರು 3. Crying (in ಉರವಣೆ 2; see ಉಬ್ಬು 3; *cf.* ಒರೆ 5).

ಉರ ura. Tbh. of ಉರಸ್. The breast (Hlâ., Mr. 327; J. 4, 42; 16, 28; 28, 46). — ಉರಮ್ಪರಂ. ಂ-ಬರಂ. Up to the breast (Abh. P. 7, 93).

ಉರಸೂತ್ರಿಕೆ uras-sûtrikĕ. *A pearl necklace hanging over the breast.*

ಉರಕು uraku. = ಹುರಕು. Itch (My.).

ಉರಗ uraga. Going on the breast: *a snake.*

ಉರಗಕಟಕ uraga-kaṭaka. Śiva (Bp. 26, 64; 36, 51; 54, 42).

ಉರಗತರ uraga-tara. A kind of skink (ಶಾವ ರಾಣಿ Mr. 165).

ಉರಗಪತಿ uraga-pati. The king of snakes: śêsha or vâsuki (Bp. 28, 55).

ಉರಗಭೂಷಣ uraga-bhûshaṇa. Śiva (My.).

ಉರಗಭೋಜಿ uraga-bhôji. A mungoose (My.). 2, a peacock (My.). 3, garuḍa (My.).

ಉರಗರಾಜ uraga-râja. = ಉರಗಪತಿ. (Bp. 11, 12).

ಉರಗಶಯನ uraga-śayana. Vishṇu (Čb.; My.).

ಉರಗಶಯ್ಯೆ uraga-śayyĕ. A snake-couch. ಉರಗಶಯ್ಯೆಯನ್ ಏಱಿದನ್, ಆಯ್ವಾಯ ತಂಬುಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (Śmd. 224).

ಉರಗಸ್ಪರ್ಶನ uraga-sparśana. The serpent-contact: an eclipse (ಉಪರಾಗ, ಗ್ರಹಣ, etc. Mr. 35).

ಉರಗಹಾರ uraga-hâra. Whose necklace are snakes: Śiva (Bp. 50, 9).

ಉರಗಹಾರಿ uraga-hâri. = ಉರಗಹಾರ. (My.).

ಉರಗಾಂಗನೆ uraga-aṅganĕ. A woman of the uragas or nâgas (J. 24, 13).

ಉರಗಾದ್ರಿ uraga-adri. N. of a hill near Tirupati (My.).

ಉರಗಿ uragi. A female snake (Bh. 1, 20, 61).

ಉರಗೇನ್ದ್ರ uraga-indra. = ಉರಗಪತಿ. (A., Čb.).

ಉರಟೆ uraṭa. = ಉರಟು 1, etc. (My.). — ಉರಟಆಱಿವೆ. = ಉರಟುಆಱುವೆ. (B. 5, 76). — ಉರಟಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Coarse hair (B. 3, 98).

ಉರಟಣಿ uraṭu²-aṇi 3. = ಉರುಟಣಿ, ಉರುಟೂಣಿ, ಉರ್ಟಣಿ, ಉರ್ಟೂಣಿ. Rolling-play: a play of a newly married couple, their jestingly rolling cocoa-nuts and balls between each other (My.). — ಉರಟಣಿಹಾಡು. Stanzas sung on that occasion (My.).

ಉರಟೂ uraṭa. = ಉರಟೆ, ಉಲಟಾ, ಉಲ್ಟಾ, ಉಲ್ಲಟೆ, ಉಳ್ಟಾ. Inverse, upside down; contrariwise (My.; Br. ಉಲ್ಟಾ; Mhr. ಉಲಟಾ); the inside (of a garment, etc., My.).

ಉರಟೂರಿಸು uraṭâyisu. = ಉರುಟಾಯಿಸು, ಉರ್ಟಾಯಿಸು. (To overturn), to reject (as another's words); to deceive (one by words, My.).

ಉರಟೆ uraṭi. = ಉರುಟೆ. Cheapness (My.; T.).

ಉರಟೆ uraṭi. = ಉರಟೂ, etc. (Mg.).

ಉರಟು uraṭu. 1. (fr. ಒರೆ 3 ?). = ಉಟ್ಟ, ಉಟ್ಟು 4, ಉರಟ, ಉರುಟ, ಉರುಟು 3, ಉರ್ಟು 1, ಒರಟು 1, ಒರ್ಟು 1. Coarseness of cloth, thread, hair, etc., thickness, stoutness (My.; T. ಉರಪ್ಪು, strength, firmness, durableness; ಉರಪ್ಪುಚೀಲೆ, a strong cloth, a coarse cloth; see ಉರ 1). — ಉರಟುಅಱವೆ. Coarse cloth (B. 5, 297). — ಉರಟುತೊಗಲು. A coarse skin or fur (B. 5, 297. 298). — ಉರಟುನೂಲು. Stout thread (B. 5, 297). — ಉರಟುಸಣಬಿನ ಆಱವಿ. Coarse or strong linen cloth (B. 5, 297). — ಉರಟು ಸಕಲಾತಿ. Coarse broadcloth (B. 5, 297).

ಉರಟು uraṭu. 2. = ಉರುಟು 4, etc. To roll (v. i.), etc. (My.; Mhr. ಉಲಟಣೇಂ, to turn over, upset).

ಉರಟು uraṭu. 3. = ಉರುಟು 5, etc. (My.; ದುಣ್ಡು, ಒಟುವ G.).

ಉರಣ uraṇa. *A ram.*

ಉರಣಾಕ್ಷ uraṇa-akṣha. *The plant Cassia alata or tora,* the ringworm-shrub.

ಉರಣೆ uraṇĕ. (= ಉರುಟೂಣಿ s. ಉರುಟು 5). A roller for moving logs of wood, etc. (My.).

ಉರಣ್ಟು uraṇṭu. = ಉರಟು 2, etc. (My.).

ಉರತ urata. = ಉರಿತ. Burning; flaming (C.).

ಉರದು uradu. = ಉರಿದು. P. p. of ಉರಿ 1. (My.).

ಉರಪಾಶ ura-pâśa. A strap passed round the chest (belly) of an ox to fasten a load (ಪಟ್ಟಳಿ Mr. 350, one MS. ಉರು ಪಾಶ).

ಉರಪು urapu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. To inflame, etc. (My.).

ಉರಪು urapu. 2. = ಉರಿಪು 2, ಉರುಪು 2, ಉರುವು 2, ಉರ್ಪು 2. Burning, etc. (C.).

ಉರಬಸ ura basa. (ಉಪಿ-?) = ಉಬ್ಬಸ, etc. (Bp. 55, 29).

ಉರಭ್ರ urabhra. = ಉರಣ. *A ram.*

ಉರರಿ urari. *A particle expressing expansion, and assent or acceptance.*

ಉರರೀಕರಿಸು urarî-karisu. To extend, to spread (v. t., Śśv. 1, 14); to agree to, to accept.

ಉರರೀಕೃತ urarî-kṛita. Extended, spread. 2, *agreed, promised.*

ಉರಲ್ ural. 1. ಉರಲು. = ಉರಿಲ್, ಉರುಲ್, ಉರುಳ್ 2, ಉರುಳು 3, ಉರ್ಲು 1, ಉರ್ಳು 3. A running knot, a noose, a snare, gin (C.; Si. 383; Tĕ. ಉರಿ; M. ಉರ್, a running knot, loop, noose; Tĕ. ಉಚ್ಚು, a slip-not, noose; see ಉರ್ 1). ತಾನಾಗಿ ಉರಲು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡನು, he hanged or strangled himself (C.). ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರವು ನಿನಗೆ ಉರಲು ಬಿತ್ತು, (or ಉರಲಾಯ್ತು), thy family has become a snare to thee, *i. e.* it fetters thee (C.).

ಉರಲ್ ural. 2. ಉರಲು. = ಉರ್ಲು 2, (ಉರವಲೆ). Aliment of fire, fuel (S. Mhr.).

ಉರಲ್ ural. 3. ಉರಲು. = ಉರುಳು 2, etc., ಉರ್ಲು 3. Rolling; crumbling. — ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. The potato, Solanum tuberosum Lin. (St. & Pl.; My.; Tĕ. ಉರ್ಲ ಗಡ್ಡೆ, a potato, lit. the crumbling root, being farinaceous).

ಉರವಣಿ ura¹-aṇi 3. 1. = ಉರವಣೆ, etc. (Grj. 6, after 5; Bp. 32, 35; 54, 76; 61, 25; Tĕ. ಉರುವಡಿ).

ಉರವಣಿ ura²-aṇi 3. 2. = ಉರವಣೆ 2, ಉರುವಣಿ 2. Crying out, crying aloud (My.).

ಉರವಣಿಗೆ ura¹-aṇigĕ 2. 1. = ಉರವಣೆ, etc. (ಅವಸರ, ಆಸವಸ Śm. 62; ಅವಸರದಿಂ ಪೋಪುದು Kk. 65, see ನಿಪ್ಪಸರ).

ಉರವಣಿಗೆ ura²-aṇigĕ 2. 2. = ಉರವಣಿ 2. (My.).

ಉರವಣಿಸು ura¹-aṇisu. = ಉರುವಣಿಸು. To act hastily, with impetuosity, overbearingly, or presumptuously, etc. (Tĕ. ಉರುವಡಿಂಡು, ಉರುವಣಿಂಚು). ಸತ್ಪಣವ್ಯವಹಾರಿಗಳ್ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ಛನ್ದೋನಿರ್ಬನ್ಧಮ್ ಇಲ್ಲೆನ್ದು ಉರವಣಿಸಿ ಪೇೞ್ದಿರ್ (Śmd. 72 Mdb. MS.). See Abh. P. 13, 36; 14, 139; Grj. 2, after 106; 4, 31; 6, 8; Bp. 3, 78; 11, 2; 20, 21; 21, 42; 22, 10; 27, 30; 28, 9; 31, 15; 32, 20;

34, 24. 27; 35, 57; 38, 75; 41, 27; 46, 21; 47, 2; 48, 8; 51, 70; 59, 16; 61, 24; Rśv. 8, 110; Bh. 1, 10, 34; J. 7, 42. 50; 8, 22; 12, 13. 43; 14, 15; 16, 11; 22, 7; Râm. 3, 5, 12; 3, 6, 15.

ಉರವಣೆ ura|-aṇĕ. = ಉರವಣಿ 1, ಉರವಣಿಸೆ 1, ಉರುವಣಿ 1, ಉರುವಣೆ. Haste, rashness; impetuosity, impulse, urgency; passionate, overbearing behaviour (Śmd. 75. 76; ತೀಕ್ಷ್ಣ Cm.; ನಿಷ್ಪ್ರಸರ, ನಿಷ್ಕೂರ Śs.; Abh. P. 1, 27; 10, 23; Grj. 2, after 71; Bp. 40, 57; J. 8, 34; Mhr. ಉರವಟ, rude, overbearing; ಉರವಟಣೀಂ, to become rude).

ಉರವಣೆಕಾರ್ತನ uravaṇĕ-kârtana. Acting rashly, vehemently, etc. (ಅವಗಡಿಯ Śmd. I).

ಉರವಣ್ಣಿ uravaṇṇi. A common herb, Vicoa auriculata Cass. (Z.).

ಉರವಲ uravala. = (ಉರಲ್ 2), ಉರುವಲ, ಉರುವಲು. Fuel (S. Mhr.; ಸಮಿಧ್ G.).

ಉರಶ್ಛದ uras-ćhada. *A cuirass, breastplate, mail, corselet.*

ಉರಸ್ uras. = ಉರ. *The breast.*

ಉರಸಿಜ urasi-ja. Produced on the chest: *the female breast.*

ಉರಸಿರುಹ urasi-ruha. = ಉರಸಿಜ. (Cb.).

ಉರಸಿಲ urasila. *Having a full or broad breast.*

ಉರಸು urasu. = ಉರಿಸು, etc. (My.).

ಉರಸ್ಯ urasya. Pectoral. 2, *legitimate* (as a son or daughter).

ಉರಸ್ವತ್ uras-vat. *Having a full or broad breast.*

ಉರಳಿ uraḷi. 1. = ಉರುಳಿ, ಉರ್ಳಿ 1, ಉಳ್ಳ 2, ಉಳ್ಳಿ 1, ಉಳ್ಳೆ, ಒಳ್ಳೆ. A ball, as of dough, earth, etc. (C.). 2, a bulb. 3, a round vessel of earth or metal (My.; M. ಉರುಳೆ; Tĕ. ಉರ್ಲಿ; see ಕಂಚುರಳಿ). — ಉರಳಿಗಡ್ಡಿ. = ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. (S. Mhr.).

ಉರಳಿ ur-aḷi. 2. = ಉರ್ಳಿ 2, ಉಳ್ಳಿ 3, ಹುರಳಿ. (My.).

ಉರಳಿಸು uraḷisu. = ಉರುಟಿಸು, ಉರುಳಿಸು, ಉಳ್ಳಿಸು. (C.).

ಉರಳು uraḷu. = ಉಣ್ಣುತ್ತ 3, ಉರಟು 2, ಉರಣ್ಣು, ಉರುಟು 4, ಉರುಣ್ಣು 1, ಉರುಳ್ 1 q. v., ಉರುಳು 1, ಉರ್ಟು 2, ಉರ್ಳು 1, ಉಲುಟು, ಉಲ್ಟು, ಉಳ್ಳು. To roll (v. i.), etc. (C.; Tĕ. ಉರಲು, ರಾಲು).

ಉರಿ uri. 1. To burn; to blaze; to glow; to be hot; — to burn with a fever; to burn from rage, wantonness, or envy; to burn or smart as itch, a wound, etc.; to burn from the effects of pepper, etc. (ದಹನ Śmd. Dh.; C.; T., M., Tĕ., Tu. ಎರಿ). P. ps. ಉರದು, ಉರಿದು, ಉದುರ್. — See Bp. 18, 52; 50, 28. 36; 56, 33; 57, 48; 61, 39; Rśv. 5, 37. 43. 46; Bh. 1, 8, 84. 88; 1, 20, 57; J. 2, 14; 7, 29; 9, 32; 11, 31; 14, 11; 17, 20; 26, 13. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೀ ಹೊಯ್ದ (Prv.). — ಉರಿಉರಿ. rep. ಉರಿವುರಿವೆಣ್ಣೆ. Oil made very hot, blazing oil (Rśv. 6, 116, o. r. ಉರಿವಂವೆಣ್ಣೆ). — ಉರಿವೆಣ್ಣೆ. ಉರಿವ ಎಣ್ಣೆ. = ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ, q. v. s. ಉರಿ 2.

ಉರಿ uri. 2. = ಉರು 2. Burning; flame, blaze; etc. (C.; ಜ್ವಾಲೆ Śm. 11; ತ್ರಿಪ್. ಕರ, ಜ್ವಾಲೆ, ತಿವೆ Si. 408. 409; Tu.; T., M. ಎರಿ). ಆಸ್ಯದಿನ್ ಒಗುವ ರಕ್ತಮ್ ಉರಿ ಎನೆ (Śmd. 91). See Bp. 16, 20; 18, 55; 31, 15; 45, 2; 50, 28; 57, 18; 61, 17; Bh. 1, 20, 26. 53; Rśv. 5, 34; J. 3, 41; 5, 32; 15, 4; Dp. 172, 2. ಇನ್ನುವಿನೊಳ್ ಉರಿ ಉಣ್ಟೇ? (Sp.). See ಕಡುಉರಿ, ಕಣ್ಣುರಿ, ಕೇಸುರಿ. — ಉರಿಕಚ್ಚು. A burning itch (C.). — ಉರಿ ಕಾಸು. ಉರಿ ಕಾಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To warm one's self (C.). — ಉರಿಕಿಡಿ. A glowing spark (C.). — ಉರಿಕೆಂಡ. A burning coal (C.). — ಉರಿಗಣ್. -ಕಣ್. A flaming eye (Śśv. 2, 9). ಪುರಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣಿನ್ನನ್ ಈ ನಾರಸಿಂಹಂ (Śmd. 192). — ಉರಿಗಣ್ಣ. -ಅ 3. Who has a flaming eye: Śiva (Bp. 18, 68). — ಉರಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಉರಿಗಣ್. (Č. Bp. 47, 24). — ಉರಿಗಾಳಿ. A hot wind (C.). — ಉರಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A flaming fire (C.; Bp. 16, 2; J. 8, 41). — ಉರಿಗೆದಱ್. -ಕೆದಱ್. To spread about or dart flames. (ಸಿಂಹಂ) ಎದ್ದು, ಉರಿಗೆದರ್ವ ಕಣ್ಗಳಿಂ ನುಂಗುವನ್ತೆ ನೀರೀಕ್ಷಿಸಿ (Rśv. 5, after 120). — ಉರಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Who has a fiery hand: the giant Bhasmâsura (C.). — ಉರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch fire, to begin to flame. ರಥ ರಥಾಂಗ ತ್ರಿವೇಣುಕ ಯುಗಾಕ್ಷಂಗಳ್ ಉರಿಗೊಳ್ ಪಾಣ್ಡು ಪುತ್ರಸೇನೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲರುಂ ದಿವಜಿದರ್ (J. 8, 38). See Râm. 5, 8, 54; J. 11, 37. — ಉರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to catch flame, to inflame, etc. (Râm. 5, 8, 31. 47). ಪಿರಿದು ಉರಿಗೊಳಿಸೆ (Bp. 18, 28). ಅನಲನನ್ ಉರಿಗೊಳಿಸಿ (44, 18). — ಉರಿಚೇಳು. A reddish, very bad kind of scorpion (C.). — ಉರಿನಂಜು. Morbid humors of the body arisen from ಉರಿತೀತ್, q. v. (My.). — ಉರಿನಾಲಗೆ. A fiery tongue: a flame (Râm. 5, 8, 80). ಉರಿನಾಲಗೆಯ ಗರಪ್ಪೊಟ್ಟಗೆಯ ತೊಟಿಲಿಕೆ (Bh. 1, 20, 56). Also ಉರಿಯ ನಾಲಗೆ (ಆರ್ಚಸ್, ಕೇಲೆ, etc. Hlâ.). — ಉರಿಬಳ್ಳಿ. A twining plant growing in hedges, Pentatropis microphylla W. & A. (Z.; *cf.* ಉರಿ 3 P). — ಉರಿಬೆಕ್. = ಉರಿಗಿಚ್ಚು. (C.). — ಉರಿಮಣ್ಣಲು. = ಉರುಮಣ್ಣಲು. Accumulation of burning or heat in the abdomen, as from fever (C.). 2, the snake urumaṇḍala (C.). — ಉರಿಮಾರಿ. The furious Durgâ (C.). 2, a furious or passionate woman (My.). — ಉರಿಮೂತ್ರ. Morbidly heated urine (C.). 2, strangury, stone or gravel (ಅಶ್ಮರಿ G.). — ಉರಿಯುಚ್ಚೆ. -ಉಚ್ಚೆ. = ಉರಿಮೂತ್ರ No. 1. (S. Mhr.). — ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. = ಉರಿವೆಣ್ಣೆ (s. ಉರಿ 1). Blazing oil; heated oil (ಅಗ್ನಿವಳವೆಣ್ಣೆ Kk. 77, o. r. ಉರಿವೆಣ್ಣೆ; Abh. P. 7, 94; 10, 57). — ಉರಿವತ್ತಿ. -ಬತ್ತಿ. A burning wick (ಪಾಪಕ Mr. 526). — ಉರಿವನೆ. -ಮನೆ. An easily inflammable or combustible house (Bh. 1, 8, 71). — ಉರಿವರಿ. -ಪರಿ. Blaze to run or flow (like a river, Abh. P. 7, 89). — ಉರಿವಾತು. -ಮಾತು. A burning, sharp word (Bh. 1, 4, 19). — ಉರಿವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. A burning sun-shine (Bp. 2, 13). — ಉರಿವೊಗು. -ಪೊಗು. To enter flames (J. 27, 13). — ಉರಿಶೀತ. A sudden cooling of a high temperature of the body (My.) ಉರಿ ಶೀತವಾಗಿ ನರಿ ಸತ್ತಿತು (Prv.). — ಉರಿಸಿಂಗಿ. A species of Amphisbaena (ರಾಜಬ, ಡುಣ್ಡುಭ, ಎರಡು ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ಶಿಖಣ್ಡಿ, ಎರಡು ತಲೇ ಉರಿ ಸಿಂಗಿ Si. 77; *cf.* ಇತ್ತಲೆಪಾವು, ಒಳ್ಳೆ 2). 2, a fabulous very dangerous viper (My.). 3, a furious, passionate person (My.). — ಉರಿ ಹತ್ತು. Fire to touch, to begin to burn, to be inflamed. ನಾರಸಿಂಹನ ಕೊಟ್ಟಗೆಯುಮ್ ಉರಿ ಹತ್ತಿತು (Bp. 56, 34; C.). Often ಆದಕ್ಕೆ ಉರಿ ಹತ್ತಿತು, it caught fire, it began to burn (C.). — ಉರಿ ಹಚ್ಚು (also -ಪತ್ತಿಸು). To put fire to; to kindle a fire (B. 3, 46; 4, 55. 203); to kindle, *e. g.* ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಉರೀ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (3, 64; C.). ದೀಪವನ್ನು ಉರಿ ಹಚ್ಚು (My.).

ಉರಿ uri. 3. A kind of tree (ತರುವಿಶೇಷ Śmd. Dh.). ಉರಿಯ ಮರ (ಮೇಥಸಿ Mr. 118, o. r. ಮೇಣಸಿ).

ಉರಿ uri. 4. = ಹುರಿ 3. Twine, etc. (My.).

ಉರಿ uri. 5. = ಹುರಿ 1. To parch, etc. (My.).

ಉರಿ uri. 6. = ಹುರಿ 2.—ಉರಿಗಾಯು. = ಹುರಿಗಾಯು. (My.).

ಉರಿ uri. = ಉರರಿ. See ಉರೀಕೃತ.

ಉರಿಕ urika. One who burns or consumes with fire, or one who has burnt etc. See ಮುಪ್ಪಿಟಲುರಿಕ, ಬಾಪ್ಪೊಟಲುರಿಕ. **2,** a passionate, angry man (ಕೋಪಿ Bhn. 34, o. r. ಉರಿತ; *cf.* ಉರುಗ).

ಉರಿಕಲು urikalu. = ಹುರಿಕಲು. (My.).

ಉರಿಕೆ urikĕ. Burning (My.).

ಉರಿಗ uriga. N. of a plant (ಉನ್ಮಾದ Mr. 120).

ಉರಿಚು uriću. = ಉರ್ಚು, etc. To flay, to strip off covering or skin, to skin a fruit, to cast off (as the slough);—to get loose, etc. (T., M., Tě. ಉರಿ; My. occasionally; *cf.* ಒರೆ 2).

ಉರಿತ urita. = ಉರತ. (My., also ಉರುತ). See ಉರಿಕ No. 2.

ಉರಿಪು uripu. 1. = ಉರಪು 1, ಉರುಪು 1, ಉರುವು 1, ಉರುಹು, ಉರ್ಪು 1. To cause to burn or flame, to inflame, to set on fire, to consume with fire (ಆಗ್ನಿಜಾಥ Śmd. Dh.; Abh. P. 1, 27).

ಉರಿಪು uripu. 2. = ಉರಪು 2, etc. (My.).

ಉರಿಮೇಷ urimêsha. The teak tree (ತೇಗು Mr. 120).

ಉರಿಲ್ uril. = ಉರಲೆ 1, etc. (Rśv. 5, after 114; My.).

ಉರಿಸು urisu. = ಉರಸು, ಉರುಸು. To cause to burn or flame, etc. (C.).

ಉರೀಕೃತ urî-kṛita. Extended. 2, *agreed, promised.*

ಉರು uru. 1. = ಉರ 1. See ಉರುವಣಿ 1, etc.

ಉರು uru. 2. = ಉರಿ 2. — ಉರುಬತ್ತಿ. = ಉರಿವತ್ತಿ. (My.). — ಉರುಮಣ್ಣಲಹಾವು. = ಉರಿಮಣ್ಣಲ. The venomous snake Daboia russelii (Bd.); the chain viper, carpet snake, Cobra monila, Daboia elegans (Bd.). — ಉರುಮಾರಿ. = ಉರಿ-. (My.).

ಉರು uru. 3. = ಉರ 2. See ಉರುವಣಿ 2.

ಉರು uru. Wide, spacious; extended, *large, great;* much, excessive; excellent, eminent, precious, valuable (ವಿಶೇಷ Śmd. 20 Cm.).

ಉರುಗ urugu-a3. = ಉರಿಕ No. 2 (My.). Feminine ಉರುಗಿ (My.).

ಉರುಗು urugu. Passion, anger, wrath (of men and beasts, My.).

ಉರುಟ uruṭa. = ಉರಟು 1, etc. (My.). — ಉರುಟಉಣ್ಣೀ ಬಟ್ಟೆ. Coarse or strong woolen cloth (B. 4, 164). — ಉರುಟಕೂಡಲು. = ಉರಟಿಗೂಡಲು. (B. 5, 255).

ಉರುಟಣಿ uruṭa4-aṇi3. = ಉರಟಣಿ, etc. (My.). — ಉರುಟಣಿ ಇಡುವಿಕೆ. (ಗನ್ಧನ Si. 436; *only* in Si.). — ಉರುಟಣಿ ಇಡು. To rub and cleanse the body with fragrant unguents, to apply fragrant unguents (ಉದ್ವರ್ತನ, etc. Si. 225; *only* in Si.).

ಉರುಟಾಣಿ uruṭu4-âṇi4. = ಉರುಟಣಿ, etc. (My.). See another ಉರುಟಾಣಿ s. ಉರುಟು 5.

ಉರುಟಾಂತಿಸು uruṭâyisu. = ಉರಟಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಉರುಟಿ uruṭi. = ಉರಟಿ. (My.).

ಉರುಟಿಸು uruṭisu. = ಉರಳಿಸು, etc. (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 1. To step or go beyond, over or across; to be overbearing (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; Śm. 90; *cf.* ಉರ 1).

ಉರುಟು uruṭu. 2. = ಒರಟು 2, etc. Overbearing manner, pride, gruffness. See ಉದ್ದುರುಟು. — ಉರುಟುಮಾತು. Overbearing, big talk (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 3. = ಉರಟು 1, etc. Coarseness of cloth, etc. (C.; B. 4, 164. 175). ಉರುಟಾದ ಉಸುಬು, gravel, grit (B. 4, 225). — ಉರುಟುಕೂಡಲು. = ಉರಟಿಗೂಡಲು. (B. 3, 24). — ಉರುಟುನೂಲು. = ಉರಟುನೂಲು. (B. 3, 103). — ಉರುಟುಬಟ್ಟೆ. Coarse cloth (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 4. = ಉರಳು, etc. (My.; T., M. ಉರುಟ್ಟು, v. t., to roll).

ಉರುಟು uruṭu. 5. = ಉಟ್ಟು 1, ಉರಟು 3, ಉರುಣ್ಟು 2, ಉರುಳು 2, etc. Rolling;—roundness (ವೃತ್ತತ Śm. 90; ವರ್ತುಲ, ವೃತ್ತ Si. 372; T., M. ಉರುಟ್ಟು, Tu. ಉರುಣ್ಣು; T. ಉರುಣ್ಡೈ, any thing globular); a plain ring (ಊರ್ಮಿಕೆ, ಉಂಗರ, etc. Si. 290; My.; T., M. ಉರುಟ್ಟು). ಉರುಟಾದದು ಉರುಳದೇ ಇರದು (Prv.). — ಉರುಟಾಣಿ. -ಆಣಿ. = (ಉರಣಿ), ಉರುಳಾಣಿ. A roller for moving logs of wood, etc. (My.).

ಉರುಟುತನ uruṭutana. The state of being overbearing, etc. (My.; see ಉದ್ದುರುಟುತನ).

ಉರುಣ್ಟು uruṇṭu. 1. = ಉರಳು, etc. To roll (v. i.), etc. (My.). **2,** to roll (v. t.), etc. (My.).

ಉರುಣ್ಟು uruṇṭu. 2. = ಉರುಟು 5. (My.).

ಉರುತನ್ತಿ uru-tanti. A rope (ತುಲ್ವ Mr. 380).

ಉರುತರ uru-tara. Wider; broader; more; uncommonly large, great, excellent, etc.; uncommon largeness, etc. See Ch. v. 336; Bp. 5, 47; 16, 4; 46, 28; 50, 17; 55, 2; 57, 89; J. 16, 28.

ಉರುಪು urupu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. ದುರಿತಮನ್ ಉರುಪಲ್ (Rśv. 13, 15). ಕನಕಾಚಲನನ್ ಉರುಪ್ಪವನೊ ತರಣಿ ಕರಣದೊಳ್? (J. 15, 3). See Bp. 13, 2; 16, 3; Grj. 2, after 106; 6, 3; 8, 52; 8, after 53; 8, 73; V. 14, 28; J. 24, 33; Śśv. 2, 12.

ಉರುಪು urupu. 2. = ಉರಪು 2, etc. Burning, etc. (My.). See ಕಣ್ಣುರುಪು.

ಉರುರಥ್ಯ uru-rathya. A horse (ಕುದುರೆ Mr. 273).

ಉರುಲ್ urul. ಉರುಲು. = ಉರಲೆ 1, etc. A noose, etc. (Si. 415; My.). — ಉರುಲು ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳು. To hang one's self. ಉರುಲು ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಕೊರಳ ಚನ್ದಾ ತೋಱಿಸಿದ (Prv.; it is also used in the form of ಉರುಲು ಹಾಕ ಕೊಲ್ಲುವವನಿಗೆ—). — ಉರುಲ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing by means of snares (J. 28, 47).

ಉರುವಕ್ರ uru-vakra. Walking with the face upturned (ಉಂಚ, ಮುಖವೆತ್ತಿ ನಡೆವವಂ Mr. 243).

ಉರುವಣಿ uru1-aṇi3. 1. = ಉರವಣಿ 1, etc. (Bp. 17, 17).

ಉರುವಣಿ uru3-aṇi3. 2. = ಉರವಣಿ 2, etc. (My.).

ಉರುವಣಿಸು uru1-aṇisu. = ಉರವಣಿಸು. (Grj. 2, after 106; 4, 31; 6, 8; Bp. 13, 2; J. 12, 24. 41; 18, 7; 20, 13. 29; 22, 14; 25, 45).

ಉರುವಣೆ uru1-aṇĕ. = ಉರವಣೆ 1, etc. (Bp. 1, 54; J. 9, 16).

ಉರುವಲ uruvala. = ಉರವಲ, etc. (B. 4, 31).

ಉರುವಲು uruvalu. = ಉರುವಲ, etc. (My.; ಇನ್ನ G.).

ಉರುವು uruvu. 1. = ಉರುಪು 1, etc. (My.).

ಉರುವು uruvu. 2. = ಉರುಪು 2, etc. (My.).

ಉರುವೂಕ uruvūka. = ಕುವೂಕ. *The plant Ricinus communis.*

ಉರುಸು urusu. = ಉರಿಸು. (My.).

ಉರುಸು urusu. Offerings at the shrine of a Muhammadan saint (My.; Mhr., H. ಉರೂಸ).

ಉರುಹಸನ uru-hasana. A merry, jovial laughter (ಡಲ್ಲ Ćt. II, 66).

ಉರುಹು uruhu. = ಉರಿಪು 1, etc. (Bp. 45, 28. 31; 50, 72; 60, 17; Bh. 1, 8, 64; 7, 17, 25).

ಉರುಳ್ uruḷ. 1. = ಉರಳು, etc., (ಪೊರಳ್, etc.). To roll down; to roll; to revolve; to turn or be turned over, to be overset, as a vessel (ನಿಮ್ನ ಪತನ Šmd. Dh.; T., M. ಉರುಳು; Tĕ. ಉರುಲು, ಉರ್ಲು). P. p. ಉರುಳ್ದು. ಮರದತ್ತಣಿಂ ಪಣ್ಣ್ ಉರುಳ್ದುದು (Šmd. 160). ಬೆಟ್ಟಿ ನಿನ್ದೆ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಡಶೈಲವೆನ್ಪುದು (Hlā.). ಬೆಟ್ಟದತ್ತ ನಿನ್ದೆ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡಿಪ ಕಲ್ಲುಗಳು ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ (Nr.). ಇಳಿಗೆ ಉರುಳ್ದರ್ (J. 28, 48). ಉರುಳ್ದ ಜಲಬಿನ್ದುಗಳು (Č. Bp. 2, 4). See J. 3, 20; 4, 46; 12, 41; 14, 14; 20, 21. 60; etc.

ಉರುಳ್ uruḷ. 2. = ಉರಲ್ 1, etc. ಉರುಳ್ ಕೋಲ್ ಕಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ ಬನ್ಧನೋಪಕರಣಂಗಳ್ (ವಿತಂನ Nr.).

ಉರುಳಿ uruḷi. = ಉರಳಿ 1, No. 3. (J. 13, 51).

ಉರುಳಿಕೆ uruḷikĕ. Rolling, revolving (C.).

ಉರುಳಿಚು uruḷiću. = ಉರುಳಿಸು. (Rām. 6, 11, 15).

ಉರುಳಿಸು uruḷisu. = ಉರಳಿಸು, etc. To cause to roll down; to cause to roll; to roll; etc. ಮರದೊಳ್ ಇಸ ಛಲ್ಲುಳನ ಛರೆಗೆ ಉರುಳಿಸಿ (Rāghĕ. 17, 73). ಸುರುಳಿಯನ್ನು ಪಾಗೇ ಉರುಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 154).

ಉರುಳು uruḷu. 1. = ಉರುಳ್ 1, etc. P. p. ಉರುಳಿ (Si. 116; Bp. 57, 55; Rām. 5, 8, 75. 89). ಉರುಳೊ (*i. e.* ಉರುಳುವ, Bp. 57, 45). ಲೋಟಾ ಎಮ್ಮ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (B. 3, 114). ಉದ್ದ ಉರುಳಿದರೆ ಹೆಡ್ಡಾರಿ ದಾಟೀತೇ? (Prv.). — ಉರುಳಾಡು. -ಆಡು. To roll about (My.). ಆವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡ ಪತ್ರಿದನು (B. 2, 16). — ಉರುಳ್ಯಾಡು. -ಆಡು. = ಉರುಳಾಡು. (ಉಣ್ಣನ G.; My.).

ಉರುಳು uruḷu. 2. = ಉರಲ್ 3, ಉರುಟು 5, ಉರ್ಲು 3, ಉರುಳ್ 2. Rolling, etc. (T. ಉರುಳ್, circular; a wheel). — ಉರುಳಾಣಿ. -ಆಣಿ. = ಉರುಟಾಣಿ. (My.). — ಉರುಳುಗಡ್ಡೆ. = ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. (My.). — ಉರುಳುಸೇವೆ. A religious vow or penance, which consists in rolling the body to the right for a considerable distance, or round a temple (My.).

ಉರುಳು uruḷu. 3. = ಉರಲ್ 1, etc. A noose, etc. (My.). ಒಡ್ಡಿದ ಉರುಳುಗಳೊ? (Bp. 40, 4). ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂಗದ ಉರುಳುಗಳು (40, 59). — ಉರುಳುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಉರುಳು. (J. 2, 57). — ಉರುಳುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To make fall into a snare (Rām. 6, 30, 32).

ಉರುಳ್ಳು uruḷḷu. To cause to roll down, etc. (ನಿಮ್ನಾಗಮನಕರಣ Šmd. Dh.; Grj. 2, after 106; Rśv. 6, after 11); to turn round. ಸುಣ್ಣಗೆಯ ಕೋಲೊಳ್ ಉರುಳ್ಳಿ ಕಾಸುತ್ತ (Bp. 18, 29). See J. 6, 31; 21, 18. 32; 26, 2; ಪಿಣ್ಡು-.

ಉರೆ urĕ. ಉರೇ urē. An interjection: well done! bravo! (My.). See ಚಾಗುರೆ, ಪೂತುರೆ, ಭಾಪುರೆ, ಚಾಗುರೇ, etc. ಉರೋಜ uras-ja. Born on the chest: the female breast. ಉರೋಜೆ uras-jĕ. A woman who has a breast — (Bp. 12, 40). ಉರೋರುಹ uras-ruha. = ಉರೋಜ. (Bp. 26, 9).

ಉಪ್ಪಿಡಿ uṛaḍĕ. = ಉಪ್ಪೊಟ್ಟ, ಉಟ್ಲು ಬಡಿ, ಉಜ್ಜಿಡೆ, ಉಲ್ಲಡೆ. (My.).

ಉಪ್ಪಿಳಿ uṛaḷi. A mass, a multitude (ಮೊತ್ತ Bhn. 61; T. ಉಱು, abundant, much; ಉಱುಪು, to multiply; see ಉಱ್ಪಿ).

ಉಪ್ಪಿ uṛi. 1. A coarse network, made of rope or ratan, in which pots and other vessels are suspended from the beams of the house, or from the stick thrown across the shoulder, by which they are carried about (My.; T., M.; Tĕ. ಉಟ್ಟೆ; *cf.* ಉಗ್ಗ, ಉಟ್ಟೆ 2 No. 1, & ಉರಡ್ 1).

ಉಪ್ಪಿ uṛi. 2. See ಉಱಿತ. (T. ಉಱಿ, to snuff up by the nose; to take in by draughts, to suck up, to absorb; T., M. ಉಱುಂಜು, to snuff; to sip, to suck).

ಉಪ್ಪಿತ uṛi-ta. (Šmd. 247).

ಉಪ್ಪಿಸು uṛisu. (To cause one's self to stand), to hold out, to bear, to suffer, to endure (ಸಹನ Šmd. Dh.; Tĕ. ಓರುಜು).

ಉಪ್ಪು uṛu. ಉಱ್ಪಿ. (= ಇಱು 1, ಉಱು 1). To be; to stay, to stop; to hesitate, to waver (Šmd. 28; Abh. P. 3, 48; 9, 174; 13, 97. 117; 14, 81; Bp. 57, 29; Šm. 28; Rśv. 12, 13 MS.); — to come about, to arise (Abh. P. 5, 81. 86; 11, 7; Rśv. 5, 96). P. ps. ಉತ್ತು, ಉರ್ತು. ಉಱಿಮೆ? ಆಂಜಿಮೆ? (Šmd. 177). (T. ಉಱು, to be, exist; to come, befall; to draw near, approach; to be near, related; ಉಱುವಲ್, affliction; M. ಉಱು, to be joined; to be firm; T., M. past participle ಉಱ್ಪು; Tĕ. ಉಱು, to be fit = ಒಪ್ಪು; to retreat, to withdraw; Tu. ಉನ್ತು, to stand; to remain, stay; to stop, cease; *cf.* ಇಲ್ 1, ಉಳ್ 1; see ಉಱಿ, ಉಱಿ, ಉದ್ದಿ, ಉಪ್ಪ 2, ಒಕ್ಕಲ್ 2, ಒಟ್ಟು 1, ಒಣ್ಪಿ 1, ಒತ್ತು 1; ಒರ್ ?).

ಉಪ್ಪಿಕು uṛuku. Standing, stopping, becoming immovable. — ಉಱುಳುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be paralyzed (Bh. 8, 24, 6).

ಉಪ್ಪಿಗಿಸು uṛugisu. To make crooked, to distort (Rśv. 5, after 55; Grj. 5, 21). ಡಾಯ್ದಜೆಯುಱುಗಿಸುತೆ (Bp. 1, 49). ಮುಸುಡನ್ ಉಱುಗಿಸದೆ (59, 10).

ಉಪ್ಪಿಗು uṛugu. 1. = ಒಱ್ಗು 3, ಒಱಗು 1, ಒಱಂಗು. To be crooked, bent, or distorted, to bend, etc. (ವಕ್ರಭಾವ Šmd. Dh.). ಕೆಯ್ಗುಳಂ ಕೆಲಕೆಲಕೆ ಎನದು ಉಱುಗಿದವು (Bp. 1, 49). ಉಱುಗಿ ಡಾಗಿದ ತೆರದ (ಜೆಣಂ, 46, 57).

ಉಪ್ಪಿಗು uṛugu. 2. = ಒಱಗು 2. The state of being crooked, etc. (My.). — ಉಱುಗುಕಾಲು. A crooked leg (My.). — ಉಱುಗುಕೆಯ್. A crooked arm (My.). — ಉಱುಗು ಡಾಯಿ. A wry mouth (My.). — ಉಱುಗುಬೆರಳು. A crooked finger (My.). — ಉಱುಗುಮೂಗು. A wry nose (My.).

ಉಟಿಪು u.rupu. Standing, staying: sthâyibhâva (J. 7, 15).

ಉಟಿಬು u.rubu. 1. (fr. ಉಟು, where see the T. & M.). = (ಉಬ್ಬು 2, ಉಟುಬೆ), ಉಟುವು, (ಉರ್ವ 2). (Bh. 3, 23, 11). In My.: violence (of wind), rapidity, fleetness, speed, force.

ಉಟಿಪು u.rubu. 2. = ಉಟುಮ್ಬು q. v. ಪೆಜಗಿಕ್ಕ ಕರ್ಣಿಯಂ, ಮುನ್ದೆ ನಿನ್ದು, ಅನುಸಾಲ್ವನ್ ಉಟುಬಿದೊಡೆ (J. 8, 36). ಕುಸುಮಶರನ್ ಉಟುಬಿದನ್ ಅಗಲ್ದರಂ (26, 14). See Bh. 1, 12, 5; 1, 20, 51; 3, 23, 10; 8, 23, 22; J. 7, 48; 20, 45. 50; 21, 45; 22, 35; 24, 35; 26, 5. 14.

ಉಟಿಬೆ u.rubĕ. Mass, multitude, excess; vehemence, force, fierceness. ಉಟುಬಿಗೆಜಗದೆ (J. 27, 38). ಈತನ ಉಟುಬಿದೆಗೆ ಬಿದಜಿತು ಉರುಸಂಘಾತದಲಿ ಜೆಬ್ಬಸ್ದಿ ಒನ್ದು (Bh. 3, 13, 31). ಕೆಟ್ಟು ಕೆದಜಿದರ್ ಕಡಿಯ ಉಟುಬಿಗೆ (J. 8, 38). ಪಾರ್ಥಂ ಚಿಸ್ತಿಸಿದನ್, ಎತ್ತಣ ಅದ್ಭುತಮ್ ಇದು? ಎನ್ದು, ಪಾವಕನ ಉಟುಬಿಗೆ (8, 40). ಪಾತಮಂ ಮಾಡಿದರ್ ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಸಿಡಿಗುಣ್ದು ಬಿಡಿಕೋಲ್ಗಳ ಉಟುಬೆಯಿನ್ದೆ, ಇಟುಬೆಯಿನ್ದೆ ಇಡುವ ರಣೆ ನೇಣ್ ಉರುಲ್ಗೊಲೆಗಳಿಂ, ಬಲೆಗಳಿಂ (28, 47). See J. 6, 2; 20, 13. 14; 27, 39; Râm. 5, 8, 63. *Cf.* ಇಟುಬೆ.

ಉಟಿಮ್ಬು u.rumbu. = ಉಟುಬು 2. To march; to march against; to attack (ಯುದ್ಧಕ್ಕ ಮಣಗಮನ Šmd. Dh.); to proceed.

ಉಟಿವು u.ruvu. = ಉಟುಬು 1, The state of being joined or close: mass, abundance, excess, largeness, bigness, greatness; excellence; beauty (T. ಉಟುಷ್ಟೆ, ಉಟುಬು; also: narrowness; Tĕ. ಉಟುವು, ಉಟುವು; *cf.* ಇಟುವು 2). ಉಟುವ ಮಪಾಧಾರತದೀ ವರ್ಣ ಕಳ್ಕ ಕೃತಿಯೋಳ್ (Bhn. 68). ಉಟುವ ಗನ್ಧದ ಲೇಪ (Prll. 5, 6). ಉಟುವ ನರಗಬ್ಬಿಗರ ಕುಳವಿಗಳ ಸಂಗಮಂ ಸನ್ತತಂ ತೊಜೆದು (Mr. 7). ಉಟುವ ಜಯವಧು (J. 12, 29). ಉಟುವ ಕಾನ್ತೆಯರ್ (15, 5). ಉಟುವ ಕಜ್ಜಮಂ ರೂಢಿಯಂ ಮಾಡಿ ಕೆಡಿಸಿನೆ, ಪಾಪಿ! (31, 33; see 16, 25).

ಉಟಿ³ u.rĕ. (Infinitive of ಉಟು). Abundantly, fully, much, greatly, etc.; further; nicely, well;— mass, abundance; largeness, etc. (ಅಧಿಕ, ಆಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಜೆ, ಮಿಗೆ, ಅಣಿಯರು, ಎಡೆ, etc. Šm. 58; ಪದಪೂರ ಣಾರ್ಥಂ Ct. I, 19; II, 34; M. ಉಜ್ಜೆ, power; sharpness; T. ಉಜ್ಜೆ, height; sharpness, etc.; *cf.* ಉಬಳಿ). See Grj. 2, after 106; Bp. 20, 12; 34, 36; 47, 24; 58, 50; 59, 58; Šm. 21. 28. 73. 83. 90; Bh. 3, 13, 30; Rêv. 13, 91; J. 2, 4. 26; 3, 5. 31; 4, 29; 7, 57; 8, 25; 9, 24; 25, 5; 31, 26. 34; etc.). — ಉಜ್ಜಿಹೆಡೆ. A large hood. ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನೆಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಈ ಹುಜಹೆಡ್ಡ! ಸರ್ಪನ ಉಜ್ಜಿಹೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ತೆ ಆಕ್ಕ (Sp.).

ಉಟಿ³ಕೊಡೆ u.rŏḍĕ. = ಉಜಿಡೆ. (My.).

ಉರ್ಕು urku. 1. = ಉಕ್ಕು 1. To rise, to swell; to boil excessively; to come up or over in boiling; to be greatly increased; to be raised or puffed up, to be haughty or proud, etc.; to be elated, etc. (ಔದ್ಧತ್ಯ Šmd. Dh.; Šm. 79; Tu.; Tĕ. ಒಡುಚು, ಪೊಡುಚು, to rise; ಒದುಗು, swelling; T. ಪುಟುಂಗು, to boil; to be hot or angry; see ಪುಗ್ಗು, ಒಗೆ 1). ಉರ್ಕದಂ (Šmd. 282). ಸೊರ್ಕು ಒಗೆದು ಅಬ್ಧಿಯ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಉರ್ಕದ ಸಿಂಹಲನ ಮದಕೆ ಇದು ಔಷಧಂ (Rêv. 5, 128). See Grj. 2, after 106; 4, 116.

ಉರ್ಕು urku. 2. = ಉಕ್ಕು 2. Swelling, etc.; pride (Grj. 6, 11). 2, power, valour (*cf.* ಉರ 12). ಆವನ ಉರ್ಕ ಮುಜಿದು (Rêv. 9, 7). — ಉರ್ಕಜಿ. -ಆಜಿ. Pride or power to be lost; to become downcast. ಉರ್ಕಜಿದರ್ ದಿಗ್ಪರರ್ (Rêv. 5, 36). — ಉರ್ಕಾಳ್. -ಆಳ್. (Šmd. 79). A valorous man (ಬಲ್ಲಾಳ್, ಬಲ್ಪಣ್ಣಿ, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Šs.). — ಉರ್ಕುಡುಗು. -ಉಡುಗು. Power to decrease; to become powerless, to become downcast, to fade, etc. (Grj. 1, 85; 2, after 106; 5, 5; 8, 6). — ಉರ್ಕುನ್ದೊಜಿ. -ಂ-ತೊಜಿ. (Šmd. 204). A swelling or swollen river.

ಉರ್ಕು urku. 3. = ಉಕ್ಕು 3. Steel (ಲೋಹಭೇದ Šmd. Dh.; ಲೋಹ Šm. 79; T., M. ಉರುಕ್ಕು; see ಎರಕ). ಉರ್ಕಿನ ಪುಡಿಯೆನಿಪ ಆ ದುಷ್ಕವಿತೆಗಳನ್ ಎಣಿಸಲ್ ಏಕೆ ಈ ಕೃತಿಯೊಳ್? (Grj. 1, 22).

ಉರ್ಕೆಕ್ಕೆ urkĕkkĕ. Opposition (ಪ್ರತಿಹತ, etc. Šs.; whether ಉರ್ಕೀರ್ಕೆರ್).

ಉರ್ಗಿ urgi. = ಉರ್ಗಿ 1, q. v.

ಉರ್ಚು urču. = ಉಜ್ಜು 1 q. v., ಉರಿಚು. To draw or attract towards one's self, to attract; to draw, as a sword, to pull out; to make loose, etc. 2, to become loose; to enter into and go out on the other side, to penetrate. 3, to purge or be purged. (ಆಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; ಹಿಡಿದು ಸೆಳೆವುದು Šm. 86; ಮಲಭೇದನ Šmd. Dh., Šm. 86; Tu.; *cf.* ಉಗಿ 1, ಉಗು 1?). ಕುಡುವಿಲ್ಲನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಲುಂ ನಡೆದುದರ್ ಆನ್ದೋರ್ವನ ಎರ್ದೆಯನ್, ಒಳ್ಗಬ್ಬಮುಮ್ ಒಳ್ನುಡಿಯುಂ ಗೇಯುಮುಮ್ ಉರ್ಚದ ಕಡುಗಲ್ದೆರ್ದೆಯೆರ್ದೆಯನ್ ಅಮ್ಮು ಮೇಣ್ ಉರ್ಚುಗುಮೇ? (Šmd. 89. 221; Kâvy. 1, 3, 11). ಉರ್ಚದ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿಪ್ತೆ, ಉಪದೀಕೆ, ಉಪದೇಶಿಕೆ, ಎವ್ರಿ Hlâ.). ದಿಜಿಜನರ ಎವೆಯನ್ ಉರ್ಚದಂ (Bp. 16, 3). ಆಯುಧಂಗಳನ್ ಉರ್ಚಿ (61, 31). See Abh. P. 7, 56; 13, 48. 90; Rêv. 5, 96; 5, after 114; J. 5, 56. *Cf.* ಊಚು.

ಉರ್ಟಣಿ urṭu²-aṇi 3. = ಉರಟಣಿ, etc. (My.).

ಉರ್ಟಾಣಿ urṭu²-âṇi 4. = ಉರ್ಟಣಿ. (My.).

ಉರ್ಟಾಯಿಸು urṭâyisu. = ಉರಟಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಉರ್ಟುರ್ urṭu. 1. = ಉರಟು 1, etc. Coarseness of cloth, etc. (My.).

ಉರ್ಟುರ್ urṭu. 2. = ಉರಳು, etc. (My.).

ಉರ್ತು urtu. = ಉತ್ತು 2. P. p. of ಉಜು. See ಆಡುಜು.

ಉರ್ದಿಕೆ urdikĕ. Rubbing (My.).

ಉರ್ದು urdu. 1. = ಉಜ್ಜು 1, etc. To rub; to make fine by rubbing (ಸನ್ನಿಘೃಷ್ಟ Šmd. Dh., Šm. 99; Rêv. 5, 89; see ಒರೆ 3). ಉರ್ದಿ ನೆಲಾವರೆಯ ಬೀರನ್ ಅಮಲಕಮುಮಂ (Šmd. 345).

ಉರ್ದು urdu. 2. = ಉದ್ದು 2. (ಮೂಜ Šmd. Dh., Šm. 99). ಪುಬ್ಬಿಯೆನ್ದು ಉರ್ದು ಕತಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಜೆನಜು ಮೊದಲಾದುವನ್ ಇಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟ ಕೂಟ್ (Šmd. II). ಉರ್ದಿನ ಕೆಯ್ (ಮೂಸೀಣ Mr. 93).

ಉರ್ದು urdu. 3. = ಉರಿದು. P. p. of ಉರಿ 1 (My.).

ಉರ್ದ್ದಿ urddi. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ. (My.).

ಉರ್ಪು urpu. 1. = ಉರಿಪ 1, etc. To make blaze, etc. (My.).

ಉರ್ಪು urpu. 2. = ಉರಪ 2, etc. Burning; smarting (C.).

ಉರ್ಬರ urbara. = ಉರ್ಬರ, q. v. (My.).

ಉರ್ಬಸ urbasa. (urbasa). = ಉರ್ಬಸ, etc. (My.). — ಉರ್ಬಸಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To obstruct another's breath, to suffocate. ಪಸುವನ್ ಉರ್ಬಸಗೊಳಿಸಿ ವಧಿಸುವ ಹಸಿಯ ಹೊಲೆಯರ್ (Bp. 55, 18).

ಉರ್ಬಿನಂ urbinaṁ. (urbinaṁ). = ಉರ್ವಿನಂ. Largely, greatly; further; well, nicely; etc. (ಪಿರಿದು Śmd. II; ಆನಿಯರಂ, ಉಬ್ಬುದಿಗಂ, ಅಗುನ್ದಲೆ, ನೂಳದು, ಪಿರಿದು Kk. 84, o. rs. ಉರ್ವಿನಂ, ಅರ್ವಿನಂ).

ಉರ್ಬಿಸು urbisu. (urbisu). = ಉರ್ಬ್ಬಿಸು, etc. ಮನುಜರ್ ಅದ್ಭುತಚಿತ್ತರ್ ಅಗುತ ತನ್ನತನಗೆ ಉರ್ಬಿಸುತಮ್ ಇರಲ್ (Bp. 57, 8). ಒಡಲನ್ ಉರ್ಬಿನದೆ ಸೀನ್ ಉಟ್ಟುದನೆ ನಡಲಿಸ! (59, 10).

ಉರ್ಬು urbu. (urbu). 1. = ಉರ್ಬ್ಬು 1, etc. To rise, to swell; to be elated; to be puffed up (ಉದ್ವರ್ತನ Śmd. Dh.; Abh. P. 9, 71; Rśv. 5, after 55; Śśv. 2, after 2). **2,** to be or become full of effort, exertion, energy, firmness, or of happiness or joy (ಉತ್ಸಾಹ Śmd. Dh.; Grj. 3, 7; 4, 88).

ಉರ್ಬು urbu. (urbu). 2. = ಉರ್ಬ್ಬು 2, etc. (Grj. 10, 49). — ಉರ್ಬುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Pleasure to decrease (Rśv. 5, after 55).

ಉರ್ಬು urbu. 3. = ಉರ್ಬ್ಬು 3. — ಉರ್ಬುಟಿ. -ಆಟಿ. = ಉರ್ಬ್ಬುಟಿ. (My.).

ಉರ್ಲು urlu. 1. = ಉರಲ್ 1, etc. A noose, etc. (My.; ಪಾಶ G.; Tu.).

ಉರ್ಲು urlu. 2. = ಉರಲ್ 2. Fuel (S. Mhr.; ಉರುವಲು G.).

ಉರ್ಲು urlu. 3. = ಉರಲ್ 3, etc. — ಉರ್ಲ ಗಡ್ಡೆ. = ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. (My.).

ಉರ್ವ urva. N. of a man. See ಔರ್ವ.

ಉರ್ವರೆ urvarĕ. *Fertile soil, yielding every kind of crop.*

ಉರ್ವಶಿ urvaśi. *The name of an Apsaras.*

ಉರ್ವಾರು urvâru. = ಇರ್ವಾರು. A kind of cucumber, Cucumis utilissimus Roxb. (ಕರ್ಕಟಿ, ನವುತೆ Nr.). 2, ಮೆಕ್ಕೆ (Mr. 148).

ಉರ್ವಿ urvi. ಉರ್ವೀ. *The earth;* the soil. 2, space. 3, a kind of metrical foot (Ch.).

ಉರ್ವಿಪ urvi-pa. A king (V. 14, 103).

ಉರ್ವಿನಂ urvinaṁ. (urvinaṁ). = ಉರ್ಬಿನಂ, q. v.

ಉರ್ವಿಸು urvisu. (urvisu). = ಉರ್ಬ್ಬಿಸು, etc. To cause to increase, etc. (Rśv. 11, 87. 93).

ಉರ್ವೀತಲ urvī-tala. The face of the earth, the earth (Ch. v. 221; Bp. 21, 42).

ಉರ್ವೀಧ್ರ urvī-dhra. Earth-supporter: a mountain (Rśv. 5, 36). 2, the serpent Śêsha.

ಉರ್ವೀನ್ದ್ರ urvī-indra. A king (J. 26, 33).

ಉರ್ವೀವಧು urvī-vadhu. The earth regarded as a female (V. 11, 101).

ಉರ್ವು urvu. (urvu). 1. = ಉರ್ಬ್ಬು 1, etc. (ಮಡಲ್ Śś.). ಉರ್ವಿ ಬರ್ಪ ತೆರೆಯಿಂ (Rśv. 2, 59). ಸಂಜಲಕ್ಕೆ ಆಳ್ದನ ಬಣ್ಬರ್ ಉರ್ವಿ, ಮಿಗೆ ಕಾಳಗಮಂ ತೆಗೆದರ್ (5, 124). ಆಡಿಗಡಿಗೆ ಉರ್ವಿ ಮಿಂಡುವ ಎಳೆಮಿಂಡು (8, 102). See Grj. 3, 112; 4, 23. 77.

ಉರ್ವು urvu. (urvu). 2. = ಉರ್ಬ್ಬು 2, etc., (ಉಡಿಬು 1, etc.). ಉರ್ವ ಭಯಕಾರಂ (ವ್ಯಾಲ Mr. 486). ಉರ್ವ ಕತ್ತುರಿಯ ಮೃಗದ ಇಕ್ಕೆಗಳನ್... ಆಪಿಸುವ ಕಿರಾತರ್ (J. 28, 43). ಉರ್ವ ಮನ್ತ್ರದ ಕಜ್ಜಮ್ ಇದು (29, 39).

ಉರ್ಳಿ urḷi. 1. = ಉರಳಿ 1, No. 3. (My.; Tu. ಉಲಿರ್).

ಉರ್ಳಿ urḷi. 2. = ಉರಳಿ 2, etc. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 1. = ಉರಳು, etc. To roll, etc. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 2. = ಉರುಳು 2, etc. Rolling, etc. — ಉರ್ಳ ಗಡ್ಡೆ. = ಉರ್ಳುಗಡ್ಡೆ. (My.). — ಉರ್ಳುಗಡ್ಡೆ. = ಉರುಳು ಗಡ್ಡೆ. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 3. = ಉರಲ್ 1, etc. (My.).

ಉಲ್ ul. To be hot *(cf.* obscure Sk. ಉಲ್, to burn, and K. ಉರಿ, also ಒಲೆ). ಉಲ್ಲ ಉದಕಮಜ್ಜನಂಗೆಯ್ದಿ (J. 28, 20).

ಉಲಕು ulaku. 1. = ಉಲುಕು 1 q. v., etc. To start (v. i.), to start up, as a tiger; to make starting efforts so as to get out of a swamp, etc.; to move onwards (S. Mhr.). ನನ್ನ ಸಹಾಯದ ಹೊರ್ತು ಈ ಹಡಗವು ಉಲಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 5, 147). **2,** to flash on the mind; (the mind) to be struck with painful thoughts; painful thoughts to arise. ಮನಸು ಉಲಕುತ್ತದೆ, or ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಉಲಕುತ್ತದೆ (My.). **3,** to be sprained, as muscles or ligaments (My.).

ಉಲಕು ulaku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. Sprained state, sprain (My.). — ಉಲಕುಮನ್ತ್ರ. A charm or formula used to cure sprains (My.). — ಉಲಕುಮನ್ತ್ರಗಾಱ. One who charms away sprains (My.).

ಉಲಟಾ ulaṭâ. = ಉರಟಾ, etc. (R.).

ಉಲಪ ulapa. *A bush, a shrub* (ಪೊದರು Hlâ.); *a far spreading creeper.* 2, *a kind of grass, Saccharum cylindricum* (ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು Hlâ., q. v.).

ಉಲಬಣೆ ulabaṇĕ. Tbh. of ಉಲ್ವಣ. Abundance, etc. (My.).

ಉಲಾರ ulâra. = ಉಲ್ಕಾರ. (My.).

ಉಲಿ uli. 1. To sound (v. i.); to cry; to utter, to speak, to say (ಪೇಳ್ Śmd. 105 Cm.; see *e. g.* Bp. 11, 17; 28, 14; 50, 50; Śm. 23; Kk. 16; My.; Tĕ.; T. ಉಲಮ್ಮು, ಉಲ್ಮೈ, ಒಲಿ; M. ಒಲಿ; see ಉಬ್ಬು 3). ಉಲಿದುದು ಕೋಗಿಲೆ (Śmd. 169). ಕೋಗಿಲೆ ಉಲಿಗುಂ (267. 297). ಉಲಿಯೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್ (J. 8, 6). ಗರುಡರಿರ, ಉಲಿಯದೆ ಇರಿ! (Bp. 1, 44). ಅನ್ತು ಗೆಗಳ್ ಉಲಿಯಲು (5, 28). ವಾದ್ಯವಿತತಿಗಳ್ ಎತ್ತಲುಂ ಪಿದು ಉಲಿಯಲ್ (5, 39). ಕೊರಳುಂ ಉಲಿದು ಬಿಗಿಯಿತ್ತು (17, 2). ಕುಕ್ಕುಟಮ್ ಉಲಿಯಲ್ (22, 25). ಮಂಗಲನಾದಮ್ ಉಲಿಯಲು (44, 33). ರವಂಗಳ್ ಉಲಿಯಲು (46, 52; see further 51, 33; 53, 25. 42; 57, 48; 59, 43; 61, 64). ಉಲಿದು, ಹೆಮ್ಮರ ನುಡಿಯೆ (Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 32). ಬೆಳಗುಜಾವಗೋಲಿಗಳ್ ಉಲಿದವು (Ĉ. Bp. 4, 7). ಉಲಿವ ಗೆಜ್ಜೆ (Prll. 3, 25). ಬಲಂ...ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು, ಉಲಿದು (Rśv. 13, 83). ಕಹಲೆಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿಯಲ್ಕೆ (ಕೋಲಾಹಲ Mr. 288). See Sp. s. ಬಲ್ಲತನ; Grj. 3, 89. 90. 91; J. 5, 3. 12; 13, 23. 50; 22, 47.

ಉಲಿ uli. 2. = ಒಲೆ 3. A sound; a cry; a word (ಧ್ವನಿ, ದನಿ, ಸರ, etc. Śm. 30, Kk. 25; Tĕ.; T., M. ಒಲಿ). ರತುನದಲಿ ಉಲಿಯ ಸೂತ್ರದ. . . ಬಾಲದೊಡಿಗೆ (Prll. 3, 25). ಗಿಳಿವಿಣ್ಡುಗಳನ್ ಉಲಿಯಿನ್ದ ಪಾಮರಿಯರ್ ಎರ್ವಸಿದೊಡೆ (J. 3, 5). See ಮೆಲ್ಲುಲಿ. — ಉಲಿಗುಡು. -ಕುಡು. To emit a sound, to sound. ಗೆಜ್ಜೆ ಮೆಲ್ಲುಲಿಗುಡೆ (Rśv. 13, 102).

ಉಲಿಪ ulipa. = ಉಲಿಪು. (Abh. P. 3, after 75).

ಉಲಿಪು ulipu. = ಉಲಿಪ, ಉಲಿವು, ಉಲುವು, ಉಲುಹು. A sound; a cry. ಪಕ್ಕಿಗಳ ಉಲಿಪು (ಚಿಲವಲಿ ನೆಕ್ಕು.). ಶಾಲಿಗೆ ಎಱಗಿದ ಗಿಳಿಗಳಂ ಸೋವ ಪಾಮರೀಜಾಲದ ಒನ್ದು ಉಲಿಪುಮಂ, ಕೋಳೆಲನಿನಾದಮ್ ಎನ್ದು, ಏಳಿದಂಗೆಯ್ದು, ತೊಲಗದೆ ನಿನ್ದ ಕೀರಾಳಿ (Ĕ. Bp. 11, 9).

ಉಲಿಪೆ ulipĕ. = ಉಲುಪೆ, q. v. (C.).

ಉಲಿಮಿರಿ ulimiri. The plant Crataeva topia or Capparis trifoliata (Tĕ. ಉಲಿಮಿಡಿ, ಉಲಿಮರಿ). — ಉಲಿ ಎಱಿಬನಲೆ. (ವರುಣ, ಸೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುಮಾರಕ, ಮದವನಲೆ Si. 126).

ಉಲಿವ uliva. A small black bird with a long tail (My.; ಉಚ್ಚ ಪುಚ್ಚ, ಆಮ್ಲಾನ or ಮ್ಲಾನ Mr. 174).

ಉಲಿವು ulivu. A sound; a cry (My.). ತತ್ವವಿಚಾರ ಭಾಷೆಗಳ ಉಲಿವು (Bp. 4, 54). ಆವರ್ ಉಲಿವ ಉಲಿವನ್ ಅಲಿಸುತ (26, 26; see also 31, 5).

ಉಲುಕು uluku. 1. = ಉಲಕು 1 q. v., ಉಲ್ಕು 1, ಉಳುಕು 1, ಉಳ್ಕು 1. The body to shake, tremble, be agitated, etc. (ತರೀರಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.; My. = ಉಲಕು Nos. 2 & 3; Râm. 1, 16, 26 = ಉಲಕು No. 2; Tĕ. ಉಲುಕು, to start, to move suddenly, from alarm; T. ಉಲುಕ್ಕು, to tremble as in an earthquake; M. ಉಳು, to start, be unnerved; ಉಳುಕ್ಕು, to be dislocated; Tu. ಉಳ್ಕು, to be sprained). — ಉಲುಕಾಡು. -ಆಡು. To move about. ತರೀರವು ನೀರಿಗಿನ್ದ ಹಗುರಿರುವದಿನ್ದ ಉಲುಕಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಣ್ಡರೆ ಆದು ತೇಲುತ್ತದೆ (B. 4, 61).

ಉಲುಕು uluku. 2. = (ಇಲುಕು), ಉಲಕು 2, ಉಲ್ಕು 2, ಉಳುಕು 2, ಉಳ್ಕು 2. A sprain (My.; M. ಉಳುಕ್ಕಲ್; Tu. ಉಲುಕು, ಉಲ್ಕು, ಉಳ್ಕು).

ಉಲುಟು uluṭu. = ಉರಳು, etc., ಉಲ್ಟು. To roll (v. t., My.).

ಉಲುಪಿ ulupi. *A porpoise, or another sort of fish shaped like a porpoise.*

ಉಲುಪೆ uluphĕ. = ಉಲಿಪೆ. Supplies furnished gratuitously to great persons on a journey by the villagers on their route, or also presents sent to such persons' houses (My.; T., Tĕ., H.).

ಉಲುಬಣಿ ulubaṇĕ. = ಉಲುಬಣೆ. (My.).

ಉಲುವು uluvu. = ಉಲಿವ. (My.).

ಉಲುಹು uluhu. = ಉಲಿಪು, etc. ಆವರ ಉಲುಹನ್ ಅಲಿಸಿ (Bp. 53, 42; see Râm. 3, 8, 10; 5, 8, 68. 73). — ಉಲುಹುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Sound to cease (Bh. 1, 1, 9).

ಉಲೂಕ ulûka. *An owl.*

ಉಲೂಖಲ ulûkhala. *A wooden mortar used for cleaning rice* (ಒರಳ್ Nr.; Mr. 209).

ಉಲೂಖಲಿಕ ulûkhalaka. *A gummy or resinous substance, Bdellium* (ಗುಗ್ಗುಳ G.).

ಉಲೂಪಿ ulûpi. N. of a wife of Arjuna (J. 24, 4, etc.).

ಉಲ್ಕ ulka. = ಉಲ್ಕೆ, ಉಳ್ಕ. (ಬೀದಿತಿಪ್ಪ ಉಳುಕು Mr. 47). *Cf.* ಉಳ್ಕು 4.

ಉಲ್ಕಪಾತ ulkâ-pâta. Falling of a star, meteor-shoot. (My.).

ಉಲ್ಕು ulku. 1. = ಉಲುಕು 1. (My.).

ಉಲ್ಕು ulku. 2. = ಉಲುಕು 2. (My.).

ಉಲ್ಕೆ ulkĕ. ಉಲ್ಕಾ. = ಉಲ್ಕ. *A flame; a meteor.* 2, *a fire-brand. Cf.* ಉಳ್ಕು 3.

ಉಲ್ಟಾ ulṭâ. = ಉರಟಾ, etc. (My.).

ಉಲ್ಟು ulṭu. = ಉಲುಟು, etc. (My.).

ಉಲ್ಬ ulba. = ಉಲ್ಬ.

ಉಲ್ಬಣ ulbaṇa. = ಉಲ್ವಣ, etc. (Mr. 446).

ಉಲ್ಬಣೆ ulbaṇĕ. = ಉಲ್ವಣ, etc. (My.).

ಉಲ್ಮುಕ ulmuka. *A fire-brand.*

ಉಲ್ಲಕಸನ ullakasana. *Erection of the hair of the body.*

ಉಲ್ಲಂಗಿ ullaṅgi. The lapwing (Tĕ.). **2,** a snipe (Gz.; T. ಉಳ್ಳಾನ್, a kind of snipe, scolopax L.).

ಉಲ್ಲಂಘನ ud-laṅghana. -ನೆ. Passing over or beyond; transgressing; disdaining. (My.; B. 5, 69).

ಉಲ್ಲಂಘಿ ud-laṅghi. One who transgresses or has transgressed (My.).

ಉಲ್ಲಂಘಿಸು ud-laṅghisu. To leap over, to cross; to transgress; to disdain. See Bp. 26, 12; 34, 24; 42, 5; 59, 15; 60, 29; J. 30, 26.

ಉಲ್ಲಟ ullaṭa. = ಉರಟಾ, etc. — ಉಲ್ಲಟಪಲ್ಲಟ. dupl. Inside and out, upside down, topsy-turvy, out of order (My.; Mhr. ಉಲಟಾಪಾಲಟಾ, ಉಲಥಾ-).

ಉಲ್ಲಡೆ ullaḍĕ. = ಉಱ್ಪೆ, etc. (My.).

ಉಲ್ಲಡೆ ullaḍĕ. (Tbh. of ಉಲ್ಲೋಡ?). An awning, a canopy borne over marriage offerings, or over the bride or bridegroom, as they go in procession, borne in state over a bride, etc. (Tĕ.; R.; Tĕ. also ಉಲ್ಲಢ, ಉಲ್ಲಾಢ).

ಉಲ್ಲಸ ud-lasa. Sporting; bright; merry. 2, mirth, happiness, delight (Kk. 51; ವಿಲಾಸ Ćt. I, 85).

ಉಲ್ಲಸತ್ ud-lasat. Sporting, dancing;—brilliant, shining. (Ćh. v. 206; Śśv. 1, 74; J. 18, 34).

ಉಲ್ಲಸನ ud-lasana. Jumping up; sporting; rejoicing. (Bp. 59, 35).

ಉಲ್ಲಸಿತ ud-lasita. Shining, bright, splendid; happy; uplifted. (Śmd. 389). ಉಲ್ಲಸಿತೆ, a woman who is bright, etc. (Bp. 5, 27).

ಉಲ್ಲಸಿಸು ullasisu. To be bright, to shine (My.);—to make bright (My.). 2, to be merry, etc.

ಉಲ್ಲಾಘ ullâgha. *Recovered from sickness, convalescent* (ಋತ್ವಾಗಿ ಮಾಣ್ದವಂ Mr. 240).

ಉಲ್ಲಾಪ ud-lâpa. *An outcry.* 2, change of voice in grief, sickness, etc. See ಕೊಂಕುವೆರಸಿದ ನುಡಿ.

ಉಲ್ಲಾರ ullâra. = ಉಲಾರ. ಪೊಸತು ಉಲ್ಲಾರಂ (Śmd. 75; see s. ತುಲ್ಲು). A variegated cushion to sit upon (My.; Tĕ.). See ಒಜಗುಲ್ಲಾಕ.

ಉಲ್ಲಾಸ ud-lâsa. = ಉಲ್ಲಸ. Jumping up;—sport; happiness, joy, delight;—light, splendour. (Bp. 20, 20; 52, 37; J. 6, 18; 15, 15; 18, 24). — ಉಲ್ಲಾಸವೆಡು. -ಪೆಡು. To become delighted (Bp. 16, 23).

ಉಲ್ಲಾಸಗಾಱಿ ullâsa-gâṟa. A joyful, gay man (C.). Feminines ಉಲ್ಲಾಸಗಾತಿ, ಉಲ್ಲಾಸಗಿತ್ತಿ (My.).

ಉಲ್ಲಾಸಿ ullâsi. = ಉಲ್ಲಾಸಿ. Joyful, gay. Feminine ಉಲ್ಲಾಸಿಸಿ, a joyful woman.

ಉಲ್ಲಾಸಿಸು ullâsisu. To be cheerful, to delight, etc. (My.). See Prv. s. ತಂಗಾಳಿ.

ಉಲ್ಲಿ u10-ḷḷi-i12. In this intermediate place, here. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಿ ಎನ್ನು, ಸ್ಥಲವಿಶೇಷದೊಳ್ ಒಳವು (Šmd. 145).

ಉಲ್ಲು ullu. = ಹುಲ್ಲು. (My.).

ಉಲ್ಲು ullu. An owl (H.); heavy and stupid; a blockhead (Mhr. ಉಲ್ಲೂ; R.).

ಉಲ್ಲುಣ್ಕೆ ud-luṇ̃kĕ. Irony. See ನೋಲ್ಲುಣ್ಕ.

ಉಲ್ಲೇಖ ud-lêkha. Scraping; writing (My.); description; utterance, speaking; expressing. (B. 4, 141).

ಉಲ್ಲೇಖನ ud-lêkhana. Scraping; digging; writing (My.); utterance; etc. ಉಲ್ಲೇಖನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To scrape, to write (Grj. 10, after 97).

ಉಲ್ಲೇಖಿಸು ud-lêkhisu. To write (My.).

ಉಲ್ಲೋಚ ud-lôča. (= ಉಲ್ಲಡೆ). *An awning, a canopy.*

ಉಲ್ಲೋಲ ud-lôla. *A large wave or billow; a surge.* — ಉಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ. dupl. (My.).

ಉಲ್ವ ulva. = ಉಲ್ಬ. The innermost membrane investing the fœtus, the amnion. 2, *the embryo* (ಆ ತಟದ ಗಲ್ಲೆ Mr. 308); *the womb itself.* See s. ಮಾಸು 2.

ಉಲ್ವಣ ulvaṇa. = ಉಲಬಣೆ, ಉಲುಬಣೆ, ಉಲ್ಬಣ, ಉಲ್ಬಣೆ. Thick, clotted; *abundant, much, exceeding;* immense; powerful. 2, apparent, manifest, evident. (ಪಾವಕ, ಛಿದ್ರತರವಾದುದು Nn. 122).

ಉಲ್ಹಾಸ ulhâsa. Tbh. of ಉಲ್ಲಾಸ (My.; Mhr.; B. 3, 80. 90; 5, 183).

ಉಲ್ಹಾಸಿ ulhâsi. Tbh. of ಉಲ್ಲಾಸಿ (My.; Mhr.; B. 5, 27). Feminine ಉಲ್ಹಾಸಿನಿ (My.).

ಉವ uva. 1. This man (in the intermediate space; see ಉ 10). ಅವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (Šmd. 182). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (121. 182). ಅವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್ (124). ಉವರ್ ಜೀವರ್, ಉವರ್ ದೇವಿಯರ್ (109). — ಉವ ೪. This (intermediate) female. ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (186. 245).

ಉವ uva. 2. (= ಪ 2, etc.). A secondary affix of the present relative participle, of the future, and of the imperative, which is based on the note s. ಉ 3, q. v., *e, g.* ಸೀಱುವ (Bp. 21, 43), ಸಾಯುವಾಗ (B. 3, 14), ಬರುವದು (1, 4), ಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ (1, 6), ಕಾಯುವವನು (1, 14), ತೆಗೆಯುವರು (1, 15), ಕುಡಿಯುವವು (1, 18), ನಡೆಯುವ! ಕೇಳುವ! (C.). 2, an affix to form a verbal noun (see ಓಕೆ, & *cf.* ವ 4). — About the *contraction* of ಉವ see ಊ 6, ಒ 2, ಓ 2.

ಉವ uva. 3. ಉವ್ (*i. e.* ಉಂ 1) -ಅ 10. ಏನುವ ವಂಚಿಸದ ಧಾತೆ (Bp. 6, 1).

ಉವಂ uvaṁ. 1. = ಉಮಂ. A form that has arisen from a final ಉ being treated as fixed or radical (see s. ಉ 4) and ಅಂ 5 in ಎನ್ನುವಂ.

ಉವಂ uvaṁ. 2. ಉವ್ (*i. e.* ಉಂ 1) -ಅಂ 4 in ಎನುವಂ, ಒನ್ನುವಂ, q.v. It is of a doubtful character in ಎನ್ನುವಂ, ಎಮ್ಮುವಂ, (ಕನಸುವಂ Bp. 18, 6; 36, 35), ತನ್ನುವಂ, ತಮ್ಮುವಂ, ನಿನ್ನುವಂ, ನಿಮ್ಮುವಂ q. v., in which it may be either = ಉವಂ 1, or = ಎನ್ನ (ಎನ್), ಎಮ್ಮ (ಎಮ್), etc., with a fixed or radical ಉ and ಅಂ 4.

ಉವಕೆ uvakĕ. = ಓಕೆ, q. v.

ಉವಣ uva2-aṇa1. = ಊಣ, ಒಣ 1, ಓಣ. Not unfrequently *e. g.* ಹೋಗುವಣ, let us go!

ಉವನ uva2-ana1. = ಊನ, ಓನ 2. Vulgarly *e. g.* ಹೋಗುವನ, let us go! (C.). Another ಉವನ see s. ಓನ 1.

ಉವರ್ಣ u-varṇa. The letter ಉ; the letters ಉ and ಊ as belonging to the same class (Šmd. 65. 132. 355).

ಉವಾಲೆ uvâlĕ. = ಉಯ್ಯಲೆ, etc. (My.; ಜೋಕಾಲೆ ರೆಂ.).

ಉವು uvu. The plural of ಉಮು 1 and 2, q. v.

ಉವುಂ uvuṁ. A form that has arisen from a final ಉ being treated as fixed or radical (see s. ಉ 4) and ಉಂ 1, see *e. g.* ಇನಿತುವುಂ, ಎನ್ನುವುಂ, ಏನುವುಂ, ಒನ್ನುವುಂ.

ಉವ್ವಾಲೆ uvvâlĕ. = ಉವಾಲೆ. (My.).

ಉವ್ವು uvvu. = ಉಂ 8, ಉವ್ವ, ಹುವ್ವು, etc. (My.). See ಕ ಲ್ಲುವ್ವೆ.

ಉಶನ uśana. Tbh. of ಉಶನಸ್. (My.; G.).

ಉಶನಸ್ uśanas. *Śukra, the preceptor of the Asuras and regent of the planet Venus.* 2, *the planet Venus.*

ಉಶನಸ uśanasa. Tbh. of ಉಶನಸ್ (Mr. 38).

ಉಶೀರ uśîra. *The fragrant root of Andropogon muricatus* Retz.

ಉಶ್ವಾಸ uśvâsa. Tbh. of ಉಚ್ಛ್ವಾಸ. Exhaling; deep breathing; breath;—inhaling (My.; S. Mhr.). (Bp. 47, 58; J. 14, 22). — ಉಶ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸ. Inhaling and exhaling (J. 14, 22).

ಉಷ usha. = ಉಷಸ್, ಊಷ 2. (ಉಷಕಾಲ Mr. 67). See ಆ ಭೃಷ.

ಉಷಃಕಾಲ ushas-kâla. The time of morning light, the dawn, day-break; (the period consisting of two ghaṭikâs before the breaking of dawn, Mhr.). See ಪ್ರೊದ್ದಿಜ್, ಮುಮ್ಬುಗಲ್.

ಉಷಣ ushaṇa. = ಊಷಣ. Black pepper (ಮರೀಚಕ, ಮೆಣಸು Mr. 138).

ಉಷಣೆ ushaṇĕ. = ಊಷಣೆ. *Long pepper, Piper longum* Lin. 2, Piper chaba. (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಉಷತಿ *An inauspicious discourse.*

ಉಷರ್ಬುಧ ushas-budha. *Fire; Agni.* 2, a child.

ಉಷಸ್ ushas. *Morning light, the dawn.*

ಉಷಾ ushâ. *At day-break.*

ಉಷಾಪತಿ ushâ-pati. *The husband of Ushâ* (Ushĕ), *Aniruddha,* the son of Kâma.

ಉಷಾರಮಣ ushâ-ramaṇa. *Aniruddha.*

ಉಷಿತ ushita. 1. *Burnt.* 2, quick.

ಉಷಿಷ ushita. 2. Inhabited, dwelt. See ಪ್ರೋಷಿತ.

ಉಷಿಶಂಗವೀನ ushita-ṁ-gavîna. Formerly inhabited by cattle (Colebr.).

ಉಷೆ ushĕ. 1. ಉಷಾ. The dawn. 2, the daughter of Bâṇa and wife of Aniruddha.

ಉಷೆ ushĕ. 2. Burning, scorching. 2, ತಪೇಲಿ (G.).

ಉಷ್ಟ ushṭa. Shone forth. See ವ್ಯುಷ್ಟ.

ಉಷ್ಟಿ ushṭi. Shining forth. See ವ್ಯುಷ್ಟಿ.

ಉಷ್ಟ್ರಣ ushṭṛa. Tbh. of ಉಷ್ಣ. (C.).

ಉಷ್ಟ್ರ ushṭra. = ಒಟ್ಟೆ, ಒಣ್ಟೆ, (ಒಟ್ಟೆ). *A camel.* 2, an "ostrich" (C.).

ಉಷ್ಟ್ರಕ ushṭraka. (= ಉಷ್ಟ್ರಕೆ). An earthen vessel (ಮೃಣ್ಮಯ ಪಾತ್ರೆ Nn. 85). 2, a potter's wheel (ಕುಲಾಲಚಕ್ರ, ಕುಮ್ಮಾರರ ತಿಗುರಿ 85).

ಉಷ್ಟ್ರಿ ushṭri. A she-camel (Nn. 85).

ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ ushṭrikĕ. A she-camel (ಉಷ್ಟ್ರಿ, ಹೆಣ್ಣೊಣ್ಟೆ Nn. 85). 2, *an earthen vessel* (ಮಣ್ಣಿ ಮಡಕೆ Mr. 466).

ಉಷ್ಣ ushṇa. *Hot, warm;* pungent. 2, *impetuous, passionate;* sharp, active. 3, *heat;* hot vapour; *the hot season* (ವಾಷ್ಪ, ಸೆಕೆ Mr. 47; ಘರ್ಮ, ಮಹಾಜ್ವರ 387; ಸೆಗಳಿ, ಜಳ Śm. 15; ಉಷ್ಣೆ 101).

ಉಷ್ಣಜ್ವರ ushṇa-jvara. Fever occasioned by, or connected with, heat (My.; Bp. 50, 25).

ಉಷ್ಣತೆ ushṇatĕ. Heat, warmth; morbid heat in the system (My.; ಪರಿತಾಪ Čb.; B. 4, 32. 95).

ಉಷ್ಣತ್ವ ushṇatva. = ಉಷ್ಣತೆ. (B. 5, 141).

ಉಷ್ಣರಶ್ಮಿ ushṇa-raśmi. *The sun.*

ಉಷ್ಣರೋಗ ushṇa-rôga. Morbid heat in the system, especially venereal disease (C.).

ಉಷ್ಣಾಗಮ ushṇa-âgama. Approach of the heat; *the hot season* (April-May in My.).

ಉಷ್ಣಿಕ್ ushṇik. = ಉಷ್ಣಿಹ್. *Name of a type of metres* (Mr. 362).

ಉಷ್ಣಿಕೆ ushṇikĕ. *Rice-gruel* (ಗಂಜಿ Hlâ.; ಕೂರಾಮ್ಮು, ಯವಾಗು Mr. 214).

ಉಷ್ಣಿಕ್ಕು ushṇikku. Tbh. of ಉಷ್ಣಿಹ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಉಷ್ಣಿಸು ushṇisu. To be heated (R.).

ಉಷ್ಣಿಹ್ ushṇih. Nom. ಉಷ್ಣಿಕ್. (Čh.).

ಉಷ್ಣೀಷ ushṇîsha. Anything wound round the head (ತಿರೋವೇಷ್ಟನ, ತಲೆಸುತ್ತು Nn. 121; ಶಿರವ ಸುತ್ತೂದು Mr. 469); *a turban; a diadem,* a crown (ಕಿರೀಟ, ಮುಕುಟ Nn. 121).

ಉಷ್ಣೋದಕ ushṇa-udaka. Hot water (My.).

ಉಷ್ಣೋಪಗಮ ushṇa-upagama. *The hot season.*

ಉಷ್ಮ ushma. (Sk.). = ಉಷ್ಮೆ, ಊಷ್ಮ.

ಉಷ್ಮಕ ushmaka. *The hot season.*

ಉಷ್ಮನ್ ushman. = ಊಷ್ಮ. Heat; ardour; steam; the hot season. See ಉಷ್ಮಳ.

ಉಷ್ಮೆ ushmĕ. Kannaḍa form of ಉಷ್ಮ (ಊಷ್ಮೆ); see ಉಮ್ಮೆ.

ಉಸ್ us. = ಊಸ್, ಹುಸ್, ಹೋಸ್. A sound used in scaring away animals (C.). 2, in sighing when tired (C.; Tu.; Tĕ. ಉಸ್ನು). *Cf.* ಉಃ. — ಉಸ್ ಟ್ರಿಕ್. A call to their sheep and goats used by shepherds (C.). — ಉಸ್ಸೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To utter the sound ಉಸ್ in either way (C.). ಉಸ್ಸೆನ್ನು ಸುಯ್ವುತೆ (Bp. 3, 17).

ಉಸಕನೆ usakanĕ. = ಉಸಿಕನೆ. (ಗುಜುಗುಮ್ಮಿನಿ, ಅತಿಮೌನಾರ್ಥಂ Čt. 1, 90).

ಉಸಕ್ಕನೆ usakkanĕ. = ಪುಸುಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ಉಸಕು usaku. = ಉಸುಕು 1, etc. (C.).

ಉಸಬು usabu. = ಉಸುಬು, etc. (ಮಣಲು, ಮಳಲು Čb.; C.).

ಉಸಲಿ usali. = ಉಸಳಿ, ಉಸಳೆ, ಉಸುಳಿ, ಉಸುಳು, ಉಸುಳೆ. Boiled pulse (also grains) seasoned with salt, chilli, mustard, oil, etc. (Si. 314; My.; Mhr. ಉಸಳ).

ಉಸಲು usalu. = ಉಸಿರ್ 2, etc. Breath (S. Mhr.). ಅನೆ ಎರ್ದು ಮೂಗಿನ ಹೊರಳಿಗಳಿನ್ದ ಉಸಲು ಬಿಡುವದನ್ನೂ ಎಬಿ ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ (B. 5, 239). ಕರಡಿಗಳು (ಅವರ) ಉಸಲು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (259). ಆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮೆಯ್ಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಉಸಲು ಸಿಸ್ಕುದ್ದು ನಿಟ್ಟಗಾಗುತ್ತದೆ (260).

ಉಸಳಿ usaḷi. = ಉಸಲಿ, etc. (S. Mhr.).

ಉಸಳೆ usaḷĕ. = ಉಸಳಿ, etc. (G.).

ಉಸಾಬರಿ usâbari. Business, affair (S. Mhr.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಉಸಾಬರಿಗಳು (B. 4, 194).

ಉಸಿಕನೆ usikanĕ. = ಉಸಕನೆ. Stilly, silently; inactively; without emotion; without cause; uselessly; for nothing (ಸುಮ್ಮಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಮೌನಶ್Smd. 389; *cf.* Tĕ. ಊರಕೆ, ಊರಿಕೆ, silently, etc.; *cf.* ಉದುಗು 1?). See Bp. 24, 28. 63; 25, 29; 38, 36; 47, 18; 50, 39. 59; 60, 40; 61, 57.

ಉಸಿಕು usiku. = ಉಸಿಗು, ಉಸುಕು 2, ಹೊಸಕು. (My.).

ಉಸಿಗು usigu. = ಉಸಿಕು, etc. (My.).

ಉಸಿಗೆ usigĕ. = ಉಸಕು, etc. (My.).

ಉಸಿರ್ usir. 1. = ಉಸುರ್ 1, ಉಸುರು 1. (To breathe); to sound; to utter, to speak, to say, to tell (ಭಾಷಣ Śmd. Dh.; ಪೇಟ್ Śmd. Cm. 32. 72. 123. 149. 265. 390. 399. 400). P. p. ಉಸಿರ್ದು. ಉಸಿರ್ವೆಂ (Śmd. 32). ಉಸಿರ್ವರ್ (72). ಉಸಿರುತ್ತಿರೆ (77). ಉಸಿರ್ವ (123). ಉಸಿರ್ವುವು (400). ಉಸಿರಲಿಂ! (277). ಆಮ್ ಅಱಿವೊಡಮ್ ಉಸಿರಲ್ ಆಮ್ಮೆವು ಅಳ್ವನ ಗತಿಯಂ (263). ಮಲೆವರಂ, ಮಾರ್ವರ್ ಎನ್ದು, ಆ ವಿಟುಧರ್ ಉಸಿರ್ವರ್ (Śm. 48). ಉಸಿರ್ವ ಕಜ್ಜುಗಕ್ಕೆ (Mr. 344).

ಉಸಿರ್ usir. 2. = ಉಸಲು, ಉಸಿರು, ಉಸುರ್ 2, ಉಸುರು 2. Breath; life (T., M. ಉಯಿರ್). 2, taking breath: caesura (Čh.). ಉಸಿರಗ್ಳ್ (Śmd. 52; Abh. P. 9, 117).

ಉಸಿರು usiru. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (My.; also: strength, vigour).

ಉಸುಕು usuku 1. = ಉಸಕು, ಉಸಿಸೆ; ಉಸಬು, ಉಸುಪು, ಉಸುಬು, ಉಸುವು. Sand (ಶರ್ಕರೆ, ಸೈಕತ G.; C.; B. 4, 151; Tĕ. ಇಸುಕ, ಇಸುಮು, ಎಸಲು).

ಉಸುಕು usuku. 2. = ಉಸಿಕು, etc. (My.).

ಉಸುಪು usupu. = ಉಸುಕು 1, etc. (My.).

ಉಸುಬು usubu. = ಉಸುಪು, etc. (C.; B. 3, 65; 4, 132).

ಉಸುರ್ usur. 1. = ಉಸಿರ್ 1, etc. P. p. ಉಸುರ್ದು (Rśv. 5, after 126). ಅಭಿನವನಿಗಣ್ವನ್ ಅಭಿನವಮಂಗನ್ ಉಸುರ್ದಂ (Mr. 5). ಅಭಿನವಮಂಗನ್ ಉಸುರ್ದ ಸತ್ಕೃತಿಯಿದಂ ಜಿಪಿವರ್ ಆರ್? (7). ಇನ್ನುಸುರ್ವೆ (Śm. 67). ತತ್ಪಮದ ಬಿನ್ನಿಣವನು ಉಸುರ್! (Kk. 3). See Grj. 2, after 106; J. 2, 20; 4, 3. 41. 51; 5, 32; 8, 24; 9, 29; 10, 18; 12, 30; etc. — ಉಸುರುಸುರ್. rep. (Grj. 2, after 106; Bp. 29, 13).

ಉಸುರ್ usur. 2. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (J. 21, 39). ಆಪಿತ ಉ

ಸುರ (ಜೈಂ, Bp. 46, 57). — ಉಸುರಡಗು. -ಅಡಗು. Breath to be suppressed; to be nearly suffocated (Bp. 54, 81; 58, 56). — ಉಸುರನುಗೊಳಿಸು. -ಅನುಗೊಳಿಸು. To try to recover the natural breathing (Bp. 47, 59). — ಉಸುರ ಹಿಡಿ. = ಉಸುರು ಹಿಡಿ. To hold or suppress one's breath (Râm. 5, 8, 63). — ಉಸುರಾಣ್. -ಅನ್. Breath to be arrested; to gasp for breath, to pant (Bp. 1, 50). — ಉಸುರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To breathe (Râv. 5, 94). — ಉಸುರಿಡು. -ಇಡು. To breathe (Bp. 50, 59; My.); to breathe with force, to snort (Bp. 32, 27). 2, to put one's breath (*i. e.* one's life with its sin and curse) upon another person, as a curse (S. Mhr.). — ಉಸುರ್ಗರೆ. -ಕರೆ. = ಉಸುರುಗರೆ. Breath to emit its peculiar sound. 2, to breathe; to pant; to sigh (ಶ್ವಸಿತ, ಸುಯ್, ಉಸುರು ಬಿಡು G.). — ಉಸುರೊಗು. -ಒಗು. Breath or sighs to come forth (J. 19, 14). — ಉಸುರ್ದಾಣ. -ತಾಣ. Breathing place, a pause (Ch. v. 39). — ಉಸುವರ್ಪಡು. -ಪಡು. To breathe (J. 5, 23).

ಉಸುರು usuru. 1. = ಉಸಿರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಉಸುರಿ. ಆಭಿನವಮಂಗರಾಜನ್ ಉಸುರಿದನ್ ಆಭಿನವಾಭಿಧಾನವಂ (Mr. 1*b*. 4). See Bp. 1, 17; 3, 22; 8, 23; 11, 21. 49; 26, 53. 60; 28, 29; 32, 19; 39, 60; 57, 22; J. 6, 18. 34; 9, 26; 31, 56. — ಉಸುರುಸುರು. rep. (Bp. 37, 4; 45, 36).

ಉಸುರು usuru. 2. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (C.; Tḍ. ಉಸುರು, ಊಪಿರಿ, ಊರುವು, ಊಪ್ಪ; ಊಸು, speech; Tḍ. ಉಸುರು also: a sigh; Tu. ಉಸುರು, ಉಸುಲು; *cf.* ಊದು 1). ಉಸುರುಣ್ಟಾದರೆ ಉಸ್ಸೆ ಮಾಜಿ ತಿನ್ನ ಬಹುದು (Prv.). — ಉಸುರಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To breathe (C.; B. 4, 85). — ಉಸುರಾಡು. -ಆಡು. Respiration to take place (C.). — ಉಸುರು ಕಟ್ಟಿಸು. To choke, to suffocate (C.; B. 3, 109). 2, = ಉಸುರ ಹಿಡಿ (s. ಉಸುರ್ 2, My.). — ಉಸುರು ಕಟ್ಟು. Breath to be obstructed or suppressed, the windpipe to be stopped (C.; B. 4, 60). 2, to hold the breath (My.). — ಉಸುರುಗರೆ. -ಕರೆ. = ಉಸುರ್ಗರೆ. 2, to emit breath. ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉಸುರುಗರೆ (ಬಿಸುಸುಯ್ G.). — ಉಸುರುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To exhale (S. Mhr.); to breathe (ಆಶ್ವಾಸ G.). — ಉಸುರು ತಾಗು. The breath (of another person) to touch (one, My.). — ಉಸುರು ಬಿಡು. To exhale (C.); —to expire (My.). — ಉಸುರು ಹಿಡಿ. To hold the breath; to keep the breath in one's chest so as to make the body lighter, or so as to strengthen the chest for supporting a heavy object (C.);—to retain life (My.).

ಉಸುವು usuvu. = ಉಸುಕು 1, etc. (R., G.).

ಉಸುಳಿ usuḷi. = ಉಸಲಿ, etc. (S. Mhr.).

ಉಸುಳು usuḷu. = ಉಸುಳಿ, etc. (G.).

ಉಸುಳೆ usuḷĕ. = ಉಸುಳು, etc. (G.).

ಉಸ್ರ usra. Bright; *a ray of light.* 2, a bull.

ಉಸ್ರೆ usrĕ. *A cow.*

ಉಸ್ವಾಸ usvâsa. Tbh. of ಉಚ್ಛ್ವಾಸ. (C.; Mhr.).

ಉಹುಹು uhuhu. A sound emitted when shivering from cold (C.; Tḍ. ಹೂಹೂ).

ಉಹೂ uhû. = ಉಹುಹು. (My.). **2,** a sound used by cattle-drivers in calling their cattle or urging them on (S. Mhr.).

ಉಹೂಂ uhûṁ. No, no! (My.; B. 4, 97; Mhr. ಉಂಹುಂ).

ಉಳ್ uḷ. 1. = ಬಳ್ 1. To be (ಸತ್ತಾ, ಸತ್ತೆ Šmd. Dh.; Šmd. 290; T., M.; Tḍ. ಉಣ್ಣು; *cf.* ಉಱು; ಇಲ್ 1); to have, to possess (see ಉಳ್ಳ with accusative; ಒಡಮೆ, etc.). Its third person present is ಉಣ್ಬು (Šmd. 291; T., M. ಉಣ್ಣು); the other persons of the present are ಒಳಂ, ಒಳರ್; ಒಳಯ್, ಒಳಿರ್; ಒಳೆಂ, ಒಳೆವು; ಒಳವು (292). ಉಣ್ಬು (ಅನ್ತ Nr.). ಉಣ್ಬು is used also with its subject in the plural (C.), *e. g.* ಮದವಸಿಗನ ಅರು ಕೆಲಮ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರ್ ಉಣ್ಬು, ಅವರು ಜನ್ಮರು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಜನರರ್ ಉಣ್ಬು ಒಲಯ್ದು ಕೊಮ್ಮರೆ (Bh. 1, 8, 60). ಜಾಣ್ ಉಣ್ಬು (Šmd. 60). Also ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಮುನ್ನೆ ಒರ್ವನ್ ಉಣ್ಬು (J. 28, 14). ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪೆಣ್ಣುಮಗಳು ಉಣ್ಬು (C.).—ಶರಣ್ ಅರುಮ್ ಬೆರೆ ಬಲಸಂನರಣಣೊಳ್ (Šmd. 85). ಅವನ ಆಳ್ ಒಳವು...ನಿಮ್ಮ ವ್ಯೂಹದೊಳ್? (201). ಪೇಳ್! ಎನಿತರ್ಕಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾನ್ತಕನ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆವರಂ ವಾರ್ಬಲದೊಳಗೆ ಇದ್ದಿಯಲ್ ಮಱುಗುವ ಆತಿಥಿಬರ್ (292). ನುಂಗುವುವುಮ್ ಒಳವು ದಧಿಯೊಳ ಮಡಾಮಸ್ಮ್ಯಂಗಳ್? (292). ನೆಲದೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು (Hlâ.). ಉಣ್ಬೆಲ್ಲ (Bp. 4, 20). ಉಣ್ಬುಣ್ಬು (13, 3; 51, 57). See Bp. 38, 26. 72; 40, 14; 44, 53; 54, 28. 66. 81; 55, 43; Râv. 5, 126; B. 1, 15. 18; 2, 18. 26; 3, 82. 103. —

ಉಳ್ಳ. Present relativo participle: being (C.; T., M.); —having, possessing (T.); being able (Bp. 23, 38). ದೋಷವಿದರೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳ್ಳೊಡಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಬಿಡರ್ ವುದು (Šmd. 3). ಸೀನುಳ್ಕೊಡೆ ಉಣ್ಬು ರಾಜ್ಯಂ (155. 292). ಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಉಳ್ಳ ಸನ್ಧಿ (74). ಅಱವುಳ್ಳರ್ (74). ಆರ್ಷಮ್ ಉಳ್ಳುದು (88). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ (84. 174). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳೆ ಪೆಣ್ (174). ಧನಮುಳ್ಳಂ, ಓದುಳ್ಳಂ (242). ಕಾಡಿ, ನಿನ್ನ ಉಳ್ಳರುಂ ಬೀಸತ್ತರ್ ಕೆಲರ್ (285). ಎಕಾರಂ ಕಡೆಯಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಒಡೆಶಬ್ದಂ (297). ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ ಮೂರು ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳುವ ಆರಮನೆಯ ಇನ್ದಂಗಳು (Hlâ.). ನಾನಲುಳ್ಳ ಭೂಮಿ (ನಪ್ತಲ Hlâ.). ಕೆಸಱುಳ್ಳ ಎಡೆ (ನಚ್ಚಿಲ Hlâ.). ನಿನ್ನಯ ಜೀವಮ್ ಉಳ್ಳ ಅನ್ನಬರ ನಿನ್ನಯ ದೈವವೇ ಗತಿ! (Bh. 1, 8, 26). ಉಳ್ಳುದು (ವಿದ್ಯ ಮಾನ, ಸತ್ Nr.). ಉಳ್ಳದು (Bp. 27, 2). ಧಪ್ರಾವತಿಯೊಳ್ ಉಳ್ಳ ತೇಜಗಳ್ (J. 3, 41).—ನುಣ್ಬು ಉಳ್ಳಂ or ನುಣ್ಬನ್ ಉಳ್ಳಂ (Šmd. 165). ಅವುದು ರೂಢಿಯನ್ ಉಳ್ಳುದು, ಆದುವೆ ಲೇಸು (174). ಗರ್ವವನ್ ಉಳ್ಳವ (ನಮುನ್ನಡ್ಡ, etc. Hlâ.). ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ ಉಳ್ಳವನು (ನೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿ Hlâ.). ವಾತರೋಗವನ್ ಉಳ್ಳವನು (ವಾತಕಿ Hlâ.). ಕುಂಟತಾಂಗುಲಿಗಳನ್ ಉಳ್ಳ ಅಂಗಿಯ (ಪ್ರಸ್ತೆ Nr.). ಅಡ್ಡಾಯುಧವನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ Nr.). ಕತ್ತಲೆಯನ್ ಉಳ್ಳ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರೆ Nr.). ತೋರಿಪ ಕೆಚ್ಚಲನ್ ಉಳ್ಳ ಆಕಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ Nr.). ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆಯನುಂ ಕೊಡಲಿಯನುಮ್ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಯಷ್ಟೀಕ Nr.). ಮಳಲನ್ ಉಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶ (ನಿಕತವತಿ Nr.). ಕರಿಯ ರೇಖೆಯನ್ ಉಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಕೃಷ್ಣಸಾರ Nr.). ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ಉಣಲಿಲ್ಲ, ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ಉಡಲಿಲ್ಲ, ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ದಾನ ಕೊಡವವನ ಒಡವೆಯುಂ ಕಳ್ಳಗೆ, ನೃವಗೆ (Sp.).—Si. frequently uses the infinitive with ಅಲ್ (ಅಲು) and following ಉಳ್ಳ instead of the relative participle present, *e. g.* ವ್ಯಾಪಿಸಲುಳ್ಳ (= ವ್ಯಾಪಿಸುವ, 50). ನಡೆಯಲುಳ್ಳ (85), ಕೊಳ್ಳಲುಳ್ಳ (87), ನೆಳೆಯಲುಳ್ಳ (89), etc.—See also Bp. 17, 5; 23, 38; 30, 10; 39, 13; 40, 45; 61, 59. — ಉಳ್ಳವ. -ಆವ. A rich man (Bp. 23, 11).

ಉಳ್ uḷ. 2. = ಒಳ್ 3. The inner side, the inside (T. ಉಳ್, M. ಉಳ್, ಉಳ್ಳು, Tḍ. ಲೋ; T., M. also ಊಡು). — ಉಳ್ಕುಂಬಸು. -ಅಂಬಸು. To frighten the mind: to frighten excessively (Abh. P. 9, 174). — ಉಳ್ಕಲರ್. -ಅಲರ್. To blossom (also) in the inner parts. ಕೊಸಗು ಎಸೆದುದು ಮಲರ್ದ ಅಲರ್, ಉಳ್ಕಲರ್ದ, ಮಿಸುನ, ಪೊಸತು ಅಲರ್ದ ಅಲರಂ (Čpr. 7, 56). — ಉಳ್ಕಳ್ತು. -ಅಳ್ತು. To fear in the mind: to fear greatly (Abh. P. 9, 178). — ಉಳ್ಕುರ್ಕಳ್. -ಉರಳ್. To roll inside (Abh. 9, 117). — ಉಳ್ಕುಡಿ. -ಉಡಿ 2. An inner

(under) garment: the dress of a Jaina mendicant. ಸವಣರ ಉಳ್ಪುಡೆ (ತಟ್ಟು ರೆ. I, 64); a garment (of leaves, Rśv. 5, 109). — ಉಳೆಕ್ಕೆಳ. -ಒಳ 2. Inner blaze: the submarine fire (Abh. P. 10, 159; 11, 154; 12, 96).

ಉಳ್ ul. 3. = ಒಳ್ 2. ಉಳ್ತುಡಿಗೆ. A good, precious sort of garment (ದುಗುಲ, etc. Śs.). — ಉಳ್ಕೊಡಮೆ. -ಒಡಮೆ. A good, precious thing (Abh. P. 12, 39).

ಉಳಕ ulaka. A small toy of wood that rolls on two round knobs of which one is at each end (S. Mhr.).

ಉಳಿ uli. 1. To conceal one's self, to hide (ಅಡಂಗು Śmd. I; ಗೋಪನ Śmd. Dh.; M. ಉಳಿ, to stoop, peep; M., T. ಒಳಿ, ಒಡುಂಗು to hide one's self; *cf.* ಉಡುಗು 1; ಉಳ್ 2, ಒಳ್ 3).

ಉಳಿ uli. 2. Hiding. 2, an ambush, a lurking place (ಕಳ್ಳನ ಉಳಿ Śmd. I); a hunter's hut (ಬೇಟೆಯ ಉಳಿ Śmd. I; T. ಒಳಿ; M. ಒಡಿ, ಒಳಿ; Tu. ಉಳವು, Tě. ಒಲವು, a secret).

ಉಳಿ uli. 3. A thief (ಕಳ್ಳ Śmd. I; ಚೋರ Śmd. Dh.; T. ಉಳವ, a spy, scout).

ಉಳಿ uli. 4. A chisel; a burin; an awl (ಪ್ರಸ್ತರೋಪಕರಣ Śmd. Dh.; ಬಡಗಿಯ ಉಳಿ Śmd. I; ಟಂಕ, ಪ್ರಸ್ತರಘಟನೋಪಕರಣ Hlâ.; ವೃಕ್ಷಾದನ, ವೃಕ್ಷಭೇದಿ Nr.; ಕಾರುಕನ ಮುಟ್ಟು Śm. 116; ಟಂಕ Mr. 383. 483; ಟಂಕ, ಕಲ್ಲುಳಿ Nn. 129; C.; M., T., Tu.; Tě. ಉಳಿ; T. ಉರುವು, to penetrate, pierce; Tu. ಉರುಮ್ಪು, to bore; T. ಪೊಳಿ, to chip, cut stone, etc.; Tě. ಒಡುಚು, to be worn away; ಪೊಡುಚು, to stab, thrust, pierce through; to bore as a hole). ಸಮ್ಮಗಾಜಿನ ಉಳಿ (ಆರೆ, ಹರ್ಮಭೇದಿಕೆ Nr.). See ಉಗುರುಳಿ, ಕಲ್ಲುಳಿ, ತಿರುಪುಳಿ. — ಉಳಿ ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಮರಾ ಕಡಿಯೋದು ಬಿಡದು. — ಕಬ್ಬಿಣದ ಉಳಿಯಾದರೂ ಕೆಯ್ ಕಡಿಯದೆ? (Prvs.). See Prv. s. ಶೈಲ್ಯ.

ಉಳಿ uli. 5. = ಉಗಿ. See ಮಣ್ಣುಳಿ.

ಉಳಿ uli. 6. An affix that denotes a person or beast following an occupation or being possessed of, see *e. g.* ಆಟ್ಟುಳಿ 2, ಎಗ್ಗುಳಿ 1 & 2.

ಉಳಿ uli. 7. See *e. g.* ಒಬ್ಬುಳಿ, ಜಂಗುಳಿ, ದೊನ್ದುಳಿ.

ಉಳಿ uli. 8. = ಹುಳಿ. Acidity, etc. (My.).

ಉಳಿಗ uliga. 1. = ಒಳಿಗ. A man who hides or lurks (? ಸನ್ದಿವಂ Ćt. I, 20, o. rs. ಸದ್ದಿಡಂ, ಒಳಿಗ).

ಉಳಿಗ uliga. 2. An affix denoting a man who lives on or by (Śmd. 237), *e. g.* ದೇವುಳಿಗ, ಮಣ್ಣುಳಿಗ (237).

ಉಳಿತ ulita. Hiding or sheltering one's self: having recourse to, joining, union (? ಸೇರುವೆ Bhn. 60).

ಉಳುಕು uluku. 1. = ಉಲುಕು 1, etc. (My.). ಉಳ್ಳೀ ತಿನ್ದವಗೆ (to him who had stolen and eaten the onions) ಉಳುಕತು (, when the theft was discussed, Prv.).

ಉಳುಕು uluku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. (My.).

ಉಳುಕು uluku. 3. = ಉಳ್ಕು 4. (ಉಲ್ಕೆ Hlâ.; Nr.). ಬೀಯು ತ್ತಿಪ್ಪ ಉಳುಕು (ಉಲ್ಕ Mr. 47).

ಉಳ್ಕ ulka. = ಉಲ್ಕ. (Abh. P. 13, 63; 14, 122).

ಉಳ್ಕು ulku. 1. = ಉಲುಕು 1, etc. (My.).

ಉಳ್ಕು ulku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. (My.).

ಉಳ್ಕು ulku. 3. To shine; to blaze; to appear (ದೀಪ್ತಿ Śmd. Dh.; Ćt. I, 57; Abh. P. 13, 60; Śśv. 1, 46; T. ಒಳಿ, light, splendour, fire, etc.; ಒಳಿರ್, to shine; ಒಡಿ, to shine; ಊಡ್, sunshine; Tě. ಒಲೆ, to appear, come to light; Tu. ಉಲೆ, to shine; *cf.* ಉರಿ 1, ಉಲ್, ಒಲೆ 5, ಒಳ 2, ಪೊಳೆ 1).

ಉಳ್ಕು ulku. 4. = ಉಳುಕು 3. A shining or blazing substance, a meteor (ದೀಪ್ತದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh.; Rśv. 5, 80). ಉಳ್ಕು ಬಿದ್ದವು (Bp. 61, 11).

ಉಳ್ಳಾ ulḷâ. = ಉರಟಾ. (My.).

ಉಳ್ಳ ulḷa. 1. See s. ಉಳ್ 1.

ಉಳ್ಳ ulḷa. 2. = ಉರಳ 1, etc. A rolling; that rolls or is round, a ball, as of dough. 2, a bulb. — ಉಳ್ಳಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. (S. Mhr.). — ಉಳ್ಳಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A rolling cocoa-nut, either when rolled towards an idol, or when played with (S. Mhr.). 2, an unripe fruit, as a mango, etc. (My.).

ಉಳ್ಳತನ ulḷatana. The state of being or having. ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳತನ (G. 78; My.). See ದೈವುಳ್ಳತನ.

ಉಳ್ಳಿ ulḷi. 1. = ಉರಳ 1 q. v., etc. A bulb; an onion (My.; T. ಉಳ್ಳಿ, Tě. ಉಲ್ಲಿ, Tu. ಉಲ್ಲಿ, ಉಳ್ಳಿ, onion, garlic). ಉಳ್ಳೀ ತಿನ್ದವಗೆ ಉಳುಕತು (Prv.). See ಈರುಳ್ಳಿ, ಕಾರುಳ್ಳಿ, ಕೇಸುಳ್ಳಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ 1, ಬಿಳ್ಳುಳ್ಳಿ. — ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. An onion (C.). See ನರಿ-.

ಉಳ್ಳಿ ulḷi. 2. = ಒಳ್ಳೆ 2. See ನೀರುಳ್ಳಿ 2.

ಉಳ್ಳಿ ulḷi. 3. = ಉರಳಿ 2, etc. (My.).

ಉಳ್ಳಿಸು ulḷisu. = ಉರುಳಿಸು, etc. (C.). ಗಾಲೀ ಉಳ್ಳಿಸು (G. 186).

ಉಳ್ಳು ulḷu. = ಉರಳು, etc. To roll, etc. (C.).

ಉಳ್ಳೆ ulḷe. = ಉರಳ 1, etc. — ಉಳ್ಳೆಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿ-. (ದುನ್ದುಮ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಪಲಾಣ್ಡು, ಸುಳ್ಳಕ್ಕ G.).

ಉಳಿ ul. = ಉಕ್, ಉಡು 1. To plough (ಏಲೇಖನ Śmd. Dh.; Abh. P. 11, 127; T., M. ಉಡು; Tě. ದುನ್ನು; Tu. ಉರ, ploughing). P. p. ಉಟ್ಟು, (ಉತ್ತು). ಉಟ್ಟಂ (Śmd. 288). ಜವದಿಂ ಕವಲೆಯಂ ಸುಟ್ಟು, ಕಟ್ಟಿಯಿಟ್ಟಿ ಉಟ್ಟಂ (282 Mdb. MS.). ಉಟ್ಟಿಯೆನ್ದು ಉಟ್ಟಿ ಭಾವಂ (Śmd. I).

ಉಟಿ ula. 1. = ಉಟಿತು, ಉಟದು, ಉಟಿತು, ಉಟಿದು, ಉಟು 2, ಉಟುತು, ಉಟುದು, ಉಟ್ಟು. A shortened P. p. of ಉಟ್ 1. — ಉಟಿ ಕೊಳ್ಳು. To escape (C.). 2, to remain, to stop (C.; B. 5, 125).

ಉಟಿ ula. 2. = ಉಟ್ 2, ಉಟು 3. Remaining; staying; etc. — ಉಟಿಗಡಮೆ. -ಕಡಿಮೆ. That remains as too less, *i. e.* the remainder (S. Mhr.). — ಉಟಿಗಡೆ. -ಕಡೆ. (The remaining side), the remainder or rest (of a sum, C.). 2, remaining alive (My.). — ಉಟಿತರ. = ಉಟಿಸಡ. (My.). — ಉಟಿಸಡಿ. Remainder (My.).

ಉಟಿ ula. 3. = ಉಟು 4, ಹುಟು. (My.).

ಉಟಿಕೆ ulaki. = ಉಕ್ಕೆ 2, ಉಟುಕೆ, ಉಟುಕೆ 2, ಉಟುಕ್ಕೆ 2, ಉಟುಕ್ಕಿ 2. Remaining; remnant. ಉಟುಕೀ ಜನರು, the remaining persons (C.; B. 5, 20). ಉಟುಕೀ ಜಡಿವೆಗಳು, the

remaining things (127). ಉಲಿಕೀ ಹಣ, the rest of the money (C.).

ಉಲಿತ ulata. 1. = ಉಲುತ 1. The act of ploughing, ploughing (My.).

ಉಲಿತ ulata. 2. = ಉಲಿತ, ಉಲುತ 2. Remaining; what remains, rest (C.).

ಉಲಿತು ulatu. = ಉಲಿ 1, ಉಲಿದು, etc. A P. p. of ಉಲಿ 1. Having remained, etc., being saved or gained. — ಉಲಿತಾಯ. -ಆಯ. = ಉಲಿತಾಯ, ಉಲಿತಾಯ. That remains (in one's hand) as gain: gain, profit (C.; ಲಾಭ G.).

ಉಲಿದು uladu. = ಉಲಿತು, etc. A P. p. of ಉಲಿ 1 (C.). ಉಲಿದ ದಣ್ಡು (B. 5, 68). ಯಜಮಾನನ ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವವು. . ಉಲಿಸಿತು (5, 121). See Prv. s. ತೆಗದು.

ಉಲಿತೆ ulatĕ. Remaining; remainder (My.).

ಉಲಿಮೆ ulamĕ. = ಉಲಿಮೆ, ಉಲುಮೆ. Ploughing (My.).

ಉಲಿಲ್ ulal. 1. Ploughing. ಉಲಿಲ್ ಇಲ್ಲದ ಹಾಡುನೆಲ (ಪಿಲ, ಅಪ್ರಹತ Nr.).

ಉಲಿಲ್ ulal. 2. To whirl round, to swing, to be unsteady; to be loosened and fly away (T., M. ಉಲಲು; Tě. ಊಲು, to fall; ಪದಲು, ವದುಲು, to loosen, be untied; see ಉಯ್ಯಲ್). ಕದನದೊಳ್ ಅರ್ದು ಸಾರ್ದು ಇಸೆ ಮಹಾರಥರ್, ಅಚ್ಚು ಸಿಡಿಲ್ದುದು, ತಸು ಸೂಸಿದುದು, ಆರಗೀಲ್ ಉಲಿಲ್ದುದು, ಮಡಂ ಕಡಿವೋದುವು (Abh. P. 13, 69 MS.).

ಉಲಿವು ulavu. (= ಉಲಿವು), ಉಲಿಹು 2, ಉಲಿಹು 2. Remaining; remainder, balance (My.).

ಉಲಿವೆ ulavĕ. Remaining; being saved; refuge; N. of a place. ನಡೆತನ್ದರ್ ಆ ಉಲಿವೆಯ ಮಹಾಮನೆಗೆ (Bp. 61, 74).

ಉಲಿಸು ulasu. 1. = ಉಲಿಸು 1, ಉಲುಸು 1. To cause to plough (My.).

ಉಲಿಸು ulasu. 2. = ಉಲಿಸು 2, ಉಲುಸು 2. To cause to remain; to spare, etc. (My.).

ಉಲಿಹು ulahu. 1. = ಉಲುಹು 1, etc. (My.).

ಉಲಿಹು ulahu. 2. = ಉಲಿವು, etc. (My.).

ಉಲಿ uli. 1. To leave, to abandon, to quit (ಸ್ಥಾನವ್ಯಕ್ತೆ Śmd. I; ಬಿಡು I; Śmd. 107 Cm.; 194 Cm.; 261 Cm.; 354. 399 Cm.; ಕಬಿ, ಕಳೆ 90 Cm.; 107 vṛitti); to except (Śmd. 377). **2,** to be left, to remain (ಅವತಿಷ್ಟ Śmd. Dh.; Śm. 116; ಮಿಗು Śmd. 113. 134 Cm.). **3,** to be left out, excepted or excluded (ಹೊಜಿತಾಗು 77. 337 Cm.). **4,** to remain alive, to be saved (ಜೀವಿಸು Śmd. I; ವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.). **5,** to be saved, to be gained (ಲಾಭವಾಗು (Śmd. I). **6,** to remain behind. (C.; T., M. ಒಬಿ; Tu. ಒರಿ; T. ಉಯ್, to live, to escape; Tu. ಉಳ್ಪಿ, remnant). P. p. ಉಲಿದು (etc., see s. ಉಲಿ 1). ಕಱು ತಾಯ ಬಬಿಯನ್ ಉಬಿಯದ ತೆಱದಿನ್ದಂ (Śmd. 194). ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಬಿದುವು (Lilv. 3, 5). ಕೃತಾಭಿಷೇಕೆ ಮಂಜಿಂ ಈ 2 ಪಟ್ಟದ ಅರಸಿಯರು, ಪಟ್ಟಿನಿ ಎಮ್ಬುದು ಉಬಿದ ಅರಸಿಯರು; ಆಕಾನ್ಯ ಎಮ್ಬುದು ಹೊನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ, ಉಬಿದ ಒಡಮೆ ಕುನ್ಯ ಎಮ್ಬುದು; ದೇಗುಲಂಗಳಕೆ ಅಯತನಮ್ ಎಮ್ಬುದು, ಉಬಿದ ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆಯಂ ಹಮ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಉಬಿದ (ಅವಶಿಷ್ಟ Śmd. 344). ಉಬಿಯದುದು (ಸಿಜಕೇಸ, ನ್ಯಕ್ಷ Hlâ.). ಉಬಿಯಸಿಹುದು (ಸಿಜಕೇಸ, etc. Mr. 453). ಹಾಯೊರಿಗೆ ಉಬಿದವನೇ ಗೌಡ (Prv.). ನೀ ಹೋಗಿಗಲ್ ಎನ್ನ ಒಡಲ್ ಉಬಿವುದೇ? (Bh. 1, 8, 61). ಅದು ದೂರ ಉಬಿಯಿತು (B. 2, 47). — See Śmd. 26. 47. 63. 77. 82. 90. 98. 107. 113. 129. 134. 138. 231. 248. 252. 291; Abh. P. 14, 102; Bp. 1, 54; 6, 3; 9, 29; 11, 6; 12 sum.; 12, 16. 19; 18, 23; 22, 8. 38; 24, 80; 27, 23; 47, 9; 52, 7; 55, 13. 17; 58, 37; 59, 54; 60, 22; Bh. 1, 10, 30; 3, 13, 31; Grj. 4, 59; Rśv. 5, 43; 6, 133; 13, 8. 19. 21; Śśv. 2, 12; J. 1, 7; 2, 19. 61; 4, 4; 5, 31; 7, 2; 9, 31; 10, 21. 38. 41. 43; 11 sum.; 15, 14. 18; 17, 20. 21; etc.; B. 3, 79. 101. 126; 4, 17. — ಉಬಿಯಂಗುಡು. -ಕುಡು. To cause to remain alive, etc. (J. 4, 23). — ಉಬಿಯುಬಿ. rep. (Bp. 35, 3; 55, 3).

ಉಲಿ uli. 2. = ಉಲಿ 2, etc. Remaining; remnant, etc. See ಆರೆ ಉಬಿ. — ಉಬಿಗಡೆ. = ಉಬಿಗಡೆ. (My.). — ಉಬಿಸಿರ್ಪುರ. (ಅರ್ಜಿ, q. v.; Śmd. II).

ಉಲಿ uli. 3. (= ಉಬಿ, q. v.). A kind of penance (ಒನ್ದು ನೋಂಪಿ Kk. 79).

ಉಲಿಕೆ uliki. = ಉಬಿಕೆ, etc. (C.; B. 5, 154. 167. 169. 180).

ಉಲಿಕೆ ulikĕ. 1. = ಉಬಿಕೆ 1, etc. (My. occasionally).

ಉಲಿಕೆ ulike. 2. = ಉಬಿಕೆ, etc. (My.).

ಉಲಿಗ uliga. 1. An affix denoting "subject to" (ಒಳ್ ಪಡೆದವ Śmd. I), *e. g.* ದಣ್ಡುದಿಗ (I). *Cf.* ಊಬಿಗ.

ಉಲಿಗ uliga. 2. A bird of omen (ಶಕುನದ ಪಕ್ಕಿ Śmd. I; M. ಉಬಿ, circumstances; ಉಬಿ ಕಾಣು, to inquire from the astronomer; ಒಡಿ, sorcery; to use witchcraft; Tě. ವಲನು, an omen; *cf.* ಒಕ್ಕು 4).

ಉಲಿಗು uligu. 1. = ಉಬುಗು 1, q. v.

ಉಲಿಗು uligu. 2. = ಉಬುಗು 2, q. v.

ಉಲಿತ ulita. = ಉಬಿತ 2. (My.).

ಉಲಿತು ulitu. = ಉಬಿತು, etc. (My.). — ಉಬಿತಾಯ. -ಆಯ. = ಉಬಿತಾಯ. (My.).

ಉಲಿಪು ulipu. = ಉಬಿಹು 1, ಉಬಿವು, ಉಬಿಹು 1. To cause or suffer to remain; to spare, to save; to save, as life (ಜೀವಕರಣ Śmd. Dh.).

ಉಲಿಮೆ ulimĕ. = ಉಬಿಮೆ, etc. (My.).

ಉಲಿವು ulivu. = ಉಬಿಕು. (Śmd. I; Śmd. 247). ಭೀಷ್ಮಕನು ಮಗಳ ಉಬಿವ ಕಾಣನೆ, ಕಣ್ಣನ್ ಒನ್ದು ಅನುಮಾನಸಾಧನವ (Râm.). **2,** a kind of pêlikĕ among the viččhitičitras (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.). — See ಅಬಿವುಬಿವು; J. 21, 20.

ಉಲಿಸು ulisu. 1. = ಉಬಿಸು 1, etc. (My.).

ಉಲಿಸು ulisu. 2. = ಉಬಿಸು 2, etc. To cause or suffer to remain; to spare, to save; to keep alive (C.; B. 3, 125; 4, 45. 223; 5, 63. 65).

ಉಲುಬು ulu. 1. = ಉಳು, etc. To plough (C.). P. p. ಉತ್ತ. ಉಬಿವ (Si. 303. 320). ಉಬಿಬವದು (319).

ಉಲಿ ulu. 2. = ಉಬಿ 1, etc. A P. p. of ಉಬಿ 1. — ಉಬಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಉಬಿ ಕೊಳ್ಳು. To be spared, etc. (C.; B. 2, 39).

ಉಟಿಪಿ ಟುಳು. 3. = ಉಟ 2, etc. — ಉಟುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಉಟುಗಡೆ. (My.).

ಉಟಿಪಿ ಟುಳು. 4. = ಉಟ 3, ಹುಟು. — ಉಟುಕಡಿ. ಉಟುಕಡ್ಡಿ. Ringworm (My.).

ಉಟಿಪಿಕು ಟುಳುಕು. = ಹುಟುಕು. (My.).

ಉಟಿಪಿಕೆ ಟುಳುಕೆ. 1. = ಉಟ್ಕೆ 1, etc. (My.).

ಉಟಿಪಿಕೆ ಟುಳುಕೆ. 2. = ಉಟಿಕೆ, etc. (C.; B. 5, 231. 249. 274).

ಉಟಿಪಿಗು ಟುಳ್ಗು. 1. = ಉಟ್ಗು 1, ಉಟ್ಟು. To be attached to, to be fond of or pleased with, to love (*cf.* ಉಪ್ಪು 1; ಉಟ್ಟಿ; ಒಟ್ಟು 1; T. ಉಟುವಲ್, continual love). ಉಟುಗಿದಂ (ಒಲ್ದಂ Śmd. I; ಕೂರ್ತಂ II, o. r. ಉಟ್ಗಿದಂ).

ಉಟಿಪಿಗು ಟುಳ್ಗು. 2. Erotic sentiments, etc. (ಬೇಟ Śmd. II, o. r. ಉಟ್ಗು).

ಉಟಿಪಿತ ಟುಳುತ. 1. = ಉಟತ 1, etc. (My.).

ಉಟಿಪಿತ ಟುಳುತ. 2. = ಉಟತ 2, etc. (My.).

ಉಟಿಪಿತು ಟುಳುತು. = ಉಟ 1, etc. A P. p. of ಉಟ್ 1. — ಉಟುತಾಯ. -ಆಯ. = ಉಟುತಾಯ, etc. (My.; B. 5, 303).

ಉಟಿಪಿದು ಟುಳುದು. = ಉಟುತು, etc. (My.).

ಉಟಿಪಿಪು ಟುಳುಪು. = ಉಟ್ಪು, etc. (J. 4, 62).

ಉಟಿಪಿಮೆ ಟುಳುಮೆ. = ಉಟಮೆ, etc. Ploughing (My.).

ಉಟಿಪಿವಿಕೆ ಟುಳುವಿಕೆ. Ploughing (My.).

ಉಟಿಪಿಸು ಟುಳುಸು. 1. = ಉಟಸು 1, etc. (My.).

ಉಟಿಪಿಸು ಟುಳುಸು. 2. = ಉಟಸು 2, etc. (My.).

ಉಟಿಪಿಹು ಟುಳುಹು. 1. = ಉಟ್ಪು, etc. (Bp. 40, 36; 49, 9; 61, 25; Bh. 1, 8, 27. 28. 33; J. 2, 61; 4, 15; 6, 52; 8, 42; 10, 18; 11, 41; 20, 41. 42; 26, 44; 29, 24).

ಉಟಿಪಿಹು ಟುಳುಹು. 2. = ಉಟಹು 2, etc. (My.).

ಉಟಿಪ್ಕೆ ಟುಳ್ಕೆ. 1. = ಉಕ್ಕೆ 1, ಉಟ್ಕೆ 1, ಉಟುಕೆ 1. Ploughing (ಉಟ್ಟ ಛಾವಂ Śmd. I).

ಉಟಿಪ್ಕೆ ಟುಳ್ಕೆ. 2. = ಉಕ್ಕೆ 2, ಉಟಕೆ, etc. Remaining; remainder.

ಉಟಿಪಿ ಟುಳ್ಗಿ. = ಉಗ್ಗಿ 3, (ಉಟ್ಗಿ 3). A kind of penance (ಒನ್ದೆ ನೋಪ್ಪಿ Śmd. II; T., M. ಉಟು, to suffer, be wearied; to undergo penance; to be employed in business, etc.; T. ಉಟುಂಗು, to be distressed, be sorrowful; ಉಟ್ಟಿ, to labour much, work hard; ಒಟು, to mortify the body; to afflict; to trouble; ಒಟಿಂಗು, to set in order, keep within bounds, curb, keep under; *cf.* ಒಯ್ಯನೆ; see ಊಟ್ಗ).

ಉಟಿಪ್ಪಿ ಟುಳ್ಗು. = ಉಟುಗು 1, etc. To be attached to, etc., to love (ಸ್ನೇಹ Śmd. Dh.).

ಉಟಿಪ್ಪಿ ಟುಳ್ಕೆ. Attachment, love (ಸ್ನೇಹ Čt. I, 45).

ಉಟಿಪ್ಪಿ ಟುಳ್ದು. = ಉಟ 1, etc. A P. p. of ಉಟ್ 1. (My.).

ಉ೫ ru. A vulgar way of writing Sk. ವೃ and ೠ.

ಊ

ಊ ū. 1. The sixth letter of the Alphabet (Śmd. 12). When initial it is often written ವೂ.

ಊ ū. 2. Final ಊ is seldom met with in Kannaḍa words; an instance is the noun ಪೂ (ಹೂ, Śmd. 67. 95. 202). As the final of imitative sounds it appears *e. g.* in ಕೂ (of ಕು) and ಥೂ (of ಥು), and then may take the pluta form (19. 68). A few monosyllabic Saṁskṛita words retain their final ಊ in Kannaḍa (67. 103).

ಊ ū. 3. In some verbal nouns ಊ is a lengthening of ಉ, *e. g.* in ಸೂಡು (Śmd. 250).

ಊ ū. 4. An optional form of the vocative of Saṁskṛita words with final ಉ (Śmd. 152).

ಊ ū. 5. (= ಉ 10). An indicative adjective pronoun formed of ಉದು 1: this (in the middle). ಆ, ಈ, ಊ (Śmd. 202). ಆ ಒನಮ್, ಈ ಒನಮ್, ಊ ಒನಮ್ ಎನ್ನದೆ, ತೊಬಲ್ದು, ಪೂಗೊಯ್ಯರ್ ಅವರ್ (202). *Cf.* ಊಕೆ 2, ಊತ 1.

ಊ ū. 6. A contraction of ಉವ 2 or ಉವ (My.), *e. g.* ಎನಿಸೂದು (Śmd. 88. 172. Mḍb. MS.). ಇರೂ ಛಾವಂ (Nr.). ಉಪ್ಪ ನ ಕಟ್ಟಿರೂ ಮನೆ (Hlā.). ಮಾಡೂದು (Mr. 380). ಅಲ್ಲಾಡೂ ದು, ಎಡಿಗೂದು (454). ಮುಂತೂದು (464). ಸುತ್ತೂದು (469). ತಿದ್ದೂದು (539). ಒಪ್ಪೂದು (Nn. 71). ಪಕ್ಕ ಎಡಿಗೂದು (Kk. 86). ಪಾಪಂ ಪಾಪೂ ಈಲಕೆ (Sp.). ಚೆಲ್ಲೂದು (ಏಕೀರ್ಯ Śmd. Dh. Cm. ad ಪೀಜ್ಞೆ). *Cf.* ಊಣ, ಊನ.

ಊ ū. 7. = ಉಂ 1, ಉ 9, ಅಂ 5. A copulative conjunction that has the same meanings and uses as ಅಂ 5 q. v., etc., but appears as final also in the accusative: and; and...and; also; at any rate; even; soever; though.— ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಳ್ವವನೂ ಇಬ್ಬರೂ, ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ, ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ, ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಿತ್ರ ಸುಹೃತ್ ಎನ್ದೊಡೆ ಎಡೆಯಲಿ ಆದ ಸಂಗಡಿಗನು, ನಣ್ಬನೆನ್ದೂ ಎನ್ಪರು (Nr.). ಲೇಪೆ ರಾಜಿ ಎನ್ದೊಡೆ ಎಡೆದೆಱಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು, ವೃಕ್ಷಾದಿಗಳ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯವೆನ್ದೂ ಎನ್ಪರು (Nr.). ಎನ್ದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ನನಾತನ Nr.). ಎನ್ದೂ ಗೆಯ್ಯದ ಭೂಮಿ ಖಿಲಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಕಟ್ಟ ಎಮ್ಬುದು ಕೊಬ್ಬಿಗೂ ರೇತಸ್ಸಿಗೂ ರಕ್ತಕ್ಕೂ ಮೆದುಳಿಗೂ ಉಚ್ಚಗೂ ಜೇಲಿಗೂ ಕವಿಯ ಕೊಗ್ಗಿಗೂ ಸಿವ್ವುಳಕ್ಕೂ ಶ್ಲೇಷ್ಮಕ್ಕೂ ಕಣ್ಣೀರಿಗೂ ಕಣ್ಣಗೀಚಿಗೂ ಬೆವರಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 205). ವಲ್ಲರಿ ಮುಂಜರಿ ಪುವ್ವಿನ ಗೊಂಚಲಿಗಾದರೂ ಹುವ್ವ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗಾದರೂ ಪೆಸರುಗಳು (122). ಏಳ್ಕ ನಾಲ್ಕು ಶಬ್ದಗಳೂ (106). ಎಲ್ಲಾ ಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲಾದ ಕೊಬ್ಬು (204). ತ್ಯಾಗ ಭೋಗಗಳು ಎರಡೂ ಉಳ್ಪವನು (354). ಎಲ್ಲವು ಸಮ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ (371). ಚನ್ದ್ರೋದಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಚತು

Û

ರ್ವತಿ ಆದರೂ ಪಾತ್ರವು ಆದರೂ ಇದ್ದು ಆಚರಿಸಲ್ ಪಡುವ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (39). ಹಳ್ಳಿವಾಗಿಯೂ ದಿನ್ನೆಯಾಗಿಯೂ ಹಾಕರುವ ಮಣ್ಣಿನ ತಿಪ್ಪೆ (112). ಆಳು ಹಾಲು ಮೊಸರು ತುಪ್ಪ ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುವವರಾಗಿಯೂ ಮಾಜಿಲ್ ಪಡುವವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗೊಲ್ಲರ ದೊಡ್ಡಿ (113). ಕಡೆಗೂ ಬೆಳದು ಇರುವದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ 377). ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವವನೂ ಅನ್ನ ಕೊಡುವವನೂ ಕಷ್ಟದೊಳಗಿನ್ದ ಕಾಯುವವನೂ (B. 1, 14). ಆ ಕಾಗದ ಬಹಳ ದಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಹುರುಬರಕಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (1, 15). ಗಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯೂ ಕಾಗದವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ (1, 23). ಅವು ಒಮ್ಮೆ ಮೈ ಹಸ್ತಿಗಳನ್ನೂ ನಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಒಯ್ಯುವವು (2, 18). ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವಾದರೂ ತಾನೇ ಆಗದು (2, 24). ಮತ್ತೆ ಯಾವವೂ ಇಲ್ಲ (2, 37). ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಹೋದವು (3, 124; see ಎರಡೂ). ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರಸೌಖ್ಯಗಳು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೇ ಸರಿ (4, 24). ಎಲ್ಲಿಯೂ, wheresoever; everywhere; etc. (C.). ಎನ್ನೂ, whensoever; always; etc. (C.). — See ಉಂ.

ಊ ೧. 8. = ಊವು, etc. — ಊಗಾಯ. A slight wound (My.).

ಊ ಊ. 9. The initial û that is connected with **pû** and **hû**, see *e. g.* ಊ 8, ಊಡು 2, ಊಣು, ಊರಿಗೆ, ಊಸರವಳ್ಳಿ, ಊಸು 1 & 2.

ಊಕಾರ ಊ-kâra. The letter ಊ (Śmd. 11).

ಊಕಾರಾನ್ತ ûkâra-anta. A word with final ಊ (Śmd. 102).

ಊಕೆ ûkĕ. 1. = ಉಂಕೆ, ಉಂಕೆ, ಉಂಕೆ. The warp of a loom spread and starched; the warp in general (ನೆಯ್ಗೆ Śm. 78; T., M. ಊಡ್ಪೆ, the woof; *cf.* ಉಯ್ಗ 2 P.). ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನೂಲಿ (ಎಟ್ಟು Śmd. I).

ಊಕೆ û5-kĕś. 2. This (intermediate) female (ಮಧ್ಯ ನಾರಿ Śm. 78). ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (Śmd. 186). ಕಲು ತಡೆದತ್ತು, ಕನ್ನನ್ ಉಣಲ್ ಊ ಮನೆಯ ಊಕೆಗಳ್ ಒಯರ್ (202).

ಊಖ್ಯ ûkhya. = ಉಖ್ಯ. *Boiled in a pot, as e. g. meat.*

ಊಂಕೆ ûṁkĕ. = ಊಕೆ 1, etc. (My.).

ಊಚ ûĉa. = ಊಹು, ಊಂಡ, ಊಂಹು. Superior, more costly (C.; Mhr. ಉಂಚಾ). — ಊಚ ಅಬಿವೆ. Costly cloth (My.; ಸುಜೀಲಕ G.). — ಊಚ ನೀಚ. Superior and inferior (C.). ಊಚವಾದ್ದು ನೀಚವೆನ್ದ ಹೇದಿ ಬಾರದು (Prv.). — ಊಚ ಬೆಳ್ಳಿ. Superior, fine silver (C.).

ಊಚೆ ûĉĕ. = ಊಬು 2. (Tĕ. ಊದೆ, a kind of grass; Tu. ಊಡಿಲ್, a kind of broom grass). — ಊಚೆಹುಲ್ಲು = ಊಬು ಹುಲ್ಲು. A kind of long grass from which brooms are made (My.; *cf.* ಹಂಚಿಹುಲ್ಲು).

ಊಚು ûĉu. = ಉಚ್ಚು. (Sd.; Tĕ. ಊಚು, to fall off, as the hair from sickness).

ಊಚು ûĉu. = ಊಚ. (C.).

ಊಜೆ ûjĕ. An insect that infests grain (My.).

ಊಂಚ ûṁĉa. = ಊಚ, etc. (My.).

ಊಂಚು ûṁĉu. = ಊಂಚ, etc. (My.).

ಊಟ ûṭa. A verbal noun of ಊಡು 1: Taking a meal; a meal (C.; ಏಲ್ಚನ, ಆಹ್ವಯಹಾರ, ಆತನ, ಭಕ್ಷಣ, ಭೋಜನ, etc. Hlâ., Nr., Mr. 220, Si. 317; T., Tu.). ವರಸುತ ನುಮ್ ಇಲ್ಲುದ ಮನೆತೊಳ್ ಊಟವುಂ ಆದು ಆಗದು (Bp. 24, 31). ಕೇಲಿಗೆ ಊಟಕೆ ಮಾಡಿದವನೋ? (40, 42). ತಿರಿದುಮ್ಬು ಊಟ (43, 58). ಊಟಕೆ ಬನ್ದೆ (61, 19). ಊಟಕ್ಕೆ ಬಾ! (B. 2, 7). ಊಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಿತಿ ಇರ ಬೇಕು (4, 25). ನಾಲ್ಕು ಮನ್ದಿ ಆಪ್ತ ಇಪ್ಪರಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ (4, 52). ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತೀರಿ (5, 152). ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತರು (5, 153). ಊರಿಗದವರ ಊಟವು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (5, 286). ಊಟ ಆದ ಮೇಲೆ (5, 294). ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾನೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ವೆಂಡಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. — ಊಟಕ್ಕಲ್ಲದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬೇಡ.— ಊಟಕ್ಕಲ್ಲದವನು ಶಾಟ ವೂಡದೆ ಇರನು.— ಊಟಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚು ಬಿತ್ತು (or ಬೀಟಿಲಿ); ಗನ್ನ ತೇದು, ಹೆಣ ಹೋಯ್ತು.— ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ದಣ್ಣಿಗೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟ ಚಲೋಪಾಯಿತು, ಜೊಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಲಿಲ್ಲ. — ಊಟದಲ್ಲಿ ನೀಚಾಗಿರ ಬೇಕು. — ಊಟ ಪಶಿದ ಹಾಗೆ. — ನೋಟ ಪೆಱರಿಚ್ಚಿ, ಊಟ ಮನದಿಚ್ಚಿ. — ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಲ್ಲ, ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಲ್ಲ. — ಊಟ ಬೇಡವೆನ್ದು, ನಾಟಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ. — ಊಟ ಆಸ್ತರೆ ಹೂ, ಓಟ ಆಸ್ತರೆ ಊಹೂ. — ಊಟ ಬೇಜ್, ಪಡಬೇಜ್. — ಊಟ ಹಾಗ, ಪಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ (Prvs.). ವಿಷಯಲುಮ್ಪಟನಾಗಿ, ಸವಯ ಊಟಗಳನ್ ಉಣ್ಬು, ಬೆಮಿಸ ಬೇಡ (Dp. 4, 1). ಪುತ್ರ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನಸ, ಪಾಲುಊಟದ ಹಬ್ಬ (1, 4). ಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲದ ಊಟವದು ಕಾದಿ ಕೂಟ (54, 3). See Prvs. s. ನೂಕು 1, ನೋಟ, ಪಕ್ಷ, ಪಶು, ಬಟ್ಟೆ 2, ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ; J. 29, 25; 34, 10. — ಊಟ ಗೀಟಿ. reit. A meal and its appendage (C.). — ಊಟ ಮಾಡಿಸು. To give a meal (to another, C.). ಅವನನ್ನು or ಅವಸಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸು (C.). — ಊಟ ಮಾಡು. To take a meal (C.). ಕೂಡೆ ಊಟ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸಪಭೋಜನ Si. 317). See Prv. s. ನೋಡಿ.

ಊಟಗಾಡಿ ûṭa-gâḍi. A great eater (C.).

ಊಟಗಾರ್ತಿ ûṭa-gârti. A woman who eats much (My.).

ಊಟು ûṭu. Rising. (Mhr. ಉಟಣೇಂ, to rise; ಬೈಸಣೇಂ, to sit). — ಊಟು ಬೈಸು. Rising and sitting down, sitting on the haunches and standing up in quick succession, which is done to exercise the limbs or, at school, is used as a punishment for idle boys (C.).

ಊಟೆ ûṭĕ. (= ಒಜೆ). A natural spring of water (My.; Tĕ.; Tu. ಊಟೆ; T. ಊಟ್ಟು; T., M., Tĕ. ಊಱು, to spring or issue forth, ooze; Tu. ಊಜು, ಊಸು, ಊಳಿ, ಉಯಿಲು, to ooze; see ಊಱು 3, ಒಜೆ 1, ಒಸರ್ 1; *cf.* ಉಬ್ಬೆ 2).

ಊಡಕ ûḍaka. (*fr.* ಎಡ?). A deaf man (My.). ಊರೊಸ್ಸಾಡಿದರೆ ಊಡಕನೊಸ್ಸಾಡಿದ (Prv.).

ಊಡಲು ûḍalu. = ಅವ್ವಡಲ No. 2. (My.).

ಊಡಿಸು ûḍisu. To cause to eat, to give to eat (My.; J. 12, 32). ಈತಂಗೆ ನಂಜನ್ ಊಡಿಸಿ ಕೊಲ್ವ ಉಪಾಯಮಂ ಮಾಜಿಲ್ಲೇ (J. 29, 37). ಕೊನ್ಯಸನೊ, ವಿಷಮನ್ ಊಡಿಸಿ, ಚನ್ನ ಪ್ರಾಸನಂ? (31, 28). **2,** to cause to give to eat (My.).

ಊಡು ûḍu. 1. (To take a meal, to eat, on account of ಊಟ & ಊಡಿಸು; T., M. ಊಮ್ಮು, to suck, to eat); — to give to eat, to make eat (ಭೋಜನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Śm. 94; C.; T. ಊಟ್ಟು). ನರುವೇ ವಣ್ಣಗಳ ಮೆಲ್ಲೆ, ಮಾತೆ ವಿಷಮಂ ಪೆತ್ತ ಆರ್ಭಕಂಗೆ ಊಡಲ್ (Śś.). ಆಪನಿತು ಹೊಸ ಹುಗ್ಗಿಗುಡ ಅಜ್ಯ ಆಪರಿಮಿತಂ ಕಲಿಸಿ, ಊಡುತ್ತ ಆ ಪರಮಮಾಹೇಶ್ವರರನ್ ಆರಾಧನೆಯೊಳ್ ಬಲಿಸಿ (Bp. 3, 53). ತಾಯ್ ಮೊಲೆಯೂಡೆ (24, 45). ತಾಯೋಪಾದಿಯಲಿ ಮೊಲೆಯೂಡಿ (25, 7). ಊಡುವನು ತಾನೇ ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಂಗೆ (47, 40). ಮೊಲೆಯನ್ ಊಡಿದರ್ ಆರು? (50, 5). ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಲು ಮೊಲೆಯನ್ ಊಡಿದಳು (50, 11). See Abh. P. 11, 148; Bp. 15, 5. 29; 50, 4; Râv. 3, 51; 4, 66; 9, 39; Śâv. 2, 65.

ಊಡು ûḍu. 2. = ಪೂಡು 1, etc. To join, to yoke, to put to or on, to apply, to put, etc. (My.; Tu.). ಮುದ್ದುಗಳನ್ ಊಡಿ (Bp. 1, 51). ಒನ್ದು ಕಣೆಯೂಡಿ (J. 4, 42).

See Rśv. 5, 65; J. 8, 16; ಉಪ್ಪಾಡು. **2,** to apply an unctuous substance, etc. to, to smear, to anoint, to besmear, to spread over (ಲೇಪನ Śm. 94; M. ಉಡಿ, to rub; *cf.* ಪೂಸು 1). ವಿಷವನ್ ಊಡಿದ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಯಾವರಸವನ್ ಊಡಿದ ಸಿಗ್ಗವದ ಬಳೆಗಳ ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಣಿವೆಣ್ಣಿ ತಿಯರ್ (Rāghē. 17, 65).

ಊಡು ūḍu. 3. (fr. ಊಡು 1). A support, etc. (ಆಧಾರ Śmd. Dh.; T. ಊಡ್ಪು, immobility; refuge, protection; Tē. ಊಟೆ, firmness, strength; T. ಊನ್ದು, to lean, set, fix, put in the ground, etc.; *cf.* ಊತ 2).

ಊಡುಗು ūḍugu. — ಊಡುಗುಚಿಟ್ಟು. The plant Alangium hexapetalum (ಅಂಕೋಲೆ Si. 127; Tē.).

ಊಡೆ ūḍe. The pendent root of the banyan tree (Śd.; Tē.).

ಊಢ ūḍha. Carried; moved; married. See ಪ್ರೌಢ, ವ್ಯೂಢ.

ಊಢೆ ūḍhe. A bride, a wife espoused according to the ritual. See ಆಢ್ಯೂಢೆ.

ಊಣ ūṇa. = ಉವರ್ಣ, of which it is a contracted form, *e. g.* ಆಣ್ಯೂಣ, ತೆಗೆಯೂಣ, ಬಿಡೂಣ, ಹತ್ತೂಣ (My.).

ಊಣ ūṇa. Tbh. of ಊನ. (My.).

ಊಣತೆ ūṇatĕ. Tbh. of ಊನತೆ. (My.).

ಊಣು ūṇu. = ಹೂಳು. To bury (My.).

ಊನೆಯ ūṇĕya. = ಊಣ. Deficiency, defect (J. 1, 7. 8; 18, 44; 23, 43; 26, 60; see Prv. s. ಜಾಣ).

ಊಣ್ಟು ūṇṭu. To grow big or bulky (ಉಬ್ಬಿ ಬೆಳೆ Čt. I, 42).

ಊಣ್ಮು ūṇmu. A wrong form of ಉಣ್ಮು (Bp. 42, 1; 53, 48).

ಊತ ūt-taꞩ. 1. This (intermediate) male. ಆತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ (Śmd. 182). ಆತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್ (182). ಆತಂ ದುರ್ಯೋಧನನ್, ಈತಂ ರವಿಜಾತನ್, ಊತನ್ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಂ (182).

ಊತ ūta. 2. (fr. ಊಡು 1). Firmness, steady application of the mind (My.; see ಊಡು 4).

ಊತ ūta. *Woven.*

ಊತಿ ūti. Weaving, sewing. 2, speed. See ವ್ಯೂತಿ.

ಊತ್ವ್ ūtva. The letter ಊ (Śmd. 372. 379).

ಊದ ūda. = ಊದು. Frankincense (ಸಿಲ್ಲು G.; Mhr., H.). — ಊದಗಡ್ಡಿ. = ಊದುಗಡ್ಡಿ. (My.). — ಊದುಬತ್ತಿ. A thin stick covered with frankincense (C.; Tu. ಊದು-).

ಊದನ್ತ ū-d-anta. A term with final ಊ (Śmd. 102; Kâvy. I, 2, 84-89).

ಊದರೆ ūdarĕ. A kind of corn-tares in paddy and wheat fields (My.; Tē. ಊದೆ, a kind of grass; its plural ಊದೆಲು, a kind of corn-tares; ಊದೆಗಡ್ಡಿ, tares).

ಊದಲು ūdalu. Blowing; — swelling. — ಊದಲು ಮೋಜಿ. A swollen face (My.); a face that indicates anger (My.).

ಊದಾ ūdā. = ಉದಿ, ಊಪಿ. Brown, purple, lilac, dark flesh colour, sky-blue (My.; H., Br.).

ಊದಿ ūdi. = ಊದಾ, etc. (C.; ಶ್ಯಾವ G.; B. 3, 99. 108).

ಊದಿಕೆ ūdikĕ. Blowing; — swelling (My.).

ಊದಿಸು ūdisu. To cause to blow (C.); to cause to refine metal with the blow-pipe (My.). **2,** to cause to swell (My.).

ಊದು ūdu. 1. = ಊಬು 1. To blow (ಶ್ವಾಸಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; C.; T., M., Tē., Tu.; *cf.* ಉಸುರು 2); to purify or refine metal with the blow-pipe (My.; Tē.). **2,** to become inflated, to be puffed up, to swell, to be distended (My.; T., M., Tē., Tu.; Tē. also ಊಬು). ಕವಿಗಳನ್ ಆಕ್ಷಿಗಳುಮಂ ನಿಟ್ಟಿನಿ ಊದುವರು (Bp. 15, 10). ಊದುವ ಬಿಡುಗಹಳೆಗಳು (56, 17). ಕೊಬಿಲನ್ ಊದುತ (58, 23). ಪಿಳ್ಳಂಗೋವು ಊದುವನನು (ವೇಣುಧ್ಮ Si. 340). ಊದುವ ಬಸುಱ (ಹೆಣಂ, Bp. 46, 58). ತಾಯ್ವಿಡಿ...ಊದಿದುದೊ ಸೋಪ್ಪಜಳಮಂ ಬಸುಱುಂ? (Rśv. 5, 40). ಗೇರ ಪಣ್ಣನ್, ಇದು ಕೆಣ್ಡಮ್! ಎನುತ್ತಂ, ಸಾರಿ, ಮೇಲೆ ತೃಣಮ್ ಇಟ್ಟು, ಆನನ್ ಊದಲ್ (9, 23). ಪಾದಿಯೊಳ್ ಊದಿದನ್ ಒರ್ವಂ, ಬೂದಿ ಕರಂ ಪಾಱಿ, ಕೆಣ್ಡಮುಂ (9, 26). ಮೂಡಣ ಎಲರ್ ಊದೆ (9, 30). ಚಿತ್ರಜಂ ತಪ್ಪಿಲರೊಳ್ ಊದಿದೊಡೆ (J. 26, 13). ಊದಿದಅಪ್ಪ ಬೆಳ್ಳಿ ಬೂದಿ ಆಯಿತು (Prv.; see another Prv. s. ಓ 2). ಕಲ್ಲುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಅದಱೊಳಗೆ ದೊಡ್ಡದೊನ್ದು ಉಕ್ಕಿನ ತುಣ್ಡು ಜೆಲ್ಲಿ, ತಿದೀ ಊದುವನು (B. 4, 157). ಕದ ಊದಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (My.). — ಊದ್ಯುದು. rep. See Prv. s. ಕುಟ್ಟು 1.

ಊದು ūdu. 2. Blowing. **2,** swelling, swollen state. (Tē. ಊದು, ಊದೆ; M. ಊತ್ತು, swelling, greatness). — ಊದುಕಾನಾಲೆ. = ಊದುಗಾಮನಿ. (My.; T.; Tu. ಊದುಕಾಮಿಲಿ). — ಊದುಗಲ್ಲ. A swollen cheek; a double chin (My.). — ಊದುಗಾಮನಿ. -ಕಾಮನಿ. A kind of jaundice by which the body swells (S. Mhr.) — ಊದುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A swollen leg (My.). — ಊದುಗೊಬಿವೆ. -ಕೊಬಿವೆ. A tube used in blowing a fire; a blow-pipe (C.). — ಊದುಬಟ್ಟೆ. A morbidly swollen body (My.). — ಊದುಬೊಟ್ಟೆ. = ಊದುಬಟ್ಟೆ. (My.).

ಊದುಂ ūdu. = ಊದ. (C.). — ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ. = ಊದುಬತ್ತಿ. (C.). ಊದುಗಡ್ಡಿ. = ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ. (My.). — ಊದುದಾನಿ. = ಊದುಬತ್ತಿಗಿಡ. (My.). — ಊದುಬತ್ತಿ. = ಊದುಬತ್ತಿ (C.). — ಊದುಬತ್ತಿಗಿಡ. A receptacle for the ūdubatti made of metal in the form of a tree (C.).

ಊಧ ūdha. *An udder.*

ಊಧಸ್ ūdhas. *An udder.*

ಊಧಸ್ಯ ūdhasya. *Milk.*

ಊನ ūna. = ಉವನ, of which it is a contracted form. Frequently *e. g.* ಹೋಗೂನ, let us go! ಮಾಡೂನ, let us do! (C.). The form appears also as ಊನು (S. Mhr.).

ಊನ ūna. = ಊಣ. *Lessened; wanting; deficient, defective, short of any quantity;* maimed; *less, minus;* subtraction, deduction (ಗತ, ಕೋಧನ, ಕಳಹಂ Mr. 440).

ಊನತೆ ūnatĕ. = ಊಣತೆ. The state of being lessened, etc. (My., also ಊನತ್ವ).

ಊಬತ್ತಿ ūbatti. = ಊಬತ್ತಿ. Tbh. of ವಿಧೂತಿ. (My.).

ಊಬಲು ūbalu. = ಉಬ್ಬಲು, etc. (My.).

ಊಬು ūbu. 1. = ಊದು 1. To blow (S. Mhr.; Tē. ಊಯು, to whistle; M. ಊವಲ್, ಊಬಿಲ್, whistling).

ಊಬು ūbu. 2. = ಊಜೆ. The awn of barley, etc. (C.; ಕಣ್ಣಕಿ Mr. 110; ತೂಕ G.; Mhr. ಓಮ್ಬಿ; *cf.* ಊದು 1). ಧಾನ್ಯದ ಊಬು, ನೆಲ್ಲುಊಬು (ಕಂಕಾರು, ಸನ್ಯತೂಕ, ಧಾನ್ಯತೂಕ

Si. 305. 448). — ಊಬಿನ ಕರಡ. The ಊಬುಹುಲ್ಲು when dry (C.). — ಊಬುಕಡ್ಡ. = ಊಬಿನ ಕರಡ. (S. Mhr.). — ಊಬುಹುಲ್ಲು. A common fodder grass with very troublesome awns, Andropogon contortus (Z.; C.), used also in making brooms (My.).

ಊಮ್ ûm. An interjection expressing pain (C.).

ಊಮ್ûm. *An interjection expressing anger, etc. Cf.* ಉಂ 2.

ಊಮೆ ûmĕ. A dumb man (My.; M., T. ಊಮ, dumb, stupid; a dumb man; T. ಊಮೈ, a dumb person); a taciturn man (My.).

ಊಂಡಿಸು ûyisu. Tbh. of ಊಹಿಸು. (My.).

ಊರ್ ûr. = ಊರು, ಉರ್. An inhabited place; a village; a town (ಗ್ರಾಮ Nr.; Si. 442; ಗ್ರಾಮ, ಸಂವಸಥ Hlâ., Mr. 188; T., M.; Tĕ., Tu. ಊರು). ಊರ್ಗರ್ (Śmd. 51). ಊರನ್ ಅಯ್ದಿದಂ (156). ಊರ ಬುಸ್ದು (162). ಊರ್ಗೆ (82). ಊರೊಳ್ (231). ಎರಡು ಊರ ಎಡೆಯ ಸಿದುವಮಾಳಂ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಊರ ಹೊರೆ (ಗ್ರಾಮಾನ್ತಿಕ, ಉಪನಶಲ್ಯ, ಕಟಿ, etc. Hlâ.). ರೂಡಿಸಿದ ಕವಿತಾಪ್ರವೀಣನು ನಾಡೊಳ್ ಊರೊಳು ನೀನೇ! (Bp, 42, 6). ಬಣ್ಣಿಯನ್ ಊರ ಹೊಜಿವಣ್ಣಿ ಸಿದಂ (Bh. 1, 10, 29). ಬನಗಳಿಂ ಬಳಸದ ಊರ್ಗರ್ ಇಲ್ಲದ ಎಡೆ ಇಲ್ಲ ಆ ಇಳೆಯೊಳು (J. 3, 3). ಕಡುಬರ್ ಇರ್ದ ಉರ್ಗಳ್ದ್ದೆ ಕಾಡು ಬಳ್ಕೆತು (28, 36). ಮನ್ತ್ರಿ ದುವ್ರ್ಯಾನದಿಂ ನಗರದ ಸಮೀಪಕೆ ಅಯ್ತರೆ, ವಾದ್ಯಘೋಷಿತಂ ಕವಿಯೆಳ್ ಇಡಿಯೆ, ಏನ್ ಇದು ಉತ್ಸಹಮ್ ಊರೊಳ್? ಎನೆ (31, 29).—See ತ ಮರೂರ್, ಹುಟ್ಟೂರ್; J. 3, 40; 4, 16; 6, 51; 24, 21. — ಊರಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. A town gate (C.). — ಊರಡಿಕೆಯೊಗ. -ಅಡಿ-. A kŏ̆ḷaga of which the size has been fixed by the villagers (Bp. 1, 23; My.). — ಊರವ. -ಅವ. A man belonging to a village or town (C.). ಊರವರು (Bp. 54, 75). — ಊರವಳು. -ಅವಳು. A woman belonging to a village or town (C). — ಊರುಮ್ಮಡಿ. -ಉಮ್ಮಡಿ. A village grant (J. 7, 30; My.). — ಊರೂಟ. -ಊಟ. A public meal (C.). — ಊರುರ್. rep. ಊರೂರೊಳ್ (Śmd. 231; Bp. 25, 20). — ಊರೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 161). A village or town chief.

ಊರರಿ ûrari. = ಉರರಿ. *A particle expressing expansion, and assent or acceptance.*

ಊರರೀಕೃತ ûrarī-kṛita. = ಉರರೀಕೃತ. (G.).

ಊರವ್ಯ ûravya. Relating to the thigh (of Brahmâ): *a Vaiśya.*

ಊರಿ ûri. = ಊರರಿ. *A particle of diffusion and assent.*

ಊರಿಗೆ ûrigĕ. = ಪೂರಿಗೆ, etc. (My.). See ಎಣ್ಣೂರಿಗೆ.

ಊರಿಸು ûrisu. (?Abb. P. 10, 57).

ಊರೀಕೃತ ûrī-kṛita. *Agreed, promised.*

ಊರು ûru. = ಉರ್, etc. (C.). ಅತ್ತಲ್ ಊರಿಗೆ ಪೋದವರು ತಾವು ಇತ್ತ ಮನೆಗೆ ಅಯ್ತುರುತಂ (Bp. 14, 24). ನೆರೆಯೂರಿಂಗೆ ಪೋಗುತ (16, 1). ಊರಿಂಗೆ ದೂರದೊಳ್ ಇರ್ದ ವನಂ (ಉಪರೋಪಿತ Hlâ.). ಜನ ಧನ ಅಧಿಕಾರ ಇವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಊರು (Si. 106). ಹಾವುಗಳ ಊರು (ಭೋಗವತಿ, ಪಾತಾಲರಾಜಧಾನಿ 425). ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾಯೂರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ! (Sp.). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಯಿತು ನಾಯುವ ನೀರು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಅಕ್ಕಜಿಲ್ಲದ ತವುರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (148). ಒಳೆಯನ್ ಇರದ ಊರು, ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವ್ಕೂ, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು ಇವ್ ಮೂಱು ಕೆನಜೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಬ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಆಗಸರ ಮಾಳ್ಕೆಯೇ ಮುತ್ತುರ್ತ್ತೆ.—ಊರ ಗುದ್ದಲಿ ತನ್ದು, ನಾಡ ಕಾಲಿವೆ ತೆಗದ. — ಊರ ಮುನ್ದೆ ನೀಗಿಲ ಹೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣವರಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮಾತು. — ಊರಲ್ಲಿ ತಿರಿದುಣ್ಡು, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಪದಾ ಹೇಳು! — ಊರ ನೇರಿದ ಮೇಲೆ ದಾರಿ ತೀರಿತು. — ಊರಿಗೆ ಆರ ಸನಾದರೂ ತಾಯಿಗೆ ಮಗ. — ಊರಿಗೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೆ ಆಬಿಲಿ? — ಊರಿಗೆ ಒನ್ದ ಮಾರಿ ಉಣ್ಡಿಲ್ಲದೇ ಹೋಗದು. — ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಣ್ಣಿ, ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಣಿರು. — ಊರಿಗೆ ಹಬ್ಬ ವಾದರೆ ನಾಯಿಗೆ ಲೊಟ್ಟೊಟ್ಟಿ. — ಊರಿಗೆ ಹೋಗದವರಿಗೆ ದಾನೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? — ಊರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಲಗೇರಿ. — ಊರು ಉಪಕಾರವಱಿಯದು, ಹೆಣ ಶೃಂಗಾರವಱಿಯದು. — ಊರು ತಿರಿದು, ಜೂಲುನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ. — ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು. — ಊರು ಬೇಡೆಯಾದರೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಬೇಡಿಸಿಯೇ? — ಊರು ಮೂಱು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಹುದ ಬೇಕು. — ಊರ ಮೇಲೆ ನೂಱು ಬಿದ್ದರೆ ತಾನಘೋಗನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇನು? — ಊರು ಒಳ್ಳೇದೇ ಎನ್ದರೆ, ಬಾಯಿ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ಊರು ಒಳ್ಳೇದು. — ಊರು ಸುಟ್ಟರೂ ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹೊಜಿಗೆ. — ಊರು ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ (ಹಾಯ) ಬೇಕು. — ಊರಕ್ಕ ಊರ ಬೇಳೆ ಉಣ್ಣು ಹೋಗೆ, ಮಾರವ್ವ! — ಊರು ಹಾರಿದಾರೂರ ಗಾವುದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? — ಊರೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣ ಮಾತನ್ನು ನನ್ನ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಪೇಳಿದ. — ಊರೆಲ್ಲಾ ತೊಳೆದರೂ ಮಸಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗದು. — ಊರು ಸೂಜಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಪಾಲಿ ಕಾದರು. — ಊರೆಲ್ಲಾ ಸೂಜಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು (Prvs.). See Prvs. s. ಊಡಕ, ಯಾರ್. — ಊರ ಕತ್ತೆ. = ಊರುಕತ್ತೆ. (B. 3, 48). — ಊರ ಕಿರಿಯಾತು. The country Chirayit, Andrographis paniculata Nees (St. & Pl.). — ಊರ ಪಾರಿವಾಳ. A village or house pigeon (B. 3, 114). — ಊರಾಳು. -ಆಳು. A villager; village-people. See Prv. s. ಧಾರಾಳ. — ಊರು ಕಟ್ಟೆ. A raised seat round a tree in front of a village (C.). — ಊರುಕತ್ತೆ. A village or domestic donkey (B. 5, 16). — ಊರುಕೇರಿ. A village or town street (C.; Si. 299). — ಊರುದೇವಮ್ಮ. A village goddess (C.). — ಊರಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A gavuḍa. See Prv. s. ಮಾಱಪ್ಪ. — ಊರುಬಾಗಿಲು. A town gate (C.; ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ Si. 112; ವಲಜ 413). — ಊರು ವನ್ದಿ. -ಪನ್ದಿ. A village hog (ಎಟ್ಟರ, ಗ್ರಾಮ್ಯಶೂಕರ Nr.). ದಿಗ್ವಾರಣದ ಮಱೆ ಉಮ್ಮುದೇ ಬನ್ದು ಊರುವನ್ದಿಯ ಮೊಲೆಯಂ? (Bp. 11, 10). — ಊರುವಾಗಲ್. -ಬಾಗಲ್. = ಊರುಬಾಗಿಲು. (Bp. 43, 72). — ಊರುಸಿಂಗ. The village-lion: a Pariah dog (My.). — ಊರುಹತ್ತಿರ. The neighbourhood of a village (ಗ್ರಾಮಾನ್ತ, etc. Si. 113). — ಊರುಹಾಗಲ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, generally cultivated, Momordica charantia L. (St. & Pl.). — ಊರೂರು. rep. ಆ ಕರಿಕಾಲಚೋಳನು ಮನೆಮನೆಗೆ ಊರೂರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನಕೆ ಬಿಟ್ಟಯನ್ ಒರೆವ ಕೆಲಸಕೆ ಪ್ರೋಪ ಸಮಯದಲಿ (Bp. 26, 55). — ಊರೆಳ್ಳಗಿದ. -ಎಳ್ಳು-. The gingely-oil plant, Sesamum indicum, D. C. (My.).

ಊರುರು ûruru. *The thigh* (ತೊಡೆ Śm. 70. 91).

ಊರುಗ ûr-uga. (Śmd. 240). A man born or living in a village, a rustic, a vulgar man (ಗ್ರಾಮೀಣ, ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಗ್ರಾಮೇಯಕ Hlâ.). — ಊರುಗನುಡಿ. A vulgar expression (ಅಶ್ಲೀಲ Hlâ.; Mr. 85).

ಊರುಜ ûru-ja. Born from the thigh (of Brahmâ): *a Vaiśya.*

ಊರುಪರ್ವ ûru-parva. *The knee.*

ಊರುವಿಶ್ಲೇಷ ûru-viślêsha. A disjunction of the thighs. See ಬಗಟು.

ಊರ್ಪಿ ûr̤i. That puts itself down. See ಬಿಲ್ಲೂರ್ಪಿ ಪಾವು.

ಊರ್ಪಿಕೆ ûr̤ikĕ. Putting down, etc. (My.).

ಊರ್ಪಿಸು ûr̤isu. 1. To cause to put down, etc. (My.).

ಊಪ್ಪಿಸು ūrisu. 2. To steep, to soak (My.).

ಊಪ್ಪು ūru. 1. (= ಉಬ್ಬು). To be, to exist; to stay, to stop, to reside (ಸತ್ವ Śmd. Dh.). ಬಹಳ ದಿವಸ ಒನ್ದು ಊರೊಳಗೆ ಊಪ್ಪುವದು (C.). **2,** to settle (v. i.), to take up one's abode. ಸಮ್ಮದವೞಿದ ಅಶಿಕರುಣಾಸುಧಾರಸವೇ ೞಿದ ಆಲೋಕನದೊಳ್ ಆ ಗುರುಭಕ್ತನಂ ನೋಡಿ (Bp. 39, 49). ಅಂಗಳಗೆ ತಮಮ್ ಊಪ್ಪಿ, ದುರ್ಮಾರ್ಗಂಗಳಲಿ ವರ್ತಿಸುವುದು (60, 44). **3,** to cause to settle on or to stick to. ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೆ ಊಪ್ಪಿ ಹಿಣ್ಡನ್ ಒಡೆದ ಎಳ್ಕಲಂ (Rāghè. 17, 72). **4,** to put down, or fix, on the ground, etc. (C.). ಉಂಗುಟಂಗಳನ್ ಊಪ್ಪಿ ನಡೆವುತೆ (Bp. 1, 49). ಕಾಲೂಪ್ಪಿ ನಿನ್ದು (1, 50). ಕಾಲೊನ್ದ ಧರೆಯೊಳ್ ಊಪ್ಪಿ (2, 12). ಆಡಿಯನ್ ಊಪ್ಪಿತ್ತ ಇನಿತು ದೂರಂ ನಡೆದು (43, 85). ಮಪದಿ ಮೊಣಕಾಲೂಪ್ಪಿ ಬಾಗುತ ನಡೆಯೆ (57, 59). ನಾಲ್ವು ಚರಣವನ್ ಊಪ್ಪಿ ನಡೆವ ಧರ್ಮ (J. 27, 19). ಜಾಪ್ಪಿ, ಜವದಿಂ ಕೆಯ್ಯೂಪ್ಪಿ, ಬಿಡ್ದು, ಎದ್ದು (Rāv. 8, 124). ಕೆಯ್ಯೂಪ್ಪಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಏದ್ದಿ ಆನಿತಱಿಲ್ಲಿ (13, after 95). ಗೋವುಗಳ ಕಾಲುಗೊರಸೆಗಳು ಊಱಿದ ಗುಣ್ಡಿ (Si. 431). ಕೋಲನ್ನು ಊಱುವದು (C.). ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಂಗಾಲೂಱಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇವೆ (B. 4, 82; see B. 4, 62). **5,** to put in the ground, etc., to plant (C.). ಗಿಡಗಳ ಮೊಳೆಕೆಗಳನ್ನು ಆಗಿದು, ಮತ್ತೊನ್ದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಊಱುತ್ತಾರೆ (B. 3, 107);—to inoculate (C.). ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಮಂಪಿನ್ ಬೀಜವನ್ನು ಊಱುವದು (4, 222);—to set firmly, as flags, etc. (C.). **6,** to put or apply to. ಮುಕುಲಿತಹಸ್ತವ ಅಲಿಶದಲಿ ಊಱಿ ನವಿಸುತ ($Bp. 60, 61). **7,** to join one thing to another one for support. ಗಲ್ಲದೊಳು ಕೆಯ್ಯೂಱಿ (Bp. 3, 17). ತೊಡೆಗಳಂ ಪೊರಿಕೆಯೊಳ್ ಊಱುತೆ (4, 12). **8,** to lean on. ಆಱು ದಲದ ನಲಿನಮನ್ ಊಱಿ (3, 8). ಕೆಯ್ವುವನ್ ಊಱಿ, ತಾ ನಿನ್ದು (32, 7). ಹಲಿಗೆಯನ್ ಊಱಿ ಕೆಯ್ಗಳಿನ್, ಅಮರಿ (39, 62). **9,** to enter into, to enter (the earth, etc.). ಬೇರೂಱುವದು, the root to enter or to be fixed, to root (C.). ಊಱಿದೊಡೆ (ಸರ್ಪದ) ಎರಡು ಪಲ್ಗಳು (Bp. 46, 32). **10,** to cause to enter, to stick; to sting (bite). ಮುಸುಟಿಯ ರಾಯಂ. . . ಕೂರಲಗನ್ ಆಲದೊಳ್ ಊಱಿ ನಿಲಲ್ (32, 24). ಊಱಿಕೋದು, ಜಾಜ್ಞೋದು, ನಾಜಿಕೋದು (a riddle meaning "a bug"). ಜೇನು ಸೋಣ ಊಱಿತು (My.). **11,** to enter and become beneficial, to agree with. ಆ ಊರಿನ ನೀರು ಅವನಿಗೆ ಊಱಿತು (My.). **12,** to walk (My.; see Prv. s. ಆಜ್ಞ).—(T. ಊನ್ದು, to lean, set, fix, stick in, put in the ground; M. ಊನ್ನ್ನ, to be fixed, firm; to lean, rest, rely upon; ಊಱು, to sink into, penetrate; to sink to the bottom, subside, settle; Tu. ಊರು, to set firmly, etc.).

ಊಪ್ಪು ūru. 2. Leaning on, etc.—ಊಱುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A stick to lean on, a walking stick (C.).

ಊಪ್ಪು ūru. 3. To leak out, to ooze, to spring as water (My.; Si. 82. 83. 115; see ಊಱಿ). **2,** to be steeped, to be soaked (My.; T., Tě.; *cf.* ಉಸಿ).

ಊರ್ ūr. = ಊರ್, etc.—ಊರ್ಕಾವಲಿಗ. A town watchman (My.).—ಊರ್ಕೆಲಸಿಗ. A village or town barber (C.).—ಊರ್ಗಾವ. -ಕಾವ. A man who watches the heaps of grain in the fields of a village till government and the owners have got their share, when he receives his fees in the shape of grain (ಕಿತಾಬಾಳಂ Ct. I, 74, *i. e.* ಕಾದಿ ಬಾದಿಂ).—ಊರ್ವೇಲಿ. -ಜೇಲಿ. A hedge round a village (My.).

ಊರ್ಜ ūrja. *Power, energy, strength;* effort, exertion. 2, *the month Kârttika* (November-December; Mr. 70).

ಊರ್ಜಸ್ವಲ ūrja-s-vala. *Powerful, strong.*

ಊರ್ಜಸ್ವಿ ūrjasvi. *Powerful, strong.* See Kâvy. III, 3, B, 166.

ಊರ್ಜಿತ ūrjita. Powerful; well established (My.); mighty; great, excellent (My.); exceeding, much. See Grj. 2, after 106; 5, 44. Bp. 8, 47; 22, 51; 30, 2; 61, 79; J. 25 sum. ಊರ್ಜತೆ, an excellent female; a powerful mare (Bp. 59, 39).

ಊರ್ಜಿಸು ūrjisu. To be energetic, great, or much (Bp. 53, 24).

ಊರ್ಣ ūrṇa. = ಊರ್ಣೆ. See ತಲೋರ್ಣ.

ಊರ್ಣನಾಭ ūrṇa-nâbha. *A spider.*

ಊರ್ಣನಾಭಿ ūrṇa-nâbhi. *A spider.*

ಊರ್ಣಾಯು ūrṇâyu. Woollen. 2, *a woollen blanket.* 3, *a ram.*

ಊರ್ಣೆ ūrṇĕ. = ಉಣ್ಣೆ. *Wool; felt.* 2, a circle of hair between the eyebrows (G.).

ಊರ್ಧ ūrdha. = ಉದ್ದ, etc., ಊರ್ಧ್ವ. See ಕರೋರ್ಧ.

ಊರ್ಧ್ವ ūrdhva. *High, raised up;* being above. 2, *elevation, elevated position, that is high.* ಊರ್ಧ್ವಂ, *on high, up, upwards.*

ಊರ್ಧ್ವಕ ūrdhvaka. *A certain drum, a kind of mardala.*

ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷಿಪ್ತ ūrdhva-kshipta. Thrown or sent upwards; turned upwards, raised (ಉದಂಚಿತ, ನೆಗಪಿದುದು Mr. 449).

ಊರ್ಧ್ವಗತ ūrdhva-gata. Gone up, risen; being on high.

ಊರ್ಧ್ವಗತವಸ್ತುಗ್ರಹಣ ūrdhvagata-vastu-grahaṇa. Seizing or taking what is on high. See ಎಟ್ಟು.

ಊರ್ಧ್ವಗತಿ ūrdhva-gati. Going upwards; ascent, elevation; elevation in the scale of being: môksha (My.).

ಊರ್ಧ್ವಜಾನು ūrdhva-jânu. *Long-shanked, or thick-kneed.*

ಊರ್ಧ್ವಜಙ್ಘ ūrdhva-jaṅa. *Long-shanked,* etc.

ಊರ್ಧ್ವನ್ದಮ ūrdhva-n-dama. *Raised up, standing up.*

ಊರ್ಧ್ವಪಿಣ್ಡ ūrdhva-piṇḍa. = ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ. (ಕುಮ್ಬಸ್ಥಲ Mr. 154).

ಊರ್ಧ್ವಪುಣ್ಡ್ರ ūrdhva-puṇḍra. A perpendicular line on the forehead of a Vaishṇava. (My.).

ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ ūrdhva-rêtas. Being above the semen: abstaining from sexual intercourse, chaste. (My.).

ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ ūrdhva-lôka. *The upper world, heaven* (ತ್ರಿಪ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ Nn. 93).

ಊರ್ಧ್ವವಿಮೋಚನ ūrdhva-vimôčana. Loosening from an elevated place. See ಆನು.

ಊರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸ ūrdhva-śvâsa. Expiration. (R.).

ಊರ್ಮಿ ūrmi. *A wave.* 2, a current, the flowing of water. 3, a fold or plait in a garment.

ಊರ್ಮಿಕೆ ūrmikĕ. A wave. 2, *a finger ring* (ಉಂಗರ Mr. 340). 3, regret, sorrowing for anything lost.

ಊರ್ಮಿಮತ್ ūrmi-mat. Wavy; *bent, crooked.*

ಊರ್ಮಿಲಾಕಾನ್ತ ūrmilâ-kânta. Lakshmaṇa (J. 20, 56. 60; 21, 37).

ಊರ್ಮಿಲಾಪತಿ ūrmilâ-pati. = ಊರ್ಮಿಲಾಕಾನ್ತ. (J. 21, 54).

ಊರ್ಮಿಳಾರಮಣ ūrmilâ-ramaṇa. = ಊರ್ಮಿಲಾಪತಿ. (J. 20, 59).

ಊರ್ಮಿಳೆ ūrmilĕ. -ಳಾ. Janaka's daughter and wife of Lakshmaṇa. (My.).

ಊರ್ವ ūrva. The submarine fire. (G.). 2, a reservoir. 3, a cloud. 4, a stable. 5, a pitṛi or mane of a deceased ancestor. 6, N.

ಊರ್ವಶಿ ūrvaśi. = ಉರ್ವತಿ. (Bp. 57, 72; My.).

ಊರ್ವಿಕ ūrvika. (fr. ಊರ್?). People, folks. See Prv. s. ಪೂರ್ವಿಕ.

ಊವು ūvu. = ಉವ್ವು, etc., ಉ 8. (My.).

ಊಷ ūsha. 1. *Salt ground.*

ಊಷ ūsha. 2. = ಉಷ. See ಪ್ರತ್ಯೂಷ.

ಊಷಣ ūshaṇa. = ಉಷಣ. *Black pepper* (ಮೆಣಸು Hlâ.).

ಊಷಣೆ ūshaṇĕ. = ಉಷಣೆ. Long pepper (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಊಷರ ūshara. *A barren spot with saline soil.*

ಊಷವತ್ ūsha-vat. Consisting of saline soil; *a spot with saline soil.*

ಊಷ್ಮ ūshma. ಊಷ್ಮನ್ ūshman. *Heat; steam, vapour;* ardour, passion; the hot season. See Šmd. 106; ಉಷ್ಮಳ.

ಊಷ್ಮೆ ūshmĕ. Tbh. of ಊಷ್ಮನ್ (Šmd. 106. 107; ಉಷ್ಮೆ, ಸೆಗೆ ಬೆಸೆ, ಝಳ Kk. 11*b*; ಉಷ್ಮೆ 12; ಉಷ್ಮಳಿಸಿತು 83).

ಊಸ್ ūs. = ಉಸ್ No. 1. (My.).

ಊಸರವಳ್ಳಿ ūsaravaḷḷi. = ಉಸರುಳ್ಳಿ, ಹೂಸರುಳಿ, ಹೂಸರುಳ್ಳಿ. A kind of lizard, the Indian monitor, Varanus dracaena (My.; Tĕ. ಊಸಪಿಲ್ಲಿ, ಊಸರವಿಲ್ಲಿ). — ಊಸರವಳ್ಳಿಪಾವು. (= ಊಸರವಳ್ಳಿ?). (ಮಾಲುಧಾನ, ಮಾತುಲಾಹಿ, ವಿಷಗಿಡದ ಹುಬು, ಉಮ್ಮತ್ತದ ಹುಬು; ಇದು ಐಟ್ಟಾಂಗದ ಆಕಾರವಾಗಿಯೂ ದೀರ್ಘದೇಹವಾಗಿಯೂ ಉದ್ದವಾದ ಬಾಲವುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ಇರುವದು Si. 77).

ಊಸರುಳ್ಳಿ ūsaruḷḷi. = ಊಸರವಳ್ಳಿ, etc. (R.).

ಊಸು ūsu. 1. = ಹೂಸು 2. (My.).

ಊಸು ūsu. 2. = ಹೂಸು 3. (My.).

ಊಹ ūha. 1. = ಊಹೆ, etc. *Reasoning; deliberation, reflection, calculation,* inferring, conjecturing (ಅನುಮಾನ, ತರ್ಕ Mr. 10). 2, one of the saṁcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಊಹ ūha. 2. Pushing, moving, etc. See ಪ್ರತ್ಯೂಹ, ವ್ಯೂಹ, ಸಮೂಹ.

ಊಹಾಬಲ ūhâ-bala. The power of reasoning, etc. (Bh. 1, 7, 41).

ಊಹಿತ ūhita. Deliberated about, etc. (My.).

ಊಹಿನಿ ūhini. An assemblage; a multitude reduced to order. See ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ.

ಊಹನೀಯ ūhanīya. = ಊಹ್ಯ No. 1. (My.).

ಊಹಿಸು ūhisu. = ಊಯಿಸು. To reason, to deliberate, to suppose, to infer, etc. (Bp. 1, 63; 18, 64; 40, 8. 15; 45, 28; 50, 54; Si. 327. 350. 385. 390; My.; B. 4, 58).

ಊಹಿಸುಹ ūhisuha. Reasoning, etc. (ಊಹೆ, ತರ್ಕ Nn. 148).

ಊಹೂ ūhû. No! no! Don't! (My.; Mhr.; see Prv. s. ಊಟ).

ಊಹೆ ūhĕ. = ಊಹ, ಹೂಹೆ. Tbh. of ಊಹ (Šmd. 102; ತರ್ಕ, ಊಹಿಸುಹ Nn. 148).

ಊಹ್ಯ ūhya. Inferrible; fit to be noted; fit to be deliberated about, fit to be supposed, etc. 2, fit to be pushed or moved. See ಸಮೂಹ್ಯ.

ಊಳ್ ūḷ. 1. = ಊಳು. To call near from a distance (ದೂರಾದ್ ಆಹ್ವಾನ Šmd. Dh.). **2,** to cry out; to howl (M. ಊಳಿ). P. p. ಊಳ್ದು. ಕವಕ್ಕವ ಎಲೆಎಲೆ ಊ ಊ (o. r. ಒ ಓ) ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್ ಎನ್ದು ಒಚ್ಚತ ಊಳ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯುಂ (Šmd. 74). ಸನ್ಜಿ ಸಮಾನ ಎಥಕ್ತಗಳ ಅನ್ದಮನ್, ಅವಜಿಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ ತುಜುಗಿದ ಯತಿ, ಪದುಬನ್ದಮನ್ ಅಜಿಯದನ್ ಒನ್ದುಂ ಮಿಸ್ಟಿ ಕಣ್ಡು ಊಳ್ವ ನಾಯಿ ನಿಷ್ಕಾರಣದೊಳ್ (Čt. II, 121). See Abh. P. 13, 19; 14, 122.

ಊಳ್ ūḷ. 2. An outcry; a howl (Tĕ. ಊಳಿ, ಊಳೆ; M. ಊಳ್, ಓಳಿ, ಓಲಿ; T. ಊಳ್ಪೈ). — ಊಳಿಡು. -ಇಡು. To cry out; to howl (ತ್ಯಾನಜಮ್ಮುಕಳ್ಳನಿ Šmd. Dh.). ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ತೊಮ್ಬತ್ತಾಱು ಸಾವಿರ ಗೀತಸಂಕುಲವ ಪೇಳ್ದಿದೆವು, ಅವುಂ ಬಿಟ್ಟವಂ ಕಣ್ಡು ಊಳಿಡುವದಱಿ ಜನ್ದಮ್ ಆಯ್ತು (Bp. 22, 52). ಬಸಿಡಿಗಳೊಳ್ ಊಳಿಡುವ ನರಿಗಳೋ? (51, 53).

ಊಳವೆ ūḷavĕ. = ಊಳ್ 2. (Č. Bp. 47, 29).

ಊಳು ūḷu. = ಊಳ್ 1. P. p. ಊಳಿ. ಹಗಲುಂ ನರಿಗಳ್ ಊಳಿದವು (Bp. 61, 11). ಜೆಸರ ನಾಯ್ಗಳು ಹಾಸ ಹಜ್ಜಿದು, ಉಬ್ಬಸದಲಿ ಊಳಿದವು (Bh. 3, 13, 21).

ಊಟಿಗ ūṭiga. = ಊಟುಗ. (My.).

ಊಟಿಗಿತ್ತಿ ūṭiga-itti. = ಊಟುಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಊಟಿಗ ūṭiga. (Drudgery?); work, business; service (C.; Tĕ. ಊಡಿಗ; T., M. ಊಟಿ'ಯು; T. ಒಯ್, to perform; ಒಡುಗು, to go, walk; to act; see ಉಟ್ಟಿ; ಉಟ್ಟಿಗ 1; *cf.* ಓಲಗ). ಕೇಳ್, ಅರಸ! ನಿಮ್ಮ ಊಟಿ'ಗವ ತಪ್ಪಸಿದನ್ ಆ ದೊಡೆ (Bp. 53, 34). ಊಟಿ'ಗದ ಬೀಟಿಯ ನಾಯ್ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು Mr. 185). ಮುನ್ದುಕಡೆ ನಡಿಯುವ ಊಟಿ'ಗದವನು (ಪುರೋಗ, ಅಗ್ರೇಸರ, etc. Si. 281). ಅರಸಿನ ಊಟಿ'ಗದ ಸ್ಥಲ (ರಾಜಸಭೆ 485). ಎನ್ದನು ವೃಕೋದರನ ಊಟಿ'ಗವಂ (Bh. 1, 8, 56). See Grj. 6, 25; 7, 21; Râm. 3, 7, 30; J. 13, 60; 32, 41; B. 5, 283. 284. 285. 293; Prv. s. ವರ್ಗ. — ಊಟಿ'ಗವ. -ಆವ. A male servant (C.; ಆಳು, ಸೇವಕ G.; B. 5, 283).

ಊಟಿಗಿತ್ತಿ ūṭiga-itti. A female servant (My.).

ಊಟಿಗತನ ūṭigatana. Service. ಊಟಿ'ಗತನಕ್ಕೆ ನಿನ್ನು ಕೊಳ್ಳು, to be in the employ of —. ಎರಡನೆಯವರಲ್ಲಿ ಊಟಿ'ಗತನಕ್ಕೆ ನಿನ್ನು ಕೊಣ್ಡು (G. 551).

ಊಟಿಗಿ ūṭigi. A male servant (My.).

ಊಟಿಸು ūṭu. = ಹೂಟಿಸು, etc. To bury (My.).

ಋ

ṚI

ಋ ṛi. The seventh letter of the Alphabet (Śmd. 12 seq.). When initial it occasionally appears as ರಿ or ರು in the vulgar language.

ಋಕ್ ṛik. = ಋಚ್.

ಋಕಾರ ṛi-kâra. The letter ಋ (Śmd. 11).

ಋಕಾರಾನ್ತ ṛikâra-anta. A term with final ಋ (Śmd. 103).

ಋಕ್ಕು ṛikku. Tbh. of ಋಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಋಕ್ಥ ṛiktha. *Property, wealth.*

ಋಕ್ಷ ṛiksha. = ರುಕ್ಷ 2. *A bear.* 2, *a star; a constellation, a lunar mansion.* 3, *the plant Bignonia indica* (ದಿಣ್ಣಲಮರ G.).

ಋಕ್ಷಗನ್ಧಿಕೆ ṛiksha-gandhikĕ. *The creeper Batatas paniculata* Chois.

ಋಕ್ಷಗನ್ಧೆ ṛiksha-gandhĕ. *The plant Argyreia argentea* Sweet.

ಋಕ್ಷೇಶ ṛiksha-îśa. Lord of the stars: *the moon.*

ಋಗ್ವೇದ ṛig-vêda. The ṛigvêda, the first of the four vêdas (C.).

ಋಗ್ವೇದಿ ṛigvêdi. Belonging to, or being conversant with, the ṛigvêda. — ಋಗ್ವೇದಿಗಳ ಸಿಂಗರಿ. N. (Bp. 56, 41).

ಋಚ್ ṛič. = ಋಕ್, ರುಕ್ಕು 1. *A verse or text of the vêdas, especially one of the ṛigvêda.* 2, *the ṛigvêda.*

ಋಚೆ ṛičĕ = ಋಚ್ No. 1. (My.).

ಋಚ್ಛೆ ṛiččhĕ. Wish, desire. See ಯದೃಚ್ಛೆ.

ಋಜೀಷ ṛijîsha. *A seether or boiler;* a frying pan.

ಋಜು ṛiju. = ರಿಜು, ರುಜು 1. *Straight; right; honest, upright.*

ಋಜುಭೇದ ṛiju-bhêda. The state of being bent. See ಕುಳ್ಳ್.

ಋಜುರೋಹಿತ ṛiju-rôhita. The straight (unbent) bow of Indra (ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು Mr. 42).

ಋಜುಲಮ್ಬಿ ṛiju-lambi. *Hanging straight down.*

ಋಜುವೀರ ṛiju-vîra. An honest hero (Śmd. 74).

ಋಜೂಕರಣ ṛijû-karaṇa. Straightening; rectifying. See ತಿರ್ದು.

ಋಜ್ವಾಗತ ṛiju-âgata. Coming in a straight manner (in dramatic action, Śmd. 74; Kâvy. I, 5, 45).

ಋಣ ṛiṇa. = ರಿಣ, ರುಣ, ರೊಣ. Guilt. 2, *debt; obligation.* — ಋಣ ಕೊಡು. To lend money (My.). — ಋಣ ತೀರಿಸು. To discharge a debt (My.). — ಋಣ ಪರಿಹರಿಸು. To pay a debt (My.). — ಋಣ ಮಾಡು. To contract debt, to borrow (My.). —ಋಣ ಹರಿಸು. = ಋಣ ತೀರಿಸು. (My.). — ಋಣ ಹೊಜ್ಜಿಸು. To charge with debt (My.). — ಋಣ ಹೊಡಿಸು. To incur debt (My.).

ಋಣಋಣೀಭಾವ ṛiṇa-ṛiṇî-bhâva. The state of getting into debt and that of being in debt (My.).

ಋಣಗಾಜಿ ṛiṇa-gâṛa. A debtor (My.).

ಋಣತ್ರಯ ṛiṇa-traya. Three obligations, viz. to dêvas, pitṛis, and ṛishis (J. 26, 58).

ಋಣಬಾಧೆ ṛiṇa-bâdhĕ. The trouble arising from being in debt (My.).

ಋಣಮುಕ್ತ ṛiṇa-mukta. Released from debt (C.).

ಋಣಮುಕ್ತಿ ṛiṇa-mukti. Discharge of a debt. (My.).

ಋಣವಿಮೋಚನೆ ṛiṇa-vimŏčanĕ. Paying off a debt (My.).

ಋಣಸ್ಥ ṛiṇa-stha. A creditor (sic! ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನು, ಉತ್ತಮರ್ಣ Si. 300). 2, a debtor (C.; ಸಾಲ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣವನು, ಅಧಮರ್ಣ Si. 300).

ಋಣಾದಾನ ṛiṇa-âdâna. Recovery of a debt. (R.).

ಋಣಾನುಬನ್ಧ ṛiṇa-anubandha. The connection of indebtedness, as contracted in some preceding birth and forming the ground of certain sufferings or enjoyments in the present (My.; Mhr.).

ಋಣಿ ṛiṇi. (Śmd. 232). Indebted; one under any obligation; a debtor.

ಋಣಿಕ ṛiṇika. = ಋಣಿ, q. v., ರೊಣಕ.

ಋತ ṛita. (= ವೃತ 2). *True, right.* 2, *truth.* 3, *gleaning, gathering grain.* 4, an ascetic (ಮುನಿ, ಎತಿ, Nn. 9, as ವೃತ). 5, the sun (ತರಣಿ, ಸೂರ್ಯ 9). 6, the moon (ಚನ್ದ್ರ 9). 7, a goose, a swan (ಮರಾಲ, ಹಂಸೆ 9). 8, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 9). 9, gone, risen. 10, darkness (ಕತ್ತಲೆ 9).

ಋತಿ ṛiti. Going; *a road;* assault; abuse; prosperity; etc. See ನಿರ್ಋತಿ.

ಋತಿಂಯೆ ṛitiyĕ. *Censure, reproach.* 2, *shame.*

ಋತು ṛitu. = ರಿತು, ರುತು 1. A period; *a period or season consisting of two months* (ಎರಡು ಮಾಸಮ್ ಆಗಲ್ ಒನ್ದು ಋತು ಅಕ್ಕುಂ Mr. 69; ಕಾಲಭೇದ Nn. 133): ವಸನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, ವರ್ಷ, ಶರದ್, ಹೇಮನ್ತ, ಶಿಶಿರ. 2, the number six (from the six seasons, ಆಱು Mr. 347; Čh.). 3, *the menses* (ಸತಿಯ ಸೂತಕ Nn. 133); see ಪ್ರಥಮ-. — ಋತುಗೊಳ್.-ಕೊಳ್. To become menstruous (Mr. 302). — ಋತುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಋತುಗೊಳ್ (Mr. 302).

ಋತುಮತಿ ṛitu-mati. *A woman in her courses.*

ಋತುವೃತ್ತಿ ṛitu-vṛitti. Revolution of the seasons, a year. (R.).

ಋತುಶಾನ್ತಿ ṛitu-śânti. A ceremony with regard to a married girl, performed when menstruation occurs for the first time and followed by the first sexual intercourse (My.).

ಋತುಸ್ನಾತೆ ṛitu-snâtĕ. A woman who has bathed after menstruation and so prepared herself for sexual intercourse (J. 11, 26).

ಋತುಸ್ನಾನ ṛitu-snâna. Bathing after menstruation. (My.).

ಋತೇ ṛitĕ. *Except, without.*

ಋತ್ವ ṛitva. The letter ಋ (Śmd. 72. 103. 352).

ಋತ್ವಿಜ್ ṛitu-ij. Nominative ಋತ್ವಿಕ್. Sacrificing at the proper seasons. 2, *a priest who officiates at sacrifices.* Tbh. ಋತ್ವಿಜ (J. 16, 27).

ಋದನ್ತ ṛi-d-anta. A term with final ಋ (Śmd. 103).

ಋದ್ಧ ṛiddha. Grown. 2, *heaped or stored, as grain.*

ಋದ್ಧಿ ṛiddhi. Growth; *prosperity, welfare.* 2, *perfection,*

excellence, supremacy. 3, *a certain medicinal plant* (ಮುರುಡಸಿಂಗಿ G.).

ಋಭು ṛibhu. A class of deities. 2, *a divinity in general, a god.*

ಋಭುಕ್ಷ ṛibhuksha. Indra (My.).

ಋಭುಕ್ಷಿನ್ ṛibhukshin. *Indra.*

ಋವರ್ಣ ṛi-varṇa. The letter ಋ; the letters ಋ and ೠ as belonging to the same class (Śmd. 65. 132).

ಋಶ್ಯ ṛiśya. *The painted or white-footed antelope.*

ಋಶ್ಯಕೇತು ṛiśya-kêtu. *An epithet of Aniruddha.*

ಋಷಭ ṛishabha. = ವೃಷಭ. *A bull.* 2, *best, excellent.* 3, *the second of the seven notes of the gamut* (Mr. 76). 4, a particular drug.

ಋಷಿ ṛishi. = ರಿಷಿ, ರಿಸಿ, ರುಷಿ, ರುಸಿ. *An inspired poet, a patriarchal sage, a saint;* seven principal ones are enumerated, see ಸಪ್ತರ್ಷಿ. 2, the number seven (ಏಟು Mr. 347). 3, *Ursa major or the great bear, the seven principal stars of which represent the saptarshis.* See ಮುಮ್ಮು-.

ಋಷಿಪುತ್ರಿ ṛishi-putri. The flower Artemisia indica (ಆಱು ಟಿ, etc. Mr. 136).

ಋಷಿವಧು ṛishi-vadhu. A wife of any of the principal rishis (Mr. 258).

ಋಷ್ಟಿ ṛishṭi. = ರಿಷ್ಟಿ. A scimitar, a sword, a spear. (G.).

ಋಷ್ಯ ṛishya. = ಋಶ್ಯ. *The painted or white-footed antelope.*

ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತೆ ṛishya-prôktĕ. *The plant Mucuna pruriens* D. C. (Carpopogon pruriens Roxb.). 2, *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಋಷ್ಯಮೂಕ ṛishya-mûka. A mountain in the Dekhan, the temporary abode of Râma with Sugrîva (Râm. 4, 1, 23).

ಋಷ್ಯಶೃಂಗ ṛishya-śṛiṅga. N. of a personage whose story is told in the first book of the Râmâyaṇa (Râm. 1, 5, 13).

ಋೂ — ṚÎ

ಋೂ ṛî. 1. The eighth letter of the Alphabet (Śmd. 12).

ಋೂ ṛî. 2. An interjection of warding off reproach and terror. ಋೂವೆನ್ನಂ (Śmd. 67).

ಋೂ ṛî. 3. Recollection; etc. ಋೂವತ್ತಂ (Śmd. 67). ಋೂವಿನ (133).

ಋೂಕಾರ ṛî-kâra. The letter ಋೂ (Śmd. 11).

ೠ — LṚI

ೠ lṛi. The ninth letter of the Alphabet (Śmd. 12).

ೠಕಾರ lṛi-kâra. The letter ೠ (Śmd. 11).

ೡ — LṚÎ

ೡ lṛî. The tenth letter of the Alphabet (Śmd. 12).

ೡಕಾರ lṛî-kâra. The letter ೡ (Śmd. 11).

ಎ — Ĕ

ಎ ĕ. 1. The eleventh letter of the Alphabet (Śmd 15 seq.). As an initial it is very often pronounced as ಯೆ or ಯ, and written accordingly. In S. Mhr. its pronunciation as ಯೆ is retained also in sandhi, *e. g.* ಹಸ್ಕೆರದು (= ಹಸ್ನೆರದು); in the Abhś. we find *e. g.* ಮೂಜ್ಯೆಸಳ್ (= ಮೂಜಿಸಳ್), and even ತ್ಯೆಗೆ (= ತೆಗೆ), ಸ್ಯೆಲ (= ನೆಲ). Remark: In the formation of some verbal nouns ಎ is *elided, e. g.* ಮುಟಿವೆ, ತಿಟಿವೆ (Śmd. 247); this elision frequently takes place also in forming the present and the past participle, *e. g.* ನಡವ, ಹೊಳವ; ನಡದು, ಹೊಳದು (C.). *Cf.* ಅಡೆ 15, & Tbhs. like ಎತಿ, ಎನು, etc. About its arising from ಇ see Śmd. 282. 284. 285.

ಎ ĕ. 2. The final 1, of nouns (*cf.* remark ad ಇ 2), *e. g.* ಎಜಿಂಕೆ (Śmd. 48), ಎಡೆ, ಆನೆ (68), ಕೆಜಿ (80), ಪೆಜ್ಜೆ, ಬಲೆ

(81), ಮೊನೆ, ಮನೆ, ಪಜಿ (82), ಆಗಬ್ತೆ (247), ಉಡುಗೆ (248), ತಡೆ (250); **2**, of verbs (*cf.* remark ad ಇ 2), *e. g.* ತೆಗೆ (307), ಪಡೆ, ಆಣೆ (314), ಒದೆ (315), ತೆಜಿ (328), ತೊಳೆ (332); **3**, and of so called adverbs or particles, *e. g.* ಎಲೆ (68), ಮೆಲ್ಲನೆ (109), ಎಗೆ (110), ಮತ್ತೆ (112), ಒಳಗೆ, ಮುನ್ನೆ, ಮೇಗೆ, ಮೇಲೆ, ಪೊಱಗೆ (145. 146), ಒಡೆ (297), ಬಜಿದೆ (397), ನಾಳೆ (400). See also 151. 153. 272.

ಎ ಕ್ಲೆ. **3.** = ಅ 13, ಇ 13, ಏ 2. A particle of emphasis, a vocative particle (Šmd. 68. 394), *e. g.* ನಾಲ್ಕೆ (44). ಒರ್ವನೆ (57). ಆತನಯೆ ತೋರದೊಡೆಗಳ್ ಇವು! (64). ತನ್ನಯೆ ವಧುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ (67). ಸುರಸಿನ್ಧುಜೆ! (67). ಆತನೆ ಇನ್ದ್ರಂ! (68). ಇನ್ದ್ರೆ ಕೋಣ್ಪೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (69). ನಲ್ಲಳೆ! (155). ತಳೆರೆ! ತಾವರೆಯೆ! (155). ಅವನ್ ಅಧಿಕಪುಣ್ಯನ್, ಅವನೆ ಸೇವ್ಯಂ! (174). ಎಮ್ಮ ಆಳ್ದನ ಎಡಬಿನ್ ಅಮೆ ತಿರ್ದುವೆಂ (268). ಎಲ್ಲಮಂ ನೆಜಿಯೆ ಕಲಿತ್ತ (272). ಒಡನೊಡನೆಯೆ (272). ತಾನೆ ಲೋಕಕೊಳ್ ಅತ್ಯಣಿಕಂ! (407). ಬುಧರ್ ಆದರಿಪರ್, ಮೆಚ್ಚುಂ ಎನ್ದೆ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಮಂ (408). ವಿಮದುಕುತವೆ (Bp. 24, 56). ಎನುತವೆ (24, 59). ಹೇಬ್ಬರೆ! (28, 42; 45, 42. 48). ಆರೋಗಿಸಿರೆ, ದೇವ! (33, 5). ಕರೆಯಿರೆ! ವಿಚಾರಿಸಿರೆ! (35, 44. 45). ಕೇಳಿರೆ! (51, 29). ಕೊಳ್ಳಿರೆ! (58, 38). ದಿಗುಬಲಿಯನ್ ಈಯಲೆ ನೋಡುವಂ (45, 28). ಚಲ್ಲಲೆ ನೋಡುವಂ (45, 31). ತಾನಾಗಿಯೆ (39, 23). ಕ್ರುತಿಜಾಹ್ಯರಾಗಿಯೆ (50, 47). ಜನಮಾರ್ಗರಾಗಿಯೆ (52, 1). ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಮುವ (Kk. 36). ತೋರ್ಪೆನ್ ಎನ್ನಯೆ ಬಲವಂ (Rśv. 5, 129). See ಲೆ.—As a vocative particle (particularly in its long form) it is used for calling, or calling to, people, *e. g.* ಎ, ಅಪ್ಪ! ಎ, ಅವ್ವ! ಎ, ಅಕ್ಕ! ಎ, ದೇವ! ಎ, ರಾಮ! ಎ, ಕಾಳೆ! etc., etc. (C.). It is to be remarked that this ಎ or ಏ, when final, is often used with regard to females in My. & S. Mhr. (and ಒ with regard to males). ಏನೆ, ಅವ್ವಾ! (B. 2, 45). See Prv. s. ಜಗಳ & s. ತಾರ್.

ಎ ಕ್ಲೆ. **4.** = ಏ 3. A particle used **1**, in questions connected with doubt (ಎಶಂಕೆ Šmd. 68. 396), to which an answer in the negative is expected, *e. g.* ಇನಿಯನೆ? ಬಿಲ್ಲದಿನ್ದೆ ಇನಿದನ್ ಈವನೆ? ಆಃ, ಪಿರಿದೀವನ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? ಚಿಃ, ಆದಂ ನೆನೆಯಂ (Šmd. 68). ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಕರ್ಣನ್ ಇಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಮಗನ್ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಿರೆ? ಎನ್ನೆನ್! ಇನಿಯಂ ಕವಿರಾಜಕುಂಜರಂ! (68). ಇನ್ದ್ರಂಗೆ ಕೇಡಾಯ್ತೆ? (69). ಉಜ್ಜಿಮೆ? ಅಂಜೆಮೆ? ಬಿರ್ಜಿಮೆ? ಬಿಸಕೆ ಎಬುಗೆಮೆ, ದೇವ? (177). ತಳೆರೆ, ತಾವರೆಯೆ,...ಮತ್ತತ್ಕೋಕಿಲಮೆ! ಸೀತೆಯಂ ಕಣ್ಡಿರೆ? (155). ಕುಳಿಸ್ದಂಗೆ ಸೂನು ಜನಿಸಿ ಇರ್ದವನೆ? (J. 29, 23). ಬಸವನಂ..ಕಣ್ಡಿರೆ? (Bp. 10, 15). ಮುಟ್ಟದನೆ? ಪಾಲ್ ಮೂಸಿ ನೋಡಿದನೆ? (14, 30). ತಾಯಿ ಇರೆ ಜಿಡೆಗಟ್ಟುವುದೆ ತಲೆ?...ತಾಯಿ ಉದಲ್ ಈಸುವಳೆ ತೊಗಲಂ? (15, 3). ತಾಯಿ ಮಗನಂ ತಿರಿಯಲ್ ಈವಳೆ? (15, 4). ಸುಕರಹಸ್ಯಾಪ್ತರುಗಳ್ ಇವು ಎಮ್ಬೆನೆ? (18, 64). ಕೇಳ್ದುದಿ ಇನ್ತಪ್ಪ ವಿಕ್ರಮಲೋಲಸಧ್ಯಕ್ತಿಯನ್? ಆವನಿಯೊಳ್ ಜೀವಿಲ್ ಇನ್ತಹ ಭಕ್ತಫಲಮಂ ಕಾಣ್ಬೆರೇ ನೀವು (39, 58). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ, ಇವು ಎಲ್ಲಮ್ ಬಳಪಿ, ಭಾನುತನುಜಾ? (Šmd. 155). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ನುಡಿದು ಅರ್ತನೆ? (177). ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲವಾಯ್? (221). ಭಂಗಿ ಕೇಶವಂಗೆ ಇದಿರ್ ಉಣ್ಬೆ? (407). ಕೆಟ್ಟ ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ ಗಾಯ ಹಬೆ ಬಟ್ಟೆಯಲಿ ಒರಸಲು, ವಿಷ ಹೋಪುದೀತೆ? (Dp. 84). ಕೋಣ ಬಲ್ಲುದೆ ವೇದವನ್ ಓದಿ ಪಠಿಸಲಿಕೆ? (Dp. 87). See also Bp. 53, 35; 5, 48; 18, 109; 49, 23; 50, 3. 51. **2**, in questions connected with censure or irony (ಆಶ್ಚೇಪಕ Šmd. 396), *e. g.* ಕುಡದ ನಿಮಗಮ್ ಈ ಎಡಱಾಯ್ತೆ? (125). See Bp. 55, 52. **3**, in questions to which an answer in the affirmative is expected, *e. g.* ಒರ್ವನೆ ಗಣ್ಡನ್ ಅಲ್ತೆ ಜಗತಿತಲದೊಳ್? (Šmd. 57; see similar instances s. ಅಲ್ತೆ). ಧರಣಿಯೆಳು ಕೆಲವೂರ್ಗಳ್ ಇಲ್ಲವೆ? (Bp. 44, 39; *cf.* 10, 35; 45, 17). ಪುಸ್ತಮ್ ಒನ್ದು ಬದಿಲಲ್, ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪೂವು ಇಲ್ಲವೆ? (Šś. 8). ಕರಗನದ ನಡು ಒಡವಾದರೆಯು ಕೊಯ್ದು ಇಕ್ಕದೆ? (Bh. 1, 8, 28). ಹುಸಿಯ ಬಾದುನೆ, ಹುದುವಿನ ಅರಮ್ಬದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಹೋಗದೆ? (1, 8, 48). ತನ್ದೆಯ ಮಾತಿಗಾಗಿ ರಘುಪತಿ ವರ್ತಿಸನೆ ಏ ಪಿನವಾಸಮಂ? (J. 31, 34).

ಎ ಕ್ಲೆ. **5.** An affix for the instrumental (Šmd. 132, and ablative) *e. g.* ಕ್ರಮದೆ, ನಯದೆ, ಭಯದೆ (132). *Cf.* ಇ 8.

ಎ ಕ್ಲೆ. **6.** An affix for the formation of an infinitive (Šmd. 296); it may be translated by *when; if; to; so that* (see *e. g.* Šmd. Cm. 3. 13. 136. 260. 261. 286. 289). ಗಾಯಕಂ ಪಾಡೆ, ದೇವಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂ (296). ಆರಯೆ or ಆರಯ್ಕೆ, ಎನೆ, ಕೊಲೆ, ಉಣೆ (86), ನುಡಿಯೆ, ಪೊರ್ದೆ (293). See 91. 163. 200. 272. 293. 294. It is used also in the so-called passive voice, *e. g.* ಅವನಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (154). ಪದಕಮ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (157). ಕಾವ್ಯಮ್ ಎನ್ನಿಂ ಪೇಡಿ ಪಟ್ಟುದು (157). ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟಂ (301).—ಪುಡಿ ಆದರೆ, ನಿಮರ್ದ ಪೃತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು...ವ್ಯಗಲಾಂಛನನಾ (Lilv. 3, 3). ಭೀತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ಪೈರಿಣಿ ಪೋಗೆ, ಬಿಡ್ದಿ ಕವಿಯ ಓಲೆಯ ಮೌಕ್ತಿಕವತ್ರ ಮೋ? (3, 4). See Bp. 18, 89. 90. 92; 42, 3; 61, 84; Rām. 13, 4; Rśv. 2, 47; 13, 69; Č. Bp. 4, 7. (The originally *restricted* use of the infinitive with ಎ disappears in later writings; see ಅಲ್ 1, No. 3).

ಎ ಕ್ಲೆ. **7.** = ಎಂ 1, etc. Termination of the first person singular of the future and imperfect, and of the negative verb, *e. g.* ಏಗೆಯ್ವೆ (Bp. 22, 52), ಉಸುರುವೆ (39, 60), ಬೆಳೆದೆ (25, 7), ಒತ್ತಿದೆ (28, 41), ಅಯ್ತ್ತಿದೆ (29, 12), ಕಣ್ಡೆ (40, 47). ಕಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). ಉಸುರ್ವೆ (Śm. 67). ಪೇಬ್ದೆ (76). See s. ಇಹುದು.

ಎ ಕ್ಲೆ. **8.** = ಅಯ್ 2, etc. Termination of the second person singular, *e. g.* ಒಗೆದೆ (Bp. 8, 18), ಉದ್ದೂಳಿಸೆ (12, 17), ಪಡದೆ (12, 52; see also 14, 10. 24. 26; 18, 4. 9; 20, 15; 21, 23. 47; 22, 54; 24, 63. 70; 41, 7; 44, 68; 47, 13; 52, 7. 8; 59, 11; 60, 60). ಬಲ್ಲೆ (Bh. 1, 8, 10). ಕೆಡಿಸಿದೆ (1, 8, 57). ಪೋದೆ (Rśv. 13, 102). ಕೆಡಿಸಿದೆ, ಬಲಿದೆ, ಇತ್ತೆ (J. 31, 33).

ಎ ಕ್ಲೆ. **9.** The affix which added to ಉತ್ತ 1 forms a third person singular neuter; see ಉತ್ತೆ 2. (*Cf.* ಅದೆ 4).

ಎ ಕ್ಲೆ. **10.** An ancient termination of the nominative singular masculine. See ಅವೆ 3.

ಎ ಕ್ಲೆ. **11.** = ಅವ, etc. What? See ಎತ್ತ 1, ಎನಿತು, ಎನ್ದು, ಎಲ್ಲಿ, ಎಱಗೆ.

ಎ ಕ್ಲೆ. **12.** The initial ಕ್ಲೆ that is connected with ಪೆ and ಹೆ (also with ಬ, ವ, and ಯ); see *e. g.* ಎಗ್ಗು, ಎಚ್ಚಱ್ 2, ಎಚ್ಚಱಿಕೆ, ಎಚ್ಚಱ್ತು 1, ಎಚ್ಚು 3. 4, ಎಟ್ಟು, ಎಟ್ಟು 2, ಎಡಗೆ, ಎಡಸು, Tbh. ಎಡೆ 2, ಎಡ್ಡ 2, ಎಣಿಕೆ 2, ಎಣಿ 2, ಎದೆ 2, ಎಮ್ಮಿಕೆ 2, ಎಮ್ಮೆ 2, ಎರಲು, ಎರೆ 5.

ಎ ಕ್ಲೆ. **13.** = ಏ 7. A sound that is used to express disgust (My.). — ಎವುಡು. -ಪುಡು. = ಎಗುಡು. An insect or worm living in orts (ಎಂಜಲುವುಡು Šmd. II; ಎಂಜಲುವುಡು Kk. 81).

ಎ ĕ. 14. = ಇ 3. See ಎಕೋ.

ಎ ಕ. An affix to form feminines (Śmd. 244; *cf.* No. 2), *e. g.* ಜೋಡೆ, ಸಿತಗೆ, ಚದುರೆ, ಪಾಣ್ಬೆ (245), ಅನ್ನೆ 2, ಆಕೆ, ಈಕೆ. 2, the ĕ that in Kannaḍa is generally substituted for the final â of Sk. feminines (Śmd. 100), *e. g.* ಮಾಲೆ, ಚಾಲೆ, ಲೀಲೆ, ಭಾಷೆ, ಯಾತ್ರೆ (101).

ಎಂ ĕm. 1. = ಎ 7, ಎನು 1. Termination of the first person singular of the present, future and imperfect, and of the negative verb (Śmd. 254; *cf.* ಅಂ 1, ಎನ್ 2). ಬರೆದಪೆಂ (Śmd. 259. 276); ಬಣ್ಣಿಪೆಂ (254), ಪಾಡುವೆಂ (91), ಅಱಿವೆಂ (263), ಮಾಡುವೆಂ (271), ಅಪ್ಪೆಂ (1); ಅಮರ್ಚಿದೆಂ (254), ಕೇಳ್ದೆಂ (262); ಮಾಡೆಂ (260), ಅಱಿಯೆಂ (296).—ಒಳ್ಳಿದೆಂ, ಪೆಣ್ಣಂತಿಯೆಂ, ಉದ್ಧತನೆಂ, etc. (257. 258), ಭ್ರಾನ್ತೆಂ (191. 244), ಸುತ್ತೆಂ (395).

ಎಂ ĕm. 2. = ಇವಿ, ಎವು. Termination of the first person plural of the future, etc., being an optional substitute for ಎವು (Śmd. 258), *e. g.* ನೋಡುವೆಂ, ಪಾಡುವೆಂ, ತಿರ್ದುವೆಂ (258), ಪತ್ತುವೆಂ, ಕೇಳ್ವೆಂ (259).

ಎಂ ĕm. 3. Termination of the first person singular of the imperative, *e. g.* ಆನ್ ಇದಂ ಮಾಡ್ಪೆಂ! ಆಂ ತಿವನಂ ಪೂಜಿಸುವೆಂ! (Śmd. 271 Cm.). *Cf.* ಅಂ 2.

ಎಕ್ಕಾರ್ಯರು ĕkkatyâru. Authority, control, power (My.; H.).

ಎಕ್ಕರಾರು ĕkkarâru. A confession;—a deposition (My.; Br.; Mhr., H. ಇಕರಾರ).

ಎಕ್ಕರೆ ĕkkarĕ. An "acre". (My.; Br. ಯಕ್ರಾ).

ಎಕಾರ ĕ-kâra. The letter ಎ (Śmd. 11. 63. 176).

ಎಕಾರವಿಧಿ ĕkâra-vidhi. The rule that an ಎ is to occur (Śmd. 212).

ಎಕಾರಾನ್ತ ĕkâra-anta. A term with final ಎ (Śmd. 260).

ಎಕೋ ĕ14-kô. = ಇಕೊ, etc. (Bp. 37, 66; 50, 68).

ಎಕ್ಕೆ ĕkka. 1. = ಎಕ್ಕಿ, q. v. ಎಕ್ಕದ ಗಿಡ (My.; ಅರ್ಕ, ವಸುಕ, etc. Si. 141).

ಎಕ್ಕ ĕkka. 2. = ಯಕ್ಕ No. 3. Tbh. of ಏಕ (Śmd. 377; ಒರ್, ಒನ್ದು Śs.; My.).

ಎಕ್ಕಛಾಯ ĕkkachâya. (Śmd. 23, o. r. in Mḍb. ಎಕ್ಕಥಾಯ). Tbh. of ಏಕಚ್ಛಾಯ?

ಎಕ್ಕಟಿ ĕkkaṭi. = ಎಕ್ಕಟಿ. Alone, solitary, by himself, in private (Tĕ.; Mhr. ಏಕ, ಏಕಾ);—a single, solitary person (Bp. 18, 9). — ಎಕ್ಕಟಿಗರೆ. -ಕರೆ. To call aside (Bh. 1, 7, 8; 2, 13, 21).

ಎಕ್ಕಟಿಗ ĕkkaṭiga. A superior, noble or great man (Bp. 16, 13; Tĕ. ಎಕ್ಕಟಿ, superior, noble, great; ಎಕ್ಕುಡು, greatness, height, ascent; high, great, mighty; ಎಕ್ಕು, to rise, increase, swell; ಎಗಿ, ಎಗೆ, to rise, spring up; to fly or bound; *cf.* ಎಕ್ಕು 3, ಎಗರು, ಎಗಾ, ಎಗು, ಎಬೆ[1]).

ಎಕ್ಕಟಿ ĕkkaṭĕ. Greatness; wonder; a wonder (ಆಶ್ಚರ್ಯಾರ್ಥ Ct. II, 101; Tĕ. ಎಕ್ಕುವೆ, greatness, etc.; a strange thing, novelty; see ಎಕ್ಕಿ).

ಎಕ್ಕಟೆ ĕkkaṭĕ. = ಎಕ್ಕಟಿ. (Bh. 4, 6, 26).

ಎಕ್ಕಡ ĕkkaḍa. = ಎಕ್ಕವಡ, q. v. (C.; Bh. 3, 13, 19).

ಎಕ್ಕತಳ ĕkka-taḷa. Tbh. of ಏಕಸ್ತಂಭ (Śmd. 377).

ಎಕ್ಕತಾಳ ĕkka-tâḷa. Tbh. of ಏಕತಾಲ. (My.).

ಎಕ್ಕತಾಳಿ ĕkkatâḷi. = ಎಗತಾಳ, ಎಗತಾಳಿ. Ridicule, derision, mockery, jest (My.; Tĕ. ಎಕತಾಳಿ, ಎಗತಾಳಿ).

ಎಕ್ಕತುಳ ĕkka-tuḷa. (Tbh. of ಏಕತುಲ). One weight, equality (Abh. P. 9, 181);—whole, undivided weight, power or energy; full strength; very great power; vehemence (Râm. 5, 8, 36; 5, 9, 6; 6, 20, 5; J. 14, 8). ಅನಿಲಜನ್ ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದನು, ಕಾಣದೆ ಅಹಿಪತಿಯ (Bh. 3, 13, 33). ಎಕ್ಕತುಳಕತ್ತಲೆಯನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುತಂ (Ćidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). ಎಕ್ಕತುಳಂ, with full strength, etc. ಎಕ್ಕತುಳಮ್ ಇದು (Śmd. 79).

ಎಕ್ಕಥಾಯ ĕkkathâya. O. r. of ಎಕ್ಕಥಾಯ, q. v.

ಎಕ್ಕರಿಸು ĕkkarisu. To make faces at, to gibe at, to mock, to deride (R.; Tĕ. ಎಕ್ಕರಿಂಚು, ವೆಕ್ಕರಿಂಚು, ವೆಗ್ಗಳಿಂಚು; T. ಎಳ್, ಎಳ್ಳು, to scoff, scorn, deride; *cf.* ಏಳಿದ?).

ಎಕ್ಕಲ ĕkkala. 1. High, tall, huge like a demon (S. Mhr.).

ಎಕ್ಕಲ ĕkkala. 2. A wild hog (ಕಾಡ ಹನ್ದಿ Ct. II, 36; ಕ್ರೋಡ Śs.; Tĕ. ಏಕಲ; T. ಏನ, ಏದು, a hog). ಮೂಜಿಯಿಟ್ಟಿರಿಗಿದ ತೆಱದಿಂ ಕೊರ್ವಿದ ಎಕ್ಕಲಂ (Śmd. 135 Mḍb. MS.). ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೆಗೆ ಊಱಿ ಪಿಣ್ಣನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ ಜಳಗದಿರ್ಗಲ್ಲಿನೊಳು ದಾಡಿಯಂ ಮನೆದು (Râghĕ. 17, 72). ಸಿಂಗವನ್ ಇಱಿದು, ಎಕ್ಕಲನ ಹೊಕ್ಕು ತಿವದು (17, 74). See Grj. 1, 100; Bh. 3, 13, 26. 28. 30; Râv. 5, 89; J. 12, 48; 14, 6.

ಎಕ್ಕವಡ ĕkkavaḍa. = ಎಕ್ಕಡ. A kind of leathern sandal (ಚೀರ್ಪಿಯ ಕೆರ Ct. II, 36; ಕೆರ್ಪು Śm. 32).

ಎಕ್ಕವತ್ತಿ ĕkka-patti. Tbh. of ಏಕಪತ್ರ (Śmd. 377).

ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ (ĕkka-sakka). = ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕ, ಎಕ್ಸಸಿಕ್ಕ್ಯ, ಎಗಚೆಗ. Confusion, random, doubt (Ćh. v. 19; T., M. ಎಕ್ಕ ಡ್ಡಕ್ಕ); perverseness. ಎಕ್ಕಸಕ್ಕವನ್ ಆಡಿ (Bp. 55, 44). **2,** ridicule, mockery; a joke (Tĕ. ಎಕಸಕ್ಕ, ಎಕಸಕ್ಯ, ಎಕ್ಕಸಕ್ಕೆ; My. as ಎಕ್ಸಸಿಕ್ಕ್ಯ, ಎಗಚಿಗ).

ಎಕ್ಕಸಕ್ಕೆ (ĕkka-sakkĕ). A perverse female (Bp. 40, 52).

ಎಕ್ಕಸರ ĕkka-sara. 1. Tbh. of ಏಕಸರ (Śmd. 377; Abh. P. 3, after 67).

ಎಕ್ಕಸರ ĕkka-sara. 2. Going or running alone (J. 16, 22).

ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕ (ĕkka-sĕkka). = ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ, etc. ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕದ ಮಾತುಗಳು (Bp. 56, 51).

ಎಕ್ಕಳ ĕkkaḷa. = ಎಗ್ಗಳ, etc. (Abh. P. 3, 116).

ಎಕ್ಕಾವಳಿ ĕkka-âvaḷi. Tbh. of ಏಕಾವಲಿ. (Abh. P. 5, 53).

ಎಕ್ಕಿ ĕkki. (= ಎಱೆ 2). A piece of timber (or bamboo) forming one side of the frame of a cot (C.).

ಎಕ್ಕಿಕೆ ĕkkikĕ. Dressing cotton, etc. (My.).

ಎಕ್ಕಿಸು ĕkkisu. To cause to dress cotton, etc. (My.).

ಎಕ್ಕು ĕkku. 1. = ಯಕ್ಕು. To divide; to separate (ವಿಭಜನ Śmd. Db.); to dress cotton, to card wool (My.; Tu., M.; Tĕ. ಏಕು, T. ಎಂಗು; M. ಏಕ್ಕು, carding cotton; T. ಎಡು, to separate; ಇಡು, to break; to split, break asunder, v. i., see ಇಡಿ 3; *cf.* ಎಱೆ 3). — ಎಕ್ಕಾಡು. -ಅಡು. To dress cotton (My.).

ಎಕ್ಕು ĕkku. 2. To have frequent evacuations,

to purge (ಪ್ರವಾಹಿಕೆ Šmd. Dh.; T. ಪೆಕ್ಕೆಯ, looseness with which cattle are affected).

ಎಕ್ಕು ĕkku. 3. To come up, to stand on tiptoe (T., M.; Tĕ.: to ascend, mount, climb; to mount on, get upon; to rise, be augmented, increase; see ಎಕ್ಕುಟಿಗ, etc.; *cf.* ಎಟಕು). — ಎಕ್ಕಾಡು. -ಅಡು. To get or fall upon (? Bh. 8, 24, 3). — ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆ. rep. of the infinitive: up and up; one upon or after the other; etc. (ತೇನ ತೇನ, ಮೇಲ್ಮೇಲ್ Čt. II, 72; see ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ). ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯೆ ನೆಗಬ್ದು, ಒರ್ಮೊದಲೆ, ಕುಕ್ಕೂ ಕೂ ಎನ್ದು, ಕೋಲಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Šmd. 19. 68).

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. Eminence, superiority; great force (Abh. P. 13, 21; Tĕ. ಎಕ್ಕುವು, ಎಕ್ಕುವೆ; see ಎಕ್ಕಟಿ).

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. = ಎಕ್ಕ 1, ಎರ್ಕ q. v., ಯಕ್ಕ No. 2. A tall shrub, the gigantic swallow-wort or manure-leaf, Calotropis gigantea R. Br. (ಅರ್ಕ, ವಸುಕ, ಆಸ್ಫೋತ, ಆರ್ಕಪರ್ಣ, etc. Nr.; ಆರ್ಕ Nn. 13; Mr. 128; Si. 141; C.; T. ಎರುಕ್ಕು, M. ಎರಿಕ್ಕು). See ಬಿಳಿಯ ಎಕ್ಕೆ, ಗಣ್ಡು ಎಕ್ಕೆ, ಹೆಣ್ಣು ಎಕ್ಕೆ; Bp. 58, 22. — ಎಕ್ಕೆ ಗಿಡ. (Si. 141; ವಸುಕ G.). — ಎಕ್ಕೆಬೀನಕ. A stone occasionally found about the roots of the ಎಕ್ಕೆ in form like Gaṇêśa and supposed to make its possessor very fortunate (R.). — ಎಕ್ಕೆಮಾಲೆಗಿಡ. = ಎಕ್ಕೆಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಎಕ್ಸುಕ್ಯ (ĕk-sukya). = ಎಕ್ಯಸಕ್ಯ No. 2. (My.).

ಎಗಚಿ ĕgači. = ಇಲಿಜೆ, ಎರ 1, ಎಲಚಿ, ಎಲ್ಚಿ, ಎಳಚಿ, (ಲೇಗು 3). The jujube tree, Zizyphus jujuba Lam. (St. & Pl.; T. ಇಲವ್ವಿ, M. ಇಲವ್ವಿ). **2,** the shrub Monetia barlerioides Lin. (My.; T. ಇಜಂಗು, ಜಂಗು; see ಉಪ್ಪಿಗಚಿ).

ಎಗಚಿಗ (ĕga-čiga). = ಎಕ್ಸುಕ್ಯ (My.). — ಎಗಚಿಗಬಾಚಿಗ. A mocker, a jester (My.).

ಎಗತಾಳ ĕgatâḷa. = ಎಗತಾಳಿ. (My.).

ಎಗತಾಳಿ ĕgatâḷi. = ಎಕ್ಕತಾಳಿ. (My.; Tĕ.).

ಎಗರಿಕೆ ĕgarikĕ. Jumping (My.).

ಎಗರಿಸು ĕgarisu. To cause to rise; to cause to rise in the air or to fly, as a paper-kite; to cause to spring or jump; to shoplift, to pilfer, to take away (My.; Tĕ. ಎಗಯಿಂಚು, ಎಗಿರಿಂಚು).

ಎಗರು ĕgaru. To rise; to fly; to jump (My.; Tĕ. ಎಗರು, ಎಗುರು; *cf.* ಸಿಗರು 1). **2,** to fly away, to go, as life; to be spent, as money; to abrade, to wear or chafe off, as gilt, paint, etc.; to be ruined, as commerce (My.).

ಎಗಾ ĕgâ. (Tĕ. ಎಗೆ, above, up, upwards; see ಎಕ್ಕಟಿಗ). — ಎಗಾ ದಿಗಾ. Up and down, backwards and forwards (Tĕ.; R.).

ಎಗು ĕgu. Rising; embarkation (Tĕ.; T. ಏಡ್ಪು; M. ಏಡ್ಪಿ, ಏಡ್ಪು). — ಎಗುಮತಿ. Dues for embarking (M. ಏಡ್ಪಿಮತಿ, ಏಡ್ಪು-; Tĕ. shipment, lading; T. ಏಡ್ಪುಮತಿ, exportation). — ಎಗುಮತಿ ದಿಗುಮತಿ. Export and import, shipping and unshipping (Tĕ.; R.).

ಎಗ್ಗ (ĕggu1-a3). A rude, rustic, unpolished, stupid, or low man (ಕೂಡು Šmd. I; ಗಾಮ್ಪ, Čt. I, 101, o. r. ಗಾಣ್ಪ; ಗಾವಿಲ II, 77; ಗಾವಿಲ, ಗಾಮ್ಪ, ಹೆಡ್ಡ ಕೆಸ; *cf.* ಎಡಗ?). ವೈರಿವ್ರಜವನ್ ಉಡುಹುವನ್ ಎಗ್ಗಂ (Bh. 1, 8, 39).

ಎಗ್ಗತನ ĕggatana. (Šmd. 248). Rudeness, vulgarity, etc. ಎಗ್ಗತನದ ಮಾತು (ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಅಶ್ಲೀಲ Nr.); stupidity (My.; Rśv. 11, 92).

ಎಗ್ಗಳ ĕggaḷa. = (ಅಗ್ಗಳ?), ಎಕ್ಕಳ, ಯೆಗ್ಗಳ, ವೆಗ್ಗಳ, ಹೆಗ್ಗಳ. Abundance, excess, etc. (ಅಧಿಕ Čt. II, 19; *cf.* ಎಕ್ಕುತ್ತಿ; ಪೆಗ್?).

ಎಗ್ಗು ĕggu. 1. (Šmd. 248). (= ಎಜಗು 3).

ಎಗ್ಗು ĕggu. 2. = ವೆಗ್ಗು, ಹೆಗ್ಗು, (ಸಿಗ್ಗು). Shame; the feeling of disgrace (C.; Tĕ.). **2,** disgrace; blame; harm (Tĕ.). ಅಗ್ಗದಾ ಅರಳುಣ್ಬು, ಜೊಗ್ಗೆ ಮಜ್ಜಗೆ ಯುಣ್ಬು, ಹಗ್ಗುಳದ ಕಾಯಿ ಮೆಲ್ಲಲುಣ್ಬು; ಮೂಱನಾಡು ಎಗ್ಗಿನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.). See Bp. 6, 1; 43, 13; 45, 15; 52, 21; 60, 16.

ಎಗ್ಗುಳಿ (ĕggu1-uḷi). 1. A rustic, or low, person (ಕೊಬ್ಬಲ Čt. I, 5).

ಎಗ್ಗುಳಿ ĕggu2-uḷi. 2. A bashful person (My.).

ಎಗ್ಗುಳಿತನ ĕggulitana. Shame, bashfulness (My.).

ಎಂಕಟ ĕṅkaṭa. = ವೆಂಕಟ. (My.).

ಎಂಕಟಿ ĕṅkaṭi. = ವೆಂಕಟಿ. (My.).

ಎಂಗಟ ĕṅgaṭa. = ವೆಂಗಟ. (My.).

ಎಂಗಟಿ ĕṅgaṭi. = ವೆಂಗಟಿ. (My.).

ಎಂಗಳಿ ĕṅgaḷi. = ವೆಂಗಳಿ. — ಎಂಗಳಯ್ಯ. = ವೆಂಗಳಯ್ಯ. (My.).

ಎಂಗಿ ĕṅgi. 1. = ವೆಂಗಿ. A stupid, foolish, silly person (C.).

ಎಂಗಿ ĕṅgi. 2. Fraud, deceit (My., *e.g.* ಎಂಗಿ ಬಿದ್ದನು, ಅವನಿಗೆ ಎಂಗಿ ಹಾಕಿದರು). *Cf.* ವ್ಯಂಗ್ಯ. — ಎಂಗಿನಾಣ್ಯ. A counterfeit coin (My.; occasionally S. Mhr.).

ಎಂಗೆ ĕṅgĕ. = ಎಹಸೆ, etc. (My.). See ಮತ್ತೆಂಗೆ.

ಎಚೆ ĕčĕ. = ಇಸು 3, etc. To shoot arrows, to discharge; to expel, as water out of a syringe (S. Mhr.).

ಎಚ್ಚತ್ತು ĕččattu. = ಎಚ್ಚುತ್ತು. P. p. of ಎಚ್ಚ್ ೞು 1 & ಎಚ್ಚ್ ೞು 1.

ಎಚ್ಚರಿ ĕččaṛ. 1. = ಎಚ್ಚ್ ೞು 1, ಎಚ್ಚ್ ೞ್ q. v. To awake (v. i.). P. p. ಎಚ್ಚತ್ತು. ಎಚ್ಚತ್ತು ಇರ್ಪುದು (ಜಾಗರ್ಯೆ, ಜಾಗರಣ, ಪ್ರಜಾಗರ, ಅವೇಕ್ಷೆ, etc. Hlā.).

ಎಚ್ಚರಿ ĕččaṛ. 2. = ಎಚ್ಚ್ ೞು, ಎಚ್ಚ್ ೞು 2, ಹೆಚ್ಚ್ ೞು. The state of being awake, waking; watchfulness, circumspection, caution, care (ಅವೇಕ್ಷೆ Mr. 456; J. 7, 45). — ಎಚ್ಚರಿಯಿ. -ಆಯಿ. Waking, watchfulness, etc. to cease (J. 21, 49).

ಎಚ್ಚರಿ ĕččaṛa. = ಎಚ್ಚ್ ೞು 2, etc. (C.; ಜಾಗರ, ಜಾಗರಣ, etc. G.). ಜನರ ಕೂಡ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಬಹು ಎಚ್ಚರಿದ್ದ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 2, 10). ಎಚ್ಚರಿಯೂ ನಿದ್ದೆಯೂ (4, 133). — ಎಚ್ಚರಿಗಡ. -ಕಡ. A man devoid of watchfulness; a confused or mad man (ಸೋನ್ಮಾದ G.). — ಎಚ್ಚರಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An inattentive, negligent, or lazy person (My.). — ಎಚ್ಚರಿಗೇಡಿತನ. Inattention, negligence, inadvertence (ಪ್ರಮಾದ G.). — ಎಚ್ಚರಿದ ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To awaken; etc. ನಿದ್ದೆ (*i. e.* ನಿದ್ದೆಯನ್ನ)

ಎಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವ ಹಾಡುಗಾರರು (Si. 292). — ಎಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To awake (v. i.); to become watchful or precautious; to make provision (C.; B. 3, 70). — ಎಚ್ಚರದಪ್ಪ. -ತಪ್ಪು. To become off one's guard, to lose one's self (My.; B. 5, 139). ಎಚ್ಚರದಪ್ಪೋಣ (ಜರವಸ G.). — ಎಚ್ಚರದಿನ್ನ ಇರು. To be awake, etc. (C.; B. 4, 12). — ಎಚ್ಚರಿ ಪಡು. To be watchful, cautious, etc. (C.; B. 4, 24). — ಎಚ್ಚರಿ ಮಜಿ. = ಎಚ್ಚರದಪ್ಪ. (B. 3, 12). — ಎಚ್ಚರಿಯಾಗು. -ಆಗು. The state of ceasing sleep to take place (B. 5, 73). ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು (My.). 2, to awake (v. i., B. 3, 40). ಎಚ್ಚರಿವಾದನು (My.). ಎಚ್ಚರಿಯಾಗಿರು, to be awake, etc. (Si. 398). — ಎಚ್ಚರಿವುಳ್ಳವ. A wakeful man, etc. (My.; ಜಾಗರುತ್ತ, ಜಾಗರೂಕ G.).

ಎಚ್ಚರಿಕೆ ĕccarikĕ. = ಹೆಚ್ಚರಿಕೆ. Waking, etc. (= ಎಚ್ಚರಿ 2; ಜಾಗರ್ಯೆ, ಜಾಗರೆ Nr., Si. 394; ಆವೇಕ್ಷೆ 71; C.; T. ಎಚ್ಚರಿಕ್ಕೈ; Tě., Tu. ಎಚ್ಚರಿಕೆ). ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣ (ಪ್ರಜೋಧನ G.). ಅನವರತಮ್ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೊಳ್ ಇರು, ಅಯ್! (Bp. 4, 67). ಅಧ್ಯತಿಯ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಸುಡಿಸುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು (40, 61). ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತಪ್ಪು ಹೋಗುವದು (ಪ್ರವಮಾದ Si. 71). ಎಚ್ಚರಿಕೆಯುಳ್ಳವನು (ಜಾಗರೂಕ 361). ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿನ್ನ ನಡೆ (B. 5, 89). See J. 8, 28; 15, 49; 26, 1; Dp. 91, 1-10. — ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎಚ್ಚರಿಸು ĕccărisu. To awaken, to wake; to caution, to forewarn; to give a caution, to put in mind (C.; T., Tu. ಎಚ್ಚರ; Tě. ಎಚ್ಚರಿಂಚು). See Bp. 14, 22; 37, 20. 26; 60, 31; J. 4, 40; 5, 3. 27; 6, 18. 50; 12, 7; 18, 22; 26, 26; B. 5, 49.

ಎಚ್ಚರಿ ĕccăru. 1. = ಎಚ್ಚರಿ 1, etc., ಹೆಚ್ಚರಿ. (C.). P. p. ಎಚ್ಚರಿತ್ತು. ವಾದ್ಯಗಳಿನ್ನ ನಿದ್ದೆ (*i. e.* ನಿದ್ದೆಯಿನ್ನು) ಎಚ್ಚರಿಯನ್ತೆ ಮಾಡುವವರು (Si. 292). ಆ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಕೂಸು ಅಡಬಡಿಸಿ ಎಚ್ಚರಿತ್ತಿತು (B. 3, 51).

ಎಚ್ಚರಿ ĕccăru. 2. = ಎಚ್ಚರಿ 2, etc. — ಎಚ್ಚರಿಯಾಗು. -ಆಗು. = ಎಚ್ಚರಿಯಾಗು. (My.; B. 5, 28). — ಎಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎಚ್ಚು ĕccu. 1. P. p. of ಇಸು 3 (and ಎಸು 1). Having shot. — ಎಚ್ಚು ಪಾಯ್. To be shot and go right through (? ಪೊಣ್ಣು Kk. 73; *cf.* ಉಚ್ಚಿ ಪಾಯ್?).

ಎಚ್ಚು ĕccu. 2. To smear (ಅಂಜನಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Abh. P. 3, 85; Grj. 10, 41; Rāv. 8, 31; T. ಇಯಿಜು; *cf.* ಎದವು). 2, to make even or proper, to decorate (ಸಮಥಾವ Mr. 339).

ಎಚ್ಚು ĕccu. 3. = ಹೆಚ್ಚು. To increase, etc. (My.).

ಎಚ್ಚು ĕccu. 4. = ಹೆಚ್ಚು. Increase, etc. (My.; Tě., T., M.). See ಹೆಚ್ಚಿಚ್ಚು.

ಎಜಮಾನ ĕjamāna. = ಯಜಮಾನ. (ಥಾನು Ŏb.; My.).

ಎಜ್ಜ ĕjja. = ಬೆಜ್ಜ 2, etc. A bore, a hole (C.; ಸೂಜೀ ಕಣ್ಣು B. 4, 158). ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಎಜ್ಜಗಳು ಹಾಕುವ ಬಯ್ಕರಿಗೆ (ಆಸ್ಫೋದನ Si. 345).

ಎಜ್ಞ ĕjña. Tbh. of ಯಜ. (Nn. 111; My.).

ಎಂಜಲ್ ĕñjal. ಎಂಜಲು. = ಎಂಜಲ. That which in eating is left on the plates or leaves, sticks to the mouth or hands, or falls to the ground, that of which a piece is bitten off, to be short, all food or drink which has somehow come in contact with the mouth or hands of the eater, and therefore is regarded as impure (C.; ಉಚ್ಚಿಪ್ಪ G.; ಫೇಲೆ Si. 235; ಎವಳ್ಳಿ, ತಿನ್ನ, ಪತ್ತಳಿ Ks.; T., M. ಎಚ್ಚಿಲ್; Tě. ಎಂಗಿಲಿ); saliva (My.). ಎಂಜಲ ಮೂಂಸಂ (Bp. 18, 36). ಎಂಜಲ ಅಮ್ಮು (27, 57). ಎಂಜಲ ಹಾಲು (55, 15). ಎಂಜಲ ಕೂಬ್ (56, 26; see also 56, 18). ಬಾಯೊಳಗಿನ ಎಂಜಲ ತಟಕು (B. 3, 95). ಎಂಜಲ ಕೆಯ್ಯಿನ್ನ ಕಾಗೇ ಓಡಿಸುವದಿಲ್ಲ (lest the crow might get the ĕñjal; Prv. used with regard to a miser). (ಫೆಷ್ಟೆ) ಇಕ್ಕಲಾಬದ (ತನ್ನ) ಕೆಯ್ ಎಂಜಲೆಮ್ಮನ್ತೆ.— ತುಪ್ಪದ ಆಶೆಗೆ ಎಂಜಲ ತಿನ್ನ.— ಎಂಜಲಿಗೆ ಪೇಸದವಳು ತಂಗಳನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?— ಎಂಜಲು ಎತ್ತೋ, ಗುಣ್ಣಾ! ಎನ್ದರೆ ಉಣ್ಣನವರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಎನ್ನ (Prvs.). See Bhaktisāra 101. — ಎಂಜಲ ದುಡ್ಡು. A duḍḍu obtained yesterday (not to-day; S. Mhr.). — ಎಂಜಲ ಮಾತು. A word of the past (not of to-day; S. Mhr.). 2, repeating the words of another (C.). — ಎಂಜಲುವಡಿಯು. -ಪುಡಿಯು. = ಎಂಜಲಗು ಬ್, q. v. (ಎವಡಿಯು Kk. 81). — ಎಂಜಲೆಂಜಲ್. rep. (Bp. 56, 22).

ಎಂಜಲ ĕñjala. = ಎಂಜಲ್. — ಎಂಜಲಗುಬ್. (*i. e.* -ಪುಬ್ = ಪುಬ್, for ಪುಡಿ). An insect or worm living in orts (ಏಗುಬಿ Čt. II, 96).

ಎಂಜಲಿಸು ĕñjalisu. To defile (Bh. 2, 10, 8; J. 18, 46).

ಎಟಕಿಸು ĕṭakisu. To stand on tiptoe to reach any thing (My.).

ಎಟಕು ĕṭaku. = ಎಟುಕು. To be or come within reach (My.; *cf.* ಎಕ್ಕು 3 and see ಎಟ್ಟು 1). ಅದು ನನಗೆ ಎಟಕುವದಿಲ್ಲ (My.). 2, to be sufficient (My.). —ಎಟಕಿ ನೋಡು. To peep standing on tiptoe (My.).

ಎಟುಕು ĕṭuku. = ಎಟಕು. (My.).

ಎಟ್ಟ ĕṭṭa. = ಎಟ್ಟವೆ, ಹೇಳ್ಟ, ಹೆಟ್ಟೆ. A bush-harrow (My.). — ಎಟ್ಟಾ ಹೊಡೆ. To roll or flatten sown land by drawing over it a large bamboo mat or bushes having on them several heavy stones (My., = ಹೆಟ್ಟಾ ಹೊಡೆ in S. Mhr.).

ಎಟ್ಟವೆ ĕṭṭavĕ. = ಎಟ್ಟ, etc. (My.).

ಎಟ್ಟಿ ĕṭṭi. = ಬೆಟ್ಟಿ No 2. An obstinate, self-willed person (S. Mhr.; *cf.* ಎಟ್ಟಿ 2).

ಎಟ್ಟಿಕೆ ĕṭṭikĕ. Reaching, reach (My. occasionally).

ಎಟ್ಟಿತನ ĕṭṭitana. Obstinacy (S. Mhr.).

ಎಟ್ಟಿಸು ĕṭṭisu. = ಎಟಕಿಸು. (My.). — ಎಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು. = ಎಟಕಿ ನೋಡು. (My.).

ಎಟ್ಟು ĕṭṭu. 1. = ಅಟ್ಟು 12. To reach a thing which is on high (ಊರ್ಧ್ವಗತವಸ್ತುಗ್ರಹಣ Šmd. Dh.; T.; M. ಎತ್ತು). 2, to be within reach, to be obtainable (My.). ತಿವಪ್ರಸಾದಮ್ ಅದು ಎಟ್ಟದು ಅನ್ಯರಿಗೆ (Bp. 58, 39).

ಎಟ್ಟು ĕṭṭu. 2. = (ಏಟು 1), ಬೆಟ್ಟು 2, ಹೆಟ್ಟು. A blow (C.; T. ಎಟ್ಟು, to beat; to cut; to throw; to hew; to kill; — a blow, etc.; Tu. ಎಡ್, to strike; *cf.* ಇಬ್ 1, ಎತ್ತು 3).

ಎಟ್ಟೆ ĕṭṭĕ. 1. = ವೆಟ್ಟೆ 1. (My.).

ಎಟ್ಟೆ ĕṭṭĕ. 2. = ವೆಟ್ಟೆ 2. (My.).

ಎಡ ĕḍa. 1. = ಅಡ 10, ಅಡೆ 15, ಇಡೆ, ಎಡೆ 1 q. v. Place, ground, etc. (Tě. ಎಡ, ಎಡೆ; T. ಇಡ, ಇಡ್ಡೆ; M., Tu. ಇಡೆ; see ಎಡ 3, which appears to be identical; also ಎಡ 2

may be identical, if the original meaning be "inferiority"). See ಅಬ್ಬಿಡ. — ಎಡತಾಕ. A man who goes and comes frequently (My.). — ಎಡ ತಾಕಿಸು. To cause to go and come frequently, etc. (C.). — ಎಡ ತಾಳು. = ಎಡೆ-. To come in continual contact with a place, to go and come frequently, to frequent (My.). ಈ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಸೇವಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಎಡ ತಾಳುವರು (B. 5, 286). ಅವ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಳುತ್ತಾನೆ (C.). — ಎಡದೆಯಿಡು. = ಎಡೆದೆಯಿಡು, q. v.

ಎಡ ಕೆಡ. 2. (= ಎಡ 1, etc. ?). The left, the left side (ಸವ್ಯ G.; C.; Tu.; T., M. ಇಡ; Tē. ಎಡಮೆ, ಡಾ; *cf.* ಎಡಕಿ & ಎಳ; ಕೊಡ್ಡ). ಎಡನು (ವಾಮ, ಸವ್ಯ Hlā.; Mr. 436). ನಾವು ಬಲದಲಿ, ಎಮ್ಮ ಎಡದಲಿ ನೀವು ಕುಳ್ಳಿರ್ದು (Bp. 24, 28). ಎಡದ ಕಡೆಯಲಿ (40, 21). ಬಲಮ್ ಎಮ್ಮ ಭಾಗಂ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಎಡನು (50, 27; see also 28. 32). ಎಡದ ಕರದಲಿ (52, 41). ಎಡದ ಬಿದಿ (55, 16). ಎಡದ ಕಾಲ್ (58, 65; J. 28, 33). ಎಡದ ಭಾಗ (ವಾಮ Nn. 24). ಎಡದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಬಲದ ಕಾಲ ಮುಸ್ಸಿ ಇಕ್ಕುವುದು (ಅಲಿಢ); ಬಲದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಎಡದ ಕಾಲ ಮುಸ್ಸಿ ಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲಿಢ); ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಲು ಪಟ್ಟ ಜನ್ನಿವಾರಂ (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Nr.). ಎಡದ ಅಂಘ್ರಿ (J. 28, 14). ಎಡದ ಆಡಿ (28, 35). ಬಿಲ್ಲುಮನ್ ಆಗಳ್ ಎಡದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಆಳವಡಿಸಿ (Rāghē. 17, 70). ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕೆ ಇರ ಬೀಡ, ಆಡುವವನ ಎಡಕೆ (to which side he throws the water of his nose) ಇರ ಬೀಡ (Prv.). — ಎಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To cross one's path coming from the left side (C.). — ಎಡಗಡೆ. -ಕಡೆ. The left side (C.). ಎಡಗಡೆಯ ಮುಂಗಾಲು (B. 4, 170). ರುದ್ರನು ಬಲಗಡೆಗೂ ಎಡಗಡೆಗೂ ಹೊರಳುತ್ತಿದೆ (4, 82). ಎಡಗಡೆಗೆ (Si. 376). 2, to the left side (C.). — ಎಡಗಣ್. -ಕಣ್. -ಗಣ್ಣು. The left eye (Bp. 18, 72; J. 26, 65). — ಎಡಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಗಾಲು. The left foot (Rāv. 13, 70; Bh. 1, 6, 4; B. 4, 168). —ಎಡಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. The left ear (C.).—ಎಡಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The left hand (C.; Rāv. 14, 29). — ಎಡಗೆಯ್ಯಾತಿ. The left-hand caste among the hŏlĕyas (My.). — ಎಡದೊಡು. -ತೊಡು. To put on the left side (to pass under the left arm). ಜನ್ನವಿರಮಂ ಎಡದೊಡುವುದು (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Hlā.). — ಎಡದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The left thigh (C.; Bp. 55, 17). — ಎಡನ್ದೊಡು. -ಂತೊಡು. = ಎಡದೊಡು. ಜನ್ನಿವಾರಮನ್ ಎಡನ್ದೊಡಲ್ (ಪ್ರಾಚೀನ Mr. 255). — ಎಡಬದಿ. The left side (B. 4, 170). — ಎಡ ಬಲ. Left and right, the left and right side; to or on the left and right. ಸಾರಿಗಳನು ಎಡಬಲಸ್ಯಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದಿಸುವುದು (ಪರಿಣಾಯ Nr.). ಎಡ ಬಲ ಮರಳೆ (Bp. 26, 30). ಎಡಬಲಕೊಳಂ (Ĉ. Bp. 5, 8). ಎಡ ಬಲ ಬಳಸಿದವು (Bh. 3, 13, 27). ಎಡಬಲದ ಸೌಧಗಳ್ (Rām. 13, 4). ಎಡ ಬಲಕೆಯ್ಯ ಕೆರಡೂ (Si. 212). ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಸ್ವಭಾವ (B. 4, 170). ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ (5, 198. 207). 2, ಎಡಬಲರ್, persons of the left and right, a kind of servants (Bp. 59, 29). — ಎಡಭಾಗ. The left portion or side. ಒಡಲ ಎಡಭಾಗವು (ಸವ್ಯ Nr.). — ಎಡಮಗ್ಗಿಲು. The left side (C.). — ಎಡ ಮುರಿ. To turn (the body) to the left (in rising, which is regarded as inauspicious, My.); (the body) to turn to the left (My.); to turn or wind to the left, as a shell (v. i., My.). 2, the state of turning (the body) to the left, etc. (My.). — ಎಡವಲವರ್. -ಬಲ-ಬರ್. To circumambulate an object keeping it now on the left and then on the right side. ಬೀಡತಿಯು. . . ಪಾಡುತಿರೆ ಹುಲ್ಲೆಗಳುಮ್ ಇನಿತು ತೊಲಗದೆ, ಎಡವಲವರಲು (Rāghē. 17, 66). — ಎಡವಂಕ. -ವಂಕ. The left side (My.). — ಎಡವೆಗಲ್. -ಪೆಗಲ್. The left shoulder (Rāv. 6, after 11).

ಎಡ ಕೆಡ. 3. = (ಎಡೆ 1), ಎಡೆ 1, Nos. 2 & 3. Place or space between, interval; the middle, the waist (T. ಇಡ್ಪೆ; M., Tu. ಇಡೆ; Tē. ಎಡ, ಎಡೆ); the being middling (My.); inferiority; inferior (= ಅಡ 6 No. 5; C.). ಈ ಕುದುರೆ ಇದಕ್ಕಿನ್ತ ಎಡ (S. Mhr.). ಅದು ಅಮೇರಿಕದ ಹತ್ತಿಗಿನ್ತ ಎಡ (B. 4, 26). — ಎಡಕುಸ್ಟಿ. = ಎಡೆ-. A middling, smaller kind of weeding machine drawn by oxen. It is so constructed that the young plants, planted or sown in rows, pass unhurt between two pieces of iron, whilst the weeds on both sides are pulled up by them (C.). — ಎಡತಡೆ. An obstacle that comes between, an impediment, a hindrance (My.). — ಎಡತರ. A middling sort; a middle size; mediocrity (C.; M. ಇಡತ್ತರ; Tu. ಇಡತರ, middling, inferior). — ಎಡತಪ್ಪಿಗಿಡ. -ತಪ್ಪಿ-ಗಿಡ. The shrub Acacia cinerea Spr. (or Dichrostachys cinerea W. & A.; St. & Pl.; T. ವಿಡತ್ತಲ್). — ಎಡವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. A middling, bad state or character (My.; T., Tu.). 2, want of understanding, stupidity (C.; Tu.). ಎಡವಟ್ಟು ಮನುಷ್ಯ. a stupid man (C.). ಆಡೆ, ಆಡಿದರೆ ಸೋಲೆ, ಸೋತರೆ ಕೊಡೆ, ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಡವಟ್ಟು (Prv.). — ಎಡವಟ್ಟುತನ. Stupidity (My.). — ಎಡವಟ್ಟುವಾರಿ. A bad, rough path (My.). — ಎಡವರ್ಣ. A middle colour: greyish white (ಕ ಲ್ಯಾಜ Hlā.).

ಎಡಸೆ ಕೆಡಗೆ. = ಪೆಡಗೆ, etc. (My.).

ಎಡಚು ಕೆಡಚು. 1. The state of being left-handed (My.). — ಎಡಚ. -ಅ 3. A left-handed man (My.).

ಎಡಚು ಕೆಡಚು. 2. = ಎಡಸು, etc. Difficulty, especially in speaking (S. Mhr.).

ಎಡತಿ ಕೆಡೆ-ti. (Śmd. 244). A middle-aged woman (*cf.* ಎಡೆಪ್ರಾಯ); or (fr. ಎಡಗ): a good-for-nothing woman.

ಎಡಪು ಕೆಡಪು. = ಎಡವು, etc. (Grj. 5, 52).

ಎಡರು ಕೆಡರು. ಎಡರ್. = ಇಡರು, etc. Strait, trouble (Rāv. 13, 6. 14; J. 11, 35; 12, 3; 27, 42). 2, an impediment, an obstacle (J. 2, 54; 13, 21; C.). — ಎಡಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. The destroyer of obstacles: Vināyaka (Kk. 5; Śm. 4).

ಎಡಬಿ ಕೆಡಱ. = ಎಡಕು 3. Poverty, indigence; ruin (ದಾರಿದ್ರ Śmd. Dh.; Śm. 105; Čt. II, 73; ಕೆಡುವುದು Bhn. 56; ದರಿದ್ರ, ತವಿಲ್ಕೆಸ.; T. ಇಡಱು, to stumble; to lose one's state or dignity, see ಇಡಱು). ಎಡರ್ಗಳ್ (Śmd. 53). ಕುಡದ ನಿಮಗೆ ಈ ಎಡಱ್ ಆಯ್ತೇ? (125). ಎಮ್ಮ ಅಳ್ವನ ಎಡಱಿನ್ ಅಮೆ ತಿರ್ಮೆಂ (258). ಎಡಱಿಡಸಿ (Bp. 29, 10). ಎಮ್ಮೆಡಱಿನ್ ಅಂದುದು (40, 35). ಎಡಱಿಡಿಸಿದಲ್ಲಿ (40, 43).

ಎಡರಿಯಿ ಕೆಡರು. 1. To be crooked; to be dishonest (ವಕ್ರಥಾವ Śmd. Dh.; Śm. 105; Abh. P. 10, 212). ಎಡಱಿದಂ, a dishonest man (Śmd. 16). ಎಡಱಿದನೋ? ಅನನ ನೊಸಲ ಅಕ್ಕರಂ (o. r. ಅಕ್ಕರವಂ) ತೊಡೆದುದು ಅಕ್ಕುಂ (69).

ಎಡರಿಯಿ ಕೆಡರು. 2. = ಇಡಿಱ್. Crookedness.

ಎಡರಿಯಿ ಕೆಡರು. 3. = ಎಡಱ್. ಎಮ್ಮ ಎಡಱಿಗಳಿಗೆ (Bp. 23, 7). ಎಡಱಿನಲಿ (Abhā. 1, 29).

ಎಡವಿಯಿ ಕೆಡರು. 4. = ಇಡಱು, ಎಡವು, etc. To stumble, to trip (My.).

ಎಡವು ಕೆಡವು. = ಇಡಱು, ಎಡೆಸು, ಎಡೆಱು 4, ಎಡಹು 1. The foot to be struck at a thing so as to cause

a person to fall or to be near to fall;—to strike with the foot against (c. Accus.);—to stumble, to trip. ಅವನು ಕಾಲು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದನು, or ಅವನು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದನು, he stumbled and fell (C.). ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಲು ಎಡತಿತು (C.). ಅವನು ಎಡಪಿದನು (C.). ಕಲ್ಲನ್ನು ಎಡವಿದನು (My.).

ಎಡವೆ ಱಡವೆ. = ಎಳವೆ, q. v.

ಎಡಸು ಱಡಸು. = ಎಡಚು 2, ಪೆಡಸು, q. v. (My.).

ಎಡಹು ಱಡಹು. 1. = ಎಡವು, etc. To stumble, etc. (J. 16, 25; 28, 54; Râm. 5, 8, 70). ಸಮ್ಯಙ್ಮನಾಸ್ತು ಪರಿತರಲ್, ಎಡಹಂ (Bp. 27, 17). **2,** to commit a mistake. ಪತ್ರಿಕೆಯೊಳ್ ಎಡಹಂ ಬರೆದ ಅಕ್ಕರದ ಬೀಬ್ (J. 30, 28).

ಎಡಹು ಱಡಹು. 2. Stumbling (Râm. 5, 3, 45).

ಎಡಹುಹ ಱಡಹುಹ. Stumbling; deviating from the right course (ಸ್ಖಲನ, ರಂಖನ Nr.).

ಎಡಿಗೆ ಱಡಿಗೞ್. = ಎಡಗೆ, etc. (My.).

ಎಡೆ ಱಡೆ. 1. = ಎಡೆ 1, etc., ಎಡೆ 3. A place, a spot (స్థాన Śmd. Cm. 27. 57. 104; ತಾವು 341; ಠಾವು Nn. 128, o. r. ಬಬಿ; ಠಾವು 163; C.); ground, floor. ದೇಸಾದ ಎಡೆಗೆ ಪಿರಿದುಂ ಲೋಪಂ (Śmd. 57). ಕೆಲವು ಎಡೆಯೊಳ್ (52). ಆಕೆ ಎಡೆಯೊಳ್ (82). ಎಣಿಸುವೆಡೆಯೊಳ್ (116). ಆಗುಬ್ದಿಡೆ (I). ಆವೆಡೆ, ಆವೆಡೆಯಣಿಂ (135). ಬಬ್ಬೆಗೂಡದ ಎಡೆ (శృంగాటక); ಇರ್ದ ಎಡೆಯಲಿ ಇರ್ದುಂ ಪೆಱರ್ಗೆ ಮುಸಿವಂ (గోప్యస్థన్); ಕೆಸಱುಳ್ಳ ಎಡೆ (ಪಿಚ್ಛಿಲ); ಕೊಲುವ ಎಡೆ (ಘಾತನಸ್ಥಾನ Hlâ.). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಎನ್ನುಂ, ನನ್ನದ್ಧಮ್ ಆಜ ಚತುರಂಗಬಲನನು ತಕ್ಕ ಬಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಇರಿಸುಹವು (ವ್ಯೂಹ); ಸೇನೆಯಿದ್ದ ಎಡೆಯಿನ್ದ ತೊಲಗುವುದು (ప్రಚక్ర Nr.). See Bp. 5, 19; 11, 12; 51, 37; 55, 16; Râv. 5, 34; 6, after 132; Śm. 84, 86; J. 3, 3. 23. 25; 8, 2; 25, 33; 28, 18. 45; Bh. 1, 10, 29. **2,** room, place; interstice, place or time between, interval, meanwhile; distance (తెఱపు Śmd. 135; see ಬಡೆವಿಡು). ಎಱೆ ಬಿಡದ ಕ್ರಯೆ (సతత Si. 26). ಎಡೆ ಬಿಡದದು (ఘన, నిరన్తర 371). ಎಡೆ ಬಿಟ್ಟಿದು (వేలవ, ವಿರಲ 371). ನ್ರಯೋಜನದಿನ್ದ ಎಡೆ ಬಿಡದವನು (అర్థదిన్ద అనపేక్షనాదవను, ఆర్య్య 447). ಎಡೆ ಬಿಡದೆ (అపేక్ష్యం 473). ರಣಕ್ಷೀರಮಾರುತಿ ಮಿಕ್ಕು, (ಹೋರಿಗಳಂ) ಹರಿಸಿದನ್ ಅಸುರನ್ ಇದ್ದೆಡೆಗೆ; ಎಡೆಯಲೇ ಛಕ್ಕಾದಿಗಳ ಬಬಿ ಹೆಡೆಗೆ ಉಬಿದವು (Bh. 1, 10, 29. 30). See Prv. s. ಬಡವ. **3,** inferiority; inferior. **4,** = ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ. ಎಡೆ ಹೊಡೆ, to weed by means of the ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ (S. Mhr.; Sd.). — ಎಡೆ ಕಡೆ. dupl. Place and direction (J. 26, 52). — ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ. = ಎಡಕುಣ್ಟೆ, q. v. (S. Mhr.). — ಎಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A small dam (My.). — ಎಡೆಗಟ್ಟಿ. -ಕಟ್ಟೆ. = ಎಡೆಗಟ್ಟು. (My.). — ಎಡೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To cut down (J. 25, 33). — ಎಡೆಗಾಳ. (Śmd. 386; Kk. 98). An inferior or small fish-hook. — ಎಡೆಗಿಡು. -ಕೊಡು. Room to fail: to be deficient in room (Abh. P. 14, 121). — ಎಡೆಗಿಬ್ಬಿ. ಎಡೆಗೆ-ಇಬ್ಬಿ 4. To be closely confined in a place: to be covered over, to be enveloped, to be hidden (సంఘన్న Śmd. Dh.). — ಎಡೆಗುಡು. -ಕುಡು. = ಎಡೆಗೊಡು. (Abh. P. 6, 117). — ಎಡೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಅಡೆಗೆಡಹು. To throw to the ground (J. 7, 47). — ಎಡೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To cause room to fail, to obstruct, to resist (ತಳ್ಳೊಯ್, ತಡಮ್ಮರಿ, ಮಾರ್ಕೊಳ್, etc., ప్రతిహత Ss.). — ಎಡೆಗೆಡೆ. = ಅಡಗೆಡೆ. To fall to the ground, or down (J. 20, 30). — ಎಡೆಗೆಡೆಗೆ. -ಎಡೆಗೆ. rep. Here and there, etc. (Bp. 12, 19; 21, 10; 22, 49; 26, 68; 27, 72; 32, 51; 38, 70; 44, 2; 53, 24; Râm. 13, 3). — ಎಡೆಗೆಯ್. To prepare a (proper) place (V. 14, 59). — ಎಡೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give way, to submit, to surrender to (J. 2, 16; 18, 48). — ಎಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take place, to occur, to come into being (Śmd. 206; Râv. 13, 65; J. 6, 2); to take a position: to come to a stand, to stand (J. 28, 38; Râv. 6, 9). 2, to obtain, to acquire (Grj. 10, after 79; J. 17, 4); to conceive (Râv. 4, 37; Abhâ. 2, 54); to resort to (J. 16, 40). — ಎಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put, to put on (Grj. 10, after 61). — ಎಡೆ ತಾಳು. = ಎಡ ತಾಳು. (My.). — ಎಡೆದೆಱಸು. -ತೆಱಸು. An interval of space (Râm. 6, 51, 19). ಎಡೆದೆಱಸು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು (లేఖి, రాజ Nr., o. r. ಎಡ-). — ಎಡೆಸಿಟ್ಟ. Informing against, betraying (పిసుణ Ct. I, 13, o. r. ಎಡೆಸಿಟ್ಟು). — ಎಡೆನುಡಿ. = ಎಡೆಯ ನುಡಿ (Śmd. 195). A middling or inferior word or speech. — ಎಡೆ ನೆಬಿ. Place to be sufficient: to be sufficient in place (Abh. P. 9, 60; 15, 59). — ಎಡೆಪ್ಪಾಯ. = ಎಡೆಪರಿಯ. The middle of the ordinary age of man (My.). — ಎಡೆ ಮಡಗು. To leave an interval (Abh. P. 9, 61; 11, 100). — ಎಡೆಮನೆ. A house in the midst (Bp. 48, 25). — ಎಡೆ ಮಾಡು. = ಎಡೆಗೆಯ್. (Abh. P. 14, 33; Grj. 10, after 98). — ಎಡೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Ch.). — ಎಡೆಯಣಂ. (Śmd. 136). A man of the midst (?). — ಎಡೆಯಲಾಗು. -ಆಗು. To be at hand, to be near and dear. ಎಡೆಯಲಾದ ಸಂಗಡಿಗನು (మిత్ర, సుహృత్, సజ్జ Nr.). — ಎಡೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be or become exposed to; room to be found for. ನಾಣಿಲಿ ಎನಿಸುವ ವಧು ನಗೆಗೆ ಎಡೆಯಕ್ಕುಂ ಸಮಸ್ತಜಗತೀತಲದೊಳ್ (Śm. 221). ಅವರ್ಣವಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಾಗದ ಒಲ್ಪಿನ್ದ (17). ನಗೆಗೆ ಎಡೆಯಾಗಿಹುದು (Bp. 40, 73). See Sp. s. ಕರುಣತ್ವ. -— ಎಡೆಯಾಟ. -ಆಟ. Moving from place to place, roaming; moving to and fro; commotion (J. 30, 30). ಹಾದರಕೆ ಎಡೆಯಾಟದ ಆಸೆ (Sp.). ಕರಿತುರಗನಿಷಡಯದ ಎಡೆಯಾಟಗಳ ಘಾಟಗಳ್ (ఏ. Bp. 42, 15). — ಎಡೆಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to roam about, (to send on errands). ಎಲಾಸಿನಿಯೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡಿಸೆನು (Bp. 9, 33). ಸೂಳೆಯೆಡೆಗೆ ಎಡೆಯಾಡಿಸುತ (26, 58). ಎಡೆಯಾಡಿಸಿ ತಾ ಕೊಡದ ಲೋಭಿಯ ಮಾತು ಕೊಡಲಿಯು ಗಾಯ (Sp.). — ಎಡೆಯಾಡು. -ಆಡು. To move; to move, wander, or play about, to roam (కొల్లనిగే Kk. 51). ಜೊಱಿಯ ಹೊತ್ತು ಎಡೆಯಾಡುವದು (పర్యాహార, ఎవధ Nr.). ಗುದದೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡುವ ಅಸಿಲಂ (అపాన Mr. 51). See Abh. P. 3, 128; 4, 29; Bp. 15, 23; 26, 19; 44, 7; 47, 66; 51, 42; 56, 54; Râm. 1, 16, 16; J. 5, 31; 6, 8; 15, 20; 19, 44; Abhâ. 2, 105. 106. — ಎಡೆಯುಡುಗು. -ಉಡುಗು. To leave room, to make an interval or an interruption; to stop; to cease (విచ్ఛేద Śmd. Dh.; ಎಡೆವಬಿ Śmd. 157; ಎಡೆವಿದು 157 Cm.; Râv. 14, 29). — ಎಡೆಯೆಡೆ. rep. (Bp. 56, 13; Râv. 10, 31). — ಎಡೆಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To compress, to press, to squeeze (J. 3, 27). — ಎಡೆವಬಿ. -ಪಬಿ. To cut room asunder: to make an interruption, to stop, to cease (Abh. P. 11, 19; J. 4, 28; 19, 14); to end (ಎಡೆಯುಡುಗು Śmd. 157, ಎಡೆವಡು Cm.; Râm. 1, 4, 9; ಎಡೆವರಿ, *i.e.* -ವರಿ, is the original reading in Mdb. Abh. P.). ಎಡೆವಬಿವ ವಿನಯಿತಂ (వినతరాగ Mr. 241, o. r. Sita-; the opposition is ನೀಲ-, or ನೀಲೀರಾಗ). — ಎಡೆವಲಿ. -ಬಲಿ. = ದಿಗ್ಬಲಿ. (Abh. P. 13, 106). — ಎಡೆವಿಡು. -ಬಿಡು. = ಎಡೆಯುಡುಗು. Also: to go beyond the (proper) boundary. See Bp. 2, 13; 18, 63; 35, 5; 38, 34; 50, 32; 51, 48; 57, 26; 58, 48; Râv. 8, 98. 113; J. 34, 8; Śm. 12. 40; Mr. s. ನೀಲೀರಾಗ. ಎಡೆವಿಟ್ಟದು (అతిక్రమ, అతిపాత Nr.). — ಎಡೆವುಗು. -ಪುಗು. To come near, to approach (Abh. P. 10, after

201; 14, after 17 & 25). — ಎಡೆನೆರಸು. -ಬೆರಸು. To take a position in resistance, to stand (J. 27, 6). — ಎಡೆನೆಳೆ. The inner force or velocity of a river (J. 9, 24). — ಎಡೆಹಗಲು. The time from about 9½ o'clock to 10½ in the morning (My.). — ಎಡೆಹರೆಯ. = ಎಡೆಪ್ರಾಯ. (My.). — ಎಡೆಪೊತ್ತು. The time between sunrise and sunset (My.).

ಎಡೆ ಱಡೆ. 2. (fr. ಇಡಿ 1). Excess, abundance; exceedingly, etc. (ಅಧಿಕ Śmd. 391; Śm. 58; T. ಇಡ, extension; greatness).

ಎಡೆ ಱಡೆ. 1. Tbh. of ಇಡೆ. An offering; food; meal. ಎಡೆ ಇಕ್ಕು, -ಇಡು, -ನೀಡು, -ಮಾಡು, -ಪಾಕು, to present food to a deity or to man (C.). ಆದಿಯಾ ದೈವವಂ ಭೇದಿಸಲಿಕೆ ಆರ್ಯದ ದೇವ ಪಾದಿಯೊ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿ ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಸೇವಕರನ್ನು ಎಡೆಯ ಮೇಲಿನ್ದ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಪಾಪ (B. 5, 288). See Sp. s. ಕೆಯ್ದಾಯಿ. 2, the leaf, etc. on which food is placed (My.). — ಎಡೆಕಾಸು. A kâsu presented with food to a deity (S. Mhr.).

ಎಡೆ ಱಡೆ. 2. = ಹೆಡೆ. (My.). See ಏಳಿಡೆನಾಗರ.

ಎಡೆಗ ಱಡೆಗ. A good-for-nothing man (ಸಲ್ಲದವ Kk. 37; Śm. 46; Tē. ವೆಡೆ, useless, etc.; ವೆಡಗು, ವೆಣಗು = ವೆಙ್ವಾಡು, a fool).

ಎಡೆಯ ಱಡೆಯ. = ವೆಡೆಯ. See s. ಪೆಜಂ.

ಎಡ್ಡ ಱಡ್ಡ. 1. (fr. ಎಡ್ಡು 1). A cheat, a liar (S. Mhr.; Tē. ಎಡ್ಡೆ).

ಎಡ್ಡ ಱಡ್ಡ. 2. = ಜೆಡ್ಡ. A dull, stupid man (My.; Tē. ಎಡ್ಡೆ; T. ಇಡಿದೈ).

ಎಡ್ಡ ಱಡ್ಡ. 3. Beauty, charm, nicety, goodness (ಒಳ್ಪು Ćt. I, 6; ಒಳ್ಪಿತು II, 24; ಮನೋಹರ Kk. 18, Śm. 55; Grj. 6, after 56; Rśv. 6, 54; Tu. ಎಡ್ಡೆ; T. ಎಡಿಲ್, beauty; *cf.* the T. s. ಇಂ, ಇಙ್). ಆಕೆ ಕಣ್ಗೆಡ್ಡಮ್ ಆದಳ್ (Llv. 3, 46). ಇಳೆಗೆ ಇದಿಯದೆ ಒತ್ತರಿಸಿ ಮನ್ದಯ್ಸುತ್ತೆ ಎಡ್ಡಮ್ ಎನೆ ಸಿನ್ಪ ಚಿನ್ಪಿಕೆಯ ಒಡ್ಡು (Rśv. 6, 5).

ಎಡ್ಡ ಱಡ್ಡ. 4. = ಅಡ್ಡ 1. — ಎಡ್ಡಂ ತಿಡ್ಡಂ. dupl. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ. (My.).

ಎಡ್ಡತನ ಱಡ್ಡತನ. 1. = ಎಡ್ಡುತನ No. 1. Cheating, falsehood (S. Mhr.).

ಎಡ್ಡತನ ಱಡ್ಡತನ. 2. = ಎಡ್ಡುತನ No. 2, ಜೆಡ್ಡತನ. Stupidity (My.).

ಎಡ್ಡತಿ ಱಡ್ಡತಿ. = ಜೆಡ್ಡಿ. A stupid woman (My.).

ಎಡ್ಡಿಸು ಱಡ್ಡಿಸು. = ಏಡಿಸು. To rail, to abuse; to mock; to cheat (S. Mhr.; T. ಇಣಾಪ್ಪು, derision, contempt; to mock to deride). ಭೃಂಗಿ ನಗಿಸುತ್ತೆ, ಎಡ್ಡಿಸುತ್ತೆ, ಶಿವನಿ ವಿರೊಳ್ ಆಪುತ್ತೆ (Bp. 1, 49). ಚಂಂಕರು ಬನ್ದು, ಚಪ್ಪಳೆಗುಟ್ಟಿ, ಎಡ್ಡಿಸಿ, ಕಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗರು ನಿನ್ನಂ (18, 15).

ಎಡ್ಡು ಱಡ್ಡು. 1. Cheating, falsehood (S. Mhr.; see T., M. s. ಎತ್ತ 2).

ಎಡ್ಡು ಱಡ್ಡು. 2. = ಜೆಡ್ಡು. Stupidity; a stupid thing or person (My.). — ಎಡ್ಡಾಟ. -ಆಟ. Stupid behaviour (My.).

ಎಡ್ಡುತನ ಱಡ್ಡುತನ. = ಎಡ್ಡತನ 1. (S. Mhr.). **2.** = ಎಡ್ಡತನ 2. (My.).

ಎಡ್ರು ಱಡ್ರು. = ಎರರು, etc. (My.).

ಎಣ್ ಱಣ್. = (ಎಣ್ಟು 2), ಎಮ್ 2. Eight (Śmd. 223). — ಎಣ್ಣಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. Eight thousand (Śmd. 225). See ಪದಿನೆಣ್ಟಾಸಿರ. — ಎಣ್ದೆಸೆ. The eight points of the compass; their guardians. ಎಣ್ದೆಸೆಯ ಅನೆಗಳ್ (Śmd. 225). See Bp. 8 sum.; 32, 5; 36, 62; 44, 32; J. 3, 21; 13, 47; 17, 2; 25, 3. — ಎಣ್ದೆಸೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A wife of any guardian of the eight points (J. 28, 39). — ಎಣ್ಪರಿಜು. Eight forms (Śśv. 1, after 71). — ಎಣ್ಮೈಯ್ಯ. (= Sk. ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ): Paramêśvara (Śś.). — ಎಣ್ಮೈಯ್ವರ್. -ಅವ. = ಎಣ್ಮೈಯ್ಯ. (ತಿವ Kk. 4; Śm. 2).

ಎಣ ಱಣ. = ಎಸೆ 1. — ಎಣಗೂಡು. = ಎಣೆಗೂಡು, ಎಣೆಗೋಣ. — ಎಣಮಣಿಸರ. A kind of necklace, composed alternately of beads of gold and precious stones or corals (My.).

ಎಣಿಸು ಱಣಿಸು. = ಎಸೆನು q. v., ಎಣಲು, ಎನ್ನೆಸು. (C.; Bp. 22, 18).

ಎಣಿಕೆ ಱಣಿಕೆ. 1. = ಎನ್ನಿಕೆ. Counting, reckoning; number (C.). **2,** thinking; thought; notice, observation (C.). ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಎಣಿಕೆ (ಮಾತ್ರೆ No. 157). ಅಳ್ಕರದ ಎಣಿಕೆ (ಗ್ರನ್ಥ Mr. 491). ಎಣಿಕೆಯಾದನು (ಗಣಿತ Si. 371). ಮುಡುಪಿನ ಎಣಿಕೆಗೆ ಕುನ್ದದನ್ತೆ ವಚಾರಿಸು! (Bp. 11, 14). ಸಾವಿರದ ಏಬಿ ನೂರ್ಬಸಡಿಗಳ ಎಣಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲಮ್ ಆಗಲು (51, 73). ಎಣಿಕೆಗೆ ಬಾರದ ಮನುಜ ಕರಣೀಕನ್ ಆದರೆ ಏನು? (Dp. 167). ಅರಮನೆಗೆ ಹತ್ತು, ನಿನಗೆ ಒನ್ದಱಿ ಎಣಿಕೆಯೊಳ್ (J. 29, 22). ಎಣಿಕೆಗೆ ಳಉಮ್ಬಮ್ ಆಗಿ (Rśv. 13, 72). ಎಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದ (countless) ಹಣ (C.). ಒಡಗೂಡದೆ ಇರದು ಎನ್ನ ಮನದ ಎಣಿಕೆ (J. 30, 28). See ಪಲವೆಣಿಕೆ; J. 2, 25. 45; 4, 4; 5, 28; 9, 6. 8; 13, 25. — ಎಣಿಕೆಗೆಯರ್. To think, etc. (J. 20, 16). — ಎಣಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To consider, to respect, to take notice of (Bp. 2, 19; 4, 27; 52, 9; J. 10, 24; 12, 11; 13, 17; 17, 22; Dp. 126, 1). — ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬರು. To come under one's eye, to come quite close. ಮನುಷ್ಯನಾಗಲಿ ದನ ಕಯಿಗಳಾಗಲಿ ತಮ್ಮ (ಸೊಸಳೆಗಳ) ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದರೆ ಕೂಡಲೆ ಹಿಡಿದು (B. 4, 132). ಬೇಟೆಯು ತನ್ನ (ಸಿಂಹದ) ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಮಜೆಯಾಗಿ ಬ್ಬಿಗ್ಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಬನ್ದು (4, 212).

ಎಣಿಕೆ ಱಣಿಕೆ. 2. = ಹೇಱಿಕೆ. (My.).

ಎಣಿಸು ಱಣಿಸು. = ಎಣಸು, etc. To add together; to enumerate; to count, to reckon; to estimate; to appreciate; to consider, to take notice of; to think; to think of; to plan; to make equal to, to compare. ಪಿನ್ದೆ ಎಣಿಸಿದ ವಿಏಥವಿಧದ ಲಿಂಗತ್ತೆ ಸಪ್ತವಿಧಾಭಕ್ತ್ಯಗಳ್ (Śmd. 114). ಒನ್ದೆರಡು ಮೂಜಿನ್ದೆ ಪರಾಧ್ಧಮನ್ ಎಣಿಸುವ ಎಡೆಯೊಳ್ (116). ಮೆ ಎಮ್ಮುದು ಅಕ್ಕುಮ್ ಎಣಿಸುವ ಸೂಬೊಳ್ (242). ಎಣಿಸ ಬೇಕಾದುದು (ಗಣನೀಯ Nr.). ತೂಗುವದು, ಅಳೆಯುವದು, ಎಣಿಸುವದು (ಮಾನ Si. 327). ಚಾಡೀ ಕೇಳಿ, ದ್ರೋಹಂಗಳನ್ ಎಣಿಸುತ್ತ (Śś. 94). ತಾನೆಣ್ಣೆನಿಸಿದರೆ ದೈವವೆಣ್ಣೆನಿಸಿತು (Prv.). ಕಾರಣಪುರುಷ, ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನೆನ್ ಎಣಿಸಲ್ ಉಣ್ಟೇ? (Bp, 30, 24). ತನ್ಮಹಾತ್ಮನ ಆನೂಗಮಹಿಮೆಯನ್ ಎಣಿಸುವೊಡೆ ಗೌರೀಪತಿಗೆ ಅತಕ್ಯ (31, 17). ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ದನಗಳೊಳಗೆ ಎಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ (B. 1, 18). ಈ ದೇಶದೊಳಗೆ ಹಮಾಲನನ್ನೂ ಪಕಾಲಿಯವನನ್ನೂ ಊಬಿಗದವರೊಳಗೆ ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ (5, 286). See Bp. 1, 14. 36. 37; 5, 18; 35, 26; 47, 55; 50, 36; 51, 75; 54, 34; Rśv. 13, 26. 27; J. 29, 37; Bh. 1, 8, 40.

ಎಣುಸು ಱಣುಸು. = ಎಸೆನು, etc. (My.).

ಎಣೆ ಱಣೆ. 1. = ಎಣ. A couple, a pair; connexion; fellowship; adjustment; equality, similarity;

a match (ಸಾಮ್ಯ, ಜವಳಿ, ಜೋಡು, etc. Šm. 55; My.; T. ಇಣ್ಣೆ; Tu. ಇನೆ; Tė. ಎನೆ; see ಇಡಿ 1 and 2, ಇಣ್ಣೆ 2, ಎಳಸು 1, ಪೆಣೆ). ನುಣ್ಣದಸಿನ ಎಣೆ (J. 28, 18). ಅವಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮೂಡಲು ಎಮ್ಮಗಳ್ ಎಣೆಯೆ? (Šmd. 139). ಪೋಲಿಸುವಡೆ ಎಣೆಯೊಳರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ? (Bp. 25, 11). ಕ್ಷೀರರ್ ಅಕ್ಷೀಶಂಗೆ ಎಣೆಯೆ? (54, 22). ಉಡುಗಳು ಸೋಮಗೆ ಎಣೆಯೆೀ? (55, 22; see also 11, 24; 27, 44; 51, 57; 55, 23). ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಗಾವಸಿಂಗಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Sš. 103). ಜೀವರತ್ನಕೆ ಎಣೆಯೇ ಏಕಾದ ಪಾಷಾಣಂ? (62). ಎಲರ್ ಬಿರಯಿಯ ಪಾಯೆಡಿಯ ಎಲರ್ಗೆ ಎಣೆ (Rśv. 5, 34). ಅತಿಶೌರ್ಯದೊಳ್ ಒಪ್ಪಿ ಇರೆ ಎನಯಮನಾ ಅಳ್ವು ಜಾಬ್ದಿವಂಗೆ ಎಣೆ ಉಣ್ಮೇ? (13, 10). See Šmd. s. ಪವಣ್ಣರ; J. 2, 25; 6, 24; 8, 17; 28, 18. — ಎಣೆಗಣ್ಣು. The braid of hair of a woman tied up at the back of the head (ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ Si. 52). — ಎಣೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To lose one's connexion with, to become loose. ದೇಹದ ಎಣೆಗಳೆಯದೆ ಇಹ ಪೆರೆ (ಉಪಜಿಬ್ಬೆ, etc. Mr. 401). — ಎಣೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see the like (My.). — ಎಣೆಗೂಡು. = ಎಣೆಗೋಡು. (Šmd. 143, o. r. ಎಣ-, also Mḍb.). — ಎಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become equal. ಅವಳ ಮುಖವು ಹನ್ನೆನನ್ನು ಎಣೆಗೊಣ್ಡಿತು (My.); to be united, to face (one another). ಗರ್ಜಿಸುತೆ ಆನೆಯರಮ್ ಎಣೆಗೊಣ್ಡ ಇಭಂಗಳಂ. . .ಕಾದಿಸಿತು. . ಇಭಾರೋಹಕರ್ (Rśv. 13, 86). 2, (a child) to suck when its mother is pregnant (R.); (infants) to become thin or lean when insufficiently supplied with milk from the breast (S. Mhr.). — ಎಣೆಗೋಡು. (-ಗೋಡ್-ಅ 3). A person with a compound neck (as Brahmā, etc.?). It may become ಎಣೆಗೊಣ (Šmd. 143, o. r. ಎಣ-, also Mḍb.). — ಎಣೆ ಬರ್. = ಎಣೆವರ್. To equal. ಉಮೇಶಭಕ್ತ್ಯಗೆ, ಆಜಿಬಲ್, ಆಜಜರಿಮುಖ್ಯರ್ ಎಣೆ ಬರಲರ್ ಅಂಯರ್ (Bp. 22, 17). — ಎಣೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. The same letter or consonant (Čh.). — ಎಣೆಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To put opposite to (J. 14, 3). — ಎಣೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The company-bird: the ruddy goose (ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14; Šm. 28). See Rśv. 6, after 24; J. 17, 25. 40; 26, 24; 30, 15. — ಎಣೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To be united, to be composed (Čh. v. 254). — ಎಣೆವರ್. -ಬರ್. To become or be equal (Rśv. 1, 36; 4, 9).

ಎಣೆ ಱಣೆ. 2. = ಹೆಣೆ. To twist, etc. (My.).

ಎಣ್ಟನೆ ಱಂಟನೆ. The eighth syllable (Čh. v. 132. 133; see s. ಎಣ್ಟು 2).

ಎಣ್ಟು ಱಂಟು. 1. Arrogance. (*Cf.* ಪೆಟ್ಟು 3; Tu.: boasting; craftiness, cunning). — ಎಣ್ಟೆರ್ದೆ. -ಎರ್ದೆ. A proud heart or mind (Čh. v. 21).

ಎಣ್ಟು ಱಂಟು. 2. (= ಎಳ್, etc.). Eight (C.; T. ಎಟ್ಟು, Tu. ಎಣ್ಮ, Tė. ಎನಿಮಿದಿ). ಎಣ್ಟಜಿಳ್ಳೆ (Šmd. 43). ಎಣ್ಟರ್ಕ (223). ಎಣ್ಟಾಜಲಿ (Bp. 35, 32). ಎಣ್ಟಿಕ್ಕೆ (Mr. 402). ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದೊಳ್ ಪ್ರಕರಣಮ್ ಎಣ್ಣಕ್ಕುಂ (Šmd. 7). ಈ ಪೇದ್ದಿ ಎಣ್ಪುಂ (42). ಹತ್ತನ್ಬು (63). ತೊಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು ಸಾವಿರ (Bp. 5, 18). ನೆಲ್ಬರಮನೆಗೆ ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಬು ಊರಿಗೆ ಬೆರಕೆ (Prv.; another form is -- ಎಣ್ಬು ಮನೆಗೂ ಏಕ). ಎಣ್ಬು ಜನರು (B. 5, 125). ಎಣ್ಬು ಮಡಿ (J. 17, 26). — ಎಣ್ಬಡಿ. -ಅಡಿ. Eight feet. 2, that has eight feet: the śarabha (Čt. II, 23). — ಎಣ್ಬಡಿವರಿಜ. -ಅಡಿ-ಪರಿಜ-ಅ 3. Who has the form of the śarabha: Vīrabhadra (Kk. 6; Šm, 4). — ಎಣ್ಬನೆಯ. -ಅನೆಯ. Eighth (*cf.* ಎಣ್ಬನೆ). ಎಣ್ಬನೆಯ ಮುಖಕೆ ದೀಪ್ತಿತನಾಗಿ (J. 25, 7). ಎಣ್ಬನೆಯ ವರುಷಮ್ ಆಗಲ್ಕೆ (29, 7). — ಎಣ್ಬಾನೆಣ್ಬು. -ಆನು-ಎಣ್ಬು. About eight (used only of time, C.). ಎಣ್ಬಾನೆಣ್ಬು ದಿವಸ (B. 4, 53). — ಎಣ್ಬು ಕುಲ. Eight castes of men. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮರೊಳು ಕಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಬು ಕುಲವ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 254). 2, the eight kinds of nāgas: ಅನನ್ತ, ವಾಸುಗಿ, ತಕ್ಷಕ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಪದ್ಮ, ಮಹಾಪದ್ಮ, ಶಂಬಪಾಲ, ಕುಲಿಕ್ನ (Mr. 402). See ಎಣ್ಬು ಪಾವು. — ಎಣ್ಬು ಗಣ. The eight syllable-feet (Mr. 363). — ಎಣ್ಬು ದೆಸೆ. The eight points of the compass. ಇನ್ದ್ರ, ಅನಲ, ಯಮ, etc. ಈ ಎಣ್ಬು ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಬು ದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ ಒಡೆಯರು (HlĀ.). — ಎಣ್ಬು ನಗ. The eight chief mountains (the eighth being ಶ್ರೀಶೈಲ). ಎಣ್ಬು ನಗಂಗಳುಂ ತಗ್ಗಿದವು (Bp. 28, 55). — ಎಣ್ಬು ಪಾವು. = ಅಷ್ಟಪಣಿ, ಎಣ್ಬು ಕುಲ No. 2. (Bp. 46, 27). — ಎಣ್ಬು ಮೂರ್ತಿ. The eight bodies or forms (of which Śiva consists, Bp. 9, 50). See ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ. — ಎಣ್ಬು ಒಮ್ಬತ್ತು. Eight or nine (C.; B. 3, 13). 2, eight and nine (My.). 3, eight times nine (My.). — ಎಣ್ಬೊಮ್ಬತ್ತು. Eight and a half (B. 4, 100; My.). — ಎಣ್ಟೆಡೆ. -ಎಡೆ. = ಎಣ್ಬು ದೆಸೆ. (J. 27, 55). ಎಣ್ಟೆಣ್ಬು. rep. Eight and eight. ಎಣ್ಟೆಣ್ಬು ದಿವಸ, every eighth day (B. 1, 6). 2, eight times eight (My.).

ಎಣ್ಡೆ ಱಂಡೆ. = ಹೆಣ್ಡೆ. Cow-dung (R.; *cf.* ಎರಣ).

ಎಣ್ಡ್ರಕಾಯಿ ಱಂಡ್ರಕಾಯಿ. A crab (Tė. ಎಣ್ಣಕಾಯೆ, ಎಣ್ಡೆ; R.; see ಎನಡಿ).

ಎಣ್ಣಿಕೆ ಱಣ್ಣಿಕೆ. = ಎಣಿಕೆ 1. (My.; T. ಎಣ್ಣಿಕ್ಕೈ; Tė. ಎನ್ನಿಕೆ).

ಎಣ್ಣಿಸು ಱಣ್ಣಿಸು. = ಎಣಿಸು, etc. (My.).

ಎಣ್ಣು ಱಣ್ಣು. To count; to think. (T., Tu. ಎಣ್ಣು; Tė. ಎನ್ನು). ಎಣ್ಣಿದ್ದು ಮಣ್ಣಾಯಿತು, ಹೆತ್ತದ್ದು ಹೆಣ್ಣಾಯಿತು (Prv.).

ಎಣ್ಣೆ ಱಣ್ಣೆ. Oil (C.; Tu., M.; T. ಎಣ್ಣೈ; Tė. ನೂನಿ). ಎಣ್ಣೆಯೊಳ್ ಅರೆನೀಲಿಲ ತನಿವಣ್ಣುಮನ್ ಉಣ್ಣಿಸಿದನ್ ಅಬುಜಭವನ್ ಎನಿಸಿದ ಮೆಯ್ (Šmd. 84). ಎಳ್ಳಿಕ್ಕೆಯ್ ಎಣ್ಣೆ (163). ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನ್ ಅಡುವ ಜಾಳಿಲ (ಯಜೀಸ Nr.). ಎಣ್ಣೆ ಬಿಣ್ಣೆಯ ರಿಣವ, ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣ ರಿಣವ ಶೀರಿದ ಆ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲು (Sp.). ಬಿಡದೆ ಎಜಿವ ಸೀರ್ಪುಡಿವಾಲ್ಳ್ ಎಣ್ಣೆ ಬಿಣ್ಣೆಗಳ್ ಇಲ್ಲ (J. 28, 17). ಎಣ್ಣೆಯು ಬಿತ್ತಿಯುಂ ಸವೆವನ್ತೆ (Bp. 26, 47). ಎಣ್ಣೆ ಆವ್ಪುಲವು ಕೂಡಿದನ್ತೆ (40, 74). ನಲ್ಲ ತೈಲಜೊಳ್ ಅಲರುವ ಆ ಸೊಡರ್ ಎಳ್ಳಿನಿನ್ದ ಆಲರುವುದೆ? ಹೇಬಿರೆ! ಎಳ್ಳಿಳ್ ಎಣ್ಣೆಯ ಗುಣಮ್ ಆದು ಉಣ್ಟೇ? ಎಳ್ಳಿನೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲವೇ? (51, 37). ಎಣ್ಣೆ ತಣ್ಣಗಾದರೆ ಬಿಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಿತ್ತೇ? — ಎಣ್ಣೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಯಾಕೆ? — ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುಜ್ಜೀತು. — ಎಣ್ಣೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದೇ ತನಿವಾರ (on which baths are chiefly taken). — ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಗೆ ಜ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ. — ಎಣ್ಣೆ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ, ಕಾಯಿ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ. — ಎಣ್ಣೆ ಪಾಕದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮಣ್ಣು ಪಾಕದರೆ ಬುಡಕೆ ಗುಣ. — ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ದಣ್ಣ. — ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.). ಎಣ್ಣೇ ಕಾಯಿ (B. 4, 161). See ಆಗಸೆಯೆಣ್ಣೆ, ಅವುಡಲೆಣ್ಣೆ, ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ, ಕುಸುಬೆ-, ಕೊಬ್ಬರಿ-, ಗನ್ಧದ-, ಹರಳೆಣ್ಣೆ. — ಎಣ್ಣೂರಿಗೆ. -ಊರಿಗೆ. An ūrigĕ fried in oil (My.). — ಎಣ್ಣೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. Oil to be made hot or boiled (J. 11, sum.). — ಎಣ್ಣೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A fruit boiled in oil and a little water (My.). — ಎಣ್ಣೆಗಾಸು. -ಕಾಸು. To heat oil (My.). — ಎಣ್ಣೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Darkish red, as the face of some natives (C.), dark brown, as a horse (B. 3, 55; 5, 12), blackish, as the bar across the shoulders of an ass (5, 16; ಕಪಿಲ, ಕರ್ಗಮ್ಪು G.). — ಎಣ್ಣೆಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. An oil kŏpparigĕ (J. 10, 46; 11, 31). — ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆ. To extract oil (C.; B. 2, 11. 42). — ಎಣ್ಣೆಬದನೇಕಾಯಿ. Brinjals filled with condiments and boiled in oil and a little water (C.). — ಎಣ್ಣೆ ಪಾಕು. To pour oil (C.). 2, to spoil another's affairs (as clothes are spoiled by the contact of oil). ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಕಿದನು, he spoiled my work or affairs (C.).

ಎಣ್ಬರ್ ĕṇbar. Eight persons. ಎಬ್ಬರುಮ್ ಎಣ್ಬರುಂ (Śmd. 180).

ಎತ್ ĕt. = ಎಟ್ 3. See ಎತ್ತರ.

ಎತನ ĕtana. = ಎತ್ತನ, ಎತ್ತ, ಯತ್ತ. Tbh. of ಯತ್ತ. (C.).

ಎತಿ ĕti. Tbh. of ಯತಿ (ಮುನಿ Nn. 8. 9. 18. 25. 44; ಆಚಲ, ಪರಮಯೋಗಿ 41; ಸಂಯಮಿ 80. 94; My.).

ಎತ್ತ ĕtta. 1. Which or what place or direction? — (which or what sort? — how? —); — to, or in, which or what place or direction? where? (C.; Tĕ. ಎನ್ನ; T. ಎಂಗು, ಎಂಗೇ, where). ಅತ್ತ, ಇತ್ತ, ಉತ್ತ, ಎತ್ತ (Śmd. 145). ಎತ್ತಣ, ಎತ್ತಣಿಂ (135). ಎತ್ತಣಿನ್ದೆ (Bp. 46, 24). ಎತ್ತಣದು (Śmd. 180, = ಎತ್ತಣ್ದು). ಎತ್ತ ಪಯಣಂ? (Bp. 23, 31). ಎತ್ತ ನೋೞ್ಪೊಜೆ (23, 6). ನಾನಿತ್ತ? ನೀನೆತ್ತ? (56, 21; see also 60, 21). ಕವುಸನ್ ಎನ್ದುಂ ಪೊರೆವ ಶಬ್ದವನ್ ಎತ್ತ ಬಲ್ಲಂ? (60, 42). ಎತ್ತಣ (of what place: where) ಗಗನಮಣಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಚಸ್ಪ್ರಮುಖ? (Bh. 1, 20, 56). ಎತ್ತಣ (of what kind) ಅದ್ಭುತವ್ ಇದು? (J. 8, 40). ಏನ್ ಇದುಂ ಎತ್ತಣ ಕಾತುಕದ ನುಡಿ (29, 23). ಎತ್ತಣವಂ? (28, 27). ಅದು ಎತ್ತಣದು? (Rśv. 6, after 34). ಸತ್ಕರ ಸಂಗಮ್ ಅದು ತೀರ್ಥ! ಹರಿವ ನೀರ್ ಎತ್ತಣದು ತೀರ್ಥ? (Sp.). ಎತ್ತ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದು ನೋೞ್ಪಿದಿರ್ ಉತ್ತಮಮ್, ಎಲಾ! (Bh. 2, 13, 23). ಎತ್ತ ಬಲ್ಲರ್ ಸುಜನರ್. . ಕಪಟಗಳ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಪುದುಗಿರ್ದ ಮಾಟಮಂ? (J. 29, 36). ಎತ್ತ ಪೋದರೂ ತುತ್ತು ಹುಡುಕುವದೇ. — ಎತ್ತ ಬಿದ್ದರೊ ತಿಮ್ಪಕೆ ಉಣ್ಣು. — ಎತ್ತ ಪೋದರೂ ಮೃತ್ಯು ಬಿಡದು (Prvs.). — ಎತ್ತಂ. -ಆಂ 5. Wheresoever (ಅವ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿಯುಂ Śmd. 238 Cm.; ಅವೆದೆಯಲ್ಲಿಯುಂ 399). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನು ಆಹಿತರ್ಗಳ್ (Śmd. 145; see also 128). ಮೆಯ್ಯೆಳ್ ಬಿಡದೆ ಎತ್ತಂ ತೋೞ್ದೆ ರೋಷೋದ್ಗಮಂ (Rśv. 9, 22). — ಎತ್ತ ಕಡೆ. Which side? whither? (C.). — ಎತ್ತಣ್ದು. = ಎತ್ತಣದು (Śmd. 180; Čt. I, 76; Kk. 61). Of what place (it)? where? (of what sort?). ದೆಸೆ ಎತ್ತಣ್ದು? ಆಗಸಮ್ ಎತ್ತಣ್ದು? ಎತ್ತಣ್ದು ಉರ್ವಿ? ಎಸಿಸಿ ಪರ್ವಿದುದು ತನುಂ (Śmd. 181). — ಎತ್ತಳದು. = ಎತ್ತಣದು. (J. 12, 3). — ಎತ್ತಾನುಂ. -ಅನುಂ. In whatsoever direction; in some places; occasionally; (whatsoever). (Śmd. 391; ಅರಮೆ, ಆರೆ 395; ಏನಾನುಂ 4 Cm.). ಎತ್ತಾನುಂ ತತ್ಪುರುಷಮ್ ಆಪ್ಪುದು (201). ಪಿರುದಿನೊಳ್ ಎತ್ತಾನುಂ ಸಲ್ಪುದು (208). See also 211. 340. — ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ. -ಎತ್ತಲುಂ. Everywhere (J. 4, 10).

ಎತ್ತ ĕtta. 2. = ಎತ್ತು 2. Lifting up, raising. **2,** taking up, undertaking, beginning (Tĕ. ಎತ್ತು). **3,** reaching, obtaining (M. ಎತ್ತು). **4,** finding out an item in an account (Tĕ. ಎತ್ತು). **5,** taking in, cheating, deceit, cunning (T. ಎತ್ತು; M. ಎಡ್ಡು, ಏಡ್ಡು, a trap, snare; *cf.* ಎಡ್ಡು 1). — ಎತ್ತಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಎತ್ತುಗಡೆ. A means, an expedient, a device (My.); a trick (My.; Tĕ.). — ಎತ್ತಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಎತ್ತುಗೆಯ್. A (man's) elevated arm with the fingers extended (My.). — ಎತ್ತಗೆಯ್ಯುದ್ದ. -ಕೆಯ್ಯುದ್ದ. The height to which a man reaches with an arm elevated and its fingers extended (My.; ಪೌರುಷ G.).

ಎತ್ತನ ĕttana. = ಎತನ, etc. (My.).

ಎತ್ತರ ĕt-tara. = ಎತ್ತರು, ಎದ್ದಿರ. Height; tallness (C.; ಸಲುವು G.). ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟರುವ ಮಣ್ಣುದಿನ್ನೆ (ಚಯ Si. 107). ಚಿಟ್ಟಿದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಭಾಗ (ಕಟಿಕ, ನಿತಮ್ಬ 115). ಬಹಳ ಎತ್ತರ (ಉಚ್ಚ್ರಾಯ 121). ಅಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ಥಲ (ಸ್ಪಿಳ್ಳು 208). ಎತ್ತರವಾಗಿರುವಿಕೆ (ಪೈಳ್ಕ್ಯೆ 222). ಎತ್ತರವಾದನು (ಉಚ್ಚ, ಉನ್ನತ 372). ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು ಆಯ್ಬತ್ತು ಆಜುನತ್ತು ಪೊಡಿ ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 41). — ಎತ್ತರಗದ್ದೆ. A rice field on an elevation. ತಗ್ಗುಗದ್ದೆಗೆ ಮೂಜಿ ಬೆಳೆ, ಎತ್ತರಗದ್ದೆಗೆ ಒನ್ಬೇ ಬೆಳೆ (Prv.).

ಎತ್ತರು ĕttaru. = ಎತ್ತರ. (G.).

ಎತ್ತರ್ದಿ ĕttarda. — ಎತ್ತಲಿ ತತ್ತಲಿ. dupl. Confusion (? Čh. v. 19).

ಎತ್ತಲ್ ĕtta-al. (Śmd. 145). = ಎತ್ತ 1; q. v., ಎತ್ತು. ಅತ್ತಲ್ ದೇವೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತೆ ಇತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಕಾಶಪರೊಳ್ಮುತ್ತಿರೆ ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮುನಿಗಳ್ ಘೋಷಪರಿಕ್ಷಾದಕ್ಷಂ (145). ಬೀಡುಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಕತ್ತಲೆಯ ಪಾಳೆಯಮ್ ಎತ್ತಲ್ ಓಡಿದುದೊ? ನೋಡಿದಪೆಂ (J. 2, 65). ಎತ್ತಲ್ ಆಯ್ದುದೆ? (Bp. 14, 24). ಅನ್ ಎತ್ತಲ್, ಆಯ್? ನೀನ್ ಎತ್ತಲ್? (40, 46). ಎತ್ತಲ್ ಓಡುವೆವು? (52, 12; see also 53, 69). ಎತ್ತಲಿನ್ದ (My.). ಎತ್ತರಾಗಿ (= ಎತ್ತಲ್, My.). — ಎತ್ತಲು. -ಉ 9. = ಎತ್ತಲುಂ. ಎತ್ತಲಾದೆಡೆ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿರು! (Bp. 24, 12). — ಎತ್ತಲುಂ. -ಉಂ 1. On all sides, everywhere; occasionally (ಎಲ್ಲಿಯುಂ Śmd. 156 Cm.). ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದು ಎತ್ತಲುಂ (Čpr. 7, 41). See J. 4, 10. 19; 8, 3. 6.

ಎತ್ತಿಕೆ ĕttikĕ. Lifting, etc. (My.).

ಎತ್ತಿಸು ĕttisu. To cause to raise, take up, lift up or erect, etc. (ಉದ್ಧರಣ Śmd. Dh.; J. 7, 3). ಹೊಸ ದೀಪಕಮ್ಬಂಗಳನುಮ್ ಆ ರಮಣಂಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಎತ್ತಿಸಿದರ್ (Bp. 42, 12). ಗೋಪುರವನ್ ಎತ್ತಿಸಿ (53, 30). ಶಕ್ಕಿಯ (= -ಯನ್) ಅವನ್ ಆ ಪುರದೊಳ್ ಎತ್ತಿಸಿದ (53, 57). ಎತ್ತಿಸಿದ ನಿನ್ದಿಚ್ಚಜಂಗಳ ಪೊತ್ತಂ (58, 53).

ಎತ್ತು ĕttu. 1. To lift, to raise, to take up; to hold up; to lift, to remove by stealing; to raise or levy, as an army; to raise or collect, to take, as money, alms, etc.; to assume, as a form, a mortal body (avatāra); to exhibit, to introduce, to mention, as the name of *another;* to raise up, to cause to become great, as *one's own* name (C.; Tĕ., Tu.; T., M. ಏಜ್ಜು; T. also ಏನ್ದು; *cf.* ಏಜು 1). ಎತ್ತಿ ಕಳೆದಂ (ಎಬ್ಬಿಸಿದಂ Śmd. I). ಮದಗಜವೆರಡಱ ಬಾಲದ ಪೊದಲಂ ಪಿಡಿದುಂ ಎತ್ತಿ (91). ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಚಕ್ರಾಯುಧಮ್ ಎತ್ತಿ ನಡೆದಂ ವೈರೀಭಕಣ್ಠೀರವಂ (255. 280). ಎತ್ತಿದವಂ (260). ಎತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಮುದಕ್ಕ, ಉದ್ಭವಿತ); ಧಾನ್ಯಂಗಳನ್ ಎತ್ತಿ ತೂಬುವುದು (ಉತ್ತಾರ Nr.). ಮುಸುಡನ್ ಉದ್ಭವೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರ್ಪವನು (ಉತ್ಪತ್ಯ Hlā.). ಮುಖವೆತ್ತಿ ನಡೆವವಂ (ಉರುವಕ್ಕ Mr. 243). ಬಾವಿಯ ನೀರನ್ ಎತ್ತುವ ಜನ್ತ್ರವಿತೇಪವು (ಫೆಟಿಯನ್ತ್ರ Nr.). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದಂ (Śmd. 145). ಬೆಳೆಗೆಯ್ಗೊಳ್ ಇರ್ದುಂ, ಎತ್ತಂ ಕಳರವದಿಂ ಕೆಯ್ಯನೆತ್ತಿ ಜಲಲಲೆ ಎನುತುಂ (231). ತಿಲೆಯಂ ಎತ್ತುವ ಮರಂ (Śm. 101). ಕೆಯ್ಯೆತ್ತುವನು is used also in the sense of ಕೆಯ್ಮುಗಿ, *e. g.* Bp. 3, 47. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿದನು, he raised his hand against me, wanted to beat me (S. Mhr.). ಪರರ ಮರ್ಮವನ್ ಎತ್ತಿ ನುಡಿಯದಿರು! (Bp. 4, 65). ಮತ್ತಗಜವಂ ಕೊನ್ದು, ಆದಱ ಅಸುವನ್ ಎತ್ತಿ (*i. e.* having recalled it from death, 21 sum.; see 22, 20; 48, 16). ಅವರ ಮೇಲಿಂಗೆ ಎತ್ತಿ ಹೋದಡೆ (if you attack him, 21, 36). ಕುಲವೆತ್ತಿ ಪೂರ್ವವನ್ ಅಡಿ (27, 40). ತನ್ನ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಕೆಡದು ಇರ್ದವನನ್ ಎತ್ತಿ (30, 30). ದೀಪಾರತಿಯನ್ ಎತ್ತುವನು (41, 22; see also 48, 17; 50, 54). ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಮತಂಗಳಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ ಎತ್ತಿ (53, 59). ಆವ ವೇದನೊಳು ಅದೊಡೆ ಬನ್ದಲಿ ಶಾವನ್ ಅನುಷ್ಠಾನಮಂ ಎತ್ತಿ ಪೇೞ್ದಪೆಂ (Bp. 3, 39).

ಸು! (55, 48. 51). ಕರಾಲಪರಶುವನ್ ಎತ್ತಿ (58, 25). ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಆ ಬದುಕು ಎತ್ತಿ ಬಡಿಯ ಬೇಕು (B. 3, 101). ಶತ್ರುಗಳೆದುರಾಗಿ ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊಡಿಪುವಳಿಕೆ (ಅಭಿಷೇಣನ Si. 291). ಎತ್ತ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗೋರು ಇದ್ದರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದೇನು.—ಎತ್ತೂದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಳಳ ದರೆ ತುತ್ತುಗೊಳ್ಳ ಬೇಡವೇ? (Prvs.). See also Bp. 10, 3; 23, 41; 27, 57; 29, 33; 32, 6. 25. 27; 38, 17; 39, 63; 44, 61; 45, 30. 53; 46, 8. 55; 47, 11. 58; 48, 30; 52, 5; 56, 31; 57, 23; 60, 9; Rśv. 5, 123; 6, after 11; J. 3, 9; 4, 19; 10, 30; 13, 53; 28, 20. 57. 59; 31, 31; B. 3, 62; 4, 10. 134. 142. — ಎತ್ತಿ ಬರ್. To bring. ಬಜಿಯ ಬಟ್ಟಲನ್ ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಎಲ್ಲಿ ರ್ದು ಬನ್ದ ಪೆ? (Bp. 14, 24). 2, to come to attack, to fall upon (Abh. P. 11, after 100). ಇಂಪಾಸುರನ್ ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಬಪ್ಪನ್ತೆ (Bp. 22, 13). — ಎತ್ತಿ ಬರೆ. To copy in writing, as a manuscript, etc. (C.). — ಎತ್ತಿ ಹಾಯ್ಕು. To cast, as a net (Bp. 27, 22). 2, to remove by stealing (C.). — ಎತ್ತಿ ಹೋಗು. To go to attack, to invade. ತಾನು ಹಗಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಜಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವನಲು (ಪಾರ್ಶ್ವ ಗ್ರಾಹ Nr.). ಪರಮಣ್ಣಲಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತ (Bp. 22, 28). — ಎತ್ತೆತ್ತು. rep. (B. 3, 10).

ಎತ್ತು ĕttu. 2. = ಎತ್ತ 2, q. v. — ಎತ್ತುಗಡೆ. = ಎತ್ತಗಡೆ. (My.). — ಎತ್ತುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Lift-stone: a stone that is liftable with common strength (My.);—a stone that one can scarcely lift, a rather big stone (My.). ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತುಗಲ್ಲು ಹಾಕಿದನು, he ruined me (My.). — ಎತ್ತುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್.= ಎತ್ತುಗೆಯ್. (My.). — ಎತ್ತುತೆಗೆ. Dividing, division (ಭಾಗಿಸು ಹಂ Mr. 349). — ಎತ್ತುವಾಡಿಗೆ. -ಪಾಡಿಗೆ. Rent, etc., that is raised or collected (ಭಾಟಕ Mr. 346). — ಎತ್ತೊಲೆ. -ಒಲೆ. A moveable earthen ŏlĕ consisting of two halves (My.).

ಎತ್ತು ĕttu. 3. Cutting, stabbing (see T. ಎಚ್ಚು s. ಎಟ್ಟು 2). — ಎತ್ತುಂಗೋಲ್. -ಂ-ಕೋಲ್. (Śmd. 203). A sharp arrow (ಕೂರಮ್ಬು Kk. 52; Śś.). ಎತ್ತುತಗೋಲುಂ ಬಿರಯಿಗೆ ಚಿತ್ತ ಭವಂ (Śmd. 16).

ಎತ್ತು ĕttu. 4. = ಎದ್ದು 1, ಎದ್ದು 1. An ox, a bullock (ಉಕ್ಷ, ಅನಡುಹ, ವೃಷಭ, etc. (Nr., Hlâ., Mr. 178, Si. 318; C.; J. 7, 59; T., M. ಎರುದು, ಏಡು; Tĕ. ಎದ್ದು; Tu. ಎರು, an ox; a male buffalo). ಬಲ್ಲೆತ್ತು (ಮಹೋಕ್ಷ); ಮುತ್ತೆತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ); ಹೂಟದ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ); ಜೋಡುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಥೂರಿ); ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಯನ್ಧಿಕ); ಮುಱಿದ ಕೊಂಬ್ಯನ ಎತ್ತು (ಕೂಟ Hlâ.). ನೊಗನು ತಲೆಯಶರು ಭಣ್ಡಿ ಎನ್ನು ಇಬಲ್ಲಿಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿನ್ನ ಯುಗ್ಯ ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ ತಾಕಟು ಎನಿಸುಗು; ಕೊಂಬ್ಬಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ); ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾನ್ಯೆ); ಎತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಭಣ್ಡಿ (ಗನ್ತ್ರಿ); ಮುದುಎತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ); ಜಾಲ ಪೋಱಾದ ಎತ್ತು (ವಣ್ಣ); ಕೊಮ್ಬು ಮುಱಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಟ); ಹಿಡಿಗು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr.). ಹೇಱುವೆತ್ತು (ಸ್ಥಾರೀಯ Mr. 179). See Si. 275. 303. 318. 319. 320. 430.—ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಎನ್ದಡೆ ಮೂಲೆಯಲಿ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು ಎನ್ಬುನ ಚಾಲಿ ಏತಕೆ? (Bp. 28, 34). ಬಣ್ಣಿಯೆತ್ತುಗಳ (56, 28). ಎಳೆಗಱುಂ ತಾಂ ದೊಡ್ಡಿತು ಎತ್ತು ಆಗದೇ? (Śś.). ಗೋಣಿ ಬಲ್ಲುವೆ ಎತ್ತಿನ ಆ ದುಃಖವನ್? (Dp. 87). ಎತ್ತಿನ ಮುಸ್ಸೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಒಡೆದ ಹಾಗೆ. — ಎತ್ತನ್ನು ಹುಲಿ ತಿನ್ತು, ಸಱರ ಮುರಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿನ್ತು.—ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಅನ್ನರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇಲಿ ತನ್ನು ಕಟ್ಟುಬ! ಆನ್ಸೆ.—ಎತ್ತು ಹಾಹುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಕವುದಿ (or ಗೋಣಿ) ಹಾಱಿತು.—ಎತ್ತಿನ ಮಾಱು, ಮತ್ತಿನ ಗಂಜಿ.—ಹಾರುವನಸಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ.—ಎತ್ತಿಗೆ ರೋಗ ಬನ್ದರೆ ಎಮ್ಮಿಗೆ ಬರೆ ಹಾಕಿದರು (Prvs.). — ಎತ್ತಿನ ನಾಲಿಗೆ. Bullock's tongue: an herb, Trichodesma indicum Br. (Z.).—ಎತ್ತಿನವ. -ಅನ. A bullock-man (C.). — ಎತ್ತುನಾಲಗೆ. = ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ. Bullock's tongue: a potherb wild in corn-fields, perhaps Phlomis esculenta (ಗೋಜಿಹ್ವೆ, ದಾರ್ವಿಕೆ Nr.). — ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ. (ಗೋಜಿಹ್ವೆ, ದಾರ್ವಿಕೆ Si. 151; ಆನಡ್ವಜಿಹ್ವೆ Mr. 148; ಬೆಣ್ಡ್ರೇ ಕಾಯಿಗಿಡವು Si. 151). — ಎತ್ತೋದು. -ಓದು. A reading with the capacity of a bullock, *i. e.* reading, remembering and digesting (as the bullock chews the cud, R.).

ಎತ್ತುವಳಿ ĕttuvaḷi. Collecting or gathering money (My.).

ಎತ್ತುವಿಕೆ ĕttuvikĕ. Raising, etc. (ಸಮುದ್ಧರಣ Si. 420).

ಎತ್ತೆಗುವಿ (ĕttu-ĕguvi? ĕttĕ-kuvi?). A kind of tree (ಪ್ಲಕ್ಷ Mr. 121).

ಎತ್ನ ĕtna. = ಎತನ, etc. Tbh. of ಯತ್ನ (C.; B. 5, 59).

ಎತ್ನಯಿಸು ĕtnayisu. Tbh. of ಯತ್ನಯಿಸು (My.).

ಎತ್ತಲು ĕtlu. = ಎತ್ತಲ್. — ಎತ್ತಾಗೆ. -ಆಗೆ. To which direction? where? (C.).

ಎತ್ತ್ವ ĕtva. The letter ಎ (Śmd. 102. 132. 144. 145. 176. 215. 246. 281. 352; Kâvy. I, 3, 35-40).

ಎಥೇಚ್ಛ ĕthĕĉĕha. Tbh. of ಯಥೇಚ್ಛ. (My.).

ಎಥೇಷ್ಟ ĕthĕshṭa. Tbh. of ಯಥೇಷ್ಟ. (My.; Jńs. 22, 30).

ಎದ್ ĕd. = ಎರ್, ಎಟ್ 1, etc. See ಎದ್ದು 4.

ಎದರಾಯಿಸು ĕdarâyisu. = ಎದಿರಾಯಿಸು, ಎದುರಾಯಿಸು, q. v. (My.).

ಎದರಿಸು ĕdarisu. = ಇದಿರಿಸು, etc. (My.).

ಎದರು ĕdaru. ಎದರ್. = ಇದಿರ್, etc. — ಎದರಾಳಿ. -ಆಳಿ. = ಎದುರಾಳಿ. (My.). — ಎದರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎದಿರ್ ĕdir. ಎದಿರು. = ಎದರು, etc. (My.). — ಎದಿರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದಿಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎದಿರಾಯಿಸು ĕdirâyisu. = ಎದರಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಎದಿರಿಸು ĕdirisu. = ಎದರಿಸು, etc. (My.).

ಎದು ĕdu. Tbh. of ಯದು (S. Mhr.).

ಎದುರ್ ĕdur. = ಇದಿರ್, etc. (My.; Tĕ. ಎದುಱು).— ಎದುರಾಡು. -ಆಡು. To outbid (My.); to contradict (Mg.). — ಎದುರಾಳಿ. -ಆಳಿ 1. An antagonist (My.). — ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು.= ಇದಿರ್ಗೊಳ್. (My.). — ಎದುರ್ಚಣ್ಡಿಸು. To contradict (My.). — ಎದುರ್ಚೀಟು. A document given by the purchaser of land engaging to give it back to the seller on repayment of the purchase-money within a definite term (My.). 2, a note of hand given for another that is lost (My.). — ಎದುರ್ದನಿ. An echo (My.). — ಎದುರ್ನುಡಿ.= ಎದುರ್ಚೀಟು No. 1. (My.); 2, counter part of a deed or lease (Mg.). — ಎದುರ್ನೋಡು.= ಇದರು ನೋಡು. (My.). — ಎದುಱೀದು. = ಎದುರು ಬೀದು. (My.). — ಎದುರ್ವಳ್ಳಿ. -ಪಳ್ಳಿ.= ಎದುರ್ನುಡಿ No. 2. (Mg.).

ಎದುರಾಯಿಸು ĕdurâyisu. = ಎದರಾಯಿಸು, etc. To oppose; to contradict (My.).

ಎದುರಿಸು ĕdurisu. = ಎದಿರಿಸು, etc. (My.).

ಎದುರು ĕduru. = ಎದುರ್, etc. ತನ್ದೆಯು ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದು, ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲ ಹೇಬಿ (B. 2, 14). ಅಲ್ಲೇ ಅವನೆದುರಿಗೆ ತೂಕಾ ಮಾಡಿಸಿ (4, 31). ಎದುರಾಗಿ (ಅಭಿತ Si. 470). ಗಾಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಡಿಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಹುಲ್ಲಿ (ಪಾತಮ್ಬುಗ 168). ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊಡಿಪುವಳಿಕೆ (ಅಭಿಷೇಣನ 291). ಯು

ವ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗೆಯವರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಅಣಿ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣು ಧೈರ್ಯದಿನ್ನ ಉಪಾಯಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. 391). ಎದುರಾಗಿಯೇ ಕದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಅಭಿಸಾರ, etc. 393). — ಎದುರಡೆ. -ಆಡೆ 6. Counter-trust: a security for a debt (My.). 2, = ಎದುರ್ಚೀಟು No. 2. (My.). — ಎದುರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಇದಿರಿಕ್ಕು, ಎದುರಿಡು. (My.). — ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. To speak before a person (My.). ದೂಷಿನ್ನು ಎದುರಿಗಾಡು, ಹೊಗಳಿನ್ನು ಪಿನ್ನಾಡು (Prv.). — ಎದುರಿಡು. -ಇಡು. = ಇದಿರಿಡು. To place before, in the presence of, opposite, or in opposition to. ಎದುರಿಡಲ್ ಸಡುವ (ಸ್ರ) Si. 468). — ಎದುರುಗೊಳ್ಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಇದಿರ್ಗೊಳಿಸು. (My.). — ಎದುರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದುರುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. = ಇದಿರುತ್ತರ q. v. An opposite or oppugnant answer or speech, a contradiction (My.; ಮಾಜಿಉತ್ತರ G.). ಅವನು ಅಪ್ಪಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಎದುರುತ್ತರ ಕೊಡುವಳು (B. 3, 59). — ಎದುರುಮಾಜಿ. = ಎದುರುವ್ಯಾಜ್ಯ (My.). — ಎದುರು ಬದುರು. dupl. Front to front (My.). — ಎದುರು ಬೀಳು. To fall athwart: to act adversely, to oppugn; (to revolt); to contradict (which is the chief meaning in My.). ಅರಸುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಬಲ ಮುನ್ತಾದ ೭ ಬಗೆಯ ದಬಿಗಳ ದೆಸೆಯಿನ್ದಲೂ ಅನ್ತಕಲಹಕ್ಕೆ ಎದುರು ಬೀಳುವದು ಮೊದಲಾದ ಭಯವು (ಆಪಭಯ Si. 267). — ಎದುರು ಬೀಳಿ ಎಳೆ. Acting adversely. ಅಪಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರು ಬೀಳಿ ಎಳೆ (ಅಭಿಹಾರ Si. 449). — ಎದುರುಮಾತು. = ಎದುರುತ್ತರ. (My.). — ಎದುರುವಾದಿ. = ಇದುರುವಾದಿ. (My.). — ಎದುರು ವ್ಯಾಜ್ಯ. A counter-claim, a set-off (My.).

ಎದೆ ĕdĕ. 1. = ಎದ್ದೆ, ಎರ್ದೆ. The chest, the breast; (the heart); courage (ಹೃದಯ, ಉರ, ಪಕ್ಷ, etc. Mr. 327; ಉರಸ್, ಪಕ್ಷ, ವಕ್ಷ Si. 209; J. 12, 39; 20, 18; 34, 2; C.; Tu., Tĕ.; Tĕ. also ಎಡದೆ, ಯಾದೆ, ಅಳ್ಕು; M., T. ನೆಂಜು, ನೆಞ್ಞು). ಎದೆಯೊಳಗಡೆ ಇರುವ ಕಪ್ಪಾದ ಮಾಂಸವಿಶೇಷ (ಗುಲ್ಮ, etc. Si. 205). ಎದೆಗೆ ರಕ್ಷಕವಾದ ತೊಗಲ ದಿಮ್ಮಿ (ತನುತ್ರ, etc. 279). ಎದೆಯೊಳ್ ಆವಂ ನೆನವನ್ ಎಮ್ಮುವಂ (Bp. 10, 45). ಎದೆ ಝಲ್ಲೆನುತ್ತಂ (26, 27). ಎದೆಗಳೊಳು ಕಳವಳಿಸಿ (54, 81). ಎದೆಗಳು ಥಗಿಲುಥಗಿಲೆನೆ (58, 61). — ಎದೆ ಅದಿರ್. -ರು. The heart to tremble. ಪರವಾದಿಗಳ ಎದೆಗಳ್ ಅದಿರೆ (Bp. 53, 70). — ಎದೆ ಆಱು. The breast to become dry or to wither, as from sickness (C.); courage to be quenched (J. 15, 26; C.); the heart to lose its feelings. ಎಲಾಸಿನಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಎದೆಯಾಱ್ತೇ ನಿನಗೆ? (Bp. 42, 9). — ಎದೆ ಈ. To become courageous (Bp. 26, 42). — ಎದೆ ಒಡೆ. The heart to break: courage entirely to fail (C.). ಒಡೆವುದು ಎದೆ ತಪ್ಪಾ ಜೆಯಂ ನೆನದೊಡೆ (Bp. 35, 49). ಅವನ ಎದೆ ಒಡೆಯಿತು (B. 5, 64). ಭಗವನ್ತ, ಎದೆ ಒಡೆದು, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು (5, 130). ಸಾರಂಗವು ಅಂಜಿ, ಎದೆ ಒಡ ಕೊಣ್ಡು, ಗಿಡದ ಗುವ್ವಿನೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು (B. 3, 19). 2, the chest to break: all strength to be lost (from over-exertion, My.). — ಎದೆ ಕದಡು. The heart to be troubled or agitated. ಕದಡುವ ಎದೆಗಳೊಳ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ವದನವಂ ನೋಡುತ್ತ (Bp. 25, 33). — ಎದೆ ಕನ್ದು. Courage to fade or fail. ಎದೆ ಕನ್ದದೆ (Bp. 39, 64). — ಎದೆ ಕರಗು. The heart to melt (from compassion, J. 28, 32; My.). — ಎದೆಕೆಚ್ಚು. = ಎದೆಕೊಬ್ಬು. (My.). — ಎದೆ ಕೊಡು. = ಎದೆ ಈ. (My.). — ಎದೆಕೊಬ್ಬು. Audacity, impudence (My.). — ಎದೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. Heart-scissors. ಎದೆಗತ್ತರಿಯ. -ಆ 3. A heart-cutter, a person who wounds or hurts deeply the sensibilities of. ಎದೆಗತ್ತರಿಯರ್ (Bp. 40, 55). — ಎದೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To deprive of courage. ಎದೆಗಳೆದ ವಿವರದೊಳು ವಿಷವಹ್ನಿ ತೀವಿರ್ದ ಅವಗಡದ ಶೂಚಿವರಕಟಕ! (Bp. 48, 15). — ಎದೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು. Heart-fire: heart-ache, mental anguish or pang, *e. g.* on account of sick children (C.). See Bp. 40, 61. — ಎದೆ ಗಿದೆ. reit. (My.). — ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆ. The pit of the stomach (C.). ತನ್ನ ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆ ಥಿಗಿಲುಥಿಗಿಲೆನ್ದದೆ (Bp. 48, 10). — ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆಸನ್ದಿ. The clavicle (ಜತ್ರು Si. 209). — ಎದೆಗುಮಿ. 1. -ಕುಮಿ. The heart to bubble up, shudder, or be agitated. ತಾ ನೆನದೊಡೆ ಎದೆಗುದಿಯೆ (Bp. 2, 13). ಪರವಾದಿಯ ಎದೆಗುದಿಯೆ (53, 62). — ಎದೆಗುಮಿ. 2. -ಕುಮಿ. Heart-boiling: violent mental agitation, fear. ಎದೆಗುದಿ ಮಾಡ ಬೇಡ, do not fear! (C.). 2, great hurry (My.). ಎದೆಗುದಿ ಪಟ್ಟು, ಕುದಿಯುವ ಅವರೇ ಬಾಯೊಳಗೆ ಐಕ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಎದೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Courage to decrease or fail (C.). ಮೋದಮ್ ಅಱತು, ಎದೆಗುನ್ದಿ, ಕನ್ದಿ (Bp. 23, 28; see 36, 17). ದಣ್ಡಿಸ ವರು ಎದೆಗುನ್ದಿ ಓಡಿ ಹೋದರು (B. 4, 10). ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಎತರುಗಳು ಬನ್ದಾಗ್ಯೂ ಎದೆಗುನ್ದ ಬೇಡಿ! (4, 16). — ಎದೆಗುಮ್ಮು. -ಕುಮ್ಮು. To strike the chest or breast (of another, S. Mhr.). — ಎದೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. 1. The chest to become fleshy (My.). — ಎದೆಗೂಡು. 2. The thorax (My.). ಎದೆಗೂಡು ಎದ್ದಿತು, the ribs of the thorax have become visible from disease, and protrude (My.). 2, the hollow of the breast sunk from fasting or disease. ಎದೆಗೂಡು ಹಾಯಿತು, the hollow of the chest has sunk in (S. Mhr.). — ಎದೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To dishearten (C. Bp. 47, 22). — ಎದೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Courage to fail (J. 18, 53; 25, 25; My.). — ಎದೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಎದೆ ಈ. (C.). — ಎದೆಗೊಯಿಕ. -ಕೊಯಿಕ. A man who destroys another's courage or disheartens him (C.). — ಎದೆಗೊಯಿಕತನ. -ಕೊಯಿಕತನ. Intimidation (C.). — ಎದೆದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. Fear, awe. ಪರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಎದೆದಲ್ಲಣಂ (Bp. 49, 18). 2, a man who frightens. ಜವಂಗೆ ಎದೆದಲ್ಲಣನು (8, 1). — ಎದೆಪದಕ. A padaka hanging over the breast (C.). — ಎದೆಬಡಿಕ. A man who beats another's breast: one who disheartens another (C.). — ಎದೆ ಬಡಿ. The chest to become dry or to sink. ಬಡಿತೆದೆಗಳ್, ಕಿಬ್ಬಿಕಾಲುಲು (Bp. 58, 49). — ಎದೆ ಬಿರಿ. The heart to burst: courage to fail (My.). ಅಂತರ ಎದೆಗಳು ಬಿರಿಯೆ (Bp. 50, 17). — ಎದೆಭಾವ. Courage, energy. ಎದ್ದಿಗೂ ಮೆಯ್ ನಿಜಿಯದೇ ಎದೆಭಾವವಿಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸು (ನಪುಂಸಕ Si. 195). — ಎದೆ ಭಿನ್ನವಾಗು. The heart to be pierced through, courage to be broken (Bp. 45, 6). — ಎದೆಮುಗುಳು. The chest-bud: an indefinable organ inside the chest. ಎದೆಮುಗುಳು ಕಡಿಯುತ್ತದೆ (S. Mhr.). — ಎದೆ ಮುಱಿ. To break the breast: to labor to weariness, to fag hard (My.). — ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು. = ಎದೆಗಿಚ್ಚು. ಪರವಾದಿಗಳ ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು (Bp. 28, 47). — ಎದೆಯ ಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆ. (ಹೃದಯ, ಹೃದ್, ಹೃದಯ ಕಮಲ Si. 204, *sic!*). — ಎದೆಯುದ್ದ. -ಉದ್ದ. Breast-high, breast-deep (C.). ಎದೆಯುದ್ದಗೋಡೆ (ಆಪ್ಪಾಲ, etc. G.). — ಎದೆಯುರಿ. -ಉರಿ. The heart-burn (My.). — ಎದೆಯೆದೆ. rep. ಎಮ್ಮೆ ಸತ್ತದಱಿನ್ದ ಆ ಗವಳಿಗನು ಎದೆಯೆದೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಡು (B. 1, 10). ತಾಯಿ, ಮಗನು ಸಾಯುತ್ತಾನೆನ್ದು, ಎದೆಯೆದೆ ಬಡ ಕೊಳ್ಳ ಜತ್ತಿದರು (3, 28). See also 3, 41; 5, 164. — ಎದೆರವ. Chest-sound (ತಾಡ Mr. 330). — ಎದೆವಣಿ. -ಮಣಿ. A breast-jewel (J. 21, 18). — ಎದೆವೊಡಕ. -ಒಡಕ. A coward (My.). — ಎದೆಶೂಲೆ. Pain in the chest (My.). — ಎದೆ ಹಣ್ಣಾಗು. The heart to lose its feelings. ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಎದೆ ಹಣಾಯಿತೇ? (S. Mhr.). — ಎದೆ ಹಾಯಿಸು. To put the breast forward;—to assume a lofty air (S. Mhr.). ಲಕ್ಕಾ ಎವ್ವ ಪಾರಿನಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 3, 115). — ಎದೆ ಹಾಪಿ. The heart to pulsate; the heart to palpitate, as from fear (C.). ಎದೆ ಹಾಯುವದು (ಹೃದಯಸ್ಪುರಣ B. 4, 133).

ಎದೆ ēdĕ. 2. = ಹೆದೆ. A bow-string. — ಎದೆವೆರಳ್. -ವಿರಳ್. The fingers used in pulling a bow-string (Bh. 8, 24, 50).

ಎದೆಗಾರಿ ēdĕ-gāṛa. A bold, courageous or audacious man (C.; ಗುಣ್ಡಾಳು, ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವ G.). ಇಷ್ಟಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ; ಎನ್ತಾ ಎದೆಗಾಜಿ, ನೋಡು! (B. 4, 200).

ಎದೆಗಾರ್ತಿ ēdĕ-gāṛti. A bold female (My.).

ಎದ್ದು ēddu 1. = ಎತ್ತು 4. (Tĕ.). — ಎದ್ದುಮುದ್ದು. Stupidity as that of an ox (My.). ಎದ್ದುಮದ್ದು. -ಆ 3. A man stupid as an ox (My.).

ಎದ್ದು ēddu. 2. = ಅದ್ದು 1, etc. To immerse, etc.; to dye (C.). ಬೀಜನನ್ ಆಯ್ದು, ಉದಕವಲಿ ಎದ್ದಿ (Bp. 27, 49). ರೇತಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದಿ, ಪರನಾಡುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹುವರು (B. 4, 162). ಪಟ್ಟಗಳನ್ನು ಒಯಿದು, ಬಣ್ಣಿಗಾರರು ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದಿದರು (4, 178). ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದುವದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪ್ಪು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವದು (4, 204).

ಎದ್ದು ēddu. 3. Nicety, brightness or purity of colour (S. Mhr.; *cf.* the T. s. ಇಂ, ಇಪ್?). ಕುಲಿಯ ತೊಗಲಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಎದ್ದಾಗಿ ತೋಱಿವ ಕಾರಣ ಅದಱಿನ್ದ ಬಹಳ ಜನಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 26). ಬಣ್ಣ ಎದ್ದು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (S. Mhr.).

ಎದ್ದು ēddu. 4. = ಎರ್ದು, ಎಬ್ಬು. P. p. of ಏಬು 1. Having risen, etc.

ಎದ್ದೆ ēddĕ. = ಎರ್ದೆ, etc. (ಜೆದೆಯ, ಹೃದಯ ಸಂ.).

ಎನ್ ĕn. 1. = ಅನ್ 1 q. v., etc. To say; to speak; (to tell); to call, to name (ಧಾತುಗಣ Śmd. Dh.; T. ಎನ್, M. ಎನ್ನು). P. ps. ಎನ್ದು, ಎನ್ದ; relative pres. participle ಎನ್ವ. It is applied also to *feeling*, etc., *e. g.* ಜುಮ್ಮುಜುಮ್ಮೆನ್, ರುಳ್ಳೆನ್. ಎನೆ (Śmd. 86. 91. 95. 177). ನಿನಗೆ ವನಸ್ಪತಿಯೆನಿಸಿ ವೆಸರ್ ಆಪ್ಪುದು, ಆನು ಎನ್ದೆನೆ (Ćpr. 7, 41). ರವಿ ತಣ್ಣಗೆ ಆದನ್ ಎನೆ ಕಾಣಿಸಿತು (J. 28, 5). ಎನೆಯುಂ (Śmd. 49. 395). ಎನಲ್ ಆಕ್ಕುಂ (57). ಎನಲ್ ಬೇಡ (61). ಎನುತುಂ (65). ಎನುತೆ (Rśv. 5, 21). ಏನನ್ ಎನ್ದಪೆಂ? (13, 88). ಎನ್ನಂ, ಎನ್ನರ್, ಎನ್ನದೆ (Śmd. 87), ಎನ್ನೆನು (Bp. 59, 11). ಎನ್ನಿ! (Bp. 4, 4; Dp. 54). ಎಮ್ಮ (Śmd. 2; Bp. 18, 63). ಎಮ್ಮಿನ್ನ (Śmd. 17). ಎಮ್ಮುವದು (41). ಎಮ್ಮೆ ಪಜಿಹೊಳ್ (67). ಎಮ್ಮುಲ್ಲಿ (57). ಎಮ್ಮನ್ತೆ (95). ಕುಲಿನ್ನಕನ್ ಎಮ್ಮ ದೊರೆ (J. 28, 52). ನಾನು ಜೆಜ್ಜಾದವನು ಎಮ್ಮ ಚಿತ್ತೊನ್ನತ್ಯನು (Si. 68). ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡ ಬೇಕು ಎಮ್ಮ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನವು (248). ಎಮ್ಮಂ (Śmd. 275). ಎಮ್ಮರ್ (ಬೇದ್ದಿರ್ 20. 24 Cm.). ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ ಸಿತ ಕರ್ಕ ಎನಿಸುಗು, ಆಗದುಕುದುರೆ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಮರು; ಕಪ್ಪಾಗಿ ಇಹ ಆಗಿಲು ಜಾಪಕ ಎನಿಸುಗು, ಕಲ್ಲು ಹೂವನ ಧೂಪ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಮರು; ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕವನ್ದಾದ ಧೂಪಮಂ ಮಾಂಗಿಲ್ಯಮ್ ಎಮ್ಮರು (Nr.). ಎನ್ಪೆಂ (Bp. 18, 64). ಎಮ್ಮರಿ (56, 25). ಎರಡುಂ ವ್ಯಂಜನಮುನ್ ಉಚ್ಚರಿಸುವನತು ಕಾಲಮುಂ ಪೂತ್ತೆ ಎಮ್ಮುದು (Śmd. 19). ಆನ್ತು ಆದಂ ಪ್ರತ್ಯಯಮ್ ಎಮ್ಮುದು (16). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವೈಶ್ಯಂ ಈ ೩ ವರ್ಣಮಂ ದ್ವಿಜರ್ ಎಮ್ಮುದು; ಗೃಹಸ್ಥನಂ ಸ್ನಾತಕನ್ ಎಮ್ಮುದು; ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಂ ವೈಖಾನಸನ್ ಎಮ್ಮುದು; ಯತಿಯನು ಕರ್ಮಸನ್ಯಾಸಿಕನ್ ಎಮ್ಮುದು; ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿದಾತನು ಅನೂಚಾನನ್ ಎಮ್ಮುದು; ಪ್ರಸಿದ್ಧನ್ ಆಪ್ಪ ತನ್ಗೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿ ದಾತನು ಆನುಜ್ಞಾಯಂಣನ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlā.). ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊಪಲಾದುವದಿಂ ಮಾಡಿದ ಆರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದಮ್ ಎಮ್ಮುದು; ದೇಗುಲಂಗಳಿಗೆ ಆಯತನಮ್ ಎಮ್ಮುದು; ಶಾಕೆಮ್ಮುದು (ಹಸ್ತಾವರಣ Nr.). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮಿಸಲ್ ಎಮ್ಮುದನು? (Dp. 76). ಭೃತ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು, ಹೀಗೆ ಮಾತು! ಎಮ್ಮುವಾಗಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವದು (ಪ್ರತಿತಾಸನ Si. 399). ಎಮ್ಮುದುಂ (= ಎನೆ, Rśv. 6, 38 seq.) ಕರ್ಣಾಟಕಲಕ್ಷಣಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಮಂ, ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ್ ಪೇಳಿನ್ದು ಬೆಸಸೆ, ಬಗೆವುಗೆ ಪೇಳ್ದಿಂ (Śmd. 3). ತಮ್ಮುವಾಯಿಂ ಸಕ್ಷಿಯೆನ್ದುಂ ನಾಮಮ್ ಎನ್ದುಂ ಸಮಾನಮ್ ಎನ್ದುಂ etc. ಪ್ರಕರಣವ್ ಎಣ್ಬಕ್ಕುಂ (7). ಕುಳ್ಳಾ ಕೂಗಿ ಎನ್ದು, ಕೋಲಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (19. 68). ಹಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯಲ್ಲಿದು ಅಟ್ಟಿಳ್ (68). ಅವರ್ಣಂ ಪಿಂಗದ ಅ ಸ್ವರಂ, ನಾ ಮಿಯೆನ್ದು, ಪೇಟಿಲ್ ಪಡೆಗುಂ (16). ಕಟ್ಟಿರೆನ್ದು, ಗರ್ದಭಂ (I). ಅಮರಾಂಗನೆಯರ್, ಜೋ ಎನ್ದು, ಪಾಡಿದರ್ ಜೋಗಳಮುಂ (65). ಪಟಪಟ ಪಟ್ಟಿದಿಯೆನ್ದು, ಅಲಿಕಳ್ಳರ್ ಉದಿದರ್ದುವ ನಭದಿಂ (65). ರಥರ ಕಾವಲವನ್ದಿರ ಹೆಸರು ಸವ್ಯೇಷ್ಠ ಎನ್ಕ್ಕೂ, ದಕ್ಷಿಣೇಷ್ಠ ಎನ್ಕ್ಕೂ, ಉಣ್ಬು (Nr.). ಏಪ್ರರ್ ಎನ್ದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ಏಪ್ರರ್ ತನಗೆ ಎನ್ದ ವೃತ್ತಾನ್ತಮಂ ನೆನೆದು (29, 36). ನಾವೆನ್ದ ನುಡಿ (Bh. 1, 8, 76). ಎನ್ದ ಕೆರಾಡುಮೊತ್ತೆಯಂ ಕೇಳ್ದು (Rśv. 5, after 119). ಎನ್ದುಸುರ್ದು (5, after 126). ಸೆಜಿಗಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಪೆಂ! ಎನ್ನು, ನುಡಿದ ವಿತಮಚ ನಕುಮಾರಂ (5, after 130). ಕೊಟ್ಟಿನ್ ಎನ್ದು, ಸಿಂಹಲೇನ್ದ್ರಂ ನುಡಿದು (7, after 97). ಇನ್ತೆನ್ದು ಒರೆದು (J. 31, 29). ಅರಸಂಗೆ ದೇವಾ, ಸಿಂಪಲೇನ್ದ್ರನ್ ಎನ್ದಂ ಕಪ್ಪೆಮ್ ಇತ್ತನ್ ಆಲ್ತು! ಎನ್ದು, ಗಣಕಗಣಮ್ ಅಱಿಯರಂ ನಿನ್ದು ಕೆಯ್ ಮುಗಿದು ಪೇದಿ (Rśv. 5, after 127). ಅಸೂಯೆಗಿಕ್ಕಿ ಈಡಾಗ ಬೇಡ! ಎನ್ದು, ನಿಜನನ್ದನಂಗೆ ಆ ಕುಲಿನ್ದಂ ಪೇಳ್ದುನು (J. 29, 17). ಪಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ, ಹಂಜೆಯೆನ್ದು, ಜೆಸರಿದ ಬೀಳು (Si. 66). Occasionally a sentence to come is introduced by ಎನ್, *e. g.* ತನ್ಗೆಗೆ ಇನ್ತೆನ್ದಂ— (Bp. 3, 43). ನಾರಿಯೊರ್ವಳು ಮತ್ತೆ ಎನ್ದಳು— (5, 48). ದೇವನೆನ್ದನು— (26, 46; see also 27, 60; 28, 21; 41, 26; 42, 33; 44, 67; 50, 2). ನುಡಿದರ್ ಇನ್ತೆನ್ದು— (43, 68). ನರೇನ್ದ್ರನನ್ದನಂಗೆ ಪತಿಮೋಹಿನಿನ್ದನನ್ ಇನ್ತೆನ್ದಂ— (Rśv. 13, 20; see also 7, after 97). ಅವನ್ ಎನ್ದನ್ ಇದಂ— (5, 118). Frequently ಎನ್ದು ಎನ್ is used, *e. g.* ಎನ್ದೆನಲು (Bp. 2, 54; 24, 79; 27, 12), ಎನ್ದೆನುತ (38, 51), ಎನ್ದೆನಿಸಿ (27, 29), ಎನ್ದೆವ್ವು (Śm. 3), ಎನ್ದೆನೆ (38). Often, so to say, one's purpose and "for" are expressed by ಎನ್, *e. g.* ನಾ ಮುಂಚೆ ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಜಿನ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವದು; ಸತ್ತವನ ಸುಡಲ್ (to burn) ಎನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ; ಪಶುವ ಕಟ್ಟಿಲ್ ಎನ್ದು, ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಬವು; ಪಾವಿಯ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲ ದೋಣಿ; ನೀರೊಳಗೆ ಮುಟಿಂಕೆ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮಿಯ್ ಆಗಲ್ ಎನ್ದು, ಮಾಡುವ ಜಪವು (Nr.). (See, regarding ಅಲ್, Bp, 5, 6; 28, 38; 37, 1.5; 38, 33; 39, 30; 42, 12; 45, 27. 31; 50, 24; 58, 22). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ದು, ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಆಪ ಜತುರಂಗಬಲಂ (Nr.). ವಧಿಸಲ್ಕೆ ಎನ್ದು (Bp. 28, 8). ದೇವತೆಗೆ ಎನ್ದು (8, 23). ಪಾಸಂಗೆ ಎನ್ದು (8, 49). ಪಜಿಯಲ್ಕೆ ಎನ್ದು (39, 10). ಸೂಳೆಗೆ ಎನ್ದು (41, 10). ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿಸಲಿಕೆ ಎನ್ದು (47, 8). ಆಗಲ್ಕೆ ಎನ್ದು (50, 65; 59, 49). ಸಮಿಧೆಗಳಿಗೆ ಎನ್ದು (55, 34). ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಎನ್ದು (B. 4, 153). — ಆಗಲಿ! ಎನ್ದು (J. 28, 60). — ಎನ ಬೇಡ. -ಬೇಡ. ಅಪ್ರಸಿದ್ಧದ ನುಡಿಗಳ್ ಎನ್ದು, ಎನವೇಡ! (Bp. 51, 51). ಬೇಡೆನವೇಡ (Rśv. 13, 26). — ಎನ್ದರೆ. = ಆನ್ನರೆ, q. v. ಎಂಜಲು ಎತ್ತೊಡೆ, ಗುಣ್ಡಾ! ಎನ್ದರೆ ಉಣ್ಣವರು ಎಚ್ಚು ಜನ? ಎನ್ದ (Prv.). ಆವು ಹಣ್ತಾದವೆನ್ದರೆ (B. 4, 27). ತಳಕ್ಕೆ ಕೂತವೆನ್ದರೆ (4, 55). ಗಿಡವು ಬಲಿತು ದೊಡ್ಡದಾಯಿತೆನ್ದರೆ ಹೂ ಬಿಡುವದು (4, 70; see also 4, 147. 157. 158. 165. 218). — ಎನ್ದುದಂ ಗೆಯ್. = ಎನ್ದುದಂ ಮಾಡು, q. v. — ಎನ್ದುದಂ ಮಾಡು. To do what (a person) said (ಇಮ್ಮು ಕೆಯ್ Śmd. II; Kk. 87, o. r. ಎನ್ದುದಂ ಗೆಯ್). See J. 18, 59. — ಎನ್ದುದನ್ ಆಪ್ಪು ಗೆಯ್. To assent to or accept what (a person) said. ತಾನ್ ಎನ್ದುದನ್ ಆಪ್ಪು ಗೆಯ್ಯದೆ ನುಡಿದ ನರೇನ್ದ್ರನಂದನಂಗೆ ಪತಿಮೋಹಿನಿನ್ದನನ್ ಇನ್ತೆನ್ದಂ (Rśv. 13, after 20). — ಎನ್ದುದಾಗು. -ಆಗು. A saying, sentence or rule to occur or to exist (Śmd. 106 Cm.). — ಎನ್ದೊಡೆ. = ಎನ್ದರೆ, *e. g.* ಅವು ಅವುವು ಎನ್ದೊಡೆ (Śmd. 17).

ಎನ್ ĕn. 2. (= ಎನ್ನು 2), ನನ್ 1. Another form of ಆಂ 1 q. v., for the declension of which it is used (*cf.* ಎಂ 1 etc., ಎಮ್ 1). — ಎನತು. ಎನ-ಆತು. = ಎನತ್ತು. That

of me, mine. ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ (Śmd. 179). — ಎನತ್ತು. ಎನ-ಅತ್ತು 1. = ಎನತು. (ಎನ್ನದು Kk. 61). ಸಂಪ್ರಣಿಯೆನತ್ತು (Śmd. 179). — ಎನ್ನದು. ಎನ್ನ-ಅದು 1. = ಏನತು, etc. (Śmd. 178. 179). ಎನಗೂ ಹರಿನಾಮ, ಮಾಧವನಿಗೂ ಹರಿನಾಮ; ಎನಗೂ ಜಲಶಯನ, ಮಾಧವನಿಗೂ ಜಲಶಯನ; ಎನ್ನದು ಕಿಱಿದೇನು, ಮಾಧವನದು ಪಿರಿದೇನು? ಟೊರೋ, ಟೊರೋ, ಟೊರೋ! ಅಸ್ಮಿತು (Prv.).

ಎನ ĕna. 1. = ಎನೆ 1, ಎನ್ನ 3, ಎನ್ನೆ 1. Thought, mind: coming to the mind, entering the mind (? ಎನ್ನವರ್ತನ Śmd. II; Kk. 82, o. r. ಎನ್ನೆವರ್ತನ; M. ಎನ್ನು, Tē. ಅನು, ಎನ್ನು also: to think, *cf.* ಎಣ್ಣು; Tē. ಎನೆ, similarity, equality, see ಎಣೆ 1).

ಎನ ĕna. 2. = ಎನ್ನ 1, ನನ್ನ. Genitive of ಯಿಂ 1. See also ಎನ್ 2.

ಎನಸು ĕnasu. 1. = ಎನಿಸು 1, etc. (My.).

ಎನಸು ĕnasu. 2. Further, more, etc. (ಪಿರಿದುಂ, ನಾಜಿ, ಅಳುವ್ವುಂ, ಕರಂ, ಆದಂ, ಉಂ, ಅತಿ Čt. II, 25; see Kk. 50; *cf.* Tē. ಎನೆ, to be united, and ಎಣೆ 1).

ಎನಿತು ĕnitu. = ಎನಿತ್ತು, (ಎನಿಸು 2, ಎನ್ತುಟು, ಎಪ್ಪು, ಏಟು 2, ಏಸು 3). What measure, amount, number or time? How much? (Śmd. 122; Kk. 61); (before nouns in the plural) how many? (how? Bp. 1, 4). (Tē. ಎನ್ನಿ, ಎನ್ತೆ; T. ಎತ್ತನ್ನೆ; M. ಎತ್ರ, ಎತ್ತಿರ; Tu. ಏತು). ಆನಿತ್ತು, ಇನಿತು, ಎನಿತು (Śmd. 123). ಎನಿತರಿಂ (135). ಎನಿತರ್ಕೆ (292). ಎನಿತಱವಂ? (Grj. 4, 49). ಹರಿ ನೆಗೞಿದರೆ ನೆಗೆದ ಮನ್ವರದ ಬಲುಹು ಎನಿತು? (Bp. 19, 26). ಎನಿತು ಆನಿತಱೊಳ್ (Čh. v. 234). ಎನು ಮಹಿಶ್ವರಿಗೆ ತನಗೆ ಎನಿತು ಮಹಿ ಉಣ್ಬು, ಆದಱ ಪೆಸರು ರಾಶ್ಯಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 189). — ಎನಿತನೆಯ. -ಆನೆಯ. Belonging or amounting to what measure, position, etc. ಆನಿತನೆಯಂ, ಇನಿತನೆಯಂ, ಎನಿತನೆಯಂ (Śmd. 243). — ಎನಿತು. -ಉ 9. = ಎನಿತುಂ. ಈ ಪರಿಯೊಳ್ ಎನಿತಿಲ್ಲ (J. 28, 27). — ಎನಿತುಂ. -ಉಂ 1. How-much-soever, what measure (time, etc.) it may be. ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Śmd. 216). ಎನಿತುಮ್, ಆನಿತುಮಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಜಿಗೊಟ್ಟಿಂ (73. 282). ಪೇಳ್! ಎನಿತರ್ಕಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾನ್ತಕನ್, ಒಳರ್ ಆನ್ನೆವರಂ--- ಆತಿಥಿಬರ್ (292). — ಎನಿತೆನಿತು. rep. (Č. Bp. 8, 13). — ಎಬಿಬರ್. How many persons? (Bp. 44, 68; J. 2, 25). ಆನಿಬರ್, ಇನಿಬರ್, ಎನಿಬರ್ (Śmd. 122. 123).

ಎನಿತ್ತುಂ ĕnittu. = ಎನಿತು. See Kâvy. I, 4, 33-38. — ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು. rep. ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು ಅಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರಯಾ ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ, ಆನಿತ್ತಾನಿತ್ತಂ ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನ್ಸ್ ಅದನ್ ಆಪ್ತೆ ಕೀಸುವಂ (Śmd. 144).

ಎನಿಬರ್ ĕnibar. See s. ಎನಿತು.

ಎನಿಸು ĕnisu. 1. = ಅನಿಸು, etc., ಎನಸು 1, ಎನ್ನಿಸು. To cause to say; to cause one's self to say; to cause to be called; to cause one's self to be called, to be called, to be spoken of. ಆದಿಯ ಪತ್ತು ಅಕ್ಕರಮುಂ ಸಮಾನಮ್ ಎನಿಸುಗುಂ (Śmd. 13). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ ಜಿನ್ನಂ ಕಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿ ಎನಿಸುಗುಂ (84). ಎನಿಸುವ (91). ಎನಿಪ (95. 175). ಎನಿಪುವ (26). ಎನಿಸ್ಪ (96. 99. 233). ಎನಿಪುದು (Śm. 7). ಎನಿಸ್ಪುದು (38). ಭಿನ್ನವಲ್ಲದೆ ಆ ಧರ್ಮವಿಶಮ್ ಎನಿಸುವ ಸತಿಯು (Dp. 1). ಎನಿಸುವುದು (Bh. 1, 8, 24). ಎನಿಕುಂ (Śmd. 113. 137). ಎನಿಕ್ಕುಂ (19. 41. 171; Śm. 4). ಎನಿಸುಗು (Śm. 38). ಪ್ರವಾಜದಿನ್ವಾದ ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲು ಪುಲಿನಮ್ ಎನಿಸುಗು; ಒಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಪಣ ಎನಿಸುಗು; ಬನ್ಸಾನೊನ್ಸು ಎನ್ಬು ಆರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕದಾಚಿತ್, ಜಾತು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎನಿಸಿ (Śm. 3; Bh. 1, 8, 54; Rśv. 5, 34). ಎನಿಸಿದ (Śmd. 26). ಎನಿಸಿದಯ್ (74). ಎನಿಸಿದುದು (187). ಎನಿಸಿತು (J. 6, 6). See Bp. 16, 1; 22, 27; 38, 43; 48, 20; 49, 16. 26; 51, 76; J. 6, 10. 21; Śmd. s. ಪವಣ್ಣಿರಿ.

ಎನಿಸು ĕnisu. 2. = ಎನಿತು q. v., etc. (My.; J. 2, 25; 3, 15).

ಎನು ĕnu. 1. The common form of ಎಂ 1 (except for the present), *e. g.* ಕೊಡಿಸುವೆನು (Bh. 1, 8, 7), ಈವೆನು (Bp. 9, 49), ಪುಟ್ಟಿದೆನು (11, 46).

ಎನು ĕnu. 2. = ಎನ್ 1, etc. ಎನುವದು (C.).

ಎನುಹ ĕnuha. Saying, etc. ಬೀಡೆನಿಹ (ನಿಷೇಧ Nr.).

ಎನೆ ĕnĕ. 1. = ಎನ 1, etc. — ಎನೆವರ್ತು. -ವರ್ತು. To join the mind, to agree with one's wish. ಎನೆವರ್ತಿದುದೆನೆ ಚಿತ್ತಕಾದುದು (Čt. I, 40). *Cf.* ಎರ್ದೆವತ್ತು.

ಎನೆ ĕnĕ. 2. = ಎಲೆ 1, No. 2. Mode of calling to a female (My.; *cf.* ಆಣೆ 1).

ಎನ್ತ ĕnta. 1. = ಅನ್ತ 1. A common P. p. of ಎನ್ 1, q. v. ಇಲ್ಲವೆನ್ತಲೇ ಇಬಿದು ಬರುತ್ತೇನೆ (B. 2, 21). ಎಳೆಗಾಯಿಗೆ ಸೀಯಂಳವೆನ್ತೆಲು ಆನ್ನುತ್ತಾರೆ (2, 42). ಎದ್ದಿಗೂ ಅವರ ಮಾತು ಮಿಱಿ ಬಾರದು ಎನ್ತಲೂ ಅದಱಿಲ್ಲಿ ಬರೆದದೆ (3, 2). ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಿನ್ವ ಸಾಗುವ ಹಡಗು ಎನ್ತಲೂ, ಉಗಿಯಿನ್ವ ಸಾಗುವ ಹಡಗು ಎನ್ತಲೂ, ಎರಡು ತರಗಳುಣ್ಬು (3, 117; see 5, 234; Si. 106).

ಎನ್ತ ĕnta. 2. = ಎನ್ತಾ, ಎನ್ದ್ಯ etc. — ಎನ್ತನ್ತ. Of what and what a sort! how very great or important! ಎನ್ತನ್ತವರು ಆನ್ತೇ ಹೋದರು, ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ ಬನ್ದು ಹುಳಿದೋಸೆ ಬೇಡಿತು (Prv.). — ಎನ್ತೆನ್ತಾ. = ಎನ್ತೆನ್ತ. ಎನ್ತೆನಾ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆನ್ತರಾಟ! ಕಾಲ್ಬುಡಿಕ ದೇವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸವೇ? (Prv.).

ಎನ್ತಾ ĕntâ. = ಎನ್ತಾ, etc. (My.; G.; see ಎನ್ತೆನ್ತಾ).

ಎನ್ತು ĕntu. 1. = ಅನ್ತು 3, ಎನ್ದಿಱು of ಎನ್ 1 (C.).

ಎನ್ತು ĕntu. 2. What manner or way? in what manner? how? (Śmd. 399; ಹ್ಯಾಗೆ 14 Cm.; Śm. 76; C.; Tē. ಎಟು, ಎಟ್ಟು, ಎಟ್ಲು, ಎಸು; Tu. ಎಂಜ; T. ಎಜ್ಜು). ಎನ್ತು ಓದಿದೊಡಂ (Śmd. 14). ಎನ್ತರ್ಕೆ (207). ಅದು ಎನ್ತೆನೆ (Cpr. 7, 41; Bp. 41, 6). ಎನ್ತು? ಈಸು ಸಪ್ಪಯ ನಮ್ಮಲಿ ಉಣ್ಬೇ? (Bh. 2, 13, 24). ಈಶತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲದೇ ಸೀನ್ ಈಶನ್ ಎನ್ತಾದಿ? (Bp.). — ಎನ್ತನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As—so. ಘಟಕ್ಕೆ ಮೃತ್ತಿಕೆ ಎನ್ತನ್ತೆ ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕವಾದ ಶಬ್ದಂಗಳ್ etc. (Śmd. 7 Cm.). See Bp. 51, 25. — ಎನ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಎನ್ತಹ, etc. How being: what like? what kind of—? 2, of what a (good or bad) kind or nature! ಆನ್ತಪ್ಪಂ, ಇನ್ತಪ್ಪಂ, ಉನ್ತಪ್ಪಂ, ಎನ್ತಪ್ಪಂ (Śmd. 191). See Bp. 26, 60; 45, 10. — ಎನ್ತಹ. -ಆಹ. = ಎನ್ತ 2, ಎನ್ಥ, ಎನ್ತ 2. (ಎನ್ತಪ್ಪ Śmd. 191). ಎನ್ತಹಂ (192; ಎನ್ತಂ Čt. II, 64). ಎನ್ತಹವರ್ಗಳ್ (Śmd. 175). See Bp. 4, 69; 24, 6. 62; 51, 24; 55, 26. — ಎನ್ತಹಗೆ. -ಆಹಗೆ. = ಎನ್ತನ್ತೆ. (Bp.). — ಎನ್ತಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Śmd. 390). Howsoever (Grj. 6, after 12). ರಾಜೇನ್ದ್ರನ ಉಕ್ತಿಯಶ್ ಎನ್ತಾನುಂ ಮನದೊಗೊಣ್ಬು (Rśv. 13, after 26). — ಎನ್ತು. -ಉ 9. = ಎನ್ತುಂ. ಎನ್ತು ಪಾಡಿದೊಡೆ ಅನ್ತಲಾ! (Bp. 17, 9). — ಎನ್ತುಂ. -ಉಂ 1. In what manner soever; by all means; by any means. (ಪ್ರಾಂಗೆ ಆಡೊಡಂ Śmd. 164 Cm.). ಕವಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ ಎನ್ತುಂ (139). ಮತ್ತೊನ್ದು ದಿನಮ್ ಎನ್ತುಂ ದೊರಕದಿರ್ದೊಡೆ (Bp. 44, 24). — ಎನ್ತೆನ್ತು. rep. ಎನ್ತೆನ್ತು? ಎಲವೊ, ಮಗುವ್ದು ಪೇಳ್! (Rśv. 6, 36). — ಎನ್ತೆನ್ತೋ. -ಓ 3. Oh, what and what a manner! oh, how wonderful! ಎನ್ತೆನ್ತೋ! ಆಽ! ಕಬ್ಬಮ್ ಒಲ್ತಿತ್ತಾಯ್ತು! (Śmd. 69). — ಎನ್ತೊ. -ಓ 4. Oh, how? oh, of what kind?

(Bp. 45, 36); one does not know or wonders how (Bp. 27, 17).

ಎನ್ತುಟು ĕntuṭu. (= ಎನಿತು, etc.). What quantity or amount? etc. (how?). *Cf.* ಅನ್ತುಟು, etc. ಬಗೆಗೆ ಒನ್ದಕೆ ಒನ್ದು ಕಬ್ಬುಮೆ ನೆಗಧ್ಪ ಈ ಚಾತುರ್ಯಮ್ ಇರ್ದಡೆ ಏಂ? ಕಣ್ಣಿಳ್ದೆ ಜಗಮಂ ತೂಬಿಲುವೆನ್ ಎವ್ವ ಈ ಮುಗುದನ ಮಾತು ಎನ್ತುಟು, ಅನ್ತು ತಪ್ಪೊಡು ಅನೋಳಿಂ (Ćt. II, 120). ಚೀನಗೆಯ ಉಗ್ರಮ್ ಎನ್ತುಟೋ! (Rāv. 5, 46). See Bp. 3, 34; 10, 2; 13, 12; 19, 26; 38, 12. 13; 58, 28; 61, 62; Abhā. 2, 76; J. 16, 34; 20, 58; Ć. Bp. 47, 10.

ಎನ್ತ್ರ ĕntra. Tbh. of ಯನ್ತ್ರ (B. 5, 101. 152; G.; My.).

ಎನ್ತ ĕntha. = ಎನ್ತಹ (s. ಎನ್ತು 2), of which it is the *common* form. What kind or sort? **2,** what a kind or sort! how! ಎನ್ತದು, what sort of thing? (C.). ಎನ್ತವ, what kind of man? (C.; B. 4, 49). ಈ ಅಳಕು ಎನ್ತ ಚನ್ದವದೆ, how beautiful this cow is! (B. 1, 20). ಈ ಮನೆ ಎನ್ತ ದೊಡ್ಡದು, how large this house is! (C.).

ಎನ್ತಾ ĕnthâ. = ಎನ್ತಾ, ಎನ್ತ, etc. ಇದು ಎನ್ತಾ ಚಲೋ ಕುದುರೆ! (B. 1, 3). ಈ ಪುಸ್ತಕವ ಎನ್ತಾ ಚನ್ದವದೆ! (2, 1). ನೋಡು, ದೇವರು ಎನ್ತಾ ಜ್ಞಾನಿಯು, ಎನ್ತಾ ಸಮರ್ಥನು, ಎನ್ತಾ ಒಳ್ಳೆಯವನು! (2, 25). ಎನ್ತಾ ಬೆಳೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ (5, 99). ಸುಣ್ಣದ ಬಣ್ಣ ಎನ್ತಾದು? (1, 5). ಆದರೆ ಬಣ್ಣ ಎನ್ತಾದ್ದು? (1, 15). ಆವರ ಉಡು ತೊಡುಗೆಗಳು ಎನ್ತಾವು ಎಮ್ಮದು ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹಳ ಮಜ್ಜಿ ನೋಡಿ ಬಲ್ಲರು (5, 296). ಆವನು—ಸಿಟ್ಟು ಎನ್ತಾದೋ?—ಹುಬ್ಬ ಅಲ್ಲಾಯನು (4, 153).

ಎನ್ದು ĕndu. 1. P. p. of ಎನ್ 1.

ಎನ್ದು ĕndu. 2. What time? when? (C.; T. ಎನ್ದು; Tu. ಏಸಿ, ಏಪು; Tē. ಎಪುಡು, ಎಪ್ಪುಡು; *cf.* ಎನ್ನೆ 2). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (Śmd. 398). ಎನ್ದಿಂ, ಎನ್ದಿಂಗೆ, ಎನ್ದಿನತ್ತಣಿಂ, ಎನ್ದಿನ (147). ಎನ್ದಿನ್ದಲೆ (Bp. 18, 33). ಎನ್ದಿಗೆ (45, 8. 37). ಎನ್ದಂಗೆ (34, 12; 35, 15; 45, 41. 45). — ಎನ್ದಾದರೂ. -ಆದರೂ. At what time soever, ever, once (My.). ಈ ಮುದುಕನ ಮನೆಗೆ ಎನ್ದಾದರೂ ನೀನು ಹೋಗಿದ್ದಿ? (B. 2, 38). 2, at all times, always, ever (My. occasionally). — ಎನ್ದಿಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. At what time soever, ever, once. ಎನ್ದಿಗಾದರೂ ನಾಶವಾಗುವ ನ್ಞಾ (ಅಸ್ಥಿರ G. 38; My.; see Prv. s. ತುರುಳ್). — ಎನ್ದಿಗು. -ಉ 9. = ಎನ್ದಿಗೂ. See ಎನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು. — ಎನ್ದಿಗೂ. -ಊ 7. = ಎನ್ದಾದರೂ No. 1. ಎನ್ದಿಗೂ ಆವರ ಮಾತು ಮಿಂಚಿ ಚಾರದು. ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಎನ್ದಿಗೂ ನಮ್ಮನ್ನ ಆಗದು (B. 3, 2). See Si. 195. 252. 373. 2, always, continually (Si. 92; My.). — ಎನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು. -ಎನ್ದಿಗು. For ever and ever (My.). 2, at any time, ever. ಪರಮನ್ ಈ ಚಾರಿಗೆ ಬದುಕಡೆ ಮರಣ ವಿಲ್ಲ ಇನ್ನೆನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು, ಸಿರುತಂ (Bp. 13, 8). — ಎನ್ದಿನ ಚಾಲಿ. The customary nature or conduct (Bp. 40, 85). — ಎನ್ದಿನನ್ತೆ. -ಅನೆ. As always, as usual. See Bp. 1, 56; 2, 56; 27, 66; 44, 18; 46, 80; 56, 10. — ಎನ್ದಿನನ್ದ. -ಅನ್ದ. The former or usual manner, method or custom (Bp. 16, 17; 27, 14; 38, 50; 43, 48. 51. 83; 56, 13; J. 15, 39). — ಎನ್ದಿನನ್ದು. -ಅನ್ದು. The former time; as formerly or usual (Bp. 32, 41). — ಎನ್ದಿನ ಪರಿ. The former or usual way or manner (Bp. 2, 27; 22, 45; 29, 34; 48, 21; 56, 11). — ಎನ್ದಿನ ಪೊಲ್. = ಎನ್ದಿನನ್ತೆ. (J. 26, 26). — ಎನ್ದಿನಹಂಗೆ. -ಆಹಂಗೆ. = ಎನ್ದಿನ ವೊಲ್. (Bp. 33, 20). — ಎನ್ದಿನ ಹಾಂಗೆ. = ಎನ್ದಿನಹಂಗೆ. (Bp. 16, 24; 47, 70). — ಎನ್ದಿನಾಕೃತಿ. -ಆಕೃತಿ. The former, usual form (Bp. 4, 68). — ಎನ್ದಿನಿನ್ದಂ. (More) than before. ಎನ್ದಿನಿನ್ದಂ ಲೇಸಿನಿಸಿ (Bp. 23, 41). — ಎನ್ದುಂ. -ಉ 9. = ಎನ್ದುಂ. For ever, always, continually (Bp. 2, 25; Śm. 20; J. 3, 24); etc. — ಎನ್ದುಂ. -ಉಂ 1. At all times, ever, always (J. 3, 23). 2, at any time, at any period or point of time, ever (ಆವಾಗಲುಂ Śmd. Cm. 12. 66. 76. 79). ಎನ್ನುಂ ಕಾಣಿವ ಈ ಜೋಡ್ಯವಂ (Bp. 32, 48). — ಎನ್ದುಮಂ. = ಎನ್ದುವಂ, ಎನ್ದುಂ. (Bp. 24, 70; 53, 37; 59, 9; 18, 81). See ಉಮಂ. — ಎನ್ದುವಂ. = ಎನ್ದುಮಂ. (Bp. 3, 59). See ಉವಂ 1. — ಎನ್ದುವುಂ. = ಎನ್ದುಂ. (Bp. 12, 58; 19, 31; 24, 15; 46, 12; 50, 50; 59, 51). See ಉವುಂ. — ಎನಿದ್ದೂ. -ಊ 7. = ಎನ್ದುಂ No. 1. (My.). 2, at what time soever, ever, once (My.). ನಾನು ಎನ್ದೂ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 26). ಎನ್ದೂ ಗೆಯ್ಯದ ಭೂಮಿ (ಖಿಲ Hlā.). ಎನ್ದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ಸನಾತನ, ನಿತ್ಯ Nr.). ಎನ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಮಾಣೆ ಆಮವಾಸೇ ದಿನ ಓದ ಕೂತ. — ಎನ್ದೂ ಏಜದ ರಾವುತ ಕುದುರೇ ಹಿನ್ನಮುನ್ದಾಗಿ ಏಜದ (Prvs.). — ಎನ್ದೆದ್ದಿಗೂ. = ಎನ್ದಿಗೂ. Always, ever (C.). ಆರಸನ ಕರುಣೆ ಎನ್ದೆದ್ದಿಗೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (My.). ಆರಸ್ಸಾ ಎನ್ದೆದ್ದಿಗೂ ಬಾಯಿ! (My.). 2, = ಎನ್ದಾದರೂ No. 1. (B. 2, 29; 4, 152; My.). — ಎನ್ದೆನ್ದೂ. -ಎನ್ದೂ. = ಎನ್ದೂ Nos. 1 & 2. (My.). ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ ನಾನು ಎನ್ದೆನ್ದೂ ಇನ್ನಾ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 4, 45). — ಎನೊ. -ಒ 4. ಎನ್ದೋ. -ಒ 3. Oh, when? one does not know or wonders when. See Bp. 43, 12. 13. 14. 15; 45, 8. 34. 35. 42. 43. 44; 47, 14. 24; 53, 33.

ಎನ್ನ ĕnna. 1. = ಎನ 2, etc. Of me. Accusative ಎನ್ನಂ ಎನ್ನನು. — ಎನ್ನನುವಂ. -ಅಂ 5. Also me (Bp. 59, 11).

ಎನ್ನ ĕnna. 2. = ಎನ್ತಹ (s. ಎನ್ತು 2), etc. ಎನ್ನಂ (ಎನ್ತಹಂ Ćt. II, 64). ಮುನಿಜನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನನ್; ಅರುಣಪ್ರಿಯನನ್ತನನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನನ್; ಆ ದಿನಕರನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನಂ (Śmd. 192).

ಎನ್ನ ĕnna. 3. = ಎನ 1, etc. — ಎನ್ನವರ್ತನ. -ಬರ್ತನ. = ಎನ್ನೆವರ್ತನ. ಎನವೆನ್ದು, ಎನ್ನವರ್ತನಂ (Śmd. II; see ಎನ 1).

ಎನ್ನಿಕೆ ĕnnikĕ. = ಎನ್ನುವಿಕೆ. (My.).

ಎನ್ನಿಸು ĕnnisu. = ಎನಿಸು 1, etc. (My.).

ಎನ್ನು ĕnnu. 1. = ಎನ್ 1, etc. (My.). P. ps. ಎನ್ದು, ಎನ್ತ. ಸ್ವಾಮಿಹತರ್ ಎನ್ಮತ (Ć. Bp. 11, 11). ಕನ್ನಡದಿ ಕನ್ನಡಿ ಆದು ಎಜ್ಜೆ (Ćidakhaṇḍānubhavasāra 1, 7). ಆ ಹೊಣ್ಕೆ ಬಾಡಿಗೆ ಎನ್ದೆನ್ನು ತ್ತಾರೆ (B. 5, 113).

ಎನ್ನು ĕnnu. 2. Perhaps = ಎನ್ 2. — ಎನ್ನುವಂ. Me; or: also me, me too (Bp. 1, 8; 9, 25. 49). See ಉವಂ 2.

ಎನ್ನುವಿಕೆ ĕnnuvikĕ. Saying; calling, naming. ಬೇಗನೆನ್ನುವಕೆ (ತೀರ್ಪು Si. 26; see also 33. 42. 61. 70; My.).

ಎನ್ನೆ ĕnnĕ. 1. = ಎನ 1, etc. — ಎನ್ನೆವರ್ತನ. -ಬರ್ತನ. ಎನವೆನ್ದು, ಎನ್ನೆವರ್ತನಂ (Kk. 83, o. r. ಎನ್ನವರ್ತನಂ; see ಎನ 1).

ಎನ್ನೆ ĕnnĕ. 2. What time? *Cf.* ಎನ್ದು 2. — ಎನ್ನೆಗಂ. -ಗಂ. Up to or till what time? ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಎನ್ನೆಗಂ (Śmd. 295). — ಎನ್ನೆವರಂ. -ವರಂ. = ಎನ್ನೆಗಂ. ಎನ್ನೆವರಂ ಸಿರಿ ತಮ್ಮ ಗುಣ್ಪು, ಅನ್ನೆವರಂ ಸೇವ್ಯರ್ ಅಲ್ತೆ ಬಳರುಂ? (Śmd. 296). — ಎನ್ನೆವರೆಗಂ. -ವರೆಗಂ. = ಎನ್ನೆವರಂ (Śmd. 295).

ಎಪ್ ĕp. = ಎಟ್ 4, etc. Seven. — ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ. ಎಪ್ಪತ್ತು -ಅನೆಯ. Seventieth (C.). — ಎಪ್ಪತ್. = ಎಪ್ಪತ್ತು. See ಎಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು. — ಎಪ್ಪತ್ತು. -ಪತ್ತು. Seventy (C.). — ಎಪ್ಪತ್ತು ಎಮ್ಬತ್ತು. Seventy or eighty (B. 4, 48); or 70 and 80 (C.); or 70 times 80 (C.). — ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. Seventy-four (C.; Ćh. v. 325). — ಎಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ. Seventy lacs (C.; B, 5, 226). — ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. Seventy-nine (C.; also ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು, C.). — ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬ. = ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು, q. v. (My.). — ಎಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು. = ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು (Ćh. v. 322; C.).

ಎಬಡ ĕbaḍa. = ಎಬ್ಬಾಸಿ. A man who has difficulty

in speaking (S. Mhr.);—a foolish, silly man (My.).

ಎಬಡತನ ĕbaḍatana. The manner or being of an ĕbaḍa (S. Mhr.);—silliness (My.).

ಎಬಡಿ ĕbaḍi. A woman who has difficulty in speaking (S. Mhr.);—a silly woman (My.).

ಎಬಡಿಸು ĕbaḍisu. To be afflicted with difficulty in speaking (S. Mhr.).

ಎಬ್ಬಿರಿಸು ebbirisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, ಎಬ್ಬಿಸು. (My.).

ಎಬ್ಬಿಸು ebbisu. = ಎಬ್ಬಿರಿಸು, etc., ಎರ್ವಿಸು, ಎಬ್ಬಿಸು, ಎಬ್ಬ್ವಿಸು. To rouse; to cause to rise, to awaken; to lift up; to raise; to take away; to steal (C.); to enliven, to give life (Bp. 22, 27). See Bp. 16, 20; 22, 42; 31, 23; 47, 57; J. 28, 47. ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ (B. 2, 25). ಮೇಲಿನ ಚಿಪ್ಪು ತೆಗೆದು, ಒಳಗಿನ ಪತ್ರೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು (3, 52). ನರಿಗಳು...ಕಲಕಲಾಟ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (3, 75). ನಾಲ್ಕು ಆನೆ ರೊಕ್ಕಾ ಎಬ್ಬಿಸು! (3, 78). ಈ ವಜ್ರವು..ಒನ್ದು ದೇವಾಲಯದೊಳಗಿನ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿ ಅದನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋದನು (4, 174). ಮನೆಯ ದೇವರನ್ನ ಒಯ್ಯೆಲ್ ಕಳ್ಳನು, ಶುನಕನ್ ಎಬ್ಬಿಪುದು; ಶುನಕನಿನ್ದ ಕಸಿಪ್ಪ ದೇವರು! ದಿನವೆ ನೈವೇದ್ಯ ಉಣ್ಣ ದೇವರು ಇಸಿತುವು ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ! (Jns. 42, 12).

ಎಬ್ಬು ebbu. = ಎರ್ಬು, ಎದ್ದು q. v. To rise. **2,** to rouse (Grj. 6, 68).— ಎಬ್ಬಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು.= ಎರ್ಬಟ್ಟು, ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು. To follow, to pursue; to chase; to harass. ದುರಿತಮ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟಿ (Bp. 25, 13). ಬೌದ್ಧಮುಖ್ಯನನ್ ಅರಿದಿನಲ್ತೆ ಎಬ್ಬಟ್ಟ (50, 18). ಕಱುಕಿಯ ಸಮಯಿಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟಿ (52, 30). ಪರರನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟಿ ನಿಲಿಸಿದನು (59, 55). ಕಾಯ್ವುದು ಆಪತ್ಸಮ್ಯತ್ಯುಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟಿ! (61, 90). ಯಮನ ಅಳ್ಳಿಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟುವ ಯತ್ನಕ್ರಮಗತಿಗಳ ಕಾರ್ಯವ ಬಲಿಸು! (Dp. 2). See Grj. 6, 4; Č. Bp. 47, 11.

ಎಬ್ಬಿಸು ĕbbisu. = ಎಬ್ಬಿರಿಸು. (My.).

ಎಬ್ರಾಸಿ ĕbrâsi. = ಎಬಡ, ಏಬ್ರಾಸಿ. A foolish, silly man (C.; Tu. ಎಬುಳನ್ದೆ; Tě. ಎಬ್ಬೆರಾಸಿ, ಎಬ್ರಾಸಿ, ಏಭ್ರಾಸಿ, ಏಬ್ಬೆರಾಸಿ; Tě. ಎಬ್ಬೆ, ಏಭ್ಯ, nasty; ಎಬ್ಬೆತನ, ಎಬ್ಬೆರಿಕ nastiness, disgust; loathsomeness; ಏವ, ಏವೆ, dislike, disgust; baseness, vileness, *cf.* ಏಸಿಕೆ).

ಎಮ್ ĕm. 1. =(ಎಮ್ಮು), ಎವ್, ನಮ್. The form which is used for the formation of the plural of ಅಂ 1, q. v. *Cf.* ಎನ್ 2. ಎಮ್ಮಮಂ (Abh. P. 9, 46).— ಎಮ. = ಎಮ್ಮ. Of us, our.— ಎಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ. -ಇಬ್ಬರಿಗೆ. To both of us (Bp. 40, 15; 45, 5).— ಎಮತು. -ಅತು. = ಎನುತ್ತು, ಎಮ್ಮತು, ಎಮ್ಮದು, ಎಮ್ಮುತ್ತ. That of us, ours (Šmd. 178-180; Kk. 61).— ಎಮತ್ತು. -ಇತ್ತು 1. = ಎಮತು, etc.— ಎಮ್ಮ. = ಎಮ. ಎಮ್ಮಯ (= ಎಮ್ಮಂಯೆ, Bp. 39, 59).— ಎಮ್ಮತು. -ಅತು. = ಎಮತು, etc.— ಎಮ್ಮದು. -ಅದು 1. = ಎಮತು, etc.— ಎಮ್ಮಸಿ ಬರನು. -ಇಬರನು. Both of us (accusative; Bp. 42, 34).— ಎಮ್ಮನಿಬರನು. -ಇನಿಬರನು. All of us here (accus.; Bh. 1, 8; 57).— ಎಮ್ಮುತು. -ಉತು. = ಎಮತು. ಎಮ್ಮುತಯ್ವರುಂ (Šmd. 180).

ಎಮ್ ĕm. 2. = ಎಂ. Eight.— ಎಮ್ಬತ್. = ಎಮ್ಬತ್ತು. See ಎಮ್ಬತ್ತಿಱ್ಪು.— ಎಮ್ಬತ್ತಿಂಬ್ಬು. = ಎಮ್ಬತ್ತೆಂಬ್ಬು. (Ch. v. 326. 329; My.).— ಎಮ್ಬತ್ತು. -ಎಸತ್ತು. Eighty (C.). ಎಮ್ಬತ್ತು ವರುಷಂಗಳು (Bp. 27, 62).— ಎಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. Eighty thousand. ಎಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ (Bp. 44, 51).— ಎಮ್ಬತ್ತೆಂಬ್ಬು. -ಎಂಬ್ಬಿ. Eighty-eight (C.).— ಎಮ್ಬತ್ತೆಂಬ್ಬು ಕೋಟಿ. Eighty-eight crores. ಎಮ್ಬತ್ತೆಂಬ್ಬು ಕೋಟಿ ಧನ (Bp. 5, 57).— ಎಮ್ಬತ್ತೆರಡರೂ ಕಾಲು. -ಎರಡೂ. Eighty-two and a quarter (My.; B. 4, 100).

ಎಮ್ ĕm. 3. = ಅಮ್, ಎನ್ 1, etc. See ಎನ್ನ, ಎಮ್ಮು 1.

ಎಮ ĕma. Well! indeed! (ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಥ Šmd. 69). ನಿಮಗೆ ಆಕ್ಕೆ, ಎಮ, ಅಬ್ಬು ಗರ್ಭನ ಆಯುಂ ಶ್ರೀಯುಂ! (Šmd. 69). ಸಿಂಗರಮ್ ಆಕ್ಕೆ, ಎಮ! ಆಂಜೆಂ (69). ಆತಂ ಮೇಣ್ ಸುರನ್ ಆಕ್ಕೆ, ಎಮ! (88). ಎಲ್ಲಂಗಮ್ ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮುನ್ ಎಲ್ಲ ಎಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮ! (183).

ಎಮ ĕma. Tbh. of ಯಮ (Nn. 92; My.).

ಎಮಕೆ ĕmakĕ. = ಎಮಿಕೆ 1. (My.).

ಎಮಿಕೆ ĕmikĕ. 1. A bone (My.; Tě. ಎಮಿಕೆ, ಎಮುಕೆ; *cf.* ಎಲು, etc.).

ಎಮಿಕೆ ĕmikĕ. 2. = ಹೆಮಿಕೆ. A small golden ornament with pearls worn by women in the tragus of the ear (My.; *cf.* ಹೇಮರಿ).

ಎಮೆ ĕmĕ. = ಇಮೆ, ಎವೆ. An eyelash (ಸಕ್ಷ್ಮನ್ Hlâ.); an eyelid (My.). ಕಣ್ಣೆಮೆ (ವರ್ತ್ಮನ್ Hlâ.).— ಎಮೆ ಇಕ್ಕು. To shut the eyelids. ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಂಗಳಿ ಸಿಲ್ಲಿದುವು, ಎಮೆಯಿಕ್ಕಲ್ ಮಱಿದುವು ಅವರ ಧವಲಕಟಾಕ್ಷಂ (Šmd. 264).— ಎಮೆದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. A large number of eyelashes or eyelids (Abh. P. 11, 184).

ಎಮ್ಪಲಿ ĕmpali. The name of a tree (R.; Tě. ವೆಮ್ಪಲಿ, a small wild shrub with a leaf resembling that of the tamarind, the purple Galega).

ಎಮ್ಬ ĕmba. = ಅಮ್ಬ 1. See s. ಎನ್ 1.

ಎಮ್ಮು ĕmbu. 1. = ಅಮ್ಮು 4. To say, etc. (without the past tense and negative form). ಎಮ್ಮುವೆನೆ, ಎಮ್ಮುವಂ, ಎಮ್ಮುವನ, ಎಮ್ಪೋಂ (My.). ಎರಡಂ ಬೆರಸಿ ಒನ್ದೆ ಎಮ್ಮುವದು ಆಪಾಗದು (Bp. 3, 72). ಒಲ್ಲೆನೆನ್ದು ಎಮ್ಮುವರು ಎಲ್ಲರು ಹಿರಿಯರೇ? (Sp.). ಎಮ್ಮುವ ಪಾಗೆ (Si. 68). ಎಮ್ಮುವ (Si. 88. 99. 152. 168. 227. 329; B. 3, 1. 4. 26; 4, 155; 5, 193). ಎಮ್ಮುವದಾಗಿ (= ಎಮ್ಮುದಾಗಿ G.). Frequently in proverbs, *e.g.* ಉಱಿಯೆ ಎಮ್ಮುವದು ಆನೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಲಿ!—*(Cf. e.g.* ಉಮ್ಮು, ಕೊಮ್ಮು, ತಿಮ್ಮು).

ಎಮ್ಮು ĕmbu. 2. = ಇಮ್ಬು 3.— ಎಮ್ಮು ಕೆಯ್. = ಇಮ್ಮು-. To assent (ಅನುಮತ Šmd. Dh.; ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್, ಅಂಗೀಕಾರ Kk. 59).

ಎಮ್ಮುವಿಕೆ ĕmbuvikĕ. Saying, etc. (Si. 253. 453).

ಎಮ್ಮ ĕmma. See s. ಅಮ್ 1.

ಎಮ್ಮು ĕmmu. (= ಎಮ್ 1).— ಎಮ್ಮುವಂ. Us; (or: also us, us too (see ಉವಂ 2). Bp. 2, 18; 3, 57; 4, 67; 10, 43. 45; 13, 25; 24, 34; 28, 38; 30, 19; 32, 46; 39, 43; 46, 15; 55, 33; Č. Bp. 47, 18.

ಎಮ್ಮೆ ĕmmĕ. 1. A female buffalo (ಕಾನರಿ, ಸುಹಿಃ Mr. 184; C.; T. ಎರುಮೈ, M. ಎರಮೆ, ಎರುಮು, Tu. ಎರ್ಮೆ; Tě. ಎನು, a he-buffalo, ಎನುಮು, a she-buffalo). ಎಮ್ಮೆಯ ಕೋಡು (ಗವಲ); ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ ಜೀವಧನಮ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). ಆವು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಪಾದುಕನ್ನ Nr.). ಕಾಡೆಮ್ಮೆ (J. 28, 52). ಕಱುವದು ಒನ್ದೆರಡೆಮ್ಮೆ (Dp. 4). ಎಮ್ಮೆಯ ಮೇಲೆ ಮಬೆಗಡಿದ ಪಾಗೆ.—ಎಮ್ಮೆ ಕಱುಳ್ತಕೋ? ಪುಣ್ಯಕಱುಳ್ತಕೋ?—ಎಮ್ಮೇ ಕಱು ಸಾಯ ಬೇಕು, ಓರೇ ಮುಗಳ ಗಣ್ಣ ಸಾಯ ಬೇಕು (Prvs.).— ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ. reit. ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ ತನ್ದರೆ ಗಿನ್ದರೆ ತವರ

ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೀಯಾ? ನನಗೆ ಇಕ್ಕೀಯಾ? (Prv.). — ಎಮ್ಮೆಜೇಬಿ. A large black scorpion (My.; ವೃಶ್ಚಿಕ, ಶೂಕಕೀಟ Nr.; *cf.* ಎಲೆಜೇಬಿ). — ಎಮ್ಮೆದಾಡ್ಡಿಗ. The spotted billed duck, Anas poecilorhyncha (Bd.). — ಎಮ್ಮೆವೋರಿ. -ಹೋರಿ. A male buffalo-calf (Abh. P. 4, after 54; 13, 53. 78). — ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. The plant Convolvulus argenteus (ವ್ಯಾಲಿ, ಕೋಶರ ಪುಷ್ಪ Mr. 148).

ಎಮ್ಮೆ ĕmmĕ. 2. = ಹೆಮ್ಮೆ. (My.).

ಎಯ್ ĕy. 1. About this syllable see ಅಯ್ 1.

ಎಯ್ ĕy. 2. (ಎಯ್ಯ್). = ಎಂಬ್ಯ, ಏದು 1. A porcupine (T. ಎಯ್, M. ಎಯ್ಚಲ್, Tu. ಎಯಿ; see ಇಸು 3, ಏಯ್). — ಎಯ್ಯ ಮುಳ್ಳು. A porcupine's quill (ತಲಲ, ತಲ Hlâ., Nr.). — ಎಯ್ಯ ಮೃಗ. A porcupine (ಶ್ವಾವಿಧ್, ಶಲ್ಯ Nr.; ತಲಲ, ಶಲ್ಯಕ Mr. 164).

ಎಯ್ಯಿ ĕyyi. = ಎಯ್, etc. (ತಲಲ, ಶಲ್ಯಕ, ಶ್ವಾವಿಧ್ Hlâ.).

ಎರ್ ĕr. = ಎಡ್, etc. See ಎರ್ಡು.

ಎರ ĕra. 1. = ಎಗಚೆ No. 1, etc. The jujube, Zizyphus jujuba Lam. ಎರನು (ಕುವಲ Nr.). — ಎರದ ತರು. (ಕರ್ಕಸ್ಪ್ಹ, ಬದರಿ, ಕುವಲಿ Mr. 113). — ಎರದ ಪಣ್. (ಕಾಲ Mr. 520). — ಎರದ ಮರ. (ಘೋಣ್ಟೆ, ಕೋಲಿ, ಬದರಿ, ಕರ್ಕಸ್ಪ್ಹ Nr.). — ಎರದ ಹಣ್ಣು. (ಕೋಲ, ಬದರ, ಕುವಲ, etc. Nr.).

ಎರ ĕra. 2. = ಎರವು q. v., etc. (My.).

ಎರ ĕra. 3. (or ಎಟಿಕೆ ?). = ಎರಕೆ(?). — ಎರಕೋಲು. The iron axle of a carriage (S. Mhr.). *Cf.* ಇರಸು.

ಎರಕ ĕraka. (or ಎಟಿಕೆ, fr. ಎಱ್ 2?). Any metal infusion (My.; Tu.; T. ಉರುಕ್ಕು; M. ಉರುಕ್ಕ, melting; ಉರುತ್ತು, what is melted; fused metal; T., M. ಉರುಕ್ಕು, Tu. ಎರಗು, to melt); molten state, fusion (My.). ಎರಕದ್ದು, any cast thing (C.). — ಎರಕ ಹೊಯಿ. To pour melted metal into a mould, to cast (My.). ಎರಕ ಹೊಯಿದರೂ ನರಕ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಎರಕಲ ĕrakala. — ಎರಕಲಕಾಮ್ಬೋಧಿ. A tune so called (My.).

ಎರಕೆ ĕrakĕ. Tbh. of ಏರಿಕಾ. ಆಸ್ತಾವಲೆ ಸವೆಯಲ್, ಎರಕೆಗಳಲಿ ಇಟ್ಟಾಡಿದರು (Bhâgavata 3, 2, 48).

ಎರಡು ĕradu. = ಎರಡ್, ಎರ್ಮೆ. Two (ಉಭಯ, etc. Mr. 434; ಯುಗ Nn. 84; ಯುಗ, ದ್ವಿತಯ 90; ದ್ವನ್ದ್ವ, ದ್ವಿತಯ 91; ಸೀವಿ, ಯುಗ್ಮ 105; ಅಮಳ್, ಜುಗಮ, ಜವಳ Kk. 60; C.; T. ಇರಣ್ಡು, Tč. ರೆಣ್ಡು, Tu. ರಡ್ಡು; see ಇಕ್; ರಟ್ಟಿಸು). ಒನ್ದು ಎರಡು ಮೂರು (Śmd. 54; see 10. 19. 32. 46. 60. 197. 214. 221. 377. 388; Bp. 40, 73; 51, 20). ಎರಡು ಹಸುವಂ ಗೋಯುಗಮ್ ಎನ್ನುದು (Hlâ.). ಎರಡು (=ಎರಡೂ) ಕೆಯ್ಯನು ಬಲಿದು (Bh. 1, 10, 33). ಎರಡೆಲ್ಲಿ (Śmd. 32 Cm.). ಎರಡೆಲಿ (Bp. 35, 32). ಎರಡಱ (Śmd. 91). ದನ್ತಮ್ ಎರಡಱ ನಡುವು (ಪ್ರತಿಮಾನ Mr. 155). ಎರಡಱೊಳ್ (Kk. 95). ಎರಡಱೊಳಂ (Śmd. 62). ಎರಡಂ (150). ಎರಡರ್ಕೆ; ಎರಡಕ್ಕೆ (Bp. 58, 47). ತೋಳನ್ ಎರಡಂ ನೀಡುವನು (Bp. 47, 29). ಎರಡುಂ (38, 43. 54). ಎರಡುಮನ್ ಈಸಿ ಕೊಣ್ಡು (50, 36). ಎರಡುಮಂ ಕೂಡಿ ನಡೆಸುವಡೆ (53, 13). ಎರಡು ದಾಸರಿಗೆ ನವ್ವಿ, ಕುರುಡ ದಾಸ ಕೆಟ್ಟ (Prv.). — ಎರಡಕ್ಕೆ ಹೋಗು. To go to void excrement (C.). — ಎರಡನೆಯ. -ಆನೆಯ. Second in place, time, rank, etc.; a second, a perfect (as a perfect Alexander; My.). ಒನ್ದನೆಯಂ, ಎರಡನೆಯಂ (Śmd. 243). ಎರಡನೆಯ ವರ್ಣಂ (371). ಸರಸತಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಬೀಣೆ ಎನೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ (408). ಎರಡನೆಯ ಭಾಶಾಮ್ಬಕ (Bp. 53, 69). ಎರಡನೆಯ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ (1, 8). ಎರಡನೆಯ ಶಂಕರ (1, 61). ಎರಡನೆಯ ಶಮ್ಭು (10, 43). ಎರಡನೆಯ ಶಮ್ಭುದ್ವೀಪ (2, 6). ಎರಡನೆಯ ಶಿವ (2, 38). ಎರಡನೆಯಿತ್ತರ (2, 19). ಎರಡನೆಯ ದಿನಮಣಿ (J. 28, 7). 2, other, different. ಎರಡನೆಯವ (B. 1, 6; 2, 33. 44). ಎರಡನೆಯ ಹಕ್ಕ (2, 6). ಎರಡನೆಯ ಪಾರಿಕಾಖ (2, 14). ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಾಣಿ (3, 10). ಎರಡನೆಯ ಯಾವದಾದರೊನ್ದು ವಸ್ತು (3, 91). ಎರಡನೆಯ ಪಾರಿಸಾಳ (3, 113). ಎರಡನೆಯದು (4, 49). ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಲ (4, 157). ಎರಡನೆಯಾಕೆ (5, 283). ಎರಡನೆಯ ಸೇವಕ (5, 285). — ಎರಡಮ್ಬುಗೆ. -ಬಗೆ. To think of or intend two different things: to play tricks, to act deceitfully. ಕೂಡಿದಂಗೆ ಎರಡಂ ಬಗೆವಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀಳ್ವಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (Śmd. 89). — ಎರಡೆಯಿದು. -ಆಯಿದು. Ten (My.). ಎರಡೆಯಿದು ತಿರದ ಅಸುರರತಿಗೆ (Bp. 53, 19). 2, seven (My.). 3, two or five (My.). — ಎರಡಯ್ದು. -ಆಯ್ದು. = ಎರಡೆಯಿದು. ಎರಡಯ್ದು or ಎರಡಯ್ದುಗಳ್ (Śmd. 170). — ಎರಡಷ್ಟು. -ಆಷ್ಟು. Twice as much (B. 4, 116). — ಎರಡಾಗು. -ಆಗು. To become separated, to be divided (Bp. 32, 36; 42, 2; Rśv. 13, 83). — ಎರಡಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Śmd. 391). Howsoever two, at least two; about two. — ಎರಡಿಡು. -ಇಡು. To form or become two companies. ಇದಿರ್ಚಿ, ತಬ್ಬಲಮ್ ಎರಡಿಟ್ಟು, ತಳ್ತು, ಆಡಸಿ, ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟು, ಆಡಿದುದು; ಏನನ್ ಎನ್ದಪೆ? (Rśv. 13, 88). — ಎರಡು ಎರಡುವರೆ. Two or two and a half (B. 4, 35; My.). — ಎರಡು ಜಾತಿಗಳು. Two castes (Bp. 55, 19). — ಎರಡು ಜೀವದವಳು. A pregnant woman (My.). — ಎರಡು ತಲೆಯ ಉರಿಸಿಂಗಿ. See ಉರಿಸಿಂಗಿ. — ಎರಡು ತಲೆಹಾವು. = ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ, ಇತ್ತಲೆಹಾವು, ಇರ್ತಲೆಹಾವು. (Bd.; My.). — ಎರಡು ನಾಲಿಗೆಯನ. A double-tongued, deceitful man, a liar (C.). — ಎರಡು ನುಡಿ. To speak two things: to be insincere, malevolent or fault-finding. ಎರಡು ನುಡಿವಂ (ಪುರೋಧಾಗಿ, ದ್ವಿಜಿಹ್ವ Mr. 230). — ಎರಡು ಬಗೆ. 1. = ಎರಡಮ್ಬುಗೆ. (My.). See Prv. s. ಕರೆ 1; Dp. 5, 7. — ಎರಡು ಬಗೆ. 2. Two ways, manners, notions or opinions (Bp. 32, 17). — ಎರಡು ಮಾಡು. To split, to tear asunder, etc. ಎರಡು ಮಾಡೋಣ (ವಿದರ G.). — ಎರಡು ಮೂಱು. Two or three (B. 2, 46; 3, 11); etc. — ಎರಡು ಮೂಱುಂ. Two and three (= 5 ಸುರಮುನೀಱ, Bp. 5, 64). — ಎರಡುವರೆ. -ಕೆ. Two and a half (My.; B. 3, 103). — ಎರಡು ಸಾವಿರ. Two thousand. ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜೌಷ್ಟರ (Bp. 50, 18). ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂಱು ವರುಷಗಳ (B. 4, 218). — ಎರಡು ಸಾಸಿರ. = ಎರಡು ಸಾವಿರ. ಎರಡು ಸಾಸಿರ ರಸನೆಯುಳ್ಳವ, he with two thousand tongues: Mahâśêsha (Bp. 1, 9). — ಎರಡು ಹೊತ್ತು. Morning and evening (S. Mhr.). — ಎರಡೂ. -ಊ 7. Also two; the very two, the two, both. ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಹೋದವು (B. 3, 124). ಆ ಬೊಂಗಿಯನ್ನು ಎರಡೂ ಕೆಯ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡು ಕೊಣ್ಡು (4, 38). ಎರಡೂ ಬಾಯಿ, the two or both openings (4, 158). ಎರಡೂ ಪೊಯ್, even on both sides (4, 103). — ಎರಡೂವರೆ. = ಎರಡುವರೆ. (B. 4, 103. 125; My.). — ಎರಡೆರಡು. rep. Two and two, *i. e.* four; or: two times two. ಎರಡೆರಡು ರಸನೆಯುಳ್ಳವ, he with four tongues: Brahmâ (Bp. 1, 9). 2, two and two, in a distributive sense. ಎರಡೆರಡು ಆವಜೊಳ್ ಸವರ್ಣಂ (Śmd. 13). ಎರಡೆರಡು ಒನ್ದಾಗಿ ಪತ್ತುವೆವು (255). ಆ ಎರಡೆರಡು ಆಕ್ಷರಂಗಳಲ್ಲಿ (ಆ ಯುಗಂಗಳೊಳ್ 15 Cm.). ಎರಡೆರಡಾಗಿ (ಯುಗಲತೆ 255 Cm.). ಎರಡೆರಡು ಮಾನಂ ಕೂಡಿದೊಡೆ ವಸನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ etc. ಎನ್ದು ಆಱುಂ ರುತುಗಳ್ ಆಕ್ಕು (Hlâ.). ದೇವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎರಡೆರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಸ್ಥಾನೆ (B. 4, 168). See B. 3, 3. 106; Bp. 46, 33.

ಎರಣ ĕraṇa. The dung of a calf (ಕಱುವಿನ ಸಗಣ Śm. 33; -ಸೆಗಣ Kk. 69; ಕಱುವಿನ ಸೆಗಣ Ss.; *cf.* ಎಣ್ಣೆ, ಎರುಬು).

ಎರದು ĕradu. = ಎರೆದು. P. p. of ಎರೆ 4.

ಎರಪು ĕrapu. = ಎರಪು. (My.).

ಎರಲ್ ĕral. 1. = ಎರಳ್ 1, ಎಲರ್, ಎಲಲ್. (Šmd. 41). Wind, air (ಅನಿಲ Kk. 16; Šm. 13).

ಎರಲ್ ĕral. 2. ಎರಲು. = ಎರಳ್ 2, ಹೆರಲ್, ಹೆರಳ್. The braided or plaited hair of females (My.).

ಎರಲ್ ĕral. 3. Playing, dancing, or frisking about. ಎರಲೆನ್ದು ದಿಂಕೆನ್ದು ಗೊಣ್ದುಗಳೊಳ್ ಬಿನದಿಪಾಟಂ (Ša.).

ಎರಲೆ ĕralĕ. = ಎರಳೆ. An antelope, a deer (My.; T. ಇರಲ್ಕೈ, Tĕ. ಲೇಡಿ). ಪುಲಿ ಕರಡಿ ಎರಲೆ (Šmd. 129). ಆ ಎರಲೆ ಪೋದುವ (129). See Bh. 1, 20, 51; J. 28, 52. — ಎರಲೆ ಗುಡುಪ. -ಕುಡುಪ. = ಎರಳೆಗುಡುಪ. — ಎರಲೆವಕ್ಕಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. The moon (Čt. I, 107; II, 6).

ಎರವ ĕrava. See s. ಎರೆ 4.

ಎರವಣಿಗ era2-vaṇiga. A man who borrows. ಗಸ್ತಿಗನ್ ಎರವಣಿಗಂ ಸರವನ್ತಿಗಂ ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗಂ (Šmd. 233; Kâvy. I, 4, 2).

ಎರವಲ್ ĕraval. -ಲು. = ಎರವು. (Bp. 51, 20; My.).

ಎರವಿಗ ĕraviga. = ಎರವಣಿಗ. (My.).

ಎರವು ĕravu. (*fr.* ಎರೆ 4). = ಎರ 2, ಎರಪು, ಎರವಲ್. (Šmd. 247). That is asked for or desired: an object of desire. **2,** a thing which one desires to borrow;—a thing borrowed (for temporary use, as a book, a chair, etc.; C.; ಸಿರಿ Nn. 150; T. ಇರವಲ್; M. ಇರವು; Tĕ. ಎರುವು, ಎರುವಲೆ). ಎರವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 150). ಎರವುಗಳು (Bp. 40, 58). ಎರವಿನ ಜಿನ್ನಾ ಥರಿಸಿ, ತಾನೂ ಅರಸಿ ಎನ್ದಳ್ಳು.—ಎರವು ನಪ್ಪಿ, ನಿಜಾ ಮಱಿತ.—ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಜೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಣ ಜಾವನಲ್ಲ (Prvs.). See Rêv. I, 36; II, 165. **3,** the state of borrowing from one another: distant relationship, deficient affection or love (J. 2, 54; 4, 54; 26, 58);—difference, discordance; the state or quality of being adverse, hurtful or detrimental, that of impairing, damaging or endangering; deficiency; harm. ಅಪುವಿನ ವ್ಯಸನದ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಹ ಎರವಾಗುತ್ತಾರೆ (B. 4, 41; My.). ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಸಹ ಎರವಾಗುತ್ತಾರೆ (4, 60; My.). ಸ್ವಾಥಾವಿಳಮಯ್ದಿ ಪದಿವದಱಿನ್ದ ಎಱ್ಱೋ ಜನರು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವದು! (4, 223; My.). ತನ್ನ ಶೈತರಿಗೆ, ಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಇರ ಜೀಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದೀರಿ ಎನ್ದು, ಅಪ್ಪಣೆಯ ಕೊಟ್ಟನು (5, 59). ನಿನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದೀತು (C.). See Bp. 1, 29; 61, 68. — ಎರವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To grant an object of desire. ಎರವಿಕ್ಕದ ಪೊಲ್ದ ಪೊಲ್ ಆಪೂರ್ವಮ್ ಆಗೆ ಪೇದ್ದಿಂ ಕೃತಿಯಂ (Čh. v. 2). 2, to lend one a thing that he wishes to borrow (My.). — ಎರವೀ. -ಈ. = ಎರವಿಕ್ಕು. ಎರವನ್ ಈಯನು (Bp. 60, 15). — ಎರವು ಕೊಡು. = ಎರವೀ. ತಮಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಎರವು ಕೊಡ ಜೀಕೆನ್ದ...ಆಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ (B. 4, 88). ಮುಕ್ಕನ್ ಎರವ ಕೊಟ್ಟವರ್ ಉಣ್ಟೆ? (Bh. I, 10, 18). — ಎರವು ತರು. To take a borrowed thing home. ಯಾಚಿತಕವೆನ್ದು ಕೇಳುವದಱಿನ್ದ ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು, ಎರವು ತನ್ದದಕ್ಕೂ ಹೆಸರು (Si. 300). — ಎರವು ಬೇಡು. To ask for what one wishes to borrow: to ask a loan. ಆಮಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರನ್ತೆ (Prv.). — ಎರವುಮುಟ್ಟು. A thing borrowed; a thing that one desires to borrow. ಎರವುಮುಟ್ಟ ಕೊಡು (= ಎರವಿಕ್ಕು No 2, C.). ಎರವುಮುಟ್ಟು ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು, to borrow (C.). — ಎರವುಮುಯಿ ಮುಟ್ಟು. Things of borrowing and returning. ಎರವುಮುಯಿಮುಟ್ಟು ಉಣ್ಬು ವಸ್ತೂತ್ಕರದೊಳಗೆ (Bh. 1, 10, 18).

ಎರಳ್ ĕral. 1. = ಎರಲ್ 1, etc. (Šmd. 41).

ಎರಳ್ ĕral. 2. ಎರಳು. = ಎರಲ್ 2, etc. (My.).

ಎರಳೆ ĕralĕ. = ಎರಲೆ. An antelope, a deer (masc. and fem.), including *e.g.* the black and spotted antelopes (ಕಮಲ, ಮೃಗ Nn. 29; ಕೃಷ್ಣ, ಪೃಷತ 47; ಹರಿಣೆ, ಮೃಗ 95; ಮಾರುತಪ್ರೇಮಿ, ತಮ್ಪರ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 163; ಮೃಗ, ಕುರಂಗ, ಹರಿಣ, etc., ಜಿಂಕೆ Si. 168; ಕುರಂಗಿ, ಕದಲಿ Nr.; C.). ಬೋರೇ ವರ್ಣದ ಎರಳೆ, ಮಚ್ಚೇ ಎರಳೆ (ಕದಲಿ Si. 169). See ಗಣ್ಡೆರಳೆ. — ಎರಳೆಗುಡುಪ. -ಕುಡುಪ. The antelope-marked: the moon (Šm. 16).

ಎರಡಿಲ್ ĕral. = ಎರಡು (Šmd. 217. 221). Two. — ಎರಡ್ಡಿಡ. (Šmd. 217). Two bits, etc. — ಎರಡ್ಕೈ. Two hands (Abh. P. 9, 112). — ಎರಡ್ಕುದುರೆ. (Šmd. 69. 222). Two horses. — ಎರಡ್ಕೈಯ್ವು. (Šmd. 69). Two weapons. — ಎರಡ್ಚವರ. Two čavaras (C. Bp. 47, 37). — ಎರಡ್ತರ. (Šmd. 217). Two rows, etc. — ಎರಡ್ತಿಱಿ. (Šmd. 11). Two kinds. — ಎರಡ್ದಿಸೆ. Two regions or sides (Grj. 3, 114). — ಎರಡ್ಪಡಿ. (Šmd. 222). Two measures, etc. — ಎರಡ್ಪಡೆ. Two armies. ತಾಗಿದುವು ಎರಡ್ಪಡೆಯ ಆನೆಯೊಳ್ ಆನೆಗಳ್ (Abh. P. 13, 75). — ಎರಡ್ಪಲ. Two forces (Abh. P. 13, after 109). — ಎರಡ್ಮಾಡು. = ಎರಡು ಮಾಡು. (Rêv. 6, 67). — ಎರಡ್ಮಾತು. (Šmd. 197. 217). Two words. ಎರಡ್ಮಾತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಂ ಜಗದ್ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ನುಡಿ ಕಾಱಿನ್ ಆದ (Šmd. 217. 222 Mdb. MS.). — ಎರಡ್ಮೂಡು. (Šmd. 28). Two and three, etc. — ಎರಡ್ಮೆತ್ತಿಗೆ. Two parasols (C. Bp. 47, 37).

ಎರಿಲದ್ದು (ĕril-addu=haddu). The Indian bustard, Eupoditis edwardii (Gz.).

ಎರುಬು ĕrubu. (= ಏರುಬ 2). Dung, muck (T. ಎರು; Tĕ. ಎರುವು, ಏರುಗು; T., M. ಎಚ್ಚ, excrements of lizards, flies, rats, etc.; *cf.* ರೆಟ್ಟೆ). — ಎರುಬುಹುಬಿವು. An earth worm, a muck worm (ಮಹೀಲತೆ, ಗಣ್ಣೂಪದ, ಕಂಜುಲಕ, ಕೆಸಬಿಲ್ಲಿಯೂ ತ್ಯಾವದ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಹಂಟೀ ಕಡ್ಡಿಯನ್ತಾ ಕೆಮ್ಪು ಹುಬಿ Si. 89; *cf.* ಎರೆ 2). See ಹೆಣ್ಣು ಎರುಬುಹುಬಿ.

ಎರೆ ĕrĕ. 1. (= ಎರೆ 3 & 3 ?). A dark-red or dark-brown colour, a dark or dusky colour (Tĕ. ಎಱಿ, ಎಱುಪು; T. ಎರುವೈ, blood; copper; T. ಇರುಮ್ಬು, Tĕ. ಇನುಮು, iron; T. ಇರುಳ್, the colour black); black grease for wheels (My.). **2,** soil of a dark colour, black soil (ಭೂವಿಶೇಷ Šmd. Dh.; ಕ್ಷತಿಭೇದ Šm. 104; ಅಸಿತರಸೆ, ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ Mr. 93; My.). ಎರೆಯುಳ್ಳದೊನು ಭೂಮ್ಯನ್ತರಮ್ ಅಮಕೃಷ್ಣಭೂಮಿಯಕ್ಕುಂ (Nâgavarmanighaṇṭu p. 50). ಎರೆಯ ಭೂಮಿಯಂ ಕೃಷ್ಣಭೂಮಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ರಾಗದಿನ್ದೆ ಎರೆಯನ್ ಆಗಂ ಗವೆಯು ಮುಗಿಲುದ್ದಮ್ ಎನಲ್ ಪರಿಯುತ್ತಮ್ ಇರ್ ನೆತ್ತರ ತೊಱೆಯಂ ಮರುಳ್ ತೊಳಸಿ ಪಾಯಿಸುತೆ ಇರ್ದುವು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯೊಳ್ (Abh. P. 13, 66). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹಿರಿಸ ನೀರೊಳು ಮುಬುಗೆ, ಕರಗೊದೇ ಪಾಪ? ತಾ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದುದು ಎರೆಯ ಕಲ್ಲಿನ್ಟೆ? (Sp.). ಎರೆನೆಲ, ಎರೆಭೂಮಿ, ಎರೆಮಣ್ಣು, ಎರೆಹೊಲ, black soil (C.). — ಎರೆಗದ್ದಲೆ. -ಕಟ್ಟಲೆ. Sable darkness (Grj. 4, 73).

ಎರೆ ĕrĕ. 2. (= ಎರೆ 3 ?). A worm that lives in orts (ಎವುಟ್, ಎಂಜಲ್ವುದು Šmd. II, o. r. ಸೀಮುಟ್; ಕ್ರಮ

Śm. 104; Tē. ಎರೆ, a bait or prey of any kind, used to catch wild beasts, fish, etc.; M. ಇರೆ, bait, worms, Ascarides, etc.); a worm in general: a bait. See Bp. 21, 28; Rśv. 5, 52. — ಎರೆಮಡ್ಡಿ. A lumpy mass of worms (Rśv. 5, after 114). — ಎರೆಬಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟು. Worm-cloth: silk (ಪಟ್ಟೆ Ct. II, 78). — ಎರೆವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. Baits to become abundant (Abh. P. 13, 51. 122).

ಎರೆ ೆರೆ. 3. Food for animals, as for snakes, birds, etc. (ತಿರ್ಯಗ್ಗ್ರಾಸ Śmd. Dh.; ಭುಜಗಗಳ ಗ್ರಾಸ Śm. 104; ಹಕ್ಕಿಗಳ ಉಣಿಸು Kśs.; T. ಇರೈ, ಉಣ್ಣಿ; M. ಇರೆ; Tē. ಎಱ್ಱಿ, a red earth-worm used as a bait; ಎಱ್ಱಿ, redness; food; T. ಇರೈ, ಇಱೈಚ್ಚಿ, M. ಇಱಚ್ಚಿ, Tē. ಎಱಚಿ, Kôḍagu ಎರ್ಚಿ, flesh).

ಎರೆ ೆರೆ. 4. To beg, to ask, to solicit (ಯಾಚ್ಞೆ Śmd. Dh.; Śm. 104; T., M. ಇರ). P. ps. ಎರದು (Abh. P. 12, 79), ಎರೆದು. — ಎರವಂ. = ಎರೆವಂ. One who begs, etc. (ಬೇಡ್ವಂ Ct. I, 27; ಬೇಡುವವಂ Kk. 37). — ಎರೆವಂ. = ಎರವಂ. (ಬೇಡುವಂ, ಯಾಚಿಸುವಂ Śm. 47). ಎಡೆವರ್ಗೆ or ಎರೆವರ್ಗೆ (Śmd. 140).

ಎರೆ ೆರೆ. 5. = ಹೆರೆ, etc. The slough of a snake (J. 12, 13).

ಎಱ್ ಱ್. (Śmd. 59; whether = ಎಱು?). *Cf.* ಎರ್ತ.

ಎಱಿ ೆಱ್ರ. = ಎಱಿದು, ಎಱಿದು. P. p. of ಎಱಿ 2. — ಎಱಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಎಱಿದು ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಎಱಿಕ ೆಱ್ರಕ. 1. Coming down, etc. (Bh. 2, 2, 103).

ಎಱಿಕ ೆಱ್ರಕ. 2. = ಎಱುಕ. Love, good will (ಪ್ರೀತಿ Kk. 68; Śm. 55, o. r. ಎಱುಕ; ಪ್ರಾಧ್ಯ Nn. 122, Mr. 488; Bh. 5, 1, 36; T. ಎಱ್ಪು, ಇರಂಗು, to be tender-hearted, gracious; ಉರುಕ್ಕು, affection). See ಕಟ್ಟಿಱಿಕ s. ಕಟ್ಟು 1.

ಎಱಿಕಿಲ್ ೆಱ್ರಕಿಲ್. = ಎಱಿಕೆ 1. A roof, a thatch (M. ಇಱಿ, T. ಇಱ್ಱಿ, the eaves of a house). ಕೊಟ್ಟಗೆಯ ಎಱಿಕಲ್ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Nr.).

ಎಱಿಕೆ ೆಱ್ರಕೆ. 1. = ಎಱಿಕೆಲ್. ಮನೆಯ ಎಱಿಕೆ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Nr.). ಲಾಲಿಸಿದಂ ಕುಲಿನ್ಯಕ್ಕಂ ಸೌಭಾಗ್ಯನಿಲಯದ ಎಱಿಕೆಯ ವಸುವನ್ ಒಡವಿದ ಅಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದ ಒಡಲಂ ಒಲ್ ಎಸವ ಆ ಶಶುವನು (J. 28, 55).

ಎಱಿಕೆ ೆಱ್ರಕೆ. 2. = (ಎಕ್ಕೆ), ಎಱಿಂಕೆ, ಱಿಕ್ಕೆ, ಱಿಕ್ಕೆ. A wing; a fin; an arm (ಪಕ್ಷ Nr.; ತನೂರುಹ, ಗರುತ್, ಪತ್ರ, ಪಕ್ಷ, etc. Hlâ.; T. ಇಱಗು, ಇಱ್ಱೆ, ಚಿಱಗು; M. ಇಱಗು, ಎಗಿಱು; Tē. ಎಱಿಕೆ, ಱಿಕ್ಕೆ; Tē. also: a rib; *cf.* ನೆಱಿಗು?). ಎಱಿಕೆಯ ಮೊದಲು (ಪಕ್ಷತಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ Hlâ.). See Bh. 3, 13, 34; J. 6, 8; 28, 36.

ಎಱಿಗಿಸು ೆಱ್ರಗಿಸು. To cause to bow, to bend down, etc. (Abh. P. 12, 12; J. 3, 3; 8, 3).

ಎಱಿಗು ೆಱ್ರಗು. 1. To bow, to be bent; to make obeisance to; to crouch; to come down; to alight, to perch; to fall upon, to attack, (to strike); to enter, to join; to accrue to (ಪ್ರಣತ Śmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 183. 194 Cm.; ಬರ್ 218; ಮೋದು, ಪೊಯಿ Kśs.; C.; Tē.; T. ಇಱಂಗು, ಇಱ್ಱೆಂಜು; M. ಇರಬ್ಬು; Tu. ಎಱಗು; see s. ಇಕ್ಕು 2). ಎಱಿದುರ್ದುದು (ನತ, ನವ್ರ, ಬನ್ನೂರ Hlâ.). ಎಱಿಗೂದು (ನತ, etc. Mr. 454). ಪಕ್ಕೆ ಎಱಿಗೂದು (ತೆಂಗುಹಂ Kk. 86). ಪಕ್ಕೆ ಎಱಿಗುವುದು (ತೆಂಗುಹಂ Śm. 30). ಎಱಿದ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ನತನಾಸಿಕ Nr.). ಗುರುವಿಂಗೆ ಎಱಿದಂ (Śmd. 159). ಆರ್ ಎಱಿಗರ್ ನೃಪಮುಂಗಲಿಗೆ? (171). ಅರ್ಕೇನ್ದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿರ್ಕುಂ ಕಟ್ಟಲಿತಿ, ಸಿಡಿಲ್ಗಳ್ ಎಱಿಗುಗುಂ (267). ಮೂಜೆಯೆಱಿಪ್ಪು ಎಱಿಗಿದ ತೆಱದಿಂ ಕೊರ್ವಿದ ಎಕ್ಕಲಂ (135 Mdb. MS.). ಕೆಯ್ವುವಂ ರುಳಪಿಸುತ, ನಿನ್ನಂ ಛೇದಿಸುವೆನೆನ್ದು, ಎಱಿಗಲ್ (Bp. 32, 35). ಎಱಿದ ಶರಧರದ ತುಱುಗಲ್ (Rśv. 1, 120). See Śmd. 98; Ćpr. 7, 55. 60; Abh. P. 7, 72; 12, 12; Bp. 11, 10; 23, 6; 36, 35; 40, 58; 46, 59; 47, 64; 49, 36; 57, 32; Grj. 2, 105; Bh. 1, 8, 58; 1, 10, 33; 2, 13, 8. 13; Rśv. 2, 39. 50; 5, 21; 6, after 11 & 23; 8, 105; 13, after 104; J. 2, 14. 50; 4, 10. 44; 15, 10; 28, 44; 31, 30; Si. 249; ದೇವ. — ಎಱಿಗೆಱುಗು. rep. (Bp. 26, 29; 31, 5; 60, 29).

ಎಱಿಗು ೆಱ್ರಗು. 2. A bow, an obeisance (ನಮಸ್ಕಾರ Kk. 34, Śm. 34; ಪ್ರೊಡವಡಿಕೆ Śm. 84).

ಎಱಿಗು ೆಱ್ರಗು. 3. (= ಎಱ್ಗು 1). The quality or behaviour of a simpleton (ಗಾವ್ಲುತನ Śm. 84).

ಎಱಿಗುಹ ೆಱ್ರಗುಹ. Bowing; coming down; perching; etc. ಪಕ್ಕಿ ಎಱಿಗುಹ (ತೆಂಗುಹ Śmd. II; Ćt. II, 101).

ಎಱಿಂಕೆ ೆಱ್ರಂಕೆ. = ಎಱಿಕೆ 2. (ಪಟ್ಟಿ, ಪಕ್ಕ Kk. 69; ಱಿಟ್ಟಿ Śm. 30; ಪಕ್ಕ 78; Abh. P. 14, 146; Rśv. 5, after 55). ಗಿಳಿಯ ಎಱಿಂಕೆಯ ಬಣ್ಣ (ಹರಿಣಿ Hlâ.). ನಸು ಮಾಸಿದ ಎಱಿಂಕೆಗಳಂ ಕಲಹಂಸೆಗಳ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.).

ಎಱಿಚು ೆಱ್ರಚು. = ಎಱ್ಚು. To sprinkle; to scoop; to scatter; to strew; to cast; to sow (My.; T. ಇಱ್ಪು; see ಇಱ್ಪಿ 1, ಎಱ್ಪಿ 2).

ಎಱಿಚುವಿಕೆ ೆಱ್ರಚುವಿಕೆ. Strewing, casting, etc. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾಱಿ ಬನ್ದ ಕಾಲಿನ್ನ ರಾತ್ರಿಯ ಮೀಲಕ್ಕೆ ಎಱಿಚುವಿಕೆ (Si. 400).

ಎಱಿತಿ ೆಱ್ರತಿ. (fr. ಎಱಿ 1). A mistress: the wife of Kâma (ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತಿ Ct. II, 119; T. ಇಱ್ಱೈವಿ, the mistress of a house).

ಎಱಿದು ೆಱ್ರದು. = ಎಱಿ, ಎಱಿದು. P. p. of ಎಱಿ 2.

ಎಱಿವ ೆಱ್ರವ. A hill-tribe (in Kôḍagu; M.; T. ಇಱವು ಳ, T. ಇಱುಮ್ಬು, a hill; Tē. ಎಱುಕುವಾನ್ಲು).

ಎಱಿ ೆಱ್ರ. To be all, entire, full or complete (ಸಮಗ್ರತ್ವ Śmd. Dh.; *cf.* ಎಲ್ಲ, ನೆಱಿ, ಇಡಿ 1 & 2; Tu. ಎರ್ಪು, to be full). *Cf.* ಎರ್ತ?

ಎಱಿಕ ೆಱ್ರಕ. = ಎಱಿಕೆ 2, q. v.

ಎಱಿತಿ ೆಱ್ರತಿ. 1. The state of being a master or husband (ಪತಿತ್ವ Śmd. Dh.). **2,** a master (ಕರ್ತೃ Śm. 117; T. ಇಱ್ಱೆ). — ಎಱಿಯಂ. -ಅ 3. A master, a king; a husband (ಶಾಲಕ Ct. I, 82; ಅಣ್ಮ, ಬಲ್ಲಪ, ಅಧಿಪತಿ Kśs.; Abh. P. 10, 8; T. ಇಱ್ಱಿವ, M. ಇಱವಾ). ನಾಡೆಱಿಯಂ (Śmd. 161). ಜಗದೆಱಿಯನೇ ಬಲ್ಲಂ (J. 4, 10). See ಇಂಗಪಲ ಕುವರಿಯೆಱಿಯ, ಇರು ಳೆಱಿಯ, ಕುಳಿರ್ವೆಱ್ಪಿಱಿಯ, ಪಗಲೆಱಿಯ, ಬಲ್ಲೆಱಿಯ, ವಿಪಾನ್ಗಳೆಱಿಯ, ಮುನ್ನಿಲೆಱಿಯ; J. 2, 46. — ಎಱಿಯಳ್. -ಅಳ್ 3. A mistress, a queen. See ಮಾತೆಱಿಯಳ್. — ಎಱಿವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. A royal fillet or tiara: eminent, chief (Abh. P. 4, 41; 7, 72).

ಎಱಿತಿ ೆಱ್ರತಿ. 2. To pour any liquids; to pour; (ನ್ರವವ್ಯದಾನ Śmd. Dh.; Śm. 117; C.; T., M. ಇಱು, T. ಇಱ್ಪಿ; see ಎಱುಚು); to cast, as metal; to overflow, to cover with water, to bathe (C.). P. ps. ಎಱಿ, ಎಱುದು, ಎಱಿದು. ಮರಕ್ಕೆ ಎಱಿ ನೀರಂ! (Śmd. 115). ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱಿವ ಪರಿಣೆ (ಆವಾಲ Hlâ.). ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನ್ ಎಱಿವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ Nr.). ನೀರೆಱಿವಾತಂ (ನೀರ್ಕುಟಿಗಂ Śm. 46). ಗಿಡು ಮರಕ್ಕೆ ಎಱವ ನೀರ ಕಾಲುವೆ (ಆವಾಲ, etc. Mr. 108). ಬಾ

ಬ್ಗಿ ನೀರೆಱಿ, to pour water on a person's prosperity in order to quench or destroy it (C.; Šš. 94). ಸಾಲಕ್ಕೆ ನೀರೆಱಿ, to quit a debt, to grant acquittance of a debt (C.). ಪಂಚಲೋಕ ಹವನ್ ಎಱಿದು (Bp. 23, 24). ಎಱಿದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ತಿರುಗ ಕೇಳ ಬೇಡ (Prv.). ಮೆಯ್ಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೂಸಿ, ಪಿಸಿನೀರಿನ್ದ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಗ್ಗಾಗ್ಗೆ ಎಱಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). ಪಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಎಱಿಯ ತಕ್ಕದ್ದೊನ್ದು ಧಾತು (B. 4, 141). See Bp. 9, 12; 15, 10; 18, 3; 31, 14; 41, 21; 43, 30; 44, 2; 50, 55. 60; 58, 22; 59, 1. 2. 3. 26. 27. 28. 29. 30. 42; Rśv. 8, 117; J. 3, 9; 28, 17; Šš. 42; Dp. 148; ಧಾರೆ-. — ಎಱಿ ಎಱಿ. rep. (Bp. 6, 28; 58, 22; 60, 49).

ಎಱಿ ĕṟĕ. 3. = ಎಲೆ 3. Pouring: fitness for being poured. — ಎಱಿಯಪ್ಪ. -ಆಪ್ಪ. = ಎಱಿಯಪ್ಪ. A sweet rice-pancake (My.). — ಎಱಿವಚ್ಚು. -ಹಚ್ಚು. To apply streams of water (Grj. 4, after 26).

ಎಱಿಯಿಸು ĕṟĕyisu. To cause to pour, etc. (My.).

ಎಱಿಸು ĕṟĕsu. = ಎಱಿಯಿಸು. (My.).

ಎರ್ಕೆ ĕrkĕ. = ಎಕ್ಕೆ q. v., etc. Tbh. of ಅರ್ಕ (Šmd. 345. 364. 39; Šš.).

ಎಱ್ದು ĕṟḍu. = ಎದಱು. (My.).

ಎರ್ದು ĕrḍu. = ಎರಡು, etc. (B. 5, 33). — ಎರ್ದನೆಯ. = ಎರ ಡನೆಯ. (B. 5, 38. 55. 86. 223). — ಎರ್ದೂವರೆ. = ಎರಡೂವರೆ. (B. 3, 74; 5, 252). — ಎರ್ದೆರ್ದು. = ಎರಡೆರಡು. (B. 5, 18. 34).

ಎರ್ತ ĕrta. (ĕrta). (Šmd. 247). ಏತಂ, ಓತಂ, ಎರ್ತಂ, ಪೊ ರ್ತಂ (247). *Cf.* ಎಱ್, ಎಱು?

ಎರ್ತ ĕrta. Tbh. of ವ್ಯರ್ಥ. (My.).

ಎರ್ದು ĕrḍu. = ಎದ್ದು 4, ಎದ್ದು. P. p. of ಎರ್. Having risen (Abh. P. 7, after 7). ದೇವತಾದ್ಯಾರ್ಚೋದ್ಭೇತದೊಳ್ ಎರ್ದು, ಶಂಖಮನಿ ಭು ಭೂ ಭೂ ಎನ್ದು ಪೂರಯ್ಸಿದಂ (Šmd. 12 Mḍb. MS.). ನವರ್ ಇದಿರೆರ್ದು ತನುವಿನೊಳು ಪರಿರಾಜಿಸಲು (Rāghĕ. 17, 64).

ಎರ್ದೆ ĕrḍĕ. = ಎದೆ 1, etc. (Šmd. 55; ಉರ 43 Cm.; ಗುಣ್ಡಿಗೆ Šm. 84; Abh. P. 15, 78). ಪೊಡವ ಎರ್ದೆ (Rśv. 5, 118). — ಎರ್ದೆ ಗಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. (Šmd. 167). A heart's ruler, a husband. ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮನ್ ಎನ್ನರಸನ್ ಎಲ್ಲಿದನೋ? (136. 167). — ಎರ್ದೆಗಿಡು. -ಕೆಡು. Courage to fail. ಎರ್ದೆಗಿದವೆ ಇರು ಜವಸಿಟ್ಟುರಕ್ಕೆ! (Šmd. 68). — ಎರ್ದೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. = ಎದೆಗುನ್ದು. (Abhā. 1, 29). — ಎರ್ದೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಎದೆಗೊಡು. (R.). — ಎರ್ದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take courage; — to take to heart. ಜಿನವಿಸುವನೆಗಮ್ ಎರ್ದೆಗೊಣ್ಡಂ (Šmd. 294, o. r. in Mḍb. ಎಡೆಗೊಣ್ಡಂ). — ಎರ್ದೆ ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To captivate, to fascinate. ಅಬಿಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Šmd. 78). — ಎರ್ದೆಪಡಿದೆ ಱಿ. -ತೆಱೆ. The heart's door to open (Abh. P. 10, 8). — ಎ ರ್ದೆ ಪಾಡು. The heart to palpitate (Abh. P. 9, 28). — ಎರ್ದೆ ಯಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. = ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮ (Šmd. 167). — ಎರ್ದೆಯೊಡೆ. -ಬ ಡೆ. = ಎದೆ ಒಡೆ. (Abh. P. 7, 88). — ಎರ್ದೆವತ್ತು. -ಪತ್ತು. To be come settled in the mind (ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ Ct. II, 12). — ಎರ್ದೆವಾಯ್. (Šmd. 55, o. r. in Mḍb. ಗೆರೆ-). — ಎರ್ದೆಪಾಡು. A palpitation of the heart; a heaving of the breast; a sob (ಗುಳ್ಳು Šm. 79).

ಎರ್ಬು ĕrbu. = ಎಬ್ಬು, etc. To rouse. ಸಾಲ್ವುದು ಸೂ ಸುವ ಧವಲಚಾಮರಂಗಳ್ವೆ ಅಂಜಿವಿಣ್ದನ್ ಎರ್ಬದನ್ತೆ (Rśv. 13, after 77). — ಎರ್ಬಟ್ಟು. = ಎಬ್ಬಟ್ಟು, etc. (Abh. P. 10, after 186; 10, 200; 15, 65).

ಎರ್ವಿಸು ĕrvisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, etc. (Abh. P. 13, 47). ಉರ್ವ ರೆಯ ತಾಲಿಗಳ ಪಾಲ್ವೆನೆಗೆ ನಥದಿಂ ಮುಗುರ್ವ ಗಿಳಿವಿಣ್ಡುಗಳನ್ ಉಲಿ ಯಿನ್ದ ಪಾಮರಿಯರ್ ಎರ್ವಿಸಿದೊಡೆ (J. 3, 5).

ಎಲ ĕla. 1. (= ಅಲ 2), ಎಲಾ. (My.). See ಎಲಗೆ, ಎಲವೊ, ಎಲಾ, ಎಲೆ 1.

ಎಲ ĕla. 2. = ಎಲೆ 2. — ಎಲಹೂಲಿ. N. of a plant (ಕರ್ಕಶ, ಕ ತಕ Mr. 133 in three MSS., one MS. ಕೃತಕ, and one ಎಲೆ ಹೂಲಿ).

ಎಲಗ ĕlaga. Having a leaf or leaves. See ಒನ್ದೆಲಗ.

ಎಲಗೆ ĕla-gĕ. Ho! oho! (used in calling to females, Bp. 14, 30; J. 10, 26. 31; My.).

ಎಲಚಿ ĕlaci. = ಎಗೆಚೆ No. 1, etc. The jujube (ಕರ್ಕಸ್ಥು Nr.; My.). — ಎಲಚಿಯ ಬಳ್ಳಿ. The bottle gourd, Lagenaria vulgaris Ser. (St. & Pl.). — ಎಲಚಿಯ ಹಣ್. A ripe jujube (Bp. 18, 16).

ಎಲಚೆ ĕlaci. = ಇಲಾಚಿ. (ಕಾಲಾಂಗಿ, ಏಲಕ್ಕಿ Mr. 141, one MS. ಇಲಚಿ).

ಎಲಬು ĕlabu. = ಎಲವು, ಎಲುಬು, etc. (My.).

ಎಲರ್ ĕlar. = ಎರಲ್ 1, etc. (Šmd. 41). Wind, air; breath (ಪವನ Ct. II, 10; ಆನಿಲ Kk. 16, Šm. 13). ಎಲ ರ್ಗಳ್ (Šmd. 52). See Rśv. 2, 35; 5, 34. 44; 9, 30; Šśv. 1, after 79; J. 15, 3; ಎಳೆವೆಲರ್, ಕಮ್ಮೆಲರ್, etc. — ಎಲರುಣಿ. -ಉಣಿ. Air-eater: a serpent (ಭುಜಗ Ct. I, 10; II, 17). — ಎಲರುಣಿಗ. -ಉಣಿಗ. = ಎಲರುಣಿ. (R.). — ಎಲರುಣಿಯ ಪಕ್ಕಗ. Who reposes on a serpent: Upêndra, Vishṇu (Šm. 6). — ಎಲರುಣಿವಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. Upêndra (Kk. 7, o. r. -ವಡ್ಕಿಗ). — ಎಲರುಣಿವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of serpents: Garuḍa (Šm. 6; ಬಲಗರುಡ Kk. 8). — ಎಲರುಣಿವಸಿಱಿ. -ಬಸಿಱಿ. Who has a serpent round his belly: Gaṇapati (Šm. 4; ವಿನಾ ಯಕ Kk. 5). — ಎಲರುಣಿವಡ್ಕಿಗ. -ಪಡ್ಕಿಗ. = ಎಲರುಣಿವಕ್ಕೆಗ, q. v. — ಎಲರುಣಿವೆಯ. -ಪೆಯ. Who has a serpent for his bow-string: Îśvara (Šm. 2; ಶಿವ Kk. 4). — ಎಲರ್ಗೆಯ. The wind's friend: fire (ಅನಲ, etc. Šm. 11; ಕಿಚ್ಚು Kk. 21). — ಎಲರ್ಪಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. The wind's path: the sky (ಆಪ್ಟ ರ, etc. Šm. 14). — ಎಲರ್ಪಟ್ಟಿಗ. -ಬಟ್ಟಿಗ. The ascending node traversing the heavens (R.). — ಎಲರ್ಪಟ್ಟಿವಾವು. -ಪಾ ವು. The sky-serpent: Râhu (Šm. 17).

ಎಲರ್ಚು ĕlarcu. To make vigorous, to enliven (ಚೇತನಕರಣ Šmd. Dh.; T. ಇಲರ್, ಚಿಲರ್, to rise as the hairs of the body; to sprout, *cf.* ಇಗರು 2? Tk. ಎಲರು ಚು, to arise, appear; to be produced, manifested = ಆತಿಶ ಯಿಂಚು).

ಎಲಲ್ ĕlal. = ಎಲರ್, etc. (Šmd. 42).

ಎಲವ ĕlava. (Šmd. 16, o. r. in Mḍb. ಏಲೆ). The Seemul or silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum Roxb. (T. ಇಲವ, ಇಲವು; M. ಇಲವ, ಇಲವೆ). See ಕರಿಯೆಲವ, ಕಱಿಯ-, ಕೆತ್ತನೆಯ-. ಎಲವದಲಿ ಫಲಮ್ ಉಣ್ಬೆ (Bp. 30, 28). — ಎಲವದ ನುರ. = ಎಲವ. (ಪಿಚ್ಚಲೆ, ಪೂರಣಿ, ಮೋಚೆ, ಸ್ಥಿರಾಯು, ಶಾಲ್ಮಲಿ Nr.; ಶುಕ, ಶಾಲ್ಮಲಿಕುಜ Nr. 153; ಪಿಚ್ಚಲೆ, etc., ಬೂರುಗದ ಗಿಡ, ಹತ್ತಮುಕ್ಕೇ ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ, ಬೆಣ್ಣುಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ Si. 132). — ಎಲವದ ಮೇಣ. The gum or resin of the silk-cotton tree (ಪಿಚ್ಚೆ, ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ Si. 133). — ಎಲವೂರ್. N. (Bp. 13, 1).

ಎಲವು ĕlavu. = ಎಲು, etc. (My.). ಹೊಟ್ಟೆ ಸೊರಗಿ, ಎಲವಿನ ಪಂಜರ ಮಾತ್ರ ಉಡಿಯಿತು (B. 5, 94).

ಎಲವೊ ĕlaı-ŏ4. ಎಲವೋ ĕlaı-ô3. Ho! o! oh! (C.). The character of this interjection is generally too strong for common conversation, occasionally even rough and fierce. See *e. g.* Śmd. 164; Bp. 9, 8. 10; 20, 22; 28, 17. 24; 49, 43; 50, 24. 27; 51, 35; 52, 29. 36; 58, 64; 60, 41; Bh. 1, 10, 30; Rśv. 6, 36; J. 12, 17. 21. 29. 41; Dp. 172. — ಎಲವೆಲವೊ. ಎಲ-ಎಲವೊ. rep. (J. 12, 38; 31, 33).

ಎಲಾ ĕlaı-â5. O! etc. (C.). An exclamation of a familiar and friendly character, used in calling or directly addressing any person. See *e. g.* B. 1, 3; 3, 1. 78. 125; 4, 42. 44. 91. *Cf.* ಎಲೆಲೆ s. ಎಲೆ 1. Remark: when ಎಲಾ is met with in Kannaḍa MSS., it is difficult to decide whether it or ಆಲಾ is meant.

ಎಲಾಂ ĕlâṁ. = ಎಲಾ. (S. Mhr.).

ಎಲಿ ĕli. = ಇಲಿ 2. — ಎಲಿಯಾಲ. = ಇಲಿಯಾಲ, etc. (ಮೂಷಕ ಪರ್ಣಿ Si. 143).

ಎಲು ĕlu. = ಇಲುವು, etc. A bone (ಅಸ್ಥಿ Nr., Śm. 32; ಧಾತು, ಅಸ್ಥಿ, etc. Mr. 395; My.; Tu.; T. ಎನ್ನು, ಎಲುಮ್ಬು; M. ಎಲುಮ್ಬು; Tě. ಎಮ್ಮು). ಎಲುಗಳ್ (ಮೂಳೆ Bhn. 31). ಒರೆಯ ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹವುಂ ಜೆನ್ನ ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹವುಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಪಾರ್ಶ್ವ ಪೃಷ್ಠ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಲುವನ್ನಿಕ್ಕ ಪೆಟ್ಟಿದ ಗೋಡೆ (ಪಡೂಕ, ಏಲೂಕ Nr.). ಒಡಲ ಎಲು (ಅಸ್ಥಿ, ಪಂಜರ, ಕಂಕಾಲ Mr. 397). ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಎಲು (ನಲಕ, etc. 397). ಎಲುವ ನಾಲ್ಗುಂ ಹೊಲೆಯಗಂ, ಮಾಂಸವನು ಮುಚ್ಚಿಗಗೆ (Bp. 21, 44). ಎಲು ಇಲ್ಲದ ನಾಲಿಗೆ ಜ್ಯಾಗೂ ಜೊಗಳುತ್ತದೆ (Prv.). See Bp. 39, 33; 57, 23.

ಎಲುಗು ĕlugu. = ಅಲುಗು 1. To shake (v. t.). ಕೆಯ್ದುಗಳನ್ ಎಲುಗಿದವ್ ಐಡ್ಡೆಸಿದ ತೋಳ್ಗಳ್ (J. 4, 45).

ಎಲುಬು ĕlubu. = ಎಲು, etc. (C.). — ಎಲುಬುಸನ್ದುಕಗಿದ. A high shrubby plant, Rhinacanthus communis Nees (Z.). *Cf.* ಎಲುವುಸನ್ದಿಗಿದ.

ಎಲುವು ĕluvu. = ಎಲುಬು, etc. (C.; ಕೀಕಸ, ಕುಲ್ಯ, ಅಸ್ಥಿ Si. 206). ಪಕ್ಕದ ಎಲುವು (ಪರ್ಶುಕೆ 206). ಎಲುವುಗಳು (198). ಎಲುವುಗಳ (205). ಎಲುವುಗಳಲ್ಲಿ (204). ಎಲುವಿನ ಗೋಡೆ (107). See B. 3, 123; 5, 243. — ಎಲುವುಸನ್ದಿಗಿದ. (ವಿಶಲ್ಕೆ, ವನ್ತಿಕೆ Si. 446; *cf.* ಎಲುಬುಸನ್ದುಕಗಿದ).

ಎಲೆ ĕlaı-ê3. 1. ಎಲೇ ĕlaı-ê2. O!, etc. (My.). Its use is that of ಎಲಾ. See *e. g.* Śmd. 68. 151. 152. 153. 155. 272; Bp. 1, 55; 5, 1; 11, 3. 10. 45; 13, 5. 7; 14, 13; 15, 19; 16, 27; 18, 67; 24, 78; 29, 19; 32, 58; 39, 50; 45, 14. 22. 25. 39. 48; 47, 53; 48, 8; 52, 19. 43; 53, 34. 63; 56, 51; 58, 28; 59, 46; Bh. 1, 8, 61. 77; 2, 13, 36; Rśv. 2, 48; 5, 119. 125; 7, 98; 13, 11. 102; Râm. 26, 22; J. 6, 1; 28, 35; 29, 17. 28. 36; B. 2, 34. **2,** = ಅಲೆ 3, ಎನೆ 2. (My.). — ಎಲೆಎಲೆ. rep. (ಫಡಫಡ Kk. 43; Śm. 60). See Śmd. 151; Bp. 38, 19; 49, 9; Rśv. 6, 34. — ಎಲೆಲೆ. rep. It is used in remembering (smaraṇa), deliberation (vicâra), and addressing (âmantraṇa, Śmd. 394). See Bp. 9, 31; 20, 8; 32, 24; 34, 9; 45, 42; 49, 23; J. 12, 40.

ಎಲೆ ĕlĕ. 2. = ಎಲ 2. A leaf (ಪತ್ರ, etc. Nr.; Si. 122. 451. 465; ಪರ್ಣ Nn. 9; ಪತ್ರ, ಪರ್ಣ 39; C.; Abh. P. 7, 89; Tu. ಇರೆ, ಎಲೆ; T. ಇಲೈ; M. ಇಲೆ; Tě. ಆಕು, ರೇಕು); the blade of a knife, etc. (My.). **2,** the leaf, *i. e.* betel leaf (C.; T. ಇಲೈ); a leaf-plate. ಮುರದ ಎಲೆ (ಬರ್ಹ, ಪರ್ಣ, ದಲ, ಪತ್ರ, etc. Hlâ.). ಮುರದತ್ತಣಿನ್ ಎಲೆ ಉಪಾರ್ದುದು (Śmd. 115). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡಮ್ ಎಲೆ ಕದಿಲ್ವುವು (297). ಬಣಗಿದೆಲೆ (ನದಿಗಂ I). ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರಂ (Hlâ.). ಸೀಲೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಪ್ಪಸಿ (ಮರ್ಮರ); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟಿಹವನು (ಜಟರ); ಇಂಗಿನ ಎಲೆ (ಕಾರವಿ, ಚಾಪ್ಟಿಕೆ Nr.). ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿರು, to sit over the leaf-plates, *i. e.* to sit at dinner (B. 4, 198; My.). ಸದೆ ಎಲೆ ಸೊಪ್ಪೆ (Bp. 16, 22). ಎಲೆಗೆ ಕಾಯಿ ಮಜಿ, ಕಾಯಿಗೆ ಎಲೆ ಮಜಿ. — ಎಲೆ ಪಿಲಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲನೆನ್ದು ತಲೆ ಆಲ್ಲಾಡಿಸಿದ ಜಾಗೆ (Prvs.). ಜಲಕಣಕಲಿತದಲಂ ಸೀರ್ದಿಳಿದು ಇಟ್ಟ ಎಲೆ ಆಗೆ, ನಲಿನ ಕೆಲದಬ್ಬೆಗಳ ಇಟ್ಟಳ್ ಎಸಿಸೆ ವಿಕಚಾಬ್ಜಂಗಳ್, ಕೊಳಲನ್ ಎಸೆದುದು ರಾಜಹಂಸದ ಆವುತಣದ ಎಡೆ ಪೋಲ್ (Rśv. 12, 22). See Prv. s. ನೆಲ, ಜೀರು. — ಎಲಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. Betel leaf and areca nut (C.). ಎಲಡಿಕೆ ಜಾಕ ಕೊಳ್ಳು, to put ĕlaḍikĕ into one's mouth (C.). ಎಲಡಿಕೆ ಹಾಕುವ ಬಟಿವೆ (ಸಡಸ G.). ಎಲಡಿಕೆಯ ತಿತ್ತಿ (My.) = ಎಲಡಿಕೆಯ ಚೀಲ (C.). — ಎಲೆಕಳ್ಳಿ. = ಎಲೆಗಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಎಲೆಕಾವು. The heat of leaves that have been held towards a light or a fire. ಎಲೆಕಾವು ಕೊಡು, to apply such hot leaves to alleviate pain (S. Mhr.). 2, = ಎಲೆತುಮ್ಬು. (My.). — ಎಲೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. A leaf split in the form of a pair of scissors, with which the head of a boy is touched before the first tonsure (S. Mhr.). 2, a pair of scissors to shear wool (My.). — ಎಲೆಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. A thorny and milky shrub or tree, Euphorbia nivulia Ham. (St. & Pl.; ಮಹಾತರು, ವಜ್ರ Mr. 136; ಶಕ್ರ 517). 2, the prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (S. Mhr.; Z.). 3, = ಅವ್ವಡಲ No. 2 (My.). — ಎಲೆಗುದ್ದಲಿ. A broad guddali (My.). — ಎಲೆಚೇಳು. A kind of scorpion. ಎಲೆಚೇಬಿನ್ದು, ವೃಶ್ಚಿಕ, ತೂಕಕಳಿಟು; ಎಲೆಚೇಬಿನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ಎಲೆ ತಳಲ್. To get leaves, to sprout (ಪಲ್ಲವಪ್ರಾಪ್ತಿ Śmd. Dh.). — ಎಲೆತುಮ್ಬು. The stem of a leaf (C.). — ಎಲೆತೊಟ್ಟು. = ಎಲೆತುಮ್ಬು. (ವೃನ್ತ Si. 123; My.). — ಎಲೆದಟ್ಟೆ. -ತಟ್ಟಿ. A plate for keeping betel leaf in (My.). — ಎಲೆದೋಟ. -ತೋಟ. A betel garden (C.). — ಎಲೆನಾಗರ. A small and dangerous snake found in the foliage of the plantain and betel (My.). — ಎಲೆಪೆಣ್ಡೆ. A bundle of betel leaves (C.). — ಎಲೆ ಬಿಡು. To send forth leaves, to sprout, as a tree (G. 188; C.). — ಎಲೆಮಿಡಿತೆ. A green locust (My.). — ಎಲೆಯ ನಾರು. The fibre or vein of a leaf (ಮಾಧಿ Nr.; My.). — ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. The creeper called betel-leaf pepper, Piper betle Lin. (ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ, ನಾಗವಲ್ಲಿ Nr., Hlâ.; C.). — ಎಲೆಯನ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. An arrow with a point in the form of a leaf (Rśv. 5, 52). *Cf.* ಜೋಲಿಯಮ್ಬು. — ಎಲೆಯುಗುರು. -ಉಗುರು. A kind of a nail-like knife that can be fixed on the top of a finger. In gathering betel leaves one is fixed on the thumb and another on the fore-finger to pinch the leaves off (C.). — ಎಲೆವಸಿ. -ಜಸಿ. A drop on a leaf. ಜಪಲಳಸು ಸಿಡುಗೋದಂ ನೆಳೆದು ಆಲುಗೆ ಸೂಸುವ ಎಲೆವಸಿಗಳ್ (Rśv. 9, 24). — ಎಲೆವನೆ. -ಮನೆ. A leaf-house, an arbour or a hut made of leaves. ಎಲೆವನೆಯ ಜೊಬವಣ್ಣನು (Râm. 3, 6, 5). — ಎಲೆವರ. -ಹರದು. Betel-leaf trade. ಎಲೆವರದಾಡು, to carry on such a trade (Śmd. 240). — ಎಲೆವಸ್ತ್ರ. A colored handkerchief (C.). — ಎಲೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.; My.). — ಎಲೆಸವುಟು. A metal spoon with a round blade or basin (My.).

ಎಲೆ ĕlĕ. 3. = ಎಜೆ 3. — ಎಲಿಯಪ್ಪ. = ಎಜಿಯಪ್ಪ. (My.; Si. 314).

ಎಲೆಗಾಪಿ ĕlĕ-gâṛa. A male betel-seller (C.).

ಎಲೆಗಾರ್ತಿ ĕlĕ-gâṛti. A female betel-seller (C.).

ಎಲೊ ēla1-ô4. **ಎಲೋ** ēla1-ô3. O! etc. (ಫೋ G.).— Its use is that of ಎಲಾ, or ಎಲೆ 1 No. 1, perhaps connected with a little more force and resembling ಎಲವೊ. See *e. g.* Bp. 49, 9. 10; 55, 5. 52. 61; 51, 65; 52, 35; 60, 6; 61, 18; B. 2, 21. 47; 4, 90. 91.

ಎಲ್ಲಿ ēlči. = ಎಗಜೆ No. 1, etc. (My.).

ಎಲ್ಬು ēlbu. = ಎಲು, etc. (My.). ನೆರೆದ ನಿಶಾಚರ್ ಎಲ್ಬು ಉಟ್ಟಂತೆ ತಿನ್ದ ಗಜಂಗಳೆ (Abh. P. 13, 66).

ಎಲ್ಲ ēlla. (fr. ಎಲು). All; every thing; the whole (ಕೃತ್ಸ್ನ, ಸಮಗ್ರ, ಸಕಲ, etc. Hlâ.; ಅಖಿಲ Nn. 87; ಸರ್ವ 162; Tē. ಎಲ್ಲೆ; in T. & M. there exist ಎಲ್ಲಾಂ, ಎಲ್ಲಾಮುಂ, ಎಲ್ಲಾರುಂ; *cf.* ಇಡಿ 1). ಎಲ್ಲಂ (Śmd. 113. 121. 129. 134. 138. 139. 144. 188. 208. 384. 391). ಎಲ್ಲವು (122). ಪಾಲಿಕ್ಕುಂ ಜಗವೆಲ್ಲಮುಂ ಕಮಲಭವಂ (268). ದೇಗಲವೆಲ್ಲವಂ ತುಮ್ಬಿ (Bp. 49, 22). ಸರಕನೆಲ್ಲವ ಸನ್ತವಿಟ್ಟಿನು ತನ್ನ ಜತರದಲಿ (Bh. 1, 10, 34). ಇನಿತೆಲ್ಲಮಂ ಕರ್ಣಾತನಯಂಗೆ ತೋಱುತಿರ್ದಂ ಭೀಮಂ (J. 3, 41). ತಿಮಿಂಗಿಲಮ್ ಎಲ್ಲಮಂ ನುಂಗುತಿರ್ಪುದು (6, 8). ಎಲ್ಲವಂ (12, 19). ಎಲ್ಲ ಕೈಯಂ (Śmd. 222). ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ (Si. 327). ಎಲ್ಲಕೆ (Bp. 51, 1). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ (44, 51). ಎಲ್ಲವರಿ (Śmd. 118. 292). ಎಲ್ಲವರ್ಗಂ (135). ಎಲ್ಲವರಿಲ್ಲಿ (Nn. 87. 162). ಎಲ್ಲವರ್ (Śmd. 122. 123). ಎಲ್ಲರ್ಗ (J. 28, 19). ಎಲ್ಲರಿಗೆ (Bp. 2, 29). ಎಲ್ಲನ್ದರೊಳಂ (Śmd. 73). ಎಲ್ಲಂಗಮ್ (ಎಲ್ಲ ಅಂಗಮ್) ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮನ್ ಎಲ್ಲಿಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎವಮ್! (183. 208). ಎಲ್ಲಿಡೆಯೊಳ್ (335). ಪಶುವಿನೊಳ್ ಅದ ಅವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದ ಉವೆಲ್ಲಂ ಜೀವಧನ ಎಮ್ಬುದು; ತೂದ್ರನ ಭೇದವು ಅನ್ಯಜಾತಿಗಳೆಲ್ಲಂ; ನೆಲದೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು (Hlâ.). ಅಳಿಪ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಅವೆಲ್ಲಂ (Nr.). ಮಹೇನ್ದ್ರಮಹ ದೈಶ್ವರ್ಯಂಗಳ್ ಎವೆಲ್ಲಮ್ ಅಘ್ರುವಂ ಅಘ್ರುವಂಗಳ್ (Śmd. 168). ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಇವೆಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ? (155). ನರರೆಲ್ಲಂ ಜನ್ಪ ಸಾರೂಪ್ಯಮನೆ ಪಡೆದರ್ (Rśv. 11, 67). ಪೊರೆಯ ತಬರಿಯರೆಲ್ಲ ಕರವತ್ತಿ ಪೊಗದ್ದಿರ್ ಆವನ (Rāghc. 17, 70). ಎಲ್ಲರ ಮನೇಲಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೇ ತೂತು (Prv.). See, especially also with regard to the position, etc. of ಎಲ್ಲ, Bp. 2, 29; 9, 30; 14, 5; 16, 12; 18, 43; 22, 14; 27, 3; 38, 49. 60; 39, 26. 43. 59; 40, 43. 69. 89; 42, 13. 40; 43, 27. 40. 48. 65. 68; 44, 43; 46 sum.; 47, 7. 21; 49, 24. 42; 50, 80; 51, 1. 2; 52, 48; 59, 28; 60, 58. — ಎಲ್ಲದು. -ಅದು. It all (Śmd. 96. 182). ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬತನನವಾದರೆ ಹಿಡಿತವ್ಹು ಗದ್ದಕ್ಕೂ ಬಡನನವೇ? (Prv.). — ಎಲ್ಲಮುಂ. -ಉಂ 1. = ಎಲ್ಲವೂ. All together. ಅಗ್ಗದ ಅರಣ್ಯಮ್ ಎಲ್ಲಮುಂ ನೆಲಸರಿ ಅಪ್ಪಿನಂ (Rśv. 6, 34). — ಎಲ್ಲಮ್ಮ. -ಆಮ್ಮ. N. of a goddess worshipped by all castes, a form of Pārvatī, one of the Śaktis (S. Mhr.; Tē., Tu.). — ಎಲ್ಲರುಂ. -ಉಂ 1. All the persons together; all men. See Śmd. 112. 183. 259. 298; J. 8, 23. ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಕೈಯ್ಗೆಯ್ವುಂ (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ, etc. Nr.). ಇನಿತೆಲ್ಲರುಂ (J. 12, 50). — ಎಲ್ಲರೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲರುಂ. ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರೆ ಹುಚ್ಚ ತಾನೂ ನಕ್ಕ. — ಎಲ್ಲರೂ ನನಗಂಜದರೆ ನಾನು ವೀರಾಜಗಂಜುವೆನು. — ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗೋಕರ್ಣದವರು ಗಾಳಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಕ್ಕಲಿ ಕೂತರೆ ಹೊಜಿಸೋರು ಯಾರು? — ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ನುರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು. — ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಬ್ಬೇ ಬಟ್ಟೆ, ಕೊಡಗನಿಗೆ ಬೀಜ್ ಬಟ್ಟೆ (Prvs.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಅರಸಿನ ಅನ್ತಃಪುರ (Si. 423). — ಎಲ್ಲವೂ. -ಊ 7. All the things together; all things; the whole (ಕಾತ್ಸ್ನ್ಯರ್ Si. 423; ನ್ಯಸ್ಪ 462; ಯಾವತ್ 468; ಅಭಿತಸ್ 470). ತುಪ್ಪ ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಅವೆಲ್ಲವೂ (ಸಯಸ್ಯ Nr.). ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು (Si. 254). — ಎಲ್ಲಾ. An optional form of ಎಲ್ಲ in compositions (Śmd. 208). ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಂ or ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಂ. ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರ್ or ಎಲ್ಲಾ ಪುರುಷರ್ (208). ಎಲ್ಲಾ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ, etc.); ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಮಂ ವಸುಮಣಿ ಎಮ್ಬುದು, ಎಲ್ಲಾ ಲೋಹಂ ತ್ರಿಜಸ ಎಮ್ಬುದು; ಎಲ್ಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳಂ ನಿಯಮಿಸುವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ); ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿದಾತನು (ಅನೂಚಾನ); ಎಲ್ಲಾ ಪಶುಗಳ ಮಜ್ಜ (ಬರ್ಕರ Hlâ.). ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ (ಸಮನ್ತತಸ್, etc.); ಎಲ್ಲಾ ನೇಪಯೊ ತೆರಳುವುದು (ಸರ್ಪಾಧಿ, etc.); ಎಲ್ಲಾ ರಸಂಗಳ ಮೇಲ್ಗಣ ಉದಕವ್ಹ (ಮಣ್ಡ Nr.). At present also: ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ಹೋಗುವ ವನು (Si. 362). ಭೂಮಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬನೇ ಅರಸಾಗಿ (257). — ಎಲ್ಲಾ ದೋಜ ಜಿಲ್ಲೆದಲ್ಲಿ ಪರಿಷಾರ. — ಎಲ್ಲಾ (*i. e.* ಎಲ್ಲವು) ದೇವರ ಜಗಲಿಯಾದರೆ ನಿಲ್ಲೋದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ? — ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಾ ಮಸಿ ನುಂಗಿತು. — ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು, ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ. — ಎಲ್ಲಾ ಜೊಕ್ಕಿತು, ಬಾಲ ಮಾತ್ರ ಉಬ್ಬಿಯಿತು (answers the boy his schoolmaster, paying his whole attention to the movements of a rat). — ಎಲ್ಲಾ ಹೋದರೂ ಮಲ್ಲ ಉಬ್ಬಿದ (Prvs.). See B. 3, 83; Bp. 38, 77; 41, 13; 61, 52; J. 1, 6. — ಎಲ್ಲಾಗಳ್. -ಆಗಳ್. Always, at all times (ಸರ್ವದಾ, ಸದಾ Nr.). ಎಲ್ಲಾಗಲುಂ (Kk. 3). — ಎಲ್ಲಾದುಂ. -ಅದುಂ = ಎಲ್ಲದು. ಎಲ್ಲಾದಬಿಲ್ಲು (Si. 349). — ಎಲ್ಲಾನುಂ. = ಎಲ್ಲವನ್ನು. (C.). — ಎಲ್ಲಾರುಂ. = ಎಲ್ಲರು. (C.).

ಎಲ್ಲಿ ĕl11-alli. What place? in what or which place? where? whither? ಆಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಸುಭಕ್ತಿಯ ಸಮತೆ ಎಲ್ಲಿ ಇಹುದು, ಆಲ್ಲಿ ತಾನ್ ಇಹಂ (Bp. 10, 15; see also 55, 6). ಎಲ್ಲಿ (whither) ಹೋಗುವೆವ್ಹೆ? (Bp. 26, 31). ಎಲ್ಲಿಗೆ (whither) ಪ್ರೇದಯಶ್? (Śmd. 153). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಆಯ್ದುವೆವು (Bp. 26, 31). ಎಲ್ಲಿನ್ನ, whence? (see Bp. 28, 41; 48, 10; B. 4, 136). ಎಲ್ಲಿನ್ದ ಬನ್ದಂ (J. 28, 26). ಎಲ್ಲಿಯ, of what or which place? of what sort? (My.). ಎಲ್ಲಿಯ ಜೀಲಮ್ ಇವು? (Bp. 30, 16). ಎಲ್ಲಿಯ ಕನಕಂ? (31, 16). ಸಕಿಯೆ, ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯ ಗುರುಗಳ್? (51, 6). ನೀನ್ ಅದು ಎಲ್ಲಿಯ ತನ್ದೆ ಎನಗೆ (3, 81). ಎಲ್ಲಿಯವ, a man of, or at, what or which place? or of what sort? (My.). ನೀನ್ ಎಲ್ಲಿಯವ? (Bp. 3, 82). ಈ ಕಳ್ಳನ್ ಎಲ್ಲಿಯವ? (31, 16). ಎಲ್ಲಿಯಣ = ಎಲ್ಲಿಯ. (My.). ಎಲ್ಲಿಯದು. -ಆದು. A thing of, or at, what place? whence, or where, is it? (C.). ಎಲ್ಲಿಯೋ? o, where? one does not know or is in doubt where (or how, B. 3, 62; 4, 52). ಎಲ್ಲಿನ್ದೋ? o, whence? one does not know or is in doubt whence (Bp. 43, 35; B. 4, 57). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಪ್ಪ (Prv.). — ಎಲ್ಲಾದರೂ. -ಆದರೂ. = ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. Whithersoever, etc. (B. 1, 25). — ಎಲ್ಲಿಗೂ. -ಊಗೆ. = ಎಲ್ಲಿಗೆಯು. (C.). — ಎಲ್ಲಿಗೆಯು. -ಉ 9. Whithersoever; wheresoever (Bp. 37, 46). — ಎಲ್ತತಕಕ್. Up to what place? how far? (Bp. 54, 34). See Prv. s. ತೆಂಗಿನ ಮರ. — ಎಲ್ಲದಂ. (Śmd. 136). = ಎಲ್ಲಿಯವ. ಆಲ್ಲದಂ, ಇಲ್ಲಿದಂ, ಎಲ್ಲಿದಂ (136). ಸೊಬಗಿನ ಆಗರಮ್ ಎಲ್ಲಿದನ್? ಇಚ್ಛೆಯಾಣ್ಮನ್ ಎಲ್ಲಿದನ್? ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮನ್ ಎನ್ನರಸನ್ ಎಲ್ಲನೋಲಲಲೆತಾಂಗನವಲ್ಲಭಂ? (136). See Rśv. 13, 104. — ಎಲ್ಲೆಯಾದರೂ. -ಆದರೂ. Wheresoever; anywhere; everywhere; whithersoever (B. 2, 48; C.). — ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Śmd. 390). Wheresoever. — ಎಲ್ಲಿಯುಂ. -ಉಂ 1. = ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. ಆಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ನರಂ (Śmd. 150). ಆಲ್ಲಿ ಇದುಣ್ಬು ಎನ್ಬು ಆರ್ಥದೊಳ್ ಎಲ್ಲಿಯುಮ್ ಉಳ್ಳ, ಒಡೆಯ, ಪನ್ನ (ಎನ್ಬ ಈ ಮೂಡಬು ಕಬ್ಬುಮುವ್ ಆಕ್ಕುಂ (73). See also 159. 275; J. 3, 2. — ಎಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲಿಯುಂ. (B. 3, 11; C.). — ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ. rep. Where and where? at what or which places? ಓದುವಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಮ್ಬುದು ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ;...ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯವನ್ನದರೆ ಅದನ್ನು ಓದುವಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಮ್ಬುವದಕ ಬಗ್ಗೆ ಗುರುತುಗಳು ಉಣ್ಟೋ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕು (B. 3, 4).

ಎಲ್ಲೆ ĕllĕ. A limit, a boundary (My.; Tĕ.; M. ಎರೆ, ಎಲ್ಲೆ; T. ಎಲ್ಲೈ; Tu. ಎಲ್ಲ, little, small, short). *Cf.* Sk. ಪೀಲಾ? — ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟು. = ಎಲ್ಲೆ. (My.). ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನ ಹದ್ದು (ಸೀಮೆ Si. 113). ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನ ಓಪಾದಿಯಾಗಿ (100). — ಎಲ್ಲೆಕಲ್ಲು. A boundary-stone (My.).

ಎಲ್ವು ĕlvu. = ಎಲು, etc. (ಅಸ್ಥಿ, ಧಾತು, etc. Hlā.; My.). ಒಡಲ ಎಲ್ವು (ಕಂಕಾಲ, ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ); ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ವು (ನಲಕ); ನಟ್ಟೆಲ್ವು (ಕನೇರು Hlā.).

ಎವ್ ĕv. = ಎಮ್ 1, etc. ಎವಗೆ (= ಎಮಗೆ, Bp. 42, 34; Bh. 1, 14, 25; Rām. 1, 16, 17).

ಎವೆಯಿಸು ĕvayisu. Tbh. of ವ್ಯವಯಿಸು (Abh. P. 15, after 64).

ಎವರ್ಣ ĕ-varṇa. The letter ಎ (Šmd. 63. 67. 151. 356).

ಎವು ĕvu. = ಎಂ 2, etc. Termination of the first person plural (Šmd. 254), *e. g.* ಕೇಳ್ದೆವು, ಕಣ್ಣೆವು, ಉಸಿರ್ದೆವು; ಆಪ್ತೆವು (255); ಒಳ್ಪಿದೆವು, ಒಳ್ಪಿದರೆವು (257), ಪಿರಿಯರೆವು (258); ಕೇಳೆವು (262), ಆಮ್ಮೆವು (263), ಒಯ್ಯೆವು, ಕೊಳ್ಳೆವು (87); ಕೇಳಿವೆವು, ಹೊರಳಿವೆವು, etc. (C.).

ಎವುಳ್ಳಿ ĕvuḷḷi. = ಎಂಜಲ್, q. v. (ತಿನ್ನ, ಪತ್ತಳಿ, ಎಂಜಲ್ ಕೆಸ.).

ಎವುಲಿು ĕvuḷu. See s. ಎ 13.

ಎವೆ ĕvĕ. = ಎಮೆ q. v., etc. (ಅಕ್ಷಿರೋಮ, ಪಕ್ಷ್ಮ Mr. 317; ವರ್ತ್ಮ, ಪಕ್ಷ್ಮ Nn. 86). ಕಣ್ಣೆವೆ (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ Nr.; ಜೀವಲಂಬ್ಯ Śm. 70). See ಕಣ್ಣೆಮೆ; Bp. 4, 26; 9, 3; 13, 18; 43, 42; 44, 40; B. 4, 83; J. 9, 8; 11, 37; 19, 21; 24, 4. — ಎವೆದೆಱೆಯಿಸು. -ತೆಱೆಯಿಸು. To cause to open the eye-lids (Grj. 5, 6). — ಎವೆಯಾಟ. -ಆಟ. A motion of the eyelid (Č. Bp. 47, 28). — ಎವೆಯಿಕ್ಕದವ. -ಇಕ್ಕದವ. A male person who never shuts his eye-lids: a deity (ಸುರ Śm. 8. 9). — ಎವೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಎಮೆ-. To put the eye-lids down, to shut them (J. 24, 45). ೧೫ ಬಾರಿ ಎವೆಯಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾತ್ಯೆ Nr.).

ಎವೆ ಕೆಳೆ. Tbh. of ಯವ (ಯವ, ಸಿತಕೂಳ Nr.).

ಎಷ್ಟು ĕshṭu. (= ಎನಿತು, etc.). How much? etc. (see ಎನಿತು with which it is identical as to meaning; C.). ಎಷ್ಟಾಗಿ (Bp. 44, 50). ಏನ್ ಎನ್ನಡು (*i. e.* ಎನ್ನರೊ), ಎಷ್ಟಾದಡಂ ಬಿಡ ತನ್ನನ್ನವ ಸೀಱ ತಾಂ (Sś. 85). ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ನಷ್ಟವಾಗದೇ ಬಿಡದು (Prv.). ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಗೂ (ಯಾವತ್ Si. 468). ಮಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ತರದ್ದು? (B. 1, 1). ಎಷ್ಟಜ; ಎಷ್ಟಜಲ್ಲಿ, ಎಷ್ಟಜೊಳಗೆ; ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ (C.). ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ or ಎಷ್ಟು ಜನರು? how many people? (C.). ಎಷ್ಟು ಮನೆ or ಮನೆಗಳು? (C.). — ಎಷ್ಟನೆಯ. -ಆನೆಯು. = ಎನಿತನೆಯ. ಎಷ್ಟನೆಯದು (B. 1, 11). — ಎಷ್ಟನ್ತೆ. -ಅನ್ತ. (Literally: how much end? *i. e.*) what extent? to what extent? how long? how far? also: to what an extent! etc. (C.) ಎಷ್ಟನ್ತ ಬಡತಾ ತಾಳಲಿ? (B. 3, 59). ಅವನ ಘಟ್ಟತಿ ಎಷ್ಟನ್ತ ಹೇಱಲಿ! (B. 4, 198). ಅವನ ಕಷ್ಟ ಎಷ್ಟನ್ತ ಹೇಳಿ ಬೇಕು? (5, 64). ಎಷ್ಟನ್ತ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುತ್ತಿ? (C.). — ಎಷ್ಟಜ ಮಟ್ಟಿಗೆ. = ಎಷ್ಟನ್ತ. (C.). — ಎಷ್ಟಜವನು. -ಅವನು. A man of what position, power, faculties, etc.? (C.). — ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ. = ಎಷ್ಟಜ ಮಟ್ಟಿಗೆ. (C.). — ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. What measure? etc. ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ, to whatsoever extent (B. 4, 107). ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾದರೂ, whatsoever, or to whatsoever, extent (B. 4, 88. 90. 195). — ಎಷ್ಟೆ. -ಒ 4. ಎಷ್ಟೋ -ಒ 3. How (very) many! (B. 1, 13; 3, 67. 77; 4, 40. 70; 5, 268). 2, o, how much or many? one does not know how much or many (B. 3, 28. 40; 4, 205. 224).

ಎಸ ĕsa. — ಎಸಮುಚ್ಚೆ. A cover, a lid (ಪಿಧಾನ, ಉದಂಚನ Hlā.; Mr. 210, o. rs. ಎಸಮುಚ್ಚೆ, ಎಸಮುಸಿ). — ಎಸಮುಸಿ. = ಎಸಮುಚ್ಚೆ, q. v.

ಎಸಕ ĕsaka. (fr. ಎಸೆ 3). Shine, splendor, beauty; appearance; form; state of being: fate; delight (ಮೀಣಿಸುವುದು ರೆ. II, 41; Tĕ. ಎಸಕ, delight; ಎಸಗು, to be or happen; to arise, be felt, as a passion; to be agreeable; to appear or shine). ಮುಸಿನು ಇದು ಸಿನತ್ತು, ಸಂಪ್ರಣಿ ಎನತ್ತು, ಕೆಳಪಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದುಸುವ ಎಸಕಂ (Šmd. 179). (ಭೂರ್ತ) ವ್ಯಸನದ ಎಸಕದಿಂ ಮೆಯ್ಯಜಿಯಂದೆ, ಮುನೆ ಮುನಿವಾರ್ತೆಯಂ ಮುಱಿದು, ಲಜ್ಜೆಯಂ ತೊಜೆದು ಇರುತ್ತಿರೆ (Śāstrasāra in W. 1321). ದೆನೆವಿಣ್ಗಳ್ ಬಿಸಿಎಸಲಿಂ ಬಸವಳಿದುದು ಉಱಪೆನ್ದು ಸುಂದ್ರ ಬಿಸುಸುಯ್ ಎಲರ್ ಎನ್ದ ಎಸಕಮನ್ ಒಡಱಿ ಬೀಸಿದುದು ಅಸದ್ಭಸೋನ್ಮಪ್ರಬಂಜನಂ ಬೀಸಗೆಯೊಳ್ (Rāśv. 5, 32). See Abh. P. 9, 96; Śśv. 2, after 2; J. 17, 6. 22; 28, 23; 34, 3. — ಎಸಕಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. Shine or form to be destroyed (Abh. P. 13, 123).

ಎಸಗು ĕsagu. 1. To engage in, to undertake, to commence; to do, to make, to perform (ಉದ್ಯೋಗ Šmd. Dh.; ಮಾಡು Šmd. 268 Cm.; T., M. ಎಡು, to take up; to undertake; T. ಇದ್ದಿ, to join; to act; ಇಯ್ದು, to do; T. ಎಯ್, M. ಎಜು, ಏಶು, to unite, fit, meet, take effect; Tu. ಎತ್ತು, ಎನ್ನು, to raise; see Tĕ. s. ಎಸಕ). ಎಸಪ (= ಎಸಗುವ, Šmd. 275). See Rsv. 5, 117; 6, after 11; 6, 23; 9, 12; 13, 9 (ಎಸಪುದು). 14. 18; Bh. 1, 8, 1. 53; J. 2, 9. 19. 25; 4, 15. 62; 6, 4; 9, 21; 12, 1; 16, 27; 20, 9; 25, 17; 29, 39. **2**, to commence (v. i., J. 32, 55).

ಎಸಗು ĕsagu. 2. Engaging in, etc. See s. ಪುಸಿ 2.

ಎಸಗೆ ĕsagĕ. = ಎಸೆ, etc. (My.).

ಎಸಡಿ ĕsaḍi. = (ಎಣ್ಡಿ ಕಾಯಿ), ಏಡಿ 1, (ನಳ್ಳಿ, ಲಳ್ಳಿ). A crab (ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟ Hlā.; T. ಖಣ್ಡು, ಪಾಣ್ಡು, ನಣ್ಡು; M. ಞಣ್ಡು; *cf.* ಇಡಕು 1, ಪಿಸುಕು, ಹಿಂಡಿ).

ಎಸಡಿಗೆ ĕsaḍigĕ. = ಎಸಡಿ. (Šmd. 28; dative of ಎಸಡಿ?).

ಎಸದು ĕsadu. = ಎಸೆದು. P. p. of ಎಸೆ 1 & 3.

ಎಸರ್ ĕsar. (Šmd. 52). **ಎಸರು.** The water in a cooking pot when in a state of boiling; the water that is strained off from boiled vegetables or pulse; the water with the boiled vegetables, etc., pepper water (C.; Tĕ.; *cf.* ವ್ಯಜನ?). See ನೀರೆಸರ್; Prv. s. ಪಡವಲ 1.

ಎಸಳ್ ĕsaḷ. **ಎಸಳು.** A flower-leaf, a petal (C.; Tu.; T. ಇದಪ್, ಅದಪ್, ಏಡು; M. ಇದಳ್, ಇದಪ್, ಅದಪ್; ಇದ, a sprout, shoot); a small twig with leaves (My.). ಪೂವಿನೆಸಳ್ (Šmd. 28. 161). ಎಸಳ್ಗಳ್, ಎಸಳ್ಳ್ (52). ಒನ್ದೊಗೆಯೆಸಳ್ (Čpr. 7, after 92). ಕೆನ್ದಾವರೆಯೆಸಳ್ಗಳ್ (ditto). ಆ ಹೂಗಳಿಗೆ ಮೂಱು ಮೂಱು ಎಸಳುಗಳು ಇರುವವು (B. 3, 106). See Bp. 18, 30; 22, 7; Bh. 1, 5, 9; 1, 20, 54; Śśv. 1, 72; ಆಜ್ಞೆಸಳ್, ಅರೆಯೆಸಳ್, ಕೀಬೆಸಳ್, ಕುತ್ತೆಸಳ್, ನಿಟ್ಟೆಸಳ್, ಪಸುರೆಸಳ್. — ಎಸಳುಕಣ್. = ಎಸಳ್ಗಣ್. (J. 29, 29). — ಎಸಳ್ಗಣ್. -ಕಣ್. A petal-like eye (J. 6, 16; 8, 21). — ಎಸಳ್ಗುಡುಪ. -ಕುಡುಪ. An island-like leaf. ಕೆಲುಮಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಣೆನೊಳಗೆ ಈಸಿ, ಪೊದಪ್ಪಿದ್ದು ಇಡಿದಿರ್ದ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಡುಪದೊಳ್ ಅಯ್ದು ಮೆಯ್ಯರಿದು, ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುಎಂ ಪೊರಪ್ಪು, ಸೀಳ್ದೆಜಗಿದ ಕೀಬೆಸಳ್ವಡಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ ಪರಾಗಪುಂಜದೊಳ್, ಪಡಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗತತಿ ನೀರಡಜದೊಳ್

ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಲಿಯಂ (Čpr. 7, 60). — ಎಸಳ್ವಸೆ. -ಪಸೆ. (Šmd. 54). A bed of flower-leaves. — ಎಸಳ್ವರಿ. -ಬರಿ. The way, or place, of a petal (Čpr. 7, 60). — *Cf.* ಇಗರು 2 & 3?

ಎಸಳೆ ēsaḷĕ. N. of a jungle tree (Rśv. 5, 58; My.).

ಎಸಳ್ಪಿ ēsaḷ. (Šmd. 59). ಎಸಳ್ಗಿಳ್, ಎಸಳ್ಗಿ (52).

ಎಸಳ್ಪಿತ್ತಿ ēsaḷgĕ. = ಎಸಡಿಗೆ, q. v.

ಎಸಿಗೆ ēsigĕ. = ಎಸರೆ, ಎಸುಕೆ. Shooting, throwing; a throw, a shot (My.). ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ (Si. 285).

ಎಸು ēsu. 1. = ಇಸು 3, etc. To shoot an arrow; to throw. ತೀಕ್ಷ್ಣವೆಸುವಾತ (ಲಘುಹಸ್ತ, ತೀಕ್ಷ್ಣವೇಧಿ Hlâ.). ಬೀಟೆ ಕಾಯಿಸ್ ಎಳುವದಜಿನ್ದೆ ಆದ ಬಲದ ಗಾಯವನುಳ್ಳ ಮೃಗಂ (ದಕ್ಷಿಣಾರುಸ್); ಎಸುವವನು (ಕೃತಹಸ್ತ, ಸುಪ್ರಯೋಗ, ಕೃತಪ್ರಯಂಬು Nr.). ಎಸುವಡೆ (Grj. 8, 13). See Bp. 34, 24. 27; 40, 7; J. 8, 35; ಪಜಿಯಲೆಸು; ಪೂರ್ವಿಸು.

ಎಸು ēsu. 2. (fr. ಇಸು 3). (Šmd. 250). Shooting, throwing. ರತೀಶ್ವರನ ಎಸುವಿನ್ದೆ (Grj. 4, 113).

ಎಸುಗೆ ēsugĕ. = ಎಸಿಗೆ, etc. (Grj. 8, 39; Râm. 30, 11; Bh. 8, 23, 12. 45; J. 6, 32; 12, 29. 31. 35. 40; 13, 16. 20; 16, 40; 20, 12. 58; 21, 35; My.).

ಎಸೆ ēsĕ. 1. = ಎಸು 1, etc. To shoot an arrow; to throw (My.). P. ps. ಎಸೆದು, ಎಸ್ತು. ಪರಿನರ್ತನಂಗೆಯ್ವುತಿರೆ ನವಿಲು, ಬೀಡ ಹಣ್ಡು, ಇರದೆ ಎಸೆಯೆ (Râghĕ. 17, 71). See Si. 280. 281. 289.

ಎಸೆ ēsĕ. 2. A shot; a throw (My.).

ಎಸೆ ēsĕ. 3. To shine, to be brilliant; to be beautiful; to be distinguished; to appear; to become manifest (ತೋಱಿ Šmd. Dh.; ತೋಱಿಸು Šmd. 2 Cm.; ಒಪ್ಪು 56 Cm.; T. ಇಯಂಗು, to shine; see ಎಸಕ). See Šmd. 2. 18. 24. 56. 74. 75. 76. 81. 133. 163. 216. 235. 255. 297; Bp. 1, 26; 8, 23. 24; 12, 34; 22, 4; 44, 71; 50, 33; 53, 25; Bh. 2, 13, 25; Rśv. 2, 38. 46. 47. 48. 50; 9, 11; J. 1, 3; 3, 6. 17. 24; 5, 7; 8, 4. 5. 6; 12, 25; 17, 20. 21; 19, 6; 26, 4; 28, 26. 58; Č. Bp. 2, 3; 5, 5. 7. 48. 52; Râm. 13, 4. 10. 11; Abh. P. 3, 41. 42.

ಎಸ್ತು ēstu. = ಎಸೆದು. Vulgar P. p. of ಎಸೆ 1. (Si. 280. 288; My.).

ಎಹಗೆ ĕ11-hagĕ1. = ಎಂಗೆ, ಎಹಂಗೆ, ಎಹೆಂಗೆ, ಹೆಂಗೆ, ಹೇಗೆ, ಹ್ಯಾಗೆ, ಹ್ಯಾಂಗೆ. What manner? in what manner? how? (*Cf.* T. ಎವ್ವಗೆ). ತಿಬ್ಬಮ್ ಎಹಗೆ ಆಹುದು, ಅಹಗೆ ಮಾಡಿದಂ. ದೋಷರಹಿತಮ್ ಎಹಗೆ ಆಹುದು, ಅಹಗೆ ಪೇಳ್ದಿಂ (Šmd. 175). See Bp. 15, 17; 18, 43; 36, 32. 33; 37, 9; 40, 38; 41, 11; 43, 57. 79; 44, 13; 58, 32; 61, 68.

ಎಹಂಗೆ ĕ11-haṅgĕ. = ಎಹಗೆ, etc. What manner? etc. ಯುಕ್ತಂಗೆ ಎಹಂಗೆ ಆಹುದು, ಅಹಂಗೆ (Šmd. 164 Mḍb. Cm.). See Bp. 36, 57; 53, 36.

ಎಹೆಂಗೆ ĕ11-hĕṅgĕ. = ಎಹಂಗೆ, etc. (Bp. 57, 67).

ಎಳ್ ĕḷ. 1. = ಎಳ್ಳು, q. v. (Šmd. 83. 84; T., M.; Tu. ಎಣ್ಮೆ). ಎಳ್ಳಂ (84). ಎಳ್ಕಿಳ್ ಎಣ್ಣೆ (163). — ಎಳ್ಳನಿತು. -ಅನಿತು. As much as a gingely seed (Bp. 37, 55; J. 10, 24; 13, 30; 17, 13).

ಎಳ್ ĕḷ. 2. = ಎಳ. — ಎಳ್ಗಱು. = ಎಳೆಗಱು. (My.). — ಎಳ್ನೀರು. = ಎಳನೀರು. (My.).

ಎಳ ĕḷa. = ಎಳ್ 2, ಎಳೆ 2. Tenderness; youngth, youth; weakness; moderation; lightness in colour; etc.; (tender, etc.; see ಎಡ 2). — ಎಳ ಅಂಜೆ. (Šmd. 70). A young goose. — ಎಳಕವುಂಗು. = ಎಳೆಗಾಂಗು. (J. 19, 6). — ಎಳಗಸ್ತಿ. -ಕಸ್ತಿ. = ಎಳಗಸ್ತಿ. A cow (or buffalo) that has lately calved, a milch cow (My.). ಕಱುಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಎಳಗಸ್ತಿಗಳ ಸಮೂಹವುಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಪ್ಪೆನುಕ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಳಗಸ್ತಿಯಾಕಳು (ಧೇನು, ನವಸೂತಿಕೆ Nr.). ಎಳಗಸ್ತಿಪಸು (ಧೇನುಕೆ Nr.). — ಎಳಗಸ್ತಿ. -ಕಸ್ತಿ. = ಎಳಗಸ್ತಿ, ಎಳೆಗಸ್ತಿ. (ಧೇನು, ನವಪ್ರಸೂತೆ Hlâ.; My.). — ಎಳಗಱಿಕೆ. -ಕಱುಕೆ. Young or tender kaṛikĕ grass (C.). — ಎಳಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. N. of a village. ಎಳಗುಡೀ ಸಕ್ಕರೆ (B. 3, 45). — ಎಳದನಿ. -ತನಿ. A recently formed fetus. ಎಳದನಿಯೊಮ್ಬ (ಪಲಿಕ್ಷಿ, ಬಾಲಗರ್ಭಿಣಿ Hlâ.). — ಎಳನೀರ್. -ನೀರು. The water of an unripe cocoanut (My.). ಎಳೆನೀರ್ಗರ್ಭ (J. 3, 27; 11, 38). — ಎಳನೀರ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A stream of such water. ಬೇವೆರಸು ಕಾಯ್ತ ಪಲಸು, ಎಳನೀರ್ವೊನಲಂ ಕಱುವ ತೆಂಗು (Šmd. 81). — ಎಳಮಾವು. A young or tender mango tree or mango. ಎಳಮಾವೇ! (Šmd. 152). — ಎಳಮುತ್ತು. (Šmd. 166). A delicate, fine pearl. — ಎಳಲತೆ. (Šmd. 386; Kk. 99). A tender creeper. — ಎಳವತಿ. -ಪತಿ (?). Young cotton (?). ತಱಿಯಲ್ ತಕ್ಕೆಳವತಿಗಳ್ಗೆ (Šmd. 277, o. r. in Mḍb. ಇಱಿಯಲ್). — ಎಳವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳಲತೆ. ಎಳವಳ್ಳಿ ಬಾಲಮ್, ಆಲರ್ದೊಂಗಲೆ ಕೇಸರಂ (Šmd. 81). — ಎಳವುಲ್ಲು. -ಹುಲ್ಲು. Young grass (ತಪ್ಪ, ಬಾಲತೃಣ Hlâ.). — ಎಳವೆಜ್. -ಪೆಜ್. The young or new moon. ಎಳವೆಜ್ ಪಾಡೆ, ಕೆನ್ಪ ಳಿರ ನಾಲಗೆ (Šmd. 81).

ಎಳಕು ĕḷaku. Young age (C.). ಆನೆ ಎಳಕರುವಾಗ ಕೋಜಿಗಳು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 238).

ಎಳಗ ĕḷaga. A species of sheep with rough wool; the ram is occasionally used by boys to ride on (C.; *cf.* Sk. ಏಡಕ, ಏಳಗ = T. ಏಬಗ = Tě. ಏಚೆ = Sk. ಏಪ).

ಎಳಚಿ ĕḷaci. = ಎಲಚಿ, etc. The jujube (My.). — ಎಳಚಿಯ ಗಿಡ. (ಕರ್ಕನ್ಧು, ಕೋಲಿ, ಘೋಣ್ಟೆ Si. 130). — ಎಳಚಿಯ ಹಣ್ಣು. (ಕುವಲ, ಫೇನಿಲ, ಸೌವೀರ, ಜೋರೇಹಣ್ಣು Si. 130).

ಎಳತು ĕḷatu. = ಎಳದು 1. (Tě. ಲೇಚೆ). ಎಳತಾದ ಎಲೆ (ಪಲ್ಲವ Si. 123).

ಎಳದು ĕḷadu. 1. (Šmd. 70). = ಎಳೆದು. That is tender, young, etc. (See ಎಳ). — ಎಳದಾಗು. -ಆಗು. To decrease (J. 23, 41).

ಎಳದು ĕḷadu. 2. (= ಎಳಿದು). Moving about, unsteadiness, fickleness; tremblingly, unsteadily, ficklely (ತರಲಾರ್ಥ, ಬೆಳ್ಳಳಂ Šmd. 395 Cm.; M. ಇಳಗು, to move, shake, fluctuate, stir; ಇಳಕ್ಕು, to get into motion, to move, etc.).

ಎಳರ್ಪ್ ĕḷar. = ಅಳಱ್ 2, q. v. Fear (ಭಯ Čt. II, 19).

ಎಳವು ĕḷavu. To arrange; to order (ವಿಧೀಕರಣ Šmd. Dh.).

ಎಳವೆ ĕḷavĕ. (Šmd. 247, o. r. in Mḍb. MS. ಎಡವೆ).

ಎಳಸು ĕḷasu. 1. To desire, to long for; to take pleasure in (ಇಚ್ಛೆ Šmd. Dh.; Tě. ಲಾಚು; T. ಇಳಿ, ಇಯ್ಯು, connexion, concord; ಇಣ್ಣಿ, union; lust = ಇಚ್ಛೆ; see ಎಣೆ 1). See Šmd. 297. 348; Bp. 11, 6. 10; 18, 12; 20, 19; 37,

54; 39, 50; 40, 31. 50. 72; 42, 25; 52, 42; Ct. I, 1; Grj. 4, 72; Rśv. 5, 39. 78; 6, after 24; 8, 117; 10, 9; 13, after 95; Râghc. 17, 66; J. 3, 28; 4, 41; 5, 24. 59. 68; 6, 37; 7, 42; 10, 31; 11, 16; 15, 5; 28, 40. 48. 58; 30, 23; 32, 28.

ಎಳಸು ಳೆಸು. 2. Desire, etc. (Grj. 5, 57).

ಎಳಸು ಳೆಸು. 3. = ಅಳಸು 1, q. v.

ಎಳೆದು ಳೆದು. (= ಎಳದು 2). Unsteadiness, fickleness (? Abh. P. 15, 69).

ಎಳೆ ಳೆಳೆ. 1. A rafter (S. Mhr.; B. 4, 121. 122).

ಎಳೆ ಳೆಳೆ. 2. = ಎಳ, q. v. (Tu.; Te. ಎಡೆ, ಲೆ). Genitive ಎಳೆಯ or ಎಳೇ; locative ಎಳೆಯಲಿ, ಎಳೆಯಲ್ಲಿ, ಎಳೇಲಿ. ಎಳೆಯ ಹುಲ್ಲು (ಶಪ್ತ, ಜಾಲತ್ಕಣ Nr.). ಎಳೆಯ ನೀಲಂ (ರಾಜಾವರ್ತಂ Śm. 69; Kk. 85). ಎಳೆಯ ಕೊರಂ (ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ, ಪ್ರವಾಲ Mr. 106). ಎಳೆಯ ಪವಳ (ಪ್ರವಾಲ, etc. 505). ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ (ಧೇನುಳೆ 471). ಈತ ಎಳೆಯ ಮಾವುಗಳ ಬನವನವ ರಾವುಗಳ್ (J. 17, 4). ಎಳೆಯ ದವನದ ಮೇಲ್ಪೊದಕೆ (Rśv. 10, after 31). ಎಳೆಯ ಶಿತ (B. 5, 321). ಎಳೇ ಹುಲ್ಲು, ಎಳೇ ಗಜ್ಜಿಕೆ (Śi. 165). ಎಳೇ ಮುಗ (196). ಎಳೇ ರೇಕುಗಳು (97). ಎಳೇಲಿ ಬರಲೊ? ಮುಸ್ಸಲಿ ಬರಲೊ?—ಎಳೇ (ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದ) ಮರುಳೊ? ಎಪ್ಪತ್ತೇ (ಎಪ್ಪತ್ತು ವರುಷದ) ಮರುಳೊ? (Prvs.). — ಎಳಕಜು. = ಎಳೆಗಜು (Śi. 318). — ಎಳಕಾವು. Slight heat (C.). — ಎಳಗನ್ದಿ. -ಕನ್ದಿ. = ಎಳಗನ್ದಿ. (ಧೇನು Mr. 181; J. 11, 4). ಎಳೆಗನ್ದಿಯಕಳು (ಧೇನು, ನವನೂತಕಿ Nr.; Śi. 322). — ಎಳೆಗನ್ದು. -ಕನ್ದು. = ಎಳೆಗನ್ದಿ. (My.). — ಎಳೆಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. Light black (Mr. 275; My.). — ಎಳೆಗಜು. -ಕಜು. A young calf (ವತ್ಸ Nr.; J. 19, 31). ಎಳೆಗಜುಂ ತಾನ್ ಜೊಡ್ಡಿತೆತ್ತು ಆಗದೇ? (Śś. 44). — ಎಳೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. A young, only partly developed fruit of the kây class (ಎಡಿ Kk. 23; Śśv. 1, 51); a young kây. ತೆಂಗಿನ ಎಳೆಗಾಯೊಳಗಿನ ನೀರು (B. 2, 41). — ಎಳೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಎಳೆಗಾಯ್. (ಎಡಿ Śm. 22; ತಲಾಟು, ಕೋಮಲ Hlå.; ತಲಾಟು Si. 123). ಎಳೆಗಾಯಿಗೆ ಸೀಯಾಳವೆನ್ದಲೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 2, 41). — ಎಳೆಗಾಳಿ. A gentle wind (Rśv. 5, after 19; 12, 23; Č. Bp. 11, 5; J. 18, 23; 31, 1). — ಎಳೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. A tender infant (C.). — ಎಳೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. A light red, the colour of the dawn (My.; ಅರುಣ, ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ Si. 51). ಎಳೆಗೆಮ್ಪುಳ್ಳ ನೆಯ್ದಿಲೆ 94). — ಎಳೆಗೊಂಗು. -ಕೊಂಗು. = ಎಳಕವುಂಗು. Young areca (Čpr. 7, after 92; Rśv. 10, after 31). — ಎಳೆಚೊನ್ದ. Faint moonshine (Rśv. 11, 80). — ಎಳೆತುಲಸಿ. Young tulasi (J. 26, 68). — ಎಳೆತೆಂಗು. A young cocoanut tree (Čpr. 7, after 72). — ಎಳೆತೊಗಲ್. A tender, soft skin or hide (B. 5, 26). — ಎಳೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. 1. Tender foliage to appear (see s. ಅರಮೆ 1). — ಎಳೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. 2. Tender young foliage (ವಲ್ಲವ, ಕಸಲಯ Mr. 106; ತೊವಲ್ Ct. II, 105). ಇಮ್ಮಾವಿನ ಎಳೆದಳಿರ ಪ್ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (Čpr. 7, after 92). See Rśv. 2, 41; 10, after 31; J. 19, 34; 29, 49). — ಎಳೆದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. = ಎಳೆವೆಜ್. (Abh. P. 3, 2). — ಎಳೆದುವ್ವಿ. -ತುವ್ವಿ. A young black bee (J. 2, 65; 3, 3; 28, 43). — ಎಳೆನಗೆ. A smile (Bp. 16, 27; 26, 13; 28, 19; 57, 33; 60, 2; J. 1, 1; 2, 52; 11, 18; 13, 57; 16, 11; 19, 21). — ಎಳೆನಡಿಕೆ. One of a horse's paces: walk (ಅಸ್ಖಲಿತ Si. 274). — ಎಳೆನಸೆ. A delicate bud (Rśv. 2, 37). — ಎಳೆನಾರ್. A young or small dog (J. 28, 41). — ಎಳೆನಾರು. A tender, delicate, fine fibre (My.). — ಎಳೆನೀರು. = ಎಳನೀರ್. (My.; B. 2, 41). — ಎಳೆನೀಲ. A light blue (My.); a kind of sapphire (ರಾಜಾವರ್ತಂ Śmd. II). — ಎಳೆನೇಸಜ್. The just risen sun (Abh. P. 3, 2; J. 1, 3). — ಎಳೆಪಾಕ. A slight degree of boiling (My.). — ಎಳೆಪುಬ್ಬು. A delicate, fine eyebrow. — ಎಳೆಪುಬ್ಬುದೋಳ್. -ತೋಳ್. Delicate eyebrows and arms (J. 6, 27). — ಎಳೆಪುಬ್. = ಎಳವುಲ್ಲ. (ಶಪ್ತ Mr. 109; J. 15, 18). — ಎಳೆಪ್ರಾಯ. Youth (C.). — ಎಳೆಬಿಣ್ಣ. Light or faint colour (My.). — ಎಳೆಬಿಳುಪು. A dusty-white colour (ಈಷತ್ಪಾಣ್ಡು, ಧೂಸರ Si. 51). — ಎಳೆಮಕ್ಕಳ್. Young children (J. 28, 22). — ಎಳೆಮಜ್ಜಿ. A tender young (B. 2, 67). — ಎಳೆಮಾದಳ. A young citron (J. 30, 16). — ಎಳೆಮಾವು. = ಎಳಮಾವು. (J. 29, 45). — ಎಳೆವಿಂಡು. A faint lightning (Rśv. 1, 132; 8, 102). — ಎಳೆವಿನಾನ್. A young, small fish (J. 6, 6). — ಎಳೆಮುತ್ತು. = ಎಳಮುತ್ತು. (Bh. 2, 13, 26). — ಎಳೆಮೊಗರು. A delicate bud (My.). — ಎಳೆಯಂ. -ಅಂ 3. (Śmd. 185). A young man; a boy (J. 28, 16). ಎಳೆಯರ್ (J. 5, 57). — ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳೆವಳ್ಳಿ. (J. 19, 31). — ಎಳೆಯ ಮಾವು. = ಎಳೆಮಾವು. (J. 17, 4). — ಎಳೆಯ ವಿನಾನ್. = ಎಳೆವಿನಾನ್. (J. 9, 24). — ಎಳೆಯಮ. -ಅವ. = ಎಳೆಯಂ. (My.). ಎಳೆಯವ ತೋಳಾಡಿಸಿದ ಅನ್ತ, ಎಪ್ಪತ್ತವನ ಆಡಿಸಿದರೆ ಒಪ್ಪಿತೇ? (Prv.). — ಎಳೆಯ ವಲ್ಲಿ. = ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ. (J. 30, 15). — ಎಳೆಯಳ್. -ಅಳ್ 3. (Śmd. 135). A young woman; a girl (Grj. 3, after 91). — ಎಳೆವೆಲೆ. -ಎಲೆ. A young leaf (Čpr. 7, after 92). — ಎಳೆವೆಳೆ. rep. (B. 5, 240). — ಎಳೆಲತೆ. = ಎಳಲತೆ. (Čt. II, 68. 98; Bp. 42, 23; Bh. 1, 5, 8). — ಎಳೆವರೆಯ. -ಹರೆಯ. = ಎಳೆಪ್ರಾಯ. (My.). — ಎಳೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳವಳ್ಳಿ. (Rśv. 13, after 104). — ಎಳೆವಾಡಿವಜನ್ದ. -ಪಾಡಿವ. The crescent of the moon of the first day of the śuklapaksha (Śâstrasâra in W. v. 1273). — ಎಳೆವಾಸಿ. -ಪಾಸಿ. A multitude of fine braids of hair (J. 6, 23). — ಎಳೆವಾಡ್. -ಪಾಡ್. A young plantain. ಎಳೆವಾಡಿಯ ಸುಬ್ಬಿಯೆಲೆ (Čpr. 7, after 92; Abh. P. 9, 79). — ಎಳೆವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. A moderate sunshine as that of the morning and evening or of the cold season (Abh. P. 3, 13; Rśv. 9, 28; J. 3, 18; 17, 7). — ಎಳೆವುಲ್. -ಪುಲ್. = ಎಳವುಲ್ಲು. (Rśv. 8, 125). — ಎಳೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A young woman (J. 6, 18. 27. 32; 30, 2. 18). ಎಳೆವೆಣ್ಣಳ ದಟ್ಟಿ (Rśv. 13, after 59). — ಎಳೆವೆಣ್ದೆರ್. -ಪೆಣ್ದೆರ್. Young women (Abh. P. 15, 45; Râm. 1, 16, 53). — ಎಳೆವೆಜ್. -ಪೆಜ್. = ಎಳವೆಜಿ. (Abh. P. 16, 88; Grj. 4, 20; Bp. 4, 28. 40; 17, 11; 42, 24. 37; Rśv. 13, after 59). — ಎಳೆವೆಜಿ ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A beam of the new moon (R.). — ಎಳೆವೆಲರ್. -ವ್-ಎಲರ್. = ಎಳೆಗಾಳಿ. (J. 3, 24; 8, 2; 30, 36). — ಎಳೆ ವೇಡಪಿ. -ಬೇಡಪಿ. A young Bêdati (Rśv. 5, 97; 6, after 24). — ಎಳೆಸಡ್ಡಿ. A sowing machine with only one aperture (C.). — ಎಳೆಸಿಂಗ. A young lion (J. 4, 33). — ಎಳೆಸುಯ್. A slight sigh (Rśv. 12, 56). — ಎಳೆಹದ. An imperfect degree of ripeness, of cooking, etc. (C.). — ಎಳೆಹದಿರು. A fruit newly come forth, a very young fruit (My.). — ಎಳೆಹೀಚು. = ಎಳೆಹದಿರು. (My.). — ಎಳೆಹುಲ್ಲು. = ಎಳೆವುಲ್. (B. 4, 79).

ಎಳೆ ಳೆಳೆ. = ಇಳೆ, etc. (ಧೂವಾಜಿಕ Śmd. Dh.; ಇಳೆ 357; ಧೂಮಧ್ಯರ್ಜ I; ಬೂವಿ, ದರೆ, etc. Śm. 37; ಧೂವಿ 112). — ಎಳೆದೇರ. -ತೇರ. Whose chariot is the earth: Śiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಎಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯ ಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 27, 49; *cf.* ಇಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯಾರ).

ಎಳೆತನ ಳೆಳೆtana. Tenderness; youth (My.; Si. 322). ಎಳೆತನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯದ್ದು ಎಪ್ಪತ್ತಲಿ ಮೇಲೆ ಬನ್ದಿೀತೇ? (Prv.).

ಎಳೆದು ಳೆಳೆdu. = ಎಳದು 1. ಎಳೆದು ಅವ್ವ ಪಶು (ತರುಣಪಶು, etc. Nr.).

ಎಳೆಯಂ ಳೆಳೆyaṁ. ಎಳೆಯಳ್. ಎಳೆೀ. See s. ಎಳೆ 2.

ಎಳ್ಳು ಳೆಳ್ಳು. = ಎಳ್ 1. The oil-plant Sesamum indicum, the gingely-oil plant and its seed

(ತಿಲ Mr. 374; see ಅಗಸೆಳ್ಳು, ಊರೆಳ್ಳು, ಕರೆಯೆಳ್ಳು, ಕಾಡ ಗುಜು'ಯೆಳ್ಳು, ಕಾಡೆಳ್ಳು, ಕಾರೆಳ್ಳು, ಗುಜು'ಯೆಳ್ಳು, ಗುಜ್ಜೆಳ್ಳು, ಜಳ್ಳುಎಳ್ಳು, ಹುಡ್ಜೆಳ್ಳು, ಹೊರೆಳ್ಳು). ಎಳ್ಳು ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ತೈಲೀನ Mr. 94). See Bp. 43, 71; 51, 37. 38; Dp. 59, 1. ಎಳ್ಳನ್ತು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗುತ್ತದೆ; ನೀನು ಯಾಕೆ ಒಣಗುತ್ತಿ, ಮುರಳೀ ಬೀಜವೇ?— ಎಳ್ಳೊಣಗಿದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬರುತ್ತದೆ; ನೀನು ಯಾಕೆ ಒಣಗುತ್ತಿ, ಮುರಳೀ ಬೀಜವೇ? (Prvs.). — ಎಳ್ಳ ಕೆಯಿ. A field of sesamum (ತಿಲ್ಲ, ತೈಲೀನ Hlâ.). — ಎಳ್ಳಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. Lin or linseed of a blackish (bluish) colour (My.; ಅತಸಿ, ಉಮಿ, ಕ್ಷುಮೆ Nr.; ಅತಸಿ, etc., ಕರಿಯಗಸೆ Si. 305; ಉಮಿ Mr. 374). — ಎಳ್ಳಮಾಸೆ. -ಅಮಾಸೆ. The last day of the bhâdrapada month on which the manes are worshipped (My.). — ಎಳ್ಳಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಎಳ್ಳಿನತು s. ಎಳ್ 1. (C.; B. 3, 97; 5, 120). — ಎಳ್ಳ ಹುಗ್ಗೆ. A dish of milk, rice and sesamum (ತಿಳೌದನ Nr.). — ಎಳ್ಳ ಹೂ. The blossom of sesamum (ವಜ್ರಪುಷ್ಪ Nr.; ಶ್ರೀಮತ್ತ G.). — ಎಳ್ಳು ಕಾಯಿ. The seed of sesamum (C.; B. 1, 6). — ಎಳ್ಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. The pod of sesamum (C.). — ಎಳ್ಳುಚಟ್ಣಿ. A čaṭṇi (chatney) of sesamum (C.). — ಎಳ್ಳುಚಿಗಳೆ. A sweetmeat made of sesamum, etc. (C.). — ಎಳ್ಳುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A sesamum sweetmeat ball (C.). — ಎಳ್ಳುನೀರು. Sesamum seeds and water presented as an offering to the manes of departed ancestors (My.). — ಎಳ್ಳುಬೆಲ್ಲ. A mixture of sesamum and jaggory used as an auspicious present to friends and relations at a festival in January (C.). — ಎಳ್ಳುರೇವಡಿ. A sweetmeat of sesamum and jaggory in the form of a duḍḍu (S. Mhr.). — ಎಳ್ಳುಹಿಣ್ಣಿ. The refuse of gingely-oil seed (C.). — ಎಳ್ಳುಹಿಂಪ್ಪ. = ಎಳ್ಳುಹಿಣ್ಣಿ. (ಪಿಣ್ಯಾಕ Si. 406). — ಎಳ್ಳುಹುವ್ವು. = ಎಳ್ಳ ಹೂ. (ವಜ್ರಪುಷ್ಪ Si. 104). — ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Sesamum oil (C.).

ಎಲ್ಲಿ ಳೆ್ಲಿ 1. = ಎದ್, ಎರ್, ಏಳ್ 1, ಏಲು 1. To stand up; to rise (ನೆಗೆ Śmd. I); **2,** to awake (ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ I); to arise, to spring up; to be produced; to be obtained (ದೊರೆ ಕೊಳ್ I). (T., M. ಎದು; Tu. ಲಕ್; Tč. ಲೇ; see ಎಕ್ಕಟಿಗ; ರೇಗು 1; ಲಗ್ಗೆ 2). P. p. ಎದ್ದು (Rśv. 5, 116; 5, after 120; 5, 133; 6, 11; 6, after 31; 8, 124; 13, 65). ಎದ್ದುಂ (Śmd. I; 285. 288). ಎದ್ದುದು (Rśv. 6, 2; 11, 19).

ಎಲ್ಲಿ ಳೆ್ಲಿ 2. = ಏಳ್ 2. A short P. p. of ಎರ್ 1. (Tč. ಏ). — ಎದ್ದರ್. (*i. e.* ಎದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To come near, to come (ಸಮೀಪಾಗಮನ Śmd. Dh.; Tč. ಏ ತೆಂಕು). ಪೊಲದೆ ಎದ್ದನ್ದಂ (Śmd. 63). ವಸನ್ತರಾಜನ್ ಎದ್ದನ್ದವನ್ (260, see s. ಬರ್ದರ್ಕು 2). See Rśv. 5, 119; 7, after 97; 10, after 5; 13, after 1, 69 & 102.

ಎಲ್ಲಿ ಳೆ್ಲಿ 3. = ಎತ್. Rising. — ಎದ್ದರ. (Śmd. 56). = ಎತ್ತರ. High position; height; etc. (Abh. P. 9, 70; Śśv. 1, 51). — ಎದ್ದರವು. = ಎದ್ದರ (Śmd. 56).

ಎಲ್ಲಿ ಳೆ್ಲಿ 4. = ಎಳ್, ಏಳ್ 3, ಏಲು 2, ಬೆಲು 1. Seven. (T., M. ಎದು). — ಎದ್ದಿತ್ತು. = ಎಪ್ಪತ್ತು. = ಎಪ್ಪತ್ತು, of which it is the original form (Tu. ಎಪ್ಪ). See ಏಪ್ಪತ್ತು.

ಎಲ್ಲಿತ ಳೆ್ಲತ 1. = ಎಲಿತು, ಎದಿದು, ಎರಿದು. P. p. of ಎರ್ 1. — ಎದ ಕೊಳ್ಳು. = ಎರಿದು ಕೊಳ್ಳು. (C.; B. 2, 9. 23). — ಎದ ಕೊಳ್ಳುಎಕೆ. (ಆಕರ್ಷ Si. 461). — ಎದ ತಡೆ. To drag and abandon dragging (to release, J. 28, 31). — ಎದ ತರ್. -ತರು. = ಎರಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. To drag near (a place, etc., C.). — ಎದ ತರಿಸು. To cause to drag near (C.; J. 11, 31).

ಎಲ್ಲಿತ ಳೆ್ಲತ 2. = ಇರ್ 2, ಇಳ್ 2. Dragging, etc. — ಎದಿಕು ಳಿ. = ಇರ್ಕುಳಿ, ಇದ್ದುಳಿ. Pulling; attraction; captivation, charm (ಇರ್ಕುಳಿ Śm. 61; Kk. 49). — ಎದಿಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇರ್ಕುಳಿಗೊಳ್, ಇದ್ದುಳಿಗೊಳ್. To pull towards one's self; to captivate, to charm; to lay hold of, etc. (ನೆಳೆದು ಕೊಳ್, etc. Śs.; Abh. P. 5, 57; Grj. 2, after 71). ಚಿತ್ತವನ್ ಎದಿಕುಳಿಗೊಪ್ಪ ಗನ್ದ (ಸಮೋಹರ್, ನಿರ್ಹಾರಿ Nr.). — ಎದಿಕುಳಿಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. Noun of ಎದಿಕುಳಿಗೊಳ್. (ನಿರ್ಹಾರ, ಆಜ್ಞನಕರ್ಷಣ Nr.). — ಎದಿಹೂಟಿ. The act of tying a person's feet to an animal and having him thus dragged along. ನಿಮ್ಮನಿಬರಂ ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತು ಎದಿಹೂಟೆ ಹೂಡಿಸುವೆ (Bp. 57, 80). ಹಳ್ಳಯ್ಯ ಮಧುವಯ್ಯ ಗಳನ್ ಎದಿಹೂಟಿಯಂ ಕಟ್ಟಿಸೆ (Č. Bp. 62, 20). ತಿವತರಣರನ್ ಎದಿ ಹೂಟಿಯನ್ದಿ ಎದಿಸಲ್ (62, 29).

ಎಲ್ಲಿತ ಳೆ್ಲತ ēḷata. Pulling; pulling away; abstracting (C.).

ಎಲ್ಲಿತು ಳೆ್ಲತು ēḷatu. = ಎದಿದು. P. p. of ಎರ್ 1. (C.). — ಎದಿತು. -ಅಟ್ಟು. Dragging-play: laboriously moving: fatigue, exhaustion, fainting. ತನ್ನಯ ಜೀವಕೆ ಎದಿತುಟನ್ ಆಯ್ತು (Bp. 52, 17). — ಎದಿತಟಿಕೆ ಬೀಳ್. To faint away (J. 21, 34). — ಎದಿತಾಟ್. -ಅಟ್ಟು. Dragging; abstraction, withdrawing. ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಎದಿತಾಟ (ಉಪಾದಾನ G.).

ಎಲ್ಲಿದು ಳೆ್ಲದು ēḷadu. = ಎರಿದು. P. p. of ಎರ್ 1. (C.).

ಎಲ್ಲಿಲ್ ಳೆ್ಲಿಲ್ ēḷal. To hang from, to be pendent, to be suspended (ಜೋಲ್ Śmd. I; ಆಲಮ್ಬನ Śmd. Dh.; ನೇಲ್ Kk. 72; Grj. 2, after 106; 7, after 11; 7, 49; 10, after 61; Rśv. 5 after 55; *cf.* ನೇಲ್). ಪಿಂಗಾಲೊಳ್ ಎದಿಲ್ವ ಧಾರಿಸಂಕಲೆ (Rśv. 6, after 11). **2,** to be cast down, to be weary (ಎದಿಲ್ Śmd. I). — ಎದಿಲೆವಿಡು. -ಬಿಡು. To let hang down. ಸರಿನದೊಳ್ ಎದಿಲೆವಿಟ್ಟ ಅರಳೆಲೆಮಾಲೆ (Rśv. 6, after 11; see 8, after 5).

ಎಲ್ಲಿಲ್ಲು ಳೆ್ಲಿಲ್ಲು ēḷalču. To cause to hang down, etc. (ಆಲಮ್ಬನ Śmd. Dh.).

ಎಲಿವು ಳೆ್ಲವು ēḷavu. 1. To rub; to rub off or out (ಅಮರ್ಜನ, ತೊಡೆ Śmd. Dh.; ನೀವು Kmd. I; T. ಇದ್ದೈ, M. ಇಯ್; M. ಇಯು, to daub, rub; to soil; ಇದುಕ್ಕ, rubbing, polish; *cf.* ಎಚ್ಚು 2); to stroke gently (Rśv. 4, 70).

ಎಲಿವು ಳೆ್ಲವು ēḷavu. 2. Drawing, pulling. **2,** spasm, cramp (My.).

ಎಲಿಸು ಳೆ್ಲಿಸು ēḷisu. = ಎದಿಸು. To cause to pull; to cause to drag (Bp. 58, 66; Č. Bp. 62, 29; Bh. 4, 4, 39; C.).

ಎಲಿಸು ಳೆ್ಲಿಸು ēḷisu. = ಎದಿಸು. To cause to drag (C.). **2,** to procrastinate; to stop, to thwart, to oppose (ತಳ್ಪೊಯ್, ತಡಮ್ಬರಿ, ಪ್ರೋಕ್ಷಣಿ, ಕಡೆಗಣಿಸು, ಇದಿಸುನೂಂಕು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Ns.; see ಇದಿಸು 2, ಎದಿ 1; and *cf.* ಏಳಿಸು?).

ಎಲಿತಿ ಳೆ್ಲಿತಿ ēḷe. 1. = ಇರ್ 1, etc. To pull, to draw, to drag; to draw towards one's self forcibly; to seize or take fraudulently for one's own use (ಬರ ನೆಳೆ Śmd. I, o. r. ಬರ ತೆಗೆ; ಕ್ರೋಧಾಕರ್ಷಣ, ಆಕ್ರಮಣಾಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; ಆಕರ್ಷಣ Śm. 112; C.; M. ಇಳ್, T. ಇಯಿ, ಇಜ, to draw; to protract, delay; Tč. ಲಾಗು, ಲಾಡು). P. ps. ಎದಿದು, ಎದಿದು, ಎದಿತು, ಎದಿ 1. See Bp. 53, 40; J. 3, 41; Rśv. 6, after 11; Si. 272. 319. 393. ಎತ್ತು ಕ್ರೋಣಗಳು ಬಣ್ಡಿ ಎದಿಯುತ್ತವೆ (B. 1, 18). ಧಾತುಗಳಿನ್ದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉದ್ದ

ತನ್ನಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಯ ಬಹುದು (4, 97). ಜಾಳಿಗೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ತನ್ತುಗಳನ್ನು ಈ ಹುಬಿವು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ್ದ ಎಬಿದು ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ (4, 112). ಒಬ್ಬನ ಬದುಕನ್ನು ಎಬ ಕೊಳ್ಳುವದು (C.). — ಎಬಾಟ. -ಆಟ. Dragging and pulling, mutually pulling (C.); delay (My.). — ಎಬಾಡು. -ಆಡು. To pull; to pull mutually (My.); to delay (My.). —ಎಬಿದೊಯ್. -ಒಯ್. = ಎಬಿದುಯ್. (Abh. P. 14, 102; Grj. 2, after 71; Bp. 42, 4; J. 7, 32; 11, 19). — ಎಬಿದೊಯಿ. -ಒಯಿ. = ಎಬಿದೊಯ್. ಫಕೀರನನ್ನು... ನ್ಯಾಯಸಭೆಗೆ ಎಬಿದೊಯಿದನು (B. 4, 169). — ಎಬಿದುಯ್. -ಉಯ್. To seize and drag or carry along or away. ಕಡುಕೆಯ್ದು ಕೃತಾನ್ತನ್ ನಿರ್ನಿರಮ್ ಎಬಿದುಯ್ದೆ (Śmd. 112).

ಎಬಿವಿ ಳೆಱೆ. 2. Thread (ತನ್ತು ಮಾತ್ರ Śmd. Dh.; ತನ್ತು Śm. 112; C.; M.; T. ಇಬ್ಬಿ). ನೂಲೆಬಿ (Śmd. I). ಸಾರಸದ ನಾಳದ ಎಬಿ (ತನ್ತು Mr. 421). ನೂತ ನೂಲ ಎಬಿ (ತನ್ತು 530). ಶೀತಕುಬಿಗೆ ಎಬಿಯಂ ಕೊಡುವ ವೊಲು (at the putting on of a new cloth, Bp. 11, 18). ಹೂಗಳೊಳಗಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಎಬಿಗಳೇ ಕೇಸರವು (B. 3, 106). ಎಬಿಯನ್ನು ತೆಗೆ, to make thread, to spin (C.; B. 5, 122; Si. 221). — ಎಬಿಯಷ್ಟಮಿ. -ಅಷ್ಟಮಿ. = ಎಬ್ಬೀ ಹಬ್ಬ No. 1. (My.). — ಎಬಿಕೆ ಹಬ್ಬ. = ನೂಲ ಹಬ್ಬ No. 1, q. v. (My.); = ನೂಲ ಹಬ್ಬ No. 2. (Mg.).

ಎಬ್ಬಿತ್ತು ಳೆಱattu. = ಎಚ್ಚತ್ತು. P. p. of ಎಬ್ಬಿಱ್.

ಎಬ್ಬಿದ್ದಿ ಳೆಱೆar. (Śmd. 59). = ಎಚ್ಚಱೆ 1. To awake, to cease from sleep (ಜಾಗರಣ Śmd. Dh.; ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ I). **2,** to become or be awake, wakeful, vigilant or cautious (ನಿದ್ರಾಭಾವ Śmd. Dh.; ಮುಂಜಿವೆ ಪಿಂಗು I). **3,** to become vivified or healthy, to recover (ಕುತ್ತವೋಸರಿಸು I). P. p. ಎಬ್ಬಿತ್ತು (I; 284).

ಎಬ್ಬಿರ್ ಳೆಱtar. ಎಬ್ಬಿರ. ಎಬ್ಬಿರವು. See s. ಎಬಿ 2 & 3.

ಎಬ್ಬಿು ಳೆಱtu. 1. = ಎತ್ತು 4. (That pulls or draws): a bull (ಗೂಳಿ Śmd. I); an ox (ಆನಡುಬ್). ಎಬ್ಬಿನ ಪಟ್ಟೆ (Śm. 81).

ಎಬ್ಬಿು ಳೆಱtu. 2. The string or cord of the warp of the texture of a cot (ಜೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಳೆಯ ನುಲಿ Śmd. I).

ಎಬ್ಬಿಿಸು ಳೆಱbisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, etc. To wake from sleep or repose, to rouse (v. t., ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯಿಸು (Śmd. I; Grj. 5, 6. 7). **2,** to lift up (ಎತ್ತಿ ಕಳಿ Śmd. I).

ಎಬ್ಬಿು ಳೆಱbu. = ಎಬ್ಬು, etc. To go upwards, to rise (ಉತ್ಸರ್ಪಣ Śmd. Dh.; T., M. ಎದುಬಮ್ಬು; T. ಎದುಬ್ಪು, to rouse). — ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು. -ಆಟ್ಟು. = ಎಬ್ಬುಟ್ಟು, q. v. To follow, etc. (ಅನುಧಾವನ Śmd. Dh.; ಅರೆಯಟ್ಟು, o. r. ಆರ್-, Kk. 66; ತೂಳ್, ಅರೆಯಟ್ಟು, ಬೆನ್ನಟ್ಟು, ಬೆಂಗವಾಯಿ, ಬೆನ್ನೇಱು Kś.). ಪದಿನೆಣ್ಟಾಸಿರ ಲೋಹವರ್ಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳ್, ಇರ್ಭಾಸಿರಂ ಮದಮಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿದರ್ದನ್ತಿಘಟೆಗಳ್, ಮತ್ತೆನ್ಬು ಲಕ್ಷಂ ರಣೋನ್ಮದಪತ್ತಿವ್ರಜಮ್ ಎನ್ವ ಸೈನ್ಯಮ್ ಆದಟಂ ಬನ್ದು, ಉಪ್ಪಳಂ ರಣಕ್ಕೊಡ್ಡಿ ಎಬ್ಬಟ್ಟಿದನ್; ಆಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಿ, ಪಿಡಿದಂ ಚಾಣಾಕ್ಯಚಕ್ರೇಶ್ವರಂ (Śmd. 22. 83).

ಎಬ್ಬಿಿಸು ಳೆಱvisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, etc. See ಎರ್ವಿಸು.

ಏ

ಏ ē. 1. The twelfth letter of the Alphabet (Śmd. 15. 17. 18). As an initial it, occasionally, is represented by ಯಾ, see *e. g.* ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಯಾತಕೆ, ಯಾತ; and as the vowel of an initial consonant it is usually pronounced so in the vulgar dialect, *e. g.* ನ್ಯಾಲ್ (ನೇಲ್ Si. 218), ಪ್ಯಾಟೆ (106), ಬ್ಯಾಗ (470), ಬ್ಯಾಟೆ (114), ಬ್ಯಾಡ (114), ಬ್ಯಾಡನು (341), ಬ್ಯಾಲ (126), ಬ್ಯಾನಾಯ (300), ಬ್ಯಾಳೆ (304), ಮ್ಯಾಣ (133), ಮ್ಯಾಲೆ (95. 244. 252), ಸ್ಯಾರೆ (212), ಹ್ಯಾವ (C.); ಚ್ಯಾಪ್ಟೆ (Cb. 35. 58. 127). *Cf.* ಪ್ಯಾಗೆ; and also ಜ್ಯಾ 2.— Not unfrequently an initial ಏ is written ಯೇ.— The verbs ಕೇ, ತೇ, ಬೇ, ಮೇ have a final ಏ. — ಏ occasionally arises from ಇ (Śmd. 250).—Observe also ಎಬ್ = ಏಬ್.

ಏ ē. 2. = ಎ 3, q. v. (Śmd. 394). A particle of emphasis, a vocative particle, used in *smaraṇa, vičāra, âmantraṇa,* and *avadhâraṇa* (Śmd. 394). ಎಳಮಾವೇ! (152). ಮನುವೇ, ನಿನ್ನಯ ಮಾರ್ಗಂ ಜನಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರಮ್ ಆಯ್ತು (152). ಶಂಕರನು ನೀವೇ! ಭವನು ನೀವೇ! (Bp. 28, 65). ಅತನೇ ತೊರತ್ತವುಳ್ಳವ! (38, 64). ಸತಿಗೆ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವೇ ಭೂಷಣಂ (Śś. 27). ಒಮ್ಮೆಲೇ (B. 2, 6). ಬೆಂಕೇ ಹಚ್ಚು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ! (4, 45). ಒನ್ದು ತಟಕು ಜೀನುತುಪ್ಪ ಕೊಡೇ! (4, 2). It is also added to *participles, e. g.* ಪ್ರತಿಷೇಧಸ್ತ್ರಯ ಬರೆ ಭೂತವತಿಯಾಗಿಯೇ ಸಲ್ವುದು (Śmd. 261). ಹಸಗೆದದೇ (Bp. 39, 64). ಎನೇ (45, 27. 31). ನಿಲ್ಲುದೇ (45, 34). ತಪ್ಪದೇ (48, 5). ಅಲ್ಲದೇ (57, 58). ನಮ್ಮ ಹಿತದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ (B. 1, 24). ತಿಳು ಕೊಣ್ಡೇ ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ (3, 115). ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (4, 45). ಅನುಸರಿಸಿಯೇ (4, 89). ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ (4, 135). ಮಾಡಿಯೇ (5, 87). ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ (5, 227). ಇಲ್ಲದೇ (Si. 373. 394); —and to *infinitives, e. g.* ಯಾವ ಮಾತು ಆಡಲೇ ಬಾರದು (B. 3, 83). ಆ ಕಥೆಯ ಭಾಷಾನ್ತರವನ್ನು ನೀನು ಇನ್ನೂ ಮಾಡೇ ಇಲ್ಲನೇ? (4, 136). — ಎನ್ದಾ ಕಠಿಣವೇ ಆಗಲಿ, ಎನ್ದಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನದೇ ಆಗಲಿ ಅಲ್ಪಕಾಲದೊಳಗೆ ಕೆಯ್ಯೂಡಿ ಬರುವದು (4, 152), ಏ, ರಾಮಯ್ಯ! (My.). ಏ, ರಂಗಮ್ಮ! (My.). See ಲೇ. — ಏ ಹೊ! ಏ ಹೋ! (Bp. 18, 69). — ಏ ಹೋ! (Bp. 32, 15).

ಏ ē. 3. = ಎ 4, q. v. (Śmd. 396). About this *questioning* particle see *e. g.* Bp. 10, 3; 11, 6. 9; 20, 15; 22, 46; 28, 29; 37, 27; 39, 47; 45, 17; 53, 35; 55, 13; 56, 31; Rśv. 13, 19; Bh. 1, 8, 21. 28. 89; 2, 13, 35. 39. 47; Śś. 8. 44. ನಿನ್ನದೂ ಅದೇ ಹಾದಿ ಅಲ್ಲವೇ? (B. 1, 26). ಅದು ಗುಬ್ಬಿ ಅಲ್ಲವೇ? (2, 5). ಆ ಗುಣವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಷ್ಟು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಅಲ್ಲವೇ? (2, 6). ದಡ್ಡಿಗೆ ಹೋದೇನೇ? ಅದು ದೂರ ಉಂಟಾಯಿತು! (2, 47). See also ಏನೇ.

ಏ ē. 4. A contraction of ಎಯ **1,** in the genitive, *e. g.* ಸಾಲೇ ಮನೆ (B. 1, 21), ಜೋರೇ ಕಾಯ್ (2, 17), ತನ್ದೇ ಪೆಸರು (Si. 65), ಎಳೇ (see ಎಳೆ 2); —**2,** in the accusative,

e. g. ಆಡಿಕೇ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಕ ಬಹುದು (Prv.). ಎಂಜಲ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಕಾಗೇ ಓಡಿಸುವದಿಲ್ಲ (Prv.). ಕೊಬ್ಬೇ ಹೋಗಲಾಡಿಸು (Si. 225);—**3**, in the locative, *e. g.* ಕಡೇಲಿ (Si. 447), ಮುನ್ನೇಲಿ (B. 5, 318);—**4**, in the affix ಆನೆಯ, *e. g.* ಎರಡನೇ ಪುಸ್ತಕ, ಎರಡನೇ ಪಾಠ (B. 2, 1);—**5**, in the infinitive, *e. g.* ಕರೇ ಕಳುಹಿಸು (Si. 388).

ಏ ಕೆ. 5. = ಔವೆ, etc., ಯಾ. What? which? ಏ ತೆಱದಿಂ (Śmd. 283). ಏ ಮಾತು (Čh. v. 138). ಏ ಕಾಲ (Bp. 41, 19; 60, 41). ಏ ತೆಱ (44, 68). ಏ ದೆಸೆ (48, 22). ಏ ಪರಿ (25, 22. 23; 27, 2. 53; 32, 13; 40, 8; 47, 26; 54, 2). ಏ ಪೊತ್ತು (8, 46). ಏವುದು (Abh. P. 12, 61. 96). — ಏವಾಗಲೂ. -ವ್-ಆಗಲು -ಊ 7. = ಯಾವಾಗಲೂ. Always (ಶಾಶ್ವತ್ Si. 467).

ಏ ಕೆ. 6. = ಏಂ, ಏನ್, etc. (Śmd. 211). — ಏಗುವದು. = ಏಗೆಯ್ವುದು. (Bp. 49, 40). — ಏಗುನೆಂ. = ಏಗೆಯ್ವೆಂ. (Bp. 8, 16. 45; 13, 20; 15, 22; 16, 5; 18, 43. 63; 20, 2; 26, 53; 38, 30; etc.). — ಏಗುವೆವು. = ಏಗೆಯ್ವೆವು. (Bp. 9, 3; 48, 13; 52, 12). — ಏಗೆಯ್. What to do or make? ಏಗೆಯ್ದುಪೆವು (Bp. 15, 36). ಏಗೆಯ್ವುದು (49, 38). ಏಗೆಯ್ವೆಂ (17, 67; 22, 52; 50, 44; 58, 24). ಏಗೆಯ್ವರು (Mr. 5). ಏಗೆಯ್ದೊಡಂ (Č. Bp. 11, 11). ಏಗೆಯ್ಯಲುಂ (Śm. 44). — ಏಗೆಯು. = ಏಗೆಯ್. ಏಗೆಯುವೆವು (Bp. 43, 37). — ಏವರ್. -ಬರ್. = ಏತರ್ಕೆ ಬರ್. ಏವನ್ದಂ, ಏವನ್ದರ್ (Śmd. 211). — ಏವಾಡ್ತ್ತೆ. -ವಾಡ್ತ್ತೆ. What use? (Rśv. 5, after 19). — ಏವೆಂ. = ಏಗೆಯ್ವೆಂ. (Bp. 13, 4. 7; 28, 14; 45, 10; J. 19, 40; 20, 21). — ಏವೆನು. = ಏಗೆಯ್ವೆನು. (Bp. 48, 10). — ಏವೆನ್ದ. = ಏಗೆಯ್ವೆವು. (Bp. 50, 60; 58, 20). — ಏವೇಂ. = ಏವೆಂ. (Bp. 13, 14). ಏವೇನೇವೆಂ. rep. (22, 34). — ಏವೇಱ್. = ಏನ ಪೇಱ್ (Śmd. 211). What to say? ಏವೇಱ್ದಿಂ (Śmd. 211; Bp. 60, 12; 61, 38; Rśv. 5, 127; 13, 79; Śm. 48. 109; J. 4, 49; 6, 16; 28, 15). — ಏವೋಗು. = ಏತರ್ಕೆ ಪೋಗು (Śmd. 211). ಏವೋದಂ, ಏವೋದರ್ (211).

ಏ ಕೆ. 7. = ಎ 13. (My.). — ಏಗುಬಿ. (*i. e.* ಏವುಬಿ = ಏ-ಪುಬಿ). = ಏವುದು, q. v. s. ಎ 13 (ಎಂಜಲಗುಱ್ Čt. II, 96). — ಏಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To despise, to disregard (Abh. P. 11, 76).

ಏ ಕೆ. 8. The initial ಏ that is connected with p or h; see *e. g.* ಏಟು 1, ಏಡಿ 2, ಏಲು 1 & 2, ಏಸಿಕೆ, ಏಬು 3.

ಏ ಅಂ. An interjection of remembering, addressing, censure or contempt, and compassion. Probably in ಏಯೆನ್ದಂ (Śmd. 64).

ಏಂ ಕೆಱೆ. = ಏ 6, etc. See s. ಏನ್. — ಏಂವೇಱ್. -ವೇಱ್. (Bp. 24, 46). — ಏಂ ಪೋಗಱ್. -ಪೋಗಱ್. (Bp. 23, 25; 31, 19).

ಏಕ ēka. = ಎಕ್ಕ 2. *One, alone, solitary; the same; only.* 2, *unique, pre-eminent, chief, excellent.* 3, *one of two or many.* 4, *a, an.* 5, the singular (Śmd. 115. 264; Kâvy. I, 2, 62-65).

ಏಕಕ ēkaka. Same; *solitary.*

ಏಕಕಾಲ ēka-kâla. The same time. ಏಕಕಾಲಂ, at the same time, at once (ಯುಗಪದ್ Śmd. 107).

ಏಕಕುಣ್ಡಲ ēka-kuṇḍala. *Bataḍēva* (ಬಲ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 147). 2, *Kuvēra* (ಧನಾಧೀಶ್ವರ, ಕುಬೇರ 147). 3, N. of a town (ಪಟ್ಟಣಭೇದ 147).

ಏಕಕ್ರಿಯೆ ēka-kriyĕ. The same action; the same verb (Kâvy. V, 961). 2, the making one. See ಒಟ್ಟು.

ಏಕಗುರು ēka-guru. *A pupil of the same preceptor, a fellow-student.*

ಏಕಗೃಹಕೃತ್ಯ ēka-gṛiha-kṛitya. The state of forming one household; an undivided family (My.).

ಏಕಗ್ರೀವ ēka-grīva. One neck, *i. e.* close union, amity (My.).

ಏಕಚಕ್ರ ēka-čakra. Governed by only one king. 2, N. of a town (Bh. 1, 10, sum.).

ಏಕಚಕ್ರಪುರ ēkačakra-pura. = ಏಕಚಕ್ರ No 2. (Bh. 1, 10, 1).

ಏಕಚಕ್ರವರ್ತಿ ēkačakra-varti. Sole master of the whole land (C.).

ಏಕಚರ ēka-čara. Wandering or living alone. 2, going together; gregarious. 3, living only on land (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರ ēka-č-čhatra. One parasol; one royal power or sway. ನೆಲನನ್ ಏಕಚ್ಛತ್ರದಲಿ ಸಲಹುವುದು ಮತ! (Bh. 1, 8, 15).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತಿ ēkaččhatra-adhipati. A supreme sovereign (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ēkaččhatra-âdhipatya. Supreme sovereignty (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಿ ēka-č-čhatri. Subject to one king or lord; a country (Mhr.; R.).

ಏಕಚ್ಛಾಯ ēka-č-čhâya. (= ಎಕ್ಕಚ್ಛಾಯೆ). Having only shadow, quite dark.

ಏಕಜಾತಿ ēka-jâti. Once-born; of the same kind or caste (My.); a Śûdra.

ಏಕಜೊಂಬಿ ēka-jŏyi. (ಚಾಮ್ಪಯಂ Čt. II, 110).

ಏಕತರ ēka-tara. One of two, either, other; one of many (Colebr.).

ಏಕತಾನ ēka-tâna. *Intent or bent upon one object* (ತದ್ಗತ, ಒಮ್ಮನ Mr. 329).

ಏಕತಾಲ ēka-tâla. = ಎಕ್ಕತಾಳ. *Proper union of song, dance and instrumental music, keeping time together; harmony.*

ಏಕತಾಲರಗಳೆ ēkatâla-ragaḷĕ. A kind of metre (Čh.).

ಏಕತೆ ēkatĕ. = ಏಕತ್ವ. See Śmd. 152. 168. 169.

ಏಕತ್ರ ēkatra. In one place, on one spot; together; on the one side—. (Čb.; B. 4, 106; 5, 175).

ಏಕತ್ವ ēkatva. *Oneness, unity;* identity. 2, *the singular number* (Śmd. 124. 167. 168. 174; Kâvy. I, 2, 44-46).

ಏಕದನ್ತ ēka-danta. Single-toothed or tusked: *Gaṇêśa.*

ಏಕದಲ ēka-dala. Having two leaves; N. of a plant (ಒಡ್ಡೆಲಗ Mr. 132).

ಏಕಕಾ ēkakâ. *At the same time, at once.* 2, once.

ಏಕದೃಶ್ ēka-dṛiś. Nom. ಏಕದೃಕ್. One-eyed; excellent-eyed: *a crow;* Śiva.

ಏಕದೇಶ ēka-dêśa. *A part, a portion* (Kâvy. III, 3, B, 144).

ಏಕದೇಶಿ ēka-dêśi. Of one or the same country (My.; Mhr.). 2, consisting of parts or portions.

ಏಕದೇಶೀಯ ēka-dêśiya. Belonging to one or the same country (My.).

ಏಕದೇಹ ēka-dêha. Having only one body; closely united in friendship (My.); elegantly formed; the planet Mercury.

ಏಕಧುರ ēka-dhura. (Cattle) *being fit for special burden.*

ಏಕಧುರಾವಹ ēkadhurâ-vaha. *Being fit for special burden.*

ಏಕಧುರೀಣ ēkadhurīṇa. *Being fit for special burden.*

ಏಕನಾಥ ēka-nâtha. Having one master. 2, sole master or lord (My.). 3, N. (My.).

ಏಕಪತ್ನ ēka-patna. He who has only one wife (My.).

ಏಕಪತ್ನಿ ēka-patni. Only one wife. (My.).

ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತ êka-patnî-vrata. The observance or rite of having but one wife, continency (J. 10, 39). 2, a continent male (10, 40).

ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಸ್ಥ êkapatnîvrata-stha. = ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತ No. 2. (J. 13, 33).

ಏಕಪತ್ರ êka-patra. = ಏಕ್ಕವತ್ತಿ. One-winged, one-leaved, etc.

ಏಕಪದ êka-pada. One step. 2, a simple nominal formation. 3, *present time, same time.*

ಏಕಪದಿ êka-padi. *A path.* 2, upon one foot, with one foot.

ಏಕಪಾದ êka-pâda. One foot; having only one foot; standing on one foot. (Mr. 82).

ಏಕಪಾದಗತಿ êka-pâda-gati. Walking on one foot. See ದೂಣ್ಟಿ.

ಏಕಪಿಂಗ êka-piṅga. Having a yellow mark in the place of one of his eyes; *Kuvêra.*

ಏಕಪಿಂಗಲ êka-piṅgala. = ಏಕಪಿಂಗ. (Colebr.).

ಏಕಮತಿ êka-mati. The mind fixed upon one object; unanimous. (My.).

ಏಕಮತ್ಯ êka-matya. The same exercise or application of knowledge; concord (My.). ಏಕಮತ್ಯ ಕಾಶ ಮಾಡದು (Prv.).

ಏಕಮನಸ್ಸು êka-manas. ಏಕಮನಸ್ಸು. One mind (C.); fixing the mind upon one object; unanimous.

ಏಕಮಾತ್ರ êka-mâtra. One syllabic instant or Mora; a hrasva vowel (Śmd. 19; Kâvy. I, 1*a*, 10.11).

ಏಕಮಾತ್ರಕ êka-mâtraka. = ಏಕಮಾತ್ರ. (Śmd. 17).

ಏಕಮಾತ್ರೆ êka-mâtrĕ. A pill that is used for curing any disease (My.). ಗಂಗಾಧರಪಣ್ಡಿತನ ಏಕಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ (Prv.).

ಏಕಯಷ್ಟಿ êka-yashṭi. *A single string of pearls.*

ಏಕಯಷ್ಟಿಕೆ êka-yashṭikĕ. *A single string of pearls.*

ಏಕರಸ êka-rasa. Of one flavour, etc. 2, perfect assimilation (My.).

ಏಕರೂಪ êka-rûpa. One form; uniform. (Śmd. 146. 259).

ಏಕರೂಪು êka-rûpu. Tbh. of ಏಕರೂಪ. A uniform mass, a mass of ashes. ಕಾಪುರುಷನ್ ಆಳವಡಿಸಿದನು, ನಸುದೀಪ ತಾಗಿದೊಡೆ, ಏಕರೂಪಡ ರಾಜಭವನವನು (Bh. 1, 8, 67).

ಏಕಲಡಿ êka-laḍi. = ಏಕಾವಲಿ (Si. 219).

ಏಕಲಿಂಗದೇವ êka-liṅga-dêva. An isolated phallus-god; Kuvêra. (B. 5, 68).

ಏಕಲೋಚನ êka-lôčana. = ಏಕದೃಶ್. (ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಏಕವಚನ êka-vačana. The singular number (Śmd. 97. 107. 111. 116. 128. 150. 152. 168. 169. 172, etc.; Kâvy. I, 2, 12. 13. 41-43; I, 5, 6-12. 18-20, etc.).

ಏಕವಾಕ್ಯತೆ êka-vâkyatĕ. Agreement of meaning (My.; Mhr.).

ಏಕಶೇಷ êka-śêsha. The remainder of one only; a term in grammar denoting that of two or more words only one remains or is retained. (My.).

ಏಕಸಂಖ್ಯೆವಚನ êka-saṅkhyĕ-vačana. The singular number (Kâvy. I, 5, 41-44).

ಏಕಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿ êka-sandhi-grâhi. One who understands and remembers a ślôka from hearing it for the first time (My.).

ಏಕಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿತ್ವ êkasandhi-grâhitva. The faculty of an êkaśandhigrâhi (My.).

ಏಕಸಪ್ತತಿ êka-saptati. *Seventy-one.*

ಏಕಸರ êka-sara. = ಎಕ್ಕಸರ. (ಏಕಾವಲಿ Hlâ.).

ಏಕಸರ್ಗ êka-sarga. *Intent or bent upon one object.*

ಏಕಸ್ಥ êka-stha. Standing together, remaining or being in one place; unanimous (My.).

ಏಕಸ್ಥಲ êka-sthala. = ಎಕ್ಕತಳ. One place, the same place.

ಏಕಸ್ಥಾನ êka-sthâna. = ಏಕಸ್ಥಲ. 2, a name given to the figures under ten (My.).

ಏಕಸ್ಥಾನಿ êka-sthâni. Occupying the same place; originating in one place. (Śmd. 27. 43).

ಏಕಹಸ್ತ êka-hasta. One hand;—one who has a mutilated hand (ಏಕಲಪಾಣಿ, ಒಕ್ಕೈಯ್ಯ Mr. 389).

ಏಕಹಾಯನಿ êka-hâyani. *A heifer one year old.*

ಏಕಾ ಏಕೆ êkâ êki. Suddenly, all at once (ಅಕಸ್ಮಾತ್ Čb.; My.; Mhr.).

ಏಕಾಕಿ êkâki. Alone, solitary (Bp. 18, 54; J. 19, 25).

ಏಕಾಕ್ಷ êka-akṣha. One-eyed; having an excellent eye; a crow. 2, N. of a plant (ಟೀಲಯಿತ, ಜುಂಫೆ Mr. 133, o. rs. ಏಕಾಕ್ಷಿ & ಚಿಲ್ಲಯಿತ).

ಏಕಾಕ್ಷರ êka-akshara. A monosyllable (Śmd. 102. 103; Kâvy. I, 5, 46; III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಏಕಾಕ್ಷರಪದ êkâkshara-pada. A monosyllabic word (Kâvy. I, 2, 84-89).

ಏಕಾಕ್ಷರಿ êkâkshari. Being monosyllabic (Kâvy. III, 2, B, 72).

ಏಕಾಕ್ಷಿ êka-akshi. = ಏಕಾಕ್ಷ, q. v.

ಏಕಾಗ್ರ êka-agra. *Turned towards one point, intent upon one object.* (Abh. P. 14, 176; Bp. 42, 35).

ಏಕಾಗ್ರಾಹಿತ್ವ êka-a-grâhitva. The state of not taking, holding or accepting as pre-eminent. See ಆಗ್ರ (o. r. ಏಕಗ್ರಾಹಿತ್ವ).

ಏಕಾಗ್ರ್ಯ êkâgrya. = ಏಕಾಗ್ರ. *Intent upon one object.*

ಏಕಾಂಗ êka-aṅga. A single member, a single part (Śmd. 101). 2, a body-guard. 3, Mercury. 4, Mars. 5, Vishṇu. 6, sandal-wood.

ಏಕಾಂಗಿ êkâṅgi. Of one member, side or qualification only (Mhr.);—solitary, alone (My. = ಏಕಾಕಿ).

ಏಕಾಂಘ್ರಿ êka-aṅghri. One foot; one who has a mutilated foot, one who is lame (ಕುಟ್ಟಿಂ Mr. 389).

ಏಕಾದಶ êkâdaśa. Eleven; the eleventh.

ಏಕಾದಶರುದ್ರ êkâdaśa-rudra. A ceremony of bathing a liṅga whilst repeating the rudramantra eleven times (My.).

ಏಕಾದಶರುದ್ರರ್ êkâdaśa-rudrar. The eleven Rudras (Mr. 347; Grj. 10, 64; see their names in Vivêkačintâmaṇi, 6th prakaraṇa, 21st division).

ಏಕಾದಶಿ êkâdaśi. The eleventh day of the waxing or of the waning moon on which Vaishṇavas (J. 29, 5. 13), Râmânujas, and Smârtas use to wake and fast. ಏಕಾದಶಿಯ ಮನೆಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಅವತರಣಕ್ಕೆ ಬನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಏಕಾದಶೀವ್ರತ êkâdaśî-vrata. The observance of the êkâdaśî rites (J. 29, 6. 21).

ಏಕಾಧಿಪತಿ êka-adhipati. A sole monarch. (My., a term also used in astrology, My.).

ಏಕಾಧಿಪತ್ಯ êka-âdhipatya. Monarchy (J. 5, 23; My.).

ಏಕಾನ್ತ ēka-anta. The only end or aim. 2, a solitary, lonely, private or secret place (ವ್ಯವಾಯ Nn. 152; J. 6, 15). 3, a private consultation; secrecy (J. 6, 12. 36); a secret; retiring habits (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಮನ್ತ್ರಿಲೋಚನ Nn. 91; ರಹಸ್ಯ 163; ಹುಚ್ಚು Ćt. I, 89; ಜನ್ತಣ Ćt. II, 64; Śm. 66; B. 4, 138; My.). 4, *alone, private, secret, hidden.* 5, *excessive.* ಏಕಾನ್ತ ಹೋಗಿ, ಲೋಕಾನ್ತವಾಯಿತು.—ನಾಲ್ಕು ಕವಿವರಿಂಗೆ ಏಕಾನ್ತ, ಆಮಿ ಕವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಲೋಕಾನ್ತ.—ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ (Prvs.). — ಏಕಾನ್ತದವಳ್. -ಅವಳ್. A woman who is of retiring habits or lives by herself (ಹಜ್ಜುಗೆಗಾರ್ತಿ Kk. 28, o. r. ಪೆ-). — ಏಕಾನ್ತದಳ್. -ಆಳ್. = ಏಕಾನ್ತದವಳ್. (ಪೆರ್ಚುಗೆಕಾರ್ತಿ Śm. 74). — ಏಕಾನ್ತನಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 49, 11).

ಏಕಾನ್ತರಾಮ ēkânta-râma. N. (Bp. 49, 2; 52, 38. 43. 45. 46). — ಏಕಾನ್ತರಾಮತನ್ದೆ. -ತನ್ದೆ. N. (Bp. 49, 4). — ಏಕಾನ್ತರಾಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 49, 14). — ಏಕಾನ್ತರಾಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 49 sum.; 49, 6; 52 sum.; 52, 44. 49. 50; 58, 6).

ಏಕಾನ್ತವನ್ತ ēkânta-vanta. A private counsellor or secretary (Bp. 9, 47).

ಏಕಾನ್ತವಾಸ ēkânta-vâsa. A solitary dwelling; a hermitage; —a seraglio, a harem (My.).

ಏಕಾಬ್ದೆ ēka-abdĕ. *A heifer one year old.*

ಏಕಾಮ್ಬ್ರನಾಥ ēka-ambra (= ambara)-nâtha. N. of a śivaliṅga at Kañći (Bp. 17, 1).

ಏಕಾಯನ ēka-ayana. *Fixing one's thoughts upon one object.* 2, a solitary place. 3, union of thoughts.

ಏಕಾಯನಗತ ēkâyana-gata. *Intent upon one object.*

ಏಕಾರ ē-kâra. The letter ಏ (Śmd. 11. 64).

ಏಕಾರತಿ ēkârati. A waving platter with one wick (My.; Tĕ.; Bp. 47, 16).

ಏಕಾರ್ಥ ēka-artha. The same object; one meaning;—a synonym (My.). 2, expressing one thing, forming only one notion. 3, having one meaning. See Kâvy. II, 1, 7; II, 2, B, 3. 7-12; V, 950.

ಏಕಾರ್ಥಗತಿ ēkârtha-gati. Arriving at one meaning (Kâvy. I, 3, 1-4).

ಏಕಾವಳಿ ēka-âvali. ಏಕಾವಳಿ. = ಎಕ್ಕಾವಳಿ. A single line. 2, *a single string of pearls* (ಎಳ್ಕಸರ Ćt. II, 88; ಕಣ್ಣಿಕೆ, ಒನ್ದು ಸರಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಹಾರಂ Mr. 338).

ಏಕಾಶ್ರಯ ēka-âśraya. The same recipient; the same relationship; etc. See Śmd. 196; Kâvy. III, 3, B, 130. 2, the help or protection of one deity only;—resorting to one deity only (My.).

ಏಕಾಷ್ಮೀಲ ēka-ashṭhîla. *The plant Agati grandiflora* Desv. (Sesbana grandiflora Poir., ಕೊಕ್ಕರೆಹುಪ್ಪಿನ ಗಿಡ Si. 143).

ಏಕಾಷ್ಮೀಲೆ ēka-ashṭhîlĕ. *The plant Clypea hernandifolia* Wight & Arn.

ಏಕಾಹ ēka-aha. The period of one day. (My.). 2, a ceremony performed on the eleventh day in the course of funeral rites (My.).

ಏಕೀನ ēkîni. Honesty, uprightness (My.; H.).

ಏಕೀಭವಿಸು ēkî-bhavisu. To become one (My.).

ಏಕೀಭಾವ ēkî-bhâva. Becoming one; association. (My.).

ಏಕೊನು ēkûnu. Sum total (C., also ಏಕೋನು; Mhr. ಏಕುಣ, ಏಕುನ).

ಏಕೆ ēkĕ. = ಯಾಕೆ. See s. ಏನ್.

ಏಕೋಕ್ತಿ ēka-ukti. A single word. 2, the singular number (Śmd. 265).

ಏಕೋದಕ ēka-udaka. The universal ocean (Bp. 21, 28). 2, connected (as relatives) by the offering of funeral oblations of water to the same manes.

ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟ ēka-uddishṭa. The śrâddha performed for one definite individual deceased. (My.).

ಏಕೋನವಿಂಶತಿ ēka-ûna-viṁśati. Nineteen (Si. 326).

ಏಕ್ಸಾಲ್ ēksâl. For one year (My.; H.).

ಏಗಂ ēgaṁ. Most certainly (ಆತಿಶಿಷ್ಟಯ Śmd. 392). ಏಗಂ ಬೇಗಂ (224). See Śmd. s. ಬಯ್ 3.

ಏಗುಲಿ ēguḷa. See s. ಏ 7.

ಏಗೊಳ್ ēgoḷ. See s. ಏ 7.

ಏಟು ēṭu. 1. (= ಎಟ್ಟು 2), ಹೇಟು. A blow; a throw; a shot (C.; Tĕ.; M. ಏಱು; see ಏಱು 4). **2,** a kind of gambling with dice (Mg.). ಏಟು ತಪ್ಪಿತು, the shot missed (its aim); the proper time has passed (C.).

ಏಟು ēṭu. 2. = ಎಸ್ಟು. (C.). See Prv. s. ತೇಟೆ. **2,** = ಅಸ್ಟು. See ರವೇಟು.

ಏಟುಗಾರಿ ēṭu-gâra. A shooter; an excellent shot (My.).

ಏಡ ēḍa. *Deaf* (ಬಧಿರ, ಕೆವುಡ Mr. 388; *cf.* ಊಡಕಳ್). 2, a kind of sheep (Sk.; Tu. ಏಡು = ಆಡು).

ಏಡಕ ēḍaka. = ಏಳಗ. A kind of sheep; *a ram;* a wild goat. *Cf.* ಎಳಗ.

ಏಡಕೆ ēḍakĕ. A ewe.

ಏಡಗಜ ēḍa-gaja. *The ringworm-shrub, Cassia tora or alata.*

ಏಡಮೂಕ ēḍa-mûka. *Deaf and dumb.* 2, perverse.

ಏಡಿ ēḍi. 1. = ಎಸಡಿ, etc. A crab (ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟಕ Nr.; ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟ Mr. 410; C.). — ಏಡಿಕಾಯಿ. = ಏಡಿ. (Si. 88). — ಏಡಿಕಾಲಿನವ. A crab-footed man (S. Mhr.).

ಏಡಿ ēḍi. 2. = ಹೇಡಿ. A coward (My.; Tu.).

ಏಡಿಸು ēḍisu. (= ಏಳಿಸು). To speak ill, to rail; to mock (Mhr. ವೇಟವಿಣೇಂ, to mock; to make grimaces). ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ ಕಸ್ವದ ಎನ್ದು, ಏಡಿಸುವಾತನು; ಹಬಿ'ಸಿ ಕೊಮ್ಬ ನುಡಿಯನುಡಿವನ್ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಮರು (Nr.). ಏಡಿಸಲ್ ಎನ್ದು ಕಲಿತನು? (Bp. 22, 48). ಏಡಿಸುತಂ (59, 20). ಆವನನು ಜಿರಳಲಿ ಏಡಿಸುತಾ (Bh. 1, 10, 32). See Grj. 5, 20; 5, after 20; Rśv. 5, after 55.

ಏಡು ēḍu. = ಏಱು 3. Time (Te. ಏಡು, a year; T. ಯಾಣ್ಡು, time; a year; ಞಾನ್ದ್ರು, day = ನಾಳ್; M. ಞಾಯಱು, sun; month; *cf.* ನಾಳ್, ನೇಸಱು). See ಪೊನೆಯೇಡು.

ಏಡೂಕ ēḍûka. = ಐಡೂಕ. *A building or wall enclosing bones;* a building constructed of rubbish, bones, etc.

ಏಣ ēṇa. *A kind of deer or antelope of a black colour with beautiful eyes and short legs* (ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162; ಚಿಗರಿ G.). See ದೀಪದೇಣ.

ಏಣಧರ ēṇa-dhara. The moon.

ಏಣಧರಧರ ēṇadhara-dhara. Śiva (Bp. 26, 52; 36, 32; 57, 94).

ಏಣಲಾಂಛನ ēṇa-lâṁćhana. The moon.

ಏಣಲಾಂಛನಲಾಂಛನ ēṇalâṁćhana-lâṁćhana. Śiva (Bp. 27, 80; 32, 48).

ಏಣವಾಹನ ēṇa-vâhana. Whose vehicle is an antelope: Vâyu (Grj. 6, 63).

ಏಣಾಕ್ಷಿ ēṇa-akshi. A woman with eyes which resemble those of a deer (J. 19, 37; 30, 16).

ಏಣಾಂಕ ēṇa-aṅka. The moon (ಚನ್ದ್ರನು Nn. 146).

ಏಣಾಧಿನಾಥ ēṇa-adhināṭha. Śiva (Bp. 27, 32).

ಏಣಾಧಿನಾಯಕ ēṇa-adhināyaka. Śiva; — N. (Bp. 9, 39).

ಏಣಿ ēṇi. (fr. ಏಣು 1). A ladder (ಆಧಿರೋಹಿಣಿ, ನಿಃಶ್ರೇಣಿ, ನಿಶ್ರೇಣಿಕೆ Mr. 119; My.; Si. 112; T., Tu., M.). ಏಣಿಯಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಏಣುವ ನಿಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ? (Bp. 37, 49). — ಏಣಿದೀಪಟಿಗೆ. A number of flambeaux fixed on a ladder that is horizontally carried before persons of distinction (My.).

ಏಣಿ ēṇi. A female antelope (see ಐಣೇಯ); a kind of poisonous insect.

ಏಣು ēṇu. ಏಣ್. An edge, a border; a point (ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, ಕೋಟಿ Nr.; C.; M.).

ಏತ ēta. 1. = ಏತಪ್, (ಯಾತ) ಯಾತಪ್. See s. ಎನ್.

ಏತ ēta. 2. (fr. ಏಱುತ, Śmd. 246. 247) = ಯಾತ. Ascent; rise. **2,** an instrument on the principle of the lever for raising water, a picotta (ಆಕರ್ಷ Mr. 422, o. rs. ಆಕರ್ಷ and ಏನೆ; My.; Tĕ.; T. ಏದ್ದಿ). ಏತಂ (Śmd. 16). ಎತ್ತುವ ಏತದ ಆಡುನ್ದೊಲಿಯನ್ತೆ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು ಏಱಿದ ಇಧಂ ಕದನಪ್ರತೀತ್ಯನಾ (204). **3,** a similar instrument used for pounding rice (C.). — ಏತಕೋಲು. The bamboo by which the bucket hangs (My.; T. ಏದ್ದಿಕ್ಕೋಲ್).

ಏತ ēta. *Of a variegated colour.*

ಏತಕೆ ētakĕ. = ಏತಕ್ಕೆ, ಯಾತಕೆ. See s. ಎನ್.

ಏತತ್ಸೌಖ್ಯ ētad-saukhya. (Śmd. 100). This pleasure, this pleasure here.

ಏತದ್ ētad. This, this here.

ಏತದ್ದೇಶೀಯ ētad-dēśīya. Belonging to this country or these countries (B. 4, 117; My.).

ಏತದ್ರೀ ētar. = ಏತ 1, ಯಾತಪ್. A form used in the declension of ಎನ್, q. v. (Śmd. 137).

ಏತರ್ಹಿ ētarhi. *At this time, now.*

ಏತ್ವ ētva. The letter ಏ (Śmd. 250).

ಏತಾದೃಶ ētādriśa. Such, such like; of this kind, similar to this. (My.).

ಏತಾವತ್ ētâvat. So great, so much; so far, thus far, in such a degree. (My.).

ಏದ ēda. Tbh. of ವೇದ. (My.). See Prv. s. ಏದು 2.

ಏದು ēdu. 1. = ಎಯ್ 2, etc. A porcupine (Tĕ.; *cf.* Sk. ಸೇಧಾ?); the Indian crested porcupine, Hystrix cristata var. indica (Bd.). ಏದಿನ ಮುಳ್ಳು (ತಲ, ತಲಲ G.). — ಏದುವನ್ದಿ. = ಏದು. (Śmd. 78; Tĕ.).

ಏದು ēdu. 2. To pant (My.; Râm. 5, 8, 85). ಆಯ್ಯ ಏದ ವೋದಿ ಏದುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಏಧ ēdha. *Fuel.*

ಏಧಸ್ ēdhas. *Fuel.*

ಏಧಿತ ēdhita. *Prospered, grown up, full-grown.*

ಏಧೆ ēdhĕ. *Thriving, prosperity.*

ಏನ್ ēn. (Śmd. 96. 97). = ಏ 6, ಏಂ, ಏನು 1. What? (how? why? ಕಂ Si. 469; T., M.; Tĕ. ಏಮು; T. also ಏದು; Tu. ಪಾನೆ). ಆವನ್ ಏನ್? ಆವಳ್ ಏನ್? ಆದು ಏನ್? (Śmd. 97). ತತ್ಪರಿಜನಂಗಳ್ ಆಲಾಪಂಗಳ್ ಏನ್? (97). ವಿತರ್ಕಮ್ ಏಂ? (104). ಏನ್ ಎಮ್ಬ ಪೆಮ್ಪೊ! (175). ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (89). ಏನಾಗಿಯುಂ (85. 137). ತಡೆವನ್ತೆ ಏಂ ಕಾರಣಂ? (151). ಎಲ್ಲರುಮ್ ಆ ಕರ್ಣನಸ್ತಿತೆ ಏಂ ಬಾಗಿಗಳ್? (183). ನಭೋವಾರಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ದಧಿಪಾಣ್ಡು ರಪಿಣ್ಡಮೊ? ಪೇಳ್! ಏನಲ್ಲೆ ನೀಪಾರಮಯೂಖಮಣ್ಡಲಮ್ ಆದು ಏನ್ ಎನೆದು ಇರ್ದುದೊ ವಕ್ಷಿಮಾಧ್ರಿಯೊಳ್? (Lîlv. 3, 4). ನಿನಗೆ ಮುಡುಕಿದ ಕಾರ್ಯಮ್ ಏನ್? (Bp. 29, 11). ಹಲವು ಮಾತು ಏನ್? (42, 37). ಏಂ ತುಱುಗಿ ಇರ್ದವೊ ತುದಿಗೋದೊಳ್ ಮುಱಿ ಬೆಟ್ಟಿತಿರೆ ನೋಡಿ ಬಾಡುತಂ ವಿಪಗಂಗಳ್? (Rśv. 9, 28). ಪೇಳಿಲಿ ಏನ್ ಅದ? (Râm. 13, 7). See Rśv. 2, 35; 6, 133; 13, 8. 21. 98; J. 31, 34. — Accusative: ಏನ (Bp. 31, 15. 17; 46, 24; 49, 39; 60, 43), ಏನಂ (1, 36; 14, 19; 20, 18; 22, 18; 39, 60; Śmd. 211, o. r. ಏನೆ). Genitive: ಏತಱ (Śmd. 137. 16; Bp. 18, 14; 28, 17; 31, 20; 34, 36; 37, 17; 40, 33. 46; 44, 44; 51, 5). Dative: ಏತಕ್ಕೆ (Śmd. 137. 140), ಏತಕ್ಕೆ (Bp. 50, 7), ಏತಕೆ (2, 24; 3, 50. 56; 24, 10; 44, 8; Śmd. 140), ಏಕೆ (Śmd. 137. 143. 155; Bp. 16, 29; 36, 45; 38, 65; 43, 44; 47, 28; J. 31, 34). Instrumental: ಏತಱಿಂ (Śmd. 137; J. 2, 24). Ablative: ಏತಱಿತ್ತಣಿಂ (Śmd. 137). Locative: ಏತಱೊಳ್ (137), ಏತಱಲಿ (Bp. 45, 41). — ಏತಱದು. -ಅದು. Of what it? a thing of what substance, influence, value, etc.? See Bp. 37, 11; 46, 46; 53, 43. — ಏತಱನ. -ಅನ. Of what he? a man of what position, faculties, etc.? See Bp. 22, 60; 43, 43; Mr. 7. — ಏನನೆನ್. -ಎನ್. To say what? to call what? ಏನನ್ ಎಮ್ಬೆನು, what shall I say? (Bp. 22, 55; Bh. 3, 13, 24). ಏನನ್ ಎನ್ದಪೆಂ? (Rśv. 13, 88). ಆ ಊರಲಿ ಅದ್ಭುತಮ್ ಏನನೆನ್ದಪೆ? (Bp. 57, 42). ಏನನೆಮ್ಬೆವು ನಿಮ್ಮಂ? (58, 33). — ಏನಾಗು. -ಅಗು. To become what? ಆನ್ತಿನ ನಿಜಭುಜವಿಕ್ರಾನ್ತಮ್ ಏನಾದುದು, what has become of...? (Śmd. 137). 2, to happen what? ಏನಾಯ್ತು, what has happened? (what will happen?). ಇದಕೆ ಏನಾಯ್ತು, ಏನಾಯ್ತು? (Bp. 37, 38). ಏನಾದೊಡಂ, whatever it may be, something or other. — ಏನಾನು. -ಆನು 5. = ಏನಾನುಂ. ಏನಾನುಗೆಡೆವ. -ಕೆಡೆವ, one who lets drop anything from his mouth (ಯದ್ವದ, ಆನುತ್ತರ Hlâ.). — ಏನಾನುಂ. -ಆನುಂ. Whatsoever, anything whatsoever. ದೋಷಂ ಇದಱೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳ್ಕೆಯಿಡಂ (Śmd. 3). ಏನಾನುಮ್ ಒನ್ದು (241). — ಏನು. -ಉ 9. = ಏನುಂ. ತನ್ನೊಡನೆ ಪೋಪ ಮನುಷ್ಯರ್ ಏನಿಲ್ಲ (Bp. 44, 39). — ಏನುಂ. -ಉಂ 1. Whatsoever (ಅಣಂ, ಆಣಂ Śmd. 390). ಏನುಮ್ ಅಱಿಯದವನು (ಅಜ್ಞ Hlâ.). — ಏನುವ. -ಉವ 3. Whatsoever (Acc., Bp. 6, 1). — ಏನುವಂ. -ಉವಂ 2. Whatsoever (Acc., Bp. 13, 14; 18, 24; 24, 78; 31, 20. 25; 35, 38; 40, 27; 53, 18). — ಏನುವುಂ. -ಉವುಂ. Whatsoever (Nom., Bp. 2, 1). — ಏನೆನ್. -ಎನ್. = ಏನನೆನ್. To say, or call, what? ನಿನ್ನನ್ ಏನೆನ್ದು ಎಮ್ಬೆನು? (Bp. 24, 81). ಕಾರಣಮ್ ಇದು ಏನೆನಲು (26, 46). ನಿಮ್ಮನ್ ಏನೆಮ್ಬೆ? (57, 39). — ಏನೇನ್. rep. ಆರ್ತಸ್ವರಮ್ ಇದು ಏನೇನ್? ಎನುತ (Bp. 22, 11). ಎಮಗೆ ಈ ಶರಣನ್ ಇನ್ತು ಏನೇನನ್ ಈವನೊ? (38, 75). — ಏನೇನು. -ಉ 9. Whatsoever. ಏನೇನಕ್ಕೆ! (Bp. 54, 14). — ಏನೇನೋ. -ಓ 3. O what? o what?! ಏನೇನೋ, ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Śmd. 69). — ಏನೊ. -ಒ 4. O what? o how? could it be possible? ಏನಾಗಿಯುಮ್ ಏನೊ? ತಿರ್ದಪುದೆ ತೀರದೊಡಂ! (Śmd. 137). See also 112. 133, & s. ಏನು 1.

ಏನಸ್ ēnas. *Sin.*

ಏನಿ ēni. (also My.; see s. ಇ 15).

ಏನಿಕೆ ēnikĕ. (The being somewhat), some, a little, a few (S. Mbr.). ಏನಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ (B. 5, 59). ಏನಿಕೆ ಕೆಲಸಗಳು (5, 83). See B. 5, 21. 60. 65. 67. 91. 92. 101. 111. 113. 128, etc.

ಏನು ēnu. 1. = ಏನ್, etc. (C.). ನಿಮಗೆ ಕುಂಬಗಳಿಗೆ ಏನು ಸಮ್ಬನ್ಧ? (Bp. 28, 29). ಉಸಿಕನೆ ಎದ್ದಿದ್ದು, ಏನು ಕಾರಣಮ್ ಉಸರಂ? (47, 18). ಏನು ಫಲಂ? (52, 37). ಬೇಱೀನುಂ? (Bh. 2, 13, 24). ಹಾಡದೆ, ಏನು ಮಾಡೀತು? (B. 2, 44). ಆ ನೊಣವನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ? (2, 42). ಏನನು (5, 165). ಏನಯ್ಯ? ಅನ್ನರೆ ಶ್ವಾನನ ಮಱಿ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು ಅನ್ನ. — ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಮಗ ಹರಿಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಡ (Prv. formed in connection with Prahlâda). — ಏನು, ಗವುಡ? ಅನ್ನರೆ ಕಮ್ಮಳಿ ಮೂಱು ಹಣ ಅನ್ನಂ (Prvs.). ತಮ್ಮ ಅಂಗೆಯ್ಗೆ ಏನು ಕಾರಣ (why) ಕೂಡಲು ಇಲ್ಲ? (B. 5, 126). It is occasionally used at the end of questions, *e. g.* ಹುಬ್ಬಕ್ಕೆ ನೀನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗ ತಕ್ಕವನೇನು? (B. 1, 25). ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನೋವು ಆಗುವದಿಲ್ಲೆನ್ದು, ನೀನು ತಿಳಿಯುತ್ತೀ ಏನು? (2, 48). ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ರೊಕ್ಕಾ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲೇನು? (3, 77). — ಪಿತನೊಳಗೆ ಸೇರದಿಹ ಸುತನಿನ್ದ ಫಲವೇನು? ಪತಿನೇತ್ರಿಗೆ ಒದಗದಿಹ ಸತಿ ಇದ್ದರೇನು? (Dp. 167). ಕಾಯದೆ, ನೀ ಭಕ್ತನ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾ ಮಾಡುವದೇನು? (80). ಕೆಟ್ಟವರ ಆದ್ಯಪ್ಪವ ಇನ್ನೆಪ್ಪ ಹೇಬಾದರೇನು? ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಟ್ಟ ಗುಣವ? (68). — ಏನಾಗು. -ಆಗು. See it s. ಏನ್. ಈಗ ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಎಣ್ಣೇ ಹಣ್ಣು ಆವೆ; ಇನ್ನು ಏರಡು ಏನಾದವು? (B. 2, 36). — ಏನಾದರು. -ಆದರು. ಏನಾದರೂ. -ಆದರೂ. Whatsoever it may be; something or other; something; anything. See *e. g.* B. 2, 47; 5, 117. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಜ್ಞಾಗಾದರೂ ಆಗುವದು (Prv.). — ಏನು. -ಉ 9. = ಏನೂ. ಏನಿಲ್ಲನ್ನು, ಏನಿಲ್ಲೆನ್ನು, to say it is (nearly) nothing. ಏನಿಲ್ಲನ್ದರೂ, ಏಇಲ್ಲೆನ್ದರೂ, at least (B. 3, 100; 4, 125. 136; My.). ಏನು ಅಱಿಯದವ ಶ್ವಾನಕ್ಕನ್ನ ಕಡೆ (Prv.). — ಏನೂ. -ಱೂ 7. Whatsoever. ಏನೂ ಇಲ್ಲದವ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಹೇಸ (Prv.). — ಏನೆ. -ಎ 4. Eh! (a mode of calling to a female, C.). ಏನೆ, ಅವ್ವಾ? (B. 2, 45). 2, what? (in asking a female, C.). — ಏನೇ. -ಏ 3. = ಏನೆ. (C.). ಏನೇ, ತಂಗೀ! (B. 3, 80). 3, whatsoever (C.). ಮಾವಾ, ಏನೇ ಇರಲಿ! (B. 4, 201). — ಏನೇನೂ. rep. of ಏನೂ. ನನ್ನದು ಏನೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ (B. 2, 8). — ಏನೋ. -ಓ 3. ಏನೊ. -ಒ 4. O what? one does not know what? (something); o how? could it ever be? ಇದಕ್ಕೆ ಏನೋ ಗೊತ್ತು ಇದ್ದನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ (B. 3, 42). ಆ ಮೂಕಿ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಏನೋ ಯೋಚನೆ ಕೊಣ್ದು (3, 51). See also 3, 72. 83. 122; 4, 52. 138. 196. 207; 5, 130. 2, o! (in addressing males, My.). 3, what? (in asking males contemptuously, My.).

ಏನು ēnu. 2. = ಅಱೆನು or ಇಱೆನು. A common affix for the first person singular of the present of uncertainty or mere possibility (see ಆನು 4), *e. g.* ಕೊಟ್ಟೀನು, I may give, perhaps I give, I am likely to give (B. 1, 12); ಅತ್ತೀನು (2, 43); ಬಿದ್ದೀನು (4, 181); ತಕ್ಕೊಣ್ಡೀನು (5, 113); ಮಾಡ್ಯೇನು (C.). See its plural ಏವು.

ಏನೆ ēnu2-ĕ3. A common affix for the first person singular of the present, *e. g.* ತರುತ್ತೇನೆ, I bring (B. 1, 10), ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ (1, 11), ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ (C.). 2, a form to express "I am", *e. g.* ಬನ್ದೇನೆ (ಬನ್ದು ಏನೆ), ನಡೆದೇನೆ, etc. (S. Mhr.).—See ಆನೆ 1, and the plural ಏವೆ 1.

ಏಪಿ ēpi. A heavy wood like mahagony, Shorea robusta (My., Tĕ.; *cf.* ಇಬಡಿ?).

ಏಬ್ರಜ ēbraja. The insect cochineal (ಇನ್ದ್ರಗೋಪ Mr. 165; ಇನ್ದ್ರಗೋಪ, ಕೆಮ್ಬುಪು Sa.).

ಏಬ್ರಾಸಿ ēbrâsi. = ಎಬ್ರಾಸಿ. (My.; M. ಏಮಾಳಿ, a beggar, a silly man).

ಏಯ್ ēy. 1. = ಏಸು 1, etc. To cast, to throw, to shoot (Tu. ಎಯಿ, Tĕ. ಏಯು, ವೇಯು; R.).

ಏಯ್ ēy. 2. An exclamation used in calling to inferior people (My.).

ಏರಕೆ ērakĕ.= ಎರಕೆ. A sort of grass, which when plucked by Krishṇa and his family turned to clubs.

ಏರಣ್ಡ ēraṇḍa. *The castor-oil plant, Palma Christi, Ricinus communis* (ಗ್ರಾಮರುಹ, ಆವ್ರದಲ Mr. 136).

ಏರಣ್ಡಕೆಟ್ಟ ēraṇḍa-kiṭṭa. Dregs of castor-oil (ಜೆಟ್ಟಕೆಮ. 89).

ಏರಿ ēri. A raised bank, the bank of a tank, etc. (My.; T., M.; ಆಲಿ, ಪಾಲಿ Hlâ.). ಮಳಲೇರಿ (ಸೈತಕ Nr.). ಕೆಱಿಯ ಏರಿ (ವಾರಣ, ತಟಾಕಬನ್ಧನ Nn. 99). ಏರಿಗೆ ನೀರಿನ ಆಕೆ, ನೀರಿಗೆ ಏರಿಯ ಆಕೆ (Prv.). See Sp. s. ಪಂಜು. 2, a tank (My.). — ಏರಿಕಟ್ಟಿ.= ಏರಿ No 1. (My.).

ಏರು ēru. 1. = ಆರ್ 4. (My.). — ಏರುಕನ್ದಾಯ. Plough-tax (My.). — ಏರುಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ.= ಏರುಕನ್ದಾಯ. (My.). — ಏರು ಸುಂಕ.= ಏರುಕನ್ದಾಯ. (My.).

ಏರು ēru. 2. (= ಎರುಬು). Dung, cowdung (R.; *cf.* ಎರಣ).

ಏರು ēru.= ಪೇರು. — ಏರುಪೇರು. dupl.= ಏರು. ಏರುಪೇರು ಕಟ್ಟು = ಪೇರು ಕಟ್ಟು (My.).

ಏರುಂ ērum. (ēṟum?). — ಏರುಮ್ಬಳಿ. A climbing herb, the smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicacabum Lin. (St. & Pl.).

ಏರುವಂಗ ēruvaṅga. N. of a plant (ಗಣ್ಡೀರ, ಸಮುದ್ರಲೆ Si. 162).

ಏಱಿ ēṟi. 1. = ಏಱು 5, ಏಗ 1. A wound. ಏಗಗಳ್ (J. 4, 35; 16, 40).

ಏಱಿ ēṟi. 2. = ಏಱು 2. To become, to be fit, to be suitable, to fit; — to be possible, to be able (T., M. ಏಱು, ಏಲ್, ಏಲು). 2, to meet in battle (M.); to oppose (= ಎದಿರ್ T.). See ಆಱು 3, ಏಗ 2.

ಏಱಿ ēṟi. 3. To glean, gather, or pick off; to select, choose (Tĕ.; Tė. ಏಱು = ವೇಱು, separate; ಏರ್ಪಡು, to be separated or divided; *cf.* ಎಕ್ಕ 1).

ಏಱಿ ēṟa. See s. ಏಱು 1.

ಏಱಿಕಾಳಿ ēṟu2-âḷi. (Śmd. 239). A person fond of, or expert in, mounting and riding. See s. ನೀಱು.

ಏಱಿ ēṟi. An ascender. See ಆಲರೇಱಿ.

ಏಱಿಕೆ ēṟikĕ. Rising, increasing; mounting; etc. (C.; Râm. 6, 53, 42; see ಆಳಿನೇಱಿಕೆ).

ಏಱಿಸು ēṟisu. To raise; to place upon; etc. (C.). ಏಱಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆರೋಪಿತ Hlâ.). ಮನೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪೂದಕೆ (ವಲಭಿ Mr. 200). ಪೂಏನಿ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನ್ ಒದೆದು, ಏಱಿಸಿ ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿಯಂ, ಜೀವಡೆಗೆಯ್ದು (Śmd. 66. 133). See ಇದಿರೇಱಿಸು, ನೆಱಿವೇಱಿಸು; Śmd. 224; Abh. P. 11, after 8; Bp. 11, 45; 17, 22; 23, 14; 38, 15; 42, 3; 47, 41; 50, 13; 55, 9. 57; 57, 88; 58, 22; 60, 61; Śâv. 1, 44; B. 3, 119; 4, 55. ಬಾಣಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿದನು (ತೊಟ್ಟಂ G.). ಏಱಿಸಿದ ಹೂವು (ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ G.).

ಏಱು ēṟu. 1. To rise; to increase, to become more or much; to ascend; to mount; to

climb (ಆರೋಹಣ Šmd. Dh.; Šm. 116; C.; T., M.; Tu. ಏರು; *cf.* ಎಕ್ಕು 3). P. p. ಏಪಿ'. ನೌವನ್ ಏಪಿದಂ (Šmd. 67). ನಿಮಗೆ ಅವುವು ಮನೆಕೆ ಏಪುವುವು? ಆದ್ಯಿಯನ್ ಅವನ್ ಆಯ್ಯುಳಿಗೊ ಳ್ಮಿಮ್! ಎನ್ನು, ನವರತ್ನಮುಮಂ (117). ಕಲ್ಲನ್ ಏಪಿದಂ (144). ಶಾರ್ಙ್ಗಮನ್ ಏಪಿ'ಸಿದವನ್, ಆಪಿಶಯ್ಯೆಯನ್ ಏಪಿದನ್ (224). ಮರದೊಳ್ ಸವೆದ ಅಂಕವಣಿಯನ್ ಏಪಿದಂ (288). ಆನೆಯನ್ ಏಪುವಾತ (ನಿಘಾದಿ, etc.); ಕುದುರೆಯನ್ ಏಪುವಾತ (ನಾದಿ, etc.); ಹಜಿಗಲ್ ಏಪುವಾತ (ನಾನಿಕ, etc. Hlâ.). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೋಸ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿನೋದಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಏಪುವ ರಥವು (ಸೃಷ್ಟಿರಥ Nr.). ಸುಬುದ್ಧಿಯು ಸಿಟ್ಟು ಕನಿಕರ ಮುನ್ನಾದ ಮಾನಸವೃತ್ತಿಗಳು ಕೊಬ್ಬಿ ತಲೆಗೆ ಏಪಿದಾಗ ಏನೂ ತೋಚದೇ ಜಡನನ್ತೆ ಸ್ತಬ್ಧಮಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವದು (Si. 73). ಬಹಳ ಮದವೇಱಿದವಳು (ಪ್ರಮದೆ 182). ಮದವೇಱಿದ ಆನೆ (ಮತ್ತ 269). ಆಮಲೇಱುತ್ತದೆ (C.); ವಿಷವೇಱುತ್ತದೆ (takes effect, C.). ವಿಲಿಯೇಱುತ್ತದೆ (C.). ಹಾವು ಕಡಿದ ಗಾಯದೊಳಗಿನ ನೆತ್ತರಾ ತೆಗದರೆ ವಿಷವು ಏಱುವದಿಲ್ಲ (B. 2, 26). ಕಪ್ಪೇಱಿ ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ (ಕುಮುದ Mr. 420). ರಥವನ್ ಏಱಿಮಂ (ರಾಜಾಧಿರಾಜ 287). ಪ್ರಚಣ್ಡನ ಎತ್ತೇಱುವವಂ (ಆನಡ್ಡಾಹ 247). ಮರದ ತುದಿಯನ್ ಏಱಿ (Sp.). ಉಬ್ಬೇಱಿ ನಲನ್ ಅಬ್ಬರಿಸೆ (Râm. 26, 21). ಸೆಗಳಿಕೆಗಳ್ ಏಱಿದವು (Bh. 1, 5, 5). ಆನ್ದವೇಱಿತು ಮುಸುಪು ಶಕುನಿಸಿಯುಯೋಧನಾದಿಗಳ (2, 13, 42). ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್ ಏಱಿದುದು (J. 3, 41). ಇಳೆ ಕಾಯ್ವೇಱಿದುದು (Rśv. 5, 36). ಕಾಯ್ವೇಱಿ, ದಿಕ್ಕುಎಟ್ಟಿಗಳ್ ಆಱಿತ್ತೆ (6, after 11). ದಿನದಿನಕೆ ಕಳೆವೇಱುತಿರ್ದರುಂ (Prll. 3, 31). ಬೆಮರ್ ಏಱಿದ ಆನನಂ (Rśv. 5, 118). ಯಾಕೆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಏಱಿದ್ದಿ? (B. 2, 21). ಏಱಿದವ ಇಱಿದಾನು (Prv.). See Bp. 1, 32. 50; 5, 38; 32, 15; 36, 13; 37, 49; 39 sum.; 39, 45. 47. 49. 51; 52, 13; 57, 88; 59, 12; 60, 58; Râm. 26, 23; Dp. 167; Rśv. 5, 122; 6, after 11; 13, 2; Râghuś. 17, 73. — ಏಱು. An infinitive of ಏಱು: so as to rise or go up, etc.; upwards; increasingly (T., M. much, more, too much); rising. — ಏಱು ಕಟ್ಟು. To tie on high; to put a tie (to a man's arms) and draw him up (for punishment, S. Mhr.). 2, to be tied on high: to hang down. ಏಱು ಕಟ್ಟಿದುದು (ಅಪ್ರಲಪ್ಪು, ಉಚ್ಚಣ್ಣ Hlâ.). — ಏಱುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಏಱು ಕಟ್ಟು. ಏಱುಗಟ್ಟಿದುದು (ಉಚ್ಚಣ್ಣ, ಅಪ್ರಲಪ್ಪು Mr. 459). — ಏಱು ಹಾಕು. To pile (My.). See Prv. s. ಕೆಡು. — ಏಱು ಜೊತ್ತು. The time from sunrise to midday (My.; B. 2, 10). — ಏಱುಕುಟಿ. -ಆಟ. Mounting and riding. See Bp. 61, 24; Rśv. 6, after 11; J. 6, 39; 29, 7; Bh. 1, 7, 2. — ಏಱುಕಿ. = ಏಱು. — ಏಱುದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To be swollen, puffed up or distended. ಉಬ್ಬಿದ ಉರದ, ಏಱುದೆಗೆದ ಒತಲ, ಬಾಗಿದ ಬೆನ್ನ... ಗಬ್ಬನಾಯ್ಗಳ್ (J. 28, 46).

ಏಱು ಱೇರು. 2. Rising, etc.; rising ground (My.; ದಿನ್ನೆ G.). — ಏಱುಜವ್ವನ. -ಂ-. Rising youth, bloom of youth, prime (Grj. 9, 107). ಏಱುಜವ್ವನದೊಳ್ ಸೊಕ್ಕಿ (Šmd. 204 Mḍb.). — ಏಱುಂಜವ್ವನೆ. -ಂ-. A very young woman (ನವಯೌವನೆ Ks.; Rśv. 2, 20). — ಏಱುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. Hard breathing (My.).

ಏಱು ಱೇರು. 3. = ಏಱು. See ಮೊನೆಯೇಱು. *Cf.* ಆಱಿ 6?

ಏಱು ಱೇರು. 4. (fr. ಇಱಿ 1). That with which one pierces or which one throws (? T. a thunderbolt; see M. s. ಏಟು 1, & ಬಿಟ್ಟೇಱು).

ಏಱು ಱೇರು. 5. (fr. ಇಱಿ 1). = ಏಱಿ 1, etc. A cut, a wound (ಕ್ಷತ Šmd. Dh.; ಗಾಯ Šm. 116, Bhn. 51; ಕ್ಷತ, ಈರ್ಮ Hlâ.; ಇರ್ಮ Mr. 396). ಏಱಿಂಗೆ (Mr. 396; Abh. P. 13, 80). ಪೂರಾಯದ ಏಱಿನ ಕರಡಿ ಕಾಡಾನೆಗಳ ಳಳಕಳಂ (Bh. 3, 13, 28). ಇಱಿದರೆಯು ಏಱಿಲ್ಲ (Sp.). See ಆಳ್ಕೇಱು s. ಆಳ್ 5.

ಏಱಿತ ಱೃತ. = ಏಱ (Šmd. 246). The act of rising, etc.

ಏಱುವಿಕೆ ಱೃವಿಕೆ. Rising, etc. (My.).

ಏರ್ ಱೈ. 1. = ಏರ್1, etc. A wound. — ಏರ್ಪಡು. A wound to be got; to get a wound, to be wounded (ಗಾಯವಡೆ Šmd. 217 Mḍb. C.; Čt. I, 52). ಏರ್ಪೆತ್ತರ್ ಏರ್ಪೆತ್ತರಂ ಪದುಳಂ ಮಾಡ್ಪುದು ಉಚಿತಂ (Šmd. 79. 217). — ಏರ್ಮಾಣ್. A wound to heal. ಏರ್ಮಾಣ್ದುದು (Šmd. 217). — ಏರ್ವಡೆ. -ವಡೆ. To get a wound, to be wounded (J. 21, 6; 23, 6; 25, 27).

ಏರ್ ಱೈ. 2. (fr. ಏರ್2). The state of being fit, etc. 2, the state of meeting and opposing. — ಏರ್ಪಡಿಸು. To arrange, to set in order (Si. 284; My.; Tč.). — ಏರ್ಪಡು. To be arranged, etc. (My.; Tč.);—to be ready (as a person to act, My.). — ಏರ್ಪಾಟು. = ಏರ್ಪಾಡು. Decision; arrangement (My.; Tč.; T. ಏರ್ಪಾಬ್ದು). — ಏರ್ಪಾಡು. = ಏರ್ಪಾಟು. (My.). — ಏರ್ಪೂನ್. To go to meet, to oppose, to hinder, ಏರ್ಪೂತುದೆನ್ದು ತಡಮ್ಬೊಯ್ದುದು (Šmd. II). ಏರ್ಪೂತುದು (Šmd. 217).

ಏರ್ವಾರು ಱೇರ್ವಾರು. = ಈರ್ವಾರು, etc. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb.

ಏಲ ಱೇಲ. = ಏಲೆ. (My.; T.).

ಏಲಕ್ಕಿ ಱೇಳ್-akki. = (ಇಲಾಚಿ, ಏಲಚಿ), ಯಾಲಕಿ, ಯಾಲಕ್ಕಿ. Large cardamoms (ಏಲೆ, ಸೈಕ್ಷ್ವಾಕಿ, ಚನ್ದ್ರಬಾಲೆ, etc. Nr.; ಕೂಟಿ Nr.; Mhr. ಏಲಚೀ, ಏಲಾಚೀ). See ಕಿರಿಯ-, ಬಿಳಿಯ-; Si. 152. 153. 415. — ಏಲಕ್ಕಗಿಡ. The cardamom plant, Alpinia cardamomum Roxb. (St. & Pl.).

ಏಲವಾಲುಕ ಱೇವಾಲುಕ. *A perfume, the fragrant bark of Feronia elephantum.*

ಏಲಹುರಿ ಱೇಹುರಿ. The plant Cassia sophora, or a cough medicine (ಕಾನವರ್ದ Nr.).

ಏಲಾಂ ಱೇಳಂ. = ಎಲಾಂ, ಯಾಲ. An auction, a public sale (My.; Tu. ಏಲಂ; Tč. ಏಲಮು, ಯಾಲಾಮು; H., Mhr. ನಿಲಾಮ್, ಲಿಲಾಂವ, ಲೇಲಾಮ, ಲೇಲಾಂವ).

ಏಲಾಪರ್ಣಿ ಱೇಳ-parṇi. *The plant Mimosa octandra* Roxb.

ಏಲು ಱೇಲು. 1. = ಜೇಲು 1. (My.).

ಏಲು ಱೇಲು. 2. = ಜೇಲು 2. (My.).

ಏಲು ಱೇಲು. 3. To hang, to dangle (Tč. ವೇಲು, ವ್ರೇಲು). — ಏಲಾಡು. -ಆಡು. To swing (Sd.).

ಏಲೆ ಱೇಳ. ಏಲಾ. = ಏಲ. *Large cardamoms: the seed of Alpinia cardamomum.* (T. also ಆಂಜ).

ಏಲೇಶಕೇತಯ್ಯ ಱೇಶ-kêtayya. N. (Bp. 47, 35; 60, 16. 26).

ಏಲೇಶ್ವರದ ಕೇತಯ್ಯ ಱೇಶ್ವರada kêtayya. N. (Bp. 9, 48; 58, 5).

ಏಲೇಶ್ವರನ ಕೇತಯ್ಯ ಱೇಶ್ವರana kêtayya. N. (Bp. 60, 12).

ಏವ ಱೇವ. Disgust, dislike, hatred (Tč.; *cf.* ಏವ 7, ಏಸಿಳೆ);—ugliness (Tč.); something that is disgustful: a lamentable event (? Abh. 10, 209).

ಏವಂ ಱೇವಂ. *Thus; as, like;* certainly, indeed, even.

ಏವಮಾದ್ಯ ಱೇವಂ-ಆದ್ಯ. *Of which the beginning is of this very kind, of the mentioned kind.*

ಏವಾಗಲೂ ಱೇವಾಗಲೂ. See s. ಏ 5.

ಏವು ಱೇವು. = ಅಹೆವು or ಇಹೆವು. The plural of ಏನು 2, *e. g.* ಇದ್ದೇವು (B. 2, 45), ಕೊಟ್ಟೇವು, ನೂಡ್ಯೇವು (C.).

ಏವೆ ಱೇವು-ಱೆ. 1. The plural of ಏನೆ No. 1, *e. g.* ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ (Si. 404), ನೂಪುತ್ತೇವೆ (C.). **2,** of ಏನೆ No. 2, *e. g.* ಬನ್ದೇವೆ (ಬನ್ದು ಏವೆ, S. Mhr.).

ಏವೆ ēvĕ. 2. = ಆಮೆ, etc. A tortoise (ಕಚ್ಛಪ, ಕಮಠ, ಕೂರ್ಮ Hlâ.). ಹೆಣ್ಣೇವೆ (ದುಲಿ Hlâ.).

ಏಷಣ ēshaṇa. (= ಈಷಣ). Seeking; wish, desire. 2, *an iron arrow.* See ಆನ್ವೇಷಣ.

ಏಷಣಿಕೆ ēshaṇikĕ. *A goldsmith's balance.*

ಏಷಣೆ ēshaṇĕ. (= ಈಷಣೆ). *Seeking; begging, solicitation; wish, desire.*

ಏಷಿತ ēshita. Searched, etc. See ಅನ್ವೇಷಿತ.

ಏಷ್ಯತ್ ēshyat. What is to come, future (Sk.).

ಏಷ್ಯತ್ಕಾಲ ēshyat-kâla. Future time (R.).

ಏಸಿಕೆ ēsikĕ. = ಹೇಸಿಕೆ. (My.).

ಏಸು ēsu. 1. = ಇಸು 3, etc., ಏಯ್ 1. To throw. — ಏಸಾಡು. -ಆಡು. To shoot arrows (ತರಗತಿ Śmd. Dh.; Abh. P. 9, 68; 10, 33. 34; 10, after 76; 10, 202; 13, 38).

ಏಸು ēsu. 2. (fr. ಇಸು Śmd. 250). A throw, a shot. ಏಸುವೆಜ್. -ಪೆಜ್. To be shot or hit (Abh. P. 9, 33).

ಏಸು ēsu. 3. = ಎನಿತು, etc. What quantity? etc. (C.; see ಎನಿತು). ಏಸಂ (Bp. 60, 49), ಏಸಕ್ಕೆ (= ಏಸಕ್ಕೆ, 18, 17. 36; 31, 13; 40, 77), ಏಸಱು (Bh. 1, 10, 4). See Bp. 18, 18; 27, 1; 29, 12; 30, 13; 40, 47; 44, 40. 68; 59, 2. 15; 60, 49; Bh. 8, 19, 40; 8, 23, 42; J. 20, 46; 25, 32; 32, 30. ಏಸು ಕೇಳಿದರೂ ನಾತ ತಪ್ಪದು (Prv.). **2.** = ಅನಿತು, etc. See ಇವೇಸು. — ಏಸಱವಂ. -ಅವಂ. = ಎಷ್ಟವನು. A man of what position, power, faculties, etc.? (Bp. 22, 41; J. 4, 62). — ಏಸಱವಳ್. -ಅವಳ್. A woman of what position, etc.? (J. 6, 48).

ಏಸೆ ēsĕ. = ಯಾಸೆ. Crooked; wild, savage, rude, vulgar (Tĕ. ಏಚೆ, ಏಸೆ). — ಏಸಾಳು. -ಆಳು. A savage (Bp. 40, 76; Tĕ. ಏಸೆವಾಡು).

ಏಹಸ್ ēhas. Anger; evil. See ಅನೇಹಸ್.

ಏಳಗ ēḷaga. Tbh. of ಏಡಕ (Śmd. 29).

ಏಳಿದ ēḷida. (Śmd. 40). Contempt, mockery, abuse, blame, disgrace (ತೆಗಳ್, ಏಬು, ಜುನ್ನ, ಕೊಡುಚಾಟ, ಆಣಕ, ನಿನ್ದೆ Ks.; Râm. 6, 53, 75; T., M.; M. ಏಷಣಿ, backbiting, etc.; T., M. ಇಳಿ, vulgar laughter, contemptuous grin; disgrace; to grin; *cf.* ಎಳ್ಕರಿಸುಗಿ, ಏಡಿಸು). **2,** a contemptible, etc., man (Abh. P. 10, 13). — ಏಳಿದಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To censure, to contemn, to mock, etc. (C. Bp. 11, 9; V. 14, after 36 & 40). ಏಳಿದಂಗೆಯ್ಯಲಿಮ್ ಈಗಳ್! (Śmd. 16. 277). — ಏಳಿದಪ್ಪಗೆ. -ಂಬಗೆ. To censure, etc. (Abh. 10, 229; 14, after 22).

ಏಳಿಸು ēḷisu. (= ಏಡಿಸು). To censure, to reprove, to contemn, etc. (see ಏಳಿದ); to throw into the shade, to eclipse (Ch. v. 1). See Abh. P. 3, 155; 9, 190; 13, 139; 15, 67; Grj. 2, after 106; Rśv. 1, 36; 5, after 120; 13, 9.

ಏಳೆ ēḷĕ. N. of a metre (Ch.; Tĕ. ಏಲೆ, a carol or catch; a hurra or hoop; a chorus of applause).

ಏಳ್ ēḷ. 1. = ಎದ್ 1, etc. To stand up; etc. (ಉತ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.; M. ಏಮು). P. p. ಎದ್ದು. ಏದ್ದಿ (J. 3, 5. 21; 6, 3). See Bp. 12, 44; 31, 10; 32, 45; 37, 42; 42, 2; 61, 37; Bh. 1, 10, 26; Rśv. 9, 25. — ಏಬ್ಬೀದ್. rep. (Bp. 5, 6; 32, 43. 44. 58; 42, 9; 46, 65).

ಏಳ್ ēḷ. 2. = ಎದ್ 2. A (wrong) form of ಎದ್ 2. — ಏದ್ತಿರ್. = ಎದ್ತಿರ್, (instead of which it often appears in MSS. and prints). See *e. g.* Grj. 4, 37; Bp. 56, 39; etc., etc.

ಏಳ್ ēḷ. 3. = ಎಜ್ 4, etc. Seven (ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ Śmd. I; T., M. ಏಡು; Tĕ. ಏಡು). ಏದಿಕ್ಕೆ (Śmd. 223). ಏದಿಬಿಲಿ (Bp. 35, 32). ಏದಿಬಿಳಿಗು (40, 73). ಏದಿಂ (38, 11). — ಏದ್ದಡಲ್. The seven seas (Śmd. 225). — ಏದಿಕ್ಕೋಟೆ. (The) seven fortresses (Śmd. 225). — ಏದ್ದಡಧಿ. The seven seas (Bp. 58, 62). — ಏದ್ದಿನ. Seven days (Bp. 32, 20; 43, 50; 52 sum.; 52, 35; 60, 23. 26). — ಏದ್ದೊಜ್. = ಏದ್ದೊಜು. ಏದ್ದೊಸ್ಗಂವತ್ಸರಂಗಳ್ (Bp. 20, 30). — ಏದ್ದೊಜು. Seven hundred (Bp. 47, 2; 51, 66; 56, 56; J. 13, 8). — ಏದ್ದೊತ್ತು. Seventy (Śmd. 225). — ಏದ್ದುರೆ. = ಏದಿಪ್ಪರೆ. (Ks.). — ಏದಿಪ್ಪರೆ. A kind of boil or sore (Śmd. 225). ಕರಗುಗುವಮ್ ಏದಿಪ್ಪೊರೆಯೆಸಿಸ್ವ ಕುರುವಂ ಬೇಗಂ (225). — ಏದ್ಬೆಸನ. = ಸಪ್ತವ್ಯಸನ. (Ks.).

ಏಳಿಗೆ ēḷigĕ. = ಏಏಳ್. Rising; growth, increase; greatness, magnificence, elevation, glory; elation; haughtiness. ದುಷ್ಪ್ರಸರದ ಏಏಗೆ (Bh. 1, 8, 48). ಉರಿವ ಕಜ್ಜನ ಏಏಗೆಯನ್ತೆ ಮೂಡಿದಂ ಚನ್ದ್ರಂ (J. 26, 13). ಪ್ರತಾಪದ ಏಏಗೆ ನನ್ದಿ (28, 5). ಹೇಏದ ಮಾತಂ ಕೇಳಿದೆ, ಏಏಗೆಯಿನ್ದ ಓಜೆಗೆಟ್ಟ ಮಡದಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಅಳಿಕೆ ಬಾದೆಗಳಿನ್ದಲು ಬೀಏರಿಗಿಯು ಮನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹುದು ಲೇಸು (Subhâshita padya). See Ch. v. 337; Bp. 9, 24; J. 2, 4; 18, 45.

ಏಳಿಸು ēḷisu. To cause to rise, to raise, etc. (J. 10, 12). ಏಏಿಪರ್ (Śmd. 153. 255). ಏಏಿಸಿದರ್ ಆಸ್ಥನದ ಪನ್ನಮಂ ಕಾಳನರ್ (J. 22, 7).

ಏಳಿು ēḷlu. 1. = ಏಏಳ್ 1, etc. To stand up, etc. (C.). P. p. ಎದ್ದು (J. 2, 37). ಏದಿವ (Si. 82. 367). ಏದಿ! (Bp. 12, 44). ಬೀಬ್ಬಿನರ್ ಏದಿವಂ (18, 63). ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾದುವ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. Nr.). ಆದಿವನಿನ್ದ ಎದ್ದ ಸಿಟ್ಟು (Si. 69). ಎದ್ದದು (ಉಚಿತ 429). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏದಿವ ಗುಳ್ಳೆಗಳು (82). ಮೊಳಕೆ ಏದಿವ ಹುಲ್ಲು (367). ಎಣ್ಣೆದ್ದ ಭೃಂಗನಾಳಿಗಳ ಬಳಗಂ (J. 3, 8). ಎದ್ದವು ಮುಗಿಲ್ಗಳ್ ಎಣ್ಣೆನೆಗಳೊಳ್ (17, 2). ಹೊಟ್ಟೆಕಡತ ಎದ್ದು (B. 2, 25). ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಬಾಬೇ ಗಿಡದೊಳಗಿನ್ದ ಒನ್ದಂ ಹಿನ್ದೆ ಹೊಸ ಸುಬೆ ಏದಿುತ್ತವೆ (2, 37). ಆ ಬಡ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕೆಯ್ಯಾದರು ಹ್ಯಾಗೆ ಏದಿುತ್ತವೆ? (2, 43). See Bp. 16, 29; 18, 63; 37, 23; 45, 52; 48 sum. (ನಾನು) ಎದ್ದರೆ (ನೀನು) ಕೆಟ್ಟೆ! (ಕುಣ್ಣನು) ಅನ್ನ ಯಾಗೆ. — ಎದ್ದವನು ಗೆದ್ದಾನು. — ಎದ್ದೇಏಬಾಜದ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡ್ಗಿ ದಿಗಿಡಾ ತನ್ದಾಳೋ? — ಎದ್ದಾವ್ಗ, ಜೋಗಿ! ಅನ್ದರೆ ಕಡಾಸು ಹೆಗಲ ಮೇಲಿ. — ಎದ್ದು ಹೋಗು! ಅದರೆ ಒದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೇನನ್ದ (Prvs.).

ಏಳಿು ēḷlu. 2. = ಏಜ್ 3, etc. (Śmd. 223). Seven (Bp. 40, 73). ಏದಿಕ್ಕೆ (C.). ಏದು ಗೇಣ (B. 5, 12). ಏದು ಕೇರಿ (Bp. 24, 49; 25, 11). ಏದು ಜಾವ (60, 26). ಏದು ದಿನ (28, 57; 48, 31; 52, 43). ಏದು ನಾಲಿಗೆ (50, 24; Mr. 46). ಏದು ನೂರ್ಮನದಿಗಳ್ (Bp. 51, 1. 64). ಏದು ನೂರ್ಧೂತಂಗಳ್ (57, 12. 13). ಏದು ನೂರ್ವರುಷಾನ್ತ (20, 30). ಏದು ವಾರಾರ್ತಿಗಳು (53, 25). ಏದು ವಿಧದವರು (45, 25). ಏದು ಮೇಲಣ ಲೋಕಂ (Mr. 32); ಏದು ನಾದ (ನ್ತರ 500). — ಏದಿನೆಯ. -ಆನೆಯ. Seventh (J. 30, 41). ಏದಿತ್ತೆಯ ಪ್ರಕರಣ (B. 5, 269). — ಏದುರೆ. -ಆರೆ. Seven and a half. — ಏದುರೆಯಾಟದ ತಸಿ. -ಆಟದ-. The planet Saturn supposed to have evil influence once in 7½ years of his 30 years' revolution (My.). — ಏದು ತಲೆಗಡವನ್ನೆಬರ. -ತಲೆ ಕಡವ ಅನ್ನೆಬರ. Up to the period of seven generations. ಸವೂನವಿಣ್ಣಿಮ್ ಆ ಹರು ಏದು ತಲೆಗಡವನ್ನೆಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಏದು ನೂಱು. Seven hundred (Bp. 5, 18). — ಏದು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. N. of a female image of wood (plaything of children, My.). — ಏದುವರೆ. ಏದೂವರೆ. = ಏದುರೆ. (My.). — ಏಬೆಡೆನಾಗರ. -ಎಡೆ-. A fabulous seven-hooded cobra (My.). — ಏಬೆಬ್ಬ.

-ಎಣ್ಪು. Seven or eight (B. 3, 66); seven times eight; fifteen (My.). — ಏಟಿರಡು. -ಎರಡು. Fourteen (Ch. v. 331); etc. — ಏಟಿಲೆಯ ಡಾಬಿ. -ಎಲೆಯ-. = ಏಟಿಲೆವಾಬಿ. (ಅಸನುಚ್ಚದ, ಸಪ್ತಪರ್ಣ Mr. 111; Si.; My.). — ಏಟಿಲೆವಾಬಿ. -ಎಲೆ-ಡಾಬಿ. A large evergreen tree, Alstonia scholaris R. Br. (ಸಪ್ತ ಪರ್ಣ, ವಿಶಾಲತ್ವಕ್, ವಿಷಮಚ್ಚದ Nr.; ಕದಲಿ Nn. 43). — ಏಟಿಬಿ. -ಎಬಿ. Seven threads. ಏಟಿಬಿಗಳ ಡಾಬು (ಸಪ್ತಕ Si. 220). — ಏಟಿಬಿಕಟ್ಟಾಣಿ. -ಕಟ್ಟಾಣಿ. A gold bead necklace composed of seven strings or rows (C.). — ಏಟಿಬಿದಾರ. -ದಾರ. A string of seven threads (C.).

ಏಟು ê̆lu. 3. = ಹೇಳು. To say, etc. (My.).

ಏಟುವಿಕೆ ê̆luvikĕ. Rising, etc. ಕುಳಿತವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳುವಿಕೆ (ವ್ಯತ್ಯಾನ Si. 437).

ಏಟುಹ ê̆luha. Rising, etc. ಇಏರೇಬುಹ (ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ, ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಹ Nr.).

ಏಟ್ಗಿ ê̆lgĕ. = ಏಬಿಗೆ. ಕೋಪಮುಂ ಜವಮುಮ್ ಏಬ್ಗಿಯುಮ್ ಆಸುರಮ್ ಆಪ್ಪಿನಂ ಮುದಂ ಬಿಡುತರೆ ಕೀಜ್ ತಾಗಿದುವು ಎರಬ್ಬಿಡೆಯ ಅನೆಯೊಳ್ ಅನೆಗಳ್ (Abh. P. 13, 75). See Grj. 1, 9; 10, 99; Râm. 1, 7, 2; Râv. 13, 84; Šâv. 1, 68; Č. Bp. 2, 3; J. 2, 64; 11, 23; 12, 5; 18, 16. 42; 30, 49.

ಏಟ್ಬಿರ್ ê̆lbar. Seven persons. ಏಬ್ಬಿರುಂ ಎಣ್ಬರುಂ (Šmd. 180).

ಏಟ್ವಿರು ê̆lvaru. = ಏಬ್ಬರ್. (My.).

ಏಟ್ವಿಕೆ ê̆lvikĕ. = ಏಬುವಿಕೆ. (My.).

ಐ

ಐ ai. ĕi. The thirteenth letter of the Alphabet (Šmd. 17. 18). The *initial* ಐ in Kannaḍa words has arisen from ಆಯ್, ಆಯಿ (Šmd. 65. 189, or ಎಯ್). *For Kannaḍa words that appear with an initial* ಐ *in MSS. or prints see s.* ಆಯ್ *(or* ಎಯ್*).*

ಐ ai. = ಆಯಿ. An interjection of calling, summoning, or remembering. See Nr. s. ಜೋಳಯಿಸು.

ಐಕಮತ್ಯ aikamatya. (fr. ಏಕಮತಿ). Sameness of opinion, unanimity, agreement. (My.).

ಐಕಾಗಾರಿಕ aikâgârika. (fr. ಏಕ & ಆಗಾರ). A robber breaking into lonely houses, *a thief.*

ಐಕಾರ ai-kâra. The letter ಐ (Šmd. 11).

ಐಕ್ಯ aikya. Oneness, unity (of mind, etc. My.); singleness; identity; harmony; sameness. 2, an aggregate. 3, the number 1 (Mr. 73). See Kâv. V, 2. 54 seq. — ಐಕ್ಯವಾಗು. -ಆಗು. To become one or identical with (J. 10, 11).

ಐಕ್ಯಭಾವ aikya-bhâva. The state of being one, oneness (J. 18, 32).

ಐಕ್ಯವರ್ಣ aikya-varṇa. A mixed, blended colour. See ಪೊಪ್ಪುಣ್ಣ.

ಐಕ್ಷವ aikshava. (fr. ಇಕ್ಷು). *Relating to sugarcane, of sugarcane.*

ಐಂಗುದ aiṅguda. (fr. ಇಂಗುಡ). *The fruit of the inguda plant.*

ಐಡವಿಡ aiḍaviḍa. = ಐಲವಿಲ. *Kuvêra.*

ಐಡೂಕ aiḍûka. = ಏಡೂಕ. (ಅನ್ಯಗೆಟ್ಟ ಗೋಡೆ G.).

ಐಣ aiṇa. (fr. ಏಣ). *Belonging to the male black antelope.*

ಐಣೇಯ aiṇêya. (fr. ಏಣೇ). *Belonging to the female black antelope.*

ಐತಿಹ್ಯ aitihya. (fr. ಇತಿಹ). *Oral tradition, a legend,* a tale (B. 4, 157).

ಐತ್ವ aitva. The letter ಐ (Šmd. 188. 356. 360; Kâv. I, 3, 104-108).

ಐನಾ ainâ. = ಆಯಿನಾ. A mirror; a glass-pane; spectacles (My.; Mhr., H. ಆಯಿನಾ, ಐನಾ).

AI

ಐನು ainu. = ಆಯಿನು. (My.).

ಐನ್ದ aindа. = ಆಯಿನ್ದಾ. Hereafter (My.; Tu.; H.).

ಐನ್ದವ aindava. (fr. ಇನ್ದು). Relating to the moon, lunar.

ಐನ್ದವಕಳೆ aindava-kalĕ. A digit of the moon (Šâv. 1, 85).

ಐನ್ದ್ರ aindra. (fr. ಇನ್ದ್ರ). *Belonging to Indra.*

ಐನ್ದ್ರಲುಪ್ತಿಕ aindraluptika. (fr. ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ). *Bald in consequence of disease.*

ಐನ್ದ್ರಶರ aindra-śara. An arrow like Indra's thunderbolt (J. 13, 15).

ಐನ್ದ್ರಿಯಕ aindriyaka. (fr. ಇನ್ದ್ರಿಯ). *Relating to the organs of sense.*

ಐರಾವಣ airâvaṇa. *Indra's male elephant,* regent of the east quarter. 2, one of the chiefs of the serpent race.

ಐರಾವತ airâvata. *Indra's male elephant,* the elephant of the east quarter (ತಕ್ಷೇಭ Nn. 124). 2, = ಐರಾವಣ No. 2.

ಐರಾವತಿ airâvati. The female of Indra's elephant. 2, *lightning* (ಮಿಂಚು Mr. 43). 3, a cloud (ಮೀಢ 42). 4, *the orange tree.*

ಐಲವಿಲ ailavila. = ಐಡವಿಡ. *Kuvêra.*

ಐಲೇಯ ailêya. (= ಏಲವಾಲು). *A perfume.*

ಐವಜಿ aivaji. Instead of (My.; Mhr., H.).

ಐವಜು aivaju. Property, wealth: cash or goods (C.; Mhr., H.).

ಐಶಾನಿ aiśâni. (fr. ಈಶಾನ). The quarter of Śiva, the north-east quarter. (My.).

ಐಶ್ವರ್ಯ aiśvarya. (fr. ಈಶ್ವರ). = ಐಸಿರಿ. *Power, might; dominion;* supremacy; superhuman power; opulence, wealth (C.); ashes of cowdung (My.).

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತ aiśvarya-vanta. An illustrious, opulent, rich man (C.; ಸಮ್ಪನ್ನ G.). Feminine: ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತಳು (C.).

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತೆ aiśvarya-vantĕ. A rich woman (C.).

ಐಷಮಸ್ aishamas. *During or in the present year.*

ಐಸಿರಿ aisiri. Tbh. of ಐಶ್ವರ್ಯ. (C.).

ಐಹಿಕ aihika. (fr. ಇಹ). Relating to this place or world; temporal; secular; local; this world (Bh. 1, 10, 13).

ಒ ŏ

ಒ ŏ. 1. The fourteenth letter of the Alphabet (Śmd. 15. 45). In MSS. and prints when initial it is very often represented by ವ (already in Nr. ಒಗ್ಗರಿಸು appears as ವಗ್ಗರಿಸು), and is also written and pronounced ವೊ. For its connection with ಅ see *e. g.* ಮಟ್ಟಿಗ, ಮುಟ್ಟಿ 2, Tbh. ಮಟ್ಟಿ, ಮುಡ್ಡ, ಮುಸರು, etc.; for that with ವ (or ಬ) also ಒಂಗಾರ, ಒಜನ, ಒಜ್ಜರ, ಒರಹ, ಒರುಸ, etc.; and for that with ಉ Śmd. 282.

ಒ ŏ. 2. (=ಓ 2). A contraction of ಉವ 2, *e. g.* ಆಡರೊ (Bp. 18, 86), ಪೊಗಬಿಕೊ (49, 21), ಉರುಳೊ, ತೆರಳೊ (57, 45), ನಕ್ಕೊರು, ತಿರಗೊರು, ಬಿಡಿಸೊರು (Dp. 28 in B. 5, 322), ಒಸರೊ (Bh. 1, 5, 9).

ಒ ŏ. 3. (= ಉ 7). An imitative sound. — ಒಒ. One of the notes of the cuckoo (Śmd. 74, o. rs. ಉಉ, etc.).

ಒ ŏ. 4. = ಓ 3. A particle that is added to words or sentences, and is used like ಏ, ಏ (Śmd. 396. 68. 69). It is employed 1, *in questions connected with doubt, further with censure or irony* (Śmd. 396). ಆನೆಯೊ? ಅಪ್ರಿಯೊ? (68). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಟಿ ಮಜೆಯಿದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Lilv. 3, 4). ಕೆಣ್ಡ ಕ್ಕೆ ಇಜುವೆಗಳು ಮುತ್ತಾತ್ಯವೊ? (Prv.). See Bp. 13, 15; 14, 8. 9; 18, 9-12; 12, 17; 40, 31; 45, 9. 10. 43; 46, 34; 58, 48; 60, 6. 37; Rśv. 13, 20. 103. 104; J. 2, 65; Dp. 1. — Like ಓ, q. v., it is used also in common questions simply to rouse a person's attention to a question. 2, *in admiration, admonition, and calling.* ಏನೆಮ್ಮ ಪೆಮ್ಮೊ! (Śmd. 175). ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಯೊ, ಮನುಜ! ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಯೊ! (Dp. 26). ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಕೊಳ್ಳಿರೊ ನೀವೆಲ್ಲರು! (25). ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿರೊ! (9). ಏ, ಅಪ್ಪೊ! ಜಾರೊ! (C. with the ಒ long). 3, *it is used also like the Sk.* ಒ, *e. g.* ಒ, ಕೆಂಡ! ಒ, ಕಾಳಪ್ಪ! ಒ, ಲಿಂಗಮ್ಮ! ಒ, ಬೋರಮ್ಮ! (My.).

ಒ ŏ. 5. The ŏ that is connected with pŏ and hŏ, *e. g.* ಒಕ್ಕರಣೆ, ಒಗು 3, ಒಂಗೆ, ಒತ್ತು 6 & 7, (ಒನಪು), ಒನ್ದರಿ, ಒನ್ದಿಗೆ, ಒನ್ದಿಸು, ಒನ್ದು 1, ಒಯಿ 2, ಒಪ್ಪಿಸು, ಒಸ, ಒಸಗೆ 1 & 2, ಒಸಲು, ಒಳ್ಳೆ 2.

ಒಂ ŏṁ. = ಅಂ 1 & 3. ಆವೊಂ, ನುಡಿದೊಂ, ಪಾಡಿದೊಂ (Śmd. 189).

ಒಂಯಿ ŏṁyi. The cry of buffaloes (C.). **2,** a mode among children of expressing their uncomfortable feelings when being beaten (C.).

ಒಕ್ ŏk. 1. = ಒಗ್, ಒಜ್, ಒತ್, ಒನ್, (ಒನ್ದು 2), ಒಪ್, ಒಬ್, ಒಮ್, ಒರ್, ಒರ್, ಒಕ್ 1. One, etc. — ಒಕ್ಕಟ್ಟು. One bond; unanimity, concord, harmony (C.). ಅವರನ್ನು ಒಕ್ಕ ಟ್ಟು ಮಾಡಿದನು, he made them one (in mutual love, B. 2, 30). ಅವಯವಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಮಾಡೋಣ (ರಚನೆ G.). — ಒಕ್ಕಡೆ. One side or place (My.). — ಒಕ್ಕಣ್ಣ. A one-eyed man (My.); of one eye. — ಒಕ್ಕಳ. One kaḷa (My.). ಒಕ್ಕಳ ಭತ್ತಂ (Bp. 30, 7). ಒಕ್ಕಳ ಜೊನ್ನಿನ ವರದೇತಿ (Prv.). — ಒಕ್ಕುಡಿತೆ. = ಒಕ್ಕುಡಿತೆ, ಒಕ್ಕುಡುತೆ. One kuḍitĕ (Bp. 42, 2). — ಒಕ್ಕುಡುತೆ. = ಒಕ್ಕುಡಿತೆ. (Bp. 30, 14). — ಒಕ್ಕುಳ. One kuḷa (ಆ ಥಳ Nr.; My.; Bp. 9, 20). — ಒಕ್ಕೆಯ್. One hand or arm (Bp. 5, 10; 15, 10; 60, 53). — ಒಕ್ಕೆಯ್ಯ. -ಅ 3. A man who has a mutilated hand (ಏಕಹಸ್ತ, ಏಕಲಪಾಣಿ Mr. 389). — ಒಕ್ಕೊಮ್ಬು. One branch (Bp. 19, 64).

ಒಕ್ ŏk. 2. An abbreviation of ಒಗೆದು, the P. p. of ಒಗೆ 3. Having thrown. — ಒಕ್ಕೊಡು. To throw, to cast; to throw away (C.). ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಆ ಸಣ್ಣ ಹು ಡುಗನ ಮೇಲೆ ಒಕ್ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 93). ಕುದುರೆ ಕಣ್ಣಲೆಯನ್ನು ಒಕ್ಕೊ ಟ್ಟು ಬಿಡುವದು (4, 184).

ಒಕ್ ŏk. 3. A short P. p. of ಒಗೆ 5. Having washed. — ಒಕ್ಕೊಡು. To wash and give (My.). — ಒಕ್ಕೊಳ್ಳು. To wash one's clothes (C.).

ಒಕಾರ ŏ-kâra. The letter ಒ (Kâvy. I, 3, 104-108).

ಒಕ್ಕಣಿ ŏkkaṇa. Tbh. of ಉಂಕುಣ, ಉತ್ಕುಣ. A louse (R.).

ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ŏkkaṇikĕ. (fr. ಒಕ್ಕು 2). Thrashing (My.).

ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ŏkkaṇikĕ. = ಒಕ್ಕಣಿ, q. v. (C.; B. 4, 87).

ಒಕ್ಕಣಿಸು ŏkkaṇisu. = ವಕ್ಕಣಿಸು. To tell, to say; to relate; to describe (My.; J. 26, 57; Tĕ. ಒಕ್ಕಾಣಿಂಡು, వ-; *cf.* വാക്ക്).

ಒಕ್ಕಣೆ ŏkkaṇĕ. = ಒಕ್ಕಣಿಕೆ. (My.).

ಒಕ್ಕಣಿ ŏkkaṇĕ. = ವಕ್ಕಣಿ. The title with which any one is honoured at the heading of a letter, etc. (My.; Tĕ. ಒಕ್ಕ ಣ, ವಕ್ಕಣ; T. വക്കണ). 2, style of composition (My.).

ಒಕ್ಕರ ŏkkara. Tbh. of ವಕ್ಕ. (My. occasionally).

ಒಕ್ಕರಣೆ ŏkkaraṇĕ. = ಜೊಕ್ಕರಣೆ, etc. (My.; Râm. 5, 8, 74; 6, 10, 27).

ಒಕ್ಕರಿಸು ŏkkarisu. = ಒಗಡಿಸು, ಬೆಕರಿಸು, ಬೆಗಡಿಸು, ವಾಕ ರಿಸು, ವಾಕಳಿಸು. To spit out, to vomit; to emit (*cf.* ಒಯಕ್ಕ). ಒಕ್ಕರಿಸಿದುದು ಏಮ ಜಲವ (Bh. 1, 5, 5).

ಒಕ್ಕರಿಸು ŏkkarisu. Tbh. of ವಕ್ರಿಸು. To retrograde, to retire: to join (another party) clandestinely (My.).

ಒಕ್ಕಲ್ ŏkkal. 1. (fr. ಒಕ್ಕು 2). (= ಒಕ್ಕೆಲ್). Thrashing. ಒಕ್ಕಲಾಯಿತು, thrashing is over (My.). — ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To thrash down, to destroy, to kill; to trouble greatly. ಮಾರ್ಮಲೆತ ವೀರಕಿರಾತರನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ, ಧಾತ್ರಿಗೆ ಪೊಸ ರಕ್ತಪ್ರವಾಹಮ ನೆಸಗಿತ್ತು ಅದು ಕೇಸರ (Rśv. 5, 117). ಎಕ್ಕತುಳಕತ್ತಲೆಯನ್ ಒಕ್ಕ ಲಿಕ್ಕುತಮ್ ಅಱವಿಗೆ ಇಕ್ಕೆಯನ್ ಇರದೆ ತಿಳಿದು (Čidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). ಚಿಕ್ಕಾಡಿ ತಗಣಿಯೂ ರಕ್ಕಸರು ಜಾರೆಯರುಮ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುವರು ಇರುಳೆಲ್ಲ, ಬೆಳಗಾಗೆ ಸುಕ್ಕುದನ್ತಿಹರು (Sp.). See Abh. P. 10, 63; Grj. 6, 5; Śśv. 2, 14; J. 14, 6; 16, 34; 23, 1; Śś. in B. 5, 50.

ಒಕ್ಕಲ್ ŏkkal. 2. (fr. ಉಜು). = ಒಕ್ಕಲು. Residing; a residence, a home; tenancy; — a resident; — a tenant; — a tenant of the soil, a husbandman, a farmer; — a tenant under government, etc., a subject (My.; Tu. ಒಕ್ಕೆಲ್). See ಪೇರ್-; Sp. s. ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ; ಮಾನ್ಯಜೊಕ್ಕಲ್; Prv. s. ಬಿಡು 1. — ಒಕ್ಕ ಲಾಗು. -ಆಗು. To become a tenant, etc.; — to begin to live prosperously in every way. ಒಕ್ಕಲಾದಂ (ಬಬ್ಬಿಂ Śmd. I). ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಬ್ದಿ ಧನಿಕನನ್ ಅಕ್ಕಜಿನ್ನೆ, ಶರಯ್ದು ಸಾನಿರದ ಒ ಕ್ಕಲಾಗಿಯೆ ಬದುಳು ನೀನ್! ಎನ್ದು, ಉಜು ಪರಸಿದನ್ತೆ (Bp. 1, 34).

ಒಕ್ಕಲ ökkala. A husbandman. ಹೊಲಾ ಮಾಡುವ ಒಕ್ಕಲಗಳು (B. 5, 115. 116). ಒಕ್ಕಲರು (S. Mhr.). See Šmd. s. ಪೂಮರ.

ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ ökkalagitti. A farmer-woman (My.; B. 4, 62).

ಒಕ್ಕಲತನ ökkalatana. Husbandry, farming (B. 4, 55. 80; 5, 89. 198; C.). ಒಕ್ಕಲತನ ಮಾಡುವ ಜನರು (B. 4, 220). ಒಕ್ಕಲತನದ ಕೆಲಸ (5, 121).

ಒಕ್ಕಲಿಗ ökkaliga. A husbandman, a farmer, a Śûdra (ಕುಡಿಯ Kk. 34; Abh. P. 15, 66; C.). ಅನವನ ದಿಂ ಪಳಗೆಯ್ವಂ ಕಸಮಂ ಶೋಧಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಪೋಲ್ (Šmd. 267). ಕೃಷಿಯ ಮಾಬ್ಪಿ ಒಕ್ಕಲಿಗಂ (ಕರ್ಷಕ Mr. 370). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ನೆಣ್ಪು ಒಡವೇಗೇಪು (Prv.). See ಗೆಯ್ದೊಕ್ಕಲಿಗ, ಕುಡಿಯೊಕ್ಕಲಿಗ, ಕುಡುವೊಕ್ಕಲಿಗ; Bp. 27, 51; 51, 22; B. 3, 68; Prv. ಓಪಾಟ & ಲಿಕ್ಕ.

ಒಕ್ಕಲಿಗಿತಿ ökkaliga-iti. (Šmd. 244). A farmer-woman.

ಒಕ್ಕಲಿತಿ ökkaliti. = ಒಕ್ಕಲಿಗಿತಿ. (Šmd. 244).

ಒಕ್ಕಲು ökkalu. = ಒಕ್ಕಲ್ 2. (C.). ಉತ್ತಮರುಗಳ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ಸೀರೆಪೆವನು ಆಕಟ! (Abhâ. 2, 52). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊರೆತು ನಾಮಿವ ನೀರು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಆಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ತವರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (148). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಕೂಗಿದರೆ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ತೆಗದರನ್ತೆ (Prv.). ಒಕ್ಕಲುಗಳು, tenants (B. 5, 203. 204). — ಒಕ್ಕಲಡಿ. -ತಿ. A house built by the landlord for the use of his tenant (Mg.). — ಒಕ್ಕಲ ಮಗ. = ಒಕ್ಕಲುಮಗ. (B. 3, 67; C.). — ಒಕ್ಕಲು ದಕ್ಕಲು. reit. = ಒಕ್ಕಲು ಪಕ್ಕಲು. (C.). — ಒಕ್ಕಲು ಪಕ್ಕಲು. reit. (C.). — ಒಕ್ಕಲುಮಗ. A husbandman. ಉತ್ತು ಬಾಮಿವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ಷಕ, ಕೀನಾಶ, ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಕ, ಕೃಷೀಬಲ Nr.; C.). — ಒಕ್ಕಲುಮನೆ. A house that has a resident or is occupied (My.). 2, a farmhouse (Mg.).

ಒಕ್ಕಿಕೆ ökkikĕ. Treading out corn (My.).

ಒಕ್ಕಿಲ್ ökkil. (= ಒಕ್ಕಲ್ 1). Separating, etc. (ವಿಭೇದ Mr. 372; *cf.* ಉಡಿ 1?).

ಒಕ್ಕಿಸು ökkisu. To cause corn to be trodden out (My.).

ಒಕ್ಕು ökku. 1. P. p. of ಉಗು 1, etc.

ಒಕ್ಕು ökku. 2. (fr. ಉಗು 1? ಉಡಿ 1?). To tread out corn, to remove grain from the ears by the treading of oxen, etc.; to thrash (with sticks, ಬಲಕರಣ Šmd. Dh., Šm. 78; C.; T. ವದುಕ್ಕು, to beat). ಒಕ್ಕದ ಧಾನ್ಯವೆ (ಶುದ್ಧ Nr.). ಫಲಂಗಳ ಕೊಯ್ದು ಒಕ್ಕುವ ಕೂದ್ರಂ (Bp. 21, 26). ಹೊಲಾ ಒಕ್ಕುವ ತನಕ ಕೂಲಿಯವಗೆ ಏನೂ ಕೊಡಲಾಪನು (B. 5, 99). ಅವನು ಹೊಲದ ಉತ್ತನ್ನವನ್ನು ಒಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡ ಕೂಡಲೇ (5, 115).

ಒಕ್ಕು ökku. 3. Thrashing. — ಒಕ್ಕುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A big stick used for thrashing (My.).

ಒಕ್ಕು ökku. 4. An omen (ಶಕುನ Šmd. Dh.; Šm. 78; *cf.* ಉಡಿಗ 2).

ಒಕ್ಕುಳಿಸು ökkuḷisu. To eject wind from the stomach, to belch (Bp. 1, 49; see s. ಒಗಡಿಸು).

ಒಕ್ಕೆರೆ ökkĕrĕ. Tbh. of ಪುಕ್ಕರ, a pond, etc. (Si. 91).

ಒಕ್ಕೊಡು ökkoḍu. See s. ಒಕ್ 2 & 3.

ಒಗ್ ög. = ಒಕ್ 1, etc. — ಒಗ್ಗಟ್ಟು. = ಒಕ್ಕಟ್ಟು. (My.).

ಒಗಟು ögaṭu. = ಒಗಟಿ, ಓಗಟಿ. A riddle, an enigma (C.; Tu.). ಒಗಟುಮಾತಿಗೆ ಸಗಾಟ ತನ್ದ (Prv.).

ಒಗಟಿ ögaṭi. = ಒಗಟು, etc. (ಪ್ರಶ್ನಲೀಕೆ, ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ Nr., Hlâ.; My.).

ಒಗಡಿಕೆ ögaḍikĕ. (= ಓಕರಿಕೆ, etc.). Vomiting (ಶೋಹಡಿಕೆ Bhn. 45).

ಒಗಡಿಸು ögaḍisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. To vomit. (T. ಉಮಿಟ್, to vomit, *cf.* ಉಗುಟ್ 1; see T. & M. s. ಉಬ್ಬುಳಿಕೆ; *cf.* ಉಗು 1). ಒಗಡಿಸಿತು (ಓಕರಿಕೆ Kk 54). ಒಗಡಿಸದೆ ಇರಾ, ಭೋಗಿದೇವಯ್ಯ! (Bp. 59, 5).

ಒಗತ ögata. 1. The act of having washed or of washing (C.).

ಒಗತ ögata. 2. The act of having thrown or of throwing (C.).

ಒಗತನ ögatana. The harmonious life of husband and wife and their management of household affairs (C.). **2,** the affairs of life (ಸಂಸಾರ) as leading to illusion (Dp. 55). — ಒಗತನ ಮಾಡು. To manage household affairs harmoniously (My.).

ಒಗದು ögadu. = ಒಗೆದು. P. p. of ಒಗೆ 1. 3. 4. 5.

ಒಗನಿ ögani. = ಉಗುನಿ, ಗೋಣಿ 3, etc. (M. ಉಗಮರ, T. ಉಗಾಮರ, Careya arborea, Dillenia speciosa). — ಒಗನಿಯ ಮರ. Careya arborea Roxb. (or, according to others, Salvadora persica Lin.). ಪೀಲು, ಗುಡಫಲ, ನ್ರಂಸಿ ಎನ್ದು, ಒಗನಿಯ ಮರ, ಗೋಣ ಮರನ್ ಎನ್ದು, ಎಮ್ಬರು; ಬಿಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನ್ಹಾ ಆ ಒಗನಿಯಲ್ಲಿ ಆಳ್ಪೋಟ್, ಕರ್ಪರಾಲ ಎಮ್ಬ ಎರಡು ಶಬ್ದಂಗಳು ನೆಗಡ್ಪಿ (Nr.).

ಒಗರ್ ögar. ಒಗರು. An astringent taste (ತುವರ, ಕಷಾಯ Nr.; Si. 445; C.; B. 3, 20; ತುವರ Mr. 218; ಕಷಾಯ Nn. 119; Tĕ.; Tu. ಉಬರ್, ಒಗರ್, brackishness = M. ಉವರ್, ಓರ್. T. ಉವರ್, ಉವರ್ಪು, saltness; salt, see ಉಪ್ಪು 3).

ಒಗರೆ ögarĕ. Equality, fitness, etc. (ಸಂ, ಜೋಡೆ, ಎಣೆ, ಜೋಳಿ, etc., ಸವಾನ Ss.).

ಒಗವಿಕೆ ögavikĕ. Washing (My.).

ಒಗಸು ögasu. 1. (fr. ಒಸೆ 5). To cause to wash (C.).

ಒಗಸು ögasu. 2. (fr. ಒಸೆ 3). To cause to throw or throw away (C.).

ಒಗಿ ögi. = ಒಸೆ 3 & 5. (C.).

ಒಗಿಸು ögisu. = ಒಗಸು 1, ಒಗುಸು. (B. 5, 287; C.).

ಒಗು ögu. 1. = ಉಗು 1, ಪೊಗು 2. ಆನ್ಯದಿನ್ ಒಗುವ ರಕ್ತಂ (Šmd. 91). ಎಡಬಲ, ಅಕ್ಕ ಧರಾತಲದೊಳ್ ಒಗಲು (Bp. 27, 17). See Bp. 50, 6; Šśv. 1, 33; Bh. 3, 13, 22; J. 4, 39; 12, 7; 28, 18; 33, 22; ಪೊಗರೊಗು, ಮೇಲೊಗು.

ಒಗು ögu. 2. Bursting forth, running over, excess. — ಒಗು ಎಗೆ. dupl. Abundance (ಬಹಳ Bhn. 62). It is occasionally used as ಪದಪೂರಣಾರ್ಥಂ (Ct. I, 19; II,

34). See Bh. 1, 5, 10; Râm. 5, 8, 57; 6, 10, 15; J. 15, 24; 18, 63.

ಒಗು ŏgu. 3. = ಪೊಗು 1. To enter, etc. (My.), see ಒಡ್ಡೊಗು s. ಒಡ್ಡು 4, ಮೊಱೆಯೊಗು.

ಒಗುಸು ŏgusu. = ಒಗಿಸು, etc. (My.).

ಒಗೆ ŏge. 1. To come forth, to be born, to originate, to arise, (to appear), etc. (ಜನನ Śmd. Dh.; Śm. 80; ಹುಟ್ಟು Śmd. 54. 288. 398 Cm.; Tĕ. ಒಡಮು, ಪೊಡಮು, to be born, to arise; ಒಡುಚು, ಪೊಡುಚು, to rise as the sun, etc.; ಪೊಡಗು, ಪೊಡುಗು, to swell, to increase; ಪೊಡುಗು, ಪೋಗು, height; a heap; ಪೋಟು, a swell of a river; T. ಉಗಟ್ಟು, to overflow, increase; Tĕ. ಉಟ್ಟು, ಪುಟ್ಟು, to be born; see ಉರ್ಕು 1; *cf.* ಒಗು 1?). P. ps. ಒಗದು, ಒಗೆದು, ಒಗೆ 2. ತಿಥಿಲತ್ಸಮ್ ಒಗೆಗುಂ (Śmd. 54). ಒಗೆದು (398). ಒಗೆದಂ (255). ಒಗೆದತ್ತು (Rśv. 8, 102). See Grj. 4, 50. 51; Bp. 2, 10; 8, 18; 15, 2; 19, 57; 47, 28; 50, 1; 54, 33; 57, 71. 72; 61, 66; Śm. 7. 10. 20; Kk. 28; Bh. 1, 8, 94; Prll. 3, 2; Rśv. 5, 128; 6, after 24; 13, 26. 78; Śśv. 1, 11. 42; J. 1, 3; 3, 25; 4, 61; Si. 92; ಉದ್ದ ಮೊಗೆ.

ಒಗೆ ŏge. 2. P. p. of ಒಗೆ 1. — ಒಗೆ ತರ್. (*i. e.* ಒಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To be born, etc. (ಹುಟ್ಟು Śmd. 269 Mṭb. Cm.; ಹುಟ್ಟೆ ಬರ್ 175 Cm.; ಬರ್ 269 Cm.; Grj. 4, 37. 97). ಇನ್ತು ಒಗೆ ತನ್ಸ ತರದ್ಯತುವಿನೊಳ್ (Rśv. 6, after 10; see 8, after 125).

ಒಗೆ ŏge. 3. = ಒಗಿ. To throw (Bp. 24, 57; C.; *cf.* ಉಗು 1?). P. ps. ಒಗೆದು, ಒಗದು, ಒಕ್ 2. ಆ ಹಾವಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು (B. 2, 28). ಹುಡುಗ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದನು (2, 47). ಅವನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಪಱಿದು ಒಣಿಗೆ ಒಗೆದಳು (4, 185).

ಒಗೆ ŏge. 4. (= ಒಸೆ 5?). To strike; to beat (ತಾಡನ Śm. 80; T. ವದುಕ್ಕು, to beat; to dash; *cf.* ಪುಯ್, etc.). ಒಗವ ಪೆಟ್ಟಿಣಿಗೆ (ಕರಪೀಠ Mr. 158).

ಒಗೆ ŏge. 5. = ಒಗಿ, (ಒಗೆ 4?). To beat (and rub) clothes, dipped in water, on a stone for cleaning them, to wash (ವಸ್ತ್ರಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Śmd. Dh.; ಕುಕ್ಕು Śm. 79; ವಸ್ತ್ರಮಂ ಕುಸುಬು 80; C.; Tĕ. ಉಸುಮು, ಉತುಕು). P. ps. ಒಗೆದು, ಒಗದು, ಒಕ್ 3. ಒಗದ ೞ ಬಟ್ಟೆಗಳು (ಉದ್ಧಮಿತೀಯ Si. 222). See Bp. 21, 18; 36, 47; 60, 48; Dp. 169, 1. — ಒಗೆ ಒಗೆ. rep. (Bp. 21, 8).

ಒಗ್ಗ ŏggа. (= ಸೊಗ್ಗ). A follower of the Mailâra linga (though not a Lingâyta), dressed in a jacket made of a black blanket (S. Mhr.). Pl. ಒಗ್ಗರು. — ಒಗ್ಗಯ್ಯ -ಅಯ್ಯ. = ಒಗ್ಗ. (S. Mhr.).

ಒಗ್ಗರ ŏggara. A heap, a mass (My.).

ಒಗ್ಗರಣೆ ŏggaraṇĕ. = ಅಗ್ಗರಣಿ. A kind of seasoning done in two ways: into boiling oil or ghee one or more spices are thrown, after which vegetables are added and boiled with the mixture; or to pulse that has been boiled with salt, tamarind, pepper, etc. fried spices are added (C.; Tu.; Tĕ. ಪೊಗುಪ್ಪು). ಪರಿಪರಿಯ ಬಹುಭಕ್ಷ್ಯ ಪಾಕದ ಪರಿಮಳದ ಶಾಕಾದಿಗಳ ಒಗ್ಗರಣಿಗಳ ಸೌರಭಕೆ ತಿಳಿದುದು ನಿಮ್ರೆ ಪವಜನ (Bh. 1, 10, 23).

ಒಗ್ಗರಿಸು ŏggarisu. To season, to spice (C.). ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಮಾದುರ (ಪ್ರಯಸ್ತ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ Nr.). ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಸಮ್ಸಾರದ ಮಜ್ಜಗೆ (Si. 313). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ, ಕಡಲೆ, ಸಾಸುವೆ, ಜೀರಿಗೆ, ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ, ತುಪ್ಪ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಿನ್ದ ಒಗ್ಗರಿಸಿ, ಹಿಂಗು, ಕರಿಬೇವು ಮುನ್ತಾದ ಪರಿಮಳಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ರುಚಿಯಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು (ಪ್ರಯಸ್ತ, etc. 313).

ಒಗ್ಗಾ ŏggâ. = ಒಗ್ಗ 2, No 3. A mass of seeds sown thickly in one place. ಒಗ್ಗಾ ಹಾಕು, to sow thickly with a view of transplantation (My.).

ಒಗ್ಗಿಸು ŏggisu. To cause to bend, yield or submit, to make gentle and familiar, to tame (My.).

ಒಗ್ಗು ŏggu. 1. = ಒದ್ದು 1. To become one, to unite with, to meet together, to assemble in numbers (J. 10, 14; Tĕ.; Tu. ಒಗ್ಗಾ, to become one, be united). **2,** to join (v. t.); to join or apply to. **3,** to agree with one's constitution, as water, climate, etc. (My.). ಒಗ್ಗಿದರ್ ಕವಿದ ಜೇನ್ನೊಣನನ್ತೆ (J. 8, 32). (ಮದಕರಿ ಅವನಂ) ಥರಡೊಳ್ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಹಾಯ್ದು, ಕೊಸ್ಮುಗಳೆರಡನ್ ಒಗ್ಗಲು (Bp. 22, 10). ಲಿಂಗಾರೋಗ್ಯಪ್ರಸಾದಕೆ ಪೊಂಗಿ ಕೆಯ್ಯನ್ ಒಗ್ಗಿ ಕೊಳಲು (48, 24). ಬೆನ್ನೊಗ್ಗಿ (= ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ, 54, 38). ತತ್ವಸಾದಕೆ ಕರಯುಗಳನ್ ಒಗ್ಗಿ (56, 46).

ಒಗ್ಗು ŏggu. 2. = ಒರ್ಗು, ಒದ್ದು 2. An assemblage, a heap, a mass (ಗೊನ್ದಣ Ct. II, 101; Bp. 12, 8; Č. Bp. 42, 24; J. 3, 38; 7, 6; 17, 48; 30, 2; 33, 47). **2,** union, harmony (Bp. 4, 7). **3,** = ಒಗ್ಗ. (My.). — ಒಗ್ಗೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಒರ್ಗೊಡೆ. (J. 16, 39).

ಒಗ್ಗು ŏggu. 3. = ಉಱುಗು 1, etc. To bend, to bow; to turn towards. (Tĕ.). ಸಭಳಕ್ಕೆ ಮುಱಪಂಕರುಸಮ್ ಒಗ್ಗಿ (Bp. 2, 12). ಮುಸುಡೊಗ್ಗಿ, ಮುದ್ದಂ ಬೇಡುವಳು (15, 14). See also 22, 44; 26, 44. **2,** to become submissive (My.; Tĕ.). *Cf.* ಜೊಗ್ಗು 1.

ಒಂಕೆ ŏṅki. = ವಂಕೆ. A hook (C.; Tĕ. ಒಂಕೆ, ವಂಕ, ವಂಳೆ; Tu. ಉಗ್ಗಿ, ಒಗ್ಗಿ, ವಗ್ಗಿ; *cf.* ಒಗ್ಗು 3). **2,** a gold armlet of a curved shape worn by females (C.; Tĕ. ವಂಕ, T. ವಂಗಿ). *Cf.* Sk. अंक?

ಒಂಗಾರ ŏṅgâra. = ಒಂಗಾರ, etc. Gold; gold-ornaments; the price paid for a wife (M.).

ಒಂಗು ŏṅgu. A teat, a pap (R.; T. ಒಚ್ಚಿ, ಒಂಜು; *cf.* ಅಚ್ಚಿ 3).

ಒಂಗೆ ŏṅgĕ. = ಹೊಂಗೆ. (My.).

ಒಚ್ ŏṙ. = ಒಱ್ 1, etc. One. — ಒಚ್ಚರ. -ಸರ. One string. ತಬರಿ ಮುದದಿಂ ಗಾಢಪರಿರಮ್ಭಣಂಗೆಯ್ದು, ಮುತ್ತಿನ ಒಚ್ಚರ ಅವನ ಪಿರಿಯುರದೊಳ್ ಇಟ್ಟೊಡನೆ (Râghc. 17, 71). — ಒಚ್ಚವ. -ಸವ. A junction; a pair (Abh. P. 4, 13). — ಒಚ್ಚಾರೆ. -ಸಾರೆ. A palm of the hand. ಒಚ್ಚಾರೆಗಣ್. An eye like a palm of the hand (Rśv. 1, after 135; J. 6, 10). — ಒಚ್ಚುಟ್ಟು. -ಚುಟ್ಟು. A span measured by the distance between the extended thumb and forefinger (ಪ್ರಾದೇಶ Hlâ.). — ಒಚ್ಚೆಜಿಗು. -ನೆದಿಗು. One end of a garment. (ತಿಕುವಿಗೆ) ಪೆಱ್ಚು ನೀರೆ ಜಿದು, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಲೊಳ್, ಒಚ್ಚೆಜಿಗುದುಕುಲದಲಿ ತನುವನು ಮುಚ್ಚಿ (Prll. 3, 36). — ಒಚ್ಚೀರೆ. -ಸೀರೆ. = ಒಚ್ಚಾರೆ. ಒಚ್ಚೀರೆಗಣ್ (J. 30, 2). — ಒಚ್ಚೊಂತ್ತು. -ಒಂತ್ತು. One time, once. — ನಟ್ಟಡದನ್ತರಿಸಿನ

ಇಚ್ಚಿಯನ್ತಿರುವದು, ಅದುವೊಜ್ಜೊತ್ತು ತಪ್ಪ ನಡೆದರೆ ಹೊತ್ತೀಲಿ ಕಿಚ್ಚು ಕಾದನ್ತೆ (Sp.).

ಒಚ್ಚತ ŏccata. (fr. ಒಚ್ಚ್). Equality, harmony (M. ಒಚ್ಚ); agreeableness, the quality of pleasing (J. 30, 2); pleasure, delight;—delightfully, etc. ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್ ಎನ್ದು, ಒಚ್ಚತ ಊಳ್ಳ ಕೋಗಿಲೆಯಂ (Śmd. 74). ನಿಬ್ಬರಮ್ ಎನ್ದು, ಒಚ್ಚತಮ್ ಇಲ್ಲೆಮ್ಬುದರ್ಥಂ (Cṙt. I, 89). See Sp. s. ಲಂಚ. — ಒಚ್ಚತಂಗೊಳ್. -ಂಕೊಳ್. To unite, to combine, to link closely or harmoniously together (Grj. 4, after 33). 2, to be pleased (Grj. 4, after 48); to be pleased with, to desire (Bp. 26, 18). 3, to become delightful (J. 26, 19).

ಒಚ್ಚಯ ŏccăya. = ಒಜ್ಜಿ, ಒಜ್ಜಿಯ, ಒಜ್ಜೆ ಯ, (ಬಜ್ಜ). Disgrace; dishonor; opprobrium; impropriety (Tĕ. ಒಜ್ಜಿ); a wanton joke, a lewd expression; contempt (T. ಒಜ್ಜ, ಒಜ್ಜಿಯ). ಒಜ್ಜಯಂಗಳ ಮುಜ್ಜುಗಳು (Bp. 40, 61).

ಒಚ್ಚಿ ŏcci. = ಬಜ್ಜಿಯ, etc. — ಒಚ್ಚಿಹೊತ್ತು. Improper time (Bp. 28, 41).

ಒಚ್ಚಿಯ ŏccĭya. = ಒಜ್ಜಿಯ, etc. ಆದಿತೇಯನಮುಚ್ಚಯವನ್ ಒಚ್ಚಿಯವನ್ ಆಯ್ದಿಸೆ ಬಾಹಿಸಿದಂ (Bp. 16, 2).

ಒಜನ ŏjana. = ವಜನು. Gravity, heaviness, weight; a weight; weight, dignity, influence (S. Mhr.; Mhr., H. ಜೋಜ, ಜೋಜಾ, ವಜನ; Tu. ಒಜನು; *cf.* ಒಜ್ಜೆ).

ಒಜ್ಜರ ŏjjara. = ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ. A spring, a fountain (Tu. ಉಜ, ಉಜೆ; Tu. ಉಗ್ಗೆಲ್, a well; *cf.* ಒಜೆ 1, ಒಸರ್ 1; ಉಗು 1?). ಚಿಟ್ಟಿದ ಒಜ್ಜರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ, ವಾರಿಸ್ರವಾಹ, ನಿರ್ಝರ, ಝರ Nr.).

ಒಜ್ಜರ ŏjjara. Tbh. of ವಜ್ರ. (C.).

ಒಜ್ಜೆ ŏjjĕ. = ವಜ್ರ, ವಜ್ಜೆ, ವಜನು, ವಜೆ 2. A weight, load, burden (S. Mhr.; Mhr. ಓಝೀ; B. 3, 18. 49. 117; 4, 214).

ಒಟ ŏṭa. = ವಟ 1. An imitative sound. — ಒಟ ಒಟ. rep. ಒಟ ಒಟ ಮಾತಾಡು, to talk much; to prate, to gabble (S. Mhr.; Mhr. ವಟವಟ). — ಒಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To say or talk much; to gabble (S. Mhr.).

ಒಟಾರ ŏṭâra. = ವಟಾರ q. v., ವಟ್ಟಾರ. The compound round a house (C.; Tu.; T. ವಟ್ಟಾರ; Tĕ. ವಟಾರು, ವಠಾರ, a lodge).

ಒಟ್ಟ ŏṭṭa. = ವಟ್ಟ 1, q. v. Discount, etc. (C.; Tu.; Mhr., H. ಬಟ್ಟಾ, exchange). See Prv. s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಒಟ್ಟಜ ŏṭṭaja. Tribute (ಕಪ್ಪ Śm. 38, see ಕೊಟ್ಟಜ; M. ಒಡುಕ್ಕು, to finish, destroy; to spend; to pay taxes).

ಒಟ್ಟಜಿ ŏṭṭajĕ. A heap, a mass, a company; abundance; a row (ಒಟ್ಟಲ್, ಒಗುರ, ಹೊರಳಿ, ಒಬ್ಬುಳಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಸನ್ದಣಿ, ಕಿಕ್ಕಿನ್ದ, ತಣ್ದ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Śm. 54; ಗಡಣ Cṙt. I, 50; ಆತಿಶಯಾರ್ಥ II, 51). See Abh. P. 14, 168; Grj. 7, after 11; 10, after 79; 10, 101; Rśv. 5, 117; 6, after 11; 13, after 83. — ಒಟ್ಟಜಿಗಿಡು. -ಕಡು. To break up (v. i.), to disperse (Abh. P. 13, after 109).

ಒಟ್ಟಯಿಸು ŏṭṭayisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು, etc. To overpower (Bp. 61, 26).

ಒಟ್ಟಯ್ಸು ŏṭṭaysu. **ಒಟ್ಟೈಸು.** = ಒಟ್ಟಯಿಸು, ಒಟ್ಟವಿಸು. To collect, to be accumulated, as tears (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320); to become one, to collect, to be converged to a focus (Grj. 8, 50); to come together, to assemble (Abh. P. 14, after 132); to shrink, to contract (Grj. 1, 87). 2, to join (v. t.), to amass, to heap together, to pile up (Bp. 16, 8); to assemble (v. t.), to convene (Grj. 2, after 106); to subject, to conquer, to overwhelm (Bh. 1, 7, 62; J. 25 sum.).

ಒಟ್ಟಲು ŏṭṭalu. A mass, a heap (My.).

ಒಟ್ಟವಿಸು ŏṭṭavisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು. To join together (v. t., Bp. 11, 15).

ಒಟ್ಟಿ ŏṭṭi. 1. (fr. ಒರಟು 2). An obstinate, self-willed person (S. Mhr.).

ಒಟ್ಟಿ ŏṭṭi. 2. A kind of machine for uniting or twisting threads into twine or rope (C.). 2, stiffness of a limb, *e. g.* ಕಾಲಿಗೆ ಒಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯಿತು (S. Mhr.).

ಒಟ್ಟಿ ŏṭṭi. 3. = ಉಟ್ಟಿ 2 No. 2. (My.).

ಒಟ್ಟಿಕೆ ŏṭṭikĕ. Heaping (My.).

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 1. A handful (ಕರೆ Mr. 350).

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 2. -ಲು. = ಒಟ್ಟಜಿ. (ಒಟ್ಟಜಿ, etc. Kk. 17; Śm. 54). ವ್ರವಾಹದನ್ದೆ ಆದ ಮಳಲ ಒಟ್ಟಲು (ಪುಲಿನ Nr.). See ನೀರೊಟ್ಟಲಾಣ್ಮ; ಮಳಲೊಟ್ಟಲ್; Grj. 10, after 79; J. 6, 6.

ಒಟ್ಟಿಸು ŏṭṭisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು. To join (v. t.), to heap, etc. (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.). See Bp. 57, 16. 18. 2, to cause to heap or pile up, etc. (C.; Bh. 1, 8, 88; B. 5, 43. 50).

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 1. (fr ಉಜು). = ಒಜ್ಜು 3. To make one, to join; to put together; to pile up, etc. (ಏಕ್ರಯೆ Śmd. Dh.; ಮೊಗ್ಗರ Śm. 88; C.; Tu.; T.: to paste, to cause to adhere). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ನು, ಒಟ್ಟದ ಕಟ್ಟಗೆ (ಚಿತಿ Nr.). See Bp. 18, 28; 21, 8; 27, 37; 30, 4; 45, 30; J. 4, 38; B. 3, 44. 2, to come together, to assemble (Grj. 6, 8); to become one mass or heap (of ashes). ಹೊಟ್ಟೆಯಜ್ಜುತದೇನ ಆಲಯಮ್ ಒಟ್ಟ ಕೊಣ್ಡಿತು (Bp. 56, 34). 3, to become joined or united, to adhere to (as mud, etc., My.; Rśv. 5, 66).

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 2. = ಒಜ್ಜು 4. Conjunction, union (My.; T., Tu., Tĕ.); a heap, a pile (My.);—sum total (My.; Mr. 63). 2, something not expanded: a germ, a bud (ಮೊಳಕೆ Śm. 88). 3, the close adhering or cohesion of a lump of clay (ಮೃತ್ತಿಣ್ಡಿ ಸಂಘಟನ ಕೆಸ.; *cf.* ಒಣ್ಣು). ಒಟ್ಟಗೆ (dative), all together; on the whole (C.). — ಒಟ್ಟಮ್ಬಾರ. -ಅಮ್ಬಾರ. The government and cultivator's corn before it is divided (My.). — ಒಟ್ಟಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಒಟ್ಟಿಗೆ. (S. Mhr.). ಒಟ್ಟುಕಳ್ಲಿಯವರು. -ಕಟ್ಲಿಯ ಆನರು. All the persons that have a case (in a kaccĕri, S. Mhr.). — ಒಟ್ಟುಗುತ್ತಿಗೆ. Aggregate assessment (C.). — ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To join together (v. t.), etc. (C.). — ಒಟ್ಟುಗೂಡು. -ಕೂಡು. To compose a mass or pile (ಚಯನ, ಬೆರಂಜು, Śmd. Dh.). 2, to come together, to convene (My.; B. 2, 49); to become one in mind, etc. (My.). — ಒಟ್ಟುಚೀ

ರೀಜು. The total of an addition, the whole amount (C.). — ಒಟ್ಟುಲೆಕ್ಕ. Sum total (C.). — ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗಿಡ. -ಒಟ್ಟ-. An undershrub, Triumfetta rotundifolia Lam.; also the undershrub Urena sinuata L. (Z.). — ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಲ್. -ಒಟ್ಟಲ್. A large heap (J. 21, 48).

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 3. A vow, a solemn promise; an oath, an adjuration (T.; Tĕ. ಒಟ್ಟು, ವಟ್ಟು; T. ಒಟ್ಟ, a wager; see ಒಡ್ಡ 2; T. ವಟ್ಟ, to swear, etc.). — ಒಟ್ಟಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. -ಇಟ್ಟು-. To swear, etc. (ತಪನ, ಶಪಥ, ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು Si. 55; see also 292).

ಒಟ್ಟೆ ŏṭṭe. = ಬೆಟ್ಟೆ 3. (My.; Tu.). — ಒಟ್ಟೆ ಬೀಳು. To be cracked, to get a hole (My.).

ಒಟ್ಟೆ ŏṭṭe. = ಒಣ್ಟೆ, etc. Tbh. of ಉಣ್ಣ (Śmd. 355; Hlâ.; ಕರಣ Nn. 161; J. 7, 5). ಒಟ್ಟೆಯ ಮಜ್ಜಿ (ಕರಣ Nr.).

ಒಡ ŏḍa. 1. = ಒಡೆಂ 1, ಒಡೆ 5. Union, being together; (together, with). (Tĕ., Tu.). — ಒಡಗತೆ -ಕತೆ. A riddle (S. Mhr.). — ಒಡಗೂಟ. -ಕೂಟ. Close union, intimate intercourse (Abhâ. 1, 33; My.). — ಒಡಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To cause to unite with, etc. (My.); to cause to be obtained, to prepare (J. 1, 2). — ಒಡಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join (v. i.), to be united with, to be in connection or company with (Bp. 1, 48; 5, 41; 21, 29; 35, 39; 37, 68; Č. Bp. 47, 4; Rśv. 4, 76; My.); to be obtained (Bp. 12, 52); to meet with success; to happen (J. 30, 28);—to have sexual intercourse (My.; J. 11, 26; 16, 17; 27, 46). 2, to join (v. t.), to obtain, etc. (Bp. 56, 6). See 5, 71; 7, 10; 15, 19; 25, 11; 27, 13; 31, 4; Si. 47. 62. 211. 212. 264. 265. — ಒಡಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To join (v. i.), to become united with, etc. See Bp. 4, 5. 42; 5, 6; 8, 42; 12, 7; 24, 16; 31, 11; 42, 31; 47, 57; 51, 77. 78; 55, 9; J. 2, 44; 4, 65; 24, 40; 30, 42. 44; 32 sum. — ಒಡಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಒಡಗೊಳ್. (J. 26, 33). — ಒಡಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ, ಒಡಮ್ಬಡು 2. Agreeing, assenting; an agreement; a treaty (ನವಪಾ Nr.; Bh. 8, 24, 50). — ಒಡಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಒಡಮ್ಬಡಿಸು. To cause to agree, to persuade; to convince; to put down as settled (Bp. 51, 12). — ಒಡಬಡು. -ಪಡು. = ಒಡಮ್ಬಡು 1. To agree; to assent; to consent; to accept as settled or proper. ನಾವೆನ್ದ ನುಡಿಗೆ ಒಡಬಡುವಿರಾದೊಡೆ (Bh. 1, 8, 77). ಒಡಬಟ್ಟು (Bp. 5, 10). — ಒಡವರ್. -ಬರ್. To come along with, to follow (Rśv. 5, after 55, 114 & 120; 6, 12). — ಒಡವುಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. = ಒಡ ಹುಟ್ಟು 1. (My.). ಒಡವುಟ್ಟಿದನು (ಸಮಾನೋದರ್ಯ, ಸೋದರ್ಯ Hlâ.). ಒಡವುಟ್ಟಿದನ ಮಗ (ಭ್ರಾತೃವ್ಯ, ಭ್ರಾತೃಸ್ಪುತ್ರ Hlâ.). ಒಡವುಟ್ಟಿದಳು (ಭಗಿನಿ, ಜಾಮಿ, ಸ್ವಸೃ Hlâ.; ಕಿಜಿದಂಗಿ Kk. 71). ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ ಮಗ (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಜಾಮೇಯ Hlâ.). ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ ಮದವನಂ (ಭಾವುಕ Hlâ.). — ಒಡವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಒಡವೆರಸು. To unite, to meet together, etc. (J. 8, 33). — ಒಡವೆರೆ. -ಬೆರೆ. = ಒಡವೆರೆ. To keep company with, to be united with, etc. (Rśv. 2, after 8; 5, after 19; 6, after 24). — ಒಡ ಸಲ್. To go together with (Abh. P. 2, 75). — ಒಡ ಹುಟ್ಟು. 1. = ಒಡವುಟ್ಟು. To be born together with, to be born by the same father and of the same mother (My.). ಜೆಣ್ಡತಿಯು ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂವಿರು (ಸ್ಯಾಲರು); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣನು (ಅಗ್ರಜ, etc. Nr.). ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಡು ಸ (ದೇವರ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಸೋದರ್ಯ, etc. Si. 192). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಂ (ಸಹಜಾತ, ಸಹೋದರ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311; J. 28, 56). ತನ್ನೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಪಿತೃವ್ಯ, etc.); ತಾಯ್ಮ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಮಾತುಲ); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ದೇವರ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಪ್ರಜಾವತಿ, etc.); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಯಾತೃ Nr.). ಆರಸಿನ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ Si. 65). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದನಳು (ಭಗಿನಿ, ಸ್ವಸೃ Nr.; J. 33, 14). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಳು (ಸಹಭವೆ Nn. 109). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಳ್ (ಸ್ವಸೃಯ, etc. Mr. 314). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಗಣ್ಡನು (ಅವುಕ, etc.); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ನನಾನ್ದೃ, ನನ್ದಿನಿ); ತನ್ನೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ); ತಾಯ್ಮ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ನೂತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ Nr.). ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು (ಸ್ಯಾಲರು Si. 192). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಿನ್ದಿರು ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು (J. 2, 40). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಳು ನಿಂ (Bp. 11, 46). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಂ, an elder or a younger brother (J. 13, 64; 21, 17). — ಒಡಹುಟ್ಟು. 2. The state of being brothers and (or) sisters; a company of brothers and (or) sisters (My.; see Jôgihâḍu s. ಆನ್ದೆ s. ಅಣ್ಣ 1).

ಒಡ ŏḍa. 2. = ಒಡದು, ಒಡೆದು. A short P. p. of ಒಡೆ 1 (C.). — ಒಡ ಕೊಳ್ಳು. To break (v. i.); to separate from. ಸಾರಂಗವು ಅಂಜಿ, ಎದೆ ಒಡ ಕೊಣ್ಡು, ಗಿಡದ ಗುಮ್ಮಿನೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು (B. 3, 19). ಒನ್ದನ್ನು ಒಡ ಕೊಣ್ಡು ಜೊಜಿ ಜೊಜಿಬಟು (ಒನ್ದೊನ್ದ ಈಚಿಗೆ ಹೊಡಬಟು, ಉದ್ವಾನ್ತ, ಉದ್ಭ್ರತ Si. 280). See Prv. s. ತಣ್ಡು.

ಒಡ ŏḍa. 3. = ಒಡೆ 3. The state of being broken, etc.; breaking. — ಒಡಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A hand-mill of stone or wood to remove the husk from paddy and to split pulse (My.). — ಒಡಪೊಗೆ. A broken or cracked earthen vessel (C.). ಮರ್ಮವಿಲ್ಲದ ನೂತು ಒಡಪೊಗೆಯ ತೂತು (Dp. 54).

ಒಡ ŏḍa. 4. = ಒಡೆ 2. An abbreviated form of the infinitive of ಒಡೆ 1 (*i. e.* = ಒಡೆಯ, ಒಡೆಯಲ್ಕೆ). — ಒಡ ಕುಟ್ಟು. To beat so as to break, to beat into fragments, to pound (Bp. 45, 30; 52, 48; 55, 29. 34). — ಒಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಒಡ ಕುಟ್ಟು. ಒಡಗುಟ್ಟುವದು (ವದರ, ಸ್ಫುಟನ Si. 387). — ಒಡಗೊಡು. -ಕೊಡು. To throw away (from or out of the hand) so as to break (Bh. 8, 24, 44). — ಒಡ ಮುರಕಸ ಕಾಯಿ. (ಲಕ್ಷ್ಮಣ G.). — ಒಡ ಮುರಕೀ ಕಾಯಿ. (ಯೋಗ್ಯ G.). — ಒಡ ಮುರಿ. To turn or twist round so as to break or open, as a tightly closed hand, etc. (C.). — ಒಡ ಮುಡಿ. = ಒಡೆ ಮುಡಿ. To bruise, to contuse (ಸೀಪ್ಟ್ರೀಡನ G.).

ಒಡಂ ŏḍaṁ. 1. = ಒಡೆ 1, ಒಡನ್, ಒಡಮ್. Union; together, in company, with; as soon as, when (T. ಉಡನ್); then. ಸಿರಿ ಒನ್ದು ಆಗದು; ಒಡಮೇನೊ, ನುಜನೋ ತ್ರಂಸಾ? (Śmd. 109, o. rs. -ವೇನೊ, ನೇನೊ). See ಆಲೊಡಂ.

ಒಡಂ ŏḍaṁ. 2. See s. ಒಡೆ 4.

ಒಡಕ ŏḍaka. = ಒಡಕು, q. v. The state of being broken, cracked, disunited, etc.; a fracture; a crack; disunion; that breaks or goes to pieces. ಒನ್ದಾಗಿ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಒಡಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವವನು (ದುರ್ಜನ G.; My.). See ಎದೆವೊಡಕ. — ಒಡಕಗಡಿಗೆ. A broken pot (ಹಿಸು G.; C.). ಮುಂಡಿಕಮನಿಗೆ ಒಡಕಗಡಿಗೆ (Prv.). — ಒಡಕದನಿ. A broken, *i. e.* disagreeable, voice (My.). — ಒಡಕಬಾಯವ. A man with a leaking mouth: one who cannot keep secrets (C.).

ಒಡಕಲ ŏḍakala. = ಒಡಕಲು. Broken state; broken paddy or split pulse, from which the chaff, husk, etc. generally have not yet been separated (C.).

ಒಡಕಲು ŏḍakalu. = ಒಡಕಲ. (My.).

ಒಡಕು ŏḍaku. = ಒಡಕ. (ಪ್ರದರ, ಭಂಗ Nr.; ವಿದರ, ಸ್ಫುಟನ, ಭಿದೆ Si. 387; My.). ತನ್ನ ಮುಕ್ಕಳೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಡಕು ಮುಡಿಯ

ಬೀಕೆನ್ದು (B. 2, 30). ಮನೆತನದೊಳಗೆ ಒಡಕು ಹುಟ್ಟದನ್ತೆ (2, 41). — ಒಡಕುಡೋಣಿ. A boat with a hole. ಒಡಕುಪೋಣಿಗೆ ಗಿಡ್ಡ ಜಲ್ಲು (Prv.). — ಒಡಕುಹರವಿ. A broken earthen vessel. ದಣ್ಡಿಗೆ ಅಂಜುವ ಬಣ್ಬನ್ ಒಡಕುಹರವಿಯ ಕಣ್ಬಿ (Dp. 54).

ಒಡತಣ *ŏḍatana.* = ಒಡೆತನ. etc. (Bp. 18, 5; 34, 30; 40, 30; 58, 43).

ಒಡತನ *ŏḍatana.* = ಒಡತಣ. etc. (My.).

ಒಡತಿ *ŏḍati.* A female having ownership, power, etc., a mistress (Bp. 11, 21; 50, 8; My.).

ಒಡದು *ŏḍadu.* = ಒಡೆದು. P. p. of ಒಡೆ 1.

ಒಡನ್ *ŏḍan.* = ಒಡಗಂ 1, etc. — ಒಡನಾಟ. -ಆಟ. Playing together: companionship, company, intercourse (J. 28, 24). ಬಲ್ಲನರ ಒಡನಾಟ ಬಿಲ್ಲನನು ಮೆದ್ದನ್ತೆ; ಅಲ್ಲದಹುದು ಎಮ್ಮ ಆಜಾಣನ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಪಾದನ್ತೆ (Sp.). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲ ರೊಚ್ಚಿನನ್ತೆ ಇಸುದು (Sp.). ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವು... ಕೆಸಜೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಬಿದನ್ತೆ (Sp.). ಅವನ ಒಡನಾಟವು ಎಲ್ಲರ ಮನಸಿಗೆ ಬರುತಿತ್ತು (B. 5, 183). 2, sexual intercourse (My.; see Prv. s. ಓಪಾಟು). — ಒಡನಾಡಿ. -ಆಡಿ. A play-fellow: a companion; a friend; an equal (My.; J. 23, 44). ನಿಡಿದೋ ಳ್ಗಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಕರದ ಒಡನಾಡಿಗಳ್ ಎಸಿಸಿ (Śmd. 117). ಒಡನಾಡಿಯನ್ತೆ ತಾತ್ವರಿಯಾನ್ತಮ್ ಈವುದು (Mr. 6). ತನತನಗೆ ಗೋವಳರು ಮುಲ್ಲರ ನ್ ಅನುಕರಿಸಿ ತಿವಿದಾಡುವರು, ಬಲ ದನುಜಹರರ ಒಡನಾಡಿಗಳು ತಾವಾಗಿ ಎಸಿನದಲಿ (Bhâgavata 10, 18, 10). — ಒಡನಾಡಿತನ. -ಆಡಿತನ. Companionship, friendship (My.; J. 6, 48). — ಒಡನಾಡು. -ಆಡು. To play with; to be in the company of, to associate with. ಮದಾಲಸರಾಜಹಂಸಮಬ್ಜಶಿಲೆಯೊಡನಾಡಿಯಾಡಿ, ನಡೆಗಲ್ತು (Śmd. 230). ಬಲ್ಲಿದ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡೆ ಆವ ಶುದ್ಧಕಳ್ಳನೀ ಅಕ್ಕು (Sp.). See Bp. 2, 42; 25, 3; 47, 39. 43; J. 5, 57. 58; 28, 22. — ಒಡನಿರ್. -ಇರ್. To be together with; to be in the company of. ಬಲ್ಲಿದರೊಡನಿರ್ದು, ಕಳ್ಳರ್ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಆಕ್ಕು (Sp.). ನಿಮ್ಮೊಡನಿಸ್ಪಂ (Bp. 48, 25). See Rśv. 7, after 97; J. 21, 46. — ಒಡನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To cause to be or to place in one's company (Bp. 25, 8). — ಒಡನುಣ್. -ಉಣ್. To eat together or in company (Bp. 24, 31; 45, 24). ಒಡನುಮ್ಪುದು (ಸಹಭೋಜನ Nr.). — ಒಡನೆ. -ಎ 3. (Exactly) together with; together; with;—forthwith, at the very time, immediately (ಸಹ Śmd. 393; Ćt. I, 56; ಕೂಡೆ Śmd. 29. 61. 119 Cm..; T. ಉಡನೆ). ಒಡನೆ ಆರುಮ್ ಇಲ್ಲ (Śmd. 125). ನೀ ಮುನಮ್ ಅಮುಮ್ ಒಡನೆ ಬಿದಿದೆವು (153). ಗಿಳಿಯೊಡನೊಂದಿಯೋದಿ, ನುಡಿಗಲ್ತು (230). ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡನೆ ಓಸರಿಸಿದನ್ ಅಲ್ತೆ ಕನ್ತು? (16). ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಯ ಕೊಡನಿಯೆ (119). ನಿನ್ನೊಡನೆ ಒನ್ದು ಭಾಗಮಂ ಬರಿಪುದು! (275). ವೈರಮ್ ಏಕೆ ಎನ್ನೊಡನೆ? (Bp. 58, 34). ಜೋರನೊಡನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುನದು ಅದೇನು? (Dp. 167). ಒಡನೆ (forthwith) ಗೋಲ್ಟು (J. 8, 40). ಒಡನೆ (immediately) ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (29, 40). ಒಡನೆ ಕಾಲನ್ ಅಡ್ಡಲು (Bp. 20, 13). See Bp. 32, 40; 47, 46; 57, 40; Bh. 1, 10, 26; 2, 13, 35. 48; J. 2, 66; 3, 8. 22; 4, 66; 26, 5; 28, 15. 20. 48; 29, 34; Śm. 7; Śi. 262. 264; Dp. 148. — ಒಡನೆ ಕೂಡು. To be in connection with, etc. (Śmd. 4. 23. 49. 71. 72. 299. 340. 343 Cm.). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಅತಿಶಯಮ್ ಅಹ ಪರಾಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಉಬ್ಬು, ಆತನು ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). — ಒಡನೆವೆರಸು. -ವೆರಸು. = ಒಡನೆ ಕೂಡು. (Śmd. 340). — ಒಡನೊಡ. -ಒಡ. = ಒಡನೊಡನೆ. (Bp. 56, 29). — ಒಡನೊಡನೆ. rep. All at once, etc. See Śmd. 272; Bp. 2, 21; 15, 5. 9; 27, 72; 47, 60; Rśv. 6, 33; J. 16, 36; 20, 30; 28, 47. — ಒಡನೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಒಡನೊಡ. (J. 3, 37).

ಒಡಬಾನಲ ŏḍabânala. Tbh. of ವಡವಾನಲ. (ಕಡಲುರಿ, ಮುನ್ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು Ćt. II, 118; ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು Kś.).

ಒಡಮ್ *ŏḍam.* = ಒಡಂ 1, etc. — ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಒಡಬಡಿಕೆ. (ಆಂಗೀಕಾರ, ಅಭ್ಯುಪಗಮ, ಪ್ರತಿಶ್ರವ, ಸಮಾಧಾ Nr.; C.). See Bp. 24, 28; 60, 60; B. 4, 19. 143; Śi. 70. 263. 476. ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಆಗುವದು ದಡಮ್ಬಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಒಡಮ್ಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಒಡಬಡಿಸು. ಒಡಮ್ಬಡಿಪಿದರೆ ಒಡಲು ರಿ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). See Bp. 26, 61; 27, 51. 54; 41, 20; 53, 59; Rśv. 6, after 11 & 132; J. 5, 34; 16, 16; B. 5, 71. — ಒಡಮ್ಬಡಿಸುವಿಕೆ. -ಪಡಿಸುವಿಕೆ. Causing to agree, etc. (Śi. 470). — ಒಡಮ್ಬಡು. -ಪಡು. 1. = ಒಡಬಡು. (ಅಭ್ಯುಪಗಮು Śmd. Dh.; ಪೆಚ್ಚು 4 Cm.; ಕೆಯ್ಕೊಳ್ 95 Cm.). ಒಡಮ್ಬಟ್ಟು (283). ದೀರ್ಘಾದೇಶಮನ್ ಒಡಮ್ಬಡುವರ್ (142). ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದುದನ್ ಒಡಮ್ಬಡುವಲ್ಲಿ ಕಾಮವಮ್ ಎಮ್ಬ ಅವ್ಯಯಂ ನೆಗಳ್ದು (Nr.). ಲಂಚಕ್ಕೆ ಒಡಮ್ಬಟ್ಟು, ಒಪ್ಪಣಮಂ ಕೊಣ್ಡು (Śś. 94). See Grj. 10, 99; Bp. 27, 50. 54; 40, 50; 45, 4; 58, 46; Rśv. 4, 76. 118; 10, after 10; Śi. 265. 433; Ćh. v. 203. 254. — ಒಡಮ್ಬಡು. -ಪಡು. 2. An agreement; (a proof). ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಜತ್ತಾಣಮುಂ ಬಿದಡ್ಡಿಯುಮ್ ಎನ್ದು, ಈಗಡಿನ ನೆಗಟ್ಟಿಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಸುರಾತನಕವಿಗಳ್ (Śmd. 121). — ಒಡಮ್ಬಡುವಿಕೆ. -ಪಡುವಿಕೆ. = ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ. ಒಬ್ಬನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಒಡಮ್ಬಡುವಿಕೆ (ಅಂ, ಏವಂ Si. 475; see also 474).

ಒಡಮೆ *ŏḍamĕ.* = ಒಡವೆ, ಒಡಿವೆ. That is: a thing, a substance; that one possesses: a possession, especially an ornament, a jewel; property, wealth (ದ್ಯವ್ಯ, ದ್ರವ್ಯ, ದ್ರವಿಣ, etc. Hlâ.; Abh. P. 6, 35; My.; Tĕ.; M. ಉಡಮೆ; T. ಉಡ್ಡೆವೈ; see ಒಡೆ 6 & ಉಳ್ 1). ಆಳುವ್ಯಮ್ ಎನ್ದುಮಾ ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ; ಉಬಿದ ಒಡಮೆ ಕುಸ್ಯಮ್ ಎನ್ದುದು (Hlâ.). ಕಳ್ಳಿಂದಮೆ (ಅಪಹೃತ, ಲೋಪ್ರ್ಯ Hlâ.). See ಉಳ್ಳೊಡಮೆಯೊ.

ಒಡಮ್ಬಿ *ŏḍambi.* **ಒಡಮ್ಬೆ** *ŏḍambĕ.* The body (ತಂರ Śmd. II; T., M. ಉಡಮ್ಬು; *cf.* ಒಡಲ್). ಪೋದ ಒಡಮ್ಬೆ ಪಿಳ್ಳಾದುದು (Śmd. 289).

ಒಡರ್ *ŏḍar.* **ಒಡರು** *ŏḍaru.* (= ಒಡರ್ಬು, etc.). ಒಡರ್ಮು (J. 17, 32). ವ್ರಣಂಯಲಲಹನನ್ ಒಡರಿ (Bp. 42, 14). ಒಡರ್ಪುದು (J. 2, 31).

ಒಡರಿಚು *ŏḍariću.* = ಒಡರಿಸು, (ಒಡರ್), ಒಡರ್ಬು. (J. 2, 46; Abhâ. 2, 85). ಒಡರಿಚುವದು ಏಂ ಕೇಳಿಕೆಯನ್ ಈ ನರ್ತನೋತಚತಕೆ (Bp. 12, 42). ಕಮತ ಮತ್ಸ್ಯಂಗಳಂ ನಿಜಕರದಿನ್ ಏಕೋದಕದೊಳ್ ಒಡರಿಚಿ ಪಿರಿಯ ಗಾಣನವನ್ ಇಕ್ಕುತ ಆ ಬಲೆಗಾಡಿಂ (21, 28). ಆನ್ಮುಗೆಯನ್ ಎಡದ ಅಡಿಯೊಳ್ ಒಡರಿಚಿ (29, 3).

ಒಡರಿಸು *ŏḍarisu.* = ಒಡರಿಚು, etc. (ಬರ್ Śmd. 198 Cm.). ಮುನ್ದು ಪಿನ್ದುವಗಳ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಒಡರಿಸುಗುಂ ಬೋಪಂ (198). ನಡೆಮುದೆ ಮಾರ್ಗಂ, ಪದುವಿದಲ್ ಒಡರಿಸಿದುದೆ! (407). ಒಡರಿಸಿದನ್ ಅಭಿನವ ಸಿಗಣ್ಣನ್ ಅಭಿನವಮುಂಗ (Mr. 6). See Abh. P. 4, 26; 7, 14; 9, 70; 10, 156; 14, after 122.

ಒಡರ್ಚಿಸು *ŏḍarćisu.* (= ಒಡರ್ಬು). To undertake, to begin. ಅರಸನುಮ್ ಅರಸಿಯುಂ ನೆತ್ತವನ್ ಒಡರ್ಚಿಸಿ (Bp. 43, 2).

ಒಡರ್ಬು *ŏḍarću.* = ಒಡರಿಚು, etc. To join (v. t.); to put to (or in). 2, to cause one's self to come in connection with, to join (v. i.). 3, to enter into, to engage in, to undertake, to begin; to do, to perform; to cause, to produce; to endeavour, to try, to make effort (ಉದ್ಯಮ

Šmd. Dh.; ಪಾಡು Čt. II, 39; Tě. ಒನರ್ಚು; for T., M. ಉಜ್ಜು, to exert, be strenuous, *cf.* ಉದ್ಯೊ). ಜನೋದಯಂಗೆ ಇದಂ ವೇದಿಲ್ ಒಡರ್ಚದೆಂ (Šmd. 255). See Čh. v. 16; Abh. P. 3, 47. 49; 9, 30. 186; 14, 143; Bp. 1, 64; 3, 43; 21, 45; 35, 6; 50, 25. 32; 51, 73; Grj. 9, 2; Rśv. 5, 32; 6, after 11 (twice); 6, after 24; 6, 33; 8, 5; 13, 83; V. 14, 109; J. 3, 31; 24, 11; 28, 45; 31, 23.

ಒಡಲ್ ṓḍal. = (ಒಡಪ್ಪಿ), ಒಡೆಲು. The body (ಶರೀರ Nr.; ಮೈಯ್, ದೊಕ್ಕೆ Šm. 71; ಕೋಷ್ಠ Hlâ.; T., M., Tu. ಉಡಲ್; Tě. ಒಡಲು, ಒಳ್ಳು, ಎಳ್ಳು); the belly, the stomach (C. as ಒಡಲು; Tu.). ಒಡಲ ಎಲ್ಲು (ಕಂಕಾಲ Hlâ.). ಒಡಲ ಎಲು (ಅಸ್ಥಿ, etc. Mr. 397). ಕಬ್ಬಿಯ ಒಡಲಲನು (ಪೃಷ್ಠಿ, ಕರಾತ Hlâ.). ಒಡಲ ಒಡಭಾಗವು (ಸವ್ಯ Nr.). ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಆತ್ಮಂಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಪ್ಪಂಭರಿ Nr.). See Bp. 6, 25; 8, 22; 20, 12; 26, 43; 44, 14; 46, 58; 59 sum.; 59, 10; 60, 58; Bh. 1, 8, 61; Rśv. 5, 117; 9, 18; J. 2, 15; 4, 36; 28, 29. 40. 46. 48. 55. — ಒಡಲ. -ಆ 3. A man who has a body. See ಕಾರೊಡಲ, ಕೇಸೊಡಲ.

ಒಡಲಿಚ ṓḍal-ĭča. (Šmd. 236). The body-born: Kâma (ಮನ್ಮಥ Šm. 7).

ಒಡಲು ṓḍalu. = ಒಡಲ್. (C.). ಹಾವಿನ ಒಡಲು (ಭೋಗ Hlâ.). ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನ ಒಡಲು ಧಾನುವಿನ ತೆಱನ್ ಇಹುದು, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾದೊರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ (Sp.). See Bp. 27, 15; 44, 26. 29; J. 31, 55. — ಒಡಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assume a body, to become incorporated (Bp. 18, 88; 58, 48). — ಒಡಲುರಿ. -ಉರಿ. Burning or pain of the belly: internal heat, grief (J. 23, 60; 30, 35). ಒಡಲುರಿ ಒನ್ದು ಕಡೆ, ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ಕಾಟ ಒನ್ದು ಕಡೆ (Prv.). See Prv. s. ಒಡವ್ವಡಿಸು.

ಒಡವೆ ṓḍavĕ. = ಒಡಮೆ, etc. (C.; Tu.; ಅಲಂಕಾರ, ಆಭರಣ Si. 217). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒಡವೆ (ಶುಲ್ಕ, ಸ್ತ್ರೀಸನ್ಮಾನ್ಯದ ದ್ರವ್ಯ Nn. 125). ಪರರ ಒಡವೆಯನ್ ಅಪಹರಿಸುವದು (ಪರವಸ್ತುಸ್ವಾಪಹರ 151). ಕಳ ಎನ್ದಾದ ಒಡವೆ (ಲೋಪ್ತ್ರ); ಅತಿಥಿಗೋಸ್ಕರ ಇರ್ದ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಂಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಅತಿಶ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕಳವಿನೊಡವೆ (ಅಪಹೃತಿ Mr. 226). ಕೊಟ್ಟೊಡವೆ (ವಿಗ್ರಹ Mr. 474). ಕೊಪ್ಪು ಒಡವೆ (ಕಪ್ಪ 267). See Bp. 4, 65; 31, 10; 44, 63; 45, 20; J. 16, 46; 31, 28; Dp. 148; B. 3, 27; 4, 148; Si. 218; Prv. s. ಬಂಗಾರ. — ಒಡವೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. Loss of property. ಒಕ್ಕಲಿಗನ ನೆಣ್ಣು ಒಡವೆಗೇಡು (Prv.).

ಒಡಸು ṓḍasu. = ಒಡಿಸು, ಒಡೆಸು. To cause to break, etc. (C.).

ಒಡಿ ṓḍi. 1. (Probably = ಉಡಿ 5, etc.). The waist, in ಒಡ್ಯಾಣ.

ಒಡಿ ṓḍi. 2. = ಉಡಿ 1 q. v., etc. To be broken, to come apart or to pieces, to crack, to burst, to chap (C.); to break forth, as a bud, a leaf (C.); to bud, as a tree (My.); to separate from, to leave; to turn, as milk (C.); to become weakened, to fail, as courage (C.); to take a side-course, to branch off, as a branch, a road (C.). **2,** to break (v. t.), etc. (C.; Tu., M., T.; T. also ಒಱ). See B. 2, 3; 3, 82; 4, 54; 5, 128. 243; Si. 200, Prv. s. ಶೈಲ್ಯ.

ಒಡಿ ṓḍi. 3. To flow in a small, gentle stream, to trickle through, to ooze, as water through banks, as the spring (sĕlĕ) of a well (C.; Tě. ಒಡಿ, ವಡಿ; T. ವಡಿ; M. ಒಡಿ°; see ಉಗು 1, ಒಡ್ಡಿ 1, ಒಸಿ 1); to run and cause blots, as ink (C.; B. 1, 22). — ಒಡಿಗಟ್ಟು, *i. e.* ಒಡಿಯ ಕಟ್ಟು. To strain off, to filter through a cloth (My.; Tě. ಒಡಿಯ ಕಟ್ಟು, ಒಡಕಟ್ಟು; T. ವಡಿಕಟ್ಟು).

ಒಡಿ ṓḍi. 4. = ವಡಿ. Heat (Śd.; Tě. ವಡೆ).

ಒಡಿವೆ ṓḍivĕ. = ಒಡಪೆ, etc. (C.; ಆರ್ಷ G.). See Si. 68. 243. 324. 330. 331. 413. 439; B. 5, 27.

ಒಡಿಸು ṓḍisu. = ಉಡಿಸು 1, ಒಡಸು, etc. (C.; B. 5, 54).

ಒಡಿಸೆ ṓḍisĕ. (= ಉಸೆಚು, ಒಡುಚು). A bubo (R.; Tě. ಒಡಿಸೆ, ವಡಿಸೆ).

ಒಡುಚು ṓḍuču. = ಉಡಚು. (Śd.).

ಒಡೆ ṓḍĕ. 1. = ಒಡಿ 2, etc. To be broken, etc. (ಸ್ಫೋಟನ Šmd. Dh.; C.). P. ps. ಒಡ 2, ಒಡದು, ಒಡೆದು. ಒಡವುತ್ತಂ (Abh. P. 14, 89). ಒಡೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪಾರಿತ, ಭಿನ್ನ, ಭೇದಿತ Nr.). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವುದಾನೊನ್ದು ಪೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಱತ್ಕಣೆನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಅಮಿಶ್ಕೆ, ಒಡೆ Nr.; see Si. 240). ಹಿಳ್ಳಿ ಒಡೆದು ಬೆಳೆದ ತೃಣಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಗುಲ್ಮ Nr.). ಒಡದುದು (ವಿತೀರ್ಣ, ಜರ್ಝರ Nn. 41). ಒಡೆದುದು (ವಿತೀರ್ಣ 96). ಒಡದು ಹೋಗುವದು (ವಿದರ, ಸ್ಫುಟನ, ಭಿದೆ Si. 387). ಹಿಣ್ಣನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ (Râghč. 17, 72). ಕಲ್ಲು ಒಡೆಯುವ ಉಳಿ (ಪಾಷಾಣದಾರಣ G.). ಕಾಲ ಹಿಮ್ಮಡು ಒಡೆಯುವ ರೋಗ (ವಿಪಾದಿಕೆ G.). ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಟೊಂಗಿಗಳು ಒಡೆಯುವ ಗಿಡ (ನ್ತಪ್ಪ G.). See Šmd. 153. 223. 255; Bp. 14, 8; 22, 7; 23, 25; 35, 49; 38, 32; 44, 27; 45, 27; 50, 79; 51, 81; 52, 23; 53, 26; 55, 28; 57, 59; Bh. 1, 20, 57; 3, 13, 25. 31. 32; 6, 2, 2; Rśv. 5, 41. 121; 9, 22; J. 6, 6; 14, 5; 22, 3; 28, 17; B. 3, 82; 4, 178; Prvs. s. ಒಣ್ಡೆ 2, ಮಂಜ 1. — ಒಡೆಯ ಹೊಯ್. To bruise, to crush, to shatter to pieces (Bp. 24, 56). — ಒಡೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To break, to bruise, to pound (My.; Si. 302. 306). — ಒಡೆಯಿಡು. -ಇಡು. = ಒಡೆಯಿಕ್ಕು. ಪುಲಿಯ ತಲೆಯ ಒಡೆಯಿಟ್ಟು (Râghč. 17, 70). — ಒಡೆಯಿಸು. -ಇಸು. To shoot to pieces (J. 13, 34).

ಒಡೆ ṓḍĕ. 2. = ಒಡೆ 4. — ಒಡೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. 1. To break and make a medley of, to destroy (Bh. 6, 2, 2). — ಒಡೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. 2. A broken, confused mass (Bh. 2, 2, 78). — ಒಡೆಬಡಿ. To bruise, to crush, to shatter to pieces (Bp. 49, 46; 57, 37). — ಒಡೆ ಮುಱಿ. = ಒಡೆ-. (Bh. 2, 2, 97; J. 15, 32). — ಒಡೆ ಸೀಳ್. To split (a thing) so that it is reduced to fragments (Bp. 21, 43; 22, 16; 34, 34).

ಒಡೆ ṓḍĕ. 3. = ಉಡಿ 2, ಒಡೆ 3 q. v. A fragment (ಸ್ಫೋಟನದ್ರವ್ಯ Šmd. Dh.; Bh. 4, 2, 66). **2,** coagulated, turned milk (see Nr. s. ಒಡೆ 1). — ಒಡೆಯೇಳ್. -ಎದ್. Fractures to arise or be produced (J. 3, 21).

ಒಡೆ ṓḍĕ. 4. = ಅಡೆ 1, etc. If (ಪಕ್ಷ Šmd. 297); when; to. ನೀನ್ ಉಳ್ಳಿಡೆ ಉಣ್ಬು ರಾಜ್ಯಂ (155). ಕಾದುವೊಡೆ ಒರ್ವನೆ ಬಲ್ಲಿದಂ. ತಿರ್ದುವೊಡೆ ಅವರ್ ಒಳ್ಳಿದರ್. ಚಕ್ರಿಪ್ಪೊಡೆ ತೂಳಿಕೆಯಂ ತರಿಸುವಂ (297. 298). See Šmd. 75. 136. 176. 388. 393; Bp. 2, 49; 46, 19; 50, 3; 51, 75; 52, 30. 31; 53, 13. 45; 54, 28. 58; 58, 38; Šm. 5. 51; Rśv. 13, 97; J. 19, 7; 28, 14. 48. 58; 30, 51. — ಒಡಂ. -ಅಂ 5. And if; etc. See ಅಂ 5, Nos. 6 & 7; Šmd. 13. 83. 84. 85. 87. 101. 164. 251; J. 28, 57.

ಒಡೆ ṓḍĕ. 5. = ಒಡ 1. — ಒಡೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಒಡವೆರಸು. (V. 23, 11; J. 9, 15). — ಒಡೆವೆರೆ. -ಬೆರೆ. = ಒಡವೆರೆ. (V. 23, 18).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 6. Possession, ownership; lordship (T. ఉడ్మి, M. ഉടമ, belonging to; see ಒಡಮೆ).

ಒಡೆಗಾರಿಳು ŏḍĕ-gâraḷu. A mistress (My.).

ಒಡೆಗಾರ್ತಿ ŏḍĕ-gârti. = ಒಡೆಗಾಱಳು. (My.).

ಒಡೆತನ ŏḍĕtana. = ಒಡತಱ, ಒಡತನ, ಒಡೆಯತನ. Ownership; lordship; rule, dominion, sway, sovereign power; superintendence (మౌళి, ఆధ్యక్షతే Nn. 101; C.; J. 11, 34). ಪೊಡವಿಯ ಒಡೆತನ ಸಲ್ಲದವರನು (ಅಡವಿಗೆ) ನಡೆಸುವುದು ಕಾಲದಲೆ! (Bh. 1, 8, 23). ಕೊಡುವೆಂ ಶ್ರೀಲಸದ ಮಾತ್ಸ್ಯಾದಿಸಕಲಸಿರೋಗದ ಒಡೆತನವ (Bp. 5, 55). ಇನ್ನು ಒಪ್ಪದು ಈ ಭಣ್ಡಾರದ ಒಡೆತನಮುಂ ಪ್ರಥಾಸಿಕೆಯುಂ (11, 7).

ಒಡೆಯ ŏḍĕya. 3. A man who possesses or has, an owner (ಉಳ್ಳ, ವನ್ತ Šmd. 241. 73); a lord, a master; a chief, a leader; a ruler; a king (ಆರ್ಯ, ಪರಿವೃಢ, ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರಭು, ನೇತೃ, ನಾಯಕ, ಅಧಿಭು, ಅಧಿಪ, ಅಧೀತ, ಅಧಿಪತಿ Nr.; ಸ್ವಾಮಿ, ಈಶ್ವರ, ಪತಿ, etc. Nr.; ಸ್ವಾಮಿ, etc., ಆಳುವನನು Si. 355; ಸ್ವಾಮಿ, ಪತಿ, ನಾಯಕ, etc. Mr. 227; ಸ್ವಾಮಿ Bhn. 19; ಕಾನ್ತ, ಪತಿ Nn. 91; ಪರಿವೃಢ 161; ಯಜಮಾನ, ಕರ್ತ, ಸ್ವಾಮಿ G.; C.; Tu. ಒಡಯೆ, ಒಡೆಯೆ; Tĕ. ಒಡಯ; M. ഉടയവൻ, ഉടയോൻ; T. ఉడ్మియవన్, ఉడ్మెయాన్; see s. ಒಡಮೆ). ಊರೊಡೆಯಂ (Šmd. 161). ಪೆರ್ಬೀಯೊಡೆಯಂ, ಜಗದೊಡೆಯಂ, ನೆಲದೊಡೆಯಂ, ಕೊಡಿಯೆಡೆಯಂ, ಜಾಣೊಡೆಯಂ (242). ನಾಡೊಡೆಯಂ or ನಾಬ್ಗೊಡೆಯಂ; ಕೊಡಿಯೊಡೆಯಂ or ಕೊಡಿಗೊಡೆಯಂ (167). ಲೇಸಿಂಗೊಡೆಯಂ (63). ಒಡೆಯಂಗೆ ಆತಿಬಿತನರ್ ಆರ್? (177; see also 39. 345). ಇನ್ದ್ರ, ಅನಲ, ಯಮ, etc. ಈ ೯ ಮೂ ದಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಬು ದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ ಒಡೆಯರು (Hlâ.). ನೇನೆ ಗೊಡೆಯನು (ನೇನಾಸಿ); ಹಟ್ಟಿಗೊಡೆಯನು (ಗೋಪ); ಆನೆಗಳ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದ ಆನೆ (ಯೂಥನಾಥ Nr.). ದೇವರು ದಯಾಧರಿತನಾದ ಒಡೆಯನು (B. 4, 143). Frequently the honorific plural of ಒಡೆಯ is used as ಒಡೆಯರ್, ಒಡೆಯರು, ಒಡೆಯರುಗಳ್. — See Bp. 4, 12; 10, 44; 14, 6. 19; 18, 6; 21, 11. 41; 22, 61; 24, 33; 25, 17; 27, 72; 40, 38; 43, 71; 44, 6; 45, 11; 46, 21; 47, 9. 20; 52, 33. 49; 53, 63; 54, 6; 57, 26. 62; 60, 60; ನೂಱಗದೊಡೆಯ; Bh. 1, 8, 86; 2, 4, 6; Mr. 6; J. 2, 34; 11, 31; 28, 27; 29, 16. 33. ಒಡೆಯ ಬನ್ದರೂ ಒಡೆದ ಪಾತ್ರೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. — ಒಡೆಯನ ಕಣ್ಣಿರೂ ಬಡತನ ಜೋಗಲಿಲ್ಲ. — ತೊಡೆ ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಮ್ಮುತ ಆಱೆಯದು (Prvs.; see Prv. s. ವಡೆ). — ಒಡೆಯ ಪಿಳ್ಳೆ. N. (Bp. 43, 49). — ಒಡೆಯರು ಗಳೊಡೆಯ. The lord of lords (Bp. 23, 13). — ಒಡೆಯರೊಡೆಯ. The lord of lords (Bp. 44, 63).

ಒಡೆಯತನ ŏḍĕyatana. = ಒಡೆತನ. (ಅಳ್ತನ, ಕಟ್ಟಾಳುತನ, ಶೃಂಗ, ಸ್ವಾಮ್ಯ G.; My.).

ಒಡೆಸು ŏḍĕsu. = ಒಡಸು, etc. (My.).

ಒಡ್ಡ ŏḍḍa. 1. A class of people who cut stones from the earth, convey them on their carts to where they are wanted, dig tanks and wells, etc. (C.; B. 4, 151). They speak a Tĕlugu patois, and in S. Mhr. occasionally say they are followers of a deity at Söllâpura, called Siddharâmêšvara. (Tĕ. ಒಡ್ಡೆ, drudgery; ಒಡ್ಡೆವಾಣ್ಡ್ರು, tank diggers, labourers, pitmen; ಒಡ್ಡೆದೇಶ = ಒಡ್ರದೇಶ; T. ఒట్టర్, tank diggers, inhabitants of ఒట్టియ, a country to the north of Madras). ಒಡ್ಡರಲ್ಲಿ ದಡ್ಡನಾಗ ಬಾರದು (Prv.). See Prv. s. ತಱುಬು 2. **2,** a man who can do only rough work (My.).

ಒಡ್ಡ ŏḍḍa. 2. (= ಒಡ್ಡು 4). A pile, a heap (T. ఒట్ట). **2,** a stake in gambling, a wager, a bet (ಸೀವ, ವರಿವಣ Hlâ.; ಪಣ Nr.; T., M. ఒట్ట, Tĕ. ಒಡ್ಡು; see ಒಟ್ಟು 3, ಒಡ್ಡು 1). **3,** a host, an army (ಪೌಜು Čt. II, 38). ಜೂಜನಲ್ಲಿಯ ಒಡ್ಡವು (ಗ್ಲಹ Nr.). ಜೂಜಿನ ಒಡ್ಡದಲ್ಲಿ ದರೋದರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bh. 2, 13, 46. 48.

ಒಡ್ಡಣ ŏḍḍaṇa. 1. = ಒಡ್ಡನೆ. A pile, a mass (Rśv. 6, 5. 54); an assembly; an army (see ಇದಿರೊಡ್ಡಣ).

ಒಡ್ಡಣ ŏḍḍaṇa. 2. = ಒದ್ಯಾಣ. (My.; Tĕ.).

ಒಡ್ಡಣೆ ŏḍḍaṇĕ. = ಒಡ್ಡಣ 1. (V. 28, 73). ಭಟ್ಟರ ಒಡ್ಡಣೆ (Bh. 6, 2, 5).

ಒಡ್ಡತಿ ŏḍḍati. A woman of the Ŏḍḍas (C.).

ಒಡ್ಡನ್ತಿ ŏḍḍanti. Tbh. of ವರ್ಧನ್ತಿ, q. v. (My.). ಒಡ್ಡನ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಡ್ಡತನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಒಡ್ಡಯಿಸು ŏḍḍayisu. To counteract, to hinder, to defeat (Bh. 8, 23, 6).

ಒಡ್ಡವ ŏḍḍava. Arrangement (of words), style (Bh. 1, 1, 9).

ಒಡ್ಡವಣೆ ŏḍḍavaṇĕ. Array; preparation (ಸನ್ನಾಹ Bhn. 10; Bh. 2, 7, 21; J. 13, 9).

ಒಡ್ಡವಾಣ ŏḍḍavâṇa. = ಒದ್ಯಾಣ, etc. (My.; Tĕ. ಒಡ್ಡಾಣ).

ಒಡ್ಡಿ ŏḍḍi. 1. (fr. ಒಡ್ಡ 1). Relating to the Ŏḍḍas: their country, Orissa. — ಒಡ್ಡಿಜಗನ್ನಾಥ. Krishna's idol at Orissa (My.). — ಒಡ್ಡಿಯ. -ಅ 3. An Orissa man (Bh. 2, 4, 11).

ಒಡ್ಡಿ ŏḍḍi. 2. = ಉಡ್ಡಿ. ಒಡ್ಡು 4. (S. Mhr.). ಜೂಜಿನ ಒಡ್ಡಿ (ಗ್ಲಹ Hlâ.). — ಒಡ್ಡಿಗಜುಗ. = ಉಡ್ಡಿಗಜುಗ. (S. Mhr.).

ಒಡ್ಡಿಕೆ ŏḍḍikĕ. Putting; piling (My.).

ಒಡ್ಡಿವಾಣ ŏḍḍivâṇa. = ಒದ್ಯಾಣ, etc. (My.; T. ఒట్టియాణ).

ಒಡ್ಡಿಸು ŏḍḍisu. To cause to put, etc. (My.).

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 1. (fr. ಉಱು). To place, to put, to lay; to put towards, to present, to expose; to hold (the hands, etc.) so as to receive, catch, or support a thing; to fix, to set; to array; to put a stake or as a stake at play (C.; Tĕ., Tu.; T. ఒట్టు, to lean against; to approach). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡುವವನು (ದಕ್ಷ, ಚತುರ, ಪೇಶಲ, etc. Nr.). ಬಿಸು ನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯನೊಡ್ಡಿ (Šmd. 216). ಮುಟ್ಟುಯಿಂ ಮುಟ್ಟುಯಿಂ ಮೆಯೊಡ್ಡಿ ಮಾತುವ ಯುದ್ಧಂ (219). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇನೆ (ಮೋಹರಿಸಿ ಇರ್ದ ಸೇನೆ, ಸನ್ನಾಹ Nn. 105). ಒಡ್ಡಿದಲ್ಲಿ ಸೀವ, ಪಣ ಎನಿಸುಗು (105). ಸತಿಯ ಕಂಗಳೊ? ಒಡ್ಡಿದ ಉರುಳುಗಳಾಗಳೊ? (Bp. 40, 4). ಹಜಿವ ಗರಗಸಿನಲ್ಲಿ ತಿರವನೊಡ್ಡಲು ಬಸುದು (Dp. 172). ಭೂಪತಿಲಕ ಸಿಲುಕಿದನ್ ಆವದಿರ್ ಒಡ್ಡಿದ ಬಲೆಗೆ (Bh. 2, 13, 45). ನಾಯಂ ಕರೆವುತ, ಒಡನೆ ಕಾಲನ್ ಆಡ್ಡಲು ಒಡ್ಡಿ (Bp. 20, 13). ತೆಳುವೆಲರ್ಗೆ ಮೆಯೊಡ್ಡಿ, ಮಾರ್ಗಶ್ರಮವನು ಕಳೆದರ್ ಆಪ್ತರಗರ್ (J. 8, 5). ತಂಗಾಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದ ಮೆಯ್ (30, 19). ಕೌರವಭೂಪತಿ ಒಡ್ಡಿದನು ಧರ್ಮಜ ಹೆಸರಿಸಿದ ಧನವ (Bh. 2, 13, 49). ಆರಮನೇ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ನೆಲಿಗು ಒಡ್ಡು! — ಆಕಾಶ ಹಯಿದು ಬೀಯಿವಾಗ್ಯೆ ಅಂಗಯ್ಯೊಡ್ಡಿದರೆ ನಿಸ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡು! (C.). ಒಡ್ಡಿದ ಕೆಯ್ (ಪ್ರತಲ G.). ಎರಡು ಕರ ಗಳನ್ ಒಡ್ಡಿ ಬೇಡಿ ಕೊಯ್ವುನೆಂ (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). See J. 6, 39; 8, 18; Abhâ. 2, 4; Prv. s. ಮಂಜು.

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 2. To become opposite; to oppose, to counteract, to resist (ಪ್ರತಿಕಾರ Šmd. Dh.; Tĕ.; Tĕ. ಒಬ್ಬನಿಎ= ವಿರೋಧ; ಒಣ್ಣಾತು, to contradict). ಒಡ್ಡೊಡ್ಡಿದ್ದು! ಎನುತೆ ಒಡ್ಡಿ, ಮೀಳದವಳ್ ಕುಂಕುಮವಾರಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಪೊಯ್ದುಳ್ (Šmd. 231). ತೀರೊಡ್ದು ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ನೀರದದ ಒಡ್ಡಿನ ಪೊಲ್ ಆಗೆ (Abh. P. 13, 73). ಅದ್ದಣಮ್ ಒಡ್ಡಿದ ಕಾರ್ಮುಗಿಲೊಡ್ಡಣಮ್, ಇರದೆ ಇಡುದು ವಂಚಿಪ ಆಸೆ ಎಂಬುವ ಎಂಬು (Rśv. 6, 54). ಬಲ ಮ್ ಎರಡಾಗಿ, ಜೆರ್ವೆವಡೆದು, ಒಡ್ಡಿ, ಎಲಾನದಿ ನಿನ್ನು, ಟೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು (13, 83). See Abh. P. 13, after 17. *Cf.* ಉರುಟು 1? ಒಡ್ಡಲ 1.

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 3. (=ಒಟ್ಟು 1). To heap up (My.; Tĕ.).

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 4. (=ಒಟ್ಟು 2), ಒಡ್ಡ 2, ಒಡ್ಡಿ 2. A heap, a mass; a pile;—a stake at play;—a bank, a causeway;—a large or pompous concourse or gathering;—a host, an army; military array (ವ್ಯೂಹ Šmd. Dh.; Hlâ.; ಒಟ್ಟು Bhn. 35, o. r. ಮೊತ್ತ; ಧಾರಿ 54; ಸೈನ್ಯ 11; ಗೊಡ್ಡಣಸಿ Šm. 96; My.; Tĕ.; Tĕ. ಒಣ್ಣ, thick, substantial). **2,** the original number whether multiplicand or dividend (Tĕ.; R.; Tu. ಒಡ್ಡೆ, a multiplication table). ಪಡೆಯೊಡ್ಡು (ವ್ಯೂಹ Mr. 468). ಶರದ ಭ್ರಂಗಳ ಒಡ್ಡೋ? (Bp. 11, 34). ನಾನಾವಿಗನ್ನಡದ ಧರಣಿಸರು, ಸಟಪರು, ಪಸಾಯ್ತರು ನೆರೆದುದು; ಅಡ್ಡಿನ ದಿವಸದ ಓಲಗದ ಒಡ್ಡು ಜಲು ವಾಯ್ತು (Bh. 2, 13, 31). ಸಮುದ್ರದ ದಣ್ಡೆಗೆ ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ (B. 4, 202). See Abh. P. 13, 73. 76; Rśv. 6, 5. 54; J. 3, 16; 6, 10; 16, 37; 26, 69; 28, 24; 33, 23. 26; ಮಳಲೊಡ್ಡು; Prv. s. ದೊಡ್ಡವ. — ಒಡ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a heap or mass (Abh. P. 1, 110). — ಒಡ್ಡುಂಗಲ್. -ಂ-ಕಲ್. A rock (Rśv. 5, after 55). — ಒಡ್ಡು ಪೆಱಿ³. To be displayed in masses (Bh. 1, 19, 18). — ಒಡ್ಡುವಲಗೆ. -ಹಲಗೆ. A shield (Rśv. 6, after 11). — ಒಡ್ಡೊಗು. -ಬಗು. To enter an army. ಬಡ್ಡೂರಸನ ಒಣ್ಣನ್ ಒಡ್ಡೊಕ್ಕರೇನುಗೆ (Dp. 148). — ಒಡ್ಡೋಲಗ. -ಓಲಗ. A great assembly, a royal darbâr, a royal audience (My.; Tĕ., Tu.; T., also ಒಟ್ಟೋಲಕ್ಕ). ಅಪಮಾನದೂಟದಿನ್ದುಪವಾಸವೇ ಲೇಸು, ನೃಪನ್ ಅಯ್ದೆ ಬಡಿವ ಒಡ್ಡೋಲಗಕ್ಕಿನ್ದ ತಪವೆ ಲೇಸೆನ್ದ (Sp.). See Abh. P. 2, after 29; Grj. 2, after 106; Rśv. 5, after 19. — ಒಡ್ಡೋಲಗ ಈ.= ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು. (Bp. 4, 74; 53, 24). — ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give or hold an ŏḍḍôlaga (Bp. 36, 50; 37, 56; Rśv. 11, after 1).

ಒಡ್ಡು ವಿಕೆ ŏḍḍuvikĕ. Putting towards, exposing to. ಧಾನ್ಯವಿಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುವಿಕೆ (ನಿಷ್ಪಾವ Si. 895).

ಒಡ್ಡಾಣ ŏḍḍyâṇa. = ಒಡ್ಡಣ 2, ಒಡ್ಡವಾಣಿ, ಒಡ್ಡಿವಾಣಿ, ಒಡ್ಡಾಯಿಣಿ, ಒಡ್ಡಾಯಿಣಿ. (ಕಾಂಚಿ, ಮೇಖಲೆ, ಸಪ್ತಕ, ಸಾರಸನ G.).

ಒಡ್ಯಾಣ (ŏḍḍi-âṇa?). = ಒಡ್ಡಾಯಿಣಿ, etc. A zone or belt of gold or silver chiefly worn by women (My.; Bp. 59, 3; ಕಾಂಚಿ, ಸಾರಸ Čb.; M. ಉಡಜ್ಞಾಣ್; Tu. ಒಪ್ಪಣಿ, ಒಡ್ಯಾಣ; see ಉಡಪಾರ).

ಒಡ್ಯಾಣ ŏḍvâṇa. = ಒಡ್ಡಾಯಿಣಿ, etc. (My.).

ಒಣ ŏṇa. 1. = ಉವಣ. An occasional form of ಒಣ, q. v. (My.).

ಒಣ ŏṇa. 2. Becoming dry; the state of being dry, withered, etc., sapless, profitless, empty (C.; Tu.). — ಒಣಕೆಯ್. A dry hand (C.). 2, a withered hand (My.). — ಒಣಕೆಲಸ. Useless business (C.). — ಒಣಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Dry fruit (ಶುಷ್ಕಫಲ Si. 123; My.). — ಒಣಗಿಡ. A dry tree (S. Mhr.). — ಒಣಜ್ವರ. A harmless fever (C.). — ಒಣತಿಣ್ಡಿ. A kind of itching in the skin without a visible eruption (C.; ಕಣ್ಡ, ಕಣಜ್ಜಿಯೆ G.). 2, dry food, as parched corn or pulse (My.). ಒಣತಿಣ್ಡಿ ತಿನ್ದರೆ ಬಾಯಿ ಅಮಿತ್ತ ದೆ (Prv.). — ಒಣದಣ್ಣು. A dry stalk, especially of jôla (C.). — ಒಣದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. A dry hide; leather (C.; B. 5, 262). — ಒಣನೆಲ. Dry land (B. 4, 98); a dry ground or soil (C.). — ಒಣಮಾತು. A senseless, useless word (C.). — ಒಣಮೋಜ್³. A dejected, sad countenance (S. Mhr.). 2, a face that indicates fasting (My.). — ಒಣರಗಳೆ. Useless talk (C.; B. 4, 53). — ಒಣರವದಿ. Dried leaves or straw of jôla (S. Mhr.). — ಒಣಸಂಕಯ. Groundless suspicion (C.). — ಒಣಸಗಣಿ. Dry cowdung (C.; ಕರೀಷ Si. 315). — ಒಣಸೊಣ್ಣಿ. Dry ginger (C.; ಶುಣ್ಠಿ Si. 311). — ಒಣಹರಟೆ.= ಒಣರಗಳೆ. (C.). ಒಣಹುಲಕು.= ಒಣತಿಣ್ಡಿ No. 1. (S. Mhr.). — ಒಣಹುಲ್ಲು. Dried grass, hay, straw (C.; ಕಕ್ಷ G.). — ಒಣಜೆಮ್ಮು. Idle assumption and display, vain pride (C.; B. 2, 12; 4, 49; ಡಮ್ಭಾಚಾರ G.).

ಒಣಕ ŏṇa-ka. (Šmd. 241). An emaciated man. **2,** = ಒಣ 2, ಒಣಕು 1, ಒಣಗು 2. (My.).

ಒಣಕು ŏṇaku. 1. = ಒಣಕ No. 2. (My.).

ಒಣಕು ŏṇaku. 2. = ಬಳಕು. To tremble, to shake (ಸ್ಫುರಣ, ಸ್ಫುರಣ Si. 389; Tĕ. ವಡಕು, ವಣುಕು; *cf.* ಒಣೆ).

ಒಣಗಿಲು ŏṇagilu. -ಲ್. The state of being dry (My.; Tu. ಒಣಕೆಲ್). ಛಿಟಿಛಿಟಿಸಿ, ಶಿಖಿ ಪುಟವಿಟ್ಟುದು ಒಣಗಿಲು ಹೊದಪುನಲಿ (Bh. 1, 20, 55).

ಒಣಗಿಸು ŏṇagisu. To cause to dry, to dry (v. t.), etc. (C.; Bp. 4, 73; B. 3, 29. 46. 95; 5, 295).

ಒಣಗು ŏṇagu. 1. To dry, to become dry; to become sapless; to wither; to emaciate (v. i.; ಶೋಷಣ Šmd. Dh.; C.; J. 9, 32; 23, 56; 26, 39; T. ಉಣಂಗು, ಉಲರು). ಒಣಗಿದ ಎಲೆ (ಪಟಿಗ Šmd. I). ಸೀಳ್ದು ಒಣಗಿಬಾದ್ದಿ ಶಾಖ (ಬಾದಿಖ Šmd. I). ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ (ವಾನ, ಶುಷ್ಕಫಲ Hlâ.; ವಾನ, ಶಲಾಟು Nn. 90). ಒಣಗಿದ ಮರ (ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು); ಗೋಮಾಯಮ್ ಒಣಗಿದಡೆ ಕರೀಷ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಒಣಗಿದ ಎಡಿ (ಶುಷ್ಕಫಲ Si. 123). ಒಣಗಿದ ಮಾಂಸ (ಉತ್ತಪ್ತ, ಶುಷ್ಕಮಾಂಸ 204). ಒಣಗಿದ ಕಾಡು (ಕಕ್ಷ 461). ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರ ಬೆಳೆ (Bh. 1, 20, 27). ಆ ವಲ್ಲಭಂ ಬಿಸಿಲೊಳಗೆ ಒಣಗಿದಮಂ (Bp. 18, 37). ಸಸ್ಯಂಗಳುಮ್ ಒಣಗಿದವು (57, 47). ಆಪು ತಿಮ್ಬುವರ...ರಕ್ತ ಮಾಂಸವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು, ಮೆಯ್ ಒಣಗಿ ಹೋಗುವದು (B. 4, 41). ಒಣಗಿದ ಕಾಡಿಗೆ ಕಿಚ್ಚು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.— ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಗೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ನಗಾಡುತ್ತವೆ (Prvs.).

ಒಣಗು ŏṇagu. 2. = ಒಗಿಕು 1, etc. The state of being dry (My.). — ಒಣಗುಮೋಜ್. Dryness to appear: to become dry. ಒಣಗುಮೋರ್ವ ಕಾಯಿ (ವಾನ Mr. 109).

ಒಣರ್ ŏṇar. To feel, to perceive, to understand (Kâvy. III, 3, 35; T. ಉಣರ್; *cf.* ಉಸ್ಸಿಸು).

ಒಣೆ ŏṇĕ. = ಒನೆ. (My.).

ಒಣ್ಟೆ ŏṇṭi. 1. (fr. ಉಂಟು). Being joined: one, single, alone (C.; ಏಕ, ಕೇವಲ Si. 408; Tĕ., Tu.; M. ಉಜ್ಜಿ; T. ಒಣ್ಟಿ, ಒಜ್ಜಿ). See Prv. s. ತಣ್ಟೆ 2. — ಒಣ್ಟೆಕೊಮ್ಮು. A single tusk (My.). — ಒಣ್ಟೆಕೋಡೊಲೆ. A kind of ŏlĕ (as described

s. ಒಲೆ 4, My.). — ಒಬ್ಬಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A single eye (C.). — ಒಬ್ಬಿಗಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. A one-handed man (My.). — ಒಬ್ಬಿದೋ ತ್ರ. A single dôtra (C.). — ಒಬ್ಬಿದೋಳ. -ತೋಳ. A single, solitary wolf (B. 3, 85). — ಒಬ್ಬಿದೋಳು. -ತೋಳು. A single arm (C.). — ಒಬ್ಬಿ ಸಬ್ಬಿ. dupl. Quite alone (My.). — ಒಬ್ಬಿಸರ. A single string of pearls (ಏಕಾವಲಿ, etc. Si. 219). — ಒಬ್ಬಿಸಲಗ. The head of a flock or herd, as a large elephant, etc. (My.). — ಒಣ್ಬೆತ್ತು. -ಎತ್ತು, A single bullock (C.). — ಒಣ್ಬೆಲುವಿನವ. -ಎಲುವಿನವ. A man of mere bones, a weak man (S. Mhr.). — ಒಣ್ಬೊಲೆ. -ಒಲೆ. A kind of ಓಲೆ (as described s. ಒಲೆ 4, My.).

ಒಬ್ಬಿ ŏṇṭi. 2. A sort of large gold earring (C.; ಕುಂಡಲ, ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ, ಹತ್ತಕಡಕು Si. 218, sic!; Tu.; Tĕ. ಒಣ್ಬಿ; T. ಒಟ್ಟು?). ಒಬ್ಬಿ ಮಾಜಿ, ತಣ್ಬಿ ತೀರಿಸಿದರೂ ದಣ್ಬಿ ಕೋಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ನೀನು ಒಲೇ ಕವಿಯನಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಒಬ್ಬೀ ಕವಿಯವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ (Prvs.).

ಒಬ್ಬೆ ŏṇṭe. = ಒಬ್ಬಿ, etc. (S. Mhr.).

ಒಬ್ಬಿಗ ŏṇṭiga. (= ಉಣ್ಡಿಗ?). A single or solitary man, one who is quite alone (ಏಕಾಕಿ, ಏಕ, ಏಕಕ Si. 375; C.; Tu., Tĕ.; *cf.* ವಣ್ಣಕ). ಒಬ್ಬಿಗನಾದರೂ ತಬ್ಬಿ ಮಾಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಒಬ್ಬಿಗನನ್ನು ನಮ್ಬುವದು ಕುಬ್ಬಗಾಲನನ್ನು ನಮ್ಬಿ ಪಯಣ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಒಬ್ಬಿಗತನ ŏṇṭigatana. Loneliness, solitude (My.).

ಒಬ್ಬಿಗಾರಿ ŏṇṭi-gâra. = ಒಬ್ಬಿಗ, ಒಬ್ಬಿಗಾಜಿ. (My.).

ಒಬ್ಬಿಗಿತ್ತಿ ŏṇṭiga-itti. A single or solitary woman (C.).

ಒಬ್ಬಿತನ ŏṇṭitana. = ಒಬ್ಬಿಗತನ. (My.).

ಒಣ್ಬು ŏṇṭu. To agree (with one's health), to be salubrious (My.; Tĕ.; T. ಒಣ್ಬು).

ಒಬ್ಬೆ ŏṇṭĕ. = ಒಟ್ಟೆ, ಒಣ್ಬೆ. Tbh. of ಉಷ್ಟ್ರ, A camel (Mr. 184; C.; J. 5, 13. 73; 16, 24; Si. 323; see also Si. 88. 268. 324; Tĕ., Tu.). ಒಬ್ಬೆಗೆ ಸೊಣ್ಬವೇನು? ಕುತ್ತಿಗೆಯೇನು? (Prv.).

ಒಬ್ಬೈಗಾರಿ ŏṇṭĕ-gâra. = ಒಬ್ಬಿಗಾಜಿ. (My.). See ಆಣ್ಣಾ-.

ಒಬ್ಬಿ ŏṇḍi. A bank, a shore (S. Mhr.; *cf.* ಒಡ್ಡು 4).

ಒಣ್ಡು ŏṇḍu. = (ಒಟ್ಟು 2 No. 3), ವಣ್ಡು. Sediment, deposit, lees, dregs; the muddy deposit of a flood, river or tank; mud in tanks; muddiness, turbidness (My.; Te. ಒಣ್ಡು, ವಣ್ಡು; *cf.* ಬಣ್ಡಲು). ಒಣ್ತಾಗಿ ಇರುವದು (ಕಲುಷ, ಆನತ್ಯ, ಆವಿಲ, ಕೆಸರು ಕದಡಿ ಕಲಕಾಗಿ ಒಣ್ಡು ಜಾರಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುವಕೆ Si. 86). — ಒಣ್ಡುಡಾರು. -ಪಾರು. To become mud or muddy (Si. 86).

ಒಬ್ಬೆ ŏṇḍĕ. (= ಒಣ್ಡು?). — ಚಳಿಯುಮೆನ್ದು ಸಿವ್ವಿಸುವುದು, ಒಣ್ಡೆಗೆ ಪೋಪುದುಮ್ ಆಕ್ಕು (Ss.).

ಒತ್ ŏt. = ಒಕ್ 1, etc. One. — ಒತ್ತಟ್ಟು. One side; aside (C.; Tu.). Frequently ಒತ್ತಟ್ಟಗೆ, to, or on one side; aside. See B. 1, 25; 3, 20. 86. 101. 105; 5, 163. 286. — ಒತ್ತಣ್ಣ. One mass or company (My.). — ಒತ್ತರ. One layer, partition or division. See ಪನ್ನೊತ್ತರ. — ಒತ್ತೆಱಿ. One kind or sort (My.). — ಒತ್ತೋಳ್. One arm (J. 14, 15; 16, 20).

ಒತ್ತಟ್ಟಿ ŏttu5-aṭṭa 1. The nightmare (My.).

ಒತ್ತಡ ŏttaḍa. (fr. ಒತ್ತು 3). = ಒತ್ತಲ, ಒತ್ತಳ. Fomentation (My.; T. ಒಬ್ಬಿಲ್, ಒಬ್ಬಿಡ). **2,** (fr. ಒತ್ತು 1). Pressure; that has been pressed into. — ಒತ್ತ ಡಂಗಲಿಸು. -ಂ-ಕಲಿಸು. To dip firmly into and apply (V. 14, 28).

ಒತ್ತಮ್ಬರ ŏtta(=ŏttu5)-m-bara (=bhara?). Great haste (Bh. 1, 5, 15).

ಒತ್ತರ ŏttara. Impetuousness; force; speed; quickly, etc. (C.; Grj. 2, after 106). ಒತ್ತರಮ್ ಒತ್ತಿದನ್ತೆ ಬೆಬಿಗಾಗಿ ಕೃಪಾದಿಗಳ್ ಒತ್ತೆ (Śmd. 16). ಗಾಳಿಯು ಒತ್ತರದಿನ್ದ ಉರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದಾಗ (B. 5, 165).

ಒತ್ತರಿಸು ŏttarisu. To be amassed, redundant, or plentiful; to increase; to be or become lofty, haughty, impetuous, pressing, quick, or effective (ಉದ್ಬತ್ತಿ Śmd. Dh., o. r. ಉದ್ಬತ್ತೆ; Grj. 4, after 104; Bp. 3, 36; 5, 43; 13, 13; 18, 61; 32, 28; 38, 17. 40; 43, 37; 44, 71; 45, 32; 53, 57; 55, 55; 56, 13; 58, 63; Rśv. 1, after 133; 1, 134; 5, 25; 6, 5; 6, after 24; 13, 77; J. 3, 18; 4, 7. 19; 12, 25; 15, 4; 19, 40; 20, 28; 22, 2; 27, 4). **2,** to cause to be amassed, etc.; to join closely (v. t.); to subdue; to throw into shade (Bp. 32, 6; 35, 56; 46, 78; 58, 53; Rśv. 6, after 11); to push (My.).

ಒತ್ತಲ ŏttala. = ಒತ್ತಳ, etc. (My.).

ಒತ್ತಳ ŏttaḷa. = ಒತ್ತಡ No. 1. (My.).

ಒತ್ತಾಯ ŏttu5-âya2. Impetus, impetuousity; force, violence; importunity (J. 10, 58; 18, 45; 20, 50. 61; 21, 31; 25, 47. 59; 27, 8; My.); compulsion (My.).

ಒತ್ತಾಸೆ ŏttu5-âsĕ. Help, assistance (J. 20, 42; My.; T. ಒತ್ತಾಜ್ಜೆ, M. ಒತ್ತಾಶೆ).

ಒತ್ತಾಸೆಗಾರಿ ŏttâsĕ-gâra. A male helper or assistant (My.). Feminine: ಒತ್ತಾಸೆಗಾರ್ತಿ (My.).

ಒತ್ತಿಕೆ ŏttikĕ. Pressing, etc. (My.).

ಒತ್ತಿಸು ŏttisu. To cause to press, etc. (My.); — to place firmly, to fix (Bp. 16, 10).

ಒತ್ತು ŏttu 1. (fr. ಉಜು). To press together, to press, to squeeze (Śmd. 16. 91; C.; Tĕ.; Bp. 15, 18; 18, 58; 21, 42; 22, 15; 27, 13; 35, 11; 38, 56; 43, 30; 45, 27. 53; 47, 60; 57, 82; J. 6, 31; 2, 27; 15, 47; 20, 19; 23, 38; 25, 55; 26, 6; 14, 15); to shampoo (Śmd. 297; Bp. 1, 46); to press down; to press into (Bp. 3, 36; 25, 25); to impress, as a seal (Bp. 9, 45; 28, 41; 52, 47; Abhâ. 1, 43); to push (Bp. 55, 28); to subdue, to overpower, to rule (J. 29, 9. 22); to grasp (Lîlv. 3, 2; J. 26, 21); to trouble, to harass (Bp. 24, 55; 40, 46; J. 2, 16; 22, 35); to take away by gentle pressure with a cloth, as fluids (Bp. 47, 15); to use unusual force or power, as in speaking, calling, praying, etc. (Bp. 3, 6; 5, 39; 11, 43; 44, 61; 50, 39; 26, 8; 44, 72; Bh. 1, 8, 15; J. 4, 31; 5, 15; 9, 15; 14, 7; 20, 14. 28; 24, 17; 25, 24; 26, 6; B.

3, 21), when the P. p. ಒತ್ತಿ may be translated by *firmly, powerfully, loudly, with force, gravely, roughly, vehemently, greatly, etc.*; to stress, to emphasize, as a word (B. 3, 6); to aspirate, as a letter; to make abundant (J. 9, 15). (ಅಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; ಅತಿಕ್ರಮಣ Śm. 97; see ಉದ್ಧಿ). ಒತ್ತಿದವಂ (Śmd. 260). ಒತ್ತಿ ಚಪ್ಪಟೆ ಆದುದು (ಕಟ್ಟಡಿ Śmd. I). ಪಾಪಾದ್ಯಂಗಮಂ ಒತ್ತುವದು (ಸಂವಾಹನ, ಮರ್ದನ Nr.). ತೊಡರೆ ಮಾನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ, ತನ್ನು, ಆಪಸಿ, ಜಾನ್ದೊಜ್ರಿಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೆ ಒನ್ದೆಡೆಗೆ ಒನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರ ಒಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2). ಒತ್ತಿ ನಡೆಯುವದು (ಮಹಾಪ್ರಾಣ Mr. 52). See Râm. 5, 8, 72 where ಒತ್ತುವಲ್ಲಿನ, which perhaps is meant for ಒತ್ತುವ ಅರಿಲುವ. — ಒತ್ತಿವಿದಿ.-ಪಿಡಿ. To grasp, to seize, to lay hold of (J. 25, 61). — ಒತ್ತೊತ್ತು. rep. (Bp. 15, 8; 18, 62; 38, 38).

ಒತ್ತು ŏttu. 2. To give way, to leave space, to step aside (My.; Tĕ.; T., M. ಒಜ್ಜು; *cf.* ಒದಗು 1 No. 2).

ಒತ್ತು ŏttu. 3. To foment (My.; Tĕ.; T. ಒಜ್ಜು; T. also: to move).

ಒತ್ತು ŏttu. 4. To cut or break betel-nut (Tĕ.; R.).

ಒತ್ತು ŏttu. 5. The state of being pressed, joined, close together, or amassed; union; a mass; closeness; thickness; a pile; the bank of a river; the being contiguous or near, vicinity; a rising mass; the flood-tide; pressure, (impression); grasp, hold; the state of being doubled; a double consonant; the state of being multiplied (ನದಿತೀರ Śmd. Dh.; ಪೊಟ್ಟಿಯ ತೀರ Śm. 97; ದ್ವಿತ್ವ Śmd. 179. 370 Cm.; ಗುಣಿತ Mr. 349; My.; Tĕ., Tu.). ಒತ್ತಾಗಿಯೂ ಗುಮ್ಮಾಗಿಯೂ ಇರುವದು (ಸಾನ್ದ್ರ), ಸ್ನಿಗ್ಧ Si. 361). ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡು ಒತ್ತಾಗಿ ಇರುವನ್ನಾದು (ಘನ, ನಿರನ್ತರ, ಸಾನ್ದ್ರ 371). ಅಖಿಲಭಕ್ತರ ಮಹಾಗ್ರಹದ ಒತ್ತನ್ ಅಲಿಸಿ (Bp. 26, 23). ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆವ್ಯನ್ದದ ಒತ್ತಿನೊಳ್ ಅಂದ್ರಿ ಭೂಪತಿ ದಣ್ಡು ಬಿಟ್ಟಿರಲು (22, 28). ಊರೊಳಗಣ ಅರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವನಮ್ ಅದು ಉದ್ಯಾನಮ್ ಎನ್ದು ಎಸಿಕ್ಕುಂ (Mr. 152). ನಗರದ ಒತ್ತಿನ ಬೀಡು (ಉಪನಗರ, etc. 190). ಕುದುರೆಯ ಎರಡು ನಡುದನ್ತಗಳು ಸನ್ದಶನಮ್ ಆಕ್ಕು, ಒತ್ತಿನ ಎರಡು ಪಲ್ಲುಳು ಮಧ್ಯಮುಂಗಳ್ ಆಕ್ಕು, ಅವಱ ಒತ್ತಿನ ಎರಡು ದ್ವಿಜಂ ಪಾರಿಪಕ್ಷಂಗಳ್ (Mr. 281). ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವಾಧಿಗಭೂಸಂಬೆಯಿಂ ಮೇಲೆ ಕಾಳ್ಗಂಬೆ ಪೆರ್ಚಿ ತೋರ್ಕುಂ (326). ಎಲ್ಲರೊತ್ತಿನಲಿ ಕಳುವವಂ (226). ಹಿಪ್ಪೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ Nr.; see Si. 211). ನೀರೊತ್ತು (ವೇಲೆ Hlh.). ಒತ್ತಿನಕ್ಷರಂ (ದಡ್ಡಕ್ಕರಂ Śmd. 38 Cm.; ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರಂ 71 Cm.). ಫಣಿರಾಜನ ಒತ್ತಿನೊಳು ಹಣುವ ಇದ್ದರೇನು? (Dp. 167). See Čh.; Bp. 16, 10; 22, 49; 26, 34; 30, 10. 13; 32, 17; 46, 5; 47, 9; 53, 58; 55, 34; 60, 23; Č. Bp. 2, 4; 42, 15; Râm. 5, 9, 34; J. 3, 17; 14, 15; 12, 10. 20; 24, 72; ಉಗುರೊತ್ತು, ಕಲ್ಲೊತ್ತು, ಕವಲೊತ್ತು, ತಲೆಯೊತ್ತು. — ಒತ್ತಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. A double consonant (ದ್ವಿತ್ವಂ Śmd. 47 Cm.; Čh.). ಮುನ್ನೆ ಒತ್ತಕ್ಕರಮ್ ಇರಲು, ಪಿನ್ನೆ ಗುರುವಕ್ಕು (Mr. 363). — ಒತ್ತಾನೆ. -ಆನೆ. A tame elephant used to catch wild ones (My.). — ಒತ್ತಾಳು. -ಆಳು. A helper (My.). — ಒತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು. To heap up, to lay up, as fruits for maturing (B. 2, 51; My.). — ಒತ್ತುಗವ್ಚು. -ಕವ್ಚು. A prop (My.). — ಒತ್ತುಗುಡು. -ಕುಡು. To join, to go near (Abh. P. 9, 146). — ಒತ್ತುಗುಣ್ಡಣಿ. -ಕುಣ್ಡಣಿ. A coiled snake (Mr. 207). — ಒತ್ತುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To prop (My.). — ಒತ್ತುಗೂಳ್. -ಕೊಳ್. To join, etc. ಇನಂ ತುಸ ನಾದ್ರೀನ್ದ್ರಮನ್ ಒತ್ತುಗೊಣ್ಡು ನಡೆವಂ (Śmd. 260 Mdb. MS.). See J. 3, 20; Rśv. 4, 9. — ಒತ್ತುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A thin tight ring put on the finger or toe to tighten other more precious rings (My.). — ಒತ್ತುಬೆರಳು. The finger adjoining (the thumb), the forefinger. ಹಿಪ್ಪೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತುಬೆರಳು (ಪ್ರದೇಶಿನಿ Si. 211). — ಒತ್ತುಬೇಲಿ. A bound hedge (ಪ್ರತಿಚೇನ Nr.). — ಒತ್ತುವಲ್ಲಿನ. See note s. ಒತ್ತು 1. — ಒತ್ತುವಿದಿ.-ಪಿಡಿ. To join, to adjoin. ಗಿರಿನಗರಾದಿಗಳ ಒತ್ತುವಿಡಿದು ಪೋಪುದು (ಸರಿರ್ಯ್ಯೆ, ಪರಿಸಾರ Nr.). — ಒತ್ತುಹಂಬರ. A covering fastened under the rafters of a roof (My.). — ಒತ್ತೊರಳು. -ಒರಳು. A kind of mortar with holes for forcing batter or dough through in the form of threads (C.).

ಒತ್ತು ŏttu. 6. = ಹೊತ್ತು. Time (My.). See ಅಜ್ಜೆಒತ್ತು, ಇಜ್ಜೊತ್ತು, ಹೊತ್ತೊತ್ತು.

ಒತ್ತು ŏttu. 7. = ಹೊತ್ತು. Having carried (My.).

ಒತ್ತುಹ ŏttuha. Shampooing, rubbing (ಮರ್ದನ, ಪೈಪ Nr.).

ಒತ್ತೆ ŏttĕ. 1. A pledge, a pawn (C.; Dp. 5, 5; Tu. ಒತ್ತಿ; T., M. ಒಜ್ಜಿ). ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಒತ್ತೆ (ಭೋಗ); ಒತ್ತೆ ಇದ್ದ ಆಕಳು (ಧೇನುಜ್ಯೆ Nr.). ಸಾಲ ತೀರುವನಕ ಇಟ್ಟ ಒತ್ತೆ (ಅಧಿ G.). ಉರೊತ್ತೆ (Śmd. 214). ತಲೋದರಿ...ಒತ್ತೆಯಂ ನಾನ್ ಒಲ್ಪೆನ್ ಎನಲು (Bp. 40, 12). ಇದೇಕೆ ಒತ್ತೆಯನ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಎನ್ದೆ? (40, 13). — ಒತ್ತಿಡು. -ಇಡು. To deposit a pledge or pawn; to pledge, to pawn. ಒತ್ತಿಟ್ಟ ಇರುಳ್ ಈಕೆಯ ಕೈತ ಪಕೆ ಅಂಜ, ಪೊದಮಟ್ಟಿದಂ (Śmd. 67). ಕರ್ಣಾವತಂನವನ್ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು (Bp. 42, 11). — ಒತ್ತೆ ಇರಿಸು. = ಒತ್ತೆ ಇಡು. (Bp. 42, 11). — ಒತ್ತೆ ಈ. = ಒತ್ತೆ ಇರಿಸು. (Bp. 42, 33). — ಒತ್ತೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಒತ್ತೆ ಈ. (Bp. 45, 25). — ಒತ್ತೆಬಡುಕ. -ಪಡುಕ. The state of being pledged (ಒನ್ದೆಕ, ಅಧಿ Nr.). — ಒತ್ತೆ ಬಿಡಿಸು. To redeem a pawn (C.). — ಒತ್ತೆಸೂಳೆ. A harlot who takes pawns (Bp. 40, 46). — ಒತ್ತೆ ಹಿಡಿ. To seize or take as a pawn (C., also ಒತ್ತೆ ತೆಗೆ).

ಒತ್ತೆ ŏttĕ. 2. (fr. ಒತ್ತು). The state of being single or one of a pair (My.; Tu.).

ಒತ್ವ ŏtva. The letter ಒ (Śmd. 188. 281. 355).

ಒದಗಿಸು ŏdagisu. = ಒದವಿಸು. To cause (something) to come to or near; to cause to be obtained, to give; to make ready; to cause, to produce; to fulfil, etc.; to cause to stick to, to apply to, to plaster; to join, to collect (C.). ಒದಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಿದಿಗ್ಧ, ಉಪಚಿತ Nr.). ಒದಗಿಸುವನ್ ಈ ಕಥೆಯನ್ ಓದುವರಿಂಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವನು (Bp. 13, 18). ಫಾಷೆಗಳನ್ ಒದಗಿಸಲು (36, 42). ಗಳಿಗೆಯನ್ ಒದಗಿಪುದು (36, 47). ಅಭವಗಣಜ್ಞಸಾದವನ್ ಆಯ್ದೆ ಒದಗಿಸಿ (56, 10). ಕವಿರರೆಮ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಹರಣವನ್ ಒದಗಿಸಿದಂ (54, 74). ಆಸುರಬಲಿಗೊದಗಿಸಿದ ಕೂರ್ (J. 2, 58). ಸಿಖಿಲಪ್ರಾಣಿಗಳ್ಗೆ ತಾಪವನ್ ಒದಗಿಸುವ ದುರ್ಧರ್ರಿಶ್ಯೆ ರಾಜಂ (15, 4; see also 16, 28).

ಒದಗು ŏdagu. 1. = ಒದವು No. 1, ಒದುಗು. To keep close to, to follow, to persue (My., in ಒದಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು); to come to hand, to be got or obtained; to be effected; to accrue to; to

come; to be ready for; to be at hand; to happen to be; to be of use; to become endowed with power, to prosper, to thrive, to increase (C.; M. ಉದಗು; Tě., Tu. ಒದಗು; *cf.* ಒಡ್ಡಿ 1; ಪೊಂಗು?). ಧುರಕ್ಕೆ ಒದಗುವರ್ ಆರ್? (Śmd. 177). ನಾಭಿಗೆ ಒದಗುವ ಆಸಿಲಂ (ಸಮಾನಾ), ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಆಸಿಲಂ (ಉದಾನ Mr. 51). ಕೋವಿದರ್ಗೆ ಮುದನುಂ ಒದಗುವಿನಂ (Bhn. 2). ಪತಿ ಸೇವೆಗೆ ಒದಗದಿಹ ಸತಿ ಇದ್ದರೆ ಏನು? (Dp. 167). ಹಲವು ತರದ ಒದವೆಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 3, 119). ಇದು ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (3, 126). ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗುವದು (4, 134). ಓದುವವನೂ ಬತ್ತಲೆ, ಒದಗಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗುವವನೂ ಬತ್ತಲೆ (Prv.). See Bp. 18, 47; 34, 5; 36, 46; 40, 44; 43, 72; 47, 58; Bh. 1, 20, 27; J. 4, 2; 9, 15; 10, 47. 52; 12, 26; 16, 10; 18, 31; 20, 9; 22 sum.; 22, 32; 34, 9; Sl. 285. 382; ಮೀಲೊದಗು. **2,** to give way, to leave space, to step aside (My.; Tě.; *cf.* ಒತ್ತು 2).

ಒದಗು ŏdagu. **2.** That is at hand, that has accrued to one or has come into one's possession. ಆದಙ ಲಜ್ಜಿಯೋಳ್ ಅದ ಒದಗಿಸಿಂ ಪದುಳದಿಂ ಜಂಗ ಮಕುಲಕೆ ಮಾಣದೆ ದಿನಂವ್ರತಿ ಮಾಡುತ (Bp. 27, 21).

ಒದಡು ŏdaḍu. = ಒದರು, ಒದುರು. The lip (My.; T. ಉದಡು, ಇದಬ್; Tě. ಪೆದವಿ, ಪೆದಿನಿ).

ಒದರು ŏdaru. = ಒದರು, etc. (My.).

ಒದರಿಸು ŏdarisu. To make to sound, as by pulling a bowstring (or bow) and letting it go suddenly, to twang (J. 4, 49; 7, 43; 12, 16; 13, 45; 20, 43); — to cause to sound, cry, shriek, etc. (C.); — to cause to shake, shake off or about (My.).

ಒದಲು ŏdaru. **1.** To move to and fro, to shake (v. i., My.); — to shake, to shake off or about (My.; T., M. ಉದಲು); — to make the sound of a bowstring (or bow) which is suddenly pulled to make noise by slapping or clapping the arms, as done by combatants (ಆಸ್ಫೋಟನ Śmd. Dh.); — to sound, to cry aloud, to shout, to shriek, to howl, etc. (C.; T. ಉದಿಮುವು, to sound; Tě. ವದರು, ವದುರು, to prattle, chat, tattle, babble, grumble; *cf.* ಉತುರು, ಬಳದು). ಗಾಳಿಗೆ ಒದಲುವ ಬಿದಿರು (ಕ್ರೀಡಕ Mr. 125). ಆನೆ ಒದಲುವ ಶಬ್ದ (ಬೃಂಹಿತ); ಒದಲುವ ಹಕ್ಕೆ (ಕೋಗಿಲೆ G.). See Abh. P. 14, after 25; 14, 30. 106; Bp. 4, 7; 11, 46; 22, 31; 28, 17. 42; 38, 30; 54, 38; 61, 13; Rām. 5, 8, 24. 57; Bh. 2, 13, 46; 6, 2, 4; 7, 3, 19; J. 8, 38; 10, 33; 13, 47; 16, 35; 17, 40; B. 2, 28; 3, 75. 97; 4, 43; 5, 288); — to call (v. t., Bp. 51, 80). — ಒದಬ್ಬಾಟ. -ಆಟ. = ಒದಬ್ಬ್ಯಾಟ. (My.). — ಒದಬ್ಬಾಡು. -ಆಡು. To make a great noise by shouting, etc. (C.; B. 1, 16). — ಒದಬ್ಬ್ಯಾಟ. -ಆಟ. Great noise made by crying, etc. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಒದಬ್ಬ್ಯಾಟ (ಉಲಿ Čh.).

ಒದಲು ŏdaru. **2.** Shaking, etc. — ಒದಲುದಲೆ. -ತಲೆ. A shaking head, as that of an old man (My.).

ಒದಲುವಿಕೆ ŏdaruvikĕ. Sounding, crying aloud, etc. (ಬಗುಳಿಕೆ, ಜೊಬ್ಬೆ G.; B. 5, 28).

ಒದವಿಸು ŏdavisu. = ಒಪಗಿಸು. See Bp. 8, 39. 44; 9, 28; 11, 50; 22, 32; 23, 4; 30, 12; 33, 4; 37, 20; 41, 17; 43, 83; 44, 51; 49, 33; J. 5, 66; 6, 14; 28, 54; 29, 17; 31, 24; 34, 33.

ಒದವು ŏdavu. = ಒದಗು 1 No. 1, etc. (ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಿ Śmd. Dh.; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Śmd. 15. 16. 46. 60. 84. 123. 138. 151. 160. 180. 181; 188. 392 Cm.; ಬರ್ 238. 381. 388 Cm.; ಇರುತಮ್ ಇರ್ 84 Mḍb. Cm.; ಆಗುತಮ್ ಇರ್ 182 Mḍb. Cm.; ಆಹುದು 138 Mḍb. Cm.; Tě.; T. ಉದವು). ಶೈ ಒದವತ್ತು (Śmd. 54). See Čh. v. 13. 173. 226; Bp. 27, 19; 50, 49; 51, 68; Bh. 1, 8, 55. Rāv. 13, 5; Śm. 8; J. 5, 18; 6, 38; 10, 33; 11, 23; 17, 2; 24, 76; 28, 55; 29, 3. **2,** to gain, to obtain, to receive, etc. (Śmd. 53. 278; Bp. 53, 54).

ಒದಸು ŏdasu. = ಒದಸು. (C.).

ಒದಹ ŏdaha. Kicking, spurring (Mr. 158).

ಒದಿ ŏdi. = ಒದೆ 1. (C.).

ಒದಿಸು ŏdisu. = ಒದಸು. To cause to kick, etc. (C.).

ಒದುಗು ŏdugu. = ಒದಗು 1, etc. (My.).

ಒದುಡು ŏduḍu. = ಒದಡು. (My.).

ಒದೆ ŏdĕ. **1.** = ಒದ. To kick; to spur; to fix the foot against or on (ಪಾದಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; M. ಉದೆ; T. ಉದ್ದೆ). P. ps. ಒದೆದು, ಒದದು, ಒದ್ದು. ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನ್ ಒದೆದು, ಏಱಿಸಿ ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿಯಂ, ಜೀವಡೆಗೆಯ್ದು (Śmd. 66. 133). ಒದೆವುದು (ವೀತ Hlā.). ಒದವ ಗತಿ (ಯತ Mr. 157). See Bp. 3, 36; 9, 13; 28, 31; 38, 17; 43, 71; 46, 78; 47, 1; 54, 35; 58, 25; Bh. 1, 20, 27; 3, 13, 21; 6, 2, 5; Rāghě. 17, 70; Prll. 3, 27; J. 7, 41. 47; 8, 16; 14, 16; B. 5, 176. ಆಡಿ ಬನ್ದ ಕತ್ತೆ ಆಡಿಕೆ ತನ್ದ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಓಡ್ಯಾಡಿಸಿ ಒದ್ದಿತನ್ತೆ.— ಎದ್ದು ಹೋಗು ಅನ್ದರೆ ಒದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೀನೆ ಅನ್ದ (Prvs.). — ಒದ್ದಾಟ. -ಆಟ. Mutual kicking (C.); — kicking in pain or trouble (C.); — struggle, trouble, difficulty, hardship (My.). — ಒದ್ದಾಡು. -ಆಡು. To kick mutually; — to kick in pain or trouble; — to struggle or labour in any kind of difficulty or distress (C.; B. 2, 28. 50; 3, 19; 4, 181; Prv. s. ಮೆದೆ).

ಒದೆ ŏdĕ. **2.** A kick (My.; T. ಉದ್ದೆ). ಒನ್ದು ಒದೆ ಒದ್ದಂ (My.).

ಒದ್ದಿಕೆ ŏddikĕ. = ಹೊದ್ದಿಕೆ. Union, concord, friendship (My.; Tě. ಒದ್ದಿಳೆ, ವದ್ದಿಳೆ).

ಒದ್ದು ŏddu. A P. p. of ಒದೆ 1, q. v. (C.).

ಒದ್ದೆ ŏddĕ. Wetness, dampness; moisture; that is wet (C.; see ಉಬ್ಬೆ, ಒಜವು; T., M. ಒದ, dampness). See Prv. s. ತುದ್ದ. — ಒದ್ದೆತಲೆ. A wet head (My.). — ಒದ್ದೆನೆಲ. Land full of moisture (My.). — ಒದ್ದೆಬಟ್ಟೆ. A wet cloth (B. 4, 25; see Prv. s. ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು). — ಒದ್ದೆ ಹಿಣ್ಣು. To squeeze out (ಹಿಣ್ಣು G.; My.).

ಒನ್ ŏn. = ಒಕ್ 1, etc. One; a certain — . — ಒನ್ದಿನ. One day; a certain day; on a —. (Bp. 19, 29; 55, 28; My.). — ಒನ್ದಿನಸ. = ಒನ್ದಿನ. (Bp. 35, 1; 37, 1; My.). — ಒನ್ದೆಸೆ. One direction; a certain direction. (Bp. 2, 26; 17, 2; 25, 32; 27, 13; 32, 35; 52, 37; 55, 57; 57, 21; My.).

ಒನಕೆ ŏnakĕ. (fr. ಉಡಿ 1). = ಒನಿಕೆ, etc. A large

wooden pestle for pounding rice and other things (ಅಯೋಗ್ರ, ಮುಸಲ Nr.; ಮುಸಲ Mr. 209; C.; T. ಉಲಕ್ಕೈ, M. ಉಲಕ್ಕೈ). ಒನಕೆಯಿನ್ದ ಕೊಲ್ಲಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಮುತಲಕ್ಕ Nr.). ತರ್ಮವು ಇಲ್ಲದ ಗಣ್ಡು ಕರಿಯ ಒನಕೆಯ ತುಣ್ಡಿ (Dp. 54). ಒರಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ಒನಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Bp. 18, 21; 42, 2; 55, 45; Abhâ. 1, 38; J. 5, 68. — ಒನಕೆವಾದು. -ಪಾಡು. A song that is used at the time of pounding (Bp. 25, 21; My.).

ಒನಪು **ōnapu.** = ಒಲಪು. (ಒಯ್ಯಾರ, ಮುದ್ದುಕು G.; S. Mhr.).

ಒನಪುಗಾರ್ತಿ **ōnapu-gārti.** = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. (ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ G.).

ಒನಲ್ **ōnal.** To be in a scornful wrath (ಅಪಹಸನಕ್ರೋಧ Śmd. Dh.; ನಗೆಯಿಲ್ಲದ ಕ್ರೋಧ Cm.; Abh. P. 3, 15; 13, after 34; T. ಉಲಪು, ಉಡಲು, ಉಡಪು, to be angry).

ಒನಲಿ **ōnali.** = ಒನ್ದರಿ, etc. A sieve, a strainer (ಚಾಲನಿ, ತಿತವು Nr.).

ಒನಸು **ōnasu.** = ಒನಿಸು. To cause to shake to and fro, etc. (My.).

ಒನಿಕೆ **ōnikĕ.** = ಒನಕೆ, ಒಲಕೆ. (ಅಯೋಗ್ರ, etc. Si. 307; ಪೇಶಲ 457; C.). — ಒನಿಕೆಬಣ್ಡಿಹುಡಿ. A centipede (ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ಶತಪದಿ Si. 171).

ಒನಿಸು **ōnisu.** = ಒನಸು. (C.).

ಒನೆ **ŏnĕ.** = ಒಣೆ, (ಒಲೆ 2). To shake corn or any seeds to and fro in a fan (mŏṛa) so that the chaff and other impurities come to the surface and can be removed (ಶೂರ್ಪಕರಣ Śmd. Dh.; C.); to winnow (Râm. 1, 16, 30).

ಒನ್ತು **ŏntu. 1.** = ಒನೆದು. P. p. of ಒನೆ. (My.).

ಒನ್ತು **ŏntu. 2.** = (ಬರಿಸೆ, etc.), ವನ್ತಿ, ವನ್ತು. A turn, a rotation, a time (My.; Tu. ಒನ್ತಿ, ಒನ್ತು; Tĕ. ವನ್ತು; T. ಉದಿಪ್ಪು, ಉರುಪ್ಪು; see ಉಯ್ಯುಲ್?). — ಒನ್ತಿನವ. -ಆವ. One who takes his turn (My.).

ಒನ್ತು ŏntu. A share, a portion (Tĕ. ವನ್ತು, ಒಣ್ಪು; R.; Mhr. ವನ್ತೆ).

ಒನ್ದರಿ **ŏndari.** = ಒನಲಿ q. v., ಬನ್ದಿ, ವನ್ದರಿ, ವನ್ದರೆ, ವನ್ದಿ, ಹೊನ್ದರಿ. (My.; ಜಾಲಿನಿ, ತಿತವು, ತೂತುಗಳ ಮೊಱ, ಜಲ್ಲಡಿ Si. 307).

ಒನ್ದಿಕೆ **ŏndikĕ.** = ಒನ್ದಿನೆ, etc. (My.).

ಒನ್ದಿಗಳು **ŏndigaḷu.** A woman who is connected with or possesses. ವಮಕ್ಕಳ ಒನ್ದಿಗಳು (ಕುಟುಮ್ಬಿನಿ, ಪುರನ್ಧ್ರಿ Si. 183; *only* in Si.).

ಒನ್ದಿಗೆ **ŏndigĕ.** = ಒನ್ದಿಕೆ, ಹೊನ್ದಿಕೆ, ಹೊನ್ದಿನೆ. Joining, being together with; together with (C.; ಆ Si. 466; ಅವೂ 469; ಕೂಡ G.). ಹುವ್ವಗಳೊನ್ದಿಗೆ ಧರಿಸಲ್ ಪಡುವ ಪತ್ರ (Si. 141). ಸೈನ್ಯದೊನ್ದಿಗೆ ಒನ್ದು (B. 4, 9).

ಒನ್ದಿತ ŏndita. = ವನ್ದಿತ. (Grj. 6, 22).

ಒನ್ದಿಸು **ŏndisu.** (=ಹೊನ್ದಿಸು). To join (v. t.); to put to; to place or fix in or on; to attribute; to cause to obtain or reach; to grant; etc. See Bp. 2, 2; 19, 50; 21, 8. 40; 22, 31. 46. 65; 26, 43. 66; 27, 31; 28, 56; 32, 26; 39, 37; 43, 32; 46, 75; 50, 27. 56; 52, 39; 55, 27; 58, 69; 60, 25; Rśv. 14, 55; J. 5, 60; 8, 8; 13, 53; 18, 42; 26, 21; B. 5, 241.

ಒನ್ದಿಸು ŏndisu. = ವನ್ದಿಸು. (My.; Bp. 1, 54; 57, 81).

ಒನ್ದು **ŏndu. 1.** (=ಹೊನ್ದು). To be one or united; to be united with or linked to; to be possessed of; to come in connection with; to come to meet; to be obtained; to be fit, suitable, or in use; etc. (ಸಮ್ಮೇಲನ Śmd. Dh.; Śm. 98; ಕೂಡು Śmd. 26. 125. 129. 140. 212. 245. 280. 362 Cm.; ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು 240 Cm.; Tu.; T. ಒನ್ದು; Tĕ. ಒನರು; *cf.* ಉಜುರಿ). ವೇದದೊಳ್ ಒನ್ದಿದ ಆಯು ನಿನಗೆ ಆಕ್ಕೆ! (Śmd. 290). See Śmd. 216; Ch. v. 184; Bp. 1, 56; 2, 21; 4, 28; 31, 29, 40, 11. 55; 49, 28; 58, 33. 63; 61, 57; Śm. 20. 26; Rśv. 4, 76; 10, after 31; 13, 77. **2,** to touch; to obtain, to get; to experience; to use; etc. See Bp. 25, 2; 50, 56; 53, 40; 59, 21; Rśv. 8, 118; 12, 39; 13, 20; J. 3, 27; 5, 10; 19, 25; ಆನನ್ದವೊನ್ದು, ಒಲವೊನ್ದು, ಬಿಗಡೊನ್ದು, etc. — ಒನ್ದು ಒನ್ದು. rep. (Bp. 35, 2).

ಒನ್ದು **ŏndu. 2.** One thing; one; a, an; a certain thing; a certain —; an unusual — (ಸಂಖ್ಯೆ Śmd. Dh.; 221; ಏಕ 32. 84 Cm.; C.; T. ಒನ್ಜ; M. ಒನ್ನು; Tĕ. ಒಕೆ, ಒಕಡು, ಒಣ್ಣು; Tu. ಒಂಱ; see ಒಕ್ 1). ಒನ್ದು ಅರ್ಥಮನ್ ಎರಡು ಅರ್ಥಮಂ ಮೂಱು ಅರ್ಥಮಂ.. ಪೇಳ್ವ್ ಸಹಜಬುದ್ಧಿಂಗಳ್ (Śmd. 32). ಒನ್ದು ಎರಡು ಮೂಱು (154). ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕು or ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕುಗಳ್ (170). ಒನ್ದು ದಿವಸದೊಳ್ ಬನ್ದಂ or ಒನ್ದು ದಿವಸಂ ಬನ್ದಂ; ಒನ್ದು ವರ್ಷಮನ್ ಇರ್ದಂ or ಒನ್ದು ವರ್ಷಮ್ ಇರ್ದಂ (167). ಮುದ್ದಿಗಮ್ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಮರಂ; ಮುದ್ದು ಒನ್ದು, ಒನ್ದು ಮರಂ (34). ಸೊವಡೊನ್ದು (63). — ಒನ್ದಱಿ (Bh. 1, 8, 25; J. 19, 22; C.). ಒನ್ದಱಿಲ್ಲಿ (Śmd. 32 Cm.; C.); ಒನ್ದಱಿಲಿ (Bp. 35, 32). ಒನ್ದಱೆಂ (Śmd. 160). ಒನ್ದಂ (180), ಒನ್ದಿ (Nr.), ಒನ್ದನು (Bh. 1, 8, 25. 32), ಒನ್ದನ್ನು (Si. 48. 71; C.), ಒನ್ದಱನ್ನು (Si. 48. 72; *only* in Si.). ಒನ್ದರ್ಕೆ, ಒನ್ದಕ್ಕೆ (Hlâ.; Si. 198. 206. 216. 218. 376; C.), ಒನ್ದಕೆ (C.). — ಮನುಷ್ಯರ ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಪಿತೃಗಳ ಒನ್ದು ದಿವಸ (Hlâ.). ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಮ್ಬುದು (ಪರಿಪಾನ); ಒನ್ದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ವಸ್ತು ಪಡಿಯಾಗಿ ಇರ್ದುದು (ಪ್ರತಿ); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ಒನ್ದಡಿ (Bp. 2, 5). ಒನ್ದೆಡೆ (ಅನ್ತರ, ತೆಱಪು Nn. 77). ಒನ್ದೆಡೆಯ ತೆಱಪಿನೊಳ್ (Cpr. 7, after 92). See Śmd. 109. 150; Bp. 9, 1; 14, 2; 22, 5; 28, 5. 8; 32, 5. 51. 52; 39, 15. 46; 40, 50. 73. 77; 42, 32; 43, 83. 84; 45, 5; 51, 56; 52, 1; 57, 23. 69; Bh. 1, 8, 13. 87; 2, 13, 33; Śś. 8; J. 6, 8; 28, 33. 57; Rśv. 2, 59; 8, 118. ಒನ್ದರಸು ಮತ್ತೊನ್ದುರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕಜ್ಜು ಕಟ್ಟೋ ಗೂಟಕ್ಕನ್ತ ಕಡೆ. — ಒನ್ದು ಆತ್ತೇ ಕಾಲು, ಒನ್ದು ಸೊನೇ ಕಾಲು. — ಒನ್ದು ಕಂಜಾಯಿತು, ಒನ್ದು ಮಿಂಚಾಯಿತು; ಮುನ್ದೆ ಕೂಡಿಯಾ, ಮುದಿಗೂಡೆ? — ಒನ್ದು ಮುಱೆಗೆ ಒನ್ದು ಕೊಡೆ ಹಬ್ಬಿಯ ದಾರದು. — ಒನ್ದು ಸಿಟ್ಟಿಲಿ ಬಾ ಎಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಏಬು ಸಿಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಏಬು ತೀರದು (Prvs.). — ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗು. To go to make water (C.; Tĕ., T., Tu.). — ಒನ್ದನೆಯ. -ಆನೆಯ. First (ordinal, Śmd. 243). ಒನ್ದನೆಯಂ (243). — ಒನ್ದರೆ. -ಆರೆ. One and a half (My., and occasionally S. Mhr.). 2, one or a half (My.). 3, some (indefinite, My.). — ಒನ್ದಿನ್ತೆ. -ಆನ್ತೆ. Like one or like the one. 2, at one, at the rate of one, per one, at the rate of so much a piece (My.). ಈ ಕೋಟಿಗೆ ಒಂಂ ಪೊದಿಕ್ಕೆ ಒನ್ದಿನ್ತೆ ಕೊತ್ತಿಳಗ ಳುಣ್ಬ (B. 4, 146). ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಒನ್ದಿನ್ತೆ ಬೇ

ಕಾದನ್ನು ಪ್ರತಿಗಳ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು (4, 208; see also 4, 159). — ಒನ್ದಾಜೆ. -ಆಜೆ. *i. e.* ಒನ್ದು (= ಒನ್ದು) -ಆಜೆ (= ಆಜೆಯೆ). I know nothing (about it, a S. Mhr. vulgarism). — ಒನ್ದೆಲ್ಲೊನ್ದು. -ಆಲ್ಲ-ಒನ್ದು. = ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು. (My.). — ಒನ್ದಾಗು. -ಆಗು, or ಒನ್ದೆ ಆಗು. To become one; to unite (J. 13, 2); to become the same; to become common to all. ಆತನೊಡನೆ ಒನಾಗಿ (Bp. 37, 11). ಒನಾಗಿ ತಾವುಂ (61, 21). ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒನ್ದಾಗಿ (B. 4, 142). ಒನ್ದಾದುದು (ಸಮಾನ Si. 469). ಒನ್ದಾಗಿ may occasionally be translated by "together with"; "together"; "at the same time", etc., *e.g.* ಒನಾಗಿ ನುಡಿಯುವನು (ಯುಗಪದುಕ್ತ ಕೆmd. 261. 269 Cm.). ಜನ್ಮಸೂರ್ಯಕಳಲನ್ ಒನಾಗಿ ಪೇಳ್ವಿಡೆ ಪುಟ್ಟಿದನ್ತರ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬಿಲ್ಲಮ್ಬನ್ ಒನಾಗಿ ಪಿಡಿದು, ಬಿಡಿ (Râghc. 17, 73). ಕೂರ್ನಾಯ್ವೆರಸಿ ತಬರರೊನಾಗಿ ಬನ್ದಂ ಪುಲಿನ್ದಂ (Râv. 5, 51). — ಒನ್ದಾನುಂ. -ಆನುಂ. (ಕೆmd. 391). However one, at least one; about one, perhaps one. — ಒನಾನೊನ್ದು. -ಆನು-ಒನ್ದು. Some or other; a certain—(C.); some (day), once (upon a time, ಕದಾಚಿತ್, ಜಾತು Nr.). ಒನಾನೊನ್ದು ವೇಳೆ (ಕದಾಚಿತ್, ಜಾತು Si. 471). ಒನಾನೊನ್ದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ (ಕ್ವಚಿತ್ 497). ಒನಾನೊನ್ದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ (B. 5, 90. 93. 102). ಒನಾನೊನ್ದು ದೇಶದೊಳಗೆ (103). ಒನಾನೊನ್ದು ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ (109). ಒನಾನೊನ್ದು ವ್ಯಾಜ್ಯದೊಳಗೆ (234). — ಒನಾವತ್ತಿ. -ಆವರ್ತಿ. One time or turn; once (C.; B. 5, 16). — ಒನ್ದಿಸಿತು. -ಇಸಿತು. A little; ever so little (Bp. 13, 17; 14, 7. 10; 20, 7; 42, 29; 43, 14; 44, 69; 55, 31). — ಒನ್ದಿಪ್ಪತ್ತು. = ಒನ್ದಿಪ್ಪತ್ತಲೆ. One time twenty (C.). — ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು. -ಇಲ್ಲೊ ನ್ದು. = ಒನ್ದಲ್ಲೊನ್ದು. (C.). Some or other, this or that, some. ಬಹಳ ಮಾತಾಡುವದಲಾ ನ್ದ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ತರದ ಆಪ ರಾಧವಾಗದೆ ಎನ್ನೂ ಇರದು (B. 4, 49). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಯಾವಾಗಲೂ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ (4, 135). ಎಲ್ಲರೂ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ರೀತಿಯಿನ್ದ ಎಲ್ಲರ ಸಲುವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ (4, 178). — ಒನ್ದಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. = ಒನ್ದಿಸಿತು. (B. 4, 79. 139; C.). — ಒನ್ದು. -ಳು 9. Also or even one or one thing. ಪಾರ್ವರ್ಗೆ ನಿಲಯದ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳನ್ ಒಲಿಯ ಇತ್ತನ್, ಒನ್ದುಬಿಯದೆ (J. 28, 60). — ಒನ್ದು ಒನ್ದೂವರೆ. -ಆರೆ. One or one and a half (C.; B. 4, 123). — ಒನ್ದು ಗೂಡು. -ಕೂಡು. To be joined, to join, etc. (Râv. 6, after 11; J. 2, 66; 3, 36); to join, to associate one's self to (Bh. 1, 8, 54). — ಒನ್ದು ತರ. = ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. (C.). — ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. One sort; one manner or mode; an unusual sort or manner (C.). — ಒನ್ದು ಬಗೆ. = ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. (C.; Si. 325). — ಒನ್ದು ಬಾರಿ. = ಒನಾವತ್ತಿ. (My.). ಒನ್ದು ಬಾರಿಗೆ (Bp. 27, 26; 48, 13). ಒನ್ದು ಬಾರಿಯು (47, 22). — ಒನ್ದು ಮಾಡು. To join (v. t.), to unite (Śmd. 251; Bp. 26, 61; My.). — ಒನ್ದುವಂ. -ಉವಂ 2. (Bp. 27, 16; 60, 22). — ಒನ್ದುವರೆ. -ಆರೆ. = ಒನ್ದರೆ. (My.; B. 2, 37). See ಒನ್ದೂವರೆ. — ಒನ್ದುವುಂ. -ಉವುಂ. (Bp. 3, 52; 43, 69). — ಒನ್ದು ವೇಳೆ. One time, once, at a certain time, occasionally (C.; B. 3, 32; 5, 62). 2, perhaps (C.; B. 3, 12. 88. 91). — ಒನ್ದು ಸರ. = ಏಕಾವಲಿ. (Si. 219). — ಒನ್ದು ಸಲ. = ಒನ್ದು ಬಾರಿ. (My.). — ಒನ್ದು ಸಾರಿ. = ಒನ್ದು ಸಲ. (C.). — ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು. One time: the time from six o'clock in the morning till midday; or the time from midday till six in the evening (C.). ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು ಇರು, to eat but once a day (as a kind of fasting, C.); to remain one time (C.). — ಒನ್ದೂ. -ಳೂ 7. Also or even one or one thing. ಒನ್ದೂ ಇಲ್ಲ, there is nothing (C.). — ಒನ್ದೂ ಮುಕ್ಕಾಲು. One and three-fourths (C.; B. 4, 216). — ಒನ್ದೂವರೆ. -ಆರೆ. = ಒನ್ದರೆ, ಒನ್ದುವರೆ. One and a half (C.; B. 3, 74; 4, 26). 2, some or other, some (S. Mhr.). ಅವನು ಒನ್ದೂವರೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರ ಬಹುದು (3, 200). 3, one or a half (My.). — ಒನ್ದೆ. -ಎ 3. One indeed; one only; quite one, exactly one; the very same; one; it alone. ಒನ್ದೆ ಪ್ರಾಯದ ಸಂಗಡಿಗನು (ಸಮವಯಸ್ಕ Nr.). ಒನ್ದೆ ಬಾರಿ (ಯುಗಪತ್, ಏಕಪಾ Nr.). ಒನ್ದೆ ಮನ (ಏಕಾಯನ, ಏಕಾಗ್ರ, etc. Hlâ.); unanimity (C.). ಒನ್ದೆ ತೆಱಂ (ಒರನ್ತೆ ಁt. II, 73). ಒನ್ದೆ ಸಮಾನಂ, quite the same, uniform (II, 48). See ಒನ್ದೇಁ. — ಒನ್ದೆರಡು. -ಎರಡು. One or two; a few (C.; B. 2, 11. 39; 3, 40; Bp. 28, 12; 40, 35; 44, 28; 59, 16). ಒನ್ದೆರಡು ರ್ಮೂ ಪೂರಾಯಗಾಯಮೊಳ್ ಇದಿದು (Bp. 61, 31). 2, one time two; — one and two (C.). — ಒನ್ದೆಲಗ. -ಎಲಗ. A certain plant (ಏಕದಲ Mr. 132); — a prostrate herb growing in moist places, Hydrocotile asiatica Linn. (St & Pl.). — ಒನ್ದೇಁ. -ಏ 2. = ಒನ್ದೆ. ಒನ್ದೇ ಜಡೆ (Si. 54). ಒನ್ದೇ ಜೆಸರು (194). ಒನ್ದೇ ತರ (B. 5, 205). ಒನ್ದೇ ಪ್ರಕಾರ (4, 42). ಒನ್ದೇ ಪಾರಿ (Bp. 50, 77). ಒನ್ದೇ ನವನೆ, quite or always in the same manner; quite alike; quite even; quite regular (S. Mhr.; B. 5, 188. 205. 215. 245). ಯಾವಾಗಲೂ ಒನ್ದೇ ನವನೆ ಮಡಿಯ ಧಾರೆ (ಆಸಾರ G.). ಎಡೆಬಿಡದೆ ಒನ್ದೇ ನವನೆ ಮಡಿ ಆಗೋಣ (ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ G.). — ಒನ್ಬೊನ್ದು. rep. One—the other (C.). ಚೀರಿಲ್ಲಿ ತಿಮ ತಿಮಿಂಗಿಲ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಈ ನಾಲ್ಕು ಒನ್ಬೊನ್ದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯವು ಅಪ್ಪ ಮಿತಾನು (Hlâ.). 2, one another (Bp. 12, 35; 19, 57; 56, 13). 3, something different or distinct; separate; own; peculiar (3, 25; 61, 37; Râv. 6, 12). 4, each, each by itself, each severally, one by one (Bp. 24, 23; 35, 38; 36, 8; 43, 13; 52, 16; 59, 35; 60, 18; Si. 403; B. 2, 37; C.). ಒನ್ಬೊನ್ನಾಗಿ, separately (ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಕೆmd. 352 Cm.). Also ಒನ್ಬೊನ್ದೇ (Si. 194). 5, one (for each one). ಬಸದಿ ಒನ್ಬೊನ್ದಿದಕ್ಕೆ ಒನ್ಬೊನ್ದು ಮೇಲೆನಿಪ ಲಿಂಗಂಗಳಂ ತನ್ದು (Bp. 51, 73; *cf.* 19, 51; J. 2, 27). 6, here and there one, some (C.). ಒನ್ಬೊನ್ದು ಕಪ್ಪೆಗಳು ಇಱೀ ಕೋಱೀ ಮಱೀಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತವನ್ತೆ (B. 2, 11). ಒನ್ಬೊನ್ದು ಜಿಕ್ಕೆಗಳು ನಾಲ್ಕು ಗೇಣು ಉದ್ದ ಇರುತ್ತವೆ (2, 23). ಒನ್ಬೊನ್ದು ವೇಳೆ, at times, occasionally (C.; B. 3, 105; 4, 49), also ಒನ್ಬೊನ್ದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ (C.; 5, 205).

ಒನ್ದುಗೆ ಒಂದುಗೆ. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. (ಅನ್ದುಕ, ಕಾಲುಕಡಗ Nr.).

ಒನ್ದುಳಿ ಒಂದುಲಿ. = ಒನ್ದುಱಿ. (Śmd. 39).

ಒನ್ದುಱಿ ಒಂದುಲಿ. = ಒನ್ದುಳಿ. (Śmd. 39).

ಒನ್ದ್ರಿ ಒಂದ್ರಿ. = ಒನ್ದರಿ, etc. (My.).

ಒಪ್ ಒಪ್. = ಒಱ್ 1, etc. **One.** — ಒಪ್ಪಣ. One fanam (4⅔ Âpas, My.). (ಗಣಕಂ) ಒಪ್ಪಣಮುಂ ಕೊಣ್ಣು, ಆತಿಥ್ರವ್ಯಮುಂ ಕೆಯಿಸಿ (Sâ. 94). — ಒಪ್ಪತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಒಪ್ಪೊತ್ತು. (Bp. 30, 5; C.). ಒಪ್ಪತ್ತಿನ ಊಟ (B. 5, 133; C.). — ಒಪ್ಪಲ. One pala (Bp. 44, 24). — ಒಪ್ಪಾನೆ. One pânè (My.). ಒಪ್ಪಾನೇ ಅಕ್ಕಗೆ ಇಪ್ಪಾನೇ ಉಪ್ಪೋ? (Prv.). See Prv. s. ನನ್ 1. — ಒಪ್ಪಾರು. = ಓರ ಪಾಕ. A shed hanging alope from the wall, a pent-roof (My.). ಒಪ್ಪಾರಿನ ಜೂರು (ವಲೀಕ, ನೀವ್ರ, ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ Si. 111). — ಒಪ್ಪಿಡಿ. One closed or clenched hand (J. 26, 11); one grasp with the fist (Bp. 23, 9); the measure determined by clenching the hand round (anything, J. 30, 2). — ಒಪ್ಪೊತ್ತು. = ಒಪ್ಪತ್ತು, ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು, q. v. (G.).

ಒಪ್ಪ ಒಂಪ. Fitness, properness, propriety (My.); neatness, elegance, grace; beauty; an ornament; lustre, polish (My.); correctness; agreement, sanction. (T., M.). See Bp. 11, 7; 18, 81; 24, 19. 86; 28, 46; 44, 2; 49, 17; Śm. 30; Râv. 1, 120; 6, 23; 13, 61; Śśv. 1, after 81; J. 6, 6. ತಪ್ಪುದವಗೆ ಒಪ್ಪವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಒಪ್ಪಂಗುನ್ದು. -ಂಕುನು. Beauty or grace to become less (Grj.

4, after 120). — ಒಪ್ಪಂಗೆಡಿಸು. -ಂಕೆಡಿಸು. To destroy beauty: to stain, to tarnish (J. 25, 30). — ಒಪ್ಪಂಗೆಯ್. -ಂ-. To correct. ತಪ್ಪುಳ್ಳಡೆ ಒಪ್ಪಂಗೆಯ್ವುದು (Mr. 3). — ಒಪ್ಪನ್ನೆಳೆ. -ಂತೆ. = ಒಪ್ಪವೆಪ್ಪೆಡಿ. (Rśv. 5, 78). — ಒಪ್ಪ ಮಾಡು. To bestow the last honours (on a deceased person by burning or burying, My.). ಆಪ್ತ ಇಲ್ಲದವನ ಹೆಣವ ಒಪ್ಪ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prv.). — ಒಪ್ಪಮ್ಮಡೆ. -ಪಡೆ. = ಒಪ್ಪವೆಪ್ಪೆಡಿ. (J. 25, 12). — ಒಪ್ಪವೆಟ್ಟೆಡಿ. -ಂಬೆಡಿ. To assume, have or display grace or beauty (in form or action, Grj. 8, 41; Rśv. 6, 12). — ಒಪ್ಪವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಒಪ್ಪವಿಡು, No. 2. (My.). — ಒಪ್ಪವಿಡು. -ಇಡು. To apply with elegance or pleasure, as a kiss (Bp. 47, 42). 2, to embellish; to polish (Abh. P. 11, 88; My.; Si. 428). — ಒಪ್ಪವಿಡುವಿಕೆ. Embellishment (ನಲಿಕರ್ಮ, ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ Si. 225). — ಒಪ್ಪ ಹಾಕು. To sign (My.; Tu. ಒಪ್ಪೆ-).

ಒಪ್ಪಚಿ **ŏppači.** 1. A little (ಸ್ತೋಕ, ಅಲ್ಪ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮನಾಕ್, ಈಷತ್, ನೀಚ್ಯೈ, Nr.; ಗನ್ನ Hlâ.; Bp. 5, 15; 34, 8; *cf.* ಒಪ್ಪಸಿತು). **ಒಪ್ಪಚಿ** **ŏppači.** 2. = ಒಪ್ಪೆ. The belly of small children (My., occasionally; *cf.* ಒಡಪ್ಪಿ).

ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ **ŏppačči.** = ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ 1. ಆವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿಮುದುಕ ಆಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟವಳು ಅಘವಾ ಗಣ್ಣನ್ ಇಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಒಪ್ಪಂದ **ŏppanda.** Agreeing; an agreement; a contract; a treaty (My.; Tĕ., T., Tu.; Si. 325. 476).

ಒಪ್ಪಯಿಸು **ŏppayisu.** (= ಒಪ್ಪಿಸು). To deliver over, to give in charge (Bp. 14, 4). 2, to polish (My.).

ಒಪ್ಪರ **ŏppara.** A cover or screen for the eye (ಕಣ್ಣ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ Bhn. 7).

ಒಪ್ಪಾನೆ **ŏppu²-âne¼.** Fitness, propriety, etc.; fitly, etc. (My.).

ಒಪ್ಪಾರಿ **ŏppâri.** Conformity, sameness, likeness; nominal connection or relationship (R., Tĕ., T.). — ಒಪ್ಪಾರಿಗೋಡೆ. A wall built of unburnt bricks so that one is exactly put upon the other (no crossing or doubling taking place, S. Mhr.).

ಒಪ್ಪಿಕೆ **ŏppikĕ.** = ಒಪ್ಪಿಗೆ q. v., ಒಪ್ಪಸೆ. (C.).

ಒಪ್ಪಿಗೆ **ŏppigĕ.** Agreeing; consent, admission (My.; ಒಮ್ಮು G.; Tu.).

ಒಪ್ಪಿತ **ŏppita.** That has been agreed to, etc.; consent, agreement, etc. (My.). ಒಪ್ಪಿತದ ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (Prv.). — ಒಪ್ಪಿತ ಹಾಕು. To sign (My.).

ಒಪ್ಪಿಸು **ŏppisu.** (= ಒಪ್ಪಯಿಸು). (To join, v. t.); to assign, to deliver over, to give in charge, to commit, to present, to give (Abh. P. 4, 13; Bp. 11, 7. 17. 38; 18, 72; 25, 29; 27, 12; 28, 11; 37, 16; 49, 14; Bh. 1, 8, 59; Rśv. 5, after 22; J. 5, 13; 7, 63; 10, 45; C.; T. ಒಪ್ಪಿಕ್ಕು, Tĕ. ಒಪ್ಪಿಂಡು); to deliver (as a lesson or discourse, My.). ಅದಜ್ಞಾನ್ವಮ್ ಒಪ್ಪಿಸೊಪ್ಪಿಸು ಸುದತಿಯಂ! (Śmd. 231). ಕಟ್ಟಿ, ನಿಮ್ಮಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಪ್ಪವೆ ಲೋಕಪಾಲಕರಂ? (153. 255). ಬಯ್ಕೆಯ ಮಗುದಿ ಒಪ್ಪಿಸುವದು (ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನ Nr.). Also ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡು (B. 4, 51). 2, to make consent, to prevail on (My.; Tĕ.; Tu. ಒಪ್ಪಾವುನಿ).

ಒಪ್ಪು **ŏppu.** 1. (fr. ಉಬ್ಬು). = ಒಪ್ಪರ್ 1. To agree with, to suit, to be fit, proper, becoming, or agreeable. 2, to agree to, to assent, to consent; to admit. 3, to be beautiful; to shine; to be manifested; to excel. 4, to be in use (ಅಂಗೀಕಾರ Śmd. Dh.; ಸೌನ್ದರ್ಯ Śmd. Dh.; ವರ್ಣ, ಶೋಭೆ Nn. 71; ಉತ್ತರ, ವಿರಾಜ 77; ರತ್ನ, ಭಾಸುರತ 155; ಜ Hlâ; ಎಸೆ Śmd. 56 Cm.; ಪರಿವಡೆ Śm. 62; C.; T., Tĕ.; Tu. ಒಪ್ಪಿ; see Tĕ. s. ಉಬ್ಬು). ಒಪ್ಪಲ್ ಪಟ್ಟ (ವಿಲಸತ್ Śmd. 23 Cm.). ಒಪ್ಪವನ್ನಾದು (ವಿಲಸತ್ Nn. 165). ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಂಗೀಕೃತ, etc. Si. 384). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ, ಸಂಗತ 58). ನೀವು ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪು ಕೊಣ್ಣಿದಜ್ಞನ್ನ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸನ್ತೋಷವಾಯಿತು (B. 3, 84). ಅವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (5, 275). ಅಂಜನಾಚಲದ ವೋಲ್ ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಿ ಬರ್ಪ ಅಮ್ಮುಜೋದರನಂ (Śmd. 293). ಧರೆಯ ವ್ಯವಹಾರಕರ ನುಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಓಲ್ ಇರ್ದು (J. 28, 28). ಅವನ ಮಾತು ನನಗೆ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (C.). See Śmd. 235; Bp. 21, 12; 49, 26; Kk. 20. 30; Śm. 53. 57; Rśv. 1, 120; 2, 36; 5, 21; 9, 4; 13, 10; 25, 5; Prll. 3, 2; Č. Bp. 5, 49; 11, 4; 42, 15; Śśv. 1, 69. 70. 73; J. 1, 3; 3, 33; 4, 65; 5, 25; 15, 10; 17, 35; 29, 37; 30, 29; 31, 67; 33, 18; Si. 389; B. 2, 33; 5, 227. 274. 280. 281. 282. — ಒಪ್ಪೊಪ್ಪ. rep. (Bp. 44, 25).

ಒಪ್ಪು **ŏppu.** 2. Fitness, etc.; consent; beauty, elegance; shine, lustre, polish; excellence (Bp. 19, 28; 42, 24; T., Tĕ.). ಮಣಿಗೆ ಒಪ್ಪವೋಲ್ (Śmd. 19). — ಒಪ್ಪನ್ನೆ. -ಅನ್ನೆ. In a suitable manner (C.; G.). — ಒಪ್ಪಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. An agreement (My.; T.). — ಒಪ್ಪಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To accept; to take charge of (Bp. 24, 19; 28, 32). — ಒಪ್ಪಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to consent, to persuade (Rśv. 6, after 132). — ಒಪ್ಪವಜ್ಜರ. -ಜ್ಜರ. A polished diamond (J. 22, 5). — ಒಪ್ಪೆಸೆ. -ಎಸೆ. To appear to great advantage (Bp. 40, 3).

ಒಪ್ಪುಗೆ **ŏppugĕ.** = ಒಪ್ಪಿಗೆ, etc. (My.).

ಒಪ್ಪುವಿಕೆ **ŏppuvikĕ.** Agreeing, etc. (Si. 48; ಒಮ್ಮುರುಚಿ G.).

ಒಪ್ಪೆ **ŏppĕ.** = ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ 2. (My. occasionally).

ಒಬ್ **ŏb.** = ಒಕ್ 1, etc. One, etc. — ಒಬ್ಬಣಗುತನನಿ. A poor, miserable ascetic (Bp. 32, 53). — ಒಬ್ಬಳ. One bala. (Bp. 14, 1. 3. 5. 25; 29, 29). — ಒಬ್ಬಿರಳ್. = ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು. (J. 23, 21). — ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು. One finger (Bp. 20, 23).

ಒಬ್ಬ **ŏbba.** = ಒರ್ಬ, ಒರ್ವ. One man; one (masc. or fem.); a, an (masc. or fem.); a man; a certain—. (ಏಕಾಕ, ಏಕ, ಏಕಕ Nr.; C.). ಒಬ್ಬ ರಕ್ಕಸಮುನಿ (Bp. 24, 1). ಪೂಜಾರಿಯೊಬ್ಬನು (27, 17). ಆರಾಮೊಡೆಯೊಬ್ಬನು (50, 27). ಗುರುವೊಬ್ಬನು (51, 1). ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು (B. 4, 150). ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯಾಕೆ (4, 176). ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಗಣ್ಣ ನಿರುವನು (4, 214). ಒಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟರೆ ಹಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟೀತೇ? — ಒಬ್ಬ ಭೋಗಿ ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಜೋಗಿ (Prvs.). — ಒಬ್ಬನೆ. -ಎ 3. One indeed; only one, only one man; he alone (Bp. 48, 23; C.). — ಒಬ್ಬನೇ. -ಎ 2. = ಒಬ್ಬನೆ. (B. 4, 143; 5, 301). — ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬನು. One—the other. ಒಬ್ಬನ ಮುಸುಡನ್ ಅನ್ತೆ ಒಬ್ಬನ್ ಈಕ್ಷಿಸುತ (Bp. 9, 4). — ಒಬ್ಬರ್. ಒಬ್ಬರು. Some. ಒಬ್ಬರು ಈ ಕಡೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಆ ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಲ್! (C.). 2, the honorific plural. 3, the others, all the others. ಧರೆಯೊಳ್ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒನ್ದು ಗುಣ, ಪಾರ್ಥಂಗೆ ಮೂಡು ಗುಣ (Bh.

1, 8, 13). 4, somebody. ಒಬ್ಬರ ಸಂಗಡ ಹೋಗುವವನು (ನ ಫ್ಯಾಜ್ Si. 362). — ಒಬ್ಬರು. -ಉ 9. = ಒಬ್ಬರೂ. Also or even some or one. ಒಬ್ಬರಬಿಯದ ಗತಿಯೊಳ್ (Bp. 24, 57). — ಒಬ್ಬರೂ. -ಊ 7. = ಒಬ್ಬರು. (Si. 493). — ಒಬ್ಬರೆ. -ಎ 3. ಒಬ್ಬರೇ. -ಏ 2. They alone (B. 5, 292); we alone; you alone; he or she (honorific) alone. — ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್. -ರು. These—the others, one another; these and the others; every, each. ಅವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸೇರದೆ (B. 2, 30). ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಆಗಲಿದರೆ (2, 30). ಒಬ್ಬರ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು (2, 41). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಒನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿ ನೀವು! (Bp. 39, 40). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್ ಅಳ್ಳೇ ಯುಳ್ಳೇ! ಭಲರೇ! ಎನುತ್ತ (56, 14). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ ತಾ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಎನ್ನು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುತಂ ಅಹಮಹಮಿಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕುಟ್ಟುವದು (ಕಲ್ಯ, ಪರಸ್ಪರಉನ್ಹನ Nn. 105). ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಜೊಯ್ಯಿ ಕೊಮ್ಮುವದು (ವ್ಯಾವಕ್ರೀತಿ Si. 482). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್ ಎವ್ವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 59, 23. — ಒಬ್ಬವನು. -ಅವನು. = ಒಬ್ಬನು. (C.; B. 4, 157. 158; 5, 125. 281). ಅವರು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮೇಲೆಯೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಒಬ್ಬವನಿಗೊನ್ದು ಒಬ್ಬವನಿಗೊನ್ದು ಮಾಡು ತ್ತಾರೆ (4, 108). — ಒಬ್ಬವಳು. -ಅವಳು. = ಒಬ್ಬಳು. (B. 5, 197; My.). — ಒಬ್ಬಳು. One woman; a woman; a certain woman (C.; Bp. 52, 26). ಒಬ್ಬಳೆ, she alone (57, 70; B. 5, 292); only one woman. ಒಬ್ಬಳೇ.=ಒಬ್ಬಳೆ (C.). — ಒಬ್ಬಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಒಬ್ಬವಳು. (C.; B. 5, 146. 283). — ಒಬ್ಬಾತನು. -ಆತನು. = ಒಬ್ಬನು. (C.). — ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ. -ಅನು. A certain man; a certain (man or woman). ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀ (C.). ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬಳು, a certain woman (C.). See B. 5, 92. 98. 108. — ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು. -ಇಬ್ಬರು. One or two persons; some few persons (B. 5, 60; C.). ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು (5, 287). — ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ. rep. Every or each man; every or each (man or woman). ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಜೊರೆಸಾನಿಯ ಹತ್ತರ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪಾಸಿ (B. 5, 283). ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಳು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಾಕೆ (C.). — ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ್. -ಬ್ಬರ್. -ರು. They mutually; they each and all; every one or each of them; they one by one. See Bp. 26, 20; 36, 30; 52, 13; 57, 36; 58, 36; 59, 23; J. 22, 33; B. 5, 303. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ (B. 2, 30).

ಒಬ್ಬಟಿಗ *ŏbbaṭiga.* = ಒಬ್ಬಂಟಿಗ. A single, lonely man (S. Mhr.; Tu. ಒಬ್ಬಂಟ್ಯೆ).

ಒಬ್ಬಟ್ಟು *ŏbbaṭṭu.* = ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು. A kind of sweet cake, a hôḷigĕ (My.; Si. 314; Tĕ.); figuratively: a blow (My.).

ಒಬ್ಬಣ್ಣಿಗ *ŏbbaṇṭiga.* = ಒಬ್ಬಟಿಗ. (My.).

ಒಬ್ಬಿ *ŏbbi.* One time, one turn (S. Mhr.; *cf.* ಒಮ್ಮೆ).

ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು *ŏbbiṭṭu.* = ಒಬ್ಬಟ್ಟು. (My.).

ಒಬ್ಬುಳಿ *ŏbbuḷi.* = ಒರ್ಬುಳಿ. A joining; a mass, a multitude (ಮೊಕ್ಕಳ, ಜೊರಳಿ, ಒಟ್ಟಿಲ್, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಜೊರಳಿ, ಬಳಗ, etc. Śm. 54; J. 4, 13; 10, 16; 19, 21). ಒಬ್ಬುಳಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದು (ಸಮಾಹಾರ, ಸಮುಚ್ಚಯ Nr.). ತೀರಿದು ತಮದ ಒಬ್ಬುಳಿ (Rām. 14, 1). — ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join together. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯು ನುಡಿಸಿ ಎಮ್ಬುದಱಿಲ್ಲಿ ಜಕಬ್ದಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಒಬ್ಬುಳಿಸು *ŏbbuḷisu.* = ಒರ್ಬುಳಿಸು. To join (v. i., J. 13, 43).

ಒಬ್ಬೆ *ŏbbĕ.* A bush, a thicket (My.).

ಒಮ್ *ŏm.* = ಒಬ್, etc. One, etc. — ಒಬ್ಬತ್ತನೆಯ. ಒಬ್ಬತ್ತು-ಅನೆಯ. Ninth. (C.; B. 5, 283). — ಒಬ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. Nine (Śmd. 225; C.; T. ಒನ್ಪದು). ಒಬ್ಬತ್ತುಮ್ ಅವರ್ಗಂ (44). ಒಬ್ಬತ್ತು ಕಲ್ಲಲಿ ತಿವನನ್ ಇಡಲ್ ಏನುಗೆ (Bp. 50, 67). ಒಬ್ಬತ್ತಱಲಿ (35, 32). ಒಬ್ಬತ್ತು ದಿವಸಂ (2, 51). See J. 12, 27; 20, 30; 28, 57; Prv. s. ಪುತ್ರ. — ಒಬ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳ್. Nine months; the — —. ಒಬ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳ್ ತುಮ್ಬೆ (Bp. 3, 4). — ಒಬ್ಬತ್ತು ದ್ವಾರ. The nine doors or openings of the body (Dp. 65, 3; see ನವದ್ವಾರ). — ಒಬ್ಬತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರ್. The nine Brahmâs (see ನವ ಬ್ರಹ್ಮರ್). ಪನ್ನೊನ್ದು ರುದ್ರರ್, ಬ್ರಹ್ಮರ್ ಒಬ್ಬತ್ತು (Bp. 10, 31). — ಒಬ್ಬತ್ತು ರಸ. The nine sentiments enumerated in dramatic composition (Mr. 499; see ನವರಸ). — ಒಬ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. Nine thousand (J. 18, 11). — ಒಬ್ಬುದಿನ್ಬರ್. Nine persons (R.). — ಒಬ್ಬುಯ್. = ಒಬ್ಬತ್ತು. (Śmd. 225). — ಒಬ್ಬುಯಿ. = ಒಬ್ಬುಯ್. ಒಬ್ಬುಯಿನೂಱು (My.). — ಒಬ್ಬುಯ್ನೂಱು. (Śmd. 226). Nine hundred. — ಒಬ್ಬುಯ್ನಾಸಿರ. (Śmd. 226). Nine thousand. — ಒಬ್ಬೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. One time; once (ಬಿಮ್ಮೆ ರ್ತೆ. I, 22). — ಒಮ್ಮಣ. A single maund (My.). — ಒಮ್ಮನ. I. = ಒಮ್ಮಣ. (Bp. 22, 64; 40, 45). — ಒಮ್ಮನ. 2. One mind. 2, attention fixed on only one object (ತದ್ಗತ, ಏಕತಾನ Mr. 329). — ಒಮ್ಮನನೇಮ. The rule or practice of considering another and one's self quite the same (Bp. 24, 5). — ಒ ಮ್ಮಾನ. One mâna, half a sêr. ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಸರಿ, ಒ ಮ್ಮಾನಕ್ಕಿಗೆ ಪೂರಾಗವಲ್ಲ (Prv.). — ಒಮ್ಮಾರು. One fathom (Bp. 53, 49). — ಒಮ್ಮಾರುವೇಣಿ. A braid of hair that is one fathom long (J. 30, 2). — ಒಮ್ಮೊಗ. Unanimity (My.; T. ಒರುಮುಗ). 2, one direction or place (J. 12, 13).

ಒಮ್ಮು *ŏmmu.* 1. To join, to concur, to assent, to admit, to agree; to be fit or proper (ಆನು ವರ್ತನ Śmd. Dh.; Bp. 27, 54; Tĕ.; T., M. ಒರುಮು).

ಒಮ್ಮು *ŏmmu.* 2. Agreeing, assenting, etc. (ಒಪ್ಪಿ ಗೆ G.; T. ಒರುಮೈ, M. ಒರುಮೆ, union, harmony).

ಒಮ್ಮೆ *ŏmmĕ.* = ಒರ್ಮೆ. One time or turn; once;—together; at the same time (ಒಮ್ಮೊತ್ತು ರ್ತೆ. I, 22; ಒರ್ಮೆ I, 67; II, 76; C.; Tu.). ಅಱು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ (Bp. 14, 34). ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ (B. 2, 51). ಒಮ್ಮೆ ಱದ ಅಕ್ಕ (ಗೃಹ್ಯ Nr.). See Bp. 27, 45; 55, 32; Bh. 1, 8, 55; Prll. 3, 30; J. 3, 22; 12, 47; 13, 23. 34. 43; 28, 19; B. 5, 170 s. ಬಱ್ದು. ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯ ಉಕ್ಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಅನ್ಯಾ ನಿಮ್ಮನೆಯ ಪ್ರಸಾದವೇ? (Prv.). Declension: ಒಮ್ಮಿಗೆ, ಒಮ್ಮನ್ದ, ಒಮ್ಮಿಲಿ, ಒಮ್ಮೀಲಿ. — ಒಮ್ಮಿಗೆ. All at once, all together (C.). — ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. Suddenly (C.; B. 3, 19. 72; 5, 70. 104). 2, at some time or other, sometimes (C.). — ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೀಲಿ. -ಒಮ್ಮೀಲಿ-ಎ 3. Quite suddenly (B. 2, 25). — ಒಮ್ಮೆಯು. -ಉ 9. Also once, even once, though only once (Bp. 36, 57; 60, 33). 2, all at once (Bp. 6, 4). — ಒಮ್ಮೆಯುಂ. -ಉಂ 1. = ಒಮ್ಮೆಯು. ವರ ವನಿತೆಯರನ್ ಒಮ್ಮೆಯುಂ ನೀ ನೋಡದಿರು! (Bp. 4, 65; see 42, 17). — ಒಮ್ಮೆಲೆ. -ಎ 3. Together (B. 3, 10; 4, 37; 5, 24). — ಒಮ್ಮೆಲೇ. -ಏ 2. = ಒಮ್ಮೆಲೆ. (B. 2, 6; 4, 212). — ಒಮ್ಮೀಲೆ. -ಎ 3. = ಒಮ್ಮೆಲೆ. (B. 1, 10; 2, 30; 5, 40). — ಒಮ್ಮೆಸ. -ಎ 2. = ಒಮ್ಮೆ ಒನ್ದೆ ಕಬ್ದವನ್ನು ಒಮ್ಮೇ ಉಚ್ಚರಿಸ ಬೇಕು (B. 3, 3). — ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ. rep. Now and then, from time to time, sometimes, occasionally (Bp. 3, 37; J. 23, 14; C.; B. 2, 9. 18; 3, 10. 19. 91; 4, 37). 2, each time (Bp. 19, 52). 3, by turns (S. Mhr.). ಒಮ್ಮೆ ೞಮ್ಮೆ. = ಉಮ್ಮೆ, q. v.

ಒಯ್ *ŏy.* 1. = ಉಯ್ 1, ಬಿರಿತಿ 1, ಬಿಯ್ಯುನ್, ವಯ್, ವಯ್ಯುನ್, ವೆಯ್ (ವೈ). To carry off; to conduct; to carry, to convey. P. p. ಒಯ್ದು (C.). ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎಬೆದು ಒಯ್ವನ್ತೆ

ಒಯ್ದನ್ ಆತ್ಮವರನಂ ನರನಂ (Śmd. 28 Mḍb.). ತಮಲ್ಲಿ ಕೊಣ್ಡು ಮ ನ್ಸಾಸಿಲನ್ ಒಯ್ವುತೆ ಇರ್ಪ ತನಿಗಮ್ಮು (Ṗpr. 7, 48). ಒಯ್ದು ಪರ್ (Bp. 12, 1). ಒಯ್ವ (19, 49). ಧನವನ್ ಆಯೆ ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಒಯ್ಯ ಲ್ದೆ (31, 12). ಒಯ್ಯನೆ? (54, 73. 74). ಒಯ್ಯೆ (57, 9). ಒಯ್ದಪೆಂ (59, 16). ಬೀಡಿಗೊಟ್ಟಳು, ಬಡಿಕ (ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಂ) ಕುರುನೃಪನ ಅಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆಯೊಯ್ದು (Bh. 2, 13, 13). See Abh. P. 10, after 58; Grj. 4, 62; Bp. 11, 16. 39; 18, 6; 27, 21; J. 2, 32; B. 2, 6. 18; 3, 12. Frequently ಕೊಣ್ಡೊಯ್, q. v. — ಒಯ್ಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to carry off, etc. (B. 3, 39; 5, 27).

ಒಯ್ ŏy. 2. (= ಬಯ್ 2). To put, to lay, to deposit; to put aside, to hide (R.; T. ಉಯ್ = ವೈ).

ಒಯಕ್ ŏyak. = ಒಯ್ಕೆ. The sound emitted in vomiting (C.; *cf.* ಓಕರಿ, etc.). — ಒಯಕ್ಕೆನ್. -ಎನ್. To emit that sound (C.).

ಒಯಾಳಿ ŏyâḷi. = ಒಯ್ಯಾಳಿ, ವಯ್ಯಾಳಿ q. v., etc. (My.; Tĕ.). — ಒಯಾಳಿದಿನ್ನೆ. A rising open ground used as the ಒಯಾಳಿ ಬಯ್ಲು (My.). — ಒಯಾಳಿಬಯ್ಲು. A plain on which horse-races are held, or to which idols (on the dasarĕ festival) are conveyed on horse-back (My.).

ಒಯಿ ŏyi. 1. = ಬಯ್ 1, etc. (C.). P. p. ಒಯಿದು (Bp. 27, 22). ಒಯಿದಿರ್ (37, 36). ಕೊಣ್ಡೊಯಿದಪೆಂ (44, 69). See B. 4, 52. 53. 110. 133.

ಒಯಿ ŏyi. 2. = ಹೊಂಕಿ. To strike; —to pour (My.). See ಕೆಯ್ಯೊಯಿ.

ಒಯ್ಕ್ ŏyk. = ಬಯಕ್. (My.).

ಒಯ್ಯನೆ ŏykanĕ. Orderly, properly, exactly, clearly (ನೆಟ್ಟಗೆ, ಪರಿಸ್ಫುಟ Śmd. 393; ವ್ಯಕ್ತ Cm.; *cf.* ಒಯ್ಗ 1 and the T. s. ಉಯ್ಗ; T. ಉಟುಂಗು, rule of conduct, discipline, order, a disposition of things in their proper order; rule, discipline; ಒಯಿಕ್ಕ, an established rule of conduct, morals; way, manner; usage; ಒಯಿಕ್ಕ, a rule, order; *cf.* ಓಜೆ; ಓಸುಗ).

ಒಯ್ಕೆ ŏykĕ. = ಬಯ್ಕೆ 1. A deposit; a treasure, a hoard (ನಿಕ್ಷೇಪ, ನಿಧಿ, ಉಪನಿಧಿ Hlâ.).

ಒಯ್ತ ŏyta. The act of conveying, etc. (My.).

ಒಯ್ಯನೆ ŏyyanĕ. (fr. ಉಯ್ 2). (= ಒಲ್ಲನೆ). In a restrained manner: slowly; leisurely; gently; deliberately; etc. (ಮೆಲ್ಲನೆ Ct. II, 27; ಒಲ್ಲನೆ I, 55; Tĕ.). (ಧ್ವನಿಂತರಿತು) ನೀಳ್ದು ಎಬಿಗಿದ ಕೀರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ (Ṗpr. 7, 60). See Bp. 4, 12; 5, 39; 12, 42; 21, 46; 23, 30; 26, 32; 27, 48; 31, 5; 38, 38; 43, 4; 44, 14; 47, 23. 58; 48, 8; 50, 6; Bh. 1, 10, 30; Rśv. 6, 9; 10, 7; Śśv. 1, 18. 52; J. 2, 17. 30. 40; 3, 41; 29, 49. — ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ. rep. (Bp. 1, 54; 14, 32; 38, 38; Rśv. 6, after 11 & 24; J. 5, 60; 6, 37). — ಒಯ್ಯೊಯ್ಯನೆ. = ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ. (J. 3, 6; 14, 22; 19, 15. 35).

ಒಯ್ಯಾರ ŏyyâra. = ವಯ್ಯಾರ. Parade, coquetry, etc. (C.; ಮುಜುಕು, ಸೋಗು ಮಾಡೋಣ G.; Bp. 42, 16. 21; Bh. 1, 7, 41; Râm. 6, 14, 21; Rśv. 11, 83; Tĕ. ಒಯಾರ, ಒಯ್ಯಾರ; T. ಒಯಿಲ್, ಒಯ್ಯಾರ). 2, beauty, grace (Grj. 10, after 79; Kp. 4, 8, pallavi; T., Tĕ.). — ಒಯ್ಯಾರವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become charming or graceful (Grj. 2, after 106).

ಒಯ್ಯಾರಗಾತಿ ŏyyâra-gâti. A showy woman, a coquette (My.).

ಒಯ್ಯಾರಗಾಱ ŏyyâra-gâra. A showy man, a dandy, a fop (My.).

ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ ŏyyâra-gitti. = ಒಯ್ಯಾರಗಾತಿ. (My.).

ಒಯ್ಯಾರತನ ŏyyâratana. = ವಯ್ಯಾರತನ. Showiness, etc. (My.; ಲಲಿತ, ಲೀಲೆ G.).

ಒಯ್ಯಾರಿ ŏyyâri. = ವಯ್ಯಾರಿ. A showy man (My.) or woman (C.; T.; Tĕ.).

ಒಯ್ಯಾರಿಸು ŏyyârisu. = ವಯ್ಯಾರಿಸು, q. v. (ಮುಜುಕು ಮಾಡು G.).

ಒಯ್ಯಾಳಿ ŏyyâḷi. = ಒಯಾಳಿ, ವಯ್ಯಾಳಿ, etc. (My.; Tĕ.).

ಒಯ್ಯಾಳಿಗ ŏyyâḷiga. A man who makes an excursion on horse-back (My.).

ಒಯ್ಯಿಕೆ ŏyyikĕ. Carrying off, conveying, etc. (My.).

ಒಯ್ಯು ŏyyu. = ಬಯ್ 1, etc. (C.; ತಕ್ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು, ನ ಯಿಸು G.). P. p. ಒಯ್ದು. ಅರಸರ ಭಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಕಾಣಿಕೆ (ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಪ್ರದೇಶನ G.). ಒಯ್ಯೋಣ (ವಹನ G.).

ಒರ್ ŏr. = ಒಕ್ 1, etc. One, etc. (ಎಕ್ಕ Śs.; Tu.; T. ಒರು; *cf.* ಉದು). See ಒರೆ 1, ಒಗ.

ಒರ ŏra. 1. = ಒರದು, ಒರೆದು. P. p. of ಒರೆ 3, in ಒರ ಕೊ ಳ್ಳು, to stick to (My.).

ಒರ ŏra. 2. = ಬರೆ 4. — ಒರಕಡ್ಡಿ. ಒರಕೋಲು. A polishing stick (My.). — ಒರಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಒರೆಗಲ್ಲು. (My.).

ಒರ ŏra. 1. = ಒರಹ. (My.).

ಒರ ŏra. 2. Tbh. of ವರ. (My.).

ಒರಕು ŏraku. = ವರಕು. (My.).

ಒರಗೆ ŏragĕ. Oneness; entireness (J. 5, 55; *cf.* ಓರಗೆ).

ಒರಟು ŏraṭu. 1. = ಉರುಟು 1, etc. Coarseness of cloth, etc. (My.). — ಒರಟುಪಾಣಿ. A coarse, rough hand (Dp. 59, 3).

ಒರಟು ŏraṭu. 2. = ಉರುಟು 2, ಒರ್ಟು 2. (My.; Tu. ಒರಣ್ಪು; *cf.* ಒಟ್ಟಿ 1). ಒರಟಿನಸ್ಸ ಹರಟೆ ಉಣ್ಬಾಗುವದು (Prv.). — ಒರಟಿ. -ಆ 3. A man of overbearing manner (Bh. 8, 4, 30). — ಒರಟಾಡು. -ಆಡು. To speak gruffly. ನರಟುಗಾಱನು ಒರಟಾಡು ತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಒರಟುತನ ŏraṭutana. = ಉರುಟುತನ. (My.).

ಒರತ ŏrata. = ಒರೆತ. Rubbing, etc. (My.).

ಒರದು ŏradu. = ಒರೆದು. P. p. of ಒರೆ 3 & 5. (C.).

ಒರಯಿಸು ŏrayisu. 1. (Śmd. 65). = ಒರೆಯಿಸು, q. v.

ಒರಯಿಸು ŏrayisu. 2. To cause to rub (My.).

ಒರಲ್ ŏral. (Śmd. 41). = ಒರಲು, ಒರಳ್ಳೆ, ಒರಳು, ಒರ್ಗು, ಒಳ್ಳು 1. A mortar either of stone or of hard wood (Tu.; T., M. ಉರಲ್; Tĕ. ರೋಲು).

ಒರಲು ŏralu. = ಒರಲ್, etc. (My.).

ಒರವಾರಿ ŏravâri. A small hoe for hand-weeding (Sd.; My. occasionally).

ಒರಸಿಸು ŏrasisu. To cause to rub, etc. (C.).

ಒರಸು ŏrasu. 1. = ಒರಿಸು, ಒರ್ಸು. To touch (v. t.; Bp. 4, 6; 26, 65; 28, 7; 39, 37; 49, 31; 55, 29. 30; 56, 13; Rśv.

5, after 19; M. ഉരസു, ഉരുസു, to come in contact). **2,** to rub gently, to stroke (Bp. 14, 32; My.; T. ವರಡು). **3,** to touch roughly; to rub; to scour; to brush; to rub off; to wipe; to rub out, to efface, to blot out; to annoy; to crush, to destroy (ಘರ್ಷಣ Śmd. Dh.; C.; Tē. ಒರುಡು; Tu. ಉರೆಸು, ಒಡಿ; see ಉಜ್ಜು 1; Śmd. 225. 345; Bp. 36, 23; 38, 37; 45, 26; 54, 53; 60, 40; 61, 40;—49, 32; 61, 70;—6, 4; 23, 22; 39, 15;—Bh. 2, 4, 9; 2, 13, 39;—J. 2, 33; 7, 48; 13, 50; 18, 2; 29, 21; 32, 27;—B. 3, 62. 84;—B. 5, 283. 294;—Prv. s. ನೊಸಲು). **4,** to separate by friction, as grain from the ears. ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ (ಧಾನಾಮ್ಯಂ Mr. 375). **5,** to spread a substance thinly over, to smear, to apply to (Bp. 11, 19; 18, 38). ಮುಂಗ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು, ಆಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಒರಸಿತು (so that the goat appeared as the culprit, Prv.). See Prv. s. ಬುದ್ಧಿವನ್ತ.— ಒರಸೊರಸು. rep. (Bp. 19, 57; 38, 38. 56; 46, 60; 60, 49).

ಒರಸು **ōrasu. 2.** Friction; rubbing; teasing; annoying; irritating (ಸೆನ್ದು Śm. 51); destroying, killing (ಗೋಣ್ಮಲ್, ಇಳ್ಕು, ಹಿಂಸೆ Kś.). — ಒರಸೊರಸು. rep. Great or mutual friction (J. 6, 32; 12, 6). ಇಟ್ಟಣಿಸಿತು ಅಮರೇನ್ದ್ರನತಂಯನನ್ ಇದಿರ್ಗೊಮ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ನಾರೀಸಮೂಹಮನ್, ಒರಸೊರಸಿನೊಳ್ ತೊಟ್ಟಿ ಮೆಯ್ಯೊಡಿಗೆಗಳ ಮಸೆದ ಪೊಮ್ಮುದಿಯನ್ತೆ ಕುಂಕುಮರಜಂಗಳ್ ಒಗಲು (J. 33, 22). 2, mental friction: anger, wrath (ಸೆಣಸು, ಕಾಯ್ವು, etc., ಕೋಪ Śm. 39; Kk. 43).

ಒರಹ ŏraha. = ಒರ 1. Tbh. of ವರಹ. (My., especially in samāsa, *e. g.* ಒನ್ಬೊರಹ).

ಒರಳ್ **ŏraḷ.** (Śmd. 41). = ಒರಲ್, etc. (ಉದೂಖಲ, ಉಲೂಖಲ Nr.; ಉಲೂಖಲ Mr. 209; J. 5, 68; Abhâ. 1, 38; see Si. 307). See ಕಲ್ಲೊರಳ್.

ಒರಳು **ŏraḷu.** = ಒರಲ್, etc. (C.). ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ಒನಕ್ಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ?—ಒರಳಲ್ಲಿ ಹರಳು ಹುರಿದರೆ ಅರಳು ಆಗೀತೇ?—ಒರಳು ಹೋಗಿ, ಮದ್ದು ಳೇ ಸಂಗಡ ಜೀಬಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಒತ್ತೊರಳು; Prv. s. ಬೆರಳು.— ಒರಳುಕಲ್ಲು. A stone mortar (C.).

ಒರಾಹ ŏrāha. Tbh. of ವರಾಹ. (Dp. 121, 7).

ಒರಿಸು **ŏrisu.** = ಒರಸು 1, etc. (C.; B. 5, 286). See Prv. s. ತಿಕು.

ಒರಿಸು ŏrisu. Tbh. of ವರಿಸು. (My.).

ಒರುಷ ŏrusha. = ವರುಷ, etc. (My.).

ಒರುಸ ŏrusa. = ಒರುಷ. (My., especially in samāsa, *e. g.* ಒನ್ಬೊರುಸ).

ಒರೆ **ŏr-ĕ. 1.** Oneness even: likeness, similarity (ತೋಡು, ದೊರೆ, ತೊಣೆ, ಸರಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ ರೆ. II, 25). ಕುನ್ದಗನ್ದಿಯ ವದನರುಚಿಗೆ ಒರೆವೊನ್ದಿದ ಆನ್ದಮ್ ಎನಿಪ್ಪುದು ಎಳೆವೆಜೆ (Bp. 4, 28). ಪರಿಪೊಡೆ ಈತನೊರೆಗೆ ಬರ್ಪವರ್ ಒಳರೇ? (Rśv. 14, 30). See Bp. 35, 38; Bh. 1, 12, 18; J. 11, 11.— ಒರೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Equality (in rank, caste, etc.) to fail (Abh. P. 14, 12).

ಒರೆ **ŏrĕ. 2.** To draw, to pull, to draw out or off (ಘರ್ಷಣ Śmd. Dh.; T. ಉರುವು, to draw out of a sheath; to strip off; Tē. ಒರಿ, plunder; see ಉರಿಚು, ಉರ್ಚು 1).

ಒರೆ **ŏrĕ. 3.** To be or come in contact, to touch, to stick to, to adhere (My.; Tē.); to be joined. ಬೀಳಿದಿಗೊರೆದ ಕೆವ್ವಿರೆ (ತುರಗಂ) ಜನ್ನನದು (Mr. 275). **2,** to rub, to smear (Bp. 15, 10; My.). **3,** to rub on, to apply to a touch-stone (My.; T. ಉರ್ಚೆ. M. ಉರೆ, Tu. ಉರೆ; *cf.* ಉರ್ದು 1). **4,** to try, to examine. ನೀವು ಒರೆದು ನೋಡುವದು! (Bp. 12, 29). ಗೌರೀವಲ್ಲಭಂ ಭಕ್ತರಮ ನಂಗಳನ್ ಒರೆಯಲ್ ಆಯ್ತನ್ದು (25, 18). **5,** to rub, to grind, to make thin or fine (ತನೂಕರಣ Śm. 104; T. ಉರ್ಚೆ; *cf.* ರುಬ್ಬು 1 & 2). P. ps. ಒರ 1, ಒರದು (Bp. 15, 10), ಒರೆದು.— ಒರೆಜೊರೆದು ನೋಡು. To try well (Bp. 4, 67).— ಒರೆಯೊರೆ. rep. (Bp. 15, 10).

ಒರೆ **ŏrĕ. 4.** = ಒರ 2. Rubbing, etc. (M. ಉರೆ, T. ಉರ್ಚೆ). — ಒರೆಗಲ್. -ಕಲ್. -ಗಲ್ಲು. A touch-stone (C.; ಶಾಣ, ನಿಕಷ Nr.; Si. 245; ಪರೀಕ್ಷಿತಂ ವೇಕ್ಷಿ Mr. 358; Tē.; T. ಉರ್ಚೆಗಲ್; Mhr. ವರಕಲ). ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚು, to apply to a touch-stone (C.; B. 3, 96).— ಒರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. -ಗೊಳ್. To rub. ಕಡೆದು ಒರೆಗೊಣ್ಡು ಅಗ್ನಿಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮರ (ಅರಣಿ Si. 239). 2, to try metal. ಒಳ್ಳಿಹ ಮೊಳೆಯನ್ ಒರೆಗೊಮ್ಪ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ (Bp. 21, 30).

ಒರೆ **ŏrĕ. 5.** To sound; to utter; to speak; to say; to tell; to relate; to instruct (ಉಪದೇಶ Śm. 104; ವೇದ Śmd. 42. 236 Cm.; T. ಉರ್ಚೆ, M. ಉರೆ; *cf.* ಉರ 2). P. ps. ಒರೆದು, ಒರದು (Bp. 60, sum.). ಒರೆವರ್ (Śmd. 236). ಒರೆವುದು (42; J. 30, 49). ಒರೆಗು (Śm. 81). ಒರೆವೆಂ (J. 28, 14). ಒರೆದು (31, 29). See Bp. 3, 46; 26, 55; 43 sum.; Śśv. 2, 25; J. 2, 15; 5, 38.— ಒರೆ ಒರೆ. rep. (Bp. 21, 47; 22, 64; 25, 20; 37, 20; 52, 34; 55 sum.).

ಒರೆ **ŏrĕ. 6.** A word, an expression, etc. (R.; M. ಉರೆ, T. ಉರ್ಚೆ, Tē. ದೊರೆ).

ಒರೆತ **ŏrĕta.** = ಒರತ. (My.).

ಒರೆಯಿಸು **ŏrĕyisu.** = ಒರಯಿಸು 1. To cause to pull; to cause to draw out (ಘರ್ಷಣ Śmd. Dh.).

ಒಱಿಗಿಸು **ŏṟagisu.** To cause to recline or lie down (My.); to throw to the ground (J. 13, 14; 21, 32).

ಒಱಿಗು **ŏṟagu. 1.** = ಉಱುಗು 1, etc. To be bent, to incline, to bow down; to be crooked, to be distorted;—to recline, to lean upon; to lie down; to fall down; to rest, to sleep (ಸುಪ್ತಿ Śmd. Dh.; My.; Tu. ಒರಗು, ಒಲಂಗು; T. ಉಜಿಂಗು, M. ಉಜಿಞ್ಞು; Tē. ಉಗ್ಗು, ಒಗ್ಗು, ಒಱಿಗು, ಒಱುಗು). See Śmd. 27; Bp. 22, 12; 58, 60; Rśv. 2, 38; Śśv. 2, after 42; J. 8, 9; 19, 16. 31. 50; 20, 18. 38; 25, 60; 26, 7; 29, 49; 30, 35; 31, 58; B. 3, 37.

ಒಱಿಗು **ŏṟagu. 2.** = ಉಱುಗು 2, etc. Being bent, crooked, etc.; a bend, etc. **2,** a semi-circular cushion to lean the back against (My.). See Prv. s. ತಱಿಗು 2.— ಒಱಿಗ. -ಅ 3. A man with a wry mouth (S. Mhr.).— ಒಱಿಗ ಬಾಯವ. = ಒಱಿಗ. (S. Mhr.).— ಒಱಿಗುದಿಮ್ಬು. = ಒಱಿಗು No 2. (My.).— ಒಱಿಗುಲ್ಲಾರ. -ಉಲ್ಲಾರ. A long cushion to lean the back against (My.).

ಒಱಿಂಗು **ŏṟāṅgu.** = ಒಱಿಗು 1. (Ū. Bp. 47, 48).

ಒಱಿತು **ŏṟatu.** P. p. of ಒಜ್ 1.

ಒಬಿತೆ *ŏṛatĕ.* = (ಉಬಿ), ಒಜ್ಜೆ, ಒರ್ತೆ, ವರ್ತೆ. That oozes: a spring, a fountain (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Mr. 418); a hole dug in the dry bed of a stream, etc. where water oozes in (C.); a flow, as of blood (J. 21, 49); a liquid or fluid (ದ್ರವ, ರಸ Nr.). See Bp. 47, 10. 20. 21. 26. 27. 49; J. 12, 34; 15, 2. — ಒಬಿತೆಯ ಬೊಪ್ಪದೇವ. N. (Bp. 58, 12). — ಒಬಿತೆಯ ಎಲಾಸಿ ದೇವ. N. (Bp. 37, 7). — ಒಬಿತೆಪೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A stream produced by oozing (J. 25, 5).

ಒಬಿನ್ತೆ *ŏṛantĕ.* = ಒಬಿತೆ, etc. (Šmd. 48; ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ಬಗರಗೆ Kk. 56; ಪಕ್ಕಲಿ, ಬಗರಿಗೆ, ವಜ್ಜರ Ks.; see ಒಜ್ಜರ).

ಒಬಿಪು *ŏṛapu.* (ಕಗಿ Šmd. II, o. r. ಕಿಬಿಗೆ; ಕಗಿ Kk. 77; ಒಬಿಪಿನೊಳ್ ಕಾಪ್ತಿಯೊಳು ರಮ್ಯದೊಳು ರಂಗು ಎಸಿಕು Šm. 83; Tĕ. ಉಬಿವು, ಒಬಿವು, beauty).

ಒಬಿಲ್ *ŏṛal.* 1. To be attached to, to love (ಸ್ನೇಹ Šmd. Dh.; ಪ್ರೀತಿ Šm. 107; T. ಉಬಿಲ್, nearness; friendship; see ಉಬಿ). ಒಬಿಲ್ದನ್ ಎನ್ದು, ಕೂರ್ತನಂ (Šmd. II). ಒಬಿಲ್ದಂ (ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ Kk. 80). ಒಬಿಲ್ದಳ್ (ಕೂರ್ತಳ್, etc. Kk. 29; Šm. 75). ಒಬಿಲ್ದುದು (ಒಲ್ದುದು Ct. II, 92). See s. ಮುದ್ದು ಗೆಯ್ತು; Šśv. 1, 77.

ಒಬಿಲ್ *ŏṛal.* 2. Attachment, love (ಕಾದಲ್ಮೆ, ನೇಹಂ, ನಲ್ಮೆ ಕೂರ್ಮೆ Šm. 75; Kk. 30).

ಒಬಿಲ್ *ŏṛal.* 3. = ಒಬಿಲು 1, ಒಬಿಳು, ಒಲರ್, ಒರ್ಲೆ. To cry out from pain, to scream, etc. (ವೇದನ ಧ್ವನಿ Šm. 7; Tĕ. ಒಬಿಲು; Tu. ಉರಲ್, ಒರಲ್, the ploughman's song; T. ಉಬುಮು, to snarl, etc.). P. p. ಒಬಿಲ್ದು (J. 28, 35). ಒಬಿಲ್ದಳ್ (19, 18). ಒಬಿಲ್ದೊಡೆ (19, 26). See Grj. 4, 69; Bp. 20, 22; 32, 42. 43; 36, 14; 37, 21; 50, 7; 52, 15; 60, 28. 30; J. 19, 39; 24, 58; 26, 63; 28, 35; 31, 59. 60.

ಒಬಿಲ್ *ŏṛal.* 4. = ಒಬಿಲು 2. An outcry, scream, shriek, snarl, etc. ಒಬಿಲ ಧ್ವನಿಯವನು (ಅಸೌಮ್ಯಸ್ವರ, ಆಸ್ವರ Nr.).

ಒಬಿಲಿಸು *ŏṛalisu.* = ಒಬಿಲ್ಚು. (My.).

ಒಬಿಲು *ŏṛalu.* 1. = ಒಬಿಲ್ 3, etc. (My.). P. p. ಒಬಿಲಿ (Bh. 1, 8, 90; 1, 10, 37). ಒಬಿಲುವ ತೀಲದವನು (ರವಣ, ಶಬ್ದನ Nr.). See Bp. 15, 22; 45, 27; 47, 45; 48, 25; Bh. 3, 13, 28.

ಒಬಿಲು *ŏṛalu.* 2. = ಒಬಿಲ್ 4. (My.).

ಒಬಿಲುಹ *ŏṛaluha.* Crying out, etc. ಬೇಡೆನ್ದು ಒಬಿಲುಹ (ಆಕ್ರೋಶನ, ಅಭಿಷಂಗ Nr.).

ಒಬಿಲೆ *ŏṛalĕ.* Oozing; soreness with a watery humour. — ಒಬಿಲೆಗಣ್ಣಿನವನು. -ಕ್ಷ-. A blear-eyed man (ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷ, ಚುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ, ಪಿಲ್ಲ Nr.). — ಒಬಿಲೆಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. A foot affected with elephantiasis (ಶ್ಲಿಪದ, ಪಾದವಲ್ಮೀಕ HlÅ.).

ಒಬಿಲ್ಚು *ŏṛalĕu.* To cause to cry out from pain, etc. (J. 24, 3).

ಒಬಿವು *ŏṛavu.* (= ಒಬಿತೆ). A spring; a flow, etc. (J. 12, 31; My.; M. ಉಬವು, ಉಬವೆ, fountain, spring; superfluous water, *e.g.* in rice-fields; T. ಉಬವಿ, spring of water, well). ನೀರಿನ ಒಬಿವು (ನಿರ್ಝರ G.).

ಒಬಿಳು *ŏṛaḷu.* = ಒಬಿಲ್ 3, etc. (S. Mhr.; My. occasionally).

ಒಬಿಸು *ŏṛisu.* = ಹೊಬಿಸು. (My.).

ಒಬಿ *ŏṛĕ.* 1. To ooze, to ooze out, to spring, to drip, to exude, to flow (ಸ್ರವಣ Šmd. Dh.); to be wet, moist, or damp (ಆರ್ದ್ರ Šm. 116; Tĕ. ಉಬಿ, M. ಉಬಿ; T. ಪೊಜು; Tu. ಉಯಿಲು, ಊಜು, ಊಸು; see ಉಗು 1, ಉಬ್ಬಿ 2, ಊಟೆ 1, ಒಜ್ಜರ, ಒಜ್ಜೆ, ಒಸರ್ 1). P. ps. ಒಬಿತು, ಒಬಿತು. ಒಬಿತು ಹರಿವ ಹಳ್ಳ (ಸ್ರೋತಸ್ Nr.). See Bp. 58, 49; Č. Bp. 11, 6; J. 13, 60; 26, 14.

ಒಬಿ *ŏṛĕ.* 2. (fr. ಉಬಿ). That in which something is lodged: a sheath, a scabbard (ಶಸ್ತ್ರ ಕೋಶ Šmd. Dh.; Šm. 116; ಕೋಶ, ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ, ಖಡ್ಗಸಿಧಾನ HlÅ.; ಕೋಶ, ಖಡ್ಗಾಚ್ಛಾದನ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ, ಕೋಶ Mr. 298; J. 30, 14; Bh. 5, 1, 41; C.; Tĕ.; Tu. ಒರೆ; M. ಉಜ್ಜೆ; T. ಉಜ್ಜೈ; T. ಉಜ್ಜಿ, to stay, lodge). ಅಸಿಯ ಒಜ್ಜೆ (Šmd. 75). ಕೆಯ್ದುವಿನ ಒಜ್ಜೆ (ಕೋಶ, ಶಸ್ತ್ರಸಿಧಾನ Nn. 52). — ಒಜ್ಜೆಗೆಳೆ. -ಕಳೆ. To draw a sword, etc. (Rśv. 6, after 11; 13, after 77). — ಒಜ್ಜೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To sheath (Rām. 3, 6, 51; My.).

ಒಬಿಗಾರಿ *ŏṛĕ-gāra.* (Šmd. 235. 121). A sheath-maker.

ಒರ್ *ŏr.* = ಒರ್ 1, etc. One, etc. (Šmd. 221). — ಒರ್ಕುಡಿತೆ. One kuḍitĕ. ಒರ್ಕುಡಿತೆನೀರ್ (Šmd. 39. 345). — ಒರ್ಕುಡಿತೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take one kuḍitĕ (Bp. 14, 10). — ಒರ್ಕೆಯ್ಸು. To clasp, to grasp. ಒರ್ಕೆಯ್ಸಿ ಬಿಲ್ಲುಮ್ ಆಮ್ಬುಮನ್ ಉರ್ಕಾರ್ಪಳ್ (Šmd. 79). — ಒರ್ಗುಡಿಸು. -ಕುಡಿಸು. To bend to one side, to bend (v. i., Bp. 6, 20; J. 3, 9; 4, 35; 15, 41; see s. ಪಡು 3). — ಒರ್ಜನ್ನ. The one-toothed: Vināyaka (Šm. 4). — ಒರ್ತುತ್ತು. (Šmd. 79, o. r. ಒರ್ತೊತ್ತು). One mouthful or morsel. — ಒರ್ನುಡಿ. (Šmd. 222). One word. 2, a kind of pĕḷikĕ (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.). — ಒರ್ಪಿಡಿ. One grasp, one, or a, handful. — ಒರ್ಪಿಡಿಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. One handful of rice (Šmd. 222). — ಒರ್ಪೆಸರ್. (Šmd. 222). One name. — ಒರ್ಮೊದಲ್. (Šmd. 196. 222). A, or at the, first beginning; at first; early in the day. ಎಳ್ಕೆಳ್ತೆಯೆ ನೆಗಟ್ಟಿ, ಒರ್ಮೊದಲೊಳ್, ಳು ಕೂ ಕೋ ಎನ್ದು, ಕೋಬಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Šmd. 19. 68; Kâvy. I, 1*a*, 11). ಒರ್ಮೊದಲೆ (Abh. P. 13, after 66).

ಒರ್ಗಾದರ್ *ŏrgâdar.* (Šmd. 50).

ಒರ್ಗು *ŏrgu.* = ಒಸ್ಗು 2, etc. A joining; a heap, a mass, a multitude, an assemblage, a row (ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಕ್ಕೆ, ನೆರವಿ, ಪೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ತಿನ್ತಿಣಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, ವಂಗಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ಗಡಣ 84; Rśv. 5, 28). **2,** (fr. ಉಬ್ಗು) attachment, intimacy (ಆತಿಪಂಡರ್ಯ Šm. 84). — ಒರ್ಗೊಡೆ. -ಒಡೆ. To break away from the company, to turn aside. ಒರ್ಗೊಡೆಯದಿರು! ಒರ್ಗೊಡೆಯದಿರು! (Rśv. 5, 121).

ಒರ್ತು *ŏrtu.* 1. = ಒರಟು 1, etc. (My.).

ಒರ್ತು *ŏrtu.* 2. = ಒರಟು 2, etc. (My.).

ಒರ್ತಮಾನ *ŏrtamâna.* = ವರ್ತಮಾನ. (My.).

ಒರ್ತೆ *ŏrtĕ.* = ಒಬಿತೆ, etc. (My.; ಕೂಪಕ G.).

ಒಪ್ಪು *ŏrpu.* (*ŏṛpu*). 1. = ಒಪ್ಪ 1. (Čh. v. 224).

ಒಪ್ಪು *ŏrpu.* 2. Strength, firmness, durableness, coarseness (of cloth, T. ಉರಪ್ಪು; R.; see ಉರಟು 1).

ಒರ್ಬ *örba.* = ಒಬ್ಬ q. v., etc. ಒರ್ಬಂ, ಇರ್ಬರ್ (Šmd. 122). ಒರ್ಬ ಅವನಿಸಂ (Bp. 22, 1). ಅವನೀಶನ್ ಒರ್ಬಂ (22, 28). ಅರ ಸನ್ ಒರ್ಬಂ (46, 5). ಬಾಲನ್ ಒರ್ಬನು (50, 21). ಒರ್ಬ ಕೋವಿ ದನು (57, 21). — ಒರ್ಬನೆ. = ಒಬ್ಬನೆ. ಒರ್ಬನೆ ಸುತಂ (Bp. 48, 10). — ಒರ್ಬರೊರ್ಬರ್. = ಒಬ್ಬರೆಒಬ್ಬರ್. (Bp. 12, 56; 61, 37). — ಒರ್ಬಳ್. = ಒಬ್ಬಳು. (Bp. 25, 9; 35, 25). — ಒರ್ಬೊರ್ಬ. = ಒಬೆಬ್ಬಬ್ಬ. ಒರ್ಬನೊರ್ಬನೆ (Bp. 54, 33).

ಒರ್ಬುಳಿ *örbuḷi.* = ಒಬ್ಬುಳಿ. (Grj. 1, 60; 10, 85). — ಒರ್ಬುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become united (Rśv. 1, 61).

ಒರ್ಬುಳಿಸು *örbuḷisu.* = ಒಬ್ಬುಳಿಸು. (Grj. 4, 87).

ಒರ್ಮೆ *ör-mĕ.* = ಒಮ್ಮೆ, q. v. (Šmd. 243; ಒಮ್ಮೆ Ćt. I, 67; II, 76; ಎಣಿಸುತಿಹ ಸೂಬ್ Kk. 62; ಒನ್ದು ಬಾರಿ Šmd. Cm. 122. 278. 285. 363). ತಳಿಗರಳಿನ್ ಒರ್ಮೆ, ಪೂಗುಡಿಯಿನ್ ಒರ್ಮೆ, ಪ ಸುಮಿಡಿಯಿನ್ನವ ಮರ್ ಒರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಕುಳಿನ್ ಇರದೆ ಒರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನ್ ಅದು ಒರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮಾಣದೆ ಇತ್ತು ಸಮಯಂ, ಕವಿಗೆ ಓಲಗಿಸಿತ್ತು ಕೋಕಿಲರವದೆ ಒರ್ಮೆ, ಭೃಂಗರುತದೆ ಒರ್ಮೆ, ತುಳಸ್ವರದೆ ಒರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Ūpr. 7, 48). See Šmd. 13. 127. 150. 182; Grj. 1, 26; Rśv. 4, 86; 9, 25; 13, 21. — ಒರ್ಮೆಯುಂ. = ಒರ್ಮೆಯುಂ. (Bp. 1, 27).

ಒರ್ಲು *örlu.* = ಒರಿಲ್ 3, etc. (My.).

ಒರ್ವ *örva.* = ಒರ್ಬ, etc. ಒರ್ವಂ, ಇರ್ವರ್, ಮೂವರ್ (Šmd. 158; see 112). Its conjugation appears 257. 258. ನತ್ತ ವಿಗೆ ಒರ್ವ ಗರ್ವನವಿಧು ತಾನುಂ ಲೋಭಿ ಆಗಲ್, ನಿಜಂ ಥರೆಯೊಳ್ ದಾತರು ಪುಟ್ಟರೇ? (Sś. 8). ಲಕ್ಷೇಶನೆಮ್ಬ ಒರ್ವನು (J. 1, 11). ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಮುನ್ನೆ ಒರ್ವನ್ ಉಣ್ಬು, ಕೇರಳದೇಶದ ಅವನಿಸಂ (28, 14). ಒರ್ವ ಧಾತ್ರಿ (28, 16). — ಒರ್ವನೆ. = ಒರ್ವನೆ. (Šmd. 57). — ಒರ್ವರೊರ್ವರ್. = ಒರ್ವರೊರ್ವರ್. ಒರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Hlā.; Mr. 464). — ಒರ್ವಳ್. ಒರ್ವಳು. = ಒರ್ವಳ್. (Nr. s. ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ; Bp. 5, 48; J. 21, 27).

ಒರ್ಸು *örsu.* = ಒರಸು 1, etc. (My.).

ಒರ್ಳ್ *örḷ.* = ಒರಿಲ್ 3, etc. ಒರ್ಳ್ (Bp. 51, 72).

ಒರ್ಳು *örḷu.* = ಒರಲ್, etc. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಒರ್ಳು (ಕುನ್ದಿಳಿಗೆ G.). ಒರ್ಳುಕಲ್ಲು. = ಒರಳುಕಲ್ಲು. (My.; ಉದೂಖಲ G.).

ಒಲ್ *öl.* **1.** = ವಲ್. To be pleased; to desire, to will; to like; to love (ಉಡುಗು Šmd. I; ಒಡಿಲ್ Ćt. II, 92; ಇಚ್ಚೆ ಬರ್ Šmd. Cm. 261; T. ಒಲ್, ಒಲ್ಚು; Tě., M. ಒಲ್ಪು). P. p. ಒಲ್ದು (Šmd. 261); negative participle ಒಲ್ಲದೆ (87); first person singular of the negative ಒಲ್ಪೆಂ, *commonly* ಒಲ್ಪೆ; third person ಒಲ್ಪಂ, *commonly* ಒಲ್ಪ. ಸಿರಿ ಒಲ್ಪಳೆ ಹೃದ್ಯ ವಿದ್ಯರಂ? (Šmd. 109). ನಭೋವಾರಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ಪಥಿಪಾಣ್ಡು ರಿಣ್ಡಮೊ? (Līlv. 3, 4). ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯನ್ ಒಲ್ಪೆಂ (J. 26, 26). ಒಲ್ಪೆ (ಸಿಕಿ, ನಿಷೇಧ Si. 469). ನಲ್ಲನ್ ಒಲ್ಪೀ ಒಲ್ಲ, ನೆಲ್ಲುಕ್ಕಿಬೋನೊಲ್ಲ, ಅಲ್ಲನೆ ಒಲ್ಲ, ಪೊಸಕೊಲ್ಲ; ಯಾಕೊಲ್ಲೀ ಇಲ್ಲ! ಆಡಕ್ಕೊಲ್ಲ (Sp.). ಪಾಪಿಲ್ ಒಲ್ಲದೆ (J. 28, 4). ಯಾಕಾಗವೊಲ್ಲದು, why not? (B. 2, 7; *vulgarly* — ವಲ್ಲದು). ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಹರೂ ಕೇಳಲೊಲ್ಲ (2, 17). ತನ್ನೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ನೆಸ್ಸಾಗಲೊಲ್ಲದು (3, 38). ಅವರ ಬಾಯಿಯಿನ್ದ ಮಾತುಗಳೇ ಹೊರಡಲೊಲ್ಲವು (3, 33). ನಿಮಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲೊಲ್ಲದೋ? (3, 123). ನಾನು ಹಲೇ ಹಾವಿ ಹಿಡಿಯುವದು ನ ನ್ನಿನ್ದ ಆಗಲೊಲ್ಲದು (5, 197). ಒಲ್ಲದ ಗಣ್ಡಗೆ ಬಿನ್ನೇಲಿ ಕಲ್ಲು (Prv.). ಮೇಳೆ ಒಲ್ಲದ ಗಿಡ (ವೈದ್ಯಮಾತ್ಯ Si. 147). See Bp. 2, 3. 9; 5, 38; 9, 34; 13, 10; 24, 65; 40, 12; 42, 7; 47, 21; 50, 48; 53, 33; 54, 1; 57, 64; 59, 11; 60, 5. 24. 33; Ćt. II, 26; Rśv. 5, 133; 12, 23; 13, 45; Śśv. 1, 84; J. 31, 33; Rām. 13, 5.

ಒಲ್ *öl.* **2.** = ಒಲು, ಮೆಲ್ 1, ಮೆಲು 2, (ಪೋಲ್ 2), ಪೊಲ್, ಪೊಲು, ವೋಲ್. Likeness, correspondence, equality; — like, as; as if; so that. ಬೆಳ್ಳಿಯೊಲ್ (J. 26, 17). ಪುಣ್ಯದ ಒಡಲೊಲ್ (28, 55). ಮೃಗಧರನೊಲ್ (28, 58). ದುರ್ದಿನ ದೊಲ್ (Rāghè. 17, 64). ಕಾಲಮಂ ಕಳೆವೊಲ್ (J. 28, 2).

ಒಲ *öla.* **1.** = ಒಲವು. — ಒಲವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To cause one's self to experience pleasure, to be pleased (Bp. 44, 30).

ಒಲ *öla.* **2.** A P. p. of ಒಲೆ 2, in ಒಲ ಕೊಳ್ಳು. (My.; ಒಲೆ ಬಾಡು G.).

ಒಲಕೆ *ölakĕ.* = ಒನಕೆ. (My.).

ಒಲಗಾಡಿ *öla-gāṛa.* An amiable man.

ಒಲಗಾರ್ತಿ *öla-gāṛti.* (Šmd. 246 Mdb.). An amiable woman.

ಒಲತ *ölata.* = ಒಲೆತ. (My.).

ಒಲದು *öladu.* = ಒಲೆದು. A P. p. of ಒಲೆ 1 q. v., & 2 (My.).

ಒಲಪು *ölapu.* (fr. ಒಲೆ 2). = ಒನಪು. Moving the body in a foppish manner, affectation in walking, etc., foppishness, dandyism, coquetry (J. 7, 6; My.).

ಒಲಪುಗಾತಿ *ölapu-gāti.* = ಒಲಿಪುಗಾರ್ತಿ. (My.). ಒಲಪುಗಾತಿಗೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಹಿತ್ತಲು (Prv.).

ಒಲಪುಗಾಡಿ *ölapu-gāṛa.* A fop, a dandy (My.).

ಒಲಪುಗಾಡಿಳು *ölapu-gāṛaḷu.* = ಒಲಿಪುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ *ölapu-gāṛti.* = ಒನಪುಗಾರ್ತಿ. A coquette (My.).

ಒಲವರ *ölavara.* = ಒಲವರ. Pleasure, etc. (ಒಲವ Bhn. 42, o. r. ವಲವರ; Bh. 8, 16, 26; 8, 23, 25); — alluring charm (Bp. 40, 58). — ಒಲವರಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take pleasure in, to side with (ಪಕ್ಷಸ್ವೀಕಾರ Šmd. Dh., o. r. ವ-).

ಒಲವು *ölavu.* (Šmd. 247). = ಒಲ 1. Pleasure, complacency; — kindness, favour, grace (ಒಲವರ Bhn. 42; My.). ಈಶ್ವರನ ಒಲವು (Šmd. 62). ಶ್ರೀನೇತ್ರನ ಒಲ ವಿನ್ದೆ (72). See Grj. 10, 95. 116; Bp. 1, 56; 26, 40; 27, 76; Prll. 3, 26; Rśv. 4, 118; 13, 71; Rām. 14, 2; 26, 23; J. 2, 2; 5, 1. 71; 6, 34; 11, 7. 22; 27, 22; 30, 42. 54; 34, 45. — ಒಲವಾನ್. -ಆನ್. To obtain or experience pleasure (Bp. 14, 5). — ಒಲವಲರ್. -ಅಲರ್. Pleasure to bloom or to become great (Bp. 50, 12). — ಒಲವುಣ್ಮು. -ಉಣ್ಮು. Pleasure to arise (Bp. 42, 1; 53, 48). — ಒಲವೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To assume pleasure: to be pleased (Bp. 36, 31; 60, 9). — ಒಲವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. To be linked to pleasure (or pleasure to be linked to): to be pleased (Bp. 34, 18; 49, 30; 54, 64; 59, 49).

ಒಲಸು *ölasu.* = ಒಲಿಸು. (My.).

ಒಲಸೆ *ölasĕ.* = ಒಲಿಸೆ, ವಲಸೆ, q. v., ವಲಿಸೆ. (My.).

ಒಲಹು *ölahu.* Swinging to and fro; a swing (ದೋಲ, ಪ್ರೇಂಖೋಲನ Mr. 461).

ಒಲಿ *öli.* = ಒಲೆ 1. To be pleased, to be favourable; to be pleased with; to desire; to like,

(My.; Tu.); to be apt, to be fit (see Śmd. s. ಒಲೆ 1). ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡವವ (ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ, ವ್ಯತ್ಯಾನ (Hlâ.). ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡಹಂ (ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ Mr. 452). ಅಬಿತು, ನೋಮೀಶನ್ ಒಲಿದು ಇತ್ತ ಅನಾಹತನುತಿಯ ಕುಮಿಹಿನ ಅಭಿನವಮಂಗಂ (Mr. 7). ಇತರಪಾಕವನ್ ಒಲಿಯದೆ (Bp. 3, 2). ಮಾತಿಂಗೆ ಒಲಿದು (11, 3). ಇಬ್ಬರ ನಿಜೈಗಳಿಗೆ ಒಲಿದು (27, 62). ತುಪ್ಪಮಂ..ಒಲಿವನಿತನ್ ಆರ್ಸಿ (32, 30). ಒಲಿದಳು ನಿನಗೆ (42, 7). ನಿನಗೆ ಮೃಡನ್ ಒಲಿಯನೇ? (44, 9). ಒಲಿವನಿತನ್ ಆರೋಗಿಸಿದಪೆಂ (59, 13). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೃಡನ್ ಒಲಿದು ಮೆಚ್ಚುವನು (60, 60). ದೇವನ್ ಒಲಿದಾತನೇ ಜಾತ (Sp.). See Bp. 11, 10; 22, 25; 43, 19; 46, 19. 47; 50, 48; 54, 73; Ltlv. 3, 6; Bh. 2, 13, 11. 37; Râm. 26, 24; J. 1, 6; 2, 47; 3, 10; 5, 44; 6, 15; 16, 12; 34, 47. **2,** to be pleasant, agreeable or fit. ಪಕುಗಳಿಗೆ ಒಲಿದ ಠಾವಿನೊಳ್ (Bp. 43, 72). — ಒಲಿ ಒಲಿ. rep. (Bp. 6, 26; 57, 45; Râghč. 17, 66).

ಒಲಿಪು ŏlipu. = ಒಲವು. (My.).

ಒಲಿಮೆ ŏlimĕ. = ಒಲುಮೆ, etc. (Bp. 11, 28; My.; Tč. ಎಲಮಿ).

ಒಲಿಸು ŏlisu. = ಒಲಸು. To cause to be pleased, etc. (My.). See Bp. 5, 50; 12, 26; 16, 31; 27, 49; 40, 40; 41 sum.; 42, 15. 17. 20; 44, 43. 44; 51, 47; 54, 61; 59, 55; Râm. 28, 27; J. 6, 15. ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (B. 5, 289). — ಒಲಿಸೊಲಿಸು. rep. (Bp. 6, 30).

ಒಲಿಸೆ ŏlisĕ. = ಒಲಸೆ, etc. (My.).

ಒಲು ŏlu. = ಒಲ್ 2, etc. (Bp. 37, 54; 58, 49; J. 6, 35; 17, 66. 72).

ಒಲುಮೆ ŏlumĕ. = ಒಲಮೆ, ಒಲುವೆ, ಒಲ್ಮೆ. Pleasure; affection, love, favour, kindness; royal protection (ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಣಯ Nr.; ಪದ Mr. 267; My.). See Bp. 4, 59; 18, 79; 29, 15; 35, 22. 26; 40, 78; 42, 15. 20; 51, 76; 61, 23; Râghč. 17, 70.

ಒಲುವೆ ŏluvĕ. = ಒಲುಮೆ, etc. See Sp. s. ಪಂಜು.

ಒಲೆ ŏlĕ. **1.** = ಒಲೆ 1. (My.; ಔಚಿತ್ಯದಿಂ ಬರ್ Śmd. 209 Cm.; Tu. ಒಲ, Tč. ವಲೆ). P. ps. ಒಲೆದು (Bp. 50, 4), ಒಲದು (14, 12; 24, 9).

ಒಲೆ ŏlĕ. **2.** (= ಒಸೆ). To swing (v. i.), to wave, to shake, to tremble; to move (ಆನ್ದೋಲನ Śmd. Dh.; ಮಿಸುಕು Śm. 108; My.; Tč.; M. ಉಲೆ; T. ಉಲ್ಪೆ, ಒಱ; *cf.* ಅಲೆ 1, ಉಯ್ಯಲ್, ಉಲುಕು 1). ಅಲಮ್ ಒಲೆದುದು (Ltlv. 3, 3; see s. ಪದು 3). See Grj. 9, 25; Bp. 18, 2; 24, 44; 26, 13; 32, 24; 38, 16; Râv. 13, 45; Śśv. 1, 33; Prll. 3, 25. **2,** to hang or bend to one side, as a wall, a tree, etc. (C.; Bp. 40, 77), as the body (Bp. 17, 2); *cf.* ವಾಲು. **3,** to move in a swinging manner, *i. e.* to move with artificial appearance or show (Bp. 29, 3). **4,** to shake (v. t.), etc. (Č. Bp. 46, 13; J. 3, 6; 7, 32; 18, 47), to bend (J. 5, 60). — ಒಲೆ ಒಲೆ. rep. (Bp. 29, 3; 36, 35; J. 27, 51). — ಒಲೆದಾಡು. -ಆಡು. To swing or move about, etc. (v. i. & v. t.; My.). ಮಜ್ಜಿಡುವ್ವಿಗಳ ಗಾನಕ್ಕೆ ಕೊರಲನ್ ಒಲೆದಾಡುವನ್ತೆ ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ಒಲೆದಾಡುವ, ಪೊಮ್ಪಣ್ಣಮ್ ಎಸೆವ ಕಲುಮ್ಪಿಗೀ (J. 3, 7).

ಒಲೆ ŏlĕ. **3.** = ಉಲಿ 2. (ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Kk. 42). — ಒಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. To sound (see Śmd. s. ಬಲ್ಲೋನೆ).

ಒಲೆ ŏlĕ. **4.** A fire-place (unconnected with a chimney), of which there are three kinds: **1,** the first one is composed of three rough stones two of which form the sides and one the back, and is always made in bath-rooms, court-yards, gardens, stables, and by the way-side, occasionally also in kitchens. A fire is made between the stones, and a pot placed over them. **2,** the second one (ಒಣ್ಟೊಲೆ) has the same triangular form and is equally broad and high (about one foot), but is constructed of mud or clay, and always adjoins to the wall of a kitchen. **3,** the third one (ಜೋಡುಕೋಡೊಲೆ) differs from the second only in so far as it is elongated to both sides. A hollow passage within connects the elongations with the fire, and conveys its heat to two extra-pots placed on the openings (ಕೋಡೊಲೆ) of their surface. Not unfrequently only one such elongation is made for one extra-pot, when the fire-place is called ಒಣ್ಟಿಕೋಡೊಲೆ. Occasionally the second kind of fire-place is constructed of clay in a portable shape (ಅಶ್ಮನ್ತಕ Śmd. Dh., Śm. 108; ಹುಲ್ಲಿ, ಅಶ್ಮನ್ತಕ, ಉದ್ಧಾನ, ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ Hlâ.; Mr. 211; Si. 305; C; Tu., M. ಉಲೆ, T. ಉಲ್ಪೆ, Tč. ಪೊಯ್ಯಿ; *cf.* ಉರಿ 1, ಉಲ್, ಉಳ್ಳು 3). ಒಲೆಯೊಡನೆ ಮುತ್ತುಂಗಾಲೊಳ್ ನರೆ ಬರ್ವನ್ನೆಗನುಂ ಇರು! (Śmd. 294). ಉರಿಯುವ ಒಲೆ (B. 5, 144). ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರ ಕಾಯುವ ಪಾತ್ರೆ (5, 144). ನಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಱಿಸಿ (4, 203). ಅಟ್ಟ ಒಲೆ (Râv. 5, 34). ಒಲೆ ಸೊಬ್ಬಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೀಯದೇ? (Prv.). See ಅಟ್ಟೊಲೆ, ಒಣ್ಟೆ ಕೋಡೊಲೆ, ಒಣ್ಕೊಲೆ, ಕೋಡೊಲೆ, ಗುಡ್ಡೊಲೆ, ಗೂಡೊಲೆ, ಹರಿಪೋಲೆ; Prvs. s. ಒಲೆ & ಮನೆ; Grj. 9, 25; Râm. 6, 10, 27; Dp. 158, 1. — ಒಲೆಗುಣ್ಡು. The three stones of which an ಒಲೆ consists (My.). ಆಡಿ ಸತ್ತ ಮಡಿಕೆಗೆ (ಅಡಿಯನು) ಜೋಡಿಸಿ, ಒಲೆಗುಣ್ಡ ಹೂಡ ಬಾರದು (Dp. 3). ರಸವನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಗುಣ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹುಚ್ಚಿ (B. 3, 46). See Prv. s. ಮೆಲು. — ಒಲೆಗುಪ್ಪ. -ಕುಪ್ಪ. A ball of clay for shutting one or both of the side-openings of an ಒಲೆ (My.). — ಒಲೆ ಹೂಡು. (or ಒಲೆಗುಣ್ಡು-). To put three stones together to form an ಒಲೆ (C.). — ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿಸು. To kindle a fire (My.).

ಒಲೆ ŏlĕ. **5.** = ಪೊಳೆ 1, etc. To appear, to come to light (Tč.; R.; see ಉಳ್ಳು 3).

ಒಲೆ ŏlĕ. **6.** (fr. ಒಲೆ 2). = ವಲ 2. The act of swinging, etc. (ತೂನೆ, ತೂಗು, ಅಲ್ಲಾಡು, etc., ಕವ್ವನ Śs.).

ಒಲೆತ ŏlĕta. = ಒಲತ. Swinging (My.).

ಒಲ್ಮೆ ŏlmĕ. = ಒಲೆಮೆ, etc. (My.). ದೈವದ ಒಲ್ಮೆ ಇರಲುಂ (further when there is—) ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬದವಂ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಆಗನೇ? (Śś. 44). — ಒಲ್ಮೆವೆಱು. -ಪೆಱು. Pleasure to be got, etc. (V. 23, 3).

ಒಲ್ಲನೆ ŏllanĕ. = ಐಯ್ಯನೆ. (Ct. I, 55; Abh. P. 10, after 200; 14, 138; Tĕ.).

ಒಲ್ಲಿ ŏlli. A small dôtra (ಉದ್ದಮಸೀಯ, ದೋವರ್ತಿ Mr. 343; C.; M., Tu.; Tĕ. ಒಲ್ಲೆ, ವಲ್ಲೆ). See Sp. s. ಒಲ್ 1; B. 3, 80. ಒಲ್ಲಿಯಲ್ಲೇ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮಾಡು! (Prv.). — ಒಲ್ಲಿವಾಟು. -ಪಾಟು. Making show with a gracefully arranged ŏlli (My.; Te.).

ಒಲ್ಲೆ ŏllĕ. See s. ಒಲ್ 1.

ಒವರ್ಣ ŏ-varṇa. = ಬಿಕಾರ. (Śmd. 67).

ಒಸ ŏsa. = ಹೊಸ. (My.).

ಒಸಗು ŏsagu. = ಹೊಸಗು. (My.).

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 1. (fr. ಒಸೆ). = ಒಸಗೆ 1, etc. Joy; a joyful occasion, a feast, a festival (ಉತ್ಸವ, ಮಹಸ್ಸು, ಕ್ಷಣ Hlâ.; ಉತ್ಸವ, ಕ್ಷಣ Mr. 452; My.). See Bp. 4, 11; 21, 6; 28, 22. 23; 32, 14; 36, 11; 37, 5; 53, 11; 57, 88; 58, 29; Bh. 2, 13, 44; 8, 23, 8; J. 31, 14. 64; Rây. 8, after 5; 10, after 57; V. 14, 44. — ಒಸಗೆವಜ್ರಿ. -ವಜ್ರಿ. A drum used on festive occasions (ಒದ್ದಣ Ct. II, 47; Ss.; J. 5, 2).

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 2. (fr. ಉಸಿರ್ 1?). = ಹೊಸಗೆ 2, etc. Speech, report, news (ಈರ್ತಿ Ct. II, 60; J. 19, 46; 23, 50; 30, 53; My.; Tu.). — ಒಸಗೆ ಕಳುಹಿಸು. To send news (My.). — ಒಸಗೆಯೋಲೆ. -ಒಲೆ. A palm-leaf on which a report is written (My.). ರಾಯನು ಮನದಿ ಘನಕರುಣಮಂ ತಾಳಿ, ಕೆನೆವಾಲು ಸಕ್ಕರೆಯು ನೆರದ ಪೋಲ್ ಆಯಿತೆನ್ದು, ರಸವಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ಜೇನಿಟ್ಟ ಪೋಲಾಯಿತೆನ್ದು, ಒಸಗೆಯೋಲೆಗಳನ್ನು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಕಳುಹಿದನು (Cŏrakathĕ). — ಒಸಗೆವೇಟ್ಮ. -ಪೇಟ್ಮ. To tell news (J. 18, 6). — ಒಸಗೆ ಪೇಟ್ಮು = ಒಸಗೆವೇಟ್ಮ. (My.).

ಒಸಡಿ ŏsaḍi. = ಒಸಡು, ವಸಡಿ, ವಸಡು. The gums (C.). ಹಲ್ಲುಗಳು ಒಸಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲುಗೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತವೆ (B. 4, 84).

ಒಸಡು ŏsaḍu. = ಒಸಡಿ, etc. (My.).

ಒಸತಿ ŏsati. Tbh. of ವಸತಿ. (My.; Râm. 5, 8, 35).

ಒಸರ್ ŏsar. 1. = ಒಸರು 1. To ooze, to trickle, to flow gently (ಸ್ರವಣ Śmd. Dh.; ಋಸಿ Śm. 110; Tu.; *cf.* ಉಗು 1, ಒಡಿ 3, ಒಜೆ 1, ಒಜ್ಜಿ 1; ಸೋರ್). P. p. ಒಸರ್ತು. ಒಸರ್ತುದು (ರೀಣ, ಸ್ಯನ್ನ, ಸ್ನುತ, ಸ್ರುತ Nr.). ಒಸರ್ವ (Bp. 40, 70; 48, 30). See Bp. 12, 49; 53, 24; 61, 41; J. 21, 58; 24, 47; 28, 35. ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಮ್ ಒಸರ್ವನ್ತಿರೆ ಗೋಲಿಕಲ್ಲ್ ಒಸರ್ಗುರ್ವೀ ಬಿಲ್ದಿಂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13). **2.** to let ooze out, to emit. ರಸಮನ್ ಒಸರ್ವ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಚಲ್ವುನುಂ. . . ಉಸುರ್! (Kk. 3).

ಒಸರ್ ŏsar. 2. = ಒಸರು 2. Oozing, etc. — ಒಸರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. The oozing-stone: a kind of crystal (ಚನ್ದ್ರಗಲ್, ಕುಳಿಗರ್ಗಲ್ Ct. II, 112).

ಒಸರಿಸು ŏsarisu. To cause to ooze, etc. (My.).

ಒಸರಿಸುಹ ŏsarisuha. Oozing, etc. (ಸ್ಯನ್ದ, ರೀತಿ Nr.).

ಒಸರು ŏsaru. 1. = ಒಸರ್ 1. (C.). P. p. ಒಸರಿ. ಒಸರುವ (Bp. 32, 21). ಒಸರೊ (= ಒಸರುವ, Bh. 1, 5, 9). See J. 3, 12. 27; 12, 38; 20, 20; 21, 31.

ಒಸರು ŏsaru. 2. = ಒಸರ್ 2. — ಒಸರುಸೀರು. Oozing or trickling water. ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಒಸರುನೀರಿನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಒಸಲು ŏsalu. = ಔಸಸ್ತ್ರಲ್, etc., ಹೊಸಲು. (My.).

ಒಸಿ ŏsi. = ವಸಿ, etc. A little (My.).

ಒಸಿಗೆ ŏsigĕ. = ಒಸಗೆ 1, etc. (My.).

ಒಸೆ ŏsĕ. To be delighted or joyful; to be delightful; to be suitable (ಪ್ರಸನ್ನ Śmd. Dh.; T. ಉಗ, ಉಜ, ಉಜರ್, ಉಯರ್, to be lifted up, high or elevated; to be glad, pleased; ಉವಗ್ಯೆ, ಓಗ್ಯೆ, joy; M. ಉವ, to jump up, exult; to love; *cf.* ಓ 4). P. ps. ಒಸೆದು, ಒಸದು (Bp. 18, 57). ಒಸೆದಂ (Śmd. 255). ಒಸೆದಳ್ (245). See Śmd. 74. 258; Grj. 2, 60; 10, 106; Bp. 3, 33; 5, 38; 8, 18; 28, 3; 30, 5; 50, 14; 61, 40; Kk. 3; Śm. 9. 98; Rây. 5, 133; 13, 43; J. 6, 16. 19; 15, 9; 28, 20. — ಒಸೆ ಒಸೆ. rep. (Bp. 33, 9; 34, 4).

ಒಸೆಗೆ ŏsĕgĕ. A gift, a present (T. ಒದವಿ, a gift; Tĕ. ಒಸಗು, to give; see ಪೊಗದಿ & ಬುದಿ 2). ಸತಿಯುಂ ಪತಿಯು ಬೀಡ್ವರಿಗೆ ಒಸೆಗೆಗಳನ್ ಒಸೆದು ಇತ್ತು (Bp. 3, 33).

ಒಳ್ ŏḷ. 1. = ಉಳ್ 1, q. v. To be, etc. ಒಳಂ, ಒಳರ್ (Śmd. 292). ಒಳವು (5. 15. 23. 112. 292). ಒಳವೆ? (292). ಒಳನೇ? (233). ಒಳರೇ? (39). ಇದಕೆ ಎಳಸದ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ್ ಒಳರೆ? (Ct. I, 1).

ಒಳ್ ŏḷ. 2. = ಉಳ್ 3, ಒಳು 1. That is; that is true, good, nice, etc. (ನಿಗರ Ct. II, 24; T.). Its final is doubled before a following vowel (Śmd. 84). — ಒಳ್ಳಗ್ಗಡ. -ಕನ್ನಡ. True or good Kannaḍa (Śmd. 197). — ಒಳ್ಳಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Good poetry (Śmd. 89. 221). — ಒಳ್ಳಗಣ. A good quality, virtue (Čh. v. 5). — ಒಳ್ಳಗಿನ್ದಿಗೆ. True courage (Rây. 1, 133). — ಒಳಿಪ್ಪಿನಿ. -ಗೊಂಚೆ. A good bunch (Rây. 10, 2). — ಒಳ್ಪಸ. Good fame (R.). — ಒಳ್ದಳ. A beautiful leaf (or lotus, J. 18, 35). — ಒಳ್ದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. A nice garment; a nice ornament (Čh. in G. MS. v. 2). — ಒಳ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. A beautiful ornament (Rây. 11, 165). — ಒಳ್ದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. A beautiful beam (Śśv. 1, 70). — ಒಳ್ನಾಡು. A nice country (Abh. P. 16, 78). — ಒಳ್ನುಡಿ. = ಒಳುನುಡಿ. A true, good, clever, or sensible word. ಕರ್ಣನ ಒಳ್ನುಡಿ (Śmd. 133). ಒಳ್ಗಬ್ಬಮುಮ್ ಒಳ್ನುಡಿಯುಂ (89. 221). — ಒಳ್ನುಡಿಕಾಡು. (Śmd. 235). = ಒಳುನುಡಿಕಾಡು, q. v. ಬರಬ್ರಾಹ್ಮತಾಗಿ ಬಿದ್ದುಂ ಜಗದ್ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ನುಡಿಕಾಬಿನ್ ಆದ (217. 222 Mḍb.). — ಒಳ್ನುಡಿದೋಲ್. -ತೋಲ್. To exhibit good words (Śśv. 1, 48). — ಒಳ್ಪುಗೊಂಡಲ್. A fine flower-bunch (Abh. P. 14, 196). — ಒಳ್ಮಾತು. A good word (Ct. II, 98). — ಒಳ್ಮುತ್ತು. A true, real pearl. — ಒಳ್ಮುತ್ತು ದೊಡ. -ತೂಡ. An ornament of true pearls. ಗಜಪಿರವಿ, ಪನ್ನಿಯ ದಾಡಿಯಿಂ ಪೆಸರ್ವೆತ್ತು ಪುಟ್ಟದ ಒಳ್ಮುತ್ತು ದೊಡಗಳ. . . ಮಿಣ್ಣಿ ವೆಣ್ಡಿತಿಯರ್ (Râghč. 17, 65). — ಒಳ್ಳೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Beautiful lustre (Śśv. 1, 77). — ಒಳ್ಳೀಟು. -ಚೀಟು. Suitable erotic movements, etc. (Rây. 11, 83). — ಒಳ್ಳರಲ್ದಿರಿ. -ಅರಲ್-ತಿರಿ. To wander about in search of nice flowers (Śśv. 2, 39). — ಒಳ್ಳಾಳ್. -ಆಳ್. A good man or servant. (Śmd. 84. 214 Mḍb.). — ಒಳ್ಪಿಹ. -ಇಹ. Truth or goodness being therein: true, good, nice, etc. ಒಳ್ಪಿಹ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ Hlâ.). ಒಳ್ಪಿಹ ನುಡಿ (ಸುವಚನ Nr.). ಒಳ್ಪಿಹ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ಸಚನೇಷ್ಟಿತ Nr.). ಒಳ್ಪಿಹ ನೋಟವು (ವಲ್ಗುದರ್ಶನ Nr.). ಒಳ್ಪಿಹ ನಲ್ಲದ ಆರನುಸುಳ್ದ ದೇತ (ರಾಜನ್ವನ್ತ್, etc. Nr.). ಒಳ್ಪಿಹ ಮಣ್ಣಾ (ಮೃತ್ತೈ, etc. Hlâ.). ಒಳ್ಪಿಹ ಕುದುರೆ (ಉತ್ತಮವಾಜಿ Nn. 12). ಒಳ್ಪಿಹ ಗತಿ (ಸದ್ಗತಿ); ಒಳ್ಪಿಹ ಗುಣ (ಸದ್ಗುಣ 66. 113). ಒಳ್ಪಿಹ ಕುಲ (ಸತ್ಕುಲ 129). See Nn. 25. 30. 68. 107. 114. 115. 116. 146. 160. 161. 163. 167; Bp. 21, 30; 55, 32; 58, 46. — ಒಳ್ಪುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. A good

meal; good food. (Śmd. 214). — ಒಳ್ಳಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Good, eatable oil, as that of ĕḷḷu, kusubĕ, etc. (C.).

ಒಳ್ ŏḷ. 3. = ಉಳ್ 2, ಒಳು 2. That is hidden: the inside; inner; in; into; among; at; with; on; etc. (ಅಲ್ಲಿ Śmd. 145. 115; *cf.* ಉಳಿ 1). ಶ್ರೋತ್ರತ್ರಿದೊಳ್, ಶಾಸ್ತ್ರಮುಖದೊಳ್ (1). ಇದಜೊಳ್ (3). ಸಾಲಿಗೆಯೊಳ್ (28). ಮಾತಿನೊಳ್ (61). ಸಮ್ಮಗೆಗಳೊಳ್, ಅತನೊಳ್ (143). ಕೊಡದೊಳ್ (145). ದೇವರೊಳ್, ಕಾದುವರೊಳ್, ಮೊಗದೊಳ್, ವೀರದೊಳ್ (163). ಕೊಡಲಿಯೊಳ್, ಗದೆಯೊಳ್, ಕವಿಯೊಳ್ (165). ಕೆಯ್ಯೊಳ್ (145). ದಿವಸದೊಳ್ (167). ದಿನದೊಳ್ (262). ಪವಣಿಗೊಳಮ್ ಆ ಸಂಜ್ಞೆಯೊಳಂ (122). ಎಲ್ಲ ಅಂಗಮ್ ಎಲ್ಲ ಧನನುಮನುಮನ್ ಎಲ್ಲ ಎಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮಗೆ! (183. 208). ತಲೆಯೊಳ್ ಇರ್ದ ಪೂಣಿಕಮಂ ಹೂಡಾವಣಿ ಎಮ್ಮುದು (Hlā.). ಒಳೆ (Śm. 3. 19). See also Śm. 7. 20; Čpr. 7, after 92; Rśv. 5, 125; 6, after 11 and 24; 9, 26; 13, 10; 13, after 95; J. 19, 7; 33, 21. — ಒಳಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. Control (My.). — ಒಳಟ್ಟೆ. -ಅಟ್ಟೆ. The inner sole of a shoe (C.). — ಒಳಪಂಗು. -ಅಪಂಗು. To hide one's self. ಇಡಿದ ಇನ್ಸನದೊಳ್ ಫಣಿ ಒಳಪಂಗೆ (Rśv. 9, 25). — ಒಳಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. An inner branch. (Śmd. 112. 223). — ಒಲ್ದಿರುಳ್. -ತಿರುಳ್. The marrow (Bp. 11, 34). — ಒಳ್ತೊಡೆ. -ತೊಡೆ. Thigh-in: thigh-connexion. ಒಳ್ತೊಡೆಯ ಸನ್ಧು, the joint connected with the thigh, the knee (ಪೊಟಿಕಾಲ್ Śmd. I). 2, the inner side of the thigh (J. 11, 9). — ಒಳ್ತೊಜ್ಜಿ. -ತೊಜ್ಜಿ. The inner part or middle of a stream (J. 9, 24). — ಒಳ್ತನೆ. -ಮನೆ. An inner house or room (ರೆ. Bp. 5, 50). — ಒಳ್ಳುಡೆ. -ಉಡೆ. = ಉಳ್ಳುಡೆ. (Grj. 3, 47).

ಒಳ್ ŏḷ. = ಒಳು, etc., ವಳ್ q. v.

ಒಳ ŏḷa. 1. (Śmd. 70). The inside. (Tu. ಉಳ). Dative ಒಳಕ್ಕೆ (Si. 239. 431; *only* in Si.), ಒಳ್ಗೆ (My.), ಒಳಯಿಂಕೆ. ಒಳಯಿಂಕೆ ಅಯ್ದು (Bp. 51, 80). — ಒಳ ಅಟ್ಟ. A loft in a house. (Śmd. 70). — ಒಳ ಅನುಭವ. Internal experience (Si. 387). — ಒಳಕಲಂ. A subordinate paragraph (My.). — ಒಳಕಾಲು. The side of the phalanges of the foot (My.). — ಒಳ ಕುದುವ. An inner island (Bh. 2, 4, 10). — ಒಳಕೆಯ್. 1. The palm of the hand (Śmd. 78; Bp. 21, 43; My.). — ಒಳ ಕೆಯ್. 2. = ಒಳಗೆಯ್. To do, or put, inside (of one's self): to take in, to inclose, to comprise (in one's self), etc. (ಅನ್ತಃಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Rśv. 3, 21; 7, after 17; 8, 42; Śśv. 1, 31). *Cf.* ಒಳಕೊಳ್. — ಒಳ ಕೆಯ್ಯು. To cause to take in, etc. ನಲಿನನಾಲಮಂ ಬಳಸಿ ತೞ್ತ ಅಲಿಮಾಲೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ ಒಳ ಕೆಯ್ವು, ನೀಲರತ್ನದ ಕಡಯಮಂ ಪದಾಗ್ರದೊಳ್ ಅನ್ತರ್ಗೊಳಿಸಿ (Rśv. 13, after 59). — ಒಳ ಕೊಳ್. = ಒಳಗೊಳ್. To inclose; to comprise; to contain; to assume; to unite with one's self. See Śmd. 208; Abh. P. 4, 24; 11, 83; Grj. 2, after 106; Bp. 3, 30; 26, 13; 37, 5. 35. 38; Rśv. 5, after 115; 6, after 24; J. 6, 3; 29, 35. — ಒಳಕೋಟ್ಟೆ. An inner fort. (Śmd. 209). — ಒಳಗಡೆ. -ಕಡೆ. The inner side, the inside (B. 5, 210; My.); inside (Si. 33. 205; My.). 2, meanwhile (B. 2, 33; My.). 3, before (B. 4, 10). 4, afterwards, later (My.). — ಒಳಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. An inner pair of scissors. ಜ್ವರ ಗುಲ್ಮ. . . ಕೃಚ್ಛಾದಿರೋಗಗಳು ಕರುಳಿನ ಒಳಗತ್ತರಿಯ ಹಾಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ಪರಿಪಠಿಯ ವ್ಯಾಧಿ (Sarpabhūshana in B. 5, 320). — ಒಳಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. An inner, essential fragrance (Bp. 1, 7). — ಒಳಗುಟ್ಟು. A secret (C.). — ಒಳಗುಡಿ. An inner apartment. ಒಳಗುಡಿಯ ಪಾದರ (Bh. 2, 2, 78). 2, the inner part of a temple (My.). — ಒಳಗುನ್ದುವಿಕೆ. -ಕುನು ವಿಕೆ. Mental agony, anxiety (ಆಧಿ, etc. Si. 70). — ಒಳಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಒಳ ಕೆಯ್ No. 2. (V. 23, 10). — ಒಳಗೊಳ್. = ಒಳಕೊಳ್. (J. 26, 11; 29, 35). — ಒಳ ಚಾಱು. To inclose, to tuck in (Râm. 3, 6, 5). — ಒಳಚುಱ್ಱು. An inward piercing (Bp. 40, 61). — ಒಳಜ್ವರ. A bone-pervading latent fever (C.). — ಒಳಡೊಂಕು. Bending inward. — ಒಳಡೊಂಕುಕಾಲ್. A bandy-leg (Bp. 58, 49). — ಒಳತೋಟೆ. Internal war or strife (Bh. 1, 8, 1). — ಒಳದವಡೆ. The inner side of the lower cheek (My.), or of the jaws (Si. 214). — ಒಳದಾರಿ. A bye-road, a near path (C.). — ಒಳದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To inclose (Bh. 6, 4, 67). — ಒಳದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. = ಒಳ್ತೊಡೆ No. 2. (My.). — ಒಳನಾಡು. An inland country (My.). — ಒಳಪಡಿ. That which is put in scales to produce equipoise (My.). — ಒಳ ಪಡಿಸು. To cause to yield; to seduce (My.; Si. 446); to make subordinate, etc. etc. (My.). — ಒಳ ಪಡು. To succumb; to yield (My.); to be subordinate (as a son to his father, in ಒಳ ಪಟ್ಟದ್ದಾನೆ, My.); to be subject to (as one's debts to his property, My.); to be charged upon (as one's debts upon his essets, My.); to be merged (as several smaller debts into a larger one, My.). — ಒಳ ಪುಗಿಸು. To cause to enter in or among (Grj. 2, after 106; Rśv. 13, after 104). — ಒಳ ಪುಗು. To enter in, etc. (ನಡುವೆ ಪುಗು Śmd. 149). See Śmd, 28; Grj. 10, 105; Bp. 57, 37; 60, 31; Bh. 1, 8, 53; Rśv. 5, 24; J. 9, 14. — ಒಳಬಾಗಿಲ್. An inner door (ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ, etc. Si. 110). — ಒಳಭಾಗ. An inner part (My.; G.). — ಒಳಮಗ್ಗಲು. The inner side (B. 4, 141; My.). — ಒಳಮಟ್ಟ. = ಒಳಾಯ. (My.; Mg. ಒಳಮಟ್ಟು). — ಒಳಮನೆ. An inner apartment (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ Si. 416). — ಒಳಮಾತು. A secret or private communication (My.). — ಒಳಮುಚ್ಚಳ. A low diffuse plant, Neptunia triquetra Benth. (Z.). — ಒಳಮೆಯ್. The inner (or lower) side (B. 3, 36; 4, 70; My.). — ಒಳವಾಲಂಗೊಳ್. -ಬಾಲಂ-ಕೊಳ್. To draw in the tail (Śmd. 78). — ಒಳವಾಲ ಪಾಕು. To lose, not to win (My.). — ಒಳವುಸಲು. -ಉಸಲು. Breath inhaled (S. Mhr.). — ಒಳನಂಜು. A secret design, a plot, intrigue (B. 4, 9. 20; My.; Tu. ಉಳನಂಜಿ). — ಒಳ ನಾರ್. = ಒಳ ಹೊಗು. (G.). — ಒಳನಾಲ. A secret debt (C.). — ಒಳಸೆಱಗು. The end of a woman's cloth that is tucked inside (My.). — ಒಳ ಸೋರ್. (To fear); to flinch, to withdraw (ಅಳ್ಕು ಳಿಸು, ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಪೆಡ ಪೆಟ್ಟು, etc., ಅವಸರಣ Śś.). — ಒಳ ಹೊಗು. = ಒಳ ಪುಗು. (Si. 85). — ಒಳಹೊಟ್ಟೆ. The stomach (ಕೋಷ್ಠ, ಅನ್ತರ್ಜಠರ Si. 416); the inside of the belly (My.). — ಒಳಾಗ್ರ. -ಅಗ್ರ. The inner place or garden; that is indigenous, not imported (used with regard to fruit), as ಒಳಾಗ್ರದ ಅಡಿಕೆ, -ಬಾಯಿ (My.). — ಒಳಾಯ. -ಅಯ. Intermediate space (C.).

ಒಳ ŏḷa. 2. (= ಒಳಪ, ಪೊಳಪು 1). Shine, blaze (*cf.* ಉಳ್ಕು 3). See ಉಳ್ಕಿಳ.

ಒಳಗನೆ ŏḷagu-anĕ. Inside, in, into. (Tě. లోనే). ಮುಣಿಮಯಮಪ್ಪ ರದ ಒಳಗನೆ ಪೊಕ್ಕು (Rśv. 10, after 5).

ಒಳಗು ŏḷagu. (Śmd. 145). That is inside (J. 8, 42); the inside, the inner part; the heart; a secret;—within; in; into; etc. Acc. ಒಳಗಂ (Śmd. 149 Cm.); Gen. ಒಳಗಣ (Śmd. 135; Bp. 18, 12. 59; 37, 1; 41, 21; 48, 20; 56, 24, 32; 57, 42; J. 6, 6; 11, 17; Si. 319), ಒಳಗಿನ (Si. 267. 342; B. 1, 24; 3, 119); Dat. ಒಳಗಣ್ಗೆ (Rśv. 10, after 31); Abl. ಒಳಗಣಿಂ (Śmd. 135), ಒಳಗಿನ (B. 3, 80. 81; 5, 35), ಒಳಗಿನಿನ್ದ (Si. 269. 380). ಬನುಜೊಳಗು

(ಅನ್ತರ್ಜಾತರ, ಕೋಷ್ಠ); ಮನೆಯೊಳಗು (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ, ಕೋಷ್ಠ Nr.). ಸಮುದ್ರದೊಳಗಣ ಕ್ರೂರಸತ್ವಂಗಳಂ ಯಾದಸ್ಸು ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಪೆಟ್ಟಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಂ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾತಿ (ಹಸ್ತಿನಪು); ನವಿಲ ಗಱಿಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರಮ್ ಆರ್ದ್ರ ಬಣ್ಣ (ಚನ್ದ್ರಿಕ); ನೀರೊಳಗಣ ಚಿಪ್ಪು (ತಮ್ಬುಳಿಗ); ಆರಸಿನೊಳಗಣ ದಾರವಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಾನ್ನ ಎಸಿಸುಗು; ಒಳಗಣ ಬಾಗಿಲು (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ); ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ ಶಿಶು (ಭ್ರೂಣ Nr.). — ಒಳಗಣಂ. -ಆಂ 3. (Śmd. 136). A man who is within, etc. — ಒಳಗಾಗು. -ಅಗು. To expose one's self to, to become a butt for, to incur; to get into the power of; to submit, to submit one's self, to be subject. See Bp. 16, 10; 24, 70; 28, 20. 36; J. 1, 6; 5, 67; 11, 15; 17, 35; 27, 17; B. 3, 33; 4, 2. 89; 5, 2. — ಒಳಗಾದು. -ಅದು. The heart or courage to go out or to fail (Grj. 4, after 120). — ಒಳಗಿನ್ದೊಳಗೆ. -ಒಳಗೆ. Secretly, privily (C.; B. 4, 139). — ಒಳಗುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give out or reveal a secret. ಒಳಗುಗೊಡುವುದು (ಉಪಜಾತ Hlâ.). — ಒಳಗುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. (= ಒಳ ಕೆಯ್ಯು). To cause to take in, etc. (Śśv. 2, after 42). — ಒಳಗುದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. To reveal a secret. ಒಳಗುದೋಱಿಪುವದು (ಉಪಜಾತ, ಭೇದ Mr. 457). — ಒಳಗೊಳಗು. rep. (Bp. 61, 62).

ಒಳಗೆ ǒḷagĕ. = ಒಳಗು (Śmd. 145). In the inside, inside, within, in, into, (on, with), etc. (C.). ಈ ಪೊಱಗೆ ಇರೆ, ಈಬ್ ಒಳಗೆ ಇರೆ (145). ಬನದೊಳಗೆ (73). ಉಡಿಯೊಳಗೆ (125). ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ (115). ನೆಲದೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗ ಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು; ಒಡಲೊಳಗೆಯುಂ ಹೋಗ್ವಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಆವುದಾನೊನ್ದಜಿಕಿಳಗೆ ಪೋಲಿಸುವುದು (ಉಪಮೆ); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ); ಹಗೆಯರಿ ಬ್ಬರೊಳಗೆ ವಿರೋಧ ಸುಟ್ಟಸುಸ (ಭೇದ); ಕೊರಲೊಳಗೆ ಗುಬ್ಬಿಯಲ್ ಇಕ್ಕುವುದು ನಿಷ್ಠಿತಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Nr.). ಏಟು ದಿವಸದೊಳಗೆ or ಏಟು ದಿವಸಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, within seven days (C.; Si. 316). See Ćpr. 7, 60; 7, after 92; Bh. 1, 8, 34. 48. 69; 2, 4, 7; 2, 13, 13; Śm. 20. 42. 48. 111; Rśv. 6, 23; 10, after 31; Si. 64. 216. 316. 321. 369. 376. — ಒಳಗಿರ್. -ಇರ್. To be inside or in. 2, to meddle in or with (Bp. 60, 40). — ಒಳಗೆ ಸೇರು. To go inside; to sink, as an eye (C.; B. 4, 41). — ಒಳಗೊಳಗೆ. rep. (Bp. 3, 14. 25; 43, 25; 57, 48; J. 19, 17).

ಒಳತು ǒḷ²-atu. = ಒಳಿತು, etc. That is good, etc. (S. Mhr.).

ಒಳದು ǒḷ³-adu¹. That is within, the inner part (My.).

ಒಳಪು ǒḷapu. = ಪೊಳಪು 1, etc. (My.).

ಒಳಱಿ ǒḷaṟu. **ಒಳಱಿ.** To sound, to cry, to roar (ರಾವ Śmd. Dh.; ಧ್ವನಿಗೆಯ್ Śmd. 184 Cm.; Śśv. 2, 15; T., M. ಉಳಱು; *cf.* ಒದಱು 1). ಒಳರ್ದು (Rśv. 13, after 138).

ಒಳಲೆ ǒḷalĕ. A bivalve shell used in feeding children (Bp. 15, 13; My.).

ಒಳವರತೆ ǒḷavaratĕ. (= a ಬಲವರತೆ). Pleasure, love (B. 5, 85).

ಒಳವು ǒḷavu. The inside; a secret (My.; Tč.; T., Tu. ಉಳವು). See ಕಣ್ಣೊಳವು, Prv. s. ಮಗ 1. 2, authority, control. ಈ ಸ್ಥಲವು ನನಗೆ ಒಳವು (My.). — ಒಳವುಕು ದುರೆ. A stallion (Sd.).

ಒಳಿಗ ǒḷiga. = ಉಳಿಗ 1, q. v.

ಒಳಿರ್ ǒḷir. = ಅಳಿರ್, q. v.

ಒಳಿತು ǒḷ²-itu No. 2. = ಒಳತು, ಒಳ್ಳಿತು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು q. v. That is good, etc. (C.). ಶುಭ, ಮಂಗಳ, ಕಲ್ಯಾಣ, etc. ಒಳಿತಕ್ಕೆ ಪೆಸರ್ (Mr. 26). ಅವನನ್ನು ಒಳಿತಾಗಿ (well) ತಳಿಸಿದರು (B. 1, 23; 2, 31). ನೀವು ಒಳಿತಾಗಿದ್ದೀರೋ? (3, 67). ತನ್ನ ಒಳಿತ ಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ದುಡಿಯ ಬೇಕು (3, 115). ನಾನು ಒಳಿತಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 197). — ಒಳಿತು ಕೆಡಕು. That is good and that is bad (C.; B. 3, 53). — ಒಳಿತು ಹೀನ. = ಒಳಿತು ಕೆಡಕು. (C.; B. 4, 14. 89).

ಒಳು ǒḷu. 1. = ಒಳ್ 2, etc. — ಒಳುದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. A nice, beautiful thigh (Bp. 42, 23). — ಒಳುನಾರಿ. A good woman (ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ Mr. 306). — ಒಳುನುಡಿ. = ಒಳ್ನುಡಿ. A good, clever word or speech (Bp. 42, 8). — ಒಳುನುಡಿಕಾಱಿ. = ಒಳ್ನುಡಿಕಾಱಿ. A man who uses true, good, or clever words or speech; an eloquent man (ವಾಚೋಯುಕ್ತ, ಸಚಿವ, ವಾಗ್ಮಿ, ವಾನದೂಕ Nr.). — ಒಳುಮಾಟ. A good, pious deed (Bp. 4, 46). — ಒಳು ಮೊಗ. A good, fine face (Bp. 5, 25). — ಒಳುರೂಪು. A good form (see Mr. s. ಪರಭಾಗ). — ಒಳುವೆಣ್ಣೊಸು. -ಪೆಣ್ಣೊಸು. A good woman (ವರಸ್ತ್ರೀ, ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ Hlâ.). — ಒಳುವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A good name (Kk. 10*b*.). — ಒಳುಸೂದುಮಾತು. A good, nice sû̆umâtu (Bp. 42, 4).

ಒಳು ǒḷu. 2. = ಒಳ್ 3, etc. (My.). ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಒಪ ಸಮ ಯದೊಳು ಸಮ್ಮುಮದಿಂ ಮೂಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟಿ (ವಿಭ್ರಮ); ಏಕಘುರಮ್ ಆಹ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಕಘುರೀಣ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 14, 29; 37, 56; 53, 31; Śm. 17.

ಒಳು ǒḷu. = ಒಳ್, ಒಳೆ, ಎಳ್ q. v. ಒಳೆನ್ದು ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Śmd. II).

ಒಳುಪು ǒḷupu. = ಒಳುಹು, q. v. (ಮಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497, o. r. ಒಳುಹು).

ಒಳುಹು ǒḷuhu. = ಒಳುಪು, ಒಳ್ಪು q. v. Essence; — property, possession; — trueness, goodness, excellence, superiority, superior merit, etc. (ಪರಭಾಗ, ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ Hlâ., Mr. 456; see ಒಳುಪು).

ಒಳೆ ǒḷĕ. = ಒಳು, etc. (ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ Kk. 81, Śm. 41; MSS. ಪೊಳೆ & ವಳೆ).

ಒಳ್ತನ ǒḷtana. = ಒಳ್ಳೆತನ. The state of being good, etc. (ನೆಜವಣಿಗೆ Bhn. 34).

ಒಳ್ಪು ǒḷpu. = ಒಳುಪು, etc. (ಎಡ್ಡ Čt. I, 6; ಲೇಸು II, 81; ವೃಷ, ಒಳ್ಪಿತ್ತು Nn. 16; ಜಾತ್ಯ, ಒಳ್ಪಿತ್ತು 74; ಪ್ರಸವ, ಒಳ್ಪಿತ್ತು 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಒಳ್ಪಿತ್ತು 138). ಒಳ್ಪಂ (Śmd. 2. 61. 63; Kk. 3). ಒಳ್ಪಿನ್ದೆ (Śmd. 17). ಒಜಳದ ಒಳ್ಪಮಂ ತೆಗೆವುದು (ಆಪಹಾರ, ಆಪಜಯ Nr.). See Abh. P. 7, 80; 11, 22; Grj. 10, 108. 114; V. 14, 52; Śśv. 1, 84; J. 18, 36; 28, 61; 30, 15.

ಒಳ್ಳಿ ǒḷḷi. = ಉಳ್ಳಿ 1, etc. See ಬಳ್ಳಿಳ್ಳಿ, ಟಳ್ಳಿಳ್ಳಿ.

ಒಳ್ಳಿತು ǒḷḷ²-itu No. 2. = ಒಳಿತು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು. (Śmd. 95). That is; that is true; that is good, auspicious, nice, handsome, excellent, well, etc. (ನಲ್ Čt. II, 97; ಒಜ್ಜ II, 24; ಶ್ರೇಯಸ, ಕಲ್ಯಾಣ, etc. Hlâ.; ಪುರುಳ್ Bhn. 11; ಸದಗರ 56; ವೆಕಟ, ಸುರಭಿ, ವಿವಕ್ಷಿತ, ವೃಷಭ Hlâ.; ಸಮಾನ Nr.; ವೃಷ, ಒಳ್ಪು Nn. 16; ಪ್ರಮಾಣ, ಮುಂಬುಲ 139; ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532; My.). ಒಳ್ಳಿತಕ್ಕೆ (Hlâ.). ಒಳ್ಳಿತಪಲಿ (Mr. 532). ಒಳ್ಳಿತಂ ಗೆಯ್ವವ (ಶುಭಂಯು, etc. Hlâ.). ಮಿಗೆ ಒಳ್ಳಿತಂ ಮಾಪ್ಪಿನಂ (ಶುಭಯುತ Mr. 240). ಒಳ್ಳಿತಪ್ಪ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ Mr. 180). ಒಳ್ಳಿತಹ ರತ್ನ (ಸುರತ್ನ Nn. 30). Its

plural is ಒಳ್ಳಿದುವು (Šmd. 119. 120).—See Bp. 21, 12; 47, 14; Bh. 2, 13, 47; J. 4, 3; 12, 19; 17, 41; 19, 3; 23, 10; 28, 36. — ಒಳ್ಳಿತಂ. = ಒಳ್ಳಿದಂ. A good, excellent man (ವ್ಯಸಭ Mr. 467). — ಒಳ್ಳಿತವಂ. -ಅವಂ. = ಒಳ್ಳಿತಂ. ಸಲೆ ಒಳ್ಳಿತವಂ (ದ್ಯುತ್ಪತ್ಕಾಣ್ಡ Mr. 240).

ಒಳ್ಳಿತ್ತು ŏḷ²-ittu1. = ಒಳ್ಳಿತು (Šmd. 95. 96). (ಪ್ರಾಗ್ಯ, ಅಪರ, ಪರೇಣ್ಯ, ವರ, ಶ್ರೇಸ್ಯ, ವಲ್ಗು, ಶುಭ, etc. Hlâ.; ವಾಮ, ಮನೋಹರ Nn. 24; ಒಳ್ಪು 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಒಳ್ಪು 138). ಒಳ್ಳಿತ್ತಲಿ (Nn. 150). ಒಳ್ಳಿತ್ತಹನ್ಥಾ ಸ್ತ್ರೀ (ಸದ್ವನಿತೆ 167). See Šmd. 69; Bp. 18, 29; 28, 22; 45, 1.

ಒಳ್ಳಿದ ŏḷḷida. A good, etc., man (ಶಾಲಿ, ಶ್ರೇಯಸ್, ಅಧ್ಯಸ್ಯ, ಶಾಲೀನ, ಶಾರದ, ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಉದ್ಧ Hlâ.). ಒಳ್ಳಿದಂ (Šmd. 184; Abh. P. 11, 26). ಒಳ್ಳಿದರ್ (Šmd. 121). See its conjugation 257. 298. 121. ಒಳ್ಳಿದರೊಡನೆ ಇರ್ದು, ಳಳ್ಳನ್ ಒಳ್ಳಿದನ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಒಳ್ಳಿದ ಳಳ್ಳನೊಡನಾಡೆ, ಅವ ತುದ್ದಳಳ್ಳನೇ ಅಕ್ಕು (Sp.).

ಒಳ್ಳು ŏḷḷu. 1. = ಒರಲ್, etc. (C.). — ಒಳ್ಳುಕಲ್ಲು. = ಒರಳುಕಲ್ಲು. (C.).

ಒಳ್ಳು ŏḷḷu. 2. = ಬಳ್ಳು. An old jackal (R.; Té. ವರಡು, ವರುಡು, ಓಡಿ; T., M. ಓರಿ).

ಒಳ್ಳೆ ŏḷḷĕ. 1. Goodness, etc. (see ಒಳ್ಳಿತು); (good, etc.). Its genitive is ಒಳ್ಳೆಯ or ಒಳ್ಳೇ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀಲಬೊಮ್ಮೆ (Bp. 14, 4). ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ (Si. 352). ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ (B. 2, 14). ಒಳ್ಳೇ ಗುಣ (Si. 69). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ (70). ಒಳ್ಳೇ ಮಣ್ಣು (100). ಒಳ್ಳೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು (353). ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿಗೆ ಸುಳ್ಳೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). — ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆ rep. (B. 5, 197). — ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್. To do what is good or fit; to be befitting. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್ವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ Hlâ.). — ಒಳ್ಳೆದು. = ಒಳ್ಳಿತು q. v., ಒಳ್ಳೇದು. (C.). — ಒಳ್ಳೆಯಂ. -ಅಂ 3. A good, etc., man. ಒಳ್ಳೆಯನ್ ಇರದ ಊರು (Sp). — ಒಳ್ಳೆಯವನು. -ಅವನು = ಒಳ್ಳೆಯಂ. (C.). ಒಳ್ಳೆಯವರ ಮಾನ ಹಳ್ಳಿಲಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಒಳ್ಳೆಯವಳು. -ಅವಳು. A good, etc., woman (C.; B. 5, 218). — ಒಳ್ಳೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಒಳ್ಳೆಯವಳು. (C.). — ಒಳ್ಳೇದು. = ಒಳ್ಳೆದು. (C.). ಒಳ್ಳೇದು ಕೆಡಕು (B. 5, 265). — ಒಳ್ಳೇ ನೀಲಿ. The common indigo shrub, Indigofera tinctoria Linn. (St. & Pl.). — ಒಳ್ಳೇ ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. = ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಒಳ್ಳೆ ŏḷḷĕ. 2. = ಉಳ್ಳೆ, 2, ಹೊಳ್ಳೆ. A kind of amphisbaena (ರಾಜಲ ಡುಣ್ಡುಳ Hlâ., Nr., Mr. 401; My.; see ಉರಿಹಿಂಗಿ & ರಾಜಲ; Tu. ಒಳ್ಳೆ, a water-snake). ಉರಗೇನ್ದ್ರಂಗೆ ಸಮಾನಮಮ್ ಒಳ್ಳೆಯೆ? (Sś. 62). See ನೀರೊಳ್ಳೆ.

ಒಳ್ಳೆತನ ŏḷḷĕtana. = ಒಳ್ತನ. The state of being good, good conduct, propriety, etc. (C.).

ಒಳ್ಳೇತನ ŏḷḷêtana. = ಒಳ್ಳೆತನ. (My.; ಗುಣ, ನಲ್ಮೆ Cb.).

ಒಲಿಲ್ ŏl̤al. = ಪೋಬಲ್. (J. 20, 26).

ಒಲಿಕ್ಕು ŏl̤ku. 1. To flow (ಪ್ರವಾಹ Šmd. Dh.; T., M. ಒಲಿಗು; Tě. ಉಲುಕು; *cf.* ಉಗ್ಗು 3, ಒಡಿ 3, ಒಸರ್ 1).

ಒಲಿಕ್ಕು ŏl̤ku. 2. The torrent or strong current of a stream (ನದಿಪ್ರವಾಹಂ Šmd. 1).

ಒಲಿಗಲ್ ŏl̤gal. The state of being joined or mixed. — ಒಲ್ಗಿಲ್ಲರಿ. A kind of rain (Rśv. 8, 112).

ಒಲಿಗು ŏl̤gu. 1. = ಒಗ್ಗು 1. To come or meet together, to unite, to assemble (ಸಮ್ಮೇಲನ Šmd. Dh.; *cf.* ಉಬ್ಬು 1, ಉಬಿಗು 1, ಒದಗು 1, ಒಯ್ಕನೆ).

ಒಲಿಗು ŏl̤gu. 2. = ಒಗ್ಗು 2, ಒರ್ಗು. An assemblage, etc.

ಓ ŏ

ಓ ŏ. 1. The fifteenth letter of the Alphabet. In MSS., prints, and vulgar language it is often found in the form of ವೋ or ವಾ, when initial (for ವಾ see *e. g.* ವಾಕರಿಕೆ, ವಾಜ, ವಾಟ, ವಾಟೆ). It arises from ಉ *e. g.* in ಕೋಡು, ತೋಪು (Šmd. 250).

ಓ ŏ. 2. (= ಉ 2). A contraction of ಉವ 2 (C.), *e. g.* ಪಡೋ, ಬೀಡ್ಸೋ (= ಪಡುವ, ಬೀಡುವ, Si. 360). ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರಚ್ಚೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ತನ್ನಿಚ್ಛೆ.—ಆಗೋ ಪೂಜೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿ, ಊಡೋ ತಂಬು ಊದಿ ಬಿಡುವ.—ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗೋರು (= ಹೋಗುವವರು) ಇದ್ದರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದೇನು.—ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಕ್ಕೀಲಿ ಕೂತರೆ ಹೊಹೋರು ಯಾರು? (Prvs.; see ಉಣ್ಣೋರು s. ಕಣ್ಣುಗ; Prv. s. ಕೊಳ್ಳು 1). ನಡೆಯೋ (B. 5, 111), ಮಾಡೋದು (5, 317). 2, a contraction that appears in three forms of ಕೊಳ್ಳು 1, *i. e.* ಕೋ = ಕೊಳ್ಳು, ಕೋತ = ಕೊಳ್ಳುತ, ಕೋ = ಕೊಳ್ಳ (C.). *Cf.* ಜಲೋ.

ಓ ŏ. 3. = ಏ 4, q. v. (Šmd. 396. 68. 69). *Cf.* ಒಹೋ; Sk. ಓ. 1, in questions, etc. (396). ಎಡಙ್ದನೋ? ಅವನ ನೊಸಲಕ್ಕರಂ ತೊಡೆದುದಕ್ಕುಂ! (69). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇನೆ ಕೋಣ್ಟೆ ಥೂಲಿಪಟಂ! (69). ಬಿದ್ದನೋ? (Bp. 11, 44). ಎನ್ದೋ? (45, 33. 44). ಇದೇನೋ? (50, 24). ಆಙಾಯನೋ? (53, 33). ಎನ್ನ ದೋಷಕೆ ಅವುದೋ ವಿಧಿ? (60, 57). ಎನ್ನಂಕಾಣೆಯೋ? (20, 15). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರ್ಯೋ, ತಮ್ಮಾ? (B. 1, 11). ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬರಹ ತೀರಲಿಲ್ಲವೋ? (1, 11). ತಮ್ಮಾ, ನಿನಗೆ ದನ ಅನ್ದರೇನು ಗೊತ್ತದೆಯೋ? (1, 17). ನೀನು ಹೋಗ ತಕ್ಕವನೋ? (1, 25). ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಳೋ? ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (2, 7). ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಸುಖವೆನ್ದು ತಿಳಿದಾರೋ? (2, 44). ನೀನು ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೋ? (2, 48). ನಾಯಿಗಳು ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಾವೋ? ಏನೋ? ಎನ್ದು, ಆ ಹಾರುವನಿಗೆ ಸಂಶಯ ತಟ್ಟತು (2, 53). ಎನಾಯಿತೋ, ಕಂಕರಾ? (3, 84). ಒನ್ದು ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ, ಇದ್ದನೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಎಮ್ಬುವ ಹಾಗೆ, ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (4, 135). ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋದನು, he has gone somewhere, to one place or another (C.). 2, in admiration, etc. ಎನ್ತೆನ್ದೋ! ಆಃ, ಕಬ್ಬುಮ್ ಒಳ್ತಾತ್ತಾಯ್ತು! ಎನ್ತೆನ್ದೋ! ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Šmd. 69). ತೊಲಗಿರೋ! (Bp. 21, 10). ಹೋಗಿರೋ! (51, 69). ಮುಂಗಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ! (B. 1, 13). ಎನ್ತಾ ಕೆಟ್ಟ ವನೋ ನೀನು! (2, 43). ಇವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಿಲ್ಲ! (3, 28). ಎಷ್ಟೋ ಮರಗಳಿಗೆ ಟೊಂಗೆಗಳೂ ಎಲೆಗಳೂ ಬಹಳ ಇರು

ಔ ô

ವದಲಿನ್ದ ಅವುಗಳ ನೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೀಳಿತ್ತದೆ! (3, 36). ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವದು! (4, 223). — ಓ ಓ. = ಓಹೋ. O, o! (ಆಡ್ಡರಿ ರೆ. II, 103). — ಓಯೆನ್. To say o! to wonder; to encourage (Bp. 16, 11; 22, 53; 28 sum.; 28, 51. 53). — ಓಯೆನಿಸು. To cause to say o! (Bp. 22, 27). *Observe the following use of* ಓ: ನಿನಗೆ ಪ್ಯಾಗೆ ನೋವು ಆಗುವದೋ, ಅದಱನ್ನೆಯೇ ಈ ನೊಣಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 2, 44; C.). The ಓ may however be left out, see *e. g.* ಎನ್ನನ್ತೆ & ಎಹಗೆ, and *cf.* Śmd. 174.

ಓ ô. 4. To be attached to; to love; to be fond of; to be pleased with; to be kind (ಸ್ನೇಹ Śmd. Dh.; My. only in the P. p.; M., T. ಉವ; M. ಉಪವು love; *cf.* ಉಮ್ಮು 2, ಉಬುಗು 1, ಒಸೆ, ಒವ್ವ 2). P. p. ಓತು (Śmd. 287; Bp. 4, 18). ಓದತ್ತು (Śmd. 265). ಓಪ (Bp. 15, 15; 24, 39. 46; 57, 70; 60, 30). ಒವ್ವತ್ತೆ (Rśv. 5, 44). ಓಪಂ (Śmd. 275). ಓವದೆ (Bp. 24, 84). ಓವ (Bp. 48, 23). ನಣ್ಬರ ನಲ್ಲರ ಪೂತುಗಳದು ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Śmd. 120 Mdb.). ಓತು ಸಾಕಿದ ದಾದಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312). See Bp. 29, 35; 38, 65; 39, 14; 40, 39; 41 sum.; 57, 7; Bh. 1, 10, 36; Râm. 1, 16, 29; J. 8, 5; 26, 11. 22. 23; Sp. s. ಧಾತು. — ಓವಂ. A beloved man; a husband. See ಆಮರ್ದುವೆಣ್ಣೋಪ. — ಓಪಳ್. A beloved woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ನಲ್ಲಳ್, ಪ್ರಿಯತಮೆ Śm. 74). See Ch. v. 173; Rśv. 10, 10.

ಓ ô. 5. The initial ô that is connected with initial pô or hô, see *e. g.* ಓಗು 2, Tbh. ಓಮು, ಓರ್ 2, ಓರು 1, ಓಲ್ 1, ಓಲಿಸು, ಓಲು 1, ಓಡು 2.

ಓ ô. An interjection of calling (ಓ ಎನಿಪ್ಪ ನುಡಿ, ಒಬ್ಬರು ಕರ ದರೆ ಓ ಎನ್ದು ನುಡಿವುದು Nn. 154), of praising or reverencing (ನುತ, ಕೊಣ್ಡಾಟ 154) and of questionableness (ಸಂಶಯ, ಸನ್ದೇಹ 154).

ಓಕ ôka. = ಒಕಸ್. See ಅನೋಕಹ.

ಓಕರಿ ôkari. (fr. ಒಯಕ್). Vomiting; emitting (Tĕ. ಓಕರೆ; Mhr. ಓಕ). — ಓಕರಿಗೊಳ್. To vomit (Bp. 19, 51).

ಓಕರಿಕೆ ôkarikĕ. = ಬಿಗದಿಕೆ, ಬಿಕರಿ, ಬಿಕಾಳ, ಬಿಗದಿಕೆ, ವಾಕರಿಕೆ, ವಾಕಳಿಕೆ, ತೋಪದಿಕೆ. Vomiting (ಬಿಗದಿಸಿತು Kk. 54; ಉದ್ಧರ, ವಮನ Mr. 385; Bp. 3, 2; My.; ಉದ್ಗಾರ Śi. 400; T. ಓಕ್ಕಾಳ, M. ಓಕ್ಕಾನ).

ಓಕರಿಸು ôkarisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. To retch, to vomit, to spit out; to emit; to dismiss (ಬಿಗದಿಸು Śm. 60; My.; T. ಓಕ್ಕಾಳಿ). See Bp. 14, 10; 24, 12; 59, 4. 12; Râm. 6, 51, 27; Bh. 1, 9, 8; 8, 25, 5; Abhâ. 2, 12; J. 5, 31; 12, 45.

ಓಕರಿಸುಹ ôkarisuha. Vomiting (ಉದ್ಗಾರ, ಉದ್ಗಾಹ Nr.).

ಓಕಸ್ ôkas. = ಓಕ. *A dwelling, a house;* a refuge; pleasure.

ಓಕಸೌಕಸ ôkasaukasa. A sparrow (ಗುಬ್ಬಿ Mr. 172).

ಓಕಳಿ ôkaḷi. (fr. "ochre" ?). = ಓಕುಳಿ. A red liquid of various ingredients which is sprinkled or squirted upon persons at the hôḷi feast, at the close of a temple-festival, or at marriages (S. Mhr.).

ಓಕಾರ ô-kâra. The letter ಓ (Śmd. 11).

ಓಕಾಳ ôkâḷa. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (My.).

ಓಕುಳಿ ôkuḷi. = ಓಕಳಿ q. v. (C.; Grj. 3, 62; 4, 25; 10, after 98; Bh. 1, 10, 9; 7, 7, 45; Râm. 1, 16, 51; J. 14, 15). — ಓಕುಳಿ ಆಡು. To sprinkle the ôkuḷi on one another (Abh. P. 14, 200; My., also ಓಕುಳಿ ಚೆಲ್ಲು).

ಓಕೆ ôkĕ. A contraction of ಉವಕೆ, the dative form of a verbal noun formed of ಉವ 2 No. 2, such a noun at present appearing only in this case, *e. g.* ಆಡೋಕೆ, ನಡೆಯೋಕೆ, ಹೋಗೋಕೆ, ಬರೆಯೋಕೆ, ಮಾಡೋಕೆ, etc. (My.), ಉಬ್ಬೋಕೆ (in Prvs. s. ಅಮ್ಬು 4 and ಬಜಗಾಲ). See ವ 4, and *cf.* note ad ಅ 4. ಊರೆಲ್ಲ ಬೇಡೋಕೆ ಹೊಱಟರೆ ಕೊಡೋರು ಯಾರು? (Prv.).

ಓಗ ôga. Tbh. of ಓಘ (Śmd. 338).

ಓಗಟಿ ôgaṭĕ. = ಬಿಗಟು, etc. (My.; Bh. 8, 26, 17).

ಓಗಡಿಕೆ ôgaḍikĕ. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (V. 3, 9).

ಓಗಡಿಸು ôgaḍisu. = ಓಕರಿಸು, etc. (Śm. 60; T. ಬೆಂಗು, to lift up; to vomit; Tu. ಒಂಕದೆ, heaving of the belly; retching).

ಓಗರ ôgara. (Tbh. of ಓದನ? or *cf.* ಪುಙ್ ?). Boiled rice (ಫಿನ್ಸೆ, ಭಕ್ತ, ಅನ್ನಸ್, ಅನ್ನ, ಓದನ, ಕತಿಪು, ಆಹಾರ Nr.; ಕೂರ, ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214; ಕಣ್ಡರ, ಕೂಡುಲ್ Śm. 113; My.; Tĕ. ಓಗಿರ, ಓಹರ, ಓರೆನು). ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಾನರ, etc., Nr.). ಓಗರದ ಗಂಜಿ (ಮಾನರ, ಆಚಾಮ, ನಿಸ್ರಾವೆ Nr.). ಓಗರದ ಸೀಕು (ಫಿನ್ಸಟಿ, ದಗ್ಗಿಕೆ Nr.). ಪ್ರಫುಲ್ಲವಲ್ಲೀನವಪುಷ್ಪಮ್ ಓಗರದ ಕಮ್ಬುಗಳ ಅಗರಮ್ ಅಯ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯೊಳ್ (Cpr. 7, 49). See Bp. 8, 42; 12, 28; 58, 46; Bh. 1, 10, 14; ಮೇಲೋಗರ, ಪಾಲೋಗರ.

ಓಗು ôgu. 1. (= ಉಗು 1). ಕಿಡಿಕಿಡಿ ಓಗಿ (Rśv. 5, after 122).

ಓಗು ôgu. 2. = ಹೋಗು. To go (My.).

ಓಘ ôgha. = ಓಗ. *A stream, a current, a course of water* 2, *a heap; a multitude.* 3, *quick time in music.*

ಓಂಕಾರ ôm-kâra. *The mystic syllable ôm.* See Bp. 55, 50.

ಓಂಕಾರಿ ôṁkâri. N. (Grj. 10, 75).

ಓಜ ôja. = ವಾಜ. A teacher, a guru (ಆಚಾರ್ಯ Ct. I, 102; ವಿಪುಲವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ Kk. 35; ವಿಪುಲವಿದ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲಿತ್ತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಪಾತ Śm. 46; My.; Tĕ. ಒಜ್ಜ, ಓಜು; Tĕ. ಓಜೆವಾಡು, a priestling; a sacrificer to the village goddess; M. ಓಜ್ಜ, a Mârân Śûdra who beats the drum in temples; T. ಓಜ್ಜೆ, a sacrificer to the goddess Piḍâri). See ಜ್ಯೋಯರೋಜ, ರಕ್ಕಸರೋಜ. **2,** an artificer: a carpenter, a blacksmith (My.), a goldsmith (Tĕ. ಓಜು, a goldsmith; T. ಓವ, an artificer = ಕಮ್ಮಾಳ; *cf.* the terms s. ಊರಿಗ, ಒಯ್ಯನೆ, and see ಒಜೆ). ಕಾಲಮ್ ಎಮ್ಬ ಓಜಂ (Rśv. 11, 19).

ಓಜ ôja. 1. = ಒಜೆ 2. Tbh. of ಒಜಸ್. An elaborate style abounding with compounds (Kâvy. III, 1, A, 18-21).

ಓಜ ôja. 2. = ಒಜೆ 1. Odd; an odd number or line (Sk.; Ch.).

ಓಜಸ್ ôjas (ಓಜಸ್ಸು). = ಒಜ 1, ಒಜೆ 2. *Vitality, power, strength;* virility; energy. 2, *light, splendour, lustre.* 3, an elaborate style abounding with compounds (Kâvy. III, 1, A, 3). 4, manifestation, appearance. 5, support, stay. 6, water.

ಓಜಾಯಿಲ (ôjĕ-âyila). A man of propriety (? Šmd. 252).

ಓಜಿಸು ôjisu. To be properly or carefully performed (Bp. 31, 21; 35, 16).

ಓಜೆ ôjĕ. A row, a line, a range: a heap, a mass, an assemblage (Bh. 1, 10, 30; 6, 2, 5; Tĕ.; see T. s. ವರಸೆ); — regularity, order, propriety, suitableness; good sense (Tĕ. ಓಜೆ, ವಾಜೆ; see T. s. ಒಯ್ಯನೆ and ವರಸೆ). See Grj. 4, 123; Bp. 7, 30; 28, 30; 55, 7; Rśv. 6, after 11 (twice), 133 and 137; 13, after 61 and 91; Râm. 3, 7, 33; J. 5, 20. — ಓಜೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be deprived of propriety, etc. See Sp. s. ಮಡದಿ. — ಓಜೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be tractable, etc. ಓಜೆಗೊಳ್ಪದ ಕುದುರೆ (ದುರ್ವಿನೀತ, ತೂಕಲ Nr.). — ಓಜೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. Proper conduct to be deviated from (J. 21, 53). — ಓಜೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. A seizure or hold of order, etc. (Abh. P. 2, 11). — ಓಜೆವೆಡು. -ಪೆಡು. Propriety to take place: to be arranged in proper order (Ch. v. 104; Abh. P. 3, 107).

ಓಜೆ ôjĕ. 1. = ಓಜ 2. (Sk.; Ch.).

ಓಜೆ ôjĕ. 2. = ಓಜ 1. See ಆನೋಜೆ.

ಓಟ ôṭa. (fr. ಓಡು 2). = ವಾಟ 1. Running; a run; a race; speed, velocity; current of water (ರಂಹಸ, ಜವ, ರಯ, etc. Mr. 273; C.; Tu.; T. ಓಟ್ಟ). ಸರಿಗಳ ನೆಱಿದ ಓಟಂ (Grj. 9, 51). ಕುಣಿದೋಟ (ಸ್ಲೃತ Si. 274). ಓಟಾ ಓಡಿದರೂ ಕಾಟ ತಪ್ಪದು. — ನೋಟವಲ್ಲದೆ ಓಟ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಟಾ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See B. 5, 13; ನಿಟ್ಟೋಟ.

ಓಟಗಾರಿ ôṭa-gâra. A runner (C.).

ಓಟಿ ôṭi. = ಓಟಿ 1, etc. A half of a cocoa-nut shell (Mhr. ವಾಟೀ). See Prv. s. ಗಂಗೆ.

ಓಟು ôṭu. = ಓಸು, etc. (My.) ಓಟಿಕೆ = ಓಟರ್ಕೆ = ಅಪ್ಪಕೆ (My.). ಊಟದೆ ಬಾರಪ್ಪ! ಅನ್ನರೆ ಓಟಿಕೇ ಮುನ ಕೊಣ್ಡಿ (Prv.). See ರವ್ವೋಟು.

ಓಟಿ ôṭĕ. 1. = ವಾಟೆ. A large jungle reed (My.; Tu. ಓಟ್ಟೆ, T. ಓಡ್ಡೆ, M. ಓಡೆ). — ಓಟಿಕುಡಿ. A place on the Mercara Ghaut. — ಓಟಿಕೊಬಿಲು. A reed fife (My.).

ಓಟಿ ôṭĕ. 2. The tree Garcinia pictoria Roxb., the Mysore gamboge tree (ಅಮ್ಲವೆತಿ Mr. 139, o. r. ಅಮ್ಮವತಿ; Tu. ಓಟ್ಟೆ, ಓಟಿ). — ಓಟಿಪುಳಿ. ಓಟಿಹುಳಿ. Its fruit (My.; Tu.).

ಓಟಿ ôṭĕ. 3. (fr. ಒಡೆ 1). = ಒಟ್ಟೆ. A crack, a fracture, a hole (My.; T. ಓಟ್ಟೆ, Tĕ. ಓಟು; *cf.* ಒಡು 1). ಗಡಿಗೆ ಓಟಿ ಬಿತ್ತು (My.). See Prvs. s. ಕೋಟಿ, ತೇಟಿ, ನೋಟ.

ಓಟೆ ôṭĕ. 1. = ಓಟಿ, ಓಣ್ಟೆ, ವಾಟೆ 2. A half of a cocoa-nut shell (My.). 2, a seed pod of tamarind (J. 24, 35; My.), the shell of the wood-apple tree (My.), that of almonds (My.), etc.

ಓಟೆ ôṭĕ. 2. = ವಾಟೆ 1. The stone of a mango, etc. (My.; Mhr. ಬಾತ, ಬಾತಾ, ಬಾಠಾ).

ಓಡ ôḍa. A boat (ದೋಣಿ, ನಾವ್ಯ Mr. 407; My.; Tu., Tĕ., T.; M. ಓಡಿ, a large, long and narrow seaboat; *cf.* ಓಡು 1).

ಓಡಿಕೆ ôḍikĕ. Running (My.).

ಓಡಿಸು ôḍisu. To cause to run; to cause to flee; to drive away (C.; Bp. 22, 29; 36, 43; 42, 2; 61, 79; J. 14, 6; B. 4, 9. 123).

ಓಡು ôḍu. 1. (fr. ಒಡೆ 1). A fragment; a potsherd; an earthen pan; the brain-pan or skull; the shell of a tortoise (ಛಾಣ್ಡಶಕಲ Šmd. Dh.; ಕಪಾಲ Hlâ.; My.; T., M.; Tu. ಓಡಿಲ್, ಓಡು; Tĕ.: crack, chink, hole; defeat, loss). ಹಂಚಿನ ಓಡು (ಕರ್ಪರಾಂತ, ತರ್ಕರಿ. Nr.). See Bp. 55, 21; 58, 60; ತಲೆಯೋಡು, ಸೋರೋಡು, ಹುರಿಯೋಡು. Plural once ಓಡ್ಡಳ್ (J. 11, 38). **2,** a potsherd-like person, a despicable person (Bp. 56, 30).

ಓಡು ôḍu. 2. To run; to flee (ಪಲಾಯನ Šmd. Dh., Šm. 93; C.; T., M., Tu., Tĕ.). ಓಡಿತ್ತು ಕೆನ್ನರಸೈನ್ಯಂ (Šmd. 266). ಪಸಿಸ್ಯ ಮಹಷಿಗಳ್ ಅಂಬ ಕೊಣ್ಡು ನೂಱು ಛಾಗವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದದೆನ್ದು, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೊಱೆ (Si. 93). ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಓಡಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪ್ರದ್ರಾವ, ಅಪಯಾನ 296). — Commonly ಓಡಿ ಹೋಗು also: to go in a quick manner; and ಓಡಿ ಬರು also: to come in a quick manner. — ಓಡಿ ಸಿಕ್ಕ ಬೇಡ, ಅಡಿ ತಪ್ಪ ಬೇಡ. — ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕ್ಯಾಳೇ? — ಓಡುವ ವನ ಕಣ್ಣರೆ ಅಟ್ಟುವವಗೆ ಘನ (Prvs.). See Bp. 46, 59; 47, 18; 50, 38; 52, 12; 54, 38; Rśv. 9, 30; Č. Bp. 4, 7; J. 2, 65; 17, 1; 28, 52. 53. — ಓಡಾಟ. -ಆಟ. Running about (C.). — ಓಡಾಡು. -ಆಡು. To run about (C.; B. 3, 40; 4, 60. 136). — ಓಡು ಓಡು. rep. (Bp. 60, 24; B. 2, 34; 3, 71; 4, 42; 5, 136). — ಓಡ್ಯಾಟ. = ಓಡಾಟ. (C.). — ಓಡ್ಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To drive away, etc. (C.). ಆಡಿ ಬನ್ದ ಕತ್ತೆ ಆಡಿಕೆ ತನ್ದ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಓಡ್ಯಾಡಿಸಿ ಒದ್ದಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಓಡಿಯ್ಯಾಡು. = ಓಡಾಡು. (C.; B. 3, 80; 5, 29; ಪರಿ G).

ಓಡು ôḍu. 3. Running; fleeing. See ಓಡುಕುಳಿ.

ಓಡುಕುಳಿ ôḍu-kuḷi. (Šmd. 239). A runner, etc.

ಓಡುವಿಕೆ ôḍuvikĕ. Running, etc. (ಉಡ್ಡೀನ Si. 178). ಹಾಯ್ದು ಓಡುವಿಕೆ (ವಲ್ಗಿತ 274).

ಓಡೆ ôḍĕ. = ವಾಡೆ. A broad burnt earthen hoop used for walling the inside of wells, one hoop being placed upon another (My.; T. ಉಜ್ಜಿ; Tĕ. ಒರೆ; *cf.* ಊಡು 3); — such a hoop, when large, used as a receptacle for grain, etc. (My., T., Tĕ.); — a large store-vessel constructed of baked earthen rims piled one upon another (My., T., Tĕ.).

ಓಡೆ ôḍĕ. N. of a plant (ಸೆಡೆ Mr. 134; Sk. ಓಡಿ, wild-growing rice).

ಓಡ್ರ ôḍra. N. of a people and country, the northern part of Orissa. (This Sk. term probably arose from the genitive plural of ಒಡ್ಡ 1: ಓಡ್ರದೇಶ = ಒಡ್ಡರ ದೇಶ).

ಓಡ್ರಪುಷ್ಪ ôḍra-pushpa. = ಉಡುಪುಷ್ಪ. *The China rose or shoe flower, Hibiscus rosa sinensis* Lin.

ಓಣ ôṇa. = ಒಣ 1, ಔನ 2. A contraction of ಉ ವೆಣ, the ಉ of which being either the ಉ of the base, as in ಹೋಗೋಣ, or the secondary ಉ mentioned s. ಉ 3 and ಉವ 2, as in ನಡೆಯೋಣ. See also ಒ 2. Forms with ಓಣ are used 1, *as verbal nouns* (C., declined except in the dative, My.). ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಇದು ಕೊಮ್ಬೋಣವಾಯಿತು (B. 4, 156). ನಾಯಿಗಳ ಒದಬುವಿಕೆಗೆ ಬೊಗಳೋಣವೆನ್ದು,

ಸಿಟ್ಟಿಸಿನ್ನ ಮಾಡುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಗುಜುಗುಟ್ಟೋಣವೆನ್ನೂ, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 28). ನನ್ನಿನ್ನ ಸುಮ್ಮನೇ ಇರೋಣವಾಗದೆ (5, 63). ಮದ್ಗೆಗಾಲ ಬರೋಣದಜ್ಜಿನ್ನ (5, 64). ಹಾಡೋಣ ಹಾಜಿಸೋಣವನ್ನು ಮಾಡಿನು ತ್ತ (5, 70). ಸರಕಾರ ಕೊಪುವಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣದಜ್ಜಿನ್ನ (5, 107). ಇರೋಣದಜ್ಜಿಂದ (5, 110). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕೀ ಹಚ್ಚೋಣ, ಮನೇ ಕನ್ನ ಹಾಕೋಣ (5, 268). ತಕ್ಕೊಬ್ಬೋಣ, ಬೆಜ್ಜ ಮಾಡೋಣ, ಆಡೋಣವು (Si. 388). Though used in books of S. Mhr., the forms with ಓಣ are not rûḍhi there. — 2, *as conveying the meaning of the first person plural of the imperative* (C.), *e. g.* ಓ ಡೋಣ! ಹೋಗೋಣ! (B. 1, 16); ನೋಡೋಣ! (2, 14); ಮಾ ಡೋಣಾ! (3, 82). Common S. Mhr. people use ಊನ or ಊನು in this case.

ಓಣಿ ôṇi. (fr. ಓರಣ). = ಓಳಿ. A continuous line, a row (T. ಓಳಿ; Tu.). **2,** a lane; an alley; a street (C.; Tĕ.; ಕೇರಿ G.). ಪಾತರದವರ ಓಣಿ (ವೇತ್ಯಾಜನ ಸಮಾಶ್ರಯ G.). See B. 4, 185. 186; 5, 192. — ಓಣಿ ಓಣಿ. rep. (B. 2, 31).

ಓಣ್ಟೆ ôṇṭĕ. = ಓಟೆ 1, etc. ಬೊಮ್ಮಾಡ್ಡ ಓಣ್ಟೆ (Č. Bp. 47, 20).

ಓತ ôta. 1. (fr. ಓದು 1). = ಓತು 1, ಓದು 2. Reading. (Śmd. 246. 247).

ಓತ ôta. 2. = ಪೋತ, etc. (My.).

ಓತ ôta. = ಊತ. Woven; sewed; strung. See ನಸ್ಯೋತ.

ಓತಪ್ರೋತ ôta-prôta. Sewed or woven crosswise and lengthwise (Sk.): evenness, sameness (ಸಮತೆ My.); difference (ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ My.).

ಓತಿ ôti. A kind of lizard or chameleon; the lizard commonly called a blood-sucker, Lacerta cristata (ಸರಟಿ, ಕೃಕಲಾಸ Hlâ., Nr., Mr. 154; ದ್ವಿಜ, ಸರಟಿ Nn. 36; My.; Tu. ಓನ್ತಿ; T. ಓತ್ತಿ, ಓದಿ, ಓನ್ದಿ; M. ಓನ್ನು). See Prv. s. ನಾನು 1. — ಓತಿಕಾಟ. = ಓತಿ. (C.). ಓತಿ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಬೇಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಓತಿಕೇತ. = ಓತಿ. (My.). — ಓತಿ ಕ್ಯಾಟ. = ಓತಿ. (My.; Si. 170). — ಓತಿಕ್ಯಾತ. = ಓತಿ. (My.).

ಓತು ôtu. 1. = ಓತ 1, etc. Reading; that has been read or studied: the vêda (ಪಠಿತಾತು, ಸುತಿ, ವೇದ Śs.; T., M. ಓತ್ತು).

ಓತು ôtu. 2. P. p. of ಓ 4.

ಓತು ôtu. 3. = ಅವಿತು, etc. (Bp. 18, 79).

ಓತು ôtu. *A cat.*

ಓತ್ವ ôtva. The letter ಓ (Śmd. 65. 132. 188. 250. 355; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಓದ ôda. = ವಾದ 1, q. v. (My. occasionally).

ಓದನ ôdana. *Boiled rice* (ಓಗರ Mr. 214; ಬ್ರಹ್ಮ, ಅತನ Nn. 79).

ಓದಾಳಿ ôdu2-âḷi. (Śmd. 239. 111). A person fond of reading (My.); a reader; a learned man (ಓಟ್ಟ Čt. I, 17; ಪಾಠಕ II, 39). See s. ನೇಖಿ.

ಓದಿಕೆ ôdikĕ. Reading (C.).

ಓದಿಸು ôdisu. To cause to read; to instruct in the śâstras (ಶಾಸ್ತ್ರಶಿಕ್ಷೆ Śmd. Dh.). ಓದಿಸುವಾತ (ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ Hlâ.). ವೇದವನ್ನು ಓದಿಸುವವನು (ಅಧ್ಯಾಪಕ Si. 233). See Bp. 31, 28; 42, 5; 47, 32; 55, 45. 53. 54; J. 10, 15.

ಓದು ôdu. 1. To utter; to read; to recite; to study; to say (ಪಠನ Śmd. Dh.; ಉಚ್ಚರಿಸು Śmd. Cm. 38. 41. 140. 189; ಪೇಠ್ Śmd. 173; C.; T., M., Tu.; Tĕ. ಚದುವು; *cf.* Sk. base ವೇಟ್ or ವಚ್?). ಓದುವ ಆಸಕ್ತಮಂ (ಪಾಠಕ್ರಮಂ Śmd. 11). ಪೂರಯಿ ವೇದವೋದಿದವಂ (ಆನೂಚಾನ Mr. 250); ಓದೆನ್ದು ಪೇಠಿವನು (ಉಪಾಧ್ಯಾಯ 251); ಎಗೆ ಓದಿದವಂ (ಪಾರಾಯಣ 252); ಓದುವ ಗೃಹ (ಶಿಕ್ಷಾಲಯ 197). ಓದುವ ಮತ (ಮತ, etc.); ವೇದವನ್ ಓದಿಪಾತನು (ಛಾನ್ದಸ Nr.). ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿಪಾತನು ಆನೂಚಾನನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಕ್ರೈತ್ರಿಪ್ರಿಯನು ಛಾನ್ದಸನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ವೇದವನ್ ಓದುವಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿದ ಉಗುಡುಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮ ಬಿನ್ದು); ವೇದದ ಪೊದಲನ್ ಓದ ತೊಡಗಿದವನು (ವೈಶ್ಯ, etc. Nr.). ಈಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವುದು (ಪಾರಾಯಣ, etc. Hlâ.). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೇದು ಕಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋಪಾತ ಯೋಗಿ ಎನ ಬೇಡ! ಇದ್ದಿ ಯವ ಕಾಪಾತ ಯೋಗಿ! (Sp.). (ದುಷ್ಟವಿಗಳ್ ಕೃತಿಯನ್) ಓದಿದೊಡೆ ಕಲ್ಲ ಮಾಲೆಯ ನಾದಂ (Grj. 1, 21). ಕರ್ಪೂರದ ಕರದಿಗೆಯ ಬಾಯ್ ತಪ್ಪದೆ ಓದುವನ ಬಾಯ್ (Sp.). ಓದಿದವನು ಛೇದಾ ತಿಳಿಪಾನು. — ಓದೋದು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಕ್ಕೋದು ಗಾಳ (Prvs.). See Śmd. 287; Grj. 2, after 106; Bp. 24, 33; 57, 21; Prll. 3, 5; Râv. 4, 76; Śśv. 1, after 79; J. 8, 24; 30, 24. 50; Śm. 107; Dp. 87. — ಓದಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To teach to read (C.). — ಓಪಾಟ. -ಆಟ. Reading (My.). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದಾಟ ನಾಯ್ಕ ಒಡನಾಟ (Prv.). — ಓದು ಓದು. rep. (Śmd. 230). ಓದಿಯೋದಿ ಮರುಳಾದ ಕೋಡು ಘಟ್ಟಿ (Prv.).

ಓದು ôdu. 2. = ಓತ 1, etc. Reading, etc. (C.). ಓದಿಂಗೆ ಓತಂ (Śmd. 246). ಏನೇನೋ! ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (69). ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನ ಓದಿನ ಕಬ್ಬಮನ್ ಓದದಿರ್ ಸುಧಾನಿಲಯದ ಮುನ್ದೆ, ಸತ್ಯೃತಿಯ ಮುನ್ದೆ (Grj. 1, 26). ಆಚಾರದ ಓದಿನ ಪೆಜವಣಿಗೆ (ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ Hlâ.). ಓದಿಲ್ಲದಂ (ಅನಧ್ಯಾಯ, ನಿರಾಕೃತಿ Mr. 253). ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಓದು ಕಲಿಯುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 18). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದಲ್ಲ (*i. e.* ಅಲ್ಲದದು), ಬೆಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಲ್ಲ, ಎಕ್ಕೆಯ ಗಿಡವು ಬನವಲ್ಲ; ಇವು ಮೂಜು ಲೆಕ್ಕದೊಳಗಲ್ಲ (Sp.). See Bp. 9, 18; 57, 74; Sp. s. ಅಕ್ಕರ. — ಓದು ಗೀದು. reit. (Bp. 53, 61; My.). — ಓದುಳ್ಳಂ. -ಉಳ್ಳಂ. (Śmd. 242). A man of extensive reading.

ಓದುಗಾಡಿ ôdu-gâḍa. = ಓದುಂಗಾಜಿ. (My.).

ಓದುಂಗಾರಿ ôdu-ú-gâḍa. (Śmd. 236). A reader; a student; a clever reader.

ಓದುವಿಕೆ ôduvikĕ. Reading, etc. (ಸಿಪಾಠ, ಪಾಠ Si. 397; see also 251).

ಓನ ôna. 1. A contraction of ಉವನ in the genitive masculine (My.), *e. g.* ಬಡಿಯೋನ (*i. e.* ಬಡಿಯುವನ = ಬಡಿಯು ವವನ) ಹತ್ತರ ಬಡತನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಓನ ôna. 2. = ಓಂ. A contraction of ಉವನ, *e. g.* in ಹೋಗೋನ! (My.).

ಓನಾಮ ô-nâma. = ಓಮಾನ. The name or mantra that begins with ಓ, *i. e.* ಓ ನಮಃ ಶಿವಾಯ (C.). 2, a name of the alphabet of which formerly the letter ಓ (as a salutation) was first taught to write (C.; Tĕ.).

ಓಪ ôpa. = ಓವ 1. The present relative participle of ಓ 4, q. v.

ಓಪಾದಿ ôpâdi. (fr. ಓಲ್ 1). Likeness, similarity (C.; Tĕ.; Tĕ. ಓಪು, to fit, to suit; ಓಲುಪು, ಪೋಲುಪು, to compare). ಕಣ್ಣಂ ಕನವಿನ ಓಪಾದಿಯವನು (ದ್ವೇಷ್ಯ, ಅಕ್ಷಿಗತ Nr.). ತಾಯಿಯ ಓಪಾದಿಯಲಿ (Bp. 15 sum.). ತಾಯೋಪಾದಿಯಲಿ (25, 7). ಕಡಲಿನೊಳು ದ್ವೀಪದ ಓಪಾದಿಯಾಗಿ ಇರುವ ವಿಾನು (Si. 88).

ಒನ್ದು ಮನೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ (B. 4, 59). ಗುಡುಗಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ (4, 91). See Si. 114. 117. 204.

ಓಬಿಕಾಲ ôbi-kâla. A long time past (My.; H.).

ಓಮ್ ôm. The syllable ôm. 2, *yes*.

ಓಮ ômа. = ಓಮು, ಓವ 2, ಓವು 1, (ವಾದಕ್ಕೆ), ವಾಮು, ವೋಮು, ಹೋಮು. Bishop's weed, Ligusticum (or Ptychotis) ajwaen Roxb. (My.; ಬರಾಜ್ಪೆ, ಕಾರವಿ, ದೀಪ್ಯ, ಮಯೂರ, ಲೋಚಮನ್ತಕ Si. 149; Tu., T., M.; Tĕ. ಓಮು, ವಾಮು; Mhr. ಒಂವಾ). ಓಮ ತಿನ್ದ ಕತ್ತೇ ಹಾಗೆ.—ಓಮು ತಿನ್ದರೆ ಕ್ವಾಮ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.).

ಓಮ ôma. 1. Favour, kindness; assistance (Bp. 43, 86; Sk. ಓಮನ್; *cf.* ಓ 4).

ಓಮ ôma. 2. Tbh. of ಹೋಮು. (My.).

ಓಮಾನ ômâna. A vulgar Tbh. of ಒನಾಮ (S. Mhr.).

ಓಮು ômu. = ಓಮ, etc. — ಓಮುಕಾಯಿ. The seed of Bishop's weed (ಅಜಮೋದೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ, ಯವಾನಿಕೆ, ಅಜಾಮೋದ Si. 158; ದೀಪಕ 406).

ಓಯಿ ôyi. An interjection used in calling: O! oh! ho! hallo! (ಸಮ್ಬೋಧಿಸಿ ಕರೆಯುವದು Si. 472; C.; Tĕ., Tu.; T. ಓಯ್).

ಒರ್ ôr. 1. = ಒರ್, when meeting with a vowel (Śmd. 213). One, etc. (T., Tĕ.). — ಒರಡಿ. -ಅಡಿ. One foot (Č. Bp. 19, 34). — ಒರನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. Just like the one; in the same manner; just as before; always alike; habitually; fitly (ಒನ್ದೆ ತೆಱಂ ರ್ತ. II, 73). ಅಡಗ್ಸ್ ಒರನ್ತೆ ತಿಮ್ಮವಂ (ಶಾಸ್ತ್ರಲ Mr. 231). See Ch. v. 224; Bp. 6, 22; 13, 12; 14, 19; 18, 12; 26, 40; 39, 4; 40, 7. 34; 41, 15; 46, 49; 47, 32; 50, 53; Mr. 99. 157. 197. 472; Śm. 106. 116. 119; Grj. 9, 1; Rśv. 5, 29. 130; 13, 70; 14, 53; J. 32, 32. — ಒರನ್ನ. -ಅನ್ನ 1. Being of one and the same kind (adj., Abh. P. 2, 9); similarity (Abh. P. 15, after 45; Grj. 10, after 45). — ಒರೆಂಜಲ್. -ಎಂಜಲ್. (Śmd. 214). One, or an, impure remnant of food. — ಒರೆಲೆದಾವರೆ. -ಎಲೆ-ತಾವರೆ. A perennial herb, Ionidium suffruticosum Ging. (St. & Pl.). — ಒರೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಒನ್ದೊನ್ದು. (Śmd. Cm. 368; see Śmd. 219). — ಒರೊರ್ಮೆ. -ಒರ್ಮೆ. = ಒರ್ಮೊರ್ಮೆ. (Rśv. 4, 121). — ಒರೊರ್ವ. -ಒರ್ವ. = ಒರ್ವೊರ್ವ. (Bp. 9, 29; Č. Bp. 47, 14).

ಒರ್ ôr. 2. ಒರು. = ಪೋರ್ 3. A hole (My.).

ಒರ ôra. = ಓರೆ, ವಾರ 1, q. v. Declivity, sloping; sideways, etc. (My. in compounds; T., M. ಓರ, ವಾರ; Tĕ. ಓರೆ, ವಾರಿ); side, edge, margin, brim (My.; T., M., Tĕ.). — ಒರಪಾಕ. = ಒಪ್ಪಾರು. (My.; Tĕ.). 2, a verandah (My.; Tĕ.). — ಒರಪಾಕು. = ಒರಪಾಕ. (My.).

ಒರಗಿತ್ತಿ (ôragĕ-itti). = ವಾರಗಿತ್ತಿ. A husband's brother's wife (My.; T. ಒರಗತ್ತಿ, ಒರಾತ್ತಾಳ್, ಒಯ್ವಿಡಿಯಾಳ್). ಒರಗಿತ್ತಿಯರು (ಯೂತೃಗಳು Si. 191).

ಒರಗೆ ôragĕ. (fr. ಒರ್ 1). (Śmd. 16, o. r. ಒರಿಗೆ). = ಬಿರಿಸೆ, ವಾರಿಸೆ. Equality (of age, etc.); similarity; a match (Rśv. 5, 126; My.). ಐರಾವತಕ್ಕೆ ಸುಪ್ರತೀಕಮ್ ಒರಗೆ (Śmd. 159). ಒರಗೆಯ ಗೆಳೆಯ (ಸ್ನಿಗ್ಧ G.). — ಒರಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be on a par with, etc. (Rśv. 4, 76). — ಒರಗೆಯವ. -ಅವ. A man of the same age (My.; ಸವಯ, ಸವಯಸ್ಸು G.).

ಒರಡಿ ôraḍi. = ವಾರಡಿ. Sloping, declivity (My.). 2, variance, difference or unevenness in scales (My.; Tĕ. ವಾರಿ). — ಒರಡಿ ಕಟ್ಟು. = ಪೇರು ಕಟ್ಟು. (My.).

ಒರಣ ôraṇa. (fr. ಒರ್ 1). A line, a row (Bh. 1, 12, 8; 2, 13, 17; Č. Bp. 5, 5; J. 3, 17; 12, 44; 30, 2). — ಒರಣಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To form or take the shape of a line (Śśv. 1, after 79). — ಒರಣಿಮ್ಬುಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. = ಒರಣಂಗೊಳ್. Śśv. 1, after 79).

ಒರಣಿಸು ôraṇisu. To form, or be in, a row (Bh. 8, 23, 43); — to put in a row (Bh. 1, 10, 25).

ಒರಿಗೆ ôrigĕ. = ಓರಗೆ, q. v. (My.). ಈ ರಾಜಪುತ್ರರು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಂಯ ಒರಿಗೆಯವರು (B. 4, 5). ನಿನ್ನ ಸಂಗಡದ ಒರಿಗೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಯೋ? (Bp. 14, 26). ನಿಮ್ಮಿಯಳ್ಳನ ಮಗನ ಒರಿಗೆಯೋ? (47, 37).

ಒರು ôru. 1. = ಹೋರು. To fight (My.).

ಒರು ôru. 2. (= ಒಱಲ್). To think, to ponder, to consider, to inquire (M. ಓರ್, T. ಓರು; R.).

ಒರೆ ôrĕ. (fr. ಓಲು 3; or fr. ಒರ್ 1: one-sidedness?). = ಬಿರ, etc. The state of being aslant, leaning, oblique, sloping, bending, going sideways; declivity (My.; Te.); crookedness (My.); wrongness (My.); variance (Bp. 54, 11). See Bp. 6, 2; 25, 26; 28, 49; 40, 58; 43, 85; 52, 44; 54, 11; Śm. 29; Rām. 6, 14, 23; Bh. 2, 4, 10; 2, 13, 41; Si. 288. ತಲೆಯನ್ನು ಒರೆ ಮಾಡಿ (B. 3, 11; 5, 25). See Prv. s. ಕುಣಿ 3. — ಒರೆಕಿವಿ. A bent, crooked ear (C.). — ಒರೆಕೆಯ್. A bent, crippled hand (C.). — ಒರೆ ಕೊರೆ. reit. (My.). —ಒರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A tie bending to one side: a way of tying the turban sideways to cock with it (C.). — ಒರೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that looks obliquely, a squint-eye (C.); — a look of disfavour (My.). — ಒರೆಜಪ್ಪರ. A roof that deflects to one side (C.). 2, a pent-roof (My.). — ಒರೆದುಜುಬು. -ತುಜುಬು. A turubu that stands to one side (J. 26, 9; C.). — ಒರೆ ಪೋರೆ. reit. (J. 26, 62; My.). — ಒರೆಮೂಗು. A crooked nose (My.). — ಒರೆಮೋಜೆ. A wry face (C.). — ಒರೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become crooked, to be bent (C.); — to go or step to one side or aside (C.). — ಒರೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To bend to one side (Abh. P. 13, 69).

ಒಱಿಕೆ ôṟĕ. (Tĕ. ಓರು, the red painting upon the lower part of a house used as a decoration).

ಒಱಿಕೆಗಾರಿ ôṟĕ-gâra. A painter (ರಂಗಜೀವ, ಚಿತ್ರಕೃತ್ Hlâ., MS. ವ್ಯಾಜಿಗಾಱ).

ಒಲ್ ôl. 1. = ಒಲ್ 2, etc. (Tĕ. ಓಲು, ಪೋಲು, to resemble; see ಪೋಲ್ 1 & 2). ಮಿಕ್ಕಳೋಲ್ (Mr. 7). ರಾಜ್ಯ ಜೀಲಂಕೊಡನೋಲ್ ತುಪ್ಪ ತುಳುಂಕೆ (Śś. 96). See Grj. 4, 95; J. 28, 1. 28.

ಒಲ್ ôl. 2. ಒಲು. (= ಒವಲ್ fr. ಒ 4). (Tĕ. ಓಲಿಮಿಕೆ, friendship). — ಒಲಾಟು. -ಆಟ. Affection, friendship (My.). — ಒಲಾಡು. -ಆಡು. To have affection for, to love (My.).

ಒಲ್ ôl. 3. ಒಲು. (Tĕ. ಓಲೆ, bathing, playing in water; ಓಲಲಾಡು, ಓಲಾಡು, ಓಲ್ಲಾಡು, ಓಲ್ಲ ಲಾಡು, to gambol, to revel; to gambol in water; to bathe; *cf.* the terms s. ಜಳೆ). — ಒಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to play in water or to bathe, to cause to revel, etc. See Bp. 8, 59; 13, 27; 20, 7; 22,

63; 36, 50; 41, 18; 46, 74; 47, 3; 55, 47. — ಓಲಾಡು. -ಆಡು. To move to and fro, or sport, in water; to swim, to bathe; to revel (ಜಲಚೇಲನ Śmd. Dh.). See Abh. P. 3, 132; Bp. 3, 9; 5, 11. 43; 6, 25; 31, 30; 43, 77; 55, 2; J. 5, 14; 28, 54. — ಓಲಾಡು ಓಲಾಡು. rep. (Bp. 53, 3).

ಓಲ್ ôl. 4. (= ಓಲು 3). — ಓಲಾಟ. -ಆಟ. Swinging or dangling about (ತೂಗು Ct. I, 71, o. r. ಅಲ್ಲಾಟ; *cf.* ಒಲೆ 2, ಓಲು 3).

ಓಲಗ ôlaga. 1. = ವಾಲಗ 1. Service, homage; an assembly; a levee; an audience; a durbar (My.; Tĕ., Tu.; T. ಓಲಕ್ಕ; M. ಓಲಕ್ಕ, splendour, majesty). ಓಲಗದ ವಿಶೇಷಗಳ ಭೇದ ಕರಣ, ಸಭಾಭೇದ Nn. 108). See Śmd. 13. 63. 157; Grj. 2, after 106; Bp. 5, 43. 71; 10, 1; 24, 50; 37, 52; 47, 9. 41; 53, 12. 33. 34; 61, 31; Č. Bp. 47, 14; Râm. 6, 13, 4. 5; Bh. 1, 8, 34. 48; 2, 13, 31; J. 2, 51; 3, 32; 16, 23; B. 4, 126. See ಒಡ್ಡೋಲಗ, ಪೇರೋಲಗ. — ಓಲಗ ಈ. To hold a public levee or council; to pay homage, to be in attendance; to form an assembly, to meet together. See Bp. 26, 23; 51, 79; 52, 37; 53, 32. — ಓಲಗಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. = ಓಲಗ ಈ. See Bp. 10, 33; 36, 50; 37, 2; 55, 10; Râv. 13, after 61; Č. Bp. 3, 6; 47, 13. See ಪೇರ್-. — ಓಲಗಂ ಪರಿ. A court, levee, etc. to disperse (Bp. 54, 83). — ಓಲಗವೆರಸು. -ಚಿರಸು. To join, or be in company with, an assemblage (Bp. 5, 19; 50, 18). — ಓಲಗಶಾಲೆ. A royal court; a hall of audience; a levee room (Râv. 12, 41; Śśv. 1, 69; Č. Bp. 5, 49).

ಓಲಗ ôlaga. 2. = ವಾಲಗ 2. A hautboy (My.).

ಓಲಗಾರ್ತ ôlaga-ârta. Desire of paying homage (Râm. 6, 53, 75).

ಓಲಗಿಕಾಱ ôlagi-kâra. A servant; a follower (ಅನುಜೀವಿ, ಸಹಾಯ, ಸೇವಕ, ಅನುಚರ, ಅನುಗ Hlâ.).

ಓಲಗಿಸು ôlagisu. = ಓಲಯ್ಸು, ಓಲವಿಸು. To serve; to pay homage to; — to assemble, to bring together (Abh. P. 10, after 36). ಓಲಗಿಸುವವನು (ಸೇವಕ, ಅರ್ಥನ, ಅನುಜೀವಿ Nr.). ಕವಿಗೆ ಓಲಗಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಕೋಕಿಲರನದೆ ಒರ್ಮೆ, ಶುಕಸ್ವರದೆ ಒರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Ûpr. 7, 48). ಮಾರಹರನಂ ಬಹುಯುಗಂಗಳೊಳ್ ಓಲಗಿಸಿದಂ (Bp. 54, 41). See Abh. P. 6, 153; Bp. 1, 41. 42. 43. 52; 10, 31; 51, 1. 11; Bh. 1, 8, 7. 35; 2, 13, 15; Śśv. 1, after 79.

ಓಲಯ್ಸು ôlaysu. = ಓಲಗಿಸು, etc., (ಆಲಯ್ಸು 2). (ಆರಸನ) ಚಿತ್ತ ವೃತ್ತಿಯನ್ ಅಱಿದು, ಹತ್ತೆವಿಡದು, ಓಲಯ್ಸು! (Sp.). ಅನವರತಮ್ ಆಗಲದಲೆ ಜನವತಿಯನ್ ಓಲಯ್ಸು! (Sp.). See Grj 10, 40; Bh. 1, 8, 60; J. 4, 60; 6, 47; 24, 6; Bp. 5, 11; 10, 26. 30; 43, 42; 54, 68; 61, 30. 57. 2, to assemble (v. i., Č. Bp. 47, 38). 2, to be surrounded or accompanied (Č. Bp. 5, 8).

ಓಲವಿಸು ôlavisu. = ಓಲಗಿಸು. See Bp. 21, 7; 29, 31; 51, 63; 52, 49.

ಓಲಿಸು ôlisu. = ಪೋಲಿಸು, etc. (My.).

ಓಲು ôlu. 1. = ಪೋಲ್ 1, etc. To resemble (My.; see ಓಲ್ 1.).

ಓಲು ôlu. 2. = ಒಲೆ 2, etc. Also: a bail, a security, a surety, a pledge; a hostage (My.; *cf.* ಪೊಣೆ). — ಓಲಾಗು. -ಆಗು. To become bail or surity; to become a hostage (My.). — ಓಲಿಡು. -ಇಡು. To give as a pledge or security; to give a hostage (My.). — ಓಲು ಕೊಡು. = ಓಲಿಡು. (My.).

ಓಲು ôlu. 3. = ಮೂಲು 1, etc. To bend (v. i., My.; Tĕ. ವಾಲು, ವ್ರಾಲು); to slope, to slant (My.; Tĕ.); to hang, to dangle (Tĕ. ವೇಲು, ವ್ರೇಲು; see ಓಲ್ 4).

ಓಲುಗಾಱಿ ôlu-gâra. A male bail, security or bondsman; a male hostage (My.).

ಓಲುಗಾರ್ತಿ ôlu-gârti. A female bail, etc. (My.).

ಓಲೆ ôlĕ. = ವಾಲೆ. A leaf of a palmyra-tree, especially one of the talipot or fan-palm, Corypha umbraculifera Lin., a cadjan leaf used to write on with an iron style (ಪತ್ರ Mr. 359; C.; M., Tu.; T. ಓಲೈ). **2,** a coil of palmyra leaf occasionally worn as an ornament in the lobe of a female's ear (Tu.; My. as ಬಿಜ್ಜೋಲೆ). **3,** an ear-ring of gold, etc. worn in the lobe of the ear of a female whose husband is alive (C.). **4,** an umbrella-shaped awning over a cart (S. Mhr.). ಕವಿಯ ಓಲೆ (ತಾಡಕ, ತಾಲಕ, ತಾಲಪತ್ರ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlâ., Nr.). ಕರ್ಣದ ಓಲೆ (ತಾಲಕ, ತಾಲಪತ್ರ Mr. 337). ಕವಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಓಲೆ (ಕರ್ಣಕೆ Si. 218). ಓಲೆಗಳ ಮಾಲ್ಪಿವಂ (ಪತ್ರಿಕ Mr. 377). ಬರೆಯದ ಓಲೆ (ಅಲೇಖ Nn. 96). ತಾಳೇ ಓಲೇ ಮರ, the palm Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಲ Si. 166). ಛೇತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ಯೈರಣಿ ಹೋಗೆ ಬಿದ್ದಿ ಕವಿಯ ಓಲೆಯ ಮೈತ್ರಕಪತ್ರವೋ? (Lîlv. 3, 4). ಯಾವರಸನನ್ ಊಡಿದ ಸಿಗ್ಗವದ ಬಳೆಗಳ, ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಣಿ ವೆಣ್ಣಿ ತಿಯರ್ (Râghč. 17, 65). ಮೂಡುದ ದಿನದ ಬಾಬ್ತಿಗೆ ಅಱು ಜೋಡು ಓಲೆ (Prv.). See ಬಿಜ್ಜೋಲೆ, ಸುತ್ತೋಲೆ, etc.; Grj. 10, 40; Bp. 5, 52; 11, 43; 14, 4; 50, 36; 53, 16. 17; Râv. 5, 110; Prv. s. ಮುಣ್ಡೆ. — ಓಲೆಜನ್ನಿಕೆ. A coil of written palm leaf (My.).—ಓಲೆಚಳತುಮ್ಮು. A ôlĕ ear-ring to which a čalatumbu is attached (C.). — ಓಲೆಜವಿಕೆ. = ಓಲೆಚಳತುಮ್ಮು. (My.). — ಓಲೆತಿರಗಣಿ. The screw of an ear-ring (C.). — ಓಲೆತಿರುಪು. = ಓಲೆತಿರಗಣಿ. (My.). — ಓಲೆಪುನ್ನಕ. A book of cadjan leaves (C.). — ಓಲೆಯ ಗಿಡ. The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಲ Si. 166), the leaves of which are at present also used for making writing-leaves (My.). — ಓಲೆಧಾಗ್ಯ. The good fortune of a female to wear an ôlĕ as a sign of her husband being still alive (My.). — ಓಲೆಯ ಮರ. (Č. Bp. 47, 45). The talipot palm; the palmyra tree (My.). — ಓಲೆಸರ್ಪಣಿ. An ear-ring to which a small ornamental chain is attached (My.).

ಓಲೆಕಾಱಿ ôlĕ-kâra. = ವಾಲೆಕಾಱಿ. A servant in the employ of government (or private persons) who carries letters, etc. (ಸೇವಕ, ಅನುಗ, etc. Mr. 441; C.; *cf.* ಓಲಗಿಕಾಱಿ). ನೀಲ ಬಾಲಕಗೆ ಚನ್ದ, ಕೋಲು ಓಲೆಕಾಱಿಗೆ ಚನ್ದ (Prv.).

ಓವ ôva. 1. = ಓವು. (Bp. 48, 23).

ಓವ ôva. 2. = ಓವು, etc. (ಖರಾಶ್ವೆ, ಕಾರವಿ, etc. Nr.).

ಓವರಿ ôvari. (Tbh. of ಉಪಗೃಹ). An inner apartment or chamber (ಅನವರಕ, ಗರ್ಭಗೃಹ Hlâ.; ಉಪಗೃಹ, ಗರ್ಭಗೃಹ Mr. 195; ಕೋಣೆ Kk. 71, Śm. 60; ಗಳನ್ತಿಗೆ, ಕೋಣೆ Śś., MS. ಗೋವರ; Abh. P. 10, 8. 9; Tĕ.; Mhr. ಓವರೀ, a term for the several apartments under the arcade which is erected

along the course of the enclosing wall of a temple). ಆ ರಲ್ಲ ತಾವರೆಯೆಲೆಯ ಪಲಗೆಗಟ್ಟಿನ ಓವರಿಗಳ್ (Ćpr. 7, after 92).

ಓವು ôvu. 1. = ಬೆವ2, etc. (My.). — ಓವುಕಾದು. = ಓಮುಕಾದು. (Si. 149).

ಓವು ôvu. 2. To take care of, to guard, to protect, to cherish, etc. (ಪಾಲನ Śmd. Dh.; Tĕ. ಓಮು; T., M. ಓಮ್ಮು; *cf.* ಓ 4). See Grj. 2, 60; 10, 98; Bp. 1, 15. 60; 10, 5; 22, 53; 37, 5; 43, 81; 46, 47; 49, 38; 50, 4; 55, 14; 57, 63; Mr. 340; Rĕv. 1, after 135; J. 2, 3; 29, 23.

ಓಷ ôsha. *Burning, combustion.* See ತ್ರಿಕಟುಕ.

ಓಷಧಿ ôshadhi. A plant, a herb. 2, *an annual plant,* one that dies after becoming ripe.

ಓಷಧಿಪ್ರಸ್ಥಪುರ ôshadhi-prastha-pura. N. of a mythic town, the town of Himavat (Grj. 2, 102).

ಓಷಧೀಶ ôshadhi-îśa. Who presides over the plants: *the moon.*

ಓಷಧೀಶ್ವರ ôshadhi-îśvara. = ಓಷಧೀಶ. (Rĕv. 12, 13).

ಓಷ್ಟ ôshṭa. N. of a plant (ಬಬೆ'ಲ್ Mr. 121). 2, = ಒಟ್ಟೆ, q. v. (ಬಿಮ್ಮ, ತುಣ್ಡಿಕೆ, ತೊಣ್ಡೆ Mr. 127, two MSS. ಒಟ್ಟಿ).

ಓಷ್ಟ್ರ ôshṭrĕ. (= ಉಷ್ಟ್ರ). A camel (ತೀಕ್ಷ್ಣಗಾಮಿ, ವಾರಣ Nn. 99; My. ಒಷ್ಟ್ರ).

ಓಷ್ಠ ôshṭha. The upper lip; *a lip in general* (ಸಮ್ಮುಮ, ತುಟಿ Nn. 63).

ಓಷ್ಠಪಾನ ôshṭha-pâna. A kiss (ಚುಮ್ಬನ, ವದನಕೂಟ, ಮುದ್ದು Mr. 330).

ಓಷ್ಠಿ ôshṭhi. = ಒಷ್ಟ No. 2, q. v. *A plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb.

ಓಷ್ಠ್ಯ ôshṭhya. Labial.

ಓಷ್ಠ್ಯಸ್ವರ ôshṭhya-svara. The vowels u, û, ô, au (Śmd. Cm. 66).

ಓಸರ ôsara. = ವಾಸರ, ವಾಸರು, ವಾಸರೆ. Going or bending to one side, sloping, slanting (as a wall), being unsatisfactorily counterpoised, as the burdens on an ox's back, etc. (My.); — an unsatisfactorily balanced burden (Č. Bp. 47, 46).

ಓಸರಿಕೆ ôsarikĕ. The state of bending to one side, etc. (Râm. 6, 10, 5).

ಓಸರಿಸು ôsarisu. To go to one side, side-ways, aside, or out of the way; to turn aside, to draw back, to retreat, to withdraw; to give way, to yield; to go away; to be removed; to keep aloof; to hesitate; to stop (ಅಪಸರಣ Śs.; Tĕ. ಓಸರಿಂಡು, ಓಸರಿಲ್ಲು, ಓಹರಿಂಟಂಡು, ಓಹರಿಂಕುು, ಓಸಿಲು = ಓಡು, ತೊಲುಗು; T. ಒಂಜರಿ; *cf.* T. ಒದುಂಗು, ಒಡುಂಗು, & ಉಡುಗು 1, ಒದಗು 1). ಓಸರಿಸಿ ನಡೆಯದಿರೆ (ಆಸಿಲಂ) ಕೂನ್ಯಮಕ್ತುಂ (Mr. 53). ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡನೆ ಓಸರಿಸಿದನ್ ಆಲ್ತೆ ಕನ್ತುಗೀ (Śmd. 16). ಕುತ್ತಮ್ ಓಸರಿಸಿದಂ (ಎಬ್ಬಿತ್ತಂ Śmd. I). See Bp. 1, 21; 8, 8; 9, 20; 17, 16; 27, 9; 28, 52; 40, 33. 47; 42, 9; 48, 29; 49, 10; 50, 37; 51, 50; 52, 16; 53, 19; 55, 4. 30; 59, 15; Râm. 6, 12, 34; Bh. 2, 13, 39; J. 5, 34; 30, 51.

2, to put to one side or aside; to remove; to quit, to abandon (ಅಪಾಪನ Śmd. Dh.; Tĕ.). ಮೀಲುದಱಿ ಸೆಜಗನ್ ಓಸರಿಸುವನ್ತಿರೆ (Śmd. 135). See Grj. 10, 89; Bp. 2, 12; 4, 67; 18, 7; 20, 20; 36, 51; 42, 32; Rĕv. 10, 6; Śĕv. 1, 40; J. 5, 60; 11, 19; 13, 24; Râm. 28, 8.

ಓಸು ôsu. = ಓಟು, ಅನಿತು, ಅಸ್ಟು, etc. (My.). See ಅವೋಸು.

ಓಸುಗ ôsuga. = ಓಸುಗರ, ಓಸ್ಕರ. Cause, reason, sake; (on account of; T. ಒಜ, ಒಜರ, cause, reason, sake; see ಒಂತ್ತುನೆ). ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆಗೋಸುಗ ತನ್ದ ಉದಕ (ಪಾದ್ಯ Nr.). ಭಕ್ತಗೋಸುಗ (Bp. 43, 54). ಕರದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಹದನನ್ ಅರಿಪಲ್ ಓಸುಗ (Č. Bp. 57, 88). See Bh. 2, 13, 38; 4, 6, 26; J. 4, 60; 18, 55; 23, 11. 42; Dp. 151, 3. *Cf.* ಕೋಸಕೆ, etc.

ಓಸುಗರ ôsugara. = ಓಸುಗ, etc. ಅದಕ್ಕೋಸುಗರ (ತಾದರ್ಥ್ಯ, ಅನ್ತರ Nr.).

ಓಸ್ಕರ ôskara. = ಓಸುಗರ, etc. (My.). ಅತಿಥಿಗೋಸ್ಕರ ಸಿರ್ದ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಂಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಿಥ್ಯ ಎನಿಸುಗು; ಕಾಳಿಗಕ್ಕೋಸ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿನೋದಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಎಜುವ ರಥವು (ಪುಷ್ಪರಥ); ಅನೆ ಹಿಡಿಯಲ್ ಓಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪು ಗುಡಿ' (ವಾರಿ Nr.). ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ (Si. 112). See Si. 55. 243. 274. 294. 453; B. 3, 34. 93.

ಓಹಿಲ ôhila. = ಓಹಿಳ. N. of a man (Sk. ಓಹಲ). See Bp. 9, 37; 43 sum.; 43, 16. 18. 22; 44 sum.; 44, 15. 35.

ಓಹಿಳ ôhiḷa. = ಓಹಿಲ. See Bp. 43, 35. 37. 67; 44, 8. 12. 16-29. 30. 31. 37. 50. 53; 54, 71. — ಓಹಿಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. (Bp. 43, 46; 44, 41. 42. 56. 68).

ಓಹೊ ô-hô. = ಓಹೋ. (Bp. 10, 2; My.).

ಓಹೋ ô-hô. Ho! stop! oho! (ನಿವಾರಣ Śmd. 393; Tĕ.). See Śmd. 68; Bp. 14, 32; 25, 41; 32, 15; 59, 2; J. 2, 59; B. 3, 34. 77. 82. In My., S. Mhr., and Mhr. the term expresses wonder, admiration, or sudden delight. — ಓಹೋಹೋ. rep. (My.).

ಓಳ್ ôḷ. To have sexual intercourse (ನಿಧುವನ Śmd. Dh.; T. ಒಡು).

ಓಳಿ ôḷi. = ಓಣಿ. A continuous line, a row: a multitude, a number, a mass; succession (ಅವಣಿಗೆ, ಸಮೂಹ Kk. 72; ಜೊತ್ತ Bhn. 6; T.; Tĕ. ಓಲಿ; Mhr. ಓಳ, *cf.* ಒರಣ). ತಣ್ಗದಿರ ಓಳಿಗಳ್ (Lllv. 3, 2). See Bp. 12, 2; 18, 60. 109; 27, 1; 28, 19; 38, 11. 14; 44, 58; 51, 1. 73; 54, 77; 61, 27; Bh. 1, 12, 12; J. 3, 8; 15, 9; 33, 19; Kk. 90. — ಓಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಓಳಿವೆಡು. (Bp. 58, 55). — ಓಳಿವೆಡು. -ವೆಜು. To form a line or be in a line; to form a mass or considerable body (Čh. v. 92; Bp. 50, 46).

ಓಳಿಸೆ ôḷigĕ. Tbh. of an ಓಲಿಕೆ (Śmd. 338; Mḍb. MS. ಬಳಿಗೆ = ಬಲಿಕೆ).

ಓಟಿಯು ôṭu. 1. = ಎಟ್4, etc. Seven (S. Mhr., pronounced ಯೋಯು).

ಓಟಿಯು ôṭu. 2. = ಪೋಟ್ 2, etc. (My.). See ಕೆಜ್ಜೋಟಿಡಿಕೆ, ಕೊಜ್ಜೋಲ್.

ಔ AU

ಔ au. The sixteenth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 14). In Kannaḍa words it is another form of ಅವ (Šmd. 189), or of ಅವ (*e. g.* ತವರ್ = ತೌರ್). *For all Kannaḍa and Tadbhava words with initial* ಔ *see under initial* ಅವ *and* ಅವು, *e. g.* ಔಹು see as ಅವಹು, ಅವುಹು; ಔಡಲ as ಅವುಡಲ.—In Sk. terms ಔ occasionally occurs instead of ಅಂ, *e. g.* ಸೌಸ್ಥೆ = ಸಂಸ್ಥೆ (Nn. 162).

ಔಕಾರ au-kâra. The letter ಔ (Šmd. 11).

ಔಕ್ಷೌಕ aukshauka. (fr. ಉಕ್ಷನ್). *A multitude of oxen.*

ಔಘ augha. A mass, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 423). ಶ್ರುತ್ಯೌಘ (ವೇದಂಗಳ್ Nn. 141). 2, a flood.

ಔಚಿತಿ aučiti. (fr. ಉಚಿತ). *Fitness, propriety.*

ಔಚಿತ್ಯ aučitya. *Fitness, propriety;* pleasure, delight (Šmd. 116. 209 Cm.); one in whom one takes pleasure (J. 2, 65).

ಔಜಸ aujasa. (fr. ಓಜಸ್). Lustre, shine (My.); gold (Sk.).

ಔತಪ autapa. A vow of silence with the Jainas (ಜೈನರ ಮೌನಂ Mr. 222).

ಔತ್ತರೇಯ auttarêya. (fr. ಉತ್ತರ). Belonging to the north (My.; G.). 2, N. of a son of Uttarâ, Janamêjaya's father Parikshit (My.).

ಔತ್ತಾನಪಾದಿ auttânapâdi. (fr. ಉತ್ತಾನಪಾದ). N. of Dhruva, grandson of the first Manu. 2, *the polar star.*

ಔತ್ವ autva. The letter ಔ (Šmd. 65. 132. 188. 355; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಔತ್ಸುಕ್ಯ autsukya. (fr. ಉತ್ಸುಕ). Anxiety, uneasiness, regret; —ardent desire, longing, eagerness, zeal (ಉತ್ಸುಕ Ct. II, 114; My.). See ಕಡಂಗು; B. 5, 180.

ಔದನಿಕ audanika. (fr. ಓದನ). *A cook.*

ಔದರಿಕ audarika. (fr. ಉದರ). *Voracious.*

ಔದಾರ್ಯ audârya. (fr. ಉದಾರ). Generosity, nobility, magnanimity, greatness. (My.; B. 5, 162).

ಔದಾಸೀನ audâsîna. = ಅವುದಾಸೀನ, ಔದಾಸೀನ್ಯ.

ಔದಾಸೀನ್ಯ audâsînya. (fr. ಉದಾಸೀನ). Indifference; apathy. (My.).

ಔದುಮ್ಬರ audumbara. (fr. ಉದುಮ್ಬರ). Coming from the udumbara tree. 2, the udumbara tree itself (ದುಗ್ಧತರು, ಅತ್ತಿ Mr. 115).

ಔದ್ಧತ್ಯ auddhatya. (fr. ಉದ್ಧತ). The state of being raised or puffed up; arrogance; overbearing manner. See ಉರ್ಕು, ಮುಲೆ; Rśv. 5, after 131.

ಔದ್ವಾಹಿಕ audvâhika. (fr. ಉದ್ವಾಹ). Relating to marriage. (My.). 2, a gift made to a woman at her marriage.

ಔನ್ನತ್ಯ aunnatya. (fr. ಉನ್ನತ). Height; greatness (ಬುಧ್ನ, ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾದನ್ಯಾದು Nn. 136; My.); haughtiness (My.; Si. 68). See ಮಹೌನ್ನತ್ಯ.

ಔಪಗವ aupagava. (fr. ಉಪಗು). Belonging to Upagu.

ಔಪಗವಕ aupagavaka. *An assemblage of Aupagavas or descendants of Upagu.*

ಔಪಚ್ಛನ್ದಸಿಕ aupaččhandasika. (fr. ಉಪಚ್ಛನ್ದಸ್). A kind of metre (Ch.).

ಔಪಮ್ಯ aupamya. (fr. ಉಪಮಾ). Condition of resemblance or equality, similitude, comparison. See Kâvy. III, 3, B, 116 seq.

ಔಪಯಿಕ aupayika. (fr. ಉಪಾಯ). *Answering a purpose, fit, proper.*

ಔಪಲ aupala. (fr. ಉಪಲ). Belonging to a stone or stones; stony; of stone. (R.).

ಔಪವಾಹ್ಯ aupavâhya. (fr. ಉಪವಾಹ). *A royal elephant* (ನೃಪರಂ ನೆಗಪಿ ತಾಳ್ದ ಆನೆ Mr. 156).

ಔಪಾಸನ aupâsana. (fr. ಉಪಾಸನ). The fire used for domestic worship. 2, a kind of adoration of Agni (My.). 3, a small cake offered to the manes. 4, connected with worship, devotional.

ಔಮಿನ aumina. (fr. ಉಮಾ). *A field of flax.*

ಔರಭ್ರ aurabhra. (fr. ಉರಭ್ರ). *A coarse woollen blanket.*

ಔರಭ್ರಕ aurabhraka. *A flock of sheep.*

ಔರಸ aurasa. (fr. ಉರಸ್). Belonging to or produced from the breast (or by one's self); *legitimate* (J. 28, 57; My.); *a legitimate son.* ಔರಸಸನ್ತತಿ (B. 4, 217; My.).

ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ aurddhvadêhika. (fr. ಊರ್ಧ್ವದೇಹ). Referring to the state after death; funereal; *the obsequies of a deceased person; whatever is given or performed on a person's decease.*

ಔರ್ವ aurva. (fr. ಉರ್ವ). Relating to Urva. 2, belonging to or being produced from the thigh (ūru): a descendant of Bhṛigu and preceptor to Sagara. 3, N. of a son of Vasishṭha. 4, *submarine fire.*

ಔಲೂಕ್ಯ aulûkya. (fr. ಉಲೂಕ). Owl-like; a follower of the Vaiśêshika doctrine; Kaṇâda ṛishi (G.).

ಔಶೀರ auśîra. (fr. ಉಶೀರ). *A couch, serving also the purposes of a seat; a seat, a chair.* 2, *the handle to the cow's tail or ćâmara.*

ಔಷಧ aushadha. (fr. ಓಷಧಿ). = ಅಗಸಿಜ್ಜೆ, ಔಸದ. A herb; *any medicament or drug.*—ಔಷಧ ಮಾಡು, to prepare medicine; to apply remedies (C.; B. 5, 273).

ಔಷಧಾಚಾರ್ಯ aushadha-âćârya. The physician of the gods (ಧನ್ವನ್ತರಿ Mr. 390).

ಔಷಧಿ aushadhi. = ಅವುಸ್ತಿ. = ಔಷಧ (ಭೇಷಜ, etc. Mr. 390). ಜೋಡುಮ್ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಔಷಧಿಯುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I).

ಔಷ್ಟ್ರಕ aushṭraka. (fr. ಉಷ್ಟ್ರ). *A herd of camels.*

ಔಸದ ausada. Tbh. of ಔಷಧ. (Šmd. 335. 339; My.).

ಂ Ṁ

ಂ **ṁ. 1.** The seventeenth letter of the Alphabet. It is an *avargîya* letter, and has been called the neutral or unmodified nasal. In the Šmd. its names are: bindu, anusvâra, sŏnnĕ or šûnya (19. 20). It belongs to the yôgavâhas (25. 26. 43. 44). The *unmodified nasal* always precedes the avargîya letters ಯ್, ರ್, ಲ್, ವ್, ಶ್, ಷ್, ಸ್, ಹ್ in the body of a word or in composition, *e. g.* ಅಂತ, ಅಂಸ, ಅಂಪತಿ, ಸಂಯತ, ಸಂರಕ್ಷಣ, ಸಂದಾಪ, ಸಂವಿತ್ತಿ, ಸಂತಯ, ದಂಷ್ಟ್ರ, ಸಂಸರ್ಗ, ಸಂಹತಿ. Remark: The five *vargîya* letters ಙ್, ಞ್, ಣ್, ನ್ and ಮ್, that express the nasal sound as *modified* by guttural, palatal, lingual, dental, and labial pronunciation (Šmd. 24), are often, *for the sake of more expeditious writing*, replaced by the sign of the unmodified sŏnnĕ. With regard to ಙ್ and ಞ್ this convenient mode of writing has been adopted also for this Dictionary; *but the alphabetical places of the two letters have been retained*, so that, *e. g.*, ಅಂಕ follows ಅಙ್ಕ, and ಅಂಜ follows ಅಞ್ಜನ. When in Kannaḍa *final* ಂ is followed by a vowel, it changes into ನ್, ಮ್, or ವ್ (Šmd. 127. 128; *cf.* 192. 193).

ಂ **ṁ. 2.** = ಅಂ (a*ṁ*) 3 q. v., of which it is the *grammatical* form (Šmd. 114. 115).

ಃ Ḥ

ಃ **ḥ.** The eighteenth letter of the Alphabet, (called visarga, Šmd. 19. 20. 44. 45). It is an unmodified (avargîya) sibilant, and one of the four yôgavâhas (26. 44).

ಀ Ḥ

ಀ **ḥ.** The nineteenth letter of the Alphabet. It is a guttural sibilant, used before ಕ್ (Šmd. 25. 26), and one of the four yôgavâhas (26. 44. 45). It is called jihvâmûlîya (26), the tongue-root sibilant, and according to its sign which has the shape of the thunderbolt, vajrâkṛiti. See ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ.

ಁ Ṛh

ಁ **ṛh.** or ಬಿ (*i. e.* the K. consonant ಬಿ, in Hlâ. and Abh. P. MSS.). or ಯ (in Vôpadêva's grammar). The twentieth letter of the Alphabet. It is a kind of sibilant, used before ಪ್ (Šmd. 25. 26), and one of the four yôgavâhas (26. 44. 45). It is called upadhmânîya (26), the to-be-breathed one, and according to its sign which has the shape (of a female's breast 26, or that) of an elephant's two frontal bones, gajakumbhâkṛiti. See ತೇಜಜ್ಪಣ್ಣ, ನಿಜ್ಪಾವಕ, ಪುಜ್ಪಿ, ಪುಜ್ಪಿಳ, ಪುಜ್ಪಿಚಾಪ, ಪುಜ್ಪಿದನ್ನ, ಪುಜ್ಪಿಧನ್ವ, ಪುಜ್ಪಿಪತ್ರ, ಪುಜ್ಪಿರಸ, ಪುಜ್ಪಿಲಿಪ್, ಪುಜ್ಪವತಿ, ಪುಜ್ಪಿವಾಟಿ, ಪುಜ್ಪಿಹೀನೆ, ಪೊಜ್ಪಿ, ಬಿಜಿಜ್ಪಿರ, ಬಾಜ್ಪಿ, ಬಾಜ್ಪಿಬಿನ್ದು, ಯಶಜ್ಪಿಟಹ, ರುದ್ರಪುಜ್ಪಿ, ವರ್ಣಪುಜ್ಪಿ.—In Hlâ. 2, 28 the MS. has: ಕರಹಾಟಂ ಭವೇತ್ ಕನ್ದಬಿಜ್ ಪಾದೋ ಮೂಲಂ, etc. (instead of ಕನ್ದಃ ಪಾದೋ). See ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ.

ಕ್

ಕ್ k. The twenty-first letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). When the initial of the second word of a compound, it sometimes remains unchanged (Śmd. 78. 79. 80. 198. 199. 207. 208. 209. 210. 217. 222. 225. 386), but often changes into ಗ್ (77. 78. 195. 197. 198. 199. 200. 202. 203. 205. 206. 207. 210-216. 218. 221-224. 381. 386. 387). Once it takes the form of ಙ್ (215).

ಕ k-a. 1. The letter ಕ when pronounced with the short a, as is generally done at school. — ಕವೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The under-letter ₖ (C.).

ಕ ka. 2. = ಕೆ 1, etc., in ಅಕ, ಆನಕ, ತನಕ.

ಕ ka. 1. (= ಗ 1). An affix for forming masculine nouns (Śmd. 241), probably taken from Sk. 2, an affix for the formation of neuter nouns. ಭಾವದೊಳು ಕಪ್ರತ್ಯಯಮ್ ಉಣ್ಬು, ಉಡುಕಂ, ನಡುಕಮ್ ಎಮ್ಬಂತೆ (249 Mdb. MS.; *cf.* ಕಟುಕ).

ಕ ka. 2. *The god Brahmâ.* 2, *the soul.* 3, *the sun.* 4, *wind.* 5, *the head.* 6, *water.* 7, *pleasure.* 8, the number one (Mr. 349). *Cf.* ಕಂ & ಕಮ್.

ಕಂ kaṁ. = ಕಮ್. The god Brahmâ (ಸರೋಜಸವ್ಭವ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 7; ಬ್ರಹ್ಮನ್ Mr. 493). 2, the soul (ಆತ್ಮನು Nn. 7). 3, the body considered as the field of the indwelling and working of the soul (ಕ್ಷೇತ್ರ Mr. 506). 4, the sun (ಸೂರ್ಯ Nn. 7). 5, wind (ಪವನ, ವಾಯು 7; ಮಾರುತ Mr. 493). 6, the head (ಶಿರ, ಮಣ್ಡೆ 7; ಶಿರ 493). 7, water (ಉದಕ 7; ವಾರಿ 493). 8, heaven (ಸ್ವರ್ಗ 7; Mr. 506). 9, fire (ಅಗ್ನಿ 7; ಆಸಿ? o. r. ಅಶಿ? 506). 10, an organ of sense (ಇನ್ದ್ರಿಯ 7; 506). 11, the sky (ವ್ಯೋಮ 506). 12, an ascetic (ಯತೀಶ 506). 13, a parrot (ಕೀರ, ಗಿಳಿ 7). 14, a peacock (ನವಿಲ್ 7). 15, pleasure (ಸುಖಾನ್ತ 493). 16, a zero (ಶೂನ್ಯ 506).

ಕಂಯಿ kaṁyi. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness (ಕಟು Čb.; C.).

ಕಂಸ kaṁsa. 1. (= ಕಂಚ). Brass, bell-metal. 2, *a vessel made of metal, a drinking vessel, a goblet.* 3, a king of Mathurâ, the uncle and enemy of Kṛishṇa (Śmd. 183).

ಕಂಸ kaṁsa. 2. A segment of a circle as a parenthesis: a bracket (Mhr.; S. Mhr.); — an arc (Mhr.).

ಕಂಸಜಿತ್ kaṁsa-jit. The conqueror of Kaṁsa: *Kṛishṇa.*

ಕಂಸತಾಲ kaṁsa-tâla. A cymbal of bell-metal or brass (Bp. 12, 34).

ಕಂಸಹರ kaṁsa-hara. The destroyer of Kaṁsa: Kṛishṇa (Mr. 18).

ಕಂಸಾನ್ತಕ kaṁsa-antaka. = ಕಂಸಹರ. (J. 14, 26).

ಕಂಸಾರಾತಿ kaṁsa-arâti. The enemy of Kaṁsa: *Kṛishṇa.*

ಕಂಸಾರಿ kaṁsa-ari. = ಕಂಸಾರಾತಿ. (J. 10, 49; 13 sum.). 2, a kind of metrical foot (Čh.).

ಕಂಸಾಳ kaṁsâḷa. Tbh. of ಕಾಂಸ್ಯತಾಲ (Śmd. 381). A kind of cymbal; a gong (ಜಗಳೆ Śm. 64; ಕಂಚುಳ್, ಜಗಳೆ Kk. 67, o. rs. of ಕಂಚಳ್: ಚಳಕ, ಬಳಕ); a triangle (My.). See Bp. 12, 44; Č. Bp. 5, 7.

K

ಕಂಸಾಳಕ kaṁsâḷaka. A male gold- or silver-smith (My.; Tē. ಕಂಸಾಲವಾಡು).

ಕಂಸಾಳಗಿತ್ತಿ kâṁsâḷa-gitti. A female cymbal-beater (Bp. 5, 43). 2, a female of the kaṁsâḷakas (My.).

ಕಕ್ kak. = ಕಾ 2, etc. — ಕಕ್ಕಾವಾಡೇ ಕಾಯಿ. The Colocynth (ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ, ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ G.; My.).

ಕಕಲಾತೆ kakalâtĕ. = ಕಕುಲತೆ, etc. Love (C.).

ಕಕಾರ ka-kâra. The letter ಕ (Śmd. 11).

ಕಕುತ್ಸ್ಥ kakud-stha. N. of a grandson of Ikshvâku. (Râm. 3, 8, 13; My.).

ಕಕುತ್ಸ್ಥಜಿ kakutstha-ja. Râma (Râm. 4, 1, 21).

ಕಕುದ್ kakud. = ಕಕುದ. *A peak or summit, etc.*

ಕಕುದ kakuda. = ಕಕುದ್. *A peak or summit* (ಅದ್ರಿತಟಿ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 143). 2, *a bull's hump* (ಗೂಳಿಯ ಬೆನ್ನ ಹಿಣಿಲು 143, o. r. ಹಿಳಿಲು). 3, a horn (ಗೂಳಿಯ ಕೊಮ್ಮು 143, o. r. ಕೋಡು). 4, the snout of a bull (ಮುನುಳಿ 143, in one MS.). 5, a bull (ಪುಂಗವ, ಗೂಳಿ 143). 6, *pre-eminent, chief; eminence, superiority* (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯ 143). 7, an ensign or symbol of royalty. 8, a sword (ಕೃಪಾಣ, ಖಡ್ಗ 143). 9, the sky (ರೋದೋಽಂಗಣ, ಆಕಾಶ 143).

ಕಕುದ್ಮ kakudma. Tbh. of ಕಕುದ್ಮತ್. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಕಕುದ್ಮತ್ kakud-mat. *A bull;* an ox.

ಕಕುದ್ಮತಿ kakud-mati. *The hip and loins* (ಜಘನ ಹಿಱ.; ಕುಣ್ಡಿಗಳ ತಟದ ಕುಟಿ Mr. 331, o. r. ಕುಣಿ).

ಕಕುಪ kakupha. = ಕಕ್ಕೊಳಕ, etc. (Mg.).

ಕಕುಭ್ kakubh. = ಕಕುಭ. A summit. 2, *a region, a quarter.*

ಕಕುಭ kakubha. = ಕಕುಭ್ (Śmd. 106). A region, a quarter (ದಿಶೋತ್ತರ, ದಿಕ್ಕುಗಳ್ Nn. 128; ದಿಕ್ಕು Mr. 57). 2, pre-eminent, chief (ಮುಖ್ಯ 128). 3, *a wooden vessel covered with leather, placed under the neck of a lute, to render the sound deeper* (ವೀಣೆಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.). 4, *the tree Terminalia arjuna* W. & A. (ತೊಜೆಮತ್ತಿ 128; ಅರ್ಜುನ, ಮತ್ತಿ Mr. 113). 5, one of the râgas or personified musical modes (ಗೀತ, ಗೀತವಿಧ 128).

ಕಕುಲತೆ kakulatĕ. = ಕಕಲಾತೆ, ಕಕುಲಾತೆ, ಕಕುಳತೆ, ಕಕ್ಕುಲಾತೆ, ಕಕ್ಕುಳತೆ, ಕಕ್ಕುಲಿತೆ. Love (My.; ಪ್ರೀತಿ G.); compassion (My.; T. ಕರ್ಪೆ, to pity); desire, especially vain desire (see ಕಕ್ಕುಲಿತೆ; Tē. ಕಕ್ಕುರಿತಿ, ಕಕ್ಕುತಿರ್).

ಕಕುಲಾತೆ kakulâtĕ. = ಕಕುಲತೆ. Love; compassion (C.).

ಕಕುಳತೆ kakuḷatĕ. = ಕಕುಲಾತೆ. (My.).

ಕಕೂಟ kakûṭa. A kind of bird (ಶರಮೈರಿ Mr. 172).

ಕಕೋಕ kakôka. = ಕಕ್ಕೋಕ. (C.).

ಕಕ್ಕ kakka. = ಕಕ್ಕರಿ. — ಕಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕರಿ. reit. = ಕಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ, q. v. (My.).

ಕಕ್ಕ kakka. = ಕಾಕಾ. A father's younger brother (C.; Tē. ಕಕ್ಕೆ, papa, daddy). — ಕಕ್ಕಯ. -ಅಯ. = ಕಕ್ಕಯ್ಯ. (Bp. 61,

9). — ಕಕ್ಕಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 3, 82; 9, 46; 37, 6; 47, 34; 57, 21. 29; My. = ಕಕ್ಕ). See ಡೋಪರ—.

ಕಕ್ಕಸ kakkaḍa. A piece of twisted cloth dipped in oil, lighted, and carried about in the hand as a temporary light (C.; Tḍ. ಕಾಗಡೆ; Mhr. ಕಾಕಡಾ, ಕಾಣ್ಣಡಾ). ಒಸ್ದು ಕಕ್ಕಡಾ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಹೋಗು! (B. 4, 62).

ಕಕ್ಕಡೆ kakkaḍĕ. 1. (fr. ಕಡಿ 4?) (=ಕರ್ಕಡೆ). A weapon so called (M. ಕಕ್ಕಡೆ, a dagger; Sk. ಕರ್ಕತ, a sword; Mhr., H. ಖಂಡೇರ, a sort of dagger). See Rśv. 6, after 11; Bh. 1, 7, 21. — ಕಕ್ಕಡೆವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Śśv. 3, 24).

ಕಕ್ಕಡೆ kakkaḍĕ. 2. = ಕಟ್ಟಕಡೆ s. ಕಟ್ಟ 2. (My.).

ಕಕ್ಕರ kakkara. = ಕಕ್ಕ. Tbh. of ಕೃಕರ. — ಕಕ್ಕರವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. (ಕೃಕರ Si. 173).

ಕಕ್ಕರಿ kakkari. = ಕಕ್ಕ, ಕೊಕ್ಕರಿ, (ಕುಡು 3), ಕೊಗ್ಗ, ಕೊಂಗ, ಕೊಂಗ್ಗು 2, ಕೊಂಗರಿ, etc. — ಕಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. reit. Crookedness (My.).

ಕಕ್ಕಲಾತೆ kakkalâtĕ. = ಕಕುಲತೆ. Love; compassion (My.).

ಕಕ್ಕಸ kakkasa. Trouble (heavy breathing, etc.) arising from an overloaded stomach, from running very fast, etc. (S. Mhr.; T. ಕರಿ, to be sick in the stomach). — ಕಕ್ಕಸಪ್ಪೆಡು. -ಪೆಡು. To suffer anguish (Śśv. 2, 15).

ಕಕ್ಕಸ kakkasa. Tbh. of ಕರ್ಕಶ (Śmd. 345; 49). (ಪರಿಗೆ Ct. I, 86). ಕಕ್ಕಸನ ದೂತರ್ ಬನ್ದು, ಲಿಕ್ಕವಾಯಿತು! ಹೊಜಿಡೆನ್ನ ರೆ ನಕ್ಕೋರೆಲ್ಲ; ಬಿಡಿಸೋರೇನೋ, ಮನುಜ! (Dp. 28, 2). See C. Bp. 45, 29; J. 2, 62; 7, 31; 14, 6; 21, 35; 26, 11; ಕಡುಗಕ್ಕಸ.

ಕಕ್ಕಸಗಾಱ kakkasa-gâṟa. A severe, cruel man (My.). Feminine: ಕಕ್ಕಸಗಾತಿ (My.).

ಕಕ್ಕೆಸಜವ್ವನ kakkasa-javvana. Tbh. of ಕರ್ಕಶಯೌವನ (Śmd. 376).

ಕಕ್ಕಸತೆ kakkasatĕ. = ಕರ್ಕಶತೆ, q. v.

ಕಕ್ಕಸು kakkasu. = ಕಕ್ಕೋಸು. A cac-hus: a privy (My.; M. ಕಕ್ಕೂಸ್; fr. the Danes or Dutch).

ಕಕ್ಕಾ kakkâ. (fr. ಕಲಕು 2?). = ಕಕ್ಕು 2. — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕ. reit. An affrighted or timid man (My.). — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕರಿ. reit. Fear, fright, alarm (My.). — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕಿ. reit. = ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕರಿ. (My.). — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕು. reit. = ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕ. (My.).

ಕಕ್ಕಿ kakki. = ಕೆಕ್ಕೆ. — ಕಕ್ಕೀ ಗಿಡ. The tree Cassia fistula (ವ್ಯಾಧಿಘಾತ G.; S. Mhr.).

ಕಕ್ಕಿ kakki. (fr. ಕಕ್ಕ). A mother's younger sister; an uncle's wife (My.); a step-mother (My.).

ಕಕ್ಕಿಸು kakkisu. To cause to vomit (C.). 2, to make one discharge from the stomach; to make one give up, as what he has wrongfully seized and appropriated, to make him restore or refund (My.; Tḍ. ಕಕ್ಕಿಸಿಂಡು, ಕಕ್ಕಿಸಿಲ್ಲು; T. ಕಕ್ಕ ವೈ).

ಕಕ್ಕು kakku. 1. = ಕಡಿಕು 1, ಕಡುಕು 1, ಕಜಕು, ಕರ್ಕು 1, ಗರಕು. A jag, a notch, a dent; the rough part of a millstone or of a saw, the toothed part of a file or saw, of a horse's bit, etc.; jaggedness, irregular surface, roughness; sharpness (Tḍ.; Tḍ. also ಕಡಿಕು, ಕಡುಕು; T., M. ಕರುಕ್ಕು; T. also: the edge of a knife or sword). (ಕುದುರೆಗೆ) ತೆಳ್ಳಿತ್ತು ಕೆಮ್ಮಸಿದು ಎಸಿಪ್ಪ ನಾಲಗೆ ಲೇಸು, ಕಕ್ಕು ಕವಲಾಗೆ ಹೊಲ್ಲಂ (Mr. 277). — ಕಕ್ಕುದಱು. -ತಱು 3. = ಕಕ್ಕುನ್ದಱು (Śś.), ಕಡುಕುನ್ದಱು. A toothed, or sharp, sword. — ಕಕ್ಕುನ್ದಱು. -ಂ-ತಱು. = ಕಕ್ಕುದಱು. (Śś.).

ಕಕ್ಕು kakku. 2. = ಕಕ್ಕಾ. — ಕಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕು. = ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕು. (C.).

ಕಕ್ಕು kakku. 3. (fr. ಕಡಿ 4?). A shiver, a splinter (ನಿಗುಱು Śm. 79; *cf.* ಕೆಲ್ಲೆ, ಚಕ್ಕೆ?).

ಕಕ್ಕು kakku. 4. (fr. ಕಲು 1). = ಕಯ್ಕು. To vomit (My.; in S. Mhr. especially used in regard to children; ಉದ್ಗಾರ Śm. 79; T., Tḍ., Tu.; T. ಕನ್ನೈ, to retch, to hawk; *cf.* ಕಕ್ಕಸ ?). ಬಿಕ್ಕು ಕಲಿತಿಯ ತಿನ್ದು ಕಕ್ಕುತ್ತವೆ (B. 5, 32). ಕಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡ ಅನ್ನ (ಸಮುದ್ದರಣ Si. 420).

ಕಕ್ಕು kakku. 5. Vomiting; the thing vomited (S. Mhr.; Tḍ.). — ಕಕ್ಕುರೋಗ. Vomiting, sickness (ಪ್ರಜ್ಞಿದಿಕೆ, ವಮ Si. 201).

ಕಕ್ಕುಲತೆ kakkulatĕ. = ಕಕುಲತೆ, etc. Love; compassion (My.). ಒಕ್ಕಲ ಮನೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕಕ್ಕುಲತೆ ಪಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? (Prv.).

ಕಕ್ಕುಲಿತೆ kakkulitĕ. Love, compassion (My.; Bh. 1, 6, 33; Râm. 5, 8, 68; J. 6, 35); excessive desire, vain desire (Bp. 40, 33; J. 13, 7; 26, 35). ಬಹುಸಂಸಾರ ಮಾಯೆಯ ಕಕ್ಕುಲಿತೆಯೊಳು ಬಿದ್ದೆನು (Dp. 6, 3). See Dp. 36, 2; 40, 1. — ಕಕ್ಕುಲಿತೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To feel vain desire (Dp. 53, 5).

ಕಕ್ಕುಲಿತೆಕಾಱಿ kakkulitĕ-kâṟa. A man who loves (Bh. 7, 15, 50).

ಕಕ್ಕೆ kakkĕ. = ಕಕ್ಕೆ. A tree with clusters of yellow flowers and long round legumes, the pudding-pipe tree, Cassia fistula L. (ಆರಗ್ವಧ, ಆರೇವತ, ಶಮ್ಯಾಕ, ವ್ಯಾಧಿಘಾತ, ಚತುರಂಗುಲ, ಕೃತಮಾಲ, ಸುವರ್ಣಕ, etc. Nr.; ಆರಗ್ವಧ, ಸ್ವರ್ಣಪುಷ್ಪಿ, ರಾಜತರು, etc. Mr. 114; My.; Tu.; T. ಕದುಕ್ಕೈ, ಕೊನ್ದೈ; M. ಕೊನ್ನೆ). — ಕಕ್ಕೆಯ ಕಾಯಿ. (Si. 126). — ಕಕ್ಕೆಯ ಗಿಡ. (Si. 126). — ಕಕ್ಕೆಯ ಮರ. (Nr.).

ಕಕ್ಕೋಕ kakkôka. = ಕಕುಸ್ಥ, ಕಕ್ಕೋಕ, ಕೋಕ. N. of a Pandita (My.; T. ಕೊಕ್ಕೋಗ, a treatise on women, their behaviour, etc. of a very lewd character; the book was written by ಕೊಕ್ಕೋಗವರುಡಿ in Sk., and translated into Tamil by ಆದಿವೀರ ರಾಮಪಾಣ್ಡಿಯ, Rottler s. v. & s. ಕರಣ). — ಕಕ್ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ. = ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ and the T. ಕೊಕ್ಕೋಗ (My.; occasionally in S. Mhr., where it is also called ಅನಂಗರಂಗಶಾಸ್ತ್ರ or ಕೋಕಮುನಿಶಾಸ್ತ್ರ).

ಕಕ್ಕೋಲ kakkôla. = ಕಕ್ಕೋಲ. *N. of a plant bearing a berry, the inner part of which is a waxy and aromatic substance; a perfume prepared from the berries of this plant.*

ಕಕ್ಕೋಲಕ kakkôlaka. = ಕಕ್ಕೋಲ, ಕರ್ಕೋಲಕ. *A perfume prepared from the berries of the* ಕಕ್ಕೋಲ (ಗವಲಕಜೂರ G.).

ಕಕ್ಕೋಸು kakkôsu. = ಕಕ್ಕಸು. (My.).

ಕಕ್ಖಟ kakkhaṭa. *Hard.*

ಕಕ್ರ kakra. Tbh. of ಕೃಕರ. The printed partridge or southern Francolin, Francolinus pictus (Bd.);—the eyed

partridge, Perdix oculea (Bd.);—the red-billed quail, Coturnix erythrolyncha (Bd.).

ಕಕ್ಷ kaksha.=ಕಚ್ಚೆ 1, ಕಚ್ಚೆ. *The hem of a garment tucked into the waist-band* (ಕಚ್ಚೆ Mr. 491). 2, *a piece of cloth worn over the privities* (ಕೌಪ Nn. 117). 3, *a girdle,* a string or zone for fastening a cloth round the waist (ಉಡಿನೂಲ್, ಉಡಿದಾರ 117; ಕಾಂಚಿ 491). 4, *grass.* 5, *a climbing plant.* 6, *a court in a palace, etc.* (ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಣ 117; ಮಸ್ತಿರದ ಮುಮ್ಮಾಗ 491). 7, *the armpit* (ಶಂಕುಬಿ 117; ಕಂಕುಬ್ Mr. 321. 486, o. r. ಕೊಂಕಬ್). 8, a forest, a wild (ಕಾನ್ತಾರ, ಅಡವಿ 117; ಆಟವಿ, ವಿಪಿನ, etc. Mr. 151). 9, an objection or reply in argument. 10, the side or flank. See Prv. s. ಪ್ರಸ್ಥ.

ಕಕ್ಷೆಪಾಲ kaksha-pâla. A bag carried under the armpit (My., also ಕಕ್ಷವಾಳ).

ಕಕ್ಷೆಪಾಲಿಕೆ kaksha-pâlikĕ.=ಕಕ್ಷಪಾಲ. (Rśv. 5, after 25; V. 14, 31; My.).

ಕಕ್ಷೆಪುಟ kaksha-puṭa.=ಕಕ್ಷಪಾಲ. (Grj. 2, after 106).

ಕಕ್ಷೆಮೂಲ kaksha-mûla. The armpit. See ಕವುಂಕುಬ್.

ಕಕ್ಷಾನ್ತರ kaksha-antara. *An inner court of a palace, etc.; an open space surrounded by buildings* (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ಮನೆಯ ನಿಲವು Mr. 201).

ಕಕ್ಷಾಪಟ kakshâ-paṭa.=ಕಚ್ಚಟ, ಕಚ್ಚುಟ. *A cloth passed between the legs to cover the privities.*

ಕಕ್ಷೆ kakshi. One party as opposed to another; objection, contention (My.).

ಕಕ್ಷೆಗಾಣಿ kakshi-gâṇa. A party (in a civil or criminal case); one who maintains or defends a claim or wrong at issue (My.).

ಕಕ್ಷೆಳ kakshĕ.=ಕಕ್ಷ Nos. 3. 6. 9. 2, the orbit of a planet (Mhr.; My.; B. 5, 182).

ಕಕ್ಷೆಸು kakshêsu. A kind of arrow (ಕವಡಿಕೆಯಮ್ಬು Mr. 296).

ಕಕ್ಷ್ಯೆ kakshyĕ. *An elephant's girth;* a girdle or zone. 2, *enclosure of an edifice; an open space surrounded by buildings, the square left unroofed in the centre of a house* (see ನಡುತೊಟ್ಟಿ).

ಕಗ್ kag. (=ಕೆಡು 1, q. v., ಕಸ 1, etc.). Hardness; strength; etc.—ಕಗ್ಗಣ್ಬ.=ಕಡಿಗಣ್ಬ, ಕಡುಗಣ್ಬ. A fast knot that cannot be easily untied (C.);—a hard knot in wood (My.).—ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ.-ಕತ್ತಲೆ.=ಕಡುಗತ್ತಲೆ. Thick darkness (J. 26, 6; C.; B. 3, 125).—ಕಗ್ಗಲಿ. -ಕಲಿ. The tree Mimosa sundra Roxb. (Acacia sundra Dec., St. & Pl.). 2, the tree Acacia catechu Willd. (Mimosa catechu Lin.; M. ಕರಿಜಾಲಿ; ಗಾಯತ್ರಿ, ಖಾಲತನಯ, ಖದಿರ, ದನ್ತಧಾವನ, ತಜ್ಞಿಯದ ಮರ Si. 314). ಬಿಳೀ ಕಗ್ಗಲಿ ಮರ (ಕದರ, ಸಿತಖದಿರ, ಸೋಮವಲ್ಕ 134). ದುರ್ಗನ್ಧವುಳ್ಳ ಕಗ್ಗಲೀ ಗಿಡ (ಅರಿಮೇದ, ವಿಟ್ಖದಿರ, ಹುಚ್ಚುಕಗ್ಗಲಿ ಮರ 134). 3,=ಕಾಠೇ ಗಿಡ (My.). 4, a man of distinguished valor (My.).—ಕಗ್ಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು.=ಕಡುಗಲ್. A very hard stone (My.).—ಕಗ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A thick-set, impervious jungle (My.).—ಕಗ್ಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ.=ಕಡುಗಾಯಿ. A hard, or an unripe, fruit (C.).—ಕಗ್ಗಾರು. -ಕಾರು. Excess of rain (My.).—ಕಗ್ಗಾಲು. Great dryness, drought (My.).—ಕಗ್ಗಾಲ. -ಕಾಲ. A trying time, famine (My.).—ಕಗ್ಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. A hard gourd (My.).—ಕಗ್ಗೊಜಲೆ. -ಕೊಜಲೆ. A kind of Basilicum, Ocymum sanctum Lin. (ಕುತೇರಕ, ಕಠಿಂಜರ, ಪರ್ಣಾಸ Nr.; ಬಾಬರಿ, ಕ್ಷುತ್ರಪತ್ರ Mr. 129, o. rs. ಬಾರಿಕ್ಷ, ಬಾಸಬಾ, ಚಿತ್ರಪತ್ರ). ಬಿಳಿಯ ಕಗ್ಗೊಜಲೆ, Ocymum gratissimum Lin. (ಆರ್ಜಕ Nr.).—ಕಗ್ಗೊರ್ಲೆ. -ಕೊರ್ಲೆ.=ಕಗ್ಗೊಜಲೆ. (ಪರ್ಣಾಸ, etc., ಕಾಮಕಸನ್ತೋರೀ ಗಿಡ, ಕಮ್ಬುಗಗ್ರೇ ಗಿಡ Si. 141). ಬಿಳೀ ಕಗ್ಗೊರ್ಲೆ (ಆರ್ಜಕ, ಬಿಳೀ ಗಗ್ರೇ ಗಿಡ 141). ಕಗ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. A fell murder (Râm. 3, 4, 17; 3, 8, 10; Bh. 4, 3, 53).

ಕಗ್ಗ kagga. A long, tedious speech or literary composition (My.).—ಕಗ್ಗದವ. -ಅವ. A man of long, tedious speech (My.).

ಕಗ್ಗನೆ kaggané.=ಕೆಂಗನೆ. (Abh. P. 13, 21).

ಕಗ್ಗು kaggu.=ಕೆಂಗು 3, ಕನಗು, ಕನರು No. 1, etc., ಗಸ್ಗು. (Pungency), disagreeableness, especially said of the smell of burning oil (S. Mhr.).

ಕಂ kaṅ.=ಕಣ್ 1, etc. The eye. Dat. ಕಂಗೆ (Bp. 11, 34). Nom. pl. ಕಂಗಳ್ (Bp. 1, 49; 29, 24; 31, 15; 51, 81; 54, 71; 57, 44; Nn. 34; J. 3, 17).—ಕಂಕಣ. An eye-drop, a tear (ಕಣ್ಣ ನೀರು Nn. 45; Bp. 18, 77; 20, 25).—ಕಂಗಡೆ. -ಕಡೆ.=ಕಣ್ಣಡೆ. A side-glance, a leer (sic! J. 3, 10).—ಕಂಗಾಣು. -ಕಾಣು.=ಕಣ್ಣಾಣ್, ಕಣುಗಾಣ್. To perceive with the eyes (in opposition to *mentally,* S. Mhr.).—ಕಂಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು.=ಕಣ್ಣಾಣಿಸು. To cause to perceive with the eyes (S. Mhr.).—ಕಂಗುಜ್ಜಿಹು. -ಕುಜ್ಜಿಹು.=ಕಣುಗುಜ್ಜಿಹು. A mark for the eye; the place at which the eye is to be (Bp. 18, 74).—ಕಂಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು.=ಕಣ್ಣೆಡಿಸು. To destroy the eye, etc.; to blind, to confuse, etc. (C.; J. 4, 23; 26, 4).—ಕಂಗೆಡು. -ಕೆಡು.=ಕಣ್ಣೆಡು. The eye or sight to be destroyed; to be blinded, confused or bewildered; to be vexed or irritated; to become afraid (C.; Bp. 56, 40; J. 4, 9; 8, 37. 40; 14, 25; 19, 31; 24, 35; B. 5, 258).—ಕಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು.=ಕಣ್ಗೊಳಿಸು, q. v. (Śśv. 1,69; 1, after 71 & 79; 1, 85; J. 5, 11; 15, 11; 31, 10). ಕಂಗೊಳಿಕು (Śm. 17).

ಕಂಕ kaṅka. *A heron.* 2, Yama. 3, a false or pretended Brâhmaṇa. 4, a title of Yudhishṭhira, from his assuming the disguise of a Brâhmaṇa before king Virâṭ (Bh. 4, 1, 6). 5, a kind of mango.—ಕಂಕವಕ್ಕ. -ಹಕ್ಕ. A heron (ಕಂಕ, ಲೋಪಪವೃಷ್ಠ Nr.).

ಕಂಕಟ kaṅkaṭa. *Armour, mail;* an iron hook to goad an elephant.

ಕಂಕಟಕ kaṅkaṭaka. *Armour, mail* (ಟವುಳೆ Mr. 292, o. r. ಠವುಳೆ).

ಕಂಕಡಿ kaṅkaḍi. Tbh. of ಕರ್ಕಟಿ. (My.; H.).

ಕಂಕಣ kaṅkaṇa. (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77).=ಕಂಕಳ. *An ornament of the wrist, a bracelet* (ಹಸ್ತಭೂಷಣ Nn. 45); a string or ribbon tied round the wrist. 2, a waist-tie (ಉಡಿದಾರ, ಮೇಖಲೆ 45). 3, an ornament of the breast (ಕೌಸ್ತುಭ, ಪದಕ 45). 4, any ornament or trinket. 5, turning round (ಭ್ರಮಣ, ತಿರುಗುವುದು 45). 6, a crest. 7, a water-drop (J. 30, 7).

ಕಂಕಣಕಾರ kaṅkaṇa-kâra.=ಟಂಕಣಕಾರ. (My.).

ಕಂಕಣಗ್ರಹಣ kaṅkaṇa-grahaṇa. A partial, or annual, eclipse (C.).

ಕಂಕಣಬದ್ಧ kaṅkaṇa-baddha. A man who has a kaṅkaṇa tied round his wrist for any good, favourable or happy rites (My.). 2, one who devotes himself to the accomplishment of any good or bad object (My.).

ಕಂಕಣಿಕೆ kaṅkaṇikĕ.=ಕಂಕರಿಕೆ. A wrist-ornament furnished with bells.

ಕಂಕತ kaṅkata. *A comb* (ಕೇಶಮಾರ್ಜನಿ, ಹಣಿಗೆ Mr. 208).

ಕಂಕತಿಕೆ kaṅkatikĕ. *A comb.*

ಕಂಕಪತ್ರ kaṅka-patra. Furnished with the feathers of a heron: *an arrow.*

ಕಂಕಭಟ್ಟ kaṅka-bhaṭṭa. = ಕಂಕ No. 4. (C.).

ಕಂಕಮಾಲೆ kaṅka-mâlĕ. A kind of musical instrument; beating time by clapping the hands. (R.).

ಕಂಕಮುಖ kaṅka-mukha. A pair of tongs. (R.).

ಕಂಕರ kaṅkara. Vile, bad. (R.).

ಕಂಕರಿ kaṅkari. Tbh. of ಖಂಕರಿ (Śmd. 338. 357). — ಕಂಕರಿ ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A large whip (ಬಲ್ಲಾಟಿ Čt. I, 79).

ಕಂಕರಿಕೆ kaṅkarikĕ. (Tbh. of ಕಂಕಣೀಕೆ). — ಮೆಯ್ಯ ಮಸಿಕೊರಲ ಬಕ್ಕಳಿ ಪುಯ್ಯೆ ಘರಿಲ್ಗರೆವ ಕೆಯ್ಯ ಕಂಕರಿಕೆ (Śmd. 84 Mḍb.).

ಕಂಕರೆ kaṅkarĕ. Gravel: a single pebble or particle (Mhr., H. ಕಂಕರ, Br.; R.).

ಕಂಕಳ kaṅkaḷa. = ಕಂಕಣ. — ಕಂಕಳವರಳ್. -ಪರಳ್. A bracelet-gem; an excellent man: a man very familiar with proverbs (ನಲ್ಗಾಮಿಗಾಪಿ Čt. I, 43).

ಕಂಕಪಿಳ್ kaṅkaḷ. ಕಂಕಪಿಯ. = ಕಂಕುಳ್ q. v., etc. (ಕಪ್ಪ, ಬಾಹುಮೂಲ Si. 210. 461; My.). ಕಂಕಳಿ ಎಲುವನ ಸಸ್ಥಿ (ಜತ್ರು Si. 209). ಮೊಬಿಕೆಯ್ಯಿನ್ತಲೂ ಮೇಲೆ ಕಂಕಳಿ ವರಿಗೂ ಮೇಲುತೋಳು (ಪ್ರಗಣ್ಣ 210). ಕಂಕಳಿ ಕೆಳಗಡೇ ಪಕ್ಕ (ಪಾರ್ಶ್ವ 210).

ಕಂಕಾಲ kaṅkâla. *A skeleton* (ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ, ಬಿಡಲ ಎಲು Mr. 397). 2, N. of a Dânava.

ಕಂಕಾಲಧರ kaṅkâla-dhara. Who carries the backbone of Vishṇu: Śiva (C.).

ಕಂಕಾಲಮಾಲಿ kaṅkâla-mâli. Whose necklace is formed of bones: Śiva. (My.).

ಕಂಕಾಲಾಂಕಪಾಣಿ kaṅkâla-aṅka-pâṇi. = ಕಂಕಾಲಧರ. (Bp. 54, 23).

ಕಂಕಾಲಿ kaṅkâli. Śiva (My.). 2, N. of a servant of Śiva (Śśv. 1, after 79).

ಕಂಕಿ kaṅki. = ಕಂಕು. An ear of jôḷa or sĕjjĕ (also of some other corn, My.) the grains of which have been removed (C.; Tĕ.; *cf.* ಕಣಿಶ?). ಸುಂಕಿಗನು, ಹುರಿಪಲು, ಬಿಂಕನ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು, ಕಂಕಿಯು, ಸುಂಕ, ನಸುಗುನ್ನಿ ಈ ಆಱು ಸೊಂಕದರೆ ಬಿಡವು (Sp.).

ಕಂಕು kaṅku. = ಕಂಕಿ. (My.).

ಕಂಕುಪಿಳ್ kaṅkuḷ. = ಕಂಕಳ್, ಕಂಕುಬಿ, ಕಂಕುಬಿಯ, ಕವುಂಕುಳ್, ಕೊಂಕಳ್, ಕೊಂಕರು, ಕೊಂಕರಿಯ, ಕೊಂಕುಳ್. The armpit (ಕಪ್ಪ Mr. 486; My.; T. ಜಂಕ, ಕೈಕ್ಕುಬಿ; Tĕ. ಜಂಕೆ, ಜಂಕಲ; Tu. ಕಂಕಳು). ಉರದ ಸೆಜ್ಜಿಯನು ಒಡನೆ ಕಂಕುಬಿಲಿ ಆವಚಿ ಕೊಳುತಂ (Bp. 47, 46).

ಕಂಕುಪಿಳಿ kaṅkuḷa. = ಕಂಕುಳ್, etc. (ಕಪ್ಪ Nn. 117; C.; B. 3, 124).

ಕಂಕುಪಿಯಿ kaṅkuḷu. = ಕಂಕುಳ್, etc. (My.). ತೋಳ ಪೊದಲುಗಳ್ ಎರಡೂ, ಕಂಕುಯಿ (ಕಪ್ಪಗಳು Nr.). ಕಂಕುಬಿಸಿನ್ದಲೆ (Bp. 15, 21). ಕಂಕುಬಿನಲಿ (43, 27). ಕಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಜೊನ್ನೆ, ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾರ್ಥ (Prv.; other form — ಸಲಾಮು).

ಕಂಕೆಲ್ಲಿ kaṅkĕlli. = ಕೆಂಕಲಿ. *The Aśóka tree, Jonesia ašóka* Roxb.

ಕಂಕೋಷ್ಮ kaṅkôshṭha. N. of a plant (ಪಟುಪರ್ಣಿ, ಪೈಮುವತಿ, ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ, ಹಿಮಾವತಿ, ಘಣ್ಟಾಮಣೀ ಸೊಪ್ಪು Si. 156).

ಕಂಕೋಷ್ಮಿ kaṅkôshṭhi. A kind of leguminous shrub, Glycine debilis (ಕಾಡುದ್ದು Nr.).

ಕಂಗನೆ kaṅganĕ. = ಕಗ್ಗನೆ. Greatly, excessively (Abh. P. 13, 49; Grj. 2, after 106).

ಕಂಗಳ kaṅgaḷa. (= ಕಂಗಾಳ). A blind man (C.; T. ಕಂಗು, blackness; ಕಂಗುಲ್, darkness; could it be ಕಣ್-ಕಳ, one who has lost his eyes?).

ಕಂಗಾರು kaṅgâru. = ಕಂಗಾಲು, ಕಂಗು 2. Displeasure, anger (My.).

ಕಂಗಾಲ್ kaṅgâl. Poor; poverty-stricken; wretched; weak; barren, as soil (C.; Mhr., H.). — ಕಂಗಾಲ. -ಆ 3. A pauper, a miserable wretch, a weak man (My.).

ಕಂಗಾಲತನ kaṅgâlatana. Pauperism, wretchedness (My.).

ಕಂಗಾಲಿ kaṅgâli. Wretchedness (Mhr.). 2, a pauper, a beggar (My., Tĕ. as ಕಂಗಾಳಿ).

ಕಂಗಾಲು kaṅgâlu. = ಕಂಗಾರು, etc. (S. Mhr., only in ಕಂಗಾಲ ಮನುಷ್ಯ, a disagreeable, angry man).

ಕಂಗಾಳ kaṅgâḷa. (ಕಣ್ಣಿಂ-ಕಾಣಿ?). = ಕಂಗಳ. (My.).

ಕಂಗಾಳಿ kaṅgâḷi. = ಕಂಗಾಲಿ, q. v.

ಕಂಗು kaṅgu. 1. Great surprise (ಬಲುಜೋದ್ಯ Čt. I, 73).

ಕಂಗು kaṅgu. 2. = ಕಂಗಾರು, etc., (ಕೊಂಗು 2?). Displeasure, anger (S. Mhr.; *cf.* ಕಡಗು 1?). — ಕಂಗಾಗು. -ಆಗು. To become angry, to be displeased, irritated, loathed, or annoyed (S. Mhr.).

ಕಂಗು kaṅgu. 3. = ಕಗ್ಗು, etc. (My.).

ಕಂಗು kaṅgu. 4. = ಕಂಗುಂಗೆ, ಕಂಗೊಂಗೆ, ಕಂಗೊನ್ದಿ. The heart-pea, Cardiospermum halicacabum Lin. (ಜ್ವಲಿನಿ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ Mr. 146, one MS. ಕಾಂಗು).

ಕಂಗು kaṅgu. *The Indian millet, Panicum italicum* Lin. (ನವಣೆ Mr. 373). See ಪ್ರಿಯಂಗು.

ಕಂಗುಂಗೆ kaṅguṅgĕ. = ಕಂಗು 4. (ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ, ಕಟಭಿ, ಪಿಣ್ಯೆ, ಪಣ್ಣೆ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ Nr.).

ಕಂಗೊಂಗೆ kaṅgoṅgĕ. = ಕಂಗುಂಗೆ. (Si. 159).

ಕಂಗೊನ್ದಿ kaṅgondi. = ಕಂಗೊಂಗೆ. (Si. 159).

ಕಂಗೋಲೆ kaṅgôlĕ. An ornamental cordon, groove, etc.; spiral lines (Mhr.; R.; Br.).

ಕಚ್ kač. = ಕಜೆ. An imitative sound. *(Cf.* Mhr. ಕಚಕಚ). — ಕಚ್ಚನ್ ತಿನ್ನು. To eat in a craunching manner (C.). — ಕಚ್ಚೆನ್ನುವ ಬೀಯಿ. To sound as a stone falling into mud (C.). — ಕಚ್ಚಚ್ ತುಯಿ. To tread sticky mud and clay so that the peculiar, well-known sound is produced (C.).

ಕಚ kaća. = ಕಸ 5, ಕಸರ, ಗಜಿ. — ಕಚಪಿಚ. reit. The sound of mixing miscellaneous boiled things (as rice, vegetables, etc.) with the hand: confusion. — ಕಚಪಿಚ ಕಲಸು, to mingle boiled things in a confused manner (C.). — ಕಚಪಿಚಿಕೆಲಸ. Confused work (My.).

ಕಚ kaća. *The hair of the head* (ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ Nn. 48). 2, matted and twisted hair (ಜಟೆ 100). 3, a bundle of hair at the back of the head (ತುರುಬು 51). 4, a cicatrix. 5, a cloud. 6, a binding, a band. 7, the hem of a garment.

ಕಚಕ್ kaćak. = ಕಚ್ಚೆಕ್, ಕಚುಂಕ್. The sound produced when a stone falls into mud (My.).

ಕಚಕ್ಕನೆ kaćakkanĕ. = ಕಚ್ಚನೆ. Smartly, forcibly,

suddenly, as ಕಚಕ್ಕನೆ ಮುಳ್ಳು ನೆಟ್ಟತು (C.; Tĕ. బచిక్కునే, slapdash, at one smack). **2,** with the sound produced when a stone falls into mud, or the feet tread wet or sticky clay (My.).

ಕಚಪ kaċa-pa. Cloud-drinker: grass; a leaf. (R.).

ಕಚಪಕ್ಷ kaċa-paksha. *A quantity of hair, much hair;* thick or ornamented hair.

ಕಚಪಾಶ kaċa-pâśa. = ಕಚಪಕ್ಷ. *A quantity of hair, etc.*

ಕಚಪು kaċapu. A dish of boiled vegetables or fruits seasoned with salt, pepper, etc. (My.; Tu. ಕಜಪು, ಕಚಪು; *cf.* ಕತಿಪು).

ಕಚಬನ್ಧ kaċa-bandha. A braid of hair (ಜೈಲಿಲ್ Ćt. I, 74).

ಕಚಭರ kaċa-bhara. = ಕಚಪಕ್ಷ. A mass of hair, etc. (Grj. 10, 16; Bp. 40, 19; 42, 24; J. 5, 15).

ಕಚಮಾಲ kaċa-mâla. Smoke. (R.).

ಕಚರಾ kaċarâ. Rubbish, dirt, straw, fragments (Mhr.; My.). — ಕಚರಾಕೆಲಸ. The work of removing rubbish (My.). 2, worthless business (My.). — ಕಚರಾತೆಬ್ಬಿಗೆ. Municipal tax (My.). — ಕಚರಾದುಪ್ಪಟಿ. A dirty duppaṭi (My.; ವರಾತಿ, ಸ್ಕೂಲಶಾಟಿಕ Si. 223).

ಕಚವಾಯಿಸು kaċavâyisu. To become weary, to be tired or exhausted (S. Mhr.; Mhr. బచనీం).

ಕಚಾಕಚಿ kaċâkaċi. An imitative sound: a brawl, a squabble (Mhr.; R., Tĕ.).

ಕಚಾಯಿಸು kaċâyisu. To be smart, prompt, careful, or clever in doing a business (My.; *cf.* Mhr. ಕಚಕಚ್ಯಾ).

ಕಚಿ kaċi. = ಕೆಚ್. — ಕಚಿಕಚಿ ನಮಲು. = ಕಚ್ಚುಚ್ ತಿನ್ನು. (My.). — ಕಚಪಿಚ ತಿನ್ನು. = ಕಚ್ಚುಚ್ ತಿನ್ನು. (C.).

ಕಚಿಕ್ kaċik. = ಕಚಕ್, etc. (My.).

ಕಚು kaċu. An esculent root, Arum colocasia and other kinds. 2, a garden plant, the long Zedoary, Curcuma zerumbet Roxb. (St. & Pl.).

ಕಚುಂಕ್ kaċuṅk. = ಕಚಿಕ್, etc. (My.).

ಕಚೂರ kaċûra. = ಕಚೋರ. (C.). See ಗವಲ-.

ಕಚೇರಿ kaċêri. = ಕಚ್ಚೇರಿ. A hall of audience; a town-hall; a court for administration of public business; an office: it is applied to the people assembled, and to the business proceeding (C.; H., Mhr.). — ಕಚೇರಿ ಮಾಡು, to open a court or office for business; to carry on business in an office (C.; see Si. 109; B. 4, 146; 5, 265).

ಕಚೋರ kaċôra. = ಕಚೂರ, (ಕಚ್ಚೂರ), ಕಚ್ಚುರಿ, ಕಚ್ಚೂರ, ಕರ್ಚೂರ. The long Zedoary, Curcuma zerumbet Roxb., and its root (ಕರ್ಚೂರಕ, ದ್ರಾವಿಡಕ, etc. Nr.; My.). ಗನ್ಧಕಚೋರ (ಕರ್ಚೂರಕ, ದ್ರಾವಿಡಕ, etc. Si. 155). 2, a kind of yellow orpiment (ಅಂಗುಲಿ, ಅರಿದಾಳ Mr. 102). — See ಆಮಿಗಣ್ಣನುಳ್ಳ-, ಕರಿ-, ಗಜ್ಜೆ-.

ಕಚ್ಚ kaċċa. 1. Tbh. of ಕಕ್ಷ (Śmd. 346). *Cf.* ಕಚ್ಚೆ.

ಕಚ್ಚ kaċċa. 2. = ಕಚ್ಚಾ. Unripe, green; — uncooked, raw; — rude, rough, unfinished; — young, tender (as understanding); — minor, less (as a measure or weight, My.; Mhr., H. ಕಚ್ಚಾ).

ಕಚ್ಚಟ kaċċaṭa. = ಕಚ್ಚುಟ, ಕಂಚಡ. (Tbh. of ಕಕ್ಷಾಪಟ). A cloth passed between the legs to cover the privities (Tĕ. కచ్చడ, a tuck, truss, etc.). ಕಟ್ಟುವ ಕಚ್ಚಟ (ಕೌಪೀನ Mr. 256).

ಕಚ್ಚರ kaċċaḍa. = ಕಚ್ಚರ. Filth, rubbish (My.).

ಕಚ್ಚಡಿ kaċċaḍi. A kind of vegetable dish (My.; J. 6, 44).

ಕಚ್ಚನೆ kaċċanĕ. = ಕಚಕ್ಕನೆ No. 1. Smartly, etc. ಕಚ್ಚನೆ ಮುಳ್ಳು ನೆಟ್ಟತು (S. Mhr.).

ಕಚ್ಚರ kaċċara. (= ಕಚ್ಚಡ). *Dirty, foul;* spoiled; vile, wicked.

ಕಚ್ಚರಿ kaċċari. A kind of sauce (?). ತುಬಿದ ಕಚ್ಚರಿ (ಎಜುಲಿ Mr. 219).

ಕಚ್ಚಲಿಗೆ kaċċaḷi. An honorary arm-ring (ಬಿರುದಿನ ಬಳೆ Śmd. II, Śm. 40; ಬಿರಿದಿನ ಬಳೆ Kk. 75; ಕಮ್ಮಡೆ Ćt. I, 21, o. r. ಕಮ್ಮಲ). ತೋಳ ಕಚ್ಚಬ್ಬಿಯ .... ಪಲ ಬಿರುದುಗಳ್ (Rśv. 6, after 11).

ಕಚ್ಚಾ kaċċâ. = ಕಚ್ಚ. (My.). — ಕಚ್ಚಾಸೇರು. A seer of only 20 or 24 rupees' weight (C.).

ಕಚ್ಚಿಕೆ kaċċikĕ. Biting, etc. (My.).

ಕಚ್ಚಿದ್ kad-ċid. ಕಚ್ಚಿತ್. *A particle introducing a direct question with expected positive answer, and a kind of inquiry.*

ಕಚ್ಚಿದಿರಿ kaċċiri. To join two things, to unite (ಯುಗಲನನ್ನಾನ Śmd. Dh.). *Cf.* ಇದಿ 4.

ಕಚ್ಚಿಸು kaċċisu. 1. To cause to bite (C.).

ಕಚ್ಚಿಸು kaċċisu. 2. To cause to join, to unite (My.).

ಕಚ್ಚು kaċċu. 1. = ಕಚ್ಚು 1. To bite; to sting (C.). **2,** to smart, to gripe, to ache, as the stomach; to bite, as pepper, etc. (C.). ಕೆದಕುಹುದು ಕಚ್ಚಿತ್ತು ಮಗನಂ (Bp. 48, 8). ಅವುಡಂ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಳುತ (31, 13). ಕಚ್ಚುವ ಜೀರಿಗೆಬಮ್ಮೆ (Si. 176). ಜೊಟ್ಟಿ ಕಚ್ಚಿ ಛೇದಿಗಳು ಆಗುವಿಕೆ (201). ಕಚ್ಚಿದರೆ ಕಚ್ಚುವದು; ಕಚ್ಚಲ್ಲ, ಚೀಬುಲ್ಲ (*i. e.* pepper, Sp.). ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದುದು (ದಪ್ಪ Mr. 391). ಒನ್ದು ನಾಯಿ ಮಾಂಸದ ಕರಣಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 2, 4). ಆ ಹಾವನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು (2, 28). ಕಚ್ಚೋ ನಾಯಿ ಬೊಗಳದು, ಬೆಗಳೋ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚದು. — ಕಚ್ಚೋ ನಾಯಿಯ ಮುನ್ನೆ ಕಣ್ಡುಗ ಹಾಕದ (Prvs.). See Bp. 46, 22; J. 13, 18; 24, 10. 11; B. 2, 47; Prvs. s. ಕನ್ನ ಮ್ಯಾಡಿ. — ಕಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. Mutual biting (C.). 2, quarrel (C.). See Prv. s. ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ. — ಕಚ್ಚಾಡು. -ಆಡು. To bite one another, as dogs (C.). 2, to quarrel (C.). See B. 5, 32.

ಕಚ್ಚು kaċċu. 2. = ಕಚ್ಚು 2. Biting; a bite; an incision; a notch, a nick; a wound. (*Cf.* ಕಕ್ಕು 1). ಗಿಡಕ್ಕೆ ಜೂರಿಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚು ಹಾಕದರೆ (B. 2, 32). ತುಬಾಕಯ ಬಾಯಿ ತಗಲಿ ಆ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚು ಬಿನ್ದದೆ (3, 45). ಮೇಲ್ಮೈಟಿಗೆ ಜೂರಿಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚು ಹಾಕುವರು (4, 40). ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡ್ಡೆಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚು ಹಾಕದರೆ (4, 70). ಕೆಯ್ಗೆ ಉಳಿಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚಾಯಿತು (C.). **2,** a bit, a fragment, a piece (My.).

ಕಚ್ಚು kaċċu. 3. = ಕಚ್ಚು 4. Washing; water in which raw rice has been washed (C.; ಯೂಜ G.; Tĕ. కచ్చు, ಕಡುಗು, ಕಲಿ; T. ಕಯು). See ಅಕ್ಕಗಚ್ಚು, ಕಲಗಚ್ಚು.

ಕಚ್ಚು kaċċu. 4. To join (v. i., My.; see ಕದಿ).

ಕಚ್ಚುಟ kaċċuṭa. = ಕಚ್ಚಟಿ, q. v. (ಕಕ್ಷಾಪಟಿ, ಕೌಪೀನ Hlâ.; ಗುಹ್ಯ, ಕೌಪೀನ Nn. 70). See Bp. 12, 54; 27, 43.

ಕಚ್ಚೂರ kaccūra. A leafless plant, wild and cultivated, Kaempferia galanga Lin. (St. & Pl.).

ಕಚ್ಚೆ kaccĕ. ಕಚ್ಚಿ. The organ of generation (yōni) of cows and buffaloes (S. Mhr.; Tĕ., also ಕರಿ).

ಕಚ್ಚೆ kaccĕ. Tbh. of ಕಕ್ಷ and ಕಚ್ಛ (*cf.* ಕಚ್ಛೆ). The hem or end of a garment tucked into the waist-band (C.). 2, a cloth passed between the legs to cover the privities (ಕೋವಣ Śm. 86; My.; Tĕ.). 3, a female's cloth (ಉಡು ಸೀರೆ Śm. 86). 4, a girdle (T. ಕಚ್ಚೆವು). See Bp. 47, 20; ಆಡರುಗಚ್ಚೆ, ಗಣ್ಡುಗಚ್ಚೆ; ಬಾಲಂಗಚ್ಚೆ; ಬೀರಗಚ್ಚೆ; ವಾರಗಚ್ಚೆ; ಹಾರುವ ಗಚ್ಚೆ; ಹಿಂಗಚ್ಚೆ; Prv. s. ನಿವಾಳಿ.—ಕೆಯ್ ಬಾಯ್ ಕಚ್ಚೆ ಇವು ಮೂಱು ಸುದ್ದವಾಗಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಭಯವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಕಚ್ಚೆ ಹಬಿಕ. A lewd man (C.). — ಕಚ್ಚೆಹಡಬಿಕ. A lewd woman (C.).

ಕಚ್ಚೆರಿ kaccĕri. = ಕಚೇರಿ. (My.).

ಕಚ್ಛ kaccha. *The hem or end of a garment tucked into the waist-band;* the tuck of a dôtra, etc. 2, *contiguous to water; marshy ground.* 3, *the bank of a river.* 4, N. of a country (B. 3, 47). 5, a part of a boat (ಹಡಗದ ನಾಳ G.). 6, *a tree, the timber of which is used for making furniture, etc., Cedrela toona* Roxb., the common Tûn (ತುನ್ನ). 7, the tree Hibiscus populneoides Roxb.

ಕಚ್ಛಪ kaccha-pa. *A tortoise.* 2, one of the nine treasures of Kubêra. 3, a flat kind of still.

ಕಚ್ಛಪಿ kaccha-pi. *A female tortoise; a small tortoise.* 2, *the lute of Sarasvati.* 3, a cutaneous disease, wart or blotch (ಒನ್ದು ಸಣ್ಣ ರೋಗ G.).

ಕಚ್ಛಶುದ್ಧಿ kaccha-śuddhi. Purity of the hem of one's garment: chasteness (My.; Tĕ.).

ಕಚ್ಚು kaccu. *Itch, scab. Cf.* ಕಜ್ಜ.

ಕಚ್ಚುರ kaccura. *Itchy, scabby;* unchaste, libidinous.

ಕಚ್ಚುರೆ kaccurĕ. *The plant Alhagi maurorum* Tournef. 2, a species of Curcuma. 3, the plant Carpopogon pruriens.

ಕಚ್ಚೋರ kaccôra. A species of Curcuma (Sk.). See ಕಚೋರ.

ಕಜಾಕ್ kajâk. The waist-band or sash worn by peons or sepoys (My.; H.).

ಕಜಾಕೆ kajâka. Tbh. of ಖಜಾಖ (Śmd. 338, o. r. ಖಜಿಖಂ = ಕಜಿಕಂ).

ಕಜಾನಿ kajâni. = ಖಜಾನೆ. (My.).

ಕಜಿಕೆ kajika. See ಕಜಾಕ.

ಕಜೂರ kajûra. = ಕಜ್ಜೂರ, ಕರ್ಜೂರ, ಖರ್ಜೂರ. The fruit of the date-tree (Phoenix dactylifera), also when compressed and packed in bundles (My.; Mhr. ಖಜೂರ; Tĕ. ಕಜ್ಜೂರಪು, ಗಜ್ಜುರ).

ಕಜ್ಜ kajja. 1. = ಕಜ್ಜಾಯ. Bread (S. Mhr. Lingavantas).

ಕಜ್ಜ kajja. 2. Tbh. of ಕಾರ್ಯ (Śmd. 356; Čt. I, 16; ಉತ್ಸಾಹ, ಉದ್ಯೋಗ Mr. 451; ಕೆಲಸ Bhn. 24). See Śmd. 134. 262. 270; Bp. 28, 33; Rśv. 4, 118; 5, 132; 13, 3; Č. Bp. 47, 16; J. 5, 32; 29, 39; 30, 28; 31, 34; ಕಡುಗಜ್ಜ.

ಕಜ್ಜಲ kajjala. *Lamp-black, and a collyrium prepared from it* (ಕಾಡಿಗೆ Nn. 61). 2, a cloud.

ಕಜ್ಜಲಗಿರಿ kajjala-giri. A mountain of lamp-black (Bp. 58, 48).

ಕಜ್ಜಲಾದ್ರಿ kajjala-adri. = ಕಜ್ಜಲಗಿರಿ. (Bp. 58, 61).

ಕಜ್ಜಾಯ kajjâya. = ಕಜ್ಜ 1. Bread (S. Mhr. Lingavantas). 2, a kind of sweet rice-cake (My.; T. ಕಜ್ಜಾಯ; Tĕ. ಕಜ್ಜಾಯ, ಕಜ್ಜವು; Mhr. ಖಾಜೇ). See Śi. 300. 314. 401; Bp. 37, 65. 66. 67; J. 28, 20; Č. Bp. 47, 42; ಪಂಡ-; Prvs. s. ನಾಯಿ, ಪ್ರಸ್ತಾಪ.

ಕಜ್ಜಿ kajji. = ಗಜ್ಜಿ. Tbh. of ಖರ್ಜು (Śmd. 365). Scab (the disease), itch (ಕಜ್ಜು, ಪಾಮನ್, etc. Si. 200; C.; Tĕ.). ಕಜ್ಜಿಯುಳ್ಳನನು (ಕಜ್ಜುರ Si. 202). ಕೆಯ್ಯ ಕಜ್ಜಿ (ಕಜ್ಜು, ಪಾಮನ್, etc. Nr.). ಕರಿಯ ಕಜ್ಜಿಯನುಳ್ಳನನು (ಪಾಮನ, ಕಚ್ಚುರ Nr.). ಹುರು ಕು, ಕಜ್ಜಿ ಹತ್ತಿದರೆ ಗನ್ಧದ ಎಣ್ಣೆ ಪಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವರು (B. 3, 80). ಸಜ್ಜನರು ನಾಯಕಳೂಡೆ ನಿಜ್ಕರರು ಮಜಿಗುವರು; ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ ಸತ್ತರೇನೆ? ದೇಹದ ಕಜ್ಜಿ ಹರಿದನ್ತೆ! (Sp.). ಕಜ್ಜಿ ಇದ್ದವನಿಗೆ ಲಜ್ಜೆ ಇಲ್ಲ, ಜಜ್ಜಿ ದ್ದವನಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ಬೊಜ್ಜು. — ಕಜ್ಜಿಗಿಡ. A tree the rind and leaves of which are full of small scab-like elevations (My.). — ಕಜ್ಜಿಬುರುಕ. -ಪುರುಕ. A man who is infected with the itch and always scratches it (My.). Feminine ಕಜ್ಜಿಬುರುಕಿ (My.). — ಕಜ್ಜಿಹುಳು. Worms in the body supposed to be the cause of the itch (C.).

ಕಜ್ಜೂರ kajjûra. = ಕಜೂರ, etc. (C.).

ಕಂಚ kañca. = ಕಂಚು. (Tĕ.; T. ಕಂಚು; *cf.* ಕಂಸ 1).

ಕಂಚಗಾಲಿ kañca-gâḷa. (Śmd. 235. 236). = ಕಂಚುಗಾಲಿ. A worker in bell-metal, a brazier, a coppersmith (ಲೋಪಕಾರಕ Mr. 376, o. r. ಕಂಚು-; C.).

ಕಂಚಗಾಡಿಕೆ kañca-gâḍikĕ. The business of a brazier, etc. (C.).

ಕಂಚಗಾರ್ತಿ kañca-gârti. (Śmd. 244. 246). A woman of the brazier caste (C.).

ಕಂಚಡಿ kañcaḍi. (= ಕಚ್ಚಟೆ). See ಕಾಸಿ—.

ಕಂಚರ kañ-cara. Moving in the water, aquatic. (R.).

ಕಂಚವಾಳ kañca-vâḷa. = ಕಂಚಾಳ, etc. (My.).

ಕಂಚಾ kañcâ. A marble (made of stone or lac, or being the seed of gajuga, My.).

ಕಂಚಾಳ kañcâḷa. = ಕಂಚವಾಳ, etc. (My.).

ಕಂಚಿ kañci. A kind of lime or bitter, sour orange (C.; Tu.; ಹೇರುಳಿ Mr. 112; ಕಿಳಿ, ಹಿರಳಿ, ನಾರಂಗ G.; *cf.* ಕನರ್?). **2,** a tall tree, Trewia nudiflora Lin. (St. & Pl., fam. Euphorbiaceae). — See ನೆಲ-, ಪಾಲ್ಗಂಚಿ. — ಕಂಚಿನಿಮ್ಬಿಯ ಮರ. The tree Artocarpus lacucha (or lokutsha) Roxb. (ಲಕುಚ, ಲಿಕುಚ, ದಹು Nr.).

ಕಂಚಿವರಂ kañci. Tbh. of ಕಾಂಚಿ (Śmd. 356). The town Conjeveram near Madras (T. ಕಚ್ಚಿ; My.; Bp. 24, 3; 25, 11). — ಕಂಚಿ ಮೇಕೆ. A small white goat (My.). — ಕಂಚಿಹಸು. A small good kind of cow (My.).

ಕಂಚಿಕ kañcika. (Tbh. of ಖಜಾಕೆ). A kind of spoon (ಸವುಟು Mr. 205).

ಕಂಚಿಗ kañciga. (ಆನುರ Čt. I, 27, o. r. ಕವ್ವಿಗ). 2, N. among Tĕlugu Brâhmaṇas and Śûdras (My.).

ಕಂಚಿನಿ kañcini. A dancing girl (My.; Br.; H.).

ಕಂಚಿವಾಳ kañcivâḷa. = ಕಂಚವಾಳ, ಕಂಚಾಳ, ಕಾಂಚವಾಳ, etc. The mountain ebony, Bauhinia variegata Lin. (ಕಾಂಚನಾರಕ, ಕೋವಿದಾರಕ Mr. 124, o. r. ಕಾಂಚವಾಳ; My.).

ಕಂಚು kañcu. = ಕಂಚ. Tbh. of ಕಾಂಸ್ಯ (Śmd. 348. 368; Nr.; Hlâ. II, 15; Mr. 98; Śm. 68; Nn. 58. 84; C.). White copper

or brass, bell-metal, etc.;—a vessel made of kaṅčų. See Si. 62. 330; B. 4, 141. ಒನ್ದು ಕಂಚಾಯಿತು, ಒನ್ದು ಮಿಂಚಾಯಿತು; ಮುನ್ದೆ ಕೂತಿಯಾ, ಮುದಿಗೂಬೆ? (Prv.). See Prv. s. ಪಂಚ ತಾಲೆ. — ಕಂಚು ಮಿಂಚಾಗು. -ಆಗು. To appear or come like a flash, *i. e.* suddenly or unexpectedly, as a rare visitor, etc. (C.). — ಕಂಚುರಳಿ. -ಉರಳಿ. A round vessel of brass or bell-metal (My.; Si. 309).

ಕಂಚುಕೆ kaṅčuka. *A bodice, a jacket* (ಕುಪ್ಪಸ Nn. 88); a coat of mail, armour; *the skin of a snake.*

ಕಂಚುಕಾಂಗ kaṅčuka-aṅga. A kind of bodice. See ಬಳಸು.

ಕಂಚುಕಿ kaṅčuki. Furnished with a bodice, etc. 2, *an attendant on the women's apartments,* a chamberlain; a master of ceremonies (Rāv. 5, 21). 3, *a snake.* 4, a bodice; a coat of mail (ವಾರವಾಣ, ಜಿವಕೆ Nn. 97; see ಬಳಸು).

ಕಂಚುಕಿತ kaṅčukita. Furnished with a bodice, etc. (Bp. 2, 22; 50, 57).

ಕಂಚುಗಾಜಿ kaṅčų-gāja.=ಕಂಚಗಾಜಿ. (ಪ್ಯೋಕಾರ, ಲೋಹಕಾರ Nr.; Grj. 2, 92; Si. 338; My.).

ಕಂಜ kam-ja. Water-born: *a lotus* (ತಾವರೆ Nn. 124; ಶತಪತ್ರ Mr. 468). 2, Brahmâ.

ಕಂಜಗರ್ಭ kaṅja-garbha. Vishṇu (My.).

ಕಂಜಜ kaṅja-ja. Brahmâ (My.).

ಕಂಜಜಾತ kaṅja-jâta. = ಕಂಜಜ. (My.).

ಕಂಜಜೋದ್ಭವ kaṅjaja-udbhava. Nârada, etc. (My.).

ಕಂಜನಾಭ kaṅja-nâbha. = ಕಂಜಗರ್ಭ. (My.).

ಕಂಜನಾಲ kaṅja-nâla. -ಳ. The stalk of a lotus (Bp. 28, 25).

ಕಂಜನೇತ್ರೆ kaṅja-nêtrĕ. A lotus-eyed woman (My.).

ಕಂಜಬಾಣ kaṅja-bâṇa. Who has the lotus for his arrow: Kâma. (My.).

ಕಂಜಭವ kaṅja-bhava. = ಕಂಜಜ. (My.).

ಕಂಜರ kaṅjara. The belly; an elephant; the sun; Brahmâ. See ಮಾನ-.

ಕಂಜರೀಟ kaṅjarīṭa. = ಖಂಜರೀಟ. A wagtail. (ಅಗಸನಪಕ್ಷಿ Šs.).

ಕಂಜಲೋಚನ kaṅja-lôčana. Lotus-eyed: Vishṇu (My.).

ಕಂಜವೈರಿ kaṅja-vairi. The moon (ತಿಂಗಳ್ Šm. 112).

ಕಂಜಶರ kaṅja-šara. = ಕಂಜಬಾಣ. (My.).

ಕಂಜಸಖ kaṅja-sakha. The sun (Šiv. 4, 44; My.).

ಕಂಜಸದ್ಮೆ kaṅja-sadmĕ. Lakshmî (My.).

ಕಂಜಾತ kam-jâta. = ಕಂಜ. A lotus (Bp. 41, 20).

ಕಂಜಾಪ್ತ kaṅja-âpta. = ಕಂಜಸಖ. (My.).

ಕಂಜಾರಿ kaṅja-ari. = ಕಂಜವೈರಿ. (My.).

ಕಂಜಾಸನ kaṅja-âsana. Brahmâ (My.).

ಕಂಜಾಸ್ಯೆ kaṅja-âsyĕ. A lotus-faced woman (My.).

ಕಂಜೇಕ್ಷಣೆ kaṅja-îkshaṇĕ. A lotus-eyed woman (My.).

ಕಂಜೋದಯ kaṅja-udaya. Brahmâ (My.).

ಕಂಜೋದರ kaṅja-udara. Vishṇu (My.).

ಕಂಜೋದ್ಭವ kaṅja-udbhava. Brahmâ (My.).

ಕಟ್ kaṭ. 1. = ಕೆಟ್ಟು 1, q. v. Another form of ಕಡಿದು, ಕಡು, the final of which is doubled before vowels (Šmd. 214. 215).

ಕಟ್ kaṭ. 2. = ಕೆಟ 2. — ಕಟ್‌ಕಟ್. The sound of grinding one's teeth (C.).

ಕಟ kaṭ. = ಕಟು. Pungent, sharp. *Cf.* ಕಟ್ಟಲ. — ಕಟ್ಟಕ್ತಾವ್ಲು ಕಷಾಯ. (ಕಾರಕಟು ಹುಳಿ ಜಿಗುಗಳೆವ್ವ ನಾಲ್ಕು ರನಂಗಳು Nn. 119).

ಕಟ kaṭa. 1. = ಕೆಟ್ಟ 2, ಕರ 3, ಕಡಿ 2, ಕೆಡೆ 1. End; corner; etc. — ಕಟಬಾಯಿ. = ಕಟವಾಯಿ. (C.). ಕೂಸಿನ ಕಟಬಾಯಿ ಹಿಡಿದು, ಹಾಲು ಕುಡಿಸು (C.). — ಕಟವಾಯ್. -ಪಾಯ್. = ಕಟಬಾಯಿ, ಕಟವಾಯಿ, ಕಡೆವಾಯಿ (My.). ಕುದುರೆಯ ಕಟ್ಟವಾಯೊಳ್ ಸುಬ್ ಇರಲ್ ಉತ್ತಮಂ (Mr. 279). ಪಾಲ್ ಕಟವಾಯೊಳ್ ಒಗುತಿರಲು (Bp. 50, 6). See Č. Bp. 47, 35; Bh. 3, 12, 17. — ಕಟವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ಕಟವಾಯ್, etc. The two corners of the mouth (ಸೃಷ್ಟ Mr. 318; My.). 2, a cheeck, or temple *(only* in Si.). ಆನೆಯ ಕಟವಾಯಿ (ಗಣ್ಡ, ಕಪ Si. 269; ಕರಟಿ, ಗಣ್ಡ 414; see also 213).

ಕಟ kaṭa. 2. = ಕಟ್ 2, (ಕೆಟ್ಟ 1). An imitative word of certain sounds. (*Cf.* Sk. ಕಟಕಟಾ, the noise of rubbing together, etc.). — ಕಟಕಟ ಕಡಿ. To grind or rattle one's teeth (C.). 2, to produce the sound kaṭa-kaṭa in chewing a hard or crisp substance, as dry pulse, crisp or old bread, etc. (C.). — ಕಟಕಟೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To emit the sound of a stone, etc. when struck on another (C.). 2, to emit the sound of a thing when broken, to crackle (C.; Tĕ. ಕಟುಕ್ಕನು). — ಕಟಕಟು. A noise in the stomach arising from drinking much water (C.). — ಕಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಟಕಟೆನ್ನು No. 2. (My.). — ಕಟಮುರಿ. The state of being bent from age and emitting the sound kaṭa when broken or chewed, said of bread (S. Mhr.). — ಕಟವಿಟ್ಟೆನ್ನು. To emit the peculiar sound of a hard substance (pulse, etc.) when chewed (S. Mhr.).

ಕಟ kaṭa. 3. (Mhr. ಕಟ, pains, toil; ಕಟಕಟ, wrangling, squabbling, etc.). — ಕಟಕಟಿ. ಕಟಕಟೆ. reit. Trouble (C.). ಇವಗೆ ನಾವು ಕಟಕಟಿಯ ಮಾತ್ರ ಮಾಡ ಬಾರದು (B. 5, 133). — ಕಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To say (the same thing) again and again (in admonishing, S. Mhr.). — ಕಟಪಿಟಿ. reit. Annoyance, trouble, cares (C.; Mhr. ಖಟಪಟ). 2, teasing persistence in speaking or begging for the benefit of one's self or of another (C.). 3, gabble (C.; Mhr. ಖಟ ಖಟ).

ಕಟ kaṭa. 4. = ಅಕಟ, etc. (My.). — ಕಟಕಟಾ. = ಅಕಟಕಟಾ. (Bp. 18, 9; My.; Tĕ.; Mhr.). — ಕಟಕಟಿನ್. -ಎನ್. To utter ಕಟಕಟಾ (Bp. 23, 16).

ಕಟ kaṭa. *A twist of straw or grass; a mat.* 2, *the outskirts of a town.* 3, *time, season* (ಸಮಯ Nn. 141). 4, *the hip;* the flank. 5, *the temples of an elephant* (ಗಣ್ಡ, ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ 141). 6, a corpse. 7, a place where dead bodies are burnt or buried. 8, a hearse, a bier, a bed, etc. used for conveying a dead body. 9, a plank. 10, an annual plant. 11, = ಖಟ, grass. 12, much, excessive; excess, superabundance. (*Cf.* ಕಟ್ಟು 3, ಕಪು 1, ಕಡೆ 1).

ಕಟಕ kaṭaka. (fr. ಕಡಿ 4). = ಕಟಿಕ, ಕಟಿಗ, ಕಟುಕ, ಕಡಿಕ, ಕಡಿಗ. One who cuts or kills: a butcher (C.; ಮಾಂಸಿಕ, ಪೈತಂಸಿಕ G.; *cf.* ಖಟ್ಟಿಕ).

ಕಟಕ kaṭaka. = (ಕಟಕು, etc., ಕಡಕ No. 2), ಕಡಗ, ಕಡಗು, (K. ಕಡೆ 1), ಕಡಯು, ಕಡೆಯ. *A bracelet* (ಹಸ್ತವಿಭೂಷಣ Nn. 127; ವಳಯ Mr. 523); an anklet; a circle, an orb; a wheel. 2, *the side or ridge of a hill or mountain;* tableland (ಸರ್ವತೋಪಸ್ಯಕ, ಚಿಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು 127; ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ 523). 3,

an army; a multitude (ಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 127; 523; ಸಮೂಹ Šmd. Cm. 2). 4, the ocean ತರಫ, ಸಮುದ್ರ 127; 523). 5, a royal metropolis (ರಾಜಧಾನಿ 523, therefore *e. g.* = ಕಲ್ಯಾಣಪುರ Bp. 37, 50, and = Cuttack, the capital of Orissa). 6, the buttocks (ನಿತಮ್ಬ 523). 7, excess, largeness (ಎಪಲ, ದೊಡ್ಡಿತ್ತು 127). 8, a tooth, a tusk (ದನ್ತ, ದಾಡೆ 127; 523). 9, a ring placed as an ornament upon an elephant's tusk (ಅಲಂಕಾರ 523). 10, salt (ಕ್ಷಾರ, ಉಪ್ಪ 127; 523). 11, heat of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 127). 12, a bow-string (Šśv. 3, 52).

ಕಟಕಟೆ kaṭakaṭe. (fr. a ಕಡೆಯ ಕಟ್ಟೆ). A railing; a balustrade (My.; Tē.; *cf.* ಕಟಾಂಜನ).

ಕಟಕನೆ kaṭakanĕ. With the sound of ಕಟ 2, *i. e.* that produced when one bites a hard or crisp substance (C.).

ಕಟಕರಿಸು kaṭakarisu. To cut (a thread, etc.) in two by beating with a stone (C.; *cf.* ಕಟ 2).

ಕಟಕರೋಣಿ kaṭakarōṇi. = ಕಟಕಲೋಣಿ, etc. (S. Mhr.). The dry plant Aristolochia bracteata Retz (Z.; see s. ಕತ್ತೆಗರ್ಬ).

ಕಟಕರೋಹಿಣಿ kaṭakarōhiṇi. = ಕಟಮ್ಬುರೆ, etc. (My.).

ಕಟಕಲೋಣಿ kaṭakalōṇi. = ಕಟಮ್ಬುರೆ, etc. (ಅತೋಕರೋಹಿಣಿ, ಕೃಷ್ಣಭೇದಿ, ಕಟುರೋಹಿಣಿ G.).

ಕಟಕಿ kaṭaki. A biting, unfeeling, ironical language; irony; derision (My.; Tē. ಕಟಿಕೆ, ಕಟಿಕ; J. 6, 50; 7, 6; 15, 26; 33, 15; 27, 37). ಕಟಕಿಯನ್ ಆಡಿ (Bp. 53, 14). ಕಟಕಿಯನ್ ಆಡಲ್ (53, 72). ಕಟಕಿಯಂತಿರ್ಪುದು ಈ ಮಾತು (J. 18, 44). **2,** a shrew (J. 5, 61; My.). — ಕಟಕಿ ಮಾತು. -ಮಾತು. An ironical or ridiculous word (J. 6, 31).

ಕಟಕು kaṭaku. 1. A sort of white or reddish earth or clay (S. Mhr.; *cf.* ಕಡು, Sk. ಖಟಿಕಾ).

ಕಟಕು kaṭaku. 2. = (ಕಟ 2), ಕಟುಕು 2. Dryness, crispness, said of bread and other eatables (C.; Mhr. ಕಡಕ). — ಕಟಕು ಕುಟುಕು. reit. (My.).

ಕಟಕೂ kaṭaku. = ಕಡಕ, ಕಡಕು 2, ಕಡುಕ, ಕಡುಕು. (Tbh. of ಕಟಕ). A kind of ear-ring with a precious stone or pearls in the middle (C.; T. ಕಡಕ್ಕು).

ಕಟಕೋಲ kaṭakōla. A spitting-vessel. (R.).

ಕಟಭಿ kaṭabhi. *Heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಕಟಮ್ಬುರೆ kaṭamburĕ. = ಕಟಕರೋಣಿ, ಕಟಕರೋಹಿಣಿ, ಕಟಕಲೋಣಿ, ಕಟು, ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ, ಕಟುರೋಹಿಣಿ. *The medicinal plant Helleborus niger* Lin.

ಕಟಮ್ಬುರೆ kaṭambarĕ. = ಕಟಮ್ಬುರೆ. *The creeping plant Paederia foetida* Lin.

ಕಟಲ್ಲನೆ kaṭallanĕ. = ಕಟಕನೆ. (S. Mhr.).

ಕಟು kaṭu. = ಕಡಾ. — ಕಟುಕಟಿ. reit. Propriety, fitness, exactness (used with regard to eating and weighing, S. Mhr.).

ಕಟುಕ್ಷ kaṭu(*i. e.* K. ಕಡೆ 1)-aksha. *A side-glance, a leer* (ವಿಶ್ಲೇಷ, ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ Mr. 316). 2, kind or tender regard, favor (C.). See ಮಾಲಿನು.

ಕಟುಕ್ಷಿಸು kaṭukshisu. To cast a (loving) side-glance (Bp. 27, 66; 50, 3. 74; 57, 87; My.); to look at (My.); to favor, to regard (My.).

ಕಟುಕ್ಸ kaṭuksa. Tbh. of ಕಟಾಕ್ಷ. (My.).

ಕಟುಂಜನ kaṭuñjana. (= ಕಟ್ಟಿವಂಜರ). A railing, generally of wood, to lean against (S. Mhr.; Mhr. ಕಟಾರಾ, ಕಠಡಾ; My. occasionally; *cf.* ಕಟಕಟಿ).

ಕಟುಯಿಸು kaṭuyisu. To cause to cut or reap, as corn (My.; H.);—to cut off, to deduct (My.);—to finish (v. t.; C.).

ಕಟುರಿ kaṭuri. = ಕಠಾರಿ. A sort of dagger (My.; Tē. ಕಟಾರ, ಕಟಾರಿ, ಕಠಾರಿ; T. ಕಟ್ಟಾರಿ; M. ಕಟ್ಟಾರ, ಕಟ್ಟಾರಿ; H., Mhr. ಕಟಾರ್).

ಕಟುವು kaṭuvu. Cutting, reaping (My.; H.).

ಕಟುಹ kaṭuha. = ಕಡಾಯಿ, ಕಡಾಯಿ. A boiler of a semi-spheroidal shape; *a shallow boiler for oil or butter; a frying pan* (ಕರ್ಪರ, ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ Mr. 209; ಸುಪಾತ್ರೆ, ಒಳ್ಳೆಹ ಪಾತ್ರೆ Nn. 107). 2, a hemi-sphere (Si. 114; Bp. 17, 18). 3, a winnowing basket;—a cane or bamboo-seat (ಬಿದಿರ ಹಕ್ಕರ Nn. 107, o. r. ಚೆ-). 4, coming in contact with, mixing with, union (ಎರೆನ, ಕೂಟ 107). 5, nearness (ಸಮಿಪನ 107). 6, opportunity, season (ಸಮಯು, ಕಾಲಪೇಕ್ಷ 107). 7, ಸೊರೆ (107). 8, a turtle's shell. 9, a well. 10, hell. 11, a young buffalo whose horns are just appeared.

ಕಟೆ kaṭi. 1. = ಕಡಿ. To cut a stone with a chisel (S. Mhr.). ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪಾದಿರು ಕಟೆಯುತ್ತಾರೆ (B. 4, 122). ಬೀಸುಕಲ್ಲಿನ ಪಾಳಿಗಳನ್ನು ಕೆಡಿದು (5, 134). **2,** to cut the mind, to keep it awake (S. Mhr.). ಆತ ಹೇಳಿದ್ದು ಕಟಿಯುತ್ತಿತ್ತು (5, 152).

ಕಟೆ kaṭi. 2. (*Cf.* ಕಟ 2, ಕಟಕು 2). — ಕಟಕಟ. rep. Crispness, as that of well baked bread (S. Mhr.).

ಕಟೆ kaṭi. *The hip; the loins.* 2, the buttocks (ಅರೋಪ, ನಿತಪ್ಪು Hlā., Mr. 331).

ಕಟೆಕ kaṭika. = ಕಟಕ, etc. (ವೈತಂಸಿಕ, etc. Mr. 379, one MS. ಕಡಿಕ).

ಕಟೆಕು kaṭiku. = ಕಡಿಕು 2. To be severed, to break (v. i., as the strings of a fiddle, etc., My.).

ಕಟೆಗ kaṭiga. = ಕಟಕ, etc. A murderer (Râm. 5, 8, 50; J. 28, 32).

ಕಟಿಪ್ರೋಥ kaṭi-prôtha. *The buttocks* (ಕುಣ್ಡಿ Hlā.; ಕಟಿಸಾನು, ಕಟಿಯುಗ, ಕುಣ್ಡಿ Mr. 331).

ಕಟಿಬನ್ಧ kaṭi-bandha. A girdle. 2, a zone of the earth (Mhr.; B. 4, 104. 172).

ಕಟಿಯುಗ kaṭi-yuga. = ಕಟಿಪ್ರೋಥ. (Mr. 331).

ಕಟಿಲ್ಲಕ kaṭillaka. = ಕಲಿಲ್ಲಕ. *A species of the balsam apple, Momordica charantia* Lin. (ಪಾಗಲ ಕಾಯಿ G.).

ಕಟಿವಾತ kaṭi-vâta. Lumbago (My.).

ಕಟಿವೃತ್ತ kaṭi-vritta. One of the kinds of dramatic attitude (Mr. 82).

ಕಟಿಶೀರ್ಷ kaṭi-śîrsha. = ಕಟಿತೀರ್ಷಕ. (ತುದಿಗುಣ್ಡಿ Mr. 331).

ಕಟಿಶೀರ್ಷಕ kaṭi-śîrshaka. *The hip* (as projecting like a head). 2, the hip and loins, or the hollow above the hips.

ಕಟಿಸಾನು kaṭi-sânu. = ಕಟಿಪ್ರೋಥ. (Mr. 331).

ಕಟಿಸೂತ್ರ kaṭi-sûtra. *A zone or waist-band worn by females* (ಉಡೆನೂಲ್ Ct. II, 83; ಉಡುಗೆ I, 69).

ಕಟೀರ kaṭîra. *A hip;* the part about the hips, the cavity of the loins or the iliac region (ತಿಗ Mr. 331).

ಕಟು kaṭu. = ಕಟ್, (K. ಕಡು 1). *Pungent, acrid, sharp* (ಪಾಠ Nn. 147, o. r. ಕಾರ). 2, *strong-scented, pungent, ill-smelling; biting; hot;* caustic, bitter, piercing; — fierce, impetuous. 3, *a pungent taste, acerbity.* 4, disagreeable; *envious.* 5, *an improper action.* 6, *the plant Helleborus niger* Lin. (ಕವ್ವಲ್ Mr. 118). *Cf.* ಕಣ್ಣು 2.

ಕಟುಕ kaṭuka. = ಕಟಕ, etc. (My.). ಕಟುಕರ ಮನೆಯ ಕುಡಿಯ ಹಾಗೆ (Prv.). See ಆಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ.

ಕಟುಕ kaṭuka. Sharp, pungent, etc., = ಕಟು.

ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ kaṭuka-rôhiṇi. = ಕಟಮ್ಬರಿ, etc. *The medicinal plant Helleborus niger* Lin. (see Mr. 140, texts corrupt).

ಕಟುಕು kaṭuku. 1. = (ಕಡಿಕು 1), ಕಡುಕು 1, etc. A limited compass: smallness, littleness; a thin end (ಮಾತ್ರೆ, ತ್ವಚಿ, ಲವ, ಲೇಶ, ಕಣ, ಅಣು Nr., o. r. ಕಡುಕು). ನೂಲು ಮೊದಲಾದವದಿ ಕಟುಕು (ತನ್ತ್ರಾದ್ಯಂಶ, ಪಲ್ಲವ್ರ್ Nr., o. r. ಕಡುಕು).

ಕಟುಕು kaṭuku. 2. = ಕಟಕು 2. (My.).

ಕಟುತುಮ್ಬಿ kaṭu-tumbi. *A bitter gourd, a variety of Cucurbita lagenaris* (ಪಾಲುಗುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.; see its synonym ಇಕ್ಷ್ವಾಕು).

ಕಟುರ kaṭura. Tbh. of ಕಠೋರ (Śmd. 359).

ಕಟುರೋಹಿಣಿ kaṭu-rôhiṇi. = ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ, etc. *The plant Helleborus niger* Lin. (see Si. 142).

ಕಟೂಕ್ತಿ kaṭu-ukti. A bitter, caustic word (Śśv. 4, after 30).

ಕಟೆ kaṭe. = ಕಟೆ 1. ಕಲ್ಲು ಕಟೆಯುವ ಉಳಿ (ಕಲ್ಲುಳಿ G.).

ಕಟೋರ kaṭôra. A bowl or cup (My.; Mhr., H.).

ಕಟ್ಟ kaṭṭa. 1. (= ಕಟ 2). — ಕಟ್ಟಕಟ್ಟ ಕಡಿ. To cut wood so that the sound ಕಟ್ಟ is produced (S. Mhr.). 2, to grind or rattle one's teeth (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟ kaṭṭa. 2. = ಕಟ 1, etc. Another form of ಕಡೆ, end, etc. (Śmd. 228). — ಕಟ್ಟಕಡೆ. = ಕಕ್ಕಡೆ 2. The extreme or farthest end, the very end; at the very end, at last, finally (C.; Tĕ.). ಕಟ್ಟಕಡೆ ಪೆರ್ವಟ್ಟಿಕರಂಗೊಣ್ಬು (Śmd. 229 Mḍb.). ಒನ್ನು ಶಬ್ದದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಅಕ್ಷರ (B. 3, 4). ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ (3, 96; 4, 218). — ಕಟ್ಟುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A final or last answer or word (C.). — ಕಟ್ಟವಂಜರ. -ಪಂಜರ. (= ಕಟಾಂಜನ). Border-cage: a railing or fence of wood or iron. ರಥದ ಕಟ್ಟವಂಜರ (ವರೂಥ, ರಥಗೋವನ Hlâ.). ನಮಕ್ಷ ದಲ್ಲಿ ಪ ಕಟ್ಟವಂಜರ (ರಥ ಗೋಪ Mr. 286).

ಕಟ್ಟ kaṭṭa. 3. (= ಕಟ್ಟು 1, etc.). — ಕಟ್ಟವತ್ತಿ. -ಪತ್ತಿ. A kind of plant (ವೃತ್ತಿಕೆ Mr. 145, two MSS. ಕಟ್ಟವತಿಗೆ). — ಕಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ. -ಪತ್ತಿಗೆ. (Śmd. 95). The hatchet of a village goddess (ಅಮ್ಮಂ ಗೊಡಲಿ Čt. II, 18; see ಪೆಗ್ಗಟ್ಟಿ-ವತ್ತಿಗೆ).

ಕಟ್ಟಡ kaṭṭaḍa. = ಕಟ್ಟಣ, ಕಟ್ಟು 1. (My.).

ಕಟ್ಟಣ kaṭṭaṇa. A building (My.). See Prv. s. ಪಟ್ಟಣ.

ಕಟ್ಟನೆ kaṭṭanĕ. With the sound of ಕಟ್ಟ 1. — ಕಟ್ಟನೆ ಕಡಿ. To grind or rattle one's teeth (S. Mhr.). 2, to bite on a hard substance (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟಯ್ಸು kaṭṭaysu. To embrace (Râm. 4, 4, 61).

ಕಟ್ಟಲು kaṭṭalu. -ಲ್. The state of being bound, tied, or surrounded (ಬದ್ಧ, ಸಿತ Nr.).

ಕಟ್ಟಲೆ kaṭṭalĕ. = ಕಟ್ಟಳೆ 1, ಕಟ್ಲೆ. (C.). See ಲಕ್ಷ್ಮಗಟ್ಟಲೆ.

ಕಟ್ಟವಾಳಿ kaṭṭavâḷi. -ಳಿ. An obstinate, wicked woman or cow (S. Mhr.; Mhr. ಖಟ್ಯಾಳ, cross; vicious, as a horse or cow).

ಕಟ್ಟಳೆ kaṭṭalĕ. 1 & 2. See s. ಕಟ್ಟು 1.

ಕಟ್ಟಿ kaṭṭi. = ಕಟ್ಟಿ, ಕಣ್ಟಿಗ. One who applies to or turns on, as water on land. See ನೀರು-.

ಕಟ್ಟಿಗೆ kaṭṭigĕ. Tbh. of ಕಾಷ್ಠಕೆ. A piece of wood or timber; wood or timber; fuel; a stick, a club (ಕಾಷ್ಠ G.; ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು, ಮರ Si. 122; ವೇತ್ರ, ದಣ್ಡ Mr. 265; C.; T. ಕಟ್ಟೈ, Tĕ. ಕಟ್ಟೆ). ನತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ದು ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತೆ, ಚಿತಿ, Nr.). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಾ! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.). See Bp. 12, 28; 21, 28; 23, 19; 30 sum.; 57, 16; B. 2, 23. 30; 3, 117; Si. 297. 399; ಕಣ್ಣಗ್ಗುಟ್ಟಿಗೆ, ಜೊಂಗಟ್ಟಿಗೆ. — ಕಟ್ಟಿಗೆ ಗಿಟ್ಟಿಗೆ. reit. (C.). — ಕಟ್ಟಿಗೆಯವ. -ಅವ. A mace-bearer, a door-keeper (ವೇತ್ರಧರ Mr. 265). 2, one who bears, or sells, wood (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟಿಗೆಕಾಱಿ kaṭṭigĕ-kâṛa. = ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾಱಿ. (Bp. 59, 27).

ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾಱಿ kaṭṭigĕ-gâṛa. A mace-bearer, a door-keeper (ಪ್ರತೀಹಾರ Čt. II, 108).

ಕಟ್ಟಿಸು kaṭṭisu. To cause to bind, tie or fasten (ಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; Bp. 16, 11; 28, 34; 42, 18; J. 8, 3; B. 3, 121); to cause to tie to, to cause to affix (B. 5, 123); to cause to stop (another's breath, as ಉಸುರು ಕಟ್ಟಿಸು, to smother, B. 3, 109); to cause to dam in (Bp. 26, 54); to cause to build (J. 5, 36; B. 4, 120; 5, 135); to cause (beasts) to copulate (C.); etc.

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 1. = ಕಟ್ 1, ಕಡು 1 q. v., etc. (Śmd. 214). (Tĕ., T.). — ಕಟ್ಟಂಕ. -ಆಂಕ. (Śmd. 386; Kk. 97). A severe battle. — ಕಟ್ಟಂಕದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. (Śmd. 387). Fear arising from a severe battle. — ಕಟ್ಟಜ್ವರಿ. -ಆಜ್ವರಿ. (Śmd. 69). Extreme astonishment. — ಕಟ್ಟಡವಿ. -ಅಡವಿ. A thick, impervious jungle (J. 19, 11; see Jôgihâḍu s. ಆಕ್ಕೆ under ಆನ್ 1). — ಕಟ್ಟಣಿಗೆ. -ಆಣಕ. Great strength (Grj. 2, after 106). — ಕಟ್ಟಣಿಯರ್. (fr. ಆಣಿ 2). Very beautiful women (Râm. 6, 56, 38). — ಕಟ್ಟಮ್ಬಳಕ. -ಅಮ್ಬಳಕ. = ಕಟ್ಟಮ್ಬಲಿ. (Bp. 33, 16). — ಕಟ್ಟಮ್ಬಲಿ. -ಅಮ್ಬಲಿ. A thick kind of porridge, chiefly made of bruised jôḷa, to which tamarind, etc., is added (C.; ಹುಳಿಯನ್ನುಲಿ G.). — ಕಟ್ಟಬಣ್ಯ. -ಅರಣ್ಯ. = ಕಟ್ಟಡವಿ. (J. 10, 20; 19, 18). — ಕಟ್ಟರಸು. -ಅರಸು. An anointed king, a monarch (Bp. 21, 20). — ಕಟ್ಟಲೆ. = ಕಟ್ಟಳೆ 1, (My.), of which the Mhr. ಖಟಲೇಂ, ಖಟಲೇಂ have been formed; it is also contracted into ಕಟ್ಲೆ, q. v. separately. — ಕಟ್ಟವಸರ. -ಅವಸರ. Great hurry (J. 31, 44). — ಕಟ್ಟಳವಿ. -ಅಳವಿ. Great wrestling (Bh. 4, 2, 61). — ಕಟ್ಟಳೆ. -ಅಳೆ 2. 1. (Śmd. 214 Mḍb.). = ಕಟ್ಟಲೆ, ಕಟ್ಲೆ. (A strong or firm measure); an order, a command; a rule; rate (C.; J. 10, 39. 46; 11, 28; 17, 10; 31, 44; Abhâ. 9, 26; ನಿಬನ್ಧನೆ G.; T. ಕಟ್ಟಳೈ, Tĕ. ಕಟ್ಟಡೆ); established rule, the right way or proper conduct, truth (ಸೌನ್ದ್ಯ Nn. 162; ನಿಬದ್ಧ, ಸತ್ಯ Mr. 358). 2, a law-suit, a case (C.; Mhr. ಖಟಲಾ, ಖಟಲೇಂ). 3, a weight by which anything is weighed (T.; see ಕಟ್ಟೆ). See B. 2, 19; 5, 10. 85. 178. 289. 304. — ಕಟ್ಟುಳೆ. -ಆಳೆ 3. 2. Thick butter-milk (without an admixture of water, ಮಜ್ಜಗೆ Čt. I, 47). — ಕಟ್ಟಳ್ಕೆ. -ಆಳ್ಕೆ. (Śmd. 214). A tight embrace. — ಕಟ್ಟಲಿಕೆ. -ಅಲಿಕೆ. Great grief (My.). — ಕಟ್ಟಡ್ಡುಱ್. -ಅಡ್ಡುಱ್. Great

love or pleasure (Grj. 10, after 14 & 28; V. 23, after 13). — ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆ. -ಆಜ್ಞೆ. A strict order; a hard measure (My.). ಕಟ್ಟಾಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. Excessive play or sportiveness (Râm. 6, 11, 7). — ಕಟ್ಟಾಣಿ. -ಆಣಿ. Great excellency, first class, as soil (Të.); the state of being very fine or costly (as pearls, J. 17, 6). — ಕಟ್ಟಾಯು. -ಆಯು. (Śmd. 214, o. r. ಕಟ್ಟಯ). A strict rule; firm resolution, firmness (Abh. P. 14, after 79; 14, 119); compulsion, violence, force (T.; *cf.* ಕಡ್ತಾಯ). — ಕಟ್ಟಾಸಜ್ಜು. -ಆಸಜ್ಜು. Great weariness, etc. (Râm. 4, 2, 5). — ಕಟ್ಟಾಸುರ. -ಆಸುರ. Great vehemence or haughtiness; great cruelty (Bp. 53, 70; 60, 5; J. 26, 51; 27, 10). — ಕಟ್ಟಾಳ್. -ಆಳ್. (Śmd. 215). A strong, valiant man (ತುಬಿ ಆಳ್ Bhu. 37; Bp. 9, 38; J. 4, 46; 13, 60; 14, 16). — ಕಟ್ಟಾಳ್ತನ. -ಆಳ್ತನ. Great stateliness; great valour. — ಕಟ್ಟಾಳ್ತನವ್ಬೆದು. -ಂ-ಪೆದು. To attain great stateliness (Râv. 6, after 11, twice). — ಕಟ್ಟಿದಿರ್. -ಇದಿರ್. The very front; exactly or just in front (Të. ಕಟ್ಟಿದುರು). See Bp. 11, 3; 22, 13; 24, 46; 26, 26; 39, 48; 53, 67; 60, 45; Râv. 5, after 120; 13, after 1; Śśv. 1, after 79. — ಕಟ್ಟಿಱುವೆ. -ಇಱುವೆ. A large black ant, Formica compressa Fabr. (C.; B. 2, 9; T. ಕಟ್ಟಿಱುಮ್ಬು; Të. ಕಟ್ಟಿಱಜೀಮೆ). — ಕಟ್ಟಿಱುಜೆ. -ಇಱುಜೆ. = ಕಟ್ಟಿಱುವೆ. (Bh. 7, 16, 3; J. 24, 34). — ಕಟ್ಟುಕೊಡಗೆ. Land held free of any charge or tax (My.). — ಕಟ್ಟುಗ್ರ. -ಉಗ್ರ. Very fierce or severe (J. 8, 40; 25, 51). — ಕಟ್ಟುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A strict order (My.). — ಕಟ್ಟುತ್ತಾರ. A remission on a large scale, remission of land-rent on account of loss by failure of rain, etc. (R.). — ಕಟ್ಟುಪಾಟು. An order; a system, a regulation (My., also ಕಟ್ಟುಪಾಡು; Të. ಕಟ್ಟುಬಾಟು). — ಕಟ್ಟುಪಾಸ. -ಉಪಾಸ. Great or severe fasting (Bp. 27, 16; My.). — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ. -ಉಬ್ಬಟೆ. Great elation, etc. (Grj. 2, after 106; Rsv. 6, after 11). — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟ್ಟೆ. -ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ. (Śmd. 214). = ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ. — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. (Śmd. 215). Very difficult breathing; troublesome asthma. — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಿಗ. -ಉಬ್ಬಿಗ. Great anxiety, etc. (Grj. 7, after 56; Śśv. 2, 9). — ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಿ. Excessive pride (My.). — ಕಟ್ಟುಮಸ್ತು. Strength (My.). — ಕಟ್ಟುಲುಹು. -ಉಲುಹು. A great noise (My.). — ಕಟ್ಟುವರ್ಣ. -ಉರ್ಣ. Colour of great brightness (Bp. 11, 26). — ಕಟ್ಟುವೈಧಾವೆ. A female of great discrimination (Prll. 3, 10). — ಕಟ್ಟುಹುರಿ. = ಕಡಿಹುರಿ, ಕಡುಹುರಿ, ಕಸುಪುಸುರಿ. Twine that curls upon much twisting (S. Mhr.). — ಕಟ್ಟುಹುಳೆ. A strong acid (My.). — ಕಟ್ಟೂರಿಗ. -ಊರಿಗ. A hard task, severe service (My.). — ಕಟ್ಟೆಜಿಕ. -ಎಜಿಕ. Great love (V. 23, after 13). — ಕಟ್ಟೆನಕ. -ಎನಕ. Great beauty (J. 17, 11). — ಕಟ್ಟೆಸುಗೆ. An excessive shooting of arrows (Râm. 6, 47, 31). — ಕಟ್ಟೇಕಾನ್ತ. -ಏಕಾನ್ತ. (Śmd. 207). Great solitude; strict secrecy; privacy (Abh. P. 15, after 69; Bh. 1, 8, 71). — ಕಟ್ಟೇಟ್ಟಿಗೆ. -ಏಟ್ಟಿಗೆ. (Śmd. 214). Great magnificence, etc.

ಕಟ್ಟು *kaṭṭu.* **2.** To bind, to tie; to dress, as a wound; to affix; to yoke; to construct; to build; to form; to fabricate, to compose, as verses; to arrange, as a play; to dam, to dam in, as water; to tie up; to shut up, as a passage, a door, etc., to block up; to cover; to lay by or amass, as money; to shut, as a mouth; to restrain, as (the appetite of) the belly; to apply to, to turn, as water on land; to apply to, as scent to a cloth; to fix or determine, as the price of a thing; to bring together, to collect, as an army; to take into one's employ; to collect, acquire, or obtain, as merit; to contract or bring on, as the fruit of actions; to gain or conquer, as a country; to stop by magic, to bewitch, to charm, as a person or especially the eyes (ಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; Śm. 88; C.; Si. 231. 314; Të., T., Tu.; M. ಕಟ್ಟು). **2,** to be bound or fixed, to stop, to be habitually in a place, *e. g.* ಅವನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಒಲ್ಲಗಳು ಕಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 31; My.); to attach one's self to, *e. g.* ಉರಿ ಹೆಮ್ಮರನ ಸುತ್ತಲು ಕಟ್ಟಿತು (Bh. 1, 20, 55; see Râm. 5, 8, 63); to be checked, to become checkmate, *e. g.* ಅರಸು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಆಟ ಉಣ್ಟೇ? (Prr.); to be stopped, as urine, etc. in sickness (C.; Si. 201); to cover or copulate with, as beasts (My.), *e. g.* ಕಟ್ಟಿದ ಅವ್ವ (ಕಾಳ್ಕೆ, ಉಪಸರ್ಯೆ Hlâ.); to cause to copulate with (My.); to become with young (C.; Të.; B. 3, 24), *e. g.* ವೃಷಭನಿನ್ದ ಕಟ್ಟಿದ ಆಕಳು (ನಸ್ಲನಿ Nr.); to be formed; to gather, as a boil, or secretion, or lump (especially used as the second member of a compound, C.; Të., M.). — ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಪಿರಿಯ ಪುಲಿಯುಮಂ ಕವಿಲೆಯುಮಂ? (Śmd. 150). ಕಟ್ಟಿಂ! (224). ಕಟ್ಟಿದರ್ (255). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಬದ್ಧ, ಸನ್ನದ್ಧ, ಆಮುಕ್ತ, ಅಪಿನದ್ಧ Hlâ.). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಬದ್ಧ, ಸನ್ನದ್ಧ, ಸಿತ, ಮೂಢ, ಉದ್ಧಿತ, ಸನ್ದಿತ, ಸಿತ Si. 379). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಘನಾಪ್ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಪುಷ್ಪವ್ರಜಾದಿಗಳು (ಗ್ರಥಿತ, ಗ್ರನ್ಥಿತ 377). ಕಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ (ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ, o. r. ತನಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿನ್ಥ ಕರ್ಮಂಗಳು Nn. 148). ಕಟ್ಟಿದನನ್ಥ ಕರ್ಮಗಳು (ವಾನ, ಕರ್ಮಫಲ 90). ನೀರ ಹರಿಯಲ್ ಅಂಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ಶಿದ್ದಲೆನ್ದು ನೋಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಜೋರಿ (ವೃಷ್ಯವಾಲ್); ಕರತಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪಿತಾನಿವಾರಕಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಚರ್ಮ (ಗೋಳ್ಗೆ); ಪಶುವ ಕಟ್ಟಲೆನ್ದು ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗೂಣ್ಬವು (ಮೇಢ್ರಿ); ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಶೋಕದಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಬು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱಿನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು); ತಪ್ತಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಜಿಸುವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ ಪೊದಲಾದುವು; ಜೆಣ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಪ್ರಥ್ವಸ್ಥಕ); ಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಸೂತ್ರ (ಮೇಖಲೆ Nr.). ಸಪ್ತದ್ವೀಪಂಗಳಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಬು (having made his own, Č. Bp. 47, 11). ಇನಿತು ಪುಣ್ಯಂಗಳಂ ನೀಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್! (Bp. 17, 6). ಜೊಬಗರ ತಱಿಗಳಲಿ ಕಟ್ಟಿದೆ ಅಲಾ ಹುಲ್ಲ? (40, 32). ಕಟ್ಟಿ ಬಲಿಯಂ (having bewitched king Bali, 57, 23). ನಾಯಿ ಬಾಲ ನೆಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಚನ್ನಪ್ಪಡೇಗ (Śś. 85). ಆತ್ಮಭವಂಗೆ ಪಟ್ಟಮನ್ ಆಮನ್ದೋಣ್ಮಾಹಿಂ ಕಟ್ಟದಂ (Rśv. 4, after 118). ಮನವ ಘನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಘನವ ಮನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮನಮ್ ಅದುವೆ ಪಾಪಕೆಳಸದಾ ಯೋಗಿಗೆ ವನವಾಸ ಯಾಕೆ? (Sp.). ಅಳು ಕಟ್ಟದವನೇ ಅರಸು, ಕೂಯಿ ಇಕ್ಕದವನೇ ಪಾತ. — ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಲ್ಲ, ಆಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಒನ್ದೆಯೋ, ಯಮನೇ? (Prvs.). — See *e. g.* Bh. 8, 23, 35; ಅಷ್ಟಗಟ್ಟು, ಕೈಯ್ಟಟ್ಟು, ಗಲ್ಲಗಟ್ಟು, ಗುಡಿ ಕಟ್ಟು, ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟು, ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟು, ಮನೆಗಟ್ಟು, ಮೊಟ್ಟಗಟ್ಟು, ಮೊತ್ತಗಟ್ಟು, ಸನ್ದುಗಟ್ಟು, ಸಮ ಕಟ್ಟು, ಸೆಜ್ಜಿಗಟ್ಟು, ಹುಣ್ಣಗಟ್ಟು; Prv. s. ಮನೆ. — ಕಟ್ಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To embrace and cause to play: to tickle with vehemence (S. Mhr.). —

ಕಟ್ಟಾದು. -ಆಡು. To construct and play. ಮೇಘಂಗಳ ಆಕಾರ, ಡಾಲರು ಕಟ್ಟಾಡುವ ಕಟ್ಟಿ, . . . ಇನ್ತುವಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲ ಅಗ್ರದ ತುನ್ತುಙ್ (Sâ. 74). — ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. Also: to embrace (My.; see Prv. s. ಅಪ್ಪ 2). ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗು, to conduct away with one's self (My.). — ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕು. = ಕಟ್ಟು. (C.). ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವದು (ಉದ್ದಾನ, ಬನ್ಧನ Si. 265). ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕಮ್ಬದನ್ಥಾಗೂಱ (ಅಠಾನ 271). ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಗೂಟ (ತಿವಕ, ಕೀಲಕ); ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕೊರಳ ಕುಣಿಕೆಜಗ್ಗ (ದಾಮ); ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಹಗ್ಗವು (ದಾಮನಿ 323). — ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟು. rep. See Prv. s. ಬಿಟ್ಟಿಯಂಱು.

ಕಟ್ಟು *kaṭṭu.* **3.** Binding, tying, fastening; fettering; checking, restraint; impediment (ಉದ್ದಾನ, ಬನ್ಧನ, ತಡೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ Si. 265; ಬನ್ಧನ, ಪ್ರಸಿತಿ, ಚಾರ, ತಡೆ 391). **2,** a band, a tie (ಬನ್ಧನ Mr. 267); the tire of a wheel; a boundary; a dam. **3,** a pack, a bundle. **4,** a frame. **5,** something built, constructed or formed. **6,** build, form, shape. **7,** a regulation, a rule. **8,** a fabrication, a fiction. **9,** copulation of beasts. **10,** bewitching. ಮಹಾದೇವನ ಜೆಡೆಯ ಕಟ್ಟು (ಕವರ್ದ); ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಕಟ್ಟು (ಹಸ್ತಿನಬು, ಪರಿಕೂಱ Hlâ.). ವೀಣೆಯ ಕಟ್ಟಿನ ಬಿಗಿತ (ಉಪವಾಹ, ಸಿಬನ್ಧನ Si. 63). ಆರುಭಧವು ಜಾಪೆ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟು (ಮೀಱಲೆ 289). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಪಾಕದ ಮರದ ಗುಡಿಗೆ (ಪರಿಛ 290. 412). ಕಟ್ಟು ಹಬ್ಬಿದ ಪಂಬು (Prv.). ಕಟ್ಟುಗಳು ಪಬ್ಬದು (Bp. 32, 44). — See *e. g.* ಇಕ್ಕಟ್ಟು, ಎಡೆಗಟ್ಟು, ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟು, ಕಾಲ್ಕಟ್ಟು, ಕೆಸುಗಟ್ಟು, ಕಟ್ಟಿಟ್ಟು, ಕೇಗಟ್ಟು, ಚೌಕಟ್ಟು, ತಲೆಕಟ್ಟು, ತೋಲ್ಕಟ್ಟು, ನಡಿಕಟ್ಟು, ನಡುಕಟ್ಟು, ನೆಲಗಟ್ಟು, ನೆಲೆಗಟ್ಟು, ಪಲಗೆಗಟ್ಟು, ಮಣಿಕಟ್ಟು, ಮುರಗಟ್ಟು, ಮಾಕಣಕಟ್ಟು, ಮೆಯ್ಕಟ್ಟು, ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು, ಸನ್ದುಗಟ್ಟು. — ಕಟ್ಟಿಡಕ. -ಆಡಕ. A binding written agreement (My.). — ಕಟ್ಟಿನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice tied up for a journey (My.). — ಕಟ್ಟುಗು. -ಆಗು. To become a rule or positiveness. ಕಟ್ಟುಗಿ, rightly; positively (ನಿಯತಂ Śmd. Cm. 82. 253; My.). 2, to stop (v. i.); to be hindered or impeded; to cease (used of trade, credit, strength, etc., C.). 3, to be shut or closed, as schools on account of holidays (B. 5, 276). — ಕಟ್ಟುಬಾಣಿ. -ಆಣಿ. = ಕಠಾಣಿ. A necklace (generally) of small gold beads (C.; Të.). — ಕಟ್ಟಿನ ಪಾವು. = ಕಟ್ಟುಪಾವು. A fierce species of cobra, Ophiophagus elaps, the Harmadryad (My.). — ಕಟ್ಟು ಕಡೆ. To go beyond the (common) boundary (Abh. P. 6, after 136; 15, after 16). — ಕಟ್ಟುಕಥೆ. A fabricated story, a fiction (C.). — ಕಟ್ಟುಕಮ್ಬ. A post to which animals, etc. are tied (My.; Të.). — ಕಟ್ಟುಗದಸು. -ಕದಸು. A cow fit to receive the bull (ಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿದೆಯಾದ ಆಕಳು, ಉಪಸರ್ಯೆ Nr.). — ಕಟ್ಟುಗೂಳಿ. A bull for breeding (My.). — ಕಟ್ಟುಗೂಬೆ. -ಕೂಬೆ. = ಕಟ್ಟಿನ್ನ. (Abhâ. 9, 26; My.). — ಕಟ್ಟು ಗೊಳಿಸು. To make firm (Bp. 44, 16). — ಕಟ್ಟುಜೆ ಜುರಿಗೆ. -ಂಸುರಿಗೆ. (Śmd. 204). A knife for tying (to the waist). — ಕಟ್ಟುಜಂಜೋಳ. -ಂಜೋಳ. (Śmd. 204). A bodice that is tied. — ಕಟ್ಟು ಪಡು. To be bound, etc. ಕಟ್ಟು ಪಟ್ಟು (ಬನ್ಧ, ನದ್ಧ, ಸಂಯುತ Hlâ.). — ಕಟ್ಟುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. A kind of artificial medicinal salt (My.). — ಕಟ್ಟು ಬೀಳು. To be bound or obliged (My.). — ಕಟ್ಟು ಮಾಡು. To bind; to tie, to fetter, as culprits (C.; B. 5, 106. 142. 201). 2, to put restraint on somebody (C.; 5, 138). 3, to make a regulation, to order (C.; B. 5, 58. 103). — ಕಟ್ಟುಮಿಣಿ. A leather rope for tying (ಆಬನ್ಧ, ಯೋಕ್ತ್ರ Si. 303). — ಕಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು. dupl. Great embarrassment or want (My.). 2, strength (My.). — ಕಟ್ಟುಮುಡಿ. A knot of braided hair (ಕುಬಿ, etc. Mr. 320). — ಕಟ್ಟುಮೊಸರು. Curds strained by having been tied and hung up in a cloth (C.). — ಕಟ್ಟುವಣಿ. -ಪಡಿ. To be fettered; the mind to be fettered or checked (ನಮನೋನಿರೋಧ Śmd. Dh.; Abh. 13, after 147). ಆಶಾಪಾಶವಿನ್ದಂ ಕಟ್ಟುವಡೆದವಂ (Bp. 20, 23). ಅಣ್ಣಂವೇವನೊಳ್ ಇಡಿದ ವಾಕ್ಕಲ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬ ಬಲ್ಗಣ್ಣಿಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವಡೆದು, ಅಲ್ಲೆನಲ್ ಅಙ್ಯಯದೆ (J. 18, 60). — ಕಟ್ಟುವಾಸ. A wrapper or cover (My.). — ಕಟ್ಟುಶಬ್ದ. A fictitious term (My.). — ಕಟ್ಟುಪಾವು. = ಕಟ್ಟಿನ ಪಾವು. (My.). — ಕಟ್ಟುಹೋರಿ. = ಕಟ್ಟುಗೂಳಿ. (My.). — ಕಟ್ಟೊಡೆ. -ಬಡೆ. To break a rule or promise (My.; ಮಾತ ಮುಱಿ G.). 2, an association to be dissolved (My.).

ಕಟ್ಟು *kaṭṭu.* **4.** The water in which any kind of pulse has been boiled, the decoction of any kind of pulse (ಪಕ್ವಧಾನ್ಯರಸ Śmd. Dh.; Śm. 88; C.; Të.; M. ಕಟ್ಟು, T. ಕಡುಗು). ಕುದಿಸಿದ ಕಟ್ಟು (ಯೂಷ Nr.). ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕಟ್ಟು (ಯೂಷ Si. 495). ಹುರುಳೀ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬನ್ನವಗೆ ಕುದುರೇ ಬೆಲೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಕಟ್ಟಿನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice mixed with kaṭṭu (used without salt, etc. as a medicine, My.). ಕೆಟ್ಟಿತನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದವ ಕಟ್ಟಿನ್ನಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪ ಬೇಕು (Prv.). — ಕಟ್ಟುರಸ. = ಕಟ್ಟುಸಾಱು. (My.). 2, congealed mercury (My.). — ಕಟ್ಟುಸಾಱು. A decoction of pulse seasoned with salt, pepper, etc. (My.; Të.).

ಕಟ್ಟುಕ *kaṭṭuka.* ಕಟ್ಟು-ಉಕ (Śmd. 239). A man who ties. **2,** ಕಟ್ಟು-ಕ 1 No. 2. A fiction, a falsehood, a lie (ತೊದಲ್, ನೂಳ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60, o. rs. ತೊದಳ್, ತೊವಲ್).

ಕಟ್ಟುವಿಕೆ *kaṭṭuvikĕ.* Tying, etc. (ಬನ್ಧನ, ಪ್ರಸಿತಿ, ಚಾರ Si. 391; ಯೋಗ, ಸನ್ನಹ 410; ಅಭಿಚಾರ, ಸನ್ನಹನ 449).

ಕಟ್ಟುಹ *kaṭṭuha.* Tying, etc. (ಬನ್ಧನ, ಪ್ರಸಿತಿ, ಚಾರ Nr.). ಬಲುವಾಗಿ ಕಟ್ಟುಹ (ಗ್ರಹ Nr.).

ಕಟ್ಟಿ *kaṭṭĕ.* **1.** A structure (bank or bench) of earth or stones to sit upon for resting, transacting business, etc. (C.; Mhr. ಕಟ್ಟಾ); a station; a guard-house (My.). **2,** an embankment, a dam, a dike (C.). **3,** a causeway, a bridge (ಸೇತು, ವರಣ Hlâ., Mr. 416; ಸೇತು, ಆಲಿ Si. 104, *cf.* 396). **4,** a basin round the foot of a tree (ಆಲವಾಲ Śm. 89; C.); a basin or hollow made in the rice on one's plate, etc. for the reception of pepper water, etc. (C.). **5,** a pond (ಕುಣ್ಡೆ Śm. 36; ಕುಣ್ಡ 36. 89; My.). **6,** a broom (T.; see ಕಸಗುಡಿಸಲುಕಟ್ಟಿ, ಚೀಪರಿ; Të.: a bundle, pack). **7,** a formation (see ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟಿ). ನೀರ ಹರಿಯಲ್ ಱುಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿ (ಸೇತು); ಸುರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನ್ ಎಱೆವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ Nr.). ನೀರ ಕಟ್ಟೆ (ವೇಲೆ Si. 456). ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ, ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿನ್ತ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಡೆ (ವೇಶನ್ತ, ಪಲ್ವಲ, ಅಲ್ಪಸರಸ್ 91). ಅಂಗಳ ದೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟೆ (ವತರ್ದಿ G.). ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟೆ (Si. 266). ಬಾಲರು ಕಟ್ಟಾಡುವ ಕಟ್ಟೆ (Sâ. 74). ಮಕ್ಕಳು ಹೊಯಿಗೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು (B. 3, 80). ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮುನ್ದೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ

ಚಾಪೇ ಪಾಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ವರ್ತಮಾನಪತ್ರವನ್ನು ಓದುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದನು (4, 183). See ಆಣಿಕಟ್ಟೆ.

ಕಟ್ಟಿ kaṭṭĕ. 2. The state of bamboos when they become old and sapless (ವಂಶವೃದ್ಧತ್ವ Śm. 89; Tĕ. ಕಟ್ಟಿ; harsh, hard, dry; firewood; T. ಕಟ್ಟಿಪ್ಪ, ಕಜಲ್, firewood; *cf.* ಕಟಿಕು 2? ಗಜಗು?). ಬಿದಿರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯಿತು, ಬಿದಿರು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಯಿತು (My.).

ಕಟ್ಟಣ kaṭṭaṇa. 1. = ಕಟ್ಟಡ, etc. A building, an edifice (My.; Tĕ.). See ಕದಕಟ್ಟಣ.

ಕಟ್ಟಣ kaṭṭaṇa. 2. Flavour, savoury taste (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟಲ kaṭphala. *A small tree found in the north-west of India*, the bark and seeds of which are used in medicine, and as aromatics; the fruit also is eaten; the common name is kâyaphal. (ಕಬಿ'ಯ ಸಿವನೀ ಮರ Si. 131).

ಕಟ್ಟಿ kaṭṛĕ. Dyspepsy (My.).

ಕಟ್ಟಿಲೆ kaṭṭilĕ. = ಕಟ್ಟಲೆ, etc. (s. ಕಟ್ಟು 1). A weight (of stone or metal) used by goldsmiths and činivâras (C.). ತೂಕದ ವಡಿಕಟ್ಟಿಲೆ (ಕಾರ್ಮಿಕ Si. 329). ಕರ್ಪ ತೂಕದ ತಾಮ್ರದ ಕಟ್ಟಿ (ಪಣ 329). **2,** an established rule, order, or period (C.). ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಕಟ್ಟಿ (ವ್ರತ, ನಿಯಮ Si. 247). ಕಟ್ಟಿ ತುಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಚಣನಾತ್ರವು (ಜೀವ ದಲ್ಲಿ) ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಏಣಾಲಿ ಹೋಗುವಕೆ (ಪರ್ಯಾಯ, ಆತಿಕ್ರಮ, etc. Si. 399). **3,** a lawsuit, a case (C.).—See ದಿನಗಟ್ಟಿ. — ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲು. Stones used as weights (My.). — ಕಟ್ಟಿಚೀಲ. A bag for keeping the kaṭṭĕs and other things (C.).

ಕಟ್ಟಿಂಗ kaṭu-aṅga. *The tree Calosanthes indica* Bl.

ಕಟ್ಟಿರ kaṭvara. *Contemptible.*

ಕಠ kaṭha. N. of a sage, a pupil of Vaiśampâyana. 2, a note or simple sound. (R.).

ಕಠಾಣಿ kaṭhâṇi. Another form or Tbh. of ಕಟ್ಟಾಣಿ (My.; see s. ಕಟ್ಟು 3). ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮುತ್ತಿನ ಕಠಾಣಿ (B. 4, 51).

ಕಠಾರಿ kaṭhâri. = ಕಟಾರಿ. (C.; Bp. 61, 26. 32; Śśv. 2, 79. 108). See ಹೊಂಗಠಾರಿ.

ಕಠಿಂಜರ kaṭhiñjara. *A kind of basil with small leaves, Ocymum sanctum* Lin. See ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ.

ಕಠಿಣ kaṭhiṇa. = (ಕಠೀಣ), ಕಠಿನ, of which it is a Tbh. (My.; ಕಠೋರ G.).

ಕಠಿಣತೆ kaṭhiṇatĕ. Tbh. of ಕಠಿನತೆ. (Č. Bp. 47, 10; My.).

ಕಠಿಣತ್ವ kaṭhiṇatva. Tbh. of ಕಠಿನತ್ವ. (My.; ವೈಷಮ್ಯ G.).

ಕಠಿನ kaṭhina. *Hard; stiff, inflexible; solid;* difficult; violent; severe; harsh; cruel (ಕಠೋರ, etc., ಬಿಟ್ಟಿಪವ Mr. 228).

ಕಠಿನತೆ kaṭhinatĕ. = ಕಠಿನತ್ವ. (My.).

ಕಠಿನತ್ವ kaṭhinatva. Hardness, firmness; difficulty; severity; cruelty; intensity. (My.).

ಕಠಿನಹೃದಯ kaṭhina-hṛidaya. A hard heart (My.). 2, hard-hearted, cruel, unkind. (My.).

ಕಠಿಲ್ಲಕ kaṭhillaka. = ಕಟಿಲ್ಲಕ. 2, the bitter apple, Cucumis colocynthis Lin. (? ವಿಶಾಲ, ಬೆಳ್ಳಡಕಲ್ Mr. 133).

ಕಠೀಣ kaṭhiṇa. = ಕಠಿಣ, etc. (C.; B. 5, 127. 141. 142).

ಕಠೋರ kaṭhôra. = ಕಟುರ. *Hard; stiff; solid;* sharp, piercing; severe; cruel (ಎಸ, ನಿಷ್ಠುರ Nn. 11, o. rs. ನಿಟ್ಟುರ, ನಿಷ್ಠುರದ ನುಡಿ; ಕುಮುದ, ನಿಷ್ಠುರ Nn. 29, o. r. ನಿಷ್ಠುರನುಡಿ; see Mr. s. ಕಠಿನ). 2, full, complete (Sk.; see ಪೂರಿಗು).

ಕಠೋರತನ kaṭhôratana. Hardness, firmness; severity, rigour (ಕಕ್ಕಸ Čb.).

ಕಠೋರತರ kaṭhôra-tara. Unusually hard, severe, cruel, etc. (J. 6, 7).

ಕಡ kaḍa. 1. A debt (ಋಣ, ಪರ್ಯುದಂಚನ, ಉದ್ಧಾರ, ಸಾಲ Si. 299; C.; M.; T. ಕಡನ್, ಕಚ್ಚ, ಕಡಮೈ). **2,** a loan (of money, cloths, books, etc., and eatables, C.). ಕಡ ಸಿ ಕ್ಕೋದಾದರೆ ಹಡಗ ನನಗಿರಲಿ! ಆನ್ಸ.—ಕಡ ಸುಟ್ಟು, ಬಡವ ಕೆಟ್ಟ. — ಕಣ್ಣುಗ ಉಣ್ಣೋರ ಮನೆಗೆ ಕಡನ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಾರು? (Prvs.). ಈಯನು ಭವಿಗಳಲಿ ಕಡನ (Bp. 60, 15). ಕಡಾ ತಕ್ಕೊಣ್ಡಿರುತ್ತೇನೆ (B. 4, 196). See ಕೆಯ್ಯಡ, ಮದಗಡ, ಮುಂಗಡ, etc. — ಕಡ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. (Śmd. 200). To contract a debt; to borrow. — ಕಡಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಕಡಗೊಳ್. (Śmd. 200). — ಕಡ ಬೀ ಯಿ. To fall into debt: to incur debt (My.).

ಕಡ kaḍa. 2. (fr. ಕಡೆ 5). A ferry, a ford (My.; T. ಕಡ್ಡಿ, a way).

ಕಡ kaḍa. 3. = ಕಟ 1, etc. — ಕಡಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕಡೆಗಣ್ಣು. (My.). — ಕಡ ತೀರಿಸು. To relieve or save; to finish (My.). — ಕಡ ತೀರು. = ಕಡೆ ತೀರು. To reach the end: to be relieved (from distress), to be recovered (from disease); to be concluded or finished (My.; Tĕ.; T. ಕಡತ್ತೀಡು).

ಕಡ kaḍa. 4. = ಕೆಡೆ 4, ಕಯ್ 4. Churning. (*Cf.* Sk. ಖಜ). — ಕಡಗೋಲು. -ಕೋಲು. -ಗೋಲ್. A churning stick (ವೈಕಾಖ, ಮನ್ಮ, ಪಿಠರ, etc. Si. 323. 453; ವೈಶಾಖ, etc. Mr. 183; C.). — ಕಡಗೋಲುಬಳ್ಳಿ. A scandent annual herb, native of South America, the love-apple plant, Lycopersicum esculentum Mill. (St. & Pl.). — ಕಡಗೋಲುಮಣ್ಡೆಯ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Panicum ciliare Retz. (Z.). — ಕಡಗೋಲುಮರ. The cross at the bottom of a churning stick (My.). 2, the tree Nauclea parviflora Roxb. (Z.). — ಕಡಗೋಲುಜಗ್ಗ. The churning string (C.). — ಕಡಗೋಲುಹೆಡೆ. = ಕಡಗೋಲು ಮರ No. 1. (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 5. = ಕಡಿ 7. Cutting. — ಕಡಕತ್ತಿ. A chopper, a cleaver, a bill (My.). — ಕಡಕತ್ತಿಕಾಯಿ. The very large pod of the Entada monastachya, used as a vegetable (My.). — ಕಡಕತ್ತಿಕಾಯಿ ಬಳ್ಳಿ. The creeper Entada monastachya Dec. (My.). — ಕಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A small knife formed like a crescent with a hole at one end to put a string through (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 6. P. p. of ಕಡಿ 3, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಕಡ kaḍa 7. P. p. of ಕಡಿ 4, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಕಡ kaḍa. 8. P. p. of ಕಡಿ 6 or ಕಡೆ 3, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಕಡ kaḍa. 9. P. p. of ಕಡೆ 6, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 10. An imitative sound.—ಕಡಕಡ. rep. The sound produced by the fall of a thunder-bolt (S. Mhr.), or by the instrument called ಕರಡೆ (C.; *cf.* Mhr. ಕಡಕಡ). — ಕಡಕಡನೆ. With the sound of something hard (as a bone) when chewed (B. 5, 243; this would refer it to ಕಟ 2; the term is not among the Kannaḍa people in S. Mhr.). 2, with the sound produced by a windlass or wheel for raising water when in motion (My.). 3, with the sound produced by the feet in quick walking (see Prv. s. ಬೊಡಬೊಡನೆ). — ಕಡಕಡಲ್. The sound produced by the fall of a thunder-bolt (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 1. = ಕಲ 1, No. 1; ಕಳ 2. *Dumb;* ignorant, stupid.

ಕಡ kaḍa. 2. Tbh. of ಕಟ (Šmd. 338, o. r. ತಡ = ತಟ).

ಕಡಕ kaḍaka. = ಕಟಕು, etc. (My.). 2, Tbh. of ಕಟಕ. See ಬಲಿಗಡಕ. — ಕಡಕಸಾತ್ರೆಬಳೆ. = ಕಡಕಬಳೆ. (My.). — ಕಡಕುಬಳೆ. A bracelet with three points (My.).

ಕಡಕಲ್ kaḍakal. (fr. ಕಡೆ 5). A kind of wicket or narrow passage (in walls or hedges, for the use of people only, My.).

ಕಡಕು kaḍaku. 1. Nice, beautiful, good, as a feast (S. Mhr.; Mhr. ಕಡಕ).

ಕಡಕು kaḍaku. 2. = ಕಟಕು, etc. (My.). See ಹತ್ತಕಡಕು.

ಕಡಗ kaḍaga. Tbh. of ಕಟಕ (Šmd. 338; Šm. 72; valayu, kammbu Nr.; kammbu Si. 440; C.; T. kaḍaga, kaḍayu; Tě. kaḍiyu, kaḍemu; see Si. 219). See ಕಾಲ ಕಡಗ, ಕಾಲು-. ಬಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಚಿನ್ನ ಕಡಗವು ಆಗುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಕಡಗ ಇದ್ದವಳು ಕಡ ಗೋಲು ಏಂಡಿಯಲಾಜಿಳೇ? (Prv.).

ಕಡಗಾರಿ kaḍa-gāṟa. A debtor (My.).

ಕಡಗು kaḍagu. 1. = ಕಡಂಗು 1 q.v., ಕಡುಗು 1. (Tě. ಕಡಗು, ಕಡಂಗು, ಕಣಗು, ಕಣಂಗು; T. kaḍugu, to make haste). See Bp. 6, 2; 8, 11; 28, 53; 29, 10; 46, 51; 50, 23. 79.

ಕಡಗು kaḍagu. 2. = ಕಡಂಗು 3. A small channel issuing from a larger one and leading water *e.g.* to a plantain tree (My.). See Prv. s. ಬಾಜಿ.

ಕಡಗು kaḍagu. = ಕಡಗ, etc. (ಕಟಕ, valayu, ಬಳೆ Si. 219; *only* in Si.).

ಕಡಂಗರ kaḍaṅgara. *Chaff, husk;* the stalks of various sorts of pulse, etc. (ಹೊಟ್ಟು G.).

ಕಡಂಗಾಯ್ತ kaḍaṅgu2-āyta. (Šmd. 234). A servant who has to attend to the wishes and whims of a king. ಅಯ್ತು, ಅಬ್ಬಿಯೆ ಗೂರ್ಜಿನುನ್ತೆ ಅಯ್ತು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಾಯವ ಪೊಜಿಮಡುವ ಝಳಮಪ್ಪಾಯ್ತರ, ಸೂಪಿಕಾಯ್ತರ, ಕಲ್ಲಾಯ್ತರ, ಕಡಂಗಾಯ್ತರ, ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತರ ರಭಸಂ (234).

ಕಡಂಗು kaḍaṅgu. 1. (Šmd. 48). = ಕಡಗು 1, etc. To be or become full of desire, ardour, eagerness, zeal, to be lusty, to be desirous of, to strive, to make efforts, etc. (ಔತ್ಸುಕ್ಯ, ಇಚ್ಛೆ Šmd. Dh.; Šm. 84). See Šmd. 234; Abh. P. 11, 152; 13, 74; Grj. 1, 99; Bp. 14, 6; 50, 8; 53, 59; 61, 21; Rāv. 5, 82. 84. 123; 6, after 11 (twice); 13, 84; 13, after 86; 13, 91; ಪೆಸರ್ಕಡಂಗು.

ಕಡಂಗು kaḍaṅgu. 2. Desire, wish, etc. See ಕಡಂಗಾಯ್ತ.

ಕಡಂಗು kaḍaṅgu. 3. = ಕಡಗು 2. A channel, a ditch, a trench (kuḷi Šm. 84; My.; T. ಕಿಡಂಗು, M. ಕಿಡಙ್ಙು; *cf.* ಕಡಿ 4? M., T. kaṇu, kaṭi, depth; a tank, a brook; see ಕಪ್ಪು 1; *cf.* Sk. गर्त, a ditch).

ಕಡಚೆ kaḍačě. (Perhaps Tbh. of ತಿರೀಷ). The Sirissa tree, Acacia speciosa Willd. (St. & Pl.).

ಕಡಜ kaḍaja. = ಕಣಜ. A wasp, a hornet (ಗಸ್ಟೋಲಿ, ವರಟೆ Nr.; My.). *Cf.* ಜಿಗ್ಗಡಜ.

ಕಡಜೀರಿಗೆ kaḍajirigě. = ಕಜ್ಜೀರಿಗೆ. — ಕಡಜೀರಿಗೆಹುಲಿ. = ಕಡಜ. (C.).

ಕಡತ kaḍata. 1. = ಕಡಿತ 1. Cutting; biting, bite (as of insects); itching; gripe (in the intestines, see ಹೊಟ್ಟೆ-); —a cut; an incision, a notch (C.). ಕಾಳಗದೊಳಗೆ ಕಡತ ಹತ್ತಿ (B. 3, 124). ಅದಲ್ಲಿ ಕಡತವೂ ಗುಣ್ಣಿ ನಾಟುವದಿಲ್ಲ (4, 47). ಕತ್ತಿಯ ಕಡತಗಳೂ ಛಾಲೆಯ ಗಾಯಗಳೂ (5, 56). ಅದಕ್ಕೆ ಕತ್ತಿಯ ಕಡತವೂ ಗುಣ್ಣುಗಳೂ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ (5, 250).

ಕಡತ kaḍata. 2. = ಕಡಿತ 2. A book made of folded cloth which is covered with charcoal paste, on which accounts and memorandums are written with baḷapa (C.; Tě. ಕಡತ, kaḍita, kaṇita; T. ಕಡಿತ್ತ).

ಕಡದು kaḍadu. 1. = ಕೆಡೆದು. P. p. of ಕಡೆ 3. (C.).

ಕಡದು kaḍadu. 2. = ಕೆಡೆದು. P. p. of ಕಡೆ 5. (My.).

ಕಡದು kaḍadu. 3. = ಕೆದಿದು. P. p. of ಕಡಿ 4. (B. 5, 32; C.).

ಕಡದು kaḍadu. 4. = ಕೆದಿದು. P. p. of ಕಡಿ 3. (My.).

ಕಡದು kaḍadu. 5. (fr. ಕೆದಿ 4). That which is steep: steepness (as of a hill, My.);—that which is vertical or upright: the upright position of the handle of a hoe, the pole of a plough, etc. (My.).

ಕಡದು kaḍadu. 6. = ಕೆದಿದು, etc. The state of being hard, rough or severe, as that of a word;—that of being strong, hard or firm, as that of an iron article, etc. (My.). — ಕಡದಾಳು. -ಆಳು. A strong man (My.). — ಕಡದುಳ್ಳವ. -ಉಳ್ಳವ. = ಕಡದಾಳು. (My.).

ಕಡದುಗಾರಿ kaḍadu-gāṟa. A powerful man (My.). **2,** a man who is harsh or severe (My.).

ಕಡನೆ kaḍanĕ. N. of a plant. See ಕಾಡ ಕಡನೆಗಿಡ.

ಕಡನ್ದುರು kaḍanduṟu. (Šmd. 48). = ಕಡನ್ದುಱು. A wasp, a hornet (Tě. ಕಡುದುರು, kaṇudurū; M. ಕಡನ್ನಲ್, ಕಡುನ್ನಲ್).

ಕಡನ್ದುರಿತೆ kaḍanduṟuṭĕ. = ಕಡನ್ದುಱು. ತುಮ್ಬಿ ಪೀರ್ವೊಲ್ ಏಂ ಪೀರ್ದಪುದೇ ಕಡನ್ದುಱುತೆ ನವ್ಯಾಮೋದಮುಂ ಪೂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13).

ಕಡಬ kaḍaba. = ಕಡಲೆ, (ಕಡವ), ಕಡವು, ಕಡವೆ q. v., ಕಡಪ 2. A species of deer (ಕುರಂಗ, kamala Si. 455). *Cf.* ಕಡಿತಿ.

ಕಡಬು kaḍabu. = ಕಡುಬು, ಕಡುಮ್ಬು. A kind of cake boiled in steam (C.; in My. the same as ಇಡ್ಡಿಳಿಗೆ, q. v.; Tě. kuḍumu; ಮೋದಕ G.). See ಪುಡಿಗಡಬು. — ಕಡಬಿನ ಕಾಳಗ. A quarrel about the kaḍabus that ar distributed at temples among pûjâris, etc. on the êkâdaśî (My.).

ಕಡಬೆ kaḍabĕ. = ಕಡುಬು, etc. (ಕಡವೆ G.).

ಕಡಮೆ kaḍamĕ. (fr. ಕೆದಿ 4, or ಕೆದು 1). = ಕಡಿಮೆ. Deficiency; want, defect; inferiority; (less); rest, remainder (C.; Tě.; T. kaya, kayakka, dimi-

nution; deficiency; *cf.* ಕಬಿಲ್ 1). ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುನದು (ಸಮ, ಸರ್ವ, ಅಶೇಷ, etc. Si. 371). ಹಬಿನಾಹು ವರುಸಗಳಿಗೆ ಕ ಡಮೆ ಆದ ವಯಸ್ಸು (195). ಮುದಿತನದಿಂ ಚರ್ಮದೊಳಿಗೆ ರಕ್ತ ಮಾಂಸಗಳ ಸತ್ವ ಕಡಮೆ ಆಗಿ ಜೋಲು ಬಿದ್ದ ಗಳಿಗಿತರ್ಮಾವುಳ್ಳನನು (ವಲಿನ 197). ಮನ್ತ್ರಿಗಿನ್ತಲೂ ಕಡಮೆ ಆಗಿರುನ ಬೇಡಿಸಿಬ್ಬು ಕಾರ್ಯ ದಕ್ಷನಾದ ಆಲೋಚನಾಧಿಕಾರಿ (ಕರ್ಮಸಚಿವ 257). ಜಾತ್ಯಾಚಾರಗು ಣಾದಿಗಳಿನ್ದ ಕಡಮೆ ಆದನ್ತಾ ಅಧಮನು (368). ತೂಕದ ಕಡಮೆ; ಜಾತಿಯ ಕಡಮೆ (C.).

ಕರೆಮ್ಬ kaḍamba. = ಕಡವ 1, ಕದವಲ್, ಕಡವಲ, ಕಡನಾಲ, ಕಡವು, ಕಡವೋಡ, ಕಡಪ, ಕದಮ್ಬ, ಕರಮ್ಬ 1, ಕಲಮ್ಬ, ಕಲಮ್ಬು. A tree with orange-coloured fragrant blossoms and with projecting antherae like the bristles of a hedge-hog, Nauclea cadamba Roxb. (T.; M. ಕಡಮ್ಬು; Tĕ. ಕಡಾಮಿ, ಕಡಿಮಿ). ಕಡಮ್ಬದ ದ್ರುನು (ಕಡವು Kk. 70, o. r. ಕದಮ್ಬ-). 2, *the stalk of a potherb* (ದೇಣ್ಬು G.).

ಕರೆಯ kaḍaya. = ಕಡಗ. (Rśv. 13, after 59; My.).

ಕಡಯಿಸು kaḍayisu 1. To cause to churn, to have churned (My.). ಕಡಯಿಸಿದಂ ಸುರಭಿನ್ ಆಸುರಂ ಪಾಲ್ಗಡಲಂ (Śmd. 273).

ಕಡಯಿಸು kaḍayisu. 2. = ಕರೆಸು 1. To cause to pass, etc. (My.).

ಕಡಲ್ kaḍal. 1. (fr. ಕಡು 1). (= ಕಲ್ 4). That is firm: a stone, a rock; an impediment (in the middle of a stream). ಜೊನಲಂನ್ ಇಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕ ಡಲು (ಕೂಪಕ, ವಿದಾರಕ Nr.).

ಕಡಲ್ kaḍal. 2. (Śmd. 27). ಕಡಲು. The sea; an ocean (ತರಣಿಧಿ Ct. II, 33; ಜಲಧಿ, ಮುನ್ನೀರ್ Śm. 36; My.; T., Tu.; Tĕ. ಕಡಲು, ಕಡಲಿ; *cf.* the terms s. ಕದೆ?). ಎಬ್ಬಿಡಲ್ (Śmd. 225). ಕಡಲ್ ಉದುಗೆಯಾದ ಜೊಡವಿಯೊಳ್ (11, 12, o. r. ಉಡಿಗೆ). ಆ ಮುನೀಶ್ವರಂ ಶಾನ್ತರಸದ ಕಡಲ ವೋಲ್ ಇರ್ದಂ (251; see also 210). ಕಡಲು (ಸಮುದ್ರ, ಅಬ್ಧಿ, ಉದಧಿ, ಸಿನ್ಧು, ಸಾಗರ, etc. Si. 80). ಸಾಲಿನ ಕಡಲು, ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ ಕಡಲು, ಮೊಸರಿನ ಕಡ ಲು, ಹೆಣ್ಣಿದ ಕಡಲು (ಕ್ಷೀರೋದ, ಲವಣೋದ, ದಧ್ಯುದ, ಸುರೋದ 81). ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉಪ್ಪ (ಆಮ್ಲೀಬು, ಎತಿರ 311). ಕಡಲು ಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಾಯದ ತಡೆ (456). See ಅಗ್ಗಡಲ್, ಇಂಗಡಲ್, ಕಡ್ಡಿಡಲ್, ನಡುಗಡಲ್, ಪಡುಗಡಲ್, ಪಾಲ್ಗಡಲ್, ಸವಿಗಡಲ್, ಸುತ್ತುಂಗಡಲ್; Bh. 1, 19, 18; Rśv. 6, 11; 6, after 11; J. 6, 3. 9; 13, 10; 18, 7; Č. Bp. 2, 3. — ಕಡಲ ಕುವರಿ. Lakshmī (My.). — ಕಡ ಲಣುಗ. -ಅಣುಗ. The moon (My.). — ಕಡಲ ನಾಲಗೆ. Cuttlefish bone (ಸಮುದ್ರಫೇನ, ಡಿಣ್ಡೀರ, ಅಬ್ಧಿಕಫ, ಫೇನ Nr.). — ಕಡ ಲ ನಾಲಿಗೆ. = ಕಡಲ ನಾಲಗೆ. (ವಾರಿಫೇನ Mr. 144). — ಕಡಲ ಪಯ ಣ. A sea-voyage (B. 4, 188; My.). — ಕಡಲಿಡು. -ಇಡು. To form an ocean (as tears do, J. 19, 30; 32, 52). — ಕಡಲು ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A wave of the sea (Bp. 37, 25). — ಕಡಲುರಿ. -ಉರಿ. The sea-fire, submarine fire (ಮುನ್ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು, ಬಡಬಾನಲ Ct. II, 118). — ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಡಲುರಿ. (ಬಡಬಾಗ್ನಿ Śm. 12).

ಕಡಲೆ kaḍalĕ. = ಕಡ್ಲೆ. The Bengal gram or chicken-pea, Cicer arietinum Lin. (ಚಣಕ, ಹರಿಮನ್ಥಕ Nr.; ಖಣ್ಡಿಕ Mr. 373; ಉತ್ತುಲಿಕೆ, ಚಣಂಗ Nn. 102; C.; M.; T. ಕಡಲ್ಪೆ). ಪುಲ್ಗಾಯೆನ್ದು, ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವಿ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದುವನ್ ಇಕ್ಕಿ ಅಪ್ಪ ಕೂಪ್ (Śmd. I). (ದುಷ್ಕ್ಯವಿತೆಯನ್) ಓ ದಿದೊಡೆ, ಕಲ್ಲ ಮಾಲೆಯ ನಾದಂ; ಕಬ್ಬುನದ ಕಡಲೆ, ವಾಣಿಸೆ ರಸವುಂ (Grj. 1, 22). ಆ ಕೀಯಿಗೊರವಂ ಮೆಲುತ ಕೊಟ್ಟ ಎಂಜಲ ಕಡಲೆ (Bp. 37, 67). See ನೆಲ-. — ಕಡಲೆಬೇಳೆ. Split kaḍalĕ (C.). — ಕಡಲೆಮಸಾಲೆ. Parched and pounded kaḍalĕ mixed with various ingredients (C.). — ಕಡಲೆಹುಳಿ. Juice extracted from the green pulse and the leaves of the plant (C.).

ಕಡವ kaḍava. (= ಕಡಬ, etc.). A kind of deer (ಗ ಣ್ಡವೃತ Mr. 160).

ಕರೆವ kaḍava. 1. = ಕಡಮ್ಬ, etc. (ಕದಮ್ಬದ್ರುನು Śm. 25; My.; ಕ ಡವಾಲದ ಮರ G.).

ಕರೆವ kaḍava. 2. A horse or stallion (S. Mhr.; H.). *Cf.* ಕ ಣಬ?

ಕಡವರ kaḍavara. 1. = ಕನವರ. Gold (ಕನವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಚಿ ಮ್ಮಿನ್, ಎಸುನಿ Śm. 68; Sk. ಕರ್ಬೂರ, ಕರ್ಪೂರ, gold; *cf.* ಕ ಡಾರ & ಕಲ; ಕಡೆ 2?). ಕಡವರದ ಇರವೊ? (Bp. 1, 39; see also 23, 33; 30, 21; J. 28, 54).

ಕಡವರ kaḍavara. 2. A treasure (ಬಯ್ಕೆ Ct. I, 8, o. r. ಬಯಕೆ; ಬಯಳೆ II, 21; ನಿಧಾನ II, 83; ಬಯಕೆ, ನಿಧಾನ Śs.). ಕರೆವಲೆ kaḍaval. ಕರೆವಲು. = ಕಡವಲ. (My.).

ಕರೆವಲ kaḍavala. = ಕಡವಾಲ, etc. (ಕಡಹವರ G.; C.).

ಕಡವಸ kaḍavasa. (-ವಸ?). = ಕಡಾನು. A skin (to sit or lie on, or to put on like a cloth, ತೋಲ್, ತೊವಲ್, ನನ್ಮುಕಿ Śm. 32; ತೋಲ್ 106; Tĕ. ಕಡವಸ, ಕಲವಸ, ಕಳಾಸ; Mhr. ಕಡಾಸನ). ಜಡೆಯ ಕಟ್ಟಲು ಬಹುದು, ಕಡವಸದಿನ್ ಉಡ ಬಹುದು, ಬಿಡದೆ ನೇಗಲುದಲಿರ ಬಹುದು; ಕರಣವ ತಡೆಯುವದು ಅರಿದು! (Sp.).

ಕಡವಳ್ kaḍaval. A deity, god (T. ಕಡವಳ್, ಕಡವು ಳ್). — ಕಡವಳ ನವ್ವಿ. N. (Bp. 9, 36; 27, 7; T.).

ಕರೆವಾಲ kaḍavāla. = ಕಡಮ್ಬ, etc. (ಕಡವ, ಕದಮ್ಬ, ಹಲಿಪ್ರಿಯ G.).

ಕಡವು kaḍavu. = ಕಡಬ, etc. (ಎಪಿನಾಶ್ವ Mr. 160).

ಕರೆವು kaḍavu. = ಕಡಮ್ಬ, etc. (ಕಡಮ್ಬದ ದ್ರುನು Kk. 70; ಕಲಮ್ಬು Mr. 115). See Abh. P. 11, 56; Grj. 9, 32; Rśv. 8, 122.

ಕಡವೆ kaḍavĕ. = ಕರೆಡು, etc. An elk (C.; Tĕ. ಕಡಪ್ಪೆ; T. ಕಡಮ್ಮೆ, ಕಡಮ್ಪೈ; M. ಕಡವಾನ್; Tu. ಕಡವು); the Indian stag, Rusa aristotelis (Gz.).

ಕರೆವೊಡ kaḍavŏḍa. = ಕಡಮ್ಬ, etc. (Rśv. 5, 58).

ಕಡಸಿಗೆ kaḍasigĕ. = ಕರೆಸೀಸೆ. (C.).

ಕಡಸೀಗೆ kaḍasigĕ. N. of a plant (ತೃಂಗಿ Mr. 150; My.).

ಕಡಸು kaḍasu. 1. = ಕರೆಯಿಸು 2. (My.).

ಕಡಸು kaḍasu. 2. A young cow or buffalo, that has not yet calved (My.; T. ಕಡಾರಿ, M. ಕಡಚ್ಚಿ). See ಕಟ್ಟುಗಡಸು.

ಕಡಹ kaḍaha. 1. Churning (Rām. 1, 1, 3).

ಕಡಹ kaḍaha. 2. = ಕೆರಬು, etc. ಗಾಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಡಿಯು ವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಹುಲ್ಲ (ವಾಯುವ್ಯಗ, ವಾತಪ್ರಮಿ, ವಾತಮ್ಯಗ); ಇ ದು ಕಡಹದ ಜಾತಿಯುಲ್ಲಿ ಭೇದವು (Si. 168). ಜೊಡ್ಡ ಜೊಬ್ಬಿಯ ಕ ಪ್ಪಾದ ಮುಂಗಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಕಡಹ (ಕನ್ನಲಿ 169).

ಕರೆಹ kaḍaha. = ಕಡವಲ್, etc. (My.; ಕಡವಲ G.). ಕಡಹದ ಗಿಡ (ಸೀಪ, ಪ್ರಿಯಕ, ಕದಮ್ಬ, ಹಲಿಪ್ರಿಯ), ಈಡಲ ಗಿಡವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಜಾ ತಿ, ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದ ಈಡಲುನುರ (Si. 131).

ಕರೆಾ kaḍā. = ಕಟಾ. (*Cf.* Mhr. ಕಡಾ). — ಕಡಾಕಡಿ. reit. = ಕಟಾ ಕಟಿ. Strictness, exactness, accuracy (used with regard to truth, weighing, etc., C.). — ಕಡಾಕೋಡು. reit. Strength, firmness (as that of utensils, the body, etc., My.; *cf.* Mhr. ಕಡಾಕೋಟ, ಕಡೀಕೋಟ).

ಕಡಾಣಿ kaḍāṇi. (=ಕಡಿಯಾಣಿ, etc.). (The bit of a bridle); the pin of the axle of a cart (My.). ದಾಯಿಕಡಾಣಿ (ಕವಿಕೆ, ಬಲೀನ, ಲಗಾಂ Si. 274). See Si. 276. 277.

ಕಡಾಯ kaḍāya. = ಕಡಾಯಿ, etc. (C.).

ಕಡಾಯಿ kaḍāyi. Tbh. of ಕಟಾಹ. A large, round boiler of copper, bell-metal, or iron (C.; ಕಳಸಿಗೆ, ಭ್ರಶ್ಟ್ರ G.; T. ಕಡಾರ, M. ಕಡಾರ).

ಕಡಾಯಿಸು kaḍāyisu. 1. (= ಜಡಾಯಿಸು, ಜಡಾಯಿಸು). To fasten tightly; to ram, as a gun; to drive in, as a nail, etc. (R.; T. ಕಡಾಜು, ಕಡಾವು, ಕಡವು, ಜಡಾಯ್; M. ಕಡಾವು; Mhr. ಕಡಸನೇಂ).

ಕಡಾಯಿಸು kaḍāyisu. 2. To emit or create a loud sound (ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡು G.; Mhr. ಕಡಕಾವನೇಂ, to storm at, roar at, in scolding, etc.).

ಕಡಾರ kaḍāra. *Tawny* (ಕಡ್ರು, ಪಿಂಗಲ, ನಸುಗೆಮ್ಪು Mr. 443).

ಕಡಾವಿಗೆ kaḍāvigĕ. Wooden shoes (C.; ಹಾವುಗೆ Čb.; Mhr. ಖಡವಾ).

ಕಡಾವು kaḍāvu. = ಕಡಾವಿಗೆ. (My.).

ಕಡಾಸ kaḍāsa. The state of being torn, as a cloth (S. Mhr.). 2, = ಕಳಾಸ, a bag (My.; H.).

ಕಡಾಸು kaḍāsu. =ಕೆಡವಸು, q. v. (My.). ಎದ್ದಾಗೆ, ಜೋಗಿ ? ಅನ್ದರೆ ಕಡಾಸು ಹೆಗಲ ಮೀಲೆ (Prv.).

ಕಡಿ kaḍi. 1. = ಕರು 1, etc. (T., M. ಕಡಿ; Tĕ. గడి, big, stout; ಕಡಿದು, great, large, strong; extreme). — ಕಡಿಕೋಪ. = ಕಡುಗೋಪ. (My.). — ಕಡಿಗಣ್ಣು. = ಕಗ್ಗಣ್ಣು, ಕಡುಗಣ್ಣು. (My.). — ಕಡಿಗಣ್ಣ. Extreme danger (My.). — ಕಡಿನುಡಿ. A harsh, cruel word (My.). — ಕಡಿಯಂ. -ಆಂ 3. (Šmd. 184, o. r. ಕರಿಯಂ). A strong, etc., man (T.: a harsh, severe man). — ಕಡಿಹುರಿ. = ಕಟ್ಟುಹುರಿ s. ಕಟ್ಟು 1. (My.).

ಕಡಿ kaḍi 2. = ಕಟೆ 1, etc. End, corner, etc. (S. Mhr.).

ಕಡಿ kaḍi. 3. To bite; to bite off, as a piece of bread; to sting, as a bee or scorpion; to bite, as a snake; to itch, as the body; to pain, as the stomach; to gnash, as the teeth; to chew (ದನ್ದಮಿಂ ಕಡಿ, ಕರ್ಚು Šm. 86; ಚರ್ವಣ 92; C.; T., M.; Tu. ಕಡೆ, ಕಜೆ; Tĕ. కఱుచు, కఱుచు; T. also ಕಜು). P. ps. ಕತ, ಕಡದು, ಕಡಿದು. ಜೀನ ನೊಣಗಳು ಮೆಯ್ಯ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕಡಿದವೇನು? (B. 1, 9). ಹೊಟ್ಟೆ ಕಡಿಯುವಾಗ ಔಷಧವೆನ್ನು ಕಜುಕೆಯನ್ನು ತಿನ್ನು (3, 40). ಹಲ್ಲು ಕಡಿ (ಪಲ್ಗಡಿ G.). ಇಸಿಸಿತಾಗಲು ಇಕ್ಷುವ ಕಡಿದಡೆ ಅಗ್ಗದ ಮಧುರಮ್ ಆಗದೆ? (Bp. 22, 66). See Prv. s. ಮೆಟ್ಟು 1.

ಕಡಿ kaḍi. 4. To cut; to hack; to chop; to cut down, to fell; to cut off; to dig, as a well, a ditch, etc.; to beat or pull, as the strings of a guitar (ಖಣ್ಡನ Šmd. Dh.; Šm. 92; C.; ಹಳಕು G.; Tu. ಕಡ್). P. ps. ಕಡ, ಕಡದು, ಕಡಿ, ಕಡಿದು (Šmd. 224). ಪಟುವಂ ಕಡಿದಂ (156). ಕೊಡಲಿಯಿಂ ಕಡಿದಂ (157). ಕಡಿವ ಕತ್ತಿಗೆ (ಕೈ ಪಾಣಿ, ಲೂನಕರ್ತರಿ Hlâ.). ಕಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಛಿನ್ನ, ಭಾತ, ಲೂನ, ಕೃತ್ತ, ಪಾತ, ದಿತ, ಛಿತ, ವೃಶ್ಚ Nr.; ದಾರಿತ, ಭಿನ್ನ, etc. Si. 382). ಕಡಿವುದು (ನರ್ತನ, ಛೇದನ Nr.). ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯುವ ಉಳಿ (ವೃಕ್ಷಾದನ, etc.), ಕಲ್ಲು ಕಡಿಯುವ ಉಳಿ (ಟಂಕ, etc. Si. 345). ಕಡಿದ ಮರ (ಛಿನ್ನಕುಜಾತ Nn. 12). ಕಪವುತ (Bp. 13, 2). ಆಡೆನ್ದರೆ ಆಡದು ಆದು; ಆಡ ಮರನ್ ಏಱುವದು, ಕೂಡದೆ ಕೊಂಕ ನಡೆಯುವದು; ಕಡಿದರೆ ಆದು ಬಾಡದು (a guitar-string, Sp.). ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವುದೇನೋ? (Dp. 148). ಕಬ್ಬುಗಳ ನೋಗೇ ಕಡಿದು (B. 3, 45). ಕನ್ನಳವನ್ನು ಕಡಿದು (5, 105). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕ ಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾವೀ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಕಡಿದವನ ಪಾಪ ಖಡ್ಗಾ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಉನ್ಟೇ? (Prvs.). See Bp. 20, 14; 34, 33; 52, 35; 53, 56; 55, 16; 60, 50. 57; Bh. 1, 8, 31; J. 4, 23. 44; 10, 36; ತಡೆಗಡಿ, ತಲೆಗಡಿ. — ಕಡದಾಟ. -ಆಟ. Mutual cutting or slaying; frequently: altercation, wrangling (C.). — ಕಡದಾಡು. -ಆಡು. To cut, or cut down, mutually; to fight, to wrangle (C.; B. 5, 32). — ಕಡಿದಾಡು. = ಕಡದಾಡು. (My.; G. 110).

ಕಡಿ kaḍi. 5. = ಕಡಿದು. P. p. of ಕಡಿ 4. ಕಡಿ ಕಡಿದು (= ಕಡಿದು ಕಡಿದು, Bp. 30, 4. 21; 39, 34; 45, 28; J. 12, 38).

ಕಡಿ kaḍi. 6. = ಕಡೆ 3, q. v. To churn (S. Mhr.).

ಕಡಿ kaḍi. 7. = ಕಡ 5. Cutting; a cut, a portion severed or cut off; a chip, a piece; a bit; a potsherd (ಶಕಲ Šmd. Dh.; Šm. 92; Bh. 8, 23, 42). — ಕಡಿಕಡಿ. rep. Cuts and fragments. — ಕಡಿಕಡಿ ಆಗು. (Bp. 24, 83; 52, 34; 53, 69). — ಕಡಿಕಡಿ ಮಾಡು. (Bp. 39, 33). — ಕಡಿಕಣ್ಣ. Cuts and pieces (Abh. P. 3, 60; 13, 45. 78. 96. 108; Râm. 3, 6, 16). — ಕಡಿಕಣ್ಣ ಮಾಡು. (Bp. 58, 25). — ಕಡಿ ಕೊಮ್ಬು. A cut branch (? Abh. P. 13, 108). — ಕಡಿಗೆಯ್. To cut in two (J. 23, 32). — ಕಡಿಮೆಟ್ಟು. The impression of a horse's hoof (My.). — ಕಡಿಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice broken from brittleness (My.). See Prv. s. ಪಡೆ 4. — ಕಡಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To receive a cut; to be cut off. ಕಡಿಪಡೆದ ತೋಳ್ಗಳ್ (Rśv. 5, after 120). ಕಡಿಪಡೆದ ಎಳೆವಳ್ಳಿ (13, after 104). See Bp. 11, 51; 19, 30; 49, 21; 54, 6; J. 12, 44; 22, 33; V. 14, 46. — ಕಡಿವಾಗ. -ಬಾಗ. Portions cut off (Bh. 3, 17, 38). — ಕಡಿವೆದು. -ಬೆಜು. Cutting to generate; to be cut (Rśv. 9, 22). — ಕಡಿವೋಗು. -ಪೋಗು. To be cut off (Abh. P. 13, 69. 89; Rśv. 5, 119).

ಕಡಿ kaḍi. 8. Curds mixed with salt, chillies, mustard, etc., and some rice-flour, boiled and seasoned (My.).

ಕಡಿ kaḍi. 9. An oblong roll of cotton thread (S. Mhr.; Mhr. ಕಡೀ; T. ಕಡಿ, a hank).

ಕಡಿ kaḍi. A fold of skin over the navel (S. Mhr.; ವಲಿ G.; Mhr. ಖಡೀ, an eminence, a little hill).

ಕಡಿಕ kaḍika. = ಕಟಕ, etc. See ಕೊಲಿಗಡಿಕ.

ಕಡಿಕು kaḍiku. 1. = ಕರುಕು 1, etc. A cut, a chip, a piece (ಛಿತ್ತ, ಶಕಲ, ಖಣ್ಡ Nr., o. r. ಕಡುಕು); etc.

ಕಡಿಕು kaḍiku. 2. = ಕಟಿಕೆ. (J. 11, 17).

ಕಡಿಗ kaḍiga. = ಕಡಿಕ, etc. See ಕಡುಗಡಿಗ, ಕೊಲಿಗಡಿಗ.

ಕಡಿತ kaḍi-ta. 1. (Šmd. 247). = ಕೆಡತ 1. See Râm. 6, 47, 30; 6, 51, 19; ಮೆಯ್ಗಡಿತ.

ಕಡಿತ kaḍita. 2. = ಕೆಡತ 2. (ಅಮ್ಬರಿ Mr. 359; My.).

ಕಡಿತಲೆ kaḍitalĕ. A leather-shield (Abh. P. 4, 9; 7, 57; 13, 54).

ಕಡಿತಲೆಕಾಪಿ kaḍitalĕ-kâṛa. = ಕೆಡತಲೆಗಾಱಿ. (Abh. P. 7, 57; 13, 53; 13, after 54).

ಕಡಿತಲೆಗಾಪಿ kaḍitalĕ-gâṛa. A soldier armed with a shield (ಚರ್ಮಿ, ಫಲಕಪಾಣಿ Nr.).

ಕಡಿತಿ kaḍiti. = ಗಣಜೆ. A kind of deer (ಗೋಕರ್ಣ Si. 169; Tě. ಕಡಜು, ಕಡಂಜು, ಕವತಿ, a kind of deer; ಕಡಿತಿ, ಕಣಿತಿ, an elk; ಕಣುಜು, the deer called Sâmba). *Cf.* ಕಡಜು.

ಕಡಿದು kaḍidu. (Śmd. 95. 96).= ಕಡದು 6, ಕಡು 1, etc. That is great, firm, strong, etc. It becomes ಕಟ್ಟು (214. 215) or ಕಡು (215), or ಕಡಿ (see ಕಡಿಯಂ). ಕಡಿದಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯಂ (ಕಟ್ಟಜ್ಜರಿ 69 Cm.). *Cf.* ಕಣ್ಡಿತ.

ಕಡಿಪು kaḍipu. = ಕಡುಸು, ಕಡುಹು. Vehemence, etc. (Abh. P. 13, 74).

ಕಡಿಮೆ kaḍimĕ. = ಕಡಮೆ. (C.; Tě.). See B. 4, 12. 95. 128; Si. 351. ಮನ್ರ್ರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಕೊಕ್ಕ, ಕೃಂಗಾರ.—ಕಡಿಮೆ ಮಾಡು. To make less. ಈ ಪಾಪದಿನ್ದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡೆ! (B. 5, 54). — ಕಡಿಮೆ ಬೀಳು. To fall short; want to happen. ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ (B. 5, 178).

ಕಡಿಯಂ kaḍiyaṁ. See s. ಕೆಡಿ 1.

ಕಡಿಯಣ kaḍiyaṇa. = (ಕಡಾಣಿ), ಕಡಿಯಾಣ, ಕಡಿವಾಣ, ಕಡಿವಾಣ. A bit, a bridle (ಖಲೀನ, ಕವಿಕ Hlâ.; ಕವಿ, ಖಲೀನ Nn. 59; My.; Tě. ಕಳ್ಳಿಯಮು, ಕಳ್ಳಿಮು; M. ಕಡಿಞಾಲ್; T. ಕಡಿವಾಳ; Tu. ಕಡ್ಯನ).

ಕಡಿಯಾಣ kaḍiyâṇa. = ಕಡಿಯಣ, etc. (ಕವಿಕೆ, ಖಲೀನ Nr.; My.). See Rśv. 6, after 11; Râm. 26, 22.

ಕಡಿಯಾಲ kaḍiyâla. The plant Andropogon aciculatum (ತಂಬಿಸಿ, ಜೋರಪುಷ್ಪ, ಕೇತಿಸಿ, ಹಕ್ಕರಿಕೇ ಸೊಪ್ಪ, Si. 153).

ಕಡಿಯಿಸು kaḍiyisu. = ಕೆಡಿಸು 2. To cause to cut, etc. (ಬಣ್ಣನ Śmd. Dh.).

ಕಡಿಯುವಿಕೆ kaḍiyuvikĕ. Cutting, etc. (ವರ್ಧನ, ಛೇದನ Si. 387).

ಕಡಿಲ್ kaḍil. = ಖಡಿಲ್. ಆಕೆಗೆ ಕಡಿಲಿನ್ದು ಅತಂ ನುಡಿದಂ (Śmd. 139, not in Mdb.).

ಕಡಿವಣ kaḍivaṇa. = ಕಡಿಯಣ, etc. (ಖಲೀನMr. 274; My.).

ಕಡಿವಾಣ kaḍivâṇa. = ಕಡಿಯಣ, etc. (ಕವಿಯ Nr.; ಕವಿಕೆ, ಕವಿಯ Si. 495; My.). See Rśv. 6, after 11; B. 3, 55; 4, 184. ಕಡ್ಲೆಗೆ ಬಾಯಿ ತೆದಿದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಅದೀತೀಗ?—ಕಡ್ಲೆಗೆ ಮುನ್ದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ದು (Prvs.).

ಕಡಿಸ kaḍisa. A tree producing a brown berry that is used as the drop to an earring (R.; Tě. ಕಡಿಸೆ, the tree Cluytia collina Roxb.; T. ಕಡಿಚ್ಚೆ, a shrub, Caesaria elliptica).

ಕಡಿಸು kaḍisu. 1. To cause to bite, etc. (My.). ನಾಯಿಯಿನ್ದ ಕಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಕಳ್ಳನು ಸಿಟ್ಟಗೆದ್ದು (B. 3, 126).

ಕಡಿಸು kaḍisu. 2. = ಕೆಡಿಯಿಸು. (My.). ಬನ್ದಿಯವರ ಬೀಡಿಗ ಳನ್ನು ಕಡಿಸಿ (B. 5, 211). See Bp. 58, 66; Ĕ. Bp. 47, 22.

ಕಡು kaḍu. 1. = ಕಗ್, ಕಟ್ಟಿ1, ಕಟ್ಟ3, ಕಟ್ಟು1, ಕಡಿ 1, ಕಡಿದು6, ಕೆಡಿದು, (ಕರ 1, ಕೊಡಿ 1). Firmness; strength; hardness; intensity; vehemence, impetuosity; swiftness; abundance, excess; greatness (Tě., M., T.; T. ಕದು, to be abundant; abundance; ಕದುಮು, to be filled; ಕಾದ್, to have a hard grain, as a tree; to be strong in mind, etc.; *cf.* ಕಡಲ್ 1; see ಕದೆ; *cf.* Sk. ಕಟಿ, ಕಟು). **2,** greatly;—swiftly (ತೀಕ್ಷ್ಣೆಂ Śmd. 391; ಬೇಗಂ Cm.; *cf.* ಕಡ್ಡಿನೆ). It appears also as ಕಟ್, ಕಟ್ಟು, ಕಡುಬು (Śmd. 214. 215). — ಕಡು ಕಂಗೆಡು. To become very much afraid (Bp. 56, 40). — ಕಡುಕರುಣೆ. A person of great compassion (Bp. 28, 12). — ಕಡುಕಷ್ಟ. Great trouble (C.). — ಕಡುಕಳ್ಳ. A great thief (My.). ಕಳ್ಳರಲ್ಲಿ ಕಡುಕಳ್ಳರು ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕಡುಕಾರ್ಪಣ್ಯ. Great poverty, etc. (Śś. 42). — ಕಡುಕಾವಲಿ. A large frying-pan (Râm. 5, 8, 58). — ಕಡುಕಾವು. Excessive heat (C.). — ಕಡುಕೆಯ್. To hasten, to hurry (ತೀವ್ರತ್ವ Śmd. Dh.). ಕಡುಕೆಯ್ದು, ಕೃತಾನ್ನನ್ ಇನ್ದು ನಿನೆರಮ್ ಎಡೆದುಯ್ಯೆ (Śmd. 112. 153). See Abh. P. 3, 59; 9, 49. 74; 10, after 153; 10, 218; 11, after 52; 11, 120; 13, 25. 33. 39. 46; 13, after 101; 14, 197. — ಕಡುಕೇಡು. A heavy loss (My.). — ಕಡುಕೋಪ. = ಕಡುಗೋಪ. ಕಡುಕೋಪ ಬನ್ದಾಗ ತಡ ಕೊಣ್ಡ ವನೇ ಜಾಣ (Prv.). — ಕಡುಗಕ್ಕಸ. -ಕಕ್ಕಸ. Great hardness (J. 30, 2); great cruelty (19, 14). — ಕಡುಗಜ್ಜ. -ಕಜ್ಜ. A great or daring work or undertaking (Rśv. 13, 9). — ಕಡು ಗಡಬಡಿಸು. To move very quickly about (Bp. 51, 59). — ಕಡುಗಡಿಗ. -ಕಡಿಗ. A man intent on murder (J. 11, 27). — ಕಡುಗಣ್ಣು. = ಕಗ್ಗಣ್ಣು, ಕಡಿಗಣ್ಣು, (My.). — ಕಡುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ. Great, thick darkness (ಅನ್ಧತಮಸ, ನನ್ತಮಸ Hlâ.; Abh. P. 9, 74). — ಕಡುಗಸ್ತಿ. -ಕಸ್ತಿ. A cow very fond of her calf (ವತ್ಸಕಾಮೆ, ವತ್ಸಲೆ Hlâ.). — ಕಡುಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. An excessive or strong smell or fragrance (Bp. 22, 66; Rśv. 6, after 11; 13, after 71; J. 3, 8). ಕಡುಗಮ್ಮುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get etc., to become very fragrant (J. 3, 36). — ಕಡುಗಸ್ಸ. -ಕಸ್ಸ. Excessive blackness (Rśv. 2, after 8). — ಕಡುಗಲ್. -ಕಲ್. = ಕಗ್ಗಲ್ಲು. A hard stone. — ಕಡುಗಲಿ. -ಕಲಿ. A great, impetuous, daring hero. ಕಡುಗಲಿ! ಸೆಣಸುವ ಭಟರ್ ಆರ್? (Śmd. 177). ಅದು ಕಡುಗಲಿ (193). See Bp. 32, 13; 37, 46; Râm. 6, 47, 30; Rśv. 9, 11; 5, 123; J. 12, 28; 22, 3. 44. — ಕಡುಗಲಿತನ. -ಕಲಿತನ. Great valor or heroism (Abh. P. 15, 60). — ಕಡುಗಲ್ಲೆರ್ದೆ. ಕಡುಗಲ್ -ಎರ್ದೆ. A heart like a very hard stone (Śmd. 89. 221). — ಕಡುಗದ್ದಿಲೆ. -ಕದ್ದಿಲೆ. = ಕಡುಗತ್ತಲೆ. (Grj. 4, after 70). — ಕಡುಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To become very hot (Rśv. 5, 43; J. 11, 37). — ಕಡುಗಾಯ್ವು. -ಕಾಯ್ವು. Excessive heat; excessive wrath. See Abh. P. 9, 70; Grj. 8, after 11; J. 15, 4. — ಕಡುಗಾಸಿ. Great trouble; extreme fatigue (My.). — ಕಡುಗಾಳಿ. (Śmd. 215). A strong wind. — ಕಡುಗುಜ್ಜ. Very short. ಕಡುಗುಜ್ಜವೃಷ್ಟಿ (ಕ್ವಸ Mr. 103). — ಕಡುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. (Śmd. 215). A swift horse. — ಕಡುಗುರು. A great teacher. (ನಿಗಣ್ಟು) ಕಡುಗುರುವಿನನ್ತೆ ಅತಿವಿಭ್ರಕ್ತಲಿಂಗಮುನ್ ಈವುದು (Mr. 6). — ಕಡುಗುರುಡ. -ಕುರುಡ. A perfectly blind man (ಕುಚ್ಚ Ct. I, 84). See Bp. 49, 46. — ಕಡುಗೆಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮು. A bright red colour (Rśv. 2, 49; J. 3, 32). — ಕಡು ಗೆಯ್. = ಕಡು ಕೆಯ್. (Grj. 6, after 67). — ಕಡುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. (Śmd. 221). A hardy workman. — ಕಡುಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. (Śmd. 198). A very mischievous person (My.). — ಕಡುಗೇಡುಗ. -ಕೇಡುಗ. A very mischievous man (J. 24, 21). — ಕಡುಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. To grow very fat, etc. (Rśv. 1, after 102). — ಕಡುಗೋಪ. -ಕೋಪ. Great wrath (ಕಸುಗಣ್ಣು Ct. I, 78; ಮನ್ಯು, ಮಹಾಕೋಪ Nn. 36; J. 4, 36; 12, 49). — ಕಡುಗೋಪಿ. -ಕೋಪಿ. A very passionate man (ಚಣ್ಡ Nr.). — ಕಡುಚಲುವ. Great beauty (Bp. 43, 59). — ಕಡುಚಳಿ. Severe cold (Rśv. 9, 25; My.). — ಕಡುಚಾಗಿ. (Śmd. 78. 198). A very liberal person. — ಕಡುಚೆಲ್ವ. = ಕಡುಚಲುವ. (J. 6, 23; 24, 67). ಕಡುಚೆಲ್ವ. -ಅ3. A very handsome man (J. 30, 28). — ಕಡುಚಕ್ಕ. (Śmd.

78). Great cunning. — ಕಡುತವಕ. Great quickness or hurry (Bp. 40, 12; J. 25, 62). — ಕಡು ತಳತಳಿಸು. To shine very brightly (Bp. 18, 86). — ಕಡುತೇಜ. Great lustre (J. 10, 16). — ಕಡುದರ್ಪ. (Šmd. 207, o. r. -ತಪ). Excessive pride (My.). — ಕಡುದಿಟ್ಟ. A very bold man (ಅದಟ Bhn. 46). — ಕಡುದೀರ್ಘ. Very long; very old (ಪುರಾಣ, ಅತಿದೀರ್ಘ Nn. 138). — ಕಡುದುರುಳ. A very wicked man (Bp. 24, 56; 28, 24; 38, 70). — ಕಡುದುಷ್ಟ. = ಕಡುದುರುಳ. (My.). Feminine ಕಡುದುಷ್ಟೆ (J. 5, 61). — ಕಡು ದೈನ್ಯ. Great feebleness or thinness; great humbleness (J. 6, 28; My.). — ಕಡುದೊಡ್ಡಿತು. That is very great (ಬಿಣ್ಪು ರೆ. I, 65). — ಕಡುನಾಲಿಗೆ. A talkative tongue. ಕಳ್ಳಗೆ ಕಡುನಾಲಿಗೆ, ಪಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಹಲವು ನಾಲಿಗೆ (Prv.). — ಕಡುನೀಲಿ. A very dear man; a great beau (Rśv. 6, after 24). — ಕಡುನೀಲ್ದೆ. A great beauty, a fine damsel (Abh. P. 9, 162; 10, 69; 11, 85). — ಕಡುನೆಲೆ. The very vital point (Abh. P. 13, 102). — ಕಡು ನೋ. To feel great pain (J. 14, 24). — ಕಡು ನೋವು. Acute pain (ಕಾರಣೆ, ಯಾತನೆ Nr.; My.). — ಕಡುಪರಿಮಳ. Great fragrance (Bp. 35, 13; 44, 30). — ಕಡುಪಾತಕ. = ಕಡುಪಾಪ. (J. 19, 27). — ಕಡುಪಾಪ. A heinous sin (My.). ಮಾಡುತಂ ಕಡುಪಾಪಂಗಳ, ವಿಾಯಲ್ಕ್ ಆಕೆ ಕುಟಿಯೇಃ? (Sś. 64). 2, a very sinful person (ಕಾಮ ರೆ. I, 72). — ಕಡುಪಾಪಿ. A notorious sinner (C.). — ಕಡುಪೊಸತು. A very wonderful thing (J. 28, 45). — ಕಡುಬಡತನ. Great poverty (Bp. 27, 1). — ಕಡುಬಡವ. A very poor man (J. 28, 54). — ಕಡುಬಲ್ಲಿದ. A very strong man, etc. (Abh. P. 5, 5). — ಕಡು ಬಲಿ. -ಲು. To become very weary (Bp. 24, 61; 45, 34). — ಕಡು ಬಿನ್ನಣ. Great skill. ಕಡುಬಿನ್ನಣಮ್ಮುಡೆ. -ಂ-ನಡೆ. To obtain or evince great skill (Rśv. 6, after 11). — ಕಡುಬಿಸಿ. Great hotness; excessively hot (Bp. 14, 8). — ಕಡುಬಿಸಿಲ್. = ಕಡು ವಿಸಿಲ್. Great heat of the sun (ನಿದಾಘ, ಘರ್ಮ Mr. 34; My.). — ಕಡು ಬೆಳೆ. To grow excessively (Bp. 30, 21). — ಕಡುಭರ. = ಕಡುತವಕ. (J. 13, 11). — ಕಡುಭೀಕರ. Very dreadful or formidable. ಕಡುಭೀಕರನ್ವೋೞ್ದಂ. -ಂ-ತೋಜ್. To appear very formidable. ಕಡುಭೀಕರನ್ವೋೞ್ದೆರ್ ಹಳ್ಳಂ (Rāghē. 17, 56). — ಕಡುಭೀತಿ. Great fear (Bp. 32, 61). — ಕಡುಮರುಳು. Great bewilderment (Bp. 41, 7). — ಕಡುಮಹಿಮೆ. Great glory, etc. (Bp. 32, 49). — ಕಡು ವಿಂಡುಕು. To shine brightly (Bp. 44, 21). — ಕಡು ವಿಡುಕು. To push violently (Bp. 52, 27). ಕಡು ವಿಸುಗು. To shine intensely (Bp. 11, 41). — ಕಡುಮುಸಿಸು. Great anger (Bp. 47, 43). — ಕಡುಮುಪ್ಪು. Very old age (Ĕ. Bp. 47, 46). — ಕಡು ಮುಳಿ. To become very angry (Abh. P. 13, after 141; J. 20, 30; 21, 30). — ಕಡುಮುಳಿಸು. = ಕಡುಮುಸಿಸು. (Abh. P. 9, 32; Bp. 60, 26). — ಕಡು ಮೂರ್ಖ. A big fool (ಅತಿಮೂರ್ಖ Nn. 156; My.). See Abhā. 8, 2; Prv. s. ದೃಢಬುದ್ಧಿ. — ಕಡು ಮೆಚ್ಚು. To be greatly pleased (J. 21, 40). — ಕಡುಮೋಹಿತ. Greatly infatuated, deluded, beguiled, or fascinated (Abh. P. 6, 35). — ಕಡುಯನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ. Great trickery (Bp. 40, 62). — ಕಡುರಾಗ. (Šmd. 207). Great affection. 2, great wrath. — ಕಡುರುತು. The fixed period of menstruation. ಕಡುರುತುವಿನವಳು (ಪುಷ್ಪವತಿ Mr. 302). — ಕಡುಲಾಗು. A great leap (Bh. 1, 20, 26). — ಕಡು ಲೇಸು. Very good. ಕಡುಲೇಸುಮನದವಂ (ಚಿದ್ರೂಪ Mr. 241). — ಕಡುವಟ್ಟೆಗಜ್ಜಿ. -ಮಟ್ಟೆ-ಕಜ್ಜಿ. A heavy shower to fall (J. 20, 11). — ಕಡುವಿಚಿತ್ರ. Very wonderful (Bp. 61, 62). — ಕಡುವಿದಿ. -ಇದಿ. Strength or toughness to abound. ಕಡುವಿದಿದು ಇರ್ಪ ಚೆನ್ನಂಗಿಯ ತರು ಡಾಣೆಗೆ (Šmd. 75, o. r. ಕರು-). — ಕಡುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್-ಅ. A good archer (Abh. P. 13, 46). — ಕಡುವಿವೇಕ. Proper discrimination (Bp. 24, 80). — ಕಡು ವಿಸ. A strong, deadly poison (Bp. 46, 22; My.). — ಕಡುವಿಸಿಲ್. -ಜಿಸಿಲ್. = ಕಡುಬಿಸಿಲ್. (Abh. P. 11, 177; Rśv. 5, 34). — ಕಡುವೆಟ್ಟಿತು. -ಟಿಟ್ಟಿತು. That is very hard or rough. ಮೆಲ್ಲಿದುವು ಆಪ್ಪ ಕಾಲ ತಳಮುಂ ಕಡುವೆಟ್ಟಿದುವು ಆಪ್ಪ ಹನ್ತಮುಂ (Šmd. 117). — ಕಡುವೆರಗು. -ವೆಱಗು. Great wonder (Rām. 2, 7, 13). — ಕಡುವೆಳ್ಪು. -ವೆಳ್ಪು. A very white colour. (ಕಣ್ಗಳ) ನಡುವಣ ಕರ್ಪಂ ಕಡೆಯಣ ಕಡುವೆಳ್ಪಂ (Šmd. 81). — ಕಡುವೇಗ. -ವೇಗ. Great swiftness (Šmd. 83; Abh. P. 13, 46; Bp. 37, 13; Rśv. 6, after 11 & 115). 2, a very swift man, a runner (ವೇಗಾಯ್ಲಂ ರೆ. II, 32). — ಕಡುವೇಗಿ. -ವೇಗಿ. A very swift or fleet person or animal. ಕಡುವೇಗಿ ಆಪ ಕುದುರೆ (ಜವನ, ಜವಾಧಿಕ Nr.). — ಕಡುವೇಸಿಗೆ. -ವೇಸಿಗೆ. Very hot weather (J. 2, 14). — ಕಡುಶಿತು. A very young child (ಬಾಲಕ Mr. 525). — ಕಡುಶೋಕ. Great grief (ಅಧಿಕ Bhn. 47; J. 28, 35). — ಕಡು ಸಡಲು. To become quite slack or loose (Bp. 22, 8). — ಕಡುಸೌರ್ಯ. Great valour (ಕಡುಹು Bhn. 3; J. 13, 64). — ಕಡುಸಡಗರ. Great beauty; great elation (Rśv. 6, after 11). — ಕಡುಸನ್ತಸ. Excessive joy (Rśv. 13, after 70). — ಕಡುಸಾಹಸಿ. A person of great effort or daring (Bh. 1, 8, 11). — ಕಡುಸೊಸ್ಡಿ. A very profligate woman. See Šmd. 244 s. ಬಕ್ಕವ್ವಯಲ್. — ಕಡುಹುರಿ. = ಕಡಿಹುರಿ. (My.). — ಕಡುಹೆಡ್ಡ. A very stupid man (My.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆಡ್ಡ (Sp.). — ಕಡು ಹೆದಱು. To become very much afraid (Bp. 37, 26; 47, 54). — ಕಡುಹೇಡಿ. A great coward (My.). — ಕಡುಹೊಗೆ. Excessive smoke (Bh. 1, 20, 61).

ಕಡು kaḍu. 2. = ಕುಡು 3. Crookedness (see Ct. I, 13 s. ಕುಡು 3). — ಕಡುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A crooked, bent bow (Abh. P. 3, 40; 4, 34).

ಕಡು kaḍu. Chalk (S. Mhr.; Mhr. ಖಡಿ, ಖಡು, a sort of pipe-clay; *cf.* ಕಟಱು 1).

ಕಡುಕ kaḍuka. = ಕಟಱು, etc. (My.).

ಕಡುಕು kaḍuku. 1. = ಕಕ್ಕು 1, etc. Cutting; a cut, a piece (ಛಿತ್ತ, etc. Nr., o. r. ಕಡಿಕು); a bit, a little (see ಕಟುಕು 1); a jag, etc. — ಕಡುಕುನ್ದಲ್ -ಂ-ತಲ್. (Šmd. 204, o. r. ಕು-). = ಕಕ್ಕುದಲ್ q. v., etc.

ಕಡುಕು kaḍuku. 2. A headless trunk (ಆಟ್ಟಿ, ಕಬನ್ಧ Kk. 41; ಆಟ್ಟಿ, ಕುಬನ್ಧ Śm. 44; ಮುಣ್ಡು 80; T. ಕಡಿ, ಕಟ್ಟೆ, Sk. ಕಟ, a corpse; T. ಕಟ್ಟೆ also: the trunk of a tree).

ಕಡುಕು kaḍuku. 3. N. of a plant. ಸಣ್ಣ ಕಡುಕು (ಕಣಿಕೆ Nr.).

ಕಡುಕು kaḍuku. = ಕಟಕು, etc. (ಕವಿದುಡಿಗೆ Śm. 80; ಕರ್ಣಾವೇಷ್ಟನ Mr. 337; My.; T. ಕಡುಕ್ಕನ್). See Bp. 4, 39; 14, 4; ತೊಪ್ಪೆಗಡುಕು.

ಕಡುಗ kaḍuga. Tbh. of ಖಡ್ಗ. A sword (Rśv. 5, after 55; 14, 29; Rām. 30, 15; Bh. 6, 2, 4; Ĕ. Bp. 47, 37; Nn. 39).

ಕಡುಗು kaḍugu. 1. = ಕಡಸು 1, etc. (J. 16, 10; 20, 34. 53; 23, 23; 25, 37).

ಕಡುಗು kaḍugu. 2. To become hard or solid (Bh. 4, 3, 54).

ಕಡುಪು kaḍu-pu. (Šmd. 248). = ಕಡಿಪು, ಕಡುಹು. Firmness, etc.; force, vehemence; severity, censoriousness; great valor; pride (ಸಿರಿಸ, ಅದಟು, ದರ್ಪ Ct. II, 49; M. ಕಡುಪ್ಪ, ಕಡುಪ್ಪು; T. ಕಡುಪ್ಪು, speed).

ಕಡುಪಿಂ, ಕಡುಪಿನಿಂ (Śmd. 133). See Abh. P. 7, 123; 10, 22. 58; 13, 95; 14, 119; Grj. 2, after 106; 9, after 58; Bp. 32, 4; 58, 62; Rśv. 6, 11; 13, after 86; J. 17, 14. — ಕಡು ಪುಹುರಿ. = ಕಡುಹುರಿ, etc. (My.).

ಕಡುಬು kaḍubu. = ಕೆಡಬು, etc. (My.). ತೀರ್ಥಶ್ರಾದ್ಧವ ಗೆಯ್ದು, ಎಡೆಪ್ಪ ಕಡುಬುಗಳಂ ತಿನ್ದು (Jnś. 22, 30). See Si. 309. 314; ಹೊಯಿಗಡುಬು.

ಕಡುಮೆ kaḍu-mĕ. (Śmd. 348). = ಕಡುಪು. (M. ಕಡುಮೆ, ಕರುಮೆ).

ಕಡುಮ್ಬು kaḍumbu. (Śmd. 48). (= ಕಡಬು, etc.).

ಕಡುಹು kaḍuhu. = ಕಡುಪು, etc. (ಕಲಂಕ Mr. 483; ಕಡು ಕೊರ್ಯ Bhn. 3; Bp. 28, 43. 53; 32, 39; 40, 35; 43, 47; 46, 42; Râm. 4, 3, 6; 5, 3, 61; 6, 13, 4; 6, 30, 10; 6, 53, 16; Bh. 1, 10, 37; 6, 2, 3; Dp. 148. — ಕಡುಹುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A notorious thief (Bp. 11, 51).

ಕಡುಹುಕಾಪಿ kaḍuhu-kâṛa. A valorous man (Râm. 4, 6, 20; 6, 11, 10).

ಕಡೆ kaḍĕ. 1. (fr. ಕೆಡಿ 4). = ಕೊಟ 1, etc., ಕೆಡೆಯ 2. End; termination; outskirt; limit; the position of being last, low or inferior (occasionally = worse than); side; direction; place; aside; last; at last (ಅವಸಾನ Śmd. Dh.; ಅನ್ತಿಮ Śmd. 371 Cm.; ಅನ್ತ್ಯ Śm. 90; ಸಾತಿ, ಅವಸಾನ Hlâ.; ಅನ್ತ Nn. 88; ಅನ್ತ್ಯ 111; ಅವಧಿ, ಅನ್ತಿಕ 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಅವಧಿ 138; ಅವಧಿ Hlâ.; C.; Tu., M., Tĕ.; T. ಕಡೈ). It becomes ಕಟ್ಟ (Śmd. 229). ಈ ಪದಂಗಳ ಕಡೆಯ ವಕಾರಕ್ಕೆ (56). ಪೂರ್ವಪದದ ಕಡೆಯಂ ಪರಪದದ ಮೊದಲುಂ (60). ತುಕಾರ ದುಕಾರಂಗಳ್ ಕಡೆಯಾಗಿ ಪಲವು ಗುಣವಚನಂಗಳ್ ಒಳವು (96). ಗಾನ್ತ್ಯಸಾನ್ತ ಧಾತುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಲೋಪ ಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (275). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದುದು (ಅನನ್ತ, ಅನವಧಿ); ಕಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪಶ್ಚಾತ್); ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ (ಸಮನ್ತತಸ್, ಪರಿತಸ್, ಸರ್ವತಸ್ Nr.). ಪೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು (ನಾಮಾನ್ತೇ, at the end of a proper name); ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವದು (ಪಾರಾಯಣ, ಸಾಕಲ್ಯವಚನ Hlâ.). ಗಾಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ಕಡೆ (ನೇಮಿ); ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯುಂ ಪರ್ವದ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ Nr.). ಜನ್ಮದ ಕಡೆ (ನಿರ್ವಾಣ, ಜನ್ಮಾನ್ತ Nn. 19). ಬಹು ಕಾಲದಿನ್ದ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಗೋವುಗಳ ಹಿಣ್ಡು ಮಣ್ಡಿಯಕಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಡೆ (ಗೌಪ್ಯೇನ Si. 104). ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ (107). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ 76). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೇನೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವಳೆ (ಅಸಾರ 291). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ (ಅಭಿತಸ್ 470). ಕಡೆಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಜಘನ್ಯ 447). ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ಜೋಗುವವನು (ವಿಶ್ವಪ್ರಭ್ರಾಜ್ 362). ಕಡೆಗೂ ಬೆಳದಿರುವದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರಸೃತ 377). ಕಾತೀ ಕಡೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದು (B. 3, 33). ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಇದ್ದಳು (5, 55). ಇದೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಉಣ್ಪು, ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ (5, 134; see ಕಡೆಗೆ). ಕಡೆಗೆ ಬನ್ದನು, he came last (C.). ಕಡೆಗೆ ಹೋಗು, to go last (C.); to go aside (C.). ಕಡೆಗೆ ನಿಲ್ಲು, to stand aside (C.). ಕಡೆಯ ಪಾರ್ಟ್ಟಿಗ್ಗಲದೊಳ್ (Bp. 32, 52). ಪೊಳೆಯ ಕಡೆಗೆ ನನು ಸಾರ್ದು (26, 30). ಹುಟ್ಟಿದ ದು ಪೊದಲ್ ಇದುವೆ ಕಡೆ (41, 8). ಕಡೆಯೊಳ್ (at last, 47, 22). ಬಲವ್ ಎಮ್ಮ ಭಾಗಂ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಎಡನು (50, 27). ಕಾಲದ ಕಡೆಯ ಪಹ್ನಿ ಇದು (58, 62). ಏನು ಆಲಿಯದವ ಶ್ವಾನಕ್ಕೆನ್ತ ಕಡೆ. — ತರ್ಲೆ ಕೇಳುವವ ಮರುಳಸಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ. — ತುಚ್ಛ ಮಾತು ಆಡುವನನು ಹುಚ್ಚನಿನ್ದ ಕಡೆ. — ದಾಲಸನ್ಯಾಸಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೂಡಿ ನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ. — ಮುತ್ತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಭತ್ತಕ್ಕಿನ್ತ (or ಜೋಳಕ್ಕಿನ್ತ) ಕಡೆಯಾಪೀತೇ? (Prvs.). ಗುಡಿಯ ಜೋಡಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ನೆಡಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೇಱೆ (Sp.). ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾಡೀರ ಸ್ಥಾನ ದಿಂ ಕಡೆಯೆ! (Sp.). ಕಡೆಯ ಕಾಲಕೆ ತನ್ನ ವೃಥಬುದ್ಧಿ ಹಿಂಗುವವಂ (Dp. 148). ಸುಬದುಃಖದ ಉದಯದ ಕಡೆ ಮೊದಲ ಕಾಣಿಸುವನ್ ಅವಂ? (Bh. 1, 8, 31). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲ್ (Jmt. 24). ಕಡೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ (B. 3, 15). See Bp. 19, 67; 57, 29; Bh. 2, 13, 33; Rśv. 5, 121; J. 15, 3; 17, 20; ಎಡಗಡೆ, ಒಳಗಡೆ, ಕೆಳಗಡೆ, ಸಲುಬಡೆ, ಪಿಂಗಡೆ, ಪಿನ್ನುಗಡೆ, ಪೆರ್ಗಡೆ, ಬಯಿಲ್ಗಡೆ, ಬಲಗಡೆ, ಬಿಡುಗಡೆ, ಬೆಂಗಡೆ, ಮುಂಗಡೆ, ಮೇಲ್ಗಡೆ, ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಹೊಱಿಕಡೆ; Prv. s. ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. — ಕಡೆಕಣ್ಣು. = ಕಡೆಗಣ್, etc. (Si. 66). — ಕಡೆಕನ್ದು. = ಕಡೆಗನ್ದು. ಕಡೆಕನ್ನಿನ ಆಕಳು (ಚರಸೂತೆ, ವಷ್ಕಯಿಣಿ Si. 322, *only* in Si.). — ಕಡೆಗಣ್. -ಕಣ್. = ಕಡೆಗಣ್ಣು. The outer corner of the eye (ಕೇಕರ, ಅಪಾಂಗ Mr. 316). ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ್ದ ನೋಡಿ (Śmd. 98). ಕೆಮ್ಪುಡವ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ್ದೆ ಆಡಸಿ ನೋಡಿ (Rśv. 14, after 5). ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ (ವಿಕ್ಷೇಪ, ಕಟಾಕ್ಷ Mr. 316). ಕಡೆಗಣ್ಣಳ ಬೆಳಗು ಪೊಳೆಯೆ (Bp. 5, 28). See Abh. P. 4, 34; Bp. 18, 61; J. 11, 10. 11; 16, 7. — ಕಡೆಗಣಿಸು. -ಕಣಿಸು. = ಕಡೆಗಣ್ಣು. To look upon (something) as inferior, to slight, to contempt; to act overbearingly, etc. (ಅವಜ್ಞೆ Śmd. Dh.; ತಳ್ಪಿಯ್, etc., ಪ್ರತಿಪತ ಕೆಸ್; Abh. P. 7, 81; 9, 157; Bh. 1, 8, 40; Rśv. 6, after 11). 2, the end to appear, to end (v. i.);—to end (v. t.), to finish. ಅವುದ ಱಿ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಂ (sight) ತಣಿವು ಕಡೆಗಣಿಸದು, ಅದು ಅಳ್ತಿತನಕಂ (Nr.). ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Nr.). — ಕಡೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕಡೆಗಣಿಸು, q. v. (ಅವಜ್ಞೆ, ಅವಜ್ಞೆ ಎನ್ದು ಮಾಱುದುದು Śmd. Dh.; Śśv. 1, 21; Tĕ. ಕಡಗಾಂಜು, to excel, to surpass). — ಕಡೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕಡಗಣ್ಣು, ಕಡೆಗಣ್. (ನಯನೋಪಾನ್ತ, ಅಪಾಂಗ Hlâ., Nr.; Si. 215; ಅಪಾಂಗ, ಕೇಕರ Nn. 81). ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟಂ (ಕಟಾಕ್ಷ Nr., Hlâ.; C.; Si. 215. 409). ಅನೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣಾ ದೇಶವು (ನಿರ್ಯಾಣ Nr., Hlâ.; Si. 270). ಅನೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣಾ (ನಿರ್ಯಾಣ Mr. 156). ಮಡದಿಯರ ನಡೆ ನೋಡ್ಪಿ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂ, ಕುಡಿವಿಲ್ಲನ ಅವೇಶವನ್ತುಕೆ ಎಣೆಯಾದ ನಲ್ಬುಡಿಗಳಂ (Rāghē. 17, 67). ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಬೀಗ ಕಾನ್ತಿ (ಶುಕ್ಲಾಪಾಂಗ G.). — ಕಡೆಗನ್ತು. -ಕನ್ತು. = ಕಡೆಕನ್ದು, ಕಡೆಗನ್ದಿ. A cow that has already full-grown calves or has born its last calf. ಕಡೆಗನ್ತಿಯ ಆಕಳು (ಚರಸೂತೆ, ವಷ್ಕಯಿಣಿ Nr.). — ಕಡೆಗನ್ದಿ. -ಕನ್ದಿ. = ಕಡೆಗನ್ತು. (ವಷ್ಕಯಿಣಿ, ಪ್ರೌಢವತ್ಸೆ Hlâ.; ವಷ್ಕಯಿಣಿ Mr. 181). — ಕಡೆಗಳ. The upper part of the neck (Bh. 1, 6, 16). — ಕಡೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. -ಣು. The end to appear; to come to an end; to be accomplished (C.). ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾರ್ಯ (ಕೃತ Mr. 466; Nn. 103). ಕಡೆಗಣ್ಣ ಯಾಗಂ (ಅವಭೃಥ Mr. 261). ಕಡೆಗಣ್ಣದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Si. 381). — ಕಡೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To cause the end to appear; to finish, to accomplish; to fulfil (C.). ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಗಡಿಯಳವು ಬಹು ಉಪಯೋಗವಾದದ್ದು (B. 3, 88). ಅವನು ತನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಬಹು ಜಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದನು (4, 78). ಅರವ್ಪುಸಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸದೆ (4, 152). — ಕಡೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. The last time (of one's life or of the world). ಕಡೆಗಾಲದ ಅನಶನಂ (ಪ್ರಾಯ, ಭೋಜನತ್ಯಾಗ, ಅನಶನ Hlâ.). ಕಡೆಗಾಲದೊಳು ಕೆಯ್ ಪಿಡಿದು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಎನ್ನ (Dp. 119). See Abh. P. 4, 38; 7, after 59; 9, 32; 13, after 34; J. 8, 35; 13, 36. — ಕಡೆಗೀಲು. -ಕೀಲು. The pin of an axle (ಅಕ್ಷ ಕೀಲಕ, ಆಣಿ, ಅಕ್ಷ Hlâ.). — ಕಡೆಗೂ. ಕಡೆಗೆ-ಊ 7. To the very end; totally, perfectly. ಅವನ ಮೆಯ್ಯ ಛತನದ ಹಂಚಿಕೆಗಳು ನಿನಗೆ ಕಡೆಗೂ ಗೊತ್ತುಣ್ಟು (B. 4, 139). — ಕಡೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. The last or youngest child (My.). — ಕಡೆಗೆ. (See above). Aside (C.); on, or to, a side; towards (C.; B. 2, 33); towards the end; in the end, at last, finally (Bp. 21, 19; 61, 38; C.; B. 3, 125; 5, 103); last, after all the others (C.). ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆ, to take out of something (C.; B. 4, 158); to rescue (C.; B. 3, 41). ಕಡೆಗೆ ಬೀಡು, to come outside, as out of a room, etc. (C.); to come out (My.). ಕಡೆಗೆ ಮಾಣಿಸು, to re-

move, to heal (Bp. 17, 10). — ಕಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To finish (ಮುಗಿಸು G.; My.). — ಕಡೆಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. The last portion or rest of a fire-brand (V. 39, after 50). — ಕಡೆ ಗೋಡಿ. -ಕೋಡಿ. A channel for carrying off an excess of water (ಪರೀವಾಹ, ಜಲೋಚ್ಛ್ರಾಸ Hlâ., Mr. 418). — ಕಡೆತನಕ. Until the end (My.). ಬಿಕ್ಕೆಸ್ಪಿನಿಸ್ಸಿ ಕಡೆತನಕ (B. 5, 218). — ಕಡೆ ತೇರು. = ಕಡ ತೇರು. (My.). — ಕಡೆತಿಗೆ. -ತೆಗೆ. = ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆ. (B. 5, 216). — ಕಡೆತೋಱು. -ತೋಱು. The end to appear. ಕಡೆತೋಱುತ್ತು ಇಲ್ಲೆನಿಸ್ಸ ಅಗಸದ ನಡುವೆ (Abh. P. 1, 42). — ಕಡೆನೋಟ. A side glance (S. Mhr.). — ಕಡೆ ಮುಗಿಲ್. The horizon (Bh. 1, 20, 56). — ಕಡೆಯಂ. -ಅಣ್ -ಅ. A genitive form of ಕಡೆ. ಕಡೆಯಣ, ಕಡೆಯಣಿಂ (Śmd. 135). ಕಡೆಯಣ ಅಕ್ಷರಂಗಳ್ (ಅನ್ತ್ಯವರ್ಣಾಂ 21. 56. 118. 365 Cm.). ಪದವ ಕಡೆಯಂಣ ಡಕಾರಂ (217). ಕಡೆಯಣ ಅಕ್ಷರದ ಆದರ್ಶನಮಂ (ಅನ್ತ್ಯವರ್ಣಲೋಪಮಂ 56 Cm.). (ಕಣ್ಣಳ) ನಡುವಣ ಕಪ್ಪುಂ ಕಡೆಯಣ ಕಡುವೆಳ್ಪುಂ (81). — ಕಡೆಯಂಣಂ. -ಅಂ 3. The last man (Śmd. 136). — ಕಡೆಯವಂ. -ಅವಂ. = ಕಡೆಯಂಣಂ. 2, a man of a side or party, a partisan (B. 5, 62. 68). — ಕಡೆ ವಗಲ್. -ಸಗಲ್. Evening or sun-set (ಪಿಮ್ಬಗಲ್ Śm. 18). ಮುಮ್ಬಗಲ್, ನಡುವಗಲ್, ಕಡೆವಗಲ್ (ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯಾಕಾಲ ಕೆಸ.). — ಕಡೆ ವಡು. -ಪಡು. To occur at the end (Ch. v. 298). — ಕಡೆವಳ್ಳಿ. -ಪಳ್ಳಿ. The outskirt of a village (Śś. 26). — ಕಡೆವಾಯ್. -ಪಾಯ್. 1. To go or get aside or away from; to pass by, through, or over; to escape. (Rśv. 6, after 11). — ಕ ಡೆವಾಯ್. -ಪಾಯ್. 2. = ಕಡೆವಾಯಿ. (Śśv. 3, 43. 44). — ಕಡೆ ವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ಕಟವಾಯಿ, etc. (ನೈಷ್ಠ Hlâ.). — ಕಡೆವು ಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. Last birth. ಕಡೆವುಟ್ಟನಾಕೆ, the last-born or youngest woman (Abh. P. 11, 62). — ಕಡೆವಿಗಗು. -ಪಿಗಗು. = ಕಡೆವಗಲ್. (Râm. 3, 8, 22). — ಕಡೆ ಸರಿ. To go to one side or aside (Śśv. 3, after 35). — ಕಡೆಸಱಿಂಗು. The extreme edge of a garment (Bp. 53, 49). — ಕಡೆ ಸಾರ್. = ಕಡೆ ಸರಿ. (Śśv. 4, 26). — ಕಡೆ ಸಿಲ್ಲು. To remain behind, to be too late (V. 39, 48). — ಕಡೆಸೆಱಗು. = ಕಡೆಸೆಱಿಂಗು. (Râm. 28, 8). — ಕಡೆಸೆಱಿಂಗು. (Śmd. 197). = ಕಡೆಸಱಿಂಗು. — ಕಡೆ ಹಾಯ್. = ಕಡೆವಾಯ್. (My.). ಕಡೆ ಹಾಯದ ದಾರಿ (ಅಪಥ, etc. Si. 105). — ಕಡೆ ಹಾಯಿಸು. To cause to pass by, through, or over; to save (C.; ಪಾಟಿಸು G.). ಪರಿಭವಾಮ್ಭೋನಿಧಿಯ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸು, ಅಭವ! (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). ಪಾಪದಿಂದ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸು, ದೇವರೆ! (C.). — ಕಡೆ ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ. Causing one's self to pass to the opposite shore of existence. ಮರಣದ ವರಿಏಗೂ ತಪಥದಿನ್ದ ಉಪವಾಸವ್ರತ ಮಾಡಿ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರಾಯ Si. 445). — ಕಡೆ ಹಾಯುವಿಕೆ. Getting over or through, etc. ದುರ್ಗವನ್ನು ಕಡೆ ಹಾಯುವಿಕೆ (ಸಂಕ್ರಮ, ದುರ್ಗ ಸಂಚರ Si. 396). — ಕಡೆಹುಟ್ಟು. The last-born or youngest child (My.). — ಕಡೇಲಿ. A common form of ಕಡೆಯಲ್ಲಿ. (C.).

ಕಡೆ kaḍe. 2. = ಕಡೆಯ 1. Ornamental lines and figures drawn with white clay, lime, flour, etc. in, and in the front of, houses, on thresholds, etc., daily or on festive occasions (ಪೂವಲಿ, ರಂಗವಲಿ ಕೆಸ.; Grj. 10, 59; *cf.* ಕಪವರಿ). — ಕಡೆಸಾಲ್. A row or mass of such ornamental work (Râm. 13, 5).

ಕಡೆ kaḍe. 3. = ಕಡಿ 6. To churn (ಮನ್ಥನ Śmd. Dh.; ಪೊಸೆ, ಮಥನ Śm. 62; ಮಥನ 90; ಪೊಸೆ Kk. 62; ಮಥನ Nn. 127; Abh. P. 9, 82; J. 2, 9; C.; M., Tu.; T. ಕಡೆ; Tḍ. ಚಲುಳು; T. ಕವ, ಕವ್ವ, churning stick; ಕವಲ್, to churn; Tḍ. ಕವ್ವ, churning stick; *cf.* ಕಬಿಲ್ 4); to stir, as water with a paddle-staff (B. 5, 156); to rub together, as two pieces of wood to excite fire. **2,** to turn in a lathe (My., T., M.). P. ps. ಕಡ, ಕಡದು, ಕಡೆನು. ಕಡೆವ ಕಮ್ಬ (ಕುತರ Nr.). ಕಡೆವ ಮುಡಕೆ (Śmd. 338; ಮನ್ಥನಿ, ಗರ್ಗರಿ Nr.). ಕಡದು ಕಡೆ ತೆಗೆದ ಹಸುವಿನ ಮುಜ್ಜಗೆ (ದನ್ತಾವಶ, ಕಾಲಶೇಯ, ಅರಿಷ್ಟ Si. 316; see also 313. 316. 323). ಕತವ ಕೋಲ್ (ದಣ್ಡ Mr. 525). ಕಡವುತ (Bp. 13, 2). ಮೊನರು ಕಡೆಯುವ ಗಡಿಗೆ (ಮನ್ಥನಿ Si. 323). ಕಡೆಯುವ ನೇಣು (ನೇತ್ರ 452). ಬೆಂಕಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕಡೆಯುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಅರಣಿ G.; My.). ಕಡೆನು ಒರೆಗೊಣ್ಡು ಅಗ್ನಿಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮರ (ಅರಣಿ, ನಿರ್ಮನ್ಥ್ಯ ದಾರುಣಿ Si. 239). ಮೊನರ ಕಡೆದರೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಬರುವದು (B. 1, 15). See Prv. s. ಬೆಳಗು 2.

ಕಡೆ kaḍe. 4. = ಕೆಡೆ 4, etc. Churning. — ಕಡೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. -ಲು. A churning stick (ಗಡಿ Śmd. I; ಮನ್ಥ 338; ಕಯ್ಯೋಲ್ Śmd. II, Kk. 83; My.). ಕಡೆಗೋಲು (ಮನ್ಥ, ಮನ್ಥಾನ, ವೈತಾಖ, ಖಜಕ Hlâ., Nr.). ಕಡೆಗೋಲು ಹೊಡಿತಾಗಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೋಡುವದೇನೋ? (Dp. 148).

ಕಡೆ kaḍe. 5. To pass over; to transgress; to pass; to pass, to elapse; to get through (My.; T., M., Tu. ಕಡ; Tḍ. ಗಡುು, ಗಡುಡು; see ಕಡ 2; *cf.* ಕಳೆ 1). P. ps. ಕಡದು, ಕಡೆದು. ಸಮಾನಸಿನ್ದಮ್ ಅಹರು ಏಱು ತಲೆಗಡವ ಅನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನುಡಿಯಾದರೂ ಕಡೆಯ ಬಾರದು (Prv.). See ಕಟ್ಟು- s. ಕಟ್ಟು 3.

ಕಡೆ kaḍe. 6. = ಕೆಡೆ 1. To fall down, to sink (S. Mhr.). P. p. ಕಡ. ಕಾಲು ಜಾಱಿ, ಕಡ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದೆನು (B. 2, 31). ಆ ಮನೆಯು ಕಡ ಕೊಣ್ಡು ಬೀಳುವದು (3, 96).

ಕಡೆ kaḍe. (= ಕಡಿಯ). A ring, a bracelet (C.; Mhr. ಕಡೀ).

ಕಡೆಚಲು kaḍeccalu. Turning with a wheel or lathe (My.).

ಕಡೆತ kaḍeta. Churning (My.). **2,** = ಕಡೆಚಲು. (My.).

ಕಡೆಯ kaḍeya. 1. = ಕೆಡೆ 2. (ರಂಗವಲಿ Kk. 26).

ಕಡೆಯ kaḍeya. 2. = ಕೆಡೆ 1. ಕೆಲವು ತರದ ನಾಯಿಗಳು ನೀರೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕಡೆಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುತ್ತವೆ (B. 5, 29).

ಕಡೆಯ kaḍeya. = ಕಡೆ. Tbh. of ಕಟಕ. (ಸಿಂಜಸಿ, ಹಂಸಕ, Mr. 344; ಪಾಠಹಾರ್ಯ, ಕಟಕ Bhn. 22; My.; Bp. 61, 27).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 1. Boldness, courage; impudence (ದಿಟ್ಟತನ Ćt. II, 38).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 2. (fr. ಕರಡು 1). (= ಕೊಡ್ಡ 2). A clown, a blockhead; an unpolite man (S. Mhr.; Tḍ. ಕಡುಬು, stubborn, brutish, villainous). ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕಡ್ಡ ಮಾಡು, to make a dolt of one, to spoil him (S. Mhr.). — ಕಡ್ಡಾಗು. To become a dolt, etc. (S. Mhr.).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 3. A pit-fall to catch elephants (My.; *cf.* ಕಪ್ಪ 2).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 4. = ಕರಡ q. v., etc. See ಊಬುಕಡ್ಡ, ಬಂಗಡ್ಡ.

ಕಡ್ಡಣ kaḍḍaṇa. A band of plaited hair. ಮದವಟ್ಟಗೆಯೆ ಕಡ್ಡಣ ಎನೆ ತಾನೆ ಜಿಡೆಗಟ್ಟು (Kk. 33, o. rs. ಮದವಟ್ಟುಗೆಗೆ, ಮದವಟ್ಟಗೆನೆ, ಜಡೆಗಟ್ಟು).

ಕಡ್ಡಾಯ kaḍḍāya. (ಕಡ್ಡ 1-ಆಯ? or = ಕಟ್ಟಾಯ s. ಕಟ್ಟು 1). Force, compulsion; forcing people to pay the price set upon articles, exaction (My.; Tḍ.; Bp. 27, 52).

ಕಡ್ಡಾಯಗಾರಿ kaḍḍāya-gāra. An outrageous man (My.).

ಕಡ್ಡಿ kaḍḍi. = ಕೆರಡಿ 1. (S. Mhr.).

ಕಡ್ಡಿ kaḍḍi. Tbh. of ಕಾಷ್ಠ (Śmd. 370). A small stick, a bit of wood, the fibre or vein of a leaf, a bit of a stem or a haulm, etc.; a small stick used for writing (C.; ಪಲಾಲ G.; Tē. గడ్డి; see Si. 89. 122. 146. 156. 163-165). ಹುಲು ಕಡ್ಡಿ ಮೊದಲಾದ ಕಸವು (Bp. 16, 22). ಕಡ್ಡಿ ತಡೆಯದೆ ಕಡಲಂ? (Bh. 1, 19, 18). ಕಡ್ಡಿ ಕಲ್ಲುಗಸೀಲ ತಡಿಬುವದು (or ತಡೆಯುವದು) (Prv.). ತೆಂಗಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳಿನ್ದ ಕಸವೋರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು (B. 2, 42). ಪಂಜರದ ಸಲುವಾಗಿ ವಾಡದ ಬಿದರಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳು (ಪ್ರೈವೇಟ್ G.). ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಪ ಬೇಡ! ಕೆಮುತ್ತೀರಿ (said as a kind of oath; *cf.* Dp. 34 pallavi). — ಕಡ್ಡಂಚು. -ಅಂಚು. A small coloured line on the border of a cloth (My.). — ಕಡ್ಡಿ ಕಸ. dupl. (C.). — ಕಡ್ಡಿಚಿನ್ತಾಮಣಿಶಕುನ. A book on omens consulted by putting a kaḍḍi between its leaves at random (C.). — ಕಡ್ಡಿಯರಗು. -ಅರಗು. Stick lac, lac still attached to the sticks on which it was formed (C.). 2, a stick of sealing wax (My.).

ಕಡ್ಡಿ kaḍḍĕ. (fr. ಕೆರ್ದ 1). A bold woman (Ahh. P. 12, 60).

ಕಡ್ಯೆ kaḍyĕ. A multitude (?). See ರಥ-.

ಕಡ್ರ kaḍra. An imitative sound. (Mhr. ಖಡಖಡ, imitation of certain sounds, as of rustling, rattling, etc. = ಗಡಬಡ). — ಕಡ್ರಬಡ್ರ. reit. Confused sounds, unintelligible sounds, said of speech (S. Mhr.).

ಕಡ್ಲಿ kaḍlĕ. = ಕಡಲೆ q. v. (C.; ಜಡಕ G.). ಕಡ್ಲೆಯ ಹೊಲ, (B. 3, 22). ಪದಳದ ಹುರಿವ ಕಡ್ಲೇ ಕಾಯಿಮ್ಪು ಇರುವನು (4, 171). ಕಡ್ಲೆಗೆ ಬಾಯಿ ತೆಪಿದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಅಪೀತೇ?— ಕಡ್ಲೆಗೆ ಮುನ್ನು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನು.—ಕಡ್ಲೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಪಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಹಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಕಡ್ಲೆಯಿಲ್ಲ.—ಕಡ್ಲೇ ತಿನ್ನು ಕೆಯ್ ತೊಳದ ಹಾಗೆ.—ಕಡ್ಲೇ ಸಂಗಡ ರಾಗಿ ಕೂಡಿ ಹುರಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See *e. g.* ನೆಲಗಡ್ಲೆ, ತಿವನ ಕಡ್ಲೆ.— ಕಡ್ಲಿಗಂಗಾರ.—ಕಡ್ಲಿಗಂಗಾರನ ಹುಲ್ಲು. A kind of grass, Chloris polystachia Roxb. (Z.). — ಕಡ್ಲೆಪಾಯಸ. Sweetened pâyasa made of kaḍlĕ, cocoanut-juice, etc. (My.). — ಕಡ್ಲೆಪುಟಾಣಿ. Fried kaḍlĕ (C.). ಕಡ್ಲೆಪುಟಾಣೀ ಸೀರೆ or ಕಡ್ಲೆಪುಟಾಣಿಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ (My.). — ಕಡ್ಲೆಬುಡ್ಡೆ. The pod of kaḍlĕ (S. Mhr.). — ಕಡ್ಲೆಹೂರಣ. Boiled kaḍlĕ mixed with sugar (C.).

ಕಣ್ kaṇ. 1. (Śmd. 58). = ಕಬ್ (ಕಂ), ಕಣು, ಕಣ್ಣು q. v., ಕನ್ 1, ಕಮ್ 2. The eye; an eye or star of a peacock's tail; an eye-like knot in reeds, sticks, etc.; a small hole; an orifice; the small open place between a finger-nail and the flesh under it; a mesh (ಚಕ್ಷು, ನೇತ್ರ, ನಯನ, etc. Mr. 316; ನೇತ್ರ, ಅಮ್ಬಕ Nn. 66; ದೃಕ್ 131; ದೃಕ್ಕು Kk. 63; ದೃಷ್ಟಿ Ct. II, 100; T.; M. ಕಣ್; ಕಣ್ಣು; Tē. కనుు, కన్ను; Tu. ಕಣ್ಣ್). Before vowels ಕಣ್ಣ್-; Gen. ಕಣ್ಣಿ (Śmd. 162; Nr., Hlā.); Dat. ಕಣ್ಗೆ (Śmd. 11. 139); Instr. and Abl. ಕಣ್ಣಿಂ (128. 157); Acc. ಕಣ್ಣಂ (Bp. 54, 70; 59, 11; 61, 4), ಕಣ್ಣ (J. 4, 10); Loc. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ (Hlā.), ಕಣ್ಣಲಿ (Bp. 47, 1); Nom. plural ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81. 116). ಕಣ್ಗಳಾಲಿ (ತಾರೆ Mr. 513). ಮನಮೊಳ್ ದಯಮ್ ಇಲ್ಲದವನ ಕಣ್ಣೇಂ? ಪುಣ್ಣೇಂ? (Śmd. 84). ಕಣ್ಣಾ ನೀರು (ಅಶ್ರು, ಬಾಷ್ಪ, ರೋದನ, ನಯನಜಲ, ಅಶ್ರು Hlā., Nr.; ಬಾಷ್ಪಜಲ, ಮನುಷ್ಯ Nn. 36). ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ ಎಮ್ಬುದು; ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿ ಕುದುರೆ (ಮಲ್ಲಿನಾಕ್ಷ Hlā.). ಕಣ್ಣಿ ಕನವಿನ ಓಪಾದಿಯವನು (ವೈಶ್ಯ, ಆಪ್ತಗತ); ಕಣ್ಣಾ ಯಕ್ಕು (ಸೂಷಿಕೆ); ಕಣ್ಣಾ ಪೊಟ್ಟೆ (ನೇತ್ರಚ್ಛದ, ವರ್ತ್ಮನ್); ಕಣ್ಣಾ ಎವೆ (ಪಕ್ಷ್ಮನ್); ಆನೆಯ ಕಣ್ಣಾ ಆಲಿ (ಆಪಿಕೆ); ಕಣ್ಣಾ ಪಾಪೆ, ಕಣ್ಣಾ ಬೊಪ್ಪೆ (ತಾರಕೆ Nr.). ಕಣ್ಣಾ ಮುಚ್ಚಾಟ (Śm. 56). ಕಣ್ಣಾ ಬೇನೆ (Bp. 18, 66). See *e. g.* ಆರೆಗಣ್, ಕೆಂಗಣ್, ಗುಳ್ಳಿಗಣ್, ಚೆಲ್ಲೆಗಣ್, ಬಗಸೆಗಣ್, ಮೊದಲುಗಣ್, etc.; Abh. P. 13, 60; Rśv. 2, 4. 36; 5, after 120; 6, after 11 & 24; 6, 36; 13, 61; Bh. 1, 5, 8; Č. Bp. 11, 11; Rām. 26, 20. 23; J. 3, 5. 17; 15, 9. 14; 28, 17. 18. — ಕಣ್ಣುದಡು. The eye to become dim (Śmd. I). — ಕಣ್ಣುಪ್ಪು. A black collyrium applied to the eye (My.). — ಕಣ್ಣುಮಲ. The eye-lotus (Śmd. 98). — ಕಣ್ಣಾಡಿಗೆ. = ಕಣ್ಣುಪ್ಪು. (My.). — ಕಣ್ಣಿಡಿ. A spark of the eye (Abh. P. 6, 137). — ಕಣ್ಣಿಸು. Red, fiery colour of the eye (Abh. P. 4, 39). — ಕಣ್ಣಿಸುರು. Rheum in the eye (My.). — ಕಣ್ಣುಟಿಗೆ. = ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು. (My.). — ಕಣ್ಣುಟಿಲ. Crookedness of the eye (Bp. 18, 66). — ಕಣ್ಣುಡಿ. The socket of the eye (My.). — ಕಣ್ಣುಡಿಗೆ. The inner or outer corner of the eye (Bp. 18, 62; My.). — ಕಣ್ಣುಳಿಕೆ. = ಕಣ್ಣುಡಿಗೆ. (My.). — ಕಣ್ಣುಡಿಯಿ. = ಕಣ್ಣುಡಿ. (My.). — ಕಣ್ಣುಡೆ. -ಕಡೆ. = ಕಂಗಡೆ. The outer corner of the eye (Rśv. 14, 35; Śśv. 2, 40). — ಕಣ್ಣುಟ್ಟುಗಟ್ಟುಗೆ. -ಟ್ಟುಗೆ. A stick or club full of knots and joints (Rāghe. 17, 67). — ಕಣ್ಣುದಿರ್. -ಕದಿರ್. The lustre of the eye (Śśv. 3, 15; J. 26, 8). — ಕಣ್ಣುಲಿ. -ಕಲಿ. A person who is courageous enough to look (at formidable objects, Abh. P. 5, 78). — ಕಣ್ಣಾಣಕ್. -ಕಾಣಕ್. = ಕಂಗಾಣು, ಕಣುಗಾಣ್, ಕಣ್ಣು ಕಾಣ್, ಕಣ್ಣುಗಾಣ್. The eyes to see (Bp. 28, 62; My.). 2, to perceive with the eyes (in opposition to ಮನಗಾಣ್, My.). — ಕಣ್ಣಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. = ಕಂಗಾಣಿಸು. (My.). — ಕಣ್ಣಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. The fire of the eye (J. 13, 11). — ಕಣ್ಣಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. = ಕಣ್ಣಿಡಿ. An eye-spark (Rśv. 5, 116). — ಕಣ್ಣಿಸುರ್. -ಕಿಸುರ್. Disagreeable experience of the eye: a blast from an evil eye (J. 26, 11). — ಕಣ್ಣುಣಿಕೆ. -ಕುಣಿಕೆ. = ಕಣ್ಣುಣಿಕೆ. (My.). — ಕಣ್ಣುಳಿಕೆ. -ಕುಳಿಕೆ. = ಕಣ್ಣುಳಿಕೆ. (My.). — ಕಣ್ಣಿಡಿಸು. = ಕಂಗಿಡಿಸು. (J. 26, 4; My.). — ಕಣ್ಣಿಡು. -ಕೆಡು. = ಕಂಗೆಡು. (Rśv. 6, after 115; 13, 65; 13, after 95; J. 8, 40; 26, 4; My.). — ಕಣ್ಣಿಣ್ಣವಾಗು. -ಕೆಂಡಮ್ ಆಗು. The eye to become (like) a live coal (J. 13, 36). — ಕಣ್ಣಿವರ್. -ಬರ್. = ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬರ್. To appear. 2, to be pleasant to the eye, to be charming. ಕಣ್ಣಿವನ್ನುದು (ನುನೋಪರಂ Kk.). ಕಣ್ಣಿವನ್ತೆನೆ ಮನೋಪರಂ (Kk. 55, o. r. ಕಣ್ಣೆನ್-). ಕಣ್ಣಿನನ್ದ ಗಳಗಳ (98). ತತ್ತಂಗಳಿಸಿ ಬೆಪೆದ ದವನದ ಕಣ್ಣಿವನ್ದ ವನದ ನಡುವೆ (Čpr. 7, after 92). See Rśv. 6, after 11; 13, 63; Śśv. 2, after 42. — ಕಣ್ಣಿಸರು. -ಕೆಸರು. = ಕಣ್ಣಿಸುರ್. (My.). — ಕಣ್ಣೊಸಕ್. -ಕೊಸೆ. The outer corner of the eye (J. 5, 60; 6, 18; 18, 21). — ಕಣ್ಣೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch the eye: to appear (ದರ್ಶನೀಯ Śmd. Dh.; Abh. P. 12, 24). — ಕಣ್ಣೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಕಂಗೊಳಿಸು. To cause one's self to catch the eye: to appear; to shine. ಕಣ್ಣೊಳಿಸುಗುಂ (Śmd. 74). ಪಟೆಗಟ್ಟುಂಗಳ ನೆಲೆ ಕಣ್ಣೊಳಿಸಿದ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Čt. I, 1). See Abh. P. 3, 38; 16, 90; Bp. 12, 34; Rśv. 5, 45; 13, 64; J. 15, 10; 18, 13; Č. Bp. 11, 9. 10. — ಕಣ್ಣೊಲ. -ಕೋಲ. Decoration of the eyes by the application of black pigment;—the eye that is like a raft (Śśv. 1, 43). — ಕಣ್ಣಕ್ಕ. An eye that resembles a wheel (Śśv. 4, 4). — ಕಣ್ಣಲ್ಲ. (Śmd. 78). A smile of the eye (ಸರಸಾಲೋಕನ Śś.). — ಕಣ್ಣಾಜೆ. Eye-track: a faint notice (My.). — ಕಣ್ಣಿಟ್ಟ. An imposthume on the lid of the eye (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣೊಡರ್. -ಸೊಡರ್. An eye that resembles a lamp; lustre of the eye (Abh. P. 3, 39). — ಕಣ್ಣ. -ಆ 3. A man

who has eyes. See *e. g.* ಒಕ್ಕಣ್ಣ, ಕಿಡಿಗಣ್ಣ, ತಾವರೆಗಣ್ಣ, ಪಣೆಗಣ್ಣ, ಪಲಗಣ್ಣ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣ, ಮೆಯ್ಗಣ್ಣ. — ಕಣ್ಣಡಿಗ. -ಆಡಿಗ. = ಕಣ್ಣಡಿಯ. Who has one eye (of Vishṇu) in his foot: Śiva (Kk. 4), Paramêśvara (Śś.). See Bp. 54, 44. — ಕಣ್ಣಡಿಯ. -ಆಡಿಯ. = ಕಣ್ಣಡಿಗ. (ತಿವ Śm. 3). — ಕಣ್ಣನ್ಪ. -ಅನ್ಪ. N. (Bp. 18, 5. 18). — ಕಣ್ಣನೆಂದುಬಿಲಿ. -ಆಂ-ತೊಬಿಲಿ. (Śmd. 205). A turning round of the eyes. — ಕಣ್ಣಪ. -ಅಪ. N. (Bp. 18 sum.; 18, 45. 84). — ಕಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (Bp. 9, 35; 18, 1; 31, 21; 38, 46. 56). — ಕಣ್ಣಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. Eye-water: tears (Bp. 18, 57). — ಕಣ್ಣುಪುಸು. -ಅಪುಸು. To search with the eye. ತೊಜೆಯದಿಪ ಪೂಜಾರಿಗಳ (=-ಳಂ) ಕಣ್ಣುಪಿಸಿ ನೋಡಲ್ಕೆ (Bp. 26, 29). — ಕಣ್ಣುಜ್. -ಅಜ್. To know (a person's) eye or the intent of (his) looks (Abh. P. 9, 82). — ಕಣ್ಣುಲರ್. -ಅಲರ್. A flower-like eye (J. 11, 9). — ಕಣ್ಣುಲೆ. -ಅಲೆ. 1. To move towards the eye: to appear. ಕಣ್ಣುಲದುದು (ಪೊಡ್ಚಜ್ಜಿಸಿತು, ಪೊಡರ್ದರಿಸಿತು (Śmd. II, o. rs. ಕಣ್ಣಲೆ, ತಣ್ಣಲೆ; Kk. 75). See ಕಣ್ಣುಲೆ. — ಕಣ್ಣುಲೆ. -ಅಲೆ. 2. Shine, lustre (of the sun, Abh. P. 13, 93). — ಕಣ್ಣುಳವು. -ಅಳವು. A power or possibility that solely depends on the eye (J. 16, 17). — ಕಣ್ಣಾಗಿರ್. -ಆಗಿ ಇರ್. To have the eye upon, to put one's desire on, to desire (Abh. P. 5, 62). — ಕಣ್ಣಾರ. -ಅರ. = ಕಣ್ಣಾರೆ. (J. 25, 62; My.). — ಕಣ್ಣಾರೆ. -ಅರೆ. To the full of one's eye; distinctly, clearly (C.; J. 11, 2). ಎಗೆ ಕಣ್ತಾರೆ ನೋಡುತ (Bp. 4, 13). ಅಗಳು ನಿನ್ನುವಂ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವೆನು (15, 35). ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಣನು (B. 3, 21). ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಣರೂ ಪರಾಮುಂಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.). See Abh. P. 9, 82; J. 13, 57; B. 4, 59; 5, 69. 72. — ಕಣ್ಣಾಲಿ. -ಆಲಿ. The pupil (or ball) of the eye (Abh. P. 13, after 54; Bp. 42, 4; 46, 56; 47, 29; J. 7, 58). — ಕಣ್ಣಿಡು. -ಇಡು. To fix the eye (on any thing, C.). ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುವರು (Bp. 25, 24). See Abh. P. 11, 152. — ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ. -ಇಲ್ಲ 1. The eyes not being in existence. — ಕಣ್ಣಿಲ್ಲಮೊಗ. Who has a face without eyes: a blind man (ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಂ Kk. 38; ಅನ್ಧಕ Śś.). — ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಂ. -ಇಲ್ಲದಂ. A blind man (Kk. 38). — ಕಣ್ಣೀರ್. -ನೀರ್. -ರು. (Śmd. 190). Eye-water: tears (ಬಾಷ್ಪ Si. 439; C.). ಗದಿಗದಿನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ (Śmd. 229). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ (B. 3, 34; 4, 201). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದನು (4, 74). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ (5, 58). ಕಣ್ಣೀರು ಜಾಕು (C.). See Prv. s. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. — ಕಣ್ಣುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. A eye-brow (C.; ಭ್ರೂ, ಸುಬ್ಬು Si. 214). — ಕಣ್ಣುರಿ. -ಉರಿ. Flame of the eye. ಲಲಾಟದೊಳ್ ಮಿಜುಪ ಕಣ್ಣುರಿಯನ್ತೆ (Śmd. 275). 2, envy (My.; see Prv. s. ಕಾಣು). 3, burning pain of the eye (My.). — ಕಣ್ಣೆಂಜಲ್. -ಎಂಜಲ್. The impurity or evil (coming) from the eyes (of others), the injury of (inauspicious) looks (ದೃಷ್ಟಿದೋಷ Kk. 54; Śm. 63). — ಕಣ್ಣೆಮೆ. -ಎಮೆ. = ಕಣ್ಣೆವೆ. An eyelid (ವರ್ತ್ಮನ್ Hlâ.; Abh. P. 1, 107). — ಕಣ್ಣೆವೆ. -ಎವೆ. = ಕಣ್ಣೆಮೆ. An eyelash; an eyelid (ಪಕ್ಷ್ಮನ್, ಅಕ್ಷಿಲೋಮನ್ Nr.; ಜವಲಮ್ಮ Kk. 32, Śm. 70; J. 18, 34; 32, 25). — ಕಣ್ಣೆವೆದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To open the eyelids (J. 17, 40). — ಕಣ್ಣೊಳವು. Secret as indicated by the eye (J. 30, 35). — ಕಣ್ಣೋಟ. ಕಣ್ಣ್-ನೋಟ (Śmd. 190). An eye-look. — ಕಣ್ತೆರಿ. The eyes to turn round (Abh. P. 16, 14). — ಕಣ್ತುಮ್ಬು. -ಮ್ಬು. So that the eyes become full (C.). ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಕಣ್ತುಮ್ಬಾ ನೀರು ಬನ್ನುವು (B. 3, 25). ಕಣ್ತುಮ್ಬು ನೀರು (tears) ತನ್ದು (3, 34). — ಕಣ್ತಣಿ. -ತಣಿ. = ಕಣುದಣಿ. The eye to be satisfied (J. 26, 71). — ಕಣ್ತಣಿವು. -ತಣಿವು. Satisfaction obtained by the eye (My.). — ಕಣ್ತೀವು. -ತೀವು. The eye to become full, *i. e.* to be wholly applied to (Grj. 3, after 119). — ಕಣ್ತುದಿ. -ತುದಿ. The extremity of the eye, its outer corner. ಕಣ್ತುದಿಗೆ ತೋಭಿಸುವ ಗೆರೆ (ನೋಗೆ Śm. 72, o. r. ಗೆಜು). — ಕಣ್ತುದಿಗೆರೆ. A line (made with black pigment) proceeding from the outer corner of the eye. ಕಣ್ತುದಿಗೆಗಳೊಳ್ ನೋಗೆ ಎನಿಸ್ಪ ಶಬ್ದಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Śm. 82, o. rs. ಗಜು, ಗರೆ). — ಕಣ್ತೆಱೆ. -ತೆಗೆ. To open the eyes (My.). — ಕಣ್ತೆಱವಿ. = ಕಣ್ತೆಱವು, q. v. (Abh. P. 3, after 75). — ಕಣ್ತೆಱವುಗೆಯ್. To open the eyes; to give lustre (Abh. P. 3, 156); to make visible, to show. — ಕಣ್ತೆಱವು. -ತೆಱವು. (Śmd. 78, o. r. -ವೆ). The act of opening the eyes; the eyes being opened (Bh. 8, 21, 15). — ಕಣ್ತೆಱವುಱು. = ಕಣ್ತೆಱವುಗೆಯಗೆಯ್. (Râm. 1, 16, 31). — ಕಣ್ತೆಱೆ. -ತೆಱೆ. The eyes to open. 2, to open the eyes. See Śmd. 118. 135; Bp. 38, 8; 47, 59; J. 4, 10; 31, 74. — ಕಣ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. An eye-ornament (Abh. P. 3, 39). — ಕಣ್ದೊಱಿಲ್. -ತೊಱಿಲ್. To turn round or roll the eyes (Śśv. 3, 48). — ಕಣ್ದೊಱಿಲು. -ತೊಱಿಸು. Turning round or rolling the eyes (J. 25, 38). — ಕಣ್ಪರೆ. A web or film on the eye (My.). — ಕಣ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To receive sight (Śśv. 5, after 14). — ಕಣ್ಪಸಿ. -ಪಸಿ. (Śmd. 78). = ಕಮ್ಪಸಿ. An eye-drop: a tear. — ಕಣ್ಪರಿ. -ಪರಿ. The proper manner or decorum of look. ಕಣ್ಪರಿಗಿಡು. -ಕಡು. (Abh. P. 2, 53). — ಕಣ್ಪಿಡು. To open the eyes; to open them widely (from anger, My.; Bp. 14, 29; 20, 13). — ಕಣ್ಪಿಣ್ಡು. ಕಣ್ಮಲರ್ದುದನ್ ಅಜು ಕಣ್ಪಿಣ್ಡು (Čt. II, 106, o. r. ಕಣ್ಪೆಣ್ಡು). — ಕಣ್ಪೀಡು. A resting place for the eye. ಆ ನಾಡು ಪಿರಿಯ ಕಣ್ಪೀಡು (Śmd. 82 Mḍb.). — ಕಣ್ಪೆಣ್ಡು. Faintness of sight, aversion to further seeing (My.). See ಕಟ್ಪೆಣ್ಡು. — ಕಣ್ಪೇಟ್. (Śmd. 82). Sexual pleasure derived from looking (at another). ಆ ಕಣ್ಪೆಟಪಿಂ ಕವಿವೇಟ್ ವೆಗ್ಗಳಿಸಿ (Bp. 45, 2). ಕಣ್ಪೆಟಿಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To obtain etc. (Abh. P. 7, after 105). — ಕಣ್ಪೇನಿ. Pain in the eyes; soreness of the eyes (C.; Čh. v. 18; Bp. 9, 6). — ಕಣ್ಬೊಣರ್. -ಪೊಣರ್. A pair of eyes; both eyes (Rśv. 8, after 82; Śśv. 1, 46). — ಕಣ್ಬೊಲ. -ಪೊಲ. (Śmd. 78). Space to which the power of vision extends, sight (Abh. P. 7, after 105; 9, 41. 76; Śśv. 3, after 35). ತಳದೊಳ್ ರುದ್ರಂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಬೊಲನ್ ಆಗೆ (Śmd. 78 Mḍb., o. r. ರುದ್ರನಂ). — ಕಣ್ಬೊಳಪು. -ಪೊಳಪು. Lustre of the eye (Abh. P. 10, 80). — ಕಣ್ಮರಲ್. = ಕಣ್ಮಲರ್ 2. (Rśv. 11, 85). — ಕಣ್ಮಜ್. A screen or obstacle for the eye. ತೋಹಿನೊಳ್ ಇರ್ದುಂ, ಅವ ಕಣ್ಮಜ್ಜಿಯಾದ ಎಲೆಗಳ ಹಜ್ಜಿದು (Singirâja 28, 35; My.). 2, the state of being hidden or invisible. ಅವನು ಕಣ್ಮಜ್ಜಿಯಾದನು (My.). 3, heedlessness (C.). — ಕಣ್ಮಲರ್. 1. The eye to be disgusted with seeing (?). ಕಣ್ಮಲರ್ದುದನ್ ಅಜು ಕಣ್ಪಿಣ್ಡಿನ್ದು (Čt. II, 106, o. r. ಕಣ್ಪಣ್ಣು). — ಕಣ್ಮಲರ್. 2. (Čt. II, 98). The eye regarded as a flower; an eye that resembles a flower (Abh. P. 1, 118; 6, 49; 9, 111. 117; 10, 81; Rśv. 5, 110; 14, 94; J. 11, 19). — ಕಣ್ಮಲೆ. To flash on the mind, to appear clearly, etc. (ಚಿತ್ತಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.). See ಕಣ್ಣಲೆ. — ಕಣ್ಮುಚ್ಚು. To shut the eyes (Bp. 3, 18; Bh. 1, 6, 2; J. 7, 45). — ಕಣ್ಮುಟ್ಟು. Eye-touch: the state of being within sight (Abh. P. 3, 28; 8, after 30). — ಕಣ್ವಚ್ಚು. -ಬಚ್ಚು. (Śmd. 81). = ಕಣ್ಮಚ್ಚು (?). — ಕಣ್ವನ್ನೆ. A sign made with the eye (Bp. 11, 40; My.). — ಕಣ್ವಯ್ಯೆ. = ಕಣ್ಣನ್ನೆ. (My.). — ಕಣ್ವಸಿ. Sweetness or charm for the eye. ಮೆಯಿಸವಿ ಕಣ್ವವಿಯಸ್ಪ ರೂಪು (Śmd. 83 Mḍb.). — ಕಣ್ವೋಲ್. The eye to be defeated; to be captivated by, or greatly pleased with, to be enamoured with. ಕಣ್ವೋಲ್ವುದು (ಒಲ್ದ ಪಾಂಗು Čt. II, 26; Abh. P. 4, 10; 5, 54; 16, after 39). — ಕಣ್ವೋಲ. Eye-defeat: the state of captivating or

charming. ಕಣ್ಣೋಲಮನ್ ಆಬ್'ಯುಂ ಪರವೆಣ್ (Śmd. 83; see s. ಪವಣ್ಣರಿ).

ಕಣ್ kaṇ. 2. = ಕೆಣ 3, etc. — ಕಣ್ಣನ್. rep. = ಕಣಕಣ (My.). ಕಣ್ಣಣಿಸು. To emit the sound of kaṇ kaṇ (My.).

ಕಣ kaṇa. 1. = ಕೆಣೆ 1, ಗಣ 2, (ಗಡೆ 1, etc.). A stick (M. ಕಣೆ, T. ಕಣ್ಣಿ, a small bamboo branch; a small stick, shaft, hilt, handle; an arrow). — ಕಣಕಾಲ್. -ಕಾಲು. = ಗಣ-. The shin-bone (Abh. P. 13, 45; 13, after 54; Grj. 10, 60; My.; ಜಂಘೆ, ಪ್ರನ್ಯತೆ Si. 207; M. ಕಣೆಕಾಲ್, T. ಕಣ್ಣಿಕ್ಕಾಲ್).

ಕಣ kaṇa. 2. The oblong piece of cloth from which a female's bodice is made (C.; *cf.* Mhr. ಖಣ, a square).

ಕಣ kaṇa. 3. = ಕಣ್ 2, ಗಣ್, ಗಣ 1, ಜಂ, ಜಣ. An imitative sound. (Mhr. ಖಣ). — ಕಣಕಣ. rep. The ringing sound of unbroken, sound earthen or metal vessels, bells, etc. when struck with the knuckles (C.). 2, the sound of the common tabor or tom-tom (ಹಲಿಗೆ) when struck (S. Mhr.; *cf.* ಕನಕ). — ಕಣಕಣವೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. = ಕಣಕಣಿಸು. (C.). — ಕಣಕಣಾಯಿಸು. = ಕಣಕಣಿಸು. (My.). — ಕಣಕಣಿಸು. To emit the sound of kaṇa kaṇa (My.).

ಕಣ kaṇa. 1. *A grain, a single seed,* as of rice, etc.; broken grain, grits, as of rice or millet (ನುಚ್ಚು Hlā., Mr. 372); *a particle, a small bit, a granule*; *an atom.* 2, *a drop.* 3, *a spark* (ಕಿಡಿಯೇಳುಗೆ Mr. 47); the facet of a gem. 4, small, minute. See B. 4, 55. 106. 124. 5, = ಕಣೆ, ಮಾಗಧ q. v. — ಕಣತಲೆಮಂಪ್ಪಿ. A harmless kind of small-pox (S. Mhr.).

ಕಣ kaṇa 2. = ಕಳ 1. Tbh. of ಖಲ. A threshing floor (J. 15, 6); a field of battle; a misty halo round the moon (S. Mhr.). ಕಣಗಳ ಗುಮ್ಮು (ಖಲಿನಿ, ಖಲ್ಲೆ Si. 403; *cf.* 303). ಕಣಮೊಳು ಕಾದಿ ಗೆಲಿದ ಅತಿಬಲರ ಕೆಯ್ವಾರಿಸುವ ದನಿ (Prll. 3, 5).

ಕಣ kaṇa. 3. Tbh. of ಕ್ಷಣ. See ಅಕ್ಕಣ s. ಅಕ್ಕ 1.

ಕಣಕ kaṇaka. (fr. ಕಲಿ 2). = ಕಣಿಕ, ಕಣುಕ. Dough, especially of wheaten flour (C.; Tu. ಕಲಪು, to mingle; to knead). ಕುಟ್ಟಿದ ಕಣಕದನ್ನ ಪದಾರ್ಥ (B. 4, 82). See Sp. s. ಮೆಕ್ಕೆ. — ಕಣಕ ಕುಟ್ಟುವ ಕಲ್ಲು. A smooth stone on which dough is put and pounded (C.).

ಕಣಕಪ್ಪಡಿ kaṇa-kappaḍi. = ಕಣುಕೆಪ್ಪಟಿ, ಕಣ್ಕಿಪ್ಪಟಿ, ಕಣ್ಕಪ್ಪಡೆ, ಕಣ್ಣಕೆಪ್ಪಡಿ, ಕಣ್ಣುಕೆಪಟಿ, ಕಣ್ಣುಣ್ಕೆಪ್ಪಟ, ಕಣ್ಮುಕ್ಕೆಪ್ಪಟೆ. A flittermouse or bat (C.; Tĕ. ಗಬ್ಬಿಡಾಯಿ,-ಯೆ, ಗಬ್ಬಿಲ; M. ಕಡವಾದಿಲ್).

ಕಣಗಲ kaṇagala. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (ಹಯವಾರ Ćb.). ಬಿಳೀ ಕಣಗಲದ ಗಿಡ (ಕರವೀರ Ćb.). ಕೆಮ್ಪು ಕಣಗಲ (ಕುಬರಿ Ćb., sic!). 2, a shrub yielding Tapioca, the bitter Cassava plant, Jatropha manihot L. (St. & Pl.).

ಕಣಗಿಲ್ kaṇagil. (Tbh. of ಕರವೀರ?). = ಕೆಣಗಲ Nr. 1, ಕಣಗಿಲ, ಕಣಗಿಲು, ಕಣಗಿಲೆ q. v., ಕಣಲಿಗೆ, ಕಣಿಗಲ್, ಕಣಿನಿಸು, ಕಣಿಗಿಲ್, ಕಣಿಗಿಲ, ಕಣಿಗಿಲಿ, ಕಣಿಗಿಲೆ, ಕಣಿಗಿಲೆ, ಗಣಿಗಲು, ಗಣಿಗಿಲು, ಗನ್ನೇಜುಳಿ. (My.). ಕಸುಗಣಗಿಲ್ (Śmd. 216, o. r. ಗಣಗಿಲೆ).

ಕಣಗಿಲ kaṇagila. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (ತತಪ್ರತ್ಯಸ G.).

ಕಣಗಿಲು kaṇagilu. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (St. & Pl.). See ಮಗ—.

ಕಣಗಿಲೆ kaṇagilĕ. = ಕಣಗಿಲ್, etc. Fragrant oleander, Nerium odorum, the root of which is poisonous and the leaves of which are compared to spears (ಪ್ರತಿಪಾಸ, ತತಪತ್ರಸ, ಜಣ್ಣಾತ, ಹಯಮಾರಕ, ಕರವೀರ Nr.; ಕರವೀರ, ಅಶ್ವಮಾರ Mr. 113, o. r. ಕಣಲಿಗೆ; My.; T., M. ಕಣವೀರ; Tĕ. ಗನ್ನೇರು, ಗನ್ನೇರ, ಗೆನ್ನೇರು, ಗೆಣ್ಬೆನೆ; Mhr. ಕಣೇರ). See ಜೆಂಗಣಗಿಲೆ, ತೊಜೆಗಣಗಿಲೆ.

ಕಣಗು kaṇagu. See ಕೆಮ್ಪುಕಣಗು.

ಕಣಜ kaṇaja. = ಕಡಜ. (My.).

ಕಣಜಿ kaṇaja. (= ಕಳಂಜಿ, ಗಳಗೆ, ಗಳಿಗೆ 1). A corn-bin, *i. e.* a cylindrical structure formed of bamboo-mats for storing grain, placed either in the house or outside (C.; in My. it is, at present, generally constructed of planks or bricks; ಕುಸೂಲ Nr.; ಕಟ್ಟಿ, ಕಲಿಂಜಕ Nr.; ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಇಪ ಠಾವು Mr. 195; Mhr. ಕಣಗಾ; Tĕ. ಕಣಜ, ಕಣಂಜು, ಕಣದ, ಕಣಿಜ, ಕಳಂಜು; T. ಕಳಂಜಯ); an enclosure for grain, a granary (Rām. 5, 8, 48). ಕಣಜದೊಳ್ ಎಮ್ಮ ಭತ್ತವನ್ ಉಣ್ಡಡೆ (Bp. 24, 84). ಪಡಿಗಳಂ ಕಣಜದೊಳ್ ಅಳೆಯ ಬೇಕು (53, 12). ಪಿರಿಯ ಕಣಜದ ದವಸಂ (53, 18). ಪಿರಿಯ ಕಣಜವನ್ ಒಡೆದು ಕೊಳುತಂ (24, 26). ಕಣಜಂಗಳಂ ಗಮ್ಮನೆ ಹಿಂದುಂ, ನೆಲಗಟ್ಟ ಗಟ್ಟಿಸಿ, ಕನಕನವನದ ರತ್ನಮಯಶಿವಭವನಮುಂ ರಚಿಸಿ (53, 29). ಸುಕರಧಾನ್ಯದ ಕಣಜಗಳ್ (Ć. Bp. 5, 50). — ಕಣಜದ ಹುಯಿ. -ಹುಯ್ದಿ. A wasp (My.; ಗನ್ನೋಲಿ, ವರಟೆ Si. 176; ವೃಶ್ಚಿಕ 405, sic!).

ಕಣಜು kaṇaju. = ಕೆಣಂಜು. (Śmd. 48). A weight used in weighing coral (My.; Tĕ. ಕಣಂಜು, ಕಳಂಜು, a weight of one pagoda and a half, used in weighing coral; T. ಕಪಿಂಜು, a weight of 2½ pagodas: the 16th part of an ounce; M. ಕಪಿಂಜು, a drachm, weight of 2 silver fanams, etc.; *cf.* ಕರಂಜು). **2,** = ಪಿಂಗಾಕ್ಷ (Mr. 157).

ಕಣಂಜು kaṇañju. = ಕಣಜು. (Śmd. 48).

ಕಣಪ kaṇapa. = ಕಣಯ, ಕಳೆಯ. *A kind of spear or lance.*

ಕಣಬ kaṇaba. A horse with white feet. ಆಡಿ ಬಿಳ್ವಾಗೆ ಕಣಬನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 276).

ಕಣಬೆ kaṇabĕ. N. of a species of creeper (ರೌದ್ರಿ Mr. 147; *cf.* ಕಳಬೆ 1?).

ಕಣಮೆ kaṇamĕ. = ಕೆಣವೆ, ಕಣಿವೆ, ಕಣಿವೆ, (ಕಣ್ಡಿ 1). A narrow pass between two mountains, a hill pass, a gap (My.; Tĕ. ಗಣ್ಡಿ, ಕನವಿ, ಕನವೆ, ಕನ್ತೆ, ಕಲವೆ, ಗನಿವೆ; M. ಕಡವೆ,ು, ಕಡಾಯಿ, ಕಡಿವಾಯಿ, ಕಪಿವಾಯಿ; T. ಕಣವಾಯ್).

ಕಣಯ kaṇaya. = (ಕಣೆ 2), ಕಣೆ 2. The knot which fastens a garment round the loins (ನೀವಿ, ಉಡ್ಡಯ Hlā.).

ಕಣಯ kaṇaya. = ಕಣವ, etc. (Abh. P. 13, after 76).

ಕಣಲಿಗೆ kaṇaligĕ. = ಕಣಗಿಲೆ, etc. (ಪಡ್ಡಳಿ Čt. II, 38; ಪಡ್ಡಳಿ Kk. 22, o. rs. ಕಣಗಿಲೆ, ಕಣಿಗಿಲಿ).

ಕಣವೆ kaṇavĕ. = ಕಣಮೆ, etc. (My.).

ಕಣಸು kaṇasu. (= ಕನಸು). Seeing, looking, sight. See ಆಲಗಣಸು s. ಆಲ 3, and *cf.* ಕಣಿಸು.

ಕಣಾ kaṇâ. (Doest thou not see? is it not?) lo! indeed! ಭೂಭುಜರು ಬರುತಿರ್ದರು, ಕಣಾ, ಕೇಳ್, ಆಜಕುಮಾರಕುಮಾರ! (Rām. 26, 17). See 26, 13. 15; Bh. 1, 8, 13. 27. 28; 2, 13, 35; J. 6, 48; 23, 41.

ಕಣಾದ kaṇa-ada. Eating atoms or granules. 2, a goldsmith (= ಕಲಾದ). 3, N. of a ṛishi, the author of the vaiśéshika philosophy, a branch of the nyâya. (My.; G.).

ಕಣಿ kaṇi. 1. A tabor or tom-tom (ಪಲಿಗ) which when struck, exactly emits the sound of *kaṇa* 3 (S. Mhr.).

ಕಣಿ kaṇi. 2. (=ಕಣಿಯ, etc.). A knot, a tie (My.; M. ಕಣಿ, a snare, gin). ಕಣಿಯ ಕುಸಿಕೆಲ (of bags that are tied) ಒಣ್ಡಿಯಂ ಬಿಜ್ಜಣಿಸಿ (Bp. 56, 5).

ಕಣಿ kaṇi. 3. Sight, spectacle (M.); ominous sight: what is seen at the birth of a child (signs in heaven, etc.), or first sight on peculiar days, or significative presents (M.); divination, sooth (ಚಣ್ಡಿ Śm. 96, o. r. ಚಿಣ್ಡಿ; Tĕ. ಕಸ; Tĕ. ಕನು, to see). — ಕಣಿ ಕೇಳು. To ask for a divination (My.). ಕಳ್ಳನ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಕಣೀ ಕೇಳಿದ ಪಾಗೆ (Prv.). — ಕಣಿ ಪೇಳಿ. To explain a kaṇi, to divine (My.; M. ಕಣಿ ಚೊಲ್, Tĕ. ಕಸಿ ಪೆಟ್ಟು). ಕಣಿ ಮುನ್ತಾದ ಶಕುನಗಳನ್ನು ಪೇಳಿವ ವಳು (ಎಪ್ರಶ್ನಿಕೆ, ಈಕ್ಷಣಿಕೆ, ದೈವಜ್ಞೆ Si. 188). 2, to deliver a long tedious speech (My.).

ಕಣಿ kaṇi. 4. = ಕಸೆ 3. (S. Mhr.).

ಕಣಿ kaṇi. 5. A stone (ತಿಲೆ Śm. 96; *cf.* ಕಲ್ 4). ಕಣಿಯೊ ವರುಸದ? (Bp. 1, 39). ಎನ್ನ ಪರುಸದ ಕಣಿಯೆ! (36, 2). ಬಳಪದ ಕಣಿ (My.; see Tbh. ಕಡು).

ಕಣಿ kaṇi. 6. A place (ತಾವು Śm. 96; T. ಕಣ್).

ಕಣಿ kaṇi. 1. An atom, a minute particle; a trifle. ಎನಟಿ ಮ್ಬರಿವ ತೂಕಲಾಶ್ವಗಳನಂ ಕಣಿಯಂ ಬಗೆಯದೆ, ಮುಂಕೊಣ್ಡು, ತಂ ಕಸದೆ ಏಱಿ (Rśv. 6, after 11).

ಕಣಿ kaṇi. 2. = ಗಣಿ, ಗಸಿ. Tbh. of ಖನಿ (Śmd. 364). That is dug: a ditch, a basin (see ಪರಿಕಣಿ); a mine (ಆಕರ, ಖನಿ, ಗಂಜ HIâ., Mr. 100; ಆಕರ, ಖನಿ Nn. 91; ಗಂಜ 104; C.). ಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಜೂರ್ಣಾದಿರೂಪಮ್ ಆಗಿಹುದು (ಆಕೃತ Nr.). ಸೇಪಿ ಆ ಱಿಯದ ದಣಿಯು ಕಲ್ಲಿನ ಕಣಿಯು (Dp. 54). See *e. g.* Bp. 22, 62; J. 6, 25; B. 5, 98.

ಕಣಿಕ kaṇika. = ಕಣಿಕೆ, etc. ಕವ್ಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣಿಕಾ ನಾದಿದ (Prv.).

ಕಣಿಕೆ kaṇikĕ. = ಕಣುಕು. The stalk of the great millet when deprived of its ear, either green or dry (S. Mhr.; Tĕ.: a stick; *cf.* ಕಣ್ಡಿಕೆ 2). ಕಣಿಕೆಯ ಬಣಿವೆ (ಬಣಬೆ G.). ಕಣಿಕೆಯ ಒಟ್ಟಲು (ಮೆದೆ G.). ಎರಡು ಸಿವದು ಕಣಿಕೆ ತನ್ದು ಚೆಲ್ಲು (B. 2, 19). ಎಮ್ಮೆಗಳು ಹುಲ್ಲನ್ನೂ ಕಣಿಕೆಯನ್ನೂ ತಿನ್ದು ಬದುಕುವವು (5, 22).

ಕಣಿಕೆ kaṇikĕ. *A small particle; an atom; a spark; a drop.* 2, *the plant Premna spinosa or longifolia* Roxb. See ಸನ್ನ ಕಡುಕು s. ಕಡುಕು 3.

ಕಣಿಗಲ್ kaṇigal. -ಲು. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. (My.). ಪ್ರತಿಪಾಸ, ತತಪ್ರಾಸ, ಚಣ್ಡಾತ, ಹಯಮಾರಕ, ಕರವೀರ ಎನ್ದರೆ ಗನ್ನೇಱಿಕೆ, ಕಣಿಗಲ ಗಿಡ; ಕೆಲವರು ಇದಱಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತಶಬ್ದಗಳು ಬಿಳೀ ಕಣಿಗಿಲಿಗೂ ಸ ತಶಬ್ದಗಳು ಕೆಮ್ಪು ಕಣಿಗಲಿಗೂ ಪೆಸರೆನ್ಪು, ಪೇಳುವರು (Si. 140).

ಕಣಿಗಾರ್ತಿ kaṇi-gârti. A female fortune-teller (My., also ಕಣಿಗಾತಿ).

ಕಣಿಗಿನು kaṇiginu. = ಕಣಿಗೆಲ್, etc. (St. & P!.).

ಕಣಿಗಿಲ್ kaṇigil. -ಲು. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. See ಜಂಗಣಿಗಿಲ್, ಜಿಂಗಣಿಗಿಲ್, ದೀಸಗಣಿಗಿಲು, ನೀರುಗಣಿಗಿಲ್, ನೆಲಗಣಿಗಿಲ್, ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್, ಮರಗಣಿಗಿಲು.

ಕಣಿಗಿಲ kaṇigila. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. ಕಣಿಗಿಲದ ಗಿಡ (ಗಣಿಗಿಲು G.).

ಕಣಿಗಿಲಿ kaṇigili. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. (ಪಡ್ಡಳಿ Śm. 27, o. rs. ಕಣಗಿಲೆ, ಕಣಿಗಿಲೆ).

ಕಣಿಗಿಲೆ kaṇigilĕ. = ಕಣಗಿಲ್, ಕಣಗಿಲಿ q. v., etc. (ಕರವೀರ, ಚಣ್ಡಾತ, ಪಡ್ಡಳಿ G.).

ಕಣಿತಲೆ kaṇitalĕ. The temple of the head (Si. 213, *only* in Si.; Tĕ. ಕಣತಿ).

ಕಣಿತಿ kaṇiti. A female fortune-teller (ಎಪ್ರಶ್ನಿಕೆ, ಈಕ್ಷಣಿಕೆ, ದೈವಜ್ಞೆ Nr.; My.).

ಕಣಿಮೆ kaṇimĕ. = ಕಣಿವೆ, etc. (My.).

ಕಣಿವೆ kaṇivĕ. = ಕಣಮೆ, etc. (C.).

ಕಣಿಕ kaṇiśa. *An ear of corn* (ಜೀವದ ತೆನೆ Mr. 372).

ಕಣಿಸ kaṇisa. Proper weight or value (Tĕ.; T. ಕಣಿಜ; R.; *cf.* ಕಣಜುರಿ).

ಕಣಿಸು kaṇisu. = ಕಳ್ಬು, ಕಳಿಸು 3. (To appear); to see, to consider (*cf.* ಕಣಸು, ಕಣಿ 3, ಕಾಣ್ 1). See ಅಲಗಣಿಸು s. ಅಲ 3, ಕಡೆಗಣಿಸು s. ಕಡೆ 1; ಕಸುಗಣಿಸು.

ಕಣೀಯಂಸ್ kaṇīyaṁs. ಕಣೀಯಸ್. *Very small;* young, younger.

ಕಣು kaṇu. = ಕಣ್ 1, etc. The eye, etc. — ಕಣುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. = ಕಂಗಾಣ್, etc. To see or perceive with the eyes. ಮಿಣ್ಡಿಯ ಗಣ್ಡ ತಾ ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೋದರೆ, (ಯಾರೂ) ಪಿಣ್ಡಿಯ ಪಿಡಿಗೆಗೆ ಕೋಣನ ತನ್ದು, ಕಣುಗಣ್ಡು, ಪೊದದನ್ತೆ (Sp.). — ಕಣುಗುಱುಹು. -ಕುಱುಹು. = ಕಂಗುಱುಹು. A mark for the eye: knowledge acquired by the eye (Râm. 5, 8, 48). — ಕಣುದಣಿ. -ತಣಿ. = ಕಣ್ದಣಿ. The eye to be perfectly satisfied (Bp. 29, 17). — ಕಣುಮಿಂಚು. A flash of the eye (Bp. 40, 4). — ಕಣುಶೂಲೆ. An acute pain in the eye (Bp. 18, 66).

ಕಣುಕ kaṇuka. = ಕಣಕೆ, etc. (My.).

ಕಣುಕಪ್ಪಟಿ kaṇu-kappaṭi. = ಕಣಕಪ್ಪಡಿ, etc. (My.).

ಕಣುಕು kaṇuku. = ಕಣಿಕೆ. ಕಣುಕಂ ಪುಲ್ಲನ್ ಇಕ್ಕಲು (Bp. 60, 27).

ಕಣೆ kaṇĕ. 1. = ಕಣ 1 q. v., etc. A stick; an arrow (ಕೋಲ್, ಸರಳ್, ಅಮ್ಬು Ćt. II, 47; ಕೋಲ್, ಸರಲ್, ಪುಣ್ಬು Kk. 40; ಸಾಯಕ 39; ಕೋಲ್, ಪುಣಮ್ಬು, ಸರಲ್ Śm. 43; *cf.* ಗಣೆ, Sk. शर; Tu. ಕಣೆ, a slender bamboo branch; the quill of a porcupine). ಕಣೆಯ ಪೊದೆ (ಪೊಣೆ, etc. Kk. 40). ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವು ಆಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81). ಮಹರಥರ ಜವನಾಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಕಣೆ (Abh. P. 13, 71). ಕಣೆಯ ಸನ್ಧಾನಂ (ತುಡುವದು Śm. 92). See ಅಲರ್ಗಣೆ, ಕಮ್ಮಂಗಣೆ, ಕಬ್ಬಿಣೆ, ಕೂರ್ಗಣೆ, ಗಜಿಗಣೆ, ಪೆರ್ಗಣೆ, ಬಲ್ಗಣೆ; J. 7, 61; 12, 20. 27. — ಕಣೆಗಜಿ. -ಕಜ್ಜಿ. To rain arrows (J. 8, 29; 9, 16). — ಕಣೆಪೊಡು. -ತೊಡು. To put the arrow on the bow (Śśv. 4, 19). — ಕಣೆಯೆಱಿಪು. -ಏಱಿಪು. A wound made with an arrow (Abh. P. 13, 80). — ಕಣೆಪೋಗು. -ಪೋಗು. To become like a stick (Abh. P. 13, after 54).

ಕಣೆ kaṇĕ. 2. = ಕಣಿಯ, etc. ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡಿಯ ಸೀರೆಯ ಕಣೆ (ಸ್ತ್ರೀಕಟೀವಸ್ತ್ರವನ್ತ, ನೀವಿ, ನಿಱಿ Nr.).

ಕಣೆ kaṇĕ. 3. = ಕಸೆ 4. The heavy wooden roller which stands upright in the stone- or wood-mortar of an oil-mill and is turned round

by oxen (ಧ್ರುವ, ಯಷ್ಟಿ Mr. 213; My.; M.); a pair of such rollers used for a sugar-mill (My.).

ಕಣಿ kaṇĕ. = ಕಣ No. 5. *Long pepper.* 2, *cummin seed.*

ಕಣಿಗಿಲೆ kaṇĕgilĕ. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. ಜೆಂಗಣಿಗಿಲೆ (Šmd. 216, o. r. ಜೆಂಗಣಿಗಿಲ್).

ಕಣಿಯ kaṇĕya. A story, a tale (Râm. 6, 53, 54; Mhr., Kŏṅkaṇi ಕಾಣಿ; H. ಕಹಾನೀ).

ಕಣೆರಿ kaṇĕri. A prickly shrub, Zizyphus Oenoplia Mill. (St. & Pl.; Kŏṅkaṇi ಕಣೇರಿ).

ಕಣ್ಕಪ್ಪಟಿ kaṇ-kappaṭĕ. = ಕಣಕಪ್ಪಡಿ, etc. (My.).

ಕಣ್ಕಪ್ಪಡೆ kaṇ-kappaḍĕ. = ಕಣ್ಕಾವಲಿ, etc. (B. 3, 27; My.).

ಕಣ್ಣು kaṇču. = ಕಣಿನು. See ಕಡೆಗಣ್ಣು, ಕಸುಗಣ್ಣು.

ಕಣ್ಣ kaṇṇa. 1. Tbh. of ಕಣ್ಣ (Šmd. 338, o. r. ಕುಣ್ಣ = ಕುಣ್ಣ). An iron style used for writing on palm-leaves (C.). 2, the neck of a vessel (C.). ದಣ್ಣಿಗಂಜುವ ಬಣ್ಣನ್ ಒಡಕುಹುರುವಿಯ ಕಣ್ಣ (Dp. 54). 3, another form of ಕಣ್ಬಕ. See Prv. s. ದಣ್ಬು.

ಕಣ್ಣ kaṇṇa. 2. = ಕರಟ 2. (My.).

ಕಣ್ಟಕ kaṇṭaka. = ಕಣ್ಣ No. 3, ಕಣ್ಬಿಯ. *A thorn; the point of a needle or pin* (ಮುಳ್ Nn. 39; ಮುಳ್ಳು 81). 2, *the erection of the hair of the body* in thrilling emotions (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚನ 39). 3, *a troublesome person, a foe* (ಆರಾತಿ, ಹಗೆ 39). 4, any annoyance or source of vexation; an obstacle, an impediment; sin (ಕಲ್ವಿಷ, ಪಾಪ 39); war (ಆಹವ, ಕಾಳಿಗ 39); danger, peril (J. 9, 31; C.; see ಪ್ರಾಣ-). 5, a hunter (ಲುಬ್ಧಕ, ವೇಡ 39). ಬನ್ದ ಕಣ್ಬಕವು ನಿವಾರಣವಾಯಿತು (B. 4, 63). See Prv. s. ಮಣ್ಬಿನ.

ಕಣ್ಟಕಛೇದ್ಯ kaṇṭaka-čhêdya. The cutting of thorns. See ಕೊರ್ಜು.

ಕಣ್ಟಕದ್ವಾರ kaṇṭaka-dvâra. = ಕಣ್ಬಿಯಬಾರ. (Šmd. 384). An impeding door, etc.

ಕಣ್ಟಕಫಲ kaṇṭaka-phala. *The jack tree, Artocarpus integrifolia* Lin.

ಕಣ್ಟಕಾರಿ kaṇṭa-kârî. = ಕಣ್ಬಕಾರಿಕೆ No. 1. (My.; St. & Pl.; Sk.).

ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ kaṇṭa-kârikĕ. *A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd. 2, ಅಣ್ಣಾಳಗಿಡ (G.).

ಕಣ್ಟಕಿ kaṇṭaki. What is prickly: an awn (ಊಬು Mr. 110). 2, N. of a plant (ತಣ್ಣಸು Mr. 121). 3, N. of another plant (ಕುಟಿಲೆ Mr. 147). 4, a troublesome, vexatious woman (J. 5, 61).

ಕಣ್ಟಲೆ kaṇṭalĕ. = ಕಣ್ಬಾಳ, ಕಣ್ಬಾಳೆ, ಕಣ್ಬೆಲ್ಲ. A double bag carried across a beast (C.; Mhr. ಕಣ್ಹಾಳ; Tĕ. ಕಣ್ಬಾಲ, ಕಣ್ಬಲ; T. ಕಣ್ಡಾಳ). See B. 4, 184; 5, 125.

ಕಣ್ಟಳಿಸು kaṇṭaḷisu. To recoil, to shrink (Kâvy. III, 3, 104); to rear; to prance (Rśv. 13, 91; Tĕ. ಕಣ್ಟಿ, ಕಟ್ಟರ = ನಾಟ್ಯಭೇದ).

ಕಣ್ಣಾಳ kaṇṭâḷa. = ಕಣ್ಟಲೆ, etc. (My.).

ಕಣ್ಣಾಳೆ kaṇṭâḷĕ. = ಕಣ್ಣಾಳ. (My.).

ಕಣ್ಟಿ kaṇṭi. = ಕಟ್ಟಿ. See ನೀರುಗಣ್ಟಿ.

ಕಣ್ಟಿ kaṇṭi. 1. A species of Solanum. 2, the Acacia catechu and other thorny plants. 3, any thorny shrub, a thorny shrubbery (C.; see ನಿಡಗಣ್ಟಿ). 4, thorny; vexatious, annoying.

ಕಣ್ಟಿ kaṇṭi. 2. Tbh. of ಕಣ್ಬಿ. A gold wire with a golden plate attached, being an ornament for the neck and breast of men (and women, C.).

ಕಣ್ಟಿಕೆಫಲ kaṇṭika-phala. *The jack tree, Artocarpus integrifolia.*

ಕಣ್ಟಿಕೆ kaṇṭikĕ. = ಕಣ್ಬಿಕೆ 3. (My.).

ಕಣ್ಟಿಕೆ kaṇṭikĕ. Tbh. of ಕಣ್ಬಿಕೆ (Šmd. 338. 357, where o. r. ಕಣ್ಬಿಗೆ).

ಕಣ್ಟಿಗ kaṇṭiga. = ಕಟ್ಟಿ. See ನೀರುಗಣ್ಟಿಗ.

ಕಣ್ಟಿಗೆ kaṇṭigĕ. See ಕಣ್ಬಿಕೆ.

ಕಣ್ಟಿಯಬಾರ kaṇṭiya-bâra. Tbh. of ಕಣ್ಬಕದ್ವಾರ (Šmd. 384).

ಕಣ್ಟಿಸು kaṇṭisu. (Šmd. 273 Mdb.). To straiten; to distress (Bh. 3, 18, 35; *cf.* ಕಟ್ಟು 2).

ಕಣ್ಟು kaṇṭu. 1. An offset in the wall of a well; an offset (or set-off) at the foot of a wall;—the foot of any vase-shaped vessel;—the rim of a vessel;—a flight of stairs leading down to the water of a well (My.; *cf.* ಕಟ್ಟು 3, ಕಡೆ 1).

ಕಣ್ಟು kaṇṭu. 2. = (ಕನರು No. 1), ಕೆಮುಟು, ಕಾಟ 3, etc. (My.; *cf.* Sk. ಕಟು).

ಕಣ್ಟ್ಯಾಯ kaṇṭrâya. = ಕಣ್ಬೀರಾಯ. (My.).

ಕಣ್ಟ್ಲೆ kaṇṭlĕ. = ಕಣ್ಟಲೆ, etc. (My.).

ಕಣ್ಠ kaṇṭha. = ಕಣ್ಣ No. 1 & 2. *The throat, the forepart of the neck* (ಕೊರಳು Nn. 49; ಕನ್ಧರ, ಕೊರಳು 51). 2, the neck (of a vessel). 3, an iron style for writing on palm leaves (ಪತ್ರ Mr. 359; the true form is ಕಣ್ಣ). 4, sound, especially guttural sound (ನಾದ, ಧ್ವನಿ 51). 5, the body (ಸಂಹನನ, ದೇಪ 51). 6, proximity (ಸಮೀಪ 51). 7, a shore or bank (ತಟ, ದಡ 51). See Prv. s. ಹುರುಳಿ.

ಕಣ್ಠಗತ kaṇṭha-gata. Being at or in the throat; come to the throat, as the breath or soul of a dying person. (My.).

ಕಣ್ಠಗರಲ kaṇṭha-garala. Śiva (My.).

ಕಣ್ಠಪಾಠ kaṇṭha-pâṭha. Learning by rote or by heart (My.).

ಕಣ್ಠಭೂಷೆ kaṇṭha-bhûshĕ. *A collar or short necklace.*

ಕಣ್ಠಮಾಲೆ kaṇṭha-mâlĕ. (Šmd. 386; Kk. 96). A necklace.

ಕಣ್ಠಲಗ್ನ kaṇṭha-lagna. Fastened round the throat; embracing. (My.).

ಕಣ್ಠಶೋಷ kaṇṭha-śôsha. Aridness of the fauces; fruitless expostulation, vain talk. (My., also as ಕಣ್ಠಶೋಷಣ).

ಕಣ್ಠಸೂತ್ರ kaṇṭha-sûtra. The cord worn by wives round their throat (My.; Tĕ.); the sacrificial thread (My.).

ಕಣ್ಠಿ kaṇṭhi. = ಕಣ್ಬಿ 2. A collar, a necklace (Sk.) ಮುತ್ತಿನ ಕಣ್ಬಿ (My.; Si. 218). ಹೊಳ್ಕುಟಿ ತನಕ ಜೋತಾಡುವ ಮುತ್ತಿನ ಕಣ್ಠಿ (ಉರಸೂತ್ರಿಕೆ, ಪ್ರಾಲಮ್ಬಿಕೆ G.). 2, a female who has a throat—(J. 6, 22).

ಕಣ್ಠಿಕೆ kaṇṭhikĕ. ಕಣ್ಠಿಕಾ.=ಕಣ್ಬಿಕೆ. *A single string of pearls* (ಏಕಾವಲಿ, ಒನು ಸರಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಹಾರಂ Mr. 338).

ಕಣ್ಠಿತ kaṇṭhita. Mourned about; longed for. See ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ.

ಕಣ್ಠೀರವ kaṇṭhī-rava. Roaring from the throat: *a lion.* 2, an elephant in rut. 3, a pigeon. — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯ. N. of a Mysore king. — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ವರಹ. A pagoda worth ten gold fanams (My.). — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ಹಣ. A gold fanam (4⅞ Anas, My.). — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ಹೊನ್ನು. A gold coin that is the half of a kaṇṭhīravarâya's varaha (My.).

ಕಣ್ಠೀರಾಯ kaṇṭhī-rāya. = ಕಣ್ಠೀರವರಾಯ. — ಕಣ್ಠೀರಾಯವರ ಹ. = ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ವರಹ. (My.; Tē., Tu.). — ಕಣ್ಠೀರಾಯ ಹಣ. = ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ಹಣ. (My.).

ಕಣ್ಠೀಸರ kaṇṭhī-sara. = ಕಣ್ಠೀ. (My.; Si. 218).

ಕಣ್ಠ್ಯೋಷ್ಠ್ಯ kaṇṭha-ôshṭhya (sic!). The vowels ಒ, ಓ and ಔ (Šmd. 66 Cm.; My.).

ಕಣ್ಡ kaṇḍĕ-a15. **1.** = ಕಣ್ಡ್ಯ, ಕಣ್ಡ್ಯೆ. Didst thou, or doest thou, (not) see? is it not so? (Bp. 38, 6. 7).

ಕಣ್ಡ kaṇḍa. 2. Flesh, meat (My.; Tē. ಕಣ್ಡೆ; *cf.* ಕಪ್ಪ 6). ಕಣ್ಡವಂ ತಾಳಿನೆ (ಹರೂಟ Mr. 217). ಕಣ್ಡದಿಣ್ಡಿ (Abh. P. 14, 7). ಕಣ್ಡದಿಣ್ಡಿಯಂ ತೆಗೆ ತೆಗೆದು ಇಟ್ಟುದು (Rāv. 5, 117). ಹಾವಿಯೊಳ್ ಊದಿದನ್ ಒರ್ವಂ, ಬೂದಿ ಕರಂ ಪಾಱಿ, ಕೆಣ್ಡಮಂ; ಕಣ್ಡಮ್ ಇದೆನ್ದು, ಆದರಿಸಿ, ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕಂ, ಮೀದುದು ಅದಂ ಕಾಗೆ (9, 26). See ಮಿತಾ-. — ಕಣ್ಡ ವಿಡು. -ಇಡು. To gather flesh, to grow stout (My.; Tē. ಕಣ್ಡೆ ಪೆಟ್ಟು).

ಕಣ್ಣ kaṇḍa. 1. = ಕಣ್ಣಾ. Tbh. of ಖಣ್ಡ (Šmd. 338). See ಕಳ್ಕಣ್ಣ, ಕರ್ಗಣ್ಣ, ಬೊಕ್ಕಣ್ಣ, ಸಿರಿಕಣ್ಣ. — ಕಣ್ಣ ತುಣ್ದು. dupl. Piecemeal (My.). 2, cutting and breaking off, discarding further talk. ಕಣ್ಣ ತುಣ್ದು ಮಾತಾಡು, to speak so that further talk or argument becomes futile (an expression especially used in favor of truth, S. Mhr.). — ಕಣ್ಣವಲೆ. -ಬಲೆ. A net composed of different pieces (Bh. 3, 13, 23; Rāv. 5, after 114). — ಕಣ್ಣಸಕ್ಕರೆ. Sugarcandy (My.).

ಕಣ್ಣ kaṇḍa. 2. = ಕಾಣ್ಡ. See ಕಣ್ಡಪಟ.

ಕಣ್ಡಗ kaṇḍaga. = ಕಣ್ಡಿಗ, ಕಣ್ಡುಗ q. v. (C.; B. 3, 46. 117; 5, 312).

ಕಣ್ಡಣೆ kaṇḍaṇĕ. (fr. ಕಡು 1). = ಕಣ್ಡನೆ. Final settlement; treaty; capitulation (My.). — ಕಣ್ಡಣೆಪತ್ರ. A paper of settlement (My.). — ಕಣ್ಡಣೆಹಣ. A fixed sum (My.).

ಕಣ್ಡನೆ kaṇḍanĕ. = ಕಣ್ಡಣೆ. (My.).

ಕಣ್ಡಪಟ kaṇḍa-paṭa. Tbh. of ಕಾಣ್ಡಪಟ (Šmd. 356, o. r. ಕಣ್ಡಪಡ).

ಕಣ್ಡಪರ kaṇḍa-paḍa. Tbh. of ಕಾಣ್ಡಪಟ (Šmd. 380, o. r. ಕಣ್ಡಪಟ).

ಕಣ್ಡರೆ kaṇḍarĕ. *A principal vessel or artery of the body;* a sinew (ಕೊರಳ ಹೆನ್ನರ Hlâ.; ಹೆನ್ನರ Mr. 398).

ಕಣ್ಡಲಿ kaṇḍali. A kind of bill-hook or cleaver (S. Mhr.).

ಕಣ್ಣಾ kaṇḍâ. = ಕಣ್ಣ 1. ಕಣ್ಣಾ ತುಣ್ದು. = ಕಣ್ಣ ತುಣ್ದು. (My.).

ಕಣ್ಡಿ kaṇḍi. 1. = ಕೆಣ್ಡಿ, ಗಣ್ಡಿ, (ಕರಾಮೆ, etc.). A chink; a hole; an opening (My.; M., Tu.; Tē. ಗಣ್ಡಿ). ಮೂತ್ರದ ಕಣ್ಡಿ, ಶ್ಲೇಷ್ಮದ ಕಣ್ಡಿ (Abhâ. 2, 71). ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಡಿ (ಚಕ್ರ, ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣು Si. 276). See Bp. 26, 31; 40, 69; ಅಮ್ಬುಗಣ್ಡಿ, ಕಣ್ಣುಗಣಿ, ನುಸುಳುಗಣಿ, ಬಿಳಕಣ್ಣಿ, etc.; Prv. s. ಖಣ್ಡ 5. — ಕಣ್ಡಿವಲ್. -ಪಲ್. A tooth that stands somewhat apart (from the other ones, Bp. 51, 54). — ಕಣ್ಡಿಹಲ್ಲು. = ಕಣ್ಡಿವಲ್. (My.).

ಕಣ್ಡಿ kaṇḍi. 2. The capital of Ceylon, Candy (T.; B. 4, 206).

ಕಣ್ಡಿ kaṇḍi. A measure of (capacity and) weight (Si. 327; My. = 20 maunds or 28 lbs.; S. Mhr.; Mhr. ಖಣ್ಡಿ: in Bombay of 20 Bombay maunds, or, for particular substances, 8 maunds; at Poona of 20 Poona maunds; T. ಕಣ್ಡಿ, ಕಣ್ಡಿಲ್, a certain weight, at Madras equal to 500 lbs.; M. ಕಣ್ಡಿ, a weight of 500 lbs.; Tē. ಖಣ್ಡಿ, the Indian ton, which for tobacco is 480 pounds, for metals and hardware 500, for sugar, dates and soft goods 560; Mg., M. also: a certain timber-measure). See Prvs. s. ಮಣ.

ಕಣ್ಡಿಕೆ kaṇḍikĕ. (fr. ಕಡಿ 4). A piece (ತುಣ್ದು Kk. 74).

ಕಣ್ಡಿಕೆ kaṇḍikĕ. 2. A stalk or stem (ನಾಲ, ಕಾಣ್ಡ Hlâ.; *cf.* ಕಣಿಕೆ).

ಕಣ್ಡಿಕೆ kaṇḍikĕ. 3. = ಕಣ್ಟಿಕೆ, ಕಣ್ಡುಲ. A ball of thread, a roll of thread on a small stick or straw, which is put into the weaver's shuttle (C.; Tē. ಕಣ್ಣೆ; T. ಕಣ್ಡು). ನೂಲು ಕಣ್ಡಿಕೆಯನ್ ಇರಿಸಿ ನೀಯುವ ಕೊಬಿವ (ವೇಮ, ವಾಯದಣ್ಣ Si. 343, sic!). — ಕಣ್ಡಿಕೆಮುಳ್ಳು. The long thorns of certain sticks on which weavers place wet kaṇḍikĕs to dry (C.).

ಕಣ್ಡಿಗ kaṇḍiga. = ಕಣ್ಡಿಗ, etc. (My.).

ಕಣ್ಡಿತ kaṇḍita. (often written and pronounced ಖಣ್ಡಿತ). (fr. ಕಡಿದು or ಕಡು 1). Firmness, positiveness, peremptoriness, strictness, certainty (C.; Tē. ಖಣ್ಡಿತ; T. ಕಣ್ಡಿದ; ಸಿಣ್ಟಯ G.). ಕಣ್ಡಿತದ ಮನ್ತ್ರಪೂರಿತಹವಿಯನ್ ಅರ್ಪಿದು ಎಂಜಲಿಪುದೆ ವಾಯಸಂ? (J. 18, 46). — ಕಣ್ಡಿತವಾತು. A decisive, last word (C.). — ಕಣ್ಡಿತವಾಚಿ. A positive, true speech or word. ಇದುವೇ ಕಣ್ಡಿತವಾಚಿ ಆಹುದು (Jns. 42, 12). — ಕಣ್ಡಿತವಾಡಿ. One who speaks truly or justly (My.).

ಕಣ್ಡಿಸು kaṇḍisu. To settle, especially the price of a thing (S. Mhr.; Tē. ಖಣ್ಡಿಂಚು; T. ಕಣ್ಡಿ). ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಣ್ಡಿಸು, fix the price of this book! (S. Mhr.).

ಕಣ್ಡು kaṇḍu. 1. P. p. of ಕಾಣ್ 1, ಕಾಣು.

ಕಣ್ಡು kaṇḍu. 2. = ಕಣ್ಡಿಕೆ 3. (My., occasionally; T.; see ನೋಲು-).

ಕಣ್ಡು kaṇḍu. *Scratching; itching; the itch* (ಖರ್ಜ, ಮೈಯ್ಯ ತಿವಿರು Mr. 384).

ಕಣ್ಡುಕ kaṇḍuka. = ಕಸ್ತುಕ, ಕನ್ನುಕ. (Si. 231, *only* Si.).

ಕಣ್ಡುಗ kaṇḍuga. = ಕಣ್ಡಿಗ, etc. A measure of capacity: twenty kŏḷagas (ಖಾರಿ Nr.; My.; Si. 329; ಕಾಖು Mr. 206; see Mr. s. ಪಾಗ and ಖರ್ವ), from 20 to 32 hêṟus (a hêṟu = 128 sêru, S. Mhr.);—a weight of from 20 to 28 maunds (a maund = 48 sêru, S. Mhr.). ಆಯ್ಕುಣ್ಡುಗಂ (Šmd. 224). ಕಣ್ಡುಗ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಯಿ (ಖಾರೀಕ Nr.). ಒನ್ದು ಕಣ್ಡುಗ ಬೀಜವರೀ ನೆಲವು (ಖಾರೀಕ Si. 302). ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಣ್ಡುಗ (ವಾಹ 329). ಕಡ್ಡಿ ಕಣ್ಡುಗಸೀರು ತಱು ಬುವದು.—ಕಣ್ಡುಗ ಉಗ್ಗೋರ ಮನೆಗೆ ಕಡನ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಾರು?—ಕತ್ತೆಯ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಡುಗ ಹಾಲಿದ್ದಲೇನು?—ಕಣ್ಡುಗ ಹಾಲಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಬೊಟ್ಟು ಹೆಪ್ಪು (Prvs.). See Bp. 9, 21; 23, 37; ಮೂಗ ಕಣ್ಡುಗ.

ಕಣ್ಣೂತಿ kaṇḍûti. *Scratching; itching; the itch.*

ಕಣ್ಣೂತಿಕರ್ಷಣ kaṇḍûti-karshaṇa. Rubbing or scratching what itches or the itch. See ತುಱಿಸು.

ಕಣ್ಣೂಯನ kaṇḍûyana. *Scratching; itching; the itch.*

ಕಣ್ಣೂಯಮಾನ kaṇḍûyamâna. Scratching. (My.).

ಕಣ್ಣೂಯೆ kaṇḍûyĕ. *Scratching; itching; the itch.*

ಕಣ್ಣೂರೆ kaṇḍûrĕ. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಕಣ್ಡೆಯ kaṇḍĕya. 1. (fr. ಕೆಡೆ 4). A kind of sword (Râm. 3, 6, 41; 5, 3, 61; 6, 13, 6). ಕಣ್ಡೆಯವನ್ ಉಱಿ ಝುಳುಪಿಸುತ್ತಂ ಮಣ್ಡೆಯಂ ಜೊಡದುಂ (Bp. 27, 55). ಕಣ್ಡೆಯದ ಮೊಳೆ (a point or horn like a sword) ನೆಡಿಪ ಖಡ್ಗದ ಹಿಣ್ಡುಗಳ ತೋಱಿಸುವೆಂ (Bh. 3, 13, 18).

ಕಣ್ಡೆಯ kaṇḍĕya. 2. (fr. ಕಡು 1). Greatness, large extent (*cf.* ಕಡೆ). ಏವೇೞಿವೆನು ಪಾಣ್ಡುವಿನ ಕಣ್ಡೆಯಸಿರಿಯ ಸಡಗರವ? (Bh. 1, 4, 6). ತನಗೆ ಇರದೆ ಕಣ್ಡೆಯದ ಸಿರಿ? (1, 8, 60).

ಕಣ್ಡೋಲ kaṇḍôla. A basket for holding grain, made of bamboo or canes; any place in which provisions are kept, a store-room. 2, a camel.

ಕಣ್ಡೋಲವೀಣೆ kaṇḍôla-vîṇĕ. *A lute of the Čâṇḍâlas, a vulgar lute.*

ಕಣ್ಣಕಪ್ಪಡಿ kaṇṇa-kappaḍi. = ಕಣಕಪ್ಪಡಿ, etc. (C.). **2,** the Indian goat-sucker, Caprimulgus indicus (Bd.).

ಕಣ್ಣಿ kaṇṇi. A rope, a cord; a neck-rope (ನನ್ನಿನ, ದಾಮನಿ, ದಾಮನ, ಅಮ್ಬಣ, ಈಕ್ಷಣ, ಅಕ್ಷಿ Hlâ., Nr.; ಯೋತ್ರ, ಹಗ್ಗ Mr. 371; ದಾಮನಿ Si. 323; Śśv. 3, 23; C.; T.; Tu.: fibre, *cf.* ಕಯಱು). ಉರುಳ್ ಕೋಲ್ ಕಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬನ್ಧನೋಪಕರಣಂಗಳ್ (ವಿತಂಸ Nr.). See ಕಾಲು-, ಕಾಲುಗಣ್ಣಿ, ಬಲ್ಗಣ್ಣಿ. — ಕಣ್ಣಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A net which is drawn together by means of two ropes (Bh. 1, 20, 52; 3, 19, 46).

ಕಣ್ಣಿಲಿ kaṇṇili. See s. ಕಣ್ 1.

ಕಣ್ಣೀರ್ kaṇṇir. See s. ಕಣ್ 1.

ಕಣ್ಣು kaṇṇu. = ಕಣ್ 1, etc. (ದೃಕ್, ದೃಷ್ಟಿ, ನೇತ್ರ, ಲೋಚನ, ಚಕ್ಷು, ನಯನ, ಅಮ್ಬಕ, ಈಕ್ಷಣ, ಅಕ್ಷಿ Hlâ.; Si. 214. 415; ಲೋಚನ Nn. 5; ನೇತ್ರ 8. 29; ಶುಕ್ಲ, ಅಕ್ಷಿ 32; ಅಕ್ಷ, ಅಮ್ಬಕ 37; ವಿಲೋಚನ 51. 65; C.; Bp. 18, 68. 69). ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು (ಚನ್ದ್ರಕ, ಮೀಚಕ Hlâ.). ಕೆಯ್ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವುನ್ದ ಆರ್ದ್ರ ಸೂಚಿಸುಱ (ಸಂಜ್ಞೆ Nr.). ಕಣ್ಣಿನ ಮಧ್ಯ (ತಾರ, ದೃಗುಮಧ್ಯ Nn. 40). ಬಿಳುವು ಮಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣಾವಳು (ವಾಮಲೋಚನೆ); ಮೈಳಿಗಣ್ಣಿನವನು (ವಲಿರ, ಕೇಕರ Nr.). ಕಲ್ಲಿಂಗೆ (Bp. 18, 67). ಕಣ್ಣಲಿ (18, 71). ಒಳ್ಳೇ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳು (ವಾಮಲೋಚನೆ Si. 182). ಕಣ್ಣಿನ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕುವದು (ಭ್ರುಕುಟಿ 74). ಕಣ್ಣಿನ ಸಿಡ್ಲು (ದೂಷಿಕೆ 206). ಕಣ್ಣಿನ ಗುಡ್ಡು (ಕನೀನಿಕೆ, ತಾರಕೆ 214). ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವ ನೀರು (ಅಶ್ರು, etc. 214). ಕಣ್ಣಿನ ಕೂದಲು (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ 437). ಕಣ್ಣ ಜೆಪ್ಪೆ (ವರ್ತ್ಮನ್ 437). ರೋಗದಿನ್ದ ಕೊದಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು (ಜುಲ್ಲ, ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷ 202). ನವಲುಗ ಜಿಯ ಕಣ್ಣು (ಚನ್ದ್ರಕ 177). ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣು (ಅಧಿಷ್ಠಾನ 438; ಅಕ್ಷ 461). ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ನಡುತೂಬು (ನಿಣ್ಡಿಕೆ, ನಾಭಿ 276). ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣು, etc. (ರಥಾಂಗ 276). ಬಣ್ಡಿಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಆಷ್ಟು ಸೇರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಲೋಹದ ಬಳೆ (ನೇಮಿ 276). ಬಲೆಯ ಕಣ್ಣು; ಹೊರಸಿನ ಕಣ್ಣು (C.). ಸೂಚಿಯ ಕಣ್ಣು (B. 4, 158). ಹೇನವಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಜುಗ ಬೆಳದ ಕಣ್ಣು (Dp. 54). ಕಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಮಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. — ಕಣ್ಣು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ ದೈವ ಮತೀ ಕೊಟ್ಟಿತು (Prvs.). ಕಣ್ಣಿಲಿ ನಾನು ಇನ್ದಿನ ತನಕ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 5, 131). ಆತಿವೇಗದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆಱಿಯುವದು (5, 132). ಸುಮ್ಮನೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ನವ್ಪ ವಾರದು (5, 179). — ಕಣ್ಣಂಜಿಕೆ. -ಅಂಜಿಕೆ. Fright caused by looks. ಕಣ್ಣಂಜಿಕೆ ತೋಱಿಸು, to frighten by one's looks (C.). — ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬು. ಕಣ್ಣು ತುಮ್ಬಾ. = ಕಣ್ತುಮ್ಬು. (C.; B. 3, 81). ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬಾ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು, to sleep soundly (C.). — ಕಣ್ಣ ಮಱಿ. = ಕಣ್ಮಱಿ, q. v. (C.; B. 4, 72). — ಕಣ್ಣಂ. -ಱಂ. = ಱಂ 7. (My.). — ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತರು. = ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ತರು. (My.). — ಕಣ್ಣಳತೆ. -ಅಳತೆ. The distance which the eye can see (Râm. 30, 12). — ಕಣ್ಣಾಣೆ. -ಆಣೆ. By my eyes! (a swearing formula, C.). — ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣು. To appear to the eye (C.; B. 4, 65). — ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ತರು. = ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತರು. To bring tears into the eye, to begin to weep (S. Mhr.; B. 4, 201; 5, 156). — ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬರ್. = ಕಣ್ಣಿವರ್. Also: to become significant or deserving to be considered, to become worthy of observation or adoration. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಪನ್ನರ್ದುಂ (ಲೋಚನಗೋಚರ, ವನ್ನಸನ Nn. 87). — ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳು. To come into view (C.; B. 3, 6; 4, 37. — ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟನವ. -ಕಟ್ಟಿನ ಅವ. A juggler (C.). — ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟು. 1. or ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟುವಁದ್ಯೆ. = ಕಣ್ಣು ಗಟ್ಟು. Juggling; magic (C.). — ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟು. 2. To shut, or blind, or bewitch the eyes; to deceive or impose upon (My.). — ಕಣ್ಣು ಕಾಣ್. -ಕಾಣು. = ಕಣ್ಗಾಣ್. The eye to see. ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವಲ್ಲಿ ವೇ? (B. 2, 21). ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವಲ್ಲಿ (2, 38). ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಮನ್ನೇನು? ಮಸಿಯೇನು? (Prv.). 2, to see with one's eyes (*cf.* ಮನಗಾಣ್). ಆಜ್ಞಾನಿಗಳಿರಾ! ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿರೆ? (Bp. 58, 33). — ಕಣ್ಣು ಕಸಿ. To assume an angry look (C.). — ಕಣ್ಣುಕಸುರು. = ಕಣ್ಣಿಸುರ್. An evil eye (C.). — ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕು. The eye to be dazzled, as by the rays of the sun (C.). — ಕಣ್ಣುಕುಟಿಕೆ. = ಕಣ್ಮುಟಿಗೆ. An imposthume on the eyelids (My.). — ಕಣ್ಣುಕುಣಿಕೆ. = ಕಣ್ಮುಣಿಕೆ. (C.). — ಕಣ್ಣುಕ್ಕದುರು. The socket of the eye (My. occasionally). — ಕಣ್ಣು ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Binding or bewitching the eye (ನೇತ್ರಬನ್ಧ Mr. 226). — ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. An axle-box. ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡಿ, etc. (ಅಪಸ್ಕರ Si. 276). — ಕಣ್ಣು ಗಣಾ. -ಕಾಣು. = ಕಣ್ಣು ಕಾಣು. (My.; ನೋಡು G.). ಕಣ್ಣುಗಣ್ಣನ್ನ (ಅಪರೋಕ್ಷ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.). ಕಣ್ಣುಗಣ್ಣದ್ದು (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.). — ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿ. = ಕಣ್ಣುಗುಡು. (S. Mhr.). ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿ (ತಾರೇಕೆ, ಈಷೀಕೆ G.). See ಗುಡ್ಡಿ. — ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡು. = ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿ. An eye-ball; the pupil of the eye (ತಾರಕೆ, ಕನೀನಿಕೆ Si. 214; ತಾರೆ 449; ತೆ. ಕನು). ಅನೆಯ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡು (ಈಷೀಕೆ, ಅಕ್ಷಕೂಟಕ 270). — ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ. = ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿ. (My.). — ಗಣ್ಣುಗೊಮ್ಬೆ. The pupil of the eye (C.). — ಕಣ್ಣು ಚಮುಟು. = ಕಣ್ಣು ಚಪ್ಪಟು. (My.). — ಕಣ್ಣು ಚಪ್ಪಟು. To press the eyelids together, as a sign (My.); — the pressing together of the eyelids, as a sign (C.). — ಕಣ್ಣು ಜೂಟು. The line of sight (S. Mhr.). 2, an expedient or means indicated with the eye (My.). — ಕಣ್ಣು ತುಮ್ಬು. = ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬು. (My.). — ಕಣ್ಣುನೂತಿ. Lachrymalis fistula (My.). — ಕಣ್ಣುನೋವು. Pain of the eye (C.). — ಕಣ್ಣುಪಟ್ಟು. An external application to alley inflammation in the eyes (My.). — ಕಣ್ಣುಪರೆ. = ಕಣ್ಣರೆ. (C.). — ಕಣ್ಣುಪಿಚ್ಚು. Rheum of the eye (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣು ಪಿಸರು. = ಕಣ್ಣುಪಿಚ್ಚು. (My.). — ಕಣ್ಣುಪ್ಪಟ್ಟು. A blind put on the eyes of bullocks when working at the oil-mill (C.). — ಕಣ್ಣು ಬಡಿ. To shut the eyelids. ಕಣ್ಣು ಬಡಿಯುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ನಿಮಿಷ G.). — ಕಣ್ಣುಬೀಜ. A certain seed used as an eye-medicine (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣುಬೇನೆ. = ಕಣ್ಣುನೋವು. (C.). — ಕಣ್ಣುಬೊಟ್ಟು. A pair of silver-eyes, put over the eyes of village-idols by worshippers (C.). — ಕಣ್ಣು ಮುಂಜು. Dimness of sight (C.). — ಕಣ್ಣುಮಣಿ. A stone used to rub

inflamed eyes with (My.). — ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚ ಳಿಕೆಯಾಟ. -ಆಟ. = ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೆಯಾಟ. (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೆಯಾಟ. -ಆಟ. = ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ. (C.). — ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ. A kind of blind-man's buff (My.). — ಕಣ್ಣು ಮುಟ್ಟ. So that (it) touches the eye (ಕಣ್ಣಾರೆ G.). — ಕಣ್ಣು ಮೆತ್ತು. The state of the eye being sealed up with purulent matter (C.). ಕಣ್ಣು ಮೆತ್ತು ಹಾಕು, the eye to be sealed up by such matter (C.). — ಕಣ್ಣುರುಪು. -ಉರುಪು. Burning of the eye (C.). — ಕಣ್ಣುಸನ್ನೆ. A sign made with the eye (C.). — ಕಣ್ಣು ಸಿಳ್ಳು. Rheum of the eye (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣು ಸುಡುವು. A slight view of (C.). — ಕಣ್ಣು ಸೋಗೆ. A line proceeding from the outer corner of the eye. — ಕಣ್ಣು ಸೋಗೆಗಚ್ಚೆ ಬೊಟ್ಟು. The figure of a crescent tattooed at the outer corner of the eye of women (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬು. The eyebrow (My.; Si. 66). — ಕಣ್ಣು ಹೂವು. A white spot on the eye-ball (My.). — ಕಣ್ಣು ಹೋಗು. The eye to lose the power of seeing (My.). ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೋದವು (B. 5, 177). — ಕಣ್ಣೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To lift up the eyes (My.). ಅವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ (B. 4, 74). ಅವರು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಸಹ ನೋಡ ದಾರದು (4, 215). — ಕಣ್ಣೆವೆ. -ಎವೆ. See ಕಣ್ಣೆವೆ s. ಕಣ್ 1. ಕಣ್ಣೆವೆ ಬಡಿಯದವರು (ಅನಿಮಿಷರು G.). ಕಣ್ಣಿವೆ ಬಡಿಯೋಣ (ಸ್ವಪ್ನ G.). — ಕಣ್ಣೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The eyes to cause trouble or to pain, as on account of grits in them (C.).

ಕಣ್ಣುಕಪಟೆ kaṇṇu-kapaṭe. = ಕೆಣಕಪ್ಪಡಿ, etc. (My.).

ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಟ kaṇṇu-kappaṭa. = ಕಣ್ಣುಕಪಟೆ. (My.).

ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಟೆ kaṇṇu-kappaṭe. = ಕಣ್ಣುಕಪಟೆ. (My.).

ಕಣ್ಣೆ kaṇṇe. = ಕರಸೆ. A clot, a lump, as of jaggory, flesh, curds, etc. (C.).

ಕಣ್ವ kaṇva. N. of a rishi. 2, sin, evil. (My.).

ಕತ್ kat. = ಕೆರೆ 4. A stone. — ಕತ್ತಾಬೆ. The Barbadoes aloe, Aloe barbadensis Mill. (St. & Pl.; My.; T. ಕಲ್ಲಾಬ್ಬಿ, *i. e.* ಕಲ್-ತಾಬ್ಬಿ; M. ಕಲ್ಲವಾಡಿ, ಕಲ್ಲಾರ್ವಾಡಿ; Tē. ಕಲುಬಂದೆ, T. ತಾಬ್ಬಿವರುಕ್ಕು, aloe). See ಆನೆ-. 2, the small aloe, Aloe litoralis Koen. (My.).

ಕತ kata. 1. (Tbh. of ಕೃತ?). Cause; reason (ಕಾರಣ Śmd. 20; Grj. 7, 50; Bp. 5, 32; Śāv. 8, 111; Tē. ಕತ, ಕತನಿ). ಸರಸಿಜಾನನೆ, ನಿನ್ನ ಕತದಂ ಬದುಕಿದೆನು (Bp. 49, 29). ತನ್ನ ಹೆದ್ದೆಲೆ ಕಡಿವಡೆದ ಕತದಿಂದ್ದ (54, 6).

ಕತ kata. 2. = ಕೊತ. An imitative sound. (Mhr. ಖತ). — ಕತಕತಕತ್. The sound produced by boiling water, etc. (S. Mhr.).

ಕತಕ kataka. 1. The clearing nut tree, Strychnos potatorum Lin. (Sk.; ಚಿಲ್ಲು Mr. 141).

ಕತಕ kataka. 2. Tbh. of ಕೃತಕ. See ಗನ್ನಗತಕ, ಗಾಹು-.

ಕತಬೆ katabĕ. Recognisance, a writ of agreement, a written bond (C.; Mhr., H. ಕತಪಾ, ಕದಪಾ; Tē. ಕದಪಾ, ಕದುಪಾ; B. 5, 268).

ಕತರ್ಚಿ katarĕce. = ಕದಚಿರ್. Strife, contention (My.; H.).

ಕತಿ kati. (generally written ಖತಿ). (= ಕಾತಿ 1, q. v.). Anger, wrath, rage (ಕನಿಸು Ct. I, 16; T., M. ಕದ, anger, wrath; *cf.* ಕನಿ; ಕಯ್ 6?). ಕತಿ ಮೂಡಿ (Bp. 27, 40). ಕತಿ ಅಂಕುರಿಸಿ (51, 7). ಕತಿ ಮನಸಿದನು ಕಲಿಕರ್ಣ (Bh. 8, 23, 25). See Prv. s. ಮತಿ; Bh. 2, 10, 23. 25; 3, 18, 34; 4, 2, 56. 59; J. 4, 32; 8, 4; 9, 17; 12, 26. 27. 41; 13, 37. — ಕತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become angry, etc. (Bp. 18, 33; 24, 66; 53, 21; 56, 11; Bh. 8, 23, 25; J. 11, 38). ಕತಿಗೊಣ್ಡು ತಪಿಸುವ ಕೆ (ಆಕ್ರೋಶನ Si. 387). — ಕತಿಗೋಪ. -ಕೋಪ. A passionate wrath (Si. 69). — ಕತಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಕತಿಗೊಳ್. (Bp. 32, 57).

ಕತಿಪಯ katipaya. Several, some (ಹಲವು ಕೆಲವು Ct. I, 91).

ಕತೆ katĕ. Tbh. of ಕಥೆ (Śmd. 338; My.). See ಒಡಗತೆ, ಮುಂಗತೆ.

ಕತೆಗಾರಿ katĕ-gāra. A story-teller (C.).

ಕತ್ತ katta. — ಕತ್ತಗಾಲಿನ ಹಮ್ಬು. -ಕಾಲಿನ-. = ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ No. 2. (My.).

ಕತ್ತರಿ kattari. = ಕತ್ತಿ. Tbh. of ಕರ್ತರಿ (Śmd. 345; Ct. II, 99; ಚೇರಿ ಬಾಲ Ct. I, 76; ಕೃಪಾಣಿ, ಕರ್ತರಿ Si. 345; C.; Tē. ಕತ್ತೆರೆ). See B. 4, 148; 5, 123; ಇಲಿ-, ಎಲೆಗತ್ತರಿ, etc. 2, a beam in a mill by which its kaṇḍe is turned (ಬವರಿ Mr. 213; My.). — ಕತ್ತರಿಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A pickpocket (My.). — ಕತ್ತರಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಕತ್ತರಿ No. 1. (My.). — ಕತ್ತರಿ ಕಿಟ್ಟಿಸು. To hold or squeeze firmly, as with a pair of scissors (Bh. 2, 2, 97). — ಕತ್ತರಿದಱ. -ತಱ. To cut, as with scissors (J. 20, 50). — ಕತ್ತರಿಪಟ್ಟು. A hold or seizure, as with a pair of scissors (My.). — ಕತ್ತರಿಪಾವುಲಿ. An ornament of gold and gems worn (by males and females) near the top of the ear (My.; Tē.). — ಕತ್ತರಿಮಳಲು. Gravel with sharp corners (Bp. 31, 3). — ಕತ್ತರಿವಾಣಿ. -ಪಾಣಿ. Having a sword in his hand (Abh. P. 3, 48).

ಕತ್ತರಿಸು kattarisu. To cut with scissors or with scissor-like things, as teeth (C.; B. 4, 91); to cut in two; to cut; to cut off; to shear (C.; B. 5, 122; Tē. ಕತ್ತರಿಂಚು); to pick, to pilfer, to steal (My.; Tē.). ಕತ್ತರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಛಿನ್ನ, ಭಾತ, ಕೃತ್ತ, etc. Si. 382). ಆಯುಧಗಳಿನ್ದ ಕತ್ತರಿಸ ಕೂಡದ ಕವಚ (ನಿವಾತ 428). ಜಣ್ಡಿಕೆಯ ಕೂದಲನ್ ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕತ್ತರಿಸಿ (Bp. 14, 34). (ಕಬ್ಬು) ತುಣ್ಡು ತುಣ್ಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ (C. Bp. 11, 11). ಮಗುಬಿ ಕೂರಬ್ಬಿನಿನ್ದ ಎಱ್ಪು, ಪೋಪ ಅಮ್ಬನು ತ್ವರಿತದಿಂ ಕತ್ತರಿಸೆ (Rāghc. 17, 71). See Bh. 8, 23, 12; J. 4, 44; 7, 61; 12, 23. 27. 39. 49; 13, 40. 62; 14, 14. 16; 20, 14; 34, 17.

ಕತ್ತಲ್ kattal. ಕತ್ತಲು. = ಕತ್ತಲೆ, etc. (C.; Ant ಸು Si. 433). ಕತ್ತಲ ಹಕ್ಕ (ಜತುಕೆ, ಆಜನಪತ್ರೆ 175). ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲು ಬಿದ್ದು, ಏನೂ ಕಾಣದ ಹಾಗಾಯಿತು (B. 1, 21). ಕತ್ತಲೇ ಗುದ್ದಾಟ (Prv.). See ಕಾರುಗತ್ತಲು.

ಕತ್ತಲ kattala. = ಕತ್ತಲೆ. (S. Mhr.). ಆ ಹೊತ್ತಿನ ರಾತ್ರಿ ಕತ್ತಲವಿತ್ತು (B. 5, 165). ಕತ್ತಲದ ಕೋಣೆ (5, 205). See ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲ. — ಕತ್ತಲ ಕಟ್ಟು. To stand in the light (S. Mhr.). — ಕತ್ತಲ ಬಿಡು. To stand out of the light (S. Mhr.).

ಕತ್ತಲಿಸು kattalisu. = ಕಟ್ಟಲಿಸು. To become or be dark (Abh. P. 7, after 14; 10, 80; 13, 44; Grj. 9, 50; Bhâgavata 10, 18, 6; Abhâ. 5, 55; J. 4, 19; Tu. ಕತ್ತಲ್).

ಕತ್ತಲೆ kattalĕ. = ಕತ್ತಲ್, ಕತ್ತಲ, ಕರ್ತಲೆ, ಕಟ್ಟಲೆ. Darkness (ಧ್ವಾನ್ತ, ಅನ್ಧಕಾರ, ತಿಮಿರ, ತಮಸ್, etc. Hlâ., Nr., Si. 75; ತಿಮಿರ Nn. 12; ತಮ 26. 43. 85; ಧ್ವಂಗ, ತಿಮಿರ 45; ಅನ್ಧ, ಗಹ್ವರ 109; C.). ಕತ್ತಲೆಯನುಸ್ಯ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರೆ, ತಾಮಸಿ); ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ವಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ); ಹರಿವ ಕತ್ತಲೆ (ಆಪತಮಸ Nr.). ಕಾಣ ಬಾರದ ಬಲಿದ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ (Bp. 42, 31). ತೀವ್ರವಿದವು ಕತ್ತಲೆಗಳು (J. 17, 21). ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಇವೆ (4, 10). See J. 2, 65; 3, 18; 9, 13; 16, 37; 17, 20; 24, 67; 28, 63; 29, 38; C. Bp. 4, 7; B. 1, 27; ಅಗ್ಗತ್ತಲೆ, ಕಡುಗತ್ತಲೆ, ಕಾಗರ್ತತ್ತಲೆ, ಕಟ್ಟುಗತ್ತಲೆ, ಬಲುಗತ್ತಲೆ, ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲೆ, ವೋಡಗತ್ತಲೆ, ಹಗಲುಗತ್ತಲೆ, ಹೆಗ್ಗತ್ತಲೆ. — ಕತ್ತಲೆಗುದ್ದು. Strik-

ing (people) with the fist in darkness, N. of a play (My.; Bh. 1, 6, 2). — ಕತ್ತಲೆನಣಿಯ. -ಮಣಿ-ಅ3. He who is a jewel in darkness: the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಕತಿ Kk. 44 in two MSS., o. r. ಕಟ್ಟುಲೆವಗೆಯ).

ಕತ್ತಳ kattaḷa. (H., Mhr. ಕತ್ತಲ, slaughter; general havoc). — ಕತ್ತಳವನುವ್ವಳಿಗ. A horse so called (Bp. 59, 40).

ಕತ್ತಿ katti. Tbh. of ಕತ್ತ್ರಿ. A knife (excluding a pocket-knife, C.); a razor (C.); a sword (C.; J. 26, 6). (T., Tĕ., Tu.). ಆತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಮಸೆದಂ (Śmd. 159). ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಯೆಮ್ಬ ಕತ್ತಿ (Bp. 34, 33). ಕತ್ತಿಗೆ ಮೆತ್ತಿದ ಜೇನು. — ಬಂಗಾರದ ಕತ್ತಿಯಾದರೆ ರಕ್ತ ಬಾರದೇ? (Prvs.). See Si. 281. 289. 290. 303. 304; Prv. s. ಮತ್ತ. — ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟು. To gird on one's sword;—to be hostile, to be opposed to (My.). — ಕತ್ತಿಮತ. A religion established by the sword or by force (My.). — ಕತ್ತಿಪಡಿವೆ. The representation of a king at his marriage by a sword as his proxy (My.). — ಕತ್ತಿಮಾತು. A mutual declaration of war between two states (My.). — ಕತ್ತಿವೆಡಿಪನೆಗೆ. The ceremony of parading a sword or swords from street to street. — ಕತ್ತಿಸಾಧಕ. = ಕತ್ತಿಸಾಧನ. (My.). 2, a man who learns the use of the sword;—one skilled in the use of the sword (My.). — ಕತ್ತಿಸಾಧನ. Sword exercise (My.).

ಕತ್ತಿಗೆ kattigĕ. Tbh. of ಕತ್ತ್ರಿಕೆ. ಕಡಿವ ಕತ್ತಿಗೆ (ಕೃಪಾಣಿ, ಈಲಿ, ಕರ್ತರಿ Hlā.; Abh. P. 13, 78).

ಕತ್ತಿಸು kattisu. To inflame, to kindle (My.).

ಕತ್ತು kattu. 1. The neck; the throat (ಕೊರಲು, ಗೋಣ್ Śm. 71; ಗಳ 97; ಕಣ್ಠ, ಗಳ Si. 213; Bh. 3, 23, 10; My.; T., M. ಕಯಿತ್ತು). See Si. 169. 230; ಹೆಗ್ಗತ್ತು. — ಕತ್ತು ಮೂಡು. A neck without any ornament (My.).

ಕತ್ತು kattu. 2. To cause to burn with intensity, to inflame, to kindle (ತಿಪಿಪಟೂಕರಣ Śm. 97; see ಕೊಳ್ಳಿ); **2,** to begin to burn with flame, to kindle (My.; M.; Tĕ. ಕನ್ನು, T. ಕನ್ನು).

ಕತ್ತು kattu. 3. To cry, to croak, to caw, to bray, etc. (T.; R.).

ಕತ್ತು kattu. = ಖತ್. Writ; a writing, a letter; a bond (S. Mhr.; Mhr., H. ಖತ). 2, a kind of hand-writing: the letters running into each other (R.; Mhr. ಖತ, a line drawn; ಖರಡ, a scrawl).

ಕತ್ತುಪೆನ kattupĕna. (ಬೆಗಳಂ Śmd. II, o. r. ಜಗಳಂ).

ಕತ್ತುರಿ katturi. = ಕತ್ತೂರಿ, ಕಸ್ತೂರಿ. Tbh. of ಕಸ್ತೂರಿ (Śmd. 349; Ct. II, 8; ಮೃಗನಾಭಿ Mr. 335, Si. 227; J. 11, 41; My.). See ಗನ್ಧ-; ಪುಡಿಗತ್ತುರಿ. — ಕತ್ತುರಿಕಾಮ. A kind of drug and perfume (ವಾಲುಕ Mr. 131). *Cf.* ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ. — ಕತ್ತುರಿಮಿಗ. (Śmd. 82). The musk-deer, Moschus moschiferus. — ಕತ್ತುರಿಯ ಮೃಗ. = ಕತ್ತುರಿಮಿಗ. (J. 3, 2; 28, 43).

ಕಸ್ತೂರಿ kattūri. = ಕತ್ತುರಿ. (My.; T.).

ಕಡ್ಡಯಿಣಿ kad-triṇa. *A kind of fragrant grass.*

ಕತ್ತೆ kattĕ. = ಕರ್ತ್ತೆ. An ass, a doukey (ವಾಟೀಯ, ಚಕ್ರವಾನ್, ಖರ, ಗರ್ದಭ, ರಾಸಭ Hlā., Nr., Mr. 185, Si. 324; ಪ್ರಕರ, ಗರ್ದಭ Nn. 45; J. 7, 59; C.; Tu.; T. ಕತ್ತೈ; Tĕ. ಗಾಡಿದೆ). ಕತ್ತೆ ಕಣ್ಣಿಗ ಹೊತ್ತರೆ ಸೆಟ್ಟಿತನ ಮಾಡೀತೇ?—ಕತ್ತೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಹೊತ್ತ ಹಾಗೆ.—ಕತ್ತೆಗೆ ಕುದುರೆ ಸೋದರಮಾವನೇ!—ಕತ್ತೆಗೆ ಭಾಗ್ಯ ಕಸ್ತೂರಿ ಹೊಯಿನವೇ!—ಕತ್ತೆಗೆ ಯಾಕೆ ಕಾಲುಕಡಗ?—ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾರನ ಮಿಣ್ಣ, ಹೂಣ ನೋಟಗಾರನ ಮಿಣ್ಣ, ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಣ. —ಕತ್ತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಣ್ಣರೆ ಹಾಯಿಗೋಡೆ.—ಕತ್ತೆ ತಿನ್ನೂ ಹಾಯಿ, ಹೊರಳಿಯೂ ಹಾಯಿ.—ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೇ ಬತ್ತದ ಸುಗ್ಗಿಯ?—ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಜೊಮ್ಮುಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ?—ಕತ್ತೆ ಮೀಜಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮೀಜವಿಲ್ಲ.—ಕತ್ತೆ ಮೊಸರನ್ನದ ರುಚಿ ಬಲ್ಲುದೇ?—ಕತ್ತೆ ಸತ್ತರೆ ಹಾಯಿಗೋಡೆ.—ಕತ್ತೇ ಮೇಲೆ ಆತ್ತೆ ಏಬಿದರೆ ಕೊಡೇ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮಾವ ಬರ ಬೇಕು.—ಕತ್ತೆಯ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಡ್ಡಗ ಪಾಲಿದ್ದರೇನು? (Prvs.). ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೊತ್ತ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). See Prv. s. ಬತ್ತ 1. — ಕತ್ತೆಕಿರುಬು. The hyæna (C.; Tu. ಕತ್ತೆಕುರ್ಚಿ; Tĕ. ಗಾಡಿದೆ ಪುಲಿ). 2, a kind of deer (ಗನ್ಧರ್ವ Si. 170; see ಕತ್ತೆಗುದುರೆ). — ಕತ್ತೆಕುದುರೆ. = ಕತ್ತೆಕಿರುಬು No. 1. ಕತ್ತೆಕುದುರೆ ಎಲುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ ಜಾಗೆ (Prv.). 2, a class of kurubas who sell blankets and grain which they load on donkeys (My.). — ಕತ್ತೆಗರ್ಬ. A medicinal plant, Aristolochia bracteata Retz.; the dry plant is sold in the bazaar under the name of ಕಟಕರೋಹಿಣಿ (Z.). — ಕತ್ತೆಗುದುರೆ. -ಕಿರುಬು. The striped hyæna (Gz.; My.). — ಕತ್ತೆಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಕತ್ತೆಕಿರುಬು No. 2. (R.). — ಕತ್ತೆಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಕತ್ತೆಕಿರುಬು No. 2. (ರಾಮ Nr.). — ಕತ್ತೆಮೊಗ. A donkey's face (J. 16, 20). — ಕತ್ತೇ ಜಾಲದ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Chloris barbata Swartz (Z.; My.).

ಕತ್ತನ katthana. Boasting, praising. See ಏಕತ್ಥನ.

ಕತ್ಥಾಯ katthâya. A term with an aspirate (Śmd. 23, o. r. ಕಥಾಯ). *Cf.* ಕಥ್ಯಯ?

ಕತ್ರಿ katri. = ಕತ್ತರಿ. (My.). — ಕತ್ರಿಕಳ್ಳ. = ಕತ್ತರಿಗಳ್ಳ. (My.).

ಕತ್ವ katva. The letter ಕ್ (Śmd. 345. 350).

ಕಥಂ kathaṁ. How? in what manner? whence? (My.).

ಕಥಕ kathaka. = ಕಥಿಕ. (My.).

ಕಥನ kathana. *Telling, saying, relating; informing; narration;* tale. See ಉದಾಹರಿಸು; Kâvy. III, 3, B, 2. 92; ಸ್ವರೂಪ-; Bp. 13, 1.

ಕಥಾನ್ತರ kathâ-antara. The course of a conversation; a story included in another, a subordinate story. (J. 9, 12).

ಕಥಾಪ್ರಸಂಗ kathâ-prasaṅga. Connection of speeches or discourse; talking, conversation; the topic of a story; the story itself (S. Mhr.).

ಕಥಾಲಾಪ kathâ-ālâpa. Speech, conversation; narration. (J. 6, 43; 10, 1; 17, 58).

ಕಥಿಕ kathika. A narrator, a relater, a story-teller. (Bp. 13, 1; My.).

ಕಥಿಯಿಸು kathiyisu. = ಕಥಿಸು. (Rśv. 1, 106).

ಕಥಿಸು kathisu. To tell, to relate (Bp. 13, 1; My.).

ಕಥೆ kathĕ. ಕಥಾ. = ಕತೆ. A speech; *a tale, a story.* ಎಲೆ, ಕನ್ನಡಿ ಕಲಸಮೆ, ಕಥೆಯ ಕೇಳ್! (Śmd. 155). ಕಥೆ ಕೇಳಿದರೆ ವ್ಯಥೆ ಹೋಗುವದೇ?—ಕಥೆಗೊನ್ದು ಕಾಲುಬ್ಬೇ? (Prvs.). ಕಥೆ ಮಾಡು, ಕಥೆ ಸಾಗಿಸು (B. 5, 135), ಕಥೆ ಹೇದು, to relate a story (C.). ಕಥೆಯ ಮಾಡುವ ಗೋಸಾವಿ (ಚಾರಣ G.). See Prv. s. ಮುಗಿನಕಾಲ.

ಕಥ್ಯಯ kathyaya. — (ಪಂತ್ಕ Kk. 57, o. r. ಕಥ್ಯೆಯ; *cf.* ಕತ್ಥಾಯ?).

ಕದ್ kad. = ಕನ್ 2, ಕಬ್ 1, ಕಮ್ 1, ಕರ್ 1, (ಕರೆ 7, etc.). Blackness. — ಕದ್ದಾದಿ. -ತಾದಿ. A tree with a very dark bark, Xanthochymus pictorius (ತಮಾಲ, ಕಾಲಸ್ಕನ್ಧ, ತಾಪಿಚ್ಛ Nr.). — ಕದ್ದಾದಿ. -ತಾದಿ. = ಕದ್ದಾದಿ. (ತಮಾಲ G.).

ಕದ್ kad. A particle of interrogation which as former part of a compound means "bad".

ಕದ kada. 1. = ಕೆದವು, ಕದಪು. The leaf of a door (ಆರರಿ, ಕವಾಟ Mr. 191); a door (C.). (T. ಕದವ, ಕದವು, ಕಾಪ್ಪು; M. ಕದಗು, ಕಯವು; Tě. గనసి, గవుసి; T. ಕವುಸಿ, a city gate; *cf.* ಕದೆ, ಕಾಯ್ 1?). ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಕದ (ಕವಾಟ, ಆರರ Si. 112; see also 110). See ಅಮಳ್ಗದ, ಪೊಂಗದ, ಮನೆಗದ; Bp. 24, 54; 42, 29; 43, 46. 47. 48. 49. ಬಾಕಿಲಗಳನ್ನೂ ಕದಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದರು (B. 5, 140). ಮನೇ ತಿಮ್ಬುವವಗೆ ಕದ ಪ್ಪಳಸಣ್ಡಿಗೆ.—ಕದಾ ತಿಮ್ಬುವನಿಗೆ ಹಪ್ಪಳ ಈಡೇ? (Prvs.). — ಕದಕಿಟ್ಟಿ. dupl. (S. Mhr.).

ಕದ kada. 2. = ಸದ. (M. ಕದ್, to shake, shiver). **2,** = ಕಲ 3, etc., an imitative sound: ha! ha! ha! (in laughing, Mhr. ಖದ). — ಕದಕದಿಸಿ ನಗು. To laugh with a chuckling sound or loudly (Śāstrasāra in W. v. 1319). — ಕದಕದಿಸು. rep. To shake, to move; to be agitated or commoted (ಸಂಚಲತ್ವ ಕೆmd. Dh.). — ಕದಕ್ಕದಿಸು. = ಕದಕದಿಸು. (Abh. P. 12, 27; Č. Bp. 6, 13; Rśv. 5, 110; 7, 170; Śśv. 2, 37). — ಕದಬದಿಸು. = ಕದಕದಿಸು. (Rām. 6, 51, 14).

ಕದಂ kadaṁ. — (Mhr., H. ಖನ್ನಾ, high-mettled, as a horse; fiery, wild; etc.). — ಕದಂ ನಡಿಸು. To make walk fast, as a horse, etc. (My.).

ಕದಕ kadaka. A thievish, deceitful man. See ಅನ್ನಗದಳ, ಕೆಯ್ಗದಕ.

ಕದಕೆ kadake. *An awning; a canopy.*

ಕದಕತನ kadakatana. Thievishness. See ಕೆಯ್ಗದಕತನ.

ಕದಡಿಸು kadaḍisu. = ಕೆದರಿಸು, ಕದಲಿಸು. To cause to become turbid, etc. (My.).

ಕದಡು kadaḍu. 1. = ಕೆದರ್, ಕದಮು 1, ಕದಲು 1, ಕಲಸು. To be shaken, agitated, stirred, perturbed, put into confusion, or troubled; to become turbid, foul, muddy, impure, or dim (ಕಲುಷ ಕೆmd. Dh.; My.; T. ಕಡುಮು, to be confused). ಕದಡಿದ ಉದಕ (ಕಲುಷ, ಅನಚ್ಛ, ಆವಿಲ); ಕದಡಿದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಎನಿಸುಗು (Nr.). See ಕಣ್ಣದಡು, ಮನಂಗದಡು; Bp. 20, 17; 24, 19; 25, 33; 28, 55; 37, 39; 58, 62; J. 13, 47; Si. 83. 86. 454. **2,** to stir (v. t.), etc. ಇದೆ ದನ್ದಿ ಕದಡಿದ ಕೆಸರಂ (J. 28, 44).

ಕದಡು kadaḍu. 2. = ಕದರು 2, ಕದಲು 2. The state of being turbid, etc.; mud, etc. (J. 30, 8; Abhâ. 1, 53). **2,** commotion, tumult; perturbation, trouble (Bp. 40, 65; Bh. 1, 8, 1. 2; 8, 27, 36). See ಸಾಸಿವೆಗದಡು. — ಕದಡೇಲ್. -ಏಲ್. To become turbid (Śśv. 4, 18).

ಕದವ್ದ kad-adhva. *A bad road.*

ಕದನ kadana. *Destroying, killing.* 2, war, fight (ಕಾಳಿಗ Nn. 78, o. r. ಜಗಳ; ಕಾಳೆಗ 96; My.). See Bh. 1, 8, 6. 10; J. 11, 14; 13, 2. 57; 21, 66. — ಕದನಗಲಿ. -ಕಲಿ. A hero in battle (Bh. 4, 2, 63).

ಕದನ್ನ kad-anna. Bad rice or food (C.; B. 5, 76).

ಕದಪು kadapu. = ಕದಮ್ಬು (Śmd. 48). The cheek (ಕೆಕ್ಕೆ, ಕೆನ್ನೆ. ಗಲ Śm. 71; ಕಟ, ಗಣ್ಡ, ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ Nn. 141; T. ಕದುಪ್ಪು, ಕವುಳ್, ಕನ್ನ; M. ಕವಳ್, ಕನ್ನ; Tě. చెమ్ప, చెన్ప; గనపో; *cf.* Sk. ಕನ್ದಲ). See Bp. 4, 23; 47, 58; J. 2, 48; 10, 50; 11, 25; 30, 2; ನುಣ್ಣಿದಪು.

ಕದಮ್ಬು kadampu. = ಕದಪು (Śmd. 48). ಆರ್ ಕದಮ್ಬು (286). See ತೆಳ್ಗದಮ್ಬು.

ಕದಮ್ಬ kadamba. = ಕಡಮ್ಬ, etc., ಕರಮ್ಬ 1. *The tree Nauclea cadamba.* 2, *a mass, a multitude* (see ಕದೆ). 3, mustard seed. 4, turmeric. 5, boiled rice mixed with various ingredients (My.).

ಕದಮ್ಬಕ kadambaka. *The mustard seed plant, Sinapis dichotoma.* 2, *a mass, a multitude.* 3, = ಕರಮ್ಬಕ q. v. (ದಧಿಯಾನ್ವದುಗ್ಧಾದಿಯಲಿ ವಡೆಗಳಂ ಕಲಸಲ್ ಆದು Mr. 219).

ಕದಮ್ಬದ್ರುಮ kadamba-druma. = ಕದಮ್ಬ No. 1. (ಕದನ Śm, 25).

ಕದರ್ kadar. = ಕೆದರು 1, etc. P. p. ಕೆದರ್ (J. 11, 25).

ಕದರ kadara. *A white sort of Mimosa* (ಬಿಳೀ ಕಾಡಿನ ಗಿಡ G.).

ಕದರಿಸು kadarisu. = ಕೆದಡಿಸು, etc. (My.).

ಕದರು kadaru. 1. = ಕೆದರ್. P. p. ಕೆದರಿ (My.).

ಕದರು kadaru. 2. = ಕೆದರು 2, etc. (My.).

ಕದರು kadaru. 3. ಕದರ್. = ಕಡಿರ್, ಕದುರು. A spindle of metal or wood (C.; Tě.). **2,** lustre. — ಕದರ ಕಸ. A perennial plant, Tortula aspera L. (Priva leptostachya Juss.; Z.). — ಕದರ ಗಿಡಿ. The sun-bird (Pr.). — ಕದರುಮಲ್ಲಿಗೆ. A scandent shrub wild and cultivated, Jasminum auriculatum Vahl. (Z.).

ಕದರ್ಜೆ kadarǰe. = ಕತರ್ಜೆ. (My.).

ಕದರ್ಥನ kad-arthana. Tormenting, troubling; estimating lightly, dispising, disdaining. See ಕೆಣಕು.

ಕದರ್ಯ kad-arya. *Mean; miserly, stingy.*

ಕದಲಿ kadali. *The plantain tree or banana, Musa sapientum* (ನೋಡ, ಬಾಯಿ Nn. 20). 2, *a flag carried by an elephant,* a flag, a banner (ಪತಾಕೆ Nn. 43). 3, *a kind of deer.* 4, the tree Alstonia scholaris (ಏಟಿಲಿವಾಯಿ 43). 5, N. of another tree (ಭೂಜ, ವೃಕ್ಷ 43). 6, Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 43). 7, the sky (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 43). 8, an elephant (ಸಾಮಜ, ಆನೆ 43). 9, a seller of roots (ಮೂಲಿಗ, ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾರುವವನು 43). 10, darkness (ತಮ, ಕತ್ತಲೆ 43). 11, the middle or interior of a wood (ವನಾನ್ತರ, ಆರಣ್ಯಮಧ್ಯ 43).

ಕದಲಿಕೆ kadalikĕ. Motion, agitation, etc. (My.).

ಕದಲಿಕೆ kadalikĕ. = ಕದಲಿ No. 2. (Abh. P. 13, 75).

ಕದಲಿಸು kadalisu. = ಕದಡಿಸು, etc. To cause to move, to cause to shake (My.; Tě. ಕದಲಿಂಚು, ಕದಿಲಿಂಚು); to cause to become turbid (My.). ಕದಲಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನ್ನಾದು (ವೇಲ್ಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, ಚಲಿತ, ಆಕಮ್ಪಿತ, etc. Si. 377).

ಕದಲು kadalu. 1. = ಕದಡು 1, etc. To move (v. i.), etc. (J. 13, 47; My.; T.; Tě. ಕದಲು, ಕದುಲು). ಕದಲುವದು (ಸ್ಖರಣ, ಸ್ಖುರಣ Si. 389). — ಕದಲಾಡಿಸುವಕೆ. -ಆಡಿಸುವಕೆ. Causing to move about (v. i., Si. 391). — ಕದಲಾಡು. -ಆಡು. To move about, to be unsteady, to shake, etc. ಕದಲಾಡುವನ್ತಾ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಅತ್ಯತ್ಪದಲಾದಿಗಳು (ಚಲನ, ಕಮ್ಪನ, ಕಮ್ಪ Si. 373). ಕದಲಾಡುತ್ತಿರುವನ್ತಾ ಜಂಚಲನಾದದು (ಚಲ, ಲೋಲ, ಚಂಚಲ, ತರಲ, etc. 373).

ಕದಲು kadalu. 2. = ಕದಡು 2, etc. (My.).

ಕದಲೆ kadalĕ. (fr. ಕದೆ). = ಕದಳಿ. "A mass, a multitude

(ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ದೊನ್ದುಳಿ, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ತಿಸ್ತಿಣಿ, ಹೊರಳಿ, etc., ಸಮೂಹ Ss.).

ಕದವು kadavu. = ಕದ 1, etc. (ಅರರ, ಕಪಾಟ Hlâ., Nr.; My.). ಶಿವಪುರದ ಕದವುಗಳು (Bp. 9, 15).

ಕದಹು kadahu. = ಕದವು, etc. See Bp. 16, 5; 28, 49. 50; 43, 50; 44, 18; 47, 24; ಬೆಗದಕು, ಮುಚ್ಚುಗದಹು.

ಕದಳಿ kadaḷi. = ಕದಲೆ. (ಗೊನ್ದಣಿ, ಬಳಗ, ದೊನ್ದುಳಿ, ಸನ್ದಣಿ, etc., Śm. 54; Bh. 6, 8, 13).

ಕದಾ kadâ. *At what time?*

ಕದಾಚಿತ್ kadâ-cit. *At some time or other.*

ಕದಿ kadi. = (ಕಳು 1). To steal (C.; T. ಕಡ್, ಕಳ್, ಕರ, ಕದುವು, ಕದಿಮು, ಕವರ್; ಕಯವು, ಕರವಡ, ಕಳವು, theft; Tu. ಕಣ್ಣು, ಕದೆ; ಕಣ್ಣು, a thief; ಕದ್ಪು, theft; see ಕರೆ 4, ಕವರ್, ಕಸ 2, ಕಳ್ 2, ಗರವು). P. p. ಕದ್ದು (Bp. 43, 81; 54, 10; C.). ಕದಿಯಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಮುಷಿತ, ಮೂಷಿತ Si. 377). ಎದುರಾಗಿಯೇ ಕದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಅಭಿಹಾರ, etc. 393). ಕದ್ದ ಕಳ್ಳನ ಮಾತು ಬದ್ದಮ್ ಆದರೆ ಏನು? (Dp. 148). ತಾನು ಕದಿಯಲಿಚ್ಛಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ (B. 3, 38). ಕದ್ದು ತಿಮ್ಮುವದಕ್ಕಿನ್ತಾ ಬೇಡಿ ತಿಮ್ಮುವದು ಲೇಸು.—ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬಹುದು, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಾರದು.—ಕದ್ದು, ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಮತ್ತೆ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಲ್ಲು! (Prvs.).

ಕದಿಕೆ kadike. A thievish woman. See ಕೆಯ್ಗ ದಿಕೆ.

ಕದಿರ್ kadir. ಕದಿರು. = ಕದರು 3, etc. A spike of corn, an ear (ಧಾನ್ಯದ ತೆನೆ Śm. 66; ತೆನೆ 105; Kk. 66; Čt. II, 15; T., M.; M. also ಕರುದು). **2,** a spindle (ಗುಣಕೃತಸಲಾಕೆ Śm. 105; T.; M. ಕದಿರ್, ಕವಡು). ಕದಿರು (ಗುಣವತಿ Mr. 206). **3,** a ray of light (ಕರಣ Čt. II, 15; Kk. 66; Śm. 105; T.); splendour (ಕಾನ್ತಿ Čt. I, 100; Kk. 25; Śm. 15; M. ಕದಿರ್; Sk. ಖದಿರ, ಖದಿರ, ಚದಿರ, the moon; ಛಿದಿರ, fire; ಛುತ್ರೆ, a ray of light). ಕದಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). See Rśv. 2, 54; ಅಮರ್ದುಗದಿರ, ಇಂಗದಿರ, ಕೆಂಗದಿರ, ಚಳಿಗದಿರ, ಚಿಂಗದಿರ್, ತಣ್ಗದಿರ, ನುಣ್ಗದಿರ್, ಬಿಸಿಗದಿರ, ಬಿಸುಗದಿರ್, ಬಿಸುಗದಿರ, ಬಿಂಗದಿರ್, ಬೆಂಗದಿರ, ಬೆಳ್ಗದಿರ, ಸೆಗಳಿಗದಿರ, ಹಿಮಗದಿರ, ಹಿವಗದಿರ. — ಕದಿರ್ಜೊನ್ನ. (Śmd. 54). Bright moonlight.

ಕದಿರ kadira. Tbh. of ಖದಿರ (Śmd. 338). — ಕದಿರಕೆಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 54, 74; 58, 4). — ಕದಿರರೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 48 sum.; 48, 1. 7. 20. 31. 32).

ಕದಿಲು kadilu. An imitative sound (of noise, Râm. 6, 19, 25).

ಕದೀಂ kadîm. Old, ancient (My.; H.). ಕದೀಮು, an old inhabitant of a village, an old servant (My.). ಕದೀಮಿ, long standing (in service, etc., My.).

ಕದುಕು kaduku. (fr. ಕದೆ). To press, to squeeze (J. 4, 44).

ಕದುಪು kadupu. (fr. ಕದೆ). A herd, a flock (Tě., R.; T. ಕದುಪ್ಪ).

ಕದುಬು kadubu. To press; to seize or hold firmly; to distress, to straiten, to trouble; to urge with vehemence (Bh. 3, 13, 27; Râm. 3, 5, 9; J. 18, 53; 26, 21; *cf.* T. ಕದುವು, Tě. ಕದುಮು).

ಕದುರು kaduru. = ಕದರು 3, etc. (My.; Tě.).

ಕದುಷ್ಣ kad-ushṇa. *Lukewarm, tepid.*

ಕದ್ಕುಕು kadṛiku. = ಕದ್ಕುಕ್ಕು, ಕದ್ರುಂಕು 2. Pecking; a stroke with the beak (ಚಂಚುಘಾತ Ss.).

ಕದ್ಕುಕ್ಕು kadṛikku. = ಕದ್ಕುಕು, etc. (Ss.).

ಕದೆ kadĕ. (= ಕಲಿ 2, etc.). To join, to be contiguous, to meet, to approach; to copulate; to be pressed or squeezed (Tě. ಕದಿ, ಕದೆ, ಕಪು, ಕವೆ; R.; T. ಕದಿ, to grow thick; to increase, grow; ಕದಿಪ್ಪೈ, bigness; ಕದಪ್ಪು, abundance; greatness; ಕಪ್, to be abundant; abundance; ಕಪಿಮು, to be filled, be abundant; ಕಯ, ಕಯವು, greatness; abundance; excellence; ಕಪ್ಪೈ, cement; ಕಯಿರ್ಪೈ, affinity; Tě. ಕದುಮು, to extend; M. ಕದಲ್, what is spread out, reaches far; see ಕಜ್ಜು 4, ಕಡು 1, ಕಣ್ಣೆಯ 2, ಕದಲೆ, ಕರ 1).

ಕದ್ದಳಿಗ kaddaḷiga. A class of people (Râm. 5, 8, 51).

ಕದ್ದಿ kaddi. Desire (?).

ಕದ್ದಿಕಾಱಿ kaddi-kâṟa. One who desires (?).— ಕಲಹದ ಕದ್ದಿಕಾಱರ ದೇವ. Sugrîva (Râm. 6, 38, 15).

ಕದ್ದು kaddu. P. p. of ಕದಿ.

ಕದ್ದೆಯಿಸು kaddĕyisu. To long for, to desire (?). ಪಸಾದಕೆ ಕದ್ದೆಯಿಸುವಂ ಬ್ಯನ್ತಂ (Bp. 29, 7).

ಕದ್ರು kadru. *Brown, yellowish, tawny.* 2, *the wife of Kaśyapa and mother of the Nâgas.*

ಕದ್ರುಂಕು kadruṅku. 1. = ಕರ್ಕುಕು, ಕರ್ಕುಂಕು. To peck (Rśv. 1, after 135; J. 3, 11).

ಕದ್ರುಂಕು kadruṅku. 2. = ಕದ್ಕುಕು, etc. (J. 11, 22).

ಕದ್ವದ kad-vada. *Speaking improperly.*

ಕನ್ kan. 1. = ಕಣ್ 1, etc. — ಕನ್ದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To open the eyes (Bp. 48, 30; J. 7, 58. 64; 12, 41).

ಕನ್ kan. 2. = ಕದ್, etc. Blackness; dark colour. — ಕನ್ನಡ. The black country: Kannaḍa (Canarese), the country and its language (C.). The country chiefly consists of the ĕrĕ-bhûmi, black soil, cotton soil. A description of Kannaḍa, called dĕśapaddhati, is found in Sp., of which a fragment is given in W. p. 339 seq.— ಕನ್ನಡ is declared to be a Tbh. of Sk. ಕರ್ನಾಟಿ, ಕರ್ನಾಟಕ (Śmd. 350; Śm. 64; Kk. 67. 100). There arose many Paṇḍitas in Kannaḍa (Nâgavarma, etc.), and it was once considered to be the chief seat of learning in South-India (a remark necessary to explain the meaning of Kannaḍavakki). See Śmd. 121; Kâvy. I, 3, 84-88. ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Čt. I, 1; J. 1, 10). ನಾಗವರ್ಮನ ಕನ್ನಡಂ (Mr. 4). ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆ (J. 34, 41). 2, Canara (on the western coast), the Carnatic (on the eastern coast), and also Tĕlugu (Br. s. ಕನ್ನಡ), as being once dependencies (and colonies) of Kannaḍa. ಕನ್ನಡಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬು. Kannaḍa poetry (Śmd. 58). — ಕನ್ನಡವಾಸೆ. The Kannaḍa language (Bp. 1, 21). — ಕನ್ನಡವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. (Śmd. 197). The parrot (ಗಿಳಿ, ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕ Śmd. II; ಜಾನಾಣಾರ್ಯ, ಗಿಳಿ Čt. II, 83; ಪುರುಳಿ, ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕ, ಗಿಳಿ Śm. 28, Kk. 24). — ಕನ್ನವುಲು. The great Indian bustard, Eupodotis edwardsii (Bd.); — the lesser Florican or Likh, Sypheotides aurita (Bd.); — Edward's bustard, Otis edwardsii (Bd.); — the marbled bustard, Otis marmorata (Bd.); — Macqueen's bustard, Otis macqueenii (Bd.). See ತಲೆಬಕ್ಕ-. — ಕನ್ನೆಯ್ದಲ್. -ಲು. The blue water-lily (Abh. P. 3, 85). ಕನ್ನೆಯ್ದಲು

(ನೀಲೋತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Hlâ.). — ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. -ಲು. = ಕನ್ನೆಯ್ದಲ್, ಕರ್ನೆಯ್ದಿಲ್. ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು (ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ, ಇನ್ದೀವರ Nr.). ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲೆ! (Śmd. 155). ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲಿಂ (Rśv. 2, 59).

ಕನ್ kan. 3. = ಕಲ್ 4. — ಕನ್ನಿಲ. A stony, hard soil (My.).

ಕನ kana. = (ಕಣಿಸು), ಕನಸು. (A sight), a dream (Tu.; T. ಕನವು, ಕನಾ; M. കനാവു; Tĕ. ಕಲೆ). — ಕನವರಿಕೆ. -ಪರಿಕೆ. Talking in one's sleep (My.; Tĕ. ಕಲವರಿನ್ದೆ). — ಕನವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To cause a dream to come out: to undergo a change from, or deviate from, sleep: to talk in one's sleep (ನಿದ್ರಾವಿಕಾರ Śmd. Dh.; My.; Tĕ. ಕಲವರಿಂಡು; Tu. ಕನಂ ಬರು).

ಕನಕ kanaka. Having the sound of ಕಣಿಕಣಿ No 2 (see s. ಕಣ 3). — ಕನಕತಮಟೆ. A kind of tambour (My.).

ಕನಕ kanaka. *Gold* (ಚಿನ್ನ Nn. 113). 2, *the thorn-apple, Datura metel and fastuosa* (ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ G.). 3, a N. 4, the tree Cynometra ramiflora Lin. (St. & Pl.).

ಕನಕಗಿರಿ kanaka-giri. The mountain Mêru. (Bp. 5, 58; 30, 27).

ಕನಕದಾಸ kanaka-dâsa. N. of a Vaishṇava devotee who composed many so-called dâsapadas, the haribhaktisâra, etc. (C.). ಕನಕನ ಕವಿತ್ವ ತೆಗೆಕದರೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಕನಕನಗ kanaka-naga. = ಕನಕಗಿರಿ. (Bp. 61, 42).

ಕನಕಲೋಚನ kanaka-lôčana. N. of a demon (Č. Bp. 47, 5).

ಕನಕವೃಷ kanaka-vṛiṣha. A golden bull (J. 34, 28).

ಕನಕವೃಷ್ಟಿ kanaka-vṛishṭi. A shower of gold (C.).

ಕನಕಾಕ್ಷ kanaka-aksha. = ಕನಕಲೋಚನ. (Č. Bp. 47, 3).

ಕನಕಾಚಲ kanaka-ačala. = ಕನಕಗಿರಿ. (Śkv. 1, 54).

ಕನಕಾದ್ರಿ kanaka-adri. = ಕನಕಗಿರಿ. (Mêrû, Śuvarṇâ. Mr. 30).

ಕನಕಾಧ್ಯಕ್ಷ kanaka-adhyaksha. *A superintendent of the gold, a treasurer.*

ಕನಕಾಬ್ಜನೀಯ kanaka-âbjanîya. That consists of a multitude of lotus flowers: N. of a vṛitta (Čh.).

ಕನಕಾಭಿಷೇಕ kanaka-abhishêka. Honouring a guru, or other venerable persons, by pouring gold coins on his feet or head (C.). ಕಾಯಿಬೈರವ ಬನ್ದರೆ ಕನಕಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕೋ? (Prv.).

ಕನಕಾಮ್ಬಕ kanaka-ambaka. = ಕನಕಾಕ್ಷ. (Č. Bp. 47, 2).

ಕನಕಾರವಿನ್ದ kanaka-aravinda. A gold-coloured lotus (J. 24, 13).

ಕನಕಾಲುಕೆ kanaka-âlukĕ. *A golden vase.*

ಕನಕೆ kanakĕ. *One of the seven tongues of fire* (Mr. 46).

ಕನಗು kanagu. = ಕಗ್ಗು, etc. — ಕನಗಿನ ನಟ್ಟು. A very troublesome grass of a disagreeable smell, Ishaemum pilosum Wight. (Z.; My.). — ಕನಗಿನ ಹುಲ್ಲು. = ಕನಗಿನ ನಟ್ಟು. (Z.; My.).

ಕನಡಕ kanaḍaka. A pair of spectacles (My.; Tu. ಕನ್ನಡಕ).

ಕನಡಿ kanaḍi. = ಕನ್ನಡಿ. (C.). See Prv. s. ಕನಸು. — ಕನಡಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A small box made of mirror-glass (My.).

ಕನತ kanat. Shining; — desiring. (Bp. 35, 7; Śkv. 1, 54. 58. 69).

ಕನರ್ kanar. 1. (= ಕಸರ್). The taste of something unripe to exist, to be acrid, tart or bitter (ಅಪಕ್ವರಸ Śmd. Dh.).

ಕನರ್ kanar. 2. = ಕನರು No. 2. An unripe, acrid, tart or bitter taste (Rśv. 10, 29). ಕನರ್ಗಳ್ (Śmd. 52).

ಕನರು kanaru. (= ಕಗ್ಗು, etc., ಕಣ್ಟು 2, ಕಮರು 2, etc., ಕಸರು 1). A disagreeable smell, especially that of burning oil (My.). **2,** = ಕನರ್ 2. (My.; Tĕ.).

ಕನಲ್ kanal. 1. = ಕನಲು. To chafe (v. i.), to be angry (ಕ್ರೋಧ Śmd. Dh.; ಕಾಯ್ Śm. 101; Tĕ.; J. 5, 25. 31. 39; 8, 24; T.: to burn; T. కని, to glow, etc., see కని). P. p. ಕನಲ್ದು (Rśv. 8, 116). ಕನಲುತ (Bp. 39, 43; 44, 20).

ಕನಲ್ kanal. 2. Wrath, anger (ಕೋಪ Čt. II, 27; ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಕಾಯ್ಪು, ಕಸಿಸು, ಕೋಪ, etc. Śm. 39; T.: fire; ಕನಿದಲ್, anger).

ಕನಲು kanalu. = ಕನಲ್ 1. P. p. ಕನಲಿ (Bp. 50, 52). ಕನಲು ಬಹುದೇ? (53, 35). ಕನಲುವ (19, 28).

ಕನಲ್ಕೆ kanalkĕ. = ಕನಲ್ 2. (ಕೋಪ Čt. II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕಿಸುಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು Kk. 43; J. 6, 2).

ಕನಸ kanasa. = ಕನಸು. ಕಲ್ಪನೆಯೋ? ಕನಸವೋ? (B. 5, 41). ಕನಸವಾಗ ಬಹುದು (5, 42).

ಕನಸು kanasu. = ಕನ q. v., ಕನಸ. (C.). ಕನಸು ಕಾಣುವಿಕೆ, etc. (ದೇವನ Si. 437). ತಾನ್ ಇರುಳು ಕಣ್ಣಿರ್ದ ಕನಸನ್ ಅವರ್ಗೆ ಪೇಳುತ್ತೆ (Bp. 3, 22). ಆ ಕನಸಂ ಕಣ್ಣಿ (18, 4. 6). ಕಾಣದ ಮುರುವ ಕನಸು ಕಣ್ಣಿರೆ (sees in his dream) ಏಬು ಚಾರಿ ಎದ್ದು ಕೂತ. — ಕನಸಿನ ನೆಣ್ಣು ಕನಡಿಯೊಳಗಣ ಗಣ್ಣು (Prvs.). ಆವನಿಗೆ ಕನಸು ಬಿತ್ತು, a dream fell on him: he dreamt (C.). See Grj. 4, 78; Bp. 36, 35; 53, 50; Bh. 2, 13, 16; J. 18, 41. — ಕನಸಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. One who neither sleeps nor dreams: a god (ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ಕನಸುಗಾಣದ. -ಕಾಣದ. One who neither knows sleep nor sees dreams: a god. — ಕನಸುಗಾಣದರ ಪಿರಿಯಂ. The head of the deities: Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನು Śm. 8).

ಕನಾತು kanâtu. A tent wall (My.; Mhr., H.).

ಕನಿ kani. Glow: tender-heartedness; pity, kindness, familiarity (T., M. కనివు; T., M. కని, to glow; to become tender-hearted or compassionate; see ಕನಲ್ 1; *cf.* ಕರ 4?). — ಕನಿಕರ. reit. or dupl. Pity, compassion (C.; B. 4, 89; Si. 72; Tĕ., T.). — ಕನಿಕರಿಸು. To have compassion on. ಆವನನ್ನು ಕನಿಕರಿಸು (My.).

ಕನಿಕಷ್ಟ kanikashṭa. In S. Mhr., as it would appear, a Tbh. of ಕನಿಷ್ಠ.

ಕನಿಷ್ಠ kanishṭha. *The smallest or least;* the last or worst; very small, inferior, base. 2, the youngest; *a younger brother.* ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ, at the least (My.).

ಕನಿಷ್ಠಕೆ kanishṭhakĕ. *The little finger.*

ಕನಿಷ್ಠೆ kanishṭhĕ. *The little finger.*

ಕನೀನ kanîna. *The little finger.* 2, the pupil of the eye.

ಕನೀನಿಕೆ kanînikĕ. *The little finger.* 2, *the pupil of the eye* (ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯತಾರೆ, ಆಲಿ Mr. 316).

ಕನೀಯಸ್ kanîyas. *Smaller, less; younger;* a younger brother.

ಕನೀಯಸಿ kanîyasi. A younger sister. (My.).

ಕನೀಯಾಂಸ kanîyâṁsa. = ಕನೀಯಸ್, of which it is a Tbh. (Śmd. 108).

ಕನ್ತ kanta. = ಕನ್ದು 2. A stipulated or fixed term of payment, an instalment (S. Mhr.; ವಾಯಿದೆ G.; H.).

ಕನ್ತಿ kanti. 1. = ಕನ್ದಿ, ಕನ್ದು 1. A cow that has calved (T. ಕಱ್ಚಾ). See ಎಳಗನ್ತಿ, ಕಡೆಗನ್ತಿ, ವರ್ಷಗನ್ತಿ.

ಕನ್ತಿ kanti. 2. A composition of kêru oil and ashes, of a black colour, used to smear over liṅgas and Basava-idols (S. Mhr.).

ಕನ್ತಿ kanti. A female mendicant (ಭಿಕ್ಷುಕಿ Hlâ.; Abh. P. 16, after 39).

ಕನ್ತಿಸು kantisu. To extinguish, as a lamp (My.).

ಕನ್ತು kantu. To set, as the sun, etc. (My.; Tu. ಕನ್ತು, to sink, go down; to enter, to pierce; to set, as the sun;—depth; the state of being inclined or bent; see ಕ ಡಂಗು 3).

ಕನ್ತು kantu. 1. Happy. 2, Kâma (ಸುರಭಿ, ಕಾಮನು Nn. 30; ಮದನ Mr. 22). 3, the heart. 4, a granary.

ಕನ್ತು kantu. 2. = ಕನ್ತ. (My.; Tu.). See Prv. s. ತೊನ್ತು 2.

ಕನ್ತುಕ kantuka. = ಕನ್ದುಕ. A ball for playing with. (Si. 230; Grj. 3, after 91; 40, 65; Bh. 3, 13, 34; Rêv. 13, 78; J. 23, 25).

ಕನ್ತುಪಿತ kantu-pita. Vishṇu (ಕಾಲ Mr. 520).

ಕನ್ತುಮರ್ದನ kantu-mardana. Śiva (Bp. 49, 22).

ಕನ್ತುವೈರಿ kantu-vairi. Śiva (Bp. 43, 23).

ಕನ್ತುಹರ kantu-hara. Śiva (Bp. 17, 9; 52, 45).

ಕನ್ತೆ kantĕ. A bundle, as of grass, straw, etc. (My.; M. ಕಂಟ್ಟಿ = ಕಟ್ಟು, T. ಕಂಜ್ರಿಕ; *cf.* ಕಟ್ಟು 3).

ಕನ್ತೆ kantĕ. Tbh. of ಕನ್ಥೆ (Śmd. 338; My.; see ಕತ-). ಕನ್ತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಬೊನ್ತೆ (Prv.). 2, uselessness, vainness (of words, business, things, as ಕನ್ತೆಮಾತು, etc., My.). — ಕನ್ತೆ ಬಿಸಾಡು. To throw one's rags away: to die (My.).

ಕನ್ತೆಗ kantĕ-ga. (Śmd. 237). A man who wears a patched garment.

ಕನ್ಥೆ kanthĕ. = ಕನ್ತೆ. *A rag, a patched garment,* especially one worn by certain ascetics or mendicants (Bp. 27, 44); a thick cloth made of quilted rags used as a cover at night (ಕವುದಿ Mr. 207; ಬೊನ್ತೆ Si. 485). 2, *a wall.* See Prv. s. ಮನ್ಯನ. — ಕನ್ಥೆಯ ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 9).

ಕನ್ದ kanda. A young child, male or female (C.; Tĕ. ಕನ್ನ; M. ಕಂಜ್ಞಿ, a boy; a calf; see ಕನ್ದು 2). It is often used as a term of endearment for grown-up children. See Bp. 2, 54; 37, 50; 47, 20. 24. 38; 58, 22; Bh. 1, 8, 61. 76; 2, 13, 8; J. 11, 2; 13, 55; 18, 20; 19, 24; 28, 59. — ಕನ್ದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See Prv. s. ತನ್ದೆ.

ಕನ್ದ kanda. *A bulbous or tuberous root* (ಸಾರಸದ ಗಡ್ಡೆ Mr. 420). 2, *an esculent root, the root of Amorphophallus campanulatus Bl.* 3, a lump, a swelling, a knot. 4, a kind of metre (Ch.; Mr. 366; Kâvy. V., 962). 5, = ಕಂ-ದ, a cloud. 6, the lower part of the neck (T.; Rêv. 5, 91?). — ಕನ್ದಗಡ್ಡೆ. = ಕನ್ದ No. 2. (ಅರ್ಕೋಪ್ಪೆ, ತೂರಣ Si. 161). 2, the purple-stalked Dragon, Dracontium polyphyllum Lin. (St. & Pl.).

ಕನ್ದಕ kandaka. A ditch, a trench (Mhr., H. ಖನ್ದಕ; C.; Tĕ.; B. 3, 72; Si. 91. 107. 262. 396).

ಕನ್ದಣಿಕೆ kandaṇikĕ. An empty sack (ಬಮ್ಮಿಗೋಣಿ Mr. 350; Tĕ. ಕನ್ದಾಡಿಕೆ = ಕನ್ಥೆ).

ಕನ್ದಮೂಲ kanda-mûla. A radish, and other esculent roots (Bp. 18, 19; 34, 7).

ಕನ್ದರ kandara. *A cave;* a glen, a valley.

ಕನ್ದರಾಲ kandara-âla. *The tree Hibiscus populneoides* Roxb. (Thespesia populnea Corr., the Portia tree). 2, = ಆಕ್ಷೋಡ No. 1, *a certain tree,* described as *a Pilu* growing on the hills. See ಆಕ್ಷೋಟ.

ಕನ್ದರಿ kandari. *A cave.*

ಕನ್ದರೆ kandarĕ. *A cave.*

ಕನ್ದರೊಳ kandaroḷa. = ಕನ್ದರಾಲ No. 1. (St. & Pl.).

ಕನ್ದರ್ಪ kandarpa. *Kâma, Cupid.*

ಕನ್ದರ್ಪಜನಕ kandarpa-janaka. Vishṇu. (Č. Bp. 47, 17).

ಕನ್ದರ್ಪಜಾತ kandarpa-jâta. N. of a vṛitta (Ch.).

ಕನ್ದರ್ಪರಿಪು kandarpa-ripu. Śiva.

ಕನ್ದರ್ಪರಿಪುಗಣ kandarparipu-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಕನ್ದರ್ಪಾರಿ kandarpa-ari. Śiva. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಕನ್ದಲ್ kandal. ಕನ್ದಲು. = ಕನ್ದಿಲ್. A small earthen water-vessel (My.; T. ಕನ್ನಲ್; Tu. ಕನ್ದಿಲ್).

ಕನ್ದಲ kandala. The skull. 2, the cheek; the cheek and temple (*cf.* ಕದಪು). See Abh. P. 13, after 133. 3, a new shoot or sprig. 4, gold. 5, war, battle (*cf.* ಕದನ).

ಕನ್ದಲ kandali. *A species of deer* (= ಕದಲಿ). 2, the plantain tree (= ಕದಲಿ). 3, a flag, a banner (= ಕದಲಿ).

ಕನ್ದವಾಹನ kanda-vâhana. Whose vehicle is a cloud: Indra; N. (Bp. 18, 12).

ಕನ್ದಾಚಾರ kandâcâra. Military; the native militia; police (My.; Br., H.).

ಕನ್ದಾಯ (kanda-âya). Tribute; tax, house-tax, land-tax, ground-rent (My.; Tĕ., T., M., Tu.; T. also ಕಜ್ಜಿ, tribute). 2, the space of four months (in astrology, My.; Tĕ.).

ಕನ್ದಿ kandi. = ಕನ್ತಿ 1, q. v. See ಎಳಗನ್ದಿ, ಎಳೆಗನ್ದಿ, ಕಡುಗನ್ದಿ, ಕಡೆಗನ್ದಿ, ಮುಳ್ಕನ್ದಿ, ವರ್ಷಗನ್ದಿ.

ಕನ್ದಿ kandi. Root-coloured; whitey-brown, dust-coloured (Mhr.; B. 4, 40; My.).

ಕನ್ದಿಕೆ kandikĕ. Fading, faded condition, etc. (My.).

ಕನ್ದಿಲ್ kandil. ಕನ್ದಿಲ್. A lantern, a globe of glass (C.; Mhr., H. ಕನ್ದೀಲ, ಬನ್ದೀಲ).

ಕನ್ದಿಸು kandisu. To cause to lose one's lustre, etc. (J. 18, 42).

ಕನ್ದು kandu. 1. = ಕನ್ತಿ 1, etc. See ಕಡೆಕನ್ದು.

ಕನ್ದು kandu. 2. A calf (ಕಜು, ವತ್ಸ Śm. 33; ವತ್ಸ 98; ಗೋವತ್ಸ Kk. 62; My.; T. ಕನ್ದು; M. ಕಂಜ್ಞಿ, ಕನ್ನು; Tĕ. ಕನ್ದು, an infant, *cf.* ಕನ್ದ). **2,** young plantain trees around the mother-plant (My.; M.).

ಕನ್ದು kandu. 3. The foetus of beasts (C.; T., M. ಕರು; Tĕ. ಕರುವು, ಕಡುಪು; *cf.* ಕರನೆ, ಕಾಯ್ 3). ಕನ್ದ ಪಾಕು, (cattle)

to miscarry (C., = ಕನ್ದಿಕ್ಕು). ಕನ್ದಿಕ್ಕದ ಅವ (ಅವತೋಕೆ, ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭ Hlâ.). ಕನ್ದ ಹಾಕದ ಆಕಳು (ವೇಹತ್ Nr.). ಕನ್ದಿಕ್ಕದಾಕಳು (ಅವತೋಕೆ Mr. 180). ಕನ್ದು ಹಾಕದ ಹಸುವು (ಅವತೋಕೆ Si. 321). (*Cf.* Sk. ಕಲನ, ಕಲಲ, ಕಲೆ? K. ಕಳಿ 2?).

ಕನ್ದು kandu. 4. The top-stone in grinding (ಪೀಷಣಾಗ್ರಶಿಲೆ Śmd. Dh.; ಪೇಷಣಂಗೆಯ್ವ ಶಿಲೆ Śm. 98; Grj. 2, 89).

ಕನ್ದು kandu. 5. To be burnt or scorched by the sun (said of the face) or by fire, to turn black as the body, etc. by exposure to the sun, to be charred (Tĕ., T. ಕನ್ದು, ಕಾನ್ದು, ಕರುಗು; R.; *cf.* ಕಮರು 1, ಕವುರು, ಕದ್ದು). **2,** to lose one's lustre, colour, or freshness; to wan; to fade; to wither; to wane; etc. (ಗತಕಾನ್ತಿ Śmd. Dh.; ಮುಸುಳಿದ ಕಾನ್ತಿ Śm. 98; My.; Tu., Tĕ.). ಕೋಗದಿನ್ದ ಕನ್ದಿದವನು (ನ್ಯುಬ್ಜ Si. 203). ಕಳೆ ಕನ್ದಿ ಕಾನ್ತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಇರುವದು (ಸಿಷ್ಟಳಿ, ವಿರತ 881). ಕನ್ದಿ ಬಡಿಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಕೋಗಾದಿಗಳು (ಸ್ವರ್ತ, ಸ್ಪಷ್ಟಳಿ; ಉಪತಪ್ತ್ಯ 392). See Bp. 4, 28; 14, 7; 20, 17; 22, 8; 23, 28; 37, 39; 39, 64; 45, 52; 58, 24; Bh. 2, 13, 42; Rśv. 13, after 104; Č. Bp. 47, 44; 50, 27; J. 7, 58; 13, 55; 17, 43; 31, 6; B. 5, 209.

ಕನ್ದು kandu. 6. Discoloration by scorching, dark hue, blackness; want of lustre; a stain (ಕಪ್ಪು Śm. 98; ಕಪ್ಪು, ಕಳಂಕು Kk. 45; Tĕ.). **2,** lowness of spirits, grief, sorrow. ಎನ್ನ ಮನಸಿನ ಕನ್ದು ಆರಿಪುವ ದೆನ್ದೊ? (Bp. 45, 35). ಮನದಲಿ ಕನ್ದು ಕುನ್ದುಮ (Bh. 1, 8, 20). — ಕನ್ದು ಕಸರು. Dejection and ill-humours (Râm. 4, 3, 6). — ಕನ್ದು ಕುನ್ದು. Stains and deficiencies (J. 13, 49; Śśv. 2, 100). ಮನಸಿನ ಕನ್ದು ಕುನ್ದನು ಹಿಡಿಯದಿರು! (Bh. 1, 8, 8). — ಕನ್ದುಗೊರಲ. -ಕೊರಲ. Who has a black throat: Śiva (Śm. 2; Kk. 4). — ಕನ್ದುಜೆಳ್ಳಿ. Blackish, impure silver (C.; Tĕ.).

ಕನ್ದು kandu. *An iron plate or pan for baking cakes, etc.* (ಸ್ವೇದಸಿಕೆ, ಕಾವಲಿ Mr. 211).

ಕನ್ದುಕ kanduka. = ಕನ್ತುಕ. *A ball for playing with.*

ಕನ್ದುಗ kanduga. Tbh. of ಕನ್ದುಕ in ಕರಗನ್ದುಗ.

ಕನ್ದುಗಾಲಿ kandu-gâḷa. A man whose eyes are dim (ಪೋಡಾಪೋಡಿ Bhn. 40, o. r. ಮುನ್ದುಗಾಣಿ).

ಕನ್ದೂರಿ kandûri. A certain Mussulman feast-day (S. Mhr.; T. ಕನ್ದೂರಿ).

ಕನ್ದೆ kandĕ. = ಕನ್ನೆ. A species of plant (ವಿಷಹಾರಿ, ಮಡುವಾಗಲ್ Mr. 149, o. r., in two MSS., ಕನ್ನೆ).

ಕನ್ದೊಟೆ kandôṭi. A receptacle for money, either bag, box or safe (My.; Br. as ಖನ್ದೊಡಿ; H.).

ಕನ್ದ್ಲು kandlu. = ಕೆನ್ದಲ್. (My.).

ಕನ್ನ kam-dha. A cloud (Sk.). 2, the neck (Bh. 1, 7, 32).

ಕನ್ಧರ kam-dhara. kam-dhara. (Śmd. 102). Head-bearer: *the neck* (ಕೊರಳು Nn. 51). 2, water-bearer: a cloud.

ಕನ್ಧರೆ kandharĕ. (Śmd. 102). *The neck.*

ಕನ್ನ kanna. 1. A hole made by burglars in a house-wall (ಸುರುಂಗೆ, ಸನ್ಧಿ Hlâ.; ಸನ್ಧಿ, ಸುರಂಗ Mr. 226; ಸುರಂಗೆ Si. 484; C.; Tĕ., T., M., Tu.; *cf.* ಕಪ್ಪು 1 & 2); a chink (My.). ಕನ್ನದ ಬಾಗಿಲು (ಸುರುಂಗೆ Nr.). ಕೆಲವು ಕಳ್ಳರು...ಒಬ್ಬ ಸಾವುಕಾರನ ಮನೆಯ ಕನ್ನ ಕೊಱಿದು (B. 3, 41). ಕನ್ನವಿಡುವ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಮಸ್ಣಿಸಿ ತನ್ನನಸ್ತೆ (Prv.). See Bp. 31, 7. 8. 9. 20; ಆಗುಬೆಗನ್ನ, ಗೋಡೆಗನ್ನ, ಕೆಲಗನ್ನ, ಹೊನತಿಲುಗನ್ನ; Prv. s. ಕಾಟ 2. — ಕನ್ನಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. A certain iron instrument of burglars for making holes (C.). — ಕನ್ನಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. Another instrument of burglars (ಭಿತ್ತಿಚ್ಛೇದ್ಯ Mr. 226, o. r. ಭಿತ್ತಿಭಿನ್ನ; C.). ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ ಕನ್ನಗತ್ತಿಯಿನ್ದ ಇವರನ್ನು ಇರಿದು (B. 3, 101). — ಕನ್ನಗಳ. -ಕಳ. A house-breaker (ಸಿಽಚರ Mr. 226). — ಕನ್ನಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. = ಕನ್ನಗಳ. (C.; ಪುರನ್ದರ Čb.). — ಕನ್ನದಗಡಿ. -ಆಗಡಿ. A pin for making holes in a wall (Bp. 31, 29). — ಕನ್ನದ ಬೊಮ್ಮ. N. (Bp. 31, 7). — ಕನ್ನದ ಬೊಮ್ಮದೇವ. N. (Bp. 31 sum.; 31, 1; 61, 9). — ಕನ್ನದ ಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2). — ಕನ್ನಮ್ಮಾಡಿ. -ಂ-ಪಾಡಿ. N. of a village in Mysore. ಕನ್ನಮ್ಮಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕವ್ಯಳೇ ಕತ್ತು ಕೊಣ್ಣರೆ ಬಲಮುರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲುಮುಱೀ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ಕನ್ನಾಕಳವು. Burglary (My.). — ಕನ್ನಾಚೋರಿ. = ಕನ್ನಾಕಳವು. (My.).

ಕನ್ನ kanna. 2. = ಕೆನ್ನೆ. (My.).

ಕೆನ್ನ kanna. Tbh. of ಕರ್ಣ (Śmd. 350).

ಕನ್ನಗಾಲಿ kanna-gâḷa. A burglar (My.).

ಕನ್ನಡ kannaḍa. See s. ಕನ್ 2.

ಕನ್ನಡಿ kannaḍi. = ಕೆನಡಿ. A looking-glass, a mirror (ಆದರ್ಶ, ದರ್ಪಣ, ಮುಕುರ Hlâ., Nr.; Si. 231; ಆದರ್ಶನ, ದರ್ಪಣ, etc. Mr. 205; ಮುಕುರ Nn. 102; ಕೆಯ್ವಿಡಿ Čt. I, 98; Kk. 62; ಕೆಯ್ವಿಡಿ, ಚಲ್ಲಿ Śm. 64; C.; Tu.; T., M. ಕಣ್ಣಾಡಿ); a pane of glass (C.; B. 5, 296); a lense of spectacles (C.; and in a plural sense): a pair of spectacles (My.; Tu.; T. also ಕಂಜ, ಕಂಜನ, mirror; *cf.* Sk. ಕರ್ಕರ). ತನ್ನ ನೋಡಲಿ! ಎನ್ದು, ಕನ್ನಡಿಯು ಕವಿವುದೇ? ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವುದಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮನು ಕನ್ನಡಿಯನ್ತೆ (Sp.). ಕುರುಡನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). See Śmd. 109. 113. 155; Abh. P. 11, 20; Bp. 1, 33; 36, 26. 45; 42, 35; 51, 32. 83; 60, 40; Bh. 1, 8, 83; Rśv. 6, after 11; 13, 63; J. 3, 17; 17, 24. 37; Č. Bp. 5, 2. 51; Abhâ. 1, 4; Bhâgavata 1, 1, 10; Čidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7; ನಡೆಗನ್ನಡಿ, ಬೂತ-, ಮೂಗು-, ರನ್ನ-, ರಾಹುಗನ್ನಡಿ. — ಕನ್ನಡಿಗೋಡೆ. A wall covered with mirrors (ಕನ್ನವಡ Čt. II, 63; Śś.). — ಕನ್ನಡಿಬಳೆ. A bracelet of lac in which small bits of a mirror are set (C.). — ಕನ್ನಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or take a mirror (J. 17, 46). — ಕನ್ನಡಿಹರಳು. A piece of a mirror, *e. g.* that used by barbers (S. Mhr.). 2, a lense of spectacles (My.). — ಕನ್ನಡಿಪಾವು. (My.). The snake Daboia russellii (?; *cf.* ಉರುಮಣ್ಣಲಪಾವು).

ಕನ್ನಡಿಗ kannaḍiga. A man of the Kannaḍa country (My.). It is considered to be a Tbh. of ಕರ್ಣಾಟಕ (Mr. 382).

ಕನ್ನಡಿಗಿತಿ kannaḍiga-iti. (Śmd. 244). A Kannaḍa woman.

ಕನ್ನಡಿಸು kannaḍisu. 1. To mirror: to appear (Abh. P. 9, 191); — to cause to appear (11, 87).

ಕನ್ನಡಿಸು kannaḍisu. 2. To translate into Kannaḍa (Bp. 1, 16; My.).

ಕನ್ನವಡ kanna-paḍa or **-maḍa.** A wall covered with mirrors (ಕನ್ನಡಿಗೋಡೆ Čt. II, 63; Śs.; Abh. P. 9, after 187).

ಕನ್ನವುಜೆ kannavujĕ. = ಕನ್ನೋಜ. Tbh. of ಕನ್ಯಕುಬ್ಜೆ (IIHâ.).

ಕನ್ನವುರ kannavura. Tbh. of ಕರ್ಣಪೂರ (Śmd. 380; Čt. II, 15; Kk. 27; Śm. 27. 72). ಆಯ್ದು ತೊಳಪ ಕನ್ನವುರಂ (Śmd. 75).

ಕನ್ನಿಕೆ kannikĕ. Tbh. of ಕನ್ಯಕೆ (Śmd. 351. 359; ಕೂಸು ಕಿs.; My.). See Śmd. 109; ಕಿಱಗನ್ನಿಕೆ. — ಕನ್ನಿಕೆಗಣ್ಣ. = ಕನ್ಯಾಪತಿ. (Dhw.).

ಕನ್ನೆ kannĕ. See ಮೂಜಿಲೆಗನ್ನೆ, ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ.

ಕನ್ನೆ kannĕ. Tbh. of ಕನ್ಯೆ (C.). ಇನಿತು ಅತಿಶಯನ್ ತಾಳ್ದುದು ಈ ಕನ್ನೆಯನ್ನಂ (Śmd. 128). See Bp. 12, 6. 2, o. r. of ಕಣ್ಣೆ, q. v. — ಕನ್ನೆಗಿಡ. A young tree that has not yet borne any flowers and fruits (C.). — ಕನ್ನೆಮಾಡ. An upstair room for maidens (Abh. P. 4, after 81). — ಕನ್ನೆವೆಣ್. -ವೆಣ್. A girl, a virgin (J. 29, 30).

ಕನ್ನೆತನ kannĕtana. Maidenhood, virginity (My.).

ಕನ್ನೊಜ kannôja. = ಕನ್ನವುಜೆ, etc. (Bp. 6, 19).

ಕನ್ಯಕಾಜಾತ kanyakâ-jâta. *Born of a young and unmarried woman.*

ಕನ್ಯಕುಬ್ಜ kanya-kubjĕ. = ಕನ್ನವುಜೆ, etc., ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜೆ. *N. of an ancient city in the North of India,* Kanoj.

ಕನ್ಯಕೆ kanyakĕ. ಕನ್ಯಕಾ. = ಕನ್ನಿಕೆ. *A girl, a maiden; a young virgin.*

ಕನ್ಯಸೆ kanyasĕ. *The little finger.*

ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜೆ kanyâ-kubjĕ. = ಕನ್ಯಕುಬ್ಜೆ. (My.).

ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ kanyâ-kumâri. The youthful goddess: Durgâ. 2, N. of a river, where Pârvatî is said to have done penance (S. Mhr.). 3, cape Comorin (My.; T.).

ಕನ್ಯಾದಾನ kanyâ-dâna. Giving a girl in marriage (without taking any fees, C.). 2, kanyâ-âdâna, receiving a girl in marriage.

ಕನ್ಯಾಪತಿ kanyâ-pati. A daughter's husband. See ಕನ್ನಿಕೆಗಣ್ಣ.

ಕನ್ಯಾಪರಿಣತೆ kanyâ-pariṇatĕ. A very proficient maiden (Abh. P. 4, 82).

ಕನ್ಯಾಪುತ್ರ kanyâ-putra. *The offspring of an unmarried girl.*

ಕನ್ಯಾರ್ಥಿ kanyâ-arthi. A man who asks for a maiden in marriage (J. 9, 6. 7; My.).

ಕನ್ಯಾವರಣ kanyâ-varaṇa. Choice of a bride (Râm. 1, 16, 46; J. 31, 15).

ಕನ್ಯಾವ್ರತ kanyâ-vrata. A vow of virginity (S. Mhr.).

ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕ kanyâ-śulka. The purchase-money of a maiden (J. 27, 29; My.).

ಕನ್ಯೆ kanyĕ. ಕನ್ಯಾ. = ಕನ್ನೆ. *A girl, a maiden, a virgin; a daughter* (ಕೊಡಗೂಸು, ಕುಮಾರಿ Hlâ.; Mr. 302). 2, Durgâ. 3, the sign of the zodiac Virgo.

ಕಪ kapa. = ಕೆಬ, ಗಪ, etc. Imitation of the sound emitted in eager gulping. — ಕಪಕಪ. rep. with the sound ಕಪಕಪ: quickly or greedily (C.). — ಕಪಪನೆ. rep. = ಕಪಕಪ. (C.). ಎನ್ದಾ ಮಾಂಸವಿದ್ದರೂ ತೋಳಗಳು ಅದನ್ನು ಕಪ ಕಪನೆ ತಿನ್ದು ಬಿಡುತ್ತವೆ (B. 5, 253).

ಕಪ kapa. Tbh. of ಕಫ (Śmd. 338).

ಕಪಟ kapaṭa. = ಕುಟಿ, ಕವಡ. *Fraud, deceit, dissimulation, hypocrisy, falsity, disguise* (ಕೆಯ್ದವ, ಕೆಯ್ತ, ಜತ್ತುಕ Śm. 52; Kk. 66; ಕೆಯ್ತವ Čt. I, 39; ಗಾಹು Bhn. 23). — ಕಪಟವಾತು. A dissembling word or speech (ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ Čb.; My.).

ಕಪಟಕೈತ್ಯ kapaṭa-kṛitya. A deceitful act (ವೈಸಿಕ Bhn. 9).

ಕಪಟಗಾಱ kapaṭa-gâṛa. A deceitful man, a hypocrite(My.). Feminine: ಕಪಟಗಾರ್ತಿ (My.).

ಕಪಟತನ kapaṭatana. Deceitfulness (ತನ್ತ್ರ Čb.; My.). See ನಿಷ್ಕಪಟತನ.

ಕಪಟತ್ವ kapaṭatva. = ಕಪಟತನ. (Dp. 31, 5; My.).

ಕಪಟವೇಷ kapaṭa-vêsha. Assuming a false dress or appearance; disguise. (C.).

ಕಪಟಶಬರ kapaṭa-śabara. Śiva (Śśv. 4, 39).

ಕಪಟಸ್ಥ kapaṭa-stha. = ಕಪಟಗಾಱ. (C.). Feminine: ಕಪಟಸ್ಥಳು (C.).

ಕಪಟಹೃದಯ kapaṭa-hṛidaya. A man who has a deceitful, dishonest mind (ಕಱುಬು Bhn. 61; My.).

ಕಪಟಾತ್ಮ kapaṭa-âtma. Deceitfulness (Bp. 41, 9, neuter). 2, a deceitful man (S. Mhr.).

ಕಪಟಿ kapaṭi. = ಕವಡಿ 2. A fraudulent, deceitful, dishonest, hypocritical person (C.). See Bp. 38, 69; 40, 54. 63; 51, 40; B. 5, 39; Prv. s. ನೀ.

ಕಪಟಿಕ kapaṭika. = ಕವಡಿಕೆ 2. Acting deceitfully, dishonest; —fraud.

ಕಪಟಿ kapaṭĕ. = ಕಪ್ಪಟಿ, etc. See ಕಣ್ಣು-.

ಕಪಡ kapaḍa. An article of apparel, cloth (C.; H.).

ಕಪಣಿ kapaṇi. A sort of cloak dyed with kâvi and worn by liṅgâyita priests or ascetics (S. Mhr.; Mhr. ಕಫಣಿ); a similar one of whatsoever colour, for children (S. Mhr.).

ಕಪರಿ kapari. = ಕಪ್ಪರಿ No. 2. Tbh. of ಕರ್ಪರ. A beggar's bowl (My.).

ಕಪರ್ದ kaparda. = ಕವಡಿ 1, ಕವಡೆ. *A small shell or cowrie used as a coin or as a die in gambling, Cypraea moneta* (ವರಾಟ, ಕವಡೆ Mr. 412). 2, *braided and knotted hair, especially that of Śiva.*

ಕಪರ್ದಕ kapardaka. = ಕಪರ್ದ No. 1. See ಕವಡಿಕೆ 1.

ಕಪರ್ದಿ kapardi. Having braided and knotted hair; *Śiva.* 2, sign for a metrically long letter (Čb.).

ಕಪಲಿ kapali. ಕಪಲೆ. = ಕಪಿಲೆ 1, ಕವಿಲೆ 2, ಕವುಲೆ. An apparatus for raising water, consisting of pulley, rope and leathern bucket, worked by oxen on an inclined plane (S. Mhr.; My. ಕಪಲೆ; Tě. ಕಪಿಲೆ; T. ಕವಿಳ್ಳೆ; Tě., T., M. ಕಪ್ಪಿ, a pulley = Arabic qabb; Tu. ಕಪಿ). ಕಪಲಿ (ಕಪಲೆ) ಹೊಡೆ, to draw water by means of the kapali (C.; M. ಕಪ್ಪಿ ಬಲಿಕ್ಕೆ). — ಕಪಲಿ (ಕಪಲೆ) ಬಾವಿ. A well fitted with the kapali (C.).

ಕಪಾಟ kapâṭa. = ಕವಾಟ. *The leaf or panel of a door; a door.* 2, an almira (My.).

ಕಪಾಯಿ kapâyi. = ಕಡಾಯಿ, ಕವಾಯಿ. A gown reaching to the ancles (Br., H.); — a dress for idols (My.).

ಕಪಾಲ kapâla. 1. *The fragment of a vessel, a potsherd.* 2, *the skull, the cranium* (Bp. 57, 22). 3, either half of a water-jar. 4, a cup, a jar, a pot, a cover, a lid; a beggar's bowl.

ಕಪಾಲಿ kapâla. 2. Tbh. of ಕಪೋಲ. (C.).

ಕಪಾಲಧರ kapâla-dhara. = ಕಪಾಲಭೃತ್. Śiva (Mr. 12).

ಕಪಾಲಭೃತ್ kapâla-bhṛit. Who wears skulls: *Śiva.*

ಕಪಾಲಹಸ್ತ kapâla-hasta. Having a skull in his hand (in which he collects alms): Śiva (My.).

ಕಪಾಲಿ kapâli. 1. Having skulls, etc. 2, *Śiva*. — ಕಪಾಲಿ ಪಿಟ್ಟವ್ವೆ. N. (Bp. 52, 10).

ಕಪಾಲಿ kapâli. 2. Tbh. of ಪಕಾಲಿ (S. Mhr.).

ಕಪಾಲಿಕೆ kapâlikĕ. = ಕಪಾಲ, ಕವಳಿಗೆ 1. (Sk.).

ಕಪಾಲಿನಿ kapâlini. A woman of low caste, daughter of a mother of the brahmanical caste and a fisherman father. (J. 5, 58); — a śakti of Śiva (Śiv. 3, 12).

ಕಪಿ kapi. *A monkey.* ಕಪೀ ಕುಣಿಸಿ, ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಿದ ಜಾಗೆ (Prv.). — ಕಪಿತುಜಟಿ. N. of a plant. See Si. s. ಆಜಬೆ and ತುಜಟಿ.

ಕಪಿಕಚ್ಚು kapi-kačču. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಕಪಿಕೇತು kapi-kĕtu. Having a monkey on his banner: Sugrîva (Abh. P. 10, 3).

ಕಪಿಚ kapiča. = ಕಪಿಶ. Incense, storax or coarse benzoin (ಜಗಿಲು Mr. 335; Sk. ಕಪಿಜ, ಕಪಿಶ).

ಕಪಿಂಜಲ kapiṁjala. = ಕವಿಂಜಳ, etc. *A bird, the francoline partridge* (ಲಾವುಗೆ Mr. 177).

ಕಪಿತ್ಥ kapittha. *The elephant or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr. (ಬೆಳವಲ್ Mr. 115; ಬಿಳವಲಗಿಡ G.).

ಕಪಿಧ್ವಜ kapi-dhvaja. A banner on which is the figure of a monkey (J. 12, 16). 2, having a monkey as his symbol, his ensign or arms: Arjuna (Sk.; My.).

ಕಪಿಧ್ವಜಕುಲ kapidhvaja-kula. The race that has a banner as its ensign on which is the figure of a monkey (Abh. P. 10, after 2).

ಕಪಿಧ್ವಜಕುಲಧ್ವಜ kapidhvajakula-dhvaja. Sugrîva (Abh. P. 10, after 2).

ಕಪಿನಿ kapini. = ಕಪಿಲೆ. The name of a river near Mysore (My.). 2, N. (My.).

ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ kapi-mushṭi. A monkey-fist: firm grasp (avarice, obstinacy). ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಗಾಪ kapimushṭi-gâṛa. An avaricious, or obstinate, fellow (My.).

ಕಪಿಲ kapila. = ಕವಿಲ್, ಕವಿಲ, ಕವಿಲು. Monkey-coloured: *brown, tawny.* 2, N. of a ṛishi, the founder of the sâṅkhya philosophy (Mr. 77. 258).

ಕಪಿಲವರ್ಣ kapila-varṇa. A brown or tawny colour (ಕವಿಲ್ವರ್ಣ Ct. II, 74).

ಕಪಿಲೆ kapilĕ. 1. = ಕವಲಿ, etc. (My.; Si. 90. 103).

ಕಪಿಲೆ kapilĕ. 2. = ಕವಲೆ, ಕವಿಲೆ 1. A brown cow; a fabulous cow of the Purâṇas. (Śmd. 150, o. r. ಕವಲೆ). 2, *a tree, a kind of Dalbergia sissoo, or the Dalbergia sissoo itself.* 3, *a sort of perfume* (ರೇಣುಕಬೀಜ G.). 4, *the female elephant of the south-east.* 5, N. of a river (Sk.; My. = ಕಪಿನಿ). — ಕಪಿಲೆಬನವ. A brown bull stamped with a liṅga and left to roam about at liberty, etc. (My.).

ಕಪಿಲೇಶ kapila-îśa. N. (Bp. 58, 11).

ಕಪಿಲೇಶ್ವರ kapila-îśvara. N. (Bp. 10, 5).

ಕಪಿವಲ್ಲಿ kapi-valli. *A climbing plant, Scindapsus officinalis* Sweet. (ದೊಡ್ಡ ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಕಪಿವೃಷಭ kapi-vṛishabha. Vâli (Râm. 4, 5, 10), or Sugrîva, or Hanumant.

ಕಪಿಶ kapiśa. Monkey-coloured: *brown, reddish-brown, dark-brown* (ಶ್ಯಾವ, ಹಸರುಗೆಮ್ಮು Mr. 443). 2, incense, storax or coarse benzoin (see ಕಪಿಚ).

ಕಪಿಶೀರ್ಷ kapi-śîrsha. A monkey's head (ಕಪಿಮುನ್ತಕ, ಮರ್ಕಟದ ತಿರ Nn. 149). 2, *the upper part or copiny of a wall;* a merlon of a fort (ಕೋಟೆಯಗ್ರ, ಕೋಟಿಯ ತನೆ 149; ಕೋಟೆಯಗ್ರ Mr. 466).

ಕಪಿಶತನ kapiśtana. *The hog-plum, Spondias mangifera* (ಅಮ್ಮಡಿಯ ಗಿಡ G.). 2, *the plant Thespesia populnea* Corr. (Hibiscus populneoides Rox.). 3, *the Acacia sirisa.*

ಕಪೀನ್ದ್ರ kapi-indra. = ಕಪಿವೃಷಭ. The chief of the monkeys, etc. (Râm. 4, 8, 5).

ಕಪೂಯ ka-pûya. Smelling badly; disgusting, disagreeable. (G.).

ಕಪೋತ kapôta. *A dove, a pigeon* (see ಹೊಬಿಸು). 2, pigeon-holes, a dove-cot (ವಟಂಕ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Mr. 200; see Bp. 18, 38).

ಕಪೋತಪಾಲ kapôta-pâli. *A dove-cot.*

ಕಪೋತಪಾಲಿಕೆ kapôta-pâlikĕ. *A dove-cot.*

ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿ kapôta-aṅghri. *A kind of perfume.*

ಕಪೋತಾಂಜನ kapôta-aṅjana. *Antimony.*

ಕಪೋಲ kapôla. = ಕಪಾಲ 2. *A cheek.*

ಕಪ್ಪ kappa. 1. = ಕಪ್ಪ 7. Tribute (ಕೊಟ್ಟಜ Kmd. II; ಒಟ್ಟಜ Km. 38; ಕೊಂಬ್ಟ ಒಡವೆ Mr. 267; ಕೊಬ್ಟಜ Kk. 84, o. r. ಒಟ್ಟಜ; ದಣ್ಣ Si. 416; C.; Tĕ., T., M., Tu.; see T. s. ಕನ್ದಾಯ and *cf.* Sk. ಕರ). See Si. 266; Bp. 23, 21; 27, 29; Bh. 2, 4, 7; Rśv. 5, after 19 & after 22; 5, 127; 6, 35; J. 17, 10; 25, 12; 29, 22; B. 4, 116. — ಕಪ್ಪಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take tribute (Abh. P. 10, after 156). — ಕಪ್ಪಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. dupl. (ಕಾಣಿಕೆ, ಪಗಡಿ, ಪಸಾಯ, ವಲಿತ G.; My.).

ಕಪ್ಪೆ kappa. 2. = ಕೆಪ್ಪ 2. (My.).

ಕಪ್ಪೆ kappa. 3. = ಕಪ್ಪನೆ 1. — ಕಪ್ಪಕಪ್ಪನೆ. rep. Extreme blackness (J. 28, 41).

ಕಪ್ಪೆ kappa. 4. A ring of gold or silver-wire for the wrist or foot, worn as an ornament or as the sign of a vow (My.).

ಕಪ್ಪಗೆ kappu5-agĕ 4. = ಕಪ್ಪನೆ 1. (My.).

ಕಪ್ಪಟ kappaṭa. = ಕಪ್ಪಡ. See ಮೀಣಗಪ್ಪಟ.

ಕಪ್ಪಟೆ kappaṭĕ. = ಕಪಟಿ, ಕಪ್ಪಡಿ, ಕಪ್ಪಜೆ, ಕಬಟಿ, ಕಬ್ಬಟಿ. See ಕಣುಕಪ್ಪಟೆ, etc. (*Cf.* ಗಪ್ಪಲಾಯಿ).

ಕಪ್ಪಡ kappaḍa. = ಕಪ್ಪಟಿ. Tbh. of ಕರ್ಪಟಿ. (ಅಂಚೆ ಕೆಸ.; Tĕ., T.: cloth). ಒರಿದಿಗೂಯಿಂ ಸಿತಗನ ಕಪ್ಪಡಮುಂ (Śmd. 79). ಕಾಸಿನ ಕಪ್ಪಡವನ್ ಉಟ್ಟು (Bp. 29, 3). ಧೌತಕಪ್ಪಡ (43, 27). See Abh. P. 6, after 35; Bp. 47, 25; ಕಾಸಿಗಪ್ಪಡ, ನೀಲಿಗಪ್ಪಡ.

ಕಪ್ಪಡಿ kappaḍi. = ಕಪ್ಪಟೆ, etc. See ಕಣು.

ಕಪ್ಪಡಿ kappaḍi. (Śmd. 48). Tbh. of ಕರ್ಪಟಿ. (See ಅಪ್ಪಡ್ಡ). — ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮ. N. of the confluence of the rivers Krishṇa and Malâpahari, and of a village there (S. Mhr.). — ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. N. (Bp. 3, 28; 4, 48). — ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರ. N. (Bp. 4, 56).

ಕಪ್ಪಡಿಗ kappaḍiga. Tbh. of ಕಾರ್ಪಟಿಕ. ಕಪ್ಪಡಿಗರ ದೇವತಾರ್ಚನೆ (ಚರ್ಚರಿ Nr.).

ಕಪ್ಪಡೆ kappaḍĕ. = ಕಪ್ಪಟೆ etc. See ಕಣ್ಣಕಪ್ಪಡೆ.

ಕಪ್ಪನೆ kappu5-anĕ. 1. = ಕಪ್ಪಸೆ, ಕಪ್ಪಾನೆ. Black, blackly; black colour, blackness. ಕಪ್ಪನೇ ವಸ್ತು (ಬಹುಲ Si. 456). ಉದ್ದವಾದ ಕಪ್ಪನೇ ಬಹಳ ಜುಟ್ಟುಳ್ಳವನು (ಕೇತಪ, etc. 197).

ಕಪ್ಪನೆ kappanĕ. 2. = ಕೆಬಕ್ಕನೆ, etc. (C.).

ಕಪ್ಪರ kappara. 1. Tbh. of ಕರ್ಪೂರ. (S. Mhr.; ಸಾರಂಗ, ಸೋಮ Čb.).

ಕೆಪ್ಪರ kappara. 2. = ಕಪ್ಪರೆ, ಕೊಪ್ಪರ. Tbh. of ಕರ್ಪರ (or ಖರ್ಪರ). (Té. ಕಪ್ಪೆರೆ, T. ಕಪ್ಪರೈ). — ಕಪ್ಪರಕಾಯಕ. = ಗುಣ್ಡುಗಪ್ಪರ ಕಾಯಕ, q. v. (S. Mhr.).

ಕೆಪ್ಪರಿ kappari. Tbh. of ಕರ್ಪರಿ (or ಖರ್ಪರಿ). 2, = ಕಪರಿ, q. v. (My.). — ಕಪ್ಪರಿತುತ್ಥ. (ಖರ್ಪರಿ, ದಾರ್ವಿಕೆ, ತುತ್ಥ, ಕ್ವಾಥೋದ್ಭವ Nr.).

ಕೆಪ್ಪರೆ kapparĕ. = ಕಪ್ಪರ. A large potsherd (My.).

ಕಪ್ಪಲ್ kappal. ಕಪ್ಪಲು. = ಕೆಪ್ಪು 2. ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪಲು ನುನ್ನಾದವುಗಳು (ವಾರಿ Si. 272). — ಕಪ್ಪಲ್ನರಿ. The jackal, Canis aureus (Gz.). — ಕಪ್ಪಲುನರಿ. The Bengal fox, Canis (vulpes) bengalensis (Bḍ.).

ಕಪ್ಪಳಿ kappaḷi. (Šmd. 48).

ಕಪಾನೆ kappa5-ânĕ 4. = ಕೆಪ್ಪನೆ 1. (My.).

ಕಪ್ಪು kappu. 1. To dig (ಜನನ Šmd. Dh.; T. ಕಲ್ಲು, to dig with a small stick; *cf.* ಕದಂಗು 3, ಕನ್ತು, ಕನ್ನ 1, ಗುಬ್ಬರಿಸು).

ಕಪ್ಪು kappu. 2. = ಕಪ್ಪ 2, ಕಪ್ಪಲು. A hole in the ground, a pit (ನಿವ್ವ Šm. 100; My.; Tu. ಕರ್ಪು; Té. ಕಾವು, a pit or well; *cf.* ಕಡ್ಡ 3 f). — ಕಪ್ಪುಗುಬಿ. -ಕುಬಿ. A hole for catching elephants. ಆನೆಯ ಹಿಡಿಯಲೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪುಗುಬಿ (ವಾರಿ, ಗಜಬನ್ಧನ Nr.).

ಕಪ್ಪು kappu. 3. To cover; to spread, to extend; to overspread; to surround (Té., T., M. ಕಪ್ಪು, ಕಮ್ಮು; R.; *cf.* ಕವ 1).

ಕಪ್ಪು kappu. 4. A sign, a banner (ಪಾಲಿ, ಕೇತು, ಧ್ವಜ, ಲಿಂಗ, ನಿಮಿತ್ತ Nr.).

ಕಪ್ಪು kappu. 5. = ಕೆರ್ಪು. Blackness; the colour black or dark-blue; black; collyrium; ink (ನೀಲ Nr.; ಕಾಲ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 443; ನೀಲ 511; ಕೃಷ್ಣ 519; ಕರಿ Ćt. I, 21, o. r. ಕರೆ; ಅಸಿತ Nn. 14. 42; ರಾಮ 24; ಕೃಷ್ಣ 45. 47; ಕಾಲೀನ, ಕರಿದು 76; ಮಸಿ Si. 485; C.; Té., T., M., Tu.). ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಕೆಮ್ಮು (ಧೂಮ್ರ); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಕಡಾರ, ಕಪಿಲ, ಕದ್ರು, ಪಿಂಗ, etc.); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣಂ (ತ್ಯಾವ, ಕಪಿಶ Nr.). ಬಿಸ್ಸನುಣ್ಣಲದ ನಡುವಣ ಕಪ್ಪು (ಮೃಗ, ಅಂಕ, etc. Hlâ.). ಕಪ್ಪೆಱ್ ಇರ್ದರ್ ನೆಯ್ದಿಲ್ (ಕುಮುದ Mr. 420). ಎಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಅಡೆ (B. 1, 15). ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಣ್ಣ ತುಸು ಕಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (4, 147). ಅಲಿಕುಲಂಗಳ ಕಪ್ಪನ್ ಅಣಕಿಪ ಸುಬಿಗುರು ಳ್ (Bp. 4, 29). ಮಿಸುಪ ಕಪ್ಪಿನ ಜಾನಿಯಂ ಭಾವಿಸುವಂ (42, 28). ಕಪ್ಪ ಪಿಡಿದ ಅಳಲಂಕಕಾಂಡನದ ಒಪ್ಪದನ್ದಂದಿ (44, 2). ಅಳಳು ಕಪ್ಪಾದರೆ ಹಾಲು ಕಪ್ಪೇ (Prv.). See Bp. 35, 13; 54, 35; Si. 40. 205. 206; J. 5, 55; 17, 14; 18, 34. 35; ಎಳೆಗಪ್ಪು, ಬಯಕೆಗಪ್ಪು. — ಕಪ್ಪಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. = ಎಳ್ಳಗಸೆ. (My.). — ಕಪ್ಪುಕುರ್ಣಿ. A shrubby plant, Justitia ecbolium L. (St. & Pl.). — ಕಪ್ಪುಗೊರಲ. -ಕೊರಲ. Who has a black throat: Śiva (Bp. 18, 72). — ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣ. The colour black or dark-blue (ಕೃಷ್ಣ, ನೀಲ, ಅಸಿತ, ಶ್ಯಾಮ, ಕಾಲ, etc. Si. 51; B. 5, 245). — ಕಪ್ಪುಬೊಬ್ಬುಲೆ. = ಕಪ್ಪುಕುರ್ಣಿ. (St. & Pl.).

ಕಪ್ಪು kappu. 6. Flesh, meat (S. Mhr.; *cf.* ಕಣ್ಣ 2, ಕಡು 3 f).

ಕಪ್ಪು kappu. 7. = ಕಪ್ಪ 1. ಕಪ್ಪನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡು (B. 5, 67). — ಕಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆ. = ಕಪ್ಪುಗಾಣಿಕೆ. (Čb. 27). — ಕಪ್ಪುಗಾಣಿಕೆ. = ಕಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆ. (B. 5, 110).

ಕೆಪ್ಪುರೆ kappura. (Šmd. 191). = ಕಪ್ಪರ 1, ಕಪ್ಪ. Tbh. of ಕರ್ಪೂರ (Šmd. 381; Ćt. II, 8; Kk. 94; B. 4, 70). — ಕಪ್ಪುರಗರಡಗೆ. -ಕರಡಗೆ. Tbh. of ಕರ್ಪೂರಕರಣ್ಡಕ (Šmd. 381). — ಕಪ್ಪುರವಳಿಕು. -ಪಳಿಕು. Camphor-crystal (Čp. 7, after 92).

ಕಪ್ಪೆ kappĕ. A frog (ಮಣ್ಡೂಕ, ಪ್ಲವಕ, ಪ್ಲವಗ, ಭೇಕ, ಶಾಲೂರ, etc. Hlâ., Nr., Mr. 411; Si. 89. 410; ಭೇಕ Nn. 10. 18; ಪ್ಲವಂಗ 46; C.; Té., Tu.; T. ತವಕ್ಕೈ, ತವಕ್ಕಳೈ, ತವಳೈ). ಕಪ್ಪೆಗಳು ವಿಾಸುಗಳು ಇಪ್ಪುದದು ತೀರ್ಥವೇ (Sp.). ನರ್ಪನ ಉಜಿ ಹೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ತೆ (Sp.). ಉಬ್ಬುದ ಕಪ್ಪೆ ಆನೇನುಂಗೀತೇ? — ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ ಮಬ್ಬೇ ಬರಿಸಿವನ್ತೆ. — ಕಪ್ಪೆಯ ತುಲಾಭಾರಾ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಗೆ (Prvs.). See ಹೆಣ್ಣುಗಪ್ಪೆ, ಹೆಣ್ಣಪ್ಪೆ. — ಕಪ್ಪೆಕೀಲಿ. A padlock (S. Mhr.). — ಕಪ್ಪೆಕಾರ. A boil in the shape of a frog's body (C.). — ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪ. A bivalve shell, one half of which is occasionally used for giving babies milk to drink (ತಮ್ಮುಕ, ಜಲಶುಕ್ತಿ Si. 89; C.; B. 5, 184). — ಕಪ್ಪೆಬೀಗ. = ಕಪ್ಪೆಕೀಲಿ. (C.). — ಕಪ್ಪೆರೊಟ್ಟಿಗಿಡ. A spreading herb, Malva rotundifolia L. (Z.). — ಕಪ್ಪೆಹುಣ್ಣು. A spreading sore in the palm of the hand, on the sole of the foot, etc. (S. Mhr.).

ಕಪ್ರ kapra. = ಕಪ್ಪುರ. (ಧವಲ, ಸಿತಾಭ, ಹಿಮಾಂತು Čb.).

ಕಫ kapha. = ಕಪ. *Phlegm* (ಅತಿಗೂರು Mr. 386).

ಕಫಣಿ kaphaṇi. *The elbow.*

ಕಫಿ kaphi. *Phlegmatic;* filled with mucus.

ಕಫೋಣಿ kaphôṇi. *The elbow.*

ಕಫೋಳಿ kaphôḷi. = ಕಫೋಣಿ. (ಮೊಣಿಕೆಯ್ Mr. 323).

ಕಬ್ kab. 1. = ಕೆಬ್, etc. Blackness. — ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಕರ್ಬಕ್ಕಿ. A rosefinch, a starling (Pr.; My.; Bh. 1, 20, 53; Šśv. 3, 33; ಕೃಕರ Si. 173, sic!). — ಕಬ್ಬಳಿ. = ಕಬ್ಬಳಿ. A black creeper with very strong fibres, used in tying the bamboos under a thatch, etc. (My.). — ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಕಬ್ಬಳಿ, ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ. (ತ್ರಿಗಭಕ್ಷ Mr. 147 in two MSS., o. r. ಕ್ಷಗಭಕ್ಷ). — ಕಬ್ಬುನ. -ಪುನ. See separately. — ಕಬ್ಬೊಗೆ. -ಹೊಗೆ. = ಕಾರ್ಬೋಗೆ. Black smoke (Bh. 1, 20, 55. 60; 2, 10, 23).

ಕಬ್ kab. 2. = ಕಲ್ 4, etc. A stone. — ಕಬ್ಬುಸುರಿ. The waved-leaf fig-tree, Ficus infectoria. ಕಬ್ಬುಸುರಿಯ ಮರ (ಪ್ಲಕ್ಷ, ಜಟಿ, ಪರ್ಕಟಿ Nr.; Si. 128; *cf.* ಕಲ್ಲುಬಸುರಿ).

ಕಬ kaba. = ಕಪ. — ಕಬಕಬು. rep. = ಕವಕವ. (My.).

ಕಬಕ್ಕನೆ kabakkanĕ. = ಕಪ್ಪನೆ 2, ಕವಕ್ಕನೆ, ಗಪ್ಪನೆ, ಗಬಕ್ಕನೆ. In a snatching manner, with the sound produced in snatching; — with that of gulping quickly. — ಕಬಕ್ಕನೆ ಕಡ್ಡು. To bite snatchingly, as a dog (C.). — ಕಬಕ್ಕನೆ ನುಂಗು. To gulp quickly, as beasts (My.).

ಕಬಚ kabaca. = ಕವಚ. (My.).

ಕಬಟ kabaṭa. = ಕಪ್ಪಟಿ, etc. A bat (My.).

ಕಬಟಿ kabaṭa. Tbh. of ಕಪಟಿ. (Râm. 6, 12, 38).

ಕಬನ್ಧ kabandha. *Water.* 2, a cloud. 3, *a headless trunk,* especially one retaining vitality (ಕಡುಕು, ಅಬ್ಜೆ Kk. 41). 4, N. of Râhu. 5, N. of a Dânava or Râkshasa, enemy of Indra; a Gandharva killed by Râma (J. 18, 5).

ಕಬರ kabara. A Muhammadan tomb (My.; Mhr., H.). — ಕಬರಸ್ಥಾನ. A cemetary (My.; H.).

ಕಬರಿ kabari. = ಕವರಿ. A braid or fillet of hair; a knot of braided hair (ಕುನ್ತಲ, ವೇಣಿ, ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ, ಕಟ್ಟುಮುಡಿ Mr. 320; J. 2, 9; 11, 9; 18, 27). 2, = ಜಾಲೀ ಗಿಡ (Čb.). 3, = ಆಡಿನೇ ತುಳಸಿ (Čb.). 4, = ಕೆಮ್ಮು ಗಣಗಲ (Čb.). — ಕಬರಿಯಗ್ರ. -ಅಗ್ರ. The point of a braid of hair (ಜೊಲ್ಲೆಪ Ćt. I, 30).

ಕಬರು kabaru. News; information (C.; Mhr., H. ಖಬರ). 2, attention! heed! (C.; H.).

ಕಬರುದಾರ kabaru-dâra. A careful, or strict, man (My.).

ಕಬರುದಾರಿ kabarudâri. Care, carefulness (My.; Mhr., H.).

ಕಬರುದಾರು kabarudâru. Skilful, clever; careful; attention! take care! mind! (C.; Mhr., H. ಖಬರದಾರ).

ಕಬಲ kabala. 1. = ಕಬಳ, ಕವಣ, ಕವಲ, ಕವಳ 1. A mouthful; a bolus, a pill.

ಕಬಲ kabala. 2. = ಕಾಲು. (S. Mhr.; Mhr. ಕವಲ).

ಕಬಲನ kabalana. Swallowing by mouthfuls. See ತುತ್ತು, ತೀಡು.

ಕಬಲಪ್ರವೇಶ kabala-pravêša. The entering of mouthfuls. See ಗಿಡಿ.

ಕಬಳ kabaḷa. (= ಕಬ್ಬಿಲ, ಕಬ್ಬೆಯ). A fowler, a huntsman (ಬೇಡ Ct. I, 58, o. r. ಕವಳ).

ಕಬಳ kabaḷa. = ಕಬಲ 1, etc. (ಜೇವಣ, ವೊಳಿಗೆ, ತುತ್ತು ನೆ.; ಆಹುತಿ, ತುತ್ತು Mr. 220). ರಣಕಬಳರಕ್ಕೆಮರ್ದುಗಳ್ ಪ್ರದಿದ ಭರಣಿಗಳ (Rây. 6, after 11). See ಗಜ-, ಸಮ್ಮರಗವಳ.

ಕಬಳಿಸು kabaḷisu. To eat; to gulp, to devour (Bh. 8, 23, 13; My.).

ಕಬಾಡ kabâḍa. = ಕವಾಡ. A bullock or horse-load of grass, wood, etc. (C.; Mhr.; Të., also ಕವಾಡ; T. ಕವಾಡ).

ಕಬಾಡಿ kabâḍi. A person who brings and sells kabâḍas (S. Mhr.).

ಕಬಾಬು kabâbu. A ragout; a made dish of roast meat (Br.; H.; My.).

ಕಬಾಯಿ kabâyi. = ಕಷಾಯಿ, etc. (My.).

ಕಬೀರದಾಸ kabîra-dâsa. N. of a poet who was a devotee of Allah and Vishṇu (C.).

ಕಬೂಲ್ kabûl. = ಕಬೂಲ. Agreeing to; consent (C.; Mhr., H. ಕಬುಲ).

ಕಬೂಲ kabûla. = ಕಬೂಲ್. ಕಬೂಲ ಆಗೋಣ (ತಪ್ಪ Čb.). ಕಬೂಲ ಮಾಡೋಣ (ಗ್ರಹಣ, ಪರಿಗ್ರಹ Čb.).

ಕಬೂಲತಿ kabûlâti. An agreement, written or oral (My.; Mhr., H. ಕಬುಲಾತ, ಕಬುಲಾಯತ).

ಕಬೋಜಿ kabôji. A blind man (My.; Të. ಕಬೋದಿ).

ಕಬ್ಬ kabba. = ಕಬ್ಬಣ, etc. (My.).

ಕಬ್ಬ kabba. Tbh. of ಕಾವ್ಯ (Šmd. 351; Čt. I, 26). See Šmd. 13. 69. 121. 159; Čh. v. 19; J. 1, 10; ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬ, ಒಳ್ಗಬ್ಬ, ಪಜಿಗಬ್ಬ, ಪಾಡುಗಬ್ಬ, ಪಾಜನೆಗಬ್ಬ, ಬೆದಡ್ಡೆಗಬ್ಬ, ಮಾನಸಗಬ್ಬ.

ಕಬ್ಬಟಿ kabbaṭi. = ಕೆಪ್ಪಟಿ, etc. — ಕಬ್ಬಟೀ ಹಕ್ಕೆ. A bat (ಜತು ಕ, ಆಜಿನಪತ್ರೆ Si. 175; My.).

ಕಬ್ಬಣ kabbaṇa. = ಕಬ್ಬಿಣ, etc. (C.). — ಕಬ್ಬಣಂಹು. -ಆಂಜು. (ಕನ್ನಡ Čb.).

ಕಬ್ಬಳಿ kabbaḷi. See s. ಕೆಬ್ 1.

ಕಬ್ಬಾರೆ kabbâre. — ಕಬ್ಬಾರೇ ಪದ್ದು. A heron (ಲೋಹಪೃಷ್ಠ, ಕಂಕ, ಹರಡೇ ಹಕ್ಕ Si. 172).

ಕಬ್ಬಿ kabbi. = ಕಬ್ಬಿನ. Tbh. of ಕವಿಯ. (ಕವಿ Mr. 274; Č. Bp. 47, 44; T. ಕವಿನ, bridle). See s. ಕಬ್ಬಿನ.

ಕಬ್ಬಿಗ kabba-iga. (Šmd. 233). A poet (ಕವಿ Čt. II, 15). See Šmd. 188; ಆಯಿಗಬ್ಬಿಗ, ಕಬ್ಬಿಬ್ಬಿಗ, ನರಗಬ್ಬಿಗ; Šśv. 1, 10. — ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ. N. of a Kannaḍa dictionary (Kk. 3. 101). — ಕಬ್ಬಿಗಗಳ್. -ಕಳ್. Literary theft. See Šmd. s. ಕೂಸಾಡಿಸು.

ಕಬ್ಬಿಣ kabbiṇa. = ಕೆಬ್ಬಿ, ಕಬ್ಬಣ, ಕಬ್ಬುನ, ಕರ್ಬುನ, ಕರ್ಬೊನ್, ಕಾರ್ಬೊನ್. (The dark-coloured, black metal): iron (ಲೋಹ, ಕಾಲಾಯಸ, etc. Si. 332; C.; Të. ಇನುಮು, T. ಇರುಮ್ಬು, ಕರುಮ್ಪೊನ್, iron; Tu. ಕರ್ಬು, iron; see ಕಬ್ 1). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟೆ (ಮಣ್ಡೂರ Si. 332). ಕಬ್ಬಿಣದ ಪ್ರತಿಮೆ (346). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ (B. 3, 46). ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನೊಣಕ್ಕೆ ಏನು ಅಗ್ಗ? — ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಹುಡುಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಮುಡ್ದೇ-. — ಕಬ್ಬಿಣಕಟ್ಟೆ. Rust of iron, scoriae, dross (ಮಣ್ಡೂರ, ಸಿಂಘಾಣ G.). — ಕಬ್ಬಿಣಗೊಮ್ಮೆ. An iron image (ಸ್ಥೂಣೆ Si. 420; G.). — ಕಬ್ಬಿಣಂಹು. -ಆಂಜು. = ಕಬ್ಬಣಂಹು. An iron plate for baking cakes, etc. (B. 4, 158). — ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಾಳ. A bar of iron (My.). — ಕಬ್ಬಿಣಸಲಾಕೆ. An iron spike, etc. (ದಸಿ G.).

ಕಬ್ಬಿನ kabbina. = ಕಬ್ಬಿ. ಕುದುರೆಯ ಕಬ್ಬಿನ (ಕೀರ್, ಆವಿಲಣ Nn. 149, o. r. ಕಬ್ಬಿಯ ಕೀಲು).

ಕಬ್ಬಿಲ kabbila. (= ಕೆಬಳ, etc., ಕೊಬ್ಬಿಲ). A huntsman, a fowler; a rustic (= ಬೇಡ, ಬಿಲ್ಲ in the Bp.). See Bp. 58, 16. 29. 50; 59 sum.; 59, 50. 54. 2, = ದಿವಾಕೀರ್ತಿ (?). ಇರ್ಮುಕಾರನ್ ಎನ್ದು ಕಲಿಗಂ, ಈ ಜಾತಿಧರ್ಮದಿಂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಹ ಕಬ್ಬಿಲಂ ನಿಸ್ಸನ್ (Mr. 381, o. rs. ಕನಿಸ್ಸನ್, ವಿಸ್ಸನ್). — ಕಬ್ಬಿಲಪಡೆ. A crowd of kabbilas (Bp. 59, 42).

ಕಬ್ಬಿಲಿಗ kabbiliga. (= ಕೆಬ್ಬೆಯ). A boatman, a fisherman, a seller of chunam (S. Mhr.).

ಕಬ್ಬಿಲಿಗಿತ್ತಿ kabbiligitti. = ಕಬ್ಬಿಲಿತಿ. (S. Mhr.).

ಕಬ್ಬಿಲಿತಿ kabbiliti. A woman of the kabbiligas (V. 39, 66). ಈ ಭೂಸುರರ ಗುರು ಕಬ್ಬಿಲಿತಿಗೆ ಅಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಸನ್ ಒಗೆದನು? (Bp. 57, 72).

ಕಬ್ಬಿಸೆ kabbisé. (= ಕೆಬ್ಬು). See ಕಾಯಿಗಬ್ಬಿಸೆ.

ಕಬ್ಬು kabbu. = ಕರ್ಬು, ಕರ್ವು. The common sugar-cane, Saccharum officinarum Lin. (ಇಕ್ಷು Hlâ., Mr. 95; ಇಕ್ಕು, ರಸಾಲ Si. 163; C.; T. ಕರುಪ್ಪು, ಕರುಮ್ಬು; M. ಕರಿಮ್ಬು; Tu. ಕಮ್ಬುರ್; Të. ಚೆರುಕು). ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು (ಇಕ್ಷು, ರಸಾಲ Nr.). ಕಬ್ಬಿನ ಸೋಗೆ (Si. 164). ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು (ಇಕ್ಷುರಸ G.; see Si. 312). ಕುಬ್ಬಿ ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು, ಅಬಿವದೇ ತನಿರಸವ ಹೊಱಗಣ ಸೋಗೆಯ ಅಗಿವನ್ತೆ? (Sp.). ಕಬ್ಬಿನ ಜೂಜು (Bp. 20, 23). ಕಬ್ಬಿನ ಕೋಲು (ಇಕ್ಷುದಣ್ಡ G.). ಕಬ್ಬು ಕೊನೆಯಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಬುಡದಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಸವಿ ಇಕ್ಕೇ. — ಕಬ್ಬು ಡೊಂಕಾದರೆ ಸವಿ ಡೊಂಕೇ? — ಕಬ್ಬು ಸೀಯೆನ್ತ, ಬುಡಪರಿಯನ್ತರ ಆಗಿಯ ಬಾರದು. — ಕಬ್ಬು ಸೀಯೆನ್ತ, ಬೇರು ನುಂಗಿದರೆ ದವಡೆ ಹಜ್ಜಿದೀತು. — ಕಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಜೇನು ಇಕ್ಕಿದನ್ತೆ. — ಆನೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಇಜಿಲೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದೇ ಲೇಸು (Prvs.). See Bp. 38, 58; B. 3, 45; Abhâ. 1, 5; Č. Bp. 11, 11; 47, 42; Bh. 1, 8, 5; ಆಡುಗಬ್ಬು, ಕಾಕಬ್ಬು, ಕಾಗಬ್ಬು, ಮರಕಬ್ಬು, ರಸದಾಳಿ-, ಹುಡ್ಡು-. — ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲು ಕೈವ. = ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲು. (ಇಂಗೇಲ್ವಿಲ್ಲ G.). — ಕಬ್ಬುವಿಲೆ. -ವಿಲ್. A bow of sugarcane (J. 6, 17; 30, 37). — ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲು. -ವಿಲ್-ಆ 3. Kâma (J. 30, 20).

ಕಬ್ಬುನ kabbuna. = ಕೆಬ್ಬಿಣ, etc. (ಕಾರ್ಬೊನ್ Šm. 68; Kk. 47, o. rs. ಕರ್ಬುನ, ಕರ್ಬೊನ್; ಗಿರಿಸಾರ, ಆತ್ಮಸಾರ, ಲೋಹ, ಕಾಲಾಯಸ Hlâ., Nr.). ಕಬ್ಬುನದ ಕೋಲು (ಪರಿಘ); ಕಬ್ಬುನದ ಬಡಿಗೆ (ಮುದ್ಗರ, etc.); ಕಬ್ಬುನದ ವಿಕಾರವು ಕ್ರುತಿ ಎನಿಸುಗು, ಸರಳು ಪೊದಳಾದುದು (Nr.). (ದುಷ್ಕೃತಿ) ಕಬ್ಬುನದ ಕಡಲೆ, ವಾದಿಸೆ ರಸಮಂ (Grj. 1, 22; see s. ಕಡಲೆ). See Bp. 50, 51; 53, 53; Šm. 41. 42. 114; Č. Bp. 47, 35. — ಕಬ್ಬುನಕೋಲು. = ಕಬ್ಬುನ

ದ ಕೋಲು. (Bp. 61, 26). — ಕಬ್ಬುನಗಲ್. -ಕಲ್. A loadstone (ಸೂಚಿಕಲ್ Ss.; *cf.* ಕಾರ್ಬೊನ್ನ ಕಲ್).

ಕಬ್ಬೆಯ kabbĕya. A boatman, etc. (= ಕಬ್ಬಿಲಿಗ, S. Mhr.).

ಕಮ್ kam. 1. = ಕಪ್, etc. Blackness. — ಕಮ್ಮಡು. = ಕಾರ್ಮಡು, q. v. (J. 13, 54). — ಕಮ್ಮಡುವಿನಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. Yama (Kk. 15, o. r. ಕಾರ್ಮಡು-). — ಕಮ್ಮತ್ತಿ. The tree Shorea robusta or Valeria robusta, a valuable timber tree (ಸಸ್ಯವನ್ದರ, ಆತ್ಮಕರ್ಣಕ, ಶಾಲ, ಸರ್ಜಕ, ಕಾರ್ಷ್ಯ, etc. Nr.; *cf.* ಕರಿಮತ್ತಿ & ಕರೇ ಮತ್ತಿ). — ಕಮ್ಮರ. N. of a tree with eatable fruits (Abh. P. 12, 6). ಲಕುಚ ಲಿಕುಚ ಡಹು ಎನ್ದು, ಕಂಚಿನಿಮ್ಬಿಯ ಮರ; ಕಮ್ಮರನ್ ಎನ್ಕ್ಯೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). (Could the ಕಮ್ be = ಕಮ್ಮು No. 2 ?).

ಕಮ್ kam. 2. = ಕಣ್ 1, etc. An eye. — ಕಮ್ಬನಿ. -ಪನಿ. An eye-drop: a tear; tears. See Bp. 3, 37; 18, 46; 44, 28; 48, 11; 50, 7; J. 13, 59; 19, 20. 27. — ಕಮ್ಬನಿಸಗಜೆ. -ಕಜೆ. To shed tears (J. 19, 32; 20, 24). — ಕಮ್ಬನಿದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. To be filled with tears: to shed tears (J. 32, 56). — ಕಮ್ಬನಿದುಳುಕು. -ತುಳುಕು. To shed tears (Bh. 1, 8, 61). — ಕಮ್ಬನಿದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. To wipe tears (J. 23, 53; 28, 55). — ಕಮ್ಬೆಳಗು. Eye-shine. ಚಕ್ಷುಷ್ಯೆ ಕುಲಾಲಿ ಕುಲಕ್ಷಿಕೆ ಎನ್ದು, ಕುಲಸ್ಥಾಂಜನ; ಕಮ್ಬೆಳಗಿನ ಬೀಜಮೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಕಮ್ kam. *Water.* 2, *the head.* 3, a particle: indeed, etc. See ಕಂ.

ಕಮಟಿ kamaṭi. A committee (My.; S. Mhr. ಕ್ಯಾಮೇಟಿ).

ಕಮಟು kamaṭu. = ಕಮುಟು, etc. (C.).

ಕಮಠ kamaṭha. *A tortoise.* 2, a water-pot.

ಕಮಠಿ kamaṭhi. *A female tortoise or a small one.*

ಕಮಠೇಶ್ವರ kamaṭha-îśvara. N. of a liṅga (S. Mhr.). 2, the first tortoise (ಆದಿಕೂರ್ಮ G.).

ಕಮಣ್ಡಲ kamaṇḍala. = ಕಮಣ್ಡಲು. (ಕರಗ Nn. 50; ಕಮಣ್ಡಲು 102; ಜಲಪಾತ್ರೆ Mr. 212).

ಕಮಣ್ಡಲು kamaṇḍalu. *An ascetic's or religious student's water-pot* (ಕುಣ್ಡಿಕೆ Mr. 256; ಗುಣ್ಡಿಗೆ Kśm. 84).

ಕಮತ kamata. The cultivation which the owner carries on with his own stock, but by the labour of another who is paid for his work (S. Mhr.; Tĕ.; Upper India *kâmat*).

ಕಮತಿಗ kamatiga. = ಕಮ್ಮತಿಗ. The man employed to cultivate with the farming stock of the owner (S. Mhr.; B. 4, 42. 43).

ಕಮನ kamana. Desirous; *libidinous;* desirable; beautiful, lovely (ಮನೋಹರ, etc. Mr. 424).

ಕಮನೀಯ kamanîya. To be desired, desirable; lovely, pleasing (ಸಾರಂಗ, ಮನೋಹರ Nn. 34; ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ಕಮನೀಯಸ್ವಾನ್ತ kamanîya-svânta. Who has a lovely or good mind (ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತ, ಸುಮನ Nn. 68).

ಕಮನ್ಧ kamandha. = ಕಬನ್ಧ. (Sk.).

ಕಮರ kamara. = ಕಮರು 2. ಕಮರದ ನಾತು (B. 5, 164).

ಕಮರಿ kamari. = ಕಮ್ಮರಿ. (My.; T. ಕಮರ್, a cleft in the ground caused by drought).

ಕಮರಿಕೆ kamarikĕ. = ಕಮರಿಸೆ. The state of being singed, etc. — ಕಮರಿಕೆಜಣ್ಣಿನ ಗಿಡ. The small tree Carissa carandas (ಕರಮರ್ದಕ, ಕೃಷ್ಣಪಾಕಫಲ, ಸುಷೇಣ, etc. Si. 137; My.).

ಕಮರಿಗೆ kamarigĕ. = ಕಮರಿಕೆ. (My.).

ಕಮರು kamaru. 1. To be singed, burnt or scorched (by the sun, by fire, C.; ಸೀ G.; Tĕ. ಕಮರು, ಕಮುರು, ಕಮಲು; *cf.* ಕನ್ದು 5). P. p. ಕಮರಿ.

ಕಮರು kamaru. 2. = (ಕೆಣ್ಟ 2), ಕನರು No. 1, ಕಮರ, ಕಮುಟು, ಕವರು 2, ಕವುಟು, ಕವುರು, (ಗವಲು). The state of being singed, scorched, etc. (C.; Tĕ.). 2, the disagreeable, stifling smell arising from burnt oil, ghee, hair, etc. (C.; Tĕ.). ಕಮರ ನಾತು (ಕವುರು G.). — ಕಮರು ಬೀದಿ. To be singed, etc., as grass (S. Mhr.).

ಕಮಲ kamala. = ಕಮಳ. *An erect large water-plant, the lotus or Egyptian bean, Nelumbium speciosum* Willd. (ರಾಜೀವ Nn. 22; ತಾವರೆ 22. 29; see *e. g.* Č. Bp. 4, 7). 2, *water* (ಜಲ, ನೀರ್ Nn. 29). 3, the blue lotus, Nymphaea caerulea (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲ್ 29). 4, a ray (ಅಂಕು, ಕಿರಣ 29). 5, the moon (ಚನ್ದ್ರ, ಸೋಮ 29). 6, *a species of deer* (ಮೃಗ, ಏರಳೆ 29). 7, ಪಾವಸೆ, ಪಾವನೆ (29). 8, N. of a vṛitta (Čh.). — ಕಮಲಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಕಮಲವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಕಮಲಮ್ಮ (My.).

ಕಮಲಗನ್ಧಿ kamala-gandhi. A woman who has the fragrance of a lotus (My.).

ಕಮಲಗರ್ಭ kamala-garbha. Brahmâ (Bp. 54, 48).

ಕಮಲಜ kamala-ja. Brahmâ (J. 13, 42).

ಕಮಲಜಾण्ಡ kamalaja-aṇḍa. The universe (Râm. 5, 8, 58).

ಕಮಲನಾಥ kamala-nâbha. Vishṇu. (My.).

ಕಮಲಪೇಟಿ kamala-pêṭi. A kind of ornamented border of a cloth (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಕಮಲಬಾಣ kamala-bâṇa. Who has a lotus-arrow: Kâma. (My.).

ಕಮಲಬಾನ್ಧವ kamala-bândhava. The friend of the lotus: the sun. (My.).

ಕಮಲಭವ kamala-bhava. Brahmâ. (Śmd. 268).

ಕಮಲಮಿತ್ರ kamala-mitra. = ಕಮಲಬಾನ್ಧವ. (ಜೆಂಗಮಿರ Čt. II, 18).

ಕಮಲಮುಖಿ kamala-mukhi. A woman with a lotus-like face. (ನಾಲೀಕಮುಖಿ G.; My.).

ಕಮಲವದನೆ kamala-vadanĕ. = ಕಮಲಮುಖಿ. (J. 9, 10).

ಕಮಲವೈರಿ kamala-vairi. The enemy of the lotus: the moon. (My.).

ಕಮಲಸಖ kamala-sakha. = ಕಮಲಮಿತ್ರ. (Śmd. 105).

ಕಮಲಸಮ್ಭವ kamala-sambhava. = ಕಮಲಜ. (J. 32, 31).

ಕಮಲಾಕ್ಷ kamala-aksha. Vishṇu or Kṛishṇa (Nn. 10). 2, the seed of the lotus of which beads are made (My.).

ಕಮಲಾಕ್ಷಸರ kamalâksha-sara. A rosary of lotus-beads (My.).

ಕಮಲಾಕ್ಷಿ kamalâkshi. A woman with lotus-like eyes (J. 11, 15).

ಕಮಲಾದೇವಿ kamalâ-dêvi. N. (Bp. 59, 8).

ಕಮಲಾನನೆ kamala-ânanĕ. = ಕಮಲಮುಖಿ. (Bp. 42, 29).

ಕಮಲಾಪ್ತ kamala-âpta. = ಕಮಲಸಖ. (Rśv. 2, 54).

ಕಮಲಾಮ್ಬಕ kamala-ambaka. = ಕಮಲಾಕ್ಷ No. 1. (Śśv. 4, 102; J. 33, 14).

ಕಮಲಾಯ kamala-âya. N. of a woman (Bp. 36, 59).

ಕಮಲಾಲಯೆ kamala-âlayĕ. Lakshmî. (My.).

ಕಮಲಾವತಿ kamalâ-vati. N. of a woman (My.). 2, N. of a town (My.).

ಕಮಲಾಸನ kamala-âsana. *Brahmâ.* 2, a mode of sitting in yôga practice (My.).

ಕಮಲಿನಿ kamalini. A number of lotus-flowers; a lake or place abounding with them (ಪದ್ಮಿನಿ, ಬಿಸಿನಿ G.). 2, a woman regarded as a lotus (Śśv. 2, 57).

ಕಮಲೆ kamalĕ. -ಲಾ. *Lakshmî* (ಗೌರ್ಯಮಿಸಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 29).

ಕಮಲೇಶ kamalâ-îśa. Vishṇu. (Dp. 30).

ಕಮಲೋತ್ತರ kamala-uttara. *Safflower, Carthamus tinctorius* Lin.

ಕಮಲೋದರ kamala-udara. Vishṇu; the moon (J. 15, 11).

ಕಮಲೋದ್ಭವ kamala-udbhava. Brahmâ. (G.; My.).

ಕಮಳ kamaḷa. = ಕಮಲ. (Śmd. 25).

ಕಮಾನು kamânu. A bow; an arch, a vault (ಧನುಸ್, etc. Si. 287; C.; Mhr., H.; B. 4, 146); the spring of a watch, etc. (My.; Mhr.); a fiddle-stick (My.).

ಕಮಾಯಿಷಿ kamâyishi. Collection of the revenues (Br.; Mhr. ಕಮಾವಿಶಿ); — the gain realized in an undertaking (My.; Mhr.).

ಕಮಾಯಿಷಿದಾರ kamâyishi-dâra. A toll-collector (My.); a superintendent of sea-customs (Mg.).

ಕಮಿಚ kamiča. ಕಮಿಚೆ kamičĕ. A riding whip (My.; H.).

ಕಮಿತೃ kamitṛi. *A lover.*

ಕಮುಟು kamuṭu. = ಕಮಟು, ಕಮರು 2, etc. Rankness, rancidity, fetid smell, especially with respect to kŏbbari long kept and to dirty clothes (C.); the disagreeable smell of burnt oil or ghee (My.).

ಕಮ್ಪ kampa. *Trembling, tremor, quaking.*

ಕಮ್ಪಣ kampaṇa. A district (ವಿಷಯ, ಗ್ರಾಮ Hlâ.; ವಿಷಯ, ಪಯಿಕ Mr. 189, o. r. ಪೈಕ; T. ಕಮ್ಮಳ, a man who lives in a cultivated country).

ಕಮ್ಪಣಿ kampaṇa. = ಕಮ್ಪನ No. 3. (Abh. P. 13, after 76).

ಕಮ್ಪನ kampana. *Trembling, shaken, unsteady.* 2, *trembling, tremor.* 3, a kind of weapon. See ಆದಿರ್, ಅಲ್ಲಾಡು, ನಡಗು.

ಕಮ್ಪಾಡಗ kam-pâḍaga. Teak (ತೇಗು Śm. 25).

ಕಮ್ಪಾಯಮಾನ kampâyamâna. Trembling; tremor (My.).

ಕಮ್ಪಾಹತ kampâhata. ತಮ್ಪುಂ ಕಮ್ಪಾಹತಮಿವು (o. r. -ವಿಹು) ನುಮ್ಪೆನಿಶುಂ (o. r. ನಿಮ್ಪೆನಿಶುಂ, Ćt. I, 106).

ಕಮ್ಪಿತ kampita. Trembling, shaking. (Bp. 22, 67; 61, 11).

ಕಮ್ಪಿಲ kampila. = ಕಮ್ಪಿಲ್ಲ, ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ, ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಯ. *N. of a plant.*

ಕಮ್ಪಿಲ್ಲ kampilla. = ಕಮ್ಪಿಲ, etc. (ರೋಚನಿ, ವಸಾರೆ Si. 158).

ಕಮ್ಪಿಸು kampisu. To be odoriferous (Bp. 18, 30).

ಕಮ್ಪಿಸು kampisu. To tremble, etc. (Grj. 4, 86; Bp. 26, 27; J. 13, 8).

ಕಮ್ಪು kampu. = ಕಮ್ಮ. A bad smell (My.; Tĕ.; M. ಕೆಮ್ಪು, to stink). ಅಪಕ್ವವಾದ ಕೆಟ್ಟ ಕಮ್ಪುಳ್ಳ ದ್ರವ್ಯವು (ಎಸ್ರು, ಅಮಗಸ್ಥಿ Si. 51). **2,** a pleasant smell, fragrance (ಸೌಸವ Śmd. II; Kk. 83; ಸೌಸವ, ಕಮ್ಮತ್ತು, ಮಗಮಗಿಸು, ನಱು, ಪರಿಮಳ Śm. 23; ಆಮೋದ, ಪರಿಮಳ, ಸೌರಭ್ಯ, ಸುಗನ್ಧಿತೆ Hlâ.; Grj. 2, 13. 61; C.; Tĕ.). ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಮ್ಪಾದ ಧೂಪಮಂ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಪೂನೆನೋಳ್ ಕಮ್ಪು (Śmd. 163). ಕಮ್ಪಲರ್ದುದು (55). ಜಾದಿಯತ್ತಣಿನ್ದೆಯುಂ ಕೇದಗೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆಯುಂ ಕಮ್ಪು ಒನ್ದುದು (150). ಕೈತ್ಯದ ನೃತ್ಯಭವನಮುಂ ಕಮ್ಪಿನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ ಚಲ್ವಿನ ಕುಲಗೃಹಮುಂ (Cpr. 7, after 92). See Bp. 6, 8; 8, 18; 36, 29; Bh. 1, 5, 8; Śśv. 2, 39; Rśv. 5, 25; 10, after 31; J. 3, 30; 29, 28; ಅಲರ್ಗಮ್ಪು, ಕಡುಗಮ್ಪು, ಕೆಯಿಗಮ್ಪು, ತನಿಗಮ್ಪು, ನಱುಗಮ್ಪು, ಪೂಗಮ್ಪು, ಪೊಸಗಮ್ಪು, ಮೆಯ್ಗಮ್ಪು, ಸೊದರ್ಗಮ್ಪು. — ಕಮ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get fragrance, to become odoriferous (J. 3, 36). — ಕಮ್ಪುವಳ. That is full of perfumes: wind (ಅನಿಲ Kk. 16; ಗಾಳಿ, ಅನಿಲ, etc. Śm. 13).

ಕಮ್ಪುಗಾತಿ kampu-gâti. A woman who has a fragrant smell (Č. Bp. 10, 6).

ಕಮ್ಪೆ kampĕ. = ಕಮ್ಪ. See ಅನು-.

ಕಮ್ಪ್ರ kampra. *Shaking, moving, trembling;* agile.

ಕಮ್ಬ kamba. = ಕಮ್ಭ (Śmd. 24). Tbh. of ಸ್ತಮ್ಭ or ಸ್ತಮ್ಭ (see ಕೂವಕಮ್ಬ). A post; a pillar (C.; Tĕ., Tu., T., M.); a mast (T., M.). See Bp. 47, 7. 26; 49, 44; Śśv. 1, 70; Si. 120. 419; B. 4, 121.

ಕಮ್ಬರ್ತಿ kambarti. Making up for a deficit (My.).

ಕಮ್ಬಲ kambala. = ಕಮ್ಬಳಿ (Ćt. II, 19). *A blanket,* a cumley, chiefly of a black colour. 2, a dew-lap.

ಕಮ್ಬಲವಾಹ್ಯ kambala-vâhya. *A kind of carriage covered with a cumley and drawn by oxen.*

ಕಮ್ಬಲಾಶ್ವತರ್ kambala-aśvatar. N. of two musicians in the court of Śiva (Śśv. 1, 29; 1, after 79).

ಕಮ್ಬಲಾಸನ kambala-âsana. A blanket-seat (My.).

ಕಮ್ಬಲಿ kambali. Covered with a blanket.

ಕಮ್ಬಲಿವಾಹ್ಯಕ kambali-vâhyaka. = ಕಮ್ಬಲವಾಹ್ಯ. *A kind of carriage etc.*

ಕಮ್ಬಳ kambaḷa. Daily hire or wages (My.; *cf.* ಸಮ್ಬಳ).

ಕಮ್ಬಳಗಾರಿ kambaḷa-gâra. A day-labourer (My.).

ಕಮ್ಬಳಿ kambaḷi. = ಕಮ್ಬಲ (Śmd. 364; Ćt. II, 19; ಆವಿಕ, ರಲ್ಲಕ, ಕಮ್ಬಲ, etc. Hlâ., Mr. 343; ರಲ್ಲಕ, ಕಮ್ಬಲ Nr.; C.; T., M., Tĕ. also ಕಮ್ಬಳಿ; Tu. ಕಮ್ಬೊಳಿ). ಹಲವು ಸೂಟ್ ಉದಕ ದೊಳ್ ಆಲುಬಿ, ನೆಳೆ ನೆಳೆದು, ಬಗೆದೊಂದಂ ಬಿಳಿದು ಆಹುದೆ ಕಮ್ಬಳಿಗೆ (Bp. 60, 48). ಯಾವ ಊರೋ, ಗೌಡಿ ಆನ್ರರೆ ಕಮ್ಬಳಿ ಮೂಱು ಹಣ ಆನ್ದ.—ಕಮ್ಬಳಿಯ ಮೀಲೆ ಕಣಿಕಾ ನಾದಿದ.—ಕಮ್ಬಳಿಯವನ ಹೊಡೆದು, ಸಚ್ಚದವನ ಹೆದಜಿಸ ಬೇಳು (Prvs.). See Si. 223. 271. 276. 334; Bp. 20, 22; 58, 50; Prv. s. ಕನ್ನಮ್ಮಾಡಿ. — ಕಮ್ಬಳಿಕುರುಬ. A class of Kuṟubas who weave blankets and whose wives wear only blankets (My.). — ಕಮ್ಬಳಿಯಳಿಗ. -ಅಳಿಗ. A kind of lizard or chameleon (ಸರಟ Ćt. I, 68). — ಕಮ್ಬಳಿಹುಳು. A caterpillar (My.; M. ಕಮ್ಬಳಿಪ್ಪುಟ್ಟು, T. ಕಮ್ಬಳಿಪ್ಪೂಚಿ, Tĕ. ಕಮ್ಬಳಿಪುರುಗು; ದುರ್ನಾಯಕ Mr. 165).

ಕಮ್ಬಾಡ kambâḍa. = ಕಮ್ಮಗಾಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕಮ್ಬಾಡಿಗಿತ್ತಿ kambâḍa-gitti. = ಕಮ್ಮಾಡಿಗಿತ್ತಿ, ಕಮ್ಮಡಿತಿ. (S. Mhr.).

ಕಮ್ಬಾಡಿಕೆ kambâḍikĕ. = ಕಮ್ಮಾಡಿಕೆ. A blacksmith's business (S. Mhr.).

ಕಮ್ಬಾವಶಿ kambâvati. A kind of costly border of a silk garment (My.).

ಕಮ್ಬಿ kambi. 1. Wire (C.; T., Tĕ., M., Tu.; Tĕ. also ಕಮ್ಮಿ); an iron band (My.); a bar of iron, a rail (My.); a bar, the bridge of the nose (My.). ಮೂಗಿನ ಕಮ್ಬಿ (Mr. 280). — ಕಮ್ಬಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. = ಕಮ್ಬಿಯಚ್ಚು. (My.; Tĕ. ಕಮ್ಬಿಯಚ್ಚು, ಕಮ್ಬಿಚ್ಚು). — ಕಮ್ಬಿಚ್ಚೆ. = ಕಮ್ಬಿಯಚ್ಚೆ. (G. 105. 115).—ಕಮ್ಬಿಯಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A plate with holes for drawing wire (S Mhr.; M.).

ಕಮ್ಬಿ kambi. 2. A stripe (or stripes) running parallel with the border of a cloth (C.; Tĕ., M., T.). See ಅಡ್ಡ-; Si. 222; ಬ್ರಹ್ಮಗಮ್ಬಿ.

ಕಮ್ಬಿ kambi. 3. A thick bamboo (or pole) laid across the shoulder for carrying burdens, occasionally denoting the whole carrying apparatus (C.; Tĕ. a bar, a beam; *cf.* T. ಕಮ್ಬಿಲ. M. ಕಮ್ಬೆ, a cross piece of wood to hold the planks of a door or window together). ಕಾಸಿನ ಕಮ್ಬಿ (ಧಾರಯಷ್ಟಿ, ವಿಹಂಗಿಕೆ Hlâ.). See Bp. 6, 32; 43, 24. 25. 27. 29. 83; 44, 5. 6. 7. 12. 13; 50, 35; Râv. 5, 114; J. 7, 5; ಅಡ್ಡ-, ಅಚ್ಚ ಹೊಱೆ-.

ಕಮ್ಬಿ kambi. A club, a mace (Râghĕ. 17, 67; M. ಕಮ್ಬು). See ಕಮ್ಬಿಗ.

ಕಮ್ಬಿ kambi. *A ladle or spoon.* 2, a shoot, a branch or joint of a bamboo. 3, the guava tree (ಬಿಕ್ಕೆ Mr. 120).

ಕಮ್ಬಿಕಾಪಿ kambi-kâṛa. A bearer of the carrying apparatus called kambi (Bp. 9, 41; 47, 37; My.).

ಕಮ್ಬಿಗ kambiga. A mace bearer, a doorkeeper (ಪಡಿಯಲಿ Ct. I, 13).

ಕಮ್ಬಿಗ kambiga. Perhaps Tbh. of ಕಮ್ಬುಕ. An asura (see s. ಕಂಬಿಗ).

ಕಮ್ಬು kambu. (= ಶಮ್ಬು). *A conch, a shell* (ತಂಬು Nn. 64; Bp. 5, 20). 2, *a bracelet.* 3, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ Nn. 64). 4, water (ಜಲ, ಉದಕ 64). 5, the colour white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 64). 6, a kind of grain (ಧಾನ್ಯಭೇದ 64; T., Tĕ.: Holcus spicatus Lin., = M. ಕಮ್ಬರಿ). 7, the neck. — See Mr. 110 s. ಕರಡ.

ಕಮ್ಬುಕ kambuka. = ಕಮ್ಬು No. 1. 2, a mean person (Sk.; see ಕಮ್ಬಿಗ).

ಕಮ್ಬುಗೆ kambugĕ. ರಥಗುಪ್ತ ವರೂಥ ಎನ್ದ, ದೂಳುಮಜಿ; ಕಮ್ಬುಗೆ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಕಮ್ಬುಕಂಠ kambu-kaṇṭha. A conch-like neck (J. 25, 4).

ಕಮ್ಬುಗಲ kambu-gala. = ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವ. (J. 13, 9. 26).

ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವ kambu-grîva. = ಕಮ್ಬುಕಣ್ಣ. 2, N. of a tortoise. (My.).

ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವೆ kambu-grîvĕ. *A neck marked with three lines like a shell.*

ಕಮ್ಬ kambha. = ಕಮ್ಬ (Šmd. 24). (ಸ್ತಮ್ಭ Nn. 76; ಧಾರಕ, ಸ್ತಮ್ಭ Mr. 200; ಆಲಾನ 157). — ಕಮ್ಬಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A construction on pillars. ಕಮ್ಬಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳು (Bp. 12, 13). — ಕಮ್ಬಪೂಜೆ. Worship paid to the first pillar when erected in a building (at an auspicious moment, My.). — ಕಮ್ಬಮುಹೂರ್ತ. = ಕಮ್ಬಪೂಜೆ. (My.).

ಕಮ್ಮ kamma. (= ಕಮ್ಮು 2). Another form of ಕಮ್ಮು (Šmd. 209. 210). See s. ಕಮ್ಮನೆ. — ಕಮ್ಮಗಸ್ತೆ. A species of basil with small leaves, Ocymum sanctum (ಪರ್ಣಾಸ, ಕಠಿಂಜರ, ಕುಟೀರಕ, ಕರ್ಪೂರೀ, ಕಾಮಳಸ್ತೂರೀ ಗಿಡ Si. 141). — ಕಮ್ಮಂಗಣೆ. -ಂ-ಕಣೆ. A fragrant arrow. ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯಿನ್ದೆ ಎಚ್ಚ ಪನ್ ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೊದಱೊಳ್ ಇರ್ದು (Šmd. 210). — ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯ. -ಆ 3. Who has fragrant arrows: Kâma (ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ, ಕಾಮ Šmd. II; Kk. 79; Šm. 7; ಕಾವ Ct. I, 94; ಸುಭಗಿಕರ II, 16). — ಕಮ್ಮಲರ್. -ಆಲರ್. A fragrant flower (Šśv. 1, 45). — ಕಮ್ಮಲರ್. -ಎಲರ್. A fragrant breeze. ತೀಡುವೇಡೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಲರೆ ತೀಡುಗುಂ (Šmd. 297).

ಕಮ್ಮ kamma. Tbh. of ಕರ್ಮ. (My.).

ಕಮ್ಮಗಾಡಿ kamma-gâṛa. (Šmd. 235). = ಕಮ್ಮಾಡಿ, ಕಮ್ಮಡಿ, ಕಮ್ಮಾಡ. Tbh. of ಕರ್ಮಕಾರ. A blacksmith.

ಕಮ್ಮಗೆ kamma-agĕ 4. (Šmd. 389). Fragrantly; deliciously (C.). ಕಮ್ಮಗೆ ಉಣಿಸಿ, ಬಿಮ್ಮಗೆ ಕಟ್ಟಿದ (Prv.). **2,** fragrance, etc. ಕಮ್ಮಗ್ಗೇ ತುಪ್ಪ (Abhâ. 1, 44). ಕಮ್ಮಗೆಯ ಊಟ (C.).

ಕಮ್ಮಟ kammaṭa. Coinage; mint (Râm. 5, 8, 48; rare in S. Mhr.; T. ಕಮ್ಮಟ್ಟಿ; M. ಕಮ್ಮಟ್ಟ, ಕಮ್ಮಟ್ಟಿ).

ಕಮ್ಮಟಿ kammaṭi. A coiner (Râm. 5, 8, 50).

ಕಮ್ಮಟಿಗ. kammatiga. = ಕಮತಿಗ (Bp. 9, 46).

ಕಮ್ಮನೆ kamma-anĕ 1. = ಕಮ್ಮಗೆ. (Šmd. 109. 389). — ಕಮ್ಮಕಮ್ಮನೆ. rep. (Šmd. 229). Very fragrantly.

ಕಮ್ಮರಿ kammari. = ಕಮರಿ. A declivity, a steep bank, a cliff, a precipice, a ravine (ಪ್ರಪಾತ, ತಟಿ, ಭೃಗು, ದರ Nr.; ಸರಿ Šm. 66. 117; ಸರಿ Kk. 71).

ಕಮ್ಮರು kammaru. The loins, the waist (My.; Br.; Mhr., H. ಕಮರ).

ಕಮ್ಮರುಬಂದ kammarubanda. A leather waistband, belt. (My.; H.).

ಕಮ್ಮರೆ kammarĕ. = ಕೆಬ್ಬಿ, q. v. (whether = a ಕಯ್ಯೆ?).

ಕಮ್ಮಡಿ kammaṛa. = ಕಮ್ಮಗಾಡಿ, etc. (Šmd. 235; ವೈಕಾರಕ Mr. 376; My.). ತಿದಿಯೊತ್ತುವ ಕಮ್ಮಡಿಮ್ಮೆಲ್ ಇರ್ದಂ ಭೀಮಂ (Šmd. 91).

ಕಮ್ಮಡಿತಿ kammaṛa-iti. (Šmd. 246). The wife of a blacksmith; a female of the blacksmith-caste (My.).

ಕಮ್ಮಾಡ kammâṛa. = ಕಮ್ಮಗಾಡಿ, etc. (see Nr. s. ಕಲುಕುಟಿಗ; Bp. 21, 29; C.). See Prv. s. ಮೊಳೆ 2. — ಕಮ್ಮಾಡಿಸಾಲೆ. The workshop of a blacksmith (My.). ಕಮ್ಮಾಡಿಸಾಲೆಗೆ ಸೂಜಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ ಪಾಗೆ (in order to sell it, Prv.).

ಕಮ್ಮಾಡಿಗಾತಿ kammâṛa-gâti. = ಕಮ್ಮಾಡಿಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಕಮ್ಮಾಡಿಗಿತ್ತಿ kammâṛa-gitti. = ಕಮ್ಮಡಿತಿ. (My.).

ಕಮ್ಮಾಡಿತಿ kammâṛati. = ಕಮ್ಮಡಿತಿ. (C.).

ಕಮ್ಮಾಡಿಕೆ kammâṛikĕ. = ಕಮ್ಮಾಡಿಕೆ. (My.).

ಕಮ್ಮಾಳ kammâḷa. An artisan, an artificer: a blacksmith, a goldsmith, etc. (T., M.); a goldsmith (My.).

ಕಮ್ಮಿ kammi. 1. Tbh. of ಕರ್ಮ. See ಕೂಡ್ದಿಮ್ಮಿ.

ಕಮ್ಮಿ kammi. 2. Deficiency (C.; Br., M.; Mhr., H. ಕಮಿ, deficient; *cf.* ಕಡಿಮೆ). — ಕಮ್ಮಿ ಜಾಸ್ತಿ. More or less (My.).

ಕಮ್ಮಿತು kamma-itu. = ಕಮ್ಮಿತ್ತು. (Šmd. 109). That which is fragrant; fragrance (ಪರಿಮಳ Kk. 68).

ಕಮ್ಮಿತ್ತು kamma-ittu. = ಕಮ್ಮಿತು. (ಕಮ್ಮು Śm. 23).

ಕಮ್ಮಿದ kammida. A fragrant man. ಕಮ್ಮಿದಂ (Śmd. 109).

ಕಮ್ಮಿದಳ್ kammidaḷ. (Śmd. 109. 245). A fragrant woman.

ಕಮ್ಮು kammu. 1. Breath to be fragrant (ಗನ್ಧ ತ್ವಾಸ Śmd. Dh. Mḍb., o. rs. ದನ್ತಸ್ವಾಸ, ದನ್ತಸ್ವಾನ, ದನ್ತಸ್ವನ). **2,** to emit a sound as teeth do.

ಕಮ್ಮು kammu. 2. (= ಕಮ್ಮ). A delicate smell, fragrance (ಕಿಱಿದು ನಾನ್ತ Ćt. I, 22).

ಕಮ್ಮೆ kammë. One of the eight brahmanical classes or castes (in My. only sm̀ârta Brâhmaṇas). ಬ್ರಾಹ್ಮರೊಳು ಕಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಬು ಕುಲಮ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 254; Të. ಕಮ್ಮೆ, ಕಮ್ಮವಾರು, T. ಕಮ್ಮವಾರ್, a caste of Têlugu Śûdras, usually employed in agriculture). — ಕಮ್ಮೆಕುಲ. The kammë caste (Mr. 540, o. r. in one MS. ಕರ್ಮೆ).

ಕಮ್ರ kamra. *Desirous, cupidinous, loving;* desirable.

ಕಯ್ kay. 1. = ಕೆಯ್1. This syllable often appears as ಕೆಯ್ and ಕೈ; it is, however, not unfrequently found in old good MSS., and appears to be radical; *cf. e. g.* Sk. ಕಯ, the hand, with Kannaḍa ಕಯ್ (ಕೆಯ್, ಕೈ), the hand. To avoid too great a deviation from present custom the form ಕೆಯ್ has been adopted wherever admittable.

ಕಯ್ kay. 2. = ಕೆಯ್2, etc. To do, etc.

ಕಯ್ kay. 3. = ಕಯಿ2, ಕಯ್ಯಿ2, ಕೆಯ್3, etc. The hand, etc. (My.). — ಕಯ್ಯಳ. -ಅಳ. Possibility for the hand (Abh. P. 9, 96). — ಕಯ್ಯಳವಿ. -ಅಳವಿ. Strength of the hand (Abh. 9, 23). — ಕಯ್ಯಾರೆ. = ಕೆಯ್ಯಾರೆ. (Bp. 57, 36). — ಕಯ್ವಾರ್. -ಪಾರ್. To seek for with the hand, to lay hold of (Abh. P. 7, 48).

ಕಯ್ kay. 4. = ಕಡೆ4, etc., ಕೈ5. Churning. — ಕಯ್ಕೋಲ್. A churning stick (ಕಡಗೋಲ್ Kk. 83, o. r. ಕಡೆ-). —ಕಯ್ಯಳಿ. -ಅಳಿ. Buttermilk (ದಧಿಮನ್ಥ Mr. 219).

ಕಯ್ kay. 5. = ಕೆಯ್4. Decoration.

ಕಯ್ kay. 6. = ಕಂಯಿ, ಕಯಿ1, (ಕಯ್ಪು, ಕೆಯ್ಪು), ಕಯ್ಯಿ1, ಕಹಿ, ಕೈ4. Bitterness (T. ಕಡು; Të. ಚೇತಿ, ಚೇದು; T. ಕಡು, to be of a sharp or acrid taste; ಕಜ, ಕಯ, M. ಕೈ, to be bitter; *cf.* ಕತಿ?; Sk. ಕಟು; also ಕಟಿ?). (The term is at present frequently written ಪಯ್, ಪೈ, etc.). — ಕಯ್ಪಡವಲ ಗಿಡ. A sort of gourd, Trichosanthes diocca (ಕುಲಕ, ಪಟೋಲ, ತಿಕ್ತಕ, ಪಟು Si. 161; My.). — ಕಯ್ಪೊಪ್ಪು. Bitter herbs (My.). — ಕಯ್ಪೋರೆ. A kind of bitter gourd (ಇಕ್ಷ್ವಾಕು, ಪಟುತುಂಬಿ Si. 161; My.; see ಕಹಿಸೋರೆ). — ಕಯ್ಪೂರೆ. A kind of bitter gourd (ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಘೋಷಕ, ಆವಡೆಚೆಟ್ಟು Si. 150; My.; see ಕಹಿಹೀರೆ).

ಕಯ್ kay. 7. = ಕೆಯ್5, etc. A field.

ಕಯ kaya. N. of a Brâhmaṇa (Abh. P. 6, after 34; 6, 34. 35).

ಕಯಕ್ kayak. A sound emitted by the throat when firmly pressed (My.).

ಕಯಾಸ್ kayâs. Imagination, guess (Si. 470).

ಕಯಿ kayi. 1. = ಕಯ್6, etc. Bitterness (My.; B. 4, 71).

ಕಯಿ kayi. 2. = ಕಯ್3, etc. The hand (My.). — ಕಯಿವಾರ = ಕೆಯ್ವಾರ 1, q. v. A pair of compasses (My.). — ಕಯಿಸನ್ನೆ. = ಕೆಯ್ಸನ್ನೆ. A sign with the hand (Č. Bp. 47, 32). — ಕಯಿಪಾಳೆ. A small book made of palm-leaves (ಕವಳಿಕ Mr. 358).

ಕಯಿರ kayira. A kind of horse (Bp. 59, 40). ಎಳೆಗಪ್ಪಡೋ ಱಿ (ತುರಗಂ) ಕಯಿರಂ (Mr. 275).

ಕಯಿಸು kayisu. = ಕೆಯ್ಸು, etc.

ಕಯ್ಪು kaypu. = ಕಯ್ಪೆ. (My.).

ಕಯ್ಪೆ kaypĕ. Bitterness (ಕಟು Ćt. I, 98; T. ಕಱಪ್ಪು; M. ಕಪ್ಪು, ಕೈಪ್ಪು). — ಕಯ್ಪೆಸೊರೆ. = ಕಯ್ಪೋರೆ. ಗುಡಪಾನಂಗಳೊಳ್ ಆದ್ದೆ ಕಯ್ಪೆಸೊರೆ ತಾಂ ಸ್ವಾದು ಅಪ್ಪುದೇ? (Sd. 64).

ಕಯ್ಯಿ kayyi. 1. = ಕಯ್6, etc. Bitterness (My.; ತಿಕ್ತ Si. 50).

ಕಯ್ಯಿ kayyi. 2. = ಕೆಯ್3, etc. (ಪಾಣಿ, ಕಯ, ಪಂಡಶಾಖ, ಕರ, ಹಸ್ತ Hlâ.; My.). See ಕುಡುಗಯ್ಯಿ.

ಕಯ್ಯ kayra. ಕೈರ. Tbh. of ಖದಿರ. (ಕಾಹು Mr. 144; Të.). — ಕಯ್ರುಗುಳಿಗೆ. A pill made of kaira. ಕಯ್ರುಗುಳಿಗೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಮುಖ ವಾಸಿಸುವ ಗನ್ಧಂ (ಅಮೋಘ, ಮುಖವಾಸನ Nr.).

ಕಯ್ರದಮ್ಬುಲ kayra-dambula. ಕೈರ-. Tbh. of ಖದಿರತಾಮ್ಬೂಲ (Śmd. 381).

ಕಯ್ಸು kaysu. = ಕಯಿಸು, ಕೆಯ್ಸು, etc.

ಕರ kara. 1. (= ಕಡು1, ಕರು2). Greatness, extensiveness, abundance, power, etc.; **ಕರಂ,** greatly, extensively, much, etc. (ಕೆನ್ನಂ, ನೆಜೆ, ನೀಡುಂ, ಅಯೆ, ಅಭಿಕ, etc. Śmd. 391; Śm. 58; ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Ćt. II, 25; Të.; T. ಕರು, great, valuable; M. ಕರು, ಕಱು = ಕಡು, stout; hard; see ಕಡೆ). See Ćh. v. 200; Śmd. 18. 193. 293. 408; Bp. 5, 56. 65; 6, 25; 25, 15; 32, 16; 34, 11; 51, 41; 52, 18; Śm. 13; Rśv. 5, 121; 8, 112; 9, 7. 26. 29. 30; J. 3, 28; Č. Bp. 5, 51; 11, 10.

ಕರ kara. 2. = ಕೆರೆ2, ಕರ್2. P. p. of ಕರೆ1. — ಕರಕೊಳ್ಳು. = ಕರೆದು ಕೊಳ್ಳು. (My.; B. 2, 35; 3, 81; 5, 107. 132. 161). ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಬರು, to bring along with one's self; ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು, to conduct away with one's self (C.). — ಕರತರ್. -ತರು. = ಕರೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. -ರು. To call and bring (Bp. 4, 4; 35, 28; Dp. 1; Si. 388; C.; B. 2, 31). — ಕರತರಿಸು. = ಕರೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರಿಸು. To cause to call and bring (Bp. 24, 81; 44, 70; 50, 46; 53, 42; 55, 31; C.; B. 4, 7. 20).

ಕರ kara. 3. An imitative word for certain harsh grating sounds. *(Cf.* ಕಟ2, ಕರ್3). — ಕರಕರ. rep. The sound made 1, in the gnashing of teeth (C.; Mhr.; Të. ಕರಕರ; M. ಕಱುಗಱು); 2, in chewing certain substances, as ôûramari, raw cucumbers (C.; Mhr.); 3, in cutting the throat of an animal, in cutting strong cloth with a knife (C.); 4, in scratching the body (S. Mhr.); 5, in writing with a pen or an iron style (My.; Të.).

ಕರ kara. 4. = (ಕಟ3), ಕರೆ5, ಕರ್4. A term to express the state of being mentally grated,

worried, pained, etc. — ಕರಕನ್ನ. dupl. = ಕರಕರೆ. (My.). — ಕರಕರ. rep. Very painfully or severely. ಕರಕರ ನೊಸ್ವ (Bp. 38, 57). — ಕರಕರಿಸು. (To fret); to feel remorse; to be grieved (Bp. 42, 17; Rám. 13, after 102; My.). — ಕರಕರೆ. rep. Remorse; grief (My.; Mhr. ಖರಖರ); — worrying, troubling; trouble (C.). ಕರಕರೇ ದೇವರಿಗೆ ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣು (Prv.). See Prv. s. ಬರು. — ಕರಮರೆ. dupl. = ಕರೆಮರೆ. Worry; annoyance; fret (Bp. 28, 67).

ಕರ kara. 1. Doing, making; causing (ಕೃತ್ಯ Nr. 19). 2, *the hand* (ಹಸ್ತ, ಕೈಯ್ 19; ಕೈಯ್ Mr. 507). 3, *a cubit, the distance from the elbow to the tip of the middle finger.* 4, an elephant's trunk. 5, *tax, impost, royal revenue, etc.* (ರಾಜಾರ್ಥ, ಸಿದ್ಧಾಯ 19; ನೃಪಭಾಗ 507; ಬಲಿ, ನಾನಾ ಬಲಿಗಳ್ 19). 6, *a ray of light* (ಕಿರಣ, ರಶ್ಮಿ 19; ಕಿರಣ 507). 7, water (ಜಲ Mr. 507). 8, a cloud (ನಾರಿಪ್ರದ, ಮೇಘ 19; ಆಮ್ಬುಧಿ 507, o. r. ಆಮ್ಬುಜ). 9, blood (ಕೀಲಾಲ, ರಕ್ತ 19). 10, wind (ಪವನ, ವಾಯು 19; ಅನಿಲ 507). 11, the number two (ಎರಡು Mr. 347; Ćh. v. 298). 12, the number six (Ćh. v. 251, o. r. ಖರ. 308). See Sp. s. ಮುನಿ 1. — ಕರಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To seize (see Śmd. s. ಕಟ್ಟು 2).

ಕರ kara. 2. Tbh. of ಖರ (Śmd. 338).

ಕರಕ karaka. = ಕರಗ. *Hail* (ಘನೋಪಲ, ಆರಿಕಲ್ Nn. 50; ಆರಿಕಲ್ Mr. 523; ಆಲಿವರಲ್ Kk. 70, Śm. 35). 2, *an ascetic's or student's waterpot* (ಕಮಣ್ಡಲು 50; 523). 3, ಕರಗ (50). 4, *the pomegranate tree* (ದಾಡಿಮ, ದಾಳಿಮ್ಬ 50; ದಾಡಿಮ 523). 5, a forest (ವನಾನ್ತರ, ಅರಣ್ಯ 50). 6, the ink-nut tree (ಅಭಯ, ಆಣಿಲೆ 50). 7, a nest (ನೀಡು, ಗೂಡು 50).

ಕರಕು karaku. = ಕರಿಕು, ಕರಿಂಕು, ಕರುಕು, ಕರ್ಕ 2. Black, as produced by burning to cinder; cinder (C.); the black crust which forms at the outside of the bottom of cooking pots, or inside cooking pots (C.); burnt or calcined medicinal drugs which are used with a mixture of water during sickness (My.; Tě. ಕರುಕು).

ಕರಕೆ karakĕ. *Hail.*

ಕರಗ karaga. Tbh. of ಕರಕ. A kind of water-jar (ಕರ್ಕರಿ, ಕರಕ Hlâ.; ಕರಕ Nn. 50; ಕರ್ಕರಿ Mr. 209; ಪಟ್ಟಿಳಿಗೆ Čt. II, 87; Abh. P. 11, 97; Bp. 59, 4; My.). — ಕರಗಿಬ್ಬೊಜ್. -ಂ-ಪೊಲ್. To carry a karaga (Śmd. 200).

ಕರಗನ್ನುಸ kara-kanduga. A hand-ball (ಸೆಣ್ಡು Čt. I, 104, o. r. ಕರದಂಗುಗ).

ಕರಗನ್ಧ kara-gandha. The plant Uraria lagopodioides (Sk. ಖರಗನ್ಧೆ). 2, ಕಱುಕೆ (Mr. 116; ಖರಗನ್ಧೆ also = ನಾಗವಲಿ).

ಕರಗಲನ್ತಿಕೆ kara-galantikĕ. A small water-vessel (ಕೆಯ್ಯಡಿಗೆ Mr. 211).

ಕರಗಸ karagasa. = ಗರಗಸ. Tbh. of ಕ್ರಕಚ (Śmd. 336. 347; Nr., Hlâ.; Mr. 299; C.; Tě.). See Bp. 22, 66; B. 4, 131; 5, 135; Prv. s. ಬಾಯೀ ಪಣ್ಣು.

ಕರಗಿಸು karagisu. = ಕರಿಗಿಸು, ಕರ್ಗಿಸು. To cause to be dissolved, to melt, etc. (C.). ಕರಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ವಿೞೀನ, ವಿದ್ರುತ, etc.); ಹೊನ್ನು ಬೆೞ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುದು (ಕೃತ Nr.). ಕರಗಿಸಿದ ತುಪ್ಪ (ವಿೞೀನ, ದ್ರುತ Hlâ.). See Si. 332. 345; J. 15, 3; B. 4, 97. 140. 209. ಕಲ್ಲನಾದರೂ ಕರಗಿಸ ಬಹುದು, ಕಪಟಿಯ ಎದೆ ಕರಗದು.—ಕಪೀ ಕುಣಿಸಿ ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಿದ ಪಾಗೆ (Prvs.).

ಕರಗು karagu. = ಕರಂಗು, ಕರ್ಗು 1. To be dissolved; to melt (C.); to melt away, *i. e.* to decrease in bulk, to disappear, as a boil; to be dissolved, as the fetus (C.); to become softened to pity or love, to become affected (C.); to wane, as the body (My.); to pine away for grief, to languish (ವಿೞೀನ Śmd. Dh.; Tě.; T. ಕರ್ಗೆ; M. ಕರಕ್ಕು). ತನೆ ಕರಗಿದ ಅಳಲು (ಅವತೋಳೆ, ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭ Nr.). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಡಿಗೆ, ಕರಗೊದೇ ಪಾಪ? (Sp.). ಬೆಂಕಿಗೆ ಕರಗದ್ದು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಕರಗೀತೇ?—ತಾಗದೆ ಬಾಗದು, ಬಿಸಿಯಾಗದೆ ಬಿೞ್ಗೆ ಕರಗದು (Prvs.). See Bp. 12, 30; 17, 19; 23, 26; 37, 39; 44, 26; 51, 20. 21; 61, 62; Bh. 1, 8, 88; Rám. 5, 8, 75; Rśv. 1, after 135; J. 28, 32; Si. 201. 330. 382; B. 4, 71; 5, 71. 162; Prv. s. ಬಿಸಿ. **2,** to melt (v. t.). See Śmd. s. ಏಬ್ಬಿೞಿ.

ಕರಗ್ರಹಣ kara-grahaṇa. Taking the hand (of the bride in the marriage ceremony): marriage (ಉದ್ವಾಸ, etc., ಮದುವೆ Mr. 307).

ಕರಂಕ karaṅka. The skull. 2, a water-pot made from a cocoa-nut. (R.).

ಕರಂಗು karaṅgu. = ಕರಗು. (Bp. 17, 19; 35, 2).

ಕರಚಿ karaći. = ಕರಜಿ, ಕರ್ಜಿ, ಕರ್ಜಿ. — ಕರಚಕಾಯಿ. A small pancake folded and including ೞೆಳ್ಳು and jaggory (S. Mhr.).

ಕರಜ kara-ja. (= ಕಾರಾಜ). Produced in or from the hand. 2, *a finger-nail.* 3, *a timber tree, the Indian beech, Pongamia glabra* Vent. 4, *a sort of perfume.*

ಕರಜಾತ kara-jâta. = ಕರಜ No. 2. (My.).

ಕರಜಿ karaji. = ಕರಚಿ, etc. — ಕರಚಕಾಯಿ. = ಕರಚಕಾಯಿ. (My.; Tu.; Tě. ಕರ್ಜ-, ಖರ್ಜ-).

ಕರಂಜ karaṅja. = ಕರಜ No. 3. *The tree Pongamia glabra.* See ಹುಲಿಗಿಲ್.

ಕರಂಜಕ karaṅjaka. *The tree Pongamia glabra.*

ಕರಟ karaṭa. 1. *An elephant's temples or cheek* (ದನ್ತಿಕಪೋಲ, ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ Nn. 87; ಗಲ್ಲೆ Mr. 207; ಗಜಕಪೋಲ Mr. 524). 2, *a crow* (ಬಲಿ, ಕಾಗೆ 87; ಕಾಗೆ 524). 3, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 87; ಕಪ್ಪೆ 524). 4, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 87). 5, the soul (ಜೀವನಲ್ಲಿ 87, o. r. ಜೀವದಲ್ಲಿ; ಜೀವದೊಳ್ 524).

ಕರಟ karaṭa. 2. = ಕಣ್ಣ 2. The shell of a cocoanut (My.; Mhr. ಕರಟೇ, ಕರಣ್ಟೇ).

ಕರಟಕ karaṭaka. A crow. 2, N. of a jackal in the Hitópadêśa; — a backbiter, a calumniator (My.).

ಕರಟಿ karaṭi. An elephant (Mr. 153; Bp. 21, 34).

ಕರಟು karaṭu. = ಕರೇಟು. The Numidian crane (Sk.; ಬೆೞಕ್ಕಕ್ಕಿ G.).

ಕರಡ karaḍa. = ಕಡ್ಡ 4, ಕರಡು 2. Dried fodder-grass (C.; Mhr.: a kind of grass; M. ಕರಳೆ, dried fruit). See ಗೆಜ್ಜೆಕರಡ. ಕುರುಡ ಎತ್ತಿಗೆ ಕರಡವೇ ಕೈಲಾಸ (Prv.). See s. ಬಳಿ. Mr. 110 has: ವಸ್ಸ ಮಾರುಳಿ, ಕಮ್ಬು ಕಸಕೆ, ಸನ್ಣಂ ಕರಡಮ್, etc.

ಕರಡಗೆ karaḍagĕ. = ಕರಡಿಗೆ, ಕರಣ್ಡಗೆ, ಕರ್ಡಿಗೆ. Tbh. of ಕರಣ್ಡಕ. (ಕರಣ್ಡ Nr.; ಸಮುದ್ಗ Nr.; My.). Also: a box in which the liṅga is worn (C.). See ಕಪ್ಪುರಗರಡಗೆ.

ಕರಡಾ karaḍâ. The colour of horses (Mhr.; B. 5, 257).

ಕರಡಿ karaḍi. 1. = ಕಡ್ಡಿ. A bear (ಋಕ್ಷ, ಆಚ್ಛಭಲ್ಲ, ಭಲ್ಲು

ಕ, ಛಾಲ್ಲಾಕ Hlâ.; Nr.; Mr. 159; Si. 167; C.; Tu., T., M.; Tĕ. ಕರಟಿ, ಕರಡಿ). ಕರಡಿಗೆ ಕೂಡಲು ಯಾವದು? ಕೋಮು ಯಾವ ದು?—ಕರಡಿಯ ಕೆಯ್ಗೆ ಪಡದುದವ ಕರಿಯ ಕಮ್ಬುಳಿಗೆ ಪಡಜ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Ch. v. 18; Bp. 20, 22; Bh. 3, 13, 16; Râghŏ. 17, 73; Śśv. 2, 34; J. 28, 52; B. 3, 107; 5, 247; ಮುದುಗರ ಡಿ; Prv. s. ಶಿವಪೂಜೆ.

ಕರಡಿ karaḍi. 2. = ಕರವೆ. (My.).

ಕರಡಿಗೆ karaḍigĕ. = ಕರಡಗೆ, etc. (ಕರಂಡ Mr. 207; C.; ಛರಣಿ G.). ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ (ಸಮುದ್ಗ, ಸಮ್ಪುಟ Mr. 463, o. r. ಕರಡಗೆ). See B. 3, 80; 5, 144.

ಕರಡು karaḍu. 1. That is rough, uneven, unpolished, hard (My.; M.; T. ಕರಡು, ಕರಟ್ಟು; Tĕ. ಕರ ಡು, ಕೆರಡು, impure, base), or waste, useless, or wicked (My.). — ಕರಡುಕಲ್ಲು, ಕರಡುಕಾಗದ, ಕರಡುದನ, ಕರಡುಮನುಷ್ಯ, ಕರಡುಮಾತು, ಕರಡುಮುತ್ತು (My.; Mhr. ಬರ ಡೇ, a spotted and rough pearl; *cf.* Mhr. ಬರಾಟಾ). — ಕರ ಡು ಮುರುಡು. dupl. (My.; T.).

ಕರಡು karaḍu. 2. = ಕೆರೆ, etc. (My.). See Prv. s. ಬಲಿ ಜೆಮ್ಮೆ.

ಕರಡು karaḍu. = ಕರ್ಡು, ಬರಡೆ. Rough, as an account (R.; Mhr. ಬರಡೇಂ, a rude sketch, foul copy; Br. ಪಾತ್‌ಕರಡಾ); a daily account, a day-book (My.; Tĕ.; Mhr. ಬರಡೇಂ); stout, as paper (S. Mhr.; Mhr. ಕರಡಾ; Br. ಬರಡಾ; My. ಕ ರಡೆ); scrawling, scribbling, a scrawl (C.; Mhr. ಬರಡು); drawing the pen over written letters, as is done at school as an exercise (S. Mhr. in ಕರಡು ತೀಡು).

ಕರಡೆ karaḍĕ. = ಕರಡಿ 2. An oblong drum, beaten on both sides;—a sort of double-drum (ಝುರ್ಝುರಿ Nr.; ಗಿರ್ಗಟಿ Śmd. 75 Cm.; C.). See Śmd. 75; Grj. 3, 60; Č. Bp. 5, 7; s. ಪಂಡಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಕರಣ karaṇa. 1. Making, doing; causing; accomplishing; an action; business (ಕೃತ, ಕೃತ್ಯ Nn. 108). 2, *an instrument or means.* 3, *an organ of sense* (ಇನ್ದ್ರಿಯ 108). 4, *the body* (ಶರೀರ, ದೇಹ 108; ಕಾಯ Mr. 469). 5, *a field.* 6, an astrological division of the day (Mr. 68). 7, the immediate cause of an action, the idea expressed by the instrumental case, instrumentality (Śmd. 115. 156; Kâvy. I, 2, 2. 3). 8, cause, motive. 9, *the son of a Śûdra woman by a Vaiśya; a writer, a scribe.* 10, the usage or practice of the writer-caste (ಸಭಾಭೇದ, ಓಲಗದ ಎನಿಯೋಗಭೇದ Nn. 108). 11, the number five (ಅಯ್ದು Mr. 347). 12, rhythm, time; dramatic action, dancing posture (Bp. 32, 37). ಕರಣ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮರಣ (Prv.).

ಕರಣ karaṇa. 2. = ಕಾರಣ 2. (ಸಾವದ್ಯ, ಕೊಲೆ Nn. 108).

ಕರಣಗ್ರಾಮ karaṇa-grâma. *The senses collectively.*

ಕರಣತ್ರಯ karaṇa-traya. The three karaṇas called ಮನ, ವಚನ, ಕಾಯ (Nn. 114; Śśv. 1, 6).

ಕರಣಶಾಲೆ karaṇa-śâlĕ. An office of writers (ಗಣಕರ್ ಬರವ ಗೃಹ Mr. 197).

ಕರಣಸಾಲೆ karaṇa-sâlĕ. Tbh. of ಕರಣಶಾಲೆ (Śmd. 376).

ಕರಣಿ karaṇi. = ಕರ್ಣಿ 2. Doing, making, effecting (feminine). See ಆ-. 2, a woman of a mixed caste. 3, = ಕರಣಿಕ, see ಕುಲ-. 4, = ಕರಣಿಗೆ, ಕರ್ಣಿ, a mason's trowel (My.; T. ಕರ ಣ್ಣಿ; Mhr. ಕರಣೀ, ಕರ್ಣೀ).

ಕರಣಿಕ karaṇika. = ಕರಣೀಕ, ಕರ್ಣಿಕ. A writer, a scribe; a village clerk or accountant (My.); a royal scribe or accountant (S. Mhr.; see s. ಆಪ್ತಾದಿಕಪ್ರಧಾನ); the head native official of a district collector's office (My.; Mg.); the head assistant to the Tahsildâr of a tâlûk (My.); an arithmetician; an astrologer (ಗಣಕ Mr. 358). See Bp. 5, 53; 31, 28; 35, 44; Prv. s. ಬರಣಿ. — ಕರಣಿಕಮಣ್ಣಿಲೀಕ. A chief scribe, etc. (Bp. 59, 27).

ಕರಣಿಗೆ karaṇigĕ. = ಕರಣಿ No 4. (My.).

ಕರಣೀಕ karaṇika. = ಕರಣಿಕ. (My.; ಪ್ರಧಾನಿ G.). ಎಣಿಕೆ ಬಾರದ ಮನುಜ ಕರಣೀಕನ್ ಆದರೇನು? (Dp. 167).

ಕರಣೀಕತನ karaṇikatana. Clerkship (My.).

ಕರಣೀಯ karaṇîya. To be done or made, proper to be done. (Rśv. 13, 13).

ಕರಣೆ karaṇĕ. = ಕೆಣ್ಣೆ. A clot, a lump. (Tĕ. ಕರಡು, ಕರುಡು, ಕರುವು; *cf.* ಕನ್ನಡ 3, ಗಡ್ಡೆ 1). ಹಿಣ್ಣಿಯ ಕರಣೆ (Bp. 24, 68). ಮಾಂಸದ ಕರಣೆ (ಲೋಭಕ G.; B. 2, 4; 3, 11). **2,** a ball made of finely powdered iron filings, charred rice and flour and rubbed on tabours to make them sound well (My., occasionally). See ಗಣ್ಡುಗರಣೆ.

ಕರಣೆ karaṇĕ. The large brass trumpet which sounds the bass (S. Mhr.; Mhr., H. ಕರಣಾ; T. ಕರ್ಣಾ; Br. ಕರ್ನಾ).

ಕರಣೇನ್ದ್ರಿಯ karaṇa-indriya. An organ of sense. (My.; B. 5, 239).

ಕರಣ್ಡ karaṇḍa. (=ಕರಾಟ). *A basket or covered box of bamboo wicker work;* a casket or box of wood, metal, etc. See Bp. 8, 19; 12, 11.

ಕರಣ್ಡಕ karaṇḍaka. = ಕರಣ್ಡ, ಕರಡಗೆ, etc. A basket or covered box etc. (ಛರಣಿ G.). See ಕರ್ಪೂರ-.

ಕರಣ್ಡಗೆ karaṇḍagĕ. (Śmd. 48). Tbh. of ಕರಣ್ಡಕ. (ಸಮುದ್ಗ, ಸಮ್ಪುಟ Hlâ.).

ಕರಣ್ಡಿ karaṇḍi. A low annual herb, Sphaeranthus indicus L. (St. & Pl.; T. ಕೊಟ್ಟಿಕ-ಕರನ್ಜೆಪ್ಪ; Tu. ಕರ್ಟಿ).

ಕರತಲ kara-tala. The palm of the hand.

ಕರತಲಾಮಲಕ karatala-âmalaka. The âmalaka on the palm of the hand (or an âmalaka put on the—) considered to be a quite evident, undisputed object (My.; occasionally S. Mhr.).

ಕರತಳ kara-taḷa. = ಕರತಲ. (Śmd. 386; Kk. 98; J. 3, 10.11).

ಕರತಾಲ kara-tâla. -ತಾಳ. A cymbal. 2, beating time by clapping the hands (My.).

ಕರತಾಳ kara-tâḷa. (ಶ್ರೀತಾಳಿ, ಹಿನ್ತಾಲಿ Mr. 359, o. r. ಕರತಾಳಿ).

ಕರತಾಳಿ kara-tâḷi. = ಕರತಾಳ, q. v.

ಕರತೋಯೆ kara-tôyĕ. *N. of a river* (in the north-east of Bengal).

ಕರದಣ್ಡ kara-daṇḍa. A lotus (ಪದ್ಮ Mr. 419; Sk. ಖರ-).

ಕರದೀಪ kara-dîpa. A metal platter with a handle, used as a lamp (My.).

ಕರದೀವಿಗೆ kara-dîvigĕ. A plain platter used as a lamp (My.).

ಕರದು karadu. 1. P. p. of ಕರೆ 1. (C.).

ಕರದು karadu. 2. P. p. of ಕರಿ 1. (C.).

ಕರದು karadu. 3. = ಕರಿದು. That is black; blackness (C.; ಕಪ್ಪು G.).

ಕರನ್ಧಮ kara-n-dhama. N. of a prince of Ayôdhya (J. 5, 22. 23).

ಕರಪತ್ರ kara-patra. *A saw.* (J. 26, 60. 62. 63. 66).

ಕರಪರಿಚ್ಯುತ kara-pariċyuta. Flown off from or fallen from the hand. (Śmd. 272).

ಕರಪಲ್ಲವ kara-pallava. A finger; the hand; conversation with the fingers (see Mr. 353; My. as ಕರಪಲ್ಲವ).

ಕರಪಾತ್ರೆ kara-pâtrĕ. A small cup (ಕೈಯ್ದುಟ್ಟಲ್ Mr. 207).

ಕರಪಾಲ kara-pâla. *A sword, a scymitar.*

ಕರಪಾಲಿಕೆ kara-pâlikĕ. *A sword, or one-edged knife;* a short club or wooden sword.

ಕರಪೀಠ kara-pîṭha. = ಕರಣಿಗೆ. (My.; occasionally). 2, a flat piece of wood with a handle used by cripples to rest their hands on in creeping (My.). 3, the tool called a road-tamper or dammas (ಒಗವ ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ Mr. 158).

ಕರಪುಟ kara-puṭa. Joining the palms of the hands in token of respect; the hands joined and hollowed to receive anything. (Bh. 1, 7, 40).

ಕರಬಾಲ kara-bâla. = ಕರಪಾಲ, ಕರವಾಲ, ಕರವಾಳ್, ಕರವಾಳು. *A sword, a scymitar* (ಕರವಾಳ್ Čt. II, 70).

ಕರಬಾಲಿಕೆ kara-bâlikĕ. = ಕರಪಾಲಿಕೆ. (Sk.).

ಕರಬೂಜ karabûja. = ಕರಬೂಜು. (My.).

ಕರಬೂಜು karabûju. = ಕರಬೂಜ, ಕರುಬೂಜು, ಕರ್ಬೂಜ, ಖರ್ಬೂಜ. The musk-melon (C.; Mhr., H. ಖರಬುಜ).

ಕರಬೋನ (kara-bôna). A (small) kind of water-vessel with a large mouth. ಉದ್ದಟಿಂ ಕರಬೋನಮ್ ಅಕ್ಕು, ಅದಱಿ ಮುಚ್ಚಳಂ ತಿಱಿರಿಯಕ್ಕು (Mr. 211, o. r. ಉದ್ದಟಿಂ, ಉತ್ಪಟಿ).

ಕರಭ karabha. (=ಕಲಭ). *The distance from the wrist to the tip of the little finger, the metacarpus* (ಕಿಱುವೆರಳ ಅಗ್ರ ದಿನ್ದ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ಮಧ್ಯ, ಕಿಱುವೆರಳಿನ ತುದಿಯಿನ್ದವು ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುಮಧ್ಯ Nn. 161; ಕಿಱುವೆರಳ ಮಣಿಬನ್ಧಂ Mr. 468). 2, a camel (ಒಟ್ಟೆ 161, o. r. ಒಣ್ಟೆ; ವಾರಣ Mr. 469). 3, *a young camel* (or any young animal). 4, a musical instrument (ಸುವಾದ್ಯ, ಒಳ್ಳಿಹ ವಾದ್ಯ 161).

ಕರಭೂಷಣ kara-bhûshaṇa. *An ornament of the wrist, a bracelet.*

ಕರಮ karama. Tbh. of ಕೃಮ (S. Mhr.).

ಕರಮರ್ದಕ kara-mardaka. = ಕರವನ್ದಿಗೆ. *A prickly shrub with eatable berries, Carissa carandas* Lin.

ಕರಮರ್ದ kara-mardi. (Sk.). = ಕರಮರ್ದಕ, ಕರವದಿ.

ಕರಮುಕ್ತ kara-mukta. *A missile weapon thrown with the hand* (ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಬಿಡುತಿರ್ಪ ಶಸ್ತ್ರ Mr. 293).

ಕರಮುಕ್ತಿ kara-mukti. Throwing or throwing away with the hand. See ಜೆಲಂಗು.

ಕರಮ್ಬ karamba. 1. = ಕಲಮ್ಬ, etc. Tbh. of ಕದಮ್ಬ (Śmd. 352). The stalk of a potherb (ಹಸುರ ಶಾಕದ ಕಾವು 352; M. ಕದಮ್ಬು).

ಕರಮ್ಬ karamba. 2. *Mixed.*

ಕರಮ್ಭ karambha. *A cake, flour or meal mixed with curds.* See Hlâ. and Nr. s. ಕಲಸು 1.

ಕರಮ್ಭಕ karambhaka. = ಕದಮ್ಬ No. 5, ಕದಮ್ಬಕ No. 3, q. v. A cake, flour or meal mixed with curds (Sk.).

ಕರರುಹ kara-ruha. Growing from the hand: *a finger-nail.*

ಕರವತಿಗೆ karavaḍigĕ. N. of a plant (ಕರವಣ್ಡಿ Mr. 118, o. r. ಕರವತಿಗೆ in one MS.; *cf.* ಕವಳಿ and ಕರವದಿ, etc. ?).

ಕರವಣ್ಡಿ karavaṇḍi. = ಕರವತಿಗೆ, q. v.

ಕರವದಿ karavadi. = ಕರವನ್ದಿಗೆ. (St. & Pl.). Tbh. of ಕರಮರ್ದ.

ಕರವನ್ದಿಗೆ karavandigĕ. = ಕರವದಿ. Tbh. of ಕರಮರ್ದಕ. (ಕರಮರ್ದಕ, ಅವನ್ಗ್ಲಿ, etc. Nr.).

ಕರವಾಯಿ karavâyi. An instrument of braziers: the anvil on which vessels are hung to be hammered (Tě.; R.; Mhr. ಖರವಶ).

ಕರವಾಲ kara-vâla. = ಕರಬಾಲ. (My.).

ಕರವಾಳ್ kara-bâḷ. = ಕರವಾಲ, etc. (ಕರಬಾಲ Čt. II, 70). See Abh. P. 13, 60; Rśv. 1, 99; 5, 121; 6, 36.

ಕರವಾಳಿ karavâḷi. (Čt. I, 49, text very corrupt).

ಕರವಾಳು kara-bâḷu. = ಕರವಾಳ್. (Bp. 28, 46; 61, 25).

ಕರವಿಕೀರ್ಣ kara-vikîrṇa. Scattered or spread about, or shaken, with the hand. See ಕೊಡಪು.

ಕರವಿಮೋಚನ kara-vimôċana. = ಕರಮುಕ್ತ. See ಇಡು, ಜಲಕು, ಜಲಂಕು, ಬೀಸಾಡು.

ಕರವೀರ kara-vîra. *A fragrant oleander, Nerium odorum* Ait. (ಆಶ್ವನಾಶ, ಕಣಗಿಲೆ Mr. 113; ಪಚ್ಚಳಿ Čt. I, 11).

ಕರವೀರಶೋಳ karavîra-śôḷa. N. (Bp. 22, 1; 25, 4).

ಕರವೂರ್ kara-ûr. The great town: N. of a town (Bp. 27, 38; 44, 58; 47, 36; T. ಕರುವೂರ್).

ಕರಶಾಖೆ kara-śâkhĕ. *A finger.*

ಕರಶೀಕರ kara-śîkara. *Water expelled by an elephant's trunk.*

ಕರಸಾನೆ kara-sâṇĕ. Tbh. of ಖರಶಾಣ (Śmd. 376).

ಕರಸೀಕರ kara-sîkara. *Water expelled by an elephant's trunk.*

ಕರಸು karasu. 1. = ಕರಿಸು 2, ಕರೆಯಿಸು No. 1, ಕರೆಸು. To cause to call, to have called, etc. (Bp. 4, 5; 5, 3. 4. 53; 12, 38; 24, 32; 53, 58; 55, 8; 61, 4; J. 7, 1; 12, 28; C.). ಕರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to have one's self called or named (My.; B. 5, 55).

ಕರಸು karasu. 2. = ಕರಿಸು 1, No. 1 (S. Mhr.). **2,** = ಕರಿಸು 1, No. 2 (My.).

ಕರಸ್ಥ kara-stha. Standing or being in the hand. (My.; G.).

ಕರಸ್ಥಲ kara-sthala. -ಳ. The hand (Bp. 38, 46; 56, 47; 57, 82); — N. of a place near Hampĕ (My.). — ಕರಸ್ಥಲದ ಅಪ್ಪ ದೇವ. N. (Bp. 59, 4). — ಕರಸ್ಥಲದವರು, -ಆವರು. An order of Jaṅgamas of the Lingavantas, who do not marry and are considered to have read some religious books (S. Mhr.).

ಕರಹ karaha. Calling; inviting (ಆಕಾರಣ, ಆಪ್ತಾನ, ಅಭಿಮನ್ತ್ರಣ Hlâ.; Mr. 88; ಆಹೋ Nn. 149; Grj. 3, after 91).

ಕರಹಟ್ಟ karahaṭṭa. See ಕರಹಟ್ಟಗ.

ಕರಹಟ್ಟಿಗ karahaṭṭiga. ಕರಹಟ್ಟ-ಇಗ. (Śmd. 233, o. rs. ಕರಹಟ್ಟಗ, -ಹರಿಗ).

ಕರಹಾಟ karahâṭa. *The bulbous root of a lotus, etc.* (ಮರದ ಗೆಡ್ಡೆ Hlâ.; ಸಸಿ ವಲ್ಲಿಗಳ ಗಡ್ಡೆ Mr. 107).

ಕರಹಾಟಕ karahâṭaka. *The tree Vanguería spinosa* Roxb.

ಕರಳು karaḷu. = ಕರುಳ್, etc. (C.; B. 4, 24). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಕರಳು (ಅನ್ತ್ರ G.).

ಕರಾಗ್ರ kara-agra. *The tip of an elephant's trunk.*

ಕರಾಂಗುಲಿ kara-aṅguli. A finger (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಕೈಯ್ಯ ವಿರಳು Nn. 60).

ಕರಾಜೂರಿ karâĵûri. A sword (Tě.). 2, a man of peremptory, positive speech (My.).

ಕರಾಜೂರು karâĵûru. Peremptoriness, positiveness (My.).

ಕರಾಟ karâṭa. = ಕರಣ್ಡ. (ಸಮುದ್ಗಕ, ಸಮ್ಪುಟಿಕ Si. 231; Tě.; My., also: a bag).

ಕರಾಡಿ karâḍi. A tribe of Brâhmaṇas, or an individual of it (who used to perform a human sacrifice once a year, My.; M. ಕಡಾಡಿ, a class of Brâhmaṇas; Mhr. ಕರ್ಹಾಡಾ).

ಕರಾನ್ವೇಷಣ kara-anvêshaṇa. Seeking for with the hand. See ಪುಡುಕು.

ಕರಾಬು karâbu. Bad; uncultivable, or lying uncultivated (C.; Mhr., H. ಖರಾಬ).

ಕರಾಭರಣ kara-âbharaṇa. An ornament for the hand. See ಮುರಿ.

ಕರಾರ karâra. = ಕರಾರು. (B. 5, 221).

ಕರಾರವಿನ್ದ kara-aravinda. The hand regarded as a lotus (Śśv. 5, after 14).

ಕರಾರು karâru. A promise; an agreement, an engagement (C.; Mhr., H.). — ಕರಾರುನಾಮೆ. A written agreement, contract or engagement (B. 5, 7. 221).

ಕರಾಲ karâla. -ళ. *Great, large, high, lofty.* 2, formidable. 3, deformed; crooked (ವಿಕಟ, ಅತಿಕೊಂಕು Mr. 450). 4, ರಾಹು, ಮಹಾವಿಷ (Nn. 76). 5, N. of Śiva, Yama, and others. 6, N. of a region. See Bp. 38, 68; 40, 85; 49, 10; 58, 25; Śśv. 4, 7. 21.

ಕರಾಲಮ್ಬನ kara-âlambana. The act of supporting with the hand, giving a helping hand; helping, sustaining, support. (R.).

ಕರಾಲಿ karâli. A śakti of Śiva (Śśv. 3, 12).

ಕರಾವಲಮ್ಬನ kara-avalambana. = ಕರಾಲಮ್ಬನ. (My.).

ಕರಾವಳಿ karĕ-âvaḷi. The region of the banks of a river or of the shore of the sea (My.).

ಕರಾಸಿ kara2-asi. (*or* kara1-asi). A sharp sword; a dagger (Ch. v. 2, G. MS.; Tě.: dagger = ಈಟಾರಿ).

ಕರಾಳಿ karâḷi. —ಕರಾಳಿಅಚೆವೆ. A kind of coarse cotton cloth (S. Mhr.).

ಕರಾಳು karâḷu. (Tbh. of ಕರವಾಳ್? or = ಕರಾಲ?). (Bp. 47, 34).

ಕರಿ kari. 1. To be scorched or singed; to be charred; to be burnt to cinder (ಅತಿದಾಹ Śmd. Dh.; T. ಕರಿ, ಕರುಗು; Bp. 3, 6; My.). **2,** to fry, to roast (in oil, ghee, fat, etc., C.). P. ps. ಕರದು, ಕರಿತು, ಕರಿದು, ಕರ್ತು.

ಕರಿ kari. 2. The state of being scorched, etc. **2,** frying, etc.; the state of being fried, etc. — ಕರಿಕರಿ. rep. (Bp. 2, 13; 50, 79; 56, 35). — ಕರಿಕರಿಗು ನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To be greatly scorched (in the mind) and faint (Bh. 1, 6, 17). — ಕರಿಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A fried kaḍubu (C.). — ಕರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be scorched, etc. (Bp. 51, 24). — ಕರಿಮುರಿ. dupl. A charred and bent or shrivelled state (Grj. 9, 22; Bp. 58, 60). — ಕರಿಮುರಿವೋ ಗು. -ಪೋಗು. To be scorched and shrivelled (Grj. 2, after 106; 8, 49; 9, 21; Śśv. 2, 9; V. 38, 100). ಕವಿಯುಮನ್ನಟ್ಟಿ ಕರಿಮುರಿವೋಕುಂ (Śmd. 267). — ಕರಿಮೊಳೆ. A scorched germ or bud (Bh. 4, 3, 12; 8, 8, 6). — ಕರಿಯೊಸಿಕೆ. -ಒಸಿಕೆ. A charred pestle. ತರ್ಮಮ್ ಇಲ್ಲದ ಗಣ್ಡ ಕರಿಯೊನಕೆಯ ತುಣ್ಡು (Dp. 54).

ಕರಿ kari. 3. = ಕೆರೆ 7, etc. Blackness; the colour black; a dark-blue colour (C.; T., Tě.). **2,** charcoal (My.; T.). **(3,** unpropitiousness). Genitive ಕರಿಯ or ಕರೀ. — ಕರಿಗುಡ್ಡು. The pupil of the eye (My.). — ಕರಿಗುಬ್ಬಿ. The common Indian magpie, Dendrocitta rufa (Bd.; My.). — ಕರಿಚುಳ್ಳಿ. A very prickly undershrub, Barleria buxifolia Lin. (St. & Pl.). — ಕರಿಜೇಡಿ. = ಎಮ್ಮೆಜೇಡಿ. (My.). — ಕರಿಜಾಲಿಗಿಡ. A thorny shrub with very fragrant yellow flowers, Acacia farnesiana Willd. (St. & Pl.). — ಕರಿಜಾಲಿಮರ. The Babool tree, Acacia arabica Willd. (St. & Pl.). — ಕರಿಜಿಗಿ. A disease of the cotton plant (S. Mhr.). — ಕರಿಜೀನಂಗಿಮರ. A shrub or small tree, Sesbania aegyptiaca Pers. (St. & Pl.). — ಕರಿಜೀರಿಗೆ. A potherb, not indigenous, Nigella sativa Lin. (St. & Pl.; ಸುಷವಿ, ಕಾರವಿ, etc. Si. 310; My.). — ಕರಿತುಮ್ಬೆ ಗಿಡ. A half shrub, the Malabar cat-mint, Anisomeles malabarica R. Br. (St. & Pl.). — ಕರಿತುಳಸಿಗಿಡ. A small shrub, sacred to Vishṇu, Ocimum sanctum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಕರಿದಿಂಗಳು. -ತಿಂಗಳು. The dark half of the month (My.). — ಕರಿದಿವಸ. An unpropitious day, *e. g.* the day after an eclipse, after cremation, etc. (C.). — ಕರಿನಾಗರಹಾವು. A variety of Naga tripudians (Bd.; My.). — ಕರಿನೆಕ್ಕಿಗಿಡ. A shrub, native of the Indian archipelago, but running now wild in India, Gendarussa vulgaris Nees. (St. & Pl.). — ಕರಿಬೇವು. A small tree with strong smelling leaves, the curry-leaf tree, Murraya koenigii Spr. (ಚೀರ್ಕೆ, ಅವನಿ Mr. 134; C.). — ಕರಿಮಣಿ. A black bead composed of earth, sealing wax, etc., worn by a woman whose husband is alive (My.). — ಕರಿಮತ್ತಿ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (Z.; My.). *Cf.* ಕಮ್ಮತ್ತಿ s. ಕಮ್ 1. — ಕರಿಮರ. The Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Roxb. (St. & Pl.; My. = ಬೀಟಿಮರ). — ಕರಿಯಂ. -ಆಂ 3. A man of black colour (Śmd. 154. 184). — ಕರಿಯ ಕಜ್ಜಿ. A kind of itch or scab. ಕರಿಯ ಕಜ್ಜಿಯನುಳ್ಳವನು (ಕಜ್ಜರ Nr.). — ಕರಿಯ ಕಣ್. A black eye. ಕರಿಯ ಕಣ್ಣ ಕುದುರೆ (ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ Hlâ.; Mr. 276). — ಕರಿಯ ಕಮ್ಬಳಿ. A black blanket (Bp. 58, 50; My.). — ಕರಿಯ ಕೇತನ. N. (Bp. 11, 4). — ಕರಿಯಗಸೆ. -ಆಗಸೆ. = ಎಳ್ಳಗಸೆ, ಕಪ್ಪಗಸೆ. (ಆತಸಿ, ಉಮೆ Si. 305; My.). — ಕರಿಯ ಕಿಗಡೆ. (ಶ್ಯಾನು, ಪಾಲಿಸ್ತಿ, ಸುಷೇಣಿಕೆ, ಕಾಲೆ, etc. Nr.). — ಕರಿಯ ಗೋರಟ್ಟೆ. (ನೀಲೆ, etc. Hlâ.; ಆರ್ತಗಲ, ಧಾಸಿ, ಪಾಣಿ Nr.). — ಕರಿಯ ಜೀರಗೆ. = ಕರಿಜೀರಿಗೆ. (ಕೃಷ್ಣಜೀರಿಕೆ, ಕಾರವಿ, ಸುಷವಿ Nr.). — ಕರಿಯದು. -ಅದು. That is black. ಕರಿಯವು (Śmd. 119). ಕರಿಯವಪ್ಪ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂಗಳ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). — ಕರಿಯ ದ್ರಾಕ್ಷೆ. A black grape (My.). — ಕರಿಯ ನಖ. A particular perfume, a dried substance of a brown colour and of the shape of a nail, apparently a dried shell-fish (ಶುಕ್ತಿ, ನಖ, ಕೋಲಾದಲ, etc. Nr.). — ಕರಿಯ ನೆಲ್ಲು. The grain Panicum miliaceum (ಅಣು Nr.). — ಕರಿಯ ಸೊಣ. (ನೀಲಾ ಮಕ್ಷಿಕೆ Nr.). — ಕರಿಯ ಬದನೆಕಾಯ್. -ಕಾಯಿ. A brinjal fruit of a blackish colour (Bp. 9, 2; 38, 53; C.). — ಕರಿಯ

ಬಾಳ. A kind of drug and perfume (ಹ್ರೀವೇರ, ಬಾಲಕ, ಜಲ Hlâ.). — ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. A black Brâhmaṇa. ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನವ್ವು ಬಾರದು, ಬಿಳೀ ಜೊಲೆಯನ ನವ್ವು ಬಾರದು (Prv.). — ಕರಿಯ ವಿಸಾನು. A kind of fish (ತಕುಲ Nr.). — ಕರಿಯರಗು. -ಅರಗು. A blackish sealing wax (My.). — ಕರಿಯ ರೇಖೆ. A black stripe. ಕರಿಯ ರೇಖೆಯುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಕೃಷ್ಣಸಾರ Nr.). — ಕರಿಯ ಲೊಕ್ಕ. (ಸೀಲಿಕೆ, ಸಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, etc. Nr.; ಶೇಫಾಲಿಕೆ Nr.). — ಕರಿಯ ಹಕ್ಕ. (ಅಸಿತಬಗ Mr. 174). — ಕರಿಯಳ್. -ಆಳ್ 3. A female of a black colour (My.). — ಕರಿಯಾಲಿ. -ಆಲಿ. The pupil of the eye (ಕನೀನಿಕೆ, ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ Hlâ.). — ಕರಿಯಿಱುವೆ. -ಇಱುವೆ. A black ant (Bp. 58, 50; My.). — ಕರಿಯುತ್ತಿ. -ಉತ್ತಿ. The fruit of the tree Melia dubia Cav. (Z.). — ಕರಿಯುತ್ತರಾಣಿಗಿಡ. A Jamaican plant, now running wild in India, the Jamaica Vervain, Stachytarpheta jamaicensis Vahl. (Z.; My.). — ಕರಿಯುದ್ದು. -ಉದ್ದು. = ತೊಗರಿ (St. & Pl.). 2, a black kind of uddu (My.). — ಕರಿಯುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. A kind of black sea-salt (My.). — ಕರಿಯುಮ್ಮತ್ತ. -ಉಮ್ಮತ್ತ. = ಕರೆಯುಮ್ಮತ್ತ. A black sort of thorn-apple (My.). — ಕರಿಲಾವಗ. The jungle bush-quail, Perdicula asiatica (My.). — ಕರಿಲಾವಂಚಹುಲ್ಲು. The grass Andropogon iwarancusa Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕರಿಹತ್ತಿ. The American cotton-plant, Gossypium barbadense Lin. (St. & Pl.; C.). — ಕರಿ ಹಬ್ಬಿ. To tear, *i. e.* do away with, unpropitiousness, an act that, on a certain day (ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿವೆ), is represented by throwing an iron ball that is attached to a rope, over a tôraṇa and thus pulling down the tôraṇa, when the ornamented bullocks of the place that previously had passed under the tôraṇa, are playfully driven about (S. Mhr.). — ಕರೀ ಕಜೋರ. A kind of perfume (ರಾಸ್ನ, ಜಣ್ಡಿ, etc. Si. 154; My.). — ಕರೀ ಕಬ್ಬು. = ಕರೇ-. A black sugar-cane of superior sweetness (C.). — ಕರೀ ಕಾಗಿ. (ದ್ರೋಣ Si. 419; My. as -ಕಾಗೆ). — ಕರೀ ಚೇಮಿ. A black scorpion (Si. 171; My.). — ಕರೀ ನೀರು. Water of a dark colour, though pure (C.). 2, water mixed with black impurities (My.). — ಕರೀ ನೆಲಕುಮ್ಮಳ. (ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ, etc. Si. 148). — ಕರೀ ಲಕ್ಕೆ. = ಕರಿಯ ಲೊಕ್ಕೆ. (C.). — ಕರೀ ಲಕ್ಕಲಿ. = ಕರೀ ಲಕ್ಕ. (ಶೇಫಾಲಿಕೆ, ಕರೀ ಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಲಿ Si. 138). — ಕರೀ ಸಾಸುವೆ. (ಕ್ಷವ, etc. Si. 305; C.). — ಕರೀ ಹತ್ತಿ. = ಕರಿಹತ್ತಿ. (Si. 150; My.). — ಕರೀ ಹುವ್ವು. A dark-coloured flower (Si. 138. 140; My.).

ಕರಿ kari. 4. = ಕಬ್ಬಿ 1, ಕೊರೆ 2. See ಅಸಕರಿ, ಅಳವಿಗರಿ.

ಕರಿ kari. 5. = ಕರೆ 1. (C.).

ಕರಿ kari. Having a trunk: *an elephant* (ಗಜ Śmd. Dh.; ಆನೆ Nn. 57; ಪಿಡಿ Ct. I, 30). 2, the number eight (ಅಣ್ಟು Mr. 347; Ch.). — ಕರಿಕಾಲ. N. (Bp. 15, 24; 47, 34). — ಕರಿಕಾಲ ಜೋಳ. N. (Bp. 26, 55; 33, 13; 44, 58; 54, 72; 57, 83). — ಕರಿಮೊಗ. = ಕರಿಮುಖ. Gaṇêśa (ವಿನಕ, etc. Śm. 4).

ಕರಿಕ karika. (Śmd. 154, o. r. ಕರಿಯ; 239). = ಕರಿಗ. A black man.

ಕರಿಕ karika. Doing, acting. See ಜಂಘಾ-.

ಕರಿಕರ kari-kara. An elephant's trunk. ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ Nn. 72).

ಕರಿಕು kariku. = ಕರಕು, ಕರಿಂಕು (Śmd. 48), etc. The state of being scorched, singed, or charred, etc. ಕರಿಕುವರೆ. -ಪರೆ. (ಕರಿಕುವರಿ). To become scorched, etc. (Bh. 4, 3, 54; Rśv. 5, 38).

ಕರಿಗ kariga. = ಕರಿಕ. (My.; Tu. ಕರ್ಗುಡೆ). ಹಿರಿಯ ಜೊಮ್ಮನು ಕೆಂಚ, ಕಿಱಿಯ ಹರಿ ತಾ ಕರಿಗ, ಪುರಪರನು ತುದ್ದುಧವಳಕನ್; ಇವರುಗಳು ಸರಿಯೆ ದೈವಕ್ಕೆ? (Sp.).

ಕರಿಗಮನೆ kari-gamanĕ. A woman whose gait resembles that of an elephant (R.).

ಕರಿಗರ್ಜಿತ kari-garjita. *The roaring of elephants.*

ಕರಿಗಿ karigi. A black female (My.; Tu. ಕರ್ಗಿ).

ಕರಿಗಿಸು karigisu. = ಕರಗಿಸು. (My.). ಕರಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ದ್ರುತ, ಅವದೀರ್ಣ Si. 378).

ಕರಿಘಟೆ kari-ghaṭĕ. A troop of elephants (J. 3, 38).

ಕರಿಂಕು kariṅku. = ಕರಿಕು (Śmd. 48).

ಕರಿಚರ್ಮಧಾರಿ kari-čarma-dhâri. Who wears an elephant's hide: Śiva (Bp. 25, 31).

ಕರಿಚರ್ಮಾಮ್ಬರ kari-čarma-ambara. Śiva (My.).

ಕರಿಚು kariču. = ಕರಿಜು, q. v.

ಕರಿಜು kariju. To lay hold of, to seize, etc. (ಕೆಯ್ಯೊಳ್ Ct. I, 69, o. r. ಕರಿಚು; *cf.* ಕಡಿ, ಕರೆ 4).

ಕರಿಜು kariju. A weight used in weighing camphor (My.; *cf.* ಕಣಜು?).

ಕರಿಣಿ kariṇi. *A female elephant* (ಪಿಡಿ Ct. II, 14). See ಪಿಡಿ.

ಕರಿತು karitu. P. p. ಕರಿ 1. (My.).

ಕರಿದು karidu. (Śmd. 96). = ಕರದು 3, ಕರೆದು. That is black; blackness (ಅಸಿತ, ತಿತಿ, ನೀಲ, ಕೃಷ್ಣ, ಕಾಲ Hlâ., Nr.; ಕಾಯ್, ಕಜ್ಜಿ, ಕರ್ಪ Śm. 69; ಕೌಲಿನ, ಕಪ್ಪು Nn. 76). ತುರಗಂ ಕರಿದಾಗೆ ಹೇಮನ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 275). ಕರಿದಿನೋಳ್ (502). ಕರಿದಿನ ಹಿಣ್ಡ ಹಿಡಿಯದೊಡೆ (J. 6, 31).

ಕರಿಪಿಪ್ಪಲಿ kari-pippali. *A plant bearing a pungent fruit, Photos officinalis* Roxb. See ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ.

ಕರಿಪೋತ kari-pôta. *A young elephant.*

ಕರಿಪ್ರಾಸ kari-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಕರಿಮಕರ kari-makara. *A fabulous sea-monster.*

ಕರಿಮುಖ kari-mukha. Gaṇêśa. (My.).

ಕರಿರ karira. = ಕರೀರ. A water-jar (ಘಟ, ಹರವಿ Mr. 209). 2, the root of an elephant's tusk (ದನ್ತಮೂಲ, ಆನೆಯ ಮೊದಲ ಕೊಮ್ಮು Mr. 155; *cf.* ಕರೀರ). 3, = ಕರೀರ No. 1.

ಕರಿರಿಪು kari-ripu. = ಕರಿವೈರಿ. (Śśv. 3, 28).

ಕರಿವದನ kari-vadana. = ಕರಿಮುಖ. (My.).

ಕರಿವಲ್ಲಿ kari-valli. = ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ. (Si. 145).

ಕರಿವೈಜಯನ್ತಿ kari-vaijayanti. *A flag carried by an elephant.*

ಕರಿವೈರಿ kari-vairi. A lion (ಸಿಂಹ Mr. 159).

ಕರಿಶಾವಕ kari-śâvaka. *A young elephant.*

ಕರಿಷ್ಣು karishṇu. Fond of doing, doing. See ಅಲಂ-, ನಿರಾಕರಿಷ್ಣು.

ಕರಿಸು karisu. 1. = ಕರಸು 2. To cause to fry or roast (C.). **2**, to fry or roast (My.). ಹಿಟ್ಟು ಕರಿಸಿ ಮಾಡುವ ದೋಸೆ (Si. 314).

ಕರಿಸು karisu. 2. = ಕರಸು 1, etc. To cause to call, etc.; to send for. ಕಾನ್ತನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ತಾನು ಕರಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಲೀಲೆ Nr.). See B. 3, 23; 4, 78; 5, 191.

ಕರಿಸು karisu. To do, to make. See *e. g.* ಅಂಗೀ-, ಅನು-, ಅಲಂ-, ಪಕ್ಷೀ-, etc.

ಕರಿಸ್ಕನ್ಧ kari-skandha. *A troop of elephants.*

ಕರೀರ karīra. = ಕರಿರ. *A young, tender bamboo, shot from the root* (ಕಬ್ಬಿಲ Mr. 485; ವಂಶಾಂಕುರ, ಬಿದಿರ ಕಬ್ಬಿಲ Nn. 136). 2, *a water-jar.* 3, *a thorny shrub, Capparis aphylla* Roxb. (ಭೂಮಿರುಹ 485; ವೃಕ್ಷ, ಮರನು 136).

ಕರೀರಕ karīraka. *Fight, battle* (ಜಗಳ H.; ಪೌರ್ಮಧ್ಯ, ಜಗಳ Mr. 452).

ಕರೀರಿ karīri. *The root of an elephant's tusk.*

ಕರೀಷ karīsha. *Dry cow-dung.*

ಕರು karu. 1. (Šmd. 59). Embossed work, bass-relief (T. ಕರುಕ್ಕು, ಕರುಕ್ಕುವೇಲ್ಯೆ; M. ಕರುಕ್ಕುಪಣಿ; *cf.* ಕಕ್ಕು 1); an embossed, or plastic, representation: a puppet (ಪುತ್ತಳಿ Ct. I, 52). — ಕರುವಿಡು. -ಇಡು. To put bosses or raised figures; to mould, to model (ಲೇಪ್ಯಕರ್ಮ Šmd. Dh.). See ಕರುವಿಡಿಸು in Abh. P. 3, after 25; Grj. 2, after 106; 3, 102; Bp. 18, 38; Č. Bp. 5, 51.

ಕರು karu. 2. (= ಕರ 1, etc.). Greatness (T. ಕರು, great; a hillock; ಕರುಮೈ, greatness; strength; M. ಕರು, stout; hard = ಕಡು; ಕರುಮೆ, hardness, sharpness of sword, strength of a man = ಕಡುಮೆ. — ಕರುಮಾಡ. A lofty dwelling, an upstair house (ನೆಲೆವನೆ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Šs.). ಸಿರಿಯ ಕರುಮಾಡ (ಕೈಸರ್ಮಲ್ಲಿಗೆ, ತಾವರೆ, ಸೀರ್ವೂ, ಕಮಲು Šs.; ದುಬ್ಬುಳಿ Kk. 13, o. r. ಕರುವಾಡ). ಮುತ್ತಿನ ಕರುಮಾಡದ ಮುನ್ದಣ ಬೊಗಸಾಲೆ (Rśv. 13, after 1). See Abh. P. 3, after 26; 3, 28; 7, after 62; 10, after 36; 11, 149; 16, after 71. — ಕರುವಾಡ. -ಮಾಡ. = ಕರುಮಾಡ. See above; J. 6, 10. 11; 8, 5; 15, 5.

ಕರು karu. 3. (once ಕಱ್ಪಿ, Abh. P. 9, 104). To point (with a weapon), to aim at (T. ಕರುದು, to think, esteem, design, be bent or intent; ಕರುತ್ತು, thought, etc.). P. p. ಕರುತ್ತು (Abh. P. 9, 104; 13, 51. 90; Grj. 1, 110; 2, 88; Šśv. 3, 50; 4, 6. 10).

ಕರುಂ karuṁ. An imitative sound. — ಕರುಂ ಕರುಂ. rep. The sound produced in eating raw cucumbers, etc. (C.). — ಕರುಂ ಕುರುಂ. reit. = ಕರುಂ ಕರುಂ. (My.).

ಕರುಕು karuku. = ಕರಕು, etc. (My.; G.).

ಕರುಕ್ಕು karuku. A kind of finger-ring (Si. 220, *only* in Si.).

ಕರುಣ karuṇa. = ಕರುಣೆ (Šmd. 102). That which causes pity; sorrow; pity; compassion; mercy. 2, compassionate, merciful (ಕೃಪೆ Nn. 194). 3, an ascetic (ತಪಸ್ವಿ 109). 4, one of the rasas or sentiments of a poem: *the pathetic sentiment* (Kâvy. IV, 2, 30. 35. 36). 5, *the pamplemouse tree, Citrus decumana.*—See Bp. 18, 52; 22, 20; 23, 40; 43, 8; 53, 47; 59, 52.

ಕರುಣಾಕರ karuṇa-âkara. A mine of mercy (Šśv. 4, after 88).

ಕರುಣಾನಿಧಿ karuṇâ-nidhi. A treasury of mercy (My.).

ಕರುಣಾಬ್ಧಿ karuṇa-abdhi. An ocean of mercy (Šśv. 2, 111; 4, after 99).

ಕರುಣಾಮ್ಬು karuṇa-ambu. A tear of compassion (Bp. 18, 64).

ಕರುಣಾಮೃತ karuṇa-amṛita. Kindness regarded as ambrosia (J. 1, 1).

ಕರುಣಾಮ್ಬುಧಿ karuṇa-ambudhi. = ಕರುಣಾಬ್ಧಿ. (Bp. 30, 30).

ಕರುಣಾರ್ತ karuṇa-ârta. Pitiful and painful, as a cry (B. 4, 38).

ಕರುಣಾಲವಾಲ karuṇa-âlavâla. A reservoir of compassion (My.).

ಕರುಣಾಲು karuṇa-âlu. -ళు. A person who possesses pity, etc.; compassionate (My.). See Bp. 1, 33; 28, 50; 46, 75.

ಕರುಣಾಲುತನ karuṇâlutana. Compassion (My.).

ಕರುಣಾವನ್ತ karuṇâ-vanta. Having compassion, compassionate (Bp. 3, 67); a compassionate man (My.). 2, pitiable (Sk.).

ಕರುಣಾಶರನಿಧಿ karuṇâ-śaranidhi. An ocean of mercy (Bp. 44, 73).

ಕರುಣಾಸಮುದ್ರ karuṇâ-samudra. = ಕರುಣಾಶರನಿಧಿ. (My.).

ಕರುಣಾಸಾಗರ karuṇâ-sâgara. = ಕರುಣಾಸಮುದ್ರ. (My.).

ಕರುಣಾಸಿನ್ಧು karuṇâ-sindhu. = ಕರುಣಾಶರನಿಧಿ. (Bp. 36, 3).

ಕರುಣಿ karuṇi. A compassionate, merciful person (Bp. 10, 41; 24, 19). See ಕಡು-; ನಿಷ್-. 2, pitiable.

ಕರುಣಿಸು karuṇisu. To be compassionate or merciful (Šmd. 152 Mdb.; Bp. 27, 14. 73; 57, 13; 61, 59; Bh. 8, 26, 26; C.; B. 4, 144); to pity (c. Acc., My.), to show mercy to (Bp. 44, 16; My.); to present (something) from compassion or mercy (Grj. 10, 112; Šśv. 2, 112; Bp. 27, 38; 48, 6; My.).

ಕರುಣೆ karuṇĕ. -ణా. (Šmd. 102; Kâvy. I, 2, 74-83). *Pity, compassion.* 2, = ಕರುಣ No. 4. (ಕರುಣಾರಸ Kâvy. IV, 2, 52).

ಕರುತ್ತು, karuttu. P. p. of ಕರು 3, q. v.

ಕರುಬೂಜು karubûju. = ಕರಬೂಜು, etc. (ಕಲ್ಲಂಗಡಿ St. & Pl.; My.).

ಕರುಮಾಡ karumâḍa. See s. ಕರು 2.

ಕರುವಾಡ karuvâḍa. See s. ಕರು 2.

ಕರುಳ್ karuḷ. (Šmd. 59. 132). = ಕರಳು, ಕರುಳು, ಕಳ್ಗ, ಕಳ್ಳ 2. An entrail; the bowels (J. 12, 44; 16, 28; M. ಕರಳ್, lungs and heart, liver; the mind, heart; Tu. ಕರ್ಳು). 2, love (see ಕಳ್ಳ 2). ಕರುಳಂ (Šmd. 27; Bp. 45, 32). See ಬೊಣ್ಜೆಗರುಳ್, ಬೆರ್ಗರುಳ್, ಬಲ್ಗರುಳ್. — ಕರುಳ್ಪಣಿಲ್. -ಪಿಣಿಲ್. Entrails that resemble braided hair (Abh. P. 13, 49).

ಕರುಳು karuḷu. = ಕರುಳ್, etc. (ಅನ್ತ್ರ, ಪುರೀತತ್ Hlâ., Nr., Mr. 396; Si. 205; Bh. 8, 22, 45; My.). ಕರುಳು (Bp. 58, 56). ಕರುಳುಗಳು (Si. 205). ಕರುಳು ಒನ್ದಾದರೇನು? ಮರುಳು ಒನ್ದೋ? (Prv.).

ಕರೂಷ karūsha. N. of a people and their country. (R.).

ಕರೆ karĕ. 1. = ಕರಿ 5, ಕಲೆ 3. To call; to invite (ಆಪ್ವಾನ Šmd. Dh.; Šm. 106; C.; T. ಕರ್ಪೆ; Tu. ಕರೆ, to crow); to emit a sound, to sound (see ಉಸುರ್ಗರೆ, ಘಟ್ಟಿಲ್ಲರೆ, ಘೋರ್ಗರೆ, ಲೊಟಗರೆ, ಸೂಡ್ಗರೆ; T. also: to speak; to clamour). P. ps. ಕರೆದು, ಕರದು (*e. g.* Bp. 32, 54; 57, 40), ಕರ 2, ಕರೆ 2. ಕರೆವಂ (ಬುಟ್ಟಿ, ಆಪ್ವಾನಪುರುಷ Šmd. I & Dh.). ಕರೆವುದು (ಹವ, ಹೂತಿ Nr.; ಜೇಷ, ಆಪ್ವಾನ Nn. 95). ಕರೆವಲ್ಲಿ (ಆಕಾರಣ Nn. 89; ಆರ್ಜ, ಆಪ್ವಾನ 106; ಆಪ್ವಾನ 155). ಕರೆಅಲ್, ಕರೆಯಲ್ (Šmd. 73). ಕರೆದಪಂ, ಕರೆದಪ್ಪಂ (277). ಕರೆದುದು (264). ಕರೆದು ಬೆನಸುವುದು ಆವುದಾನೊನ್ದು ಉಣ್ಬು, ಅದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶಾಸನಶಬ್ದಂ ನೆಗಳ್ಗುಂ (Nr.). ಕರೆವುತೆ (Bp. 20, 13). ಭೀಮನ ಕರೆದಳ್, ಏಬಿಯ್ ಪಾರಣೆಗೆ! ಎನ್ದು (1, 10, 26). ಆಳ ಕರೆ! (1, 19, 19). ಕಾಳೆಗಕೆ ಜೂಜಿಗೆ ಕರೆದಡೆ (2, 13, 39). ಕಣ್ಡು ಕರೆಯದ ನೆಣ್ಬು ಗಣ್ಡುಕತ್ತೆಯ ಶಣ್ಬು (Dp. 54). ಕರದರೆ ಉಣ್ಣು!

ತೆಯಿದರೆ ಮುಚ್ಚು! ಸೇರಿದ ಒಡೆಯಗೆ ಎರಡ ಬಗೆಯ ಬೇಡ!—ಕರದು, ಪೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಲಣಾಗರು ಹಿಡೀತು (others: . . . ಅಳೆಯಗೆ ಮ ಲರೋಗ ಬನ್ತು, Prvs.). ಒಬ್ಬನು ಕರೆದರೆ ಓ ಎನು ನುಡಿವಲ್ಲಿ (ಓ Nn. 154). See Bp. 3, 21; 18, 18; 32, 18; 32, 44; 37, 3; 48, 9. 26; 52, 2; 60, 28; Rśv. 5, 125; 6, 10; 10, 9; J. 8, 6; Jns. 1, 16. — ಕರೆದೊಯ್. -ಒಯ್. (= ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು). To conduct away (another person) along with one's self (Bh. 2, 13, 13). — ಕರೆಯ ಳಿಯಹಿಸು. = ಕರೆ ಳಿಯಹಿಸು (s. ಕರೆ 3). ಕರೆಯ ಳಿಯಹಿಸೋಣ (ಆಹ್ವಾನ, ಹೂತಿ G.).

ಕರೆ karĕ. 2. = ಕೆರ 2, etc. — ಕರೆ ಕರೆ. rep. P. p. ಕರೆ ಕರೆದು (*i. e.* ಕರೆದು ಕರೆದು, Bp. 24, 61; Rśv. 13, after 95 & 102; J. 28, 20). — ಕರೆ ಕೊಳ್ಳು. = ಕರ ಕೊಳ್ಳು. (B. 5, 53. 138). — ಕರೆ ತರಿಸು. = ಕರ ತರಿಸು. (B. 4, 196; My.). — ಕರೆ ತರು. = ಕರ ತರು. (B. 4, 56. 196; My.).

ಕರೆ karĕ. 3. ಕರೀ. = ಕರೆಯು, infinitive of ಕರೆ 1. — ಕರೆ ಳಿಸು. To send (one person) to call or invite (another) (B. 4, 137; My.). — ಕರೆ ಳಿಯಹಿಸು. = ಕರೆ ಳಿಸು. (C.). — ಕರೀ ಳಿಯಹಿಸುವಿಕೆ. Sending to call, sending for (ಹವ, ಹೂತಿ Si. 388; My.).

ಕರೆ karĕ. 4. To hide (v. t. & i., ಅಡಂಗು). ಕರೆದನ್ ಎನ್ದು, ಅಡಂಗಿದಂ (Śmd. II; Kk. 87, o. r. ಕೆರೆ; T. ಕರ, to hide, conceal; to be close-handed; to steal, see s. ಕರು; *cf.* ಕರುಪು). See ಅವುತೆ 2, ತಲೆಗರೆ, ಮೈಯ್ಗರೆ, ರೂಪುಗರೆ; Abh. P. 7, 86; Rśv. 4, after 14.

ಕರೆ karĕ. 5. = ಕೆರ 4. — ಕರೆಮರೆ. dupl. = ಕರಮರೆ. (Bp. 15, 7; 31, 14; 36, 17).

ಕರೆ karĕ. 6. A bank, a shore (ಕುಲ Śmd. Dh., *i. e.* ಕುಲ್ಯ or ಕೂಲ, see No. 3; ತೀರ Śm. 106; My.; Tu., Tĕ., M.; T. ಕರೆ); a boundary (T.). **2,** the border, *i. e.* unwoven threads, of a cloth or blanket (ವಸ್ತ್ರದಕರೆ Śmd. Dh.; ವಸ್ತ್ರಾಗ್ರ Śm. 106; ವರ್ತಿ, ವಸ್ತಿ, ದಶೆ, Śiva Hlâ., Nr.; Mr. 342; C.; Tĕ., Tu., T., M.; in regard to a blanket the unwoven threads just at the end of the web are to be inter-knit with coloured or uncoloured cross-threads by means of the hand, by which the real border or selvage is formed). **3,** a cow-house or station (ಗೋಕುಲ Śmd. Dh., which though in all MSS., appears to be a mistake, see ಕರೆಗಣ್ಣು; there seems to have been originally ಗೋಪನ, see ಕರೆ 4, and the ಆಪನ s. ಕರೆ 8 may perhaps also be wrong; Tu.: ಕರೆ, a parish, a social or caste jurisdictional division; M.: a parish, a section). — ಈ ಕಮ್ಬಳಿಗೆ ಬಣ್ಣದ ಕರೀ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 123). — ಕರೆ ಕಟ್ಟುವವರು. A class of Kuṟubas (now also of Mahomedans), whose occupation is to join a selvage to blankets). — ಕರೆಗಣ್ಣು. -ಆಣ್ಣು. To overstep the boundary, to become excessive (ಕುಲಾತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; Abh. P. 3, 154; 9, 30; 16, 89; Śśv. 1, after 79; 2, 24). — ಕರೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. (Boundary stones ?): two stones erected by the individual who commences the building of a town, which are worshipped annually by him as long as he lives, and by his descendants, etc. after his decease. This prevails to the west of Mysore (R.).

ಕರೆ karĕ. 7. = (ಕೆದ್, ಕನ್ 2, ಕಬ್ 1, ಕಮ್ 1), ಕರಿ 3, ಕಜ್ಜಿ 1, (ಕೆರ್ 1). Blackness; the colour black; a dark-blue colour (*cf.* ಕಪ್ಪು). Genitive ಕರೆಯ, ಕರೀ. — ಕರೆಕಮಲ. (ಕೈರವ, ಕುಮುದ Dhw.; My.). — ಕರೆಗಣಿಕೆ. A ganĭkĕ that bears black berries (My.). — ಕರೆತಲೀ ಕೋಲಿ. The scaup, Fuligula marila (Bd.). — ಕರೆನೆಲ. Black soil (C.). — ಕರೆ ಬಣ್ಣ. A prostrate plant with light blue flowers, Ruellia prostrata Lamk. (Z.). 2, N. of a lewd warrior (My.). — ಕರೆಬಣ್ಣನ ಬಳ್ಳಿ. A milky climbing shrub, Cryptolepis buchanani Roem. & Sch. (Z.). — ಕರೆಬಾಯಿ. A kind of plantain used for medicinal purposes (S. Mhr.; B. 2, 38). — ಕರೆಬೂದಿ. Ashes made by pouring water on a cake of dried cow-dung, etc. when glowing in the fire, and used as a dentifrice (C.; B. 3, 20). — ಕರೆಬೆಕ್ಕು. A black cat (B. 1, 27; C.). — ಕರೆಮಲೆ. The range of ghauts from Tirupati to Śrîśaila, and other black hills (My.). — ಕರೆಯಮ್ಮ. -ಅವ್ವ. ಕರೆವ್ವ. The black dame: the name of a household-goddess, a kind of Śakti; there is no image of her, but she is considered to reside in the niche of a wall of a room, where a cocoa-nut is kept for her (S. Mhr.). — ಕರೆಯುಡ. -ಉಡ. A kind of gecko, Hemidactylus sykesii (Bd.). — ಕರೆಯುಮ್ಮತ್ತ. -ಉಮ್ಮತ್ತ. = ಕರಿಯುಮ್ಮತ್ತ. (ದಸ್ತ್ರಿ Si. 158). — ಕರೆಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. A species of Sesamum indicum (C.). — ಕರೆಹಕ್ಕ. (ಜಮುಕ್, ಆಜನಪತ್ರೆ Si. 175); — the king crow or Dedugo (Bd.; Pr.). — ಕರೆಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ. (ನೆಲಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ St. & Pl.). — ಕರೀ ಆಗುರುಚಕ್ಕೆ. (ಆಗರುಗನ್ಧ Si. 226; My.). — ಕರೀ ಕಬ್ಬು. = ಕರೀ-. (My.; ಶತಪರ್ವ Ūb.). — ಕರೀ ಕಮಲ. (ಇನ್ದೀವರ, ಉತ್ಪಲ, ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲ್, ಕುಮುದ G.). — ಕರೀ ಕರಡಿ. A black bear (C.; B. 3, 108). — ಕರೀ ಕುಮ್ಬಳ. (ಆಲಾಬು, ಆಲಾಬು, ತುಮ್ಬು, ತುಮ್ಬಿ G.). — ಕರೀ ಕೂದಲು. Black hair (C.; B. 3, 48). — ಕರೀ ಗೋರಟಿ. = ಕರಿಯ ಗೋರಟ್ಟೆ. (ಆರ್ತಗಲ, ದಾಸಿ G.). — ಕರೀ ಚಿಕ್ಕೆ. A black spot (B. 3, 99; 5, 255; My., also ಕರೀ ಚುಕ್ಕಿ). — ಕರೀ ಚಿಗರಿ. (ಕೃಷ್ಣಸಾರ G.; My.). — ಕರೀ ಚೇಳು. A black scorpion (C.). — ಕರೀ ಜೀರಿಗೆ. = ಕರಿಯ-. (ಸೃಷ್ಟಿ, ಸುಪಿ G.). — ಕರೀದು. (*i. e.* ಕರಿಯದು). That is black (C.). Plural ಕರೀವು (B. 3, 55. 113). — ಕರೀ ತೋಳ. A black wolf (B. 3, 85; 5, 252; My.). — ಕರೀ ದುಪ್ಪಿ. A black deer (My.). — ಕರೀ ಪಟ್ಟೆ. A black stripe (C.; B. 2, 26; 3, 74; 4, 35). — ಕರೀ ಬಣ್ಣ. A black colour (B. 1, 5). — ಕರೀ ಬಾಳದ ಬೇರು. (ಆಥಯ್ಯ, ಅಮ್ಮಣಾಲ, ಇಷ್ಟಕಾಪಥ, ಉತ್ತೀರ, ನಲದ, ಲಘುG.). — ಕರೀ ಮಚ್ಚೆ. A black mole (My.). — ಕರೀ ಮದಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ. (ಶಿವ Ūb.). — ಕರೀ ಮದ್ದು. Gunpowder (My.; T. ಕರುಮರುನ್ದು). — ಕರೀ ಮಯ್ದು. A bad kind of small-pox (C.). — ಕರೀ ಮಲಪಾತಕ (-ಮೊಲ-). The brown eagle, Aquilla fusca (Bd.). — ಕರೀ ಮೆಣಸು. Black pepper (My.). — ಕರೀ ಲಕ್ಕಗಿಡ. = ಕರೀ ಲಕ್ಕಿ, ಕಲ್ಲಕ್ಕಿ. (ಸಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, ನೀಲಿಕೆ, ಸುವಪ G.). — ಕರೀ ಪದದ್ದು. The white-banded eagle, Aquilla bifasciata (Bd.). — ಕರೀ ಪಲ್ಲಿ. A black (ominous) house-lizard (My.). — ಕರೀ ಪಿಣ್ಡಿ. A common weed, the ash-coloured fleabane, Vernonia cinerea Less. (St. & Pl.). — ಕರೀ ಹೂಲಿ. A large straggling shrub, Anisonema multiflora Wight. (Z.; My.). — ಕರೀ ಹೂವಿನ ಗೋರಟಿ. (ಆರ್ತಗಲ G.).

ಕರೆ karĕ. 8. Green black pepper (ಆಪನ Śmd. Dh.; My.); green cardamoms (My.).

ಕರೆಗಾವಿ karĕ-gâṟa. A man of the class of people called ಕರೆ ಕಟ್ಟುವವರು (s. ಕರೆ 6; C.).

ಕರೆದು karĕdu. = ಕರಿದು, etc. That is black (C.; B. 1, 1).

ಕರೆಯಿಸು karĕyisu. = ಕರಸು 1, etc. (My.). **2,** to cause to sound, to call out loudly, to shout to-

gether *(only in* Si.). ಬಹು ಮಸ್ತಿ ಸೇರಿ ಕರೆಯಿಸುವದು (ಸಂಹೂತಿ Si. 55).

ಕರೆಯುವಿಕೆ karĕyuvikĕ. Calling, etc. (ಹೂತಿ, ಆಕಾರಣೆ, ಆಹ್ವಾನ Si. 55; ಹವ, ಹೂತಿ 388).

ಕರೆಸು karĕsu. = ಕರಸು 1, etc. (Bp. 51, 10; Bh. 1, 8, 64. 71; J. 2, 35. 45; 5, 36; 10, 47; 13, 5. 19; 18, 41; 28, 29; 29, 38; My.). ಕರೆಸಿಕೊಳ್, to have one's self called; to be called (Kk. 93).

ಕರೇಟು karĕṭu. = ಕರಟು. *The Numidian crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ G.).

ಕರೇಣು karĕṇu. *A male elephant* (ಗಜ Mr. 487); *a female elephant* (ಪೆಣ್ಣಾನ್ತಿ, ಹೆಣ್ಣಾನೆ Nn. 120; ಪಿಡಿ, ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153). 2, a great coward (ಅತೀವಭೀರು, ಅತಿಭೀರಿ Nn. 120; ಹನ್ವೆ Mr. 487). 3, dust (ರಜ, ಧೂಳ 120). 4, the tree Pterospermum acerifolium (ಧೂಲಿವಿಶೇಷ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 120).

ಕರೋಟಿ karōṭi. *The skull;* a basin, a cup.

ಕರೋಡ karōḍa. A crore, a lakh (C.; H.).

ಕರೋರ್ಧ kara-ūrdha. The back of the hand (ಮೇಗೆಯ್ Mr. 522).

ಕರೋಲು karōlu. A pistol (My.; Br., H. ಕರೋಲಿ, a large matchlock).

ಕಱಿ kaṟa. 1. = ಕಱಿ 4. P. p. of ಕಱಿ 3. — ಕಱಿ ತರ್. (*i. e.* ಕಱಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To milk and bring (Bp. 58, 22; My.).

ಕಱಿ kaṟa. 2. = ಕಱು 1, etc. A calf (C.). ಹೆಣ್ಣು ಹುಲ್ಲೇ ಕಱುದ ಚರ್ಮ (Si. 168). See B. 1, 21; 3, 17; ಹುಲ್ಲೆಗಱು, ಹೋರಿಗಱು.

ಕಱಿ kaṟa. 3. With blackness. — ಕಱಿಕಱಿನೆ. Quite black (Cf. Bp. 50, 27).

ಕಱಿಕು kaṟaku. = ಕಱ್ಕು 1, etc. (Tĕ.; R.).

ಕಱಿಕೆ kaṟakĕ. = ಕಱುಕೆ, etc. (ತತಪರ್ವಕೆ G.; My.).

ಕಱಿಂಗು kaṟaṅgu. To turn black (ಕಾರ್ಜ್ಜ್ಯ, ಕಪರ್ Śmd. Dh.; Abh. P. 7, after 14; 7, 114; 10, 80; T., M. ಕಱು; M. ಕಱ್ಪು, ಕಱ್ಪ್ಪೆ, black).

ಕಱಿದು kaṟadu. P. p. of ಕಱಿ 3.

ಕಱಿಲ್ kaṟal. ಕಱಿಲು. = ಕೆಱುರ್. Saltishness, brackishness. (T. ಕವ್ಪು, saltpetre). — ಕಱಿಲುಭೂಮಿ. Saline soil (ಊಷವತ್, ಊಷರ Nr.; My.).

ಕಱಿಸು kaṟasu. To cause milk to flow (Bp. 57 sum.; My.); to cause to rain (Bp. 25, 13; 54, 72; 57, 83);—to cause to milk (My.).

ಕಱಿಸಾವು kaṟâvu. Milking (My.; M. ಕಱವು).

ಕಱಿ kaṟi. 1. = ಕಱಿ 3. (C.). ಕಾಡದೆ ಕಱಿವ ಆಕಳು (ಸುವ್ರತೆ, ಸುಖಸನ್ತೋಷ್ಯೆ Nr.). ಕಾಡದೆ ಕಱಿಯುವ ಹಸುವು (ಸುವ್ರತೆ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಲು ಕಱಿಯಲ್ ಈಸುವ ಆಕಳು Si. 322). See Prv. s. ಎಮ್ಮೆ 1.

ಕಱಿ kaṟi. 2. = ಕಱಿ 1, etc. (Tĕ.). — ಕಱಿಗೊರಳ್. -ಕೊರಳ್. A black throat (Bp. 37, 32). — ಕಱಿಗೊರಳವ. -ಅವ. = ಕಱಿಗೊರಲು. (Bp. 44, 68). — ಕಱಿದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. A black hide (Bp. 20, 12).

ಕಱಿ kaṟi. 3. Vegetables of any kind, raw or boiled (M., T.). **2,** flesh, curry (T., R.; *cf.* ಕಸ್ಪ 6).

ಕಱಿಕೆ kaṟikĕ. = ಕಱುಕೆ, ಕಱುಂಕೆ, ಕಱುಕೆ, ಗಱುಕೆ, ಗಱ್ಕೆ. The Huriallee grass, Agrostis linearis Retz. (or Cynodon dactylon Pers.; ದೂರ್ವೆ, ಹರಿತಾಲಿ Mr. 109; ಕರಗಚ್ಛೆ 116; ದೂರ್ವೆ, ಸಹಸ್ರವೀರ್ಯೆ G.; C.; B. 3, 11; Tĕ. ಗಱಿಕೆ; M. ಕಱುಗೆ; T. ಅಱುಗು, ಅಱುಗಮ್ಬುಲ್; Tu. ಕಡಿಕೆ). ಬಿಳಿಯ ಕಱಿಕೆ (ಸಿತದೂರ್ವೆ Mr. 109).

ಕಱಿ kaṟu. 1. (Śmd. 59). = ಕೆಱು 2, ಕೆಱುವು. A calf (ವತ್ಸ Nr.; Si. 463; ಕನ್ವು, ವತ್ಸ Śm. 33; C.; Tu. ಕಂಬ; see ಕನ್ವು 2). ಆಗಳನ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಱು (ತರ್ಣಕ Nr.). ಕಱುವಿನ ಸೆಗಣ (ಅರಣ Kk. 69). ಕಱುಗಳು (ವತ್ಸಸಮೂಹ Nn. 110). ಕಱುವಿಗೆ (Si. 319; B. 2, 21). ಆಳಳದಕೆ ಪುಟ್ಟಿದವು ಕಱುವಕ್ಕು, ವಿಳಕ್ಕ ಮೃಗ ಪಕ್ಷ ಗಜ ತುರಗ ಕುಲಿ ನಾಯ್ಗಳ್ಗಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದವು ಮಱಿಗಳ್ ಆಳ್ಕುಂ (Mr. 186). See Śmd. 194. 202; Bp. 38, 40; 50, 58; 51, 22. 28; 57, 32; 60, 30. 31. 35. 36; J. 11, 4; ಎಳಗಱು. — ಕಱುಗಾಹಿ. -ಕಾಹಿ. A boy who tends calves (Bhâgavata 10, 13, 1).

ಕಱಿ kaṟu. 2. = ಕೆಱು 3. (Abh. P. 3, 50; 9, 104).

ಕಱಿಕೆ kaṟukĕ. = ಕಱುಂಕೆ (Śmd. 48), ಕಱುಕೆ, etc. (ದೂರ್ವೆ, ತತಪರ್ವಕೆ Nr.); ಆ ಕಱುಕೆ ಬಿಳಿದಾದೊಡೆ ಗೋಲೋಮವಿ ತತವರ್ಯೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See ಬಿಟ್ಟಿಗಱುಕೆ, ಬಳ್ಳಿಗಱುಕೆ.

ಕಱಿಂಕೆ kaṟuṅkĕ. = ಕಱುಕೆ (Śmd. 48; Śśv. 1, 38).

ಕಱಿಬತನ kaṟubatana. The state of being an envious person; envy (Râm. 6, 12, 38; My.).

ಕಱಿಬು kaṟubu. 1. = ಕಱುಮ್ಬು 1. (My.). See Prv. s. ತಱುಬು 1.

ಕಱಿಬು kaṟubu. 2. = ಕಱುಮ್ಬು 2. (J. 29, 32; T. ಕಜಬು). See Čt. I, 86 s. ಅಕ್ಕಟಿ. — ಕಱುಬು. -ಅ 3. An envious man; a deceitful, crafty man (ಕಪಟಹೃದಯಂ Bhn. 61; My.). See Bh. 1, 8, 21; J. 5, 69; 28, 36; Râv. 11, 92. Feminine ಕಱುಬಿ (My.).

ಕಱಿಮ್ಬು kaṟumbu. 1. To envy, etc. (ಅಸೂಯ Śmd. Dh.).

ಕಱಿಮ್ಬು kaṟumbu. 2. Envy, etc. (ಅಕ್ಕಜ Čt. I, 106; ಅಟ್ಟಿಜ, ಅಸೂಯೆ Kk. 48, o. r. ಅಕ್ಕಜ; ಅಕ್ಕಜ, ಅಸೂಯೆ Śm. 60).

ಕಱಿವು kaṟuvu. = ಕಱು 1, etc. (My.). ಆಳಳ ಕಱುವು (ತರ್ಣಕ G.).

ಕಱಿಹು kaṟuhu. (ಕರುಹು?). (= ಕಱುಬು 2). (? Bh. 2, 14, 61).

ಕಱಿ kaṟĕ. 1. = ಕೆಱು 2, (ಕರೆ 7, etc.). Blackness; the colour black or dark-blue; a stain, a spot (ಕಲಂಕ Śmd. Dh.; ಕಲಂಕು Śm. 116; ಕಲಂಕ Kk. 11 *b*; ಕಲಂಕು, ಕನ್ವು 44; ಕಪ್ಪು Čt. I, 21; ಕರಿದು, ಕಾಟ್ Śm. 69; ಕನ್ವು 98; Tĕ., M.; T. ಕಱ್ಪೈ; *cf.* ಕಲೆ 1). See Śmd. 28; Kâvy. 5, 22. — ಕಱಿಕಱ್ಪು. = ಕಱಿಗೊರಲು. (Bp. 14, 22). — ಕಱಿಗವಿ. -ಕವಿ. To be stained (Bp. 47, 15). — ಕಱಿಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A black throat (Bp. 17, 11; Râv. 14, 95). ಕಱಿಗೊರಲು. -ಕೊರಲ್-ಅ 3. The black-throated one: Śiva (ನೀಲಕಣ್ಠ Śm. 3; ಮಾದೇವ, ಉಮೆಯಾಳ್ಕ, etc. Čt. II, 5; Bp. 23, 27; V. 36, after 55; Śśv. 2, 84). — ಕಱಿಗೊರಲವ. -ಅವ. = ಕಱಿಗೊರಲು. (Bp. 52, 15). — ಕಱಿವಾಳಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7). — ಕಱಿವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The black or dark-blue mountain (ನೀಲಾಚಲ Śs.).

ಕಱಿ kaṟĕ. 2. = ಕೊಱೆ 7, etc. See ಉಡುಗಱೆ.

ಕಱೆ³ kaṟĕ. 3. = ಕೆಱು 1. To milk; to cause to flow, to give forth, to emit; to rain; to shed tears (ದೋಹನ Śmd. Dh.; ಕ್ಷೀರದೋಹನ Śm. 116; ಏವೋಚನ Čt. I, 29; ಇರ Čt. I, 43, Ss.; ಇಱು Kk. 60; C.; T., M. ಕಱು; Tĕ. ಚೀಪು); to give milk (My.; T., M.). P. ps. ಕಱು, ಕಱೆ³, ಕಱುದು (*e. g.* Bp. 50, 4), ಕಱೆದು. ಪಶುವಂ ಪಾಲಂ ಕಱೆದಂ (Śmd. 157). ಗೋವಳನಿನ್ತೆ ಎರ್ಮೆ ಕಱೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (300). ಕಱೆವ ಮುಗಿಲ್ (ಘನಾಘನ Hlā., Mr. 483). ನಿನ್ನೆ ಕಱೆದ ಹಾಲಿನ್ದಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯ); ಮಟಿಯೆ ಕಱೆವ ಮೇಳ (ಘನಾಘನ.); ನಾಗುಳ ಹಾಲ ಕಱೆವ ಆಕಳು (ದ್ರೋಣದುಳಿ Nr.). ಕೊಡವಲು ಕಱೆವ ಆವು (ದ್ರೋಣದುಳಿ Hlā.). ಆವುಗಳು ಕಱುವ ಹಾಲ್ (ಕ್ಷೀರ, etc. Mr. 182). ಕಱೆವದು ಒನ್ದೆರಡು ಎಮ್ಮೆ (Dp. 4). ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕಱೆವುತನೆ ಬಿಱುಗಾಳಿ ದೂಳ್ಗಳ (J. 4, 10). ಕಱೆಯುವ ಹಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಒದೆಯುವ ಕತ್ತೇ ತನ್ದು ಪಾಗೆ (Prv.). See Grj. 2, after 106; Bp. 9, 12; 18, 78; 57, 83; 60, 45; J. 1, 7; 4, 10. 16. 55; Rśv. 8, 112; Č. Bp. 11, 6; Si. 316. 321; B. 1, 10; ಕಣೆಗಱೆ³, ಕೊಡವಾಲ್ಗಱೆ³, ಬೆಲ್ಲಗ್ಗಱೆ³, ಮಟಿಗಗಱೆ³; Prv. s. ಅವುಕಱ.

ಕಱೆ³ karĕ. 4. = ಕೆಱು 1. — ಕಱೆ³ ಕಱೆ³. rep. P. p. ಕಱೆ³ ಕಱಿದು (J. 25, 5). — ಕಱೆ³ ತರು. = ಕಱು ತರ್ಪೆ. (My.).

ಕಱ್ರಿಗೆ karragĕ. Blackly; blackness (C.). ಇದ್ದಲೀ ಬಣ್ಣಂ ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ? ಕಱ್ರಗೆ (B. 1, 4). See Prv. s. ಪಿತ್ತ.

ಕಱ್ರಿನೆ karranĕ. = ಕಱ್ರಿಗೆ. (Bp. 34, 8; J. 13, 35).

ಕರ್ kar. (kaṟ). 1. = ಕೆರ್, etc. Blackness. — ಕರ್ಣಂ. -ಕಣ್ಣಿ. The liver (ಕಾಲಖಣ್ಡ Mr. 398). — ಕಗರಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಕರ್ಣಂ. (ಕಾಲಖಣ್ಡ, ಯಕೃತ್ Hlā.). — ಕರ್ಗೆಮ್ಪು. Purple, dark-red (My.; ಎಣ್ಣೆಗೆಮ್ಪು G.). — ಕಜಾಲಿ. The herb Leucas indica R. Br. (or Phlomis indica, St. & Pl.). — ಕರ್ಚಂಗಿ. A kind of mildew (S. Mhr.). — ಕರ್ನೆಯ್ಪಲ್. = ಕನ್ನೆಯ್ಪಲ್. (Śmd. 251, o. r. ಕನ್ನೆಯ್ಪಲ್). — ಕರ್ಬುಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. = ಕಬ್ಬಕ್ಕೆ. (Rśv. 5, 59; 11, 18). — ಕರ್ಬುಟ್ಟಿಯವ. -ಆವ. Whose road is black: fire (ಕರ್ಬುರ Kk. 21, o. r. ಕಾರ್ಬರ್-). — ಕರ್ಬುಳ್ಳಿ. = ಕಬ್ಬುಳ್ಳಿ. (Rśv. 5, after 55). — ಕರ್ಬುರ. -ಪುರ. The black-metal: iron (ಕಾರ್ಬೊರ್ನ್ Kk. 47, o. r. ಕಬ್ಬುನ). ಕುಬಿಮ್ ಎನ್ದುಂ ನೇಗಿಲ್ಯಾಯ್ಕೆ ಕರ್ಬುರಂ (Śmd. I.). — ಕರ್ಬೆಟ್ಟು. A black mountain (Abh. P. 13, 128). — ಕರ್ಬೇಡ. A black huntsman. ಕರ್ಬೇದರ್ (Śmd. 82). — ಕರ್ಬೊರ್ನ್. -ಪೊರ್ನ್. = ಕರ್ಬುರ. (ಗಿರಿಸಾರ, ಶಿಲಾಸಾರ, ಆಯಸ, ಲೋಹ Mr. 98, o. r. ಕಾರ್ಬೊರ್ನ್; Abh. P. 4, 12). — ಕರ್ಲಕ್ಕೆ. = ಕರೀ ಲಕ್ಕೆ. A shrub or small tree, Vitex negundo L. (St. & Pl.).

ಕರ್ kar. 2. = ಕೆರ 2, in ಕರ್ಕೋಳ್ಳು (My.).

ಕರ್ kar. 3. (= ಕೆರ 3). — ಕರ್ಕರ್. rep. The sound made in the gnashing of teeth (C.). 2, the cawing of crows (My.; *cf.* ಕವು 1).

ಕರ್ kar. 4. = ಕೆರ 4. — ಕರ್ಕರೆ. = ಕರಕರೆ. (My.).

ಕರ್ಕ karka. White; excellent; beauty; fire. 2, *a white horse.*

ಕರ್ಕಟ karkaṭa. *A crab;* the sign Cancer. 2, = ಕರ್ಕಡ, ಕರ್ಕರ, hard, firm, strong (ಜಟ್ಟಿಪಜ Mr. 228, see ಕರ್ಕಶ).

ಕರ್ಕಟಕ karkaṭaka. *A crab* (ಕುಲೀರ, ಏಡಿ Mr. 410).

ಕರ್ಕಟಿ karkaṭi. = ಕಂಕಡಿ. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb. (ಸವುನ್ತೆ Hlā.; see Si. 161). 2, a female crab (Bp. 3, 16). 3, a snake (? *cf.* ಕರ್ಕೋಟಿ). — ಕರ್ಕಟಿಯ ರಜ್ಜು. A rope mistaken for a snake (Bp. 31, 3).

ಕರ್ಕಟಿಕೆ karkaṭikĕ. The melon, Cucumis melo Lin. (ಎನಿಕೆ Mr. 135).

ಕರ್ಕರ karkaḍa. Tbh. of ಕರ್ಕಟಿ. — ಕರ್ಕಡವಸ್ತಿ. -ಪಸ್ತಿ. A strong or fierce boar (Grj. 1, 109. 111).

ಕರ್ಕಡೆ karkaḍĕ. (= ಕರ್ಕಟೆ 1 ?). See Abh. P. 13, 61.

ಕರ್ಕನ್ಧು karkandhu. *The jujube, Zizyphus jujuba* Lam. (ಎಲಚಿ Nr.; ಬೋರೆಯ ಗಿಡ G.; see ಎರ 1).

ಕರ್ಕರ karkara. Hard, firm (see ಕರ್ಕಟಿ No. 2). 2, a sort of duck or goose (ಕಾರಣ್ಡವ, ಕಾದಮ್ಪು Hlā. MS.).

ಕರ್ಕರಿ karkari. *A kind of waterpot* (ಕರಗ Mr. 209; see ಅಣಬಿಗೆ).

ಕರ್ಕರೇಟು karkarēṭu. *The Numidian crane.*

ಕರ್ಕಲಗಿಡ karkala-giḍa. A shrub with yellow flowers, Grewia pilosa Lamk. (Z.).

ಕರ್ಕವೃತ್ತ karka-vṛitta. The first point of Cancer, the summer solstice (B. 5, 305. 306).

ಕರ್ಕಶ karkaśa. = ಕಕ್ಕಸ. Hard, firm (ಬಿಟ್ಟಿಪಜ Mr. 228). 2, *rough, not soft; harsh; severe; violent; cruel;* unkind, unmerciful; Yama. 3, a kind of Cassia, Cassia or Senna esculenta; — = ಎಲಸೂಲಿ (Mr. 133). — ಕರ್ಕಶವಡೆ. -ಪಡೆ. To become hard (Bp. 12, 19).

ಕರ್ಕಶತೆ karkaśatĕ. = ಕಕ್ಕಸತೆ. Hardness; roughness; harshness, etc. (ಇಬಮ್ಪು Kk. 51; ಪರ್ಪರಿಕೆ Kk. 87, o. r. ಕಕ್ಕಸತೆ).

ಕರ್ಕಶಯೌವನ karkaśa-yauvana. = ಕಕ್ಕಸಜವ್ವನ (Śmd. 376). A rough time of youth.

ಕರ್ಕಳ karkaḷa. = ಕರ್ಕ No. 2. ತುರಗವರ್ಣಂ ಬಿಳಿಯದಾಗೆ ಕರ್ಕಳನ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 275).

ಕರ್ಕಾರು karkāru. *A kind of gourd, Beningkasa cerifera* Savi. (ಕುಮ್ಪಳ Mr. 148).

ಕರ್ಕುಱ karku. 1. = ಕರ್ಕು 1, etc. — ಕರ್ಕುನ್ದಲಿ. = ಕಕ್ಕುನ್ದಲಿ, etc. (Śmd. 205 Mḍb.).

ಕರ್ಕುಱ karku. 2. = ಕರಕು 1, etc. (My.).

ಕರ್ಕೊಂಬೆ karkŏṁbĕ. Tbh. of ಕ್ರೌಞ್ಚ. = ಕೊರಕಂಚೆ (and ಪರ್ವತಶಕ್ಕಿ). The demoiselle crane, Anthropoides virgo (My.).

ಕರ್ಕೋಟ karkōṭa. = ಕರ್ಕೋಟಕ. (My.; G.).

ಕರ್ಕೋಟಕ karkōṭaka. N. of a nâga or serpent (Mr. 402; see ಎಣ್ಪು ಕುಲ; Bp. 46, 33; J. 24, 32. 35).

ಕರ್ಕೋಟಕಿ karkōṭaki. The plant Momordica charantia Lin. (ಪೀತಪುಷ್ಪಿ, ಪಾಗಲ್ Mr. 146).

ಕರ್ಕೋಲ karkōla. = ಕಕ್ಕೋಲ. (Nr.).

ಕರ್ಕೋಲಕ karkōlaka. = ಕಕ್ಕೋಲಕ. (Nr.).

ಕರ್ಗಿಸು kargisu. = ಕೆರಗಿಸು. (My.).

ಕರ್ಗು kargu. 1. = ಕರಗು, etc. (My.).

ಕರ್ಗು kargu. 2. = ಕಡ್ಗು. To turn black (Abh. P. 7, 85).

ಕರ್ಗು kargu. 3. Blackness (ಕರ್ಪು Čt. I, 34).

ಕರ್ಚಿ karci. = ಕರಚಿ, etc. — ಕರ್ಚಿಕಾಯಿ. = ಕರಚಿಕಾಯಿ. (S. Mhr.).

ಕರ್ಚಿ karči. = ಕರ್ಚು, ಬರ್ಚು q. v. (My. occasionally). 2, that is for daily use; common, inferior (My.; Mhr., H. ಬರ್ಚಿ), *e. g.* ಕರ್ಚಿಯಡಿಕೆ, ಕರ್ಚಿಯೆಲೆ (My.).

ಕರ್ಚು karcu. (karĉu). 1. = ಕಚ್ಚು 1. To bite, etc. (ಖಾದನ Śmd. Dh.; ದನ್ತದಿಂ ಕಡಿವುದು Śm. 86; Tĕ. ಕಡಿಯು; see ಕಡಿ 3). See Rśv. 5, after 120; 5, 122; 9, 27; 13, 64.

ಕರ್ಚು karču. (**karču**). **2.** = ಕಚ್ಚು 2. Biting; etc. — ಕರ್ಚುಂಗಲ್ಲ. (Šmd. 203). A bitten cheek.

ಕರ್ಚು karču. 3. To wash (ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Šmd. Dh.; ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸುವುದು Čt. I, 24; ಕ್ಷಾಲನ II, 69; ಅಲುಮ್ಬು, ತೊಳೆ Kk. 51; ತೊಳೆ Šm. 86; Tě. ಕಡುಗು; T. ಕಡುವು; M. ಕಡುಗು). See Bp. 30, 15; Rśv. 8, 124; ಮೊಯ್ದು.

ಕರ್ಚು karču. 4. = ಕಚ್ಚು 3. Washing; etc. (ತಣ್ಣುಲ ಪ್ರಕ್ಷಾಲಜಲ Šmd. Dh.; ಅಮ್ಬುಲ Šm. 86).

ಕರ್ಚುರ್ karču. = ಕರ್ಚಿ No. 1, etc. (My.).

ಕರ್ಚೂರ karčûra. = ಕಚೋರ, etc. A kind of Curcuma (Sk.). 2, gold (ಭೃಂಗಾರ G.). 3, an orpiment (ಅಮಿಸ್ಟಾ ಹಳದಿ G.).

ಕರ್ಚೂರಕ karčûraka. *The plant Curcuma zerumbet* Roxb. See Nr. s. ಕಚೋರ.

ಕರ್ಜಿ karji. = ಕರಜೆ, etc. — ಕರ್ಜಿಕಾಯಿ. = ಕರಚಿಕಾಯಿ. (My.).

ಕರ್ಜೀರಿಗೆ karjirigĕ. = ಕರಜೀರಿಸೆ. (S. Mhr.).

ಕರ್ಜೂರ karjûra. = ಕಜೂರ, etc. (My.).

ಕರ್ಡಿಸೆ kardigĕ. = ಕರಡಗೆ, etc. (My.).

ಕರ್ದು kardu. = ಕರದು, etc. A day-book (My.).

ಕರ್ಣ karna. = ಕನ್ನ. *The ear* (ಕವಿ Nn. 50). 2, the helm or rudder of a vessel. 3, the sun (ಜಗದೇಕಚಕ್ಷು 56). 4, Karṇa, the son of Sûrya and Kuntî, king of Aṅga, known for his liberality (ರವಿಜ Mr. 263; ಗಾಂಗೇಯ Nn. 44). See Šmd. 68. 69. 133. 171. 177. 183. 264. 284.

ಕರ್ಣಕಠೋರ karṇa-kaṭhôra. Disagreeableness or offence to the ear. (Šmd. 76 Cm.).

ಕರ್ಣಕುಂಡ್ಲಲ karṇa-kuṇḍala. An ear-ring. 2, the balsamine, Impatiens balsamina Lin. (My.).

ಕರ್ಣಗತ karṇa-gata. Come to the ear. (My.). ಕರ್ಣಗತ ಮಾಡು, to inform, to tell (My.).

ಕರ್ಣಚಾಲನ karṇa-châlana. = ಕರ್ಣತಾಲ. (Rśv. 6, 71).

ಕರ್ಣಜ karṇa-ja. Vṛishakêtu, the son of Karṇa (J. 4, 12).

ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ karṇa-jalauke. *A centipede.* 2, the insect or worm Julus cornifex, with many feet and of a reddish colour. See ಜಬಲೆ.

ಕರ್ಣಜಾತ karṇa-jâta. = ಕರ್ಣಜ. (J. 25, 39).

ಕರ್ಣತನಯ karṇa-tanaya. = ಕರ್ಣಜಾತ. (J. 3 sum.).

ಕರ್ಣತಾಲ karṇa-tâla. The flapping of an elephant's ears. (Abh. P. 10, 159).

ಕರ್ಣಧಾರ karṇa-dhâra. *A helmsman, a pilot.*

ಕರ್ಣಧಾರಕ karṇa-dhâraka. *A helmsman, a pilot* (ತುದಿಯ ಕೂಕಮ್ಬದವನು Mr. 407).

ಕರ್ಣಪತ್ರ karṇa-patra. A coil of palmyra leaf put in the lobe of the ear;—an artificial ear affixed to idols (My.). See ಕೀಸು.

ಕರ್ಣಪರ್ವ karṇa-parva. The Karṇa-section: title of the eighth book of the Mahâbhârata. (Bp. 5, 2).

ಕರ್ಣಪಾಲಿಕೆ karṇa-pâlikĕ. The lobe of the ear (Grj. 3, after 91).

ಕರ್ಣಪಾಶ karṇa-pâśa. A beautiful ear. (R.).

ಕರ್ಣಪಿಶಾಚ karṇa-piśâca. = ಕರ್ಣಪಿಶಾಚಿ. (Abh. P. 11, 91).

ಕರ್ಣಪಿಶಾಚಿ karṇa-piśâci. = ಕರ್ಣಪಿಶಾಚ. A demon capable of being bound by a mantra, and forced to communicate (by whispering in the ear) the affairs of people (C.; Mhr.).

ಕರ್ಣಪೂರ karṇa-pûra. = ಕನ್ನವುರ. *An ornament for the ear.*

ಕರ್ಣಭೂಷಣ karṇa-bhûshaṇa. *An ear-ornament.*

ಕರ್ಣಮೂಲ karṇa-mûla. *The root of the ear.*

ಕರ್ಣಮೋಟಿ karṇa-môṭi. *Cámuṇḍá, an incarnation of Durgâ.*

ಕರ್ಣವಾಲ (karṇa-pâla). = ಕರ್ಣಪಾಲಿಕೆ. (Šśv. 3, 41).

ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ karṇa-vêshṭana. *An ear-ring.*

ಕರ್ಣಶೂಲ karṇa-śûlĕ. Ear-ache. (C.).

ಕರ್ಣಸಮ್ಭವ karṇa-sambhava. = ಕರ್ಣಜ. (J. 24, 11).

ಕರ್ಣಸೂನು karṇa-sûnu. = ಕರ್ಣಜ. (J. 2, 35).

ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿಕೆ karṇâ-karṇikĕ. From ear to ear, heard by one and related to another, from mouth to mouth (My.; Sk. & Mhr. ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿ).

ಕರ್ಣಾಟ kar-nâṭa. = ಕನ್ನಡ (s. ಕನ್ 2). The Karṇâṭa country, language, and people (Bp. 6, 18).

ಕರ್ಣಾಟಕ karṇâṭaka. Belonging to Karṇâṭa. 2, the Karṇâṭa language (Šmd. 62. 252; Kâvy. I, 1*a*, 3; Čt. II, 48; Čh. p. 22). 3, a Karṇâṭa man (ಕನ್ನಡಿಗ Mr. 382). See Prv. s. ಅರವ. — ಕರ್ಣಾಟಕಕೋವಿ. A matchlock (My.). — ಕರ್ಣಾಟಕತುಬಾಕಿ. = ಕರ್ಣಾಟಕಕೋವಿ. (My.). — ಕರ್ಣಾಟಕಬ್ರಾಹ್ಮಣ. A Brâhmaṇa who belongs to the Karṇâṭa country and whose mother-tongue is Karṇâṭa (My.).

ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆ karṇâṭaka-bhâshĕ. The Karṇâṭaka language (Čh. v. 296).

ಕರ್ಣಾಟಕವಿಷಯ karṇâṭaka-vishaya. The Karṇâṭaka country.

ಕರ್ಣಾಟಕವಿಷಯಜಾತಿ karṇâṭakavishaya-jâti. The peculiar kinds (of metrical feet) of the Karṇâṭaka country (Čh. p. 95).

ಕರ್ಣಾಟಕವಿಷಯಭಾಷಾಜಾತಿ karṇâṭakavishaya-bhâshâ-jâti. The peculiar kinds (of metres) in the language of the Karṇâṭaka country (Čh. p. 22).

ಕರ್ಣಾಟಕವೃತ್ತ karṇâṭaka-vṛitta. The (six) vṛittas (chiefly used) in Karṇâṭaka (poetry, Čh. v. 230).

ಕರ್ಣಾಟಕವ್ಯಾಕರಣ karṇâṭaka-vyâkaraṇa. A grammar of the Karṇâṭaka language (Šmd. 3).

ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದಮಂಜರಿ karṇâṭaka-śabda-manjari. A cluster of blossoms (consisting of) Karṇâṭaka terms: N. of a vocabulary by Tôṭadârya (Šm. 1).

ಕರ್ಣಾಟಕಸರಸಕವೀನ್ದ್ರಕೌಳ karṇâṭaka-sarasa-kavîndrarkaḷ. The excellent kings of poets of Karṇâṭa (Čt. II, 122).

ಕರ್ಣಾಟದೇಶ karṇâṭa-dêśa. The Karṇâṭa country (Bp. 2, 45).

ಕರ್ಣಾಟಧಾತು karṇâṭa-dhâtu. A Karṇâṭa verbal root (or unconjugated verbal theme, Šmd. 302; Kâvy. I, 5, 44).

ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆ karṇâṭa-bhâshĕ. The Karṇâṭa language (Šm. 119).

ಕರ್ಣಾಟಶಬ್ದಮಂಜರಿ karṇâṭa-śabda-manjari. N. of the collection of dhâtus in the Śabdamaṇidarpaṇa, when met with as a separate list (in which case the saṁskṛita terms are generally written in dêvanâgarî).

ಕರ್ಣಾಟ್ಯಾಶ್ವ karṇâṭa-aśva. A country pony (Si. 273).

ಕರ್ಣಾರಿ karṇa-ari. The enemy of Karṇa: Arjuna (Šśv. 4, 48).

ಕರ್ಣಾಲಂಕರಣ karṇa-alaṅkaraṇa. *An ornament for the ear.*

ಕರ್ಣಾವತಂಸ karṇa-avataṁsa. An ear-ring (Bp. 42, 11; J. 2, 3).

ಕರ್ಣಿ karṇi. 1. Relating to the ear; having a helm. 2, the son of Karṇa (J. 8, 36). 3, a particular part of the plough (ಕುಡಿನು Mr. 370, one MS.; o. rs. ಕುಡನು one MS., ಕುಡಿಗು two MSS.).

ಕರ್ಣಿ karṇi. 2. Tbh. of ಕರಣಿ. A scribe, an accountant. See ಕುಲಕರ್ಣಿ.

ಕರ್ಣಿಕ karṇika. Tbh. of ಕರಣಿಕ. (My.).

ಕರ್ಣಿಕಾರ karṇikâra. *The tree Pterospermum acerifolium* Willd. (ಕೊಸಗು Hlâ.; ಕೊಸಗು, ಬಿಟ್ಟದಾವರೆ Ss.).

ಕರ್ಣಿಕೆ karṇikĕ. *A hollow cylinder thrust through the lobe of the ear; any ornament for the ear, an ear-ring* (ಶ್ರವಣ ಕುಣ್ಡಲ, ಕರ್ಣಕುಣ್ಡಲ Nn. 21; ಕರ್ಣದ ಆಭರಣ Mr. 519; see s. ಕೊಪ್ಪ 2). 2, *the tip of an elephant's trunk* (ಶುಣ್ಡಾಲಕರಾಗ್ರ, ಗಜಹಸ್ತಾಗ್ರ 21; ಮದಗಜದ ಹಸ್ತ 519). 3, *the pericarpium of a lotus* (ವನಜಾತಕೋಶ 21; ಅಮ್ಬುಜದ ಬೀಜಂಗಳ್ ಇಪ್ಪ ಎಡೆ 519). 4, a fruit stalk. 5, ಅಪವಾಂಗ, ಕಾಳೆಗದ ಮದ್ಯೆ (21). 6, ತೀರ್ಥ (21). 7, an Apsaras; N. of an Apsaras. ಕರ್ಣಿಕೆಯರ್ ಜಲಾಶ್ರಿತರ್ ಎನಲ್ಕೆ ಜಕ್ಕಿಯರ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 15). 8, ಪಾಲೆ, ಕೊಡಗೂಸು (Nn. 21). 9, the middle-finger.

ಕರ್ಣಿರಥ karṇi-ratha. *A covered car or a kind of litter.*

ಕರ್ಣೆ karṇĕ. = ಕರಣಿ No. 4. (My.).

ಕರ್ಣೇಜಪ karṇê-japa. *A slanderous whisperer, a tale-bearer.*

ಕರ್ಣೇನ್ದ್ರಿಯ karṇa-indriya. The organ of hearing (Dp. 53, 4).

ಕರ್ತ karta. Tbh. of ಕರ್ತೃ, q. v. A doer, a maker, an agent; a creator; one who practises what he knows; a master, a king (ಒಡೆಯ G.); etc. See Ĉh. v. 38; Bp. 50, 50; 53, 45. 57; 54, 3. 4. 5. 15. 17. 18. 19; 58, 65; ಅಂತನಿ ವಾಗಿ-, ಲೋಕ-, ವಿಶ್ವ-. ಸೂಪಕಾರರ ಕರ್ತ (ಪೌರೋಗವ Mr. 269). — ಕರ್ತಕರ್ತರ ಕರ್ತರ. (Bp. 54, 3). — ಕರ್ತರ ಕರ್ತರ. (Bp. 54, 19).

ಕರ್ತನ kartana. *Cutting, clipping, shearing.*

ಕರ್ತರಿ kartari. = ಕತ್ತರಿ, ಕತ್ತಿ. *Scissors or shears.* 2, a knife; a dagger; a small sword. 3, the part of an arrow to which the feathers are attached (ಪುಂಖ, ತೆತ್ತಿಸುವ ಹಿರುಕು Mr. 295). *Cf.* ಕತ್ತ್ರಿ. (Another ಕರ್ತರಿ see s. ಕರ್ತೃ).

ಕರ್ತಲೆ kartalĕ. = ಕೆತ್ತಲೆ, etc. (Abh. P. 10, 235).

ಕರ್ತವ್ಯ kartavya. To be done, fit to be done; that ought to be done, obligation, duty, task. See Bp. 53, 41; 54, 3; Śśv. 4, after 24; B. 4, 33; Si. 71.

ಕರ್ತಾರ kartâra. Tbh. of ಕರ್ತೃ (Śmd. 104; My.). See Śmd. 301; ಕಾವ್ಯ-.

ಕರ್ತು kartu. P. p. of ಕರೆ 1. (My.).

ಕರ್ತು kartu. Tbh. of ಕರ್ತೃ. (Bp. 30, 15; 54, 3. 16; J. 2, 29; My.). See ಜಗತ್-.

ಕರ್ತೃ kartṛi. = ಕರ್ತ q. v., ಕರ್ತಾರ, ಕರ್ತು. A doer, a maker, an author, an agent (Śmd. 45); a creator; a master, a king (ಎಜ್ Śm. 117). 2, (in gram.) *an agent, one who acts of his own accord, the active noun, the nominative case, the subject* (Śmd. 115. 154. 155. 156. 272. 273. 299; Kâvy. I, 2, 2. 3; V, 950). 3, an heir (My.). — ಕರ್ತರಿ. In the (idea of an) agent. — ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ. The use of the active voice (My.).

ಕರ್ತೃಕೆ kartṛika. = ಕರ್ತೃ No. 2. See ಭಿನ್ನ-.

ಕರ್ತೃಕರ್ಮಕ್ರಿಯಾಸಮ್ಬನ್ಧ kartṛi-karma-kriyâ-sambandha. The relation between subject, object, and predicate (Śmd. 6 Cm.).

ಕರ್ತೃತ್ವ kartṛitva. Agency, the act or property of an agent. 2, mastership; superintendence (ಮೌಳಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, ಒಡೆತನ Nn. 101).

ಕರ್ತ್ರಿ karttri. = ಕತ್ತಿ, ಕರ್ತರಿ. A pair of scissors (Sk.); etc.

ಕರ್ತ್ರಿಕೆ karttrikĕ. = ಕತ್ತಿಗೆ, q. v. A small sword; a knife; a hunter's knife.

ಕರ್ದಮ kardama. *Mud, mire, clay;* filth, sin. 2, flesh. 3, N. of a Prajâpati.

ಕರ್ದಮಜಾತೆ kardama-jâtĕ. A lotus; a woman of bad origin (J. 7, 9).

ಕರ್ದುಕು karduku. = ಕರ್ದುಂಕು 1, ಕರ್ದುಂಕು (Śmd. 48). To strike lightly with the beak, to peck (ಅಭಿಘಾತನ Śmd. Dh.; Grj. 2, 36).

ಕರ್ದುಂಕು karduṅku. = ಕರ್ದುಕು. (Śmd. 48 & Dh.; Abh. P. 7, 147; Grj. 3, after 103; Rśv. 8, 85; 10, 29; Śśv. 2, after 42).

ಕರ್ಪಟ karpaṭa. = ಕಪ್ಪಡ, etc., ಕರ್ಪಡ. *Old or patched or ragged garments* (ನಕ್ಕಳ, ಮಾಸಿದ ಹರಿಯ ಸೀರೆ Nr.); cloth, raiment (ಡೇಲು, ಚೀರ, ಅಮ್ಬರ, ವಸ್ತ್ರ, etc., ಸೀರೆ Hlâ.). See ಚರ್ಮಾಗಪರ್ಟ.

ಕರ್ಪಟಿ karpaṭi. (= ಕಪ್ಪಡಿ). A religious mendicant in patched or ragged clothes.

ಕರ್ಪಡ karpaḍa. Tbh. of ಕರ್ಪಟಿ. (Śśv. 3, 23).

ಕರ್ಪರ karpara. = (ಕಪರಿ), ಕಪ್ಪರ 2, (ಕಪ್ಪರಿ No. 2), ಕಪ್ಪರಿ, ಕೊಪ್ಪರ, ಖರ್ಪರ. A cup; *a pot; a boiler;* an iron saucepan or frying-pan (ಕಬಾಪ, ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ Nr.; Hlâ.; Mr. 209); the skull.

ಕರ್ಪರಿ karpari. = ಕಪ್ಪರಿ No. 1. *A collyrium extracted from the Amomum xanthorhizon* Roxb. 2, blue vitriol (ಮಯೂರಕಣ್ಣ Mr. 144, o. r. ಖರ್ಪರಿ).

ಕರ್ಪಾಸ karpâsa. *The cotton plant, cotton, Gossypium herbaceum.*

ಕರ್ಪಾಸಿ karpâsi. *The cotton plant.*

ಕರ್ಪು karpu. (**karpu**). = ಕೆಪ್ಪು 5. (ಕರ್ಗು Ĉt. I, 34; Śśv. 3, 15; see ಕಡುಗರ್ಪು).

ಕರ್ಪೂರ karpura. = ಕರ್ಪೂರ, etc. Tbh. of ಕರ್ಪೂರ. (ಜಿನ Ĉt. I, 49; ಕಪ್ಪರ Kk. 94; C.). See Grj. 3, after 91; Bp. 8, 60; 60, 50. — ಕರ್ಪೂರನುಣ್ಪಿ. A kind of aromatic root (My.). See ವಸಿತೆ.

ಕರ್ಪೂರ karpûra. = ಕಪ್ಪರ 1, ಕಪ್ಪುರ, ಕಪ್ಪ, ಕರ್ಪೂರ. *Camphor.* See ಪಚ್ಚ-. — ಕರ್ಪೂರಪಚ್ಚೆಗಿಡ. A kind aromatic paĉĉĕ (My.). ಕರ್ಪೂರವಾಯಿ. A kind of wild plantain (My.). — ಕರ್ಪೂರವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. Thick-leaved lavender, Lavendula carnosa Wall. (Mg.).

ಕರ್ಪೂರಕರಂಡಕ karpûra-karaṇḍaka = ಕಪ್ಪುರಗರಡಗೆ. A camphor box.

ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಜತು karpûra-śilâ-jatu. or ಕರ್ಪೂರತಿಲಾಜತು. = ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಧಾತು. (My.; Tĕ.).

ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಧಾತು karpûra-śilâ-dhâtu. A foliated, crystallized gypsum, used medicinally (My.).

ಕರ್ಪೂರಾರಶಿ karpûra-ârati. An ârati in which camphor is burned (C.).

ಕರ್ಬು karbu. = ಕಬ್ಬು, etc. (Śmd. 201, o. r. ಕರ್ಪು; Bp.

12, 28; see ಆಡುಗರ್ಬು). — ಕರ್ಬುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್-ಆ 3. Kâma (Rśv. 1, after 135).

ಕರ್ಬುನ karbuna. See s. ಕರ್ 1.

ಕರ್ಬುರ karbura. *Greyish, variegated*; a variegated colour. 2, *gold.* 3, *a Rakshas or demon.*

ಕರ್ಬೂಜ karbûja. = ಕರಬೂಜ, etc. (My.).

ಕರ್ಬೂರ karbûra. Gold. 2, *the plant Curcuma amhaldi or zerumbet.* 3, a yellow orpiment.

ಕರ್ಬೂರಿತ karbûrita. Variegated; many-coloured. (Abh. P. 12, after 2).

ಕರ್ಬೊನ್ karbon. See s. ಕರ್ 1.

ಕರ್ಮ karma. = ಕಮ್ಮ. *An act, an action;* performance, business; duty. 2, *the idea or notion expressed by the accusative case, the category of the accusative; the objective noun* (Śmd. 6. 115. 154. 155. 156; Kâvy. I, 2, 2. 3; V, 950). 3, the idea of the passive voice (Śmd. 300 Cm.; see ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ). 4, any religious action or rite, as sacrifice, ablution, etc. 5, sin (C.; Bp. 3, 48; 25, 31; 28, 32; 45, 32; 52, 13). See ಆಪ-; Bp. 54, 14, seq.; ಬಱಿಯ-.

ಕರ್ಮಕರ karma-kara. *A servant of any kind; a hired labourer.*

ಕರ್ಮಕರಿ karma-kari. A femaIe servant. (R.).

ಕರ್ಮಕಾಣ್ಡ karma-kâṇḍa. That department of the vêdas (or smṛitis) which relates to ceremonial acts and sacrificial rites. (My.).

ಕರ್ಮಕಾರ karma-kâra. = ಕಮ್ಮಗಾರಿ, etc. One who does any business; *an artisan, a mechanic; a blacksmith; a hired labourer. Cf.* ಕಮ್ಮಾರ.

ಕರ್ಮಕ್ಷಮ karma-kshama. *Competent to perform an act.*

ಕರ್ಮಗತಿ karma-gati. The condition induced by one's deeds, fate (My.; Mhr.).

ಕರ್ಮಠ karmaṭha. Skilful or clever in work; *scrupulously exact in the discharge of all work or rites;* the director of a religious rite. (My.; Bp. 53, 3).

ಕರ್ಮಣಿ karmaṇi. 1. Tbh. of ಕರ್ಮನ್. Assiduous, laborious; a skilful or clever workman (ಕರ್ಮಕೂರ, ಬಲುಗೆಲಸಿ Mr. 236).

ಕರ್ಮಣಿ karmaṇi. 2. In karma or the idea of the passive voice. — ಕರ್ಮಣಿಕ್ರಿಯೆ. A verb in the passive voice (My.). — ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ. The use of the passive voice (Śmd. 301 Cm.). — ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ. The passive voice. (My.). — ಕರ್ಮಣ್ಯಘ್ನ. = ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ. (My.).

ಕರ್ಮಣ್ಯ karmaṇya. = ಕರ್ಮಣಿ 1. Diligent, etc.

ಕರ್ಮಣ್ಯೆ karmaṇyĕ. *Wages, hire.*

ಕರ್ಮದೋಷ karma-dôsha. Sinful work, sin, vice; the evil consequence of human acts. (My.).

ಕರ್ಮಧಾರಯ karma-dhâraya. N. of a class of compounds (Śmd. 89 Mḍb.; 196. 200. 203. 210. 211; Kâvy. I, 3, 6-9).

ಕರ್ಮಸ್ಥಿ karmandi. *A religious mendicant of the Brâhmaṇa caste.*

ಕರ್ಮವಿಪಾಕ karma-paripâka. Final recompense for actions done in a former life; fate (ದಶೆ, ಕರ್ಮದ ಪಿಡುಗಡೆ Nn. 27). *Cf.* ಕರ್ಮವಿಪಾಕ.

ಕರ್ಮಫಲ karma-phala. The fruit or recompense of actions (ನಾನ, ಕಟ್ಟಿದನ್ಹಾ ಕರ್ಮಗಳು Nn. 90). See Bp. 34, 12; 54, 15.

ಕರ್ಮಮಾರ್ಗ karma-mârga. The way of works or rites; the way of sin (Bp. 40, 57).

ಕರ್ಮವಲೆ karmavalĕ. A form of jaundice (ಕಾಮಲೆ Mr. 387, o. r. ಕರ್ಮವತಿ).

ಕರ್ಮವಾದ karma-vâdi. Teaching works; teaching sin; a teacher of etc. ಕರ್ಮವಾದಿಯೆ! ಧರ್ಮವಿಕ್ರಯನೆ! (Bp. 45, 22).

ಕರ್ಮವಿದೂರ karma-vidûra. Very far from works or rites; very far from sin (Bp. 20, 28).

ಕರ್ಮವಿಪಾಕ karma-vipâka. The ripening of actions: *the good or evil consequences of actions done in former stages of existence.*

ಕರ್ಮಶಾಲೆ karma-śâlĕ. *A workshop* (ಪಂಡಕಾರುಕರ ಮನೆ Mr. 197).

ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ karma-śâstra. A work on religious rites. 2, a sinful work (Bp. 54, 29).

ಕರ್ಮಶೀಲ karma-śîla. *Able to accomplish a work or a duty; assiduous.*

ಕರ್ಮಶೂರ karma-śûra. *One who accomplishes his work assiduously or scrupulously.*

ಕರ್ಮಸಚಿವ karma-saćiva. *A man employed upon active duty, as a judge, a deputy, etc.*

ಕರ್ಮಸನ್ಯಾಸಿಕ karma-sannyâsika. *One who has withdrawn from works, an ascetic.*

ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿ karma-sâkshi. Who beholds all deeds: *the sun.*

ಕರ್ಮಸಾಧಕ karma-sâdhaka. Accomplishing a work. (R.).

ಕರ್ಮಸೂನ karmasâna. Nails appended to the bit of a bridle (ಮೊಳೆಗಳು Mr. 274).

ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿ karma-siddhi. Accomplishment of an act, success. (My.).

ಕರ್ಮಾಂಗ karma-aṅga. Part of any act, part of a sacrificial rite. (J. 10, 30).

ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರ karma-adhikâra. The right of action or of performing vedic rites (My.).

ಕರ್ಮಾಧೀಶ karma-adhîśa. A master over works (Bp. 54, 15).

ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ karma-anushṭhâna. Practising one's duties discharging peculiar functions. (My.).

ಕರ್ಮಾನ್ತರ karma-antara. Funeral rites (My.; Tĕ., Mhr.).

ಕರ್ಮಾಯತ್ತ karma-âyatta. The fruit of actions (Abh. P. 9, 96).

ಕರ್ಮಾರ karmâra. = ಕರ್ಮಕಾರ. 2, *a bamboo.*

ಕರ್ಮಿ karmi. = ಕಮ್ಮಿ 1. Acting, doing, performing; engaged in. 2, a sinner (Bp. 7, 4; 18, 42; 20, 28; C.). See ಆಪಿ-, ಪಶು-, ಸುಕೃತ-; Mr. 539.

ಕರ್ಮಿಕ karmika. Acting; active. See ಅಧಿ-.

ಕರ್ಮಿಷ್ಠ karmishṭha. Very active or assiduous. 2, very sinful (Bp. 60, 55; My.).

ಕರ್ಮಿಣಿ karmiṇa. Acting; act, work. See ಅಲಂ-.

ಕರ್ಮೀರ karmîra. Variegated; a variegated colour. (G.).

ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ karma-indriya. *An organ of action:* the hand, the foot, the larynx, the organ of generation, and that of feculent excretion. *Cf.* ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ.

ಕಲ್ಲು kalḷu. = ಕೆಜಲ್. — ಕಲ್ಲ ನೆಲ. = ಕಲ್ಲುಭೂಮಿ. (C.).

ಕರ್ವಟ karvaṭa. *The capital of a district, of two or four*

hundred villages, not a city nor a village, but partaking of both; a market-town.

ಕರ್ವತಕಾಂ karvata-kâṭhi. An embellished silken border of a dôtra (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಕರ್ವು karvu. = ಕೆರ್ಬು, etc. Sugar-cane. ಕರ್ವಿನೊಳ್ ರಸಂ (Šmd. 163). See ರಸದಾಳಿಗರ್ವು. — ಕರ್ವುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of sugar-cane (Grj. 2, after 106; 3, 47). — ಕರ್ವು ವಿಲ್ಲ. -ಅ 3. Kâma (Grj. 8, 22).

ಕರ್ಷ karsha. Drawing, pulling; ploughing. 2, *a weight of gold or silver, equal to* 16 *máshas,* about 176 grains troy (or commonly about 280 grains troy; ಎಮ್ಮೆತ್ತು ಗುಂಜಿಯ ತೂಕ G.). See Si. 329.

ಕರ್ಷಕ karshaka. *A husbandman* (ಕೃಷಿಯ ಮಾಡ್ಪಿ ಒಕ್ಕಲಿಗಂ Mr. 370).

ಕರ್ಷಣ karshaṇa. Drawing, dragging, pulling, tearing scratching, (rubbing); ploughing; tormenting. See ಒರೆ, ಒರೆಯಿಸು; ಕಣ್ಣುಪಿ-, ಸಿ-.

ಕರ್ಷಫಲ karsha-phala. *Beleric myrobalan, the tree Terminalia bellerica* Roxb. (ಅಳಲೆಯ ಕಾಯಿ G.; ತಾಪಿಯ ಕಾಯಿ G.).

ಕರ್ಷು karshu. A furrow; *a canal; a river.* 2, *agriculture.* 3, livelihood. 4, *a fire of dried cow-dung.*

ಕರ್ಷೋಪಲ karsha-upala. A touch-stone (Šśv. 2, after 42).

ಕರ್ಳು karḷu. = ಕರುಳ್, etc. (My.).

ಕಲ್ kal. 1. (= ಕೆಲ 1). To learn (ಆಧ್ಯಾಸ Šmd. Dh.; Šm. 108; Tu., T., M.; Tĕ. ಕಱಿಚು). P. p. ಕಲ್ತು (Šmd. 230. 272). See Abh. P. 3, 150; Rśv. 4, 76; 13, 64; ನಡೆಗಲ್, ನುಡಿಗಲ್.

ಕಲ್ kal. 2. Learning. — ಕಲ್ಲಾಯ್ತ. -ಆಯ್ತ. (Šmd. 234). A teacher (ವಿದ್ಯಾತ್ರಿಶ್ಲಕ Kk. 36; ವಿದ್ಯಮುಂ ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿಪಾತ Šm. 46). See Šmd. 234.

ಕಲ್ kal. 3. = (ಕೆಲ 2), ಕೊಲ್ 2, ಕೋಲ್ 3. (T., M. ಕಲ, Tĕ. ಕಲುಮು, Sk. ಕಲಾ, ಕಲೆ, a ship). See ಹಡಿಗಲ್, ಹಡಿಗಲ್, ಹಡಿಗಲ್.

ಕಲ್ kal. 4. = (ಕಡಲ್ 1), ಕತ್, ಕನ್ 3, ಕಬ್ 2, ಕಲು, ಕಲ್ಲು 1. (Šmd. 58). A stone (ಪಾಷಾಣ Šmd. Dh.; ಶಿಲೆ Šm. 108; ಪಾಷಾಣ, ಕಾನ್ತ, etc. Mr. 96.; C. as ಕಲ್ಲು; T. ಕಲ್, ಕಲ್ಲು; M., Tu. ಕಲ್ಲು; Tĕ. ಕಲು, ಕಲ್ಲು; *cf.* ಕದು 1, ಕಣಿ 5). **2,** a hard, stiff, apathetic state or mind (ಜಡಭಾವರೆ. I, 85). ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ (Šmd. 84). ಕಲ್ಲುನ್ ಏಱಿದಂ ಕಲಾನ್ ಏಱಿದಂ (144). ಕಲ್ಲ ಪಾಸಿಗಳ್ (287, o. r. ಪುಲ್ಲ-). ಬೆಟ್ಟಿದಿನ್ದುರುವ್ವ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಡಶೈಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಜಾಯಿಯ ಸವಿಾಪದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲ ಡೋಣಿ (ಅಹಾವ, etc. Nr.). ಕಲ್ಲಲಿ (Bp. 28, 31; 42, 3; 50, 72). ಕಲ್ಲಂ (50, 35). ಕಲ್ಲಿಲಿ (= ಕಲ್ಲಲಿ, 18, 52; 43, 40). See J. 10, 11. 12; 14, 9; 19, 20. — ಕಲ್ಲುಟಿಗ. (Šmd. 237). = ಕಲುಕುಟಿಗ. A stone-cutter, a mason (My.). — ಕಲ್ಲವ್ವಜಲ್ಲಕ್ಕಿ. = ಕಲ್ಲುಪೋಳಕ. (My.). 2, = ಪೋಳಕ (My.). — ಕಲ್ಲಾಣ. = ಕಲ್ಲ ಗಾಣ. (My.). — ಕಲ್ಲುಗುಣ್ಡು. = ಕಲುಗುಣ್ಡು. A stone-ball, a boulder (Č. Bp. 42, 30; J. 4, 23; 21, 30). — ಕಲ್ಲುಗುಣ್ಡು ಮಳೆ. -ಮಟೆ. A rain of stone-balls (Č. Bp. 42, 33). — ಕಲ್ಲಾವಡಿ. A stone-čâvadi (My.). — ಕಲ್ಲೊಟ್ಟಿ. A square stone-trough (My.). — ಕಲ್ಲೋಣಿ. An oblong stone-trough (My.). — ಕಲ್ಲಾರು. The American aloe, Agave americana L., and the bastard aloe, Agave vivipara L. (Z.). 2, = ಕಲ್ಲುನಾರು. (My.) — ಕಲ್ಲಣಿ. A stone quarry (Mg.). — ಕಲ್ಲರಚಿ. = ಕಲಪಟ್ಟಿ, ಕಲ ಪಟ್ಟಿ. A stone vessel (R.). — ಕಲ್ಲರೆ. Laminae in stones, as talc, slate, etc. (My.). — ಕಲ್ಲೆಲೆ. A place of refuge under a rock. ಕಲ್ಲೆಲೆ ನಿಲ್, to stand in such a place (Abh. P. 9, after 3). — ಕಲ್ಲಸರಿ. = ಕಲ್ಲುಬಸುರಿ. (My.). — ಕಲ್ಲಡಿ. A stone-rain (J. 4, 16); hail (My.). — ಕಲ್ಲ ಗಾಣ. A mill with stones for grinding (Rśv. 6, 66). — ಕಲ್ಲ ಮಾನಿಸ. A man of stone: a very sturdy man (Grj. 2, after 106). — ಕಲ್ಲುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. Stone-eating (J. 28, 38; *cf.* ವೃಷದಾಶನ). — ಕಲ್ಲುಪ್ಪ. Rock-salt (B. 4, 202); sea-salt (My.; ಲವಣ, ಸಮುದ್ರಜ Mr. 143; ಆಕ್ಷೀಬ, ವತಿರ, ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಜುಟ್ಟಿದ ಉಪ್ಪು Si. 311). — ಕಲ್ಲುಳಿ. -ಉಳಿ. A stone-cutter's chisel (ಟೆಂಕ Nr.; My.). — ಕಲ್ಲೆದೆ. -ಎದೆ. = ಕಲ್ಲೆದೆ. A heart of stone, a hard heart. See ಕಡುಗಲ್ಲೆದೆ. — ಕಲ್ಲೆರೆ. (Šmd. 83). A handful of stones (?). — ಕಲ್ಲೂವ್ವು. = ಕಲ್ಲುಹುವ್ವು No. 2. (ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ G.; My.). — ಕಲ್ಲೆನ್ಬೆ. A clod hard as a stone. ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಯುಗೆ, ಕರಗೊದೇ ಪಾಪಲಿ ತಾ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದದು ಎರೆಯ ಕಲ್ಲೆನ್ಬೆ! (Sp.).

ಕಲ್ kal. = ಕಲ 3. Tbh. of ಬಲ. See ಕಲ್ಲತ್ತು, ಕಲ್ಲತ್ತು.

ಕಲ kala. 1. (fr. ಕಲೆ 2). The state of being joined or mixed; that of being promiscuous or various: all (Tĕ. ಕಲೆ). — ಕಲಕಾಲ. At the various, or all, times, permanently (Tĕ.). ಕಲಕಾಲ ಪಾಸಯ್ಯನಾದರೆ ತಿರುಮನಸ್ತಾ ಹೇಬಿಯ್ಯಾನು (Prv.). — ಕಲಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. The water wherein raw rice and other corn and vegetables have been washed, to which strained rice-water, etc. is added, and which is given to cattle (My.; Tĕ. ಕಲ; Si. 311). ಆರೇ ಹುವ್ವು ಬೆಲ್ಲ ಕಲಗಚ್ಚು ನೀರಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣ (ಮೈರೇಯ Si. 348). — ಕಲಗಂಜು. -ಕಂಜು. The vessel in which ಕಲಗಚ್ಚು is kept (S. Mhr.). — ಕಲಬೆರಿಕೆ. The state of being mixed together, as cold and hot water, etc. (C.).

ಕಲ kala. 2. (= ಕಲ್ 3). A pot, a vessel (T., M.; R.).

ಕಲ kala. 3. = ಕದ 2 No. 2, ಕಳ 11. A sound in imitation of loud laughter. — ಕಲಕಲಿಸಿ ನಗು. To laugh aloud (My.).

ಕಲ್‌ಕಲ್ kalkal. = ಕಲಕಲಾಟ. (S. Mhr.).

ಕಲ kala. 1. = ಕಡ 1, etc. Dumb (ಕಡ Hlâ.). 2, gold (ಪೊನ್ ರೆ. I, 47; *cf.* ಕಡವರ 1). 3, musical time or measure (ತಾಲ Mr. 111, as ಕಳ). 4, a palm-tree (ಧ್ವಜದ್ರುಮ 111, as ಕಳ). 5, the palmyra-tree or wine-palm (ತಾಬಿ 111, as ಕಳ). 6, another palm-tree (ಸಕ್ತಿ 111, as ಕಳ). 7, the tree Shorea robusta. 8, (a note or tone) *inarticulate, but melodious; a low or soft tone, as humming, buzzing, murmuring (cf.* ಕಲಕಲ). — ಕಲಬಕೇತ. N. (Bp. 29, 5; 54, 44). = ಕಲಹಕೇತ. — ಕಲಕೇತಬೊಮ್ಮ. N. (Bp. 29, 1. 25). — ಕಲ ಕೇತಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 29 sum.; 29, 19. 32. 34, -ಯ; 58, 2). — ಕಲಕೇತಬೊಮ್ಮ. N. (Bp. 29, 10). — ಕಲಕೇತಬೊಮ್ಮನೇನ. N. (Bp. 61, 9). — ಕಲಕೇತಿ. A woman of soft, charming or clever words (My.). — ಕಲಕೇತಿತನ. The state of such a woman (My.). — ಕಲಕೇತಿತೊಡಿಯ. -ಒಡಿಯ. N. (Bp. 29, 33). — ಕಲಬಿಲಿ. Noise (S. Mhr.).

ಕಲ kala. 2. = ಕಲೆ. Part. See ಸಿಪ್ಪಲ, ಸಕಲ.

ಕಲ kala. 3. = ಕಲ್. See ಕಲುಬತ್ತ.

ಕಲಂ kalaṁ. = ಕಲಮು 1 & 2. See ಒಳ-.

ಕಲಕ kalaka. = (ಕಲಕು 2), ಕಲ್ಕ. Mixture; a mixture in medicine (of unboiled ingredients, My.).

ಕಲಕಂಠ kala-kaṇṭha. Having a sweet sound: *the cuckoo* (ಕೋಕಿಲ, ಕೋಗಿಲೆ Nn. 73); a bee (ಮಧುವ್ರತ, ತುಮ್ಬಿ 73); a dove; a pigeon; a swan. 2, a pleasing tone or note; singing (ಗಾನ, ತಿಚಾರ 73, o. r. ಗಾನವಿದ್ಯೆ 73).

ಕಲಕಲ kala-kala. = ಕಲ್‌ಕಲ್, ಕಳಕಳ, ಗಲಗಲ, ಗಳಗಳ. A confused noise, the murmuring or buz of a crowd (Sk.). — ಕಲಕಳಾಟಿ. -ಆಟಿ. Twittering or chattering of birds (S. Mhr., Mhr.; ಜಡಿಸ, ಜಲ್ಲ, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ G.); confused jangle of men or beasts (Mhr.; B. 3, 75; 5, 262).

ಕಲಕಿಸು kalakisu. To perturb; to stir (My.; ಕಲಕು ಮಾಡು G.). ಬಿದರಿನ ಬಡಿಗೆಗಳಿನ್ದ ಆ ನೀರನ್ನು ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಬಳಿತಾಗಿ ಕಲಕಿಸಿದ ಬಬಿಳಕ (B. 4, 55).

ಕಲಕು kalaku. 1. = ಕೆಲಂಕು. To agitate, to shake; to perturb, to make turbid; to stir up; to disturb (My.; J. 2, 41; 14, 6; 23, 38; T. ಕಲಕ್ಕು). ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪನ ಹುತ್ತ ಕಲಕಿ, ಜೀವನ ಬಹುದು; ದುಷ್ಪಾತ್ಮರಾದವರ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ, ಮನಜಿ! (Dp. 172). ತಳಿರ ತಿನಿಗ್ಣಿಮಂ ಕಲಕಿ, ನಡೆದು,... ಎನೆವ ಆಮನ್ದನೂರುತವ ನೋಡು! (J. 3, 32). **2,** to be agitated, shaken, etc., to become turbid (C.; Tĕ. ಕಲಗು, ಕಲಂಗು; T. ಕಲಂಗು; M. ಕಲಙ್ಙು; Tu. ಕಲಂಕು, ಕಳಂಕು; *cf.* ಕದಡು 1, etc.). — ಕಲಕಾಡು. -ಆಡು. To make turbid, to stir up (J. 3, 24).

ಕಲಕು kalaku. 2. (= ಕೆಲಕೆ). The state of being turbid, turbidness (C.; ಅನಚ್ಛ, ಅವಿಲ G.). ಕಲಕ ನೀರು turbid water; the ôkali (C.; see Prv. s. ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣುಮೆ). — ಕಲಕಾಗು. -ಆಗು. To become turbid (C.). — ಕಲಕು ಮಾಡು. To make turbid (C.).

ಕಲಕ್ಕಟರ್ kalakkaṭar. = ಕಲೆಕಟರ್. A collector (R.).

ಕಲಂಕ kalaṅka. = ಕಲಂಕು, ಕಳಂಕು. *A stain; a spot, a mark* (ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಕುಬಿಜು Nn. 86); blackness (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪ 86; ಕಜ್ಜಿ Kk. 11*b*). 2, *a fault, a blemish* (ಪಾಪ 86; ದೋಷ Mr. 483). 3, excessive impetuosness, fierceness, or harshness; abuse, censoriousness (ಅತೀವತೀಕ್ರ, ಅತಿನಿಷ್ಠುರ 86; ಕದುಹು 483). 4, the rust of iron. 5, a cloud (ಮೇಘ 86). ಕಲಂಕ ಹಜ್ಜು (B. 4, 198).

ಕಲಂಕು kalaṅku. = ಕಲಕು 1. To perturb, to stir, etc. (ಆಲೋಡನ Śmd. Dh.; Rśv. 5, 39; Tĕ. ಕಲಂಕು).

ಕಲಂಕು kalaṅku. = ಕಲಂಕ, etc. Tbh. of ಕಲಂಕ. A stain, etc. (ಕಜ್ಜಿ Śm. 116).

ಕಲಿಂಗದಿ kalaṅgaḍi. = ಕಲ್ಲಂಗಡಿ. The water-melon, Cucumis vulgaris Schrad. (S. Mhr.; Mhr. ಕಲಿಂಗಡಿ; Sk. ಕಾಲಿಂಗ).

ಕಲಜ್ಜಿ kalajji. = ಕೂಲಜ್ಜಿ, ಕೊಲಜೆ, ಕೋಲಜ್ಜಿ, in ಆಡುಗಲಜ್ಜಿ, a further form of ಆಡುಗೂಲಜ್ಜಿ, q. v.

ಕಲಂಜಿ kalaṅji. ಕಳಂಜಿ. A kind of large basket in which corn is stored (ಗಳಗೆ Mr. 208, as ಕಳಂಜಿ; see ಕಣಜ).

ಕಲಡು kalāḍu. = ಕದಡು 1, etc. To be shaken or perturbed; to become turbid, muddy, or unclean (ಕಲುಷ Śmd. Dh.; Tu.: to be mixed; to be kneaded; M. ಕಲರು, to be mixed, etc.).

ಕಲತು kalatu. P. p. of ಕಲೆ 2.

ಕಲತ್ರ kalatra. ಕಳತ್ರ. (Śmd. 187; Kâvy. I, 2, 74-83). *The hip and loins* (ಜಘನ Hlâ.). 2, *a wife* (ಜೈತ್ರಿತಿ Mr. 306).

ಕಲಧೌತ kala-dhauta. *Gold* (ಸುವರ್ಣ, ಭಂಗಾರ Nn. 44). 2, *silver* (ರಜತ, ಬೆಳ್ಳಿ 44). 3, the colour white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು 44). 4, the thorn-apple (ದುತ್ತೂರ, ಉನ್ಮತ್ತ 44).

ಕಲನ kalana. Doing, causing, effecting. 2, attaching, affixing, joining. See ಆಳಲನ. 3, a spot, a stain. 4, the embryo.

ಕಲಪು kalapu. A joined, or mixed, state; a miscellaneous mass or collection, as of materials for a house, for a plough, etc. (Tĕ. ಕಲಪೆ, T. ಕಲಪ್ಪೆ, M. ಕಲಪ್ಪೆ; T., M., Tu. ಕಲಪ್ಪು, mixture, etc.; R.).

ಕಲಬತ್ತ kala-batta. = ಕಲ್ಲುತ್ತು, ಕಲ್ಬತ್ತು. A metal or stone mortar and pestle or mullar (S. Mhr.; Mhr. ಖಲಬತ್ತಾ, -ಬತ್ತಾ).

ಕಲಭ kalabha. (= ಕರಭ). *A young elephant* (ಮಱಿಯಾನೆ Nn. 130; ಪಲ್ಲ ಮಱಿ Čt. I, 30. 99; II, 23); a young camel.

ಕಲಮ kalama. = ಕಳಮ, ಕದಮೆ, ಕದಿಮೆ. *Rice which is sown in May and June, and ripens in December or January;* a white rice growing in deep water. 2, a "calamus", a reed for writing with.

ಕಲಮು kalamu. 1. = ಕಲಂ, ಕಲಮ, ಕಲಾಮು. A reed pen (C.; H., Mhr.); a painter's brush (C.; Mhr.).

ಕಲಮು kalamu. 2. = ಕಲಂ, ಕಲ್ಮು. A paragraph: a distinct head, item, article (C.; Mhr. ಕಲಮ).

ಕಲಮು kalamu. 3. A graft; ingrafting; the lopping and pruning of trees (Mhr. ಕಲಮ). ಮಾವಿನ ಮರಗಳಿಗೆ ಕಲಮು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 2, 52).

ಕಲಮುದಾನಿ kalamu-dâni. = ಕಲಮ್ದಾನಿ. A pen-case, a standish (C.; Mhr., H. ಕಲಮ್ದಾನ).

ಕಲಮ್ದಾನಿ kalam-dâni. = ಕಲಮುದಾನಿ. (My.).

ಕಲಂಬ kalamba. = ಕದಮ್ಬ, ಕರಮ್ಬ, ಕಲಮ್ಬು, ಕಳಮ್ಬ. *The stalk of a potherb.* 2, *an arrow* (ಮಾರ್ಗಣ, ಅಮ್ಬು, ಬಾಣ Nn. 17, as ಕಳಮ್ಬ). 3, the ruddy goose (ರಥಾಂಗ, ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ 17). 4, a swan (ಮರಾಲ, ಪಂಸೆ 17). 5, the red lotus (ಕೋಕನದ, ಕೆನ್ದಾವರೆ 17). 6, the tree Nauclea cadamba.

ಕಲಮ್ಬಾಸನ kalamba-âsana. A bow (Râm. 1, 16, 30, as ಕಳಮ್ಬಾಸನ).

ಕಲಮ್ಬಿ kalambi. *The potherb Convolvulus repens.*

ಕಲಮ್ಬು kalambu. Tbh. of ಕಲಮ್ಬ No. 6. (ಕದವು Mr. 115).

ಕಲರವ kala-rava. A low sweet tone. (J. 28, 1). 2, *a dove or pigeon;* the cuckoo. See ಚಾಸರ.

ಕಲಲ kalala. *The uterine germ; the embryo* (also ಕಲನ; see Nr. s. ಮಾಸು 2).

ಕಲಲು kalalu. ಖಲಲು. Ruin, loss (C.; Br.; H.).

ಕಲವತ್ತಿ kalavatti. N. of a man (Bp. 31, 23).

ಕಲವಿಂಕ kalaviṅka. *A sparrow.*

ಕಲವೆ kalavĕ. = ಕಲುವೆ. Tbh. of ಕಲವ್ವ No. 5? (Tĕ. ಕಲವೆ, the iris or fragrant blue water-lily). See ಜಂಗಲವೆ.

ಕಲಶ kalaśa. = ಕಲಸ, ಕಳಶ, ಕಳಸ. *A water-vessel, a jar, a jug, a pitcher,* a vase. 2, an ornamental piece of painted wood, stone, brass, etc., as fixed on the spires of temples, carts, etc., a rounded pinnacle or ball on the top of a temple, a dome. See *e. g.* Bp. 5, 12; 18, 3; 57, 15; Si. 268. ಕಲಶಕುಚ್ಚಿನ ಗೆಜ್ಜೀ ತೇರು (ಪುಷ್ಯರಥ Si. 275).

ಕಲಶಕೆಬೆ kalaśa-kuĕĕ. = ಕಲಶಸ್ತನಿ. (My.).

ಕಲಶಪೂಜೆ kalaśa-pûjĕ. Worship paid to a water-pot, a

rite that takes place in many religious celebrations (C.; Tĕ.).

ಕಲಶಪ್ರತಿಷ್ಠೆ kalaśa-pratishṭhĕ. The rite of fixing an ornamental piece of wood, etc. on the top of a temple, etc. (My.).

ಕಲಶಪ್ರೋದ್ಭೂತ kalaśa-prôdbhûta. Agastya (Rśv. 1, 102).

ಕಲಶಸ್ತನಿ kalaśa-stani. A woman with breasts resembling a kalaśa (My.).

ಕಲಶಸ್ಥಾಪನೆ kalaśa-sthâpanĕ. Solemnly placing a water-pot, a rite preliminary to the ಕಲಶಪೂಜೆ (My.; Tĕ.); a ceremony at marriages, etc. in which offerings are made to the several planets, etc. in one or different vessels (My.).

ಕಲಶಿ kalaśi. A water-pot. 2, *the plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಕಲಸ kalasa = ಕಲತ. (Sk.; My.).

ಕಲಸು kalasu. 1. = ಕಲಿಸು 1. To mix, to mingle (ಸಮ್ಮಿತ್ರ Śmd. Dh.; C.; see ಕಣಕ). ಪೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಬ, ದಧಿಸಕ್ತು Nr.). ಪೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಸತ್ತುಗ (ಕರಮ್ಬ, etc. Hlâ.). ಪೊಸರು ಬೆರಸಿ ಕಲಸಿದ ಹುರಿಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಬ, etc. Si. 314). ಕಾಳದೊಳಗೆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಅಂಜನವ ಕಲಸಿ ತನಿರಸ ದೊಳು ನೆಜಿ ಪೊರಳ್ದಿದ ಸೀಲಪ್ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ತೆ (Râghĕ. 17, 64). ದಧಿಯಾಪ್ಲ ದುಗ್ಧಾದಿಯಲಿ ವಡೆಗಳಂ ಕಲಸಲ್ ಅದು ಕರಮ್ಬಕಂ (Mr. 219). ಎಲೆ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವಂ ಪೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದಡೆ, ದಾಫಿಕ್ಯಮ್ ಎನ್ಪು, ಎನಿಕ್ಕುಂ (250). See Bp. 3, 14; 8, 43; 45, 28; 58, 55; ಒಡೆಗಲಸು 1, ತಡಂಗಲಸು, ಪೊಲೆಗಲಸು.

ಕಲಸು kalasu. 2. Mixed or mingled state. See ಒಡೆಗಲಸು 2. — ಕಲಸನ್ನ. -ಅನ್ನ. Tamarind or lime juice, gingillie-seed meal, chillies, salt, etc. mixed with boiled rice, fried in ghee, and eaten as a savory dish; it is often put up for a journey (My.). — ಕಲಸುಗೂಯಿ. = ಕಲಸನ್ನ. (Bh. 2, 2, 78). — ಕಲಸುಮೇಲೋಗರ. A mixture of boiled vegetables to which pepper, salt, etc. are added (My.). — ಕಲಸೋಗರ. -ಓಗರ. = ಕಲಸನ್ನ. (My.).

ಕಲಹ kalaha. *Quarrel, strife, contention;* war, battle (ಕಾಳೆಗ Nn. 99); — deceit, falsehood; abuse, beating, kicking, etc. See Bp. 61, 37; Śśv. 4, 124; ಜೂಳಿಗಲಹ, ಬೀಡುಗಲಹ, ಬೀಡಿಗಲಹ, and ಪತ್ತು 2 No. 2. — ಕಲಹಕೇತ. = ಕಲಕೇತ. (S. Mhr.).

ಕಲಹಂಸ kala-hamsa. *A kind of goose or swan with greyish wings.* ಪಕ್ಷ ಮೂಸೆ ಕಲಹಂಸಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 173).

ಕಲಹತಿ kalahati. N. of a country, and of a horse bred therein (Mr. 282).

ಕಲಹಲಮ್ಪಟ kalaha-lampaṭa. Addicted to, or fond of, quarrel, etc. (a name of Nârada, Grj. 8, 26).

ಕಲಹಾನ್ತರಿತೆ kalaha-antaritĕ. An appeased wife, one who has been angry and is sorry for it (Sk.; R., Tĕ.); a heroine separated from her lover in consequence of a quarrel (Sk.).

ಕಲಹಾರ್ಥಿ kalaha-arthi. A person who seeks for quarrels (J. 5, 61).

ಕಲಹಾಶನ kalaha-aśana. One who lives upon quarrels: Nârada. (My.).

ಕಲಹಾಳಿಗ kalaha-âḷiga. One who plays with, or likes, quarrels: Nârada (ನಾರದದೇವ Ct. I, 87).

ಕಲಹಿಸು kalahisu. To quarrel (Abhâ. 2, 2).

ಕಲಾಕಾನ್ತ kalâ-kânta. The moon (My.).

ಕಲಾಕಾಮತನ್ತ್ರ kalâ-kâma-tantra. A kind of lewd composition opposed to the śâstras (Kâvy. II, 2, B, 24).

ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯ kalâ-kauśalya. Cleverness in the elegant arts, as singing, dancing, etc. (B. 4, 33. 109. 143; My.).

ಕಲಾದ kalâda. *A goldsmith* (ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, etc. Mr. 376).

ಕಲಾನಿಧಿ kalâ-nidhi. The storehouse of digits: *the moon.*

ಕಲಾನ್ತ್ರ kalâ-antara. *Interest on money, profit* (ವೃದ್ಧಿ, ಬಡ್ಡಿ Mr. 346).

ಕಲಾಪ kalâpa. 1. Quarrel, contention (C.).

ಕಲಾಪ kalâpa. 2. A collection; *a multitude; an assemblage.* 2, an ornament. 3, *a peacock's tail.* 4, *a quiver.* 5, *a zone* (ಉಡೆನೂಲು Hlâ.; ಉಡಿದಾರ Mr. 344). 6, the moon. 7, N. of a village where the destroyer Kalki is to be born.

ಕಲಾಪಕಲಾಧರ kalâpa-kalâ-dhara. Śiva (Śśv. 5, 20).

ಕಲಾಪಣ್ಡಿತ kalâ-paṇḍita. (Śmd. 258). A master of the fine arts.

ಕಲಾಪತು kalâpatu. = ಕಲಾಬತು. (My.).

ಕಲಾಪಮಾಲೆ kalâpa-mâlĕ. A garland of peacock's feathers (Śśv. 3, 15).

ಕಲಾಪಿ kalâpi. *A peacock.*

ಕಲಾಬತು kalâbatu. = ಕಲಾಪತು. Silken thread covered with gold or silver (My.; Mhr., H.).

ಕಲಾಮು kalâmu. = ಕಲಮು 1, etc. (ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ Mr. 359).

ಕಲಾಯ kalâya. 1. *Peas, Pisum sativum, etc,* (ಬಟ್ಟಗಡಲೆ Hlâ.). See ನೆಲಕಡಲೆ.

ಕಲಾಯ kalâya. 2. = ಕಲಾಯಿ. The wash of tin given to culinary utensils (C.; Mhr., H. ಕಲ್ಹಳಿ).

ಕಲಾಯಸಾಲಿ kalâya-gâra. A man who tins vessels (C.).

ಕಲಾಯಿ kalâyi. = ಕಲಾಯ 2. (C.). ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಳ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಕಲಾಯಿ ಮಾಡಿಸಿ ಬದಿಸ ಬೇಕು (B. 4, 141).

ಕಲಾಲ kalâla. A distiller or vendor of spirituous liquors (ಶಾಣ್ಡಿಕ G.; Mhr., H.).

ಕಲಾವಕ್ತ್ರ kalâ-vaktra. Having sixteen faces: Brahmâ (J. 32, 44).

ಕಲಾವತಿ kalâ-vati. Durgâ (Śśv. 3, 12); N. of several women.

ಕಲಾವಿದ kalâ-vida. = ಕಳಾವಿದ. One who knows the fine arts (J. 4, 8).

ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರ kalâ-śâstra. A lewd work on the art of love (My.; Tĕ.).

ಕಲಾಸಿ kalâsi. A khalassy: a seaman, lascar, etc. (My.; Mhr., H. ಖಲಾಶೆ; Br. ಕಳಾಸುವಾಡು).

ಕಲಾಹೀನ kalâ-hîna. *One digit less than full* (the moon).

ಕಲಿ kali. 1. (= ಕಲ್ 1). To learn. P. p. ಕಲಿತು (Bp. 22, 46). ಕಲಿತಂ (25, 8). ಕಲಿತಿತು (11, 41; C. ಕಲಿಯಿತು). See Bp. 44, 60; J. 26, 10; 28, 19; B. 3, 32; Si. 182. 236. 288. 362. 397; ನುಡಿಗಲಿ; Prvs. s. ಎಳೆತನ, ಮಗ 1, ವಾದ. ಕಲಿತ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಡದೆ ಬಿಬ್ಬಾಳೇ? (Prv.).

ಕಲಿ kali. 2. = ಕಲೆ 2. To join (v. i.), to be mixed; to come together, to meet; to be near at hand; etc. (My.; Tĕ. ಕಲಿ, ಕಳಿ, ಕದಿ; T. ಕಲು; T. ಕಲಿದ, agreement, combination, etc.; see ಕದೆ). P. p. ಕಲಿತು. ನಿಚ್ಚ

ಕಲಿತೂ, (ಬಾಲೆಯಂ) ಪಿರಿದು ತೂಗುವ ನಚ್ಚುಮುಚ್ಚಿನ ಪಾಡಿಯರ್ (Prll. 3, 26). See Sp. s. ಧಾತು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತರು? (My.).

ಕಲಿ kali. 3. = ಕಳೆ 1. (S. Mhr.).

ಕಲಿ kali. 4. (fr. ಕೆಲೆ 1). = Sk. ಕೆಲಿ No. 1. A learned man, especially one learned in martial arts: a man noted for valor and prowess, a warrior, a hero. See Śmd. 84. 85. 109; Bh. 2, 4, 13; ಕಡು ಗಲಿ. *Cf.* ಕಲಿತನ. (The term might be referred also to ಕಡು 1, etc.; *cf.* Tĕ. కడిమి, bravery, gallantry).

ಕಲಿ kali. (= ಕಲ್ಲಿ 1). A warrior, a valiant person, a hero (= K. ಕಲಿ 4; ತೂರ, ವೀರ, ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ಭಟ, ಚಾರೂಭಟಿ Hlā.; ತೂರ, ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ವೀರ Mr. 230; ಶುಕ್ಲ Mr. 508; ಪರಾಕ್ರಮ Nn. 99). 2, *the tree Terminalia belerica* Roxb. 3, *the fourth yuga or age of the world, the age of vice* (ಯುಗ, ಯುಗಭೇದ Nn. 99), consisting of 432000 years of men and commencing on the 18th February of 3102 B. C. (see ಕಲಿಯುಗ; Bp. 12, 5). 4, *contention, strife, war, dissension* (ಕಲಹ, ಕಾಳೆಗ Nn. 99; ಮಹಾಕಲಹ Mr. 466). 5, an unblown flower, a bud (*cf.* ಕಗ್ಗಲಿ, ಹುಲಿಗಲಿ). 6, N. (Bp. 18, 109; 27, 41; see ವೀಪದ-). 7, the worst in any class. — ಕಲಿಕಣ್ಣಪ್ಪ. N. (Bp. 43, 39). — ಕಲಿಕಸ್ತೂರಿ. = ಕಾಡುಕಸ್ತೂರಿ. (St. & Pl.). — ಕಲಿಕಾಮದೇವ. N. (Bp. 26, 56. 60). — ಕಲಿಕಾಲ. A time of sin and misery (My.). — ಕಲಿಗಣೇಶ್ವರ. N. (Bp. 44, 45). — ಕಲಿದೇವ. = ಕಲ್ಲಿದೇವ. N. (Bp. 14, 25; 55, 27. 31. 34. 47. 52; 59, 2). See ಪಾವಿನ ಪಾಡಿ-. — ಕಲಿದೇವ. N. (Bp. 59, 7). — ಕಲಿನಾಥ. = ಕಲ್ಲಿನಾಥ. N. (Bp. 36, 16; 37, 10). — ಕಲಿಪಾಲ. N. (Bp. 27, 68). — ಕಲಿಮನ. A heroic mind (Rām. 4, 3, 6). — ಕಲಿಯನಾರ್. (a T. plural of ಕಲಿ). N. See ಗುಗ್ಗಳ-, ವೀಸದ-. — ಕಲಿಯಂಬು. N. (Bp. 9, 41). — ಕಲಿಯೇಱು. -ಏಱು. To become full of contention (Bh. 8, 23, 45). — ಕಲಿಶ್ವೇತ. N. (Bp. 40, 90).

ಕಲಿಕೆ kalika. = ಕಳಿಕ, q. v. (perhaps a mistaken ತಿನಿಕಾ). 2, a curlew (Sk.).

ಕಲಿಕಾತೆ kalikātĕ. Calcutta, the presidency town.

ಕಲಿಕಾರಕೆ kali-kāraka. *The plant Caesalpinia bonducella* Flemm. See ತಪಸಿಗಿಡ & ನವುಲೆ.

ಕಲಿಕಾಲ kali-kāla. The age of vice (Śmd. 290). See s. ಕಲಿ.

ಕಲಿಕೆ kalikĕ. Learning, skill (My.).

ಕೆಲಕೆ kalikĕ. *An unblown flower, a bud.*

ಕಲಿಂಗ kaliṅga. = ಕಳಿಂಗ. N. of a country, extending from below Cuttack (ಕಟಕ) to the vicinity of Madras (see *e. g.* Bp. 6, 18). 2, *the fork-tailed shrike, Lanius forficatus* (ತುರಾಯದ ಹಕ್ಕ G.). 3, the bird Cuculus melanoleucus (ಚಾತಕ, ಸಾರಂಗ, etc. Mr. 171). 4, *the Indra grain* (= ಇನ್ದ್ರಯವ, ಭದ್ರಯವ). 5, clever; cunning; beautiful. 6, a son of Dīrghatamas.

ಕಲಿಂಜ kaliñja. = ಕಲಿಂಜಕ. (Sk.).

ಕಲಿಂಜಕೆ kaliñjaka. = ಕಣಜ, etc., ಕಲಿಂಜ, ಕಲಿಂಜಕ, etc. A corn-bin (ಕಟಿ, ಕಣಜ Nr.).

ಕಲಿತ kalita. Learning, erudition (My.).

ಕಲಿತ kalita. Attached, affixed, joined, endowed with (Bp. 3, 69; 19, 83; 20, 25; 39, 7); known, understood; numbered; etc. See ಅಳಿಲಿತ, etc.

ಕಲಿತನ kali-tana. (Śmd. 248). The state of being learned in martial arts, valor, heroism (Abh. P. 3, 150; Bp. 28, 47; 34, 2. 23; Bh. 3, 18, 40; 8, 26, 36; J. 7, 64; 12, 9; B. 2, 10). ಜಲದೊಳಮ್ ಆಚಾರದೊಳಂ ಕಲಿತನದೊಳಂ (Śmd. 150). See ಕಡುಗಲಿತನ.

ಕಲಿತು kalitu. P. p. of ಕೆಲಿ 1 & 2.

ಕಲಿದ್ರುಮ kali-druma. The tree of strife, as being the favourite haunt of goblins: *Terminalia belerica* Roxb.

ಕಲಿನಾಶನ kali-nāśana. Destruction of the trials of the kaliyuga (J. 34, 42).

ಕಲಿನ್ದ kalinda. ಕಳಿನ್ದ. = ಕಲಿದ್ರುಮ. 2, N. of a mountain on which the river Yamunā rises. (R.).

ಕಲಿನ್ದಜೆ kalinda-jĕ. The river Yamunā. (R.).

ಕಲಿನ್ದನನ್ದಿನಿ kalinda-nandini. = ಕಲಿನ್ದಜೆ. (R.).

ಕಲಿಯುಗ kali-yuga. = ಕಲಿ No. 3. *The fourth age of the world.* It is counted by ಬಾಮ್ಮನಸಿದ್ಧಯುಗಲಾಗ್ಯೃಬ್ದಿ (Mr. 73). See Bp. 34, 2; 41, 13; 55, 31.

ಕಲಿಯುವಿಕೆ kaliyuvikĕ. The act of learning, learning (Si. 251; My.).

ಕಲಿಲ kalila. Mixed, blended; *crowded, impervious, inaccessible.*

ಕಲಿಸು kalisu. 1. = ಕೆಲಸು 1. (My.; B. 4, 158). See Prv. s. ಕಲಬು.

ಕಲಿಸು kalisu. 2. = ಕೆಲುನು. To teach (C.). ಆಱು ಪೆತ್ತ ವಳಿಗೆ ಮೂಱು ಜೆತ್ತವಳು ಮುಲುಸಳು ಕಲಿಸಿದಳನ್ತೆ (Prv.). See Abh. P. 3, 150; Bp. 40, 40; 42, 2; 59, 55; J. 6, 37; 28, 19; Si. 186; B. 2, 46; 3, 32; 4, 33; Prv. s. ತುಣ್ಮ.

ಕಲು kalu. = ಕೆಲೆ 4, etc. A stone (Bp. 57, 36). — ಕಲ ಗಡಿಗೆ. A gaḍigĕ of the balapa stone (C.; B. 3, 58). — ಕಲ ಪ. -ಆಪ. = ಕಲ್ಲಪ್ಪ. N. (S. Mhr.). — ಕಲ ಪಟ್ಟೆ. = ಕಲ ಪಟ್ಟಿ. (S. Mhr.). — ಕಲ ಪಟ್ಟಿ. = ಕಲ್ಪರಟೆ, ಕಲ ಪಟ್ಟೆ. A cup made of a certain stone (S. Mhr.; B. 3, 58). — ಕಲುಕುಟಿಕ. A small kind of woodpecker with a far-sounding voice (C.). — ಕಲುಕುಟಿಗ. A stone-cutter (Bp. 16, 13; Rām. 5, 8, 50; My.). ಕಾರು, ಶಿಲ್ಪಿ ಎನ್ದು, ಬಡಗ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಕಮ್ಮಾಱಿ ಕಲುಕುಟಿಗ ಕಂಡಗಾಱನ್ ಎಮ್ಬ ಅಯ್ಯರ ಹೆಸರು (Nr.). — ಕಲುಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A stone-pillar (S. Mhr.). — ಕಲುಗುಣ್ಡು. = ಕಲ್ಲುಗುಣ್ಡು. A round stone, a boulder, (a heavy stone). See Bp. 16, 10; Rām. 6, 19, 25; Sā. in B. 5, 87. — ಕಲುಬುರಿ. Kalburga, a town in the Nizam's country (S. Mhr.). — ಕಲುಮಠ. A name given to many maṭhas (S. Mhr.). — ಕಲುಮಣ್ಣ. Bitumen; red chalk (ಗೈರೇಯ, ಅರ್ಘ್ಯ, ಗಿರಿಜ, etc. Nr.). — ಕಲು ಮುಳು. = ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು No. 1. (Bh. 1, 8, 93).

ಕಲುಮ್ಬು kalumbu. 1. To perturbate, to make turbid, etc. (ಕಲುಷೀಕರಣ Śmd. Dh.; Tĕ. కలుపు; M. കലമ്പുക to get confused; T. కలుడు, కలుబు, కలుబి, troubled water; కలుబ్డిల్, perturbation; see ಕಲಡು, etc.).

ಕಲುಮ್ಬು kalumbu. 2. Turbidness, contamination, defilement, taint (Abh. P. 6, 114; 11, 20; 12, 56). — ಕಲುಮ್ಬುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be tainted, etc. (Abh. P. 12, 59).

ಕಲುವೆ kaluvĕ. = ಕೆಲವೆ. See ಜಿಂಗಲುವೆ.

ಕಲುಷ kalusha. *Turbid, foul, muddy.* 2, *impurity; sin.* See ಕದಡು, ಕಲಡು; Bp. 22, 14.

ಕಲುಷಭಂಜನ kalusha-bhañjana. A destroyer of sin (My.).

ಕಲುಷಿತ kalushita. Made turbid; foul, impure; defiled; wicked. See Bp. 29, 13; 40, 57; 43, 35; 55, 12; 57, 38; 61, 17.

ಕಲುಷೀಕರಣ kalushî-karaṇa. Making turbid. See ಕಲುಷ್ಯ.

ಕಲುಸು kalusu. = ಕಲಿಸು 2. (My.).

ಕಲುಹೆ kaluhĕ. Turbidness, impurity (Bh. 8, 23, 10).

ಕಲೆ kalĕ. 1. = ಕಲಿ 3. The scar of an old wound (ಕಣ Nr.; C.; M.; T. ಕಡಮು, ತಡಿಮ್ಮು, see ಜಡ್ಡು 1); the mark of small-pox (C.; M.); a stain of mud, oil, etc. (C.; *cf.* ಕಜೆ 1); a moral stain or taint (C.). ಕೆಲವರ ಮೋಜಿಗಳು ಮಯ್ಲಿಯಿನ್ದ ಕಲೆ ಬಿದ್ದು ಕುರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ (B. 4, 223). ನಿನ್ನ ಜೆಲುವ ಮೋಜಿಗೆ ಏನಾದರೂ ದುರ್ಗುಣದ ಕಲೆ ಜಡಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವದು (B. 2, 15). See Bp. 38, 56.

ಕಲೆ kalĕ. 2. = ಕಲಿ 2. To join (v. i.). P. p. ಕಲತು (My.).

ಕಲೆ kalĕ. 3. = ಕರೆ 1. See ಲೊಟ-1.

ಕಲೆ kalĕ. 4. Sounding, sound, noise. See ಲೊಟ-2.

ಕಲೆ kalĕ. ಕಲಾ. = ಕಳೆ. A small part of anything, any single part or portion of a whole;—*a digit or one-sixteenth of the moon's diameter* (ಸುಧಾಕರನ ಶರೀರದ ಅಂಶ Nn. 150). 2, *a measure of time: eight seconds or the thirtieth part of a kshaṇa* (Mr. 64). 3, *any practical art, any mechanical or fine art:* sixty-four such are enumerated, as carpentering, architecture, jewellery, farriery, acting, dancing, music, medicine, poetry, etc. (ಶಿಲ್ಪ ಏಕರ್ಮ, ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ Nn. 150; see ಔಷಟ್ಟಿಕಲೆ). 4, a mora or syllabic instant. 5, an atom. 6, the embryo. 7, skill, ingenuity; contrivance;—fraud, deceit. ಕುಡುವುದು ಕೂರ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮನ್ನಿಪ ಸೂಳೆಗೇನಾದೊಡಂ (Śmd. 66. 412). 8, freshness, grace, lustre (Mhr.; K. as ಕಳೆ; not Sk.). 9, a boat. 10, rejection, abandoning (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು Nn. 150; *cf.* K. ಕಳೆ, ಕಬಿ). 11, the number sixteen (see ಕಲಾವತ್ರ). — ಕಲೆವಿಳ್. -ಪೆಬ್. To become graceful (J. 1, 6).

ಕಲೆಕಟ್ಟರ್ kalĕkaṭṭar. = ಕಲಕ್ಕಟ್ಟರ್. (C.).

ಕಲೇವರ kalêvara. *The body.*

ಕಲ್ಕ kalka. = ಕಲಕೆ. (My.).

ಕಲ್ಕ kalka. *Dirt, filth; sediment;* a kind of paste; the wax of the ear, ordure, fæces. 2, *impurity, sin;* falsehood; pride.

ಕಲ್ಕಿ kalki. N. of Vishṇu in his tenth and last avatâra that is yet to come (Mr. 19; see ಹತ್ತು ಅವತಾರ & ಕಲಾನ 2, No. 7).

ಕಲ್ಕರ್ kalkar. — ಕೆಲ್ಬರೆನ್ದು ಕಾರು (Śs.).

ಕಲ್ಪ kalpa. *A precept, an injunction, a rule, a sacred practice;* manner. 2, one of the six vêdâṅgas, that which prescribes the ritual and gives rules for ceremonial or sacrificial acts. 3, *a day of Brahmâ or the period of a thousand yugas, measuring the duration of the world.* 4, a resolve, a determination. 5, optionality, alternative. 6, practicable; proper; able. 7, having the manner or form of anything, similar to, etc.; see ದ್ವೀಪ-.

ಕಲ್ಪಕುಜ kalpa-kuja. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Nn. 18).

ಕಲ್ಪತರು kalpa-taru. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Nn. 13). See Śmd. 75.

ಕಲ್ಪತ್ತು kal-pattu. = ಕಲಬತ್ತ, etc. (My.).

ಕಲ್ಪದ್ರುಮ kalpa-druma. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (J. 11, 18).

ಕಲ್ಪನ kalpana. 1. = ಕಲ್ಪನೆ. (My.).

ಕಲ್ಪನ kalpana. 2. *Cutting.*

ಕಲ್ಪನಾಕಥೆ kalpanâ-kathĕ. A feigned story (My.).

ಕಲ್ಪನೆ kalpanĕ. ಕಲ್ಪನಾ. Fixing, settling; a rule. 2, *making, forming; fabrication; inventing, invention.* 3, *caparisoning or decorating an elephant.* 4, a fancy, an idea formed in the mind; an imagination; a plan. (My.; B. 5, 41. 208. 219).

ಕಲ್ಪಪಾಲ kalpa-pâla. = ಕಳ್ಳವಾಳ. *A distiller of spirituous liquors* (o. r. ಕಲ್ಯಪಾಲ).

ಕಲ್ಪಭೂಜ kalpa-bhûja. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (ಆರ್ಯ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ Nn. 13).

ಕಲ್ಪಭೂಜಾತ kalpa-bhûjâta. = ಕಲ್ಪಭೂಜ. (Bp. 37, 30).

ಕಲ್ಪಭೂರುಹ kalpa-bhûruha. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (ಸುರತರು Mr. 30).

ಕಲ್ಪಲತೆ kalpa-latĕ. A creeper yielding everything desired (Grj. 4, after 43). See ದಿವಿಜ-.

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ kalpa-vṛiksha. *One of the trees of svarga, granting all desires.*

ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪ kalpa-aṅghripa. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Śmd. 64. 277).

ಕಲ್ಪಾನ್ತ kalpa-anta. *The end of a kalpa, the destruction of the world* (ಸಂಹಾರ, ಮಹಾನ್ತ್ಯಲಯ Mr. 71).

ಕಲ್ಪಾನ್ತದಹನ kalpânta-dahana. The fire or conflagration occurring at the end of a kalpa (Bp. 56, 30).

ಕಲ್ಪಾಬ್ದ kalpa-abda. A cloud that is to appear at the end of the world (Śśv. 4, 4).

ಕಲ್ಪಾವನೀಜ kalpa-avanîja. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Bp. 46, 4).

ಕಲ್ಪಿ kal-pi. (Śmd. 248). Learning, erudition.

ಕಲ್ಪಿತ kalpita. Made, fabricated, artificial; invented; arranged; composed; thought, conceived, fancied. 2, *an elephant caparisoned or armed for war.* (B. 4, 176; 5, 86; Bp. 47, 5; 55, 18; My.; Si. 36).

ಕಲ್ಪಿತೋಪಮೆ kalpita-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಕಲ್ಪಿಸು kalpisu. To join, to mix (Si. 313; *only* in Si.).

ಕಲ್ಪಿಸು kalpisu. To make; to fabricate, to invent; to conceive; to consider; to assume, to feign; to order, to give a precept (Śmd. 167). (Bp. 21, 37; My.; Si. 56; B. 4, 98. 186; 5, 309).

ಕಲ್ಬತ್ತು kal-battu. = ಕಲಬತ್ತ. (My.).

ಕಲ್ಮಷ kalmasha. *A stain; a blemish; sin;* dirt, dregs; darkness (a division of the infernal regions).

ಕಲ್ಮಾಷ kalmâsha. *Variegated, spotted.* 2, *black and white, greyish white* (ಎಡವರ್ಣ Hlâ.); black.

ಕಲ್ಮು kalmu. = ಕಲಮು 2. (My.).

ಕಲ್ಯ kalya. *Ready, prepared; armed.* 2, *auspicious, agreeable, good.* 3, *well, healthy* (ಶುತ್ತವಿಲ್ಲದಂ Mr. 240). 4, *the dawn, the morning.* 5, *yesterday* (ಪೂರ್ವವಾಸರ, ನಿನ್ನೆ Nn. 105). 6, *spirituous liquor* (ಆಸವ, etc., ಕಳ್ Mr. 221). 7, enmity (ಜಗೆ Nn. 105; *cf.* ಕಲಿ). 8, mutual joining or bind-

ing (ಪರಸ್ಪರಬನ್ನಸ, ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕಟ್ಟುವದು 105). 9, deaf and dumb. 10, clever, dexterous. 11, instructive, admonitory.

ಕಲ್ಯಾಣಿ kalyâṇa. Beautiful, agreeable; excellent; happy; *auspicious, lucky;* good (ಶುಭ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26). 2, *good fortune, happiness, prosperity, welfare.* 3, N. of a vritta (Čh.). 4, N. of a town, the capital of king Bijjala (*e. g.* Bp. 5, 3. 13; 32, 11; 33, 4; 34, 37; 37, 21; 52, 48; 55, 6. 12; 59, 56; 61, 1. 2. 8). 5, a festival (marriage). 6, gold. — ಕಲ್ಯಾಣದೇವ. N. (Bp. 59, 3).

ಕಲ್ಯಾಣಿ kalyâṇi. Happy, lucky, etc.; a blessed, fortunate, illustrious or good man; such a woman (Nn.2); Sarasvatî; Pârvatî (Šśv. 3, 64); Lakshmî (My.). 2, a square pond with steps on all sides (My.). 3, N. of a tune (My.). — ಕಲ್ಯಾಣಿಸಾಯಿ. A kind of marble-shaped sweetmeat-ball (My.).

ಕಲ್ಲ kalla. *Deaf.*

ಕಲ್ಲಂಗಡಲೆ kallaṅgaḍalĕ. = ಕೆಳ್ಳಂಗಡಲೆ s. ಕೆಳ್ಳೆ 3. A shrubby plant, Sida rhombifolia L. var. retusa (St. & Pl.).

ಕಲ್ಲಂಗಡಿ kallaṅgaḍi. = ಕಳಂಗಡಿ. (St. & Pl.; My.; B. 1, 7).

ಕಲ್ಲಜೀಯ kalla-jîya. N. (Bp. 58, 21).

ಕಲ್ಲಂಜಿ kallaṅǰi. A swallow (Bd.). *Cf.* ಪದ್ದಂಜಿ.

ಕಲ್ಲಮೂಕ kalla-mûka. = ಕಳಮೂಕ. *Deaf and dumb.*

ಕಲ್ಲಾ kallâ. — ಕಲ್ಲಾವಲ್ಲಿ. Ruin (S. Mhr.; *cf.* ಕಲಲು).

ಕಲ್ಲಿ kalli. 1. A kind of coarse net-work; a bag made of it (C.). See Bp. 35, 6; Bh. 2, 2, 78; ಬಿಂಗಲ್ಲಿ. — ಕಲ್ಲಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Rice tied up in leaves and put into a kalli (J. 6, 47).

ಕೆಲ್ಲಿ kalli. 1. (= ಕಲಿ). — ಕಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. See ಹಾವಿನ ಹಾದಿ, ಹಿಪ್ಪರಿಗೆ. — ಕಲ್ಲಿದೇವ. (= ಕಲಿದೇವ). N. (Bp. 37, 7; 55, 26. 28. 32. 36). — ಕಲ್ಲಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 55, 37). — ಕಲ್ಲಿನಾಥ. (= ಕಲಿನಾಥ). N. (Bp. 14, sum.; 14, 6. 29; 21, 40; 36, 26; 37, 46; 58, 9). — ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. See ಅಸ್ಥೆಯ.

ಕೆಲ್ಲಿ kalli. 2. = ಗಲ್ಲ. — ಕಲ್ಲಿವಿಸಿ. = ಗಲ್ಲವಿಸಿ. (S. Mhr.).

ಕೆಲ್ಲಿ kalli. 3. — ಕಲ್ಲಿದಾರಿಯಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. An angi with folds at the sides (My.).

ಕಲ್ಲು kallu. 1. = ಕೆಲೆ 4, etc. A stone (ಅಶ್ಮ Nn. 51; ಶಿಲೆ 68; ಕಾಸ್ತ, ಗ್ರಾವಾಲ 91; ಪಾಷಾಣ 106; ವಿಸ್ತರ, ದೃಷತ್ 140; ಶಿಲೆ, ಉಪಲ, etc. Hlâ.; C.). ಬಿಟ್ಟುದತ್ತಣಿನ್ನ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ತೇವ ಸಾಣಿಯ ಕಲ್ಲು (ಜನ್ಪದೋಪಲ Mr. 206). ಗುಡಿಯ ಬೋಧಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆಬಿಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ನರವನು ಕೊಡುವಾತ ತಾ ಬೀಜು (Sp.). ಹಾದಿಯ ಆ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿ ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಅಲ್ಲದಹುದು ಎಮ್ಮ ಆಜಾಣನ ಒಡನಾಡಿ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Sp.). ಸೇವೆ ಆಯಿಯದ ದಣಿಯು ಕಲ್ಲಿನ ಕಣಿಯು (Dp. 54). ಕಲ್ಲು ಕರಗಿ ಪಾತ್ರೆ ಆದ ಸಾಗೆ.—ಕಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟವನ (him who has been beaten etc.) ಬಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಇಡ ಬೇಕು.—ಕಲ್ಲಾದರೇನು, ಗುಣ್ಡಾದರೇನು ತಲೇ ಒಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ?—ತೋಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು.—ಹೋದರೆ ಒನ್ದು ಕಲ್ಲು, ಒನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಹಣ್ಣು.—ಗೂಳಿ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು (Prvs.). See Bp. 19, 52; 29, 17; 50, 66. 75; 55, 22; B. 4, 198. — ಕಲ್ಲಣಬಿ. -ಅಣಬಿ. A mushroom growing in rocks (My.), and used by barbers to rub scurf from the head (R.). — ಕಲ್ಲತ್ತಿಗಿಡ. -ಅತ್ತಿ-. The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia (My.; ಕಾಕೋದುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, etc. Si. 136). — ಕಲ್ಲ ದಾರಿ. A stony path (C.; B. 5, 205). — ಕಲ್ಲ ನಸ್ತಿ. A stone-idol of Basava (Bp. 22, 27). — ಕಲ್ಲಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಕಲವ. N. (C.; *cf.* ಕಲ್ಲಿ 1? or ಲಿಂಗಪ್ಪ?). In the following proverb the ಅಪ್ಪ is joined for fun's sake: ಕಲ್ಲಪ್ಪನೂ ಗುಣ್ಡಪ್ಪನೂ ಕೂಡಿದರೆ ಮೈನಪ್ಪ ಹುಡಿ. — ಕಲ್ಲ ಮಜಿ. A hollow of refuge for wild animals between stones or in rocks (ಪಜೆ Kk. 70; Śm. 90; ಪಡುಸ್ಸ.). — ಕಲ್ಲ ಮರಿ. = ಕಲ್ಲುಮರಿ, etc. (Bp. 61, 11). — ಕಲ್ಲಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (C.). — ಕಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (C.). — ಕಲ್ಲರಳಿ. -ಅರಳಿ. A kind of Ficus religiosa (My.). — ಕಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ. Sugar-candy (C.; B. 3, 45). — ಕಲ್ಲಲಿಡು. -ಇಡು. To throw with stones (Bp. 28, 31; 50, 72). — ಕಲ್ಲ ಹೂವ್ವ. = ಕಲ್ಲುಹುವ್ವ, q. v. (ಶೈಲೇಯ, ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ, ವೃದ್ಧ, ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪ Nr.; My.). ಕಲ್ಲ ಹೂವಿನ ಧೂಪ (ಜಾಪಕ, ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ, etc. Nr.). — ಕಲ್ಲಾಟಿ. -ಆಟ. Play with stones (C.). — ಕಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ. -ಇದ್ದಲಿ. Mineral coal (C.; B. 4, 157). — ಕಲ್ಲಿಲಿಡು. = ಕಲ್ಲಲಿಡು. (Bp. 18, 52; 43, 40). — ಕಲ್ಲುಇದ್ದಲಿ. = ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ. (B. 5, 144). — ಕಲ್ಲು ಕಣಿ. A quarry (My.; B. 5, 134). ಕಲ್ಲ ಕಣಿ (B. 4, 151). — ಕಲ್ಲುಕಮ್ಬ. A stone-pillar (C.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. = ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. (C.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. A stone-cutter or -mason (ಅಶ್ಮಕಾರಕ Mr. 376; My.). 2, = ಕಲುಕುಟಿಕ. (My.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ. = ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. (My.). — ಕಲ್ಲುಕುಟುಕ. = ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ. (My.). — ಕಲ್ಲುಕೂವೆ. A fragrant garden-flower, Kaemferia rotunda L. (St. & Pl.). — ಕಲ್ಲುಕೆಲಸ. Stone-work, walls, etc. consisting of stone (C.). 2, a stone mason's work (My.). — ಕಲ್ಲುಗಾಲಿ. A stone-wheel peculiar to some parts of the country (C.). — ಕಲ್ಲುಗುಣ್ಡು. A boulder (My.; Si. 116). — ಕಲ್ಲುಗೆಜ್ಜೆ. Gĕjjĕs made of stone as an ornament to a Basava idol or a building (C.). — ಕಲ್ಲುನಾರು. = ಕಲ್ನಾರು No. 2. Asbestus. ಬಿಟ್ಟುಗಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ...ಕಲ್ಲುನಾರು ಕಾವಿ ಮುನ್ತಾದ ಸಕಲಧಾತುವಿಕಾವಿಕಾರಗಳು (Si. 117). — ಕಲ್ಲುನುಚ್ಚುಗೋಳಿ. A small, diffuse under-shrub, Heliotropum marifolium Retz. (Z.). — ಕಲ್ಲುನೆಲ. A stony soil (C.; B. 2, 32). — ಕಲ್ಲುಪಡವಲ. A padavala, to the lower end of which often a stone is tied to make it grow straight (S. Mhr.). 2, a kind of inferior padavala (My.). — ಕಲ್ಲುಬಣ್ಡೆ. A rock (C.; B. 4, 151; ಅಜಿ G.). — ಕಲ್ಲುಬಸುರಿ. The plant Thespesia populnea Corr. (Hibiscus populneoides Roxb., ಪ್ಲಕ್ಷ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ, ಕಪೀತನ, etc. Nr.; My.). *Cf.* ಕಟ್ಟುಸುರಿ. — ಕಲ್ಲುಬಾಡೆ. A wild plantain tree (My.). — ಕಲ್ಲುಬೊಗರ. A spinning top of stone (C.). — ಕಲ್ಲುಮರಿಗೆ. A marigĕ made of balapa (My.). — ಕಲ್ಲುಮರಿ. = ಕಲ್ಲಬ್ಜೆ, q. v., ಕಲ್ಲು ಮದ್ದೆ. (C.). — ಕಲ್ಲುಮಾವು. A shrub or small tree, Alangium lamarkii var. hexapetala Lam. (St. & Pl.). 2, a kind of wild mango (ಕಾಡ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ G.). — ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು. dupl. = ಕಲು ಮುಳು. Stones and thorns (C.). ಕಾಡೊಳಗೆ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತುಡಿದು ಬೀನತ್ತನು (B. 3, 125). 2, the points on a mill-stone (My.). — ಕಲ್ಲು ಮೆಟ್ಟಲ. Stone steps (S. Mhr.; My. as ಕಲ್ಲುಮೆಟ್ಟು). — ಕಲ್ಲು ರಾಸಿ. A heap of stones (B. 4, 150). — ಕಲ್ಲುವ್ವ. -ಉವ್ವ. = ಕಲ್ಲುಹುವ್ವ. (My.). — ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ. = ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ. (C.; ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ Si. 312). — ಕಲ್ಲುಸಬ್ಬಸಿಗೆ. A perennial herb used as a vegetable, Glossogyne pinnatifida D. C. (Z.; My.). — ಕಲ್ಲುಸುಣ್ಣಿ. A wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe. (St. & Pl.; My.). — ಕಲ್ಲುಸುಣ್ಣ. Stone-lime (My.). — ಕಲ್ಲುಸೋರೆ. A kind of stone-vessel (S. Mhr.). 2, a kind of sôrĕ plant (My.). — ಕಲ್ಲು ಹಾಕು. To throw a stone down (C.);

to throw a stone or stones (My.); to destroy another's business (My.). — ಕಲ್ಲುಹಾವು. A snake that has the habit to lie under stones, as the venomous Echis carinata (Bḍ.). — ಕಲ್ಲುಹುಪ್ಪ. = ಕಲ್ಲ ಹೂವು, ಕಲ್ಲೂವು, ಕಲ್ಲೂವು. Lichens on stones and trees (S. Mhr.). 2, gum benjamin or benzoin (ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ, ವೃದ್ಧ, ಶೈಲೇಯ, ಅಶ್ವಪುಷ್ಪ Si. 152). — ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆ. To throw a stone or stones (C.). — ಕಲ್ಲು ಹೋಳಕ. The common sand-grouse, Pterocles exustus (Bḍ.). — ಕಲ್ಲೂವು. -ಊವು. = ಕಲ್ಲುವ್ವು. (My.). — ಕಲ್ಲೆದೆ. -ಎದೆ. A stone-like, hard, or firm heart (My.). ಇಲ್ಲದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾ ಹೊಲ್ಲನವ ಜನರಿಂಗೆ; ಅಲ್ಲದ ಗುಣವುಳ್ಳ ಅರಸಿಂಗೆ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲೆದೆಯು ಬೀಳು (Sp.). — ಕಲ್ಲೆದೆಯವ. -ಎದೆ-ಅವ. A man who has a hard, unfeeling heart (C.). — ಕಲ್ಲೆಸೆ. -ಎಸೆ. 1. = ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆ. (My.). — ಕಲ್ಲೆಸೆ. -ಎಸೆ. 2. A stone's throw (My.). ಕಲ್ಲೇಟು. -ಏಟು. A blow with a stone (My.). — ಕಲ್ಲೊಗೆ. -ಒಗೆ. = ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆ. (C.). — ಕಲ್ಲೊಡ್ಡ. -ಒಡ್ಡ. An Ōḍḍa who blasts rocks with fire, etc. (C.). — ಕಲ್ಲೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. A stony hillock (My.). — ಕಲ್ಲೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. Stone-pressure: a kind of hard boil (abscess) appearing especially at the bottom of the heel from the effects of a bruise by a stone (C.). — ಕಲ್ಲೊರಳ್. -ಒರಳ್. A stone-mortar (Bp. 45, 28; My.).

ಕಲ್ಲು kallu. 2. = ಕಳ್ 4, etc. (ಮೈತ್ರೇಯ, ಆನವ, ತೀಥು Si. 348; Tĕ.).

ಕಲ್ಲೋಲ kallôla. *A surge, a billow, a wave.*

ಕಲ್ಲೋಲಮಾಲೆ kallôla-mālĕ. A row, or succession, of waves (Grj. 2, after 106).

ಕಲ್ಹಾರ kalhāra. = ಕಹ್ಲಾರ. A red water-lily (ಸುಗಂಧಿಕ, ಹಂಗಣಿಗಿಲ್ Mr. 420).

ಕವ kava. 1. P. p. of ಕವಿ 1, in ಕವ ಕೊಳ್ಳು (= ಕವಿದು ಕೊಳ್ಳು, My.).

ಕವ kava. 2. An imitative sound of angry language. (T. ಕವ್ಪೈ, abusive language). — ಕವಕವ ಆನ್ನು. = ಕವಕವ ಮಾಡು. (S. Mhr.). — ಕವಕವ ಮಾತು. To chide, to scold (S. Mhr.).

ಕವ kava. 3. An imitating sound. — ಕವಕ್ಕವ. -ಕ್-ಕವ. rep. Coo, coo! (Tĕ. ಕವಕವೆ, cooing of doves). ಕವಕ್ಕವ ಎಲೆಎಲೆ ಒಂ ಪುಗಲ್ವಗಲ್ ಎನ್ದು, ಒಚ್ಚತ ಊಳ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯುಂ (Šmd. 74).

ಕವ kava. 1. Tbh. of ಕ್ಕಮ (Šmd. 347).

ಕವ kava. 2. = ಕು. See ಕವೋಣ್ಣ.

ಕವಕ್ಕನೆ kavakkanĕ. = ಕೆಬಕ್ಕನೆ, etc. (C.; T. ಕವ್ವು, to snatch, as a dog).

ಕವಚ kavaca. = ಕಬಚ. *Armour, mail, a coat of mail;* a jacket (ಅವತೆ, ಜವರಕ್ಕೆ Kk. 94; ವಾರವಾಣ, ಜೋಡು Nn. 97; ವರ್ಮ, ಮೆಯ್ಯೋಡು 88; ಕಂಚುಕ, ಕುಪ್ಪಸ 88); the slough of a serpent (ಮುರ್ಮರ, ಹಾವಿನ ಹೆರೆ 88); a hide (ಚರ್ಮ, ತೊಗಲು 88); a cover (My.). 2, an amulet, a charm; the mystical syllables of a mantra. 3, a loud sound, a proclamation (ಪ್ರವಚ, ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ 88). 4, a kettle-drum. 5, the tree Wrightia antidysenterica (ಕುಟಜ, ಕೊಡಸಿಗೆ 88). — ಕವಚ ದೊಡು. -ತೊಡು. To put on a coat of mail. ಕವಚದೊಟ್ಟಿನಂ (ಸನ್ನದ್ಧ Mr. 292).

ಕವಚಿತ kavachita. *Clad in armour.*

ಕವಚು kavaču. 1. = ಕವಿಚು 1, ಕವಿನು, ಕವುಚು 1. (My.).

ಕವಚು kavaču. 2.=ಕವಿಚು 2, ಕವುಚು 2. (My.).

ಕವಟೆ kavaṭĕ. = ಕವಡೆ. — ಕವಟಿಕಾಯಿ. = ಕವಡೆಕಾಯಿ. (My.).

ಕವಡ kavaḍa. Tbh. of ಕಪಟ. — ಕವಡಕಣ್ಣಕ. An ugly-looking puppet of dough representing the house-demon, that is made and buried in the house at the time of grihaśânti (S. Mhr.). — ಕವಡಗಣ್ಣಕ. A great cheat (S. Mhr.); great cheating (S. Mhr.).

ಕವಡಿ kavaḍi. 1. = (ಕವಡಿಕೆ), ಕವಡೆ. Tbh. of ಕಪರ್ದ No. 1. A cowrie (C.; T.; M. ಕವಡಿ, ಕವಡಿ; Tĕ. ಗವ್ವೆ). See B. 3, 20; 5, 118. ಕವಡಿಗೆ ಅತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಕಳ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಕವಡಿ kavaḍi. 2. Tbh. of ಕಪಟಿ. — ಕವಡಿಗಣ್ಣಕ. = ಕವಡಗಣ್ಣಕ. (B. 4, 179).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 1. (= ಕವನು 2). An ornamental, small stitched binding of a dôtra (C.); such a binding between the extremity and the selvedge of a cumly (My.).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 2. — ಕವಡಿಕೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. A kind of arrow (ಕಲ್ಲೇಸು Mr. 296).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 1. Tbh. of ಕಪರ್ದಕ. A cowrie (Bh. 2, 13, 33; Rśv. 6, after 11).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 2. Tbh. of ಕಪಟಿಕ. Fraud, deceit (Bh. 8, 24, 46).

ಕವಡಿಗ kavaḍiga. A kind of inferior rice of a reddish colour (My.).

ಕವಡು kavaḍu. 1. = ಕವಲ್ 2, etc. (My.). — ಕವಡುಮಾತು. A word out of place (My.).

ಕವಡು kavaḍu. 2. (= ಕವಡಿಕೆ 1). — ಕವಡಂಚು. -ಅಂಚು. An ornamental small wove binding of a dôtra or cumly (My.).

ಕವಡೆ kavaḍĕ. = ಕವಟಿ, ಕಾವಾಡೆ. (S. Mhr.; Mhr. ಕಂವಣ್ಡಿ). — ಕವಡೆಕಾಯಿ. A kind of eatable colocynth (S. Mhr.; see ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ).

ಕವಡೆ kavaḍĕ. = ಕವಡಿ 1. (ಕಾಕಣಿ Nr.; ವರಾಟಕ Nr.; ಕಪರ್ದ, ವರಾಟ Mr. 412; C.). — ಕವಡೆಚಿನ್ತಾಮಣಿ. A certain treatise on omens (C.).

ಕವಣ kavaṇa. Tbh. of ಕವಲ. (Tĕ.). — ಕವಣದ ಕಡ್ಡಿ. (ವಜ್ರ, ಉಗ್ರಗನ್ಧಿ, etc., ಮುಕ್ಕಳ ತಾಯಿ Si. 146).

ಕವಣೆ kavaṇĕ. A sling for throwing stones (Šśv. 3, 23. 25; C.; Tu.; T. ಕವಣ್, ಕವಣ್ಣೆ, ಕವಣ್ಡೆ, ಕವಣ್ಡು; M. ಕವಣೆ, ಕವಣಿ). See Prv. s. ಟವಣೆ. — ಕವಣೆಗಲ್. -ಕಲ್. A sling-stone (Č. Bp. 42, 32).

ಕವತೆ kavatĕ. 1. = ಕವರ್ತೆ. (ಭೀಮಂ) ಮೂಡಲು ಪರಿದು, ಮುಂಬಿದು ಸಮುದ್ರಸೇನನ, ಸರ್ವಗವತೆಯಲಿ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿನ್ದ (Bh. 2, 4, 9).

ಕವತೆ kavatĕ. 2. (fr. a ಕವಲ್ತೆ). Forked state. See ಪೆಗ್ಗವತೆ.

ಕವದಿ kavadi. = ಕವಿದಿ, ಕವುದಿ q. v. (My.; T. ಕವಿಜನ್ಪೈ, M. ಕವಿಯನ್).

ಕವನ kavana. Composing; the composing of verses; a poetical composition (C.; Tĕ.; Mhr.); a fancy. ಅವಯವಗಳ್ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಸವನಾಗಿ ಇರುತಿರಲು, ಭವಿ ಭಕ್ತ ಶ್ವಪಚ ಶೂದ್ರರು ಎನ್ದೆಮ್ಬ ಕವನಮ್ ಎತ್ತಣದು? (Sp.).

ಕವನಗಾರ kavana-gāra. A poet (My.).

ಕವಯರ kavayara. = (ಕಂಖಿವಾರ), ಕೆಯ್ವಾರ 1. A pair of compasses (Śmd. 26 Mḍb. MS.; T. ಕವರಾಜ, ಕವರಾಯ).

ಕವರ್ kavar. = ಕವರು 1. To take away by force, to seize, to strip, to plunder (ಇಬ್, ಸುಲಿ, ಪರಿಮುತ್ತೆ, ಸೆಳೆ Śm. 63; ಇಬ್, ಸೆಳೆ Kk. 49; ತೆಗೆ Čt. I, 47; Grj. 3, 61; T.; M. ಕವರು; see ಕದಿ). ಕವರ್ದುದು (Śm., Kk., Čt.; Śśv. 1, 32). ಕವರ್ದರ್ (Rśv. 1, 102). ಕವರ್ದರೆ? (Grj. 1, 21).

ಕವರ kavara. 1. *Mixed, blended.*

ಕವರ kavara. 2. = ಕವರು. A cover; an envelope (ರಕ್ಷಾಪತ್ರ G.).

ಕವರಿ kavari. = ಕುಂರಿ. *A braid or fillet of hair.* 2, *the plant Ocymum gratissimum* (see ನಾಯಿವ ಬೀಳೆ). 3, *the leaf of the Asa foetida plant.*

ಕವರು kavaru. 1. = ಕವರ್. ಸರ್ವಸ್ವವನು ನೆಜಿ ಕವರಿ (Rām. 1, 5, 32).

ಕವರು kavaru. 2. = ಕೆಮರು 2, etc. ತನುರೋಮಂಗಳ್ ಇನಿತುಂ ಕವರು ನಾತೊಡೆ (Bp. 44, 27).

ಕವರು kavaru. = ಕವರ 2. (C.).

ಕವರ್ತೆ kavarte. = ಕವತೆ 1. Taking by force, seizing, plundering. — ಕವರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize, to captivate, to plunder; to charm (ಇಬ್ ಕೊ.; Abh. P. 4, 38). ಕೇಳ್ದರ ಚಿತ್ತಮಂ ಕವರ್ತಿಗೊಳ್ವ ಕವೀನ್ದ್ರವೃನ್ದಂ (Rśv. 5, after 19).

ಕವಲ್ kaval. 1. To become bifurcated or forked, to get lateral branches, to branch off. P. p. ಕವಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.; Abh. P. 9, 16; Grj. 7, after 11). ಕವಲ್ ಕವಲ್ತು ಪಲವುಂ ಕೊಂಬ್ಬಾದುವು (Śmd. 112. 223).

ಕವಲ್ kaval. 2. (Śmd. 58). = ಕವಡು 1, ಕವಲು, ಕವೆ. A bifurcation, a bifurcated or forked branch; a lateral branch; a forked stick; divided state (C. as ಕವಲು; Śśv. 3, 23; ಟಸಲು G.; T. ಕಪ್ಪ, ಕವಡು, ಕವರ್, ಕವ್ಪೆ; M. ಕವರ, ಕವೆ; Tu. ಕಲು, ಕವೆ, ಕಲರ್); a couple, a pair (My.; Té. ಕವೆ). ಮುರನ ಕವಲ್ (ಪ್ರಭಾಣ, ಸ್ಫಟ್ಟ Mr. 105). See ಅಟ್ಟುಗವಲ್, ಕಟ್ಟುವಲ್; Bp. 18, 84; Mr. 277 (s. ಕಕ್ಕು 1). — ಕವಲಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. A kind of arrow (ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ Mr. 296). See s. ಹೋಹ. — ಕವಲಿಜು. -ಇಜು. To become forked, as a horn, as lightning, etc. (Rśv. 5, 85; 6, after 11). — ಕವಲಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. Who is without parts: the soul (ಆತ್ಮನ್ Kk. 69). — ಕವಲೊಡೆ. -ಒಡೆ. Branches to branch off, or to shoot; to get branches (Bh. 3, 11, 16; C.). — ಕವಲೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The stem of a tree up to the branches. ಮುರನ ಕವಲೊತ್ತು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Mr. 105). — ಕವಲ್ಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A forked or lateral branch. ಮೊದಲ್ ಪಣೆ ಕವಲ್ಗೊಮ್ಬು (Śmd. 112. 223). — ಕವಲ್ಗೊಗೆ. Smoke in the shape of forks (Abh. P. 3, 77). — ಕವಲ್ವಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. A road dividing into two (Čh. v. 17). — ಕವಲ್ವರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause to get branches (Grj. 7, after 42).

ಕವಲ kavala. = ಕುಲ 1, etc. *A mouthful;* a morsel; a bolus. 2, a wash for cleansing the mouth.

ಕವಲು kavalu. ← ಕವಲ್ 2. (C.; ಕೂರ್ಜ Nn. 89). — ಕವಲಾಗು. -ಆಗು. To become divided or changed, as the mind (C.). — ಕವಲುಗಿಡ. A middle-sized tree, Careya arborea Roxb. (Z.). — ಕವಲುದಾರಿ. = ಕವಲ್ವಟ್ಟಿ. (My.).

ಕವಲು kavalu. = ಕುಲ 2. (My.).

ಕವಲೆ kavalĕ. Tbh. of ಕಪಿಲೆ 2. — ಕವಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. (= ಕಪಿಲೆ ಬನವ). An ox that has been taught to execute various clever performances (S. Mhr.).

ಕವಳ kavaḷa 1. (Śmd. 25. 342). = ಕವಲು, etc. (ತುತ್ತು Kk. 46; Śm. 59). See ಉಬ್ಬುಗವಳ, ರಸಕವಳ, ಸಮ್ಬರಗವಳ. — ಕವಳಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take a mouthful or mouthfuls (Abh. P. 15, after 33).

ಕವಳ kavaḷa. 2. = ಕವಳೆ. (Rśv. 5, 56).

ಕವಳಿ kavaḷi. = ಕವ್ವೆರೆ, etc. A swoon (S. Mhr.; ಮೂರ್ಛೆ G.; T. ಕವುಜ, ಕಳ್ಳೆ; T. ಕವಡ್ಪೆ, M. ಕವಲೆ, perplexity; T. ಕಳ್ಪೆ, Té. ಕಳಬಟ್ಟು, ಕಳಬುಟ್ಟು, to swoon, faint).

ಕವಳಿಕ kavaḷika. = ಕವಳಿಗೆ 2. (ಕಯಿಹಾಳೆ Mr. 258).

ಕವಳಿಗೆ kavaḷigĕ. 1. Tbh. of ಕಪಾಲಿಕೆ. Śiva's alms-pot, a skull (Bp. 39, 62; 45, 53; 61, 7). 2, a kind of metal vessel of various demensions (My.).

ಕವಳಿಗೆ kavaḷigĕ. 2. = ಕವಳಿಕ. A quantity embraced: a pack or bundle of betel or plantain-leaves (My.; Mhr. ಕವಳಿ); a pack of written palm-leaves (Bp. 35, 45). — ಕವಳಿಗೆಮನೆ. A house with a gable-roof (My.). — ಕವಳಿಗೆ ಸೂರು. A coupled or gable-roof (My.). — ಕವಳಿಗೆಹಾರು. = ಕವಳಿಗೆಸೂರು. (My.).

ಕವಳೆ kavaḷĕ. ಕವಳಿ. = (ಕರವಣ್ಡಿ, etc.), ಕವಳ 2, (ಕಳವಿ 1). A spinous shrub, bearing eatable black berries, Carissa carandas L. (Z.). — ಕವಳೆಕಾಯಿ. A kavaḷĕ berry (B. 4, 70).

ಕವಾಟ kavāṭa. = ಕಪಾಟ. (ಕವಟು Hlā.; ಪಡಿ Śś.). 2, an almira (My.). — ಕವಾಟತಲಾಕೆ. A door-peg (ಕುಸಿ Śmd. Dh.).

ಕವಾಡ kavāḍa. = ಕಪಾಡ. (My.).

ಕವಾಡಗಿತ್ತಿ kavāḍa-gitti. A cowherdess (My.).

ಕವಾಡಿಗ kavāḍiga. A man of the cowherd caste (My.). — ಕವಾಡಿಗಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street of cowherds (My.).

ಕವಾತು kavātu. = ಕವಾಯಿತ, ಕವಾಯಿತು. Military manœuvres (My.; Br.; Mhr., H. ಕವಾಈತ).

ಕವಾಯಿ kavāyi. = ಕವಾಯಿ, etc. (My.).

ಕವಾಯಿತ kavāyita. = ಕವಾತು, etc. (G. 489).

ಕವಾಯಿತು kavāyitu. = ಕವಾಯಿತ, etc. (My.; Br.; B. 5, 193).

ಕವಿ kavi. 1. To come upon; to rush upon; to attack; to cover; to overspread;—to spread about, etc. (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; ಆವರಣ Śm. 109; C.; Tu. ಕಬಿ; T., M., Té.; see ಕವೆ, ಕಪ್ಪು 3). P. ps. ಕವ, ಕವಿ, ಕವು, ಕವಿದು. ಕಾರಾಳ್ ಕವಿದುವು (Śmd. 168). ಪೋಲ್ತಂ ಕೆಸುಸಂಜೆ ಕವಿದ ನೀಲಾಚಲಮುಂ (216). ನೆಡೆ ತನ್ನಂ ಮೀರೆ ತಪ್ಪು ಕವಿದ ಅಮ್ಬು ಧರಪ್ಪೊಲ್ (281). ಬಿತ್ತರದಿ ಕವಿವ ಕಾಳಗಂ (ಸೌಪ್ತಿಕ Mr. 288). See Abh. P. 4, 38; 7, after 14; 9, 186; Bp. 35, 6. 47; 57, 47; 60, 31; Rśv. 5, 121; 6, after 11; 13, 84. 89; Bh. 1, 20, 55; J. 8, 17; 15, 4; ದೈನ್ಯಂಗವಿ. — ಕವಿ ಕವಿ. rep. See s. ಕವಿ 2.

ಕವಿ kavi. 2. P. p. of ಕವಿ 1. — ಕವಿ ಕವಿದು. = ಕವಿದು ಕವಿದು (Bp. 32, 37; 52, 48). — ಕವಿತರ್. = ಕವಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. To come upon, etc. (Abh. P. 9, 151; 13, 59; Grj. 4, after 70; Rśv. 6, after 11; 13, after 71 & 77).

ಕವಿ kavi. 3. = ಗವಿ 2, ಗವು. A rushing upon, etc. — ಕವಿಯೇಱಿಯು. -ಏಱಿಯು. A sudden assault (ಸೌಪ್ತಿಕ Hlā.).

ಕವಿ kavi. 4. An elephant (ಆನೆ Kk. 83).

ಕವಿ kavi. *Wise, clever;* a wise man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223; Nn. 29). 2, *a poet* (ಕೃತಿಪತಿ, ಕವೀಶ್ವರ 59). 3, *Śukra,* the re-

gent of the planet Venus and preceptor of the demons (ಧಾರ್ಗವ, ಶುಕ್ರ 59). 4, water (ಜಲ, ಉದಕ 57). 5, the bit of a bridle or the reins altogether (ಖಲೀನ, ಕಡಿಯಣ 57; ಕಬ್ಬಿ Mr. 274; see Śm. 41. 109). 6, a water-fowl (ನೀರ ಹಕ್ಕ G.; not Sk.). ಕವಿ ಕಣ್ಣಪ್ಪು ರವಿ ಕಾಣ (Prv.).

ಕವಿಕ kavika. *The bit of a bridle.*

ಕವಿಕೌಶಲ kavi-kauśala. Fit for a poet (Kâvy. II, 2, B, 19).

ಕವಿಕೆ kavikĕ. *The bit of a bridle.*

ಕವಿಕೌಶಲ kavi-kauśala. The cleverness of a poet (Kâvy. II, 2, B, 19).

ಕವಿಚು kaviću. 1. = ಕವಚು 1, etc. To cause to come upon, etc.; to put upon (Bp. 16, 6; My.).

ಕವಿಚು kaviču. 2. = ಕವಚು 2, etc. To be turned upside down, to be overthrown or upset (ವಿಪರೀತಪತನ Śmd. Dh.; My.; T. ಕವಿಬ್; M. ಕಮಿಟ್ಟು, ಕವಿ ಟ್ಟು); to turn upside down, etc. (My.; T., M.).

ಕವಿಂಜಳ kaviṅjaḷa. = ಕವಿಂಜು, etc. Tbh. of ಕಪಿಂಜಲ (Śmd. 342).

ಕವಿಂಜು kaviṅju. = ಕವಿಂಜಳ (Śmd. 366), ಕವುಜಗ, ಕವುಜು, ಕವುಜುಗ, ಗವುಜಲ್, ಗವುಜಲ, ಗವುಜು.

ಕವಿತಾಕಾರಣ kavitâ-kâraṇa. The means of or for a poetic composition (Kâvy. II, 1, 1-5).

ಕವಿತಾಗುಣೋದಯ kavitâ-guṇa-udaya. A man in whom the merits of a composition in rhetoric become visible (Kâvy. I, 5, 49; II, 2, B, 44; III, 3, B, 172).

ಕವಿತೆ kavitĕ. = ಕವಿತಾ. Poesy, poetic style or composition (Čh. v. 17; Śmd. 78. 175. 301; Bp. 42, 17).

ಕವಿತ್ವ kavitva. = ಕವಿತೆ. (Śmd. 58; Nn. 82).

ಕವಿತ್ವತತ್ತ್ವ kavitva-tatva. The sum and substance of a poetic composition (Kâvy. II, 2, B, 43).

ಕವಿದಿ kavidi. = ಕವಪಿ, etc. (ಕನ್ನ Nr.; My.).

ಕವಿಪುಂಗವ kavi-puṅgava. A most excellent poet (Kâvy. V, 950).

ಕವಿಮಂಗ kavi-maṅga. The poet Maṅga or Maṅgarâja (Mr. 539).

ಕವಿಮಾರ್ಗ kavi-mârga. The way or method of a poet (Śm. 77).

ಕವಿಯ kaviya. = ಕಬ್ಬಿ. *The bit of a bridle.* See ಕಡಿವಾಣ.

ಕವಿರಾಜ kavi-râja. A king among poets, a very eminent poet (Bhn. 1).

ಕವಿರಾಜಹಂಸ kavi-râjahaṁsa. An illustrious poet: surname of Nâgavarma, see *e. g.* Čh. vs. 1. 3. 16. 182. 194.

ಕವಿಲ್ kavil. = ಕವಲ, ಕವಿಲು. Tbh. of ಕಪಿಲ. (Abh. P. 13, 43). — **ಕವಿಲ್ವಣ್ಣ.** -ಬಣ್ಣ. = ಕಪಿಲವರ್ಣ (Čt. II, 74).

ಕವಿಲ kavila. = ಕವಿಲ್, etc. (ಕಪಿಲ Hlâ.). — **ಕವಿಲಗೆಮ್ಮು.** -ಕೆಮ್ಮು. Deep brown, etc. (ಬಭ್ರು Hlâ.).

ಕವಿಲಿ kavilu. = ಕವಿಲ್, etc. (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ Mr. 443). — **ಕವಿಲುಗೆಮ್ಮು.** -ಕೆಮ್ಮು. = ಕವಿಲಗೆಮ್ಮು. (ಬಭ್ರು Mr. 443).

ಕವಿಲೆ kavilĕ. 1. = ಕವಲೆ. Tbh. of ಕಪಿಲೆ 2 (Śmd. 342; Ct. II, 43). See *e. g.* Bp. 23, 29; 27, 73; 56, 43; 57, 51; V. 41, 49. — **ಕವಿಲೆವಣ್ಣ.** -ಬಣ್ಣ. A golden colour (ಪೊಮ್ಬಣ್ಣ Kk. 26; Śm. 69).

ಕವಿಲೆ kavilĕ. 2. = ಕವಲಿ, etc. (My.).

ಕವಿಸಮಯ kavi-samaya. = ಕಾವ್ಯಸಮಯ. Poetical idiom or conventionality. See Kâvy. I, 1*a*, 5; V, 1, seq.

ಕವಿಸು kavisu. = ಕವಿಚು 1, etc. (J. 15, 47; 22, 10. 20; My.).

ಕವಿಹರಿ kavi-hari. The poet Hari (Bp. 1, 11).

ಕವಿಹೃದಯಸ್ಥಾನ kavi-hṛidaya-sthâna. The innermost nature of a poet, his perfect skill (Čh. v. 18).

ಕವೀನ್ದ್ರ kavi-indra. A king of poets, a very eminent poet. See Čh. xx; Śmd. 29; ಕರ್ಣಾಟಕಸರಸಕವೀನ್ದ್ರ ಕರ್ಣ್.

ಕವೀಶ್ವರ kavi-îśvara. = ಕವೀನ್ದ್ರ. (ವಿಧಿ, ಕವಿ Nn. 21; ಕವಿ, ಕೃತಿ ಪತಿ 59). See Čh. xx. v. 252; Śmd. 202; Śm. 119.

ಕವು kavu. 1. = ಗವ್ವು. An imitative sound. — ಕವು ಕವೆನ್ನು. To cry, as a crow (S. Mhr.; *cf.* ಕರ್ 3). 2, to bark, as a dog (My.).

ಕವು kavu. 2. P. p. of ಕವಿ 1, in ಕವು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಕವುಂಕುಬ್ಬಿ kavuṅkuḷ. (Śmd. 48). **ಕವುಂಕುಬ್ಬಿ.** = ಕೆಂಕುಬ್ಬಿ, etc. The armpit (ಕಕ್ಷ ಮೂಲ Śmd. I; T. ಕಮುಕಬ್ಬ; Tu. ಕಮ್ಕೋಲ್). ಕವುಂಕುಬ್ಬಿ or ಕೌಂಕುಬ್ಬಿ (Śmd. 189). ಕವುಂಕುಬಿ (ಕಕ್ಷ, ಬಾಹುಮೂಲ Hlâ.). *Cf.* ಕಮುಕು?

ಕವುಂಗು kavuṅgu. Tbh. of ಕ್ರಮುಕ (Śmd. 372; Čt. II, 16; ಆಡಕೆ Śm. 25; Śâv. 2, after 42; T. ಕಮುಗು). ಕವುಂಗುಂಕೊಂಗು (Śmd. 189).

ಕವುಚಿಮು kavučimu. A file (ಆರೆ, ಚರ್ಮಭೇದಿಕೆ, ತೊಗಲನ್ನು ಉಜ್ಜು ಕೆರೆಯುವ ಆರ, ಆಳುರಾಯಿ Si. 345; *only* in Si.).

ಕವುಚು kavuču. 1. = ಕವಚು 1, etc. (My.).

ಕವುಚು kavuču. 2. = ಕವಚು 2, etc. (My.).

ಕವುಚು kavuču. A couch, a sofa (My.).

ಕವುಜಗ kavujaga. = ಕವುಜು, etc. (S. Mhr.).

ಕವುಜು kavuju. = ಕವಿಂಜು, etc. (ಪಿಂಗಾಕ್ಷ Mr. 175, o. r. ಕಣಜು; Tč.; T. ಕವುದಾರಿ).

ಕವುಜುಗ kavujuga. = ಕವುಜಗ, etc. The grey partridge, Ortygornis pondicerianus (Bd.);—the wood-partridge, Perdix vulgaris (Bd.);—the oriental partridge, Perdix orientalis (Bd.).

ಕವುಟು kavuṭu. = ಕನುರು 2, etc. The disagreeable smell of burning oil, fish, raw meat, eggs, ulcers, etc. (My.; Tč. ಕವಚು, ಕೌಚು, ಕೌಸು; T. ಕವಿಚ್ಚು).

ಕವುಡ್ಡೆ kavuṇḍĕ. N. of a plant (ಕುಣ್ಡಿನಿ Mr. 135). ಕವುಣ್ಡೆ or ಕೌಣ್ಡೆ (Śmd. 189).

ಕವುದಿ kavudi. = ಕವಪಿ, ಕವಿದಿ. A quilted cover for the night (C.; ಕನ್ಥಿ Mr. 207); quilted rags, used *e. g.* as a bed or as a saddle (My.). ಕವುದಿಗಳ್ ಆಯಿದೆ ಸಬರಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 350). ಕವುದಿಗಳಂ ಹೊಲಿನ ಕಾಯಕಂ (Bp. 23, 3). ಎತ್ತು ಪಾಡುವದಕ್ಕಿನ್ನ ಮುಂಚೆ ಕವುದಿ ಪಾಡುತು (Prv.).

ಕವುದಧರ್ಮ kavudharma. Tbh. of ಕೌಥರ್ಮ. (Bh 1, 8, 89).

ಕವುರಿ kavuri. N. of a plant (ಕುರವಿ Mr. 116).

ಕವುರು kavuru. = ಕಮರು 2, etc., ಕವ್ವೆಲ್. (Bh. 1, 20, 61; Râm. 5, 8, 64; M. ಕವರ್; T. ಕಬುಲ್, ಕವ್ವಲ್; Tč. ಗೌರು, ಗೌಲು, ಗೌಳು). — **ಕವುರಿಮು.** -ಇಡು. To create a bad smell (Râm. 6, 11, 10; J. 13, 12). — **ಕವುರೇದ್ದಿ.** -ಏದ್ದಿ. A bad smell to arise (Grj. 9, 28).

ಕವುಲೆ kavulĕ. = ಕವಲಿ, etc. (My.).

ಕವುಳುಡೆ kavuḷuḍĕ. A cushion, a pillow (ಮೂಡಾ

ವೆ, ಮಲಗುಕೆs.; ಮೂಡಾವೆ Cft. II, 83, o. r. ಮೂಡಾಏ; Grj. 10, 51; Rām. 6, 40, 1).

ಕವೆ kavĕ. = ಕವಲ್ 2. (My.).

ಕವೇರ kavêra. N. of a rishi. See s. ಮುಮ್ಬಯುಷಿ.

ಕವೋಷ್ಣ kava-ushṇa. *Slightly warm, lukewarm, tepid.*

ಕವ್ಯ kavya. A class of manes. 2, *an oblation of food to deceased ancestors.*

ಕವ್ವನೆ kavvanĕ. With a huff or a fit of anger (S. Mhr.).

ಕವ್ವರ kavvara. = ಕೊವ್ವರಿ, q. v.

ಕವ್ವರೆ kavvarĕ. ಕೌವರೆ. = ಕವಳಿ, ಕವ್ವಳಿ, (ಕಾಬಳತೆ), ಕಾಳಿ, ಕೋವರಿ. A turning or whirling round, agitation, confusion (ಸಮ್ಬ್ರಮ Śmd. II, o. r. ಕವ್ವರಿ; Śm. 51; ಬಳಸಿ ಬಪ್ಪುದು Kk. 59; ಸಮ್ಬ್ರಮ 81; Tē. ಕಪ್ಪರೆ, agitation, emotion; *cf.* ಕಶ್ಮಲ?). — ಕವ್ವರೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be agitated or confused (Abh. P. 6, after 176).

ಕವ್ವಲ್ kavval. = ಕವುರು, etc. A strong or bad smell (ಕಟು Mr. 118).

ಕವ್ವಳಿ kavvaḷi. = ಕವ್ವರೆ, etc. (ಬಳಸಿ ಬರ್ಪುದು Ks.).

ಕಶಿಪು kaśipu. Food; clothing; in the dual: *food and clothing* (ಕೂಡಿ ಸೀರೆ Mr. 25; *cf.* ಕಜಪು).

ಕಕಾರ್ಯ kaśâ-arha. *Deserving a whipping.*

ಕಶೆ kaśĕ. = ಕಸೆ. *A whip* (ಚಮ್ಮಟಿಗೆ, etc. Mr. 274); a string, a rope.

ಕಶೇರು kaśêru. = ಕಸೇರು. *The back-bone.* 2, *a kind of grass, Scirpus kysoor.*

ಕಶೇರುಕೆ kaśêrukĕ. *The back-bone.*

ಕಶ್ಚಿದ್ kaḥ-čid. Whosoever, any one (Mr. 535).

ಕಶ್ಮಲ kaśmala. Consternation, alarm; *fainting, syncope;* depression of spirit. 2, *foul, dirty,*

ಕಶ್ಯ kaśya. *Deserving a whipping.* 2, *a horse's flank* (ಕುದುರೆಯ ನಡು Mr. 273). 3, *spirituous liquor.*

ಕಶ್ಯಪ kaśyapa. A tortoise. 2, a sort of fish. 3, a kind of deer. 4, N. of a rishi, a descendant of Marīchi and the husband of Aditi and twelve other daughters of Daksha (Mr. 489).

ಕಶ್ಯಪನನ್ದನ kaśyapa-nandana. *Garuḍa.* 2, Aruṇa (My. Amara).

ಕಷ kasha. Rubbing. 2, *a touchstone.*

ಕಷಾಯ kashâya. = ಕಸಾಯ, ಕಸಾಯಿ 1. *Astringent; an astringent flavour* (Nn. 83). 2, *fragrant* (Nn. 119). 3, *an infusion, a decoction of medicinal herbs* (ಔಷಧಂ ಬೇಯಲು ಕಷಾಯಮ್ ಎನಿಕ್ಕು Mr. 390; My.; B. 3, 64); *exudation of a tree, as gum, resin, etc.* 4, a thieves' path (ತುವರ, ಕಳ್ಳ ಹಾದಿ Mr. 226). 5, the red colour.

ಕಷಾಯಿತ kashâyita. Red coloured. (Śśv. 4, after 59).

ಕಷ್ಟ kashṭa. *Bad, evil, wrong* (ಪಾಪ, ಬೇಡ್ದಿ, etc. Mr. 225); boding evil (278. 280); *severe.* 2, *trouble, misery, woe;* bodily exertion, toil, hard work; difficulty. 5, (baldness, M. ಕಷಣ್ಡಿ, ಕಂಡಣ್ಡಿ, not Sk.).—See KÂv. II, 1, A, 12. 20-28; Prv. s. ಪುತ್ರ. — ಕಷ್ಟ ಕೊಡು. To occasion or give trouble (C.). — ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸು. To afflict, to annoy. ಇಷ್ಟವಾದವರು ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸ್ಯಾರೋ? (Prv.). — ಕಷ್ಟ ಪಡು. To suffer trouble (My.; B. 3, 91); to exert one's self (3, 105; 5, 76; My.). — ಕಷ್ಟಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸು. (B. 5, 201). — ಕಷ್ಟಬಡು. -ಪಡು. = ಕಷ್ಟ ಪಡು. (B. 4, 180; 5, 69. 79. 115). — ಕಷ್ಟ ಬೆಳೆ. The hair on the head or face to grow (S. Mhr.). — ಕಷ್ಟ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು. To get one's self shaved (S. Mhr.). — ಕಷ್ಟ ಮಾಡು. To shave (S. Mhr.). ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ಮಾಡು, shave me! (S. Mhr.). — ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸು. Patiently to bear trouble (B. 5, 12). — ಕಷ್ಟ ಸೋಸು. = ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸು. (B. 5, 103).

ಕಷ್ಟಕರ್ಮ kashṭa-čarma. Leprous (ಶಿಏವಿಷ್ಣ, ಕೆಟ್ಟಿ ತೊಗಲು Nn. 143; ಶಿಏವಿಷ್ಣ Mr. 479).

ಕಷ್ಟಹರವೃಕ್ಷ kashṭa-hara-vṛikṣha. = ಆನನ್ದವೃಕ್ಷ. (Si. 137).

ಕಷ್ಟಾಲು kashṭa-âlu. ಕಷ್ಟಾಳು. Painstaking, industrious (My.; Mhr.).

ಕಷ್ಟೆ kashṭĕ. A troublesome, mischievous female (Bp. 40, 53; J. 9, 18).

ಕಸ್ kas. = ಕೆಬ್, etc. (S. Mhr.).

ಕಸ kasa. 1. (ಕಗೆ). ಕಸಕು, ಕಸರು 1, ಕಸಿ 4, ಕಸು 1, ಕಸುರು, (ಕುಸುರಿ, ಕುಸುರು). — ಕಸಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A hard, unripe, astringent fruit (C.; ಕಲಾಕಟು G.).

ಕಸ kasa. 2. = ಕಸು 2. A shortened P. p. (See ಕಬಿ). ಕಸ ಕೊಳ್ಳು. To take away by force or violence (C.; B. 2, 4; 4, 93; 5, 69. 89).

ಕಸ kasa. 3. = ಕಸವು. Rubbish, off-scourings, sweepings, etc. (ಸದೆ Śm. 99; ಸಂಕರ, ಅವಕರ Mr. 202; C.; ಅವಕರ, ಸಂಕರ, ಸದೆ G.); a weed, a useless plant (ಕಳೆ Śm. 112; C.; see ಆಡಿಕೆ-, ಕದರ-); impurities or bad humours in the body (C.); the after-birth, placenta (My.). ಕಸಾ ಗುಡಿಸು ಅನ್ದರೆ ಬಸಿಬಸ ಸುರೀತೋ? (Prv.). ಕಸಮಂ ನೋಡದಿಪದೆ ಬಿತ್ತಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ವೋಲ್ (Śmd. 267; see also 275 Mḍb.). See Bp. 18, 59; 23, 18; 41, 21; Č. Bp. 47, 42; B. 5, 293; Prv. s. Sk. ಪದ. — ಕಸ ಕಡ್ಡಿ. dupl. (C.; B. 3, 48; 5, 16; G. 34. 52. 121. 324). — ಕಸಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An inflamed eye (S. Mhr.). — ಕಸಗುಡಿಸಲುಕಟ್ಟಿ. A broom (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Si. 112). — ಕಸ ಗುಡಿಸು. To sweep (My.; Si. 112). ಕಸಕಲಿಂ ಗುಡಿಸಿದ ಕಸ (ಸಂಕರ, ಅವಕರ Nr.). — ಕಸಗೂಡಿಸು. To sweep (C.). — ಕಸಬರಲು. A kind of broom (My.; ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Si. 112). — ಕಸಬರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A broom (C.; ಕ್ಷೋಧನಿ, ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ G.). — ಕಸಬೊರಿಗೆ. -ಪೊರಿಗೆ. = ಕಸಬರಿಗೆ (My.). — ಕಸಬೋರಿಗೆ. -ಪೋರಿಗೆ. = ಕಸಬರಿಗೆ. (C.; ಪರಕೆ G.; B. 2, 42). — ಕಸಮರ. = ಕಸಬರಿಗೆ. (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Si. 112, *only* Si.). — ಕಸವರಿಗೆ. = ಕಸಬರಿಗೆ. (My.). — ಕಸ ಹೊಡೆ. To sweep (C.).

ಕಸ kasa. 4. = ಕೆಸಾ, ಕೆಸಿ 5, ಗೆಸು 2. — ಕಸಮಿಸಿ = ಕಸವಿಸಿ. (My.). — ಕಸವಿಸಿ. reit. Uneasiness, especially in the bowels (C.; B. 4, 76). 2, uneasiness, disquiet of the mind (My.).

ಕಸ kasa. 5. = ಕೆಚ, etc. — ಕಸಪಿಸಿ. reit. = ಕಚಪಿಚಿ. (My.).

ಕಸ kasa. 6. P. p. of ಕಸಿ 1, in ಕಸ ಕೊಳ್ಳು (My.; see ಕಸಿ).

ಕಸಕಸಿ kasakasi. = ಕಸಕಸೆ, ಗಸಗಸೆ. (B. 2, 21; 4, 39).

ಕಸಕಸೆ kasakasĕ. = ಕಸಕಸಿ, etc. Poppy-seed (Č. Bp. 47, 45; My.; Mhr.; H. ಖಸಖಸ; Sk. ಖಸ್ಖಸ; T. ಕಜಕಜಾ, M. ಕಶಕಶ, Tē. ಗಸಗಸಾ). — ಕಸಕಸೆಗಿಡ. The opium poppy, Papaver somniferum L. (St. & Pl.).

ಕಸಕೀಲು kasakilu. -ಲ್. A broom (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Nr.;

ಸಮರ್ಜ್ಜನಿ, ಪರಿಶೋಧಿಸಿ Mr. 202). ಕಸಕಲಿಂ ಗುಡಿಸಿದ ಕಸ (ಸಂಕರ, ಆವಕರ Nr.).

ಕಸಕು kasaku. = ಕೆಸ 1, etc. — ಕಸಕುಗಾಯಿ. = ಕಸಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸಕೆ kasakĕ. (= ಕೆಸಗೆ ?). A kind of grass or grain (ಕಮ್ಮು Mr. 110).

ಕಸನ kasana. Moving, going. See ಎ-.

ಕಸಬ kasaba. = ಕಸಬು q. v., ಕಸುಬು. (G. 130).

ಕಸಬದಾರ kasaba-dâra. A tradesman (My.). See B. 5, 85. 193. 225. 282.

ಕಸಬು kasabu. = ಕಸು, etc. Business, trade, profession (C.; B. 5, 273; Br.; Mhr., H. ಕಸಬು).

ಕಸಬೆ kasabĕ. The chief town of a district or tâlûk, a metropolis (My.; Mhr., H.).

ಕಸಮ kasama. = ಕಸವ. — ಕಸಮಮುಂಚೆ. N. (Bp. 11, 4).

ಕಸರ್ kasar. (= ಕಸರ್ 1). To scratch the throat, to be astringent or have an astringent taste (ಗಲಳಣ್ಣಿತಿ Šmd. Dh.; M. ಕಮರ್; Tu. ಕಣ್ಪೆ).

ಕಸರ kasara. ಕಸರಾ. = ಕೆಚ, etc. — ಕಸರಾಬಸರ. = ಕಚಪಿಚಿ. (S. Mhr.). — ಕಸರಾಮಸರ. = ಕಸರಾಬಸರ. (S. Mhr.).

ಕಸರತ್ kasarat. Practice in an art, in the gymnastic feats, etc. (My.; Mhr., H.).

ಕಸರಿಕೆ kasarikĕ. = ಕೆಸರು 1, No. 3. (Bh. 3, 28, 53).

ಕಸರು kasaru. 1. = ಕೆಸ 1, etc. Astringency (from unripeness). **2,** unripeness. (Tĕ.). **3,** ill-humour (Râm. 4, 3, 6). **4,** bad humours in the body (Tĕ. ಕಸರು, ಕಸರು; R.). — ಕಸರುಗಾಯಿ. = ಕಸಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸರು kasaru. 2. Dust and other impurities (C.; B. 3, 46; 4, 71).

ಕಸರು kasaru. = ಕಸುರು. Deficiency, defect, diminution; customary detraction in delivering certain measures, as of grain, toddy, etc.; a sum added to or subtracted from either side to make up a difference (My.; Mhr., H., M.); profit or loss on the exchange of coins (C.). — ಕಸರು ಬಸರು. reit. = ಕಸರು. (My.).

ಕಸಲೆ kasalĕ. = ಕಸಾಲೆ, etc. See ಕಚಿ-.

ಕಸವ kasava. = ಕೆಸಮ. A proper name (Šmd. 95).

ಕಸವರ kasavara. = ಕರವರ 1. Gold (ಪೊನ್ Šmd. II; Ćt. I, 57; ಎಸುಸಿಪೊನ್ Kk. 88; ಸೊನ್ನೆ, ಜೆಮ್ಮಿನ್, ಸುವರ್ಣ 47; ಕಡವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಜೆಮ್ಮಿನ್, ಎಸುಸಿ Šm. 68; ಸೊನ್ನೆ 99; o. rs. Šmd. II: ಎಸುಸಿಯ ಪೊನ್; Kk. 88: ಎಸುಸಿ ಪೊನ್). See Abh. P. 6, after 34.

ಕಸವು kasavu. = ಕೆಸ 3. (ಸಂಕರ, ಆವಕರ Hlâ.; Bp. 16, 22; My.; Tĕ. ಕಸವು, ಕಸುವು). ಕಣ್ಣಿ ಕಸವಿನೋಕಾದಿಯವನು (ದ್ವೇಷ್ಯ, ಅಪ್ಪಿಗತ Nr.).

ಕಸವು kasavu. = ಕಸುವು, q. v. (My.; B. 5, 166. 252).

ಕಸಾ kasâ. = ಕೆಸ 4. — ಕಸಾವಿಸಿ. = ಕಸವಿಸಿ. (C.; Mhr. ಕಾಸಾವೀಸ).

ಕಸಾಬ kasâba. = ಕಸಾಯಿ 2. A butcher (My.; Mhr., H.).

ಕಸಾಯ kasâya. = ಕಸಾಯಿ 1. Tbh. of ಕಷಾಯ (Šmd. 335 Mdb.; My.).

ಕಸಾಯಿ kasâyi. 1. = ಕಸಾಯ. (C.).

ಕಸಾಯಿ kasâyi. 2. = ಕಸಾಬ. (My.; Br.; Mhr. ಕಸಾಳ).

ಕಸಾರಿಕೆ kasârikĕ. (= ಕಸಾಲೆ). Indisposition, slight disorder of the body (S. Mhr.).

ಕಸಾಲೆ kasâlĕ. = ಕಸಲೆ, ಕುಸಾಲೆ. See ಕಚಿ-.

ಕಸಾಲೆ kasâlĕ. Difficulty, trouble, distress (Tĕ. ಕಸಾಲ; S. Mhr. occasionally = ಕಸಾರಿಕೆ).

ಕಸಿ kasi. 1. To slide or slip down from (ಜಠ Šm. 110);—to fall, to fall down, to come to the ground (as a wall, My. in ಕಸ ಕೊಳ್ಳು s. ಕಸ 6).

ಕಸಿ kasi. 2. To ooze, to trickle, to flow (ಒಸರ್ Šm. 110; T. ಕಜ).

ಕಸಿ kasi. 3. Drizzling, fine rain (ಜನುಗು Šm. 110).

ಕಸಿ kasi. 4. = ಕೆಸ 1, etc. (Tĕ. ಕಸಿ, unripe, unfit for the knife). — ಕಸಿಗಾಯಿ -ಕಾಯಿ. = ಕಸಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸಿ kasi. 5. = ಕೆಸ 4, etc. — ಕಸಿಪಿಸಿ. reit. = ಕಸವಿಸಿ. (My.). — ಕಸಿಮಿಸಿ. = ಕಸಿಪಿಸಿ. (My.).

ಕಸಿ kasi. = ಖಸಿ. Castrated; pruned; castration; pruning (S. Mhr.; H., Mhr. ಖಸೀ, ಖಸಿಣೆ). — ಕಸೀ ಮಾಡು, to prune (C.; B. 2, 17); to castrate (My.).

ಕಸಿಗಿ kasigi. (= ಕೆಸಕೆ ?). — ಕಸಿಗಿಗಿಡ. An aquatic plant with a medicinal root, Polygonum glabrum Willd. (Z.).

ಕಸಿತ kasita. Moved, gone. See ಎ-.

ಕಸಿನ್ದಿ kasindi. A certain creeping plant (Tĕ. ಕಸಿನ್ದೆ; ಕೊಣ್ಣಿ ಕಸಿನ್ದೆ, the plant called prickly Scopolia; ಕಸಿನ್ದೆ, ಕಸವಿನ್ದೆ, the cassia tree). See ತೀಟಿ.

ಕಸಿಬಿ kasibi. = ಕಸಬದಾರ. (My.).

ಕಸೀದಿ kasîdi. = ಕಸೂತಿ, ಕಸೂದಿ. Embroidery (My.; Mhr., H. ಕಸೀದಾ, ಕತೀದಾ).

ಕಸು kasu. 1. = ಕೆಸ 1, etc. (Tĕ. ಕಸು, young, unripe). — ಕಸುಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. = ಕಗ್ಗಾಯಿ, ಕಸಗಾಯಿ. (Bp. 20, 26; 48, 11). — ಕಸುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಕಸುಗಾಯ್. (C.; ಶಲಾಟು, ಆಮಳಲ Si. 123). (In the ಮಲನಾಡು) ಕಾಡೆಲ್ಲ ಕಸುಗಾಯಿ, ನಾಡೆಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಿಡವು (Sp.).

ಕಸು kasu. 2. = ಕೆಸ 2. — ಕಸು ಕೊಳ್ಳು. = ಕಸ ಕೊಳ್ಳು (C.). — ಕಸು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (Si. 391). — ಕಸುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ಅಪಹಾರ, ಆಪಚಯ Si. 392, *only* in Si.).

ಕಸುಕ kasuka. A man who takes away by force or violence (My.).

ಕಸುಕ kasuka. Going, moving. See ಸಂ-.

ಕಸುಬು kasubu. = ಕಸು, etc. (My.).

ಕಸುರು kasuru. = ಕೆಸರು 1, etc. — ಕಸುರುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಕಸರುಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸುರು kasuru. = ಕಸರು. (My.).

ಕಸುವು kasuvu. = ಕಸವು. Strength, power; the nutrimental principle, as of soils, etc. (C.; Mhr. ಕಸ; ಅಗ್ಗಳಿಕೆ, ಬಲ, ಅಳವು, ಶಕ್ತಿ, etc. G.). See B. 2, 30; 3, 51. 126; 4, 26; 5, 148. 154. — ಕಸುವುಸುಲ್ಲು. = ಲಾವಂಚಹುಲ್ಲು. (St. & Pl.).

ಕಸೂತಿ kasûti. = ಕಸೀದಿ, etc. (C.). See Prv. s. ನಿಷಿದ್ಧ. — ಕಸೂತಿ ತೆಗೆ. To embroider (C.; B. 5, 140. 224). — ಕಸೂತಿ ಪಾಕು. = ಕಸೂತಿ ತೆಗೆ. (My.). — ಕಸೂತಿಹೂವಿನ ಗಿಡ. The Lantana (C.). See ಸಾತಪ್ಪ.

ಕಸೂದಿ kasûdi. = ಕಸೂತಿ. (My.).

ಕಸೆ kasĕ. = ಕಶೆ. The string, or tie, of an aṅgi, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಕಸಾ). — ಕಸೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a whip (Rêv. 2, after 8). — ಕಸೆಪಾವಡೆ. A petticoat with strings attached (My.; Si. 224).

ಕಸೇರು kasêru. = ಕಶೇರು. *A kind of grass, Scirpus kysoor.*

ಕಸ್ತಿ kasti. Violence, force, annoyance (S. Mhr.; My. occasionally; H., Br.). See Prv. s. ವಸ್ತಿ.

ಕಸ್ತು kastu. Cares, pains, trouble; fuss, ado (My.; B. 3, 101; Mhr. ಖಸ್ತಾ).

ಕಸ್ತುಗಾಜಿ kastu-gāṛa. A painstaker (My.).

ಕಸ್ತುತಗಾದೆ kastu-tagādĕ. A very peremptory demand for payment (My.).

ಕಸ್ತೂರಿ kasturi. = ಕಸ್ತೂರಿ. ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಪೊತ್ತ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). — ಕಸ್ತೂರಿಬಟ್ಟು. A musk spot put on the forehead (My.; ಅಪಾಂಗ G.). — ಕಸ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು. = ಕಸ್ತುರಿಬಟ್ಟು. (My.).

ಕಸ್ತೂರಿ kastûri. = ಕತ್ತುರಿ, etc. *Musk.* See Prv. s. ಕತ್ತೆ. — ಕಸ್ತೂರಿಅರಿಸಿನ. A kind of scented turmeric (My.; Si. 146). — ಕಸ್ತೂರಿಕಡ್ಡಿ. A thin stick covered with musk, etc. (My.). — ಕಸ್ತೂರಿಕಡ್ಡಿ ಸೀರೆ. A black cloth with white square stripes (My.). — ಕಸ್ತೂರಿಮಡಿಸೀರೆ. = ಕಸ್ತೂರಿಕಡ್ಡಿ ಸೀರೆ. (My.; Tĕ. ಕಸ್ತೂರಿಮಲ್ಲ ಸೀರೆ). — ಕಸ್ತೂರಿಗೊಬ್ಬಳಿ. A kind of Acacia with very fragrant round yellow flowers (My.). — ಕಸ್ತೂರಿಮಲ್ಲಿಗೆ. A scandent shrub, Jasminum pubescens Willd. (St. & Pl.; My.). — ಕಸ್ತೂರಿಮಾವು. A kind of mango (Si. 129).

ಕಸ್ತೂರಿಕೆ kastûrikĕ. *Musk.*

ಕಸ್ತೂರಿಮೃಗ kastûri-mṛiga. ಕಸ್ತೂರೀಮೃಗ. The musk-deer (ಸೌಗಸ್ಥಿಕ Mr. 160; ಗನ್ಧರ್ವ G.; B. 4, 215).

ಕಸ್ಮಾತ್ kasmât. Wherefrom? whence? why? See ಅ-.

ಕಸ್ವರ kasvara, Going, moving. See ಏ-. 2, wealth, property, goods (ಪ್ರಕರ, ವಿತ್ತ Nn. 45; ದ್ರವಿಣ, ಧನ, ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ, ನಾನಾವಸ್ತುಗಳು 59; ದ್ರವ್ಯ, ವಸ್ತು 164). 3, the universal soul, the soul (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಪರಮಾತ್ಮ 59, o. r. ಆತ್ಮ). 4, endless (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 59).

ಕಹ kaha. An imitative sound. — ಕಹ ಕಹ. rep. The note of the bird sârasa (ಸಾರಸವಕ್ಕಿಯ ಧ್ವನಿ Kś.).

ಕಹಕ kaha. An imitative sound. — ಕಹಕಹವೆನ್ನು. To utter a courageous cry, as soldiers in battle (Tĕ.; R.).

ಕಹಳಾರವ kahaḷâ-rava. The sound of a kahaḷĕ (Mr. 81).

ಕಹಳೆ kahaḷĕ. ಕಹಳಾ. = ಕಾಳೆ (Śmd. 352), ಕಾಹಳೆ, of which it appears to be a Tbh. A metal horn (trumpet) of a long tapering shape, or of a horn-like shape. See *e. g.* Bp. 47, 2; J. 12, 12; 13, 38; ಬಿಡುಗಹಳೆ.

ಕಹಳೆಕಾಯಿ kahaḷĕ-kâṛa. A man who blows a kahaḷĕ (Bp. 5, 43).

ಕಹಿ kahi. = ಕೆಯ್ 6, etc. Bitterness (ತಿಕ್ತ Nr., Mr. 218, Nn. 119. 147; ಕಯ್ಪು Ćt. I, 98; ಕಟು G.; C.). ನೇವಿಸಲಾದುದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಹಿ (Prv.). See Prv. s. ಬೇವು. — ಕಹಿಆಕ್ರೋದ. A bitter walnut (B. 3, 115). — ಕಹಿಗಿಡ. A bitter shrub or herb (B. 3, 48). — ಕಹಿನನೆ. A bitter bud. ಅವ್ಯಕ್ತಮ್ ಆಪ್ಪ ಕಹಿನನೆ (ಕ್ಷಾರಕ, ಜಾಲಕ Nr.). — ಕಹಿಪಡಲ. A species of cucumber, Trichosanthes dioeca (ಪಟೋಲ, ತಿಕ್ತಕ, etc. Nr.; ಪಾಣ್ಡುಕ, ಕುಲಕ Mr. 146; St. & Pl.: Trichosanthes cucumerina L.). — ಕಹಿಪಲ್ಲೆ. Bitter herbs or greens (ತಿಕ್ತಶಾಕ G.; My.). — ಕಹಿಸೋರೆ. A kind of bitter gourd (ಕಕ್ಷ್ಮಾಕು, ಕಟುತುಮ್ಬಿ Nr.; ವಿಷಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.; My.). ಉಣ್ಡು ನಗೆದಿಹ ಮೋಜಿ ಆದುವೆ ಕಹಿಸೋರೆ (Dp. 54). ಕಹಿಸೋರೆ ಕಾಯಿ (My.). — ಕಹಿಸೋರೆಯ ಬಳ್ಳಿ. A long white gourd, the bottle gourd or white pumpkin, Lagenaria vulgaris Ser. (ತುಮ್ಬಿ, ಅಲಾಬು Nr.). — ಕಹಿಹೀರೆಯ ಬಳ್ಳಿ. A climbing plant, Luffa acutangula var. amara Roxb. (St. & Pl.). — ಕಹಿಹುಲ್. A kind of bitter grass (ರುಚಿ Mr. 110).

ಕಹಿಪು kahipu. Bitterness (My.).

ಕಹ್ಲಾರ kahlâra. = ಕಲ್ಹಾರ. *The white water-lily.*

ಕಹ್ವ kahva. *A crane, Ardea nivea.*

ಕಳ್ kal. 1. = ಕಳು 3, ಗಳ್ 1, ಗಳು 1. A plural affix, *e. g.* ಬುಧರ್ಕಳ್, ಗೋವಿರ್ಕಳ್, ಗೋಬಿಸಾಯಿಲರ್ಕಳ್; ಮಕ್ಕಳ್, ನಾಡ್ಜಿಳ್, ಕೋಲ್ಜಿಳ್ (Śmd. 124). ದೇವಿಯರ್ಕಳಿರ! ಬುಧರ್ಕಳಿರ! (153).

ಕಳ್ kal. 2. = ಕೆಳು 1. To steal (ಸ್ತೇಯ Śmd. Dh.; Śm. 112; T. ಕಡ್, ಕಳ್; M. ಕಳ್; see ಕದಿ). P. p. ಕಳ್ದ (Abh. P. 10, 58; Grj. 2, after 106; Rêv. 1, 23). ಕಳಲ್ ನೋಡಿದಂ (Śmd. 86). ಕಳಲ್ ಪೋದಂ, ಕಳಲ್ ಬನ್ದಂ (87). ಕಳಲೊಡಂ (86). ಕಳದೆ ಬನ್ದಂ (87). ಕಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಮುಷಿತ Nr.).

ಕಳ್ kal. 3. Stealing; falsehood, deceit. (T. ಕಳ್, ಕಳ್ಳು, ಕಯವು; Tu. ಕಳು; Tĕ. ಕಲ್ಲೆ). — ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ. -ಂ-ಕಡಲೆ. = ಕಲ್ಲಂಗಡಲೆ, q. v. (ಏಲವಾಲುಕ, ಏಲೇಯ, etc. Nr.; My.). — ಕಳ್ಳಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A false mould or type (Bp. 40, 61). — ಕಳ್ಳಾಟಿ. -ಆಟ. (Śmd. 84). Thievish play or behaviour. — ಕಳ್ಳೊಡವೆ. -ಒಡವೆ. Stolen property (ಅಪಹೃತ, ಲೋಪ್ತ್ರ Hlâ.).

ಕಳ್ kal. 4. (Śmd. 59). = ಕೆಳ್ಳು 1, ಕೆಲ್ಲು 2. Toddy (ಮದ್ಯ Śmd. Dh.; ಮೈರೇಯ, ಕಲ್ಯ, ಆಸವ, etc. Mr. 221; ಸುರೆ Śm. 112; T. ಕಳ್, ಕಟ್ಟೆಲ್, ಕಳಿ; M. ಕಳ್, ಕಳ್ಳು; Tu. ಕಲಿ; *cf.* Sk. ಕಲ್ಯ No. 6). ಕಳ್ಳ ಮಾಡುವ ಗೃಹ (ಗಂಜಿ Mr. 198). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಟಿ ಮಜ್ಜೆದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Lîlv. 3, 4). — ಕಳ್ಳುಡಿ. -ಕುಡಿ. To drink toddy. ಕಳ್ಳುಡಿವುದು (ಆಪಾನ, ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ Hlâ.). ಬಾಡ ಬಾಡಿಸುತ ಕಳ್ಳುಡಿವುದು (ಅವದಂಶ, ಉಪದಂಶ Mr. 221). See ಗೋಟ್ಟಿಗಳ್ಳುಡಿ. — ಕಳ್ಳವಿ. The sweetness of toddy. ಕಳ್ಳವಿಗೆ ಕುಡಿದು ಧನಮಂ (Śmd. 83). — ಕಳ್ಳುಣಿ. (Śmd. 238). One who lives upon toddy, a habitual toddy drinker.

ಕಳ್ kaḷ. 5. A quantity or skein of cotton yarn (ನೂಲ ಪಿಂಜ Śm. 112).

ಕಳ kaḷa. 1. An imitative sound accompanying weeping, etc. (*Cf.* Sk. ಅಶ್ರು-ಕಲ, sobbing). — ಕಳಕಳ. rep. (ದುಃಖದ ಧ್ವನಿ G.). — ಕಳಕಳನೆ ಅಯಿ. To weep and sob. (ಸುತಂ) ಕಳಕಳನೆ ಆಯಿತಿರಲು (Bp. 15, 13). ಕಳಕಳನೆ ಮೊಲಿವಾಲನ್ ಆರ್ತಿಸಿ ಆಯಿತಮಿಹ ಬಾಲಕಂ (24, 68). — ಕಳಕಳಿಕೆ. Lamentation (Râm. 5, 8, 51. 67; 6, 40, 2). — ಕಳಕಳಿಪಿಜ್. -ಪಿಜ್. To break forth into lamentations. ಮದಗಜತತಿಯ ಬೃಂಹಿತನಾದದಲಿ ಕಳಕಳವೆತ್ತಿಹುದು ಆಗಳಾ ಪುರವು (Prll. 3, 5).

ಕಳ kaḷa. 2. (ಕಳ್). A sound imitating the noise of rice when nearly boiled. (Tĕ. ಕಳವೆಳೆ, the sound of boiling violently; Mhr. ಖಳಖಳ, rippling of a brook; clinking; rattling; clashing). — ಕಳಕಳ ಅನ್ನು. To make the noise of kaḷakaḷa (S. Mhr., also ಕಳ್‌ಕಳ್ ಅನ್ನು). — ಕಳಕಳ ಕುದಿ. To boil with the noise of kaḷakaḷa (S. Mhr.).

ಕಳ kaḷa. 3. A sound indicating agitation or commotion. (Mhr. ಖಳಖಳ clashing; trouble, toil; ಖ

ಉಬಲ, commotion of minds; ಖಳಬಳಾ, agitation; ಕಳಕಳ, concern, solicitude; the yearnings of pity; ಕಳವಳ, the yearning of tenderness or compassion). — ಕಳಕಳ. = ಕಳವಳ. (Râm. 6, 13, 4). — ಕಳಕಳಿಸು. = ಕಳವಳಿಸು. See Prvs. s. ನೆಬಲು, ನೋಣ. — ಕಳವಳ. (Śmd. 40). Agitation of the mind, commotion; distress; anxiety; confusion (ಆಕುಲಕ, ಉತ್ಪಿಂಜಲ Mr. 433; ಕಾರಣಿಗೆ Cṙ. I, 53; ಚಿನ್ತೆ, ಮಬ್ಬುಗೋಣ G.; My.; T. ಕಳವು, ಕಳನ್, confusion of mind). See Bp. 26, 31; 28, 56; 40, 26. 33; Dp. 30, 1. — ಕಳವಳಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಳ್ಳು. To begin to be agitated, to become anxious, etc. (C.; B. 1, 4; 4, 179; Si. 68. 71. 292). — ಕಳವಳ ಪಡಿಸು. To agitate, to distress, etc. (My.). — ಕಳವಳ ಪಡು. To be agitated, etc. (B. 5, 65; My.). — ಕಳವಳಿಕೆ. = ಕಳವಳ. (Râm. 5, 8, 49). — ಕಳವಳಿಸು. To be agitated; to grieve; to be perplexed or bewildered; etc. (ಮನೋವ್ಯೆಕಲ್ಯ Śmd. Dh.; My.). ಕಳವಳಿಸುವವಂ (ವಿಹಸ್ತ, ವ್ಯಾಕುಲ Mr. 239). See Grj. 4, 86; Bp. 9, 51; 20, 25; 24, 70; 27, 3; 37, 39; 40, 35; 43, 54; 44, 22; 48, 12; 51, 72; 54, 81; Bh. 2, 13, 28; 3, 13, 35; 8, 23, 41; J. 20, 22; Śśv. 4, 91; Dp. 30, 2. — ಕಳವಳಿಸುಹ. Confusion, etc. (ಉತ್ಪಿಂಜಲ, ಆಕುಲಕ Hlâ.).

ಕಳ kaḷa. 4. = ಕರಿ 2 (Śmd. p. 35, No. 117). (Tu. ಕಲಕಲ, brightly). — ಕಳಕಳಿಸು. = ಕರಿಕರಿಸು. (Śmd. 1). To shine, to glitter, to be bright (J. 11, 31; 13, 51; 16, 8; 30, 3).

ಕಳ kaḷa. 5. = ಕುಳ 1, etc. A certain measure: a kŏḷaga. See ಇಕ್ಕಳ, ಒಕ್ಕಳ, ನಾಗಳ, ಮೂಗಳ.

ಕಳ kaḷa. 6. = ಕುಳ. See ಇರಿಕಳ s. ಇರಿ 2.

ಕಳ kaḷa. 7. = ಕಳ್ಳ 1. A thief, a rogue (ಖಲ Nr.). See ಕನ್ನಗಳ. It is considered to be a Tbh. of ಖಲ (Śmd. 388).

ಕಳ kaḷa. 8. = ಕಳವು. Theft. See ಕಳವಳಿಗ.

ಕಳ kaḷa. 9. P. p. of ಕಳೆ 1. — ಕಳಕಳಿ. rep. = ಕಳದು ಕಳಿ. (J. 15, 41). — ಕಳ ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. = ಕಳದು ಕೊಳ್, q. v. To put off, to let drop, to cast. ಚರ್ಮದ ಚೀಲವಂ ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿ ಪಾವು (Si. 77; C.). 2, to spend (C.). ದೊಡ್ಡಪ್ಪನು ಪಟಿಂಗರೊಳಗೆ ಸೇರಿ, ಊರೊಳಗೆ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ ದುಡ್ಡು ಕಳ ಕೊಣ್ಣು, ಕಡೆಗೆ ಸೆಜ್ಜೆಮನೇ ನೋಬತಿ ಆದನು (B. 2, 25; see also 5, 54). 3, to get rid of (C.). ಚೀನದುಳಿ ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿ ಮೇಲೆ (5, 231). ಕೆರ ಕೊಣ್ಣು ತಿಣ್ದೀ ಕಳ ಕೊಳ್ಳುವದು (ತಿಮಿರು G.). ದಣವು ಕಳ ಕೋ! (C.; see G. 244). 4, to fail in, to break, as a word or promise. ಮಾತು ಕಳ ಕೊಣ್ಣನು (C.). 5, to give up, as a connexion or friendship. ಅವನ ಸ್ನೆಹವನ್ನು ಬೀಳ ನ್ದ, ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿನು (C.). 6, to let slip or pass, as an opportunity. ತಕ್ಕ ಸಮಯ ಕಳ ಕೊಣ್ಣನು (C.). 7, to lose; to suffer the loss of; to let drop unintentionally (C.). ಒಬ್ಬ ಸಾವಕಾರನು ವ್ಯಾಪಾರದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲ ಹಣ ಕಳ ಕೊಣ್ಣು, ಬಡವನಾಗಿ (B. 2, 17). ಬುದ್ಧೀ ಕಳ ಕೊಣ್ಣು ಹುಡುಕ ಹತ್ತಿದರೆ ಆಗುವದೇನು? (2, 47). ಕಡೆಗೆ ತಾನೇ ಮಾನಗೇಡಿಯಾಗಿ, ಕುದುರೆ ಕಳ ಕೊಣ್ಣು, ಮನೆಗೆ ಹೋದನು (3, 72). ದೀಪದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ ಕೂತು ಕಣ್ಣು ಕಳ ಕೋ ಬೇಕೇನು? (4, 137). ನೆಟ್ಟರೇ, ನೀವು ಒನ್ದು ಒಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕಳ ಕೊಣ್ಣನ್ತೆ ತೋಱುತ್ತದೆ (4, 168). ಜೀವವನ್ನೇ ಕಳ ಕೊಣ್ಣು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (4, 194). ಕೂಸು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿತು (C.). See Prv. s. ಭರವಸ. 8, to get loose. ಹಣ್ಣು ಮರ ದಿನ್ದ ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿ ಬಿತ್ತು (My.).

ಕಳ kaḷa. 10. (fr. ಕಳೆ 1). = ಕಳವೆ 2, ಕಳೆ 2. The state of being taken away or removed from (as from a heap). 2, the state of being loose or slack. — ಕಳಗೂರ್. -ಕೂರ್. = ಕಳವೆಗೂರ್. A lump of boiled rice taken (from the mass, ಪುಲಾಕ, ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ Hlâ.; see s. ಆಗು ಳು). — ಕಳಪಳೆ. reit. = ಕಳ No 2. (My.). — ಕಳಪಿಳೆ. = ಕಳಪಳೆ. (My.).

ಕಳ kaḷa. 11. = ಕೆಲ 3, etc. — ಕಳಕಳಿಸಿ ನಗು. = ಕಲಕಲಿಸಿ ನಗು. (J. 3, 39; 28, 60).

ಕಳ kaḷa. 1. = ಕಣ 2. Tbh. of ಖಲ (Śmd. 338). A threshing floor (Śmd. 256; ಖಲಧಾನ್ಯ, ಖಲ Hlâ.; ಕಣ Mr. 372). 2, a field of battle (J. 15, 14). 3, see K. ಕಳ 7.

ಕಳ kaḷa. 2. = ಕಡ 1, ಕಲ 1 No. 1. Dumb (ಮೂಗ Hlâ.; ಜಡ, ಸನ್ನ ಮೂಗ Mr. 388).

ಕಳಕಳ kaḷakaḷa. = ಕಲಕಲ. Noise, clamour; tumult; chattering of birds (Abh. P. 4, 113; 7, after 59; Grj. 10, 88; Bh. 1, 7, 38. 39; Râm. 1, 16, 46; 6, 10, 25; Śśv. 1, after 79; 3, after 35; J. 3, 37).

ಕಳಗ kaḷaga. Any one of the pieces of wood which are perpendicularly inserted in the pieces of timber at either side of the platform of a cart or car (S. Mhr.).

ಕಳಂಕು kaḷaṅku. = ಕಲಂಕು, etc. Tbh. of ಕಲಂಕ. ಕಳಂಕಂಗೆ ನಾಮ ಕಜ್ಜಿ, ಕನ್ನು ಎನ್ನು (Kk. 45).

ಕಳಚು kaḷačᵘ. To put off, to let drop, to cast (My.). ಪೊರೆ ಕಳಚಿದ ಪಾವು (ಸಿಮುಕ್ಕ Si. 77). 2, to shake off, to free one's self from (My.). (ಕುನ್ನಿಗಳ್) ಕಳಚಿ ಹಾನವಂ (Bh. 3, 13, 27). 3, to remove; to pull off; to pull out (Râm. 3, 4, 27; My.). ಗುರು ಭಕ್ತಿಯಾಸ್ಥಾನ್ದಿ ಎರಡು ಕಂಗಳನ್ ಅಗಳ್ ಅನ್ತು ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಕಳಚಿ (Bp. 45, 49). 4, to become loose (Râm. 6, 1, 13; My.; see Si. 277. 382).

ಕಳಂಜಿ kaḷaṅji. = ಕಲಂಜಿ, q. v. (Mr. 208).

ಕಳತನ kaḷatana. = ಕೆಳ್ತನ, ಕೆಳ್ತನ. (S. Mhr.).

ಕಳದಿಗೆ kaḷadigë. A kind of medicinal plant (ಕಟು, ಕಟುವ್ಯರ, ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ, ಕಟುರೋಹಿಣಿ, ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತೆ, ಕೃಷ್ಣಭೇದಿ, ಚಕ್ರಾಂಗಿ, ಶಕುಲಾದನಿ Nr.; *cf.* ಕಳವಿಗೆ).

ಕಳದು kaḷadu. P. p. of ಕಳೆ 1.

ಕಳಮ kaḷama. = ಕಲಮ, etc. — ಕಳಮಸ್ತ್ರೀ. A rice-crop regarded as a woman (J. 3, 6).

ಕಳಮೂಕ kaḷa2-mûka. (= ಕಲ್ಲಮೂಕ; *cf.* ಕಲ್ಮ No. 9). ಮೂಗ ಕೇಳದೆ ಇರಲ್ ಅನ್ದು ಅವಂ ಕಳಮೂಕನ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 388).

ಕಳಮ್ಬ kaḷamba. = ಕಲಮ್ಬ. An arrow (Nn. 17; Śśv. 4, 52).

ಕಳಱು kaḷaṙu. (Śmd 40). (T. ಕಱುಪು, to exhort; to speak; to plague, importune).

ಕಳವಂಜಳ kaḷa (*i. e.* kaḷĕ)-maṅjaḷa. A kind of superior turmeric (ತಿಗುರಿನ ಅರಿಸಿನ Cṙ. I, 63; o. r. ಕಳೆ-; T.).

ಕಳವಳ kaḷavaḷa. See s. ಕಳ 8.

ಕಳವಳಿಗ kaḷas-vaḷiga. A thief, a rogue (Râm. 3, 8, 12).

ಕಳವಿಗೆ kaḷavigë. A kind of fragrant plant (ಜನಸಿ Mr. 141; *cf.* ಕಳದಿಗೆ).

ಕಳವು kaḷavu. (Śmd. 247). = ಕಳ 8, ಕಳಪು 2. Theft (ಸ್ತೇಯ, ಚೌರ್ಯ Hlâ., Nr.; Si. 449; ಚೌರ್ಯ, ಸ್ತೇಯ, ಪಟ್ಟಿತ್ತಿ Mr. 226; ಹಿಂಸೆ Hlâ.; ಹಿಂಸೆ, ತಸ್ಕರ Nn. 118; C.; T.; J. 2,

5; 4, 22; 6, 34). ಕಳವಿನ್ದಾದ ಒಡವೆ (ಲೋಪ್ರ Nr.). ಕಳವಿನೊಡವೆ (ಅಪಹೃತಿ, ಲುಪ್ತ Mr. 226). ಚುದ್ರತನ ಕಳವು ಪರತಾಪದಿನ್ದ ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದಲಿ ಗಬ್ಬಿಸಿ ಸಿಕ್ಕುರ್ದ ಅರ್ಥ ಸದ್ಯದಲಿ ಆರ್ ಉಮ್ಬುವರು? (Dp. 1). ಕಳವು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 3, 38). ಕಳವಲಿ (= ಕಳವಿನಲ್ಲಿ) ಜೋದ ಮಾಂಸವು (3, 44).

ಕಳವೆ kaḷavĕ. 1. = (ಕವೆಳೆ), ಕಳಿವಿ. A spinous shrub, bearing eatable black berries, Carissa carandas L. (St. & Pl. ad ಕಳಿವಿ; M. ಕಳಾವು; Tĕ. ಕಲಿವೆ, ಕಳಿವಿ; *cf.* ಕಣಬೆ?). — ಕಳವೆಯ ಹಣ್. (Bp. 18, 16).

ಕಳವೆ kaḷavĕ. 2. = ಕೆಳ 10. — ಕಳವೆಗೂಯ್. -ಕೂಯ್. = ಕಳಗೂಯ್. (Râm. 6, 55, 15).

ಕಳವೆ kaḷavĕ. ಕಳವಿ. Rejected, base, adulterated, bad (as coin, fruits, etc., My.; Br. ಕಲಬ್, ಕಲಬು, ಕಲ್ಬಿ, ಕಳವಿ as H.).

ಕಳಶ kaḷaśa. = ಕಲಶ, etc. (Bp. 36, 48; 39, 25).

ಕಳಸ kaḷasa. Tbh. of ಕಲಶ (Śmd. 335; Bp. 46, 53).

ಕಳಸಿಗೆ kaḷasigĕ. A water-pot (ಕಲಶ Nr.; ಕೌತಿಕೆ, ಮಲ್ಲಿಕೆ Mr. 210; My.). See G. s. ಕಡಾಂಬಿ. 2, a certain corn-measure, $\frac{1}{3}$ of a muḍi (Tu. ಕಳಸೆ, ಕಳಸಿಗೆ).

ಕಳಸು kaḷasu. 1. = ಕೆಳಸು 1. To send (C.; B. 5, 126).

ಕಳಸು kaḷasu. 2. = ಕೆಳಸು 2. To make subtract, to cause to get rid of, etc. (My.).

ಕಳಹ kaḷaha. Putting off; taking away; lessening. ಕಳಹಂ (ಗತ, ಶೋಧನ, ಊನ Mr. 440).

ಕಳಹೀನ kaḷa-hīna. (Mr. 281, of the horse).

ಕಳಹು kaḷahu. 1. = ಕೆಳುಪು, etc. To send (C.).

ಕಳಹು kaḷahu. 2. = ಕೆಳವು. (My.).

ಕಳಾಗಮ kaḷ-âgama. The augment of ಕಳ್ (Śmd. 123).

ಕಳಾಭಾವ kaḷâ-bhâva. The mode of the art of love (Bp. 42, 23).

ಕಳಾವಿದ kaḷâ-vida. = ಕಲಾವಿದ. (Bp. 46, 1).

ಕೆಳಾಸ kaḷâ-âsa. Seat of all the parts: the aggregate, the whole (Grj. 7, after 11; Bh. 8, 26, 29; Râv. 5, after 19). 2, = ಕಡಾಸ, a bag (My.).

ಕಳಿ kaḷi. 1. = ಕೆಳೆ 1. (S. Mhr.; My. occasionally; frequently in MSS. and books).—Remark: It is impossible to distinguish with certainty between ಕಳಿ 1, ಕಳೆ 1, and ಕಯಿ 1 in MSS. and books.

ಕಳಿ kaḷi. 2. To ripen well. (T. ಕನಿ, to be ripe; *cf.* ಕನ್ದು 3?). P. p. ಕಳಿತು (My.; Śśv. 1, 55).

ಕಳಿ kaḷi. 3. The state of being quite ripe. — ಕಳಿಯಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A superior kind of betel-nut (My.). — ಕಳಿವಣ್. -ಪಣ್. = ಕಳಿಹಣ್ಣು. (Śśv. 2, after 42). — ಕಳಿಹಣ್ಣು. A perfectly ripe fruit (My.).

ಕಳಿಕ kaḷika. ಕಲಿಕ. A kind of millet (ಯವನಾಲ, ಜೋಳ Mr. 374).

ಕಳಿಕೆ kaḷikĕ. Appearing. See ಮುಯಿಕಳಿಕೆ, and *cf.* ಕಳಿಸು 3.

ಕಳಿಕೆ kaḷikĕ. A flame (Abh. P. 4, after 29; 5, 46; Tĕ.; *cf.* ಕಯಿ 2).

ಕಳಿಂಗ kaḷiṅga. = ಕಲಿಂಗ. A cunning, bad man; etc. (Bh. 1, 8, 32. 54. 56).

ಕಳೀಜ kaḷīja. = ಕಾಳಜ, etc. (My.).

ಕಳಿಪು kaḷipu. = ಕೆಳುಪು, etc. To send (Abh. P. 7, after 7 and 14).

ಕಳಿವಿ kaḷivi. = ಕೆಳವೆ 1, q. v. See ಎಂರಿಯಂ. (Tĕ. ಚಿಕ್ಕ ಕಳಿವಿ, Carissa spinarum).

ಕಳಿವು kaḷivu. = ಕೆಳೆವು. Removal, etc., shaking off, warding off (Bh. 2, 2, 103).

ಕಳಿಸು kaḷisu. 1. = ಕೆಳಸು 1. (C.). See B. 1, 8; 2, 7; 3, 34; Prv. s. ತಾನು.

ಕಳಿಸು kaḷisu. 2. = ಕೆಳಸು 2. To cause to subtract (My.; S. Mhr. rare).

ಕಳಿಸು kaḷisu. 3. = ಕನಿಸು, ಕಣ್ಣುಂ. To appear. See ಮುಜುಕಳಿಸು.

ಕಳಿಹಿಸು kaḷihisu. = ಕೆಳುಹಿಸು. (My.).

ಕಳು kaḷu. 1. = ಕಳ್ 2. To steal (*cf.* ಕದಿ). ಕಳುವವನೊ? (Bp. 47, 36). ಗೊಲ್ಲಗೇರಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆಯಂ ಕಳುವಲ್ಲಿಗೆ ಅಯ್ದಿ ದ್ದ (54, 40). ನೋಡೆ ನೋಡೆ ಕಳುವವಂ (ಸತ್ಯತೋಪರ Hlâ.). ಎಲ್ಲರೊತ್ತಿನಲಿ ಕಳುವವಂ (ಪತ್ಯತೋಹರ Mr. 226).

ಕಳು kaḷu. 2. (Śmd. 59; not in Mdb. MS.). = ಕೆಳವು? (Tu. ಕಳು, fraud; trick; a lie; *cf.* ಕಳ್ 3).

ಕಳು kaḷu. 3. = ಕಳ್ 1.

ಕಳುಕ್ kaḷuk. An imitative sound. (M. ಕಳುಕ್ಯನೇ, an imitative sound descriptive of bursting; Tĕ. ಗಳು ಕ್ಕುಮ್ ಅನು, to be startled, shocked or struck). — ಕಳು ಕ್ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To snap or knack in being stretched or strained (My.); to be shocked or struck with surprise or horror, as the mind (My.).

ಕಳುಪು kaḷupu. = ಕೆಳಪು 1, ಕಳಪು, ಕಳುಹು. To send. See Bp. 1, 51. 61; 4, 5; 34, 31; Râv. 5, 22; 5, after 22; 5, 125; J. 2, 43.

ಕಳುಹಿಸು kaḷuhisu. = ಕಳಹಿಸು. To have (one's self) sent (in ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, J. 29, 40; C.). 2, to send (C.; Si. 58; B. 5, 182).

ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ kaḷuhisuvikĕ. Sending (ಪೈಶ Si. 461). ಕರೇ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ (ಹವ, ಹೂತಿ 388).

ಕಳುಹು kaḷuhu. = ಕೆಳುಪು, etc. To send; to send away, to dismiss (Bp. 11, 16; 12, 7; 25, 19; 27, 36; Bh. 1, 10, 23; J. 28, 28. 58; 29, 17. 24. 27. 32; 30, 25. 27. 49; C.; B. 5, 182). — ಕಳುಹು ಕಳುಹು. rep. (Bp. 37, 47).

ಕಳೆ kaḷĕ. 1. = ಕಳ್ 1. To send forth; to throw away; to let go, to abandon, to leave; to reject; to remove; to pull off; to leave out, to let alone; to get rid of; to subtract or deduct; to spend, as time and money; to leave behind, to go beyond, to cross; to draw out, as a sword from out of a sheath; to remove, to do away with, to destroy; to extinguish, as a lamp; to let drop unintentionally; to lose; to slight (ವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.; ಬಿಡು Śmd. 45 Cm.; ವಿಡಮ್ಬನ Śm. 112; C.; Tu., M.; T. ಕಳ್ಚಿ; *cf.* Tĕ. ಗಡಚು, ಗಡುಚು; see ಕಡೆ 5). ಮಮಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಂ ಕೆಯ ಕಳೆದಿಟ್ಟು (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 319). 2, to

become loose (ಕಬಿಲ್ Ct. II, 57); to go, to pass, to be spent (ಪೋಗು Śm. 82; C.; Tu.). P. ps. ಕಳ, ಕಳದು *(e. g.* Bp. 18, 47; 24, 79; 27, 20; 41, 10; 43, 37. 38; 50, 71), ಕಳೆದು. See Śmd. 45. 82. 91. 107. 200. 224. 254. 262. 337. 354; Bp. 1, 18; 11, 15; 12, 37; 14, 20; 16, 19; 18, 47; 27, 24. 30; 37, 20; 44, 10; 45 sum.; 45, 29; 49, 9; 50, 50; 51, 7. 9. 36; 54, 71; 55, 24. 34. 44; 56, 20. 29. 39; 57, 33. 63; 59, 54; 60, 17; 61, 27; Bh. 1, 8, 21. 30; Rśv. 5, 42; 6, 2. 133; 9, 12; 10, after 31; 13, 11; J. 3, 4; 8, 5; 17, 1; 19, 7; 28, 2; Anubhavâmṛita 1, 5; Dp. 172, 1; Si. 244. 427. 475. 476. 477; B. 3, 32; 4, 60. 155. 178. 201; 5, 205; ಅತಿಗಳೆ, ಅಲ್ಲಗಳೆ, ಎಣಿಗಳೆ, ಒಜ್ಜಿಗಳೆ, ಕಳೆಗಳೆ, ಹೊತ್ತುಗಳೆ, etc. — ಕಳ ಕಳೆ. rep. See s. ಕಳ 9. — ಕಳ ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು.= ಕಳದು ಕೊಳು. See s. ಕಳ 9. — ಕಳದು ಕೊಳ್. -ಕೊಳು. or ಕಳೆದು.= ಕಳ ಕೊಳ್. Also: to snatch or take away; to take. ಕಳದು ಕೊಮ್ಮಾತನು (ಗೃಹಯಾಲು, ಗೃಹೀತೃ Nr.). ಕಳದು ಕೊಳುಹ (ಆದಾನ, ಪರಿಗ್ರಹ Nr.). ಕಳೆದು ಕೊಳುಹ (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ Nr.).— *Observe the note to* ಕಳೆ 1.

ಕಳೆ kaḷĕ. 2. ಕಳೆಯ. = ಕಳ 10, etc. Removal. — ಕಳೆನಗ. The yoke that is fastened round the neck of the bullocks which precede the chief pair in a team (S. Mhr.). — ಕಳೆದ ಕೀಲು. The pegs used to fasten the ಕಳೆನಗ (S. Mhr.). — ಕಳೆದ ಬಾರು. The leather-strap used to secure the ಕಳೆನಗ (S. Mhr.).

ಕಳೆ kaḷĕ. 3. Weed (ಕಸ Śm. 112; C.; M.; T. ಕಳ್ಳೆ). ಕಳೆ ತೆಗಿಸು (B. 5, 115). ದುರಿತದುರ್ಗುಣವೆಮ್ಬ ಕಳೆಯ ಕಿತ್ತು (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 319).

ಕಳೆ kaḷĕ. (Śmd. Dh.). ಕಳಾ. = ಕಲೆ. Shine, lustre; a ray; beauty; a mark or sign (ಕಾಸ್ತಿ, etc. Kk. 25; ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, etc., ಕಾಸ್ತಿ Śm. 15; ಪ್ರಕಾಶ 112; ಪಳಿ? Ct. I, 60; Tĕ.; T. ಕಳ್ಳೆ). 2, the fine arts. 3, a part; a digit; etc. See Bp. 3, 42. 43; 5, 20; 40, 80; 42, 15; 46, 58; 51, 21; 53, 8; 54, 13; 60, 38; B. 3, 74. 99; 5, 255; Prll. 3, 31; Rśv. 9, 9; Ch. 4, the number sixteen (ಹದಿನಾಱು Mr. 348). —ಕಳೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To lose one's lustre (Rśv. 13, 45). — ಕಳೆಗುಸ್ದಿಸು. -ಕುಸ್ದಿಸು To make lustre to fade (My.; ಮನುಳಿಸು G.). — ಕಳೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Lustre to fade; to wane, as the moon. ಉಡುರಾಜಂ ಕಳೆಗುನ್ದಿ, ಪೆರ್ಚದೆ ಇಹನೇ? (Śś. 44). See Bp. 4, 28; 28, 12; J. 18, 47; 26, 4; B. 2, 17; 4, 41. — ಕಳೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Lustre to be destroyed, etc. (Rśv. 12, 13). — ಕಳೆ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್.= ಕಳೆವೆಱು. (J. 12, 8). — ಕಳೆವೇಱು. -ವೆಱು. Lustre etc. to increase; to increase in lustre, etc. (J. 11, 41; Śśv. 4, 57). — ಕಳೆವೆಱು. -ಪೆಱು. To attain lustre, etc. (J. 30, 3; 33, 21).

ಕಳೆಯ kaḷĕya. = ಕಣಪ, etc. (Râm. 6, 40, 4).

ಕಳೆಯುವಿಕೆ kaḷĕyuvikĕ. Letting go, etc. See ಹೀಗಳೆಯುವಿಕೆ.

ಕಳೆವಂಜಳ kaḷĕ-mañjaḷa. = ಕಳವಂಜಳ, q. v.

ಕಳೆವು kaḷĕvu. (Śmd. 247). = ಕಳವು.

ಕಳ್ಳ kaḷga. = ಖಡ್ಗ. Tbh. of ಖಡ್ಗ. (ಕಡುಗ, ಬಾಳ್ Ct. I, 11; M. ಖಡ್ಗ).

ಕಳ್ಳನ kaḷtana. = ಕಳಹನ, etc. (Bp. 31, 15).

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 1. = ಕಳ 7. A thief; a rogue, a bad fellow (ಐಕಾಗಾರಿಕ, ತಸ್ಕರ, ದಸ್ಯು, ಚೋರ, ಸೇನ, etc. Hlâ., Nr., Si. 342; ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕ, ಚೋರ, etc. Mr. 225; ನಿಶಾಚರ, ತಸ್ಕರ Nn. 23; ಕ್ರೂರ, ತಸ್ಕರ 107; C.; T., M.; Tu. ಕಳ್ಳೆ; ಕಳ್ಳೆ; Tĕ. ಕಲ್ಲರಿ). ಕದ್ದ ಕಳ್ಳನ ಮಾತು ಬನ್ದಮ್ ಆದರೆ ಏನು? (Dp. 148). ಒಳ್ಳೆದರೊಡನಿರ್ದ ಕಳ್ಳನೊಳ್ಳಿದನ್ ಅಕ್ಕು; ಒಳ್ಳಿದ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡೆ ಆವ ತುನ್ದ ಕಳ್ಳನೇ ಆಕ್ಕು (Sp.). ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವು... ಕೆಸಱಿಗಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಬಿದನ್ತೆ (Sp.). ಮನೆಯ ದೇವರನ್ ಒಯ್ಕೆ ಕಳ್ಳನು, ತುನ ಕನ್ ಒಬ್ಬಿಸುದು (Jñs. 42, 12). ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ನಣ್ಬು, ಹುಳಿ ಮಿಣಸಿಗೆ ನಣ್ಬು.—ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ಬಲ್ಲ.—ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳರು ಕೂಡಿ ಸನ್ದೇ ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಗೆ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಕಪುನಾಲಿಗೆ, ಪಾದರಾಕ್ಷಿಗೆ ಹಲವು ನಾಲಿಗೆ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಜೇಬು ಒಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಸನ್ದು ಕೊಟ್ಟು, ಒಡಪಿಗೆ ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕೆ ದ.—ಕಳ್ಳನ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಕಣೀ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಎನ್ದಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ.—ಕಳ್ಳನ ಹೆಜ್ಜೇ ಕಳ್ಳನೇ ಬಲ್ಲ.—ಕಳ್ಳರಲ್ಲಿ ಕಡು ಕಳ್ಳರು ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ದಣ್ಣ.—ತಾ ಕಳ್ಳ ನಾದರೆ ಪರರಿಗೆ ನವ್ಪ (Prvs.). See Bp. 31, 16; 40, 58; 60, 22; Abhâ. 2, 11; ಅಜ್ಜ ಗಳ್ಳ, ಕೆಲಸಗಳ್ಳ, ಚಾಸೆಗಳ್ಳ, ಮೆಯ್ಗಳ್ಳ, ಸೀರೆಗಳ್ಳ; Prv. s. ಬೆಳ್ಳೆ.— ಕಳ್ಳಕಾಗದ. A forged or false document (C.).— ಕಳ್ಳಕಣ್ಡಿ. A hole made by burglars (C.).— ಕಳ್ಳಕುಳ್ಳನ ಬಳ್ಳಿ. An erect, often climbing shrub with purple flowers, Argyrea cuneata Ker. (Z.).— ಕಳ್ಳಕುಣಿಕೆ. The hollow above the chest between the larynx and trachea (S. Mhr.).— ಕಳ್ಳಕೊಂಬಿವ. A thief of the Kŏṟavas, a noted thief (C.) — ಕಳ್ಳಗಣ್ಣ. A sham-bundle, appearing as if it contained valuables, but in reality being full of trash (My.). 2, a puzzle-knot (My.).— ಕಳ್ಳಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ.= ಕಳ್ಳಕಣ್ಣಿ. (My.).— ಕಳ್ಳಚೀಟು. A forged bill or document (My.) — ಕಳ್ಳಜನ. Thieves (C.).— ಕಳ್ಳಟ್ಟಪ್ಪಣ. (Śmd. 78). A deceitful, false, forged explanation. — ಕಳ್ಳದನ. Thievish, straying cattle (My.).— ಕಳ್ಳದಾರಿ. A path only known to and fit for thieves (ಆಪಥ Si. 105; C.).— ಕಳ್ಳದಾಳಿ. An inroad of robbers (ದಯಿದುಟಿ Ct. I, 3).— ಕಳ್ಳಪತ್ರ.= ಕಳ್ಳಕಾಗದ. (C.).— ಕಳ್ಳಬಣ್ಣ. A great or noted thief (ನಿಶಾಚರ Nn. 23, o. r. ಕಳ್ಳ; C.); a roguish, deceitful servant (My.). ಕಳ್ಳಬಣ್ಣ ಒಡೆಯಗೆ ಹಿತ (Prv.).— ಕಳ್ಳಮಾತು. A lie, a falsehood (C.).— ಕಳ್ಳರುಜು. A false, forged signature (C.). — ಕಳ್ಳವೆಳ್ಳಿ. -ವೆಳ್ಳಿ. Base silver. ಕಳ್ಳವೆಳ್ಳಿವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. (Śmd. 284).— ಕಳ್ಳವೇಷ. A disguise put on to conceal one's real circumstances (C.).— ಕಳ್ಳಸಾಕ್ಷಿ. False witness (C.); a witness who utters falsehood (My.).— ಕಳ್ಳಹಾದರ. Felonious adultery (My.).— ಕಳ್ಳಹಾಲಿ.= ಕಳ್ಳದಾರಿ. (C.; ತುವರ, ಕಹಾಯ Mr. 226).— ಕಳ್ಳಹುಣ್ಡಿ. A forged draft or cheque (My.).— ಕಳ್ಳಹುಳು. An insect or worm inclosed in a case formed of small bits of sticks and straw, out of which (like a tortoise) it can put forth its head (C.).— ಕಳ್ಳಹೊನ್ನು. A counterfeit, base gold coin. ಕಳ್ಳಹೊನ್ನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮುದ್ರೆ (Prv.).— ಕಳ್ಳುಸುಬು. -ಉಸುಬು. A quicksand (My.).

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 2. N. of a plant (ಕಾಪಳ Mr. 134; Tu. ಕಳ್ಳೆ, a kind of grass).— ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ. -ಪಾಸಗೆ. A bed made from this plant (? ನಾಬಿವಾಸಗೆ, etc., see Śmd. s. ನಾಬಿ).

ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ kaḷḷaṅgaḍalĕ. See s. ಕಳ್ಳೆ 3.

ಕಳ್ಳತನ kaḷḷatana. = ಕಳಹನ, etc. (C.; ಜೌರಿಕೆ, ಸ್ತೈನ್ಯ, etc. Si. 343).

ಕಳ್ಳತಿ kaḷḷati. The wife of a thief (My.); a female thief. See ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿ.

ಕಳ್ಳವಾಳ kaḷḷavâḷa. Tbh. of ಕಲ್ಪಪಾಲ (ಕಲ್ಯಪಾಲ). (ಕಲ್ಪಪಾಲ, ಶೌಣ್ಡಿಕ Hlâ.).

ಕಳ್ಳಿ kaḷḷi. 1. The milk-hedge, Euphorbia tirukalli L., and other kinds (ಸೀಹುಣ್ಣ, ವಜ್ರದು, ನಮನ್ತದುಗ್ಧೆ, etc. Nr.; Si. 147; C.; Tē., Tu., T., M.). See ಎಲೆ ಗಳ್ಳಿ, ಕೋಲು-, ಗೂಟಿ-, ಜಿಡಿಕಳ್ಳಿ, ಡಬ್ಬಳ್ಳಿ, ದುಂಡ್ಡಿಗಳ್ಳಿ, ಬಸ್ರಿಗಳ್ಳಿ, ಬೊನ್ತೇ ಕಳ್ಳಿ, ಮುಣ್ಣುಗಳ್ಳಿ, ಮುಳ್ಳು-, ಮೂಲು ಏಣಿನ-, ವಲಾಯತಿ-. **2,** a wicked person, one like the caustic juice of the ಕಳ್ಳಿ (C.). — ಕಳ್ಳಿಯ ಗಿಡು. (Bp. 60, 50). — ಕಳ್ಳಿಯ ಮರ. (ತಕ್ಕ, ವಜ್ರ Nn. 80, o. r. ವಜ್ರ). — ಕಳ್ಳಿಯ ಹಾಲು. The juice of the kaḷḷi (C.; see s. ಬೆಳ್ಳಿ).

ಕಳ್ಳಿ kaḷḷi. 2. = ಕೆಳ್ಳೆ 1. (C.). See ಮೆಯ್ಗಳ್ಳಿ.

ಕಳ್ಳು kaḷḷu. 1. = ಕೆಳ್ಳೆ 4, etc. Toddy (ಕಲ್ಯ, ಮಧು, ಆಸವ, ಶೀಧು, ಸುರೆ, ತುಣ್ಡಿ, ಹಾಲೆ, ಮೈರೇಯ, etc. Hlā.; ಮಧು Mr. 509; C.).

ಕಳ್ಳು kaḷḷu. 2. = ಕರುಳ್ಳೆ, etc. (C.). S. Mhr. also: love, *e. g.* ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಳ್ಳು ಅಜೆ.

ಕಳ್ಳಿ kaḷḷē. 1. = ಕೆಳ್ಳೆ 2. A female thief (Bp. 40, 54; My.). ತಾ ಕಳ್ಳಿ ಪರರ ನಮ್ಬುಳು, ಹಾದರಗಿತ್ತಿ ಗಣ್ಡನ ನಮ್ಬುಳು (Prv.).

ಕಳ್ಳಿ kaḷḷē. 2. = ಕೆವಳಿ, etc. — ಕಳ್ಳಿಮಳ್ಳಿ. dupl. A play at which children turn about till they become giddy (S. Mhr.).

ಕಳ್ತಿ kaḷ. = ಕಟು 1, q. v.

ಕಳಿ kaḷa. 1. = ಕಟು 2. — ಕಟುಕು. dupl. Perplexity with regard to place or position (ಸ್ಥಾನವ್ಯಾಕುಲತೆ Śmd. I); the loss of the original form or state (ಮೊದಲ ರೂಪಗೆಟ್ಟುದು Čt. I, 3, o. r. ಕಟು-).

ಕಳಿ kaḷa. 2. = ಕೆಳ 4. — ಕಟಿಕಟಿಸು. = ಕಳಕಳಿಸು (Śmd. I). To glitter. ಕಟಿಕಟಿಸಿದನ್ ಅರ್ಕಂ (Śmd. I).

ಕಳಿತ kaḷata. (fr. ಕಟಿ 1). Purging (My.).

ಕಟುಮೆ kaḷamĕ. ಕಟುಮಾ. = ಕಟುವೆ, etc. (Grj. 2, 14; M.). ಕಟುಮೆಯಂ ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ಶಾಲೇಯ Mr. 94). ಕಟುಮೆಯ ಭೇದಂ (ಮಹಾಶಾಲಿ Hlā.). — ಕಟುಮಾವನ. A kaḷamĕ-field (Grj. 2, 12).

ಕಲಿಲ್ kaḷal. 1. To become thin, small, delicate, emaciate, or poor (ಬಡವಾಗು Śmd. I; ತನುತ್ವ Śmd. Dh.; Śm. 107; T. ಕಯು, ಕಜ, ಕಜ್ಜೆ, waste; consumption; see ಕಡಮೆ). ಕಟುಲ್ವಪಂ (Śmd. 260). ಕಟುಲ್ದಂ (49. 260). **2,** to be disappointed or baffled (? ಮನ ಎಗು Śmd. I, o. r. ಮನವಿಗು).

ಕಲಿಲ್ kaḷal. 2. The state of being thin, etc. (ತನುತ್ವ Śmd. I).

ಕಲಿಲ್ kaḷal. 3. = ಕಟುಲು 2. To slip off; to drop down; to get loose (Abh. P. 7, 86; T., M.). ಕಟುಲು ಪೆಣೆ ಕಳದುದು (Čt. II, 57). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡಮ್ ಎಲೆ ಕಟುಲ್ವುವು (Śmd. 297). ನಿಗಟಿಲ್ ಫನಧ್ವನಿ ಕಟುಲ್ದು ಉದಿರ್ದತ್ತು ಫನೀಶ ಲಾಜ್ಯದನ್ತಂ (Rśv. 8, 116). **2,** to throw away, etc. (J. 31, 55).

ಕಲಿಲ್ kaḷal. 4. (Śmd. 27). (fr. ಕಡೆ 3). Butter-milk; curds (ತಕ್ರ Śmd. Dh.; ಮಜ್ಜಗೆ Śmd. I; ಮೊಸರ್ Kk. 62, Śs.; ಆಳೆಸಿ. 107).

ಕಲಿಲ್ kaḷal. 5. A foot-ring; an anklet (ಮಂಜೀರ Śmd. Dh.; ಅನ್ದುಗೆ Śmd. I; ನೇವುರ, ನೂಪುರ Śs.; T.).

ಕಲಿಲಿಸು kaḷalisu. = ಕೆದುಲ್ಚು. (Rām. 3, 4, 17; 5, 3, 61).

ಕಲಿಲು kaḷalu. 1. Two or three of the upper joints of a sugarcane that are insipid (S. Mhr.; M. ಕಡಲ್, a piece of sugarcane).

ಕಲಿಲು kaḷalu. 2. = ಕೆಬಲ್ 3. P. p. ಕಡಲಿ. To get loose (Rām. 5, 9, 24). **2,** to remove (Rām. 6, 40, 2); to pull out, as a sword (3, 6, 41).

ಕಲಿಲೆ kaḷalĕ. 1. A small thorny branch or twig (ಮುಳ್ಳೆರಸಿದ ಗುಜುಡುಗೊಮ್ಬು Śmd. I, o. r. ಗುಜ್ಜುಗೊಮ್ಬು). ಕಡಲೆಗಳೇ ನಿಮ್ಮುಡಿಯೊಳಗೆ! (125, o. r. ಕಡಲೆ-).

ಕಲಿಲೆ kaḷalĕ. 2. = ಕೆಬಲೆ. (My.).

ಕಲಿಲ್ದು kaḷalĕu. = ಕೆಬಲಿಸು. To make separate, to separate; to pull out; to remove, to put aside; to lose, to possess no longer (ಪೃಥಕ್ಕರಣ Śmd. Dh.; M. ಕಡಲೆ, selection). See Abh. P. 5, 5; Grj. 6, 18; 7, after 11; 10, after 61.

ಕಡವೆ kaḷavĕ. = ಕಡಮೆ. Tbh. of ಕಲಮು (Śmd. 30. 364; ರಾಜನ್ನ Nr.). ನೆಲ್ಲು ಕಡವೆಯೂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ವೈಜ್ಞೇಯಶಾಲೇಯ Nr.). ಅಬುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ ಕಡವೆ (ಷಾಷ್ಟಿಕ Nr.). See Bp. 14, 15; Bh. 1, 10, 25; ಕೆಂಗಡವೆ, ಮದ್ದುಗಡವೆ, (ಮದ್ದು-).

ಕಲಿ kaḷi. 1. = ಕರಿ 4, etc. To go or be removed very far; to pass away (ಅತಿದೂರ Śmd. Dh.; Śm. 115; ದೂರಮ್ಪೋಗು Śmd. I; T., M.; Tu. ಕರಿ). **2,** to end; to die (ನಿಧನ Śmd. Dh.; Śm. 115; ಸಾಯ್ Śmd. I; T., M.). **3,** to go beyond the hand, to be excessive (ಕೆಯಿಮ್ಪಾದು Śmd. I; see ಕಡೆ). **4,** to unloose; to remove; to make to pass (T., M.); to purge (My.; T.). — *See the note ad* ಕಳೆ 1.

ಕಲಿ kaḷi. 2. Going far; a great distance. — ಕಲಿವರಿ. -ಪರಿ. To run to a great distance; to become excessive (J. 27, 7). ಕಲಿವರಿವ ಕೋಪದಿಂ ಮನ್ತ್ರಿವಂಶಾಚಾರಮ್ ಉಬಯಾಲ್ ಆಗದು (31, 52).

ಕಲಿ kaḷi. 3. (= ಕರಿ 8). Sour gruel (ಸೌವೀರ Śmd. Dh.; ಅಮ್ಲಕಳ Śm. 115; ಅಮ್ಬಿಲ Śs.; *cf.* ಕಾಟಿ; T. ಕಡಿ, sharpness; acritude).

ಕಲಿಲೆ kaḷilĕ. = ಕಬಲೆ 2. A tender shoot that grows from the root of a bamboo bush and is used for pickles, etc. (ಬಿದಿರ ಕುಡಿ Śmd. I; ಕರೀರ, ವಂಶಾಂಕುರ Nn. 136; ಕರೀರ Mr. 485; C.; M. ಕಯಲ್; Tu. ಕಣಿಲೆ).

ಕಲಿವು kaḷivu. Ending, etc. (Śmd. I).

ಕಲಿಹ kaḷiha. Exceeding, etc. See ಅಸ ಕಲಿಹ.

ಕಲಿು kaḷu. 1. = ಕಟು. An instrument for perforating an elephant's ear (? ನಾಲಿ Śmd. I, o. r. ನಾಲಿ q. v.; T. ಕಯು, a trident; a stake for empaling malefactors = ಶೂಲ; *cf.* ಕಡು 1).

ಕಲಿು kaḷu. 2. = ಕೆದು 1. — ಕಲುಕುಯಿ. = ಕದುಕುಯಿ, q. v.

ಕಲ್ಮಿನೆ kaḷkanĕ. = ಗಕ್ಕನೆ. Suddenly (ಅಕಸ್ಮಿಕ Śmd. I; Kk. 50; Rśv. 5, after 55; V. 40, 56; Śśv. 4, after 5; 4, 71; *cf.* ಕಡು 1).

ಕಲ್ಮಿು kaḷku. = ಕಕ್ಕು 4. (Śāstrasāra in W. v. 1270).

ಕಲ್ಗು kaḷgu. = ಕರ್ಗು 2. To turn black (ಕಾಷ್ಣ್ಯ Śmd. Dh.; see ಕನ್ದು 5, & *cf.* ಕಾಗು, ಕಾಯ್ 3).

ಕಟ್ಟಿಲಿಸು kaṭṭalisu. = ಕತ್ತಲಿಸು. (Abh. P. 7, 114).

ಕಟ್ಟಿಲೆ kaṭṭalĕ. (Šmd. 49). = ಕತ್ತಲೆ, etc. Darkness (ಮರ್ವು Šmd. I; ಮರ್ವು, ತಿಮಿರ Šm. 16). ಅರ್ಕೇಂದ್ವಗಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿ ಇರ್ಳುಂ ಕಟ್ಟುಲೆ (Šmd. 167). See ಎರೆಗಟ್ಟುಲೆ, ಬನಗಟ್ಟುಲೆ; Grj. 4, after 70; 4, 73. 80. 82. — ಕಟ್ಟುಲೆವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of darkness: the moon (ಚಸ್ಪಿರ, etc., ಶತ Kk. 44). — ಕಟ್ಟುಲೆವಣಿ. -ಮಣಿ. The gem in darkness: the moon (ಚಸ್ಪ Ks.).

ಕಟ್ಟಿ kaṭṭĕ. (Šmd. 49). = ಕತ್ತೆ. An ass, a donkey (ಗರ್ದಭ Šmd. I; M. ಕಡುದೆ, T. ಕಡುವೈ, Tě. ಗಾಡಿದ). ಕಟ್ಟಿಯನ್ದುಟ್ಟಿಂ (Šmd. 282 Mḍb.). — ಕಟ್ಟಿಕುಟಿಗ. (Šmd. 237). A donkey-driver.

ಕಾ kâ. 1. = ಕಾಯ್ 1, etc. To guard, to protect; to keep; to save; to take care of; to tend; to watch; to keep in check; (to bear with, to be indulgent with regard to). (ರಕ್ಷಣ Šmd. Dh.; T., M.). P. p. ಕಾದು (Šmd. Cm. 265. 279; Bp. 55, 45). ಕಾಯಲುಂ ಬಲಗವರ್ದಿಂ ನೆಲನ್ ಎಲ್ಲಮಂ (Šmd. 64). ನುಡಿದನೆ ಕಾವುದನೇ? (68). ಕಾನೆಂ (Abh. P. 13, 91). ಕಾವಂ (ರಕ್ಷಿಪನು Bhn. 8). ಕಾವುದು (Bp. 1, 60). ಕಾವಡೆ (13, 6). ಕಾವರ್ (22, 36). See ಕಾವ.

ಕಾ kâ. 2. = ಕಕ್, ಕಾದು 2, etc. A forest, a wild. (T.). — ಕಾಕಬ್ಬು. (=ಕಾಗಬ್ಬು). A sort of reed or grass, Saccharum sara (ಗುನ್ದ, ತೇಜನಕ, ಶರ Nr.). — ಕಾಕುರುಳು. Dry cowdung of wilds and forests (S. Mhr.). — ಕಾಕುಳ್ಳು. = ಕಾಕುರುಳು. (S. Mhr.). — ಕಾಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. A species of reed or grass, used for mats, roofs, etc., Saccharum spontaneum (ಇಷೀಕ, ಕಾಶ Hlâ.). — ಕಾಗೆಡ್ಡೆ. A kind of fish (Rśv. 5, 115). — ಕಾಬಾಯಿ. A garden flower of a scarlet colour, the Indian shot, Canna indica L. (Z.). — ಕಾಬುರುಲೆ. -ಪುರುಲೆ. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53).

ಕಾ kâ. 3. = ಕಾವ 3. An imitative sound. — ಕಾ ಕಾ. rep. The cawing of crows (C.).

ಕಾ kâ. Useless, bad. See ಕಾಪುರುಷ, etc.

ಕಾಂವು kâṁvu. = ಕಾವು 2, etc. (ಕಾಣ್ಡ G.; My. occasionally).

ಕಾಂಸುಳಿ kâṁsuḷi. = ಕಾಸುಳಿ, q. v.

ಕಾಂಸ್ಯ kâṁsya. = ಕಂಚು, q. v. *White copper or brass,* queen's metal, bell-metal, any amalgam of zinc and copper. 2, a drinking vessel of brass, a goblet.

ಕಾಂಸ್ಯತಾಲ kâṁsya-tâla. = ಕಂಸಾಳ. *A cymbal.*

ಕಾಂಸ್ಯಜೋರಣ kâṁsya-tôraṇa. (Šmd. 385; Kk. 99). A tôraṇa of bell-metal vessels.

ಕಾಕ kâka. (= ಕಾಕ, ಕಾಗೆ, etc., of which it may be a Tbh.). *A crow* (ಕಾಗೆ Čt. II, 109); an impudent, insolent, bad fellow (Bp. 21, 23; 51, 53); N. of a râkshasa (see ಕಾಕಾರಿ). 2, *a kind of tree.* — ಕಾಕಜ್ವರ. A quartan ague on account of which the whole body becomes black (My.). — ಕಾಕ ಪೋಕ. dupl. A lewd fellow (My.).

ಕಾಕಚಿಂಚೆ kâka-čiñči. *The shrub Abrus precatorius* (ಗುಲ ಗುಂಜೆ G.).

ಕಾಕತಾಳಿನ್ಯಾಯ kâka-tâḷi-nyâya. Unexpected, accidental (as in the fable of the ripe fruit of the palm falling unexpectedly just when a crow has alighted, and killing the traveller sitting under the tree, C.; T., Tě.).

ಕಾಕತಿನ್ದುಕ kâka-tinduka. *A sort of ebony, Diospyros tomentosa* Roxb.

ಕಾಕತುಣ್ಡ kâka-tuṇḍa. *A dark species of Agallochum.*

ಕಾಕತುಣ್ಡಿ kâka-tuṇḍi. = ಕಾಕದೊಣ್ಡೆ, ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ q. v. The shrub Leea hirta Banks.

ಕಾಕತುಣ್ಡಿಕೆ kâka-tuṇḍikĕ. *The plant Abrus precatorius.* 2, *the plant Xanthochymus pictorius* (ತಾಪಿಚ್ಛ, ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ Hlâ.).

ಕಾಕದೊಣ್ಡೆ kâka-tôṇḍĕ. = ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ No. 2. (ತಾಪಿಚ್ಛ Mr. 127).

ಕಾಕನಾಸಿಕೆ kâka-nâsikĕ. *The shrub Leea hirta* Banks.

ಕಾಕಪಕ್ಷ kâka-paksha. *Three or five locks of hair left on each side of the head at the time of tonsure;* a tuft or lock of hair left on the crown of the head at tonsure (ಜೆಡ್ಡಿಕೆ Hlâ.; ಶಿವೆ, ಶಿಖಣ್ಡಕ, ಜೆಣ್ಡಿಕೆ Mr. 320).

ಕಾಕಪರ್ಣಿ kâka-parṇi. The plant Phaseolus trilobus. (R.).

ಕಾಕಪೀಲುಕ kâka-pîluka. *A sort of ebony, Diospyros tomentosa* Roxb.

ಕಾಕಬಲಿ kâka-bali. Offering of food to crows (My.; S. Mhr. Brâhmaṇas).

ಕಾಕಬುದ್ಧಿ kâka-buddhi. Insolent, bad notions. ಯಾಕೆ ಮೂರ್ಖನಾದ್ಯೋ? ಕಾಕಬುದ್ಧಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಲೋಕನಾಥನ ನೆನೆ, ಮನುಜ! (Dp. 28).

ಕಾಕಭಾಜನ kâka-bhâjana. The crow's portion: waste, ruin (J. 24, 37).

ಕಾಕಮಾಚಿ kâka-mâči. *The plant Solanum indicum* L. (according to others: Solanum trilobatum). See ಕಬ್ಬಗುಳ್ಳ.

ಕಾಕಮಾರಿ kâka-mâri. A twining shrub, yielding the berries called Cocculi indici, Anamirta cocculus Wight. (St. & Pl.; M.).

ಕಾಕಮುಖ kâka-mukha. (=ಕಾಕತುಣ್ಡ). (ಆಗರು Mr. 335, o. r. ಕಾಲ-).

ಕಾಕಮುಂಜೆ kâka-muñči. A prickly scandent undershrub, the three-lobed nightshade, Solanum trilobatum L. (St. & Pl.). See ಕಾಕಮಾಚಿ.

ಕಾಕಮುದ್ದೆ kâka-mudgĕ. *A wild kind of bean, Phaseolus trilobus* Ait.

ಕಾಕಮ್ಬಿ kâkambi. = ಕಾಕವಿ q. v. Molasses (C.; ಫಾಣಿತ, ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ, ಕಾಕವಿ G.).

ಕಾಕಲಿ kâkali. *A soft, sweet, pleasing sound; a low and sweet tone.*

ಕಾಕವಿ kâkavi. = ಕಾಕಮ್ಬಿ. (Mhr. ಕಾಕವೀ, ಕಾಂಕವೀ; B. 3, 46).

ಕಾಕಾ kâkâ. = ಕಕ್ಕ. A paternal uncle (C.; Mhr., H.; M. ಕಾಕ್ಕೆ, mother's brother).

ಕಾಕಾಂಗಿ kâka-aṅgi. *The shrub Leea hirta* Banks.

ಕಾಕಾರಿ kâka-ari. An owl (ಗೂಗೆ Mr. 170). 2, Râma (My.).

ಕಾಕಿ kâki. = (ಕಾಕೆ), ಕಾಕೆ, ಕಾಗಿ, ಕಾಗೆ. A crow (Tě.; T. ಕಾಕ್ಕಾಯ್, ಕಾಕ್ಕೈ; M. ಕಾಕ್ಕೆ; Tu. ಕಕ್ಕೆ; *cf.* ಕಕ 3, ಕವು 1, ಕಾವು 3; see Tu. s. ಕರೆ 1). — ಕಾಕಗಿಡ. A common spinous shrub, Canthium parviflorum Lam. (or Webera tetandra Willd., St. & Pl.; *cf.* ಕಾರೆಮುಳ್ಳು). 2, a common herb or half shrub, with red, yellow or black berries, Solanum nigrum L. (Z.).

ಕಾಕಿ kâki. A female crow.

ಕಾಕಿಣಿ kâkiṇi. *A weight, the quarter of a paṇa;* or, according to others, the quarter of a mâsha. 2, a cowrie (see Nr. s. ಕವಡೆ).

ಕಾಕು kâku. 1. (=ಕಾಂಕೆ). The state of being overheated, excited, irritated, tired, or loathed, from the effects of the sun, trouble, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಕಾಕು, ಗಾಕು, confusion; being troubled; ಕಾಗು, to be heated; to boil; to be in trouble, grieve; *cf.* ಕಾಯ್ 5). — ಕಾಕಿಬೆ (Šmd. 81 Mḍb).

ಕಾಕು kâku. 2. The sharp, stifling smell of an onion (S. Mhr.; *cf.* ಕಾಟ 3).

ಕಾಕು kâku. *A significative change of the voice,* in fear, anger, grief, etc., sometimes speaking sorrowfully, sometimes angrily, etc., etc.; a very crooked way of speaking, prevarication, evasive speech or reply; sarcasm; perversity (ಅತಿಕೊಂಕುನುಡಿ Mr. 86). See Kâvy. III, 2, B, 88 seq.; Grj. 7, 41; Bp. 19, 14; Abhâ. 2, 13; Si. 57. ಏಕ ಮತ್ತ ಕಾಕ ಮಾಪದು (Prv.). ಕಾಕಂ ಚಿರಸಿ ನುಡಿವದು ಆಂಪಮ್ ಆಕ್ಷಂ (Mr. 88, originally ಆಳಪಮ್). 2, stress, emphasis (Šmd. 150; Kâvy. I, 2, 47-49). 3, a dialectical word, a provincial expression, patois (ದೇಸೀಯ Kk. 66; ದೇಶೀಯ Ks.). 4, muttering, murmuring. See Prv. s. ಪೋಕ. *Remark:* In its declension ಕಾಕ is occasionally treated as if it were K. — ಕಾಕುಮತಿ. A perverse mind; a person of a perverse mind (Bp. 40, 83). — ಕಾಕುಮನುಜ. A man of a perverse mind (Dp. 91, 5). — ಕಾಕುಮಾತು. A crooked, perverse word. ಕಾಕುಮಾತು ಆಡ ಬೇಡ, ಪೋಕವಮ್ಮೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (Prv.). — ಕಾಕುಸೇವೆ. A perverse service. ಕಾಕುಸೇವೆ ಯಿಲ್ಲದ ಮನುಜನೆ ಕಾಪಿ (Dp. 165).

ಕಾಕುದ kâkuda. *The palate.*

ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ kâkutstha. N. of Râma, Lakshmaṇa, etc. (J. 18, 3; 21, 34).

ಕಾಕೆ kâkĕ. = ಕಾಕೆ, etc. A crow. — ಕಾಕೆಮನ್ದಲಿ. A climbing herb, Trichosanthes palmata Roxb. (St. & Pl.).

ಕಾಕೇನ್ದು kâka-indu. *A kind of ebony, Diospyros melanoxylon* (=tomentosa).

ಕಾಕೋದುಮ್ಬರಿಕೆ kâka-uḍumbarikĕ. *The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia* Roxb.

ಕಾಕೋದರ kâka-udara. *A serpent.*

ಕಾಕೋದರಶಾಯಿ kâkôdara-śâyi. Vishṇu (My.).

ಕಾಕೋಲ kâkôla. *A raven.* 2, a crow (ಬಲಿಭುಕ್, ಕಾಗೆ Nn. 97). 3, enmity (ವಿರೋಧ, ಹಗೆ 97). 4, *a sort of poison* (ವಿಷ, ಗರಳ 97). 5, a forest conflagration (ದವ, ಕಾಡುಗಿ ಚ್ಚು 97).

ಕಾಕೋಲಧರ kâkôla-dhara. Śiva (My.).

ಕಾಕೋಲಿ kâkôli. -ళి. A vegetable substance (from Nepal?) used in medicine, described as sweet and cooling, allaying fever, etc. (ವಾಯುಸೋಲಿ, ಸ್ವಾದುರಸೆ, etc., ಗೊರಿಮಿಡಿ Si. 158).

ಕಾಕ್ಷಿ kâkshi. *A fragrant kind of earth.*

ಕಾಕ್ಷೀವ kâkshîva. *The plant Hyperanthera moringa.*

ಕಾಗಜ kâgaja. = ಕಾಗದ, etc. (ಪತ್ತಳಿಕೆ Mr. 359, o. r. ಕಾಗದ; My.).

ಕಾಗಡಿ kâgaḍi. = ಕಾವಡಿ. (My.). See ಕಾಸಿ-. **2,** a kind of square cradle suspended from the roof (My.).

ಕಾಗದ kâgada. = ಕಾಗಜ, ಕಾಗಿದ. Paper; a letter, note, or document (C.; Mhr.; T., Tĕ. ಕಾಗಿದ; M. ಕಾಯಿದ; H. ಕಾಗಜ್). — ಕಾಗದ ಪತ್ರ. dupl. Writings and papers; letters and notes (C.; Mhr.). ಅವನಿಗೂ ನನಗೂ ಕಾಗದ ಪತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತವೆ, he corresponds with me (My.).

ಕಾಗಿ kâgi. = ಕಾರೆ etc. A crow (S. Mhr.; ಕಾಕ, ಕರಟ, etc. Si. 173). See ಕರೀ ಕಾಗಿ, ಕೆಮ್ಪು -, ಚಮ್ಪಾರ -, ಮಾದೇ-, ಮುದಿ -. — ಕಾಗಿ ಎಡಗಟ್ಟು. A crow to cross one's path from the left side, which is an ill omen (S. Mhr.; My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Small eyes, resembling those of a crow (S. Mhr.; My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿತೂಬರೇ ಗಿದ. (ಕಾಕೇನ್ದು, ಕಾಕತಿನ್ದುಕ, etc. Si. 130). — ಕಾಗಿತೊಣ್ಡೆ. = ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ. (ಕಾಕಾಂಗಿ, ಕಾಕನಾಸಿಕೆ, ಹುಚು ತೊಣ್ಡೆ Si. 151). — ಕಾಗಿನೇಲೆಬಳೆ. (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಮುಳಿಕ Si. 130). — ಕಾಗಿಬಣ್ಣ. A jet black colour (My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿ ಬಲಗಟ್ಟು. A crow to cross one's path from the right side, which is a good omen (S. Mhr.; My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿಜಿದುರು. A kind of reed or grass, Saccharum sara (ಗುನ್ದ್ರ, ತೇಜನಕ, ಶರ Si. 163). — ಕಾಗಿಮೀಸಿ. (ಕಾಕೋದುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲಿಪ್ಪು, etc., ಪ್ರಮ್ಮಮೀಡಿ Si. 136). — ಕಾಗಿರೋಗ. A disease (consumption) by which the face becomes jet black (S. Mhr., My. as ಕಾಗೆ-).

ಕಾಗಿದ kâgida. = ಕಾಗದ, etc. (My.).

ಕಾಗು kâgu. A dark-black or dark-blue colour (ಅತಿಸೀಲ Bhn.; *cf.* ಕಪ್ಪು; My.; T. ಕಾವು, black mark on the forehead; ಕಾಂಗು, M. ಕಾಂಗಿ, blue or dark cloth); a dark-black cloth (My.). ಕಾಗಿನ ದಟ್ಟಿ (Râghĕ. 17, 64). ಕಾಗಿನ ಕಪ್ಪಡವನ್ ಉಟ್ಟು (Bp. 29, 3).

ಕಾಗುಣಿತ kâ-guṇita. The long syllable ಕಾ and the other long syllables of the alphabet being spelt together with the short ones at school (as ಕ ಕಾ, ಖಿ ಖೀ, etc., C.). ಕಾಗುಣಿತ ಬಾರದವನಿಗೆ ಕಾವ್ಯ ಹೇಳಿ ವದು ಹ್ಯಾಗೆ? (Prv.).

ಕಾಗೆ kâgĕ. = ಕಾಕೆ, etc. A crow (ಕಾಕ Hlâ., Nr., Čt. II, 109; ಬಲಿ Hlâ.; ಕರಟ Mr. 524; ವಾಯಸ Nn. 14-16; ಅರಿಷ್ಟ 120; My.; Sk. also ಕಾಗ). **2,** = ಕಾಕಮಾಜೆ (Mr. 130). ಕಾಗೆಯ ಪೊತ್ತಂ (ಕೊತ್ತಬೆ Šmd. I). ಕಾಗೆಯ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತಬೆ Šm. 30). ಕಾಗೆ ಕೋಗಿಲೆಯ ಹಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲವೇ? — ಇರು ಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಹಗಲು ಗೂಬೆಗೆ ಆಗದು (Prvs.). See Bp. 3, 79; 57, 68; 58, 49; 61, 11; Rśv. 9, 26; J. 15, 19; 23, 23; ಅಡವಿಯ ಕಾಗೆ, ಕಾಡ ಕಾಗೆ, ನೀರುಗಾಗೆ, ನೀರ್ಗಾಗೆ, ಮುದುಗಾಗೆ, ಹೊಂಗಾಗೆ. — ಕಾಗೆಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. = ಕಾಗಿಜಿದುರು. ಕಾಗೆಗಬ್ಬಿನ ಹುಲ್ಲು (ತೇಜನಕ, ಶರ G.). — ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ. = ಕಾಕತುಣ್ಡಿ, ಕಾಗಿ ತೊಣ್ಡೆ. The shrub Leea hirta B. (ಕಾಕತುಣ್ಡಿ Šmd. 381; ಕಾಕಾಂಗಿ, ಕಾಕನಾಸಿಕೆ Nr.). 2, the plant Xanthochymus pictorius (ಕಾಕತುಣ್ಡಿಕೆ, ತಾಪಿಚ್ಛ Hlâ.; ಕಾಕದೊಣ್ಡೆ Mr. 127). — ಕಾಗೆ ಬಂಗಾರ. Talc mineral (My.; Tĕ. ಕಾಕ-). — ಕಾಗೆಬಂಗಾರ. = ಕಾಗೆಬಂಗಾರ. (My.). — ಕಾಗೆಮಾರಿ. = ಕಾಕಮಾರಿ. (St. & Pl.; My.).

ಕಾಂಕೆ kâṅkĕ. (fr. ಕಾಯ್ 5). (= ಕಾಕು 1). Heat of any kind (My.; T. ಕಾಂಗೈ; Tĕ. ಕಾಕೆ).

ಕಾಂಕ್ಷಿತ kâṅkshita. Wished, desired; longed for; wish, desire. (Bp. 20, 26; 43, 54).

ಕಾಂಕ್ಷಿಸು kâṅkshisu. To wish, to desire. See ಆ-; V. 14, 111.

ಕಾಂಕ್ಷೆ kâṅkshĕ. *Wish, desire.* 2, *a disease of the eyes, affection of the optic nerve.* — ಕಾಂಕ್ಷೆ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To fulfill one's own desire (B. 5, 38).

ಕಾಚ kâča. = ಕಾಜು, ಕಾಂಜು, ಕಾಸು 1, ಗಾಜು, ಗಾಸ, (ಜಾಜು). *Glass;* alkaline ashes, any salt of potash or soda in a glassy or crystalline shape. 2, a sling for suspending things; *the rope net-work or the strings by which the articles to be carried are suspended from the cross-pole* (ನೆಲಸು Hlâ.; ಆವಲಮ್ಬು, ಶಿಕ್ಯ, ನೆಲಸು Mr. 213; see Si. s. ಕಾವಡಿ). 3, an affection of the optic nerve.

ಕಾಚಭೂಷಣ kâča-bhûshaṇa. An ornament of glass. See ಬಳೆ.

ಕಾಚಮಣಿ kâča-maṇi. = ಗಾಜುಮಣಿ. A glass bead.

ಕಾಚಲು kâčalu. N. of a village (?). — ಕಾಚಲ ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಕಾಚಲವಣ kâča-lavaṇa. A black, medicinal salt. (My.).

ಕಾಚವಲಯ kâča-valaya. A glass ring. See ಬಳೆ.

ಕಾಚಸ್ಥಲಿ kâča-sthâli. *The trumpet flower, Bignonia suaveolens* Roxb.

ಕಾಚಾ kâčâ. = ಕಾಸಿ 2. A cloth used as girding for the loins (My.; Mhr., H. ಕಾಚ್ಛಾ).

ಕಾಚಿ kâči. = ಕಾಂಚಿ, ಕಾಮಂಚಿ, ಕಾಮಂಜಿ, ಕಾವಂಚಿ q. v., ಕಾವುಂಜ. — ಕಾಚಿಕಡ್ಡಿ. = ಕಾಚಿಹುಲ್ಲು. (Si. 165). — ಕಾಚಿಗಿಡ. The plant Solanum indicum L. (ಕಾಕಮಾಚಿ, ವಾಯಸಿ Si. 160). 2, the Brinjal or egg-plant, Solanum melongena L. (St. & Pl.). See ಗಣಿ. — ಕಾಚಿದೇವ. See ಲಿಂಗದ-. — ಕಾಚಿಹುಲ್ಲು. A kind of fragrant grass (ಕತ್ತೃಣ, ಕೌರ, ಸೌಗನ್ಧಿಕ, ಧ್ಯಾಮ, ದೇವಜಗ್ಧಕ, ರೌಹಿಷ Si. 165; ಭೂತಿಕ, ಕತ್ತೃಣ 405).

ಕಾಚಿತ kâčita, *Suspended in a kâča.* 2, = ಕಾಂಚಿತ.

ಕಾಚು kâču. Cashoo, catechu or cutch, the inspissated juice of the Acacia catechu (ಕಯ್ದು, ಖದಿರ Mr. 144; ಖದಿರ G.; My.; Te.; T. ಕಾಚು; M. ಕಾಚ್ಚು, ಕಾತ್ತು, ಕಾಚ್ಚಿ). See Sp. s. ಮಾಳಿಗೆ. — ಕಾಚಿನ ಗಿಡ. (ಖದಿರ, ಗಾಯತ್ರಿ, ದನ್ತಧಾವನ, ಬಾಲತನಯ G.).

ಕಾಜವಾರ kâjavâra. = ಕಾಜಿವಾರ, ಕಾಂಜಿರ, ಕಾಸರ, ಕಾಸರ್ಕ, ಕಾನರಿಕೆ, ಕಾನಾರಕ, ಕಾನ್ಸು. The tree bearing the nux vomica (ಇಟ್ಟಿ G.; Tu. ಕಾಯೆರ್, ಕಾಯಿ).

ಕಾಜಿ kâji. A Muhammadan priest; a judge (My.; H., Mhr.). ಕಾಜಿ ಪಾಜಿ, ಪಾಜಿ ಕಾಜಿ (Prv.).

ಕಾಜಿವಾರ kâjivâra. = ಕಾಜವಾರ, etc. See ಇಟ್ಟಿ.

ಕಾಜು kâju. Tbh. of ಕಾಡ (Šmd. 364 Mḍb.). Glass (ಕಾಡ Mr. 340; S. Mhr.). ಕಾಜಿನ ಬಳೆ, ಕಾಜಿನ ಸಾಮಾನು (B. 4, 226). See B. 3, 88; 4, 96. 224.

ಕಾಂಚಣ kâñčaṇa. Tbh. of ಕಾಂಚನ. Gold; wealth (My.).

ಕಾಂಚನ kâñčana. *Gold.* 2, *a middle-sized tree with fragrant blossoms, Mesua ferrea* Lin. (ನಾಗಸಮ್ಪಿಗೆ Mr. 127).

ಕಾಂಚನಪ್ರಸರ kâñčana-prasara. The tree Mimusops elengi (ಬಕುಳ, ನಾಗಕೇಸರ Mr. 125).

ಕಾಂಚನಮಂಚ kâñčana-mañča. (Šmd. 385; Kk. 96). A golden bedstead.

ಕಾಂಚನಮಾಲೆ kâñčana-mâlĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕಾಂಚನವರ್ಣ kâñčaṇa-varṇa. The colour of gold (ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ Nn. 125).

ಕಾಂಚನವಾದ kâñčana-vâda. A good report (ಕೌಲೀನ, ಸುವರ್ಣವಾದ Nn. 76).

ಕಾಂಚನಾದ್ರಿ kâñčana-adri. The golden mountain (My.).

ಕಾಂಚನಾರಕ kâñčanârâraka. = ಕಂಚನಾಳ, etc. *The mountain ebony, Bauhinia variegata* Lin. (ಕಾಂಚಿವಾಳ Hlâ.; see Mr. s. ಕಂಚಿವಾಳ).

ಕಾಂಚನಾಲ kâñčanâla. = ಕಾಂಚನಾರಕ, etc. (Sk.).

ಕಾಂಚನಿ kâñčani. *Turmeric.*

ಕಾಂಚಾಣ kâñčâṇa. Tbh. of ಕಾಂಚನ. Wealth (My.).

ಕಾಂಚಾಳ kâñčâḷa. = ಕಂಚಿನಾಳ, etc., ಕಾಂಚಿವಾಳ. Tbh. of ಕಾಂಚನಾಲ. (My.). See ಕೆಂಗಾಂಚಾಲ.

ಕಾಂಚಿ kâñči. = ಕಾಜಿ. etc. — ಕಾಂಚಿಯ ಹುಲ್ಲು. The lemon grass, Andropogon shoenanthus L. (ಮೂಲಾತ್ಯಣಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ Nr.).

ಕಾಂಚಿ kâñči. -ಚೇ. = ಕಂಚಿ. *A girdle, a woman's zone* (ಉಡಿನೂಲು Hlâ.; ಉಡಿದಾರ Nn. 118). 2, the plant Abrus precatorius. 3, N. of a town, Conjeveram (Bp. 17, 1; My.).

ಕಾಂಚಿಕ kâñčika. = ಕಾಂಚಕ. (Sk.; G.).

ಕಾಂಚಿತ kâñčita. Worshipped, honoured (ಸಂಜ್ಞಿತ, ಆರ್ಜಸಲ್ಪಟ್ಟುದು Hlâ.; ಸಂಯಿಜ್ಞತಮ್, ಆರ್ಜನಂ Mr. 449).

ಕಾಂಚಿವಾಳ kâñčivâḷa. = ಕಾಂಚಾಳ, etc. (ಕೋವಿದಾರ, ಕಾಂಚನಾರಕ Hlâ.; see Mr. s. ಕಂಚಿವಾಳ). ಕೆಮ್ಪುಕಾಂಚಿವಾಳದ ಗಿಡ (ಕೋವಿದಾರ, ಚಮರಿಕ, etc. Si. 126).

ಕಾಂಚೀಪದ kâñčî-pada. *The hips and loins; the pubic region* (ಜಘನ Hlâ.).

ಕಾಂಚೀಪುರ kâñčî-pura. = ಕಾಂಚಿ No. 3. (Bp. 16, 1; 25, 13).

ಕಾಂಜಿ kâñji. = ಕಾಂಜಕ, ಗಂಜಿ 1. (Sk.).

ಕಾಂಜಿಕ kâñjika. *Sour gruel* (ಆರನಾಲ, ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ, etc., ಅಮ್ಲಲ Mr. 214).

ಕಾಂಜಿರ kâñjira. = ಕಾಜಿವಾರ, etc., ಕಾಂಜೀರಸೆ. A species of gourd or plant of the curcubitaceous order with an exterior resembling an orange, but with a pulp like cow-dung; the Strychnos nux vomica (ಕಮ್ಪಾಕ, ಮಹಾಕಾಲ Hlâ.; ಕಮ್ಪಾಕ, ವೇಗ Nn. 97; T. ಕಾಂಜರ, ಕಾಂಜಬೈ; M. ಕಾಞ್ಞಾರ).

ಕಾಂಜೀರಗೆ kâñjiragĕ. = ಕಾಂಜೀರ, etc. (ಕಮ್ಪಾಕ Mr. 127, o. r. ಕಾಂಜೀರಿಗೆ).

ಕಾಂಜು kâñju. = ಕಾಜು, etc. (S. Mhr.).

ಕಾಟ kâṭa. 1. (fr. ಕಾಡು 1). Trouble, annoyance, plague (C.). ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಆರಸನ ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. — ಊಟಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವನು ಕಾಟಾ ಮೂಡದೆ ಇರನು. — ಓಟಾ ಓಡಿದರೂ ಕಾಟ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Bp. 51, 75; B. 2, 30; 4, 9. 47; Prvs. s. ಕೀಟ, ನೋಟ, ಬಯಿಕೆ, ಬೀನೆ, ವನ್ದನೆ ಮಾತು, ಶನಿ. — ಕಾಟಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. Good behaviour or politeness proceeding from the wish to avoid annoyance (My.).

ಕಾಟ kâṭa. 2. (fr. ಕಾಡು 2). = ಕಾಟಕ 1, No. 1. A forester or huntsman; a N. (Šmd. 95); the N. of a gŏlla (= ಕಾಟ 2; V. 14, 100). — ಕಾಟಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The fowler's idol, consisting of a few stones white-washed (R.); N. (My.). — ಕಾಟನಾಯಕ. The chief called Kâṭa; N. (My.). ಕಾಟನಾಯಕನ ಮನೆಗೆ ಕನ್ನಾ ಹಾಕಿದರೆ ನೇತಾಡುವದು ಎರಡು ಬಂಗೀ ಚೀಲ (Prv.).

ಕಾಟ kâṭa. 3. = ಕಟ್ಟು 2, ಗಾಟ, ಗಾಟು. A sharp, strong, stifling smell, as that of tobacco, chillies, etc. (S. Mhr.; Te. ಕಾಟು; T. ಕಾರ್, ಕಾಟ್, to be sharp, pungent; *cf.* ಕಾಕು 2).

ಕಾಟ kâṭa. 4. = ಕೇರ, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಕಾಡೆ, at, near, by).

ಕಾಟ kâṭa. 5. = ಕಾತ, etc. See ಡೊಣ್ಣೆ-, ತೊಣ್ಣೆ-.

ಕಾಟಕ kâṭaka. 1. = ಕಾಟ 2. A forester or fowler (ಬೇಡ S. Mhr.); a N. (Bp. 10, 6). **2,** a troublesome man, a marauder (My.). See ಆತಿ-; Prv. s. ತಾಯಿ.

ಕಾಟಕ kâṭaka. 2. Trouble, annoyance (My.). See Prv. s. ನಾಟಕಧಾರಿ.

ಕಾಟಕತನ kâṭakatana. Giving trouble, annoying (My.). See Prvs. s. ಪೀಠ, ಬೂಟಕತನ.

ಕಾಟಕಾಯ kâṭakâya. = ಕಾಟಕಾಂಯಿ. (My.).

ಕಾಟಕಾಯಿ kâṭakâyi. = ಕಾಟಕಾಯ, ಕಾಟಗಾಂಯಿ. Plundering, marauding (S. Mhr.).

ಕಾಟಕಿ kâṭaki. A troublesome woman (My.).

ಕಾಟಕೋನ kâṭakôna. A mason's square (Mhr. ಕಾಟಕೋನ). 2, a right angle (C.).

ಕಾಟಗಾಯಿ kâṭagâyi. = ಕಾಟಕಾಯಿ. (S. Mhr.).

ಕಾಟಿ kâṭi. 1. = ಕಾಟೆ. (S. Mhr.).

ಕಾಟಿ kâṭi. 2. = ಕಾಟ 2. N. of a gŏlla (Bp. 9, 12).

ಕಾಟಿಮೆ kâṭimĕ. N. of a woman (Bp. 23, 20).

ಕಾಟು kâṭu, (fr. ಕಡಿ 4). A bite (of the teeth), a cut (of an axe, a sword, etc., My.; Tĕ.).

ಕಾಟೆ kâṭĕ. = ಕಾಟಿ 1, ಕಾಡೆ q. v. A kind of fermented pap of jôḷa or râgi, to which butter-milk is added (C.; Tĕ.: rice gruel).

ಕಾಠಿ kâṭhi. Bordering lines or a border of gold and silk threads (Mhr. ಕಾಡಿ). See ಕರ್ವತ-, ದಾಬಣಿ-.

ಕಾಠಿಣ್ಯ kâṭhiṇya. Tbh. of ಕಾಠಿನ್ಯ. (Bp. 38, 34; My.; B. 4, 149).

ಕಾಠಿನ್ಯ kâṭhinya. Hardness; firmness; solidity, *a solid matter*; sternness, severity; difficulty.

ಕಾಡ್ kâḍ. = ಕಾಡು 2, etc. — ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು. (ಪಡುವಣಕ್ಕುಂ Ct. II, 113; J. 4, 23; 30, 38; Dp. 172, 3). — ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take jungle-fire, to be set on fire by it (J. 9, 32). — ಕಾಡ್ಕೋಣ. -ಕೋಣ. A wild buffalo (Râm. 6, 19, 17).

ಕಾಡ kâḍa. = ಕಾಡು 2, etc. See ಗುಡ್ಡಗಾಡ, ಸುದುಗಾಡ. — ಕಾಡಗುಬ್ಬಿ. -ಕುಬ್ಬಿ. = ಕಾಡುಗುಬ್ಬಿ. (B. 5, 23). — ಕಾಡಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು. (Bp. 56, 26; My.).

ಕಾಡವೆ kâḍavĕ. (= ಕವೆ). — ಇದು ಬಗ್ಗ ಸಾರ್ದ ಗವಿ! ಇದು ಕಾಡವೆಯ ನೊರೆಯುಂ! (Râghè. 17, 68). ಬಿದಿದು ಭಲ್ಲುಕನ, ಕಾಡವೆಯಂ ಕೆವ್ಪೆಱಿವಿದುಂ (17, 74).

ಕಾಡಿ kâḍi. (A jungle-woman); N. (My.).

ಕಾಡಿ kâḍi. (= ಕಡ್ಡಿ). A blade of grass, a bit of straw, etc. (My.; Mhr.). — ಕಾಡಿಕಾರ. Caustic (My.). — ಕಾಡಿಯರಗು. -ಅರಗು. = ಕಡ್ಡಿಯರಗು. (My.).

ಕಾಡಿಕೆ kâḍikĕ. Troubling, teazing, annoying (My.).

ಕಾಡಿಗ kâḍiga. A troublesome man (My.; ಕಾಡುವನ G.) **2,** a duck (Sd.; *cf.* Sk. ಕಾದಮ್ಬ, ಕಾರಣ್ಡ).

ಕಾಡಿಗೆ kâḍigĕ. Lampblack; a collyrium prepared from it (ಕಜ್ಜಳ, ಅಂಜನ, ಆಘಹಿತ Hâ.; ಅಂಜನ, ಕಜ್ಜಳ Nn. 61; C.; Tu.; Tĕ. ಕಾಟಿಕೆ, ಕಾಟುಕೆ; *cf.* ಕಾಲಿಕೆ, ಕಾಳಿಗ). See B. 1, 5. 22; Râm. 6, 12, 34; J. 10, 50; 26, 9. — ಕಾಡಿಗೆಗರಗು. The plant Eclipta prostrata and erecta Lin., used in preparing kâḍigĕ (ಭೃಂಗರಾಜ, ಮಾರ್ಕವ G.). — ಕಾಡಿಗೆಗರ್ಗ. = ಕಾಡಿಗೆಗರಗು. (S. Mhr.). — ಕಾಡಿಗೆಜೋಳ. A jôḷa of a somewhat blackish colour (S. Mhr.). — ಕಾಡಿಗೆಯ ಗುದ್ದ. (ಅಂಜನಾದ್ರಿ G.). — ಕಾಡಿಗೆಸೊಗಸಿನ ಹಕ್ಕ. A wagtail (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ, ಗಿಣ್ಣುಗಹಕ್ಕಿ Si. 172; Tĕ. ಕಾಟುಕೆಪಿಟ್ಟಿ).

ಕಾಡಿಸು kâḍisu. To trouble, to plague (C.; Bp. 32, 39; 54, 55).

ಕಾಡು kâḍu. 1. To treat harshly or disrespectfully; to give trouble; to be importunate; to trouble, to plague (ಅಸಹೇಲನ Śmd. Dh.; Śm. 91; C.; *cf.* ಕಡು 1). ಕಾಡದೆ ಕಡೆವ ಆಳಳು (ಸುವ್ರತೆ, ಸುಖಸನ್ತೋಷ್ಯೆ Nr.; Si. 322). ಪೆಜಿರ ಕಾಡುವಾತಂ (Kk. 37; Śm. 46). ಕಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೆ ನಾಡುವ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ.—ಆನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಡುವ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 14, 16. 22; 36, 43; 37, 36; 40, 42; 42, 6; Śśv. 3, after 35; 4, 12; J. 8, 20. 48; B. 4, 185; 5, 102; Prvs. s. ನವಗ್ರಹ, ಶನಿ.

ಕಾಡು kâḍu. 2. = ಕಾ 2, ಕಾಡ್, ಕಾಡೆ, ಕಾಟ್ 1. A forest; a jungle; a wild (ಅರಣ್ಯ Śmd. Dh.; ಕಾನನ, ಪಯಿ, ಪಿಂಜ, ಅಡವಿ Śm. 21; ವನ, ಕಾನನ, etc. Si. 438. 458; C.; Tu., T., M.; Tĕ. ಕಾಡು, ಕಾರು; T. also: ಕಡಜು, ಕಡ್ಡಿ). ಕಾಡ ಕೋಬಿಗೆ ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿಯೇ?—ಕಾಡಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಾದೆ ಬಯಸಿದ ಪಾಗೆ.—ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಾ! ಎನ್ನ ಹಾಗೆ.—ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಹೂಗಿದರೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ತೆಗದರನ್ತೆ.—ಕಾಡಿಗೆ ಅತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಪೋಟೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). ಕಾಡ ಕಪಿ ಬಲ್ಲುದೇ ಮಾಣಿಕದ ಬೆಲೆಯಂ? (Dp. 76). See *e. g.* Śśv. 3, 32; J. 10, 3; 18, 40; 19, 8; 28, 36. 47; 29, 32; ಕಗ್ಗಾಡು, ಮನಣಗಾಡು, ಮೇಜುಗಾಡು, ಸುದುಗಾಡು, ಹಳ್ಳಿಗಾಡು, ಹೆಗ್ಗಾಡು. — ಕಾವ. -ಆ 3. A jungle-fellow: a lazy, good-for-nothing man (C.). — ಕಾಡ ಅಶ್ವತ್ಥ. The tree Urostigma arnottianum Miq. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಇರವನ್ತಿ. (ವಾನನ್ತಿ, ಮಾಧವೀಲತೆ Nr., o. r. ಕಾಡಿರವನ್ತಿಗೆ). — ಕಾಡ ಕಡಸಿಗಿವ. The plant Solanum stramoniaefolium Jacq. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಕಬ್ಬು. = ಕಾಕಬ್ಬು. (My.). — ಕಾಡ ಕಲ್ಮಾರು. A shrub or small tree, Helicteres isora L. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ. (ಕಕ್ಕಾವಡೇ ಕಾಯಿ, ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ G.; My.). — ಕಾಡ ಕಾಗೆ. A raven (ಸಿರಿಕಾಕ, ವನಾಶ್ರಯ, ದ್ರೋಣ, ಕಾಕೋಲ Mr. 170). — ಕಾಡ ಕೆಸು. A stemless plant, used as a vegetable, Colocasia nymphaeifolia Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡ ಕೊನ್ದೆ. A tall tree, Pithecolobium bigeminum Benth. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಕೋಣ. A wild buffalo (ಮಹಿಷ, etc. Nr.; My.; B. 3, 24). — ಕಾಡ ಗರ್ಗರಿ. A small tree, Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಗುಬ್ಬಿಯೆಳ್ಳು. A common weed, Blainvillia latifolia D. C. (Z.). — ಕಾಡ ಜೀರಿಗೆ. A tall, robust, annual plant, the purple flea-bane, Vernonia anthelmintica Willd. (St. & Pl.; S. Mhr.). — ಕಾಡಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A wild areca. See Si. 131. — ಕಾಡ ತುಬ್ಬೆ. A kind of tumbĕ plant (ನಿರ್ಗುಂಡಿ Mr. 134, o. rs. ನಿರ್ಗುಂಡಿ, ನಿರ್ಮೋಕ). — ಕಾಡತ್ತಿ. -ಅತ್ತಿ. An erect shrub, Bauhinia tomentosa L. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ನಜವಲು. A herb, native of S. America, now a weed in gardens, Turnera ulmifolia Lin. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ನಾಯಿ. A wild dog (B. 3, 39). — ಕಾಡ ನೊಣ. A gad-fly (ದಂಶ, ವನಮಕ್ಷಿಕೆ Nr.). — ಕಾಡ ಪಾಪಟೆ. =

ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ. (My.). — ಕಾಡ ಪಾಪರೆ. = ಕಾಡ ಪಾಪಟೆ. (My.). — ಕಾಡ ಪಾವಟೆಬಳ್ಳಿ. A creeping or climbing herb, Bryonia maderaspatana Berg. (Bryonia scabrella L., St. & Pl.). — ಕಾಡ ಬಜ. The nettle-tree, a small tree, Sponia andaresa Comm. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಬಜೆ. A kind of bajĕ (My.). — ಕಾಡ ಬೀಗೆ. = ಕಾಡುಕಬ್ಬು. (ದವಾಗ್ನಿ G.; My.). — ಕಾಡ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ. (ಕಲ್ಮಾವು G.). — ಕಾಡ ಮೃಗ. A wild beast (Bp. 57, 14). — ಕಾಡರಸಿನ. -ಆರಸಿನ. A beautiful garden-plant, Curcuma zeodaria Rosc. (St. & Pl.; My.). See Si. 146. — ಕಾಡರಳೆ. -ಆರಳೆ. Wild cotton (ಧಾರವ್ವಾಜ Si. 150). — ಕಾಡವರೆಬಳ್ಳಿ. -ಅವರೆ-. A woody twining plant with yellowish flowers, Cylista scariosa Ait. (Z.). — ಕಾಡವೋಮ. -ಓಮ. A medicinal herb, native of America, Chenopodium ambrosioides Schuth. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಹಸ್ತಿ. A wild boar, a wild hog (ವರಾಹ, ಶೂಕರ, ಕೋಲ, etc. Nr.; ಎಕ್ಕಲ ಲೆ. II, 36; C.). — ಕಾಡ ಹರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, but now common in India, Jatropha curcas L. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡ ಹಾಕುಕಾರೆ. A climbing shrub, Toddalia aculeata Pers. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಹೀರೆ. The plant Luffa acutangula Sering. and Luffa petandra Roxb. (Luffa foetida Cav., ಘೋಷ, ಘೋಷಾತಕಿ Nr.; My.). — ಕಾಡ ಹೆಸರು. A climbing herb, Phaseolus adenanthus Meyer (St. & Pl.); Phaseolus trinervius Heyne (Z.; C.); = ಮಕುಷ್ಯಕ, ಮಯುಷ್ಪಕ, etc. (Nr.). — ಕಾಡ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಗಿಡ. A tall herb, Lobelia nicotianaefolia Heyn. (St. & Pl.). — ಕಾಡಾಕಳು. -ಆಕಳು. A wild cow (ಕಾಡಾವು G.; C.; B. 3, 16). — ಕಾಡಾಡಿ. -ಆಡಿ. A person living or wandering in forests (My.). — ಕಾಡಾಡುಬಳ್ಳಿ. -ಆಡು-. A twining plant, Trichosanthes cucumerina L. (St. & Pl.). — ಕಾಡಾನೆ. -ಆನೆ. A wild elephant (Rśv. 6, 23; J. 15, 19; 22, 34; C.). — ಕಾಡಾರವ್ವ. -ಆರವ್ವ. Dry cultivation (My.; Tě.). — ಕಾಡಾವು. -ಆವು. A wild cow (G., S. Mhr.; Tě. ಕಾರಾವು). — ಕಾಡಿರವಸ್ತಿಗೆ. = ಕಾಡ ಇರವಸ್ತಿ, q. v. — ಕಾಡಿರುವಸ್ತಿಗೆ. -ಇರುವಸ್ತಿಗೆ. = ಕಾಡಿರವಸ್ತಿಗೆ. (ಪ್ರಸ್ಪವೃಷ್ಟ, ಆತಿಮುಕ್ತ, etc. Si. 139). — ಕಾಡೀರುಳ್ಳಿ. -ಈರುಳ್ಳಿ. = ಕಾಡುಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. (St. & Pl.); a wild onion (My.). — ಕಾಡುಕಡ್ಡೆಸೊಪ್ಪು. A spreading herb, the mallow-leaf, Malva rotundifolia L. (St. & Pl.). *Cf.* ಕಾಡುಗಡಲೆ. — ಕಾಡುಕಸ್ತೂರಿ. The musk-mallow, a herb, Hibiscus abelmoschus L. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಕಬ್ಬು. = ಕಾಡುಗಿಜ್ಜು. (Si. 458). — ಕಾಡುಕುದುರೆ. A wild horse (B. 5, 16). — ಕಾಡುಕುರುಳು. = ಕಾಕುಳ್ಳು. (G.; My.). — ಕಾಡುಕುರಿ. A wild sheep, a jungle sheep (G.; My.). — ಕಾಡುಕುರಿಯು. = ಬಿಟ್ಟಿದ ಕುರಿಯು. (My.). — ಕಾಡುಕುಸುಬಿ. A weed, Trichodesma amplexicaulis Clarke (Z.). — ಕಾಡುಕೊಕ್ಕರೆ. (ಕೃಕರ, ಕಾಡುಬಕ Si. 173). — ಕಾಡುಕೋಳಿ. = ಕಾಡ ಕೋಳಿ. (B. 3, 24; 5, 21; C.; ಮುಷಪ, etc. Si. 167). — ಕಾಡುಕೋಬಿ. The grey jungle-fowl, Gallus sonnerati (My.). — ಕಾಡುಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. (ನುಂಗಲ್ಳಕ, ಮಸೂರ Si. 304). — ಕಾಡುಗತ್ತೆ. -ಕತ್ತೆ. A wild ass (B. 3, 47; 5, 15). — ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A jungle-fire (ದವ, ದಾವ Nr.; ಪತ್ರ, ದವಾನಲ Nn. 39; ದಾವ, ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು 66; ದವ 97; My.). — ಕಾಡುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಕಾಡುಕುದುರೆ. (B. 3, 56; 5, 12). — ಕಾಡುಗುಬಿ. -ಕುಬಿ. = ಕಾಡುಕುಬಿ. (B. 3, 8). — ಕಾಡುಗೆಣಸು. A wild species of the sweet potato (My.). — ಕಾಡುಗೋಣ. -ಕೋಣ. = ಕಾಡುಕೋಣ. (B. 5, 21). — ಕಾಡುಗೋದಿ. A kind of grass, Coix barbata Roxb. (ಗವೇದು, etc. Si. 307). — ಕಾಡುಜನ. Savages (B. 3, 32; C.). — ಕಾಡುಜಾಜಿಮರ. The wild nutmeg tree, Myristica horsfieldii Blum-Spr. (St. & Pl.). — ಕಾಡುತೊಗರಿ. An erect shrub, Atylosia candollei W. & A. (St. & Pl.; see Si. 154). — ಕಾಡುದಾರಿ. A jungle path (ಕಾನ್ತಾರ Si. 105). — ಕಾಡುದಾಲಚಿನ್ನಿ. The wild cinnamon tree, Cinnamomum malabathrum Don. (St. & Pl.). — ಕಾಡುದ್ದು. -ಉದ್ದು. (Si. 304; *cf.* ಅಡವಿಯುದ್ದು). See Nr. s. ಮದ್ದುಗಡಿಮೆ. — ಕಾಡುನಾಯಿ. = ಕಾಡ ನಾಯಿ. The wild dog, Cyon rutilans (Gz.; B. 5, 27). — ಕಾಡುನುಗ್ಗಿಗಿಡ. A low shrub with yellow flowers, Ormocarpum sennoides D. C. (St. & Pl.). — ಕಾಡುನೊಣ. = ಕಾಡ ನೊಣ. (Si. 176). — ಕಾಡುಬಕ. (ಕೃಕರ Si. 173). — ಕಾಡುಬಾಬೆಗಿಡ. The wild plantain-tree, Musa superba Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡುಬುಡಮೆ. A kind of budumĕ (My.). — ಕಾಡುಬೆಕ್ಕು. The common wild cat, Felis chaus (Gz.). — ಕಾಡುಬೆಣ್ಣೆಕಾಯಿಗಿಡ. The musk-mallow, a herb, Hibiscus abelmoschus L. (St. & Pl.), and several other plants of the Malvaceae family (Z.). — ಕಾಡುಬೆಳಿಣಿ. = ಕಾಡುಳ್ಳುರುಳು. (ಕರೀಜ Si. 315; My.). — ಕಾಡುಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. A bulbous plant, Scilla indica Roxb. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಭಾಷೆ. A language not refined or polished (B. 4, 128). — ಕಾಡುಮನುಷ್ಯ. A savage (ಪೂಣ G.); a stupid, uneducated man (C.). — ಕಾಡುಮಲ್ಲಿ. Savages (B. 5, 105). — ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆಗಿಡ. A scandent shrub, Jasminum angustifolium Vahl. (St. & Pl.; S. Mhr.). See ದೊಡ್ಡ-. — ಕಾಡುಮಿರಿಕಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡುಮೃಗ. = ಕಾಡ ಮೃಗ. (G.). — ಕಾಡುಮೆಣಸು. (ಪಪ್ಪ, ಜವಿಕೆ Nr.; Si. 145). — ಕಾಡುರೋಗ. A fierce, fatal sickness. See Prv. s. ನಾಡಿ ನೋಡು. — ಕಾಮುಲಿವೆಟ್ಟ. A large shrub or small tree, Atalantia monophylla Corr. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (ತತಪುಷ್ಪೆ, ಆತಿಛತ್ತೆ, ಕಾರವಿ, etc. Si. 160). — ಕಾಡುಸಮ್ಪಿಗೆ. A tree with thick branches and white flowers, cultivated in gardens, Plumeria acutifolia Poir. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಸವುತೆ. (ಕರ್ಕಟಿ Si. 161). — ಕಾಡುಸಾಸಿವೆ. An annual herb, Cleome viscosa L. (St. & Pl.). — ಕಾಮುಸೊಣಗಡ್ಡೆ. = ಕಡ್ಡಗಡ್ಡೆ. (St. & Pl.). — ಕಾಡು ಸೊಳ್ಳೆ. (ದಂಶ Si. 176). — ಕಾಡುಸ್ಥಿತಿ. A crude, unrefined condition or state (B. 4, 129). — ಕಾಡುಹತ್ತಿ. (ಧಾರವ್ವಾಜ Si. 150). — ಕಾಡುಹಸ್ತಿ. (ವರಾಹ, etc. Si. 167; ಎಕ್ಕಲ G.). — ಕಾಡುಹಾಗಲ. (Si. 160). — ಕಾಡುಹೀರೆ. = ಕಾಡ ಹೀರೆ. (Si. 150). See ಹೊಮ್ಮಬ್ಬಣ್ಣದ-. — ಕಾಡುಹುಳ್ಳಿ. = ಶಂಖಪುಷ್ಪಬಳ್ಳಿ. (Z.). — ಕಾಡುಹೆಸರು. = ಕಾಡ ಹೆಸರು. (Si. 304). — ಕಾಡೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A wild ox (B. 3, 16). — ಕಾಡೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A wild female buffalo (J. 28, 52; B. 3, 24). — ಕಾಡೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. Wild Sesamum (ಜರ್ಬಿಲ Nr.); — a native of Africa, cultivated in India, yielding oil, Guizotia abyssinica Cass. (St. & Pl.). — ಕಾಡೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. A chief of the Bĕḍas (Rśv. 5, after 114; Śiv. 3, 58).

ಕಾಡು kāḍu. 3. = ಕಾರ್ 3, etc., (ಕಾರ್ 1, etc.). Blackness; black (ಕರ್ಷ Śm. 91; M. ಕಾರ್, ಕಾಜು, darkness; a clond).

ಕಾಡುಹ kāḍuha. Treating harshly, etc. ಕಾಡುವ (ಅಭಿಯೋಗ, ಆಗ್ರಹ Nr.).

ಕಾಡೆ kāḍĕ. = ಕಾಟೆ, etc. (My.; T., M. ಕಾಡಿ, water in which rice has been washed, kept till it ferments; sour gruel; *cf.* ಕಂಬಿ 3).

ಕಾಡೆ kāḍĕ. 1. A decoction (S. Mhr.; ಕಷಾಯ G.; B. 5, 72; Mhr., H. ಕಾಟು). ಕುದಿಸಿದ ಕಾಡೆ (ನಿರ್ಯೂಢ G.).

ಕಾಡೆ kāḍĕ. 2. Tbh. of ಕಾಣ್ಡ. A stalk (Sd.; *cf.* Mhr. ಕಾಡ).

ಕಾಣ್ kāṇ. 1. = ಕಾಣು, q. v. To see (ದರ್ಶನ Śmd. Dh.; T., M.; Tĕ. ಕಾನು, ಕನು; J. 5, 25; 13, 10. 44; 88, 40; see ಕಣಿಸು); to regard. P. p. ಕಣ್ದು (Śmd. 285). ಕಣ್ಣಂ (287). ಕಣ್ಡೆವು (255). ಅವರ್ ನಾಳೆ ಕಾಣ್ಬುಂ (267). ಕಾಣ್ವಂ (275). ಬಸವವಭುವಂ ಕಾಣ್ಬ ಕಾಂಜ್ಞೆಯಲಿ (Bp. 5, 13). ಕಾವ್ವು (= ಕಾಣ್ವು, Bp. 46, 59; 47, 50). ಇನ್ನಿದಕೆ ಮರ್ದಂ ಕಾಣೆಂ (13, 26). ಎಲೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿರಾ, ಕಣ್ಣ ಕಾಣಿರೆ? (58, 33). ಕಾಣ್ಬಳತೆ (4, 50). ಧಾನುವಂ ಕೌತಿಕವ ಕಾಣ್ಬುದೆ? (60, 43). ಕಾಣ್ಬುದು (1, 37). ವಿಶೇಷಾರ್ಥವ ಕಾಣ ಬಲ್ಲನವು (ಸ್ರಗಲ್ಲ); ಮುರಳಿ ಮುರಳಿ ಕಾಣಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವಗೀತ Nr.). ಮುಗುಟಿ ಮುಗುಟಿ ಕಣ್ಡುದು (ಅವಗೀತ, ಮುಹುರ್ಮುಹುರ್ವೀಕ್ಷ Hlā.). ಭಣ್ಡಾರದ ಅಖಿಲವಸ್ತುಗಳನ್ ಒನ್ದು ತೃಣ ಮಾಗಿ ಕಣ್ದು ಪೆಚ್ಚಿಸಿ (J. 31, 26). See Bp. 21, 17; 32, 48; 55, 32; Bh. 1, 10, 39; 2, 13, 16; Rśv. 13, after 102; Rām. 26, 16; Č. Bp. 11, 6; Rāghč. 17, 53. 69; J. 3, 4; 28, 19. 33. 48; 30, 48; 33, 25; ಕಡೆಗಾಣ್, ನೆಲೆಗಾಣ್, ಮುಟ್ಟುವೆಗಾಣ್, ಮುನ್ನುಗ್ಗಾಣ್, ಸರಿಗಾಣ್. **2,** to appear; to be apparent. ಕಾಣ್ಬುದು (ವಿಶದ, ಪ್ರಕಟ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಪ್ರಕಾಶ, ಸ್ಫುಟ Mr. 449). See ಕಾಟು, ಕಾಮ್ಬು, ಕಾಮ್ಬುವ. — ಕಾಣ್ ಕಾಣ್. rep. (Bp. 9, 10; 53, 3; J. 14, 29; 28, 20). — ಕಾಣ ಬರ್. = ಕಾಣಲ್ಕೆ ಬರ್ (Śmd. 93). 2, to become apparent (Bp. 58, 63). — ಕಾಣ ಬಹ. Being possible to see. ಇನ್ನನ್ನಂ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಹ ಅ ಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ Nr.). — ಕಾಣ ಬಹುದು. That one can see, or that can be seen (ರೂಪ Nr.). — ಕಾಣ ಬಾಹ. Appearing. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಾಹನ್ಥಾದು (ಬೋಚನಗೋಚರ Nn. 87). — ಕಾಣಲ್ ಬರ್. To be possible to see; to happen to see. ಆನ್ತುಜಿನ್ದೆ ಅವರನ್ ಆ ಪೊದಿಲೊಳ್ ಕಾಣಲ್ ಬನ್ತು (Śmd. 112). *Cf.* ಕಾಣ ಬರು s. ಕಾಣು. — ಕಾಣಲ್ಕೆ ಬರ್. To be possible to see; (to) may see. ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಮಂ ಕಾಣಲ್ಕೆ ಬರ್ಪುದು ಅದ್ಭರ ಕೃತಿಯೊಳ್ (Śmd. 93).

ಕಾಣ್ kāṇ. 2. Seeing; appearing. — ಕಾಣ್ಬಟ್ಟಿ. A (or any) way that comes in sight; a way where one may see. — ಕಾಣ್ಬಟ್ಟಿಗಿಡು. -ಕೆಡು. To lose, or part with, the way where one may see (J. 19, 18). — ಕಾಣ್ಬಟ್ಟಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take any road that comes in sight (J. 19, 1).

ಕಾಣ kāṇa. A man who does not see. See ಮುನ್ದುಗಾಣಂ.

ಕಾಣ kāṇa. One-eyed, monoculous. 2, a crow. (R.).

ಕಾಣಿ kāṇi. A sixty-fourth fractional part ($\frac{1}{64}$) of any coin (My.; Tĕ., Tu.; T. $\frac{1}{10}$; M. $\frac{1}{80}$, $\frac{1}{64}$, $\frac{1}{32}$). ಕೊಟ್ಟುವುಮ್ ಅಱಿಯೆ ಬುಧರ್ಗೆ ಕಾಣಿಯನ್, ಇಟ್ಟುವುಮ್ ಅಱಿಯೆ ವಿಭೂತಿಯಂ (Bp. 41, 8). See ಅರೆ-, ಗಿದ್ದಗಾಣಿ, ದುಗ್ಗಾಣಿ, ಮುಕ್ಕಾಣಿ. **2,** a cawney or twenty-four grounds (T.). **3,** gift (M.); property, possession, right of possession, hereditary right (T.; M. ಕಾಣ, possession, goods). — ಕಾಣಾಟಿ. -ಆಚಿ (*i. e.* T. ಅಡ್ಡಿ = ಅಳುವಿಕೆ). Hereditary right to lands, fees of office, etc. (Tĕ., R.; T. ಕಾಣಿಯಾಟ್ಟಿ).

ಕಾಣಿ kāṇi. Unevenness of scales, want of equipoise (S. Mhr.). 2, that which is put to counterpoise (S. Mhr.). — ಕಾಣಿ ಕಟ್ಟು. To make scales even (S. Mhr.). — ಕಾಣಿತೂಕ. The weight of anything put to balance scales (S. Mhr.). — ಕಾಣಿ ಪೇರು. = ಕಾಣಿ No. 2. (S. Mhr.).

ಕಾಣಿಕೆ kāṇikĕ. (Śmd. 248). = ಕಾಣ್ಕೆ. Seeing, sight (see ಮುಂಗಾಣಿಕೆ); visit (J. 33, 16). **2,** a present, a gift (ಉಪಾಯನ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, etc. Nr.; ಕರ Si. 448; C.; M.; T. ಕಾಣಿಕ್ಕೈ, Tĕ. ಕಾನುಕೆ). See Bp. 27, 52; Bh. 1, 8, 84; 2, 13, 8. 10. 15; J. 5, 15; 7, 15; 17, 39; 29, 33; B. 4, 12; ಕೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. — ಕಾಣಿಕೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಕಾಣ್ಕೆಗೊಡು. To give or make a present; to give as a present (Bh. 2, 13, 11; J. 7, 24). — ಕಾಣಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or receive presents (J. 17, 48). — ಕಾಣಿಕೆವರದ. -ಪರದ. A dealer in (costly) articles that are fit for presents: a Jaina (ಜೈನ Čt. I, 27, o. r. ಕಾಣಿಗವರದ).

ಕಾಣಿಸು kāṇisu. To cause to appear, to show. ಮೃಗಗಣಮುಂ ಪೋಲ್ಪ ಪೆಜ್ಜೆಯಿಂ ಕಾಣಿಸಿದಂ (Śmd. 273). See Bp. 45, 3; 50, 70; 57, 44; Bh. 1, 8, 31. 84; Rśv. 6, after 24; J. 29, 33; 32, 55; 33, 24. **2,** to make (an object) come in (one's own) sight (Bp. 20, 2). **3,** to show one's self, to come in sight, to appear (ತೋಱು Śmd. Cm. 86. 164; C.). See Bp. 28, 23; 35, 21; 57, 44; J. 2, 22; 3, 19; 8, 6; 11, 22; 12, 42; 15, 2; 28, 5. 38. 43; Č. Bp. 42, 13; B. 2, 14. 41; 3, 90; ಗಾಯಗಾಣಿಸು, ತವುದಲೆಗಾಣಿಸು. — ಕಾಣಿಸದೇ ಹೋಗುವಳಿ (ವಿನಾಶ Si. 395). ಕಾಣಿಸಲ್ ಪಡದೇ ಇರುವ ಚನ್ದ್ರಕಲೆಯುಳ್ಳನ್ಥಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಕುಹು), ಚನ್ದ್ರಕಲೆ ಕಾಣಿಸದನ್ಥಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ Si. 40). **4,** to become visible to the apprehension of the mind, to appear. ಅದು ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ (C.). — ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್. -ಳ್ಳು. = ಕಾಣಿಸು No. 3. **2,** to have shown or introduced to one's self. ಆರಸಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಳ್ ಈ ನೃವರ ಆರಸಿಯನು, ಸುಕುಮಾರಕರನು, etc. (Bh. 2, 13, 12; C.; B. 4, 4).

ಕಾಣು kāṇu. = ಕಾಣ್ 1. To see, etc. (J. 6, 21; 11, 26; 13, 6; 17, 17). P. p. ಕಣ್ದು. ಆ ಊರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ or ಕಾಣ್ತೇನೆ (C.). **2,** to appear. ಬಾಕಳ ಜೊಲಿಕಡೆಗೆ ಕಾಣುವನ್ತೆ (Si. 112). ಈ ಕುರುಡಪ್ರಾಣಿಗೆ ಏನೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 90). ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಬಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (3, 89). ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಆಗೋಣ (ವಿನಾಶ G.). ಕಾಣದೇ ಹೋಗುವಳಿಕೆ (ನಿಜೈ Si. 416). ಕಣ್ಣ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೆಯ್ ಮುಗಿದರೂ ಗಣ್ಣುನಿಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದು.—ಕಣ್ಣಿದ್ದಲ್ಲ, ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲ; ಗಣ್ಣಿನ ಸೋದರ!—ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಮೂತಾಡಿದರೆ ಕೆಣ್ಣಿದನ್ನಾ ಕೋಪ. — ಕಣ್ಣರೆ ಕಣ್ಣುರಿ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ.—ಕಣ್ಣರೆ ಕೋಪ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ತಾಪ.—ಕಣ್ಣರೆ ಮಾಣಿ, ಉಣ್ಣರೆ ಗೋಣಿ.—ಕಣ್ಣರೆ ಸೇರದವನಿಗೆ ಉಣ್ಣರೆ ಸೇರೀತೇ?—ಕಣ್ಣರೆ ಸುಂಕ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಬಿಂಕ. — ಕಣ್ಣವರ ಕಾಲು ಹಿಡಿದರೂ ಗಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋದು ತಪ್ಪದು.—ಕಣ್ಣವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಬಾವೀಲಿ ದೂಡ ಅಬಿಾ ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಕಣ್ಣು ದನಿದೆಯೋ? ಉಣ್ಣು ದನಿದೆಯೋ?—ಕಾಣದ ಮುರುವ ಕನಸು ಕಣ್ಣರೆ ಏದು ಬಾರಿ ಎದ್ದು ಕೂತ (Prvs.). — ಕಾಣ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let appear (G. 44). — ಕಾಣ ಬರು. To appear, to come in sight, to be seen (My.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಆರಸಿನ ಆನ್ಮಪುರ (ಶುದ್ಧಾನ್ನ Si. 423). ಕಾಣ ಬರುವನ್ತೆ (ಪ್ರಾದುರ್ Si. 474). — ಕಾಣು ಕಾಣು. rep. ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣಿನವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ, ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಣಿಗೆ ಬೋಟ್ಟಿಸದೇ ಬಿಡರು (Prv.). See B. 3, 6. 72. — ಕಾಣೆ. -ಎ 3. See! lo! it is so! (said to a female, My.). — ಕಾಣೊ. -ಬ 4. See! lo! it is so! (said to a male, My.). *Cf.* ಕಣಾ. — ಕಣ್ಣ ಕಡೆಗೆ. To any direction that comes in sight, *ad libitum* (J. 2, 29). — ಕಣ್ಣಾ ಬಟ್ಟೆ. In any way or manner that comes in one's sight, (inconsiderately), excessively (C.). — ಕಣ್ಣು ಬರು. = ಕಾಣ ಬರು. (C.; B. 4, 16. 32. 34).

ಕಾಣುವಿಕೆ kāṇuvikĕ. Seeing. ಕನಸು ಕಾಣುವಿಕೆ (ದೇವನ Si. 437). **2,** appearing. ಜಗಲು ನಕ್ಷತ್ರ ಕಾಣುವಿಕೆ (ಅಜನ್ಯ 295).

ಕಾಣ್ಕೆ kâṇkĕ. (Šmd. 248). = ಕಾಣಿಕೆ. Seeing, sight (see Nr. s. ತಣಿವು). **2,** a present, a gift. — ಕಾಣ್ಕೆ ಈ. = ಕಾಣಿಕೆಗೊಡು, ಕಾಣ್ಕೆಗೂಡು. (Rśv. 5, 25). — ಕಾಣ್ಕೆ ಗೆಯ್. To make a present; to give as a present (Rśv. 10, 2). — ಕಾಣ್ಕೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಕಾಣ್ಕೆ ಈ, etc. (Rśv. 5, 125). — ಕಾಣ್ಕೆ ನೀಡು. = ಕಾಣ್ಕೆ ಈ. (Rśv. 5, 21; Śśv. 1, 80. 83).

ಕಾಂಡ kâṇḍa. = ಕಣ್ಣ 2, (ಕಾಡೆ 2). *A stalk, a stem.* 2, *an arrow* (ಮಾರ್ಗಣಿ, ಅಮ್ಬು Nn. 116; ತಸ್ತ Mr. 502). 3, a section, a part; *the section of a book* (ಪ್ರಸ್ತಾವ 502). 4, *a multitude* (ನಮೂಹ 116); a cluster, a bundle. 5, *season, opportunity* (ಪ್ರಸ್ತಾವ, see No. 3). 6, good knowledge (ಸು ವಿದ್ಯೆ, ಬಳ್ಳಿಹ ವಿದ್ಯೆ 116). 7, *water* (ನೀರು 116; ನೀರ್ 502). 8, the sky (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 116). 9, blame, censure (ನಿನ್ದೆ 116; 502). 10, a curtain (ತೆರೆ 116, one MS. ನಿರೆ; *cf.* ಕಾಣ್ಡಪಟ). 11, associating with; cohabitation (ಎಲನ, ಕೂಟ 116; ನಿಜಕೂಟ 502). 12, speed (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಬೇಗ 116). 13, at the end of compounds: *bad, inferior.* 14, a horse.

ಕಾಣ್ಡಜ kâṇḍa-ja. Water-born: a lotus. (R.).

ಕಾಣ್ಡಧಿ kâṇḍa-dhi. The ocean. (R.).

ಕಾಣ್ಡಪಟ kâṇḍa-paṭa. = ಕಣ್ಣಪಟ. *A curtain, a screen, especially the screen surrounding a tent, an outer-tent.*

ಕಾಣ್ಡಪ್ರಷ್ಠ kâṇḍa-prishṭha. One who carries arrows on his back, a soldier. (G.).

ಕಾಣ್ಡರುಹೆ kâṇḍa-ruhĕ. N. of a plant (Mr. 140, o. r. ಕಾಣ್ಡರುಹ; texts corrupt).

ಕಾಣ್ಡವ kâṇḍava. Tbh. of ಪಾಣ್ಡವ. See Prv. s. ಪಾಣ್ಡವ; J. 13, 10; 22, 45.

ಕಾಣ್ಡವತ್ kâṇḍa-vat. -ವನ್ತ್. *Armed with arrows.*

ಕಾಣ್ಡಸ್ಪೃಷ್ಟ kâṇḍa-sprishṭa. *A soldier by profession.* 2, *a Brâhmaṇa who lives by the profession of arms.*

ಕಾಣ್ಡಾಲ kâṇḍâla. *A basket to hold grain; a granary constructed of bamboos.*

ಕಾಣ್ಡಿಗೆ kâṇḍigĕ. N. of a plant (ಹಾಲೆ Mr. 149; Sk. ಕಾಣ್ಡಿಕೆ, a kind of grain; a kind of gourd, Cucumis utilissimus).

ಕಾಣ್ಡೀರ kâṇḍîra. *Armed with arrows.*

ಕಾಣ್ಡೀಕ್ಷು kâṇḍa-ikshu. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, the plant Saccharum spontaneum.

ಕಾಣ್ಡೇರಿ kâṇḍêri. N. of a creeping plant (ನವಮೂರ್ತಿ, ಶೃಂಖಲೆ, ಆಸ್ತಿವಳ್ಳಿ, ತೀವಲ್ಲಿ, ಮಂಗುರವಳ್ಳಿ Mr. 145, one MS. ಮಂಗುರು).

ಕಾಣ್ಮೆ kâṇmĕ. Great valour (? ಬಲ್ಲಾಳ್ತನ Čt. II, 76; fr. ಕಡು 1 ?).

ಕಾತ kâta. = ಕೇತ, etc. See ಜೊಣ್ಣೆ-.

ಕಾತರ kâtara. = ಕಾತಳ. Confused, agitated, perplexed, disordered; confusion, perplexity (ಕಾಳಿ Śś.). 2, *timid, afraid;* alarm, fright (My.; Sk. ಪಾತ್ರ, horror). ಕಾತರಮಂ ತಳೆದಂ (ಕಾತಳಿಗ Čt. II, 92).

ಕಾತರತೆ kâtaratĕ. Confusion, perplexity (Abh. P. 4, 10).

ಕಾತರಿ kâtari. Assurance; guarantee (C.; Mhr., H. ಪಾತರೀ).

ಕಾತರಿಸು kâtarisu. To be agitated, perplexed, bewildered, or alarmed. See Abh. P. 9, 146; Bp. 36, 17; 57, 10; Râm. 3, 4, 22; 5, 8, 41; J. 5, 59; 11, 19; 18, 47; 30, 35; Bh. 1, 10, 26; Č. Bp. 19, 32. 34.

ಕಾತಳ kâtaḷa. = ಕಾತರ. Perplexity, alarm, fright (ಸಿಡಿಮಿಡಿ, ತಳ್ಮಂಕ Šm. 50).

ಕಾತಳಿಗ kâtaḷiga. A perplexed, timid man (ಕಾತರಮುಂ ತಳೆದಂ Čt. II, 92).

ಕಾತಿ kâti. 1. (generally written **ಖಾತಿ**). (= ಕತಿ, and a ಕಾಯ್ತಿ fr. ಕಾಯ್ 5; *cf.* ಕತ್ತು 2). Anger, wrath (Grj. 2, after 106; Bp. 3, 50; Bh. 8, 23, 4; J. 7, 33; 13, 63). — ಕಾತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become angry, etc. (Bp. 47, 12; 51, 5; Bh. 4, 4, 12; J. 21, 33).

ಕಾತಿ kâti. 2. Coir; cord made of it (C.; T., M. ಕಯಿಱು; Tu. ಕತ್ತ; Mhr. ಕಾಥಾ). See ಹುರಿಗಾತಿ.

ಕಾತಿ kâti. 1. = ಕಾರ್ತಿ, etc. See *e. g.* ಬಿಂಕ-, ಮಾಯ-.

ಕಾತಿ kâti. 2. (ಸೇವನ್ತಿಗೆ Čt. I, 38, o. rs. ಕಾನ್ತಿ, ಸೇವಂಗಿ).

ಕಾತು kâtu. = ಕಾಯ್ತು. P. p. of ಕಾಯ್ 3.

ಕಾತ್ಯಾಯನಿ kâtyâyani. *Durgâ.* 2, *a middle-aged widow* (ನಡು ಹರೆಯದವಳು Mr. 302).

ಕಾತ್ಯಾಯನಿಕೆ kâtyâyanikĕ. *A middle-aged woman.*

ಕಾತ್ಕಾಯ್ಯಾಯನೀಪುತ್ರ kâtyâyanî-putra. Gaṇêśa; Kârttikêya (My.).

ಕಾದಮ್ಬ kâdamba. *A kind of goose with grey wings;* a drake, or a teal. 2, = ಕಡಮ್ಬ, etc., the tree Nauclea kadamba.

ಕಾದಮ್ಬಕೆ kâdambaka. = ಕಾದಮ್ಬ. (ಕರ್ಕರ Mr. 173).

ಕಾದಮ್ಬರಿ kâdambari. *A liquor distilled from the flowers of the kadamba.* 2, N. of a Saṁskṛita work.

ಕಾದಮ್ಬಿನಿ kâdambini. *A long line or bank of clouds* (ಮುಗಿಲ್ Šm. 107; ಕ್ಷೀರ, ಮೇಘ Nn. 11).

ಕಾದಲ್ kâdal. (fr. ಕಾಯ್ 5). Affection, love (T.; Tĕ. గాదిలి; M. കാളൽ, burning, high flame, love fever; M. കാളു, Tĕ. కాలు, to burn; *cf.* ಕನಿ). — ಕಾದಲ. -ಆ 3. A dear man, a male friend; a paramour (ನಲ್ಲಂ Čt. I, 10; II, 17; ನಲ್ಲ, ಇನಿಯ, ಓಸ, ಪ್ರಿಯತಮ Śś.; Rśv. 4, 20; 4, after 20; J. 6, 15; 16, 13; T.). ಕಾದಲಗರ್ಗಳ್ (Šmd. 53). — ಕಾದಲೆ. A beloved female, a sweetheart, etc. (ಸಖಿ, ನಲ್ಲಳ್, ಇನಿಯಳ್, ಓಸಳ್, ಪ್ರಿಯತಮೆ Šm. 74; Kk. 30; Śś.; T. ಕಾದಲಿ). See Čh. v. 334; Râghè. 17, 72; Śśv. 4, 67.

ಕಾದಲ್ಮೆ kâdalmĕ. = ಕಾದಲ್. (ಸ್ನೇಹ Šmd. II; ನೇಹ, ನಲ್ಮೆ ಒಲಿಲ್, ಕೂಡಿರ್ಮೆ Šm. 75; ನೇಹ Kk. 88; Čt. II, 81; Śśv. 3, after 35; T. ಕಾದಲ್ಮೈ).

ಕಾದಿ kâdi. = ಪಾದಿ. A thick stuff of cotton (My.).

ಕಾದಿಸು kâdisu. To cause to fight (ಸಂಗರಕ್ರಯೆ Šmd. Dh.; Bh. 2, 3, 3; My.).

ಕಾದು kâdu. 1. To war, to fight; to fight (v. t.), to contend with (ಯುದ್ಧ Šmd. Dh.; C.; T., Tu.; *cf.* ಕಾಳಗ). ನೆರೆದ ಅರಸರುಗಳನ್ ಅಸಿಬರಮುಂ ಕಾದಿ ಗೆಲ್ದನ್ ಒರ್ವನೆ ಪಾಥರಂ (Šmd. 122). ಕಾದುವ ಆನೆ (ಸಮರೋಚಿತ Hlâ.). See Šmd. 163. 280. 288; Abh. P. 9, 49; Bp. 32, 20; 61, 39; Bh. 1, 8, 6; 2, 4, 6. 7; 5, 1, 41; Rśv. 2, 54; 5, 125; 6, 54. 116; Prll. 3, 5; J. 4, 45; B. 4, 37. — ಕಾದಾಟ. -ಆಟ. A fight, a quarrel (C.). — ಕಾದಾಡು. -ಆಡು. To fight, etc. (C.; B. 3, 11; 5, 19).

ಕಾದು kâdu. 2. P. p. of ಕಾ 1 & ಕಾಯ್ 1.

ಕಾದು kâdu. 3. P. p. of ಕಾಯ್ 5.

ಕಾದುಹ kâduha. Fighting. ಬೆರಸಿ ಕಾದುಹ (ತುಮುಲ, ರಣಸಂಕುಲ Nr.).

ಕಾದ್ರವೇಯ kâdravêya. (fr. ಕದ್ರು). *A snake.*

ಕಾನ kâna. — ಕಾನ್‌ಕಾನ ಉತ್ತಿತ್ತಿಯಾಟ. A play of boys at which one is to jump over another's feet, etc. (S. Mhr.).

ಕಾನ kâna. An ear (Mhr.). — ಕಾನಬಾವಲಿ. An ornament for the ear (S. Mhr.).

ಕಾನಕ kânaka. (fr. ಕನಕ). Golden (Šêv. 1, 78).

ಕಾನಗು kânagu. A timber tree, Dalbergia arborea Heyn. (Dalbergia canceolaria L., St. & Pl.; Tê. ಕಾನುಗು).

ಕಾನನ kânana. *A wood, a forest, a grove* (ಕಾಡು, ಪದು, ಬಿಂಜ, ಅಡವಿ Šm. 21).

ಕಾನನಚರ kânana-chara. A Bêḍa, a huntsman (Šêv. 4, 34).

ಕಾನೀನ kânîna. *The son of an unmarried young woman.*

ಕಾನುಗೊಯಿ kânugŏyi. A remembrancer or overseer; an officer of a large district acquainted with its customs and with the nature of its landed tenures (Br., H.; R.).

ಕಾನೂ kânû. A rule, regulation (ಧರ್ಮ, ಕಾಯಿದೆ Čb.; Mhr., H.).

ಕಾನೂನು kânûnu. = ಕಾನೂ. (C.).

ಕಾನೆ kâne. = ಪಾನೆ. (My.). See ಗದ್ದೆಕಾನೆ.

ಕಾನ್ತ kânta. 1. Desired, loved, dear, beloved; *lovely, beautiful;* pleasing, agreeable (ಮನೋಹರ, ನಿರ್ಮಲ Nn. 99; ಮೆಚ್ಚುವುದು, ಪ್ರಿಯವು Mr. 528). 2, *a lover, a husband* (ಪತಿ, ಒಡೆಯ 99; ಪತಿ 528, ಒಡೆಯ 227); a gallant (J. 26, 9). 3, a stone (ಗ್ರಾವಾಲ, ಕಲ್ಲು 99; ಕಲ್ 528, ಕಲ್ 96). 4, a dwelling, a house (ನಿವಾಸ, ಮನೆ 99; ಮನೆ 528). 5, iron. 6, the moon. 7, Krishṇa; Skanda. 8, one of the guṇas of poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 3. 12-14).

ಕಾನ್ತ ka-anta. 2. A word that ends in *k* combined with a vowel (Šmd. 302).

ಕಾನ್ತಲಕ kântalaka. *The tree Credela toona* (ತುನ್ನ) Roxb.

ಕಾನ್ತಾರ kântâra. *A forest* (ವಿಪಿನ, ಅಡವಿ Nn. 106). 2, *a difficult road* (ವಿಪಮಾಧ್ವ, ಬಿಜ್ಜಿಸಿನ ಹೆದ್ದಾರಿ 106; ಅತಿಬಿಟ್ಟಿತಪ್ಪ ಪೆರ್ಜಟ್ಟಿ Mr. 478). 3, a kind of sugarcane. — ಕಾನ್ತಾರಶ್ರಿಗೆ. Roaming in a forest or in forests (Abh. P. 8, after 67).

ಕಾನ್ತಾರಕ kântâraka. *A kind of sugarcane.*

ಕಾನ್ತಿ kânti. *Wish, desire; loveliness, beauty;—splendour, lustre;* personal decoration or embellishment (ಪೊಗರ್, ತೊಳಗು, ಕದಿರ್, etc. Kk. 25; ಜವಿ 46; ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, etc. Šm. 15; ರಂಗು 83; ಕದಿರ್ Čt. I, 100; ಮನೆ, ತಳಪ, etc. Ks.; see ತೊಳಗು, ಬೆಳಗು, ಮಿನುಕು, ಮಿನುಗು). — ಕಾನ್ತಿಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Brightness to decrease (Rêv. 13, 45).

ಕಾನ್ತಿವನ್ತ kânti-vanta. Full of lustre (Šmd. 251).

ಕಾನ್ತಿಸ್ತಮ್ಭ kânti-stambha. A lamp-stand, a lamp (ದೀಪ್ತಿ ಯಿಹುದು Mr. 205).

ಕಾನ್ತೆ kântĕ. *A lovely woman, a mistress, a wife* (ಸ್ತ್ರೀ Nn. 91; Bp. 57, 65; J. 8, 12).

ಕಾನ್ದವಿಕ kândavika. *A baker.*

ಕಾನ್ದಿಶೀಕ kândiśîka. *Not knowing where to resort to, put to flight.*

ಕಾಪ kâpa. Relative present or future participle of ಕಾಸು 1, q. v.

ಕಾಪಟಿಕ kâpaṭika. (*fr.* ಕಪಟ). Fraudulent, dishonest; a hypocrite; a flatterer. (My.).

ಕಾಪಟ್ಯ kâpaṭya. Dishonesty, fraud, guile. (My.).

ಕಾಪಥ kâ-patha. *A bad road.* 2, *the fragrant root of Andropogon muricatus* Retz.

ಕಾಪಾಟಿಕ kâpâṭika. = ಕಾಪರ್‌ಟಿಕ. *A cheat; a juggler.*

ಕಾಪಾಲ kâpâla. (fr. ಕಪಾಲ 1). Relating to the skull; made of skulls; relating to a beggar's bowl. 2, the plant Cucumis utilissimus. (R.).

ಕಾಪಾಲಿಕ kâpâlika. = ಕಾಪಾಲ No. 1. 2, a religious mendicant (My.). 3, a worshipper of Śiva of the left-hand order, characterized by carrying skulls of men as ornaments and by eating and drinking from them.

ಕಾಪಿ kâpi. 1. Coffee (C.; H.). — ಕಾಪಿಗಿಡ. The coffee-tree, Coffea arabica L. (C.).

ಕಾಪಿ kâpi. 2. N. of a tune (My.; T. ಕಾಪಿ).

ಕಾಪಿ kâpi. 3. A copy (C.).

ಕಾಪಿಕಾಯನ kâpikâyana. *A sort of spirituous liquor.*

ಕಾಪು kâpu. = ಕಾಹು 1. Guarding, protecting, preserving (ರಕ್ಕೆ Čt. I, 84; Abh. P. 9, 99; 10, 6; J. 16, 2; Šêv. 1, after 64; My.; Tê.; T., M. ಕಾಪ್ಪು); a guard (see ಕಾಲ್ಗಾಪು). ನಿನ್ನೊಡನೆ ಒನ್ದು ಭಾಗಮಂ ಬರಿಪುದು, ಕಾಪು ಮಾಡುವುದು (Šmd. 275 Mḍb.). ಎಳೆಗೊಂಗಿನಿ ಜಾಗಿಲ್ಲಾದದ ಕಾಪಿನ ಚಾಪ್ಪೇಯನಿರ್ಮಿತಮ್ ಆದ ಜನ್ತ್ರದ ಪುತ್ತಳಿಗಳ್ (Rêv. 10, after 31). **2,** a preservative ceremony on the seventh day after a child's birth (My.). **3,** that preserves: a mark made with lamp-black on the chin or also on both cheeks for good luck (My.; Tê., T., M. ಕಾವು). — ಕಾಪಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To make watch or guard (My.; G.). — ಕಾಪಾಡು. -ಆಡು. To guard, to protect, to take care of (C.). ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ಮನಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಕಾಪಾಡಿದರು (B. 2, 40; see 3, 25). — ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. = ಕಾಪು. (My.; ಭರಣ, ರಕ್ಷಣೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ G.). — ಕಾಪಿಡು. -ಇಡು. = ಕಾಪಾಡು. (ಸಂರಕ್ಷಣ Šmd. Dh.). 2, to put the mark ಕಾಪು No. 3 (My.). — ಕಾಪಿನವ. -ಆವ. A watchman (Bp. 27, 53). — ಕಾಪಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಕಾಪಾಡಿಸು. (Bp. 14, 2). — ಕಾಪುವೇಟ್. -ಪೇಟ್. To order to protect (Abh. P. 5, 103).

ಕಾಪುತ್ರ kâ-putra. A bad son. See ಗೋಣಿ-.

ಕಾಪುರುಷ kâ-purusha. A mean, contemptible man, a coward, a wretch; mean, etc. (Bp. 27, 53; 45, 22; Bh. 4, 4, 25; J. 29, 15).

ಕಾಪೇಯ kâpêya. (fr. ಕಪಿ). *The tricks and doings of a monkey* (ಕಪಿಗಳ ಸಂಯೋಗ Mr. 161).

ಕಾಪೋತ kâpôta. (fr. ಕಪೋತ). The colour of a pigeon; grey. 2, *natron, alkali;* antimony.

ಕಾಪೋತಾಂಜನ kâpôta-anjana. *Antimony,* especially considered as a collyrium.

ಕಾಬ kâba. = ಕಾಗ್ಬ of ಕಾಣ್ 1. (Râm. 4, 1, 11. 13). ಕಾಬಿರಿ (= ಕಾಣ್ಬಿರಿ, 3, 12, 33).

ಕಾಬಳತೆ kâbaḷatĕ. (= ಕೆವ್ವರೆ, etc.). Agitation, etc. (Bp. 47, 28).

ಕಾಬ್ಯ kâbya. = ಕಾವ್ಯ. (Bp. 26, 7).

ಕಾಮ kâma. = ಕಾವ. *Wish, desire;* love; lust. 2, *Kâma, the god of love* (ಕುಡುವಿಲ್ಲ Čt. I, 66), Krishṇa's and Rukmiṇî's son. 3, ಕಾಮಂ, adv., *according to one's heart's content;*

granted, admitted; well; excessively (ಅತ್ಯರ್ಥಂ, etc., ಪಿರಿದು Mr. 436). — ಕಾಮುಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. = ಕಾಮು. (B. 3, 71). 2, N. (My.). — ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು. The rain-bow (ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ, ಮಬಿ³ ಯ ಬಿಲ್ಲು G.). — ಕಾಮನ ಸುಡುವದು. The burning of an effigy of Kâma at the close of his annual festival (C.). — ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣುಮೆ. Kâma's annual festival, the hôḷi, in the phâlguna month. ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣುಮೆಗೆ ಕಲಕ ನೀರು (Prv.).

ಕಾಮಕರ kâma-kara. Following one's own inclinations, indulging in one's desires. 2, arrogance, pride (ಗರ್ವ Śmd. II; ಗಬ್ಬ, ಐಂಶ್, etc., ಗರ್ವ Śm. 38; Kk. 84; ಬಿಗಿ Śm. 81). See Śmd. 293; ಜಿನೆ.

ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ kâma-kastûri. (ಕಠಿಂಜರ, ಪರ್ಣಾಸ, etc. Si. 141; sweet Basil, Ocimum basilicum Lin., St. & Pl.).

ಕಾಮಕೂಟ kâma-kûṭa. Harlotry. (R.).

ಕಾಮಕ್ರೋಧಲೋಭಮೋಹಮದಮತ್ಸರ kâma-krôdha-lôbha-môha-mada-matsara. The six vices or enemies (Bp. 40, 66; C.).

ಕಾಮಗಾಮಿ kâma-gâmi. *One who goes or acts as he lists.*

ಕಾಮಗಾರಿ kâmagâri. Work; execution of business; workmanship (C.; Mhr. ಕಾಮುಗಿರೆ). — ಕಾಮಗಾರಿಶಿಕ್ಷೆ. Imprisonment with hard labour (My.).

ಕಾಮಚಾರಿ kâma-cârī. Acting unrestrainedly; libidinous; self-willed. (Bp. 40, 83).

ಕಾಮಜ kâma-ja. *Arising from desire.* 2, Aniruddha.

ಕಾಮಜನಕ kâma-janaka. Vishṇu or Kṛishṇa (My.).

ಕಾಮಜ್ವರಿತ kâma-jvarita. Inflamed with lust (Bh. 1, 6, 18).

ಕಾವುಂಚ kâmañča. = ಕಾಜಿ, etc. The lemon grass, Andropogon schoenanthus L. (St. & Pl.).

ಕಾಮಂಚಿ kâmañči = ಕಾಮಂಚ, etc. Sweet rush: lemon grass or camel's hay, Andropogon schoenanthus (Tĕ.; R.).

ಕಾಮಣಿ kâmaṇi. = ಕಾಮಸಿ, ಕಾಮಲೆ, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಕಾಮಿಣ). — ಕಾಮಣಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Yellow, greenish eyes, caused by jaundice (S. Mhr.).

ಕಾಮತನ್ತ್ರ kâma-tantra. The course or science of love; N. of a work. (Bp. 40, 40).

ಕಾಮದ kâma-da. Granting what is wished. 2, Skanda. 3, the sun. See Śmd. 293.

ಕಾಮದಹನ kâma-dahana. = ಕಾಮನ ಸುಡುವದು s. ಕಾಮು. (My.).

ಕಾಮದುಘ kâma-dugha. Milking all desires; the cow of plenty. (Bp. 39, 1; 61, 84; Rśv. 4, 90).

ಕಾಮಧೇನು kâma-dhênu. *The cow of plenty,* yielding all desires (ಸುರಭಿ Nn. 30; Bp. 57, 82; C.).

ಕಾಮಧ್ವಂಸಿ kâma-dhvaṁsi. *Śiva.*

ಕಾಮನ kâmana. *Desirous, lustful.*

ಕಾಮನಿ kâmani. = ಕಾಮಣಿ, etc. See ಊದುಗಾಮನಿ.

ಕಾಮನೆ kâmanĕ. *Wish, desire.*

ಕಾಮಪತ್ನಿ kâma-patni. *The wife of Kâma,* Rati.

ಕಾಮಪಾಲ kâma-pâla. *Baladêva* (ಮಧುಸ್ರವ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 29).

ಕಾಮಪ್ರದ್ಯುಂಸಿ kâma-pradhvaṁsi. Śiva. 2, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಕಾಮಬಾಣ kâma-bâṇa. The (five) arrows of Kâma: the number 5 (Čh.).

ಕಾಮಭಕ್ಷ kâma-bhaksha. Eating anything or everything. (R.).

ಕಾಮಯಿತೃ kâmayitṛi. *Desirous, lustful.*

ಕಾಮರಿಪು kâma-ripu. Śiva. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕಾಮರೂಪಿ kâma-rûpi. Taking any shape at will. 2, pleasing, beautiful. (Bp. 8, 36).

ಕಾಮಲ kâmala. Desirous, lustful, libidinous. — ಕಾಮಲ ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ಕಾಮಲೆ kâmalĕ = ಕರ್ಮವಲೆ, ಕಾಮಣಿ, ಕಾಮಸಿ, ಕಾಮಾಲೆ q. v., ಕಾಮಿಣಿ. A form of jaundice, excessive secretion or obstruction of bile (Sk.; ಕರ್ಮವಲೆ Mr. 387).

ಕಾಮವಾದ kâma-vâda. Saying anything at pleasure. (R.).

ಕಾಮವಿಕಾರ kâma-vikâra. Unnatural or unusual desire or lust (Bp. 40, 47. 48; My.).

ಕಾಮವೈರಿ kâma-vairi. Śiva (Bp. 43, 16; 54, 21).

ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ kâma-śâstra. Any treatise on women, their behaviour, etc. (My.).

ಕಾಮಹರ kâma-hara. Śiva (Bp. 24, 74). 2, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ kâma-akshi. Durgâ, in Kañči (My.). 2, a kind of lute (S. Mhr.).

ಕಾಮಾಂಕುಶ kâma-aṅkuśa. *A finger-nail.*

ಕಾಮಾಂಗ kâma-aṅga. The mango tree. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಕಾಮಾಟ kâmâṭa. Labour or work (for wages, My.).

ಕಾಮಾಟಿ kâmâṭi. = ಕಾಮಾಟ. (S. Mhr.); 2, a day-labourer (My.; Tĕ., M., T.; a house-servant Mhr.).

ಕಾಮಾಟಿಕೆ kâmâṭikĕ. = ಕಾಮಾಟ. (C.).

ಕಾಮಾತುರ kâma-âtura. Affected by love or desire; excited by lust; lust (Bp. 40, 65; 41, 4; My.). ಕಾಮಾತುರಳು (ಕಾಮಿನಿ, ಪ್ರಮದೆ G.). — ಕಾಮಾತುರವಡನು. -ಆಡನು. Lust to attack (Bp. 42, 32).

ಕಾಮಾತುರಿ kâmâturi. A lustful female (Bp. 40, 53).

ಕಾಮಾನ್ತಕ kâma-antaka. Śiva. 2, a sign for a metrically long letter (Čh.). 3, ಕಾಮಾನ್ತಕಂ, the metrical foot -- ∪ --.

ಕಾಮಾನ್ತಕಗಣ kâmântaka-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಕಾಮಾನ್ಧ kâma-andha. Blind from love or lust. (Bp. 28, 23).

ಕಾಮಾನ್ಧಕ kâma-andhaka. = ಕಾಮಾನ್ಧ. (Bp. 45, 3).

ಕಾಮಾರಿ kâma-ari. Śiva (ಈಶ್ವರ Nn. 8).

ಕಾಮಾರಿಗಣ kâmâri-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಕಾಮಾಲೆ kâmâlĕ. = ಕಾಮಲೆ, etc. (My.; T. ಕಾಮಾಲ್ಯೆ; M. ಕಾಮಲೆ; Tĕ. ಕಾಮಿಲಾ, ಕಾಮರುಲು, ಕಾಮೆರ್ರು). See ಊದು-, ಪಿತ್ತ-.

ಕಾಮಾಸ್ತ್ರ kâma-astra. = ಕಾಮಬಾಣ. (Čh.).

ಕಾಮಿ kâmi. *Wishing, desiring, lustful;* a libidinous man, a lecher (ಕಡುಪಾಪ Čt. I, 72). 2, N. of Rati. 3, a female cat (S. Mhr.; B. 5, 32). See Bp. 44, 54; 54, 21.

ಕಾಮಿಣಿ kâmiṇi. = ಕಾಮಾಲೆ, etc. ಕಾಮಿಣೀ ರೋಗ (ಕಾಮಲೆ G.).

ಕಾಮಿತ kâmita. Wished, desired; a wish, desire. (Bp. 1, 26; 9, 19; 43, 75).

ಕಾಮಿತಾರ್ಥ kâmita-artha. A desired object (My.).

ಕಾಮಿನಿ kâmini. *A loving or affectionate woman;* a woman in general (ಹೆಟ್ಟುಗೆ Čt. II, 78; ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301; ಮಾಥವೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 17; ರಾಮೆ, ಸ್ತ್ರೀ 24; ಸ್ತ್ರೀ 47. 60).

ಕಾಮಿಸು kâmisu. To wish, to desire (Bp. 23, 13. 39; 25, 23; 40, 79; J. 3, 39; My.; Prv. s. ನೋವು).

ಕಾಮು kâmu. = ಕಾವು 2, q. v. ತಾವರೇ ಕಾಮುಗಳು (ನಾಲ, ನಾಲೆ Si. 96). ಸೊಪ್ಪಿನ ಕಾಮು (ಕಡಮ್ಪ, ಕಲಮ್ಪ 310).

ಕಾಮುಕ kâmuka. Wishing; *desirous; lustful, libidinous.* (Bp. 40, 60).

ಕಾಮುಕಿ kâmuki. *A lustful, libidinous woman,* a harlot (ಸೂಳೆ Nn. 98. 113).

ಕಾಮುಕೆ kâmukĕ. *A woman desirous of any thing* (wealth, food, etc.).

ಕಾಮೋದ್ಭವ kâma-udbhava. Sprung from love; N. of a vṛitta (Ch.).

ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಯ kâmpilya. = ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ. (ವಸಾರೆ Si. 158).

ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ kâmpilla. = ಕಮ್ಪಿಲ, etc. *N. of a plant.*

ಕಾಮ್ಬ kâmba. = ಕಾಣ್ಬ, of ಕಾಣ್ 1. (My.).

ಕಾಮ್ಬಲ kâmbala. (fr. ಕಮ್ಬಲ). Covered with a woollen blanket; *a carriage covered with a woollen blanket.*

ಕಾಮ್ಬವಿಕೆ kâmbavika. (fr. ಕಮ್ಬು). *A dealer in shells.*

ಕಾಮ್ಬುವ kâmbuva. = ಕಾವ್ಬ. (My.).

ಕಾಮ್ಬೋಜ kâmbôja. Born in Kambôja. 2, *a horse of the Kambôja breed* (ಕುದುರೆ ಚಾಪ್ಲೀಶಕೆಬೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿ ಕಾಮ್ಬೋಜಂ Mr. 282). 3, N. of a country (Bp. 6, 9; Rsv. 5, 22).

ಕಾಮ್ಬೋಜಿ kâmbôji. = ಕಾಮ್ಬೋಜ No 2 (Bp. 59, 37). 2, *the plant Glycine debilis* Ait.

ಕಾಮ್ಬೋದಿ kâmbôdi. N. of a râga (My.; Tĕ.). See ಎರಳಲ.

ಕಾಮ್ಯ kâmya. *Desirable; agreeable; beautiful;* optional. (Bp. 41, sum.).

ಕಾಮ್ಯದಾನ kâmya-dâna. *A grant of all things desired;* an acceptable gift.

ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥ kâmya-artha. A particular advantage which one desires to get by voluntary observances or rites (My.).

ಕಾಯ್ kây. 1. = ಕಾ 1 q. v., ಕಾಂಬಿ 1, ಕಾಯು 1. To guard, etc. (ರಕ್ಷಣ Śm. 101; Tĕ. ಕಾಯು, ಕಾಚು; T. ಕಬಿದು, custody = ಕಾವಲ್). P. ps. ಕಾದು (*e. g.* Si. 259. 279), ಕಾಯ್, ಕಾಯ್ವು. ಇಸ್ಪಿಯವ ಕಾದಾತ ಯೋಗಿ (Sp.). ನಿನ್ನ ಆಲಯದೊಳ್ ಇನ್ನು ವರೆಗೆ ಬಡವೆಯಂ ಕಾದಿರ್ದೆಂ (J. 31, 28). ಕಾಯ್ವುಳ್ (Śmd. 244). ನೀನು ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯರ ಮಾನ ಕಾಯ್ವುರಿ (B. 1, 14). ನಾಯಿಗಳು ಒಡೆಯನ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ವುದು (3, 39). ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು (5, 103). ನಪ್ಪಿಗೆ ಕಾಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು (2, 25). See Bp. 32, 46; 46, 19; 47, 45; 57, 12; J. 2, 19; 4, 63; 10, 18; 11, 35; ಅಪರಾಧ ಕಾಯ್, ಕೆಯ್ಗಾಯ್, ಪೊಲಗಾಯ್. — ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. rep. (Bp. 30, 23; 38, 71; 45, 42). — ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. rep. (Bp. 48, 12). — ಕಾಯಬೇಡು. -ಬೇಕು. To be necessary to guard, etc. ಕಾಯಬೇಡವಾ? (Bp. 48, 11).

ಕಾಯ್ kây. 2. = ಕಾಯು, etc. P. p. of ಕಾಯ್ 1. — ಕಾಯ್ತರ್. = ಕಾಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. To tend and bring home (Bp. 24, 2).

ಕಾಯ್ kây. 3. Fruit to grow or to develop (ಫಲೋತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.; Śm. 101; My. only in ಕಾಯ್ದು; T., M. ಕಾಯ್; Tĕ. ಕಾಯು; Tu. ಕಾಯಿ; Tĕ. ಕನು, to bring forth, to bear young; to produce, as applied to fruit trees or crops; *cf.* ಕನ್ನಡ 3). P. ps. ಕಾತು, ಕಾಯ್ದು. ಬೀರ್ದಿರಸು ಕಾಯ್ತು ಪಲಸು (Śmd. 81). ಕಾಯಾದುದಲೆ ಕಾತುದು ಅಕ್ಕುಂ (Śm. 22). ಕಾತುದು ಎನಲ್ಕೆ ಕಾಯಾದುದು (Kk. 20). ಕಾತ ಎಳೆಯ ಮಾವುಗಳ ಬನಬನದ ಶಾವುಗಳ್ (J. 17, 4). ಕಾತು ಒಡಿಗುವ ಫಲಶಾಳಿ (Rśv. 2, 38). ಕಾಯ್ತುದೆನೆ ಫಲಿಸಿದುದು (Ct. I, 39).

ಕಾಯ್ kây. 4. = ಕಾಯು, ಕಾಂಬಿ 2, ಕಾಯು 3. Fruit in a yet unripe, hard, but pretty full-grown state; any nut, or any head or capsule of plants, a pod (C.; T., M.; Tĕ. ಕಾಯು; T., M. ಕಾಯ್, to grow callous; M. ಕಾಯ್, Tĕ. ಕಾಯೆ, the state of being hard or callous); a piece used at the pagaḍĕ play (C.). ಮುತ್ತ ಕಾಯ್ (ತಬಿಲ್ Śmd. I). ಕಾಯಂ ಪೋದ್ದಿಂ (Śmd. 156). ಕಾಯು ತೋಣ್ಬಿ (ಶಾಕಶಾಕಟ, etc., ಜಾತು Hlā., Mr. 95). ಕಾಯ್ ಸೊಪ್ಪವಂ ತಂಬಿಪುತ (Bp. 20, 14). ವಿಷದ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯ ತನ್ದು (Jṅs. 22, 29). ಕಾಯ್ಕುಳಿಂ (Ṗpr. 7, 48). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಹಣ್ಣೋ? ಕಾಯೋ? (C.). See ಎಳೆಗಾಯ್, ಮುಗುಳ್ಗಾಯ್. **2,** hardness; callosity. — ಕಾಯಾಗು. -ಆಗು. Fruit to grow (see s. ಕಾಯ್ 3). ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯಪ್ಪ ಅತ್ತಿ ಮೊದಲಾದವಿನ್ದ ವನಸ್ಪತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೂವಾಗಿ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವನಸ್ಪತಿ ಎಮ್ಬುದುಂ; ಹೂವಾಗದೆ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವನಸ್ಪತಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). 2, to get fruits. ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು ನೂಱು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಕಾಯಾಗುತ್ತವೆ (B. 2, 41). ಮಾವಿನ ಮರಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಾಯಾಗುತ್ತವೆ (2, 51). — ಕಾಯೆದೆ. -ಎದೆ. A firm, strong thread (S. Mhr.); a thread that is not pliable or is coarse (My.).

ಕಾಯ್ kây. 5. = ಕಾಯು 2. To grow hot, to be heated; to grow red-hot; to burn with passion, to be or become angry (ಕೋಪ Śmd. Dh.; ಕನಲ್ Śm. 101; T., M.; Tĕ. ಕಾಗು, ಕಾಯು; Tu. ಕಾಂಬಿ; *cf.* ಕತಿ, ಕಾತಿ 1, ಕಾಳು 1, ಕಾಂಕೆ). P. ps. ಕಾಯ್ದು, ಕಾದು (*e. g.* Bh. 1, 20, 54; J. 15, 4). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Śmd. 216). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆವುದಾನೊನ್ದು ಪೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಱಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ Nr.). ಪಾಲು ಕಾಯವೊ? (Bp. 14, 8). ವೈಶಾಳಿಯೊಳ್ ಶಂಕರಶರಣಜನಂ ನೋಯೆ, ಕಾಯ್ದು ಪ್ಪನ್ ಎಮ್ಮ ಈ ವಸುಧೀಶಂ (Rśv. 13, 25). ಕಾದ ಬೆಗ್ಗಾವಲಿ (Bp. 45, 28). ನೀರು ಕಾದು, ಉಗಿಯಂತಿ (B. 2, 48). ಕಮ್ಮಾಜನು ಕುಲಿಮಿಯೊಳಗೆ ಕುಡಗಳನ್ನು ಕಾಯ ಹಾಕಿ (2, 12). ಕೆಮ್ಪುಗೆ ಕಾದ ಕುಡವನ್ನು ಭರ್ತ್ರಿನೆ ಪಿಡಿದು (2, 12). ಕಾದ ಪಾಲು ಕಪಿ ಆಡೀತೇ? (Prv.). See ಕಡುಗಾಯ್; J. 10, 46; 11, 31.

ಕಾಯ kâya. = ಕಾಯ್ 4, etc. ಪೆಱಿದರೊ ಬಂದ್ದಗುಣಿಕೆಯ ಕಾಯಗಳಂ? (Bp. 54, 30). — ಕಾಯ ಪಲ್ಲೆ. dupl. (B. 5, 287).

ಕಾಯ kâya. *The body* (ಶರೀರ Mr. 469). 2, *the root of the two smaller fingers, sacred to Prajâpati.* 3, a multitude.

ಕಾಯಂ kâyaṁ. Fixed, settled, permanent, confirmed (C.; H.; Mhr. ಕಾಕೇಮು). — ಕಾಯಂಗುತ್ತಾಗ್ರಾಮ. Village-lands granted by the state at a permanent rent (My.).

ಕಾಯಕ kâyaka. Relating to the body; performed with the body. 2, work, profession; pursuit, practice, rite, observance (My.; Tĕ. ಕಾಯಕ, ಕಾಯಿಕ; Bp. 12, 58; 22, 26. 48; 23, 3; 24, 2; 27, 20; 28, 3; 29, 30; 30, 7; 40, 37; 47, 5). See ಕಪ್ಪರ-, ಗಣ್ಯೆ-, ಗುಂಡ್ಡಗಪ್ಪರ-, ಬೊಬ್ಬೆ-; Prv. s. ನಾಯಕ. — ಕಾಯಕಶಕ್ತಿ. (Bp. 60, 21).

ಕಾಯಜ kâya-ja. Produced by or in the body. 2, a son. 3, Kâma.

ಕಾಯಜಪಿತ kâyaja-pita. Vishṇu or Kṛishṇa (My.).

ಕಾಯಜಾತ kâya-jâta. = ಕಾಯಜ No. 3. (Bp. 48, 12).

ಕಾಯಜಾನ್ತಕ kâyaja-antaka. Śiva. (Bp. 48, 12; 52, 25).

ಕಾಯಜಾರಿ kâyaja-ari. Śiva. (Bp. 17, 4; 20, 32).

ಕಾಯತ kâyata. = ಕಾಯಸ್ಥ. (My.; Mhr.).

ಕಾಯದೆ kâyadĕ. = ಕಾಯಿದೆ. A rule, a regulation (My.; Mhr., H.; B. 5, 194. 234).

ಕಾಯಭವ kâya-bhava. = ಕಾಯಜ.

ಕಾಯಭವರಿಪು kâyabhava-ripu. Śiva. (Bp. 46, 34).

ಕಾಯಮಲ kâya-mala. Impure matter or excretions of the body. See ಕೊಡಿ.

ಕಾಯಸ್ಥ kâya-stha. = ಕಾಯತ. *A man belonging to the writer-caste, a scribe.* — ಕಾಯಸ್ಥಜಾತಿ. A tribe of Brâhmanas whose employment is writing (My.).

ಕಾಯಿ kâyi. 1. = ಕಾಯ್ 1, etc. P. p. ಕಾಯಿದು (Bp. 48, 16; My.; Si. 423). — ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. rep. (Bp. 48, 12). — ಕಾಯಿ ಕಾಯ್. = ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. (Bp. 28, 62).

ಕಾಯಿ kâyi. 2. = ಕಾಯ್ 4, etc. (ಜೀಜಕೋತಿ, ಶಮಿ, ತಿಪ್ಪೆ Hlâ.; Mr. 108; C.; Tu.). See Bp. 9, 2; Si. 88. 97. 119. 123, etc.; ಆಟಗಾಯಿ, ಏಳಿಗಾಯಿ, ಪಗಜೆಯಿ-, etc. — ಕಾಯಿಕಟ್ಟು. or ಕಾಯಿಗಟ್ಟು. Callosity to be produced: a boil to form (from the throw with a stone, My.); a boil to be still hard (My.). — ಕಾಯಿಕಡುಬು. A kaḍabu filled with jaggory, etc. (My.). — ಕಾಯಿ ಕಸರು. dupl. Various vegetables (C.). — ಕಾಯಿ ಕಸಿ. = ಕಾಯಿ ಕಸರು. (My.). — ಕಾಯಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye in which the pupil has perished. (My.; Tĕ. ಕಾಯೆಕಣ್ಣು). — ಕಾಯಿದುಬ್ಬಿಗಳ್. -ತುಬ್ಬುಗಳ್. A large number of kâyis (Abh. P. 12, 5). — ಕಾಯಿದೇವ. N. See ದೇವದಣ್ಡಿಯ-. — ಕಾಯಿಧಾನ್ಯ. A generic name for pulse, etc. (Si. 306, *only* in Si.). — ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ. dupl. Pod and leaf vegetables (C.). — ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯೆ. = ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ. (B. 5, 128; G. 371. 482. 568). — ಕಾಯಿ ಪಲ್ಲೆ. = ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯೆ. (My.; B. 3, 125). — ಕಾಯಿ ಬಿಡು. To get fruits (My.). — ಕಾಯಿ ಸೊಪ್ಪು. = ಕಾಯಿ ಪಲ್ಲೆ. (C.). — ಕಾಯಿಸೋರೆ. (ತುಪ್ಪ, etc., ಸೀ ಸೋರೆ Si. 161, *only* in Si.). — ಕಾಯಿಹಾಲು. The milk of a cocoanut (C.).

ಕಾಯಿ kâyi. 3. = ಕಾಂಶಿ. See ತುಪ್ಪುಗಾಯಿ.

ಕಾಯಿಕಾವ್ಯೆದ್ಧಿ kâyikâ-vriddhi. Interest obtained from capital; interest consisting in the use of an animal or any capital stock pawned or pledged; etc. (R.).

ಕಾಯಿಕೆ kâyikĕ. Guarding, etc. (My.).

ಕಾಯಿದೆ kâyidĕ. = ಕಾಯದೆ. (C.; B. 4, 117; 5, 6. 84).

ಕಾಯಿಲೆ kâyilĕ. Sickness (My., also ಕಾಹಿಲೆ; Tu.; Mhr., H. ಕಾಹಿಲೀ, restlessness in fever, etc.; M. ಕಾಯಲು, heat).

ಕಾಯಿಸು kâyisu. 1. = ಕಾಸು 1. To make hot, etc. (C.). ನೆರಮನೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ತುಪ್ಪಾ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Si. 240. 312. 379. 382. 445; Prv. s. ಬಿಸಿ.

ಕಾಯಿಸು kâyisu. 2. To make guard, watch, etc. (My.).

ಕಾಯು kâyu. 1. = ಕಾಯ್ 1, etc. Also: to wait (My.). P. p. ಕಾದು. ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಜವಾನ (C.; ಪ್ರತಿಹಾರ Si. 258). ಬೀಲಿ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಳೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು? (Prv.). ಆಳಿಳ ಕಾಯುವಾಕೆ (ಗೋಪಿ G.).

ಕಾಯು kâyu. 2. = ಕಾಯ್ 5, q. v. P. p. ಕಾದು. ಕಾಯುವ (C.; B. 4, 143; 5, 144). ಕಾಯಿತು (= ಕಾದಿತು, C.; B. 5, 164).

ಕಾಯು kâyu. 3. = ಕಾಯ್ 4. ಮಳ್ಳಕಲ್ಲುದ ಸಿರಿಯು ಕೊಯಿತ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯು (Dp. 54).

ಕಾಯ್ತು kâytu. = ಕಾತು. P. p. of ಕಾಯ್ 3.

ಕಾಯ್ಪು kâypu. = ಕಾವು 1, ಕಾಹು 2. Heat (Rśv. 5, 36; J. 15, 4; Tĕ. ಕಾಪು). 2, wrath, anger (ಬಲುಗೋಪ Ćt. I, 12; ಕೆನಿಸು, ಕೋಪ I, 98; ಮುಳಿಸು, ಕಸುಗಣ್ಣು, ಕೆನಿಸು, etc., ಕೋಪ Kk. 43; Śm. 39; Abh. P. 14, 143; Rśv. 5, 36. 48; Śśv. 3, 54. 57. 62; 4, 9). See ಕಡುಗಾಯ್ಪು. — ಕಾಯ್ಪಾಱಿಸು. -ಆಱಿಸು. Wrath to be appeased (Abh. P. 14, 38). — ಕಾಯ್ಪು ಪಿ. -ಇಡಿ. Wrath to become great (Śśv. 3, 61; 4, 79). — ಕಾಯ್ಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize wrath: to become wrathful (Śśv. 2, 10; 4, after 17). ಸಿಡಿಲ ಪಡೆ ಕಾಲನ (Yama's) ಕಾಯ್ಪು ಗಣ್ಣು (Rśv. 6, after 11). — ಕಾಯ್ಪುವೆಡೆ. -ಪೆಡೆ. = ಕಾಯ್ಪುಗೊಳ್. (Śśv. 4, 7).

ಕಾಯ್ಯ kâyya. = ಕಾಯ. See ಸಿ.

ಕಾರ್ kâr. 1. = ಕಾರು 3, ಕಾರು 1, ಕಾರ್ 1, ಕಾಪ್ 3. Blackness (ಕಾಮವರ್ಣ Śm. 102; J. 33, 20; T., M.: blackness; a cloud; Tĕ.; Tu. ಕಾರು, darkness; blackness). — ಕಾರಾಮಣಿ. The leguminous plant Dolichos catiang L. (T., Tĕ.; My.). — ಕಾರಿತು. -ಇಡು. To put on blackness: to grow black (J. 12, 38). — ಕಾರಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. A dark night (Abh. P. 7, 85; 9, 71; Bp. 55, 26). — ಕಾರೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. A mole, a dark spot under the skin (ತಿಲಕ, ತಿಲಕಾಲಕ Nr.). 2, the lungs (ತಿಲಕ, ಕ್ಷ್ಮೀಮ Hlâ.). — ಕಾರೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. A black body (Bp. 20, 12; Ć. Bp. 47, 14; Śśv. 4, 4; J. 28, 40). — ಕಾರೊಡಲ. -ಆತ. Who has a black body: Kṛishṇa (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Śm. 5. 6; ಹರಿ Ćt. II, 4).

ಕಾರ್ kâr. 2. = ಕಾರಿ 2, ಕಾರು 2, ಕರ್ 2. The coming of clouds: the rainy season, from the middle of June to the beginning of October (ಜಲದಾಗಮು Śmd. Dh.; ಬರಿಸಕಾಲ Śm. 102; M. ಕಾರ್, ಕಾಜು, a cloud; T. ಕಾರ್, a cloud; water; the ploughing season; Tĕ. ಕಾರು, season, time; wet season). ಕಾರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). ಕಾರ ಮಿಂಚು (J. 25, 45). ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ (ನೀರ ಪೊಟ್ಟಣಂ Ćt. I, 87). See Abh. P. 7, 152; 4, 119; Grj. 4, 25; J. 17, 3; Rśv. 6, 5; 8, 118; ಪೊಸಗಾರ್, ಮುಂಗಾರ್, ಹಿಂಗಾರ್.

ಕಾರ್ kâr. 3. To bite, to eat (ಖಾದನ Śmd. Dh.; Śm. 102; M.). ಕಾರ್ದಂ (Śmd. 50).

ಕಾರ kâra. 1. Tbh. of ಕ್ಕಾರ. Pungency, hotness of taste (C.; see Prv. s. ಚಿಕ್ಕ ಮೆಣಸು); a pungent, hot, spicy substance (C.; Tĕ., Tu.; ಕಟು Nr.; Nn. 147; Mr. 218; ಲವಣ Si. 50; Mhr. ಖಾರ); a spicy medicine (My.). ಕಾರದ ರುಚಿ (ಕಟು Si. 414). 2, an alkali, such as soda or potash (C.). 3, caustic (Tĕ., T.; see ಕಾಡಿಕಾರ). See ಅಕ್ಕಲು-, ಬಳೆಗಾರ, ಬೆಳುಗಾರ, ಸಬುಕಾರ, ಹಪ್ಪಳಕಾರ. 4, wrath. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕಾರ (S. Mhr.). — ಕಾರಸಾಂಬಿ. A kind of vermicelli made of kaḍlĕ flour and rice flour mixed with chillies, salt, etc. and fried in oil or ghee (My.).

ಕಾರ kâra. 2. = ಕಾಂಬಿ. Making, doing, causing; a maker, a doer. 2, the term used in designating a sound of the alphabet, *e. g.* ಆಕಾರ, ಇಕಾರ. See ಅಂಗೀ-, ಅನ್ಧ-, etc. 3, tax, toll, revenue, tribute (= ಕರ).

ಕಾರ kâra. 3. = ಕಾರೆ 1, No. 1. See ಕಾರಗ್ಯಸ.

ಕಾರಕ kâraka. Making, doing, etc.; one who effects or produces anything; an agent (Bp. 5, 16). 2, *the relation of a noun to the verb in a sentence.* See Kâvy. I, 2, 1-3. 55-57; I, 3, 16. 17; III, 3, B, 22-29; Śmd. 115. 167. 168. 170. 175. 199. 201. 3, torment, torture, agony.

ಕಾರಕಗತಿ kâraka-gati. The course connected with kârakа No. 2 (Kâvy. I, 2, 58-61).

ಕಾರಕದೀಪಕ kârakа-dîpaka. A kind of dîpaka (Kâvy. III, 3, B, 39-47).

ಕಾರಕಪದ kârakа-pada. A noun on which the case of an adjective depends (Śmd. 170. 171).

ಕಾರಕವಶ kârakа-vaśa. The power or influence of kârakа No. 2 (Śmd. 115).

ಕಾರಕವಿರಹಿತ kârakа-virahita. The state of being destitute of or neglecting the rule regarding kârakа No. 2 (Bp. 1, 18).

ಕಾರಕೂನ kârakûna. A clerk (C.; H., Mhr.); a tollman (My.).

ಕಾರಖಾನೆ kârakhânĕ. = ಕಾರುಖಾನೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆ. A manufactory, a workshop (C.; Mhr.; B. 3, 46; 4, 29. 159. 210).

ಕಾರಗೃಹ kâra-gṛiha. = ಕಾರಾಗೃಹ. A jail (ಸೆಜೆಸಾಳೆ Mr. 197).

ಕಾರಗೆ kâragĕ. (= ಕೆನ್ನೆ, etc. ?). Commotion, etc. (ಕಳವಳ Ct. I, 53).

ಕಾರಂಜಿ kâraṅji. = ಕಾರಾಂಜಿ. A playing fountain, a jet d'eau (C.; Mhr. ಕಾರಂಜೇ).

ಕಾರಣ kâraṇa. 1. *Cause; reason; motive, origin;* an instrument, a means. 2, *the natural form or constitution of a thing.* 3, = ಕಾರಣಿ (ಯಾತನ, ದಣ್ಣಾಣೆ Mr. 392). 4, agency, instrumentality. See Śmd. 159; Kâvy. III, 3, B, 140; IV, 2, 37. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿಲ್ಲ (Prv.). 5, a deity; a father. 6, need of (Mhr., S. Mhr.). — ಕಾರಣ ಬೀಳು. To be needed or necessary (B. 4, 88. 110. 152; see s. ಬೀಳು 1). — ಕಾರಣ. adv. For, on account of (My.).

ಕಾರಣ kâraṇa. 2. = ಕರಣ 2. Killing, slaughter, injuring, hurting.

ಕಾರಣಪುರುಷ kâraṇa-purusha. A man who is the cause (of creation or of important things), a deity, a great man (Bp. 4, 53; 22, 62; 28, 59; 30, 18. 24; My.).

ಕಾರಣಪುರುಷರತ್ನ kâraṇapurusha-ratna. The best of the kâraṇapurushas (Bp. 33, 1).

ಕಾರಣಮೂರ್ತಿ kâraṇa-mûrti. A form or incarnation of the deity (Bp. 34, 14. 30).

ಕಾರಣಯೋಗಿ kâraṇa-yôgi. An able yôgi, a yôgi of importance (Bp. 55, 52).

ಕಾರಣವೈಮರ್ಮ kâraṇavîrmĕ. (ಕಡವ ಭೇದ Ct. I, 67, o. r. ಕಾರಣ ವರ್ಮ = ನಡೆವ ಭೇದ).

ಕಾರಣಾನ್ತ kâraṇa-anta. The absence of cause (ಅಕಸ್ಮಿಕ Nn. 126).

ಕಾರಣಿಕ kâraṇika. Causal; *investigating, examining,* ascertaining the cause; an examiner, etc. (ಪರೀಕ್ಷಕ, ಸರ್ವರ ವಿಚಾರಮಂ ತಿದ್ದುವವಂ Mr. 244); performing, performance (My.). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಬ್ಬ, ಸಾರ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! ಸಾರಗುಣಿಯಂಗಾ! ಸರ್ವರೊಳು ನಿಜ ತಿಳಿ! ಕಾರಣಿಕನಾಗು! (Sp.). See Sp. s. ಮೇರು. — ಕಾರಣಿಕಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 48).

ಕಾರಣಿ kâraṇĕ. The ornamental red stripe or painting upon the lower part of the walls of a house, etc. (My.; Rśv. 8, 4; Śśv. 5, after 57; Bh. 1, 12, 10; Tĕ. ಚಾರೆ, ಚಾರಲೆ, ಚಾರಿಕೆ, a line, a streak, a stripe). ವಿರಚಿಸಿದ ಸಾರಣಿಯ ಕಾರಣಿಯ ಧಾರುಣಿಯ (Ĉ. Bp. 5, 5). ಕಸ್ತುರಿಕುಂಕುಮದೊಳು ಜೊರೆದ ಸಾರಣಿಗಳಿಂ ಕಾರಣಿಗಳಿಂ (5, 51). See ನಿಡುಗಾರಣಿ.

ಕಾರಣಿ kâraṇĕ. = ಕಾರಣ No. 3. *Torment, agony.*

ಕಾರಣ್ಡ kâraṇḍa. = ಕಾರಣ್ಡವ. — ಕಾರಣ್ಡವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. (ಕಾರಣ್ಡವ Nr.).

ಕಾರಣ್ಡವ kâraṇḍava. *A sort of duck or goose* (ಕರ್ಕರ, ಕಾದಮ್ಬ Hâ.).

ಕಾರಭಾರ kârabhâra. = ಕಾರುಬಾರು. Business, affairs, especially some extensive business as that of a state, of a mercantile concern, etc. (C.; Mhr., H.; B. 3, 74; 4, 7).

ಕಾರಭಾರಿ kârabhâri. = ಕಾರುಬಾರಿ. One who conducts business, a manager (My.; B. 4, 217).

ಕಾರಮ್ಬೆ kârambhĕ. *A plant bearing a fragrant seed,* the priyaṅgu. See ನೆಬಲ್ 2.

ಕಾರವಿ kâravi. 1. *The Asafoetida plant or its leaf.* 2, *the plant Celosia cristata* Lin. (= ಮುಯೂರ). 3, *a kind of anise, Anethum sowa* Roxb. 4, *the plant Nigella indica* Roxb.

ಕಾರವಿ kâravi. 2. = ಕಾರಿವಿ, ಕಾರುವಿ. A kind of red cotton cloth (C.; Mhr. ಖಾರವಾ, H. ಕಾರುವಾ, ಕಾವಾ).

ಕಾರವೆಲ್ಲ kâravêlla. *The plant Momordica charantia* Lin.

ಕಾರಸಿಕೆ kârasikĕ. = ಕಾಸರಿಕೆ, of which it is an o. r.

ಕಾರನೆ kârasĕ. The plant Solanum stramoniaefolium Jacq. (St. & Pl.). 2, = ನಾಗದಮನಿ (Mr. 149).

ಕಾರಾಗಾರ kârâ-agâra. (Śmd. 383). A place of confinement; a jail.

ಕಾರಾಗೃಹ kârâ-gṛiha. = ಕಾರಗೃಹ. (My.).

ಕಾರಾಚ kârâĉa. = ಕರಚ No. 3. (Rśv. 5, 56; My.).

ಕಾರಾಂಜಿ kârâṅji. = ಕಾರಂಜಿ. (My.).

ಕಾರಾವರ kâra-avara. A man of a mixed and low caste, employed in working in leather and hide (Sk.). *Cf.* ಗವಜ್ಗ.

ಕಾರಿ kâri. 1. A brackish ground, a backwater, an arm of the sea (My.; T. ಕಾರಿ, ಕಾಜು, ಕಾಯಲ್, ಕಯು; M. ಕಾರಿ, ಕಯ್; Tĕ. ಕಯ್ಯಿ; Mhr. ಖಾಡಿ; *cf.* Mhr. ಖಾರ ?). 2, a ford (My.). — ಕಾರಿಕಾಲಮ್ಮೆ. N. (Bp. 15, 25).

ಕಾರಿ kâri. 2. = ಕಾರ್ 2, etc. (S. Mhr. in ಮುಂಗಾರಿ, ಹಿಂಗಾರಿ).

ಕಾರಿ kâri. *Making, doing, acting, causing;* an artist, an artificer, a mechanic; an actor.

ಕಾರಿಕೆ kârikĕ. = ಕಾಜಿಕೆ, ಗಾಜಿಕೆ. *A female who does, makes, or acts.* 2, an actress. 3, a doing, a business; a trade; an art. 4, *a comment, a gloss.*

ಕಾರಿಗ kâriga. One who applies alkalis (?). See ಆಲ್ಲಿಗಾರಿಗ.

ಕಾರಿಗೆ kârigĕ. Tbh. of ಪಾತಿಕೆ (Śmd. 363, o. rs. ಪಾರಿಗೆ, ಗಾರಿಗೆ).

ಕಾರಿಣಿ kâriṇi. Making, doing, etc. (feminine). See ತಿರಸ್ಕಾರಿಣಿ.

ಕಾರಿತೆ kâritĕ. Interest, the amount of which is fixed by the debtor, he being forced to do so by the creditor. (R.).

ಕಾರಿಯ kâriya. Tbh. of ಕಾರ್ಯ. (Bp. 28, 23; J. 18, 5; Tĕ.).

ಕಾರಿವಿ kârivi. = ಕಾರವಿ 2. (C.; B. 3, 117).

ಕಾರೀಕ kârîka. The fruit of the date-tree plucked whilst immature and dried (S. Mhr.; Mhr. ಖಾರೀಕ; M. ಕಾರಕ್ಕೆ).

ಕಾರೀಷ kârîsha. (fr. ಕರೀಷ). *A great quantity of dried cow dung cakes.*

ಕಾರು kâru. 1. = ಕಾರ್ 1, etc. Blackness. — ಕಾರುಗತ್ತಲು. -ಕತ್ತಲು. Sable darkness (My.; ತಾರ್ದರ Si. 453). — ಕಾರುಗತ್ತಲೆ. = ಕಾರುಗತ್ತಲು. (J. 26, 9; My.).

ಕಾರು kâru. 2. = ಕಾರ್ 2, etc. (My.). ಕಾರ ಮಟ್ಟೆ ಬಿದ್ದರೂ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿವೆ. A feast in the third month, when the ಕರಿ ಹಬ್ಬ'ಯುವದು (see s. ಕರಿ 3) takes place (S. Mhr.). — ಕಾರ ಹುಲ್ಲು. Any grass that grows in the rainy season (My.); a kind of flag or reed (?). ಕಾರ ಹುಲ್ಲಿನೊಳು ತಿರುಗುವ ವಿಮಾನು (ನಲವಿಮಾನ, ಚಿಲಿಚಿಮು Si. 87). — ಕಾರುಗದ್ದೆ. Wet land cultivated in the rainy season (My.). — ಕಾರುಬೆಳೆ. The wet-season crop (My.). — ಕಾರುಜತ್ತಿಗಿಡ. A kind of cotton plant (My.).

ಕಾರು kâru. 3. Pincers, tongs (Tĕ.; see ನೀರು-, ಪಟಿ-, ಪೊನೆ-).

ಕಾರು kâru. A maker; *a mechanic, an artisan.* 2, an art, a science.

ಕಾರುಕ kâr-uka. (Śmd. 239). A black man (?); an eater (?).

ಕಾರುಕ kâruka. An artisan, an artificer, a mechanic. See Śm. 116; ಪಂಚಕಾರುಕ.

ಕಾರುಕೃತ್ಯ kâru-kṛitya. The work of an artisan (Si. 381).

ಕಾರುಖಾನೆ kârukhâṇĕ. = ಕಾರಖಾನೆ, etc. (My.).

ಕಾರುಣಿಕ kâruṇika. (fr. ಕರುಣ). *Compassionate, tender, kind.*

ಕಾರುಣ್ಯ kâruṇya. *Compassion, kindness.* See Prv. s. ತಾರುಣ್ಯ. — ಕಾರುಣ್ಯವ್ಪಡಿ. -ಂ-ಪಡೆ. To be or become compassionate (Śśv. 4, after 99).

ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ kâruṇya-nidhi. A treasure of compassion (J. 18, 51).

ಕಾರುಣ್ಯಸಾಗರ kâruṇya-sâgara. An ocean of compassion (Bp, 24, 34).

ಕಾರುಣ್ಯಸಿನ್ಧು kâruṇya-sindhu. = ಕಾರುಣ್ಯಸಾಗರ. (Bp. 61, 48).

ಕಾರುಬಾರಿ kârubâri. = ಕಾರಭಾರಿ. (My.).

ಕಾರುಬಾರು kârubâru. = ಕಾರಭಾರ. (My.; Br.; M. ಕಾಯಿದಾಯಿ).

ಕಾರುವೆ kâruvĕ. = ಕಾರವಿ 2, etc. (My.).

ಕಾರೆ kârĕ. The spinous shrub Webera tetandra Willd. (ತಿಕ್ತಕ Mr. 139; My.; M.; T. ಕಾರೈ; Tĕ. ಗಾರಿ). ಕಾರೆಯ ಸೊಪ್ಪು (Bp. 58, 43). — ಕಾರೆಕಾಡು. A thorny jungle or thicket (Si. 102; M. ಕಾರೆಕ್ಕಾಡು). — ಕಾರೆಕಾಯಿಗಿಡ. The tree furnishing Myrobalans or ink-nuts, Terminalia chebula Roxb. (St. & Pl.; *cf.* ಗಾರೆ). — ಕಾರೆಮುಳ್ಳು. A common spinous shrub, Webera tetandra Willd. (Z.; or Canthium parviflorum Lam.; see ಕಾಕಿಡಿ). 2, the strong, sharp thorn of the kârĕ (My.). — ಕಾರೇ ಗಿಡ. = ಕಾರೆ. (My.; see ಕಗ್ಗಲಿ). — ಕಾರೇ ಹಣ್ಣು. The ripe fruit of the kârĕ. ಬೋರೇ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಾರೇ ಹಣ್ಣು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಕಾರೆ kârĕ. 1. ಕಾರಾ. = ಕಾರ 3. Confinement, binding; a fetter; a prison. 2, pain, affliction. 3, an ornamental ring worn round the neck and reaching to the chest, generally of gold, a gold collar (My.).

ಕಾರೆ kârĕ. 2. Tbh. of ಕಾರ್ಯ.

ಕಾರೆಗಾಲಿ kârĕ-gâli. A workman (My.).

ಕಾರೋತ್ತರ kârôttara. *Yeast, barm, froth.*

ಕಾರ್ಪಿ kâr. = ಕಾಪು 1. To vomit; to emit (ವಮನ Śmd. Dh.; T. ಕಾಪು, ಕಾಲ್; M. ಕಾರು, ಕಾಲು; Tu. ಕಾರ್; Tĕ. ಕಾರು, ಗಾಯು, ಗ್ರಾಯು). P. p. ಕಾರ್ದು. ಕಾರ್ದುವು ಅಟ್ಟಿಗಳ್ ಅರುಣತೆಯಂ (J. 31, 30).

ಕಾರ್ಪಿ kâṛa. See ಹೆಗ್ಗಾಡಿ.

ಕಾಱಿ kâṛa. = ಕಾರ 2, ಗಾಱಿ. Tbh. of ಕಾರ 2. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಇಚ್ಚೆಕಾಱಿ, ಪಗೆಕಾಱಿ, etc. (Śmd. 234. 235; Tĕ. ಕಾಡು, ಗಾಡು).

ಕಾಱಿತನ kâṛatana. = ಕಾರ್ತನ, ಗಾಱಿತನ. Doing, acting, performing. See ಕೆಯ್ದುಗಾಱಿತನ, ಮಾತುಗಾಱಿತನ.

ಕಾಱಿ' kâṛi. A feminine form of ಕಾಱಿ. See ಆಟಗಾಱಿ'.

ಕಾರ್ಪಿಕೆ kâṛikĕ. Vomiting (My.).

ಕಾಱಿಕೆ kâṛikĕ. Tbh. of ಕಾರಿಕೆ. See ಕೆಯ್ಗಾಱಿಕೆ, ಮಾಟಿ-, ಮಾತು-.

ಕಾರ್ಪಿಸು kâṛisu. To make vomit or disgorge, etc. (Bh. 8, 21, 8; J. 23, 39; C.).

ಕಾರ್ಪಿು kâṛu. 1. = ಕಾಪ್. (C.). P. p. ಕಾಱಿ'. ಜವನ್ ಉಣ್ಡು ಕಾಱಿದಸ್ತಿರೆ (Abh. P. 13, 78). ಕಾಱಿದಡೆ (Bp. 21, 22). ಕಾಡ ನಾಯಿಗಳು, ಜೊಟ್ಟೆ ಕಡಿಯುವಾಗ ಮಾತ್ರ, ಔಷಧವೆನ್ದು, ಕಪಿಕೆ ಯನ್ನು ತಿನ್ದು ಕಾಱಿ' ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (B. 3, 40). See Prv. s. ಬಿಡು 1, No 2.

ಕಾರ್ಪಿು kâṛu. 2. Vomiting, etc. — ಕಾಱುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. An emitted spark (Râm. 6, 30, 13).

ಕಾರ್ಪಿು kâṛu. 3. A ploughshare (Tĕ. ಕಱ್ರು; T. ಕಾಱು; R.).

ಕಾರ್ಪಿುಹ kâṛuha. Vomiting (ಉದ್ಗಾರ, ಉದ್ಗಾಹ Nr.).

ಕಾರ್ kâr. 1. = ಕಾರ್ 1, etc. Blackness. — ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Sable darkness (My.; ಅನ್ಧತಮಸ Si. 76). ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ ಉಳ್ಳ ರಾತ್ರಿ (ತಮಿಸ್ರ 38). — ಕಾರ್ಬಟ್ಟೆಯವ. = ಕಾರ್ಬಟ್ಟೆಯವ, q. v. — ಕಾರ್ಬಲೆ. A black net (Rśv. 11, 23). — ಕಾರ್ಮೋಗೆ. -ಪೂಯಿಗೆ. = ಕಬ್ಬೊಗೆ. Black smoke (Râm. 4, 3, 11; 6, 14, 20; Rśv. 11, 19; J. 13, 10. 12; 31, 11). — ಕಾರ್ಮೋನ್. -ಪೋನ್. = (ಕಪ್ಪಣ), ಕರ್ಮುನ, ಕರ್ಮೋನ್. (ಗಿರಿಸಾರ, ತಿರಾಸಾರ, etc. Mr. 98, o. r. ಕರ್ಮೋನ್; ಕಬ್ಬುನ Kk. 47, o. rs. ಕರ್ಮೋನ್, ಕರ್ಮುನ; ಕಬ್ಬುನ Śm. 68). ಕಾರ್ಮೋನ್ನ ಭಿತ್ತಿಗಳೋ? (Bp. 58, 48). — ಕಾರ್ಮೋನ್ನ ಕಲ್. A loadstone (ಸೂಚಿಕಲ್ Ct. II, 112). — ಕಾರ್ಮಡು. The black deep, *i. e.* the river Kâlindî or Yamunâ. — ಕಾರ್ಮಡುವನಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The elder brother of Yamunâ or Yamî: Yama (Śm. 12). See ಕಮ್ಮಡುವಿನಣ್ಣ. — ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್. A dark, black cloud. (T.). See Abh. P. 13, 76; Bp. 44, 2; Bh. 1, 19, 21; Râghc. 17, 64; Rśv. 2, 39; 6, 54; 8, 102; 9, 4; Śśv. 1, 33; 2, after 42; J. 3, 38; 5, 15; 22, 8; Si. 52; it may occasionally be translated also: a monsoon-cloud). — ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The way of the clouds, the sky (R.). — ಕಾರ್ಮೊಬ್ಬು. Sable darkness (My.). — ಕಾರ್ವಟ್ಟೆಗ. -ಬಟ್ಟೆಗ. Whose track is blackness: fire, Agni (Śm. 11).

ಕಾರ್ kâr. 2. = ಕಾರ್ 2, etc. The rainy season (J. 13, 32). — ಕಾಗರ್ಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 218). The rainy season. ಕಾಗರ್ಲ ಕಾರ್ಮುಗಿಲೊದ್ದಂ (Abh. P. 13, 76). — ಕಾರ್ಗಾಲ. -ಕಾಲ. = ಕಾಗರ್ಲ್. (J. 3, 40; 4, 35; 17, 5). — ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್. See s. ಕಾರ್ 1. — ಕಾರ್ಮೋಗ. The beginning of the rainy season (Grj. 9, 38).

ಕಾರ್ಖಾನೆ kârkhâṇĕ. = ಕಾರಖಾನೆ, etc. (My.; Si. 108).

ಕಾರ್ಚಿ kârċi. = ಕಾಚಿಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Momordica dioica Roxb. (St. & Pl.).

ಕಾರ್ತನ kārtana. = ಕಾಯಿತನ. See ಉರವಣೆ-.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ kârtavîrya. (fr. ಕೃತವೀರ್ಯ). = ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ. Arjuna, a prince of the Haihayas. 2, N. of a Jaina čakravarti.

ಕಾರ್ತಸ್ವರ kârtasvara. (fr. ಕೃತಸ್ವರ). *Gold.*

ಕಾರ್ತಾನ್ತಿಕ kârtântika. (fr. ಕೃತಾನ್ತ). *An astrologer.*

ಕಾರ್ತಿ kârti. = ಕಾತಿ 1, ಗಾತಿ 1, ಗಾರ್ತಿ. = ಕಾಱಿ. (Tě. ಕತ್ತೆ). See *e. g.* ಕುಟಿಲ-.

ಕಾರ್ತಿಕ kârtika. ಕಾರ್ತ್ತಿಕ. (fr. ಕೃತ್ತಿಕಾ). *N. of the month Kârttika* (October-November), *when the moon is full and near the Kṛittikâs* (the 8th month in the ಚಾನ್ದ್ರಮಾನ, My.; B. 5, 307. 308; Mhr.). 2, Skanda (ಶ್ರೀಜಾರಿ Nn. 38; ಗಾಂಗೇಯ, ಮಯೂರಧ್ವಜ 44; ಗುಹ, ಸ್ವಾವಿಕಾರ್ತ್ತಿಕ 144).

ಕಾರ್ತಿಕಿಕ kârtikika. *The month Kârttika.*

ಕಾರ್ತಿಕದ್ವಾದಶಿ kârtika-dvâdaśi. = ಉತ್ಥಾನದ್ವಾದಶಿ. (My.).

ಕಾರ್ತಿಕೇಯ kârtikêya. *Skanda,* the son of Agni and Gaṅgâ, whose nurses were the Kṛittikâs.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ kârtavîrya. The Haihaya Arjuna, one of the six great čakravartis who are called puṇyaślôkas (Mr. 263; My.).

ಕಾರ್ತ್ಸ್ನ್ಯ kârtsnya. (fr. ಕೃತ್ಸ್ನ). *The whole, totality.*

ಕಾರ್ಪಟಿಕ kârpaṭika. (fr. ಕರ್ಪಟಿ). = ಕಪ್ಪಡಿಗ. A pilgrim who subsists by carrying water from holy rivers, etc. 2, *a juggler, a cheat.*

ಕಾರ್ಪಣ್ಯ kârpaṇya. (fr. ಕೃಪಣ). Poverty, indigence; pitiful circumstances; imbecility; — compassion, pity; — parsimony, niggardliness (My.). See Grj. 8, after 14; Bp. 45, 21; J. 2, 5.

ಕಾರ್ಪಾಸ kârpâsa. (fr. ಕರ್ಪಾಸ). *Made of cotton;* cotton (ಹತ್ತಿ Mr. 128); *cotton-cloth* (ನೂಲ ವಸ್ತ್ರಂ 341). See ಪಟ್ಟಿ.

ಕಾರ್ಪಾಸಚಾಪ kârpâsa-čâpa. A bow for dressing cotton. See ಚಿಸೆ.

ಕಾರ್ಪಾಸವಿವರಣ kârpâsa-vivaraṇa. The spreading out or hatcheling of cotton. See ಪಿಂಜು.

ಕಾರ್ಪಾಸಶೋಧನ kârpâsa-śôdhana. The dressing of cotton. See ಸಸಿ.

ಕಾರ್ಪಾಸಿ kârpâsi. *The cotton plant, Gossypium herbaceum.*

ಕಾರ್ಮ kârma. (fr. ಕರ್ಮ). *Laborious, industrious.*

ಕಾರ್ಮಣಿ kârmaṇa. Finishing a work. 2, *magic, sorcery.*

ಕಾರ್ಮುಕ kârmuka. *A bow* (ಬಿಲ್ಲು Nn. 63).

ಕಾರ್ಮುಕಕೊಕೋಟಿ kârmuka-kôṭi. *The notched end of a bow.*

ಕಾರ್ಯ kârya. = ಕಜ್ಜ, ಕಾರಿಯ, ಕಾರೆ 2. To be made or done; fit, right. 2, *affair, business* (ಕೆಲಸ Nn. 19); a festal occasion. 3, an effect, the necessary result of a cause (Śmd. 7). 4, motive, object, purpose. 5, cause, origin. See Kâvy. III, 3, B, 135. 140; IV, 2, 37. ಕಾರ್ಯ ಬನ್ದರೆ ಕತ್ತೇ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯ ಬೇಕು (Prv.). — ಕಾರ್ಯವಾಸಿ. A good state of affairs (My.). ಕಾರ್ಯವಾಸಿಗೆ ಕತ್ತೇ ಕಾಲು ಕಟ್ಟು! (Prv.). — ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸು. To accomplish a business (B. 4, 13; C.). — ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸು. Work to be accomplished (My.).

ಕಾರ್ಯದಕ್ಷ kârya-daksha. Clever at a work (My.).

ಕಾರ್ಯಧಾರೆ kârya-dhârĕ. The course of business (Bp. 28, 34).

ಕಾರ್ಯಧುರನ್ಧರ kârya-dhurandhara. One who well attends to business (My.).

ಕಾರ್ಯಭಾಗ kârya-bhâga. A work to be done; a division of a work (Mhr.); — plot, intrigue (My.).

ಕಾರ್ಯವಿಘಾತ kârya-vighâta. Impediment of business (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ, etc. Si. 397).

ಕಾರ್ಯಸಾಧನ kârya-sâdhana. Means of effecting any object; — accomplishing or effecting an object or a business (My.).

ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ kârya-siddhi. Accomplishment of a work, success, fulfilment of any object. (C.).

ಕಾರ್ವಾ kârvâ. A kind of small, strong pony (My.; Si. 273).

ಕಾರ್ಷಾಪಣ kârshâpaṇa. *A karsha of silver, equivalent to sixteen paṇas of cowries.*

ಕಾರ್ಷಿಕ kârshika. (fr. ಕರ್ಷ). = ಕಾರ್ಷಾಪಣ. *A karsha of silver.* 2, *a copper kârshika, or paṇa, equivalent to eighty cowries.*

ಕಾರ್ಷ್ಣಿ kârshṇi. (fr. ಕೃಷ್ಣ). Krishṇa's son Pradyumna (J. 12, 33; 22, 30).

ಕಾರ್ಷ್ಣ್ಯ kârshṇya. Blackness, black colour; darkness. See ಕರ್ಪು, ಕಲ್ಲು.

ಕಾರ್ಷ್ಯ kârshya. *The tree Shorea robusta* Roxb. (Vatica robusta Steud.).

ಕಾಲ್ kâl. 1. (fr. ಕವಲ್ 2?). = ಕಾಲು 1. The foot; the leg down from the knee (ಆಡಿ, ಪಾದ Śm. 70; ಪಾದ, ಅಂಘ್ರಿ Nn. 130; J. 18, 34; T. ಕಡಿಲ್, ಕಾಲ್; M. ಕಾಲ್; Tě. ಕಾಲು; Tu. ಕಾರ್). ಕಾಲೊಳ್ ಮದಿಸಿದಂ (Śmd. I). ಕಾಲೊಳ್ ನಡೆದಪಿರ್ (Śmd. 125). ಕಾಲಲಿ (Bp. 28, 31). ಕಾಲ್ಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವನು (55, 4). ಕಾಲ್ಗಳಂ (59, 20). ಕಾಲ ನೀರಂ (60, 8). ಕಾಲನ್ ಅಡ್ಡಲೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ಲುತ (20, 13). ಕಾಲ್ಗಳ್ (Rśv. 5, 118). ಕಾಲ್ಗಳಂ (J. 12, 35). ಬನ್ದು, ಕಾಲ್ಗೆ ಎಡಿಗೊಡೆ (31, 30). ಕರಿಗಳ್ ಕಾಲ್ಗೆ ಒಳಗಾದನೊ? (Rśv. 13, 103). ಕೆವ್ವಸ್ವ ಕಾಲ್ ಮೆಗಂಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ ಎಮ್ಬುದು; ಕೆಯ್ ಕಾಲ್ ಕಿಬಿಯನು (ವಾಮನ); ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ಲು (ನಲಳ Hlâ.). ಎಡದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದಿಕ್ಕುವುದು (ಆಲೀಢ); ಎರಡು ಕಾಲ ನಡುವೆ ಪನ್ನೆರಡು ಅಂಗುಲದ ತೆರಪು ಆಗಿದ್ದಡೆ ವೈಶಾಖ ಎಮ್ಬುದು (Nr.). See ಅಂಗಾಲ್, ಮೇಲಿಗಾಲ್, etc.; J. 2, 49; 4, 59; 18, 48. 62; 20, 28; 26, 18. **2,** a strand or lock of hair (in plaiting); a strand of hairs of the tail of the Bos grunniens; any of the tie-ropes of a ḍâvaṇi; any string of the nělahu (My.). — ಕಾಲ ಕಡಗ. A kind of plain anklet; a gagra (ಸಿಂಚನಿ, ಪಾದಕಟಿಕ Hlâ.; Bp. 14, 4). — ಕಾಲಂಗುಲಿ. -ಅಂಗುಲಿ. A toe (J. 5, 55). — ಕಾಲಜ್ಜಣಿಗೆ. -ಅಡ್ಡಣಿಗೆ. = ಅಡ್ಡಣಿಗೆ No. 1. (Râm. 6, 55, 36). — ಕಾಲವ. -ಅವ. = ಕಾಲಾಳ್. (J. 22, 7). — ಕಾಲ ಹುಗುಳು. Chilblain (ಪಾದಸ್ಫೋಟಿ Nr.). — ಕಾಲಾಟ. -ಆಟ. Motion of the feet: stir, walk (My.); the play of the feet of dancers (C.); playing upon and tormenting with the paws. See Bp. 9, 12; Bh. 8, 23, 44; 8, 27, 4; J. 13, 20. ಕಾಲಾಟವುಳ್ಳವನಿಗೆ ಕಜಾಯದ ಗಗಣಿ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಕಾಲಾನ್. -ಆನ್. = ಕಾಲಿಡು. (Bh. 3, 18, 40). — ಕಾಲಾಳ್. -ಆಳ್. -ಳು. A foot-soldier. ಕಾಲಾಳ್, ಕಾಲಾಳ್ಳರ್ (Śmd. 168). ಕಾಲಾಳು (ಪದಾತಿ, ಪತ್ರಿ, ಪಾದಚಾರಿ, etc. Hlâ., Nr.; ಪದಾತಿಕ, ಪತ್ತಿ, etc. Mr. 287; Si. 285). ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳ್ ಎಮ್ಬುವು ಈ ನಾಲ್ಕು ಸೇನಾಂಗಗಳು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸನ್ನೆ ಸಾವಿರ ಕಾಲಾಳಿನ ಸತ್ವಂ! (Śś. 10). See Rśv. 13, 70; Bh. 6, 2, 3. — ಕಾಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಕಾಲಿಡು. (Râm. 6, 47, 38). — ಕಾಲಿಡು. -ಇಡು. To set down the foot or the feet; to take a step; to walk; to

come, etc. (Bp. 40, 7; Rśv. 8, 124; J. 10, I. 10. 11; B. 4, 199). — ಕಾಲಿಲ್ಲದವಂ. -ಇಲ್ಲದವಂ. A cripple (ಪಿವಂ ŚmdI.). — ಕಾಲುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. = ಕಾಲುಂಗರ (s. ಕಾಲು, Grj. 7, 51). — ಕಾಲೂರ್. -ಊರ್. A village that can be passed through only, or easily, on foot, a rustic place (see ಕಾಲುರಿಕೆ). — ಕಾಲೂಱು. -ಊಱು. = ಕಾಲಿಡು. (Bp, 1, 50; 3, 7). — ಕಾಲೂಱಿಗ. -ಊಱಿಗ. A peon (My.). — ಕಾಲ್ಚುಪ್ಪಸ. Trowsers (C.; Rśv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ಚುಪ್ಪಳಿಸು. To join the feet and jump up (Grj. 8, after 77). — ಕಾಲ್ತೊರ್. A sandal attached to the foot (Bp. 38, 56). — ಕಾಲ್ಬಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A foot-tie or chain, a shackle. ಆನೆಯ ಕಾಲ್ಬಟ್ಟು (ಸಿಗಲು, ಪಾದ ಬದ್ಧ, ಶೃಂಖಲ, etc. Hlâ.). — ಕಾಲ್ದಡ. -ಕತ. A ford (My.). — ಕಾಲ್ದುರ್. -ಕರ್ಚು. To wash the feet (of another, Abh. P. 15, after 9). — ಕಾಲ್ದಾಪು. -ಕಾಪು. Foot-guard, a guard on foot: foot-soldiers (Abh. P. 4, after 53; 13, 79). — ಕಾಲ್ದೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To impede; to strike with amazement or terror (Rśv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ದೆಡು. -ಕೆಡು. To lose the power of one's limbs; to fear (J. 3, 41; My.). — ಕಾಲ್ದೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall down at the feet of somebody (J. 9, 31). — ಕಾಲ್ದೆರಹು. -ಕೆರಹು. = ಕಾಲ್ತೊರ್. (Bp. 57, 3). — ಕಾಲ್ದೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing with the foot (Rśv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ದೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get feet; to begin to stand on the feet (Abh. P. 5, 107). ಮುಂಗಾಲ್ದಳಂ ನೆಗಪಿ ನಿಲ್ವ, ಪಿಂಗಾಲ್ದಳಂ ಕಿಬ್ಬಿ ದಾಣ್ಮುವ, ಪೊಯಿಕಾಲ್ದೊಳ್ವ, ಮರಳೆ ಮೆಟ್ಟುವ... ಅಶ್ವಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ದೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to stand on the feet. ಸುಬ್ ಸುಬ್ದು ಅಶ್ವಮನ್ ಎಬ್ಬಿತೆ ಪೊಳೆಯಿಸಿ ಮಿಗೆ ದಣ್ಡೆಗೊಡುತೆ ಇದಿರ್ಚುತೆ ಪೆಱಕಾಲ್ದೊಳಿಸಿ ಪೆಱಮ್ಮಿಟ್ಟುತೆ ಅವ್ವಳಿಸುತ್ತೆ ಪಳಂಬಿದರ್ ತುರಂಗಿಗಳ್ ಅದಱೊಳ್ (Rśv. 13, 85). — ಕಾಲ್ತೆಗಿಸು. To put to flight (My.). — ಕಾಲ್ತೆಗೆ. = ಕಾಲ್ತೆಗೆ. To retreat, to flee (My.). — ಕಾಲ್ತಳ. -ತಳ. The bottom or sole of the foot (J. 7, 41). — ಕಾಲ್ತುದಿ. -ತುದಿ. The point of the foot (J. 18, 21; 28, 55; Śśv. 2, 79). — ಕಾಲ್ತುಬ್ಬಿ. -ತುಬ್ಬಿ. 1. To trample upon with the feet; to treat roughly. — ಕಾಲ್ತುಬ್ಬಿ. -ತುಬ್ಬಿ. 2. = ಕಾಲ್ತುಡ್ಚಿತ. (Râm. 4, 3, 12). 2, that which has been trampled upon (Grj. 3, 97; Râm. 3, 12, 15). — ಕಾಲ್ತುಬ್ಬಿತ. -ತುಬ್ಬಿತ. Trampling upon with the feet; cruel treatment (Č. Bp. 11, 11). — ಕಾಲ್ತೆಗೆ. -ತೆಗೆ. Taking, or lifting up, the foot (Č. Bp. 19, 35). 2, to go away (Grj. 4, 68). — ಕಾಲ್ತೊಡಕು. -ತೊಡಕು. 1. To entangle the foot or the feet (J. 2, 45). — ಕಾಲ್ತೊಡಕು. -ತೊಡಕು. 2. Foot-impediment (Bp. 5, 31). — ಕಾಲ್ನಡೆ. Walking on foot (Bp. 5, 17; 32, 33; Č. Bp. 5, 8; J. 31, 64; My.). — ಕಾಲ್ಪಲ್ಲಿ. = ಪಲ್ಲಿ 1. (My.). — ಕಾಲ್ಬಳೆ. A plain anklet (My.). — ಕಾಲ್ಬಿಚ್ಚು. To part the legs (Bp. 38, 17). — ಕಾಲ್ಮಣೆ. A stool or a low table (ಹಂಗುಳಿಗೆ Čt. II, 92; My.). — ಕಾಲ್ಮುರಿಕ. One whose foot is broken, a cripple (My.). See Prv. s. ಅನ್ನರಾಟ. — ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದ. -ಬಲ್ಲಿದ. A strong-footed man. ಪರಿಕಾಲಿರೊಳ್ ಈತಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ (Śmd. 163). — ಕಾಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or embrace a person's feet: to salute respectfully (ಮೊಲ್ಗು, ಮಣಿ, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Śs.; J. 17, 59). ನಲ್ಲಳೆ, ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ವಿಡಿವಪೆಂ, ತಿಳಿ! ಮೋನಮ್ ಇದೇಕೆ? (Śmd. 155). ಕಾಲ್ವಿಡಿವಪಯೊ? (164). — ಕಾಲ್ವೊಣೆ. -ಪೊಣೆ. Foot-surety: the certainty that something bad is to happen on account of a rash act (kicking, etc.) done with the foot (J. 17, 52). — ಕಾಲ್ವರಿ. A kind of rain. ನಿಲ್ಲದೆ ಕಾಲ್ವರಿ, ಸಾಲ್ವರಿ ಸಲೆ ನುರಿದು (Rśv. 8, 112). — ಕಾಲ್ವೊಣೆ. = ಕಾಲ್ವೊಣೆ. (My). — ಕಾಲ್ವೊಯಿ. A fordable river (My.).

ಕಾಲ್ kâl. 2. = ಕಾಲಿವೆ, ಕಾಲುವೆ, ಕಾಲ್ವೆ, ಕಾವಲೆ 2. A water-course, a channel; a brook (ಪುರ, ಕಾಲ್ವೆ Čt. II, 53; ಕಾಲ್ವೆ Kk. 23; T.; Mhr. ಕಾಲವಾ; perhaps = ಕಾಲ್ 1, in the sense of *a branch*).

ಕಾಲ್ kâl. 3. = ಕಾಲು 2. A quarter or fourth part (My.; S. Mhr. as ಕಾಲು; T., M.; Té. ಕಾಲು; this term may be identical with ಕಾಲ್ 1, the sense being perhaps derived from the foot of a quadruped being one out of four, *cf.* Sk. ಪಾದ). — ಕಾಲ್ತೊಲೆ. A quarter rupee's weight (My.). — ಕಾಲ್ಪಾಲಿ. A quarter of a star pagoda (My.). — ಕಾಲ್ಪೈಸ. One pie (My.). — ಕಾಲಾಪ್ರಪಾಯಿ. A quarter rupee (My.).

ಕಾಲ್ kâl. = ಕಾಲು. Tbh. of ಕಾಲ 1. Time (S. Mhr.; T., M.); opportunity; occasion, cause (S. Mhr.). See ಕಾರ್ಗಾಲ್; Śmd. s. ತಱಿಸಲ್. ಅದಱ ಕಾಲಾಗಿ ಬನ್ದನು (S. Mhr.). ಈ ಬತಸ ನದ ಕಾಲೊಳಗೇ ಪಿನ್ದಣ್ಕೊಮ್ಮೆ ಚೀನೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನು (B. 3, 59). — ಕಾಲ್ಗಂಬೆ. Calculation of time (Mr. 326).

ಕಾಲ kâla. 1. (Śm. 77). = ಕಾಲ್, ಕಾಲು, ಕಾಳ 1. *Time;* the right point of time, the proper time (ಸಮಯ, ನಿಮಿಷಭೇದ Nn. 56). 2, a year (ಸಂವತ್ಸರ 56). 3, a period of time; season; the time of the world (ಯುಗ 56); life-time. 4, the half of a lunar month (ಪಕ್ಷ, ಮಾಸಾರ್ಧ 56; ಪಕ್ಷ Mr. 520). 5, *death, time of death* (ಮೃತ್ಯು Mr. 520). 6, *Yama* (ಯಮನು 56; ಅನ್ತಕ 520); a diśâdhipa (Mr. 57). 7, fruit, result, fate (ಫಲ 56). 8, power, strength, valour (ಸಾಹಸ, ಪರಾಕ್ರಮ 56). 9, terrible (ಭಯಂಕರ, ಉಗ್ರ 56; ಅತಿರೌದ್ರವ 520; *cf.* ಕಾಳ್ 1, No. 2). 10, a calamitous period (Mhr.; B. 4, 77). 11, time or tense of a verb. — ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟತು, ಕಾಗೆ ರಾಗೀ ತಿನ್ತು. — ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೋಲ (Prvs.). — ಕಾಲ ಕಳೆ. To spend or pass away time (B. 4, 2. 5; C.). — ಕಾಲಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To die (Abh. P. 16, after 39 & 72). — ಕಾಲ ತುಮ್ಬು. Time to be fulfilled; death to have come (Bp. 46, 24). — ಕಾಲ ಬಂಯ್ಸು. = ಕಾಲ ಕಳೆ. (B. 4, 194). — ಕಾಲವಾಗು. -ಆಗು. To die (My.).

ಕಾಲ kâla. 2. = ಕಾಳ 2. *Black; a black or dark-blue colour* (ಅಸಿತ, ಕರ್ಪ Nn. 56; ಶಿತಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಮೇಚಕ, ನೀಲ, ಕಪ್ಪು Mr. 443; ಕಱುಪು 502). 2, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ Nn. 56; ಉಮೇಶ Mr. 502; ಅನ್ತಕಾನ್ತಕ 520). 3, Vishṇu (ವಿಷ್ಣು, ಹರಿ 56; ಕನ್ತುಸಿತ Mr. 520). 4, Brahmâ (ವಿಧಿ 520). 5, the planet Saturn (ಭಾನುಜ 502). 6, Daksha (ದಕ್ಷನ್ 520). 7, a prince or N. of a prince (ಧರಾಧಿಪತಿ, ಅರನು Nn. 56). 8, the fruit of the jujube (ಎರದ ಪಣ್ 520). 9, the serpent Coluber naga. — ಕಾಲಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Sable darkness (Č. Bp. 47, 2). — ಕಾಲ ಮೈ. -ಅಮ್ಮೈ. N. See ಕಾರಿ..

ಕಾಲಕ kâlaka. *A freckle or mark.*

ಕಾಲಕಣ್ಠ kâla-kaṇṭha. Śiva (Bp. 1, 33). 2, a sparrow (ಗುಬ್ಬಿ Mr. 172).

ಕಾಲಕಣ್ಠಕ kâla-kaṇṭhaka. *A gallinule.* See ಭರತಪಕ್ಷಿ.

ಕಾಲಕನ್ದರ kâla-kandhara. Śiva (ರುದ್ರ Mr. 11).

ಕಾಲಕರ್ಮ kâla-karma. Death (Bh. 1, 8, 31).

ಕಾಲಕಾಲ kâla-kâla. The death of death: Śiva (Bp. 27, 46; 61, 52). ಕಾಲಕಾಲಕಳ್ಕೊ. = ಕಾಲಾನುಕಾಲ (My.).

ಕಾಲಕೂಟ kâla-kûṭa. *A kind of deadly poison.* (Bp. 56, 26; 58, 55).

ಕಾಲಕೊಟಗ್ರೀವ kâlakûṭa-grîva. Whose neck is black from (having swallowed) the kâlakûṭa (at the churning of the ocean): Śiva (Bp. 61, 52).

ಕಾಲಕ್ರಿಯಾಮಾನ kâla-kriyâ-mâna. *A measure of the duration of (musical) time.*

ಕಾಲಕ್ಷೇಪ kâla-kshêpa. Spending or passing the time (C.); allowing time to pass away, delay. See ತಡೆ, ತಳ್ಳು.

ಕಾಲಖಂಡ kâla-khaṇḍa. *The liver* (ಕರ್ಣಾ Mr. 398).

ಕಾಲಗಣನ kâla-gaṇana. Calculation of time (My.). — ಕಾಲಗಣನವಿದ್ಯ. Astrology (My.); astronomy (B. 5, 230).

ಕಾಲಗತಿ kâla-gati. The lapse of time. (C.).

ಕಾಲಚಕ್ರ kâla-čakra. The wheel of time or fortune (My.); the vicissitudes of life (B. 5, 57).

ಕಾಲಜಿತ್ kâla-jit. Šiva (My.). 2, a general of Râma (J. 20, 36. 38).

ಕಾಲಜ್ಞ kâla-jña. One who knows the fixed times or seasons; an astrologer (My.); a cock. See ಅ-.

ಕಾಲಜ್ಞಾನ kâla-jñâna. Knowledge of time or of the times; knowledge of events to come (C.).

ಕಾಲಜ್ಞಾನಿ kâla-jñâni. A person who possesses kâla-jñâna (C.). 2, Šiva.

ಕಾಲತ್ರಯ kâla-traya. The three times: past, present, and future (Šmd. 259); morning, noon, and evening (Bp. 47, 3).

ಕಾಲತ್ರಯಪರಿಣಾಮಿ kâlatraya-pariṇâmi. Being subject to the change of the three times (Šmd. 260).

ಕಾಲತ್ರಯವೇದಿ kâlatraya-vêdi. A person who knows the three times (Šmd. 129).

ಕಾಲದರ್ಶಿ kâla-darši. A person who sees, knows, or shows time (muni, ṛiši Mr. 257, o. r. ಕಾಲವರ್ಣಿ).

ಕಾಲದೂತ kâla-dûta. A messenger of death or of Yama (Dp. 49, 3; My.).

ಕಾಲಧರ್ಮ kâla-dharma. *Death.*

ಕಾಲಪವನಾಶನ kâla-pavanâšana. The serpent Coluber naga (Bp. 46, 37).

ಕಾಲಪುರುಷ kâla-purusha. Time personified; death personified (Abh. P. 14, after 28).

ಕಾಲಪೃಷ್ಠ kâla-pṛishṭha. *N. of the bow of Karṇa.*

ಕಾಲಭೇದ kâla-bhêda. = ಕಾಲವಿಶೇಷ. A particular time (Šmd. 400; Šm. 78; Nn. 117).

ಕಾಲಭೈರವ kâla-bhairava. The terrible Bhairava: Šiva's form at the destruction of the world (J. 16, 31).

ಕಾಲಮಾನ kâla-mâna. Measurement of time; time as to its characters (B. 5, 305; My.). See ಸಡಾವಳಿ.

ಕಾಲಮುಖ kâla-mukha. (ಆಗರು Mr. 335, o. r. ಕಾಳ-). *Cf.* ಕಾಳಾಗರು.

ಕಾಲಮೂರ್ತಿ kâla-mûrti. Time personified. (My.).

ಕಾಲಮೇಷಿ kâla-mêshi. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd.

ಕಾಲಮೇಷಿಕೆ kâla-mêshikĕ. *The plant Rubia munjista* Roxb. 2, perhaps: *the plant Ipomoea atropurpurea* Chois.

ಕಾಲಯವನ kâla-yavana. An asura destroyed by Kṛishṇa through Mučukunda, q. v. (Bhâgavata 10, 51, 44).

ಕಾಲರಾತ್ರಿ kâla-râtri. = ಕಾಳರಾತ್ರಿ. A dark night. 2, the night of all-destroying time, the night of destruction at the end of the world: Durgâ (Šiv. 3, 6. 12).

ಕಾಲರುದ್ರ kâla-rudra. = ಕಾಲಭೈರವ. (J. 2, 41).

ಕಾಲವಶ kâla-vaša. = ಕಾಲಾಧೀನ. (Abhâ. 2, 39. 42).

ಕಾಲವಹ್ನಿ kâla-vahni. = ಕಾಲಾಗ್ನಿ. (Bp. 46, 42; 53, 71).

ಕಾಲವಾಚಕ kâla-vâčaka. A term expressing time (Šmd. 147. 400).

ಕಾಲವಾಚಿ kâla-vâči. = ಕಾಲವಾಚಕ. (Šmd. 146).

ಕಾಲವಿಶೇಷ kâla-viśêsha. *A particular (point of) time* (ಕಾಲಭೇದ Nn. 117).

ಕಾಲವೇಳೆ kâla-vêḷĕ. dupl. (Bp. 38, 11).

ಕಾಲವ್ಯಾಪಿ kâla-vyâpi. *Filling all time, everlasting.*

ಕಾಲಶಿವ kâla-šiva. N. of Šiva (Bp. 48, 2).

ಕಾಲಸೂತ್ರ kâla-sûtra. *N. of a hell.*

ಕಾಲಸ್ಕಂಧ kâla-skandha. *A sort of ebony, Diospyros embryopteris* Pers. 2, *a tree bearing dark blossoms, Xanthochymus pictorius* Roxb.

ಕಾಲಹರ kâla-hara. Šiva (Šš. 5, 28).

ಕಾಲಹರಣ kâla-haraṇa. Spending or passing the time (C; B. 3, 101); delay, procrastination (My.).

ಕಾಲಾಗರು kâla-aguru. *A black kind of Agallochum.*

ಕಾಲಾಗ್ನಿ kâla-agni. The fire that is to destroy the world; the conflagration at the end of time (J. 4, 26; 21, 33).

ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ kâlâgni-rudra. Rudra regarded as the fire that is to destroy the world. (Šmd. 142). — ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ ಉಪ್ಯ. -anuṣya. N. (Bp. 58, 6).

ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರೋಪನಿಷದ್ kâlâgnirudra-upanishad. N. of an Upanishad (Bp. 43, 74).

ಕಾಲಾಂಗಿ kâla-aṅgi. (ಎಲಚಿ, ಏಲಕ್ಕಿ Mr. 141).

ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ kâla-atikrama. Passing the proper boundary of time (ಅತಿವೇಳೆ, ಕಾಲವು ಅತಿಗಳದು ಹೋಹುದು Nn. 132).

ಕಾಲಾಧೀನ kâla-adhîna. Subject to time or death (Abhâ. 2, 36. 40. 41).

ಕಾಲಾನುಕಾಲ kâla-anukâla. From season to season, year by year (C.); at some time or other, once (My.).

ಕಾಲಾನುಕೂಲ kâla-anukûla. Suitableness of time, favourable moment (Bp. 44, 20).

ಕಾಲಾನುಸರಣೆ kâla-anusaraṇĕ. Conformity to the times (My.).

ಕಾಲಾನುಸಾರ kâla-anusâra. = ಕಾಲಾನುಸರಣೆ. (My.).

ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ kâla-anusârya. *A kind of yellow fragrant wood.* 2, *gum benjamin or benzoin.* See ಕಲ್ಲುಹುವ್ವು.

ಕಾಲಾನ್ತಕ kâla-antaka. Time regarded as the god of death, Yama (J. 16, 38). 2, Šiva (My.).

ಕಾಲಾನ್ತಕೃತ್ kâla-anta-kṛit. Šiva (My.).

ಕಾಲಾನ್ತರ kâla-antara. Interval; process of time, period; another time, a later time (My.; B. 4, 128).

ಕಾಲಾಯಸ kâla-ayasa. *Iron.*

ಕಾಲಾರಿ kâlâri. (kâlâṛi). The black-sided sandpiper, Charadrius (Bd.).

ಕಾಲಾವಧಿ kâla-avadhi. Fixed or appointed time (C.); — the end of a year (My.); — end (Abh. P. 14, 184).

ಕಾಲಾಸ kâlâsa. ಕಾಳಾಸ. A banner, a flag (ಧಾಳ Mr. 299).

ಕಾಲಾಹಿ kâla-ahi. The black cobra, Coluber naga or tripudians (J. 30, 3).

ಕಾಲಿ kâli. A woman who has feet. See ಪಾಮಿ ಗಾಲಿ.

ಕಾಲಿ kâli. = ಕಾಳಿ. Black colour. 2, *Durgâ.*

ಕಾಲಿಕ kâlika. *Relating to time;* fit for any particular season.

ಕಾಲಿಕಾದೇವಿ kâlikâ-dêvi. Durgâ (My.).

ಕಾಲಿಕೆ kâlikĕ. ಕಾಲಿಕಾ. = ಕಾಳಿಕೆ. Blackness. 2, cloudiness; *a dense mass, multitude, or succession of clouds.* 3, rust; verdigris (ಕೆಲುಮ್ಬು ಕೆs.). 4, Durgâ.

ಕಾಲಿಂಗ kâliṅga. = ಕಾಳಿಂಗ. N. of a country, its people and prince; belonging to Kaliṅga. 2, an elephant. 3, a snake (the black cobra). 4, a water-melon. 5, a poisonous plant.

ಕಾಲಿಂಗಮರ್ದನ kâliṅga-mardana. The snake-subduer: Kṛishṇa (My.).

ಕಾಲಿದಾಸ kâli-dâsa. ಕಾಳಿ-. N. of a celebrated poet (Ćh. v. 1; Bp. 54, 70).

ಕಾಲಿನ್ದಿ kâlindi. *The river Yamunâ.*

ಕಾಲಿನ್ದಿವೈರಿ kâlindi-vairi. Balarâma (ಬಲ Mr. 21).

ಕಾಲಿನ್ದಿಸಹಜಾತ kâlindi-sahajâta. Yama (Mr. 49).

ಕಾಲಿನ್ದೀಕರ್ಷಣಿ kâlindî-karshaṇa. *Balarâma.*

ಕಾಲಿನ್ದೀಭೇದನ kâlindî-bhêdana. *Balarâma.*

ಕಾಲಿನ್ದೀಸೋದರ kâlindî-sôdara. *Yamunâ's brother: Yama.*

ಕಾಲಿವೆ kâlivĕ. = ಕಾಲ್ 2, etc. (C.; Tĕ. ಕಾಲವೆ, ಕಾಲುವೆ; T. కాల్వాయ్). ಊರ ಗುದ್ದಲಿ ತನ್ನು, ನಾಡುಕಾಲಿವೆ ತೆಗೆದ (getting no money, for nothing, Prv.).

ಕಾಲೀನ kâlîna. Relating to any particular time; timely, seasonable. (My.).

ಕಾಲೀಯಕ kâlîyaka. *A kind of yellow fragrant wood.*

ಕಾಲು kâlu. 1. = ಕಾಲ್ 1. The foot, etc. (ಅಂಘ್ರಿ, ಚರಣ, ಪಾದ Hlâ.; ಅಂಘ್ರಿ, ಪದ, etc. Mr. 332; C.). ನತಕಮುಂ ಕಾಲು ನಿಲ್ಲದೆ ತೊಬಿಲುವ ಆ ರವಿ (Bp. 54, 12). ಧರ್ಮಮ್ ಇಲ್ಲದ ಆರಸು ಮುಂಡಿದ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು (Dp. 54). ಕುನ್ತಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಎಜಿಗಿದಂ (Bh. 2, 13, 13). ಕಾಲುಗಳು (Si. 174. 199). ಎರಡೇ ಕಾಲಿನಿನ್ದ ನಡಿಯುತ್ತಿವೆ (B. 1, 13). ಕಾಲಿಲಿ (4, 47. 123). ನನಗಾದರೂ, ಆತ್ಮಾರಾಮನು ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ತನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಜೇಬಿ ಕೂಡದನ್ನು ಕ್ಷೇಶವಾಗಿದೆ (4, 198). ಕಾಲಿದ್ದವರು ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೀ, ಕುಬ್ಜಮುಖಿವ? — ತಲೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಹೊನೆಯಾದ ಪಾಗೆ (see ಕಾಲ್ಪೊಣ್ಣೆ). — ಪಾದರ ಗಿತ್ತಿಯ ಕಾಲು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದು.—ಕಾಲ ತೊನ್ತಿದ ಪಾವು ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಡದು (Prvs.). — ಕಾಲ ಕುಬಸ. Trowsers (B. 3, 114). — ಕಾಲ ಕೆದಬು. To scratch or paw (another's foot) with his foot, in order to rouse a quarrel (an expression used to show that a quarrel is picked up causelessly, C.). ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನ ಕೂಡ ನುಮ್ಮ ನುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕೆದಬಿ ಜಗಳಾ ತೆಗೆದು (B. 2, 31). — ಕಾಲಟ್ಟ. -ಆಟ್ಟ. A kind of bench (C.). — ಕಾಲ ನಡಿಗೆ. Walking on foot (C.; B. 4, 188). — ಕಾಲನ್ದಿಗೆ. -ಅನ್ದಿಗೆ. A bracelet for the leg ornamented with little bells, etc. (C.). — ಕಾಲಾಡಿ. -ಆಡಿ. A quick, fast walker (My.); a wanderer, roamer (R., T.). ಕಾಲಾಡಿಯೊಟ್ಟೆ, a fast-walking camel (My.). — ಕಾಲಾಡಿತನ. -ಆಡಿತನ. Much walking, roaming (My.). — ಕಾಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to take a walk (My., used of men and beasts). — ಕಾಲಾಡು. -ಆಡು. To take a walk or exercise, used only of stable-cattle (S. Mhr.), also of persons (My.). — ಕಾಲಿಗೆ ಬೀದು. = ಕಾಲು ಬೀದು. (My.). — ಕಾಲು ಕಟ್ಟು. 1. To tie the leg or legs. 2, to embrace (another's) feet (My.). See Prv. s. ಕಾರ್ಯವಾಸಿ. — ಕಾಲುಕಟ್ಟು. 2. Marriage (My.). — ಕಾಲುಕಡಗ. A kind of plain anklet (C.; ಪಾದಾಂಗದ Si. 220). ಕತ್ತಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕಾಲುಕಡಗ? (Prv.). — ಕಾಲುಕಣ್ಣಿ. = ಕಾಲು ಗಣ್ಣಿ. (ವಟರ Mr. 380; Abhâ. 5, 47). 2, any one of the tie-ropes of a ḍâvaṇi (My.). — ಕಾಲುಕುಪ್ಪಸ. = ಕಾಲ ಕುಬಸ. (My.). — ಕಾಲುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A rope for tying, or catching, the feet (Bh. 3, 13, 23). — ಕಾಲುಗೊರಸು. A hoof (ಕಪ, ಖರ Si. 274; My.). — ಕಾಲುಂಗರ. -ಉಂಗರ. = ಕಾಲುಂಗುರ (s. ಕಾಲ್ 1). A ring worn on the second toe (C.). — ಕಾಲು ಚೀಲ. A pair of stockings (C.; B. 5, 297). — ಕಾಲುತೆಗೆ. = ಕಾಲ್ತೆಗೆ. To run away (C.). ಸಿಂಜದ ಗರ್ಜನೆಗೆ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಗಡಗಡ ನಡುಗಿ, ಸಿಲ್ಲಾಡಿದೆ, ಕಾಲು ತೆಗೆಯುತ್ತವೆ (B. 4, 212). — ಕಾಲುತೊಡಿಗೆ. A leg-trinket (Si. 220). — ಕಾಲುಪಾರಿ. = ಕಾಲುವಟ್ಟಿ. (C.). — ಕಾಲುಬೂಳಿ. ಕಾಲುಬೂಳು. Dust of the feet: an evil (especially belly-ache) that may have been occasioned by coming into contact with the foot-dust of others (My.). — ಕಾಲುಬೋಳಿ. = ಕಾಲುಬೂಳಿ. (S. Mhr.). — ಕಾಲುನಡೆ. Walking on foot (C.; Si. 268. 280. 425). — ಕಾಲುಬಲ. Foot-soldiers (My.; S. Mhr. rare). — ಕಾಲು ಬೀದು. To fall at one's feet. ಆತನ ಕಾಲು ಬಿದ್ದು (B. 3, 25). ರಾಕ್ಷಸನ ಕಾಲು ಬೀದಿಲು (5, 132). — ಕಾಲು ಮಡಿ. 1. To bend the leg, *i. e.* to make water (C.). — ಕಾಲುಮಡಿ. 2. Urine (S. Mhr.). — ಕಾಲುಮಜಿ. Foot-protection: a kind of sandal or shoe worn especially by peasants (S. Mhr.). — ಕಾಲು ಮಾಡು. To make for, to move toward, to begin. ಆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಮಾಡದನು (S. Mhr.). 2, ಕಾಲು ಮಾಡುದು ಭಾರಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (with regard to hunting Mr. 380, o. r. in one MS. ಪಾಲು). — ಕಾಲುಮೂಬಿ. A foot without any ornament (My.). — ಕಾಲುಮೆಟ್ಟು. A shoe (S. Mhr.). 2, mutual treading upon the feet: irritating one another to quarrel (Bh. 1, 8, 1; *cf.* ಕಾಲ ಕೆದಬು). — ಕಾಲುವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A foot-path (ವರ್ತ್ಮನಿ, ಏಕಪದಿ Nr.). — ಕಾಲುಸರವಣಿ. A chain worn as an ornament just above the ankles (C.; Si. 220). — ಕಾಲುಹೊಬಿ. = ಕಾಲ್ತೊಬಿ. A fordable river (C.). — ಕಾಲೆಬಿ. -ಎಬಿ. To draw along, as a foot or the feet (B. 4, 123; J. 3, 41).

ಕಾಲು kâlu. 2. = ಕಾಲ್ 3. (C.). ಒನ್ದು ಅರ್ಬುದ ನಾಲ್ಕತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು ಕೋಟಿ ಜನರು (B. 4, 100). ಎನ್ಬತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು ಕೋಟಿ (4, 100). — ಕಾಲುವಾಸಿ. One-fourth (My.).

ಕಾಲು kâlu. = ಕಾಲ್. See ಮುಬಿಗಾಲು.

ಕಾಲುರಿಚ kâlurića. (fr. ಕಾಲೂರ್-ಇಚ Śmd. 236). A rustic (ಗ್ರಾಮ್ಯ Kk. 38; Śm. 47; ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಂಗ, ಗ್ರಾಮ್ಯ Kṣ.; Rśv. 1, 23).

ಕಾಲುವೆ kâluvĕ. = ಕಾಲವೆ, etc. (ಕುಲ್ಯೆ Nr.; My.). ಕಿಬಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಬಿ ಕುಲ್ಯೆ ಎನ್ಬುದು, ಇದು ಕಾಲುವೆ (Nr.; see Si. 82. 94. 116). ಗಿಡು ಮರಕ್ಕೆ ಎಜಿವ ನೀರ ಕಾಲುವೆಗಳ್ (ಆವಾಲ, etc. Mr. 108). See J. 18, 13; B. 4, 184. — ಕಾಲುವೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To construct a water-course (Bp. 10, 5).

ಕಾಲುಷ್ಯ kâlushya. (fr. ಕಲುಷ). Foulness, turbidness, filth; sin; want of harmony. (My.).

ಕಾಲೆ kâlĕ. *Indigo, Indigofera tinctoria* Lin. 2, *long pepper, Piper longum.* 3, perhaps: *the plant Ipomoea atropurpurea* Chois. 4, *black cumin, Nigella indica* Roxb.

ಕಾಲೇಯ kâlêya. *Saffron.*

ಕಾಲೇಯಕ kâlêyaka. *The plant Curcuma xanthorrhiza* Roxb. See ಮರದರಿಸಿನ.

ಕಾಲೋಜಿತ kâla-ućita. Suitable to the time; opportune, in season; at a convenient time; a convenient time (J. 2, 55; C.).

ಕಾಲೋರಗ kâla-uraga. = ಕಾಳೋರಗ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ, q. v. (Nn. 4).

ಕಾಲ್ಪಕ kâlpaka. *The plant Curcuma zerumbet* Roxb.

ಕಾಲ್ಪಿ kâlpi. (fr. ಕಲ್ಪ). Preceptive, ritual (fem.). 2, the town of Kâlpi in the N. W. Provinces. — ಕಾಲ್ಪೀ ಕಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ. Sugarcandy from Kâlpi (S. Mhr.; B. 3, 45).

ಕಾಲ್ಯ kâlya. *Timely, seasonable; pleasant, auspicious.* 2, *dawn, day-break.*

ಕಾಲ್ವೆ kâlvĕ. = ಕಾಲುವೆ, etc. (ಕಾಲ್ Kk. 23; ಕಾಲ್, ಪುರ Ct. II, 53; My.).

ಕಾವ kâva. Relative participle present and future of ಕಾ 1, q. v. (See Bp. 28, 11. 66; 46, 36; 52, 14; 53, 45; J. 15, 22). ಕಾವನ್ನರ್ (-ಅನ್ನರ್, *i. e.* ಆನ್ನವರ್, Abh. P. 15, 138).

ಕಾವ kâva. Tbh. of ಕಾಮ (Ct. I, 10; II, 17; Śm. 7; ಕಮ್ಮಂಗಣಿಯ Ct. I, 94; ಇಂಗೋಲ್ಪಿಲ್ಲ, ಕಾಕ. 79; ಮನ್ಮಥ 8; ನುವನ Bhn. 8). — ಕಾವನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. Kâma's father: Vishṇu (ಉಪೇಕ್ಷ Kk. 7; Śm. 5).

ಕಾವಚಿಕೆ kâvačika. (fr. ಕವಚ). *A multitude of mailed soldiers.*

ಕಾವಂಚಿ kâvañči. = ಕಾಚೆ, etc. The lemon grass, Andropogon schoenanthus L. (St. & Pl.; T. ಕಾವಟ್ಟಿ, M. ಕಾವಟ್ಟಿ; Tĕ. ಕಾವಂಡಿ, the fragrant grass Hoemonites cordifolia Roxb. = ಕತ್ತೃಣ).

ಕಾವಡಿ kâvaḍi. = ಕಾಗೆಡಿ No. 1. A bamboo lath or pole, provided with slings at each end, for the conveyance of pitchers, etc. across the shoulder (ಪರ್ಯಾಪ್ತಾರ, ವಿಷಧ Si. 431; C.; Tĕ.; T. ಕಾ, ಕಾವಡಿ, ಕಾವತ್ತಡಿ; M. ಕಾವು, ಕಾವಡಿ; Mhr. ಕಾವಡ; T., M. ಕಾವು, to carry burdens by a kâvaḍi). ಕಾವಡಿ ಹೊಯುವವನು (ವಾರ್ತಾವಹ, ವೈಖಫಿಕ Si. 340). See ಅಡ್ಡ-. — ಕಾವಡಿಯ ಉಟ್ಟಿ. (ಶಿಕ್ಷ, ಕಾಷ, ಕಾವಡಿಯ ದಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲುವು Si. 344). — ಕಾವಡಿಯ ದಬ್ಬೆ. The bamboo lath of a kâvaḍi (Si. 344).

ಕಾವಣ kâvaṇa. (Śmd. 25). (Protection); a shade, a shed, a pandal (ಪನ್ದಲ್ Ct. II, 93; ಜಪ್ಪರ, ಪನ್ದಲ್ Kk. 26; ಪನ್ದರ, ಜನ್ಪರ Śm. 59; T.).

ಕಾವನ್ದ kâvanda. Lord, master, owner (C.; H., Mhr. ಜಾವನ್ದ; M. ಕಾಮನ್ದ್ರ, ಕಾಮಸ್ಥ; T. ಕಾವನ್ದ್ರು).

ಕಾವರ kâvara. = ಕಾವುರ, ಕಾಹುರ. Mental heat: passion, anger, wrath (ಕೋಪ Bhn. 22, o. r. ಕಾವುರ; Mhr. ಕಾವರಾ, wild from fright, rage, etc.; Tĕ. ಕಾವರ, pride of flesh, arrogance; T. ಕಾತ್ತಿರ, fatness, corpulence; wrath, anger).

ಕಾವಲ್ kâval. = ಕಾವಲ. ಕಾವಲು, ಕಾವಲಿ 1. Guarding, protecting, watching; a guard, a watch; custody; a place where anything is guarded, or cattle are tended (Tu., T.; Tĕ. ಕಾವಲಿ). ಹಗಲ್ ಆಯ್ದು ಕಾವಲನ್ ಇರಿಸಿ (Bp. 43, 46). ಕಾವಲ್ಗೆ (J. 4, 29; 5, 20; 20, 4). ಕೋಟೆಕೊತ್ತಳದ ಕಾವಲ್ಗಳಂ ಬಲಿದರ್ (9, 17). — ಕಾವಲವ. -ಅವ. A protector; a guard; a sentinel. ರಥದ ಕಾವಲನ ಸ್ಥಿರ್ (ಸಖ್ಯೇಶ್ವ, ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ Nr.). ಹೊಯಿವಳೆಯದ ಕಾವಲನನು (ಪರಿಘಿಷ್ಟ Nr.). — ಕಾವಲ್ಜನ. = ಕಾವಲವರು. (Si. 279).

ಕಾವಲ kâvala. = ಕಾವಲೆ, etc. (S. Mhr.; ಅಂಗರಕ್ಷಿ G.). ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕ, ಹೊಣಿಗೆ ನಾಯಿಗಾ ಕಾವಲ ಇಟ್ಟು (B. 2, 45). See ಬೆಂಗಾವಲು. — ಕಾವಲದವ. -ಅವ. = ಕಾವಲವ. (ವಿಶಾಯ, ಸೇನಾರಕ್ಷ G.).

ಕಾವಲಿ kâvali. 1. = ಕಾವಲೆ, etc. (C.).

ಕಾವಲಿ kâvali. 2. = ಕಾವಲೆ 1. A plate or pan for frying or baking (ಕನ್ನ, ಸ್ವೇದಸಿ, ಸ್ವೇದನಿಕೆ Hlā., Nr., Mr. 211; Si. 308; ಕರಿಯುವ ಬಾಳಿಗೆ G.; C.; Tu. ಕಾಪೊಲಿ). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾವಲಿಹೆಂಡು (ಕನ್ನ, etc. Si. 308). ಎಲ್ಲರ ಮನೇಲಿ ಹೋಸಿಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೆ ತೂತು (Prv.). See Bp. 53, 53; ಕಡು-; ಹುರಿಗಾವಲಿ, ಹೆಗ್ಗನ್ನವಲಿ; Prv. s. ದೋಸೆ.

ಕಾವಲಿಗಾವಿ kâvali-gâṛa. = ಕಾವಲಿವ. (ಬೈಹುಕಾಜಿ G.).

ಕಾವಲು kâvalu. = ಕಾವಲ್, etc. (My.). ದಣ್ಣುಕಾವಲಿಗಾಗಿ (Si. 268). ಕುರುಡನ ಹೆಣ್ಣಿತಿಗೆ ದೈವದ ಕಾವಲು (Prv.). See ದನ ಗಾವಲು, ಹುಲ್ಲು-; Prv. s. ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿ.

ಕಾವಲುಗಾವಿ kâvalu-gâṛa. = ಕಾವಲಿಗಾವಿ. (B. 4, 156. 180; My.).

ಕಾವಲೆ kâvalĕ. 1. = ಕಾವಲಿ 2. (Râm. 5, 8, 69; My.).

ಕಾವಲೆ kâvalĕ. 2. = ಕಾಲುವೆ, etc. (C.). ರಕ್ತದ ಕಾವಲೆಗಳು ಹರಿದವು (B. 4, 10).

ಕಾವಳ kâvaḷa. = ಕಾವಳ, ಸಾವಳ. Darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ Nn. 12; C.; Mhr. ಕಾಹುರ; Tĕ. ಕಾವಿರಿ, ಕಾವುರು, ಕತ್ತಲೆ, black vapour; anything that appears like smoke). See J. 18, 43. 44; Râm. 3, 5, 9.

ಕಾವಳು kâvaḷu. (ಕಾವಳು ಪಾಣ್ಡರು Ct. I, 86, o. r. ಕಾರಣ ಪಾನ್ಡರು; *cf.* ಪಾಣ್ಡರಲ್).

ಕಾವಾಕುಳ kâvâkuḷa. A herb with yellow flowers, Jussieua villosa Lam. (St. & Pl.).

ಕಾವಾಡೆ kâvâḍĕ. = ಕೆವಡೆ, etc. See ಕೆಕ್ಕಾವಾಡೆ.

ಕಾವಿ kâvi. A red earth or ochre (ಜಾದುಳಲ್ Śm. 52; ಹೆಮು, ಜಾಜು Nn. 81; C.; T., M., Tĕ., Tu.; Mhr. ಕಾವ); cloth dyed with red ochre. ಅವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನ್ ಇಲ್ಲದವಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ Nr.). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೇನು, ಕಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿ ಎನ ಬೇಡ! ಇನ್ವಿಯನ ಕಾದಾತ ಯೋಗಿ (Sp.). ಕಾವಿಯಬಿನಿ (ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರ G.). — ಕಾವಿಕಲ್ಲು. Red ochre (My.). — ಕಾವಿಯುಣ್ಣೆ. -ಉಣ್ಣೆ. A ball of red ochre (My.).

ಕಾವು kâvu. 1. = ಕಾಯ್ವು, etc. Heat; glow (C.; Tu.). ಔಷಧದ ಕಾವು (B. 3, 28). ಬಸಲಿನ ಕಾವು (4, 119). ಮೈಯ್ಯ ಕಾವು (My.). ಸೀರಿನ ಕಾವು (My.). **2,** cauterization. — ಕಾವು ಕೊಡು. To apply heat, to foment (C.). 2, to cauterize (My.). — ಕಾವು ಪಾಕು. To canterize (My.).

ಕಾವು kâvu. 2. = ಕಾಂವು, ಕಾಮು. (Tbh. of ಕಡವ್ಪು, ಕದವ್ಪು, ಕರವ್ಪು, ಕಲವ್ಪು? or vice versâ?). A stalk, a culm, a stem; a handle (C.; T. ಕಾಮ್ಪು; M. ಕಡಿಮ್ಪು, ಕಾದು, ಕಾಮ್ಪು). ಕೊಡಿಯ ಕಾವು (Śmd. 161). ಹಸುರ ತಾಕಿದ ಕಾವು (ಕದವ್ಪು, ಕರವ್ಪು 352). ತಾವರೆಯ ನೆಯ್ದಿಲ್ಲ ಕಾವು (ನಾಲ); ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಕಾವು (ನಾಲಿ, ನಾಲ, o. r. ನಾಡಿ); ಈಚುವೋದ ಕಾವು (ಪಲಾಲ); ವೀಣೆಯ ಕಾವು (ವೀಣಾದಣ್ಡ, ದ್ರವಾಲ); ಹಸುರಾದ ತಾಕದ ಕಾವು (ಕಡವ್ಪು, ಕಲವ್ಪು Nr.). ಕಾವಿಲ್ಲದ ಬಾಚಿ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬೇಡ.—ಕೊಡಲೀ ಕಾವು ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು (Prvs.). See Si. 96. 162. 310. — ಕಾವುಬಡ್ಡಲೆ. (ಉಪೋದಕೆ Si. 162).

ಕಾವು kâvu. 3. = ಕಾ 3. An imitative sound: cawing (Tĕ.; Mhr. ಕಾವಕಾವ; ಕಾವಳಾ, a crow). — ಕಾವು ಕಾವು. rep. The cawing of crows (C.). ಕಾಗೆ ಸಾಕಿದ ಕೋಗಿಲೆಯಂ

ಮಱಿ ಸುಸ್ವರದೊಳ್ ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಗೆಯನ್ದದಿ ಕಾವು ಕಾವೆನ್ದು ಆಱಿಚುವ ದೆ? (Bp. 3, 79). 2, the weeping of babes (My.).

ಕಾವುಂಜಿ kâvuñji. = ಕಾವಂಜೆ, etc. (ಭೂತಿಕ, ಭೂಸ್ತ್ಯಣ Nr.).

ಕಾವುರ kâvura. = ಕಾವರ, q. v.

ಕಾವುಳ kâvuḷa. = ಕಾವಳ, etc. (Abh. P. 14, after 128; Grj. 4, 142).

ಕಾವೆ kâvĕ. Ringing and turning and twisting of a horse whilst at full speed; starting him violently up and down (Mhr., H. ಕಾವಣ). — ಕಾವೆ ತಿರುಗಿಸು. To longe a horse (R.).

ಕಾವೇರಿ kâvêri. *The river Kâvêri.* (Bp. 26, 54; 50, 38; Rśv. 2, 4).

ಕಾವ್ಯ kâvya. (fr. ಕವಿ). = ಕಱ್ಬು, ಕಾಱ್ಯ. *Uśanas or Śukra.* 2, a poem, a piece of poetry, a poetical composition (Kâvy. II, 1, 7; III, 2; IV, 1). 3, a poet (Bp. 9, 43).

ಕಾವ್ಯಕರ್ತಾರ kâvya-kartâra. A poet (ಕವಿ Mr. 360).

ಕಾವ್ಯಕರ್ತೃ kâvya-kartṛi. = ಕಾವ್ಯಕರ್ತಾರ. (ಕೃತಿಪತಿ, ಕವಿ Nn. 59).

ಕಾವ್ಯಪರಿಚಯ kâvya-paricaya. Acquintance with or knowledge of poems (Śmd. 175).

ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿ kâvya-mala-vyâvṛitti. Rejection of, or turning away from, impurities in poetical composition (Kâvy. I, 1*a*, 5; II, 1, 1 seq.).

ಕಾವ್ಯರಚನೆ kâvya-racanĕ. Composition of a piece of poetry (J. 34, 46; My.).

ಕಾವ್ಯಸಮಯ kâvya-samaya. = ಕವಿಸಮಯ. (Kâvy. V, 1, seq.).

ಕಾವ್ಯಾಂಗ kâvya-aṅga. The body of a poetical composition (Kâvy. IV, 2, 14).

ಕಾವ್ಯಾಲಂಕೃತಿ kâvya-alaṅkṛiti. Rhetorical or poetical ornament (Kâvy. II, 2, B, 33).

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕ kâvya-avalôka. (also ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ). Looking at or considering poetical composition: the title of Nâgavarma's work on poetics (Kâvy. I, 1*a*, 3).

ಕಾಶ kâśa. = ಕಾಸ 1. Appearance; shining; splendour (Bp. 47, 72). See ಆ-, ನೀ-, ಪ್ರ-, etc. 2, *the grass or reed Saccharum spontaneum* (ಕಾಡುಗಬ್ಬಿನೆ Mr. 111).

ಕಾಶನ kâśana. Causing to appear. See ಪ್ರ-.

ಕಾಶಾಕರ್ಪಟ kâśâ-karpaṭa. = ಕಾಸಿಗಪ್ಪಡ. A rag used to cover the privities or to gird the loins.

ಕಾಶಿ kâśi. ಕಾಶೀ. = ಕಾಸಿ 1. Shining, appearing; see ಜಿತ-. 2, *Benares* (Bp. 53, 56); N. of a people. ಅವನ ಕೀರ್ತಿ ಕಾಶಿಯಿನ್ದ ರಾಮೇಶ್ವರತನಕ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತ್ತು (B. 5, 59). See Dp. 165. — ಕಾಶಿಕಾಗದ. Good white paper (S. Mhr.). — ಕಾಶಿ ಕುಪ್ಪೆ. A phial in which pilgrims keep water taken out of the Ganges at Benares (T.; R.). — ಕಾಶಿತಾಲಿ. A metal vessel used like the ಕಾಶಿಕುಪ್ಪೆ (My.). 2, a marriage-badge attached to an ornamental necklace (My.). — ಕಾಶಿಪಟ್ಟಿ. Fine silk (My.). — ಕಾಶೀ ಭಾಗೀರಥಿ. Water brought from Benares (My.).

ಕಾಶಿಕೆ kâśikĕ. ಕಾಶಿಕಾ. Benares. (J. 5, 28).

ಕಾಶಿನಾಥ kâśi-nâtha. N. (Bp. 37, 7; 59, 5). 2, Śiva.

ಕಾಶಿರಾಜ kâśi-râja. N. of the father of Anusâlva (J. 12, 37).

ಕಾಶೀರಾಯ kâśî-râya. N. (B. 4, 55).

ಕಾಶೀವಿಶ್ವನಾಥ kâśî-viśvanâtha. Śiva (C.).

ಕಾಶೆ kâśĕ. ಕಾಶಾ. = ಕಾಱಾ, ಕಾಸಿ 2, ಕಾಸೆ. The end of a woman's garment tucked into the waist-band (not Sk.; Mhr. ಕಾಱ್ಯಾ). 2, a cloth used to cover the privities or to gird the loins (not Sk.).

ಕಾಶ್ಮರಿ kâśmari. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಕಾಶ್ಮೀರ kâśmîra. Relating to Kaśmîra; the country Kâśmîra (Bp. 6, 19). 2, *the root of Costus speciosus.* 3, saffron (ರಕ್ತ, ಕುಂಕುಮದ ಹೂವು Nn. 126).

ಕಾಶ್ಮೀರಜ kâśmîra-ja. *Saffron.*

ಕಾಶ್ಮೀರಜನ್ಮ kâśmîra-janma. *Saffron.*

ಕಾಶ್ಯಪ kâśyapa. (fr. ಕಶ್ಯಪ). Pertaining to Kaśyapa; Kaśyapa (Mr. 258); Aruṇa.

ಕಾಶ್ಯಪಿ kâśyapi. *The earth.* 2, *Aruṇa, the charioteer of the sun.*

ಕಾಷಾಯ kâshâya. = ಕಾಸಾಯ. Red. 2, *a red cloth.*

ಕಾಷಾಯಧಾರಿ kâshâya-dhâri. An ascetic (ಸನ್ಯಾಸಿ G.; My.).

ಕಾಷಾಯವಸನ kâshâya-vasana. Having a red cloth (Sk.); a red cloth (My.).

ಕಾಷ್ಠ kâshṭha. = ಕಡ್ಡಿ. A piece of wood, a stick; a pin, a bolt (ಕೀಲಕ, ಕೀಲು Nn. 101); *wood,* especially dry wood (ಕಟ್ಟಿಗೆ Nn. 69; ಕುಚ Nn. 18; ಇನ್ಧನ, etc., ಅಡುಗಬ್ಬು Mr. 48; ಒಣಗಿದ ಮರ, ದಾರು Nr.). 2, a blockhead (ಮೂರ್ಖ Nn. 33). 3, thinness, poorness (ಕೃಶ, ಬಡವು 33). 4, = ಕಾಷ್ಠೆ (Nn. 33).

ಕಾಷ್ಠಕುದ್ದಾಲ kâshṭha-kuddâla. *A scraper or shovel.*

ಕಾಷ್ಠತಕ್ಷ kâshṭha-takṣh. = ಕಷ್ಟಿ. *A carpenter.*

ಕಾಷ್ಠವ್ಯವಸನ kâshṭha-vyasana. Worthless, vain grief (My.).

ಕಾಷ್ಠಾಮ್ಬುವಾಹಿನಿ kâshṭha-ambu-vâhini. *A wooden bucket or baling vessel.*

ಕಾಷ್ಠಿಕೆ kâshṭhikĕ. = ಕಟ್ಟಿಗೆ. A piece of wood.

ಕಾಷ್ಠೀಭೂತ kâshṭhî-bhûta. Having become wood or like wood (Bp. 19, 80).

ಕಾಷ್ಠೀಲೆ kâshṭhîlĕ. *The plantain, Musa sapientum.*

ಕಾಷ್ಠೆ kâshṭhĕ. *A quarter or region of the world* (ದಿಕ್ Nn. 33, as ಕಾಷ್ಟ). 2, *place, site.* 3, *a measure of time, eighteen twinklings of the eye* (ಕಾಲಾನ್ತರ Nn. 33; ಕಾಲಭೇದ Mr. 489). 4, *excellence* (ಉತ್ಕೃಷ್ಟ 33); clearness, distinctness (ವ್ಯಕ್ತ 489). 5, favourableness (ಅನುಕೂಲ 33). 6, the being opened, blown as a flower (ಉನ್ಮೀಲಿತ, ವಿಕಾಶ 33; ವಿಕಸಿತ 489).

ಕಾಸ kâsa. 1. = ಕಾಶ. Appearing, shining; splendour; blooming, opening. (ಕಾಸ್ತಿ Bhn. 26). See ಎ-.

ಕಾಸ kâsa. 2. Tbh. of ಪಾಸ (Śmd. 338).

ಕಾಸ kâsa. 3. *Cough, catarrh.* See ಕೆಮ್ಮು. 2, dyspnoea, asthma (My.).

ಕಾಸ kâsa. 4. Causing to go. See ನಿಷ್-.

ಕಾಸಗಾಪ kâsagâpa. = ಕಾಸದಾರ, ಕಾಸ್ತಾರ. (S. Mhr.).

ಕಾಸಗಿ kâsagi. Private, not public; own (My.; Mhr. ಪಾಸಗಿ).

ಕಾಸಘ್ನಿ kâsa-ghni. A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini (see ಕಬ್ಬುಜೇಗು No. 2).

ಕಾಸಜಿತ್ kâsa-jit. The plant Clerodendron siphonanthus (see ಕಬ್ಬುಜೇಗು No. 2).

ಕಾಸದಾರ kâsadâra. = ಕಾಸಗಾಪ, etc. A groom (My.; Mhr., H. ಪಾಸದಾರ).

ಕಾಸಮರ್ದ kâsa-marda. *A cough-medicine, Cassia sophora* Lin.

ಕಾಸರ kâsara. = ಕಾಸರ್ಕ, etc. (Mg.). See ಕಾಸ್ರ.

ಕಾಸರ kâsara. *A male buffalo.*

ಕಾಸರಿ kâsari. A female buffalo (ಮಹಿಷಿ, ಎಮ್ಮೆ Mr. 184).

ಕಾಸರಿಕೆ kâsarikĕ. A kind of potherb or cucumber (ಗಡ್ಡೀರ, ಸಮಷ್ಠಿಲೆ Nr., o. r. ಕಾರಸಿಕೆ). **2,** = ಕಾಸರ್ಕ, etc. (My.).

ಕಾಸರ್ಕ kâsarka. = ಕಾಜವಾರ, etc. The tree Strychnos nux vomica Lin. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಸರ್ಕನ ಬನ್ದನಿಗೆ. = ಕಾಸ್ರ-. A parasitical shrub, Loranthus loniceroides Lam. (St. & Pl.).

ಕಾಸಲ kâsal. Good, fine; legitimate, not base born; own (My.; Mhr., H. ಖಾಸಾ).

ಕಾಸಾಯ kâsâya. Tbh. of ಕಾಷಾಯ (Śmd. 335).

ಕಾಸಾರ kâsâra. *A pond* (ಸರಸಿ, ಕೊಳ Mr. 417).

ಕಾಸಾರಕ kâsâraka. = ಕಾಸರ್ಕ, etc. (see s. ಇಟ್ಟ).

ಕಾಸಿ kâsi. 1. = ಕಾಶಿ. Benares (Bp. 5, 4, 64; J. 5, 27. 30). ಕಾಲಿದ್ದವರು ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀನಿಲ್ಲಿ ಹೋದೀ, ಕುಣ್ಣಮುಡುವ?—ಕಾಸಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೂ ಕಾಸು ಬೇಕು (Prvs.). — ಕಾಸಿಕಾಗಡಿ. A kâgaḍi in which water is brought from Benares (My., also ಕಾಸಿಕಾವಡಿ). ಕಾಸಿದಾವಳಿ. A soft woollen dâvaḷi (C.).

ಕಾಸಿ kâsi. 2. = ಕಾಚಾ, ಕಾಸೆ. Tbh. of ಕಾಶಾ. See ಕಾಸಿಕಂಡಡಿ, ಕಾಸಿಗಡ್ಡ. A cloth for girding the loins (S. Mhr.).

ಕಾಸಿಕೆಂಡಡಿ kâsi-kaṅčaḍi. A cloth for girding the loins and a kaupîna. See Sp. s. Tbh. ಜಡಿ.

ಕಾಸಿಗೆಪ್ಪಡ kâsigappaḍa. Tbh. of ಕಾಶಾಕಪ್ಪಡ (Śmd. 381, o. r. ಕಾಸೆ-).

ಕಾಸಿಶ kâsita. Made gone, driven away. See ನಿಃ-.

ಕಾಸಿಸು kâsisu. To cause to make hot, etc. (Bp. 50, 39; My.).

ಕಾಸು kâsu. 1. = ಕಾಯಿಸು 1. To make hot, to heat; to warm, as the body; to boil, as water, etc.; (to burn), to bake, as happaḷas, bread, etc.; to melt, as butter, gold, etc. (ಪಾಪ Śmd. Dh.; C.; T. ಕಾಯ್ಚು). ಕಾಪಂ (Śmd. 275). ಕಾಸುವ ರಸದ್ರವ್ಯಾನುಕರಣಂಗಳ್ (I). ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ (II). ಕಾಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಘೃತ, ಪಕ್ವ Hlâ.). ಕಾಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸನ್ತಾಪಿತ, ಸನ್ತಪ್ತ Nr.). See Bp. 9, 38; 14, 5; 18, 29; 22, 65; 27, 48; 54, 31; Bh. 1, 20, 60; Rśv. 11, 19; J. 15, 17; Č. Bp. 11, 11; B. 1, 15; Prv. s. ಮಣ್ಣು. — ಕಾಸು ಕಾಸು. rep. (B. 4, 106).

ಕಾಸು kâsu. 2. The smallest copper coin, a cash (ಎವರ Śmd. Dh.; C.; Tĕ., Tu.; T. ಕಾಜು; M. ಕಾಶು); a coin or money in general (C.; Tĕ., T., M.). ಮೂಡು ಕಾಸು (ಪ್ರಹರ G.). ತಾಮ್ರದ ಕಾಸು (ಪಣ Si. 418). ಕೊಡುವದೊನ್ದು ಕಾಸು, ಕೋಣೆ ತುಮ್ಬ ಹಾಸು.—ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸೂಳೆ ಕಾಸಿಗಾದರೂ ಬೇಡ.—ಕೂಸು ಕಾಸ ಹಡೆಯದು, ಜೋಗಳ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿತು.—ಕಾಸು ಇದ್ದರೆ ಕೊಡೆಯಾಲ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡೆ, ಅಲ!—ಕಾಸಿಗೆ ಒನ್ದು ಬ್ರಹ್ಮೋತಿ ಆನ್ದರೆ ನನಗೆ ಮೂಜು ಕಾಸಿಗೆ ಇರಲಿ!—ಕಾಸು ಬಿಟ್ಟವ ದೇಕ ಬಿಟ್ಟಾನು.—ಕಾಸಿದ್ದರೆ ಕೈಲಾಸ (Prvs.). See Prv. s. ಕಾಸಿ 1.

ಕಾಸು kâsu. 1. Tbh. of ಕಾಜ. ಕಾಸಿನ ಕಮ್ಬಿ (ಧಾರಯಷ್ಟಿ, ವಿಹಂಗಿಕೆ Hlâ.).

ಕಾಸು kâsu. 2. *A sort of spear or lance.*

ಕಾಸುಳಿ kâsuḷi. The plant Sida indica Lin. (ತುಡುವೆ, ತೇಜಸ್ವಿ Mr. 129, o. r. ಕಾಂಸುಳಿ; M. ಕಾಟೂರ).

ಕಾಸೆ kâsĕ. = ಕಾಸಿ 2. Tbh. of ಕಾಶಾ (Śśv. 2, 53; V. 4, 36; see ಪೊಸಗಾಸೆ).

ಕಾಸ್ತೂರ kâstûra. = ಕಾಸದಾರ, etc. (My.).

ಕಾಸ್ರ kâsra. = ಕಾಸರ, etc. — ಕಾಸ್ರಬನ್ದನಿಗೆ. = ಕಾಸರ್ಕನ-. (St. & Pl.).

ಕಾಹಕ kâhaka. (fr. ಕಾಹು 1). A guard, a guardian (Bh. 3, 21, 52).

ಕಾಹಲ kâhala. = ಕಾಹಳೆ. See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಕಾಹಳೆ kâhaḷĕ. = ಕಹಳೆ, etc. A horn (Sk.).

ಕಾಹಳಿ kâhaḷi. N. of a plant (ಕಳ್ಳಿ Mr. 134).

ಕಾಹಿ kâhi. = ಕಾಯಿತ 3. A person who tends, watches or guards (Č. Bp. 47, 19). See ಕಡುಗಾಹಿ, ತುಜು-, ಮನಣ-.

ಕಾಹಿಲೆ kâhiḷĕ. = ಕಾಯಿಲೆ, q. v. (My.).

ಕಾಹು kâhu. 1. = ಕಾಪು. Preserving; protection; watching; guard; custody (J. 8, 26; 13, 42; 16, 23; 24, 4; Bh. 2, 2, 78; 3, 18, 38; 7, 15, 49; see ಪಿಯಕ್ಕಾಹು).

ಕಾಹು kâhu. 2. = ಕಾಯ್ವು, etc. Heat, etc. (Grj. 9, 17; Bp. 53, 53; J. 15, 2; 30, 30).

ಕಾಹುರ kâhura. = ಕಾವರ, etc. Feverish excitement: bewilderment, confusion (Bh. 8, 24, 51; Râm. 5, 8, 64; 6, 12, 36; J. 20, 29; 26, 4; 27, 6).

ಕಾಹುರತೆ kâhuratĕ. = ಕಾಹುರ. (Râm. 6, 55, 5).

ಕಾಳ kâḷa. 1. = ಕಾಲ 1 (but rare). See Prv. s. ವೇಳೆ. — ಕಾಳಯಮ. The death-god Yama. ಆಳು ಕಾಡಿ ಇದ್ದವನಾದರೆ ಕಾಳಯಮ ಬಿಡ್ಬಾನೇ? (Prv.).

ಕಾಳ kâḷa. 2. = ಕಾಲ 2. Black, etc. — ಕಾಳಗತ್ತಲ್. -ಕತ್ತಲ್, = ಕಾಲಗತ್ತಲೆ. (Bp. 31, 4). — ಕಾಳಜೀರಿಗೆ. Black cumin, Nigella indica (ಉಪಕುಂಚಿಕೆ, ಸುವಪಿ, ಕರೀ ಜೀರಿಗೆ G.). — ಕಾಳರಕ್ಕಸಿ. A black female giant (J. 8, 47). — ಕಾಳರಾತ್ರಿ. = ಕಾಲರಾತ್ರಿ. A dark night (Bp. 23, 18); etc. — ಕಾಳಪರ್ವತ. = ಕಾಳಶಿ. (T. ಕಾಳಪ್ಪ). Calastri, a mountain and town in the Carnatic, where a black elephant worshipped Śiva. (Bp. 18, sum.). — ಕಾಳಪರ್ವತಗಿರಿ. The mountain Calastri (Bp. 18, 1). — ಕಾಳಪರ್ವತೇಶ್ವರ. Śiva (My.). — ಕಾಳೋರಗ. -ಉರಗ. = ಕಾಲೋರಗ. The black cobra (ತಿಖಿ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ Nr. 4).

ಕಾಳಗ kâḷaga. (fr. ಕಾದು 1). = ಕಾಳೆಗ. Fight, battle, war (ರಣ, ಯುದ್ಧ, etc. Mr. 289; ಬಣ್ಣಣ, ಮೊನೆ Śmd. II; ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ಧ, ಮೊನೆ, ಪೊಣರ್ Śm. 89; ಮೊನೆ 100; ಪೋರ್ 102; ಯುದ್ಧ, ಕಲಹ, etc. Nr.; Si. 294; ಕೊಳುಗುಳ Bhn. 29; C.; T. ಕಾಳ್ಗೆಯಂಗ). See J. 2, 4; 4, 3; 7, 29; 8, 26; 22, 47; 25, 11; Si. 284. 292. 293; B. 2, 5; 4, 9; 5, 160. — ಕಾಳಗಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To fight (Śśv. 4, 70). — ಕಾಳಗಂಗೊಡು. -ಂಕೊಡು. To offer fight; to fight (J. 23, 9; 25, 51). — ಕಾಳಗಪಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. = ಕಾಳೆಗ-. A war-drum (ಆತ್ತನರ Śmd. II; Śm. 40).

ಕಾಳಜ kâḷaja. = ಕಳೀಜ, ಕಾಳಿಜ, ಕಾಳಿಚೆ. The liver (ಗೋರೋಜನ, ಬುಕ್ಕಾ G.; Mhr., H. ಕಾಳೀಜ).

ಕಾಳಂಜೆ kâḷaṅji. = ಕಾಳಾಂಜಿ. A spittoon (ಪವಳೆ Śmd. II; Śm. 61; Kk. 54, o. r. ಕಾಳಾಂಜ; Bp. 12, 9; Śśv. 1, after 79; Tĕ. ಕಾಳಂಜಿ, ಕಾಳಾಂಜ; T., M. ಕಾಳಾಂಜ; *cf.* ಕಾಜ್ 1? Sk. ಖಟಿಕಪಾಣಕ?). **2,** a vessel of brass,

silver, etc. with which scented water is sprinkled (S. Mhr.; ರನಪಾತ್ರೆ Mr. 265). **3,** a kind of fan or whisk (Tě., M., R.; T. ಕಾಲಜ).

ಕಾಳತಿ kâḷati. = ಕಾಳಹಸ್ತಿ. (T. ಕಾಳತಿ). See ತಿರು-.

ಕಾಳವ kâḷava. N. of a country (Bp. 6, 18).

ಕಾಳಾಂಜಿ kâḷâñji. = ಕಾಳಂಜಿ No. 1, q. v. (ಡಪಕೆ Čt. II, 94; My.).

ಕಾಳಿ kâḷi. = ಕೆವ್ಗೆ, etc. (ಕಾತರ Šs.).

ಕಾಳಿ kâḷi. = ಕಾಲಿ. N. of a washerman (Bp. 21, 12). 2, Durgâ (C.). See ಮಾ-. — ಕಾಳಮ್ಮ -ಅಮ್ಮ. N. (C.). — ಕಾಳಿ ಕೊಣ್ಣಿ. See ಉಳಿ-. — ಕಾಳಿದೇವ. N. (Bp. 59, 2). — ಕಾಳಿನಾಥ. Śiva. See ಶ್ರೀ-. — ಕಾಳಿಯ ಮರ್ದನ. Kṛishṇa (J. 5, 8).

ಕಾಳಿಕ kâḷika. = ಕಾಳಿಕೆ. Lampblack, etc. (ಕಜ್ಜಲ, ಆಂಜನ, etc., ಕಾಡಿಗೆ Mr. 337).

ಕಾಳಿಕೆ kâḷikĕ. = ಕಾಲಿಕೆ, ಕಾಳಿಕ. Blackness, etc.; rust; verdigris; impurity (ಕಲುಮ್ಮು Kk. 51, Šm. 63). See Abh. P. 16, 57. 71; Grj. 6, after 56.

ಕಾಳಿಗ kâḷiga. = ಕಾಳಿಂಗ. — ಕಾಳಿಗನಾಗ. = ಕಾಳಿಂಗ. (Abh. P. 4, 119).

ಕಾಳಿಂಗ kâḷiṅga. = ಕಾಲಿಂಗ, ಕಾಳಿಗ. The black cobra, Naga tripudians (ತನುವಿನೊಳ್ ಕಪ್ಪಾಗೆ ಕಾಳಿಂಗನ್ ಅಕ್ಕು Mr. 402). — ಕಾಳಿಂಗನಾಗರಜಾವ. A variety of Naga tripudians (Bḍ.).

ಕಾಳಿಜ kâḷija. = ಕಾಳಜ, etc. (ಅಗ್ರಮಾಂಸ G.; Râm. 6, 45, 61). 2, the breast, the heart (S. Mhr.; Mhr. ಕಾಳೀಜ).

ಕಾಳಿಜಿ kâḷiji. = ಕಾಳಿಜ No. 2. (S. Mhr.).

ಕಾಳೆ kâḷĕ. = ಕಾಹಳೆ. Tbh. of ಕಹಳೆ (Šmd. 352). See ಕೊಮ್ಬುಗಾಳೆ, ಗವುರಿ-, ಪೊಂ-, ಬುರುಗು-, ಬೂರ-, ಹೆಗ್ಗೆ-.

ಕಾಳೆಗ kâḷĕga. = ಕಾಳಗ. (ಬಣ್ಣಣ Šmd. II; ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಲಿ, ಕಲಹ, etc. Hlâ.; ಸಂಗರ Nn. 9; ಬಲ 14; ಧುರ 19; ಕಣ್ಣಳಕ, ಆಹವ 39; etc., etc.; ಮೊನೆ Kk. 87; Abh. P. 13, 139; 14, after 46). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೋಸ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಎನೋದಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಏಯಿವ ರಥವ (ಪುಷ್ಪರಥ); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಆನುವಾದುದು (ನನ್ನ ಪದನ); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ನು, ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಅಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವುದು (ವ್ಯೂಹ); ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಮೆಯ್ಯಂ (ಸರ್ವಾಧಿಸಾರ); ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳೆಗದತ್ತಣಿಂದ ಮಗುಬಿದವನು (ಸಂಶಪ್ತಕ Nr.). ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು (ಧುರಜೈತ್ರ Nn. 94). — ಕಾಳೆಗವಲಗೆ. = ಕಾಳಗ-. (ಅತ್ತವರ Kk. 82).

ಕಾಲಿ kâḷi. 1. = ಕಾಡು 2, etc., ಕಾಡು 1. A forest; a wild. ಕಾಲ್ಕಿ (Šmd. 140). — ಕಾಲಿ ಜೀರಿಗೆ. = ಕಾಡ ಜೀರಿಗೆ. A tall robust annual plant, the purple flea-bane, Vernonia anthelmintica (St. & Pl.). — ಕಾಲಿಆಗು. -ಆಗು. To become a wilderness: to be ruined (ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗು Bhn. 63). See Bh. 1, 8, 2; J. 8, 27; 13, 60; 23, 9; 24, 22. — ಕಾಲಿಯಿರಿ. = ಕಾಲ್ಕಿಚ್ಚು. (Bhâgavata 10, 17, 21. 26). — ಕಾಲ್ಕಿಚ್ಚು. (Šmd. 28. 80. 217). = ಕಾಡುಚ್ಚು. A fire on hills or in forests (ವನವಹ್ನಿ, ದವ, ದಾವ Hlâ.; ದಾವ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Nn. 66). — ಕಾಲ್ಗಿಚ್ಚು. = ಕಾಲ್ಕಿಚ್ಚು. (ದವ Šm. 12). — ಕಾಲಿದ್ದು. Wild cattle. ಕಾಲ್ವುಱು ಮಸಗಿದ ಪೊಲ್ (Šmd. 80). — ಕಾಲ್ವಾರ. A forest-stream (ಕಾಡ ಹೊನಲ್ Šs.; V. 14, 24; Šâv. 1, 10. 41). ಕಾಲ್ವಾರಮ್ ಆಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಂ (Šmd. 80; Kâvy. I, 3, 101). ಆಸ್ಮಕ್ಕೆನ್ದು ಕಾಲ್ವಾರಂ ಪರಿವಿನೆಗಂ (Abh. P. 13, 64). — ಕಾಲ್ವೊಳಲ್. = ಕಾಲ್ವಾರ. (Grj. 9, after 98). — ಕಾಲ್ಬೆಯದ. A forest-hunter (Šâv. 4, 96). — ಕಾಲ್ಮರಿ. A kind of deer (Šâv. 3, 28). — ಕಾಲ್ಮಾನಿಸ. A savage (V. 35, after 55). — ಕಾಲ್ಮೃಗ. A beast of prey (ವನಚರಪಶು, ಶ್ವಾಪದ Hlâ.). **2,** wildness, ferocity, wickedness, badness;—a bad man, an enemy (ಕೆಡಕ Čt. I, 103; *cf.* ಕಾಲ 1 No. 9). — ಕಾಲಿಆಗು. -ಆಗು. To become troublesome, inimical or hostile (S. Mhr.). — ಕಾಲ್ಗಿಜೆ. -ಕೆಡೆ. = ಕಾಡುಗೆಡೆ. To utter bad language, to speak contemptuously (S. Mhr. 1, 36). — ಕಾಲ್ಕಿಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. A bad act (ದುಃಕೃತ್ಯ Kk. 74; Šm. 52). — ಕಾಲ್ಕಿತ್ತಮ. A bad word (V. 37, after 132).

ಕಾಲಿಲ್ (ಕಾಳ್) kâḷ (kâḷ). 2. (fr. ಕಡು 1). = ಕಾಯಿ 2. A small pebble, gravel (T.); a corn, a single grain; grain, corn; seed; a pea; a bean (Tu. ಕಾಳ್; T. ಕಾಯ್, *according to which the* ಯ್ *has been adopted;* T. ಕಾಯ್, to have a hard grain, as a tree; to be strong in mind, to be resolute, determinate; to be sharp, pungent = ಖಾರ್). — ಕಾಯಿ ಬಾಯಿ. See Čt. I, 74 s. ಊರ್ಗಾವ.

ಕಾಲಿಲ್ kâḷ. 3. = ಕಾಡು 3, ಕಾರ್ 1, etc. Blackness (ಕರಿದು, ಕಜ್ಜಿ, ಕಪ್ಪು Šm. 69; T. ಕಾಯಿಗು; *cf.* ಕಯ್ಪು). — ಕಾಯಿಮ್ಮ. -ಎಮ್ಮೆ. A black (well-washed and fed) excellent female buffalo, a she-buffalo of the Bĕḷavala district (Sp.; My.). — ಕಾಯ್ಬೊಜಗ. The black cobra or a black snake (Râv. 11, after 164). — ಕಾಲ್ಕಿದುಳ್. Marrow or brain of a blackish colour (Râv. 5, after 120).

ಕಾಲಿಲ್ಮೆ (ಕಾಳಿಮೆ) kâḷimĕ (kâḷimĕ). (Hardness of mind), obstinacy, haughtiness (? see T. s. ಕಾಯ್ 2). — ಕಾಯಿಮರನ (ಕಾಳಿಮರನ). -ಆರನ. N. (Bp. 11, 4).

ಕಾಲಿಲು kâḷu. 1. = ಕಾಯ್ 1, etc. A forest, etc. — ಕಾಯಿಗಬ್ಬಿಸೆ. -ಕಬ್ಬಿಸೆ. = ಕಾಗಬ್ಬು. (ಕಾತ Mr. 111). — ಕಾಯಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಾಲ್ಕಿಚ್ಚು. (Bhâgavata 10, 17, 20; Râm. in W. v. 449). — ಕಾಯಿಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಕಾಲ್ಕಿಡೆ. (J. 18, 45). — ಕಾಯಿಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Wicked, bad work (Bp. 12, 2; 26, 58). — ಕಾಯಿ ನುಡಿ. To utter a bad word, to lie (Bp. 14, 26). — ಕಾಯಿಬಾದ್ದ. A wicked Bauddha (Bp. 50, 62). — ಕಾಯಿಬೈರವ. The ferocious Bairava. See Prv. s. ಕನಕಾಭಿಷೇಕ. — ಕಾಯಿ ಮಾಡು. To ruin (Dp. 55 sum.). — ಕಾಯಿಮಾತು. = ಕಾಲ್ಕಿತ್ತು. A bad word, a lie (Bp. 39, 58). — ಕಾಯಿಮಾರ್ಗ. A bad, wicked way (Bp. 18, 44). — ಕಾಯಿಮೂರಿ. A wicked brute (Bp. 9, 13; 21, 23; 38, 14). ಕಾಯಿಮೂರಿರ ಸಂಗ ಮಜ್ಜಿದು ಕಳೆ! (Dp. 172).

ಕಾಲಿಲು (ಕಾಳು) kâḷu (kâḷu). 2. = ಕಾಯ್ 2. (C.; ಕಣ, ಧಾನ್ಯ G.). ಗಿಳಿಗಳು ಹಣ್ಣು ಹಮ್ಮುಲ ಹಸೀ ಕಾಯಿ ತಿನ್ದು ಬದುಕುತ್ತವೆ (B. 2, 3). ಬೀಳ್ ಆಕ್ಕ ಜೋಳ ಮುನ್ತಾದ ಕಾಯಿಗಳು (2, 9). ಯಾಲಕ್ಕಿಯ ಕಾಯಿ (3, 30). ಹತ್ತೀ ಕಾಯಿ (4, 27). ಕಾಯಿ ಬಹಳ ತುಟ್ಟಿ ಆದವು (4, 74). ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯ ಬೀಕಾದರೆ (B. 5, 100). ಓಮುಕಾಯಿ (Si. 158. 406). ಅಲಸ್ದಿಗೇ ಕಾಯಿ (304). ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ (310; C.). ಹೆಸರಿನ ಕಾಯಿ (304; C.). — ಕಾಯಿನವ. -ಆವ. A man who possesses corn or sells it (C.; B. 5, 102). — ಕಾಯಿ ಕಡಿ. dupl. (C.; B. 2, 5; 3, 15; 5, 133). — ಕಾಯಿ ಕಡ್ಡಿ. = ಕಾಯಿ ಕಡಿ. (My.). — ಕಾಯಿ ಕಾಯಿ. rep. (B. 4, 71).

ಕಾಲಿಲಿಗ (ಕಾಳುಗ) kâḷ(kâḷ)-ugа. (Šmd. 240). A grain-dealer (?).

ಕಿಂ kim. = ಕಮ್. *What? how?* 2, *either, or.* 3, *a particle of aversion or contempt.* (Šmd. 100).

ಕಿಂವದನ್ತಿ kim-vadanti. What do they say? 2, *rumour, report, whether true or not.*

ಕಿಂವಾರ್ತೆ kiṁ-vârtĕ. Whose tidings? (ಆರ ವಾರ್ತೆ Śmd. 100).

ಕಿಂಶಾರು kiṁ-śâru. *The beard of corn* (ಸುಂಕು Mr. 372). 2, *an arrow.* 3, a heron.

ಕಿಂಶುಕ kiṁ-śuka. *The tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುತ್ತುಲಗಿಡ G.).

ಕಿಂಸಾರ kiṁsâra. A necklace composed of several strings (ನರಗಗಾಗಿ ಕೋದುದು Mr. 467).

ಕಿಕಿ kiki. A blue jay.

ಕಿಕಿವಿದ kikiḍiva. *A blue jay.*

ಕಿಕ್ಕರಿಸು kikkaṛisu. To make small, to reduce to a less compass, to draw together, as one's body (My.). **2,** to be closely united or crowded, to be thick-set, as fruits or leaves on a tree; to be excessive, as the water of a tank (My.; *cf.* ಕುಱು 1 and ಕಕ್ಕಿಱು).

ಕಿಕ್ಕಿನ್ದ kikkinda. = ಕಿಪ್ಪಿನ್ದ. Closeness, straitness, narrowness (My.); pressure; a crowd (ತಣ್ಡ, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಣ್ಪು, ಬಮ್ಮಲ್, etc. Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ತರಳ್ಪೆ, ನೆರವಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಸಮೂಸ Śs.; My.). ಕಿಕ್ಕಿನ್ದದಿಂ ಪೂರಣಂ ಗೆಯ್ (ಆಡಿ Śm. 91).

ಕಿಕ್ಕಿಱಿ kikkiṛi. 1. (reduplication of ಕಿಱಿ). To be close together, to be dense, to be crowded, full, abundant, or thick-set. (Tĕ.). ಪಲವು ಬಣ್ಣಂಗಳಿಂ ಕಿಕ್ಕಿಱಿದ ರಂಗುವರಲ್ಗಳ ತಪ್ಪಲ್ಗಳ್ (Vîrâgamavîramâhêśvaratantra-karṇâṭaṭîkĕ, chapter 33). ಜನಪದಮ್ ಇಡಿದು ಕಿಕ್ಕಿಱಿದು ಇರುವ ಬನವನೆ (Prll. 3, 6). See Č. Bp. 11, 10; J. 3, 27; 26, 11.

ಕಿಕ್ಕಿಱಿ kikkiṛi. 2. A crowd, a throng. — ಕಿಕ್ಕಿಱಿಗಿಱಿ. -ಇಱಿ 4. To be greatly pressed together, to form a dense crowd (Grj. 2, after 106).

ಕಿಕ್ಕು kikku. A loud, shrill cry. (Mhr. ಕಂಕ; *cf.* ಕಿಱುು, ಕೆಕ್ಕು). — ಕಿಕ್ಕಿಱಿ. -ಇಱಿ 1. To utter a shrill sound. ಕಿಕ್ಕಿಱಿವತಂ ನಾಯಂ ಕರೆವುತ (Bp. 20, 13).

ಕಿಗ್ kig. = ಕೆಱಿ, etc. Smallness, etc. — ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A small tie or band (Grj. 7, after 72; Bh. 8, 26, 51). — ಕಿಗ್ಗಣ್. -ಕಣ್. A small eye (Grj. 1, 106; Rśv. 5, 89).

ಕಿಗ್ಗಿ kiggi. = ಕೆಗ್ಗಿ, q. v.

ಕಿಂಕರ kiṁ-kara. *A servant;* a slave (ಕೀಣಾಶ, ಬಣ್ಣ Nn. 92; ಜೇಟಿ, ಹಿತಣಿಣ್ಬ Mr. 238). — ಕಿಂಕರಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. See ಶಿವ-.

ಕಿಂಕರತೆ kiṁkaratĕ. = ಕಿಂಕರತ್ವ. (Śśv. 2, after 25; 4, after 99). 2, want, destitution (My.).

ಕಿಂಕರತ್ವ kiṁkaratva. The condition of a servant or slave (C.).

ಕಿಂಕರಿ kiṁkari. The wife of a servant. (R.).

ಕಿಂಕರೆ kiṁkarĕ. A female servant. (R.).

ಕಿಂಕಲ kiṁkala. The state of being crowded, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ Ct. I, 80, o. r. ಕಿಂಕಲ).

ಕಿಂಕಾಬ್ kiṁkâb. = ಕನಕಾಪು. Silk stuff interwoven with gold or silver thread, brocade (My.; H.).

ಕಿಂಕಾರ kiṁkâra. The noise emitted by small bells when shaken (My.). *Cf.* ಕಿಣಿ 1.

ಕಿಂಕಿಣಿ kiṁkiṇi. A small bell; any tinkling ornament (ಉಸಿರ್ವ ಕಿಱುಗಣ್ಟೆ Mr. 344).

ಕಿಂಕಿರ kiṁkira. A horse. 2, the cuckoo or kôkila. 3, the large black bee. 4, Kâma. (R.).

ಕಿಂಕಿರಾತ kiṁkirâta. *The blossom of a species of amaranth* (ಕುರುಣ್ಬಕ, ಬಿಳಿಯ ಗೋರಟೆ Mr. 124).

ಕಿಂಕಿಲ kiṁkila. = ಕಿಂಕೆಲ, q. v.

ಕಿಂಕುರ್ವಾಣತೆ kiṁ-kurvâṇatĕ. Any situation or circumstances in which one asks one's self what ought to be done? (Grj. 8, 36).

ಕಿಚ kiča. = ಕೆಚ್, ಕೆಚು, ಕೀಚು. An imitative sound. (Tĕ. ಕಿಚಿಕಿಚಿ, M., T. ಕಿಚ್ಚುಕಿಚ್ಚು, Mhr. ಕಿಚಬಿಚ, chirping). — ಕಿಚಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿಚಿಗುಟ್ಟು. (My.). — ಕಿಚಕಿಚ ಅನ್ನು. = ಕಿಚಿಕಿಚಿ ಆನ್ನು. (My.; Tĕ.).

ಕಿಚಕು kičaku. An imitative sound. — ಕಿಚಕನ್ನು. -ಅನ್ನು. To chatter, as babies do (My.).

ಕಿಚಡಿ kičaḍi. = ಕಿಚ್ಚಡಿ, (ಕ್ಯ ನರ). A mixture of rice and pulse (C.; Mhr., H. ಖಿಚಡೀ; M. ಕಿಚ್ಚಡಿ).

ಕಿಚಿ kiči. = ಕೆಚ್, etc. — ಕಿಚಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To chirp, as birds; to chatter, as monkeys (My.; Mhr. ಕಿಚಕಿಚಕಣೀಂ). — ಕಿಚಿಕಿಚಿ ಅನ್ನು. = ಕಿಚಿಗುಟ್ಟು. (My.).

ಕಿಚಿಕಿಲ್ kičikil. To neigh (ಹೇಷಿತ Śmd. Dh.; *cf.* ಕಿಲ್; ಕಿಳಿರ್ 1; Sk. ಕಿಲ್ಬಿ, a horse?).

ಕಿಚಿಲಿ kičili. = ಕೆತ್ತಳೆ s. ಕೆತ್ತು 1. (My.; Tĕ., T., M. ಕಿಚ್ಚಲಿ).

ಕಿಚು kiču. = ಕೆಚ್, etc. (My.).

ಕಿಚ್ಚಡಿ kiččaḍi. = ಕಿಚಡಿ. (C.; B. 4, 32). ಕಿವುದ ಕಿಚ್ಚಡಿ ಬೇಡಿದರೆ ಗಿವ್ಡಡ ಹಚ್ಚಡ ಬೇಡಿದ (Prv.). — ಕಿಚ್ಚಡಿಪಚ್ಚಡಿ. dupl. (S. Mhr.).

ಕಿಚ್ಚು kičču. = ಕೆಚ್ಚು 1. Fire (ಸಪ್ತಾರ್ಚಸ್, ಬಹುಲ, ತಿಖಿ, etc. Hlâ.; ಅಗಿನಿ, ಅನಲ, etc. Śm. 11; ಪ್ರಣೀತ Hlâ., Mr. 260; T.; Tu. ಕಿಚ್ಚಿ, ಕಿಚ್ಚು; Tĕ. ಕಿತ್ತು, ಚಿಚ್ಚು; C.; *cf.* ತೀ 2). ಆತನುಂ ನೀನುಂ ಕೂಡಿದಿರಪ್ಪೊಡೆ ಆಹವಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚುಂ ಗಾಳಿಯುಂ ಕೂಡಿದನ್ತೆ (Śmd. 262). ಮುಗಿಲ ಕಿಚ್ಚು (ಮೇಘವಹ್ನಿ, ಮೇಘಜ್ಯೋತಿ, ಇರಮ್ಮದ Hlâ., Nr.). ಕಿಚ್ಚ ಜೊನೆವ ಕೋಲು (ಅರಣಿ Hlâ., Mr. 260). ಸಮುದ್ರದ ಕಿಚ್ಚು (ಬಾಡವ, etc. Hlâ.). ವಾರಿಧಿಯ ಕಿಚ್ಚು (ವಾಡವ Mr. 48). ಗೊಬ್ಬರದ ಕಿಚ್ಚು (ಕರೀಷಾಗ್ನಿ Nr.). ಉರಿವ ಕಿಚ್ಚಿನ ಏಟು ಗೆಯನ್ತೆ ಮೂಡಿದಂ ಹಸ್ತಂ (J. 26, 13). ಕಿಚ್ಚಿದರೆ ಕಚ್ಚುವದು, ಕಿಚ್ಚಲ್ಲ, ಜೇಬಿಲ್ಲ (pepper, Sp.). ಪ್ರಾಣ ತೊಲಗಿದ ಜೀನನು ಕಿಚ್ಚಿಗಂಜಲು ಬಲುದೆ? (Dp. 76). ಕಿಚ್ಚಿಗಂಜದವ ಬೂದಿಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ?—ಕಿಚ್ಚು ನುಂಗುವನ ನುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). ಜೀಣಕೆ ಕಿಚ್ಚು ಹಚ್ಚುವದು ಅ ಕೊಡುವದು (C.). See Bp. 18, 28; 25, 27; 28, 47; 50, 23; 56, 35. 40; 60, 18. 50; J. 23, 62; ಇಡುಗಿಚ್ಚು, ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು, ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು, ದೂವೆಗಿಚ್ಚು, ಜೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು, etc. — ಕಿಚ್ಚುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A poker (ಪಾವಕ Nn. 122, Mr. 526).

ಕಿಂಚನ kiṁ-ča-na. Further not; to a certain degree; *somewhat.*

ಕಿಂಚಿತ್ kiṁ-čit. *Somewhat.* 2, *a little.*

ಕಿಂಚಿತ kiṁčita. Tbh. of ಕಿಂಚಿತ್. ಕಿಂಚಿತದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆ ಏನು? (Prv.).

ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರೌಢೆ kiṁčit-prauḍhĕ. A woman not long married, etc. (ಸುವಾಸಿನಿ Mr. 306).

ಕಿಂಚಿದ್ಭೂತಕಾಲ kiṁčit-bhûtakâla. Some time ago, time just passed (Śmd. 400).

ಕಿಂಚುಲಿಕ kiṁčulaka. *An earth-worm, a certain worm* (ಗಣ್ಣಿಪದ q. v., ನಾಯಿನೊಳಲೆ Mr. 411).

ಕಿಂಚುಲುಕ kiṁčuluka. *An earth-worm.*

ಕಿಂಜಲ್ಕ kiṁjalka. *The filament of a plant, especially the filament or blossom of a lotus.*

ಕೆಟಕೆ kiṭaki. = ಕಟಿಕೆ, etc. (My.). ಕಟಕೆಯಿನ್ದ ನುಸುಳುವವ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ್ದ ಬಾರನೇ? (Prv.). See ಕಡಕ.

ಕಿಟಿ kiṭi. An imitative sound. — ಕಟಿಕಟಿ. rep. = ಕಟಿಪಿಟಿ. (S. Mhr.). — ಕಟಿಪಿಟಿ. dupl. A vexing, troubling noise (S. Mhr.).

ಕೆಟಿ kiṭi. = ಕರ, ಕರ. *A hog.*

ಕಿಟಕಿ kiṭiki. = ಕಟಕಿ, ಕಡಕ, ಕಡಿಕ. A window; a wicket (My.; Mhr., H. ಖಿಡಕೀ; M. ಕುಡುಕ್ಕಿ). See B. 4, 121; Si. 109; Prv. s. ತೆಜೆ 1.

ಕಿಟ್ಟ kiṭṭa. A gajuga (Molucca bean) that is very strong and therefore especially used for a marble (My.). ಕಿಟ್ಟದಿನ್ದ ಹೊಡದು, ಲೊಟ್ಟಿ ಪಾಕದ (Prv.).

ಕಿಟ್ಟ kiṭṭa. 1. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ. (My.).

ಕಿಟ್ಟ kiṭṭa. 2. = ಕಿಟ್ಟು. *Secretion, excretion; excrement; dirt; dross of iron* in or after fusion; *dregs of oil; rust,* etc.; cow-dung kept in a pit (S. Mhr.). ಏರಡ್ಡಿಕಿಟ್ಟ (Śm. 89). ಕಬ್ಬುನದ ಕಿಟ್ಟ (ಮಣ್ಣಾರರ Nr.). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಿಟ್ಟ (ಮಣ್ಣಾರರ, etc. Si. 332).

ಕಿಟ್ಟಿ kiṭṭi. (fr. ಕಿಜ್). A kind of torture, in which the hands, ears or noses of people are pressed between two sticks (My.; T., M.; Tĕ. ಕಿಟ್ಟಿಕೋಲೆ).

ಕಿಟ್ಟು kiṭṭu. = ಗಿಟ್ಟು. To touch, to reach. 2, to come to hand, to be reached, to be obtained (ಸ್ವರ್ತನ Śmd. Dh.; T., M.; Tĕ. ಕಿಟ್ಟು, ಕಸಿ, ಗಿಟ್ಟು, also: to be crowded, squeezed, or shut together; T. ಕಜ್ಜಿ, M. ಕಡೆ, ಕಣಿ, to approach, come near, etc.; to be obtained; *cf.* ಕಡು 1).

ಕೆಟ್ಟು kiṭṭu. Tbh. of ಕಿಟ್ಟ. ಅವುಜ್ಜ ಎಜ್ಜೇ ಕಿಟ್ಟು (ಹೆಬ್ಬೆ G.).

ಕೆಡ kiḍa. A man who is ruined, etc. See ಎಜ್ಜಕಿಗಿದ.

ಕೆಡಕೆ kiḍaki. = ಕಟಿಕ, etc. (S. Mhr.). — ಕಡಕಪಡಕು. One of the two frames of which folding-windows consist (S. Mhr.; My. as ಕಟಿಕಪಡಕು). — ಕಡಕಪಾಗಲು. The window-opening (S. Mhr.; My. s. ಕಟಿಕಪಾಗಲು). — ಕಡಕಪಾವಲಿ. An ornament for the ear, worn by females (S. Mhr., My. as ಕಟಿಕಪಾವಲಿ).

ಕಿಡಿ kiḍi. 1. A spark (ಸ್ಫುಲಿಂಗ, ಕಣ Hlâ.; ಅಗ್ನಿಕಣ Śm. 12; C.; Tu.; Si. 25; T. ಕಿಳರ್, to be bright, shine; ಚಿಡಿ, splendour; ಕೆಡಿ, great fame). See Bp. 44, 20; 51, 59; 60, 5; Bh. 1, 20, 54. 60. 61; J. 8, 38; ಕಣ್ಣಿಡಿ, ಕೆಂಗಿಡಿ, ಗಿಜುಗಿಡಿ, ತನುಗಿಡಿ. — ಕಡಿಯಿನ್ದ ಕಾಡು ಸುಡ ಬಹುದು (Prv.). — ಕಡಿಕಡಿ. rep. (Rśv. 5, after 122). — ಕಡಿಕಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become very angry or enraged (Č. Bp. 47, 29; J. 22, 44). ಕಡಿಕಡಿವೋಗು. -ಪೋಗು. = ಕಡಿಕಡಿಯಾಗು. (Grj. 9, after 114). — ಕಡಿಗಣ್. -ಕಣ್. A fiery, red eye (J. 28, 46). — ಕಡಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Śiva (ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ Čt. II, 31). — ಕಡಿಗಡಿ. -ಕಡಿ. To rain sparks (Râm. 6, 14, 20). — ಕಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To emit sparks (Grj. 8, 48). — ಕಡಿಗೆದಜ್. -ಕೆದಜ್. ಕಡಿಗೆದಜು. Sparks to fly about. ಕಡಿಗೆದರ್ದುದು (Śśv. 4, 37). ಕಡಿಗೆದಜುವ ಅಗ್ನಿ (ಬಾಲಳಕ Mr. 525). — ಕಡಿ ಪಾಜು. = ಕಡಿಗೆದಜ್. (Śśv. 4, 1). — ಕಡಿಜೆಂಕ. A little fire (C.). — ಕಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. To send forth or emit sparks (J. 4, 36; 12, 39; 13, 36). — ಕಡಿಯೋಜುಗೆ. -ಎಜುಗೆ. A shining spark (ಕಣ, ಸ್ಫುಲಿಂಗ Mr. 47). — ಕಡಿವೀಜ್. -ಬೀಜ್. Sparks to fall. ಕಡಿವೀಜ್ರೆ ತಾಗೆ ರಥ ರಥಂಗಳೊಳ್ (Abh. P. 13, 75). — ಕಡಿ ಸೂಸು. = ಕಡಿಯಿಡು. (Śśv. 4, 7).

ಕೆಡಿ kiḍi. 2. One who ruins or destroys. — ಕಡಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. dupl. One who destroys everything, as a boy (S. Mhr.). — ಕಡಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. The nature (of certain boys) to destroy or spoil utensils, etc.; mischief-making (S. Mhr.; ಕಟಕಿತನ G.).

ಕೆಡಿಕೆ kiḍiki. = ಕಡಕ, etc. (ಸ್ರಥನ್ನ G.; B. 4, 225. 296).

ಕೆಡಿಸು kiḍisu. = ಕೆಡಿಸು. To destroy, to ruin (Śmd. 226, where Mḍb. and Kâvy. I, 3, 76 read ನೆಗೆದು. 288. 301). ಕಡಿಸಿದಂ (ಆರಿದಂ Śmd. I).

ಕೆಡು kiḍu. 1. (= ಗಡೆ 2). Touching; approach. (T. ಕಡ್ಚೆ; M. ಕಟ್ಟು, ಕಡೆ; see ಕಟ್ಟು). — ಕಡು ಕುಟ್ಟು. To knock against, to collide with (ಸಂಘಟ್ಟನ Śmd. Dh.). — ಕಡುಗುಟ್ಟು. = ಕಡು ಕುಟ್ಟು. ತಪ್ಪಂ ತನ್ನೊಳ್ ಪಳಂಚಿ ಕಡುಗುಟ್ಟಿ ತಪ್ಪವನ್ನು ಗಳನಂ (Śmd. 286. 287).

ಕೆಡು kiḍu. 2. = ಕೆಡು. To go to ruin, to be destroyed, to perish; to spoil, to be damaged; to come to nothing; to disappear, to go out (ವಿನಾಶ Śmd. Dh.; T., M. ಕೆಡು; Tĕ. ಜೆಡು, ಜಿವುಳು; T. ಚವಟ್ಟು, ಚರ, to destroy). P. p. ಕೆಟ್ಟು (Śmd. 282. 284). ನಾಮವ್ರಸಿದ್ದಿ ಕಡದ ಪಕ್ಷಂ (62). ನಾಮಂ ಕಡುವೊಡೆ (63). ಪಾವನೆಕಡಲೊಡಂ ನೀರ್ ತಿಳಿವುದು (295).

ಕೆಡುಕ kiḍu-ka. (Śmd. 241). = ಕೆಡುಕ, etc. A man who destroys, etc. ಕಡುಕನು (ಅವಕೀರ್ಣಿ Hlâ.).

ಕೆಣ kiṇa. *A callosity; a wart; a scar.*

ಕಿಣಿ kiṇi. 1. = ಗಿಣಿ 1. An imitative sound. (T. ಕಣ್, a ringing sound; ಕಣಿ, cymbal; Tĕ. ಕಣಿಕಣಲಾಡು, to tingle, etc.). — ಕಣಿಕಣಿ ಎನ್ನು. To tinkle, to tingle, as small bells, etc. (My.). — ಕಣಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To tinkle, etc. (My.).

ಕಿಣಿ kiṇi. 2. Any impurity of the teeth (ದನ್ತದ ಮಲ Śs.). — ಕಣಿವಲ್. -ಪಲ್. A tooth covered with foul matter (V. 35, after 55).

ಕೆಣಿಹಿ kiṇihi. *The plant Achyranthes aspera.*

ಕಿಣ್ವ kiṇva. *Ferment, a drug used to produce fermentation.*

ಕಿತ kita. (?). A mistake for ಕೀತ or ಕೀ? ಕಿತನಾಸಿ (Śmd. 221, o. r., in Mḍb. MS., ಕ್ರುತನಾಸಿ).

ಕಿತಮ kitama. Tbh. of ಕೃತ್ರಿಮ (S. Mhr.).

ಕಿತವ kitava. *A gambler;* a cheat, a fraudulent man (Śśv. 2, 111). 2, the thorn-apple, Datura metel (ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ G.).

ಕಿತಾಬು kitâba. = ಕತಾಬು. (B. 5, 199. 232. 263).

ಕಿತಾಬು kitâbu. A title. 2, a book (C.; Mhr., H.; B. 5, 268).

ಕಿತ್ತಡ kittaḍa. Disagreeableness, disgustfulness (ಕಸುರ್ Čt. II, 118; ಕಸುಜ್ Kk. 72; see Abh. P. 7, 81).

ಕಿತ್ತಡಿ kittaḍi. See s. ಕತ್ತು 1.

ಕಿತ್ತಳೆ kittaḷĕ. See s. ಕತ್ತು 1.

ಕೆತ್ತಾ kittâ. A time, turn (My.; Mhr., H.). — **ಕತ್ತಾವಾರ.** In portions or fragments (My.; H.).

ಕೆತ್ತಾಟ kittâṭa. (=ಕೆಲ್ಹಾಟ). Strife, quarrel (My.; T. ಕಿಚ್ಚಾಟು, ಕಚ್ಚಿವಾಟು, more properly ಕಚ್ಚಲಾಟು, Rottler).

ಕೆತ್ತಾನ್ kittân. A sort of hempen cloth, canvas (My.; Si. 221; Mhr. ಕನ್ತಾನ; H. ಕತಾನಿ, ಕತ್ತಾನ್, ಕತಾನ್).

ಕೆತ್ತು kittu. 1. = ಕುತ್ತು 1, (ಜೆಟ್ಟು 1). Another form of ಕಿಱಿದು (Śmd. 215). That is small, short, (or restrained). (T. ಚಿಱ್ದು, ಚಿಟ್ಟು; M. ಚಿಱ್ದು, ಚಿಱಿದು, ಜೊಟ್ಟಿ; Tě. ಚಿಟ್ಟ, ಚಿಟ್ಟು, ಚಿಟ್ಟಿ; see ಕಿಱಿ). — **ಕೆತ್ತಡಿ.** -ಆಡಿ. (Śmd. 215). A person whose feet are restrained, an ascetic, a rishi (ವ್ರತಿ Śmd. II; Kk. 76; ಜತಿ Čt. I, 81; ತವಸಿ, ಜೋಗಿ, etc., ಋಷಿ Kk. 33; Śm. 34; Śśv. 2, 33). — **ಕೆತ್ತಳೆ.** = (ಚಿಱಲಿ), ಕತ್ತೆ, ಕೆತ್ತಿಳೆ. An orange (C.; Tu. ಕೆತ್ತಲಿ, ಕಿತ್ತಿಳೆ, ಕತ್ತೆ; Tě. ಕೆತ್ತಳಿ; T. ಚೀನಕೆ, a citron). See J. 19, 6; B. 4, 64; 5, 135. — **ಕೆತ್ತಳೆಗಿಡ.** = **ಕೆತ್ತಳೆಮರ.** (ಜಠಾನತ, ನಾಗರಂಗ, ಭೂವಿಜಮ್ಬುಕ G.; S. Mhr.). — **ಕೆತ್ತಳೆಮರ.** The orange tree, Citrus aurantium L. (St. & Pl.; My.). — **ಕೆತ್ತಳೆಪಣ್ಣು.** A ripe orange (ನಾರಂಗ, etc. G.; My.). — **ಕೆತ್ತಳ್ಳಿ.** -ಅಳ್ಳಿ. (Śmd. 215, not in Mdb. which in its stead has a ಕತ್ತುಸಿದಂ or ಕತ್ತುಸೀದಂ, that in another MS. appears as ಕಿತ್ತವಂ). — **ಕೆತ್ತಿಳೆ.** -ಇಳೆ. (Śmd. 215). = **ಕೆತ್ತಳೆ**, (**ಕೆತ್ತೀಳೆ**). — **ಕೆತ್ತೀಳೆ.** -ಈಳೆ. This form is probably to be *presupposed* for **ಕೆತ್ತಳೆ** (*cf.* ಪೇರೀಳೆ). — **ಕತ್ತೂರು.** -ಊರು. N. of a place (B. 4, 216). — **ಕೆತ್ತಸಳ್.** -ಎಸಳ್. (Śmd. 215). A small flower-leaf (ಕಿಱಿಯೆಸಳ್ Čt. II, 90).

ಕೆತ್ತು kittu. 2. = (ಕೆತ್ತು), ಕಿಬ್ಬು. P. p. of (ಕಿಱಿ 2), ಕೇಯಿ 2.

ಕೆತ್ತು kittu 3. To pluck out or up (S. Mhr.; T. ಕುಜ್ಜು; *cf.* ಕಿಱಿ 2). See Sp. s. Tbh. ಜಡಿ 2; Prv. s. ಪುಣ್ಯ.

ಕೆತ್ತೆ kitlĕ. = **ಕೆತ್ತ** ಳೆ, etc., s. **ಕೆತ್ತು** 1.

ಕೆನ್ kin. = ಕೆಱ್ 1 (Śmd. 209), etc. The state of being below, under, lower. — **ಕನ್ನೀರ್.** (Śmd. 210). Low water. — **ಕನ್ನೆಲ.** (Śmd. 210). Low ground.

ಕೆನಕಾಪು kinakâpu. ಕೆನಕಾಬು kinakâbu. = ಕಂಕಾಬ್. (C.; Mhr., H. ಕನಪಾಸ, -ಬ).

ಕೆನಾರ kinâra. Edge, side, border (My.; Mhr., H. ಕನಾರಾ, ಕನಾರಿ).

ಕೆನಾರೆ kinârĕ. = ಕನಾರ. (Mr.).

ಕೆನಿಸು kinisu. 1. To be or become angry (ಕೋಪ Śmd. Dh.; Grj. 9, after 114; Tě. ಕಿನಿ).

ಕೆನಿಸು kinisu. 2. Anger, wrath (ಕತಿ Čt. I, 16; ಕಳಿರ್ದುದು I, 36; ಕಾಯ್ದು, ಕೋಪ I, 98; ಕೋಪ II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕಾಯ್ದು, ಕನಲ್, ಕನಲ್ಕೆ, ಕೋಪ, etc. Śm. 39; Kk. 43; Tě. ಕನುಕೆ, ಕನ್ಕೆ).

ಕೆನ್ನರ kim-nara. What sort of man? 2, a being with a human figure and the head of a horse (ಅಶ್ವಾಸ್ಯ Mr. 56), reckoned among the gandharvas; *a demigod attached to the service of Kuvêra.* 3, a N. (Bp. 9, 45; 29, 16. 31; 37, 6; 47, 37). — **ಕನ್ನರದೇವ.** N. (Bp. 36, 31). — **ಕನ್ನರಬೊಮ್ಮದೇವ.** N. (Bp. 28, 53). — **ಕನ್ನರಬೊಮ್ಮಯ್ಯ.** N. (Bp. 28, 28; 36, 16). — **ಕನ್ನರಬೊಮ್ಮದೇವ.** N. (Bp. 28, 2. 59; 29, 22. 31; 54, 77; 61, 9). — **ಕನ್ನರಬೊಮ್ಮದೇವಯ್ಯ.** N. (Bp, 28, 6; 29, 26; 58, 2). — **ಕನ್ನರಯ್ಯ.** N. (Bp. 28 sum.; 29 sum.; 29, 11. 33; 35, 57; 36, 4. 35; 43, 49). — **ಕನ್ನರಕರಣ.** N. (Bp. 28, 68; 29, 10; 36 sum.; 36, 44).

ಕೆನ್ನರಪತಿ kinnara-pati. Kuvêra (ಪೊನ್ನೊಡೆಯ, ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕಿನ ರಸ, ಆಯ್ಕೊಗನ ಕೆಳೆಯ Śm. 13).

ಕೆನ್ನರಿ kinnari. A female Kinnara (Śśv. 3, after 35). 2, = **ಕಿನ್ನೂರಿ.** The lute of the Čaṇḍâlas (Sk.; C.; Tě. ಕಿನ್ನರೆ, ಕಿನ್ನೆರೆ; T., M. ಕಿನ್ನರ, ಕಿನ್ನರಿ). See Bp. 28, 4; B. 5, 187. — **ಕಿನ್ನರಿಕಾಯಿ.** The calabash of the kinnari (S. Mhr.).

ಕೆನ್ನರಿಕ್ರಿಯೆ kinnari-kriyĕ. Playing the kinnari. See ಮುರಿ.

ಕೆನ್ನಲೇಶ kinnara-lśa. *Kuvêra.* (Bp. 36, 4).

ಕೆನ್ನಲೇಶ್ವರ kinnara-lśvara. Kuvêra (Bp. 36, 2).

ಕೆನ್ನೂರಿ kinnûri. = ಕನ್ನರಿ No 2. (S. Mhr.).

ಕೆಪ್ kip. = ಕೆಯ್ 1, etc. The state of being below, etc. — **ಕೆಪ್ಪೆಟ್ಟಿ.** = **ಕೆಪ್ಪೆಟ್ಟಿ** q. v., **ಕೆಪ್ಪೊಟ್ಟಿ, ಕಿಪ್ಪೊಟ್ಟಿ.** (C.).

ಕೆಪ್ಪರಿ kippari. To jump (Râm. 5, 8, 48; *cf.* ಕುಪ್ಪಳಿಸು 2?).

ಕೆಪಾಯತಿ kiphâyati. Profit, gain (C.; Mhr. ಕಪಾಯತೀ).

ಕೆಬ್ kib. = ಕೆಪ್, etc. — **ಕೆಬ್ಬಡಿ.** = **ಕೆಬ್ಬರಿ**, etc. (Bh. 4, 2, 57). — **ಕೆಬ್ಬಡಿ.** The flank of an animal. ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಾಗ ಕೆಬ್ಬಡಿಯ ಕೀಲು ಮುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). — **ಕೆಬ್ಬರಿ.** = **ಕೆಬ್ಬಡಿ**, ಕೆಬ್ಬದಿ, ಕರ್ಬರಿ. (My.; Śśv. 3, 51). — **ಕೆಬ್ಬಸುಱು.** The lower belly, the abdomen, the hypogastric region; the pelvis. ನಾಭಿಯ ಕೆಳಗಣ ಕೆಬ್ಬಸುಱು (ನಸ್ತಿ Nr.; Bh. 1, 4, 15). — **ಕೆಬ್ಬೊಟ್ಟಿ.** -ಪೊಟ್ಟೆ. = **ಕಪ್ಪೊಟ್ಟಿ**, etc., ಕೆಬ್ಬುಸುಱು. (My.; ಹೊಕ್ಕುಬುಳಿಕೆಳಗಣ ಕಿಱಿ ಹೊಟ್ಟೆ, ವಸ್ತಿ Si. 208).

ಕೆಮ್ kim. = ಕಂ, q. v. **ಕೆಮ್ಮನೆ** ಪ್ರತಿವಚನಂ (Čt. I, 90).

ಕೆಮಿ kimi. = ಕೆವಿ, q. v. (My.; ಕರ್ಣ, ಶ್ರೋತ್ರ, ಶ್ರವ, etc. Si. 215). See ಇಲಿ-.

ಕೆಮಿಚು kimiču. = ಕೆವಚು, etc. (My.).

ಕೆಮು kimu. *Either, or, whether.*

ಕೆಮುಕ್ kimuk. = ಕೆವ್ಕ್. — **ಕಮುಕ್ಕೆನ್ನು.** To make slight noise (with any part of the body, My.).

ಕೆಮುತ kim-uta. *Either, or, whether.*

ಕೆಮುಟಿಲ್ kimuḷ. The state of being crushed, made small, etc. (Tě. ಕಮುಡು = ಅಲ್ಪ). — **ಕಮುಡ್ಡುಟು.** -ತುಟು. To crush or make small by trampling on (ಸಣ್ಣಮ್ ಆಗಿ ತುಟು Śmd. I).

ಕೆಮುಟಿ್ಟು kimuḷĕu. 1. = ಕೆವುಚು, etc., ಕೆವುಡ್ಡು. To crush, bruise or squeeze by means of the hand (ಹಸ್ತಮರ್ದನ Śmd. Dh.). **2,** to shrivel. ಚುರ್ದ ವೋಲ್ ಬಿಸಿಲ್ ಅಳುರೆ ಕಮುಡ್ಡುದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದು, ಗುಣನನ್ದಿ (Śmd. 39).

ಕೆಮುಟಿ್ಟು kimuḷĕu. 2. The state of being crushed by means of the hand, etc. (ಹಸ್ತವಿಮರ್ದನಂ Śś.).

ಕೆಮ್ಪಚ kim-paca. Cooking what? 2, one who cooks nothing; miserly, avaricious.

ಕೆಮ್ಪಚಾನ kim-pacâna. = **ಕೆಮ್ಪಚ.** *Miserly, avaricious.*

ಕೆಮ್ಪಾಕ kim-pâka. Unripe; stupid; childish; —*a cucurbitaceous plant, Trichosanthes palmata* (= ಮಹಾಕಾಲ). 2, = ಕಾಂಜಿರ, q. v.

ಕೆಮ್ಪುರುಷ kim-purusha. = **ಕಿನ್ನರ.** *A demigod attached to the service of Kuvêra.*

ಕೆಮ್ಮತ್ತು kimmattu. Price; worth (C.; Si. 347; Mhr., H. ಕಿಮ್ಮತ).

ಕಿಮ್ಮಾರ kimmira. Tbh. of ಕರ್ಮಾರ. (My.; Tĕ.). — ಕಿಮ್ಮಾರ ಪೈರಿ. Bhîmasĕna (My.).

ಕಿರ kira. = ಈಟಿ, etc. *A hog.*

ಕಿರಣ kiraṇa. *A ray of light* (ಶವಿರ್ Čt. II, 14; Kk. 66; Śm. 105; see ಎಪ್ರ).

ಕಿರಯ kiraya. Tbh. of ಕ್ರಯ. (My.).

ಕಿರಮಂಜಿ kiramaṅji. Cochineal; cochineal colour (C.; Mhr. ಕರಮುಜೀ).

ಕಿರಾಣಿ kirâṇi. Grocery, as sugar, spices, etc. (C.; Mhr. ಕರಾಣಾ).

ಕಿರಾತ kirâta. *The name of a savage tribe that inhabits woods and mountains* (ಲುಬ್ಧಕ, ಶಾಬರ Nn. 127). 2, = ಕಿರಾತತಿಕ್ತ, (ಕರಿಯಾತು, ಚಿಜ್ಜಾಯಿತ, etc.). 3, *a dwarf* (see Hlâ. s. ಒಡಲ್ & *cf.* ಕಿಱು 1). 4, N. of a poem (Śmd. 408). See Prv. s. ಪುರಾತನ.

ಕಿರಾತಕ kirâtaka. The tribe of the Kirâtas. (My.).

ಕಿರಾತತಿಕ್ತ kirâta-tikta. (= ಕಿರಾತ No. 2). *A kind of gentian, Agathotes chirayta* Don. (Gentiana chirayta Roxb.).

ಕಿರಾತಿ kirâti. A woman of the Kirâta tribe (Sk.).

ಕಿರಾಳೆ kirâtĕ. = ಕಿರಾತಿ. (Śmd. 144; My.).

ಕಿರಾಯ kirâya. Rent, hire, fare (My.; Br., H.).

ಕಿರಿ kiri. 1. = ಕೆರೆ 2. To shave (ವಪನ Śmd. Dh.; T. ಚರೈ, M. ಚರಿ; *cf.* ಕೆಲಸಿ).

ಕಿರಿ kiri. 2. To display or show the teeth, to grin (ದನ್ತವಿಕಸನ Śmd. Dh.; My.; *cf.* ಕಸಿ 1). ಕಣ್ಣಿ ಕಣ್ಣವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಲ್ಲು ಕಿರದರೂ ಗಣ್ಡಿ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬೋಳಿಸದೇ ಬಿಡರು (Prv.). See ಪಲ್ಲಿರಿ.

ಕಿರಿ kiri. 3. A knot in thread (ತನ್ತುಗ್ರನ್ಥಿ Śmd. Dh.; *cf.* ಕೆಱ್ಱು 2 & 3; Tĕ. ಕರಿ, to be tight; ಕಿಱ್ ? ಸಿಲ್ಕು?).

ಕಿರಿ kiri. = ಕರ, etc. *A hog* (ವರಾಹ Śmd. Dh.).

ಕಿರಿಯಾತು kiriyâtu. = ಚಿಜ್ಜಾಯಿತ. Tbh. of ಕಿರಾತ No. 2. (St. & Pl.; Mhr. ಕರಾತೇತ).

ಕಿರಿಕಿರಿ kirikiri. = ಕರ್ಕರಿ. Teasing, annoyance, trouble (C.; H.).

ಕಿರೀಟ kirîṭa. *A crest, a diadem,* a crown, a tiara (ಉಷ್ಣೀಷ, ಮಕುಟ Nn. 121).

ಕಿರೀಟಚಾಪ kirîṭa-câpa. N. of a bird (ಕೋಟಿ 2, q. v., o. r. ಕಿರೀಟಿಚಾಪ).

ಕಿರೀಟಿ kirîṭi. Decorated with a diadem, crowned. 2, N. of Arjuna, etc. (Śmd. 267; J. 9, 12; 12, 13).

ಕಿರುಬಿಗ kiruṭiga. The bay-backed shrike (Bḍ.; Pr.).

ಕಿರುಬಿಗೆ kiruṭigĕ. The Keroula shrike, Keroula indica (Bḍ.);—the great Indian shrike, Lanius burra (Bḍ.);—the Lahtora butcher bird, Lanius lahtora (Bḍ.).

ಕಿರೆ kirĕ. (= ಕೇಲೆ). — ಕರೆನೊಪ್ಪಗಿಡ. The herb Amarantus frumentaceus Roxb. (St. & Pl.).

ಕಿಱ್ kiṛ. ಕಿಱಿಸು. To make close, to confine: to close or shut, as a door (Abh. P. 10, 8); to block up, as a road (J. 23, 35); to make a fence, to put (something) as a hedge (Bp. 60, 50); to give security to (J. 4, 19); to shut, as the mouth (Bh. 7, 1, 11); to shut the mouth, to be silent (Bh. 7, 1, 15; J. 17, 50); to enwrap, to envelop, to cover, as darkness does (J. 2, 16; 26, 6); to lay one's self on, to cover (with locative, Bh. 3, 14, 1;—ವ್ಯವಧಾನ Śmd. Dh.; T. ಚಿಱ್, to narrow, to contract; to fasten, to close; to stuff, press in; to be thronged or crowded; M. ಚಿಱುಕ್ಕು, to fill up, dam up; to oppose, to resist; see ಕೆಱ್ 1, ಗಿಱಕು, ನೆಱಗು, ನೆಱ್). P. p. ಕೆತ್ತು (Śmd. 285. 287).

ಕಿಱಿ kiṛa 1. = ಕೆಱ್, etc. — ಕಱಸಾಲೆ. = ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ. An annual herb, used as a potherb, Amarantus campestris Willd. (Z.). — ಕಱುಕುಳ. = ಕಱುಕುಳ, etc. A trifling, inferior kind: a little amount or worth (S. Mhr.; *cf.* Mhr. ಕರಕೂಳ, ಕರಕೊಳ). 2, petty annoyance (My.). — ಕಱುಕೊಳ. = ಕಿಱುಕುಳ No. 2. (My.). — ಕಱಗುಣ್ಣೆ. -ಕುಣ್ಣೆ. A small kind (S. Mhr.). — ಕಱದು. = ಕಱ್ದು No. 2. (C.).

ಕಿಱಿ kiṛa. 2. = ಕೆಱು, (ಕೆಱು 2, ಕೆರ್ 2), ಗಿಱು 2, ಗಿರ್ 2. An imitative sound. — ಕಱಕಱ. rep. The sound of creaking shoes, of cart wheels, of doors, etc. (My.; T.; Tĕ. ಕಱಕಱಿ; M. ಕರುಕರೆ, rustling, rattling).

ಕಿಱಿ kiṛa. 3. = ಕೆಱು 2, etc. — ಕಱಗುಟ್ಟು. = ಕಿಱುಗುಟ್ಟು, q. v. (My.).

ಕಿಱಿಕು kiṛaku. = ಕೆಱು 2, ಕೆಱ್ಕೆ, ಗಿಱಕು. — ಕಿಱುಕಱಿಕು. = ಕಱಕಱ. (My.); also: the noise made by the friction of bamboos (My.). — ಕಱಕುರಾಟ್ಟ. A small creaking machine for clearing cotton from the seeds (My.); a chain-wheel used for drawing up water (My.); a kind of whirligig (My.).

ಕಿಱಿಚು kiṛaču. = ಕೆಱುಚು, ಕೆಱುಚು, ಕೆರ್ಚ್ 2. To cry, to shout, to scream (Si. 294; *cf.* ಕಕ್ಕು, T. ಕಱಾಕಱಿಸು, ಕಱಾವು, Mhr. ಕರ್ಕ).

ಕಿಱಿಚುವಿಕೆ kiṛačuvikĕ. Crying, etc. ಕಾಳಗದ ಕಱ್ಪ ದಿನ ಕಱಿಚುವಿಕೆ (ಕೃನ್ದನ Si. 295).

ಕಿಱಿದು kiṛadu. See s. ಕೆಱು 1.

ಕಿಱಿಬ kiṛaba. = ಕೆಱಬು, ಕೆಱುಬು, ಕುಱುಬ 2, ಕುಱುವ 2. (S. Mhr.). 2, a leopard (My.). See ಕತ್ತೆ-.

ಕಿಱಿಬು kiṛabu. = ಕೆಱುಬು, etc. A hyena (S. Mhr.; ತರಕ್ಷು, ಮೃಗಾತಶನ, ರಂಕು G.; Tĕ. ಕೊರಪ್ಪೋತು, ಕೊರ್ಕ, ಕೊಣ್ಣ ಬೋತು, ಕೊರ್ನಾ-).

ಕಿಱಿ kiṛi. (fr. ಕೆಱ್). = ಕೆಗ್, (ಕೆಳ್ತ 1), ಕೆಱು 1, ಕೆಱುಬು 1, ಕೆಱಬು 1, ಕೇನ, ಕುಱು, (ಕೊಂಚ, ಕೊಜೆ 4, ಕೊಜತೆ, ಗಿರ್ಡ್, ಸುಜುಬು, ಸುಜ್ಜು, ಜಿಕ್ಕ), ಜೆಟ 1, ಜೆಟಿ 1, (ಜೆನ್ನ 2), ಜೆಜು, ಸಿಡಿ 1. That which is curt, small, little, short, young, insignificant, trifling; (small, junior, etc.; T. ಚಿಱು; M. ಚಿಱು, ಚಿಱು; Tĕ. ಕಱ್, ಚಿಱ್, ಚಿಱು, ಚಿಡಿಸು; Tu. ಕರಿ, ಕರು, ಕನ್ನಿ). — ಕಱ್ ಕಱ್. rep. ಕಱ್ ಕಱ್ಯಾಯ ಸಮಯಿಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟೆ (Bp. 52, 30). — ಕಱ್ಕುಮ್ಮುಳ. (Si. 161). — ಕಱ್ಕುಳ. = ಕಱುಕುಳ, etc. An inferior caste; a low-caste man (Bp. 58, 49). — ಕಱ್ ಕೊಮ್ಮು. A small branch or twig (My.; G.). — ಕಱ್ಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. (Si. 304). — ಕಱ್ಗಣ್ಣೆ. A small bell (C.; Si. 221). — ಕಱ್ಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A small eye (My.; G.). — ಕಱ್ಗಿವಿ. -ಕವಿ. A small ear (C.; B. 5, 34). — ಕಱ್ಗುಳ್ಳೆ. = ಚಿಱುಗುಳ್ಳೆ. A prickly undershrub, the Indian nightshade, Solanum

indicum L. (St. & Pl.). — ಕಿಬ್ಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Short hair (S. Mhr.; B. 4, 35. 210). — ಕಿಬ್ಗುಳಿ. -ಕೂಳಿ. = ಕಿಬ್ಗೂಳಿ. A small fishing-basket (Rsv. 5, after 114, o. r. ಕಿಬು-). — ಕಿಬ್ಗೆಜ್ಜೆ. A small round bell (C.; Si. 221). — ಕಿಬ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 1. A short hand (C.). — ಕಿಬ್ಗೆಯ್. 2. To despise (Abh. P. 14, 94). — ಕಿಬ್ಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A little horn (C.). — ಕಿಬ್ಗೊರಲು. -ಕೊರಲು. A low voice (My.). — ಕಿಬ್ಜಾಲಿ. A thorny shrub with very fragrant flowers, Acacia farnesiana Willd. (St. & Pl.). — ಕಿಬ್ತಂಗಿ. = ಕಿಬು ದಂಗಿ. (My.). — ಕಿಬ್ತಮ್ಮ. The youngest of one's brothers (My.). — ಕಿಬ್ದಿದ ಆಡು. To despise (Bp. 40, 42). — ಕಿಬ್ದಾರಿ. A bye-road, a foot-path (C.). — ಕಿಬ್ದು. The state of being restrained within limits or of being close; the state of being close or crowded: closely, densely (ಆಕೀರ್ಣಾರ್ಥಂ Śmd. 389, o. r. ಕೀಬ್ದು). 2, = ಕಿಬು, ಕರ್ದು, that is reduced to a smaller compass, that is small, etc.; a little; a small, insignificant affair or state; some few (Śmd. 218; ಸೂಕ್ಷ್ಮಲೇಶ, ಕ್ಷುದ್ರ, ಅಲ್ಪ, ತ್ರುಟಿ, etc. Hlā.; ಗಸ್ಥ Mr. 468; ಅಲ್ಪ, ಕಂಚಿತ್, etc. 427; ಜುಂಜು, ಗುಜ್ಜು Kk. 56, Śm. 62; ಅಲ್ಪ Śmd. 77 Cm.; C.; B. 3, 39; Si. 395; T. ಚಿಬ್ದು). Plural: ಕಿಬ್ಬಿಯವು (Śmd. 117). ಕಿಬ್ದರ್ಕೆ (218). ಕಿಬ್ದಜ್ಜೊಳ್ (135). ಕಿಬ್ದಿನಲ್ಲಿ (ಅಲ್ಪದಲ್ಲಿ Nr.). ಕಿಬ್ದಿನಲ್ಲೇ ಪಲ್ಲಕ್ಕೇ ನೇವೆ (is sufficient, Prv.). ಕಿಬ್ದು ಮಾಡುಹ (ಸಮಾಸ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಂಗ್ರಹ, etc. Hlā.). ಕಿಬ್ದಂ ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಗ್ರಹ, ವ್ಯಾಸ); ಕಿಬ್ದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ಪು ಮಾಡಿದ ತೊಡೆ (ಕುಲ್ಲೆ); ಸ್ನೇಪಹಾತ್ರ ಕಿಬ್ದಾದೊಡೆ ಕುತುವ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಕಿಬ್ದು ಕಾಲ. A little while, some time (Bp. 20, 8). — ಕಿಬ್ದು ಕೂಟ. A small quantity, a little (ಕೊಂಚೆ Ćt. I, 18). — ಕಿಬ್ದು ತಾಣಂಗಳ್. = ಕಿಬ್ದೆಡೆಗಳ್ (Śmd. 83. 148 Cm.). — ಕಿಬ್ದು ದಿನ. A few days (Bp. 17, 9; 44, 69). — ಕಿಬ್ದು ನಾತ. A delicate smell (ಕಮ್ಮು Ćt. I, 22). — ಕಿಬ್ದು ಬೇಗಂ. With some haste, in some haste (Abh. P. 11, after 53). — ಕಿಬ್ದೆಡೆ. -ಎಡೆ. Some few places (ಅರೆ Śmd. 77; ಅರೆ ಎಡೆ, ಕೆಲವೆಡೆ 82). — ಕಿಬ್ದೌಷಧಿಗಳ್. -ಔಷಧಿಗಳ್. Some plants (Bp. 17, 7). — ಕಿಬ್ನಾಲಿಗೆ. The uvula (S. Mhr.; B. 4, 84. 85). — ಕಿಬ್ ನುಡಿ. 1. To use mean, uncivil language (C.). — ಕಿಬ್ನುಡಿ. 2. A low, disrespectful word (C.). — ಕಿಬ್ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ. = ಕಿಬ್ಬು ನೆಲ್ಲಿ. The plant Flacourtia cataphracta (ವಿತುನ್ನಕ, ತಾಮಲಕ, etc. Si. 153; My.). — ಕಿಬ್ನೊಸಲು. A small forehead (My.). — ಕಿಬ್ನೊಟ್ಟಿ. A leer (C.). — ಕಿಬ್ಬಟ್ಟಿ. = ಕಿಬ್ಬು-. (ಪಮಾರ Si. 134). — ಕಿಬ್ಬಿರಳು. The little finger (S. Mhr.; B. 5, 238; Si. 210-212. 253). — ಕಿಬ್ಬಿಬೊಟ್ಟು. = ಕಿಬ್ಬಿರಳು. (S. Mhr.). 2, a small ornamental circlet on the forehead (My.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ಇಪ್ಪೆ. ಕಪಿಲವರ್ಣದ ಕಿಬ್ಬಿಯ ಇಪ್ಪೆ (ಕಪಿಲೆ Nr.). — ಕಿಬ್ಬಿಯಂ. -ಆಂ 3. ಕಿಬ್ಬಿಯನು. A small, etc. man; a young man, a junior (C.). ಪಿರಿಯಂ, ಕಿಬ್ಬಿಯಂ (Śmd. 184). ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಭೇದವನ್ ಆಬ್ಬೊಡೆ ಕಿಬ್ಬಿಯ ತಾನ್ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಪಿರಿಯ! (Sp.). Fem. ಕಿಬ್ಬಿಯಳ್, ಕಿಬ್ಬಿಯಳು (C.). ಕಿಬ್ಬಿಯಳ್, ಪಿರಿಯಳ್ (Śmd. 245). ನೋಱಿಪ್ಪೊಡೆ ಆವಳ್ ಕಿಬ್ಬಿಯಳ್ (297). ದುರ್ಯೋಧನನಿಂ ಕಿಬ್ಬಿಯಳ್ ದುಃಶಲೆ (160). See Bp. 14, 22. — ಕಿಬ್ಬಿಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. A sister older than one's self, but not the oldest (My.). — ಕಿಬ್ಬಿಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Ćh.). — ಕಿಬ್ಬಿಯಗರು. -ಆಗರು. (ಶಿಂಶಪೆ, etc. Nr.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ಗೋರಗಣ್ಣಿ. (ಸವಿ, ಕುಮಾರಿ Nr.). — ಕಿಬ್ಬಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. A brother older than one's self, but not the oldest (My.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ತುಮ್ಬುರು. (ಕಾಕೇನ್ದ್ರ, ಕುಲಕ, ಕಾಕತಿನ್ದ್ರಕ, ಕಾಕಪೀಲುಕ Nr.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ನೆಲಗುಳ್ಳ. (ವಿದಾರಿ, ಕ್ಷೀರಕುಷ್ಮಾಂ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಕೈಕ್ರೀಷ್ಟಿ Nr.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ನೆಲ್ಲಿ. = ಕಿಬ್ಬಿನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ, ಕಿಬ್ಬುನೆಲ್ಲಿ. (ವಿತುನ್ನಕ, ಋಷಿ, ಅಂಧ್ರುಟಿ, ಶಿವಿ, ತಾಮಲಕ, etc. Nr.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ಪೀಠ. A small pedestal (Bp. 57, 53). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ಬಸ್ತಿ. (ಅಲ್ಪಶಯ, ಕವಿಸಾರ Nr.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ಮಗ. The youngest son (B. 3, 15; My.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ವಿಷ್ಣು. A small fish. ಕಿಬ್ಬಿಯ ವಿಷ್ಣು ಪೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ, etc. Hlā.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ಲಿಂಗ. A small phallus (Bp. 57, 53). — ಕಿಬ್ಬಿಯವನು. -ಆವನು. A stunted, dwarfish man. ಕೆಯ್ ಕಾಲ್ ಕಿಬ್ಬಿಯವನು (ವಾಮನ Hlā.). 2, = ಕಿಬ್ಬಿಯಂ, etc. (My.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ಶಂಖ. A small conch shell (ಕ್ಷುದ್ರಶಂಖ, etc. Hlā.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ಸೀವನ್ತಿ. (ಕಟ್ಫಲ, etc. Nr.). — ಕಿಬ್ಬಿಯ ಹಾಲೆ. (ಜೀವನ್ತ್ರಿ, ಜೀವನಿ, ಜೀವೆ, ಜೀವಶೀಯೆ, ಮಧುಸ್ರವೆ, ಮಧು Nr.; Si. 157). — ಕಿಬ್ಬಿಯೆಲವ. -ಎಲವ. (ರೋಚನ Nr.). — ಕಿಬ್ಬಿಯೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (ಕತ್ತೆಸಳ್ Ćt. II, 90). — ಕಿಬ್ಬಿಯೋಲಕ್ಕ. -ಒಲಕ್ಕ. (ಏಲಾವಾಲುಕ, etc. Si. 152). — ಕಿಬ್ಬಿಯೊಡಲವ. -ಒಡಲವ. A dwarf (ವೃಷ್ಟಿ Hlā.). — ಕಿಬ್ಬುಹುಲ್ಲು. Short, inferior grass (B. 5, 14). — ಕಿಬ್ಬಿಯೊಟ್ಟೆ. The abdomen; the pelvis (ವಸ್ತಿ Si. 208). — ಕಿಬ್ಬಿಹೊನ್ನೆ. Mdr. The tree Calophyllum apetalum Willd. (St. & Pl.).

ಕಿಬ್ಬಿಕಿ *kibbiki.* = ಕೆಬಕೆ, etc. — ಕಿಬ್ಬಿಕೆಜೋಡು. A pair of creaking shoes (My.).

ಕಿಬ್ಬಿಗೆ *kibbigĕ.* 1. A small sîrĕ worn by girls (C.; Si. 223; Bp. 14, 15; Tē. ಚರುಗು = ವಸ್ತ್ರಭೂಷ್ಣತ್ವ).

ಕಿಬ್ಬಿಗೆ *kibbigĕ.* 2. = ಕೆಗ್ಗೆ, q. v.

ಕಿಬ್ಬಿಚು *kibbiću.* = ಕೆಬಚು, etc. (My.).

ಕಿಬ್ಬಿದು *kibbidu.* See s. ಕೆಬ್ಬಿ.

ಕಿಬ್ಬಿರು *kibbiru.* 1. (Śmd. 215). = ಕೆಬ್ಬಿ q. v. — ಕಿಬ್ಬೀಚಲ್. -ಈಚಲ್. A kind of wild date tree (My.). — ಕಿಬ್ಬುಕಸಲೆ. -ಕಿಬ್ಬುಕು ಸಾಲೆ. (ಮೇಢಶಿನದ Ćt. I, 42). — ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿ. A small hole (Bp. 38, 56). — ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆ. The little finger. ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆಗಳ ಮೂಲಂ (ಕಾಯ); ಮಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆಪರ್ಯನ್ತಮ್ ಆಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯ ಹೊಜಗು (ಕರಭ Nr.). ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆಯ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುವೆ (ಕರಭ Hlā.). ಜೆಬ್ಬೊಟ್ಟು, ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆಗೂಡಿ ಆಳವಲ್ಲಿ ಎತಸ್ತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆಯ ಗೇಣು (ವಿತಸ್ತಿ Hlā.). ಹಿಡಿಕೆಯ ಪಿಡಿಯ ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಆಳಿದ ಪೊಡಿಂ (ಆರತ್ನಿ Nr.). ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆಯಿನ್ದ ಆಳದ ಪೊದಿನು (ಆರತ್ನಿ Hlā.). *Cf.* ಕಿಬ್ಬುವೆರಳ್. 2, every second link or hook of a chain (My.). — ಕಿಬ್ಬುಕುಲ. = ಕಿಬ್ಬುಳ್ಳ, ಕಿಬ್ಳುಲು, ಕಿಬ್ಬುಕುಳ. An inferior, low, vulgar or insignificant class, caste or kind; such a man (ಕೂಟ, ಅಲ್ಲ Ss.). — ಕಿಬ್ಬುಕುಸಾಲೆ. = ಕಿಬುಕಸಾಲೆ, ಕಿಬುಕಸಲೆ. A kind of pot-herb, Amarantus polygonoides or polygamus Lin. (ತಣ್ಡುಲೀಯ, ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ Nr.; ತಣ್ಡುಲೀಯಕ, ಮುದಿಷ್ಣ, ಸೀರದರವ Mr. 142, o. rs. ಮುದ್ರಿಷ್ಣ, ಸೀರಥ.). — ಕಿಬ್ಬುಕುಳ. = ಕಿಬ್ಬುಕುಲ. ಕಿಬ್ಬುಳ್ಳರ್ (ಸಾನಾನ್ಯರ್ Bhn. 34; J. 2, 35). — ಕಿಬ್ಬುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A short staff. See ಇಡಿಗಿಬ್ಬುಗಟ್ಟಿಗೆ. — ಕಿಬ್ಬುಗಣ್ಟೆ. A small, tinkling bell (ಕಿಂಕಿಣಿ Hlā.). ಉರ್ವಿ ಕಿಬ್ಬುಗಣ್ಟೆ (ಕಿಂಕಿಣಿ Mr. 344). — ಕಿಬ್ಬುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Slight darkness (My.; ಅವತಮಸ Si. 76). — ಕಿಬ್ಬುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A short sword (My.). — ಕಿಬ್ಬುಗಾಲ. -ಕಾಲ. A short time (Bp. 3, 41). — ಕಿಬ್ಬುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A small spark (J. 8, 39). — ಕಿಬ್ಬುಗಿರಿ. A hill at the foot of a mountain (ಪಾದ Mr. 97). — ಕಿಬ್ಬುಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. A hollow made in the side of a grave to place the body of a grown up person in (S. Mhr.). 2, a petticoat (ಶಾಟಕ, ಶಾಟ Nr.). — ಕಿಬ್ಬುಗುಣ್ಡು. A small round stone (Abh. P. 14, 200). — ಕಿಬ್ಬುಗೂಸು. -ಕೂಸು. (Śmd. 197. 215). A small child (Abh. P. 1, 79). ಕಿಬ್ಬುಗೂಸಾಗಿ ಉಪಾಯಮಂ ಮಜ್ಜಿದನೆ? (Śmd. 197). — ಕಿಬ್ಬುಗೂಸುತನ. -ಕೂಸುತನ. Childhood (Abh. P. 11, 54). — ಕಿಬ್ಬುಗೂಳಿ. = ಕಿಬ್ಗೂಳಿ. A small fishing-basket

(ಕೆಶಂ. 3, 23). — ಕಿಬುಗೆಜ್ಜೆ. A small round bell (ಕಂಕಣಿ, ಕ್ಷುದ್ರಘಂಟಿಕೆ Nr.). — ಕಿಬುಗೇಣ್. A short sword (ಕೆಶಂ. 3, 26). — ಕಿಬುಗೊರಳು. -ಕೊರಳು. A short neck (Rām. 3, 8, 15). — ಕಿಬುಗೋಣಿ. (ಶಿಮದ. 385; Kk. 98). A small gōṇi. 2, = ಕಿಬುಗೋಳಿ. (ತುಜವರ್ಣಿ Mr. 149, o. r. ಕಿಬುಗೋಳಿ). — ಕಿಬುಗೋಳಿ. = ಕಿಬುಗೋಣಿ No. 2. The tree Urostigma pisiferum Miq. (St. & Pl.). — ಕಿಬುಜವೆ. A kind of barley. See Nr. s. ಆಬುವತ್ತು. — ಕಿಬುಡೊಳ್ಳು. The abdomen (Dp. 132, 5). — ಕಿಬುತಾಳೀ ಗಿಡ. A kind of palm tree (Si. 166; *cf.* ಕಿಬುದಾಡಿ). — ಕಿಬುದಂಗಿ. -ತಂಗಿ. The youngest of one's sisters (ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ್ Kk. 71). — ಕಿಬುದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Tender, young foliage (ಕೆಶಂ. 3, 27). — ಕಿಬುದಾರ. A short thread (Bp. 47, 30). — ಕಿಬುದಾಡಿ. -ತಾಡಿ. The palmyra palm, Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಳಿ Nr.). — ಕಿಬುದಿನ. A few days (Bp. 27, 21). — ಕಿಬುದಿವಸಂಗಳ್. = ಕಿಬುದಿನ. (Bp. 16, 21). — ಕಿಬುದುದುಬಿ. -ತುದುಬಿ. A plant that stings like a nettle, Tragia cannabina Lin. f. (St. & Pl.). — ಕಿಬುದೆರೆ. -ತೆರೆ. A wave (ತರಂಗ, ಭಂಗ, ವೀಚಿ Mr. 406; J. 30, 6). — ಕಿಬುದೇಗು. -ತೇಗು. The shrub Clerodendrum siphonanthus R. Br. (ಭೂಂಬಿಕೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಪದ್ಮೆ, ಭಾರ್ಗಿ, etc. Nr., o. r. ಕಿಬುದೇಂಗು; Si. 143). 2, ಭೃಗುಜೆ, ಸ್ವಸೃ, ಕಾಗ್ನಿ (Mr. 140, o. rs. ಸ್ವಸು, ಕಾಸಮ್ಮಿ, ಕಾಸುಗ್ನಿ; perhaps ಕಾಸಷ್ಟಿ; Sk. ಕಾಸಜಶ್ is = ಕಿಬುದೇಗು 1). — ಕಿಬುದೇಂಗು. = ಕಿಬುದೇಗು, q. v. — ಕಿಬುದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The shank or lower part of the leg from the ankle to the knee (ಪ್ರಸೃತೆ, ಜಂಘೆ Hlā., Mr. 332). 2, the upper part of the leg, especially its inner side (S. Mhr.; Bp. 4, 18). ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗಮ್ ಎನ್ನು, ಆನೆ ಕುದುರೆಗ ಳೊಳ್ ಆದ ಕಿಬುದೊಡೆಯ ಜಿದ್ದು (Śmd. II). — ಕಿಬುನಗೆ. A smile (J. 2, 48; ಸ್ಮಿತ Si. 73). — ಕಿಬುನವಣಿ. The plant Panicum miliaceum (ಆಣು Nr.). — ಕಿಬುನಾಯ್. (Śmd. 215). A small dog. — ಕಿಬುನೆಲ್ಲಿ. (Śmd. 215, o. r. -ನೆಲ). A small annual herb, Phyllanthus niruri L. (St. & Pl.; C.; see ಕಿಬಿಯ ನೆಲ್ಲಿ). — ಕಿಬುನೇಸದು. The just risen sun (Dp. 132, 3). — ಕಿಬುಪಕ್ಷಿ. A small bird (ಪ್ರಸ್ವಿ Mr. 175). ಕಿಬುಬತ್ತ. (ಆಣು Si. 305). — ಕಿಬುಬಾವಲ್. A cockroach (ಪರೋಷ್ಣಿ, ತೈಲಪಾಯಿಕೆ Nr.). — ಕಿಬುಬುಲಿ. -ಪುಲಿ. A leopard; a hyena (ತರಕ್ಷು, ಮೃಗಾದನ Nr.). — ಕಿಬುಬೆಟ್ಟಿ. = ಕಿಬುಗಿರಿ. ಕೆಲದ ಕಿಬುಬೆಟ್ಟಿಂ (ಪಾಪ, ಪರ್ಯಂತ್ಪರ್ವತ Hlā.). — ಕಿಬುಬೆಮರ್. Slight perspiration (J. 18, 30). — ಕಿಬುಬೆಳ್ಳು. A little white. (ತುರಗದಲ್ಲಿ) ಕಿಬುಬೆಳ್ಳುದೋಜೆ ನೀಲಂ (Mr. 275). — ಕಿಬುಬೋರಿ. -ಪೋರಿ. A male calf (ವತ್ಸ Mr. 178). — ಕಿಬುಮಂಜ ಬಳ್ಳಿ. A creeper, the vomiting swallow-wort, Asclepias asthmatica L. or Tylophora asthmatica W. & A. (St. & Pl.; T. ಕುಬ್ಬಿಂಜಾ). — ಕಿಬುಮನೆ. A room (My.). — ಕಿಬುಮಿನಾನ್. A sort of fish (ಶಿಶುಕ Nr.; ನಲಮೀನ, ಚಲಿಚಿಮ Hlā., Mr. 409; Rśv. 5, 115). — ಕಿಬುಮುಗಿಲ್. A small cloud (Rśv. 8, 105). — ಕಿಬುಮೊರಡಿ. = ಕಿಬುಬೆಟ್ಟಿ. (Bh. 3, 21, 8). — ಕಿಬುನಸಿ. -ಪಸಿ. A small drop (Bh. 8, 23, 41). ಕೆದರ್ವ ಕಿಬುವಸಿಗಳ್ (ಪೃಷತ, ಪೃಷದ Mr. 418). — ಕಿಬುವರೆಯ. -ಪರೆಯ. Young age (Bp. 12, 35; 40, 40). — ಕಿಬುವಱಿ. -ಮಱಿ. A very young animal (Rśv. 8, 98). — ಕಿಬುವಲೆ. -ಬಲೆ. (Śmd. 215). A small net (Śśv. 3, 24). — ಕಿಬುವಱೆ. -ಮಱೆ. A light shower of rain (Bp. 19, 69). — ಕಿಬುವಿದಿರ್. -ಬಿದಿರ್. (Śmd. 215). A small bamboo. — ಕಿಬುವೀಲಿ. -ಪೀಲಿ. A small peacock's tail (Abh. P. 7, 139). — ಕಿಬುವೆಣ್ಡಿರ್. -ಪೆಣ್ಡಿರ್. Young women (Rśv. 8, after 5). — ಕಿಬುವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. The little finger (J. 30, 29). — ಕಿಬುವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. -ಳು. = ಕಿಬುವೆರಲ್. ಆಳವಲ್ಲ ಕಿಬುವೆರಳ ಮೋದಂ (ಆರತ್ನಿ Mr. 323). ಕಿಬುವೆರಳ ಮಾಣಿಬನ್ದಂ (ಕರಭ 468). ಕಿಬುವೆರಳ ಗೇಣ್ (ವಿತಸ್ತಿ 324). ಕಿಬುವೆರಳಿನ ತುದಿಯಿನ್ದವ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುವುಮ್ಮ (ಕರಭ Nn. 161). — ಕಿಬುವೆಲರ್. -ವ್-ಎಲರ್. A breeze (J. 8, 3). — ಕಿಬುವೆಸಳ್. -ವ್-ಎಸಳ್. A small flower-leaf (Bp. 4, 25). — ಕಿಬುಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. Mild moonlight (Rśv. 4, after 14). — ಕಿಬುವೆಳ್ಮನಿಲ್. -ಬೆಳ್ಮಗಿಲ್. A small white cloud (Rśv. 8, 9). — ಕಿಬುವಾಲೆಗಿಡ. The Indian nettle tree, Sponia andaresa Comm. (St. & Pl.). — ಕಿಬುವಿಳೆ. -ಉಳೆ. A small chisel (My.).

ಕಿಬಿು kiru. 2. = (ಕೆಜು 2), ಕೆಜು 3, ಕೆರ್ 2. An imitative sound. — ಕಿಬುಗುಟ್ಟಿಸು. -ಕುಟ್ಟಿಸು. To make (children) cry or scream (My.). — ಕಿಬುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿರ್ಗುಟ್ಟು. To cry, to scream (My.). 2, to creak, as a door (My.). — ಕಿಬುರೊ. -ಓ 3. Shrill screaming. ಕಿಬುರೋ ಎನ್. To scream or cry shrilly, as men, elephants, etc. (from fear or wrath, My.).

ಕಿಬಿುಕು kiruku. = ಗೀಕು. To scratch out, to erase (T., M. ಕಿಬುಕ್ಕು; Tě. కిరుకు; R.; *cf.* ಕೀಲು 3).

ಕಿಬಿುಚು kiruču. = ಕೆಜುಚು, etc. (My.).

ಕಿಬಿುಬು kiruba. = ಕೆಜುಬು No. 2. (My.).

ಕಿಬ್ಬಿನೆ kiṙranĕ. With a rattling noise (J. 13, 35).

ಕೆರ್ kir. 1. = ಕೆಯ್ 1, etc. The state of being below, etc. — ಕೆಳ್ಗೊಟ್ಟಿ. = ಕೆಳ್ಪೊಟ್ಟಿ, etc. (Abh. P. 13, after 54). — ಕಿರ್ಬಿ. = ಕಿಬ್ಬಿರಿ, etc. The flank. ಪೊಡೆವ ಎರ್ದೆ, ಪೊಯ್ವ ಕಿರ್ಬಿ (Rśv. 5, 118).

ಕೆರ್ kir. 2. = ಕೆಜು 2, etc. — ಕೆರ್ ಎನ್. To utter a shrill cry, as the elephant (C.). — ಕೆರ್ ಕೆರ್ ಎನ್. = ಕೆರ್ ಎನ್. 2, to creak, as a door (C.). — ಕಿರ್ಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿಬುಗುಟ್ಟು, q. v. (My.; Grj. 1, 103).

ಕಿರ್ಕಿರಿ kirkiri. = ಕರಿಕಿರಿ. (My.).

ಕಿರ್ಕು kiṙku. An imitative sound. — ಕಿರ್ಕು ಕಿರ್ಕು. rep. The sound produced by the bamboo pole of a kambi or kâvaḍi when carried (My.).

ಕಿರ್ಗಿ kiṙgi. = ಕಿಗ್ಗಿ, ಕೆಜುಗೆ 2. (ಒಡಿಪು Śmd. II, o. r. ಕೆಜುಗೆ; Kk. 77, o. r. ಕಿಗ್ಗಿ).

ಕಿರ್ಗು kirgu. = ಕೆಜ್ಗು (Śmd. 50).

ಕಿರ್ಚು kiṙču. 1. = ಕೆಚ್ಚು. Fire (ಅಗ್ನಿ Śs.; ಅಗ್ಗಿ, etc. Kk. 21 in two MSS.). See ಚೀಗೆಗಿರ್ಚು.

ಕಿರ್ಚು kiṙču. 2. = ಕೆಜುಚು, etc. (My.).

ಕಿರ್ತು kirtu. (= ಕೆತ್ತು 2 ?). — ಕಿರ್ತಲಗು. -ಅಲಗು. A drawn blade of a knife or sword (? ಚೀಲಾಯ Bhn. 5, o. r. ಕತ್ತಲಗು; see ಚೀಲಾಯ; ಕತ್ತಲಗು, a small blade, appears to be the true reading).

ಕಿರ್ದಿ kirdi. An account of receipts and disbursements (My.; Mhr., H. ಕರ್ದ). ಕಿರ್ದಿಪತ್ರ (My.).

ಕಿರ್ದುರ್ kirdu. = ಕೆಜ್ದು No 2, etc. That is small, etc. ಕಿರ್ದೊಡೆ. -ಒಡೆ. A small fragment or damage (Bp. 47, 15).

ಕಿರ್ಮಿರ kirmira. = ಕಮ್ಮಿರ. *Variegated; variegated colour.* 2, N. of a râkshasa conquered by Bhîmasêna.

ಕಿಲ್ kil. An imitative sound. See ಕೆಜ್ಜೆಕೆಲ್, ಕುಕಿಲ್; ಕೆಲೆ 1 & 2; ಜೆಲಿ; ಸೆಲೆ 1; (ಗಿಗಿ 1 & 2). (T. చిల్, the noise of a clamorous multitude).

ಕೆಲ kila. = ಕೆಲಿ. An imitative sound of joyful titter or laughter (M. ಕೆಲುಗಿಲೆ, loud laughter; M. ಚಳಿ, T. ಕಳಕಳು, to laugh aloud; see ಚಿರಿಚು). — ಕಲಕಲಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಲಿಕಲಿಗುಟ್ಟು. To laugh heartily, to titter (My.). — ಕಲಿಕಲ ನಗು. = ಕಲಿಕಲಿ ನಗು, q. v. (My.).

ಕೆಲ kila. 1. Playing, play. See ಕುಣಿಕು.

ಕೆಲ kila. 2. = ಕಲೆ. Indeed, verily, namely; *as reported; probably.*

ಕೆಲಕೆಂಜೆತ kila-kiṅčita. Amorous agitation, weeping, laughing, being angry, merry, etc. in the society of a lover. (R.).

ಕೆಲಕೆಲಾ kilakilâ. = ಕಳಕಳಾ. Sounds, or cries, expressing joy (Sk.), shouting, etc. (J. 22, 4).

ಕೆಲಬು kilabu. = ಕೆಲಬು 1, etc. (C.). ಕಲಬಿನ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಹುಳೀ ಕಲಿಸಿ ಉಣ್ಣ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಕೆಲಾಟ kilâṭa. *Inspissated milk, coagulated milk;* cheese.

ಕೆಲಾಸ kilâsa. *A blotch, a scab.*

ಕೆಲಾಸಿ kilâsi. *Having blotches.*

ಕೆಲಿ kili. = ಕೆಲ, ಜೆಲಿ, (ಲಕೆ 2). — ಕಲಿಕಲಿಗುಟ್ಟು. = ಕಲಕಲಗುಟ್ಟು. (My.). — ಕಲಿಕಲಿ ನಗು. To titter or laugh from pleasure (C.). — ಕಲಿಬಿಲಿ. = ಚಿಲಿವಲಿ. The chatter of certain birds (also of the hâluvakki, S. Mhr.; Té. ಕಲಕಲೆ); the chatter of children, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಕಲಕಲಾಟ), clamorous chirping of birds).

ಕೆಲಿಗ kiliga. (fr. ಕೆರಿ 1). (= ಕೆಲಸಿ 2). A barber (? ಇರ್ಮಕಾರ Mr. 381).

ಕೆಲಿಂಜ kilińja. = ಕಲಿಂಜ, ಕಲಿಂಜಕ, ಕಲಿಂಜ. *A mat, a screen.* See Nr. s. ಕಲಿಂಜಕ.

ಕೆಲಿಬು kilibu. = ಕೆಲಬು 1, etc.

ಕೆಲುಬು kilubu. 1. = ಕೆಲಬು, ಕೆಲಿಬು, ಕೆಲುಮ್ಬು, ಕೆಲುವ. Rust (My.); verdigris (C.; tarnish). (Té. ಚಿಲು, ಚಿಲುಮು; M. ಕಳರ್ಪ, ಕಳಾವ; T. ಕಳಿಮ್ಬು, ಚೀಮ್ಬು). ತಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ದಿನಾಲು ಬೆಳಗುವದಲ್ಲಿನ್ದ ಕೆಲುಬು ಏಯುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 19). ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಕೆಲುಬು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ (4, 106). ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಕೆಲುಬು ಪಿಡಿಯದಿದ್ದರೂ (4, 126).

ಕೆಲುಬು kilubu. 2. To get corroded, to be covered with verdigris (C.; B. 1, 2. 19; M. ಕಳರ್).

ಕೆಲುಮ್ಬು kilumbu. = ಕೆಲುಬು 1, etc. (ಕಾಲಿಕೆ Ks.; ಕಾಳಿಕೆ Kk. 51; Śm. 63).

ಕೆಲುವು kiluvu. = ಕೆಲುಮ್ಬು. (My.).

ಕೆಲೆ kilé. = ಕಲ 2. (ನುತಿ, ಸ್ತೌತ್ಯ; ಸವ್ಯಾಪ, ನುಡಿ Nn. 142).

ಕೆಲ್ಬಿಸ kilbisha. = ಕಲ್ಬಿಷ. (Bp. 37, 67; My.).

ಕೆಲ್ಮಿಸ kilmisha. Tbh. of ಕಲ್ಬಿಷ. (S. Mhr.).

ಕೆಲ್ಲೆ killé. A fort (C.; Si. 107; Mhr., H. ಕಲ್ಲಾ).

ಕೆಲ್ಲೇದಾರ killé-dâra. The officer in charge of a fort (My.; B. 5, 161).

ಕೆಲ್ವಿಸ kilvisha. = ಕಲ್ಬಿಸ, ಕಲ್ಮಿಸ, (ಚಲ್ಮಿಸ). *Fault, offence, sin, guilt;* injustice, injury; disease, sickness.

ಕೆವಚು kivaču. = ಕೆವುಚು, etc. To squeeze and crush with the hand, to press into a mass by means of the hand (C.).

ಕೆವಡು kivaḍu. = ಕೆವುಡು. (My.). — ಕವಡ. -ಆ. = ಕವುಡ. (C.). — ಕವಡಿ. = ಕವುಡಿ. A deaf woman (C.; T. ಚೆವಿಡಿ, ಚೆವುಡಿ). See ಹುಟ್ಟಿಗವಡಿ *cf.* ಕೆಟ್ಟು.

ಕೆವಡುತನ kivaḍutana. = ಕೆವುಡುತನ. (My.).

ಕೆವಿ kivi. = ಕೆವಿ. The ear (ಕರ್ಣ, ಶ್ರೋತ್ರ, ಶ್ರವ, ಶ್ರವಣ, ಶ್ರುತಿ Hlâ.; Nr.; Mr. 319; Si. 215; ಪಾಲಿ, ಶ್ರೋತ್ರ Nn. 31; C.; ಕೊಡಂಕೆ Kk. 32; ಕೆಂಡಕೆ Śm. 70; Tu. ಕೆಜಿ; Té., T., M. ಚೆವಿ; M. also ಚೆಗಿದು, ಚೆಪ್ಪಿ, ಚೆವಿಡು; T. also ಕಾದು); the priming cup of a gun (C.); the touch-hole of a cannon (My.); the perforated handle of a reel (S. Mhr.); the handle of a frying pan (M.). ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳ್ವುದು (ಶ್ರಾವಣ Śmd. 11 Cm.); ಕವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ (128). ಕವಿಯಿಂ ಕೇಳ್ದಂ or ಕವಿಯೊಳ್ ಕೇಳ್ದಂ (165). ಕವಿಗಳ್ಗೆ ಕರ್ಣಾಪೂರಮನ್ ಇಡುವೆಂ (139). ಕವಿಗೆ ಓಲಗಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಕೋಕಿಲರವದೆ . . . ಮಾಮರಂ (Cpr. 7, 48). ಗೂಗೆಯ ಕವಿಗಳು ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ (B. 3, 120). ಸಾದ್ಯದ ಧ್ವನಿ ಕವಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ (My.). ಕವಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ (C.). ಈ ಮಾತು ಕವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ (B. 3, 124). ಆ ಸುದ್ದಿಯು ಸರಕಾರದವರ ಕವೀ ತನಕ ಜೋಯಿತು (4, 222). ಕವಿ ಕತ್ತೆ ಮೂಡಿ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗ ಪೆದಬುವಳ್ಗೇ—ಕವಿ ಕೇಳ ದಿದ್ದರೆ ಕೆಯ್ ಮೊಗುಚದೇ? (Prvs.). See Śmd. 11. 268; Bp. 61, 14; Rśv. 6, after 11; J. 3, 4; 22, 4; 28, 39. 45; 31, 29; Č. Bp. 11, 6; Si. 218. 363. 407; ಗಲ್ಲಗಿವಿ, ತುದಿಗಿವಿ, ಮುಡಿಗವಿ, ಮುಡುಮುಗಿವಿ, ಮುರುಟುಗಿವಿ, ಲೇ. — ಕವಿಗಡೆಗೆ. -ಕಡೆಗೆ. Towards the ear, up to the ear (J. 20, 53). — ಕವಿಗಡ್ಡೆ. The upper part of the auricle (S. Mhr.). — ಕವಿಗುಡು. -ಕುಡು. = ಕವಿಗೊಡು. (J. 18, 56). — ಕವಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give ear, to pay attention to (C.). ಈ ಮಾತಿಗೆ ಕವಿಗೊಡದೆ (B. 2, 46). ಆವನು ನಿನ್ನ ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಕವಿಗೊಡುವನು (4, 144). ಕವಿ ಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು, to hear attentively (Bp. 45, 20; C.; B. 3, 78. 96; 4, 39; ಚಿತ್ತವಿಸು G.). — ಕವಿಗೊಯ್ಕಿ. -ಕೊಯ್ಕಿ. A woman whose ears have been cut off (Râm. 5, 2, 34). — ಕವಿಚಾಟು. Ear-notice. ನನಗೆ ಕವಿಚಾಟಾಯಿತು, I have heard it (S. Mhr.). — ಕವಿತೂತು. A perforation in the auricle (C.). — ಕವಿ ತೆಜೆ. To open the ears. ಕವಿ ತೆಜೆದು ಕೇಳು (My.). — ಕವಿದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. An ornament for the ear (ಕಡುಕು Śm. 80). ಪವಿತ್ರಮ್ ಎನ್ನು, ಒನ್ದು ಕವಿದುಡಿಗೆ (Śmd. II; Kk. 85). — ಕವಿದೆಜೆ. -ತೆಜೆ. An opened ear (J. 19, 16). — ಕವಿದೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಕವಿದುಡಿಗೆ. (Rśv. 13, 70). — ಕವಿಮಾತು. A whispered word (C.). — ಕವಿ ಮುಚ್ಚು. To shut the ears (C.; J. 18, 46. 54). — ಕವಿಮೂಡಿ. A woman deprived of her ears (Râm. 5, 2, 31). 2, a woman without any ornaments in her ears (My.). — ಕವಿಯ ಕೊಗ್ಗು. The wax of the ear (Si. 205, *only* in Si.). — ಕವಿಯ ಗುಗ್ಗೆ. = ಕವಿಯ ಕೆಗ್ಗು. (My.). — ಕವಿಯ ಬುಡ. The root of the ear. ಆನೆಯ ಕವಿಯ ಬುಡ (ಜೂಲಿಕೆ Si. 270). — ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ಇಡು. To make known, to communicate (C.); also: ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕು (C.; B. 4, 139); and also: ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕು (My.). — ಕವಿಯ ಮೊದಲು. = ಕವಿಯ ಬುಡ. ಆನೆಯ ಕವಿಯ ಮೊದಲು (ಕರ್ಣಮೂಲ, ಜೂಲಿಕೆ Hlâ.). — ಕವಿಯಂಜಿಕ. -ಆಜಿಕ. = ಕವಿಹಜಕ. A man who has a rent ear (My.). — ಕವಿಯಂಜಿಕ. -ಆಜಿಕ. = ಕವಿಹಜಕಿ. A woman with a rent ear (My.). — ಕವಿಯಾರ. -ಆರ 1. = ಕವಿಯಾರೆ. (Bh. 8, 27, 1; My.). — ಕವಿಯಾರೆ. -ಆರೆ 4. Attentively, etc. (Abh. P. 8, 12; C.). — ಕವಿಯಿಲ್ಲದವಳ್. -ಇಲ್ಲದವಳ್. A woman deprived of her ears; a deaf woman (ಮೂಡಿ Śmd. I). — ಕವಿಯುಳ್ಳಾಕೆ. -ಉಳ್ಳಾಕೆ. A hearing woman (ಶ್ರೋತ್ರಿ G.). — ಕವಿಯೋಲೆ. -ಓಲೆ. (ಕರ್ಣಿಕೆ,

ತಾಲಪತ್ರ Nr.; ತಾಡಕ, ತಾಡಪತ್ರ, o. r. ತಾಲಕ, etc. Hlâ.). — ಕಿವಿವರಂ. As far as the ear, up to the ear. ಪೆರ್ಗನೆದೊಟ್ಟು, ಕಿವಿವರಂ ತೆಗೆದು, ನಡುನೆತ್ತಿ ಒಡೆಯೆ ಎಚ್ಚಂ (Rāghè. 17, 69). — ಕಿವಿಪರೆಗೆ. = ಕಿವಿವರಂ. (J. 4, 36; 7, 49). — ಕಿವಿವ್ಗು. -ಪ್ಪಗು. = ಕಿವಿವೊಗು. (Abh. P. 7, 48). — ಕಿವಿವೇಟ್. -ವೇಟ್. Sexual pleasure derived from hearing (Bp. 45, 2). ಕಿವಿವೇಟಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To obtain etc. (Abh. P. 8, 11). — ಕಿವಿವೊಗು. -ಪ್ಪೊಗು. To enter the ear (Rśv. 6, after 11). — ಕಿವಿಹರಿಕ. A man whose auricle is torn or rent (C.). — ಕಿವಿಹರಿಕೆ. A woman with a torn or rent auricle (C.). — ಕಿವಿಹರ್ಪು. = ಕಿವಿಹರಿಪು. (G.; My.). — ಕಿವಿ ಹಿಣ್ಡು. To pull or twist the ear (C.).

ಕಿವಿಜು kiviču. = ಕೆವುಜು, etc. (My.).

ಕಿವುಕ್ kivuk. = ಕೆಮುಕ್. (My.).

ಕಿವುಜು kivuču. = ಕೆಮಿಚು, ಕೆಮುಜ್ಜು 1, ಕೆವಚು, ಕೆವಿಚು, ಕೆವುಜ್ಜು. (My.). ಕಿವುಜುವುದು (ಉಪಮರ್ದ, ವಿಪ್ರಕಾರ Mr. 457).

ಕಿವುಡಿಕೆ kivuḍikĕ. Deafness (Ram. 3, 7, 30).

ಕಿವುಡು kivuḍu. (Śmd. 248). Deafness (My.; Tĕ. ಚಿಮುಡು, ಚೆವುಡು; T. ಚೆವಿಡು). ದಿಗುಮಣ್ಣಲಂ ಕಿವುಡಾಗೆ ಬಹುವಾನ್ಯೆ ಧೃತಿಗಳಿನ್ದೆ (Bp. 5, 14; see J. 21, 13). **2,** = ಕೆವುಟ್, a deaf person (ಏಪ, ಬಧಿರ Hlâ.). — ಕಿವುಡ. -ಆ 3. = ಕವಡ. A deaf man (ಏಪ, ಬಧಿರ Nr.; Mr. 388; Si. 198; My.; T. ಚೆವಿಡ, ಚೆವುಡ, Tĕ. ಚೆವಿಟು). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣಿಯ, ಕಿವುಡ ಕೇಳ್ದಿಯ. — ಕಿವುಡ ಯಜಮಾನಗೆ ಮೂಗ ಬಣ್ಣ (Prvs.). ಮೂಗನುಂ ಕಿವುಡನುಂ ಕಲ್ಲ ಮೂಕಿನ್ ಎನ್ಬುವನು (Hlâ.). See Bp. 18, 18; 47, 64; 60, 42; Prv. s. ಕಿಣ್ಡಿ. — ಕಿವುಡಿ. = ಕವಡಿ. (My.). — ಕಿವುಡುವೀಟ್. -ವೀಟ್. To become deaf (Abh. P. 7, 82; 10, 157).

ಕಿವುಡುತನ kivuḍutana. = ಕೆವರುತನ. Deafness (My.; Si. 363).

ಕಿವುಳ್ kivuḷ. = ಕೆವುಸು (Śmd. 28). ಕಿವುಟ್ಕಿಳ್ವಂ (28).

ಕಿವುಳ್ಚು kivuḷču. = ಕೆಮುಜ್ಜು 1, ಕೆವುಚು, etc. ಕೆವುಜ್ಜು ವುದು (ಉಪಮರ್ದ, ವಿಪ್ರಕಾರ Hlâ.).

ಕಿಶೋರ kiśôra. *A colt* (ಪೋತ, ಮುಶಿಗುದುರೆ Mr. 273). See ಕುಣ್ಡಾಲ-.

ಕಿಶೋರಕ kiśôraka. *A colt.*

ಕಿಷ್ಕಿನ್ದ kishkinda. = ಕಿಕ್ಕಿನ್ದ. (My.).

ಕಿಷ್ಕಿನ್ಧ kishkindha. N. of an elephant (Abh. P. 14, 95).

ಕಿಷ್ಕಿನ್ಧೆ kishkindhĕ. N. of a hill-fort (Râm. 4, 2, 15).

ಕಿಷ್ಕು kishku. Vile, bad (*cf.* ಕಟ್ 1). 2, *a cubit, whether the measure, or the forearm.* 2, *a span.*

ಕಿಷ್ಕೆ kishkĕ. N. of a monkey from which the name of ಕಿಷ್ಕಿನ್ಧೆ has come (Râm. 4, 2, 14. 15).

ಕಿಸ kisa. = ಕೆಸಿಲ, ಕೆಸು 1. Opening; putting astride; withdrawing the lips from the teeth, grinning. — ಕಿಸಗಾಲು. -ಕಾಲು. The legs put astride (in walking, C.). — ಕಿಸಬಾಯಿ. A grinning mouth (sign of weak intellect, C.); a grinner (S. Mhr.). — ಕಿಸವಾಯ್. -ಬಾಯ್. = ಕಿಸಬಾಯಿ No 1. ಹೇಬುದ್ದೋ ಹೇಬೊಕ್ಕೋ, ಕಿಸವಾಯ ದಾಸಯ್ಯ! (Prv.). — ಕಿಸವಾಯ. -ಆ 3. A grinner, a simpleton (My.). ಕಿಸವಾಯನ ಕಣ್ಣರೆ ಬಿಡದೇ ಬೀಹಾರ (Prv.).

ಕಿಸಕ್ಕನೆ kisakkanĕ. 1. With a loud noise (used of sneezing, My.; Tĕ. ಕಿಸಕಸ).

ಕಿಸಕ್ಕನೆ kisakkanĕ. 2. = ಕಚಕ್ಕನೆ No. 1. Suddenly, unawares (C.).

ಕಿಸಂಗಿ kisaṅgi. A tall herb, Abutilon indicum Don. (St. & Pl.).

ಕಿಸಮು kisamu. Kind, sort, species (H. ಕಿಸ್ಮ್). — ಕಿಸಮುವಾರು. Arranged according to sorts (My.).

ಕಿಸರು kisaru. = ಕೆಸುರು. Rheum in the eye (My.; see ಕಣ್ಣಿಸರು; *cf.* ಪಿಸರು).

ಕಿಸಲಯ kisalaya. *A sprout, a shoot* (ಎಳೆದಳಿರ್ Mr. 106).

ಕಿಸಿ kisi. 1. To expand; to open; to withdraw the lips from the teeth so as to show them; to put astride (ವಳಸನ Śmd. Dh.; C.; *cf.* ಕರಿ 2). P. ps. ಕಿಸಿದು, ಕಿಸ್ತು. ನರಿ ಆ ನೋವು ತಾಳಲಾಱದೆ, ಒದಱಿ, ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತಿತು (B. 2, 12). ಅವನು ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿದು, ಹಲ್ಲು ತಿನ್ನುತ್ತ (5, 139). ಸಿಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿದು ಒದಱಿದನು (G. 199). ಕಾಲನ್ನು ಕಿಸಿಯುತ್ತಾನೆ (My.). ಬಾಯ ಕಿಸಿದು (Abhâ. 2, 78). See Prv. s. ನಿಲ್ಲು.

ಕಿಸಿ kisi. 2. = ಕೆಸ, etc. — ಕಿಸಿಕಿಸಿ ನಗು. To grin in laughter (C.). — ಕಿಸಿಗಾಲು. = ಕಿಸಗಾಲು. (My.; Tĕ.). — ಕಿಸಿಬಾಯಿ. = ಕಿಸಬಾಯಿ. (My.).

ಕಿಸಿಕಿಲ್ kisikil. (Bp. 51, 53).

ಕಿಸು kisu. 1. ಕೆಸ, etc. — ಕಿಸುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye widely opened (My.). — ಕಿಸುಗಾಲು. = ಕಿಸಗಾಲು. (My.). ಕಿಸುಗಾಲನ ನು (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಕ Si. 198).

ಕಿಸು kisu. 2. = ಕೆಂ, (ಕೆಜ್ಜ್ಜನೆ), ಕೆಸು 2, ಚೆಂ, etc. (Śmd. 215). Redness; a dark-red or coppery colour (ಕೆಮ್ಪು Čt. I, 59; ಕೆಮ್ಪು, ಅರುಣ II, 4; ತಾಮ್ರ Hlâ.; ತಾಮ್ಬ Kk.). See ಕಣ್ಣಿಸು. — ಕಿಸುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. (Śmd. 216). A red bundle. — ಕಿಸುಗಣಗಿಲ್. -ಕಣಗಿಲ್. (Śmd. 216, o. r. -ಗಣಗಲೆ). The red oleander. — ಕಿಸುಗಣಗಿಲೆ. = ಕಿಸುಗಣಗಿಲ್, q. v. — ಕಿಸುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. 1. To look fierce, to be angry (ಕೋಪಿಸು Śmd. II; Kk. 88; ಕೋಪಿಸಿ ನೋಡು Čt. II, 107; Abh. P. 1, 117; 3, 15; 11, 115. 146). — ಕಿಸುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. 2. Anger, wrath (ಕದುಗೋನ Čt. I, 78; ಕನಲ್ಕೆ, etc. Kk. 43; ಮುಳಿಸು, ಕಿಸಿನು, ಕನಲ್, ಮುನಿಸು, etc., ಕೋಪ Śm. 39). — ಕಿಸುಗಲ್. -ಕಲ್. (Śmd. 216). The red stone, a ruby (ಕೆಮ್ಪುರಲ್, ರನ್ನ ವರಲ್, ಕುರುವಿನ್ದ Śm. 68; Kk. 47). ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ ಕಿಸುಗಲ್, ಪುರನೆಲ್ಲಂ ಪಾವಿಮ್ಮಾವು (Śmd. 84). See Abh. P. 2, after 13; 7, 146. — ಕಿಸುಬಾಸುಲ್. A red wale (J. 17, 41). — ಕಿಸುವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Red colour (ಕೆಮ್ಪಣ್ಣ Kk. 25; Śm. 69; ಕೆಮ್ಪು Śm. 87). — ಕಿಸುವೊನ್. -ಪೊನ್. Copper (ಪಬೆದಂಮ್ಪು Čt. I, 32; ಶುಲ್ಪ, ಸುಲು, ಸುಲ್ Śmd. 364). — ಕಿಸುವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. (Śmd. 216). A red-coloured stream. — ಕಿಸುನಂಜೆ. (Śmd. 216). A purple twilight. ಪೋಲ್ತಂ ಕಿಸುನಂಜೆ ಕವಿದ ನೀರಾಜಲಮಂ (216). See Abh. 1, 71; 2, after 13. ಕಿಸುನಂಜೆವರೆ. -ವರೆ. Purple twilight to spread (Abh. P. 10, 64). — ಕಿಸುನೆರೆ. A red hollow of the hand. ಕಿಸುನೆರೆವರೆ. -ವರೆ. Redness (of the eyes that have the form) of hollows of the hand to become great (Abh. P. 11, 135).

ಕಿಸು kisu. 3. (*cf.* ಪಿಸು). An imitative sound. — ಕಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಕಿಸುರ್ kisur. 1. To be intolerable or very disagreeable (ಅಸಹ್ಯಥಾವ Śmd. Dh.).

ಕಿಸುರ್ kisur. 2. = ಕಿಸುಱ್, ಕಿಸರು. An intolerable or very disagreeable state, condition, or feeling, disagreeableness, disgustfulness (ಕಿತ್ತ ಡ Ct. II, 118; Abh. P. 9, 21); strife, quarrel. **2,** the blast of an evil eye, the evil eye (Tē.); evil, harm. See ಕಣ್ಣಿಸುರ್. — ಕಿಸುರಳಿಪಂ. -ಳಿಪವಂ. One who is addicted to quarrels (Abh. P. 3, 19). — ಕಿಸುರರ್. -ಬರ್. That from which injury comes (to the mind): a drug to produce madness, etc. (ಮುರವಿಯೊಷಧಂ Ct. II, 108).

ಕಿಸುರು kisuru. = ಕಿಸರು. (My.).

ಕಿಸುಱ್ kisur. = ಕಿಸುರ್ 2. (ಕತ್ತಡ Kk. 72).

ಕಿಸೆ kisĕ. A pocket (C.; B. 3, 62; 5, 297; Mhr., H. ಖಿಸಾ). ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧವಿದ್ದು ನನಿಯೆನ್ದು ತಿಳಿಯ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಕಿಸ್ಗಾರ kisgâra. (ಕೆಸು 2 -ಕಾರ). = ಕೆವಲ, ಕೇಸಲ. A small shrub with scarlet flowers, Ixora coccinea Lin. (St. & Pl.).

ಕಿಸ್ತು kistu. P. p. of ಕೆಸ 1. (My.).

ಕಿಸ್ತು kistu. (ಕೆಸ್ತು). An instalment; payment by instalments; the term of an instalment (My.; Br.; Mhr., H. ಖಿಸ್ತ). — ಕಿಸ್ತುಬನ್ದಿ. Settlement of the instalments of the revenue both to time and amount (My.). — ಕಿಸ್ತುಬಾಕಿ. Arrears of instalments (My.).

ಕಿಳ್ kil. Tbh. of ಖಿಲ್ಲ (ಖಿಲ್ಲ, Šmd. 368; o. r. ಬಿಳ್ತ = ಬಿಳ್).

ಕಿಳಕಿಳಾ kiḷakiḷâ. = ಕಿಲಕಿಲಾ. A cry expressing fear or pain. ಕಪಿಗಳ ಕಿಳಕಿಳಾಯತರವದಿ (Bh. 1, 20, 57).

ಕಿಳಿರ್ kiḷir. 1. = ಕೆಳಿರ್. To neigh (ಹಯಙ್ಗನ Šmd. Dh.; Tē. ಇಗಿಲಿಂಡು, ಕರಾಳಿಂಚು, ಸಕಲಿಂಚು, ಸಿಗಿಲಿಂಚು; T. ಕನ್ನೆ; M. ಚಿನಕ್ಕು, ಚಿಱಾಲಿಕ್ಕೆ; T. ಕುಳಿಪು, to sound; *cf.* ಕಿಚಕಿಲ್; ಗನಿ). P. p. ಕಿಳಿರ್ದು (Rśv. 6, after 11; 13, 90). ಕಿಳಿರ್ವ (6, after 11).

ಕಿಳಿರ್ kiḷir. 2. (= ಕೆಳರ್ 2 ?). To be angry. ಕಿಳಿರ್ದುದು (ಕನಿಸು Ct. I, 36).

ಕಿಳಿಱಿರ್ kiḷiṟ. -ṟi. To sound; to neigh (ಹಯಙ್ಗಳೋಜೆ Šmd. Dh.; ಸಿನದ Ct. II, 92). ಕಿಳಿಱಿ ಹಯಂಗಳ್, ಗರ್ಜಸೆ ಜಲದನಿಘಂಗಳ್ ಗಜಂಗಳ್ (Šmd. 13).

ಕಿೞ್ kiḻ. 1. = ಕೆೞ್, ಕೆೞ್, ಕಿೞ್, ಕೆೞ್ 1, ಕೀೞ್ 1, ಕೆೞ. The state of being low, below, beneath, under, down, base, degraded, or mean (ಕೆಳಗು Šmd. 209; Tē. ಕೀ, ಕಿನ್ದ, ಕಿನ್ದಿ; M. ಕೆಯು; M. ಕೆಳ್, to descend; T. ಕಿಳಿಕ್ಕು, the lowland, the east; *cf.* ಕೆಬವ). — ಕಿೞ್ಬಟ್ಟು. (Šmd. 210). A lower structure, etc. — ಕಿೞ್ಬಡಲ್. (Šmd. 210). The western (or eastern) sea. — ಕಿೞ್ಬಣೆ. (Šmd. 210). An inferior arrow, etc. — ಕಿೞ್ಬಲ್ಬಗ. An inferior, base poet (Rśv. 8, 99). — ಕಿೞ್ಬವರ್. (Šmd. 210). A lower bifurcated branch. — ಕಿೞ್ಬಾಜಿ. (Šmd. 80. 198. 199). A lower tank, etc. — ಕಿೞ್ಮೊಗ್ಗು. (Šmd. 196. 210). A lower branch, etc. — ಕಿೞ್ವಾಳಿಗೆ. -ತಾಳಿಗೆ. The soft palate (Rśv. 5, after 114). — ಕಿೞ್ವಡಿಸು. = ಕಿೞ್ಮಾಡು. To subdue; to humble, to degrade, etc. (Ĕ. Bp. 47, 35. 36). — ಕಿೞ್ವಡು. To be subdued, humbled, degraded, put into shade, be reviled, etc. (Abh. P. 9, 74; 11, 11). — ಕಿೞ್ವರೆ. (Šmd. 198. 199). A lower coat, stratum, etc. — ಕಿೞ್ವೊಟ್ಟೆ. = ಕೆೞ್ವೊಟ್ಟೆ, etc. The abdomen; the pelvis (ಕಿೞ್ವೊಡೆ Ct. II, 53; Rśv. 9, 29). — ಕಿೞ್ವೊಡೆ. (Šmd. 81. 198). = ಕಿೞ್ವೊಟ್ಟೆ (Ct. II, 53). ಕಿೞ್ವೊಡೆ ರಸಭಾವನಮ್ ಇರ್ದೆಡೆ ಮುಖಂ ಸುರತೋತ್ಸವಗೋವಿನೀಮುಖಂ (Šmd. 81 Mdb.). — ಕಿೞ್ಮಾಡು. To humble, to degrade, to bring shame or contempt upon, to put into shade, etc.; to revile (ಸಭೆ Ct. II, 22; Abh. P. 1, 95; 3, 118; 13, 76; Grj. 2, after 106; Bp. 55, 33. 43). — ಕಿೞ್ಮೊಳೆ. A lower nail or peg, etc. (Rśv. 6, after 11).

ಕಿೞ್ kil. 2. = ಕೀೞ್ 3, (of which it is the form required for the formation of ಶತ್ತು 2, ಕಿೞ್ತು).

ಕಿೞಿ kiḻu. = ಕೆಳ್ಗು. To be low: to be below the common stature, to be dwarfish. ಕಿೞ್ದಿದ ನ್ ಎನ್ದು, ಗುಜ್ಜಂ (Šmd. I).

ಕಿೞಿತ್ತು kiḻtu. = ಕೆತ್ತು 2. P. p. of ಕೀೞ್ 3, q. v.

ಕೀ ki. 1. An imitative sound. — ಕೀ ಕೀ. rep. The cry of certain birds (C.); the squeaking of pigs (My.). (T.; Tē. ಗೀಗೀ). — ಕೀ ಕೀ ಎನ್ನು. To utter kī kī (C.).

ಕೀ ki. 2. To become pus, to become putrid (ರಕ್ತಪಕ್ವ Šmd. Dh.; M. ಚೀ; T. ಚೀ, ಚೀರ್; M. ಚೀ, Tē. ಚೀಮು, pus, matter; Tē. ಚಮುಕು, ಚಿವುಕು, ಚೀಕು, to rot, etc.; ಚೀಡು, ಚೀಡೆ, the rot, murrain; *cf.* ಕಿಡು 2; ಸಿಣ್ಣು ?). P. p. ಕೀದು (Šmd. 265. 279) or ಕೀತು (287). ಗಾಯವು ಕೀತು ಕೊಣ್ಡಿತು (My.).

ಕೀಕಸ kīkasa. *A bone.*

ಕೀಚಕ kīčaka. *A hollow bamboo whistling or rattling in the wind.* 2, a kind of tree (see ಮಾರ್ಗಣ). 3, a chief of the army of king Virâṭa, who was conquered by Bhîma (Bp. 11, 51). 4, N. of a Râkshasa.

ಕೀಚಕಾಂಘ್ರಿಪ kīčaka-aṅghripa. The tree kīčaka (ಮಾರ್ಗಣ, ಕೀಚಕದ ಮರ Nn. 70).

ಕೀಚಕಾನ್ತಕ kīčaka-antaka. Bhîma (J. 4, 65).

ಕೀಚಕಾರಾತಿ kīčaka-arâti. Bhîma. (My.).

ಕೀಚು kīču. = ಕೀಚ್, etc. (My.; T. ಕೀಚ್ಚು, Tē. ಕೀಚು; *cf.* ಕೀ 1). — ಕೀಚಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. The curlew (ಕ್ರುಂಚ್, ಕ್ರೌಂಚ Si. 174). — ಕೀಚು ಕೀಚು. The (shrill) chirping of birds (My.); the squeaking of rats (My.). — ಕೀಚುಪಾಲದ ಹಕ್ಕ. (ಕೋಯಷ್ಟಿಕ Si. 178; My.).

ಕೀಟ kīṭa. (= ಕೀಡಿ). *A worm, an insect.* 2, *excrements* (*cf.* ಕಿಟ್ಟ). 3, an expression of contempt. ಕೀಟಿ ಸನ್ಜಾದರೂ ಕಾಟ ಬಿಡಲ (Prv.).

ಕೀಟಕ kīṭaka. = ಕೀಟಿ. See ಪುಟು; Bp. 22, 9.

ಕೀಟಕತನ kīṭakatana. (fr. ಕೆಡು 2). Mischief-making (S. Mhr.; ಕಡಿಗೇಡಿತನ G.).

ಕೀಟಲೆ kīṭalĕ. = ಕೆಟ್ಲೆ. Mischief-making: trouble, annoyance (My.).

ಕೀಟೂಲಯ kīṭa-âlaya. A bath-room (ಪಚ್ಚಳದ ಮನೆ Mr. 196).

ಕೀಟು kīṭu. 1. (fr. ಕೆಡು). A little (S. Mhr.).

ಕೀಟು kīṭu. 2. Disregard, contempt, scorn (Tē.; Sd.).

ಕೀಟ್ಲೆ kīṭlĕ. = ಕೀಟಲೆ. (My.).

ಕೀಡಿ kīḍi. = ಕೀಡೆ. Tbh. of ಕೀಟ. (S. Mhr.; Tu.; ಕ್ರಿಮಿ G.; Mhr. ಕೀಡ).

ಕೀಡಿಕೆ kiḍiki. A vile, unchaste woman (*cf.* ಕೀಟಕತನ; Tĕ. ಕೀತು = K. ಕೇಡು). ಕೀಡಿಕೆಯ ಮಗ (ಬನ್ಧುಕ, ಬನ್ಧುಕೀ ಪುತ್ರ Hlâ.).

ಕೀಡೆ kiḍĕ. = ಕೀಡಿ. (My.).

ಕೀಣ kiṇa. = ಕೇಣ. Consideration, deliberation (ಆಲೋಚನೆ Bhn. 55, o. r. ಕೇಣ).

ಕೀತು kitu. (fr. ಕೆಡು). A piece, a slice (of fruits and flesh, My.).

ಕೀನ kina. Smallness (ಕಿಱಿದು Ct. I, 30; T.: want, deficiency = ಕುಱ್ಪೆ; see ಕಿಱಿ).

ಕೀನಾಳ kinâša. Cultivating the soil. 2, poor, wretched (ಕೃಪಣ, ದೀನ Nn. 92); small, little. 3, *niggardly* (ಲುಬ್ಧ 92). 4, killing animals for one's food (ಮಾಂಸಜೀವಿ, ಮಾಂಸವ ತಿಮ್ಬವನು 92). 5, a servant (ಕಿಂಕರ, ಬಣ್ಣ 92). 6, sick, diseased (ನರುಜ, ಆತಿಶೋಗ 92). 6, *Yama* (ಯನು, ಎಮು 92).

ಕೀನಾಕನಗರಿ kinâša-nagari. Yama's residence (Râm. 3, 6, sum.).

ಕೀನಾಶನಾಳ kinâša-nâša. Śiva (Bp. 54, 22).

ಕೀನಿ kini. (fr. ಕೆಸಿ?). Opening, etc. (?). — ಕೀನಿವ ಲ್ಲು. -ಪಲ್ಲು. Grinned teeth (?). ಕೆದಱುಮಿಸೆಯ ಕೀನಿವಲ್ಲುಗಳ (ಬೀಪರ್, Bp. 58, 49).

ಕೀನಿಕೆ kinikĕ. Grinning, grin (? Bp. 51, 53).

ಕೀಮು kimu. (fr. ಕೀಲ 2). = ಕೀವು, etc. (My.).

ಕೀರ kira. (fr. ಕೆರಿ 2 ?). The mungoose (My.; T., M. ಕೀರಿ).

ಕೀರ kira. 1. *A parrot* (ತಿಪ, ಗಿಳಿ Nn. 6; ಸುಕ Śm. 78). 2, flesh.

ಕೀರ kira. 2. Tbh. of ಕ್ಷೀರ (Śmd. 346).

ಕೀರಾರ kirâra. = ಕೀಲಾರ. Tbh. of ಕ್ಷೀರಾಗಾರ (Śmd. 383).

ಕೀರಿತಿ kiriti. Tbh. of ಕೀರ್ತಿ (ಜಸ Ct. II, 80).

ಕೀರು kiru. A dish composed of rice, wheat, etc., milk, sugar and spices (My.; Mhr. ಖೀರ).

ಕೀರೆ kirĕ. (= ಕೆರೆ). (T. ಕೀರ್ಕೈ, Tĕ. ಕೀರೆ, ಕೂರೆ, M. ಚೀರೆ, a general name of all sorts of greens). — ಕೀರೆದಣ್ಪು. Wild cole, Justicia madurensis (My.). — ಕೀರೆಸೊಪ್ಪೆ. The plant Amarantus polygamus Lin. (ತಣ್ಡುಲೀಯ, ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ Si. 156; *cf.* ಕಿಱುಕುನಾಲೆ).

ಕೀಱಿು kiṟu. 1. (= ಜೀಱ್, etc.). To cry out from fear or pain, to scream (ಭಯಧ್ವನಿ Śmd. Dh.; Tĕ. ಕುಱ್ರು, to cry, make a loud noise, exclaim).

ಕೀಱಿು kiṟu. 2. To rage; to burn with rage or great desire, to fume (ಆಗ್ರಹ Śmd. Dh.; T., M. ಚೀಱು, to hiss, puff as a snake, foam; to rage; Tĕ. ಚೀರು, to hiss like a serpent; *cf.* ನಿಟ್ಟು ?). ಕೀಱು (Śmd. 224; Abh. P. 13, 75). See Abh. P. 9, 95. 146; 13, 95; 14, 143; Grj. 7, after 59.

ಕೀಱಿು kiṟu. 3. = (ಗೀಕು, ಗೀಜು 1), ಗೀಱು 1. To rub off or away; to scrape, to scratch (ಪ್ರಮಾರ್ಜನ Śmd. Db.; T., M. ಕೀಱು, Tĕ. ಗೀಯು, ಗೀಱು, Tu. ಕೀರು, to scratch; to draw lines; *cf.* ಕಿಱುಕು, ಗೀಟು). See Bh. 8, 26, 10; J. 4, 44; 15, 43.

ಕೀರ್ಣ kîrṇa. Scattered, thrown, cast; dishevelled. 2, *spread over, covered, full.* 3, secret, hidden.

ಕೀರ್ಣಕ kîrṇaka. = ಕೀರ್ಣ. See ಪ್ರ-.

ಕೀರ್ತನ kîrtana. Mentioning, saying, telling; reciting; celebrating, praising. See ಆ-; ಪೊಗಱ್ತಿ. — ಕೀರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To praise (Śśv. 1, 84).

ಕೀರ್ತನೆ kîrtanĕ. A praise, a song of praise; a celebration with music and singing. See Bp. 30, 8; 54, 69; 61, 64; Prvs. s. ನರ್ತನ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. 2, fame, glory.

ಕೀರ್ತಿ kîrti. = ಕೀರಿತಿ. Mentioning; speech, report (ಬಸಗೆ Ct. II, 60). 2, *good report, fame, glory.* 3, praise, worship; favour (ಬಲ Nn. 16). See Prvs. s. ಭಕ್ತಿ, ಮೂರ್ತಿ. — ಕೀರ್ತಿಗಟ್ಟು. To acquire fame (B. 5, 229). — ಕೀರ್ತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. To obtain fame, to become famous (Bp. 54, 85).

ಕೀರ್ತಿತ kîrtita. Mentioned; celebrated, praised. See ಪ್ರ-.

ಕೀರ್ತಿಮಯ kîrti-maya. Consisting of fame. (Grj. 10, after 110).

ಕೀರ್ತಿಮುಖ kîrti-mukha. N. (Bp. 18, 19).

ಕೀರ್ತಿವನ್ತ kîrti-vanta. A famous, celebrated, praiseworthy man (C.).

ಕೀರ್ತಿವಿದ kîrti-vida. A man who has acquired fame. ಕೀರ್ತಿವಿದನ್ ಅಹನ್ನಾ ಪುರುಷ (ಜಸಯುತ Nn. 114).

ಕೀರ್ತಿಸು kîrtisu. To praise, to laud (ವರ್ಣನ Śmd. Dh.; My.). See Kâvy. I, 1*a*, 3; Bp. 2, 18. 85; 4, 73; 6, 11; 7, 18; 8, 24; 11, 15; 39, 37; 43, 18; 60, 19; 61, 52; Mr. 3. ಕೀರ್ತಿಪ ನರಂ (ವಸ್ತಿ, etc. Mr. 270).

ಕೀರ್ಯ kîrya. To be scattered; what is scattered. See ಪ್ರ-.

ಕೀಲ್ kîl. = (ಕೀಲಿ), ಕೀಲು. Tbh. of ಕೀಲ (Śmd. 365; ಆಣಿ, ಅಕ್ಷಾಗ್ರ Mr. 286; T. ಕಿಜಲ್, ಕೀಲ್). ಜನ್ತ್ರದ ಕೀಲಂ ಕಳೆದಸ್ತಿರೆ ಆಯ್ತು (Śmd. 84). ಕೀಲ್ಗಳ್ (Bp. 11, 15). See ಅರಗೀಲ್. — ಕೀಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To fasten, to pin, etc. (Râv. 8, after 5). — ಕೀಲ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To remove a peg, etc. (Grj. 4, 68).

ಕೀಲ kîla. *A stake, a pin, a peg, a bolt, a bar, a wedge,* etc. (ಕಾಷ್ಠ, ಕೀಲು Nn. 101). 2, *a post;* a pillar. 3, *a lance, a pike.* 4, fire, *flame* (ಕೃಶಾನು, ಅಗ್ನಿ 101). 5, a mountain (ಧಾತ್ರಿಧರ, ಪರ್ವತ 101). 6, lac (ಲಾಕ್ಷ, ಅರಗು 101).

ಕೀಲಕ kîlaka. *A pin, a bolt, a stake, a wedge, a peg* (ಗುಡಿಯ ಗೂಟ Hlâ.); a wooden hammer (ಕೊಡತಿ Mr. 383); *a pillar to which cows are tied,* etc. 2, a certain mountain (ತಿಪ, ಪರ್ವತವಿಶೇಷ Nn. 6). 3, the forty-second year in the cycle of sixty (C.). 4, = ಕೀಲ No. 4, flame (ಉರಿಯ ಪೆರ್ಚ್ಚಾಲೆ Mr. 47, o. r. ಕೀಲಾಲ). See ಚಿತ್ರಕ and ಕ್ಷೀರಸ.

ಕೀಲನ kîlana. See Mr. 216 s. ಕ್ಷೀರಸ.

ಕೀಲಾರ kîlâra. = ಕೀರಾರ. Tbh. of ಕ್ಷೀರಾಗಾರ (Śmd. 383). See Bp. 9, 46; 60, 22. 26. 36; J. 32, 29.

ಕೀಲಾರಿ kîlâri. Tbh. of ಕ್ಷೀರಾಗಾರಿ. (ಗೋಸ್ವಾಮಿ, ಗೋವಿನ್ದ Hlâ., Mr. 187; Bh. 3, 17, 35).

ಕೀಲಾಲ kîlâla. *Blood* (ರಕ್ತ, ನೆತ್ತರು Nn. 54). 2, *water* (ಜಲ, ಉದಕ 54). 3, red (ಲೋಹಿತ, ಕೆಮ್ಪು 54). 4, a sound in a horse's stomach (ವಾಜಧ್ವನಿ, ಕುದುರೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗುಳುಕು 54). 5, a blazing flame (ಉರಿಯ ಪೆರ್ಚ್ಚಾಲೆ Mr. 47, o. r. in two MSS. ಕೀಲಕ; *cf.* ಕೀಲ, ಕೀಲೆ). 6, a sweet beverage; honey (*cf.* ಸೀಯಾಳ).

ಕೀಲಿ kîli. A lock (C.); the spring of a watch (B. 3, 87; S. Mhr.). — ಕೀಲಿಕೆಯ್. The key of a lock (C.). — ಕೀಲಿ ತೆಗೆ. to unlock (C.).

ಕೀಲಿಕೆ kīlikĕ. *The pin of an axle.*

ಕೀಲಿತ kīlita. Staked, impaled; pierced; pinned; *bound, fettered, confined.* See Bp. 24, 4; 40, 68.

ಕೀಲಿಸು kīlisu. To bind, to fasten, to fix, to pin, to put in, to set;—to be fastened, etc. See Ćpr. 7, after 92; Grj. 7, 24; 10, after 61; Bp. 3, 3. 9. 30; 4, 38; 17, 3; 18, 66; 31, 4; 37, 23; 40, 17; 42, 4; 44, 14; 46, 29; 50, 35; 54, 51; Bh. 6, 2, 5; 6, 4, 141; Rśv. 10, after 31; J. 10, 11; 12, 34; 13, 20; 20, 30.

ಕೀಲು kīlu. = ಕೀಲ್, etc. A pin, a peg, a tenon, a joint, etc. (ಮುಯೂಖ Nn. 95; ಕಾಷ್ಠ 101; ಸ್ಥಾಣು Hlâ.; C.). 2, a device, a contrivance (S. Mhr.), a secret reason, a secret, the key to. ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಕೀಲನ್ ಅರಯ್ದು (Bp. 28, 34). ಶೃಂಗಾರಂಗಳ ಒಪ್ಪದ ಕೀಲು (28, 46). ಮಪಡಿಯರ ಮನಸುಗಳ ಕೀಲುಗಳ ಬಲ್ಲವನೆ (40, 32). ಲೋಲಲೋಚನೆ ಕೂಲಿಘಕ್ಕನು ತನ್ನನ್ ಅಱಿಯದ ಕೀಲನ್ ಅಱಿದು (40, 85). ಕೀಲು ತೊಲಂಗಿ ದೊಂಕುಗಳ ಎಡೆಗೆಡೆಗೆ ನೆಲೆಗೊಣ್ಣ ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಅಂಗುಳಂಗಳ ಸನ್ದಿಗಳ (ಜೆಣಂ, 46, 58). ಕೀಲು ಸಣ್ಣಾದುರೂ ಗಾಲೀ ನಡಸುತ್ತದೆ (Prv.). See ಕಡೆಗೀಲು. — ಕೀಲ ಬೊಮ್ಮೆ. A doll with movable limbs (Bp. 14, 4; My.). — ಕೀಲುಕೂಟಿ. A kind of jointed hinge (My.).

ಕೀಲುಕ kīluka. (= ಕೀಲಕ). A peg, a bolt, a wedge (? ಗುಡಿದ, of a ship, Mr. 408).

ಕೀಲೆ kīlĕ. *A flame.*

ಕೀವ kiva. = ಕೀವು, etc. (S. Mhr.).

ಕೀವಿ kivi. — ಕೀವಿದೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಕೀವು kivu. (fr. ಕೀ೨). = ಕೀಮು, ಕೀವ. Pus, matter of a sore (C.; ಯೂಪ G.; ಪೂಯ Śi. 495; see s. ಕೀ೨).

ಕೀಶ kīśa. *A monkey.*

ಕೀಶಪರ್ಣಿ kīśa-parṇi. *The plant Achyranthes aspera.*

ಕೀಸರ kisara. The noise of loud speaking, crying, chattering, etc. (S. Mhr.; *cf.* ಕೀಹು).

ಕೀಸು kisu. 1. (= ಕೀಬಿಸು, or fr. ಕೆನಪು?). To cause one's self to be pulled out or off, to be pulled out or off; to cause to be pulled out or off, to pull out or off. ವ್ಯಾಸದೇವಂ ಕೆಯ್ಯನ್ ಎತ್ತಿದಡೆ ಆ ಸಮಯದಲಿ ನಸ್ತಿಕೇಶನು ಕೀಸಿ ಮುಱಿಯಲೆ ಆತನ ಎರಡು ಕರಂಗಳಂ, ಮುಸಿದುವೆ? (Bp. 54, 49). ವ್ಯಾಸದೇವಂ ಕೆಯ್ಯನ್ ಎತ್ತಿದನ್ ಅಸುರನೊಳ್;...ಆ ತೋಳ್ ಕೀಸಿ ಕೊಣ್ಡವು (were pulled out or off) ನಸ್ತಿನಾಘನ ಕೆಯ್ಯಲಿ (57, 24). See Bh. 4, 4, 37.

ಕೀಸು kisu. 2. To make thin, to scrape; to furbish or polish (ಕೃಶೀಕರಣ Śmd. Dh., Śm. 110; o. r. in both ಕೃಶೀಕರಣ; T. ಚೀವು, to shave or scrape; to peel or bark a tree; to furbish or polish; to sharpen a stick with a knife; see ಚೀವು & *cf.* ಕೆತ್ತು 4). ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು ಅಮ್ಬುಜ ಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಳ ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳಿಗುಂ ಕಠಾತೆಯಾ, ಅನಿತ್ತನಿತ್ತು ವನೆಜೋಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಅದನ್ ಅನ್ತೆ ಕೀಸುಗುಂ (Śmd. 144).

ಕೀಸು kisu. 3. Scraping, scratching. — ಕೀಸುಳಿ. -ಉಳಿ. A small chisel, used for making lines, or cutting small holes (My.).

ಕೀಸು kisu. 4. A coil of palmyra leaf put in the lobe of the ear (ಕರ್ಣಪತ್ರ Śmd. Dh.; Śm. 110).

ಕೀಳ್ kiḷ. 1. (fr. ಕೞ್? *cf.* ಕೀಟು1). (That is small or young): a calf. ಕೀಳೆನ್ದು ಕನೆನ್ದು ಗೋವತ್ಸಂ (Śs.).

ಕೀಳ್ kiḷ. 2. ಕೀಳು. (ಕೆಂಬ್). = ಕೇಳಿಲ್. A veranda (My.). ಒನ್ದು ಕಮಲಾಸನೆಯು ಕೇಳಿಯ ಮಸ್ತಿರದ ಮುನ್ದೆನೆಯ ಈ ಳೆನೊಳ್ ಒಸ್ದಿ, ಆಕೆಯ ದಸಿಯನ್ ಅಲಿಸುತಿರ್ಪ ಸಮಯದಲಿ (Bp. 42, 29).

ಕೀಳಿಲ್ kiḷil. (ಕೆಂಬಿಲ್). = ಕೇಳ್ 2. (Kâvy. III, 3, B, 12).

ಕೀಳಿಪ್ kiḷip. 1. = ಕೆಪ್1, etc., ಕೇಪಿ, ಕೇಪಿು 1. The state of being low, etc.; meanness (ಕೆಳಗು Śmd. I; Śm. 114; ಅಧರ, ಅಘ, ಅಘಸ್ಥ Mr. 535; ಪ್ರತಿಪದಿ Nn. 155; T.; M. ಕೀಳ್, ಕೀಳ್; Tu. ಕೀಡು, ಕೀಳ್; Tḗ. ಕೀಡು). **2,** a low, inferior, base, or mean man (ಸ್ತ್ರೀಣಕುಲನ್ Śmd. I; ಮೇಲಲ್ಲದವಂ Śm. 114; ಅಧಮನುಂ Nn. 149, o. r. ಅಧಮವಪ್ಪುದು). ಕವಿ ಪೊಣಿಗಿರೆ ಕೀಳ್ ಒಳಗಿರೆ ಅವಿರಲುಬೋ? ತುರಗಮುಖಮೊ? ನೃಪಮಸ್ತ್ರಿರವೋ? (Śmd. 145). ಕೀಪಿ ಕೆಣಕ ಬೀಡ, ಮೇಗಾಲುತುಬ್ಬಿನ ಬೇಡ.—ಕೀಪಿಕೆಣಕ ಬೀಡ, ಪಾಡಿ ಮೆಟ್ಟ ಬೀಡ (Prvs.). **3,** gold without value, inferior gold (ಮೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಭೃಂಗಾರಂ Śmd. I). — ಕೀಪಿ. -ತ 3. A low, etc. man (ಅಣಕ, ನೀಚ, ಜಾಲ್ಮ G.; My.). ಕೀಪಿದ ಸ್ನೇಹವು (B. 2, 10). — ಕೀಪಿ ಕುಲದವಳು. (ಅಬಿವೆಣ್ಣು, ಚೀಲಿ G.; My.). — ಕೀಪಿ ಜನ. (ಪ್ರಾಕೃತ G.). — ಕೀಪಿ ಜಾತಿ. A low caste (C.). — ಕೀಪಿ ಮನುಷ್ಯ. An inferior man (S. Mhr.). — ಕೀಪಿ ಮಾತು. An improper word (My.). ಬಹಳ ಕೀಪಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವವನು (ಜಲ್ಪಾಕ G.). — ಕೀಪಿಕಾಳ್. -ಆಳ್. -ಳು. A low man (ಬದಿಗ Śm. 46; ಬದೆಗ Kk. 37, o. r. ಬದಗು; ಬದಗ Śs.; Bp. 26, 58). — ಕೀಪಿತಿಲೆ. = ಕೀಪಿಸಳ್. (Rśv. 2, 70). — ಕೀಪಿಸಳ್. -ಎಸಳ್. A lower flower-leaf. — ಕೀಪಿಸಳ್ದಬಿ. -ಬಬಿ. A path on a lower flower-leaf. (ಭೃಂಗತಿತ್ತು) ನೀಳ್ದೆದಗಿದ ಕೀಪಿಸಳ್ವಬಿಯೊಳ್ ಬಯ್ಯನೆ ಜಾಬಿ (Ćpr. 7, 60). — ಕೀಪ್ತರ್. An inferior kind (My.; T.). — ಕೀಪ್ತುಟಿ. -ತುಟಿ. The lower lip (My.).

ಕೀಳಿಪ್ kiḷip. 2. The bit of a bridle (ತುರಗಮುಖದ ಲೋಹಂ Śmd. I; ಕುದುರೆವಾಯೆಳಗೆ ಇರ್ಪ ಕಬ್ಬುನಂ Śm. 42. 114; ಅವಲಣ, ಕುದುರೆಯ ಕಬ್ಬಿನ Nn. 149; T.: a bridle).

ಕೀಳಿಪ್ kiḷip. 3. = ಕೆಪ್2, ಕೇಪಿು 2. To draw or pull out; to pluck out or up; to uproot, to eradicate; to pull off; to rob (ಉತ್ಪಾಟನ Śmd. Dh.; Śm. 114; ನಿರ್ಮೂಲಿಸು Śmd. I; ವಿಣಿಪ್ಪು Śm. 90). P. p. ಕೆಪ್ತು (Śmd. 288; Bp. 44, 14; 13, 82). ಕಟ್ಟಿದಲಗಂ ಕೆಪ್ತು (Śmd. 64 Mdb.). Irregular P. ps. ಕೇಪ್ತಿದ (Śmd. 287 Cm.; Bp. 37, 24; Śśv. 3, 42; 4, 60), ಕೀಪ್ತಿು (57, 19; Rśv. 6, 7; 6, after 11). Future ಕೀಪ್ಪಂ (Śmd. 275). ಕೀಪಿಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವರ್ಜಿತ, ಉನ್ಮೂಲಿತ, ಉತ್ಪಾಟಿತ, ಉದ್ಧೃತ Hlâ.). See Bp. 28, 26; 32, 24; J. 10, 12; 13, 54; 22, 31.

ಕೀಪಿತಿ kiḷa. = ಕೇಪಿು 1. ಕೀಪಿವಾದವುಗಳು (B. 5, 193). 2, see s. ಕೀಪ್ 1.

ಕೀಪಿತನ kiḷatana. Lowness, inferiority, baseness (My.; B. 5, 193. 292).

ಕೀಪಿಸು kiḷisu. To cause to draw or pull out, etc. (C.).

ಕೀಪಿು kiḷu. 1. = ಕೆಪ್1, etc. (ಕುಪ್ರಿಯ, ಜಘನ್ಯ Hlâ.; Bh. 2, 13, 44). ಕೀಪಿನ ಜೊಲಿಯಂಗೆ (Bp. 56, 49). — ಕೀಪಿಾಗು. -ಆಗು. To become low, etc. ಕೀಪಿಾದದು (ಹೀನ Śi. 439; ನ್ಯಕ್ಷ 462). — ಕೀಪಿಾಯ. -ಆಯ. The lower part of the body

(My.; Si. 271). — ಕೀಲಿಗೊರವ. A low beggar, etc. (Bp. 37, 67). — ಕೀಲಿಜಾತಿ. A low caste (Bp. 28, 31). — ಕೀಲಿನುಡಿ. A low, improper word (B. 4, 49). — ಕೀಲಿಮನ್ಸೆಯ. A petty chieftain (Bp. 16, 29). — ಕೀಲಿಮಾತು. = ಕೀಲಿನುಡಿ. (Bp. 21, 23). — ಕೀಲಿ ಮೇಲು. Evil and good (My.). — ಕೀಲಿಹತ್ತಿ. Inferior cotton (B. 4, 162). — ಕೀಲಿಹಜ್ಜೆ (whether ಕೀಲಿಯ ಹಜ್ಜೆ?). The herb Amarantus frumentaceus Roxb. (St. & Pl.).

ಕೀಲಿಲು kīḷu. 2. = ಕೀಳ್ 3, etc. P. p. ಕಿತ್ತು (Bp. 13, 18; 31, 3; 44, 10; 45, 32; 51, 71; 52, 12; 57, 16; Bh. 1, 8, 15; Rāghč. 17, 70. 73; J. 26, 6; 28, 48; B. 4, 198; C.). ಕೀಲುವೆಂ (Bp. 44, 14). See Prv. s. ಕನ್ನಮ್ಮಾಡಿ.

ಕು ku. 1. = ಗು 1. An affix for the formation of nouns and verbs. See *e. g.* ಕೊಂಕು (fr. ಕುಡು Šmd. 218) and Šmd. 303-305.

ಕು ku. 2. Frequently = ಕುಂ, etc., *e. g.* ಅಕ್ಕು (Mr. 148. 149; Šm. 5), ತೋರ್ಕುರ್ (Mr. 249; Šm. 15).

ಕು ku. 1. *A particle implying inferiority, wickedness, badness,* etc.

ಕು ku. 2. *The earth.*

ಕುಂ kuṁ. = ಕು 2, ಕ್ಕುಂ, ಗು 1, ಗುಂ. An affix for the formation of the third person, singular and plural, in all genders and tenses (Šmd. 266), *e. g.* ಮಾಡ್ದುಂ, ಇರ್ಕುಂ, ಬರ್ಕುಂ (267), ಪರಿಹರಿಕುಂ, ನಮಸಿಕುಂ, ಕೇಳಿಕುಂ, ಭಾವಿಕುಂ, ಮಾಣಿಕುಂ (268), ಪೋಕುಂ, ಆಕ್ಕುಂ (290).

ಕುಂಯಿ kuṁyi. = ಕುಂಞಿ, ಕೊಂಯಿ. A sound imitating the yell or howl of dogs when beaten, etc. (C.). — ಕುಂಯಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To yell or howl, as dogs (My.). — ಕುಂಯಿ ಕುಂಯಿ ಮಾಡು. = ಕುಂಯಿಗುಟ್ಟು. (B. 3, 122).

ಕುಕ್ kuk. The first note in the crowing of cocks. *Cf.* ಕೂ. — ಕುಕ್ಕುಕೋ. Crowing. ಕುಕ್ಕುಕೋ ಎನ್ದು, ಕೋಬಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Šmd. 19. 68).

ಕುಕರ ku-kara. *Having a crooked or withered arm.*

ಕುಕರ್ಣಿಕೆ ku-karṇikĕ. N. of a plant. See ಮರಹಜ್ಜುಜೆ.

ಕುಕವಿ ku-kavi. A bad poet (Šmd. 81; Bp. 1, 20).

ಕುಕಾಲ ku-kāla. An unpropitious season. (My.).

ಕುಕಿಲ್ kukil. 1. To cry as a cuckoo (ಕೋಕಿಲಸ್ವನ Šmd. Dh.; ಕೋಕಿಲಾರವ Šm. 29). ಕುಕಿಲ್ತುದು (ಕೋಕಿಲಾರವ Čt. II, 26; ಕೋಕಿಲಾಲಾಪ Kk. 24). ಕುಕಿಲ್ವ ಪಿಕಂ (Šk̆v. 1, 52).

ಕುಕಿಲ್ kukil. 2. -ಲು. The cuckoo (My.; ಪಕ್ಷಿಭೇದ Šmd. Dh.; T. ಕುಯಿಲ್, M. ಕುಯಿಲ್, ಕುಯಿಲ್, the cuckoo; T. ಕುಕ್ಕಿಲ್, N. of a red bird).

ಕುಕಿಲ kukila. A certain bird (Bh. 1, 20, 52).

ಕುಕುನ್ದರ kukundara. *The cavities of the loins* just above the hips.

ಕುಕೂಲ kukūla. *Conflagration of husks or chaff;* a smoking fire (ಮೂವಿಗಿಚ್ಚು Mr. 482; ಬೃಹದ್ಭಾನು, ಅಗ್ನಿ Nn. 141). 2, a hole filled with stakes (ದಕ್ಕುಳ್ಳ ಕುಣಿ 482; ರನ್ಧ್ರ, ಛಿದ್ರ, ಕುಣಿ 141). 3, table-land, etc. (ಸಾನು, ಬಿಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಲು 141). 4, superior, excellent (ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ 482; ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ 141).

ಕುಕ್ಕ kukka. See ಕಳ್ಳಕುಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ.

ಕುಕ್ಕಟಿ kukkaṭi. The fork-tailed shrike (ಕಲಿಂಗ, ಭೃಂಗ, ಧೂಮ್ರಾಟಿ, ಅನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಕಳವುಮೂಗಪಕ್ಷಿ Si. 130; Té. ಕೂಕಟಮೂಗಪಕ್ಷಿ).

ಕುಕ್ಕಡಿ kukkaḍi. The quantity of thread that is spun in one ball (S. Mhr.; Mhr. ಕುಕಡೇ). 2, the ball-like swelling appearing on the upper arm from being suddenly struck (S. Mhr.). ಕುಕ್ಕಡಿ ಏದು, such a swelling to rise or take place (S. Mhr.).

ಕುಕ್ಕರಿಸು kukkarisu. To put down with violence, as a water-vessel (C.); figuratively: to destroy, as vessels (C.). **2,** to squat (My.).

ಕುಕ್ಕಿ kukki. = ಕುಕ್ಕೆ. — ಕುಕ್ಕಿಬಳ್ಳಿ. A creeper, not indigenous, but running wild now, Passiflora foetida D. C. (Z.).

ಕುಕ್ಕೆ kukki. Tbh. of ಕುಶ (Šs.).

ಕುಕ್ಕಿಸು kukkisu. 1. To cause to wash (My.).

ಕುಕ್ಕಿಸು kukkisu. 2. To cause to wink, etc. (My.). ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಸು (G. 163). **2,** to cause to inoculate (with the matter of small-pox, My.).

ಕುಕ್ಕು kukku. 1. = ಕುಡುಕು 1. To peck (ಚಂಚುಘಾತ Šm. 79; C.; Tu. ಕುಕ್ಕುಲಿ); to strike something with a stone, etc. in a pecking manner (C.); to prick (see Prv. s. ಬಂಗಾರ); to hack or dig up the ground slightly with a hoe (C.). ಕಾಗೆ ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕಂ (Rśv. 9, 26). ಉಬ್ಬಿದ ಪಕ್ಷಗಳು ಗೂಗೆಯನ್ನು ತಲೆತಲೆ ಕುಕ್ಕುತ್ತವೆ (B. 3, 119). **2,** figuratively: to urge (C.). ಪುಡುಗರು ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕುಕ್ಕುತ್ತಾರೆ (S. Mhr.;...ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತಾರೆ, My.). **3,** to be closed and opened quickly, to wink, to be dazzled by the light of the sun, etc. (C.). ಏಂಚಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುತ್ತವೆ (B. 1, 22). ಕಣ್ಣುಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಕುಕ್ಕದನ್ತೆ (4, 83). See B. 5, 136; *cf.* ಕುಬಕು.

ಕುಕ್ಕು kukku. 2. (= ಕುಕ್ಕು 1). To destroy lice (ಯೂಕಂಗಳಂ ಎಗೆ ನಂಪರಿಸು Šm. 79; Té.).

ಕುಕ್ಕು kukku. 3. = (ಕುಕ್ಕು 1), ಕುಡುಕು 2, ಕುಸುಕು 2, No. 2. To beat a cloth somewhat gently in washing, *i. e.* to dip a cloth in water, seize it with both hands, and (in a pecking manner, from a small distance) let it go down repeatedly on the washing-stone, and squeeze and rub it thereon (ವಸ್ತ್ರಸ್ವಲ್ಪಘಾತನ Šmd. Dh.; ವಸ್ತ್ರವ ಜಲದೊಳು ಒಗೆ Šm. 79; C.; T. ಕುಡ್ಪೆ, to wash; ಕುಮ್ಮು, to wash cloth, softly beating it with the hands; Té. ಕುಕ್ಕು, to beat; *cf.* ಕುಸುಬು, ಕುಮ್ಮು).

ಕುಕ್ಕು kukku. 4. = ಕೊಡುಕು 4, q. v. Probably a mistake for ಕಕ್ಕು 1. — ಕುಕ್ಕುನ್ದಜ್ಜಿ. (= ಕುಡುಕುನ್ದಜ್ಜಿ). (Šmd. 205, o. rs. ಕಕ್ಕುನ್ದಜ್ಜಿ, ಕಕ್ಕುನ್ದಜ್ಜಿ).

ಕುಕ್ಕು kukku. 5. = ಕೊಕ್ಕು 2. A heron, a crane (My.; ಪಕ್ಷಿಭೇದ Šmd. Dh.; T., M. ಕೊಕ್ಕು, a heron, a paddy-bird).

ಕುಕ್ಕು kukku. 6. = ಕುಲಿಕೆಯ 3. Shaking. — ಕುಕ್ಕೋಟ. -ಓಟ. Trot, as of a horse (My.).

ಕುಕ್ಕುಟ kukkuṭa. (= ಕೋಳಿ Śmd. 30). *A cock. Cf.* ಕುಕ್ಕ.

ಕುಕ್ಕುಟಾಂಡ kukkuṭa-aṇḍa. A fowl's egg. (My.).

ಕುಕ್ಕುಟಾಸನ kukkuṭa-âsana. The posture assumed in easing nature (My.); a similar posture of an ascetic in religious meditation (My.).

ಕುಕ್ಕುಟಿ kukkuṭi. A hen. 2, *fraud, hypocrisy* (ಮಾಯೆ, etc. Hlâ.; Mr. 150).

ಕುಕ್ಕುಭ kukkubha. *A wild cock, Phasianus gallus.*

ಕುಕ್ಕುರ kukkura. *A dog* (ನಾಯ್, etc. Śm. 31). 2, *a vegetable perfume.* 3, *N. of a country* (Bp. 6, 18). — ಕುಕ್ಕುರ ಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A dog's neck, or its sound (Śm. 110).

ಕುಕ್ಕುರಿಸು kukkurisu. (fr. ಕುಱು). = ಕೊಕ್ಕರಿಸು 2. To shrink, to shrug up one's self (from fear, Grj.2, 105; Bh. 3, 18, 44). **2,** to fall down so as to be crushed (Bh. 8, 26, 16; *cf.* ಉಕ್ಕುರಿಸು).

ಕುಕ್ಕುಳ kukkuḷa. — ಕುಳ್ಳುಳಗುಂದಿಜಂ. -ಉಂದಿಜಂ. (Ćt. I, 24). — ಕುಳ್ಳುಳಂಗುಂದಿಯಿಸು. -ಂ-ಳುದಿಯಿಸು. To trouble greatly (Grj. 6, after 5). *Cf.* ಕದಿಕುಯಿ?

ಕುಕ್ಕೆ kukkĕ. = ಕುಕ್ಕೆ. A small basket made of bamboo, etc. (My.). ಕುಕ್ಕೆ ತುಮ್ಬಿದ ರೊಕ್ಕಮ್ ಇದ್ದು, ಫಲವ್ ಏನು? (Dp. 148). ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ತನೀಶ್ವರ ಬನ್ದ ಜಾಗಾಯ್ತು (Prv.). See Prv. s. ನನ್ 1. — ಕುಕ್ಕೆಕೊಡಿಸು. A Kŏṛama who makes baskets (My.).

ಕುಕ್ಷಿ kukshi. = ಕುಕ್ಕೆ. A cavity. 2, *the belly* (ಹೊಟ್ಟೆ Nn. 5). See ಪೊಡೆ.

ಕುಕ್ಷಿಕ kukshika. N. of a bird (ಚಿನುಕುರುಳೆ Mr. 175, o. r. ಚಿನುಕುರು).

ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ kukshi-m-bhari. *Nourishing only one's own belly, selfish, greedy.*

ಕುಗ್ಗಟೆ kuggaṭĕ. = ಕೊಗಟೆ 1. (My.).

ಕುಗ್ಗಿಸು kuggisu. = ಕುಗ್ಗಿಸು, (ಕುಬ್ಗಿಸು). To cause to be depressed, etc. (My.; ಉದ್ದಿಸು G.).

ಕುಗ್ಗು kuggu. = ಕುಂಗು 1, etc., ಕುಂಚು, ಕುರ್ಗು 1, etc. To sink or become low; to be bent down, to be depressed; to crouch; to decrease, to become less; to cease or stop, as a voice or speech (C.; Tu.). ಚಿರ್ಕಿನ ಹಿಮ್ಬಾಗವು ಕುಗ್ಗಿದ ಪಾಗಾಗಿ ಆ ತಕ್ತವಿರುವದು (B. 3, 99). ಕತ್ತಲೇ ಹಣ್ಣು ಬುಡವಲ್ಲಿಯೂ ತುಪ್ಪವು ನಲ್ಲಿಯೂ ತುಸು ಕುಗ್ಗಿರುವಪ್ತೆ (4, 64). ಅವನ ಧೈರ್ಯ ಕುಗ್ಗಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 64). ಕುಗ್ಗಿದವು ಕೋಗಿಲೆಯ ಕಣ್ಣಕಲರವಗಳು (J. 28, 1). ಸ್ವರ ಕುಗ್ಗಿತು (C.). See Bp. 19, 26; 28, 55; 46, 57; 47, 16; J. 7, 46; 33, 11.

ಕುಗ್ರಹ ku-graha. An unpropitious planet. (Bp. 54, 86; My.).

ಕುಗ್ರಾಮ ku-grâma. A petty village, a hamlet. (My.).

ಕುಗ್ರಾಮವಾಸಿ kugrâma-vâsi. An inhabitant of a petty village, an inerudite man (My.).

ಕುಂಕುಮ kuṅkuma. = ಕುಂಕುವ. *Saffron, Crocus sativus* L., the plant and the pollen of the flowers. ಕುಂಕುಮದ ಹೂವು (ಕಾಶ್ಮೀರ, ರಕ್ತ Nn. 126). ಕುಂಕುಮ ಕೆಮ್ಪಾಗಿದ್ದರೂ ಸವ್ವಿಗೆಯ ವರ್ಣವೇ? (Prv.). 2, a kind of fragrant cosmetic (My.); — crimsoned saffron-powder applied by women to their foreheads as a sign of their husband being alive (My.).

ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ kuṅkuma-kêsari. The saffron flower (ಕುಂಕುಮದ ಹುವ್ವು Si. 226).

ಕುಂಕುಮಾಂಕ kuṅkuma-aṅka. Marked with saffron (J. 4, 63; My. as ಕುಂಕುಮಾಂಕಿತ).

ಕುಂಕುವ kuṅkuva. Tbh. of ಕುಂಕುಮ (Śmd. 347).

ಕುಂಕೆ kuṅkĕ. (= ಸೊರಕೆ). The nape of the neck (R.; M. ಕುಂಜಿ). **2,** the shoulder (S. Mhr.).

ಕುಂಗ kuṅga. A fisherman (ಬೆಸದವ Śmd. II).

ಕುಂಗು kuṅgu. 1. = ಕುಗ್ಗು etc., (ಕುನುಂಗು). (T., Tĕ. ಕುಂಗು; M. ಕುಂಗು, ಕುಂಬು; Tĕ. ಕುಂಕು, to set, as the moon) ಕುಂಗಿದ್ದವನನ್ನು ನುಂಗ ನೋಪುವರು (Prv.).

ಕುಂಗು kuṅgu. 2. Silence (ಮೌನ Ćt. I, 35).

ಕುಚ kuca. *The female breast; a teat, a nipple* (ಜವ್ವನ Kk. 32; Śm. 70; ಮೊಲೆ Nn. 6). ಕುಚದ ಮೇಲೆ ಇರ್ದ ಸೆಱಗು (ಮೇಲುದು Śm. 71). ಕುಚದಿಱಿಮ್ಮು (Rśv. 2, after 8).

ಕುಚನ್ದನ ku-candana. *Red sandal-wood, Pterocarpus santalinus* Lin.

ಕುಚಮುಖ kuca-mukha. *A nipple.*

ಕುಚರ ku-cara. Going slowly; behaving badly; vile; *malevolent.* 2, *censorious, detracting.* See ದಕ್ಕೆ.

ಕುಚಾಗ್ರ kucâ-agra. *A nipple.*

ಕುಚಾಳಿ ku-câḷi. A bad disposition, an evil temper; jeering, mockery (C.; Mhr. ಕುಚಾಳ, vile, etc.); a person of bad disposition (My.).

ಕುಚಿತ್ತ ku-čitta. A bad thought, a bad mind. 2, a man who has evil thoughts, etc. (Bp. 22, 61).

ಕುಚು kuču. = ಕೆಸು 3, ಕೆಸು, ಕುಸು, ಗುಜ, ಗುಜು, ಗುಸ, ಗುಸು 1. A sound imitating whispering. — ಕುಚು ಕುಚು. rep. Whispering (C.; Mhr. ಕುಚಕುಚ; M. ಕುಜು ಗುಜು, ಕುಶು ಕುಶು; T. ಕುಜುಗುಜು; Tĕ. ಗುಜುಗುಜೆ, ಗುಸಗುಸೆ). — ಕುಚು ಕುಚು ಮಾತಾಡು. To whisper (C.).

ಕುಚೇಲ ku-čêla. A bad garment; badly clothed. 2, N. of a Brâhmaṇa (Bhâgavata 10, chapters 95. 96).

ಕುಚೇಷ್ಟಕ ku-čêshṭaka. A man who has evil designs, etc. (J. 5, 69).

ಕುಚೇಷ್ಟೆ ku-čêshṭĕ. An evil design, a wicked contrivance; tearing and tormenting (as by pinching, mimicking, etc.); reviling and defaming; wild, provoking pranks and tricks. (C.; Mhr.; B. 4, 138. 155; see Prv. s. ಪ್ರತಿಷ್ಟೆ).

ಕುಚೋದ್ಯ ku-čôdya. Reviling, defaming, derision, mockery; an evil thought; a calumniating disposition (C.; Mhr., Tĕ., M.). ಕುಚೋದ್ಯದ ಅರಸಗೆ ಕುಲಗೇಡಿ ಪ್ರಧಾನಿ (Prv.).

ಕುಚೋದ್ಯಗಾರ kučôdya-gâra. A reviler, a mocker (My.).

ಕುಚ್ಚ kučča. A perfectly blind man (ಕಡುಗುರುಡ Ćt. I, 84).

ಕುಚ್ಚಿತ kuččita. Tbh. of ಕುಪ್ಪಿತ. (Bp. 40, 61; My.).

ಕುಚ್ಚು kučču. 1. = ಕುದಸು, etc. To boil (v. t., C.). — ಕುಚ್ಚಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುಚ್ಚು kučču. 2. A kind of fish (Rśv. 5, 115).

ಕುಚ್ಚು kučču. = ಕುಂಡ, ಕೊಚ್ಚು. Tbh. of ಕೂಡ (*cf.* ಗುಚ್ಚ, ಗುಂಜ, ಗುತ್ತ, ಗುಲುಂಚ್ಚ). A bunch, a bundle, a cluster,

a tassel, etc. (Tĕ., M., T.; Tu. ಕುಚ್ಚ). See Rāv. 6, after 11; Č. Bp. 5, 3. 51; Si. 215. 275. 2, a brush (M., T.; R.).

ಕುಜ ku-ja. 1. Earth-born. 2, *a tree* (ಕುಜಾತ, ಮರ Nn. 20). 3, *the earth's son, the planet Mars* (ಮಂಗಲ, ಭೂಸುತ 20). See ನಿತುಮ್ಬು.

ಕುಜ ku-ja. 2. Low-born: a Pulinda (ಪುಲಿನ್ದ, ಕಿರಾತ, Nn. 20). 2, a bad product: a coarse, vile mind (ಗಾಢೋಕ್ತಿ, ನಿಷ್ಠುರಮ್ ಆದ ಬುದ್ಧಿ 20).

ಕುಜನ ku-jana. A wicked person. ಕುಜನರ ಸಂಗ ಅಜಸ್ರಿಂಗೂ ತಕ್ಕುದ್ದಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 9, 14; 21, 4; 28, 47; 60, 55.

ಕುಜನತೆ ku-janatĕ. Wickedness, meanness (Śśv. 1, 17).

ಕುಜವಾರ kuja-vâra. Tuesday (My.).

ಕುಜಾತ ku-jâta. A tree (ವೃಕ್ಷ Nn. 126). 2, Mars (ಮಂಗಲನು 154). 3, the tree Dalbergia ougeinensis (ಸ್ಯನ್ದನ, ವೃಕ್ಷಭೇದ Nn. 11).

ಕುಜಾತಜಟೆ kujâta-jaṭĕ. A pendent root from a tree (ಮರದ ಬೀಟಿಲು Nn. 66).

ಕುಜಾತವಿವರ kujâta-vivara. A kind of tree (ವಟ Nn. 96).

ಕುಜೆ ku-jĕ. A low, mean female (J. 5, 61).

ಕುಜ್ಜಿ kujjĕ. = ಕುಜುಜೆ. An unripe fruit of the jack tree (My., occasionally).

ಕುಂಚ kuñca. = ಕುಚ್ಚು. A bunch, cluster, tassel; anything resembling a tassel (S. Mhr.; T., M. ಕುಂಚ); a brush, used by weavers (C. = ಕುಂಚಿಗೆ 2); a whisk, a kind of fan or chowry (ಚಮರ Śm. 44; My.; T., M. ಕುಂಜ; Tĕ. ಕುಂಚೆ; Mhr. ಕುಂಚಾ, ಕುಂಚೇ). See Abh. P. 3, after 83; Bp. 12, 9. 2, a hang-nail (S. Mhr.).

ಕುಂಚಕ kuñcaka. Being crooked, bent, curved or contracted. See ಸಿ-.

ಕುಂಚಟಿಗ kuñcaṭiga. A Śûdra (who prepares and sells split tŏgari, ವೃಷಲ Mr. 375, o. r. ಕುಂಚಡಿಗ; My.).

ಕುಂಚಡಿಗ kuñcaḍiga. = ಕುಂಚಟಿಗ. (My.).

ಕುಂಚವಡಿಗ kuñca-vaḍiga. (Śmd. 234). A man whose business is to whisk off flies with the kuñca, etc.

ಕುಂಚಿ kuñci. = ಕುಂಚಿಗೆ 1, ಕೊಂಚಿಗೆ. A hooded cloak for children, "a cap with a flap" (My.; Tĕ.; Mhr. ಕುಂಚೆ).

ಕುಂಚಿಗ kuñciga. = ಕುಂಚಟಿಗ. (My.).

ಕುಂಚಿಗೆ kuñcigĕ. 1. = ಕುಂಚಿ, etc. (C.).

ಕುಂಚಿಗೆ kuñcigĕ. 2. (= ಕುಂಚಿ). Tbh. of ಕೂರ್ಚಿಕೆ (ಕೂರ್ಚಕ). A brush made of the roots of grass, and used by weavers for cleansing the warp (My.).

ಕುಂಚಿತ kuñcita. *Crooked, curved, bent, contracted.*

ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿ kuñcita-aṅguli. *With bent or curved fingers.*

ಕುಂಚು kuñcu. = ಕುಗ್ಗು, etc. (Tĕ.). — ಕುಂಚಿದವ. A man who does not humble himself or who does not yield (ಆದಟ Čt. I, 60).

ಕುಂಜ kuñja. *A place overgrown with creepers, a bower, an arbour.* 2, *the jaw.* 3, *an elephant's tusk.*

ಕುಂಜರ kuñjara. *An elephant.* 2, *pre-eminent, excellent.* 3, the demon Gajâsura (see ಕುಂಜರಾರಿ).

ಕುಂಜರಕರ kuñjara-kara. *An elephant's trunk.*

ಕುಂಜರಾರಿ kuñjara-ari. A lion. 2, the animal Śarabha. 3, Śiva (Bp. 56, 22).

ಕುಂಜಿರಾಶನ kuñjara-âśana. *The tree Ficus religiosa.*

ಕುಂಜಲ kuñjala. *Sour gruel.*

ಕುಂಜು kuñju. To jump (ನೆಗೆ Čt. I, 76, o. r. perhaps ಕುಮ್ಬು; see ಕುದುಕು 1, ಕುಪ್ಪ 2).

ಕುಟ kuṭa. (fr. ಕುಟ್ಟು 1). = ಕೊಟ 2. Beating. See ಮರ ಕುಟ, ಸರಕುಟ.

ಕುಟ kuṭa. = (ಕೊಟ), ಕೊಡ. *A water-pot, a pitcher* (ನಿಪ, ಕಲಶ, ಕೊಡ Mr. 209). 2, *a house.* 3, *a tree* (*cf.* ಗಿಡಿ?). 4, a hammer for breaking stones.

ಕುಟಕ kuṭaka. 1. = ಕುಟಿಕ 1, etc. A beater. See ಕಲ್ಲು-.

ಕುಟಕ kuṭaka. 2. (fr. ಕುಡು 1). = ಕುಟಿಕ 2, ಕುಟಿಗ 2. A man who gives. See ಕೆಯ್ಯ್ಗಟ್ಟಕ, ನೀರ್ಗುಟಕ.

ಕುಟಕ kuṭaka. 3. (fr. ಕುಡಿ 2). One who drinks. See ಮಟೆಗುಟಕ.

ಕುಟಕ kuṭaka. = ಕುತರ. The post round which the string of the churning-stick winds. 2, a plough without a pole (ನೇಗಲಿಯ ಕುಡ G.).

ಕುಟಕು kuṭaku. = ಕುಲುಕು 1. To cram into, to stuff (ಗಾಢಪೂರಣ Śmd. Dh. *b*).

ಕುಟಗ kuṭaga. = ಕುಟಿಕ 1, etc. See ಮರಗುಟಗ.

ಕುಟಂಕ kuṭaṅka. = ಕುಟುಂಗಳ, ಕೊಟ್ಟಗೆ. A roof; a hut.

ಕುಟಜ kuṭaja. = ಕೊಡಸಿಗೆ, etc. *The medicinal tree Wrightia antidysenterica* R. Br. (ಕೊಡಸಿಗೆ Nn. 88; ಕುಮುಂಜನ Mr. 336).

ಕುಟಜಕ kuṭajaka. = ಕುಟಜ. (ಕೊಡಸಿಗೆ Śmd. 369).

ಕುಟನ್ನಟ kuṭannaṭa. *The tree Calosanthes indica* Bl. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus* (see ಸಿಕ್ಕು). 3, = ಲವಂಗ, q. v.

ಕುಟರ kuṭara. = ಕುಠಾಕು, q. v.

ಕುಟರು kuṭaru. A tent (Sk.). *Cf.* ಗುಡಾರ.

ಕುಟಹಾರಿ kuṭa-hâri = ಕುಟಿಹಾರಿಕೆ. A female servant (ದಾಸಿ, etc., ತೊತ್ತು Mr. 304).

ಕುಟಿಹಾರಿಕೆ kuṭa-hârikĕ. O. r. of ಕುಟ್ಟಹಾರಿಕೆ, q. v.

ಕುಟಾಯಿಸು kuṭâyisu. = ಗುಟಾಯಿಸು. To mix (My.; H.).

ಕುಟಿ kuṭi. = ಗುಡಿ. A curvature, a curve. 2, *a hut, a house, a hall.* 3, a vessel with openings used for fumigations. 4, a nosegay, a bundle or tuft of flowers.

ಕುಟಿಕ kuṭika. 1. (fr. ಕುಟ್ಟು 1). = ಕುಟಕ 1, ಕುಟಗ, ಕುಟಿಗ 1, ಕುಟುಕ, ಕುಟ್ಟಗ. One who beats, etc. See ಕಲ್ಲು-, ನೀರ್ಕುಟಿಕ 1, ಮರ-.

ಕುಟಿಕ kuṭika. 2. = ಕುಟಕ 2. See ನೀರ್ಕುಟಿಕ 2.

ಕುಟಿಕೆ kuṭikĕ. = ಕುಟಿನಿ, in ಕಣ್ಣುಕುಟಿಕೆ.

ಕುಟಿಗ kuṭiga. 1. (Śmd. 237). = ಕುಟಿಕ 1, etc. See ಕಲು-, ಕಲ್-, ಕಲ್ಲು-, ಕಬ್ಬಿ-, ಚಿಮ್ಮು-, ಮರ-. (*Cf.* Sk. ಕುಟ್ಟಕ).

ಕುಟಿಗ kuṭiga. 2. = ಕುಟಕ 2, etc. See ನೀರ್ಕುಟಿಗ.

ಕುಟಿಗೆ kuṭigĕ. Beating: that beats or throbs: an imposthume, in ಕಣ್ಣುಟಿಗೆ.

ಕುಟಿಲ kuṭila. *Bent, crooked, curved,* tortuous (ಕುಂಚಿತ, etc., ಪೊರೆದ ಕೊಂಕು Mr. 429). 2, *curled, curly.* 3, insincere, dishonest, fraudulent; insincerity, etc. (ಜಾಳಕ, ಕೈತವ Nn. 39; ಕೆಯ್ವಾಳು Čt. I, 82, o. r. ಕೆಯ್ವಾಳ್). See Bp. 32, 49; 60, 16.

ಕುಟಿಲಗಾರ್ತಿ kuṭila-gârti. A perverse, fraudulent woman (My.).

ಕುಟಿಲತನ kuṭilatana. = ಕುಟಿಲತೆ. (G. 166. 385).

ಕುಟಿಲತೆ kuṭilatĕ. Crookedness; guile, dishonesty. (My.).

ಕುಟಿಲತ್ವ kuṭilatva. = ಕುಟಿಲತೆ. (My.).

ಕುಟಿಲಭಾವ kuṭila-bhâva. The state of being crooked, etc. (ಕೊಂಕು, ಬಿಂಕು Ćt. I, 8).

ಕುಟಿಲಾಂಗ kuṭila-aṅga. A dishonest means (J. 7, 6).

ಕುಟಿಲಾಶಯ kuṭila-âśaya. *Ill-intentioned, malevolent.*

ಕುಟಿಲೆ kuṭilĕ. A perverse, fraudulent woman (Bp. 40, 56; J. 5, 61). 2, N. of a plant (ಕಣ್ಣಕ Mr. 147).

ಕುಟೀರ kuṭîra. A small house, a hut, a cottage. (My.).

ಕುಟು kuṭu. An imitative sound. — ಕುಟು ಕುಟು. rep. The sound being heard when mice eat grain (C.).

ಕುಟುಕ kuṭuka. = ಕುಟಿಕೆ 1, etc. See ಕಲ್ಲು-.

ಕುಟುಕಿಸು kuṭukisu. = ಗುಟುಕಿಸು. To gulp, to swallow in large draughts (My.).

ಕುಟುಕು kuṭuku. 1. To sting, as a scorpion (My.; *cf.* ಕುಡುಕು 1; T. ಕೊಡುಕ್ಕು, M. ಕೊಡುಕ್ಕೈ, a scorpion's sting; ಕೊಡುಕ್ಕು, to prick, sting; T. ಕೊಟ್ಟು, to sting, as a scorpion or bee; Tu. kuḷi, to sting).

ಕುಟುಕು kuṭuku. 2. = ಗುಟಕು, ಗುಟುಕು. A gulp, a draught; a morsel; food (My.; Grj. 2, after 71; Śśv. 2, 65).

ಕುಟುಂಗಕೆ kuṭuṅgaka. = ಕುಡುಂಗಕ. *An arbour or bower formed of creeping plants;* a thatch, a roof; a hut; a granary.

ಕುಟುಮ್ಬ kuṭumba. *A household, the collective members of a household, a family.* 2, the mistress of a family: a wife (Mhr.; C.).

ಕುಟುಮ್ಬವ್ಯಾಪೃತ kuṭumba-vyâprita. *A provident and attentive father of a family* (ಮನೆವಾರ್ತೆಯುಳ್ಳವಂ Mr. 233).

ಕುಟುಮ್ಬಸ್ಥ kuṭumba-stha. A man who has a wife and children (C.).

ಕುಟುಮ್ಬಿ kuṭumbi. One who has or supports a family. 2, *a householder, a paterfamilias.* 3, *one who takes care of anything.*

ಕುಟುಮ್ಬಿನಿ kuṭumbini. *The wife of a householder and mother of a family, a matron.*

ಕುಟ್ಟ kuṭṭa. At the end of compounds: cutting; pounding, beating (Sk.).

ಕುಟ್ಟಕೆ kuṭṭaka. = ಕುಟ್ಟ. See ತಾಮ್ರ-.

ಕುಟ್ಟಗ kuṭṭaga. = ಕೊಟಿಗ. See ಚಮ್ಬು-.

ಕುಟ್ಟಣ kuṭṭaṇa. = ಕುಟ್ಟಣಿ, ಕುಟ್ಟಣ, ಕುಟ್ಟಿ. A mortar of metal used to pound betel-nuts (My.).

ಕುಟ್ಟಣಿ kuṭṭaṇi. = ಕುಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಕುಟ್ಟಣಿ kuṭṭaṇi. = ಕುಟ್ಟನಿ, ಕುಣ್ಪಣಿ, ಕೂಟಣಿ, ಕೂಣ್ಪಣಿ. *A bawd, a procuress. Cf.* ಕುಣ್ಪಣಗಿತ್ತಿ.

ಕುಟ್ಟಹಾರಿಕೆ kuṭṭa-hârikĕ. = ಕುಟಪಾರಿ. *A female servant* (o. r. ಕುಟಪಾರಿಕೆ).

ಕುಟ್ಟಿ kuṭṭi. = ಕೊಟಿಕ 1. See ಮರ-.

ಕುಟ್ಟಿಕೆ kuṭṭikĕ. = ಕುಟ್ಟುವಿಕೆ. (My.).

ಕುಟ್ಟಿಕೆ kuṭṭikĕ. A drove of oxen (ಏಣ್ಡೆತ್ತು Mr. 350).

ಕುಟ್ಟಿಗ kuṭṭiga. A kind of play (Bh. 1, 6, 2).

ಕುಟ್ಟಿಚಾತ kuṭṭi-châta. A jungle deity; a familiar spirit, an elf (T., M. ಕುಟ್ಟಿಚ್ಚಾತ್ತ). — ಕುಟ್ಟಿಚಾತವಿದ್ಯೆ. Jugglery (My.).

ಕುಟ್ಟಿತ kuṭṭita. Cut; *pounded, flattened.*

ಕುಟ್ಟಿನಿ kuṭṭini. *A bawd, a procuress* (ದೂದವಿ Ćt. II, 87; ತಲೆ ಹಿಡಿಕ ಆದ ಕುಟ್ಟಿನಿಗಿತ್ತಿ Si. 188).

ಕುಟ್ಟಿಮ kuṭṭima. *Ground smoothed and plastered; a terselated pavement* (ನೆಲಗಟ್ಟು Mr. 192).

ಕುಟ್ಟಿಸು kuṭṭisu. To cause to beat, etc. (Bp. 27, 52; 38, 36; 55, 30; C.; see Prv. s. ಪಟ್ಟೀ ವೀಳ್ಯ).

ಕುಟ್ಟು kuṭṭu. 1. To beat, to strike; to pound; to bruise (ತಾಡನ Śmd. Dh.; C.; T., M., Tĕ., Tu.; M., T., Tĕ. also ಕೊಟ್ಟು; *cf.* ಕುಡು 2, ಕೊಟ್ಟಣ, ಕೊಟ್ಟಸ, ಕೂಡತ 2). See Bp. 21, 15; 38, 28; Śśv. 4, 6; B. 1, 14; 3, 110; 4, 82; Si. 228. 235. 251. 292. 391. ಪೂಡಿ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಕುಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಅವಧ್ಯನ್ತ, ಅವಜೂರ್ಣಿತ Si. 376). ಕುಟ್ಟಲಾಜದ ಬುದ್ಧಿ ಊದ್ಯೂದಿ ನೋಡಿದಳನ್ತೆ.—ಇಟ್ಟದು ಕಾಣದೇ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣ (himself, Prvs.). **2,** to throw (*cf.* the idea of ಹೊಡೆ). ಆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬು, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲು; ಕುಟ್ಟಿಲಾ ಮೂಗಾವದವ! (Prv.). **3,** to prick; to ache (Tĕ.; R.). **4,** (at the end of certain compounds:) to utter, etc.; to do, *e. g.* ಗಿಜಿಗಿಜಿಗುಟ್ಟು, ಗುಣುಗುಟ್ಟು, ಬುಸುಗುಟ್ಟು, ಮಾತುಗುಟ್ಟು, ತಳಗುಟ್ಟು, etc.—See ಒಡ ಕುಟ್ಟು, ಕಡು ಕುಟ್ಟು, ಕೆಯ್ಯ ಜಿಗುಟ್ಟು, ಕೋದ್ಯುಟ್ಟು, ಪಲ್ಲ ಜಿಗುಟ್ಟು, ಸೊಪ್ಪ ಗುಟ್ಟು, ಹುಡಿಗುಟ್ಟು, etc.; Prvs. s. ಪಟ್ಟಣ, ಬಿಡು 1. — ಕುಟ್ಟಾಟ್ಟ ದು. -ಆಡು. To strike mutually (C.).

ಕುಟ್ಟು kuṭṭu. 2. A blow (My.); a pricking or piercing pain in the bowels, arising from constipation, etc. (S. Mhr.; see ಮುಟ್ಟು-). ಹೊಟ್ಟೆ ಕುಟ್ಟು ಹಿಡಿದದೆ (S. Mhr.). **2,** a pulverized substance, see ಮರ-.

ಕುಟ್ಟುವಿಕೆ kuṭṭuvikĕ. Beating, etc. (Si. 391).

ಕುಟ್ಟುಹ kuṭṭuha. = ಕೊಟ್ಟುಹ. Beating, etc. See ಪಲ್ಲುಟ್ಟುಹ, ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುಹ.

ಕುಟ್ಟೆ kuṭṭĕ. The state of being pulverized by wood-worms (My.; Tu.). ಮರಕ್ಕೆ ಕುಟ್ಟೆ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). — ಕುಟ್ಟೆಹುಳು. A wood-worm (My.).

ಕುಣ kuṇa. = ಕೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಕುಣ್ಣ kuṇṇa. = ಕೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಕುಣ್ಮಲ kuṇmala. = ಕುಡ್ಮಲ. A new bud; an opening bud (ನನೆ, ಮುಗುಳ್, ಮೊಗ್ಗೆ, ಸರ್ಜುಕ Kk. 23; Śm. 22). See ಮುಗುಳ್. 2, N. of a vṛitta (Ćh.).

ಕುಣ್ಮಲ್ಯ kuṇmalya. = ಕುಣ್ಮಲ. (ಕೋಶ, ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ Nn. 52).

ಕುಣ್ಪು kuṇpu. = ಗುಟ್ಟು. A sound in imitation of the cooing of pigeons (My.).

ಕುತ kuṭha. = ಕುಟ. *A tree.*

ಕುತರ kuṭhara. = ಕುಟಕ. *The post round which the string of a churning stick winds.*

ಕುಠಾಕು kuṭhâku. A bird, the woodpecker, Picus benga-

lensis (Sk.; ಕ್ರೋಶ or ಆಕ್ರೋಶ, మరకుటివక్క Mr. 171, two MSS. కుటర).

ಕುಠಾರ kuṭhâra. = ಕೊಡಲಿ. *An axe* (ಕೊಡಲಿ Čt. II, 40). 2, a sort of hoe or spade.

ಕುಠಾರಕ kuṭhâraka. An axe. 2, Parašurâma (J. 6, 2).

ಕುಠಾರಧರ kuṭhâra-dhara. Gaṇapati (ವಿಘ್ನರಾಜ, ವಿನಾಯಕ, etc. Mr. 16). 2, Parašurâma (My.).

ಕುಠಾರಿ kuṭhâri. = ಕುಠಾರ. 2, an axe-bearer, a chief of the door-keepers. See ಆಜ್ಞಾದತಪ್ರಧಾನ.

ಕುಠೇರಕ kuṭhêraka. *A kind of Basilieum, Ocimum sanctum.*

ಕುಡ kuḍa. 1. (= ಕುಡಿ 2, ಗುಡ 2). The simple iron scraper, a flat plate, used for the kuṇṭĕ (S. Mhr.). **2**, a staff-like iron roller used in clearing cotton from the seed; it is moved by the foot (S. Mhr.). **3**, an iron used in cauterizing. See ಬರಿಗುಡ. **4**, a stick of sealing-wax (My.).

ಕುಡ kuḍa. 2. = ಕುಡಿ 1, etc. — ಕುಡಗೋಲು. = ಕುಡಿಗೋಲ್, etc. (My.).

ಕುಡ kuḍa. 3. P. p. of ಕುಡಿ 2, in ಕುಡ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಕುಡಕ kuḍaka. = ಕುಡಿಕ. A drinker, a drunkard (C.).

ಕುಡಗಲೆ (kuḍa-kalĕ). = ಕಗ್ಗಲಿ No. 3. (My.).

ಕುಡತ kuḍata. = ಕುಡಿತ. Drinking; a draught (C.). ಒಳ್ಳೇ ಕುಡತ ಕುಡಿದನು (C.).

ಕುಡತರ್ಗನ ಬಳ್ಳಿ (kuḍa-targana balli). = ಕೆದರುಮಲ್ಲಿ ಸೆ. (Z.).

ಕುಡತಾ kuḍatâ. = ಕುಡತಿ, etc. (My.).

ಕುಡತಿ kuḍati. = ಕುಡತಾ, ಕುಡ್ತಾ. A jacket (S. Mhr.; B. 5, 297; Mhr. ಕುಡತೀ, ಕುಡತೇಂ).

ಕುಡತೆ kuḍatĕ. = ಕುಡಿಕೆ, etc. (My.).

ಕುಡಲು kuḍalu. = ಕೆಡ್ಲು. A corrupted form of ಕುಡುಗೋಲು. (My.).

ಕುಡವ kuḍava. = ಕುಡುಬ. *A measure of capacity, being the fourth part of a prastha* (ಪಾವ ನೇರು G.).

ಕುಡಿ kuḍi. 1. = ಕುನ 2, ಕುಡು 3, etc. — ಕುಡಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಕುಡುಗೋಲ್. (Bp. 27, 16. 18). — ಕುಡಿವಿಲ್ಲ. -ವಿಲ್ಲ. = ಕುಡುವಿಲ್ಲ. (Râghč. 17, 67).

ಕುಡಿ kuḍi. 2. To drink (ಪಾನ Šmd. Dh.; Šm. 93; C.; T., M.; *cf.* Tč. ಕ್ರೋಲು, ಗ್ರೋಲು, to drink); to inhale. ಕಳ್ಸ ಎಗೆ ಕುಡಿದು ಧನಮಂ (Šmd. 83). ಕುಡಿವುತ್ತ ಬಾಡಿಸುವುದು (ಉಪದಂಶ, etc. Hlâ.). ಬಾಯಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ನು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲು ಡೋಣಿ (ಆಹಾವ, etc.); ಮದ್ಯವ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಪಾನಪಾತ್ರ Nr.). ಎಂಜಿ ಕುಡಿವುದು (ಆಪಾನ, ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ Mr. 221); ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕೂಡಿ ಕುಡಿಯೆ (ಸಪಪಾನ 221). ಒಬ್ಬನ ಜೀವ ಕುಡಿಯುವನದು (to take away—, S. Mhr.). ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯೋಣ (ಧೂಮ್ರಪಾನ G.; S. Mhr.). ನಾತ ಕುಡಿಯುವದು (S. Mhr.). ಕುಡಿಯುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ತಪ್ಪುಗೆಯು ತಪ್ಪಲಿಯು ಅವು ತಾಮ್ ಉಮ್ಮದಕೆ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು, ಗೊಪ್ಪೆ ಅವು ತಾಮ್ ಏತಕ್ಕಲ್ಲವು (Jds. 42, 14). See Bp. 1, 20; 58, 57; Bh. 1, 10, 30; Rśv. 5, 33; Si. 90. 348; ಕಳ್ಗುಡಿ, ನೀರ್ಗುಡಿ.

ಕುಡಿ kuḍi. 3. P. p. of ಕುಡಿ 2, in ಕುಡಿ ಕುಡಿದು (*i. e.* ಕುಡಿನು ಕುಡಿದು, Bh. 8, 23, 11).

ಕುಡಿ kuḍi. 4. = ಕುಡು 5. Drinking. (T., M.). — ಕುಡಿನೀರ್. -ರು. Drinking water (My.). ಕುಡಿನೀರ ಮನೆ (ಪ್ರಪೆ Mr. 196); ಕುಡಿನೀರ್ ಇಡ ಪಾತ್ರೆ (ಸಗ್ಗಳೆ 265). — ಕುಡಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Milk for drinking. ಬಿಡದೆ ಎಡೆವ ನೀರ್ಗುಡಿವಾಲ್ಗಳ್, ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಗಳೆಲ್ಲ (J. 28, 17).

ಕುಡಿ kuḍi. 5. A pointed end, a point; the extreme point or tip of a creeper and of its several branches (ವಲ್ಲ್ಯಗ್ರ Šmd. Dh.; Šm. 93; C.); the upper (tender) portion of a bamboo-shoot (ಕಬ್ಬೆ, ಬಿದಿರ ಕುಡಿ Šmd. I); a sprout (My.); an extremity, a point, a top, an end (ಕೊನೆ Čt. I, 43; My.); the end of the wick of a lamp (C.; Tč. ಕೊಡಿ; T. ಕೊಬಿನ್ದು); the lash of a whip (C.); the point of a flame, a pointed flame (C.). (Tu., T., M., Tč. ಕೊಡಿ; *cf.* ಕೊಟ್ಟು 1; T. ಕುಬ್ಯಿ, ಕೊಬುನ್ದು, a shoot). ಸಾಪನದ ಕುಡಿ ಕೊನರುತಿರಲ್ (Bp. 16, 16). ಬೊಂಗೆಗಳ ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಗ್ಗೆಗಳಾಗುವವು (B. 3, 36). ಕುಡಿ ಕತ್ತರೂ ಅಡಿ ಸಾಯುವದೇ? (Prv.). ಕುಡಿ ನಿಮರ್ದ ಪುರ್ಬು (Rśv. 6, 36). ಪೂಡಿ ಆಡರೆ ನಿಮರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆನತ್ತು (Lilv. 3, 3). See Grj. 2, after 106; 3, after 26; J. 6, 3; Si. 123; ಕೆಂಗುಡಿ, ಚೆಂಗುಡಿ, (ಪೂಗುಡಿ), ಮುಂಗುಡಿ. **2**, a flag, a banner (Tu., T., M., Tč. ಕೊಡಿ; see ಉಪ್ಪರಗುಡಿ, ಮೀಲುಗುಡಿ). — ಕುಡಳ್. = ಕುಡಿಯಳ್ಳೆ. (S. Mhr.). — ಕುಡಿಕಡ್ಡಿ. A small stick (taken or fallen) from the extremity of a branch (Si. 122). — ಕುಡಿಗಣ್. -ಕಣ್. = ಕುಡಿಗಣ್ಣು. The outer corner of the eye (J. 11, 16). — ಕುಡಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕುಡಿಗಣ್. (ಆ ಪಾಂಗ, ಕಣ್ಣುಗಳ ಕೊನೆಗಳು (Si. 214). — ಕುಡಿಗರ್ಪ. -ಕರ್ಪ. The black colour of the nipples of the breast (Grj. 3, 37). — ಕುಡಿಗೊನರ್. -ಕೊನರ್. A pointed shoot (J. 3, 25). — ಕುಡಿಜಾಡೆ. The point of a tusk (Šśv. 4, 16). — ಕುಡಿನಾಲಿಗೆ. The point of the tongue (J. 28, 37). — ಕುಡಿನೋಟ. A side-glance (J. 6, 27; S. Mhr.). — ಕುಡಿಮಿಂಚು. A pointed lightning (Abh. P. 2, 75; 7, after 105; 7, 143; J. 16, 7). — ಕುಡಿಮಿನುಗು. Point-lustre: lustre of the extremities (of tusk-like teeth, Râm. 6, 53, 43). — ಕುಡಿಮಾಸೆ. A mustache with pointed extremities (Rśv. 14, 6; My.). — ಕುಡಿಮುಸುಗು. The end of a female's cloth put over the head so as to cover it down to the forehead (My.). — ಕುಡಿಯಳ್ಳೆ. -ಅಳ್ಳೆ. = ಅಳ್ಳೆಕುಡಿ, q. v. (My.). ತೊಡೆನಂಕಲೆಯಿಪ್ಪಿದ ವೊಲ್ ಕುಡಿಯಳ್ಳೆಗಳೆನ್ದೆ ಸುರಿದುವು ಇರ್ಕೆಲಕೆ ಕರುಳ್ (Šmd. 132). — ಕುಡಿರಪ್ಪೆ. The extreme end of a branch (Si. 122). — ಕುಡಿವರೆ. -ಪರೆ. (ಕುಡಿವರ). Sprouts to spread, to sprout, to run, as a creeper, etc. (ಪರ್ವರ Čt. II, 50; Grj. 3, after 12; 5, after 76; Râm. 4, 1, 1; J. 18, 25). — ಕುಡಿನಾಲ. -ದಾಲ. A pointed tail; the end of a tail (Rśv. 5, 87; Šśv. 3, 62). — ಕುಡಿವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Pointed light: a ray, rays (Rśv. 5, after 19; 10, after 57; Râm. 3, 6, 50). — ಕುಡಿನೆಲಿಗು. The extreme point of a cloth (My.). — ಕುಡಿಪುಬ್ಬು. A pointed eyebrow; an eyebrow's point (J. 13, 36).

ಕುಡಿ kuḍi. 6. = ಕುಡು 6. (T., M. ಕುಡಿ, a house = Sk. ಕುಟಿ; a town, village; an inmate, inhabitant, tenant; a tribe, family; ಕುಡಿಯಾನ್, an inhabitant, citizen, tenant). — ಕುಡಿಯ. -ಆ 3. A Śûdra, a farmer (ಶೂದ್ರ Čt. I, 84. 101; II,

16; ಒಕ್ಕಲಿಗ Kk. 34). See ಮುಲೆ-. — ಕುಡಿಯೊಕ್ಕಲಿಗ. -ಒಕ್ಕಲಿಗ. = ಕುಡುವೊಕ್ಕಲಿಗ. A Śûdra of a better position (ಆಭೀರ, ಮಘಾ ಶೂದ್ರ Hlâ.).

ಕುಡಿಕ kuḍika. = ಕುಡಕ. (My.; T. ಕುಡಿಯ).

ಕುಡಿಕೆ kuḍikĕ. A small earthen vessel into which oil, ghee, etc. is put; a similar one of metal or wood, used by girls to play with (C.; Si. 309; T. ಕುಡುವೈ; M. ಕುಡುಗೆ, ಕುಡುವೆ; Sk. ಕುಡಿಕಾ, an earthen or wooden water-pot used by ascetics; T. ಕುಡಿ, a pot; a large water-pot). ಸುನ್ನದ ಕುಡಿಕೆ (Bp. 12, 12). ಹೊತು ಉಮ್ಮುವನಿಗೆ ಕುಡಿಕೇ ಹಣವೂ ಸಾಲದು (Prv.). — ಕುಡಿಕೆ ಬಿಡುಸು. A valcano-like kind of fire-work (My.).

ಕುಡಿಗು kuḍigu. = ಕುಡಿನು, q. v.

ಕುಡಿತ kuḍita. = ಕುಡತ. (My.).

ಕುಡಿತೆ kuḍitĕ. = ಕುಡತೆ, ಕುಡುತೆ. The palm of the hand, especially the palm of the hand hollowed or held as a cup (ಪ್ರಸೃತಿ, ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳನ್ ಉಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ Nr.; S. Mhr.; Tĕ. ಕೊಣಿದೆ). ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಯಿನ ಕೆಯ್ಯ ಕುಡಿತೆ (ಮುಷ್ಟಿ Hlâ.). ಅಂಗುಳಿ ಮಡಿದ ಕುಡಿತೆ (ಪ್ರಸೃತಿ Hlâ.; Mr. 323). See ಒಕ್ಕುಡಿತೆ, ಒಕ್ಕುಡಿತೆ, ಕೆಯ್ಯುಡಿತೆ. — ಕುಡಿತೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye like a kuḍitĕ, a large eye (Bp. 4, 25; 42, 24; Bh. 4, 4, 9).

ಕುಡಿನ kuḍina. = (ಕುಡಿನು?), ಕೂಡಿನ. The body of a plough, *i. e.* the wood without the ploughshare and pole (ಕೂಟಕ, ನಿರೀಷ, ಪಲ Nr., o. r. ಕೂಡಿನ).

ಕುಡಿನು kuḍinu. = ಕುಡಿಗು. A particular part of a plough (ಕರ್ಣ Mr. 370; see ಕರ್ಣ).

ಕುಡಿಯ kuḍiya. See s. ಕುಡಿ 6.

ಕುಡಿಯುವಿಕೆ kuḍiyuvikĕ. Drinking (Si. 247).

ಕುಡಿಲು kuḍilu. A sprout, a shoot *(only* in Si.). ಚಿಗುರೆಲೆಗಳಿಂ ಕೂಡಿರುವ ಕುಡಿಲು (ಪಲ್ಲವ, ಕಿಸಲಯ Si. 123).

ಕುಡಿಸು kuḍisu. 1. (fr. ಕುಡಿ 2). To cause to drink (C.). ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). See 3, 86; Bp. 58, 42; 60, 60; Č. Bp. 47, 22; ನೀರ್ಗುಡಿಸು.

ಕುಡಿಸು kuḍisu. 2. (fr. ಕುಡು 3). To be crooked or bent. See ಬ್ಗುರ್ಡಿಸು.

ಕುಡಿಸು kuḍisu. 3. (fr. ಕುಡು 1). = ಕೊಡಿಸು. To cause to give, etc.

ಕುಡು kuḍu. 1. = ಕೊಡು 1. To give; to present, to bestow, to grant; to allow (ಪ್ರದಾನ Śmd. Dh.; T., M. ಕೊಡು; Tu. ಕೊರ್). P. p. ಕೊಟ್ಟ (Śmd. 282. 287). ಕುಡುವುದು (66). ಕುಡುವಂ (260). ಕುಡು! (91). ಕುಡದೆ (100). ಹೊನ್ನಂ ಕುಡುವೆಡೆಗೆ ಕಲ್ವತರು (75). ಅರ್ಘಮಂ ಕುಡುಗುಂ (111; *cf.* 47). ಕುಡದ ನಿಮಗಮ್ ಈ ಎಡಱಾಯ್ಕೋ? (ironical question, 125). ಎನಗೆ ಉತ್ತರಮಂ ಕುಡ! (153). ಎಲ್ಲ ಅಂಗಮ್ ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮನ್ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮ! (183. 208). ಅವಂ ಕುಡುಗೆ (269). ನೀನ್ ಎನಗೆ ವಸನ್ತನ ಆಗಮಮಂ ನೆಜೆ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿಯ್ (Čpr. 7, 41, where ಕುಡು is *pleonastic*). ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಬದಿಯೊಳ್ ಕುಡುವುದು (ಬದಿವಡಿ Śmd. I). ಪಿಡಿ! ಎನ್ದು, ಆಸಿತಾಲಪತ್ರಮಂ ಯತಿ ಕೊಟ್ಟಿಂ (284). ಕೊಟ್ಟಪಂ (282). ಕುಡುವುದು (ಏಶ್ವರ್ಯಾನ, ವಿಧಾಪಿತ, ದಾನ, etc. Hlâ.). ಕುಡಲ್ ನೆಜೆದ ಕೂಸು (ವರ್ಯೆ, ಪತಿಂವರೆ Hlâ.). ಕಾಮು ವಸ್ತುಗಳಂ ಕುಡುವುದು (ಕಾಮ್ಯದಾನ Nr.). See Bp. 24, 83; J. 28, 20; ಆಥರ್ಯಂಗುಡು, ಬಡ್ಡಿಗುಡು, ಬೆಂಗುಡು, ಸೂಜಿಗುಡು. **2,** to give forth or emit, as a sound. See ಗರ್ಜನೆಗುಡು, ಜಪಿಗುಡು, ಧ್ವನಿ-, ಮೆಲ್ಲುಲಿಗುಡು. **3,** (to perform, to do). — ಕುಡುಕುಡು. rep. = ಕೊಡುಕೊಡು. (Bp. 11, 29).

ಕುಡು kuḍu. 2. To beat. (Tu. ಕೊರ್; M. ಕೊಡು, to flog, to throw; *cf.* ಕುಟ್ಟು 1, and see ಕುಡುಪು). ಗಾಯಕರು ತಾಳಂಗಳಂಗುಡೆ (Bp. 26, 8).

ಕುಡು kuḍu. 3. = ಕೆಡು 2, ಕುಡ 2, ಕುಡಿ 1. The state of being crooked, bent, hooked, or tortuous; crookedness, etc. (ವಕ್ರ Śmd. Dh.; ಕೊಂಕು Śmd. 218, Čt. II, 71, Kk. 62, Śm. 64; ಕಾಟಿಲ್ಯತೆ Čt. I, 13, o. r. ಕಡು; T., M. ಕೊಡು; *cf.* ಕಕ್ಕಡಿ, ಕುನಿ 1, ಕೂನ್ 1, ಕೊಕ್ಕರಿ, ಕೊಕ್ಕೆ 1, ಕೊಂಕು 1 & 2, ಕೊಲ್ಲೆ, ಕೋಗೆ, ಕೋಡು, ಕೋಡು 5, ಗುಡಿ 1, ಜೊಟ್ಟ, etc., ಸೊಟ್ಟ, etc.). **2.** the state of being uneven (not level) or hilly (?). See ಕೊಡಗು, etc. — ಕುಡುಗಲು. = ಕುಡಲು, ಕುಡ್ಲು, ಕುಡುಗೋಲು. (My.). — ಕುಡುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. -ಲು. (Śmd. 218). = ಕುಡಗೋಲ್, ಕುಡಿಗೋಲ್, ಕುಡುಗಲು, etc. A kind of sickle (ಲವಿತ್ರ, ದಾತ್ರ Hlâ.; Nr.; Mr. 371; Si. 303; C.; Tĕ. ಕೊಡವಲಿ). See B. 1, 9; Si. 313; ಕೂರಿಲಿ-; Prv. s. ಬಿಟ್ಟಿ 1. — ಕುಡುದಡಿ. (Śmd. 218). A crooked stick. — ಕುಡುದಾಡೆ. (Śmd. 218). A curved tusk. — ಕುಡುಮಿಂಚು. (Śmd. 218). A crinkling or zigzag lightning. ಕುಡು ಮಿಂಚಂ ಮಸೆದನ್ನರ್ ಅಪ್ಪ ಪಲರೊಳ್ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (218 Mḍb.). — ಕುಡುವಿಲ್ಲ. -ಇಲ್ಲ. 1. (Śmd. 63). There is no crookedness. — ಕುಡುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. 2. He with the (always) bent bow: Kâma (ಕಾಮ Čt. I, 66; ಕಾವ, ಕೊಂಕುವಿಲ್ಲ, etc., ಮನ್ಮಥ Śm. 7; ಮನ್ಮಥ, etc. Kk. 8, o. r. ಕುಡಿ). ಕುಡುವಿಲ್ಲನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಲುಂ ನಡೆದು, ವಲ್, ಅನ್ದು ಬರ್ನನ ಎರ್ದೆಯಂ etc. (Śmd. 89. 221). — ಕುಡುವುರ್. -ಪುರ್ವ. (Śmd. 218; Śm. 118; Abh. P. 4, 34). A curved eye-brow. — ಕುಡುವೆಜೆ. -ಪೆಜೆ. (Śmd. 218). The crescent.

ಕುಡು kuḍu. 4. P. p. of ಕುಡಿ 2, in ಕುಡು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಕುಡು kuḍu. 5. = ಕುಡಿ 4. — ಕುಡುನೀರು. = ಕುಡಿನೀರ್. (S. Mhr.).

ಕುಡು kuḍu. 6. = ಕೆಡಿ 6. — ಕುಡುವೊಕ್ಕಲಿಗ. = ಕುಡಿಯೊಕಲಿಗ. (S. Mhr.).

ಕುಡು kuḍu. 7. An imitative sound. — ಕುಡುಕುಡು ಜಗ್. The sound emitted by the karaḍè drum when beaten (C.).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 1. = ಕುಕ್ಕು 1. To peck (ಚಂಚುಘಾತನ Śmd. Dh.; *cf.* ಕುಟುಕು 1).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 2. = ಕುಕ್ಕು 3, q. v. To wash (a cloth) somewhat gently (ಈಷತ್ಪ್ರಧಾವನ Śmd. Dh.).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 3. (ಧಾನ್ಯಾದಿದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh.).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 4. = ಕುಕ್ಕು 4, q. v. Probably a mistake for ಕಡುಕು 1. — ಕುಡುಕುನ್ದುಱಿ. -ಂ-ತಱಿ. (Śmd. 204 Mḍb. as ಕುಡುಕುನ್ದುಳಿ, o. r. ಕಡುಕುನ್ದುಱಿ, q. v.).

ಕುಡುಂಗಕ kuḍuṅgaka. Tbh. of ಕುಟುಂಗಕ. (ತಬುಬುಲ್ಲು Nr.).

ಕುಡುತೆ kuḍutĕ. = ಕುಡಿತೆ, etc. See ಒಕ್ಕುಡುತೆ.

ಕುಡುದು kuḍudu. (= ಕಡದು 5). Steepness (R.; M. ಕೊಡು, extreme; steep; severe, intense, fierce; T. ಕೊಡು,

severe, cruel; ಕೊಡುಮೈ, severity; evil; crookedness; *cf.* ಕುಡು 3; Të. ಕೋರು, steep; ಗೋಡಿಗೆ, steepness).

ಕುಡುಪು kuḍupu. (fr. ಕುಡು 2). = ಕುಡುಹು, (ಕೋಣಪಿ), ಗುಣಕು, ಗುಣುಕು. A stick, etc. for beating drums, striking the cords of the lute, etc., a fiddle-stick (My.; Të.; T. ಕುಣಿಲ್, a short cudgel; a drum stick; T. ಕೊಟ್ಟು, to beat, used of playing upon the fiddle and beating drums). See ಪೊಂಗುಡುಪು.

ಕುಡುಬ kuḍuba. (Tbh. of ಕುಡವ). A measure of capacity, containing about two seers (ಪಡಿ Šm. 95).

ಕುಡುಹು kuḍuhu. = ಕೊಡುಪು, etc. ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ವಾದನದಣ್ಡಂ Šmd. 46). ವಾದ್ಯವಂ ನುಡಿಸುವ ಕುಡುಹು (46 Cm.). ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ಕೋಣ Hlå.). ವೀಣೆ ಮೊದಲಾಗಿರ್ದ ವಜಿ ಕುಡುಹು (ಕೋಣ Nr.). ಹಜಿಯ ಕುಡುಹು (ದಣ್ಡ Mr. 525). See Bp. 21, 40; ಬಜಿಗುಡುಹು. **2,** an instrument for dressing cotton (ಜೆಸೆ, ಬಿಲ್, ಜೋಧ್ Mr. 206).

ಕುಡ್ಡ kuḍḍa. = ಕೊರುತ್ತೆ, etc. (S. Mhr.).

ಕುಡ್ಡಿ kuḍḍi. = ಕುರುಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕುಡ್ಡು kuḍḍu. = ಕುರುಡು, etc. (S. Mhr.). — ಕುಡ್ಡ ಗುಜಿಯೆಳ್ಳು. = ಕಾಡ ಗುಜಿಯೆಳ್ಳು. (Z.). — ಕುಡ್ಡ ನೊಣ. (S. Mhr.; ವರಟಿ G.). — ಕುಡ್ಡ ಬುಲ್ಲಿ. The Indian bustard quail, Turnix taigoor (Bd.);—the painted spur-fowl, Gallo-perdix lunulatus (Bd.);—the Lerwa partridge, Perdix lerwa (Bd.). — ಕುಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ. The cinnamom heron, Ardea cinnamonea (Bd.).

ಕುಡ್ತಾ kuḍtâ. = ಕುಡತಿ, etc. (My.). ತೊಗಲ ಕುಡ್ತಾ (Si. 279).

ಕುಡ್ಮಲ kuḍmala. = ಕುಟ್ಮಲ. *A new bud; an opening bud.*

ಕುಡ್ಯ kuḍya. (= ಗೋಡೆ). *A wall.*

ಕುಡ್ಯವಿಶೇಷ kuḍya-viśêṣha. A kind of wall. See ಮಾಡು.

ಕುಡ್ಲು kuḍlu. = ಕುಡಲು, ಕುಡುಸೋಲು. (My.). See ಮಜ್ಜುಗುಡ್ಲು.

ಕುಣತ kuṇata. = ಕುಣಿತ. Dancing (C.; ಕಾಲಾಟಿ G.).

ಕುಣಪ kuṇapa. *A corpse* (ಹೆಣನು Nn. 11; Mr. 395; ಸಬ Kk. 41); a carcase. See ಪ್ರೇತ.

ಕುಣಮ್ಬ kuṇamba. A potherb, Amarantus oleraceus Willd. (St. & Pl.).

ಕುಣಿ kuṇi. 1. A piece, a rag; cloth (T., M. ತುಣಿ). See ಕಿಮಿಗುಣಿ No. 2.

ಕುಣಿ kuṇi. 2. = ಕೊಬ್ಬಿ 2, ಗುಣಿ 1, ಗುಬ್ಬ. A hole; a pit; a grave (ಸಿಮ್ಮಘೂವಿ Šmd. Dh. one MS.; ಗರ್ತ Nr.; Nn. 120; ಸನ್ಧಿ Mr. 487; C.; Tu. ಗುರಿ; T. ಕುಣ್ಡಿ, to hollow, excavate, make a hole). ಹೆಹತಲೆಯ ಕುಣಿ (ಅವಟು Nr.). ಕುಣ್ಡಿಗಳ ತಟದ ಕುಣಿ (ಕಳುದ್ಯತಿ Mr. 331, o. r. ಕುಬಿ'); ದಕ್ಕಳ್ಳ ಕುಣಿ (ಕುಕೂಲ 482). See ಕಣ್ಣುಣಿ; B. 4, 148. 185; Prv. s. ಮಗ್ಗ. ಕುಣಿ ಆಗಿಸಿದರೆ ರುಣ ತೀರಿತ್ತೇ? (Prv.). — ಕುಣಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A sunken eye (C.). — ಕುಣಿಗಾದು. -ಕಾದು. Grain that is preserved in a pit (My.). — ಕುಣಿನರಿ. A fox (R.; T. ಕುಬಿನರಿ).

ಕುಣಿ kuṇi. 3. To move in a hopping, skipping or jumping manner; to dance (ನರ್ತನ Šmd. Dh.; ನೃತ್ಯ Nn. 129; T., M. ಕುಣ; Të. ಗುಣಿ; C.; *cf.* ಕುಲುಕು 2). ಜಲದನಿನದಕೆ ಕುಣಿವ ನವಿಲುಗಳೊಲು (Bp. 37, 54). ಆಣಿಯರದಿಂ ಕೇಗಿ ಕುಣಿವ ನವಿಲ್ (Rśv. 8, 120). ಕುಣಿವ ಕೋಕಗಳ ಕೇಕಗಳ ಡೊಂಬ್ಬಗಳ್ (J. 29, 46). ಕುಣಿವ ಕುದುರೆ (Bh. 6, 2, 5). ಕುಣಿವ ಸೋಗೆಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ (J. 3, 25). ಕಲಾಪಿಗಳ ಆಟಮಂ ಮನಂಗೊಳಿ ನಡೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕುಣಿಯಲ್ ನೆಜಿ ಕಲ್ತು (Šmd. 230). ಕುಡಿ ನಿವಿರ್ದ ಪುಬ್ಬು ಕುಣಿವುತ್ತೆ ಒಡನಿರೆ (Rśv. 6, 36). ಭರತಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಕುಣಿಯುವದು (ನಟನ, ನಾಟ್ಯ, etc. Si. 64). ಕುಣಿಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಅಂಗಳ ಓರೆ! ಎಮ್ಮನ್ನೆ (others: ಸೊಟ್ಟ).— ಕುಣಿಯುವಾಗ ಮುಸುಕೇ?— ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಡ್ಡಿ ಹರಿಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದರೆ ಬಿಬ್ಬಾಳೇ? (Prvs.). See Bp. 9, 12; 32, 37; 59, 24; J. 10, 42; 19, 33. 50. — ಕುಣಿದಾಟ. -ಆಟ. Dancing (My.). — ಕುಣಿದಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to dance (Râm. 5, 8, 29). — ಕುಣಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಕುಣಿ. ಕುಣಿದಾಡುವ ಶಾವ (ಅನರ್ತ Nr.). ತಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಣಿದಾಡುವ ಮೊಣ್ಡೆ (ಳಟಸ್ಯ Si. 297). See Bp. 52, 42; J. 22, 23. 24. — ಕುಣಿದೋಟ. -ಓಟ. Running in a capering manner (ಪ್ಲುತ Si. 274; S. Mhr.).

ಕುಣಿ kuṇi. 4. P. p. of ಕುಣಿ. — ಕುಣಿ ಕುಣಿದಾಡು. rep. (= ಕುಣಿದು-). (Bp. 15, 23; 41, 22; 58, 23; Prll. 3, 29).

ಕುಣಿ kuṇi. 5. Dancing. — ಕುಣಿನಡಿಕೆ. A vaulting, or capering, pace (ಪ್ಲುತ Si. 204, *only* in Si.).

ಕುಣಿ kuṇi. 6. = ಕೆಂಳಿ, etc. See ಪೇಂಕುಣಿ.

ಕುಣಿ kuṇi. Crooked-armed, *having a curved, withered, or crippled arm.* 2, *the tree Cedrela toona* Roxb.

ಕುಣಿಕ kuṇika. A cripple (ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮೋಟಿನ್ ಆದಂ Mr. 389).

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 1. (= ಕುಣಿ 2). A hollow, a cavity. ಹೊಜವಾಜಲಿ ಇದ್ದ ಕುಣಿಕೆಗಳೆರಡು (ಕುಕುನ್ದರ Nr.).

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 2. = ಕೊಲಿಕೆ, ಕೊಳಿಕೆ. A loop, a noose; a hoop, a clasp; a link; a knot (C.; ಕವಿಕೆ, ಬಲೀನ Si. 274, sic! Të. ಕೊಂಳಿಕೆ, ಕೋಡಮು; T. ಕುಳಜು, ಕೊಳಜು; see ಕುಬೆ & s. ಕುಬಿ 1). ಕುಣಿಕೆಯ ಹಗ್ಗ (ತ್ಯಂಬಲ Si. 271). ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕೊರಳ ಕುಣಿಕೆಹಗ್ಗ (ದಾಮ, ದಾವಣಿ 323). ಬಲೆಯಂ ಸರಿವ ಕುಣಿಕೆ (ಗೊಣನು Mr. 380). ಹಮ್ಮುಗೆಯ ಕುಣಿಕೆಗಳು (ಸಂಕಟಕ Mr. 292). See ಕಿಮಿಕುಣಿಕೆ No. 2, ಸರುಗುಣಿಕೆ; Bp. 56, 4; Grj. 7, after 11; Râm. 5, 8, 28.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 3. A finger. See ಕಿಮಿಕುಣಿಕೆ No. 1.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 4. = ಕೆಂಳಿಕೆ 1. A corner (of the eye; *cf.* ಕೊನೆ 2? or is the term somehow = ಕುಣಿಕೆ 1?). See ಕಣ್-, ಕಣ್ಣು-.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. = ಗುಳಿಕೆ 1, q. v. (M. ಕುಳಿಗೆ, ಗುಳಿಗೆ). See ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ, ಮದ್ದುಕುಣಿಕೆ.

ಕುಣಿತ kuṇita. = ಕುಣತ. (C.; Râm. 1, 16, 43).

ಕುಣಿಯುವಿಕೆ kuṇiyuvikĕ. Dancing (ನಾಟ್ಯಕ Si. 97).

ಕುಣಿಲ್ kuṇil. A cudgel (Abh. P. 13, after 54; see T. s. ಕುಡುಪು). ಕುಣಿಲ ಕೋಲು (ಖಟ್ವಿ Nr.; *cf.* ಖಟ್ವಾಂಗ).

ಕುಣಿಸು kuṇisu. To cause to dance (C.; Bp. 47, 42; Râm. 5, 8, 28). ಕಪೀ ಕುಣಿಸಿ ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಕುಣಿಸಿ ನಗಸೇ ಕವಿಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ್ ಉದ್ಭವರ? (Bh. 1, 1, 11).

ಕುಣಿಹ kuṇiha. Dancing (ನೃತ್ಯ, ನರ್ತನ Nr.; ರಿಂಗಣ Čt. II, 57; Râm. 4, 3, 4; 6, 30, 33; 6, 49, 8). ಕುಣಿಹಕ್ಕೆ ರಿಂಗಣಂ ನಜ್ಜಣಂ (Kk. 59).

ಕುಣುಕು kuṇuku. 1. To pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; *cf.* ಕುಕ್ಕು 3).

ಕುಣುಕು kuṇuku. 2. To play, to sport (ಕಲ Šmd. Dh.). *Cf.* ಕೊಣಕು 1?

ಕುಣ್ಟಿ kuṇṭu2-a3. A cripple, a lame man (ಏಕಾಂಪ್ರ Mr. 389; ವ್ಯಂಗ G.; C.; M. ಕುಣ್ಡ; B. 3, 127). ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಕುಣ್ಟನು (ಶ್ರೀಣ, ಪಂಗು Si. 198). ತೊಡೆಗಳ ವರಿವಿಗೂ ಕಾಲುಗಳೇ ಇಲ್ಲದ ಕುಣ್ಟನು (ಬೋಡ, ಪಂಜ 199). ಕುಣ್ಟಗೆ ಎಣ್ಣು ಜೇಣ್ಟೆ, ಕುರುಡಗೆ ಹವಿನಾಯಿ ಜೇಣ್ಟೆ.—ಕುಣ್ಟಗೆ ಸ್ಸೊವ್ವದಲ್ಲಿ ತ್ರಾಣ.—ಕುಣ್ಟನಾದರೂ ಒಣ್ಟೆಯ ಜೋಕೆ ಒಹಳ (Prvs.). — ಕುಣ್ಟಗಾಲು. -ಕಾಲು.—ಕುಣ್ಟುಗಾಲು. (C.). ಕುಣ್ಟಗಾಲು. -ಅ 3. A man with lame feet (see Prv. s. ಒಣ್ಟಿಗ). — ಕುಣ್ಟುಗೆಣಸು. A kind of yam, Dioscorea pulchella Roxb. (St. & Pl.). — ಕುಣ್ಟುನೇಲೆ. The tree Elaeocarpus lanceaefolius Roxb. (St. & Pl.). — ಕುಣ್ಟುಮುದುವ. dupl. ಕಾಲಿದ್ದವರು ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀಲಿಲ್ಲಿ ಹೋದೀ, ಕುಣ್ಟುಮುದುವಾ? (Prv.). — ಕುಣ್ಟುಪಲಸಿಯಾಟ. Hop-scotch (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಟ kuṇṭa. Tbh. of ಕುಣ್ಡ (Śmd. 338 Mḍb.). — ಕುಣ್ಟದೇವತೆ. A weak deity (Bp. 48, 18).

ಕುಣ್ಟಾಗಿತ್ತಿ kuṇṭanagitti. = ಕುಣ್ಟಣಿಗಿತ್ತಿ, ಕುಣ್ಟಲಗಿತ್ತಿ, ಕುಣ್ಟಿಗಿತ್ತಿ. A pimp, a procuress (ಕುಟ್ಟನಿ, etc. G.; ದೂತಿ, etc. Dhw.).

ಕುಣ್ಟಾಣಿ kuṇṭaṇi. (Śmd. 48, o. r. ಕೂಣ್ಟಣಿ). = ಕುಣ್ಟಣಿ, ಕೂಟಣಿ, ಕೂಣ್ಟಣಿ. Tbh. of ಕುಟ್ಟನಿ. (ಕುಟ್ಟನಿ Mr. 304; ದೂತವ Śm. 75; ದೂತವ Kk. 30, o. r. ಕುಣ್ಟಿಣಿ; J. 9, 13; My.). 2, a procurer, a whoremaster (Bp. 9, 41). 3, panderage (Č. Bp. 47, 42). — ಕುಣ್ಟಣಿವನೆ. -ಮನೆ. A pimp's house (ತಾಪ, ತಾಹೆ Śs.).

ಕುಣ್ಟಣಿಕೆ kuṇṭaṇikĕ. Hopping. — ಕುಣ್ಟಣಿಕೆಯಾಟ. -ಆಟ. Hop-scotch (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಟಾಣಿಗ kuṇṭaṇiga. A procurer, a whoremaster (ಗಣ್ಡಿಗ Čt. I, 9; Bp. 40, 25).

ಕುಣ್ಟಾಣಿಗಿತ್ತಿ kuṇṭaṇiga-itti. = ಕುಣ್ಟಣಗಿತ್ತಿ, etc. (My.).

ಕುಣ್ಟಾಲಗಿತ್ತಿ kuṇṭalagitti. = ಕುಣ್ಟಣಗಿತ್ತಿ, etc. (C.).

ಕುಣ್ಟಾಲತನ kuṇṭalatana. The business of a procuress (C.).

ಕುಣ್ಟಿ kuṇṭi. A lame woman (My.). See Prv. s. ಮನೆ.

ಕುಣ್ಟಿಗ kuṇṭiga. = ಕೆಂಪ್ಪಿಗ. — ಕುಣ್ಟಿಗನ ಬಳ್ಳಿ. A foetid, climbing, milky herb, Daemia extensa R. Br. (Z., commonly ಕುಣ್ಟಿಗ್ಯಾನ-).

ಕುಣ್ಟಿಣಿ kuṇṭiṇi. = ಕುಣ್ಟಣಿ, q. v.

ಕುಣ್ಟಿತನ kuṇṭitana. Lameness (My.; ವೈಕಲ್ಯ Čb.; Tč. ಕುಣ್ಟಿ, lame, crooked).

ಕುಣ್ಟಿಸು kuṇṭisu. To cause to hop, etc. (My.).

ಕುಣ್ಟು kuṇṭu. 1. = ಕೊಣ್ಟು 1. To limp, to halt; to hop (C.; Tč.; Tu. ಕುಣ್ಟು, ಕೋಣ್ಟು; T. ಕುಂಡ್ಡು, M. ಕುತ್ತು). ಕುಣ್ಟೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಣ್ಟೆ ತೀರಿಸ್ಯಾನು (Prv.). See Bp. 43, 85; B. 3, 99. 124; 5, 256.

ಕುಣ್ಟು kuṇṭu. 2. = ಕೊಣ್ಟು 2. Lameness (Tč.: lameness, crookedness); hopping; a hop. ಒನ್ದು ಕುಣ್ಟು ಕುಣ್ಟು! (My.). — ಕುಣ್ಟು ಸುದ್ದಿ. A lame, not satisfactory, useless news (Dp. 38, 3; My.). — ಕುಣ್ಟುಕಾಲು. = ಕುಣ್ಟುಗಾಲು. A crippled, lame foot (My.). ಕುಣ್ಟುಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಶ್ರೀಣ Si. 198). — ಕುಣ್ಟುಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಲು. = ಕುಣ್ಟುಕಾಲು. ಕುಣ್ಟುಗಾಲವನು (ಬೋಡ, ಪಂಜ Nr.). — ಕುಣ್ಟೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A lame bullock. ಕುಣ್ಟೆತ್ತಿಗೆ ಕೊದಿಕ ನೀರೆ ಪಂಚಾಮೃತ (Prv.). See Prv. s. ನೆಣ್ಣು.

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 1. An instrument for levelling ploughed ground and removing noxious roots, weeds, etc.; it consists of a large block of wood (ದಿಣ್ಡು) in which two shafts are inserted, and from which a thick plate of iron (ಕುಡ) connected with it by two pieces of wood, juts out; it is drawn by two oxen (S. Mhr.; ದೋಲ Mr. 370; Tč. ಗುಣ್ಟಳೆ). In Mysore there are several bent pieces of iron in the block with an open interstice between each other, and the instrument is simply used for removing weeds from out of standing crops (see ಎಡಕುಣ್ಟೆ). ಕುಣ್ಟೆ ಜೊಡೆ, to labour with the ಕುಣ್ಟೆ (C.). See ಎಡ-, ಎಡೆ-, ಬೆಳನಾಲ-, ಹೆಗ್ಗುಣ್ಟೆ-. **2,** the web-beam in a loom (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 2. A pit (for water), a pool, a pond (ಕಟ್ಟೆ, ಕುಣ್ಡ Śm. 36; My.; T. ಕುಟ್ಟಿಪ್ಪ; Tč. ಕುಣ್ಟೆ, ಗುಣ್ಟೆ, ಗುತ್ತೆ; *cf.* ಗುಣ್ಡಿ, ಚುಣ್ಟಿ, etc.). ಕೆಜಿಯನ್ನಾ ದೊಡ್ಡ ಕುಣ್ಟೆ (ಆಧಾರ Si. 92; see also 91).

ಕುಣ್ಟೆಗಿತ್ತಿ kuṇṭeligitti. = ಕುಣ್ಟಲಗಿತ್ತಿ, etc. (My.; Si. 188).

ಕುಣ್ಟೆಲ್ಲ kuṇṭeya. = ಕುಣ್ಟಣಿಗ. (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಡ kuṇḍa. Blunt, dull; stupid; *slow at work, inefficient, indolent;* weak; foolish.

ಕುಣ್ಡಿತ kuṇḍita. Blunted; lazy, stupid;—grasped, held, stopped, motionless (ರೂಪಿತ, ನಿನ್ದುದು Mr. 453); posed, confounded (Mhr.; B. 4, 7); *covered* (ರೂಪಿತ, ಮುಸುಕುದುದು Hlâ., o. r. ಗುಣ್ಡಿತ).

ಕುಣ್ಡಿಕೆರಣ kuṇḍhi-karaṇa. The act of making stupid, motionless, dull, etc., paralyzing, stunning. See ಟಿಬ್ಬುರಿಸು.

ಕುಣ್ಡ kuṇḍa. = ಕೊಣ್ಡ. A hole in the ground, a pit. 2, *a pol* (ಪರು, ಕುವ್ಟು, etc. Mr. 209; see B. 3, 80). 3, a pool, a pond (ಕುಣ್ಟೆ, ಕಟ್ಟೆ Śm. 36; ಕಟ್ಟೆ 89; ಜೊಣೆ 96). 4, *a son born in adultery.*

ಕುಣ್ಡಸೋಲಕೆ kuṇḍa-gólaka. Sour rice, gruel. 2, a man born in adultery (Abhâ. 2, 2; My.).

ಕುಣ್ಡಿಣಿ kuṇḍaṇi. = ಕುಣ್ಡಲಿ, ಕುಣ್ಡಳಿ. See ಒತ್ತುಗುಣ್ಡಣಿ.

ಕುಣ್ಡರಿಕೆ kuṇḍarikĕ. = ಕುಣ್ಟೆಕೆ, q. v. (S. Mhr.). ಆನೆಯ ಚಿನ್ನ ಜೀಲಿನ ಕುಣ್ಡರಿಕೆ (ಪರಿಸ್ತೋಮ G.).

ಕುಣ್ಡರು kuṇḍaru. = ಕುಣ್ಟ್ರು, q. v. (S. Mhr.). — ಕುಣ್ಡರ ಬೀಡು. To fall so as to sit on the ground, to fall or sink down, as an animal, to sink, as a house (S. Mhr.; ಕುಸಿ, ತಗುರ G.).

ಕುಣ್ಡಲ kuṇḍala. = ಕುಣ್ಡಲು, ಕೊಣ್ಡಲು. *An ear-ring,* also one worn as a badge of honour by Paṇḍitas, etc.; a ring; the coil of a rope. 2, lines drawn to include parentheses, etc.; brackets (R.; Mhr. ಕುಣ್ಡಲಿಕೆ).

ಕುಣ್ಡಲದೀಕ್ಷಿತ kuṇḍala-dikshita. A man who after the performance of a sacrifice is decorated with a pair of thick gold ear-rings (My.).

ಕುಣ್ಡಲಪಣ್ಡಿತ kuṇḍala-paṇḍita. A scholar who wears a pair of thick rings as badges of honour in his ears (My.); one who wears them only for sham's sake (My.).

ಕುಣ್ಡಲಿ kuṇḍali. = ಕುಣ್ಡಣಿ, etc. Having ear-rings; circular, spiral, coiling; *a snake* (ಜಪ್ಪಗ, ಮುರಿದ ಫಣಿ Mr. 400; see s. ಪಾವು). 2, the herb Mollugo cerviana Ser. (St. & Pl.). 3, the shrub Clerodendron inerme R. Br. (St. & Pl.). 4, an astrological diagram (Mhr.; My.; see ರಾತಿ-).

ಕುಂಡಲಿತ kuṇḍalita. Formed into a ring; round, circular (Abh. P. 9, after 62).

ಕುಂಡಲೀಕರಣ kuṇḍali-karaṇa. Forming a ring or circle. See ಗುಡಿಕಟ್ಟು.

ಕುಂಡಲೀಯ kuṇḍalīya. The herb Amarantus polygamus (ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ, ಈರೇ ಸೊಪ್ಪು Si. 156).

ಕುಂಡಲೀಶಯನ kuṇḍali-īśa-śayana. Who reposes on the king of snakes: Vishṇu (My.).

ಕುಂಡಲೀಶ್ವರಕುಂಡಲ kuṇḍali-īśvara-kuṇḍala. Who has the king of snakes as his ear-ring: Śiva (Bp. 32, 1).

ಕುಂಡಲು kuṇḍalu. Tbh. of ಕುಣ್ಡಲ (ಅಸ್ರು, ವಲ Nn. 65, o. r. ಲವ).

ಕುಂಡಳಿ kuṇḍaḷi. = ಕುಂಡಲಿ, etc. (ಬತ್ತುಗುಣ್ಣಣಿ Mr. 207).

ಕುಂಡಿ kuṇḍi. *A student's water-pot, made of a hollow cocoanut, etc.*

ಕುಂಡಿಕೆ kuṇḍikĕ. = ಗುಣ್ಡಿಗೆ. *A water-pot.*

ಕುಂಡಿಜ kuṇḍija. N. of a rishi (ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯ Mr. 257 one MS., o. rs. ಕೌಣ್ಡಲ್ಯ, ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯ).

ಕುಂಡಿನ kuṇḍina. N. of a son of Dhṛitarâshṭra. 2, a city, the capital of the district Vidarbha (Râm. 3, 2, 17).

ಕುಂಡಿನಿ kuṇḍini. N. of a plant (ಕವುಣ್ಡಿ Mr. 135).

ಕುಣ್ಡಿ kuṇḍĕ. (= ಕೊಂಬೆ 3). Buttock; the buttocks, the posteriors, the anus (ಕಟಪ್ರೋಥ, ಪೃಚ್, ಪೃತ Hlâ.; ಕಟಿಪ್ರೋಥ, ಕಟಿಸಾನು, ಕಟಿಯುಗ Mr. 331; ಪ್ರೋಣಿ G.; Bp. 38, 18; C.; T., M. ಕುಣ್ಡಿ; Tu. ಕುಲ್ಲಿಗೆ; Tĕ. ಕುಟ್ಟಿ, ಕುತ್ತೆ, ಗುದ್ದೆ; Mhr. ಕುಲ್ಪಾ; M. also ಕೂಡಿ; T. also ಜೂತ್ತು; *cf.* Sk. ಜೂತ; ಗೂದೆ); the bottom of a vessel. ಕುಣ್ಡಿಯ ಕುಬಿ (ಕುಕುನ್ದರ, ಜಘನಕೂಪಕ Hlâ.). ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕುಣ್ಡಿಗೆ ಚೀಬು ಕಡದನ್ತೆ (Sp.). ಉಣ್ಣದೆಲ್ಲಾ ಕುಣ್ಡೇಲೇ ಜೋಯ್ತು. —ಕುಣ್ಡೆ ಬಿಳದರೆ ಗವುಡನಾದಾನೇ?—ಕುಣ್ಡೆ ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟದ್ದೇ ಮುಹೂರ್ತ.—ಕುಣ್ಡೆ ಬಟ್ಟನ ಚಣ್ಣು ಕಣ್ಣವರಿಗುಣ್ಟು, ಕಾಣದವರಿಗಿಲ್ಲ.—ಕುಣ್ಡೇ ಮೇಲೆ ಬಿಡದರೆ ದವಡೇ ಹಲ್ಲು ಉದುರೀತೇ?—ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಬಡಿಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಡೆ ಕೆತ್ತಿದ (Prvs.). ಕುಣ್ಡೆಯಿಲ್ಲದ ಮಗಿ (C.). See ತಾಜುಗುಣ್ಡೆ, ತುದಿಕುಣ್ಡೆ, ತುದಿಗುಣ್ಡೆ; Prvs. s. ಕೂಗು 1, ಮಣ್ಡೆ. — ಕುಣ್ಡೆಕಾಯಿ. = ಕುಣ್ಡೆ. (My., also ಕುಣ್ಡೆಬುದಿಡೆ). — ಕುಣ್ಡೆ ಚಣ್ಣ. A kind of very short and tight breeches (C.). — ಕುಣ್ಡೆಹ ಡಕ. A catamite (C.).

ಕುಣ್ಡೋದರ kuṇḍa-udara. N. of a great Bhûta (Bhûtâla-pâṇḍyakathĕ).

ಕುಣ್ಡಿಕೆ kuṇḍrikĕ. = ಕುಣ್ಡರಿಕೆ. Sitting down or on; that on which one sits down, as a mat, a cumly, etc. (C.).

ಕುಣ್ಡಿಸು kuṇḍrisu. = ಕುಳ್ಳಿರಿಸು, etc. (C.). See Prv. s. ದಣ್ಣಿಗೆ.

ಕುಣ್ಡ್ರು kuṇḍru. = ಕುಣ್ಡರು, ಕುಳಿರ್ 1, ಕುಳ್ಳರ್, ಕುಳ್ಳಿರು, ಕೂಡರು, ಕೂಡ್ರು. To sit down (C.). ಆಡುವವನ ಎಡಕ್ಕೆ ಜೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕ್ಕೂ ಕುಣ್ಡ್ರ ಬಾರದು.—ತಿಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಣ್ಡ್ರು ವವಗೆ ತಕ್ಕ ಯಾತಕ್ಕೆ? (Prvs.).

ಕುಣ್ಮು kuṇmu. To bend (v. i.), etc. (ಕುಸಿ Ct. I, 37, o. r. ಕುಳುಕು).

ಕುತ kuta. = ಕೊತ, etc. An imitative sound. — ಕುತ ಕುತ. rep. The noise of boiling water, etc. (My.; Tĕ. ಕುತಕುತೆ; T. ಕುಳಗುಳ; Mhr. ಖುತಖುತ).

ಕುತಣೆ kutaṇi. = ಕುತಸಿ, ಕುಸ್ಲಿ, ಕುತ್ತಣಿ, ಕುತ್ತಸಿ, ಕುತ್ತಿ. Satin, so called as being brought from Khoten (S. Mhr.; H., Br. ಖುತನೀ).

ಕುತಸಿ kutasi. = ಕುತಣಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕುತನ್ತ್ರ ku-tantra. A wicked course or design (My.). See Prv. s. ಕುರುಡಬಟ್ಟ.

ಕುತನ್ತ್ರಗಾಱ kutantra-gâra. A man of wicked devices (My.). See Prv. s. ತನ್ತ್ರಗಾಡು.

ಕುತಪ ku-tapa. Slightly hot. 2, *the afternoon* (ಅಪರಾಹ್ಣ, ಸಂಜೆ Nn. 107). 3, *the sacrificial grass kuśa* (ದರ್ಭೆ 107). 4, bad penance (ವೃತಹೀನ, ಕೆಟ್ಟ ತಪಸ್ಸು 107). 5, the open hands placed side by side and slightly hollowed (ಅಂಜಲಿ, ಕೈಯ್ಯ ಬಗಸೆ 107). 6, an eligible time for the performance of sacrifices to the manes (My. as ಕುತಪಕಾಲ).

ಕುತರ್ಕ ku-tarka. Fallacious argument, sophistry, fallacy, sophism. (My.; Bp. 6, 4).

ಕುತಲ kutala. The third of the seven lower regions (My.). 2, the earth (R., Tĕ.).

ಕುತಾಪಿ ku-tâpi. A person full of wicked desires (Bp. 40, 66).

ಕುತು kutu. *A leathern oil-bottle.*

ಕುತುಕ kutuka. *Eagerness, impetuosity; desire; curiosity* (ಕೌತುಕ, ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 89).

ಕುತುಪ kutupa. *A small leathern oil-bottle.* 2, = ಕುತಪ No. 6 (My. as ಕುತುಪಕಾಲ).

ಕುತುಬಿ kutubi. An oration in eulogy of the five sacred personages (Mahomed and his four successors) and the king; the Friday sermon and blessing (Arab. khutbah, H., S. Mhr.).

ಕುತೂಹಲ kutûhala. *Eagerness, impetuosity; desire; curiosity;* anything interesting or wonderful (ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 93; ಗಂಜ, ಆಶ್ಚರ್ಯ 104). 2, *sport, play, amusement.*

ಕುತ್ಕೀಲ kutkîla. A mountain (ಜೀಮೂತ, ಪರ್ವತ Nn. 57; Śmd. 188).

ಕುತ್ತಿ kutṇi. = ಕುತಣಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ತ kutta. (fr. ಕುಜಿ). Defect, deficiency (My.; T., M. ಕುಜ್ಜ; T. ಕುಜ್ಜೆ, M. ಕುಜೆ); fault, guilt (My.; T., M.); sickness, disease (ರುಜೆ, ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ, etc. Nr.; Tu.); trouble (My.); adversity, difficulty, danger (S. Mhr.; T., M. ಕುಜ್ಜುಗು, T. ಕುಜ್ಜೆ, M. ಕುಜೆ, Tĕ. ಕುಡಿ, to grow less, etc.). ಕುತ್ತಮ್ ಓಸರಿಸಿದಂ (ಎಬ್ಬಿತ್ತಂ Śmd. I.). ಕುತ್ತವಾಗಿ ಮಣ್ಣವನು (ಉಲ್ಬಾಧೆ); ಕುತ್ತದ ಕಾರಣಂ (ನಿದಾನ Hlâ.). ಕುತ್ತಮ್ ಇಲ್ಲದವನು (ಕಲ್ಯ, ವಾರ್ತ, ಆರೋಗ Hlâ., Nr.). ಕುತ್ತವಿಲ್ಲದವನು (ನಿರಾಮಯ); ಕುತ್ತದಿನ್ದ ಕೂನ್ತು ಗೊಣ್ಣವನು (ರುಜಾಥುಗ್ನ); ಕುತ್ತದಿನ್ದ ಕೊರಗಿದವನು (ಗ್ಲಾನ Nr.). See Bp. 1, 36; ಬಸಿರ್ಕುತ್ತ.

ಕುತ್ತಣಿ kuttaṇi. = ಕುತಣಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ತನಿ kuttani. = ಕುತ್ತಣಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ತಡಿ kuttaṛi. A stack, a rick (ಬಣವೆ Mr. 371).

ಕುತ್ತಡಿಯಿ kuttaṛu. ಕುತ್ತಡಿಲ್. = ಕುತ್ತುಜ್, q. v. (ಪೊದಲ್ Śm. 24).

ಕುತ್ತಿಗೆ kuttigĕ. The throat; the neck; the throat and neck (C.; B. 1, 20; 3, 94; 4, 9; ಕಣ್ಣ, ಗಲ Si. 213; Tĕ. ಕುತಿಕೆ, ಕುತ್ತಿಕೆ, ಕುತ್ತು, ಗುತ್ತು, ಗೊನ್ತು, ಗೊನ್ತುಕೆ,

the throat). ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಲದು ಬಿಟ್ಟಬೇಗುಣ.— ಚಿನ್ನದ ಜೂರಿ ಎನ್ದು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.).

ಕುತ್ತಿಸು kuttisu. To cause to beat; — to have one's self beaten, to be beaten (J. 28, 34).

ಕುತ್ತು kuttu. 1. = ಕೆತ್ತು 1. That is small, etc. (T., M. ಕುಬ್ಜ; Tě. ಕೊದ್ದಿ). Another form of ಕಱು or ಕುಱು (Śmd. 214). — ಕುತ್ತಪಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 214. 215). A small foot. — ಕುತ್ತಳೆ. -ಅಳೆ. (Śmd. 214). A small measure. — ಕುತ್ತಿವಂ. -ತ್ವಂ. (Śmd. 214). This small man. — ಕುತ್ತಿಳೆ. (Śmd. 214, not in Mdb.). — ಕುತ್ತಿಸಳ್. -ಎಸಳ್. (Śmd. 214. 215). = ಚತ್ತಿಸಳ್. (ಷ್ಟ್ಯಂಗತಶಿ) ಇಡಿದಿರ್ದ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗಳಿವದೊಳ್ ಆಯ್ದೆ ಮಿಯ್ಗರೆದು (Cpr. 7, 60).

ಕುತ್ತು kuttu. 2. = ಕೊತ್ತು 1. To beat, to strike, to bruise (ಘಾತನ Śmd. Dh.; T., M. ಕುತ್ತು, ಕೊತ್ತು; T. ಕುದ್ದು, to crack, to break; *cf.* ಗುದ್ದು 2); to turn downwards (see ತಲೆಗುತ್ತು);—to push, to throw. See Bh. 3, 19, 38; 8, 26, 45.

ಕುತ್ತು kuttu. 3. Beating, etc.; a stroke. See ಅಳ್ಳಿಗುತ್ತು, ಮೊನೆಕುತ್ತು, ಮೊನೆಗುತ್ತು. — ಕುತ್ತುಕೋವಿ. A throwing tube: a gun (ಹಾಯಿಸುವ ತುಪಾಕಿ G.). — ಕುತ್ತುಂಗಜಿ. -ಂಗಜಿ. (Śmd. 203). A beating wing, etc. — ಕುತ್ತುಂಗುಳಿ. -ಂಗುಳಿ. (Śmd. 238, o. r. ಕುತ್ತಂಗುಳಿ). A person engaged in beating, etc.

ಕುತ್ತುಗೆ kuttugĕ. The act of striking or state of being struck; that of being turned downwards or bent. See ತಲೆಗುತ್ತುಗೆ.

ಕುತ್ತುಪ್ಪೆ kuttup. -ಪ್ಪಿ. = ಕುತ್ತಲು. A bush, a thicket (ಸಿಡುವಿಪ್ಪೆ Ćt. II, 35; ಪೊದಪ್ಪೆ II, 90, Kk. 22; Śśv. 4, 23). ಬಿಡದೆ ಕುತ್ತುರ್ಗಳಂ ನೋವಿದರ್ (J. 28, 47). ಕುತ್ತುಪ್ಪೆಯೊಳ್ ಪುದರ್ದರ್ದ ಪುಲಿ (28, 48).

ಕುತ್ತೆ kuttĕ. A female who has any disease. See ಬಟ್ಟಿಗುತ್ತೆ.

ಕುತ್ನಿ kutni. = ಕುತಣಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ಸಿತ kutsita. = ಕುಚ್ಚಿತ. *Reproached, reviled, despised;* reproach; slander (ಪಿಸುಣ, ಕೊಣ್ಮೆಯ, ಚಾಡಿ Śm. 65; ಪಿಸುಣ Kk. 78); *contemptible, vile, hateful* (ಕೆಡಕಳ್ Mr. 238, o. r. ಕೆಪುಳು). ಕುತ್ಸಿತೆ, a contemptible female (J. 5, 61).

ಕುತ್ಸೆ kutsĕ. *Censure, abuse, contempt.*

ಕುಥ kutha. *Kuśa grass.* 2, *a painted or variegated cloth or blanket serving as an elephant's housings.*

ಕುಥೆ kuthĕ. *A painted or variegated cloth or blanket.*

ಕುದಕಲ್ kudakal. = ಕುಚ್ಚಲ್, ಕುದಪಲ್, ಕುದಪಲ್, ಕುದುಪಲ್, ಕುಸಲ್. The state of being (partially) boiled. — ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಕುಚ್ಚಲಕ್ಕಿ. Paddy that has been slightly boiled, then dried, and pounded (C.).

ಕುದಪಲ್ kudapal. = ಕುದಕಲ್. (My.). — ಕುದಪಲಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುದರು kudaru. = ಕುದಿರು, ಕುದುರು 3. Low ground; a hollow; the bed of a stream, or a stream (My.).

ಕುದರೆ kudarĕ. = ಕುದಿರೆ, ಕುದುರೆ. A horse (C.). See ಹೆಣ್ಣು-.

ಕುದರ್ಶನ ku-darśana. A bad vision, etc.; a bad view, theory or system. (Bp. 36, 41).

ಕುದಸಲ್ kudasal. = ಕುದಕಲ್, etc. (My.). — ಕುದಸಲಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುದಸು kudasu. = ಕುಚ್ಚು 1, ಕುದಿಯಿಸು, ಕುದಿಸು. To boil, etc. (v. t., C.). ತುಡುತಿನ್ನಿ ಗಣ್ಡನಾ ಒಡತನವ ಬಲ್ಲ ಳೇ? ಕಡನ ತನ್ದು, ಇಕ್ಕಿ, ಕುದಸಿ, ತುಪ್ಪವ ಬೆರಸಿ, ಹೊಡದು, ಉಳ್ತಿಸ ಕೊ! (Sp.).

ಕುದಿ kudi. 1. To boil (v. i.), to bubble up, to boil up (ಸನ್ತಾಪ Śmd. Dh.; ಪಡನ Śm. 98; C.; M.; T. ಕೊದಿ; Tu. ಕುದಿ, ಕೊದಿ; *cf.* ಕುತ). **2,** to suffer pain or vexation in the mind, to grieve (ಮನಸ್ತಾಪ Śm. 98; C.; T.: to be angry; M. ಕೊದಿ, to be greedy, envious; Tu. ಕೊದಿ, greediness; Tě. ಗೊದೆ, hunger). P. ps. ಕುದಿದು, ಕುದ್ದು. ತಕಪಕನೆ ಕುದಿನ ಬಡಬಾಗ್ನಿ (Č. Bp. 2, 3). ಸುಣ್ಣ ಕುದಿಯುತ್ತದೆ (C.). See Bp. 24, 66; 36, 46; 59, 50; 60, 24; Abhâ. 1, 31; J. 4, 1. 28; 11, 39. 40; 13, 10; ಎದೆಗುದಿ 1, ತಸಿಗುದಿ, ತದುತದಿಗುದಿ.

ಕುದಿ kudi. 2. Boiling, etc.; an ebullition (S. Mhr.); grief. ಒನ್ದು ಕುದಿ ಆಯ್ತು (C.). ಅನ್ನ ಕುದಿ ಬನ್ತು or ಹತ್ತಿತು (My.). See ಎದೆಗುದಿ 2.

ಕುದಿಗೆ kudigĕ. = ಕುದಿ 2. (S. Mhr.).

ಕುದಿಯಿಸು kudiyisu. = ಕುದಸು, etc. See ಕುಳ್ಳಿಳಂಗುದಿಯಿಸು.

ಕುದಿರ್ kudir. A receptacle for paddy or grain made of earthen hoops or bamboo mats, a granary (ಕುಶೂಲ, ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠಕ Hlâ.; T. ಕುದಿರ್, ಕುಲು ಕ್ಕೈ; Sk. ಕೃದರ).

ಕುದಿರು kudiru. = ಕುದರು, etc. (My.).

ಕುದಿರೆ kudirĕ. = ಕುದರೆ, etc. (B. 5, 62).

ಕುದಿಸು kudisu. = ಕುದಸು, etc. To boil, etc. (v. t., C.). ಕುದಿಸಿದ ಕಟ್ಟು (ಯೂಪ Nr.). ಕುದಿಸಿ ತೊದಿಸಿದ ಪಿಟ್ಟು (ಉಬ್ಬು, ಪೈರರ Si. 313). See Bp. 36, 47; B. 1, 22; 3, 46; 4, 170; Si. 380.

ಕುದಿಹ kudiha. Boiling, etc. See s. ಕುಳ್ಳಿಳ.

ಕುದುಕು kuduku. 1. (= ಕುಲುಕು 2). To trot. (M. ಕುದುಕು, to take a spring in order to leap; Tě. ಕುದುಲು, to jolt, or shake, as a horse does; T., M. ಕುದಿ, to leap, jump, spring or skip; *cf.* ಕುಂಬು, ಕುಪ್ಪ 2).

ಕುದುಕು kuduku. 2. (= ಕುಕ್ಕು 6, ಕುಲುಕು 3). Trotting. — ಕುದುಕುವರಿ. -ವರಿ. (= ಕುಳ್ಕೋಟಿ, ಕುಲುಕೋಟಿ). Trotting-run: trot. ಕುದುಕುವರಿಯಲಿ ಪರಿದು, ಪೇರೋಟದಲಿ ಪರಿದು (Bp. 26, 32).

ಕುದುಪಲ್ kudupal. = ಕುದಪಲ್, etc. (My.). — ಕುದುಪಲಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುದುರ್ kudur. A wall (ಕೇರಳ, ಗೋಡೆ Śm. 57; T. ಚುವರ್).

ಕುದುರು kuduru. 1. To settle; to recover from illness (see ಮೈಯ್ಗುದುರು); to be set, framed, arranged, fixed, settled, well grounded; to be got, come to hand; to be adjusted, set

right, reformed; to fit or suit; to become calm or quiet; to become firm, resolute, or fixed; to prove true (Tĕ.); to prosper, to succeed, to flourish (My.; Tĕ.; *cf.* ಕುದಿ).

ಕುದುರು kuduru. 2. = ಕುಶ್ರಿ. Settlement (T. ಕುದಿರ್); symmetry, beauty; trim, orderliness; health, perfection; family; a garden bed (Tĕ.; M. ಕುದಿರ್, small mounds of earth in ricefields, on which the rice is grown, etc.); a ledge, or rim, preventing grain flying out of a mortar; a settle or ring of cord to prevent a pot from rolling over (Tĕ.; *cf.* ಕುನ್ದಣಿಗೆ). — ಕುದುರುಪಾಟು. Settlement (Tĕ.); success, prosperity (of a business, My.).

ಕುದುರು kuduru. 3. = ಕೆದರು, etc. (My.; see ಕಣ್ಣಿ-).

ಕುದುರೆ kudurĕ. = ಕುದರೆ, etc. A horse (ಅರ್ವತ್, ಗಸ್ವರ್ವ, ಅಶ್ವ, ವಾಜಿ, ತುರಂಗಮ, ಹಯ, etc. Hlâ.; Nr.; Mr. 273; Si. 272; ವಾಜಿ Nn. 14. 135; ಹಯ 8; ತುರಂಗಮ 10; ವಾಡವ, ತುರಂಗ 13; ಆಶ್ವ 23; C.; Tu.; T., M. ಕುದಿರ್ವೆ). ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ (ಕರಕ); ರಕ್ತವರ್ಣಕುದುರೆ (ಶೋಣ); ಕರಿಯ ವರ್ಣಕುದುರೆ (ಜೀಮ); ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿ ಕುದುರೆ (ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷ); ಕರಿಯ ಕಣ್ಣಿ ಕುದುರೆ (ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ); ತ್ರೀವೃಷ್ಟಿಸಮ್ ಎನ್ಬ ಕುಜುಪನುಳ್ಳ ಕುದುರೆ (ತ್ರೀವೃಷ್ಟಕಿ); ಕುದುರೆಗಳ ಧ್ವನಿ (ಜೀಷಿ); ಕುದುರೆಯ ವೇಗ (ರಂಹ, ತರ, etc.); ಕುದುರೆಯ ಮನ್ದುರಂ (ವಾಜಿಶಾಲೆ, etc.); ಪಾರಾಸಿಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಗಳು (ವನಾಯುಜಂಗಳು); ಬಾಹ್ಲಿಕ ದೇಶದವು (ಕಾಮ್ಬೋಜಂಗಳು); ಸಿನ್ಧು ದೇಶದವು (ಸೈನ್ಧವಂಗಳು); ಕುದುರೆಯನ್ ಏಱುವಾತ (ಅಶ್ವಾರೋಹ); ರಥವ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆ (ವಾಹನ, ಧೋರಣ, etc. Hlâ.). ಜೀಯುವ ಕುದುರೆ (ಪೃಷ್ಯ, etc.); ಕುದುರೆಯ ತೊಡಿಗೆ (ಅಶ್ವಾಭರಣ); ಕುದುರೆಯ ಲಾಯ (ಮನ್ದುರೆ); ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳ್ ಎಮ್ಬವು ನಾಲ್ಕು ಸೇನಾಂಗಗಳು (Nr.). ಕುದುರೆಯ ನಡೆ (ಅಶ್ವಗತಿ Nn. 124). ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಗು (ಜೀಷಿ Si. 273). ಕುದುರೆಯನ್ನು ಪತ್ತುವ ಸವಾರನು (ಅಶ್ವಾರೋಹ 278). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಮ್ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿದುದು ಗಜಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (Śmd. 146). ಕುದುರೆ ಯ ಕುದುರೆಗಳ್ ಏಱಿದುವು (168). See Abh. P. 13, 60; Bp. 61, 38; Bh. 6, 2, 5; J. 7, 34; 10, 10. 33; Prv. s. ಕಟ್ಟು 4; ಅಗಡುಕುದುರೆ, ಓಜೆಗೊಳ್ದ-, ಕಡುಗುದುರೆ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ, ಮಱಿಗುದುರೆ, ಸಿಲುಕುಗುದುರೆ, ಹೆಣ್ಣುಕುದುರೆ, etc. — ಕುದುರೇ ಹಿಸ್ಸಿರ ಬೇಡ, ಆರಮನೇ ಮುಸ್ಸಿರ ಬೇಡ. — ಕುದುರೇ ಹಿಸ್ಸಿರ ಬೇಡ, ಹಾರುವನ ಮುಸ್ಸಿರ ಬೇಡ. — ಹುರುಳೀ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುದುರೇ ಕ್ರಯ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಕುರುಡ ಕುದುರೆಗೆ ಹುರಿದ ಹುರುಳಿ (Prvs.). **2,** the cock of a gun (C.). **3,** a knight at chess (C.). — ಕುದುರೆಕಿವಿಗನ ಮರ, or ಕುದುರೆಕಿವಿಮರ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (St. & Pl.; My.). — ಕುದುರೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A horse-thief (J. 4, 21). — ಕುದುರೆಗಾವ. -ಕಾವ. A man who tends or watches horses (Bp. 47, 36). — ಕುದುರೆಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. The guarding of a horse or of horses (J. 4, 12; 20, 9; 25, 9). — ಕುದುರೆಜಮೆ. = ಕುದುರೆಜವೆ. (My.). — ಕುದುರೆಜವೆ. The hair of a horse's tail (C.). — ಕುದುರೆಬಟ್ಟ. N. of a play with flat stones, etc. (My.). — ಕುದುರೆಮುಖ. N. of a land-mark and sanitarium on the Western Ghauts (Mg.). — ಕುದುರೆಮುಸುಡಿನಿಗಱು. A kind of crocodile (My.). — ಕುದುರೆಜೊಗದನ. A man with a horse-head (J. 16, 20). **2,** = ಹಯಗ್ರೀವ. (My.). — ಕುದುರೆಯನ. -ಅನ. A man who has a horse or horses (C.). **2,** a horsekeeper (C.). — ಕುದುರೆಯೋದು. -ಓದು. A reading with the capacity of a horse, *i. e.* reading and forgetting what one reads (as the horse which does not chew the cud, R.). — ಕುದುರೆ ರಾಹುತ. A horseman, a trooper (C.; B. 4, 181). — ಕುದುರೆವಳೆಯ. A horse's martingale (ಬಳ್ಳೆ Śmd. II; ಪೊಳೆ Śm. 41). — ಕುದುರೆವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A horse's mouth (Śm. 42. 109. 114). — ಕುದುರೇ ಬಳ್ಳಿ. The creeper Argyrea malabarica Chois. (Z.). — ಕುದುರೇ ಮಸಾಲೆ. A perennial fodder plant, the Lucerne grass, Medicago sativa D. C. (Z.; My.).

ಕದುರೆಗಾಲಿ kudurĕ-gāḷi. A horsekeeper (T., M. ಕುದಿಲ್ಕಿಕಾರ; S. Mhr. and My. very rare).

ಕುದೃಷ್ಟಿ ku-dṛishṭi. Weak sight. (My.). 2, evil eye. (My.).

ಕುದೆ kudĕ. A fetter (R.; Tĕ. ಕುದಿ, to become tight, as a knot, etc., to be joined; M. ಕುದ, notch; tightness, elasticity; T. ಕುಜೈ, M. ಕುದೆ, a loop, a running knot; a button to fasten bracelets or necklaces, etc.; *cf.* ಗುತ್ತ, ಗುದಿ 1 & 2; ಕುದಿ 1).

ಕುದ್ದಾಲ kuddāla. = ಗುದ್ದಲಿ. *A hoe, a kind of spade.* 2, *mountain ebony, Bauhinia variegata.*

ಕುದ್ದು kuddu. A P. p. of ಕುದಿ 1 (C.; B. 5, 153). ಚನ್ನಾಗಿ ಕುದ್ದದ್ದು (ನಿಷ್ಪಕ್ವ G.).

ಕುದ್ರಿ kudri. = ಕುದುರು 2. — ಕುದ್ರಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. (Destruction of calmness, etc.): envy (S. Mhr.).

ಕುಧರ ku-dhara. = ಕುಧ್ರ. (ಪರ್ವತ Bhn. 64). See ಉದಯ-; Grj. 3, 7; Bp. 19, 28; J. 4, 7.

ಕುಧ್ರ ku-dhra. *A mountain.*

ಕುನಟಿ kunaṭi. *Red arsenic.*

ಕುನಸು kunasu. Rancour, spite (S. Mhr.; Mhr., H. ಖುನಸ; B. 3, 94).

ಕುನಾಶಕ ku-nāśaka. *The thorny shrub Alhagi maurorum* Tournef.

ಕುನಿ kuni. 1. To bend (v. i.), to bow, to stoop; to shrink (ಆಕುಂಚನ Śmd. Dh.; T., M.; M. also ಚುನಿ; see ಕುಪು 3).

ಕುನಿ kuni. 2. A bent or curved ground (ಪಕ್ಷ ಭೂಮಿ Śmd. Dh.; T.: a bow; M.: semicircle; a small garden; Tĕ.: an angle, a bit of land).

ಕುನಿ kuni. 3. = ಕುನಿದು. P. p. of ಕುನಿ 1, in ಕುನಿ ಕುನಿದು (Grj. 1, 93).

ಕುನಿಕಿಲ್ kunikil. -ಲು. A sack, a bag. See Bp. 27, 37; 56, 5. 29; Bh. 1, 10, 24. 25.

ಕುನಿಷ್ಟ kunishṭa. = ಕೊನಸ್ಟೆ, (ಕೋಪು 2). Crookedness, perverseness; insolence (M.; Tĕ. ಕುನಿಷ್ಟಿ, ಕುನುಷ್ಟು, ಕೊನಷ್ಟ, ಗೊನಟು; T. ಕುನಷ್ಟೈ; R.).

ಕುನುಂಗು kunuṅgu. (= ಕುಂಗು 1). To contract one's self, to be contracted, to shrivel up; to bend, to stoop, to couch, to crouch (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.). See Grj. 7, 13; Rāv. 5, 73. 116; 6, after 11; Śśv. 3, 53; 4, 73.

ಕುನ್ತ kunta. = ಕೊನ್ತ. *A lance;* a spear, 2, a small animal, an insect (Sk.; *cf.* ಕುನ್ತಿ?).

ಕುನ್ತಲ kuntala. *Hair;* the hair of the head. 2, *a particular mode of dressing the hair.* 3, N. of a country (Bp. 6, 18). *Cf.* ಕೂದಲ್.

ಕುನ್ತಲನಗರ kuntala-nagara. N. of a town (J. 28, 6; 29, 18; also ಕುನ್ತಲಪುರ, 28, 11. 16).

ಕುನ್ತಲಹಸ್ತ kuntala-hasta. The long plaited hair of females (ಜಡಕು G.).

ಕುನ್ತಲಾಧೀಶ kuntala-adhîśa. The king of Kuntala (J. 28, 27; also ಕುನ್ತಲೇನ್ದ್ರ 28, 25, and ಕುನ್ತಲೇಶ್ವರ, 30, 43).

ಕುನ್ತಿ kunti. ಕುನ್ತೀ. = ಕೊನ್ತಿ. N. of the daughter of the Yâdava prince Śûra; she was adopted by Śûra's cousin Kuntibhôja, became one of the wives of Pâṇḍu, and the mother of the Pâṇḍavas. ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ ಕುನ್ತೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಲ್ಲ (Prv.). See J. 7, 19; 32, 56. — ಕುನ್ತೀ ಹಬ್ಬ. An annual festivity of the Kuṇḍigas, making an image of Kunti and worshipping it (My.).

ಕುನ್ತೀಕುಮಾರ kunti-kumâra. = ಕುನ್ತೀ ಪುತ್ರ. (J. 2, 30).

ಕುನ್ತೀಪುತ್ರ kunti-putra. = ಕೊನ್ತೀ ಪುತ್ರ. A son of Kunti.

ಕುನ್ತೀಸುತ kunti-suta. = ಕುನ್ತೀಕುಮಾರ. (J. 26, 77).

ಕುನ್ತು, kuntu. = ಕುಳಿತು, ಕುಳಿರ್ದು, ಕುಳ್ತು, ಕುಳ್ಳಿತು, ಕುಳ್ಳಿರ್ದು, ಕೊಕು 2. A P. p. of ಕುಳಿರ್ 1. Having sat down (C.; Bp. 2, 48). ಕುನ್ತು ಕೋ! sit down! (C.).

ಕುನ್ದ kunda. A pillar of bricks, etc. (My.; Tĕ., Tu.).

ಕುನ್ದ kunda. *A kind of jasmine, Jasminum multiflorum or pubescens* (ಮೊಲ್ಲೆ Mr. 125; ಮೊಳ್ಳೆ, ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139). 2, *Olibanum, the resin of Boswellia thurifera* Roxb. 3, one of Kubêra's nine treasures. See ತುಮ್ಬುಹೂ.

ಕುನ್ದಕ kundaka. Defect (My.; Tĕ.); hindrance, obstacle (My.; Tĕ., T.).

ಕುನ್ದಕ kundaka. = ಕುನ್ದ. — ಕುನ್ದಕಟ್ಟಿ. -ಅಟ್ಟಿ. N. of a woman (Ch. v. 10. 11).

ಕುನ್ದಕುಟ್ಮಲರದನೆ kunda-kuṭmala-radanĕ. A woman whose teeth resemble jasmine-buds (My.).

ಕುನ್ದಗನ್ಧಿ kunda-gandhi. A woman whose smell resembles that of the jasmine (Bp. 4, 28).

ಕುನ್ದಣ kundaṇa. = ಕೊನ್ದನ. Setting a precious stone in and with fine gold (S. Mhr.; T. ಕುನ್ದನ). 2, fine gold (My.; Śśv. 1, after 81).

ಕುನ್ದಣಿ kundaṇi. = ಕುನ್ದಣಿಕೆ, etc. (My.).

ಕುನ್ದಣಿಗೆ kundaṇigĕ. = ಕುನ್ದಣಿ, ಕುನ್ದಳಿಗೆ. The wooden rim of a mortar so placed as to keep in the contents while beating (C.; Tĕ. ಕುನ್ದಿ, ಕುನ್ದೆ, ಕುನ್ದೆಸೆ; T., M.: a large mortar to beat paddy in; *cf.* ಕುದುರು 2).

ಕುನ್ದನ kundana. Fine gold (My.; Tĕ.).

ಕುನ್ದರುಷ್ಕ kundarushka. = ಕುನ್ದುರುಕ. (ಕುನ್ದ, ಕುನ್ದು, etc., ಮೊಲದ ಕವಿಗಡ್ಡೆ Si. 152; Sk. ಕುನ್ದುರುಕ).

ಕುನ್ದಳಿಗೆ kundaḷigĕ. = ಕುನ್ದಿಣಿಗೆ. See G. s. ಒರ್ಖ.

ಕುನ್ದಿ kundi. Low, or bent, ground (?). See ಅನೆಗುನ್ದಿ.

ಕುನ್ದಿಸು kundisu. To cause to decrease, etc. (J. 18, 42).

ಕುನ್ದು kundu. 1. (*fr.* ಕುಱು). To become small, little, or less;—to become lean; to decrease, to wane; to fail; to sink under affliction, to faint; to cease (ಕ್ಷಯ Śmd. Dh.; C.; Tĕ., Tu.; T. ಕುನ್ದು). ಆವರವರೆಲೆ ಎಸ್ಗುರಿತಂಗಳೊಡನೆ ಕುನ್ದಿದುವು ಇರುಳ್ಗಳುಮಂ ಮುಂಚೆ ಬನ್ದ ಜಲದಾಗಮದೊಳ್ (ಕ್ರಮ. 119). ಬಿಳಸುಂ ಕುನ್ದದು (256). ಚನ್ದ್ರಂ ಕುನ್ದಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ (ಅನುಮತಿ); ಅಯ್ತತ್ತು ನರದ ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕಮ್ ಎಮ್ಬುದು; ಹಾರ ಗುಚ್ಛ ಅರ್ಧ ಗುಚ್ಛ ಗೋಪುಚ್ಛ ಎಮ್ಬಿವು ಕ್ರಮದಿನ್ದಂ ಕುನ್ದುತ್ತುಂ ಬರಲ್ (Hlâ.). ಇನ್ದು ಕುನ್ದಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ (ಅನುಮತಿ Mr. 69). ಕಾಯ ಕುನ್ದಿದ ಮೀಲ್ ಜೀವದಾಶೆ ಅದು ಏನು? (Dp. 167). ಪಪ್ಪೆ ಸಂಕುಲ ಮಂ ಕುನ್ದದೆ ಕೊನ್ದ ಅಘಕ್ಕೆ ಇದೆ ಫಲಂ! (Râv. 5, 122). ಕೊಡಲು ಜಾಣರು, ಕುನ್ದದನ್ತಿರಲ್, ಅರ್ಥಗೆ ಅರ್ಥವನು (Prll. 3, 6). ಕುನ್ದಿದವನಾದರೂ ಮನ್ದನಾಗಿರ ಬಾರದು (Prv.). See Bp. 14, 7; 23, 4; 30, 7; 37, 39; 44, 28; 45, 52; 54, 61; 60, 38; 61, 57; Bh. 1, 8, 20; Râv. 13, after 104; Śśv. 2, 10; J. 27, 17. 50; 28, 5; ಎದೆಗುನ್ದು, ಕರಿಕರಿಗುನ್ದು, ಕಳೆಗುನ್ದು, ಶಾನ್ತಿಗುನ್ದು, ಕೆಯ್ಗುನ್ದು, ಮನಗುನ್ದು 1.

ಕುನ್ದು kundu. 2. Decrease, deficiency, loss; defect, want; fault; inferiority; emaciation; dejection, grief; a cattle-disease (ಪಶುರೋಗ Śmd. Dh.; ನ್ಯೂನ, ಅಧಮ Nr.; C.). ಜೊಕ್ಕುದ ತನಿಸುಖವ ಮುಳ್ತುಳಿಸುವ ಅನುಭವಿಗೆ, ಸಕ್ಕದವನ್ ಉಬ್ಬಿಯೆ, ಕುನ್ದೀನ್ ಅಪ್ಪುದು? (Cidakhaṇḍânubhava 1, 7). See Śśv. 2, 100; J. 3, 15; 5, 12; 17, 43; ಅನ್ದ ಕುನ್ದು, ಮನಗುನ್ದು 2, ಪೆಚ್ಚು ಕುನ್ದು. — ಕುನ್ದಿಡು. -ಇಡು. To find fault with (J. 1, 7; C.). ಉಬ್ಬಿದ್ದು ಏನು ಕುನ್ದಿಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ (B. 3, 19). — ಕುನ್ದು ತರು. = ಕುನ್ದಿಡು. (C.). ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕುನ್ದು ತನ್ದಾನು (B. 5, 170). — ಕುನ್ದು ನಿನ್ದೆ. dupl. (Bp. 19, 31). — ಕುನ್ದು ಹೆಚ್ಚು. The state of being less or more (Râm. 4, 3, 6).

ಕುನ್ದು kundu. *The resin of Boswellia thurifera* Roxb.

ಕುನ್ದುರು kunduru. *The resin of Boswellia thurifera* Roxb.

ಕುನ್ದುರುಕೆ kunduruki. *The plant Boswellia thurifera* Roxb.

ಕುನ್ದುವಿಕೆ kunduvikĕ. Decreasing, etc. See ಒಳಗುನ್ದುವಿಕೆ.

ಕುನ್ದುಹ kunduha. Decreasing, decline, etc. ಉನ್ದುಂ (ಆಸಹಾರ, ಆಪಚಯ Nr.). See ಜೀಣ್ಪೆಗುನ್ದುಹ.

ಕುನ್ನ kunna. A small louse (My.; T.).

ಕುನ್ನಾರ kunnâra. Glass ware (Br., R.).

ಕುನ್ನಿ kunni. 1. A cub, a puppy, etc., especially a young dog (C.; T., M. ಕುಂಙು; M. ಕುಞ್ಞು; T., M. ಕುಟ್ಟ, ಕೊಜ್ಜು; Tĕ. ಗುನ್ನೆ, ಕೂನೆ; Sk. ಕುನ್ತ? *cf.* ಕೂಸು?); a dog in general (My.). See Bp. 34, 28; 53, 52; 61, 19; Bh. 1, 8, 90; 1, 10, 30; 3, 13, 27; B. 3, 40. 86; Prv. s. ಪೋರ; Sp. s. ಮಾಯೆ; ಮೊಲೆಗುನ್ನಿ. — ಕುನ್ನಿನರಿ. = ಕಪ್ಪಲ್ಲರಿ. (Gz.).

ಕುನ್ನಿ kunni. 2. = ಕುನ್ಸೆ. See ನನುಗುನ್ನಿ. (T. ಕುನ್ನಿ, M. ಕುನ್ನಿ, Tĕ. ಗುರಿಚೆ, Abrus precatorius; *cf.* Sk. ಗುಂಜಿ).

ಕುನ್ನೆ kunnĕ. = ಕುನ್ನಿ 2. See ನನುಗುನ್ನೆ.

ಕುಪತಿ ku-pati. Earth-ruler: a king (ಅರಸು Mr. 262).

ಕುಪಥ ku-patha. A bad road; bad conduct; a heterodox doctrine. See Bp. 40, 66; 50, 65.

ಕುಪರಿ ku-pari. A bad manner (Bp. 28, 16. 43; 32, 55; 40, 54; 43, 58).

ಕುಪಿತ kupita. Provoked, incensed, angry, enraged;—

passion, anger, etc. See Bp. 26, 15; 52, 9; 53, 75. ಕುಪಿತೆ, a passionate female (J. 5, 61).

ಕುಪಿತಮತಿ kupita-mati. A person that has a passionate mind (Bp. 40, 54).

ಕುಪೂಯ ku-pûya. *Low, vile.*

ಕುಪ್ಪ kuppa. (fr. ಕುಪ್ಪೆ 1). N. ಕುಪ್ಪನ ನಮ್ಬಿ ಕೊಳಕೆ ಬಿತ್ತಿದೆ, ಕುಪ್ಪ ಓಡಿ ಹೋದ, ಕೊಳಕೆ ಹೊತ್ತಿ ಹೋಯ್ತು (Prv.).

ಕುಪ್ಪಟಿ kuppaṭi. = ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ, etc. (My.). ಕುಪ್ಪಟಿಯೊಳಗೆ ತಾವರೆಗಡ್ಡೆ ಹುಟ್ಟುವದೇ? (Bp. 30, 28).

ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ kuppaḍige. = ಕುಪ್ಪಟಿ, ಕುಮ್ಮಟಿ, ಕುಮ್ಮಟ, ಕುಮ್ಮಟೆ. A potsherd in which fire is kept, a chafing dish or portable furnace (S. Mhr.; ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಗೆ, ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ G.; Tĕ. ಕುಮ್ಮಟ; T. ಕುಮ್ಮಿಡು-ಚಟ್ಟಿ; T. ಕುಮ್ಮಿ, the heat of fire; M. ಕುಪ್ಪ, heat; ಕುಮ್ಮಲ್, inward heat; ಕುಮ್ಮಲ್, sultriness; Tĕ. ಕುಮುಮ್ಮು to smoulder; smouldering ashes; T. ಕುಮ್ಮೆ, to be hot, sultry; M. ಕುಮುಂಬು, to be hot, close; T. ಕೊಚ್ಚೆ, fire; Tu. ಕುಯ್ಯಲ್, to be inflamed; Tĕ. ಕುಮುಲು, ಕುಮಾರಿಲು, ಗುಮಿಲಿಂಡು, to smoulder, burn without flame; *cf.* ಕೊಮೆ).

ಕುಪ್ಪರಿಸು kupparisu. 1. = ಕುಪ್ಪಳಿಸು 2. (My.; T. ಕುಪ್ಪು ಬು, to jump, to leap).

ಕುಪ್ಪರಿಸು kupparisu. 2. = ಕುಕ್ಕರಿಸು, ಕುಪ್ಪಳಿಸು 4. To lift up and throw to the ground (S. Mhr.; T. ಕುಪ್ಪು ಬು, to fall upon the face).

ಕುಪ್ಪಸ kuppasa. = ಕುಪ್ಪ, ಕುಬಸ, ಕುಬುಸ, ಕುಬ್ಬಸ, ಕುಬ್ಬ. Tbh. of ಕೂರ್ಪಾಸ (Šmd. 359; Hlâ.; Čt. I, 52. 92; II, 20; ಕೂರ್ಪಾಸಕ, ಜೋಲೀ Nr.; ಕಂಚುಕ Nn. 88; ಕಂಚುಕ, ವಾರವಾಣ, etc. Mr. 343; C.). See ಪಡ್ಡಗುಪ್ಪಸ; J. 30, 21; Šâv. 3, 3. — ಕುಪ್ಪಸ ಕಾಕಬಳ್ಳಿ. = ಕುಕ್ಕಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 1. To heap, to amass;— to be amassed, to be numerous (ರಾತಿ Šmd. Dh., Šm. 110; ನಿಲುಮ್ಬು Šmd. II, Šm. 57, Kk. 92). ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಗುಪ್ಪೆಗೊಣ್ಡ ದೊಣ್ಡೆಗರುಳ್ಗಳ್ (Rśv. 5, after 120). See ನಿಲುಮ್ಬು 1 & 2.

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 2. = ಕುಪ್ಪರಿಸು 1. To fix the feet together and jump; to jump over (ಚರಣಯುಗವೆರಸಿ ಪಾಯ್ Šm. 110; ನೆಗೆದು ದಾಣ್ಬು Bhn. 7, o. r. ನೆಗೆದು ತಾಗು; Tĕ. ಕುಪ್ಪಿಂಚು; Tĕ. ಗೊಪ್ಪಿಳ್ಳು, capering). See Smd. 231; Grj. 1, 104; Bp. 18, 72; Rśv. 5, 116; J. 34, 20; ಕಾಲ್-.

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 3. To be injured by a hot liquor or scalded, to blister (v. i., My.).

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 4. = ಕುಪ್ಪರಿಸು 2. (S. Mhr.).

ಕುಪ್ಪಿ kuppi. (= ಕುಪ್ಪಗೆ). Tbh. of ಕೂಪಿ. A vial, a flask, a bottle (My.; S. Mhr. rare; T., M.; Tĕ. ಕುಪ್ಪೆ in ಗಾಜು-; Mhr. ಕುಪಿ). — ಕುಪ್ಪಿಕಟ್ಟುವಾತ್ರೆ. = ಕುಪ್ಪವಾತ್ರೆ. (My.). — ಕುಪ್ಪಿವಾತ್ರೆ. Medicine calcined in the form of a bottle (My.).

ಕುಪ್ಪಿಗೆ kuppigĕ. (fr. ಕೂಪಕ ?). = ಕುಪ್ಪಿ. ಕುಂಕುಮದ ಸೀರ್ಗಳ ಕುಪ್ಪಿಗೆ (Rśv. 13, 88). — ಕುಪ್ಪಿಗೆವಾತ್ರೆ. = ಕುಪ್ಪವಾತ್ರೆ. (My.).

ಕುಪ್ಪಿಸು kuppisu. To cause (an animal) to jump with joined feet (My.).

ಕುಪ್ಪು kuppu. 1. To heap, to heap up, to lay in a heap (ಪುಂಜೀಕರಣ Šmd. Dh., Šm. 100; Tĕ. ಕುಪ್ಪಿಂಚು).

ಕುಪ್ಪು kuppu. 2. To leap, to jump; to leap over (ಲಂಘನ Šm. 100; *cf.* ಕುಂಜು; ಕುದುಕು 1). **2,** to join the feet together and jump (My.).

ಕುಪ್ಪು kuppu. 3. = ಗುಪ್ಪು. A kind of disease: an abnormal globular excrescence of the body (ರೋಗಭೇದ Šmd. Dh.; ಅಮಯಭೇದ Šm. 100; My.; T., M. ಕುಪ್ಪ, ಕುವಿದ್, anything which is globular, a knob or ball on the top of anything, a pommel; a hump, etc.; see ಗುಬ್ಬಿ 1).

ಕುಪ್ಪೆ kuppĕ. 1. = ಗುಪ್ಪೆ. A heap, a pile; a dung-hill (My.; Tĕ.; T. ಕುವ್ವಲ್, ಕುಪ್ಪೈ, ಕುವ್ಪೆ; Tĕ. also ಕುವ್ಪೆ, ಕೂವೆ; T., M. ಕುವಿ, to be joined, be assembled; M. ಕುಮಿ, heaping up; T. ಕುವಿ, to accumulate; heap = Tĕ. ಗುಮಿ; T., M. ಕುವಡು, hill, mountain; *cf.* ಕುಬುನ, ಕುಬು 1, ಕೋಪು 5 No 2, ಗುಣ್ಬು 1, ಗುವಿ, etc.). See ಮುಳ್ಳುಕ್ಕೆ; ಪಾಪುಗುಪ್ಪೆ. — ಕುಪ್ಪೆಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To make a heap (My.).

ಕುಪ್ಪೆ kuppĕ. 2. — ಕುಪ್ಪೆಗಿಡ. An annual weed, the Acalypha indica L. (St. & Pl.; Tĕ. ಕುಪ್ಪಿ, ಕುಪ್ಪೆಣ್ಣಚೆಟ್ಟು; T. ಕುಪ್ಪೈಮೇನಿ, M. ಕುಪ್ಪೈ-).

ಕುವ್ಯ kupya. *Base metal, any metal but silver and gold.* See ಆ-.

ಕುಪ್ರತರ್ಕಿಗ ku-pratarkiga. A bad reasoner; a bad logician (Bp. 43, 62).

ಕುಪ್ರಬೋಧೆ ku-prabôdhĕ. Bad intellect or knowledge (Bp. 51, 51).

ಕುಪ್ರಿಯ ku-priya. *Disagreeable, detested, base.*

ಕುಬಕು kubaku. = ಕುಬುಕು. To dig up the ground slightly with a kind of weeding-hook (My.; *cf.* ಕುಕ್ಕ 1).

ಕುಬಸ kubasa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (C.; B. 5, 297; Si. 224).

ಕುಬಿಬಿ kubibi. = ಕುಬಬು. A kind of outcry. ಕುಬಿಬಿ ಬುಬುಬೆನುತ (Bp. 58, 23; *cf.* ಕುವಿ).

ಕುಬುಕು kubuku. = ಕುಬಕೆ. (My.).

ಕುಬುಜ kubuja. = ಕುಜ್ಜ. (My.).

ಕುಬುದ್ಧಿ ku-buddhi. Evil-mindedness; evil-minded. (Bp. 32, 52; 50, 47; Šâv. 5, 19).

ಕುಬುಬು kububu. = ಕುಬಿಬಿ. (Bh. 8, 23, 13). — ಕುಬುಬಿಬ್ಬಿ. -ಇಬ್ಬಿ. To utter the sound of ಕುಬುಬು (Râm. 3, 6, 55; 6, 44, 41).

ಕುಬುಸ kubusa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (ಕೂರ್ಪಾಸಕ, etc. Si. 224; My.). ಹಾವಿನ ಕುಬುಸ (ಕಂಚುಕ, etc. 78). ಕುಬುಸವಂ ತೊಟ್ಟಿದ ಹೊಸ ಹಾವು (ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ, etc. 77).

ಕುಬೇರ kubêra. = ಕುವೇರ. (C.).

ಕುಬೋಧಕ ku-bôdhaka. A bad, evil teacher. (My.).

ಕುಬೋಧನೆ ku-bôdhanĕ. Bad, base instruction. (My.).

ಕುಬ್ಜ kubja. = ಕುಬುಜ. *Hump-backed, crooked;* dwarfish; crookedness (ಭಗ್ನ, ಕೊಂಕು Nn. 132; ವಾಮನ, ಗುಡ್ಡ 132; ಗೂನುಳ್ಳವ G.). Feminine ಕುಬ್ಜೆ (J. 30, 14, where also N.).

ಕುಬ್ಬಸ kubbasa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (ಕಂಚುಕ, ಕೂರ್ಪಾಸ G.; My.).

ಕುಬ್ಬು kubbu. = ಕೊಬ್ಬು 2. — ಕುಬ್ಬಾಟ. -ಆಟ. Proud behaviour. ಇಬ್ಬಾಯಿ ಇದ್ದವನ ಕುಬ್ಬಾಟ ಬಹಳ (Prv.).

ಕುಬ್ಸ kubsa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (My.).

ಕುಭಾಷಿ ku-bhâshi. A bad, evil speaker. (Bp. 53, 47).

ಕುಭೃತ್ ku-bhṛit. Earth-supporting: a mountain (ಪರ್ವತ Nn. 55; ನೇತ್ರ, ಪರ್ವತಭೇದ 66).

ಕುಭೃದ್ವಿಶೇಷ kubhṛit-viśêsha. A certain mountain (ಹಿಮ, ಪರ್ವತಭೇದ Nn. 81).

ಕುಮಕೆ kumaki. = ಕುಮುಕು, ಕುಮ್ಮಕು. Succour; help; assistance (C.; Mhr., H. ಕುಮಕ್).

ಕುಮಂಜನ kumañjana. The medicinal tree Wrightia antidysenterica (ಕುಟಜ Mr. 336; T. ಕುಮಂಜಾನ್, ಕುಮ್ಬಿಜಾನ್, ಕುಯ್, incense). *Cf.* ಕುರುಟಗ.

ಕುಮತಿ ku-mati. Vile or base sentiment; slow or weak intellect;—evil-minded; foolish. (Bp. 32, 61; 54, 30; 55, 34; 60, 47; J. 29, 38).

ಕುಮನ ku-mana. A wicked, cruel mind (Bp. 60, 40).

ಕುಮನ್ತ್ರ ku-mantra. Evil counsel; evil design;—a charm employed to secure success in a bad enterprise. (Bp. 50, 78; 51, 11; J. 31, 68).

ಕುಮನ್ತ್ರಿ ku-mantri. A bad, evil counsellor. (Bh. 1, 8, 72).

ಕುಮರಿ kumari. A piece of ground in a jungle or forest, on which the trees are cut down and burned, whereafter it is cultivated for one or two years only (My.; Tu. ಕುಮೆರು; perhaps originally: *combustion;* see s. ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ).

ಕುಮಾಯೆ ku-mâyĕ. A wicked trick (Bp. 41, 7).

ಕುಮಾರ kumâra. = ಕುವರ, etc. *A boy, a youth, a son.* 2, *the heir apparent or crown-prince.* 3, *Skanda, the god of war.* — ಕುಮಾರಕೂಟ. The children of a râja that are begotten and born out of wedlock (My.).

ಕುಮಾರಕ kumâraka. A boy, a lad, a child (Bp. 59, 26). 2, *the plant Capparis trifoliata* Roxb. (see ಮಡಿವಸಲೆ).

ಕುಮಾರಗುರು kumâra-guru. Śiva (G.).

ಕುಮಾರಪಾಲಕ kumâra-pâlaka. N. (Bp. 43, 1). ಕುಮಾರಪಾಲಕಗುರ್ಜರ (44, 73; 54, 75).

ಕುಮಾರತೆ kumâratĕ. = ಕುಮಾರ್ತೆ. (C.).

ಕುಮಾರರಾಮ kumâra-râma. N. of a jester. ಕುಮಾರರಾಮನು ಸೋರೆಕಾಯಿ ತಿನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ kumâra-vâlmîki. The author of the Kannaḍa Râmâyaṇa (Râm. 1, 1, 11-15).

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ kumâra-vyâsa. The author of the Kannaḍa Bhârata (Bhn. 1).

ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ kumâra-svâmi. Skanda (My.).

ಕುಮಾರಿ kumâri. = ಕುವರಿ. *A young girl, a maiden;* a daughter. 2, *the plant Aloe perfoliata* Lin. (ಲೋಯಿಸರ Mr. 131). 3, Durgâ.

ಕುಮಾರೀಭೂಶಿರ kumârî-bhû-śira. Cape Comorin (B. 4, 115).

ಕುಮಾರ್ಗ ku-mârga. A bad way. (Bp. 60, 39).

ಕುಮಾರ್ತೆ kumârtĕ. = ಕುಮಾರತೆ. A maiden; a daughter (My.; Tĕ. also ಕುವಾರಿತೆ; not in Sk.).

ಕುಮುಕು kumuku. = ಕುಮಕಿ, etc. (C.).

ಕುಮುಟು kumuṭu. (= ಕೆಮಟು, etc.). Nauseousness, loathsomeness; mustiness, damp smell, decay (T. ಕುಮಟ್ಟು; M. കുഠിമ്പു, കുഠുമ്പു, കുശുമ്പല്; Tĕ. ಕುಮ್ಮು; R.; Mhr. ಕುಟಿ, musty, mouldy; foul-mouthed; T. ಕುಮ್ಪು, to become of a smoky taste, as meat, etc.; Tu. ಕುವೆ, ಕುರಿ, to decay, putrify, as meat, etc.; *cf.* ಕೊರಿ 1).

ಕುಮುದ್ ku-mud. Unkind. 2, = ಕುಮುದ No. 1.

ಕುಮುದ ku-muda. *The esculent white water-lily, Nymphaea esculenta* (ನೆಯ್ದಿಲ್ Nn. 29; Mr. 506; ಕೈರವ, ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಿಲ್ 420). 2, the blue lotus, or blue water-lily, Nymphaea cyanea (ನೀಲೋತ್ಪಲ, ಕಪ್ಪೆಲೆ ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420). 3, a lotus, Nymphaea nelumbo (ಅಮ್ಬುಜ, ತಾವರೆ Nn. 29). 4, *the elephant of the south-west, or southern, quarter* (ದಿಗ್ಗಜ 29; ಆತಾಗಜ 506). 5, N. of a tree (ಭೂರುಹ, ಮರನು 29; ಭೂಮಿರುಹ 506). 6, the moon (ಸುಧಾಕರ, ಚನ್ದ್ರ 29; ಕಶಿ 506). 7, camphor. 8, brown, tawny (ಕಪಿಲ, ಕಪಿಲವರ್ಣ 29; ಕಪಿಲ 506). 9, water (ಅಬ್ಜ, ಉದಕ 29). 10, the earth's joy, people's pleasure (ಜನಪ್ರನೋದ, ಜನರುಗಳ ಹರುಷ 29). 11, unkindness (ಕಠೋರ, ನಿಷ್ಕರ 29). 12, N. of a vṛitta (Čh.). 13, N. of a monkey-chief (J. 21, 9. 19). — ಕುಮುದಗಡ್ಡೆ. A fragrant garden-flower, Kaempferia rotunda L. (St. & Pl.).

ಕುಮುದಪತ್ರಾಭ kumuda-patra-âbha. *Resembling the leaves of the white water-lily.*

ಕುಮುದಪ್ರಿಯ kumuda-priya. = ಕುಮುದಬನ್ಧು. (Kâvy. V, 10).

ಕುಮುದಬನ್ಧು kumuda-bandhu. The white water-lily's friend: *the moon.*

ಕುಮುದಬಾನ್ಧವ kumuda-bândhava. = ಕುಮುದಬನ್ಧು. (My.).

ಕುಮುದವೈರಿ kumuda-vairi. = ಕುಮುದಾರಿ (My.).

ಕುಮುದಶೋಭಿ kumuda-śôbhi. A pool graced with white water-lilies; the quarter graced with the kumuda-elephant; the army graced with the kumuda-monkey (J. 15, 11).

ಕುಮುದಾಕ್ಷಿ kumuda-akshi. A female with eyes resembling white water-lilies (Grj. 7, after 11).

ಕುಮುದಾರಿ kumuda-ari. The white water-lily's enemy: the sun. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕುಮುದಿಕೆ kumudikĕ. *The plant kalphala.* 2, a small tree, the seeds of which are aromatic.

ಕುಮುದಿನಿ kumudini. *An assemblage of kumudas,* or a place abounding in them.

ಕುಮುದಿನೀಕಾನ್ತ kumudinî-kânta. The moon (My.).

ಕುಮುದ್ವತ್ kumud-vat. *Abounding in white water-lilies.*

ಕುಮುದ್ವತಿ kumud-vati. *An assemblage of white water-lilies,* or a place filled with them. 2, N. of a woman (J. 26, 55, etc.). 3, N. of a river (My.).

ಕುಮ್ಪಟೆ kumpaṭĕ. = ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ, etc. (My.).

ಕುಮ್ಪಣಿ kumpaṇi. Company (C.).

ಕುಮ್ಬ kumba. See ಕೊಕೆಕುಮ್ಬ. (T., M. കുമ്പു, bud; peak; the mast of a ship).

ಕುಮ್ಬ kumba. 1. *An enclosure round the place of sacrifice.*

ಕುಮ್ಬ kumba. 2. Tbh. of ಕುಮ್ಬ (Šmd. 339). 2, a heap of boiled rice prepared in the name of a goddess at her festival (R.; Tĕ. ಕುಮ್ಬು). — ಕುಮ್ಬಸಾಕ. A vapour bath: sitting well wrapt up over a chafing dish (Tĕ., R.).

ಕುಮ್ಬತಳ kumba-taḷa. Tbh. of ಕುಮ್ಬಸ್ಥಲ. (Kk. 67).

ಕುಮ್ಬಮ kumbaṛa. = ಕುಮ್ಬಾಮ. A contraction of ಕುಮ್ಬಗಾಮ (Šmd. 235). A potter (ಬಾನ್ಬ, ಕ್ಷೋವ Šmd. II; Čt II, 105, o. r. ಕುವರ). ಮೂಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು ಘಟಂ ಕುಮ್ಬಮಿನಂ (Šmd. 301).

ಕುಮ್ಬಳ kumbaḷa. (Śmd. 29). Tbh. of ಕೂಷ್ಮಾಣ್ಡ (Śmd. 371. 372; Hlå.; Mr. 148; ಕುಷ್ಮಾಣ್ಡಕ Nr.; Si. 161; J. 31, 62; C.; Tĕ. ಗುಮ್ಮಡಿ). See ಕಗ್ಗುಮ್ಬಳ, ನೆಲಕುಮ್ಬಳ, ಬೂಜುಗುಮ್ಬಳ, ಬೆಟ್ಟಕುಮ್ಬಳ, ಸೀ-, ಹೆಗ್ಗುಮ್ಬಳ. — ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. A pumpkin (C.; B. 4, 64). ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ ಕಳ್ಳಾ! ಆನ್ನರೆ ಭುಜಾ (or ಹೆಗಲು) ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿನ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುಮ್ಬಳಗಿಡ. = ಕುಮ್ಬಳಬಳ್ಳಿ (Si. 161). — ಕುಮ್ಬಳಬಳ್ಳಿ. The pumpkin-creeper (C.). — ಕುಮ್ಬಳಮರ. The tree Aegle marmelos (St. & Pl.).

ಕುಮ್ಬಾಱ kumbāṟa. = ಕುಮ್ಬಱ. Tbh. of ಕುಮ್ಭಕಾರ. (ಕುಮ್ಬಱಕಾರ Hlå., Nr., Si. 338; ಕುಲಾಲ Nn. 80. 145; Mr. 148; Bp. 21, 27; C.). ಕುಮ್ಮಾಱರ ತಿಗುರಿ (ಕುಲಾಲಚಕ್ರ Nn. 49. 85). ಕುಮ್ಬಾಱನು ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣು ಹರುಬ (ಕಲಕ, etc. Si. 309). ಕುಮ್ಬಾಱನ ಅನಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ಬ್ರದ ಚಮ್ಬು ಹುಡುಕಿದನ್ತೆ. — ಕುಮ್ಬಾಱಗೆ ವರುಷ, ಡೊಣ್ಣೆಗೆ ನಿಮಿಷ (Prvs.). — ಕುಮ್ಬಾಱತಿಗರಿ. A potter's wheel (C.). — ಕುಮ್ಬಾಱಮಾಳಿ. A potter-female (C.). — ಕುಮ್ಬಾಱಹುಳು. ಕುಮ್ಬಾಱಹುಳು. The beetle called a carpenter or mole cricket (C.; Br. ಕುಮ್ಮರಪುರುಗು); it is known for its cleanly appearance (S. Mhr.). ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಕುಮ್ಬಾಱ ಹುಳು ಇಹುದು, ಎನವುದು ತಾ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಯೆ (Jds. 22, 53).

ಕುಮ್ಬಾಱಗಿತ್ತಿ kumbāṟa-gitti. A potter-female (C.).

ಕುಮ್ಬಾಱತನ kumbāṟatana. = ಕುಮ್ಬಾಱಿಕೆ. (My.).

ಕುಮ್ಬಾಱಪತಿ kumbāṟati. = ಕುಮ್ಬಾಱಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಕುಮ್ಬಾಱಿಕೆ kumbāṟikĕ. The business of a potter (C.).

ಕುಮ್ಬು kumbu. 1. (fr. ಕುಡುಬ). Bending, bowing down: a bow, an obeisance (ತುಬಿಲ್, ಮೋಬ್ಗು, ಮಣಿ, ಪೊಡವಡಿಕೆ, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Śm. 34; Kk. 34; T., M.). See Prv. s. ತೇಗು 1. — ಕುಮ್ಬಿಡು. -ಇಡು. To bow down, to do obeisance (Rśv. 13, 65; Śśv. 5, after 55; T., M.).

ಕುಮ್ಬು kumbu. 2. Decay (of dry trees or bamboos, My.; Tu.; see s. ಕುಮುಟು). ಮರಕ್ಕೆ ಕುಮ್ಬು ಹಿಡಿಯಿತು; ಮರ ಕುವ್ಯಾಯಿತು (My.).

ಕುಮ್ಬೆ kumbĕ. A wall on a flat roof that serves for a balustrade (S. Mhr.; B. 2, 5; Tĕ. ಕೊಮ್ಮೆ, T. ಕೊಮ್ಮೈ). *Cf.* Sk. ಕುಮ್ಬ 1?

ಕುಮ್ಭ kumbha. = ಕುಮ್ಬ 2. *A water-jar, a pot;* the sign of the zodiac Aquarius. 2, *the frontal globe on the upper part of the forehead of an elephant.* 3, *a fragrant resin* (= ಗುಗ್ಗುಲು; see ಧೂಪದ ಗಿಡ). 4, N. of a demon (Č. Bp. 47, 21). 5, a measure of grain, commonly called a comb.

ಕುಮ್ಭಕ kumbhaka. Stopping the breath by shutting the mouth and closing both nostrils with the fingers of the right hand (ನಾಸಿಕದಿ ನಿಸ್ವ ಆನಿಲ Mr. 53).

ಕುಮ್ಭಕರ್ಣ kumbha-karṇa. N. of a râkshasa, the younger brother of Râvaṇa (J. 18, 7; Râm. 6, 26 sum.).

ಕುಮ್ಭಕಾರ kumbha-kâra. = ಕುಮ್ಬಾಱ, etc. *A potter.*

ಕುಮ್ಭಕುಚ kumbha-kuca. A breast resembling a water-pot (J. 16, 5).

ಕುಮ್ಭಕೋಣ kumbha-kôṇa. N. of a town in the Tamil country (My.; T. ಕುಮ್ಭಕೋಣಂ).

ಕುಮ್ಭಜ kumbha-ja. = ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ. (My.).

ಕುಮ್ಭಭೇದ kumbha-bhêda. A kind of water-pot. See ಮೊಗೆ.

ಕುಮ್ಭವಾದ್ಯ kumbha-vâdya. An earthen vessel used for a drum (ಗುಮತೀ ವಾದ್ಯ G.).

ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ kumbha-sambhava. Born in a water-jar: *Agastya.*

ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ kumbha-sthala. = ಕುಮ್ಬತಳ. ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ (ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ, ಕುಮ್ಭ, ಎರಡು ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡುಬೀಡು Hlå.). See Si. 269.

ಕುಮ್ಭಾण्ಡ kumbha-aṇḍa. A class of demons. 2, N. of a rishi (My.).

ಕುಮ್ಭಿ kumbhi. *An elephant.* 2, *a pot.* 3, *the plant kaṭphala.* 4, a vessel for preserving grain.

ಕುಮ್ಭಿಕೆ kumbhikĕ. *The plant Pistia stratiotes* Lin. See ನಿಮಿಷವ.

ಕುಮ್ಭಿನಿ kumbhini. The earth (Mr. 91; My. as ಕುಮ್ಭಿಣಿ).

ಕುಮ್ಭಿನಾಸ kumbhi-nasa. *A kind of snake* (Mr. 399).

ಕುಮ್ಭಿಪಾಕ kumbhi-pâka. A hell, in which the wicked are baked like potters' vessels, etc. (My.).

ಕುಮ್ಭೀರ kumbhîra. *A crocodile* (ನಕ್ರ, ಮೊಸಳೆ Mr. 410).

ಕುಮ್ಭೋದಯ kumbha-udaya. = ಕುಮ್ಭಱ. (R.).

ಕುಮ್ಭೋದ್ಭವ kumbha-udbhava. = ಕುಮ್ಭಜ. (My.).

ಕುಮ್ಮಕು kummaku. = ಕುವುಕ, etc. (My.; Si. 284. 445).

ಕುಮ್ಮಟ kummaṭa. = ಕುಸ್ಪತಿಗೆ, etc. (My.).

ಕುಮ್ಮಟಿ kummaṭĕ. = ಕುಮ್ಮಟ, etc. (My.).

ಕುಮ್ಮಣ್ಣಿ kummaṇṇi. The membrum virile (My.).

ಕುಮ್ಮಸು kummasu. = ಕುವುಮ್ಮಿಸು, (ಗುಮಿಸು). To cause to pound (My.).

ಕುಮ್ಮಳಿಸು kummaḷisu. — ಬಾಮ್ಬಾವು ಎನಲ್ಕುಮ್ಮಳಿಪ ರಾಹು (Kk. 12; could it be ಉಮ್ಮಳಿಸು? or = ಉಪ್ಪಳಿಸು 2?).

ಕುಮ್ಮಿಸು kummisu. = ಕುಮ್ಮಸು. (My.).

ಕುಮ್ಮು kummu. 1. (= ಗುಮ್ಮು 1). To beat with a pestle, to pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Śmd. Db.; Grj. 2, after 106; T., M.; Tĕ. ಕುಪ್ಪು, ಗುಪ್ಪು, ಗುಮ್ಮು; T. also ಕುಮ್ಪೈ; T. ಕುಮ್ಮಲ್, beating).

ಕುಮ್ಮು kummu. 2. Pounding; a beat with a pestle (My.).

ಕುಯ್ kuy. = ಕುಯಿ 2, ಕೊಯ್ 1, q. v. To cut, etc. (ತಿಬು' Ct. II, 106; My.; T., M., Tĕ. ಕೊಯ್). P. p. ಕಯ್ದು (My.). ಕುಯ್ಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಛಿನ್ನ, ಭಾತ, ಲೂನ, ಕೃತ್ತ, etc. Si. 382).

ಕುಯಕ kuyaka. = ಕೊಯಕ. Tbh. of ಕುಹಕ (Śmd. II).

ಕುಯನ್ತ್ರ ku-yantra. A bad apparatus or machinery (Bp. 51, 55).

ಕುಯನ್ತ್ರಕ ku-yantraka. A bad machinist; a machinator (Bp. 27, 80).

ಕುಯಿ kuyi. 1. = ಕುಂಯಿ. (S. Mhr.).

ಕುಯಿ kuyi. 2. = ಕುಯ್, etc. P. p. ಕುಯಿದು (My.).

ಕುಯಿಲು kuyilu. = ಕೊಂಯಿಲು. Cutting, reaping. **2,** a tenon (My.; *cf.* ಕೂರು 1, ಕೂಲು). — ಕುಯಿಲಾಳು. -ಆಳು. A man employed for reaping (My.).

ಕುಯುಕ್ತಿ ku-yukti. A wicked device or scheme. (Bp. 40, 36; 54, 79).

ಕುಯಿಸು kuyisu. = ಕೊಯಿಸು, ಕುಂಯ್ಯಿಸು, etc. (My.).

ಕುಯ್ಯ kuyya. (Tĕ. ಕೊಯ್ಯ, wood; a staff, a stick; thing, wretch; see s. ಕೋಲ್). See ಇತ್ತಲಿಗುಯ್ಯ.

ಕುಯ್ಯಿಸು kuyyisu. = ಕುಂಯಿಸು, ಕೊಂಯ್ಯಿಸು, etc. To

cause to cut, etc. ಚಿನ್ನದ ಹೂರಿ ಎನ್ದು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ kuyyuvikĕ. Cutting, etc. (ವರ್ಧನ, ಛೇದನ Si. 387). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಿಳೆಗಳನ್ನು ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ (ಲವ, ಅಭಿಜಾನ, ಲವನ 395).

ಕುಯ್ಯೋ kuyyō. = ಕೊಯ್ಯೋ. (My.).

ಕುರ kura. = ಕುರು 1, etc. (C.).

ಕುರ kura. 1. Probably a mistake for ಕುರು (Bp. 61, 30).

ಕುರ kura. 2. Tbh. of ಬುರ (Śmd. 338).

ಕುರಗ kuraga. An instrument of goldsmiths, etc., a sort of anvil (S. Mhr.; Mhr. ಖುರಾರ್ಯಾ).

ಕುರಂಗ kuraṅga. A species of antelope; *an antelope, a deer* (ಸಾರಂಗ Nn. 34; ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162). ತುರಂಗಕ್ಕೂ ಕುರಂಗಕ್ಕೂ ಸಮವೋ? (Prv.). 2, N. of a country (Bp. 6, 18; ಕುರುಂಗ?). 3, = ಕುರಂಬ, etc. (My.).

ಕುರಂಗಕ kuraṅgaka. *An antelope.*

ಕುರಂಗಧರ kuraṅga-dhara. The moon (Śśv. 5, 26). See ತರುಣಕುರಂಗಧರಧರ.

ಕುರಂಗನಾಭಿ kuraṅga-nâbhi. Musk. (R.).

ಕುರಂಗರಿಪು kuraṅga-ripu. A tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159).

ಕುರಚಿ kuraċi. = ಕುರಿಚಿ, etc. (My.).

ಕುರಂಜಿ kuraṅji. = ಕುರಂಗ, ಕುರನ್ದ, ಕುರುನ್ದ. Tbh. of ಕುರುವಿನ್ದ. The Corundum-stone, Spatum adamanticum, used for cutting and polishing diamonds (My.; Tĕ. ಕುರಿಂಜಿ, ಕುರುವಿನ್ದ, ಕೊರಿವಿನ್ದ; T. ಕುರುನ್ದ; Mhr. ಕುರನ್ದ).

ಕುರಟಿಕೆ kuraṭikĕ. = ಕುರಟಿಗೆ, ಕುರುಟಿಕೆ, ಕುರುಟಿಗೆ, ಕೊರಟಿಗೆ. — ಕುರಟಿಕೇ ಬೀಜ. The seeds of the Odina wodier (My.; Si. 142).

ಕುರಟಿಗೆ kuraṭigĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. — ಕುರಟಿಗೆಬೀಜ. (C.).

ಕುರಡ kuraḍu-aḷ. = ಕುರುಡ, etc. (C.).

ಕುರಡಿ kuraḍi. = ಕುರುಡಿ, etc. (C.). ಕುರಡೀ ಹಾದರಕ್ಕೆ ಮನೇ ಮನ್ದಿ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಟರು (or ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟರು, Prv.). — ಕುರಡೀ ಕುತಾರ. A kind of wasp that affixes its one-celled nest to walls, doors, etc. (S. Mhr.).

ಕುರಡು kuraḍu. = ಕುರುಡು, etc. (My.).

ಕುರಣ್ಣ kuraṇṇa. = ಕುರಣ್ಣಕ, ಕುರುಣ್ಣ, etc. (Sk.; R.).

ಕುರಣ್ಣಕ kuraṇṇaka. (= ಕುರುಣ್ಣಕ). *The blossom of yellow amaranth or of a yellow kind of barleria.*

ಕುರನ್ದ kuranda. = ಕುರಂಜ, etc. (My.; Mhr.).

ಕುರಮ್ಬ kuramba. = ಕುರುಮ್ಬ. See ನಿ-.

ಕುರರ kurara. *An osprey* (ಕುರವಕ್ಕೆ Si. 174).

ಕುರರಿ kurari. A female osprey. (R.). 2, a sheep, an ewe (ಏಡಕೆ, ಮೇಷಿ, ಕುಜಿ Nr.).

ಕುರಲ್ kural. To cry, to shout (see ಕೊರಲ್). ಕುರಲ್ವ (Abh. P. 11, 147).

ಕುರವಕ kuravaka. = ಕುರುವಕ. (Śśv. 3, after 35; J. 8, 16). See ಮದರಂಗಿ.

ಕುರವಿ kuravi. N. of a plant (ಕುರುರಿ Mr. 116).

ಕುರಳು kuraḷu. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (C.; ಕರೀಪ G.).

ಕುರಾಣ kuráṇa. = ಖುರಾಣ, ಖುರಾನು. (B. 5, 54; Mhr.).

ಕುರಿಚಿ kuriċi. = ಕುರುಚಿ, ಕುರುಸಿ, ಕುರ್ಚಿ. A chair (My.; Mhr., H. ಖುರಚೀ, ಖುರಸೀ; M. ಕುರ್ಚುಸಿ).

ಕುರು kuru. 1. = ಕುರ, ಕುರುವ. A protuberance or excrescence on the body; a boil (ಗಡು Mr. 385; C.; M., T.; Tĕ. ಕುರುಪು; Tu. ಕುರಿ; T., M. ಕುರು also: small-pox; prickly heat; *cf.* Sk. ಗುಲ, ಗುಲೀ?). ಚಿನ್ನ ಕುರು (ವೈಷ್ಣ ಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಡು Hlâ.; ಪೃಷ್ಠಗ್ರನ್ಥಿ Mr. 385). ಕರಗುಗುಮ್ ಏಟ್ಟಿಪ್ಪೋರೆ ಎನಿಪ್ಪ ಕುರುವಂ ಬೇಗಂ (Smd. 225). ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಕುರು kuru. 2. = ಕೆರ್. (Mhr. ಕುರಕುಟೇ, febrile symptoms; ಕುರಕುರ, grumbling in the belly). — ಕುರುಕುರಿರೋಗ. = ಕುರ್ಕುರಿರೋಗ. An internal disease among horses (C.).

ಕುರು kuru. (= ಕುರ 1). N. of a people and their country (Bp. 6, 18). 2, Kuru, the ancestor of both Pâṇḍu and Dhṛitarâshṭra (Śmd. 136. 291).

ಕುರುಂ kuruṁ. (= ಕರುಂ). An imitative sound. — ಕುರುಂ ಕುರುಂ. rep. The sound produced in eating well parched grain or pulse (C.).

ಕುರುಕುಲ kuru-kula. The race of king Kuru (Śmd. 216).

ಕುರುಕುಲಾಧಿಪ kurukula-adhipa. The chief of the Kuru race (Śmd. 294).

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ kuru-kshêtra. The field of the Kurus, an extensive plain near Delhi, the scene of the battles between the Kurus and Pâṇḍus. (My.).

ಕುರುಜಾಂಗಲ kuru-jâṅgala. N. of a country and its people. (R.).

ಕುರುಜಾತ kuru-jâta. A descendant of Kuru (ಕೌರವ Mr. 263).

ಕುರುಜು kuruju. A frame-work of bamboo-slits covered with paper or cloth or leaves, used to put idols in, or by the bride and bridegroom to sit in (My.; Č. Bp. 5, 2. 4; Śśv. 2, after 42; V. 5, after 21; Tu. ಕುರುಜು, ಗುರ್ಜ). ಕುರುಜು ಮೇರುವೆ ಇಲ್ಲ, ನೊರಜುಗಳ ಸ್ವರ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). See ಬಲ್ಲುರುಜು, Prv. s. ಬುರುಜು.

ಕುರುಟಿಕೆ kuruṭikĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. (My.). See ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಕೆ.

ಕುರುಟಿಗ kuruṭiga. The medicinal tree Wrightia antidysenterica, the seeds of which are used as a vermifuge (ಕುಟಜ, ಕೊಡಸಿಗೆ G.). — ಕುರುಟಿಗನ ಬೀಜ. The seeds of the Wrightia (ಇನ್ದ್ರಯವ, ಇನ್ದ್ರಜವಿ G.).

ಕುರುಟಿಗೆ kuruṭigĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. A certain plant which is described as milky and thorny, with a fruit shaped like a ram's horn, and used as a medicine for the eyes, Odina wodier (ಅಜಶೃಂಗಿ, ವಿಷಾಣಿ Nr.; ಪ್ರಾಹು Mr. 147, two MSS. ಪ್ರಾದು). See ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಗೆ. — ಕುರುಟಿಗೇ ಗಿಡ. The shrub Odina wodier (ಅಜಶೃಂಗಿ, ವಿಷಾಣಿ, ದುಷ್ಪುಷ್ಪಕೆಟ್ಟು Si. 151). — ಕುರುಟಿಗೇ ಬೀಜ. = ಕುರಟಿಕೇ ಬೀಜ. (My.).

ಕುರುಡ kuruḍu-aḷ. = ಕುನ್ದ, ಕುರಡ. A blind man (ಅನ್ಧ, ಅನೇಡಮೂಕ Hlâ.; ಅನ್ಧ, ಅದ್ಯಕ್ Nr.; ಅನ್ಧಕ Nn. 85; ಅನ್ಧ Mr. 388; Si. 203. 433; C.; T., M., Tu.; Tĕ. ಗುಡ್ಡಿ, blind). ಕುರುಡ ಬಲ್ಲನೆ ಪಗಲನ್ ಇರುಳ? (Dp. 87). ಕುರುಡಂ ಕನ್ನಡಿಯಂ,..ಕಾವ್ಯದಭ್ಯರಿಯಂ ಪಾಮರ..ಜಙ್ಯಲ್, ಸಿಂಹಕೆ ಗಾವಸಿಂಗಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Śś. 103). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣಿಯ, ಕಿವುಡ ಕೇಳ್ದಿಯ.—ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೂ ಒನ್ದೆ, ತೆಱೆದಿದರೂ ಒನ್ದೆ.—ಕುರುಡಗೆ ಹಗಲೇನು? ಇರುಳೇನು?—ಕುರುಡನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಕೊಟ್ಟ

ಹಾಗೆ.—ಕುರುಡನ ಹೆಣ್ಣಿತಿಗೆ ದೈವದ ಕಾವಲು.—ಕುರುಡಸಿಗೆ ತರಡಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್.—ಕುರುಡರೊಳಗೆ ಪೆಳ್ಳನೇ ಶ್ರೇಸ್ಠ (Prvs.). See Ch. v. 17; Bp. 42, 5; 60, 42; B. 3, 49; ಕತುಗುರುತ, ಪುಟ್ಟುಂಗುರುಡ, ಹುಟ್ಟುಗುರುಡ.

ಕುರುಡತನ kuruḍatana. Blindness (My.; B. 5, 177; Tĕ. ಗುಡ್ಡಿತನ).

ಕುರುಡಿ kuruḍi. = ಕುರ್ಡಿ. ಕುರಡಿ. A blind woman (C.; T., M.). ಕುರುಡಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ.—ಕುರುಡೀ ಪಾದರವು ಊರ ಉಬ್ಬಸ (Prvs.).

ಕುರುಡು kuruḍu. = ಕುಸ್ಡು. ಕುರಡು, ಕುರುಳು 3. Blindness, (blind) (C.; Tu., T., M.). Genitive ಕುರುಡ. ಅವನ ಕಣ್ಣು ಕುರುಡು (C.). ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಆ ಕುನ್ನಿಗಳು ಕುರುಡು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 86). — ಕುರುಡ ಎತ್ತು. A blind ox. ಕುರುಡ ಎತ್ತಿಗೆ ಕರಡವೇ ಕೈಲಾಸ (Prv.). — ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು. An eye destitute of the sense of seeing (C.). — ಕುರುಡ ಕುದುರೆ. A blind horse. ಕುರುಡ ಕುದುರೆಗೆ ಹುರಿದ ಹುರುಳಿ.—ಕುಣ್ಣಿ ಕುರುಡ ಕುದುರೆಗೆ ಹುಟಿತ ಹುರದ ಹುರಳಿ (Prvs.). — ಕುರುಡ ಗಜುಗ. A kind of gajuga plant (My.). — ಕುರುಡ ದೂಮ. The blind Dûma: N. ಕುರುಡ ದೂಮಗೆ ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುರುಡ ನಾಯಿ. A blind dog. ಕುರುಡ ನಾಯಿ ಪೀಲು ಕಣ್ಣನ್ತೆ (Prv.). — ಕುರುಡ ಬಟ್ಟೆ. A blind batta. ಕುರುಡ ಬಟ್ಟರೇ, ನಮಸ್ಕಾರ. ಅನ್ದರೆ ಕುತನ್ತಕ್ಕೆ ಮೂಲವೋ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುರುಗುಡಣ್ಣು. = ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು. (My.). — ಕುರುಡೇಟು. -ಏಟು. A random or bad shot. ಕುರುಡೇಟು ತರದು ತಗಲಿತು (Prv.).

ಕುರುಣ್ಟ kuruṇṭa. = ಗೊರಟೆ, ಗೋರಟೆ, ಗೋರಣ್ಟ, ಗೋರಣ್ಟೆ. = ಕುರುಣ್ಟಕ, q. v.

ಕುರುಣ್ಟಕ kuruṇṭaka. *The yellow variety of amaranth.* 2, *a yellow species of barleria, Barleria prionitis* L.

ಕುರುದಣ್ಡಿ kuru-daṇḍa. See ಅಟ್ಟಗೋಲ್ s. ಅಟ್ಟ 2.

ಕುರುನಾಯಕ kuru-nâyaka. The leader of the Kurus (Śmd. 64 Mḍb.).

ಕುರುನ್ದ kurunda. = ಕುರಂಜ, etc. (My.). ಕುರುನ್ದದ ಕಲ್ಲಿನ ಪುಡಿ (B. 4, 158).

ಕುರುಪತಿ kuru-pati. The lord of the Kurus (Śmd. 77. 151).

ಕುರುಪಿ kurupi. N. of a woman. See ತಿರು-.

ಕುರುಪೆ kurupĕ. Tbh. of ಕೃಪೆ. (S. Mhr.).

ಕುರುಪ್ರಭು kuru-prabhu. The ruler of the Kurus (Śmd. 288).

ಕುರುಬೆ kurubĕ. = ಕುರುಬ್ಬೆ. A tender, young cocoanut, or unripe fruit of the cocoanut tree (My.; M. ಕುರುಬ್ಬೆ, T. ಕುರುಬ್ಬೆ; T., M. ಕುರು, to sprout, shoot).

ಕುರುಮ್ಬ kurumba. = ಕುರಬ್ಬ. See ಸಿ-. *Cf.* ಕುಟುಮ್ಬ.

ಕುರುಮ್ಬೆ kurumbĕ. = ಕುರುಬೆ. (My.).

ಕುರುರಾಜ kuru-râja. The king of the Kurus (Śmd. 171).

ಕುರುವಕ kuruvaka. = ಕುರವಕ. *The crimson sort of amaranth.* 2, *a purple species of barleria.* 3, the red cedar, a shrub, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.).

ಕುರುವಿನ್ದ kuruvinda. = ಕುರಂಜ, etc. *The fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. 2, *vermilion* (ಹಂಸಪಾದ, etc. Mr. 102). 3, a ruby (ಕೆಮ್ಪುರಲ್, ರನ್ನ ವರಲ್, ಕುಸುಗಲ್ Kk. 47; Śm. 68). 3, the Corundum-stone (My.; Tĕ.).

ಕುರುವಿಸ್ತ kuru-vista. *A pala of gold,* a weight of gold equal to about 700 troy grains.

ಕುರುವು kuruvu. = ಕುರು 1, etc. (My.). ಸಣ್ಣ ಕುರುವು (ಪಕಟ G.). ಕುರುವಿನಷ್ಟು ನೋವಿಲ್ಲ, ನೋಡ ಬರುವ ನಾರಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಕುರುವೇರ್ kuru-bêr. (= ಕೊಳವೇರ್). A plant with fragrant roots, the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz., or A. aromaticus Roxb. (St. & Pl.); Andropogon shoenanthus Lin. (ಪಾಲ, ಪ್ರೀವೇರ, etc., ಮುಡುವಾಳ Si. 153). (T.; Tĕ. ಕುಡುವೇಲು).

ಕುರುವೈರಿ kuru-vairi. The enemy of the Kurus: Bhîma (ವಾಯುಪುತ್ರ, ವೃಕೋದರ, ಭೀಮು Mr. 264).

ಕುರುಸಿ kurusi. = ಕುರಿಚಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕುರುಸೈನ್ಯ kuru-sainya. The army of the Kurus (Mr. 263).

ಕುರುಳ್ kuruḷ. 1. = ಕುರುಳು 1, ಕುರ್ಳ 1. A curl or lock of hair (Śmd. 59; Abh. P. 3, 157; 15, 5; Śśv. 3, 47; J. 8, 17; 19, 25; M. ಕುರುಳ್, ಕುಜುಳ್; T. ಕುರಲ್, ಕುರುಳ್, ಕೂರಲ್, ಚುರುಳ್; Tĕ. ಕುರುಲು; Sk. ಕುರಲ, ಕುರುಲ; Mhr. ಕುರಳ್; *cf.* ಸುರುಳ್); hair (ನವಿರ್, ಕೂದಲ್ Śm. 71. 111). ಕುರುಳ್ ಕೊಂಕಾಯ್ತು (Śmd. 60). ಕುರುಳ್ಗೆ (52. 139). ಕುರುಳ್ಗಳ್ (52. 116). ಕುರುಳ್ಗಳ ಕಪ್ಪು (170). ನೊಸಲೊಳ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಅಲಿ Mr. 320). See ನಿಜಿಗುರುಳ್, ಸುರ್ಗಂಗುರುಳ್. — ಕುರುಳ್ದುವ್ವಿ. -ತುವ್ವಿ. Curls regarded as black bees (V. 5, after 14). — ಕುರುಳ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A tassel or tuft of hair (J. 18, 35).

ಕುರುಳ್ kuruḷ. 2. = ಕೊರಳು, ಕುರುಳು 2, ಕುರ್ಳ 2, ಕುಳ್ಳ್, ಕುಳ್ಳು 1. A cake of dried cow-dung (ಗೋಮಯ ಪಿಣ್ಡ Śm. 111).

ಕುರುಳಿ kuruḷi. See ಚಿನುಕುರುಳಿ.

ಕುರುಳು kuruḷu. 1. = ಕುರುಳ್ 1, etc. (My.). ನೊಸಲವ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳು (ಪ್ರಮರಕ Hlâ.). ಕುರುಳು ಹಣಿದ ಜಡೆ (ಜಡೆ, ಲಗ್ಗಕಡ Si. 415). See Bp. 5, 30; ಪಣಿಕುರುಳು, ಮುಂಗುರುಳು. — ಕುರುಳುಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. A lock of hair; curly hair (ಅಲಕ, ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ Nr.).

ಕುರುಳು kuruḷu. 2. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (My.). ಕುರುಳಿನ ಬೀಕ (ಕರ್ಜು G.). ಉರಿ ಪಚ್ಚುವ ಕುರುಳು (ಬೀಜಣಿ G.).

ಕುರುಳು kuruḷu. 3. = ಕುರುಡು. (Bp. 8, 11).

ಕುರುಳೆ kuruḷĕ. An earthen vessel with a wide mouth, used for churning, etc. (My.; ಅವಕುಟ Mr. 211).

ಕುರುಳ್ಳು kuruḷḷu To shake or brandish a weapon (ಶಸ್ತ್ರಸಂಜಾಲನ Śmd. Dh.; V. 42, after 23). ಕಲಿಗಳ್ ಕರತಲದಿನ್ ಬಜಿಗಳೆದು ಕುರುಳ್ವುವ ಕೆಯ್ದುಗಳ ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು (Rśv. 13, after 77).

ಕುರೂಪ ku-rûpa. Ill-made, ugly; ugliness. (B. 4, 223).

ಕುರೂಪಿ kurûpi. Deformed, ugly; frightful; an ugly person. (Bp. 18, 69).

ಕುರೂಪು kurûpu. Tbh. of ಕುರೂಪ. (ರೂಪಹೀನವಾದುದು, ವಿಕಟ Nn. 146).

ಕುರೆ kurĕ. An imitative sound. (T. ಕುಶ್ಶೆ, sound). — ಕುರೆ ಕುರೆ. rep. A sound used in calling a dog (S. Mhr.). — ಕಲರೊ ಕುರೊ. = ಕುರೆ ಕುರೆ. (My.).

ಕುರೆ kurĕ. Pure silver (Mhr., S. Mhr.).

ಕುರಿಚಿ kuṟaĉi. ಕುರಿಚಿ. = ಕುಜುಚು. (Tĕ. ಕುಜುಚೆ). — ಕುಜುಚಿಕಾಡು. A jungle of small trees (My.). — ಕುಜುಚಿಗಿಡ. A small tree, a shrub (My.).

ಕುರಿಬ kuṟaba. = ಕುಜುಬ 1. (My.).

ಕುಬಿಬತನ kurabatana. = ಕುಬುಬತನ. (My.).

ಕುಬಿವ kurava. = ಕುಬುವ 1. See ನಡುಗುಬುವ.

ಕುಬಿಳ್ kural. = ಕುಳ್ಳು 2. Shortness, littleness; a distich or couple of lines; a Tamil poem written in such distichs by Tiruvaḷḷuvar (T.; B. 4, 130).

ಕುಬಿ kuri. 1. To mark, to mark out; to take note of, to give attention to, to regard, to mind (My. in ಕುಬಿತು ಕೊಳ್ಳು to mind; T.; Tĕ. ಗುಬಿಂಚು; *cf.* ಕೂನ್ 3, ಕೂರ್ 2, ಕೊಬಿಬು 1). P. p. ಕುಬಿತು (Śmd. 287 Cm.). ಕುಬಿತು is commonly looked upon as a particle: with a view to, etc. (ಪ್ರತಿ Nr.; Tĕ. ಕುಬಿಂಚಿ, ಕೂರ್ಚಿ). ನಡುನೆಯ್ದುದು ಶರೀರಮಧ್ಯಮಂ ಕುಬಿತು (o. r. ಕುಬಿತ್ತು) ದಿಗ್ವಾಚಕಮ್ ಅಲ್ತು, ಮಧ್ಯಮಂ ಕುಬಿತು ದಿಗ್ವಾಚಕಂ (Śmd. 135). ಭಾಗಾಕ್ಷನಂ ಕುಬಿತು ಪುತ್ರನಂ ಬೇಡಿ (Č. Bp. 47, 2). ಮೈಥುನವನ್ನು ಕುಬಿತು (ಮೈಥುನವನ್ನು ತಿ Si. 57). See Kâvy. I, 5, 48; Čh. v. 57; B. 4, 18. 157. 199; 5, 2; Si. 69. 362.

ಕುಬಿ kuri. 2. = ಗುಬಿ. A mark, a sign; aim; an object of aim, a butt (ಕುಬಿಪು Śmd. II; ಕುಬುಪು Kk. 86, o. r. ಗುಬಿ; T.; Tĕ. ಗುದಿ; *cf.* ಗುಬುತು, ಗುರ್ತು; see ಕೊಬುಬು 1).

ಕುಬಿ kuri. 3. = ಕೊಬಿ 4. A sheep; a ram (ಅವಿ, ಊರ್ಣಾಯು, ಉರಭ್ರ, ಮೇಷ, etc. Hlâ., Mr. 184; ಏಡಕಿ, ಕುರರಿ, ಮೇಷಿ Nr.; C.; Tu. ಕುರಿ; T., M. ಕೊಬಿ, Tĕ. ಗೊಬ್ರಿ). ಕುಬಿಯ ಠಾಲು (ಅವನೋಧ, ಅವಿದೂನ Hlâ., Mr. 184). ಕುಬಿಗಳ ಗುಮ್ಪು (ಔರಭ್ರಕ Si. 324). ಕುಬಿಯ ಬಜ್ಜಿ (ಊರ್ಣಿ 419). ಕುಬಿ ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕಳ್ತು, ಆಡುವದೇ ತನಿರಸವ? (Sp.). ಕುಬಿ ಹೆಜ್ಜೆ ದಪ್ಪು ಕುಬುಬಗೆ ಲಾಭ.—ಕುಬಿ ಸತ್ತು ಮೂಲು ತಿಂಗಳಾಯಿತು, ತೊಗಲ ಹದಾ ನೋಡೆ!—ತೋಳಾ, ಕುಬಿ ಕಾದೀಯಾ? ಅನ್ನದೆ ಸಮ್ಬಳವೇ ಬೇಡ ಆನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 28, 8; J. 5, 72; ಕೊಣ್ಡಗುಬಿ. — ಕುಬಿಕೂದಲು. Wool (C.). — ಕುಬಿಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A sheep-thief (Bp. 31, 23). — ಕುಬಿಗಾವ. -ಕಾವ. A watcher or tender of sheep, a shepherd (My.). See ಚಾವ್ಬ. — ಕುಬಿಗಿಡ. A creeper said to be an antidote to snakebites, Aristolochia bracteata Retz. (St. & Pl.). — ಕುಬಿತಲೆ. A sheep's head (Bp. 54, 51). — ಕುಬಿತುಪ್ಪಟಿ. = ಕುಬುಕೂದಲು. (My.). — ಕುಬಿದಬಿ. -ತಬಿ. 1. To cut down or slaughter sheep or something as if it were a sheep (Bh. 1, 19, 9). 2, a slaughter of sheep: a mass of slaughtered sheep (J. 22, 40; Bh. 4, 4, 102; *cf.* ಕುಬಿದದಬಿ). — ಕುಬಿಮನ. A sheepish, cowardly disposition (Bh. 3, 19, 14). — ಕುಬಿಮನ್ದೆ. A flock of sheep (My.). — ಕುಬಿಮರಿ. A lamb (C.; B. 5, 262). — ಕುಬಿವಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. A sheepish, foolish man (Śśv. 5, 19). — ಕುಬಿಹಟ್ಟಿ. A sheepfold (C.). — ಕುಬಿಹಿಣ್ಡು. A flock of sheep (C.). ಕುಬಿಹಿಣ್ಡಿಗೆ ತೋಳ ಹಾಯ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುಬಿಹೋತ. A ram. ಕುಬುಬನ ಕುಬಿಹೋತ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕುಬಿಕೆ kurikĕ. A village (? T. ಕುಬಿಚ್ಚಿ, an additional appellation of villages or towns). See ಪಾಲ್ಬುಬಿಕೆ.

ಕುಬಿತನ kuritana. A sheepish, foolish disposition (Râm. 4, 3, 24).

ಕುಬಿತು kuritu. P. p. of ಕುಬಿ 1, q. v.

ಕುಬಿಪು kuripu. = ಕುಬಿ 2. A mark, etc. (T. ಕುಬಿಪ್ಪು). ನಾರಾಯಣನೆಮ್ಬಾತನ ಕುಬಿಪು ಶ್ರೀವತ್ಸನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಕುಬಿಯ kuru. (Śmd. 214. 215). = ಕೆಬಿ, etc. Smallness, etc. (T., M.; Tĕ. ಕುಬಿ, ಕುಜ್ಜಿ). — ಕುಬಿ ಕುಬಿ. rep. With extreme smallness (Grj. 7, 12). — ಕುಬಿಗಡ್ಡ. (Śmd. 218). A short beard. — ಕುಬಿಗಣ್ಣ. (Śmd. 218). A small bundle. — ಕುಬಿಗಿಡ. (Śmd. 215. 218). A small tree. — ಕುಬಿಗಿಣ್ಣು. A small joint (of sugar-cane, bamboo, etc., My.). — ಕುಬಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Śmd. 218). A small hand. 2, = ಕುಬಿಗೆಯ್ಮಿ 2. (ಅಪಸ್ವರ Mr. 286). — ಕುಬಿಗೆಯ್ಮಿ. -ಕೆಯ್ಮಿ. = ಕುಬಿಗೆಯ್. A small hand. 2, the fore-part of a carriage (ಅಪಸ್ವರ, ರಥಾಗ್ರ Hlâ. 2, 293 MS.). — ಕುಬಿದಡಿ. (Śmd. 218). A short stick or cudgel. — ಕುಬಿದದಬಿ. -ತಬಿ. (Śmd. 218). A small knife or sword. — ಕುಬಿನಡ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. A small step (V. 29, 26). — ಕುಬಿನಡೆ. -ಪಡೆ. (Śmd. 218). A small army.

ಕುಬಿಯಕು kuruku. = ಕುಬುಂಕು (Śmd. 48). To bite, to gnaw, to nibble, etc. (ಖಾದನ Śmd. Dh.; My.; T., M. ಕೊಬಿ; Tĕ. ಕೊಬಿಕು).

ಕುಬಿಕುಳಿ kuru-kuli. (Śmd. 239). A detracter, a slanderer (?).

ಕುಬಿಕೆ kurukĕ. = ಗುಬಿಕೆ, ಗುಬುಕು, ಗೊಬುಕು, ಗೊಬಿಕ್ಕೆ, ಸೊರ್ಕೆ. Snoring (R.; T. ಕುಬುಕ್ಪಿಟ್ಟಿ, ಕೊಬುಕ್ಕೈ; M. ಕುರ್ಕು, ಕೂರ್ಕೆ; Tĕ. ಗುಬುಕೆ, ಗುಬ್ಬು, ಗೊಬುಕೆ).

ಕುಬಿಗಣಿ kurugaṇi. = ಕೊಕ್ಕಣಿ, ಕೊಗಟಿ 2, ಕೊಗಣಿ, (ಕೊಸ್ಕ, ಸುಸ್ಕೆ). The state of being diminished, grown short, or worsted (R.). 2, (that is diminished; that has been thickened by boiling or evaporating; T. ಕುಬುಗು, ಕುಜ್ಜಿ, M. ಕುಬು, ಕುಜ್ಜಿ, to diminish, etc.; to thicken by boiling, be boiled away): the serum of the ear, ear-wax (R.; T. ಕುಬುಮ್ಬಿ, M. ಚಿಪ್ಪಿ, Tĕ. ಗುಬಿಲಿ, ಗುಲಿಬಿ, ಗುಲಿಮಿ).

ಕುಬಿಂಕು kuruṅku. = ಕುಬುಕು. (Śmd. 48).

ಕುಬಿಚು kurucu. = ಕುಜಿಕೆ, ಕೂಚು 1, ಗುಜ್ಜು, ಗುಜುಜು, ಗುಜ್ಜು 2, (ಕೊಂಜ). The state of being diminished, etc.; smallness; dwarfishness; (small, etc.) (My.; ವಾಮನ, ಸ್ವಲ್ಪ, ನೀಚ, ಖರ್ವ Si. 372; Tĕ. ಕುಬುಜು).

ಕುಬಿಜೆ kurujĕ. = ಕೆಜ್ಜೆ. An unripe fruit of the jack tree (My., occasionally).

ಕುಬಿಪು kurupu. = ಕುಬಿಪು, ಕುಬುವ, ಕುಬುಹು. A mark, a sign, a token; a characteristic; acquaintance (ಅಂಕ Čt. I, 48; ಕುಬುಹು Čt. II, 106; ವಕ್ಷ, ಕುಬುಹು Nn. 110; ಅಭಿಜಾನ Mr. 37; ಕೂನ್ Śm. 63. 100; Kk. 57, o. r. ಕೂನ; ಕೂನ Śś.; *cf.* ಗುಬುತು, ಗೊತ್ತು). ಲಿಂಗಮ್ ಎಮ್ಬುದು ವಸ್ತುವಿನ ಕುಬುಪಂ ಪೇಬ್ಬುದು (Śmd. 154). ಶ್ರೀವತ್ಸಮ್ ಎಮ್ಬ ಕುಬುಪನುಳ್ಳ ಕುದುರೆ (ಶ್ರೀವತ್ಸಕ್ಕ Hlâ.). See Abh. P. 10, 8; J. 12, 29; 19, 39; 23, 56; 28, 30. 33; 30, 49. — ಕುಬುಪ. -ಆ 3. One who has a mark. See ಎರಳೆಗುಬುಪ. — ಕುಬುಪಿಸಬು. -ಇಸು. To mark; to indicate; to define; to consider; to observe, to see (ಲಕ್ಷಿಸು Śmd. 334. 335 Cm.; J. 6, 48). — ಕುಬುಪೊನ್ದು. -ಬನ್ದು. A mark or sign to be obtained (Śśv. 2, 95).

ಕುಬಿಬ kuruba. 1. = ಕುಬಬ, (ಕುಬುಮ್ಬ 1). A man of the shepherd caste, a shepherd (who worships the mailâra liṅga and the masaṇi, ಜಾಬಾಲ, ಆಜಾಜೀವ

Nr.; ಬಾವ್ಬ Čt. I, 61; C.; Si. 339; ಗೊಲ್ಲ Bp. 20, 10. 12; see s. ಕೋವ 1 & ಬಾವ್ಬ 1; Tě. కురుపే, కురమ; T., M. കുബിയ്യ). **2**, a stubborn, foolish man (ಮೂಢಚಿತ್ತಂ Bhn. 61; C.; M. കുബിയ്യ). ಕುಬಿಬನ ಕುಬಿ'ಹೋತ ಬಾವ್ಲಿಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.—ಕುಬುಬನ ಮನ್ಸೇ ತೋಳ ಕಾದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 20, 12; B. 4, 144; 5, 122; ಕಮ್ಬಳಿ-, ಕಾಡು-, ಬೆಟ್ಟದ-, ಹಾಲು-. — ಕುಬು ಬನ ಗಡ್ಡೆ. A perennial creeping plant, forming large, roundish, prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ಕುಬುಬಹೆಗ್ಗಡಿ. A chief among shepherds (My.).

ಕುಬಿಬ kuṟuba. 2. = ಕೆಬಿಬ, etc. See ಕತ್ತೆ-, ಕತ್ತೆಗುಬಿಬ.

ಕುಬಿಬ kuṟuba. 3. = ಕುಬುಬ್ಬ 2. A potter (? see s. ಕೋವ 1).

ಕುಬಿಬಗಿತ್ತಿ kuṟuba-gitti. A Kuṟuba woman (C., also ಕುಬುಬಗಿತಿ).

ಕುಬಿಬತನ kuṟubatana. = ಕುಬಿಬತನ. The profession of a shepherd (My.). **2**, stubbornness; foolishness (My.).

ಕುಬಿಬತಿ kuṟubati. = ಕುಬಿಬಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಕುಬಿಬಿತ್ತಿ kuṟubitti. = ಕುಬಿಬತಿ. (My.).

ಕುಬಿಮ್ಬ kuṟumba. 1. (= ಕುಬಿಬ 1). **2**, a man belonging to a fort (ಆಡಂಗಾಯ್ತ, ಕೋಟ್ಟವಳ Kk. 37, Šm. 45; T. కొట్టువ, కోట, a headman, king; ಕುಬುಮ್ಬು, a fort; T., M. కుబు, a hill; T., M. కుబుస్థు, a chief). **3**, a caste of mountaineers (T., M.; B. 4, 130; see s. ಕೋಬಿಚ).

ಕುಬಿಮ್ಬ kuṟumba. 2. = ಕುಬುಬ 3. See s. ಕೋವ 1 & ಬಾವ್ಬ 1.

ಕುಬಿಮಿ kuṟumbi. (Šmd. 48, o. r. ಕುಬುಮ್ಬು).

ಕುಬಿಮಿ್ಬತಿ kuṟumba-iti. (Šmd. 244). A Kuṟumba woman.

ಕುಬಿಮ್ಬು kuṟumbu. = ಕುಬುಮಿ್ಬ, q. v. Stubbornness; foolishness (My.; T.: wickedness).

ಕುಬಿಮ್ಬುಗಾಬಿ kuṟumbu-gāṟa. A stubborn man (My.).

ಕುಬಿವ kuṟuva. 1. = ಕುಬಿವ, ಕುರ್ವ. (A hill, see s. ಕುಬಿವ್ಬ 1), an island (ದ್ವೀಪ, ಅನ್ತರೀಪ, ಉದಕದ ನಡುವಣ ತೆವರು Nr.). ಸುತ್ತುಂಗಡಲು ಹರಿದ ಕುಬಿವ (ಅನ್ತರೀಪ Hlâ.). See Bh. 1, 12, 5; 2, 4, 10; ಕುತ್ತೆಸಳ್ಳುಬಿವ, ನಡುಗುಬಿವ.

ಕುಬಿವ kuṟuva. 2. = ಕೆಬಿಬ, etc. See ಕತ್ತೆಗುಬಿವ.

ಕುಬಿವು kuṟuvu. = ಕುಬಿವು, etc. (Bp. 35, 22; Râm. 4, 2, 21).

ಕುಬಿಹು kuṟuhu. = ಕುಬಿಪು, etc. (ಅಂಕ, ಲಾಂಛನ, ಚಿಹ್ನ, ಲಕ್ಷಣ Nr.; ದೋಷ Hlâ.; Nn. 15; ಕಲಂಕ, ಲಕ್ಷ್ಮ 86; ಅಂಕ 114; ಕೂಸ Ns.; C.). ಆ ದೇವಮಣಿಯೆವ್ಬು ಕುಬುಹಿರಲ್ (ಅಲ್ಪಂ) ಶ್ರೀವತ್ಸಕನ್ ಎಸಿಕ್ಕು (Mr. 276). ಜಾಣಿನ ಆ ಕುಬುಹು ಬೇಜಿ (Sp.). See Grj. 5, 38; 5, after42; 8, 37; Bp. 6, 11; 16, 6; 18, 3; 40, 70; 49, 44; 57, 32; B. 4, 59. 219; ಕಂಗುಬುಹು, ಕಣುಗುಬುಹು. — ಕುಬುಹಿಂಡು. = ಕುಬುಪಿಡು. (ಕಾಸ್Šmd. 93; Grj 5, 42; J. 17, 56). — ಕುಬುಹುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To mark out, to show (J. 6, 49). — ಕುಬುಹುದಾಣ. -ತಾಣ. A pimp's house (ತಾಪೆ, ತಾಪು Kk. 57).

ಕುಬಿಕೆ kuṟe. = ಕೊಜೆ 7, etc. See ಉಡುಗುಜೆ.

ಕುರ್ kur. = ಕೆರು 2. — ಕುರ್ಕುರಿರೋಗ. = ಕುರುಕುರಿರೋಗ. (My.).

ಕುರ್ಕುರ kurkura. = ಕುಕ್ಕುರ. *A dog.*

ಕುರ್ಕುರಧ್ವನಿ kurkura-dhvani. Barking. See ಬಗುಳ್.

ಕುರ್ಗಿಸು kurgisu. = ಕುರ್ಗಿಸು, ಕುಬ್ಗಿಸು. To cause to be bent, contract, shrink, etc. (ಸಂಕೋಚ Šmd. Dh.).

ಕುರ್ಗು kurgu. 1. = ಕುರ್ಗು 1, etc., ಕುಬ್ಗು. To bend (v. i.), to shrink, etc. (Grj. 5, 20; 7, 13; Rśv. 5, 94; Šśv. 4, 78). ಕುರಿದುದು (Šmd. 50). ನಿಜಸೈನ್ಯಭಾರದಿನ್ದೆ ಎಡ್ಡೆ ಸೆಯಾನೆಗಳ್ ಕುಸಿದು ಕುರ್ಗಿದುವು (225).

ಕುರ್ಗು kurgu. 2. The state of being bent, etc.; a hump. ಶರೀರಕುರ್ಗು (ಕೂನ್ Šm. 100).

ಕುರ್ಚಿ kurči. One who has been deprived of (something) by cutting (see ಕೊಜೆ 1). See ಮೂಗುರ್ಚಿ.

ಕುರ್ಚಿ kurči. = ಕುರಿಚಿ, etc. (C.; B. 4, 188; 5, 140; Si. 231).

ಕುರ್ಚಿಕೆ kurčikĕ. = ಕೂರ್ಚಿಕೆ. Inspissated milk (ತುಪ್ಪದ ಅವು ಗಂಗಳು Mr. 216, o. rs. -ಅವುಗುಗಳು & ಕೂರ್ಚಿಕೆ).

ಕುರ್ಚಿಗೆ kurčigĕ. A weeding hook (S. Mhr.; *cf.* ಕುಬಿ' 1 No. 2, ಕುಬಕು; Mhr. ಖುರಪಣೀ, to grub up).

ಕುರ್ಣಿ kurṇi. See ಕಪ್ಪ..

ಕುರ್ವ kurva. = ಕುಬುವ 1, etc. (J. 32, 25. 37).

ಕುರ್ವಾಣ kurvâṇa. Doing, making, etc. See ಮಿ-.

ಕುರ್ವಾಣತೆ kurvâṇatĕ. The state of doing, etc. See ಕಂ-.

ಕುರ್ಳು kurḷu. 1. = ಕುರುಳ್ 1, etc. (My.). See ಸುಬಿಗುರ್ಳು.

ಕುರ್ಳು kurḷu. 2. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (My.).

ಕುಲ kula. = ಕುಳ 2. *A crowd, a herd, a troop, an assemblage, a multitude.* **2**, *a race, a family, a community, a tribe, a caste* (ಜಾತಿ Nn. 76). **3**, *a good or noble family or caste;* high station, eminence. **4**. *a house, an abode.* ಕುಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ, ಆಹಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಲದ್ದಿ.—ಕೂಡಿ'ಗೆ ಹೀನನಾದರೆ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹೀನನೇ?—ಕುಲವನ್ನು ನಾಲಿಗೆ ಹೇಳುವದು.—ಕುಲವಿದ್ದರೂ ಮಲ ಹೋಗದು.—ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುವು ಕೊಡಲೀ ಕಾವು (Prvs.). See Bp. 55, 20; 57, 68. 69; W. p. 303 seq.; ನೂಱೊನ್ದು-; Prv. s. ನೆಲ; ಕರೆ 6. — ಕುಲಗೆಡಕ. -ಕೆಡಕ. A man who spoils caste; one who has spoiled his caste, or one whose caste is spoiled (C.). — ಕುಲಗೆಡಿಕ. -ಕೆಡಿಕ. = ಕುಲಗೆಡಕ. (Bp. 11, 51). — ಕುಲಗೆಡಿಕೆ. -ಕೆಡಿಕೆ. A woman who spoils caste, etc. (Bp. 40, 54). — ಕುಲಗೆಡು. -ಕೆಮು. Caste to be spoiled. ಕುಲಗೆಟ್ಟು ವರಚಿನ್ತೆಯೊಳಗೆ ಇರರ್, ಅನ್ತಲ್ಲ! ಕುಲಗೆಟ್ಟು ಶಿವನ ಮಜೆ' ಹೊಕ್ಕ ಋಷಿಗಳು ಕುಲವಾದರ್, ಅಯ್ಯ! (Sp.). See Bp. 55, 3. — ಕುಲಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. — ಕುಲಗೆಡಕ. Also: a bad, rude fellow (C.; J. 17, 54). ಕುಚೋದ್ಯದ ಅರಸಗೆ ಕುಲಗೇಡಿ ಪ್ರಧಾನಿ. — ಕುಲಗೇಡಿಯ ಕೂಡೆ ಸರಸವೇ? (Prvs.). **2**, = ಕುಲಗೆಡಕೆ. (J. 5, 61). — ಕುಲಗೇಡಿಗ. -ಕೇಡಿಗ. = ಕುಲಗೆಡಕ. (Bp. 3, 59). — ಕುಲಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. The act of spoiling caste; that of caste being spoiled (My.; ವಿಜಾತಿ G.). — ಕುಲಂಗೆಡು. -ಂಕೆಮು. = ಕುಲಗೆಡು. (Bp. 28, 31). — ಕುಲನುಳ್ಳಂ. -ಉಳ್ಳಂ. A well-born or noble man (ಅಭಿಜಾತ Mr. 242).

ಕುಲಕ kulaka. Relating to a kula; *of a good family or eminent by birth.* **2**, *a species of ebony, Diospyros tomen-*

tosa Roxb. 3, *a sort of gourd, Trichosanthes dioeca* Roxb. (ಪಾಣ್ಡುಕ, ಕುಮಡಲ Mr. 146). 4, a kind of verse (Kâvy. V, 961).

ಕುಲಕರಣಿ kula-karaṇi. = ಕುಲಕರ್ಣಿ. (R.; Mhr. ಕುಳಕರಣೀ).

ಕುಲಕೆರ್ಣಿ kula-karṇi. (The writer of a community); a village clerk or accountant (S. Mhr.; Tĕ. ಕುಲ್ಕರ್ಣಿ).

ಕುಲಕಾಯಕ kula-kâyaka. Caste-profession (S. Mhr.).

ಕುಲಕೆಸು kulakisu. = ಕುಲಕೆಸು, etc. (My.).

ಕುಲಕು kulaku. = ಕುಲುಕು 2. (My.).

ಕುಲಕ್ಷಯ kula-kshaya. Extinction of a race or caste. See Prv. s. ಪರನಿನ್ದೆ.

ಕುಲಗಿರಿ kula-giri. A chief mountain, any one of the seven principal mountains (Śmd. 251; Č. Bp. 47, 34). 2, the number seven (Čh.).

ಕುಲಗುರು kula-guru. The preceptor of a family or caste (My.).

ಕುಲಗೃಹ kula-gṛiha. A noble house (Čpr. 7, after 92).

ಕುಲಗೋತ್ರ kula-gôtra. Caste and family. ನಡೆಯೊಡೊನ್ದೆ ಭೂಮಿ, ಕುಡಿಯೊಡೊನ್ದೇ ನೀರು, ನುಡುವನ್ನಿ ಒನ್ದೆ ಇರುತಿರೆ ಕುಲ ಗೋತ್ರ ನಡುವೆ ಎತ್ತಣದು? (Sp.). ಕುಲಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ಮಲಮೂತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಕುಲಚ್ಚಿ ಜ್ kulaččaṛi. N. (Bhâvačintâratna, by Gubbiya Malhaṇârya, 1 sum.; 1, 22. 45; 2, 2). Plural: ಕುಲಚ್ಚಿಜ್ಯಾರ್ (Bp. 9, 48; 50, 42).

ಕುಲಜ kulaja. = ಕೊಲಜ, ಕೊಜ್ಜ. *Born in a good family, well-born;* ancestral, hereditary. See Sp. s. ಪೂರಾಗ.

ಕುಲಂಜ kulaṁja. = ಕುಲಂಜನ, etc.

ಕುಲಂಜನ kulaṁjana. = ಕುಳಾಂಜನ, ಕೊಳಂಜ, ಕೊಳಂಜನ, ಕೊಳಂಬು. The plant Alpinia galanga and its root (Sk.; Mhr. ಕುಲಂಜನ, ಕುಲೀಂಜನ, ಕೋಳಾಂಜನ, ಕೋಳೀಂಜನ).

ಕುಲಜೆ kula-jĕ. = ಕೊಲಜೆ, etc. A well-born, respectable woman.

ಕುಲಟೆ kulaṭĕ. *An unchaste woman.*

ಕುಲತಿಲಕ kula-tilaka. The tilaka or an ornament to a family. (R.).

ಕುಲಥಾಂಜನ kulathâ-aṁjana. = ಕುಲಶ್ಠಿಕೆ. See ಕಮ್ಬೆಳಗು s. ಕಮ್ 2.

ಕುಲಶ್ಠಿಕೆ kulaṭṭhikĕ. *A blue stone used as a collyrium* and in medicine.

ಕುಲತ್ಥೆ kulaṭṭhĕ. ಕುಲತ್ಥಾ. = ಕುಲಶ್ಠಿಕೆ.

ಕುಲದೀಪಕ kula-dîpaka. The lamp or light or glory of a family. (Bp. 3, 58; My.).

ಕುಲದೇವತೆ kula-dêvatĕ. The female tutelar deity of a caste or family (My.).

ಕುಲದೇಶ kula-dêša. A native-country (Kâvy. V, 44).

ಕುಲದೈವ kula-daiva. The male tutelar divinity of a race, caste or family; a principal deity. (Bp. 60, 7; 61, 55).

ಕುಲಧರ್ಮ kula-dharma. Practice or duty peculiar to a race or caste (C.).

ಕುಲನಗ kula-naga. = ಕುಲಗಿರಿ. (Śmd. 251).

ಕುಲನಾರಿ kula-nâri. A woman of good family; a virtuous, chaste woman (ಸಾರಿಕೆ, ಪತಿವ್ರತೆ Mr. 305).

ಕುಲನಾಶಕ kula-nâśaka. A man who destroys or spoils family or caste (Bp. 3, 58).

ಕುಲಪರ್ವತ kula-parvata. = ಕುಲಗಿರಿ. (Č. Bp. 47, 31).

ಕುಲಪಾಲಿಕೆ kula-pâlikĕ. *A chaste, respectable woman.*

ಕುಲಪುತ್ರ kula-putra. A son of a noble family, a respectable youth. (My.).

ಕುಲಪ್ರಮಾಣ kula-pramâṇa. The proof for (the existence of) caste. ಕುಲಪ್ರಮಾಣ ನಾಲಿಗೆ, ಜಲಪ್ರಮಾಣ ತಾವರೆ (Prv.).

ಕುಲಬಾಲಿಕೆ kula-bâlikĕ. = ಕುಲಪಾಲಿಕೆ. *A chaste, respectable woman.*

ಕುಲಭೇದ kula-bhêda. A division or class in a family or caste (Nn. 65).

ಕುಲಭ್ರಷ್ಟ kula-bhraṣhṭa. Expelled from a family; an outcast (C.).

ಕುಲಮದ kula-mada. Pride of birth or caste (Abhâ. 2, 55).

ಕುಲಮೆ kulamĕ. = ಕುಲುಮೆ, q. v., etc. (C.; B. 4, 140).

ಕುಲವಧು kula-vadhu. = ಕುಲನಾರಿ. (ಕುಲ್ಯೆ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Nn. 42; Śmd. 186).

ಕುಲವಿವರ kula-vivara. = ಕುಲಭೇದ. (Nn. 75).

ಕುಲವಿಹೀನ kula-vihîna. A man of low birth; an outcast. (Bp. 40, 71).

ಕುಲವೃದ್ಧ kula-vṛiddha. The oldest member or head of a family or caste. (My.).

ಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠಿ kula-śrêṣhṭhi. *Of good family, eminent by birth;* the chief of a guild.

ಕುಲಸಂಕರ kula-saṅkara. Mixture of caste. (Bp. 55, 12).

ಕುಲಸಮ್ಬನ್ಧ kula-sambandha. Family-connection (Śmd. 161).

ಕುಲಸಮ್ಭವ kula-sambhava. *Sprung from a family.*

ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಳು kula-striyaḷu. = ಕುಲಸ್ತ್ರೀ. (G. 146).

ಕುಲಸ್ತ್ರೀ kula-strī. *A woman of a good family and respectable conduct* (ಕುಲ್ಯೆ, ಕುಲವಧು Nn. 42).

ಕುಲಸ್ಥ kula-stha. Standing or abiding in the family; belonging to a good family or caste (ಪುರುಳಿ Śm. 113; C.). Feminine ಕುಲಸ್ಥೆ (My.).

ಕುಲಹೀನ kula-hîna. = ಕುಲವಿಹೀನ. (Bp. 56, 18; 57, 66; Prvs. s. ವರಹೀನ, ವಸ್ತ್ರಹೀನ).

ಕುಲಾಚಲ kula-aćala. = ಕುಲಗಿರಿ. (Śśv. 3, 19).

ಕುಲಾಚಾರ kula-âćâra. The established observances or practices of caste (C.).

ಕುಲಾತಿಕ್ರಮಣ kula-atikramaṇa. Overstepping (the rules of) family or caste. See ಕರೆಗಣ್ಮ and the remark s. ಕರೆ 6 No. 1.

ಕುಲಾದ್ರಿ kula-adri. = ಕುಲಾಚಲ. (J. 13, 10. 17).

ಕುಲಾನ್ತಕ kula-antaka. A man who makes an end of his family or race (J. 18, 16).

ಕುಲಾಯ kulâya. 1. *A nest.*

ಕುಲಾಯ kulâya. 2. = ಕುಲಾಯಿ, etc. (B. 5, 146).

ಕುಲಾಯಿ kulâyi. = ಕುಲಾಯ 2, ಕುಲಾವಿ, ಕುಲ್ಲಾಯಿ, ಕುಳ್ಳಾವಿ. A little cap (C.; H., Br.).

ಕುಲಾಯಿಸು kulâyisu. To be open, to expand, to acquire clearness, etc. (Mhr., H. ಖುಲಾವಿಣೇ); to increase (My.).

ಕುಲಾಲ kulâla. *A potter* (ಕುಮ್ಬಾರ Nn. 80. 145).

ಕುಲಾಲಕರಣ kulâla-karaṇa. Doing the work of a potter. See ಜಾನ್.

ಕುಲಾಲಚಕ್ರ kulâla-čakra. A potter's wheel (ಕುಮ್ಬಾರಿಗರ ತಿಗುರಿ Nn. 49; J. 13, 20).

ಕುಲಾಲಿ kulâli. The wife of a potter. 2, *a blue stone used as a collyrium.* 3, N. of a plant (ಪಾಲುಪುರುಳಿ, o. r. -ಹುರಳಿ).

ಕುಲಾವಿ kulâvi. = ಕುಲಾಯಿ, etc. (My.). See Prv. s. ಚೋಟುದ್ದ.

ಕುಲಾಸ kulâsa. = ಖುಲಾಸ, q. v. (My.).

ಕುಲಿ kuli. A killer (ಕೊಲ್ಲುಂ Šmd. 230; M., T. ಕೊಲ್ಲಿ; M. ಕುಲೆ, killing, murder). See ಅಡಿಗುಲಿ, ಆನೆ-, ಮಾಂ-.

ಕುಲಿ kuli. *A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ಕುಲಿಕ kulika. Of a good family, well-born. 2, N. of a nâga or serpent (Bp. 46, 28).

ಕುಲಿಕಿಸು kulikisu. = ಕುಲಕಿಸು, ಕುಲುಕಿಸು. To cause to shake (by another, My.). **2**, to shake, to agitate (Si.). ಕುಣಿಯುವಾಗ ಮೈಯ್ಯನ್ನು ಕುಲಿಕಿಸುವದು (ಅಂಗಡಾರ, ಅಂಗಚೇಷ್ಟೀಪ Si. 66).

ಕುಲಿಕು kuliku. = ಕುಲುಕು 2, etc. (My.).

ಕುಲಿಕೆ kulikĕ. = ಕೊಲಿಕೆ, etc. (My.; see ಕುಬಿ 1).

ಕುಲಿತ kulita. Accumulated, collected, amassed. See ಆ-.

ಕುಲಿಮೆ kulimĕ. = ಕುಲುಮೆ, etc. (C.; B. 2, 12).

ಕುಲಿಶ kuliša. *The thunderbolt of Indra* (ಬಜ್ರದ Ct. I, 21). 2, a certain metrical foot (Ch.). 3, *a sort of fish.*

ಕುಲಿಶಧರ kuliša-dhara. Indra. 2, = ಕುಲಿಶ No. 2 (Ch.).

ಕುಲಿಶಧಾರಿ kuliša-dhâri. Indra (My.).

ಕುಲಿಶಹಸ್ತ kuliša-hasta. Indra (My.).

ಕುಲೀನ kulîna. Belonging to a family. 2, *of high descent, well-born.* 3, *of a good breed.*

ಕುಲೀನತ್ವ kulînatva. Birth, rank, family respectability. (My.; ಕೌಲೀನ G.).

ಕುಲೀನೆ kulînĕ. A woman belonging to a family; a well-born woman. See ಕ್ಷತ್ರಿಯ-.

ಕುಲೀರ kulîra. *A crab.*

ಕುಲುಕಿಸು kulukisu. = ಕುಲಿಕಿಸು, etc. (My.).

ಕುಲುಕು kuluku. 1. = ಕುಟಕು. To fill with force, to cram into, to stuff (ಗಾಢಪೂರಣ Šmd. Dh.).

ಕುಲುಕು kuluku. 2. = (ಕುದುಕು 1), ಕುಲಕು, ಕುಲಿಕು. To shake (v. t.), as a bottle, as a measure in measuring, as a vessel in filling it, as the body in dramatic action or in putting on foppish airs, and as the voice in singing (My.; Tĕ.; T. ಕುಲುಕ್ಕು, ತುಲುಕ್ಕು; Tĕ. ಕುಲುಕು, T. ಕುಲುಂಗು, M. ಕುಲುಙ್ಙು, to shake, quake, be agitated; T. ಕುಲ್ಚಿ, M. ಕುಲೆ, to be agitated, shake, jolt; Tĕ. ಕುದಿಲಿಂಚು, ಕುದುಪು, to shake, v. t.; ಕುದುಲು, to jolt or shake, as a horse; *cf.* ಕೊಡಪು, ತುಣುಕು). ದದ್ದುಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಹರಳು ಪಾಕ ಕುಲು ಕುದನ್ತೆ (Prv.).

ಕುಲುಕು kuluku. 3. = ಕುಕ್ಕು 6, ಕುದುಕು 2, ಕುಲ್ಕು. Shaking; a shake; jolting, trotting (My.; Tĕ.; T., M. ಕುಲುಕ್ಕು; M. also ಕುಣುಕ್ಕು; Tĕ. also ಗುನುಪು). ಒನ್ದು ಕುಲು ಕನ್ನು ಕುಲುಕು, to give one, or a, shake (My.). — ಕುಲು ಕೋಟಿ. -ಓಟ. (= ಕುಕ್ಕೋಟ, ಕುದುಕೋಟ). Trotting, trot (My.).

ಕುಲುಕುಗಾತಿ kuluku-gâti. A woman of affected gestures, a coquette, a lewd woman (My.).

ಕುಲುಮೆ kulumĕ. = ಕುಲಮೆ, ಕುಲಿಮೆ, ಕುಲ್ಮೆ, ಕೊಲಿಮೆ, ಕೊಲುಮೆ. A fire-pit or furnace (C.; Tĕ. ಕೊಲಿಮ; Tĕ. ಕೊಲಿಮ also: a pit, *cf.* ಕುಬಿ 2; Tu. ಕೊಲಮೆ, a very deep pit; see ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ). See B. 4, 148. 225. — ಕುಲುಮೆ ಕನ್ದಾಯ. A tax on blacksmiths (My.).

ಕುಲೇನ್ದ್ರ kula-indra. The chief of a family or race (J. 20, 1).

ಕುಲೋದ್ದಾಮ kula-uddâma. = ಕುಲೇನ್ದ್ರ. (J. 17, 60).

ಕುಲೋದ್ಧಾರಕ kula-uddhâraka. Raising a race or family; a man who raises or elevates a race or family (My.).

ಕುಲೋದ್ಭವ kula-udbhava. Well-born. 2, born or produced in a family or race (J. 16, 2).

ಕುಲ್ಕು kulku. = ಕುಲುಕು 3, etc. (My.).

ಕುಲ್ಗ kulga. A male buffalo (S. Mhr.; Mhr., H. ಖುಳಗಾ).

ಕುಲ್ತಿ kulti. Horse-gram (My.; H.).

ಕುಲ್ಮಾಷ kulmâsha. *Sour gruel.* 2, *half-ripe barley; forced rice.* 3, a sort of phaseolus (ಚಿಪ್ಪು ಉದ್ದು G.). 4, a species of dolichos, Dolichos biflorus. See ಅಲಸನ್ದಿಗೆ; ಮಡ್ಡು ಗಬಸೆ.

ಕುಲ್ಮೆ kulmĕ. = ಕುಲುಮೆ, etc. (My.).

ಕುಲ್ಯ kulya. 1. (= ಕುಲ್ಕೆ 1). *A bone.* 2, a canal, a channel (ಕಾಲ್ Šm. 36). 3, a ditch, a trench (ಕಡಂಗು 84). 4, a dyke, a bank (ದಡ Nn. 42; see ಕರೆ 6). 5, a river (ನದಿ 42). 6, a forest (ಅರಣ್ಯ, ವನ 42). 7, bewilderment (ಮೋಹ 42). 8, a bad habit (ವ್ಯಸನ 42).

ಕುಲ್ಯ kulya. 2. Relating to a family; of a good family, well-born; friendly inquiry after family affairs. See Bp. 43, 66.

ಕುಲ್ಲೆ kulyĕ. 1. (= ಕುಲ್ಯ 1). *A rivulet; a canal;* a ditch; a dyke. 2, the plant Solanum longum (*cf.* ಗುಳ್ಳೆ).

ಕುಲ್ಲೆ kulyĕ. 2. *A woman of good family and respectable conduct* (ಕುಲವಧು, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Nn. 42). 2, Lakshmî (ರಮೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ 42).

ಕುಲ್ಲಾ kullâ. Expanded; open (My.; Mhr., H. ಖುಲ್ಲಾ).

ಕುಲ್ಲಾಯಿ kullâyi. = ಕುಲಾಯಿ, etc. (My.; T.).

ಕುಲ್ಲಾವಿ kullâvi. = ಕುಲಾಯಿ, etc. (My.).

ಕುಲ್ಲು kullu. All, the whole (My.; Br.; Mhr., H. ಕುಲ).

ಕುವಕೆ kuvaka. Tbh. of ಕುಹಕ. Cheating (My.).

ಕುವರ kuvara. 1. A potter (ಜಾಪ್ಪ, ಕುಪ್ಪಡಿ Ct. II, 105; see ಕೋವ 1).

ಕುವರ kuvara. 2. = ಕವ್ವೀರ, ಕೊವ್ವೀರಿ, (ಗುಬರು, etc.). A curtain, a veil (ಜವನಿಕೆ, ಮುಸುಕು Bhn. 61; Tĕ. ಕುವಾಳ, a tilt or cloth covering of a carriage).

ಕುವರ kuvara. = ಕೂಬರ 1, ಕೂವರ, ಕೊಮರ, ಕೊಮಾರ, ಕೋರ 2. Tbh. of ಕುಮಾರ (Šmd. 361; Ct. II, 8; ಗುಹ Šm. 4, Kk. 6). ಪಟ್ಟದ ಕುವರಂ (ಯುವರಾಜ Mr. 310). See ಅರಗುವರ, ಅರಸು-, ಇಂಗಡಲ ಕುವರ, ಚುಕ್ಕಿಗುವರ, ನೃಪ-, ನೇಸರ್ಗುವರ.

ಕುವರಿ kuvari. = ಕೂವರಿ. Tbh. of ಕುಮಾರಿ. See ಇಂಗಡಲ-, ಪಾಲ್ಗಡಲ-; J. 9, 7. 10.

ಕುವಲ kuvala. *The jujube tree and its fruit, Zizyphus*

jujuba Lam. (ಮೋರೆ G.). 2, the water-lily. 3, N. of a son of Vîravarma (J. 27, 5).

ಕುವಲಯ kuvalaya. = ಕೋಮಳಿ, ಕೋನಳ್. *Any water-lily.* 2, *the blue water-lily.* (ಕನ್ನೆಯ್ದಲು HHå.). 3, the earth.

ಕುವಲಯಾಧಾರಿ kuvalaya-âdhâri. A pond (J. 15, 12). 2, ku-valaya-âdhâri. A king (15, 12).

ಕುವಲಿ kuvali. = ಕೋಲಿ. *The jujube, Zizyphus jujuba* Lam. (ಎರ Mr. 113). See Si. 130.

ಕುವಲೆ kuvalĕ. N. of a woman (J. 11, 6).

ಕುವಾಕ್ ku-vâk. -ವಾಚ್. Injurious or censorious language; speaking ill of any one.

ಕುವಾಕ್ಶ್ರುತ kuvâk-śruta. A man who listens to slander (ಕ್ರೂರಗ್ರಾಹ್ಯ, ಚಹುಡಮಂ ಕೇಳ್ದಂ Mr. 244).

ಕುವಾದ ku-vâda. *Censorious, detracting.*

ಕುವಿ kuvi. 1. See ಎತ್ತಗುವಿ.

ಕುವಿ kuvi. 2. To cry out (*cf.* ಕುಬಿಬಿ & ಕೂಗು 1). ಪುಣ್ಯಂ ಗೆಯ್ಯದ ಪಾಪಿಗೆ ಪುಣ್ಯಂ ಬಬಿಳಿ ಏಕೆ ಮಜಿಗಿ ಕುವಿದೊಡೆ ಬರ್ಕುಂ? (Jmt. 17).

ಕುವಿಟ ku-viṭa. A bad paramour or catamite. (Bp. 28, 41).

ಕುವಿಂದ kuvinda. *A weaver.*

ಕುವಿಂದಕ kuvindaka. *A weaver* (ಸಾಳೆಯ Mr. 377).

ಕುವಿಲಾಸಿ ku-vilâsi. A man of improper sport (ಕುಚರ, etc., ವಕ್ರ Mr. 244).

ಕುವೇಣಿ kuvêṇi. *A fish-basket.*

ಕುವೇರ kuvêra. = ಕುಬೇರ. *Kuvêra, the god of wealth and regent of the north, Śiva's friend* (ತಿಸುಳಿಗೆಳೆಯ, ಜೊನ್ನೊಡೆಯ Kk. 16; ಪುಲಸ್ತ್ಯತ್ಯೋದ್ಭವ Mr. 54).

ಕುವೇರಕ kuvêraka. *The tree Cedrela toona* Roxb.

ಕುವೇರಾಕ್ಷಿ kuvêra-akshi. *The plant Bignonia suaveolens.*

ಕುವ್ವೆ kuvvĕ. = ಕೊಪೆ, q. v. (My.). — ಕುವ್ವೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. The dried leaves of the kuvvĕ used to cover the head and body from the rain (My.). — ಕುವ್ವೆಬಿಟ್ಟು. A kind of arrowroot (My.).

ಕುವ್ವೆ kuvvĕ. = ಕೂ 2, ಕೂವ. (My.).

ಕುಶ kuśa. *The sacrificial grass Poa cynosuroides* Retz. 2, *water* (ಉದಕ, ನೀರು Mr. 404). 3, a son of Râmačandra (J. 18, 1). 4, one of the great dvîpas or divisions of the universe. 5, a certain metrical foot (Čh.).

ಕುಶಜ kuśa-ja. A lotus, or water-lily. (Bp. 12, 5).

ಕುಶಜಾತ kuśa-jâta. = ಕುಶಜ. (R.).

ಕುಶಬ್ದ ku-śabda. An improper word (Mr. 2; My.).

ಕುಶಲ kuśala. = ಕುಸಲ. Right, proper, suitable; happy, prosperous; *skilful, clever, expert;* cleverness (My.). 2, *well-being, happiness.* 3, *virtue.* 4, *adequacy.* See s. ವೇಲೆ.

ಕುಶಲಗಾಡಿ kuśala-gâḍa. A clever man (My.). Feminine ಕುಶಲಗಾರ್ತಿ (My.).

ಕುಶಲತನ kuśalatana. Cleverness, ability (C.; B. 5, 224).

ಕುಶಲತೆ kuśalatĕ. = ಕುತಲತನ. (My.). 2, (kuśa-latĕ), N. of a plant (ಬಳ್ಳಿ Mr. 149).

ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ kuśala-praśnĕ. Friendly enquiry after a person's health or welfare (My.; Tč.).

ಕುಶಲವ kuśa-lava. Kuśa and Lava, the sons of Râma (J. 19, 45. 49).

ಕುಶಲಿ kuśali. A clever woman (C.).

ಕುಶಸ್ಥಲ kuśa-sthala. N. of the town Kanyakubjâ. — ಕುಶಸ್ಥಲದವರು. A class of Brâhmaṇas on the western coast (My.).

ಕುಶಸ್ಥಲಿ kuśasthali. N. of a woman, daughter of Daksha (Râm. 4, 2, 14).

ಕುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿ kuśa-agra-buddhi. (= ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ). Intellect as sharp as the point of kuśa grass: acumen. (My.). 2, shrewd, intelligent.

ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ kuśa-agra-mati. = ಕುಶಾಗ್ರೀಯಮತಿ. (ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಂ Mr. 242).

ಕುಶಾಗ್ರೀಯಮತಿ kuśa-agrîya-mati. *One whose understanding is as sharp as the point of a blade of kuśa: acute, penetrating, subtle;*—mental acumen.

ಕುಶಾಲು kuśâlu. Ease; healthy state; fun, frolic, pleasure (C.; Mhr., H. ಖುಶಾಲ). — ಕುಶಾಲುಸಿರಂಗಿ. Salute-firing (My.).

ಕುಶಾಸನ kuśa-âsana. A mat of sacrificial grass. (My.).

ಕುಶಿ kuśi. 1. *Wrought iron;* a ploughshare.

ಕುಶಿ kuśi. 2. = ಕುಷಿ, ಕುಸಿ. Pleasure; will (S. Mhr.; Mhr., H. ಖುಶೀ, ಖುಷೀ).

ಕುಶಿಕ kuśika. = ಕುತಿ 1, ಕುತಿರ. *A ploughshare.*

ಕುಶಿರ kuśira. = ಕುತಿಕ. (ಫಾಲ, ಕುಬಿ Mr. 370).

ಕುಶೀಲವ kuśîlava. *An actor, dancer, mime.*

ಕುಶೂಲ kuśûla. = ಕುಸೂಲ. *A granary.* See ಕುದಿರ್.

ಕುಶೆ kušĕ. *A bridle, a rein;* a plank for covering anything; a piece of wood; = ಕುತ No. 1 (ವಿನ್ನ, ದರ್ಭೆ Nn. 104; Šśv. 2, 108).

ಕುಶೇಶಯ kušê-śaya. Resting in water; a water-lily, *a lotus;* Vishṇu (My.).

ಕುಶ್ವಿಭ್ರ ku-švabhra. A small hole in the earth. (R.).

ಕುಷಿ kushi. = ಕುತಿ 2, etc. (C.).

ಕುಷ್ಕಿ kushki. Dry land, land not artificially irrigated (My.; H.).

ಕುಷ್ಟಿಗ kushṭiga. = ಕೆಂಬೆಗ. — ಕುಷ್ಟಿಗನ ಬಳ್ಳಿ. = ಕುಬ್ಬಿಗನ ಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಕುಷ್ಠ kushṭha. *The plant Costus speciosus or arabicus* (ಕೊಳಂಜ G.). 2, *leprosy* (ತೊನ್ನು Mr. 385). See Bp. 54, 69. 70; 56, 55. 56.

ಕುಷ್ಮಾಂಡಿಕ kushmâṇḍaka. *The gourd Benincasa cerifera* Savi.

ಕುಸ kusa. = ಕುಚು, etc., ಕುಸು. (Mhr. ಕುಸಕುಸಣೇಂ, to sob; to murmur). — ಕುಸ ಕುಸ. rep. Whispering. ಕುಸ ಕುಸ ಪಾತಾಡು, to whisper (My.). — ಕುಸ ಕುಸು. = ಕುಸ ಕುಸ. (My.). — ಕುಸಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಕುಸಕು kusaku. = ಕುಸುಕು 2, No. 2. (C.).

ಕುಸಂಗ ku-saṅga. Bad company (My.).

ಕುಸನ್ಧಿ ku-sandhi. An improper union of letters (My.); narrowness, a narrow space (My.; Tč.); an unlucky conjunction of stars (My.).

ಕುಸಮಯ ku-samaya. A bad association; a bad rule, etc.; heterodoxy. (Bp. 8, 19; 23, 15; 53, 55).

ಕುಸಲ್ kusal. = ಕೆದಕಲ್, etc. — ಕುಸಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಕುದ ಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುಸಲ kusala. Tbh. of ಕುಶಲ. See s. ಪೆರಣ.

ಕುಸಾಕುಳಿ kusâkuḷi. = ಕೊಸಾಕುಳಿ. Trouble, annoyance (My.).

ಕುಸಾಲೆ kusâlĕ. = ಕಸಲೆ, ಕಸಾಲೆ. See ಕಜು-.

ಕುಸಿ kusi. 1. = ಕುಸುಕ. The peg or knob-like ornamental pin of a door (ಕವಾಟಶಲಾಕೆ Śmd. Dh.; My.; T. ಕುಚ್ಚಿ, M. ಕುಚ್ಚಿ, a little plug, stake, etc.; *cf.* ಕುಪೆ).

ಕುಸಿ kusi. 2. To bend (v. i.); to stoop; to be lowered (to hang down from heaviness); to sink, to give way, to settle, to tumble in; to wear away, etc. (ತಬ್ಬು Śmd. I; ಕ್ಷೀಣತ್ವ Śmd. Dh.; C.; Tĕ. ಕುಸಿಂಚು; *cf.* ಕುಬಿ 1). ಕುಸಿದು ನಡೆದಂ (Śmd. 280). ನಿಜ ಸ್ವೈನ್ಯಭಾರದಿಣ್ದೆ ಎಣ್ದೆಸೆಯ ಆನೆಗಳ್ ಕುಸಿದು ಕುರ್ಗಿದುದು (225). ಕುಸಿಯದೆ ಇರಿ! (Bp. 37, 39). ಲಸಿತದಿವ್ಯೋನ್ನತಶರೀರಂ ನಿಸಿತಕೂಲದ ತೂಕನಿಸತಿಗೆ ಕುಸಿಯುದೆ (39, 64). ಕುಸಿದಿಟ್ಟ ಚಕ್ರದನ್ತೆ (discus) ಕುಸುಂಗಿ ಪರಿವ. . . ದುಷ್ಪಗಜಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). ಬಲಭಾರ ಕ್ಕೆ ಧರಾತಲಂ ಕುಸಿಯೆ (13, 77). ಕುಸಿದ ನಡುವಿನ, ಜೊರಟ ಬೆನ್ನಿನ (ಕುಬಿಬಂ Bp. 20, 11). ಕುಸಿದಪರಾಂಗಂ (Rśv. 5, 92). ಮನೆ ಕುಸಿಯಿತು, ಜಗೆಯ ಕುಸಿಯಿತು (C.). See Abh. P. 7, 157; Râm. 1, 16, 43; 6, 30, 10; Rśv. 2, after 76; 14, 58; Śśv. 4, 9. 78; J. 3, 19.

ಕುಸಿ kusi. 3. = ಕೆಸಿದು. P. p. of ಕುಸಿ 2. — ಕುಸಿ ಬೀದಿ. To sink, give way, as a wall, etc. (C.).

ಕುಸಿ kusi. 4. The state of being bent, sunk, etc. (ಮಣಿ Cŏt. I, 32; ಜರಿದುದು Bhn. 48, o. r. ಜಡಿದುದು). — ಕುಸಿಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A sunk, *i. e.* short, neck. ಅದು ಕುಸಿಗೊರಲ್ (Śmd. 111 Mḍb.). — ಕುಸಿಗೊರಲ. -ಕೊರಲ. (Śmd. 95). A man with a short neck. ಅವಂ ಕುಸಿಗೊರಲಂ (111 Mḍb.). — ಕುಸಿಗೊರಲೆ. -ಕೊರಲೆ. A woman with a short neck. ಅವಳ್ ಕುಸಿಗೊರಲೆ (Śmd. 111 Mḍb.).

ಕುಸಿ kusi = ಕುಚಿ 2. (My.).

ಕುಸಿಕು kusiku. = ಕುಸುಕು 2, etc. ಆ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಕುಸಿಕಿಬ್ದು ಬರಲೀಸದಿರ್! (Bp. 56, 29).

ಕುಸಿಬೆ kusibĕ. A Tbh. of ಕುಸುಮ್ಬ. (ಕುಸುಮ್ಬ Mr. 374; C.). ಕುಸಿಬೆಯೆಣ್ಣೆ, safflower oil (C.).

ಕುಸಿಮ್ಬೆ kusimbĕ. = ಕುಸಿಬೆ. (My.).

ಕುಸೀದ ku-sîda. *Usury.* 2, = ಕುಸೀದಿಕ. (ಬಡ್ಡಿಯುಮ್ಬಂ Mr. 345).

ಕುಸೀದಿಕೆ kusîdika. *A usurer,* a money-lender. See s. ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡು.

ಕುಸು kusu. = ಕುಸ, etc. — ಕುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕುಸಗುಟ್ಟು. (My.).

ಕುಸುಕ kusuka. = ಕುಸಿ 1. (J. 17, 6).

ಕುಸುಕು kusuku. 1. The state of being lowered or low, as a door, etc. (My.).

ಕುಸುಕು kusuku. 2. = ಕುಸಕು, ಕುಸಿಕು, ಕುಸುಂಕು. To strike, to beat (ಭಾತನ Śmd. Dh.; Grj. 2, after 106). **2,** = ಕುಕ್ಕು 3, to wash by slightly beating (My.).

ಕುಸುಂಕು kusuṅku. = ಕುಸುಕು 2. (Śmd. Dh.).

ಕುಸುಬು kusubu. = ಕುಸುಮು. To wash clothes by beating them on a flat stone (ಒಗೆ Śm. 80; My.; see ಕುಕ್ಕು 3, ಕುಸುಕು 2); to knock down (Grj. 2, after 106). ಕುಸುಬಿದವು ಕುನ್ನಿಗಳ್ ಆಲಿಲಮೃಗಕುಲವ (Bh. 3, 13, 27).

ಕುಸುಬೆ kusubĕ. A Tbh. of ಕುಸುಮ್ಬ. (ಕುಸುಮ್ಬ Nr.; My.).

ಕುಸುಮ kusuma. *A flower* (ಮಲರ್, ಅರಲ್, ಪೂ Śm. 23; ಅರಲ್, ಅಲರ್ 103. 108). 2, *the menstrual discharge.*

ಕುಸುಮಧನ್ವ್ kusuma-dhanva. Kâma (J. 12, 4).

ಕುಸುಮಬಾಣ kusuma-bâṇa. An arrow of flowers (Grj. 7, after 11). 2, Kâma (My.).

ಕುಸುಮಮಂಜರಿಗೆ kusuma-mañjarigĕ. A bunch of flowers (ಮಂಜರಿ Kk. 19).

ಕುಸುಮರಸ kusuma-rasa. Honey (Bp. 60, 43).

ಕುಸುಮಮಾಲಿಕೆ kusuma-mâlika. A garland-maker (Râm. 5, 8, 50).

ಕುಸುಮವಿಚಿತ್ರ kusuma-vičitra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಸುಮವಿಶಿಖ kusuma-viśikha. Kâma (Bp. 32, 2).

ಕುಸುಮಶರ kusuma-śara. Kâma (Śmd. 127; Bp. 59, 35). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಸುಮಷಟ್ಪದ kusuma-shaṭpadi. N. of a metre (Čh.).

ಕುಸುಮಸಂಕೋಚನ kusuma-saṅkôčana. The shutting of flowers. See ಮುಗಿ.

ಕುಸುಮಸಾಯಕ kusuma-sâyaka. = ಕುಸುಮಬಾಣ. (My.).

ಕುಸುಮಾಕರ kusuma-âkara. A place abounding with flowers, a flower-garden; the vernal season. (My.).

ಕುಸುಮಾಂಘ್ರಿಪ kusuma-aṅghripa. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಸುಮಾಂಜನ kusuma-aṅjana. *The calx of brass.*

ಕುಸುಮಾಯುಧ kusuma-âyudha. Flower-armed: *Kâma.*

ಕುಸುಮಾರಿ kusumâri. ಕಬ್ಬಿಣದ ಕುಸುಮಾರಿ (ದ್ರುಘಣ, ಮುದ್ಗರ, ಘನ, ದೊಡ್ಡ ಪಾರೆ, ಗುದಿಗೆ Si. 290).

ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರ kusuma-astra. = ಕುಸುಮಬಾಣ. (J. 7, 38).

ಕುಸುಮಿತ kusumita. Furnished with flowers, flowered (ಪೂವಾದ, ಅರಳಿದ G.; My.).

ಕುಸುಮು kusumu. = ಕೆಸುಬು. (My.).

ಕುಸುಮೆ kusumĕ. = ಕುಸುಮ No 2. 2, N. of a plant (ಕೆಂಜಗೆ Mr. 149). 3, Tbh. of ಕುಸುಮ್ಬ (My.). — ಕುಸುಮೆಜಾತ್ಯ. (ಸ್ರದರ, ನಾರೀರುಷ್ Si. 448).

ಕುಸುಮೇಷು kusuma-ishu. Flower-arrowed: *Kâma.*

ಕುಸುಮೋಪಚಯ kusuma-upačaya. The act of collecting flowers (J. 8, 19).

ಕುಸುಮ್ಬರಿ kusumbari. = ಕೊಸವ್ವರಿ, ಕೋಸವ್ವರಿ, ಕೋಸುಮರಿ, ಕೋಸುವ್ವರಿ. Raw fruit, etc., preserved especially as a seasoning (S. Mhr.; Mhr. ಕೋತಿವಿಪ್ಪಾರ, ಕೋತಿಮ್ಬರೀ).

ಕುಸುಮ್ಬೆ kusumbĕ. (Śmd. 48). A Tbh. of ಕುಸುಮ್ಬ (Śmd. 339. 364; Hlâ.; My.); dried flowers of safflower (B. 5, 72; Mhr.); the dye prepared from them. — ಕುಸುಮ್ಬೆದುಪ್ಪಟಿ. A deep red cloth (C.). — ಕುಸುಮ್ಬೆಪಾಗು. A deep red turban (My.). — ಕುಸುಮ್ಬೆಬಣ್ಣ. A deep red colour (C.; Si. 441).

ಕುಸುಮ್ಭ kusumbha. = ಕುಸಿಬೆ, ಕುಸಿಮ್ಬೆ, ಕುಸುಬೆ, ಕುಸುಮೆ No 3, ಕುಸುಮ್ಬೆ. A thistle-like herb, *the safflower, Carthamus tinctorius* L. 2, *the water-pot of the student and sannyâsi.*

ಕುಸುರಿ kusuri. 1. = ಕುಸುರು 1. The pulp or soft part of some vegetables and fruits. (Tu. ಕುಸ್ರಿ; Tĕ. గుజురు, గుజ్జు, గుంజు, pulp; thick juice; pith; T. ಕೂಜ್ಜೆ, pulp; T., M. ಕುಬಿಮ್ಮು, thickened fluid, conjee, loam; to grow thick or condensated; M. ಕೊಬು, fat, thick,

solid; *cf.* ಕೊಬ್ಬು 1 & 2, ಕೊಡ್[3] 1, ಗೊಜ್ಜು 2). **2,** the sticky filament of flowers (J. 3, 27; My.); a kusuri-like ornament for the back part of the head (My.). **3,** a kind of pêlikĕ in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.). — ಕುಸುರಿದಜ್ಜಿ. -ತಜ್ಜಿ. To reduce to pulp. ತನುವಂ ಕುಸುರಿದಜ್ಜಿದುದು (Bp. 45, 28). ಸಾಯಲಾಜಿನು! ಎನಲು, ಕುಸುರಿದಜ್ಜಿಯದೆ ಬಿಡರು ಯಮನವರು ಬೀಗ (Dp. 4). See Râm. 6, 11, 18; J. 16, 38; 20, 58; 22, 17. 28.

ಕುಸುರಿ kusuri. 2. = (ಕಸ 1), ಕುಸುರು 2. — ಕುಸುರಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A very young, quite unripe fruit (My.).

ಕುಸುರಿ kusuri. A kind of cloth (ಅಂಜೆ, ಪಟ್ಟಭೇದ Mr. 342; *cf.* ಅಂಜೆ 1).

ಕುಸುರು kusuru. 1. = ಕುಸುರಿ 1. The sticky filament of flowers (My.). ತಾವರೆಹುವ್ವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆಫವಾಯಾ ಹುವ್ವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಕುಸುರುಗಳು, ಹುವ್ವಿನ ತಿರುಳುಗಳು (ಕಂಜಲ್ಯ. ಕೇಸರ); ಕುಸುರುಗಳನ್ನುರೆ ಹುವ್ವಿನಲ್ಲಿ ನೂಲಿನ ಎಳೆಗಳು ಜೊತೆಗೂಡಿದನ್ತೆ ಚಿತ್ರವಾಗಿ ಇರುವವು (Si. 96).

ಕುಸುರು kusuru. 2. = ಕುಸುರಿ 2. — ಕುಸುರುಗಾಯಿ. = ಕುಸುರಿಗಾಯಿ. (My.).

ಕುಸುವು kusuvu. Common hemp, Cannabis sativa L. (St. & Pl.).

ಕುಸೂಲ kusûla. = ಕುಶೂಲ. *A granary.* See ಕಣಜ.

ಕುಸೃತಿ ku-sṛiti. *Evil conduct; magic rites, sorcery.*

ಕುಸ್ತಿ kusti. Wrestling (C.; Si. 294; Mhr., H. ಕುಸ್ತೇ). — ಕುಸ್ತಿ ಬಿಡು. To set on to wrestle (My.). — ಕುಸ್ತಿಯಾಡು. -ಆಡು. To wrestle (C.). — ಕುಸ್ತಿ ಹಿಡಿ. = ಕುಸ್ತಿಯಾಡು. (S. Mhr.; B. 2, 2).

ಕುಸ್ತುಭ kustubha. Vishṇu. (R.).

ಕುಸ್ತುಮ್ಬರಿ kustumbari. = ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು, etc. (ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ Ćt. II, 99; My.).

ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು kustumburu. = ಕುಸ್ತುಮ್ಬರಿ, ಕೊತಮ್ಬರಿ, ಕೊತುಮ್ಬರಿ, ಕೊತ್ತಮ್ಬರಿ, ಕೊತ್ತಿರಿ, ಕೊತ್ತುಮರಿ, ಕೊತ್ತುಮಿರಿ, ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ, ಕೋತಮ್ಬರಿ. *Coriander, the plant and its seed, Coriandrum sativum* L.

ಕುಸ್ವರ ku-svara. A disagreeable, discordant note (My.).

ಕುಹಕ kuhaka. = ಕುಯಕ, ಕುವಕ, ಕೊಯಕ. Cheating; *a cheat, a rogue, a juggler;* juggling, deception, legerdemain (ಕೊಯಿಕ Kk. 87; Śm. 59; Bp. 40, 56).

ಕುಹಕಿ kuhaki. A deceiver, a juggler (ಮಾಯೆಗೆಯ್ವುಂ Mr. 276; Bh. 1, 8, 65; 2, 13, 13; My.); a female deceiver (J. 5, 61).

ಕುಹನ kuhana. *Envious;* hypocritical.

ಕುಹನೆ kuhanĕ. *Hypocrisy.*

ಕುಹರ kuhara. A hollow; *a hole, a cave* (ಗಿರಿಯ ಗುಹೆ Mr. 97).

ಕುಹು kuhu. *The new moon, i. e. the first day of the first quarter on which the moon rises invisible* (ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣಲು ಬಾರದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ HlÅ.; ಶಶಿ ಆಡಗಲು ಅದು ಕುಹು Mr. 69). 2, the cry of the kôkila.

ಕುಹುಂದ್ರ kuhuṇḍa. N. of a demon (Č. Bp. 47, 21).

ಕುಹೂರವ kuhû-rava. The kôkila or cuckoo. (R.).

ಕುಳ್ kuḷ. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (My.).

ಕುಳ kuḷa. 1. = ಕಳ 5, ಕೊಳ 3, ಕೊಳಗ 1. A certain measure: a kôḷaga. See ಅಯ್ಯಗಳ, ಒಕ್ಕುಳ, ನಾಗುಳ.

ಕುಳ kuḷa. 2. = (ಕುಳಕೆ 2), ಕುಳು, ಕೊಳ್[3] 2, ಕೊಳು 2. Seizing, etc. See ಕೊಳುಗುಳ.

ಕುಳ ku-ḷa. 1. The true ಳ್ of the Kannaḍa language (Śmd. 12. 13. 26. 27. 29. 31. 40. 51. 332. 408).

ಕುಳ kuḷa. 2. = ಕುಲ, ಕುಳು. Family, race (Mhr. ಕೂಳಿ). 2, a lessee or tenant with reference to the Sarkâr (Mhr. ಕೂಳಿ); any one who pays taxes (My.). — ಕುಳವರ್ತನೆ. The perquisites of the village officers receivable from farmers and those who pay revenue to government (R.). — ಕುಳವಾಡಿ. An inferior village-servant (My.). Feminine ಕುಳವಾಡಿಗಿತ್ತಿ (My.). — ಕುಳವಾಡಿಕೆ. The business of a kuḷavâḍi (My.). — ಕುಳವಾಡಿಗ. = ಕುಳವಾಡಿ. (My.). Feminine ಕುಳವಾಡಿಗಿತ್ತಿ (My.). — ಕುಳವಾಡಿತನ. = ಕುಳವಾಡಿಕೆ. (My.). — ಕುಳವಾರು. A settlement made with the farmers individually (My.; Br., H. ಕುಲ್ವಾರ್). ಕುಳವಾರು ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ತಳವಾರ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.; see Prv. s. ತಳವಾರ). — ಕುಳವಾರ್ಚಿಟ್ಟ. An account of the land farmed by each cultivator severally (My.).

ಕುಳಾನ್ತ kuḷa-anta. A word that ends in the true Kannaḍa ಳ್ (Śmd. 41. 52).

ಕುಳಿ kuḷi. = ಕಳಿ 6, ಕುಣಿ 6, ಗುಳಿ, (ಕೊಳಿ). An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಒಡಕುಳಿ, ಪೇಂಕುಳಿ, ಪೊರ್ಕುಳಿ, ಮುಯಿಕುಳಿ (Śmd. 239).

ಕುಳಿಕೆ kuḷikĕ. 1. = ಕುಣಿಕೆ 4. See ಕಣ್ಕೆ.

ಕುಳಿಕೆ kuḷikĕ. 2. = (ಕುಳ 2). See ಕೊಳಗುಳಿಕೆ.

ಕುಳಿತು kuḷitu. = ಕೂನ್ತು, etc. P. p. of ಕುಳಿರ್ 1 (C.). Seated, sat down. ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು, to sit down. ರಾಜರು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಸನ (ನೃಪಾಸನ, ಧಪ್ರಾಸನ Si. 267). ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವವನು (ರಥಿಕ 283). ಕುಳಿತವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಬಿಎಕೆ (ಉತ್ಥಾನ 437). ಈಜಲ ಮರದ ನೆರಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಕೊಣ್ಡನು (B. 2, 13). ನಿಡದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಗಿ ಕುಳಿತಿತು (3, 11). ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒನ್ದೇ ಹಜ್ಜೆಗೋಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೇವೆ (Prv.). — ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು. rep. ಒನ್ದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು ನಿನುಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸಱ ಬನ್ದಿದ್ದಾತು (B. 3, 67).

ಕುಳಿಯ kuḷiya. (Śmd. 40).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 1. = ಕುಣ್ಡ್ರು, ಕುಳ್ಳಿರ್, ಕುಳ್ಳಿರು, ಕುಳ್ಳು 3, ಕೂರ್ದು, ಕೂರ್ 3. To bend, to stoop; to squat; to sit down (ಋಜುಭೇದ Śmd. Dh.; Tĕ. ಕೂಕುಂಡ್ರು, ಕೂಚುಂಡ್ರು, ಕೂರ್ಚು ಕೊನು, ಕೂರ್ಚುಣ್ಡ್ರು, ಕೂರ್ಪುಣ್ಡ್ರು, to sit down; Tu. ಕುಳ್ಳೆ).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 2. To be cool or cold. (T.). ಕುಳಿರ್ದುದು (ಚಳಿತ Ćt. I, 36).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 3. (Śmd. 58). Coolness, coldness; cold; snow, frost (ಹೈಮ Śmd. Dh.; ಹಿವ, ಚಳಿ, ಅಯ್ಕುಲ್, ಹಿಮು Śm. 16; ಕಣ್ಣಿತ್ತು, ಕೋಡು, ಕೊಟ್ಟ, ಕೈತ್ಯ 36; ಶೈತ್ಯ, ಹಿಮ 105; M. ಕುಳಿರ್, ಕುಳುರ್; T. ಕುಳಿರ್, ಕೂದಲ್, ಕೂಡಿರ್, ಕೂದ್ಯೆ, coldness; cold wind; *cf.* ಕೊಡತ 1). — ಕುಳಿರ್ಕೊಂಡು. To become very cool (Abh. P. 7, 147). — ಕುಳಿರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. The cool stone, the moon-stone (ಚನ್ದ್ರಗಲ್, ಒಸರ್ಗಲ್ Ćt. II, 112). — ಕುಳಿರ್ಗಾಳಿ. (Śmd. 54). A cool wind. — ಕುಳಿರ್ಗೆಯ್ಯ. Who has cool hands or rays: the moon (ಚನ್ದ್ರ Ćt. I, 55). — ಕುಳಿರ್ವನೆ. -ಮನೆ. A cool house or room (ಶೈತ್ಯಾಲಯ Kk. 23). — ಕುಳಿರ್ವಾಲಿನೀರ್. -ಪಾಲಿ-ನೀರ್. Very cool water (V. 4, 25). — ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The snow-

mountain: Himâlaya (ಹಿಮಾದ್ರಿ Ct. II, 10). ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಣಗಿ. -ಅಣಗಿ. Himâlaya's daughter: Pârvatî (ಗಿರಿಜೆ Śm. 3). ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಿಜಿಯ. -ಎಜ್ಜಿಯ. Himavat, the king of the snowy mountains. ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಿದಿಯನಣಗಿ. -ಅಣಗಿ. Himavat's daughter: Pârvatî (ಉಮೆ Ct. II, 119). — ಕುಳಿರ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To be united with coolness, to be cool (J. 3, 9). — ಕುಳಿರ್ವೆಳಗ. -ಬೆಳಗ. Who has cool light: the moon (ಚಂದ್ರರ, etc., ಶತಿ Kk. 44).

ಕುಳಿಲ್ kuḷil. To amuse one's self with jumping over wood or trees (ಮರವಾಯಿದು ಬಿನದಿಪುದು Ks.).

ಕುಳು kuḷu. = ಕೊಳು 2, q. v.

ಕುಳು kuḷu. = ಕುಳ 2. — ಕುಳುವಾಡಿ, etc. = ಕುಳವಾಡಿ, etc. (My.).

ಕುಳ್ತು kuḷtu. = ಕುಳಿತು, etc. See Sp. s. ಕುದಸು; Bp. 3, 39.

ಕುಳ್ಳಾವಿ kuḷḷâvi. = ಕುಳಾಯಿ, etc. (Si. 279, *only* in Si.).

ಕುಳ್ಳಿ kuḷḷi. = ಸುಳ್ಳಿ 2. See ದವತಿಕುಳ್ಳಿ.

ಕುಳ್ಳಿತು kuḷḷitu. = ಕುಳಿತು, etc. P. p. of ಕುಳ್ಳಿರ್. See Bp. 20, 15; 34, 9; 37, 3. 65; 39, 44; 45, 13; 53, 33. 58.

ಕುಳ್ಳಿರ್ kuḷḷir. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. To sit down. P. p. ಕುಳ್ಳಿದ್ದು. ಪಜುಗೋಲೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದಂ (Śmd. 163). ಕುಳ್ಳಿರ್ದಾತ (ಆಸೀನ, ಉಪವಿಷ್ಟ Hâ.). ಕುಳ್ಳಿದಂ (ಆಸೀನ, etc. Mr. 246). ಕುಳ್ಳಿರಲ್ ಆಜಿಯದೆ ಮೇಲು ಜೊಗವಾಗಿ ಮಲಗಿದ ಪುಗವು (ಉತ್ತಾನತಯ, ದಿಮ್ಮ); ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಏಯವಲ್ಲಿ ಉತ್ಥಾನ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕುಳ್ಳಿರುತ (Bp. 26, 28). ಕುಳ್ಳಿರಿ! (= ಕುಳ್ಳಿರಿಂ! 58, 69; 59, 1). ಲತೆಯ ತೂಗುಮಂಚದೊಳ್ ಶತಿವ್ರಪ್ರಾಮಪಾದೇಏಯುಂ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದರ್ (Čpr. 7, after 92). See Bp. 10, 1; 12, 16; Rśv. 5, 21; 7, after 97; 8, after 125; 10, after 31; 12, after 41; 13, after 1; Śśv. 1, 83; 3, after 35; J. 5, 68; 13, 24; 17, 27. 30; 28, 25; 29, 49.

ಕುಳ್ಳಿರಿಸು kuḷḷirisu. = ಕೂರ್ಚ್ಚಿಸು, ಕೂಡಿರಿಸು, ಕೂಡ್ರಿಸು. To cause to sit down, etc. ಒರಿಸಿ ಪ್ರಧಾನರಂ, ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ (Śmd. 71). See Bp. 4, 4; 5, 65; 47, 7; 51, 10; 57, 25; 59, 57; J. 29, 36.

ಕುಳ್ಳಿರು kuḷḷiru. = ಕುಳ್ಳಿರ್, etc. ಕುಳ್ಳಿರುವಲ್ಲಿ (Nn. 54).

ಕುಳ್ಳಿಹ kuḷḷiha. = ಕುಳ್ಳಿರ್ದ. Present or future participle relative of ಕುಳ್ಳಿರ್. ಕುಳ್ಳಿಹಲ್ಲಿ (ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ); ಅರಸುಗಳು ಕುಳ್ಳಿಹ ಆಸನ ಆವುದಾನೊಂದು ಉಣ್ಣು, ಅದು ಭದ್ರಾಸನ ಎನಿಸುಗುಂ; ತಜುವಾಯಿಗೊಣ್ಡು ಕುಳ್ಳಿಹಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಕುಳ್ಳು kuḷḷu. 1. = ಕುರುಳ್ 2, etc. A cake of dried cow-dung (C.). — ಕುಳ್ಳುತಾಳಿ. A round pile of kuḷḷu for cooking (C.). — ಕುಳ್ಳುಬಾಸ. A stack of kuḷḷu (S. Mhr.).

ಕುಳ್ಳು kuḷḷu. 2. = ಕುಜಳ್. Shortness, etc. — ಕುಳ್ಳು = ಕುಜುಳ (ಖರ್ವ, ಹ್ರಸ್ವ, ವಾಮನ Si. 197; My.). ಕುಳ್ಳನ ಕರೆಯ ಬಾರದು, ಕಳ್ಳನ ಕರೆಯೆ ಬಹುದು. — ಕಳ್ಳನ ನಮ್ಬಿದರೂ ಕುಳ್ಳನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prvs.). *Cf.* ಕೊಳ್ಳ 2.

ಕುಳ್ಳು kuḷḷu. 3. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಕುನ್ತು.

ಕುಲಿ kuḷi. 1. (?). (= ಕುಲಿ 2 ?). See ಕವುಂಕುಲಿ, ಪೊಕ್ಕುಲಿ.

ಕುಲಿ kuḷi. 2. A tong (? M. ಕೊಡುಸ್ಸು, closeness; ಕೊಡಿಲ್, tongs). See ಇಕ್ಕುಲಿ 1.

ಕುಲಿ kuḷa. 1. Confusion, disorder, perplexity (see ಕುಬಿಕುಲಿ; M. ಕುಬಿಕ್ಕ, intricacy, as of thread; ಕುಬಿಪ್ಪ, intricacy; ಕುಬಿ[3], to be mixed; to be perplexed; ಕುಬಿಬ್ಬು, to be troubled; ಕುಡುಕ್ಕು, to entangle; ಕುಡುಬ್ಬು, to be entangled, hooked in; ಕುಡುಸ್ಸು, closeness = ಕುಡುಕ್ಕು, ಕುರುಕ್ಕು, entanglement, rope-knot = ಕುಡುಕ್ಕು; T. ಕುಬು, to be joined, united; ಕುಬಿಪ್ಪ, intricacy in business, impediment, confusion; ಕುಬು, crowd, multitude; ಕುಬ್ಬಿ, to be mixed; see ಕುಬಣಿಕೆ 2, ಕುಬೆ, ಕುಪ್ಪೆ, ಕುಲಿಕೆ, ಕೊಬುವ್ವು, ಗುಬ್ಬಿ 1, ಗುಬುರು, ಗೊಬ್ಬು 2, ಗೊಬವೆ).

ಕುಲಿ kuḷa. 2. = ಕುಡಿ 1, ಕುಬು, ಗುಬು 2, ಗುಬು 1. A piece of iron used for the raṇṭĕ (and kunṭĕ), a ploughshare (ನೇಗಿಲ್ವಾಯ್ಕ ಕರ್ಬುನಂ Śmd. I; ಕುತಿರ, ಫಾಲ Mr. 370; T., M. ಕೊಬು; T. also ಕಾಬು; Tĕ. ಕಶ್ಶು, ಕೊಬ್ಬು; Sk. ಕುತಿಕ, ಕುತಿಕೀ, ಕೂಟಿ, ಕೂಟಿಕ; *cf.* ಕುಡಿನೆ). 2, an iron used in cauterizing, see ಬರೆಗುಬು.

ಕುಲಿ kuḷi. 1. (To be or become low, deepened, or hollow; T., M.; *cf.* ಕುಸಿ 2, ಕೊಬಿಲ್). 2, to make a hole, to dig (ಖನನ Śmd. Dh.; Śm. 115; M.; T. ಕುಡ್ಚಿ; see ಕೊಡೆ 2 & s. ಕುಣಿ 2).

ಕುಲಿ kuḷi. 2. = ಕೊಣಿ 2, etc. A hollow; a hole; a pit; a grave (ನಿಮ್ನಭೂಮಿ Śmd. Dh.; ಅಗುದ್ದಿ ಜೆ Śmd. I; ನಿಮ್ನ Śm. 115; ಶ್ವಭ್ರ, ದರ Nr.; ನಿಮ್ನ, ಆಗಾಧ, ಗರ್ತ, ಬಿಲ, ಛಿದ್ರ, etc. Hâ., Mr. 392; ಗರ್ತ Nn. 12; My.; T., M.; Tu. ಗುರಿ; Tĕ. ಗೊಯ್ಮಿ; Sk. ಕೂಲ, ಚುರಿ, ಹೂಡ; T. ಕೂವಲ್, depth; a well). ದೇವಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮಾಡಲು ಪಟ್ಟ ಕುಬಿ (ಗುಹೆ, ಗಹ್ವರ); ಗುಬ್ಬಿಂಗಳಿನ್ದ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಕುಬಿ (ಕುಹೂಲ Nr.). ದಕ್ಕುವೆರಸಿದ ಕುಬಿ (ಶುಷಿರ); ಕುಣ್ಡಿಯ ಕುಬಿ (ಕುಹುನ್ದರ, ಜಘನಕೂಪಕ Hâ.). See Bp. 40, 70; ಕಪ್ಪು ಗುಬಿ, ಕ್ರೀಡಾಕುಬಿ. — ಕುಬಿ ತೆವರು. Unevenly raised ground (ಸ್ಥಪುಟ, ವಿಷಮೋನ್ನತ Hâ.). — ಕುಬಿ ಮೂಗು. A flat nose. ಕುಬಿಮೂಗಿನವನು (ಅವಟೀಟ, ನತನಾಸಿಕ, etc. Si. 197).

ಕುಲಿ kuḷi. 3. (= ಕುಬು 1 ?). (It is very probable that ಕುಬಿ is a *mistake* for ಕುಜಿ). — ಕುಬಿದುಬಿ. (very probably ಕುಜಿದಜಿ, q. v.). ಗೋವರ್ಚಳ್ ಇದಿರ್ಚಿದ ಗೋಬ್ಬಾಯ್ತ ಕರ್ಗೊಳ್ ಎಕ್ಕತುಳವನ್ ಇಜಿದು, ಕುಬಿದುಬಿಯಾದರ್ (Śmd. 79). — ಕುಬಿದುಬಿದಜಿ. -ತಜಿ. (very probably ಕುಜಿದಜಿದಜಿ). (Kâvy. I, 1 *a*, 25, o. r. ಕುಜಿದಜಿ-).

ಕುಲಿ kuḷu. = ಕುಬು 2, etc. (ಫಾಲ, ಕುತಿಕ Hâ.).

ಕುಲಿಗಿಸು kuḷgisu. = ಕೊರ್ಗಿಸು, etc.

ಕುಲಿಗ್ಗಿ kuḷgu. = ಕುರ್ಗು 1, etc. To contort, to shrink, etc. (ಆಕುಂಚನ Śmd. Dh.).

ಕೂ kû. A cry, call, clamour. (Tĕ., T.). See ಕುಕ್ಕೂಕೂಲ.

ಕೂ kû. 1. (Śmd. 103). A female piśâca or goblin.

ಕೂ kû. 2. = ಕೂವ. A Tbh. of ಕೂಪ.

ಕೂಕಣಿ kûkaṇi. = ಕೂಗಣಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕೂಕಮ್ಬ kû-kamba. = ಕೂಳುಮ್ಬ, ಕೂವಕಮ್ಬ. ತುದಿಯ ಕೂಕಮ್ಬ ದವನು (ನಿರ್ಯಾಮಕ, ಕರ್ಣಧಾರಕ Mr. 407).

ಕೂಕಮ್ಬಿ kûkambi. A great distance (S. Mhr., obsolete).

ಕೂಕಲು kûkalu. Crying, shouting (Tĕ.). — ಕೂಕಲ ಮೂಗ ಪಕ್ಷಿ. The fork-tailed shrike (ಕಲಿಂಗ, etc., ಕುಕ್ಕಟಿ, q. v., Si. 172).

ಕೂಕು kûku. = ಕೊಗು 2. — ಕೂಕಿಜಿ. -ಇಜಿ. To shout. ಮಣಿಯದೆ, ಕುಣಿದು, ಈ ಧೀರನ್ ಆವಿರೆ ಕೂಕಿಜಿದು, ಎಚ್ಚರ್ (Śmd. 287).

ಕೂಕುದ kûkuda. *One who gives a girl in marriage in due form, decorating her with ornaments* (see Tĕ. s. ಕೂನು).

ಕೂಕುಂಬ್ಳ kû-kumba. = ಕೂಕಮ್ಬ, etc. The mast of a vessel (ಕೂಪಕ, ಗುಣವೃಕ್ಷಕ Nr.).

ಕೂಕುಂಬ್ಳಕಾಜಿ kûkumba-kâṛa. = ಕೂವಕುಮ್ಬಿಗ. A pilot; a helmsman (ಕರ್ಣಧಾರ, ನಾವಿಕ Nr., o. r. ಕೂಕುಮ್ಬಿಕಾಜಿ).

ಕೂಕುಮ್ಬಿಕಾಜಿ kûkumbi-kâṛa. = ಕೂಕುಮ್ಬಕಾಜಿ, q. v.

ಕೂಗಟೆ kûgaṭĕ. 1. = ಕುಗ್ಗಟೆ. The soap nut tree (Tĕ. ಕುಂಕುಡು, ಕೂಕುಡು). See ಜೆಗ್ಗೂಗಟೆ.

ಕೂಗಟೆ kûgaṭĕ. 2. = ಕೊಗಣಿ, etc. — ಕೂಗಟೆಹುಣ್ಣು. A sore occasioned by wax in the ear. ಕೂಗಟೆಹುಣ್ಣು ಅದರೆ ಜಾಗಟೆ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Prv.).

ಕೂಗಣಿ kûgaṇi. = ಕುಜುಗೆಣಿ, etc. Ear-wax (S. Mhr.; ಪಿಂಜೂಷ, ಮಲ G.).

ಕೂಗು kûgu. 1. To cry aloud; to cry out (ಉಚ್ಚೈರ್ಜುಷ್ಟನಿ Śmd. Dh.; C.; Tu.; Tĕ. ಕೂಯು; T., M. ಕೂಗು, ಕೂವು; *cf.* ಕುವಿ). ಕುಕ್ಕುಕೂಕ ಎನ್ನು, ಕೋಲಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಲ್ (Śmd. 19). ಧಾರುಣಿತಲಮ್ ಅದರೆ ಕೂಗುವರ್ ಆರ್? (Bp. 57, 11). ಯಾಚಕರನ್ ಎತ್ತಲು ಕೂಗಿ ಕರೆವನ್ತೆ ಉಲಿಯೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್ (J. 8, 6). ಕೂಗುತಿವೆ ಕೋಕ್ಕಿಲೆಗಳು (3, 24). ಕೂಗಿ ಹೇಬಿದರೆ ತೂಗುವ ತ್ರಾಸು ಕೇಳುತ್ತದೋ?—ಕೂಗುವ ಕೋಬಿಗೆ ಕುಣ್ಡಿ ನೊಸ್ಟೀತೇ? ಎದ್ದು ರಾಗಿ ಬೀಸುವಳೇ ಬಲ್ಲಳು! (Prvs.). See Rśv. 13, after 102; Bh. 1, 8, 21; Si. 56. 57. 163. 171. 295. 363. 379. — ಕೂಗಾಡು. -ಆಡು. = ಕೂಗು. (My.). ಅವರು ಅನನ್ಸದಿನ್ನ ಕೂಗಾಡಿ (B. 5, 165). — ಕೂಗ್ಯಾಡು. = ಕೂಗಾಡು. (C.).

ಕೂಗು kûgu. 2. = ಕೊಕೆ. A cry, a clamour, a shout, etc. (Tĕ. ಕೂಳೆ). ನವುಲುಕೂಗು (ಕೇಕೆ Si. 177; C.). ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಗು (ಹೇಷೆ 273; My.). ಆನೆಗಳ ಕೂಗು (ಬೃಂಹಿತ 295; C.). ನರಿಯ ಕೂಗು (C.). ಅಳ ಕೂಗು (C.). — ಕೂಗಳತೆ. -ಅಳತೆ. The distance at which a loud cry can be heard (C.). ಎರಡು ಕೂಗಳತೆಯ ಮಾರ್ಗ (ಗವ್ಯೂತಿ, ಕ್ರೋಶಯುಗ Nr.). — ಕೂಗಿಡು. -ಇಡು. To cry aloud (ಉಚ್ಚೈರ್ಜುಷ್ಟನಿ Śmd. Dh.; My.). — ಕೂಗಿನ ಮಾರಯ್ಯ. N. of certain Liṅgâyta mendicant (S. Mhr.). — ಕೂಗು ಹಾಕು. = ಕೂಗಿಡು. (C.).

ಕೂಗುರಿ kûguri. A sort of pulse. ಕೂಗುರಿ ಅವರೆಗಳು ವರಾಮ್ಯಂ (Mr. 150, o. r. ಕೂಗುರೆ).

ಕೂಗುವಿಕೆ kûguvikĕ. Crying aloud (C.).

ಕೂಂಕು kûṅku. To rise, to soar (ಉನ್ನಿರ್ಯಾಣ Śmd. Dh.; Rśv. 13, 84). ಕೂಂಕಿದಂ (Śmd. 48).

ಕೂಚ kûca. = ಕೂಜು 1, etc. (My.).

ಕೂಚ kûca. Tbh. of ಕೂರ್ಚ. See ವರಹಾ-.

ಕೂಚಿ kûci. = ಕೋಚು, etc. N. in ದೊಳ್ಳು ಪೊಟ್ಟಿಯ-. — ಕೂಚಿಭಟ್ಟಿ. = ಕೋಚುಭಟ್ಟಿ q. v. (C.).

ಕೂಚಿಗ kûciga. N. (Bp. 56, 27; My.).

ಕೂಚಿಮಾರ kûcimâra. N. (Bp. 40, 18).

ಕೂಚು kûcu. 1. = ಕೂಚ, ಗುಜ್ಜು 1. A post or pillar in a wall for the support of beams (My.; Tĕ. ಕುರುಜು). See Sp. s. ಮಾಳಿಗೆ. ಮಾರಿಗೆ ಒನ್ದು ಕೂಚು, ಮೊಬಿ ಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಗುಜ್ಜು (Prv.).

ಕೂಚು kûcu. 2. = ಕುಬುಚು, etc. Smallness, etc. — ಕೂಚುಗಡ್ಡ. A thin beard (My.). — ಕೂಚುಗಿಡ. A small, stunted tree (My.).

ಕೂಚು kûcu. 3. = ಕೂಚೆ. — ಕೂಚುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A hook used in locking a door (My.).

ಕೂಚು kûcu. March or decampment of troops (or of people, My.; Mhr., H. ಕೂಚ).

ಕೂಜ kûja. 1. = ಹೂಜಿ, ಹೂಜೆ. An earthen water-jug, a goglet (My.; Mhr., H. ಕುಜಾ; T. ಕೂಜಾ).

ಕೂಜ kûja. 2. Rumbling; cooing; murmuring; etc. (Sk.; R.).

ಕೂಜಿತ kûjita. = ಕೂಜ 2. See ರತ-.

ಕೂಟ kûṭa. 1. (= ಕೊಟು, ಕೂಡು 2). A verbal noun of ಕೊಡು 1: A joining; a coming in contact with; a junction; connection, union (ಸನ್ಧಿ, ಶ್ಲೇಷ Nr.; ನಿರೆ Ćt. I, 48; ಯೋಗ, ಸೀವಿ Nn. 105; ಮಿಲನ 107; ಯೋಗ, ಸಂಗ 113; ಅಭಿಸಂಗ 122; ಪ್ರಮಾಣ, ಮಿಲನ 139; ಅಭಿಸಂಗ Mr. 492; ಯೋಗ 514; ಸನ್ಧಿ 487; ಸಾಕಂ, etc. 535); an assembly, a crowd (My.); a heap, a quantity (My.); company, fellowship (ಕಾಣ್ಡ, ಮಿಲನ Nn. 116; ಸಮಿತಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ 141; ವಿಧಾನ, ತನ್ತ್ರ Nn. 75; ವಿಧಿ Mr. 483; ಕಾಣ್ಡ Mr. 502; My.; T. ಕೂಟ್ಟಿ, ಕೂಟ್ಟು; Tĕ. ಕೂಟಮಿ; Sk. ಕೂಟಿ). **2,** sexual intercourse (ಚರ್ಚೆ, ರತ Nn. 73; ರತ, ಸುರತ 155; ಸಮ್ಭೋಗ, ರತಿ 163; ಯಾಥ, etc. Mr. 329; Bp. 40, 30; 42, 15. 23; My.; at the present time the *only* meaning in S. Mhr.; Tĕ. ಕೂಟಮಿ; Sk. ಕುಟೀರ, ಕುಠೀರ). ಆಟಂ ಪಾಟಂ ಕೂಟಂ (Śmd. 246). ಆಟಪಾಟಕೂಟಂಗಳ ಕೇಲಿಗೆ ಅಯ್ದಿಸದು ತೊಡಿತ್ತು (198). ನದಿಗಳ ಕೂಟ (ಸಿನ್ಧುಸಂಗಮ Nr.). ಧರ್ಮ ಕಾಮ ಅರ್ಥ ಈ 3 ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಕೂಟ (ತ್ರಿವರ್ಗ Si. 255). ಸೊಣ್ಣೆ ಹಿನ್ದಲಿ ಮಿಣಸು ಈ ಮೂರಿರು ಕೂಟ (ತ್ರಿಕಟು 335). ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳ ಕೂಟ (ತ್ರೇತೆ 424). ಕಿಱಿದು ಕೂಟಂ (ಕೊಂಚೆ Ćt. I, 18). ತಿಱಿದ ಕೆಣ್ಣವ ಮೆಟ್ಟಿ ಮುದಿಗುವ ತೆಱಿನನ್ತೆ ಅಱಿಯದರ ಕೂಟ (company); ಬಱೆ ಕೂಟ ತನ್ನನೆ ಇಱಿದು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ! (Sp.). See Prv. s. ನೋಟ; Grj. 2, after 106; Rśv. 11, 83; Śśv. 1, 50; J. 6, 34. 35; 15, 6. 47; 24, 48. — ಕೂಟ ಕೂಡು. To assemble (My.).

ಕೂಟ kûṭa. 2. = ಕೂಟೆ. See ಮುರಕೂಟೆ, ನರ-.

ಕೂಟ kûṭa. 3. = ಗುಂಟ್ಟಿ 2, etc. A peg, etc. (My.).

ಕೂಟ kûṭa. (= ಕೋಡು 6). *A heap, a multitude, an assemblage* (Bp. 37, 14); connection (ಯೋಗ Nn. 152), the state of being together with (ಸಮ 152; ಸಾಕಂ, ಸಮಂ, ಸಾರ್ಧಂ, ಸತ್ರಂ Mr. 535). 2, any prominence: a horn (*cf.* ಕೋಡು); a hump (see ಅಂಸ-); *the summit of a mountain* (ಮೇಬುಲೆ, ಬೆಟ್ಟ ದತುದಿ Nn. 152, o. r. -ತಪ್ಪಲು; *cf.* ಕೋಡು); *the head, the highest or best* (see ಪದುಳ). 3, *immovableness, steadiness.* 4, a roguish plot; *fraud, deceit, trick, forgery* (ಕಪಟ, ನೆವ 152; *cf.* ಕೊಟ್ಟಿ 1). 5, a ship, a boat (ಛತ್ರ, ಪಡಗು 152). 6, *a ploughshare* (*cf.* ಕುದಿ 2). 7, *a hammer, a mallet* (*cf.* ಕುಟ್ಟಿ 1). 8, an ox whose horns are broken (ಕೊಮ್ಮು ಒತ್ತಿ ಮುಬಿದೊಡೆ ಕೂಟಂ Mr. 179; *cf.* ಕುದಿ). 9, cardamom (ಏಲಕ್ಕಿ Nr.; *cf.* ತ್ರುಟಿ). 10, a point connected with the horoscopes of two parties to be married (My.; Mhr.).

ಕೂಟಕ kûṭaka. *A mass; a globe.* 2, *a ploughshare.* 3, *the body of the plough exclusive of the pole and share.* See ಕಂಡಿನ.

ಕೂಟಣಿ kûṭaṇi. = ಕುಣ್ಟಣಿ, etc. (ಕುಟ್ಟಿನಿ, ಶಮ್ಬಲಿ, etc. Hlâ.).

ಕೂಟಪಾಲಕ kûṭa-pâlaka. A bilious fever. (R.).

ಕೂಟಮಾನ kûṭa-mâna. A false measure or weight (Sk.). 2, a union of all sorts of musical instruments (Rśv. 5, after 19).

ಕೂಟಯನ್ತ್ರ kûṭa-yantra. *A snare; a trap.*

ಕೂಟರ kûṭara. A hornless animal (ಕೊಮ್ಬಿಲ್ಲದ ಪಶು Mr. 186).

ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲಿ kûṭa-śâlmali. *A kind of silk-cotton.*

ಕೂಟಸಾಕ್ಷಿ kûṭa-sâkshi. A false witness. (J. 20, 16).

ಕೂಟಸಾಕ್ಷ್ಯ kûṭa-sâkshya. False witness (J. 5, 67).

ಕೂಟಸ್ಥ kûṭa-stha. Standing in a multitude or in the midst; *immovable, perpetually and universally the same,* as the soul, space, ether, etc.; the male representative of a family (My.).

ಕೂಟಸ್ಥತ್ವ kûṭa-sthatva. Unchangeableness, uniformity. (R.).

ಕೂಟಾಕ kûṭâka. (= ಕೂಟ No. 7). A hammer. (R.).

ಕೂಟಾಗಾರ kûṭa-âgâra. An apartment on the top of a house (ವಲಭಿ G.).

ಕೂಟಿ kûṭi. (= ಕೂಟ 3). A hat (turban) peg or stand (My.).

ಕೂಟು kûṭu. (= ಕೂಟ 1). A dish made of two or more vegetables boiled together (My.; T. ಕೂಟ್ಟು).

ಕೂಡ kûḍa. = (ಕೂಡು 2 No. 2), ಕೂಡೆ. An infinitive of ಕೂಡು 1, q. v., used adverbially: In company; together with, along with; with (C.; T.). ಮುನಿ ದೊಡೆ ಅಮ್ಮನ ಕೂಡ ಮುನಿಯಲಿ! (Bp. 47, 28). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲ ಜಿರಿಜ್ಜಿ ನಸ್ತಿಹುದು (Sp.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ ಕೂಡ ಬಹು ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ನಡ ಕೋ! (B. 1, 24; see also 1, 10). ಹುಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆನೆಯ ಕೂಡಲೂ ಗಣ್ಣಿಕದ ಕೂಡಲೂ ಕಾದಿ (4, 37). ಆವನ ಕೂಡ ಹೋಗ ಬೇಡ! (C.). **2,** also, likewise (My.), *e. g.* ಅದು ಕೂಡ ಬನ್ತು. — ಕೂಡ ಕೂಡಲೆ. From time to time (My.). — ಕೂಡಾ. = ಕೂಡ. (C.). ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಡಾ ಮಜಾನ ದವನ್ ಉತ್ತರಿಸಿ ನಡೆ ತರುತಿರ್ದಂ (J. 28, 1). ಅಣ್ಣ ಅಕ್ಕ ನವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೂಡಾ, ಭ್ರಾತೃಗಳೆನ್ದು, ಒನ್ದೇ ಹೆಸರು (Si. 193). ನಾನು ನಿನ್ನೆ ಕೂಡಾ ನಾಳೆ ಬನ್ದರೆ (B. 1, 26). — ಕೂಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To heap up (Bp. 43, 69). — ಕೂಡಿಡು. -ಇಡು. To heap (My.). 2, to place one thing to another (My.). — ಕೂಡಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To place or keep in (one's own) company. (ನಮ್ಮನ್ನು) ಬೇ ಱರಿಸಿ! ಕೂಡಿರಿಸಿ! ನಿಮಗೆಯು ತೋಱಿದುದೆ ಮತ! (Bh. 1, 8, 75).

ಕೂಡದಲೆ kûḍadalĕ. = ಕೊನೆದಲೆ. (My.).

ಕೂಡರು kûḍaru. = ಕೂಡ್ರು, etc. (B. 5, 96. 283. 294).

ಕೂಡಲ್ kûḍal. ಕೂಡಲು. = ಕೂಡ್ಚು. The state of being joined with or endowed with. (T.; Tĕ. ಕೂಡಲಿ). ಯುತ, ಅನ್ವಿತ, ಸಂಹಿತ, etc. ಕೂಡಲ್ಕೆ ನಾಮಂ (Mr. 440). **2,** a junction; a confluence (ಸವ್ಬೇದ, ಸಂಗಮ, ಸಂವೇದ್ಯ Hlâ.; ಸಂಗಮ Čt. I, 67; My.). **3,** = ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೆ (Bp. 61, 40). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ. N. of the confluence of the Krishṇâ and Bhîma rivers (My.). — ಕೂಡಲ ಸಂಗ ಮೇಶ. -ಈಶ. Śiva's liṅga or Śiva at Kûḍala saṅgama (Bp. 3, 28; 4, 56; 58, 67). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. = ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ. (Bp. 61, 73). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ. = ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ. (Bp. 61, 49). — ಕೂಡಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or bring together, to amass (My.); to grasp; to effect or accomplish. ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವಲ್ಲಿ ಘಟಿ, ಸಂಗ್ರಹ (Nn. 109). ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಮ್ಯೋಗ (ಯತ್ನ, ಎಲ್ಲವಂ ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವ ಬುದ್ಧಿ Nn. 148). — ಕೂಡಲೆ. -ಎ 3. = ಕೂಡ್ಲೆ. At the very moment; forthwith (C.). ಅವನನ್ನು ಕಣ್ಣಾ ಕೂಡಲೆ (B. 2, 19). ಗೊನೆಯನ್ನು ಇಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ (2, 37). 2, even together with (a person, etc., My.). — ಕೂಡಲೇ. -ಏ 2. = ಕೂಡಲೆ. (C.). ಯಜಮಾನರು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 1, 14). ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಗಡಿಯಾಲ ಮಾಡುವವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ (4, 197).

ಕೂಡಸು kûḍasu. = ಕೂಡಿಸು. (S. Mhr.; Čb. 30).

ಕೂಡಿಕೆ kûḍikĕ. Joining; meeting; a junction (ಮೇಲಕ, ಸಂಗ, ಸಂಗಮ Si. 398; ಸಮಿತಿ 425). **2,** marrying a widow (My.). ನದಿಗಳ ಕೂಡಿಕೆ (ಸವ್ಬೇದ, etc. Si. 94). See ಕೆಯ್ಯೂಡಿಕೆ; Prv. s. ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ. — ಕೂಡಿಕೆ ಗಣ್ಡ. A man who has married a widow (My.). — ಕೂಡಿಕೆ ಪೆಣ್ಡಿ. A remarried widow (My.).

ಕೂಡಿರಿಸು kûḍirisu. 1. See s. ಕೂಡ.

ಕೂಡಿರಿಸು kûḍirisu. 2. = ಕುಳ್ಳಿರಿಸು, etc. (B. 5, 39. 42. 43. 57. 126. 132. 143).

ಕೂಡಿಸು kûḍisu. = ಕೂಡಸು. To join (v. t.); to mix; to add; to amass; etc. (C.; Tĕ. ಕೂರ್ಚ್ಚು). ಕೂಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಂಯೋಜಿತ, ಉಪಾಹಿತ Si. 379). See Si. 348; B. 3, 4. 72; 4, 125. 141. 225; Prvs. s. ತುಪ್ಪ, ತೃಣ.

ಕೂಡಿಸುವಿಕೆ kûḍisuvikĕ. Putting together, etc. (ಸಂಗ್ರಹ G.).

ಕೂಡು kûḍu. 1. To join (v. i.); to unite (v. i.); to be one;—to come together, to meet;—to be joined, connected, furnished, endowed with;—to be possible; to take place (ಸಮ್ಮೀಲನ Śmd. Dh.; Śm. 94; ಪೊದ್ದುಗೆ ಆಗು Śmd. 172 Cm.; ಒನ್ದಾಗು 172 Cm.; ಅಪ್ಪ 396 Cm.; C.; Tĕ., T., M.; *cf.* ಕುಡಿ 1, ಗುಡಿಯಿಸು 1). ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ (ನಿಯುಕ್ತ Śmd. 343 Cm.). ಎರಡು ಕೂಡಿದದು (ಯುಗ್ಮ, ಯುಗಲ Si. 179). ಕೂಡಿದ್ದು (ದ್ವನ್ದ್ವ 459). ಅರಸರುಮ್ ಅರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿಪ ಬನಂ (ಸ್ರವಮದವನೆ Hlâ.). ಕೂಡಿದ ಮೊಡಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಪ್ರಜ್ಞು, ಸಂಗತಜಾನುಕ); ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಕೂಡಿದ ಮನಸು ಳ್ಳವನು (ತೂರ್ಷ್ಮಾಣ Si. 354). ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅವಯವದಿನ್ದಲೂ ಆಕಾರದಿನ್ದಲೂ ಕೂಡಿರುವವನು (ಸಿಂಹಸಂಹನನ 355, see also 363). ಕೂಡಿಕೊಣ್ಡ ನ್ಯಾದು (ಸಂಸಕ್ತ, ಅವ್ಯವಹಿತ, etc. 371). ತನ್ನ ಅನುಜನಂ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಏಕಾನ್ತಭವನಕೆ ಆಯ್ದು (J. 30, 50). ಕೇಡು ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೂಡುವದು (springs up also) ದುಬುರ್ದ್ಧಿ. — ಕೂಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾಡದ ಆಸಿಗೆ (Prvs.). ಆಡನ್ದರೆ ಆಡದದು, ಕಡೆ ಮುರನೇಱುವದು, (ಏಪ) ಕೂಡದೆ ಕೊಂಕ ನಡೆದದು, ಕಡಿದರೆ ಅದು ಬಾಡದು (guitar-string, Sp.). ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಜಜ್ಞಲಿಕ್ಕಿ ಸಜ ನನಗೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ (B. 4, 136). ಈ ಹೊತ್ತು ನನಗೆ ಒನ್ದು ಗಱಿಗೆ ಸಹ ಕೂಡುವದಿಲ್ಲ (4, 137). ದೇವರು ನಿನಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಕೂಡದಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠನು (4, 144). ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಭಾರವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡಿ ಆಡೆ (belongs to you, 4, 126). See Śmd. 45. 53. 75. 89. 262. 343; Bp. 37, 4; 47, 17; 50, 36; 53, 13; 58, 50; Bh. 1, 8, 83; Č. Bp. 4, 7; J. 3, 24; 8, 2; 29, 9; Rśv. 6, 23; 9, 22; B. 2, 30; Si. 428; ಒಡಗೂಡು, ಒಡನೆ ಕೂಡು, ಒನ್ನುಗೂಡು, ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡು, ಕೆಯ್ಯೂಡು, ಬಟ್ಟೆಗೂಡು, ಮೆಯ್ಯೂಡು. **2,** to be fit (My.). ಕೊಲ್ಲೆ ಕೂಡದು (ಅವಧ್ಯ Si. 65). ಅನುರಾಗಾದಿಗಳಿನ್ದ ಪುಟ್ಟುವ ಪುಲಕಾದಿಶರೀರಗಳ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸ ಕೂಡದ ನಾಚಿಕೆಯಿನ್ದ ಮಲಿ ಮಾಡುವದು (ಅವಿಷ್ಕೃ, etc. 73). ಕೂಡದು (ಮಾ, ಅಲಂ, ಬೇಡ 473). **3,** to have sexual intercourse (ಮೈಥುನ Śm. 94; My.; Bp. 40, 42). **4,** to join (v. t.); to add, as numbers (C.). ಕೂಡಲ್ ಪಟ್ಟ (ನಿಯುಕ್ತ Śmd. 24 Cm.; ವಿಹಿತ 140 Cm.). — See Prvs. s. ಬೆಸ್ತು, ಲಿಸಿ. —

ಕೂಡ. An infinitive of ಕೂಡು. See ಕೂಡ. — ಕೂಡ ಬೀದಿ. To be accumulated or amassed (B. 1, 10; My.). — ಕೂಡ ಪಾಕ. To heap up, to amass, to lay up (B. 2, 9; 3, 36. 68; 5, 122; My.). — ಕೂಡಿ ಬರು. To come in company or together, as अವರಿಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ಬನ್ದರು (My.). 2, union or terms of friendship or love to exist (C.). ಅವಳಿಗೂ ಅವಳ ಗಣ್ಣಸಿಗೂ ಕೂಡಿ ಬಾರದ್ದಜ್ಜನ್ನ (B. 5, 48). 3, to prosper, as a business (My.); to be practicable or possible (My.). 4, to assemble and come (to a place, My.). 5, to astrologically agree, as the horoscopes of a marriageable pair. — ಕೂಡಿ ಬೀದಿ. = ಕೂಡ ಬೀದಿ. (C.; B. 5, 217).

ಕೂಡು kûḍu. 2. (= ಕೊಟು 1). Joining; association; company. ಕೂಡಿಂಗೆ (Bp. 45, 5). 2, = ಕೊಡ. — ಕೂಡುಗೆ ಕೆಯ. -ಕೆ- or -ಗೆ-. A friend with whom one keeps company (ವಯಸ್ಯ, ಸ್ನಿಗ್ಧ, ಸವಯಸ್ Nr.). — ಕೂಡು ಬೀದಿ. = ಕೂಡ ಬೀದಿ. (B. 5, 106. 303; My.). ಕೂಡು ಬಿದ್ದ (ಸಂಚಿತ G.). — ಕೂಡುಮಾತು. Colloquy, conversation (ಸಂಕಥೆ, ಸಂಗೀತ Mr. 461). — ಕೂಡು ಪಾಕ. = ಕೂಡ ಪಾಕ. (B. 5, 88. 303; My.).

ಕೂಡುದಲೆ kûḍudalĕ. = ಕೂಡುದಲೆ. Success, prosperity (My.; T. ಕೂಡುದಲ್).

ಕೂಡುವಿಕೆ kûḍuvikĕ. = ಕೂಡಿಕೆ. ಶಬ್ದಗಳ ಕೂಡುವಿಕೆ (ಸಮಾಸ G.).

ಕೂಡುಹ kûḍuha. Meeting, union, etc. (ಮೀಲಕ, ಸಂಗ, ಸಂಗಮ Nr.).

ಕೂಡೆ kûḍĕ. = ಕೂಡ. So that (any thing) is joined; with, together with; together; at the same time; all at once; further, also (ಒಡನೆ Šmd. 301 Cm.; ಸಾರ್ಧಂ, ಸಾಕಂ, ಸತ್ರಾ, ಸಮಂ, ಸಹ Si. 471; My.; Tĕ., M.). ಕಾನ್ತನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ಕರಿಸಿ ಕೊಳುಪ (ಲೀಲೆ Nr.). ಮುಟ್ಟಿ ಒದಪಂ ಚಾರಣಂ ಕೂಡೆ (ವೀತ Mr. 158). ಕೂಡೆ ಪಾನ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪೀತಿ, ತುಲ್ಯಪಾನ); ಕೂಡೆ ಊಟ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸಹಭೋಜನ Si. 317). See Šm. 75; Bp. 1, 51; 27, 40; 31, 6; 48, 6; 50, 38; 53, 14; Bh. 1, 5, 5; 1, 8, 33; 1, 16, 15; 2, 13, 35; Rśv. 11, 67; J. 2, 65; 4, 31; 17, 20; 22, 3; 28, 22. 36. 45. 55. 58; 29, 30. — ಕೂಡುಕೂಡೆ. rep. Mutually, one with the other, all together. ಕೂಡುಕೂಡೆ ಮಾತಾಡು ವುದು (ಸಂಕಥೆ, ಆನ್ಯೋನ್ಯಸಂಗೀತಿ Hlâ.). See J. 28, 47. — ಕೂಡೇ. = ಕೂಡೆ. (B. 4, 104; My.; M.).

ಕೂಡ್ರಿಸು kûḍrisu. = ಕುಳ್ಳಿರಿಸು, etc. (C.; B. 3, 58. 86. 88; 4, 216).

ಕೂಡ್ರು kûḍru. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. (C.; B. 1, 3. 17; 4, 202). P. p. ಕೂತು.

ಕೂಡ್ಲು kûḍlu. = ಕೂಡಲ್. ಕಡಲಿನೊಳಗೆ ಹೊಯ್ಯ ಕೂಡ್ಲು (ಸಮ್ಬೋಧ, ಸನ್ಧಿಸಂಗಮ Si. 94). — ಕೂಡ್ಲೆ. = ಕೂಡಲೆ. (My.; Si. 119; B. 2, 49).

ಕೂಣ್ಟಣಿ kûṇṭaṇi. = ಕುಣ್ಟಣಿ, q. v.

ಕೂಣ್ಟು kûṇṭu. 1. (Šmd. 48). = ಕುಣ್ಟು 1. To limp, to halt; to hop (ವಿಕೃತಗತಿ Šmd. Dh.).

ಕೂಣ್ಟು kûṇṭu. 2. (Šmd. 250). = ಕುಣ್ಟು 2. The state of limping, etc.

ಕೂತು kûtu. 1. Dance, play (T. ಕೂತ್ತು; Sk. कूर्दन, a leap, jump; *cf.* ಕುಣಿ 3). — ಕೂತಾಣ್ಡಿದೇವ. N. (Bp. 17, 1). — ಕೂತುನಾಪನ. A kuruju in which an idol is put and before which people dance in procession (My.).

ಕೂತು kûtu. 2. = ಕುನ್ತು, etc. (C.). ಕೂತು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಚೀ ಲಂ (ಜರಾಯು Mr. 308). ಗಣ್ಣಿಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟನು, ಹೆಂಗಸು ತಿರು ಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು. — ಕೂತರೂ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? ಹೇತದ್ದಕ್ಕಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು! — ಕೂತುಮ್ಮುನನಿಗೆ ಕುಡಿಕೇ ಹಣ ಸಾಲದು (Prvs.). See B. 1, 3; 2, 6; Si. 231. 246. 399.

ಕೂತುರು kûturu. The creeping herb Bryonia scabra Rottl. (Tĕ.; Si. 152).

ಕೂದಲ್ kûdal. = ಕೂದಲು, ಕೂದಲು. Hair, of the head or body (ನವಿರ್ Šmd. II; Kk. 83; ನವಿರ್, ಕುರುಳ್ Šm. 71; ಚಿಕುರ, ತಿರಸಿಜ, ಕೇಶ, etc. Mr. 319; Sk. कुञ्जर, कुन्तल; T. ಕುಬಿಲ್, ಕೂನ್ತಲ್, ಕುರಲ್, ಕೂದ್ಯೆ, ಕೊನ್ತಳ, ಕೋದ್ಯೆ, ಕೋಲಿ; M. ಕೂನ್ತಲ್). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲ್ (ಲೋಮ Mr. 319). ಮಣ್ಣೆಯ ಕೂದಲ್ (ಪ್ರವಾಲ, ನವಿರ್ Nn. 7; ತಿರೋರುಹ 45; ಕಚ 48). See ಕೊಂಕುಗೂದಲ್, ತಲೆ-; Bh. 3, 13, 29.

ಕೂದಲ kûdala. = ಕೊದಲ್. (S. Mhr.; B. 5, 18). ಮೊಲದ ಕೂದಲ (ಶತಲೋಮ G.).

ಕೂದಲು kûdalu. = ಕೂದಲ್, etc. (C.). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, ತನೂರುಹ Hlâ., Nr.). ಮಣ್ಣೆಯ ಕೂದಲು (ಶೇತ, ಕುನ್ತ ಲು, etc.); ಮಣ್ಣೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಪಿನಿನ್ದಾದ ಬಿಳು ಪು (ಪಲಿತ Nr.). ಕಣ್ಣ ಕೂದಲು (ಪಕ್ಷ್ಮ Si. 437). ಕುಜ್ಜೀ ಬಣ್ಣಿ ಮುನ್ತಾದ ಕೂದಲು (ಊರ್ಣ 419). ಕುಜ್ಜೀ ಕೂದಲು (C.). See Si. 73. 168. 169. 215. 216. 334; B. 2, 26. ಇವನ ಮಾತು ಟಿ ಣ್ಣಿಯೊಳಗಿನ ಕೂದಲು ತೆಗದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕೂನ್ kûn. 1. = ಕೊನು 1. To be bent or bowed, to bend, to stoop (ಅನಮ Šmd. Dh.; T.; M. ಕೂನ್, ಕೂಲ್; see ಕುಮು 3, ಕುನಿ 1, ಕುಸಿ 2). P. p. ಕೂನ್ತು (287 Cm.).

ಕೂನ್ kûn. 2. = ಕೊನು 2, ಗೂನು. A hump (ತರೀರ ಕುಗ್ಗು Šm. 100; M. ಕೂಞ್ಞು, ಕೂನ್; T. ಕೂನ್, ಕೂನಲ್; Tĕ. ಗೂನು). — ಕೂನ. -ಆ 3. A hump-backed man (ಕುಬ್ಜ, ಗಡು ಲ Nr.). — ಕೂನ ಪಾಣ್ಡ್ಯ. N. (Bp. 50 sum.).

ಕೂನ್ kûn. 3. = ಕೊನ, ಕೊನು 3. A mark; a sign; acquaintance (ಕುಱಿಪು Šm. 63. 100; Kk. 57, o. r. ಕೂನ; see ಕುಱಿ 1).

ಕೂನ kûna. = ಕೊನ್ 3. (ಕುಱಿಪು Šs.; S. Mhr.; Mhr. ಖೂಣ).

ಕೂನಿ kûni. 1. A hump-backed female (My.).

ಕೂನಿ kûni. 2. An earthen basin used by oilmen (My.).

ಕೂನು kûnu. 1. = ಕೊನ್ 1. (My. in the present and imperative).

ಕೂನು kûnu. 2. = ಕೊನ್ 2, etc. (My.; see ಮುದಿಗೂನು).

ಕೂನು kûnu. 3. = ಕೊನ್ 3, etc. (S. Mhr.).

ಕೂನ್ತು kûntu. Bending, bent state. — ಕೂನ್ತುಗೊ ಳ್. -ಕೊಳ್. To bend downwards, to become crooked. ಕುತ್ತದಿನ್ದ ಕೂನ್ತುಗಣ್ಣಿವನು (ರುಜಾಘಗ್ನ, ನ್ಯುಬ್ಜ Nr.).

ಕೂಪ kûpa. = ಕೊರ್ಪ s. ಕೊರ್ 2. (Bp. 23, 32; 46, 55; J. 3, 29; 18, 23; 28, 3. 50).

ಕೊಪ kûpa. = ಕುವ್ವೆ, ಕೂ 2, ಕೂವ. A hole, a hollow; *a well* (ಜಾವಿ Nn. 48; *cf.* ಕುದಿ 2). 2, a mast.

ಕೂಪಕ kûpaka. *A hollow, a cavity.* 2, *a hole dug for water in the dry bed of a rivulet.* 3, *the mast of a vessel.* 4, *a tree or post to which a boat is moored;* a rock or tree in the midst of a river. 5, a leather oil-vessel. See ಬಗರಗೆ, and Nr. s. ಇಬ್ಬಗೆ.

ಕೂಪಸ್ತಮ್ಭ kûpa-stambha. = ಕೂಪಕಮ್ಬ. (Śmd. 342). The mast of a vessel.

ಕೂಪಾರ kûpâra. The ocean.

ಕೂಪಾರೋದಿತ kûpâra-udita. (ತುತ್ಥ Mr. 144, o. r. ತುತ್ತು).

ಕೂಪಿ kûpi. = ಕುಪ್ಪಿ. A flask, a bottle (Sk.).

ಕೂಬರ kûbara. 1. = ಕುವರ, etc. See ನಲ-.

ಕೂಬರ kûbara. 2. = ಕೂವರ 2. (Sk.).

ಕೂಬರಿ kûbari. = ಕೂವರಿ. (Sk.).

ಕೂರ್ kûr. 1. = ಕೊರ್. Sharpness; acuteness. (T., M.; Tě. ಕೂಜ; T., M. also: to be pointed or sharp; Tu. ಕೂಟು, to sharpen; *cf.* ಕುಯ್; ಕೂರ 2). — ಕೂರಂಕುಶ. -ಅಂಕುಶ. A pointed, sharp hook (Abh. P. 13, 73; Rśv. 6, after 11). — ಕೂರಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. A pointed, sharp arrow (ಎತ್ತುಂ ಗೋಲ್ Kk. 52). ಕೂರಮ್ಬಿನಿದ್ದೆಡ್ಡು (Rāghč. 17, 71). See Abh. P. 9, 68; Śśv. 3, 4. 23; J. 4, 31; 7, 51. 61. — ಕೂರಲಗು. -ಅಲಗು. The sharp blade of a weapon (Bp. 1, 33; 27, 13. 31; 32, 24; 52, 39; J. 9, 33). — ಕೂರಸಿ. -ಆಸಿ. (Śmd. 207). A sharp sword. ಕೂರಸಿಯಿನ್ತೈಸಿ ಮೆಱವನ್ ಆ ನರಸಿಂಹಂ (184). See Abh. P. 7, 56; Śśv. 2, 82; 3, 50). — ಕೂರಾಳ್. -ಆಳ್. A keen, brave soldier (ಉರ್ಕಾಳ್, ಬಲ್ಪಣ್ಣಿ, etc., ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನುಳ್ಳವನು Śs.; Abh. P. 7, 60). — ಕೂರಾತ್ತನ. -ಅತ್ತನ. (Śmd. 81 Mḍb.). Great valour (?). — ಕೂರಿಟ್ಟ. -ಇಟ್ಟ. A pointed, sharp spear or javelin (Śśv. 3, 26). — ಕೂರಿಲಿ. -ಇಲಿ. Having no point or sharpness. ಕೂರಿಲಿಕುಡುಗೋಲ್ (Śmd. 221). — ಕೂರುಗುರ್. -ಉಗುರ್. A sharp finger-nail (Rśv. 7, 10; Č. Bp. 18, 15; J. 11, 24).

ಕೂರ್ kûr. 2. To mind, to be attached to, to love (ಸ್ನೇಹ Śmd. Dh.; ಮಱುಗು Śmd. II; M. ಕೂಜು, to love, mind; love; ಕೂಜ್ತಾನ್, lover, etc.; see Tě. s. ಕೂರ್ಮೆ; Sk. ಕುವ್ಟ, the paramour of a harlot; see ಕುಜ್ 1). P. p. ಕೂರ್ತು (Śmd. 287). ಕೂರ್ತುಂ ಈವಂ (60). ಕೂರ್ಪಂ (275). ಕೂರ್ಪುದು (264). The participle present ಕೂರ್ಪಿ appears also as ಕೂಪ, q. v. ಕೂರ್ತು ಮಱುಗಿದಂ (ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ Kk. 80). See Grj. 1, 18; 2, 1; Bp. 1, 32; 4, 60; 13, 21; 26, 51. 55; 27, 75; 32, 57; 47, 34; 50, 68. 73; 53, 21; 60, 60; 61, 15. 75; V. 11, 24; Rśv. 11, 112; Śśv. 2, 96; J. 17, 60). — ಕೂರ್ತಳ್. A beloved woman (ಒಡಲ್ದಳ್, ಅರ್ಧಿರ್ತಳ್, ಗುಣಕ ಱುಗೊಣ್ಡಿಳ್ (Kk. 29; Śm. 75). — ಕೂರ್ಪ. = ಕೂಪ. Loving; beloved; a lover; a paramour; the loved one: a husband. See ಕೂರ್ಪವನು s. ಕೂರ್ಪು 2. Feminine ಕೂರ್ಪಳ್ (Rśv. 5, 105).

ಕೂರ್ kûr. ಕೂರು. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. To sit down (My., without a P. p.)

ಕೂರ kûra. 1. ಕೂಱ್ 1, ಕ್ಕೂರ. *Boiled rice* (also ಕುರು in Sk.).

ಕೂರ kûra. 2. = ಕೂಱ್ 2. Tbh. of ಕ್ರೂರ. Fierce, cruel; sharp; hot; disagreeable (ಕ್ಷುದ್ರ Mr. 469; ಪರುಷ 515). ಕೂರದಸಿ (ತಲ್ Śm. 116). See Bp. 40, 81; Rśv. 11, 112; Dp. 54, 3.

ಕೂರಹು kûrahu. A sword, a scymitar (ಶಸ್ತ್ರ Mr. 383).

ಕೂರಾಮ್ಬು kûra-ambu. Rice-water, rice-gruel (ಉಣ್ಣಿಕೆ, ಯವಾಗು, ಗಂಜಿ Mr. 214).

ಕೂರಿಕೆ kûrikĕ. Sharpness, pointedness (Râm. 4, 6, 18).

ಕೂರಿತು kûr-itu. = ಕೂರಿತ್ತು. (Śmd. 96. 183). That is sharp or pointed (ಬಸಿ Śm. 50). ಕೂರಿತಹುದು (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಖರ, ಕಟು Nr.).

ಕೂರಿತ್ತು kûr-ittu. = ಕೂರಿತು (Śmd. 96). ಸನ್ಣಿತ್ತುಂ ಕೂರಿತ್ತುಮ್ ಅಪ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ಕೂಕ Nr.). ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧಂ (ಸೊಗಡಂ Śm. 23).

ಕೂರಿದ kûrida. A sharp, acute, or brave man. ಕೂರಿದಂ (Śmd. 184). ಕೂರಿದಿರ್ or ಕೂರಿದರಿರ್ ಕಾಳೆಗದೊಳ್ (258). Also plural neuter ಕೂರಿದವು (Čpr. 1, 94).

ಕೂರಿಲಿ kûrili. See s. ಕೂರ್ 1.

ಕೂರಿಸು kûrisu. 1. To cause to love (Rśv. 11, 112).

ಕೂರಿಸು kûrisu. 2. To cause to sit (My.). **2,** to join (v. t., as two pieces of wood, My.; Tě. ಕೂಱುರ್).

ಕೂರು kûru. 1. = ಕುಂಯಿಲು, ಕೊಲು 2 No. 1. A tenon (My.).

ಕೂರು kûru. 2. ಕೂರ್. = ಕೊಲು 1. (My.). See ಕೂರ್ಪು 3.

ಕೂರುಮ kûruma. Tbh. of ಕೂರ್ಮ. (My.).

ಕೂಱಿಗೆ kûrigĕ. The seed drill or sowing machine drawn by oxen (ವಾಪಿ Mr. 370; C.; Tě. ಕೂರು, to fill or stuff anything, to load). — ಕೂಱಿಗೆ ಹೊಡೆ. To work with the kûrigĕ (C.).

ಕೂಱಿಕೆ kûrĕ. A kind of cloth-louse (ವಸನಾಶ್ರಯ Mr. 166; C.; M. ಕೂಜಿ, T. ಕೂಜ್ಕಿ, ಚೀಜ್ಕಿ).

ಕೂರ್ kûr. = ಕೊರ್ 1. Sharpness, etc. — ಕೂರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A pointed, sharp arrow (Abh. P. 14, 144; Bp. 4, 26; Śśv. 3, 25; J. 4, 35; 28, 48). — ಕೂರ್ಗಣಿವಡಿ. -ಮಡಿ. A shower of sharp arrows (Śśv. 4, 14). — ಕೂರ್ಗೊಳ್. To become sharp or fierce (J. 4, 35). — ಕೂರ್ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಕೂರ್ಗಣೆ. (R.). — ಕೂರ್ದಸಿ. A sharp-pointed stake (V. 29, 119; J. 31, 30). — ಕೂರ್ದಾಡೆ. A sharp tusk (Śśv. 3, 62). — ಕೂರ್ನಾಯ್. A sharp, fierce dog (Rśv. 5, 51). — ಕೂರ್ವಾಳ್. -ವಾಳ್. (Śmd. I). A sharp knife or sword (Abh. P. 8, 27; 13, 139).

ಕೂರ್ಚ kûrča. = ಕುಱ್ಚು, etc., ಕೂಚ. *A bunch of anything, a bundle* of grass, etc. 2, the head, the face (ಮುಖ Nn. 89). 3, *the space between the eyebrows* (ನಡು, ಮಧ್ಯ 89). 4, the beard; the mustaches (ಶ್ಮಶ್ರು, ಮಿಸೆ 89). 5, a bifurcation, etc. (ಕವಲು 89).

ಕೂರ್ಚಕ kûrčaka. = ಕುಂಚಿಗೆ 2. A bushel; a brush. 2, *an ornament on the top of a banner.*

ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷ kûrča-śîrsha. *N. of a plant, a drug, commonly called jîvaka,* one of the eight principal medicaments (ಹಕ್ಕೀ ಸಿಳ್ಳೆಗಿದ Si. 157).

ಕೂರ್ಚಿಕೆ kûrčikĕ. = ಕುರ್ಚಿಕೆ. A brush. 2, *inspissated milk* (see ಗಿಣ್ಣು 1).

ಕೂರ್ತು kûrtu. P. p. of ಕೊರ್ 2, q. v.

ಕೂರ್ದನ kûrdana. Leaping. 2, *playing, sport.* See ಕೂರ್ತು 1.

ಕೂರ್ದಾಲ kûrdâla. = ಕುದ್ದಾಲ (Hlâ. MS.).

ಕೂರ್ಪ kûrpa. *The space between the eye-brows.* 2, a kind of bamboo-lid (ಕೆರಸೆ Mr. 209). 3, the hair around the yôni (ಅಂಗನೆಯ ಯೋನಿಯ ರೋಮಗಳು 328).

ಕೂರ್ಪರ kûrpara. *The elbow;* the knee. *Cf.* ಕೊಪ್ಪರ.

ಕೂರ್ಪಾಸ kûrpâsa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. *A bodice; a jacket;* a cuirass.

ಕೂರ್ಪಾಸಕ kûrpâsaka. = ಕೂರ್ಪಾಸ. *A bodice,* etc.

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 1. (fr. ಕೊರ್ 1). Sharpness, etc.; valour; a keen, penetrating look (T.: saltness). ಕಣ್ಣಳ ಕೂರ್ಪು (Śmd. 170). ನಡುವಣ ಕರ್ಪಂ ಕಡೆಯಣ ಕಡುವೆ ಳ್ಪುಂ ತುದಿಯ ಕೂರ್ಪುಮ್ ಎನೆದಿರೆ ಏಟಿರಂ ಬಿಡದೆ ಸಲೆ ತೆಗೆದ ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪ್ರೋಲ್ತುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (81). See Abh. P. 14, 102. 143; Grj. 4, 2. — ಕೂರ್ಪಿಡು. -ಇಡು. To sharpen (Grj. 5, after 76).

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 2. (fr. ಕೊರ್ 2). Love (Abh. P. 7, 59; 11, 120; Rśv. 5, 48). — ಕೂರ್ಪವನು. -ಅವನು. A beloved man; a lover; a husband (ವಲ್ಲಭ, ದಯಿತ, ಪ್ರಿಯ Hlâ.).

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 3. (fr. ಕೊರು 2). Destruction, ruin, etc. (ತವು Ćt. II, 4).

ಕೂರ್ಮ kûrma. = ಕೂರುಮ. *A tortoise, a turtle* (ಆಮೆ G.). 2, the second incarnation of Vishṇu (Mr. 19; Bp. 54, 42). 3, one of the outer winds of the body (ಪ್ರಪಿದ ಅಂಗಮಂ ಬಲಿದಿಪ ಅನಿಲಂ Mr. 51).

ಕೂರ್ಮಪುರಾಣ kûrma-purâṇa. The purâṇa of Vishṇu's tortoise incarnation (C.).

ಕೂರ್ಮಾವತಾರ kûrma-avatâra. = ಕೂರ್ಮ No. 2. (Bp. 54, 62).

ಕೂರ್ಮಾಸನ kûrma-âsana. A metal or wooden stool in the form of a tortoise back, on which an idol is placed or a pûjâri sits (My., also ಕೂರ್ಮಪೀಠ).

ಕೂರ್ಮಿ kûrmi. *A female tortoise.*

ಕೂರ್ಮೆ kûrmĕ. (Śmd. 248). Attachment, love; the state of being enamoured (ಕಾದಲ್ಕೆ, ನೇಜ, ನಲ್ಕೆ ಒಜಿಲ್ Śm. 75; ಮೋಜ Ćt. II, 76; Tĕ. ಕೂರ್ಮಿ, ಕೂರಿವಿ). ಕುಡುವೆದು ಕೂರ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮನ್ಸಿಜ ಸೂಳೆಗೆ ಜನನ್ ಆದೊಜಂ (Śmd. 66). See Abh. P. 10, 212; Bp. 22, 60; Rśv. 10, 2; 13, 21; 13, after 77; Śśv. 2, 16; J. 9, 25.

ಕೂರ್ಮೇಶ kûrma-îśa. The king of turtles, the tortoise supposed to uphold the world; N. of a liṅga (Bp. 54, 62).

ಕೂಲ್ kûl. = ಕೋಲ್ 2. Length, etc. — ಕೂಲ ಬಲೆ. A lengthy net (Bp. 51, 73).

ಕೂಲ kûla. A heap, a mound; *a bank, a shore* (ಕುಲ್ಯ, ದಡ Nn. 42; see s. ಕರೆ 6).

ಕೂಲಂಕಸ kûla-ñ-kasha. = ಕೂಲಂಕುಷ. Carrying or tearing away the bank (Sk.). 2, the whole, from first to last (My.; Tĕ.).

ಕೂಲಂಕೆಸ kûla-ñ-kashĕ. Tearing away the bank: *a river.*

ಕೂಲಂಕುಷ kûlaṅkusha. = ಕೂಲಂಕಸ No. 2. (My.).

ಕೂಲಜ್ಜಿ kûlajji. = ಕೆಲಜ್ಜ, etc. See ಆಡುಗೂಲಜ್ಜಿ.

ಕೂಲದೇಶ kûla-dêśa. *A bank, a shore.*

ಕೂಲಿ kûli. (A gift = a ಕೂಡಲಿ, ಕುಡುಲಿ, or ಕುಡ್ಲಿ from ಕುಡು, to give ?); hire, wages, especially *daily* hire or wages, cooly (ಕರ್ಮಕ್ಕೆ, ವಿಧಿ, ಭೃತಿ, ಪಣ, etc. Nr.; Si. 347; ಭಿಕ್ಷೆ Si. 462; C.; T., M., Tĕ., Tu.). See Bp. 23, 36; 27, 16; Č. Bp. 47, 42; Si. 84. 339. 357; B. 2, 38; 4, 74; 5, 84. 96. 287. 294; Prv. s. ಪ್ರೋಲೀ ದನ. **2,** a day-labourer, a cooly (My.; H., Bengâli). — ಕೂಲಿ ಕಾಪ್ಪಟಿ. dupl. = ಕೂಲಿ No. 1. (My.). — ಕೂಲಿ ಕುಮ್ಬಳಿ. dupl. = ಕೂಲಿ No. 1. (C.). — ಕೂಲಿಕೆಲಸ. Daily labour (C.). — ಕೂಲಿ ನಾಲಿ. dupl. = ಕೂಲಿ No. 1. (My.). — ಕೂಲಿ ಮಾಡಿಸು. To employ day-labourers. See Prv. s. ಕೆಡು. — ಕೂಲಿ ಮಾಡು. To work as a day-labourer (C.). — ಕೂಲಿಯವ. -ಅವ. A day-labourer, a cooly (ಭೃತಕ, ಕರ್ಮಕರ, etc. Si. 340; ಭೃತಕ G.; C.). — ಕೂಲಿಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. A female cooly (B. 4, 176). — ಕೂಲಿಯಾಳು. -ಆಳು. = ಕೂಲಿಯವ. (ಭರಣ್ಯಭುಕ್, ಕರ್ಮಕರ Nr.; C.). — ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು. Female day-labourers (B. 4, 178).

ಕೂಲಿಕಾತಿ kûli-kâti. = ಕೂಲಿಕಾರ್ತಿ. (My.).

ಕೂಲಿಕಾರಿ kûli-kâra. A day-labourer (ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಪರಿಸ್ಕಂದ Hlâ.; ಭೃತಕ, ಭೃತಿಭುಕ್, ಕರ್ಮಕರ, etc. Nr.; ಪರಿಸ್ಕಂದ Mr. 236; C.). ಕೂಲಿಕಾಜಿರಾಕೆ (B. 4, 178). See B. 3, 59; 4, 74; ಕೆಯ್ಯೂಲಿಕಾಜಿ.

ಕೂಲಿಕಾರ್ತಿ kûli-kârti. A female cooly (C.).

ಕೂಲಿಗಾರಿ kûli-gâra. = ಕೂಲಿಕಾರಿ. (My.).

ಕೂಲಿಸು kûlisu. To cause to fall; to destroy (My.; Tĕ. ಕೂಲುಸು, ಕೂಲ್ಚು, ಗೂಲ್ಚು, to cast or knock down, to slay, to kill, to overthrow, to ruin).

ಕೂಲು kûlu. 1. = ಕೊರು 2. To fall down, or be overturned; to be destroyed or ruined (My. only in ಕೂಲಿ ಜೋಗು; Tĕ.).

ಕೂಲು kûlu. 2. = ಕೊರು 1, etc. A tenon (C.; Mhr. ಕೂಸ). **2,** a sloping flight of stairs leading down to the water of a tank (My.). — ಕೂಲುಕವ್ಬ. A post with tenons (My.). — ಕೂಲುದುಮ್ಮು. -ತುಮ್ಮು. The nave of a wheel (ಪಿಣ್ಡಿಕೆ, ನಾಭಿ Mr. 285).

ಕೂವ kûva. = ಕಂವ್ಪೆ, ಕೂ 2. A Tbh. of ಕೂಪ. A mast.

ಕೂವಕಮ್ಬ kûva-kamba. = ಕೂಕಮ್ಬ, etc. Tbh. of ಕೂವಸ್ತಮ್ಭ (Śmd. 342; ಕೂಪಕ, ಗುಣವೃಕ್ಷಕ Hlâ.; Śśv. 2, 44).

ಕೂವಕೆಮ್ಬಿಗ kûva-kambiga. = ಕೂಕುವ್ಬಕಾಜಿ. (ನಿರ್ಯಾಮ, ಕರ್ಣಧಾರ Hlâ.).

ಕೂವರ kûvara. 1. = ಕುವರ, etc. See ನಲ-.

ಕೂವರ kûvara. 2. = ಕೂಬರ 2. *The pole of a carriage* (ಈಸು Mr. 286).

ಕೂವರಿ kûvari. = ಕೂಬರಿ. *A carriage covered with a cloth or blanket.*

ಕೂವೆ kûvĕ. = ಕುವ್ವೆ. The East-Indian arrowroot, Curcuma angustifolia Roxb. (St. & Pl.; M.; T. ಕೂಗ್ಯೆ). See ಕಲ್ಲು-, ಕೆಮ್ಮು-, ದೊಡ್ಡ-.

ಕೂಷ್ಮಾಣ್ಡ kûshmâṇḍa. = ಕುಮ್ಬಳ. *The pumpkin-gourd, Beninсasa cerifera* Savi.

ಕೂಸು kûsu. (Śmd. 109). A male or female infant, a babe; a maiden, a young virgin; a person (ಬಾಲಕ G., C.; ಕೊಡಗೂಸು Ćt. II, 58; ಕನ್ನಿಕೆ Śś.; T. ಕುಂಜು; Tĕ. ಕೂಸು, trifling; ಕೂತು, a daughter; ಕೂನೆ, a young one; *cf.* ಕುನ್ನಿ 1, ಕುಮಾಜು, ಕೊಡ 1). ಕೂಸು ಇರ್ಪ ಚೀರ (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು Hlâ.). ಕೂತು ಕೂಸಿನ್ಪ ಚೀಲಂ (ಜರಾಯು Mr. 308); ಪಡದ ಕೂಸು (ಪ್ರೋತ, ಶಿಶು, ಬಾಲಕ, ಅರ್ಭಕ, etc. 308). ಕೂಸಿಂಗೆ ಲಡ್ಡು ಗೆಯಬ್ಬು (Śmd. 159). ಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸಾ ದೊಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸಕ್ಕುಮೆ? (290). ಕುಡಲ್ ನೆಱೆದ ಕೂಸು (ವರ್ಯೆ ಪತಿಂವರೆ Hlâ.). ಕೂಸು ಕಾಸು ಜೇಲದು (others: ಹಡೆಯದು), ಜೋಗುಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು (Prv.). See Bp. 57, 15; B. 1, 28; ಒಳುವೆಣ್ಣೂಸು, ಕೊಡಗೂಸು, ಗಣ್ಡಗೂಸು, ಗಣ್ಡು-, ಪಸು-, ಪೊಲೆ-, ಹೆಂ-, ಹೆಣ್ಣು-, etc. — ಕೂಸಾಟ. -ಆಟ. Children's play (ಚಿಣ್ಣಾರಾಟ Ćt. II, 66; My.). — ಕೂಸಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To

cause to perform childish play. ಕಬ್ಬಿಗಗಳ್ಳನ್ನು ಕೂಸಾಡಿಸ ಬಾರದು ಆಕ್ಕರದ ರಾಜ್ಯದೊಳ್ ಈ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೂ (Śmd. 233 Mḍb.). 2, to amuse a child (C.). — ಕೂಸಾಡು. -ಆಟ. To play like children. See ಗಬ್ಬಿಗೂಸಾಡು. — ಕೂಸಾಳು. -ಆಳು. A weak, useless person. See Prv. s. ಜೋನೆ. — ಕೂಸುಗುಡು. -ಕುತ್ತು. To give a child in marriage (Abh. P. 8, 16).

ಕೂಸುತನ kûsutana. The state of being young, childhood (My.). See ಕಿಬುಗೂಸುತನ.

ಕೂಳಿ kûḷi. = ಕೂಳೆ 1, q. v., (ಗೂಡೆ 1). (Rśv. 5, 52; My.). See ಕಿಬುಗೂಳಿ, ಕಿಬುಗೂಳಿ, ಬೆಗ್ಗೂಳಿ, ಹಂಜರ-.

ಕೂಳೆ kûḷe. 1. = ಕೂಳಿ, etc. A basket for fishing (ಸುತ್ಸ್ಯಾಧಾನಿ, ಕುಪೇಣಿ Nr.; M. ಕೂಡೆ, ಗೂಡೆ, ಕೊಟ್ಟಿ, ಕುಸ್ತೆ; T. ಕೂಜೈ; Tḍ. ಕೊಡಮು; see ಕೊಡಮೆ).

ಕೂಳೆ kûḷe. ಕೂಲಿತಿ kûḷe. 2. The stump of jôḷa left in the ground to push out new shoots (S. Mhr.; especially that of *badane*, My.; T. ಕೂಯ್ತಿ, stump, cut short); stubble in general (My.). — ಕೂಳೆಕಾಯಿ. A fruit of badanĕ grown after the herb had been cropt and sprouted agaiu (My.). 2, the edge of stitching (My.). — ಕೂಳೆಗಿಡ. A herb which, when cropt, sprouts again (My.). — ಕೂಳೆಬೆಳೆ. A crop got from the ಕೂಳೆಗಿಡ (My.).

ಕೂಯ್ kûḷ. 1. = ಕೂರ 1, ಕೂಯಿ. *Supposed* Tbh. of ಕ್ರೂರ (Śmd. 30; Śm. 113). Boiled rice; food (ಓಗರ Śm. 113; T., M.; Tu. ಕೂರು; Tḍ. ಕೂಪು; see ಕೊಯ್ 1). ಪುಟ್ಟಿಯೆನ್ದು, ಉರ್ದುರ ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುಮೆ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದವನಿಕ್ಕೆ ಆಟ್ಟಿ ಕೂಯ್ (Śmd. I). ತಳಿಯ ಕೂಯ್‌ದಿರೊಳ್ ಪಣ್ತು ಆರವೆ (I). ಬಹಿರ್ಡಿಕೂಯಿಂ ಸಿತಗನ ಕಪ್ಪಡಮುಂ (79). ಎಂಜಲ ಕೂಯ್ (Bp. 56, 26). See ಅಡುಗೂಯ್, ಕಳ-. — ಕೂಯಿ. -ಆ 3. One who has (for his) food. See ಚಾಪೆಗೂಯಿ, ಜನ್ನ-, ಮರ-. — ಕೂಯಿಗಳು. A lump of boiled rice (kneaded into a ball, pulaka Nn. 145, o. r. ಕೂಯಿಗುಳು). — ಕೂಯ್ದುದಿಗುದಿ. -ಕುದಿ-ಕುದಿ. Rice to boil very much: to boil very much like rice (Râm. 6, 50, 18). — ಕೂಯ್ಗುದಿಗೊಳ್. -ಕುದಿ-ಕೊಳ್. Rice to begin to boil: to begin to boil like rice (V. 34, after 80). — ಕೂಯ್ಬಡಿಕ. -ಬಡಿಕ. The devouring of rice, gluttony (Śâstrasâra in W. v. 1270). 2, a glutton (My.). — ಕೂಯ್ಬಡಿಕತನ. -ಬಡಿಕತನ. Gluttony (My.). — ಕುಯ್ತಣಿಗ. -ವಣಿಗ. (Śmd. 242). A glutton (ತೀನಾಳಿ Śm. 48; Kk. 38; Śs.).

ಕೂಯ್ kûḷ. 2. = ಕೂರ 2. Tbh. of ಕ್ರೂರ (Śmd. 30; Śm. 113). Fierce, ferocious; cruel; mischievous, malignant; hot, sharp; fierceness, etc. — ಕೂಯಿ ರಕ್ಕಸ. A cruel, mean giant (My.). — ಕೂಯಿ ನಾಯಿ. A ferocious, mean dog. ಬಾಲ ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೆಟ್ಟರಿ ಕೂಯಿ ನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ಕೂಯ್ತಿಮ್ಮಿ Tbh. of ಕ್ರೂರಕರ್ಮ (Śmd. 376).

ಕೂಲಿತಿ kûḷa. A vulgar, rude, stupid, useless, mean, or vile man; vulgar, etc. (ಎಗ್ಗ Śmd. I; ಕಿಬುಕುಳ, ಅಲ್ಪ Śs.; ಗಾಮ್ಪ Bhn. 31; C.; Tḍ. ಕೂಳೆ; Tḍ. ಗೂಡು, obscene, etc.; M. ಕೂಯಿ, T. ಕೂಯ್ತೈ, ಕೂಯ್, rottenness; uselessness, inferiority). See Bp. 21, 23; 28, 19; 51, 41; 57, 13; Jûs. 42, 72; Prv. s. ನೆಟಿಲು.

ಕೂಲಿತನ kûḷatana. Rudeness, meanness, etc. (Bp. 26, 58; My.).

ಕೂಯು kûḷu. = ಕೂಯ್ 1. (ಅನ್ನ, ಕೂರ, ಭಕ್ಷ್ಯ, ಆನ್ನ, ಆತನ, ಆಪಾರ, etc. Hlâ.; C.). ಜಿಜರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂಯಿನ್ ಉಪ್ಪು (ಪರಾನ್ನ, ಪರಪಿಣ್ಡಾದ Hlâ.). ಲೋಗರಿಕ್ಕುವ ಕೂಯಿನುಮ್ಬವಂ (ಪರಾನ್ನ, etc.); ಕೂಯಿ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಪಿಚ್ಚಿ Nr.). ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಕೂಯಿಗೆ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದೇನೆ (B. 4, 139). ಕೂಯಿ ಚೆಲ್ಲಿದ ಕಡೆ ಸಾವರ ಕಾಗೆ.—ಕೂಯಿಕ್ಕುವನೇ ಒಡೆಮು, ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವನೇ ಜವರಾಯ (Prvs.). See Bh. 1, 10, 25. 30. 31; B. 3, 40. 66; ತಿರುಕುಯಿ, ಮಡ-; Prv. s. ಕುಲ. — ಕೂಯಿಪಾಣ್ಣೆ. = ಕೂಯಿಬಕ್ಕ. (My.). — ಕೂಯಿಬಕ್ಕ. A glutton (B. 5, 253). — ಕೂಯಿಬೊಕ್ಕ. = ಕೂಯಿಬಕ್ಕ. (C.; B. 5, 28. 31). — ಕೂಯಿ ಸೀರೆ. Food and clothing (ಕಿಪ್ಪು, ಭೋಜನಾಚ್ಛಾದ Hlâ.; Mr. 25; Bp. 28, 19).

ಕೂಲಿತಿ kûḷe. A vulgar, vile woman (Bp. 40, 54).

ಕೃಕಿಕ krika. The throat, the larynx. (R.).

ಕೃಕಿಣ krikaṇa. = ಕ್ರಕಣ. *A kind of partridge, Perdix sylvatica.*

ಕೃಕರ krikara. = ಕಕ್ಕರ, ಕಕ್ಕ, ಕ್ರಕರ. A kind of partridge, Perdix sylvatica. 2, one of the five vital airs, that which assists in digestion; that which shuts and opens the eye (ಆಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ತೆರವುದು Mr. 52).

ಕೃಕಲಾಸ krikalâsa. *A kind of lizard or chameleon* (ಓಕಿ Mr. 164).

ಕೃಕವಾಕು krikavâku. *A cock.* 2, a peacock. 3, a chameleon. See ನೇತ್ರಿ.

ಕೃಕಾಟಕ krikâṭaka. = ಕೃಕಾಟಿಕೆ. (ಜಿಡಕು Mr. 327).

ಕೃಕಾಟಿಕೆ krikâṭikĕ. *The back or nape of the neck.*

ಕೃಚ್ಛ್ರ kṛicchra. *Distress, danger.* 2, *difficulty, trouble.* 3, *pain.* 4, *penance, expiation.* 5, bad, miserable, evil.

ಕೃಚ್ಛ್ರ ಮೂತ್ರಪುರೀಷತ್ವ kṛicchra-mûtra-purîshatva. Pain or difficulty in the evacuations. (My.).

ಕೃತ್ kṛit. = ಕೃತ್ತು. Making, doing, etc. See *e.g.* ಕ್ರೂರಕರ್ಮ-, ದ್ಯೂತ-. 2, an affix used to form nouns from roots. 3, a noun or nominal theme formed with this affix (Śmd. 88. 90. 110. 120. 134. 200. 245).

ಕೃತ kṛita. *Done, made, wrought, accomplished;* deed, work, action, accomplishment (ಕರಣ, ಕೃತ್ಯ Nn. 108; ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾರ್ಯ Nn. 103; Mr. 466). 2, well-done, proper, good; a virtuous man (J. 18, 20). 3, *the first of the four ages or yugas of the world* (ಯುಗ, ಯುಗಭೇದ 103). 4, a kind action, benefit. 5, Yama (ಸವನ, ಶಮನ, ಯಮ 103). ಕೃತಂ, *done with, enough.*

ಕೃತಕ kṛitaka. = ಕತಕ 2. Made, artificial, factitious; not natural, adopted (as a son). 2, *factitious salt* (ಎಡಲವಣ Mr. 143). 3, simulated, false; hypocrisy (ಗಜ್ಜರ, ಕೃತ್ರಿಮ Nn. 109).

ಕೃತಕರೂಪ kṛitaka-rûpu. A supernatural form or manner (Bp. 32 sum.).

ಕೃತಕರ್ಮ kṛita-karma. Having done or accomplished one's work or duty; *skilful, clever.*

ಕೃತಕಾಚಲ kṛitaka-aćala. An artificial hill (Grj. 3, 92; 4, after 12).

ಕೃತಕಾರ್ಷ್ಣಿ kṛita-kârshṇi. Arjuna's son Babhruvâhana (J. 22, 30).

ಕೃತಕಿ kṛitaki. = ಗದಳೆ. (Śmd. 353). A deceitful female (?).

ಕೃತಕೃತ್ಯ kṛita-kṛitya. Having successfully accomplished a business or duty; a man who has accomplished or attained any object or purpose; contented, satisfied; clever. (Bp. 4, 70; 31, 27; 35, 52; 46, 37; 54, 83; J. 2, 52. 53; 11, 24).

ಕೃತಘ್ನ kṛita-ghna. Destroying past transactions or benefits done, unmindful of services rendered, ungrateful. (J. 5, 69; My.).

ಕೃತಘ್ನತೆ kṛita-ghnatĕ. Ingratitude. (My.).

ಕೃತಜ್ಞ kṛita-jña. Remembering past transastions or benefits, grateful. (J. 5, 67; My.; B. 4, 59).

ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ kṛitajñatâ-pûrvaka. With gratitude. (My.; B. 4, 124).

ಕೃತಜ್ಞತೆ kṛita-jñatĕ. Remembering kind actions, gratitude. (My.; B. 4, 91; 5, 180).

ಕೃತಜ್ಞತ್ವ kṛita-jñatva. = ಕೃತಜ್ಞತೆ. (B. 5, 10).

ಕೃತಪುಂಖ kṛita-puṅkha. *Skilled in archery* (ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ Mr. 294).

ಕೃತಮಾಲ kṛita-mâla. *The tree Cassia fistula* L. See ಕಕ್ಕೆ.

ಕೃತಮುಖ kṛita-mukha. *Conversant with the means of success, clever.*

ಕೃತಯುಗ kṛita-yuga. = ಕೃತ No. 3. This age consists of ಗಗನ-ಅಮ್ಬರ-ಖ್ಯೋಮ-ಸಿನ್ಧುರ-ಬೋಧನ-ನಗ-ಐಕ್ಯ, *i. e.* 1,728,000 human years (Mr. 73).

ಕೃತಲಕ್ಷಣ kṛita-lakshaṇa. *Noted for good qualities.*

ಕೃತವರ್ಮ kṛita-varma. Dexterous, skilful (ಚತುರ, ಕೃತಹಸ್ತ, etc., ಬಲ್ಲವ Mr. 244). 2, N. of a prince (J. 7, 1; 8, 29).

ಕೃತವರ್ಮಕ kṛita-varmaka. = ಕೃತವರ್ಮ No. 2. (J. 7, 3).

ಕೃತವೀರ್ಯ kṛita-vîrya. N. of a prince, the father of Haihaya Arjuna. See ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ.

ಕೃತವ್ರಣ kṛita-vraṇa. N. of a Brâhmaṇa (J. 15, 30. 33).

ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕೆ kṛita-sâpatnikĕ. *A woman whose husband has taken another wife, a superseded wife.*

ಕೃತಸ್ವರ kṛita-svara. Full of sound. See ಕಾರ್ತಸ್ವರ.

ಕೃತಹಸ್ತ kṛita-hasta. *Dexterous, skilful.* 2, *skilled in archery.*

ಕೃತಾಕೃತ kṛita-akṛita. Done and not done; *wrought and unwrought; manufactured and not manufactured.*

ಕೃತಾಂಜಲಿ kṛita-aṅjali. One who joins the, or the joining of the, hands in reverence (J. 5, 44).

ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟ kṛita-aṅjali-puṭa. Joining the, or the joining of the, palms of the hands for obeisance, etc. (J. 5, 9).

ಕೃತಾನ್ತ kṛita-anta. Causing an end; bringing to an end. 2, *established truth or doctrine.* 3, *the end or result of actions, destiny.* 4, *Yama.* 5, *a sinful or inauspicious action.* See Śmd. 83. 112; Bp. 41, 27; 61, 12.

ಕೃತಾನ್ತಕ kṛita-antaka. Yama. (Bp. 46, 66).

ಕೃತಾನ್ತಮರ್ದಕ kṛitânta-mardaka. Śiva (Śsv. 4, 128).

ಕೃತಾಭಿಷೇಕ kṛita-abhishĕka. *Anointed.*

ಕೃತಾರ್ಥ kṛita-artha. A man who has attained an end or object; successful; contented, satisfied; clever. See Grj. 4, 40; 4, after 48; Bp. 3, 57; 24, 14; 30, 13; J. 2, 46.

ಕೃತಾರ್ಥತೆ kṛita-arthatĕ. Accomplishment of an object; success. (Śsv. 5, after 39).

ಕೃತಿ kṛiti. Doing, making, composing; action; *an act;* a literary work, a poem (Kâvy. II, 1, A, 13; III, 1, A, 3; IV, 1; Śmd. 29. 31. 92; Bp. 61, 82). 2, *wise, learned, skilful.* 3, N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಕೃತಿಪತಿ kṛiti-pati. An author, a poet (ಕವಿ, ಕವೀಶ್ವರ, ಕಾವ್ಯ ಕರ್ತೃ Nn. 59).

ಕೃತಿಮತ kṛiti-mata. A kind of poetic style (ಧಾತು, ಕವಿತ್ವದ ಭೇದ Nn. 82).

ಕೃತಿಯುಕ್ತ kṛiti-yukta. Proper for literary composition (Śmd. 166).

ಕೃತ್ತ kṛitta. *Cut;* divided.

ಕೃತ್ತಿ kṛitti. *Hide, skin.* 2, the birch tree.

ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಟಿಕೆ kṛitti-kaṇṭhikĕ. N. of a plant (ಪಾಂತು, ಪರ್ಪಟಿಕ Mr. 140, one MS. ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಟಿಕ).

ಕೃತ್ತಿಕೃತವಸ್ತ್ರ kṛitti-kṛita-vastra. Whose garment is made of a skin: Śiva (Bp. 15, 35).

ಕೃತ್ತಿಕೆ kṛittikĕ. *The third lunar mansion containing six stars called the Pleiades,* who are considered to be the nurses of Kârttikêya. (B. 5, 308). 2, a vehicle, a cart. 3, N. of a utensil (ಬೀವು Mr. 207).

ಕೃತ್ತಿಧರ kṛitti-dhara. Śiva (Bp. 38, 35).

ಕೃತ್ತಿವಸ್ತ್ರ kṛitti-vastra. A vestment made of a hide (Śśv. 1, 74).

ಕೃತ್ತಿವಾಸ kṛitti-vâsa. = ಕೃತ್ತಿವಾಸಸ್. (ಅಮೃತಕರ, ಈಶ್ವರ Nn. 35). See Bp. 37, 56; 43, 51.

ಕೃತ್ತಿವಾಸಸ್ kṛitti-vâsas. Covered with a skin: *Śiva.*

ಕೃತ್ತು kṛittu. Tbh. of ಕೃತ್. See Śmd. 110. 120. 135. 205.

ಕೃತ್ಯ kṛitya. To be done or performed, practicable; proper. 2, action, act, deed (ಕರ Nn. 19; ಕರಣ, ಕೃತ 108); *business;* duty, office. 3, *a man who may be seduced from allegiance, treacherous.* 4, *a certain class of affixes.* 5, a kind of evil spirit.

ಕೃತ್ಯೆ krityĕ. *An act, a deed.* 2, *a female deity to whom sacrifices are offered for destructive or magical purposes.*

ಕೃತ್ರಿಮ kṛitrima. = ಕೃತಮ. *Made artificially, factitious, artificial.* 2, falsified; false, deceitful (C.); guile, deceit (C.; Mhr.); bewitchment, witchcraft (My.). 3, adopted; an adopted child (Bp. 52, 15?).

ಕೃತ್ರಿಮಧೂಪಕ kṛitrima-dhûpaka. *Compound perfume.*

ಕೃತ್ರಿಮಿ kṛitrimi. A deceitful person (My.).

ಕೃತ್ಸ್ನ kṛitsna. *All, whole, entire.*

ಕೃದನ್ತ kṛit-anta. A word ending with a kṛit affix (Śmd. 203. 325).

ಕೃದರ kṛidara. A store-room, a granary. See ಕುದಿರ್.

ಕೃನ್ತ kṛinta. = ಕೃನ್ತನ. (Bp. 8, 1).

ಕೃನ್ತನ kṛintana. Cutting, cutting off, cutting in pieces. See ಆರಿ, ನೇರ್.

ಕೃಪ kṛipa. A son of the rishi Śaradvat, who was adopted by king Śântanu and became the brother-in-law of Drôṇa. (Śmd. 16. 255. 292).

ಕೃಪಣ kṛipaṇa. Inclined to grieve; pitiable, miserable; poor, wretched (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಜೀನ Nn. 58). 2, *miserly; avaricious* (ಲೋಭಿ Bhn. 8). See Prv. s. ನಿಪುಣ.

ಕೃಪಣತನ kṛipaṇatana. Wretchedness;—avarice (ಕಾರ್ಪಣ್ಯ G.; My.).

ಕೃಪಣತ್ವ kṛipaṇatva. = ಕೃಪಣತನ. (My.).

ಕೃಪಣೆ kṛipaṇĕ. A wretched, or avaricious, female. (Bp. 40, 54; My.).

ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ kṛipâ-kaṭâksha. A look with favour, a kind look; the eye of favour. (Bp. 46, 49; My.).

ಕೃಪಾಕರ kṛipâ-âkara. A mine of compassion (Śśv. 4, 1; J. 11, 36).

ಕೃಪಾಂಗ kṛipâ-aṅga. Having a body that is tenderness (Śśv. 3, 1).

ಕೃಪಾಜಲಧಿ kṛipâ-jaladhi. An ocean of pity (J. 21, 53).

ಕೃಪಾಣ kṛipâṇa. *A sword, a scymitar.*

ಕೃಪಾಣಿ kṛipâṇi. *A pair of shears or scissors.* 2, a dagger (Nn. 2);—a sword, a scymitar (ಕತ್ತಿ, ಆವಂಗೋತ Mr. 379).

ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ kṛipâ-dṛishṭi. A look with favour, a kind look. (My.).

ಕೃಪಾನಿಧಿ kṛipâ-nidhi. A receptacle, or an ocean, of tenderness (My.).

ಕೃಪಾಭಾವನೆ kṛipâ-bhâvanĕ. Compassionate disposition or nature (Bp. 32, 63; My.).

ಕೃಪಾರತ್ನಾಕರ kṛipâ-ratnâkara. An ocean of tenderness (Śśv. 5, 58).

ಕೃಪಾರಸಸಮುದ್ರ kṛipâ-rasa-samudra. An ocean of tender feelings (Bp. 50, 29).

ಕೃಪಾರ್ಣವ kṛipâ-arṇava. = ಕೃಪಾರತ್ನಾಕರ. (Śśv. 5, 32).

ಕೃಪಾಲು kṛipâ-âlu. *Tender, compassionate, merciful.*

ಕೃಪಾವನಧಿ kṛipâ-vanadhi. = ಕೃಪಾರ್ಣವ. (J. 33, 54).

ಕೃಪಾವಲೋಕನ kṛipâ-avalôkana. = ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ. (J. 10, 32).

ಕೃಪಾಸಾಗರ kṛipâ-sâgara. An ocean of compassion (My.).

ಕೃಪಾಹೀನ kṛipâ-hîna. = ಕೃಪೆಹೀನ s. ಕೃಪೆ. (My.).

ಕೃಪೀಟ kṛipîṭa. *The belly* (ಸಿನ್ನ ಬಸುಱು Nn. 85; Mr. 484). 2, *water* (ವಾರಿ, ಉದಕ 85; ವಾರಿ 484). 3, bell-metal, etc. (ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕ, ಕಂಚು 85). 4, fire-wood (ಬಿರಿ 85).

ಕೃಪೀಟಯೋನಿ kṛipîṭa-yôni. *Fire; Agni.*

ಕೃಪೆ kṛipĕ. ಕೃಪಾ. = ಕುರುಪೆ, ಕ್ರುಪೆ. *Pity, tenderness, compassion, mercifulness;* favourableness; kindness. See Bp. 24, 62; 31, 19; 32, 43; 36, 43; 47, 45; 50, 64. — ಕೃಪೆ ಪಡೆ. To obtain favour (Bp. 61, 34). — ಕೃಪೆವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಕೃಪೆ ಪಡೆ. (Bp. 27, 44). — ಕೃಪೆಪರಸು. -ಬೆರಸು. To become linked to compassion, etc., to feel compassion, etc. (Bp. 28, 63; 39, 61). — ಕೃಪೆವೆಱಿ. -ಪೆಱು. To become compassionate (Bp. 88, 71). — ಕೃಪೆಹೀನ. Destitute of pity, etc. (ಆಪಹಾರ, ಕರುಣವಿಲ್ಲದು Nn. 151).

ಕೃಮಿ kṛimi. = ಕ್ರಮಿ. *A worm, an insect.* 2, *a spider.* 3, *the silkworm.* 4, *lac, the red dye.*

ಕೃಮಿಕೋಶೋತ್ಥ kṛimi-kôśa-uttha. Proceeding from a cocoon, *silken.*

ಕೃಮಿಘ್ನ kṛimi-ghna. A shrub used in medicine as a vermifuge, *Erycibe paniculata* Roxb. See Si. 147.

ಕೃಮಿಜ kṛimi-ja. = ಕ್ರಮಿಜ. *Agallochum.* See Si. 227 and ಕೃಷ್ಣಾಗರು.

ಕೃಮಿರೋಗ kṛimi-rôga. Disease caused by intestinal worms. (My.).

ಕೃಲ್ಲಿಂಗ kṛit-liṅga. = ಕೃತ್ No. 3. (Śmd. 88. 91. 203).

ಕೃವಿ kṛivi. A loom. (R.).

ಕೃಶ kṛiśa. *Lean, emaciated, thin, spare, slender,* weak (ತಾರದೆ, ಬಡವು Nn. 28; ಕಾಸ, ಬಡವು 33; ತೊಲೆ, ಬಡತನ 158); *little, small,* insignificant, poor. See ಪಜಿ.

ಕೃಶಕರ kṛiśa-śara. One whose arrows have become feeble (Śśv. 4, 122).

ಕೃಶಾಂಗ kṛiśa-aṅga. An emaciated, thin body (ಬಡವಾದ ದೇಹ Nn. 157).

ಕೃಶಾನು kṛiśânu. *Fire; Agni.* 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಕೃಶಾನುರೇತಸ್ kṛiśânu-rêtas. *Śiva.*

ಕೃಶಾಶ್ವಿ kṛiśa-aśvi. A pupil of Kṛiśâśva, the author of directions to players and dancers: *a dancer, an actor.*

ಕೃಶೀಕರಣ kṛiśî-karaṇa. The making thin, lean, etc. See ಈಸು, ಕೆತ್ತು.

ಕೃಶೋದರಿ kṛiśa-udari. A thin-waisted woman. (My.).

ಕೃಷಿ kṛishi. *Agriculture, husbandry* (ಬಯಸು Ćt. I, 49).

ಕೃಷಿಕ kṛishika. *A husbandman.* 2, = ಕುತಿಕ, *a ploughshare.*

ಕೃಷೀವಲ kṛishîvala. *A husbandman.*

ಕೃಷ್ಟ kṛishṭa. 1. Drawn, pulled; *ploughed, tilled.*

ಕೃಷ್ಟ kṛishṭa. 2. Tbh. of Kṛishṇa. (My.).

ಕೃಷ್ಟಿ kṛishṭi. Drawing, attracting; ploughing. 2, *a wise, learned man.*

ಕೃಷ್ಣ kṛishṇa. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ (C.; Mr. 519 one MS.).

ಕೃಷ್ಣ kṛishṇa. = ಕಟ್ಟಿ 1, ಕೃಷ್ಣ 2, ಕೃಷ್ಣಂ, ಕ್ರಷ್ಣಂ, ಕ್ರಷ್ಣ. *Black; dark-blue* (ಕಷ್ಣ Nn. 45; ಅಸಿತ, ಕಷ್ಣ 47; ಕಪ್ಪು Mr. 519); wicked, evil. 2, *the dark half of the lunar month from full to new moon.* 3, *Kṛishṇa, one of the incarnations of Vishṇu* (ವನಮಾಲಿ Nn. 47; ಮದನಪಿತ 519; Bp. 54, 33). 4, a crow. 5, *black pepper* (ಪಿಪ್ಪಲಿ, ಮಾಗಧ 47; ಪಿಪ್ಪಲಿ 519). 6, the black antelope; the spotted antelope (ಪೃಷತ, ಎರಳೆ 47; ಎರಳೆ 519 & 163). 7, Indra (ಶಚಿವಲ್ಲಭ, ಇನ್ನ 47). 8, fire (ಅಗ್ನಿ 47). 9, Vyâsa (ಬಾದರಾಯಣ, ವೇದವ್ಯಾಸ 47; ವ್ಯಾಸ 519). 10, water (ಜೀವನ, ಉದಕ 47; ವಾರಿ 519). 11, the sky (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 47; ನಭ 519). 12, a river (ಧುನಿ, ನದಿ 47; ನದಿ 519); the river Kistna? 13, a crest or crown (ಮೌಲಿ, ಮಕುಟ 47; ಕಿರೀಟ 519). 14, a net (ಜಾಲ, ಬಲೆ 47). 15, Arjuna (My.; Br.). — ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. See ವೇಪಾಸ್ತಿಗಳ್-.

ಕೃಷ್ಣಕರ್ಮ kṛishṇa-karma. An evil deed; criminal, sinful. See ಅ-.

ಕೃಷ್ಣಕಾಕೆ kṛishṇa-kâka. *A raven.*

ಕೃಷ್ಣಜಯಂತ್ತಿ kṛishṇa-jayanti. A particular combination in astronomy on the birthday of Kṛishṇa (My.).

ಕೃಷ್ಣತೆ kṛishṇatĕ. = ಕೃಷ್ಣತ್ವ. (J. 7, 9). 2, hypocrisy, fraud (7, 9).

ಕೃಷ್ಣತ್ವ kṛishṇatva. Blackness (Kâvy. V, 53).

ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ kṛishṇa-dvaipâyana. Vyâsa. (My.).

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ kṛishṇa-paksha. = ಕೃಷ್ಣ No. 2. (Kâvy. V, 30).

ಕೃಷ್ಣಪಾಕಫಲ kṛishṇa-pâka-phala. *The shrub Carissa carandas* Lin.

ಕೃಷ್ಣಪಾಡ್ಯ kṛishṇa-pâḍya. The first day of the moon's wane (My.; see Si. 39).

ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡುರ kṛishṇa-pâṇḍura. *Greyish white.*

ಕೃಷ್ಣಫಲೆ kṛishṇa-phalĕ. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd.

ಕೃಷ್ಣಭೂಮಿ kṛishṇa-bhûma. *Having a black soil.*

ಕೃಷ್ಣಭೇದಿ kṛishṇa-bhêdi. *A medicinal plant* (= ಕಟುರೋಹಿಣಿ).

ಕೃಷ್ಣಮುನಿ kṛishṇa-muni. = ಕೃಷ್ಣ No. 9. (J. 5, 73).

ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ kṛishṇa-mṛittikĕ. *Black soil.*

ಕೃಷ್ಣಲೆ krishṇalĕ. *The shrub Abrus precatorius* (ಗುಂಜ, ಗುರುಗಂಚ Mr. 127, o. r. ಗುರುಗುಂಜಿ).

ಕೃಷ್ಣಲೋಹಿತ krishṇa-lôhita. *Dark-red, purple.*

ಕೃಷ್ಣವಕ್ತ್ರ krishṇa-vaktra. *Black-faced.* 2, *the black-faced monkey* (ಗೋಲಾಂಗೂಲ, ಮುನು Mr. 161).

ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ krishṇa-varṇa. *Of a black colour;* the colour black.

ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮ krishṇa-vartma. Whose way is black: *fire;* Râhu; a blackguard.

ಕೃಷ್ಣವೃಂತ್ತೆ krishṇa-vṛintĕ. *The trumpet-flower, Bignonia suaveolens* Roxb.

ಕೃಷ್ಣವೇಣಿ krishṇa-vêṇi. N. of a river (My.; Si. 94).

ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ krishṇa-śarma. N. (Bp. 55, 17; J. 26, 33).

ಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿ krishṇa-sanni. A disease of an alarming character, in which the tongue turns black (My.).

ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ krishṇa-sarpa. The black cobra, Naga tripudians (ತಿಪಿ, ಕಾಳೋರಗ Nn. 4).

ಕೃಷ್ಣಸಾರ krishṇa-sâra. *The black or spotted antelope.*

ಕೃಷ್ಣಹೃದಯ krishṇa-hṛidaya. A wicked, deceitful disposition (J. 7, 10; 26, 18).

ಕೃಷ್ಣಾಗರು krishṇa-agaru. A black variety of Agallochum or aloe wood. ಶ್ರೀಗಂಧ, ರಕ್ತಚಂದನ, ಕೃಷ್ಣಾಗರು ಮುನ್ನಾದ ಗಂಧ (ಚಂದನ G.). ಕೃಷ್ಣಾಗರು, ಚಂದನ (ಕೃಷ್ಣಾ G.). ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹುವ್ವಿನ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣಾಗರು (ನುಂಗಲ್ಯೆ Si. 227).

ಕೃಷ್ಣಾಗರುಗಂಧ krishṇâgaru-gandha. (ಕಾಲಾಗುರು, ಅಗರು Si. 227).

ಕೃಷ್ಣಾಗರುಚಂದನ krishṇâgaru-čandana. (ಅಗುರು, ಚಂದ್ರಾಳ G.).

ಕೃಷ್ಣಾಂಕ krishṇa-aṅka. A black mark (J. 10, 51). 2, Krishṇa's remembrance (10, 51).

ಕೃಷ್ಣಾಂಗಿ krishṇa-aṅgi. The goddess Kâli (ಮಾಯಾರಾಣಿ Mr. 15).

ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ krishṇa-ajina. The skin of the black antelope. (J. 28, 5).

ಕೃಷ್ಣಾನದಿ krishṇâ-nadi. The river Kistna (B. 4, 9).

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ krishṇa-avatâra. An incarnation of Krishṇa. (J. 13, 39).

ಕೃಷ್ಣಾವಲೋಕನ krishṇa-avalôkana. A sight of Krishṇa (J. 26, 19);—the yôni (26, 19).

ಕೃಷ್ಣಿಕೆ krishṇikĕ. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ಕೃಷ್ಣೆ krishṇĕ. = ಕೃಷ್ಣಿ. *One of the seven tongues of fire.* 2, *long pepper, Piper longum* Lin. 3, Draupadî. 4, Durgâ.

ಕೃಷ್ಯ krishya. To be ploughed;—a ploughed field (J. 2, 18).

ಕೃಸರ krisara. ಕೃಶರ. (= ಕಿಚಡಿ, etc.), ಕೃಸರಿ. A dish consisting of sesamum and grain; a mixture of rice and peas boiled together with a few spices, khichree (R.).

ಕೃಸರಿ krisari. = ಕೃಸರ. (J. 6, 44).

ಕ್ಲೃಪ್ತ klṛipta. = ಕ್ಲುಪ್ತ. Arranged, prepared; ready; effected; invented; fixed, appointed; ascertained. (My.). 2, price, worth, value (ವೇತನ, ಮೌಲ್ಯ, ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ Mr. 346). 3, cut, clipt.

ಕ್ಲೃಪ್ತಿಕ klṛiptika. *Price, worth, value* (ಬೆಲೆ Hlâ.).

ಕೆ kĕ. 1. = ಅಕೆ, ಅಕ್ಕೆ 2, ಅಗೆ 1, ಇಕೆ 2, ಇಕ್ಕೆ 2, ಕ 2, ಕ್ಕೆ 1, ಗೆ 1, ಚೆ. A suffix of pointing or directing towards an object, etc. used to form the dative singular (Šmd. 115), *e. g.* ಬನಕೆ, ಪೊಲಕೆ, ಕುಲಕೆ, ಜಲಕೆ (139), ಕಾಬ್ಕಿ, ಕೋಬ್ಕಿ, ನಾಬ್ಕಿ (140), ಅದರ್ಕೆ (140), ಅವರ್ಕೆ (91), ಅಸಿತರ್ಕೆ, ಏತರ್ಕೆ (140).

ಕೆ kĕ. 2. = ಕ್ಕೆ 2, ಗೆ 2. A suffix used to form the third person of the imperative (Šmd. 269), *e. g.* ಆವಂ ತರ್ಕೆ! ಅವಂ ಬರ್ಕೆ! ಪರಿಪಾಲಿಕೆ! (269), ಅವರ್ ಮಾಬ್ಕಿ! ಅವರ್ ತೋರ್ಕೆ! ರಕ್ಷಿಕೆ! ಪೂಜಿಕೆ! (270), ಪೋಗೆ! (290), ಆಕ್ಕೆ! (290. 69).

ಕೆ kĕ. 3. = (ಇಕೆ 1, ಇಕ್ಕೆ 3), ಗೆ 4. A nominal and pronominal suffix (Šmd. 247), (perhaps taken from Sk.), *e. g.* ಮುಡಿಕೆ, ಪಡಿಕೆ, ಕಾಣ್ಕೆ, ಪೂಣ್ಕೆ, ತೆರಕ್ಕೆ, ನಿಮಿರ್ಕೆ, ತೋರ್ಕೆ (248); ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (186).

ಕೆಕಾರ kĕ-kâra. The syllable ಕೆ (Šmd. 185. 278).

ಕೆಕೊನ್ದ kĕkunda. (? see s. ಉಣ್ಣಲಿಗೆ).

ಕೆಕ್ಕರ kĕkkara. — ಕೆಕ್ಕರಬಳ್ಳಿ. The melon vine (S. Mhr.; Z.). See ಪುಟ್ಟಹಣ್ಣು.

ಕೆಕ್ಕರಿಕೆ kĕkkarikĕ. The musk-melon (ಕರಬೂಜು My.).

ಕೆಕ್ಕರಿಸು kĕkkarisu. To become red (V. 11, 60). *Cf.* ಕೆಂಗಲಿಸು.

ಕೆಕ್ಕಸ kĕkkasa. Insult, insulting language; insultingly (Abhâ. 2, 52).

ಕೆಕ್ಕಳಿಸು kĕkkaḷisu. To be excited from fear, to be in a fright (ಭಯವಿಕಾರ Kk. 42, Šm. 40; ಸೀತಜ್, ಭಯವಿಕಾರ Ša.; Grj. 2, after 106; Bh. 3, 5, 42).

ಕೆಕ್ಕು kĕkku. To shout in training cattle (ಗೋ ಶಿಕ್ಷಾಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; V. 11, 63; *cf.* ಕೇಳು, ಚಿಕ್ಕರಿಸು; T. ಕೆಕ್ಕಲಿ, shouting; Mhr. ಕೇಂಕಣೇಂ, to yell).

ಕೆಕ್ಕೆ kĕkkĕ. The cheek (ಕೆನ್ನೆ, ಕದಪು, ಗಲ್ಲ Šm. 71; ಕೆನ್ನೆ Šmd. II; Kk. 79; My.; Tĕ. ಚಿಕ್ಕಲಿ, ಚಿಂಕೆ; Tĕ. ಚಿಕ್ಕು, ಚಿಂಕೆ, ಚಪ್ಪೆ, ಚೆಪ್ಪೆ, ಚಿರಪೆ, the side; the cheek; *cf.* ಕೆಲ 1).

ಕೆಕ್ಕೊರಸು kĕkkŏrasu. (Šmd. 49 in Mḍb. & another MS., o. r. ಕೊಕ್ಕರಸು).

ಕೆಂ kĕñ. = ಕೆಸು 2, etc., (ಕೆಚ್ಚೆನೆ), ಕೆಣ್ಗ್, ಕೆಸ್, ಕೆಮ್, ಚಂ (ಚಜ್), etc. (Šmd. 215). Redness. (Tĕ.). — ಕೆಂಕಣ್. A red or fiery eye. — ಕೆಂಕಣ್ಣಾಡೆ. -ಪಡೆ. To get a red eye (Rśv. 13, 75). — ಕೆಂಗಣ್. -ಕಣ್. = ಕೆಂಕಣ್. (Rśv. 5, 51; 6, after 11; ಕೆಂಗಣ್ಣು in Râm. 6, 13, 6). — ಕೆಂಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. The red-eyed one: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Šmd. II). — ಕೆಂಗಣ್ಣುಲ ವರ್ಕ್ಕ. -ಅಲವರ್ಕ್ಕ. That is like a black bee with red eyes: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Šmd. II; ಕೋಗಿಲೆ, ಪರಪುಟ್ಟಿ, etc. Šm. 28; Kk. 79). — ಕೆಂಗಣ್ಬಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The cuckoo (Śâv. 2, after 42). — ಕೆಂಗದಿರ. -ಕದಿರ. Who has fiery rays: the sun (ಪೊಯ್ದು, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ಕೆಂಗಜ್. A red feather, etc. (Abh. P. 14, 106; Rśv. 13, after 59; J. 12, 29; 23, 39; 25, 31). ಕೆನ್ನಲಿರ್ ಎನುವ ಕೆಂಗಜ್ ಆದುದು (Šmd. 289). 2, a kind of fish (Rśv. 5, 115). — ಕೆಂಗಜ್ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. An arrow to which red feathers are attached (J. 13, 18). — ಕೆಂಗಜ್. -ಕಜ್. (Šmd. 216, o. r. -ಗಾಜ್). A red spot or stain. — ಕೆಂಗಲ್. -ಕಲ್. A red stone (My.). — ಕೆಂಗುಮವೆ. -ಕುವೆ. A kind of rice. See ನೆಲ್ಲು. — ಕೆಂಗಾಂಜಾಳ. -ಕಾಂಜಾಳ.

A kind of ebony, Bauhinia variegata (ಕೋವಿದಾರ, ಚಮರಿಕ, ಕುದ್ದಾಲ, etc., ಕೆಮ್ಮುಕಾಂಚನಾಳ Si. 126). — ಕೆಂಗಾಜಿ. -ಶಾಜಿ. See Śmd. s. ಕೆಂಗಜಿ. — ಕೆಂಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A red, fiery spark (Rśv. 6, 36; Śśv. 3, 62; 4, 8. 42. 77). — ಕೆಂಗಿಡಿಯ. -ಕಿಡಿ -ಆ 3. The red-sparked one: fire (ಅಗ್ನಿ, ಅನಲ, etc. Śm. 11; ಕುರ್ಜು Kk. 21). — ಕೆಂಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ಚಿಂ. The red sprout: coral. ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ (Śmd. 216). — ಕೆಂಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. A red curl (J. 18, 20). — ಕೆಂಗೆಣ್ಣ. -ಕೆಣ್ಣ. A shining live coal (J. 17, 20; Sarpabhūshaṇa in B. 5, 320). — ಕೆಂಗೇರಿ. -ಈರಿ. N. of a village (My.). — ಕೆಂಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. (Śmd. 216). A red umbrella. — ಕೆಂಗೋಲು. -ಕೋಲು. A red arrow (Bh. 7, 7, 13).

ಕೆಂಕ *kĕṅka.* (= ಕೆಂಚು). A reddish-brown, tawny colour, the colour of the dawn (ಪೊಮ್ಪಣ್ಣಿ, ಪಸುರುಂ ಕರಿದುಂ ತಮ್ಮಿಳ್ ಐಕ್ಯವರ್ಣಂ Ćt. II, 67; ಕೆಂಗಲ್, ಕೆಸು, etc., ಅರುಣವರ್ಣ Śs.; Abh. P. 9, 48; Ćpr. 1, after 101; Rśv. 4, 9).

ಕೆಂಕೆಲಿ *kĕṅkali.* = ಕೆಂಕೇಲ್ಲಿ. Tbh. of ಕಂಕೇಲ್ಲಿ. (St. & Pl.).

ಕೆಂಕಲ್ *kĕṅkal.* A kind of fish (Rśv. 5, 115).

ಕೆಂಕೇಲ್ಲಿ *kĕṅkêlli.* = ಕೆಂಕಲಿ. (Śśv. 2, after 42).

ಕೆಂಗಲ್ *kĕṅgal.* A reddish-brown colour (ಕೆಂಕ, ಕೆಸು, etc., ಅರುಣವರ್ಣ Śs.).

ಕೆಂಗಲಿಸು *kĕṅgalisu.* To become red, etc. (Śśv. 4, 12).

ಕೆಚ್ಚನೆ *kĕccaně.* (Śmd. 109). = ಕೆಂ (ಕೆಜಿ), ಚೆಂ, ಕೆಸು, ಕೆಸು (215). Redness; redly (red, My.). ಪಚ್ಚನೆ ಕೆಚ್ಚನೆ ಬಗೆಯಂ (112, o. r. ಬಯಸಿದೆಂ). ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಮಿಸಾನು (ರೋಹಿತ); ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಜುಂಜು (Nr.). ಕೆಚ್ಚನೆ ಅಪ್ಪ ಉನ್ನುಗೆ (ಹಲ್ಲಕ, ರಕ್ತಸನ್ನ್ಯಕ); ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಗುಜ್ಜ ಸಾರಂಗ (ಸವ್ಯರ Nr.). ಕೆಚ್ಚನೆಯೆಲವ (ರೋಚನ Si. 133). ಕೆಚ್ಚನೇ ತೆಗಡೆ (ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ, ಸರಲೆ, ತ್ರಿಪುಟಿ, ರೋಚನ, etc. 148). ಮುಸುಡು ಕೆಚ್ಚನೆ ಮಾಡಿ (Bp. 21, 18).

ಕೆಚ್ಚಲ್ *kĕccal.* *kĕcclu.* = ಕೆಚ್ಚಲ. The udder of beasts (ಊಧನ್, ಆಪೀನ Nr., Hlā., Mr. 181, Si. 323; Abh. P. 7, 157; C.; T. ಜೆರುತ್ತಲ್; M. ಜೆರನ್ನಲ್, ಜೆರುನ್ನಲ್). ತೋರಿಪ ಕೆಚ್ಚಲನುಳ್ಳ ಆಳಳ (ಪೀನೋನ್ನಿ, etc. Nr.). See Bp. 60, 35; Rśv. 5, after 55; B. 1, 10; ಬಿಗ್ಗಿಚ್ಚಲ್, ಹೆಗ್ಗಿಚ್ಚಲ್.

ಕೆಚ್ಚಲ *kĕccala.* = ಕೆಚ್ಚಲ್. (S. Mhr.). See B. 3, 17; 4, 220; 5, 20. ದೊಡ್ಡ ಕೆಚ್ಚಲದ ಆಳಳ (ಪೀನೋಧಿ G.).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* **1.** = ಕೆಂಚು, etc. Redness (ಕಸುವಣ್ಣ Śm. 87).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* **2.** To join the ends of two threads by twisting them with the fingers (ತನ್ತುವಾಯ ಕ್ರಯೆ Śmd. Dh.; ತನ್ತುಕ್ರಿಯೆ Śm. 87; C.; see ಕರಿ 3). — ಕೆಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. The act of joining etc. (My.).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* **3.** The knot which is formed by twisting (C.; Tu. ಕೆಡಿ). — ಕೆಚ್ಚುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. The being twisted or curled. ರೋಮಕೂಪವಗಳು ಕೆಚ್ಚುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ರೋಮಾಂಚ Si. 73).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* **4.** (The marrow, essence, or pith of plants, etc.); core, the heart of a tree; essence; strength (ತರುಸಾರ Śmd. Dh.; ಮಜ್ಜನ್, ಸಾರ Nr.; ತಾರದೆ, ಸಾರ Nn. 28; ಸಾರ 80; ಮಜ್ಜಸಾರ 125; C.; *cf.* ಚೇಗು). ಮರದ ಕೆಚ್ಚು (ಮಜ್ಜನ್, ಸಾರ Hlā., Nr., Mr. 105). ಕೆಚ್ಚೇಱಿದ ವೈರಾಗ್ಯದ ಪೆಚ್ಚಿಂ (Abh. P. 8, 35). ಅಮೃತಪೊಳು ಕೆಚ್ಚು (cream, Bp. 8, 18). ಸತ್ಯದ ಕೆಚ್ಚು (28, 47). ಮುಚ್ಚು ಮಜೆಗಳ ಕೆಚ್ಚುಗಳು (supports or supporters, 40, 61). See ಬಲ್ಲೆಚ್ಚು; Rām. 3, 6, 18. — ಕೆಚ್ಚುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become strong, firm, or excessive (Grj. 2, after 106; 8, after 77). — ಕೆಚ್ಚೊಡೆದಿಕೆ. -ಒಡಿ-ಅಡಿಕೆ. Pieces of areca nut that are hard (C.).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* **5.** Pride (ಕೂರ್ಬು Śm. 87; J. 13, 48; Tĕ. ಗೆಬ್ಬು; T. ಜೆರುಕ್ಕು, M. ಕಬು, ಕೆಬು, ಕೆಬುನ್ನು; T. ಜೆರುಕ್ಕು, M. ಕಬುಕ್ಕೆ, ಕೆಬುಕ್ಕೆ, ಜೆಬುಕ್ಕೆ, to be proud; *cf.* ನೆಡಕು, etc.). ಕೆಚ್ಚು ನಡಲಿ, ಮನಂಗದಡಿ (Bp. 22, 33). — ಕೆಚ್ಚುವೀಟ್. -ಬೀಟ್. To become full of pride. ಕೆಚ್ಚು ವಿರ್ದು (Abh. P. 14, after 170). — ಕೆಚ್ಚೆದೆ. -ಎದೆ. A proud mind (J. 4, 40; 23, 59).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* **6.** = ಕೆತ್ತು 3. (S. Mhr.).

ಕೆಂ *kĕṅ.* *kĕṅṅ.* = ಕೆಂ (ಕೆಜಿ), etc. Redness. — ಕೆಂಜಡೆ. = ಕೆಂಜಡೆ. (Śśv. 1, 74; J. 8, 46, o. r. -ಜಡೆ; Tĕ.). — ಕೆಂಜಾಜಿ. A red jasmine (Bp. 56, 31; J. 6, 18). — ಕೆಂಜಡೆ. (Śmd. 216). Red matted hair (Abh. P. 3, 124; Bp. 12, 54; 17, 11; J. 28, 9). — ಕೆಂಚೀಯಿ. -ಚೀಯಿ. = ಕೆವ್ವುರವು. (My.). — ಕೆಂಜೊಡರ್. -ಸೊಡರ್. A red light (Rām. 6, 46, 21). — ಕೆಂಜೋಳ. A kind of millet (S. Mhr.).

ಕೆಂಚಗೆ *kĕṅčagĕ.* = ಕೆಂಚನೆ. Redness; redly (My.).

ಕೆಂಚನೆ *kĕṅčaně.* = ಕೆಂಚಗೆ. (My.).

ಕೆಂಚಿ *kĕṅči.* A red or brown female (C.); N., especially among peasants (C.). See ಕೆಂಚ s. ಕೆಂಚು.

ಕೆಂಚಿಗೆ *kĕṅčigĕ.* The herb Trianthema monogyna L. (St. & Pl.). *Cf.* ಕೆಂಜಗೆ?

ಕೆಂಚು *kĕṅču.* = (ಕೆಂಕ). ಕೆಚ್ಚು. 1. (Śmd. 248; My.). — ಕೆಂಚ. -ಆ 3. A red or brown man (My.). 2, N. (Śmd. 154), especially among peasants (C.). 3, a rustic, a block-head (S. Mhr.). See Sp. s. ಕರಿಗ.

ಕೆಂಜಗ *kĕṅjaga.* = ಕೆಂಜಿಗ, ಕೆಂಜುನೆ. A kind of troublesome red ant (S. Mhr.; Mhr. ಜಾಜಡ).

ಕೆಂಜಿಗ *kĕṅjiga.* = ಕೆಂಜಗ, etc. (My.).

ಕೆಂಜಿಗೆ *kĕṅjigĕ.* A certain plant (ಕುಸುವೆ Mr. 149). *Cf.* ಕೆಂಚಗೆ?

ಕೆಂಜುಗೆ *kĕṅjugĕ.* = ಕೆಂಜಗ, etc. (ಅರುಣಾಂಗ Mr. 165, o. r. ಕೆಂಜಗ).

ಕೆಟ್ಟತನ *kĕṭṭatana.* A bad, wicked, lewd disposition or conduct (C.). ಕೆಟ್ಟತನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದವ ಕಟ್ಟನ್ನ ಉಂಡ ಒಪ್ಪ ಬೇಕು (Prv.).

ಕೆಟ್ಟು *kĕṭṭu.* P. p. of ಕೆಡು 2 and ಕೆಡು.

ಕೆಟ್ಟೆ *kĕṭṭĕ.* Evil, misfortune, ruin (Tĕ. ಚೆಟ್ಟೆ). — ಕೆಟ್ಟೆಣಿಸು. -ಎಣಿಸು. To devise evil (J. 31, 64).

ಕೆಡಕ *kĕḍaka.* = ಕೆಡುಕ, ಕೆಡಿಕ, ಕೆಡುಕೆ. A man who destroys, or one who is ruined; a mischief-maker; a bad, wicked, mean man (C.; ಕಾಡ್ Ćt. I, 103; ಕುಶ್ನಿತ Mr. 238). See ಕುಲಗೆಡಕ.

ಕೆಡಕತನ *kĕḍakatana.* = ಕೆಡಕುತನ, ಕೆಡುಕುತನ. A corrupt, depraved, bad, lewd nature or conduct (C.; Bp. 43, 59).

ಕೆಡಕಿ kĕḍaki. = ಕೆಡಿಕೆ, ಕೆಡುಕೆ. A woman who destroys or is ruined; a bad, depraved woman, etc. (C.).

ಕೆಡಕು kĕḍaku. = ಕೆಡುಕು. Corruption; ruin; foulness; evil; a wicked disposition or conduct (C.; ಹಾಯು, ನಾಶ G.). ಒಳಿತು ಕೆಡಕು (B. 3, 53; My.). ಒಳ್ಳೇದು ಕೆಡಕು (5, 265; My.). See B. 4, 187; 5, 201. 205. 213. — ಕೆಡಕುಹುಯಿ. A vicious insect or reptile (Bp. 48, 9).

ಕೆಡಕುತನ kĕḍakutana. = ಕೆಡುಕತನ, etc. (C.).

ಕೆಡದು kĕḍadu. = ಕೆಡೆದು. P. p. of ಕೆಡೆ 1.

ಕೆಡಪಿಸು kĕḍapisu. = ಕೆಡವಿಸು, etc. (J. 13, 56).

ಕೆಡಪು kĕḍapu. = ಕೆಡವ, ಕೆರಡು, ಕೆಡಿವು. To make fall down or fall; to fell; to throw to the ground; to throw (into); to pull down, as a house (ಪತನ Śmd. Dh.; Té. ಗೆಡಪು; T., M. ಕೆಡತ್ತು; Tu. ಕೆಡಗು, to fall or slip down). ಮಿಗಮಂ ಕೆಡಪುವೆಡೆ (ಇಂಪುಸಲ್ Kk. 81). ಪುಲಿಯ ಬೆಂಗಡೆಗಲ್ವಿ, ಇಂದು, ಕೆಡಪಿದನ್ ಒರ್ವ ಬಲವನ್ತರೀಡಂ (Rāghū. 17, 73). ಬಡಿಕೋಲನ್ ಇಟ್ಟು, ಮೊಲನಂ ಕೆಡಪಿ (17, 74). See Bp. 49, 46; Rśv. 5, 89; 6, after 11; Śśv. 3, 50; J. 12, 44; 14, 14; 28, 45.

ಕೆಡವಿಸು kĕḍavisu. = ಕೆಡಪಿಸು, ಕೆಡಹಿಸು, ಕೆಡಿವಿಸು. (My.).

ಕೆಡವು kĕḍavu. = ಕೆಡಪು, etc. (C.; J. 6, 17; B. 2, 2). **2,** to cause to fall, as into holes, to pierce through, as a hole (C.; B. 5, 227). — See ತಡೆಗೆಡವು, ತೂತು-, ಬೀಡು-. — ಕೆಡವಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to pull down, as a house (B. 5, 45).

ಕೆಡಹ kĕḍaha. A man who (simply) lets drop (words from his mouth without any thought). See ಉತ್ತರಂಗೆಡಹ.

ಕೆಡಹಿಸು kĕḍahisu. = ಕೆಡವಿಸು, etc. To cause to make fall down, etc. See ಬೀಡುಗೆಡಹಿಸು; J. 11 sum.

ಕೆಡಹು kĕḍahu. = ಕೆಡಪು, etc. See Bp. 9, 13; 14, 26; 18, 28; 21, 9. 42; 22, 29; 28, 24; 34, 32; 37, 70; 51, 72; 56, 22; 57, 37; 61, 31; Rām. 6, 9, 19; Bh. 1, 6, 2; 1, 8, 53; 2, 4, 6; J. 12, 43; 14, 16; 28, 41. ಆಡಿಗೆಡಹು s. ಆಡಿ 15; ಎಡೆಗೆಡಹು s. ಎಡೆ 1. **2,** = ಕೆಡವು No. 2. (C.). See ತೂತು-, ಮೆಟ್ಟಿ ಗೆಡಹು.

ಕೆಡಹುವಿಕೆ kĕḍahuvikĕ. Causing to fall, etc. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡಹುವಿಕೆ (ಅವನಾಯ, ನಿಯಾತನ, ನಿಪಾತನ Si. 397).

ಕೆಡಿಕ kĕḍika. = ಕೆಡಕೆ, etc. See ಕುಲಗೆಡಿಕ, ನಾಗ್ಗೆಡಿಕ.

ಕೆಡಿಕೆ kĕḍikĕ. = ಕೆಡಕೆ. See Bp. 40, 58; ಕುಲಗೆಡಿಕೆ.

ಕೆಡಿವಿಸು kĕḍivisu. = ಕೆಡಹಿಸು. (My.; B. 5, 45. 203).

ಕೆಡಿವು kĕḍivu. = ಕೆಡಪು, etc. (My.). See B. 5, 183; ಬೀಡು ಗೆಡಿವು.

ಕೆಡಿಸು kĕḍisu. = ಕೆಡಿಸು. (Tu. ಕೆಡಸು). To destroy; to ruin; to make bad, to spoil; to deflower; to remove, as a disease (Bp. 50, 29), or as darkness (J. 22, 5); to extinguish, as a lamp (C.). ಕೆಡಿಸಿದಂ (ಅದು'ದಂ Śmd. I). ಕೆಡಿಪುದು (= ಕೆಡಿಸುವುದು 75). ಕೆಡಿಕ್ಕುಂ (wrongly = ಕೆಡಿಸುಗುಂ 269). ಕೆಡಿಸದೆ (195). ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇದ ಮಾಡುಪ (ಕ್ಷಯ); ಲೋಗರ ಕೊಸ್ತಿಹೆ ಕೆಡಿಸಿಹೆನ್ ಎಮ್ಮ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾದ, ದ್ರೋಹಚಿನ್ನನ Nr.). ಅತಿದ್ರವ್ಯನುಂ ಕೆಡಿಸಿ (Śś. 94). ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲೇ ಮುದಿಯಿಗಿ ನೀರನು ಕೆಡಿಸಿದರು (Jñs. 22, 30). ಜಂಗನನ್ನು ಕೆಡಿಸು (C.). See Śmd. 75; Bp. 3, 5; 9, 13; 17, 4; 40, 39; 49, 45; 50, 49; 51, 49. 67; 58, 25; Rām. 6, 9, 21; Bh. 1, 8, 57; J. 1, 7; 9, 18; 22, 5; 29, 38; ಅನ್ವಗೆಡಿಸು, ಎಡೆ-, ಕಣ್-, ಕಾಲ್-, ಗತಿ-, ನಡೆ-, ನಾಣ್-.

ಕೆಡು kĕḍu. = ಕೆಡು 2, q. v. To be destroyed; to be ruined; to be spoiled; to become foul; to become bad; to become vicious; to become vile or low; to be extinguished (ಆಯ Śmd. 62 Cm.; ಕ್ಷಿತಿ Nn. 130; C.); to be removed, to cease, as sorrow, etc. (C.; Bp. 45, 36). P. p. ಕೆಟ್ಟ. ಕೆಟ್ಟ, ruined, spoiled, foul, bad, etc. ಕೆಟ್ಟನಂ (ಅಕ್ಷಸ್ತ, ಪತಕ Hlā.; Mr. 239). ಕೆಟ್ಟವಳ ತನುಜಂ (ಜನ್ಮಲ Mr. 310); ಕೆಟ್ಟದು (ಧಗ್ಧ, ಛಿನ್ನ, etc. 448; ಬಚ್ಚೆ Čt. II, 54). ಕೆಟ್ಟ ತಪಸ್ಸು (ಕುತಪ Nn. 107). ಕೆಟ್ಟ ತೊಗಲು (ಸಚ್ಚಮರ್ಮ 143). ಕೆಟ್ಟ ದಾರಿ (ದುರಧ್ವ, etc. Si. 104). ಕೆಟ್ಟ ಇಂಚೆ (48). ಕೆಟ್ಟ ನಾತ (50; ಸೊಗಡು G.). ಕೆಟ್ಟ ಕಮ್ಮು (51). ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು (58; ದುರ್ಭಾಷೆ G.). ಕೆಟ್ಟ ಗುಣ (69). ಕೆಟ್ಟ ಜಾತಿ (Bp. 40, 56). ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿ (58, 39). ಕೆಟ್ಟ ಜಾವು (B. 2, 26). ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ (3, 61. 78). ಕೆಟ್ಟ ಶಬ್ದ (3, 61). ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರು (1, 14). ಕೆಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ (ದುರ್ಮತಿ G.). ಕೆಟ್ಟ ಹಾಡಿ (ದುರಧ್ವ G.). ಕೆಟ್ಟ ಮನಸು (ದುರ್ಮನ G.). ಕೆಟ್ಟ ಆಕೆಯುಳ್ಳನ (ದುಸ್ಸಂಗಿ G.). ಕೆಟ್ಟರೂ ಜೀವದಿನ್ದುದೆ (My.; G.) or ಕೆಟ್ಟೂ ಬದುಕು (My. = ಅಬಿದುದೆ). — ಫಲಮ್ ಆಗಲೊಡನೆ ಕೆಡುವುನ ಒಸಫಗಳ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಫಲಮ್ ಆಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಒಸಫಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕೆಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ ಅಟ್ಟೋಳ್ಗೇ ಜಾಣೆ! (the woman who has made a good dinner of a spoiled one etc.). — ಕೆಟ್ಟ ಗದ್ದೆಗೆ ಮನೇ ನೆಲ್ಲು ಏಜಿ ಹಾಕಿದರು. — ಕೆಟ್ಟ ಭೂಮಿಗೆ ಮನೇ ದವಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಕೂಲೀ ಮಾಡಿಸಿದ. — ಕೆಟ್ಟ ಮುಂಡ್ಗೆ ಕುಲಾ ಸೇರಲು. — ಕೆಟ್ಟರೂ ಪಟ್ಟಣಾ ಸೇರ ಬೇಕು. — ಕೆಟ್ಟಿವನೆಸಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ನುಡಿಯ ವರುಷ ಬಾರೋಲ್ದಕ್ಕನ್ತಲೂ ಒಳ್ಳೆಯವನೆನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಮೂಯ್ದು ದಿವಸ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದೇ? — ಕೆಟ್ಟವರಿಗೂ ಅಬಿದವರಿಗೂ ಗೊಟ್ಟುಕೆಱಿ ತವರ ಮನೆ. — ಕೆಟ್ಟ ನಣ್ಪರ (others: ಬೀಗರ) ನೇರ ಬೇಡ, ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮಾ ತಿರಿ ಕೇಳ ಬೇಡ. — ಕೆಟ್ಟ ಮುಖದವಳೆಲ್ಲಾ ಹುಚ್ಚರಾಯನ ಗುಡಿ ಸೇರಿ! (Prvs.). See Bp. 24, 55; 30, 13; 40, 73; 48, 10; 51, 5; 52, 13; Rśv. 13, after 104; J. 5, 38. 63; 8, 35; 30, 28; Prv. s. ಆಡು 1; ಕೆಯ್ಯೆಡು, ಬೆಸೆ-, ನೆಲೆ-, ಮನ-, ಮುನ್ಸು-, ಹರಹು-, ಹೊಳಹು-. — ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗು. — ಕೆಡು. (C.; Si. 69). ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವಿಕೆ (ನಿಶ್ಚೆ, ಅನ್ವ 416). — ಕೆಡ ಬಗೆ. To think of or design the ruin of others (Bp. 26, 15; 51, 67).

ಕೆಡುಕ kĕḍuka. = ಕೆಡಕ, etc. (ದುರ್ಜನ, ಖಲ Nr.; ವಿಗಡ Čt. I, 89; My.). See ಕೊಲೆಗೆಡುಕ, ಜಾಸೆ-.

ಕೆಡುಕಿ kĕḍuki. = ಕೆಡಕೆ, etc. (My.).

ಕೆಡುಕು kĕḍuku. = ಕೆಡಕು. (My.).

ಕೆಡುಕುತನ kĕḍukutana. = ಕೆಡಕತನ, etc. (ಘಾತಾಳಿಕೆ G.).

ಕೆಡುವಿಕೆ kĕḍuvikĕ. Being destroyed, etc. ಉಚಿತ ವೃತ್ತಿ ಕೆಡುವಿಕೆ (ಭೃತ್ಯ Si. 265). ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೆಡುವಿಕೆ (ವಿಕೃತಿ G.).

ಕೆಡುಹ kĕḍuha. Ruin, destruction; removal; disappearance, etc. (ವಿನಾಶ, ಅದರ್ಶನ Nr.).

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. **1.** = ಕೆಡೆ 6. To fall down, to fall to the ground, to drop, to sink (to perish; ಪತನ Śmd. Dh.; Té. ಗೆಡೆ; T., M. ಕೆಜ); to let fall, to drop thoughtlessly, as words (*cf.* ಗೆಡಹ). P. ps. ಕೆಡದು

(Bp. 23, 35; 45, 6; 52, 18; 53, 68), ಕೆಡೆದು. ಕೇರ್ ಕೆಡೆದುದು (Śmd. 219). ಪುತ್ರನ ಕುದಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Llv. 3, 3; see s. ಪದು 3). ಕೆಡೆನ ಸಿರ್ಜರಜಲದ ಹನಿಗಳ್ (Rāghē. 17, 56). See Bp. 3, 17; 9, 13; 10 sum.; 14, 18; 30, 30; 40, 69; 45, 34; 49, 26; 51, 81; 52, 13; 56, 35. 40; 60, 58; 61, 39; Rśv. 13, after 95; Śśv. 4, 18; 4, after 22; J. 4, 23; 12, 44; ಆಡಗೆಡೆ, ಜನಾನು ಗೆಡೆವ, ಕಾಲ್ಗೆಡೆ, ಕಾಲ್ಗೆಡೆ, ತಡಿಗೆಡೆ, ತೊಣ್ಡು-, ಬಣ್ಡು-, ಬೂತು-, ಮೆಡೆ-, ಸಮ್ಗೆಡೆ, ಹೊಡೆ-. — ಕೆಡೆ ಕೆಡೆ. rep. (Bp. 22, 30; 54, 23; Rśv. 5, 123; Śśv. 4, 25). — ಕೆಡೆಯಿಱಿ. -ಇಱಿ. To pierce (one) so that (he) falls down (Bp. 54, 44). — ಕೆಡೆಯಿಸು. -ಇಸು 3. (Abh. P. 9, 128; J. 20, 34; 27, 39).

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 2. = ಕೆಡೆಯ, ಕೆಡೆಯಲ್ಲೆ, an infinitive of ಕೆಡೆ 1 (so that anything falls, etc.). — ಕೆಡೆ ನೂಂಕು. (Bp. 22, 15; 26, 31; 51, 67; 57, 37. 43). — ಕೆಡೆಬಡಿ. (Bp. 23, 37). — ಕೆಡೆ ಹಾಯ್ದಿಸು. (Bp. 51, 52). — ಕೆಡೆವೊಡೆ. -ಹೊಡೆ. (Bp. 57, 15). — ಕೆಡೆ ಹೊಡೆ. (Bp. 53, 40).

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 3. The act of thoughtlessly or inconsiderately dropping (words). — ಕೆಡೆನುಡಿ. 1. To speak inconsiderately (Abh. P. 15, after 58). — ಕೆಡೆನುಡಿ. 2. An inconsiderate word or speech (J. 5, 50).

ಕೆಣಕಿಸು kĕṇakisu. To cause to provoke, etc. (My.).

ಕೆಣಕು kĕṇaku. To irritate or provoke, by words or deeds (ಕದರ್ಥನ Śmd. Dh.; C.; Tu.; Tĕ. ಚಿಣಕು, ಚಿನಕು, ಚಿನುಕು; ಚಿಣಕು, a touch, poke; T. ಚಿಣುಕ್ಕು, to pinch; a pinch, touch, provocation; *cf.* ಸೆಣಸು). ಈದಿ ಕೆಣಕ ಬೀಡ, ಸಾದಿ ಮೆಟ್ಟಿ ಬೀಡ! (Prv.). See Bh. 1, 7, 50; 3, 13, 26; 6, 2, 5; Dp. 172, 3; Śśv. 4, 10. 29; J. 4, 15; 20, 29; 22, 41; B. 3, 84; Prv. s. ತಿಗಳಿತಿ. — ಕೆಣಕಾಟ. -ಆಟ. Irritation, provocation (My.).

ಕೆಣ್ಡ kĕṇḍa. A live coal (ಅಂಗಾರ Nr.; Mr. 48; ಇಂಗಳ, ಇನ್ಗಲ್ Čt. II, 118, o. r. ಇಂಗಳ್; ಇಂಗಳ Kk. 15; Śm. 11; Abh. P. 9, 47; C.; *cf.* ಕೆನ್, etc.). ತೆಱಿದ ಕೆಣ್ಡನ ಮೆಟ್ಟಿ ಮುಱು ಗುವಾ ತೆಱನ್ತೆ ಆಱಿಯದರ ಕೂಟ (Sp.). ಕೆಣ್ಡಕ್ಕೆ ಇಱುವೆ ಮುತ್ತೀ ತೇ? (Prv.). See Bp. 15, 32; 44, 20; 45, 6; 55, 25; 61, 39; Rśv. 9, 23. 26; J. 8, 47; ಕೆಂಗೆಣ, ತಸಿ-, ಬಱು-; Si. 308. 380. 402. — ಕೆಣ್ಡಗಣ್. -ಕಣ್. A sparkling, fiery or red eye (Č. Bp. 47, 14; My.). — ಕೆಣ್ಡರೊಟ್ಟಿ. Bread baked on coals (My.). — ಕೆಣ್ಡವದಿ. -ಮಱಿ. A rain of live coals (Abh. P. 9, 32). — ಕೆಣ್ಡಸವ್ಮಗೆ. A red sort of sampigĕ (My.; Rśv. 4, after 14). — ಕೆಣ್ಡಸೇವೆ. The ceremony of walking over a heap of coals (My.).

ಕೆಣ್ಡವಿಸು kĕṇḍavisu. To put live coals on (for blasting rocks, Râm. 6, 53, 87).

ಕೆತ್ತನೆ kĕttanĕ. = ಕೆತ್ತೆ. The act of setting (or the state of being set), as precious stones, etc. (My.). — ಕೆತ್ತನೆಯ ಓಲೆ. An ear-ring of gold in which precious stones are set (My.). — ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸ. The business of setting etc. (My.).

ಕೆತ್ತವಾರಿ kĕttavâri. = ಕೆತ್ತ್ವಾರಿ. A kind of weeding hook (My.).

ಕೆತ್ತಿಕೆ kĕttikĕ. The act of setting precious stones (My.). **2,** the act of chipping, etc.; engraving (My.).

ಕೆತ್ತಿಗೆ kĕttigĕ. = ಕೆತ್ತಿಕೆ. (My.). — ಕೆತ್ತಿಗೆಸರಪಣಿ. = ಕೆತ್ತಸರಪಣಿ. A chain in which precious stones are set (My.).

ಕೆತ್ತಿಸು kĕttisu. 1. To cause to set precious stones (My.).

ಕೆತ್ತಿಸು kĕttisu. 2. To cause to carve or engrave, as letters (B. 4, 207; My.); to cause to chip, etc. (C.).

ಕೆತ್ತು kĕttu. 1. P. p. of ಕೆಱ್.

ಕೆತ್ತು kĕttu. 2. To quiver, to shiver, to tremble (ಸ್ಪನ್ದನ Śmd. Dh.; T. ಕೆತ್ತುಕೆತ್ತೆನ್, to palpitate). ಭೀಮ ಸಾರ್ಥರಿಗೆ ಆನ್ದು ಕೆತ್ತಿತು ಹೃದಯ ವಾಮಭುಜಾಕ್ಷಿಗಳು ಸಹಿತ (Bh. 2, 13, 42). See ನನುಗೆತ್ತು; Abh. P. 5, 86; 13, after 54; Bp. 24, 42; Bh. 8, 24, 7.

ಕೆತ್ತು kĕttu. 3. = ಕೆಱ್ಚು 6. To enclose, to set, as precious stones (ಬನ್ಧನ Śm. 97, o. r. ಸ್ಪನ್ದನ; C.; Tu.; T. ಚೆಱ್ಚು, Tĕ. ಚೆಕ್ಕು; *cf.* ಕುಱಿ; M. ಚಿರುದು, to shove or put in; ಚಿಱುಕ್ಕು, to enclose; *cf.* ತೆತ್ತಿಸು 2).

ಕೆತ್ತು kĕttu. 4. To make thin; to pare the surface; to chip, as a plank, etc.; to cut, as a native writing pen; to scrape or chip off, as grass; to dig slightly; to engrave, to carve (ತನೂಕರಣ Śmd. Dh.; ಕೃಶೀಕರಣ Śm. 97; C.; Tu.; M. ಚೆತ್ತು; T. ಚೆದುಕ್ಕು; Tĕ. ಚೆಕ್ಕು, ಚಿವ್ವು, ಚೀವು; see ಚಿವ್ವು, ಚೀವು, ಈಸು 2). ಕಪ್ಪ ಪೊದಲಾದವುಗಳನ್ನ ಬಡಿಗಿಗಳು ಕೆತ್ತುತ್ತಾರೆ (B. 4, 122). ಗಿಡದ ತೊಗಟೆಯನ್ನು ಜೂರಿಯಿನ್ದ ಕೆತ್ತಿ (4, 207). ಕೆತ್ತಿದ ಅಕ್ಷರಗಳು (4, 207). ಕೆತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತಪ್ಪ, ತ್ವಪ್ಪ, ತನೂಕೃತ Nr.). ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೆತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟ ಮೊದರು (ಅಂಗುಲಿಮುದ್ರೆ Si. 220). ಉಬಿಯವ ನೇಗಲನ್ನ ಕೆತ್ತುವ ನೋಜರಿ (ಫಾಲ, ಕೃಷಕ 303). ಉದ್ಯೋಗವಲ್ಲದ ಬಡಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕಾ ಕೆತ್ತಿದ (Prv.). See Prvs. s. ಬಿತ್ತು 1, ಮಟ್ಟು 1; Bh. 3, 19, 38; J. 23, 38.

ಕೆತ್ತೆ kĕttĕ. A chip, a paring (My.; Tu.; M. ಚೆತ್ತ).

ಕೆತ್ತೆ kĕtnĕ. = ಕೆತ್ತ್ನೆ. (My.). — ಕೆತ್ತಸರಪಣಿ. = ಕೆತ್ತಿಗೆಸರಪಣಿ. (My.).

ಕೆದಕು kĕdaku. To stir (v. t.); to scratch, as fowls; to stir up, to dig up or loosen earth (My.; Tĕ. ಲೆಲುಕು).

ಕೆದಱ್ kĕdaṛ. 1. = ಕೆದಱು 1, etc. P. p. ಕೆದದುರ್. See Rśv. 5, after 120; Râghĕ. 17, 68; J. 3, 27; 10, 50; Śśv. 1, after 79; 2, 2; 2, after 42. ಅತಿಗಾಳಿಯೊಳ್ ಕೆದರ್ವ ಜನಿ (ತೀಕರ Mr. 44); ಅನೆಯ ಕರದಿಂ ಕೆದರ್ವ ಸಣ್ಣ ಹನಿ (ವಮುಧ 156). See ಕಡಿಗೆದಱ್.

ಕೆದಱ್ kĕdaṛ. 2. = ಕೆದಱು 2. — ಕೆದಗಿದಿ. -ಕಡಿ. Scattering sparks (J. 8, 47). — ಕೆದರ್ದಲೆ. -ತಲೆ. A dishevelled head of hair (My.). — ಕೆದರ್ಗೂದಲ್. -ಕೂದಲ್. Dishevelled hair (My.; B. 5, 12).

ಕೆದಱಿ kĕdaṛi. She whose (hair) is dishevelled. See ತಲೆಗೆದಱಿ.

ಕೆದಱಿಕೆ kĕdaṛikĕ. The state of being dishevelled (Râm. 6, 19, 16).

ಕೆದಱು kĕdaṛu. 1. = ಕೆದಱ್ 1, ಸೆಬಱು; ಚದಱು, etc.; (ಚಲ್ಲು, etc.). To scatter (v. i.), to be scattered about; to be dishevelled; to disperse (v. i.);—

to scatter or throw or toss about; to swing about; to expand, as wings; to scratch, as fowls, dogs, etc.; to paw (ವಿಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; C.; T. ಚಿದಬು, ಚಿದರು, ಚಿನ್ದು; M. ಚಿದಬು, ಚಿನ್ದು, ಚಿನ್ನು; Tē. ಚೆದರು, ಚೆದುರು). P. p. ಕೆದಜಿ. ಕೆದಜುವ ಕಂಜಬ್ದದಿನ್ ಅದುದು ಸರೋವರಂ ಕಪಿಕಜಲಂ (Śmd. 272). ಗಾಳಿಯಿಂ ಕೆದಜಿದ ಹಸಿ (ಸೀಕರ Hlā.). ವಾಯುವತಿದನ್ದ ಕೆದಜಿದ ಜಲಕಣಂಗಳು (ಶೀಕರ Nr.). ಕೆದಜಿದದು (ವ್ಯಸ್ತ, ಅಪ್ರಗುಣ, ಆಕುಲ Si. 372). ಸುತ್ತ ಕೆಲದುವ ಜಾಮರ (ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ Mr. 265). ಕೆದಜಿದರ್ ಕಡಿಯ ಉಜುಬಿಗೆ (J. 8, 38). ಸಾರಿಗ್ರಾನುವನು ಕೆದಜಿದರು (Bh. 2, 13, 49). ಇವೆ ಪಜ್ಜಿ ಕೆದಜಿದ ನೆಲಂ! (J. 28, 44). See Abh. P. 3, 116; 4, 27; 5, 89; 9, 32. 47; Bp. 18, 46; 21, 16; 22, 14; 47, 14; 50, 79; Bh. 1, 6, 3; 2, 13, 52; 3, 13, 21. 23; J. 8, 35; 13, 47; 17, 4; 22, 17; 32, 43; Rśv. 4, after 14; 6, after 11; B. 3, 42. 75; 5, 253; Si. 392; ಕಾಲಾ-, ಗಜುಗೆದಜು, ಗುಳು-, ತಸಿ-, ಪೃಥಿ ದೆ-, ಬಲೆ-, ಮನಂ-, ಮಿಯ್-.

ಕೆದಬಿು kĕdaru. 2. = ಕೆದಜ್ 2. The state of being scattered, etc. See ತಸಿಗೆದಜು. — ಕೆದಜುಮಿಾಸೆ. Dishevelled whiskers (Bp. 46, 57; 58, 49).

ಕೆನ್ kĕn. = ಕೆಂ (ಕೆಜ್), etc. Redness. — ಕೆನ್ದಟ್ಟಿ. A red sash (Rśv. 13, 70). — ಕೆನ್ದನ. Red cattle (My.). — ಕೆನ್ದಲೆ -ತಲೆ. A red head. ಕೆನ್ದಲೇ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹುದು (ವರ್ತಕ Si. 406). ಕೆನ್ದಲೇ ಹಜ್ಜೆ (ವರ್ತಕ 178). — ಕೆನ್ದಲೆಗ. -ತಲೆಗ. A quail (ವರ್ತಕ Nr.). — ಕೆನ್ದಳ. -ತಳ. (Śmd. 386; Kk. 98). A red bottom, etc. (Abh. P. 3, 42; 5, 53). 2, -ದಳ (ದಲ), a red leaf (J. 15, 10). —ಕೆನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Śmd. 193). = ಚೆ-. Red young leaves (ನಲ್ಲನ, etc. Nr.; ಪಲ್ಲವಿ Mr. 120). See Śmd. 81. 216. 289; Abh. P. 11, 118. — ಕೆನ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. = ಚೆ-. The red lotus; the red water-lily (ಕೋಕನದ Hlā.; ಕಳವಜ್ಜ, ಕೋಳನದ Nn. 17). See Ōpr. 7, after 92; Abh. P. 5, 53. — ಕೆನ್ದಾವರೆಪೂ. -ಪೂ. A flower of the red lotus, etc. (Abh. P. 5, 89). — ಕೆನ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. = ಚೆ-. A red lip (J. 18, 20). — ಕೆನ್ದುಳ್. -ಳು. Red dust (Bp. 61, 11; J. 4, 30; 20, 36; 22, 5). — ಕೆನ್ದೂಳಿ. = ಕೆನ್ದುಳ್. (J. 12, 7). — ಕೆನ್ದೂಳಿ. = ಕೆನ್ದೂಳ್. ಕೆನ್ದೂಲಿಯನ್ದಾಗಸಂ ಕೆವ್ವಾದುದು (Śmd. 177). — ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆ. A red tongue (J. 28, 46). — ಕೆನ್ನೀರ್. Red water: blood (ರಕ್ತ Kk. 40; ರಗುತ, ನೆತ್ತರು, ಕ್ರೌಣಿತ Śm. 44; Śśv. 4, 22; J. 4, 35; 12, 31; 14, 15). — ಕೆನ್ನೆಗ್ಗಿಲು. = ಚೆ-. A trailing herb, Indigofera enneaphylla L. (St. & Pl.). — ಕೆನ್ನೆತ್ತರ್. = ಚೆ-. Crimson blood (Abh. P. 13, 47. 128). — ಕೆನ್ನೆಯ್ದಿಲೆ. = ಚೆ-. The red-flowered water-lily, Nymphaea lotus L. (St. & Pl.). — ಕೆನ್ನೆಲ. Red soil (My.).

ಕೆನೆ kĕnĕ. 1. Beauty, elegance, loveliness (ಅನು, ಹಸ, ಲೀಸು, ಜೊಳ್ಳಳಿಕೆ, ಜೊಳ್ಳ, ರಯ್ಯ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; Śm. 100; *cf.* ಜೆನ್ 2, ಕೆಯ್ 4).

ಕೆನೆ kĕnĕ. 2. The cream of milk (ಕ್ಷೀರಭೇದ Śm. 100; C.; *cf.* ಜನೆ, etc. ?). ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತಿಳಿಯಾದ ಕೆನೆ (ಮಸ್ತು Si. 316). See J. 6, 6; Si. 315. — ಕೆನೆಗಂಬು. The scum of boiled rice. ಬೋನದ ಕೆನೆಗಂಜಿ (ಮಾಸರ, ಆಚಾಮ, ನಿಸ್ರಾವ, ಭಕ್ತಸಮುದ್ಭವಮಂಡ Si. 315, *only* Si.). — ಕೆನೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Cream to set (Bp. 14, 9; My.). — ಕೆನೆಮೊಸರು. Creamy curds (C.; ಪಿಚ್ಚಿಲು, ವಿಜಲ G.). — ಕೆನೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Milk on the surface of which cream has formed (J. 1, 7).

ಕೆನ್ಗಾರೆ kĕndārĕ. (Tbh. of ಕೇನಾರ). The temples (My.; M. ಚೆನ್ನಿ; *cf.* ಕೆನ್ನೆ).

ಕೆನ್ದು kĕndu. 1. Redness (C.; B. 3, 74). ಕೆನ್ದ ಎತ್ತು (C.). ಕೆನ್ದರಳಿ (My.). ಕೆನ್ದ ಕಬಿ (My.).

ಕೆನ್ದು kĕndu. 2. To lean on or upon (? ನೆಮ್ಮು Ct. I, 44, o. r. ಒಮ್ಮು).

ಕೆನ್ನ kĕnna. Excessiveness. ಕೆನ್ನಂ (Śmd. 110), excessively, exceedingly; further (ಅಧಿಕ Śmd. 391; ಪೆಗ್ಗಳವಾಗಿ 295 Cm.; ಅಧಿಕ Ct. I, 32, Śm. 58; M. ಚೆನ್ನು, T. ಚೆನ್ದ್ದು, P. p. of ಚೆಲ್ = Kan. ಸಲ್, having passed on; T. ಚೆಮ್ಮೈ, redness; straightness; greatness; *cf.* ಕೆಯ್ 5 ?).

ಕೆನ್ನೆ kĕnnĕ. = ಕನ್ನ 2. The (upper) cheek (ಕೆಕ್ಕೆ Śmd. II; ಕದಪು, ಕೆಕ್ಕೆ, ಗಲ್ಲ Śm. 71; Kk. 79; ಗಣ್ಣಿ, ಕಪೋಲ Si. 213; C.; Tu. ಕೆಪ್ಪೆ; M. ಕವಳ್, ಕೆನ್ನೆ, ಕೆನ್ನಿ, ಕೊನ್ನಿ, ಕೊಪೆ, ಕೊಪಿಡು, ಕೋಡು, ಚೆನ್ನ, ಚೆಪ್ಪು, ಚೆಳ್ಳೆ; T. ಕನ್ನ, ಕೋದಪ್ಪ; see ಕೆಕ್ಕೆ). ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲ್ಬಾಗವೂ ಹಿಮ್ಮಾಗವೂ (ಹನು Si. 213). ಅನೆಯ ಕೆನ್ನೆ (ಗಣ್ಣಿ, ಕಟ 269). See J. 4, 42; 7, 54.

ಕೆಪ್ಪು kĕppu. Deafness (My.; Tu.; *cf.* ಕೆವಡು). — ಕೆಪ್ಪ. -ಅ 3. A deaf man (My.); a term of abuse, the meaning of which is unknown (S. Mhr.). — ಕೆಪ್ಪಿ. A deaf woman (My.).

ಕೆಬ್ಬೆ kĕbbĕ. 1. Redness (of soil, My.).

ಕೆಬ್ಬೆ kĕbbĕ. 2. (= ಸಿಪ್ಪೆ). See Prv. s. ಬೊಚ್ಚು ಬಾಯಿ.

ಕೆಮ್ kĕm. = ಕೆಂ, etc. Redness. — ಕೆಮ್ಬಟ್ಟಿ. (Śmd. 216). Red cloth. 2, redness (of soil, My.). — ಕೆಮ್ಬಣ್ಣ. Red colour (ಕೆಸುವಣ್ಣ Kk. 25; Śm. 69; My.). — ಕೆಮ್ಬತ್ತಿ. -ಪತ್ತಿ. The cotton shrub, which bears red flowers (T. ಚೆಮ್ಬು ರುತ್ತಿ; R.). 2, = ಕೆಮ್ಮುತಿ, ಕೆಮ್ಬುರ No. 1, ಕೆಮ್ಮಾರೆ, a kind of red paddy (My.; see Mr. s. ನೆಲ್ಲು). — ಕೆಮ್ಬುರ. = ಕೆಮ್ಬುರವು (My.). — ಕೆಮ್ಬುರಲ್. -ಪರಲ್. The red pebble: a ruby (ರನ್ನ ಪರಲ್, ಕೆಸುಗಲ್, ಕುರುವಿನ್ದ ಶಿಲ Śm. 68; Kk. 47; Rśv. 4, after 14; Śśv. 1, 45; 1, after 79; 2, after 42). — ಕೆಮ್ಬುರವು. (-ಪರವು. = ಪರಪು, spreading). = ಕೆಂಜೇಡಿು, ಕೆಮ್ಬಾರ No. 2. A red eruption on children (in the form of a scorpion), from bodily heat (My.). — ಕೆಮ್ಬುರು. = ಕೆಮ್ಬುರವು. (My.). — ಕೆಮ್ಬುಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A red shield (Abh. P. 13, 54). — ಕೆಮ್ಬುವಳ್. -ಪವಳ. Red coral (J. 6, 6). — ಕೆಮ್ಬುಯಿಯಿಗೆ. -ಪಯಿಂಗೆ. A red flag (Rśv. 13, 75). — ಕೆಮ್ಬಾವಿ. N. of a place (Bp. 9, 42; 38, 57; 57, 31. 51. 54). — ಕೆಮ್ಬಾಸುಗೇರಿ. -ಪಾಸು-ಕೇರಿ. A row of red beds (J. 10, 50). — ಕೆಮ್ಬುಸಿಲ್. (Śmd. 216). Purple sunshine. ಬಯ್ಪಿನ ಕೆಮ್ಬುಸಿಲ್ ಎಳಸಲ್ ಎಸೆದುವು ಆತ್ರ ಮತರುಗಳ್ (297). — ಕೆಮ್ಬುಬಿು. -ಪುಬು. (ಇನ್ದ್ರಗೋಪ Śś.). — ಕೆಮ್ಮುತ. = ಕೆಮ್ಬೋತ. (My.). — ಕೆಮ್ಮುತಿ. = ಕೆಮ್ಬುತ್ತಿ. (My.). — ಕೆಮ್ಬೆರಲ್. A finger of which the nail is coloured with a red dye (Rśv. 13, after 59). — ಕೆಮ್ಬೆಳಗು. Red light or lustre (Rśv. 4, after 14; 5, after 19; 12, 42; 13, after 59). — ಕೆಮ್ಬೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. Red lustre (Śśv. 3, after 35; J. 10, 50). — ಕೆಮ್ಬೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. A red, fiery smoke (Bp. 58, 59). — ಕೆಮ್ಬೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A red stream (J. 23, 36; 30, 8). — ಕೆಮ್ಬೊಜು. -ಪೊಜು. To carry redness: to become red. ಕಾಸಿದ ಕೆಮ್ಬೊತ್ತ ಲೋಹಂ (Bp. 50, 39). — ಕೆಮ್ಬೊಳಪು. -ಪೊಳಪು. Red lustre (Abh. P. 1, after 71; Rśv. 7, after 17; Śśv. 1, after 72). — ಕೆಮ್ಬೋತ. = ಕೆಮ್ಬುತ, ಚೆಮ್ಬೋತ, q. v. ನವಿಲು ಆಡಿದರೆ ಕೆಮ್ಬೋತ ಪುಕ್ಕ ತೆಜಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (Prv.). — ಕೆಮ್ಮಟ್ಟಿ. A red kind of maṭṭi (S. Mhr.). — ಕೆಮ್ಮಣ್. (Śmd. 193). ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು. A kind of red earth used for painting walls, etc. (C.; B. 3, 57; Si. 100). See Prv. s. ಭೂಲಾ. — ಕೆಮಿಾಮಾನು. A red fish

(Rśv. 1, 100). — ಕೆಮ್ಮಾಸೆ. Red whiskers (Č. Bp. 47, 14). — ಕೆಮ್ಮೊರ್ದಿ. A red hillock (G. 152). — ಕೆಮ್ಮೋಜಿ. A fair countenance (My.).

ಕೆಮ್ಪಗೆ kĕmpu-agĕ 4. Redly; redness; red (C.). ಕೆಮ್ಪಗೆ ಕಾದ ಕುದವು (B. 2, 12). ಕೇಸರದ ಎಜೆಗಳು ಕೆಮ್ಪಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 106).

ಕೆಮ್ಪನೆ kĕmpu-anĕ 1 or 2. = ಕೆಮ್ಪಸೆ. (ಕನು, ಅರುಣ Čt. II, 4; My.).

ಕೆಮ್ಪಾನೆ kĕmpu-ânĕ 4, = ಕೆಮ್ಪನೆ. (My.).

ಕೆಮ್ಪು kĕmpu. (Šmd. 248). Redness; red colour (ಅರುಣ, ಲೋಣ, ರಕ್ತ, etc. Hlâ.; ಕನು Čt. I, 57; ಪ್ರವಾಲ, ಅರುಣ Nn. 7; ಲಕಾಮ 26; ಕೇಲಾಲ, ಲೋಹಿತ 54; ಜನ್ದ್ರ, ಅರುಣ 69; ಪರಾಗ, ಅರುಣ 113; ತಾವ್ಯ ಕೊ.; C.; Tĕ., T., M.); a ruby (ಪದ್ಮರಾಗ, etc., ಕೆಮ್ಪುಕಲ್ಲು Si. 331; My.; T., Tĕ., M.). ಕೆನ್ಪೂಲಿಯಿನ್ದಾಗಸಂ ಕೆಮ್ಪಾದುದು (Šmd. 177). ಕೆಮ್ಪು ಹಸುರು ಅಪ್ಪುದು (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮಲ Hlâ.). ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಕೆಮ್ಪು (ಧೂಮ್ರ Nr.). ಕೆಮ್ಪಪ್ಪ ಕಾಲ್ ಪೊಗಂಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ ಎನ್ಪುದು (Hlâ.). ಬಿಳುಪು ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದುದು (ಶ್ವೇತರಕ್ತ, ಪಾಟಲ); ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಸಿನುಣ್ಣಿ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, ಕಪಿಲ, etc.); ಕೆಮ್ಪಿನ ಗೋರಂಟಿ (ಕುರವಕ): ನುಗ್ಗೆ ಕೆನ್ಪಾದೊಡೆ ಮಧುತಿಗ್ಮ ಎಸಿಸುಗು; ಕೆಮ್ಪಿನ ಮುಳ್ಳುಗೋರಂಟಿ (ಕುರವಕ Nr.). ಕೆಮ್ಪುಗೂಡಿದ ಹಸರು (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮಲ Mr. 443). ಕೆಮ್ಪಿನ ಆಂಬೆ (Bp. 22, 55). ಕೆಮ್ಪು ಗಿಳಿ (Ûb. 137). ಕೆಮ್ಪು ಕಬ್ಬು (101). ತೋಳಗಳು ಕೆಮ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 85). See Bp. 4, 7; Rśv. 2, 47; 13, 45; 14, after 5; Râm. 6, 13, 4. 6; Bh. 1, 5, 8; J. 2, 65; 3, 11; 4, 36; 7, 58; 8, 46; 10, 51; 17, 21; ಎಣ್ಣೆಗೆಮ್ಪು, ಎಳೆ-, ಕಡು-, ಕವಲ-, ನಸು-, ಬೆಳರ್-, ಸಂಜೆ-, ಹಸರು-. — ಕೆಮ್ಪುರಗು. -ಅರಗು. (ಲಾಕ್ಷೆ, ಜತು, ಅಲಕ್ತ, etc., Si. 226; My.). ಕೆಮ್ಪುರಗಿನ ಗಿಡ (ಕ್ರಮುಕ, ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ 131). — ಕೆಮ್ಪುಕಣಗು. ಕೆಮ್ಪುಕಣಗಿನ ಮರ, the Indian oak tree, Barringtonia acutangula Gaert. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಕಣಿಗೆಲೆ. = ಜಿಂಗಣಗಿಲೆ, q. v. (G.; My.). — ಕೆಮ್ಪುಕಲ್ಲು. A ruby (ಪದ್ಮರಾಗ, etc. Si. 331; My.). — ಕೆಮ್ಪುಕುಣ್ಟಾಲಗಿಡ. A medicinal shrub or small tree, Gomphia angustifolia Vahl. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಕೂವೆ. A kind of wild arrow-root, Curcuma leucorrhiza Roxb. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಗಣಜಲೆ. A diffuse, prostrate herb, Trianthema decandra L. (Z.). — ಕೆಮ್ಪುಗದಡು. -ಕದಡು. Redness to become dim or to fade (J. 10, 50). — ಕೆಮ್ಪುಗೋರಟೆ. A species of Barleria with yellow blossoms (ಸೀತ, ಸಹಚರಿ Mr. 124; ಕುರವಕ G.). — ಕೆಮ್ಪುಚೇಬು. A red scorpion (Si. 171; My.). — ಕೆಮ್ಪುಜಮ್ಬುನೇರಿಲು. The tree Eugenia malaccensis L. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಜಾಲಾರಿ ಗಿಡ. (ಕ್ರಮುಕ, ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ, etc. Si. 131). — ಕೆಮ್ಪುತಾವರೆ. = ಕೆಮ್ಪುದಾವರೆ. ಕೆಮ್ಪುತಾವರೆ ಬಣ್ಣ (ಶೋಕನದಚ್ಚವಿ Si. 51). — ಕೆಮ್ಪುತುಪ್ಪಿ. A wasp (ಗನ್ಧೋಲಿ, ವರಟೆ Si. 176). — ಕೆಮ್ಪುತೊಣ್ಣೇರ ಗಿಡ. (ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, ರಕ್ತಫಲಿ, ಬಿಮ್ಬಿಕೆ, ಪೀಲುಪರ್ಣಿ Si. 156). — ಕೆಮ್ಪುದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The red lotus, etc. (ಅರುಣಾಬ್ಜ, ಕೋಕನದ Mr. 419). — ಕೆಮ್ಪುದೋಲು. -ತೋಲು. To appear red. ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಕೆಮ್ಪುದೋಱೆ ರಾಜಮರಾಲಂ (Mr. 173). — ಕೆಮ್ಪುನೆಲ. Red soil (C.). — ಕೆಮ್ಪುನೆಲಗುವ್ವಳ. A water-plant, Polygonum glabrum Willd. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುನೆಲ್ಲು. (ವ್ರೀಹಿ, ಪಾಟಲ, etc. Si. 304; My.). — ಕೆಮ್ಪುಪಾಟಲೀ ಬಳೆ. A red glass bracelet (My.). — ಕೆಮ್ಪುಬಂಗಪಬಳ್ಳಿ. The creeping plant Ipomaea biloba Forsk. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಬಟ್ಟೆ. Red cloth (Si. 187). — ಕೆಮ್ಪುಬಣ್ಣ. Red colour (C.; ಲೋಹಿತ, ರಕ್ತ, etc. Si. 51). — ಕೆಮ್ಪುಬಸಳೆ. The vegetable Basella rubra L. (St. & Pl.; S. Mhr.). — ಕೆಮ್ಪುಬಾಡಿ. A red plantain (ಪೂಮ್ಬಾಡಿ G.). — ಕೆಮ್ಪುಬೂರಗದ ಮರ. A kind of silk-cotton tree, Bombax malabaricum D. C. (St. & Pl.; ರೋಚನ, ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲಿ Si.). — ಕೆಮ್ಪುಮತ್ತಿ. (ನದೀಸರ್ಜ, ವೀರತರು, etc. Si. 132). — ಕೆಮ್ಪುಮನ್ದಾರ. The ornamental tree Bauhinia variegata L. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಮಲೆ. A hill in the Western Ghauts (My.). — ಕೆಮ್ಪುಮೂಸು. (ರೋಹಿತ Si. 87). — ಕೆಮ್ಪು ಮೀಸೆ. Red whiskers (Bp. 20, 11). — ಕೆಮ್ಪುರಕ್ಷೆ. (ಮಾಣಿಕ್ಯ G.; My.). — ಕೆಮ್ಪುಲಾವಗ. The rock bush-quail, Perdicula argoondah (My.). — ಕೆಮ್ಪುಹುಲಿಗಿಡ. A small shrub, Phyllanthus rhamnoides Retz. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಹೊಳೆ. A stream coming from the ಕೆಮ್ಪುಮಲೆ and joining the Kâvêri (My.). — ಕೆಮ್ಪೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ear-ring in which a ruby is set (My.).

ಕೆಮ್ಬತ್ತಿ kĕmbatti. See s. ಕೆಮ್.

ಕೆಮ್ಬಲು kĕmbalu. = ಕೆಮ್ಮಲು. (My.).

ಕೆಮ್ಬಾರ kĕmbâra. = ಕೆಮ್ಪಾರೆ, etc. The redness of evening (T. ಚೆಮ್ಬಾನ, ಚೆಮ್ಮಾನ). ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಕೆಮ್ಬಾರದ ಬಣ್ಣ (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮಲ Si. 52). ಕೆಮ್ಬಾರದ ಬತ್ತ (ಅಶು, ವ್ರೀಹಿ, ಪಾಟಲ, ಕೆಮ್ಪುನೆಲ್ಲು 304; My.). **2,** = ಕೆಮ್ಬರವು s. ಕೆಮ್. (My.).

ಕೆಮ್ಬಾರೆ kĕmbârĕ. = ಕೆಮ್ಬಿಶ್ತಿ No. 2 s. ಕೆಮ್. (My.).

ಕೆಮ್ಮನೆ kĕmmanĕ. Uselessly, causelessly, for nothing, etc. (ಸುಮ್ಮನೆ Čt. II, 79; Abh. P. 7, 149; 8, 59). ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಬೇಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುತಿಪ್ಪರ್ದೇ? (Šmd. 112). ಕೆಮ್ಮನೆ ಈ ಮಿತ್ರನ ತೇಜಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲ್ ಆದೆಂ (Rśv. 6, 4). ತನುಭವನಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಕೆಮ್ಮನೆ (V. 14, 87).

ಕೆಮ್ಮಲು kĕmmalu. = ಕೆಮ್ಬಲು, ಕೆಮ್ಮುಲು. = ಕೆಮ್ಮು 2, q. v. (My.).

ಕೆಮ್ಮಿಸು kĕmmisu. To cause to cough (C.).

ಕೆಮ್ಮು kĕmmu. 1. To cough (ಕಾಸ Šmd. Dh.; C.; T. ಚೆರುಮು; M. ಚುಮೆ).

ಕೆಮ್ಮು kĕmmu. 2. Coughing; a cough (ಕ್ಷವಥು, ಕಾಸ Nr., Hlâ., Mr. 387; C.; ಉದ್ಗ್ರಾಹ Si. 400). ಫಲವು ಆಯಿತು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಲಿ ಮಲವಿನಜನೆ ಕೆಮ್ಮು ಉಬ್ಬಸ etc. (Jûs. 22, 31). ಕೆಮ್ಮಿಸಿನ್ದ ಹೂಸು ಮುಚಿಸಿದ (Prv.).

ಕೆಮ್ಮುಲು kĕmmulu. = ಕೆಮ್ಮಲು, etc. (ಕಾಸ Si. 200; My.; T. ಚೆರುಮಲ್).

ಕೆಮ್ಮುಹ kĕmmuha. Coughing (ಏಕ್ಷಾವ Nr.).

ಕೆಯ್ kĕy. 1. = ಕೆಯ್ 1, q. v.

ಕೆಯ್ kĕy. 2. = ಕೆಯ್ 2, ಕೆಯಿ 2, ಸೆಯ್, etc. (To handle); to perform, to do, to make, to work (Tĕ., T., M. ಚೆಯ್; Tĕ. also ಚೇ). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಪೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ವುದು (ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಅವಧ್ಯ Hlâ.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್ವುದು (ಪ್ರಸ್ಮಣ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಣೇಹಿತ Hlâ.). **2,** to be serviceable; to be fit. ನಿನಗೆ ಈವುದನ್ ಎನ್ ನುಡಿದನೋ ಏ, ಆದು ಕೆಯ್ಯದು! (Šmd. 68). See ಅಪ್ಪ ಕೆಯ್, ಇಮ್ಮು-, ಇಬಿ-, ಎಮ್ಮು-, ಒಳ್-, ಕಡು-, ಕೆಯ್ದು-, ಬಜಿ-, ಬೆನ-, ಬೇರ್-.

ಕೆಯ್ kĕy. 3. = ಕೆಯ್ 3, etc., ಕೆಯಿ್ಯ 1, ಕೈ 1, ಕೈಯಿ, ಕೈಯಿ್ಯ. (Šmd. 58). The hand; the fore-arm (ಹಸ್ತ Nn. 19; ಕರ, etc. Mr. 322. 507; ತಳ, ತಲ Kk. 32; Šm. 70; C.). **2,** an elephant's trunk (C.). **3,** the branch of a tree (ಕೋಡು, ಮರಗೊಮ್ಮು Šm. 24; Kk. 19; My.).

4, a staff, a pole; a handle; a key (My.; see ಮರಗೆಯ್). **5**, means, instrumentality (*e.g.* Bp. 4, 61; 13, 16; 40, 11; 52, 7; 55, 45; 61, 76; B. 2, 41). **6**, handiness, smallness. (Tu. ಕೈ; T. కై; M. ൈ യ്യ്, കൈ; Tě. കയി, കയ്യി, കൈ, ചെട്ടു, ജെട്ടി, ജെയി, ജെഡ്യു, ജേ, ജ്യേയി). കೆಯ್ಯ ಕಂಕರಿಕೆ (Śmd. 84, o. r. ಕಯ್ಯು Mḍb.). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದಂ (145, o. r. ಕ-). ಕೆಯ್ಗೆ (B. 2, 37). ಕೆಯ್ಯ್ (J. 3, 21). ಕೆಯ್ ಕಾಲ್ ಇಲ್ಲದವನು (ವಾಮನ Hlâ., orig. ಕ-). ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ವ (ನಲಕ Hlâ., orig. ಕ-). ಕೆಯ್ಯ ಕಜ್ಜ (ಕಜ್ಜು); ಹಗೆಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವಡೆದನು (ಪ್ರಸ್ಥೃತ); ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ವ ಸುರಿಯುವ ಶೀಕರವು (ಕರಶೀಕರ, ವಮಥು Nr.). ಕೆಯ್ಯ ಬಗನೆ (ಅಂಜುಳ Nn. 107). ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕೆಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು (ಅಮುಕ್ತ Hlâ., orig. ಕ-); ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯ ತುನ್ದುಬ್ಬಸಿ (ವಮಥು, etc. Hlâ.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ (ತುಣ್ಡಿ Hlâ.; ಇಭಹಸ್ತ Nn. 131). ಕೆಯ್ ತೋಲ್ಪಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). See Abh. P. 13, 66; Bp. 34, 36; 43, 32; 46, 58; Bh. 2, 13, 47; Rśv. 5, 39. 118; 8, 124; 10, after 1; 10, after 7; 13, 72; J. 30, 49; Dp. 172, 1; Si. 198. 209. 210. 212; ಅಂಗೆಯ್, ಮುಂಗೆಯ್, ಮೀಗೆಯ್, ಮೊಣಕೆಯ್, etc. — ಕೆಯ್ತುಟ್ಟು. A kind of ornamental bracelet (My.). — ಕೆಯ್ತರಣ. Medical treatment known to every body, well-known medical treatment (My.; Bh. 1, 6, 14). — ಕೆಯ್ತಪ್ಪ. = ಕೆಯ್ತಲಸ. (My.). — ಕೆಯ್ತಬಿ. To go beyond the hand, etc. (ಅಸಕಬಿ Čt. II, 11). — ಕೆಯ್ತಾಗದ. A note of hand, a bond (My.). — ಕೆಯ್ತಾಲು. Hands and feet; feet and all. ಕೆಯ್ತಾಲು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು, to make obeisance (C.; B. 4, 138). ಕೆಯ್ತಾಲು ಬೀಡು, to fall to one's feet (C.; B. 4, 75. 109). ಕೆಯ್ತಾಲು ಹೋಗು, to lose the power of motion (C.; B. 2, 47). — ಕೆಯ್ತಾಲ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get hands and feet (Bp. 58, 48). — ಕೆಯ್ತಾಳಗ. Close fight, wrestling (ಸಿಯುದ್ಧ, ಬಾಹುಯುದ್ಧ Si. 294). — ಕೆಯ್ತುಂಬಿಗೆ. A small brush (My.). — ಕೆಯ್ತುಳಿ. = ಕೆಯ್ಮುಳಿ. Working with one's own hand as a day-labourer (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ತುಳಿಕಾಱಿ. A day-labourer (Bp. 29, 13). — ಕೆಯ್ತೂಸು. A child that is still to be carried (My.). — ಕೆಯ್ತೆಯ್. rep. (Bp. 33, 12. 19; 61, 19). — ಕೆಯ್ತೆಲಸ. Work done with one's own hand (C.); work performed by the hand (C.). ಕೆಯ್ತೆಲಸದವ, a man employed in manual occupation (C.). — ಕೆಯ್ತೆಳಗೆ. Under (another's) control or authority; the state of being at (another's) disposition (C.). ಕೆಯ್ತೆಳಗಿನ ಆಳುಮಕ್ಕಳು (B. 4, 34). ಕೆಯ್ತೆಳಗಿನವ, a man entirely at (another's) disposition (4, 72; 5, 206. 215; ಕೆಯ್ಮಾಳು G.). ಕೆಯ್ತೆಳಗಿನವಳು (B. 5, 285). — ಕೆಯ್ದೊಡಲಿ. = ಕೆಯ್ದೊಡಲಿ. A small axe (My.). — ಕೆಯ್ದೊಡು. To deceive (My.; *cf.* ಕೆಯ್ದೊಡು.). — ಕೆಯ್ದೊಳ್. -ಳ್ಳು. = ಕೆಯ್ದೊಳ್. To take; to seize; to receive, to obtain; to begin, to undertake; to make one's own, to accept, to adopt; to assent; to take notice of, to mind (ಸ್ವೀಕಾರ Śmd. Dh.; ಸ್ವೀಕರಿಸು, ಅಂಗೀಕರಿಸು Śmd. 4; ಒಡಮ್ಬುಡು 95 Cm.; ಕಾಜು Čt. I, 69). ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ತೀಲ ಕೆಯ್ದೊಣ್ಡಳು (Prv.). See Śmd. 219. 288. 292; Grj. 10, 114; Bp. 2, 55; 4, 61; 13 16; 21, 7; 22, 52. 64; 23, 3; 25, 39; 27, 55; 30, 9; 37, 5 5; 39, 50; 41, 20; 45, 15; 47, 10. 68; 50, 13; 53, 36; 55, 2; 56, 28; 58, 45. 47; 59, 15; 60, 2. 33; Bh. 1, 8, 78; Rśv. 6, after 11; 13, 70; Śśv. 4, after 17; J. 1, 2; 8, 3. 31; 28, 53; 29, 40; Č. Bp. 42, 25; 47, 5; B. 5, 212. 2, to become held, to obtain, etc. (ಸ್ವೀಕಾರವನಾಗು Śmd. 242 Cm.). — ಕೆಯ್ದೊಳಿಸು. = ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸು. To cause to be acceptable; to hand; to cause to make one's own, etc. ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ದೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Śmd. 84 Mḍb.). See Abh. P. 11, 21. — ಕೆಯ್ದೊಳುಪ. Seizing, etc. ಕೆಯ್ದೊಳುಪಂ (ಆಕ್ರಾನ್ತ, ಅಸ್ಥಿತ Mr. 459, o. r. ಕಯಿ-). — ಕೆಯ್ದೊಳ್ದೊಳ್. rep. (Bp. 58, 69). — ಕೆಯ್ದೋಲು. A walking-stick (C.). — ಕೆಯ್ದೋಳ್. Handstocks (My.). — ಕೆಯ್ಪಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To close or grapple with (Bp. 8, 56). 2, to happen, to originate (Bh. 1, 8, 6). — ಕೆಯ್ಪಡ. -ಕಡ. A temporary loan of articles or money without bond or interest (C.; B. 3, 78. 93; 5, 159; ಎರವು, ಪರ್ಯುದಂಚನ G.). ಕೆಯ್ಪಡ ತೀರಿಸು, to clear off or return a loan (B. 5, 222). — ಕೆಯ್ಪುಡಿಗೆ. A small pot (ಕರಗಬಸ್ತ್ರಿಕೆ Mr. 211; My.). — ಕೆಯ್ಪುಡಿ. -ಕಡಿ. To churn or stir about with the hand. ಪೊಸರು ಕೆಯ್ಪಡಿದು ಮಾಡಿದ ಮಜ್ಜಗೆ (ರಸಾಲ, ಮಾರ್ಜಕಿ Si. 313). — ಕೆಯ್ಪುಣ್ಪು. A purse or bundle of money for one's own use (C.; B. 5, 288; ಕೂಡ ಪಾಕದ ಹಣ G.). — ಕೆಯ್ಪುಣ್ಬೆ. A bell that is rung with the hand (Bp. 44, 41. 50; My.). — ಕೆಯ್ಪುಣ್ಬ ಕೆಲಸ. -ಕಣ್ಣ-. Work which is known to a person or to which a person is accustomed (My.). — ಕೆಯ್ಪುಣ್ಪು. -ಅಣ್ಪು. To go beyond; to become excessive; to proceed from; to make an outset (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Db.; Kk. 73; Śm. 44). See Abh. P. 5, 125; 6, 49; 9, 42; 13, 102; Grj. 2, after 106; Rśv. 3, 102; 5, 99; 13, after 87; Śśv. 1, 48. — ಕೆಯ್ತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A small knife (J. 26, 51; My.; Tě. ಚೇಕತ್ತಿ). — ಕೆಯ್ದದಕ. -ಕದಕ. A male pilferer (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ದದಕತನ. -ಕದಕತನ. Pilfery (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ದುದಿಕೆ. -ಕದಿಕೆ. A female pilferer (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ದುಬಿ. -ಕದಿ. To go beyond; to become excessive (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; Abh. P. 9, after 158). — ಕೆಯ್ದಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. A present given with the hand (J. 21, 57; 29, 44). — ಕೆಯ್ದಾಣ್ಡೆ. -ಕಾಣ್ಡೆ. = ಕೆಯ್ದಾಣಿಕೆ. ಕೆಯ್ದಾಣ್ಡೆಗೆಯ್, to make a present (Śśv. 1, 84). — ಕೆಯ್ದಾಯ್. -ಕಾಯ್. To guard or restrain one's hand from retaliation (S. Mhr.). 2, to protect, etc. (ಸಂರಕ್ಷಣ Śmd. Dh.; J. 25, 21; Bhâgavata 10, 13, 1). — ಕೆಯ್ದಾಱಿ. -ಕಾಱಿ. A clever man (My.). — ಕೆಯ್ದಾಱಿಕೆ. -ಕಾಱಿಕೆ. The arts of industry, manufacture (B. 4, 142. 143. 159. 204; My.). — ಕೆಯ್ದುಕ್ಕು. = ಕೆಯ್ತುತ್ತು. (My.). — ಕೆಯ್ದುಟಿಕ. -ಕುಟಿಕ. A help-mate (S. Mhr., rare). ಕೆಯ್ದುಟಿಕಾಗೋಣ (ಅನುಜನ್ಮ G.). — ಕೆಯ್ದುಡಿಕೆ. -ಕುಡಿಕೆ. The cavity formed by putting the hands side by side, hollowing the palms (Râm. 5, 9, 28; V. 4, 65). — ಕೆಯ್ದುಡು. -ಕುಡು. = ಕೆಯ್ದೊಡು. (Rśv. 14, 57; Śśv. 3, 51). — ಕೆಯ್ದುದಿಗೆ. A short club (Râm. 5, 8, 33; My.). — ಕೆಯ್ದುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A knight (at chess) that is in one's hand (J. 6, 30). 2, ಕೆಯ್ದೆ ಉದುರೆ, so that it falls into the hand (6, 30). — ಕೆಯ್ದುದ್ದಲಿ. A small hoe (My.; Si. 303). — ಕೆಯ್ದುನ್ದು. -ಕುನ್ದ್ದೆ. The hand to fail; the hand to cease from working (Bp. 26, 30; 47, 20; J. 23, 41). — ಕೆಯ್ದುಬುತು. A (person's) signature (C.). — ಕೆಯ್ದೂಡಿ. A certain small peg used by weavers (My.). — ಕೆಯ್ದೊಡಿಕೆ. -ಕೂಡಿಕೆ. Accomplishment; success (ಸಿದ್ಧಿ G.; My.). — ಕೆಯ್ದೊಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To accomplish; to cause to succeed (G. 63. 98. 487; B. 5, 10; My.). — ಕೆಯ್ದೊಡು. -ಕೂಡು. To be obtained; to be accomplished; to succeed (C.). See Bp. 24, 45; 43, 72; J. 3, 22; 4, 2; 30, 40; B. 3, 72. 96; 4, 91. 218. ಕೆಯ್ದೊಡಿ ಬರು, to be obtained; to be accomplished; an opportunity to present itself (C.). — ಕೆಯ್ದೊಲಿ. = ಕೆಯ್ದೊಲಿ. (Bp. 27, 16). — ಕೆಯ್ದೊಡು. -ಕೆಡು. The hand to fail; to lose the use or power of one's hands; to be defeated (J. 4, 36. 40; 12, 24. 27; 21, 20; 23, 44; 28, 45).

—ಕೆಯ್ಗೆ ಬರು. To be obtained (B. 2, 37; C.). 2, to become useful or afford assistance, as a grown up son to his father (C.). — ಕೆಯ್ಗಯ್. To make, to cause (J. 25, 28). 2, = ಕೆಯ್ಮಾಡು 3. (J. 13, 17). See another ಕೆಯ್ಗಯ್ s. ಕೆಯ್ 4. — ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕು. To be reached, caught, or obtained (C.; S. Mhr. also ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಗು; B. 4, 17. 18. 112. 176). — ಕೆಯ್ಗೂಡಿತಿ. -ಕೊಡತಿ. A small wooden hammer (Rām. 6, 26, 28). — ಕೆಯ್ಗೂಡಲಿ. -ಕೊಡಲಿ. = ಕೆಯ್ಗೂಡಲಿ. (Rśv. 3, 102). — ಕೆಯ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಕೆಯ್ಯುಡು. To give or present the hand in a certain respectful manner; to put the hand (Grj. 4, 98; Bp. 12, 7; 25, 8; 42, 31; 55, 9; Bh. 2, 13, 24; 5, 2, 4; Rśv. 3, after 80; J. 26, 3; My.); to give the hand in conformation of a promise (J. 18, 5; My.); to give the hand for help (My.). — ಕೆಯ್ಗೊಪ್ಪೆ. -ಕೊಪ್ಪೆ. Hand-hood: the hands joined to form a cup (from cold, Bh. 3, 9, 24). — ಕೆಯ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing with the trunk (Rśv. 6, after 11). — ಕೆಯ್ಗೊಳ್. = ಕೆಯ್ಕೊಳ್. (Bp. 60, 35; Rām. 3, 8, 24; J. 12, 40). — ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸು. = ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸು. To cause to take, etc. (Grj. 10, 29; 10, after 61; Bp. 8, 58; 32, 30; 40, 21; 51, 76; Rām. 1, 16, 33; Rśv. 13, after 59; 11, 22). — ಕೆಯ್ಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. A fire-brand in one's hand, or a small one (Rām. 6, 11, 10). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪರ. A shrine in which idols are carried about (My.). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳಿ. Clapping the hands (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳೆ. = ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳಿ. (Rām. 5, 8, 28. 48; My.). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಾಳೆ. = ಕೆಯಪ್ಪಳೆ. (My.). — ಕೆಯ್ಚಳಕ. Dexterity; sleight of hand (ಕೆಯ್ಮೆ Bhn. 19). See Bh. 1, 7, 41; 8, 26, 5. — ಕೆಯ್ಚುಳಕು. Cramp in the hand or arm (C.). — ಕೆಯ್ಚಾಚು. To stretch out the hand (C.); to put (with a stretch). ಜಣಿಗೆ ಕೆಯಾಚಿ, ಗಣಕೂಟಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನಯ್ಸಿದನು (Bp. 37, 14). — ಕೆಯ್ಟಿಟಿಕೆ. = ಕೆಯ್ಟಿಟುಕು. (My.). — ಕೆಯ್ಟಿಟುಕು. A snap with the fingers (C.). —ಕೆಯ್ಟಿಟುಂಕು. = ಕೆಯ್ಟಿಟುಕು. — ಕೆಯ್ಟಿಟುಂಕುಗೆಯ್. To snap the fingers (Rśv. 5, after 85). — ಕೆಯ್ಟೊಟ್ಟು. A note of hand (C.). — ಕೆಯ್ಟೊಲ. A glove (C.; B. 3, 11. 109; ಪ್ರತಿಪಸ್ತ G.); a small bag (My.); a leathern fence for the hand (Si. 287). — ಕೆಯ್ಟೊಲು. = ಕೆಯ್ಟೊಲ. (B. 5, 260). — ಕೆಯ್ಟೋಡಿಸು. To join the hands or the palms of the hands and thus raise them up towards the forehead, in greeting (C.; B. 4, 169; 5, 176). — ಕೆಯ್ಟೋಲ್. To be loosened from the hand, to fall (ಬೀಟ್ Śmd. I). — ಕೆಯ್ಬೆಳಿಸು. = ಕೆಯ್ಬೀಡಿಸು. (Grj. 2, after 106). — ಕೆಯ್ತಟ್ಟು. To clap the hands (My.); to touch pieces of money in counting them (C.); to give a secret sign with the hands (My.); to go from hand to hand, as money, etc. (My.). — ಕೆಯ್ತಡೆ. = ಕೆಯ್ತಾಳು. (My.). — ಕೆಯ್ತಪ್ಪು. 1. An error of the hand, a mistake or wrong done with it (Rām. 28, 6); a slip of the pen (C.; Tĕ. జేర్). — ಕೆಯ್ತಪ್ಪ. 2. To fall from the hand (My.). — ಕೆಯ್ತವಕ. Hand-speed: dexterity (J. 22, 10). — ಕೆಯ್ತಾಳ. Clapping the hands; a kind of larger cymbal (C.; Bp. 25, 32; Si. 340). — ಕೆಯ್ತಾಳು. = ಕೆಯ್ಗಯ್ No. 1. (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ತಾಟಿ. An instrument to let down or raise the inner latch of a door from out-side (My.). — ಕೆಯ್ತುತ್ತು. So much food as is taken with the fingers and put into the mouth (Bp. 46, 37; My.). — ಕೆಯ್ದಡ್ಡು. A deal of cards for games (My.). — ಕೆಯ್ತಳ. -ತಳ. The bottom or palm of the hand (J. 13, 52; 18, 10; 28, 24). — ಕೆಯ್ತಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The hand considered as a lotus (Śśv. 5, after 43). — ಕೆಯ್ತಾವಿಗೆ. A kind of hand-lamp. ಚಳಚಳನೆ ಮಿಂಚಿತು ಸಿಡಿಲ ಕೆಯ್ತಾವಿಗೆಯೋಲ್ (Śmd. 229). See Abh. P. 11, 12; Grj. 2, after 106; Bp. 16, 17; 61, 30; Rām. 1, 16, 41; Rśv. 6, after 11; J. 2, 47. — ಕೆಯ್ತುಡುಕು. -ತುಡುಕು. 1. To apply the hand, or lay hold of, with vehemence or eagerness; to seize eagerly or by force; to grasp; to thrust the hand into (Bp. 9, 30; 11, 12; 18, 91; 28, 51. 53; 32, 14; 51, 61; Rśv. 9, 25; Prll. 3, 27; Rām. 4, 3, 6; J. 27, 5; 28, 30). — ಕೆಯ್ತುಡುಕು. -ತುಡುಕು. 2. The act of seizing eagerly or by force, etc. (Rām. 6, 12, 10; My.). — ಕೆಯ್ತುದಿ. -ತುದಿ. The point of the hand (Rām. 5, 8, 67). — ಕೆಯ್ತೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To withdraw the hand (Bp. 15, 26; Śśv 4, after 88). — ಕೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments for the hand (My.). — ಕೆಯ್ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡು. To be liberal in giving alms (C.). — ಕೆಯ್ದೊಳಸು. -ತೊಳಸು. Boxing (Bh. 1, 8, 2). — ಕೆಯ್ದೊಳಸುಕಾಡಿ. -ಕಾಡಿ. A boxer (Rām. 6, 37, 6). — ಕೆಯ್ದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. To wash the hands (Bh. 1, 10, 34). — ಕೆಯ್ದೋಱಿಕೆ. Exhibition with the hand (Rām. 6, 30, 13). — ಕೆಯ್ದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. = ಕೆಯ್ದೋಱು. (J. 4, 38). — ಕೆಯ್ದೋಱು. -ತೋಱು. To exhibit (the power of) one's hand (Bh. 8, 24, 42; J. 8, 33; 23, 15). — ಕೆಯ್ನೀರ್. Water poured over the hand of the bridegroom and bride at the marriage (Abh. P. 5, 125). — ಕೆಯ್ಪಿಡು. To stretch out the hand, etc. (Bp. 36, 18; 40, 77; 57, 78; 59, 23; 60, 61). — ಕೆಯ್ಪುತಿ. Venereal disease in the palm of the hand (My.). — ಕೆಯ್ಪೆಗಡು. The raising of the hand (Rām. 6, 13, 6). — ಕೆಯ್ಪೆರವು. Help, assistance (Rām. 5, 8, 56; C.). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಯ್ಪೆರವಾಗಿ ಪೇಟ್ಟಿಪಳ್ (Śmd. 109). — ಕೆಯ್ಪೇರಿಯ. A man who is conducted by, or is under, one's hand: a male servant (Bh. 1, 4, 42; 3, 19, 7). — ಕೆಯ್ಪಜಿ. = ಕೆಯ್ಪುಜಿ. A hand-drum. — ಕೆಯ್ಪುಜಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To beat a hand-drum (J. 3, 7). ಕೆಯ್ಪುಜಿಗುಟ್ಟಿ ಆಡಿದರ್ (Śmd. 82, o. r. ಕೆಯ್ಪುಟ್ಟಿಗುಟ್ಟಿ). — ಕೆಯ್ಪಾವಡ. A handkerchief (C.; *cf.* ಕೆಯ್ವಟ್ಟ, ಕೆಯ್ವಸ್ತ್ರ). — ಕೆಯ್ಪಿಡಿ. A handle (My.). ಅರುಂಧದ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ (ತ್ಸರು Si. 289). ಹಲಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ (ಸಂಗ್ರಾಹ, ಹಲಿಗೆಯ ಹಿಡಿ 290). 2, the place where a bow is held. ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯ ಸ್ಥಲ (ಲಸ್ತ ಕ, ಬಿಲ್ಲಿನ ನಡುವು 287). 3, a looking-glass (ಕನ್ನಡಿ Tĕ. I, 98; ನುಳರ II, 14; ಕನ್ನಡಿ, ಚಲ್ಲಿ ಕೆಂ. 64; Kk. 62; Abh. P. 7, after 105). ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ, N. of a glossary (Kk. 3. 101). — ಕೆಯ್ಪಿಡಿಗೋಡೆ. A low wall round a veranda or a flat roof (My.). — ಕೆಯ್ಪಿಟ್ಟಿಗೆ. A hand-box (My.; Tĕ. జేబ్బీ). — ಕೆಯ್ಪೊಡೆ. The lower, feathered part of an arrow (ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ Kk. 39; ಕಣಿಯ ಪುಂಖ ಕೆಂ. 43; Śśv. 3, 23). — ಕೆಯ್ಪುಟ್ಟು. A small cup or basin (My.); a scoop, generally of wood (C.; ತಡುಗ, ತಟ್ಟುಡಿ Si. 310). — ಕೆಯ್ಪುದಲು. A loan (of money, My.). — ಕೆಯ್ಪುರಹ. Hand-writing (C.; B. 4, 188. 196; 5, 197); signature (My.). — ಕೆಯ್ಪಲು. The power of the hand (B. 5, 227). — ಕೆಯ್ಬಳೆ. An arm-ring, a bracelet (C.; Si. 339). — ಕೆಯ್ಬ�ಡಿ. A small adze (My.; ಪಾತ್ರ, ಲಘತ್ರ Si. 303). — ಕೆಯ್ಬಾಳು. A grass-knife or sickle (G.). — ಕೆಯ್ಬಿಡು. To let loose (one's own or another's) hand; to cease to assist (C.). ಅವನನ್ನು ಕೆಯ್ಬಿಡ ಬೇಡ! (My.). ಮರ ವೇಱೆ ಕೆಯ್ಬಿಟ್ಟಿ ಪಾಗೆ (Prv.). See B. 5, 57. 142. 159; Prvs. s. ನಡುನೀರು, ನಡುಹೊಜೆ. — ಕೆಯ್ಬುದ್ದಲಿ. A small leather-bottle (ಕುತುಪ Si. 309). — ಕೆಯ್ಮಗ್ಗ. A small loom (My.); a loom that is worked by hand (C.; B. 4, 28). — ಕೆಯ್ಮಣಿ. = ಕರಪೀಠ No. 2. (My.). — ಕೆಯ್ಮಜಿ. 1. To become confounded, perplexed, or amazed (ವಿಸ್ಮಯ Śmd. Dh.; Bh. 3, 18, 43; J. 18, 31). ಕೆಯ್ಮಜಿದವನು (ಏಹಸ್ತ, ವ್ಯಾಕುಲ Nr.). —

ಕೆಯ್ಮಜ್ಜಿ. 2. An attitude in dancing: a stiff, immovable attitude (Rśv. 5, after 19). — ಕೆಯ್ಮಸಕು. Black dirt on the hand (My.). 2, slowly killing medicine (My.). — ಕೆಯ್ಮಾಟಿ. -ಮಾಟು. A sign or gesture made with the hand (ಸಂಜ್ಞೆ Mr. 354). — ಕೆಯ್ಯಾಡು. To make signs or gestures with the hand (J. 15, 28); to represent the form of something by means of the hands. ಅವನು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಕೆಯ್ಯಾಡಿ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 182). 2, to become aggressive, to rebel. ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಮಾಡುವದು (C.). 3, to brandish a weapon (ಶಸ್ತ್ರಸಂಚಾಲನ Śmd. Dh.; Bh. 8, 24, 4; J. 4, 47). 4, to appoint or fix the price or to agree about the price in a transaction, to conclude a bargain (ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತನ Śmd. Dh.; see ಬೇಗು). — ಕೆಯ್ಯೂರು. A fathom; the distance of a fathom (C.). — ಕೆಯ್ಮಾಲು. The offering of goods for sale at the doors (My., also ಕೆಯ್ಮಾಪಾಟಿ). — ಕೆಯ್ಮಿಗು. To become excessive, overpowering, etc. ಆಸವದೋಷಲಂ ತನಗೆ ಕೆಯ್ಮಿಗೆ (Abh. P. 13, 65). See Kâvy. III, 3, 149; Abh. P. 4, 16; 5, 125; 7, 49; 12, 27; 13, 39. 43. 123; Bh. 2, 2, 96. — ಕೆಯ್ಮಿಂಡು. To become conspicuous or eminent by the (power of one's) hand (J. 10, 52). 2, = ಕೆಯ್ಮಿಱಿ Nо. 2. (My.). — ಕೆಯ್ಮಿಱಿ. To exceed, to go beyond; to surpass; to become excessive; to pass, to go (ಆಸಕಿ Śmd. I; ಕಟಿ I; ಆಸಕಟಿ Śm. 50; Kk. 65). ಕೆಯ್ಮಿಱಿ ಹೋದದು (ಆನ್ತರ, ಆತಿಶ್ಯಮ Nn. 77). ಕೆಯ್ಮಿಱಿ ಹೋದದನು (ಭೂತ, ಎಗಾಲಿದುದು Nn. 78). ಕೆಯ್ಮೊಱಿಲ್ ಆಱಿಯದೆ, ಸನ್ತಿಗೆ ಆವಸೀಶ್ವರರು (ಭೀಷಣ) ಪತಮಾಯ್ತು (Bh. 2, 4, 8). ನಷುಶಂ ಕೆಯ್ಮಿಱಿ (Rśv. 9, 22). 2, to get out of one's power, to be not obtained, as money, etc. (C.). — ಕೆಯ್ಮೊಱುಪಂ. Exceeding, etc. (ಆಸಕಲಿಹಂ Śmd. I; ಆಸಕಲಿದುದು Kk. 85). — ಕೆಯ್ಯುಗಿ. = ಕೆಯ್ಪೋಡಿಸು. (C.). ಕೆಯ್ಯುಗಿಯವ ವನು (ವನ್ನಾರು, ಅಭಿವಾದಕ Śi. 360). See Bp. 1, 56; Bh. 1, 8, 32; Rśv. 5, after 127; J. 7, 35. — ಕೆಯ್ಮುಚ್ಚು. To cover the hands with one's dôtra, to put them lazily into the lap. ಸ್ವಸ್ಥ ಕೆಯ್ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಕೂಪ್ಪುವದು (B. 4, 72; My.). — ಕೆಯ್ಮುಟ್ಟಿಸು. 1. To touch with the hand (Bp. 38, 32; 58, 23; My.). — ಕೆಯ್ಮುಟ್ಟು. 2. Small utensils (My.). — ಕೆಯ್ಮುಡ್ದೆ. A small lump (J. 6, 47). — ಕೆಯ್ಮುರಿ. A plain bracelet (My.). — ಕೆಯ್ಮುರಿಗೆ. A twist of grass or cloth round the hand (Rśv. 5, 99; My.). — ಕೆಯ್ಮುಱಿ. The hand to break; to break the hand; also figuratively used (C.). ಕಡಿಮೇ ಧಾತುಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕೆಯ್ಮುಱಿದ ಹಾಗೆ ಆ ಗುತ್ತಿತ್ತು (B. 4, 95). — ಕೆಯ್ಮೂಟಿ. A hand or arm without any ornament (My.). — ಕೆಯ್ಯ. -ಅ 3. A man who has a hand, or who has in his hand. See ಆಮರ್ದುಗೆಯ್ಯ, ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ, etc. 2, the genitive of ಕೆಯ್. ಕೀಲುಪನ್ತರ ಕೆಯ್ಯ ಕಸ್ಪದ (Bp. 1, 33). — ಕೆಯ್ಯಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. Writ, not print; signature (My.). — ಕೆಯ್ಯಲಿ. = ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, ಕೆಯ್ಪಿ. In the hand; by the hand; etc. ಇದು ಅವನ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಆಗದು, he cannot do this (C.). ಆಗದು, ಅಯ್ಯೋ, ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯಲಿ! ಏನುತ್ತ ತೊಲಗಿದರು (Bp. 46, 23). ಪರಮಭಕ್ತರ ಕೆಯ್ಯಲಾದೊಡೆ (48, 14). — ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ. = ಕೆಯ್ಯಲಿ. ಯಾವದೊನ್ದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವದು ಎಲ್ಲರ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಣ್ಟು (B. 4, 72). — ಕೆಯ್ಯವೊಯ್. = ಕೆಯ್ವೊಯ್. (ಕನ್ನರಕೆಯ್ಯ) ಬಸವರಾಜನ ಕೆಯ್ಯವೊಯ್ದರೆ (Bp. 28, 60). — ಕೆಯ್ಯಳವು. -ಅಳವು. Possibility, power (Abh. P. 4, 36). — ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause the hand to move; to move (anything) with the hand; to rub gently with the hand, to stroke (C.). ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಕಡೆಚಿಕ್ಕನ ಮೈಯ್ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸಿದರೆ ಕಡಿಗುಂ ಹಾಮಿತ್ತವೆ (B. 1, 27). ದನಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸಿ (4, 43). ತನ್ದೆ ಅವನ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸಿ (4, 92). ಹಂಜುಗಳನ್ನು ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸು (My.). — ಕೆಯ್ಯಾಡು. -ಅಡು. The hand to move or to be put in motion, especially for doing an act of kindness (C.). ಕೆಯ್ ದಾಯ್ ಆಡದಿನ್ದರೆ ಯಾರೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ (Prv.). ಶಿವ, ಶಿವಾ! ಎಮಗೆನ್ತು ಕೆಯ್ಯಾಡುವುದು? (Bp. 24, 62). 2, to move (anything) with the hand (My.). — ಕೆಯ್ಯಾತ. A small picotta (My.). — ಕೆಯ್ಯಾನ್. -ಅನ್. To hold, or support, the hand, to stretch it out and hold it (Bp. 26, 61; 55, 4; My.). — ಕೆಯ್ಯಾರ್. -ಆರ್. The hand to be joined, inclined, ready, full, etc. ಉರಮೊಳು ಕೆಯ್ಯಾರಲ್ ಆಪ್ಪುವನು (Bp. 47, 29). ಕೆಯ್ಯಾರೆ, so that the hands are joined: with all their hands; with full and open hands; with a prompt hand (Bp. 25, 4; 30, 4; 43, 24; 50, 3; 57, 36; My., also ಕೆಯ್ಯಾರ). ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಸೂಡುಪ (ಅಭಿಯೋಗ, ಅಭಿಗ್ರಹ Nr.). — ಕೆಯ್ಯಾರವೆ. -ಆರವೆ. Fostering or nursing with one's own hand or supporting by one's own means (My.). — ಕೆಯ್ಯಾಸೆ. -ಆಸೆ. Bribery; a bribe (My.). ಪ್ರಜೆಗಳ್ ಪಾಲಿಸ ಬಲ್ಲಡೆ ಆತನ್ ಆರಸಂ; ಕೆಯ್ಯಾಸೆಯಂ ಮಾಡದ ಆ ಸಿಜಮಸ್ತ್ರೀಶ್ವರ; ತನ್ದೆ ತಾಯಿ ಸಲಹಲ್ ಬಲ್ಲಾತನೇ ಧಾರ್ಮಿಕಂ (Ss.). — ಕೆಯ್ಯಾಳು. -ಆಳು. A labourer's or servant's assistant (My.). — ಕೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put the hand (Bh. 1, 10, 38; Râm. 3, 6,51; J. 2, 62). — ಕೆಯ್ಯಿಂದು. -ಇದು. To put the hand, as into a plate, etc. (C.). ಬಟ್ಟಲೊಳಗೆ ಇದೆ! ಹುಗ್ಗಿಯಂ, ಕೆಯ್ಯಿಟ್ಟು, ಕೊಳ್ಳಯ್! (Bp. 33, 18). — ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ. With or by the hand. ಕೆಯ್ಯಿನ್ದಾಗು. = ಕೆಯ್ಯಲಿ ಆಗು. (C.; B. 5, 115). — ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲದವನು. -ಇಲ್ಲದವನು. A man without a hand or forearm, a man with a withered hand, etc. (ಕುಣಿ Hlâ.). — ಕೆಯ್ಯುದ್ದ. The length of the (whole) arm with the fingers extended. ಆಳುಕೆಯ್ಯುದ್ದ (ಪೌರುಷ Si. 213). — ಕೆಯ್ಯೂಱು. -ಊಱು. To fix or put the hand on the ground; to apply it to (Bp. 3, 17; Rśv. 8, 124; 13, after 95; C.; B. 4, 152). — ಕೆಯ್ಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Oil extracted by hand (not by mill, C.). — ಕೆಯ್ಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To raise the hand or the hands (Bp. 3, 47; 54, 49; 57, 24; C.; B. 3, 52). ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿ ನಿನ್ದಲ್ಲಿ (ಕೃಚಿತ್, ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಂ ನಿನ್ದಲ್ಲಿ Nn. 163). — ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To hold the joined palms of the hands so as to receive something (Bp. 28, 7; 52, 12; C.; B. 4, 89). ಪುಬೀ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಸುಂಜನ ನೀರಿಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕೆಯ್ಮೊಯಿ. = ಕೆಯ್ಮೊಯ್. ನೆರೆದ ಜಂಗಮರ್ ಬರ್ಪರೊಬ್ಬರಂ ಕೆಯ್ಮೊಯಿದು ನಗಲು (Bp. 12, 56). — ಕೆಯ್ಮೊಳಗೆ. In or into the hand; in or into the power; under the control (C.). ಕೆಯ್ಮೊಳಗೆ ಇರು (B. 2, 46; 3, 14. 16). ಕೆಯ್ಮೊಳಗೆ ಸಿಗು (B. 5, 187). — ಕೆಯ್ರಾಟಿಣ. A small râṭaṇa (Bh. 1, 12, 17). — ಕೆಯ್ರಾಪಿ. A small râṭè (ಶ್ರೀಕೆ G.; My.). — ಕೆಯ್ವಿ. = ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, etc. ಕೆಯ್ವಾಗು, -ಆಗು, to be produced or accomplished by means of the hand; to be practicable; to be possible; to be able; to be useful (C.). ಕೆಯ್ವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ (B. 3, 32. 105. 123). ನೋಡಿಗಳು ಕೆಯ್ವಾಗದವು (3, 69). ಕೆಯ್ವಾಗದವ (ನೋನಾರಿ, ಆಲಸಿ, ಆಲಸ್ಯದವ, ಮುನ್ದ G.; C.). ಕೆಯ್ವೆ ಳಗೆ (ಆಗು) (B. 2, 37). ಆವರ ಕೆಯ್ವಿ ಕೆಲಸ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 4, 72. 73). ಕೆಯ್ವೆ ಶಿರುವಾಡಿಸುವನು (4, 158). ಕೆಯ್ವಿದ್ದ ಕಲ್ಲು (ನೀನು) ಕೊಡೆ; ಮನೆಗೆ ಬನ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟೀಯಾ? — ಕೆಯ್ವಿಸ್ದ ಕಲ್ಲು (ನಾನು) ಕೊಡೆ; ಮನೆಗೆ ಬಾ! ಬಿರಿದ ಬಾಬಿಹಣ್ಣು ಕೊಡುವೆನು.—ಕೆಯ್ವಿದ್ದರೆ ಆರ್ಪ, ಹತ್ತರ ಇದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ (Prvs.). — ಕೆಯ್ವಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. A handkerchief (My., occasionally). — ಕೆಯ್ವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. = ಕೆಯ್ವಟ್ಟು. (ಕರಪಾತ್ರ Mr. 207). — ಕೆಯ್ವರ್. -ಬರ್. To come to hand: to be obtained (Abh. P. 5, 125; 6, 109). — ಕೆಯ್ವುಜರ್. = ಕೆಯ್ವುಜಿ. — ಕೆಯ್ವುಜಿಗ. A drummer who beats a small drum with his hand or a stick, one

who plays on a tabor, etc. (ಪಾಣಿವಾದ, ಪಾಣಿಘ Nr.). — ಕೆಯ್ವತ್ತಿಸು. = ಕೆಯ್ವರ್ತಿಸು. To throw off, to discharge (Bh. 8, 26, 7; 8, 27, 32). — ಕೆಯ್ವರ್ತಿಸು. = ಕೆಯ್ವತ್ತಿಸು. 2, to furnish; to deliver over (J. 8, 13; 29, 33). — ಕೆಯ್ವಶ. Actual possession (C.). ಕೆಯ್ವಶವಾಗು, to come into one's power or possession (C.). See B. 3, 63; 4, 23. 146. 216. 217. 227. — ಕೆಯ್ವಸ್ತ. = ಕೆಯ್ವಟ್ಟ. (My.). — ಕೆಯ್ವಾಡ. -ಪಾಡ. The state of being at hand or near (S. Mhr.; Tĕ. ಚೇವಾಟು). 2, = ಕೆಯ್ವಸ್ತ. (My.). — ಕೆಯ್ವಾರ. 1. = ಕಯಿವಾರ, ಕವರರ. A pair of compasses (C.; Mhr.; Tĕ.: description of a circle). ಕಯ್ವಾರಂ or ಕೈವಾರಂ (Šmd. 189, o. r. ಕಯಿ-). ಕೆಯ್ವಾರಮುಂ ಬೀಸಿದಣ್ತೆ ಒಟ್ಟಿ ತ್ತಾಗಿ ತೋಪ್ಪದು ಸೊನ್ನೆ (26). — ಕೆಯ್ವಾರ. 2. Praise, eulogy, bestowed together with a raising of the hands (Abh. P. 12, 50; Grj. 10, after 110; Bh. 1, 12, 25; T., Tĕ.). ಸುಜನ ವತ್ಸಲನ್ ಎಲ್ಲಿಯುಮ್ ಈತನ್! ಎನ್ದು, ಕೆಯ್ವಾರದೆ ಬಣ್ಣಿಕುಂ ವಿಬುಧಮಣ್ಣಲಿ ಪಣ್ತೆತನಾಗವರ್ಮನಂ (Kâvy. II, 2, 45). ಆನಿತುಂ ಕೆಯ್ವಾರಮಂ ಮೂಡಿದರ್ (Šmd. 90 Mḍb.). ಪರಮಪಾಠಕರ ಕೆಯ್ವಾರಂ (C. Bp. 6, 53). ನರನ ಕೆಯ್ವಾರ, for the praise of Nara (? Bh. 8, 22, 4). — ಕೆಯ್ವಾರಿಸು. To praise. ಕಣಡೊಳು ಕಾದಿ ಗೆಲಿದ ಅತಿಬಲರ ಕೆಯ್ವಾರಿಸುವ ದನಿ (Prll. 3, 5). See Grj. 10, 106; Bp. 5, 38; 26, 6; J. 7, 16; 12, 16; 31, 75; 33, 48. — ಕೆಯ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the hand, to take by the hand, etc. See Bp. 22, 66; 24, 52; 25, 1; 29, 33; 36, 18; 43, 14; 45, 53; 46, 65. 75; 52, 19; 59, 24; Rsv. 5, 40; J. 16, 16; 30, 48. — ಕೆಯ್ವಿಡಿತೆ. -ಪಿಡಿತೆ. Seizure with the hand, encompassment with it (J. 6, 28). — ಕೆಯ್ವಿಲ. -ಬಿಲ. The nostrils of an elephant's trunk (Šâv. 3, 58). — ಕೆಯ್ವಿಸು. -ಬೀಸು. To swing the arms backwards and forwards when walking, as showy people do (C.). 2, to wave the hand when beginning to fight (ರಣಾರಮ್ಭ Šmd. Dh.; Abh. P. 13, after 34; Râm. 6, 10, 71; J. 20, 38). 3, to wave the hand for giving a sign (ಹಸ್ತಸೂಚನ Šmd. Dh.; Rsv. 1, after 135; My.). — ಕೆಯ್ಮುಗು. -ಪುಗು. To enter the hand: to be obtained (ಕೆಯ್ಸಾರ್ Šmd. 387 Cm.; ಕೆಯ್ಗೆ ಬರ್ Mḍb. Cm.). ಬೇಲ್ದಿರ ಕೆಯ್ವೊಕ್ಕ ನಿಧಿ (Šmd. 387). — ಕೆಯ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To join (v. i.) the hand, etc. ಸಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ವೆರಸಿದ ಮುಂಗೆಯ್ (ಹಸ್ತ Nr.). See Bp. 10, 35; 37, 4. — ಕೆಯ್ವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. -ಳು. A finger (Bp. 18, 59; 47, 58; J. 20, 19). — ಕೆಯ್ವೇಗ. Dexterity (in shooting, Abh. P. 13, 47). — ಕೆಯ್ವೊಯ್. -ಪೊಯ್. To clap the hands (ಹಸ್ತತಾಡನ Šmd. Dh.). 2, to manifest approbation by striking the palm of another's hand, to agree, to assent (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Šmd. Dh.). — ಕೆಯೊಲ. -ಹೊಲ. = ಕೆಯೆಲ್ಲಲ. A field tilled with one's own hand. ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಕೆಯೊಲಿನ ಪೆಸರು ಕ್ಷೇತ್ರಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 370). ಕೆಯೆವ್ವಿಲಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To watch such a field. ಕೆಯೊವಿಲಗಾದಂ or ಕೆಯೊಲಂಗಾದಂ (Šmd. 200). — ಕೆಯ್ಸನ್ನೆ. A sign made with the hand (C.; Abh. P. 12, 28; Bp. 1, 55; 26, 25; Râm. 3, 6, 1). ಕೆಯ್ಸನ್ನೆಗೆಯ್. To make a sign with the hand (Abh. P. 9, 149). — ಕೆಯಾಗು. The hand to be successful; to be possible (C.). ಕೆಯಾಗಿದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿರಿ! (B. 4, 17). — ಕೆಯಾರ್. To join (v. i.) the hand: to be obtained (Abh. P. 3, after 46; Grj. 3, 84; Rsv. 7, after 98; J. 13, 25; 23, 34; 31, 78; 33, 12). — ಕೆಯಾಲಿ. A veranda (My.; Si. 106. 107). — ಕೆಯಿಲ್ದಿಗೆ. A small leather bottle. ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ ಕುಲಿದಾಡೊಡೆ ಳುತಾಪ ಎಸಿಸುಗುಂ, ಆದು ಕೆಯಿಲ್ದಿಗೆ (Nr.). — ಕೆಯಿಲರಿಗಿ. = ಕೆಯಿಲರಿಗೆ. (Šâv. 3, 54). — ಕೆಯಿಲರಿಗೆ. (Šmd. 83). A small knife, a dagger. — ಕೆಯಿಲಿಜಿ. Plunder, spoil. ಕೆಯಿಲಿಜಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To ransack (Bh. 1, 8, 19). — ಕೆಯಿಲ್ಪಿಜಿ. Arrest, captivity (C.; B. 5, 202). ಕೆಯಿಲ್ಪಿಜಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take captive (Râghè. 17, 74). — ಕೆಯಿಲ್ಪೀರ್. -ರು. = ಕೆಯಿಲಾರ್. (My.; B. 5, 56). — ಕೆಯೊಡಿದರ್. A small lamp (J. 31, 14). — ಕೆಯೊಲ್. -ಲು. The arm to be very much fatigued from carrying a burden, etc. (C.). — ಕೆಯಿಲ್ಚು. To put or apply the hand to, etc. (C.; B. 4, 136. 170. 216; 5, 283). — ಕೆಯಿಲಾಳು. To put the hand; to put or apply the hand to (C.; B. 4, 15. 79. 197; 5, 8. 206). ಚೀಬಿನ ಮುನ್ತವನ್ನಜಿ ಯದವ ಜಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯಾಕಿದ ಜಾಗೆ (Prv.). — ಕೆಯಾರ. Facility (Râm. 6, 51, 14). 2, (= ಕೆಯಾರಿ), (down from the shoulder) to the arm (in lowering a pole that is carried by persons across the shoulder, My.). — ಕೆಯಾವಿ. The hand's ruin. ಕೊಡುವರೆ (*i. e.* ಕೊಟ್ಟಲೆ) (ನನ್ನ) ಕೆಯಾವಿ? ಎಡೆ ಏನು ದೂರವೇ? (ಎನ್ದು, ಎಡೆಯನ್ನು) ಅಡಿಯಾಡಿಸಿ, ತಾ ಕೊಡದ ಪೊಛಿಮಾತು ಕೊಡಲಿಯ ಗಾಯು (Sp.). — ಕೆಯೊಡೆ. 1. A leathern fence for the left hand (arm) worn by archers (ಗೋಛೆ, ಕರತಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಯಾಘಾತನಿವಾರಣಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಚರ್ಮ Nr.). — ಕೆಯೊಡ್ಡಿ. 2. (= ಕೆಯೊಡ್ಡಿಯೆ). To slap another's palm as a token of promise or for striking a bargain (My.). — ಕೆಯೊಲ. = ಕೆಯೊಲ್ಲಲ. (C.). 2, a small field (My.).

ಕೆಯ್ kĕy. 4. = ಕಯ್ 5, ಕೈ್ 2, (ಸಯ್). Trim, decoration, etc. (T. ಕೈ; Tĕ. ಕೈ, ಗೈ; T. ತೈ, to adorn; ಚೆಯ್, redness; straightness, rectitude, regularity, properness; ಚೆಪ್ಪಂ, straightness, etc.; ಚಪಸ್ಸು, an ornament, elegance; ಚಜಿ, to be choice, etc.; ಚೆಜೆ, ಚೆಪ್ಪೆ = ಚೆರ್, straightness, etc.; ಚೆಬಿಮೆ, beauteousness; ಚೆಬಿ, splendour; see ಕೆನೆ 1, ಜನ್ 2, etc.). — ಕೆಯ್ಟಟ್ಟಿ. A fragrant substance for decorating the body (Abh. P. 7, after 47; Rsv. 4, after 14). — ಕೆಯ್ಟಟ್ಟಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take that fragrant substance (Grj. 10, after 98). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್ or ಗೆಯ್. To make ready; to trim, to adorn (one's self, etc., ಭೂಷಣೋದ್ಯಮನ Šmd. Dh.; Abh. P. 2, 11; Kâvy. 3, 2, 10; Tĕ. ಕೈಜೇಯ್, ಗೈ-, ಕೈಸೇಯ್; T. ತೈ ಪಸ್ಪೈ). See Rsv. 4, after 14; 5, 112; 6, after 11; 13, after 61; V. 14, 51. See another ಕೆಯ್ಗೆಯ್ s. ಕೆಯ್ 3. — ಕೆಯ್ಗೆಯ್ಯು. -ಕೆಯ್ಮು or -ಗೆಯ್ಮು. To cause to trim or adorn (J. 13, 57; 18, 38). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್ದ. -ಕೆಯ್ದ or -ಗೆಯ್ದ. Preparing; getting ready; etc. ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಗೆಯ್ದಂ (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ, etc. Nr.). — ಕೆಯ್ಗೆಜಿ. To be nicely arranged (Abh. P. 4, 26; 7, 82).

ಕೆಯ್ kĕy. 5. = ಕೆಯ್ 7, ಕೆಯಿ 1, ಕೆಯಿಗ್ಗೆ 2, ಕೈ್ 3. A field (My., in ಕೆಯ್ ಕೊಯ್ಯುವದು; T. ತೆಯ್; Tĕ. ಚೇ, ಚೇನು, ಕಯ್ಯ, ಕೈ, ಚಿಲಕ್; T. also ಕಟಿಸಿ, ಕೈಮೈ, ಚೆಜು, ಚೆಮುವು; ಕಟುಮು, ಚೆಮುಮು, ಕಲಿ, ಕಬ್ಬಿ, to germinate, to shoot, etc.; ಚೆಬಿ, ಕವಿ, to thrive, be fertile; M. ಕಜಿ, ಕಯೆ, to thrive, bring fruit; ಕಯಮು, ಕರ್ಯ, to increase, rise; *cf.* ಕರಳು 3; Sk. ಕೇದಾರ; see also ಟಿಗುರ್ 1). ನೂಡಾದ ಕೆಯ್ (ಬೀಲ್ Šmd. l). ಎರಡು ಜಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯ್ಯುಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಾಳ್ತ ಎಸಿಸುಗು (Nr.). ಉದಿನ ಕೆಯ್ (ಮೂಷೀಣ); ಜೆಸಿಱಿ ಕೆಯ್ (ನೂಧ್ನೀನ); ಜನಿಯ ಕೆಯ್ (ಯವ್ಯ Mr. 93). ಕಟಿಸಿಯಂ ಚೆಳನ ಕೆಯ್ (ತಾಲೇಯ); ಎಳ್ಳು ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ತೈಲೀನ Mr. 94). See ಆಗಸೆಗೆಯ್, ಬೆಳೆಗೆಯ್; Ćpr. 1, 94; Bp. 60, 17. — ಕೆಯ್ಮ ಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The smell or fragrance of a field (J. 3, 8).

ಕೆಯಿ keyi. 1. = ಕೆಯ್ 5, etc. (ಪವ್ರ, ಕೇದಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ Nr.). ಆಗಸೆಯ ಕೆಯಿ (ಉಷ್ಯ, etc.), ಸಣಬಿನ ಕೆಯಿ (ಭಂಗ್ಯ, etc.), ಜವೆಯ ಕೆಯಿ (ಯವ್ಯ), ಉದ್ದಿನ ಕೆಯಿ (ಮಾಷ್ಯ, etc.), ಎಳ್ಳ ಕೆಯಿ

(ತಿಳ್ಕ, etc.), ಹಾರಕಿನ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ), ಹೆಸಱ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ Hlâ.). ಬಿತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಯಿ (ವೀಜಾಕೃತ), ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ವೀತ್ಯ, etc.), ಮೂಳು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ), ಕಣ್ಣುಗಬೀಜವ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಯಿ (ಪಾರೀಕ್ಷ), ಹಾರಕು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ), ಹೆಸಱು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ Nr.).

ಕೆಯಿ kĕyi. 2. = ಕೆಯ್ 2, etc. See ಬಿಡಿ-.

ಕೆಯ್ಕೆ kĕykĕ. (Action, performance, T. చేయ్); deceit, fraud (జత్తవ, ಕೈತವ Kk. 66, o. r. ಕೆಯ್ತ).

ಕೆಯ್ತ kĕyta. = ಕೈತ, ಕೆಯ್ತ. Doing, performance; an act (Tĕ. చేత; *cf.* Sk. ಕೇತನ); trickery, tricks; deceit, fraud (ಕೈದವ, ಜತ್ತಕ, ಕಪಟ Śm. 52; ಪಣ್ಣಿಕ Kk. 63; see Kk. s. ಕೆಯ್ವೆ). ಕೋಡಗನ ಕೆಯ್ತುಮಂ ಕಾವೇಯ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). See ಆಬೆಗೆಯ್ತ, ಕಾಬ್ಗೆಯ್ತ, ಬಲ್ಗೆಯ್ತ, ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತ; Abh. P. 10, 7.

ಕೆಯ್ದಾಳು kĕydâḷu. Crooked, dishonest behaviour, fraud (ಕುಟಿಲ Čt. I, 82, o. r. ಕೆಯ್ದಾಳ್; Tĕ. గయాళి, గయ్యాళి).

ಕೆಯ್ದಿ kĕydi. The state of being dressed, accoutred, or decorated (ಆಪಿನದ್ಧ, ಬದ್ಧ, ಪಿನದ್ಧ Mr. 457 in two MSS., o. r. ಕಟ್ಟು; T. చేయ్ది, behaviour, demeanour).

ಕೆಯ್ದು kĕydu. = ಕೈದು. A weapon (ಪೀತಿ, ಶಸ್ತ್ರ, ಪ್ರಹರಣ, ಆಯುಧ, ಅಸ್ತ್ರ Hlâ.; ಶಸ್ತ್ರ Nr.; Tĕ.; T., M. ಕರುವ). ಕೆಯ್ದು ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ ಅಮುಕ್ತ ಕರಮುಕ್ತ ಯನ್ತ್ರಮುಕ್ತ ಎಮ್ಬುದು ನಾಲ್ತ ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕು (Hlâ.). ಕೆಯ್ದುವ ಮಾಱುವನನು (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ, etc.); ಕೆಯ್ದುವ ಪಿಡಿದು ಬದುಕುವನಂ (ಆಯುಧೀಯ, ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ); ಶಸ್ತ್ರಧರ ರಹ ಆರಸುಗಳಿಗೆ ಪರಿವಾರ ಕೆಯ್ದುಗಳ ನಿವಾಳಿಸುಹಂ (ಲೋಹಾಭಿಸಾರ Nr.). ಕೆಯ್ದುವಿನ ಒಜೆ (ಕೋತ, ಶಸ್ತ್ರಪಧಾನ Nn. 52). ಕೆಯ್ದುವಿನಲ್ಲಿ (Nr.). See Mr. 293; Bp. 32, 35; 51, 71; 61, 25. 28; Rsv. 6, after 11; 13, after 77; J. 4, 33; 22, 6. 7; ಬಳ್ಪುಗೆಯ್ದು, ಮುಮ್ಮೊನೆ-. — ಕೆಯ್ದು ಕೆಯ್. To use a weapon: to fight (Abh. P. 10, 218; 14, after 149). — ಕೆಯ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಕೆಯ್ದುವಿಡಿ. (Grj. 6, 56). — ಕೆಯ್ದುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a weapon. ಕೆಯ್ದುವಿಡಿದವ (ಸಹಸ್ತ, ಶಿಕ್ಷಿತಾಯುಧ; ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ, ಕಾಣ್ಡಸ್ಪೃಷ್ಟ Hlâ.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ಕೆಯ್ದುವಿಡಿವಂ (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಿ Mr. 254). ಬಿಡುವನ್ತೆ ಕೆಯ್ದುವಿಡವಂ (Śmd. 260 Mdb). — ಕೆಯ್ದು ಪೊಱು. -ಪೊಱು. To carry a weapon. ಕೆಯ್ದುವೋತ್ತರ ಜೀವಂಗಳ್ ಆರ್ ಎಬಿಗರ್, ನೃಸತುಂಗಂಗೆ? (Śmd. 93. 171).

ಕೆಯ್ದುಕಾಪಿ kĕydu-kâṛa. (Śmd. 235). A soldier, etc.

ಕೆಯ್ದುಕಾಪಿತನ kĕydu-kâṛatana. Skill in arms (Bh. 8, 26, 4).

ಕೆಯ್ಮೆ kĕymĕ. = ಕೈಮೆ, ಗೆಯ್ಮೆ, ಸೇಮೆ. Doing, performance; work; achievement; dexterity, cleverness, sleight; deceit (ಕೆಯ್ದುಳಕ Bhn. 19; ಮಾಟ Čt. II, 85; M. ಕೈಮೆ, power, authority; T. కయమయ్, villany). ಕಗ್ಗೊಲೆಯ ಕಾವನ ಕೆಯ್ಮೆಯನು ಕಬಿಲಿಸು! (Râm. 3, 4, 17). See Bh. 2, 13, 24; Râm. 3, 6, 54; J. 12, 23.

ಕೆಯ್ಯಿ kĕyyi. 1. = ಕೆಯ್ 3, etc. The hand (My.; ಹಸ್ತ Si. 421, ಕರ 448, orig. ಕೈಯ್ಯಿ; ಹಸ್ತ, ಕರ Nn. 131, orig. ಕೈಯಿ, o. r. ಕಯಿ).

ಕೆಯ್ಯಿ kĕyyi. 2. = ಕೆಯ್ 5, etc. A field (ಪಪ್ರ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕೇದಾರ Hlâ.).

ಕೆಯ್ಸು kĕysu. = ಕಂಡಿಸು, ಕಯ್ಸು, ಗಂಡಿಸು, ಗಯ್ಸು, ಗೆಂಡಿಸು, ಗೆಯ್ಸು, ಸೇಂಡಿಸು. To cause to make or do or work. See ಒರ್ಕೆಯ್ಸು, ಒಳ ಕೆಯ್ಸು, ತಬ್ಕೆಯ್ಸು, ಪಿಡಿ-, ಹಿಡಿ-.

ಕೆಯ್ಹ kĕyha. Doing, performing. See ಕೆಯ್ಮೆಯ್ದು.

ಕೆರ kĕra. 1. = ಕೆರವು, ಕೆರಹು, ಕೆರ್ಪು. A leather sandal; a shoe (C.; ಪಾದುಕೆ, ಪಾದು, ಉಪಾನಟ್ Si. 344; T. జెరుప్పు, M. ಚೆರುಪ್ಪು, Tĕ. చెప్పు). ಕೆರದ ಅಳತೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊಯಿಸಿದ ಪಾಗೆ (Prv.). ಬೀಣ್ಪೆಯ ಕೆರ (ಎಕ್ಕವಡ Čt. II, 36). See Prv. s. ಒಟ್ಟೆ 2.

ಕೆರ kĕra. 2. = ಕೆರೆದು, ಕೆರದು. A P. p. of ಕೆರೆ 1, in ಕೆರ ಕೊಳ್ಳು (C.).

ಕೆರಕಲು kĕrakalu. Scrapings (of rice burnt at the bottom of a pot, My.). ಕೆರಕಲನ್ನ (My.).

ಕೆರಕು kĕraku. That is scratching or rough, as a stone (C.). **2,** scab (ಪಾಮ, ಕಚ್ಚು, ಖಸ Hlâ.; Mr. 384; T. చిరంగు, M. ಚಿರಙ್ಙು). — ಕೆರಕ. -ಅ 3. One who scrapes together, a miser (C.); a beggar (My.).

ಕೆರಣ್ಟು kĕraṇṭu. To dig with the nails, to scratch (ನಖಖನನ Śmd. Dh.; T. జురణ్డు, జుఱణ్డు; M. ಚಿರಣ್ಡು, ಜುರಣ್ಡು; T. also: ಕಿಟ್; M. ಚರಗು, ಚುರಗು, to scrape, grate; ಚಿಕ್ಕು, to scratch; Tĕ. చిలుకు, to scratch; *cf.* ಕರಿ 1).

ಕೆರದು kĕradu. = ಕೆರೆದು. P. p. of ಕೆರೆ 1.

ಕೆರವು kĕravu. = ಕೆರ 1, etc. (C.). Dat. ಕೆರವಿಗೆ.

ಕೆರಸೆ kĕrasĕ. = (ಗರಸೆ), ಸೆರಸೆ, ಸೆರಿಸೆ, ಸೆರೆಸೆ. A kind of flat bamboo basket in the form of a square (ಕೂರ್ಪ Mr. 209; S. Mhr.). — ಕೆರಸೆಬಾಯಿಯನವ. Whose mouth is as large as a kérasĕ: a man who betrays secrets (S. Mhr.).

ಕೆರಹು kĕrahu. = ಕೆರ 1, etc. (ಜರ್ಮಪಾದುಕ, ಉಪಾನತಿ Mr. 205). See Bp. 55, 57; 57, 2; Bhâgavata 10, 18, 3; ಕಾಲ್ಕೆರಹು. — ಕೆರಹುಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. A foot with a sandal attached (Bp. 18, 36. 47. 74; 49, 8. 9). See ಬಲುಗೆರಹುಗಾಲ್.

ಕೆರಳ್ kĕraḷ. 1. = (ಕೆಳರ್ 2), ಕೆರಳು 1. To cry, to utter loudly, to shout. (Tĕ. గెరలు, గెర్రలు, గెలుగ్; T. కెమ్ముు; T. చిరత్తు, చిమ్ముు, to sound; *cf.* ಕಬಿಱು). P. p. ಕೆರಳ್ದು (Śâv. 4, 46).

ಕೆರಳ್ kĕraḷ. 2. = ಕೆರಳು 2. To become angry, to begin to rage. (T. కెమ్ముు; Tĕ. కేరలు; Tĕ. జిరిజిరి, hotly, fiercely; T. చిఙుక్కు, to be angry; *cf.* ಕಱ್ಱು, ಕಡಿ, and see o. r. s. ಕೆರಳ್ವು). P. p. ಕೆರಳ್ದು. See Bp. 5, 32; Rsv. 5, after 122; 5, after 127; 6, 32. 35; J. 2, 41; 4, 42; 8, 26; 9, 30; 11, 26. 28; 12, 21. 25. 47; 21, 34; 22, 13; 23, 14. 16.

ಕೆರಳಿಚು kĕraḷiču. = ಕೆರಳ್ಚು No. 2. To enrage (Bh. 6, 5, 47).

ಕೆರಳು kĕraḷu. 1. = ಕೆರಳ್ 1. P. p. ಕೆರಳಿ. ಕೆರಳಿ ನುಡಿವುದು (ಆಭಾಷಣ, ಆಲಾಪ Nr.).

ಕೆರಳು kĕraḷu. 2. = ಕೆರಳ್ 2. P. p. ಕೆರಳಿ. ನುಡಿಯ ಪಾಲಿಸಿ ನುಡಿಯೆ ನುಡಿಯುವದು ಜಗವೆಲ್ಲ; ನುಡಿದರೆ ಕೆರಳಿ ಕಡಿಯಹ ನೃಪನ ತಾ ನುಡಿಸುವರೆ ಇಲ್ಲ (Sp.). See Bh. 8, 26, 35; Râm. 6, 30, 32.

ಕೆರಳು *kĕraḷu.* **3.** (= ಕೆಳರ್ 1). To increase, as pain, etc.; to spread, as a sore (My.; Bp. 3, 13; Tĕ. kĕraḷu; see s. ಕಿಯ್ 5).

ಕೆರಳ್ಚು *kĕraḷću.* To make a noise by slapping or clapping the arms, as done by combatants, etc. (ಆಸ್ಫೋಟನ Śmd. Dh., o. r. ಕೋಪೋದ್ರೇಕ). **2,** = ಕೆರಳಿಚು, to enrage (Śśv. 4, 26; J. 9 sum.).

ಕೆರಿಸು *kĕrisu.* **1.** To cause to shave (My.).

ಕೆರಿಸು *kĕrisu.* **2.** To cause to scrape (My.).

ಕೆರೆ *kĕrĕ.* **1.** To scratch; to scrape (ನಖಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; *cf.* ಕರಿ 1). ಉಜ್ಜು ಕೆರೆಯುವ ಆರ (ಆರೆ Śi. 345, sic!). (ತುರಗಂಗಳ್) ಖುರಪುಟಿಂಗಳೊಳು ಕೆರವುತ (Č. Bp. 47, 35). ಮೆಯ್ಯನ್ನು ಕೆರೆಯುವದು (C.). ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕೆರೆ (My.). See Prv. s. ಕೋಟಿ.

ಕೆರೆ *kĕrĕ.* **2.** = ಕೆರಿ 1. To shave (My.).

ಕೆರೆ *kĕrĕ.* **3.** A herd of kine (ಗೋಸಮೂಹ Śs.).

ಕೆಲ್ತೆ *kĕlte.* **1.** (fr. ಕೆಲ್). A tank (ಆಧಾರ, ತಡಾಗ Hlā.; ತೀರ್ಥ, ತಟಾಕ Nn. 48; ಜಲಾಧಾರ, ತಟಾಕ Mr. 417; C.; M. ಚಿಱ್; Tĕ. ಚೆರುವು; T. ಚಿಱ್ಱಿ, M. ಚಿಱ್, enclosure, dam). ಕೆಱ್ಱಿಯ ಏರಿ (ತಟಾಕಬನ್ಧನ Nn. 99). ಕೆಱ್ಱಿಯ ಕೋಡಿ (Śmd. 162). ಕೆಱ್ಱೀ ಮುನ್ದೆ ಅಱಿವಟ್ಟಿಗೆಯೇ? (Prv.). See Śmd. 141. 160. 165; Bp. 52, 11. 15; Rśv. 6, 9; J. 3, 2; 15, 2; 18, 13; Si. 91. 92. 242; ಅಱುಗೆಱ್, ಕಟ್ಟಿಱ್, ತಾವರೆಗೆಱ್, ಜಾಂಗೆಱ್. — ಕೆಱ್ ಕಟ್ಟಿ. dupl. (C.). 2, the bank of a tank (My.). — ಕೆಱ್ಱಿಯೊಡಲು. -ಒಡಲು. The inner part of a tank (C.). — ಕೆಱ್ಱಿಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. A tank to break down (C.). 2, to break down a tank. ಕೆಱ್ಱಿಯೊಡೆದವನ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಕವ್ವಳೀ ಕಿತ್ತು ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಕೆಲ್ತೆ *kĕlte.* **2.** = ಕೊಱ್ 7, etc. See ಉಡುಗೆಱ್.

ಕೆರ್ಪು *kĕrpu.* = ಕೆರ 1, etc. (ಎಕ್ಕವಡ Śm. 32; ಮೆಟ್ಟು 88; ಅಟ್ಟೆ 89). ಕೆರ್ಪಂ (Śmd. 50). See Bp. 18, 94; Rśv. 5, 51; Śśv. 3, 27; ಕಾಲ್ಕೆರ್ಪು.

ಕೆಲ *kĕla.* **1.** Side; vicinity; the side; the right, or left, side; aside (ಪಕ್ಷ, ಪೊರೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಸಸಿಪ, ಸಮೀಪ Śm. 59; Kk. 33; Tĕ. ಕೆಲಕು, ಕೆಲನು, ಕೆಲನೆ, ಕೆಲವೆ, ಕೆಳವು, ಕೇವ, ಕ್ರೇವ, ಚೆಕ್ಕು, ಚೆನ್ತೆ; see s. ಕೆಕ್ಕೆ and ಕಟ್ಟು; T. ಚಿಱ್ಱೆ = ಪಕ್ಷ). ಕೆಲಗಳ್ or ಕೆಲಂಗಳ್ (Śmd. 126). ಕೆಲದೊಳ್ ವಧುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ (67). ಅದಱ ಕೆಲಂ (162). ತಿನ್ದಲೆನ್ದು, ನೊಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಪೃಷ್ಯವಾಹ್, ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ); ಮನೆಯ ಕೆಲದ ಜಾಗಿಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ Nr.). ಕೆಲದ ಕಱುಬೆಟ್ಟಿಂ (ಪಾದ, ಪರ್ಯನ್ತಪರ್ವತ); ರಾಜಧಾನಿಯ ಕೆಲದ ಬೀಡು (ಶಾಖಾನಗರ, ಉಪನಗರ Hlā.). ನ್ಯಗ್ರೋಧಬೀಜಂ ಕೆಲಂ ಸಿಡಿದುಂ ಪೆರ್ಮರನ್ ಆಗದೇ? (Ss. 44). See Bp. 12, 36; 21, 44; 32, 27; 33, 10; 45, 34; 50, 10; 56, 52; Bh. 2, 13, 45; Rśv. 6, after 11; 11, 7; Śśv. 4, 9; J. 6, 43; 23, 60; 28, 45; Si. 319; ಇಕ್ಕೆಲ, ಇರ್ಕೆಲ. — ಕೆಲಕೆ ಪಾಯ್. To go to one side or aside. See ಪರ್ವಳಿಸು. — ಕೆಲ ಕೆಲ. rep. Both sides (Bp. 17, 2; J. 33, 23). — ಕೆಲದಂ. A man who is on one side, or on both sides. ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಬಿನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ದೆ ತೇರೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರ ಸುತಂ (Śmd. 136). — ಕೆಲದಟ್ಟಿ. -ತಟ್ಟಿ. A plate put at the side of other things (Rśv. 12, 22). — ಕೆಲನಾಗು. -ಆಗು. To go aside (My.). — ಕೆಲಸೀರ್. Water at hand (to be employed for its various uses, Grj. 9, 120). — ಕೆಲನ್ದಿಗೆ. -ತಿಗೆ. To take to one side or aside (Rśv. 13, 96). — ಕೆಲನ್ದೊಲಗು. -ಒತೊಲಗು. To go to one side or aside (Śśv. 4, 11). — ಕೆಲನ್ದೋಱಿ. -ತೋಱಿ. To appear on one side (Rśv. 2, 20). — ಕೆಲ ಬಲ. The left and right side (Bp. 47, 17; Bh. 2, 4, 12; J. 6, 46; 30, 29). — ಕೆಲನಣಿ. -ಮಣಿ. (Śmd. 385; Kk. 96). A jewel at the side (of any thing). — ಕೆಲ ಸಾರ್. To go or come near (Rśv. 14, after 5). 2, to get out of the way or away, to retire (J. 12, 35). — ಕೆಲ ಸಾರು. = ಕೆಲ ಸಾರ್. (J. 4, 33). — ಕೆಲ ಸಿಡಿ. To fly or bounce to one side; to separate (v. i., J. 30, 19).

ಕೆಲ *kĕla.* **2.** Some, several, a few (C.; T. ಚಿಲ, M. ಚಿಲ್). ಕೆಲ ಪೇಜುಗಳ್ (Bp. 23, 39). ಕೆಲ ಜೊತ್ತು (B. 4, 102). — ಕೆಲ ಕೆಲ. rep. ಕೆಲ ಕೆಲ ದಿನಕೆ (Bp. 60, 59). — ಕೆಲ ಕೆಲಬರ್. rep. Some, or a few, persons (Bp. 1, 57). — ಕೆಲ ಕೆಲವರು. = ಕೆಲ ಕೆಲಬರ್. (B. 4, 98). — ಕೆಲ ಕೆಲವು. rep. = ಕೆಲ ಕೆಲ. See Śmd. 47. 186. 341. 382; B. 3, 29. 37; 5, 206. — ಕೆಲ ಬರ್. -ರು. (Śmd. 122. 123). Some persons (ಅಬರ್ Čt. I, 48). ಆದರಿಸರ್ ಕೆಲಬರ್ (Śmd. 142). ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕುಡಿಯೆ (ಸಹಪಾನ Mr. 221). See Bp. 56, 37; 57, 21. — ಕೆಲ ಮ್ಬರ್. -ರು. = ಕೆಲಬರ್. (Śmd. 122. 71. 127. 142). ಎದವನಿಗನ ಆರು ಕೆಲಮ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರುಣ್ಟು, ಅವರು ಜನ್ಯರೆನಿಸುಗು (Nr.). — ಕೆಲರ್. -ರು. = ಕೆಲಬರ್. (Śmd. 141. 257. 268; Abh. P. 13, 92. 93; Bp. 58, 64; S. Mhr.). — ಕೆಲವರ್. -ರು. = ಕೆಲಬರ್. (C.; Si. 27. 49. 194). — ಕೆಲವು. -ಅವು. Some, several, or a few, things, etc. (ಅರೆಉಬ್, ಆರೆ, ಅರ್ಧ Čt. II, 33; ಚಿತ್, ಚನ, ಆಸಾಕಲ್ಯ Si. 471). ಕೆಲವು (Śmd. 59). ಕೆಲವಂ (334). ಕೆಲವರ್ಲಲ್ಲಿ (382). ಕೆಲವರ್ಗಳಿಗ್ (59). A strange plural appears in ಕೆಲವುಗಳು (B. 3, 87; My.). 2, from the true neutral plural use, *e. g.* in ಕೆಲವು ಶಬ್ದಂ (Śmd. 352), ಕೆಲವಿನೆ (82), ಕೆಲವು ದಿನಂ (J. 28, 15), the custom arose to use ಕೆಲವು just like ಕೆಲ, *e. g.* ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು, ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (B. 3, 4; My.), ಕೆಲವು ಕಾಲ (Si. 266; My.), ಕೆಲವು ಜನರು (C.).

ಕೆಲಚು *kĕlaću.* Help (ಸಹಾಯ Śmd. II; Śm. 57; Kk. 77).

ಕೆಲಸ *kĕlasa.* (fr. ಕೆಯ್ 2). Work; occupation; business; affair; employment; deed, act; use, advantage (ಕಾರ್ಯ Nn. 19. 144; ಕಜ್ಜ Bhn. 24; ಕರ್ಮ, ಕೃತಿ Si. 385; C.; Tĕ. ಕೆಲಸಮ್ಬು). ಲೆವ್ವ ಮೊದಲಾಗುಳ್ವ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತಕರ್ಮ Hlā.). ಆವಳೊರ್ವ ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ಜೀಏದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವವಳಾಗಿ, ರಾಣಿವಾಸದೊಳು ಸುಬವಳು (ಅಸಿಸ್ಟ Nr.). ಕೆಲಸಕೆ ಬಲ್ಲಿದ (ಕರ್ಮಠರ, ಕರ್ಮಠ Hlā.). ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಜಾಣನು (ಕರ್ಮಠರ, etc.); ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ದೆಗೆವವನು (ಮನ್ದ, ತುನ್ದ, ಆಲಸ, etc.); ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೈಯ್ಕೊಡ್ದವವನು (ದಕ್ಷ, ಚತುರ, etc. Nr.). ಪಾಪದ ಕೆಲಸ (ಅಕುಶಲಕರ್ಮ Si. 423). ಕೆಲಸವಲ್ಲದ ಕುವ್ಯಾಜಿ ನುಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಡೇ ತಟ್ಟಿದ (Prv.). See Bp. 3, 37; 26, 55; 37, 4. 12; 53, 12; 54, 19; 60, 60; 61, 23. 59; J. 19, 25; B. 2, 14. 29; 3, 83. 126; 4, 110. 149. 222; 5, 204. 222. 236. 268. 285; 6, 69. 296. 357. 385. 396. 399. 400, etc.; ಅರೆಗೆಲಸ, ಗಣ್ಡು ಕೆಲಸ. — ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರು. To come to do work. 2, to be useful or serviceable (C.; B. 3, 115; 4, 14. 194). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮೆಯ್ಯಳ್ಳ ಮುಕ್ತ (ಅಕರಣಿ Si. 401). — ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೀಯಿ. = ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರು. (C.; B. 2, 23; 3, 48. 57; 5, 154. 188). — ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವರ್. -ಬರ್. = ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರು No. 1. (Śmd. 82). — ಕೆಲಸಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A lazy man (ಸುಬಿ Śmd. I; C.). — ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿ. -ಕಳ್ಳತಿ. A lazy woman. ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿಗೆ ಕೂಸು ಹುಟ್ಟಿದ ಜಾಗೆ (Prv.). — ಕೆಲಸಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿ. (My.). — ಕೆಲಸಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To do work, to work. ಪಂಚಕಾರುಗಳರು ಕೆಲಸಂಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ Hlā.). See Bp. 29, 14; 47, 18. — ಕೆಲಸ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To demand or exact work (C.; B. 4,

72. 73). — ಕೆಲಸ ಜೊಗಸಿ. reit. (B. 4, 142; 5, 282. 284). — ಕೆಲಸಮ್ಮುಗು. -ಂ-ಪುಗು. To enter into or upon a work. ಕೆಲಸಪ್ಪೆಟ್ಟಿಕ್ಕಂ (Śmd. 200). — ಕೆಲಸನ್ಪೆಟ್ಟಿಪು. -ಂ-ಪೊಪ್ಪಿಪು. To undertake a work (Bp. 53, 66). — ಕೆಲಸ ಹೇಪು. To give order for work to be done (C.; B. 5, 134).

ಕೆಲಸಿ kĕlasi. 1. A person who works. See ಕಡುಗಲಸಿ, ಬಲು-, ಬಯ್-.

ಕೆಲಸಿ kĕlasi. 2. (fr. ಕೆರಿ 1). = (ಕೆಲಿಗ), ಕೆಲಸ್ಯ. A barber and hair-dresser (My.; ನಾವಲಿಗ G.; T. ಚಿಲ್ಯೆಯ). ಕೆಲಸಿ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಸರಿ, ಹೊಲಸಿನಿದ್ದ ಕುಣ್ಣಾ ಕೂಡದು (Prv.).

ಕೆಲಸಿಗ kĕlasiga. = ಕೆಲಸಿ 2. (C. Bp. 47, 41; My.). — ಕೆಲಸಿಗರವ. -ಅವ. = ಕೆಲಸಿಗ. (Si. 337).

ಕೆಲಸ್ಯ kĕlasya. = ಕೆಲಸಿ 2. (S. Mhr.).

ಕೆಲೆ kĕlĕ. To cry or shout with energy or for joy (ಉತ್ಸಾಹಪ್ಪಟ್ಟನಿ Śmd. Dh.; T. ಚಿಲ್ಪೆ, ಚಲಮ್ಪು, ಚಿಲುಮ್ಪು, to sound; *cf.* ಕಲ್; ಗಜ್ಜಿ, ಗೆಜ್ಜಿ). See Bp. 32, 23. 25; 38, 17; 60, 32; 61, 23; Śśv. 1, 52. **2,** to cry out, to vociferate (abusively, My.; Abhâ. 2, 52; Sp. s. ಬಲ್ಲತನ).

ಕೆಲೆತ kĕlĕta. Abusive vociferation (My.).

ಕೆಲ್ಲ kĕlla. (= ಕೆಲ್ಲೆ). A shive, a little piece of thread or a fibre (Râm. 6, 53, 91).

ಕೆಲ್ಲಯಿಸು kĕllayisu. To splinter (v. i.): to be troubled, to be vexed (? Bh. 6, 5, 31).

ಕೆಲ್ಲೆ kĕllĕ. A shiver, a splinter (ಸಿಗುಬ್ Śm. 49; Kk. 56; Bh. 7, 3, 34; Tĕ. ಚಿಲ್ಲೆ; T. ಚಿಲ್ಲಿ; T., M. ಚಲ್ಲಿ, a chip; see s. ಕೆತ್ತು 4). — ಕೆಲ್ಲೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To go into splinters (Bh. 6, 6, 2).

ಕೆವಲ kĕvala. = ಕೇವಲ. (St. & Pl.).

ಕೆವ್ವನೆ kĕvvanĕ. With the hissing sound of a stone, etc., thrown away with great force (C.; Tĕ. ಕೆವ್ವನೆ).

ಕೆಸ kĕsa. = ಕೆಸವು No. 2, etc. See ಮರ-.

ಕೆಸರು kĕsaru. = ಕೆಸುರ್ 2. (My.; see ಕಣ್ಣಿಸರು).

ಕೆಸರ್ದೆ kĕsar. = ಕೆಸಱು, q. v. ಕೆಸಱ್ (Śmd. 59). ಕೆಸರ್ಗಳ್ (53). ಕೆಸಱೊಳ್ (J. 12, 8). ಕೆಸಱೊಳ್ ಆದ ಪಜ್ಜೆ (ಅಡೆವಣಿಗೆ Śmd. II). See Śśv. 3, 45. 46. — ಕೆಸಱಂಕ. -ಅಂಕ. A wrestler (ಮಲ್ಲ Śmd. II; Kk. 78; Kâvy. III, 2, 82). — ಕೆಸರ್ಮಲ್ಲಿಗೆ. (Śmd. 217). A lotus (ನೀರ್ವೂವು, ತಾವರೆ Kk. 13; ಅರವಿನ್ದ, ತಾವರೆ Śm. 26). — ಕೆಸರ್ಮಸಗು. (Śmd. 217). Mud to be expanded, etc.

ಕೆಸರ್ದಿಗೆ kĕsarigĕ. The drain of a bathroom (ಬಚ್ಚಲ್ Śs.).

ಕೆಸರ್ದು kĕsaru. = ಕೆಸಱ್. Wet soil; mud, mire (ಪಂಕ, ಶಾದ, ನಿಶಡ್ವರ, ಜನಮ್ಬಾಲ, ಕರ್ದಮ, ಇಚಿಕಲ Hlâ.; Mr. 418; Si. 33. 430; C.; T. ಚಗದಿ, ಚಿಮುವಿಯ, ಚಿದುಕ್ಕು, ಚಿದುಮ್ಬು, ಚಿಯಲ್, ಚಿಯ್ಯಲ್, ಚೇದಗ, ಚೇಜು, ಚೇವಲ್; M. ಚೇಮು, ಕೆಸುವಮ್ಬು, ಚಿದುಕ್ಕು, ಚಿಳಿ, ಚಿಡಿ, ಚಳಿ; Tĕ. ಚದುಕು, ಜೀರುಕು; Mhr. ಚೇನ್ಪಾ). ಕೆಸಱುಳ್ಳ ಎಡೆ (ಸಿಚ್ಚಿಲ, ವಿಜಿಲಿಲ Hlâ.). ಮಿತಾವರೆ ಪೋಪರೆ? ಪಾಪಮೇಸ್? ಅದು ಕೆಸಱ್? (Sp.). ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು. ಕೆಸಱೊಳು ಮುಳ್ಳು ತುರಿದನ್ತೆ (Sp.). ಕೆಸಱಿನಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಕಮ್ಬದನ್ತೆ. — ಕೆಸಱುಗೆ ಹಱುಗೋಲು ಬೇಕೇ? — ಕೆಯ್ ಕೆಸಱಾದರೆ ಬಾಯ್ ಮೊಸರು (Prvs.). See Bp. 60, 42; Bh. 1, 5, 9; J. 33, 18; Si. 86.

ಕೆಸವು kĕsavu. A mushroom (ಛತ್ರಿಕೆ Mr. 149). **2,** = ಕೆಸು, etc. ಕೆಸವಿನ ಸೊಪ್ಪು (My.).

ಕೆಸು kĕsu. = ಕೆಸ, ಕೆಸವು No. 2, ಕೇಸವೆ, ಕೇಸು 1. A stemless plant with large leaves and eatable tubers, the Cocco, Arum colocasia L. (St. & Pl.; Tu. ತೇವು, T. ಚೇವ; T., M. ಚೇಮ್ಬು). See Prv. s. ತಿತು.

ಕೆಳ kĕḷa. = ಕೆರ್ 1, etc., ಕೆಳಗು (Śm1. 211). Dative ಕೆಳಕ್ಕೆ (C.; Si. 115, 116. 397. 400), or ಕೆಳಕೆ (My.), *e. g.* ತಲೆ ಕೆಳಕಾಗಿದ್ದಾತನು (ಅವಾಚ್, ಅಧೋಮುಖ Nr.). — ಕೆಳಗಡೆ. -ಕಡೆ. The lower side; the under side; downwards; beneath (ತಲ Si. 457; C.); the eastern direction, the east (C. in ಕೆಳಗಡೀ ಸೀಮೆ). See Si. 84. 110. 116. 121. 204. 209; B. 4, 205; 5, 21. — ಕೆಳತಟ್ಟು. = ಕೆಳಗಡೆ. (My.). — ಕೆಳತನಕ. Down to the lower portion, to the bottom (C.). ಮೀಲಿನ್ದ ಕೆಳತನಕ (B. 4, 150). See B. 5, 297. — ಕೆಳತುಟಿ. The lower lip (My.). — ಕೆಳವಸಡೆ. The molars of the lower jaw (My.; *cf.* Si. 214). — ಕೆಳಪಾಡೆ. = ಕೆಳದವಡೆ. (My.; *cf.* Si. 213). — ಕೆಳನಾಲಿಗೆ. The uvula (ಸೂನೆ G.). — ಕೆಳಭಾಗ. The lower portion (C.; B. 4, 69). ನಡುವಿನ ಕೆಳಭಾಗ (ಜಘನ G.). — ಕೆಳಮೈಯ್. The lower body or side (My.); the inner side, as of a jacket (S. Mhr.). See Śmd. 250. — ಕೆಳಲೋಕ. A lower world. ತಲ ಆತಲ ವಿತಲ ಸುತಲ ರಸಾತಲ ತಲಾತಲ ಮಹಾತಲಮ್ ಎನ್ವು, ಸತತಂ ಕೆಳಲೋಕಕಮ್ ಏಬಿಕ್ಕು (Mr. 32). — ಕೆಳಸಾರ್. = ಕೆಳಗು ಸಾರ್ (Śmd. 211). To approach the lower side, etc. — ಕೆಳಹೊಟ್ಟೆ. = ಕಬ್ಬಿಹೊಟ್ಟೆ. (My.).

ಕೆಳಗು kĕḷagu. = ಕೆರ್ (Śmd. 80. 198. 209), ಕೆಸ್ (209), ಕೆಳ (211), ಕೇಲ್ (Śm. 114). The state of being under, below, down, or inferior; the lower side or direction; the bottom; under, down, downwards, etc.; the state of being previous (ಅಧಸ್ತಾತ್, ಅವಾಕ್, ಅಧಸ್ Hlâ.; ಅಧಸ್ Mr. 59; ತಳ Śmd. 348. 349 Cm., Śm. 113; ಅಡಿ Śmd. 350 Cm.; J. 15, 42). Declension: ಕೆಳಗಣ, ಕೆಳಗಣಿಂ, ಕೆಳಗಣ್ಗೆ (Śmd. 135), ಕೆಳಯಿಕ್ಕೆ (Nr.), ಕೆಳಯಿಕೆ (Bp. 43, 5), ಕೆಳಯಕೆ (S. Mhr.), ಕೆಳಯಿಂಕೆ (G.), ಕೆಳಗಿನ (C.; Si. 399), ಕೆಳಗಿನಿನ್ದ (C.; Si. 378), ಕೆಳಗಿನೊಳ್ (Śm. 113). ಅನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ಕೆಳಗು (ಅರಕ್ಷ). ತುಟಿಯ ಕೆಳಗು (ಚಿಬುಕ Hlâ.). ನಾಭಿಯ ಕೆಳಗಣ ಕೆಬ್ಬುಸುಱು (ವಸ್ತಿ); ಮೊಬಿಕೆಯ್ಯ ಕೆಳಗಣ ಭಾಗವು (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ); ಕೆಳಯಿಕ್ಕೆ ಹಾಯುವ ಪಕ್ಕ (ಸಣ್ಣೀನ Nr.). ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹತ್ತರುಮಾರುವ ಕೆಳಗಣ ಭೂಮಿ (Si. 116). ಕೆಳಗಣ ದಿನ (ಅಧರೇದ್ಯುಸ್ 477; My.). — ಕೆಳಗಣಂ (Śmd. 136). A man of an inferior position, etc. — ಕೆಳಗಣ್ಗೆ ವರ್. -ಬರ್. To descend (ಇಬ್ Śmd. I). — ಕೆಳಗು ಸಾರ್. = ಕೆಳ ಸಾರ್ (Śmd. 211).

ಕೆಳಗೆ kĕḷagĕ. = ಕೆಳಸು (Śmd. 145; C.). ಮೀಲುಂ ಕೆಳಗೆಯುಂ (26). ಕೆಳಗೆ (ತಳದಲ್ಲಿ 351 Cm.). ಅಕ್ಷಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು (ಸಿಮಾಲನ Mr. 317). ಉಡಿಯನ್ದಲೂ ಕೆಳಗೆ (ಅಧರ, ಅಧೋಭಾಗ Nn. 67). ಅದಿಯ ಗುರುವಿನ್ದಂ ಕೆಳಗೆ (Ch. v. 30). ಪೇರಾಲದ ಕೆಳಗೆ (Rây. 9, 24). ಗೊಜ್ಜಗೆಯರಲ ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ ಕೆಳಗೆ (10, after 31). ಹೂಗಿಡುಗಳ ಕೆಳಗೆ (Bp. 38, 10). ವರ್ಗದ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕೆಳಗೆ (last) ಬನ್ತು (B. 1, 12). ಒನ್ದು ನೂರದ ಕೆಳಗೆ ಒನ್ದು ಹುಲೀ ಮರು ಮಲಗಿತ್ತು (2, 12). ಆಕೆ ಮೋಜಿ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಸುಮ್ಮನೇ ನಿನ್ತಳು (3, 81; *cf.* 3, 99). ಗಡದ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ, ನಿನ್ತು ಕೊಣ್ಡು (4, 18). ನಾಲ್ಕು ನೂರು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ (ago, 4, 98). ಗೋಪುರದ ಕೆಳಗೆ ನಿನ್ತಳು (4, 175). ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್

ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಕೆಳಗೆ ತಕ್ಕೊಣ್ಣರು (4, 116). — ಕೆಳಗಿಡು. -ಇಡು. To put or lay down (C.; B. 4, 56. 62). — ಕೆಳಗಿಬ್ಬಿ. -ಇಬ್ಬಿ. To descend (C.; B. 4, 18. 19). — ಕೆಳಗಿಬ್ಬಿಸು. -ಇಬ್ಬಿಸು. To cause to descend; to take down (C.; B. 4, 55). — ಕೆಳಗೆ ಬೀಳು. To fall to the ground (C.). ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ ಖಡ್ಗವು ನಡಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು (B. 5, 71). — ಕೆಳಗೆ ಮೇಲು ಮಾಡು. To make the lower side the upper, to turn, as hay (C.; B. 5, 295). — ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ. Topsyturvy (C.).

ಕೆಳದಿ kĕḷadi. = ಸೇಣಿತಿ, ಸೆಳತಿ, ಸೆಳತೆ. A female companion or friend (ಅಲಿ, ಸಖಿ Nn. 138; ಗೆಳತಿ, ಸಖಿಸೆಸ್.; ವಯಸ್ಯೆ, ಅಲಿ, ಸಖಿ Hlâ., Nr.; ಮಿತ್ರೆ, ಸಖಿ, ಸಹಜೀವಿಳೆ, etc. Mr. 305; Tĕ. ಚೆಲಿ, ಚೆಲಿಯ; T. ಚಲದಿ; T. ಕೆಳ್ಳಿ, consanguinity; ಕೆಳೈಗಾರ್, companions, relations; ಕೆಳ್ಳ್, relation; ಕೆಳ, a companion; ಕೆಳ್ಮೈ, a relation; friendship; *cf.* ಕೆಳ್ವ). Plural ಕೆಳದಿಯರ್. See Šmd. 98. 179. 207; Prll. 3, 29. 30; Bh. 2, 13, 11; J. 3, 6; 7, 3; 8, 15. 23; 29, 30.

ಕೆಳಯಕೆ kĕḷayakĕ. = ಕೆಳಯಿಕೆ, etc. See s. ಕೆಳಗು.

ಕೆಳರ್ kĕḷar. 1. (= ಕೆರಳು 3). To gape; to open (v. i.); to expand, to unfold; to extend; to spring open, to blossom; to break forth or out, to appear, to rise (ವಿಜೃಮ್ಭಣ Šmd. Dh.; Šśv. 3, 62; T., M. ಕಳರ್; M. ಕಳಪು, to rise as dust).

ಕೆಳರ್ kĕḷar. 2. (= ಕೆಳರ್ 2, ಕೆರಳ್ 1). To cry out, to roar; (to dispute, to wrangle). ಕೆಳರ್ದುದು (ಎವಾದ Čt. II, 46). See Abh. P. 13, 85; 14, after 144.

ಕೆಳವು kĕḷavu. (Šmd. 247).

ಕೆಳೆ kĕḷĕ. 1. To draw or attract towards one's self (ಆಕರ್ಷಣ, Mahâdêvapuramaṭha's MS. of Šmd. Dh.; *cf.* ಸೆಳೆ).

ಕೆಳೆ kĕḷĕ. 2. = ಸೇಣಿ, ಸೆಣಿ, ಸೆಳೆ. Union; companionship, friendship;—a companion, a friend, male or female (Šmd. 109; see ಕಟ್ಟು & ಗಡೆ 2). See Bp. 9, 41; 28, 37; 40, 31; 47, 36; J. 24, 8; 26, 23. — ಕೆಳೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become a companion or friend of; to befriend; to become united. ಕೆಳೆಗೊಣ್ಣಂ (Šmd. 200, o. r. -ಗೊಟ್ಟಂ). ಕೆಳೆಗೊಣ್ಡಿಕ್ಕುಂ (Čt. II, 30). See Rśv. 9, 9; 8, 119; Bh. 1, 6, 4; J. 30, 38. — ಕೆಳೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To join, to put to or in (Rśv. 4, after 14; 8, 3; 13, after 59).

ಕೆಳೆತನ kĕḷĕtana. = ಸೆಳೆತನ, etc. Companionship, friendship (Abh. P. 16, after 39; Šśv. 2, after 42).

ಕೆಳೆಯ kĕḷĕ2-a3. = ಸೇಣಿಯ, ಸೆಣಿಯ, ಸೆಳಿಯ, ಸೆಳೆಯ. A male companion or friend (ತಕ್ಕಂ Čt. II, 72; ಮಿತ್ರ, ಸಖಿ, ವಯಸ್ಯ, ಸುಹೃತ್, ಸ್ನಿಗ್ಧ Hlâ.; Mr. 268; Tĕ. ಚೆಲಿಯುಡು; T. ಚಲಿದನ್). See Šmd. 159; Abh. P. 15, 38; J. 28, 23. 26; 29, 6; Bhâgavata 10, 18, 9; Šm. 15. 2, = ಕೆಳೆ 2, companionship, friendship, affection (ಸಖ್ಯ, ಸಾಪ್ತಪದೀನ, ಸೌಹಾರ್ದ, ಸೌಹೃದ, ಸ್ನೇಹ, ಮೈತ್ರಿ, ಪ್ರೀತಿ, etc. Hlâ.).

ಕೆಲಿವ kĕḷava. = ಕೆಲಿವ. An old man (ಮುದುಕ Šmd. I, o. r. ಕೆಲಿವ; T., M.; T. ಕಲ, old; M. ಕಲ್, to descend; to be subtracted, low, degraded; see ಕಲ್ 1).

ಕೆಲಿವ kĕḷiva. = ಕೆಲವ. (ಮುದುಕ Čt. I, 3).

ಕೇ kê. To lie down, to repose (ಶಯನ Šmd. Dh.; *cf.* Sk. शे?). 2, to copulate with (ನಿಧುವನ Šmd. Dh.; My.). P. p. ಕೇದು (265. 279; My.). ಪೂಜಿವ ಕೇಯಂ (75). ಮನೇ ಗಜ್ಜಿ ಗೇದು, ಜಾಕುತ್ತಾನೆ; ಪುಕ್ಕ ಸ್ಯಾಟಮಿಜ್ಜಿ ಕೇದು, ಹೋಗು ತ್ತಾನೆ (Prv.). See Prv. s. ರೊಣ. — ಕೇದಾಟ. -ಆಟ. Copulation (My.).

ಕೇಕಟ kêkaṭa. Barren; rough (Sd.; Mhr. ಜೀಕಡ, decrepit, decayed; cross, snappish).

ಕೇಕಯ kêkaya. N. of a tribe, country and its king. (Râm. 1, 3, 17).

ಕೇಕರ kêkara. *Squint-eyed;* a leer (ಅಪಾಂಗ, ಕಡೆಗಣ್ಣು Nn. 81; Mr. 316; Rśv. 4, 100). 2, an excellent man (Rśv. 4, 100).

ಕೇಕರಾವಲೋಕನ kêkara-avalôkana. A side glance (of love, Abh. P. 16, 78).

ಕೇಕರಿಕೆ kêkarikĕ. Hawking in spitting; spitting out (ನಿಷ್ಠೀವನ, etc. Si. 400).

ಕೇಕರಿಸು kêkarisu. (ಕ್ಷ್ವಿಕರಿಸು). To hawk in spitting (C.; Bp. 38, 17; Tĕ. ಕೇಕರಿಂಡು). ಉತ್ತಮರನ್ನು ನಿಷ್ಠಿಸಿದ ರೆ ಮುಖದ ತುಮ್ಬ ಕೇಕರಿಸಿ ಉಗುಯುತ್ತಾರೆ (Prv.).

ಕೇಕಾರವ kêkâ-rava. The sound ಕೇಕಾ (ಕೇಕೆ). (ಕೇಗಿದುದು Čt. II, 89).

ಕೇಕಿ kêki. *A peacock.*

ಕೇಕು kêku. = ಕೇಗು 2, q. v.

ಕೇಕೆ kêkĕ. *The cry of a peacock.*

ಕೇಕೇ kêkê. An imitative sound. — ಕೇಕೇ ಹಾಕ ನಗು. To laugh aloud (from joy or for derision's sake, My.).

ಕೇಗು kêgu. 1. To cry as a peacock (ಮಯೂರಸ್ವ ನ Šmd. Dh.; ಕೇಕಾರವ Čt. II, 89). ಕೇಗಿದುದು ನೋಗೆ (Šmd. 169). ಆಣಿಯರಂ ಕೇಗಿ ಕುಣಿವ ನವಿಲ್ (Rśv. 8, 120).

ಕೇಗು kêgu. 2. = ಕೇಕು. The cry of a peacock (ನವಿಲ ಧ್ವನಿ Čt. I, 71; ನುಡಿವ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ Kk. 24, o. r. ಕೇಕು; ನವಿಲ ದನಿ Šm. 29).

ಕೇಟ kêṭa. = ಕೇತ (ಕ್ಯಾತ), etc. See ಓತಿಕ್ಯಾಟ (-ಕೇಟ).

ಕೇಡಾಳಿ kêḍu-âḷi. (Šmd. 239). A mischief-maker (My.).

ಕೇಡಿ kêḍi. One who ruins or is ruined. See ಅನ್ನಗೇಡಿ, ಅಭಿಮಾನ-, ಆಸೆ-, ಎಡರ್-, ಕಡು-, ಕುಲ-, ತಿಳಿ-, ಬಾಯ್-, ಬುದ್ಧಿ-, ಪ್ರತ-, ಮತಿ-, ವಿಚಾರ-, ವ್ರತ-, etc.

ಕೇಡಿಗ kêḍiga. = ಕೇಡುಗ. One who ruins or is ruined (My.). See ಕುಲಗೇಡಿಗ.

ಕೇಡಿಗತನ kêḍigatana. = ಕೇಡಿತನ. (My.). See ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಗತನ.

ಕೇಡಿತನ kêḍitana. The state of being a destroyer or that of being destroyed, impaired. See ಎಚ್ಚಜಗೇಡಿತನ, ಕಡಿ-, ತಿಳಿ-, ನಾಚಿಕೆ-, ಮಾನ-, ಬಾಯ್-, ವಿಚಾರ-, etc.

ಕೇಡು kêḍu. A verbal noun of ಕೆಡು (Šmd. 250). Ruin, destruction; mischief, evil; disaster; loss (ಪುಚ್ಚಯ Šmd. I; Šm. 56; Kk. 75; ಕ್ಷಯ, ಕ್ಷತಿ Nr.; C.; Tu.; Tĕ. ಕೇಡು, ಚೇಟು). ಮಾಡಿದಪಂ ಬಲನವಿತಿಗೆ ಕೇಡಂ (Šmd. 260 Mḍb.). ಕೇಡಿಲ್ಲದ ವಸ್ತು (ಸನಾತನ, ಧ್ರುವ, ನಿತ್ಯ, etc. Hlâ.).

ಎನ್ನುಂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ಸನಾತನ, ನಿತ್ಯ Nr.). ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ನಿತ್ಯ Nn. 18. 41. 59; ನಿತ್ಯ, ಅನಶ್ವರ 132). ತನ್ನ ಪೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ), ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಹ (ವೃದ್ಧಿ); ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುಹ (ಕ್ಷಯ); ಕೇಡು ಅಡಸಿದವನು (ಆಪನ್ನ, ಆಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತ Nr.). ತನಿಗೆ (= ತನಗೆ) ಆಗದವರಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಉಣ್ಬು ಮಾಡ ಬೇಕೆಮ್ಬ ಪಾಪಬುದ್ಧಿ (ಅಸೂಯೆ Si. 69). ಪರರರ್ಥವ ನೆಸೆದು ಕೊಮ್ಬು, ಪಾತಕತನದಿಂ ಪರರ ಸೀಡಿಪ ಪಾಪಿಗೆ ಪರರರ್ಥಂ ಗತಿಯ ಕೇಡು (Jmt. 22). ಕೇಡು ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೂಡುವದು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ.—ಕೇಡು ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ (ತಾನು) ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Śmd. 69. 139; Bp. 40, 74; 48, 15; 56, 2. 21. 37; 61, 5; Bh. 1, 8, 56; B. 2, 8; 4, 171; Prv. s. ಬುದ್ಧಿ. — ಕೇಡುಗಾಲ. -ಕಾಲ. A disastrous period (C.). ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾಯಿಂ ಮಜಿ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಕ್ಕಿತು.—ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ, ಮರಣಕಾಲಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಇಲ್ಲ (Prvs.). — ಕೇಡುಸುದ್ದಿ. Evil tidings (C.).

ಕೇಡುಗ *kēḍuga.* = ಕೇಡಿಗ. (My.). See ಅಭಿಮಾನಗೇಡುಗ, ಕಡುಗೇಡುಗ.

ಕೇಣ *kēṇa.* = ಕೇಣಿ, q. v. Envy, grudge; greediness after; anger, passion (ಮಚ್ಚರ, ಮತ್ಸರ Śs.; ಮತ್ಸರ Bhn. 18; *cf.* ಜೀನ?); deliberation, consideration, restraint. See Grj. 8, after 26; Bp. 17, 5; 33, 11; 37, 18; 40, 60; Bh. 1, 7, 40; 6, 8, 12; 8, 24, 42; Śśv. 4, 10; J. 1, 8; 19, 37; 22, 6; 23, 42; Abhâ. 1, 40. — ಕೇಣಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become envious, etc. (Bh. 8, 22, 29; J. 20, 38). — ಕೇಣಮ್ಬುಡಿ. -ಂ-ಪಡಿ- = ಕೇಣಗೊಳ್. (Śśv. 4, 87). — ಕೇಣಸರ. Envy; stubbornness (My.).

ಕೇಣಕಾಪಿ *kēṇa-kāra.* A grudger (Bh. 6, 2, 16).

ಕೇಣಿ *kēṇi.* A temporary well or tank, a hole dug in a river's bed (M., T., R.; T., M. also ಕಣಜು; *cf.* ಚಿಂಜೆ).

ಕೇಣಿ *kēṇi.* 1. Tbh. of ಕೈಣಿ (Śmd. 345).

ಕೇಣಿ *kēṇi.* 2. (= ಕೇಳಿ). — ಕೇಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to move about or to sport, to take up the movements of (J. 7, 15; 12, 42).

ಕೇಣಿಕಾಜಿ *kēṇi-kāra.* A trafficker. See ಮುಂಗೇಣಿಕಾಜಿ. (Mhr. ಕೇಣೀ, an article of traffic).

ಕೇಣಿಗ *kēṇiga.* = ಕೇಣಿಕಾಜಿ. (Č. Bp. 47, 41).

ಕೇತ *kēta.* = ಕಾಟ 5, ಕಾತ, ಕೇಟು, ಕ್ಯಾಟು, ಕ್ಯಾತ. See ತೊಣ್ಣೆ-, ದೊಣ್ಣೆ-.

ಕೇತ *kēta.* Summons, invitation; place, site. See ಸಂ-. 2, (= ಕೇತಿ 2), a N. among Śaivas (My.). — ಕೇತಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 48; 37, 8. 23. 60; 60, 18. 29. 31. 34. 35. 36). See ಏಲೇಶ-, ಏಲೇಶ್ವರದ-.

ಕೇತಕ *kētaka.* = ಕೇತ. See ಸಂ-.

ಕೇತಕಿ *kētaki.* = ಕೇದಗೆ, ಕೇದಿಗೆ. *The fragrant screw-pine, Pandanus odoratissimus* Lin. (ಗಜಿಹೂ Čt. I, 103).

ಕೇತನ *kētana. Summons, invitation.* 2, *business (cf.* ಕೆಯ್ 2). 3, a place; a house (ಆಗಾರ, ಮನೆ Nn. 62). 4, splendor (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು 62). 5, *a flag, a banner* (ಪತಾಕೆ, ಕೆಕ್ಕೆ Nn. 18; ಧ್ವಜ 62).

ಕೇತಲ *kētala.* — ಕೇತಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ಕೇತಾರ *kētāra.* = ಕೇದಾರ. (Bp. 19, 23; 58, 34; My.).

ಕೇತಿ *kēti.* 1. See ಕಲಕೇತಿ.

ಕೇತಿ *kēti.* 2. (= ಕೇತ No. 2). — ಕೇತಿದೇವ. N. (Bp. 37, 4. 22. 41. 57; 60, 19). See ಮೇದರ-. — ಕೇತಿದೇವಯ್ಯ. N. See ಮೇದರ-.

ಕೇತು *kētu. A ray of light;* brightness (ಅಂಶು, ಕಿರಣ Nn. 42). 2, *a meteor; a comet* (ತಿಖಿ Nn. 4). 3, *the dragon's tail or descending node:* the lower part of the body of the daitya Saiṁhikêya, which was severed from its head (called Râhu, q. v.) by Vishṇu (ಗ್ರಹಭೇದ 42; ತಿಖಿ Mr. 39; ಚಮ್ಮಳಿ Kk. 12; ಚಮ್ಮಳಿಕೆ 11*b*). 4, a sign, *a flag, a banner* (ಪತಾಕೆ, ಟಿಕ್ಕೆ 42). 5, a chariot of the gods (ತಿಖಿಕೆ, ವಿಮಾನ 42). 6, disease. 7, an enemy.

ಕೇತುದಣ್ಡಿ *kētu-daṇḍa.* A flag-staff (J. 12, 16).

ಕೇತುಪಟ *kētu-paṭa.* A flag (Śśv. 3, after 35).

ಕೇತುಮಾಲ *kētu-mâla.* One of the nine great divisions of the world, the western varsha of jambudvîpa. (My.).

ಕೇದಗೆ *kêdagĕ.* = ಕೇದಿಗೆ. Tbh. of ಕೇತಕಿ (Čt. II, 7; Mr. 126; Si. 166; My.; ಗಜಿಪೂ Kk. 22. 86; Śm. 26; ಗಜಿಹೂ Čt. I, 103; T. ಕೇಜಯಾ, ಕೇದಗೈ). ಕೇದಗೆಯ ಪೂ (ಗಜಿವ್ವನ್ನ Śmd. II). ಕೇದಗೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆಯುಂ ಕಮ್ಪು ಬನ್ದುದು (150). See ಬಿಳಿ-.

ಕೇದರ *kêdara. N. of a plant.*

ಕೇದರಿಸಿ *kêdarisi.* ಕ್ಯಾ-. A common annual herb, Mollugo stricta L. (Z.).

ಕೇದಾರ *kêdâra.* = ಕೇತಾರ. *A field* (ಕೆಯ್, ಹೊಲ Nn. 38). 2, a park (ಉಪನನ್ದನ, ಉದ್ಯಾನವನ 38). 3, a temple; Kêdâr, a part of the Himâlaya (ದೇವಗೇಹ, ದೇವಾಲಯ, o. r. ಶಿವಾಲಯ 38). 4, the body (ತನು, ದೇಹ 38). 5, Śiva as worshipped at Kêdâr. — ಕೇದಾರಗೌಳ. N. of a tune (My.).

ಕೇದಾರಲಕ್ಷ್ಮಿ *kêdâra-lakshmi.* A field regarded as Lakshmî (Čpr. 1, after 94).

ಕೇದಾರೇಶ್ವರ *kêdâra-îśvara.* = ಕೇದಾರ No. 5. (My.).

ಕೇದಿಗೆ *kêdigĕ.* = ಕೇದಗೆ. (C.). ಕೇದಿಗೆಹುವ್ವಿನ ತಾಳೀ ಗಿಡ (Si. 166).

ಕೇನಾರ *kênâra.* (= ಕೆನ್ದಾರ). The upper part of the cheek; the temples.

ಕೇನಿಪಾತಕ *kênipâtaka. The helm; a rudder.*

ಕೇನ್ದ್ರ *kêndra.* Centrum, the centre of a circle. (My.). 2, the distance of a planet from the first point of its orbit in the fourth, seventh or tenth degree. (My.).

ಕೇಪಲ *kêpala.* = ಕೆಸ್ಗರ, ಕೆವಲ. A shrub with scarlet flowers, Ixora coccinea L. (St. & Pl.; Tu. ಕೇಪಳಿ, ಕೇಪುಲು, ಕೇಪ್ಪಳ). See ಗಣ್ಡು-.

ಕೇಪು *kêpu.* The periodical supply of merchandise (My.; Mhr. ಪೇಸ).

ಕೇಮ *kêma.* Callosity, as that of a wart (Tĕ. ಕೇಮಮು; R.; M. ಕೇಮು, strength, solidity, stoutness; Tĕ. ಚೇವೆ, core of a tree; strength, courage; stontness, solidity; *cf.* ಕೇವ, ಚೇಗು).

ಕೇಮ *kêma.* Tbh. of ಕ್ಷೇಮ. (S. Mhr.).

ಕೇಯಿಸು *kêyisu.* (Śmd. 273). = ಕೇಸು 3. To cause to repose, etc. (My.).

ಕೇಯೂರ *kêyûra. A bracelet worn on the upper arm.*

ಕೇರ್ *kêr.* **1.** = ಕೇರ್. A wall (ಭಿತ್ತಿ Čt. II, 107; ಗೋಡೆ I, 60; Kk. 46; ಕುದುರ್, ಗೋಡೆ Śm. 57; see ಕುದುರ್). ಕೇರ್ ಕೆಡಿದುದು (Śmd. 219). ಕೇರ್ಗಳ್ (51). See Abh. P. 5, 109; Rśv. 2, 21; 6, after 11; 10, after 31.

ಕೇರ್ *kêr.* **2.** ಕೇರು. = ಗೇರು, ಗೇರ್. The tree Seme-

carpus anacardium Lin., which produces the marking-nut (My.; M. ಚೇರ್, T. ಚೀ, ಚೇರ್; Tě. ಜೀಡಿ, ಜೇಡಿ). ಕೇರು (ಅರುಷ್ಕರ G.; My.). — ಕೇರ ಮರ. = ಗೇರ-. The marking-nut tree (C.; ಆಕ್ಷ, ಭಲ್ಲಾತಕ, ವೀರವೃಕ್ಷ G.). — ಕೇರುಬೀಜ. The marking-nut (C.).

ಕೇರ kêra. ಕ್ಯಾರ. (So that it *joins* or follows, = ಸೇರ; T. ಚೇರ, Tě. ಚೇರೆ, jointly; near, close): just then, afterwards (S. Mhr.), *e. g.* ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೇರ ಬನ್ನೆನು, ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೇರ ಹೋದನು. *Cf.* ಕಾಟ 4, ಕೆಸ.

ಕೇರ kêra. Rubbish, refuse, etc. (Mhr. ಕೇರ, ಜೇರ). — ಕೇರ ಮಾವು. An inferior mango (S. Mhr.; B. 2, 51). — ಕೇರ ಸೋಣಿ. A broom (Si. 112; Mhr. ಕೇರಸುಣೀ).

ಕೇರಲ kêrala. ಕೇರಳ. The Kêrala or Malabâr country; a Malabâr man (ಚೇರಣಿಗ Mr. 382, o. rs. ಯೇರಡಿಗೆ, ವೇರಡಿಗ; Bp. 6, 19). *Cf.* ಚೇರ.

ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರ kêrala-adhîśvara. The king of Kêrala (J. 28, 17).

ಕೇರಿ kêri. A street (ರಥ್ಯೆ, ಪ್ರತೋಲಿ, ವಿತಿಜೆ, ಬೀದಿ Nr.; C.; Tu.; Tě. ಗೇರಿ; T., M. ಚೇರಿ; *cf.* ಕೇಬಿ?); one of the four chequered stripes on a pagaḍĕ cloth (Bp. 43, 4). ಮಾಡುವ ಕೇರಿ (ವಿಪಣಿ, ಅಂಗಡೀ ಬೀದಿ Si. 106). ಅಂಗಡಿಕೇರಿ (ವಿಪಣಿ 420). See Bp. 52, 11; ಸೂಳೆಗೇರಿ. — ಕೇರಿ ಕೇರಿ. rep. (Śmd. 231; Bp. 5, 12; 26, 6; 43, 59; Č. Bp. 5, 3; Prll. 3, 4; J. 26, 7). — ಕೇರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take a street, *i. e.* to betake one's self to it (J. 26, 9).

ಕೇರು kêru. = ಕೆರ್ 2, q. v.

ಕೇರೆ kêrĕ. ಕ್ಯಾರೆ. The rat-snake, also called the whip-snake, Ptyas mucosus (E. Nicholson; ಮೂಲುಧಾನ, ಮೂತುಲಾಹಿ Nr.; C.; M. ಚೇರೆ, T. ಚಾರ್ಪೆ, Tě. ಸಾರೆ, ಜಿರ್ರಿ-ಪೋತು; *cf.* Sk. ತೀರ, the boa). — ಕೇರೆತುಪ್ಪ. The fat of the rat-snake which is used medicinally (My.). — ಕೇರೆವಿಷಾನು. (ಗ್ರಾಹ, ಅವಪಾರ Si. 88). — ಕೇರೆಹಾವು. = ಕೇರೆ. (C.; B. 2, 26).

ಕೇಱಿಸು kêṟisu. To cause to winnow (C.).

ಕೇಱು kêṟu. To winnow (ಸೂರ್ಪಕರಣ Śmd. Dh.; C.; M. ಚೇಱು; Tě. ಚೆರಗು, ಚೇಯು; ಚೇಟೆ, a winnowing basket; *cf.* ತಗಟು). ಕೇಱುವ ಮಱ (ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ G.). ಕೇಱುವ ಮೊಱ (ಶೂರ್ಪ G.). — ಕೇಱಿಸಾಟ. -ಆಟ. Winnowing (My.).

ಕೇರ್ kêr. = ಕೆರ್ 1. — ಕೇಗರಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A wall-like structure (V. 4, 24). ವನದ ನಡುವೆ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನೇರುವಟ್ಟ ಬಾಳವೇಲ ಕೇಗರಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92).

ಕೇಲ್ ಕೆಲ್. ಕೇಲು. A large earthen water-jar (ಮಣಿಕ, ಅಲಿಂಜರ Hlâ., Nr., Mr. 210; S. Mhr.; Mhr. ಗೇಳಾ, a round vessel to hold oil, etc.). ಕೇಲಂ ಮಾಡುವ ತಿಗುರಿಯ ಕೋಲನ್ತೆವೊಲ್ ಇರ್ದುಂ (Śmd. 84).

ಕೇಲನ kêlana. = ಕೇಲಲಿ. (My.).

ಕೇಲಿ kêli. ಕೇಲೀ. = ಕೇಳಿ. *Play, sport, pastime, amusement,* amorous sport.

ಕೇಲಿಕಾಗೃಹ kêlikâ-gṛiha. A pleasure-house; a private apartment. (My.).

ಕೇಲಿಕಿಲ kêli-kila. *A jester, a buffoon.*

ಕೇಲಿಕೆ kêlikĕ. ಕೇಲಿಕಾ. = ಕೇಳಿಕೆ. Play, etc. (= ಕೇಲಿ). See Bp. 5, 41; 6, 22; 12, 42; 19, 19; 36, 28; 37, 2. 8; 46, 52; 56, 6; 57, 46; 61, 64. — ಕೇಲಿಕೆಯ ಮಹಾದೇವ. N. (Bp. 59, 7).

ಕೇಲಿಗೃಹ kêli-gṛiha. = ಕೇಲಿಕಾಗೃಹ. (My.).

ಕೇಲಿಮನ್ದಿರ kêli-mandira. = ಕೇಲಿಗೃಹ. (Bp. 42, 29).

ಕೇಲಿಸು kêlisu. ಕೇಳಿಸು. To sport, to play (Bp. 37, 2; 61, 64). ಬೆಳಗಪ್ಪಿನಂ ಕೇಳಿಸಿದಂ (Śmd. 295). ರಮ್ಮಿ ಕೇಳಿಕುಂ ಪೆಣ್ಣಮಂ (268).

ಕೇಲೀನಿಲಯ kêlî-nilaya. = ಕೇಲಿಗೃಹ. (Abh. P. 1, 1).

ಕೇಲೀವನ kêlî-vana. A pleasure-park, a pleasure-grove (Grj. 4, after 15).

ಕೇವ kêva. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 64, o. r. ಕೇವಲ; see ಕೇಮು & ಚೇಗು).

ಕೇವಟಿ kêvaṭi. Tbh. of ಕೈವರ್ತಿ. ಕೇವಟಿಯಾದ ಮುಸ್ತಿ (ಶುಟ್ಟಿ, ಗೋನರ್ದ, ಕೈವರ್ತಿ, ಮುಸ್ತ, etc. Nr., o. r. ಕೇವಟಿಗೆ).

ಕೇವಟಿಗೆ kêvaṭigĕ. Tbh. of ಕೈವರ್ತಿಕಾ. See s. ಕೇವಟಿ.

ಕೇವಣ kêvaṇa. Tbh. of ಕ್ಷೇಪಣ (Śmd. 346, ನೂಂಕುವುದು Cm.). Attaching to, putting or fixing to or in, etc. (Bh. 3, 7, 90; Râm. 6, 55, 1).

ಕೇವಣಿಸು kêvaṇisu. To put, to attach to, to put or fix to or in, etc. (Čpr. 1, 60; Bh. 3, 7, 30; 7, 7, 34).

ಕೇವಲ kêvala. *Alone, only, mere, sole, one.* 2, *entire, whole, all.* 3, pure, simple, unmingled, perfect in one's self. 4, being one with the supreme soul, emancipation, absorption (ಕೈವಲ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). See Abh. P. 1, 7; B. 4, 73; 5, 13. 167. 208. 227; Si. 384.

ಕೇವಲಜ್ಞಾನ kêvala-jñâna. Pure knowledge (ನಿರ್ಮಲದ ಜ್ಞಾನ Nn. 89).

ಕೇವಲಿ kêvali. *A Jaina deified saint,* an Arhat. See Abh. P. 1, 8; 16, after 34. 35. 39.

ಕೇವು kêvu. (fr. ಕೇ). Coition (My.).

ಕೇಶ kêśa. *The hair of the head* (ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು Nn. 130). 2, *a kind of perfume.*

ಕೇಶಘ್ನ kêśa-ghna. *A disease producing baldness,* falling of the hair (ತೇವುಳಿ, Mr. 386, o. r. ತೇವಳು).

ಕೇಶಪಕ್ಷ kêśa-paksha. *Much hair, a fine head of hair;* a tuft.

ಕೇಶಪಾಶ kêśa-pâśa. *Much or ornamented hair;* a tuft.

ಕೇಶಪಾಶಿ kêśa-pâśi. *A lock of hair on the top of the head.*

ಕೇಶಬನ್ಧನ kêśa-bandhana. Binding the hair; hair tied into a bundle; tying or fastening in the hair. See ತುರುಬು, ಮುಡಿ.

ಕೇಶಮಾರ್ಜನ kêśa-mârjana. *A comb.*

ಕೇಶಮಾರ್ಜನಿ kêśa-mârjani. A comb (ಕಂಕತ, ಹಣಿಗೆ Mr. 208).

ಕೇಶವ kêśava. *Having much or handsome hair.* 2, *Kṛishṇa or Vishṇu.* 3, N. of the author of the Śabdamaṇidarpaṇa (Śmd. 2. 301. 302. 407. 408). See Bp. 54, 60; 56, 27; ಕರಿಯ-.

ಕೇಶವೇಶ kêśa-vêśa. *A tress or fillet of hair.* See ತುರುಬು.

ಕೇಶಹಸ್ತ kêśa-hasta. *Much hair, a fine head of hair.*

ಕೇಶಾಕೇಶಿ kêśâ-kêśi. Hair to hair; pulling each other's hair (Bh. 6, 4, 9; J. 27, 6). ಕೇಶಾಕೇತಿಯುದ್ಧ (J. 8, 33).

ಕೇಶಿ kêśi. *Having much or handsome hair.* 2, N. of an asura slain by Kṛishṇa (Śmd. 183). 3, N. of an author (Bp. 1, 10). 4, Rudra. See ಉತ್ತಮಾಂಗದ-, ಧೂರ್ಜಟಿ-. — ಕೇಶವದೇವರ ದಾಸಿ. (Bp. 58, 4). — ಕೇಶಿರಾಜ. = ಕೇಶವ No. 3. (Śmd. 3. 408). — See Bp. 36, 59; 37, 7; 47, 35; 58, 4; ಜೋನದ-. — ಕೇಶಿರಾಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 42; 61, 9).

ಕೇಶಿಕ kêšika. *Having much or handsome hair.*

ಕೇಶಿನಿ kêšini. *The plant Chrysopogon aciculatus* Trin. 2, N. of a daughter of the king of Vidarbha. (My.).

ಕೇಶಿಹರ kêši-hara. The destroyer of Kêši: Krishna (Mr. 18).

ಕೇಸ kêsa. ಕ್ಯಾಸ. (=ಕೆಯ್ಸ or ಗೇಸ, so that, or when, one causes to bring about, or has brought about, anything): afterwards (S. Mhr.; *cf.* ಕೇಲ), *e.g.* ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೇಸ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಕೇಸರ kêsara. *The filament of flowers.* 2, the pollen of flowers (ಅಲರ್ವುಡಿ Kk. 14). 3, *the plant Mimusops elengi* Lin. 4, *the plant Rottleria tinctoria* Roxb. 5, *the plant Mesua ferrea* Wight. Arn. 6, *the mane of a horse or lion.* 7, gold. 8, saffron (B. 3, 106; My.; Mhr. ಕೇತರ; Sk. ಕೇಸರವರ).

ಕೇಸರ ಈ ಹಿಂದ್ kêsara-î-hind. The empress of Hindusthân, title of Queen Victoria (B. 4, 5).

ಕೇಸರಿ kêsari. Having a mane. 2, *a lion* (ಸಿಂಗಸೆಮ. 83). 3, a horse. 4, saffron-coloured (Mhr. ಕೇತರಿ). — ಕೇಸರಿ ಭತ್ತ. A red kind of paddy (My.). — ಕೇಸರಿಭಾತು. Rice seasoned with saffron, sugar, etc. (My.; Mhr.). — ಕೇಸರಿ ಹೂವು. The saffron plant (Z.). 2, the shrub Bixa orellana L. (Z.).

ಕೇಸರಿದ್ವಿಪಾರಾತಿ kêsari-dvipa-arâti. The enemy of lions and elephants: Bhêrunda (Mr. 160).

ಕೇಸರಿದ್ವಿಷ kêsari-dvisha. The lion's enemy: Śarabha (Mr. 160).

ಕೇಸವೆ kêsavê. = ಕೆಸು, etc. (St. & Pl.; Sk. ಕೇಚುಳ, ಕೇಮುಕ, ಕಚು, ಕಚ್ಚಿಕ, a plant with an esculent root, Colocasia antiquorum, Arum colocasia).

ಕೇಸು kêsu. 1. = ಕೇಸವೆ, etc. (The Taro). — ಕೇಸಿನ ಪಲ್ಯ. The kêsu vegetable (S. Mhr.).

ಕೇಸು kêsu. 2. = ಕೆಸು 2, etc., when meeting a vowel (Šmd. 216). Redness. — ಕೇಸಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. (Šmd. 216). A red kind of rice (My.). — ಕೇಸಡಿ. -ಅಡಿ. (Šmd. 216). A red or reddish foot (Abh. P. 3, 116; 10, 35; 12, 16; Rśv. 8, 8). ಕೇಸಡಿಯಂ, a man with reddish feet (Šmd. 220). — ಕೇಸಳಲೆ. -ಅಳಲೆ. The red squirrel, Sciurus elphinstonei (Gz.). — ಕೇಸುರಿ. -ಉರಿ. (Šmd. 216). A red flame. See Abh. P. 11, 146; Bh. 1, 20, 52. 60. 61; J. 13, 12. — ಕೇಸುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. The reddish bulb: an onion (ಸಲಣ್ಣು, ಸುಕನ್ನಡಕ Nr.). — ಕೇಸೊಡಲು. -ಒಡಲು. The red-bodied one: the planet Mars (ಮುಂಗಳ Šm. 17).

ಕೇಸು kêsu. 3. = ಕೇಯಿಸು. (My.).

ಕೇಸು kêsu. A certain stuff (of cotton, wool, etc., My.; Mhr. ಜೇಂಸ).

ಕೇಳ್ kêl. = ಕೇಳು. To hear (v. i.); to hear (v. t.); to listen to; to give attention to, to heed, to mind (ಆಕರ್ಣನ Šmd. Dh.; T. ಕೇಡು, ಕೇಟು, ಕೇಳ್; M. ಕೇಳ್; Tu. ಕೇಣ್). 2, in later and modern times also: to ask; to beg; to demand (T., M.). P. p. ಕೇಳ್ವುದು (Ćh. v. 2; Šmd. 4. 71. 255. 260; Bp. 22, 49. 53; 32, 35; Rśv. 5, after 119; J. 1, 6. 7; 13, 1. 22. 54; 28, 15. 26; 31, 34). ಕೇಳ್! (Šmd. 151. 272; Bh. 2, 13, 32). ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳ್ವುದು (ಶ್ರವಣಂ Šmd. 11 Cm.). ಕವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ (128). ದೇವಾಸುರಮುಂ ಕೇಳಿರೇ, ದೇವ? (153. 263). ವ್ಯಾಕರಣಮನ್ ಎಲ್ಲರುಂ ಕೇಳ್ದೆಂ ತಿಳಿವನೇ! (259). ನುಡಿಯಲಱಿಯದೆ ಕೇಳಲಱಿಯದೆ ಇರ್ದಡೆ ಕಳ್ಳಮೂಕನ್ ಎನಿಸುಗುಂ (Nr.). ಮೂಗ ಕೇಳಿದಿರಲ್ ಅನ್ನವ ಆವಂ ಕಳಮೂಕನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 388); ಕೇಳ್ವುದು (ಶ್ರುತ 440). ನಿತ್ಯಂ ಮಪಾ ಚಿಟ್ಟಿಗಳ್ ಕಡುಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿ ಕೇಳ್ವಿವೇ? (Sś. 42). ಧರ್ಮಕೆ ತಾಂ ಕಥೆಯನ್ ಅರ್ಥಿಸಿ ಕೇಳ್ವುದು (Jmt. 13). ಕೇಳಲೊಡಂ ಕವಿ ಸವಿಯೊಳಗೆ ಅಬಿದೊಡಂ ತನ್ನನಂ, ..ಅದು ಸತ್ಕೃತಿಯೇ? (Grj. 1, 22).

ಕೇಳ kêḷa. (Šmd. 40). A companion (? see s. ಕೆಳದಿ).

ಕೇಳ kêḷa. The plantain (Mhr., Kônkaṇi). — ಕೇಳಪೂ. = ಕಾಪಾಡಿ³. (St. & Pl.; see s. ಕಾ 2).

ಕೇಳಿ kêḷi. = (ಕೇಣಿ 2), ಕೇಲಿ. (ಪ್ರೀಡೆ Šmd. I; Nn. 26; Šm. 114). ಸಮರಕೇಳಿ (Šmd. 258). See Bp. 59, 24.

ಕೇಳಿಕೆ kêḷikê. Hearing; hearsay; asking. ಕೇಳಿ ಕೆಯ ಮಾತು, a word which one has (only) heard (C.).

ಕೇಳಿಕೆ kêḷikê. = ಕೇಲಿಕೆ. — ಕೇಳಿಕೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To begin to play, etc. (Śsv. 1, after 79).

ಕೇಳಿಸು kêḷisu. To cause to hear or listen; to cause to ask (C.). 2, to cause one's self to be heard; to cause to be heard, to sound or play on. ಆದಿವೀಣೆಗಳಿನ್ನ ಕೇಳಿಪ ಮಾದರಾಜನು (Bp. 9, 44). ಪರಮಭಕ್ತಂ ಚಮತ್ಕೃತಿಯಿನ್ದೆ ಕನ್ನರಿ ವೀಣೆಯಂ ಪಿಡಿದು, ಒನ್ದು ದಿವಸಂ ಕೇಳಿಸಲು (28, 5). 3, to be heard (C.). ಕವಿಗಳಿನ್ನ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ (B. 4, 86). ಕುಬುಬರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಸುವನ್ತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಊಗಿದನು (2, 34). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವನ್ತೆ ಓದ ಬೇಕು (3, 3); see also 4, 111. 4, to hear (v. i., C.). ಗೂಗೆಯು ಕವಿಗಳು ಜನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ (B. 3, 120). 5, to sound (v. i., C.). ಚಿಮ್ಮು ಒದಬಿ ಹತ್ತಿದರೆ ಯಾರೋ ಆತ್ತ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ (3, 99). — See Śsv. 1, after 79; J. 4, 11.

ಕೇಳಿಸು kêḷisu. = ಕೇಲಿಸು, q. v.

ಕೇಳು kêḷu. = ಕೇಳ್. (C.). P. p. ಕೇಳಿ. ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳುವುದು (ಅವಧಾರಣ Nr.). ಕೇಳುವದು (ಸ್ಪರ್ಶ, ಅನುಮೋಗ, ಪೃಚ್ಛೆ Si. 56). ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಯಾಚ್ಞೆ, ಆಫಿಕ್ಷೆ, ಯಾಚನೆ 245). ಕೇಳುವದಱಿನ್ದ ಹೊನ್ನೆಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಮಾಚತಕ್ಕ 800). ಕೇಳಿದ ವಸ್ತುಗಳಂ ಕೊಡುವ ದೇವತಾದಿಗಳು (ವರದ, etc. 354). ಕೇಳುವವನು (ಯಾಚಕ, ಆರ್ಥಿ, etc. 367). ಕೇಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಶ್ರುತ 426). ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವ ಕೇಳ ಹೊತ್ತನ್ ಆಬಿಯೆ (Dp. 4). ಕೇಳದ ಕಿವಿ ಊರಿಗೆ ಮಾರಿಯ ತನ್ತು.—ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ, ಹೇಳುವವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ.—ಮಥನ ಕಾಲನಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಕೇಳುವದುಣ್ಟೇ? (Prvs.). ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳು! (B. 2, 7). ಎರಡನೆಯವರನ್ನು ಏನಾದರೂ ಕೇಳ ತಕ್ಕದಿದ್ದರೆ (3, 5). ಕೆಲವು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು (4, 53). ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಕೇಳ ಬೇಕೆನ್ದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ (4, 64). ಅದು ನನಗೆ ಕೇಳು ವದಿಲ್ಲ (I cannot hear it, C.). See Bp. 3, 58. 76. 77; 5, 55; 9, 13. 24; 12, 2; 21, 11; 22, 32; 37, 37; 40, 14; 45, 20; 46, 79; 58, 64; B. 2, 20. 21. 53; 3, 13; 4, 199; Prv. s. ಬೇಗೆ ಪಡತ್ತು. — ಕೇಳಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to hear (B. 4, 76). — ಕೇಳ ಬಹ್. -ಬರು. To sound (v. i.). ಪಿರಿಯ ಧ್ವನಿಗಳ್ ಉಬ್ಬೆ ಕೇಳ ಬರುತ್ತಿರಲು (Bp. 53, 25). 2, to be heard (C.). ಆ ಚಕ್ಕೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಕೇಳ ಬರಲಿಲ್ಲ (B. 4, 111). ಕವಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕೇಳ ಬಾರದೇ ಇದ್ದರೂ ಹಿತವಾಗಿ ಹಾಯೆದೋಡುವ ನಾದವು (ಕಲ Si. 61). 3, to come to hear or to ask (C.).

ಕೇಳುವಿಕೆ kêḷuvikê. = ಕೇಳಿಕೆ. (ಯಾಚ್ಞೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಥನೆ Si. 387; ಶ್ರುತ 426).

ಕೇಳುಹ kêḷuha. Hearing; asking. ಕಾಣ ಬಹುದು, ಕೇಳುಹ, ಪರಿಮಳಿಸುಹ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ, ಮುಟ್ಟುಹ ಎಬ್ಬಿವು ವಿಷಯಂಗಳು (Nr.). ಕೇಳುಹ (ನುಚಿ, ಕೇಳ್ವಿಡೆ Nn. 166).

ಕೇಳ್ವಿಕೆ kēḷvikĕ. = ಕೇಳುವಿಕೆ. (My.; Si. 469).

ಕೇಲಿ kēḷi. A line, a series; a group, flock, troop; a heap (ಪಂಕ್ತಿ Śmd. I; ಪಾಟಿ, ಪಸ್ತಿ Kk. 90, o. r. ಕೇರಿ; ಪಾಟಿ, ಪಸ್ತಿ Śm. 53; ಸಾಲ್ 107. 114; ಗದಣ Čt. I, 26; *cf.* ಕಟ್ಟು; T. ಚೇಡು, ಚೇಣ್, ಚೇಯ್, distance; length, breadth; height; greatness; crowd, assembly; see ಗೇಣ್ 1).

ಕೈ kĕi. 1. = ಕೆಯ್ 3, etc. The hand, etc.

ಕೈ kĕi. 2. = ಕೆಯ್ 4, etc. Decoration.

ಕೈ kĕi. 3. = ಕೆಯ್ 5, etc. A field.

ಕೈ kĕi. 4. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness.

ಕೈ kĕi. 5. = ಕಯ್ 4, etc. Churning.

ಕೈಕಯೆ kaikayĕ. N. of the daughter of king Kêkaya, wife of Daśaratha (J. 18, 62).

ಕೈಕಸೆ kaikasĕ. N. of the mother of Râvaṇa (Râm. 6, 52, 17).

ಕೈಕೆ kaikĕ. = ಕೈಕಯೆ. (J. 18, 9).

ಕೈಕೇಯ kaikēya. N. of a prince of the Kêkayas (Bh. 6, 2, 11).

ಕೈಂಕರ್ಯ kaiṅkarya. (fr. ಕಿಂಕರ). The state or office of a servant or slave; service; servitude. (Rśv. 5, after 26; My.).

ಕೈಟಭ kaiṭabha. N. of an asura slain by Vishṇu.

ಕೈಟಭಜಿತ್ kaiṭabha-jit. *Vishṇu.*

ಕೈಟಭಾರಿ kaiṭabha-ari. *Vishṇu.*

ಕೈಟರ್ಯ kaiṭarya. *A plant used in medicine* (= ಕಟ್ಟಿಲ).

ಕೈತ kĕyta. = ಕೆಯ್ತ.

ಕೈತವ kaitava. (fr. ಕಿತವ). = ಕೈದವ. *Gambling.* 2, a gambling house (ಜೂಜುಕ್ಕ ಮನೆ Mr. 198). 3, *deceit, fraud, cheating* (ಕೈದವ Śmd. II; ಕೆಯ್ತೆ, ಜತ್ತವ Kk. 66; ಕೈದವ 82; ಕಪಟ Čt. I, 39; ಜತ್ತಕ II, 12). See Śmd. 67; Abh. P. 7, after 33; Rsv. 11, after 164.

ಕೈದವ kaidava. Tbh. of ಕೈತವ (Śmd. 338; II; Kk. 82; ಕೆಯ್ತ, ಜತ್ತುಕ, ಕಪಟ Śm. 52).

ಕೈದಾರಕ kaidāraka. (fr. ಕೇದಾರ). *A multitude of fields.*

ಕೈದಾರಿಕ kaidārika. *A multitude of fields.*

ಕೈದಾರ್ಯ kaidārya. *A multitude of fields.*

ಕೈದಿ kaidi. A prisoner (My.; Mhr., H.; B. 5. 265).

ಕೈದು kĕidu. = ಕೆಯ್ದು.

ಕೈದು kaidu. Imprisonment; restraint; arrest (C.; Mhr., H.).

ಕೈದುಖಾನೆ kaidu-khāṇĕ. A prison (Mhr.; R.).

ಕೈಫಿಯತು kaiphiyatu. Statement; an affair, a case (C.; Mhr., H.); a suit; a plaint.

ಕೈಫು kaiphu. Intoxicating quality; an intoxicating drug; intoxication (Mhr., H.; R.).

ಕೈಮೆ kĕimĕ. = ಕೆಯ್ಮೆ.

ಕೈಯಿ kĕiyi. = ಕೈ 1, etc. (My.).

ಕೈಯ್ಯಿ kĕiyyi. = ಕೈಯಿ, etc. (My.).

ಕೈರ kaira. = ಕಯ್ರ.

ಕೈರವ kairava. *The white esculent water-lily* (ಕುಮುದ, ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420).

ಕೈರವಬಾನ್ಧವ kairava-bândhava. The moon. (Bp. 12, 36).

ಕೈರವಮಿತ್ರ kairava-mitra. The moon (My.).

ಕೈರವಿಣಿ kairaviṇi. *An assemblage of kairavas,* or a place abounding in them.

ಕೈಲಾಸ kailâsa. *N. of a mountain in the Himâlaya range, the seat of Kuvêra and paradise of Śiva;* euphemistically: death (My.). ಕೈಲಾಸದವರು ಬಲ್ಲರು, ಪೈಕುಂಡದವರು ಬಲ್ಲರು.— ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prvs.). See Bp. 54, 71; Prv. s. ಕಾಸು 2.

ಕೈಲಾಸದುರ್ಗ kailâsa-durga. = ಕೈಲಾಸ. (Bp. 43, 50).

ಕೈಲಾಸಪುರಿ kailâsa-puri. = ಕೈಲಾಸ. (Bp. 25 sum.).

ಕೈಲಾಸವಾಸಿ kailâsa-vâsi. A deceased worshipper of Śiva (C.).

ಕೈಲಿ kaili. Of capacity (Mhr., H.).

ಕೈಲಿವಜನಿ kaili-vajani. Of capacity and of weight (R.).

ಕೈವರ್ತ kaivarta. *A fisherman.*

ಕೈವರ್ತಿ kaivarti. = ಕೇವಟಿ. The grass Cyperus rotundus.

ಕೈವರ್ತಿಕೆ kaivartikĕ. = ಕೇವಟಿಗೆ, ಕೈವರ್ತಿ.

ಕೈವರ್ತಿಮುಸ್ತಕ kaivarti-mustaka. *The fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಕೈವಲ್ಯ kaivalya. (fr. ಕೇವಲ). Perfect isolation (ಏಕಾನ್ತ Nn. 165); *perfect exemption from further transmigration, absorption in the supreme soul, eternal emancipation* (ನಿರ್ವಾಣ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 19; ಮೋಕ್ಷ 71; ಸಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ತಿ 165). 2, the chief station or position (ಏಮುಖ್ಯಾಸ್ಪದ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನ 165). 3, purencss (ನಿರ್ಮಲ 165). 4, a branch or recension of the vêdas (Bp. 43, 75). See Abh. P. 1, 5. 6; Bp. 43, 66.

ಕೈವಲ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ kaivalya-lakshmi. The fortune of kaivalya; kaivalya regarded as a Lakshmî (Śśv. 5, 32).

ಕೈಶಿಕ kaiśika. (fr. ಕೇಶ). *A quantity of hair, a head of hair.* 2, *love, passion, lust.*

ಕೈಶಿಕಿ kaiśiki. *A kind of dramatic style, the graceful style, suited especially to the passion of love* (Kâvy. IV, 2, 58. 61).

ಕೈಶ್ಯ kaiśya. (fr. ಕೇಶ). *A quantity of hair, a head of hair.*

ಕೊ ka2-ŏ4. (= ಕೋ 1, ಸೊ). See ಆಕೊ, ಇಕೊ, ಇದುಕೊ.

ಕೊಂಯಿ kŏṅyi. = ಕುಂಯಿ. (My.).

ಕೊಕ್ kŏk. An imitative sound. (M. ಕೊಕ್ಕು). — ಕೊಕ್ಕೊಕ್ಕ್ ಎನ್ನು. To cackle or cluck as a hen (C.; M. ಕೊಕ್ಕು, T. ಕೊಕ್ಕರಿ; Tĕ. ಕೊಕ್ಕರಿಂಚು).

ಕೊಕ್ಕರಸು kŏkkarasu. = ಕೆಕ್ಕೊರಸು, q. v.

ಕೊಕ್ಕರಿ kŏkkari. = ಕಕ್ಕೆರಿ, etc. (M., Tĕ. ಕೊಕ್ಕರೆ). — ಕೊಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. reit. = ಕಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. (My.).

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 1. To threaten, to menace, to abuse, to rebuke, to deride (ವಿಪರ್ಸ್ಸನ Śmd. Dh., o. r. ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನ). See J. 13, 122.

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 2. (fr. ಕುಡು 3 or ಕುಜು). = ಕುಕ್ಕುರಿಸು. (To bend), to shrink (v. i., as the hands, etc. from cold, My.); to shrug one's self up (from cold, fear, etc., My.; Śśv. 4, 13); to shrink, to recoil, etc. (Râm. 6, 51, 26; Bh. 6, 3, 31. 50).

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 3. To shout (T. కొక్కరి, Tě. కొక్కరించు; R.).

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 4. To chuckle, to giggle (S. Mhr.).

ಕೊಕ್ಕರೆ kŏkkarĕ. = ಕೊಕ್ಕು 2, ಕೊಕ್ಕೆ. A crane (ಕರ್ಕರೇಟು, ಕರೇಟು Si. 175; My.; Tu. ಕೊಂಗರ್; Tě. కక్కర, కొక్కెర, కొక్కరాయి, కొంగే; M. കൊക്കന്, കൊക്കു, കൊച്ചി, T. కొక్కు, a crane, heron, paddy-bird). ಏಸಾಲು ತಿನ್ನುವ ಕೊಕ್ಕರೆ (ಧ್ಯಾಕ್ಷ 461). See ಕಾಡು-, ನೀರು-; Prv. s. ನಗುನಗು. — ಕೊಕ್ಕರೆಯು ವ್ವನ ಗಿಡ. (ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಪಾಠುಪತ, ಏಕಾಷ್ಟೀಲ, ಬಳ, ವಸು Si. 142).

ಕೊಕ್ಕೆ kŏkki. 1. The stumped (beak-like) branch of a tree (S. Mhr.).

ಕೊಕ್ಕೆ kŏkki. 2. (fr. ಕುಡು 3). = ಕೊಕ್ಕೆ 1, ಕೊಂಕೆ. Crookedness; perverseness. — ಕೊಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯ. = ಕೊಕ್ಕೆ-. A perverse, vicious man (S. Mhr.).

ಕೊಕ್ಕು kŏkku. 1. (fr. ಕುಕ್ಕು 1? ಕೊಂಕು 2?). The beak or bill (My.; M.). See Rśv. 9, 26. 28; Prv. s. ಪಕ್ಕ.

ಕೊಕ್ಕು kŏkku. 2. = ಕೊಕ್ಕರೆ. (My.).

ಕೊಕ್ಕೆ kŏkkĕ. 1. = ಕೊಕ್ಕೆ 2, ಕೊಂಕೆ. Crookedness; a crook; a bend; a hook (My.; Tu.; T. కొక్కి, M. കൊക്കെ, Tě. కొక్కె, కొగ్గి, కొంక, గొక్కి, a bend, hook, clasp). — ಕೊಕ್ಕೆಕೋಲು. A hook (My.; ಅಂಕುಶ, ಸೃಣಿ Si. 271); a walking stick with a bent handle (My.). — ಕೊಕ್ಕೆಮನುಷ್ಯ. = ಕೊಕ್ಕಿಮನುಷ್ಯ. (My.). — ಕೊಕ್ಕೆಮಾತು. A crooked, perverse word (My.). — ಕೊಕ್ಕೆಮೂಗು. A nose like a hook (My.). ಕೊಕ್ಕೆಮೂಗಿನವನು (ಖರಣನ Si. 198 sic!). — ಕೊಕ್ಕೆಮೊಳೆ. A hooked nail (My.).

ಕೊಕ್ಕೆ kŏkkĕ. 2. — ಕೊಕ್ಕೆಗಿಡ. A shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (St. & Pl.; Tu.).

ಕೊಕ್ರೆ kŏkrĕ. = ಕೊಕ್ಕರೆ. (My.).

ಕೊಗ್ kŏg. = ಕೊಯ್. Putridness. — ಕೊಗ್ಗಿಸಮು. -ಕೆಸಮು. Putrid mud (Bp. 10, 6; 56, 53).

ಕೊಗ್ಗ kŏggĕa. = (ತಕ್ಕರಿ, etc.), ಕೊಂಗ. Crookedness, etc. **2,** a man with a crooked, uncouth voice (S. Mhr.). — ಕೊಗ್ಗದನಿ. A disagreeable voice (S. Mhr.).

ಕೊಗ್ಗಿ kŏggi. = ಕೊಗ್ಗಿಡಿ, ಕೊಗ್ಗಿಲಿ, ಕೆಸಕ್ಕೆ. — ಕೊಗ್ಗಿಗಿಡ. A very common under-shrub, Tephrosia purpurea Pers. (Z.; My.). See ಮುಳುಬೆಗೊಗ್ಗಿ.

ಕೊಗ್ಗಿಡಿ kŏggiḍi. = ಕೊಗ್ಗಿಲಿ, etc. ಎದ್ದೇಬಿಲಾಪಿದ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಗ್ಗಿಡಾಗಾ ತನ್ನಾ ಕೋ? (Prv.).

ಕೊಗ್ಗಿಲಿ kŏggili. = ಕೊಗ್ಗಿ, etc. (My.).

ಕೊಗ್ಗು kŏggu. = ಕುಂಬುಗೆಣಿ, etc., ಗುಗ್ಗೆ. ಕವಿಯ ಕೊಗ್ಗು (Si. 205, *only* in Si.).

ಕೊಗ್ಗೆ kŏggĕ. = ಕೊಗ್ಗಿ, etc. (My.).

ಕೊಂಕ kŏṅka. = ಕೊಂಗ s. ಕೊಂಗು 1 (? see Mr. 379 s. ಮ್ಲೇಚ್ಛ).

ಕೊಂಕಣ kŏṅkaṇa. The Concan country of the western coast (C.; Tě.; T., M. കൊംഗണ; Sk. कोंकण; Mhr. कोंकण). ಕೊಂಕಣಾ ಸುತ್ತಿ ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Bp. 6, 19; B. 2, 42; Prv. s. ತೆಂಕಣ ದೇಶ.

ಕೊಂಕಣಸ್ಥ kŏṅkaṇa-stha. A Concan Brâhmaṇa (C.).

ಕೊಂಕಣಿ kŏṅkaṇi. A person belonging to the Concan Brâhmaṇas (C.; M. കൊംഗണി). See Prv. s. ತೋಟಿ.

ಕೊಂಕಣಿಕೆ kŏṅkaṇikĕ. The behaviour of a Concan Brâhmaṇa. See Prv. s. ಲಂಕೆ.

ಕೊಂಕಣಿಗ kŏṅkaṇiga. A Concan Brâhmaṇa (ಲಿಮ್ಬಳಿ Mr. 382). ಅಂಕಣದ ಮನೆಯಾದರೆ ಕೊಂಕಣಿಗನಿಗೆ ಆಗದೇ?—ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಗೆದ್ದು.

ಕೊಂಕಲಿ kŏṅkal. = ಕೊಂಕುಬ್, etc. (ಕಕ್ಷ Mr. 321, o. r. ಕೊಂಕುಬ್).

ಕೊಂಕಲಿ kŏṅkaḷa. = ಕೊಂಕಬ್, etc. (S. Mhr.).

ಕೊಂಕಲಿಲು kŏṅkaḷu. = ಕೊಂಕಬ್, etc. (C.).

ಕೊಂಕಿ kŏṅki. = ಕೊಕ್ಕೆ 1. A hook; a fish-hook, an angle (Bp. 21, 28); a kind of hook to join the rollers of a sugar-mill (My.). — ಕೊಂಕಿಯ ನಾರಸ. N. (Bp. 51, 4).

ಕೊಂಕಿಸು kŏṅkisu. To make crooked; to distort (Bp. 1, 50; Śśv. 2, 71; C.).

ಕೊಂಕು kŏṅku. 1. (fr. ಕುಡು 3). To be bent, to get crooked, curved, distorted, deformed, or curled; to become perverse, untrue, etc. (C.). ಕೊಂಕದುಮು (ವಕ್ರ, ವ್ಯಜನ, ಭುಗ್ನ, ಕುಟಿಲ, etc., Nr., Hlâ.; ಕರಾಲ, ವಿಕಟ Hlâ.). ಕೊಂಕಿದ ತಲೆನವರು (ಅಲಕ); ಕೊಂಕಿದ ನುಡಿ (ಕಾಕು Hlâ.). See Čh. v. 25; Grj. 2, after 106; 5, after 42; Bp. 9, 25; 17, 2; 21, 15; 37, 39; 43, 54; 52, 18; Rśv. 5, after 19; 5, 97; Śśv. 1, after 79; J. 21, 10.

ಕೊಂಕು kŏṅku. 2. (= ಕೊಂಗು 2, ತೊಂಚು). The state of being bent, crooked, etc. (ಅಮರಶ್ಮದ. 218; Kk. 62; Śm. 64; Čt. II, 71; ಕುಟಿಲಭಾವದ Čt. I, 8; ವಾಮು, ವಕ್ರ Nn. 24; ಕುಬ್ಜ, ಭಗ್ನ 132, o. r. ಜೊಂಕು; ವಿಕಟ, ಜೊಂಕು 146; C.; Râm. 6, 10, 5). **2,** a crooked line to denote that a syllable is metrically long; a long syllable; metrical length (Čh.; ಜಿಜ್ಞ, ಗುರು Śm. 55; ಗುರುತ್ವ Kk. 66; ಗುರು Śs.). ಕುರುಳ್ ಕೊಂಕಾಮ್ಮು (Śmd. 60). See ಆತಿಕೊಂಕು, ಮೂಗೊಂಕು. — ಕೊಂಕಾನ್. -ಅನ್. To get bent, etc. (Śśv. 3, 7). — ಕೊಂಕು ಕೊಡಿತೆ. Wrongs and defects (J. 18, 42). — ಕೊಂಕುಗುರ್. -ಉಗುರ್. A bent nail or claw (J. 28, 46). — ಕೊಂಕುಗುರುಳು. -ಕುರುಳು. Curled hair; a lock. ಕೊಂಕುಗುರುಳಿನ ರವ್ಯೆ (see Sp. s. ಮುಂಕು). — ಕೊಂಕುಗೂದಲ್. -ಕೂದಲ್. Curled hair; a lock (ಅಲಕ Mr. 320). — ಕೊಂಕುಗೆರೆ. A crooked line: the sign for a long syllable (Čh.; ಗುರು Mr. 364). — ಕೊಂಕುನುಡಿ. A deformed or altered voice or word. ಆತಿಕೊಂಕುನುಡಿ ಕಾಕೆಸಿಕ್ಕು (Mr. 86). — ಕೊಂಕು ಮಾಡು. To act in a perverse manner. ಕಾಗೆ ತಾನು ಯಾರೆವ್ವ ಒಜ್ಜಿಜ ಮಜಿತು, ಸಟ ಕೊಣ್ಣು, ಕೊಂಕು ಮಾಡುತ್ತ (B. 3, 12). — ಕೊಂಕುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. He with the (always) bent bow: Kâma (ಕಾವ, ಮನ್ಮಥ, etc. Śm. 7). — ಕೊಂಕುವೆರಸು. Alteration to be attached. ಕೊಂಕುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಉಲ್ಲಾಪ Hlâ.).

ಕೊಂಕುಟಿ kŏṅkuḷ. (Šmd. I, o. r. ಕವುಂಕುಟಿ). **ಕೊಂಕುಟಿಸಿ.** = ಕೆಂಕುಟ್, etc. The armpit (My.). ಅಲ್ಲೇ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣಿತು; ಕೊಳ್ಳೀ, ಮಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುಟಿ ಕೂನ!—ಕೊಂಕುಟಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಕೊಂಗ kŏṅga. = ಕೊಗ್. See another ಕೊಂಗ s. ಕೊಂಗು 1. — ಕೊಂಗ ಮುಂಗ. dupl. A man of silly, apish behaviour (My.); a buffoon (My.). — ಕೊಂಗ ಮುಂಗತನ. Silly, apish behaviour; buffoonery (My.).

ಕೊಂಗರಿ kŏṅgari. = ಕೊಕ್ಕರಿ, etc. — ಕೊಂಗರಿ ಬಿಂಗರಿ. reit. = ಕೊಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. (My.). — ಕೊಂಗರಿ ಮುಂಗರಿ. reit. = ಕೊಂಗರಿ ಬಿಂಗರಿ. (My.; Tē. ಕೊಂಕರೆವಂಕರೆ).

ಕೊಂಗು kŏṅgu. 1. The Kŏṅgu country (Čēra or Kēraḷa, especially the country about Coimbatoor, T.; M. കൊങ്ങു). — ಕೊಂಗ. -ಆ 3. An inhabitant of the Kŏṅgu country (My.);—a horse of that country (Bp. 59, 40). See ಕೊಂಕ.

ಕೊಂಗು kŏṅgu. 2. = ಕೊಂಕು 2. — ಕೊಂಗಾಟ. -ಆಟ. A crooked, perverse behaviour (My.).

ಕೊಂಗೆ kŏṅgĕ. = ಕೊನೆ 3, ಕೊಮ್ಮು 3, ಕೊಮ್ಬೆ, (ಟೊಂಗೆ). The branch of a tree (S. Mhr.).

ಕೊಚ್ಚಿ kŏccci. Cochin on the Malabar coast (C.; T., M.).

ಕೊಚ್ಚಿಕೆ kŏccikĕ. The act of cutting or cutting up (My.).

ಕೊಚ್ಚಿಸು kŏccisu. To cause to cut up or to pieces (C.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 1. To shake flour, as it comes from the mill, on a small fan so as to separate any impurities (C.; *cf.* ಕುಲುಕು 2, ಕೊಡಪು; T. കൊയ്, to separate stones, etc. from rice, etc.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 2. = ಕೊರ್ಚು 2. To cut away, up, or to pieces (C.; Č. Bp. 42, 33; Bh. 3, 19, 46; 8, 23, 19; J. 4, 40; 9, 32; 13, 18. 48; 20, 47; 21, 34).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 3. The act of, or an instrument for, cutting to pieces (Bp. 28, 47); the state of being cut into pieces. — ಕೊಚ್ಚೂರಿಬಡಿಕೆ. -ಬಿದು-ಆಡಿಕೆ. Areca-nut cut into very small pieces (My.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 4. (= ಕೊಚ್ಚು 3). Powder, dust (ಪುಡಿ Šs.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 5. = ಕೊರ್ಚು 3. The stench of urine (Tē. ಕಚ್ಚು, ಗಚ್ಚು; R.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 6. = ಕೊರ್ಚು 1. To speak much or braggingly, to utter in ostentatious language, etc. (C.; ಬಹಳ ಮಾತಾಡು G.; M. കൊംബല്, കൊഞ്ഞി, prattle; T., M. കൊംബു, to prattle, T. കൊച്ചൈ, a corrupt or low expression; Tē. ಕಚ್ಚು, ಗಚ್ಚು, bragging, boast). ಒಣಾ ಹರಟೆಯ ಕೊಚ್ಚುವದು (C.; B. 4, 194).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. = ಕುಚ್ಚು, etc. (ಗೊಂಚಲು G.).

ಕೊಚ್ಚೆ kŏccĕ. (= ಕೊಬಚೆ, etc.). Mud, mire, bath-drainage (My.; see T. s. കുസുറു 1).

ಕೊಜ್ಜ kŏjja. = ಕೋಲಜ. See ಇತರಲಿಗೊಜ್ಜ.

ಕೊಜ್ಜೆ kŏjjĕ. = ಜೋಜಾ. A eunuch, who generally uses the attire of women (C.; Mhr., H. ಜೋಜಾ).

ಕೊಂಚ kŏñca. = (ಕುಂಚು), ಕೊಂಚೆ 1. A little; littleness; inferiority (My.; ಮಾತ್ರೆ, ತ್ರುಟಿ, ಲವ, ಲೇಶ, ಕಣ Si. 370; ಆ, ಈಷತ್ 466; ಕಂಚಿತ್, ಅಲ್ಪ, etc. 473; Tē. കൊഞ്ച, കൊന്തെ; T. കൊംബು). ಬಹಳ ಕೊಂಚಮ್ ಆಗಿರುವದು (ಅಲ್ಪಸ್ಯ, ಕಣೀಯ, ಅಣೀಯ Si. 370). ಕೊಂಚವಾದದು (ತಲಿನ 438). — ಕೊಂಚ ದವ. -ಅವ. A man of no consideration, an insignificant man (My.).

ಕೊಂಚಿಗೆ kŏñcigĕ. = ಕುಂಚಿ, etc. (ಕೊಪ್ಪೆ G.; B. 5, 146).

ಕೊಂಚೆ kŏñcĕ. 1. = ಕೊಂಚ. (ಕಬ್ಬಿದು ಕೂಟ Čt. I, 18; ಅಲ್ಪ Šm. 85).

ಕೊಂಚೆ kŏñcĕ. 2. An enclosure; a rampart, especially a surrounding wall elevated on a mound of earth (ಪ್ರಾಕಾರ, ವರಣ, ಶಾಲ Nr.).

ಕೊಂಚೆ kŏñcĕ. 3. (= ಕುಚ್ಚೆ). The posteriors (ಪೃಷ್ಠಿ ಮಾಪು Čt. I, 62).

ಕೊಂಚೆ kŏñcĕ. = ಕ್ರುಂಚ್, ಕ್ರುಂಚು. Tbh. of ಕ್ರೌಂಚ (Šmd. 356; ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷ Kk. 14; Šm. 29; ಪಕ್ಷಯ ಭೇದ Šm. 85). — ಕೊಂಚೆ ವಕ್ಕ. -ವಕ್ಕ. (ಕ್ರೌಂಚ Nr.). — ಕೊಂಚಿವೆಟ್ಟನ್ನ ಳೆದಂ. -ಚೆಟ್ಟ-ಒತಳೆದಂ. Who took possession of the mountain Kraunca: Guha (Kk. 6; Šm. 4; *cf.* ಕ್ರೌಂಚದಾರಣ).

ಕೊಟ kŏṭa. = ಕುಟಿ, ಕೊಟ್ಟ 2, ಕೋಟಿ. ಆಕಳ ಕೊಟ (ಗೋಷ್ಠ, ವ್ರಜ Si. 413; Mhr. ಕೋಠಾ).

ಕೊಟಾರ kŏṭāra. (= ಕೊಟ್ಯಾರ). A threshing-floor (My.).

ಕೊಟಿಗೆ kŭṭigĕ = ಕೊಟ್ಟಗೆ, etc. (C.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 1. = ಗೊಟ್ಟ 1. A bamboo tube, etc. (My.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 2. (fr. ಕುಡಿ 5). The state of being extreme, etc. (*cf.* ಕೊಟ್ಟು 1). — ಕೊಟ್ಟಕೊನೆ. The extreme point (My.; Tē.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 3. = ಕೊಡಚೆ. (St. & Pl.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 1. Tbh. of ಕೋಷ್ಯ. See ಕೊಟ್ಯಾರ.

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 2. = ಕೊಟ. ಆಕಳುಗಳು ಇರುವ ಕೊಟ್ಟವು (ಗೋಷ್ಠ, ಗೋಸ್ಥಾನಕ Si. 103; T., Tē.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 3. = ಕೋಟ್ಟ. A fort. See ಕೊಟ್ಟವಳ, etc.

ಕೊಟ್ಟಗಾಜ kŏṭṭa-gāra. (= ಕೊಟ್ಟವಳ). A man belonging to a fort (Bp. 61, 26; ಆಡಂಗಾಯ್ತ, ಕುಡುಮ್ಮ, ಕೊಟ್ಟವಳ G.).

ಕೊಟ್ಟಗೆ kŏṭṭagĕ. = ಕೊಟಗೆ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಕುಟಂಕ (or of ಕುಟಿಕಾ, a hut? *cf.* also ಕೋಷ್ಠಕ). A stall or out-house, especially for cattle; a barn, a room, etc. (My.; T. കൊട്ടുഗ, കൊട്ടായ്, കൊട്ടായം, കൊട്ടായി, കൊട്ടിൽ; M. കൊട്ടിൽ; Tē. കൊട്ടായി, a shed built of thatch; a large shed or pent roof). ಕೊಟ್ಟಗೆರು ಎಜಕಿಲ್ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Nr.).

ಕೊಟ್ಟಜ kŏṭṭaja. Tribute (ಕಪ್ಪ Šmd. II.; Ct. I, 50; — Kk. 84, o. r. ಒಟ್ಟಜ; T. കുടൈ, M. കോടി; *cf.* ಕೊಜೆ 7).

ಕೊಟ್ಟಡಿ kŏṭṭaḍi. = ಕೂಡಲ q. v., ಕೋಟಡಿ. (My.).

ಕೊಟ್ಟಣ kŏṭṭaṇa. (fr. ಕುಟ್ಟು 1). = ಕೊಟ್ಟು. Beating the husk from paddy, etc. (C.; M.; Tē. ಕೊಟ್ಟಮು). See Bp. 27, 52; Č. Bp. 47, 42. ಕೊಟ್ಟಣಾ ಕುಟ್ಟಿ ಮಿಣ್ಣನ ಸಾಕದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕೊಟ್ಟಣಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street where people live who perform kŏṭṭaṇa (My.). — ಕೊಟ್ಟಣಂಗುಟ್ಟು. -ಂ-ಕುಟ್ಟು. To beat the husk from paddy (Bp. 23, 19).

ಕೊಟ್ಟಣಗಿತ್ತಿ *kŏṭṭaṇa-gitti.* A female who beats husk from paddy, etc. (My.).

ಕೊಟ್ಟತನ *kŏṭṭatana.* (fr. ಕೊಟ). Crookedness; deceit. See Prv. s. ಮಟ್ಟಿ.

ಕೊಟ್ಟವಳ *kŏṭṭa-vaḷa.* = ಕೊಟ್ಟಗಾಱಿ. (ಅಡಂಗಾಯ್ತ್, ಕುಡುವ್ನು Kk. 37; Śm. 45).

ಕೊಟ್ಟಸ *kŏṭṭasa.* (= ಕೋಲ್ದುಸ). Roasted meat (ಸುಣ್ಣಗೆ, ಸುಡುಬಾಡು Śm. 32).

ಕೊಟ್ಟಾರ *kŏṭṭa1-âra1.* (= ಕೊಠಾರ). Tbh. of ಕೋಷ್ಠಾಗಾರ (Śmd. 388; V. 37, 27; T., M.; Mhr. ಕೋಠಾರ). — ಕೊಟ್ಟಾರಸೋಮೇಶ್ವರ. N. (Bp. 53, 30).

ಕೊಟ್ಟಾರಿ *kŏṭṭâri.* The officer in charge of a granary or warehouse, a steward (Bp. 9, 42; 59, 29).

ಕೊಟ್ಟಿ *kŏṭṭi.* 1. (ಸೂಕಳಿ Śm. 89).

ಕೊಟ್ಟಿ *kŏṭṭi.* 2. (fr. ಕುಡು 3 ?). A (perverse), shameless, base, obscene man (ಬಣ್ಡಿ Śm. 89, o. r. ಧಣ್ಡಿ).

ಕೊಟ್ಟಿ *kŏṭṭi.* 1. = ಕೋಟಾ. False; faithless, perfidious; spurious; alloyed; bad; vicious (Mhr., H. ಖೋಟಾ; *cf.* ಖೂಟ No. 4). — ಕೊಟ್ಟಿಕತಪೆ. A forged writ of agreement (B. 5, 268). — ಕೊಟ್ಟಿದನ. Vicious cattle (S. Mhr.). — ಕೊಟ್ಟಿನಡತೆ. A bad conduct (S. Mhr.; B. 5, 197). — ಕೊಟ್ಟಿ ರೂಪಾಯಿ. An alloyed, bad rupee (S. Mhr.).

ಕೊಟ್ಟಿ *kŏṭṭi.* 2. A room. ಜನನೀ ಕೊಟ್ಟಿ (ಅನ್ತಃಪುರ, etc., ಆರಮನೆಯ ರಾಣೀವಾಸ Si. 110; *cf.* Mhr. ಕೋಠೀ).

ಕೊಟ್ಟಿಗೆ *kŏṭṭigĕ.* = ಕೊಟ್ಟಗೆ. (C.). ಅರಮನೆಯೊಳಗಿನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ (ಕಪ್ಪೆಗ G.). See Bp. 56, 34. 39; J. 10, 20; B. 5, 126. — ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆ. (ಕುಸೂಲ G.). ಕಾದು ಪಾಕವ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಮನೆ (ಕೋಸ್ವ G.). — ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯವ. -ಆವ. A steward (Bp. 9, 46; 59, 29).

ಕೊಟ್ಟು *kŏṭṭu.* 1. (fr. ಕುದಿ 5). A point; a nipple; a crest (ಕುರೀಟ Hlâ.; *cf.* ಕೊಟ್ಟ 2); a gold ornament worn by women in their plaited hair (My.; *cf.* ಕೊಪ್ಪ 3). ನವಿಲ ಕೊಟ್ಟು (ತಿಱಿ, ಚೂಡೆ Hlâ.; Mr. 169). ಮೊಲೆಯ ಕೊಟ್ಟು (ಋಚಮುಖ, ಜೂಡುಳಕ, ವೃತ, ತಿಱಿ Hlâ.). ಪಲವು ಮಕ್ಕಳ ತನ್ದೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವಗೆ, ಸಲೆ ಗಱಿಗೆ ಜಾವನ್ ಅಱಿವನ ಪೆಣ್ಡತಿಗೆ ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲ (a cock, Sp.).

ಕೊಟ್ಟು *kŏṭṭu.* 2. P. p. of ಕುಡು 1 and ಕೊಡು 1.

ಕೊಟ್ಟುಕ *kŏṭṭuka.* = ಕೊಟ್ಟುಗ. The lapwing (ಕೋಯ್ತಿಟ್ಟಿ, ತಿಱಿರಿ Hlâ.; ತಿಱಿರಿ Mr. 172; *cf.* ಕೀಚುಜಾಲ).

ಕೊಟ್ಟುಗ *kŏṭṭuga.* = ಕೊಟ್ಟುಕ. (Bh. 1, 20, 33).

ಕೊಟ್ಟುಹ *kŏṭṭuha.* = ಕುಟ್ಟುಹ. See s. ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟುಹ.

ಕೊಟ್ಟೆ *kŏṭṭĕ.* = ಸೊಟ್ಟೆ 2, ಸೊಜಿಟೆ. The stone or kernel of fruit, especially of mangoes (My.; Tĕ., Tu.; T. ಕೊಟ್ಟೈ; M. ಕುಜಿಟ್ಟೆ, ಕೊಟ್ಟಿ, ಕುರು; Mhr. ಗೋಟಾ, ಗೋಟೀ, a roundish stone or pebble; a marble). — ಕೊಟ್ಟೋಲೆ. -ಓಲೆ. A gold ear-ring having the form of a fruit-stone (My.).

ಕೊಟ್ಟಣ *kŏṭṭṇa.* = ಕೊಟ್ಟಗಿ. (My.).

ಕೊಟ್ಲು *kŏṭlu.* Tĕ. plural of ಕೊಟ್ಟು, pounding; a blow. See ತಲೆಕೊಟ್ಲ ಮಾರಿ.

ಕೊಠಡಿ *kŏṭhaḍi.* = ಕೊಟ್ಟಡಿ, etc. A chamber, a room (Si. 108. 117; Mhr., H. ಕೋಶಡೀ).

ಕೊಡ *kŏḍa.* 1. Tenderness, tender age, youth. (T. ಕುಯ, ಕುಡಿ, ಕುಡುವು; Tĕ. ಕೊದಮು, ಕೊದಮೆ, ಕೊಮರು, ಕೊಮೆ, ಕೋಡೆ = T. ಕೋಡಿ; *cf.* ಕೊಣಸು). — ಕೊಡಗೂಸು. -ಕೂಸು. A young girl, a maiden (ಕುಮಾರಿ, ಕನ್ಯೆ Hlâ.; ಕೂಸು Ct. II, 58; ಕರ್ಣಕೆ, ಜಾಲೆ Nn. 21). ಕೊಡಗೂಸು ಕನ್ಯೆ, ಕೊಟ್ಟ ಕೂಸು ವರ್ಯೆ (Mr. 302). See Abh. P. 8, after 61; Bp. 9, 38; 14 sum.; 14, 5; V. 9, after 70; 9, 72.

ಕೊಡ *kŏḍa.* 2. Honey (ಜೇನ್ Śm. 93; T. ಕೊಂಗು, Tĕ. ಕುರುಜು).

ಕೊಡ *kŏḍa.* 3. = ಕೊಡಗು. — ಕೊಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಕೊಡಗು ಕತ್ತಿ. (My.).

ಕೊಡ *kŏḍa.* Tbh. of ಕುಟ (Nr., Hlâ.; Mr. 209; Si. 309; ಭಾಣ್ಡ Śm. 93). An earthen pitcher or pot (C.), also one of metal (My.). See ಜೇಂಗೊಡ; V. 38, 37. 38. — ಕೊಡಪಾನ. A *kŏḍa* of copper or brass (C.; Č. Bp. 47, 40). — ಕೊಡಪಾನ. = ಕೊಡಪಾನ. (My.). — ಕೊಡವಾಲ್. -ಲು. -ಪಾಲ್. A potful of milk. ಕೊಡವಾಲು ಕಱಿವ ಅವ್ವ (ದ್ರೋಣದುಹೆ, ವ್ರಜುರದುಗ್ಧೆ Hlâ.; Mr. 182). — ಕೊಡವಾಲಂಗಱಿ. -ಕಱಿ. = ಕೊಡವಾಲ್ಲಱಿ. (J. 29, 2). — ಕೊಡವಾಲ್ಲಱಿ. -ಕಱಿ. To yield a potful of milk (J. 18, 13).

ಕೊಡಕು *kŏḍaku.* (= ಕೊಂಕು 2 ?). Crookedness (?). ಕೊಡಕು ಬೀದಿ. (A cart) to go to one side and with two wheels enter the road-ditch (My.).

ಕೊಡಕೆ *kŏḍakĕ.* = ಕೊರಂಕೆ (Śmd. 48). The ear (ಕವಿ Śm. 70; Tĕ.: a cup; *cf.* ಕುಡಿಕೆ). ಕೊಡಕೆಯ ಆಭರಣದೊಳ್ ಕೊಪ್ಪ (101). See J. 17, 14.

ಕೊಡಗ *kŏḍaga.* Want, poverty (ತವಿರ್, ಎಡಱ್, ದಾರಿದ್ರ Ct. II, 73; see s. ಕುಡುದು? ಕೋಡಿ 2). Another ಕೊಡಗ see s. ಕೊಡಗು.

ಕೊಡಗು *kŏḍagu.* (fr. ಕುಡು 3 ?). = ಕೊಡ 3, ಕೊಡವು 1. The Coorg country (C.; B. 3, 30; T., M. ಕುಡಗು; Tĕ. ಕೊಡುಗು). — ಕೊಡಗ. -ಅ 3. A Coorg man (C.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒನ್ದೇ ಬಟ್ಟೆ, ಕೊಡಗನಿಗೆ ಬೀಜೆ ಬಟ್ಟೆ (Prv.). See ಕೊಡವ. — ಕೊಡಗುಕತ್ತಿ. = ಕೊಡಗತ್ತಿ. A Coorg knife, a kind of broad sword or cleaver shaped like a bill-hook (My.; Tĕ.).

ಕೊಡಗೆ *kŏḍagĕ.* = ಕೊಡಿಕೆ. A gift, a grant (ಉಪ್ಪುಡಿ Śmd. I; My.). See ಕಟ್ಟು- s. ಕಟ್ಟು 1.

ಕೊಡಂಕೆ *kŏḍaṅkĕ.* = ಕೊಡಕೆ. (Śmd. 48; ಕವಿ Kk. 32). See Rāv. 13, 62; Śśv. 2, 40; ಕೊಸೆಗೊಡಂಕೆ.

ಕೊಡಚಿ *kŏḍaci.* = ಕೊಟ್ಟೆ 3, ಸೊರಜಿ. — ಕೊಡಚಗಿಡ. A large prickly shrub or small tree, Zizyphus xylopyrus Willd. (St. & Pl.; T. ಕೊಟ್ಟೈ-ಇಲನ್ಜೈ, ಕೊಣ್ಜೈ).

ಕೊಡಚು *kŏḍaču.* (fr. ಕೊಜೆ 2). = ಕೊರಸು. To remove the ear-wax out of the ears with the finger or a pick; to remove the impurities from out of a vessel by rubbing its inside with the hand (My.).

ಕೊಡತ *kŏḍata.* 1. Coldness (ಚಳಿ Śm. 97; *cf.* ಕುಳಿರ್ 3, ಕೋಟ 1, ಕೋಡು 2).

ಕೊಡತ *kŏḍata.* 2. (fr. ಕೊಜೆ 3). = ಕೊಜೆತ. The pain of a sore (ಪುಣ್ಣೋವ Śm. 97; My.; T. ಕುಜೈ, to hollow, to scrape out, see ಕೊಡೆ 2; to pierce, make a hole through; to gnaw, as a worm; to ache; to cause overpowering grief); severe itching (My.).

ಕೊಡತ *kŏḍata.* 3. A stick tied to a dog's neck

by means of which the dog is fastened at home or led about (ಪಾಸುಗೋಲ್ Śm. 97; Tĕ. ಕೊಣತೆ; M. ಕೊಳುತ್ತು, what holds, etc.).

ಕೊಡತಿ kŏḍati. (fr. ಕುಡು 2). (= ಕೊಡನ್ತಿ). (That beats, pounds, breaks): a wooden hammer (C.; ಈಲಕ Mr. 283; M. ಕೊಟ್ಟು, ಕೊಟ್ಟುವಡಿ; *cf.* Sk. kuṭi). ಮಣ್ಣುಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಡದು ಒಡೆಯಿಕ್ಕುವ ಕೊಡತಿಯೊನ್ಗೆ (ಕೋಟೆತ Si. 302). ಅವಕ್ಕದು ಉಳಿ ಕೊಡತಿಯ ನ್ಯಾಯ (Prv.). See ಪೆಟ್ಟಿಗೊಡತಿ; Prv. s. ತಾಸಿನ ಬಟ್ಟಲು.

ಕೊಡನ್ತಿ kŏḍanti. (Śmd. 48). (= ಕೊಡತಿ).

ಕೊಡಪು kŏḍapu. = ಕೊಡವು 2, ಕೊಡಹು. To scatter or throw in different directions with the hand; to shake or toss about (v. t.); to shake (v. t., ಕರವಿಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; ತೊನೆ, etc., ಅಲ್ಲಾಡು, ಕವ್ಪನ ಕೆಸ.; M. ಕುಡೆ; *cf.* kulaṇu 2?). ಕೊಡಪುವದು (ವಿಧೂನನ, ಸಿಧುವಸ, ಜಾಡಿಸುವದು Si. 386). See Śśv. 4, 17; Rśv. 5, 43; 6, after 11; ಮೆಯ್ಗೊಡಪು.

ಕೊಡಮೆ kŏḍamĕ. = ಕೊರಮ್ಬೆ. A double basket for catching fish (Sd.; Tĕ. ಕೊಡಮು; see ಕೂಳೆ 1).

ಕೊಡಮ್ಬೆ kŏḍambĕ. = ಕೊಡಮೆ. (Rśv. 5, after 114).

ಕೊಡರಿಸು kŏḍarisu. A kind of ornament (? Râm. 6, 2, 7).

ಕೊಡಲಿ kŏḍali = ಕೊಡ್ಲಿ. Tbh. of ಕುಠಾರ (Śmd. 341. 369; Nr., Hlâ.; Mr. 298; Čt. II, 40; C.; ದಾತ್ರ, ಲವಿತ್ರ Si. 303). An axe, a hatchet. ಕೊಡಲೀ ಕಾವು ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು.—ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಪತ್ತುವವನ ತಿಳದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲೀ ಸಿಗ (or ಸಿಕ್ಕ) ಹಾಕಿದರು (Prvs.). See Bp. 9, 14; ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ, ಗಣಕೊಡಲಿ; Prv. s. ತಾನು.

ಕೊಡವು kŏḍavu. 1. = ಕೊಡಗು. The Coorg country (in the language of the Coorg people). — ಕೊಡವ. -ಆ 3. = ಕೊಡಗ. A Coorg man (in the language of the Coorgs; M. ಕುಡವ; M. ಕುಡವ also: a predial slave; Maṅgarâja makes a distinction between the Kŏḍagas and Kŏḍavas, saying in verse 379 of his work as follows: ಮ್ಲೇಚ್ಛರೆನೆ ಕೊಡವ ಕೊಡಗರು).

ಕೊಡವು kŏḍavu. 2. = ಕೊಡಪು, etc. (My.). ಕೊಡವಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಕೊಡಹುವದು, etc. Si. 386).

ಕೊಡಸಿಗು kŏḍasigu. (= ಕಡಿಸ). The small tree Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.).

ಕೊಡಸಿಗೆ kŏḍasigĕ. = ಕೊಡಿಸಿಗು, ಕೊರಿಸಿಗು. Tbh. of ಕುಟಜಕ (Śmd. 369; ಕುಟಜ, ಶಕ್ರ, etc. Nr.; ಕುಟಜ Śm. 25; Nn. 88; My.; Tĕ. ಕೊಡಸೆ).

ಕೊಡಸು kŏḍasu. = ಕೊಡಚು. (My.).

ಕೊಡಹು kŏḍahu. = ಕೊಡಪು, etc. ಕೊಡಹುವುದು (ವಿಧೂನನ, ವಿಧುವನ Nr.; Si. 386). ಆರಿಗಾಗಿ ಬಳೆ ತೊಟ್ಟು, ಕೆಯ್ ಕೊಡಹಿದರೆ ಹೋಗುವಮೋ? (Prv.). See Bp. 22, 31; Bh. 1, 10, 37; 1, 20, 61; 3, 13, 30. 35; J. 20, 47.

ಕೊಡಿ kŏḍi. = ಕೆಡಿ 1, etc. Strength, stoutness. ಕೊಡಿಯಬ್ಬೆ (S. Mhr.; B. 4, 158). — ಕೊಡಿಕಲ್ಲು. Stone-like firmness in one's health. ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಕೊಡಿಕಲ್ಲಾಗಿದ್ದಾನೆ (S. Mhr.).

ಕೊಡಿಗೆ kŏḍigĕ. = ಕೊಡಸೆ. (My.). — ಕೊಡಿಗೆಮಾನ್ಯ. Land free of rent (My.).

ಕೊಡಿಸಿಗು kŏḍisigu. = ಕೊಡಸಿಗೆ, etc. (ಕುಟಜ, etc. Si. 137).

ಕೊಡಿಸು kŏḍisu. = ಕುಡಿಸು 3. To cause to give (C.). ಕೊಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ದಾಪಿತ, ಸಾಧಿತ Si. 364). See Bp. 8, 36; Bh. 1, 8, 7; Bhâgavata 10, 18, 3; B. 2, 31; 5, 186. **2,** to allow (My.), *e. g.* ಸಿಲ್ಲಗೊಡಿಸು, ಬರ-.

ಕೊಡಿಸುವಿಕೆ kŏḍisuvikĕ. Causing to give. ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡಿಸುವಿಕೆ (ಆರ್ಥದಾಪನ, ಸಾಧನ Si. 437).

ಕೊಡು kŏḍu. 1. = ಕುಡು 1. To give, etc. (ದಾನ Nn. 141). P. p. ಕೊಟ್ಟು. ಪ್ರಿಯವಚನಂ ಬೆರಸಿ ಕೊಡುವನನು (ವದನ್ಯ Hlâ.). ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಬತ್ತೆ (ಥೋಗ); ಒನ್ದು ಕೊಟ್ಟ ಒನ್ದು ಕೊಮ್ಬುದು (ಪರಿದಾನ, ಪರಿವರ್ತ, etc.); ಒನ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಳುಸವ (ಅಪಮಿತ್ಯಕ); ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಮ್ಬುವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಎನಿಸುಗು; ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಸಮ್ಮನ್ನನ್ ಅದವನು (ಕುಸೀದಿಕ, etc.); ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳೆಗದತ್ತಣಿನ್ನ ಮಗುಬಿದವರು (ಸಂಶಪ್ತಕರು Nr.). ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ವುದು (ದಾನ, bribery, Mr. 267); ಬಡ್ಡಿಗೊಡುವವನು (ಕುಸೀದಿಕ 345); ಕೊಟ್ಟೊಡವೆ (ವಿಗ್ರಹ 474); ಪೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟುವಂ (ವಧುತಾತ 313); ಪೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ (ಗೃಹಮಾತೆ 313); ಕೊಟ್ಟು ಕುಸು (ವರ್ಯೆ 302). ಕೊಟ್ಟ ದೇವರು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದರೆ, ಕುಟ್ಟೆ ಕೊಣ್ಡು ಅಟ್ಟೋದು ಯಾಕೆ?—ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲ ಕೇಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಮಾಡಿದ ಅರಮ್ಬ ನೋದದೆ ಹೋಯಿತು.—ಕೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟವನಿಲ್ಲ, ತಿರದು ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ.—ಕೊಡೋದು ಕೊಡು! ಅಡಿಗೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಮ್ಬನ್ತೆ.—ಕೋಡೋದು ಒನ್ದು ಕಾಸು, ಕೋಣೆ ತುಮ್ಬ ಹಾಸು.—ಕೊಡೋದೊನ್ದು ಕಾಸು, ಕೆಲಸನೆರೆಡು ತಾಸು.—ದೇವರು ವರಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ವರಾ ಕೊಡನು (Prvs.).—ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡು (C.). ನೋವು ಕೊಡು (C.). ಗಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡು; ಪಾಶ ಕೊಡು (C.). Occasionally ಕೊಡು (= ಕುಡು) is added to other verbs without altering their meaning (C.), *e. g.* ವಿಧಾಗಿಸಿ ಕೊಡು = ವಿಧಾಗಿಸು, (Cm. ad Śmd. 46).—See Bp. 5, 54; 21, 30; 32, 44; 51, 19; 52, 46; Bh. 1, 8, 8. 23. 66. 93; 1, 10, 36. 38; 2, 13, 10; Rśv. 7, 98; J. 2, 27. 60; 8, 42; 13, 42; 29, 16. 39; 30, 26. 49; 31, 27; Dp. 148, 5; B. 1, 6; 3, 93; 4, 6. 9. 16. 110. 123. 150. 153. 196. 197. 198. 216; 5, 17. 54. 84. 113. 127. 154. 303; ಆಳವಿಗೆಡು, ಒಕ್ಕೊಡು, ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು, ಓಲಗಂ-, ಕಾಣಿಕೆ-, ಕಾಣ್ಕೆ-, ಕಾಳಗ-, ಕೆಯ್-, ದಣ್ಣೆಂ-, ಪ್ಪನಿ-, ಬೊಬ್ಬೆ-, ಮೆಯ್-, ಮೊಲೆ-. — ಕೊಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To give repeatedly. ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟಾಡಿ ಬದುಕುವನವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, ವಾದ್ಧುಷಿ Nr.). 2, to give mutually (C.). — ಕೊಟ್ಟುವಡೆ. = ಕೊಟ್ಟುಂ (*i. e.* ಕೊಟ್ಟು ಂ) ಅಱೆ. (Bp. 41, 8). — ಕೊಡು ಕೊಡು. = ಕುಡು ಕುಡು. (Bp. 11, 3. 33; 27, 64; 32, 34; 37, 41. 46; 42, 9; Rśv. 7, after 98; B. 4, 127). — ಕೊಡು ಗಿಡು. reit. (Bp. 42, 18).

ಕೊಡು kŏḍu. 2. = ಕೊಡೆ 4. Giving. — ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವದು. To give and receive; giving and receiving (C.). ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಾಜ್ಯುಗಳು, quarrels about giving and receiving (B. 4, 142). ಪದಾರ್ಥವು ಜನರಿಗೆ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕು (B. 5, 77). See B. 5, 106. 228. 263.

ಕೊಡುವಿಕೆ kŏḍuvikĕ. Giving (ಸಾತಿ Si. 424; ಔದಾರ್ಯ G.). See Si. 56. 243. 325. 397. 437; B. 5, 107.

ಕೊಡುಹ kŏḍuha. Giving. ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಡುಹ (ಆರ್ಥಪ್ರಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ Nr.). ಪೆಪ್ಪ ಕೊಡುಹಂ (ಅತಂಡನ Nr.). ಕೊಡುಹ (ವಕ್ರಯ Mr. 346).

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. 1. (Śmd. 109. 113). An umbrella; a parasol (ಆತಪತ್ರ, ಛತ್ರ Hlâ.; Si. 268; ತಪಿ, ಮೇಘಡಮ್ಬರ, ಛತ್ರ ಕೆಸ.; C.; Tu.; T. ಕುಡೈ, M. ಕುಡೆ; Tĕ. ಗೊಡುಗು, ಗೊಡುವು). ಕೊಡೆಗೊಡೆಯಂ or ಕೊಡೆಯೊಡೆಯಂ (Śmd. 167. 242). ಕೊಡೆಯ ಕಾವು (161). ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ (216). See Bp. 56, 17; Rśv. 5, 44; J. 2, 9; B. 4, 190; ಬೆಳುಗೊಡೆ,

ಬೆಳ್-, ಮುಕ್ಕೊಡೆ. ಅಲ್ಲಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬನ್ನದೆರೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೇ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). See Prvs. s. ಬಿಸಲ್, ಮಧ್ಯ. — ಕೊಡಿಯಾಳ. -ಅಳ. The town of Maṅgaḷūr in South Canara (C.). ಕಾಸು ಇದರೆ ಕೊಡೆಯಾಳ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡೆ, ಅಲ! (Prv.). — ಕೊಡೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize, take, or hold a parasol, etc. (Abh. P. 4, 9; Bp. 23, 19; J. 13, 34; 19, 16; 28, 36). — ಕೊಡಹುಲ್ಲು. A mushroom (ಛತ್ರೆ, ಆತಿಛತ್ರ, ಪಾಲಭ್ಞೆ Si. 165, *only* in Si.).

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. **2.** To hollow, to excavate (T. ಕುಡ್ಚು); to scrape out, as a cocoanut, etc. (My.; T.); to remove with the finger or a pick, as ear-wax (My.). See s. ಕುಬಿ 1 and ಕೊಡತ 2.

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. **3.** To ache; to itch very much (My.). See ಕೊಡತ 2.

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. **4.** = ಕೊಡು 2. See ಕೊಳು ಕೊಡೆ, ಕೊಳ್ ಕೊಡೆ.

ಕೊಡೆತ kŏḍĕta. = ಕೊಡತ 2. (My.).

ಕೊಡ್ಡ kŏḍḍa. **1.** = ಕೊರಡು. A kind of rainbow. ಕೊಡ್ಡ ಮೂಡಿತು (S. Mhr.).

ಕೊಡ್ಡ kŏḍḍa. **2.** (= ಕಡ್ಡ 2). A stupid man, a clown (S. Mhr.; *cf.* ಕೊರಟುಗ).

ಕೊಡ್ಲಿ kŏḍli. = ಕೊಡಲಿ. (C.; B. 3, 6).

ಕೊಣ kŏṇa. **1.** = ಕೊಳ 2. A pond, a tank (My.).

ಕೊಣ kŏṇa. **2.** = ಕೊಣ 2. A sound in imitating nasalization. — ಕೊಣ ಕೊಣ ಎನ್ನು. To speak through the nose, to nasalize (in speaking or reading, My.).

ಕೊಣಕು kŏṇaku. **1.** To jump or leap, to leap over, as wild beasts (ಮೃಗಲಂಘನ Śmd. Dh.; *cf.* ಕುಂಜು, ಕುಣುಕು 2, ಕುದುಕು 1, ಕೊಣಕು).

ಕೊಣಕು kŏṇaku. **2.** A leap or jump. — ಕೊಣಕಿಡು. -ಇಡು. To perform a jump, to jump, etc. (ದಾಣ್ಟು Kk. 53; ದಿಂಕದು, ದಾಣ್ಟು, ಮಿಳಿಸು, ಸರಳಿಸು Śm. 31; Čpr. 1, 118; Śśv. 3, 51; T. ಕುಡುಕ್ಕುದು, to pass across).

ಕೊಣಗು kŏṇagu. = ಕೊಳಗು, etc. A hoof (ಖುರ, ಶಫ Hlā.).

ಕೊಣತ kŏṇata. A kind of wooden (or iron) club swung in the hands for exercise, etc. (My.). — ಕೊಣತ ಕಟ್ಟು. To climb a rope to which the kŏṇata is attached (My.).

ಕೊಣಪಿ kŏṇapi. (= ಕುಡುಪು). A flail (Mangalore Moral Class-book p. 133; Tě. ಕುಡುಪೆ, ಗುನುಪ, a club).

ಕೊಣಬಿಗೆ kŏṇabigĕ. A round wooden dish to knead dough in, etc. (S. Mhr.).

ಕೊಣವಿಗೆ kŏṇavigĕ. = ಕೋಣಬಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಕೊಣಸು kŏṇasu. A young one of wild beasts (ಮೃಗಪೋತ Čt. II, 80; ಎಗವಬಿ Kk. 53, Śm. 31; Sk. ಕುಣಕ; T. ಕುಡಿಪ್ಪೈ, an infant; Tě. ಕೊಡುಕು, a son; ಕೊಣ್ಣಿಕೆ, an infant; see ಕೊಡ 1).

ಕೊಣ್ಬು kŏṇbu. (= ಕೊರಡು). A knotty club (My.).

ಕೊಣ್ಣ kŏṇḍa. A hill, a mountain (Tě. ಕೊಣ್ಡೆ; T. ಕುನ್ನ, ಕುನ್ದು; M. ಕುನ್ನ, ಕುನ್ನು; *cf.* ಕುಡುವ 1; ಗುಡ್ಡ 2 ?). — ಕೊಣ್ಣಗುಜಿ. -ಕುಜಿ. A hill or jungle sheep (ರೌಹಿಷ Nr., o. r. ಕೊಣ್ಣಗೊಜಿ; ಆಟವ್ಯವಿ, ವನೇರಣ Mr. 160); — the four-horned antelope, Tetraceros quadricornes (Gz.). — ಕೊಣ್ಣಗುಜಿದುಪ್ಪಬಿ. Hair or wool of a jungle sheep (Rāghč. 17, 68). — ಕೊಣ್ಣಗುಬಿ. -ಕುಬಿ. = ಕೊಣ್ಣಗೂಬಿ. N. (Bp. 36, 59). — ಕೊಣ್ಣಗೂಬಿ. = ಕೊಣ್ಣಗುಬಿ. (Bp. 1, 10). — ಕೊಣ್ಣಗೊಜಿ. -ಕೊಜಿ. = ಕೊಣ್ಣಗುಜಿ, q. v. (Tě. ಕೊಣ್ಡೆಗೊಜ್ಜಿ). — ಕೊಣ್ಣವೀತು. N. (Si. 101; = ಗೋಣ್ಣವನ, ಗೋಣ್ಣವಾರಲ್). — ಕೊಣ್ಣಮುಸುಡಿ. A large black-faced monkey (My.; Tě. ಕೊಣ್ಡೆಮುಚ್ಚು). — ಕೊಣ್ಣಮುಸುವ. = ಕೊಣ್ಣಮುಸುಡಿ. (My.). *Cf.* ಗುನ್ನ 1.

ಕೊಣ್ಣಿ kŏṇḍa. Tbh. of ಕುಣ್ಣ (Śmd. 355; Abh. P. 10, after 183; My.). — ಕೊಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. among Brāhmaṇas (S. Mhr.). — ಕೊಣ್ಣಬಣ್ಣಿ. A cart used at the kŏṇḍa feast (My.). — ಕೊಣ್ಣಹಬ್ಬ. A feast in honor of Vīrabhadra at which Liṅgavantas carry an idol of Vīrabhadra and dance with it on live coals in a pit (My.).

ಕೊಣ್ಡಲು kŏṇḍalu. = ಕೊಣ್ಣಲ್. Tbh. of ಕುಣ್ಣಲ. An ear-ring (My.).

ಕೊಣ್ಣಸು kŏṇḍasu. N. of a plant (ಸೂಪಕಾರಕಿ Mr. 121, o. r. ಸೂಪಕಾರಿಕೆ).

ಕೊಣ್ಣಾಡು kŏṇḍāḍu. See s. ಕೊಳ್ 1.

ಕೊಣ್ಡಿ kŏṇḍi. A hook projecting from a wall (ನಾಗದನ್ತಕ, ನಿರ್ಯೂಹ Nr.); a hook; the semi-circular link of a padlock (C.; Tě. ಕೊಣ್ಡಿ). **2,** the sting of a scorpion (C.; Tě. ಕೊಣ್ಡಿ, ಕೊಣ್ಡೆ; see ಕುಡುಕ 3 and ಕುಟುಕು 1). ಚೇಡಿಗೆಯು ಕೊಣ್ಡಿಯಲಿ ಇಹುದು ವಿಷ (Jūs. 42, 72). See B. 4, 122. 211.

ಕೊಣ್ಡಿಸು kŏṇḍisu. To slander; to defame (Bp. 11, 5. 19).

ಕೊಣ್ಣು kŏṇḍu. P. p. of ಕೊಳ್ 1, etc.

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. **1.** (= ಕೊಣ್ಡಿ). See ಮುದುಗೊಣ್ಡೆ.

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. **2.** = ಕೊಣ್ಡೆಯ No. 1. (ತಳ್ಳಿ Čb.).

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. **3.** A chaplet of pearls worn on the head (My.).

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. **4.** = ಸೊಣ್ಡಿ. A tassel, etc. (My.).

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. = ತೊಣ್ಡೆ, etc. — ಕೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. = ತೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಕೊಣ್ಡೆಗ kŏṇḍĕga. = ಕೊಣ್ಡೆಯ No. 1. (V. 8, after 3). **2,** = ಕೊಣ್ಡೆಯ No. 2. (My.).

ಕೊಣ್ಡೆಗಾವಿ kŏṇḍĕ-gâṿi. A male defamer or calumniator (R.; Tě. ಕೊಣ್ಡೆಗಾಡು; T. ಕೋಡ್ಗಾರ).

ಕೊಣ್ಡೆಗಿತ್ತಿ kŏṇḍĕga-itti. A female defamer, etc. (Bp. 40, 52).

ಕೊಣ್ಡೆತನ kŏṇḍĕtana. = ಕೊಣ್ಡೆಯ No. 1. (My.; Tě.).

ಕೊಣ್ಡೆಯ kŏṇḍĕya. = ಕೊಣ್ಡೆ 2, ಕೊಣ್ಡೆಗ. Backbiting, calumny, slander, defamation, abuse (ಪಿಸುಣ, ಜಾಡಿ, ಕುಪ್ಪಿತ Śm. 65; My.; Tě. ಕೊಣ್ಡೆಮು; T. ಕುಣ್ಡೆಯ, ಕೋಳ್, ಕುಜಳ್ಚೆ; M. ಕುರಳೆ, ಕುಜಳೆ; Mhr. ಕುಜೀಂ, evil-mindedness). **2,** an informer, a slanderer, a defamer (ಕರ್ಣೇಜಪ, ಸೂಚಕ, ಪಿಶುನ, ದ್ವಿಜಿಹ್ವ Nr.; ಶ್ರಿಯಕ್ಷರ Mr. 244; Tě. ಕೊಣ್ಡೆಯುಡು; T. ಕೊಣ್ಣುಡಿ). — See Bp. 11, 5; Dp. 5, 6.

ಕೊಣ್ಲಿಗ kŏṇḍlu. = ಕೊಣ್ಣಲು. (My.).

ಕೊತ kŏta. = ಕತ 2, ಕುತ. — ಕೊತ ಕೊತ. = ಕುತ ಕುತ. (My.).

ಕೊತಮ್ಬರಿ kŏtambari. Tbh. of ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು. (S. Mhr.; Mhr. ಕೋಥಮ್ಬರೀ).

ಕೊತ್ತಣಿ kŏttaṇi. = ಕೊತ್ತು. A multitude, a flock (ಕಾಗೆಗಳ ಮೊತ್ತಂ Śmd. II; Tĕ., T., M. ಕೊತ್ತು; T. also ಕೊಸ್ಟು; *cf.* ಕುತ್ತುಙ್, ಕುಪ್ಪೆ 1, ಕುಬಿ 1, ಗೊನ್ದಣ).

ಕೊತ್ತಮ್ಬರಿ kŏttambari. = ಕೊತಮ್ಬರಿ. (C.).

ಕೊತ್ತಲ kŏttala. = ಕೊತ್ತಳ. (My.; J. 17, 6).

ಕೊತ್ತವಾಲ kŏttavâla. The chief officer of the police of a town (Mhr., H. ಕೋತವಾಲ); the overseer of a travellers' bangalow (My.).

ಕೊತ್ತಳ kŏttaḷa. = ಕೊತ್ತಲ. A bulwark, a bastion (C.; T., M.; Tĕ. ಕೊತ್ತಡ, ಕೊತ್ತಳ; T. also ಕೊಮ್ಮೈ, *cf.* ಕುಮ್ಪೆ). See Bp. 16, 10; J. 9, 17; Dp. 1, 2; B. 4, 146; Si. 89.

ಕೊತ್ತಲಿ kŏttali. = ಕೊತ್ತಣಿ. A flock, as of crows (ಕಾಗೆಯ ಮೊತ್ತಂ Śmd. I; ಕಾಗೆಯ ನೆರವಿ Kk. 82; Śm. 30). **2,** a multitude or assemblage, as of fishermen, etc. (ಬೆಸದರ ನೆರವಿ Śmd. I). See Grj. 6, after 56; V. 35, after 55. *Cf.* ಕೊತ್ತು 2.

ಕೊತ್ತಿ kŏtti. A male or female cat (My.; M. കുടിഞ്ഞി, ಕುಡಿಞ್ಞಾ, ಕೊಞ್ಞಿ, a she-cat; ಕುಡುಕ್ಕು, ಕುಡುಞ್ಞು, ಕುರುಟ್ಟು, to pur; see ಕೊರ 1). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಪಾಲು ವಿಷಾನ ಲೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಕೊತ್ತಿಗೆ ಜೆಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ಕೊತ್ತಿಯ ಪಾತ್ರ (or ಪಾರುಪತ್ಯ) ಒಲೆಯ ಮುನ್ದೆ (Prvs.).

ಕೊತ್ತಿರಿ kŏttiri. = ಕೊತಮ್ಬರಿ, etc. ಕೊತ್ತಿರಿಬೀಜ (ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು, etc. Si. 311).

ಕೊತ್ತು kŏttu. 1. To chop, to mince (My.; T.; *cf.* ಕುತ್ತು 1; ಕೊಚ್ಚು 2).

ಕೊತ್ತು kŏttu. 2. A bunch, a cluster (My.; Tĕ. ಗೊತ್ತು; *cf.* ಗೊನೆ).

ಕೊತ್ತುಮರಿ kŏttumari. = ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ. (My.).

ಕೊತ್ತುಮಿರಿ kŏttumiri. = ಕೊತ್ತುಮರಿ. (My.).

ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ kŏttumbari. Tbh. of ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು (Śmd. 349. 365. 374; Nr.; Hlâ.; Si. 311; ಕುಸ್ತುಮ್ಬರಿ Čt. II, 99; ಅರುಜಣ, ಧಾನ್ಯಕ Mr. 137; My.). — ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿಕಸ. A small annual weed, Anotis montholoni Hook. f. (Z.).

ಕೊದಲು kŏdalu. 1. = ಕೊದ್ದು 1. To hesitate in speaking, to stammer; to pronounce inarticulately, to mutter with the omission of a letter or syllable (My.; Tĕ. ಕೊತುಕು, ಕೊದುಕು, ಕೊದುಗು; M. കോഞ്ഞു; T., M. കുഴകു; see ಕುಬಿ 1? *cf.* ತೊದಲ್).

ಕೊದಲು kŏdalu. 2. = ಕೊದಳ್, ಕೊದ್ದು 2. The act of stammering, etc. (My.; Tĕ. ಕೊದುಗು; M. കോഞ്ഞി, കുഞ്ഞു; T. കൊന്നൈ). — ಕೊದಲ. -ಅ 3. A stammerer, etc. (My.).

ಕೊದಳ್ kŏdaḷ. = ಕೊದಲು 2. (Čpr. 3, 50; 4, 2).

ಕೊದ್ದು kŏddu. 1. = ಕೊದಲು 1. (My.).

ಕೊದ್ದು kŏddu. 2. = ಕೊದಲು 2. (My.).

ಕೊನರ್ konar. 1. = ಕೊನರು 1. To get shoots, to sprout; to arise; to extend, to become great; etc. (ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.). P. p. ಕೊನರ್ತು (Śmd. 287). ಕೊನರ್ವ ಪೂಮಾಲೆ (Kk. 96). See Grj. 3, after 119; Bp. 2, 34; 4 sum.; 16, 16; 44, 20; 46, 37; Râm. 3, 7, 30.

ಕೊನರ್ konar. 2. = ಕೊನರು 2. A shoot, a sprout; a new branch; the film or fibre, or the stalk, of a lotus (ಮೃಣಾಲ, ವಿನ Nr., *cf.* ಕುಸುರಿ 1 ?). ಕೊನಗಗಳ್ (Śmd. 52). ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ (ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ, ಪ್ರವಾಲ Mr. 106). See V. 4, 36; Śśv. 2, 43. 44; J. 3, 32; ಕುಡಿಗೊನರ್, ಮಾಂ-.

ಕೊನರು kŏnaru. 1. = ಕೊನರ್ 1. P. p. ಕೊನರಿ (Bp. 3, 4; 18, 82; 38, 40; Bh. 3, 21, 54; 4, 2, 53; 6, 2, 22; J. 21, 62). — ಕೊನರು ಕೊನರು. rep. (Bp. 35, 3).

ಕೊನರು kŏnaru. 2. = ಕೊನರ್ 2. ಮರದ ಕೊನರು (ಪ್ರವಾಲ, ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ Hlâ.).

ಕೊನಷ್ಟೆ kŏnashṭĕ. = ಕುನಿಷ್ಟ. (My.).

ಕೊನೆ könĕ. 1. To thrive or succeed in one's adopted object or affair (ಸ್ವೀಕೃತಾರ್ಥವರ್ಧನ Śmd. Dh.). P. p. ಕೊನೆದು (Čh. G. MS. v. 27). See Abh. P. 11, after 170; Grj. 1, 111; 3, 78; 5, 15; 10, 64; 10, after 103; 10, 105.

ಕೊನೆ könĕ. 2. An extremity; a point; a tip; a top; an end; a corner; a sprout (ಆಗ್ರ Śmd. Dh.; ಕುಡಿ Čt. I, 43; C.; Tu., Tĕ.; T. കുന്നി, കൊന്നൈ). ತುಙ ವಿಪ್ಪಿನ ಕೊನೆ (ತೊಲ್ಲೆಯ Kk. 51; Śm. 72). ಮರದ ಕೊನೆ (ಆಗ್ರ, ಶಿಖರ, etc. Si. 122). ಪಾದದ ಕೊನೆ (ಪಾದಾಗ್ರ 207). ಮೊಲೆಯ ಕೊನೆ (ಕುಚಾಗ್ರ 209). ತುಟಿಯ ಕೊನೆ (ಸೃಕ್ವ 214). ಬಟ್ಟೆಯ ಕೊನೆ (ದಕೆ 222). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊಸ (ಆಟನ 287). ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದದು (ಅನನ್ತ 428). See Bp. 47, 30; 51, 47; Śśv. 3, after 35; 4, 30; J. 23, 30; 28, 46; B. 3, 11; 4, 175; 5, 279; ಉಗುರ್ಗೊನೆಸೆ, ತೆನೆ-, ದಿಟ್ಟಿ-. — ಕೊನೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To accomplish (C.; B. 4, 42; 5, 47. 55. 73; ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಯ್ಯು G.). — ಕೊನೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. To be accomplished or fulfilled (My.; B. 5, 41. 216). — ಕೊನೆಗೊಡಂಕೆ. -ಕೊಡಂಕೆ. The tip of the ear (Rśv. 6, after 11; V. 5, after 14). — ಕೊನೆಗೊನರು. -ಕೊನರು. Points, etc., to sprout, etc. (Bp. 18, 83). — ಕೊನೆವರೆ. -ಪರೆ. Pointed buds to spread (Bp. 50, 79). — ಕೊನೆವರೆಗಂ. Up to the top. ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವು, ಆರರೆ, ಚಿಮ್ಪಕಸಿಕರಂ (Čpr. 7, 53). — ಕೊನೆವಾಸೆ. -ಪಾಸೆ. (Śśv.). The point of a braid of hair. — ಕೊನೆವುಗುರ್. -ಉಗುರ್. The point of a nail or claw; a pointed or sharp nail or claw (Rśv. 5, 116).

ಕೊನೆ könĕ. 3. = ಕೊಂಸೆ, etc. The branch of a tree (My.).

ಕೊನ್ತ kŏnta. Tbh. of ಕುನ್ತ (Śmd. 355; ಕುನ್ತ, ಪ್ರಾಸ Nr.; ಸುಳ, ಡೊಂಕಣಿ Kk. 40, Śm. 43). See Abh. P. 14, 40; Grj. 7, 52; Bp. 34, 32. — ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Who has a spear in his hand: the ruler of the south-western quarter (ನಿರುತಿ Śm. 12. 13).

ಕೊನ್ತಕಾಱ kŏnta-kâṟa. A spearman (ಕೌನ್ತಿಕ, ಪ್ರಾಸಿಕ Nr.).

ಕೊನ್ತಿ kŏnti. Tbh. of ಕುನ್ತಿ. (C.). — ಕೊನ್ತ್ಯಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Mother Kuntî (C.).

ಕೊನ್ತೀಪುತ್ರ kŏntî-putra. = ಕುನ್ತೀಪುತ್ರ. (Čh. G. MS. v. 24; My.).

ಕೊನ್ದು kŏndu. P. p. of ಕೊಲ್ 1, ಕೊಲು 1 and ಕೊಲ್ದು.

ಕೊನ್ದೆ kŏndĕ. The tree Cassia fistula Lin. (St. & Pl.; Tu.; T. കൊന്നൈ).

ಕೊಪ್ಪ kŏppa. (Śmd. 48). = ಕೊಪ್ಪಲ್. A small village (My.; T. കൊപ്പു; Tu. കൊപ്പ, a hut), frequently used in village-names (C.; *cf.* ಕೊಮ್ಪೆ 2).

ಕೊಪ್ಪಟ kŏppaṭa. = ಕೊಪ್ಪ 1, etc. (ಧನುರ್ಕೋಟಿ Mr. 294).

ಕೊಪ್ಪರ kŏppara. The shoulder-blade (? Grj. 2, after 106; Tē. = ಭುಜಶಿರಸ್). Probably Tbh. of ಕೂರ್ಪರ.

ಕೊಪ್ಪರ kŏppara. = ಕಪ್ಪರ 2, etc., (ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ q. v.), (ಪೊಪ್ಪರ). Tbh. of ಕರ್ಪರ.

ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ kŏpparigĕ. (=ಕೊಪ್ಪರ, etc.). Tbh. of ಕರ್ಪರ. A metal boiler, used also for keeping oil or ghee in (ಕರ್ನ, ಕಟಾಹ Nr.; Hlā.; Mr. 209; ಪಕ್ಕಲೆ Bhn. 65; C.; Tē. ಕೊಪ್ಪೆರೆ; M. ಕೊಪ್ಪರೆ; T. ಕೊಪ್ಪರೈ). See Bp. 58, 57. 68; 59, 15; C. Bp. 47, 40; Bh. 1, 12, 17; J. 11 sum.; 17, 38; B. 3, 46; ಎಣ್ಣೆಗೊಪ್ಪರಿಗೆ, ಬೆಳ್ಳಿಗೊಪ್ಪರಿಗೆ, ಹೊಂಗೊಪ್ಪರಿಗೆ.

ಕೊಪ್ಪರಿಸು kŏpparisu. also **ಜೊಪ್ಪರಿಸು.** To beat (Rām. 6, 50, 18; Bh. 3, 20, 31; *cf.* ಕುಮ್ಮು 1). **2,** to be crushed, to be subdued (Bh. 3, 19, 37; 8, 26, 14).

ಕೊಪ್ಪಲ್ kŏppal. (Šmd. 48). (=ಕೊಪ್ಪಳ, ಕೊಪ್ಪ). A heap (T. ಕುಪ್ಪಲ್); a small hamlet (My.; ಹೊಸತಾಗಿ ತುಪ್ಪಿಸಿದ ಹಳ್ಳಿ G.).

ಕೊಪ್ಪಳ kŏppaḷa. N. of villages (S. Mhr.).

ಕೊಪ್ಪಿ kŏppi. (=ಕೊಪ್ಪೆರಿ). — ಕೊಪ್ಪಿದೇವ. See ಬಿಲ್ಲಪತ್ರೆಯ-.

ಕೊಪ್ಪು kŏppu. 1. = ಕೊಪ್ಪಟ, ಕೊಳ್ಳು. The notched extremity or horn of a bow (ಗೊಲೆ, ಏಳ್ಕು, ಕೋಟಿ Šm. 43; ಗೊಲೆ 101; ಗೊಲೆ, ಏಳ್ಕು, ಧನುಜೋಕೆ Kk. 39, o. r. ಕೊಳ್ಳು; Tē. ಕೊಪ್ಪ, ಕೋಪು; Abh. P. 5, 83). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊಪ್ಪು (ಆಟಸಿ Nr.). ಬಿಲ್ಲು ಕೊಪ್ಪು (ಕಾರ್ಮುಕಕೋಟಿ, ಆಟಸಿ Hlā.; ಕೋಟಿ, ಜಾತದ ಅನ್ಯ Nn. 43).

ಕೊಪ್ಪು kŏppu. 2. An ornament for the upper part of the ear, worn by women (ಕೂಡಂಕೆಯ ಆಭರಣ Šm. 101; Bp. 4, 39; T.). ತಾಲಕಂ, ತಾಲಪತ್ರಂ ಕರ್ಣದ ಓಲೆ; ಆ ಮೇಲಿಪ್ಪ ಕೊಪ್ಪು ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳು ಕರ್ಣಿಕೆಗಳು (Mr. 337).

ಕೊಪ್ಪು kŏppu. 3. A female's hair, tied in a tuft (T., Tē.; Mhr. ಜೋಪಾ, ಗೋಛಾ, the hair-knot of women). **2,** = ಕೊಟ್ಟು 1, a gold ornament worn by women in their plaited hair (My.). See ಜಪರಿ-, ಮಾಣಿಕ ಗೊಪ್ಪು.

ಕೊಪ್ಪೆ kŏppĕ. = ಸೊಪ್ಪೆ, ಗೋಟಿ. The cap or hood made of a gŏṅgaḍi or cumbly (C.). See ಕೆಯ್ಗೊಪ್ಪೆ.

ಕೊಬರಿ kŏbari. = ಕೊಬ್ಬರಿ. (C.).

ಕೊಬ್ಬಟ್ಟು kŏbbaṭṭu. (ಕೊಬ್ಬ್-ಹೊಟ್ಟು). Husk of paddy (S. Mhr.; ಛತ್ತಡ ಗೊಳಲಿ G.).

ಕೊಬ್ಬರಿ kŏbbari. The kernel of the cocoanut, which resembles fat or lard, the copra of trade (C.; Tē. ಕೊಬ್ಬುರಿ, ಕೊಬ್ಬರೆ, ಕೊಪ್ಪರಿ, ಕೊಬ್ಬೆರೆ; Tu. ಕೊಪ್ಪರ, ಕೊಪ್ಪರಿ, ಕೊಬರಿ, ಕೊಪ್ಪರಿ; T. ಕೊಪ್ಪರೈ; M. ಕೊಪ್ಪರೆ; Mhr. ಜೋಭದೇಂ; H. ಜೋಪ್ರಾ). ಒಣಕೊಬ್ಬರಿ, dried kernel of cocoanuts; ಹಸಿಕೊಬ್ಬರಿ, fresh kernel (C.). See B. 2, 42. — ಕೊಬ್ಬರಿಚಟ್ಟೆ. A kind of chatney (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿತುಪ್ಪ. Congealed cocoanut oil (My.). — ಕೊಬ್ಬರಿದೋಸೆ. A kind of dōšĕ (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿಬಟ್ಟು. The half of a cocoanut shell with the kernel in it (S. Mhr.); the half of the kernel (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Cocoanut oil (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿ ಸರ. A string of the halves of cocoanut kernels, given as a present, especially at the hôḷi feast (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿ ಹಿಣ್ಣೆ. The refuse of expressed cocoanuts (C.).

ಕೊಬ್ಬಿಗ kŏbbiga. A proud man (My.).

ಕೊಬ್ಬಿಲ kŏbbila. (=ಕಬ್ಬಿಲ). A rustic, or low, man (ಎಗ್ಗುಳಿ Čt. I, 5).

ಕೊಬ್ಬಿಸು kŏbbisu. To fatten (My.).

ಕೊಬ್ಬು kŏbbu. 1. = ಕೊಬರ್ಬು 1, ಕೊರ್ವು 1. To grow fat, thick, or stout; to increase, to grow; to be rank or luxuriant in growth; to become proud, presumptuous, or insolent (C.; Tē. ಕೊವ್ವು; T., M. ಕೊಬಿು; see ಕುಸುರಿ 1; *cf.* ಗೊಬ್ಬರ). See Bp. 21, 19; 22, 54; 44, 21; 55, 20; 56, 25; 61, 32; Bh. 2, 4, 12; J. 6, 12; 7, 29; 28, 46; B. 4, 191.

ಕೊಬ್ಬು kŏbbu. 2. = ಕಾಬ್ಬು, ಕೊಬರ್ಬು 2, ಕೊರ್ವು 2. Fat; fatness; rankness, luxuriance; pride, arrogance (C.; T., M. ಕೊಬಿು, ಕೊಬಿುಪ್ಪು; Tē. ಕೊವ್ವು, ಕೊತ್ತಿವ್ವು; T. also ಕೊಮ್ಬು). See Bh. 1, 8, 9; Si. 205. — ಕೊಬ್ಬಾಟ. = ಕುಬ್ಬಾಟ. (My.). — ಕೊಬ್ಬೇಡು. -ಏಱು. To become fat, luxuriant, etc. (B. 3, 10; 5, 24; My.).

ಕೊಮರ kŏmara. = ಕುವರ. (My.; Tē.).

ಕೊಮಾರ kŏmāra. = ಕೊಮರ, etc. (C.).

ಕೊಮೆ kŏmĕ. To begin to burn, as fire or anger (My.; see ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ).

ಕೊಮ್ಪೆ kŏmpĕ. 1. (=ಕೊಪ್ಪೆ 1 ?). (A small collection): a small thorn-bush (S. Mhr.); a small bundle or load of thorny twigs (S. Mhr.).

ಕೊಮ್ಪೆ kŏmpĕ. 2. A small village or a small hamlet (C.; *cf.* ಕೊಪ್ಪ). ಹಪ್ಪೆಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕನ್ತ ನನ್ನ ಕೊಮ್ಪೆಯಲ್ಲಿರುವದೇ ಲೇಸು (Prv.). **2,** a hut (ಗುಡಸಲು G.; Tē.; T. ಕುರಪ್ಪೈ).

ಕೊಮ್ಬ kŏmba. = ಕೊಳುವ, ಕೊಳ್ಳುವ. A relative present participle of ಕೊಳ್ 1.

ಕೊಮ್ಬು kŏmbu. 1. A verb formed of ಕೊಮ್ಬ: to seize, to take. ಕೊಮ್ಬುತ್ತಡೆ, ಕೊಮ್ಬುವಣ, ಕೊಮ್ಬುವನ, ಕೊಮ್ಪೋಣ, etc. (My.). ದೊರ ಕೊಮ್ಬುವಡೆ? (Bp. 53, 22). ಕೊಮ್ಬುವನ (Si. 347. 360). ಕೊಮ್ಪೋಣ (388). ಕೊಮ್ಬುವದು (347. 482; Dhw. pp. 16. 23. 24). ಕೊಮ್ಬುವನು (Dhw. 22. 25. 30); ಕೊಮ್ಬುವಳು (27). ಇದ್ದ ಊರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದು ಕೊಮ್ಬುವರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಕೊಮ್ಬು kŏmbu. 2. (fr. ಕುಸು 3?). A horn of animals; that is horn-like, as a root, a root; a serpentine horn to play upon; a tusk (ಲಕಾಮ, ಶೃಂಗ Nn. 26; C.; T.; Tē. ಕೊಮ್ಮು; *cf.* ಕುಮ್ಬು 1, ಕೋಡು 5). ಕೊಮ್ಬಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ Nr.). ಕೊಮ್ಬಿಲ್ಲದ ಪಶು (ತೂಬರ Hlā.). ಕೊಮ್ಬು ಮುಱಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಟೆ Nr.). ಕೊಮ್ಬೆಟ್ಟಿತ್ತಿ ಮುಱಿದೊಡೆ ಕೂಟಂ (Mr. 179). ಎನ್ನೆಯ ಕೊಮ್ಬು (ಗವಲ, ಶೃಂಗ Si. 332). ಆನೆಯ ಕೊಮ್ಬು (ಏಷಾಣ, ರದನ Hlā.; Mr. 154; ಕುಂಜ Si. 413). ಆನೆಯು ಮೊದಲ ಕೊಮ್ಬು (ಕರಿರ, ದನ್ತಮೂಲ Mr. 155). ಮದಕರಿತಿರವ ಬಿರಿಯಲೊಡದೆದು, ಅಲುಗಿ, ಕೊಮ್ಬುಂ ಕತ್ತು (Rāghč. 17, 70). ಆನೇ ಕೊಮ್ಬಿನ ಸ್ಥಲ (ದನ್ತಭಾಗ Si. 270). ಆನೆ ಆಡು ಮೊದಲಾದವಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೊಮ್ಬು, ಅಯ್ಯಂಗಾರರಿಗೆ ಮೂಱು

ಕೊಮ್ಬು (Prv.). See Bp. 22, 10; 29, 4. **2,** the vowel ಉ or its embodied form ↄ (Tē., My.). — ಕೊಮ್ಬಿನ ಕೂಗು. The distance at which a horn-blast can be heard (My.). — ಕೊಮ್ಬುಗಾಳಿ. -ಕಾಳಿ. A serpentine horn to play upon (Č. Bp. 5, 7; My. as ಕೊಮ್ಬುಕಾಳಿ).

ಕೊಮ್ಬು *kŏmbu.* **3.** = ಕೊಂಗೆ, etc., (ಕೊಮ್ಬು 2 ?), ಕೊಪ್ಪೆ. The branch of a tree (ಶಾಖೆ Nr.; My.; T. ಕೊಪ್ಪ, ಕೊಮ್ಮು; *cf.* ಕೋಪು 6). ಮುರದ ಕೊಮ್ಬು (Šmd. 161; ಏಸ್ತಾರ, ಎಟಪ Hlâ.; ಎಟಪ Mr. 104). ಕೊಮ್ಬಿನ ಬಿದಿಲು (ಶಾಖಾತಿಫೆ, ಆವರೋಪ); ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಕೊಮ್ಬು (ಸರಿಫ); ಮರದ ಮೊದಲಿನ ಕೊಮ್ಬುಸಮೂರ್ತಿರಮ್ ಇದರ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಣಿ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc. Nr.). See Šmd. 112. 223. 289; Rāv. 5, 122; Šśv. 2, 42; 3, after 35; J. 3, 36; Si. 120. 140; ಗುಜುಜ್ಜಿಗೊಮ್ಬು, ಗುಜ್ಜ-, ಗುಡ್ಡ-, ಮರ-, ಮೊದಲು-, ನೆಳೆ-, ಹಣಿ-, ಹೆಗ್ಗಿಮ್ಬು. — ಕೊಮ್ಬು ಗೊಮ್ಬು. reit. (Čpr. 2, 74). — ಕೊಮ್ಬುಗೊಳೆ. -ಕೊಳೆ. To get branches (Čpr. 1, 100).

ಕೊಮ್ಬು *kŏmbu.* **4.** A fixed or an appointed place, a place of assignation (ಕೊಳೆ, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ, Šmd. II; ಕೊಳೆ Čt. I, 68; ಸಂಕೇತಭೂಮಿ Kk. 39; ಸಂಕೇತದ ಸ್ಥಲ Šm. 57; ಪನ, ಕೊಳೆ, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Kk. 94; T.).

ಕೊಮ್ಬುವಿಕೆ *kŏmbuvikĕ.* Taking, etc. (C.). ಸನ್ತೋಷಗೊಮ್ಬುವಿಕೆ (ಮನೋತ್ಕರ Čb.).

ಕೊಮ್ಬೆ *kŏmbĕ.* = ಕೊಮ್ಮು 3, etc. A branch (C.; ಶಾಖೆ, ಲತೆ Si. 121; ಎಟಪ 440; Tē. ಕೊಮ್ಮೆ; B. 2, 22. 32). — ಕೊಮ್ಬೆಬಾಳೆಗಿಡ. The branchy or Bengal plantain tree (Tē., R.).

ಕೊಮ್ಮೆ *kŏmmĕ.* **1.** A corn-bin (My.). ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮನ್ನೇ ಕೊಮ್ಮೆ ಇದೆ (Prv.).

ಕೊಮ್ಮೆ *kŏmmĕ.* **2.** Hog-weed, Boerhavia procumbens or diffusa (ಪುನರ್ನವೆ, ತಿವಾಟ Mr. 133, o. r. ತವಾಟ; ಪುನರ್ನವೆ, ಕೋಥಫಿಫ್ಲಿ Si. 159; My.). See ಗಣಜಿಲೆ 2.

ಕೊಯ್ *kŏy.* **1.** (Šmd. 58). = ಕುಯ್, etc., ಕೊಯು 1, ಕೊಯು, ಕೊಯ್ಯು. To cut; to saw; to crop; to reap; to pluck, as fruit, etc. (ಲವನ Šmd. Dh.; C.). P. ps. ಕೊಯ್ದು, ಕೋದು. ಕೊಯಲುಂ or ಕೊಯ್ಯಲುಂ (Šmd. 86). ಪೂಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಕೊಯ್ವುದು (ಲವ, ಅಭಿಜಾವ, ಲವನ Nr.). ಕರಗಸದ ನಡು ಬಡಮಾದರೆಯು ಕೊಯ್ದು ಇಕ್ಕದೇ? (Bh. 1, 8, 28). ಮಜಿಸಿ ಕೊರಲನು ಕೊಯ್ವ ನರರ ಮಜಿಸೆ, ಮನನವೆ! (Dp. 172). ಕೊಯ್ದು ಕಾಲನ್ನು ನಾಯಿ ತಿನ್ನದೇನು? ನರಿ ತಿನ್ನದೇನು? (Prv.). See Bp. 9, 7; 22, 9; 46, 6; 48, 11; 54, 52; 61, 90; J. 4, 44; 8, 18. 21; 28, 33; ಪೂಗೊಯ್.

ಕೊಯ್ *kŏy.* **2.** = ಕೊಯಿ 2, ಕೊಯ್ದು. A P. p. of ಕೊಯ್ 1. — ಕೊಯ್ತರ್. = ಕೊಯ್ವು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. (Bp. 18, 30; 22, 25).

ಕೊಯ್ *kŏy.* **3.** = ಕೊಂಯ್ಯಿ. Cutting, etc. See ಕೊಯ್ಗಾಜಿ. — ಕೊಯ್ಕೊರಳು. A throat that has been cut (Bh. 7, 7, 45).

ಕೊಯಕ *kŏyaka.* = ಕುಯಕ, etc. Tbh. of ಕುಹಕ (Šmd. 348; Kk. 87; Šm. 59).

ಕೊಯಿ *kŏyi.* **1.** = ಕೊಯ್ 1, etc. P. p. ಕೊಯಿದು (Bp. 41, 21; 44, 62; 45, 29; C.; B. 5, 114). ಕೊಯಿವ (Bp. 33, 10).

ಕೊಯಿ *kŏyi.* **2.** = ಕೊಯ್ 2, ಕೊಂಯಿದು. A P. p. of ಕೊಂಯಿ 1. ಕರಗಸಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲು ಕೊಯಿ ಕೂಡು (C.). — ಕೊಯಿ ಕೊಯಿದು. (Bp. 44, 25; 31, 67). — ಕೊಯಿ ಕೊಳ್ಳು. To pluck and take, etc. (S. Mhr.). See Prv. s. ಮೂಗು.

ಕೊಯಿಕ *kŏyika.* = ಕೊಯ್ಕ. A man who cuts. See ಎದೆಗೊಯಿಕ, ಕೊರಳು-.

ಕೊಯಿಕತನ *kŏyikatana.* Cutting. See ಎದೆಗೊಯಿ ಕತನ.

ಕೊಯಿತ *kŏyita.* Cutting (My.). **2,** that cuts: a kind of bill-hook (S. Mhr.).

ಕೊಯಿಲು *kŏyilu.* = ಕುಂಯಿಲು, ಕೊಯ್ಲು. Cutting; reaping; plucking; stripping by plucking (My.; ಲೂನ, ದಾಳಿ Mr. 371, where ದಾಳಿ appears to be a mistake for ದಾತ; ಆಪಜಾರ, ಆಪಜಯ, ಹಾಸಿ, ಕಸುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ Si. 392).

ಕೊಯಿಸು *kŏyisu.* = ಕುಯಿಸು, ಕುಯ್ಯಿಸು, ಕೊಂಯ್ಯಿಸು, ಕೊಯ್ಸು. To cause to cut, etc. (C.; B. 5, 161. 295). ಕೆರದ ಅಳತೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕೊಯು *kŏyu.* = ಕೊಯ್ 1, etc. ಕೊಯುತ್ತೇನೆ, ಕೊಯುವದು (S. Mhr.).

ಕೊಯ್ಕ *kŏyka.* = ಕೊಂಯಿಕ. See ಕೊರಳುಗೊಯ್ಕ, ಗಣ್ಟುಗೊಯ್ಕ, ಗೋಣು-.

ಕೊಯ್ಕಿ *kŏyki.* A woman whose (ears, etc.) have been cut off. See ಕವಿಗೊಯ್ಕಿ.

ಕೊಯ್ತೆ *kŏykĕ.* A woman who cuts. See ಗಣ್ಟು ಗೊಯ್ತೆ, ಗೋಣಿ-, ಗೋಣು-, ಮನಗಣ್ಟು-.

ಕೊಯ್ಗಾರಿ *köy-gâra.* A cutter, a sawyer (J. 26, 51).

ಕೊಯ್ಯಾ *kŏyyâ.* = ಗೋವ 2. Guava, Psidium pyriferum L. (T., M.; Tē. ಗೊಯ್ಯಾ, ಗೋಯ; Spanish-Mexican: Guayaba).

ಕೊಯ್ಯಿ *kŏyyi.* = ಕೊಯ್ 3. — ಕೊಯ್ಯಿಕೀರೆ. = ಕೀರೆಸೊಪ್ಪ, that is cropt and grows again (My.; Te. ಕೊಯಿಕೂರೆ).

ಕೊಯ್ಯಿಸು *kŏyyisu.* = ಕೊಂಯಿಸು, etc. (My.).

ಕೊಯ್ಯು *kŏyyu.* = ಕೊಯು, etc. (My.; G. 87; B. 5, 295). ತಂಗಿನ ಮರ ಯಾಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಿ? ಅನ್ದರೆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಜುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋದಕ್ಕೆ ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಬಾಣ.

ಕೊಯ್ಯೋ *kŏyyô.* = ಕುಯ್ಯೋ. — ಕೊಯ್ಯೋ ಮೊರೆಗ್ರೀ. A cry of fright, wailing (R.; My., Tē. ಕುಯ್ಯೋ ಮೊರೆಗ್ರೀ).

ಕೊಯ್ಲು *köylu.* = ಕೊಂಯಿಲು. (ಲೂನ, ದಾತ Hlâ.; My.). See ಗೋಣಗೊಯ್ಲು.

ಕೊಯ್ಸು *köysu.* = ಕೊಂಯಿಸು, etc. (C.; Bp. 50, 24).

ಕೊರ *kŏra.* **1.** = (ಗೇರ್), ಗೊರ. The sound produced in the throat by hoarseness (C.); the pur of a cat (My.; see ಕೊತ್ತಿ). — ಕೊರ ಕೊರ ಎನ್ನು. = ಕೊರಗುಟ್ಟು. That sound to be produced in the throat (C.; T. ಕುಜು ಕುಜಿನ್; to pur (My.). — ಕೊರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕೊರ ಕೊರ ಎನ್ನು. (My.).

ಕೊರ *kŏra.* **2.** (Tē. ಕೊರೆ, ಕೊಜೆ, profit, use, good, avail, advantage; ಕೆಡ್ರಿ, ಕೆಡ್ರಿಂ as prefix = Sk. सु; *cf.* ಕೊಜೆ 7). — ಕೊರಮುಟ್ಟು. A tool, an instrument (Si. 345; Tē. ಕೊರೆ-, ಕೊಜೆ-).

ಕೊರಕಂಚಿ (*kŏra.* or *kŏra-kañči*). — ಕೊರಕಂಚಿಬಳ್ಳಿ. = ಉರಿಬಳ್ಳಿ. A twining plant growing in hedges, Pentatropis microphylla W. & A. (Z.).

ಕೊರಕಂಚೆ kŏrakaṅčĕ. Tbh. of ಕ್ರೌಂಚ. = ಕರ್ಕೋಂಚಿ (Gz.).

ಕೊರಗಣಿ kŏragaṇĕ. Sorrow (My.).

ಕೊರಗಿಸು kŏragisu. To cause to become sapless, etc. (Šśv. 1, 14).

ಕೊರಗು kŏragu. 1. To become deprived of juice or sapless; to shrivel; to be emaciated; to wane; to sorrow (ರಸವಿಹೀನ Šmd. Dh.; My.; T. ಚುರುಂಗು, M. ಚುರುಙ್ಙು, to shrivel, to shrink, etc.; *cf.* ಸೊರಗು). ಕುತ್ತದಿನ್ದ ಕೊರಗಿದವನು (ಗ್ಲಾನ, ಗ್ಲಾನ್ನು Nr.). See Grj. 4, 66; Bp. 37, 39; 57, 13; Rśv. 5, 83; 9, 9; 13, after 104; J. 13, 48; 17, 20; ಮನಂಗೊರಗು.

ಕೊರಗು kŏragu. 2. Sorrow (My.).

ಕೊರಂಗಿ kŏraṅgi. A monkey (ಕಪಿ, ಪ್ಲವಂಗ, ಮರ್ಕಟಿ, etc., ಕೋತಿ Si. 167; T. ಕುರಂಗು).

ಕೊರಚು kŏraču. = ಕೊಜಚು 2. — ಕೊರಚಾಟ. = ಕೊಜಚಾಟ. (ಅಣಕ Kk. 55). — ಕೊರಚಾಡು. = ಕೊಜಚಾಡು. (ಅಣಕವನಾಡು Čt. I, 14).

ಕೊರಟಿಗೆ kŏraṭigĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಕೊರಟು kŏraṭu. = ಕೊರಣ್ಟು. The state of being checked in growth or stunted (My.; Tĕ. = ಭಗ್ನ; T. ಕುರುಟ್ಟು, blind; stupid, foolish, ignorant, see ಕುರುಡು; *cf.* ಸೊರಟು). — ಕೊರಟು ಬೀಡು. To get stunted (My.). — ಕೊರಟುಬೆರಳು. A stunted finger (My.).

ಕೊರಡು kŏraḍu. = ಕೊರ್ದೆ 1, (ಕೊಣ್ಟು), ಕೊಜಡು. The trunk of a lopped tree; a stump, a log, a piece of wood (ಶಂಕು Šmd. 335; ಸ್ಥಾಣು, ಧ್ರುವ, ಶಂಕು Nr.; ಸ್ಥಾಣು Nn. 162, o. r. ಕೊಜಡು; C.; M. ಕುರಡು, ಕುಜಿಡು, ಕುರಣಿ, ಕುರಣ್ಡಿ, ಕುರಣ್ಡು; T. ಕುಡಿಡು; Tĕ. ಕೊರಟು). **2,** a clod-crusher (ಲೋಷ್ಟಭೇದ Mr. 370). **3,** a kind of rainbow appearing in a straight form, Indra's bow unbent and invisible to mortals (Tĕ. ಕೊಜಿಡು). ಇನ್ದ್ರಚಾಪ ನಸಿನೆ ಮೂಡಿದಡೆ ಕೋಹಿತ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೊರಡು (Nr.). See Prv. s. ಗನ್ದ.

ಕೊರಣ್ಟು kŏraṇṭu. = ಕೊರಟು. (V. 6, 23. 24).

ಕೊರನಾರಿ (kŏra-nâri). (T. ಕೋಲ್ಜೆ). — ಕೊರನಾರಿಗಡ್ಡೆ. A kind of sedge, Cyperus hexastachyus Rottl. (St. & Pl.; My.).

ಕೊರಪ kŏrapa. = ಸೊರಪ. A curry-comb (R.; Tĕ. ಕೊಜಪ; ಸೊರಪ; T., M. ಕುರಪ್ಪ; Mhr., H. ಖರಾರಾ).

ಕೊರಲ್ kŏral. (Šmd. 41). = ಕೊರಲು, ಕೊರಳ್ಗೆ, ಕೊರಳು, ಕೊರ್ಗು, ಕೊಳ್ 3, ಕೊಳ್ಳು 2. Sound, voice;—the throat; the neck; the throat and neck (ಕಣ್ಠ Šmd. 43 Cm.; M. ಕುರಲ್, ಕುರಳ್, ಕುಬಿದ್; Tu. ಕುರೆಲ್; T. ಕುರಲ್; Tĕ. ಗೊನ್ತು; see ಕುರಲ್). ಕೊರಲ್ಗೆ (Rśv. 14, 29). ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇಬಿ'ಯಲ್ ಇಕ್ಕುವ ಜನ್ನವಿರಂ (ಸಿವೀತ Mr. 255); ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಆಸಲಂ (ಉದಾನ 51). See Rśv. 6, after 11; Šśv. 1, after 81; 4, 15; V. 9, 49; J. 3, 6 (o. r. ಕೊರಳ್); 28, 46 (o. r. ಕೊರಳ್); ಇಂಗೊರಲ್, ಕನ್ದುಗೊರಲ್, ಚಿಂ-, ನಡು-, ನಿಡು-, ಮಾ ಕೊರ್ಗರಲ್, etc. — ಕೊರಲ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing with the neck (Rśv. 6, after 11). — ಕೊರಲ್ವಾಗು. -ಬಾಗು. To bend the neck (Č. Bp. 11, 10).

ಕೊರಲು kŏralu. = ಕೊರಲ್, etc. (ಗೋಟ್, ಕತ್ತು, ಗಳ Šm. 71). See Bp. 5, 20; 17, 11; 28, 42; 46, 56.

ಕೊರಲ್ಚು kŏralču. To call or cry out, to vociferate (ಆಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; *cf.* ಸೊರೆ).

ಕೊರಳ್ kŏraḷ. (Šmd. 41). = ಕೊರಲ್, etc. (J. 7, 46; 11, 37; 13, 38).

ಕೊರಳು kŏraḷu. = ಕೊರಳ್, etc. (ಗ್ರೀವೆ, ತಿರೋಧಿ, ತಿರೋಧರೆ, ಕನ್ಧರೆ, ಗಲ, ಕಣ್ಠ Hlâ.; Nr.; Mr. 321; Si. 213. 486; ರುಚಕ Mr. 523, Nn. 41; ಕಣ್ಠ Nn. 49; ಕನ್ಧರ 51; C.). ಮೂಜು ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಕೊರಳು (ತ್ರಯಗ್ರೀವೆ); ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಪಾಲವ್ಯಕ); ಕೊರಲಲಿ ಇಕ್ಕುವ ತುಡುಗೆಯೆಲ್ಲಂ (ಗೈವೇಯಕ Hlâ.). ಕೋಕದಿನ್ದ ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಜಿದ್ದರೆ ನೂಜು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ತತದ್ರು); ಕೊರಲಿನ್ದ ಇಬಿ'ಯಿಕ್ಕಿದ ಜನಿನಾರವೆ (ಸಿವೀತ Nr.). ಕೊರಳ ಹಸ್ತರ (ಕಣ್ಠರೆ Hlâ.). ಕೊರಳ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹೂಬಿ, ಮುಗಿಲ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಪಾಱು! ಅನ್ನನ್ತೆ (Prv.). See Bp. 27, 13; 58, 63; 59, 48; 61, 27; J. 18, 58; Si. 61. 175. 218. 230. 273. 303; ಕಿಬ್ಬಿಗೊರಳು, ಕಿಬು-. — ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. To hold another by the neck, to embrace his neck, from love, etc. (C.). ಅಪ್ಪ ನತ್ತ ಅಱು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟ ಮಾವ ಬನ್ದು, ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅತ್ತ (Prv.). — ಕೊರಳುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To hold another by the neck, to detain him forcibly or cleverly, as a merchant a customer (C.). — ಕೊರಳುಗೊಯಿಕ. -ಕೊಯಿಕ. A cut-throat (C.). — ಕೊರಳುಗೊಳಿಸು. -ತೊಳಿಸು. To subdue (Bh. 3, 6, 79). — ಕೊರಳುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The height of the neck; reaching to the neck (Bp. 2, 12; 59, 21). — ಕೊರಳುಪಟ್ಟೆ. A collar (My.); a wrapper for the neck (My.).

ಕೊರಿಪಿಡಿ kŏripiḍi. Annoyance, trouble, vexation, persecution (R.; Mhr. ಗುರಪಡಿ, entanglement, disordered state of things or persons; ಘೋರಪಡ, a care).

ಕೊರಿಸಿಗು kŏrisigu. = ಕೂಡಿಸಿಗು, etc. (St. & Pl.).

ಕೊರೆ kŏrĕ. 1. The sleeping body to sound, to snore (ನಿದ್ರಾಂಗಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; see ಕುಜುಕೆ).

ಕೊರೆ kŏrĕ. 2. = ಕರೆ 4, etc. See ಅಸಗೊರೆ.

ಕೊಲಿ kŏla. 1. Cutting, etc. — ಕೊಜಿಕಲ್ಲು. A sharp, rough, rugged stone (S. Mhr.).

ಕೊಲಿ kŏla. 2. = (ಕೆಜಿ, etc.), ಕೊಜಿ 4, q. v. — ಕೊಜಿಕೊಳ್ಳಿ. A firebrand, after it has been nearly extinguished (My.; Tĕ.ಕೊಜಿಕಂಜು).

ಕೊಲಿ kŏla. 3. = ಕೊಜಿದು, etc., ಕೊಜಿ 2. P. p. of ಕೊಜಿ 1, in ಕೊಜಿ ಕೊಳ್ಳು, to cut, etc. (C.).

ಕೊಲಿಕಲ kŏlakala. = ಕೊಜಿಕೆಲು. (S. Mhr.; B. 4, 184).

ಕೊಲಿಕಲು kŏlakalu. A cut, an excavation made by running water, a channel, the bed of a stream (C.; B. 3, 31; 5, 31).

ಕೊಲಿಕು kŏlaku. = ಕುಜುಕು, ಕೊಜುಕು. To bite, etc. (My.).

ಕೊಲಿಚ kŏlača. A thievish wandering hill-tribe that sell wooden combs, etc. (My.; M. ಕುಜ್ಚಿ, T. ಕುಜಿಂಜು, hill country; M. ಕುಜ್ಚಿಯನ್, a hill man; Tĕ. ಕೊರಚನಾಡು, ಕೊರಿಚೇನಾಡು, a hill man; a gypsy; see s. ಕುಜುನ್ನು I and *cf.* ಕೊಜವ). Another ಕೊಜುಚ see s. ಕೊಜುಚು 2.

ಕೊಲಿಚು kŏlaču. 1. (T. ಕುಜು, divination; ಕುಜು, a

prognostic; ಕುಬಿ² ಜೊಳ್, to divine; ಕುಬಿ² ಕೇಳ್, to consult a fortune-teller; *cf.* ಕುಬಿ² 1 & 2). — ಕೊಬಿಚಾಡು. -ಆಡು. To use words that reveal secrets, vulnerable points or touchy quarters (ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ Šmd. Dh.; Abh. P. 14, 106).

ಕೊಬಿಚು *kŏr̤aču.* **2.** (fr. ಕೊಬಿ² 1). = ಕೊರಚು. (M. ಕುಬ್ಬುಡಿ, sarcasm, taunt; *cf.* ಕೊಬ್ಬು 1). — ಕೊಬಿಚ. An upbraiding man, a blamer, a scorner, etc. (ಜಗರಣಿಗ Čt. I, 93). — ಕೊಬಿಚಾಟ. -ಆಟ. = ಕೊರಚಾಟ, ಕೊಬಿಸಾಟ. Cutting or sarcastic speech, upbraiding, mocking, reviling, etc. (ಅಣಕ Šm. 48; ತೆಗಳ್, ಪಬಿ, ಚುನ್ನ, ಏಳಿದ, ಅಣಕ, ನಿನ್ದೆ Šs.); much useless talk (My.). — ಕೊಬಿಚಾಡು. -ಆಡು. = ಕೊರಚಾಡು. To speak sarcastically, to upbraid, to revile, etc. (Abh. P. 12, 16; Šś. 98). ಕೊಬಿಚಾಡಿದುದು (ಅಣಕ Čt. II, 22). 2, to talk much and uselessly (My.); to speak vainly about (something, Abhâ. 2, 79).

ಕೊಬಿಡಾ *kŏr̤aḍâ.* ಕೊಬಿಡೆ. = ಕೋಬಿಡಿ, ಕೋಬಿಡೆ. A whip (My.; Mhr. ಕೋರಡಾ; Br. ಕೊರಡಾ; T. ಕೊಬಿಡಾ, ಕೋಲ್ದಾ; M. ಕೊಬಿಡಾ; Port. *corda,* cord, rope).

ಕೊಬಿಡು *kŏr̤aḍu.* = ಕೊರಡು, q. v. See ಪೊತ್ತುಂಗೊಬಿಡು.

ಕೊಬಿತ *kŏr̤ata.* = ಕೊಬ್ಕೆ. The act of cutting, etc.; the piercing of cold (My.).

ಕೊಬಿತಿ *kŏr̤ati.* A female who has been curtailed. See ಪೂರ್ಣ.

ಕೊಬಿತು *kŏr̤atu.* = ಕೊಬದು. (Si. 287, *only* Si.).

ಕೊಬಿತೆ *kŏr̤atĕ.* = ಕೊಬನ್ತೆ. The state of being curtailed; deficiency; want; loss; defect; fault (ಊನ, ನ್ಯೂನ Nr.; ಸ್ಖಲೋತ್ಪತ್ತಿ, ಆವಾಕಳ್ಳ Nr.; ಕೋಡಿ Bhn. 4, o. r. ಹೋಡಿ; C.; Tĕ.). ಕೊಬತೆಯಿಲ್ಲದ (ಅನೂನ Šmd. 108 Cm.). ಕೊಬತೆಯಿಲ್ಲದನ್ತಹದು (ವಾನ, ಅಪ್ಪಣ Nn. 90). ಕೊಬತೆ ಆದದು (ಅಧಮ Si. 443). See Bp. 2, 1; 9, 49; 27, 5; 37, 47; 45, 52; 46, 50; Šśv. 4, 105; J. 1, 7; Si. 48. 230; ಗಹನ. — ಕೊಬತೆ ಪದು. To feel a want; to be poor; to feel grieved (My.). — ಕೊಬತೆ ಬರು. Deficiency, diminution, or loss to come about or happen (C.; B. 4, 80; 5, 39. 43). — ಕೊಬತೆ ಬೀಯಿ. = ಕೊಬತೆ ಬರು. (B. 5, 36; My.).

ಕೊಬಿನ್ತೆ *kŏr̤antĕ.* (Šmd. 48). = ಕೊಬಿತೆ.

ಕೊಬಿದು *kŏr̤adu.* = ಕೊಬಿತು, ಕೊಬ್ದು. A P. p. of ಕೊಬಿ¹ 1 (C.).

ಕೊಬಿಮ *kŏr̤ama.* = ಕೊಬಮ. (My.). See ಕುಳ್ಳೆ.

ಕೊಬಿಲೆ *kŏr̤alĕ.* = ಕೊರ್ಲೆ, (ಕೊಬಿ 6). A kind of millet, Panicum italicum Lin., which is proverbially small (My.; ಸ್ವಗ್ವತಿ Mr. 110; Tĕ. plural ಕೊಬ್ಲಲು; T. ಕುರಲ್). See ಕಗ್ಗೊಬಲೆ. **2,** = ಸೊಬಲೆ, a kind of ant (ಕ್ರೀ Mr. 165).

ಕೊಬಿವ *kŏr̤ava.* = ಕೊಬಮ. A man of a now settled tribe, who, in S. Mhr. and My., speaks Kannaḍa, makes baskets, mats, etc., is a musician, etc. (C.; a section of the Kŏr̤avas is noted for thievish habits, see ಕಳ್ಳ-; T., M. ಕುಬನ, a wandering tribe of basket-makers, snake-catchers and gypsies; Tĕ. ಕೊರವೆ, the Coravas, a certain tribe of mountaineers; *cf.* Tu. ಕೊರಗ, ಕೊರಗಾರ). See B. 4, 130. **2,** a kind of fish (My.; Rśv. 5, 115).

ಕೊಬಿವಂಜಿ *kŏr̤avañji.* A female of the Kŏr̤avas, who commonly is a fortune-teller (S. Mhr.; Tĕ.; T. ಕುಬವಂಜ, ಕುಬಿತ್ತಿ). — ಕೊಬವಂಜಿಕಥೆ. A story about Arjuna disguised as a Kŏr̤avañji (My.).

ಕೊಬಿವತಿ *kŏr̤avati.* = ಕೊಬವಂಜಿ, ಕೊಬವತಿ. (My.).

ಕೊಬಿವಿತಿ *kŏr̤aviti.* = ಕೊಬವತಿ. (My.).

ಕೊಬಿಸಾಟ *kŏr̤asâṭa.* = ಕೊಬಿಚಾಟ s. ಕೊಬಿಚು 2. (S. Mhr.; ಉಪಜಾತಾನ, ನಕಲಿ G.).

ಕೊಬಿಸು *kŏr̤asu.* = ಕೊಬಿಸು. To cause to cut, etc. (Abhâ. 2, 98; C.).

ಕೊಬ್ಬಿ *kŏr̤i.* **1.** = ಕೊಬಿ¹ 1. (C.).

ಕೊಬ್ಬಿ *kŏr̤i.* **2.** (= ಕೊಬಿ¹ 5, ಕೋಬಿ). That has been cut off: a large branch cut off from a thorn-bush (S. Mhr.; *cf.* ಕೊಬ್ಬು 2).

ಕೊಬ್ಬಿ *kŏr̤i.* **3.** = ಕೊಬಿ¹ 8. To whirl, to whirl about, to turn round by itself; to be confused or perplexed, to rave (ಗರಬಸಗೊಳ್, ಗರವಂಸು Kk. 91, o. r. ಕೊಬಿ¹; T. ಕಬಿಂಗು, M. ಕಬಿಪ್ಪು; *cf.* ಕಪ್ಪಳಿ?).

ಕೊಬ್ಬಿ *kŏr̤i.* **4.** = ಕುಬಿ³. See ಕೊಣ್ಣ ಗೊಬಿ.

ಕೊಬ್ಬಿಯಿಸು *kŏr̤iyisu.* = ಕೊಬಿಸು. (My.).

ಕೊಬ್ಬಿಸು *kŏr̤isu.* = ಕೊಬಿಸು, ಕೊಬಿಂಯಿಸು. (My.).

ಕೊಬ್ಬುಕು *kŏr̤uku.* = ಕೊಬಿಕು, etc. (My.; Tĕ.).

ಕೊಬ್ಬೆ *kŏr̤ĕ.* **1.** = ಕೊಬಿ¹ 1. To cut (ಖಣ್ಡನ Šmd. Dh.; Šm. 116), as wood with a saw (Bp. 22, 66; C.; B. 5, 135. 144), as the throat with a sword (Šmd. 27; Rśv. 14, 29), as the stalks of millet (C.; *cf.* Rśv. 10, after 31), to break, as a hole in a wall (C.), to bore, as a hole by a drill (My.; Si. 399), to cut, as letters with a knife (B. 5, 207), as a bow-string the hand (Si. 287), to excavate, as running water the soil (C.); to pierce, as cold (My.). (Tu. ಕುರೆ, ಕೊರೆ, to be excavated, bored, etc.; T. ಕೊಬ್, to nibble as a mouse; to nip off the husks of grain; M. ಕುಬ್, to cut off, as the splint of trees; *cf.* ಚುಬುಕು; ಕೊಡೆ 2). P. ps. ಕೊಬಿದು (Šmd. 27), ಕೊಬದು, (ಕೊಬತು). See Šśv. 4, 16; J. 4, 44; 23, 36.

ಕೊಬ್ಬಿ *kŏr̤ĕ.* **2.** = ಕೊಬಿ 3. P. p. of ಕೊಬಿ¹ 1, in ಕೊಬಿ ಕೊಬ್ದು (Šmd. 27).

ಕೊಬ್ಬಿ *kŏr̤ĕ.* **3.** To grow little or less or short, to diminish (T. & M. ಕುಬ್ಪಿ; R.; see s. ಕುಬುಗಣಿ).

ಕೊಬ್ಬಿ *kŏr̤ĕ.* **4.** = (ತೆಬಿ, etc.), ಕೊಬಿ 2. Smallness, shortness, deficiency; defect (My.; Tĕ.; T. ಕುಬ್ಪಿ, M. ಕುಬಿ; Tu. ಕೊರೆ). ಬಳ್ಳದ ಕೊಬ್ಬಿ, deficiency in the measure of a balla (My.). **2,** rest, remainder (of money, My.). — ಕೊಬ್ಬಿದಿನ. A day on which one has failed to work, etc., a day of absence (My.). — ಕೊಬ್ಬಿಪ್ರಾಣ. The ebb of life, the point of death (Tĕ.; R.). — ಕೊಬ್ಬಿಯಕ್ಕೆ.

-ಆಕ್ಕ. A deficient quantity or rest of rice (in measuring, My.). — ಕೊಯಿಸವ್ವಳ. The remainder or rest of pay (My.).

ಕೊಯಿ³ kŏy̆ĕ. 5. = ಕೊಯಿ 2. Cutting, cutting off. **2,** a cut off piece, as of sugar-cane (My.). — ಕೊಯಿಯ. -ಆ 3. A man who has been curtailed. See ಮೂ-.

ಕೊಯಿ³ kŏy̆ĕ. 6. (= ಕೊಯಿಲೆ). A sort of grain (ಧಾನ್ಯ ಭೇದ Śmd. Dh.; ಧಾನ್ಯ Śm. 116; ಜಳ್ಳು Čt. I, 29).

ಕೊಯಿ³ kŏy̆ĕ. 7. = ಕಯಿ 2, ಕುಯಿ, ಕೆಯಿ 2. Clothes, raiment, especially also that which is given on a wedding day (T. ಕೂಯ್ಕಿ, M. ಕೂಯಿ). See ಉಡು ಗೊಯಿ, ತೊಡು-, ಪಟ್ಟ-; also ಕೊಟ್ಟಜ and ಕೊರ 2.

ಕೊಯಿ³ kŏy̆ĕ. 8. = ಕೊಯಿ 3, q. v. (ಗರವಸಗೊಳ್, ಗರವಟಿಸು Śmd. II).

ಕೊಯಿ³ kŏy̆ĕ. 9. A person who turns about, a rambler. See ತಿಪ್ಕೊಯಿ.

ಕೊಯಿ³ತ kŏy̆ĕta. = ಕೊಯಿತ. (My.).

ಕೊಯಿ³ಯುವಿಕೆ kŏy̆ĕyuvikĕ. Cutting, etc. ತೂತು ಕೊಯಿಯುವಿಕೆ (ವ್ಯಥ, ವೇಧ Si. 388).

ಕೊರ್ kŏr. An imitative sound (*cf.* ಕೊರ 1). — ಕೊರ್ಕುಜಿನ್ನು. To croak, as a frog (C.).

ಕೊಱ್ಚು kŏr̆ču. 1. = ಕೊಚ್ಚು 6. To speak much and braggingly, to talk big, to speak scurrilously, etc. (ಅತಿವಾಕ್ಯಮಂ ನುಡಿ Śm. 86). *Cf.* ಕೊಱಜು 2.

ಕೊಱ್ಚು kŏr̆ču. 2. = ಕೊಚ್ಚು 2. To cut off, away or up, as thorn-bushes (ಕಣ್ಟಕಛೇದ್ಯ Śm. 86).

ಕೊಱ್ಚು kŏr̆ču. 3. = ಕೊಚ್ಚು 5. The stench of urine (ಮೂತ್ರಗನ್ಧ Śm. 86).

ಕೊಱ್ಬು kŏr̆bu. 1. = ಕೊಬ್ಬು 1, etc. To increase, to grow fat, etc. (ಸಮೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; Grj. 4, 88). See ಕವುಗೊಱ್ಬು.

ಕೊಱ್ಬು kŏr̆bu. 2. = ಕೊಬ್ಬು 2, ಕೊರ್ವು 2. (ಕೆಚ್ಚು Śm. 87; Abh. P. 10, 209; Grj. 10, 49; Č. Bp. 11, 11). — ಕೊಱ್ಬುಗುಡು. -ಕುಡು. To give increase, to increase (v. t., Abh. P. 7, 127).

ಕೊರ್ಲೆ kŏrlĕ. = ಕೊಯಿಲೆ, q. v. (ಗರ್ಮುತ್, ನವಣೆ Si. 164, sic!). See ಈಗ್ಗೊರ್ಲೆ.

ಕೊರ್ವು kŏrvu. 1. = ಕೊಱ್ಬು 1, etc. (Tĕ. ಕೊವ್ವು). ಮೂಜೆಯಿಟ್ಟು ಎಡಿಗಿದ ತೆಪ್ಪದಂ ಕೂರ್ವದ ಎಕ್ಕಲಂ (Śmd. 135 Mḍb.). See Abh. P. 13, 63; Grj. 3, 112; Rśv. 11, 93; J. 3, 5.

ಕೊರ್ವು kŏrvu. 2. = ಕೊಱ್ಬು 2, etc. (Grj. 4, 58).

ಕೊಳ್ಳು kŏrḷu. = ಕೊರಲ್, etc. (My.; B. 5, 297).

ಕೊಲ್ kŏl. 1. = ಕೊಲು 1, ಕೊಲ್ಲು. To kill, to slay, to murder (ಹಿಂಸೆ Śmd. Dh.; T., M., Tĕ. ಕೊಲ್ಲು; Tu. ಕೆರ್; see ಕುಲಿ). P. p. ಕೊನ್ದು (Śmd. 164. 223. 281; 135 Mḍb.). ಕೊನ್ದಸಂ (281). ಕೊನ್ದಂ ಕೊಲ್ವನ್ತೆ ರಸಮನ್ ಅಂಜನಸಿದ್ಧಂ (281 one MS.). ಕೊಲ್ವಂ (220). ಕೊಲಲ್ ಬಗೆದಂ (86). ಕೊಲ್ಲದೆ ಇಹುದು (ಆಹಿಂಸೆ, ಧರ್ಮ Nn. 79). See Bh. 1, 8, 28. 54; 1, 10, 39; Rśv. 5, 119. 122; Śśv. 4, 29; J. 9, 21; 13, 63; 28, 30. 46. 52; 29, 37; 31, 28; s. ಪುಸಿ 2.

ಕೊಲ್ kŏl. 2. ಕೊಲು. = ಕಲ್ 3, ಕೋಲ್ 3. (A joining), a raft (*cf.* ಕೊಲಿಕೆ). See ಪಡುಗೊಲ್, ಹಡು-.

ಕೊಲ್ kŏl. 3. = ಕೋಲ್ 1. A stick; a pole. See ಕೊಲ್ಲಟಿಗ.

ಕೊಲಜ kŏla-ja. = ಕೊಜ್ಜ. Tbh. of ಕುಲಜ. See ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ.

ಕೊಲಜೆ kŏla-jĕ. (= ಕಳಜ್ಜ, ಕೂಲಜ್ಜ). Tbh. of ಕುಲಜೆ.

ಕೊಲಿಕೆ kŏlikĕ. = ಕುಣಿಕೆ 2, ಕುಲಿಕೆ, ಕೊಳಿಕೆ. A clasp, a hook, etc. (My.; Tĕ.; T. ಕೊಳುವು, to connect, join, tie together, hook in, etc.).

ಕೊಲಿಮೆ kŏlimĕ. = ಕುಲಿಮೆ, etc., ಕೊಲುಮೆ. (B. 5, 123, My.; T. ಕೊರ್, ಕೊಲ್ಲ, M. ಕೊಲ್ಲ, a blacksmith; T. ಕೊಲ್, metal; *cf.* ಕೊಳ್ಳಿ).

ಕೊಲಿಸು kŏlisu. = ಕೊಲ್ಲಿಸು, ಕೊಲ್ಲುಸು. To cause to kill (C.). See Abh. P. 16, after 39; Bp. 25, 23; 27, 51; J. 29, 38; Č. Bp. 47, 26.

ಕೊಲು kŏlu. 1. = ಕೊಲ್ 1, etc. To kill (C.). ಕೊಲುವವನು (ಶರಾರು, ಘಾತಕ Hlâ.; ಹಿಂಸ್ರ Mr. 236). P. p. ಕೊನ್ದು. ಕೊಲುವೆಡೆ (ಸೂನೆ, ಘಾತನಸ್ಥಾನ Hlâ.; Mr. 379). ಒನಕೆಯಿನ್ದೆ ಕೊಲಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಮುಸಲ್ಕ); ಲೋಗರ ಕೊನ್ದು ಇಹೆ, ಕಡಿಸಿ ಇಹೆನ್ ಎಮ್ಬ ವಿಚಾರಂ (ನ್ಯಾಪಾದ, etc. Nr.). ಆಸನದಲಿ ಉಮ್ಬುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಬೀಸುವದೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಲುತಿಹುದು (a syringe or fountain, Sp.). See Bp. 22, 14. 29; 24, 86; 25, 31; 28, 31; 46, 19; 49, 23. 40; 53, 45; 60, 40; J. 14, 9. — ಕೊಲವೇಟ್. -ಪೇಟ್. To order to kill (Bp. 61. sum.).

ಕೊಲು kŏlu. 2. — ಕೊಲುಳುಟಕನ ಗಿಡ. = ಕೋಳಿಕುಟುಮಬಳ್ಳಿ. The plant Gloriosa superba Lin. or Methonica superba Lam. (ಅಗ್ನಿತಿಜೆ, ಲಾಂಗಲಿಕೆ Si. 151).

ಕೊಲುಮೆ kŏlumĕ. = ಕೊಲಮೆ, etc. (My.).

ಕೊಲೆ kŏlĕ. Killing, murder, slaughter (ಮಾರಣ, ನಿಶರಣ, ಘಾತಕ, ಕದನ, ಹಿಂಸೆ, etc., Hlâ.; ವಿಶಸನ, etc. Mr. 300; ಹಿಂಸೆ Śm. 51; ಕೋಶ Nn. 52; ಕರಣ 108; ಹಿಂಸೆ 118; ವಧ 132; ಹರಣ 165; C.; Tu.; T. ಕೊಲೈ, ಕೊಲ್ಲಿ). ನ್ಯಾಯದ ಕೊಲೆ (Śmd. 64 Mḍb.). See Abh. P. 10, 94; Bp. 53, 44; Râghĕ. 17, 66; J. 2, 5; 12, 47; 28, 30. 40; ಕಾಲ್ಕೊಲೆ, ಕೆಯ್ಕೊಲೆ, ಕೊರಲ್-, ಬಾಯ್-, ಮಿಯ್-. — ಕೊಲೆಗಡಿಕ. -ಕಡಿಕ. A man who butchers life, a murderer (J. 13, 22). — ಕೊಲೆಗಡಿಗ. -ಕಡಿಗ. — ಕೊಲೆಗಡಿಕ. (Bh. 6, 4, 109; J. 31, 47). — ಕೊಲೆಗೆಡುಕ -ಕೆಡುಕ. A destroyer of life, a murderer (ಘಾತುಕ, ಹಿಂಸ್ರ, ಕ್ರೂರ Nr.). — ಕೊಲೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Murderous acts, murder (Râm. 6, 31, 6). — ಕೊಲೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To undertake or commit murder (Râm. 3, 7, 33). — ಕೊಲೆಪಾತಕ. In law: manslaughter (My.).

ಕೊಲೆಗ kŏlĕga. = ಕೊಲೆಗಾಱ. (My.).

ಕೊಲೆಗಾಱಿ kŏlĕ-gâr̆a. A murderer (My., S. Mhr. rare).

ಕೊಲ್ಲಟಿಗ kŏll-aṭiga. (Śmd. 240). A player with sticks, a pole-dancer, a rope-dancer (ಜೊಮ್ಮ Kk. 38; Śm. 59; T. ಕೋರವ್ವ; Mhr. ಕೋಲ್ಹಾಟ್ಟೀ). ಗಡಿಯೆನ್ದು, ಕೊಲ್ಲಟಿಗರ್ ಆಡುವುದು ಆಕ್ಕುಂ (Śmd. I).

ಕೊಲ್ಲಟಿಗಿತ್ತಿ. köllaṭiga-itti. A female pole-dancer, who performs various feats (ಬಹುರೂಪಿಣಿ Čt. II, 91).

ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ kŏl-aṇigĕ. (Śmd. 25). Playing, play, performance (ಆಡುವದು Śm. 61; ಎಡೆಯಾಡುವದು Kk. 51, o. r. ಆಡುವದು). See Bh. 1, 8, 94; 3, 4, 40.

ಕೊಲ್ಲಾರ kollâra. = ಕೊಲ್ಲಾರಿ, ಕೊಲ್ಲಾರು. (Bh. 9, 2, 43).

ಕೊಲ್ಲಾರಿ köllâri. = ಕೊಲ್ಲಾರ, etc. (Bh. 10, 4, 11).

ಕೊಲ್ಲಾರು (köl=kölikĕ-âru 6). = ಕೊಲ್ಲಾರ, etc. A cart to which oxen, etc. are yoked. — ಕೊಲ್ಲಾರ ಬಂಡ್ಡಿ. = ಕೊಲ್ಲಾರು. (J. 7, 5; Tĕ. ಕೊಲಾರುಬಂಡ್ಡಿ, ಕೊಲ್ಲಾರು-).

ಕೊಲ್ಲಿ kölli. = ಕೊಲ್ಲೆ. A bend, a curve; a corner, a nook; a gulf, a bay (My.; M. കൊല്ലി, കൊഴു; T. കൊഡി). — ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕೇಶ. N. (Rśv. 1, 53. 56).

ಕೊಲ್ಲಿಸು köllisu. = ಕೊಲಿಸು. (C.; B. 2, 19; 4, 9. 80; 5, 108; Prv. s. ನಿಲ್ಲು).

ಕೊಲ್ಲು köllu. = ಕೊಲು 1, etc. (C.). P. p. ಕೊಂದ. ಕೊಲ್ಲುವದು (ಪ್ರಮಾಪಣ, ಮಾರಣ, ಪ್ರತಿಘಾತನ, ಹ್ರಥನ, ವಧ, etc. Si. 297). ಕೊಲ್ಲುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಶರಾರು, etc. 360). ವಿಷದಿನ್ದ ಕೊಲ್ಲುತಕ್ಕವನು (ವಿಷ್ಯ 365). ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ ಪಟ್ಟ ಪಶು (ಉಪಾಕೃತ 241). ಕೊನ್ದಡಂ ಕೊಲ್ಲಂ! (Bp. 13, 25). ಹಲ್ಲು ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಸೂಲು ಸೋಜಿಗವುಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡಿಯುವುದು ಲೋಕಕೊಳಗೆಲ್ಲ ಠಾವಿನೊಳು (a net, Sp.). ಸಾಯು ಕೊಲ್ಲು ತಕ್ಕವನು (ವಧ್ಯ, ತೀರ್ಪಗಾರ್ಹ್ಯ); ಒಸಕೆಯಿನ್ದ ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲಲ್ ಪಡ ತಕ್ಕವನು (ಮುನಸ್ಯ Si. 365). ಸಾಯು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗ (393). ನೊನ್ದವಗೆ ನೋಯಿಸಿದರೆ ಕೊನ್ದ ಪಾಪವಲ್ಲನೇ?—ಕೊನ್ದ ಪಾಪ ತಿನ್ದು ಪರಿಹಾರ (Prvs.).

ಕೊಲ್ಲುವಿಕೆ kölluvikĕ. Killing (ಸಾಧನ, ಮಾರಣ Si. 437).

ಕೊಲ್ಲೆ köllĕ. (fr. ಕುಡು 3) = ಕೊಲ್ಲಿ. The state of being bent, etc. (ವಕ್ರ Kk. 74).

ಕೊಲ್ಸು kölsu. = ಕೊಲಿಸು. ನಲ್ಲ! ಎನ್ನ ಮುಡಿಗೆ ಪಡಿ ಅದು (ನವಿಲ್)! ಕೊಲ್ಲದಿರು! (Râghĕ. 17, 71).

ಕೊವರಿ kŏvari. Tbh. of ಕುಮಾರಿ. (My.).

ಕೊವ್ವರಿ kŏvvari. = ಕುವರ 2, etc. (ಮುನುಡು Čt. I, 33, o. r. ಕನ್ವಡ).

ಕೊಸಗು kŏsagu. The tree Pterospermum acerifolium Willd. (ವೃಕ್ಷೋತ್ಪಲ, ಕರ್ಣಿಕಾರ Hlâ.; Mr. 114; ದ್ರುತ್ಪೋತ್ಪಲ, ಕರ್ಣಿಕಾರ, ಪರಿವ್ಯಾಧ Nr.; ಬಿಟ್ಟದಾವರೆ, ಕರ್ಣಿಕಾರ ವೃಕ್ಷ Śś.; ಬಿಟ್ಟದಾವರೆ Čt. II, 42; ಮರದಾವರೆ, ಬಿಟ್ಟದಾವರೆ Śm. 25; Kk. 19). See Čpr. 7, 56; 7, after 92.

ಕೊಸಮ್ಬರಿ kŏsambari. = ಕುಸುಮ್ಬರಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕೊಸರಿಕೆ kŏsarikĕ. Hankering after, desire (Râm. 6, 12, 30); charm (6, 61, 24).

ಕೊಸರು kŏsaru. 1. To become excessive, as wrath, to spread, as a sore (My.; Râm. 3, 7, 30; Tĕ. ಕೊಂಡಲು, to abound); to become overbearing: to disentangle one's self forcibly from the hold of another (S. Mhr.). ಆ ಕುದುರೆ ಕೊಸರಿ ಕೊಣ್ದು ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (B. 4, 79).

ಕೊಸರು kŏsaru. 2. To hanker or be agog, to be greedy, to desire (My.; Grj. 2, after 106; Tĕ.; *cf.* ಕುಡಿ 1); to demand an article gratis or into the bargain (My.; Tĕ.). ಕೊಣ್ಣರೆ ಇಲ್ಲ, ಕೊಸರಿದರೆ ಬಿಸ್ಸಿರೇತೇ? (Prv.).

ಕೊಸರು kŏsaru. 3. Eagerness, lust, cupidity (Tĕ.); anything that is asked for and generally given in boot when a person buys commodities (C.; Tĕ.; Tu. ಕುಸುರಿ; T. കൊജുഡು). ಕೊಸರು ಕೊಟ್ಟು ಬದುಕಿದವರಿಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಮಾಜು ಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಕೊಸಾಕುಳಿ kŏsâkuḷi. = ಕುಸಾಕುಳಿ. (My.).

ಕೊಸೆ kŏsĕ. 1. To embrace sexually (ನಿಘುವನಕರಣ Śmd. Dh.; My.; M. കൊട്ടുക; *cf.* ಸುಸಿಲ್; Sk. കുട്ടാര, sexual intercourse, see s. കൂട്ടി). P. ps. ಕೊಸೆದು, ಕೊಸ್ತು (My.). — ಕೊಸ್ತಾಟ. -ಆಟ. Sexual embrace (My.).

ಕೊಸೆ kŏsĕ. 2. A way of mounting (or riding?) a horse (ವಾಹಾರೋಹಭೇದ Śmd. Dh.).

ಕೊಳ್ kŏḷ. 1. = ಕೊಳು 1, ಕೊಳ್ಳು 1. To seize; to lay hold of; to take away; to take; to accept; to make one's own; to take for one's own use or benefit; to take or mean as a satisfaction, or benefit, to one's self; to obtain, to meet with success; to buy; to undertake (ಗ್ರಹಣ Śmd. Dh.; M.; T. കൊള್, കൊണ്ടു; Tĕ. ಕೊನು); as the second member of a compound also: to get, gain, obtain, acquire, hold on, etc., see *e. g.* ಅಸುಂಗೊಳ್, ಎಡುಕುಳಿ-, ಒಲವರಂ-, ಒಜೆ-, ಕಣ್-, ಕೂನ್ತು-, ಕೆಯ್ಯೊಳ್, ಗಡಣಂಗೊಳ್, ಗುಣಂಗೊಳ್, ದೊರೆ ಕೊಳ್, ನೆಜೆ-, ಬಟೆ-, ಬೆಲ್ಲೆಳ್, ಬೆಂ-, ಮನಂ-, ಮಾರ್ಕೊಳ್; ತಡುವಾಯಿಗೊಳ್, ನೆಲೆ-, ಭಯಂ-, ಮುಂಕೊಳ್, etc., etc. P. p. ಕೊಣ್ಡ (Śmd. 287. 292); relative present participle ಕೊಮ್ಬ (*e. g.* Bp. 2, 19; 43, 81; 53, 13; 60, 57). ಕೊಳಲ್ ಎಮ್ಬ ಕ್ರಿಯೆಯೊಳ್ ಕುಳಂ (Śmd. I). ಕೊಳಲ್ ಸಾರ್ದಂ (86). ಈ ಕ್ರಮದಿನ್ ಅಡಿದು ಕೊಳ್ಗೆ! (131). ಕೊಳ್ಗೆಂ, ಕೊಳ್ವೆವು, ಕೊಳ್ವುದೆ (87). ಪಡಿಗನ್ನದದ ಪ್ರದುಂಗೊಳೆ (78). ಸವಣಂ ಬಳಪಂಗೊಳೆ, ಗಾಣ್ದಿನಿ ಬೆಲ್ಗೊಳೆ, ಬಲವಿರೋಧಿ ವಜ್ರಂಗೊಳೆ, ಪಾನವರಿಪು ಚಕ್ರಂಗೊಳೆ, ಕಾರವಾರಿ ಗದೆಗೊಳೆ, ಪೊಣರ್ಕೆಗಿ ಅವಂ ನಿಲ್ವಂ? (200). (See also 224. 281. 288). ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಮ್ಬುದು (ನರಿ ದಾನ, ಪರೀವರ್ತ, etc.); ಕೊಣ್ಡು ಚೆಲೆ (ಸೀವ, ಪರಿಪಣ, ಮೂಲಧನ Nr.). ಮುನುಡನ್ ಉದ್ದನ್ ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರ್ಪನನು (ಉತ್ಪತ್ಯ Hlâ.). ಕಳದು ಕೊವ್ಯತನು (ಗೃಹಯೂಲು, ಗೃಹೀತೃ); ಸಾಲವ ಕೊಡುವನನೂ ಸಾಲವ ಕೊಮ್ಬುವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಎಸಿಸುಗು; ಮದ್ಯವ ಕೊಮ್ಬ ಠಾವು (ಶುಣ್ಡಾಪಾನ); ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಬದೆ ಇರುಪ (ಸ್ಥಾನ); ವಸಿಷ್ಠ ಪುತ್ರ ಕೋಳದನ್ತೆ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆರೆನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು); ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ನಣ್ಬನು (ಸಖ್ಯ); ಮಾಜಿ ಕೊಮ್ಬುವನು (ಕ್ರಾಯಕ); ಮಾಜಿ ಕೊಮ್ಬು ವಸ್ತು (ಕ್ರೇಯ); ಹೊದ್ದು ಕೊಮ್ಬು ಸೀರೆ (ಪ್ರಾವಾರ Nr.). ತನ್ದೆಗೆ ಜನಪರ್ ಉಣ್ಬು ಒಲಯ್ಸಿ ಕೊವ್ವರೆ (Bh. 1, 8, 60). ಪರರರ್ಥವ ಸೆಳೆದು ಕೊಮ್ಬು ಪಾತಕತನಂ (Jmt. 22). ಜಗತ್ತುಪ್ರೇರಕಂ ಸೀನ್ ಇರಲ್, ಕೊಡುವರ್ ಕೊಮ್ಬುರು ಮರ್ತ್ಯರೇ? (Sś. 42). See Abh. P. 11, after 170; Grj. 1, 111; 5, 78; 5, 15; 10, 64. 105; Bp. 5, 52; 14, 23; 21, 30; 29, 17; 39, 50; 40, 72; 42, 3; 45, 20; 54, 38; 57, 41; 58, 38; 60, 14. 22; Abh. P. 13, 61; Bh. 1, 8, 2; 2, 13, 10; Râm. 3, 7, 34; Rśv. 5, 125. 133; Śśv. 4, 39; J. 3, 24; 8, 2; 28, 16. 33. 58; 24, 4; 29, 23; 30, 42; 31, 26; 35, 25. — Remarks: *a*, Very often, especially in vulgar language, ಕೊಳ್ (ಕೊಳು, ಕೊಳ್ಳು) is added to the P. p. of other verbs often *quite pleonastically*. — *b*, When ಕೊಳ್ (ಕೊಳು, ಕೊಳ್ಳು) is added to the P. p. of causative verbs, occasionally *the idea of the passive voice* is nearly expressed, *e. g.* ತಲೆಯನ್ ಅರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ತೀರ್ಪಗಾರ್ಹ್ಯ); ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿವನು (ಬದ್ಧ); ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅಭಿಪ್ಲವ್ತ); ಒಂಬ್ಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅಭಿತ

ನ್ನು); ಗರ್ವವ ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಣ್ಣವನು (ಅತ್ತಗರ್ವ, ಅಭಿಭೂತ); ಹಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಮ್ಮವನು (ಗರ್ಹ್ಯಾಧೀನ); ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡಸಿ ಕುಳ್ಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಕಶಾಹ, ಕಶ್ಯ Nr.). An instance with ಕೊಳು: ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಆಭಿವಾದನಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ Hlâ.). Similar instances are frequent in S. Mhr. and My. — ಕೊಳ್ಕೊಳ್. rep. To take and take, etc. ಕೊಳ್ಕೊಳ್ಳೆನ್ದು, ಒಡನೊಡನೆಯೆ ತುಳ್ಕುವ ಯವತಿಯರ ಕರಪರಿಷ್ಕುತಸಲಿಲಂಗಳ್ ಕೊಳೆ ಬಿಡೆ ಕೆದಬುವ ಕಂಜಲ್ಬದಿನ್ ಆದುದು ಸರೋವರಂ ಕವಿಶಜಲಂ (Śmd. 272). ಅಟಿಗಳ್ ಆಹಾರಮಂ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡು (J. 8, 2). — ಕೊಣ್ತಾಟಿ. -ಆಟ. Praise (ಪ್ರಶಂಸೆ Śmd. Dh. Cm.; ನುತ Nn. 154; ಸ್ತೋತ್ರ, etc. Mr. 86; My.). — ಕೊಣ್ತಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to praise (Bp. 36, 43; My.). — ಕೊಣ್ತಾಡು. -ಆಡು. To lay hold of one mentally and speak: to praise, to extol; to respect highly, to reverence (ಅತ್ಯಾದರ Śmd. Dh.; ಪೂಗಬ್ 366 Cm.; C.; *cf.* ಬಿಟ್ಟಾಡು, which is the contrary). ಕೊಣ್ತಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ (ಎನುತ 92 Cm.). ಕೊಣ್ತಾಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಉತಿತ, ಶಸ್ತ, ಪಣಾಯಿತ, ಪ್ರಣುತ, ವರ್ಣಿತ, ಸ್ತುತ, etc., ಹೊಗಲಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 384). ಅರಸುಗಳ ಕಾರ್ಯ ಗುಣಂಗಳನೆ ಕೊಣ್ತಾಡುವವನು (ವನ್ದಿ, ಸ್ತುತಿಪಾಠಕ Nr.). See Grj. 10, 105; Bp. 4, 66; 12, 3; 18, 7; 47, 39; 55, 4; Bh. 2, 13, 29; Rām. 26, 20; Śkv. 1, 80; 4, 48; J. 7, 63; 13, 32. 44; 29, 34. — ಕೊಣ್ತಾಡುವೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Praising; praise (ಸ್ತುತಿ Si. 419). ಸುಗುಣಗಳನ್ನು ಕೊಣ್ತಾಡುವಿಕೆ (ಸ್ತವ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಸ್ತುತಿ, ನುತಿ 56). — ಕೊಣ್ತು ಬರ್. -ಬರು. To bring (Bp. 23, 34; 32, 42; 41, 10; 59, 11; My.). — ಕೊಣ್ತು ಪೋಗು. To take or convey away (Bp. 23, 39; My.). — ಕೊಣ್ತೊಡ್ಡಿಯ್. -ಒಯ್. To take and carry away, to convey, etc. (Abh. P. 10, 58; Bp. 9, 22; 14, 25; 16, 30. 31; 17, 22; 18, 7; 20, 7; 22, 7; 25 sum.; 34, 19; 42 sum.; 42, 39; 54, 71; 57, 4; 60, 18; J. 4, 2. 14. 22). — ಕೊಣ್ಮೊಡ್ಡಿಯ. -ಒಯ್ಯಿ. = ಕೊಣ್ತೊಡ್ಡಿಯ್. (Bp. 44, 69).

ಕೊಳ್ kŏl. 2. = ಕೊಳು 2, etc., (ಕೋಳ್, ಕೋಳು). Seizing, preying; taking. — ಕೊಳ್ಕೊಡೆ. = ಕೊಳು ಕೊಡೆ. Taking and giving (Abh. P. 4, 98. 101; 5, 14). — ಕೊಳ್ಮೃಗ. = ಕೊಳ್ಮೃಗ. (ವ್ಯಾಲ Nn. 74, o. r. ಕೊಲುವ ಮೃಗ; Śkv. 3, 47). — ಕೊಳ್ವ್ಯಗ. A beast of prey (ವ್ಯಾಲ Mr. 486; Abh. P. 7, 95). ವಿಷಮಸಿಂಹಂ ವ್ಯಾಘ್ರಶೂಕಕವ್ಯಜಾದಿಮೃಗಂ ಕೊಳ್ಮಿಗಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 166).

ಕೊಳ್ kŏl. 3. = ಕೊರಲ್, etc. The throat, etc. — ಕೊಳ್ಪಟ್ಟಿ. = ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ. (My.). — ಕೊಳ್ತಜ್ಜು. The neck-rope of a bullock to break (My.).

ಕೊಳ kŏḷa. 1. A place of assignation, an appointed place (ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Śmd. II; ಕೊಮ್ಮುಟ Čt. I, 68; ಪನ, ಕೊಮ್ಮುಟ, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Kk. 94).

ಕೊಳ kŏḷa. 2. = ಕೋಣೆ 1, ಕೊಳಹೆ. (A hold), a pond (ಕಾಸಾರ, ಸರಸಿ Mr. 417; ಸರಸಿ 36; Śm. 36; My.; T., M., Tu. ಕುಳ; Tc. ಕೊಲು). ಕೊಳನು (ಕಾಸಾರ, ಸರಸಿ, ಸರಸ್ಸು Nr.; Hlâ.; ಶರ, ಸರೋವರ Nn. 35; ಪದ್ಮ, ಸರ 54). ಕೊಳಂಗಳ್ (Śmd. 117). ಕೊಳನಲ್ (152). ಚೆನ್ನೆಯ್ದ ಲ್ಗ್ಗೆಯಂ (216 Mdb.). See Grj. 9, 69; Bp. 37, 33; 49, 43; 50, 1. 58; Bh. 2, 13, 28; Rāv. 5, 38; 6, 2; 12, 22; Śkv. 3, 42; Č. Bp. 14, 4; J. 3, 3. 4; 7, 8; 15, 9. 10. 33; ತಂಗೊಳ, ತಣ್-, ತಾವರೆ-, ತಿಳಿ-, ಪೂ-. — ಕೊಳಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a pond (Čpr. 1, 94). — ಕೊಳದ ಹಕ್ಕೆ. A crane (ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ, ಸಾರಸ Si. 174). — ಕೊಳನ ಮೇಳ್ಪು. (A colour resembling) a cloud reflected in a pond (Bp. 11, 24).

ಕೊಳ kŏḷa. 3. = ಕೊಳಗ 1, etc. See ಮೂಗಿಳ.

ಕೊಳಕೆ kŏḷakĕ. = ಕೊಳ್ಕೆ. The third crop of rice (My.; Tu. ಕೊಲಕೆ, ಕೊಳಕೆ). ಕುಪ್ಪನ ನಮ್ಬಿ ಕೊಳಕೇ ಬಿತ್ತಿದೆ, ಕುಪ್ಪ ಓಡಿ ಹೋದ, ಕೊಳಕೆ ಹೊತ್ತಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಕೊಳಗ kŏḷaga. 1. = ಕುಳ 1, etc. A measure of capacity: 4 baḷḷas (My.; ಆಢಕ Si. 329; ಶಾಖ Mr. 206; Tu.; M.; T. ಕುಳಗ; *cf.* Sk. ಕುಲಿಜ). ಆಢಕ ಎನ್ದೊಡೆ ಕಱುಯ ಕೊಳಗವು (Nr.). See Mr. s. ಪಾಗ and ಖರ್; Bp. 1, 23; 23, 37; 33, 13; J. 34, 28; Prv. s. ತಾಯಿ; ನಾಗೊಳಗ. **2,** a large metal water-vessel (S. Mhr.). **3,** (= ಕೊಪ್ಪ 2?), an ornament for the ear (?Č. Bp. 47, 44). — ಕೊಳಗದಪ್ಪಲೆ. -ತಪ್ಪಲೆ. = ಕೊಳಗ No. 2. (My.).

ಕೊಳಗ kŏḷaga. 2. = ಕೋಣಗು, ಕೊಳಗು, (ಸೊರಸು). The hoof of a beast, whether cloven or not (C.; B. 5, 12. 24; T., M. ಕುಳಮ್ಬು; T. also ಕುಳಗು).

ಕೊಳಗು kŏḷagu. = ಕೊಳಗ 2, etc. (ತಫ, ಖುರ Nr.; Rāv. 13, 96; Śkv. 3, 45; B. 1, 21). ಕುದುರೆಯ ಕೊಳಗು (ವರ್ತಳ); ಪುಲ್ಲೆಯ ಚರ್ಮ ಕೊಳಗು ಮೊದಲಾದವು ಐಣೇಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅವನ ಕೊಳಗು (ಅಂಗೊಳಗು Śm. 33).

ಕೊಳಗುಳಿಕೆ (kŏḷa-kuḷikĕ). = ಕೊಳುಗುಳಿಕೆ q. v., ಕೊಳವಂಕೆ, ಕೊಳವಳಿಕೆ, ಸೊಳಗೊಳಿಕೆ. A spiny herb, growing in watery places, Barleria longifolia Lin. (Asteracantha longifolia Nees.; ಇಕ್ಷುರಕ Mr. 132; *cf.* ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ).

ಕೊಳಂಜ kŏḷaṁja. = ಕುಲಂಜನ, etc. (ಕುಷ್ಠ, ಮಂಜಿಷ್ಠ, ಮಧುಕ, ವಾಷ್ಪ, ಏಕಷೆ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ G.).

ಕೊಳಂಜನ kŏḷaṁjana. = ಕೊಳಂಜ. (ಅಷ್ಠ, ಉತ್ಪಲ G.).

ಕೊಳಂಜು kŏḷaṁju. = ಕೊಳಂಜನ. (ಯೋಜನವರ್ಣಿ, ಯೋಜನವಲ್ಲಿ G.).

ಕೊಳರ್ kŏḷar. The fragrant Andropogon grass (?); horripilation (?). ಕೊಳರೆನೆ ಲಾಮಂಚವಪ್ಪದು (Čt. I, 53, o. r. ಕೊಳರೆನೆ ಲೋಮಾಂಚವಪ್ಪದು). — ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. N. of a bird (Grj. 9, 69; J. 17, 25).

ಕೊಳವಂಕೆ (kŏḷa-paṅkĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ, etc. (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧಿ, ಕಾಣ್ಮೇಳಿಕ್ಷು, ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ, ಕ್ಷುರ, ಇಕ್ಷುರ, ಗೊಲುಎಡಿ Si. 147; My.).

ಕೊಳವಳಿಕೆ (kŏḷa-paḷikĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ. (St. & Pl.; My.).

ಕೊಳವಿ kŏḷavi. (Śmd. 247).

ಕೊಳವೇರ್ kŏḷa-bĕr. = ಕುರುವೇರ್. The root of the fragrant grass Andropogon muricatus (ಲಾಮಜ್ಜ, ಲಾಮಜ Śmd. II; ಲಾಮಂಜ Kk. 22; ಲಾಮಜ 85; ಬಾಳ, ಲಾಮಜ್ಜ Śm. 27; V. 4, 24; *cf.* Sk. ಪ್ರೀವೇರ). ಕೊಳವೀರ್ಗಳ ಕೇರ್ಗಳ್ (Rāv. 10, after 31).

ಕೊಳಹೆ kŏḷahĕ. = ಕೊಳ 2, etc. (ವೀಶನ್ತ, ಪಲ್ವಲ, ತಲ್ಲ Hlâ.; Mr. 417).

ಕೊಳಿ kŏḷi. (= ಕುಳಿ). Holding, seizure. See ಸೀಳ್ಕೊಳಿ.

ಕೊಳಿಕೆ kŏḷikĕ. = ಕೊಲಿಕೆ, etc. (My.).

ಕೊಳಿಸು kŏḷisu. = ಕೊಳ್ಳಿಸು. To cause to seize, etc. (My.). See ಅನುಗೊಳಿಸು, ಅಸುಂ-, ಎರ್ದೆ-, ಒಪ್ಪ-, ಕಣ್-, ಕೆಯ್-, ಪದ-, ಪುದು-, ಪುದುಂ-, etc., etc.

ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ kŏḷisuvikĕ. Causing to seize, etc. See ಅಪಲಾಪಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಗೇಲಿ-, ಜೊತೆ-, ತಡೆ-, ನಿರ್ಬನ್ಧ-, ಪ್ರಕಾಶ-, ಸಮಾಧಾನ-, ಸಾಯು-, ಸಿದ್ಧಾನ್ತ-.

ಕೊಳು kŏḷu. 1. = ಕೊಳ್ 1, etc. (C.; Bp. 27, 24. 79). ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಆಭಿವಾದನಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ Hlâ.).

ಕೊಳು kŏḷu. 2. = ಕುಳ 2, etc., ಕೊಳ್ 2. Seizing; taking; buying; cost-price. ಕೊಳುಮೊದಲಿನ್ದ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮಾಱುದುದು (ಅಧಿಕಫಲ, ಲಾಭ Nr., o. r. ಕುಳುಮೊದಲಿನ್ದ-). — ಕೊಳು ಕೊಡೆ = ಕೊಳ್ಕೊಡೆ. Taking and giving (Râm. 1, 16, 25. 33). — ಕೊಳುಗುಳ. -ಕುಳ. Seizing and seizing: a fight, a war (ಬಣ್ಣಣ Ct. I, 28; ಆಪತ II, 62; ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ದ, ಮೆನೆ, ಪೊಣರ್, ಕಾಳಗ Śm. 39; Kk. 41; ಕಾಳಗ Bhn.). See Rśv. 6, after 132; Śśv. 2, 52; Bh. 2, 2, 78; J, 7, 51; 9, 17; 13, 55; 17, 30.

ಕೊಳುಗುಳಿಕೆ (kŏḷu-kuḷikĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ, etc. (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧಿ, ಕಾಣ್ಡೇಕ್ಷು, etc. Nr., o. r. ಕೊಳ-; My.).

ಕೊಳುಹ kŏḷuha. Seizing, etc. (ಕ್ರಯ Mr. 346). ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಳುಹವು (ಅಪಮಿತ್ಯಕ); ಇವರೆದ್ದು ಈಸಿ ಕೊಳುಹ (ಅಭಿಹಾರ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ); ಕಳೆದು ಕೊಳುಹ (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ); ಕಳದು ಕೊಳುಹ (ಆದಾನ, ಪರಿಗ್ರಹ); ಕಾನ್ತನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ತಾನು ಕರಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಲೀಲೆ); ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಹ (ವ್ಯದ್ಧಿ); ಬೆಸನ ಜೇದಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಅನುಜ್ಞೆ); ಬೇಡಿ ಕೊಳುಹ (ಪ್ರಾರ್ಥನ); ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುಹ (ಆಲಿಂಗನ, etc. Nr.). See ಆಬಿಗೊಳುಹ, ಎದಿಕುಳಿ-, ಕೆಯ್ಕೊಳುಹ, ನಣ್ಬುಗೊಳುಹ, ಬೆಸ-, ಮೊದಲ್-.

ಕೊಳ್ಕೆ kŏḷkĕ. = ಕೊಳಕೆ. (My.).

ಕೊಳ್ಪು kŏḷpu. = ಕೊಪ್ಪು 1, q. v. (Abh. P. 5, 86).

ಕೊಳ್ಳ kŏḷḷa. 1. A deep place, a depth, the clift of a rock, a cave, etc. (C.; ನಿಕಂಜ, ಗಹ್ವರ Hlâ.; Mr. 97). ಬೆಟ್ಟಮಂ ಗಟ್ಟಮಂ ಹಳ್ಳಮಂ ಕೊಳ್ಳಮಂ (Śmd. 130). ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳಗಳು ತೋಱದೇ ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಪ್ರಾನ್ತ (ಪ್ರಸ್ಥ, ಸಾನು Si. 115). See Bh. 2, 4, 10; Râghè. 17, 56; B. 3, 100; 5, 129.

ಕೊಳ್ಳ kŏḷḷa. 2. (= ಕುಳ್ಳ s. ಕುಳ್ಳ 2). N. (R.; T. ಕೊಳ್ಳ, a short man, dwarf).

ಕೊಳ್ಳಿ kŏḷḷi. = ಕೊಳ್ಳಿ 1. A fire-brand (ಅಲಾತ, ಉಲ್ಮುಕ Nr.; Hlâ.; Mr. 47; Si. 308; ಉಲ್ಕೆ Si. 484; C.; B. 2, 26; M.; Tè. ಕೊಱಿವ; T. ಕೊಳ್ಳಿ, ಚುಳ್ಳು; T., M. ಕೊಳುತ್ತು, to make to catch; to kindle; Tè. ಕೊರಲು, to blaze, shine; see ಕತ್ತು 2). ಕೊಳ್ಳೀ ತೆಗದು ಕೊಣ್ದು ತಲೇ ತುಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನ್ತೆ. — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲಿಯದು (to throw the fire-brand on the funeral pile)? — ಹಳ್ಳೀ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ದೀಪ. — ಮುಳುಗಿ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳಿ ಜಿಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಉರಗೊಳ್ಳಿ, ಕಡೆ-, ಕೆಯ್-, ಕೊಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಪರ್ಗೊಳ್ಳಿ; Prvs. s. ಬೆಳ್ಳಿ. — ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವ. An ignis fatuus (My.). — ಕೊಳ್ಳಿಪಿಶಾಚಿ. = ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವ. (My.).

ಕೊಳ್ಳಿಸು kŏḷḷisu. = ಕೊಳಿಸು. (C.).

ಕೊಳ್ಳು kŏḷḷu. 1. = ಕೊಳ್ 1, etc. (C.). P. p. ಕೊಣ್ದು; infinitive and imperative sing. also ಕೋ (C.); present participle also ಕೋತ (C.). ಕೊಳ್ಳು! (Bp. 28, 10). ಕೊಳ್ಳುವ ವನು (ಕ್ರಾಯಿಕ Si. 324). ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (325). ನಂಜ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಅವದಂಶ 347). ನೀನು ಪುಸ್ತಕ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 1, 23). ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ (2, 33). ತನ್ನೆ ಆವನಿಗೆ, ಏನಾದರೂ ಕೊಣ್ಣು ತಿನ್ನು! ಎನ್ನು, ನಾಲ್ಕು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟುನು (3, 62). ಈ ರೊಕ್ಕಾ ಕೊಟ್ಟು ಏನು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು? (3, 62). ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೇನಾದರೂ ಕೊಳ್ಳುವ! (4, 43). ಮಂಗಗ ಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ದರೆ (1, 13). ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೂ ಕೊಡುವವನಿಗೂ ಸ್ವತನ್ತ್ರವಿರ ಬೇಕು (5, 84). ಮಾಹೋಣ ಕೊಳ್ಳೋಣ (ಕ್ರಯ ವಿಕ್ರಯ 5, 113). ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ ಮಾಱುದರೆ ಉಣ್ಣ ಊಟಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವೇನು? — ಕೊಣ್ಮೋರಿಗೆ (*i. e.* ಕೊಣ್ಣವರಿಗೆ) ಕೊಟ್ಟೋರಿಗೆ ಕೋಟಿ ಲಾಭವೆವ್ವನ್ತೆ (Prvs.). — ಕೊಣ್ಣು ಕೊಳ್ಳು. = ಕೊಳ್ಳು. To buy (C.; B. 1, 23).

ಕೊಳ್ಳು kŏḷḷu. 2. = ಕೊರಳು, etc. (My.).

ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ kŏḷḷuvikĕ. Taking, etc. ಬಹಳ ಆಜಿಚ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಘೋಷಣೆ Si. 56). See 252. 262. 265. 388; ಅನು ತಾಪಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕಸು-, ಕೆಚ್ಚು-, ಹಗೆ-.

ಕೊಳ್ಳೆ kŏḷḷĕ. 1. = ಕೊಳ್ಳೆ. (ಉಳ್ಕೆ, ನಿರ್ಗತಜ್ವಾಲೆ Nr.).

ಕೊಳ್ಳೆ kŏḷḷĕ. 2. Pillage, plunder (My.; T. ಕೊಳ್ಳೆ, ಕೊಣ್ಣೆ; Tè. ಕೊಲ್ಲೆ). See Bp. 58, 44; Si. 295. 391. ಕೊಳ್ಳೆಯವರು ಕೊಳ್ಳೆಗತ್ತರು, ಸೂಜಿಯವರು ಸೂಜಿಗತ್ತರು (Prv.). ಕೊಳ್ಳೆ ಮಾಮ, ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆ, to plunder (My.).

ಕೊಳ್ಳೆಗಾಪಿ kŏḷḷĕ-gāra. A plunderer (My.).

ಕೊಲಿ kŏḷ. = ಕೊಗ. The state of being putrid or pap-like. — ಕೊಲ್ಗಿ ಸಱು. -ಕೆಸಱು. Putrid, soft mud; a pap-like substance, paste (Abh. P. 12, 3; 13, after 54; Rśv. 5, after 120; V. 7, 7). — ಕೊಲ್ಮಿದುಳ್. Pap-like brain (Abh. P. 13, 74. 81; 14, 7).

ಕೊಲಿಕು kŏḷaku. The state of being worn out, decayed, rotten, putrid, stinking, etc.; the state of being languished, pined away, etc.; that is putrid, etc. (C.). ಕೊಲಿಕ ಮೂಂಸ (B. 3, 100). ಕೊಲಿಕ ಆಜಿವೆ (C.). ಕೊಲಿಕ ಹಣ್ಣು (C.). ಕೊಲಿಕ ನಾತ (C.). ಕೊಲಿಕು ನಾಱುವ ದುರ್ವ್ರಣಂಗಳು (Bp. 40, 70). ಶರೀರದ ಕೊಲಿಕು (My.; ಕಟ್ಟು, ಮಲ Si. 205). — ಕೊಲಿಕ. -ಆ 3. (Śmd. 241 Mdb.). A dirty man (My.); a worn out, withered, decrepit man (S. Mhr.). — ಕೊಲಿತಿ. A dirty woman (My.); a worn out woman (S. Mhr.). — ಕೊಲಿಕುಮಣ್ಣಿಲ. The (puffing) chain viper, Duboia elegans (My.). — ಕೊಲಿಕುಮೂಗು. A rotten nose (Dp. 59, 1).

ಕೊಲಿಕುತನ kŏḷakutana. Putrescence, filthiness (My.).

ಕೊಲಿಚಿ kŏḷaći. = ಕೊಚ್ಚೆ, ಕೊಲಿಚೆ. The state of being putrid, impure, stinking, pap-like, soft, or muddy; soft mud. ಕೊಲಿಚೀ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಪಾಕಿ ಮೋಱೀ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.). ಕೊಲಿಚಿದಾರಿ, ಕೊಲಿಚಿ ನೀರು (S. Mhr.).

ಕೊಲಿಚೆ kŏḷaĕ. = ಕೊಲಿಚೆ. (My.). ಕೊಲಿಚೆನೀರು (Bh. 5, 3, 56; 7, 6, 50). ನಿರ್ಮಲಿಲ್ಲದ ಮನಸು ತಾ ಕೊಲಿಚೆಕೊಲಸು (Dp. 54).

ಕೊಲಿತು kŏḷatu. = ಕೊಲಿತು. P. p. of ಕೊಲಿ 1.

ಕೊಲಿಮ್ಬ kŏḷamba. Hindrance (S. Mhr.; see s. ಕುಬಿ 1).

ಕೊಲಿಲ್ kŏḷal. ಕೊಲಿಲು. (fr. ಕೊಡೆ 2). (= ಕೊಲವಿ, ಕೋವಿ). (A hollow tube); a flute, a fife (ವೇಣುವಾದ್ಯ Śmd. I; C.; Tu.; T. ಕುಲಲ್, hollowness; a flute; ಕುಯಿಲ್, anything hollow; see also ಕುಬಿ 1). See Bp. 12, 42; 58, 23; Bhâgavata 10, 18, 11. ಕೊಲಿಲನೂದುವವ (ವೇಣು ಧ್ಮ G.; My.). ಕೊಲಿಲು ಹಿಡಿವವ (ಮುರಲೀಧರ G.; My.). — ಕೊಲಿಲುಗೋಲಿ. -ಕೋಲಿ. The ruddy crake, Porzana fuska (Bd.).

ಕೊಲಿವಿ kŏḷavi. = (ಕೊಲಿಲ್), ಕೊಲಿವೆ. ಕೊಲವಾಯಿ, ಕೊಲಿವಿ, ಕೋವಿ. A tube, a blow-pipe, especially a bamboo tube, used to blow fires with, and

when having a bottom, as a vessel to keep oil, etc. in; a tubular stalk (ಧಮನಿ Mr. 207; S. Mhr.; Tĕ. ಕೊಳುವು, ಕೊಳಿಪೆ; Tu. ಕೊಲವೆ, ಕೊಳವೆ; T. ಕುಂಪಾಯ್). ಕಾಡಿಗೆಯ ಕೊಟಿವಿ (ಅಂಜನಿ Mr. 337). ನೂಲುಕಡಿಕೆಯನಿರಿಸಿ ನೇಯುವ ಕೊಟಿವಿ (ವೇಮ, ವಾಯದಣ್ಣಿ Si. 343 sic!). ಹಾಸಿನ ಕೊಟಿವಿ (S. Mhr.). ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿಯ ಕೊಟಿವಿಗಳು (ಮೃಣಾಲ, ಬಿಸ Si. 96). ಕಾಜಿನ ರಸವನ್ನು ಹೊಟಿವಿಯ ತುದಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ, ಊದಿ (B. 4, 225). See ಜಲ್ಕೊಟಿವಿ. — ಕೊಟಿವಿಹೂಟ. ಕೊಟಿವಿಹೂಟದ ಮೀನಿ (ಆನುಕರ್ಷ Si. 277).

ಕೊಟಿವೆ kŏḷavĕ. = ಕೊಟಿವಿ, etc. (My.). — ಕೊಟಿವೆಹುಟಿ. = ವಜ್ರಕೀಟ (My.).

ಕೊಟಿಸು kŏḷasu. = ಕೊಟಿಸು. To cause to decay, to rot (C.).

ಕೊಟಿಸಾಯಿ kŏḷâyi. = ಕೊಟಿವಿ. (My.).

ಕೊಟಿವಿ kŏḷivi. = ಕೊಟಿವಿ, etc. ಒಣ್ಣು ಉದ್ದನ್ನ ಕೊಟಿವಿ (ಸೊಣ್ಣಿ) ಆನೆಯ ಮೋಜಿಯ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ (B. 5, 238).

ಕೊಟಿಸು kŏḷisu. = ಕೊಟಿಸು. (My.).

ಕೊಟಿ kŏḷĕ. 1. To wear out (v. i.), as cloth; to decay, as a corpse; to rot, as fruit, fibres, wood, etc.; to spoil, as corn; to become putrid; to grow pap-like (ಜೀರ್ಣಿಸು Šmd. I; ಮಲ ಮಟಿ I, o. r. ಮಲಮೇಹು; ಜೀರ್ಣ Šmd. Dh.; C.; B. 4, 54. 132; Tu. ಕುಡೆ; T. ಕುಡ್ಪೈ, to become like pap, be soft; M. ಕುಡಿ, to be macerated, kneaded, mixed as pap; ಕುಡುಮ್ಪು, ಕುಯುಮ್ಪು, ಕುಕುಮ್ಪು, to rot, decay; see ಕುಮುಟು, ಕುಸುರಿ 1; T. ಕೂಡ್, ಕೂಡ್ಪೈ, what is rotten; mire; pap; boiled rice); to pine away on account of grief; to wither; to become lean (S. Mhr.; B. 5, 128; T., M.; *cf.* Sk. theme ಕೂಟ್); to be disappointed or baffled (? ಮನ ಮಿಗು Šmd. I, o. r. ಮನವಿಳ್ಕು; see ಕುಡಿ 1). P. ps. ಕೊಟಿತು, ಕೊಡುತು. ರೋಗದಿನ್ದ ಕೊಡಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು (ಹುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ, ಪಿಲ್ಲ Si. 202). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಟಿತು ನಾಡುವ ನೀರು (Dp. 54). ಕೊಡಿತ ಜೆಣ್ಣಗಳು (B. 3, 85). ಕೊಡಿತ ಕುವ್ಪುಳ್ಳಾಯಿಗೆ ಕೆಟ್ಟಿ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (Prv.). ರೋಗದಿನ್ದ ಕೆಯ್ ಕೊಡಿತವನು (ಕುಣಿ G.).

ಕೊಟಿ kŏḷĕ. 2. Anything worn out, rotten, putrid, corrupt, filthy or foul; excretion of the body; dirt; impurity; mud (ಮಲ, ಪಾವ, ಅಮೇಧ್ಯ, ಕಿಟ್ಟ Si. 456; ಕಾಯಮಲ Šmd. Dh.; My.; Tu. ಕುಡೆ). ಕೊಟಿಯಾದದು (ಮಲಿನ, ಕಲ್ಚರ Si. 368). ನೀರು ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚುವ ಕೊಟಿಯ ಹಾಗೆ (ಶೈವಾಲ 95). ಕೊಟಿಯುಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆ (ಸಕ್ತಕ, ಕಪರ್ದಿ 223). ಮೆಯ್ಯ ಕೊಟಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸು (225). See Prv. s. ಮೊದಲು. 2, = ಕೊಟಿಮೈ, hindrance: detention. — ಕೊಟಿಮಣ್ಣಿಂ ಹುಣ್ಣು. (ಕೋಲ, ಮಣ್ಣುಲಕ Si. 200). — ಕೊಟಿಸಕ್ಕದ. (Šmd. 78). Impure or corrupt Saṁskṛita (see s. ಬಿಟಿಸು). — ಕೊಟಿ ಹಾಕು. To rot (v. t.), to expose to a process of maceration (My.). 2, to detain, stay or stop (My.). ನನ್ನನ್ನು ಕೊಟಿ ಹಾಕ ಬೇಡ (My.).

ಕೋ ka2 or kĕ!-kô. 1. = (ಕೊ, etc.), ಗೋ. See ಇಕೋ, ಇಕ್ಕೋ.

ಕೋ kô. 2. An imperative singular of ಕೊಳ್ಳು 1 (C.). See Bp. 1, 15; 44, 9. 10. 14; 49, 9; 51, 9; 52, 36; 53, 17; 58, 30; B. 5, 132. 2, an infinitive of ಕೊಳ್ಳು 1 (C.). See B. 4, 137. 195. 201. — ಕೋ ಕೋ! rep. (Bp. 15, 34).

ಕೋ kô. 3. To string (pearls, beads, etc.) upon a thread, to thread (ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; Abh. P. 10, 222; T., M. ಕೋ; ಕೋ; Tĕ. ಕೋವೆ, ಕ್ರೋಡೆ, ಕ್ರೋವೆ, T. ಕೋವ್ಯೆ, ಕೋನ್ಯೆ, a string of beads, etc.; *cf.* ಕೋಸು 1). P. p. ಕೋದು, ಕೋತು (Dp. 55, 1). ಮುತ್ತುಂ ಪೊದಿಸುಂಗೋದಸ್ತರೆ (Šmd. 78). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಕೆನ್ದಾವರೆಯ ಎಸಳ್ಗಳಂ ಕೋದು ಕೊನಗಿನ ಎಸಳ್ಗಳಂ ಬೀಡಿಗಟ್ಟಿ ಪೊಸಯಿಸಿ ಮನಕ್ಕೆ ಪದವ ನೀವ ನವಪದಂಗಳ್ (ಪೊರ 7, after 92). ಆಮರದತ್ತನುಂ ವರರುಚಿಯುಂ ಭಾಗುರಿಯುಂ ಗೋಪಾಲಿತನುಂ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳತ್ತಣಿನ್ದಂ ಕಟ್ಟುಂಗಳಿನ್ದಂ ರತ್ನಂಗಳ ಮಾಲೆ ಕವಿಗಳ ಕೊರಳಿಂಗೆ ಆಲಂಕಾರ ಮಾಗಿ ಕೋಯಲ್ ಪಟ್ಟಹುದು (Hlâ.). 2, to be threaded; to be entered (ಪವಣಿಗೆ ಅಪ್ಪದು Šmd. 398 Cm.). ಅನ್ತು ಇನ್ತುಗಳ್ ಪದಾಪೂರಣದೊಳ್ ಕೋವುವು (398). See Šĕv. 2, 64. 68.

ಕೋಕ kôka. *A wolf* (ವನಾತ್ಮ, ತೋಳನು Nn. 128; ತೋಳ Mr. 522). 2, *the ruddy goose, Anas casarca* Gm. (ಚಕ್ಕಯುಗ, ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ 128; ರಥಾಂಗ 522; ತೂಣಿವಕ್ಕಿ Čt. II, 109). 3, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 128; ಭೇಕತತಿ 522). 4, the date tree (ಖರ್ಜೂರ 128; ಖರ್ಜೂರ 522). 5, N. of another tree (ತರು, ಮರಗಳ ಭೇದ 128; ಕ್ಷತಿಜ 522). 6, an elder sister (ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ, ತನ್ನಿನ್ದ ಹಿರಿಯಳು 128; ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ 522). 7, N. of a Paṇḍita, = ಕಕ್ಕೊಕ. (Sk.).

ಕೋಕಕುಚೆ kôka-kuče. A female with a ruddy goose-like breast (Bp. 5, 32).

ಕೋಕನದ kôkanada. *The red lotus* (ಕೆನ್ದಾವರೆ Hlâ.; Nn. 17; ಆರುಣಾಬ್ಜ, ಕೆಮ್ಪುಪಾವರೆ Mr. 419).

ಕೋಕನದಚ್ಛವಿ kôkanada-čchavi. *The colour of the red lotus, crimson.*

ಕೋಕನದವೈರಿ kôkanada-vairi. The moon. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ kôka-šâstra. = ಕಕ್ಕೊಕಶಾಸ್ತ್ರ. N. of a very indecent treatise on the art of love, ascribed to a Paṇḍita Kôka. (Mhr., My.).

ಕೋಕೆ kôki. = ಕೋಕ No. 2. (J. 19, 33; 29, 48; ಕೋಕ, ಚಕ್ರವಾಕ Si. 174).

ಕೋಕೆಲ kôkila. = ಕೋಗಿಲ, ಕೋಗಿಲೆ. *The cuckoo, Cuculus indicus.*

ಕೋಕೆಲನಿನದ kôkila-ninada. The cry or note of the cuckoo (ಪುಗಿಲ್ಪುಗಿಲೆಸಪ ರಾವಂ Čt. II, 93).

ಕೋಕೆಲರವ kôkila-rava. = ಕೋಕಿಲನಿನದ. 2, the fifth note of the musical scale or gamut (ಪಂಚಮ Čt. II, 93).

ಕೋಕೆಲಸ್ವನ kôkila-svana. = ಕೋಕಿಲನಿನದ. See ಕುಕಿಲ್.

ಕೋಕೆಲಾಕ್ಷ kôkila-aksha. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. *Cf.* ಕೊಳಗುಳಿಕೆ.

ಕೋಕೆಲಾರವ kôkila-ârava. = ಕೋಕಿಲನಿನದ. See ಕುಕಿಲ್.

ಕೋಕೆಲಾಲಾಪ kôkila-âlâpa. = ಕೋಕಿಲಾರವ. See ಕುಕಿಲ್.

ಕೋಗಿಲ kôgila. = ಕೋಗಿಲೆ. (S. Mhr.).

ಕೋಗಿಲೆ kôgilĕ. Tbh. of ಕೋಕಿಲ (Šmd. 364; Hlâ.; Mr. 169; Nn. 73; Si. 173; ಪೊಕ್ಕುಬಿನಕ್ಕ, ಕೆಂಗಣ್ಣಿಲರ್ಕ್ಕ, ಪರಪುಟ್ಟಿ, ಪಡಯಬಿನಕ್ಕ Kk. 79; Šm. 28; C.). Cuculus tenuirostris (Bd.); Cuculus lathami (Bd.). ಕಾಗೆ ಕೋಗಿಲೆಯ ಹಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲವೇ? — ಕೋಗಿಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಗೆಗಳು ಕೂಡಿದ ಹಾಗೆ. —

ಕಾಗೆ ಕರಿಪಾದರೆ ಕೋಗಿಲೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.). See ಸೀರು-, ಸೊರ್ಕು ಗೋಗಿಲೆ; Bp. 3, 79; J. 3, 24; 8, 4. 6. — ಕೋಗಿಲೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಕುನ್ನೆಯೆಲೆ. (My.). — ಕೋಗಿಲೇ ಗಿಡ. A plant of which the leaves are used instead of plates, etc. (My.).

ಕೋಗೀರು kōgīru. A cushion used as a saddle (C.; Mhr., H. ಜೋಗೀರ).

ಕೋಚ್ kōč. A coach (Si. 275).

ಕೋಚ kōča. Bending from the right course, making crooked; contracting. See ಉತ್ಕೋಚ, ಸಂ-.

ಕೋಚನ kōčana. = ಕೋಚ. See ಸಂ-.

ಕೋಚು kōču. = ಕೂಚೆ, ಕೂಚು 3, ಕೋಸು 2 q. v. (C.; *cf.* Sk. ಕೋಚ; Mhr. ಕೋಸ, deviation from squareness, as of an awning, wall, road, etc.). — ಕೋಚುಘಟ್ಟ. A perverse, foolish, stupid bhaṭṭa; also N. (C.). ಓದಿ ಓದಿ ಮರು ಳಾದ ಕೋಚುಘಟ್ಟ (Prv.).

ಕೋಚು kōču. A couch (B. 4, 188).

ಕೋಚುಮಾನ kōčumāna.= ಕೋಚ್ಮನ್. (My.).

ಕೋಚ್ಮೆನ್ kōčmĕn. A coachman (ಬಣ್ಣಿ ಪೂಜೆವ ಆಳು Si. 278).

ಕೋಟ kōṭa. 1. = (ಕೊಡಪ 1P), ಕೋಸು 2. Coldness (ಕುಳಿರ್, ತಣ್ಣಿತು, ಕೋಡು, ಶೈತ್ಯ Śm. 36, o. r. ಕೋಟ್ಟು; ಕೋಡು, ತಣ್ಣಿತು, ಶೈತ್ಯ Kk. 23; T., M. ಕೋಟ್ಟು, crookedness, distortion; coldness, stiffness; see s. ಕೋಡು 1, and *cf.* ಜೊಟ್ಟ, etc.).

ಕೋಟ kōṭa. 2. N. of a bird (ವ್ಯಾಕುಲಿ, ಕರೀಟಚಾಪ Mr. 170, two MSS. ಕರೀಟಿ-). **2,** N. of a gŏlla (Bp. 9, 12; V. 14, 100).

ಕೋಟ kōṭa. Crookedness. 2, a shed, a hut. 3, a fort. *Cf.* ಕೊಟ್ಟ 1 & ಕೋಟಾ. 4, N. of a small village (Mg.).

ಕೋಟಡಿ kōṭaḍi. = ಕೊಟ್ಟಡಿ. (My.).

ಕೋಟರ kōṭara. *The hollow of a tree* (ಮರದ ಹೊಟಿಲು Nr. 142).

ಕೋಟರಪುಷ್ಪಿ kōṭara-pushpi. The plant Convolvulus argenteus (ವ್ಯಾಲಿ, ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ Mr. 148; Sk. also ಕೋಶರ-).

ಕೋಟರಿ kōṭari. *A naked woman;* Durgâ.

ಕೋಟಲಿಗ kōṭaliga. A man who causes trouble (My.).

ಕೋಟಲೆ kōṭalĕ. = ಕೋಟ್ಲಿ. Trouble, affliction, pain (ನೋವು Bhn. 41; C.; Tu.; T. ಕೋಟ್ಯಾಲ್ಚಿ; Tĕ. ಗೊಡೆ; Tĕ. ಕೋಡಾಡು, to be amazed or confounded; ಗೋಟಾಡು, ಗೋಟಲಾಡು, to harrass; M. ಕೋಟಿ, T. ಕೋಟ್ಟಿ, violence; bashfulness; grief; see ಕೋಡು 3). ಆಟ್ಟುಬ್ಬೀದು ಆಡು ಕೋಟಲೆ, ತಿರಿದುಬ್ಬೀದು ಪರಮಸುಖ (Prv.). See Grj 8, 57; Bp. 51, 75; Č. Bp. 3, 18; Bh. 1, 8, 94; 3, 18, 38; Abhâ. 1, 34. 52; Jṅs. 22, 54; V. 9, 81. — ಕೋಟಲೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To undergo pain, etc. (Abhâ. 2, 104). — ಕೋಟಲೆವಡು. -ಪಡು. To suffer pain, etc. (Abh. P. 16, 55).

ಕೋಟವಿ kōṭavi. *A naked woman;* Durgâ.

ಕೋಟಾ kōṭā. = ಕೊಟ್ಟೆ 1, q. v. (My.).

ಕೋಟಾನುಕೋಟಿ kōṭānukōṭi. Tbh. of ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ. To be reckoned by crores, countless (C.; Mhr. ಕೋಟ್ಯಾನಕೋಟಿ). See Bp. 35, 55; 50, 59; 53, 73; Č. Bp. 47, 14.

ಕೋಟಿ kōṭi. = ಕೋಡಿ. *The point or extreme part (cf.* ಕುಡಿ 5); the outer angle of the eye. 2, *the point or edge of a sword;* a dagger (ಸುರಗಿ, ಕತಾರಿ Nn. 43). 3, *the end of a bow* (ಚಾಪದ ಅನ್ಯತ; ಬೆಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪ 43). 4, *an angle or corner.* 5, *the highest point, excellence, eminence.* 6, ornament, decoration (ಭೂಷಣ, ಆಭರಣ 43). 7, beauty (ಸೌನ್ದರ, ಚೆಲುವು 43). 8, mental elation or joy (ಮನದ ಉತ್ಸವ, ಮನೋತ್ಸಾಹ 43). 9, *a crore or ten millions* (ಗಣನೆ, ಲೆಕ್ಕಸಂಖ್ಯೆ 43). 10, a countless number (ಅಗಣಿತ, ಲೆಕ್ಕಸ ಪಾರದುದು 43). 11, war (ಸಂಯುಗ, ಕಾಳೆಗ 43). 12, the hollow of a tree, a cave, etc. (ಮರದ ಪೋಟೆ ಮೊದಲಾದ ಗುಹೆಗಳ್ 43). 13, a division or branch (Mhr., My.; see ಉದ್ಭಿಜ್ಜ-, ಖನಿಜ-, ಪ್ರಾಣಿ-). ಕೋಟಿಘಾಗ್ಯವಿದ್ದವನಾದರೂ ಕಡೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ.— ಕೋಟಿವರಹಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೋಮಟಿಯ ಸಾಸ್ಪೆ ನಮ್ಬು ಕೂಡದು (Prvs.). See ಪಿಳ್ಳು.

ಕೋಟಿಕ kōṭika. Forming the highest point, top or summit of anything (Abh. P. 14, after 188).

ಕೋಟಿಪಾತ್ರ kōṭi-pâtra. *A rudder* (ಅರಿತ್ರ, ನಾವೆಯ ಸೋಗೆ Hlâ.; ಹುತಗಿನ ಮುಖ Mr. 408).

ಕೋಟಿವರ್ಸೆ kōṭi-varshĕ. *The plant Medicago esculenta* Rottl. Roxb. (Trigonella corniculata Lin.).

ಕೋಟಿಶ kōṭiśa. = ಕೋಟೀಶ. *A harrow* (ಮಡಿಕೆ Mr. 370, o. r. of one MS. ಮಲಿಕೆ, another ಹಲಿಕೆ). See ಹಲಿಕೆ; ಕೊಡತಿ.

ಕೋಟೀರ kōṭīra. *A crest, a diadem.*

ಕೋಟೀಶ kōṭīśa. *A harrow.*

ಕೋಟೆ kōṭĕ. = ಕೋಟ್ಟೆ, ಗೋಡೆ. Tbh. of ಕೋಟ್ಟೆ or ಕೋಟ್ಟೆ. A mud-wall, a wall round a town, a rampart; a fort (ವಪ್ರ, ಶಾಲ, ಪ್ರಾಕಾರ Hlâ.; ವರಣ, etc. Si. 107; ಶಾಲ Nn. 20. 61. 121; ಪರಿಧಿ 97; ವಪ್ರ, ಪುರಭಿತ್ತಿ, ಶಾಲ Mr. 191; C.; M. ಕೋಟು, ಕೋಟ್ಟೆ; T. ಕೋಡು, ಕೋಟ್ಟೆಯ). ಕೋಟೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಪಹರೆ ಕಾದರು.—ಕೋಟೆಯ ದೇವರಿಗೆ ಓಟೆಯ ದೀಪ (Prvs.). ಕೋಟೆಯ ತನೆ (ಕಪಿಶೀರ್ಷ, ಕೋಟೆಯಂಗ್ರ Nn. 149; Bp. 16, 11). See V. 4, 33; Č. Bp. 42, 13; J. 3, 18; Dp. 1, 2; ರಾಯಗೋಟೆ. — ಕೋಟೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A wall-stone of a fort (Bp. 16, 5). — ಕೋಟೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To guard a fort (V. 10, 12). — ಕೋಟೆಗಾವಲ್ -ಕಾವಲ್. A fort-guard (J. 17, 9). — ಕೋಟೆದನೆ. -ತನೆ. = ಕೋಟೆಯ ತನೆ. See ಹೊಂಗೋಟೆದನೆ. — ಕೋಟೆವಿ. -ಬಿರಿ. A crack in a wall or rampart (Bp. 58, 44).

ಕೋಟೇಶ್ವರ kōṭa-Iśvara. N. of Śiva and of a village. See Prv. s. ವಣ್ಡಾರ.

ಕೋಟ್ಟ kōṭṭa. = ಕೊಟ್ಟ 3, (ಕೋಟೆ, ಕೋಟೆ). *A fort, a stronghold.*

ಕೋಟ್ಟಾರ kōṭṭâra. A stronghold of thieves or robbers (ಕಳ್ಳರಿಪ್ಪ ಆಲಯ Mr. 198). 2, the stairs of a pond. 3, rising ground (ಬೆಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ತೆವರು Nr.). 4, a libertine.

ಕೋಟ್ಯಾನ್ತರ kōṭyantara. (*i. e.* ಕೋಟ್ಯನ್ತರ). = ಕೋಟಾನುಕೋಟಿ. (C.).

ಕೋಟ್ಲಿ kōṭlĕ. = ಕೋಟಲೆ. (C.).

ಕೋಠ kōṭha. *White leprosy with round spots.* 2, ringworm, impetigo.

ಕೋಠಿ kōṭhi. A granary; a factory; a bank; a warehouse (Mhr.; Čb. 20; Si. 106; My.).

ಕೋಡ kōḍa. = ಕೋಡಬಳೆ. A kind of salted cake in the form of a ring fried in oil or ghee (C.; Tĕ. ಕೋಡಬುಡಿ; Mhr.). — ಕೋಡವಳೆ. = ಕೋಡಬಳೆ. (My.).

ಕೋಡಗ kōḍaga. A monkey, an ape (ಬಲೀಮುಖ, ಮರ್ಕಟಕ, ಕಪಿ, ವಾನರ, etc. Hlâ.; Nr.; Mr. 161; C.; T. ಕೋದರ, ಕೋಗುಲು, ಕುರಂಗು; Tu. ಕೊಡಂಜ, ಕೊಡಂಜು, a large kind of ape). ಕೋಡಗದ ಕೆಯ್ತ (ಕಾಪೇಯ Hlâ.). ಕೋಡಗದ ಮೈಯ್ಯ ಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, ಕಪಿಶ Nr.). See Bp. 22, 48; 29, 7; Rśv. 5, after 55; J. 15, 20; 16, 33; Dp. 76, 3.

ಕೋಡಂಗಿ kōḍaṅgi. An apish man: a buffoon, a harlequin (C.; M.; T., Te. కోణంగి, Tu. ಕೊಡಂಗೈ; T. కోట్టాళి, కుణాముప్పు, కోశెష్ట, కోరణి, Te. కోడిగి, కోడిగే, M. കോപരട്ടി, കോപ്രാട്ടി, കോമാളി, jesting, buffoonery).

ಕೋಡಂಗಿತನ kōḍaṅgitana. Buffoonery (My.; Te. కోణంగితన).

ಕೋಡರತನ kōḍaratana. (fr. ಕೋಡ್ಬಾರ). The state of a libertine and connection with him. ಧನದ ಕೋಡರತನಂ ನೂಕು! (J. 6, 26).

ಕೋಡಿ kōḍi. 1. (fr. ಕೊಡೆ 2?). (Śmd. 27). A passage to carry off excess of water, the outlet of a tank (జలోత్సర్జనము, వరివాహ Nr.; నీర బట్టి Bhn. 4; Bh. 8, 24, 47; C.; T. కోడు, Te. కోటి, కోడు, a channel; T. కుటివి, a sluice). ಕೆಱೆಯ ಕೋಡಿ (Śmd. 162). See Bp. 4, 11; 11, 35; B. 4, 184; ಇರ್ಕೋಡಿ, ಕಡೆಗೋಡಿ. — ಕೋಡಿವರಿ. -ಪರಿ. To flow through the outlet of a tank: to flow in streams (Rām. 5, 9, 24; J. 23, 23).

ಕೋಡಿ kōḍi. 2. Deficiency, defect, want (కొఱత Bhn. 4; Bh. 2, 13, 34; 3, 19, 37; Rām. 4, 2, 4; 6, 9, 20; J. 26, 64; *cf.* ಕೊಡಗು). — ಕೋಡಿಗಳೆ. -ಕಳೆ. To make light of, to disregard, to slight (Bh. 8, 26, 20; J. 18, 42). — ಕೋಡಿಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To show or point out a defect (Rām. 6, 50, 43).

ಕೋಡಿ kōḍi. 3. (Tu. ಕೋಡದಬ್ಬು, ಕೋಡಿ., ಕೋಡೆ-, a demon worshipped by Pariahs; ಕೋಡಿ, a kind of flag, an image of garuḍa, basava, or other demi-god set upon a long post before a temple; *cf.* ಗುಡಿ 2). — ಕೋಡೀ ಹಬ್ಬು. A certain festival. See Prv. s. ವಣ್ಣಾರ.

ಕೋಡಿ kōḍi. Tbh. of ಕೋಟಿ (Śmd. 338).

ಕೋಡು ಕōḍu. 1. To be cool or cold (శైత్య Śmd. Dh.; Abh. P. 16, 28; *cf.* ಕುಳಿರ್ 2; M. കോടു, കോണു, to bend, to be crooked, twisted, awry; to feel very cold; T. కోడు, కోలు, to bend, inflect; కోట్టు, to make crooked; see s. ಕೋಟಿ 1). See ಕುಳಿಕೋರ್ದು.

ಕೋಡು ಕōḍu. 2. = ಕೋಟಿ 1. Coldness (శైత్య Ct. I, 38; ಕೋಟಿ, ತಣ್ಣಿತು, శైత్య Kk. 23; ಕುಳಿರ್, etc. Śm. 36).

ಕೋಡು ಕōḍu. 3. To shrink; to fear (భయ Śmd. Dh.; Te. కోడాడు, to be amazed or confounded; T. కోలుబి, a timid, bashful person). See Śmd. 28; Grj. 4, after 120; 5, 69. 89; 8, after 55; Bp. 37, 39; Rśv. 11, 115; and s. ಕೋಟಿಲೆ.

ಕೋಡು ಕōḍu. 4. Shrinking; fear (భయ Śm. 94); a wonderful thing, a wonder (Bp. 24, 45). — ಕೋಡುಬನ್ನಳೆ. -ಂತಳೆ. To shrink, to shrivel, etc. (సవే Ct. I, 49).

ಕೋಡು ಕōḍu. 5. (fr. ಕುಡು 3). = ಕೋಮ್. A horn of animals; a tusk (శృంగ Śmd. Dh.; Śm. 94; గోశృంగ Nn. 5; ಲಲಾಮ, శృంగ 26; శృంగ, ఏపాణ 28; సారంగ, శృంగ 34; దన్ష్ట, శృంగ 81; దంష్ట్ర, ఏపాణ, దాఢే 85; ప్రమాణ 139; ಲಲಾಮ Mr. 498; Abh. P. 4, 119; Śśv. 3, 51. 55. 57; 4, 3; C.; T.; *cf.* ಕೊಮ್ಮು 2; Tbh. ಕೋಡು). ಕೋಣನ ಕೋಡು (ಗವಲ Nr.). ಎಮ್ಮೆಯ ಕೋಡು (ಗವಲ Hlā.). See Śmd. 28; Bp. 29, 4; 32, 27; Abh. P. 13, 74; Rśv. 6, after 11. **2,** a point; the peak or top of a hill (T.; T., M. കുവടു, a globe, round body; a hill; the peak of a hill; see s. ಕುಪ್ಪೆ 1; *cf.* Tbh. ಕೋಡು). ಚಿಟ್ಟಿದ ಕೋಡು (ಕೂಟ, శైలశృంగ Nr.). — ಕೋಡುಗಲ್. -ಕಲ್. -ಗಲ್ಲು. The top-stone: the peak of a hill. ಕೋಡುಗಲ್ಲು (ಕೂಟ, శిఖర, శృంగ Nr.; Mr. 97; C.; Rām. 6, 11, 7; J. 2, 65; B. 5, 136). — ಕೋಡುಂಗಲ್ಲು. -ಂ-ಕಲ್ಲು. = ಕೋಡುಗಲ್. (శృంగ, శిఖర, కూట Hlā.). — ಕೋಡುಮುಱುಜಿಕ ಬಳ್ಳಿ. The creeper Cynanchum pauciflorum R. Br. (Z.). — ಕೋಡುವೀಸ. The allowance of a vis of corn, etc. for every bullock-load that comes into a town, etc. (R.). — ಕೋಡೇಱು. -ಏಱು. A wound made with a tusk (Cpr. 5, after 39; Abh. P. 13, 80).

ಕೋಡು ಕōḍu. 6. The branch of a tree (కొయ్, మరగొమ్ము Kk. 19; Śm. 24; My.; T. కొనడు, కోడు, కోలో; *cf.* ಕೊಮ್ಮು 3). See Bp. 38, 39; ತುದಿಗೋಡು, ನಿಡುಗೋಡು. — ಕೋಡುಕಳ್ಳಿ. The milk-hedge, Euphorbia tirukalli L. (St. & Pl.). — ಕೋಡೊಲೆ. -ಒಲೆ. A kind of fire-place (My.; see ಒಲೆ 4).

ಕೋಡು ಕōḍu. 7. (fr. ಕುಡು 1). (Śmd. 250). Giving; a gift (ಕೊಡುವ ಭಾವ Śm. 94; దాన Nn. 85).

ಕೋಡು ಕōḍu. Tbh. of ಕೂಟ (Śmd. 338. 356. 364). — ಕೋಡ ಕೆಯ್, joined, *i. e.* both, hands (Bh. 6, 4, 67; Rām. 3, 8, 69). — ಕೋಡಿಡು. -ಇಡು. To become most excellent (Abh. P. 1, 28; Grj. 8, 25). — ಕೋಡುಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. A pair of slings (Rām. 6, 11, 7).

ಕೋಡೆ ಕōḍĕ. West wind, cool wind (M., that is the hot land-wind for the Mysore, Tĕlugu, and Tamil countries); the hot season (March-May, My.). — ಕೋಡೆಗದ್ದೆ. A paddy-field that yields a crop in the hot season (My.).

ಕೋಣ್ kōṇ. Tbh. of ಕೋಣ (Śmd. 365).

ಕೋಣ kōṇa. A male buffalo (మహిష, స్వేదిధ, రక్తాక్ష, etc. Hlā.; Mr. 162; C.; Te., M. കൂള, a young male buffalo; Sk. गवल; Sk. गोण, an ox). ಕೋಣನು (పున్నాగ, లులాయ Nn. 61; బపర 102). ಕೋಣಂ (Śmd. 148). ಕೋಣನ ಮುಂದ್ದೆ ಕನ್ನರಿ ಬಾಲ'ನಿದ. — ಕೋಣ ಗದ್ದೇ ಉತ್ತರೆ ಮೊಸರೋಗರಾ ಇಕ್ಕೋ ರೋ? — ಎತ್ತು ಏರಿಗೆ ಎಱಿದರೆ ಕೋಣ ನೀರಿಗೆ ಎಱಿಯುತ್ತದೆ. — ಕೋಣ ಬೆಳದರೆ ಆನೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.). ಕೋಣ ಬಲ್ಲುದೆ ವೇದವ ನ್ನೋದಿ ಪಠಿಸಲಿಕೆ? (Dp. 76). See Śśv. 3, 56; J. 5, 72; B. 1, 18. 28; 5, 22; ಆಡವಿಯ-, ಕಾಡ-; Prv. s. ಪ್ರತಿಣ. **2,** a foolish man (My.). — ಕೋಣದ ಬಕ್ಕರಿ. = ಕೋಣದ ಬಳ್ಳಿ. (Z.). — ಕೋಣದ ಬಳ್ಳಿ. A leafless, shrubby creeper, Sarcostemma intermedium Dene. (Z.; My.).

ಕೋಣ kōṇa. = ಕೋಣ್, ಕೋಣೆ, ಕೋನ, (ಕೋಳೆ 2). *An angle, a corner;* an intermediate point of the compass. 2, *a drum-stick, an instrument for striking the cords of a lute,* etc. (*cf.* ಕುಡುಪ). 3, the sharp edge of a sword. 4, the planet Saturn (Mr. 38). 5, a stick, a club (*cf.* ಕೋಲ್).

ಕೋಣಪ kōṇa-pa. A guardian of a point of the compass; Nairṛita (My. Amara; Rām. 30, 12).

ಕೋಣೆ kōṇĕ. 1. A pitcher (గళస్తిగే Kk. 47, Śs.; *cf.* గుడాణ, గుడువన).

ಕೋಣೆ kōṇĕ. 2. An inner apartment or chamber, a room (ఓవరి Kk. 71; Śm. 60; Śs.; C.; Te. కోనె). See B. 2, 35; 4, 57; 5, 205. **2,** a kitchen (My.). — ಕೋಣೆವುಗಿಸು. -ಪುಗಿಸು. To cause to enter a chamber. ಮೂ ದೇವರುಮಂ ಕೋಣೆವುಗಿಸುಗುಮ್ ಅಸುರರ್ (Śmd. 267).

ಕೋಣಿ kôṇĕ. Tbh. of ಕೋಣ. A point of the compass (ಗೋಣ್ಯ Kk. 82).

ಕೋಣ್ಟೆ kôṇṭĕ. = ಕೋಟೆ. (Šmd. 384; Šm. 77). A fort, etc. See Šmd. 69. 259; ತಳಿಗೋಣ್ಟೆ, ಹತ್ತುಗೋಣ್ಟೆ, ಜೆಡಗೆ-. — ಕೋಣ್ಟೆಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight on the ramparts (Čpr. 5, 104; Č. Bp. 24, 25. 31).

ಕೋತ kôta. 1. = ಕೊಳುತ, ಕೊಳ್ಳುತ. (C.; B. 5, 300).

ಕೋತ kôta. 2. N. of a low-caste tribe on the Nilagiri (*cf.* ಕೊಡುತು; Sk. ಕೋಥ, putrefaction, corruption).

ಕೋತ kôta. Reduction (My.; H.).

ಕೋತಮ್ಬರಿ kôtambari. Tbh. of ಕುಸ್ತುಮ್ಬರಿ. See Prv. s. ಸೀತಾಮ್ಬರ.

ಕೋತಲು kôtalu. A led horse: something which is more than absolutely necessary (Br., H.); saving, laying up, in ಸಮ್ಬಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋತಲು ಉಟ್ಟಿಸುವದು (My.). — ಕೋತಲು ಮುನ್ಸಬ್ದಿ. An extra clerk (My.). — ಕೋತಲುಸಮ್ಬಳ. Extra pay (My.).

ಕೋತಿ kôti. An ape, a monkey (ಕಪಿ, ಪ್ಲವಂಗ, ಮರ್ಕಟ, etc. Si. 167; ಸಾಲಾವೃಕ 406; ಪ್ಲವಗ 410; C.; Tu., Té.; T. ಕೋನ್ಗ). ಕೋತಿಗೆ ಭಂಗೀ ಇಕ್ಕದನ್ತೆ.—ಕೋತೀ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹೂವಾಲೆ ಕೊಟ್ಟ (Prvs.). See Prvs. s. ನೀತಿ, ನೇಯಿಗೆಯವ, ನೋತ, ಮತ; J. 16, 35; Dp. 55.

ಕೋತು kôtu. = ಕೋಮು 2. P. p. of ಕೋ 3.

ಕೋತು kôtu. Farming, tenanting, contracting, renting (S. Mhr.; Mhr. ಜೋತ, ಜೋತೀ). 2, = ಬಾರಕೋತು, barracks (My.).

ಕೋದಣ್ಡ kôdaṇḍa. A rope for punishment, suspended in schools, on which a boy is tied up with his hands clasped and which he is not permitted to loose (Té., T.; M. ಕೋದಣ್ಡ; My.).

ಕೋದಣ್ಡ kôdaṇḍa. = ಕೋಯಣ್ಡ. *A bow.* See ಬಿಲ್.

ಕೋದು kôdu. 1. P. p. of ಕೊಯ್ 1. (S. Mhr.).

ಕೋದು kôdu. 2. = ಕೋತು. P. p. of ಕೋ 3.

ಕೋದ್ರವ kôdrava. The grain Paspalum frumentaceum or P. scrobiculatum (ಉನ್ನಾಳ, ಹಾರಕ Mr. 373; see Si. 304).

ಕೋದ್ರವೀಣ kôdraviṇa. = ಕೌದ್ರವೀಣ. A kôdrava-field (Čpr. 1, 89).

ಕೋನ kôna. Tbh. of ಕೋಣ. (Mhr.: a corner, etc.; childbirth, delivery). — ಕೋನಮ್ಮ. -ಆಮ್ಮ. N. among Mahrattas (C.). — ಕೋನೇರಿ. -ಏರಿ. = ಕೋನೇರು. (R.; My. in the name of ಕೋನೇರಿಸೆಟ್ಟಿ). — ಕೋನೇರು. A stone-faced tank with steps on all sides (Té., R.).

ಕೋಪ kôpa. *Passion, wrath, anger* (ಮುನಿಸು Nn. 142. 167; ಮೊರಹು Ćt. I, 72; ಕಾಯ್ದು, ಕಿನಿಸು I, 98; ಮುನಿಸು, ಮುಳಿಸು, etc. II, 27; ಮುನಿಸು, ಸೆಣಸು, ಒರಸೊರಸು, ಕಾಯ್ದು Kk. 43). See ಒರಸೊರಸು, ಕನಲ್, ಕಾಯ್, ಕಾಯ್ದು, ಕಾವುರ, ಕಿನಿಸು, ಕಿಸು ಗಣ್ಣು, ಮುನಿಸು, ಮುಳಿ, ಮುಳಿಯಿಸು, ಸೀತಪ್, ಸೆಣಸು; ಕಡು ಗೋಪ, ಬಲು-; Sp. s. ಪಾಪಕರ್ಮ. ಕೋಪ ತಾಪ ತನ್ದು, ತಾಪ ಪ್ರಜ್ಞೋತೀ ತನ್ದು (Prv.).

ಕೋಪಕ್ರಮ kôpa-krama. A passionate man. 2, *ka-upakrama. Brahmâ's creation.*

ಕೋಪಗಾತಿ kôpa-gâti. A passionate woman (ತೋಪನೆ, ಕೋವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀ Si. 182).

ಕೋಪಗಾಱ kôpa-gâṛa. A passionate man (My.).

ಕೋಪಜ kôpa-ja. *Arising from passion.*

ಕೋಪಜ್ಞ ka-upajña. *Brahmâ's creation.*

ಕೋಪನ kôpana. *Inclined to anger, passionate.*

ಕೋಪನೆ kôpanĕ. = ಕೋಪನಗಾತಿ, q. v.

ಕೋಪನಶಿಖಿ kôpa-šikhi. The flame of wrath (Râm. 3, 8, 68).

ಕೋಪವಿಕಾರ kôpa-vikâra. Uncommon passion (ಸೀತಪ್ Kk. 52).

ಕೋಪವಹ್ನಿ kôpa-agni. The fire of wrath (Šśv. 4, 57; J. 12, 22).

ಕೋಪಾಟೋಪ kôpa-âṭôpa. Agitation or display of wrath (Šśv. 4, 39; J. 4, 56).

ಕೋಪಿ kôpi. *Angry, passionate, wrathful.* See Bp. 22, 50; 61, 15; Prv. s. ನೇಣು.

ಕೋಪಿಷ್ಠ kôpishṭha. Very passionate, irascible; an irascible man. (C.).

ಕೋಪಿಷ್ಠಳು kôpishṭhaḷu. A very passionate woman (C.; B. 4, 185).

ಕೋಪಿಸು kôpisu. To become angry, etc. (ಆಮರ್ಷ Šmd. Dh.; ಕುಸುಗಣ್ಣು Kk. 88). See Bp. 26, 16; 45, 8; 56, 30.

ಕೋಪು kôpu. Dramatic gestures or attitudes (J. 17, 24; 24, 72; M., T. ಕೋಪ್ಪು, arrangement, nice order, method, etc.; Té. ಕೋಪು, a sort, kind, or variety; variation of music; see ಕೋ 3 f). ಛತ್ತೀಸದೃಷ್ಟಿ ಚೌಷಟ್ಟುಹಸ್ತಂಗಳಂ ಬಿತ್ತರಿಸುವದು ಕೋಪೆನಿಕ್ಕು (Mr. 82).

ಕೋಪೋದ್ರೇಕ kôpa-udrêka. Excess of passion. See ಕೆರಳ್ದು.

ಕೋಮಟಿ kômaṭi. A Vaišya shopkeeper (Bp. 25, 23; C.; Té.; T., M. ಕೋಮಟ್ಟಿ; Té. ಕೋಪು, a mercantile house or firm). ಕೋಮಟಿ ಮೋನ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, ಮೋನ ಹೋದರೆ ಹೇದಿವದಿಲ್ಲ.—ಕೋಟಿವರಹಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೋಮಟೀ ಸಾಕ್ಷಿ ನನ್ಬು ಕುಡದು (Prvs.). **2,** a miser (My.).

ಕೋಮಟಿಗ kômaṭiga. = ಕೋಮಟಿ. (C.). See Bp. 50, 39; Si. 298; B. 3, 33.

ಕೋಮಟಿಗಿತ್ತಿ kômaṭiga-itti. A Kômaṭi female (C.).

ಕೋಮಟಿತನ kômaṭitana. The profession of a Kômaṭi (My.). **2,** covetousness (My.).

ಕೋಮಲ kômala. ಕೋಮಳ. = ಕೋವಳ. *Tender, soft;* bland, sweet, low; pleasing, beautiful (ಸಿಗರುಳ Bhn. 61, sic!; ನಳನಳಿಕೆ Šm. 22). 2, unripe; unripe fruit (ತರಕಾಯಿ, ತಿರುಳು ದೋರ್ವ ಮಿಡಿಗಾಯಿ Mr. 109). 3, water (ಉದಕ 404). 4, N. of two vṛittas (Čh.).

ಕೋಮಲತರ kômala-tara. Uncommonly tender, etc. (Bp. 38, 43).

ಕೋಮಲತೆ kômalatĕ. Softness, agreeableness, etc. (Bp. 42, 25; Râm. 28, 24).

ಕೋಮಲರುಚಿರ kômala-ručira. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕೋಮಲಾಂಗ kômala-aṅga. A man who has a beautiful body (Râm. 3, 4, 2; J. 11, 10).

ಕೋಮಲಿತ kômalita. = ಕೋಮಲ. (J. 19, 21).

ಕೋಮಲೆ kômalĕ. ಕೋಮಳೆ. A delicate, beautiful female. (Bp. 4, 27. 40; 12, 40; 32, 45; 42, 31; 44, 52).

ಕೋಮಳೆ kômaḷĕ. = ಕೋವಳ್, etc. Tbh. of ಕುವಲಯ. (ನೆಯ್ದಿಲ್ Kk. 85).

ಕೋಮು kômu. Caste, tribe (My.; Br.; Mhr., H. ಕೋಮ).

ಕೋಯಪ್ಪಿ kóyashṭi. *The lapwing;* a small white crane, the paddy-bird. See ಕೊಟ್ಟುಕ.

ಕೋಯಪ್ಪಿಕ kóyashṭika. *The lapwing;* etc. (ಛಂದಶಾಲದ ಪಕ್ಕ Si. 178).

ಕೋರ kôra. 1. = ಬೋರ. One who does, makes, performs, is occupied with (anything bad), etc. (C. in compounds; H. ಬೋರು).

ಕೋರ kôra. 2. = ಕುವರ, etc. Tbh. of ಕುಮಾರ (Śmd. 361).

ಕೋರಕ kôraka. *A bud, an unblown flower* (ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ Nn. 102; ಮೊಗ್ಗೆ 164).

ಕೋರಕಿತ kôrakita. Budded (Čpr. 1, 141; Abh. P. 3, after 117).

ಕೋರಂಗಿ kôraṅgi. *Small cardamoms.*

ಕೋರಡಿ kôraḍi. The state of being unsubstantial, empty, vapid, etc. (Râm. 4, 3, 5; Mhr.).

ಕೋರತನ kôratana. The condition of one who does, etc. (My. in compounds).

ಕೋರದೂಷ kôradûsha. = ಅರ್ದ್ರವ. *The grain Paspalum scrobiculatum* Lin.

ಕೋರದೂಷಕ kôradûshaka. *Paspalum scrobiculatum.*

ಕೋರಂಬ kôramba. A gold or silver frontlet of idols (My.).

ಕೋರಯಿಸು kôrayisu. To be dazzled (My.; Bh. 4, 11, 10; Tĕ. ಕೋರಗಿಂಡು, to dazzle the eyes). (ತೂರ್ಪಣ ಐಯ) ಕಣ್ಣು ಕೋರಯಿಸಿದವು ಕೋಪುಲಾಂಗನ ಕಾಯಕಾಸ್ತಿಯಲಿ (Râm. 3, 4, 2).

ಕೋರಾ kôrâ. New, just as made. 2, unbleached cotton cloth (My.; Tĕ.). — ಕೋರಾನ್ನ. Undressed corn, as given to Brâhmaṇas, Jaṅgamas, etc. (Mhr.; C.).

ಕೋರಿಂಡೆ kôrinḍĕ. A kind of fragrant plant (ಜಸಿ, ಜತೂಕೆ, ಜನಸಿ, ಜಕ್ರವರ್ತಿನಿ, etc., ಜಕ್ರವರ್ತಿಸೊಪ್ಪು Si. 160; Tĕ. ಕೋರಿಂಡ್ಲೆ, ಗೋರಿಂಡ್ಲೆ).

ಕೋರು kôru. Silken thread covered with gold or silver (My.; H.). 2, a presidency (as Madras, My.; H.).

ಕೋರೆ kôrĕ. Crookedness; — perverseness (My.; *cf.* ಕೋಸು 2; ಗೋಜಿ 2). — ಕೋರೆಪಟ. A small flag as that with which a lance is adorned, and any similar one (My.).

ಕೋಲಿ kôla. = ಕೋಜಿ. See ಬಲುಕೋಲಿದಾಡೆ.

ಕೋಜಿಡಿ kôlaḍi. = ಕೋಲಿಡೆ, etc. (Bh. 3, 12, 56).

ಕೋಜಿದೆ kôlaḍĕ. = ಕೊಡಿಡಾ. A whip (Si. 344).

ಕೋಲಿ kôli. (= ಕೊಲಿ 2). A small (generally old) piece of cotton cloth, a rag (My.); a worn out blanket (S. Mhr.). — ಕೋಲಿಯಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A jacket made of a blanket, as worn by the Öggas (S. Mhr.). — ಕೋಲಿನೆಟ್ಟಿ. A Liṅgâyta tradesman who walks about with a bagful of articles and a kôli on his shoulder (S. Mhr.; such a man may become a rich merchant and retain his name). — ಕೋಲಿಹಣ್ಣು. A ripe mulberry (that is somewhat hairy, S. Mhr.). — ಕೋಲಿಹುಡು. A caterpillar (hairy like a blanket, S. Mhr.).

ಕೋಲಿಕೆ kôlikĕ. Wishing, desiring (My.; ಕೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಈಹೆ, ತೃಷ್, ಕಾಮ, etc., ಆಶೆ ಪಡುವಿಕೆ Si. 70). ಕೋಲಿಕೆಯುಳ್ಳವನು (ಕಾಮುಕ, ಕಾಮನ, etc. 359).

ಕೋಲಿಸು kôlisu. (ಕೋರು). 1. To purpose, to think, to wish, to desire (T., M.; Tĕ. ಕೋರು; Tu. ಕೋರ್; *cf.* ಉಜಿ 1). ಆಉದ್ದಬಗೆಯಂ ಕೋಜಿದೆ (Mr. 2).

ಕೋಲಿದು kôlu. 2. (fr. ಕೊಜಿ 1). (= ಚೂಜು). (A cut off portion); a part, a portion, a share, in cultivation, etc. (S. Mhr.; Bp. 46, 14; Tĕ. ಕೋರು; M. ಕೂಡು). See ಅರಗೋಲು, ನಾಲ್ಕೋಲು, ಮುಕ್ಕೋಲು, ಮೂಗೋಲು.

ಕೋಲಿಕೆ kôlĕ. (fr. ಕೊಜಿ 1). = ಕೋಜಿ. Cutting; sharpness, pointedness (Tĕ. ಕೋಜಿ, ಗೋಜಿ). **2,** a tusk (C.; Tĕ.); a long pointed tooth; a fang (My.; Tĕ.; M. ಕೋಜು, to tear the flesh by thorns; cutting, tearing; *cf.* ಗೂಡು, ಗೋಜು 1). ಸಾಎರ ಕೋಜುಗಳುಳ್ಳ ವಿಾನು (ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ Si. 87). ಹಾವಿನ ಕೋಜುೇ ದಾಡೆ (ಆತಿಸ್ 463), See B. 4, 21. 22. 24; 5, 237. — ಕೋಜುದಾಡೆ. A long pointed tooth (J. 27, 23). — ಕೋಜುವಿಾಸೆ. Pointed whiskers (S. Mhr.). — ಕೋಜುರೂಪಾಲು. A turban with a point in front (My.). — ಕೋಜುಹಲ್ಲು. = ಕೋಜುೆ No. 2. (B. 4, 35. 316; My.).

ಕೋರ್ಟು kôrṭu. A court (C.; B. 4, 146; My. also ಕೋರಟು).

ಕೋಲ್ kôl. 1. (Śmd. 58). = ಕೊಲ್ 3, ಕೋಲು. A stick, a staff, a rod (ವೈಣವ, ಲಗುಡ, ರಮ್ಭ, ದಣ್ಡ, ಯಷ್ಟಿ Hlâ.; ದಂಗಿ Kk. 74; ಬಡಿ, ಡಂಗಿ, ಟಂಕೆ Śm. 31; ದಣ್ಡ 106; T., M.; *cf.* ಕುಯ್ಯ; Sk. ಕೋಣ); a roasting spit; a staff as a measure of length (My.; see Mr. s. ದಣ್ಡ). **2,** an arrow (ಕಣೆ, ಸರಳ್, ಅಮ್ಬು Čt. II, 47; ಕಣೆ, ಪುಣುಮ್ಬು, ಸರಲ್, ಅಮ್ಬು Śm. 43. 106; Kk. 40; T., M.). ಕೋಲಂ (Śmd. 84). ಕೇಲಂ ಮಾಡುವ ತಿಗುರಿಯ ಕೋಲನ್ತೆವೋಲ್ (84). ಪೊನ್ನ ಕೋಲ್ (162). ಕೋಲ್ಗಳನ್ ಆನ್ತು ಆಯ್ದುವ ಪಾನ್ಥರ್ (Rây. 8, 124). ಉರುಳ್ ಕೋಲ್ ಕಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬನ್ದನೋಪಕರಣಂಗಳು (ವಿತಂಸ Nr.). ಕಬ್ಬಿಂ ಪೊಸೆವ ಕೋಲ್ (ಆರಣಿ Mr. 260). ತೂಗುವ ಕೋಲ್ (ಸಮದಣ್ಡಿ 258). ಪ್ರಸ್ಕವಂ ಪೊತ್ತಿಪ್ಪ ಕೋಲ್ (ಶವಣಿಕ 359). ಎರಡು ಕೋಲ್ ಅಗೆ ದಣ್ಡಮೆನಿಕ್ಕುಂ (325). See Abh. P. 13, 61; Bp. 18, 28. 29; Bh. 2, 13, 13; J. 4, 40; 7, 49; 12, 20. 22. 25. 39. 47; 28, 45; ಇಂಗೋಲ್, ಎತ್ತುಂ-, ಕಡೆ-, ಕುಡು-, etc., etc. — ಕೋಲ್ಮಜೆ. -ಕಜೆ. To rain arrows (J. 22, 11; 27, 38). — ಕೋಲೆಯ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get an arrow (J. 10, 24). — ಕೋಲ್ದುದಿ. -ತುದಿ. The point of an arrow (J. 13, 42. 48). — ಕೋಲ್ವನ. (= ಕೊಟ್ಟನ). Meat roasted on the spit (ಸುಟ್ಟಿಗೆ, ಸುಡುಬಾಡು ಕೆಸ). — ಕೋಲ್ಮೊಡಿಸು. -ತೊಡಿಸು. To fix an arrow (J. 7, 41). — ಕೋಲ್ಮಳೆ. A shower of arrows (J. 12, 36).

ಕೋಲ್ kôl. 2. **ಕೋಲು.** = ಕೊಲ್. Length, largeness, hugeness (My.; M.; Tĕ. ಕೋಲು, ಕೋಲೆ, ಕೋಲನ). ಕೋಲಾದದು (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ, ಉದ್ಧವಾದದು, ನೀಳವಾದದು Si. 372; My.). — ಕೋಲ ಬಲೆ. = ಕೂಲ ಬಲೆ (My.). — ಕೋಲು ಬಲೆ. = ಕೋಲ ಬಲೆ (My.). — ಕೋಲ್ವಲೆ.-ಬಲೆ. = ಕೋಲ ಬಲೆ, etc. (Šśv. 3, 24).

ಕೋಲ್ kôl. 3. = ಕಲ್ 3, etc. A raft, a float (T.; Tĕ., Sk. ಕೋಲ). See ಹಬ್ಬುಗೋಲ್.

ಕೋಲ kôla. Ornament, decoration; form, figure, chiefly of masks, dresses, etc., (used also in devil-dances). (My.; M., T., Tu.; Tĕ.: dance, *cf.* ಕೋಪು? see ಕಣ್ಗೋಲ). ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೋಲ (Prv.). **2,**

public procession, as on the birthday of children, as that of the bride and bridegroom, etc. (My.; T.).

ಕೋಲ kôla. *A hog* (= ಕ್ರೋಡ). 2, *a raft, a float (cf.* ಕೋಲ್ 3). 3, = ಕುವಲ, *the fruit of jujube* (ಜೋರೇ ಹಣ್ಣು G.). 4, a kind of weapon *(cf.* ಕೋಲ್ 1).

ಕೋಲಕ kôlaka. = ಕಕ್ಕೋಲಕ. *A kind of perfume* (ಗವಲಕ ಜೂರ G.). 2, *black pepper.*

ಕೋಲಜ್ಜಿ kôlajji. = ಕೂಲಜ್ಜಿ, ಕೊಲಜಿ, etc. See ಆಡುಗೋಲಜ್ಜಿ.

ಕೋಲದಲ kôla-dala. *A kind of perfume* (= ನಖಿ).

ಕೋಲಂಬಕ kôlambaka. *The body of a lute, the whole of it except the strings.*

ಕೋಲವ kôlava. See ಕೋಲೆ.

ಕೋಲವಲ್ಲಿ kôla-valli. A plant with a pungent fruit resembling pepper, *Pothos officinalis* Roxb.

ಕೋಲಾಡಿ kôlâḍa. Colar (My.). ಕೋಲಾಡಿತಟ್ಟು. An inferior horse, a country pony (My.).

ಕೋಲಾಹಲ kôlâhala. *A loud and confused sound or noise,* as of men, animals, etc. (ಗಜಬಜ Bhn. 43); *an uproar* (ಕಪಳೆಗಳು ನುತ್ತಿ ಉಲಿವುದು Mr. 288). See Bp. 22, 14; 23, 2; ಕೋಳಾಹಳಿಕೆ; ಚೊಚ್ಚೆ; ರಾಯಕೋಳಾಹಳ.

ಕೋಲಿ kôli. (fr. ಕುಯ್). A stubble of jôḷa (S. Mhr.; Tĕ. ಕೋಲೆ).

ಕೋಲಿ kôli. *The jujube tree, Zizyphus jujuba* Lam.

ಕೋಲು kôlu. = ಕೋಲ್ 1, etc. A stick, etc. (ದಣ್ಡ Si. 416; ಪೃಷತ್ಕ, ಬಾಣ, etc. 289; C.; Tĕ. ಕೋಲೆ); as a measure it is used for a gaja (My.), and for the distance from the chin to the feet (S. Mhr.). ಕೋಲುಗಳ (Bp. 61, 25). ಬ್ರತಿಗಳ ಕೋಲು (ಅಪಾಥ); ಉಚ್ಚ ಜೊಸೆವ ಕೋಲು (ಆರಣಿ Hlâ.). ಕಬ್ಬುನದ ಕೋಲು (ಪರಿಘ Nr.). ಈಟೀ ಕೋಲು (ಪ್ರಾಸ, ಕುಂತ Si. 291). ಕೋಲು ಊಜುತ್ತ (B. 3, 124). See Si. 250. 271. 281. 289. 290. 344. ಕೋಲು ಮುಜಿಯ ಬಾರದು, ಹಾವು ಸಾಯ ಬಾರದು (Prv.). — ಕೋಲ ಕಳ್ಳಿ. A species of leafless milk-hedge (My.). — ಕೋಲ ಪೊನ್ನೆ. (ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ, ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ, ಅಂಶ್ಪರ್ಣವಲ್ಲಿಕೆ, ನರಪೊನ್ನೆ Si. 144). — ಕೋಲರಗು. -ಅರಗು. A stick of sealing wax (My.). — ಕೋಲಲರು. -ಅಲಬು. A common weed, Alysicarpus rugosus D. C. (Z.). — ಕೋಲ ನಮ್ಬಿಗೆ. (ಜೀಮಪುಷ್ಪಕ G.). — ಕೋಲಾಟ. -ಆಟ. A play, especially of children, at which they make alternate motions and strike mutually small sticks in each other's hands (C.; Tu., Tĕ.). See ಜಿಡಿ-. 2, a kind of military exercise (Bh. 1, 7, 50). — ಕೋಲಾಡು. To play at the above game (C.). — ಕೋಲು ಕುದುರೆ. A stick on which boys ride (C.). 2, a crutch (C.; B. 3, 124). — ಕೋಲುಗಳ್ಳಿ. = ಕೋಲ ಕಳ್ಳಿ. (My.). — ಕೋಲುದಳೆ. -ತಳೆ. To lay hold of an arrow. ಬಿಲ್ ಕೋಲುದಳೆವ ನಿತಜೊಳಗೆ (Râghĕ. 17, 70). — ಕೋಲುನುಲ್ಲಿಗೆ. (ಮಾಘ್ಯ, ಕುನ್ದ Si. 139; C.). — ಕೋಲುವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. To seize a stick (Bp. 20, 13; 26, 12) or an arrow.

ಕೋಲುಕಾಡಿ kôlu-kâḍa. A peon (C.; Tĕ.; M. ಕೋಲ್ಕಾರ).

ಕೋಲೆ kôlĕ. *Long pepper, Piper longum* Lin. ಕೋಲೆ ಕೋಲವಂ ದರುಣಮೆನೆ ಬೈಸಿ (Mr. 119 in two MSS., o. r. in two MSS. ಕೋಲಲಕಂ, one MS. ಬೈಸೆ, another MS. ಬಯಸಿ).

ಕೋವ kôva. 1. A potter. ಬಾವ್ಬರ್ ಎನ್ದುಂ ಕೋವರ್ ಎನ್ದುಂ ಕುಮ್ಬಜಿರ್ (Ḳmd. II, o. r. ಕುಜುವ್ಬರ್; ಬಾವ್ಬರ್ ಎನೆ ಕೋವರ್ ಎನೆ ಕುಜುಬರ್ Kk. 91, o. r. ಬಾವ್ಬರ್ ಎನೆ ಕೋವರ್ ಕುವ್ಬಜಿರ್). *(Cf.* ಕುವರ1; T., M. ಕುಶವ, a potter). ಕೋವರ ಚಕ್ರಂ (Abh. P. 14, after 174; 14, 183).

ಕೋವ kôva. 2. A Kuṟumba (see s. ಕೋವ 1).

ಕೋವಣ kôvaṇa. (Ḳmd. 25). Tbh. of ಕೌಪೀನ (Ḳmd. 356. 360; Kk. 65; ಕಚ್ಚೆ Ḳm. 86; Abh. P. 3, 19; T. ಕೋಮಣ, ಕೋವಣ; M. ಕೋವಣ, ಕೋಣ; Tĕ. ಗೋಣ).

ಕೋವರಿ kôvari. = ಕವ್ವೆರೆ, etc. (ಸಮ್ಬು ಮು, ಡಾವರಿಸಿದುದು Ct. I, 20).

ಕೋವಳಿ kôvaḷi. = ಕೋಮಳಿ, ಕೋಡಿಳಳ್, ಕೋಳಿ 1. (ನೆಯ್ದಿಲ್ Ḳm. 26).

ಕೋವಳ kôvaḷa. Tbh. of ಕೋಮಲ (Ct. II, 37).

ಕೋವಿ kôvi. = ಕೊಬಿವಿ, etc. A tube, a flute (Tĕ. ಕೋವಿ, ಕ್ರೋವಿ, ಗ್ರೋವಿ). See ಪಿಳ್ಳಂ. **2,** a gun, a matchlock (C.). ಕೋವೀ ನೋಡಿ ಹೆದಬುವವ ಫಿರಂಗಿಗೆ ಬೆಂಕ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಕೋವಿದ kôvida. *Skilled, experienced, learned, wise* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). See Ct. II, 3; Ḳm. 1; ವಾಕ್-. Feminine ಕೋವಿದೆ (J. 31, 7).

ಕೋವಿದತ್ವ kôvidatva. The state of being skilled, etc. (Bp. 10, 54; 42, 17).

ಕೋವಿದಾರ kôvidâra. *The tree Bauhinia variegata* Lin.

ಕೋವ್ವೂರ್ kôvûr. N. of a place. — ಕೋವ್ವೂರ ಬನದಿ. (Bp. 50, 80). — ಕೋವ್ವೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. (Bp. 50, 76).

ಕೋವೆ kôvĕ. 1. Dyspepsy, purging disease of children. ಸಿನಗೇನ್ ಅಜೀರ್ಣದ ಕೋವೆಯೋ? (Bp. 15, 20). **2,** a lengthy boil rising on the head of children (My.).

ಕೋವೆ kôvĕ. 2. The climbing plant Bryonia grandis with beautiful red fruit (M.; T. ಕೋವೈ; Tĕ. ಕ್ರೊವಿ, ಗೋವಿ, Gaelupa indica Lam.; R.).

ಕೋವೆ kôvĕ. 3. A crucible (ತೈಜಸಾವರ್ತನಿ, ಮೂಷೆ Nr.; My.; T. ಕುಗೈ, M. ಕುವೆ; see ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ?).

ಕೋವೆ kôvĕ. A kind of condensed milk (My.; H. ಖೋವಾ).

ಕೋಶ kôśa. = ಕೋಷ. *A case; a sheath, a scabbard* (ತನ್ತ್ರಸಿ ಧಾನ, ಕೆಯ್ದುವಿನೊಜೆ Nn. 52; ಒಜೆ Mr. 518; Ṣm. 116). 2, *a pod, a seed-vessel.* 3, *a storehouse, a treasury;* a treasure, a store, provisions (ಗೃಹ, ಮನೆ 52; ಭಣ್ಡಾರ 52; 518). 4, the pericarp of a lotus (ಕರ್ಣಿಕೆ 52). 5, *a bud* (ಕುಟ್ಮಲ್ಯ, ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ 52; ಮುಗುಳ್ 518). 6, *gold or silver, wrought or unwrought.* 7, *a testicle* or the scrotum. 8, the vulva, the womb. 9, the penis. 10, *an egg.* 11, a country (ದೇಶ 52; 518). 12, a kind of poetical expression (Kâvy. V, 961; ವಚನ, ನುಡಿ 52). 13, *an ordeal* (of which ten kinds are enumcrated), *e. g. an ordeal at which either the plaintiff, or the defendant, is obliged to sip two handfuls of water, previously consecrated by the bathing of an idol* (ದಿವ್ಯ 52; see ಕ್ರೋಶ No. 3). 14, killing (ಕೊಲೆ 52). 15, a vocabulary, a dictionary. See ಅಮರ-. 16, a term for the three sheaths or succession of cases which make up the various frames of the body enveloping the soul (viz. annamayakôśa, vijñâna-, ânanda-).

ಕೋಶಗೃಹ kôśa-gṛiha. A room in which valuable things are kept or contained; a treasury. (Kâvy. I, 1*a*, 4; My.).

ಕೋಶಫಲ kôśa-phala. *A kind of perfume.*

ಕೋಶಾತಕಿ kôśâtaki. *A species of cucumber or gourd, Trichosanthes dioeca* Roxb. 2, *the plant Luffa acutangula* Sering. and *Luffa petandra* Roxb. (= ಘೋಷ). See ಹಾಲಿ.

ಕೋಶಿ kôśi. *A coat, cover, pod.*

ಕೋಶಿಕೆ kôśikĕ. *A sort of drinking vessel.*

ಕೋಷ kôsha. = ಕೋಶ.

ಕೋಷ್ಠ kôshṭha. = ಕೊಟ್ಟ 1. *The intestines, viscera* (ಉದರಾನ್ತ, ಹೊಟ್ಟಿಯ ಒಳಗು Nn. 126). 2, *an apartment.* 3, *a granary.* 4, a kind of tree (ವೃಕ್ಷ, ಮರದ ಭೇದ 126). 5, = ಕುಷ್ಠ, Costus speciosus Sm. (ಸೀರಜ Mr. 143; T.; Mhr.). 6, = ಕುಷ್ಠ, leprosy (My. as ಶೋಷ್ಠ). 7, a square, as in tables of calculation (My.; Mhr.).

ಕೋಷ್ಠಕ kôshṭhaka. = (ಕೊಟ್ಟಗೆ), ಕೋಷ್ಠ Nos. 2 & 3. See ಧಾನ್ಯ-. 3, a surrounding wall.

ಕೋಷ್ಠಾಗಾರ kôshṭha-âgâra. = ಕೊಠಾರ, ಕೊಟ್ಟಾರ. A store-room; a treasury. (Śmd. 383).

ಕೋಷ್ಣ kôshṇa. *Moderately warm, tepid.*

ಕೋಸಕೆ kôsakĕ. = ಕೋಸನೆ, ಕೋಸರ, ಕೋಸ್ಕರ, ಸೋಸ್ಕರ. A wrong form for ಓಸುಗ, etc.: for, on account of (R.; Tĕ. ಕೋಸ, ಕೋಸರ).

ಕೋಸಗೆ kôsagĕ. = ಕೋಸಕೆ. (R.).

ಕೋಸಂಬ್ಬರಿ kôsambari. = ಕೋಸುಂಬ್ಬರಿ, etc. (C.; ಪ್ರಣೀತ, ಪಳದೆ G.).

ಕೋಸರ kôsara. = ಕೋಸನೆ. (R.).

ಕೋಸಲ kôsala. ಕೋಶಲ. N. of a country, the warrior-tribe inhabiting it, and its king. (Râm. 1, 3, 17; 4, 8, 1).

ಕೋಸು kôsu. 1. To cause to string upon a thread (ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; see ಕೋಸ 3).

ಕೋಸು kôsu. 2. (fr. ಕುಡಿಸು 2). = ಕೋಚು. The state of being crooked or curved, deviation from squareness, as that of torn cloth, of a wall, of a place, of a road, etc. (C.; Tĕ. ಕೊಸಾ, ಕೊಸುಗಾ, ಕೊಸ್ಸೆ, ಕೊಸ್ಸುಗಾ, ಕೋಸು, ಕೋಸೆ; *cf.* ಕುಸಿ 4, ಕೋರೆ; see s. ಕೋಟಿ 1, ಕೋಮು 1).

ಕೋಸು kôsu. 1. Cabbage (My.; Tĕ.; H.).

ಕೋಸು kôsu. 2. Tbh. of the ಕ್ರೋಶ. A measure of distance: 3 miles (My.; H.); 4 miles (My., as ಸುಲ್ತಾನೀ ಕೋಸು).

ಕೋಸುಮರಿ kôsumari. = ಕೋಸುಂಬ್ಬರಿ, etc. (My.).

ಕೋಸುಂಬ್ಬರಿ kôsumbari. = ಕುಸುಂಬ್ಬರಿ, etc. (C.).

ಕೋಸ್ಕರ kôskara. = ಕೋಸಕೆ. (R.).

ಕೋಹಳ್ಳಿ kôhaḷ. = ಕೋವಳ್. (Bp. 18, 39).

ಕೋಹಳೆ kôhaḷĕ. A case, an envelop (Bh. 3, 13, 69; Mhr. ಬೋಳ್ಳ).

ಕೋಹು kôhu. (fr. ಕೋ 3). A continuous line (Râm. 6, 11, 1).

ಕೋಳ್ kôḷ. = (ಕೊಳ್ಳಿ 2, etc., ಕೊಳ್ಳೆ 2), ಕೋಳು. Seizure: pillage, plunder (My. as ಕೋಳು); prey; havoc (Abh. P. 14, 97; T.); — calumny, false imputation (My. as ಕೋಳು; T.). — ಕೋಳೊಡವೆ. -ಬಡವೆ. Pillage, plunder, spoil (J. 16, 46). — ಕೋಳ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To plunder (J. 12, 5). — ಕೋಳ್ವಡಿ. -ಪಡಿ. To take by open force (J. 4, 66).

ಕೋಳ ಕೊಳ. Stocks for criminals (C.; T. ಕುಟ್ಟೈ, ತೊಡು; Tĕ. ಕೊಯ್ಯೆ, in the compounds ಕೊಯ್ಯೆಜೋಡು, ಬೊಣ್ಡೆಕೊಯ್ಯೆ, see ಕುಯ್ಯು; Mhr. ಜೋಡಾ). ಉಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ ಕರೆ! ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ (or ಹೆಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ) ಬಾವನ ಕರೆ! (Prv.). ಅವನ ಕೆಯ್ or ಕಾಲು ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹಾಕು or ಹೆಟ್ಟು (C.); ಅವನ ಕೆಯ್ಗೆ ಕೋಳ ಹಾಕು (My.). ಕಾಲ ಸಂಕಲೆಯಿರಲು ಕೊರಳಿಗೆ ಕೋಳವನು ಬಲುಪಾಗಿ ತೊಡಿಸುವ ವೊಲು (Abhâ. 1, 35). ಕೋಳಕೆ ಕಾಲ ಸೇರಿಸಿ (2, 71).

ಕೋಳಾಹಳಿಕೆ kôḷâhaḷikĕ. = ಕೋಲಾಹಲ. (Râm. 3, 6, 12).

ಕೋಳಾಹಳಿಸು kôḷâhaḷisu. To emit a loud sound; to emit the loud sound of (Bh. 6, 3, 1; 7, 10, 28).

ಕೋಳಿ kôḷi. — ಕೋಳಿಕುಟುಮಬುಳ್ಳಿ. = ಕೊಲುಕುಟಿಕನ ಗಿಡ. A beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.). — ಕೋಳಿಕುಟುಮ್ಮ. N. of a plant (ಅನುರೆ, ಪಾಲ್ಗುಂಬೆ Mr. 132, one MS. ಕೋಳಿ-).

ಕೋಳು kôḷu. = ಕೋಳ್. (My.). — ಕೋಳುವೋಗು. -ಪೋಗು. To become a prey (Râm. in W. v. 449). — ಕೋಳೂರು. -ಊರು. N. of a village (S. Mhr.). ಕೋಳೂರ ಕೊಡಗೂಸು. (Bp. 14 sum.).

ಕೋಳೆ kôḷĕ. 1. = ಕೋವಳ್, etc. (ಕೆನ್ನೆಯ್ದಿಲೆ St. & Pl.).

ಕೋಳೆ kôḷĕ. 2. (Tbh. of ಕೋಣ). The outer angle of the eye (My.; T.).

ಕೋಲಿಂ kôḷ. (Śmd. 28). = ಕೋಡು 5. A horn, etc. ಕೋಯ್ತಿ (140). ಕೋಯ್ಕಳ್ (124). ಕೋಯ್ತಳಿಂ (142. 166). ಕೋಯ್ಗಿ (sic 291, see s. ನಿಲ್). — ಕೋಯ್ಮುಟ್ಟು. = ಕೋಡು ಕುಟ್ಟು. (Śmd. 28. 217). To strike or gore with the horn or with the tusk (Ṭpr. 5, 59; Râv. 5, after 55). ಕಾಯ್ತಿಚ್ಚು ತಗುಳಿ, ತಮ್ಮೊಳ್ ಕೊಯ್ಮುಟ್ಟಿ ಕಾಯ್ತುದು ಮಸಗಿದ ವೋಲ್ ಬಡ್ತಿದುದು (o. r. ಆಡಿದುದು) ಕುರುಸೈನ್ಯಂ (Śmd. 80).

ಕೋಲಿ kôḷi. (Śmd. 27). A cock; a hen; a fowl in general (ದಕ್ಷ Mr. 482; ಕೈಕವಾಕು, ತಾಮ್ರಚೂಡ, ಕುಕ್ಕುಟ, ಚರಣಾಯುಧ Hlâ.; Mr. 171; Si. 172; J. 26, 24; C.; T., M.; Tĕ. ಕೋಡಿ; Tu. ಕೋರಿ). It is *supposed* to be a Tbh. of ಕುಳ್ಳುಟ (Śmd. 30. 355. 361. 364). ಕುಳ್ಳುಕೋ ಎನ್ದು, ಕೋಲಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (19. 68). ಚಿತ್ತಾರದ ಜೆಕ್ಕೇ ಕೋಲಿ (ಮಯೂರ, ಬರ್ಹಿ, etc., ನವಿಲು Si. 177). ಕೋಲಿಗೆ (or ಕೋಲಿಯನ್ನು) ಕೇಳಿ, ಮೆಣಸು ಅರಿಯುತ್ತಾರೋ?—ಕೋಲಿ ನುಂಗಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ.—ಕೋಲಿೀ ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೇ ಕಟ್ಟಿದರೆ ತಿಪ್ಪೇ ಕೆರೆಯದೆ ಇರುವದೋ?—ಹಾಗದ ಕೋಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ತು (Prvs.). See ಆಡಪಯ-, ನೀರು-, ನೀರುಗೋಲಿ, etc. — ಕೋಲಿ ಕಟ್ಟು. To set cocks a fighting (My.). — ಕೋಲಿಕೋಡು. Calicut (My.; M.). — ಕೋಲಿಗಜ. A fowl's feather, a quill (C.). — ಕೋಲಿಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A cock-fight (J. 6, 39). — ಕೋಲಿಗೂಡು. A hen's nest, or a hen-coop (C.; B. 3, 20). — ಕೋಲಿಜುಟ್ಟು. A cock's or hen's comb (C.). — ಕೋಲಿತತ್ತಿ. A fowl's egg (C.; B. 4, 173). — ಕೋಲಿಪನ್ದ್ಯ. A cock-fight (Si. 349. 418). — ಕೋಲಿಹಲಿಗೆ. (Si. 277). — ಕೋಲಿಹುಂಜ. A cock (ಪದಾಯುಧ Nn. 121; C.).

ಕೋಲಿಕೆ kôḷĕ. Thick phlegm, phlegm (My.; T. ಕೋಟ್ಟೈ; see ಕೊಟಿ 1).

ಕೌ kau. This initial syllable of Kannaḍa or

some Tadbhava terms is *not original;* occasionally, however, it may be used to represent, in writ, the syllables ಕವ or ಕವು, *e. g.* ಕೌಂಗು = ಕವುಂಗು, ಕೌಂಕುಬ್ = ಕವುಂಕುಬ್, ಕೌಣ್ಡಿ = ಕವುಣ್ಡಿ (Śmd. 189), ಕೌರು = ಕವರು. For Kannaḍa and a few Tadbhava words beginning with ಕೌ in print or writ see s. ಕವ- and ಕವು-; and for ಕೌವರೆ see ಕವ್ವರೆ.

ಕೌಕ್ಕುಟಿಕ kaukkuṭika. (fr. ಕುಕ್ಕುಟ). A poulterer. 2, *a kind of mendicant who walks with his eyes fixed on the ground for fear of treading upon insects, etc.* 3, *a hypocrite.*

ಕೌಕ್ಷೇಯ kaukshêya. (fr. ಕುಕ್ಷಿ). Abdominal, ventral; being in the belly or in a sheath. (Bp. 59, 39).

ಕೌಕ್ಷೇಯಕ kaukshêyaka. *A sword.*

ಕೌಂಗು kauṅgu. = ಕವುಂಗು, q. v.

ಕೌಟ kauṭa. (fr. ಕುಟಿ). Relating to a house; living in one's own house, independent.

ಕೌಟತಕ್ಷ kauṭa-taksha. *A carpenter who works at home on his own account, an independent one.*

ಕೌಟವಿ kauṭavi. (fr. ಕೋಟವಿ). *A naked woman.*

ಕೌಟಿಕ kauṭika. (fr. ಕೂಟ). = ಕೌಳಿಕ. One whose business is to catch animals in traps, etc. 2, *one who kills animals and sells their flesh for his own subsistence.* 3, fraudulent, dishonest.

ಕೌಟಿಲ್ಯ kauṭilya. (fr. ಕುಟಿಲ). Crookedness, curvature, curliness; falsehood, deceit, etc. See ಕೊಂಕು, ಬಂಕು, ಬದಸು.

ಕೌಟಿಲ್ಯತೆ kauṭilyatĕ. = ಕೌಟಿಲ್ಯ. (ಕಡು Čt. I, 13, o. r. ಕುಡು).

ಕೌಣಪ kauṇapa. (fr. ಕುಣಪ). Feeding on corpses: *a rákshasa or goblin.*

ಕೌಣ್ಡ kauṇḍa. = ಕೌನ್ದ. (Čpr. 1, 33).

ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯ kauṇḍinya. N. of a sage (ಕುಣ್ಡಿಜ Mr. 257; see s. ಕುಣ್ಡಿಜ); N. of a grammarian (in a Čh. MS. v. 29).

ಕೌಣ್ಡಿಕ kauṇḍika. (= a ಕೌನ್ದಿಕ of ಕುನ್ದ). — ಕೌಣ್ಡಿಕಚ್ಚಿ. -ಆಚ್ಚಿ. N. (Čh. v. 8. 9).

ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯ kauṇḍinya. = ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯ. (Čh. v. 7; J. 10, 25; 33, 39).

ಕೌತುಕ kautuka. (fr. ಕುತುಕ). *Desire for.* 2, *eagerness, impetuosity.* 3, *curiosity.* 4, any singular or surprising object, a wonder; surprise, wonder, astonishment (ಬಿಸವನ್ದ Śmd. II; Kk. 83; Śm. 50; ಬೆಕ್ಕನವಟ್ಟುದು Čt. I, 50). 5, *joy, pleasure; festivity, sport, gaiety, a festival.* See B. 4, 219; 5, 205. 206. — ಕೌತುಕನ್ದಾಳ್. -ಂ-ತಾಳ್. To be astonished, etc. (Grj. 4, after 48; Rśv. 5, 124). — ಕೌತುಕಮ್ಬುಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಕೌತುಕನ್ದಾಳ್. (Rśv. 5, after 24).

ಕೌತುಕಜನಕ kautuka-janaka. Creating pleasure (Čpr. 1, 58).

ಕೌತೂಹಲ kautûhala. (fr. ಕುತೂಹಲ). *Desire for; eagerness, vehemence; curiosity; a curiosity, a surprising object,* etc. = ಕೌತುಕ.

ಕೌದ್ರವೀಣ kaudraviṇa. (fr. ಕೋದ್ರವ). *A field sown with kódrava.*

ಕೌಧರ್ಮ kaudharma. = ಕವುಧರ್ಮ. (fr. a ಕುಧರ್ಮ). Bad practice, etc.

ಕೌನ್ತಿ kaunti. *A sort of perfume.*

ಕೌನ್ತಿಕ kauntika. (fr. ಕುನ್ತ). *A warrior armed with a spear.*

ಕೌನ್ತೇಯ kauntêya. (fr. ಕುನ್ತಿ). N. of Sahadêva (Mr. 264), Yudhishṭhira, Bhîma, and Arjuna (Śśv. 4, after 99; J. 8, 36). See Śmd. 288.

ಕೌನ್ದ kaunda. (fr. ಕುನ್ದ). = ಕೌಣ್ಡ. Relating to jasmine.

ಕೌಪ kaupa. = ಕೌಪ. (S. Mhr.; Bp. 16, 22).

ಕೌಪೀನ kaupîna. = ಕೋವಣ, ಕೌಪ, ಕೌಪ. *A privy part* (ಗುಹ್ಯ Nn. 134; Mr. 486); the pudenda. 2, *a small piece of cloth worn over the privities* (ಕಟ್ಟುವ ಕಚ್ಚಟೆ Mr. 256; ಜತ್ತರ Śś.). 3, *a wrong or improper act,* an act different from prescribed rules (ಭಿನ್ನಕಾರ್ಯ 134; Mr. 486); lowness, vileness (ಅಧಮ 134).

ಕೌಪ kaupu. = ಕೌಪ, ಕೌಪೀನ No. 2. (ಕಚ್ಚ Nn. 117; Bp. 12, 22; 16, 22; 27, 44).

ಕೌಬೇರ kaubêra. = ಕೌವೇರ. (ಸೋಮ, ಕುಬೇರ Nn. 25).

ಕೌಬೇರಿ kaubêri. = ಕೌವೇರಿ. (ಉತ್ತರ, etc., ಬಡಗಲ್ Mr. 58).

ಕೌಮಾರ kaumâra. (fr. ಕುಮಾರ). Juvenile. 2, childhood. (My.).

ಕೌಮಾರಿ kaumâri. One of the divine mâtṛis or personified energies of the gods, the śakti of Kârttikêya. See ಮಾತೃ and ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ.

ಕೌಮುದಿ kaumudi. (fr. ಕುಮುದ). *Moonlight* (ಬೆಳುದಿಂಗಳು Nn. 60).

ಕೌಮೋದಕೆ kaumôdaki. *The mace of Kṛishṇa or Vishṇu.*

ಕೌರವ kaurava. A descendant of Kuru (ಕುರುಜಾತ Mr. 263), especially a son of Dhṛitarâshṭra; belonging to the Kurus. See Śmd. 91. 267. 288; J. 2, 3. 21; Prv. s. ಪಕ್ಷ.

ಕೌರವಾರಿ kaurava-ari. An enemy or the enemy of the Kauravas; Bhîma. (Śmd. 200).

ಕೌರವ್ಯ kauravya. = ಕೌರವ. (J. 2, 31).

ಕೌರ್ಮ kaurma. (fr. ಕೂರ್ಮ). Relating to a tortoise; relating to the avatâra of Vishṇu as a tortoise. ಕೌರ್ಮಪುರಾಣ (Bp. 43, 76).

ಕೌಲಟಿನೇಯ kaulaṭinêya. (fr. ಕುಲಟೆ). A bastard; *the son of a female beggar.*

ಕೌಲಟೇಯ kaulaṭêya. *The son of a female beggar.*

ಕೌಲಟೇರ kaulaṭêra. A bastard, *the son of a disloyal wife.*

ಕೌಲಿಕ kaulika. (ಕೌಳಿಕ). (fr. ಕುಲ). Belonging to a family or race; ancestral. 2, an impostor, a heritic. 3, = ಕೌಲೀನ, rumour, report (ನಾಮ್ಬಿಡಿ Mr. 86, one MS. ಜಾಣ್ಮಿಡಿ).

ಕೌಲೀನ kaulîna. Belonging to a noble family; high birth (ತುದ್ಧಾನ್ವಯ, ಸತ್ಕುಲೀನ Nn. 76). 2, *rumour, report;* a good report (ಕಾಂಚನವಾದ, ಸುವರ್ಣವಾದ 76; one MS. ಕಾಂಚನ = ದ್ರವ್ಯ; ವಾದ = ಲೋಕವಾದ). 3, a sick person (ರೋಗಿ, ರೋಗಸ್ಥ 76). 4, black (ಕರಿದು, ಕಷ್ಣ 76, one MS. ಕಜ್ಜಲ). 5, combat of animals, of birds, snakes, etc.; contention of, as a species of gambling; cock-fighting, etc. (ಮೃಗ 76; ಪಶು 76).

ಕೌಲು kaulu. = ಕುಬಲ 2, ಕವಲು. Agreement (My.; H.); writing of assurance or engagement as granted by government to the cultivator of the soil (Mhr., H. ಕೌಲ). 2, safeguard to pass, as granted to an enemy (C.; Mhr., H.). 3, stipulated tribute (My.). — ಕೌಲುಕಾರರು. An agreement (C.).

ಕೌಲೇಯ kaulêya. Sprung from a noble family; (domestic); a dog (V. 11, 63).

ಕೌಲೇಯಕ kaulêyaka. Domestic; *a dog.*

ಕೌವೇರ kauvêra. (fr. ಕುವೇರ). = ಕುಬೇರ, q. v. Relating to or coming from Kuvêra. 2, the plant Costus speciosus.

ಕೌವೇರಿ kauvêri. = ಕೌಬೇರಿ. The region of Kuvêra, *the north.*

ಕೌಶಲ kauśala. (fr. ಕುಶಲ). Well-being, happiness, good fortune (ಶಾರದೆ, ಕುಶಲ Nn. 28; ಶಮ್ಭು, ಕುಶಲ 64). See Śmd. 301. 2, skilfulness, cleverness. — ಕೌಶಲಂಮೋಜು. -ಂತೋಜು. To evince skilfulness (Śśv. 4, 75).

ಕೌಶಲ್ಯ kâuśalya. = ಕೌಶಲ. (ಕುಶಲ Ct. II, 115; Śmd. 301 Cm.).

ಕೌಶಿಕ kauśika. (fr. ಕುಶಿಕ). Indra (ಇನ್ದ್ರ Nn. 10; Mr. 511). 2, N. of the ṛishi Viśvâmitra (ಮುನಿ 10; ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ Mr. 257; ಋಷಿ 511; J. 18, 2. 9). 3, *a snake-catcher;* an ichneumon (ಸರ್ಪೋಪಜೀವಿ 10). 4, *an owl* (ಘೂಕ 10; ಗೂಗೆ 511). 5, bdellium (ಗುಗ್ಗುಳ 10; 511; see ಗುಗ್ಗುಲ). 6, a marvel (ಆದ್ಭುತ 10). 7, a snake's face or mouth (ಅಹಿಮುಖ, ಪಾವನ ಮುಖ 10).

ಕೌಶಿಕೆ kauśikĕ. The state of being versed in kôśas or dictionaries (Grj. 2, after 106). 2, a water-pot, a drinking vessel (ಕಳಸಿಗೆ, ಮಲ್ಲಿಕೆ Mr. 210).

ಕೌಶೇಯ kauśêya. (fr. ಕೋಶ). Being in or coming from a sheath or case; *silken; silk-cloth.* See ಪವಿತ್ರೀಯ.

ಕೌಸಲೆ kausalĕ. = ಕೌಸಲ್ಯೆ. (J. 18, 9. 63; 19, 24; 20, 7).

ಕೌಸಲೇಯ kausalêya. Râma, the son of Kausalyâ. (J. 21, 60).

ಕೌಸಲ್ಯೆ kausalyĕ. (fr. ಕೋಸಲ), The wife of Dašaratha and mother of Râma. (My.).

ಕೌಸೀದ್ಯ kausîdya. (fr. ಕುಸೀದ). *Indolence, sloth.*

ಕೌಸುಮ kausuma. (fr. ಕುಸುಮ). *Relating to flowers;* flowery, flowering.

ಕೌಸೃತಿಕ kausṛitika. (fr. ಕುಸೃತಿ). *A juggler, a cheat.*

ಕೌಸ್ತುಭ kaustubha. *The jewel suspended on the breast of Vishṇu or Kṛishṇa* (ಕಂಕಣ, ನವಕ Nn. 45). See Ch. v. 24.

ಕೌಸ್ತುಭಾಭರಣ kaustubha-âbharaṇa. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 2, 51).

ಕೌಸ್ತುಭೋದ್ಭಾಸ kaustubha-udbhâsa. = ಕೌಸ್ತುಭಾಭರಣ. (J. 13, 26).

ಕೌಳಿಕ kauḷika. (= ಕೌಲಿಕ, and) Tbh. of ಕೌಟಿಕ. A butcher (ಕೌಟಿಕ Hlâ.; ವೈತಂಸಿಕ, ಕಟಿಕ Mr. 379). 2, deceit, imposture (Bh. 1, 8, 89; 2, 13, 13; Râm. in W. v. 449).

ಕ್ಕುಂ kkuṁ. = ಕುಂ, etc., *e. g.* ಪುರಡಿಕ್ಕುಂ, ಪೊಗಟ್ಕುಂ, ರಂಜಿಕ್ಕುಂ (Śmd. 268). ಪಾಳಿಕ್ಕುಂ ಜಗನೆಲ್ಲಮಂ ಕಮಲಭವಂ (268).

ಕ್ಕೆ kkĕ. 1. = ಕೆ 1, etc., *e. g.* ಬನಕ್ಕೆ, ಪೂಲಕ್ಕೆ (Śmd. 139). ಕುಲಕ್ಕಂ ಜಲಕ್ಕಂ ಭೂತಲದೊಳ್ ಅಗಮ್ ಅಘಿಕಂ (138). ಲೋಕಕ್ಕೆ ಈತನ್ ಅಘಿಕಂ. ಆ ಕಬ್ಬುಕ್ಕೆ ಈ ಕಬ್ಬುಮ್ ಅಯ್ತು (159).

ಕ್ಕೆ kkĕ. 2. = ಕೆ 2, etc., *e. g.* ರಜ್ಜುಕ್ಕೆ, ಪೂಜೆಕ್ಕೆ (Śmd. 270). ನರನಾಥನ್ ಆ ತೆಱದಿಂ ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ ದೇಶಂಗಳಂ! (270).

ಕ್ತಿನ್ ktin. (ತಿ). *An affix forming nouns.*

ಕ್ಯಾ kyâ. The vulgar pronunciation of initial ಕೇ (C.), *e. g.* ಕ್ಯಾಕರಿಸು, ಕ್ಯಾದಿಗೆ (G. 167), ಕ್ಯಾರೆ, etc.

ಕ್ಯಾಟ kyâṭa. = ಕ್ಯಾತ, etc. See ಓತಿ-.

ಕ್ಯಾತ kyâta. = ಕೇತ, etc. See ಓತಿ-, ತೊಣ್ಡೆ-, ತೊಣ್ಣೆ-.

ಕ್ರಕಚ krakaca. = ಕರಗಸ, ಗರಗಸ, ಗರಗಸು. *A saw.*

ಕ್ರಕಚೆ krakacĕ. N. of a plant (ಗರಗತಿಗೆ Mr. 116); — the tree Pandanus odoratissimus (Sk.).

ಕ್ರಕಣ krakaṇa. = ಕೃಕಣ, ಕ್ರಕರ (Nr.).

ಕ್ರಕರ krakara. (= ಕಕ್ಕರ). *A sort of partridge, Perdix sylvatica* (= ಕೃಕರ). 2, *the shrub Capparis aphylla* Roxb. — ಕ್ರಕರವಕ್ಕಿ. -ಜಕ್ಕಿ. (ಕ್ರಕಣ, ಕ್ರಕರ Nr.).

ಕ್ರತಕ krataka. See ಎಲಹೂಲಿ.

ಕ್ರತು kratu. *Sacrifice, offering.* 2, one of the Prajâpatis. 3, one of the Viśvadêvas. 4, N. of a plant (ಗದುಗು Mr. 150, o. r. ಗದುಗ).

ಕ್ರತುಧ್ವಂಸಿ kratu-dhvaṁsi. The destroyer of (Daksha's) sacrifice: *Śiva.*

ಕ್ರತುಪುರುಷ kratu-purusha. *Vishṇu.* (Bp. 54, 46).

ಕ್ರತುಭುಜ್ kratu-bhuj. ಕ್ರತುಭುಕ್. One who eats the sacrifice: *a deity.* ಕ್ರತುಭುಜ (Bp. 2, 27).

ಕ್ರಥ kratha. N. of a race belonging to the Yâdavas. (R.).

ಕ್ರಥನ krathana. *Killing, slaughter.*

ಕ್ರನ್ದನ krandana. *Crying out, calling; challenging.* 2, *weeping, lamenting.*

ಕ್ರನ್ದಿತ krandita. Cried out; wept; *crying.*

ಕ್ರಮ krama. = ಕರಮ, ಕವ 1. Going, proceeding, advancing, stepping; a step. 2, the foot (ಚರಣ, ಪಾದ, ಅಂಘ್ರಿ, ಪದ, ಕಾಲು Mr. 332). 3, regular course or progress, order, series; regular arrangement; *regular succession.* 4, *method, manner.* 5, *a sacred precept or practice.* See ಪಾದಿ. — ಕ್ರಮದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. Order to be missed or deviated from (B. 5, 234). — ಕ್ರಮವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or take the proper course or order. ಕ್ರಮವಿಡಿದ ನುಡಿ (ಸಂಗತ್ಯ Mr. 461).

ಕ್ರಮಗಣನ krama-gaṇana. Reckoning or enumerating successively or in order. (Śmd. 261).

ಕ್ರಮಣ kramaṇa. = ಕ್ರಮ No. 1. See ಅತಿ-, ಅನು-, ಶಿಕ್ಷಾ-, etc.

ಕ್ರಮವಾಚಿ krama-vâci. A term expressing regular succession (Śm. 53).

ಕ್ರಮಸನ್ಧಾನ krama-sandhâna. Placing, holding, bringing or uniting together in regular order. See ಬಿಡಿ ಕೊಳ್.

ಕ್ರಮಾಗತ krama-âgata. Arrived or descended regularly or lineally. (My.).

ಕ್ರಮಿಸು kramisu. To go, to walk, to step. See ಅತಿ-. 2, to go across, to cross (B. 4, 104; My.).

ಕ್ರಮುಕ kramuka. = ಕವುಂಗು, ಕೌಂಗು. *The betel-nut tree, Areca faufel or catechu.* 2, *the mulberry tree, Morus indica* (see Si. 131). 3, *a red sort of the lôdhra tree.*

ಕ್ರಮೇಣ kramêṇa. In regular course, by degrees, gradually, according to order. (B. 4, 172; My.).

ಕ್ರಮೇಣಕ kramêṇaka. = ಕ್ರಮೇಲಕ. (Mr. 184).

ಕ್ರಮೇಲಕ kramêlaka. *The camel.*

ಕ್ರಯ kraya. = ಕರಯ. *Buying, purchase* (ಕೊಳುಕ Mr. 346). 2, price, value (C.). ಬಹಳ ಕ್ರಯವುಳ್ಳ ಧಾರಿ ಒಟ್ಟಿ (ಸುಪಾಧನ Si. 222). — ಕ್ರಯ ಇಡು. To set a price on, to fix a price (B. 5, 208; My.). — ಕ್ರಯ ಕಟ್ಟು. To fix a price; to prize (B. 4, 173; My.). — ಕ್ರಯಕೊಡು. To give money for (B. 5, 75; My.). — ಕ್ರಯ ಬೀಡು. Price to be obtained or fetched (C.). ಅವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಬೀಡುವದು (B. 4, 193). ಸಲಿಕೆಗೆ ಯಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ ಬೀಡುತ್ತದೆ? (5, 79).

ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯ kraya-vikraya. Buying and selling, trade, traffic (B. 5, 113; My.).

ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕ kraya-vikrayika. *A trader, a merchant.*

ಕ್ರಯಶಾಸನ kraya-śâsana. A deed of sale (My.).

ಕ್ರಯಿಕ krayika. *A purchaser, a buyer.*

ಕ್ರಯ್ಯ krayya. *Exhibited for sale, purchasable.*

ಕ್ರವ್ಯ kravya. *Raw flesh.*

ಕ್ರವ್ಯಾದ್ kravya-ad. Consuming flesh or corpses: *an evil spirit, a goblin, a rákshasa.*

ಕ್ರವ್ಯಾದ kravya-ada. Carnivorous; *a goblin, a rákshasa.*

ಕ್ರಾನ್ತ krânta. Gone; going, stepping. See ಅತಿ-, ಏಷ್ಣ-.

ಕ್ರಾನ್ತಿ krânti. *Going, proceeding;* a step; declination of a heavenly body; the sun's course on the globe, the ecliptic. (B. 5, 306; My.).

ಕ್ರಾನ್ತಿಚಕ್ರ krânti-čakra. = ಕ್ರಾನ್ತಿವೃತ್ತ. (My.).

ಕ್ರಾನ್ತಿವೃತ್ತ krânti-vṛitta. The ecliptic (B. 5, 309; My.).

ಕ್ರಾಮು krâma. Going, proceeding. See ಸಂ-.

ಕ್ರಾಯಕ krâyaka. *A purchaser, a buyer.*

ಕ್ರಾಲುಚೆಟ್ಟು krâlu-čeṭṭu. The plant Vernonia anthelmintica (Tĕ.; ಅವಲ್ಗುಜ, etc., ಬಾಹುಬಗೆ Si. 145).

ಕ್ರಿಮಿ krimi. = ಕೃಮಿ. A worm, an insect (ತ್ರಸ, ಹುಳು Nn. 121; ನೀಲಂಗು, etc. Mr. 396). 2, lac (ಲಾಕ್ಷ, ಅರಗು 121).

ಕ್ರಿಮಿಜ krimi-ja. = ಕೃಮಿಜ. Produced by worms: silk. ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱ ನಕ್ಕು (Mr. 341).

ಕ್ರಿಯಾಕಾರ kriyâ-kâra. *An agreement, a contract.*

ಕ್ರಿಯಾಕಾರಕಸೋಪಕ kriyâ-kâraka-gôpaka. Hiding the agent: a kind of čitra in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಕ್ರಿಯಾಖಿಣ್ಡನ kriyâ-khaṇḍana. Breaking, reducing to pieces (? ತಾರದ, ಖಣ್ಡನಕ್ಕಯೆಗಳ್ Nn. 28, o. r. ತಾರದೆ).

ಕ್ರಿಯಾಂಗ kriyâ-aṅga. In theatricals: proper outward appearance or disguise and accompanying songs (Mr. 78. 82; Bp. 25, 20).

ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ kriyâ-âtmaka. Having the nature or notion of an action or of a verb; a word that possesses the nature or notion of an action or of a verb. See Śmd. 91. 92; Kâvy. V, 13.

ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಾವ್ಯಯ kriyâtmaka-avyaya. A particle that partakes of the nature of a verb (Śmd. 389).

ಕ್ರಿಯಾದೀಪಕ kriyâ-dîpaka. A kind of dîpaka (Kâvy. III, 3, B, 39 seq.).

ಕ್ರಿಯಾಪದ kriyâ-pada. A verb (Śmd. 54. 61. 168. 261. 299; Kâvy. I, 3, 16. 17).

ಕ್ರಿಯಾಫಲ kriyâ-phala. Result or consequence of acts. (My.).

ಕ್ರಿಯಾಮೂಲೆ kriyâ-mûlĕ. The conjugation of a verb and its table (My.).

ಕ್ರಿಯಾರ್ಥ kriyâ-artha. The meaning of a verb; the infinitive with ಅಲ್. See Śmd. 253. 254. 276. 277. 302; Kâvy. I, 5, 34. 35.

ಕ್ರಿಯಾಲಂಕಾರಹೀನ kriyâ-alaṅkâra-hîna. Want of ornament in verbs or actions (Bp. 1, 18).

ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ kriyâ-lôpa. Deficiency in or loss of any of the essential ceremonies of religion. (My.).

ಕ್ರಿಯಾವತ್ kriyâ-vat. *Active, industrious, strenuous;* performing ceremonies and duties in the right manner. See ಬರವಸಿಗ.

ಕ್ರಿಯಾವನ್ತ kriyâ-vanta. Tbh. of ಕ್ರಿಯಾವತ್. An active man; a truthful man, a man of correct conduct (C.).

ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕ kriyâ-vâčaka. Expressing an action; a verbal noun. (Śmd. 89).

ಕ್ರಿಯಾವಿಭಕ್ತಿ kriyâ-vibhakti. A termination or inflection of the persons of a tense. (Śmd. 61. 90).

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ kriyâ-viśêshaṇa. That which defines an action more closely; an adverb. (Śmd. 174. 175).

ಕ್ರಿಯಾಶೂನ್ಯ kriyâ-śûnya. Deprived of or without action (Śmd. 389).

ಕ್ರಿಯಾಸಮಭಿಹಾರ kriyâ-samabhihâra. Repetition of any act, doing anything repeatedly (Śmd. 230. 231. 270; Kâvy. I, 3, 89-97; I, 5, 41-44).

ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ kriyâ-samâsa. A verbal compound (Śmd. 90. 199. 210).

ಕ್ರಿಯಾಸಿದ್ಧಿ kriyâ-siddhi. Accomplishment of an act, success. (My.).

ಕ್ರಿಯಾಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನ kriyâ-svabhâva-âkhyâna. One of the three kinds of jâti in rhetoric (Kâvy. III, 3, B, 5-9).

ಕ್ರಿಯೆ kriyĕ. ಕ್ರಿಯಾ. *Action, work, business;* an act. 2, action, as the general idea expressed by any verb (Śmd. 33. 36. 88. 253. 276. 277). 3, time, tense (Śmd. 90. 260). 4, *a verb;* the verb of a sentence (Śmd. 6. 35. 115. 152. 172. 175. 199). 5, a noun of action (Śmd. 35, *e. g.* ಕೊಳಕೆ). 6, a literary work. 7, *bodily action, exercise of the limbs.* 8, *study.* 9, *medical treatment or practice.* 10, *a religious rite or ceremony;* substantiating, by oath, etc. (Mhr., 8. Mhr.). 11, *expiation, atonement.* 12, *a means, an expedient.* 13, *an instrument, an implement.* 14, *judicial investigation.* 15, *beginning, undertaking.*

ಕ್ರಿಯ್ಯೆ kriyyĕ. = ಕ್ರಿಯೆ. (ನೆಗಟ್ಟಿ Mr. 458).

ಕ್ರಿಷ್ಣ krishṇa. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ. (C.).

ಕ್ರಿಸ್ಣ krishṇa. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ. (My.).

ಕ್ರಿಸ್ಣಿ krishṇi. Tbh. of ಕೃಷ್ಣೆ. N. (My.; B. 5, 127. 148).

ಕ್ರಿಸ್ತ krista. Christ (B. 5, 279; My.).

ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ krista-śaka. The era of Christ (My.).

ಕ್ರಿಸ್ತಿ kristi. Christian (B. 5, 168. 278. 280).

ಕ್ರಿಸ್ತಿಯ kristiya. A Protestant Christian (My.). Feminine ಕ್ರಿಸ್ತಿಯಳು (My.).

ಕ್ರೀಂಕಾರ krîṅ-kâra. The cry of the bird called haṁsa (Grj. 8, after 8; 10, 33).

ಕ್ರೀಡಾಕೊಳಿ krîḍâ-kuḷi. A pleasure-pond (ವಾಪಿ, ದೀರ್ಘಿಕೆ Nr.).

ಕ್ರೀಡಾಗೃಹ krîḍâ-gṛiha. A pleasure-house, a private apartment. (My.).

ಕ್ರೀಡಾರಥ krîḍâ-ratha. *A pleasure-van.*

ಕ್ರೀಡಾವನ krîḍâ-vana. A pleasure-garden, a park. (My.).

ಕ್ರೀಡಿಸು krîḍisu. To play, to sport, to frolic (J. 30, 10); to have sexual intercourse (My.; ರಮಿಸು G.).

ಕ್ರೀಡಿಸುವಿಕೆ krîḍisuvikĕ. Playing, sporting (ದೇವನ Si. 436).

ಕ್ರೀಡೆ krîḍĕ. ಕ್ರೀಡಾ. *Play* (ಕೇಳಿ Śm. 114); amorous sport, sexual intercourse (My.). See ರಮಿಸು.

ಕ್ರೀತ krîta. Bought; a son purchased from his natural parents. See ಎ-.

ಕ್ರುಂಚ್ kruṅč. = ಕ್ರುಂಚು. *A kind of heron; a curlew* (ಕೊಂಚೆ Hlâ.).

ಕ್ರುಂಚು kruṅču. = ಕ್ರುಂಚ್. (ಕ್ರೌಂಚ, ಕೊಂಚೆ Mr. 169).

ಕ್ರುದ್ಧ kruddha. Irritated, angry, wrathful; a passionate man (ಕೋಪಿ Bhn. 59; J. 13, 4; My.).

ಕ್ರುಧ್ krudh. *Anger, wrath.*

ಕ್ರುಪೆ krupĕ. Tbh. of ಕೃಪೆ. (C.).

ಕ್ರುಷ್ಟ krushṭa. *Crying out, calling; weeping;* noise, sound.

ಕ್ರೂರ krûra. = ಕೂರ, ಕೂಪ್. *Cruel, fierce, savage, hard-hearted;* pitiless; hot, sharp, disagreeable; harsh, rough; terrible; a bad man, a scoundrel (ಖಲ, ದುರ್ಜನ Nn. 107); a thief (ತಸ್ಕರ, ಕಳ್ಳ 107). 2, *hard, solid.* 3, name of an animal (ಮೃಗಭೇದ 107). 4, *boiled rice.*

ಕ್ರೂರಕರ್ಮಕೃತ್ krûra-karma-krit. *Perpetrating cruel actions.*

ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ krûra-karmi. = ಕೂಡ್ಡಿಮ್ಮ. A person who performs terrible or pitiless deeds (ನೃಶಂನ, ಬಿಡಿಸಿನವಂ Mr 235). See Bp. 51, 74.

ಕ್ರೂರಗ್ರಾಹ್ಯ krûra-grâhya. A man who listens to slander, a slanderer (ಕುವಾಕ್ಯತ, ಚಹಡಮಂ ಕೇಳ್ವಂ Mr. 244, o. r. ಪೇಟ್ಪುಂ).

ಕ್ರೂರಚಿತ್ತ krûra-chitta. A cruel-minded man (Bp. 25, 26).

ಕ್ರೂರಾಸ್ತ್ರ krûra-astra. A sharp missile weapon (ಚಕ್ರ Mr. 516).

ಕ್ರೇಣಿ krêṇi. = ಕ್ರೇಣಿ 1. Buying, purchasing, purchase.

ಕ್ರೇತವ್ಯ krêtavya. *Purchasable.*

ಕ್ರೇತೃ krêtṛi. A buyer, purchaser. See ವಿ-.

ಕ್ರೇಯ krêya. *Purchasable.*

ಕ್ರೋಡ krôḍa. *The chest, the breast, the bosom.* 2, *a hog* (ಎಳ್ಕಲ Ks.); an avatâra of Vishṇu. 3, *the planet Saturn.*

ಕ್ರೋಡರೂಪಿ krôḍa-rûpi. Vishṇu (My.).

ಕ್ರೋಡೀಕರಣ krôḍî-karaṇa. Folding to the breast, *embracing; an embrace.*

ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸು krôḍî-karisu. To embrace: to compress, to abridge, to write briefly (My.; Tĕ.).

ಕ್ರೋಧ krôdha. Anger, wrath, passion. See ಕನಲ್, ಮುನಿ, ಸೆಣಿ. 2, N. of a dânava (Čpr. 5, 29).

ಕ್ರೋಧನ krôdhana. *Angry, passionate.* 2, the fifty-ninth year of the cycle (C.).

ಕ್ರೋಧನಿರ್ದೇಶ krôdha-nirdêśa. Indication or manifestation of passion. See ರೂಪಿಡು.

ಕ್ರೋಧಿ krôdhi. *Angry, passionate.* (Bp. 60, 55). 2, the thirty-eighth year of the cycle (C.).

ಕ್ರೋಧೋತ್ಸರ್ಜನ krôdha-utsarjana. Laying aside or quitting passion. See ತಿಳಿಪು.

ಕ್ರೋಶ krôśa. = ಕೋಸು 2. Calling out, a cry, a shout. 2, *a measure of distance,* a kos, ¼ yôjana (ಪಥಭೇದ, ಪಥಸಂಜ್ಞೆಯ ಭೇದ Nn. 112; ಪಥಸಂಜೆ Mr. 489; see s. ಮೊದಿ). 3, wrongly instead of ಕೋಶ: an ordeal (ದಿವ್ಯ, ದಿವ್ಯ 112; ದಿವ್ಯ 489). 4, see Mr. s. ಕುಠಾಕು.

ಕ್ರೋಶಯುಗ krôśa-yuga. *Two kos.*

ಕ್ರೋಷ್ಟು krôshṭu. A crier: *a jackal.*

ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನೆ krôshṭu-vinnĕ. *The plant Hemionites cordifolia* Roxb. (others: Ramvâsac; see ನರಿವಾಲದ ಹುಲ್ಲು).

ಕ್ರೋಷ್ಟ್ರಿ krôshṭri. *A kind of Convolvulus.* 2, the female of a jackal.

ಕ್ರೌಂಚ krauñcha. = ಕರ್ಕೊಂಚೆ, ಕೊಂಚೆ, ಕೊರಕಂಚೆ. *A kind of heron or curlew.* 2, *a mountain in the Himâlaya,* torn asunder by Skanda. 3, one of the principal divisions (dvîpas) of the world.

ಕ್ರೌಂಚದಾರಣ krauñcha-dâraṇa. The splitter of the Krauñcha-hill: *Skanda.*

ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿ krauñcha-pakshi. = ಕ್ರೌಂಚ No. 1. (ಕೊಂಚೆ Kk. 14; Śm. 29).

ಕ್ರೌಂಚಾರಾತಿ krauñcha-arâti. The enemy of krauñcha: *Skanda.*

ಕ್ರೌಂಚಾರಿ krauñcha-ari. = ಕ್ರೌಂಚಾರಾತಿ. (ವಿಶಾಖ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತ್ತಿಕೇಯ Nn. 38; ಸ್ಕನ್ದ Mr. 16).

ಕ್ರೌರ್ಯ kraurya. (fr. ಕ್ರೂರ). Cruelty, fierceness; hard-heartedness; terribleness. (My.).

ಕ್ಲಮ klama. *Fatigue, languor, exhaustion.*

ಕ್ಲಮಥ klamatha. = ಕ್ಲಮ. *Fatigue, etc.*

ಕ್ಲಮಥು klamathu. = ಕ್ಲಮ. *Fatigue, etc.* (ಗ್ಲಾನಿ, ನೋವು Mr. 384).

ಕ್ಲವ klava. Fear. See ವಿ-.

ಕ್ಲಿನ್ನ klinna. *Moistened, wet* (ಹಸಿ Hlâ., Mr. 448; originally in Hlâ. and Mr. ಹುಸಿ).

ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷ klinna-aksha. *Blear-eyed.*

ಕ್ಲಿಶಿತ klišita. *Fatigued, tired, afflicted.*

ಕ್ಲಿಷ್ಟ klishṭa. *Fatigued, tired, afflicted.* 2, hurt. 3, put to shame. 4, *contradictory, inconsistent.*

ಕ್ಲೀತಕ klîtaka. *Liquorice* (ಜೇಷ್ಠಮಧು G.).

ಕ್ಲೀತಕಿಕೆ klîtakikĕ. *Indigo, Indigofera tinctoria.*

ಕ್ಲೀಬ klîba. *An eunuch* (ನಪುಂಸ, ನಪುಂಸಕನು Nn. 146). 2, *emasculated, enervated, impotent;* timid (ಆತಂಕಶರೀರ, ರೋಗಸ್ಥ, ಹೆದಱುದವನು 146; ಅಡಿಯಾಳ್ Mr. 481). 3, *idle, slothful.* 4, *mean, miserly* (ಕೃಪಣ, ಲೋಭಿ 146). 5, *the neuter gender.*

ಕ್ಲೀವ klîva. = ಕ್ಲೀಬ 1-5. *A eunuch, etc.*

ಕ್ಲುಪ್ತ klupta. Tbh. of ಕ್ಲಪ್ತ. (My.; J. 6, 45).

ಕ್ಲೇಶ klêśa. *Affliction, pain, trouble, distress, sorrow* (ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ದುಃಖ Nn. 125; ಮಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497). — ಕ್ಲೇಶವ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To suffer pain, to grieve (ವೇದ, ದುಃಖ Śmd. 142 Mdb. MS.).

ಕ್ಲೋಮ klôma. *The lungs.* 2, *the bladder.*

ಕ್ವ kva. Where?

ಕ್ವಚಿತ್ kva-chit. = ಕ್ವಚಿತ. Anywhere; somewhere; in some rare place; secretly, privately (ರಹಸ್ಯ, ಏಕಾನ್ತ Nn. 163). 2, *sometimes* (ಸಮಯ 163). 3, a secluded spot for hearing the śâstras (ಶ್ರುತಮಂ ಕೇಳ್ವೆಡೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕೇಳುವ ತಾವು 163). 4, very little; very rare (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ 163). 5, used in bereavement (ಕೆಯ್ಯತ್ತಿ ನಿನ್ದಲ್ಲಿ, ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಪು ನಿನ್ದಲ್ಲಿ 163).

ಕ್ವಚಿತ kvachita. Tbh. of ಕ್ವಚಿತ್. (C.; B. 4, 214; 5, 257).

ಕ್ವಚಿತ್ಪ್ರಯೋಗ kvachit-prayôga. Rarely used (Śmd. 113); an occasional use.

ಕ್ವಚಿದ್ಭೋಗ kvachit-bhôga. A trifling pleasure (ಅಲ್ಪಭೋಗ, ಅಲ್ಪಸುಖ Nn. 160).

ಕ್ವಣ kvaṇa. *A sound, a tone.*

ಕ್ವಣತ್ kvaṇat. Sounding; tinkling. (Śmd. 100).

ಕ್ವಣತ್ಕಂಕಣ kvaṇat-kaṅkaṇa. A tinkling bracelet (Śmd. 100).

ಕ್ವಣನ kvaṇana. A sound, a tone.

ಕ್ವಣಿತ kvaṇita. Sounded, twanged, as a stringed instrument. (My.).

ಕ್ವಥಿತ kvathita. *Boiled, decocted.*

ಕ್ವಶ್ಚನ್ kvaščan. Question (Si. 56).

ಕ್ವಾಣ kvâṇa. *A sound, a tone.*

ಕ್ವಾಥ kvâtha. Decoction, extraction.

ಕ್ವಾಥರಸ kvâtha-rasa. *Extracted juice.*

ಕ್ವಾಥೋದ್ಭವ kvâtha-udbhava. Produced by boiling; *blue vitriol used as a collyrium.*

ಕ್ಷಕಾರ kṣha-kâra. The syllable ಕ್ಷ (Śmd. 346).

ಕ್ಷಗಭಕ್ಷ kshaga-bhaksha. See ಕಬ್ಬಳಿ.

ಕ್ಷಣ kshaṇa. = ಚಣ. A moment (ಅತಿಶೀಘ್ರ, ಅತಿಚೀಗ Nn. 117). 2, *a measure of time equal to four minutes,* or, according to others, equal to $\frac{4}{5}$ or $\frac{4}{9}$ seconds (ಕಾಲವಿಶೇಷ, ಕಾಲ ಭೇದ 117; ಕಾಲ Mr. 494). 3, *leisure.* 4, *season, opportunity* (ಅವಸರ 494). 5, occupation, work (ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಉದ್ಯೋಗ 117; ವ್ಯಾಪಾರ 494). 6, *a festival;* joy (ಹರ್ಷ, ಸನ್ತನ 117; ಸನ್ತೋಷ 494). 7, *the middle* (ಮಧ್ಯ 117; 494). 8, *dependence* (ಪರಾಧೀನ 117; 494).

ಕ್ಷಣಗಭಸ್ತಿ kshaṇa-gabhasti. = ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ. (ಸೌದಾಮಿನಿ, etc., ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಕ್ಷಣದೆ kshaṇa-dĕ. Leisure-giving; *the night.*

ಕ್ಷಣನ kshaṇana. *Wounding, killing.*

ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ kshaṇa-prabhĕ. A momentary shine or flash: *lightning.*

ಕ್ಷಣಭಂಗುರ kshaṇa-bhaṅgura. Perishing in an instant, transient, frail, perishable. (My.).

ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಾನುರಾಗಿ kshaṇa-mâtra-anurâgi. *One whose affection lasts only a moment.*

ಕ್ಷಣರುಚಿ kshaṇa-ruči. = ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ. (Rśv. 11, 25).

ಕ್ಷಣಲಕ್ಷ್ಮಿ kshaṇa-lakshmĕ. Lightning (Rśv. 1, 10).

ಕ್ಷಣಾರ್ಧ kshaṇa-ardha. Half a moment, a small space of time. (Śśv. 4, 106; My.).

ಕ್ಷಣಿಕ kshaṇika. Momentary, transient. (Čpr. 1, 25; Bp. 32, 53).

ಕ್ಷಣಿಕೆ kshaṇikĕ. = ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ. *Lightning.*

ಕ್ಷತ kshata. *Wounded, hurt, hit, injured, violated.* 2, *a wound,* a hurt. See ಅ-, ಏಡು, ನಖ-, ಸ್ವೆಲ್ಲ-.

ಕ್ಷತಜ kshata-ja. Produced by a wound; *blood; pus, matter.*

ಕ್ಷತವ್ರತ kshata-vrata. *A violator of a vow.*

ಕ್ಷತಿ kshati. Hurt, injury; a wound; damage. (R.).

ಕ್ಷತ್ತೃ kshattṛi. *A doorkeeper.* 2, *a charioteer.* 3, *the son of a Śûdra by a Kshatriya woman.* 4, *the son of a Śûdra by a Vaiśya woman.*

ಕ್ಷತ್ರ kshatra. *The military or reigning order or caste.* 2, a man of the Kshatriya caste.

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ kshatra-dharma. The duty of a Kshatriya, military conduct, bravery. (My.).

ಕ್ಷತ್ರಿಯ kshatriya. *A man of the military class or caste.*

ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲಜೆ kshatriya-kulžĕ. A woman of Kshatriya descent (Bp. 55, 14).

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಿ kshatriyâṇi. *A woman of the Kshatriya order.*

ಕ್ಷತ್ರಿಯಿ kshatriyi. *The wife of a Kshatriya.*

ಕ್ಷತ್ರಿಯೆ kshatriyĕ. *A woman of the Kshatriya class.*

ಕ್ಷತ್ವ kshatva. The syllable ಕ್ಷ (Śmd. 346).

ಕ್ಷನ್ತೃ kshantṛi. *One who is patient or forbearers.*

ಕ್ಷಪಣ kshapaṇa. = ಸವಣ. Fasting. 2, destroying. 3, *a Bauddha mendicant;* a Jaina mendicant (ಜೈನ Hlâ.). ಸಾಧು ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥರ್ ನಗ್ನಾಟರ್ ಜೈನರ್ ದಿಗಮ್ಬರರ್ ಜೀವಕರ್ ಕ್ಷಪಣರ್ ಎನೆ ಗುರುಗಳ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 222; see Bp. 51, 65).

ಕ್ಷಪಣಕ kshapaṇaka. = ಕ್ಷಪಣ No. 3. See Bp. 52, 7.

ಕ್ಷಪಣಕಾಚ್ಛಾದನ kshapaṇaka-âččhâdana. A kshapaṇaka's or Jaina mendicant's garment. See ತಟ್ಟು.

ಕ್ಷಪಣಮುನಿದೇವ kshapaṇa-muni-dêva. N. (Bp. 52, 17).

ಕ್ಷಪಾಕರ kshapâ-kara. Making the night: *the moon.*

ಕ್ಷಪಾನಾಥ kshapâ-nâtha. *The moon.*

ಕ್ಷಪಿತ kshapita. Sent, thrown, cast. (Čpr. 4, after 60; Bp. 44, 38).

ಕ್ಷಪೆ kshapĕ. ಕ್ಷಪಾ. *Night.* 2, *turmeric.*

ಕ್ಷಮ kshama. Patient, keeping quiet; enduring, bearing patiently, putting up with. 2, *adequate, competent, fit for; able.* See Bp. 49, 3; ಕರ್ಮ-, ಭಾರ-.

ಕ್ಷಮತೆ kshamatĕ. Ability, fitness, capability. (Čpr. 4, 17).

ಕ್ಷಮಾಪ kshamâ-pa. A lord of the earth, a king (Bp. 61, 83).

ಕ್ಷಮಾಪಣ kshamâpaṇa. -ಣೆ. Forbearance, long-sufferance (My.).

ಕ್ಷಮಾರುಹ kshamâ-ruha. A tree (Bp. 20, 1).

ಕ್ಷಮಿ kshami. *Patient, forbearing, indulgent.* 2, able.

ಕ್ಷಮಿತೃ kshamitṛi. *Patient, forbearing, indulgent.*

ಕ್ಷಮಿಂಯಿಸು kshamiyisu. = ಕ್ಷಮಿಸು. (Abh. P. 8, 45; 11, 54; 15, after 77).

ಕ್ಷಮಿಸು kshamisu. To endure, to bear patiently, to forbear; to bear with, to put up with, to pass unavenged (C.; ಕೆಯ್ಗಾಯ್, ತಾಳು G.; 'to pardon sin' might be given by ಪಾಪ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು). ಎನ್ನ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸು! (Bp. 18, 80). ಈ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸವೇಱ್ಕು (-ಬೇಱ್ಕು, 22, 41). ಜಾಲಕರ ಅತೀತಕುಂ ಕ್ಷಮಿಸು! (J. 21, 54). ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಜನರು ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುವರು; ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಕ್ಷಮಿಸುವದು ಬಹು ಯೋಗ್ಯವು (B. 3, 14). ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷಮಿಸೆನ್ದು ಅತನನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೋ! (4, 45). ನಾನಾದರೂ ಇನ್ನಿನ ನರೆಗೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದೆನು (4, 200). ಅವರ ಮೇಲೆ ದಯೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕು (5, 9). See ಅಪರಾಧ-. Regarding the meaning *cf.* ತಾಳ್, ಸಯ್ರಿಸು.

ಕ್ಷಮೆ kshamĕ. ಕ್ಷಮಾ. *Patience, forbearance, indulgence,* long-suffering (ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನ, ಸುದಾರಿಕೆ G.; My.). 2, the earth.

ಕ್ಷಯ kshaya. 1. *Wane, decrease, diminution; wasting away, consumption; loss; ruin, destruction;* end. 2, *pulmonary consumption.* 3, *the destruction of the universe.* See ಕುನ್ದು, ತಏಸು, ತವು, ತವುಂಕಲ್. 4, = ಅಕ್ಷಯ No. 3. (My.).

ಕ್ಷಯ kshaya. 2. *A dwelling, a house;* the earth; the house of Yama; N. of a mantri of Yama (J. 27, 28-26).

ಕ್ಷಯಕರ kshaya-kara. Causing destruction, etc. (Bp. 53, 3).

ಕ್ಷಯತಿಥಿ kshaya-tithi. A lunar day beginning after the sunrising of one day and ending before that of the next (My.; Mhr.). 2, that lunar day, or the anniversary of it, or the monthly recurrence of it, which was the day of the decease of (Mhr.; R.).

ಕ್ಷಯಪಕ್ಷ kshaya-paksha. The fortnight of the waning moon. (Mhr.).

ಕ್ಷಯಮಾಸ kshaya-mâsa. That month in which occur two saṁkrântis (My.; B. 5, 309; Mhr.).

ಕ್ಷಯರೋಗ kshaya-rôga. Pulmonary consumption, consumption in general (B. 5, 157). ಕ್ಷಯರೋಗ ವಾಸಿ ಆಗೋದು ಕಷ್ಟ, ಬಹಿದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪ ದೊರೆಯುವದು ಕಷ್ಟ (Prv.).

ಕ್ಷಯಿಷ್ಣು kshayishṇu. Wasting, perishing; fragile. (R.).

ಕ್ಷಯಿಸು kshayisu. To wane, to decrease, etc. (My.). ಸಣ್ಣಗೆ ಕ್ಷಯಿಸಿ ದುರ್ಬಲನಾದವನು (ಗ್ಲಾನ, etc. Si. 402).

ಕ್ಷರ kshara. Melting away, perishable. See ಅ-.

ಕ್ಷವ kshava. *Sneezing.* 2, *black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ಕ್ಷವಥು kshavathu. Sneezing; *catarrh; cough.*

ಕ್ಷಳ ksha-ḷa. The letter ಳ when the substitute for Saṁskṛita ಲ್ (Śmd. 12. 13. 23. 24. 44. 45. 408).

ಕ್ಷಾತ್ರ kshâtra. (fr. ಕ್ಷತ್ರ). Belonging to the military or reigning order (J. 2, 22; Śśv. 4, 55); the dignity of a ruler; a Kshatriya. See ಮನ್ತ್ರ-.

ಕ್ಷಾನ್ತ *Enduring, patient.*

ಕ್ಷಾನ್ತಿ kshânti. *Patience, forbearance.*

ಕ್ಷಾಮ kshâma. Scorched, singed; *emaciated, wasted, thin, spare;* emaciation; thinness; debility; famine. ಕ್ಷಾಮದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌಭಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ಓಮ ತಿನ್ನರೆ ಕ್ಷಾಮ ಹೋದೀತೇ?—ಕ್ಷಾಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾಮ ಮಾತ್ರ ಲಾಭ (Prvs.). See Grj. 2, 8; Bp. 7, 17.

ಕ್ಷಾಮದೇವತೆ kshâma-dêvatĕ. The goddess of famine (My.).

ಕ್ಷಾರ kshâra. = ಕಾರ 1. Salty, biting, corrosive, acid, hot, pungent, saline. 2, salt; *any satine substance, an alkali, soda, nitre, saltpetre* (ಕಟಿಕ, ಉಪ್ಪು Nn. 127; ಸಾರಿಪ್ಪ ಬ್ಬೂದಿ Mr. 48); essence (My.). 3, *glass.* 4, = ಕ್ಷಾರಣ, a biting word, abuse (ಏರುಕ್ಷಣ, ಆಕ್ಷೇಪ, etc., ಬಯ್ಗುಳ್ Mr. 88). 5, a rogue.

ಕ್ಷಾರಕ kshâraka. *An unblown flower.*

ಕ್ಷಾರಕೆ kshâraki. N. of a creeper (ತಮ್ಮಡಿನಳ್ಳಿ Mr. 147, one MS. ತಮ್ಮಡ-).

ಕ್ಷಾರಣ kshâraṇa. ಕ್ಷಾರಣೆ kshâraṇĕ. *Accusation of infidelity; censure in general.*

ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕೆ kshâra-mṛittikĕ. *Salt-ground.*

ಕ್ಷಾರಾಮ್ಬುಧಿ kshâra-ambudhi. The salt ocean (Kâvy. V, 62).

ಕ್ಷಾರಾಂಶ kshâra-aṁśa. The portion or remnant which is salt (B. 4, 202).

ಕ್ಷಾರಿತ kshârita. *Calumniated, accused.*

ಕ್ಷಾಲ kshâla. = ಕ್ಷಾಲನ. See ಪ್ರ-.

ಕ್ಷಾಲನ kshâlana. Washing (ಕರ್ಚಿದುದು Ct. II, 69). See ತೊಳೆ.

ಕ್ಷಾಲಿತ kshâlita. Washed, cleansed. See ಪ್ರ-; Bp. 61, 89.

ಕ್ಷಾವ kshâva. = ಕ್ಷವ. See ಎ-.

ಕ್ಷಿತ kshit. Ruling. 2, dwelling. See ಮಹೀ-.

ಕ್ಷಿತ kshita. Decreased, wasted, decayed, worn out, etc. (ಕ್ಷೀಣ Dhw.).

ಕ್ಷಿತಿ kshiti. 1. *Decrease, wane, loss, destruction, ruin* (ಕೆಡುವುದು Nn. 130).

ಕ್ಷಿತಿ kshiti. 2. *An abode, a dwelling.* 2, *the earth* (ಧರಾತಲ Nn. 130); earth, soil; a field. 3, a certain high number (see Mr. s. ಖರ್ವ).

ಕ್ಷಿತಿಕಾನ್ತ kshiti-kânta. A king (Bp. 53, 28).

ಕ್ಷಿತಿಜ kshiti-ja. A tree (Mr. 522; Bp. 11, 9).

ಕ್ಷಿತಿಜೆ kshiti-jĕ. Sîtâ. (My.).

ಕ್ಷಿತಿಧರ kshiti-dhara. Earth-supporter: *a mountain.*

ಕ್ಷಿತಿಧರೇನ್ದ್ರಸುತೆ kshitidhara-indra-sutĕ. Pârvatî (Bp. 13, 30).

ಕ್ಷಿತಿನಾಥ kshiti-nâtha. A king (Čpr. 5, 34; Bp. 57, 66).

ಕ್ಷಿತಿಪ kshiti-pa. = ಕ್ಷಿತಿನಾಥ. (Bp. 51, 8; 57, 85).

ಕ್ಷಿತಿಪತಿ kshiti-pati. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (Čpr. 2, 3. 4. 93).

ಕ್ಷಿತಿಪಾಲ kshiti-pâla. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (My.).

ಕ್ಷಿತಿಭೇದ kshiti-bhêda. A kind of soil. See ಎರೆ.

ಕ್ಷಿತಿರಮಣ kshiti-ramaṇa. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (Bp. 36, 39; 43, 1).

ಕ್ಷಿತಿರುಹ kshiti-ruha. *A tree.*

ಕ್ಷಿತಿವಧು kshiti-vadhu. The earth regarded as a woman (Rśv. 2, 32).

ಕ್ಷಿತಿಸುತಾನುತ kshitisutâ-nuta. A son of Sîtâ (My.).

ಕ್ಷಿತಿಸುತೆ kshiti-sutĕ. -ಜಾ. Sîtâ (My.).

ಕ್ಷಿತೀಶ kshiti-îśa. A king. (Śmd. 177).

ಕ್ಷಿತ್ಯಧಿಪ kshiti-adhipa. = ಕ್ಷಿತೀಶ. (Bp. 54, 83).

ಕ್ಷಿಪೆ kshipĕ. *Throwing; sending; directing.*

ಕ್ಷಿಪ್ತ kshipta. *Thrown, cast, impelled;* sent; dismissed.

ಕ್ಷಿಪ್ನು kshipnu. Throwing (obstacles in the way); obstruction; *obstructive.* 2, *addicted to censure.*

ಕ್ಷಿಪ್ರ kshipra. *Quick, swift, speedy.*

ಕ್ಷಿಯೆ kshiyĕ. *Decrease, loss, destruction.*

ಕ್ಷೀಣ kshîṇa. *Decreased, wasted, worn away; lost, destroyed; emaciated, thin, stender;* injured, broken; subdued; poor, miserable. See ಜಜಿ.

ಕ್ಷೀಣಕುಲ kshîṇa-kula. A miserable race or caste. See ಕೀಬ್.

ಕ್ಷೀಣತ್ವ kshîṇatva. The state of wasting away, diminution, decay; the state of being injured; etc. See ಅಬ್ಬು, ಕುಸಿ, ತಬ್ಬು, ನುಚ್ಚು.

ಕ್ಷೀಣಧನ kshîṇa-dhana. Impoverished. (Čpr. 2, after 49).

ಕ್ಷೀಬ kshîba. = ಕ್ಷೀವ. (My.).

ಕ್ಷೀರ kshîra. = ಕೀರ 2. *Milk* (ದುಗ್ಧ, ಅಮೃತ Nn. 11). 2, *water* (ನಾರಿ, ಉದಕ 11). 3, a cloud (ಕಾದಮ್ಬಿನಿ, ಮೇಘ 11).

ಕ್ಷೀರಕ kshîraka. (= ಕ್ಷೀರಿಕೆ No. 2 ?). See Mr. s. ಕ್ಷೀರಸ.

ಕ್ಷೀರಕಾಕೋಲಿ kshîra-kâkôli. A root from the Himâlaya, one of the eight principal medicaments. See ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಕ್ಷೀರಕೆ kshîrakĕ. = ಕ್ಷೀರಿಕೆ. See s. ಪಾಲೆ.

ಕ್ಷೀರಜ kshîra-ja. Curds (ಮಸರು Čb.).

ಕ್ಷೀರದೋಹನ kshîra-dôhana. Milking milk. See ಕಜಿ.

ಕ್ಷೀರನೀರ kshîra-nîra. Milk and water. 2, a union like the mixing of milk and water: an embrace. (R.).

ಕ್ಷೀರಭೇದ kshîra-bhêda. A kind of milk. See ಕೆನೆ.

ಕ್ಷೀರವತಿ kshîra-vati. N. of a milky plant (ಬುಗುಡಿ Mr. 147).

ಕ್ಷೀರವಿಕೃತಿ kshîra-vikṛiti. *Inspissated milk.*

ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ kshîra-vidâri. *The plant Batatas paniculata* Chois.

ಕ್ಷೀರಶುಕ್ಲೆ kshîra-śuklĕ. *The plant Batatas paniculata* Chois.

ಕ್ಷೀರಸ kshîrasa. *Essence of milk, a certain, or any, product of milk* (ಕಲಾಟ Hlâ.). ತುಪ್ಪ ಹಾಲೆರಡಬಿಲಿ ತಾಳಿಸಿದ ಹೊಯಿಗ ಲವು ಕ್ಷೀರಸಂ ಕೀಲಕಾಖ್ಯಂ (Mr. 216, o. r. in two MSS. ಕೀಲ ನಾಖ್ಯಂ, and one MS. ಕ್ಷೀರಕಂ instead of ಕ್ಷೀರಸಂ).

ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ kshîra-samudra.= ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ. (My.).

ಕ್ಷೀರಾಗಾರ kshîra-âgâra. = ಕ್ಷೀರಾರ, ಕ್ಷೀಲಾರ. A milk-house, a dairy.

ಕ್ಷೀರಾಗಾರಿ kshîrâgâri. = ಕ್ಷೀಲಾರಿ. A cow-keeper, a dairyman.

ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ kshîra-abdhi. *The sea of milk.*

ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿತನಯೆ kshîrâbdhi-tanayĕ. *Lakshmî.*

ಕ್ಷೀರಾಮ್ಬುಧಿ kshîra-ambudhi. = ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ. (Kâvy. V, 62).

ಕ್ಷೀರಾವಿ kshîrâvi. *A sort of Asclepias, Asclepias rosea.* See ಆಕ್ಕುಜೆಡೆ. 2, Euphorbia hirta and thymifolia (ದೂಪಿ G.; H. ದೂಪಿ).

ಕ್ಷೀರಿಕೆ kshîrikĕ. = ಕ್ಷೀರಕೆ. *The plant Mimusops kauki.* See ಪಾಲೆಕಾಯಿಚಿಟ್ಟು. 2, a dish prepared with milk. *Cf.* ಕ್ಷೀರಕ.

ಕ್ಷೀರೋದ kshîra-uda. *The sea of milk.*

ಕ್ಷೀರೋದತನಯೆ kshîrôda-tanayĕ. *Lakshmî.*

ಕ್ಷೀರೋದಭವ kshîrôda-bhava. The moon (Kâvy. V, 62).

ಕ್ಷೀವ kshîva. = ಕ್ಷೀಬ. *Drunk, intoxicated.*

ಕ್ಷುಣ್ಣ kshuṇṇa. Pounded, crushed, shattered. 2, *exercised, skilful; one who has mastered the principles of a science.*

ಕ್ಷುತ kshut. 1. *Sneezing.*

ಕ್ಷುತ್ kshut. 2. = ಕ್ಷುತ್ತು, ಕ್ಷುಧ್. (Śmd. 106).

ಕ್ಷುತ kshuta. *Sneezing.*

ಕ್ಷುತಕರಣ kshuta-karaṇa. Sneezing. See ಸೀನ್.

ಕ್ಷುತಾಭಿಜನನ kshuta-abhijanana. Black mustard (Nr. MSS.; *cf.* ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ).

ಕ್ಷುತ್ತು kshuttu. = ಕ್ಷುತ್. Tbh. of ಕ್ಷುಧ್ (Śmd. 106). See ಹಸಿ.

ಕ್ಷುತ್ರಪತ್ರ kshutra-patra. See ಕಗ್ಗೊಜಿಲೆ.

ಕ್ಷುತ್ಬಾಧೆ kshut-bâdhĕ. Distress of hunger (My.).

ಕ್ಷುದ್ರ kshudra. (= ಕ್ಷುಲ್ಲಕ). *Small, little.* 2, *poor, indigent, miserable* (ಅತಿದೀನ, ಅತಿಕೃಪಣ Nn. 151). 3, *low, vile, wicked.* 4, *avaricious, niggardly* (ಅತಿಲೋಭಿ 151). 5, *cruel* (ಕ್ರೂರ, ನಿಟ್ಟುರಿ 151; ಕೂರ Mr. 469). 6, ಕ್ಷುದ್ರನು = ಮಧು (Nn. 13). 7, a small shell (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಗುಳ್ಳೆ Nn. 58). 8, an ant (ಏಪಿಲಿಕ, ಇಜುಹೆ Mr. 165). 9, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 151). 10, a fault, a foible (Mhr.); slander (C.). ಕ್ಷುದ್ರ ಕೇಳುವವನು ಶೂದ್ರನಿನ್ನ ಕಡೆ (Prv.). 11, a bee. See ಕ್ಷುದ್ರಿ.

ಕ್ಷುದ್ರಕ kshudraka. Small, minute. 2, a slanderer (My.).

ಕ್ಷುದ್ರಗಾಢ kshudra-gâḍha. A slanderer (ಕರ್ಣೇಜಪ, etc., ಚಾಡಿಹೇಳುವವನು Si. 366; My.).

ಕ್ಷುದ್ರಘಂಟ್ಟಿಕೆ kshudra-ghaṇṭikĕ. *An ornament of small bells, a tinkling ornament.*

ಕ್ಷುದ್ರಶಣ್ಡುಲ kshudra-taṇḍula. *A grain of rice;* broken rice (ನುಚ್ಚು Hlâ.).

ಕ್ಷುದ್ರಧಾನ್ಯ kshudra-dhânya. *Shrivelled grain.*

ಕ್ಷುದ್ರನಾಸಿಕ kshudra-nâsika. *Small-nosed.*

ಕ್ಷುದ್ರಪಕ್ಷಿಕ kshudra-pakshika. *A small bird.* See ಚಿಟ್ಟೆ 1.

ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕೆ kshudra-vârtâki. *A kind of egg-plant or Solanum.* See ರಾಮಗುಳ್ಳ.

ಕ್ಷುದ್ರಶಂಖ kshudra-śaṅkha. *A small shell.*

ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ kshudra-aṇḍa. *Born from minute eggs* (ಮಜ್ಜಿಮಾನ ಮೊತ್ತಂ Mr. 410).

ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ kshudrâṇḍa-matsya-saṅghâta. *Small fry.*

ಕ್ಷುದ್ರಿ kshudri. A slanderous person (My.).

ಕ್ಷುದ್ರೆ kshudrĕ. *A vile woman, a whore.* 2, *a dancing girl* (ನಟ್ಟುವತಿ Mr. 378). 3, *a crippled or deformed woman.* 4, *a bee.* 5, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ಕ್ಷುದ್ವತ್ kshut-vat. *Hungry.*

ಕ್ಷುಧ್ kshudh. = ಕ್ಷುತ್ 2, ಕ್ಷುತ್ತು. *Hunger.*

ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ kshudhâ-abhijanana. *Black muslard, Sinapis ramosa* Roxb.

ಕ್ಷುಧಾರ್ತ kshudhâ-ârta. Hungry, hungered. (My.).

ಕ್ಷುಧಿತ kshudhita. *Hungry, hungered.*

ಕ್ಷುಧೆ kshudhĕ. ಕ್ಷುಧಾ. *Hunger.* See ಹಸಿ.

ಕ್ಷುಪ kshupa. *A shrub, a bush* (ಕಡುಗುಜ್ಜವೃಕ್ಷ Mr. 103); *a thicket* (ಗುಚ್ಛ, ಮಡಲ್ Hlâ.).

ಕ್ಷುಬ್ಧ kshubdha. = ಕ್ಷುಭಿತ. See ಪರಿ-.

ಕ್ಷುಭಿತ kshubhita. *Agitated; frightened, alarmed.*

ಕ್ಷುಮೆ kshumĕ. *Linseed, Linum usitatissimum.* 2, a sort of flax, Bengal śaṇa.

ಕ್ಷುರ kshura. *A razor.* 2, = ಖುರ. 3, *the plant Asteracantha longifolia* Nees.

ಕ್ಷುರಕ kshuraka. *A species of tree with beauiful flowers* (ತಿಲಕದ ಮರ Si. 131; ಛೇನಿಲ, ತಿಲಕತರು Mr. 119). 2, a barber (My.).

ಕ್ಷುರಪ್ರ kshura-pra. *An arrow with a horse-shoe-shaped head* (ಜೋಟಿ Mr. 296).

ಕ್ಷುರಮರ್ದಿ kshura-mardi. *A barber.*

ಕ್ಷುರಿ kshuri. *A barber.*

ಕ್ಷುರಿಕೆ khurikĕ. *A knife, a dagger. Cf.* ಸುರಗಿ.

ಕ್ಷುಲ್ಲಕ kshullaka. (= ಕ್ಷುದ್ರ, ಕ್ಷುದ್ರಕ). *Little, small;* thin, fine (ಸೂಕ್ಷ್ಮ Mr. 517). 2, poor, indigent (ಕೃಪಣ, ದೀನ Nn. 58). 3, *miserly, avaricious.* 4, *low, vile.* 5, dull, apathetic (ಜಡನು 58). 6, stupid (ಅಲ್ಪಮತಿ, ಮತಿಹೀನ 58). 7, a man of the lowest extraction; a savage or Kirâta (ಶಬರ, ಕಿರಾತ 58; ಪಾಮರಕುಲ 517). 8, a liar (ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ, ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ 58). 9, *a small shell* (ಕ್ಷುದ್ರ, ಗುಳ್ಳೆ 58; ಗುಳ್ಳೆ 517). 10, brass (ಕಾಂಸ್ಯ, ಕಂಚು 58).

ಕ್ಷುಲ್ಲಕಾಮ್ಲೆ kshullaka-amlĕ. A kind of sorrel (ಲೋಣಿಕೆ, ಪುಳುಮ್ಮುಣಿಸೆ Mr. 141).

ಕ್ಷೇತ್ರ kshêtra. *A field.* 2, place, region, country, district; a place of pilgrimage. 3, *a wife.* 4, *the body.* 5, any figure considered as having geometrical dimensions; a diagram. — ಕ್ಷೇತ್ರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A noted Tĕ. poet (My.).

ಕ್ಷೇತ್ರಜ kshêtra-ja. A kind of son, the offspring of the wife by a kinsman or person duly appointed to raise up issue to the husband. (My.).

ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ kshêtra-jña. *Experienced, skilful.* 2, knowing the body: *the soul* (ಈಶ್ವರ, ಆತ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮ Nn. 59).

ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ kshêtra-pâla. A man employed to guard fields; a deity protecting the fields: Bhairava (My.; ಪಟುಕ Mr. 14).

ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲಕ kshêtra-pâlaka. = ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ. (My.).

ಕ್ಷೇತ್ರಫಲ kshêtra-phala. The superficial contents of a

figure; area (B. 4, 115). 2, the quotient, product, fruit, etc. of any business (Mhr.).

ಕ್ಷೇತ್ರಭೇದ kshêtra-bhêda. A certain spot or place (ಪಾಳಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಸ್ಥಲಭೇದ Nn. 31).

ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ kshêtra-âjîva. *A husbandman.*

ಕ್ಷೇತ್ರಿಯಪದ kshêtriya-pada. Songs by the poet Kshêtrayya (My.).

ಕ್ಷೇಪ kshêpa. Throwing, casting; pushing; sending; directing; depressing; passing away; laying on (as paint). See ಕಾಲ-, ಸಿ-, ವಿ-, ಸಂ-.

ಕ್ಷೇಪಕ kshêpaka. A thrower, sender, etc.; inserted, interpolated, a spurious passage; an additive quantity, addendum. (R.).

ಕ್ಷೇಪಣಿ kshêpaṇa. = (ಕ್ಷೇಪ, ಕ್ಷೇಪಣ. *Throwing; sending; directing,* etc.; putting or placing anything on or in; fixing or attaching to.

ಕ್ಷೇಪಣಿ kshêpaṇi. *An oar.*

ಕ್ಷೇಪಿಷ್ಠ kshêpishṭha. *Quickest, speediest.*

ಕ್ಷೇಮ kshêma. = ಕೇಮ, ಜೇಮು, ಸೇಮ. Residence, place of rest. 2, *well-being, weal, happiness; health.* 3, *a kind of perfume.* ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಮದಾಶೆ ಬಿಡ (Prv.) 4, friendly embrace (Mhr.). — ಕ್ಷೇಮ ಗೆಯ್. To cause or confer happiness, etc. ಕ್ಷೇಮ ಗೆಯ್ವವ (ಇಷ್ಟಕಾರಿ Mr. 229).

ಕ್ಷೇಮಕರ kshêma-kara. = ಕ್ಷೇಮಂಕರ. (My.).

ಕ್ಷೇಮಂಕರ kshêma-ṅ-kara. *Promoting well-being, conferring happiness.*

ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರ kshêma-samâchâra. News regarding a person's welfare (C.; B. 4, 87).

ಕ್ಷೇಮಾಲಿಂಗನ kshêma-âliṅgana. A friendly embrace (Mhr., R.).

ಕ್ಷೈರೇಯಿ kshairêyi. *(fr.* ಕ್ಷೀರ). *A dish made of milk, rice and sugar.*

ಕ್ಷೈತ್ರ kshaitra. *A multitude of fields, etc.*

ಕ್ಷೋಣಿ kshôṇi. *The earth;* a field. 2, a certain metrical foot (Ch.). 3, a certain high number (see Mr. s. ಖರ್ವ).

ಕ್ಷೋಣಿಜಾನುತ kshôṇijâ-suta. A son of Sîtâ (Râm. 1, 12, 7).

ಕ್ಷೋಣಿಜೆ kshôṇi-jê. -ಜಾ. Sîtâ.

ಕ್ಷೋಣೀಧ್ರ kshôṇî-dhra. A mountain. (Śmd. 68. 289).

ಕ್ಷೋಣೀಪತಿ kshôṇî-pati. A king. (My.).

ಕ್ಷೋಣೀಶ kshôṇî-îśa. A king (Čpr. 3, 101).

ಕ್ಷೋದ kshôda. Pounding; *powder, dust.* 2, agitation.

ಕ್ಷೋದಕ್ಷಮ kshôda-kshama. Bearing or being able to bear any kind of pounding, firm, stable. (Kâvy. II, 2, B, 1. 2).

ಕ್ಷೋದಿಷ್ಠ kshôdishṭha. *Smallest, very minute.*

ಕ್ಷೋಭ kshôbha. = ಕ್ಷ್ವೇಭ. Shaking, agitation, commotion, disturbance, trembling, emotion, fright, alarm. 2, a certain high number (see Mr. s. ಖರ್ವ).

ಕ್ಷೋಭಿತ kshôbhita. Agitated; disturbed; alarmed; angry. (Čpr. 3, after 94; My.).

ಕ್ಷೋಭೆ kshôbhĕ. = ಕ್ಷ್ವೇಭ. (My.; see Prv. s. ಕ್ಷಾಮ).

ಕ್ಷೋಭಿಸು kshôbhisu. To be agitated, disturbed, or excited (R.).

ಕ್ಷೌಮ kshôma. (= ಕ್ಷ್ವಾಮ). *Wove silk.*

ಕ್ಷೌದ್ರ kshaudra. (fr. ಕ್ಷುದ್ರ). *Honey.*

ಕ್ಷೌಮ kshauma. (fr. ಕ್ಷುಮಾ). *Linen; linen cloth.* 2, *wove silk.* 3, *a room on the top of a house, etc.* (= ಆಪ್ಟ).

ಕ್ಷೌರ kshaura. (fr. ಕ್ಷುರ). = ಚೌರ 2. *Shaving.* ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು, to get one's self shaved (C.; see Prv. s. ಪೈರ). ಕ್ಷೌರಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಸೀನು ಬಂದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕ್ಷೌರಕತ್ತಿ. A razor. ಕ್ಷೌರಕತ್ತಿ ಜಲೋದು, ಯಾಕೆ ಆಯಿತ್ತೀರಮ್ಮ? (Prv. regarding Brâhmaṇa widows).

ಕ್ಷೌರಕ kshauraka. A barber (ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾವಿದ Nn. 152).

ಕ್ಷೌರಗೃಹ kshaura-gṛiha. A barber's shop (ನಾವಿನ್ದರ ಆಲಯ Mr. 127, o. r. ಕ್ಷೌರಕ-).

ಕ್ಷ್ಣುತ kshṇuta. *Sharpened, whetted.*

ಕ್ಷ್ಮ kshma. = ಕ್ಷ್ಮೆ. (ಭೂಮಿ Nn. 86).

ಕ್ಷ್ಮಾಂಶ kshmâ-aṁśa. *Ground, the surface of the earth.*

ಕ್ಷ್ಮಾಜ kshmâ-ja. Earth-born; the planet Mars; a tree (Bp. 19, 70).

ಕ್ಷ್ಮಾಧರ kshmâ-dhara. Supporting the earth: a mountain. See ದೇವ-.

ಕ್ಷ್ಮಾಪತಿ kshmâ-pati. A king. (My.). 2, Vishṇu (My.).

ಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್ kshmâ-bhṛit. Supporter of the earth; *a king; a mountain.*

ಕ್ಷ್ಮೆ kshmĕ. ಕ್ಷ್ಮಾ. = ಕ್ಷ್ಮ. *The earth.* 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಕ್ಷ್ವೇಡ kshvêḍa. = ಕ್ಷ್ವೇಳ. *Poison.* See ಅಚ್ಚವಿಷ.

ಕ್ಷ್ವೇಡನ kshvêḍana. = ಕ್ಷ್ವೇಡಿ No. 2. See ಪ್ರ-. 2, murmuring, hissing, etc.

ಕ್ಷ್ವೇಡಿತ kshvêḍita. *A battle-cry, a war-whoop.*

ಕ್ಷ್ವೇಡೆ kshvêḍĕ. *A war-whoop.* 2, *a bamboo rod.* See ಬೊಬ್ಬೆ.

ಕ್ಷ್ವೇಳ kshvêḷa. = ಕ್ಷ್ವೇಡ. (Si. 78).

ಖ್

KH

ಖ್ kh. The twenty-second letter of the Alphabet (Šmd. 12. 22. 23).

ಖ kha. The letter ಖ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school.

ಖ kha. *The sky* (ಪ್ಯೋಮ, ಆಕಾಶ Nn. 116). 2, *an organ of sense* (ಇಂದ್ರಿಯ 116). 3, perception (ಬುದ್ಧಿ 116). 4, mind (ಮನ, ಮನಸ್ಸು 116). 5, Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮನು 116). 6, heaven (ಸ್ವರ್ಗ, ದೇವಲೋಕ 116). 7, a field (ಕ್ಷೇತ್ರ 116). 8, a bolt, a lock (ಅರ್ಗಲ, ಬಿಯ್ಯಗ 116). 9, an ascetic (ಯತಿ 116). 10, an empty space (ತೂನ್ಯ 116). 11, a cypher, zero; see ಕಲಿಯುಗ. 12, the number two (Mr. 349).

ಖಕಾರ kha-kâra. The letter ಖ್ (Šmd. 11).

ಖಗ kha-ga. Moving in the air. 2, *the sun* (ಸತಂಗ, ಸೂರ್ಯ Nn. 46; ದಿನೇಶ Mr. 511). 3, *a bird* (ವಿಹಗ, ಪಕ್ಷ 46; ಪಕ್ಷಿ 511). 4, *an arrow* (ಅಮ್ಬು 511). 5, a deity (ಅಮರ 511; ಚೇಚರ 46). 6, a house (ಮನ್ದಿರ, ಮನೆ 46; ಗೃಹ 511).

ಖಗತ್ವ kha-gatva. Flight in the air. (Bp. 34, 10).

ಖಗಪತಿ khaga-pati. = ಖಗೇಶ್ವರ. (My.).

ಖಗರಾಜ khaga-râja. = ಖಗೇಶ್ವರ. (J. 24, 2).

ಖಗವಲ್ಲಭ khaga-vallabha. = ಖಗೇಶ್ವರ. (J. 14, 19).

ಖಗೇಶ್ವರ khaga-îśvara. *Garuḍa.*

ಖಗೋಲ kha-gôla. The celestial sphere, the starry vault; astronomy. (C.).

ಖಂಕರ khaṅkara. A curl, a lock of hair.

ಖಂಕರಿ khaṅkari. = ಕಂಕರಿ. Having locks of hair.

ಖಚರ kha-čara. Moving in the air; a bird; the sun; a Gandharva (Mr. 518). 2, the number one (Čh.).

ಖಚರಪ್ಲುತ khačara-pluta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಖಚರಾಂಗನೆ khačara-aṅganĕ. = ಖಚರಾಬಲೆ. (Šśv. 2, 37).

ಖಚರಾಬಲೆ khačara-abalĕ. A female of the Gandharvas (Šśv. 1, 39).

ಖಚಿತ khačita. Fastened, bound; set, inlaid, studded. 2, *joined, mixed, combined.* See Čh. v. 210; Bp. 1, 40; Bh. 1, 12, 26; J. 3, 20; Mr. 3, firm, positive, true (My.).

ಖಜ khaja. Stirring, churning (*cf.* ಕಡ 4); a churning stick; a ladle; contest.

ಖಜಕ khajaka. *An awning, a canopy* (see Hlâ. s. ಮೇಲು ಕಟ್ಟು).

ಖಜವ khajava. = ಖಜಕ. (ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ, ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು Mr. 204, one MS. ಖಜಕ).

ಖಜಾಕೆ khajâkĕ. (= ಕಂಚಿಕ, ಖಜಾಖ). *A ladle, a spoon.*

ಖಜಾಖ khajâkha. = ಕಜಾಕ, q. v.

ಖಜಾಂಚಿ khajâṅči. A treasurer, a cash-keeper (My.; Br.; H.).

ಖಜಾನೆ khajânĕ. = ಕಜಾನಿ, ಖಜೀನೆ. A treasury; treasure (C.; Si. 256; Mhr., H. ಖಜಾನಾ, ಖಜೀನಾ).

ಖಜಿಕೆ khajikĕ. *A ladle, a spoon* (ದರ್ವಿ, ದಾರುಹಸ್ತ, ಹುಟ್ಟು Mr. 205; *cf.* ಖಜಖ).

ಖಜಿಖ khajikha. = ಕಜಿಕ q. v., (ಖಜಕ).

ಖಜೀನೆ khajînĕ. = ಖಜಾನೆ. (Čb. 38. 94).

ಖಜ್ಜ khajjâ. = ಖಜ್ಯ. Quarrelling (My.; H.).

ಖಜ್ಜಖೋರ khajjâ-khôra. A quarrelsome man (My.; H.).

ಖಜ್ಯ khajya. = ಖಜ್ಜ. (S. Mhr.).

ಖಂಜ khaṅja. *Lame, limping.*

ಖಂಜನ khaṅjana. *A wagtail, Montacilla alba* (ಗವ್ಯಜು Mr. 173).

ಖಂಜರಿ khaṅjari. A small tambourine (My.; Mhr. ಖಂಜರೀ).

ಖಂಜರೀಟ khaṅjarîṭa. = ಕಂಜರೀಟ, q. v. *A wagtail.*

ಖಂಜೀಕೃತ khaṅjî-kṛita. Made lame (Čpr. 5, 34).

ಖಟ khaṭa. 1. (*cf.* ಕಟ 3). — ಖಟಪಟ. Busy, bustling; enterprising, etc. (Mhr.; ಚೀಸಾಯ Čb.).

ಖಟ khaṭa. 2. (= ಕಟ, ಖಡ). *Grass.* 2, *a blind well.* 3, *phlegm.* 4, *an axe, a hatchet* (*cf.* ಕಡ 4). 5, *a plough.*

ಖಟಕಟೂಹಕ khaṭa-kaṭûhaka. A spitting-box (Sk.; *cf.* ಕಾಳಂಜಿ).

ಖಟಿಕೆ khaṭikĕ. = ಖಡಿಕೆ. Chalk (see ಕಟಿಕು 1).

ಖಟ್ಟಿಕ khaṭṭika. A butcher, a hunter, a fowler, one who lives by killing and selling game (Sk.). *Cf.* K. ಕಟಿಕ.

ಖಟ್ವ khaṭva. = ಖಟ್ವೆ. (ಹೊರಸು Mr. 202).

ಖಟ್ವಾಂಗ khaṭvâ-aṅga. A club shaped like the foot of a cot: a club or staff with a skull at the top considered as the weapon of Śiva; a bone shaped like the foot of a cot carried by Śiva as a club (Grj. 10, after 61; Bp. 54, 43).

ಖಟ್ವಾಂಗಧರ khaṭvâṅga-dhara. Śiva. (R.).

ಖಟ್ವೆ khaṭvĕ. ಖಟ್ವಾ. = ಖಟ್ಟೆ. *A bedstead, a couch, a cot.* 2, a swing, a hammock. 3, = ಖಟ್ವಾಂಗ. (ಕುಣಿಲ ಕೋಲು Nr.).

ಖಡ khaḍa. Buttermilk boiled with acid vegetables and spices (*cf.* ಕಡಿ 8, ಕಡಿ 3). 2, grass. 3, dividing, breaking. 4, a sword (= ಖಡ್ಗ, ಖಾಡ). — ಖಡಾಖಡಿ. = ಖಡ್ಗಾಖಡ್ಗಿ, ಖಾಡಾಖಾಡಿ. (Šmd. 219 Mdh. MS.).

ಖಡಿಕೆ khaḍikĕ. = ಖಟಿಕೆ. (Sk.).

ಖಡ್ಗ khaḍga. = ಕಡುಗ, ಕಳ್ಗ, ಖಳ್ಗ. *A sword.* See ಬಾಳ್. 2, *a rhinoceros.* 3, a kind of vičchittičitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60, seq.).

ಖಡ್ಗ ಪಿಧಾನ khaḍga-pidhâna. *A sheath, a scabbard.*

ಖಡ್ಗಫಲ khaḍga-phala. *The blade of a sword.*

ಖಡ್ಗಹಸ್ತ khaḍga-hasta. Bhairava (Mr. 15).

ಖಡ್ಗಾ khaḍgâ. — ಖಡ್ಗಾಖಡ್ಗಿ. ಖಡ್ಗ-ಆ-ಖಡ್ಗಿ. = ಖಡಾಖಡಿ, etc. Sword to sword: a fight at which swords are mutually used, a sword-fight (ಖಡ್ಗದಿಂ ಖಡ್ಗದಿಂ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧಂ Šmd. 219).

ಖಡ್ಗಿ khaḍgi. Armed with a sword; a swordsman (Râm. 6, 13, 21). 2, *a rhinoceros.*

ಖಡ್ಗಿಮೃಗ khaḍgi-mṛiga. *A rhinoceros* (ಗಣ್ಡಕ Mr. 163).

ಖಣತ್ಕಾರ khaṇat-kâra. A clanging or clanking sound (Abh. P. 13, 37).

ಖಣಿ khaṇi. = ಖಿಣಿ. An imitative sound. (*Cf.* ಕಣ 3; Sk. ಖಣಖಣಾಯ, to tick, tinkle, crack, etc. — ಖಣಿಖಟಿಲ್. dupl. = ಖಿಣಿಖಟಿಲ್. A sound imitative of the noise produced by the weapons of fighting warriors (J. 22, 7; Bh. 3, 18, 35). — ಖಣಿಖಣಿಖಣಿಲುಖಣಿಖಟಿ. A kind of repetition of ಖಣಿಖಟಿಲ್ (Bh. 1, 7, 50). — ಖಣಿಮಿಣಿ. (?). = ಖಣಿಖಟಿಲ್. (ಕಾದುಸೆಡೆ Ct. I, 37).

ಖಣಿಲ್ khaṇil. (= ಖಿಣಿಲ್). An imitative sound: shrill, aloud, ringing, etc. (Tě. ಖಣಿಲ್, ಖನಿಲ್; see ಖಣಿಖಣಿಖಣಿಲು, etc.). — ಖಣಿಲೆನೆ. -ಎನೆ. (Śmd. 22). Shrilly, etc.

ಖಂಡ khaṇḍa. = ಕಣ್ಣ 1. Broken, divided; *a fragment, a part, a piece;* a section, part or division. 2, *candied sugar.* 3, a division of the terrestrial globe (B. 2, 11; 4, 98; My.). 4, the half-moon or crescent (ಅರ್ಧೇಂದ್ರು Mr. 37). See ಪೋಯ್, ಮುಱಿ.

ಖಂಡಕ khaṇḍaka. Breaking to pieces, etc. 2, a fragment, a part. *Cf.* ಕಣ್ಣಿಕೆ 1.

ಖಂಡಗೆ khaṇḍaṇě. = ಖಂಡನ. (S. Mhr.).

ಖಂಡನ khaṇḍana. Breaking, dividing, cutting, reducing to pieces; injuring; frustrating; refuting, confuting, etc. See ಅರ್ಥ-. ಈಷಣ್-, ಕಡಿ, ಕಡಿಯಿಸು, ಕೊಱಿ, ಚಱಿ.

ಖಂಡಪರಶು khaṇḍa-paraśu. Cutting to pieces with an axe: *Śiva* (ಹರ, ಪರಮೇಶ್ವರ Nn. 165). 2, *Paraśurâma* (ಜಾಮದಗ್ನಿ, ಪರಶುರಾಮ 165). 3, *Gaṇêśa* (ಹೇರಂಬ, ವಿನಾಯಕ 165).

ಖಂಡಮಂಡಲ khaṇḍa-maṇḍala. A segment of a circle, an incompiete sphere. (R.).

ಖಂಡಶರ್ಕರೆ khaṇḍa-śarkarĕ. *Sugar in pieces, candied sugar.*

ಖಂಡಶಶಧರ khaṇḍa-śaśadhara. The half-moon or crescent (Bp. 58, 67).

ಖಂಡಶಶೇಖರ khaṇḍa-śaśi-śêkhara. Śiva (Bp. 4, 62).

ಖಂಡಿಕ khaṇḍika. *Pease* (ಬಟ್ಟಗಡಲೆ Hlâ.; ಕಡಲೆ Mr. 373). See ನೆಲಕಡಲೆ.

ಖಂಡಿತ khaṇḍita. Vulgar form of ಕಣ್ಣಿತ, q. v.

ಖಂಡಿಶ khaṇḍita. Cut, taken in pieces; destroyed; refuted; betrayed. (Bp. 39, 56).

ಖಂಡಿತೆ khaṇḍitĕ. A woman whose husband or lover has been guilty of infidelity. (R.).

ಖಂಡಿಸು khaṇḍisu. = ಖಣ್ಡಿಸು. To break, to crush, to cut; to destroy; to disappoint, etc.; to refute (in argument, My.). ಖಣ್ಡಿಸಿದಪಂ (Śmd. 274). ಬರ್ಪ ಅಮ್ಬುಂ ನಿಶಿತವಿಶಿಖವಿಂ ಖಣ್ಡಿಸಿದಂ (274). See Bp. 4, 64; 24, 21. 39. 82; 27, 41; 32, 34; 38, 64; 49, 19; Bh. 8, 23, 21. 22; J. 2, 41; 4, 37. 44; 12, 32; 22, 20. 23. 30. 32.

ಖಂಡೇರಾವು khaṇḍêr-râvu. An incarnation of Śiva (Mhr., *cf.* ಖಣ್ಡಪರಶು); N. (My.).

ಖಂಡೋಜಿ khaṇḍôji. = ಖಣ್ಡೇರಾವು. (My.).

ಖಂಡೋಬಾ khaṇḍôbâ. = ಖಣ್ಡೇರಾವು. (Mhr., R.).

ಖಂಡ್ರಿಸು khaṇḍrisu. = ಖಣ್ಡಿಸು. (My.; Bh. 6, 4, 89).

ಖತ kat. = ಕತ್ತು, q. v. (My.).

ಖತಮಾಲ kha-tamâla. A cloud; smoke. (R.).

ಖತಾವಣಿ khatâvaṇi. The roll or paper on which are abstracted, into distinct heads, the items of the day-book; abstracting and entering items (Mhr.; C.).

ಖತಿ khati. Vulgar form of ಕತಿ, q. v.

ಖತಿಲಕ kha-tilaka. The sun. (Kl.).

ಖತ್ರ khatra. A kind of musical instrument (Bp. 19, 8).

ಖತ್ವ khatva. The letter ಖ (Śmd. 339. 345).

ಖದಿರ khadira. = ಕದಿರ, ಕಯ್ರ. *The tree Acacia catechu* Willd., and its resin which is called Catechu, Khayar, or Terra japonica (see ಕಾಡು).

ಖದಿರತಾಮ್ಬೂಲ khadira-tâmbûla. = ಕಯ್ರದವಮ್ಬುಲ. Catechu and betel.

ಖದಿರಿ khadiri. *A sensitive plant, Mimosa pudica.*

ಖದ್ಯೋತ kha-dyôta. *A fire-fly;* the sun.

ಖನಕ khanaka. Digging; a digger, a miner, a housebreaker. 2, *a rat,* a bandicoot (ಉನ್ದುರ, ಪೆಗ್ಗಣ Mr. 164).

ಖನನ khanana. Digging; excavating; burying. See ಅಂಗುಲಿ-, ನಖ-, ಅಗಡ್ತಿ, ಅಗುಡ್, ಅಗುಡಿಸು, ಅಗೆ, ಕಪ್ಪ, ಕುಡಿ, ಗಪ್ಪರಿಸು.

ಖನನವಿವರಣ khanana-vivaraṇa. A manner of digging. See ಹವಿ.

ಖನಿ khani. = ಕಣಿ 2, etc. *A mine;* a quarry.

ಖನಿಜ khani-ja. A mineral (B. 4, 15. 94; My.).

ಖನಿತ್ರ khanitra. An instrument for digging, *a spade, a hoe,* etc.

ಖಪುರ khapura. *The betel-nut tree, Areca faufel or catechu* (ಪೂಗ, ಅಡಕೆ Nn. 102; ಪೂಗ Mr. 517). 2, ಖ-ಪುರ, Tripura (ತ್ರಿಪುರ 102; ಪುರ 517). 3, the mouth (ವಕ್ತ್ರ, ಮುಖ 102; ಮುಖ 517). 4, a tree (ಭೂಜ, ಮರ 102; ಭೂಜ 517). 5, a buffalo (ಉರಾಯ, ಕೋಣ 102). 6, disrespect, disgrace (ಅಪಮಾನ 102).

ಖಪ್ರವಾಹ kha-pravâha. The celestial Ganges (My.).

ಖಪ್ರವಾಹಜೂಟ khapravâha-jûṭa. Śiva (My.).

ಖಯ khaya. (Mhr. ಖಯ, ಜೈ, conceit; restiveness). — ಖಯ ಜೋಡಿ. A malignant calumniator (Sd.).

ಖರ khara. = ಕರ 2. Hard, harsh, rough (ಬಿಟ್ಟಿಹವ Mr. 228); *sharp, hot;* sharp-edged; sharp, pungent; cruel. 2, *an ass* (ಕತ್ತೆ Nn. 80). 3, the twenty-fifth year in the cycle of sixty (C.). 4, N. of a râkshasa (J. 18, 4; Râm. 3, 6 sum.).

ಖರಕರ khara-kara. Hot-rayed; the sun. (My.). 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಖರಕಿರಣ khara-kiraṇa. = ಖರಕರ. (Bp. 25, 46).

ಖರಡೆ kharaḍĕ. = ಕರಡು. See ಪಕ್ಕಾ-.

ಖರಣಸ್ kharaṇas. *Sharp-nosed.*

ಖರಣಸ khara-nasa. *Sharp-nosed.*

ಖರಪುಷ್ಪೆ khara-pushpĕ. *A kind of Ocymum* (see ನಾಯುವ ಬೀಳೆ).

ಖರಮಂಜರಿ khara-mañjari. *The plant Achyranthes aspera.*

ಖರವೈರಿ khara-vairi. Râma (My.).

ಖರಶಾಣ khara-śâṇa. = ಕರಸಾಣೆ. A grindstone (Čpr. 1, 44); a sharp saw.

ಖರಾನ್ತಕ kharaantaka. Râma (Râm. 3, 6, 45; J. 20, 12).

ಖರಾರಿ khara-ari. = ಖರವೈರಿ. (My.).

ಖರಾರು kharâru. A curry-comb (My.; Mhr., H. ಖರಾರಾ; see s. ಕೊರಪ).

ಖರಾಶ್ವೆ kharâśvĕ. *The plant Celosia cristata.*

ಖರಾಸುರ khara-asura. = ಖರ No. 4. (Râm. 3, 6, 55).

ಖರಿಯ khariya. = ಖರೆ 2 q. v., ಖರೆಯ. (B. 5, 9. 79. 84. 122).

ಖರೀದಿ kharîdi. Purchasing; a purchase (C.; Mhr., H. ಖರಿದೀ); price, value (C.).

ಖರು kharu. (= ಖರ). Harsh, cruel. (R.; *cf.* ಕಡು 1?).

ಖರೆ kharĕ. 1. *The grass Andropogon serratus.* See ದೇವತಾಡ & ವೀಣಿ.

ಖರೆ kharĕ. 2. True (C.; Mhr. ಖರಾ).

ಖರೆಯ kharĕya. = ಖರಿಯ, etc. (B. 5, 87. 102. 127. 131. 132. 145).

ಖರ್ಚು kharču. = ಕರ್ಚು, etc. Expenditure, consuming; expense, money, etc. expended; costs (C.; Mhr., H.; *cf.* ವ್ಯಯ Si. 393). See B. 5, 106. 111. 271. 302; Prv. s. ಮೂಱು. — ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚ. dupl. (C.; Mhr. ಖರ್ಚವೇಚ).

ಖರ್ಚುದಾರ kharču-dâra. A man who makes expenses or bears them; a prodigal man, a spendthrift (C.).

ಖರ್ಜು kharju. = ಕಜ್ಜಿ. *Itch, scab.* 2, a kind of kêsu or Arum (ಮರಸಣಿ Mr. 149).

ಖರ್ಜುರ kharjura. = ಖರ್ಜೂರ. Silver. 2, tin (ತ್ರಪು Mr. 135).

ಖರ್ಜೂರ kharjûra. = ಕಜೂರ, etc. *The date tree, Phoenix dactylifera* L. (ಉತ್ತೊತ್ತೆ Mr. 145, o. r. ಉತ್ತುತ್ತೆ). 2, *silver.* ಖರ್ಜೂರ ಹಣ್ಣು ಆಗುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಗೇ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣು (Prv.).

ಖರ್ಜೂರಿ kharjûri. *The wild date tree, Phoenix sylvestris* L.

ಖರ್ಪರ kharpara. = ಕರ್ಪರ, etc. The skull; the half of a skull; the shell of a tortoise (Čpr. 2, 44); a beggar's bowl or dish (V. 14, 30); an umbrella. 2, a thief; a rogue. 3, N. of a country (Bp. 61, 30).

ಖರ್ಪರಿ kharpari. = ಕರ್ಪರಿ No. 1. (Sk.). 2, = ಕರ್ಪರಿ No. 2, q. v.

ಖರ್ವ kharva. Mutilated, maimed; *short, low.* 2, *a dwarf.* 3, ten thousand millions, (or 37 cyphers preceded by 1). ಖರ್ವ- ಪದ್ಮ- ಕ್ಷೋಣಿ- ಶಂಖ- ಕ್ಷ್ಮಿತಿ- ಕ್ಷ್ವೇಢಪೂರ್ವಮ್ ಅಪ್ಪ ಅಂಕೆಯಾದಿಗೆ ಮಹತ್-ಶಬ್ದ ಬರೆ ತೋರ್ಪವಲಿ ದಶಕಂಗಳ್ ಅಳ್ತು, ಇನ್ತು ಛತ್ತೀಸತಾಣವರೆ (o. r. ಚೌವೀಸ) ಸಂಖೆಯಕ್ಕುಂ, ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಇದೆ ಸಂಜ್ಞೆ; ಧಾನ್ಯದ ಅಂಕೆಗೆ ಮುನ್ದೆ ತೋರ್ವ ಅಂಕೆ ಮಾನ, ತತ್ಪೂರ್ವಂಕೆ ಬಳ್ಕಮ್, ಆ ಪೂರ್ವಂಕೆ ಕೊಳಗ, ತತ್ಪೂರ್ವಂಕೆ ಆಯ್ಕುಳ್ಂ ಮೊದಲಂಕೆಯದು ಕಣ್ಡುಗಂ (Mr. 357). 4, one of the nine treasures of Kubêra.

ಖರ್ವಕಾಖ kharva-śâkha. *Dwarfish.*

ಖರ್ವೂಜ kharvûja. = ಕರಬೂಜು, etc. The water-melon (Sk.; Pers.).

ಖಲ khala. = ಕಳ 1, etc., ಖಳ. *A rogue, a scoundrel;* low, base, inferior, etc. (ನೀಚ, ಪಿಶುನ, ದುರ್ಜನ Mr. 229; see Nr. s. ಕೆಡುಕ and Nn. s. ಕಪ್ಪಿರಿ). 2, *a threshing-floor.* 3, sediment, dregs, the deposit of oil, etc. 4, contest, battle. 5, = ಕಲ್, etc., a metal or stone mortar (Mhr.). *Cf.* ಖಲ್ಲ.

ಖಲಕರಣ khala-karaṇa. Threshing or treading out corn. See ಒಕ್ಕು.

ಖಲತಿ khalati. *Bald-headed.*

ಖಲಧಾನ್ಯ khala-dhânya. *A threshing-floor.*

ಖಲನ್ಯಾಯ khala-nyâya. An inferior way, doctrine, etc. (Śmd. 272).

ಖಲಪು khalapu. *A sweeper.*

ಖಲಿನಿ khalini. *A multitude of threshing-floors.*

ಖಲೀನ khalîna. *The bit of a bridle* (ಕಡಿಯಣ Nn. 59).

ಖಲು khalu. *A particle expressing prohibition and conciliation, indicating inquiry and certainty,* etc.

ಖಲೂರಿಕೆ khalûrikĕ. *A place for military exercise* (ಗರುಡಿ ಸಾಧನೆಯ ಮನೆ Mr. 197; see ಶ್ರವ 1 and ಗರುಡಿ).

ಖಲೇವಾಲಿ khalê-vâli. *A post fixed in the centre of a threshing-floor, to which the cattle are attached as they go round to tread out the corn.*

ಖಲ್ಯೆ khalyĕ. *A multitude of threshing-floors.*

ಖಲ್ಲ khalla. A little case or cap formed by rolling up paper, etc. 2, a stone or vessel for grinding drugs, etc. (Sk.; R.).

ಖಲ್ವಾಟ khalvâṭa. Bald-headed. (R.).

ಖವಖವಿಸು khavakhavisu. To burn, to long, to suffer impatient desire (Râm. 6, 51, 13; Mhr. ಖವಖವನಣೇ).

ಖಸ khasa. *Itch, scab.*

ಖಸಿ khasi. = ಕಸಿ. (R.).

ಖಸೂಜೆ kasûči. An expression of reproach at the end of a compound. (R.).

ಖಳ khaḷa. = ಖಲ. (Śmd. 25).

ಖಳ್ಗ khaḷga. = ಕಳ್ಗ, etc. (ಆಡ್ಡಾಯುಧ, etc. Hlâ.). — ಖಳ್ಗಧಾರೆ. The sharp edge of a sword (Abh. P. 13, after 133). — ಖಳ್ಗ ಧೇನು. A female rhinoceros (Čpr. 5, after 64).

ಖಳ್ಗಾಶನಿ khaḷga-aśani. Who has a sword like a thunderbolt (Čpr. 1, 142).

ಖಳಿಲೆ khaḷalĕ. = ಖಿಲೆ, q. v. (ಗ್ರೀಷ್ಮಋತು) ಎಬೆದು ಬಿಸುಟನು ಶಿರಯತುವನು; ಖಲಿಲೆ ಜಡಿದು ವಸನ್ತವನು, ಬಲುಜಳದ ದಾಯನ್ ಅಟ್ಟಿದನು, ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ದಾಹಿಸಲು (Bhâgavata 10, 18, 2).

ಖಳಿಖಿ khaḷi. = ಖಿಗೆ. — ಖಬ್ಬಿಲು ಖಟಿಲು. rep. (J. 27, 7).

ಖಳಿಖಿಲ್ khaḷil. = ಕಟಿಲ್, ಖಿಗೆಲ್. — ಖಬ್ಬಿಲೆನೆ. -ಎನೆ. (Śmd. I). Shrilly, loudly, roughly, etc.

ಖಳಿಖಿಲೆ khaḷilĕ. Loudly, with a rough voice. ಖಬ್ಬಿಲೆ ನುಡಿದು (Śmd. 28, o. r. ಖಬಿಲೆ).

ಖಾಡ khâḍa. = ಖಡ, ಖಡ್ಗ. — ಖಾಡಾಖಾಡಿ. -ಆ-ಖಾಡಿ. = ಖಡಾಖಡಿ. Athletic sports at which also swords are used, a fierce duel, a wrestling match (My.; ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ Bhn. 4; Bh. 3, 13, 35).

ಖಾಣಿ khâṇa. (Śmd. 23). = ಖಾನ 1. Food; fodder (S. Mhr.; H.; Mhr. ಖಾಣೇ). See Bp. 22, 27; 27, 52; ಹುಲ್ಲು-.

ಖಾಣ್ಡವ khâṇḍava. = ಕಾಣ್ಡವ. N. of a forest in Kurukshêtra, burnt by Agni with the assistance of Arjuna and Krishna (Bh. 1, 20 sum.).

ಖಾತ khâta. Dug; a hole. 2, *a square or large tank* (ಪುಷ್ಕರಿಣಿ, ಹೊಕ್ಕರಣೆ Mr. 417).

ಖಾತಕ khâtaka. A digger; a hole, a ditch, etc. See ವೇದ-.

ಖಾತಿ khâti. = ಖಾತ 2. (B. 5, 125).

ಖಾತಿಕೆ khâtikĕ. = ಕಾರಿಗೆ, ಖಾರಿಗೆ, ಗಾರಿಗೆ. A moat, a ditch.

ಖಾತೆ khâtĕ. 1. *An artificial pond* (ಪುಷ್ಕರಿಣಿ Hlâ.).

ಖಾತೆ khâtĕ. 2. An account as appearing upon the day-book; the range or sphere (of rule, sway); province, proper office; department (C.; B. 5, 218; Mhr. ಖಾತೇ); see ವಿದ್ಯಾ-).

ಖಾದ khâda. = ಖಾದನ. (R.).

ಖಾದನ khâdana. *Chewing, eating;* food. See ಕರ್ಚು, ಕಾರ್, ಕುಡುಕಲು, ತಿನ್.

ಖಾದನಪರೀಕ್ಷೆ khâdana-parîkshĕ. Tasting. See ಸವಿ.

ಖಾದನವಿಶೇಷ khâdana-viśêsha. A certain manner of eating. See ಮುಕ್ಕು.

ಖಾದಿ khâdi. = ಕಾಡಿ. (S. Mhr., Mhr. ಖಾದೀ; Si. 223).

ಖಾದಿತ khâdita. *Eaten.*

ಖಾದಿರ khâdira. (fr. ಖದಿರ). Made of or coming from the Acacia catechu; catechu. (J. 33, 37).

ಖಾನ khâna. 1. = ಖಾಣ. (My.).

ಖಾನ khâna. 2. A prince, a king, a chief; a title borne by Mohammadan nobles and assumed by other Mohammadans (My.).

ಖಾನಿ khâni. = ಖಾನೆ. (My.).

ಖಾನಿಗ khânigi Relating to a house: domestic, private, household (My.; Br.; Mhr., H. ಖಾನಗೀ).

ಖಾನೆ khânĕ. = ಕಾನೆ, ಖಾನಿ. A place; a house, *e. g.* in ಕಾರ್ಖಾನೆ (C.; Mhr., H.); a sliding box, a drawer (S. Mhr.); divisions in a drawer (My.). — ಖಾನೆಸುವಾರಿ. Numbering the houses of a town or village; the number taken; a census of the population, also of the live stock (My.; Mhr., H.).

ಖಾಮಖಾ khâmakhâ. Positively, certainly; necessarily (My.; Mhr., H.).

ಖಾರಿ khâri. *A measure of capacity, equivalent to sixteen drônas or about three bushels* (ಕಣ್ಣಡಗ Si. 329).

ಖಾರಿಗೆ khârigĕ. (Śmd. 23). = ಕಾರಿಗೆ, etc. Tbh. of ಖಾತಿಕೆ (Śmd. 363 Mḍb.).

ಖಾರೀಕ khârîka. (A land) *holding or sown with one khâri of grain.*

ಖಾರೀವಾಪ khârî-vâpa. *Sown with a khâri of grain.*

ಖಾಲಿ khâli. Empty, as a house, etc., vacant. 2, unemployed (C.; Mhr., H. ಖಾಲೀ). 3, useless (My.).

ಖಾವಳ khâvuḷa. A kind of tone or note (Bp. 19, 10).

ಖಾಸ khâsa. = ಕಾಸ 2. (Śmd. 338).

ಖಾಸಾ kâsâ. = ಕಾಸಾ.

ಖಾಸಾಸ್ವಾರಿ khâsâ-svâri. The equipage, procession, or train of a chieftain in person; the chieftain in person (My., also ಖಾಸ್ಸವಾರಿ; Br.; Mhr., H.).

ಖಿಂಕೃತ khiṅ-kṛita. The sound produced by a (flying) arrow (Mr. 89).

ಖಿಜಮತ khijamata. Service or attendance (My.; Mhr., H. ಖಿದಮತ).

ಖಿಜಮತಗಾರ khijamata-gâra. A servant of great men for petty offices about the person (Mhr., H., ಖಿದ-; B. 5, 286).

ಖಿಜಮತಗಾರಿ khijamatagâri. The office of a khijamatagâra (Mhr., H. ಖಿದ-; B. 5, 284).

ಖಿನ್ನ khinna. Depressed, distressed, suffering pain or uneasiness, wearied. See ಸಂ-; Bp. 9, 25; J. 24, 25. 74.

ಖಿಲ khila. *A piece of waste or uncultivated land.* 2, a supplement. 3, emptiness; anything vain, empty, or fruitless. (My.; J. 27, 9). 4, remainder. 5, a gap. See ಆ-, ನಿ-.

ಖಿಲಕ್ಷೇತ್ರ khila-kshêtra. = ಖಿಲ No. 1. See ಬೀಟ್.

ಖಿಲಾತು khilâtu. A robe of honour (Mhr., H.; R.).

ಖಿಲ್ವ khilva. = ಕಿಳ್, q. v.

ಖಿಳಿ khiḷi. N. of an animal (Bh. 3, 13, 16).

ಖುದ khuda. God (C.; Persian ಖುದಾ).

ಖುದ್ದು khuddu. Own, proper; in person, self (C.; Mhr., H. ಖುದ್).

ಖುಮ್ಮರಿ khummari. A certain feat of wrestlers (Ćpr. 5, 77).

ಖುರ khura. = ಕುರ 2, ಕ್ಷುರ. *A hoof.*

ಖುರಣಸ್ khura-nas. *Having a nose like a hoof.*

ಖುರಣಸ khura-nasa. *Having a nose like a hoof.*

ಖುರಪುಟ khura-puṭa. A hoof (J. 13, 2; Č. Bp. 47, 35).

ಖುರಾಕು khurâku. Rich, nutritive diet, especially as prescribed for a person or an animal out of condition (My.; Mhr., H.).

ಖುರಾಣ khurâṇa. = ಕುರಾಣ, etc.

ಖುರಾನು khurânu. The Korau (C.; Mhr. ಕುರಾನ; M. ಕುಱುವಾನ್). ಇಕ್ಕೋದು ಗಾಳ, ಓದುವದು ಖುರಾನು (Prv.).

ಖುರಾಸಾನಿ khurâsâni. — ಖುರಾಸಾನಿಯೆಣ್ಣೆ. An inferior kind of gingillie oil (My.).

ಖುರ್ದುಬುರ್ದು khurdu-burdu. Embezzlement (My.; Br., H.).

ಖುರ್ನಾಸ khurnâsa. = ಖುರ್ನೀಸು. (S. Mhr.).

ಖುರ್ನೀಸು khurnîsu. Obeisance (Sd., H.).

ಖುಲಾಸ khulâsa. = ಕುಲಾಸ. Openness (of a place, of a bundle); emptiness, roominess; evidence, clearness; unrestraint, freedom; open, etc. (My.; Mhr., H.). *Cf.* ಕುಲ್ಲಾ.

ಖುಲ್ಲ khulla. Small, little; low, mean, vile; wicked (Bp. 18, 37; 21, 22. 40; 43, 40; Bh. 2, 14, 65). 2, impatience, anger, wrath (ಮುನಿಸು Mr. 234). — *Cf.* ಕೂಬಿ?

ಖುಲ್ಲಕ khullaka. = ಖುಲ್ಲ No. 1. (R.).

ಖುಲ್ಲತನ khullatana. Meanness, etc. (Bp. 20, 15).

ಖುಷಾಮತು khushâmatu. Flattery, fawning (My.; Mhr., H.).

ಖುಷ್ಕರೀದಿ khushkarîdi. Purchase made willingly or without any constraint: what is purchased without any advance or dispute (My.; H.).

ಖೂನ khûna. An indication, a mark, a sign (ಪಾಲಿ Čb.; Mhr. ಖೂಣ; see K. ಕುನ್ 3).

ಖೂನಿ khûni. Murder (C.; Si. 297; B. 5, 268; Mhr., H. ಖೂನ).

ಖೂಬು khûbu. Well, finely, handsomely; copiously (S. Mhr.; Mhr., H. ಖೂಬ).

ಖೆ khĕ. That has been dug. See ಪರಿ-.

ಖೇಚರ khê-chara. Moving in the air; a bird (ಖಗ Nn. 46); a deity (ಖಗ 46); a Gandharva (135; ಡಾಹಾ 153; Ćpr. 6, 6. 19).

ಖೇಚರಾಹಿ khêćara-ahi. Râhu (Mr. 39).

ಖೇಟ khêṭa. *Phlegm* (ಕಫ, ಶ್ಲೇಷ್ಮ Nn. 23). 2, = ಖೇಡ, a village; a small town (ಪುರ, ಪಟ್ಟಣ 23; ಗ್ರಾಮಧಾನ Mr. 188). 3, tableland (ಗಿರಿಸಾನು, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲ್ 23). 4, a shield (ಆಡ್ಡಣ, ಖೇಡಿಯ 23). 5, hunting. 6, *bad, vile, inferior.*

ಖೇಟಕ khêṭaka. *A village.* 2, = ಖೇಡಿಯ, *a shield* (ವನು, ಡಂಗಿ Nn. 17).

ಖೇಟನ khêṭana. Hunting, the chase (ಖೇಣ್ಟೆ Mr. 270).

ಖೇಡ khêḍa. = ಖೇಟ. A village (ಗ್ರಾಮಧಾನ, ಖೇಟಕ Hlâ.; Râm. 5, 8, 74). 2, a man overcome by terror (Bh. 3, 13, 41; Mhr.: a queer fellow). — ಖೇಡದಾರಯ್ಯ. N. See ಉಮ್ಮಡಿ-.

ಖೇಡತನ khêḍatana. The state of being confused or overcome by terror (Bh. 3, 19, 37).

ಖೇಡೆಯ khêḍêya. = ಖೇಟ No. 4, ಖೇಡ್ಯ 1. A shield (ಖೇಟ, ಆಡ್ಡಣ Nn. 23).

ಖ್ಯೇಡ್ಯ khêḍya. 1. = ಖೇಡೆಯ. (ಹರಿಗೆ Si. 290). ಖೇಡ್ಯವುಳ್ಳವನು (ಚರ್ಮ, ಫಲಕಪಾಣಿ, ಹಲಿಗೆಯುಳ್ಳವನು 281).

ಖೇಡ್ಯ khêḍya. 2. A stockade for impaling wild elephants (My.).

ಖೇದ khêda. *Sorrow, grief, distress, despondency* (ಆತಿದುಃಖ, ಆತ್ಯನ್ತದುಃಖ Nn. 55; ದುಃಖ Śmd. 393 Cm.; see Kâvy. I, 2, 52-55; ಉಮ್ಮಳ). 2, neighing; roaring (ಹಯಸಿಂಹನಾದ 55). 3, little (ಸ್ವಲ್ಪ, ಅಲ್ಪ 55; *cf.* ಕಖಿದುಖಿ). 4, a bamboo (ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಬಿದಿರ್ 55). 5, poison (ಗರಲ, ವಿಷ 55). — ಖೇದಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become full of grief (B. 2, 47).

ಖೇದವಿನೆಮ್ಬುನ khêda-viḍambana. The expression of sorrow, etc. (Śmd. 393).

ಖೇದಿಸು khêdisu. To feel grieved, etc. (Abh. P. 9, after 15; My.). See ಪ್ರತಿ-.

ಖೇಪು khêpu. A single time, a turn (Mhr., H. ಖೇಪ; R.).

ಖೇಯು khêya. *A moat, a ditch.*

ಖೇಲ khêla. (= ಖೇಳ). Moving to and fro; (playing).

ಖೇಲನ khêlana. Shaking, moving to and fro; *play, sport.*

ಖೇಲೆ khêlĕ. *Play, sport.*

ಖೇಳ khêḷa. (= ಖೇಲ). A man who makes sport of, or acts against (? Bp. 23, 2). 2, a Malayâḷa man (ಮಲೆಯನಾ ಖೇಳನ್ ಆಕ್ಕುಂ, Mr. 382, o. rs. ಮಲೆಯಾಳುವಂ ಖೇಳಂ, ಮಲೆಯಾಳವಂ-, ಮಲೆಯಾಳನುಂ-; *cf.* ಕೇರಳ?).

ಖೈರು khairu. Welfare; good condition of things outward; goodness (Mhr., H. ಖೈರ; R.).

ಖೊಪ್ಪರ khŏppara. (Śmd. 23). (=ಕೊಪ್ಪರ, etc.?). ಖೊಪ್ಪರದಣ್ಡೆ in Mr. 299 might be read ಖೊಪ್ಪರ ದಣ್ಡೆ, in which case ದಣ್ಡೆ (=ದಣ್ಡ) might mean "arm". *Cf.* K. ಕೊಪ್ಪರ.

ಖೊಪ್ಪರಿಸು khŏpparisu. = ಕೊಪ್ಪರಿಸು, q. v.

ಖೋ khô. The sound khô in a play of children. 2, the sound khô in a fight. ಖೋ ಯೆನ್ನು, ಉಚ್ಚಿ, ಖೊಚ್ಚಿಬಿದು (Râm. 3, 6, 8). See Râm. 6, 14, 18; C. Bp. 42, 25. — ಖೋ ಆಡು. To engage in a certain play at which the continual utterance of ಖೋ is the chief thing (S. Mhr.; B. 1, 16).

ಖೋಜಾ khôja. =ಕೊಜ್ಜೆ. (Si. 259).

ಖೋಡ khôḍa. = ಖೋಲ. *Limping, lame.* 2, a certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಖೋಡಿ khôḍi. An evil disposition; a vice, a defect (in a horse, etc.); an error, a flaw (in a speech, etc.);—ill-disposed; having a bad habit; a mean, miserable wretch (S. Mhr.; Mhr.; *cf.* ಕೋಡಿ 2).

ಖೋಡಿತನ khôḍitana. An evil disposition; the state of being bad or mischievous (S. Mhr.).

ಖೋರ khôra. =ಕೋರ 1, q. v.

ಖೋಲ khôla. = ಖೋಡ. Limping, lame. *Cf.* ಕೂಣ್ಟಿ?

ಖೋಲಿ khôli. A quiver (Sk.).

ಖ್ಯಾ khya. = ಖ್ಯಾತ. See ಪ್ರ-.

ಖ್ಯಾತ khyâta. Known, named, called; told; *well-known, celebrated, famous.* See ನೆಗಟ್.

ಖ್ಯಾತಗರ್ಹಣಿ khyâta-garhaṇa. *Ill-reported, detested, notoriously vile.*

ಖ್ಯಾತಯಶ khyâta-yaśa. A man of great celebrity (Kâvy. III, 3, B, 172).

ಖ್ಯಾತಿ khyâti. *Fame, celebrity, glory.* See ನೆಗಟ್; Prv. s. ನೀತಿ.

ಖ್ಯೈ khyĕ. Appearing; being known, known; etc. See ಸಂ-.

ಖ್ಯೇಯ khyêya. Apt to appear or to be known; etc. See ಸಂ-.

ಗ್ G

ಗ್ g. The twenty-third letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). About its character see *e. g.* 54. 78. 203. 204. 205. 206. 275. 284. 289. 381. 385. 386. Occasionally an initial ಗ್ appears as ಙ್, see *e. g.* ಗೊಬ್ಬಳಿ, ಗೊಮ್ಬೆ 2, ಗೊಳಲಿ.

ಗ ga. 1. The letter ಸ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school.

ಗ ga. 2. = ಕ್ಗೆ, ಕ್ಯೆ, (ಗಂ). An affix for the formation of words denoting time, *e. g.* ಆಗ, ಈಗ. *Cf.* ಗಡು 1.

ಗ ga. 1. (= ಕ 1). An affix for forming masculine nouns (Śmd. 237), probably taken from Sk.

ಗ ga. 2. *Going, moving; entered, staying, being, abiding in; referring to, standing in connection with.* 2, the third of the seven primary notes of music (ಗಾನ್ಧಾರ Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ). 3, sign for a metrically long syllable (Čh.; Mr. 363). 4, the number three (Mr. 349).

ಗಂ gaṁ. (=ಗ 2). Limit; up to, unto, till, *e. g.* ಆನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಎನ್ನೆಗಂ (Śmd. 295).

ಗಂಧರ gaṁhara. = ಗಜ್ಜರ. See Prv. s. ಯೌವನ; Śśv. 1, 50.

ಗಕಾರ ga-kâra. The letter ಗ (Śmd. 11. 342).

ಗಕುಂ gakuṁ. In a pitch-dark manner. ಕತ್ತಲೆ ಗಕುಂ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (My.).

ಗಕ್ಕನೆ gakkanĕ. = ಕಟ್ಟುನೆ, ಚಕ್ಕನೆ. Quickly, suddenly (C.; Dp. 40, 1).

ಗಕ್ಕು gakku. The marone-backed heron, Ardea grayii (Bḍ.).

ಗಗಣ gagaṇa. = ಗಗನ. *The sky; the atmosphere.*

ಗಗನ gagana. *The sky; the atmosphere* (ಜಾನ್, etc. Kk. 88). 2, a zero (see ಕೃತಯುಗ). 3, a certain metrical foot (Ch.). — ಗಗನದರಳ್. -ಆರಳ್. A flower in the sky: any unreal or fanciful thing, an impossibility (Bp. 42, 3). See Prv. s. ಜಗಲಿ.

ಗಗನಗಂಗೆ gagana-gaṅgĕ. The celestial Ganges (Čpr. 4, 31).

ಗಗನಚರ gagana-čara. Moving in the air; a bird; a planet; a male gandharva.

ಗಗನಚರಿ gagana-čari. A female gandharva (Šśv. 3, after 35).

ಗಗನಚಾಪ gagana-čâpa. A rain-bow. (Bp. 42, 3).

ಗಗನಮಣಿ gagana-maṇi. The sun (ರವಿ Bhn. 62; Bp. 56, 31; J. 8, 45).

ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿ gagana-lakshmi. The sky regarded as a woman (Čpr. 1, 69; 1, after 101).

ಗಗನಲತೆ gagana-latĕ. A creeper or tree (supposed to be) in the air (Abhâ. 6, 24).

ಗಗನಸ್ಥಲೀರಮೆ gagana-sthalī-ramĕ. = ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿ (Rśv. 8, 118).

ಗಗನಾಂಗಣ gagana-aṅgaṇa. The sky (ವಿಗ್ರಹ, ಆಕಾಶ Nn. 98).

ಗಗನಾಮ್ಬುಧಿ gagana-ambudhi. The sky regarded as an ocean (J. 8, 46).

ಗಗನಾರವಿನ್ದ gagana-aravinda. A sky-lotus: any unreal or fanciful thing (My.).

ಗಗನಿದೇವ gagani-dêva. N. (Bp. 59, 2).

ಗಗ್ಗರ gaggara. = ಗಗ್ಗರಿ, ಗಸ್ಸ, ಗಂಗರ, (ಘರ್ಘರ). A hollow ornamented silver ring in which there are pebbles, etc. that when shaken, emit the sound of *gala gala* (My.). — ಗಗ್ಗರ ಗೋಲು. -ಕೋಲು. A pole to which gaggaras are attached (My.).

ಗಗ್ಗರಿ gaggari. = ಗಗ್ಗರ, etc., (ಘರ್ಘರಿ). A hollow ring of brass, containing bits of metal, etc. to produce a jingling noise when shaken (S. Mhr.; My. occasionally).

ಗಗ್ಗು gaggu. = ಕಸ್ಸು, etc., (ಗಬ್ಬು). (S. Mhr.).

ಗಗ್ರ gagra. = ಗಗ್ಗರ, etc. (My.).

ಗಗ್ಗೆ gagrĕ. (= ಕೊರ್ಲೆ). See ಕಮ್ಮ-, ಬಿಳಿಯ-. (Tĕ. ಗಗ್ಗರಿ, ಗಗ್ಗೆರೆ).

ಗಂಗ gaṅga. 1. = ಗಂಗಿ, ಗಂಗೆ 1. (Probably connected with ಗಲ, the throat; Mhr., H. ಗಳಗಣ್ಡ, a dewlap). — ಗಂಗಡೊವಲು. -ತೊವಲು. The dewlap of an ox (ಸಾಸ್ತ್ರೆ, ಗಲಕಮ್ಬಲ Si. 319).

ಗಂಗ gaṅga. 2. N. of a dynasty (at the time of which Nâki, *i. e.* Nâgavarma, lived; see ರಕ್ತಸಗಂಗ s. ಆಚತಸೇನ ಪಣ್ಡಿತ). — ಗಂಗಚೂಡಾಮಣಿ. The gem (*i. e.* the best) of the Gaṅga kings (Šmd. 68). — ಗಂಗಮಾಳೆ. N. of females among the Gaṅgaḍikâras (My.).

ಗಂಗಡಿಕಾರಿ gaṅgaḍi-kâra. A man of the lowest caste (of the four), a respectable Šûdra (ಅನ್ತ್ಯ Mr. 375; My.). ಗಂಗಡಿಕಾರಿಯವೊಕ್ಕಲಿಗ s. ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ.

ಗಂಗರ gaṅgara. = ಗಗ್ಗರ, etc. ಉಂಗರ ಹೊಷ್ಟಪಾದರೆ ಗಂಗರ ವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಗಂಗಲ gaṅgala. Another form of ಗಂಗೆ 2; *cf.* ಗಂಗಾಮ್ಬಿಕೆ, ಗಂಗಾಮ್ಬೆ. — ಗಂಗಲಾಮ್ಬಿ. -ಅಮ್ಬಿ. N. (Bp. 4, 16).

ಗಂಗಳ gaṅgaḷa. = ಗಂಗಾಳ. (My.). See Prv. s. ಮಂಗಳವಾರ.

ಗಂಗಸಾಗರ gaṅga-sâgara. Arrack (Č. Bp. 47, 45). 2, N. of a village (My.).

ಗಂಗಾಜಮುನಾ gaṅgâ-jamunâ. The Ganges and Yamunâ rivers. 2, a cloth of which the border on one side is of one colour and on the other of another (Mhr., H.; B. 3, 103; My.).

ಗಂಗಾಜೂಟ gaṅgâ-jûṭa. Šiva (Bp. 35, 55).

ಗಂಗಾತೋಯ gaṅgâ-tôya. Ganges-water (J. 26, 46).

ಗಂಗಾದೇವಿ gaṅgâ-dêvi. A water goddess (My.); N. (Bp. 4, 49; 11, 28; 59, 7).

ಗಂಗಾಧರ gaṅgâ-dhara. *Šiva.*

ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ gaṅgâdhara-îśvara. Šiva. ಆಗಭೋಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ (Prv.).

ಗಂಗಾಧೀಶ gaṅgâ-adhîśa. Šiva. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಗಂಗಾನನ್ದನ gaṅgâ-nandana. Bhîshma (Bh. 2, 13, 42).

ಗಂಗಾಪುತ್ರ gaṅgâ-putra. = ಗಂಗಾನನ್ದನ. (My.). 2, a man of low caste (Sk.; *cf.* ಗಂಗೆಯ ಮಕ್ಕಳು); a fisherman (My.).

ಗಂಗಾಭವಾನಿ gaṅgâ-bhavâni. = ಗಂಗಾತೋಯ. (My.).

ಗಂಗಾಮೌಲಿ gaṅgâ-mauli. Šiva (Bp. 2, 33).

ಗಂಗಾಮ್ಬಿಕೆ gaṅgâ-ambikĕ. N. (Bp. 11, 22. 40).

ಗಂಗಾಮ್ಬು gaṅgâ-ambu. = ಗಂಗಾತೋಯ. (J. 9, 26).

ಗಂಗಾಮ್ಬೆ gaṅgâ-ambĕ. N. (Bp. 4, 42).

ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆ gaṅgâ-yâtrĕ. Pilgrimage to the Ganges. (C.).

ಗಂಗಾಯಿ gaṅgâ-âyi. N. (Bp. 4, 30).

ಗಂಗಾವತಂಸ gaṅgâ-avataṁsa. Šiva (Bp. 12, 15).

ಗಂಗಾಸಂಗಮಕೂಟ gaṅgâ-saṅga-makuṭa. Šiva (Bp. 25, 44).

ಗಂಗಾಸುತ gaṅgâ-suta. Bhîshma (ಗಾಂಗೇಯ, ಭೀಷ್ಮ Nn. 44).

ಗಂಗಾಸ್ನಾನ gaṅgâ-snâna. Bathing in the Ganges (C.).

ಗಂಗಾಹಿಮಕರ gaṅgâ-himakara. The Ganges and the moon (J. 6, 5). 2, gaṅgâ-ahi-makara. The Ganges, snakes and sea-monsters (6, 5).

ಗಂಗಾಳ gaṅgâḷa. = ಗಂಗಳ. A circular metal vessel for holding water, etc. (My.; Mhr.). 2, a metal plate for eating from (C.). See Bp. 59, 2; B. 4, 141.

ಗಂಗಿ gaṅgi. = ಗಂಗ 1. — ಗಂಗಿಡೊಗಲು. = ಗಂಗಡೊವಲು. (S. Mhr.).

ಗಂಗೆ gaṅgĕ. 1. = ಗಂಗಿ. — ಗಂಗೆಡೊಗಲು. = ಗಂಗಿಡೊಗಲು. (Bh. 3, 17, 56; B. 1, 20; 3, 16; 5, 18; Tĕ. ಗಂಗೆಡೋಲು).

ಗಂಗೆ gaṅgĕ. 2. ಗಂಗಾ. *The river Ganges;* water (My.). 2, Šiva's wife (Mr. 13). 3, Satyavatî, the low-caste boatman's girl (My.), who, as one with Gaṅgâ, became the mother of Bhîshma and of the Hŏlĕyas (ಹೊಲೆಯರು); the Hŏlĕyas, therefore, are called ಗಂಗೆಯ ಮಕ್ಕಳು (S. Mhr.). ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿ, ತೆಂಗಿನ ಓಟೇ ತನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಗಂಗೆಗೆ ಹೋದರೂ ತಮ್ಬಿಗೇ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ (Prvs.). — ಗಂಗೆಡೊಜೆ. -ತೊಜೆ. The river Ganges (J. 34, 4).

ಗಂಸೋತ್ರಿ gaṅgôtri. The spot on which the Ganges descends from heaven (Mhr.; My.; B. 5, 152).

ಗಂಗೋದಕ gaṅgâ-udaka. Ganges-water (My.; B. 5, 61); drinking-water (My.).

ಗಚ್ಚಿ gaccĕi. A chunammed floor (My.; Mhr.). — ಗಚ್ಚಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Varnish (My.).

ಗಚ್ಚು gaccu. Mortar, plaster, cement (C.; Tĕ.; H.; M. ಕಂಚಿ, see ಕವೆ). See B. 4, 120. 151; 5, 219.

ಗಚ್ಚೆ gaccĕ. Running away; making off (Mhr. ಗಚ್ಚ). — ಗಚ್ಚೆ ಹೊಡೆ. To run away (S. Mhr.).

ಗಜ gaja. = ಗಜಿ, (ನಿಜಿ 3). An imitative sound. — ಗಜಬಜ. reit. = ಗಜಬಜಿ. Stir, bustle, briskness, etc. (Bh. 2, 10, 25). 2, the buzz or hum of a multitude of people, etc. (ಕೋಲಾಹಲ Bhn. 43; Râm. 4, 6, 21; J. 26, 54; Mhr.); the noise of chariots (Bh. 6, 2, 3); etc. — ಗಜಬಜಸು. To become full of stir, bustle, etc.; to buzz, to hum, to make a noise; to roar; to be struck aghast. See Grj. 9, 98; Bp. 1, 44; 37, 37. 43; 51, 53; Č. Bp. 42, 25; Bh. 4, 3, 10; 8, 21, 7; J. 9, 17; 14, 25; 20, 24; 24, 45. — ಗಜಬಜಿ. = ಗಜಬಜ. (Bp. 35, 10; 40, 35). — ಗಜಬಜಿಸು. -ಎಸು. = ಗಜಬಜಸು. (of birds, Abhâ. 2, 16).

ಗಜ gaja. 1. *An elephant,* one of the eight elephants of the quarters (ಭೌವಾಘನ, ಆನೆ Nn. 15; ಸಾರಂಗ, ಆನೆ 34). 2, N. of an asura or râkshasa. 3, the number eight (Čh.; Mr. 73). 4, = ಇಭ, one of the viĕčhittičitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). — ಗಜನಿಮ್ಮಿ. The large hill-orange (My.; Tĕ.; ಲಕುಚ, ಲಿಕುಚ, ಕಂಚಿನಿಮ್ಮಿ Si. 136). — ಗಜಗವಳ. -ಕವಳ. An elephant's mouthful (My.). — ಗಜರಗಳೆ. Great gabble (My.).

ಗಜ gaja. 2. A measure of about two feet; a measuring rod of this length (S. Mhr.; Mhr., H.; see s. ಮೊಳ); a quantity (of cloth, etc.) measured by one gaja; a measure of three feet, a yard (My.). 2, a ramrod (C.; Mhr., H.). — ಗಜಕಟ್ಟಿ. Rate by gajas (My.).

ಗಜಕಬಳ gaja-kabaḷa. The food of elephants (ವಿಧೆ Si. 433).

ಗಜಕರ್ಣ gaja-karṇa. Ringworm (S. Mhr., Mhr.; ಮಣ್ಣಿಲಕ G.).

ಗಜಕರ್ಣಿ gaja-karṇi. = ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ, q. v.

ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ gaja-karṇikĕ. N. of a plant (ಆಡಲ್ Mr. 134, one MS. -ಕರ್ಣಿ).

ಗಜಗ gajaga. = ಗಜುಗ, etc. (C.).

ಗಜಗ gaja-ga. N. of an author (Šmd. 4). *Cf.* ಗಜೆಗ.

ಗಜಗಮನ gaja-gamana. Indra (Bp. 1, 44).

ಗಜಗಮನೆ gaja-gamanĕ. A woman of a stately elephant-like walk (Bp. 12, 5).

ಗಜಗಲಿಸು gajagalisu. To glitter. ಗಜಗಲಿಸಿತು ಇನ ಬಿಮ್ಮ ಮೂಡಲು (Râm. 1, 14, 2; see 6, 54, 6).

ಗಜಗಾಮಿನಿ gaja-gâminī. = ಗಜಗಮನೆ. (J. 18, 30).

ಗಜಚರ್ಮಧಾರಿ gaja-čarma-dhâri. Šiva (My.).

ಗಜಚರ್ಮಾಮ್ಬರ gaja-čarma-ambara. Šiva (My.).

ಗಜಜಾತಿ gaja-jâti. The elephant. ಮನ್ದಂ ಮೃಗಂ ಭದ್ರಮ್ ಎನಲು ಗಜಜಾತಿ ಮೂಱನ್ವಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 154).

ಗಜಜೀವ gaja-jîva. = ಗಜಾಜೀವ. (ಸೇವಕ Mr. 157).

ಗಜತೆ gajatĕ. *A multitude of elephants.*

ಗಜದನ್ತ gaja-danta. An elephant's tusk; ivory (ಸಿಗ್ಗಮ Čt. II, 95; ಸಿಗ್ಗನ Čt. I, 14; Kk. 77; Šm. 41; Čpr. 1, 78).

ಗಜದಾನ gaja-dâna. The liquour exuding from an elephant's temples (ಆನೆಯ ಮದ Nn. 51. 107). 2, gift of an elephant (My.).

ಗಜದಾನವ gaja-dânava. = ಗಜಾಸುರ. (Šśv. 4, 3; J. 15, 23).

ಗಜತುಳಿ (gaja-tuḷi). (Šmd. 207, o. r. ಕಜದುಳಿ). One who equals an elephant (?).

ಗಜಧ್ವಜ gaja-dhvaja. A flag carried by an elephant (ಆದಲ Mr. 473).

ಗಜನಗರಿ gaja-nagari. = ಗಜಪುರ. (J. 16, 19).

ಗಜನಿ gajani. Poor rice-lands (Sd.; T. ಕಟಿನಿ, mire; a paddy-field).

ಗಜನಿಮಿಳಿಕೆ gaja-nimiḷikĕ. An elephant's wink: wakefulness, lightness of sleep, a nap (Br., R.).

ಗಜಪತಿ gaja-pati. The lord or keeper of elephants; a title given to kings; a stately elephant. (R.).

ಗಜಪಾಲು gaja-pâru. (Šmd. 207, o. r. ಜಗ-). A vimâna to which elephants are yoked.

ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ gaja-pippali. = ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ. The plant Scindapsus officinalis, bearing a seed which resembles pepper.

ಗಜಪುರ gaja-pura. Hastinâpura, Delhi. (J. 16, 17; 25, 2; 32, 57).

ಗಜಪ್ರಾಸ gaja-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಗಜಪ್ರಿಯೆ gaja-priyĕ. *The gum olibanum tree, Boswellia serrata.*

ಗಜಪ್ರೇಮಿ gaja-prêmi. = ಗಜಪ್ರಿಯೆ. See ತದಿಕು.

ಗಜಬನ್ಧನ gaja-bandhana. *The place where elephants are tied up.*

ಗಜಬನ್ಧನಿ gaja-bandhani. *An elephant-stable.*

ಗಜಬಿನ್ದು gaja-bindu. Spots on the body of an elephant (ಪದ್ಮ, ಆನೆಯ ಚಿಬ್ಬು Nn. 54).

ಗಜಭಕ್ಷ್ಯೆ gaja-bhakshyĕ. *The tree Boswellia serrata.* See ತದಿಕು, ತಡುಗು.

ಗಜಮುಖ gaja-mukha. Gaṇêśa. (My.).

ಗಜಯೋನಿ gaja-yôni. = ಗಜಜಾತಿ. (Si. 409).

ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ gaja-lakshmi. Richness in elephants (a kind of riches that is not to be destroyed, My.; see Prv. s. ಆನೆ 2). 2, a picture of Lakshmî with elephants on her sides (My.).

ಗಜಲಕ್ಷ್ಮೀವಾಹನ gaja-lakshmî-vâhana. A kind of litter with wooden elephants, on which an idol of Lakshmî is carried about (My.).

ಗಜಱು gajaṟu. 1. ಗಜಱ್. = ಗದಱು 1. To produce or emit a loud sound; to scold. P. ps. ಗಜಱ್, ಗಜರ್ದು. ಗಜಱುವ ಅಗ್ಗದ ಕಹಳೆಗಳ್ (Bh. 6, 2, 3). ಗಜರ್ವ ಕಟಿಕಹಳೆ (Č. Bp. 5, 7). See Abh. P. 14, after 144; Râv. 5, after 120; 5, after 122; 6, after 11; Šśv. 4, after 36; 4, after 71; Râm. 1, 14, 2. *Cf.* Mhr. ಗಜರು.

ಗಜಱು gaja.ṟu. 2. = ಗದಱು 2. A loud, angry sound or speech (ಕೋಪಿಸಿ ನುಡಿದುದು Bhn. 43; Bh. 7, 1, 19; 7, 3, 19; J. 2, 5; Tĕ. ಕಸರು).

ಗಜವದನ gaja-vadana. *Ganêśa.*

ಗಜವೈರಿ gaja-vairi. A lion (My.).

ಗಜವ್ರಜ gaja-vraja. A troop of elephants. 2, the number eight (Čh.).

ಗಜವ್ರಾತ gaja-vrâta. The number eight (Čh.).

ಗಜಶಾಲೆ gaja-śālĕ. An elephant-stable (ಆನೆಗಳ ಮನೆ Mr. 193).

ಗಜಸನ್ತ್ರಾಸ gaja-santrâsa. A portion of an elephant's head (? ಆನೆಯ ಮಸ್ತಕದ ವಿಭಾಗ Nn. 62).

ಗಜಹಸ್ತಾಗ್ರ gaja-hasta-agra. The tip of an elephant's trunk (ಕರ್ಣಿಕೆ, ತುಣ್ಡಾಲಕರಾಗ್ರ Nn. 21).

ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ gaja-hippali. = ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ. (ಕರಿಪಿಪ್ಪಲಿ, ಕರಿವಲ್ಲಿ, etc. Śi. 145; ವಸಿರ, ಶ್ರೇಯಸಿ G.).

ಗಜಾಖ್ಯೆ gaja-âkhyĕ. (= ಗಜಾಖ್ಯ in Sk.). The plant Cassia alata or tora (ಯಾನೆಗ Mr. 117, o. rs. ಯಾನ and ಗಜಾಖ್ಯ).

ಗಜಾಜೀವ gaja-âjīva. *An elephant-keeper.*

ಗಜಾನನ gaja-ânana. *Gaṇêśa.*

ಗಜಾರಾತಿ gaja-arâti. A lion (Čpr. 5, 74).

ಗಜಾರಿ gaja-ari. A lion. 2, Śiva. (G.; My.).

ಗಜಾರೂಢ gaja-ârûdha. Riding on an elephant, mounting one (Grj. 3, 111).

ಗಜಾರೋಹ gaja-ârôha. *An elephant-driver.*

ಗಜಾರೋಹಿಣಿ gaja-ârôhiṇi. A woman who rides on an elephant (J. 6, 22).

ಗಜಾಲು gajâlu. Loud, idle chat or talk (My.; Mhr.).

ಗಜಾಲುಗಾತಿ gajâlu-gâti. A female chatter-box (My.).

ಗಜಾಲುಗಾಜಿ gajâlu-gâja. A male chatterer (My.).

ಗಜಾಸುರ gaja-asura. = ಗಜ No. 2. (Bp. 54, 37).

ಗಜಾಸ್ಯ gaja-âsya. Gaṇêśa. (Śśv. 4, 46).

ಗಜಿ gaji. = (ಕಚ, ಗರ 4), ಗಿಜಿ 2, ಸೊಜಿ. — ಗಜಿ ಬಿಜಿ. reit. = ಗಿಜಿ ಬಿಜಿ. Confusion, disorder, intricacy (My.). — ಗಜಿ ಬಿಜಿಬರಹ. A writing of which the letters run one into another and which is nearly illegible (C.; Tĕ.).

ಗಜಿಗ gajiga. = ಗಜುಗ, etc. (My.; St. & Pl.).

ಗಜಿಗೆ gajigĕ. = ಗಜುಗ. (St. & Pl.).

ಗಜುಗ gajuga. = ಗಜಗ, ಗಜಿಗ, ಗಜಿಸ, ಗಜಿಸ, ಗಜ್ಜಿಗ, ಗಜ್ಜುಗ. A prickly climbing shrub of which the seeds are used for marbles, the Molucca bean, Guilandina bonducella Lin. (C.; T. ಕಬಿಂಗು, ಕಬಲ್, ಕಬಿಜ್ಜು; M. ಕಬುಚ್ಚಿ, ಕಬಿಂಚ, ಕಬಿಜ್ಜು; Tĕ. ಗಚ್ಚಿ). See ಉಡ್ಡಿ-, ಕುರುಡ-. 2, a protuberance from the eye-ball resembling a Molucca bean (C.). ಹೇವಮಿಲ್ಲದ ಜಿಣ್ಣ ಗಜುಗ ಬೀಳಿದಾ ಕಣ್ಣು (Dp. 54).

ಗಜೆ gajĕ. = ಗಜ. — ಗಜೆಬಜೆ. = ಗಜಬಜೆ. (Grj. 5, 37).

ಗಜೆ gajĕ. Tbh. of ಗದೆ (Śmd. 352).

ಗಜೆಗ gajĕga. = ಗಜುಗ. (St. & Pl.).

ಗಜೆಗ gajĕga. (= ಗಜಗ?). N. (Kâvy. III, 3, 152).

ಗಜೇನ್ದ್ರ gaja-indra. *A large, stately elephant.*

ಗಜೇಶ್ವರಮಸಣಿದೇವ gaja-îśvara-masaṇi-dêva. N. (Bp. 32, 34).

ಗಜೋತ್ಕರ gaja-utkara. A troop of elephants (ಆನೆಯ ಘಟೆ Nn. 109).

ಗಜ್ಜರಿ gajjari. A good, sweet carrot (S. Mhr.; Mhr. ಗಾಜರ).

ಗಜ್ಜಿ gajji. = ಕಜ್ಜಿ. Scab, itch (My.; Tĕ.). See Prvs. s. ಪ್ರೀತಿ, ಬೆದನೆ.

ಗಜ್ಜಿಗ gajjiga. = ಗಜುಗ, etc. (My.).

ಗಜ್ಜು gajju. = ಸೊಜ್ಜು. Fetid drain-water (My.; Tĕ.). See ಬಜ್ಜಲು-.

ಗಜ್ಜುಗ gajjuga. = ಗಜುಗ. (My.; Si. 72). See ಹೆಗ್ಗಜ್ಜುಗ.

ಗಜ್ಜೆ gajjĕ. = ಕೆಜ್ಜೆ 1. A little spherical bell enclosing small bits of stone or metal (My.; Si. 220; Tĕ.; T. ಕೆಜ್ಜೆಯ, M. ಕೆಚ್ಚೆ; *cf.* ಕಲ್, ಗಿಲ್).

ಗಂಜೆ gañji. = ಗಂಚಿ, ಗಿಂಜೆ, etc. See ಗಿಲಿ-.

ಗಂಜ gañja. = ಗಂಜೆ. *A store-room, a treasury* (ಕೋಶ, ಭಣ್ಡಾರ Nn. 104; ಭಣ್ಡಾರ Mr. 472). 2, a mine (ಕಣಿ 104; ಖನಿ, ಕಣಿ Mr. 100). 3, a tavern (ಕಳ್ಳ ಮಾರುವ ಗೃಹ Mr. 198). 4, the third, etc. (ತೃತೀಯ Mr. 472).

ಗಂಜಣಿ gañjaṇi. = ಗಂಜಳಿ. A bush, a shrub, etc. (ಉಲವ Mr. 109, o. r. ಗಂಜಳಿ; *cf.* ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು?).

ಗಂಜಣಿಕೆ gañjaṇikĕ. = ಗಂಜೆಣಿಕೆ. — ಗಂಜಣಿಕೆಯ ಹುಲ್ಲು. A species of fragrant grass (ಪೌರ, ಕತ್ತೃಣ, ಸೌಗನ್ಧಿಕ, ಧಾಮವ, ದೇವಜಗ್ಧಕ, ರಾಜಿನ Nr., o. r. ಗಂಜಣಿಕೆ).

ಗಂಜಲ gañjala. = ಗಂಜಳ. (My.).

ಗಂಜಳ gañjaḷa. = ಗಂಜಲ, (ಸೋತ?). The urine of cattle, horses, elephants, donkeys, sheep, and goats (My.). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮೂತ್ರವು ಗಂಜಳ ಮುನ್ತಾದದು (ಮಾಢ, ಮೂತ್ರಿತ Si. 380; see also 315). — ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು. A species of coarse grass, found in meadows and on roads in solitary patches and not liked by cattle, Eleusine indica (ಉಲಪ, ಬಬ್ಬಲು Hlâ.).

ಗಂಜಳಿ gañjaḷi. = ಗಂಜಣಿ, q. v.

ಗಂಜಿ gañji. 1. Tbh. of ಕಾಂಜ (Śmd. 356). Conjee, rice gruel; starch (ಯವಾಗು, ಉಷ್ಣಿಕೆ, ಶ್ರಾಣಿ, ತರಲೆ, ವಿಲೇಪಿಕೆ Hlâ.; ಪಿಚ್ಚೆ Si. 484; ಕೂರಾಮ್ಬು, ಯವಾಗು Mr. 214; C.; Tĕ.; T. ಕಂಜಿ, M. ಕಂಞ್ಞಿ). ಕಾಸಿದ ಗಂಜಿ (ಯವಾಗು, etc.); ಓಗರದ ಗಂಜಿ (ಮಾಸರ, ಆಚಾಮ, ಸಿಸ್ರಾನೆ Nr.). ಎತ್ತೂ ಮಾಜಿ, ಮತ್ತೂ ಗಂಜಿ.— ಗಂಜಿ ಬಸಿಯಾದರೆ ಉಪ್ಪನಕಾಯಿ ಕಜ್ಜಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಬಸ್ತ-, ಬಾಗಿದ-. — ಗಂಜಿಕಾಸ. A common annual creeping plant, Indigofera linifolia Retz. (Z.). — ಗಂಜಿಬಟ್ಟೆ. A starched cloth (C.). — ಗಂಜಿಬದನೆ. A large good sort of brinjal (My.). — ಗಂಜಿಮುಳ್ಳು. A common spiny shrub, Ajima tetracantha Lam. (Z.). — ಗಂಜಿಯಮಜ್ಜಿಬೆ. -ಆಡುಬೆ. = ಗಂಜಿಬಟ್ಟೆ. (C.; B. 5, 287). — ಗಂಜಿರಟ್ಟು. A cloth used in pouring off the conjee from boiled rice (My.).

ಗಂಜಿ gañji. 2. (= ಗಾಂಜ, etc.). Hemp, Cannabis indica (ಶಾಣಿ Nr.; T. ಕಂಜಾ, M. ಕಂಜಾವು).

ಗಂಜಿ gañji. 3. = ಗಂಟಿ, ಗಂಜಿ No. 3, ಗಿಂಜೆ, ಗುಂಜ, etc., (ಚಿಂಚೆ). See ಗುರು-, ಗುಲ-, ಗುಲಿ-, ಗುಲು-.

ಗಂಜಿಣಿಕೆ gañjiṇikĕ. = ಗಂಜಣಿಕೆ, q. v.

ಗಂಜೀಪು gañjīpu. A pack of (round) cards; a single card of a pack (C.; Mhr., H. ಗಂಜೀಫ, ಗಂಜೀಫಾ). ಗಂಜೀಪು ಆಡೋರಿಗೆ ಗಂಜಿಯೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಗಂಜು gañju. Each of the round brass or copper vessels that are put one in another so as to form a cone (My.; Mhr. ಗಂಜ, a heap, etc.).

ಗಂಜೆ gañjĕ. = ಗಂಜ. *A tavern.* 2, *a mine.* 3, = ಗಂಜ 3, etc., the plant Abrus precatorius.

ಗಟ gaṭa. = ಗಟಕ, (ಗರ 2). An imitating sound. — ಗಟಗಟಿ. rep. The noise made in guzzling or in gulping

copiously (C.; Mhr.), *e. g.* ಹಾಲನ್ನು ಗಟಗಟ ಕುಡಿ. — ಗಟಗಟನೆ. = ಗಟಗಟ. (My.).

ಗಟ gaṭa. Tbh. of ಘಟ. (My.).

ಗಟಕ gaṭaka. Tbh. of ಘಟಕ. A powerful, able man (My.).

ಗಟಕು gaṭaku. = ಗಟ. — ಗಟಕುಗಟಕು. = ಗಟಗಟ. (My.).

ಗಟನೆ gaṭanĕ. Tbh. of ಘಟನೆ. (My.).

ಗಟನರ್ಪ gaṭa-sarpa. Tbh. of ಘಟನರ್ಪ. (My.).

ಗಟಿಕೆ gaṭikĕ. (= ಘಟಿಕೆ). A thick, condensed, hard state. ಗಟಿಕೆ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು (ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ Si. 312, *only* in Si.).

ಗಟಿವಾಳಿ gaṭivāḷi. An independent, quarrelsome, abusing woman (S. Mhr.).

ಗಟ್ಟ gaṭṭa. = ಘಟ್ಟ, which is a Tatsama (Śm. 77). A ghaut, a mountain-range (C.; Mhr. ಘಾಟ; *cf.* ಕಡದು 5). ಗಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ (the western coast, My.; Si. 158). ಗಟ್ಟದ ಉಪ್ಪು, ಚಿಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ (both of which are excellent). — ಆಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಗವಲ್ಲ, ಗಟ್ಟ ಮೇರುವಲ್ಲ (Prvs.). ಗಟ್ಟ ಚಿಟ್ಟದ ತಿರುಗಿ ಕಷ್ಟಬಟ್ಟಿಹ ಚರಣ (Dp. 104). See Prvs. s. ಮಠ, ಮೆಟ್ಟು 1; Râm. 6, 14, 29.

ಗಟ್ಟನೆ gaṭṭanĕ. = ಗಟ್ಟಿ, ಘಟ್ಟಣೆ. Tbh. of ಘಟ್ಟನ. Beating into a hard mass; beating down, as roads (C.); loading a gun (My.). — ಗಟ್ಟಣಿಮಣಿ. The tool called a road-tamper or dammas (My.).

ಗಟ್ಟಿ gaṭṭi. (fr. ಕಡು 1). (= ಘಟ್ಟಿ). Firmness; hardness; the state of being congealed, congelation; the state of (fluids, etc.) being thick, solid, or tenacious; the state of being solid (not hollow); strength, power, ability; (a strong, loud voice); stability; tightness; firm, etc. (C.; Tu., Tĕ.; T., M. ಕೆಟ್ಟಿ; ಕರ್ಕಶ Si. 460; Mhr. ಘಟ್ಟ, strong, stout; thick; tight; *cf.* ಕಟ್ಟು 1, seq.). ಎನ್ನ ಗಟ್ಟಿಯ ತಿರವನ್ ಒರಸಿದ ನಿನ್ನ ಕೆಯ್ಗಳು ನೊಸ್ಪವು (Bp. 38, 37). ಭಕ್ತರ ಮನಂಗಳ ಗಟ್ಟಿಯಂ ನೋದಲ್ಕೆ (25, 24). ನೆಲವೆಲ್ಲ ಒಣಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವದು (B. 2, 49). ಹಲ್ಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವವು (3, 20). ನೀರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಳೀ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅವೇ ಆಣೀ ಕಲ್ಲು (1, 22). ಮೇಣದ ಹಾಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ (3, 63). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಒನ್ದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊಜ್ (2, 30). ಗಿಳಿಗೆ ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ (2, 3). ಹಾಗೆ ಕಲಿತದ್ದು ಗಟ್ಟಿಯಾಯೀತು (3, 62). ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದ ಬಾರದು (2, 1). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು (2, 34). ಕುದುರೆಯ ಹಾಗೆ ಚನ್ದವೂ ಗಟ್ಟಿಯೂ ಯಾವವೂ ಇಲ್ಲ (3, 54). ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವದು (ಕರ್ಕಶ, ಕಠಿಣ, ಕಠೋರ, etc. Si. 374). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ (ಸಾರ, ಮಜ್ಜನ್ 122). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಸಿಗೆಗೊಣ್ಡಿರುವದು (ದೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಹತ 373). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಹ 391). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುವದು (ಘೋಷಣೆ 56). **2,** (ಘುಟ್ಟಿ), a lump, a small mass of any matter, a ball of perfumes (C.; J. 23, 26; Grj. 2, 90; V. 9, after 21; T., M. ಕಟ್ಟಿ; Tĕ. ಕರುವು, ಗರುವು; Mhr. ಖಡಾ, ಗಡ್ಡಾ; see ಕೆಯ್ಗಟ್ಟಿ s. ಕೆಯ್ 4). ಧೂಪದ ಗಟ್ಟಿ (ಕೃತ್ರಿಮಧೂಪಕ G.). ಅನೇಕಸುಗನ್ಧಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಧೂಪದ ಗಟ್ಟಿ (ವೃಕಧೂಪ G.). **3,** (ಘುಟ್ಟಿ), an ingot (C.; Tĕ. ಕಡ್ಡಿ, ಗಟ್ಟಿ, ಗರುವು; T., M. ಕಟ್ಟಿ; Mhr. ಗಟ್ಟಿ). ಸುವರ್ಣದ ಗಟ್ಟಿ (Bp. 30 sum.). ಫಂಗಾರದ ಗಟ್ಟಿ (G. 148). ಗಟ್ಟಿ ಕರಗಿ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವದು (ವಿಲೀನ, ವಿದ್ರುತ Si. 382). See B. 3, 72; 4, 96. 124. **4,** smartness, fineness, beauty, charm (ಅನು, ಹನ, ಲೇನು, ಜೊಕ್ಕ ಳಿಕೆ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18, o. r. ನಟ್ಟಿ; Śm. 55; Tĕ.; *cf.* ಗರಗರಿಕೆ). **5,** a strong, smart person. ಕುಶಕದ ಗಟ್ಟಿಯರು (Bp. 40, 56). — ಗಟ್ಟಿಕೆಲಸ. A firm, strong, substantial work (C.). — ಗಟ್ಟಿಕೋಡು. A strong or solid horn (B. 4, 47; My.). — ಗಟ್ಟಿತೊಗಲು. Strong leather (B. 5, 260). — ಗಟ್ಟಿದುಡ್ಡು. A kind of ದುಡ್ಡು, now = 4 kâsu (My.). — ಗಟ್ಟಿಬಘ್ರ. Ice or snow (ಹಿಮಸಂಹತಿ, ಹಿಮಾನಿ G.). — ಗಟ್ಟಿ ಮಗುದ್ದು. To grind perfumes (Cpr. 1, 123; Grj. 2, 89; V. 9, after 21; Śśv. 2, 64). — ಗಟ್ಟಿಯಮ್ಮಲಿ. -ಅಮ್ಮಲಿ. A thick ambali (C.). — ಗಟ್ಟಿಮೊಸರು. Thick curds (C.). — ಗಟ್ಟಿಯಾಳು. -ಆಳು. A strong, energetical, able person (C.). — ಗಟ್ಟಿವಜ್ರ. A hard, or beautiful, diamond (Bp. 60, 45). — ಗಟ್ಟಿಹಾಲು. Thick milk, pure milk (S. Mhr.). — ಗಟ್ಟಿಹೆಂಗಸು. A robust, strong, able woman (C.).

ಗಟ್ಟಿಗ gaṭṭiga. A strong, energetic, able, valiant man (C.; ಧೀರ G.). ನಾನೆ ಗಟ್ಟಿಗ, ನಾನೇ ಗಟ್ಟಿಗನೆನ್ದು, ವೀರ ಭಟರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವು ಒಬ್ಬರೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಆಹಂಕಾರ ಪಡುವದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Si. 293). See Prv. s. ಲೊಟ್ಟೆ 1.

ಗಟ್ಟಿಗೆ gaṭṭigĕ. Firmly, strongly, loudly, etc. (My.; Tĕ.).

ಗಟ್ಟಿತನ gaṭṭitana. Strength, hardiness, energy (ಪಾರ್ಶ್ವ G.; ಸಾರ ರಿಬ.; see B. 3, 48).

ಗಟ್ಟಿವಳ್ಳಿ gaṭṭi-valti. (= ಘಟ್ಟಿ-). A female perfumer, a toilet-woman (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ, ಗನ್ಧಕಾರಿಕೆ Hlâ.; ಸೈರನ್ಧ್ರಿ Mr. 304; Grj. 2, 89. 91; 7, 8; C. Bp. 10, 5).

ಗಟ್ಟಿಸು gaṭṭisu. To make effort (so as to speak loud, B. 3, 3. 6).

ಗಟ್ಟಿಸು gaṭṭisu. = ಘಟ್ಟಿಸು. To strike, to beat (C.). ಪಾಯ್ದೆತ್ತುವ ಎಕ್ಕಲನ ಮಡದಲಿ ಉಜ್ ಗಟ್ಟಿಸಿದ (Bh. 3, 13, 30). ಈ ಸಾವುಕಾರನ ಬದುಕು ತಕ್ಕೊಣ್ಣು, ಏನು ಹಣಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವೆನು? (B. 4, 170). 2, to beat down, as a road (My.); to fill into the belly (My.).

ಗಟ್ಟು gaṭṭu. (= ಕಟ್ಟು 3). A bank or shore; a dam or mound (Tĕ.). ನೀರಿನ ಗಟ್ಟು (ತಟ, etc. Si. 82).

ಗಟ್ಟಿ gaṭṭĕ. = ಗಡ್ಡಿ, etc. A bale, a bundle, a ream of paper (C.; Mhr. ಗಠ್ಠಾ).

ಗಟ್ಟಿ gaṭṭĕ. = ಗಟ್ಟಣಿ. (C.).

ಗಡ gaḍa. 1. = ಗಳ 1. A particle used in polite narration and pleasant talk (Śmd. 397): Indeed, certainly, yes, etc. See Śmd. 69. 191. 277. 301; Bp. 22, 48; 23, 22; 29, 15; 32, 50; 51, 8; Bh. 2, 13, 34; Râv. 9, 9; 13, 27; J. 6, 14; 28, 29; Ch. v. 206. 306. — ಗಡಾ. -ಅ 5. = ಗಡ. See Śmd. 69. 143.

ಗಡಗಡ gaḍa. 2. = (ಗಟ), ಗಡು 2, (ಗದ). A term expressing quick motion. — ಗಡಗಡ. rep. Quickly (used of walking, reading, eating, etc., C.). — ಗಡಗಡನೆ. = ಗಡಗಡ. Quickly; violently, thrillingly. ಗಡಗಡನೆ ನಡಗುತ್ತ (Bp. 52, 12). ಗಡ ಗಡನೆ ನಡುಗಿದನು (58, 62). — ಗಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗಡುಗುಟ್ಟು. To be affected with a thrilling sensation, as in fear or from cold (My.). — ಗಡಬಡಿ. reit. Bustle (My.). — ಗಡಬಡಿಸು. To move quickly, to bustle, to be rash, etc. (Bp. 40, 38; 51, 59; 58, 36; Bh. 7, 5, 27; Râm. 4, 60, 20; see ಕಡು-). — ಗಡಬಡೆ. = ಗಡಬಡಿ. (Râm. 6, 53, 15).

ಗಡ gaḍa. 3. = ಗಡುಗ 3. An imitative sound. (Mhr.; *cf.* ಗಡಾವಣಿ). — ಗಡಗಡ ಎನ್ನು. To rumble or rattle, as thunder, carts, etc. (C.; T.). — ಗಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To rumble or rattle as a quickly moving cart (My.).

ಗಡ gaḍa. 4. = (ಕಡು 1), ಗಜಿ, ಗಡಿ 2, ಗಲ 2, etc., ಗಳ 3. A term expressing disorder. (Mhr.). — ಗಡಬಡ. dupl. Confusion; puzzle; tumult, ado; vexation (Bp. 56, 17; B. 5, 66; My.; Mhr.). — ಗಡಬಡಿ. = ಗಡಬಡ, ಗಡಬಿಡಿ, ಗಡಿಬಿಡಿ. (C.; Mhr.; Tĕ. ಗಡಬಡೆ, ಗಡಿಬಿಡಿ). — ಗಡಬಡೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. A confused lord or master. ಈಶ್ವರನಿಗ್ಹ ಗಡಬಡೇಶ್ವರ ದೊಡ್ಡವನೋ? (Prv.). — ಗಡಬಿಡಿ. = ಗಡಬಡಿ. (B. 5, 199).

ಗಡ gaḍa. 5. = ಗಡಬ, ಗಡವ, ಗಡಿ 3, ಗಡು 1, ಗಡುಬು, ಗಡುವು. A limit; a limited time, a period, a term, an instalment (My.; Tĕ. ಗಡವು; T. ಕೆಡು; M. ಕೆಡು, ಗಡು).

ಗಡ gaḍa. 1. = ಘಡಾ. Tbh. of ಘಟ, q. v. An earthen vessel used like a drum (My.). *Cf.* ಸಂಗಡ.

ಗಡ gaḍa. 2. = (ಗಡಿಕೆ), ಗಲ 2. An impediment. See ಅರ್ಗಡ, ಅವಗಡ, ನಿಗಡ. *Cf.* ಗಡ 1.

ಗಡ gaḍa. 3. A small fort, especially a hill-fort (ದುರ್ಗ, ಕಲ್ಲೆ Cb.; My.; Mhr., H.).

ಗಡ gaḍa. 4. A liquid measure equal to forty sêrs (My.; H.).

ಗಡಕ gaḍaka. *A sort of gilt-head or gold-fish.*

ಗಡಗಂಚಿ gaḍagañci. = ಗಡಂಚಿ. A stand, as for water-pots, a shelf (C.; Mhr., H. ಘಡವಂಚಿ, ಘಡೋಂಚಿ).

ಗಡಗೆ gaḍagĕ. Tbh. of ಘಟಕ (Śmd. 338). 2, = ಗಡಿಗೆ, Tbh. of ಘಟಕಾ. (My.).

ಗಡಂಗ gaḍaṅga. = ಗಡಂಗು, ನಿಡ್ಡಂಗಿ. A godown, a store-room, especially also a spirit-shop (C.; Mhr., H. ನಿಡಂಗಿ; M. ಕಿಡಙ್ಗು; Br. ನಿಡ್ಡಂಗಿ).

ಗಡಂಗು gaḍaṅgu. = ಗಡಂಗ. (My.). ಸಾರಾಯಿ ಮಾಡುವ ಗಡಂಗು (ಗಂಜಿ, ಮದಿರಾಗೃಹ Si. 108).

ಗಡಚು gaḍaču. (fr. ಕಡು 1). = ಗಡಸು, ಗಡುಸು. Hardness, as of metal; brittleness, as of iron or wood; difficulty, as of work; severity, heaviness, as of rain; great weight, as of a burden, (hard, etc.). (S. Mhr.; B. 4, 1).

ಗಡಂಚಿ gaḍañci. = ಗಡಗಂಚಿ. (S. Mhr.).

ಗಡಣ gaḍaṇa. A mass, a heap; a multitude (ಸಮೂಹ Śmd. 197 Cm.; ಕೇಪು Čt. I, 26; ಜೊನ್ನುಳಿ, ಗೊನ್ನಣ I, 34; ಒಟ್ಟಜೆ I, 50; ಸಿಕಾಯ I, 102; ಜಂಗುಳಿ, ವಂಗಡ, ಒರ್ಗು, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Śm. 84; see ಕಡೆ; *cf.* Sk. ಘಟನ, joining together). See Grj. 10, 79; Bp. 31, 28; Bh. 1, 8, 8. 31; 1, 20, 55. 61; Rśv. 2, 47; 8, 102; 13, 70; Râm. 1, 13, 10; Č. Bp. 5, 8; J. 2, 67; 19, 7; 30, 1. — ಗಡಣಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To become a mass, to be joined or united, etc. (Śśv. 3, after 35). ಗಡಣಂಗೊಣ್ಡಂ (Śmd. 200).

ಗಡಣಿಸು gaḍaṇisu. To join (v. t.), to put together, to heap, to lay in a heap, to pile; to prepare; to concert (Bp. 8, 43; 24, 23. 30. 60. 63; 27, 49; 30, 10; 33, 4. 11. 14; 47, 17; 52, 5; 57, 36; 58, 69; 59, 1. 18. 19; Bh. 6, 4, 140; 7, 5, 27; V. 5, after 61; 14, 54; *cf.* ಗಡಾಯಿಸುಗ). **2,** to join (v. i.), to unite with (Bh. 4, 6, 24; 6, 4, 107).

ಗಡಣಿ gaḍaṇĕ. (Tbh. of ಗಣನೆ?). Reckoning, considering (Bp. 11, 51; Tĕ.: an acquirement or acquisition); meaning, sense, purpose (4, 54; 17, 5; 42, 8); regarding; being worthy of notice (32, 57). *Cf.* ಗವನ? — ಗಡಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To have regard for, to pay attention to; to regard; to care for, etc. (Bp. 26, 15; 40, 79; 43, 68; 51, 4).

ಗಡತರ gaḍatara. = ಗಡುತರ, ಗಾತರ. Massiveness, thickness, stoutness, strength, (massive, etc., C.; Mhr. ಜಾಡಸರ; B. 3, 118; 5, 34. 237).

ಗಡಪ gaḍada. = ಗಡದು, ಗಡುದು. Thick, gross, as darkness; sound, profound, deep, as sleep, study, etc. (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಡತ, ಗಡದ). ಗಡದ ನಿದ್ದೆ (B. 3, 51).

ಗಡದು gaḍadu. = ಗಡದ. (C.).

ಗಡಪು gaḍapu. = ಗಪ್ಪು, q. v. Being withdrawn from sight, hiding, disappearance (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಡಪ, ಗಡುಪ, ಗೈಪ, ಗೈಬು, ಗರಕ), *e. g.* ಜಾಏಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಗಡಪಾದನು.

ಗಡಪೆ gaḍapĕ. A kind of metal pot (Mhr. ಗಡಪಾ; R.; Tĕ. ಕಡವೆ, a water-pot or earthen vase).

ಗಡಬ gaḍaba. = ಗಡ 5, etc. (My.).

ಗಡವ gaḍava. A stout, male monkey (My.).

ಗಡವು gaḍavu. = ಗಡ 5, etc. (C.).

ಗಡಸರಿ gaḍasari. = ಗಡುಸರಿ. A stout, robust person (My.).

ಗಡಸು gaḍasu. = ಗಡಚು, etc. (My.).

ಗಡಾಯಿಸು gaḍâyisu. To hide or fix firmly in the earth, as a boundary stone (My.; Mhr. ಗಡದಣ್ಸೇ).

ಗಡಾರಿ gaḍâri. An iron crow-bar (My.; H.).

ಗಡಾವಣಿ gaḍâvaṇĕ. (fr. ಗಡ 3). Loud sound, noise (Râm. 3, 5, 10; 3, 6, 28; 6, 11, 16; 6, 30, 33; Bh. 1, 7, 20; 1, 12, 19).

ಗಡಿ gaḍi. 1. = ಗಡೆ 1, etc. A pole. ಹಡಗಿನ ಗಡಿ (ಆರಿತ್ರ, ಕೇನಿಪಾತನ Si. 85; T., M. ಕಪಿ', a staff).

ಗಡಿ gaḍi. 2. = ಗಡ 4, etc. — ಗಡಿಬಿಡಿ. = ಗಡಬಡಿ. Confusion; vexation and trouble (C.).

ಗಡಿ gaḍi. 3. = ಗಡ 5, etc. A term, a limit (ಅನ್ತರ, ಅವಧಿ, ಯಾವತ್ ತಾವತ್ Nr.; Tĕ.; Sk. ಘಟ, a border); a frontier (ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಡೆ Mr. 89; My.; Tĕ.); a place, an abode (ಜಕ್ಕೆ, ಇಮ್ಮಡಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, ತಾಣ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk.; J. 9, 25; T. ಕಡೆ; Tĕ. ಕಡೆ; *cf.* ಕಡೆ 1). ಗಡಿ ದುರ್ಗಂಗಳು ಭದ್ರವಾಗಿ (Śś. 96). See (ಅಂಗಡಿ), ತಳಗಡಿ, ಮುಂಗಡಿ. — ಗಡಿ ನಿಡು. -ಕಡು. To go beyond the common limits (Grj. 3, 64).

ಗಡಿ gaḍi. 1. A small fort (R., Tĕ.; Mhr., H. ಗಢೀ, ಗಢೀ, ಗಢ್ಢೀ; T. ಕೆಡ).

ಗಡಿ gaḍi. 2. (= ಗಡೆ). Tbh. of ಘಟಿ. A ghurry or hour of 24 minutes; a gong or plate of metal on which the hours are struck (Tĕ. ಗಡಿ, ಗಡಿಯೆ). See ಗಡಿಯಾಲ.

ಗಡಿಕೆ gaḍikĕ. = (ಗಡ 2). See ಅವ-.

ಗಡಿಗಿ gaḍigi. = ಗಡಿಗೆ. — ಗಡಿಗೀ ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ. = ಗಡಿಗೇ-. (B. 3, 45).

ಗಡಿಗೆ gaḍigĕ. = ಗಡಗೆ No. 2, ಗಡಿಗಿ. Tbh. of ಘಟಿಕಾ. An earthen vessel (C.; ಕುಮ್ಭ, ಘಟ Si. 440). See Bp. 14, 11; 20, 13; 65, 38; B. 2, 16; 5, 128; Prv. s. ಭಿನ್ನ. ಕುರುಡಿಯ

ಮದಿನೆಯಾದರೆ ಮನೆಯ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ (Prv.). — ಗಡಿಗೇ ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ. Sugar-candy formed in a gaḍigĕ into which threads had been put by means of which the sugar in a lump is hung up (My.).

ಗಡಿಯಾರ gaḍiyâra. = ಗಡಿಯಾಲ, etc. (C.; B. 4, 164; Tĕ. ಗಡಿಯಾರ, ಗಡೇರ, ಗಡ್ಯಾರ; see ಗಡಿ 2.).

ಗಡಿಯಾಲ gaḍiyâla. = ಗಡಿಯಾರ, ಗಡಿಯಾಳ. An hour-glass; a gong; a watch, a clock (C.; B. 4, 190. 196; Mhr., H. ಘಡ್ಯಾಳ; M. ಗಡಿಯಾರ, ಘಡಿಗಾರ, ಗಡಿಯಾಳ್).

ಗಡಿಯಾಳ gaḍiyâḷa. = ಗಡಿಯಾಲ. (C.; B. 3, 86).

ಗಡಿಸು gaḍisu. 1. = ಗಳಿಸು, ಗಡಿಸು 1. Tbh. of ಘಟಿಸು. To bring together, to collect, to acquire, to earn (Tĕ. ಗಡಿಂಚು, ಗಡಿಯಿಂಡು, ಗಣಿಂಡು). 2, to come together. See ಸಂ- 3, to exert one's self. See ಅವಗಡಿಸು 2, and *cf.* ಘಟಿ.

ಗಡಿಸು gaḍisu. 2. (fr. ಗಡ 2). To impede, etc. See ಅವಗಡಿಸು 1.

ಗಡು gaḍu. 1. = (ಗ 2), ಗಡ 5, ಗಲ್, etc. Term, period, etc. See ಅಗಡು, ಈಗಡು.

ಗಡು gaḍu. 2. = ಗಡ 2. — ಗಡುಗುಟ್ಟು. = ಗಡ-. (My.).

ಗಡು gaḍu. 3. = ಗಡ 3. — ಗಡುಗುಟ್ಟು. = ಗಡ-. (My.).

ಗಡು gaḍu. An excrescence on the neck; a boil (ಕುರು Mr. 385); *a hump on the back;* a superfluous excrescence or addition, as to a poem; an earth-worm. See ಅನ್ನ ಗಡು.

ಗಡುತರ gaḍutara. = ಗಡತರ, etc. (ಗಾತ್ರ, ಬಿಣ್ಪು G.; My.; B. 4, 21. 22. 46).

ಗಡುದು gaḍudu. = ಗದದ, etc. (My.).

ಗಡುಬ gaḍuba. = ಗಡ 5, etc. (My.).

ಗಡುವು gaḍuvu. = ಗಡುಲು, etc. (My.).

ಗಡುರ gaḍura. = ಗಡುಲ.

ಗಡುಲ gaḍula. *Hump-backed.*

ಗಡುಸರಿ gaḍusari. = ಗಡಸರಿ. (My.; Tĕ.).

ಗಡುಸು gaḍusu. = ಗಡಚು, etc. (C.). ಕಬ್ಬಿಣದ ರಸವು ಆಯಿ, ಪೆಣ್ಟೆಗಟ್ಟು, ಬಹಳ ಗಡುಸಾಗುವದು (B. 4, 148).

ಗಡುಸುತನ gaḍusutana. Hardness, etc. (My. occasionally).

ಗಡೆ gaḍĕ. 1. = (ಕಡೆ 1), ಗಡಿ 1, ಗಸೆ, ಗಬು 2, ಗಬು, ಗಬುವು, ಗಬಿ. A bamboo-pole (My.). ಹಡಗು ನಡಿಸುವ ಗಡೆ (ನೌಕಾದಣ್ಡ Si. 84).

ಗಡೆ gaḍĕ. 2. = ಕೆಡು 1, ಸೆಡೆ 1, (ಕೆಳೆ 2, etc.). (Touching; fitting; meeting); match; comparison, equality (ಸರಿ, ಜೊರೆ, ಪಾಸಟಿ, ತೊಣೆ, ಜೋಡು, etc., ಸಮಾನ Śs.; T. ಕಡೈ, M. ಕಡೆ; *cf.* ಘಟಿಯ).

ಗಡೆ gaḍĕ. (= ಗಡ 2). Tbh. of ಘಟಿ (Śmd. 338). A wheel for raising water (S. Mhr.; *cf.* ಘಟೀಯನ್ತ್ರ). — ಗಡೆಗಡೆ. rep. = ಗಡೆ. (S. Mhr.; in this form the word apparently belongs to ಗಡ 3).

ಗಡೆಕಾಲಿ gaḍĕ-kâḷa. A man on the back of an elephant who carries a pole with a flag, etc. (My.). **2,** a man who propels a raft or boat with a pole (My.).

ಗಡ್ಡ gaḍḍa. The beard about the chin (C.; Tĕ.; T. ಕಟ್ಟು, ಕೆಟ್ಟು). ಅರಸು ಅನ್ದರೆ ಊರು ನಡುಗುತ್ತಪೆ, ಮುದುಕ ಆನ್ದರೆ ಗಡ್ಡ ಅಲಗುತ್ತದೆ. — ಅಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದವ ಔಪಾಸನ ಮಾಡಿದರೆ ಗಡ್ಡ ಸುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ. — ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಹಪ್ಪಳ ಕಾಸಲಿಕ್ಕೆ ಬನ್ನ. — ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿಡಿ ತುವ್ವು ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? (Prvs.). ಗಡ್ಡ ವಿಾಸೆ (ವ್ಯಂಜನ, ಶ್ಮಶ್ರು Nr.; Si. 436). ಗಡ್ಡ ವಿಾಸೆಯಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡಗೂಸು (ತೂಬರ Hlâ.). ಹೆಣ್ಣನಾದವ ಬಹಳ ಗಡ್ಡ ಏರಿಸಿದರೇನು? (Dp. 148). See Bp. 3, 27; 20, 11; 56, 38; 58, 49; Ć. Bp. 32, 45; J. 9, 8; Si. 121. 195. 216. 448; B. 4, 21. 181; 5, 23. 58. ಕೂಡು-. ಬೀಚು-. **2,** = ಗದ್ದ, the chin (My.; Tu., Tĕ.; ಚಿವುಕ Si. 213). See ಬಿಳಿ-; Prv. s. ಮದ್ದ. — ಗಡ್ಡಪಾದಿತ್ಯ. -ಅದಿತ್ಯ. N. (Bp. 56, 33).

ಗಡ್ಡಿ gaḍḍi. = ಗಡ್ಡೆ. A bunch or bundle; a quantity of ten quires of paper (S. Mhr., Mhr.).

ಗಡ್ಡೆ gaḍḍĕ. 1. = (ಗಟ್ಟೆ), ಗೆಡ್ಡೆ, (ಗೆಣ್ಡೆ 2, ಗಲ್ಲೆ 1). A mass; a lump; a clump; a concretion (C.; Tĕ.; M. ಕಣ್ಡೆ, ಕಟ್ಟೆ; Mhr. ಗಡ್ಡಾ; *cf.* ಗಟ್ಟೆ No. 2; ಕರಣೆ). ಉಪ್ಪು ಮುನ್ಸಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿ (ಅಬ್ಬಿ Si. 85). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ (ಎದ್ರಥಿ 201). **2,** any bulbous root (C.; Tĕ., Mhr.; M. ಕಣ್ಡೆ). ಸಾರನದ ಗಡ್ಡೆ (ಕನ್ನ Mr. 420). ಸಸಿ ವಲ್ಲಿಗಳ ಗಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ 107). ಮರದ ಗಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ Hlâ.). ತಾವರೆ ಗಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ, ತಿಳಿ, ಕನ್ನಡ Si. 96). See Si. 95. 146. 152. 153. 154. 155. 158. 159. 161. 162. 446; B. 3, 106. 109; 4, 143. **3,** the bulky platform of an idol-car (S. Mhr.). **4,** the root of the ear (C.). ಕಿವಿಯ ಗಡ್ಡೆ (G. 145). ಆನೆಯ ಕಿವೀ ಗಡ್ಡೆ (ಜೂಲಿಕೆ G.). **5,** a small insulated and dry spot in a river; an island (C.; Tĕ., Mhr.). See ನಡು-. — ಗಡ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To congeal; to freeze (C.; B. 3, 41; 4, 101; 5, 29); to condense (v. i.), as the milk of the kôvĕ (My.). 2, to grow in clumps or tufts, as grass or bamboos (C.). — ಗಡ್ಡೆದರ್ಭ. (Bh. 1, 10, 2). — ಗಡ್ಡೆಹಾಗಲ. (ಕಾರವೇಲ್ಲ, ಕಟ್ಟಲ್ಲಕ, etc., Si. 160). — ಗಡ್ಡೆಹುಲ್ಲು. A good fodder-grass, Andropogon mollicomus Kunth. (Z.).

ಗಡ್ಡೆ gaḍḍĕ. 2. (= ಕಟ್ಟೆ 1). A bank, a shore (My.; Tĕ.).

ಗಡ್ಡೆ gaḍḍĕ. = ಗಟ್ಟೆ, ಗಡ್ಡಿ. (My.).

ಗಣ್ gaṇ. = ಕಣ್ 2, etc. — ಗಣ್ಗಣ್. = ಕಣ್ಣಣ್. (My.).

ಗಣ gaṇa. 1. = ಕಣ 3, etc., ಗಣಲ್, ಗಣಿಲ್, ಘಣ, ಡಣ. An imitative sound of the ringing of bells. — ಗಣಗಣ. rep. = ಘಣ-. The ringing sound of bells (C.; Mhr. ಘಣ-). — ಗಣಗಣ ಎನ್ನು. To sound as a bell (C.). — ಗಣಗಣಿಸು. = ಗಣಗಣ ಎನ್ನು. (My.).

ಗಣ gaṇa. 2. = ಕಣ 1. — ಗಣಕಾಲು. = ಕಣ-. (ಜಂಘೆ; ಪ್ರಸೃತೆ Nr.).

ಗಣ gaṇa. *A flock, a multitude, a troop, a body, a company, a class, a tribe.* 2, *a body of troops equal to 27 chariots, 27 elephants, 81 horses and 135 foot.* 3, *the host or the attendants* (demi-gods, eminent followers, Jaṅgamas) *of Śiva* (often considered to be under the superintendence of Gaṇêśa). 4, a syllable-, or a Mora-foot, in prosody (Ch.; see ಎಣ್ಬು ಗಣ). 5, a number. 6, a kind of perfume (ಆಜವಾನ G.). 7, a series or group of asterisms or lunar mansions.

ಗಣಕ gaṇaka. = ಗಣಿಕ. An arithmetician, a calculator; an accountant; *an astrologer* (ಕರಣಿಕ Mr. 358, o. r. ಗಣಕ). ಗಣಕರ್ (o. r. ಗಣಿಕರ್) ಬರವ ಗೃಹ (ಕರಣಶಾಲೆ Mr. 197).

ಗಣಕ ganaka. The potherb Solanum indicum Lin. (ಕಾಕಮಾಚಿ, ವಾಯಸಿ Nr.; My. as ಗಣಕೆ; see ಕಾಚಿ).

ಗಣಕ ganaka. The wife of an astrologer.

ಗಣಜಲಿ ganajali. = ಗಣಜಿಲೆ 2. (S. Mhr., My. as ಗಣಜಲಿ).

ಗಣಜಿಲು ganajilu. = ಗಣಜಿಲೆ 2. (St. & Pl.; My.).

ಗಣಜಿಲೆ ganajilĕ. 1. The chicken-pox (S. Mhr.).

ಗಣಜಿಲೆ ganajilĕ. 2. = ಗಣಜಲಿ. Hogweed, Boerhavia procumbens or diffusa (ಪುನರ್ನವೆ, ತೋಫಳ್ನಿ Nr.; ಪುನರ್ನವೆ Mr. 133; My.; Tē. గలగరే, గలిజీరు, గేలి-; M. തഡാമി, തപടിനാമി; T. കടിയിരത്ത). **2,** the prostrate herb and vegetable Trianthema, see ಕೆಮ್ಮು-, ಬಿಳೀ-. (Z.; Tē. గలిజరు, గలిజీరు). See ಕೊಮ್ಮೆ 2.

ಗಣಜಿ ganajĕ. = ಕಡತಿ. A kind of elk or deer (ಗೋಕರ್ಣ Nr., o. r. ಗನ್ನರ್ವ, ತರಥ).

ಗಣತಿ ganati. 1. Tbh. of ಗಲಸ್ತಿ. See Mr. s. ಗಲಸ್ತಿಕೆ.

ಗಣತಿ ganati. 2. = ಗಣಿತಿ. Reckoning, counting (of horsemen, My.; Mhr.).

ಗಣತಿಗೆ ganatigĕ. Tbh. of ಗಲಸ್ತಿಕೆ. (Hlâ.).

ಗಣದಾಸವ್ವೆ ganadâsa-avvĕ. N. (Bp. 59, 6).

ಗಣದಾಸಭೀಮಯ್ಯ ganadâsi-bhîmayya. N. (Bp. 37, 7; 58, 9).

ಗಣದಿಸು ganadisu. = ಗಣಿತಿಸು, ಗಣಿದಿಸು, ಗಣುದಿಸು. To count; to consider; to estimate (Bp. 39, 2).

ಗಣದ್ರವ್ಯ ganadravya. Public property, common stock; a variety of articles. (R.).

ಗಣನ ganana. = ಗಣನೆ. (My.). See ಕಾಲ-.

ಗಣನಾತೀತ gananâ-atîta. Innumerable. (Šmd. 235).

ಗಣನಾಥ ganana-nâtha. Śiva; Gaṇêśa; a ganа-chief. See Bp. 44, 30.

ಗಣನಾಭೇದ gananâ-bhêda. A way of counting (Nn. 17. 66).

ಗಣನಾಮ ganа-nâma. The figurative names for certain metrical feet (Čh.).

ಗಣನಾಯಕ ganа-nâyaka. = ಗಣನಾಥ. Gaṇêśa (Mr. 13).

ಗಣನಾವಿಹೀನ gananâ-vihîna. Innumerable (Šśv. 5, 51).

ಗಣನಿಯಮಕಂದ ganа-niyama-kanda. The kanda-metre being regulated by feet (Čh.).

ಗಣನೀಯ gananiya. *Numerable;* calculable.

ಗಣನೆ gananĕ. ಗಣನಾ. Reckoning, counting, computing; enumerating; considering; regarding, taking notice of; esteeming; amount or sum. See Čh. v. 254; Šmd. 154; Bp. 16, 28; 50, 11; J. 10, 43; 18, 7; Nn. 27. 43. 72; B. 4, 106; 5, 122. — ಗಣನೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To be counted or enumerated (Čpr. 1, 53).

ಗಣಪ gaṇa-pa. = ಗಣಪತಿ. (Bp. 5, 55; 61, 93).

ಗಣಪತಿ gaṇa-pati. The leader or chief of the attendants, or followers, of any deity; *Gaṇêśa;* Śiva (Mr. 12); the head of an assemblage.

ಗಣಯಿಸು gaṇayisu. = ಗಣಿಸು. To count, to calculate (Čh. v. 229); to reckon, to consider; to regard.

ಗಣರಾತ್ರ gaṇa-râtra. *A multitude of nights, many nights.* See Hlâ. s. ಇರುಳ್.

ಗಣರೂಪ gaṇa-rûpa. *Swallow-wort, Calotropis gigantea* (or Asclepias—; ಎಕ್ಕೇ ಗಿಡ G.).

ಗಣಲ್ gaṇal. = ಗಣ 1, etc. (C.; Tē. బణిల్).

ಗಣಲು gaṇalu. (= ಗಣಿಕೆ). A knuckle of the fingers; a knot or joint in any cane (S. Mhr.; Tē. కణుపు; *cf.* ಕಣ್ 1, ಗದುವು, ಗಿಣ್ಣು 2).

ಗಣವೃತ್ತ gaṇa-vritta. A metre of syllable feet (Mr. 366).

ಗಣಸಂಜ್ಞೆ gaṇa-saṁjñĕ. = ಗಣನಾಮ. (Mr. 364).

ಗಣಹಾಸಕ gaṇa-hâsaka. *A kind of perfume* (ಅಜವಾನ G.).

ಗಣಾಕ್ಷರ gaṇa-akshara. Certain syllables of prosody (Čh.; Mr. 363).

ಗಣಾಧಿಪ gaṇa-adhipa. *Gaṇêśa; Śiva;* a gaṇa-chief.

ಗಣಾಧೀಶ gaṇa-adhîśa. Gaṇêśa (ವಪ್ಪರಾಜ, etc. Mr. 16).

ಗಣಾರ್ಚನೆ gaṇa-arčanĕ. The homage paid by the Liṅgavantas to the Jaṅgamas (C.).

ಗಣಿ gaṇi. = ಕಣಿ 2, etc. (My.; Si. 116. 312. 330. 338).

ಗಣಿಕ gaṇika. = ಗಣಕ, q. v. 2, = ಗಣಿಕೆ? ಸೊರ್ಗಕೆನೆ ಗಣಿಕರ ಕ್ಕುಂ (Čt. I, 60).

ಗಣಿಕಾರಿಕೆ gaṇikârikĕ. *The tree Premna spinosa.*

ಗಣಿಕಾಸ್ತ್ರೀ gaṇikâ-strî. = ಗಣಿಕೆ. See Śś. s. ಬೀಛಿ 2.

ಗಣಿಕೆ gaṇikĕ. (=ಗಣಲು). A knot, a joint (ಗ್ರಂಥಿ G.; *cf.* ಗಣ್ಣು, ಛಟಿಕೆ No. 4). ಕಬ್ಬಿನ ಗಣಿಕೆ (B. 3, 43). — ಗಣಿ ಕೆಹುಣ್ಣು. A sore on the finger joints (S. Mhr.).

ಗಣಿಕೆ gaṇikĕ. ಗಣಿಕಾ. *A harlot* (ಕಾಮುಕ, ಸೂಳೆ Nn. 98; Bp. 40, 63; Č. Bp. 47, 15; ಪಾತರದವಳು G.). 2, *a female elephant.* 3, a young elephant (ತುಣ್ಣಾಲಕತ್ತೀ, ಮಜ್ಜಿಯಾನೆ 98). 4, *a sort of jasmine, Jasminum auriculatum* (ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ G.).

ಗಣಿಗಲು gaṇigalu. = ಕೆಣಗಿಲ್, etc. (My.; Si. 123).

ಗಣಿಗಿಲು gaṇigilu. = ಗಣಿಗಲು. (My.). — ಗಣಿಗಿಲ ಮುಸ್ತೆ. The Indian spikenard, a herb growing in the Himâlaya, Narostachys jatamansi Dec. (St. & Pl.). — ಗಣಿಗಿಲ ತೋರಮರ. = ಕೆಮ್ಮುಕಣಗು. (St. & Pl.).

ಗಣಿತ gaṇita. *Numbered, counted, calculated;* calculating; the science of computation, arithmetic (Bp. 3, 42); the astrological part of a jyôtiḥśâstra; a sum.

ಗಣಿತಗಾಜ gaṇita-gâra. = ಗಣಿತಜ್ಞ. (My.).

ಗಣಿತಜ್ಞ gaṇita-jña. An astrologer (My.; B. 5, 176).

ಗಣಿತಜ್ಞತೆ gaṇita-jñatĕ. Knowledge of astrology (My.).

ಗಣಿತವಿದ್ಯೆ gaṇita-vidyĕ. The science of computation (B. 5, 166. 275).

ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ gaṇita-śâstra. The book or science of computation, comprising arithmetic, algebra and geometry (My.; B. 5, 197).

ಗಣಿತಿ gaṇiti. = ಗಣತಿ 2. (My.).

ಗಣಿತಿಸು gaṇitisu. = ಗಣದಿಸು, etc. (Bp. 7, 11; 18, 77).

ಗಣಿದಿಸು gaṇidisu. = ಗಣಿತಿಸು. (Bp. 30, 24).

ಗಣಿಲ್ gaṇil. = ಗಣಲ್, etc. (My.).

ಗಣಿಸು gaṇisu. = ಗಣಯಿಸು. (J. 7, 7; 14, 7; 21, 18; 33, 10; My.).

ಗಣುದಿಸು gaṇudisu. = ಗಣಿದಿಸು. (Bp. 6, 8).

ಗಣೆ gaṇĕ. = ಗಡೆ 1, etc. (C.); the stalk or stem of an onion (S. Mhr.). See Prv. s. ದೊಮ್ಮು.

ಗಣೆಗಾರಿ gaṇĕ-gâra. (=ಗಡೆಕಾಜಿ, ಗಟ್ಕಾಜಿ). A boatman (My.); a tumbler or dŏmba (My.).

ಗಣೇಯ gaṇêya. *Numerable.*

ಗಣೇಶ gaṇa-îśa. Pârvati's son Gaṇêśa. SeeŠ md. 93. 151. 207; Bp. 24, 48. 2, Śiva. 3, a gaṇa-chief.

ಗಣೇಶ್ವರ gaṇa-îśvara. = ಗಣೇಶ. See Bp. 61, 46 & ಕಲಿ-.

ಗಣ್ಟ gaṇṭa. (=ಗುಂಟ). Till, up to the time (My.).

ಗಣ್ಟಡಿ gaṇṭaḍi. (= ಗಾಣ್ಟಡಿ). A little bundle, a parcel (My.; Mhr., H. ಗಠಡಿ).

ಗಣ್ಟಲ gaṇṭala. = ಗಂಟಲು. (C.).

ಗಣ್ಟಲು gaṇṭalu. ಗಣ್ಟಲ್. = ಗಂಟಲ, ಗಳ್ಟ್ಲಂ. The throat (ತಾಳಿಗೆ Bhn. 63; ಕಾಕುದ G.; C.). See Bp. 25, 25. 86; 28, 11; Bh. 1, 8, 57; B. 4, 74. 85.

ಗಣ್ಟೆ gaṇṭi. A kind of small gold ear-ring (ಕುಣ್ಡಲ, ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ Si. 218; C.; Tĕ.). — ಗಣ್ಟೆಚಳತುಮ್ಪು. The drops of a gaṇṭi (C.).

ಗಣ್ಟೆ gaṇṭi. (= ಗಣ್ಟು). (My., in ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರ-).

ಗಣ್ಟೆಕೆ gaṇṭikĕ. A clump, etc. (ಸ್ತಮ್ಬ, ಗುಚ್ಛ, ಗುತ್ಸ Si. 305).

ಗಣ್ಟೆಗ gaṇṭiga. — ಗಣ್ಟೆಗನ ಕಸ. An annual herb, Spermococe hispida L. (Z.).

ಗಣ್ಟು gaṇṭu. Considered to be a Tbh. of ಗ್ರನ್ಥಿ (Śmd. 341. 365; Mhr. ಗಾಣ್ಠ). The knot or joint of a reed, bamboo or cane (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್ Hlâ.; Mr. 109; C.; Tĕ.; *cf.* ಗಣಲು). 2, a knot, the knot of a cord, etc. (C.; Tĕ.). 3, a bundle, a bag, a parcel (C.; Tĕ.). 4, that has been tied together or laid by: money, wealth (C.); capital or stock in trade (C.; B. 5, 97). 5, a joint or articulation of the body (Bp. 38, 57; C.; ಬೆರಳಿನ ಗಣ್ಟು G. 182). 6, a lump or concretion formed in the abdomen (C.; ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಎಡಗಡೆಪಕ್ಕದಿಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಟು ಆಗುವ ರೋಗವೆನ್ದರೆ ಗುಲ್ಮ Ûb.). 7, knotting: swelling and hardening of the veins on the surface of the legs, arms and hands (C.). ಬೆರಳ ಗಣ್ಟುಗಳು (ಪಾಣಿಶಾಪಾಪವರ್ Mr. 322). ಇಟ್ಟ ಗಣ್ಟನ್ನು ತಿರಿಗಿ ಕೊಡೋಣ (ನಿರ್ಯಾತನ G.). ಗಣ್ಟು ಪರರ ಕೆಯ್ಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸೊಣ್ಣಾ ಮುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.—ಕೆಯ್ಯಲಿದ್ದರೆ ಗಣ್ಟು, ಭಾವಿಸಿದರೆ ನಂಟು.—ಈನಿಸಿನ ನೆಂಟ್ರು ಕನಡಿಯೊಳಗಣ ಗಣ್ಟು (Prvs.). See Bh. 1, 20, 57; Si. 459; B. 1, 23; 3, 64. 100; 4, 6; 5, 238; ಆಱು-, ಎಣ್ಕೆ-, ಕಗ್ಗಣ್ಟು, ನರಿಗಣ್ಟು; Prvs. s. ತುಣ್ಪು, ದೇವ, ಪಾಪ. — ಗಣ್ಟಾಸೆ. -ಆಸೆ. The desire of becoming rich (C.).— ಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To knot; to tie (Bp. 42, 4). ಗಣ್ಟಿಕ್ಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಗ್ರನ್ಥಿತ Nr.). 2, to knit, as the eye-brows. ಹುಬ್ಬುಗಣ್ಟಿಕ್ಕುವುದು (ಭ್ರುಕುಟಿ Hlâ.). 3, to bring about (Râm. 5, 8, 85; J. 6, 37; 9, 31). 4, to be united closely (Grj. 2, after 106). 5, to be knit, as the eye-brows (J. 22, 11). — ಗಣ್ಟುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A knotted stick, knotted wood (Râghc. 17, 67; My.). — ಗಣ್ಟು ಗದಡಿ. dupl. (B. 4, 169). — ಗಣ್ಟುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A man who hides his wealth, *i. e.* falsely assumes the appearance of poverty (S. Mhr.). 2, a man who does not return what he has borrowed (My.; Abhâ. 8, 2). — ಗಣ್ಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A leg with dilated veins (C.). — ಗಣ್ಟು ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A hand or an arm with dilated veins (C.; Bp. 58, 49). — ಗಣ್ಟುಗೊಯ್ತ. -ಕೊಯ್ತ. A purse-cutter: a pick-pocket or defrauder (S. Mhr.). — ಗಣ್ಟುಗೊಯ್ತೆ. -ಕೊಯ್ತೆ. A female purse-cutter, etc. (S. Mhr.; Bp. 40, 53). — ಗಣ್ಟುಟೊಣಪೆ. A knotted stick (S. Mhr.). — ಗಣ್ಟುಣಿಗ. -ಉಣಿಗ. One who spends his principal instead of trading with it (Sd.). — ಗಣ್ಟುತುಪ್ಪೆ. The herb Leucas urticaefolia Br. (Z.). — ಗಣ್ಟುಪುರ್. Knit eye-brows, a frown (Bp. 20, 12; V. 11, 60). — ಗಣ್ಟುದಾರಂಗಿ. An undershrub, Clerodendron serratum Blum., or—siphonanthus R. Br. (Si. 143; C.; T., Tĕ.). — ಗಣ್ಟು ಬೀಡಿು. To get knotted, as a thread (C.). 2, close (occasionally improper) connection, intimacy or friendship to spring up (between two persons). ಅವನಿಗೂ ನನಗೂ ಗಣ್ಟು ಬಿತ್ತು (C.). ಅವನಿಗೂ ಆಕೆಗೂ ಗಣ್ಟು ಬಿತ್ತು (C.). 3, union, harmony or agreement to take place, become or be. ಅವನ ಮಾತಿಗೂ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೂ ಗಣ್ಟು ಬಿತ್ತು (C.). 4, to run counter to, to stop anybody's progress in a hostile manner, to attack (C.; see B. 2, 18; 3, 126; 5, 59. 64). — ಗಣ್ಟುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. = ಗಣ್ಟುಹುಬ್ಬು. (My.). — ಗಣ್ಟು ಮೊಟ್ಟೆ. dupl. (C.). — ಗಣ್ಟುಮೋಡಿ. A frowning countenance (My.). — ಗಣ್ಟುಲಗಾಮು. A bridle full of troubling knots (My.). See ತುಣ್ಪಿಕುದುರೆ. — ಗಣ್ಟುವ್ಯಾಜ್ಯ. A knotty, unjust, difficult lawsuit (My.). — ಗಣ್ಟುವ್ಯಾಜ್ಯಗಾಱಿ. A man who institutes such a suit (My.). — ಗಣ್ಟು ಹಾಕು. To make a knot (C.). 2, to knit, as the eye-brows (C.). ಸಿಟ್ಟುಸನ್ದ್ದ ಗಣ್ಟು ಹಾಕಿದ ಹುಬ್ಬು (ಭ್ರಕುಟಿ G.). 3, to employ capital (C.). — ಗಣ್ಟುಹುಬ್ಬು. = ಗಣ್ಟುಪುಬ್ರು. (My.).

ಗಣ್ಟೆ gaṇṭĕ. = ಗಡ್ಡೆ 1, etc. (ಶಾಲೂಕ, ಗಡ್ಡೆ Si. 95, *only* in Si.). ಯಾವದಜ್ಜನ್ದ್ದ ಸುಲ್ಲು ಮುನ್ತಾದ ಗಣ್ಟೆಗಳು ಅಗಿಯಲ್ ಪಡುತ್ತೊ, ಅವ್ವಾ ಗುದ್ದಲಿ (ಸ್ತವ್ಯಸ್ಥೆ, ಸ್ತವ್ಯಘನ 399). — ಗಣ್ಟೆಕಱೋರ. (ತಚಿ, ಗನ್ಧಮೂಲಿ, ಜಡ್ಯಸ್ಥಿಕೆ Si. 122). — ಗಣ್ಟೆಮುನ್ತೆ. ಒನ್ದು ಗಡ್ಡೆಯೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಮೋತಿಗಳುಳ್ಳ ಗಣ್ಟೆಮುನ್ತೆಗಳು (ಹೂಪಾಲಿ, ಚಕ್ರಲೆ, ಉಚ್ಚಟಿ Si. 162).

ಗಣ್ಟೆ gaṇṭĕ. Tbh. of ಘಣ್ಟೆ (Śmd. 338; C.; Tĕ.; T. ಕಣ್ಣ, ಕಣ್ಟೆ); also: an English hour (C.). See *e. g.* Bp. 32, 29; 43, 32; B. 4, 141; 5, 287; Nr. s. ಬಾಜಿಸು. ಗಣ್ಟೆ ಬಾಜಿಸು, -ಹೊಡೆ, to beat a gong; to ring a bell (C.). ಗಣ್ಟೆಗೆ ಒನ್ದೇ ಸ್ವರ.—ಭರತರಾಜನ ತಿಕಕ್ಕೆ ಗಣ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).—ಗಣ್ಟೆಕಾಯಕ. The profession of a Jangama mendicant going from door to door ringing a bell (S. Mhr.).

ಗಣ್ಟ್ಲಂ gaṇṭlu. = ಗಳ್ಟಲು, etc. (C.). — ಗಣ್ಟ್ಲಂಜುಟಿಗೆ. A particular swelling of the uvula (S. Mhr.).

ಗಣ್ಡ gaṇḍu-a3. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). A strong, powerful, manly male person; a husband (ಕಾನ್ತ, ಕಮಿತೃ, ಪತಿ, ರಮಣ, ಧವ, ಪ್ರಿಯ, etc. Nr., Hlâ., Si. 193; ಅನುಕ, ವರಯಿತ, ಭರ್ತೃ, etc. Mr. 307; J. 7, 25; 13, 44; C.; Tĕ.; M., T. ಕಣವ, ಕಣ್ಡ). ಇವರನೇ ಗಣ್ಡನಲ್ತೆ ಜಗತಿತಲದೊಳ್? (Śmd. 57). ಅವರ್ ಗಣ್ಡರ್, ಅವರ್ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (109). ಸಾಯಿರ ಗಣ್ಡರ್, ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (111). ಗಣ್ಡನುಂ ಮುಕ್ಕಳುಮಿಲ್ಲದವಳು (ನಿರ್ವೀರೆ Hlâ.). ಗಣ್ಡನು ಬಯಸುವನ್ತೆ ಅಪ್ಪವಳು (ಕಾನ್ತೆ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಗಣ್ಡನು (ಭಗಿನೀಪತಿ): ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ನನ್ದಿನಿ); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ದೇವರ); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ (ಯಾತೃ); ಅವಳೊರ್ವಳು ಬಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾಲವಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದವಳು (ಕಾತಾಯನಿ Nr.). ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡೆ (ವಧವೆ); ಗಣ್ಡನುಳ್ಳವಳು (ಪತಿವ್ರತೆ Si. 185). ಗಣ್ಡಗಮ್ಬಲಿಯಕ್ಕ, ಗಣ್ಡಗರಣಿಯ ನುಂಗಿ, ಗಣ್ಡ ಬನ್ದಾಗ ನರಳುವ ಹೆಣ್ಣಿಂಗೆ ಗುಣ್ಡಿಕ್ಕು! (Sp.). Plural also ಗಣ್ಡನ್ದಿರು (C.; B. 3, 32). ಗಣ್ಡಗಂಜದ ನಾರಿ ಅವಳೆ ಹೆಮ್ಮಾರಿ (Dp. 54). ಗಣ್ಡ ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆ ತರುತ್ತಾನೆನ್ದು, ಇದ್ದ ಸೀರೆ ಸುಟ್ಟಳು.—ಗಣ್ಡನ ಮದಿವೆಯಾದರೂ ಗಂಜ ಬರ ತಪ್ಪದು.—ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಆಗಲಿಕೆ ತೋಱಿಸ ಬೇಡ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೀನಿ ಕಲಿಸ ಬೇಡ.—ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ, ಒಡೆಯನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ.—ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು.—

ಗಣ್ಡ ಇಲ್ಲದ ಗಯಚ್ಯಾಳಿ, ದಣ್ಡು ಇಲ್ಲದ ಹಾವಳಿ.—ಗಣ್ಡಿಗೆ ಬೇಡವಾದರೆ ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲಿಗೂ ಬೇಡ.—ಗಣ್ಡಸಿಗೆ ಗಬ್ಬಳೆ ತೋಲ್ಬಸ ಬೇಡ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸವಿ ಕಲಿಸ ಬೇಡ.—ನೇರದ ಗಣ್ಡಗೆ ಬೊಸರೊಳಗೆ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕತು.—ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಸು ತೆಗಪಳಸ್ಪೆ.—ಹೆಣ್ಡತಿ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯಾದರೆ ಗಣ್ಡ ಮೂಲನಾಯಿಗಿನ್ಸ ಕಡೆ (Prvs.). 2, = ಗಂಡ್ಡು, stoutness; strength; greatness.—See ಆಬೆ-, Prvs. s. ಒರು ಬರು, ಜೊಡಿ. — ಗಣ್ಡಕೊಡಲಿ. = ಗಣ್ಡಗೊಡಲಿ, ಗಣ್ಡುಗೊಡಲಿ. A kind of axe, used in war or for cutting animals (My.; ಉತಾರ, ಸ್ಥಫಿತಿ, ಪರಶು Si. 281. 290). — ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. = ಗಣ್ಡು-. Large scissors, such as devotees (or mendicants) threaten to decapitate themselves with, in order to extort a gift from a deity (or alms);—a pair of shears (My.). — ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿನಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 58, 1). — ಗಣ್ಡಗರ್ವ. (Śmd. 386; Kk. 96). Great pride (Abh. P. 11, 134). — ಗಣ್ಡಗಲಿ. -ಕಲಿ. (Śmd. 386; Kk. 96). = ಗಣ್ಡುಗಲಿ. A strong hero. — ಗಣ್ಡಗಾಡಿ. = ಗಣ್ಡುಗಾಡಿ. Great gracefulness or beauty (Abh. P. 3, 38. 156; 14, after 107). — ಗಣ್ಡಗುಣ. (Śmd. 386; Kk. 96). Great excellence (Abh. P. 9, 154). — ಗಣ್ಡಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಗಣ್ಡುಗೂಸು. A male person. ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಯಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡಗೂಸು (ತೂಬರ Hlâ.). — ಗಣ್ಡಗೊಡಲಿ. -ಕೊಡಲಿ. = ಗಣ್ಡುಕೊಡಲಿ. (My.; Si. 290; Tĕ. ಗಣ್ಡಗೊಡ್ಡಲಿ). — ಗಣ್ಡ ಪೆಣ್ಡೆರ್. (Śmd. 386). Husband and wife (ದಮ್ಪತಿ Hlâ.). — ಗಣ್ಡಪೆಣ್ಡೇರ. A badger of honour (Tĕ., R.). — ಗಣ್ಡ ಮುಚ್ಚರ. Great enmity, etc. (Abh. P. 7, 50). ಗಣ್ಡಮಾತು. A great, bold word (Abh. P. 3, 59; 13, 139). — ಗಣ್ಡಮೆಣಸು. The Pimento tree, Eugenia acris W. & A. (St. & Pl.). — ಗಣ್ಡವರಿಜು. -ಪರಿಜು. (Śmd. 386; Kk. 96). A mighty, grand form; the form of a man. See Abh. P. 3, 38; 7, after 105 & 106; 11, 97. — ಗಣ್ಡವಸದನ. -ಪಸದನ. (Śmd. 386; Kk. 96; o. r. in both: ಗಣ್ಡಪನ). Grand decoration. — ಗಣ್ಡವಸನ. -ಪಸನ. An excellent cloth (?; see Śmd. s. ಗಣ್ಡವಸದನ). — ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿಯರು. = ಗಣ್ಡು ಪೆಣ್ಡೆರ್. (ದಮ್ಪತಿ Nr.; My.). — ಗಣ್ಡು ಹೆಣ್ಡರು. = ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿಯರು. (C.; Bp. 24, 21; B. 3, 59; 5, 133. 203).

ಗಂಡ್ಡ gaṇḍa. = K. ಗಣ್ಡ, q. v. *The cheek* (= ಕನ್ನ 2). 2, *an elephant's cheek or temple.* 3, *a boil, a pimple.* 4, the force or fierceness of any disease, of rain, of wind, etc., the baneful influence of a star, etc. (C.; Mhr.; Tĕ.; T. ಕಣ್ಣ; *cf.* ಗಣ್ಣಾನ್ನರ). 5, a hero. 6, chief, best, excellent. 7, one of the 27 portions of a circle on the plane of the ecliptic or one of the yôgas.

ಗಂಡ್ಡಕ್ gaṇḍak. A eunuch (My.; H.).

ಗಂಡ್ಡಕ gaṇḍaka. *A rhinoceros.*

ಗಂಡ್ಡಕಾರಿ gaṇḍakâri. = ಗಣ್ಡಕಾಲಿ. (ಮುಟ್ಟಲುಮುರಿಕೆಯ ಗಿಡ G.).

ಗಂಡ್ಡಕಾಲಿ gaṇḍakâli. *A sensitive plant, Mimosa pudica.*

ಗಂಡ್ಡಕೆ gaṇḍaki. N. of a river. (My.).

ಗಂಡ್ಡಭೇರುಂಡ್ಡ gaṇḍa-bhêruṇḍa. = ಭೇರುಣ್ಡ. (My.).

ಗಂಡ್ಡಮಂಡಲ gaṇḍa-maṇḍala. = ಗಣ್ಡ No. 1. (Abh. P. 14, 177).

ಗಂಡ್ಡಮಾಲೆ gaṇḍa-mâlĕ. The umbilical cord wound round the head at birth (looked upon as an unlucky sign, My.). 2, scrofula of the neck and throat (My.).

ಗಂಡ್ಡವೃತ gaṇḍavṛta. A kind of deer (ಕಡವ Mr. 160).

ಗಂಡ್ಡಶೈಲ gaṇḍa-śaila. *A huge rock or rocky fragment fallen from a mountain.*

ಗಣ್ಡಸ gaṇḍasa. = ಗಂಡ್ಡಸ. A male person (B. 5, 287). ಗಣ್ಡಸರು (C.; B. 4, 165; 5, 140. 283. 284). — ಗಣ್ಡಸ ಮಕ್ಕಳು. Male persons (C.).

ಗಣ್ಡಸತನ gaṇḍasatana. = ಗಂಡ್ಡಸತನ. (C.).

ಗಣ್ಡಸು gaṇḍasu. = ಗಂಡ್ಡುಸು. A male person (C.). ಆಯವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಡಸನ್ನೂ ನಮ್ಬು ಬಾರದು.—ಗಣ್ಡಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟನು, ಹೆಂಗಸು ತಿರಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prvs.).

ಗಂಡ್ಡಸ್ಥಲ gaṇḍa-sthala. The temples of an elephant (ದನ್ತಿ ಕಪೋಲ Nn. 87; ಕಟ 141; ಕರಟಿ, ಕಟ Mr. 153); the cheek (J. 11, 38).

ಗಂಡ್ಡಾಗುಂಡ್ಡ gaṇḍâguṇḍi. Barefacedness, impudence (My.; H.).

ಗಣ್ಡಾಡಿ gaṇḍa-âḍi. A man of mighty acts, a hero (J. 7, 63; My.).

ಗಂಡ್ಡಾನ್ತರ gaṇḍa-antara. Desperate sickness, alarming danger, imminent jeopardy, boding prospects (C.; B. 2, 39; 4, 59. 192; 5, 165).

ಗಂಡ್ಡಮೂಲೆ gaṇḍâ-mûlĕ. = ಗಣ್ಡಮಾಲೆ No. 2. Inflammation of the glands of the throat (My.; Mhr. ಗಣ್ಡಮಾಲಾ).

ಗಂಡ್ಡಾಲಿ gaṇḍâli. *A bent-grass or Agrostis with white blossoms* (= ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ). See Si. 162; ಬಳ್ಳಿಗಜುಕೆ.

ಗಣ್ಡಿ gaṇḍi. = ಕೆಣ್ಡಿ 1. (My.). — ಗಣ್ಡಿಕಾವಲಿ. The watcher of the wicket of a fort (My.); one who takes tolls at a pass (R.).

ಗಣ್ಡಿಕೆ gaṇḍa-ikĕ. (or **gaṇḍu-ikĕ**). (Śmd. 248). Prowess. See ಒಲ್ಗಣ್ಡಿಕೆ. — ಗಣ್ಡಿಕೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see prowess (Śśv. 3, 54).

ಗಣ್ಡಿಗ gaṇḍiga. A valiant man (Bh. 3, 18, 41); a firm, resolute or stiff-necked man (Bp. 15, 32; 27, 65).

ಗಂಡ್ಡೀರ gaṇḍîra. *A sort of potherb.* 2, the Tĕlinga potato, Arum campanulatum Roxb. (St. & Pl.).

ಗಣ್ಡು gaṇḍu. Strength; manliness; largeness; firmness; impetuosity; bravery (= ಗಂಡ್ಡ No. 2);—the male sex; a male; a male person, a man (C.; Tĕ.; *cf.* ಕಡು 1). ಹೆಣ್ಣಾದೊಡಂ ಗಣ್ಣಾದೊಡಂ (Śmd. 148). ಹೆಣ್ಣು ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕುಣಿಯುವ ಗಣ್ಡಿನ ಹೆಸರು (ಭೃಕುಂಸ, ನರ್ತಕಪುರುಷ, ಸ್ತ್ರೀವೇಷಧಾರಿ Si. 64). ಗಣ್ಣುಮುನಿ ಪೆಣ್ಣಾಗನೇ ತೌರಿ? (Bp. 54, 37). ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಣು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನಿನ್ದ ಆಮವಿಕೆ (ದ್ರವ, ಕೇಲಿ, ಲೀಲೆ, etc. Si. 72). ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಣುಗಳ ಜೊತೆ (ವಿಥುನ, ದ್ವನ್ದ್ವ, ದಮ್ಪತಿಗಳು 179). ಪೆಣ್ ಗಣ್ಣುಗಳೊಳ್ ಒವರುಂ ಸಿಜಾಚಾರವಿರಹಿತರಾಗಿ ನಡೆವರಿಲ್ಲ... ರಾಮರಾಜ್ಯದೊಳ್ (J. 18, 13). ತರ್ಮ ಮಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಣು ಕರಿಯ ಬನಕೆಯ ತುಣ್ಣಂ (Dp. 54). ಕುಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಣ್ಣಿಗೆ ಟಗರು, ಆಡುಗಳಲ್ಲಿ ಗಣ್ಣಿಗೆ ಹೋತು ಅನ್ನುವರು (B. 3, 9). ತಮ್ಮ ಮನಸಿಗೆ ಬನ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮುದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (5, 289). ಗಣ್ಡಿನ ತನ್ದೆ (5, 289). See J. 15, 28; Prv. s. ಗವುಡ and ಗೆದ್ದು; ಆಬೆ-. — ಗಣ್ಣಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. An aspirate (C.). — ಗಣ್ಣಾಡು. -ಆಡು. A he-goat (C.; ಸ್ತುಥ, ಭಾಗ, ಆಜ, etc. Si. 323). — ಗಣ್ಣಾನೆ. -ಆನೆ. A male elephant (ಇಭ Nr.). — ಗಣ್ಣಾಳು. -ಆಳು. A male cooly (C.). — ಗಣ್ಣು ಎಕ್ಕೆ. The plant Calotropis gigantea R. Br. (Z.). — ಗಣ್ಣುಕಣೆ. The larger roller in a sugar-mill (My.). — ಗಣ್ಣುಕೆಲಸ. A work of manly strength, a work superior to that of others (C.; ಪೌರುಷ Si. 462). — ಗಣ್ಣುಕೇಪಲಗಿಡ. The shrub Memecylon amplexicaule Roxb. (St. & Pl.). — ಗಣ್ಣುಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. The ends of a dôtra tucked in a peculiar manner

by a man who prepares for work (C.; B. 4, 179). — ಗಂಡ್ಡ ಗತ್ತರಿ. = ಗಂಡ್ಡಗತ್ತರಿ. (C.). — ಗಂಡ್ಡಗರಣಿ. -ಕರಣಿ. A large lump. See Sp. s. ಗಣ್ಣ. — ಗಂಡ್ಡಗಲಿ. = ಗಂಡ್ಡಗಲಿ. (Rśv. 5, 93; J. 14, 16). — ಗಂಡ್ಡಗಾಡಿ. = ಗಂಡ್ಡಗಾಡಿ. (Rśv. 13, 60). — ಗಂಡ್ಡಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಪಿಳ್ಳೆ. A male young sparrow (ಚಾಪಟ್ಕೈರ Si. 173). — ಗಂಡ್ಡಗುಬ್ಬಿ. A male sparrow (My.; B. 2, 6). — ಗಂಡ್ಡಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಗಂಡ್ಡಗೂಸು. A male person, a man (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, ಮನುಷ್ಯ, etc. Mr. 222). ಸ್ತ್ರೀಯರ ವೇಷವ ಧರಿಸಿ ಕುಣಿವ ಗಂಡ್ಡಗೂಸು (ಭೈಕುಂಸ Nr.). See Bp. 40, 25. 2, a male child (C.). — ಗಂಡ್ಡಗಿಡು. -ಕಿಡು. Prowess or courage to fail (Grj. 6, after 77). — ಗಂಡ್ಡಗೊಡಲಿ. = ಗಂಡ್ಡಕೊಡಲಿ, ಗಂಡ್ಡಗೊಡಲಿ. (My.). — ಗಂಡ್ಡಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become impetuous, to dash, etc. (Rśv. 5, 117). — ಗಂಡ್ಡಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. (Śmd. 277). A male cuckoo (Cpr. 2, after 93). — ಗಂಡ್ಡ ಜಾತಿ. The male sex (C.). — ಗಂಡ್ಡುಜಂಕೆ. A male antelope (My.; Si. 168. 169). — ಗಂಡ್ಡುಡುಗು. -ಉಡುಗು. = ಗಂಡ್ಡುಗಿಡು. (Grj. 6, after 80; V. 36, 58). — ಗಂಡ್ಡುಡೆ. -ಉಡೆ. A strong garment: a coat of mail (Abh. P. 9, 156). — ಗಂಡ್ಡುದೊಡ್ಡಿ. -ತೊಡ್ಡಿ. A river the personification of which is male (ಭಿದ್ಯ, ಉದ್ಯುಕ್ತ, ನದ Hlâ.; Mr. 413; ನದ, ನರನ್ನತ್ Nr.), as the Śôṇa (ಶೋಣ, ಹಿರಣ್ಯಬಾಹು Nr.) and the Sindhu (ನದ ವಿಶೇಷ, ಸಿನ್ಧು Nr.). — ಗಂಡ್ಡುನವಿಲ್. A peacock (ಸೋಗೆ Ct. II, 89). — ಗಂಡ್ಡುನಾಬಳ್ಳಿ. The plant Cleome viscosa L. with yellow flowers (Z.). — ಗಂಡ್ಡುನಾಯಿನೊಳಲೆ. See s. ನಾಯಿನೊಳಲೆ. — ಗಂಡ್ಡುಪತು. A male beast (Si. 396). — ಗಂಡ್ಡುಬಿದರು. A bamboo that is solid, not hollow, the male bamboo (B. 4, 55), Bambusa stricta Roxb. (St. & Pl.). — ಗಂಡ್ಡುಮಕ್ಕಳು (fr. ಗಂಡ್ಡುಮಗ. -ಮಗು). Male children (C.); men (C.). ಗಂಡ್ಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡೆಯ ಮನಸು ಗುಣ್ದಿಗಿನ್ತಾ ಗಟ್ಟಿ (Prv.). See B. 3, 33; 4, 5. 55; 5, 274. — ಗಂಡ್ಡುಮಱಿ. A young male (C.). ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಡ್ಡುಮಱಿ (ಚಾಪಟ್ಕೈರ Nr.). — ಗಂಡ್ಡು ಮಿಗು. The proper limit of manly behaviour to be overstepped (Bp. 40, 34). — ಗಂಡ್ಡುಮುಡುಗ. (= ಗುಂಡ್ಡುಮುಡುಗ). N. of a bird. See Nr. s. ಸರಕುಟವಕ್ಕ. — ಗಂಡ್ಡುಮ್ಮಗ. A male beast (B. 4, 193). — ಗಂಡ್ಡುಸಿಂಹ. A male lion (B. 4, 212; 5, 242). — ಗಂಡ್ಡುಸೂಳೆ. A clever harlot (Bp. 42, 16). — ಗಂಡ್ಡುಹುಡುಗ. A boy (C.; B. 5, 276). — ಗಂಡ್ಡುಹುಡಿ. A male spider (B. 4, 113), a male insect, etc. — ಗಂಡ್ಡು ಹೊಡ್ಡಿ. = ಗಂಡ್ಡುದೊಡ್ಡಿ. (Si. 421; My.).

ಗಂಡ್ಡುಗತನ ganḍugatana. Valiantness (Bh. 3, 10, 51; *cf.* ಗಂಡ್ಡಿಗ).

ಗಂಡ್ಡುಸ ganḍusa. = ಗಂಡ್ಡಿಸ. ಗಂಡ್ಡುಸಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಡ್ಡುಸರು (ದೇವ್ಯ, ಜೇವರ Si. 192). ಗಂಡ್ಡುಸರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳದ ಕೂದಲು (ಶ್ಮಶ್ರು 216). ಗಂಡ್ಡುಸರ ಕವಚದ ಆಂಗಿ (ಕೂರ್ಪಾಸಕ 224).

ಗಂಡ್ಡುಸು ganḍusu. (fr. ಗಂಡ್ಡುಗೂಸು). = ಗಂಡ್ಡಿಸು. ಗಣ್ಣ ಎಂಬೆಸರುಳ್ಳ ಇಲ್ಲದೇ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಗಂಡ್ಡುಸಿಗೆ ಪಣ್ಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು (Si. 195).

ಗಂಡ್ಡುಸುತನ ganḍusutana. = ಗಂಡ್ಡಿಸತನ. Virility (ಪುಮ್ಭಾವ, ಪೌರುಷ Si. 462).

ಗಂಡ್ಡೂಪದ ganḍûpada. *A kind of worm* (ಕಂಜುಲಕ, ನಾಯಿನೊಳಲೆ Mr. 411; ಮಟ್ಟೀ ಹುಟ G.).

ಗಂಡ್ಡೂಪದಿ ganḍûpadi. *A female or small ganḍûpada.*

ಗಂಡ್ಡೂಷ ganḍûsha. *A handful of water taken for rinsing the mouth.* 2, rinsing the mouth (ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವದು Mr. 463). See ಮುಕ್ಕುಳ್, ಮುಕ್ಕುಳಿಸು.

ಗಂಡ್ಡೂಷೆ ganḍûshe. *A handful of water taken for rinsing the mouth.* 2, an enlarged navel (ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪಾದ ಹೊಕ್ಕುಳಿ G.).

ಗಣ್ಡೋತ್ಪಲ ganḍa-utpala. (= ದಣ್ಡೋತ್ಪಲ). N. of a plant (ನಾಕನಾರಿ, ಸಹದೇವಿ Mr. 127, one MS. ಗಣ್ಡೋತ್ಪಲ; Tê. ಸಹದೇವಿ = ಕರೀರ, Capparis aphylla).

ಗಣ್ಡೋಲಿ ganḍôli. (ಗಂಡ್ಡು-ಎರಳೆ). The male Indian antelope, Antelope cervicapra (Bd.).

ಗಣ್ಡೋಲಿ ganḍôli. = ಗಣ್ಡೋಲಿ. (My. Amara; Si. 176).

ಗಣ್ಣ ganṇa. A division of paddy-land, a paddy-field (My.; Tu. ಕಣ್ಣಿ; see ಗದ್ದೆ).

ಗಣ್ಯ ganya. Calculable, numerable; to be counted or regarded; worthy of esteem. See ಅ-, ಅಗ್ರ-; Bp. 19, 32; 30, 18; 55, 21.

ಗತ gata. Gone; gone away, departed; deceased; past, gone by; disappeared; come to, approached, arrived at, being in, contained in; gone to any state or condition; belonging to; relating to, connected with; spread abroad. See *e. g.* ಅಕ್ಷಗತ, ಮುಗತ; Śmd. 241. 267; Kâvy. III, 3, B, 164. 166. 170. 2, going, motion; state, condition; etc.

ಗತಕ gataka. Going, motion; fickleness (J. 6, 34; Mhr.: sham, feint).

ಗತಕಾನ್ತಿ gata-kânti. Deprived of lustre. See ಕನ್ತು.

ಗತಗೋಷ್ಮಿ gata-gôshṭhi. Stale words or news (My.); the state of being postponed to an indefinite time, as a law-suit (My.).

ಗತತೇಜ gata-têja. = ಗತತೇಜಸ್. See ನೆನ್ತು.

ಗತತೇಜಸ್ gata-têjas. Bereft of splendour. See ನನ್ತು.

ಗತನಾಸಕ gata-nâsika. *Noseless* (ಮೂಕೊಜ್ಜಿಯಂ Mr. 389).

ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತ gata-prati-âgata. Gone away and returned; come back again after having gone away. 2, a kind of čitra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಗತಾನುಗತಿಕ gata-anugatika. Following what precedes, following custom, imitating, doing as others do (Kâvy. III, 1, A, 25).

ಗತಾಬ್ದ gata-abda. The past year (My.).

ಗತಾಮ್ಬಕ gata-ambaka. Deprived of sight, blind (Bh. 1, 3, 9).

ಗತಾರ್ಥ gata-artha. Unmeaning, nonsensical;—become poor; -deprived of an expected or desired object (My.); —understood, signified (Mhr.); —done, accomplished (Mhr.).

ಗತಾಸು gata-asu. Expired, dead. (J. 26, 44).

ಗತಿ gati. *Going, moving, motion; gait, deportment; procession, march, progress* (ವರ್ತ, ವರ್ತನೆ, ಗಮನ Nn. 166). 2, a path, a way; recourse, refuge, resource (*e. g.* Bp. 12, 31; 14, 31; 36, 5; 52, 9); an expedient, means; course of events; fortune; state, condition, mode of existence; happiness. 3, the course of the asterisms; the diurnal motion of a planet in its orbit; a certain division of the moon's path and the position of a planet in it. 4, transmigration. 5, *the result of actions done in former stages of existence.* 6, deliberation; knowledge (ಯೋಚನ, ಯೋಚನೆ Nn. 166; ಆಲೋಚ ನೆನಹಂ Mr. 468). 7, sin, vice (ವ್ಯಜನ, ದುಷ್ಕರ್ಮ 166). 8, an art, method or rule for dancers, musical time (Bp. 32, 37; *cf.* ಗತ್ತು, ಜತಿ). ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

See Prvs. s. ಮತಿ 1, ಮೀಱು. — ಗತಿ ಗತಿ. rep. of ಗತಿ No. 8. (Bp. 58, 23). — ಗತಿಗಡಿಸು. -ಕಡಿಸು. = ಗತಿಗೆಡಿಸು. (Abh. P. 9, 15). — ಗತಿಗಡು. -ಕಡು. = ಗತಿಗೆಡು. (Grj. 8, 23). — ಗತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the course, state, good condition, welfare or happiness (of people, etc.); to check (Rāv. 6, 4; J. 8, 34; B. 4, 52. 182). — ಗತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Progress, state, refuge, resources, good condition or happiness to be destroyed or lost. ಅತಿರಥನಾದರೂ ಗತಿಗೆಡ ಬಾರದು (Prv.). See Bp. 57, 14; J. 7, 14; 10, 39; B. 4, 74. 126). — ಗತಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who destroys his own welfare or that of others (My.). — ಗತಿಗೇಡು. Ruin of welfare, etc. (My.). — ಗತಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give welfare, etc. (J. 18, 52). — ಗತಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain or acquire welfare (J. 24, 76). — ಗತಿಪಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. To lay hold on the refuge or the good fortune of (something, Bp. 22, 37; 61, 59); to take a road, to enter upon a journey (Rām. 4, 1, 13).

ಗತಿಬನ್ಧನ gati-bandhana. Arresting or checking motion, etc. See ತಗಲ್.

ಗತಿಭಂಗ gati-bhaṅga. Breaking, suspending, interrupting or stopping motion, etc.; stoppage, detention, impediment to progress. See ಮುಗ್ಗು.

ಗತಿಮುಕ್ತಿ gati-mukti. Cessation or discontinuance of motion. See ನಿಲ್.

ಗತಿಲಂಘನ gati-laṅghana. Going by leaps, jumping (ಜಾಳೆಯ Mr. 82, o. rs. ಗತಿಲಾಘವ in one MS., ಜಾಳಿಯ in another, and ಜಾಳೆಯ in another one).

ಗತಿಲಾಘವ gati-lāghava. Swiftness in going or moving. See ಗತಿಲಂಘನ.

ಗತಿವಿಹೀನ gati-vihīna. Remediless; devoid of resource or refuge, forlorn (Bp. 24, 32).

ಗತಿಸು gatisu. To go; to go away, to die; to pass, as time (My.).

ಗತಿಸ್ತಮ್ಭ gati-stambha. Stopping or arresting motion. See ತಡಿಮಟ್ಟು.

ಗತಿಹೀನ gati-hīna. = ಗತಿವಿಹೀನ. (My.).

ಗತ್ತು gattu. Tbh. of ಗತ in its Mahratti meaning: musical time, beating time in music (for dancers, C.; *cf.* ಗತಿ No. 8).

ಗತ್ತುಗಾಱ gattu-gāṛa. A time-server (especially in his words, My.).

ಗತ್ಯನ್ತರ gati-antara. Another remedy or resource (My.; Mhr.); a way of avoiding, escaping (B. 4, 6; Mhr.).

ಗತ್ವ gatva. The syllable ಗ (Śmd. 339. 342. 350).

ಗದ್ gad. = ಗದ. — ಗದ್ಗದನೆ ನಡುಗು. = ಗದಗದನೆ.. (B. 5, 243).

ಗದ gada. = (ಕದ 2, ಗಡೆ 2), ಗದ್, (ಗಳ 2, ಗಱ 1). A term expressing quick motion, shaking. — ಗದಗದ ನಡುಗು. To shake or shiver violently (S. Mhr.; B. 4, 212). — ಗದಗದನೆ ನಡುಗು. = ಗದಗದ-, ಗದ್ಗದನೆ-. (B. 3, 80). — ಗದ ಗದಿಸು. To tremble (Abhâ. 2, 104; J. 16, 35); to cause to tremble (J. 13, 47).

ಗದ gada. 1. Speaking, speech; a sentence. See ನಿ-.

ಗದ gada. 2. *Disease, sickness.* 2, *Gada, the younger brother of Kṛishṇa.* 3, = ಗರ 2, poison.

ಗದಕ gadaka. Tbh. of ಕೃತಕ. See ಗನ್ನಗದಕ.

ಗದಕಿ gadaki. Tbh. of ಕೃತಕ (Śmd. 353).

ಗದಗದಿಸು gadagadisu. = ಗದ್ಗದಿಸು. (Bh. 8, 20, 40).

ಗದಡು gadaḍu. = ಗದರು, (ಜಡ್ಡು 2). The fetid smell of cattle urine; the smell of sheep and goats; the disagreeable smell of burning chillies or tobacco (My.; Tĕ. ಕಸಟು, dirt, foulness, odour, gust, etc.; Mhr. ಗದಳ, foulness of a liquid; dregs, refuse; *cf.* ಕವುಟು, etc.).

ಗದಭೇಕೋರಗ gada-bhĕka-uraga. A snake for disease when looked upon as a frog (Bp. 39, 21).

ಗದಮು gadamu. (= ಕದುಬು). To push away (S. Mhr.; Tĕ. ಕದುಮು).

ಗದರು gadaru. = ಗದಡು. (My.).

ಗದರಿಕೆ gadarikĕ. Loud and earnest exhortation (with regard to men, My.); scaring (with regard to cattle, My.).

ಗದರಿಸು gadarisu. = ಗದ್ದಱಿಸು. To exhort with a loud voice and earnestly (to refrain from a wrong thing), to charge earnestly (My.). 2, to scare, to frighten, as beasts (My.).

ಗದರು gadaru. = ಗಜಱು 1. To produce a loud sound: to thunder; to roar; to growl; to cry; to menace (ಗರ್ಜನಶೆmd. Dh.; Bp. 28, 42; 38, 30); to exhort with a loud voice and earnestly (My.; T. ಕದಱು, ಕದುಮು, ಕಱಿಯು; Tĕ. ಗದುರು, to frighten).

ಗದರು gadaru. 2. = ಗಜಱು 2. Roaring, crying, etc. (Rām. 5, 8, 67).

ಗದಾಗ್ರಜ gada-agraja. *Gada's elder brother, Kṛishṇa.*

ಗದಾಧರ gadâ-dhara. Bearing a club; *Kṛishṇa.* (Bp. 53, 58).

ಗದಾಮುದ್ರೆ gadâ-mudrĕ. One of the five gestures to be made in presenting offerings to an idol. (R.).

ಗದಿತ gadita. Spoken, said. (My.).

ಗದಿಸು gadisu. To speak, to say, to tell (Rāv. 1, 35).

ಗದು gadu. = ಗುದುವು. A swelling (as from a blow), a gathering, a tumour (My.; Tĕ. ಕದುಮು; T. ಕದು, a wart; *cf.* ಕದುವು, and see also ಗಣಲು, ಗಾದರಿ).

ಗದುಗ gaduga. = ಗದುಸು No. 1, q. v.

ಗದುಗು gadugu. (= ಗರ್ಜಸು?). N. of a plant (ಕೃತು Mr. 150, in two MSS.; o. r., in two MSS., ಗದುಗ). 2, N. of a town (Bh. 1, 1, 9).

ಗದುವು gaduvu. = ಗದು. (My.).

ಗದೆ gadĕ. ಗದಾ. = ಗಜೆ, (ಗದೆ). *A mace, a club, a bludgeon.* See Śmd. 157. 165. — ಗದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a club (Śmd. 200).

ಗದೋತ್ಕರ gada-utkara. Disease, sickness (ಆರಿಷ್ಟ, ವ್ಯಾಧಿ Nn. 104).

ಗದ್ದ gadgada. Stammering, stuttering; indistinct or convulsive utterance, as sobbing, etc. See Bp. 2, 22; J. 19, 40; 28, 55; — uttering stammering sounds, etc. (J. 19, 23). — ಗದ್ಗದವಿರಸು. -ವಿರಸು. The sound gadgada to mix or join with (Bp. 47, 46).

ಗದ್ಗದಕಕೈ gadgada-kaṭṭhë. A woman whose throat is filled with gadgada (J. 19, 38).

ಗದ್ಗದಿಕೆ gadgadikë. Stammering, etc. (Bp. 3, 40; 43, 18).

ಗದ್ಗದಿಸು gadgadisu. = ಗದಗದಿಸು. To stammer, etc. (Grj. 5, 80; J. 18, 52).

ಗದ್ದ gadda. = ಗದ್ದ No. 2. The chin (Rām. 6, 38, 15; S. Mhr.; B. 4, 33. 84. 134; Të. ಗದ್ದುವಿ).

ಗದ್ದರಿಸು gaddarisu. (fr. ಗದು). To swell (as the face or limbs, My.).

ಗದ್ದರ್ಲಿಸು gaddarlisu. = ಗದರ್ಲಿಸು, ಗದ್ರಿಸು. (My.). **2,** to thunder (S. Mhr.); to roar as a tiger (S. Mhr.).

ಗದ್ದಲ gaddala. Noise; din (C.; B. 3, 41; 4, 138. 156; 5, 48. 132. 262; *cf.* ಗಜಾಲು).

ಗದ್ದಿಗೆ gaddigë. (Tbh. of ಗರ್ತ?). = ಗದ್ದುಗೆ, ಗರ್ದುಗೆ. A throne; a seat (C.; ಪೀಠ, ಆಸನ Si. 231; ಔತೀಕ 453; Tu.; Të. ಗದ್ದಿಯೆ, ಗದ್ದೆ); a tomb-monument of Jaṅgamas (C.); basis. See Si. 267. — ಗದ್ದಿಗೇ ಕಲ್ಲು. The base of a pillar (C.; B. 4, 121).

ಗದ್ದಿಸು gaddisu. = ಗದ್ರಿಸು, etc. To cry, etc. (J. 17, 2; Të. ಗದ್ದಿಂಡು).

ಗದ್ದುಗೆ gaddugë. = ಗದ್ದಿಗೆ, etc. (ಪಟ್ಟವಣಿ, ನರೇನ್ದ್ರಾಸನ Čt. II, 51; ಪಟ್ಟವಣಿ, ಸಿಂಹಾಸನ Kk. 26). See Bp. 5, 65; 12, 9; 55, 11; 61, 30; Bh. 2, 13, 45; J. 5, 9; 30, 50.

ಗದ್ದೆ gaddë. = ಗರ್ದೆ. A field (ಕೇದಾರ Nr.), especially paddy-land, a paddy-field (C.; Të. ಕಯ್ಯೆ; T., M. ಕಯಿನ್ಸ, ಕಯ್ಯಿ; *cf.* ಕಯ್ 7, ಗಣ್ಣ). ನೆಲ್ಲ ಗದ್ದೆ (ವೈಹೇಯ); ಆಱುವ ತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆವ ಪಟ್ಟಗದ್ದೆ (ಪಟ್ಟಿಕ್ಕ Hlâ.). ಪೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಕೂಯ್ವುದು (ಲವ, etc. Nr.). ಗದ್ದೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ನೀರೂ ಪರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತೂ ಬಿನ್ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪೆಟ್ಟೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾರದು.—ಕೆಟ್ಟ ಗದ್ದೆಗೆ ಮನೆಯ ನೆಲ್ಲು ಏಡಿ ಹಾಕಿದರು (Prvs.). See Bp. 27, 17; Si. 103. 299. 300. 302. 395. — ಗದ್ದೆಕಾನೆ. A multitude of fields (ಕೈದಾರಕ, ಕೃಷಾರ್ಯ, ಗದ್ದೆಗಳ ಗುಮ್ಮು Si. 302). — ಗದ್ದೆಗಣ್ಣ. = ಗದ್ದೆಮಡಿ. (My.). — ಗದ್ದೆತಾಕು. = ಗದ್ದೆಗಣ್ಣ (My.; Si. = ಗದ್ದೆಕಾನೆ, 302). — ಗದ್ದೆತೆವರು. A ridge or bank dividing rice-fields (My.). — ಗದ್ದೆಬದ. = ಗದ್ದೆತೆವರು. (My.). — ಗದ್ದೆಬದು. = ಗದ್ದೆಬದ. (My.). — ಗದ್ದೆಮಡಿ. A paddy-field (My.). — ಗದ್ದೆಮಡಿರುಮಾಲೆ. A (silken) turban-cloth with squares (C.). — ಗದ್ದೆಬಯಲು. A low-lying plain or open tract containing paddy-fields (My.). — ಗದ್ದೆಮರ. An instrument used for levelling ploughed paddy-fields (My.).

ಗದ್ರಿಸು gaddrisu. = ಗದ್ದರ್ಲಿಸು, etc. (My.).

ಗದ್ಯ gadya. To be spoken or uttered; *prose*, especially elaborate prose composition. See Śmd. 72; Kâvy. V, 960; Prv. s. ಪದ್ಯ.

ಗದ್ಯಪದ್ಯ gadya-padya. Prose and verse (C.).

ಗದ್ಯಪದ್ಯಾತ್ಮಕ gadyapadya-âtmaka. Containing prose and verse (My.).

ಗದ್ಯಾಣ gadyâṇa. A weight about equal to a ruvvi or farthing (C.; Sk. ಗದ್ಯಾಣಕ, a weight = 32 guṇjâs, or = 64 guṇjâs with physicians). See ಸುಳ್ಳು; Prv. s. ಗರ್ವ. 2, a kind of small gold coin (at Bellari, occasionally in My.). See Prv. s. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ.

ಗನ್ gan. — ಗನ್ನೇಲಿಳಿ. The tree Barringtonia acutangula Gaertn. (ನಿಹುಲ, ಆಮ್ಬುಜ, ಇಜ್ಜಲ, ನೀರುಹಲಸಿನ ಗಿಡ Si. 136). 2, = ಕಣಗಿಲ್, etc. Oleander (ಪ್ರತಿಹಾಸ, ತತಪ್ರಾಸ, ಕರವೀರ, etc., ಕಣಿಗಲ ಗಿಡ 140; Të. ಗನ್ನೇರು).

ಗನ gana. Tbh. of ಘನ. (C.).

ಗನಹ ganaha. Śiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 3). 2, a Brâhmaṇa (ಇಳೆಯ ಸಿರಿಯ, etc., ದ್ವಿಜ Kk. 34; Śm. 52).

ಗನಿ gani. = ಕಣಿ 2, etc. (My.).

ಗನೀಮ ganima. The enemy, the public foe (Mhr., H., Br., R.).

ಗನೆ ganĕ. To emit a loud sound, to roar (Abh. P. 13, 21. 49; T. ಕನ್ನೆ; see s. ಕಳಿರ್ 1).

ಗನ್ತಿ ganti. Tbh. of ಗ್ರಂಥಿ. (My. occasionally).

ಗನ್ತು gantu. A way, a course; a traveller (Sk.). 2, moving about, jumping, dancing (J. 19, 5; Të. ಗನ್ತು, ಗೆನ್ತು).

ಗನ್ತೃ gantṛi. Who or what goes or moves. See ಆಘೋ.

ಗನ್ತ್ರಿ gantri. *A cart drawn by oxen.*

ಗನ್ಧ ganda. Tbh. of ಗನ್ಧ. (C.). See ಸಿರಿ-. — ಗನ್ಧವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. Connection-board: the cross pieces of wood, bars, or braces for holding together the planks of a door (C.; Të. ಗನ್ಧವಟ್ಟಿ). — ಗನ್ಧವುಡಿ. -ಪುಡಿ. Perfumed powder (My.). — ಗನ್ಧವುಡಿಯುತ್ಸವ. -ಉತ್ಸವ. N. of an idol festival (My.).

ಗನ್ಧಕತ್ತುರಿ ganda-katturi. Tbh. of ಗನ್ಧಕಸ್ತೂರಿ.

ಗನ್ಧರ gandara. Tbh. of ಗನ್ಧರ್ವ. (V. 7, 28; Śśv. 1, 29). — ಗನ್ಧರಗಿವಿಯ. -ಕವಿಯ. Who presents his ear to the performance of the Gandharvas: Śiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2).

ಗನ್ಧಿ gandi. = ಗನ್ದೆ. Tbh. of ಗ್ರಂಥಿ. A small swelling in the skin, etc. (My.). See ಪಿತ್ತ-, ಬ್ರಹ್ಮ, ಮೂಂಸ-.

ಗನ್ಧಿಗ ganda-iga. (Śmd. 233). A seller of perfumes (Č. Bp. 47, 41; My.). 2, a procurer (ಕುಬ್ಜಬಿಗೆ Čt. I, 9). 3, an eye-doctor, an oculist (S. Mhr.).

ಗನ್ಧಿಗೆ gandigë. Tbh. of ಗ್ರಂಥಿಕ. — ಗನ್ಧಿಗೆಯಂಗಡಿ. -ಅಂಗಡಿ. A shop in which medical drugs are sold (My.).

ಗನ್ಧೆ gandë. = ಗನ್ಧಿ. (My.).

ಗನ್ಧ gandha. = ಗನ್ಧ. *Smell, odour.* See ನಾಱು. 2, *a perfume* (ಆಮೋದ, ಪರಿಮಳ Nn. 68). 3, *the mere smell of anything, a small quantity, a little* (ಸ್ವಲ್ಪ, ಅಲ್ಪ 68; ಕಱುದು Mr. 468). 4, a stone (ತಿಲೆ. ಕಲ್ಲು 68). 5, connection; relationship. 6, a neighbour. 7, pride, arrogance. 8, sandal-wood. ಗನ್ಧದ ಕೊರಡು ಸಮಗಾಜನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗನ್ಧದ ಎಣ್ಣೆ. Sandal oil (C.; B. 3, 80). — ಗನದ ಹುಲ್ಲು. A kind of fragrant grass (Si. 164). — ಗನ್ಧಪುಡಿ. = ಗನ್ಧವುಡಿ, ಗನ್ಧೂಡಿ. (My.; Si. 229). — ಗನ್ಧಬೇವು. The curry-leaf tree, Murraya Koenigii Spr. (ಪಾರಿಭದ್ರ, ಸಿಮ್ಬತರು, etc. Si. 127; My.). — ಗನ್ಧಮೆಣಸು. Cubeb, the spicy berry of a climbing shrub, Piper cubeba L. (St. & Pl.; My.). — ಗನ್ಧಸರಕು. Spicery (My.). — ಗನ್ಧೂಡಿ. = ಗನ್ಧಪುಡಿ, of which it is a contraction (Si. 229; My.).

ಗನ್ಧಕ gandhaka. *Sulphur* (ಬಲಿ Nn. 16).

ಗನ್ಧಕಕೋರ gandha-kaććora. Zedoary, Curcuma zedoaria (ಕರ್ಚೂರಕ, ಪ್ರಾವಿಡಕ, etc. Si. 155; My.).

ಗನ್ಧಕಧೃತಿ gandhaka-dhṛiti. Sulphuric acid (My.).

ಗನ್ಧಕರಸಾಯನ gandhaka-rasâyana. A paste made of sulphur, etc. (My.).

ಗನ್ಧಕಶುದ್ಧಿ gandhaka-śuddhi. Prepared sulphur (My.).

ಗನ್ಧಕಸ್ತೂರಿ gandha-kastûri. = ಗನ್ಧಕತ್ತುರಿ. Scented musk (My.).

ಗನ್ಧಕಾರಿಕೆ gandha-kârikĕ. *A female employed with the preparation of perfumes, a toilet-woman.* See ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿ.

ಗನ್ಧಕುಟಿ gandha-kuṭi. *A kind of perfume* (= ಮುರೆ; ಜಾಳಿನ ಪತ್ರಿ G.).

ಗನ್ಧತೈಲ gandha-taila. Sandal oil (My.).

ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ gandha-dravya. A fragrant substance. See ಸಾದು.

ಗನ್ಧನ gandhana. 1. Fragrance (ಸೌಧಭ, ಪರಿಮಳ Nn. 161).

ಗನ್ಧನ gandhana. 2. *Continued effort, perseverance* (ಉತ್ಸವ, ಉತ್ಸಾಹ Nn. 161). 2, *manifestation* (ಪ್ರಕಾಶ, ಪ್ರಕಟ 161; ಪ್ರಕಾಶ Mr. 531). 3, *intimation, informing against* (ಅಱಿಸುವ ಕಾರ್ಯ, ಹೇಳಿಬನ್ದಾ ಕಾರ್ಯ 161; ಅಱಿಪುವದು 531). 4, joy (ಸನ್ತೋಷ 531).

ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ gandha-nâkuli. *The ichneumon plant,* perhaps Ophioxylon serpentinum Lin. (ಸರ್ಪಾಕ್ಷಿ, ಹಾವುಕಣ್ಣಿನ ಗಿಡ, ನಂಜಾಜೀ ಗಿಡ, ಮುಂಗೀ ಮೀವುಗಿಡ Si. 150).

ಗನ್ಧಪ್ರಿಯ gandha-priyangu; see ನೆಟಿಲ್ 2. 2, *the bud of Michelia champaca.*

ಗನ್ಧಮಾದನ gandha-mâdana. *N. of a particular mountain.* (Bp. 19, 30). 2, N. of a monkey chief (Râm. 4, 7, 14).

ಗನ್ಧಮಾರ್ಜಾರ gandha-mârjâra. The civet cat. (R.).

ಗನ್ಧಮಾಲ್ಯ gandha-mâlya. *Fragances and garlands; a fragrant garland.*

ಗನ್ಧಮೂಲಿ gandha-mûli. *The plant Curcuma amhaldi or zerumbet* Roxb.

ಗನ್ಧಮೂಷಿ gandha-mûshi. = ಗನ್ಧಮೂಷಿಕೆ. (ಜುಂಚಿಲಿ Si. 170; My. Amara).

ಗನ್ಧಮೂಷಿಕೆ gandha-mûshikĕ. *The musk rat or shrew, Sorex moschatus.*

ಗನ್ಧರಸ gandha-rasa. *Myrrh.*

ಗನ್ಧರ್ವ gandharva. = ಗನ್ದರ. *A celestial musician* (ಪೀಚರ, ಪೀಚರರ ಭೇದ Nn. 135; ಖಚರ Mr. 518). 2, *the soul after death and previous to its being born again, a ghost.* 3, a singer (ಗಾನನು, o. r. ಗಾಣನು, ಪಾಡುವವನು 135; ದೇತೀಯ ಗಾಣನು 518). 4, a wife, or a beautiful woman (ಸತಿ, ಸ್ತ್ರೀ 135; ಬೆಯ್ಮಿರಿಯ ಕಾನ್ತೆ 518). 5, *a horse* (ವಾಜಿ, ಕುದುರೆ 135; ಕುದುರೆ 518). 6, *a kind of deer* (ಮೃಗ, ಮೃಗಭೇದ 135; see ಕತ್ತೆಕಱು and ಕಸ್ತೂರಿಮೃಗ). 7, the cuckoo. 8, a kind of bee (ಆಳಿವರ, ತುಮ್ಬಿಗಳ ಭೇದ 135). 9, the sun.

ಗನ್ಧರ್ವನಗರ gandharva-nagara. The city of the Gandharvas, an imaginary town in the sky. (R.).

ಗನ್ಧರ್ವನಾರಿ gandharva-nâri. The wife of a Gandharva, an Apsaras. (Bp. 34, 7).

ಗನ್ಧರ್ವಪುರುಷ gandharva-purusha. A Gandharva (Bp. 34, 7).

ಗನ್ಧರ್ವವಿವಾಹ gandharva-vivâha. One of the forms of marriage: marriage on the mutual agreement of the parties (C.).

ಗನ್ಧರ್ವಹಸ್ತಕ gandharva-hastaka. *The castor-oil plant, Ricinus communis.*

ಗನ್ಧವತಿ gandha-vati. The earth. 2, a kind of jasmine. 3, N. of Vyâsa's mother. 4, N. of a city. 5, sulphur (ಗನ್ಧೋಪಲ, ಗನ್ಧಕ Mr. 102). 6, a kind of perfume (ಸುರಭಿ, ಮುರ Mr. 129, one MS. ಗಾನ್ಧಾರಿ).

ಗನ್ಧವಹ gandha-vaha. Bearing fragrances; *the wind.*

ಗನ್ಧವಹೆ gandha-vahĕ. *The nose.*

ಗನ್ಧವಾಹ gandha-vâha. = ಗನ್ಧವಹ. *The wind.*

ಗನ್ಧವೀಡ gandha-vîḍa. Bitloben or black salt (Mhr.; S. Mhr. as -ವೀಡಿ).

ಗನ್ಧಸಾರ gandha-sâra. *Sandal.*

ಗನ್ಧಾಕ್ಷತೆ gandha-akshatĕ. Sandal and whole grains of raw rice (Bp. 2, 53; Râm. 6, 49, 35; J. 5, 71; 31, 43; My.). 2, the pigment called akshatĕ and sandal-paste (My.).

ಗನ್ಧಾಖು gandha-âkhu. The musk rat. (R.).

ಗನ್ಧಾಪಣ gandha-âpaṇa. A shop where sandal and other perfumes are sold (Ćpr. 1, after 122).

ಗನ್ಧಾಶ್ಮ gandha-aśma. *Sulphur.*

ಗನ್ಧಿ gandhi. *Smelling, odoriferous;* having the smell of, smelling of. See *e. g.* ಉಬ್ಬು-.

ಗನ್ಧಿಕ gandhika. Having the smell of; odoriferous; *sulphur.*

ಗನ್ಧಿನಿ gandhini. *A kind of perfume* (= ಮುರೆ).

ಗನ್ಧೋತ್ತಮೆ gandha-uttamĕ. *Spirituous liquor.*

ಗನ್ಧೋಪಲ gandha-upala. Sulphur (ಗನ್ಧವತಿ, ಗನ್ಧಕ Mr. 102).

ಗನ್ಧೋಲಿ gandhôli. = ಗಣ್ಡೋಲಿ. *A wasp.*

ಗನ್ನ ganna. (fr. ಕದ). Stealth, clandestineness, cunning, deceit (J. 9, 13; 24, 42; Tĕ. ಕನ್ನ; T. ಕಂಜು). See Prv. s. ತೊನ್ನು. — ಗನ್ನಗತಕ. -ಕತಕ. Cunning artifices, trickery (J. 7, 54; 31, 35). — ಗನ್ನಗದಕ. -ಗದಕ. = ಗನ್ನಗತಕ. (Bp. 24, 75; 40, 67). — ಗನ್ನಗರುವಿಕೆ. Sham dignity (Râm. 1, 5, 31). — ಗನ್ನದಂಕ. -ಅಂಕ. Deceitful fight (Grj. 2, after 106).

ಗಪ್‌ಚಿಪ್ gap-čip. Still, silent, silently (My.; Mhr., H. ಗಪ ಚೀಪ).

ಗಪ gapa. = ಕಪ, etc., ಗಪ್ಪ, ಗಬು. (Mhr. ಗವ, ಫವ). — ಗಪಗವ. = ಕವಕಪ. (C.; B. 3, 22). — ಗಪಗವನೆ. = ಕವಪನೆ. (C.; B. 3, 122).

ಗಪ gapa. = ಗಪ್ಪ. Deceit, falsehood (My.; H. ಗಫ).

ಗಪ್ಪ gappa. = ಗಪ. (C.).

ಗಪ್ಪನೆ gappanĕ. = ಕಪ್ಪನೆ 2, etc. Suddenly, all at once (C.). — ಗಪ್ಪನೆ ಹಿಡಿ. To seize suddenly (C.; B. 3, 31; 4, 37).

ಗಪ್ಪಿ gappi. = ಗಪ್ಪ. Falsehood, a lie (My.).

ಗಪ್ಪು gappu. = ಗಡಪ್ಪು, ಗಪ. Deceit, falsehood (My.). 2, the state of becoming invisible or lost (S. Mhr.; Mhr. ಗಪ್ಪ). 3, the state of becoming still or mute (C.; Mhr.). ಆವನ ಜಾಯಿ ಗಪ್ಪಾಯಿತು (C.).

ಗಬ gaba. = ಗವ, etc. — ಗಬಗಬು. = ಗವಗವ. (C.).

ಗಬಕ್ಕನೆ gabakkanĕ. = ಕಬಕ್ಕನೆ, etc. — ಗಬಕ್ಕನೆ ಹಿಡಿ. To seize with a snatch, to snatch (C.).

ಗಬ್ಬ gabba. 1. Tbh. of ಗರ್ವ (ಗರ್ವ Kk. 57, o. r. ಗಬ್ಬು; ಗರ್ವ Śm. 38; ಬಿಂಕ 101; Bh. 8, 5, 10). 2, a man who is conscious of his prowess (Bh. 8, 23, 3).

ಗಬ್ಬ gabba. 2. Tbh. of ಗರ್ಭ (ಪೊಡೆ Śm. 101). — ಗಬ್ಬ ಸಿಲ್ಲು. = ಗಬ್ಬವಾಗು. (C.; B. 5, 22). — ಗಬ್ಬವಾಗು. -ಆಗು. To become pregnant (used of cattle, C.; B. 3, 17). — ಗಬ್ಬಾಗು. = ಗಬ್ಬವಾಗು. (C.; B. 3, 24. 66. 86; 5, 22. 243).

ಗಬ್ಬರಿಸು gabbarisu. (fr. ಕೆಪ್ಪ 1). To dig; to dig up or into; to undermine; to rend (ಪನನ Śmd. Dh.; Bh. 2, 13, 43; 6, 1, 42; 7, 5, 34; 8, 23, 3; J. 4, 44).

ಗಬ್ಬಿ gabbi. Tbh. of ಗರ್ವಿ. Proud, haughty; headstrong, unmanageable; strong, noble. (Tě.). ಗಬ್ಬಿನಾಯ್ಗಳ್ (J. 28, 46).

ಗಬ್ಬಿಲಾಯಿ gabbilâyi. A bat or flitter-mouse (ಜತುಕೆ Si. 175; Tě. ಗಬ್ಬಿಡಾಯಿ; *cf.* ಕಪ್ಪಟಿ). See s. ಚೀಕುರು ವಾಯಿ.

ಗಬ್ಬು gabbu. = (ಗಸ್ಸು, ಕಮ್ಪು, ಗಮ್ಪು), ಗರ್ಬು. (Any strong smell, good or bad, Tě.); a bad smell, stench (C.; Tě.).

ಗಭಸ್ತಿ gabhasti. *A ray of light, a beam;* the sun. (Bp. 39, 54). See Prv. s. ತಪಸ್ಸು.

ಗಭೀರ gabhîra. = ಗಮ್ಭೀರ. *Deep* (see ವಾರಿರಮ್ಯ). 2, *deep in sound, hollow-toned, deep-sounding.* 3, profound; grave, serious; solemn, earnest; secret, mysterious. See ಗುಣ್ಪು.

ಗಮ್ gam. An imitative sound (*cf.* ಗಮ್ಮು). — ಗಮ್ಮಿಡು. -ಇಡು. To clang, to sound, to reverberate (v. i., Râm. 6, 14, 25). — ಗಮ್ಮೆನ್. -ಎನ್. To emit the sound of plashing or splashing (Bp. 32, 36).

ಗಮ gama. A term expressive of diffusedness and strength of a fragrance (*cf.* ಕಮ್ಪು, ಗಮ್ಪು, ಗುಮ). — ಗಮಗಮ. rep. (C.; Tě. ಗಮಗಮೆ; Mhr. ಘಮಘಮ). — ಗಮಗಮ ಆನ್ನು. = ಗಮಗಮ ನಾಱು. (My.). — ಗಮಗಮ ನಾಱು. To smell strongly and sweetly (C.). — ಗಮಗಮಿಸು. = ಗಮಗಮ ನಾಱು. (R.).

ಗಮ gama. = ಗವ 1. Going, moving; *march.* 2, flightiness, superficiality, thoughtlessness; acting inconsiderately; inconsiderateness, rashness; (loftiness).

ಗಮಕ gamaka. Making clear or intelligible, leading to conviction; an evidence. 2, the being uninterruptive in course or joining what follows; a kind of consecutive or running compound (Śmd. 200-203; Kâvy. III, 3, B, 153). 3, one of the twenty-two quarter tones or intervals in music (Mr. 78; a deep expectorated tone in singing, Mhr.; see s. ರಾಗ). 4, = ಗಮ No. 2, springiness; loftiness; exertion (Tě., R.).

ಗಮಕತ್ವ gamakatva. = ಗಮಕ No. 2. (Kâvy. I, 3, 1-4). See s. ಗಮಿಸು.

ಗಮಕಸಪ್ತಕ gamaka-saptaka. A collection of seven gamakas (Bp. 19, 10).

ಗಮಕಸಮಾಸ gamaka-samâsa. = ಗಮಕ No. 2. (Śmd. 90. 201. 202. 408).

ಗಮಕಿ gamaki. A speaker, a reader, a declamator (ವಾಚಕ, ಲಿಪಿಯನೋದುವಂ Mr. 360). See Grj. 2, after 106; Bp. 5, 29; 6, 17; Nn. 168.

ಗಮಕಿಸು gamakisu. To spring; to exert one's self (Tě., R.).

ಗಮಕೃತ gama-krita. The action of going or marching. See ಗಮಿಸು.

ಗಮಣ gamaṇa. = ಗಮನ. (My.).

ಗಮನ gamana. Odour, fragrance (My.).

ಗಮನ gamana. Going; walking; *march;* approaching; intercourse with a woman.

ಗಮನಾಗಮನ gamana-âgamana. Going and coming; frequenting. (Mhr., R.).

ಗಮನಿ gamani. A term of general abuse: rogue, rascal, etc. (My.; Mhr.).

ಗಮನಿಸು gamanisu. = ಗವನಿಸು. (My.).

ಗಮನಿಸು gamanisu. To go; to walk (ಯಾತ್ರೆ, ನಡೆವುದು Nn. 159). See Bp. 18, 18; 26, 34; 29, 5; 32, 18; 50, 2; 61, 31.

ಗಮನೀಯ gamanîya. To be gone to; accessible; passable; practicable. See ಉದ್-.

ಗಮನೆ gamanĕ. A woman who has the gait of—. See ಇಭ, etc.

ಗಮನೋದ್ಯುಕ್ತ gamana-udyukta. Being zealously active in going. See ಪ್ರೋಪು.

ಗಮಾರ gamâra. = ಗವಾರ. (My.).

ಗಮಿತ gamita. Caused to go, sent, brought, etc. See ಅವ-.

ಗಮಿಸು gamisu. To go; to walk (ಗಮುಕೃತ Śmd. Dh., o. r. ಗಮುಕತ್ತ; Bp. 48, 22; Râm. 28, 7).

ಗಮಿಸುವಿಕೆ gamisuvikĕ. Going, motion (ಜೀವನ Si. 437).

ಗಮ್ಪು gampu. (= ಕಮ್ಪು). Fragrance (Bh. 1, 12, 9; J. 18, 29). See Prv. s. ತೆಳುಪು.

ಗಮ್ಪೆ gampĕ. A basket (My.; Tě.).

ಗಮ್ಭಾರಿ gambhâri. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಗಮ್ಭಿರ gambhîra. = ಗಭೀರ. *Deep; deep in sound, hollow-toned, deep-sounding;* etc. See ಗುಣ್ಪು; Čpr. 6, after 13; Bp. 5, 16; Śśv. 4, after 36.

ಗಮ್ಭಿರತರ gambhîra-tara. Uncommonly deep (Bp. 41, 1).

ಗಮ್ಭಿರತೆ gambhîratĕ. Depth; profoundness, earnestness, sagacity. (Bp. 46, 10).

ಗಮ್ಭಿರವೇದಿ gambhîra-vêdi. Deeply sagacious: restive, as an elephant. (R.).

ಗಮ್ಮ gamma. = ಗಮ್ಮು. Tbh. of ಘರ್ಮ (Śm. 20; My.).

ಗಮ್ಮತ gammata. (Mr. 408 with regard to a ship, text not clear; Mhr. ಗಮತ, ಗಮ್ಮತ, bilge-water).

ಗಮ್ಮತ್ತು gammattu. The passing of time pleasantly; any amusing object or occupation (My.; Mhr. ಗಮತ).

ಗಮ್ಮನೆ gammanĕ. Quickly (ವಚೂಲ Čt. II, 79; see Čt. I, s. ಘುಮ್ಮನೆ). See Bp. 22, 7; 26, 68; 27, 26. 39. 61; 31, 5; 39, 30; 45, 53; 53, 29.

ಗಮ್ಮು gammu. (fr. ಗಮ್). To emit a peculiar sound, as monkeys do (Râm. 6, 11, 16).

ಗಮ್ಮು gammu. = ಗಮ್ಮು— ಗಮ್ಮು ಕುಱ್ಱು, heat to boil (one): to be sultry (S. Mhr.).

ಗಮ್ಯ gamya. To be gone; to be gone to; *requiring to be attended to;* accessible; *attainable* (Śmd. 287); fit for cohabitation; intelligible; suitable, fit. See ಅವ-; Bp. 57, 63.

ಗಯ gaya. = ಗಯೆ. (Bp. 58, 34; C.). 2, N. of an asura; N. of a gandharva.

ಗಯಾನಳ gayâ-vaḷa. A Brâhmaṇa subsisting upon the offerings made by pilgrims at Gayâ; a disorderly walking Brâhmaṇa (My.; Mhr.); an extortioner (My.).

ಗಯಾವಾಳ gayâ-vâḷa. = ಗಯಾವಳ. (My.).

ಗಯಾಳ gayâḷa. A flimsy, weak, or vain man (Bh. 2, 2, 66; Mhr.).

ಗಯಿಸು gayisu. = ಕೆಯಿಸು, etc. See ಬಿಜಯಂ-.

ಗಯೆ gayĕ. ಗಯಾ. = ಗಯ. Gayâ, a city and place of pilgrimage in Behar. (My.).

ಗಯ್ಗಾಳಿ gayyâḷi. Stupid, idiot-like; careless: flimsy (Mhr. ಗಯಾಳಿ); a shrew, a scold, a vixen (My.; see Prv. s. ಆಡಿಸಿಸು and ಗಣ್ಣಿ). *Cf.* ಕೆಯ್ದಾಳು.

ಗಯ್ಗಾಳಿತನ gayyâḷitana. A vixenish temper (My.).

ಗಯ್ಸು gaysu. = ಕೆಯ್ಸು, etc. See Bp. 26, 59.

ಗರ gara. See ಗರಗರಿಕೆ; *cf.* ಗಡಿ 2 ?

ಗರ gara. 1. Uttering, speaking. See ಸಂ-. *Cf.* ಗದ 1.

ಗರ gara. 2. (=ಗದ 2). Swallowing; a drink; *poison, venom* (ಗರಲ, ಸರ್ಪವಿಷ Mr. 400). 2, the fifth of the eleven astrological divisions (karaṇas) of the day.

ಗರ gara. 3. Tbh. of ಗ್ರಹ. A planet; an evil spirit; any state of mind which proceeds from demoniacal or magical influences. — ಗರಂಗಳ ಬಲ್ಲಹ. The chief of the planets: the sun (ನೇಸರ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ಗರಂಗಳಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The sun (ರವಿ ಶಿs.). — ಗರ ಬಡೆ. An evil spirit to smite any one (S. Mhr.). — ಗರವ ಕೊಳ್. To catch a demoniacal or magical influence, to fall under its power (ಗರವರಿಸು Kk. 91, o. r. ಗರವಗೊಳ್). — ಗರವಗೊಳ್. = ಗರವ ಕೊಳ್, of which it is an o. r. — ಗರವಟಿಗೆ. -ಪಟಿಗೆ. = ಗರವಟ್ಟಿಗೆ, ಗರವೊಟ್ಟಿಗೆ. Possession, frenzy, fury, wandering of mind; torment, agony (ಯಾತನಾರ್ಥ Ct. I, 72; Râm. 6, 45, 6). — ಗರವಟಿಗೆವರ್. -ಬರ್. = ಗರವಟ್ಟಿಗೆವರ್. Possession, etc. to come or to take place. ಕಾಮನ ಗರವಟಿಗೆವರ್ದ್ದೆ ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪುವು ಗಿಳಿಗಳ್ (Śmd. 81 Mḍb.). — ಗರವಟಿಸು. = ಗರವರಿಸು. To become possessed with an evil spirit, to rave, to wander, etc. (ಗರವಸಗೊಳ್, ಕೊಜೆ Śmd. II). —ಗರವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. = ಗರವಟಿಗೆ. — ಗರವಟ್ಟಿಗೆವರ್. = ಗರವಟಿಗೆ-. ತೊಬಿಲ್ದನ್ದೆನ್ದು, ಭ್ರಮೆಗೊಣ್ಡನುಂ ಗರವಟ್ಟಿಗೆವನ್ದನುಮ್ ಆಳ್ತುಂ (Śmd. I, o. r. ಗರವಟಿಗೆ-). — ಗರವರಿಸು. = ಗರವಟಿಸು. (Kk. 91; see ಕೊಜೆ 3 and ಗರವಸಗೊಳ್). — ಗರವಸ. Subduement by or subjection to demoniacal or magical influences, etc. — ಗರವಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To fall under the power of garas, etc. (ಕೊಜೆ, ಗರವರಿಸು Kk. 91). — ಗರವಳ. -ಬಳ (?). The power or great force of garas (? Râm. 6, 19, 17). — ಗರವೊಟ್ಟಿಗೆ. -ಪೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಗರವಟ್ಟಿಗೆ. ಉರಿನಾಲಿಗೆಯ ಗರವೊಟ್ಟಿಗೆಯ ತೊಬಿಲಿಕೆ ತೆರಳಿಚಿತು ತೆತ್ತೀಸು ಕೋಟಿಗಳ (Bh. 1, 20, 56). — ಗರ ಹಿಡಿ. An evil spirit to seize (Abhâ. 2, 55; C.). — ಗರ ಹೊಡೆ. = ಗರ ಬಡೆ. (S. Mhr.; Bp. 54, 81; Bh. 4, 4, 3. 33).

ಗರಕರಣ gara-karaṇa. = ಗರ 2, No. 2. (My.).

ಗರಕು garaku. ಗಟ್ಟಿಕು. = ಕೆಕ್ಕು 1, etc., ಗರಸು 1, ಗರ್ಕು. Jaggedness, unevenness, irregular surface, roughness (My.).

ಗರಗ garaga. = ಗರಸು, ಗರುಸ, ಗರುಸು, ಗರ್ಗ. A common weed, Eclipta alba Hassk. (comprising erecta and prostrata; My.; Tĕ. ಗಜುಗು). — ಗರಗದ ಸೊಪ್ಪು. (ಮಾರ್ಕವ, ಭೃಂಗರಾಜ Si. 160; My.).

ಗರಗತಿಗ garagatiga. N. of a plant (ಕ್ರಕಚ Mr. 116; = ಗರಗ My.).

ಗರಗತ್ತಿ garagatti. The tree Ficus asperrima (My.).

ಗರಗರಿಕೆ gara-garikĕ. Pleasantness, neatness, beauty (ಜೊಕ್ಕಳ Ct. II, 88; ಗಾಡಿ, ಜೊಕ್ಕಾಟು, ಸೊಬಗು ಸಿಱತೆ, ಸುಭಗ Śm. 47; Râm. 1, 5, 31; Tĕ. ಗರಗರೆ, ಗರಗರಿಕೆ, ಗರಾಗರಿಕೆ).

ಗರಗಸ garagasa. = ಕರಗಸ, ಗರಗಸು. (ಕ್ರಕಚ Si. 345; My.). — ಗರಗಸದ ಮರ. A tree with rough leaves, Ficus conglomerata Roxb. (St. & Pl.; My.).

ಗರಗಸು garagasu. = ಗರಗಸ. ಹಜುವ ಗರಗಸಿನಲ್ಲಿ ಶಿರವನೊಡ್ಡಲು ಬಹುದು (Dp. 172).

ಗರಗು garagu. = ಗರಗ, etc. See ಕಾಡಿಗೆ-.

ಗರಜವಾಕರಣ garajavâ-karaṇa. = ಗರಜೆ. (My.).

ಗರಜು garaju. Need; pressing necessity, pressing business (C.; Mhr., H. ಗರಜ; Br.).

ಗರಜೆ garajĕ. = ಗರಕರಣ. (My.).

ಗರಡ garaḍa. — ಗರಡಚೀವು. The Persian lilac, Melia azedarach L. (Z.).

ಗರಡಿ garaḍi. = ಗರುಡಿ, q. v. (C.). — ಗರಡಿಮನೆ. = ಗರುಡಿ-. (C.). — ಗರಡಿಸಾಧಕ. = ಗರುಡಿ-. (C.).

ಗರಣ garaṇa. Tbh. of ಗ್ರಹಣ (Śmd. 366; My.). See ಪಟ್ಟಿ-. ಗರಣ ಕಟ್ಟಿತು or ಗರಣ ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಗರಣೆ garaṇĕ. = ಕೆರಣೆ, etc. (My.).

ಗರತಿ garati. = ಗತಿ. A decent and reputable woman, a keeper at home (not a gadabout, C.; Mhr.; Mhr. ಘರ = ಗೃಹ).

ಗರಮ garama. (= ಗರಮಿ, etc., ಘರ್ಮ). Hot; heat (C.; Mhr., H.). —ಗರಮಮಸಾಲೆ, ಗರಂ-, drugs or spices of heating virtue (C.; Mhr.).

ಗರಮಿ garami. =(ಗರಮ), ಗರಿಮಿ, ಗರ್ಮಿ. Heat; lues venerea (C.; Mhr.).

ಗರಲ garala. ಗರಳ. *Poison, venom.*

ಗರಲಕನ್ಧರ garala-kandhara. Śiva (Bp. 24, 27).

ಗರಲಗ್ರೀವ garala-grîva. Śiva (Bp. 24, 72; 25, 12).

ಗರಲಧರ garala-dhara. Śiva (Mr. 12); a snake (Bp. 51, 61).

ಗರಲಪುರ garala-pûra. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಗರಲಭುಕ್ garala-bhuk. Śiva (Bp. 54, 86).

ಗರಲವಿಶಿಖ garala-viśikha. A poisoned arrow (J. 13, 15).

ಗರಲಾಶನ garala-aśana. Śiva (Śśv. 5, 21).

ಗರವು garavu. To draw the whole towards one's self, to take away or seize all (ಸರ್ವಾಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; see ಕಡಿ).

ಗರಸು garasu. 1. = ಗರಕು, etc. (My.).

ಗರಸು garasu. 2. = ಗರುಸು. Gravel (C.; B. 4, 121; Tĕ. ಗರುಸು).

ಗರಸೆ garasĕ. (=ಕೆರಸೆ), ಕೆರಸೆ. The measure called a garce, equal to 400 marakâls (the Madras garce is 320 pounds; Tĕ. ಗರಿಸೆ; T. ಕರಜ್ಜೆ, ಕರಜ್ಜೆ; R.).

ಗರಳ garaḷa. = ಗರಲ, *e. g.* Bp. 51, 61; 58, 46.

ಗರಳೆ garaḷĕ. N. of a plant (ನೊರಟೆ Mr. 135).

ಗರಾಣದಾರ garāṇa-dâra. A respectable man (C.; Mhr., H. ಘರಾಣಾ, family, race, lineage).

ಗರಾಸ garâsa. Tbh. of ಗ್ರಾಸ. (C.).

ಗರಿ gari. *A kind of grass, Advopogon serratus.* See ಜೀವತಾಡ, and *cf.* ಗಜಿಕೆ.

ಗರಿಗ gariga. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53).

ಗರಿಮ garima. ಗರಿಮಾ. (fr. ಗುರು). Heaviness, weight. 2, the faculty of making one's self heavy at will. 3, importance, dignity, venerableness; worth, excellence (Bp. 1, 45).

ಗರಿಮಿ garimi. = ಗರಿಮ, etc. (My.).

ಗರಿಮೆ garimĕ. = ಗರಿಮ. (Bp. 23, 21; 57, 64; 58, 68).

ಗರಿಷ್ಠ garishṭha. (fr. ಗುರು). *Heaviest, excessively heavy; most venerable.* 2, worst.

ಗರೀಬ garība. Poor (C.; Mhr., H.).

ಗರೀಯ gariya. Tbh. of ಗರೀಯಸ್. (My.).

ಗರೀಯಸ್ gariyas. (fr. ಗುರು). Heavier, uncommonly heavy; greater, very great; dearer; highly venerable. (My.). 2, worse.

ಗರು garu. = ಗುರು. See ಅ-. ಕಶ್ಚವು ಗರುವೆ ಅಹುದು, ಅವ್! (Bh. 1, 10, 18).

ಗರುಗ garuga. = ಗರಗ, etc. (ಮಾರ್ಕವ, etc. Nr.; ಅಂಗಾರಕ, ಭೃಂಗ Mr. 130; ಭೃಂಗ Nn. 45; My.). See ಬೆಣ್ಣೆ-.

ಗರುಗು garugu. = ಗರುಗ. (My.). See ದಣ್ಪು-.

ಗರುಡ garuḍa. *The bird and vehicle of Vishṇu, the chief of the feathered race, the enemy of the serpent race,* and the son of Kaśyapa; an eagle or kite (ಎಲರುಣಿವಗೆಯ, ಪರ್ದು, ಪಕ್ಕಗಳರಸ Kk. 8; Śm. 6; T., M. ಕಯಿ, ಕಯಿಗು, Tu. ಕರು, eagle, vulture). 2, a building shaped like Garuḍa. 3, the number 1 (Ćh.). 4, the hornbill (Mhr.). 5, a peculiar military array. — ಗರುಡಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A pillar of wood before a ôâvaḍi to which culprits used to be tied (S. Mhr.); a high stone-pillar, before a temple, on which, at festivals, a flambeau is put; its base bears an image of garuḍa (My.). — ಗರುಡ ಪಚ್ಚೆ. An emerald, used as an antidote against poison (My.; Mhr. ಗರುಡಪಾಚ; Sk. ಗಾರುಡ).

ಗರುಡಧ್ವಜ garuḍa-dhvaja. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಗರುಡಪಾತಾಳ garuḍa-pâtâḷa. = ಪಾತಾಳಗರುಡ. ' A medicinal herb said to be an antidote to snake-bites, Ophiorrhiza mungos Lin. (St. & Pl.).

ಗರುಡಪುರಾಣ garuḍa-purâṇa. N. of a small purâṇa by Garuḍa, read at times of trouble (My.).

ಗರುಡಫಲ garuḍa-phala. The tree Hydnocarpus venenata Gaert. (St. & Pl.).

ಗರುಡಮನ್ತ್ರ garuḍa-mantra. A charm against poison (ಗಾರುಡ G.; My.).

ಗರುಡವಾಹನ garuḍa-vâhana. Mounting a garuḍa: Kṛishṇa or Vishṇu (J. 13, 22). 2, a kind of idol-conveyance (My.).

ಗರುಡವಾಹಿನಿ garuḍa-vâhini. = ಗರುಡ No. 5. (Abh. P. 14, 146).

ಗರುಡಾಗ್ರಜ garuḍa-agraja. *The elder* (or younger) *brother of Garuḍa, Aruṇa.*

ಗರುಡಾಂಕ garuḍa-aṅka. = ಗರುಡಧ್ವಜ. (ಕೃಷ್ಣ Mr. 18).

ಗರುಡಿ garuḍi. = ಗರಡಿ. An abode, a place of resort (ಗವಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, ಪೊಟಿಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ಜಾವಡಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಮು, ಬಬಿಕೆ, ಅಡುಬ್ಬೊಲ, ಆಶ್ರಯ Śm. 58; Kk. 64; Tu. ಗರಡಿ, ಗರೋಡಿ, a demon-shrine; a veranda; Mhr. ಘರಟಾ, a bird's nest; house-site; a hole in which a body might lodge). **2**, a fencing school, a place for wrestling, boxing and other athletic exercises (Ćpr. 3, after 9; My.; Tu.; Tĕ. ಗರಡಿ; M. ಕಳರಿ; T. ಕರಡಿ, ಕಳರಿ, ಕಡಿಗ; *cf.* ಖಲೂರಿಕೆ). See Śmd. 131. — ಗರುಡಿಮನೆ. = ಗರಡಿ-. = ಗುರುಡಿ No. 2. (My.). — ಗರುಡಿಸಾಧಕ. = ಗರಡಿಸಾಧಕ. Gymnastic exercises (My.). — ಗರುಡಿಸಾಧನೆ. = ಗರುಡಿಸಾಧಕ. (My.). ಗರುಡಿಸಾಧನೆಯ ಮನೆ (ಶ್ರಮಗೃಹ, ಖಲೂರಿಕೆ Mr. 197). — ಗರುಡಿಸಾಮು. = ಗರುಡಿಸಾಧನೆ. (My.).

ಗರುತ್ garut. (ಗರುತ್ತು). *A wing.*

ಗರುತ್ಮತ್ garut-mat. *A bird.* 2, *Garuḍa.*

ಗರುತ್ಮನ್ತ್ರ garutmanta. Tbh. of ಗರುತ್ಮತ್. (My.).

ಗರುವ garuva. 1. Probably Tbh. of ಗರಿಮ or of ಗರು. A worthy, respectable man (Bh. 1, 8, 72; 2, 13, 37. 39; 3, 18, 39. 42).

ಗರುವ garuva. 2. Tbh. of ಗರ್ವ. (My.).

ಗರುವ garuva. 3. Tbh. of ಗರಿಮ. Heaviness (Bh. 8, 26, 14).

ಗರುವಲಿ garuvali. = ಗಾಳಿ. Wind (R.; Tĕ. ಕರುವಲಿ, ಗಾಲಿ; T., M. ಕಾಱ್ಱು, ಕಾಲ್; Tu. ಗಾಲಿ, ಗಾಳಿ).

ಗರುವಾಂಬಿ garuvâyi. = ಗರುವಿಕೆ. (Râm. 3, 4, 7; 6, 14, 18).

ಗರುವಿಕೆ garuvikĕ. Dignified, proper behaviour or manner (Bp. 46, 10; 60, 42; Râm. 6, 10, 24). 2, pride (J. 27, 47).

ಗರುಸು garusu. = ಗರಸು 2. (My.).

ಗಱಿ gaṛa. 1. Whirlingly (see ಕೊಱಿ 3; *cf.* ಕಳ್ಳೆ 2?). — ಗಱಿಗಱಿ. Around and around, whirlingly; smartly, quickly (C.; Mhr. ಗರಗರ). ಗಱಿಗಱಿ ಬರೆ (S. Mhr.). — ಗಱಿಗಡಿಸು. = ಗಱಿಸು. ಗಱಿಗಱಿಸಿ ತಿರುಗು. = ಗಱಿಸು-. (My.). — ಗಱಿಸು. = ಗಱಿಗಡಿ. ಗಱಿಸಿ ತಿರುಗು. To turn or whirl round with velocity, as a millstone, the head, a man, etc. (v. i.; My.; B. 4, 79).

ಗಱಿ gaṛa. 2. A sound in imitation of that which is produced when very crisp substances, as well baked happaḷas, etc., are eaten (*cf.* ಕಱ 2 and ಕರ 3). — ಗಱಿಗಡಿ ಎನ್ನು. To emit that sound (My.).

ಗಱಿಕೆ gaṛikĕ. = ಕೆಱಿಕೆ, etc. (My.).

ಗಱಿಗು gaṛagu. = ಸಱುಗು. The state of being scorched by heat, fragile, brittle, dry and crumbling as flowers, leaves, grass, etc.;— the state of being very crisp by frying or baking, as sandigĕs, happaḷas, etc. (My.; Tĕ. ಗಱಿಗಡಿ, crispness, etc.; *cf.* ಕಟ್ಟಿ 2). — ಗಱಿಗುವಡೆ. A crisp vaḍĕ (My.). — ಗಱಿಗೊಬ್ಬಟ್ಟು. A crisp ôbbaṭṭu (My.).

ಗಱಿ gaṛi. A feather; a wing; the feather-like leaf or branch of a palm, etc. (ತಿಪ್ಪಟಿ Śmd. II; Śm. 30; Kk. 84; ಪತ್ರಪಾಲಿ, ವಾಜ HlÂ; ಪತ್ತ Nn. 39; ಪಕ್ಷ 112; ವಾಜ, ಫದ 124; ತನೂರುಹ, etc. Mr. 168; ಪರ್ಣ 497; ಪಕ್ಷ, ವಾಜ Si. 289; C.; Tĕ. ಗಡಿ, ಗಜಿ; T., M. ಚಿಜ್ಜಿ, ಚಿಜಿಗು; Tu. ಕೆದಿ). ಪಕ್ಕಯ ಗಜಿ (ತಿಪ್ಪಟಿ Śmd. I). ಅಮ್ಬಿನ ಗಜಿ (ಪಕ್ಷ, ವಾಜ Nr.; ಪತ್ರಪಾಲಿ Mr. 295). ಮೊದಲ ಗಜಿ (ಪರ್ಣತಿ Mr. 168). ನವಿಲ ಗಜಿಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರನಾಗಿ ಇರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಚನ್ದ್ರಕ, ಮೇಚಕ); ನವಿಲ ಗಜಿಯನ್ ಉಟ್ಟಿಪನು (ಕಿರಾತ); ನವಿಲ ಗಜಿಯ ಸೋಗೆ (ತಿಱಣ್ಡಿ, ಪಿಚ್ಛ, ಬರ್ಹ Nr.). ತೆಂಗಿನ ಗಜಿಗಳಿನ್ದ ಚಾಪೆ ಜೆಗೆಯುವರು (B. 2, 42). See Abh. P. 3, 56; 13, 74; Bp. 4, 26; Rśv. 6, after 11; 8, 98. 105; Śśv. 3, 3; J. 12, 40; 14, 11. 20; 28, 4; ಕುತ್ತುಂಗಜಿ, ಸುಣ್-, ಹೊಂ-. — ಗಜಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Wings to be formed: to get strength, to improve (v. i.;

My.); to increase (as wrath, etc., Bh. 4, 3, 12; 7, 18, 27). — ಗಜ್ಜಗಣಿ. -ಕಣಿ. A winged or feathered arrow (Rśv. 6, after 11; 6, 47). — ಗಜ್ಜಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To spread out the feathers or wings (Rśv. 9, 28; J. 28, 36). — ಗಜ್ಜಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಗಜ್ಜಿಗಣಿ. (Bh. 7, 17, 37). — ಗಜ್ಜಿದೋಱು. -ತೋಱು. To show the feathered part, as of an arrow (Bh. 8, 24, 30). — ಗಜ್ಜಿಪೂ. = ಗಜ್ಜಿವುವ್ವ. (Śśv. 3, 3). — ಗಜ್ಜಿಮರ. The two side-portions of a wheel of an idol-car (My.). — ಗಜ್ಜಿಮಾನ್. A kind of fish (Rśv. 5, 115). — ಗಜ್ಜಿಮುಡಿ. Stiffness of well starched and ironed cloth (My.). — ಗಜ್ಜಿವನಿ. -ಪನಿ. A drop falling from the wing (Rśv. 6, 6). — ಗಜ್ಜಿವುವ್ವ. -ಪುವ್ವ. The flower of the tree Pandanus odoratissimus, or the tree itself (ಕೇದಗೆಯ ಪೂ Śmd. II). — ಗಜ್ಜಿವೂವು. -ಪೂವು. = ಗಜ್ಜಿವುವ್ವ. (ಕೇದಗೆ Kk. 86; Śm. 26; Rśv. 7, 40). — ಗಜ್ಜಿವೆ. -ಬೆರೆ. Feathers to be annexed or affixed (Râghĕ. 17, 17, 64. 65). — ಗಜ್ಜಿಸನ್ನೆಗೆಯ್. To make signs with the feathered part of an arrow (Abh. P. 13, after 101). — ಗಜ್ಜಿಸೊಪ್ಪು. Wing-lameness: fatigue, exhaustion (ಗಾಸಿ Bhn. 34, o. rs. ಗಜ್ಜಿಸೊಮ್ಮು, -ಸೋವು & ನಾಸಿ). — ಗಜ್ಜಿಹೂ. = ಗಜ್ಜಿಪೂವು. (ಕೇತಕ Ćt. I, 103).

ಗಜ್ಜಿಕೆ garikĕ. = ಕಜ್ಜಿಕೆ, etc. (My.). See ಬಿಳಿಯ-. — ಗಜ್ಜಿಕೇ ಹುಲ್ಲು. (ದೂರ್ವಿ, ಶತಪರ್ವಿಕೆ etc. Si. 162). See ಬಿಳಿಯ-.

ಗಜ್ಜಿಗು garugu. = ಗಜಗು. (My.).

ಗಜ್ಜಿ garra. A sound in imitation of loud belching and of creaking. — ಗಜ್ಜಿ ಗಜ್ಜಿನೆ ತೇಗು. To belch with the repeated sound of garra (Bp. 59, 19).

ಗಜ್ಜಿನೆ garranĕ. With the sound of garra (My.; Tĕ. ಗಜ್ಜುನೆ). ಗಜ್ಜಿನೆ ತೇಗುತ (Bp. 38, 16; My.; Tĕ.). ಗಜ್ಜಿನೆ ಕದಹನ್ ಉಜ್ಜಿ ತೆಗೆದು (Bp. 47, 24). ಗಜ್ಜಿನೆ ಪೊರಳ್ದು ಗಾಲಿಗಳ್ ಎಡೆ ಧರಣಿಯಿಂ (J. 13, 35).

ಗರ್ ga. (= ಗಜ್ಜಿ). The creaking sound of an oil or sugar-mill (C.), and that of wheels (My.).

ಗಕ್ರ್ garku. = ಗರಕು, etc. (My.).

ಗಕ್ಕೆ garkĕ. = ಕಜ್ಜಿಕೆ, etc. (My.).

ಗಗ garga. = ಗರಗ, etc. See ಕಾಡಿಗೆ-.

ಗರ್ಗ garga. N. of a ṛishi. See ಗಾರ್ಗ್ಯ and ತಿನಿ.

ಗರ್ಗರ gargara. Tbh. of ಘಳಿಗರ (Śmd. 338).

ಗರ್ಗರಿ gargari. *A churn;* a gurglet. 2, Tbh. of ಘಳಿಗರಿ. — ಗರ್ಗರಿಗಿಡ. A medicinal herb, Wedelia calendulacea Less. (St. & Pl.). See ಕಾಡ-.

ಗರ್ಜನ garjana. Crying; roaring; rumbling; grumbling; passion, wrath; reproach, menace. See ಗದಮು.

ಗರ್ಜನೆ garjanĕ. = ಗರ್ಜನ. See ಘಟಿ-. — ಗರ್ಜನೆಗೆಯ್ದು. -ಕುಡು. To roar (Rśv. 5, 96. 116). — ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡು. To roar (C.; B. 4, 212).

ಗರ್ಜನ್ಮೇಘ garjan-mêgha. *A thunder-cloud.*

ಗರ್ಜಿ garji. N. of a tree, the small, sour fruits of which are used for pickles (My.).

ಗರ್ಜಿತ garjita. Roared; *roaring; rattling; rumbling.* 2, *a furious elephant.*

ಗರ್ಜಿಸು garjisu. To roar, etc. (ಘಯಂಕರಧ್ವನಿ Śmd. Dh.). ಚೀಲ್ ಗೃಹದೊಳ್ ಗರ್ಜಪಂ (ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ Mr. 236). See Śśv. 3, 57; 4, after 19, 36 & 71. 2, to chide (J. 6, 48).

ಗರ್ಜೆ garjĕ. = ಗರ್ಜನ. (Dhw.).

ಗರ್ತ garta. A high seat, a throne; the seat of a war-chariot, a chariot; a table for playing at dice. 2, *a hole, a ditch* (ಕುಟಿ, ಧಾರ Nn. 12; ಕುಣಿ 120).

ಗರ್ತಿ garti. = ಗರತಿ. (My.).

ಗರ್ದಭ gardabha. *An ass* (ಕತ್ತೆ Nn. 45). See ಕಟ್ಟೆ.

ಗರ್ದಭಾಕೃತಿ gardabha-âkṛiti. The form of an ass (J. 10, 19).

ಗರ್ದಭಾಣ್ಡ gardabha-aṇḍa. *The tree Thespesia populneoides* Wall.

ಗರ್ದುಗು gardugu. (Śmd. 55). (= ಗದುಗು?).

ಗರ್ದುಗೆ gardugĕ. = ಗದ್ದಿಗೆ, etc. (ಪಟ್ಟವಣಿ, ಸಿಂಹಾಸನ Śm. 37). See ಪಟ್ಟ-; Bp. 54, 73.

ಗರ್ದುರಿ garduru. (Śmd. 49).

ಗರ್ದೆ gardĕ. (Śmd. 49). = ಗದ್ದೆ. ಗರ್ದೆಗಳ್ (Rśv. 2, 10. 12; V. 4, 16).

ಗರ್ಧನ gardhana. *Greedy, covetous.*

ಗರ್ಧನೆ gardhanĕ. *Greediness, covetousness.*

ಗರ್ಬ garba. = ಗರ್ಭ. (Bp. 38, 21; 56, 25).

ಗರ್ಬಿಸು garbisu. = ಗರ್ಬಿಸು. (Grj. 2, after 106; 4, 88).

ಗರ್ಬು garbu. = ಗಬ್ಬು. (Rśv. 5, after 55).

ಗರ್ಭ garbha. = ಗಬ್ಬ 2. *The womb.* 2, *an embryo or foetus.* 3, *a child.* 4, the inside, the interior, the middle; (filled with). See Kâvy. V, 967. ಗರ್ಭ ಕರಗು (C.). — ಗರ್ಭಗುಡಿ. = ಗರ್ಭಗೃಹ No. 2. (C.). — ಗರ್ಭ ಧರಿಸು. To conceive (My.).

ಗರ್ಭಕ garbhaka. *A wreath of flowers worn in the hair.*

ಗರ್ಭಗೃಹ garbha-gṛiha. *An inner apartment; a lying-in chamber.* 2, the sanctuary or adytum of a temple. See Čpr. 3, after 97; Bp. 26, 27.

ಗರ್ಭಛೇದ garbha-ćhêda. Destruction of the foetus, producing abortion (My.).

ಗರ್ಭಧಾರಣ garbha-dhâraṇa. Gestation, impregnation, conception, pregnancy. (My.).

ಗರ್ಭನಿವಾಸ garbha-nivâsa. = ಗರ್ಭಗೃಹ No. 1. (Čpr. 3, 99).

ಗರ್ಭಪಾತ garbha-pâta. Miscarriage, abortion (My.).

ಗರ್ಭಮೋಚನ garbha-môćana. *Delivery, birth.* See ಹೆಱುವಿಕೆ.

ಗರ್ಭವತಿ garbha-vati. A pregnant female. (My.).

ಗರ್ಭವಾಸ garbha-vâsa. The abode of the foetus, the womb (Bp. 61, 63). 2, dwelling-place, house, refuge (My.).

ಗರ್ಭಶ್ರೀಮನ್ತ garbha-śrîmanta. Born to riches and honour (C.; Mhr.).

ಗರ್ಭಸಂಸ್ಕಾರ garbha-saṁskâra. = ಗರ್ಭಾಧಾನ No. 2. (My.). 2, a purificatory rite observed by women in the sixth or eighth month of their pregnancy (My.; Bp. 3, 52).

ಗರ್ಭಸ್ಥ garbha-stha. Situated in the womb (My.).

ಗರ್ಭಸ್ರಾವ garbha-srâva. = ಗರ್ಭಪಾತ. (My.).

ಗರ್ಭಾಗಾರ garbha-âgâra. The uterus; *an inner room, a lying-in chamber;* = ಗರ್ಭಗೃಹ No. 2.

ಗರ್ಭಾಂಗನೆ garbha-aṅganĕ. = ಗರ್ಭಿಣಿ. (Čpr. 4, 43).

ಗರ್ಭಾಧಾನ garbha-âdhâna. Impregnation. 2, a ceremony (ಸಂಸ್ಕಾರ) performed after menstruation to ensure or facilitate conception (My.).

ಗರ್ಭಾಶಯ garbha-âšaya. *The womb, the uterus.* See s. ಮಾಸು 2.

ಗರ್ಭಾಷ್ಟಕ garbha-ashṭaka. The eighth year reckoning from conception (Bp. 3, 43).

ಗರ್ಭಾಷ್ಟಮ garbha-ashṭama. The eighth month of uterine gestation (My.). 2, = ಗರ್ಭಾಷ್ಟಕ. (My.).

ಗರ್ಭಿಣಿ garbhiṇi. *Pregnant; a pregnant woman* (ಬಸುಜೀಶ ದನ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ Nn. 133; ವರಭುರ್ಯೆ, ಸತ್ವೆ, ಆನ್ತರ್ವತ್ನಿ, ಗುರ್ವಿ Mr. 307).

ಗರ್ಭಿತ garbhita. Pregnant; full, filled; hid (Râm. 1, 16, 28); inclosed (My.).

ಗರ್ಭೀಕರಿಸು garbhî-karisu. To inclose (as one letter with another in one envelope, My.); to comprise (Čpr. 5, 3).

ಗರ್ಭೀಕೃತ garbhî-kṛita. Inclosed, put into (Grj. 5, after 76).

ಗರ್ಭೋಪಘಾತಿನಿ garbha-upaghâtini. *A cow which miscarries.*

ಗರ್ಮಿ garmi. = ಗರವಿ, etc. (My.).

ಗರ್ಮುತ್ garmut. *A kind of grass* (see ಕೊರ್ಲೆ).

ಗರ್ವ garva. = ಗಬ್ಬ 1, ಗರುವ 2, ಗರ್ಬ, ಗರ್ವೆ. Pride, arrogance, conceit (ಗಬ್ಬ, ಬಿಂಕ, ಪನ್ನ ಮುಕ್ಕು Śm. 38; ಮುಕ್ಕು 79; ಹನ್ತೆ, ಬಿಂಕ, ಗಬ್ಬ, ಮುರ್ಕು Kk. 57; ಕೇವ 64; ಕಾಮುಕರ 84; ಉಕ್ಕು Čt. II, 31; ಬಿಂಕ II, 47; ತಾಮುರ (? II, 94). ಗರ್ವ ಪಡು (My.), ಗರ್ವ ಮಾಡು (My.; B. 5, 183). ಗದ್ಯಾಣತೂಳಚಿನ್ನವಿದ್ದರೆ ಗರ್ವ ಮಾಡ ಬಹುದು (Prv.). 2, N. of a vṛitta (Čh.).— See Kâvy. IV, 2, 16; ಬೆಸೆ.

ಗರ್ವತೆ garvatĕ. The state of being proud. See ನಿರ್ಗರ್ವತೆ.

ಗರ್ವದೀನ garva-hîna. Free from or deprived of pride. See ಸೋರ್.

ಗರ್ವಿ garvi. = ಗಬ್ಬಿ, q. v. (My.). See Prv. s. ಪೂರ್ವ.

ಗರ್ವಿತ garvita. *Proud, haughty; conceited.* See Bp. 23, 40; 45, 21; 60, 55; ಪುಗ್ಗಾಯ್ಲು.

ಗರ್ವಿಷ್ಠ garvishṭha. Proudest, most haughty (C.; B. 5, 50).

ಗರ್ವಿಸು garvisu. = ಗರ್ಬಿಸು. To be or become proud, etc. See Bp. 21, 14; 24 sum.; 26, 62; 54, 48.

ಗರ್ವಿಸುವಿಕೆ garvisuvikĕ. Being conceited (ದೇವನ Si. 437).

ಗರ್ವು garvu. Tbh. of ಗರ್ವ. (S. Mhr.).

ಗರ್ವೋದ್ಧತ garva-uddhata. Puffed up or inflated with pride (Šśv. 3, 63).

ಗರ್ಷಕೆ garšaka. A basin-like copper or brass vessel (My.; ಅನುಕರ, ಗುಣ್ಡಿಪಟ್ಟಲ್ Mr. 212).

ಗರ್ಹಣಿ garhaṇa. *Censure, blame, reproach.*

ಗರ್ಹೆ garhĕ. *Censure, blame, reproach.* See ಹಬ್ಬುವು.

ಗರ್ಹ್ಯ garhya. *Deserving reproach, blamable.* 2, *low, vile.*

ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ garhya-vâdi. *Speaking in an improper manner, vilely or inaccurately* (ಹೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿವವಂ Mr. 240).

ಗರ್ಹ್ಯಾಧೀನ garhya-adhîna. Subject to reproach (ಹಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುವನು Nr.).

ಗಲ್ gal. = ಗಡು 1, etc., ಗಲು, ಗಳ್ಳೆ 2, ಗಳು 2. Term, period. See ಆ-, ಈ-.

ಗಲ gala. 1. = ಗಲ್ಯ, (ಘಳ). — ಗಲಗಲ. Clanking, clinking, tinkling, rattling, etc. (My.; Tĕ.). — ಗಲಗಲಿಸು. To clank, etc. ಗಲಗಲಿಸುವ ಅನ್ಬುಗೆ (Prll. 3, 25).

ಗಲ gala. 2. = ಗಡ 4, ಗಲಿ. — ಗಲಬಲಿ. = ಗಲಬಿಲಿ. (Čb. 69). — ಗಲಬಿಲಿ. = ಗಲಿ-. (My.; Mhr. ಗಲಬಲ; G. 175. 477).

ಗಲ gala. 3. — ಗಲಬರಿಕೆ. The act of rinsing (My.). — ಗಲಬರಿಸು. To cleanse (vessels) by the introduction of water, to rinse (My.; Tĕ.).

ಗಲ gala. 1. = ಗಳ. *The throat;* the neck. See ಕೊರಳು.

ಗಲ gala. 2. = ಗಡ 2. See ಆಗಲ.

ಗಲಕಮ್ಬಲ gala-kambala. *A bull's dewlap.*

ಗಲಕಣ್ಡೂತಿ gala-kaṇḍûti. Scratching the throat. See ಕಸರ್.

ಗಲಕು galaku. = ಗಲಸು 1, ಗಲುಗು. — ಗಲಕಹುಲ್ಲು. A strong grass, yielding native pens, Eriochrysis fuska Trin. (St. & Pl.).

ಗಲಗಲ gala-gala. = ಕಲಕಲ, etc. Clamour, confused chatter (C.; Mhr.). — ಗಲಗಲ ಮಾಡು. To chatter loudly, etc. (S. Mhr.). — ಗಲಾಟಿ. -ಆಟಿ. Clamour, vociferation, noise (S. Mhr.).

ಗಲಗು galagu. 1. = ಗಲಕು, etc. A kind of reed for pens (C.; Tĕ. ಕಲುಗು). — ಗಲಗಿನ ಹುಲ್ಲು. A tall, coarse kind of grass, Rottboellia exaltata L. (Z.).

ಗಲಗು galagu. 2. Loud chatter (My.; *cf.* Mhr. ಗಲಕಾ).

ಗಲಗ್ರಾಹಿತ್ವ gala-grâhitva. Seizure of the throat; encompassing the throat (Čpr. 3, after 9).

ಗಲತಿ galati. = ಗಲ್ತಿ, etc. (My.).

ಗಲಧ್ವನಿ gala-dhvani. = ಗಳ-. A sound of the throat, a gurgling sound. See ಮುಣಿತ.

ಗಲನ galana. Dropping, trickling, oozing, leaking; melting. See ಬಸಿ, ಸುರಿ, ಸೋರ್, ಸೋಱು.

ಗಲನ್ತಿ galanti. = ಗಣತಿ 1, ಗಲನ್ತಿಕೆ. (Sk.).

ಗಲನ್ತಿಕೆ galantikĕ. = ಗಣತಿ 1, ಗಣತಿಗೆ, ಗಲನ್ತಿ, ಗಳನ್ತಿಗೆ 1. *A small pitcher, a water-jar* (ಗಣತಿಗೆ HlÂ.; ಗಣತಿ Mr. 210); a small water-jar with a hole in the bottom from which the water drops upon a liṅga, etc.

ಗಲಬೆ galabĕ. Hubbub, uproar; clamour (My.; Mhr., Br.).

ಗಲಮಿಸೆ gala-mîsĕ. The extremity of a moustache curling over the cheek (My.; Mhr., H. ಗಲಮಿತೆ).

ಗಲರವ gala-rava. = ಗಲಧ್ವನಿ. (ಮುಣಿತ Mr. 330).

ಗಲಸಾಧನೆ gala-sâdhanĕ. A kind of jugglery consisting in swallowing and vomiting up stones, scorpions, etc. (S. Mhr.).

ಗಲಹಸ್ತ gala-hasta. = ಗಳಹತ್ತ. The hand at the throat, collaring, throttling.

ಗಲಿ gali. = ಗಡಿ 2, etc. — ಗಲಿಬಿಲಿ. Disorder, confusion (C.).

ಗಲಿತ galita. *Dropped; fallen;* oozed; loosed; melted. See ವಸ್ತ್ರ-.

ಗಲೀಜು galiju. Dirty, filthy, as persons, places, things (My.; Mhr., H.).

ಗಲೀತ galita. A blow (My.; H.).

ಗಲು galu. = ಗಲ್, etc. See ಆ-, ಈ-.

ಗಲುಗು galugu. = ಗಲಸು 1. (My.).

ಗಲುಹು galuhu. Tinkling, jingling. ಕಾಲ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಗಲುಹನ್ ಅಲಿಪ ಮಾಯೆ (Prll. 3, 27).

ಗಲೇಫ galêphu. (S. Mhr. as ಗಲೀಫ). A case, as of a pillow, sofa, etc. (My.; Mhr., H. ಗಲೇಫ).

ಗಲೋದ್ದೇಶ gala-uddêśa. *The region of the throat.*

ಗಲ್ಕು galku. = ಗಲ 1. ಕಡಗಂ ಗಲ್ಕೆನೆ (Rśv. 14, 35).

ಗಲ್ಪಟ್ಟಿ galpaṭṭi. *(i. e.* ಗಲಪಟ್ಟಿ). A wrapper round the throat, a comforter (My.).

ಗಲ್ತಿ galti. = ಗಲತಿ, ಗಲ್ಲತ್ತು. (My.).

ಗಲ್ಭ galbha. Bold, audacious. See ಪ್ರ-.

ಗಲ್ಭತೆ galbhatĕ. Boldness. See ಪ್ರ-.

ಗಲ್ಯೆ galyĕ. *A multitude of throats.*

ಗಲ್ಲ galla. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77; Čt. II, 48). = ಗಲ್ಲೆ 2. The cheek (ಗಣ್ಡ, ಕಪೋಲ Nr.; ಕೆನ್ನೆ, ಕದಪು, ಕೆಕ್ಕೆ Śm. 71; ತಾಳ್ಗೆ Čt. 1, 45; ತಾಲುಗೆ Śmd. 43 Cm.? see ತಾಳ್ಗೆ; C.; Mhr. ಗಾಲ). ತುಟಿಯ ಕೆಳಗಡೆಗಲ್ಲ (ಚಿವುಕ Si. 213). See Bp. 40, 19; 46, 57; 47, 32; J. 11, 15; Mr. s. ಮಕರಿಕೆ; ಊದುಗಲ್ಲ, ತೆಳ್ಗಲ್ಲ, ನುಣ್ಗಲ್ಲ. — ಗಲ್ಲಗಿವಿ. -ಕವಿ. (Śmd. 386). An ear that hangs down the cheek (My.). — ಗಲ್ಲಗುಗ್ಗರಿ. (Śmd. 386). A curl of hair combed over the cheek (by women,?). — ಗಲ್ಲತಗ್ಗು. A dimple in the cheek (S. Mhr.). — ಗಲ್ಲಮಿಸೆ. = ಕಲ್ಲುಮಿಸೆ, ಗಲಮಿಸೆ q. v. (My.). — ಗಲ್ಲಮುಗ್ಗುರಿ. (Śmd. 386 Mḍb.). — ಗಲ್ಲಸ್ಥಲ. (Śmd. 386; Kk. 99). = ಗಲ್ಲ.

ಗಲ್ಲ galla. = K. ಗಲ್ಲ. *The cheek.*

ಗಲ್ಲಣಿ gallaṇĕ. Trouble, annoyance, torment, plague (ಫಾಸಿ Bhn. 14). ತೋರ್ಪದದೆಲ್ಲ ವಿಘ್ನಾಜ್ಞಾನರೂಪದ ಗಲ್ಲಣಿ (Abhâ. 11, 65). See Bh. 1, 14, 21; 3, 18, 35; 8, 23, 9; J. 21, 20.

ಗಲ್ಲತ್ತು gallattu. = ಗಲ್ತಿ, etc. Astray, in the state of missing; misplaced; disordered (My.; Mhr., H. ಗಲತ); wrong distribution in cards playing (My.).

ಗಲ್ಲಾ gallâ. Corn (Mhr., H.). 2, = ಗಲ್ಲೆ, the money-pit in the shop of shroffs and dealers (My.; Mhr.).

ಗಲ್ಲಿ galli. A lane, an alley (My.; Mhr., H.).

ಗಲ್ಲಿಸು gallisu. To trouble, to annoy, to torment, to fatigue. ಗಲ್ಲಿಸುವ ಬೀಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿನ್ದ ಮೂಜಗಂ ತಲ್ಲಣಿಸಿತು (J. 15, 2). See Bh. 1, 14, 10; 7, 16, 9; J. 4, 5. **2,** to be troubled, etc. (Bh. 7, 16, 2). **3,** to shake (v. t.), as the boiled contents of a pot, as a measure, etc., or as corn, etc. on a fan (C.). **4,** to push away (S. Mhr.; *cf.* Mhr. ಫಾಲವಣೇ).

ಗಲ್ಲು gallu. (Mhr. ಗಳ, the hangman's hook). — ಗಲ್ಲಾಗು. -ಆಗು. Execution by hanging to take place. ಅವನಿಗೆ ಗಲ್ಲಾಯಿತು (C.). — ಗಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡು. To execute on a gallows by hanging (C.; B. 5, 159). — ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕು. = ಗಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡು. (C.; B. 5, 159). — ಗಲ್ಲಿನ ಮಣೆ. The bench on which the criminal has to stand under a gallows (C.). — ಗಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷೆ. Punishment by hanging (C.; B. 5, 268). — ಗಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗ. The rope used in hanging (C.). — ಗಲ್ಲುಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. The posts of a gallows (S. Mhr.). — ಗಲ್ಲುಮರ. A gallows-tree (C.).

ಗಲ್ಲೆ gallĕ. 1. = (ಗಡ್ಡೆ 1), ಗಳ್ಳೆ. A lump, a clot; a concretion (My.). ತಟದ ಗಲ್ಲೆ (ಉಲ್ವ Mr. 308). — ಗಲ್ಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become clotty, etc. (My.). ಗಲ್ಲೆಗಟ್ಟಿದ ನೆತ್ತರು (ಉಲ್ವ, ಕಲಲ Hlâ.).

ಗಲ್ಲೆ gallĕ. 2. = ಗಲ್ಲ. (ಕರಟ Mr. 207).

ಗಲ್ಲೆ gallĕ. = ಗಲ್ಲಾ No. 2. (S. Mhr.).

ಗಲ್ವರ್ಕ galvarka. *A goblet.*

ಗವ್ gav. = (ಕವು 1), ಗವ್ವು. — ಗವ್‌ಗವ್ ಎನ್ನು. To bark, as a dog (C.).

ಗವ gava. The feeling of great, smart itching. (T. ಕವನ, acute pain = ಕಡುಪ್ಪು; *cf.* ನವ). — ಗವಗವ ಎನ್ನು. To itch very much (S. Mhr.).

ಗವ gava. 1. = ಗಮ. See ಸಂ-.

ಗವ gava. 2. A cow; cattle. See ಪುಂ-, ಷಡ್-, etc.

ಗವಕ್ಕನೆ gavakkanĕ. = ಕಬಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ಗವಡೆ gavaḍa. = ಗವುಡ. (My.).

ಗವತ gavata. (Tbh. of ಗವ್ಯುತಿ?). Meadow or pasture grass (ಘಾಸ, ಯವಸ, ಜವಸ, Nr.; Mhr.; Tĕ. ಗೋತ, ಗೌತ).

ಗವನ gavana. Attention, care, heed, consideration (My.; Tĕ. ಗಮನ; M. ಕವನ, ಕವ್ಪೆ; T. ಕವನ, ಕವಲ್, ಕವಲ್ಯೆ, ಕವ್ವೈ; ಕವಲು, ಕವಿ, to be concerned, be interested, be intent upon; Tu. ಗವ, sense, sensation, consciousness; *cf.* ಜ್ಞಪ್ತಿ, ಜ್ಞಾಪನ? ಕವಿ 1?).

ಗವನಿಸು gavanisu. = ಗಮನಿಸು, ಗವಿಸು. To heed, to mind (My.).

ಗವಯ gavaya. *A species of ox, the Gayal, Bos gavaeus.* 2, a monkey-chief attached to Râma (J. 21, 9. 19).

ಗವಪ್ಪಿಗ gavapiga. A man of the basket- and mat-maker tribe or caste (ಮೀದ Śm. 58; M. ಕವಜಿ, T. ಕವಜ್ಜಿ, ಕವಜ್ಜಿವಡುಗ). *Cf.* ಕಾರಾವರ.

ಗವಲ gavala. *A buffalo's horn.*

ಗವಲು gavalu. = ಗವುಲು. (My.). — ಗವಲ ಕಡೂರ. = ಗವುಳ ಕಡೋರ. A kind of bad-smelling kaḍôra (ಕಕ್ಕೋಲಕ, ಕೋಲಕ G.; My.).

ಗವಸಣಿ gavasaṇi. = ಗವಸಣಿಕೆ. (My.; Mhr.; *cf.* ಗೋಣಿ?).

ಗವಸಣಿಕೆ gavasaṇikĕ. = ಗವಸಣಿಗೆ. (S. Mhr.). ಗೋಣಿ ಗೇತಕೆ ಗವಸಣಿಕೆ? (Abhâ. 1, 40).

ಗವಸಣಿಗೆ gavasaṇigĕ. A cover, a wrapper, a cloth, a case, a sack; any cover or case (ಆತ್ತರಣ, ಪ್ರವೇಣಿ Mr. 203; ಚೀಲ G.; My.; T. ಕವಿಜನ್ನೆ; M. ಕವಿಯನ್; Tĕ. ಗವಿಸೆನೆ; T. ಕಂಜುಳಿ, Tĕ. ಗೋತ, a sack; T. ಕವಿ, to cover; ಕವವು, to put in, enclose; see ಕವಿ 1; *cf.* ಗೋಣಿಕ). ವೀಣೆಯ ಗವಸಣಿಗೆ (ಕಕುಭ, ಪ್ರಸೇವಕ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ಗವಸಣಿಗೆ (ಧನುರ್ವರ್ಮ Mr. 294). See Si. 344; Prv. s. ಗಾಣ 1. — ಗವಸಣಿಗೆಮೊಡಿಸು. -ತೊಡಿಸು. To cause (one) to put a cover to (V. 5, after 14).

ಗವಸಣಿಸು gavasaṇisu. To inwrap, to cover (Abh. P. 7, 114).

ಗವಳಿ gavaḷi. = ಗವುಳಿ. (My.).

ಗವಳಿ gavaḷi. = ಗವಳಿಗ. Tbh. of ಗೋಪಾಲಿ. (Mhr. ಗವಳೀ; R.).

ಗವಳಿಗ gavaḷiga. (ಗೌಳಿಗ). = ಗೋವಳಿಗ. Tbh. of ಗೋಪಾಲಕ. A cow-herd caste who sell milk, etc. (C.; B. 1, 10; ಗೋಪಾಲಕ G.). — ಗವಳಿಗ್ಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A cow-herds' street (My.).

ಗವಳಿಗಿತ್ತಿ gavaḷiga-itti. A woman of the cow-herd caste (C.; ಮಹಾತೊಪ್ರಿ G.).

ಗವಾಕ್ಷ gava-aksha. A bull's eye: *a little round window, an air-hole.*

ಗವಾಕ್ಷಿ gava-akshi. *A sort of cucumber, Cucumis madraspatanus or coloquintida.*

ಗವಾರ gavâra. = ಗವಾರ. Rustic, clownish (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಂವಾರ).

ಗವಿ gavi. 1. A (covered or sheltered) place of resort; a cave (ಗರುಡಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Šm. 58; Bh. 3, 18, 39; My.; Tĕ. ಕವಿ, ಗವ; Sk. ಗಹ, cave). See Râghĕ. 17, 68; B. 3, 27.

ಗವಿ gavi. 2. = ಕವಿ 3. Covering, overspreading, etc. — ಗವಿಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Thick or dense darkness (My.).

ಗವಿಸು gavisu. = ಗವಸಿನು. To pay attention, to heed (Kk. 21).

ಗವೀನ gavîna. Of or belonging to a cow (My.).

ಗವು gavu. = ಗವಿ 2, etc. — ಗವುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಗವಿಗತ್ತಲೆ. (My.).

ಗವುಗೆ gavugĕ. — ಗವುಗೆಸಾಳಿನೆಲ್ಲ. (ತಾಳಿ G.).

ಗವುಜಲ್ gavujal. = ಕವಿಂಜಳ, etc. (My.). — ಗವುಜಲ್ಲಕ್ಕಿ. The grey partridge, Ortygornis pondicerianus (My.). See ಕಲ್.

ಗವುಜಲ gavujala. = ಗವುಜು 1. (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ Si. 172).

ಗವುಜಲ gavujala. = ಗವುಜಲ್.

ಗವುಜಿ gavuji. = ಗವುಜು 2, (ಸಾಗಳ). Noise; hubbub (Tu.; Mhr. ಗವಗವ). ಗವುಜ (ಗವುಜು My.) ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಗೋವಿನ್ದಭಟ್ಟ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ. — ಮಡಿಕೆ ಮಾಜುವವಗೆ ದುಡುಕಿನ ಗವುಜ (ಗವುಜು My.) ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಗವುಜು gavuju. 1. = ಗವುಜಲ. A wagtail, Montacilla alba (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ Nr.; Mr. 173).

ಗವುಜು gavuju. 2. = ಗವುಜಿ. (My.). *Cf.* ಗದಜು, ಗವುರ್, ಗದಿಪು 2.

ಗವುಜು gavuju. = ಕವಿಂಜು, etc. (My.).

ಗವುಡ gavuḍa. ಗೌಡ. = ಗವಡ. (A formation from ಗಾವ = ಗ್ರಾಮ). The (generally Śûdra) chief officer of a village, (though occasionally not so powerful as the śânabhôga, C.; Mhr. ಗಾಂವಡಾ). ಅದಿದ ಊರಿಗೆ (or ಇಂಡೂರಿಗೆ) ಉದಿದವನೇ ಗವುಡ. — ಗವುಡನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಕಡುಚೆಲ್ಲೆಯಂದರೆ ಕಸದ ಮಂಕ್ತ ಹೊತ್ತು ತನ್ನಾಗ ಕಣ್ಣೀತು. — ಗಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಗವುಡನ ಹೆಸರು, ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಹೆಗ್ಗದಿತಿಯ ಹೆಸರು. — ಊರಿಗೆ ಗವುಡನಾದರೆ ತೋಳಿಗೆ ಏನು? (it does not care for the headman, Prvs.). 2, a title of honour among peasants (C.). 3, a good caste of peasants (My.). See Bp. 27, 53; 51, 23; B. 3, 22; Prv. s. ಕವ್ವಳಿ, ಕಚ್ಚಡಿ, ಬಂಗಾಳ.

ಗವುಡಗಿತ್ತಿ gavuḍa-gitti. A gavuḍa's wife (S. Mhr.).

ಗವುಡತನ gavuḍatana. = ಗವುಡಿಕೆ. (My.).

ಗವುಡಸಾನಿ gavuḍa-sâni. = ಗವುಡಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಗವುಡಿ gavuḍi. = ಗವುಡಿತಿ. (A rustic female:) a female servant (C.; ತೊತ್ತು G.). ಗವುಡೀ ಹಾಡಿಗೆ ತವುಜೇ ತ್ಯಾಗ (Prv.).

ಗವುಡಿಕೆ gavuḍikĕ. The business of a gavuḍa (C.).

ಗವುಡಿತಿ gavuḍiti. = ಗವುಡಿ. (My.).

ಗವುರ್ gavur. ಗವುರು. = ಗವರಿ. A loud, shrill, harsh sound (Tĕ. ಗೌರೆ; *cf.* ಗದಜು). — ಗವುರಿಡು. -ಇಡು. = ಗವುರುಗಿ. (Bh. 8, 21, 8). — ಗವುರುಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A kind of harsh-sounding kâḷĕ (My.; Tĕ. ಗೌರೆಕಾಳೆಲು). — ಗವುರುಗಿ. -ಉಗಿ. To emit the sound of ಗವುರ್. ಗವುರುಗಿವ ಹೆಗ್ಗಾಳಿಗಳ್ (Bh. 6, 2, 4).

ಗವುರಿ gavuri. = ಗವುರ್. — ಗವುರಿಕಾಳೆ. = ಗವುರುಗಾಳೆ. See s. ಪಂಚಮುಪಾತಬ್ದ.

ಗವುಲಿ gavuli. A paste of wheaten flour, made into threads and cut into small bits (S. Mhr.; Mhr. ಗವ್ಹಳಾ, ಗವ್ಹಳೀ, related to ಗಹೂ, wheat).

ಗವುಲು gavulu. = (ಕಮರು 2, etc.), ಗವಲು, ಗವುಳು. A fetid smell, as that of sweat or of oil on the body (C.).

ಗವುಳಿ gavuli. = ಗವಳಿ. The house lizard (C.; ಮುಸಲ, ಮುಸಲಿ, ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ Si. 171; T. ಕೌಳಿ, M. ಗೌಳಿ; *cf.* Sk. ಗೋಧಿ). See Prvs. s. ಟವಳಿಗಾಜಿ, ತೂಲ.

ಗವುಳು gavulu. = ಗವುಲು, etc. — ಗವುಳ ಕಜೋರ. = ಗವಲ ಕಜೂರ (S. Mhr.).

ಗವೇಡು gavêḍu. *The grass Coix barbata* Roxb.

ಗವೇಧು gavêdhu. = ಗವೇಡು. (ಕಾಡುಗೋದಿ Si. 307).

ಗವೇಧುಕೆ gavêdhukĕ. = ಗವೇಧು. (Si. 307).

ಗವೇನ್ದ್ರ gava-indra. An excellent, big ox (Čpr. 4, 7).

ಗವೇಶ್ವರ gava-îśvara. *An owner of kine.*

ಗವೇಷಣೆ gavêshaṇĕ. *Seeking after, research.*

ಗವೇಷಿತ gavêshita. *Sought, inquired for.*

ಗವ್ಯ gavya. *Belonging to or coming from a cow:* milk, cheese, butter, urine and dung. See Prv. s. ದ್ರವ್ಯ.

ಗವ್ಯೂತ gavyûta. = ಗವ್ಯೂತಿ, ಗಾವದ, ಗಾವುದ. (Sk.).

ಗವ್ಯೂತಿ gavyûti. *A league, measured by* 2000 *fathoms.* 2, = ಗವತ, a pasture, pasture land.

ಗವ್ಯೆ gavyĕ. *A herd of kine.*

ಗವ್ವರ gavvara. Tbh. of ಗಹ್ವರ. (ಬಿಲದ ಮೂರ್ಗ Čt. I, 33).

ಗವ್ವು gavvu. = ಗವ್. — ಗವ್ವುಗವ್ವೆನ್ನು. To bark (C.).

ಗಷ್ಟು gashṭu. = ಗಸಿ 1. (My.).

ಗಸ gasa. A sound used in imitation of a somewhat gentle, but quick way of rubbing. — ಗಸಗಸ ತಿಕ್ಕು. To rub, as the teeth, the body, or clothes on a stone slab, etc. (S. Mhr.; B. 4, 60). — ಗಸಗಸ ತುಡಿ. To make clean or bright by treading, as grain (S. Mhr.).

ಗಸಗಸೆ gasagasĕ. = ಕಸಕಸೆ, etc. (My.).

ಗಸಣ gasaṇa. Tbh. of ಘರ್ಷಣ. (S. Mhr. rare).

ಗಸಣೆ gasaṇĕ. Sad or sorrowful thought or reflection, care, concern (My.). ಹಸಿವು ತೃಷೆ ನಿದ್ರೆಗಳು ವಿಷಯಮೈಥುನಬಂಯಕೆ ಪಶುಪಕ್ಷಿನರಗೆ ಸಮವಿರಲು ಕುಲವೆವ್ವ ಗಸಣೆಯೆತ್ತಣದು? (Sp.). See Čpr. 6, 26; Bp. 24, 65; 58, 29; Bh. 1, 10, 14; J. 25, 25; 32, 4; 34, 3; Abhâ. 6, 26; Prv. s. ಕಾಲಾಟ. — ಗಸಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become full of anxious thoughts, etc. (Bp. 37, 66; 46, 50; Râm. 3, 8, 1).

ಗಸಾಟ gasâṭa. Perplexing affair; a difficulty or trouble (R.; Mhr. ಕಜಾಟ).

ಗಸಾಟಿ gasâṭi. With great force (of rubbing; Mhr. ಘಸ್ಪಾ, a rough rub or wipe). ಗಸಾಟಿ ತಿಕ್ಕು, to rub with force (S. Mhr.).

ಗಸಿ gasi. 1. = ಗಸ್ಟು. The sediment or dregs of oil or melted butter, or of pickles (C.; Tĕ.; T. ಕಡುಗು, M. ಕಟ್ಟು). See Prvs. s. ನಸಿ 1, ಮಕ್ಕಳು.

ಗಸಿ gasi. 2. = ಕಸಿ 5, etc. — ಗಸಿಮಸಿ. = ಕಸಿಮಸಿ. (My.).

ಗಸ್ತಿ gasti. = ಗಸ್ತು. Rounds or a patrol: going the rounds (C.; Mhr., H. ಗಸ್ತ). See ಪೈ-. — ಗಸ್ತಿ ಪಹರೆ. dupl. = ಗಸ್ತಿ-(C.)-. — ಗಸ್ತಿಯವನು. -ಅವನು. A man going the rounds (My.).

ಗಸ್ತು gastu. = ಗಸ್ತಿ. (My.).

ಗಹ gaha. A sound in imitation of laughter (*cf.* ಕದ 2). — ಗಹಗಹ. rep. The sound of merry or derisive laughter (ಹಸನವ್ಯವಹೃತಿ Śmd. 393; ನಗೆಯೊಳ್ ಅದ ಧ್ವನಿ Ćt. I, 56). — ಗಹಗಹಿಕೆ. Hilarity (ತೋಷ Bhn. 15, o. r. ಸಂತಸ; Bh. 1, 15, 19). — ಗಹಗಹಿಸು. To laugh merrily or derisively (Bp. 4, 63; 16, 24; 31, 9; 37, 9; 49, 21; 61, 32; Râm. 6, 10, 43; J. 5, 57; 13, 38). Occasionally ಗಹ ಗಹಿಸಿ ನಗಿಸು (Bp. 47, 32), ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗು (20, 16; 28, 20; 50, 78; Rśv. 6, after 24; J. 2, 21; 3, 15).

ಗಹನ gahana. A fault-finding, censorious (derisive) speech (? ಕೊಬಿತೆಯು ನುಡಿ Bhn. 50).

ಗಹನ gahana. = ಗಾನ 2. Deep, dense; *impervious, inaccessible.* 2, *a thicket; a wood.* 3, difficult of comprehension, profound; a mysterious, wonderful thing, an impenetrable secret (ಆರಿದು Mr. 461; Bp. 9, 5; 37, 9; 56, 18).

ಗಹ್ವರ gahvara. = ಗಂಭರ, ಗವ್ವರ. Deep; impervious. 2, *a thicket.* 3, an abyss; *a cave, a cavern* (ಗುಹೆ Nn. 109). 4, a wild or jungle (ಅರಣ್ಯ, ಅಡವಿ 109). 5, *hypocrisy* (ಕೃತಕ, ಕೃತ್ರಿಮ 109). 6, an impenetrable secret. 7, black (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 109). 8, darkness (ಅನ್ಧ, ಕತ್ತಲೆ 109). 9, a tree with a very dark bark, Xanthochymus pictorius Roxb. (ತಮಾಲ Mr.469). 10, close by, contiguous (ಸಮೀಪ 109).

ಗಳ್ gaḷ. 1. = ಕಳ್ 1, etc. An affix of the plural, *e. g.* ವನದೇವತೆಗಳ್ (Śmd. 109), ಉಕ್ತಿಗಳ್, ಸಂಖ್ಯೆಗಳ್ (110), ಮನೆಗಳ್ (111), ಊರ್ಗಳ್, ಕೇರ್ಗಳ್ (51), ಅಗ್ಗಳ್, ಬಾಸುಬ್ಗಳ್, ಮುಗುಳ್ಗಳ್. ಕುರುಳ್ಗಳ್, ಕನಗರ್ಗಳ್ (52), ಕೆಸರ್ಗಳ್, ಬಸಿರ್ಗಳ್ (53), ತೊಡೆಗಳ್, ಕಣ್ಗಳ್, ತೋಳ್ಗಳ್ (117), ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಮುಧುಗಳ್ (117), ದಲಿತಾಟ್ಟಂಗಳ್, ಅಲಿಕುಲಾಕುಲಂಗಳ್ (117), ಅತ್ತಿಗಳ್, ತಾಯ್ಗಳ್, ತನ್ದೆಗಳ್ (124. 125); ಗುರುಗಳ್, ಪ್ರಭಾಸ್ವಾಮಿಗಳ್ (125); — ಮರಂಗಳ್ or ಮರಗಳ್, ಪೊಲಂಗಳ್ or ಪೊಲಗಳ್, ಪಯಂಗಳ್ or ಪಯಗಳ್, ಕೆಲಂಗಳ್ or ಕೆಲಗಳ್ (126), but ಗುಣಂಗಳ್, ಮದಂಗಳ್, ನದಂಗಳ್, ದೇಶಂಗಳ್, ಕೋಶಂಗಳ್, ಪಾಶಂಗಳ್ (126. 127); — ಅಣ್ಣಂಗಳ್, ಭಾವಂಗಳ್, ಮಾವಂಗಳ್, ಅಯ್ಯಂಗಳ್, ಅಕ್ಕಂಗಳ್ (124. 126); — ಅತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್; — ಊಕಿಗಳ್, ಆಕೆಗಳ್ (202. 231); — ಆಂಗಳ್, ನೀಂಗಳ್, ತಾಂಗಳ್ (178 in one MS.); — ಆವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್ ಉವರ್ಗಳ್ (124); — ಸುರತರುನನ್ದನಂಗಳಿರ! ದಿನೆಗಳಿರ! ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ! (153); — ಜೋದವರುಗಳ್ (Bp. 4, 61), ಮಕ್ಕಳುಗಳ್ (J. 28, 20). — The vocative simply with the final ಗಳ್ in ಪೋಗಿಮ್ ಉಸ್ತಾರಿಗಳ್ (Śmd. 153). — ಗಳಾಗಮ. -ಆಗಮ. The affix ಗಳ್ (Śmd. 116. 123).

ಗಳ್ gaḷ. 2. = ಸಲ್, etc. Term, period. See ಅ-, ಈ-.

ಗಳ gaḷa. 1. = ಸಡ 1. (Śmd. 397).

ಗಳ gaḷa. 2. = ಸಬ 1, q. v. — ಗಳಗಳ ಒಣಗು. To be quickly parched up or scorched, as leaves (S. Mhr.).

ಗಳ gaḷa. 3. = ಸಡ 4, etc. — ಗಳಬಳ. = ಗಡಬಡ. (Grj. 10, 88).

ಗಳ gaḷa. = ಗಲ 1, *e. g.* Bp. 38 sum.; 40, 19; J. 20, 8; 28, 55. See ಕಡೆಗಳ; Śm. s. ಕೊರಲು. — ಗಳದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. A neck-ornament (Bp. 12, 18). — ಗಳಹತ್ತ. Tbh. of ಗಳಹಸ್ತ. (Bh. 2, 2, 97).

ಗಳಕ್ gaḷak. = ಸುಳಕ್. (My.).

ಗಳಗ gaḷaga. = ಗಳಿಗೆ 2. (My.).

ಗಳಗಳ gaḷa-gaḷa. = ಗಲಗಲ, etc. (My.).

ಗಳಗಾಳ gaḷa-gāḷa. (Śmd. 386; Kk. 98). A hook for catching the throat, or one that has entered it.

ಗಳಗೆ gaḷagĕ. = ಕಣಜ, etc., ಗಳಿಗೆ 1. A high bamboo-basket for storing corn (ಕಳಂಜ, ಕಳಂಜ Mr. 208; ತೊಪ್ಪೆ Śm. 101, o. r. ಗಳಿಗೆ; C.; Bp. 42, 8). ಕುಸೂಲವೆನ್ದು ಕಣಜಂ, ಗಳಗೆ ಎನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಗಳಧ್ವನಿ gaḷa-dhvani. = ಗಲರವ. (ಮಣಿತ, ರತಕೂಜಿತ Hlā.).

ಗಳನ್ತಿಗೆ gaḷantigĕ. 1. (Śmd. 48). = (ಗಣತಿ 1), ಗಣತಿಗೆ, etc. Tbh. of ಗಲಸ್ತಿಕೆ, q. v. (ಆಣದಿಗೆ Śmd. 337; My.).

ಗಳನ್ತಿಗೆ gaḷantigĕ. 2. (fr. ಗೃಹ?). An inner apartment or chamber (ಕೋಣೆ Kk. 47; ಕೋಣೆ, ಓವರಿ q. v. Śs.).

ಗಳರವ gaḷa-rava. = ಗಲರವ. (J. 11, 24).

ಗಳಾಮ್ gaḷâm. = ಗಳೆ. — ಗಳಾಮ್ಬಳಾಮ್. dupl. = ಕಲಬಿಲಿ, s. ಕಲ 1. The noise of children at play (My.).

ಗಳಿಗೆ gaḷigĕ. 1. = (ಫಳಿಗೆ), ಗಳಗೆ. (My.; ವಾಡೆ, ಕುಸೂಲ Si. 416). ಸಣ್ಣ ಬಾಯಿಯ ಗಳಿಗೆ (ಹೇಳಿಗೆ G.).

ಗಳಿಗೆ gaḷigĕ. 2. = ಗಳಗ. (Tbh. of ಫಟಿಕೆ?). A doubling of cloth, a fold (S. Mhr.; Bp. 21, 8; 36, 47).

ಗಳಿಸು gaḷisu. = ಗಡಿಸು 1, etc. See ಸಂ-.

ಗಳು gaḷu. 1. = ಕಳ್ 1, etc. (C.). ಧರ್ಮಂಗಳಿಗೆ (Bp. 26, 51). ಕೆಲಸಂಗಳಿಗೆ (26, 58). ಮನೆಗಳು, ಮರಗಳು, ಕಾಲುಗಳು, ಅವುಗಳು, etc., etc. (C.). See *e. g.* Bp. 28, 46; 30, 30; 34, 24; 36, 45; 37, 57; 38, 34. 45; 39, 51; 40, 80; 42, 3; 44, 49; 46, 52; 50, 70. 75; 57, 16.

ಗಳು gaḷu. 2. = ಗಳ್ 2. See ಆಗಳು 1, ಈಗಳು.

ಗಳೆ gaḷĕ. = ಗಳಾಮ್. — ಗಳೆಬಳೆ. = ಗಳಾಮ್ಬಳಾಮ್. (My.).

ಗಳೇವು gaḷêvu. (ಗಳೆಯವು, ಗಳೆಯ). A complete agricultural apparatus (S. Mhr.); a set of implements of Kabbilas (Bp. 58, 50, ಗಳೇಗಳ್). ಗಳೇದ ಸಾಮಾನು (S. Mhr; B. 5, 198). *Cf.* ಫಟಿಯ.

ಗಳ್ಳನೆ gaḷḷanĕ. A sound produced in loud laughter (Śāstrasāra in W. 1517; *cf.* ಗೊಳ್).

ಗಳ್ಳೆ gaḷḷĕ. = ಗಲ್ಲೆ 1. A lump, etc. (My.).

ಗಱಿ gaṟi. = ಗಟ 1. — ಗಱ್ಱಿಬನಿ. = ಗಟಿಗಬನಿ. (Abh. P. 13, 79).

ಗಟಿ gaṭa. 1. = ಗಡ, etc., ಗಳ 2, ಗಡ್. A term expressing quick motion. — ಗಟಿಗಟಿಗೆ. = ಗಟಿಗಬನೆ. (Râm. 5, 8, 60). — ಗಟಿಗಬನೆ. rep. Quickly (ಬೇಗ Śmd. I; ಶೀಘ್ರ Śś.; Kk. 50; Śm. 61; Čpr. 2, 89; 38, 39; Bp. 5, 56; V. 5, 25). ಗಟಿಗಬನೆ ಗುಡುಗುಡಿವೆನುತುಂ ಪರಿವವೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Śmd. I). ಗಟಿಗಬನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ (229).

ಗಟಿ gaḷa. 2. = ಸಡೆ 1, etc., ಗಬ[3] q. v., ಜಬವೆ. (C.; B. 4, 121).

ಗಟಿಪ gaḷapu2-a3. = ಗಬಹ. A loquacious, prating, foul-mouthed, lying man (ಸೊರಹುಂ, o. rs. ಸೊರಹುವಂ, ಸ್ವರಹಂ, ಸ್ವರಹುವಂ, Śmd. I).

ಗಟಿಪತ್ವ gaḷapatva. A loquacious, lying behaviour; idle prattle, a lie (ಪುಸಿ Ćt. II, 46).

ಗಟಿಪು gaḷapu. 1. = ಗಬಹು. To chatter, to prate, etc. (ಬಹುಭಾಷಣ Śmd. Dh.; Čpr. 1, 57; Abh. P. 11, after

140; Grj. 5, 25; Rśv. 8, after 5; 11, 166; Śśv. 1, 83). ಪಾಣ್ಡ್ಯ, ನೀರ ಗಡುಪದಿರ್ (Rśv. 5, 21).

ಗಟಿಪು gaṭapu. 2. Chatter, idle talk (Abh. P. 15, 57).

ಗಟಿಹ gaṭaha. = ಗಡವ. (ದುರ್ಮುಖ, ಮುಖರ Hlâ.; ವಾಚಾಳ Bhn. 6, o. r. ಗಡವ).

ಗಟಿಹು gaṭahu. = ಗಡಪುವಂ 1. ಗಡಪುವಂ (ಬಹುವಚ Mr. 242). See Bp. 9, 10; 14, 30; 57, 39; J. 2, 62; 6, 48.

ಗಟ್ಕೆ gaṭkĕ. Acquirement, acquisition; gain (C.; ಆರ್ಜನೆ, ಸಮ್ಪಾದನೆ G.). See B. 1, 16; 4, 194; Prv. s. ಗಣ್ಡ.

ಗಟ್ಗೆ gaṭgĕ. Tbh. of ಘಟಿಕೆ (Śmd. 30). A period or hour of twenty-four minutes (ನಾಲ್ಗೆ Śmd. 28; ನಾಡಿ, ಘಟಿಕೆ Mr. 67; ನಾಡಿ, ನಾಲ್ Kk. 58; Śm. 18; C.); a short time (C.). See B. 3, 15. 113. — ಗಟ್ಗೆಗಟ್ಟಲ್ಲ. ಗಟ್ಗೆಗಟ್ಟಲ್ಲು. ಗಟ್ಗೆಗೆ ಬಟ್ಟು. The metal vessel by the sinking of which in water the gaṭgĕ is measured (C.). — ಗಟ್ಗೆಗೆವಟ್ಟಲ್. = ಗಟ್ಗೆಗಟ್ಟಲ್ಲು, etc. (Rśv. 8, after 5; Bh. 1, 7, 21).

ಗಟ್ಟಿಯ gaṭiya. (= ಘಟ್ಟಿಯ?). See ಅವ.

ಗಟ್ಟಿಯಿಸು gaṭiyisu. = ಗಡಿಸು 1, ಗಟ್ಟಿಸು 1, ಘಟಿಸು. Tbh. of ಘಟಿಯಿಸು. To come to, to reach; to be obtained; to be joined together or united; to happen, to take place; to be met as such and such or in such and such a form or meaning (ದೊರೆ ಕೊಳ್ Śmd. I Mḍb. before No. 134; ಬರ್ 397 Cm.). See Śmd. 349. 396; Abh. P. 16, 45. 2, to join or bring together; to procure; to acquire, to obtain, to gain (ದೊರೆ ಕೊಳಿಸು Śmd. I Mḍb.). 3, to exert one's self; to be upon the alert.

ಗಟ್ಟಿಸು gaṭisu. 1. = ಗಟ್ಟಿಯಿಸು No 2. Tbh. of ಘಟಿಸು. (C.). ತನ್ನೆ ಗಟ್ಟಿಸಿದ ಧನ (ಗುನ್ಹೆ, ಪಿತೃಧನ Nn. 41). See Bp. 9, 24; 11, 6; 27, 20; 28, 3; Abhâ. 1, 5; Dp. 1, 3. 4; 4, 1; J. 5, 56; 32, 29; B. 1, 1; 2, 17. 25; 3, 63; 5, 98. 229; Prv. s. ಪಾಪಿ.

ಗಟ್ಟಿಸು gaṭisu. 2. Bringing together, making gain, etc. — ಗಟ್ಟಿಸಾಳಿ. -ಆಳಿ. A person bent on acquisition. — ಗಟ್ಟಿಸಾಳಿಬೆಣ್. -ಪೆಣ್. An acquisitive, industrious woman (ಪಡೆಪು ಗಾರ್ತಿ Śm. 74; ಪಡಪು- Kk. 29).

ಗಟ್ಟಿು gaṭu. = ಗಡು 2, etc. (My.).

ಗಟ್ಟಿುವು gaṭuvu. = ಗಡು, etc. (My.).

ಗಟ್ಟಿ gaṭĕ. = ಗಡು 2, etc. A bamboo rod or stake, a bamboo; a pole, a staff; the bamboo (pole) of Köllaṭigas or Dömbas on which they tumble, etc.; a churning stick (ಕೊಲ್ಲಟಿಗ ರಾಡುವುದುಂ ಕಡೆಗೋಲುಂ Śmd. I; ದಣ್ಡಳ, ನ್ತಮ್ಬ Mr. 288; My.; T. ಕಱ್ಱೆ, M. ಕಟ್). ನಾವಿ ನಡಯಿಸುವ ಗಟ್ (ನೌಕಾದಣ್ಡ, ಕ್ಷೇಪಣಿ Nr.). ಗಟ್ ಹುಟ್ಟುಗಳು (ಪಾಣಿದಣ್ಡ Mr. 416). — ಗಟ್ಟಿವಟ್. -ಬಟ್. The form of a (long) bamboo-pole (Abh. P. 10, after 91). — ಗಟ್ಗೂಸಾಡು. -ಕೂಸಾಡು. To perform childish play on or with a pole or poles. ಗಟ್ಗೊಸಾಡುವರಿನ್ನ್ವಂ ಗಿರಿತನಂ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಕೊಣ್ಡು ಮುನ್ನುದ್ಗಿವರ್ (Śmd. 78). — ಗಟ್ ವಿಡಿದಾಡು. -ಪಿಡಿದು ಆಡು. To perform as a pole-tumbler, etc. (Śmd. 240).

ಗಟ್ಟಿಕಾರಿ gaṭĕ-kâra. (Śmd. 235.). = ಗಸೆಗಾಱಿ, etc.

ಗಾಗಳ gâgaḷa. (= ಗವುಜ). Noise, vociferation (My.; *cf.* ಗಾವರ).

ಗಾಂಗೇಯ gâṅgêya. (fr. ಗಂಗಾ). Belonging to the Ganges; 2, *Kârttikêya* (ಮಯೂರಧ್ವಜ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕ Nn. 44). 3, Karṇa (44). 4, Bhîshma (ಗಂಗಾಸುತ, ಭೀಷ್ಮ 44; Mr. 263). 5, *the root of Scirpus kysoor* Roxb. *or Cyperus hexastachyus communis* Rottl. 6, *gold* (ಏರಣ್ಯ, ಭಂಗಾರ 44). 7, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 44).

ಗಾಂಗೇರುಕೆ gâṅgêruki. *The plant Uraria lagopodioides* Dec.

ಗಾಚಾರ gâčâra. Tbh. of ಗ್ರಹಚಾರ. (My.).

ಗಾಜು gâju. Tbh. of ಕಾಚ, q. v. (Śmd. 338. 364; Nr.; Śi. 332. 412). Glass (Bp. 60, 44; C.). 2, ಗೈರಿಕ, ಧಾತು (Mr. 98, o. r. ಜಾಜು). — ಗಾಜುದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ A glass-ornament (Śśv. 2, 81). — ಗಾಜುಮಣಿ. Tbh. of ಕಾಚಮಣಿ. (My.). — ಗಾಜುಲವಣ. Tbh. of ಕಾಚಲವಣ. (My.).

ಗಾಂಜಿ gâṅja. = ಗಾಂಜ. (My.).

ಗಾಂಜಿ gâṅji. = (ಗಂಜಿ 2), ಗಾಂಜ. The dried heads of the hemp-plant (C.; B. 4, 25; Mhr. ಗಾಂಜಾ). — ಗಾಂಜಗಿಡ. The common hemp-plant, Cannabis sativa L. (Z.; My.).

ಗಾಟ gâṭa. = ಕಾಟ 3, q. v. (C.; Mhr. ಘಾಣ).

ಗಾಟ gâṭa. ಘಾಟ. (Tbh. of ಗಾಢ ?). Largeness, bigness; a multitude (ದೊಡ್ಡಿತು Bhn. 41; Bh. 3, 18, 38; Tḍ.: thick, hard, tight, strong).

ಗಾಟಿಸು gâṭisu. ಘಾಟಿಸು. To tease, to harass (Bh. 3, 9, 26; Mhr. ಘಾಟಣೇ).

ಗಾಟಿ gâṭi. = ಗಾಟು 2. (My.).

ಗಾಟು gâṭu. = ಗಾಟ, etc. (C.; Tḍ. ಘಾಟು).

ಗಾಟು gâṭu. 1. "Guard" (My.; see ಮೇಲ್).

ಗಾಟು gâṭu. 2. = ಗಾಟಿ. A difficult passage, or a pass, over a hill (My.; Mhr. ಘಾಟ; *cf.* ಗಟ್ಟು).

ಗಾಢ gâḍa. Tbh. of ಗಾಢ. Firmly; certainly (ಬದ್ದ Śmd. II; Śm. 65).

ಗಾಡಿ gâḍi. Comeliness, gracefulness, charm, beauty (ಸೊಬಗು Čt. I, 14; II, 22; ಸಿಬಿತೆ, ಸೊಬಗು, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; ಜೊಳ್ಳಟ, ಸೂಬಗು, ಗರಗರಿಕೆ, ಸಿಬಿತೆ, ಸುಭಗ Śm. 47; M. ಚಾಯ್, ಚಾಯಲ್, T. ಚಾಯಲ್, ಚೀಡು, beauty). See Čpr. 1, after 101; 2, 79; Abh. P. 3, 39; 9, after 158; 9, 163; Rśv. 4, after 14; 8, after 125; 10, after 7 & 10 & 57; 13, 4; Śśv. 1, after 72; J. 7, 25; ಗಣ್ಡ-. — ಗಾಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಗಾಡಿವೆಱ್. (Rśv. 8, after 5). — ಗಾಡಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become graceful, etc. (Abh. P. 12, 27; Śśv. 5, 54).

ಗಾಡಿ gâḍi. 1. A common load-cart (C.; Mhr. ಗಾಡಾ); a cart with a frame or box; a carriage, a gâri (My.; H., Mhr.); the circumference of a wheel, the mere ring or frame (Mhr. ಗಾಡಾ, H. ಗಾಡೀ). See Śi. 273. 275, & s. ಮಾಡಿ. — ಗಾಡಿನತ್ತು. A round nose-ring (C.). — ಗಾಡಿಚಟ್ಟು. The inner bottom or seat of a cart (S. Mhr.; My. as ಗಾಡಿಚಟ್ಟಿ). — ಗಾಡಿಯವ. -ಅವ. A cart-driver or cart-owner (C.).

ಗಾಡಿ gâḍi. 2. = ಗಾರಡಿ, etc.

ಗಾಡಿಕಾಱಿ gâḍi-kâṟa. = ಗಾಡಿಗ, ಗಾಡಿಗಾಱಿ, ಗಾರಡಿಗಾಱಿ. (S. Mhr.).

ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿ gâḍi-kârti. = ಗಾಡಿಗಾರ್ತಿ, q. v.

ಗಾಡಿಕೆ gâḍikĕ. (fr. ಗಾಡ). Intensity; excess (Râm. 6, 10, 24. 25; Bh. 3, 10, 51; 3, 18, 35).

ಗಾಡಿಗ gâḍiga. = ಗಾರುಡಿಗ. A juggler; a chicaner (S. Mhr.; Bp. 43, 52; 44, 64; 50, 36; 51, 47).

ಗಾಡಿಗಾಱಿ gâḍi-gâṟa. = ಗಾಡಿಕಾಱಿ, ಗಾಡಿಗ, etc. (S. Mhr.).

ಗಾಡಿಗಾರ್ತಿ gâḍi-gârti. (Śmd. 244, o. r. -ಕಾರ್ತಿ). A charming woman.

ಗಾಡಿಗಾರ್ತಿ gâḍi-gârti. A woman with the nature of a gâḍigâra (S. Mhr.).

ಗಾಢಿನತನ gâḍinatana. = ಗಾಢಿ. (Râm. 6, 12, 34).

ಗಾಢಿಸು gâḍisu. To become tight, close or fast (Bh. 3, 13, 35); to enter; to be deeply entered into, to get firmly established (J. 29, 34). 2, to become excessive (Râm. 1, 16, 13; 4, 3, 5); to be or become vehement, eager or ardent (Bh. 3, 18, 39; 6, 2, 2). See ಸಗಾಢಿಸು.

ಗಾಢ gâḍha. = (ಗಾಟು), ಗಾಡ. Dived or entered into; hidden or absorbed in; roamed, roved. 2, tightly drawn; *tight, close, firm, compact, thick* (ಬದ್ದ Kk. 76, o. r. ಬಿದ್ದ); deep, sound, as sleep; strong, *intense, vehement;* stout; coarse. 3, *excessive, much;* excessively, etc. 4, a term in music (Bp. 19, 14). See s. ತರುಣತ್ವ.

ಗಾಢನಿದ್ರೆ gâḍha-nidrè. A sound or deep sleep (My.).

ಗಾಢಪೂರಣ gâḍha-pûraṇa. Filling with force. See ಕುಲುಕು.

ಗಾಢಪ್ರವೇಶ gâḍha-pravêśa. Entering into, or causing to enter into, forcibly, etc. See ಆಡಿಸು, ತುಂಬು, ಚಿಟ್ಟು.

ಗಾಢವಿಮೋಚನ gâḍha-vimôčana. Unloosing with force, or freeing fully. See ಇಡುಕು.

ಗಾಢಸ್ಪರ್ಶನ gâḍha-sparśana. Touching with force or roughly. See ಪಳಂಕು.

ಗಾಢಾಂಧ್ಕಾರ gâḍha-andhakâra. Thick darkness (My.).

ಗಾಢಾಯಿಲ gâḍha-âyila. A strong or eager man.

ಗಾಢಾಲಿಂಗನ gâḍha-âliṅgana. A close embrace. (Grj. 2, after 106). — ಗಾಢಾಲಿಂಗನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To embrace closely (J. 32, 16).

ಗಾಢೋಕ್ತಿ gâḍha-ukti. Coarseness, rudeness, vileness (ಕುಜ, ನಿಸ್ಯರಮಾದ ಬುದ್ಧಿ Nn. 20).

ಗಾಣ gâṇa. 1. = ಗಾಳ. A hook, a fish-hook (ವಡಿಶ Mr. 462, o. r. ಗಾಳ; Abh. P. 16, 55; C.); a fishing tackle, an angle (Bp. 21, 28). ವಿಷನ ಹಿಡಿಯುವ ಗಾಣ (ಗಾಳ G.).

ಗಾಣ gâṇa. 2. An oil-mill; a sugar-cane press or mill (C.; Tu.; Mhr. ಘಾಣಾ; Tè. ಗಾನುಗೆ, ಗಾನುಗು, ಗಾನುಗೆ; T. ಕಾಣ; ತಿಲಯನ್ತ್ರ G.). ಗಾಣ ಆಡಿಸು, to work a mill or press (C.; B. 3, 45). ಗಾಣದೊಳಗಿನ ಹಿಣ್ಣಿ (ಪಿಣಾಕ G.). ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುಯ್ದೀತು.— ಗಾಣದೆತ್ತಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆಯಕ್ಕೆ? ಗೋಣಿಗೆ ಗವಸಣಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Č. Bp. 11, 11; B. 2, 42. — ಗಾಣಕನ್ದಾಯ. A tax on oil-presses (My.). — ಗಾಣತೆಜಿಗೆ. = ಗಾಣಕನ್ದಾಯ. (My.).

ಗಾಣ gâṇa. 1. Tbh. of ಗಾನ 1. (ಗನ್ಧರ್ವ Nn. 135, o. r. ಗಾನನು; Tè.).

ಗಾಣ gâṇa. 2. Tbh. of ಗ್ರಹಣ. (My.).

ಗಾಣಗಿತ್ತಿ gâṇa-gitti. = ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ. (My.). See Prv. s. ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ.

ಗಾಣಪತ್ಯ gâṇapatya. (fr. ಗಣಪತಿ). Worship of Gaṇêśa; chieftainship (Bp. 54, 75); a worshipper of Gaṇêśa. See ಷಣ್ಮತ.

ಗಾಣಿ gâṇi. A songstress (Nn. 2).

ಗಾಣಿಕ್ಯ gâṇikya. (fr. ಗಣಿಕಾ). *An assembly of harlots* (ವಾರಸತಿಯರ ಪಿಂಡು Mr. 305).

ಗಾಣಿಗ gâṇiga. An oil-miller (C.; ತಿಲಘಾತಕ, ತೈಲಿಕ G.). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿವ್ವಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ, ಬಣಜುಗನೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ಗಾಣಿಗನ ಮನೆಯೆತ್ತು ಒಯ್ಯು ಬೀಡ, ಪೂಜಾರೀ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಒಯ್ಯ ಬೇಡ.— ಗಾಣಿಗನ ಸ್ನೇಹ ಕ್ಕನ್ತ ಗನ್ಧದ ಹುಡಿಯವನ ಗುದ್ದ್ಯಾಟ ಲೇಸು.— ಹಾರುವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ.— ಗಾಣಿಗನ ಸಂಗಡ ಕಡದಾಡಿ, ಒಣ ರೊಟ್ಟ ತಿನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Č. Bp. 47, 41; ಹೆಗ್ಗಾಣಿಗ. **2,** a kind of king-crow with white tail-feathers (Bd.). — ಗಾಣಿಗನ ಕಡ್ಡಿ. = ಸಾಮಕುಸುಮ. (Z.).

ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ gâṇiga-itti. The wife of an oil-miller (C.). ಬೀದೀಲಿ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ ಆಯ್ಯೋ ಅನ್ದರೆ ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾದೀತೇ? (no, if she does not put oil to their heads, Prv.). — ಗಾಣಗಿತ್ತಿಯ ಕಸ. A very common procumbent plant, Rostellularia diffusa Nab. E. (Z.).

ಗಾಣ್ಟಡಿ gâṇṭaḍi. (= ಗಣ್ಟಡಿ). A small bundle. (R.; Mhr. ಗಾಣ್ಠೋಡಿಕೆ).

ಗಾಣ್ಡಿವ gâṇḍiva. *The bow of Arjuna.*

ಗಾಣ್ಡಿವಿ gâṇḍivi. Arjuna. (Śmd. 200; Śśv. 4, 29. 87; 5, 45. 52).

ಗಾಣ್ಡೀವ gâṇḍîva. *The bow of Arjuna.*

ಗಾಣ್ಡೀವಿ gâṇḍîvi. Arjuna (ಜಸ್ಟು Mr. 512; ಫಲ್ಗುನ 264).

ಗಾಣ್ಡು gâṇḍu. 1. The posteriors; the anus (Mhr. ಗಾಣ್ಡು). — ಗಾಣ್ಡುಗುದಿಗೆ. A bump with the knee upon a boy's posteriors (S. Mhr.; Mhr. ಗಾಣ್ಡಗುಡಘೀ).

ಗಾಣ್ಡು gâṇḍu. 2. A sturdy, but foolish man (My.; *cf.* Mhr., H. ಗಾಢಾ). 2, a stout club (My.).

ಗಾಣ್ಪ gâṇpa. = ಗಾಮ್ಪು, q. v. (ಎಗ್ಗ Čt. I, 101, o. r. ಗಾಮ್ಪು).

ಗಾಣ್ಪು gâṇpu. = ಗಾಮ್ಪು, q. v. (ಅತಿಹೆಜ್ಜೆ Čt. I, 65).

ಗಾತ gâta. 1. ಘಾತ. = ಘಾತ 2. Tbh. of ಖಾತ (? *cf.* ಗಾದಿಗೆ). Depth (Tè. ಘಾತ, a square reservoir for water; ಗಾತಾಮು, a pit, hole). ಘಾತವನ್ನುಳ್ದು (ನಿನ್ನು, ಗಭೀರ ಅದಿವಾಗಿರುವದು); ಘಾತ ಸಾಲದ್ದು (ಉತ್ತಾನ, ಅದಿವಾಗದಿರುವದು); ಘಾತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ತಳ ಸಿಕ್ಕದಿರುವನ್ತಾದು (ಆಗಾಧ, ಬಹಳ ಅದಿವಾಗಿರುವದು Si. 86).

ಗಾತ gâta. 2. Tbh. of ಘಾತ. (S. Mhr.).

ಗಾತರ gâtara. = ಗಾತ್ರ. Contraction of ಗಡತರ, q. v. (C.).

ಗಾತಿ gâti. 1. = ಗಾತಿರ್, etc. See *e. g.* ಇಜ್ಜೆ-, ಒಲಪು-, ಕೋಪ-, ಜಗಳ-, ತಿಣ್ಡಿ-, ಪಿನ್ನಾಣ-, ಮಾಯ-, ವಿನೋದ-, etc.

ಗಾತಿ gâti. 2. Tbh. of ಘಾತಿ (R.).

ಗಾತ್ರಿ gâtṛi. A singer. See ಉದ್ಗಾ-.

ಗಾತ್ರ gâtra. = ಗಾತರ. (My.).

ಗಾತ್ರ gâtra. A limb or member of the body. 2, *the body.* 3, *the fore-quarter of an elephant* (ಆನೆಯ ಮುಂಗಾಲ್ Mr. 158).

ಗಾತ್ರರಕ್ತಕೆ gâtra-raktaki. Red sandal (ಚನ್ದನ Mr. 335).

ಗಾತ್ರವಿಶ್ಲೇಷ gâtra-viślêsha. A close union or contact of bodies. See ಅಮರ್.

ಗಾತ್ರಸಂಕೋಚಿ gâtra-saṅkôči. *The polecat, Viverra putorius.*

ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನ gâtrânulêpani. *Perfume for the person.*

ಗಾಥಿ gâthi. A singer; N. of the father of Viśvâmitra. (My.).

ಗಾಥೆ gâthè. = ಗಾಡೆ, ಗಾಹೆ. A song; a verse; a metrical sûtra; a saying or proverb (see ಗಾಡೆ).

ಗಾದರಿ gâdari. (= ಗದು). The mark on the skin from the blow of a whip, from the bite of

a musquito, from a scratch with the nails, etc. (S. Mhr.).

ಗಾದಾರಿ gâdâri. — ಗಾದಾರಿಕಸ. A N. applied to different plants of the order of Compositae, especially to Cyathocline lyrata Cass. (Z.). See ದೊಡ್ಡ-.

ಗಾದಿ gâdi. A cushion; the seat of some eminent personage (C.; Mhr.; B. 5, 43. 55. 185).

ಗಾದಿಗೆ gâdige. Tbh. of ಜಾತಿಕೆ, q. v. (ಆಗಟ್ Čt. II, 77).

ಗಾದು gâdu. Luxuriant growth of grass, shrubs, etc. (S. Mhr.).

ಗಾದೆ gâdĕ. Tbh. of ಗಾಥೆ. A saying, a proverb (C.). ಗಾದೆ ವೇದಕ್ಕೆ ತಲೆದಿಮ್ಮು.—ಪೂತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ (Prvs.). See ಜಾತಿ-, ನಾಡು-; Prvs. s. ಪೂರ್ವಿಕ, ಪ್ರಸಕ್ತಾಪ, ವೇದ. — ಗಾದೆ ಕಥೆ. dupl. (C.). — ಗಾದೆಮಾತು. = ಗಾದೆ. (C.). ವೇದ ಗಾದೆಮಾತು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸನ್ತೆಗುಲ್ಲ, ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಣರ ಗೋಟ್ಟಿ (or ಪೋಟಿ, Prv.).

ಗಾದೆಗಾಡಿ gâdĕ-gâḍa. A man familiar with proverbs. See ನಲ್-.

ಗಾಧ gâdha. Fordable, shallow; a shallow place; bottom. See ಅ-.

ಗಾಧಿ gâdhi. = ಗಾಥಿ. N. of the father of Viśvâmitra. (My.).

ಗಾಧೇಯ gâdhêya. Viśvâmitra. (R.).

ಗಾನ gâna. 1. = ಗಾಣ 1. Singing; vocal music; a song; a singer (ಗನ್ಧರ್ವ, ಹಾಡುವವನು Nn. 135, o. r. ಗಾಣನು); a cuckoo; a dove, etc. (ಕಲಕಣ್ಠ, ಶಿಬಾರ 73); the Kanda metre (ಕನ್ದ Čt. I, 46). See Prv. s. ಬೀನೆ.

ಗಾನ gâna. 2. Tbh. of ಗಹನ (Šmd. 352. 361).

ಗಾನದೇವತೆ gâna-dêvatĕ. A deity presiding over vocal music (J. 21, 57).

ಗಾನ್ತ ga-anta. A term with final *ga* (Šmd. 274. 305).

ಗಾನ್ಧರ್ವ gândharva. (fr. ಗನ್ಧರ್ವ). Belonging or relating to the Gandharvas. 2, the art of the Gandharvas: song, music and dance. See Bp. 6, 26; 8, 4.

ಗಾನ್ಧರ್ವಭವನ gândharva-bhavana. A beautiful edifice (My.); —a music-hall.

ಗಾನ್ಧರ್ವವಿವಾಹ gândharva-vivâha. = ಗನ್ಧರ್ವವಿವಾಹ. (My.).

ಗಾನ್ಧಾರ gândhâra. *The third of the seven primary notes of music* or saptasvaras (Mr. 76). 2, Candahar and its people.

ಗಾನ್ಧಾರಿ gândhâri. N. of the wife of Dhṛitarâshṭra (Šmd. 103; J. 7, 19; 33, 3). 2, N. of a plant (ದೇವಪತ್ರ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಮಂಟನತ್ರೆ Mr. 132, o. r. ಪಂಚಪತ್ರೆ). 3, = ಗನ್ಧನತಿ, q. v. 4, N. of a râga (My.).

ಗಾಬರ gâbara. = ಗಾಬರಿ. (My.).

ಗಾಬರಿ gâbari. Overcome by terror, grief, etc.; the state of being overcome by fear, etc. (C.; Mhr., H. ಘಾಬರಾ; B. 4, 60. 197; 5, 53).

ಗಾಬು gâbu. Fear, alarm (C.; Tu.; T. ಕಬುಮು, to be confused; *cf.* ಕಬಿ 1). ಆವನು ಗಾಬಾದನು (C.).

ಗಾಮಿ gâmi. Going, moving; approaching; attaining; *referring to; used as.*

ಗಾಮ್ಪ gâmpu-ತ. = ಗಾಂಪ್ಪ. A rustic, a simpleton; a vulgar or vile man (ಗಾಂಪಲ, ಎಗ್ಗ, ಜಿಡ್ಡ ಕೆಸ.; ಮೋಡ Šm. 95; ಗಾಂಪಲ 107; ಕೂಬು Bhn. 31; Kâvy. III, 3, 12; Grj. 4, 10; Šśv. 1, 22; 4, 127; C.; Tĕ. ಕಾಪು, a holder of property; a tenant, inhabitant; a farmer, cultivator; a rustic).

ಗಾಮ್ಪತನ gâmpatana. The condition or behaviour of a gâmpa (ಎಜಗು Šm. 84; My.; Tĕ. ಕಾಪತನ, the state of farmers, the rustic condition).

ಗಾಮ್ಪು gâmpu. = ಗಾಂಪ್ಪು. Stupidity (ಜಿಡ್ಡು Čt. II, 24; V. 35, 54).

ಗಾಮ್ಭೀರ್ಯ gâmbhîrya. (fr. ಗಮ್ಭೀರ). Deepness; profundity of character, earnestness, sagacity. (B. 5, 228; My.).

ಗಾಯ gâya. (ಘಾಯ). A hit, a bruise (ಘಟ್ಟಣೆ Bhn. 36); a wound (ಎಜು Bhn. 51; ಏಜು Šm. 116; C.; ಕ್ಷತ G.; Tĕ.; M., T. ಕಾಯ; Mhr., H. ಘಾಯ, ಘಾವ; T. ಕಾಯ, sharpness = ಕಾರ್ಪು; ಕಾರ್ದುಲ್, cutting; Tĕ. ಗಣ್ಟೆ, a hole; a wound; *cf.* ಕಾಟು). See Bp. 61, 31; J. 7, 45; 12, 28; 13, 21; 14, 12; 18, 10; B. 2, 13. 26; 3, 109; 5, 40. 62. 161; Čt. I, 52; ಊ-, ಮೂಗ್ಗಾಯ. — ಗಾಯಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To wound (Bhn. 8, 26, 57; J. 22, 6). — ಗಾಯದೊಪ್ಪಲು. -ತೊಪ್ಪಲು. A common weed, the ash-coloured fleabane, Vernonia cinerea Less. (Z.). — ಗಾಯವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಏರ್ಪಡು, q. v. To be wounded (J. 12, 47).

ಗಾಯ gâya. Tbh. of ಗಾಳ. Straining, sifting (My.).

ಗಾಯಕ gâyaka. Singing; a singer. See Šmd. 296; Bp. 6, 17; 19, 38. 39; 59, 29; J. 7, 6.

ಗಾಯಕಿ gâyaki. A songstress (Grj. 7, after 11).

ಗಾಯತ್ರಿ gâyatri. A song. 2, *N. of a type of metres* (Čh.; Mr. 362). 3, a vedic hymn composed in the gâyatrî metre. 4, the gâyatrî or vedic verse (Ṛigvêda III, 62, 10) repeated by every Brâhmaṇa at his morning and evening devotions (Bp. 3, 63); the gâyatrî verse personified as a goddess, the wife of Brahmâ and mother of the vêdas (J. 31, 73). 5, *the tree Acacia catechu* Willd.

ಗಾಯನ gâyana. Singing; song; *a singer.*

ಗಾಯನಸಾಙ gâyana-gâḍa. A singer (My.).

ಗಾಯನಿ gâyani. A songstress (Abh. P. 3, 107).

ಗಾಯಿ gâyi. A cow (Mhr. ಗಾಳಿ). — ಗಾಯಿಕಸಾಯಿ. A beef butcher (My.). — ಗಾಯಿಪೋಜಿತೊಪ್ಪಲು. A creeping plant, Boerhavia repens L. (Z.).

ಗಾರ gâra. Emitting or ejecting from the mouth; swallowing. See ಉಪ್-, ನಿ-.

ಗಾರಡ gâraḍa. Tbh. of ಗಾರುಡ. (My.; Tĕ.).

ಗಾರಡಿ gâraḍi. = ಗಾಡಿ 2, ಗಾರಡ, ಗಾರುಡಿ. (My., Tĕ.).

ಗಾರಡಿಗ gâraḍiga. = ಗಾಡಿಗ, ಗಾರುಡಿಗ. (Si. 79; C.).

ಗಾರಡಿಗಾಡಿ gâraḍi-gâḍa. = ಗಾಡಿಕಾಡಿ, ಗಾಡಿಗಾಡಿ. (My.; S. Mhr. rare).

ಗಾರಣ gâraṇa. (= ಗಾಜಿಣ). (Tbh. of ಕ್ಷಾರಣ, accusing of unfaithfulness? or of ಗರ್ಹಣ?). Bearing tales, aspersing, calumniating (ದೂಷು Šmd. II; Kk. 90; Mhr. ಗಾಡಾಣೇಂ, ಗಾರ್ಹಾಣೇಂ, complaint against). See ದೋಷಿಲ್.

ಗಾರಣಿ gâraṇĕ. = ಕಾರಣೆ. — ಗಾರಣಿಗಿಡಿ. -ಕಡಿ. Sparks in the form of stripes (Râm. 5, 8, 77).

ಗಾರಿಗೆ gârigĕ. (= ಘಾರಿಗೆ?). A flat, circular cake made of wheaten flour (or rice flour) and jaggory, and fried in ghee or oil (Bp. 14, 11; V. 14, 80; C.; Tu.; Tĕ. ಘಾರಿಕೆ). See Si. 309; ಬೆಣ್ಣೆಗಾರಿಗೆ.

ಗಾರಿಗೆ gārigĕ. = ಕಾರಿಗೆ, ಖಾರಿಗೆ. Tbh. of ಖಾತಿಕೆ. (ಪರಿಚೆ ಕೆಸ.).

ಗಾರಿಸು gārisu. To fry, as sandigës; to brown chillies and mustard by frying them in ghee or oil (My.; *cf.* ಕರಿಸು 1).

ಗಾರು gāru. A sharp eruption on the body from internal heat (My.; M. ಗಾರೆ; *cf.* Tbh. ಕಾರ 12). — ಗಾರುಬೊಕ್ಕೆ. A rash (My.).

ಗಾರುಡ gāruḍa. (fr. ಗರುಡ). = ಗಾರಡ. Relating to garuḍa. 2, a mantra or charm against poison (ಗರುಡಮನ್ತ್ರ G.). 3, an emerald. 4, juggling; chicanery (J. 2, 8; My.; Mhr.). — ಗಾರುಡಕರ್ಮ. The use of ಗಾರುಡ No. 2. (Bp. 46, 29). — ಗಾರುಡಮಣಿ. An emerald (Čpr. 1, 137), used as an antidote against poison (My., = ಗರುಡಪಚ್ಚೆ). — ಗಾರುಡ ಮನ್ತ್ರ. = ಗಾರುಡ No. 2. (Bp. 46, 24. 30).

ಗಾರುಡತನ gāruḍatana. Conjuring, jugglery, etc. (My.; ಮಾಯ G., Čb.).

ಗಾರುಡಶಿಲೀಮುಖ gāruḍa-śilīmukha. An arrow that counteracts poison (J. 13, 15).

ಗಾರುಡಿ gāruḍi. = ಗಾಡಿ 2, ಗಾರಡ, ಗಾರಡಿ, ಗಾರುಡ. Conjuring, charming, jugglery, etc. (My.). 2, = ಗಾರುಡಿಗ. (ಜಾಂಗುಲಿಕ G.). — ಗಾರುಡಿಯ ಎದ್ದೇ. (ತಾವ್ಯರಿ, ಇನ್ದ್ರಜಾಲ G.; My.).

ಗಾರುಡಿಕ gāruḍika. = ಗಾಡಿಗ, ಗಾರಡಿಗ, ಗಾರುಡಿಗ. A charmer, a dealer in antidotes (Sk.).

ಗಾರುಡಿಗ gāruḍiga. Tbh. of ಗಾರುಡಿಕ. A poison-doctor, a snake-charmer, a conjurer, a juggler (ಜಾಂಗುಲಿಕ, ವಿಷಭಿಷಜ್ Hlâ.; ವಿಷವೈದ್ಯ, ಜಾಂಗುಲಿಕ Nr.; ಜಾಂಗುಲಿಕ Mr. 391; Bp. 9, 44; 46, 23; C.).

ಗಾರುಡಿಸು gāruḍisu. To consult in private; to communicate (Bh. 1, 6, 5).

ಗಾರುಡೌಷಧ gāruḍa-aushadha. A drug used as an antidote against poison (Bp. 46, 27).

ಗಾರುತ್ಮತ gārutmata. (fr. ಗರುತ್ಮತ್). *An emerald.*

ಗಾರೆ gārĕ. (= ಕಾರೆ). The tree Terminalia catappa (ಇಂಗುದಿ, ತಾಪಸತರು, ಇಂಗಳದ ಗಿಡ Si. 132; see ಕಾರೆಕಾಯಿ ಗಿಡ).

ಗಾರೆ gārĕ. A dilute mixture of earth, lime, etc. with water, to be used as mortar (My.; Tu., Tĕ.; T. ಕಾರೈ; Mhr. ಗಾರಾ). — ಗಾರೆಕೆಲಸ. The business of applying gārĕ; a work done with gārĕ (My.). See ವಜ್ರ-.

ಗಾರೆಗಾಪ gārĕ-gāra. A plasterer (My.).

ಗಾಪಿ gāra. = ಕಾಪಿ, etc. (Šmd. 234. 336).

ಗಾಪಿಣ gārṇa. (= ಗಾರಣ). Displaying, publishing, (bearing tales) (ಹರವಡಿ, ದೋಹಿಲ್, ಪ್ರಕಟಿ Kk. 52). See ದೋಹಿಲ್ and *cf.* ಗಾಪಿ.

ಗಾಪಿಕನ gārṇatana. = ಕಾಪಿತನ, etc. See ಬಿಲ್-.

ಗಾಪಿಳ್ gārṇal. ಗಾಪಿಳು. The feminine of ಗಾಪಿ, see *e. g.* ಅಕ್ಕಸ-, ಅನ್ದ-, ಒಲಪು-, ಪಗರಣ-.

ಗಾಪಿಕೆ gārṇikĕ. = ಕಾರಿಕೆ, etc. See *e. g.* ದುನ್ದು-, ಪಾಲು-, ಮಾತು-, ಸೂಳೆ-.

ಗಾಪಿು gāṛu. (= ಕಾಡು 2, etc.). Wildness, a wild; rudeness; offence. (Tĕ. ಕಾರು, ಕಾಪು, wild; hard, etc.). See ಕಗ್ಗಾಪಿು. — ಗಾಪಿುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To drop offensive language: to slight, to abuse (Bh. 4, 9, 72; 7, 1, 24). *Cf.* ಕಾಡುಗೆಡೆ. — ಗಾಪಿುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Rude action, a rude act (Bp. 26, 21). *Cf.* ಕಾಡುಗೆಲಸ. — ಗಾಪಿುನುಡಿ. a rude or offensive word (Bp. 56, 20). *Cf.* ಕಾಡು ನುಡಿ. — ಗಾಪಿುಬುದ್ಧಿ. Evil design (Bp. 22, 22). — ಗಾಪಿು ಮಾಡು. To make a wild of: to destroy (J. 25, 44).

ಗಾರ್ಗ್ಯ gārgya. (fr. ಗರ್ಗ). Descended from Garga; a son of Garga. (My.).

ಗಾರ್ತಿ gārti. = ಕಾರ್ತಿ, etc. See *e. g.* ಇಚ್ಚ-, ಒಲಪು-, ಪಾಲು-.

ಗಾರ್ದಭ gārdabha. (fr. ಗರ್ದಭ). Relating to or coming from an ass; asinine; relating to the giant Gardabha. 2, an ass (My.; Bp. 54, 37; 57, 73; 60, 42).

ಗಾರ್ಭಿಣ್ಯ gārbhiṇya. (fr. ಗರ್ಭಿಣಿ). *An assemblage of pregnant women.*

ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ gārhapatya. (fr. ಗೃಹಪತಿ). *A sacred fire perpetually maintained by the householder.*

ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ gārhasthya. (fr. ಗೃಹಸ್ಥ). The order of a householder; household, domestic affairs.

ಗಾಲ gāla. = ಗಾಯ. Flowing, dropping; straining fluids, etc. 2, swallowing. See ಸಿ-.

ಗಾಲವ gālava, *The tree Symplocos racemosa* Roxb. 2, N. of a rishi (J. 20, 3; 29, 17. 18).

ಗಾಲಿ gāli. A wheel (ಚಕ್ರ, ರಥಾಂಗ Hlâ., Nr.; ಚಕ್ರ Nn. 49; Mr. 516; C.; Tu.; T. ಕಾಲ್). ಗಾಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ಕಡೆ (ನೇಮಿ Nr.). ಕೀಲು ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಗಾಲೀ ನಡಿಸುತ್ತದೆ (Prv.). See Šśv. 2, 12; J. 3, 21; 12, 35; 13, 35; 23, 22; 26, 26.

ಗಾಲಿತ gālita. (= ಗಲಿತ). Dropped, strained, distilled, etc.; sifted. See ವಸ್ತ್ರ-.

ಗಾಲು gālu. = ಗಾಳು. Attacking; ruining; calamity (Mhr., H. ಫಾಲ). — ಗಾಲುಮೇಲು. = ಗಾಳುಮೇಳ, ಗಾಳುಮೇಳು. Disorder: tumult, commotion; hurry, bustle; turning and tossing of a sick person; distress of system (S. Mhr.; Mhr., H. ಫಾಲುಮೇಲ).

ಗಾವ gāva. = ಗಾವೆ. Tbh. of ಗ್ರಾಮ (Šmd. 347; Mhr.; *cf.* ಗವ್ವಡ).

ಗಾವಟಿ gāvaṭi. N. of a tree (ಸಾರಸ, ಗಾವಟಿಯ ಮರ Nn. 56; ಸಾರಸ Mr. 142).

ಗಾವಣಿಗ gāvaṇiga. A rustic, vulgar or low man (ಅವದ್ಯ Mr. 375).

ಗಾವದ gāvada. = ಗಾವುದ. Tbh. of ಗವ್ಯೂತ. An Indian league, containing from 10 to 12 English miles (C.; T. ಕಾದ, ಕಾವದ).

ಗಾವದಿ gāvadi. A blockhead (Mhr., H.; R.).

ಗಾವರ gāvara. = ಗಾವಳ. Sound, noise, tone, outcry (ಪೊರಪ Čt. II, 33; ಸೊಪ್ಪಳ್, ಅಬ್ಬರ, ಪಸಿ, ನರ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವಾನ Šm. 30; Kk. 25; Sk. ಕಾಹಲ = ಧ್ವನಿ; *cf.* ಗಾಗಳ).

ಗಾವರಸ gāvara-rasa. Tbh. of ಗ್ರಾಮರಸ (Šmd. 376).

ಗಾವರಿಸು gāvarisu. To sound (v. i.), to make a noise (Čpr. 1, 118; V. 9, 24; Šśv. 2, 58).

ಗಾವರಿಸು gāvarisu. (ಆಮಳಾಗು G.; he probably means a ಕಾವರಿಸು of ಕಾವದ).

ಗಾವಸಿಂಗ gāva-siṅga. Tbh. of ಗ್ರಾಮಸಿಂಹ. A dog. ಸಿಂಹಳಿ ಗಾವಸಿಂಗಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Sš. 103).

ಗಾವಳ gāvaḷa. = ಕಾವಳ. (My.).

ಗಾವಳಿ gāvaḷi. = ಗಾವರ, q. v. See Râm. 5, 8, 63. 66; J. 2, 5; 3, 37; Č. Bp. 42, 15.

ಗಾವಳಿಗ gāvaḷiga. An uproarious man (Râm. 6, 52, 14).

ಗಾವಿಲ gâva-ila. (Śmd. 241). Tbh. of ಗ್ರಾಮೀಣ (Śmd. 367), of ಗ್ರಾಮಿಣ (*i. e.* ಗ್ರಾಮೀಣ, Śm. 47). A villager, a rustic; a rude man; a blockhead (ಎಗ್ಗ Ćt. II, 77; ಗಾವ್ವ, ಎಗ್ಗ ಹೆಡ್ಡ Śs.; ಗಾವ್ವ Śm. 107). 2, the headman of a village (ಗ್ರಾಮಣಿ Kk. 58; ಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿ Śm. 107). See Bp. 9, 6; 32, 55; 39, 45; 49, 38; Sp. s. ಬಯ್ಕೊಡು.

ಗಾವುದ gâvuda. = ಗಾವದ. (ಗತಿ, ಯೋಜನ Nn. 166, o. rs. ಯೋಜನ, ಯೋಜನೆ; My.). ಊರು ಹಾಡೀಂದರೂ ಗಾವುದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prv.). See Bp. 5, 13; 50, 63; Râm. 13, 1; Si. 88; ಆರೆ-, ಮೂ-.

ಗಾವೆ gâvĕ. = ಗಾವ. See ಜೌಗಾವೆ.

ಗಾಸ gâsa. Tbh. of ಕಾಚ. Glass. ಮನೆ ಗಾಸ ಮೊದಲಾದವಱ್ನಿದ್ದ ಮಾಡಿದ ಪುತ್ತಳಿ (ಪುಸ್ತ Nr.).

ಗಾಸಿ gâsi. = ಘಾಸಿ. Trouble, annoyance; fatigue, exhaustion; pain (ಗಱುಸೊಪ್ಪೆ Bhn. 34; C.; Tĕ., Tu.). See ಕಡು-. ಅವನು ಗಾಸಿಯಾದನು, he became fatigued, etc. (C.). ಗಣ್ಣ ಹೆಣ್ಣರ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂಸು ಗಾಸಿಯಾಯಿತು (Prv.). — ಗಾಸಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To suffer fatigue, etc. (My.). See Prv. s. ಲೇಸು.

ಗಾಸಿ gâsi. A small sitting-cloth, used as ornamental covering over the saddle (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಾಶಾ).

ಗಾಹ gâha. Diving into, bathing. 2, hiding one's self in; depth, interior, innermost recess. See ಅವ-.

ಗಾಹಕ gâhaka. Entering deeply into. See ಛಲ-.

ಗಾಹನ gâhana. = ಗಾಹ No. 1. See ಅವ-.

ಗಾಹು gâhu. (Tbh. of ಗಾಹ?). Fraud, deceit, hypocrisy (ಕಪಟಿ Bhn. 23; Bh. 3, 13, 17; 7, 1, 12). ಬಿಜಗಂನು ತಿವ ಗಾಹಿನಲಿ ತು ಎಸಿಸುಗು (Mr. 536). — ಗಾಹುಗತಕ. -ಕತಕ. dupl. (Bh. 1, 8, 78; 7, 17, 24).

ಗಾಹೆ gâhĕ. Tbh. of ಗಾಥೆ (Śmd. 341).

ಗಾಳಿ gâḷi. = ಸೆರುನಲಿ q. v., ಸಾಳಿ, ಸಾಳು. Wind. ಗಾಳಿನ್ದ (Bp. 18, 30; Tĕ. ಗಾಡುಪು, ಗಾಡ್ಪು).

ಗಾಳ gâḷa. = ಸಾಣಿ 1, q. v. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). A fish-hook, etc. (ಬಡಿತ, ಮತ್ಸ್ಯಕೆ ವೇಧನ, ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನ Nr.; Si. 86; ಬಡಿಸ Śm. 31; My.; Tu.). ಓದೋದು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಕ್ಕೋದು ಗಾಳ.—ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಗೋಕರ್ಣದವರು ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು (Prvs.). ಗಾಳದ ನೇಣು (ಶಣಸೂತ್ರ, ಪವಿತ್ರಕ Nr.). ಮೀನಾ ಗಾಳ (ವಡಿತ, o. r. ವಳಿಸ Hlâ.). See Râv. 5, 52; Śâv. 3, 23; ಎಡೆ-, ಗಳ-, ಸಣ್ಣ-.

ಗಾಳಕ gâḷaka. (Tbh. of ಗ್ರಾಹಕ?). A good, proper man (S. Mhr.; Tĕ.: a clever, ingenious man = ಶ್ರೌಢ).

ಗಾಳಿ gâḷi. = ಗಾಳಿ, etc. Wind; air (ಪವನ, ಶ್ವಸನ, ವಾಯು, ಮರುತ್, ಅನಿಲ, ಪವಮಾನ, etc. Hlâ.; Si. 405; ಕಮ್ಮು ಪಳ, ಮಿಗದೇರ, ಎಲರ್, ಎರಲ್, ಅಸಿಲ Śm. 13; C.); a vital air (Mr. 51. 52); emptiness, senselessness;—a demon, evil spirit (C.; Tĕ.). ಗಾಳಿಯಿಂ ಕೆದಱಿದ ಹಸಿ (ಸೀಳರ); ಮಟಿವೆರಸಿದ ಗಾಳಿ (ಝುಂಝುವಾತ); ಗಾಳಿಗೆ ದಸಿಗೆಯ್ವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Hlâ.). ಗಾಳಿ ಹೋಯಿತ್ತು ಎಮ್ಬಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾತ (Nr.). ಆತ್ಮನೊಳ್ ಮುಖ್ಯಮಹ ಗಾಳಿ (ಅನ್ತರ್ಯಾಮಿ Mr. 52); ಆರಯು ಬಹ ಗಾಳಿ (ಮನ್ವಾಸಿಲ 50); ಮಟಿಯ ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ (ಝುಂಝುವಾಸಿಲ 50); ತಿರುಗಿಸುವ ಗಾಳಿ (ವೈರವ್ಯಣ 52). ಗಾಳಿಯ ನಡೆ (ಲಘು, ವಾಯುಚಾರ Nn. 145). ದುರ್ಗನ್ಧಮಂ ಗಾಳಿಯೊಳ್ ತಡೆಯಲ್, ನಾಜಿದೆ? (Śś. 85). ಗಾಳಿಯಿನ್ದ ದೂಳು ಹಾಱಿದರೆ ಕೋಟ್ಯೀ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿತೇ?—ಗಾಳಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಅನ್ನ ಪಿಣ್ಡಕ್ಕೆ ಬಾರದು.—ಗಾಳಿ ಒನ್ತಾಗ್ಯೆ ತೂಜಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು.—ಬಾಯಿನ್ದ ಹೇಱಿದ್ದು ಗಾಳಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ಗಾಳಿಗೆ ಗುದ್ದಿ ಮೆಯ್ ನೋಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Śmd. 24. 262. 297; Si. 85. 267. 380. 395. 428; Abh. P. 12, 28; 13, 73. 74; J. 3, 3. 25; 8, 2; 10, 12; 15, 3; 16, 37; 17, 4; 28, 53; 30, 31; Bp. 20, 13; 22, 7. 8; 26, 30; 37, 25; 24, 4; 54, 12; 57, 48; 61, 66; ಆತಿ-, ಎಳೆ-, ಕುಳಿರ್-, ತಂ-, ತೆಂ-, ಬಿಡು-, ಬಿಸು-, ಸುಟ್ಟುರೆ-, ಸುಣ್ಬುರೆ-.— ಗಾಳಿ ಗಣ್ಬ. A bagful of wind: a mass of lies (C.). — ಗಾಳಿ ಗೋಪುರ. N. of a gôpura on a hill at Tirupati (My.). — ಗಾಳಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To inhale air; to take an airing (C.; B. 2, 11; 5, 238). — ಗಾಳಿಪಟ. A paper kite (C.; B. 1, 19). ಗಾಳಿಪಟಸೂತ್ರ, the three or four balance nooses of a kite, to which the long string is tied (C.). — ಗಾಳಿಪೂಜೆ. Worship of demons, especially of Kâḷi, at which bloody sacrifices are offered (My.). — ಗಾಳಿಪೂಜೆಬೆಟ್ಟ. A hill in the Nuggur country (R.). — ಗಾಳಿ ಬಡೆ. Wind to touch one (My.). 2, an evil spirit to smite one (C.). — ಗಾಳಿ ಬಿಡು. Wind to begin to blow (C.; B. 3, 68). 2, wind to cease to blow (My.). — ಗಾಳಿಮಟ್ಟೆ. = ಗಾಳಿಗಣ್ಬ. (S. Mhr.; My. as -ಮೊಟ್ಟೆ). — ಗಾಳಿಮಣ್ಟಪ. A mantapa without walls in a garden or before a town or village (My.). ಗಾಳಿಮಣ್ಟಪದ ಜೋಗಿಯ ಹಾಗೆ (who suffers much trouble from the wind, Prv.). — ಗಾಳಿಮಾತು. = ಗಾಳಿವಾತು. (My.). — ಗಾಳಿಯ ಸೀಲೆ. A cloth that waves in the wind (Bp. 31, 4). — ಗಾಳಿಯ ಸೊದರ. A light in a current of air (Śś. 74). — ಗಾಳಿವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಏಮಾಮ್ಬಟ್ಟೆ Kk. 10 *b*). — ಗಾಳಿವಟ್ಟೆಗ. -ಬಟ್ಟೆಗ. A deity (ಸಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ಗಾಳಿವಾತು. -ಮಾತು. An empty, unfounded, aspersive word, abuse (ಬಯ್ಗುಳ್ Śmd. II; ತಿಟ್ಟು, ಬಯ್ಗುಳ್ Śm. 53; ಬಯ್ 102; ತಿಟ್ಟು, ಬಯ್ಗುಳ್ Kk. 90; Mhr. ಗಾಳಿ, ಗಾಳೀ; Sk. ಗಾಲಿ). — ಗಾಳಿತಕೆ. Suspicion that one is possessed by a devil and the therefrom arising demoniac possession itself (My.; T. ಕಾಪ್ಪುಜ್ಜಂಗೈ). — ಗಾಳಿಸಮಾಚಾರ. = ಗಾಳಿಸುದ್ದಿ. (My.). — ಗಾಳಿಸುದ್ದಿ. A false report (My.). — ಗಾಳಿ ಸೊಕು. An evil spirit to come in contact with or possess one (C.). — ಗಾಳಿ ಹಾಕು. To fan (C.; B. 5, 286). ಗಾಳಿ ಹಾಳುವವ (ಬಿಜ್ಜ ಜಿಗೆಯವ G.; My.).

ಗಾಳಿಗ gâḷiga. A demon to which the gâḷipûjè is made (Śâstrasâra in W. v. 1269).

ಗಾಳಿಸು gâḷisu. To strain; to sift (My.; Mhr. ಗಾಳಣೇ; see ಗಾಲು).

ಗಾಳು gâḷu. = ಗಾಳಿ, etc. Wind. ಗಾಳಿಂಗೆ (Bp. 22, 7. 8).

ಗಾಳು gâḷu. = ಗಾಲು. — ಗಾಳುಮೇಳ. = ಗಾಲುಮೇಳ. (Râm. 5, 8, 73; 6, 51, 86. 91). — ಗಾಳುಮೇಳು. = ಗಾಳುಮೇಳ. (Râm. 5, 8, 45).

ಗಾಳುಕ gâḷuka. A pair of pincers; a pair of tongs (ತಣ್ಡಸ, ಲಾಳಿ, ಇಕ್ಕುಳಿ Mr. 383, o. rs. ಇಕ್ಕುಳಿ, ಲಾಡಿ; Mhr. ಗಾವಳಿ, ಗಾಹೀ, pincers, tongs).

ಗಿ gi. (= ಗೀ). A syllable used in reiteration (C.; Tĕ.), *e. g.* ಪದವಿಗಳ್ ಗಿದವಿಗಳ್ (Bp. 2, 24), ನಮ್ಬು ಗಿಮ್ಬು (26, 22), ಧನ ಗಿನ (28, 18), ಪದವಿ ಗಿದವಿ, ಪಡಿ ಗಿಡಿ (29, 14). See also ಆಜ ಗಿಜ, ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ, ಛಲ ಗಿಲ, ವಿವಿಜ ಗಿವಿಜ, ನಡೆ ಗಿಡೆ, ಪ್ರಿಯವು ಗಿಯವು, ಭಕುತಿ ಗಿಕುತಿ, ತಿವರಾತ್ರೆ ಗಿವರಾತ್ರೆ, ಹರ ಗಿರ.

ಗಿಕ್ಕು gikku. (= ಗೇಕು). — ಗಿಕ್ಕನ ಗಡ್ಡೆ. (= ಗೇಕನ-). ಉಟ್ನಟೆ, ಪಾಕಪುರ, ವಾನೇಯ, ಕೈವರ್ತಿಮುಸ್ತಕ, etc. ಅನ್ದರೆ ತುಂಗ ಮುಸ್ತ; ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆಗಳು; ಗೇಕನ ಗಡ್ಡೆ ಎನ್ದೂ ಗಿಕ್ಕನ ಗಡ್ಡೆ ಎನ್ದೂ ಅನ್ನುವರು (Si. 155).

ಗಿಚ್ಚಿ giccci. (=ಗಿಜರಿ, etc.). — ಗಿಚ್ಚಿ ಹೊಡೆ. To peg skillfully one's own top into that of another so that this though fallen, begins to spin again (S. Mhr.). — ಗಿಚ್ಚಾಟಿ. -ಆಟ. The play of pegging one top into another etc. (S. Mhr.).

ಗಿಜ gija. 1. = ಗಿಜಿ 2. — ಗಿಜ ಗಿಜ. = ಗಿಜ ಗಿಜ. (My.).

ಗಿಜ gija. 2. = ಗಿಜಿ 3. — ಗಿಜ ಬಿಜ. = ಗಿಜ ಬಿಜ. (My.).

ಗಿಜ gija. 3. (= ಗುಜ, etc.). — ಗಿಜಗಿಜ ಮಾತಾಡು. To whisper (My.).

ಗಿಜಟೆ gijaṭe. 1. (= ಗಿಜಿ 1, ಜಿಗಟು 1). A jelly-like, viscous, pulpous, sticky state (R.; Tĕ. గిజురు, గుజురు; see ಕುಸುರಿ 1; Mhr. गिरद, pulp, pith).

ಗಿಜಟೆ gijaṭe. 2. = ಗಿಜಿ 4, etc. — ಗಿಜಟೆಗಿಡ. = ಗಿಜಗಿಜಗಿಡ, ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ, ಗಿಲಗಂಚಿ, ಗಿಲಿಗಿಜಿ-, ಗಿಲಿಗಿಂಚಿ. A herb or low shrub, Crotolaria verrucosa Lin. (St. & Pl.).

ಗಿಜಿ giji. 1. (= ಗಿಜಟೆ 1). — ಗಿಜ ಗಿಜಿ. rep. = ಗಿಜಟೆ 1, especially used of the state of old fruits and wounds (S. Mhr.).

ಗಿಜಿ giji. 2. = (ಗಜಿ), ಗಿಜ 1. A sound denoting confusion, etc. (Mhr. गिज-मिटे, ಕಚ-ವಿಡ, ಕಜ-ಬಿಡ, confused crowdedness, as of letters; disorder; confusedly unintelligible, as speech). — ಗಿಜ ಗಿಜ. = ಗಿಜ ಗಿಜ. The state of being very crowded (C.). ಮನೆ (or ಸನ್ತೆ) ಗಿಜ ಗಿಜ ಆಯಿತು (C.). — ಗಿಜಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To be crowded or thronged, as a house or market (My.). — ಗಿಜ ಬಿಜ. = ಗಜ ಬಿಜ. (S. Mhr.). — ಗಿಜವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. A mouth (or a person with a mouth) of somewhat unintelligible speech. ಬಚ್ಚಿ ಬಚ್ಚಿಯೊಳ್ ಎಲ್ಲ ಹೊಚ್ಚಿಜಾಲಿಯ ಮುಳ್ಳು, ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲ ಗಿಜವಾಯಿ; ಮೂಡಲ ಬಚ್ಚಿ ಬೇಡ! (Sp.).

ಗಿಜಿ giji. 3. = (ಕೆಜ, ಗಜ), ಗಿಜ 2. — ಗಿಜ ಬಿಜ. = ಗಿಜ ಬಿಜ. The chirping and chattering of birds (C.). ಗಿಜಬಿಜ ಮಾಡು (S. Mhr.).

ಗಿಜಿ giji. 4. = ಗಿಜಟೆ 2, ಗಿಣಿ 1, etc. — ಗಿಜಗಿಜಗಿಡ. = ಗಿಜಟೆ ಗಿಡ, etc. (St. & Pl.).

ಗಿಜುಗಾರ gijugâra. A wagtail (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ, ಗೀಜುಗಹಕ್ಕಿ, ಗವ್ವಜಲಹಕ್ಕಿ Si. 172 sic! Si. confounds two different birds, just as does the Tĕ. in its గిజిగాడు, గిజ్జగాడు; see ಗೀಜುಗ).

ಗಿಂಚಲು giñcalu. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53).

ಗಿಂಚೆ giñcĕ. = ಗಂಚಿ, ಗಂಚು 3, ಗಂಜಿ No. 3, (ಗಿಣಿಕೆ, ಗಿಲಕು). See ಗಿಲ-, ಗಿಲಿ-.

ಗಿಂಜು giñju. The state of being full of seeds and of a disagreeable taste, said of the heads of some vegetables (S. Mhr.). — ಗಿಂಜುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Such a vegetable-head (S. Mhr.).

ಗಿಟಿ giṭa. An imitative sound. — ಗಿಟಗರೆ. -ಕರೆ. (The belly) to rumble (after drinking much water or taking much food, My.).

ಗಿಟಕ giṭaka. = ಗಿಟಕು, ಗಿಟುಕು. The dry kernel of the cocoanut when still in the nut (S. Mhr., or also when out of it, My. as ಗಿಟಕು; see G. s. ಆಟ್ಟಿಸು 3).

ಗಿಟಕು giṭaku. = ಗಿಟಕ, etc. (C.; B. 2, 42).

ಗಿಟುಕು giṭuku. = ಗಿಟಕ, etc. (My.).

ಗಿಟ್ಟಿಸು giṭṭisu. = ಗೀಟಿಸು. To cause one's self to be reached: to be obtained (My.).

ಗಿಟ್ಟು giṭṭu. = ಕೆಟ್ಟು, ಗೀಟು 2. To be obtained, etc. (My.; Tĕ. గిట్టు, to suit, agree, match, meet, be met). **2,** to be pressed closely one to the other. ಅವನ ಹಲ್ಲು ಗಿಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು ಅವೆ, he has lock-jaw (My.). — ಗಿಟ್ಟದನ. A useless man (My.).

ಗಿಡ giḍa. = ಗಿಡು, ಚೆಟ್ಟು 1, (ಸಿಡುಮ್ಮು, ಸಿಡುಮ್ಮೆ). A plant, as of chilli, of the brinjal, of pulse, etc., etc. (C.; Tĕ. చెట్టు); a small tree, a shrub (C.; Tĕ. చెట్టు; T., M. ಚೆಡಿ; T. చేటి, to thrive, grow well, etc.; see s. ಕೆಯ್ 5; *cf.* Sk. ಝಟ); a tree in general (C.; Tĕ. చెట్టు). ಮರಗಳು, ಗಿಡಗಳು (ವೃಕ್ಷ, ಮಹೀರುಹ, ತರು, ಕುಟಿ, ದ್ರುಮ, etc. Si. 119). ಗಿಡಗಳು (ನಗ, ಆಗ 409). ಗಿಡ (ತಿಬರಿ 434; ಆದಿ 448). ಗಿಡ ವೃಕ್ಷಂಗಳಿಗೆ ಅರು ನೀರನೆಜಿವರ್? (Sś. 42). ಗಿಡನಾಗಿ ಜೊಗ್ಗದ್ದು ಮರನಾದ ಮೇಲೆ ಜೊಗ್ಗೀತೇ? — ಗಿಡ ಸುಳ್ಳಾದರೆ ಬಂಗಿ ತಿನ್ದು ನೋಡು, ಜ್ಯೋತಿಷ ಸುಳ್ಳಾದರೆ ಗ್ರಹಣ ನೋಡು (Prvs.). See J. 28, 47; Râghè. 17, 56; Si. 119. 120. 121. 126-134. 367. 405. 431. 446. 459. 497. 498; B. 1, 14; 2, 49; 4, 17. 18. — ಗಿಡ ಗಡ್ಡೆ. dupl. (C.; B. 5, 25. 128). ಗಿಡಗಡ್ಡೆ. -ಕಡ್ಡೆ. dupl. (C.; B. 2, 45; 3, 11. 27). — ಗಿಡಮಂಗನ ಆಟ. A play at which boys climb trees (S. Mhr.). — ಗಿಡ ಮುರಿಕೆ. = ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆ. (S. Mhr.). — ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆ. Medicinal plants and roots; a herbal drug, medicine (C.; ಓಷಧಿ G.; B. 4, 123).

ಗಿಡಗ giḍaga. = ಗಿಡಿಗ, ಗಿಡುಗ, ಜೇಸೆ. A hawk; a falcon (S. Mhr.; శశాదన, etc. Si. 171); — a small kestrel (Bd.; Pr.); — the jugger falcon, Falco jugger (Bd.).

ಗಿಡಗಾವಿ giḍa-gâṿi. A man who malignantly administers poison (S. Mhr.).

ಗಿಡಿ giḍi. 1. To enter by mouthfuls; or to devour mouthful after mouthful; or to cause mouthfuls to enter (శుబప్రవేశ Śmd. Dh.; *cf.* Sk. గిల్?); to force into the mouth (of others, as food, cloth, My.; Tĕ. గిడి-గొను, to tighten, be tight or squeezed).

ಗಿಡಿ giḍi. 2. An imitative sound. (Tĕ. గిడిబిడిగా, noisily). — ಗಿಡಿಬಿಡಿ. A small drum shaped like an hour glass (Ĕ. Bp. 5, 7; My.; T. ಕಡುಬಿಡಿ; Tĕ. గిడియీ, a sort of drum; ಗಿಡಿಗಿಳ್ಳಿ, ಗಿರಿಗಿಟಲು, a sort of castanets; *cf.* ಗಿಡುಗಟಿ). — ಗಿಡಿಮಿಡಿ. = ಗಿಡಿಬಿಡಿ. (R.; T. ಕಡುಮುಡಿ. a kind of musical instrument).

ಗಿಡಿಗ giḍiga. = ಗಿಡಗ, etc. (ప్రాచికే, క్యేన Hlâ.). See Bh. 3, 13, 34; Rśv. 5, 52.

ಗಿಡು giḍu. = ಗಿಡ. ಮರ, ಗಿಡು, ಬಳ್ಳಿ, ಪುಲ್, ಪೊದಜ್ (Śmd. 89. 129. 198). ಮರಂ, ಗಿಡು, ಪಕ್ಕಿ, ಮಿಗಂ (154). ದಸ್ತಿಯ ಗಿಡು (ದಸ್ತಿಕೆ, etc.); ನೀಲಿಯ ಗಿಡು (ನೀಲಿ, etc.); ಸಮ್ಮಗಾತಿಯ ಗಿಡು (ಚರ್ಮಕಸೆ, etc.); ತುಮ್ಬಿಗಿಡು (ದ್ರೋಣ); ಹಣ್ಣಿಯ ಗಿಡು (ತ್ರೀಹಸ್ತಿನ, etc.); ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡು (ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, etc.); ಹಬ್ಬಿಯ ಗಿಡು (ವೇತನ, etc. Nr.). ಜಾಜಿಯ ಗಿಡುವು (ಜಾತಿ Nn. 76). ಗಿಡು ಮರಕ್ಕೆ ಎಜಿವ ನೀರ ಕಾಲುವೆಗಳ್ (Mr. 108); ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರನ್ ಆಯ್ದೆ

ಭೂಜಮ್ ಆಕ್ಟ್ರಂ (150). See Abh. P. 7, 85; Grj. 1, 86; 5, 25; Bp. 35, 13; 38, 9-11; 43, 36; 60, 50; Śśv. 4, 23; J. 16, 40.

ಗಿಡುಗ giḍuga. = ಗಿಡಿಗ, etc. (ಶಕಾದನ, ಪತ್ರಿ, ಶ್ಯೇನ Nr.; ಪ್ರಾಚಿಕೆ, ವಿಷಮಪ್ತಿಢನ, ಶ್ಯೇನ Mr. 174; My.).

ಗಿಡ್ಡ giḍḍu-a3. = ಗುಡ್ಡ 1. A short, small, dwarfish man (ಖರ್ವ, ವಾಮನ, ಹ್ರಸ್ವ Nr.; Si. 197; C.; B. 3, 44; Tĕ. ಗಿಡ್ಡಿ). ಗಿಡ್ಡನಾಗಿ ಬಡವನಾಗಿದ್ದವನು (ಪೃಷ್ಠಿ, ಅಲ್ಪತನು Nr.). — ಗಿಡ್ಡ ಪುಟ್ಟ. dupl. (My.).

ಗಿದ್ದ giḍḍa. Short and thick (Mhr. ಗಿಡ್ಡಾ, ಗಿಡ್ಡು). — ಗಿಡ್ಡಕು ಮ್ಮಣಿ. A small, thick rupee of the Sultân's time (My.). — ಗಿಡ್ಡದುಡ್ಡು. A small, thick duḍḍu of Kṛishṇa râja's time (My.).

ಗಿಡ್ಡಂಗಿ giḍḍaṅgi. = ಗಡಂಗ, etc. (My.). See. ಗಿಡ್ಡಂಗಡಿ.

ಗಿಡ್ಡನೆ giḍḍu-ane2. Short, small (My.); shortness, etc. ಗಿಡ್ಡನೇ ಮರ (My.). ಗಿಡ್ಡನಾದುದು (ವಾಮನ, ನ್ಯಕ್, ನೀಢ, ಖರ್ವ, etc. Nr.).

ಗಿಡ್ಡಾನೆ giḍḍu-âne4. = ಗಿಡ್ಡನೆ (My.). ಗಿಡ್ಡಾನೆಯಾಳಾದರೆ ಒಡ್ಡಾನೆಗೆ ಸಮ ಬನ್ನಾದೇ? (Prv.).

ಗಿಡ್ಡಿ giḍḍi. A short, dwarfish female (My.).

ಗಿಡ್ಡು giḍḍu. (fr. ಕೆಱು 1). = ಗುಡ್ಡು 3. Shortness, smallness (ವಾಮನ, ನ್ಯಕ್, etc., ಕುಱುಹು, ಕುಳ್ಳು, ತಗ್ಗಾದ ಗುಜ್ಜು Si. 372; C.). Gen. ಗಿಡ್ಡ. — ಗಿಡ್ಡಂಗಡಿ. = ಗಿಡ್ಡಂಗಿ. A small shop, especially a liquor-shop (ಪುಣ್ಡ್ರೆ, ಮದಸ್ಥಾನ, ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವ ಮನೆ Si. 347). — ಗಿಡ್ಡ ಕಾಲು. A short, small foot or leg (C.). — ಗಿಡ್ಡ ಕೆಯ್ಯಿ. A short hand or arm (C.). — ಗಿಡ್ಡ ನಾಯಿ. A small dog (C.; B. 3, 45). — ಗಿಡ್ಡ ಬಾಡಿ. A kind of plantain (B. 2, 38). — ಗಿಡ್ಡ ರಾಗಿ. A variety of râgi with a small seed (My.).

ಗಿಣಿ giṇi. 1. = ಕೆಣೆ 1, ಗಿಜೆ 4, ಗಿಲ್, ಗಿಲ, etc. A sound in imitation of chinking, etc., light rattling. — ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ. = ಗಿಜಟಿಗಿಡ, etc. The plant Crotolaria in its various species, of which the seeds, when ripe, rattle or crackle in the legumen (ಘಣ್ಟಾರವೆ, ಶಣಪುಷ್ಪಿಕೆ Nr.; ಮಣಿ Mr. 139, o. rs. ಅಮಸಿ, ಅವಸಿ; T. ಕಣಿದಿ, ಲಿಲುಗಿಲು ಪ್ಪೈ, ಚಿತ್ತುದು, ಚಿಜ್ಜರು).

ಗಿಣಿ giṇi. 2. = ಗಿಳಿ. A parrot (ಕೀರ, ಶುಕ Si. 174; ಹರಿ 450; C.; Tĕ. ಚಿಲಕೆ; M. ಕಿಳಿ; T. ಕಿಳಿ, ಕಿಳ್ಳೈ; Sk. ಚಿಮಿಕ, ಚಿರಿ; see ಕಲ್, ಕಲ, ಕೆಲೆ; ಕಿಳಿದ್). ಗಿಣಿಗಳ ಬೆಣ್ಣು (ಶೌಕ Si. 181). See ಅರ-, ಜೆಣ್-. — ಗಿಣಿಕೊಲು. A stick hooked at the top like a parrot's beak (My.); the handle of a weeding machine so shaped (Sd.). — ಗಿಣಿಮಾವು. A mango the extremity of which resembles a parrot's beak (C.; B. 2, 51). — ಗಿಣಿಮೂಗು. A parrot's beak (My.); as Roman nose (C.; M. ಕಿಳಿಮೂಕ್ಕು). ಗಿಣಿಮೂಗಿನ ಗಡ್ಡೆ, a climbing plant with large tubers that sprout and grow even in the air, Corallocarpus epigaea Hook. f. (Z.; see ಆಕಾಶಗರುಡ ಬಳ್ಳಿ). — ಗಿಣಿವಜ್. = ಗಿಳಿವಜ್, q. v.

ಗಿಣಿಕೆ giṇikĕ. = ಗಿಲಕು, etc. See ಗಿಣಿ-.

ಗಿಣ್ಟಿ giṇṭa. Gingham, double-threaded stuff, stout cloth (C.; Tĕ. ಗಿಣ್ಟಮು, ಗಿಣ್ಟೆನೆ, ಗೆಣ್ಟೆಮು; T., M. ಕಣ್ಣನ್; M. ಕಣು, to become stout, thick, stiff; Tĕ. ಗಿಣ್ಟೆಪು, ಗಿಣ್ಟೆಮ್ಪು, thick, compact; *cf.* ಗಟ್ಟು).

ಗಿಣ್ಣಿ giṇḍi. = ಗಿಣ್ಣಲ್, ಗಿಣ್ಣಲ್. A small metal water-vessel in the form of a čĕrigĕ or čĕmbu (ಜಲ ಪಾತ್ರೆ, ಕಮಂಡ್ಲಲ, ತಮ್ಬುಗೆ Mr. 212; S. Mhr.; Mhr. ಗಿಣ್ಡೆ, a metal water-vessel, used to hold holy water; T. ಕಣ್ಣಿ, ಕಣ್ಣಿ, ಕರಾಣ, a small bowl, brass cup, charger; M. ಕಣ್ಣಿ, ಕಣ್ಣನ್, a metal plate; gong; ಕಣ್ಣಿ, a goblet, water vessel with a spout, used also to collect money; Tĕ. ಗಿಣ್ಣಿ, a vessel with a spout, like a teapot; ಗಿನ್ಕೆ, a cup, goblet, porringer); that vessel with a spout (C.). See Bp. 12, 9; Č. Bp. 47, 40; Si. 309; ಪೊಂ-. ಬಂಗಾರದ ಗಿಣ್ಣಿ (ಭೃಂಗಾರ, ಕನಕಾಲುಕೆ, ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಲು (Si. 268; *cf.* 241).

ಗಿಣ್ಣು giṇḍu. To pinch with the nails (My.; Tĕ. ಗಿಲ್ಲು; T., M. ಕಳ್ಳು; *cf.* ಜಗಟು).

ಗಿಣ್ಣ giṇṇa. = ಗಿಣ್ಣು 1, ಗೆಣ್ಣ 2. The milk of a buffalo or cow which has lately calved (S. Mhr.).

ಗಿಣ್ಣ ಲ್ giṇṇal. = ಗಿಣ್ಡಿ, ಗಿಣ್ಣಲ್. See ದಾರೆ-.

ಗಿಣ್ಣಿ giṇṇi. = ಗಿರಣಿ. A cancerous disease which destroys especially the toes, fingers and nose (S. Mhr.; M. ಕಟು, ಕುಟಿ, a sore to form into a hole).

ಗಿಣ್ಣಿಲ್ giṇṇil. = ಗಿಣ್ಣಲ್. See ದಾರೆ-; Bp. 14, 18. 25.

ಗಿಣ್ಣು giṇṇu. 1. = ಗಿಣ್ಣ, etc. (ಕ್ಷೀರವಿಕೃತಿ, ಕೂರ್ಚಿಕೆ Nr.; My.). See ಹಾಲು-. — ಗಿಣ್ಣುವಾಲು. -ಹಾಲು. = ಗಿಣ್ಣು. ಈದ ಆ ವಿನ ಗಿಣ್ಣುವಾಲು (ಪೀಯೂಷ Nr.). — ಗಿಣ್ಣು ಹಾಲು. = ಗಿಣ್ಣುವಾಲು. (My.). ಈದ ಏಟು ದಿನಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಹಸುವಿನ ಗಿಣ್ಣು ಹಾಲು (ಪೀಯೂಷ Si. 316). *Cf.* Tĕ. ಜುನ್ನು.

ಗಿಣ್ಣು giṇṇu. 2. = ಗೆಣ್ಣು 1. A knot, a joint (as of sugar-cane, a finger, etc., My.; *cf.* ಗಣಲು, ಗಣಿಕೆ). ಬಿಡರ ಗಿಣ್ಣು (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವನ್, ಪರುಸ್ Nr.). See ಕುಡು-, ಬೆರಳು-.

ಗಿತ್ತಿ gitti. A wrong, though common, affix, that has arisen from ಇಗ -ಇತ್ತಿ, see *e. g.* ಅಭಿಮಾನ-, ಕುಟಿಲ-, ಕುಣ್ಯಣಿ-, ಕುಣ್ಯಬಲ-, ಕುಮ್ಮಾಱು-, ಕೊಡ್ಡಿ-, ಗವುಡ-, ಡೊಮ್ಮ-, ಡೊಮ್ಮರ-, ಬಾಹಿರ-.

ಗಿದ್ gid. = ಗಿದ್ದ-. — ಗಿದ್ದಾಣಿ. = ಗಿದ್ದಗಾಣಿ. (My.).

ಗಿದ್ದ gidda. (fr. ಕೆಱು 1?). = ಗಿದ್, ಗಿದ್ದನ, ಗಿದ್ದ, ಗಿರ, ಗಿರ್. A fourth part, a quarter ($\frac{1}{4}$). (Tĕ. ಗದ್ದೆ, an obsolete coin like a farthing, equal to $\frac{1}{4}$ or $\frac{1}{8}$ of a ಪೈಕ; ಗಿದ್ದೆ, the smallest measure of capacity, a gill or liquid ounce, $\frac{1}{4}$ of a sôlĕ, weighing 4 ḍabbus). — ಗಿದ್ದಗಾಣಿ. -ಕಾಣಿ. = ಗಿದ್ದಾಗಣಿ. $\frac{1}{4}$ of a kâṇi, $\frac{1}{320}$ of a haṇa, used in weighing (My.).

ಗಿದ್ದನ giddana. = ಗಿದ್ದ. The fourth part of a sôligĕ (My.). **2,** = ಗಿದ್ದ No. 2. (S. Mhr.).

ಗಿದ್ದ gidna. = ಗಿದ್ದನ No. 1. (My.). **2,** eight seers or two sôligĕs (S. Mhr.). See Si. 327.

ಗಿಮಿ gimi. = ಗಿಜ 2, etc., ದಿಮಿ). — ಗಿಮಿಗಿಮಿ ತಿರುಗು. To turn round and round, and make one's self giddy, as in play (S. Mhr.).

ಗಿರ್ gir. = ಗೀರ್. *Speech.* 2, *the goddess of speech, Sarasvati.*

ಗಿರ gira. (giṛa). (fr. ಕೆಱು 1?). = ಗಿದ್ದ. — ಗಿರಕಾಲು. $\frac{1}{16}$, the sixteenth part (My.). — ಗಿರಪಾವು. dupl. $\frac{1}{4}$ or the fourth part of a measuring seer (S. Mhr.). 2, $\frac{1}{16}$ of a seer (My.).

ಗಿರ gira. = ಗಿರೆ. (My.).

ಗಿರಕೆ girakĕ. A machine for separating the seeds of cotton (Mhr., R.; *cf.* ಕಿಡಕು).

ಗಿರಗೆ giragĕ. = ಗಿರಿಸೆ. The ankle (My.; Tĕ. ಗಿರಗೆ; *cf.* ಘುಟಿಕೆ).

ಗಿರಣಿ giraṇi. = ಗಿಣ್ಣೆ. (S. Mhr.).

ಗಿರಣಿ giraṇi. A cotton-press (Mhr.). 2, a jenny and the manufactory where it is used (S. Mhr.).

ಗಿರದೆ giradĕ. A small and circular cushion (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಿರದಿ).

ಗಿರನ್ತ giranta. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥ. (S. Mhr.).

ಗಿರಬ್ದಾರಿ girabdâri. Distress, penury (My.; Mhr., H.); fate (My.).

ಗಿರಸ್ತ girasta. Tbh. of ಗೃಹಸ್ಥ. (S. Mhr.).

ಗಿರಾಕೆ girâki. A purchaser; customers (C.; Mhr. ಗಿರ್ಹಾಯಕ, *i. e.* Sk. ಕ್ರಾಯಕ; B. 3, 103; 4, 62; 5, 116). 2, salable, in request, dear in price (My.; Br., H.).

ಗಿರಾಗತೆ girâgati. (Tbh. of ಗೃಹಗತಿ). One's private affairs (S. Mhr.).

ಗಿರಾಚಾರ girâcâra. Tbh. of ಗೃಹಚಾರ. (My.).

ಗಿರಾದಿ girâdi. Lattice, battlement (T., M. ಕಿರಾದಿ; Portuguese *grade;* R.).

ಗಿರಾಯಿಸು girâyisu. = ಗೇರಾಯಿಸು, q. v. (My.).

ಗಿರಾಸ್ತ girâsta. = ಗಿರಸ್ತ. (My.).

ಗಿರಿ giri. 1. *Swallowing* (= ಗಿಲಿ). 2, *a mountain,* one of the seven (or eight) chief mountains (ಬೆಟ್ಟ; Śm. 88). 3, the number seven (Ch.). 4, venerable, respectable. — ಗಿರಿ ಗಿರಿ. rep. (Bp. 19, 48).

ಗಿರಿ giri. 2. An affix denoting office, business, profession (Mhr., H.), *e. g.* in ಗುಮಾಸ್ತ-, ದಿವಾಣ-, ಮುನಿಷೀ-, ಸಿಪಾಯಿ-, etc.

ಗಿರಿಕರ್ಣಿ giri-karṇi. *The plant Clitoria ternatea* Lin. (ವಿಷ್ಣು ಕ್ರಾನ್ತಿ G.).

ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆ giri-karṇikĕ. = ಗಿರಿಕರ್ಣಿ. (Sk.). 2, a species of Achyranthes (kiṇihi) with white blossoms (Sk.; ಫಲರಾಜತ, ದಿಣ್ಡಿ Mr. 113, o. rs. ದ್ವಾಪರರಾಜತ, ಪಾರಾಜತ). — ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆಯ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb with large blue or white flowers, growing in hedges, Clitoria ternatea L. (St. & Pl.).

ಗಿರಿಕೆ girikĕ. *A mouse, a small rat.* See ಚಟ್ಟಿಲಿ.

ಗಿರಿಗಟ girigaṭa. Tbh. of ಗಿರ್ಗಟಿ (or ಗೀ-, Śmd. 336).

ಗಿರಿಗೆ girigĕ. = ಗಿರಸೆ. (My.).

ಗಿರಿಜ giri-ja. Mountain-born; a mountain-man, mountaineer. 2, *talc.* 3, *red chalk;* bitumen; iron.

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ girijâ-kalyâṇa. The title of a Kannaḍa poem in pure čampū by Hampĕ's Harîśvara (in v. 31 Harîśvara introduces Kêśavarâja's ಅಬ and ಕುಳ).

ಗಿರಿಜಾಕಾನ್ತ girijâ-kânta. Śiva. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಗಿರಿಜಾತೆ giri-jâtĕ. Pârvatî. (Ch. v. 10; Ct. II, 1).

ಗಿರಿಜಾನಾಥ girijâ-nâtha. = ಗಿರಿಜಾಕಾನ್ತ, Nos. 1 & 2. (Ch.).

ಗಿರಿಜೆ giri-jĕ. ಗಿರಿಜಾ. *Pârvatî, the daughter of Himavant.* — ಗಿರಿಜೆಯರಸ. -ಅರಸ. Śiva (Bp. 54, 44; 61, 77). — ಗಿರಿಜೆಯತ್ಮಜ. -ಆತ್ಮಜ. Shaṇmukha (Bp. 38, 63).

ಗಿರಿಜೇನ್ದ್ರ girijâ-indra. Śiva (Mr. 495).

ಗಿರಿಜೇಶ girijâ-îśa. Śiva (ಜಪ್ಣು, ಈಶ್ವರ Nn. 38).

ಗಿರಿದುರ್ಗ giri-durga. A hill-fort (Čpr. 4, 27).

ಗಿರಿಧನ್ವ giri-dhanva. Śiva (Śśv. 4, 122).

ಗಿರಿಧರ giri-dhara. Kṛishṇa (My.). 2, Vishṇu in the form of a tortoise (My.).

ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕೆ giri-mallikĕ. *The plant Wrightia antidysenterica* R. Br. 2, a kind of jasmine.

ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ giri-malligĕ. Tbh. of ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕೆ. (ಶಕ್ಕ Mr. 517, Nn. 80; ವಿಚಕಿಲ 80; Čpr. 4, 45).

ಗಿರಿರಾಜ giri-râja. The Himâlaya (Grj. 2, 63).

ಗಿರಿರಿಪು giri-ripu. Indra (Mr. 41).

ಗಿರಿವ್ರಾತನಾಥ giri-vrâta-nâtha. = ಗಿರಿರಾಜ. (Grj. 3, 2).

ಗಿರಿಶ giri-śa. = ಗಿರಿಸ. Inhabiting mountains: *Śiva.*

ಗಿರಿಶಂ giri-śaṁ. The metrical foot ∪ ∪ — (Ch.).

ಗಿರಿಶೃಂಗ giri-śṛiṅga. The peak of a mountain;—Gaṇêśa. (R.).

ಗಿರಿಸ girisa. Tbh. of ಗಿರಿಶ (Śmd. 335).

ಗಿರಿಸಾನು giri-sânu. *Table-land* (ಚೀಟು, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲ್ Nn. 23).

ಗಿರಿಸಾರ giri-sâra. *Iron.*

ಗಿರಿಸುತೆ giri-sutĕ. = ಗಿರಿಜೆ. (ಶಕ್ತಿ, ಪಾರ್ವತಿ Nn. 60).

ಗಿರೀಶ giri-îśa. *Śiva.* 2, the Himâlaya.

ಗಿರೀಶ್ವರ giri-îśvara. = ಗಿರೀಶ. (Bp. 61, 46).

ಗಿರೆ girĕ. = ಗಿರ್, ಗಿರ, ಗೀರ್. (Śmd. 107).

ಗಿರೇಬಾಜ girêbâja. A variety of the domestic pigeon, a tumbler (B. 3, 114; H.).

ಗಿರ್ಯಾಣಿ giryâṇa. Tbh. of ಗ್ರಹಣ. (S. Mhr.).

ಗಿಱ್ giṛ. To conceive, to think; to imagine, to take for (ಪರಿಭಾವನ Śmd. Dh.). P. p. ಗೆತ್ತು (Čpr. 2, 47; 5, after 39; Abh. P. 7, 96; 10, 6). ಗೆತ್ತಂ, ಗೆತ್ತರ್ (Śmd. 282. 287). ಗೆತ್ತುದು (ಪರಿಭಾವಿಸಿದುದು Čt. II, 102). ಪಗಲಸ್ತಿರ್ದ ಅಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳನ್ ಇನಕರಣಚ್ಛೇಣಿ ಗೆತ್ತು (Śmd. 134). ಮುಗಿಲಂ ಮಾಣಾನೆ ಗೆತ್ತಂ (282. 287, o. r. ಗೆತ್ತರ್). ತಮ್ಮ ನಣ್ಬರಂ ಪಗೆವಡೆ ಗೆತ್ತು (Abh. P. 5, 4). See Rśv. 1, after 135; 5, 41; 5, after 55; 6, 20; 6, after 24; 9, 29; 11, 18.

ಗಿಱಿ giṛa. 1. = ಗಿಱ್, q. v., ಗಿಱಿ 2. — ಗಿಱತಿಱನೆ. = ಗಿಱ್ಱನೆ (ತೀಕ್ಷ್ಣ Kk. 50, o. r. ಗಿಱಿಗಿಱನೆ).

ಗಿಱಿ giṛa. 2. = (ಗಿವಿ), ಗಿಱಿ 1, etc. (Mhr. ಗಿರಗಿರಣೀಂ, to whirl, go round; *cf.* ಗಿಱ್ಱನೆ). — ಗಿಱಿ ಗಿಱಿ. rep. = ಗಿಱಿ ಗಿಱಿನೆ. (My.; Tĕ.). — ಗಿಱಿ ಗಿಱಿನೆ. In a whirling, going round manner (used of the head, persons, etc., My.). — ಗಿಱಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To go round (as the head from biliousness, My.).

ಗಿಱಿಕೆ giṛaki. = ಗಿಱಿಕೆ, etc. (My.).

ಗಿಱಿಕು giṛaku. 1. (fr. ಕೆಱ್). The state of being strait, as a gate (S. Mhr.); that of being firmly fixed, that of being to be opened with great difficulty, as a door (S. Mhr.); that of being close, pressing, etc., as a crowd (S. Mhr.). (Tĕ. ಕರಿ, to be tight; M. ಕಱಿ, to resist, insist on).

ಗಿಱಿಕು giṛaku. 2. = ಕೆಱಕು, etc., ಗಿಱಿಕೆ 1, ಗಿಱುಕು. — ಗಿಱಿಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To creak, as a door. (My.; M. ಕಱಿ, to creak as a door).

ಗಿಜಿಕೆ gijakĕ. = (ಗಿಜ್ಜಿ), ಗಿಜಕೆ, ಗಿಜುಕೆ 2, ಗಿಜುಕೆ. Whirling, going round (C.; Tĕ. గిరుక్కునే, round and round: whisking). — ಗಿಜುಕೆ ಹೊಡೆ. To tumble or turn over in flight, as a pigeon (My.).

ಗಿಜಿ giji. 1. = (ಗಿಮಿ), ಗಿಜ 2, ಗಿಜು 1, ಗಿಗಿ 1. Whirling, going round; a whir, a whirring, buzzing, whizzing sound. — ಗಿಜಿಗಿಟ್ಟಿ. A kind of rattle-box (My.). — ಗಿಜಿಗಿಜಿ. rep. (T. కిజుకిజు). — ಗಿಜಿಗಿಜಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An unsteady, vicious eye (My.). — ಗಿಜಿಗಿಜಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To strike with the sound of gijigiji. ಗಿಡಿಗನ ಎಜಿಕೆಯ ಪುಟದ ಗಿಜಿಯ ಅನ್ವದಲಿ ಗಿಜಿಗಿಜಿಗುಟ್ಟಿದನು ಭೀಮ (Bh. 3, 13, 34). — ಗಿಜಿಗಿಜಿ ತಿರುಗು. To turn round with speed, as children in play (C.).

ಗಿಜಿ giji. 2. = ಗಿಜ 1. — ಗಿಜಿಗಿಜನೆ. = ಗಿಜಿತಿಜನೆ, q. v.

ಗಿಜಿಕಿ gijiki. 1. = ಗಿಜುಕು 2, etc. — ಗಿಜುಕಬೆಟ್ಟು. = ಕಜುಕಜೋಡು. (My.).

ಗಿಜಿಕಿ gijiki. 2. = ಗಿಜುಕೆ, etc. (My.). — ಗಿಜುಕಿ ಹೊಡೆ. To turn round as a spinning-top (My.).

ಗಿಜಿಕೆ gijikĕ. = ಗಿಜುಕೆ, etc. (C.). **2,** a child's toy: a wheel that turns on a string (My.; Mhr. గిరకి).

ಗಿಜಿ giji. 1. = ಗಿಜಿ 1, etc. — ಗಿಜುಗಿಡಿ. -ಕಡಿ. A whirling spark. సుంరవ గిజుగిడిగళ తుణారం (J. 8, 39).

ಗಿಜಿ giji. 2. = ಕೆಜ 2, etc. Creaking. (Tĕ. కిజ్జు). — ಗಿಜುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಜುಗುಟ್ಟು No. 2. To creak, as a door (My.).

ಗಿಜಿಕು gijuku. = ಗಿಜುಕು 2, etc. Creaking; the noise of a rushing wind. — ಗಿಜುಕೆನ್. -ಎನ್. Rushing wind to emit its peculiar noise (Bp. 26, 30).

ಗಿಜಿಗಟಿ gijugaṭĕ. (ಗಿರುಗಟಿ). (= ಗಿರಿಗಟ, ಗಿರ್ಗಟಿ, ಗಿರ್ಗಿಟಿ). A sort of castanets. (Tĕ. గిడిగిళ్లు, గిరి గిటలు, గిర్గిటలు; see s. గిడి 2). గిజ్జಿವ್ವು ಗಿಜುಗಟಿ (Rśv. 6, after 11). See ಪೊಂ-. **2,** a child's turning-rattle (My.). — ಗಿಜುಗಟಿಯ ನವಲಾಯಿದೇನ. N. (Bp, 58, 10).

ಗಿಜಿಗಟ್ಟಿ gijugaṭṭĕ. = ಗಿಜುಗಟಿ No. 2. (My.).

ಗಿಜ್ಜಿ gijji. = ಗಿಜಿ 1, etc. — ಗಿಜ್ಜಿ ತಿಜ್ಜನೆ. Quickly (తీవ్రపు Śmd. 391; Śm. 61).

ಗಿಜ್ಜಿನೆ girranĕ. With a whirl. త్వరితమಿಂ ಗಿಜ್ಜಿನೆ ತಿರಿಗಿ (Bp, 17, 17). *Cf.* ಗಿಜ 2.

ಗಿಜ್ಜು girru. A sound in imitation of that of the gijugaṭĕ. — ಗಿಜ್ಜಿನ್. -ಎನ್. To emit that sound. See Rśv. s. ಗಿಜುಗಟಿ.

ಗಿರ್ gir. 1. = ಗಿಜಿ 1, etc. ತಲೆ ಗಿರ್ or ಗಿರ್ಗಿಜಿ ಎನ್ತ ತಿರುಗುತ್ತದೆ (My.).

ಗಿರ್ gir. 2. = ಕೆಜ 2, etc. — ಗಿರ್ ಎನ್ನು. ಗಿರ್ಗಿಜಿನ್ನು. To creak (as wheels, doors, or shoes, My.).

ಗಿರ್ಗಟ girgaṭa. (ಗೀರ್ಗಟ). = ಗಿರಿಗಟ (Śmd. 336; there is no such Sk. word), ಗಿರ್ಗಟಿ, (ಗಿಜುಗಟಿ). A kind of a not well-sounding musical instrument (Śmd. 75. 76).

ಗಿರ್ಗಟಿ girgaṭĕ. = ಗಿರ್ಗಟ. (Śmd. 76 Cm.).

ಗಿರ್ದ girda. (girḍa). = ಗಿದ್ದ, etc. (C.).

ಗಿರ್ವಂದಿ girvandi. (తంళు Śmd. 335 Cm.).

ಗಿಲ್ gil. = ಗಿಲ, etc., ಗುಲ್. A sound in imitation of tinkling, chinking, jingling, clanking, or rattling (M. కిలుగిలి, tinkling, rattling, loud laughter, *cf.* కల; చిలే, to rattle, etc.). — ಗಿಲ್ಗಿಲ್. rep. The sound emitted by the gĕjjĕ (C.).

ಗಿಲ gila. = (ಕೆಲ್), ಗಿಣಿ 1, ಗಿಲ್, ಗಿಲಿ 1, (ಗಿಲಿಲ್), ಗಿಲು, (ಗಿಜ 2, etc.). A sound in imitation of rattling, etc. — ಗಿಲಗಂಟಿ. = ಗಿಲಿಗಿಂಚೆ. (Z.).

ಗಿಲ gila. Swallowing. See ತಿಮಂ-.

ಗಿಲಕು gilaku. = ಗಿಣಕೆ, ಗಿಲ, etc., ಗಿಲುಕು. Tinkling, rattling, etc.; a jingle. — ಗಿಲಕು ಗಿಲಕು. rep. The sound emitted by the gejjĕ (C.). — ಗಿಲಕುಮರ. = ಗಿಲಗಂಟಿ, ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ, etc., ಗಿಜಟಿಗಿಡ. (ఘణ్టారవే, శణపుష్పకే Si. 148; Tĕ. గిలుకజిట్టు).

ಗಿಲಕೆ gilakĕ. = ಗಿಲಕೆ, etc. (My.).

ಗಿಲನ gilana. Swallowing. See ನುಂಗು, ನೊಣೆ.

ಗಿಲಾಯ gilâya. = ಗಿಲಾಯಿ, ಗಿಲಾವು. A composition of lime (or ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು), water and sand, plaster (S. Mhr.; Mhr., H. గిలావా).

ಗಿಲಾಯಿ gilâyi. = ಗಿಲಾಯ. (C).

ಗಿಲಾವು gilâvu. = ಗಿಲಾಯ. (My.; Br. గిలాబు, గిలాజి).

ಗಿಲಿ gili. 1. = ಗಿಲ, etc. — ಗಿಲಿಗಿಜಿಗಿಡ. = ಗಿಲಿಗಿಂಚೆ, ಗಿಜಟಿಗಿಡ, etc. (St. & Pl.). — ಗಿಲಿಗಿಂಚೆ. = ಗಿಲಿಗಿಜಿಗಿಡ, ಗಿಲಗಂಟಿ, etc., ಗಿಲಕುಮರ. A herb or low shrub, Crotolaria verrucosa, also Crotolaria refusa (Z.; ఘణ్టారవే, శణపుష్పకే Si. 148). 2, a child's rattle-box (S. Mhr.).

ಗಿಲಿ gili. 2. Fear (My.; Tĕ.; T. కిలి; M. కిల్లు, doubt. T. కిడుగిడు, M. కిడుగిడి, tremor; T. కిడిల, tremor; *cf.* సిడి). ಅವನಿಗೆ ಗಿಲಿ ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಗಿಲಿ gili. = ಗಿರಿ 1.

ಗಿಲಿಕೆ gilikĕ. = ಗಿಲಕೆ, ಗಿಲಿಗಿಂಚೆ No. 2, ಗಿಲ್ಕೆ. A child's rattle-box (My.; Bp. 29, 4; Tĕ. గిలకి, గిలుకే; T. కలుళు).

ಗಿಲಿತ gilita. *Swallowed; eaten.*

ಗಿಲಿಬಿಲಿ gilibili. (=ಕರಿಕರಿ). Trouble, annoyance (S. Mhr.).

ಗಿಲಿಲ್ gilil. = ಗಿಲ, etc. — ಗಿಲಿಲೆನ್. -ಎನ್. To rattle (Bp. 29, 4).

ಗಿಲೀಟು gilîṭu. (Gilt): the state of being covered with gold or silver or plated (My.).

ಗಿಲು gilu. = ಗಿಲ, etc. — ಗಿಲುಗಿಲು. = ಗಿಲ್ಗಿಲ್. (C.).

ಗಿಲುಕು giluku. = ಗಿಲಕು, etc.. The sound emitted by a child's rattle-box (My.; Tĕ.). — ಗಿಲುಕುಗಿಲು ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To rattle (My.).

ಗಿಲ್ಕೆ gilkĕ. = ಗಿಲಕೆ, etc. (My.).

ಗಿಲ್ಲಾ gillâ. A complaint; slander (S. Mhr.; Mhr., H., Br.).

ಗಿಸಿ gisi. = ಗಿಸಿ ಗಿಸಿ. rep. Willfully, with self-will. ಗಿಸಿ ಗಿಸಿ ಹೋಗು (S. Mhr.).

ಗಿಸು gisu. = ಕೆಸು 3, (ತೆಸು). — ಗಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಗಿಳಿ gili. = ಗಿಣಿ 2. A parrot (ತೀರ, తుళ Hlâ.; Nr.; Mr. 171; Si. 174; పణ్డితవక్కి, ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ Śmd. II; ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, పురుళి, పణ్డితవక్కి Śm. 28; Kk. 24; జానాచార్య, ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ

Čt. II, 33; ತುಳ Nn. 6. 10. 23. 153; ಕಂ, ಕೀರ 7; C.). ಗಿಳಿಯ ಎಜಂಕೆಯ ಬಣ್ಣ (ಹರಣಿ Hiâ.). ಗಿಳಿಯ ಪಿಣ್ಣು (Šmd. 161). ಗಿಳಿಯ ಸಾಕಿ, ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). See Šmd. 110. 230. 231; Bp. 37, 54; 42 sum.; 42, 39; 45, 43; Bh. 1, 5, 7; Č. Bp. 11, 9; Rśv. 2, 35. 37. 38; J. 3, 11; 17, 25; 28, 36; 29, 46; ಪೆಣ್-. — ಗಿಳಿದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. A tâḷi or padaka on which is the figure of a parrot (My.; V. 4, 36). — ಗಿಳಿದೇರು. -ತೇರು. Whose vehicle is a parrot: Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7). — ಗಿಳಿವಿದು. -ಮಿಡು. A young parrot (ಪುರುಳಿ Čt. I, 28, o. r. ಗಿಣಿ-). — ಗಿಳಿವಾತು. -ಮಾತು. The prate of a parrot (ತೊಣ್ಣುಗೆದದುದು Kk. 24; Šm. 29). — ಗಿಳಿವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. A flock of parrots. (J. 3, 5. 7; 8, 4).

ಗಿಳಿ gi. (=ಗಿ). (C.; Tě.), *e. g.* ಭಾಷೆ ಗಿಳಿ (Bp. 22, 48), ಬಾಸೆ ಗಿಳಿ (36, 15), ಓದು ಗಿದು (53, 61).

ಗಿಳಿಕು giku. = ಕೆಜುಕು, (ಗೀಜು 1). To scrape or scratch, etc. (Tě.; T. ಚೀಕ್ಕು; M. ಕೀಜು, ಚಿಕ್ಕು; R.).

ಗಿಂಕಾರ giṅ-kâra. ಘೀಂ-. The roaring of an elephant (My.; Tě. ಘೀಂಕಾರ). ಗಜಘೀಂಕಾರ (ಬೃಂಹಿತ, ಆನೆಗಳ ಕೂಗು Si. 295).

ಗಿಜಲು giċalu. (=ಗೀಜು 2). — ಗಿಜಲು ಬಾಜಲು. = ಗಿಜು ಬಾಜು. (My.).

ಗಿಜು giċu. 1. = ಕೆಜು 3, ಗಿಳಿ, ಗಿಜು 1, ಗೀಜು 1. To scrape or scratch; to scrawl, to scribble (My.); to draw a line or lines over with a pen (C.); to scratch out, to erase (My.); to draw lines or furrows; to lance a tree in order to extract its milky juice (My.; Tě.). ನೇಗಲುಗಳಿನ್ದ ಗಿಜಲ್ ಪಟ್ಟ ಸಾಲು (ಸೀತೆ Si. 303).

ಗಿಜು giċu. 2. = (ಕೆಜುಕೆ), ಗಿಜು 2. A scratch, a line made with a chisel, a pen, etc. (My.); scrawling; a furrow (My.). — ಗಿಜು ಬಾಜು. reit. Scrawl, scribble (My.).

ಗಿಜಗ gijaga. = ಗೀಜುಗ. The bottle-bird (from the shape of its nest being like a bottle or retort), Ploceus baya (C.; Tě. ಗಿಜಗಾಡು, ಗಿಜ್ಜ-). See Bh. 1, 20, 53; Śśv. 3, 33.

ಗಿಜು giju. 1. = ಗೀಜು 1. To draw a line or lines over with a pen (S. Mhr.).

ಗಿಜು giju. 2. = ಕೆಸರು. Rheum of the eye (My.; ದೂಷಿಕೆ, ಕಣ್ಣಿನ ಸಿಡ್ಲು Si. 206). ಕಣ್ಣ ಗಿಜು (ಈಟ್ಟ 205).

ಗಿಜುಗ gijuga. = ಗೀಜುಗ. (My.; ಮುಂಜಕ್ಷಿಯ Mr. 175, o. r. in two MSS. ಮಂಜ-, and in three MSS. ಗಿಜಗ; Si. 172 wrongly = ಖಂಜರೀಟ, etc.).

ಗಿಟಿಸು giṭisu. = ಗಿಟ್ಟಿಸು. (My.).

ಗಿಟು giṭu. 1. = (ಗೀಜು 2), ಗೀಜು 2. A line, a stroke (ಮಾತ್ರೆ, ರೇಖೆ Nn. 157; C.; Tě. ತೀಟ್ಟು, ಗೀತೆ, ಗೀರೆ, ಜೀರೆ; T. ಕೀಲ್ಲು; Mr. ಚೀರ್; Sk. ಚೀರ). — ಗಿಟಿಟಿ. -ಆಟ. Hop-scotch (My.).

ಗಿಟು giṭu. 2. = ಗಿಟ್ಟು, etc. (My.).

ಗೀತ gîta. Sung, chanted; *singing; a song* (ವರ್ಣ, ರಾಗ Nn. 71); a sacred song or poem. 2, N. of a metre (Čh.). See Nn. s. ಮುಂಗುಲಿ.

ಗೀತಕ್ರಮ gîta-krama. The arrangement of a song; *praising, praise.*

ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ gîtâ-bhâshya. A commentary on the bhagavadgîtâ (My.).

ಗೀತಿ gîti. Singing; a song; a kind of song or metre (ನಾಕ, ಗೀತ, ಗೀತವಿಧ Nn. 128). See ಸಂ-; Čpr. 2, 55.

ಗೀತಿಕೆ gîtikĕ. A short song; a name of three different metres (Čh.).

ಗೀತೆ gîtĕ. ಗೀತಾ. A song or poem. 2, N. of a metre (Čh.). 3, the bhagavadgîtâ (J. 28, 13).

ಗೀಥೆ gîthĕ. Singing; a song. See ಉದ್-.

ಗೀಬು gîbu. A house, an abode (S. Mhr.; Tě. ಗೀಮು).

ಗೀರ್ gîr. = ಗಿರ್. (Šmd. 107).

ಗೀಲಿಸು gîḷu. 1. = ಕೆಜು 3 q. v., ಗೀಜು 1, etc., (ಸೊಜು 1). To scrape, to scratch (Bh. 1, 6, 6; My.; *cf.* ಚವರು); to scrape off, as butter from the hand with one's teeth (S. Mhr.); to scrape or rub off with the hand, as orts sticking to a table, etc. (C.); to draw, to draw lines or streaks. ರೇಖೆಯೆರದು ಅಡ್ಡಜೋಡ್ ಬೇಳೆ, ಅದಱಿಂ ಹಿನ್ದೆ ರೇಖೆ ಗೀಜು ಇರೆ ಪಾಗಂ (Mr. 356).

ಗೀಲಿಸು gîḷu. 2. = ಗೀಟು 1, (ಸೊಜು 2, ಚಾಜು). A scratch or its mark (C.); a line, a streak, a stripe, a groove (C.). — ಗೀಲಿಂಜು. -ಅಂಜು. A stripe-like, fine border of a cloth (C.). — ಗೀಲಿ ಚಿಜ್ಜೆ. A shell with stripes (C.). — ಗೀಲಿ ಬಳೆ. = ಗೀಲುಬಳೆ. (C.). — ಗೀಲಿ ಜೊಗರ. A spinning top with grooves (C.). — ಗೀಲಿ ಸಿವ್ವಿ. = ಗೀಲಿ ಚಿಜ್ಜೆ. (G.). — ಗೀಲುಗನ್ಧ. Streaks of sandal on the body (C.); a streak of sandal on the forehead (My.). — ಗೀಲುನಾಮ. A perpendicular sectarian line on the forehead made with gôpi (C.). — ಗೀಲುಬಳೆ. A fluted gold bracelet (C.; ಆವಾಪಕ, ಪಾರಿಹಾರ್ಯ Si. 219). — ಗೀಲುಬಾಜು. dupl. = ಗೀಲುಗನ್ಧ. (C.).

ಗೀಲಿಸು gîṛu. 3. = ಜೀಲು. — ಗೀಲುಣ್ಣಿ. = ಜೀಲುಣ್ಣಿ. The carpenter or mole cricket (My.).

ಗೀರ್ಣ gîrṇa. 1. Praised. See ಆಪಿ-, ಸಂ-.

ಗೀರ್ಣ gîrṇa. 2. Swallowed.

ಗೀರ್ಣಿ gîrṇi. *Swallowing.*

ಗೀರ್ವಾಣ gîr-vâṇa. *A god, a deity.*

ಗೀರ್ವಾಣನಾಥ gîrvâṇa-nâtha. Indra. 2, a Jaina saint or divinity (ಆರುಷ Mr. 23).

ಗೀರ್ವಾಣನಿಕೇತನ gîrvâṇa-nikêtana. Heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 5).

ಗೀರ್ವಾಣಭಾಷೆ gîrvâṇa-bhâshĕ. Saṁskṛita. (My.).

ಗೀರ್ವಾಣಿ gîrvâṇi. A divine woman; Sarasvatî. (Nn. 2).

ಗೀಷ್ಪತಿ gîr-pati. *The lord of speech: Bṛihaspati.*

ಗೀಳ್ gîḷ. = ಗೀಟ್ (Šmd. I), ಜೀಳ್. A roar, a scream, a yell. — ಗೀಳಿಡು. -ಇಡು. To roar, etc. (ಚೀಳಿಡು Kk. 54; Šm. 50; Grj. 10, 74; Rśv. 5, 39; J. 20, 36; 28, 39). ಗೀಳಿಟ್ಟಂ (Šmd. I). — ಗೀಳಿನ್. -ಎನ್. = ಗೀಳಿಡು. (Bp. 22, 16. 31). ಮತ್ತೇಭ ಗೀಳಿನ್ದು ಧರೆಗೆ ಬೀಲಲು (Râghc. 17, 69).

ಗೀಳು gîḷu. 1. (=ಕೆಜು 1?). — ಗೀಳು ಮಾಡು. To disesteem, to dishonour (S. Mhr.).

ಗೀಳು gīḷu. 2. (= ಸೀಳು). To rend (v. t.), as cloth (My.).

ಗೀಲಿ gīli. = ಗೀಳಿ (Šmd. I). — **ಗೀಲಿಬಿಡು.** = ಗೀಳಿಡು. **ಗೀಲಿಟ್ಟಂ** (Šmd. I).

ಗು gu. 1. = ಕು 1. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಒಳಗು, ಪೊಗಗು, ಪೆಜಗು, ಮೇಗು, ಕೆಳಗು (Šmd. 145. 198. 206. 209), and of verbs (see Šmd 305, seq.).

ಗು gu. 2. = ಗುಂ 1, etc., *e. g.* ಒಗೆಗು, ನೆಗಬ್ಬು (Šm. 10), ವರ್ತಿಸುಗು (11), ಸಲ್ಗು (13), ಎಸೆಗು (14), ಒರೆಗು (81). See Bp. 1, 25. 26; 14, 17.

ಗುಂ gum. 1. = ಕುಂ, etc. (Šmd. 266. 267; 54. 55).

ಗುಂ gum. 2. An imitative sound *(cf.* ಗುದು). — ಗುಂ ಗುಂ. The sound of buzzing in the ears, singing of the ears (My.).

ಗುಂಯಿ gumyi. = ಗೊಂಯಿ. An imitative sound: whizzing, buzzing. — ಗುಂಯಿ ಗುಂಯಿ. rep. The sound emitted by some insects, especially by the musquito and gungi (C.; B. 2, 44).

ಗುಕ್ gukˌ An imitative sound: hooting *(cf.* ಗೂ). **2,** the sound produced by cuffing. ಗುಕ್ಕೆನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಗುದ್ದಿದನು (My.). — ಗುಕ್ ಗುಕ್. rep. The hoot of the owl (S. Mhr.; Mhr. ಘುಘು).

ಗುಕಾರ gu-kâra. The syllable ಗು (Šmd. 274 Cm.).

ಗುಕ್ಕು gukku. 1. To draw a deep breath whilst speaking, so that a faltering of speech takes place (S. Mhr.; Tē. ಗುಕ್ಕೆ, ಗ್ರುಕ್ಕೆ, drawing in the breath, a single inspiration or breathing; ಕುದ್ದು, to draw a deep breath, to groan, to snore, see ಕುಯಿಕೆ; T. ಕೊಯಿಕ್ಕೆ also: breath). — ಗುಕ್ಕಿ ಮಾತಾಡು. To speak in a faltering manner (S. Mhr.).

ಗುಕ್ಕು gukku. 2. = ಗುಯಿಕ್ಕು. Drawing a deep breath and emitting an inarticulate, suppressed sound. — ಗುಕ್ಕೆನ್. -ಎನ್. To emit a half suppressed sound. ಗುಕ್ಕೆನ್ನದೇ ಎಮ್ಮೆನ್ನದೆ, ಉಸುರ್ ಆಡಗಿ (Bp. 54, 81).

ಗುಕ್ಕು gukku. 3. (= ಗುಕ್ಕು 2?). Palpitation of the heart (ಎರ್ದಜಾಡು Šm. 79).

ಗುಕ್ಕು gukku. 4. A mouthful (ತುತ್ತು Šm. 79; Tē. ಗುಕ್ಕೆ, a gulp, mouthful; Sk. ಗುಡಕ, a ball; a mouthful; *cf.* ಗುಟುಕು, ಗುಳುಕು). See ಕೆಯಿ-.

ಗುಗ್ಗರಿ guggari. 1. = ಸುಗ್ಗರಿ 1, ಸುಗ್ರಿ. Grain boiled whole or half dressed, and seasoned (C.; Tē. plural ಗುಗ್ಗಿಳ್ಳು; Mhr. ಘುಗರೀ; T. ಹುಣ್ಣಲ್). ಬಸ್ಟು ಬಳಗವು ಕೂಡಿ, ಜೊನ್ದಿ, ಜೋಗಳ ಪಾಡಿ, ಹಿಂದೆ ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ವ, (ಕೂಸಂ) ತೂಗುವರು (Sp.). — ಗುಗ್ಗರಿಕಸ. An annual weed, Hedyotis aspera D. C.; also H. corymbosa L. (Z.).

ಗುಗ್ಗರಿ guggari. 2. (fr. ಕುಡು 3). = ಸುಗ್ಗರಿ 2, ಸುಗ್ಗರು, ಸುಂಗುರು 1. (C.). — ಗುಗ್ಗುರಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become erect, as the hair of the body (My.).

ಗುಗ್ಗರಿ guggari. 3. The state of being shrunk *(cf.* ಕುಕ್ಕುರಿಸು). — ಗುಗ್ಗರಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. A mode of punishing boys at school, putting the hands under the legs and bringing them up over the knees, where they are tied and a stick is put under the knot between the wrists so as to cross the knees (My.).

ಗುಗ್ಗಳ guggala. = ಗುಗ್ಗುಲು. Bdellium; a powder made of it (C.; Bp. 27, 11; 47, 16). — ಗುಗ್ಗಳಕಲಿಯನಾರ್. N. (Bp. 27, 14).

ಗುಗ್ಗಿಳ guggila. = ಗುಗ್ಗುಲು. — ಗುಗ್ಗಿಳದ ಗಿಡ. (ಗುಗ್ಗುಲು, etc. Si. 129, *only* Si.).

ಗುಗ್ಗುರಿ gugguri. 1. = ಸುಗ್ಗರಿ 1. (ಸಣ್ಣ Mr. 375, one MS. ಗುಗ್ಗರಿ, one MS. ಶಣ್ಣ, and another one ಶಣ್ಣ; ಅಪಕ್ಷ, ಪೌಲಿ, ಅಘ್ಯೂಷ Si. 314 sic!; My.; Dp. 38, 2). ಮದ್ಯವ ಸೇವಿಸುವಾಗ ಮೊಲುವ ಗುಗ್ಗುರಿ (ಅವದಂತ Nr.).

ಗುಗ್ಗುರಿ gugguri. 2. = ಸುಗ್ಗರಿ 2. Curling, a curl; becoming erect, bristling, as the hair of the body. See ಗಲ್ಲ-.

ಗುಗ್ಗುರು guggurˌu. = ಸುಗ್ಗರಿ 2. — ಗುಗ್ಗುರುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. The act of becoming erect or bristling (My.). ಮೆಯ್ಯೂದಲು ಗುಗ್ಗುರುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಶೋಸಮೋಂತ, ಶೋಮಪರ್ಣ Si. 75).

ಗುಗ್ಗುಲ guggula. = ಗುಗ್ಗುಲು. (My.). — ಗುಗ್ಗುಲದ ಮರ. = ಗುಗ್ಗುಳಮರ. A large timber tree, yielding frankincense or olibanum, Boswellia serrata, var. glabra Roxb. (ಗುಗ್ಗುಲು, ಕೌತಿಕ, etc. Nr.).

ಗುಗ್ಗುಲು guggulu. = ಗುಗ್ಗಳ, ಗುಗ್ಗಿಳ, ಗುಗ್ಗುಲ, ಗುಗ್ಗುಳ, ಗುಗ್ಗಿಳ. *A fragrant gum, Bdellium.* 2, the tree Amyris agallochum. 3, Morunga hyperanthera.

ಗುಗ್ಗುಳ guggula. = ಗುಗ್ಗುಲು. (ಕೌತಿಕ, ಗುಗ್ಗುಳದ ಮರ Nn. 10; ಕೌತಿಕ, ಮಹಿಷಾಕ್ಷ Mr. 144; ಕೌತಿಕ 511; My.). — ಗುಗ್ಗುಳಕಾಯಕ. The profession of a religious mendicant carrying burning bdellium from door to door begging alms (R.). — ಗುಗ್ಗುಳಮರ. = ಗುಗ್ಗುಲದ ಮರ. (St. & Pl.).

ಗುಗ್ಗೆ guggĕ. (= ಕುಯಿಗೆನೆ, etc.). Ear-wax (My.). — ಗುಗ್ಗೆಕಡ್ಡಿ. An ear-pick (My.).

ಗುಗ್ರಿ gugri. = ಸುಗ್ಗರಿ 1. (My.).

ಗುಂಗಾಡ guṅgāḍa. (fr. ಗುಂಯಿ). = ಗುಂಗಾಡಿ, ಗುಂಗಾಣಿ, (ಗುಂಗುರು No. 2). A musquito (S. Mhr.; ಧ್ಯಂಗಾರಿ G.; Mhr. ಗುಂಗಣೇಂ, to buzz, hum, whiz; Sk. ಗುಂಜ, humming).

ಗುಂಗಾಡಿ guṅgāḍi. = ಗುಂಗಾಡ. (My.).

ಗುಂಗಾಣಿ guṅgāṇi. = ಗುಂಗಾಡಿ. A musquito (My.). **2,** a very small thing, a trifle (My.).

ಗುಂಗಿ guṅgi. (The buzzer:) a large black bee, resembling the humble bee (My.). — ಗುಂಗಿಮಾವು. A kind of mango from the seed of which, when broken, sometimes a musquito issues (S. Mhr.; B. 2, 51). — ಗುಂಗೀ ಹುಡಿ. (C.; ಅರಲುಣಿ, ಅಲರುಣಿ, ಅಲಿ, ಆಪಡಿ, ಇನ್ದ್ರಿವಿರ, ಚಂಚರೀಕ, ತುಮ್ಬಿ, ದ್ವಿರೇಫ, ನೀಲಕಣ್ಣಿ, ಪಜಮೆ, ಬಣ್ಣಿಣ, ಭ್ರಮರ, ಷಟ್ಪದ, etc. G.; B. 4, 175). — ಗುಂಗೀ ಹುಯಿವು. (ಪಲ್ಲ G.).

ಗುಂಗು guṅgu. = (ಸೊಂಗು, ಗುನಿ), ಗುಂತಿ, ಗೂಸು. The husk of paddy, etc. (My.; *cf.* ಉಬ್ಬಲು, etc.).

ಗುಂಗುರು guṅguru. 1. = ಸುಗ್ಗರಿ 2, ಗುಜುರು, ಜುಂಜುರು. The state of being curled or tangled (*cf.* ಕುರುಳ್ 1). — ಗುಂಗುರುಕೂದಲು. = ಉಂಗುರ-. Curled hair (My.). — ಗುಂಗುರುದಲೆ. -ತಲೆ. = ಜುಂಜುರುದಲೆ. A head with curled or tangled hair (My.).

ಗುಂಗುರು guṅguru. 2. An eye-fly (My.; Mhr. ಘುಂಗರಟೀ, a sandfly, a midge, a gnat). 2, a musquito, a gnat (My.). ಆನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಗುಚ್ಚು guccu. = ಗುಜ್ಜು 2 q. v., ಚುಬ್ಬು 3.

ಸುಚ್ಚ guccha. = ಗುಂಛ, ಗುತ್ಸ. A bundle; a bunch; a tassel; *a bunch of flowers, a cluster of blossoms* (ತೊಂಗಲ್, ಗೊಂಡಲ್, etc. Kk. 20; Śm. 24; *cf.* ಕುಚ್ಚು). 2, *a clump of grass; a bush; a thicket* (ಕ್ಷುಪ, ಮಜಲ್ Hlâ.). 3, *a necklace of thirty-two* (or of seventy) *strings*.

ಸುಚ್ಚಕ guccchaka. = ಗುತ್ಸಕ. *A cluster of blossoms*.

ಸುಚ್ಚಾರ್ಧ guccha-ardha. = ಗುತ್ಸಾರ್ಧ. *A necklace of twenty-four strings*.

ಗುಜ guja. = (ಗಿಜ 3), ಗುಜು, etc. (My.).

ಗುಜರಾಥ gujarâtha. = ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರ. Tbh. of ಗುರ್ಜರರಾಷ್ಟ್ರ. The district of Gujarât (C.; B. 2, 22; 3, 47; 4, 39).

ಗುಜರಾಥಿ gujarâthi. Belonging to Gujarât; an inhabitant of it (C.; B. 4, 40).

ಗುಜರಾನು gujarânu. A livelihood, subsistance (My.; Mhr., H. ಗುಜರಾಣ).

ಗುಜರಿ gujari. = ಗುಜ್ಜರಿ 1. The evening market (My.; Br.; Mhr.).

ಗುಜಸ್ತ gujasta. = ಗುದಸ್ತ. Past, as a year, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ಗುದಸ್ತ).

ಗುಜು guju. = ಕೆಂಬು, etc. A sound in imitation of whispering (C., Tu.). — ಗುಜುಗುಜಿಸು. To whisper (Bp. 61, 5; J. 19, 1; Mhr. ಗುಜಗುಜಣೇ). — ಗುಜುಗುಜು. Whispering, etc. (ಬಿಸುಗುಸುದಿ Bhn. 43; Bp. 40, 62; 58, 64; C.). — ಗುಜುಗುಜುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (Bp. 55, 3; 56, 11; My.). — ಗುಜುಗುಜು ಮಾತಾಡು. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (C.). — ಗುಜುಗುಜುವೆನ್. -ಎನ್. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (Bp. 1, 44; 28, 20). — ಗುಜುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (My.).

ಗುಜುರು gujuru. = ಗುಂಸರು 1, etc. (Tu. ಗುಜ್ಜರ್). — ಗುಜುರೇಬ್. -ಎಬ್. To be tangled (Râm. 6, 53, 43).

ಗುಜುಕ್ಕಿ gujuṛu. (fr. ಕೆಲು). = ಗುಜ್ಜು 2, ಗುಡ್ಡು 3. Shortness, smallness. — ಗುಜುಕ್ಕುಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A small branch, a twig. ಮುಳ್ಳೆರಸಿದ ಗುಜುಕ್ಕುಗೊಮ್ಮು (ಕಬಲೆ Śmd. I, o. r. ಗುಜ್ಜ-).

ಗುಜ್ಜ gujja. = ಗುಡ್ಡ 1, (ಗುನ್ನ 2). Shortness, smallness (T. ಕುಂಜ). 2, ಗುಜ್ಜ 2-ಅ 3, a short man, a dwarf (ಕಿಬ್ಗಿದಂ Śmd. I; ಗಡುಲ, ಕುಬ್ಜ Hlâ.). ಗುಜ್ಜಂ (Śmd. 154). See ಕಡು-, and *cf.* ಕೊಂಡ. — ಗುಜ್ಜಗೊಮ್ಮು. = ಗುಜುಕ್ಕು-, q. v. ಗುಜ್ಜಗೊಮ್ಮಿನ ಮರ (ಕ್ಷುಪ Hlâ.).

ಸುಜ್ಜ gujja. = ಗುಜ್ಜರ. (S. Mhr.). *Cf.* ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರ.

ಗುಜ್ಜಗೆ gujjage. = ಗುಜ್ಜಿಗೆ, ಗುಜ್ಜುಗೆ, ಗೊಜ್ಜಿಗೆ, ಗೊಜ್ಜುಗೆ. A kind of jasmine (ಸೇವಂತಿಗೆ Śm. 26, o. r. ಗುಜ್ಜುಗೆ; ಸೇವಂತಿಗೆ Kk. 22, o. rs. ಗುಜ್ಜಗೆ, ಗೊಜ್ಜುಗೆ; Tĕ. ಗುಜರಿ; T. ಕೊಯಿಂಗಿರಿ).

ಗುಜ್ಜರ gujjara. Tbh. of ಗುರ್ಜರ (Śmd. 356).

ಗುಜ್ಜರಪಟ್ಟಿ gujjara-paṭṭi. Tbh. of ಗುರ್ಜರಪಟ್ಟ (Śmd. 380). *Cf.* ಗುಜ್ಜರರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಟ್ಟೆ.

ಗುಜ್ಜರರಾಷ್ಟ್ರ gujja-râshṭra. = ಗುಜರಾಥ. — ಗುಜ್ಜರರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಟ್ಟೆ. Woven silk or fine cloth from Gujarât (Bp. 11, 26).

ಗುಜ್ಜರಿ gujjari. 1. = ಗುಜರಿ. (C.).

ಗುಜ್ಜರಿ gujjari. 2. N. of a tune (My.; J. 21, 56).

ಗುಜ್ಜಾರ gujjâra. = ಗುಜ್ಜರ. (My.).

ಗುಜ್ಜಾರಿ gujjâri. A short man, a dwarf (My.). ಗೂನು ಉಳ್ಳಾಗಿ, ಎಲುವುಗಳು ಜೊಗ್ಗಿ ಗಟ್ಟಿಕ್ಕಿದ ಗುಜ್ಜಾರಿ (ಕುಬ್ಜ, ಗಡುಲ Si. 198).

ಗುಜ್ಜಿ gujji. A female dwarf (My.).

ಗುಜ್ಜಿಗೆ gujjige. = ಗುಜ್ಜಗೆ, q. v.

ಗುಜ್ಜು gujju. 1. (= ಕೂಚು 1). A small perpendicular post by which short beams are raised upon longer ones, a queen-post, a strut (My.; Tĕ. ಕುರುಜೆ, ಗುಂಜೆ; Tu. ಗುಜ್ಜೆ). See Prv. s. ಕೂಚು 1.

ಗುಜ್ಜು gujju. 2. (Śmd. 248). = ಕುಬ್ಜು, etc. Shortness, smallness, etc. (ಜುಂಕು, ಕಿಬ್ದು Śm. 62; Kk. 56, o. rs. ಗುಜ್ಜು, ಗುಂಜು; My.; Tĕ.; Tu. ಗುಜು; M. ಕೊಡ್ಕು). ತಗ್ಗಾದ ಗುಜ್ಜ (ಪಾಮನ, ನ್ಯಕ್, ನೀಚ, ಖರ್ವ Si. 372). — ಗುಜ್ಜು ಕತ್ತಿ. A short sword or knife (ಕುಲಿ, etc. Si. 290). — ಗುಜ್ಜು ಗುಜಿಕು. Short breathing, suppressed groans (Râm. 6, 53, 37). — ಗುಜ್ಜು ಗೆಜ್ಜೆ. Small gĕjjĕs (V. 3, 30). — ಗುಜ್ಜು ಮರ. A small tree, a shrub or bush (ಕ್ಷುಪ Si. 120).

ಗುಜ್ಜುಗೆ gujjuge. = ಗುಜ್ಜಗೆ, q. v.

ಸುಂಛ guṅcha. = ಗುಚ್ಛ. (G.).

ಗುಂಜ guṅja. = ಗಂಜ 3, etc., ಗುಂಜ, ಗುಂಜೆ. A clump or bush of creepers (ಲತಿಕಾಸಮೂಹ, ಲತೆಯ ಹೊದಿಕು Nn. 133; *cf.* ಕುಂಜ). 2, Abrus precatorius (ಗುರುಗುಂಜ 133). 3, a treasury (ಧನಾಶ್ರಯ, ಭಕ್ತಾರ 133).

ಗುಂಜತ್ guṅjat. Making a murmuring or clanking sound (Ćpr. 3, 49).

ಗುಂಜಾಭರಣ guṅjâ-âbharaṇa. An ornament made of the seeds of the Abrus precatorius (Śśr. 3, 4; J. 8, 46).

ಗುಂಜಾಯಿಶಿ guṅjâyishi. (Profit): illicit profit (Mhr., H. ಗುಂಜಾವೀಸ); excess of the real over the recorded area of a farmer (My.).

ಗುಂಜಾಲಾಡು guṅjâ-lâḍu. A sweetmeat made of dough of Bengal gram flour in the shape of Abrus-seeds by frying and with sugar formed into balls (My.).

ಗುಂಜಿ guṅji. = ಗುಂಜ No. 2, ಗುಂಜೆ. (ಕಾಕಚಿಂಚೆ, ಗುಂಜೆ, etc. Nr.; C.; B. 4, 106; *cf.* ಕುನ್ನಿ 2). See ಗುರು-; Prv. s. ಮಂಜ. — ಗುಂಜತೂಕ. The weight of a seed of the Abrus precatorius (B. 4, 194; C.). — ಗುಂಜಮೊದವು. -ತೊದವು. = ಗುಂಜಾಭರಣ. (Rśv. 5, 112). — ಗುಂಜಿನಜಿ. Gum made of the guṅji (My.).

ಗುಂಜು guṅju. 1. = ಗುಜ್ಜು 2, q. v.

ಗುಂಜು guṅju. 2. = ಸೋಜು 1. To entangle, as thread (My.; see ಕುಬಿ 1). 2, to be entangled, as thread (My.).

ಗುಂಜು guṅju. 3. = ಸೋಜು 2. The state of being entangled, as thread (My.). 2, particles of cotton or wool that stick to one's clothes (C.); nap (My.). 3, the coir on cocoanuts (My.). — ಗುಂಜುಗಟ್ಟು. An entangled knot (My.). — ಗುಂಜು ಬೀಡು. To become entangled (My.).

ಗುಂಜು guṅju. 4. To pull (v. i.), to contract,

to move convulsively, as muscles, the hands or legs (My.; Tĕ. గింజు, గుంజు).

ಗುಂಜಿ guñjĕ. ಗುಂಜಾ. = ಗುಂಜ, etc. *A creeper bearing beautiful scarlet and black seeds which are used as weights, the wild Liquorice, Abrus precatorius* Lin. 2, *the fifth part of an âdyamâshaka.* See ಗುಲು-.

ಗುಟ guṭa. (= ಗುಟ್ಟು). An imitative sound. — ಗುಟಗಟೆ. -ಕರೆ. To grunt, to bellow, as a bull or an ox (My.).

ಗುಟಕಿಸು guṭakisu. = ಗುಟುಕೆಸು, etc. (My.).

ಗುಟಾಯಿಸು guṭâyisu. = ಕುಟಾಯಿಸು. (My.).

ಗುಟಕು guṭaku. = ಕೊಟುಕು 2, ಗುಟುಕು, ಸೊಟಕು. A single gulp of any liquid (C.; Tĕ. గుటుకు, గుటక; Mhr. గుటకా, ఘు-). ಗುಟಿಕ ನೀರು (B. 5, 133).

ಗುಟಿಕಾಸಿದ್ಧಿ guṭikâ-siddhi. The power of going wherever one likes by means of putting a magical bolus in one's mouth (My.).

ಗುಟಿಕೆ guṭikĕ. = ಕುಣಿಕೆ, ಗುಣಕೆ, ಗುಣಿಕೆ, ಗುಲಿಕೆ, ಗುಳಿಗೆ 1. A pill, a bolus, a ball (Sk.).

ಗುಟು guṭu. = ಕೊಟ, ಸೊಟ್ಟ. A sound in imitation of that produced by drinking liquids. — ಗುಟು ಕರಸು. To take a single gulp (C.; B. 4, 38). — ಗುಟು ಗುಟು. rep. ಗುಟು ಗುಟು ಕುಡಿದನು, he drank in gulps (C.).

ಗುಟುಕಿಸು guṭukisu. = ಕೊಟುಕೆಸು, ಗುಟಕೆಸು. To drink in gulps (My.).

ಗುಟುಕು guṭuku. = ಗುಟಕು. (C.; Tu.). See Prv. s. ಗುರು.

ಗುಟುಕ್ಕನೆ guṭukkanĕ. With a single gulp, in swallowing liquids (C.; Mhr. ಘುಟಕನ).

ಗುಟ್ಟ guṭṭa. = ಗುಟ್ಟೆ, (ಗುದ್ದೆ 2). A hillock (My.; Tĕ. గుట్ట).

ಗುಟ್ಟೆ guṭṭi. A mixture of medicine of such a quantity as can be easily swallowed by babies (S. Mhr.).

ಗುಟ್ಟೆಸೆ guṭṭigĕ. Tbh. of గృట్టకే (Ćt. II, 69, o. r. ఘృట్టికే).

ಗುಟ್ಟು guṭṭu. A secret; a hidden thought; one's private affairs (C.; B. 5, 147; Tĕ.; Tu.; Mhr. గూఢ; T. కుట్టి, కుణ్డు, that which is hollow and deep; *cf.* ಗುಣ್ಡು; ಕುಟ 1? Sk. కూటి, enigma). ಗುಟ್ಟನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡುವಿಕೆ (ಆರುನ್ನುದ. ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ Si. 376). ಫಕ್ಕನೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಎರಡನೆಯವರ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಗುಟ್ಟು ಒಡೆದಾಳು (B. 4, 138). ಗುಟ್ಟು ಸಾವಿರಾಳ ಪೆಟ್ಟು. — ಆಗಸನ ಶವಾ ಹೊಜಗೆ ತೆಗದ ಮೇಲೆ ಗುಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prvs.).

ಗುಟ್ಟೆ guṭṭĕ. = ಗುಟ್ಟ. (My.).

ಗುಟ್ರು guṭru. = ಕೊಟ್ರು, (ಗುಟ, ಗೊಡರು, ಗೋಗರೆ). (Tĕ. గోణ్ట్రు). — ಗುಟ್ರು ಪಾಕು. To coo as pigeons (My.). 2, to grunt or bellow as an ox or a bull (My.).

ಗುಡ guḍa. (= ಗುಣ್ಡು ?). — ಗುಡಮುಣಗ. The white-eyed Pochard (Bd.). *Cf.* ಗುಣ್ಡುಮುಟುಗ?

ಗುಡ guḍa. = ಗುಲ, ಗುಳ. *A ball, a globe.* 2, *treacle, molasses, jaggory* (ಬೆಲ್ಲ Nn. 127; ಗುಲ Ks.).

ಗುಡಂಜಿ guḍañji. = ಗುಡೂಚಿ, q. v. (Sk. ಗುಡೂಚಿ).

ಗುಡಪಾನ guḍa-pâna. A beverage made of jaggory, etc. (Sś.).

ಗುಡಪಾಲ guḍapâla. The plant Fluggea leucopyrus Willd (St. & Pl.; T. వడుప్-పూల్, -పూలా).

ಗುಡಪುಷ್ಪ guḍa-pushpa. *The plant Bassia latifolia* Roxb. (ಇಪ್ಪೆ Mr. 140).

ಗುಡಫಲ guḍa-phala. *The tree Careya arborea* Roxb., or *Salvadora persica* Lin. (ಅಕ್ರೋಡದ ಗಿಡ G.). See ಬಗಸೆ.

ಗುಡಲು guḍalu. = ಗುಡಸಲು. (My.).

ಗುಡಸಲ guḍasala. = ಗುಡಸಲು. (S. Mhr.; B. 5, 105. 118).

ಗುಡಸಲು guḍasalu. = ಗುಡಲು, ಗುಡಸಲ, ಗುಡಿಲ್ 1, ಗುಡಿಸಲು 2, ಗುಡಿಸಿಲು, ಗುಡುಸಲ, ಗುಡುಸಲು, ಗುಡುಸಿಲು, ಗುಡುಸುಲು, ಗುಡ್ಲು. A hut with a thatched roof (C.; B. 5, 203; M. ಕುಡಿಲ್ಲು ಲ್, ಕುಡಿಲ್; T. కుడిల్, కుడిజ్జి, ಕುತಂಗರ್, ಕುಚ್ಚಿಲ್, ಕುಚ್ಚು; Tu. ಗುಡಿಚಿಲ್, ಗುಡಿಸಲ್, ಗುಡಿಸಿಲ್; Tĕ. గుడిసే, గుడుసు; *cf.* ಕುಡಿ 6 and ಕೂಡು 1).

ಗುಡಸು guḍasu. 1. Any round thing, a round, a circle; the disk of the sun or moon (Tĕ. గుడుసు); *cf.* ಗುಡಿ 1). **2,** = ಗುಡಿಸು 1, ಗುರುಸು, the round mark ೨, used for the vowel ಇ (C.; Tĕ. గుడి, గుడుసు), and the round mark ೨, used for the vowel ಎ (S. Mhr.).

ಗುಡಸು guḍasu. 2. = ಗುಡಿಸು 2, etc. (C.).

ಗುಡಾಕು guḍâku. A preparation of tobacco for smoking (My.; Tĕ., M., T., Mhr.).

ಗುಡಾಕೇಶ guḍâ-kĕśa. Whose hair forms tufts or matted locks; Arjuna; Śiva; — Krishṇa (My.).

ಗುಡಾಣ guḍâṇa. = ಗುಡುವನ. A large earthen or metal water-vessel, used also for storing grain, etc. (My.; ಅಲಂಜರ, ಮಣಿಕ Si. 309); an earthen pot used for churning (ಮನ್ಥನ, ಗರ್ಗರಿ, ಪೊಸರು ಕಡಿಯುವ ಗಡಿಗೆ 323). See Prvs. s. ಬ್ರಜ್ಞಾಣ್ಣ, ಮೊಗೆ 3.

ಗುಡಾರ guḍâra. = (ಗುಡಾರಿ), ಗುಡಿ 2. ಗುಣ್ಡಾರ, ಗೂಡಾರ. A tent; a small tent (ದೂಷ್ಯ, ವನ್ಯವೇಶ್ಮ Si. 224; C.; Tĕ. గుడార, గుడారు; *cf.* Sk. కుటరు). ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದುವ್ವಟ್ಟಿ (ವರಾತಿ, ಸ್ಥಿಲಶಾಟಕ Si. 223). See Śśv. 2, after 42; J. 7, 1; B. 3, 55; 4, 218. 2, a thick or coarse cloth, used for sitting upon, etc. (C.; B. 4, 188).

ಗುಡಾರೆ guḍâré. = ಗುಡಾರ No. 1. (Si. 224, *only* Si.).

ಗುಡಿ guḍi. 1. (= ಕೊಡಿ 1, ಗುದಸು 1, No. 1; Sk. ಕುಟಿ). A round, a circle; a halo. (Tĕ.; T. కోట్టై; T. ಕುವಿ, to be round, see ಗುಡಿಯಿಸು; *cf.* ಸುಟಿ). ಗಗನಗುಡಿ (ವರವೇಶ, ಪರಿಧಿ, ಉಪಸೂರ್ಯಕಮಣ್ಡಲ Si.). **2,** = ಗುಡಿಲ್ 2, a mass; a cluster (T. కువ్వి, కుయి; see ಪೂಗುಡಿ; see s. ಕುಪ್ಪೆ 1). — ಗುಡಿ ಕಟ್ಟು. A ring or halo to form round the sun or moon (ವರ್ಣಪೂರದೇಚೆ, ಕುಣ್ಡಲೀಕರಣ Śmd. Dh.; C.). — ಗುಡಿ ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a ring or assemble round about; a number of individuals to come together; to become excessive (Grj. 3, 18. 64; Bp. 14, 33; Râm. 1, 8, 8; Rśv. 8, after 5; Śśv. 1, after 79). — ಗುಡಿಯಿಕ್ಕು. -ಇಡು. To become excessive (Bh. 8, 23, 4).

ಗುಡಿ guḍi. 2. = ಕೊಡಿ 5. A point (Bh. 8, 25, 8); a flag, a banner (Ćpr. 3, 96; 4, 42. 63; Abh. P. 7, 82; 12, 26. 28; Grj. 10, 101; Bp. 5, 12; Ć. Bp. 5, 2; 47, 5; Bh.

1, 8, 83; 2, 13, 7; 5, 2, 1; Prll. 3, 4; J. 3, 17; 5, 2; 17, 37. 46; 30, 53; 32, 55; 33, 18; Râm. 13, 4; Râv. 13, 50. *Cf.* ಕೋಡಿ 3. — ಗುಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie or place a flag or flags (Bh. 1, 17, 10; 8, 18, 13; V. 14, 50).

ಗುಡಿ guḍi. 3. = ಗುದು 1. — ಗುಡಿಗುಡಿಸು. = ಗುಡುಗುಡಿಸು, s. ಗುಡು 1. (Grj. 8, 48; Bp. 26, 15; 28, 43; 57, 29; Šš̃r. 4, 25; J. 4, 20; 5, 11; 12, 38; 22, 44).

ಗುಡಿ guḍi. 1. A pole erected on the new year's day before the house-door; the festival connected with it (Mhr. ಗುಢಿ; R.).

ಗುಡಿ guḍi. 2. Tbh. of ಕುಟಿ (Šmd. 338). A house (ಕುಟಿ Nr.); a temple (C.; Tĕ.; Bp. 35, 55; 41, 26; 43, 37; 45, 33; 61, 62; B. 2, 48; Si. 242); a tent (ದೂಷ್ಯ, ಸ್ಥೂಲ, ಪಟಿಕುಟಿ, ಗುಣಲಯನಿ, ಕೇಲಿಕೆ, ಕೇಣಿಕೆ Hlâ.; ಚಿತ್ರಕುಟಿ, ಗುಣಲಯನಿ, ದೂಷ್ಯ Mr. 288; *cf.* ಗೂಡಾರ). ಗುಡಿಯ ಗೂಣ್ಣ (ಧ್ರುವಕ, ತಿವಕ, ಕ್ಕೀಲಕ, etc. Hlâ.; ತಿವಕ, etc. Mr. 288, o. r. ಗುಡಿಯ ಗೂಟ). ಗುಡಿಯ ಜೋಡಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ನೆಲಿಗುತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವ ಕೊಡುವಾತ ಬೇಜಿ (Sp.). — ಗುಡಿ ಗುನ್ನಾರ. dupl. (S. Mhr.; B. 5, 73). — ಗುಡಿ ಗೂಡಾರ. = ಗುಡಿ ಗುನ್ನಾರ. (Bh. 1, 12, 6).

ಗುಡಿಗಾಜಿ guḍi-gâja. = ಗುಡುಗುಡಿ ಮಾಡುವವ. A turner, one whose occupation is to form wooden articles (also the plaything called čakra, hubble-bubbles, etc.) with a lathe and to cover them with shellac of different colors (C.).

ಗುಡಿಗಿ guḍigi. Breeches (Br., H.; Mhr., H. ಗುಡಥಿ). — ಗುಡಿಗಿಜಣ್ಣ. A sort of breeches that go a little beyond the knee (C.).

ಗುಡಿಗು guḍigu. = ಗೊಡುಗು 2. ಮೇಘದ ಗುಡಿಗು (ಪರ್ಜನ್ಯ Si. 444, *only* in Si.).

ಗುಡಿದ guḍida. (= ಗುಣ್ಟಿ 2, etc.). (ಕೀಲುಕ Mr. 408; Tĕ. ಗುಡಿದೀ, a peg).

ಗುಡಿಯಿಸು guḍiyisu. (fr. ಕೂಡು 1). = ಗುಡಿಸು 2, ಗುದಿಸು 2, ಗುದ್ದು, ಗೂಡಿಸು. To make a heap; to join by sweeping: to sweep (ಪುಂಜೀಕರಣ Šmd. Dh., o. r. ಗುಡಿಸು; *cf.* ಕುಪ್ಪೆ 1; T. ಕುಪ, to be joined or assembled; to be contracted; to be round; to heap up; ಕುಪ್ಪೈ, ಕುವ್ಪೆ, a heap, crowd, ball, hillock; ಕೂಟ್ಟು, to join; to sweep).

ಗುಡಿಲ್ guḍil. 1. = ಗುಡಿಸಲು, etc. (Bp. 18, 7; 27, 48; 56, 35; T. ಕುಡಿಲ್).

ಗುಡಿಲ್ guḍil. 2. = ಗುದಿ 1, No. 2. A mass. — ಗುಡಿಲಿಜಿ. = ಗುಡಿಯಿಜಿ. To become excessive (Râm. 6, 38, 15).

ಗುಡಿಸಲು guḍisalu. 1. Heaping up by sweeping: sweeping. ಕಸಗುಡಿಸಲುಕಟ್ಟಿ (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, ಶೋಧನಿ Si. 112, *only* in Si.).

ಗುಡಿಸಲು guḍisalu. 2. = ಗುಡಿಸಲು, etc. (My.).

ಗುಡಿಸಿಲು guḍisilu. ಗುಡಿಸಿಲ್. = ಗುದಿಲ್ 1, etc. (ಕುಟಿ Si. 497; Bp. 9, 9; My.).

ಗುಡಿಸು guḍisu. 1. = ಗುಡಿಸು 1, No. 2. (My.).

ಗುಡಿಸು guḍisu. 2. = ಗುದಿಂಪಿಸು, etc. (C.). ಕಸಕಲಿಂ ಗುಡಿಸಿದ ಕಸ (ಸಂಕರ, ಆವಕರ Nr.). ಕಣವನ್ನು ಗುಡಿಸುವವನು (ಖಲಪೂ, ಬಹುಕರ Si. 256). See Grj. 2, after 106; Bp. 11, 39; 42, 5; 56, 18; 60, 18; Č. Bp. 47, 42; Si. 112. ಕಸಾ ಗುಡಿಸು! ಅನ್ದರೆ ಬಸಬಸ ಸುರೀತೋ? (Prv.).

ಗುಡು guḍu. 1. = ಗುದಿ 3, (ಸುಣ್, etc.), ಗುದು 3. A sound used in imitating rumbling, growling, grumbling, thundering, or roaring. — ಗುಡು ಗುಡಿಸು. = ಗುಡಿಗುಡಿಸು, ಗುದುಗುದಿಸು. To grumble; to roar; to growl, to grunt; to utter sullen discontent; to rage, to be very angry (ಕೋಪೋದ್ರೇಕ Šmd. Dh.; S. Mhr.). See Grj. 2, after 106; Bp. 18, 40; 49, 46; 50, 78; Râm. 4, 6, 20; 5, 9, 25; Râv. 6, after 11 (twice); 6, 54. — ಗುಡುಗುಡು. rep. = ಗುದುಗುದು. (C.; Râv. 8, 113; Tĕ. ಗುಟಿಗುಟಿ).

ಗುಡು guḍu. 2. = ಗುದು 2, etc. — ಗುದುಗುಡಿಸು. = ಗುದುಗುದಿಸು. ಗುಡುಗುಡಿಸುತೇಲ್ವ ಮತ್ಸ್ಯಾಳಿಗಳ ಕೇಳಿಗಳ್ (Č. Bp. 2, 4). ಕಂಗಳು ಗುಡುಗುಡಿಸುವ ಅಪ್ರುಗಳೊಳ್ ಅವನಿಗೆ ಜಾಗಿದನು ಶಿರವ (Râm. 3, 9, 4). — ಗುಡು ಗುಡು. rep. The gurgling sound of running water (My.; T., M. ಕುಡುಗುಡು, gurgling, the sound of water running out of a vessel with a narrow mouth; ಕುಳುಗುಳು, the noise of the water in a cocoanut when shaking); the sound of running feet (My.).

ಗುಡು guḍu. (= K. ಗುಡು 2). (Mhr. ಗುಡುಗುಡ, the sound emitted by a hubble-bubble, by a dry cocoanut in shaking it, by a growling belly). — ಗುಡುಗುಡಿ. A humble smoking pipe, a hubble-bubble (C.; Mhr. ಗುಡಗುಡಿ; Tĕ. ಗುಡಿಗುಡಿ, ಗುಡುಗುಡು; T. ಕುಡುಗುಡಿ). ಗುಡುಗುಡಿ ಸೇದು (My.). — ಗುಡುಗುಡಿಬುಜ್ಜಿಡೆ. The vessel or body of that pipe (C.). — ಗುಡುಗುಡಿ ಮಾಡುವವನು. = ಗುಡಿಗಾಜಿ. (S. Mhr.).

ಗುಡುಗಿಸು guḍugisu. To roll a single wheel along with the hand (Sd.).

ಗುಡುಗು guḍugu. 1. To thunder (C.).

ಗುಡುಗು guḍugu. 2. = ಗುದಿಸು. Thunder; roar, etc. (ಸ್ತನಿತ, ಗರ್ಜತ, ರಸಿತ Si. 30; C.; B. 4, 37. 186).

ಗುಡುಗು guḍugu. 3. To run when playing at tip-cat or ball, bawling and keeping one's breath at the time (My.). — ಗುಡುಗಾಡು. -ಆಡು. To run about (My.).

ಗುಡುಗು guḍugu. 4. A run with bawling and suppressed breath etc. (Bh. 1, 6, 2; My.). ಗುಡುಗಾಗು, such a run to be terminated when taking breath (My.). — ಗುಡುಗಿನಾಟ. -ಆಟ. = ಗುಡುಗು. (My.).

ಗುಡುವನ guḍuvana. = ಗುಡಾಣ. (Tu. ಗುಡಾನ, Tĕ. ಗೂನಿಯೆ, ಗೂನು, ಗೂನೆ; T. ಕೂನೈ). ಮನ್ತಣಿ ಕಡೆವ ಮಡಕೆಯುಂ ಗುಡುವನಮುಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Šmd. 338). ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, etc. ಎನ್ದೊಡೆ ಮಡಕೆ; ಗುಡುವನವುಮ್ ಎನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಗುಡುಸಲ guḍusala. = ಗುಡುಸಲು, etc. (B. 5, 203. 204. 259).

ಗುಡುಸಲು guḍusalu. = ಗುಡಸಲು, etc. (C.; B. 2, 12; 5, 186. 203).

ಗುಡುಸಿಲು guḍusilu. = ಗುಡುಸಲು. (C.; B. 2, 38).

ಗುಡುಸು guḍusu. = ಗುಡಸು 1, No. 2. (My.).

ಗುಡುಸುಲು guḍusulu. = ಗುಡುಸಲು. (My.).

ಗುಡೂಚಿ guḍūči. = ಗುದಂಚಿ. *The plant Cocculus cordifolius* DC. (ಅಮೃತ, ಜೀವನ್ತಿ, ಸೋಮ, ಆಮರವಲ್ಲಿ Mr. 145, o. r. ಗುದಂಚಿ).

ಗುಡೆ guḍe. ಗುದಾ. *The plant Tithymalus antiquorum* Moench., a kind of euphorbia. 2, a ball, a pill.

ಗುಡ್ಡ guḍḍa3-a3. 1. = ಗಿಡ್ಡ, ಗುಜ್ಜ, (ಗುಣ್ಡ 2). A boy, a pupil, a disciple (Bp. 47, 38; My.); a dwarf (ಕುಬ್ಜ, ವಾಮನ Nn. 132; ಕುಬ್ಜ Mr. 389, o. r. ಗಿಡ್ಡ; My.; M. ಕುಟ್ಟಿ, a boy). 2, smallness, shortness (Tĕ. ಗುಟ್ಟಿ). ಗುಡ್ಡಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. = ಗುಜ್ಜಗೊಮ್ಮು. ಗುಡ್ಡಗೊವ್ವುನ ಜಿಬಲು (ಕ್ಷುಪ Nr.). — ಗುಡ್ಡಹರಿ. N. (Bp. 56, 33).

ಗುಡ್ಡ guḍḍa. 2. = (ಗುಟ್ಟ, ಗುಟ್ಟಿ), ಗುಡ್ಡು 1, (ಗುಡ್ಡೆ 1). A mountain (S. Mhr.); a hill (My.; *cf.* ಕೊಣ್ಡ, ಕುಪ್ಪೆ 1, ಗುಣ್ಡು 1 & 2). See Si. 116; B. 2, 23; 3, 90. — ಗುಡ್ಡಗಾಡು. -ಕಾಡು. dupl. (C.; B. 3, 47. 56). — ಗುಡ್ಡಗಾಡುಜನ. Jungle-people, wild, uneducated people (C.; B. 4, 130). — ಗುಡ್ಡಗಾಡುನೀನಿ. A hilly and woody country (C.). — ಗುಡ್ಡಗೆಣಸು. A creeper, Ipomaea digitata L. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡದ ಇಪ್ಪೇ ಮರ. A middle-sized tree, Careya arborea Roxb. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡದ ಗೋಣೀ ಮರ. A shrub or small tree, Alangium lamarkii, var. hexapetala Lam. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡನೇಜುಕೆ. The tree Elaeocarpus lancaefolius Roxb. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡಪನ್ನೇಜುಕುಮರ. A large shrub or small tree, Eugenia zeilanica Wight. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡಬೆಂಜಿಮರ. The tree Elaeocarpus serratus L. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡವೋಮಗಿದ. = ಕಾಡವೋಮ s. ಕಾಡು 2. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (Bp. 48, 19). — ಗುಡ್ಡವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 53, 21; 57, 56. 58. 64-66). — ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ. A hill-deer. ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ (ತಮ್ಬುರ Nr.).

ಗುಡ್ಡಾ guḍḍâ. (= ಗುಡ್ಡ 2). — ಗುಡ್ಡಾದೇವಿ. N. (Bp. 12, 41; 57, 62; 59, 7); Durgâ, Mârî (My.).

ಗುಡ್ಡಿ guḍḍi. = ಗುಡ್ಡು 2 No. 1, ಗುಡ್ಡೆ 2. (S. Mhr.). ಕಣ್ಣಿನ ಕರೇ ಗುಡ್ಡಿ (ಕನೀನಿಕೆ, ತಾರಕೆ G.; see ಕಣ್ಣು-; B. 5, 211).

ಗುಡ್ಡು guḍḍu. 1. = ಗುಡ್ಡ 2. (B. 5, 130. 131. 174). — ಗುಡ್ಡುಗಾಡು. = ಗುಡ್ಡ-. (B. 5, 13).

ಗುಡ್ಡು guḍḍu. 2. = ಗುಡ್ಡಿ, ಗುಡ್ಡೆ 2, (ಗುಣ್ಡು 2, ಗುರುಳೆ). (A ball): the eye-ball (My.; Tĕ.); the pupil of the eye (this *only* in Si.; T. ಕುವಡು, T., M. ಕುವಿಟ್, anything globular). ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡು (ತಾರಕೆ, ಕನೀನಿಕೆ Si. 214; ತಾರೆ 449). See Si. 221; ಕಣ್ಣು-. 2, an egg (My.; Tĕ.); spawn (My.; T. ಕುಡ್ಪಿ).

ಗುಡ್ಡು guḍḍu. 3. = ಗಿಡ್ಡು, ಗುಜಱು. Smallness, shortness (My.).

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍĕ. 1. = (ಗುಟ್ಟ, etc.), ಗುಳ್ಳೆ 2. A heap, a pile (ರಾಶಿ Si. 415. 460; My.; Tĕ. ಗುಡ್ಡೆ, a rising spot of ground). ರಾಗೀ ಗುಡ್ಡೆ, ಬತ್ತದ ಗುಡ್ಡೆ ಮುಸ್ತಾದದು (ಪುಂಜ, ರಾಶಿ, ಉತ್ಕರ, ಕೂಟ 181). ಕಾಡುಗುಡ್ಡೆ (ಪೂತ, ಬಹುಲೀಕೃತ 806). ಮಳಲ ಗುಡ್ಡೆ (Bp. 58, 25). See ಮುಗ್ಗುಡ್ಡೆ; Prv. s. ಪರಲೋಕ. — ಗುಡ್ಡೆಗಣ್ಣು. = ಗುಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. A prominent eye (My.).

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍĕ. 2. = ಗುಡ್ಡಿ, etc. (C.; B. 3, 84). See ಕಣ್ಣು-.

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍĕ. 3. A piece of cloth, used by men (My.; Tĕ. ಗುಡ್ಡೆ, cloth; M. ಕುತ್ತು, piece of cloth; T. ಕುಟ್ಟಿತ, a neck-cloth). See ತಲೆ-.

ಗುಡ್ಲು guḍlu. = ಗುಡಿಲ್ 1, etc. (My.).

ಗುಡ್ಸು guḍsu. = ಗುಡಿಯಿಸು, etc. (My.).

ಗುಣ guṇa. = (ಗುಡು 1), ಗುಱು, ಸೊಣ 3. A sound in imitation of grumbling. (*Cf.* T. ಕುಣಗುಣ). — ಗುಣಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To murmur, to grumble, to utter sullen discontent (My.).

ಸುಣ guṇa. *A cord, a string, a thread;* thread (ನೂಲ್ ಲೆ. I, 21; Mr. 501; ತನ್ದು, ನೂಲು Nn. 78). 2, *a bow-string* (ಬಿಲ್ಲಿರುವ 501; ಮೌರ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲು ಹೆದೆ 78). 3, *quality, property.* 4, the three fundamental qualities: satva, rajas, tamas (ತ್ರಿಗುಣ, ಗುಣತ್ರಯ 78). 5, the five qualities or attributes of the elements: rasa, rûpa, gandha, śabda, sparśa (ರಸಾದಿವಿಷಯ 501; ಶಬ್ದಾದಿಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ 78). 6, a good quality, virtue, merit, excellence, eminence (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯವು 78; ಮುಖ್ಯವು 501; ವಸು Nn. 17); wisdom, sense (ಬುದ್ಧಿ 78); vigour, energy (ಸತ್ವ 78); dignity (ತೇಜಸ್ 78); goodness (ಸಾಧುಜನವು 501); liberality (ಉದಾರ, ತ್ಯಾಗ 78); temperance (ನಿಯತ 78, o. r. ನೀತಿ); abatement of a disease; good or improved state; favorable issue; benefit (C.). 7, *proper course of action in politics, political wisdom* (ನಯ 78; ಕಾರ್ಯ 501). 8, place, site (ಆಸ್ಪದ, ಸ್ಥಾನ 78). 9, the most excellent one; the soul of the universe (ಪಮ, ಪರಮಾತ್ಮನು 78; ಪರಮನು 501). 10, a great ascetic (ಯೋಗೀಶ್ವರ, ಎತೀಶ್ವರ 78). 11, *a subordinate quality or inferior degree.* 12, *flavour, taste.* 13, *a cook.* 14, *multiplication.* 15, at the end of a compound: fold, times. 16, a secondary or subordinate gradation of a vowel, the vowels a, ê, ô (Śmd. 17). 17, the merit of a composition in rhetoric, *e. g.* consistency of plan, elegance of expression, etc. (Kâvy. III, 2; III, 1, A, 3 seq.). 18, a term for the number three (ಮೂಱು Mr. 347). 19, joy (ಮುದ, ಸನ್ತೋಷ Nn. 78). 20, protection (ರಕ್ಷತ್ವ, ರಕ್ಷಿಸುವದು 78). 21, a part or portion, a bit (ಲೇಶ, ತುಣ್ಡು 78). 22, war (ಕದನ, ಕಾಳೆಗ 78). 23, used also ಶಲನೊಳ್ (Mr. 501, two MSS. ಶಠನೊಳ್). ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಲದು ಬಿಟ್ಟದೇ ಗುಣ (Prv.). — ಗುಣಳಱುಗೊಳ್. ಗುಣಕೆ ಅಱುಗೊಳ್. (Śmd. 207). To be loved (ಪ್ರೀತಿವಡು Śmd. II). ಗುಣಳಱುಗೊಣ್ಡಂ, a beloved, dear man (ಅಭ್ಯರ್ತಂ, etc., ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ Kk. 80). ಗುಣಳಱುಗೊಣ್ಡಳ್, a dear woman (ಅಭ್ಯರ್ತಳ್, ಕೂರ್ತಳ್, ಒಲಿಲ್ವಳ್ Śmd. II; Kk. 29; Śm. 75). — ಗುಣಕ್ಕೆ ನಲ್ಲ ಗಣೇಶ. (Śmd. 207). Gaṇêśa who is good on account of his merit. — ಗುಣಂಗೊಳ್. -ಂಗೊಳ್. To lay hold of virtue, etc., etc. ಗುಣಂಗೊಣ್ಡಂ (Śmd. 200). — ಗುಣವುದೋಱು. -ತೋಱು. Abatement or improvement to appear (Bp. 17, 9).

ಸುಣಕ guṇaka. A calculator. 2, in arithmetic: the multiplier (C.).

ಸುಣಕಥನ guṇa-kathana. Reciting the attributes or perfections of a god or of a man (My.).

ಸುಣಕರ guṇa-kara. = ಗುಣಕಾರ. (My.).

ಸುಣಕಾರ guṇa-kâra. Productive of good qualities, profitable, etc. (Sk.; My.).

ಗುಣಕು guṇaku. = ಕುಡುಪು, etc. (S. Mhr.; *cf.* ಗುದಿಗೆ 1, etc.).

ಸುಣಕೃತಸಲಾಖೆ guṇa-kṛita-salâkhĕ. A spindle by which thread is made and on which it is wound (ಕದಿರ್ Śm. 105).

ಸುಣಕೆ guṇakĕ. = ಗುಣಿಕೆ. Tbh. of ಗುಟಿಕೆ. See ಮದ-.

ಸುಣಗಣ guṇa-gaṇa. A multitude of good qualities, virtues or merits (Śśv. 2, 113; My.).

ಸುಣಗಣನೆ guṇa-gaṇanĕ. She who takes notice of good qualities (Bp. 50, 11).

ಗುಣಗ್ರಾಹಿ guṇa-grâhi. One who appreciates or can appreciate good qualities. (My.).

ಗುಣಜ್ಞ guṇa-jña. One who knows how to appreciate men or things; a scholar (ಗುಣಾಢ್ಯ, ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 42).

ಗುಣತ್ರಯ guṇa-traya. The three constituent properties of nature: satva, rajas, tamas (Nn. 12; ತ್ರಿಗುಣ 67. 78; ಪ್ರಕೃತ 111).

ಗುಣತ್ವ guṇatva. Subordination, dependence; virtue, excellence; the possession of attributes or qualities in general; multiplication. See Bp. 3, 69; 6, 13; ಅನು-.

ಗುಣದೋಷ guṇa-dôsha. Virtue and vice (C.).

ಗುಣಧರ್ಮ guṇa-dharma. The virtue or duty incident to the possession of certain qualities, as clemency is the virtue and duty of royalty, etc. (B. 5, 184).

ಗುಣನ guṇana. Multiplication; enumeration. (My.).

ಗುಣನನ್ದಿ guṇa-nandi. N. of an author (Śmd. 4. 39).

ಗುಣನಾಮ guṇa-nâma. An appellation that corresponds to or clearly expresses the nature of a thing, person, etc., one whose meaning is intelligible in itself (My.).

ಗುಣನಿಧಿ guṇa-nidhi. A receptacle, or an ocean, of virtues (My.).

ಗುಣನಿಲಯೆ guṇa-nilayĕ. She who is the abode of merit (Bp. 50, 11).

ಗುಣಪೃಷ್ಠ guṇa-pṛishṭha. Having threads in its back: a spider (ಮತ್ಕಾರಿ, ಜಾಪ Mr. 166).

ಗುಣಪ್ರಣಯಿತ್ವ guṇa-praṇayitva. Desire or longing for a good act (Ŏpr. 5, 29).

ಗುಣಭಾಜ್ guṇa-bhâj. Sharing in, possessing or having good qualities. (Śmd. 106).

ಗುಣಭಾಜ guṇa-bhâja. Tbh. of ಗುಣಭಾಜ್ (Śmd. 106).

ಗುಣಮಣಿ guṇa-maṇi. A jewel of good qualities (V. 4, 81; J. 12, 5; C.).

ಗುಣಮೂಲಿ guṇa-mûli. (ಗೇಣಸು Mr. 135).

ಗುಣಯಿಸು guṇayisu. = ಗುಣಿಸು. To multiply; to enumerate; to calculate (Ch. v. 334).

ಗುಣಯುತ guṇa-yuta. Possessed of good qualities, etc. (J. 2, 10).

ಗುಣಲಯನಿ guṇa-layani. *A tent.*

ಗುಣವಚನ guṇa-vachana. An attributive; an adjective (Śmd. 96. 110. 116. 118. 119. 120. 134. 183. 200. 256; Kâvy. I, 2, 4-7).

ಗುಣವತ್ guṇa-vat. Endowed with qualities, or with good qualities; excellent, perfect. (Kâvy. II, 2, B, 43).

ಗುಣವತಿ guṇa-vati. A woman endowed with good qualities (J. 5, 51). 2, = ಗುಣಕೃತಸಲಾಖೆ (ಕಬಿರು Mr. 206). 3, N.

ಗುಣವನ್ತ guṇa-vanta. Tbh. of ಗುಣವತ್. Endowed with eminent or good qualities; an excellent or good man (Bp. 41, 13; C.; B. 2, 32; 5, 178).

ಗುಣವನ್ತೆ guṇavantĕ. An excellent woman (Bp. 4, 32; My.).

ಗುಣವರ್ಮ guṇa-varma. N. of an author (Śmd. 4. 144; *cf.* Kâvy. I, 2, 99).

ಗುಣವಳ (guṇa-baḷa). A certain feat of wrestlers (Ŏpr. 5, 77).

ಗುಣವಾಚಕ guṇa-vâchaka. = ಗುಣವಚನ. (My.).

ಗುಣವಾಚಿ guṇa-vâchi. = ಗುಣವಚನ. (Śmd. 95).

ಗುಣವಾರ್ಧಿ guṇa-vârdhi. An ocean of good qualities (Śśv. 4, 107).

ಗುಣವಿವೇಕ guṇa-vivĕka. The investigation or discussion of the ten good qualities of a poem (Kâvy. I, 1 *a*, 5; III, 1 seq.).

ಗುಣವೃಕ್ಷ guṇa-vṛiksha. *The mast of a vessel; the tree to which a boat is moored.*

ಗುಣವೃಕ್ಷಕ guṇa-vṛikshaka. = ಗುಣವೃಕ್ಷ. *The mast etc.*

ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ guṇa-śrêshṭha. Pre-eminent in excellences or virtues (ಗುಣಾಗ್ರಣಿ Nn. 30; ಗುಣಾಢ್ಯ 42).

ಗುಣಸಮವಾಯ guṇa-samavâya. = ಗುಣಗಣ. (Ŏpr. 2, 62).

ಗುಣಸೌನ್ದರ guṇa-saundara. N. of a vṛitta (Ch.).

ಗುಣಸ್ವಭಾವ guṇa-svabhâva. The essential form of qualities (Kâvy. III, 3, B, 5-9).

ಗುಣಾಕರ guṇâkâra. Multiplication (C.; Mhr.).

ಗುಣಾಗ್ರಣಿ guṇa-agraṇi. = ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ. (ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ, ಸುರಭಿ Nn. 30; Ch. v. 254).

ಗುಣಾಂಕ guṇa-aṅka. Distinguished by excellences (Bp. 26, 17).

ಗುಣಾಢ್ಯ guṇa-âḍhya. Rich in virtues or excellences (ಗುಣಜ್ಞ, ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ, ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 42).

ಗುಣಾತಿಶಯ guṇa-atiśaya. Eminence of excellences (Ŏpr. 5, 38).

ಗುಣಾಧಿಕ guṇa-adhika. = ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ. (Śmd. 73).

ಗುಣಾನುರೂಪ guṇa-anurûpa. Corresponding or adapted to properties (Śmd. 94. 95).

ಗುಣಾನ್ತರ guṇa-antara. A different kind of merit, variety of property or quality. (Ŏpr. 2, 48).

ಗುಣಾರಿ guṇâri. An assistant of the gavuḍa and śânabhôga (Mhr.; S. Mhr.).

ಗುಣಿ guṇi. 1. = ಕುಣಿ 2, etc. — ಗುಣಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. A hollow eye (C.). — ಗುಣಿಗಲ್ಲ. A cheek that is sunken in (G.). — ಗುಣಿ ಸದೆ ಮಾಡು. To dig a little hole round a tree (My. occasionally).

ಗುಣಿ guṇi. 2. The rod or handle of a whip (S. Mhr.; *cf.* ಗುಣಕು).

ಗುಣಿ guṇi. Possessing qualities; endowed with good qualities or merits (Bp. 29, 2; 36, 2; 61, 70). 2, a bow. 3, N. of a plant (ಗೊಣಗು Mr. 139; *cf.* Sk. ಕುಣಿ?).

ಗುಣಿಕೆ guṇikĕ. Tbh. of ಗುಟಿಕೆ. See ಪುದ್ವ-.

ಗುಣಿತ guṇita. *Multiplied;* multiplication (ಒತ್ತು Mr. 349; My.).

ಗುಣಿಸು guṇisu. = ಗುಣಯಿಸು. To multiply, etc. (C.; Si. 327; J. 30, 53).

ಗುಣು guṇu. = ಸುಣಿ, etc. — ಗುಣುಗುಟ್ಟು. = ಗುಣಗುಟ್ಟು. (My.). — ಗುಣುಗುಣು. Murmuring, buzzing, whispering among the people, suppressed talk about (S. Mhr.; Mhr.).

ಗುಣುಕು guṇuku. = ಸುಣಕು, etc. (S. Mhr.).

ಸುಣೋಕ್ತಿ guṇa-ukti. = ಗುಣವಚನ. (Śmd. 256. 257; Kâvy. I, 2, 17-19).

ಸುಣೋತ್ಕರ್ಷ guṇa-utkarsha. *Excellence, superiority.* See ಒಳುಹು.

ಸುಣೋದಯ guṇa-udaya. A man in whom good qualities, etc. have risen or appear (J. 28, 14).

ಗುಣ್ಟ guṇṭa. 1. (=ಗಣ್ಟ). Joining; proximity;

near; along (C.; see ಕುದಿ 1). ಅವರು ಆ ನಡುಗಡ್ಡೆಯ ಪಶ್ಚಿಮದಕ್ಷಿಣದಣ್ಡೆಗಳ ಗುಣ್ಟ ಇದಿಕಲ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 205). Frequently ದಾರಿ-, ಮನೆ-, ಹಳ್ಳ-, etc. (C.). See ದಗ್ಡೆ-.

ಗುಣ್ಟ guṇṭa. 2. = ಕೂಟ 3, (ಗುದಿದ), ಗೂಟ, ಗೂಣ್ಟ. A peg, a plug, a stumpy post (ತಿವಕ, ಕೀಲಕ Nr.; My.; M. ಕುಮುರಿ; T. ಕುಜ್ಜಿ; Mhr. ಖುಣ್ಟಾ, ಖುಣ್ಟೀ, ಖುಟೀ; see also ಕುಸಿ 1). ಪಕುವ ಕಟ್ಟಲೆನ್ದು ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಟವು (ಮೇಧಿ, ಮೇಟೆ Nr., o. r. ಗೂಟವು). ಗುಣ್ಟಂಗಳಿನ್ದ ಸಕರ್ಣಮೂಡ ಕುದಿ (ಕುಕೂಲ Nr.).

ಗುಣ್ಟೆಗೆ guṇṭigĕ. Tbh. of ಘುಣ್ಟಿಕೆ (Śmd. 338).

ಗುಣ್ಟೆ guṇṭĕ. 121 square yards or the fortieth part of an acre (My.; Tĕ.).

ಗುಣ್ಡ guṇḍa. 1. (= ಗುಣ್ಡೆ, ಗುಣ್ಡು 2). Roundness, hollowness and deepness (*cf.* ಗುಣ್ಡಿತು). 2, = ಗುಣ್ಡು 2-ಅ೩. N. ಉಣ್ಡೆಯೇನೋ, ಗುಣ್ಡ? ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮೂವತ್ತು ಪೊರಿ ಎನ್ನ.—ಎಂಜಲು ಎತ್ತೈ, ಗುಣ್ಡ! ಎನ್ದರೆ ಉಣ್ಣವರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಎನ್ದ (Prvs.). — ಗುಣ್ಡು ಬಟ್ಟಲು. = ಗುಣ್ಡವಟ್ಟಲ್. (S. Mhr.). — ಗುಣ್ಡ ಜಾವಿ. A temporary round pit or well sunk in the dry bed of a stream (S. Mhr.). — ಗುಣ್ಡ ಭಟ್ಟ. N. ಉಣ್ಡೆಯೇನೋ, ಗುಣ್ಡ ಭಟ್ಟ? ಹೌದು, ಕಾಣೆ, ರಣ್ಡೆ ಮುಣ್ಡೆ! (Prv.). — ಗುಣ್ಡಯ್. -ಆಯ್. N. (Bp. 15, 23). — ಗುಣ್ಡಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 9, 33). — ಗುಣ್ಡಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 47; 24, 72). — ಗುಣ್ಡವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. = ಗುಣ್ಡೆವಟ್ಟಲ್, ಗುಣ್ಡುಬಟ್ಟಲು. (T. ಗುಣ್ಡುವಟ್ಟಲ್). A small round and deep metal vessel from which water and other liquids are drunk, children eat, etc. (ಅನುಕರ, ಗರ್ಭಕ Mr. 212, o. r. in three MSS. ಗುಣ್ಡೆ-).

ಗುಣ್ಡ guṇḍa. 2. (= ಗುಡ್ಡ 1). A servant (Tĕ. = ದಾಸ, ಬಣ್ಪು; R.; Tĕ. ಗುಣ್ಡವೆ, a female servant; M. ಕುಣ್ಡೆ, slave; dirty woman). *Cf.* the ಗುಣ್ಡ No. 2 s. ಗುಣ್ಡ 1.

ಗುಣ್ಡಕ್ರಿಯೆ guṇḍa-kriyĕ. A kind of râga (Bp. 19, 17; *cf.* ಗುಣ್ಡಾಗುಣ್ಡಿ).

ಗುಣ್ಡಗೆ guṇḍagĕ. = ಗುಣ್ಡುಗೆ. Of a round, globular form (C.; B. 3, 119; 4, 35).

ಗುಣ್ಡಲಿಗೆ guṇḍaligĕ. = ಗುಣ್ಡಾಲಿ. A round water-vessel of metal (My.).

ಗುಣ್ಡಾಗುಣ್ಡಿ guṇḍâguṇḍi. A kind of râga (Bp. 19, 15).

ಗುಣ್ಡಾನ್ತರ (guṇḍu2-antara). The state of stones being laid inside: a foundation (My.). — ಗುಣ್ಡಾನ್ತರ ಮಾಡು. To lay a foundation (My.). 2, to make a stone-mass of (something), to ruin completely (another's property, etc., My.).

ಗುಣ್ಡಾರ guṇḍâra. = ಗುಡಾರ. See ಗುಡಿ-.

ಗುಣ್ಡಾಲಿ guṇḍâli. = ಗುಣ್ಡಲಿಗೆ. (My.).

ಗುಣ್ಡಾಳಿಸು guṇḍâḷisu. To roll up, as a rug (Mhr. ಗುಣ್ಡಾಳಣೇಂ; Sd.).

ಗುಣ್ಡಿ guṇḍi. = (ಕುಣ್ಟೆ 2, ಗುಣಿ 1, ಗುಣ್ಡಿ 1). A hole, a pit, a hollow (My.; Si. 203. 431; T., M. ಕುಣ್ಡು, what is hollow, deep, low). ನೀರ ಗುಣ್ಡಿ (B. 5, 80). ತೋಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಬಿದ್ದತೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು (Prv.). See ತಡ-, ಸುರು-; Prv. s. ಮುಣ್ಡೆ. 2, = ಗುಣ್ಡಿಗೆ No. 1, the pit of the stomach (My.; Tĕ. ಗುಣ್ಡಿ, T. ಕುಣ್ಡಿ). 3, a large round earthen or metal vessel (My.; *cf.* Sk. ಕುಣ್ಡಿ? Mhr. ಕುಣ್ಡೀ, a vessel of stone or earth). — ಗುಣ್ಡಿಕಾಯಿ. The heart, in a physical sense only (My.; Tĕ. ಗುಣ್ಡೆಕಾಯಿ). — ಗುಣ್ಡಿವಟ್ಟಲ್. = ಗುಣ್ಡ-, q. v. (My.).

ಗುಣ್ಡಿ guṇḍi. A button (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಗುಣ್ಡಿಗೆ guṇḍigĕ. = ಗುಣ್ಡಿ No. 2. The pit of the stomach (C.). 2, the thorax, the chest; courage (ಎರ್ದ Śm. 84; Si. 204); the heart in a physical sense (J. 16, 28). ಗಟ್ಟಿಗುಣ್ಡಿಗೆಯವನು (ಉರಸ್ವತ್, ಉರಸಿಲ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ Si. 283; My.). See ಆದರು-, ಎರೆ-, ಎಡೆ-, ಬಳ್-.

ಗುಣ್ಡಿಗೆ guṇḍigĕ. Tbh. of ಕುಣ್ಡಿಕೆ. (ಕಮುಣ್ಡಲು, ಕುಣ್ಡಿಕೆ Hlâ.; ಕರಕ Nr.; ಜಲಪಾತ್ರೆ Kk. 32; ಋಷಿಗೆ ಜಲಪಾತ್ರೆ Śm. 34; ಕಮುಣ್ಡಲು 84; Ôpr. 6, 8). ವ್ರತಿಗಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ (ಕಮಣ್ಡಲು, ಕುಣ್ಡಿ Nr.). See ತಡ-.

ಗುಣ್ಡಿತ guṇḍita. *Pounded, crushed* (ರೂಪಿತ, ದೂಳುವಡೆದುದು Nr.; see ಕುಣ್ಡಿತ and ರೂಪಿತ).

ಗುಣ್ಡಿತು guṇḍitu. = ಗುಣ್ಡಕ್ಕು (Śmd. 96), ಗುಣ್ಣಿಕ್ಕು, ಗುಣ್ಣಿತ್ತು. That is deep (ಅತಲಸ್ಪರ್ಶ, ಅಗಾಧ, ಗಮ್ಭೀರ, ಗಭೀರ, ಅಸ್ಥಾಗ Hlâ.).

ಗುಣ್ಡಿತ್ತು guṇḍittu. = ಗುಣ್ಡಿತು, q. v.

ಗುಣ್ಡು guṇḍu. 1. (= ಗುಣ್ಡು 2, ಗುಳ್ಪು 1). A heap; a mass; a crowd; an assemblage, etc. (ನೆರವಿ Śmd. II; Kk. 81; Śm. 95; ತಣ್ಣಿ, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಣ್ಪು, ಬಮ್ಮಲ್, ಗಡಣ, ನೆರವಿ, ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಗೊಂಚಿ, ಜೊನ್ನುಳಿ, etc., ಸೇಣಿ, ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Śm. 54; J. 22, 26; T. ಕುವಾಲ್, ಕುವವು, ಕುಪ್ಪೆ, ಕುಬು; Tĕ. ಗುಣ್ಪು, a lump; see ಕುಪ್ಪೆ 1, ಗುಡಿಯಿಸು). — ಗುಣ್ಡುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Sparks that fall in heaps (Râm. 5, 8, 77).

ಗುಣ್ಡು guṇḍu. 2. (= ಗುಡ್ಡು 2, ಗುಣ್ಡ 1). Anything globular: a round stone for grinding on a slab (C.), a large round stone or boulder (ತಿಲ Śm. 95; ಮುಣ್ಡಾಶ್ಮ Mr. 206; Bp. 58, 36; My.), a stone for constructing an ಒಲೆ (C.); the plummet used by masons, etc. (C.); the globe used at schools (C.); a little ball or marble used as a plaything by children (C.); a spherical, small ornamental object (C.); a testicle of beasts (R.; Tĕ. ಗುಣ್ಪು; T. ಕುಣ್ಪು); a bullet of small arms (Rśv. 5, 69), a cannon ball (C.); the firing of a gun (My.). (T. ಕುಣ್ಪು, ಕುಮಿಟ್, ಕುವಡು, ಕುವವು, ಕುವೈ; M. ಕುಮಿಟೆ). ಗಣ್ಪುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡೆಯ ಮನಸ್ಸು ಗುಣ್ಡಿಗಿನ್ದಾ ಗಟ್ಟಿ (Prv.). ಗುಣ್ಡಾದಪು (ವರ್ತುಲ, ಸಿನ್ತಲ, ವೃತ್ತ Si. 372. 427). See Si. 29. 284. 288; B. 2, 21; 4, 131; 5, 54. 56. 112. 161. 250; ಒಲೆ-, ಕಲ್ಲು-, ಕಂಡು-, ತುದಿ-, ಸಿಡಿ-. — ಗುಣ್ಡು ಜಾವಿ. Any round well (My.). — ಗುಣ್ಡುರ. -ಆರ. A round file (My.). — ಗುಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. A kind of gambling with dice (My.). — ಗುಣ್ಡುಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. To smooth gârè with a round stone (My.); to flatten a road with a stone-roller (My.). — ಗುಣ್ಡಾಪು'ಸು. = ಗುಣ್ಡು ಹಾಪು'ಸು. (My., occasionally). — ಗುಣ್ಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To shoot a ball. See Sp. s. ಗಣ್ಡ. No. 1. — ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲು. A grinding stone. ಉಣ್ಡವರಿಗೆ ಊಟ ಬೇಡ, ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಡ (Prv.). See Prv. s. ಗಣ್ಡ. — ಗುಣ್ಡು ಗಪ್ಪರ. -ಕಪ್ಪರ. ಗುಣ್ಡುಗಪ್ಪರದ ಕಾಯಕ, the profession of a Jangama beggar who walks about with a round kappara

in his hand (S. Mhr.). — ಗುಂಡುಗೋವಿ. -ಕೋವಿ. A small swivel (Sd.). — ಗುಂಡುಜಾಜಿ. A herb, Andrographis echioides N. ab E. (Z.; My.). — ಗುಂಡುಬಟ್ಟಲು. = ಗುಂಡವಟ್ಟಲ್, etc. (My.). — ಗುಂಡುನುಲ್ಲಿಗೆ. A kind of jasmine (My.). — ಗುಂಡುಮುದುಗ. (= ಗಂಟ್ಟುಮುದುಗ, ಗುಡಮುಣಗ). N. of a water-bird that dives like a stone (My.). — ಗುಂಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 3, 13, 23). — ಗುಂಡು ಹಾಕು. To load a weapon with ball (C.). — ಗಂಡ್ಡು ಹಾಡಿಸು. To shoot a ball or bullet (C.); to fire a gun (C.). — ಗುಂಡು ಹೊಡೆ. = ಗುಂಡು ಹಾಡಿಸು. (C.). — ಗುಂಡ್ಡುಳಿ. -ಉಳಿ. A round chisel (My.). — ಗುಣ್ಣೊಲೆ. -ಒಲೆ. An ŏptŏlĕ with a round opening (My.; see ಒಲೆ 4).

ಗುಂಡ್ಡುಗೆ guṇḍugĕ. = ಗುಂಡ್ಡಿಗೆ. (B. 5, 241. 245).

ಗುಣ್ಣಿತು guṇṇitu. = ಗುಣ್ಣಿತು, etc. (o. r. in Šmd. 96).

ಗುಣ್ಣಿತ್ತು guṇṇittu. = ಗುಣ್ಣಿತು.

ಗುಂಪ್ಪು guṇpu. 1. = (ಗುಂಡ್ಡು 1), ಗುಮ್ಮು 2, etc. A heap; an assembly (ಗುಂಡ್ಡು, ಗುಮ್ಮಿ, ನೆರವಿ, etc. Šm. 54; Šśv. 1, 34).

ಗುಂಪ್ಪು guṇpu. 2. = ಗುಮ್ಮು 1, etc. Deepness, depth; profundity; graveness, seriousness; solemnity; earnest; secrecy, mysteriousness (ಗಭೀರ Čt. II, 50; Šm. 66; ಗಮ್ಮಿರ Čt. I, 65; Kk. 67). See Čpr. 1, 80; Čh. v. 21; Grj. 3, 37; 3, after 69; Bp. 25, 11; 36, 1. 29; 40, 41. *Cf.* ಗುಬ್ಬಿ.

ಗುಣ್ಯ guṇya. Endowed with qualities or virtues;—to be enumerated; the multiplicand. (My.).

ಗುತ್ತ gutta. Closeness; tightness (C.; Tĕ.; see ಕುದಿ, ಕುದಿ 1, ಗುಂಜು 3; Mhr. ಗುನ್ತಣೇಂ, to be entangled or embarrassed). ಕುಬುಸದ ಹಾಗೆ ಮೈಯ್ಗೆ ಗುತ್ತವಾಗಿರುವ ಅಂಗಿ (ಕಂಚುಕ, etc. Si. 279). — ಗುತ್ತಬಳೆ. A tight bracelet (C.). — ಗುತ್ತವಿಸಿ. Well-trimmed, properly cut whiskers (S. Mhr.).

ಗುತ್ತ gutta. Tbh. of ಗುವ್ತ (Šmd. 349).

ಗುತ್ತನೆ guttanĕ. Closely, tightly; tight (My.).

ಗುತ್ತಾ guttâ. = ಗುತ್ತಿಗೆ 1 No. 1, ಗುತ್ತೆ. (My.; Mhr.; Sindh *gutto).*

ಗುತ್ತಾದಾರ guttâ-dâra. A contractor (My.).

ಗುತ್ತಿ gutti. (= ಕೊಹ್ಪು 2, ಗುದ 3). A bunch or cluster of fruits or flowers (Tĕ. ಗುತ್ತಿ, ಗೊತ್ತು; T. ಕೊತ್ತು, ಕೊನ್ದು; R.). **2,** a bush (= ಕುತ್ತುಙ್, My.).

ಗುತ್ತಿಗೆ guttigĕ. 1. An exclusive right of sale, farm, a contract, as for tamarind trees, inknuts, liquor, etc., monopoly (C.; M. ಕುತ್ತಗೆ, T. ಕುತ್ತಗೈ; Tĕ. ಗುತ್ತೆ). **2,** rental on land (My.; T., Tĕ.; Bp. 27, 52). ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಯಿತು, ಸುತ್ತಿಗೆ ಮುಣುಗಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಗುತ್ತಿಗೆಹೊಲ. A rented land (My.).

ಗುತ್ತಿಗೆ guttigĕ. 2. (= ಗುತ್ತಿ). See ಗೂಪ-.

ಗುತ್ತು guttu. = ಗುತ್ತುರ್. (S. Mhr.; Bh. 1, 6, 5). — ಗುತ್ತಿನ ಚಣ್ಡ. N. of a play (Bh. 1, 6, 2).

ಗುತ್ತೆ guttĕ. = ಗುತ್ತಾ. (My.; see ಆಟುಕಾರಿ-).

ಗುತ್ಸ gutsa. = ಗುಚ್ಛ. *A cluster of blossoms.*

ಗುತ್ಸಕ gutsaka. = ಗುಚಕ. (Mr. 108).

ಗುತ್ಸಾರ್ಧ gutsa-ardha. = ಗುಚ್ಛಾರ್ಧ. *A necklace of twenty-four strings.*

ಗುದ guda. (= ಗೊದ್ದೆ). *The anus;* the rectum.

ಗುದಕಾಸ guda-kâsa. Belly-ache (ಹೊಟ್ಟೆಬೇನೆ Mr. 386, o. rs. ಗುದಕಾಂತ, ಗುದಭಾಸ).

ಗುದಕೇಲಕ guda-kîlaka. *The piles.*

ಗುದಗ gudaga. 1. = ಗುದಸು, ಗುದುಸು. A post or prop put behind a door to keep it shut (My.).

ಗುದಗ gudaga. 2. A fat, stout man (S. Mhr.).

ಗುದಗಿ gudagi. A stout woman (S. Mhr.).

ಗುದಗು gudagu. = ಗುದಸ 1, etc. (My.).

ಗುದಗೆ gudagĕ. = ಗುದಸೆ 1. (C.).

ಗುದಜನಿ guda-jani. Vishṇu (Grj. 6, 39).

ಗುದಮೈಥುನ guda-maithuna. Sodomy (Mhr., My.).

ಗುದಸಮ್ಮಾರ್ಜನ guda-sammârjana. Rubbing the anus. See ಸೀಗುಬ್ಬು.

ಗುದಸ್ತ gudasta. = ಗುಜಸ್ತ. (My.).

ಗುದಿ gudi. 1. To tie the feet or legs (ಪಾದಬನ್ಧನ Šmd. Dh.; see ಕುದಿ).

ಗುದಿ gudi. 2. = (ಕುದಿ), ಗುದಿಗೆ 2, ಗುದುಗೆ 1, ಗುದುಪು. A rope for the feet used in climbing palm trees (My.; Sk. ಕೂದಿದ್, a fetter for the feet). — ಗುದಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. Feet to which that rope is attached (My.).

ಗುದಿ gudi. 3. = ಗುತ್ತಿ. (Č. Bp. 5, 3; My.; Tĕ. ಗುಡಿ, ಗುವಿ). See ಪೂ-. — ಗುದಿಗೆಯ್. To make bunches of (things, Rêv. 5, after 115).

ಗುದಿ gudi. 4. To jump (T. ಕುದಿ; see ಕುದುಕು 1); to stamp, to make a noise with the feet (My.).

ಗುದಿಗೆ gudigĕ. 1. = ಗುದಸೆ, ಗುದುಸೆ 2. A club, a bludgeon (C.; B. 2, 34; ದ್ರುಘಣ, ಮುದ್ಗರ, ಘನ Si. 290; Tĕ. ಗುದಿ, ಗುದಿಯೆ, ಗುದೆ; T. ಕುದಿಯ; *cf.* ಕೊಣಪಿ). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಗುದಿಗೆ (ಪರಿಘ, ಪರಿಘಾತನ, ದೊಣ್ಣೆ Si. 290). See Prv. s. ನದಿ.

ಗುದಿಗೆ gudigĕ. 2. = ಗುದ 2, etc. (My.).

ಗುದು gudu. An imitative sound (*cf.* ಗುಂ 2 and ಗುಳು). — ಗುದುಗುದು. rep. A buzzing sound in the ear (S. Mhr.).

ಗುದುಗು gudugu. = ಗುದಗ 1, etc. (My.).

ಗುದುಗೆ gudugĕ. 1. = ಗುದಗೆ 2, etc. (My.). See ಬೆಳ-.

ಗುದುಗೆ gudugĕ. 2. = ಗುದಿಗೆ 1, etc. (My.).

ಗುದುಪು gudupu. = ಗುದಿ 2, etc. (My.).

ಗುದ್ದ gudda. = ಗೊದ್ದ, q. v. (*cf.* ಕಾತ). See ಹೆಣ್ಣೆ-.

ಗುದ್ದರಿಸು guddarisu. (fr. ಗುದ್ದು 2). To cuff, to push, as a calf, or a milker, pushes the dug of a cow (My.).

ಗುದ್ದಲಿ guddali. = ಗುದ್ಲಿ. Tbh. of ಕುದ್ದಾಲ (Šmd. 364; Hlâ.; Nr.; Čt. II, 32; Mr. 371; C.; Si. 303; Tĕ.; T. ಕುನ್ದಾಳ, ಕುನ್ದಾಲಿ; Mhr. ಕುದಳ). A kind of pickaxe, a hoe. ಮರದ ಗುದ್ದಲಿ (ಕಾಷ್ಠಕುದ್ದಾಲ Nr.). See Si. 85. 302. 399; Bp. 49, 44; ಕೆಯ್-. — ಗುದಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a hoe (Bp. 3, 58).

ಗುದ್ದಿ guddi. A clog tied to the neck of cattle (S. Mhr.; B. 3, 23; Tě. గుదియే; see ಗುದಿಗೆ 1).

ಗುದ್ದಿಸು guddisu. To cause to cuff, etc. (C.).

ಗುದ್ದು guddu. 1. A hole, as of a mouse, snake, fox, etc. (C.; B. 3, 21. 31. 74; 5, 31. 259).

ಗುದ್ದು guddu. 2. = ಸುರ್ದು. To strike with the fist, to fist, to cuff, to box (C.; Tě., Tu.; T., M. ಕುತ್ತು; see ಕುತ್ತು 2); to beat in a mortar, to pound (My.; T., M. ಕುತ್ತು; see ಗುದ್ದುವಿಕೆ). ಗುದ್ದಿದ ಗುದ್ದೂ ಗದ್ದೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನೀರೂ ಸರಿ (Prv.). See Prv. s. ಗಾಳಿ. — ಗುದ್ದಾಟಿ. = ಗುದ್ದಾಟ. (ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ G.; My.). — ಗುದ್ದಾಟ. -ಆಟ. Striking with the fist, fisticuffs (C.). ಅಸಲಿಗೆ ಮೋಸ, ಅಫಘಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಾಟ. — ಕತ್ತಲೇ ಗುದ್ದಾಟ. — ಗಾಣಿಗನ ಸ್ನೇಹಕ್ಕುನ್ತ ಗನ್ಧದ ಹುಡಿಯವನ ಗುದ್ದಾಟ ಲೇಸು. — ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದವರ ಸಂಗಡ ಗುದ್ದಾಟಿಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಗುದ್ದಾಡು. -ಆಡು. To fight with the fist, to box (C.). ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದವರ ಕೂಡ ಗುದ್ದಾಡ ಬಾರದು. — ಅರಮನೆಯ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಜೆಗ್ಗಣ ಗುದ್ದಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಗುದ್ದು guddu. 3. A blow with the fist (Bh. 4, 2, 64; C.; Tu., Tě.; T., M. ಕುತ್ತು; Mhr. ಗುದ್ದಾ); the fist itself. ಗುದ್ದು ಹಾಕು (C.). See Prv. s. ಬಗ್ಗು 2; ಕತ್ತಲೆ. — ಗುದ್ದ ಮೊದಿ. The distance from the elbow to the end of the closed fist (ರತ್ನಿ G.; My.). — ಗುದ್ದುಮೊದಿ. = ಗುದ್ದ-. (C.; ಸರತ್ನಿ G.).

ಗುದ್ದುವಿಕೆ guddavikĕ. Fisting; pounding (ಮರ್ದನ, ಸಂವಾಹನ Si. 395).

ಗುದ್ದಿ gudli. = ಗುದ್ದಲಿ. (My.).

ಗುನಿ guni. A small crest on the grain of jôḷa (C.). 2, = ಸುಂಗು, etc., the husk of paddy, etc. (My.).

ಗುನ್ದ್ರ gundra. *A kind of grass, Saccharum sara* Roxb.

ಗುನ್ದ್ರೆ gundrĕ. *The root of the grass Cyperus pertenuis* Roxb. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. 3, *a medical plant and perfume,* commonly called priyaṅgu.

ಗುನ್ನ gunna. 1. = ಕೊಣ್ಡಿ, q. v. (A hill): a raised spot (in wood, gârĕ, My.). — ಗುನ್ನ ಗುನ್ನ. rep. (My.).

ಗುನ್ನ gunna. 2. (= ಗುಜ್ಜ). Smallness (My.; Tě. గున్నే, young). — ಗುನ್ನಾನೆ. -ಆನೆ. A dwarfish elephant (My.; Tě.: a young-).

ಗುನ್ನಾಂ gunnâṁ. — ಗುನ್ನಾಂಪಟ್ಟಿ. Paper gilt with tinsel and used for ornament (My.; T. కుచ్చినా-, Tě. గున్నా-, గుర్నా-).

ಗುನ್ನೆಗಾರಿ gunnĕgâri. A fine (My.; Si. 263; Mhr., H. గున్నేగారీ). ಗುನ್ನೆಗಾರಿ ಕೊಡು; ಗುನ್ನೆಗಾರಿ ಹಾಕು (My.).

ಗುಪಿತ gupita. = ಗುಪ್ತ. (Dp. 32, 1; Bh. 1, 6, 6; 6, 1, 2. 42).

ಗುಪ್ತ gupta. = ಗುತ್ತ, ಗುಪಿತ. *Concealed, hidden, secret; invisible.* 2, *guarded, preserved, saved.* — ಗುಪ್ತಗೆಯ್. To hide, etc. (Rêv. 8, 99).

ಗುಪ್ತಕ guptaka. A secret emissary, a spy (Râm. 4, 1, 4).

ಗುಪ್ತಿ gupti. Concealment; protection. 2, *a hole in the ground, a sink, a cavern, a cellar.* 3, a sword-stick (My.; Mhr.).

ಗುಪ್ತಿವಾದ gupti-vâda. *Secret consultation, private advice.*

ಗುಪ್ಪನೆ guppanĕ. Silently, silent (My.; *cf.* ಗುಜುಗುಮ್ಮನೆ).

ಗುಪ್ಪು guppu. 1. = ಕುಪ್ಪು 3. (My.).

ಗುಪ್ಪು guppu. 2. = ಗುಬುರು 2, etc. (My.).

ಗುಪ್ಪೆ guppĕ. = ಕುಪ್ಪೆ 1. (My.). — ಗುಪ್ಪೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be piled up, to form a heap (Rêv. 5, after 120).

ಗುಬರು gubaru. 1. (fr. ಕುಬಿ 1). = ಗುಬುರು 1. Thickness, crowdedness: the thick foliage of a tree or of a shrub (My.; Tě. గుబురు, గుమురు). ಮರ or ಗಿಡ ಗುಬರಾಗಿದೆ (My.). — ಗುಬರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become thick in foliage (My.). — ಗುಬರುಗಿಡ. A tree with thick foliage (My.). — ಗುಬರುದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a luxuriant growth of hair (My.).

ಗುಬರು gubaru. 2. = (ಕುವರ 2, etc.), ಗುಪ್ಪ 2, ಗುಬುರು 2. Veiling, covering closely or muffling up (a part of the body or the body, My.). — ಗುಬುರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A cover over the head reaching to the knees, a cloak (My.). — ಗುಬರು ಹಾಕು. To cover the body closely (My.).

ಗುಬಾರು gubâru. 1. A swelling (S. Mhr.; *cf.* ಗುಪ್ಪ 1).

ಗುಬಾರು gubâru. 2. (= ಗುಲ್ಲು). Noise of a crowd (My.; Tě.: rumour; Tě. గుబులు, resoundingly, aloud, as thunder; *cf.* ಕುವಿ 2? T. కుమురు, to sound, as thunder, a crowd, etc.).

ಗುಬಿರಿ gubiri. The white owl (Sd.; Mhr. ఘుబడ, an owl).

ಗುಬು gubu. 1. Hotness (of the body; *cf.* ಕೆಂಪು). — ಗುಬು ಗುಬಿನ್ನು. -ಎನ್ನು. (The body) to be hot (My.).

ಗುಬು gubu. 2. An imitative sound. — ಗುಬು ಗುಬು ಎದ್ದು. To stand up in a tumultuous or noisy manner (S. Mhr.; Tě. గుబే గుబే, tumultuously, noisily).

ಗುಬುಕು gubuku. = ಸೊಬಕೆ, q. v. (S. Mhr.).

ಗುಬುರು guburu. 1. = ಗುಬರು 1. (My.).

ಗುಬುರು guburu. 2. = ಗುಬರು 2, etc. (My.).

ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ (gubbi-aṭṭi). = ಗುಬ್ಬಿ 2. (ಜಟಕ, ಕಲವಿಂಕ Si. 172; My.). See Si. 171. 173. ಹಿಟ್ಟಿನ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ (ಲಚ್ಚಿ Si. 485).

ಗುಬ್ಬಿ gubbi. 1. A knob, a protuberance (Tě. గుబ్బే, గుబ్బి; T. కొమ్మి; see ಕುಮ್ಮಿ 3). — ಗುಬ್ಬಿಮೊಳೆ. A stout nail with a pommelled head (My.; Tě. గుబ్బిమేళు). — ಗುಬ್ಬಿಸರಿಗೆ. A wire with a knob on one side (My.).

ಗುಬ್ಬಿ gubbi. 2. = ಸುಬ್ಬಚ್ಚಿ. ಗುಬ್ಬಿಲ್. A small bird, especially a sparrow (ಜಟಕ, ಕಲವಿಂಕ Nr.; Mr. 172; Si. 172; ನೀಲಕಣ್ಠ Mr. 512; Nn. 49; C.; T. కురువ; M. കുരിനിల്, കുരുവി, കൂരാ; Tu. గురుబి, గుబిగి). ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟದ ಜಿನ್ನುವಂಜ' (ಜಟಿಕೆ Nr.). ಗುಬ್ಬಿ ಎಣ್ಣೇ ಕುಡಿದರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತೋಯಿಸೀತೇ? — ಗುಬ್ಬಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇ? — ಹಾಲುವ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಗೋದಿಕಳ್ಳು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Rêv. 6, after 11, Rêv. 3, 33; B. 2, 6; ಕರಿ-, ಚಿಟ-, ಜುಬ್ಬಿ-, ಮರ-. — ಗುಬ್ಬಿಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. (Kmd. 386; Kk. 98). A bracelet ornamented with figures of small birds (My.). — ಗುಬ್ಬಿಟೀಲ. The cotton teal, Nettopus coromandelianus (Bḍ.). — ಗುಬ್ಬಿಬಳೆ. = ಗುಬ್ಬಿಗಂಕಣ. (My.). — ಗುಬ್ಬಿಬೆಳಸೆ. A small, prostrate grass with seeds that stick to one's clothes, Lappago aliena

Spr. (Z.). — ಗುಬ್ಬಿಸವುತೆಕಾಯಿ. A common creeping herb, Mukia scabrella Arnott. (L.). — ಗುಬ್ಬಿಹುಲ್ಲು. A common grass, Sporobolus diander Beauv. (Z.); also Uniola indica Spr. (Z.).

ಗುಬ್ಬಿಲ್ gubbil. = ಗುಬ್ಬಿ 2. (ಕಲವಿಂಕ, ಚಟಕ, ಗೃಹಬಲಿ ಭುಜ್, ನೀಲಕಣ್ಠ Hlâ.).

ಗುಬ್ಬಿಸೆ gubbisĕ. (= ಕೆಬ್ಬಿಸೆ?). — ಗುಬ್ಬಿಸೆಹುಲ್ಲು. The grass Poa flexuosa Roxb. (Z.).

ಗುಮ guma. (= ಗಮ). (Tĕ. ಗುಮಿ ಗುಮೆ, fragrantly, etc.). — ಗುಮ ಗುಮ ಅನ್ನು. = ಗುಮಗುಮಾಯಿಸು. (My.). — ಗುಮಗುಮಾಯಿಸು. To send forth a fragrant odour (My.).

ಗುಮಟ gumaṭa. = ಗುಮುಟ, ಗುಮುರಿ, ಗುಮ್ಮಟೆ, ಗುಮ್ಮುಟೆ. A copula or dome (C.; Mhr. ಘುಮಟ; Br., H. ಗುಮ್ಮಟೆ, ಗುಮ್ಮಟ್, a dome; a paper lantern; a fire-baloon; T. ಕುಮ್ಮಟ್ಟಿ, arch, vault, arched roof, pinnacle of a pagoda; globe; lantern made of paper). 2, a high, huge figure of stone, representing a Jaina saint (Mg.; Tu. ಗುಮ್ಮಟೆ).

ಗುಮತಿ gumati. (= ಗೋಮುಖ?). — ಗುಮತೀ ವಾದ್ಯ. = ಕುಮ್ಮಟ ವಾದ್ಯ (G.).

ಗುಮರಿ gumari. Fight of children (S. Mhr.; Mhr. ಘುಮರೀ, a play amongst cowherds; bawling). ಗುಮರಿ ಹಾಕು, to fight (S. Mhr.).

ಗುಮಸ್ತಾ gumastâ. ಗುಮಸ್ತ. = ಗುಮಾಸ್ತಾ. (ಲೇಖಕ, etc. Si. 261; S. Mhr.; Br.).

ಗುಮಾನ gumâna. Heed, care, consideration for; conceit, vanity; suspicion, doubt, surmise (C.; Mhr., H.; Br. ಗುಮಾನು). See Prv. s. ತೇಮಾನ.

ಗುಮಾನಿ gumâni. Conceited, vain (Mhr.). 2, suspicious, suspected (C.; Br.).

ಗುಮಾಸ್ತಗಿರಿ gumâsta-giri. The office of gumâstâ (C.; Mhr.).

ಗುಮಾಸ್ತಾ gumâstâ. ಗುಮಾಸ್ತ. An agent, deputy, factor; an accountant (C.; Mhr., H.; B. 4, 50).

ಗುಮಿ gumi. A heap, a crowd, a multitude (S. Mhr.; Tĕ.; M. ಕುಮಿ, T. ಕುಪ್ಪೆ; see ಕುಪ್ಪೆ 1, and *cf.* ಗುಮ್ಮ). — ಗುಮಿ ಗುಮಿ. rep. In crowds (S. Mhr.).

ಗುಮಿತ gumita. (fr. ಗುಂಪು 2). Secret tidings, rumour. ನುಡಿವ ಗುಮಿತ (ವಾರ್ತೆ Mr. 534).

ಗುಮುಟ gumuṭa. = ಗುಮಟ. (My.). See ಗೋಲ.

ಗುಮುರಿ gumuri. = ಗುಮಟ. (Č. Bp. 47, 33).

ಗುಮ್ಪನ gumpana. Tbh. of ಗುಮ್ಮನ (Śmd. 338).

ಗುಮ್ಪಿಸು gumpisu. To recoil, to draw back from, to shrink (Bp. 14, 17; 40, 76; *cf.* ಗುಮ್ಮು 5).

ಗುಮ್ಪು gumpu. 1. = ಗುಂಪು 2, ಗುಮ್ಬ, ಗುಮ್ಮು. (Grj. 2, after 106; Bp. 1, 36; 19, 26; 40, 76; J. 6, 3; 9, 25). ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಪು (ಆಗಾಧ, ಅಸ್ಥಾಗ, etc. Mr. 405).

ಗುಮ್ಪು gumpu. 2. = ಗುಂಪು 1, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಮ್ಮು 2, ಗುಮ್ಮೆ. A mass, a heap, a crowd, a number (ಸಮೂಹ, ನಿಕರ, ಸಮುದಾಯ, ಕದಮ್ಬಕ, etc. Si. 179; ಪೂಗ 409; ವ್ರಜ 413; C.; T. ಕುಮ್ಪು; Tĕ. ಕುವ್ವೆ). See Si. 32. 60. 87. 106. 119. 121. 165. 189. 193. 215. 257. 273. 302. 324. 401; Bh. 1, 5, 8; B. 3, 19. — ಗುಮ್ಪು ಕೂಡು. To come together; to assemble (C.). ನೂರಿಪ್ಪಾರು ನರಿಗಳು ಗುಮ್ಪು ಕೂಡಿ ಕೊಂಡ್ಡಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತವೆ (B. 5, 262). ಗುಮ್ಪು ಕೂಡಿದ (ಸಮುಚ್ಚಯ G.). — ಗುಮ್ಪುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಗುಮ್ಪು ಕೂಡು. (My.).

ಗುಮ್ಫ gumpha. *Tying, stringing together, stringing as a garland;* arranging (ರಚನೆ, etc. Mr. 425).

ಗುಮ್ಫನ gumphana. = ಗುಮ್ಫನ. Winding, as a garland; arranging. (Kâvy. IV, 1, 2).

ಗುಮ್ಫಿತ gumphita. Strung together; arranged.

ಗುಮ್ಬ gumba. = (ಗುಮ್ಪು 1), ಗುಮ್ಮು, (ಗುಮ್ಮನ). Mysteriousness, obscurity (S. Mhr.; Tĕ. ಗುವ್ವ, secrecy). ಗುಮ್ಬಮಾತು (S. Mhr.). **2,** reservedness (My.; Tĕ. ಗುಮ್ಮು). ಅವನು ಬಹಳ ಗುಸ್ಬ ವಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.).

ಗುಮ್ಬ gumba. Tbh. of ಕುಮ್ಬ. A pot (My.). 2, the nave of a wheel (My.). — ಗುಮ್ಬಾರತಿ. -ಆರತಿ. A round metal vessel used as an ârati, trimmed by a dancing girl, and then used by the pûjâri (My.). 2, the dancing girl herself (My.).

ಗುಮ್ಬು gumbu. = ಗುಮ್ಬ No. 1 (S. Mhr.).

ಗುಮ್ಮ gumma. 1. (= ಗುರ್ವ). A bugbear, a devil (My.; Tu. ಗುಮ್ಮು). See ನೆಲ-; Prvs. s. ಬಾಯ್, ಮೊಮ್ಮಗ.

ಗುಮ್ಮ gumma. 2. = ಗುಮ್ಮವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. A wild cock (ಕುಕ್ಕುಟ Nr.; Si. 177).

ಗುಮ್ಮಟ gummaṭa. = ಗುಮಟ, etc. (My.).

ಗುಮ್ಮನ gummana. (= ಗುಮ್ಬ). — ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕ. dupl. Reservedness (C.); a reserved man (C.). ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕ ಸ್ವಭಾವದವನು (B. 4, 56). — ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕ. A reserved woman (S. Mhr.).

ಗುಮ್ಮನೆ gummanĕ. 1. = ಘುಮ್ಮನೆ, q. v. Quickly (Bp. 55, 33).

ಗುಮ್ಮನೆ gummanĕ. 2. With the sound produced by cuffing, pounding, or beating (Bh. 1, 6, 2 C.).

ಗುಮ್ಮಿ gummi. = ಗುಮ್ಪು 2, etc. A mass, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ಜೊನ್ನುಳಿ, ಗೊಂಚಿ, ಗೊನ್ದಣಿ, ಗುಣ್ಪು, ಗುಣ್ಪ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Kṛ. 54; see s. ಕುಪ್ಪೆ 1). — ಗುಮ್ಮಿಮನೆ. A house where peons eat in company (My.).

ಗುಮ್ಮಿಸು gummisu. (= ಕುಮ್ಮಿಸು). To make cuff (S. Mhr.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 1. (= ಕುಮ್ಮು 1). To cuff, to box; to strike (C.; Râm. 6, 49, 35).

ಗುಮ್ಮು gummu. 2. = ಗುಮ್ಮಿ, etc. — ಗುಮ್ಮುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To assemble in crowds. ಗುಮ್ಮುಗಟ್ಟಿ ಜೋಗಿಗಳನ್ತೆ ಇರುಳು ಕೂಡುವದು, ಹಗಲು ಅಗಲುವದು (Prv.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 3. To push one's self along as a baby lying on the back or with the face upwards (My.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 4. A push forward or stroke made in swimming (My.). — ಗುಮ್ಮು ಹಾಕು. To make a push forward in swimming (My.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 5. Recoil (*cf.* ಗುಮ್ಮಿಸು). — ಗುಮ್ಮಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To recoil (Râm. 6, 45, 60).

ಗುಮ್ಮುಟ gummuṭa. = ಗುಮಟ, etc. (My.). ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಗುಮ್ಮುಟ (G. 184).

ಗುಮ್ಮೆ gummĕ. = ಗುಮ್ಮಿ, etc. (ಗೊಪ್ಪೆ, ಗೊನ್ದಣಿ, ಬುಪ್ಪಲ್, etc., ಸಮೂಹ Kṛ.).

ಗುಯಿ guyi. = ಗುಂಗು, etc. Husk (My.).

ಗುರಕಾಯಿಸು gurakâyisu. = ಗುರುಕಾಯಿಸು. To growl, to snarl at, as a dog, etc.; to utter an angry defying sound, as disobedient children, etc. (C.; Mhr. ಗುರಕಣೇ, ಗುರಕಾವಣೇ); to turn upon one in anger (My.; Tĕ.).

ಗುರಣ guraṇa. = ಗೂರಣ, ಗೋರಣ. Taking up, raising; *strenuous effort, exertion.*

ಗುರವ gurava. (= ಗುರ್ವ). A dreadful sight (Râm. 6, 45, 60).

ಗುರಸ್ತ gurasta. Tbh. of ಗುರುಹಸ್ತ. (S. Mhr.).

ಗುರಾಣಿ gurâṇi. A shield (My.).

ಗುರಾಲ್ gurâl. A kind of round boat (My.).

ಗುರಿ guri. N. of a plant (ಗುಜಿಗೆ Mr. 116).

ಗುರು guru. = ಗಿಲ, etc., ಗುಲ, ಗುಲಿ, ಗುಲು. A sound in imitation of rattling. — ಗುರುಗಂಜಿ. The creeper Abrus precatorius L., the wild liquorice, and its beautiful scarlet and black (or also white) seeds, used as beads and jewellers' weights (ಗುಂಜಿ, ಕೃಷ್ಣಲೆ Mr. 127, o. r. ಗುರುಗುಂಜ; Tĕ. ಗುರಿಗಿಂಜೆ, ಗುರು-, ಗುರಿಜೆ; see ಕುನ್ನಿ 2). — ಗುರುಗುಂಜ. = ಗುರುಗುಂಜೆ. (ಗುಂಜ Nn. 133; Śśv. 3, 9. 27). — ಗುರುಗುಂಜೆ. = ಗುರುಗಂಜ. (ಕೃಷ್ಣಲೆ, ಗುಂಜೆ Hlâ.; Ćpr. 5, 57).

ಗುರು guru. *Heavy, weighty.* 2, *great, large, extended.* 3, metrically long; a metrically long syllable; its sign (Ćh.; Kâvy. I, 3, 21-29; II, 2, B, 30-32; Śmd. 17. 52; Mr. 363; ಕೊಂಕುಗೆರೆ 364; ಕೊಂಕು, ಬಿಣ್ಪು Śm. 55). 4, *any venerable person.* 5, *a religious teacher* (Mr. 222). 6, *Bṛihaspati (Jupiter), the preceptor of the gods* (ಬೋಧಿಯರ ಓಜ Śm. 17). 7, Drôṇa, the teacher of the Pâṇḍus (Śmd. 68. 150). ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಜೋಳಿಗೆಯೆನ್ನು, ಗೂಟಕ್ಕೆ ಸಿಗ ಹಾಕದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಬ್ಬಾತೇ? — ಗುರುವಿಗೆ ಗುಟುಕುಸೀರು, ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಮಜ್ಜನ. — ಗುರುವಿಗೆ ಇಮುವೆ ಕಚ್ಚುವದೇ? — ಗುರುವಿಲ್ಲದ ಮಠವಲ್ಲ, ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲದ ಮನೆಯಲ್ಲ. — ಗುರುವಿನನ್ತೆ ಶಿಷ್ಯ, ತನ್ದೆಯನ್ತೆ ಮಗ (Prvs.). See Prv. s. ಶೂಕರ. — ಗುರಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಗುರುವ. N. (C.). — ಗುರುರಾಯ. N. (C.). — ಗುರು ಹಿರಿಯರು. dupl. (C.).

ಗುರುಕಾಯಿಸು gurukâyisu. = ಗುರಕಾಯಿಸು. (My.).

ಗುರುಕುಲವಾಸ guru-kula-vâsa. Stay in the house of gurus (My.).

ಗುರುಕುಲವಾಸಿ guru-kula-vâsi. A pupil, a disciple (ಛಾತ್ರ, ಆನ್ತೇವಾಸಿ, ಶಿಷ್ಯ Si. 235; My.).

ಗುರುಕ್ರಮ guru-krama. *Instruction handed down through a series of teachers, traditionary instruction.*

ಗುರುಗುಲು gurugulu. The sunflower, Heliotropium indicum (ತ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ, ಭೂರುಣ್ಡಿ, ಹನ್ನೆಗಿಡ Si. 138; Tĕ. ಗುರುಗು).

ಗುರುಜಂಗೆ guru-jaṅgĕ. A large step or stride (Bp. 26, 31; 32, 28).

ಗುರುತನಯನಾಣ್ಡಾರಿ guru-tanayan-âṇḍâri. N. (Bp. 45 sum.).

ಗುರುತರ guru-tara. Heavier, unusually heavy; larger; more or unusually important. (Bp. 2, 45; 26, 5; 39, 61).

ಗುರುತಲ್ಪ guru-talpa. The bed of a teacher; the violation of a teacher's bed; a violator of his teacher's bed. (Bp. 45, 22).

ಗುರುತ್ವ gurutva. Heaviness; weight; dignity, worth, respectability (Śmd. 125. 160); the office of a teacher; metrical length and its sign (ಕೊಂಕು Kk. 66).

ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ guru-dakshiṇĕ. A fee or present given to a teacher (C.).

ಗುರುದ್ರೋಹ guru-drôha. Wrong done to a guru (J. 4, 2).

ಗುರುಪಯೋಧರಿ guru-payôdhari. A woman with a large breast (J. 6, 29).

ಗುರುಪೂಜೆ guru-pûjĕ. The worship of one's spiritual guide. (Bp. 42, 11).

ಗುರುಬು gurubu. = (ಗುರವ), ಗುರ್ವು, etc. (Râm. 6, 49, 31).

ಗುರುಭಕ್ತ guru-bhakta. A man devoted to his teacher. 2, N. (Bp. 39 sum.; 39, 2. 27).

ಗುರುಭಕ್ತಿ guru-bhakti. Devotedness to one's teacher; worship paid to him. (Bp. 39, 1. 2. 21-25). — ಗುರುಭಕ್ತಯಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 39, 28. 35). — ಗುರುಭಕ್ತಯಾಣ್ಡಾರಿ. -ಆಣ್ಡಾರಿ. N. (Bp. 24 sum.; 24, 2; 40, 88; 42, 40; 45, 31. 48. 55).

ಗುರುಮಠ guru-maṭha. The residence of a guru (C.).

ಗುರುಮನ್ತ್ರ guru-mantra. The instruction and counsel of a guru (C.). 2, a great mantra (My.).

ಗುರುಮೂರ್ತಿ guru-mûrti. The visible shape of a teacher, the teacher himself (Bp. 50, 69; 61, 60. 62; My.). 2, N. (C.). 3, a big idol (My.).

ಗುರುಯಾಪ್ಯ guru-yâpya. The state of passing away to a great extent, or of becoming little or trifling. See ನಮಿ.

ಗುರುಯೋಷಿತೆ guru-yôshitĕ. The wife of a guru; any woman entitled to great respect (Bp. 45, 24).

ಗುರುಲಿಂಗ guru-liṅga. The characteristic shape (or the phallus in the shape) of a teacher, the teacher himself (Bp. 2, 41; 39, 1; 47, 41; 61, 2; My.); perhaps: the guru and the phallus on his hand (61, 41); N. (C.). 2, a large liṅga (My.).

ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಪೂಜೆ guru-liṅga-jaṅgama-pûjĕ. Worship paid to the guru, to his phallus put by him on his hand, and to jaṅgamas (Bp. 38, 5; My.).

ಗುರುವ guruva. A short form of ಗುರಪ್ಪ s. ಗುರು. (C.).

ಗುರುವಾಡ guru-vâḍa. Alloyage; an alloy (My.).

ಗುರುವಾರ guru-vâra. Thursday. (My.).

ಗುರುಶೇಷ guru-śêsha. That is left of the meal of a guru, the orts of his meal (C.).

ಗುರುಶೇಷಪ್ರಸಾದ guruśêsha-prasâda. Distribution by the guru of the orts of his meal to his devotees (C.).

ಗುರುಸಂಗಮೇಶ guru-saṅgamêśa. The phallus called saṅgamêśa, looked upon as a guru (Bp. 61, 40. 46. 47).

ಗುರುಸಂಗಮೇಶ್ವರ guru-saṅgamêśvara. = ಗುರುಸಂಗಮೇಶ. (Bp. 61, 48).

ಗುರುಸಿದ್ಧ guru-siddha. An eminent guru (B. 5, 319); N. (C.).

ಗುರುಸ್ಥಲದವ guru-sthalada-ava. A jaṅgama who performs the religious ceremonies of the Liṅgavantas, as tying the liṅga to a child, assisting at marriages and burials, etc. (which the real guru does not do, S. Mhr.).

ಗುರುಹಸ್ತ guru-hasta. = ಗುರಸ್ತ. A man under the guru's hand, a Liṅgavanta (C.).

ಗುರುಳೆ guruḷĕ. = (ಗುಡ್ಡು 2), ಗುಳ್ಳಿ 1, ಗುಳ್ಳೆ 1. That is spherical or globular: a bubble (S. Mhr.); a thin bladder on the skin, a blister (S. Mhr.);

a pustule (S. Mhr.); a small round shell (S. Mhr.); a small ring worn on the toe (S. Mhr.). (T. ಕುಮಿಳಿ; M. ಕುಮುಳೆ, ಕುಮಿಳೆ, ಕುವಳೆ, ಕುಮಿಳ್, ಕುಮಿಟಿ).

ಗುಬಿ gubi. An imitative sound. — ಗುಬಿ ಗುಬಿ. The sound emitted by an angry bandicoot (C.).

ಗುಬಿಕೆ gubike. = ಕೊಡುಕೆ, etc. Snoring (My.; *cf.* ಕೊಡೆ 1).

ಗುಬಿತು gubitu. = ಗುತ್ತು, ಗುಬುತ, ಗುಬುತು q. v., ಗರ್ತ, ಗರ್ತು, ಗೊತ್ತು, (ಗುಬಿ). (C.).

ಗುಬಿ gubi. = ಕುಬಿ 2. A mark, etc. (ನೇಥ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಯ, ಕ ರವ್ಯ, ಸಮಿತ್ತ Hlā.; Nr.; Si. 288; ಲಕ್ಷ, etc. Mr. 296; ಆಜದೇ ಶ Si. 460; C.). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಗುಬಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಣು, ಈತನು ಆವರಾದ್ದಪ್ಪಶತ್ತನು (Nr.). ಅರಿಚ್ಚಕ್ಕೆ ಅಂಗಾರಕನೇ ಗುಬಿ (Prv.). See Bh. 2, 13, 45; 3, 13, 17; Rāv. 6, 45; Si. 280; ಅಡವಿ-. — ಗುಬಿ ತಾಕು. To hit the mark, as a stone, bullet, arrow, etc. (C.). — ಗುಬಿ ನೋಡು. To take aim (C.). — ಗುಬಿ ಮಾಡು. To mark, to heed; to think of (J. 29, 8). — ಗುಬಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become the butt of or be exposed to. ಇನ್ನೆವರಂ ಗುಬಿಯಾದುದಿಲ್ಲ ಕಾಮುಕರ ಎಮು ಕ್ತಬಾಣಪತಿಗೆ (Śmd. 296). ಗುಜುಗುಜು ಎನ್ನು ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದೆ ಗುಬಿಯಾದೆ (Bp. 28, 20). ರತಿಪನ್ ಎನುವ ಸಿಕಾತಮಾರ್ಗಣ ಹತಿಗೆ ಗುಬಿಯಾದೆನು (40, 7). See Abh. P. 5, 55; J. 5, 41; 28, 50. 2, to fall into, as into sin; to be stricken, as with sorrow (C.). — ಗುಬಿಯಿಡು. -ಇಡು. To take aim; to keep in view (My.). — ಗುಬಿಯೆಸು. -ಎಸು (or -ಇಸು) = ಗು ಬಿ ಹೊಡೆ. See Nr. s. ಗುಬಿ. — ಗುಬಿಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. A plant yielding oil, a native of Africa, Guizotia abyssinica Cass. (Z.; My.; see ಕಾಡೆ-). — ಗುಬಿ ಹಿಡಿ. To take aim (My.). — ಗುಬಿ ಹೊಡೆ. To aim and shoot (C.; B. 3, 50; 5, 46); the shooter to hit the mark (C.). — ಗುಬಿಳ್ಳು. = ಗುಬಿ ಯೆಳ್ಳು (Z.).

ಗುಬಿಕಾರಿ gubi-kāra. A man skilled in archery, a marksman (ಕೃತಜಸ್ತ್ರ, ಕೃತಪುಂಖ Si. 280; Tē. ಗುಬಿಕಾ ಡು). 2, a head man of armed peons (R.).

ಗುಬಿಗೆ gubige. N. of a plant (ಗುರಿ Mr. 116).

ಗುಬಿಯಾಳು gubiyāḷu. A kind of game of boys (Bh. 1, 6, 1).

ಗುಬಿ gubu. 1. (= ಗುಬಿಕೆ, etc.). A sound in imitation of snoring (*cf.* ಕೊರೆ 1). 2, one in imitation of purring. — ಗುಬುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To snore (My.). 2, to pur (My.). — ಗುಬುಗುಬಿಸು. To snore (Bh. 4, 9, 85). — ಗುಬು ಗುಬು. The sound of snoring (C.; Rām. 6, 30, 33). 2, that of purring (My.). — ಗುಬು ಗುಬ್ಬಿನ್ನು. -ಎನ್ನು. To snore (C.). 2, to pur (My.).

ಗುಬಿ gubu. 2. (Tē. గురిగురి, secretly, silently; *cf.* ಗುಪ್ತ ನೆ). — ಗುಬುಗುಮ್ಮಗೆ. Inactively; silently (క్రియాశూన్యార్థ Śmd. 389; ರಿಕ್ತಟಿ, ಬಿನ್ನನೆ, ಬಿನ್ನಗೆ, ಮೌನ Kk. 50). — ಗುಬುಗು ಮ್ಮನೆ = ಗುಬುಗುಮ್ಮಗೆ. (ಅಸಕ್ತನೆ, ಅತಿಮೌನಾರ್ಥ Ct. I, 90).

ಗುಬಿಕು gubuku. = ಗುಬಿಕೆ, etc. Snoring. 2, = ಗುಕ್ಕು 2. See ಗುಜ್ಜು-. — ಗುಬುಕಿಡು. -ಇಡು. To snore (Bh. 4, 9, 82; My.; Si. 74).

ಗುಬಿತ gubuta. = ಗುಬಿತು, etc. (C.; B. 5, 28. 32. 62. 194).

ಗುಬಿತು gubutu. = ಗುಬಿತು, etc. A mark, a sign (ಕಲಂಕ, ಆಂಕ, ಲಾಂಛನ, ಚಿಹ್ನ, ಲಕ್ಷ್ಯ ಲಕ್ಷಣ Si. 32; C.; B. 3, 5; 4, 169; Tē. గుబుతు, గుబ్బు); a distinctive or characteristic mark; any sign used as a signature by those who cannot write their names (C.). 2, knowledge (C.). — ಗುಬುತಿನವ. -ಅವ. A male acquaintance (C.; B. 3, 105). — ಗುಬುತು ನೋಡು. = ಗುಬು ತು ಹಿಡಿ (C.). — ಗುಬುತು ಹಚ್ಚು. To give information about, to point out (C.). 2, to note, to record in writing (My.). — ಗುಬುತು ಹಿಡಿ. To notice or learn to know the peculiar features of a person or thing (C.). — ಗುಬುತು ಹೇಳು. To tell the peculiar features etc. (C.).

ಗುಬ್ಬಿ gubbu. An imitative sound. (Tē.). — ಗು ಬ್ಬಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To growl, to snarl, as dogs, bears, or tigers (C.; B. 3, 40. 108; 4, 37; 5, 28. 258). — ಗುಬ್ಬಿ ಗು ಬ್ಬಿ. The sound of growling, snarling, etc. (C.; Tē. గు ర్రుగుర్రు, గుర్రుబుర్రు; Mhr. ಖುರಕುರ).

ಗುರ್ಗುಳ gurguḷa. = ಗುಗ್ಗುಲು, etc. (Śkv. 3, 32).

ಗುರ್ಚಿ gurci. The camboge tree, Garcinia pictoria Roxb. (My.). *Cf.* ಮೂಗುಚರ್ಚಿ.

ಗುರ್ಜರ gurjara. = ಗುಜ್ಜ, ಗುಜ್ಜರ, ಗುಜ್ಜಾರ. N. of a district, Guzarât (Bp. 6, 18; 43 sum.; 43, 6; 44 sum.; 61, 30). ಗು ರ್ಜರಕ್ಷಿತಿರಮಣ (43, 1). ಗುರ್ಜರಮಹೀಶ (44, 39). ಗುರ್ಜರ ರಾಯ (44, 54). See ಕುಮಾರಪಾಲಳ-.

ಗುರ್ಜರಪಟ್ಟಿ gurjara-paṭṭi. = ಗುಜ್ಜರಪಟ್ಟೆ. Woven silk or fine cloth from Gujarât.

ಗುರ್ತ gurta. = ಗುಬಿತು, etc. (ಗುಬುಹು, ಲಿಂಗ, ಪರಿಚಯ Čb.; C.).

ಗುರ್ತು gurtu. = ಗುರ್ತ, etc. (ಕಲಂಕ Si. 404; ಲಿಂಗ 411; ಸಮಿತ್ತ 426; ಪದ 431; ಪಾಲಿ 456; C.). See B. 3, 34. 39. 40; 4, 30. 144; Si. 268. 288. 327; ಹೆಗ್ಗುರ್ತು. — ಗುರ್ತಪಡೆ. -ಅ ಡೆ. Acquaintance (ಸಂಸ್ತವ, ಪರಿಚಯ Si. 395). — ಗುರ್ತಿನವ. -ಅವ. A male acquaintance (C.; B. 4, 34). — ಗುರ್ತಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. A man who is unknown or unacquainted, a stranger (G. 286; C.).

ಗುರ್ದು gurdu. (Śmd. 49). = ಸುದ್ದು 2. To cuff, etc. (ಮುಷ್ಟಿತಾಡನ Śmd. Dh.).

ಗುರ್ದೆ gurde. (Śmd. 49, according to Cm.; it might be ಆಗುದೆ).

ಗುರ್ಬು gurbu. = ಗುರ್ವ, etc. (Grj. 10, 49?). *Cf.* ಎಗುರ್ಬಣಿ.

ಗುರ್ವಿ gurvi. *A pregnant woman* (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ಗುರ್ವಿಣಿ gurviṇi. *A pregnant woman.*

ಗುರ್ವು gurvu. = (ಅಗುರ್ಬು, ಅಗುರ್ವು), ಗುಮ್ಮು I, ಗುರವ, ಗುರುಬು, ಗುರ್ಬು. Amazement, terror; a terrible form (ಬಿಗುರ್ವು, ಭಯಾನಕ Čt. II, 50; ತಲ್ಲುಟಿ, ತಳವಿಳಗು, ಬ ಕ್ಕುಡಿ, ಬಿಗಟ್, ಮುಲ್ಲುಟಿ, etc., ಬಿಡಿಗಪ್ಪ ಭಾವ Śmd. 49; ಬಳ್ಳುಡಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಟ್ಟಳ, etc., ಬಿಡಿಗಪ್ಪ ಭಾವ Kk. 42, o. r. in two MSS. ಅಗುರ್ವು; Grj. 4, 99. 108; 4, after 106). *Cf.* ಬಿಗುರ್ವ.

ಗುರ್ವೆ gurve. N. of a plant (ಗೊರಜೆ Mr. 149, o. r. ಗುರ್ವಿ).

ಗುಲ್ gul. ಘುಲ್. = ಗಿಲ್, etc. — ಗುಲ್ಲುಲ್. The sound emitted by gĕjjĕs (C.) and bracelets (My.). — ಗುಲ್ಲುಲ್ಲೆನ್. -ಎನ್. To clink, to clank, etc. ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ ಗಿಳಿ ಸೋ ವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಪ್ಪಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ (Śmd. 231).

ಗುಲ gula. = ಗುರು, etc. — ಗುಲಗಂಜಿ. = ಗುರುಗಂಜಿ. (C.). See Si. 328. 329. 407. — ಗುಲಗುಂಜಿ. = ಗುಲಗಂಜಿ. (St. & Pl.;

My.). — ಗುಲಗುಂಜಿ. = ಗುಲಗುಂಜ. (ಕಾಕಚಿಂಚೆ, ಕೃಷ್ಣಲೆ, ಗುಂಜೆ G.; My.). See Si. 145. 407. 418. 457.

ಗುಲ gula. = ಗುಡ (ನೆಸ.), ಗುಳ.

ಗುಲಾಬಿ gulâbi. Relating to the rose; rose-coloured; rose-scented (Mhr., H., Br.). — ಗುಲಾಬಿಗಿಡ. A rose bush (C.). — ಗುಲಾಬಿಬಣ್ಣ. Rose-colour (C.). — ಗುಲಾಬಿಹೂ. A rose (C.).

ಗುಲಾಮ gulâma. A slave, a menial (C.; Mhr., H., Br.; B. 5, 83. 222).

ಗುಲಾಲು gulâlu. The red powder which the Hindus throw about at the hôḷi feast (C.; Mhr. ಗುಲಾಲ).

ಗುಲಿ guli. = ಗೊಲ, etc. — ಗುಲಿಗಂಜು. = ಗುರುಗಂಜಿ. (My.; Si. 145. 407. 418. 457).

ಗುಲಿಕೆ gulikĕ. = ಗುಟಿಕೆ. A ball; a pearl (Sk.).

ಗುಲು gulu. = ಗುರು, etc. — ಗುಲುಗಂಜ. = ಗುಲಿಗಂಜಿ. (My.). — ಗುಲುಗುಂಜ. = ಗುಲುಗಂಜ. (My.).

ಗುಲುಂಚ್ಛ guluñcha. *A cluster of blossoms.*

ಗುಲುಮ guluma. Tbh. of ಗುಲ್ಮ (Bp. 26, 40).

ಗುಲ್ಫ gulpha. *The ankle.* See ಪರಡು, ಹರಡು.

ಗುಲ್ಫಿ gulphi. N. of a bird (ಪರಜೆ Mr. 175).

ಗುಲ್ಮ gulma. = ಗುಲುಮ. *A shrub, a bush; a cluster or clump of trees, a thicket.* 2, *a body of troops consisting of 9 elephants, 9 chariots, 27 horses, and 45 foot.* 3, *the spleen.* 4, *a disease of the spleen.* See ಮುರುತುಬಸ್ಥಿ.

ಗುಲ್ಮವೃದ್ಧಿ gulma-vṛiddhi. Enlargement of the spleen, ague-cake (Mg).

ಗುಲ್ಮಿನಿ gulmini. *A spreading creeper.*

ಗುಲ್ಲು gullu. (= ಗುಜಾರು 2). A loud noise, hubbub (C.; B. 5, 262; Tĕ. ಗೊಲ್ಲು; Mhr. ಗೂಲ). See Prvs. s. ಸಿಲ್ಲು, ಬಜ್ರೀ ಗುಲ್ಲು.

ಗುವಾಕ guvâka. *The betel-nut tree, Areca faufel or catechu.*

ಗುವಿ guvi. Tbh. of ಗುಹೆ. (Bp. 55, 34).

ಗುಸ gusa. = ಕೆಂಚು, etc. — ಗುಸ ಗುಸ. = ಕುಸ ಕುಸ. (My.; Tĕ. ಗುಸಗುಸೆ).

ಗುಸ gusa. A blow (S. Mhr.; Mhr., H. ಘುಸ್ಸಾ).

ಗುಸು gusu. 1. = ಗುಸ, etc. — ಗುಸು ಗುಸು. = ಗುಸ ಗುಸ, etc. (My.).

ಗುಸು gusu. 2. An imitative sound. — ಗುಸು ಗುಸು. A wheezing and grating sound in the throat (S. Mhr.).

ಗುಹ guha. Kârttikêya (ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕ Nn. 144; ಷಟ್ಪುಮುಗಳೆಯಣುಗ, ನವಿಲ್ದೇರ, ಅಡುಮೊಗ, etc. Śm. 4). 2, N. of a friend of Râma (Râm. 2, 4 sum.).

ಗುಹಜನಕೆ guha-janaka. Śiva (Bp. 43, 17).

ಗುಹೆ guhĕ. = ಗುವಿ. *A cave, a cavern.* 2, *the plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಗುಹ್ಯ guhya. *To be covered or concealed, to be kept secret;* private; secret; mysterious. 2, *a secret, a mystery.* 3, an improper act (ಅಕಾರ್ಯ, ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಂಗಳು Nn. 70). 4, the not being eminent (ಅನತಿಶಯ, ಅಲ್ಪ 70). 5, a privity, *an organ of generation* (ಭಗ, ಯೋನಿ 70; ನಾಣ್ Čt. I, 29). 6, a covering over the privities (ಕಚ್ಚುಟ, ಕೌಪೀನ 70).

ಗುಹ್ಯಕ guhyaka. *A class of demi-gods attendant on Kubêra and guardians of his treasures.* 2, *Kubêra.*

ಗುಹ್ಯಕೇಶ್ವರ guhyaka-îśvara. *Kubêra.*

ಗುಹ್ಯಪಿಧಾನ guhya-pidhâna. *A cover over the privities.*

ಗುಳ್ಳೆ guḷ. = ಗುಳ, etc. — ಗುಳ್ಳೂರಿಗೆ. -ಊರಿಗೆ. A sweet thin cake (My.; ಪ್ರಾಕ್ಸ್ಲೆಯ ಲಡ್ಡಿಕೆ G.).

ಗುಳ guḷa. 1. = ಗುಳ್ಳ, etc. ಗುಳದ ಕಾಯಿ (ಫಣ್ಟಾತಿ, ವಾರ್ತಾಕ, ಸಿಂಹಿ, ಹಿಂಗುಲಿ G.). ಗುಳದ ಗಿಡ (ಬೃಹತಿ G.).

ಗುಳ guḷa. 2. = ಗುಳು, etc. — ಗುಳ ಗುಳ. The sound produced by vehement boiling (My.).

ಗುಳ guḷa. = ಗುಡ (Śmd. 29), ಗುಲು, ಗುಳ್. (Mhr. ಗೂಳ, ಗುಳ). — ಗುಳದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. The sweet marriage badge, the badge of good or sweet concert (S. Mhr.; ಅಯ್ದಾಳಿ, ಅಯ್ದಡಾಳಿ G.). — ಗುಳಪಪ್ಪಡಿ. A sort of cake (S. Mhr.; Mhr. ಗೂಳಪಾಪಡಿ). — ಗುಳಪಾಪಟೆ. = ಗುಳಪಪ್ಪಡಿ. (My.).

ಗುಳಕ್ guḷak. = ಗುಳುಕು 1. (C.).

ಗುಳಗಿ guḷagi. = ಗುಳಗೆ 1. (S. Mhr.).

ಗುಳಲ guḷala. = ಗುಳ್ಳ, etc. — ಗುಳಲಕಾಯಿ. (= ಗುಳ್ಳದ ಕಾಯಿ, S. Mhr.).

ಗುಳಿ guḷi. = ಕುಳಿ. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಆಡುಂಗುಳಿ-, ಸಾಲಂ-, ಲಂಚಂ-, ಕುತ್ತಂ- (Śmd. 238). See also ಅಂಜು-, ಆಟ-, etc.

ಗುಳಿಕ guḷika. Tbh. of ಕುಲಿಕ. N. of a nâga or serpent (J. 24, 4. 32. 35); N. of Kêtu (My.). — ಗುಳಿಕಕಾಲ. A somewhat auspicious time (My.).

ಗುಳಿಗೆ guḷigĕ. 1. = ಗುಳಗಿ. Tbh. of ಗುಟಿಕೆ, q. v. A ball, a pill, a bolus (C.; T. ಕುಳಿಗೈ, ಕುಳಿಯ, ಕುಟಿಯ; Tĕ. ಗುಳಿಕೆ; *cf.* ಗುಲಿಕೆ). ಮೆಯ್ಯ ಹೂಸಲೆನ್ದು ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ Nr.).

ಗುಳಿಗೆ guḷigĕ. 2. Tbh. of ಘುಟಿಕೆ (Śmd. 31; Čt. II, 16). The ankle.

ಗುಳು guḷu. = ಗುಳ 2, ಗುಬು 2. An imitative sound. — ಗುಳುಗುಳಿಸು. = ಗುಬುಗುಬಿಸು, q. v. — ಗುಳು ಗುಳು. = ಗುಬು ಗುಬು (Śmd. I). The murmuring or gurgling sound (occasionally the roar) produced by running or rippling water (see ಗುಬುಗುಬು; M. ಗುಳುಗುಳು, ಗುಳುಗುಳ, sound of fruits falling into water). 2, the sound of ebullition (My.). 3, a murmuring or ringing sound in the ear occasioned by impurities, etc. (S. Mhr.; *cf.* ಗುದು). — ಗುಳುಗೆದಜು. -ಕೆದಜು. To sputter or be sputtered. ಗುಳು ಗೆದಜುವ ಮಾತು ಪುಟ್ಟಿಲ್ ಅಮ್ಬುಕ್ಯತಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 85).

ಗುಳುಕ್ guḷuk. = ಗುಳುಕು 1. (My.). ಗುಳುಕನ್ತ ನುಂದಿದನು (My.).

ಗುಳುಕು guḷuku. 1. = ಗುಳಕ್, ಗುಳುಕ್. A sound in imitation of that produced by swallowing morsels, pills, etc. — ಗುಳುಕು ಗುಕ್ಕನೆ. Repeatedly with that sound (Bp. 59, 21). — ಗುಳುಕು ಗುಳುಕು. The repeated sound of guḷuku (S. Mhr.).

ಗುಳುಕು guḷuku. 2. A kind of grumbling sound in the stomach. ಕುದುರೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗುಳುಕು (ಕೇಲಾಲ, ವಾಜಿಪ್ಪನ Nn. 54).

ಗುಳುಕ್ಕನೆ guḷukkanĕ. With the sound of ಗುಳುಕ್ or ಗುಳುಕು 1. (C.).

ಗುಳೆ guḷĕ. (ಗುಳೆಯ). = ಗುಳ್ಯ q. v. (C.). Genitive ಗುಳೀದ (S. Mhr.). — ಗುಳೆ ತೆಗೆ, people to remove en masse etc. (C.). — ಗುಳೀದ ಗುಡ್ಡ. N. of a place (S. Mhr.). — ಗುಳೀದವರು. -ಅವರು. People who leave or have left a place en masse from invasion or famine (S. Mhr.). — ಗುಳೀ ಹೋಗು. = ಗುಳೆ ತೆಗೆ. (C.).

ಗುಳ್ಯ gulya. = ಗುಳೆ, ಗೂಳೆ, ಗೂಳೆವು, ಗೂಳ್ಯ. People leaving a place en masse from invasion or famine (My.; Mhr. ಗುಢೇ; T. ಕೂಳಿ, a crowd; T. ಕೂಯ್ಮೈ, M. ಕೂಯ್, rottenness; inferiority; rearward; T. ಕೂಯ್ಪೆಪ್ಪ ಡೈ, M. ಕೂಯ್ಪಾಳಯ, useless camp-followers).

ಗುಳ್ಳ gulla. = ಗುಳ1, ಗುಳಲ. A stout herb, Solanum ferox Lin. (and Solanum jacquini Willd.; ಸಿದಿಗ್ಗಿಕೆ, ವ್ಯಾಸ್ಪ್ರ, ಬೃಹತಿ, ಕುಲಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೆ, etc. Nr.; ಬೃಹತಿ Mr. 131; My.; *cf.* ಕುಲ್ಲೆ 1 No. 2). See ಕಬಿ-, ಚಿಬಿ-, ತಸಿ-, ನೆಲ-, ರಾಜ-, ರಾಮ-, ಹೆಗ್ಗ-. — ಗುಳ್ಳದ ಕಾಯಿ. = ಗುಳದ-, ಗುಳಲ-.

ಗುಳ್ಳಿ gulli. 1. = ಗುಳ್ಳೆ 1, etc. A bubble; a blister; a pustule; a small round shell (S. Mhr.; B. 4, 221). ಸೊಪ್ಪದ ಧನಂ, ನೀರ್ಗುಳ್ಳಿ (o. r. ನೀರ್ಗುಳ್ಳೆ), ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್ (Śś. 74). — ಗುಳ್ಳಿಗಣ್ಣಂ. -ಕಣ್ಣಂ (Śmd. 95, o. r. ಕುಳಿ-). — ಗುಳ್ಳಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye on the ball of which a pustule has formed (S. Mhr.).

ಗುಳ್ಳಿ gulli. 2. = ಕುಳ್ಳಿ. An inkstand (R.; Tě. ಗುಲ್ಲಿ, anything hollow or empty; *cf.* ಕೊಬಿಲ್, T. ಕುವಳ್ಳಿ, the socket of the eye). See ದವತಿ-.

ಗುಳ್ಳೆ gullĕ. 1. = ಗುರುಳೆ, etc. (ಕ್ಷುದ್ರಶಂಖ, ಶಂಬನಖ Nr.; Si. 89; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Nr., Mr. 517; ಶಮ್ಬೂಕ Mr. 412; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಕ್ಷುದ್ರ Nn. 58; ಕ್ಷುದ್ರ, ಶಮ್ಬುಕ 151; My.; Tě. ಗುಲ್ಲೆ). See ಬೆವರು-. — ಗುಳ್ಳೆಮುತ್ತು. An artificial, hollow pearl (My.).

ಗುಳ್ಳೆ gullĕ. 2. = ಗುಂಡ್ಡೆ 1. — ಗುಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಗುಂಡ್ಡೆ ಗಣ್ಣು. (My.).

ಗುಲಿ gula. 1. A horse's or an elephant's trappings (ಜಿಂಜೆ, ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Śmd. I; Kk. 42; Śm. 41; ಜಿಂಜೆ, ತಂಗುಡ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 58; ಜಿಂಜೆ Čt. II, 104; ಕರಿಗಳ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಜಿಂಜೆ Bhn. 11; Č. Bp. 47, 44).

ಗುಲಿ gula. 2. = ಕೂಡೆ 1, ಕುಡಿ 2, etc. (ಕೂಟ, ಸೀರಾಂಗ Si. 415; My.). 2, a bar of iron (My.; Tu. ಕೊರು).

ಗುಲಿಲಿ gulili. = ಕುಲಿ 2, etc. (My.; ದರ Si. 453). See J. 31, 54; Si. 208. 457. — ಗುಲಿ ತೆವರು. = ಕುಲಿ ತೆವರು. (Bp. 38, 57).

ಗುಲಿವಿ gulu. 1. = ಗುಲಿ 2, etc. (ಫಾಲ, ಕೃಷಿಕ Nr.; My.). ನೇಗಿಲ ಗುಲಿವನಲ್ಲಿ ಕೂಟ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಗುಲಿವಿ gulu. 2. = ಗುಡು 2, ಗುಳು, etc. — ಗುಲಿಗುಲಿಸು. = ಗುಳುಗುಳಿಸು, ಗುಡುಗುಡಿಸು. To murmur, to gurgle, to roar, used of *water* (the sea, etc., Rśv. 2, after 8; 6, after 11; 6, after 24; J. 6, 3), or of an army (that represents the ocean, Rśv. 13, after 70); to drop (v. i.) with a sound (as tears). — ಗುಲಿಗುಲಿ. = ಗುಳುಗುಳು (Śmd. I). ಗದಿಗದನೆ ಗುಲಿಗುಲಿವಿನುತುಂ ಪರವವೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Śmd. I). ಗುಲಿಗುಲಿ ಗದಗದ ಎನುತುಂ ಪರಿವವೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65).

ಗುಲಿವಿ gulu. 3. = ಗುಡು 1, etc. — ಗುಲಿಗುಲಿಸು. = ಗುಡುಗುಡಿಸು, etc. To grumble, etc., to roar, as *fire*, to rage (Grj. 8, 46; Bp. 56, 47). — ಗುಲಿಗುಲಿ. = ಗುಡುಗುಡು. (Râm. 5, 8, 60. 76; Bh. 1, 20, 57).

ಗೂ gû. An imitative sound (*cf.* ಗುಕ್ Nо. 1; ಕೂ). — ಗೂಗುಕ್. The hoot of the owl (C.). — ಗೂಗೂ. = ಗೂಗುಕ್. (My.). — ಗೂಗೂಕ್. = ಗೂಗುಕ್. (S. Mhr.).

ಗೂಗಿ gûgi. = ಗೂಸೆ q. v., ಗೂಜೆ. An owl (S. Mhr.; T. ಕೂಗ್ಯೆ, ಕೂನ್, ಕುಡಿಗ್ಯೆ, ಕೋಟ್ಟಾನ್; M. ಕೂಮನ್; Tu. ಗುಬ್ಬೆ, ಗೂಗೆ; Tě. ಗೂಬೆ, ಗೂಬೆ, ಕೋಟಿಡು; Mhr. ಘುಬಡ).

ಗೂಗು gûgu. = ಗುಂಗು, etc. Husk (My.).

ಗೂಗೆ gûgĕ. = ಗೂಗಿ, etc. *Supposed* Tbh. of ಘೂಕ (Śmd. 338). An owl (ಘೂಕ Čt. II, 43; Nn. 10. 23; ಉಲೂಕ, ಧ್ವಾಂಕ್ಷರಾತಿ, ನಿಶಾಟನ, ವಾಯಸಾರಾತಿ, ಪೇಚಕ Nr., Hlâ., Si. 172. 405; ಕಾಕಾರಿ, etc. Mr. 170; ಕೌತಿಕ 511; My.). ಕಾಗೆ ಗೂಗೆ ಹುಲಿ ಕತ್ತೆ ಹೊಗೆ ಆನ್ನಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (ಕುಮುರಿಯಲ್ಲಿ) ಹೊಲ್ಲಂ (Mr. 278). See J. 12, 2; 15, 18; 28, 38; 31, 46. 55; B. 3, 27. 119. — ಗೂಗೇ ಹೂವು. (ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ G.).

ಗೂಟ gûṭa. = ಗುಂಟ್ಟ 2, etc. (ತೆವಕ Mr. 288, o. r. ಗೂಣ್ಣು; ಸ್ಥಾಣು, ಧ್ರುವ, ಶಂಕು Si. 120; ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು 290; ಮೇಢಿ 303; C.; Tě.). ಒನ್ದರಸು ಮತ್ತೊನ್ದೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕಟು ಕಟ್ಟೋ ಗೂಟ ಕ್ಕನ್ತ ಕಡೆ.—ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಜೋಳಿಗೆಯೆನ್ದು, ಗೂಟಕ್ಕೆ ಸಿಗ ಹಾಕಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಾತೇ? (Prvs.). See Bp. 9, 22; Si. 323. 456. 457. — ಗೂಟಕೋಲು. = ಕಳಗ (in meaning). (My.). — ಗೂಟಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. The milky shrub Euphorbia neriifolia Willd. (Z.).

ಗೂಟಿ gûṭi. An imitative sound used in calling pigs (My.). — ಗೂಟಿ ಗೂಟಿ. rep. (My.).

ಗೂಡ gûḍa. = ಗೊಡೆ 1. (Mr. 207).

ಗೂಡಾರ gûḍâra. = ಗುಡಾರ, etc., (ಗುಡಿ 2). A tent (My.; Tě.; T., M. ಕೂಡಾರ). See Č. Bp. 42, 13. 14; 47, 33; J. 7, 1; ಗುಡಿ-.

ಗೂಡಿಸು gûḍisu. = ಗುಡಿಯಿಸು, etc. (My.).

ಗೂಡು gûḍu. = (ಗೂಡ), ಗೂಣು. A nest; a dovecot; a fowl-house; a lodging (ಕುಲಾಯ, ನೀಡ Hlâ., Nr., Mr. 167; ಕರಕ, ನೀಡು Nn. 50; Si. 179; C.; B. 2, 2; Tě.; T. ಕೂಡು, ಕೂಣ್ಡು); a small recess in a wall, a niche (C.; Tě.); a trap for catching wild animals (My.); a cage (see ಮರಗೂಡು; C.; Tě., T.); the pit of the stomach (C.); the hollow in bones (My.; Si. 205); the hollow in a seal, etc. for receiving a stone (My.); a frame (My.; Tě.); the body (ದೇಹ Bhn. 30; T. ಕೂಡು); a round stack of jôḷa (S. Mhr.). ಪಕ್ಷಗೆ ಗೂಡು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ (Prv.). See Râm. 5, 8, 72; Bh. 1, 8, 84; J. 8, 48; 15, 19; 28, 4; 31, 55; Si. 111; ನುಣ್ಣೂಡು; ಮುನಿ-. (T. also ಕುಡಮ್ಬೆಟ್ಟ, ಕುರುಮ್ಬೆಗ). — ಗೂಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or build a nest (J. 32, 27). — ಗೂಡಿಡು. -ಇಡು. = ಗೂಡಿಕ್ಕು. (Śśv. 2, 69). — ಗೂಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To enter a nest (Čpr. 8, after 4; J. 17, 20). — ಗೂಡುವೆಜು. -ಪೆಜು. To obtain, or enter, a nest or place of rest (J. 18, 13). — ಗೂಡೊಲೆ. -ಒಲೆ. A kind of oven for baking bread (My.).

ಗೂಡೆ gûḍĕ. 1. = (ಕೊಳೆ 1), ಗೂಡ. A basket (ಕಾಣ್ಡಾಲ, ಪಿಟ Si. 307; My.); a basket used as a bucket (C.; Tě.).

ಗೂಡೆ gûḍĕ. 2. N. of a plant (ಬೆಳ್ಳುಚಿ Mr. 134, one MS. ಗೂಡಿ, another ಬೆಳ್ಳುಚಿ).

ಗೂಢ gûḍha. = ಗೂಳ. Covered, *hidden, concealed;* invisible; *secret;* private; mysterious; occult; disguised. See Kâvy. II, 1, A, 13.

ಗೂಢಚತುರ್ಥ gūḍha-čaturtha. A kind of čitra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಗೂಢಚರ gūḍha-čara. = ಗೂಢಚಾರ. (My.).

ಗೂಢಚಾರ gūḍha-čâra. = ಗೂಢಚಾರಿ. (My.).

ಗೂಢಚಾರಿ gūḍha-čâri. A secret emissary, a spy. (My.).

ಗೂಢಜ gūḍha-ja. Born privately; the son of a concealed birth, born secretly of a woman whose husband is absent, the real father being unknown. (R.).

ಗೂಢತೆ gūḍhatĕ. Concealment, secrecy; profoundness (Mr. 4).

ಗೂಢಪ gūḍha-pa. = ಗೂಢಪಾದ್ (Mr. 399).

ಗೂಢಪದ gūḍha-pada. An occult, uncommon word (Šmd. 402; Kk. 3; Šm. 119).

ಗೂಢಪಾದ್ gūḍha-pâd. *A snake.*

ಗೂಢಪುರುಷ gūḍha-purusha. *A spy.*

ಗೂಢಸಂಧಿ gūḍha-sandhi. A vowel that has the appearance of being simple, but in reality is a diphthong (Šmd. 18).

ಗೂಢಸಾಕ್ಷಿ gūḍha-sâkshi. A witness placed by the plaintiff so as to overhear what has been said by the defendant. (R.).

ಗೂಢಾಂಗ gūḍha-aṅga. A tortoise. (R.).

ಗೂಣು gūṇu. = ಗೂಡು. A small niche (S. Mhr.).

ಗೂಣ್ಟ gūṇṭa. = ಗೂಟ, etc. (ಜೊಳೆ Šm. 111; ತಂಕು Mr. 200; My.). ಗುಡಿಯ ಗೂಣ್ಟ (ಧ್ರುವಕ, ತಿವಕ, ಕೀಲ, etc. Hlâ.).

ಗೂಥ gūtha. *Excrements, ordure.*

ಗೂದೆ gūdĕ. 1. = ಸೊನ್ದೆ. The love-apple or tomato, Lycopersicum esculentum Mill. (St. & Pl.; My.). See ಅವ-.

ಗೂದೆ gūdĕ. 2. Prolapsus of the anus (C.; Tĕ.; T. కుడర్; Tĕ. గుద్దె, the backside, culus, see s. కుణ్డె; *cf.* గుదమ).

ಗೂನ gūna. *Voided, as ordure.*

ಗೂನಿ gūni. = ಕೊನಿ 1. A hump-backed female (My.).

ಗೂನು gūnu. = ಕೊನ್ 2, ಕೂನು 2. A hump (My.; Tĕ.; Si. 198; B. 5, 34. 35). — ಗೂನ. -ಆ 3. (ವಾಮನ Ĕ.; My.). — ಗೂನುಬೆನ್ನು. A hump-back (My.; B. 5, 34). — ಗೂನುಳ್ಳವ. (ಕುಬ್ಜ G.; My.).

ಗೂಬೆ gūbĕ. = ಗೂಗಿ, etc. An owl (ಉಲೂಕ Si. 172; ಕೌಶಿಕ 406; My.). ಇರುಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಹಗಲು ಗೂಬೆಗೆ ಆಗದು (Prv.). See ಮುದಿ-. — ಗೂಬೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that turns round like a wheel (My.). 2, an eye of which the power of seeing is deficient at day-time (My.). — ಗೂಬೆ ಬಾಡಿ. An owl's life: an idle life (My.). 2, longivity (My.).

ಗೂರಣ gūraṇa. = ಗುರಣ. (G.; Sk.).

ಗೂರಲು gūralu. = ಗೂರು. (My.). — ಗೂರಲುಬ್ಬಸ. = ಗೂರುಬ್ಬಸ. (My.). — ಗೂರಲು ಹತ್ತಿದವ. = ಗೂರು ಹತ್ತಿದವ. (My.).

ಗೂರು gūru. Phlegmatic and asthmatic disease (C.). See ಆತಿಗೂರು. — ಗೂರುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. Asthma (ಕಾಸ, ಕ್ಷಯಥು, ಕೆಮ್ಮಲು Si. 200; My.). — ಗೂರು ಹತ್ತಿದವ. A man affected with gûru (ಶ್ಲೇಷ್ಮಣ G.).

ಗೂರಿ gūri. (ಗೂರು). To turn or root up the earth with horns or tusks (S. Mhr.; see ಕೊಱಿ 1 and ಕೋಱಿ; Tĕ. కోరాడు; Tu. గోర్, to dig from, out, or up; M. കോട്ടു, what serves to dig). — ಗೂರುಕಾಡು. -ಆಡು. To root up the ground etc. (Bp. 32, 26).

ಗೂರ್ಣ gûrṇa. Taken up; striven, endeavoured. See ಉದ್-.

ಗೂರ್ಣಿಸು gûrṇisu. 1. = ಗೂರ್ಮಿಸು. To sound, etc. (Abh. P. 14, after 29; Sk. ഘുർ, to sound; ഘുരണ, sound; Tĕ. ఘూర్ణిల్లు, to sound, roar, etc.; see ಘೂರ್ಣ 2; M. കൂജു, to call out things along the streets, to proclaim, etc.; കൂജ്ഞു, a word; *cf.* ಗುಡು 2 & 3). ಅಬ್ಧಿಯೆ ಗೂರ್ಣಿಸುವನ್ತೆ (Šmd. 234; also 289, where ಗೂರ್ಮಿಸು as o. r.). See ಏ-.

ಗೂರ್ಣಿಸು gûrṇisu. 2. = ಘೂರ್ಣಿಸು, q. v.

ಗೂರ್ಮಿಸು gûrmisu. = ಗೂರ್ಣಿಸು 1. To murmur or roar, as the water of a river or the sea; to sound, as a trumpet, etc.; to resound, as a forest; to roar or bellow, as a beast; to cry aloud. See Bp. 6, 23; 32, 27; 47, 2; 53, 25; Rśv. 6, after 116; Šśv. 4, 8. 12. 13; 9, 25; 13, 32; 18, 59; J. 19, 5. 7; ಅ-.

ಗೂವ gûva. A dove (Tĕ. గువ్వి). — ಗೂವಗುತ್ತಿಗೆ. A sort of perfume (ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿ, ನಟಿ, ನಲಿ, ಧಮನಿ, ಅಂಜನಕೇಶಿ, etc. Si. 154; Tĕ. గువ్వెగుత్తిగడ).

ಗೂವಾಕ gûvâka. = ಗುವಾಕ. *The betel-nut tree.*

ಗೂಹನ gûhana. Hiding, concealing, etc. See ಉಪ-, ನಿ-.

ಗೂಳ gûḷa. Tbh. of ಗೂಥ (Čt. I, 106).

ಗೂಳಿ gûḷi. A bull (ಎದ್ದು Šmd. I; ವೃಷ, ಬನವ Nn. 16; ಭದ್ರ, ಪುಂಗವ 99; T. కూళ), especially a bull allowed to roam at liberty and dedicated to a deity (ಪಣ್ಣ, ಗೋಪತಿ, ಇಷ್ವರ Nr.; ನಲಗ Bhn. 24; C.; M. കൂട്ടൻ, കൂറ്റാൻ). **2,** a big louse (My.). ಗೂಳಿಯಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವುದಕೆ ತಕ್ಕ ಜೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ, ಪಣ್ಣತಾಯೋಗ್ಯ Nr.). ಗೂಳಿಯ ಹಿಣಿಲು (ವೃಷಾಂಗ, ಕಕುತ್ Nr.; Nn. 148). ಗೂಳಿ ಹಾಯ್ದು ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸಿದ ಆಕಳು (ಸನ್ನಿಸಿ, ವೃಷಭಾಕ್ರಾನ್ತೆ Si. 321). ದನಗಳ ಮೇಲೆ ಗೂಳಿಗಳು ಹಾಯುವ ಸಮಯ, ಗೂಳಿ ಬಸಿದು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ 396). ಗೂಳಿ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು (Prv.). See Bp. 18, 70; 32 sum.; 32, 4. 20; ತಿನಸು-, ತಿನಸು-. — ಗೂಳಿಬನವ. A bull allowed to roam at liberty etc. (C.). ಗೂಳಿಬನವನಾಗ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ತಕ್ಕ ಜೋರಿಗಬ್ಬಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ Si. 319). — ಗೂಳಿಜೋರಿ. = ಗೂಳಿಬನವ. (ಪಣ್ಣ, etc. Si. 319).

ಗೂಳೆ gûḷĕ. = ಸುಳೆ, etc. (Ć. Bp. 47, 12. 22; My.).

ಗೂಳೆವು gûḷĕvu. = ಗೂಳೆ. (My.).

ಗೂಳ್ಯ gûḷya. = ಗೊಳೆ. (My.).

ಗೃಂಜನ gṛinjana. *Garlic* (ಲಶುನ, ಪಲಾಣ್ಡು, etc., ಉಳ್ಳಿ Mr. 137).

ಗೃಧ್ನು gṛidhnu. *Greedily desirous of, greedy, craving.*

ಗೃಧ್ರ gṛidhra. Greedy. 2, *a vulture* (ಪಕ್ಷಿಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಹದ್ದು Mr. 175).

ಗೃಧ್ರಸಿ gṛidhrasi. *Gout or rheumatism affecting the thigh.*

ಗೃಷ್ಟಿ gṛishṭi. *A cow that has had one calf* (ಜೊಚ್ಚೆಲದು Mr. 181; see s. ಈನ್ 1). 2, = ಘೃಷ್ಟಿ, *a kind of bulbous plant,* said to be an esculent root or yam; see Si. 159.

ಗೃಷ್ಟಿಕೆ gṛishṭikĕ. = ಗುಟ್ಟಿಗೆ. A kind of plant.

ಗೃಹ gṛiha. *A house* (ಶಾಲ, ಮನೆ Nn. 20; ದ್ವಿಜ, ಮನೆ 36; ಕೋಶ, ಮನೆ 52). 2, *a wife.* — ಗೃಹಮುಟ್ಟು. The utensils of a house (ಮಾತ್ರೆ, ಮನೆಯಪಕರಣ Nn. 157).

ಗೃಹಕಲಹ gṛiha-kalaha. Domestic dissensions. (B. 5, 320; My.).

ಗೃಹಕೃತ್ಯ gṛiha-kṛitya. Household matters or affairs, domestic duties. (My.; Dp. 2, 3).

ಗೃಹಕ್ಷಯ gṛiha-kshaya. The ruin of a house. See Prv. s. ಪರಸಿನ್ದೆ.

ಗೃಹಗತಿ gṛiha-gati. = ನಿರಾಗತಿ. The way or manner of a house.

ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ gṛiha-gôdhikĕ. *The small house-lizard* (ಮುಶಲಿ, etc., ಹಲ್ಲಿ Mr. 166).

ಗೃಹಚರ gṛiha-čara. Moving or living in the house (Bp. 60, 14).

ಗೃಹಚ್ಛಿದ್ರ gṛiha-čchidra. A breach in a house: a family or private foible, folly, etc. (My.).

ಗೃಹಪತಿ gṛiha-pati. A householder. 2, a man of the second period (âśrama) in the life of a Brâhmaṇa, who after having finished his studies, and having been invested with the sacrificial thread, is married and settled. 3, *a priest superintending or performing a sacrifice.*

ಗೃಹಪಿಕ gṛiha-pika. = ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ. (Mr. 166).

ಗೃಹಪ್ರವೇಶ gṛiha-praveśa. The ceremony of occupying a just-built house (My.; Mhr.). 2, the first entrance, by the female, into the house of her husband (My.; Mhr.).

ಗೃಹಬನ್ಧನ gṛiha-bandhana. Shutting, closing, or locking a house. See ಬಿಯ್ಯುಗ.

ಗೃಹಬಲಿಭುಜ್ gṛiha-bali-bhuj. -ಕ್. *A sparrow.*

ಗೃಹಭಾನು gṛiha-bhânu. A burning lamp (ದೀಪಿಗೆ Mr. 205).

ಗೃಹಭಿತ್ತಿ gṛiha-bhitti. *The wall of a house.*

ಗೃಹಭೂಮಿ gṛiha-bhûmi. *The site of a habitation.*

ಗೃಹಭೇದ gṛiha-bhêda. A kind of mansion, or a division of a mansion. See ತೊಟ್ಟಿ.

ಗೃಹಮಹತ್ತರ gṛiha-mahattara. The chief servant of a house (Čpr. 6, after 44).

ಗೃಹಮಾತೆ gṛiha-mâtĕ. A mother-in-law (ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ Mr. 313).

ಗೃಹಮೃಗ gṛiha-mṛiga. A dog. (R.).

ಗೃಹಮೇಧ gṛiha-mêdha. A domestic sacrifice.

ಗೃಹಮೇಧಿ gṛiha-mêdhi. One who performs the domestic sacrifices or is the object of them, the householder (ಗೃಹಸ್ಥ, ನಿಲಯವಾನ್ Mr. 242).

ಗೃಹಯಾಲು gṛihayâlu. *Disposed to seize or take.*

ಗೃಹಲಕ್ಷಣ gṛiha-lakshaṇa. The form or figure of a house (Mr. 201).

ಗೃಹವಾಟಿ gṛiha-vâṭi. *A grove near a house.*

ಗೃಹಶಾನ್ತಿ gṛiha-śânti. Ceremonies for the purification of a house from infesting demons, etc. (My.; Mhr.; Dp. 4).

ಗೃಹಸ್ಥ gṛiha-stha. = ಗಿರಸ್ತ, ಗಿರಾಸ್ತ, ಗೇಸ್ತ, ಗ್ರಹಸ್ತ. Staying in a house; a householder. 2,= ಗೃಹಪತಿ No. 2, *a Brâhmaṇa in the second period* (âśrama) *of his religious life, etc.* 3, a gentleman, a patrician (Mhr.; C.).

ಗೃಹಸ್ಥಾನ gṛiha-sthâna. *A temporary residence.*

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ gṛihastha-âśrama. The second of the four religious stages or orders (âśramas, My.).

ಗೃಹಸ್ಥಿಕೆ gṛiha-sthikĕ. The duties of a householder; politeness, gentlemanliness (B. 4, 53).

ಗೃಹಸ್ಥೂಣ gṛiha-sthûṇa. *The pillar of a house.*

ಗೃಹಸ್ಥೆ gṛiha-sthĕ. A housewife; a matron. (My.).

ಗೃಹಾಂಗಣ gṛiha-aṅgaṇa. (Śmd. 364). The house-yard. See ಜಪ್ಪರ.

ಗೃಹಾಧಿದೇವತೆ gṛiha-adhidêvatĕ. A deity presiding over a house (Čpr. 3, 102).

ಗೃಹಾಧಿಪ gṛiha-adhipa. *The householder or grihastha.*

ಗೃಹಾರಾಮ gṛiha-ârâma. *A grove near a house.*

ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣಿ gṛiha-avagrahaṇi. *The threshold.*

ಗೃಹಿ gṛihi. -ನ್. *The householder or grihastha.*

ಗೃಹಿಣಿ gṛihiṇi. *The mistress of a house, a wife.*

ಗೃಹೀತ gṛihîta. Grasped, taken, seized caught, held; obtained; received; agreed; perceived, known.

ಗೃಹೀತದಿಶ್ gṛihîta-diś. Running away, flying; flown, run away, retreated. See ದೆಸೆಗೆಡು.

ಗೃಹೀತಿ gṛihîti. One who grasps or seizes. See ಪಾಣಿ-.

ಗೃಹೀತೃ gṛihîṭṛi. *One disposed to seize or take.*

ಗೃಹೋಪಕರಣ gṛiha-upakaraṇa. Any domestic utensil (ಸಾಧನ, ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 114).

ಗೃಹ್ಯ gṛihya. 1. Belonging to a house; domestic; domesticated, tame. (My.).

ಗೃಹ್ಯ gṛihya. 2. To be taken, seized, or received; perceivable; to be adopted as faith or belief; *taking the side of, belonging to a party, confederate.*

ಗೃಹ್ಯಕ gṛihyaka. *Domesticated, tame;* dependent (ಪರವಶ ದವಂ Mr. 228); *a domesticated animal.*

ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ gṛihya-sûtra. A class of ritual works containing directions for domestic rites and ceremonies. (My.).

ಗೆ gĕ. 1. = ಕೆ 1, etc. A suffix for the dative singular and plural (Śmd. 138. 158. 159), *e. g.* ಮಣಿಗೆ (19), ಆಗುಮ್ಗಿ, ಮುಗುಳ್ಗಿ, ಕನಗೆ (52), ಆಳಿಗೆ (53), ಮಾಡಿದಂಗೆ, ಆಪವಳಂಗೆ, ತೆಂಗಾಳಿಗೆ (89), ಆರಸಂಗೆ (90), ಆತಂಗೆ, ಅರಸಿಗೆ, ಆಕೆಗೆ, ಆಗೆರ, ಆಬ್ಬಿಗೆ (138), ಕವಿಗೆ, ತನುಗೆ, ಪೆಣ್ಗೆ, ಕುರುಳ್ಗೆ, ಬೆರಳ್ಗೆ, ಬೆಂಗೆ, ಮುಳ್ಗೆ, ಬಿಲ್ಗೆ, ನೆಗಬ್ಗೆ, ಕವಿಗಳ್ಗೆ (139), ಬುಧರ್ಗೆ, ಕಾನ್ತೆಯರ್ಗೆ, ಎರೆವರ್ಗೆ, ಸೂಳೆಯರ್ಗೆ (140), ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗೆ, ಕವಿಗೆ, ನವತಿಗೆ, ಬಿರುದರ್ಗೆ, ಕೋಲಿಗೆ, ಕಪಿಗೆ, ಸಿರಿಗೆ, ಮಬ್ಬಿಗೆ, ದೇವರ್ಗೆ, ಪುಲ್ಲೆ, ಅತಂಗೆ, ಕೆಳೆಯಂಗೆ (159), ನಿನಗೆ, ಎನಗೆ, ತನಗೆ (178), ಕೆಳೆದಿಗೆ (179). See also 165. 167. 177 & ಇಗೆ, ಇ 6 & 7. In later or vulgar Kannaḍa, *e. g.* also ಈಶ್ವರಗಿನ್ತ ಗದಬಜೀಶ್ವರ ದೊಡ್ಡವನೋ? (Prv.), ಆವಗೆ, ಈತಗೆ (also Bp. 40, 15), etc.

ಗೆ gĕ. 2. = ಕೆ 2, etc. A suffix for the third person of the imperative (Śmd. 54. 55. 269), *e. g.* ಅವಂ ಕುಡುಗೆ! ಅವಂ ಪಡೆಗೆ! (269), ತೆಗಬ್ಗಿ! etc. (55), ಸಮಸಿನುಗೆ! (159), ಆಱಗೆ! ತಿಳಿಗೆ! (241. 399), ಪಡುಗೆ! (301).

ಗೆ gĕ. 3. An imitative sound used in calling to a monkey (My.). — ಗೆ ಗೆ. rep. (My.).

ಗೆ gĕ. 4. = ಕೆ 3, etc., *e. g.* ಉಡುಗೆ, ಪಸುಗೆ, ಪೊಲ್ಗೆ, ಬಿಸುಗೆ, ಪಣ್ಣುಗೆ, ಪತ್ತುಗೆ (Śmd. 248).

ಗೆ gĕ. She who goes, etc. See ತ್ರಿಪಥಗೆ, ದುರ್ಗೆ, ನಿಮ್ಮಗೆ.

ಗೆಕಾರ gĕ-kâra. The syllable ಗೆ (Śmd. 54).

ಗೆಗ್ಗಿ g̈ĕg̈gi̊ĕ. (fr. ಕಿಗ್?). Smallness (? Čpr. 5, 105; Tĕ. ಕಗ್ಗು, to shrink).

ಗೆಜ್ಜಲು g̈ĕj̈jalu. = ಸೆದಲು, etc. (My.).

ಗೆಜ್ಜೆ g̈ĕj̈jĕ. 1. = ಗಜ್ಜೆ. (ತುಲಾಕೋಟಿ, ನೂಪುರ Hlâ.; Mr. 344; C.). See Si. 62. 275; Grj. 3, 89. 90; Bp. 24, 44; Prll. 8, 25. 27; Rśv. 13, 102; ಕಿಱುಗೆಜ್ಜೆ. — ಗೆಜ್ಜೆಕಡಸ. = ಗೆಜ್ಜೆಹುಲ್ಲು. (Z.). — ಗೆಜ್ಜೆಗೋಲು. -ಕೋಲು. A stick to which g̈ĕj̈jĕs are attached, used in music (My.) or by post-runners (My.). — ಗೆಜ್ಜೆಪೂಜೆ. A ceremony performed at the initiation of a dancing-girl when a number of villagers worship some g̈ĕj̈jĕs and give them to her, and the pûjâri ties a tâli to her neck (My.). — ಗೆಜ್ಜೆಯಲುಬು. -ಅಲುಬು. A procumbent, trifoliate herb with yellow flowers, Crotolaria orixensis Roxb. (Z.); also the creeping herb Heylandia catebrosa D. C. (Z.). — ಗೆಜ್ಜೆಹುಲ್ಲು. A common grass, Andropogon aciculatus L. (Z.).

ಗೆಜ್ಜಿ g̈ĕj̈jĕ. 2. The groin between the belly and the thigh (S. Mhr.; Tĕ. ಗಜ್ಜೆ).

ಗೆಜ್ಜಿಗಾರಿ g̈ĕj̈jĕ-gâṛa. A fabricator of small bells. 2, N. of a Śûdra caste (My.).

ಗೆಡಪ g̈ĕḍapa. Prattle, prate (of a parrot, Čpr. 7, after 88).

ಗೆಡಹ g̈ĕḍaha. See ಗೆಡೆ 2.

ಗೆಡೆ g̈ĕḍĕ. 1. = ಕೆಡು 1, ಗಡೆ 2, (ಸೆಳೆ, etc.). Touching; match. (Tĕ. ಗೆಡಿ, by the side of = ಪಾರ್ಶ್ವ; see s. ಕಟ್ಟು and ಗೆಲ್ 2). — ಗೆಡೆಪಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The ruddy goose (ಜೋಡು ಪಕ್ಕ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ ಸಿಂ.).

ಗೆಡೆ g̈ĕḍĕ. 2. = ಕೆಡೆ 1. — ಗೆಡಹಂ. One who talks nonsense (ಅನುತ್ತರ Mr. 240, o. r. ಗೆಡವಲ).

ಗೆಡ್ಡೆ g̈ĕḍḍĕ. = ಗಡ್ಡೆ 1, etc. Any (bulbous) root, especially also that of the lotus (ಗೆದಿಸು Śmd. I; ಮೃಣಾಲ, ವಿಸ, ಕನ್ದ Hlâ.; My.; Tĕ.; M. ಚೆಡು, fine, stout). ಮರದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ, ಕನ್ದ Hlâ.). ಹಿಳ್ಳೆವರದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ Nr.). ನೆಯ್ದಿಲ ಗೆಡ್ಡೆ (ತಾಲೂಳ); ತಾವರೆಯ ಗೆಡ್ಡೆ (ಮೃಣಾಲ, ವಿಸ Nr.).

ಗೆಣತಿ g̈ĕṇati. = ಕೆಳದಿ, etc. A female companion or friend (C.; in S. Mhr. occasionally also: a harlot). 2, in children's language: small freckles on the skin (S. Mhr.). — ಗೆಣತಿಕಸ. A name applied to several small species of Euphorbia, as Euphorbia hirta Willd., E. thymifolia Willd. (Z.).

ಗೆಣಸಂಗು g̈ĕṇasaṅgu. A large timber tree, Heterophragna roxburghii D. C. (Z.).

ಗೆಣಸು g̈ĕṇasu. = ಸೆಣಸು, ಸೆದಿಸು, q. v. A bulbous root: the name of several species of Yam dioscorea and of Batatas ipomoea, generally meant for the common sweet potato, Batatas edulis Chois. (ಗುಣಮೂಲಿ Mr. 135; C.; Tĕ. ಗೆನಸು). See ಆಡವಿ-, ಕುಣ್ಟಿ-, ತೂನ-, ಬಿಳೀ-, ಮರ-, ಮುಡಿ-, ಸೀ-; Prv. s. ಗೆಣಸಿ.

ಗೆಣಿ g̈ĕṇi. = ಕೆಳೆ 2, etc. See Prv. s. ತಿಗುಳ.

ಗೆಣಿಗಾರಿ g̈ĕṇi-gâṛa. = ಸೆಣಿಗಾರ. A male friend, occasionally: a whoremonger (S. Mhr.).

ಗೆಣಿತನ g̈ĕṇitana. = ಕೆಳೆತನ, ಸೆಣಿತನ, ಸೆಳೆತನ. Companionship, friendship, occasionally: disreputable connexion (S. Mhr.).

ಗೆಣಿಯ g̈ĕṇi-a3. = ಕೆಳೆಯ, etc., ಸೆಣಿಗಾರ. (S. Mhr.).

ಗೆಣಿಸು g̈ĕṇisu. = ಸೇಣಿಸು, etc. (My.).

ಗೆಣೆ g̈ĕṇĕ. = ಕೆಳೆ 2, etc., ಸೆಣೆ. (My.; Tu.: coupling). ಗೆಣೆಗೆ ಗೆಣಸು ಬೇಡ, ಹುಣಸೆಗೆ ಹುಳಿ ಬೇಡ (Prv.). ಬಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಗೆಣೆಯು ಪಜಿಕುತೊಗಲಿನ ಮಣಿಯು (Dp. 54).

ಗೆಣೆಗಾತಿ g̈ĕṇĕ-gâti. = ಸೆಳೆಗಾರ್ತಿ. A female friend (My.).

ಗೆಣೆಗಾರಿ g̈ĕṇĕ-gâṛa. = ಸೆಣಿಗಾರ. A male friend (C.; occasionally: a whoremonger, S. Mhr.).

ಗೆಣೆತನ g̈ĕṇĕtana. = ಸೆಣಿತನ, etc. (My.; S. Mhr. in two meanings).

ಗೆಣೆಯ g̈ĕṇĕ-a3. = ಸೆಣೆಯ. (My.).

ಗೆಣ್ಟಗೆ g̈ĕṇṭag̈ĕ. = ಸೇಣ್ಟಗೆ, q. v.

ಗೆಣ್ಟು g̈ĕṇṭu. (Śmd. 48). Remoteness, distance, farness, removal, etc. (ದೂರ Čt. I, 6; Kk. 64. 83; Śm. 50; ಅತಿದೂರ Bhn. 62; Tĕ. ಗೆಣ್ಟು, to move, stir; to push away, toss aside; ಕೆಳವು, interval, space; see ಗೇಣ್ 1). See Rśv. 5, after 115; 5, 116; Śśv. 2, 107; 4, 67. — ಗೆಣ್ಟು-ಅ 3. A man who is at a distance (Abh. P. 15, after 27).

ಗೆಣ್ಟುಗೆ g̈ĕṇṭug̈ĕ. (Śmd. 48, o. r. ಗೆಟ್ಟಗೆ).

ಗೆಣ್ಡೆ g̈ĕṇḍĕ. 1. The penis (S. Mhr.; Mhr. ಜೋಣ್ಣಿ).

ಗೆಣ್ಡೆ g̈ĕṇḍĕ. 2. = ಸೆಡ್ಡೆ, etc. See ಕಾ-. — ಗೆಣ್ಡೆವೀನ್. A sort of fish (My.; Rśv. 5, 115). — ಗೆಣ್ಡೆಜೊಟ್ಟೆ. Ascites (My.).

ಗೆಣ್ಣು g̈ĕṇṇu. 1. = ಗಿಣ್ಣು 2. A knot, etc. (ಪರ್ವ Si. 437; My.). ಬಿದುರುಗೆಣ್ಣು (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್ 163). See also Si. 207.

ಗೆಣ್ಣು g̈ĕṇṇu. 2. = ಗಿಣ್ಣಿ, etc. (Bp. 42, 5).

ಗೆತ್ತು g̈ĕttu. P. p. of ಗಿಚ್, q. v.

ಗೆದಲು g̈ĕdalu. -ಲ್. = ಸೆಜ್ಜಲು, ಸೆದ್ದಲಿ, ಸೆದ್ದಲು. The white ant, termite (Tĕ. ಚಡೆ, ಚಿಡೆ, ಚದಲು, ಚೆದಲು; M. ಚಿದಲ್, ಚದಲೆ, ಚೆದಳ್; T. ಚದಲ್ಯೆ, ಚಲ್, ಚೆಲ್ಲು, white ants). ಕೆಣ್ಣಿನಂ ಗೆದಲ್ ಒನ್ದುವುದೆ (Bp. 15, 32). *Cf.* ಗೊದಲೆ.

ಗೆದಿ g̈ĕdi. = ಸೆಲಿ 1. To conquer; to gain (S. Mhr.; ಜಯಿಸು G.). ಗೆದಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ (ಜತ); ಗೆದಿಯ ಕಕ್ಕದ್ದು (ಜೇಯ); ದಿಕ್ಕು ಗೆದಿಯೋಣ (ದಿಗ್ವಿಜಯ); ಗೆದಿಯುವ ಪವಣಿಕೆ (ದೇವನ); ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ತೆ ಜೂಜನೊಳಗೆ ಗೆದಿಯೋಣ (ಪಣ); ವೈರಿಯ ಗೆದಿಯುವವನು (ಪರನ್ತಪ G.). P. p. ಗೆದ್ದು.

ಗೆದಿಸು g̈ĕdisu. = ಸೆಲಿಸು. (S. Mhr.).

ಗೆದ್ದಲಿ g̈ĕddali. = ಸೆದಲು, etc. (S. Mhr.). ಜೊಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಗೆದ್ದಲಿ (ತಲಭ G.).

ಗೆದ್ದಲು g̈ĕddalu. = ಸೆದ್ದಲಿ, etc. (My.). ಗೆದ್ದಲು ಹುತ್ತವಿಕ್ಕಿ, ಪಾವಿಗೆ ಮನೆ ಮಾಡುವು (Prv.).

ಗೆದ್ದು g̈ĕddu. = ಸೆಲಿತು, ಸೆಲಿದು, ಸೆಲ್ದು. P. p. of ಗೆದಿ, ಗೆಲ್ಲು. (C.). ಗೆದ್ದರೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು, ಸೋತರೆ ಕವಿ ಮೂಗು.—ಗೆದ್ದರೆ ಆದುವದಕ್ಕೆ ಬನ್ದಿದ್ದೆವು, ಸೋತರೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಬನ್ದಿದ್ದೆವು ಎವ್ವನ್ತೆ.—

ಗೆದ್ದರೆ ಹಲವರು ಗೆದ್ದರು, ಸೋತರೆ ಕೊಂಕಣಿಗರ ಗಣ್ಣು ಸೋತ (or ಕೋಮುಟಿಗರ ಪೋರ ಸೋತ, Prvs.). ಆರಸನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಬಿರ್ಕ (B. 5, 52). ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು (ಧುರಜೈತ್ರ Nn. 94). ಗೆದ್ದವಂ (ಜಸ್ಣು Mr. 512).

ಸೆಪ್ತಿ gĕpti. Tbh. of ಜ್ಞಪ್ತಿ. (My.).

ಗೆಬಟ್ಟಿ gĕbaṭu. = ಕೆದಟ್ಟಿ 1. To scratch, as the ground (S. Mhr.).

ಗೆಬ್ಬು gĕbbu. = ಗೆಬಱು. (S. Mhr.); to loosen a stone, etc. by scratching or digging with the nails (S. Mhr.).

ಗೆಯ್ gĕy. = ಕೆಯ್ 2, etc., ಗೆಂಱಿ, ಗೆಯು, ಗೆಯ್ಯು, ಗೈ, ಗೈ್. To perform, to do; to prepare, to make; to work, to till (ತಿಳ್ಪ ಕೆಸಂ. Dh.). ಗೆಯಲುಂ or ಗೆಯ್ಯಲುಂ (ಕೆಸಂ. 86). ಗೆಯ್ಯಲಿಂ! (277). ಗೆಯ್ವಂ (267). ಗೆಯ್ದುದೆ (66. 133). ಗೆಯ್ದ ಪುದು (134). ಗೃಹಗರ್ಜನಿ ಗೆಯ್ವ (ಗೇಹೇನರ್ದಿ, ಗೇಹೇಶೂರ, etc.); ಒನ್ದೂ ಗೆಯ್ಯದ ಭೂಮಿ (ಖಿಲ); ತಡದು ಗೆಯ್ತವನು (ದೀರ್ಘ ಸೂತ್ರಿ); ಪೊಲ್ಲನೆ ಗೆಯ್ವ (ಕುಣ್ಯ, etc.); ಹೊಲ್ಲೆಹ ಗೆಯ್ವವನು (ನೃತಂನ, etc. Hlā.). ಗೆಯ್ದ ನೆಲ (ಸೀತ್ಯ, etc., ಉತ್ತ ಭೂಮಿ Si. 301). ವಿಪ್ರಸನ್ತರ್ಪಣಂಗೆಯ್ (J. 28, 25). See *e. g.* ಅನ್ಜ-, ಇಕ್ಕಡಿ-, ಉದಯಂ-, ಏ-, ಒಪ್ಪಂ-, ಕೆಲಸಂ-, ಕ್ಷೇಮಂ-, ತಮ್ಮ-, ತುಟಿಲ್-, ದಸಿ-, ನಿದ್ದೆ-, ನಿದ್ರೆ-, ಪುಣ್ಯಂ-, ಪೂರಣಂ-, ಪ್ರತಿ-, ಬಿಜಯಂ-, ಬಿನ್ನಪಂ-, ಮುಂ-, ಮುದ್ದು-, ಸಜ್ಜು-, ಸೆಜೆ-, ಹರದು-, etc., etc.; Grj. 1, 133; 10, 116; Bp. 21, 17. — ಗೆಯ್ಯ ಬಲ್ಲಹ. Knowing how to work, etc. (Bp. 9, 46). — ಗೆಯ್ಕೊಳ್ಳಲಿಗ. -ಒಳ್ಳಲಿಗ. A husbandman (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಕ, ಕುಟುಮ್ಬಿ, etc. Hlā.).

ಗೆಯಿ gĕyi. = ಕೆಯ್, etc. (My.). ಆಲೋಕನ ಗೆಯಿದು (Bp. 44, 8). ಮೊದಲು ಬಿತ್ತಿ ಒಬಿಳ್ಕ ಗೆಯಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಬೀಜಾಕೃತ, etc. Si. 301). See ಬಿಜಯಂ-.

ಗೆಯಿಸು gĕyisu. = ಕೆಯ್ಸು, etc. See ಬಿಜಯಂ-.

ಗೆಯು gĕyu. = ಗೆಯಿ, etc. See ಏ-.

ಗೆಯ್ತ gĕyta. = ಕೆಯ್ತ.

ಗೆಯ್ಮೆ gĕymĕ. = ಕೆಯ್ಮೆ. ಆವಗಂ ಗೆಯ್ಮೆಯಿಲ್ಲದ ಇಳೆ (ಖಿಲ Mr. 92).

ಗೆಯ್ಯು gĕyyu. = ಗೆಯು, etc. ಶೋಕವನು ಗೆಯ್ಯುವರು ಸತಿ ಸುತರು ಜಾನ್ದವರು (Dp. 1).

ಗೆಯ್ಸು gĕysu. = ಗೆಂಱಿಸು, etc. To cause to perform, etc. ಗೋತ್ರವಧೆ ಗೆಯ್ಸಿ (J. 2, 21). ಉಲ್ಲ ಉದಕಮ ಬ್ಬನಂ ಗೆಯ್ಸಿ (28, 20). See ಪ್ರಸನ್ನ-.

ಗೆರಸೆ gĕrasĕ. = ಕೆರಸೆ, etc. (My.; see Prvs. s. ದೋಳು). **2,** = ಗರಸೆ. (R.; Tĕ. గరిసె). — ಗೆರಸೆಬಾಯಿಯವ. = ಕೆರಸೆ-. (My.). — ಗರಸೆಜಾವಿ. A basket-well, a well made with rings of wicker (R.; Tĕ.).

ಗೆರಿಸೆ gĕrisĕ. = ಗೆರಸೆ No. 1. (My.).

ಗೆರೆ gĕrĕ. (fr. ಕೆರೆ 1). A scratch, as with a finger-nail or a chisel (My.); a line; a streak (ರೇಖೆ Ct. I, 48; Mr. 332; Śm. 16; C.; Si. 327; Tĕ. నెరె, నెళె; T. ಕಱು, a scratch; a line). ಕಣ್ಣುಡಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಗೆರೆ (ಸೋಗೆ Śm. 72, o. r. ಗೆಜೆ). See J. 11, 24; B. 3, 30. 97; 5, 30. 169; ಕೊಂಕು-, ಸಯ್ತು-. — ಗೆರೆ ಹಾಕು. To mark with lines by a ruler, to rule (My.). 2, to make a sign in the form of a line, to mark (My.); to draw a line over, to blot out (My.).

ಗೆರೆಸೆ gĕrĕsĕ. = ಗೆರಸೆ No. 1, etc. (My.). ನೀರು ಮಗಿಚಿ ಚಲ್ಲುವ ಗೆರೆಸೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಸೇಕಪಾತ್ರ, ಸೇಚನ Si. 85).

ಗೆಱಿ gĕṟi. (= ಗೀಱಿ 2; Tĕ. గిఱి, గెఱి; see Śm. 72 s. ಗೆರೆ). — ಗೆಱಿ ಬಾಱು. dupl. The state of being full of scratches, as a vessel (My.).

ಗೆರ್ದೆ gĕrdĕ. — ಗೆರ್ದವಾಯ್. Mdb. MS.'s reading of ಎರ್ದೆ-.

ಗೆರ್ಬು gĕrbu. To have sexual intercourse (ಮೈಥುನ Śmd. Dh.; M. जिरे, to turn, bow; to be bent; to recline; जिरपु, reclining; *cf.* ಗೆಲ್ 2?).

ಗೆಲ್ gĕl. 1. = ಗೆದ, ಗೆಲಿ 1, ಗೆಲು 1, ಗೆಲ್ಲು. To win, to gain; to overcome, to conquer; to triumph. (T. కెలి, వెల్లు; M. वेल्लु; Tĕ. గెలుచు). P. ps. ಗೆಲ್ದು (Śmd. 122; Bp. 37, 24), (ಗೆದ್ದು, q. v.). ನೆರೆದ ಆರಸುಗಳನ್ ಅಸಿಬರುಮಂ ಗೆಲ್ದನ್ ಒರ್ಬನೆ ಪಾರ್ಥಂ (Śmd. 122). ಜನಸನ್ ಆ ಪಾಯಿಗನ ಮಱುಜೂಜನಲಿ ಗೆಲ್ದಿನು ಧರೆಯಂ (Rām. 26, 25). ಗೆಲ್ದವ (ಜತಕಾಶಿ, ಜತಾಹವ Hlā.). ಸಸಿನೆ ಗೆಲ್ದವ (ಜತಾಹವ Mr. 300). ಗೆಲಲ್ ಒನ್ದಂ (Śmd. 277). ಗೆಲಲ್ ಇನ್ನಾರ್ ಅರ್ಪರ್? (292). ಗೆಲ್ಪುಂ (267). ಗೆಲ್ವ ರಥ (ಜೈತ್ರರಥ Mr. 285). See Śkv. 4, 64. 128; J. 2, 4.39; 6 sum. — ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ. = ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು. (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಶ್ರಿತ Mr. 237). — ಗೆಲಲ್ ಪಡೆ. = ಗೆಲ್. (Ūpr. 1, 27). — ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು. A man who speaks so as to win (the heart of another), a well-behaved man (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ಕತ Hlā.). — ಗೆಲೆವರ್. -ಬರ್. To come to conquer, etc. (Abh. P. 3, 40; 5, 54. 107; 15, 19; Rśv. 4, 69; V. 4, 36). — ಗೆಲೆವೊನ್ದು. -ಪೊನ್ದು. To meet for overcoming, to resist (ತಳ್ಪೊಯ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śk.).

ಗೆಲ್ gĕl. 2. = ಸೆಲೆ 2, ಸೆಲು 3. To bring into contact with, to apply to (the body, as a fragrant substance, J. 11, 41; see ಕೆದು 1, ಗದೆ 2, ಗೆದೆ 1).

ಗೆಲ gĕla. = ಸೆಲವು. ಗೆಲಮೆನೆ ಜಯ (Ct. I, 83; *cf.* ಗೆಲ್ಲ).

ಗೆಲವು gĕlavu. (Śmd. 247). = ಸೆಲೆ, ಸೆಲು 2, ಸೆಲುವು, (ಸೆಲ್ಲ). Gain; victory (ವಿಜಯ, ಜಯ Nr.; C.; Tĕ. గెలుపు; M. केल्पु, T. కెప్పు, strength, power). **2,** a winning, happy, sprightly air (C.). — See Bp. 6, 3; 32, 17; 42, 14; 49, 23; 52, 42; Bh. 1, 8, 40; J. 12, 26; 14, 9; 23, 31. 48; 27, 9; Śkv. 2, 14; ಸೋಲು-. — ಗೆಲವು ಸೋಲು. Gain and loss (C.).

ಗೆಲಿ gĕli. 1. = ಸೆಲೆ 1, etc. (C.). P. ps. ಗೆಲಿತು, ಗೆಲಿದು. See Bp. 9, 51; 12, 26; 27, 28; 41 sum.; 43, 15; 44, 60; 49, 24; 50, 14. 34. 76; 52, 32; Bh. 2, 4, 5. 7; 2, 13, 46; Prll. 3, 5.

ಗೆಲಿ gĕli. 2. = ಸೆಲೆ 2, etc. (Bh. 10, 5, 41).

ಗೆಲಿತು gĕlitu. P. p. of ಗೆಲಿ 1. (My.).

ಗೆಲಿದು gĕlidu. (= ಗೆದ್ದು, etc.), ಗೆಲಿತು.

ಗೆಲಿಸು gĕlisu. = ಗೆದಿಸು, ಗೆಲ್ಲಿಸು. To cause to win, etc. (C.; Bp. 59, 55).

ಗೆಲು gĕlu. 1. = ಸೆಲೆ 1. (C.). P. p. ಗೆದ್ದು (C.). ಗೆಲುವವನು (ಜೈತ್ರ, ಜೇತೃ Nr.). ಗೆಲುವ ರಥಂ (ಜೈತ್ರರಥ Hlā.). ಅವನಾ ನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಆಭ್ಯನ್ತರ್ಯ, etc. (Nr.). ಗೆಲ ಬಾರದುದು (ಅತಕ್ಯ Nn. 88. 90). ಗೆಲೆನು (Bp. 43, 14). See Bp. 58, 66; Bh. 1, 8, 11. 18.

ಗೆಲು gĕlu. 2. = ಸೆಲವು, etc. — ಗೆಲು ಗೆಯ್-. To cause happiness (Bh. 4, 2, 44). — ಗೆಲುಮೊಗ. A winning, sprightly countenance (My.).

ಗೆಲು gĕlu. 3. = ಸೆಲೆ 2, etc. (Bh. 1, 13, 2).

ಗೆಲುಗೆ gĕlugĕ. Winning, etc. (My.).

ಗೆಲುವಿಕೆ gĕluvikĕ. Winning, etc. (ವಿಜಯ, ಜಯ Si. 296; ಜಯನ 390).

ಗೆಲುವು gĕluvu. = ಗೆಲವು. (My.).

ಗೆಲುಹ gĕluha. = ಗೆಲವು, etc. (ವಿಜಯ, ಜಯ Nr.).

ಗೆಲ್ಲ gĕlla. = ಗೆಲವು. (ಜಯ Ct. II, 35; Cpr. 5, 73; Śśv. 4, 64. 94). — ಗೆಲ್ಲಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To gain the victory, to be victorious (Abh. P. 16, 96). — ಗೆಲ್ಲದುತ್ತಮದೇವ. -ಉತ್ತಮ-. N. (Bp. 58, 9). — ಗೆಲ್ಲಸೇನೆ. A sĕsŏ of victory (V. 42, after 21). — ಗೆಲ್ಲ ಸೋಲ. = ಗೆಲವು ಸೋಲು. ಗೆಲ್ಲ ಸೋಲವದೇಕೆ? (Bp. 59, 11).

ಗೆಲ್ಲಿಸು gĕllisu. = ಗೆಲಿಸು, etc. To cause to win, etc. (My.).

ಗೆಲ್ಲು gĕllu. = ಗೆಲ್ 1, etc. (My.). ಗೆಲ್ಲುವವನು (ಜೈತ್ರ, etc. Si. 382). ಗೆಲ್ಲುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಜೇತೃ, etc. 283). ಗೆಲ್ಲುವ ದಕ್ಕೆ (260. 282). ಗೆಲ್ಲಲ್ ಪಡು (282). ಇವನ್ನ ಗೆಲ್ಲ ಬಹುದು (282).

ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ gĕlluvikĕ. = ಗೆಲುವಿಕೆ. (My.).

ಗೆಳತಿ gĕḷati. = ಕೆಳದಿ, etc. (ಹಿಟ್ಟುಗೆ Ct. I, 15; ಹಿಟ್ಟುಗೆ, ಸಖಿ Śm. 74; Kk. 29, o. r. ಗೆಣತಿ; ಕೆಳದಿ, ಸಖಿ Śs.; C.; S. Mhr. in two meanings).

ಗೆಳತೆ geḷatĕ. = ಗೆಳತಿ, etc. (B. 4, 139).

ಗೆಳಯ gĕḷaya. = ಗೆಳೆಯ, etc. (My.).

ಗೆಳಿಯ gĕḷiya. = ಕೆಳೆಯ, etc. (ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್, etc. Dhw.; S. Mhr.).

ಗೆಳೆ gĕḷĕ. = ಕೆಳೆ 2, etc. (My.; Bh. 1, 6, 7; *cf.* ಸೆಡೆ 1). — ಗೆಳೆಗೊಳ್. = ಕೆಳೆಗೊಳ್. (J. 19, 49).

ಗೆಳೆಗಾರ್ತಿ gĕḷĕ-gârti. = ಗೆಣೆಗಾತಿ. (My.).

ಗೆಳೆತನ gĕḷĕtana. = ಗೆಣೆತನ, etc. Companionship, etc. (C.; S. Mhr. in two meanings; B. 1, 14; 2, 10. 36; 3, 33; ಮೈತ್ರ್ಯ G.).

ಗೆಳೆಯ gĕḷĕ-aa. = ಗೆಳಯ, ಗೆಳಿಯ, etc. (C.; B. 1, 1. 8; 2, 9. 36). See ಕುಡು-, ಪಿಸುಳಿ-, ನೂಜೆಲೆ-, where however ಕೆಳೆಯ may be meant).

ಗೆಲಿಸು gĕlasu. = ಗೇಸು, etc. (ಗೆಡ್ಡೆ Śmd. I; T. ಕಡಿಂಗು, M. ಕಡಿಙ್ಙು).

ಗೇ gé. = ಗೆಯ್, etc. To perform, etc. P. p. ಗೇದು (My.; *cf.* Mhr. ಘೇಣೇಂ, to do). ಗೇಯದೇ ಇರುವ ಭೂಮಿ (ಖಿಲ Si. 100). ಊರಿಗೆ ಆಘೀನನಾಗಿ ಗೇಯುವ ಬಡಿಗೆಯವನು (ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ 339).

ಗೇಕು gêku. = ಗಿಕ್ಕು, ಜೇಕು. The sedge Cyperus hexastachyus Rottl. (ಘನ, ಭದ್ರಾತಕ Nn. 15; ಭದ್ರಾತಕ Mr. 138). — ಗೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ. = ಗಿಕ್ಕಿನ-, q. v. The root of C. h.

ಗೇಣ್ gêṇ. 1. (Śmd. 58). = ಗೇಣ, ಗೇಣು. A span measured by the extended thumb and little finger (ವಿತಸ್ತಿ, ಕಷ್ಟು Nr.; ತಾಲ Hlâ., Mr. 324; ಕಷ್ಟು Si. 405; ಪರಿಮಾಣಿನ ಅನ್ನ Śm. 96; Tĕ. ಜೇನುಂಡು, ಜೇನೆ, ಜಾನ; M., T. ಜಾಣ್; Tĕ. ಜೇನೆ, ತಾನೆ, ನೇನಾ, much, long; T., M. ಜೇಣ್, breadth, height, length; distance = ದೂರ; T. ಜೇಯ್, ಜೇಯ್ಮೈ, length; distance = ದೂರ; ಗೇ, high; distant = ದೂರ; see ಕೇಬಿ, ಗೆಣ್ಣು, ಜಾಪು, ಸಾನೆ). ಬೆರಳು ಹನ್ನೆರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಗೇಣ್ ಆಕ್ಕು, ಗೇಣೆರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಮೊದಿನ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 325); ಕಡುವೆರಳ ಗೇಣ್ (ವಿತಸ್ತಿ 324). See Rśv. 9, 22; ಮೂ ಗೇಣ್. — ಗೇಣಾಯ್. -ದಾಯ್. A span-long mouth (Śmd. 81; Mdb. MS. ನೇಣಾಯ್).

ಗೇಣ್ gêṇ. 2. A long knife, a sword (ನಿಷುಸುರಗಿ Ct. I, 8; ಸುರಗಿ Ct. II, 21; Kk. 40; Śm. 43. 96; T. ಚೇನ್ಪೆ, a weapon = ಆಯುಧ). ಕಣ್ಣಳ್ ಮನೋಜವೀರನ ಗೇಣ್ಗಳ್ (Śmd. 117). See Rśv. 13, 70; V. 4, 36; Śśv. 3, 16; ಕಡುಗೇಣ್.

ಗೇಣ gêṇa. = ಗೇಣ್ 1. See ಅಯ್ಗೇಣ, ಎಡು ಗೇಣ.

ಗೇಣಿ gêṇi. Rent, contract (My.; Tu.). — ಗೇಣಿಚೀಟು. A lease (My.; Tu.).

ಗೇಣು gêṇu. = ಗೇಣ್ 1. (C.). ದರ್ಭೆಯ ಬೆರಳುಗೇಣು (ಗೋಕರ್ಣ), ಕಡುಕುಣಿಕೆಯ ಗೇಣು (ವಿತಸ್ತಿ Hlâ.). ಗೇಣು (ಕಡು ಬೆರಳಿನಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿ ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಅಳತೆ, ವಿತಸ್ತಿ Si. 211). ಗೇಣಿನೊಳ್ ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿಗೆ (ಗೋಕರ್ಣ Mr. 324). ಗೇಣು ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲು ಪಾಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗೇಣಗಲ. -ಆಗಲ. The distance or length (breadth) of a span (Si. 288). — ಗೇಣು ಗೇಣು. rep. (B. 4, 39). — ಗೇಣುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The height or length of a span. ಗೇಣುದ್ದ ತಪ್ಪದರೆ ಮಾರುದ್ದ ತಪ್ಪುವದು (Prv.). See Prv. s. ಜೋಟದ್ದ. — ಗೇಣುಜೊಟ್ಟೆ. The belly (or stomach) that is only a span in length or breadth (C.; Dp. 173, 6). ಗೇಣುಜೆಟ್ಟಿಗೆ ಯಾಕೆ ಅಷ್ಟು ಚಿನ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತಿ? (C.).

ಗೇಣೆ gêṇĕ. N. of a plant (ನುಗ್ಗಾರೆ, o. rs. ಮಂಗಾರೆ, ಮದ್ಗಾರೆ Mr. 119).

ಗೇಣ್ಡಿ gêṇḍa. = ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗ, q. v. (My.; B. 5, 246).

ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗ gêṇḍâ-mṛiga. A rhinoceros (My.; B. 5, 248. 250; Si. 290; Mhr., H. ಗೇಣಾ).

ಗೇಣ್ಡು gêṇḍu. = ಗೇಣ್ಡುಕ. (Sk.; *cf.* ಚೆಣ್ಡು).

ಗೇಣ್ಡುಕ gêṇḍuka. *A ball for playing with.*

ಗೇನ gêna. Tbh. of ಜ್ಞಾನ. (C.). — ಗೇನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (S. Mhr.).

ಗೇನವನ್ತ gêna-vanta. Tbh. of ಜ್ಞಾನವನ್ತ (S. Mhr.).

ಗೇನಿಕೆ gênikĕ. Tbh. of ಜ್ಞಾನಿಕೆ. Consideration, reflection, thought (S. Mhr.).

ಗೇನಿಸು gênisu. Tbh. of ಜ್ಞಾನಿಸು. To investigate, to consider, to reflect (C.).

ಗೇಪಕ gêpaka. Tbh. of ಜ್ಞಾಪಕ. (My.).

ಗೇಬೆ gêbĕ. The state of being swollen from disease (My.). — ಗೇಬೆಮೋಜಿ. A swollen face (My.). — ಗೇಬೆಸಿದ್ದ. A man whose body is swollen (My.). — ಗೇಬೆ ಹೊಟ್ಟೆ. A swollen belly (My.).

ಗೇಮೆ gêmĕ. = ಕೆಯ್ಮೆ, etc. Work (My.).

ಗೇಯ gêya. To be sung; singing, a singer; a song, a chant. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಗೇಯಿಸು gêyisu. = ಗೆಯಿಸು, etc. To cause to work, etc. (My.).

ಗೇರ್ gêr. (= ಕೊರ 1). The sound produced in the chest and throat by phlegm (in the throat, My.). — ಗೇರ್ ಗೇರ್. rep. (My.).

ಗೇರಾಯಿಸು gêrâyisu. = ಗಿರಾಯಿಸು. To surround, to encompass, to hem in (My.; Mhr. ಘೇರಣೇಂ; Mhr., H. ಘೇರ, a circumference).

ಗೇರಿ gêri. Giddiness (My.; Mhr. ಘೇರಿ). ತಲೆ ಗೇರಿ ತಿರುಗುತ್ತದೆ (My.).

ಗೇರು gêru. ಗೇರ್ (Śśv. 3, 32). = ಕೇರ್ 2, etc. The marking-nut tree, Semecarpus anacardium

L. f. (ಅರುಷ್ಕರ Nr., Si. 454; ಭಲ್ಲಾತಕ Mr. 115; ಪಾವಕ 526; ಭಲ್ಲಾತಕ, ಮಷಾಕಾಲ Nn. 97; ಪಾವಕ, ಭಲ್ಲಾತಕ 122; My.). ಸಸನೆ ಇರಲಾಖಿದ ಬಡ್ಡಿ ಗೇರು ಚುಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿಳು (for tattooing, Prv.). — ಗೇರ ಕಾಯಿ. The marking-nut (ಬೀಜಬೇರುಷ್ಪ Mr. 144 in one MS.; o. r. ಬೇರೂಷ್ಪ in one, ಬೇರುಷ್ಪ, in another, ಬೇಚಿಷ್ಪ, in another). — ಗೇರ ಪಣ್ಣು. A ripe gêru fruit of a red colour (Rãv. 9, 23). — ಗೇರ ಮರ. = ಕೇರ ಮರ, ಗೇರು. (ಏರವೃಕ್ಷ, ಅರುಷ್ಕರ, ಅಗ್ನಿಮುಖಿ, ಭಲ್ಲಾತಕ Nr.). — ಗೇರುಪಪ್ಪು. A half of the roasted marking-nut (My.). — ಗೇರುಬೀಜ. = ಕೇರು. (My.). — ಗೇರುಮರ. = ಗೇರ. (ಏರವೃಕ್ಷ, etc. Si. 131). 2, an American tree naturalized in India, the cashew-nut tree, Anacardium occidentale L. (St. & Pl.; Te. ಜಡಿ-ಮಾವಿಡಿ-ಚೆಟ್ಟು; M. ಕಶು-ಮಾವು). — ಗೇರುಮಾವು. A kind of mango (My.).

ಗೇಮು gêru. = ಕೇಮು. (My.).

ಗೇರ್ gêr. = ಸೇರು, etc. — ಗೇರ್ಕಾಯಿಮರ. = ಗೇರ ಮರ. (St. & Pl.).

ಗೇಲಿ gêli. Ridicule, derision (My.; Te. ಗೇಲಿ, ಗ್ರೇಣಿ, ಗಗ್ಗಿಲಿ; ಗ್ರೇಣಿಂಡು, ಕೇಗರಿಂಚು, to ridicule; ಕೇರು, to chuckle, giggle; T. ಕೇಲಿ, censure, aspersion, calumny; *cf.* ಕಲ). — ಗೇಲಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Ridiculing, etc. ಹೀಗಳೆದು ಗೇಲಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (ಆಡ್ಬರಿತಕ, ಜಂಗಿಸಿ ನಗುವದು Si. 73). — ಗೇಲಿ ಮಾಡು. To ridicule (ಒಬ್ಬನನ್ನು or ಒಬ್ಬನಿಗೆ, My.).

ಗೇಸ್ತ gêsta. Tbh. of ಗೃಹಸ್ಥ. (My.; Te. ಗೇಸ್ತು).

ಗೇಹ gêha. *A house* (ಮನೆ Nn. 133).

ಗೇಹಿನಿ gêhini. A house-wife, a wife. (R.).

ಗೇಹೇನರ್ದ gêhê-nardi. *A poltroon, a dung-hill cock.*

ಗೇಹೇಶೂರ gêhê-śûra. *A poltroon, etc.*

ಗೇಹೋಪವನ gêha-upavana. *A garden near a house.*

ಗೈ gêi. = ಸೆಯ್, etc. (My.), *e.g.* ಸಿದ್ದೆಗೈ, to sleep (Si. 254); ಯೋಚನೆಗೈ, to reflect, etc. (Si. 71).

ಸೈರ gaira. = ಗೈರು. Dis-, un-, mis-, out of, etc. (Mhr.).

ಸೈರಖರ್ಚು gaira-kharču. Extra or vain expenses (My.; Mhr.).

ಸೈರಮಾಮೂಲ್ gaira-mâmûl. That is against custom or usage (My.).

ಸೈರಾಜರ್ gairâjar. = ಸೈರುಹಾಜರು. (My.).

ಸೈರಾದಾ gairâdâ. Unoccupied, waste (Br., H.); due, owed (My.; Br., H.).

ಸೈರಿಕ್ gairika. (fr. ಗಿರಿ). *Red chalk.* 2, mineral, ore (ಧಾತು, ಗಾಜು Mr. 98, o. r. ಜಾಜು). 3, *gold.*

ಸೈರು gairu. = ಗೈರ. (My.).

ಸೈರುವಾಜಿಬಿ gairu-vâjibî. ಸೈರವಾಜಿಬೀ. Unreasonable, improper (My.; Br.; Mhr., H. ಗೈರವಾಜವೀ).

ಸೈರುವಿಲೆ gairu-vilĕ. Out of its place; lost (My.).

ಸೈರುಹಾಜರು gairu-hâjaru. = ಗೈರಾಜರ್. Absent (My.; Br.; Mhr. ಗೈರಹಜರ).

ಸೈರೇಯ gairêya. *Red chalk, bitumen.*

ಗೊ gŏi-ŏ. (= ಕೊ, ಸೋ). See ಇದು-ಗೊ.

ಗೊಂಯಿ gŏ̃yi. = ಸುಂಯಿ, ಸೊಯ್ (used expressly of the musquito, C.).

ಗೊಗ್ಗ gŏggga. (=ಒಗ್ಗ). (My., in the sense of ಒಗ್ಗ, used especially to frighten children). — ಗೊಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 58, 6).

ಗೊಂಕೆ gŏ̃kĕ. (= ಕುಂಕೆ). The throat (ಗೋಣ್ Śmd. II; Śs.; ಗೋಣಿ Ct. I, 9, probably ಗೋಣು; M. ಕೊಬ್ಬಾ, the throat).

ಸೊಂಗಡಿ gŏ̃gaḍi. A cloak (blanket) worn over the head and face (C.; Mhr., H. ಘುಂಗಟ, ಘುಂಗೂಟ). 2, a cumbly or blanket (C.; Te. ಗೊಂಗಡಿ, -ಡು, -ಳಿ; Mhr. ಘೊಂಗಡೀ, ಘೊಂಗಡೀಲ). ಅಂಗಡೀ ಮಾಡು, ಗೊಂಗಡೀ ಹೊದ್ದು.—ಕೆಂಪೆಯೊದದ ವನ ಗೊಂಗಡಿ ಕತ್ತು ಕೊಣ್ಣಿ ಪಾಗೆ (Prvs.). 3, a long, good tamarind fruit (My.). — ಗೊಂಗಡಿಕೊಪ್ಪೆ. The hood into which a cumbly is made (C.). — ಗೊಂಗಡಿಗೊಪ್ಪೆ. = ಗೊಂಗಡಿಕೊಪ್ಪೆ. (My.).

ಗೊಂಗು gŏ̃gu. = ಸುಂಗು. (Śd.).

ಗೊಂಗೆ gŏ̃ge. 1. (= ಸೊಂಜೆ). A mass, a heap (ಕದಳಿ, ಜಂಗುಳಿ, ನೆರವಿ, ಗುಣ್ಪು, etc. Śm. 54, o. rs. ಗೊಮ್ಮೆ, ದೊಮ್ಮೆ).

ಗೊಂಗೆ gŏ̃ngĕ. 2. The large grey babbler, Garrulus albifrons (Bd.). *Cf.* ಗೊನಗಾ.

ಗೊಜ್ಜೆ gŏ̃ccĕ. = ಗೊಜ್ಜೆ. (My.).

ಗೊಜಗು gŏ̃jagu. 1. To speak indistinctly or inarticulately (My.; M. ಕೊಂಜು, ಕೊಜ್ಜು, T. ಕೊಂಜು).

ಗೊಜಗು gŏ̃jagu. 2. Indistinct or inarticular speech (My.).

ಗೊಜಿ gŏ̃ji. = ಗಜಿ 1. — ಗೊಜಿಬಿಜಿ. = ಗಜಬಿಜ. (My.).

ಗೊಜ್ಜಗೆ gŏ̃jjagĕ. = ಗುಜ್ಜಗೆ, etc. (Rãv. 10, after 31).

ಗೊಜ್ಜಲು gŏ̃jjalu. Mud, mire (ಕೆಸಲು My.).

ಗೊಜ್ಜು gŏ̃jju. 1. Acidity, sourness (C.; *cf.* ಕಯಿ 3 f).

ಗೊಜ್ಜು gŏ̃jju. 2. A thick mess of boiled brinjals, mangoes, etc. to which tamarind, chillies, salt, etc. are added (My.; Te.; Tu. ಗೊಜ್ಜ; T., M. ಕುಯಿಕುಟಿ, slimy, soft; see s. ಕುಸುರಿ 1 and *cf.* ಗೊದ್ದ).

ಗೊಜ್ಜುಗೆ gŏ̃jjugĕ. = ಗೊಜ್ಜಗೆ, etc. (Rãv. 9, 6).

ಗೊಜ್ಜೆ gŏ̃jjĕ. = (ಕೊಬಿಜೆ), (ಗಜ್ಜು), ಗೊಜ್ಜೆ. Putridity; mud, mire (My.; *cf.* ಗೊದಕಲು).

ಗೊಂಚಲ gŏ̃ncala. = ಗೊಂಚಲು. (S. Mhr.).

ಗೊಂಚಲು gŏ̃ncalu. ಗೊಂಚಲ್. A cluster; a bunch (ಗುಚ್ಛಕ, ಸ್ತವಕ Nr.; ಮಂಜರಿ, ವಲ್ಲರಿ Mr. 106; ಗುಚ್ಛ Kk. 20; ತೊಂಗೆ, ತೊಂಗಲ್, ತೊಪ್ಪೆ, ತೊಡಪ್ಪೆ, ಜೊಮ್ಪ, etc., ಗುಚ್ಛ; C.; *cf.* ಗುಡಿ 3, ಗೊನೆ, Tbh. ಕೊಚ್ಚು). ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊಳಿ ಹೂಮ್ಮದ ಪತ್ರಪುಷ್ಪಫಲಾದಿಗಳ ಗೊಂಚಲು (ಮಂಜರಿ, ವಲ್ಲರಿ Nr.; see Si. 122). ಮರದ ಗೊಂಚಲು (ವಲ್ಲರಿ, ಮಂಜರಿ Hlâ.). ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲು (ಸ್ತವಕ, ಗುಚ್ಛಕ, ಗುಲುಂಛ Hlâ.; see Si. 124; Śmd. 73). ಆಲಗಿಳ ಗೊಂಚಲ್ (J. 3, 3). ಮುತ್ತುಗಳ ಗೊಂಚಲು (3, 17). ಕಾಯಿ ಗೊಂಚಲು (B. 2, 41). See Bp. 11, 34; B. 4, 54. — ಗೊಂಚಲ್ಲಿಂಡು. A cluster of lightnings (Rãv. 13, after 77).

ಗೊಂಚಿ gŏ̃ñci. (= ಸೊಂಗೆ 1), ಸೊಂಚೆ. A mass, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ತರಳ್ಳಿ, ಮೊಸ್ಪುಳಿ, ನೆರವಿ, ಗುಣ್ಪು, ಗುಮ್ಮಿ, ಗೊನ್ದಣಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಳೆ Kk. 17).

ಗೊಂಚೆ gŏ̃ñcĕ. = ಸೊಂಚೆ. A mass; a cluster. (ಚೇದರ್) ಗೊಂಚೆಯ ಸರಳ್ಳಳ ಸಿಡಿದು,.. ಅಪವಿಯೊಳು ಚೇಣ್ಯೆಯನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (Râghc. 17, 67).

ಗೊಟ gŏ̃ta. = ಸುಟು, etc. — ಗೊಟ ಗೊಟಿ. = ಗುಟು ಗುಟು. (My.).

ಗೊಟಕು gōṭaku. = ಗುಟಕು, etc. (C.); the last gulping sound of a dying person (S. Mhr.).

ಗೊಟರು gōṭaru. = ಕೊಟ್ರು, (ಸೊಡಗು). A hole, a hollow (in a wall, well, hill, or tree; *cf.* Sk. ಕೋಟರ). — ಗೊಟರು ಬೀಳು. A hollow to be formed (My.).

ಗೊಟ್ಟ gōṭṭa. 1. = ಕೊಟ್ಟ 1. A bamboo tube for administering food or medicine to cattle (C.; Tē.; Mhr. ಘೋಟೇಂ; *cf.* ಕೂಡಲ್).

ಗೊಟ್ಟ gōṭṭa. 2. = ಕೊಟ್ಟೆ, q. v. A mango-stone (S. Mhr.; Mhr. ಕೋಯ; Tu. ಗೊಟ್ಟು).

ಗೊಟ್ಟ gōṭṭa. 3. = ಕೊಟ, etc. (S. Mhr.).

ಗೊಟ್ಟ gōṭṭa. 4. (= ಕೋಣ್ಟ). A corner (My., in ಗೊಟ್ಟಕ ಬೀಯಿ, ಗೊಟ್ಟಕೆ ಪಾಕು, used of an arji).

ಗೊಟ್ಟಚಿ gōṭṭaci. = ಕೋಟಚಿ. N. of a plant (ನೆಲ ಬೇವು, etc. Mr. 147 in one MS., o. rs. ಗೊಟ್ಟಚ್ಚಿ, ಗೋಟಚಿ). See ಪನ್ನಂಗಿ.

ಗೊಟ್ಟಿಗೆ gōṭṭigĕ. = ಘೋಟಿಗೆ. Tbh. of ಘೋಟಕಾ. A mare (J. 7, 5).

ಗೊಟ್ಟು gōṭṭu. 1. Obstinacy (Tē.); crookedness, craft (*cf.* the terms s. ಕುಡುದು). — ಗೊಬ್ಬಾಟಿ. -ಆಟ. Deceit, falsity (Bp. 24, 75).

ಗೊಟ್ಟು gōṭṭu. 2. (= ಕೊಗ್ಟು). The state of being hard to get or very scarce (My.; Tē. ಗೊಟ್ಟು, ಗೊಡವೆ, tho state of being hard, difficult, hard to read, puzzling, hard to get; see ಕುಡಿ 1). ನೀರಿಗೆ ಗೊಬ್ಬಾಯಿತು (My.). ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಥಟ್ಟರು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಗೆನೀರಿಗೆ ಗೊಟ್ಟು (Prv.). 2, the state of being dry. — ಗೊಟ್ಟ ಕೆಱೆ. A dry tank (My.). ಕೆಟ್ಟವರಿಗೂ ಅಬಿದವರಿಗೂ ಗೊಟ್ಟ ಕೆಱೆ ತವರ ಮನೆ (Prv.). — ಗೊಟ್ಟುಕಾಲ. Drought (My.; Tē.). — ಗೊಟ್ಟುವಳ್ಳ. -ಪಳ್ಳ. The dry bed of a stream (V. 14, after 81).

ಗೊಟ್ಟೆ gōṭṭĕ. The mons veneris (S. Mhr.).

ಗೊಟ್ರು gōṭru. = ಗೊಟರು. (My.).

ಗೊಡ gōḍa. = ಸೊಳ. An imitative sound. (Mhr. ಗುಡ). — ಗೊಡ ಗೊಡ ಎನ್ನು. A sound heard in the body when suffering from flatulence (My.). 2, a sound heard in continuous vomiting (My.).

ಗೊಡಗು gōḍagu. (fr. ಕೊಡೆ 2). = ಸೊಡುಗು. A hollow, a hole (in a grain-pit or well, My.).

ಗೊಡಚಿ gōḍaci. = ಕೊಡಚಿ. — ಗೊಡಚಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. An eye with a protuberance from its ball (S. Mhr.). — ಗೊಡಚಿಗಿದ. = ಕೊಡಚಿಗಿದ. (Z.).

ಗೊಡರು gōḍaru. (= ಗುಟ್ರು, etc., ಗೊಬಕು). — ಗೊಡರು ಗೊಡರು. rep. The bellowing sound of a bull-frog (S. Mhr.). — ಗೊಡರು ಹಾಕು. To grunt or bellow as an ox or a bull (My.).

ಗೊಡಲು gōḍalu. Trash, chaff (? RÂm. 6, 44, 10).

ಗೊಡವೆ gōḍavĕ. Connexion; intercourse; concern with, care about (C.; J. 6, 35; Bh. 3, 5, 22; *cf.* ಕುಡಿ 1; ಗೋಜು 2). ಊರಿಗೆ ಹೋಗದವರಿಗೆ ಹಾರೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? — ತಡವ ಮಾಡುವವನ ಗೊಡವೆ ಬೀಡ (Prvs.). See B. 3, 82; 4, 137. 199; Prvs. s. ದಣ್ಣ, ದುರ್ಗ, ಪರಲೋಕ, ಪೆಣ್ಣಾರಿ, ಪ್ರಸ್ತ, ಮಡಿ 3.

ಗೊಡುಗು gōḍugu. = ಸೊಡಗು. (My.).

ಗೊಡ್ಡ gōḍḍa. 1. (fr. ಕುಡು 1?). A complicated, perplexing affair: peril, jeopardy (? Abh. P. 9, 156; 10, 10; Tē.).

ಗೊಡ್ಡ gōḍḍa. 2. = ಸೊದ್ದ 1. N. of a plant (ನಿರ್ಮಜ್ಜ Mr. 116 in one MS., o. r. ಗೊದ್ದ in two MSS., ಗೋದ in another).

ಗೊಡ್ಡಿ gōḍḍi. A barren woman (C.; Tē. ಗೊಂಜೆ). ಗೊಡ್ಡಿ ಹೆಱುವಳೇನು? ಬೊಡ್ಡಿ ಅಱುವಳೇನು? (Prv.). 2, a male in female attire, at play (S. Mhr.).

ಗೊಡ್ಡು gōḍḍu. (= ಸೊಟ್ಟು 2). The state of being barren or sterile (C.; Tē., Tu.); that of being sapless, etc.; a barren cow, etc. (Mhr. ಖೋಡ, an old cow of which the womb is closed; an old tree which bears no longer). ಗೊಡ್ಡಿನ ಹಾಲು (as a wonderful thing, Bp. 9, 24; see also 60, 45). ಮೂಱುಕ್ಕೆ ಆಱಕ್ಕು, ಆಱು ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕು, ಹೇಱುವ ಗೊಡ್ಡು ವೈನಕ್ಕು ಪಾಪಂ ಪಾಡೂಕಾಲಕೆ (Sp.). ಚರಿಪ ಅರಣ್ಯದ ಪಕ್ಷಗೆ ಒನ್ದು ತರು ಗೊಡ್ಡಾಗಲ್, ಫಲಂ ತೀವಿದ ಆ ಮರಗಳ್ ಪುಟ್ಟವೆ? (Sās. 8). ಸೂಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಗೊಡ್ಡೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮಡ್ಡಿ 1. — ಗೊಡ್ಡ ಹುಣಿನೇ ಮರ. A tall tree, Albissia odoratissima Benth. (Z.). — ಗೊಡ್ಡಾಕಳ್. -ಆಕಳ್. A barren cow (ವಡೆ, ಬಸೆ Śmd. 342; ವಡೆ, ಬಸ್ಟರ್ Nr.; C.). — ಗೊಡ್ಡಾಟಿ. -ಆಟ. Nonsense (Bp. 28, 43). *Cf.* ಗೊಬ್ಬಾಟ. — ಗೊಡ್ಡು ಎಮ್ಮೆ. A barren buffalo. See Prv. s. ಮಡ್ಡು ಹುಲ್ಲು. — ಗೊಡ್ಡುಕೆಲಸ. Useless, unprofitable work (C.). — ಗೊಡ್ಡು ದನವು. = ಗೊಡ್ಡಾಕಳ್. (Dp. 148, 3). — ಗೊಡ್ಡು ಮರ. A barren tree (C.). — ಗೊಡ್ಡು ಮಾತು. A vain word (C.). — ಗೊಡ್ಡು ಸಾರು. A broth without strength (My.). ಗೊಡ್ಡು ಸಾಪಗೆ ಜಡ್ಡು ತುಪ್ಪ (Prv.). — ಗೊಡ್ಡು ಹರಟೆ. Useless talk (My.). See Prv. s. ಮಡ್ಡಿಯನ್ನ.

ಗೊಣ gōṇa. 1. = ಸೋಣ s. ಸೋಣ್. See ಎಣೆಗೊಣ.

ಗೊಣ gōṇa. 2. = ಕೊಣ 2. — ಗೊಣ ಗೊಣ ಎನ್ನು. = ಕೊಣ ಕೊಣ ಎನ್ನು. (My.; T. ಕುಣಗುಣ-).

ಗೊಣ gōṇa. 3. = ಗುಣ, etc. — ಗೊಣಗುಟ್ಟು. = ಗುಣಗುಟ್ಟು. (My.; Tē. ಗುನಿ, ಗೊಣಗೊಣಲಾಡು).

ಗೊಣಗ gōṇagu3-a3. (= ಸೊನಗ). A man who nasalizes (My.). Feminine ಗೊಣಗಿ.

ಗೊಣಗು gōṇagu. 1. N. of a plant (ಗುಣಿ Mr. 139; Tē. ಗುನುಕೆ, ಗುನುಕು, a sort of wild corn which is eaten in times of scarcity).

ಗೊಣಗು gōṇagu. 2. To nasalize (My.).

ಗೊಣಗು gōṇagu. 3. Nasalization (My.). ಗೊಣಗು ಮಾತು (My.).

ಗೊಣಗು gōṇagu. 4. Grumbling, murmuring (My.). — ಗೊಣಗಾಟ. -ಆಟ. = ಗೊಣಗು. (My.).

ಗೊಣಸು gōṇasu. (= ಕುಣಿಕೆ 2), ಸೊಲಸು. A link of a chain (C.). 2, a loop (ಬಲೆಯಂ ಸರವ ಕುಣಿಕೆ Mr. 380; see ಕುಣಿಕೆ 2). 3, an ornamental bunch of five pearls (My.).

ಗೊಣೆಯ gōṇĕya. The middle of a bow-string (? Abh. P. 14, 171).

ಗೊಣ್ಡು gŏṇḍu. (or **ಗೋಣ್ಡು**). (= ಗೋಣ್ಟು?). See ಕೆಸ. s. ಎರಲ್ 3.

ಗೊಣ್ಡಿ gŏṇḍĕ. = ಕೊಣ್ಡಿ 4. A cluster; a tuft; a tassel (C.; B. 4, 210; ŠśV. 3, 27; Tĕ., M. ಕೊಣ್ಡೆ; T. ಕೊಣ್ಪೆ; T. also ಕುಬಿಲ್; Mhr. ಗೋಣ್ಡಾ). See ಅನನ್ತನ-. **2**, impervious or thickset state (Tĕ.; See ಕುಬಿ 1). **3**, an amaranth, Gomphrena globosa Lin. (My.). — ಗೊಣ್ಡಾರಣ್ಯ. -ಅರಣ್ಯ. An impervious jungle (My.; *cf.* Sk. ಗೋಣ್ಡವನ).

ಗೊಣ್ಡೆಯ gŏṇḍĕya. A mass (Bh. 6, 8, 13).

ಗೊಣ್ಣಿ gŏṇṇĕ. 1. — ಗೊಣ್ಣೆವುಯು. -ಪುಯಿ. An insect found in timber (ಘುಣ Nr.).

ಗೊಣ್ಣಿ gŏṇṇĕ. 2. Mucus of the nose (C.). **2**, a blot of ink (S. Mhr.).

ಗೊತ್ತು gŏttu. = ಗುಱುತು, etc., ಗೊನ್ತು. A mark, etc. (C.; Čpr. 4, 8; ŠśV. 2, 28). **2**, knowledge, acquaintance (C.). **3**, appointment, rule, regulation, order (C.; Tĕ.). ಇಪ್ಪು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಅಭಿನವನ ಜೀಕು ಎ ವ್ಪ ಗೊತ್ತು (ತಾಲ Si. 64). ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯಮು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಯಾತನಸ್ಥಾನ (79). ಹೀಗಿರ ಜೀಕು, ಹೀಗೆ ನಡ ಕೊಳ್ಳ ಜೀಕೆವ್ಪ ಗೊತ್ತು (247). ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ಸ್ಥಲ (ಎಷಯ, ಆಶ್ರಯ 390). ಅಳತೆ ತೂಳ ಮುನ್ತಾದ ಗೊತ್ತು (ಪ್ರಮಾಣ 420). ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ (ವೃಥಾ 468). ಸತ್ತು ಹೋಗದೆ ಆತಿ ಜೀವಮಿರಲು, ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). **4**, an appointed place; a place of resort or shelter (ಗವಿ, ಗರುಡಿ, ನೆಲೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Šm. 58); a place where cattle are tied (My.). — See B. 1, 5; 2, 29. 33. 38. 43; 3, 29. 41. 72. 73. 85; 4, 18. 19. 20. 21. 28. 67. 81. 94-97. 100. 105. 195. 208; 5, 84. 109. 164. 178. 188. 189. 209. 214. 216. 227. 267. 289. — ಗೊತ್ತುಗೆಡು. -ಕೆಡು. To become objectless or vain, etc. See Sp. s. ರಾಜಾನ್ನ.

ಗೊತ್ತುಗಾರಿ gŏttu-gâra. A male acquaintance (C.). **2**, a person of mark or distinction, a headman (ವಲ್ಲಭ Si. 441; My.). ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನದ ಗೊತ್ತುಗಾಱಿ (ಬೃನ್ದಾರಕ, ಮುಖ್ಯ 407).

ಗೊದ gŏda. Thickened state (see s. ಕುಸುರಿ 1 and *cf.* ಗೊಜ್ಜು 2). — ಗೊದ ಗೊದ. rep. The thickened state of an ambali, a pâyasa, etc. (My.).

ಗೊದಕು gŏdaku. Mud, mire (*cf.* ಕೊಜ್ಜೆ, ಗೊಜ್ಜೆ).

ಗೊದಗು gŏdagu. = ಸೊದಕು. (My.).

ಗೊದಮ gŏdama. A piece of wood in the form of a bat, one side being round, used in leading and checking the course of an idol car (My.). *Cf.* ಗುದಗೆ.

ಗೊದಳೆ godaḷĕ. N. of a fish (Rśv. 5, 115).

ಗೊದ್ದ gŏdda. 1. = ಸೊದ್ದೆ 2, q. v. ಗೊದ್ದದ ಮರ or ಗೊದ್ದ ನ ಮರ, the sun-paper tree, Ficus asperrima Roxb. (My.).

ಗೊದ್ದ gŏdda. 2. A kind of black ant the bite of which pains rather much (C.; Tĕ. ಗೊಜ್ಜೆ-ಜಿದಲು, the kind of termites called a soldier ant; *cf.* ಗೊಜಲೆ). ಸೊದ್ದ gŏdda. = ಗುದ್ದ. (Tbh. of ಗೋಧೆ). See ಪೆಣ್ಟೆ-.

ಗೊದ್ದೆ gŏddĕ. Pig's dung (My.).

ಸೊದ್ದೆ gŏddĕ. Tbh. of ಗುದ. (My., used of that of females; Tĕ. ಗುದ್ದೆ; *cf.* ಗೊಳ್ಳೆ).

ಗೊನಗಾ gŏnagâ. (= ಗೋಣಗ). The bird called the babbler (Pr.; S. Mhr.). *Cf.* ಗೊಂಗೆ 2.

ಗೊನೆ gŏnĕ. = ಸೊಲೆ 2. A cluster or bunch of fruit, applied to plantains, mangoes, grapes, cocoanuts, etc. (C.; Tĕ. ಗೊಲೆ; M. ಕುಲೆ; T. kuḷḷu; *cf.* ಕೊತ್ತು 2, ಗುತ್ತಿ). See B. 2, 15. 37; 3, 29; ಬಳ್-, ಪೆ-; Prv. s. ಬಾಯಿ 1.

ಗೊನೆಗಾರಿ gŏnĕ-gâra. A man who gathers plantains, cocoanuts, arecanuts, etc. (My.).

ಗೊನ್ತು gŏntu. = ಸೊತ್ತು, etc. (My.).

ಗೊನ್ತೆಮಗೊರುಚೆಟ್ಟು gŏntĕma-gŏru-čeṭṭu. The plant Paederia fetida (Tĕ.; ಸಾರಣಿ, etc. Si. 160).

ಗೊನ್ದ gŏnda. = ಸೂದೆ 1. (St. & Pl.).

ಗೊನ್ದಣ gŏndaṇa. = (ಕೊತ್ತಣೆ), ಗೊನ್ದಣಿ, ಗೊನ್ದಳ. A mass; an assemblage; a concourse of people, a crowd, a throng (ದೊನ್ದಳಿ, ಗಡಣ Čt. I, 34; ಸಿಕುರುವ್ಪ II, 47; ಒದ್ದು Šm. 96; ಕೇಲಿ, ಸಾಲ್, ವಿಕೀರ್ಣ 107; Abh. P. 3, 116; Grj. 2, after 106; 10, after 79; J. 12, 4). ತುಬರ ಗೊನ್ದಣಂ (ಬೀಡು Šm. 32). ಹಬ್ಬದ ಗೊನ್ದಣ (My.).

ಗೊನ್ದಣಿ gŏndaṇi. = ಗೊನ್ದಣಿ, etc. (ತೆರಳ್, ಸಾಲ್, ದೊನ್ದುಳಿ, ಗೊಂಗೆ, ನೆರವಿ, ಗುಮ್ಮಿ, etc. Šm. 54; ಜುಂಗುಳಿ, ಗೊಂಚಿ, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಣ್ಪು, etc. Kk. 17).

ಗೊನ್ದಣಿಸು gŏndaṇisu. To assemble (v. i.), etc. (ಸಮೂಹ Šmd. Dh.; Grj. 6, 63); to be plentiful, etc. (ಬಾಹುಲ್ಯ Šmd. Dh.).

ಸೊನ್ದಲ gŏndala. Confusion (B. 4, 137; Tĕ. ಕೊನ್ದಲ; Mhr. ಗೋನ್ಧಳ); bustle (C.; Mhr.); tumult (C.; Mhr.).

ಸೊನ್ದಲಿಗ gŏndaliga. A man who makes music in honour of Pârvatî and sings her stories (S. Mhr.; Mhr. ಗೋನ್ಧಳ, a tumultuous festivity in propitiation of dêvî).

ಗೊನ್ದಳ gŏndaḷa. = ಗೊನ್ದಣ, etc. (Č. Bp. 42, 15; J. 3, 17).

ಗೊನ್ದಳಿಸು gŏndaḷisu. = ಗೊನ್ದಣಿಸು. (Čpr. 7, 114).

ಗೊನ್ದಿ gŏndi. = ಸೊನ್ದ. (ಸೊಲ್ಲಿ). An alley, a lane, a bye-place (My.; Tĕ. ಗೊನ್ದಿ, ಗೊರಜೆ, ಗೊರ್ಜೆ; M. ಕುಱುಕ್ಕು; T. kŏṟṟu; Mhr. ಗೋಣ್ಡಿ). See ಸನ್ದಿ-. **2**, a narrow passage in the ocean, a strait (My.).

ಗೊನ್ದು gŏndu. = ಸೊನ್ದಿ. (My.).

ಗೊಪ್ಪೆ gŏppĕ. = ಕೊಪ್ಪೆ. (C.). — ಗೊಪ್ಪೆಮರ. The Papaw tree, Carica papaya L. (St. & Pl.).

ಗೊಬಕು gŏbaku. = ಗುಬುಕು. The note of a frog (S. Mhr.). — ಗೊಬಕು ಗೊಬಕು. rep. (S. Mhr.).

ಗೊಬ್ಬರ gŏbbara. (fr. ಕೊಬ್ಬು 1). Manure (C.; Tu.). ಗೊಬ್ಬರದ ಕುಣ್ಡು (ಕರೀಷಾಗ್ನಿ, ಕರ್ಮ Nr.). ದನಾ ತಿಮ್ಮುವನನಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರದಾಣಿ ಏನು? (Prv.). ಮರ್ದಿಸ್ವ ಗೊಬ್ಬರಮಂ ತಳಿದು (Rśv. 11, 68). ಸಮತೆಯೆನ್ದೆವ್ಪ ಗೊಬ್ಬರವ ಜಿಲ್ಲಿ (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 319). **2**, the measles (S. Mhr.; Mhr. ಗೋವರ).

ಸೊಬ್ಬಳಿ gŏbbaḷi. = ಗೊಬ್ಬುಳಿ, etc. (My.). See ಕಸ್ತೂ-.

ಗೊಬ್ಬು gŏbbu. (Tu. ಸೊಬ್ಬು, a play, dance, game; *cf.* ಕುಪ್ಪು 2). — ಗೊಬ್ಬುರ್.-ಊರ್. N. (Bp. 56 sum.; 56, 1. 10. 14. 32. 42). ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ್ದು ಗೊಬ್ಬುರಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣನ್ತೆ (Prv.).

ಸೊಬ್ಬುಳಿ gŏbbuḷi. = ಬೊಬ್ಬುಳಿ, etc. (My.).

ಗೊಮ್ gŏm. A sound emitted by some big flies (S. Mhr.).

ಗೊಮ್ಮೆ gŏmbĕ. **1.** = ಸೊಂಕೆ 1, etc. A mass, etc. (ಬೊಮ್ಮಲ್, ತುಮುಗಲ್, ಗೊನ್ವಣಿ, ಗುಮ್ಮೆ, etc., ಸಮೂಹ Ks.; Śmd. 54, where o. r. ಗೊಂಗೆ). **2.** = ಬೊಮ್ಮೆ. An image, an idol; a puppet, a doll (C.); the pupil of the eye (C.; B. 3, 30). ಕಬ್ಬಿಣಗೊಮ್ಮೆ (ಸ್ಥೂಣೆ Si. 420). ಗೊಮ್ಮೆಯುವು ತಾವೇತಕಳು ಇಲ್ಲವು, ಆಪ್ತಯೋಜನವು; ಗೊಮ್ಮೆಯಹ ದೇವರನೆ ಮಾಬುಯೆ, ತಮ್ಮಿಗೆಯ ತಪ್ಪಲಿಯ ಕೊಣ್ಣರೆ, ಉಮ್ಮದಕೆ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು (Jñs. 42, 14). ಅನೆಯ ಕಣ್ಣುಗೊಮ್ಮೆ ತಲೆಕೆಳಗು (Prv.). See Prv. s. ನೋಡು. — ಗೊಮ್ಮೆಮದುವೆ. A sham-marriage with dolls made by children (C.). — ಗೊಮ್ಮೆಯಾಟ. -ಆಟ. A puppet-show (C.).

ಗೊಯ್ göy. = ಸೊಂಯ್. (S. Mhr.).

ಗೊರ gŏra. = ಕೊರ 1. (My.).

ಗೊರಗು gŏragu. = ಸೊರಬು, ಸೊರಬು. A kind of hood or cloak made of leaves or grass (My.; T. ಕುಡಲೈ).

ಗೊರಜೆ gŏrajĕ. N. of a plant (ಗುರ್ವೆ Mr. 149). — ಗೊರಜೆಪಲ್ಯ. A common weed used as a potherb, Digera arvensis Forsk. (Z.). — ಗೊರಜಿಮರ. A small tree commonly cultivated, Flacourtia catafracta Roxb. (St. & Pl.).

ಸೊರಟೆ gŏraṭĕ. = ಗೋರಟ್ಟೆ. (S. Mhr.).

ಗೊರಪ gŏrapa. = ಕೊರಪ. (My.).

ಗೊರಬ gŏraba. = ಸೊರಬು. (G.).

ಗೊರಬು gŏraḅu. = ಸೊರಗು. (S. Mhr.).

ಗೊರವ gŏrava. A class of Śaiva beggars (C.; Abh. P. 8, after 62). ಗೀರ್ವಾಣಭಾಷೆಗಳ್ ಏಕೆ ಗೊರವಗೆ? (Abhâ. 1, 40). **2,** Śiva, practising as a mendicant (S. Mhr.; ಮುಕ್ತಣ್ಣ Ct. I, 2; II, 28; ತಿವ Kk. 4; ಬೆಳ್ಳಿಡ 76; ಈಶ್ವರ Śm. 2). ಗೊರವನಲ್ಲದೆ ಪೊಗಬೊಂ (Śmd. 57, o. r. ದೇವರಲ್ಲದೆ). See Bp. 18, 9. 12; 32, 15. 54; 50, 54; 52, 7; Śśv. 4, 30. 63; ಈಡು-, ಊಡಿ-, ಬೋಡು-. **3,** = ಸೊರವಂಕ. (Śśv. 3, 33).

ಗೊರವಂಕ gŏravaṅka. = ಸೊರವಂಕೆ. The common Maina, Acridotheres tristis or the Pastor (Bd.; My.; T. ಕುರಗ; Tĕ. ಕೊರವಂಕೆ, ಗೊರವಂಕೆ, ಗೋರಿ, ಗೋರಕ, ಗೋರಂಕೆ, ಗೋರಿಂಕೆ, ಗೋರುವಂಕೆ).

ಗೊರವಂಕೆ gŏravaṅkĕ. = ಸೊರವಂಕ. (ಸಾರಿಕೆ Si. 484).

ಗೊರವಿ gŏravi. = ಸೊರವ. An evergreen tree which makes good torches, Ixora parviflora Vahl. (Z.; My.; T. ಕೋರಾನ್; Tĕ. ಕೊಱವಿ, ಕೊಱವಿ, ಕೊಱವೆ, a firebrand; the touchwood tree, used for torches, Sapindus tetraphyllus; see s. ಕೊಳ್ಳಿ). — ಗೊರವಕಡ್ಡಿ. A branch of the ಗೊರವ used by post-runners (My.).

ಗೊರವಿತಿ gŏraviti. A female of the gŏrava-beggars (My.). ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಗೊರವಿತಿ ಆದಳು (Prv.).

ಗೊರವು gŏravu. = ಸೊರವಿ. (My.).

ಗೊರಸು gŏrasu. = ಸೊರಸೆ, ಸೊರಿಸೆ, ಸೊರುಸು. A hoof (My.; B. 4, 191; T. ಕುರಜ್ಜೆ; Tĕ. ಕೊರಿಜೆ, ಗೊರಜೆ, ಗೊರಿಸೆ; *cf.* ಕೊಳಗ 2 & Sk. ಖುರ). ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಅರಸು ಮುಡುದ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು (Dp. 54). See Si. 274. 406. — ಗೊರಸುಹುಲ್ಲು. The plant Saccharum spontaneum (ಕಾಶ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧಿ, etc. Si. 163; T. ಕುರ).

ಗೊರಸೆ gŏrasĕ. = ಸೊರಸು. (My.).

ಗೊರಿಮಿಡಿ gŏrimiḍi. = ಸೊರಿಮಿಡಿ. (ವಾಯಸೋಲಿ, ಸ್ವಾದುರಸೆ, ವಯಃಸ್ಥೆ, ಕಾಕೋಲೀ ಸೊಸ್ಥ Si. 158; Tĕ. ಕೊರಿಮಿಡಿ, ಗುಲಿಮಿಡಿ, ಗೊಲುಮಿಡಿ; *cf.* ಗೋರಟೆ).

ಗೊರಿಸೆ gŏrisĕ. = ಸೊರಸು. (My.; Si. 274. 431).

ಗೊರುಸು gŏrusu. = ಸೊರಸು. (My.).

ಗೊರೆ gŏrĕ. A sound, voice, word (Bh. 1, 8, 76; T. ಕುಲ್ಪೈ; *cf.* ಕೊರಲ್ಬು).

ಗೊರ್ gŏr. A sound in imitation of snoring (*cf.* ಕೊರೆ 1). — ಗೊಱ್ ಗೊಱ್. rep. (C.).

ಗೊಱಿಕು gŏṟaku. = ಕುಱುಕೆ, etc. (My.).

ಗೊಱಿಟೆ gŏṟaṭĕ. = ಕೊಟ್ಟೆ, etc. (My.).

ಗೊಱಿಲೆ gŏṟalĕ. (= ಕೊಱಲೆ No. 2, ಸೊದ್ದ 2). A kind of termites (S. Mhr.).

ಗೊಱಿಕೆ gŏṟikĕ. = ಸೊಱಕು, etc. (My.).

ಗೊಱಿಕು gŏṟuku. = ಸೊಱಕೆ, etc. (My.).

ಗೊಱ್ಱು gŏṟṟu. The grumbling sound in the belly, or when going to stool, at the time of diarrhoea (S. Mhr.).

ಗೊರ್ಕು gŏrku. = ಸೊಱಕು, etc. (My.).

ಗೊರ್ಕೆ gŏrkĕ. = ಸೊಱಕು, etc. (My.).

ಗೊಲಸು gŏlasu. = ಸೊಣಸು Nos. 1 & 3. (My.; Tĕ. ಗೊಲಸು, a chain).

ಗೊಲುಮಿಡಿ gŏlumiḍi. (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧಿ, ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷೆ, etc., ಕೊಳವಂಕೆ Si. 147).

ಗೊಲೆ gŏlĕ. **1.** (Knot-place): the notched extremity or horn of a bow (ಕೊಪ್ಪ, ಏಳ್ಪು, ಕೋಟಿ Śm. 43; ಕೊಪ್ಪ 101; ಕೊಪ್ಪ, ಏಳ್ಪು, ಧನುಃಕೋಟಿ Ks.; Čpr. 6, after 64; Abh. P. 7, 115; 14, 180; T. ಕುಮ್ಮೆ, ಕುಮ್ಮೆ; M. ಕುಮೆ; *cf.* ಕೊಲಿಕೆ, etc., ಕುಮೆ). **2.** = ಸೊನೆ. A cluster, etc. (My.).

ಸೊಲ್ಲ gŏlla. = ಸೊಲ್ಲಳ. (Tbh. of ಗೋವಳ). A cowherd (ತುಜುವಳ, ಗೋವ Śmd. 33; C.; Tĕ.; Si. 113. 186. 317. 439; Bp. 9, 12; 40, 31. 32; V. 6, 31; ಜಾತಿ-). ಗೊಲ್ಲರ ಹಳ್ಳಿ (ಆಘೋರಪಲ್ಲಿ, ಘೋಷ Nr.). ಗೊಲ್ಲರ ಅರಸಾಗಿ ಮಚ್ಚಗೆಗೆ ಪರಿದ್ರ (Prv.). See Prv. s. ಏಲಬಾಕ. 2, the assistant of a cash-keeper (My.). — ಗೊಲ್ಲಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A herdmen's street (Bp. 54, 40; My.).

ಸೊಲ್ಲತಿ gollati. = ಗೊಲ್ಲಿತಿ, ಗೊಲ್ಲಿತ್ತಿ. A female of the göllas (C.; Bp. 10 sum.; 10, 7).

ಸೊಲ್ಲವಾಳಿಗ göllavâḷiga. = ಗೊಲ್ಲ. (ಆಳಿಯುವ್ಪು Ct. 1, 61; *cf.* ಗೋಪಾಲಳ).

ಸೊಲ್ಲಳ göllaḷa = ಗೊಲ್ಲ. (Bp. 9, 15. 16; 43, 50; 54, 16). — ಗೊಲ್ಲಳರಾಜ. A göllaḷa headman (Bp. 9, 35). — ಗೊಲ್ಲಳರಾಯ. = ಗೊಲ್ಲಳರಾಜ. (Bp. 24, 76).

ಗೊಲ್ಲಿ g̈olli. (= ಕೊಲ್ಲಿಗೆ). A corner, a retired place (My.; *cf.* ಗಲ್ಲಿ, ಗೊನ್ದಿ; see M. s. ಗೋಟು 1). **2,** pudendum muliebre (My.; Tĕ.; Tu. ಕೊಯಿಲೆ; M. കുടിച്ചി; T., M. കുഡി; *cf.* ತುಲ್ಲು).

ಗೊಲ್ಲಿತಿ g̈ollitti. = ಗೊಲ್ಲತಿ, etc. (ಗೋಪಿ Śm. 33; My.).

ಗೊಲ್ಲಿತ್ತಿ g̈ollitti. = ಗೊಲ್ಲಿತಿ, etc. (My.).

ಗೊಳ್ g̈oḷ. Imitation of the sound produced in loud laughter (*cf.* ಗಳ್ಳನೆ). ಗೊಳ್ಳೆನ್ದ ನಕ್ಕನು (My.).

ಗೊಳ g̈oḷa. = ಗೊಡ. — ಗೊಳ ಗೊಳ ಎನ್ನು. = ಗೊಡ ಗೊಡ ಎನ್ನು, Nos. 1 & 2. (My.). 3, a sound produced at the evacuations of diarrhoea (S. Mhr.; *cf.* ಗೊಜ್ಜು).

ಗೊಳಗೊಳಿಕೆ (g̈oḷa-g̈oḷikĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ, etc. (Z.; My.). **2,** the yellow thistle, Argemone mexicana L. (Z.).

ಗೊಳಲಿ g̈oḷali. = ಬೊಳಲಿ. Husk, chaff, chiefly of paddy (S. Mhr.). **2,** the rind of a tamarind fruit (My.).

ಗೊಳೇ g̈oḷē. = ಸೊಳೋ. (S. Mhr.).

ಗೊಳೋ g̈oḷō. The sound produced in lamentation and weeping (My.; *cf.* ಗೋಳ್). ಗೊಳೋ ಎನ್ದು ಅಯಿವನು (ಕ್ರನ್ದಿತ, ರುದಿತ, ಕ್ರುಷ್ಯ Si. 73).

ಗೊಳ್ಳಿ g̈oḷḷē. The anus of males (My.; *cf.* ಗೊದ್ದೆ).

ಗೋ gō. ಕ್ಷೆ1-6ಽ. (= ಕೋ 1, ಗೊ). See ಆಗೋ, ಇಗೋ.

ಗೋ gō. = ಗೋವು. *A cow* (ಪಶು Nn. 5). 2, *a bull.* 3, *a ray of light* (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 5). 4, *heaven* (ನಿರ್ವಾಣನಿಕೇತನ, ಸ್ವರ್ಗ 5). 5, *a thunder-bolt* (ವಜ್ರ 5). 6, *an arrow* (ಬಾಣ, ಅಮ್ಬು 5). 7, *the earth* (ಧರಾತಲ 5). 8, *a quarter, a region* (ದಿಶೆ, ದಿಕ್ಕು 5). 9, *water* (ಉದಕ 5). 10, *an eye* (ಲೋಚನ, ಕಣ್ 5). 11, *speech.* 12, *Sarasvati* (ವಾಣಿ, ಸರಸ್ವತಿ 5). 13, the hairs of the head (or of the body, ತಿರೋಜ 5; ಕೇಶ Mr. 496). 14, the belly (ಕುಕ್ಷಿ, ಜಠರ್ಪಿ 5; ಕುಕ್ಷಿ 496). 15, a tree (ಭೂಜ, ಮರ 5). 16, a wave (ವೀಚಿ, ನೀರ ತೆರೆ 5). 17, a bird (ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿ 5). 18, a horn (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು 5). 19, the sun. 20, the moon. 21, a mountain (ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ 5).

ಗೋಕರ್ಣಾಕ gō-kaṇṭaka. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, = ನೆಗ್ಗಿಲ್, q. v.

ಗೋಕರ್ಣ gō-karṇa. A cow's ear. 2, *a kind of deer, Antilope picta* (ರೋಮಿ, ಚಮರಿಮೃಗ Mr. 163). 3, *a span from the tip of the thumb to that of the ring-finger.* 4, a serpent. 5, a place of pilgrimage on the Western Coast. ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗೋಕರ್ಣದವರು ಗಾಳಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು. —ಗೋಕರ್ಣದ ಕೆಲಸಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ (Prvs.). See Prv. s. ತಿರಿ 3.

ಗೋಕರ್ಣಿ gō-karṇi. *The plant Sanseviera zeylanica* Willd.

ಗೋಕುಲ gō-kula. A herd of kine, a multitude of cattle (J. 13, 37); *a cow-house or station.* 2, a tract or village on the river Yamunâ, the residence of Kṛishṇa during his youth (J. 15, 11);—the mud-figures of men, cattle, etc. in representation of the village made on the 8th of śrâvaṇa (Mhr.). See ಕರೆ 6.

ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ gōkula-aṣhṭami. The 8th of śrâvaṇa-kṛishṇapaksha, the birthday of Kṛishṇa (My.; Mhr., Br.).

ಗೋಕ್ಷುರ gō-kshura. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, the plant Tribulus lanuginosus (see ನೆಗ್ಗಿಲ್).

ಗೋಕ್ಷುರಕ gō-kshuraka. *Asteracantha longifolia.* 2, = ಗೋಕ್ಷುರ 2.

ಗೋಗರೆ gōgarĕ. The bellowing sound of a bull-frog (*cf.* ಗೊದರು). **2,** ಗೋ (= ಗೋಳ್) -ಕರೆ 1, to beg loudly and repeatedly in an humble way (My.). — ಗೋಗರೆಗಪ್ಪೆ. -ಕಪ್ಪೆ. The bull-frog (My.; Tĕ. ಗೋಣ್ಣು ಕಪ್ಪೆ).

ಗೋಗರೆತ gōgarĕta. The act of begging loudly and repeatedly in an humble way (My.).

ಗೋಗಿ gōgi. (= ಸೋಣೆ 2). The Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus L. (Tĕ. ಗೋಗು, ಗೊಲುಗು, ಗೋನು, ಗೊಂಗೂರೆ, Hibiscus cannabinus = ಪೀಲು, ಗುಡಫಲ sic!). — ಗೋಗಿನಾರು. A hemp produced from the gōgi (Si. 127; Tĕ. ಗೋಗುನಾರ).

ಗೋಗಿಸು gōgisu. To vomit (? Bp. 25, 30).

ಗೋಚರ gō-ċara. Ranged by cattle; offering range or field or scope for action, within the range of, accessible, attainable, within the power; perceivable by the mind, sense, or the eye. 2, the range of cattle, pasturage; *range in general, district, province; an abode, a dwelling place.* 3, *an object of sense.*

ಗೋಚರಿಸು gōċarisu. To come within the range of the mind or of the eyes, to become perceivable, to appear (Mr. 539; J. 28, 7. 8; My.).

ಗೋಚೆ gōċe. = ಗೋಣಿ. A clout, a cloth to cover the privities (My.; Tĕ.; *cf.* ಕೋವಣ, ಗವಸಣೆ).

ಗೋಚು gōċu. (fr. ಗೋರು 1). To sweep together, to heap (as filth, My.; *cf.* ಗುಡಿಸು 2); to plunder (My.).

ಗೋಜಲ gō-jala. Cow's urine (ಗೋಮೂತ್ರ Mr. 182).

ಗೋಜಾತಿ gō-jāti. Cattle. 2, cattle-like nature, a brutish, beastly, lewd nature (My.).

ಗೋಜಿಹ್ವೆ gō-jihvĕ. *The plant Phlomis esculenta* Roxb. (or Elephantopus scaber, or a kind of Hieracium).

ಗೋಜು gōju. 1. = ಸುಂಜು 2. (My.).

ಗೋಜು gōju. 2. = ಸುಂಜು 3. The state of being entangled, as thread (My.). **2,** that of being connected or of having to do with, intercourse, etc. (C.; *cf.* ಗೊಡವೆ). ಅವನು ಆಕೆಯ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಿದೆ (B. 4, 185). **3,** that of being embarrassed, trouble, etc. (C.; Tĕ. ಗೋಜು, ಗೋಡು).

ಗೋಂ gōṁ. (= ಗೋವೆ). — ಗೋಂಜೋಳ. Maize or Indian corn (S. Mhr.).

ಗೋಟ gōṭa. A harassing, pestiferous person (? Bp. 40, 52; Tĕ. ಗೋಜಾಡು, ಗೋಟಾಡು, to dun, pester, harass).

ಗೋಟಬಿ gōṭabi. = ಸೊಟ್ಟಬಿ, q. v.

ಗೋಟಿ gōṭi. Harassing (?). — ಗೋಟಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To harass (? Râm. 1, 5, 32).

ಗೋಟು gōṭu. 1. = ಗೋಣ್ಟ. A corner, an angle; a point of the compass, a quarter or region;

an edge (ಆತ್ರ, ಪಾಲಿ Nr.; ಆತ್ರ Mr. 442, o. r. ಗೋರು; ದೆಸೆ Bhn. 41; Bh. 10, 6, 16; M. ಕೊಲ್ಲಿ, ಕೊಳ್ಳು, ಕೊಡಿ, ಕೊಡು, corner; *cf.* ಗೊಲ್ಲಿ; for "bending" see ಕೊಲ್ಲೆ and ಕೊಡು 1).

ಗೋಟು ಗôṭu. 2. (= ಸೋಜು 2). The state of being joined, mingled or mixed. **2,** fringe, ribbon, edging, trimming (My.; Tĕ.). — ಗೋಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To mix together, to stir (S. Mhr.).

ಗೋಟು ಗôṭu. 3. The state of being full grown, but hard (Tĕ. ಗೊಣ್ಣು, ಗೋಟು). **2,** = ಸೋಟಡಿಕೆ. (C.). — ಗೋಟಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. A hard, inferior kind of areca nut (C.; B. 4, 164; Tĕ. ಗೋಟುಪೋಕೆ, ಗೊಣ್ಣುಟ್ಟ). ಆದರೆ ಒನ್ದು ಆಡಿ ಕೆಮರ, ಹೋದರೆ ಒಂದು ಗೋಟಡಿಕೆ (Prv.).

ಗೋಟು ಗôṭu. 4. (= ಕೊರಟು). A stunted division of the tamarind fruit (My.).

ಸೋಟು ಗôṭu. The border or hem of a garment, etc. (S. Mhr., Tĕ.; Mhr., H. ಗೋಟು). 2, a cloak of broadcloth (My.).

ಗೋಟೆ ಗôṭĕ. = ಕೊಪ್ಪೆ, etc. (My.).

ಗೋಟ್ಟೆ ಗôṭṭi. Tbh. of ಗೋಟ್ಟಿ (Śmd. 370). — ಗೋಟ್ಟಗಳ್ಳುದಿ. -ಕಳ್ಳ್-ಕುದಿ. To drink toddy in company (ಸಪೀತಿ, ಸಹಪಾನಕ Hlâ.). See Prv. s. ಗಾಡೆ.

ಗೋಡಮ್ಬೆ ಗôḍambĕ. The seed of the Semecarpus or marking-nut tree (Mhr., S. Mhr.).

ಗೋಡು ಗôḍu. Sediment taken from the bottom of wells, tanks, etc. (My.).

ಗೋಡುಮ್ಬೆ ಗôḍumbĕ. *A kind of cucumber, Cucumis madraspatanus.* 2, a Coloquintida.

ಗೋಡೆ ಗôḍĕ. Tbh. of ಕೋಟೆ (Śmd. 338). A wall (ಕುಡ್ಯ, ಭಿತ್ತಿ Nr.; Mr. 194; ಪಕ್ಷ 497; ಪಾಲಿ, ಭಿತ್ತಿ Nn. 31; ಭಿತ್ತಿ 112; ಕೇರ್ Ct. I, 60; Kk. 46; ಕೇರ್, ಕುದುರ್ Śm. 57; C.; Tĕ. ಗೋಡ; Sk. also ಕೂಡ್ಯ). ಗೋಡೆ ಬಿದ್ದರೆ ಜಗಲೀ ಮೇಲೆ.—ಗೋಡೆ ಇದ್ದರೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯ ಬಹುದು.—ಗೋಡೆ ತೊಳದರೆ ಬಜಿಮಣ್ಣೀ.—ಗೋಡೇ ಹಾಡುವವ ಬೀಲೀ ಹಾಡನೇ? (Prvs.). See Bp. 52, 32; 60, 49; ಆಡ್ಡ-, ಆರ-, ಕನ್ನಡಿ-. — ಗೋಡೆಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made by burglars in a wall (C.). See ಬಲು-. — ಗೋಡೆಮಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಗೋಣ್ ಗôṇ. = ಸೋಣಿ, ಸೋಣಿ, ಸೋಟ್ 2. The nape of the neck, the neck; the throat (ಗೊಂಕೆ Śmd. II; Čt. I, 9 as ಗೋಣಿ; ಕೊರಲ್, ಕತ್ತು, ಗಲ Śm. 71, o. r. ಸೋಟ್; ಗಲ Bhn. 55; Bh. 1, 7, 40; 7, 1, 18; Śśv. 3, 53. 56; 4, 9; J. 12, 42). — ಗೋಣಿ. -ಆ 3. = ಗೋಣ. A man with a neck. See ಎಣೆ-. — ಗೋಣಿಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put the neck down (Śśv. 4, 25). — ಗೋಣ್ಮುರಿ. 1. To twist the neck (Śśv. 4, 6). — ಗೋಣ್ಮುರಿ. 2. = ಗೋಟ್-. Twisting the neck: injuring, killing (ಹಿಂಸೆ Śs.). — ಗೋಣ್ಮೊದಿಗು. = ಗಳಬ್ಬಸ. (J. 11, 22).

ಗೋಣ ಗôṇa. = ಸೋಣಿ, etc. (Bp. 54, 52). — ಗೋಣಗೊಯ್ತೆ. -ಕೊಯ್ತೆ. = ಗೋಣ-. A woman who is a cut-throat (Bp. 40, 55). — ಗೋಣಗೊಯ್ಲು. -ಕೊಯ್ಲು. A cutting of throats (Bh. 8, 24, 42).

ಸೋಣ ಗôṇa. Tbh. of ಘೋಣಿ. (ಪ್ರೌಢ, ಮುಸುಡು Mr. 274). 2, an ox (*cf.* ಕೋಣ).

ಗೋಣಿ ಗôṇi. 1. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Śm. 77). A sack, a pack-sack (ಸ್ಯೂನ G.; C.; Mhr.; Tĕ. ಗೋಣಿ, ಗೋಣೆ; M. ಕೋಣಿ; T. ಕೋಣಿ, ಕೋಣಿಗೈ, ಕೋಣಿಯಲ್; see ಗವಸಣಿ). ಗೋಣಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಎತ್ತಿನ ಆ ದುಃಖವ? (Dp. 87). ಆಯಿವೆಯ ಹಮ್ಮಿಕಗೆ ಗೋಣೀ ತ್ಯಾಪೆ ಹಚ್ಚ್ಯಾವೋ? (Prv.). See Bp. 18, 6; 32, 51; Si. 309. 320; ಕಂಬು- No. 1, ಪರ್-, ಬಯಿ-; Prvs. s. ಪ್ರಾಣಿ, ರಾಣಿ. — ಗೋಣಿಚೀಲ. = ಗೋಣಿ. (My.). — ಗೋಣಿತಟ್ಟು. Sackcloth (C.; Mhr. ಗೋಣತಾಟ). — ಗೋಣಿದ ಡಾಠ. A confluent kind of small-pox (My.). — ಗೋಣಿಯ ಮಲ್ಲದೇವ. N. (Bp. 58, 9).

ಗೋಣಿ ಗôṇi. 2. = ಸೋಣಿ. (R.; perhaps Si. 127).

ಗೋಣಿ ಗôṇi. 3. = ಉಗಸನಿ, ಬಗಸನಿ, ಸೋಸನು. — ಗೋಣಿಮರ. A small medicinal tree, Salvadora persica L. (St. & Pl.; see Si. 127). See ಗುಡ್ಡದ-, ಬಿಟ್ಟ-.

ಗೋಣಿ ಗôṇi. 4. = ಸೋಳಿ 2. The tree called Ficus elastica Roxb. (My.); the Ficus religiosa (ಪಿಪ್ಪಲ Mr. 118, o. r. ಗೋಳಿ). See ಕಂಬುಗೋಣಿ No. 2.

ಗೋಣಿ ಗôṇi. = K. ಗೋಣಿ No. 1. A sack; (a burden of cares, etc. Mhr.); ragged clothes. 2, the measure of a drôṇa.

ಗೋಣಿಕಾಪುತ್ರ gôṇi-kâputra. (Śmd. 385; Kk. 98). A burdensome bad son.

ಗೋಣು ಗôṇu. = ಸೋಣ್, etc. (C.). See B. 3, 64. 94; 4, 134; Prvs. s. ಬಾಣ, ತಕುನ. — ಗೋಣುಗೊಯ್ತ. -ಕೊಯ್ತ. A man who is a cut-throat (S. Mhr.). — ಗೋಣುಗೊಯ್ತೆ. = ಗೋಣ-. (S. Mhr.). — ಗೋಣುಮಾರಿ. A man who kills, *i. e.* cuts the throat (Bh. 6, 7, 15).

ಗೋಣ್ಟು ಗôṇṭu. = (ಸೊಟ್ಟ 4), ಸೋಟು 1. A corner, etc. (ಅಣಿ, ಆತ್ರಿ, ಕೋಟಿ, ಅತ್ರ, ಕೋಣ Hlâ.; ಕೋಣೆ Kk. 82, o. r. ಗೋಣ್ಟೆ); a point of the compass, etc. (ಆನ್ತರಾಲ, ವಿದಿತ, ಪ್ರದಿತ Hlâ.; Mr. 59; ದಿಗ್ಮೂಲಿ Čt. I, 42; ದೆಸೆ, ದಿಕ್ಕು Kk. 16; Śm. 13). See Rśv. 9, 7; 13, 90; ಮೂಗೋಣ್ಟು.

ಸೋಣ್ಟಿ ಗôṇṭa. *A person with a prominent navel; a prominent navel.* 2, a man of the province of Gôṇḍavana.

ಸೋಣ್ಟವನ gôṇḍa-vana. The province of Gôṇḍavana (*cf.* ಸೊಣ್ಡಾರಣ್ಯ).

ಗೋತ gôta. (= ಗಂಜಳ). The old, fetid urine of cattle (S. Mhr.).

ಸೋತ gôta. A dip, as of a bird or a paper-kite (Mhr.; My); a ruinous business; a loss; a fruitless trip (Mhr., H. ಗೋತಾ, ಗೋತ). — ಗೋತ ಹಾಕು. To die (My.).

ಸೋತಮ gôtama. N. of several rishis. See ಗೌತಮ.

ಸೋತ್ರ gô-tra. Protection or shelter for cows, a cow-pen; a herd of cattle (ಪಶುವ್ರಜ, ಗೋಸಮೂಹ Nn. 16); cattle (ಪಶು Mr. 503). 2, *family, race, lineage; kin* (ಕುಲ, ಬನ್ಧು 16; ವಂಶ 503); offspring (ಸನ್ತತಿ, ಪುತ್ರ 16). 3, *a name, an appellation; the family name* (ನಾಮ, ಪೆಸರ್ 16; ಪೆಸರ್ 503). 4, *a mountain* (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 16; ಅದ್ರಿ 503). 5, the earth (ಧರೆ, ಭೂಮಿ 16; ಧರೆ 503). 6, a country (ಜನಾನ್ತ, ದೇಶ 16). 7, a road (G.). 8, a field (G.). 9, knowledge (G.). See Bp. 57, 19. — ಗೋತ್ರಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 23, 14).

ಸೋತ್ರಜ gôtra-ja. *Born in the same family, a relation* (ಸನಾಭಿ, ಸಗೋತ್ರ, ಸಪಿಣ್ಡ Hlâ.; Mr. 311).

ಸೋತ್ರಪುತ್ರಿ gôtra-putri. Pârvatî (Bp. 61, 36).

ಸೋತ್ರಭಿದ್ gôtra-bhid. The mountain-splitter: *Indra.*

ಸೋತ್ರವಧೆ gôtra-vadhĕ. Murder or destruction of family or kin (J. 2, 21).

ಗೋತ್ರಾಗ್ರ gôtra-agra. The summit of a mountain (Grj. 3, 113).

ಗೋತ್ರಾದ್ರಿ gôtra-adri. A principal mountain; one of seven principal mountains (Čpr. 3, 104).

ಗೋತ್ರಾನ್ತ gôtra-anta. Destruction of families, etc. 2, *a patronymic.*

ಗೋತ್ರಾರಿ gôtra-ari. Indra.

ಗೋತ್ರಾರಿಪುತ್ರ gôtrâri-putra. Arjuna (J. 25, 13).

ಗೋತ್ರೆ gôtrĕ. *A herd of kine.* 2, *the earth.*

ಗೋತ್ರೈಕಪಾಲಕ gôtra-êka-pâlaka. Kṛishṇa (J. 6, 5). 2, the ocean (6, 5).

ಗೋತ್ರ gôtra. = ಗೋಧರ್. The brain. (Sk.; G.).

ಗೋಧಣ (gô-taṇa = taṇavu?). = ಗೋದಲಿ, ಗೋದಲು, ಗೋದಲಿ, ಗೋದ್ದಿ. A sort of long crib made of planks (occasionally of mud), along which, on both sides, cattle are tied (Bp. 24, 57).

ಗೋದರುಡು (gô-taruḍu). A morbid swelling of the testicles (ಅಣ್ಡವಾತ, My.).

ಗೋದಲಿ gôdali. = ಗೋದಣಿ, etc. (C.; B. 4, 42).

ಗೋದಲು gôdalu. = ಗೋದಲಿ. (My., occasionally).

ಗೋದಲೆ gôdalĕ. = ಗೋದಲಿ. (C.; B. 4, 41).

ಗೋದಾನ gô-dâna. Presenting with cows, the gift of a cow (Grj. 2, 63).

ಗೋದಾರಣಿ gô-dâraṇa. *A plough.* 2, *a spade, a hoe.*

ಗೋದಾವರಿ gô-dâvari. Granting water or kine: the Godavery river (ಗೋದೆ Mr. 414). See Šmd. 103; Kk. 92; Šm. 52.

ಗೋದಿ gôdi. = ಗೋದಿವೆ, etc. Wheat, Triticum vulgare Villars. (ಗೋಧೂಮ Nr.; Mr. 373; Si. 304; C.; T. ಕೋದಿ; M. ಕೋದಮ್ಬು). See ಕಾಡು-, ಜವೆ-. ಗೋದಿ ಕಾಯೋ, ಮುಗನೇ! ಅನ್ದರೆ ಊಬು ಜುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಗೋದಿಕಳ್ಳು. A stone for grinding wheat. ಪಾಕುವ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಗೋದಿಕಳ್ಳು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗೋದಿಕಳ್ಳುಶಾನ್ತ. A ceremony for consecrating the gôdikallu, performed before the muñji or marriage (My.). — ಗೋದಿಕಾಯಿ. A grain of wheat; wheat (C.). — ಗೋದಿನಾಗರ. Naga tripudians (My.). — ಗೋದಿಬಣ್ಣಿಗೆನಾಗರ ಹಾವು. The cobra or cobra di capello, Naga tripudians (Bd.). — ಗೋದಿಬರ್ನನ. The herb Andrographis echioides N. ab E. (Z.). — ಗೋದಿರವೆ. = ಗೋದಿಸಜ್ಜಗೆ. (My.). — ಗೋದಿಸಜ್ಜಗೆ. Granulated wheaten flour, rolong (C.). — ಗೋದಿಸರ. A string of gold beads in the form of grains of wheat (S. Mhr.; Si. 218). — ಗೋದಿಸಿಡಿ'. Wheaten flour paste (C.). — ಗೋದಿಹಿಟ್ಟು. Wheaten flour (C.).

ಗೋದಿವೆ gôdivĕ. = ಗೋದುವೆ. (Si. 304).

ಗೋದುಮೆ gôdumĕ. = ಗೋದುವೆ. (My.). — ಗೋದುಮೆಹಾವು. The cobra, Naga tripudians (My.).

ಗೋದುವೆ gôduvĕ. = ಗೋಧಿ, ಗೋದಿವೆ, ಗೋದುಮೆ. Tbh. of ಗೋಧೂಮ (Šmd. 359; I, 48; My.).

ಗೋದುಹ್ gô-duh. (ಗೋಧುಕ್). *A milker; a herdsman.*

ಗೋದ್ದ gôdda. A knot of a plant, or a bulbous root (ಗ್ರನ್ಥಿ Mr. 121).

ಗೋದೆ gô-dĕ. = ಗೋದಾವರಿ. *The Godavery river.*

ಗೋದ್ದಿ gôdli. = ಗೋದಣಿ, etc. (C.).

ಗೋಧ gôdha. = ಗೋಧೆ. An iguana (ಉಡು Mr. 163).

ಗೋಧನ gô-dhana. Possession of cows or property in cattle. 2, *a multitude or number of cattle.*

ಗೋಧಾಪದಿ gôdhâ-padi. *The plant Cissus pedata* Lam. (see ಚಿಪ್ಪತಟ್ಟು).

ಗೋಧಿ gôdhi. *The forehead.* 2, an iguana. 3, the Gangetic alligator.

ಗೋಧಿಕಾತ್ಮಜ gôdhikâ-âtmaja. *An iguana.*

ಗೋಧಿಕೆ gôdhikĕ. ಗೋಧಿಕಾ. *A kind of lizard or alligator, Lacerta godica,* the aquatic iguana (Si. 89).

ಗೋಧೂಮ gôdhûma. (also ಗೋಧುನು). = ಗೋಧಿ, ಗೋದಿವೆ, ಗೋದುಮೆ, ಗೋಧುವೆ. *Wheat.*

ಗೋಧೂಮವರ್ಣ gôdhûma-varṇa. = ಗೋದಿಬಣ್ಣಿಗೆನಾಗರಹಾವು. Wheat-colour: a serpent with whitish spots (ಚಿಟ್ಟು ನಂಜ ನಿಸಿದ ಸರ್ಪ Mr. 402).

ಗೋಧೂಳಿ gô-dhûli. Dust of the earth, dust raised by cattle on the road when coming home: the period comprised between 30 palas before and 30 palas after sunset. 2, evening twilight (Mhr., S. Mhr.).

ಗೋಧೂಳಿಲಗ್ನ gôdhûli-lagna. Marriage performed in the period of gôdhûli (C.; Mhr.); evening twilight (J. 31, 49; 33, 25. 27; My.).

ಗೋಧೆ gôdhĕ. = ಗೋಡ್ಡ, ಗೋಧ. *A large kind of lizard;* an iguana (ಉಡು Nr.). 2, *a leathern fence for the left arm worn by archers.*

ಗೋನರ್ದ gô-narda. Bellowing like a bull; the bird Ardea sibirica; N. of a people. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಗೋನರ್ದೀಯ gô-nardîya. N. of Patañjali, the founder of the yôga philosophy, and of a grammarian. (R.).

ಗೋನಸ gô-nasa. = ಗೋನಾಸ. *The rock snake, Boa constrictor, Python molurus.*

ಗೋನಾಸ gô-nâsa. = ಗೋನಸ. *The Boa constrictor* (ಹಬ್ಬಾವು Hlâ.; ಆಬುಗರ, ವಾಹಸ, etc., ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400).

ಗೋನಾಳಿ gônâḷi. The throat, the neck (ಕಣ್ಣ, ಗಲ Nr.). *Cf.* ಗೋಮನಾಳಿ, etc.; ಗೋಣ್.

ಗೋಸಿಕಾಯ gô-nikâya. A herd of kine (ಜಾಲ, ಗೋಸಮೂಹ Nn. 34).

ಗೋನು gônu. ಗೋನ್. = ಗೋಣಿ 3, etc. (ಆಸಿಪರ್ಣ, ಗೋಮಿಕೆ Mr. 139). — ಗೋಣ ಮರ. The tree Careya arborea Roxb. (or Salvadora persica Lin.). See Nr. s. ಒಗಸಿ. — ಗೋನುಮರ. = ಗೋಣ-. (ಪೀಲು, ಗುಡಫಲ, etc. Si. 127). See ಬಿಟ್ಟದ-.

ಗೋನ್ದ gônda. Gum (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಗೋನ್ದು gôndu. = ಗೋನ್ದ. (My.). See Prv. s. ಜೋನ್ದು.

ಗೋನ್ಡೆ gôndĕ. A bull, an ox (ವೃಷಭ Kk. 6; ಬಸವ, ವೃಷಭ Šm. 5; Tĕ. ಗೋದೆ, any horned cattle, a beast; ಗೂಷ್ಮ-, a bull). — ಗೋನ್ಡೆವದಿಯಿಗೆಯ. -ಪದಿಯಿಗೆಯ. Whose banner is a bull: Šiva (Šm. 2).

ಗೋಪ gô-pa. = ಗೋಪಪು No. 1, ಗೋಪ 1. *A cowherd* (ಪಶುಪಾಲಕ, ಗೋರಕ್ಷ Nn. 53). 2, *the chief of a cow-pen.* 3, *the superintendent of several villages, the head of a district.* 4, a king (ಭೂಪ, ಅರಸು 53). 5, Kṛishṇa (ವಿಷ್ಣು, ಹರಿ 53). 6, Šiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 53). 7, Indra (ದೇವೇನ್ದ್ರ, ಇನ್ದ್ರ 53).

8, Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ, ಪ್ರಜ್ಞ 53). 9, the sun (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ 53). 10, the moon (ಚಸ್ಮ 53). 11, the mountain Mêru (ಮೇರು, ಮಹಾಮೇರು 53). 12, the bird Garuḍa (ಸುಪರ್ಣ, ಗರುಡ 53). 13, a bull (ಸೌರಭ, ವೃಷಭನು 53). 14, *myrrh.*

ಗೋಪಕಾಮಿನಿ gôpa-kâmini. A cowherd's wife; a herdswoman (ತುಮಿಗಾರ್ತಿ Čt. II, 106).

ಗೋಪಟುತ್ವ gô-paṭutva. Eloquence (Bp. 1, 6).

ಗೋಪತಿ gô-pati. = ಗೋಪ. A bull; *a bull roaming about at liberty.* 2, *the sun.* 3, *Indra.*

ಗೋಪತಿಧ್ವಜ gôpati-dhvaja. Whose banner is a bull: Śiva (Bp. 24, 46).

ಗೋಪತಿವಾಹನ gôpati-vâhana. Who rides on a bull: Śiva (Bp. 51, 82).

ಗೋಪಥ gô-patha. A cattle path, etc. 2, title of a brâhmaṇa treatise of the Atharva vêda. (R.).

ಗೋಪಧ್ವಜ gôpa-dhvaja. Śiva (V. 9, 68).

ಗೋಪನ gôpana. Guarding, preserving, keeping, protecting, protection; hiding, concealment. See ಅಪಂಗು, ಉಳಿ, ಮಡಗು, ಹುದುಗು.

ಗೋಪವನಭುಗಿನ gô-pavanabhuk-ina. The bright âdiśêsha-serpent (Bp. 1, 6).

ಗೋಪವಲ್ಲಿ gôpa-valli. The plant Ichnocarpus frutescens. 2, the creeper Sanseviera roxburghiana. 3, = ಮಾಯಿಣಿ, ಮಾಗಿಣಿ (Mr. 131).

ಗೋಪವಾಹನ gôpa-vâhana. Indra's vehicle: Airâvata (Bp. 1, 6). 2, Brahmâ's vehicle: the haṁsa (1, 6). 3, Vishṇu's vehicle: Garuḍa (1, 6). 4, whose vehicle is an ox, Śiva (61, 18).

ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ gôpa-strî. A herds-woman (My.).

ಗೋವಾದಪ gô-pâdapa. The svarga tree (Bp. 1, 6).

ಗೋಪಾನಸಿ gôpa-anasi. *The wood of a thatch, the bamboo frame-work on which it rests;* the eaves (or the end of the eaves) of a house (ಟೋವೆ Hlâ., Mr. 200; see Nr. s. ಟೋವೆ, and ಹೂರು).

ಗೋಪಾಯಿತ gôpâyita. *Guarded, preserved.*

ಗೋಪಾಲ gô-pâla. ಗೋಪಾಳ. = ಗೋಪ, ಗೋವಳ. *A cowherd;* 2, a caste of Vaishṇava mendicants (S. Mhr.). 3, = ಗೋಪಾಲಿ, q. v. 4, Śiva. 5, Kṛishṇa. 6, alms (My.). ಆ ವನಿಗೆ ಗೋಪಾಲ ಹಾಕ ಬೇಕು (My.). — ಗೋಪಾಲದವ. -ಅವ. A mendicant in general (My.). See Prv. s. ನೇಪಾಲ. — ಗೋಪಾಲಪುಟ್ಟಿ. A small bamboo basket carried by mendicants (S. Mhr.). — ಗೋಪಾಲಪುಟ್ಟಿಯ ತೊಪ್ಪಲು. A twining shrub, whose capsules when burst, resemble a hanging alms-basket, Aristolochia indica Willd. (Z.). — ಗೋಪಾಲಬುಟ್ಟಿ. = ಗೋಪಾಲಪುಟ್ಟಿ. ಗೋಪಾಲಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತನೀಶ್ವರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗೋಪಾಲಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 42). — ಗೋಪಾಲರಾಯ. N. (My.). See Prv. s. ಗೋಳಿ 2.

ಗೋಪಾಲಕ gô-pâlaka. (= ಗೊಲ್ಲಪಾಳಿಗ). A cowherd. 2, = ಗೋಪಾಲಿ, ಗೋಪಾಲಿತ. N. of the author of a vocabulary (Mr. 4).

ಗೋಪಾಲಿ gô-pâli. = ಗವಳಿ. 2, = ಗೋಪಾಲಕ No. 2 (Nn. 3, o. r. ಗೋಪಾಲ). — ಗೋಪಾಲಿಸಣ. A kind of gold fanam (My.).

ಗೋಪಾಲಿತ gô-pâlita. = ಗೋಪಾಲಿ No. 2. See Hlâ. s. ಕೋ 3.

ಗೋಪಿ gôpi. *A cowherd's wife,* especially applied to the cowherdesses of vṛindâvana, the companions of Kṛishṇa's sports; Kṛishṇa's foster-mother (My.); *a milkmaid* (ತುಡುವಳ್ತಿ, ಗೊಲ ತಿ Śm. 33). See Bp. 10, 7; 54, 40. 2, *the plant Ichnocarpus frutescens* R. Br. 3, = ಗೋಪೀಚಸ್ಸನ (My.).

ಗೋಪಿತ gôpita. Protected; hidden, concealed.

ಗೋಪಿತಕ್ರಿಯಾಕಾರಕ gôpita-kriyâ-kâraka. A kind of čitra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಗೋಪಿತ್ತ gô-pittĕ. = ಗೋರೋಚ, q. v.

ಗೋಪೀಚಸ್ಸನ gôpî-čandana. A species of white clay, used by Vaishṇavas to make sectarian marks on the forehead, etc. (C.).

ಗೋಪೀನಾಥ gôpî-nâtha. Kṛishṇa; N. (B. 4, 183; C.).

ಗೋಪು gôpu. Tbh. of ಗೋಪ. N. (My.; B. 2, 7). 2, an ornament for the neck (S. Mhr.; Mhr. ಗೋಫ).

ಗೋಪುಚ್ಛ gô-pučča. A cow's tail; *a necklace consisting of two* (or more) *strings.*

ಗೋಪುರ gô-pura. = ಗೋಹುರ. *A town-gate;* a pyramidal tower over the gate of a city, over the gate of the encircling wall of a temple, etc.; a gate so overbuilt; *a gate in general.* See Bp. 53, 30; Śśv. 1, 67. 68; B. 5, 55. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಗೋಪ್ಯ gôpya. To be protected, to be taken care of; to be kept secret or hidden;—(hidden). 2, *the son of a female slave* (ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ Mr. 310). See ಅಡಗು; Bp. 47, 8 (N.); Prv. s. ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಗೋಪ್ಯಕ gôpyaka. *A servant, a slave.*

ಗೋಮತ್ gô-mat. *Rich in cattle.*

ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ gô-matallikĕ. *A tractable and good cow* (ಒಳ್ಳೆ ತಪ್ಪ ಹಸು Mr. 180).

ಗೋಮನಾಳಿ gômanâḷi. = (ಗೋನಾಳಿ), ಗೋಮರಾಳಿ, ಗೋಮಲಾಳಿ, ಗೋಮಾಳಿ, ಗೋಮ್ಯಾಳಿ. The neck or throat including also the Adam's apple and its corresponding place in beasts (S. Mhr.).

ಗೋಮನ್ತ gômanta. N. of a mountain. (Bhâgavata 10, 53 sum.).

ಗೋಮಯ gô-maya. *Cowdung* (ಅಡಿ Kk. 62). See ಹೋರಿಯಡೆ.

ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡಿ gômaya-piṇḍa. A cake of cowdung. See ಕುರುಳ್.

ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡಿಪುಂಜ gômayapiṇḍa-puñja. A heap of cowdung cakes. See ಬಾನ್.

ಗೋಮರಾಳಿ gômarâḷi. = ಗೋಮನಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಗೋಮಲಾಳಿ gômalâḷi. = ಗೋಮರಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಗೋಮಾಂಸ gô-mâṁsa. Beef (C.). As beef may not be eaten by most Hindus, it is used in swearing, as ಈ ಕೆಲಸ ನಾನು ಮಾಡಿದರೆ ಗೋಮಾಂಸ ತಿನ್ದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ (C.).

ಗೋಮಾನ್ತಕ gômântaka. The town of Goa (Mhr.; B. 2, 52).

ಗೋಮಾಯು gô-mâyu. Making sounds like cattle: *a jackal;* a kind of frog.

ಗೋಮಾರಿ gô-mâri. The bots, a disease of cattle caused by ticks: many animals perish by it (My.; Tč.; T. ಕೋಮಾರಿ).

ಗೋಮಾಳ gô-mâḷa. A public pasture-ground (My.).

ಗೋಮಾಳಿ gômâḷĕ. = ಗೋಮಲಾಳಿ, etc. The Adam's apple (My.).

ಗೋಮಿ gômi. *Rich in herds;* the owner of cattle or cows. See ತುಂಬಾಳ.

ಗೋಮಿಕೆ gômikĕ. N. of a tree (= ಗೋನು, q. v.).

ಗೋಮಿನಿ gômini. (Śmd. 103). The great Lakshmî: the śakti of Vishṇu (ರಾಮಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 24; ಲಕಾಮಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 26; ಕಮಲೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 29; ಲಕ್ಷ್ಮಿ Mr. 18). ಮುಖಂ ಸುರತೋತ್ಸವಗೋಮಿನಿಮುಖಂ (Śmd. 81 Mḍh. MS.).

ಗೋಮಿನೀತನುಜ gômint-tanuja. Kâma (Mr. 22).

ಗೋಮು gômu. 1. A sort of centipede; one of the blemishes incidental to a horse, viz. a conspicuous line of reversed hair resembling a centipede (S. Mhr.; Mhr. ಗೋಮ).

ಗೋಮು gômu. 2. Affectation of greatness, airs (R.; Mhr. ಗೋಮಾ).

ಗೋಮುಖ gô-mukha. A cow's mouth or face (ಪಶುತುಣ್ಣಿ, ಗೋವಿನ ಮುಖ Nn. 20); a square or round platter of wood, metal, or stone, to which a snout or spout is attached and which is used to put idols on (My.). 2, spreading unguents, plastering, smearing; *ointment, unguent* (ವಿಲೇಪನ, ಅನುಲೇಪನ 20; ಅನುಲೇಪನ Mr. 472). 3, a kind of musical instrument (ನಾದ್ಯಭೇದ 20). 4, purity, purification (ಶುದ್ಧ, ವಿಶುದ್ಧ 20). 5, tho being fond of intoxicating liquor (ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ, ಮದ್ಯಗೋಷ್ಟಿ 20). 6, a hole, a breach, a chasm.

ಗೋಮುಖವ್ಯಾಘ್ರ gômukha-vyâghra. A cow-faced tiger, *i. e.* a wolf in sheep's clothing (My.).

ಗೋಮುಖಸೂತ್ರ gômukha-sûtra. The snout or spout of the gômukha platter (My.; ಪ್ರಣಾಲಿ, etc. Si. 94).

ಗೋಮೂತ್ರ gô-mûtra. Cow's urine (ಗೋಜಲ Mr. 182).

ಗೋಮೂತ್ರಿಕೆ gô-mûtrikĕ. Similar to the course of cow's urine (fem.). 2, an artificial verse the second half of which repeats nearly all the syllables of the first (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). See Bh. 10, 6, 24.

ಗೋಮೇದಕ gô-mêdaka. A gem or precious stone of a reddish colour (ಬನ್ನೂರ, ಪಿತಂಗವರ್ಣ Mr. 101).

ಗೋಮೇದಿಕ gômêdika. = ಗೋಮೇದಕ. (J. 17, 23).

ಗೋಮೇಧ gô-mêdha. The offering or sacrifice of a cow. (My.).

ಗೋಮ್ಯಾಳಿ gômyâḷi. = ಸೋಮರಾಳಿ, etc. The back or nape of the neck (ಅಪಟು G.).

ಗೋಯುಗ gô-yuga. *The yoke or pair of oxen or other beasts.*

ಗೋರ್ gôr. = ಗೋರು 1. To catch fish, to fish (ಜಾಲಕರಣ Śmd. Dh.; M. ಕೋರಲ್, a fishing basket; ಕೋರು-ವಲೆ, a fishing net). ಗೋರ್ದಂ (Śmd. 50).

ಗೋರ gôra. 1. = ಗೋರು. (S. Mhr.; B. 4, 151 as ಘೋರ).

ಗೋರ gôra. 2. Tbh. of ಘೋರ. (My.).

ಗೋರಕ್ಷ gô-raksha. = ಗೋರಕ್ಷಕ. (R.).

ಗೋರಕ್ಷಕ gô-rakshaka. A cowherd (ಗೋಪ, ಪಶುಪಾಲಕ Nn. 53).

ಗೋರಟಿ gôraṭĕ. = ಗೊರಟಿ, ಗೋರಣ್ಣ, ಗೋರಣ್ಣಿ, ಗೋರಣ್ಣೆ. Tbh. of ಕುರುಣ್ಣ (Śmd. 355. 359, o. r. ಗೋರಣ್ಣೆ. 364; Śm. 25; ಜಾಣ, ರುಣ್ಣೆ, ಸೀಲಿಕ Mr. 123; ಜಾಣ 505; T. ಕುಬಿಂಬ, ಕುಜಿಂಜಿ, M. ಕುಜಿಂಜ್ಞಾ, Barleria of many kinds; Tĕ. ಗೋರಣ್ಣೆ, T. ಕೋರಣ್ಣಿ, ಕುಬಿಂಜಿ, Lawsonia L.). See ಕೆಮ್ಪು-, ಮುಳ್ಳು-, ಹೆಗ್-.

ಗೋರಣ gôraṇa. = ಗುರಣ. *Taking or raising up;* effort, exertion.

ಗೋರಣ್ಣ gôraṇṇa. = ಗೋರಣ್ಣೆ. (Si. 140; My.). See ಮುಳ್ಳು-.

ಗೋರಣ್ಣೆ gôraṇṇĕ. = ಗೋರಣ್ಣೆ. (My.).

ಗೋರಣ್ಣೆ gôraṇṭĕ. = ಗೋರಟಿ. (ಕುರಣ್ಣಕ Nr.; ಕಂಕರಾತ, ಕುರಣ್ಣಕ Hlâ.). See ದೊಡ್ಡ-, ಮುಳ್ಳು-, ಸಣ್ಣ-, ಹೆಗ್-, ಹೊಮ್ಮಣ್ಣ-.

ಗೋರಥ gô-ratha. Śiva. 2, a carriage drawn by oxen (V. 38, 70).

ಗೋರಸ gô-rasa. *Buttermilk;* cow-milk.

ಗೋರಾ gôrâ. = ಗೋರಿ 1, ಗೋರ್. White; of fair complexion (as Europeans, My.; Mhr.).

ಗೋರಾಜಿ gô-râji. A multitude or herd of cattle (Čpr. 2, 22).

ಗೋರಿ gôri. 1. = ಗೋರೆ. Drawing, drawing in; drawing together, raking: a kind of rake (S. Mhr.); attracting, alluring, decoying, decoy (Čpr. 8, 49; Bh. 3, 13, 17). — ಗೋರಿಗೋಳ್. -ಕೊಳ್. To be allured or decoyed (Čpr. 1, 118). — ಗೋರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To allure, to decoy (Č. Bp. 34, 32). — ಗೋರಿಯ ಮೃಗ. An animal that is allured or decoyed (Abh. P. 10, after 111). — ಗೋರಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Rśv. 5, after 114). — ಗೋರಿಹಲ್ಲು. = ಗೋರಿ. A rake (S. Mhr.; B. 5, 293. 295).

ಗೋರಿ gôri. 2. — ಗೋರಿಕಾಯಿ. Dolichos fabaeformis Lin. (My.; Tĕ. ಗೋರು-ಚುಕ್ಕುಡಿ-ಕಾಯಿ; T. ಕೊತ್ತವರೈ). — ಗೋರಿಗಿಡ. Cynamopsis psoraloides Dec. (St. & Pl.). *Cf.* ಚವಳಿ ಕಾಯಿ.

ಗೋರಿ gôri. 1. = ಗೋರಾ, etc. — ಗೋರಿಕಲ್ಲು. A white stone: a quartz-rock (My.).

ಗೋರಿ gôri. 2. A grave, a tomb (C.; Br., T.; M. ಕವರ್, Arab. *qabr; cf.* ಕಬರ).

ಗೋರಿಮಿಡಿ gôrimiḍi. = ಸೊರಿಮಿಡಿ. Barleria longiflora Lin. (St. & Pl.).

ಗೋರಿಸು gôrisu. To cause to sweep together or to heap (as filth, My.; *cf.* ಗೋಚು).

ಗೋರು gôru. 1. = ಗೋರ್. To draw; to gather, to sweep together, to pile (as filth, My.); to remove the impurities of a heap of grain by repeated piling (My.); to fish with a net to which a handle is attached (My.); to draw a plank to which a handle is attached, with the hand over ploughed ground to level it (My.); to plunder (My.; M. ಕೋರು; Tu. ಗೋರ್).

ಗೋರು gôru. 2. (= ಗೋರಿ 1). Drawing, etc. (Tĕ. ಗೋರ-ಚಕ್ಕೆ, a drag with which rivers are cleared; ಗೋರಲು, ಗೋರ್ಲು, drill ploughs). — ಗೋರುಮಣೆ. A kind of rake (My.). 2, a piece of board used for removing the excess of jaggory from the top of a mould (My.).

ಗೋರು gôru. = ಗೋರ 1. Trouble, annoyance (S. Mhr.; Mhr. ಘೋರ, ಘೋಳ).

ಗೋರುತ gô-ruta. As far as the lowing of a cow may be heard: two krôśas (Sk.; ಎರಡು ಹರಪಾರಿ G.).

ಗೋರೆ gôrĕ. = ಗೋರಿ 1. A shovel for cleaning a

boat (ಅಬ್ರಿ, ಹಡಗದೊಳಗಿನ ಹೊಲನು ತಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೋರೆ G.). **2,** the jaggory that has been removed with the ಗೋರುಮಣಿ (My.).

ಗೋರೋಚ gô-rôca. = ಗೋರೋಜ, ಗೋರೋಚನ, etc.

ಗೋರೋಚನ gô-rôcana. = ಗೋರೋಜನ. A bright yellow pigment prepared from the urine or bile of a cow, or vomited by a cow in the form of scybala, or found in the head of that animal. (My.).

ಗೋರೋಜ gô-rója. Tbh. of ಗೋರೋಚ. (S. Mhr.; ಗೌರಿ, ಗೋಪಿತ್ತೆ Mr. 335 in two MSS., o. rs. ಗೋಪತ್ತಿ, ಗೋಪಾತ್ರೆ; ಗೋರೋಚ).

ಗೋರೋಜನ gô-rôjana. Tbh. of ಗೋರೋಚನ. (C.).

ಗೋರ್ಪಿಲು gôrpu. 1. (= ಗೀಪು 1). To scratch (My.; see M. s. ಕೋಪು).

ಗೋರ್ಪಿಲು gôrpu. 2. (= ಗೀಪು 2). — ಗೋರ್ಪಂಡು. -ಅಂಡು. = ಗೀರ್ಪಂಡು. (My.). — ಗೋರ್ಪುಳಿ. -ಉಳಿ. A chisel used for scratching lines (My.).

ಗೋರ್ಪಿಕೆ gôrpĕ. (= ಕೋರೆ). A perverse person (?). ತಿವನ ಭಕ್ತಗೆ, ಗೋಜಿಗಳರಾ, ನೀವು ಸರಿಯೇ? (Bp. 56, 20).

ಗೋರ್ gôr. = ಗೋರ್ 1, etc. — ಗೋರ್ಕಲ್ಲು. = ಗೋರಿಕಲ್ಲು. (My.). ಮೂರ್ಖಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ ಗೋರ್ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಹೊಯಿದ ಮಳೆ (Prv.).

ಗೋರ್ಧ gôrdha. = ಗೋಧ. *The brain.*

ಗೋಲ gôla. = ಗುಡ, ಗೋಲು, ಗೋಳ 1. *A ball; a globe;* anything round or globular; a circle, a sphere, a globe. 2, myrrh. 3, = ಗೋಲಕ 1, a widow's bastard. 4, the hoof of a cow, etc. (? ಕ್ಷುರ Nr.).

ಗೋಲಕ gôlaka. 1. A ball, etc. 2, *a widow's bastard.*

ಗೋಲಕ gôlaka. 2. A money-box, a till (My.; Mhr., H.).

ಗೋಲಕೊಂಡ್ಡಿ gôlakŏṇḍĕ. Golconda, near Hydrabad (Si. 101; My.; Tĕ.).

ಗೋಲಗುಮುಟ gôla-gumuṭa. A globular gumuṭa (My.; B. 4, 145. 146).

ಗೋಲರಸ gôla-rasa. Gum-myrrh (ಬೋಳ, ಪಿಣ್ಣಿ, etc. Nr.).

ಗೋಲಾಕಾರ gôla-âkâra. Globular (C.; Mhr.; B. 4, 65).

ಗೋಲಾಂಗುಲ gô-lâṅgula. *A kind of black monkey having a tail like a cow* (ಕೃಷ್ಣವಕ್ತ್ರ, ಮುಸು Mr. 161).

ಗೋಲಾರ್ಧ gôla-ardha. A hemisphere (My.; B. 4, 98; 5, 305).

ಗೋಲಿ gôli. A globe, a ball; the ball of a gun, etc.; a small ball of mud, sealing-wax, stone, etc. (C.; H.). — ಗೋಲಿಕಲ್. A marble (My.). ಚನ್ನಕಾನ್ತಮ್ ಒನರ್ವನ್ತಿರೆ ಗೋಲಿಕಲ್ಲ್ ಒನಗುಮೇ ಬೆಲ್ದಿಂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13).

ಗೋಲೀಢ gô-lîḍha. *Name of a plant, the ashes of which are used as a cautery.*

ಗೋಲು gôlu. Tbh. of ಗೋಲ. A circle; a ring (C.); a globe (C.). — ಗೋಲುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A plain finger-ring (C.).

ಗೋಲೆ gôlĕ. *Red arsenic.*

ಗೋಲೋಮಿ gô-lômi. *A particular plant* (= ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ). 2, *a bent grass or Agrostis with white blossoms* (= ಗಣ್ಡಾಲಿ; see Si. 162). 3, *another plant* (= ಭೂತಕೇತ; see Si. 335). — See Nr. s. ಕಲುಕೆ.

ಗೋವ gôva. 1. Tbh. of ಗೋಪ. (ತುಜುವಳ, ಗೊಲ್ಲ Śm. 33). ಗೋವರ್ಕಳ್ (Śmd. 79. 124).

ಗೋವೆ gôva. 2. = ಕೊಯ್ಯಾ. — ಗೋವಗಿಡ. The guava tree, Psidium guaiava (St. & Pl.).

ಗೋವತ್ಸ gô-vatsa. A calf (ಕನ್ದು Kk. 62).

ಗೋವನ್ದನ gô-vandani. *A plant bearing a fragrant seed* (= ಪ್ರಿಯಂಗು).

ಗೋವರ್ಧನ gô-vardhana. A hill in Vṛindâvana. (J. 13, 37). 2, Kṛishṇa (21, 3).

ಗೋವರ್ಧನಧರ gôvardhana-dhara. The Gôvardhana-supporter: Kṛishṇa. (My.; G.).

ಗೋವಳ gôvaḷa. Tbh. of ಗೋಪಾಲ (Śmd. 359). ಗೋವಳಸಿನ್ದಿ ಎರ್ಮೆ ಕಜ್ಜಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (300). See J. 2, 61; 6, 47. 53. Feminine: ಗೋವಳೆ (J. 7, 30).

ಗೋವಳಿಗ gôvaḷiga. = ಗವಳಿಗ. (B. 4, 220).

ಗೋವಾಹನ gô-vâhana. Śiva (R.).

ಗೋವಾಹಿನಿ gô-vâhini. The celestial Ganges (R.).

ಗೋವಿನ್ದ gô-vinda. *A chief-herdsman.* 2, *Kṛishṇa,* Vishṇu. 3, *Bṛihaspati.*

ಗೋವಿನ್ದಂ gô-vindaṁ. The metrical foot - - - (Ch.).

ಗೋವಿನ್ದನಾಥ gôvinda-nâtha. Śiva, a Śiva-liṅga at Dvâraka (Bp. 54, 63).

ಗೋವಿನ್ದಪ್ರತುಮೆ gôvinda-pratumĕ. An idol of Vishṇu (Bp. 53, 32; 54, 80).

ಗೋವಿನ್ದಭಟ್ಟ gôvinda-bhaṭṭa. N. ಗವುಜ ಎನೂ ಇಲ್ಲ, ಗೋವಿನ ಭಟ್ಟ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಗೋವಿನ್ದಭಟ್ಟಾರಕ gôvinda-bhaṭṭâraka. N. (Bp. 49, 16).

ಗೋವಿಷ್ gô-vish. ಗೋವಿಟ್. *Cowdung.*

ಗೋವು gôvu. = ಗೋ. (My.). ಗೋವುಗಳ ಸಮೂಹ (ಗಮ್ಯೆ Si. 318).

ಗೋವೃನ್ದ gô-vṛinda. *A drove of cattle; a cow-station.*

ಗೋವೆ gôvĕ. (= ಗೋ). Goa (C.; B. 3, 58; Tĕ., M.; T. ಕೋವೆ, also M.).

ಗೋವ್ರಜ gô-vraja. A herd of cattle (J. 3, 2).

ಗೋಶಾಲ gô-śâla. ಗೋಶಾಲೆ. *A cow-stall, a cow-house.*

ಗೋಶಿಕ್ಷಾಧ್ವನಿ gô-śikshâ-dhvani. A sound used in the training or guiding of cattle. See ಕೆಕ್ಕು.

ಗೋಶೀರ್ಷ gô-śîrsha. The head of a cow. 2, *a kind of sandal wood having the colour of brass and very fragrant.*

ಗೋಷ್ಟಿ gôshṭi. A word; a story (Mhr., S. Mhr.).

ಗೋಷ್ಠ gô-sṭha. = ಗೋಸ 2. *An abode for cattle, a cowpen; a station of cowherds.*

ಗೋಷ್ಠಪತಿ gôshṭha-pati. *A chief-herdsman.*

ಗೋಷ್ಠಶ್ವ gôshṭha-śva. *The dog in the manger.*

ಗೋಷ್ಠಾಧ್ಯಕ್ಷ gôshṭha-adhyaksha. *A chief-herdsman.*

ಗೋಷ್ಠಿ gôshṭhi. = ಗೋಷ್ಟಿ. *An assembly, a meeting, a party;* fellowship, society. 2, *a conversation, a discourse.*

ಗೋಷ್ಠಿಕೆ gôshṭhikĕ. = ಗೋಷ್ಠಿ. *A party, etc.* See ಪಾನ-.

ಗೋಷ್ಠೀನ gôshṭhîna. *The site of a former fold for kine.*

ಗೋಷ್ಪದ gôs(genitive of ಗೋ)-pada. A cow's foot or step; *a measure, as much as a cow's footstep will hold.* 2, *a spot frequented by kine.*

ಗೋಷ್ವಾರೆ gôshvârĕ. Abstract statement prepared from detailed returns; abstract of account in general (My.; Br.; Mhr., H.).

ಗೋಸ gôsa. 1. (= ಗೋಲ). Myrrh (Sk.; ರಕ್ತಬಾಳ G.).

ಗೋಸ gôsa. 2. Tbh. of ಗೋಷ್ಠ. (ತುಜುವಳ್ಳಿ Śs.).

ಗೋಸಂಖ್ಯ gô-saṅkhya. One who counts the cows: *a herdsman.*

ಗೋಸಣೆ gôsaṇĕ. = ಗೋಸನೆ. Tbh. of ಘೋಷಣೆ (Šmd. 338, o. r. ಘೋಷಣ; ಘೋಷಣೆ Ćt. II, 58; Tĕ. ಕೋಸುಸು).

ಗೋಸನೆ gôsanĕ. = ಗೋಸಣೆ. (Čpr. 2, 15; Abh. P. 9, 165). — ಗೋಸನೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To send forth or emit cries: to cry aloud (Abh. P. 11, after 140; 14, after 82).

ಗೋಸಮುದಾಯ gô-samudâya. A herd of cows (ಆಕಳ್ Šm. 33).

ಗೋಸಮೂಹ gô-samûha. = ಗೋಸಮುದಾಯ. See ಪಶುವ್ರಜ, ಹಿಂಡು.

ಗೋಸಮ್ಭವ gô-sambhava. *Produced from or by a cow.*

ಗೋಸರ್ಗ gô-sarga. The time at which cows are let loose: *day-break, dawn.*

ಗೋಸಾಯಿ gô-sâyi. = ಗೋಸಾವಿ. (My.; Tĕ., M.).

ಗೋಸಾವಿ gô-sâvi. Tbh. of ಗೋಸ್ವಾಮಿ No. 2. (Mhr., S. Mhr., Tĕ.).

ಗೋಸಿ gôsi. = ಗೋಚಿ. (My.). See ಪುಟಿ-. ಅಸೆಗಾಯಿ ಪಾರವಯ್ಯ ಗೋಸಿಯೊಳಗೆ ಮೂಗಳ ಕಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಗೋಸುಮ್ಬೆ gôsumbĕ. A chameleon, a gecko (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ, ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯಶಯಾನಕ Hlâ.; ಬಬಿಸೂರ್ಯಕಯಾನಕ Mr. 164; C.).

ಗೋಸ್ಕರ gôskara. = ಕೋಸಕೆ, etc. ಅದಱ ಗೋಸ್ಕರ (S. Mhr.). See B. 5, 44. 76. 82. 94. 106. 160. 176. 180. 195.

ಗೋಸ್ತನ gô-stana. The udder of a cow; a cluster of blossoms, etc.; a necklace of four strings. (G.).

ಗೋಸ್ತನಿ gô-stani. (= ಪಶುಸ್ತನಿ). *A bunch of grape.* 2, *the vine.* 3, *a necklace of four strings.*

ಗೋಸ್ಥಾನ gô-sthâna. = ಗೋಸ್ಥಾನಕ. (R.).

ಗೋಸ್ಥಾನಕ gô-sthânaka. *A cow-stall, a hurdle for cattle.*

ಗೋಸ್ವಾಮಿ gô-svâmi. = ಗೋಸಾಯಿ, ಗೋಸಾವಿ. *The master or possessor of cows or of herds.* 2, a Śûdra, and sometimes a Brâhmaṇa, that has renounced the world, a religious mendicant (of the śaiva or vaishṇava sect).

ಗೋಹತ್ಯ gô-hatya. The killing of a cow. (Bp. 60, 52).

ಗೋಹುರ gô-hura. Tbh. of ಗೋಪುರ (Šmd. 342).

ಗೋಳ್ gôḷ. = ಗೋಲ್ 1. The sound of howling, lamenting, wailing, or roaring. (Tu. ಗೋಲು, ಗೋಳು; Tĕ. ಗೋಡು; *cf.* ಗೊಳೊಲ್). — ಗೋಳಾಟ. -ಆಟ. Lamentation, wail (C.; B. 4, 182). — ಗೋಳಾಡು. -ಆಡು. To lament, to wail, etc. (C.; B. 4, 144; 5, 86. 154). — ಗೋಳಿಡು. -ಇಡು. = ಗೋಲಿಡು (Šmd. I), q. v. See Bp. 37, 37; 46, 36; 47, 46; 48, 9; J. 8, 27. 40; 13, 60; 28, 39; 31, 66. — ಗೋಳಿನ್. -ಎನ್. To lament, etc. (Bh. 3, 19, 50).

ಗೋಳ gôḷa. 1. = ಗೋಲ. A ball; a globe (C.; T., M.).

ಗೋಳ gôḷa. 2. Distraction; busy bustling; clamour, tumult; disorder, confusion (Mhr. ಘೋಳ, ಘೋಟಾಳಾ). — ಗೋಳಾಗೋಳಿ. = ಗೋಳ. (Bh. 2, 2, 104; 3, 5, 18).

ಗೋಳಿ gôḷi. 1. (= ಸೋಲಿ Šmd. 39). A small potherb of the genus Portulaca (Z.; My.). See ಸಿರು-, ನುಚ್ಚು-. — ಗೋಳಿಪಲ್ಯ. The above used as a vegetable (C.).

ಗೋಳಿ gôḷi. 2. = ಗೋಣಿ 4. All kinds of fig trees which bear no apparent flowers (T. ಕೂಯ್ಂಜ, ಕೋಳಿ): the Banyan tree, Ficus bengalensis Lin. (Tu.; T. ಕೋಳಿ); Ficus elastica Roxb. (My.). See ಕಱು-. — ಗೋಳಿಬೇರು. A root of the Banyan tree. ಗೋಳಿಬೇರು ದಾಟದ ಮೇಲೆ ಗೋಪಾಲರಾಯ (Prv.). — ಗೋಳಿ ಮರ. = ಗೋಳಿ. The Banyan tree (St. & Pl.).

ಗೋಳಿ gôḷi. 3. (*cf.* ಕೋಳಿ?). — ಗೋಳೀ ಹೂವು. Either the flower of the tree Mimusops elengi, or that of the tree Sesbana grandiflora (ಜೇನರ, ಬಕುಳ, ಬುಕ, ವನು, ತಿನ ಮಲ್ಲಿ G.).

ಗೋಳಿಸು gôḷisu. To rub, to rub and stir in order to mix (Bh. 10, 5, 43; Mhr., H. ಘೋಟಣೇಂ).

ಗೋಲ್ gôḷ. 1. = ಗೋಳ್. — ಗೋಲಿಡು. = ಗೋಳಿಡು. To lament, to howl, to roar (ಕ್ರೋಶಪ್ಪನ Šmd. Dh.). ಗೋಲಿಟ್ಟಂ (Šmd. I).

ಗೋಲ್ gôḷ. 2. = ಸೋಣ್, etc. — ಗೋಲ್ಮರಿ. = ಗೋಣ್ಮರಿ 2. (ಹಿಂಸೆ Kk. 70).

ಗೋಲಿ gôḷa. ಗೋಲಾಯಿಲ. ಗೊಲಿಯಾಯ್ತು. ಗೋಲಿಯಾಯ್ಲು. See ಘೋಲು, etc.

ಗೋಲಿ gôḷi. (= ಸೋಳಿ 1, Šmd. 39).

ಗೋಲಿಗೆ gôḷigĕ. See ಘೋಲಿಗೆ.

ಗೌ gau. For this syllable at the beginning of Kannaḍa or Tadbhava words in writ see ಗವ or ಗವ್, *e. g.* for Tbh. ಗೌಳಿಗ see ಗವಳಿಗ, for Tbh. ಗೌಡ see ಗವುಡ.

ಗೌಡ gauḍa. = ಗೌಳ. (fr. guḍa). Sweetmeats. 2, N. of a country, the district of Gaur in Bengal. 3, a style of poetry, the bold and spirited one. *Cf.* ಗವುಡ, and see ಪಂಚ-.

ಗೌಡಮಾರ್ಗ gauḍa-mârga. The gauḍa style of diction or composition (Kâvy. III, 1, A, 25).

ಗೌಡರೀತಿ gauḍa-rîti. = ಗೌಡಮಾರ್ಗ. (Kâvy. IV, 1, 2. 7. 8. 10. 11).

ಗೌಡಿ gauḍi. *Rum distilled from molasses.*

ಗೌಣ gauṇa. (fr. ಗುಣ). Subordinate, unessential, secondary; metaphorical, figurative; attributive. (Kâvy. V, 70).

ಗೌತಮ gautama. (fr. ಗೋತಮ). *N. of Buddha or Śâkyamuni, the founder of the Buddhist sect.* 2, N. of other persons. See ಮುಮ್ಮುಕುಟ; Bp. 3, 77; 53, 5; 60, 52; J. 33, 39; B. 4, 213.

ಗೌತಮಿ gautami. N. of a river (J. 20, 13).

ಗೌಧಾರ gaudhâra. *An iguana.*

ಗೌಧೇಯ gaudhêya. (fr. ಗೋಧಾ). *An iguana.*

ಗೌಧೇರ gaudhêra. *An iguana.* 2, *a young gódhâ or young iguana* (ಮಙ್ಯುಡು Mr. 163).

ಗೌರ್ gaur. Sarasvatî (Mr. 10).

ಗೌರ gaura. *White; yellow; pale red.* 2, the moon. 3, the filament of a lotus. 4, white mustard. 5, the Bos gaurus.

ಗೌರವ gaurava. (fr. ಗುರು). Relating to a guru. 2, weight, heaviness; bulkiness (Si. 404). 3, importance, high value or estimation. 4, *gravity, dignity, respectability, venerableness* (ದಿಮ್ಮದುದು, ಬಿಜ್ಜು Ćt. II, 79); respect shown to a person (Šmd. 159).

ಗೌರಾದೇವಿ gaurâ-dêvi. N. (Bp. 12, 41); Pârvatî (My.).

ಗೌರಿ gauri. ಗೌರೀ. *Any girl prior to menstruation, a maid;*

a virgin. 2, *Pârvati.* 3, a yellow pigment or dye (ಗೋ ರೋಜ, etc. Mr. 335). 4, N. of a plant (see Mr. s. ಪನ್ನಂಗಿ). — ಗೌರಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Pârvati; N. (C.). — ಗೌರಿಯರಸ. -ಅರಸ. Śiva (Bp. 56, 1; J. 13, 19). — ಗೌರಿಪ್ರಿ. -ಅಪ್ಪೆ. = ಗೌರಮ್ಮ. See ಸೇವಕದ-. — ಗೌರೀ ಹಬ್ಬ. A (yearly) feast in honour of Gaurî. See Prv. s. ಮದುವೆ.

ಗೌರಿಜಡೆ gauri-jaḍe. N. of a plant (ಭೂಜಟೆ Mr. 135, o. r. ಗೌರಿಜಡೆ).

ಗೌರೀಕಾನ್ತ gaurî-kânta. Śiva (Bp. 24, 77; 49, 22).

ಗೌರೀತೃತೀಯೆ gaurî-tṛitîyĕ. A festival in honour of Gaurî on the 3rd of the first half of the bhâdrapada month (My.).

ಗೌರೀಧವ gaurî-dhava. Śiva (Bp. 24, 53).

ಗೌರೀಪತಿ gaurî-pati. Śiva (Bp. 31, 17; 45, 33).

ಗೌರೀಪಾಷಾಣ gaurî-pâshâṇa. A kind of mineral poison (My.).

ಗೌರೀಪುತ್ರ gaurî-putra. *Skanda;* Gaṇapati (My.).

ಗೌರೀಪ್ರವರ gaurî-pravara. Śiva (Bp. 45, 45).

ಗೌರೀರಮಣ gaurî-ramaṇa. Śiva (Bp. 58, 63).

ಗೌರೀಲಲನ gaurî-lalana. Śiva (Bp. 27, 38).

ಗೌರೀವಲ್ಲಭ gaurî-vallabha. Śiva (Bp. 25, 18).

ಗೌರೀಶ gaurî-îśa. Śiva (Bp. 5, 56).

ಗೌರೀಸುತ gaurî-suta. = ಗೌರೀಪುತ್ರ. (Mr. 16).

ಗೌರೆ gaurĕ. ಗೌರಾ. = ಗೌರಿ. See ಗೌರಾದೇವಿ.

ಗೌಳ gauḷa. Tbh. of ಗೌಡ (Śmd. 29). See Bp. 6, 18; ಪಂಚ. 2, N. of a râga (J. 21, 56).

ಗ್ಗೆ ggĕ. = ಗ 2, etc. See ಅಗ್ಗೆ.

ಗ್ಞಾನ gnâna. = ಜ್ಞಾನ. (My.).

ಗ್ನಾಪಕ gnâpaka. Tbh. of ಜ್ಞಾಪಕ (S. Mhr.).

ಗ್ಯಾನ gyâna. Tbh. of ಜ್ಞಾನ. (C.).

ಗ್ಯೆ gyĕ. = ಗ್ಗೆ. See ಅಗ್ಯೆ.

ಗ್ರಥಿತ grathita. = ಗ್ರನ್ಥಿತ. (Sk.; G.).

ಗ್ರನ್ತ granta. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥ (Śmd. 338).

ಗ್ರನ್ಥ grantha. = ಗಿರನ್ತ, ಗ್ರನ್ತ. Tying, binding, stringing together. 2, *a book or composition in prose or verse; a code;* a religious treatise; the vêda (ಶಾಸ್ತ್ರಸಮೂಹ, ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು; ಶ್ರುತಾಳಿ, ವೇದಂಗಳು Nn. 141; ಶಾಸ್ತ್ರತತಿ; ವೇದ ನಾಲ್ಕು Mr. 491). 3, *a line in a manuscript consisting of about thirty-two syllables* (ವರ್ಣಸಂಖ್ಯೆ, ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಭೇದ, ಅಕ್ಷರದ ಎಣಿಕೆ 141; ಅಕ್ಕರದ ಎಣಿಕೆ 491). 4, wealth, property (ಪಿತೃಧನ, ತನ್ನೆ ಗಟ್ಟಿಸಿದ ಧನ 141). 5, great knowledge (ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ, ಜ್ಞಾನದ ಜೆಟ್ಟುಗೆ 141). 6, giving (ದಾನ, ಕೊಡುವುದು 141). 7, ಭಾಗಿ (ವಿಭಾಗ, o. r. ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆ 141).

ಗ್ರನ್ಥಕರ್ತೃ grantha-karta. An author (My.; B. 5, 168. 230).

ಗ್ರನ್ಥಕಾರ grantha-kâra. An author. (My.; B. 5, 211).

ಗ್ರನ್ಥನ granthana. *Stringing, tying; composing a book;* arranging. See ರಚನೆ.

ಗ್ರನ್ಥಲಿಪಿ grantha-lipi. One of the various characters used in writ (Bp. 5, 53).

ಗ್ರನ್ಥಲೇಖಕ grantha-lêkhaka. A writer of books, etc. (ಲಿಪಿಕ Mr. 360).

ಗ್ರನ್ಥಿ granthi. = ಗಣ್ಟಿ, ಗಣ್ಟು, ಗನ್ಟಿ, ಗನ್ಟು, ಗನ್ಟೆ. *A knot;* a tie. 2, *the knot or joint of a reed,* etc.; *a joint or articulation of the body;* a knot or protuberance of any kind; a name of several plants and bulbous roots. (ಗೋಜೆ Mr. 121).

ಗ್ರನ್ಥಿಕ granthika. = ಗನ್ಟಿಗೆ. A medical drug (Si. 143. 145 ಗ್ರನ್ಥಿಕದ್ರವ್ಯ). 2, *the root of long pepper.*

ಗ್ರನ್ಥಿತ granthita. = ಗ್ರಥಿತ. *Strung, tied.*

ಗ್ರನ್ಥಿಪರ್ಣ granthi-parṇa. *A certain fragrant plant* (= ಕಕ್ಕೂರ, ತುಳಸಿ). See Si. 155 and ಮಾಚಪತ್ರ.

ಗ್ರನ್ಥಿಲ granthila. Knotty. 2, *the plant Flacourtia sapida* Roxb. 3, *the plant Capparis aphylla* Roxb.

ಗ್ರಸ್ತ grasta. *Seized with the mouth, devoured, eaten;* seized; possessed by (a demon, etc.). 2, *imperfectly pronounced, or slurred, by omitting a letter or syllable.*

ಗ್ರಹ graha. 1. = ಗರ 3. *Seizing, laying hold of, holding; taking* (ಅಕರ್ಷಣ, ಪಿಡಿವುದು Nn. 33). 2, the power that seizes and obscures the sun and moon and causes eclipses, especially râhu. 3, *a planet,* as seizing or influencing the destinies of men in a supernatural manner. Generally *nine planets* are enumerated: Mars, Mercury, Jupiter, Venus, Saturn, Râhu, Kêtu, the Sun and Moon (ಆದಿತ್ಯಾದಿನವಗ್ರಹ 33; Śmd. 109). 4, *an imp, an evil spirit, a demon* (ತಪ 33; ತಪನ Mr. 490); magical or demonical influence (ಭೂತಾದಿನುಪಾವೇಶ 490). 5, a Brâhmaṇa (ಭೂದೇವ 33). 6, the earth (ಧರಣಿ, ಭೂಮಿ 33). 7, ಜೀವವ್ರಾತ (ಜೀವಸಮೂಹ 33). 8, the number nine (ಒಮ್ಬತ್ತು Mr. 347). See ಪಾಪ-.

ಗ್ರಹ graha. 2. = ಗೃಹ. (B. 5, 96. 184).

ಗ್ರಹಚಾರ graha-ćâra. = ಗಾಚಾರ, ಗಿರಾಚಾರ, ಗ್ರಾಚಾರ. The mischievous course, or bad influence (as pain, poverty, sickness, etc.) of unpropitious stars or evil spirits (C.; Tĕ.).

ಗ್ರಹಣ grahaṇa. = ಗರಣ, ಗಾಣ 2, ಗಿರ್ಯಾಣ. *Seizing; taking, accepting; holding;* — taking by the hand, marrying. 2, seizure of the sun or moon: an eclipse. 3, perceiving, understanding, *comprehension; the receiving of instruction.* See ಕೊಳ್, ಪಿಡಿ.

ಗ್ರಹಣಿ grahaṇi. Diarrhoea, dysentery (My.), or small-pox, or a sort of insanity (ಪೀತಳ, ಸನ್ನಿ Mr. 387). 2, rickets; marasmus (Mg.).

ಗ್ರಹಣೀರುಜ್ grahaṇi-ruj. *Diarrhoea, dysentery.*

ಗ್ರಹನಿಕರ graha-nikara. The nine planets (ನವಗ್ರಹ Nn. 78).

ಗ್ರಹಪತಿ graha-pati. *The sun.*

ಗ್ರಹಪೀಡೆ graha-pîḍĕ. Trouble arising from unpropitious stars (C.) or from demons (My.).

ಗ್ರಹಬಾಧೆ graha-bâdhĕ. = ಗ್ರಹಪೀಡೆ. (My.).

ಗ್ರಹಭೇದ graha-bhêda. A kind of graha, one of the grahas (ಶೀಲ Nn. 30). See ಗ್ರಹವರ.

ಗ್ರಹಮಾಲೆ graha-mâlĕ. The planets. (B. 5, 167; My.).

ಗ್ರಹವರ graha-vara. = ಗ್ರಹಪತಿ. (Bp. 4, 44).

ಗ್ರಹವಿವರ graha-vivara. = ಗ್ರಹಭೇದ. (ರಾಹು, ಗ್ರಹಭೇದ Nn. 76).

ಗ್ರಹಶಾನ್ತಿ graha-śânti. Propitiation of the planets by offerings (C.).

ಗ್ರಹಸ್ತ grahasta. Tbh. of ಗೃಹಸ್ಥ. (C.; B. 5, 92).

ಗ್ರಹಿಕೆ grahikĕ. Understanding, comprehension (B. 3, 34; My.).

ಗ್ರಹಿತ grahita. Seized, etc. (Bp. 39, 13).

ಗ್ರಹಿಸು grahisu. To seize, to accept, to acknowledge;—to comprehend, to understand (My.; Tē. ಗ್ರಹಿಂಚು). See Śēv. 2, 113; B. 4, 170. 189. 193; 5, 3; ಅನು-.

ಗ್ರಾಚಾರ grâcâra. Tbh. of ಗ್ರಹಚಾರ. (C.).

ಗ್ರಾಮ grâma. = ಗಾವ, ಗಾವಿ. *A village;* a town-like village (C.); a district or township (ಜನಾನ್ತ, ದೇಶ Nn. 37). 2, *a multitude, a group of things, a collection* (ಸಂಕುಲ, ಸಮೂಹ 37). 3, a scale in music, a gamut (ರಾಗವಭೇದ 37; see Mr. 78 s. ಮೂಲಿಗ್ರಾಮ; Ćpr. 1, after 84). 4, sexual intercourse (? ಭೋಗ 37; *cf.* ಗ್ರಾಮ್ಯ). 5, semen (ರೇತ, ಇನ್ದ್ರಿಯ 37). 6, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 37). 7, a ray (ಕಿರಣ 37). 8, sound (ಶಬ್ದ, ಧ್ವನಿ 37). 9, = ಭೂತಗ್ರಾಮ (? ಭೂತ 37). 10, a Mâgadha (ಮಾಗಧ, ಮಾಗಧರ್ 37).

ಗ್ರಾಮಕೀಟಕ grâma-kîṭaka. Village-vermin, a mischief-maker (B. 4, 153).

ಗ್ರಾಮಣಿ grâmaṇi. *The headman of a village* (ಗಾವಿಲ Kk. 58); the head of a rent-free village or of such villages (My.). 2, *principal, excellent, best.* 3, *a barber.*

ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ grâma-taksha. *A carpenter working for the village.*

ಗ್ರಾಮತೆ grâmatĕ. *A multitude of villages.*

ಗ್ರಾಮದೇವತೆ grâma-dêvatĕ. The tutelary deity of a village. (My.).

ಗ್ರಾಮಧಾನ grâma-dhâna. = ಗ್ರಾಮಧಾನ. (ಬೇಟ Mr. 188).

ಗ್ರಾಮಮುನಸೀಪು grâma-munasîpu. A Gavuḍa (My.).

ಗ್ರಾಮರಸ grâma-rasa. = ಗಾವರಸ. Rustic taste or sentiments (?).

ಗ್ರಾಮರುಹ grâma-ruha. The castor-oil plant (ಏರಣ್ಡ, ಆವುಡಲ Mr. 136).

ಗ್ರಾಮವಾಸಿ grâma-vâsi. Living in a village or in villages; tame. (My.).

ಗ್ರಾಮಶಾನ್ತಿ grâma-śânti. Purification of a village from infesting devils by throwing about the flesh of buffaloes, sheep or fowls, or rice, etc. (S. Mhr.). ಗ್ರಾಮಶಾನ್ತಿಗೆ ತಳವಾರ ತಲೇ ಜೋಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (in the expectation of a good dinner, etc., Prv.).

ಗ್ರಾಮಶಾರ್ದೂಲ grâma-śârdûla. A dog (Mr. 185).

ಗ್ರಾಮಸಾರ grâma-sâra. The filth of a village (My.).

ಗ್ರಾಮಸಿಂಹ grâma-simha. = ಗಾವಸಿಂಗ. A dog.

ಗ್ರಾಮಸೂಕರ grâma-sûkara. A village hog (Bp. 55, 22).

ಗ್ರಾಮಸ್ಥ grâma-stha. Residing in a village; a villager (C.).

ಗ್ರಾಮಾಧಾನ grâma-âdhâna. = ಗ್ರಾಮಧಾನ. *A village or small town* (ಬೇಟಕ, ಜೇಡ Hlâ.).

ಗ್ರಾಮಾಧಿಪ grâma-adhipa. *The superintendent or chief of a village.*

ಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿ grâma-adhipati. = ಗ್ರಾಮಾಧಿಪ. (ಗಾವಿಲ Śm. 107).

ಗ್ರಾಮಾಧೀನ grâma-adhîna. *Dependent on a village.*

ಗ್ರಾಮಾನ್ತ grâma-anta. *Space near a village.*

ಗ್ರಾಮಾನ್ತಿಕ grâma-antika. *The neighbourhood of a village.*

ಗ್ರಾಮಿಣ grâmiṇa. = ಗ್ರಾಮಿಣ. (ಗಾವಿಲ Śm. 47).

ಗ್ರಾಮೀಣ grâmîṇa. = ಗಾವಿಲ. *Born or living in a village, peculiar to a village; vulgar, rude;* a rustic.

ಗ್ರಾಮೀಣೆ grâmîṇĕ. *Indigo.*

ಗ್ರಾಮೆ grâmĕ. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 52. 53).

ಗ್ರಾಮೇಯಕ grâmêyaka. *Rustic;* a villager.

ಗ್ರಾಮೈಕರಾತ್ರ grâma-êka-râtra. Lodging only a night in a place, as a wanderer, beggar, or an unsettled man does (My.).

ಗ್ರಾಮ್ಯ grâmya. *Produced, born in or peculiar to a village; tame; rustic; a villager* (ಕಾಲುರಿಚ, ಬಿಳ್ಕಕ್ಕರಿಗ Śś.; Kk. 38; Śm. 47); an uneducated man (ಮೂಢ Śmd. 41 Cm.); *coarse, vulgar, rude;* the prâkṛita and the other dialects of India as contradistinct from saṁskṛita; sexual intercourse (*cf.* ಗ್ರಾಮ No. 4). See Ćh. v. 40; Ćpr. 8, 3.

ಗ್ರಾಮ್ಯಧರ್ಮ grâmya-dharma. *Sexual intercowrse.* (Abhâ. 2, 86).

ಗ್ರಾಮ್ಯಪಶು grâmya-paśu. A tame or domestic beast (B. 5, 11).

ಗ್ರಾಮ್ಯಶಬ್ದ grâmya-śabda. A rustic or vulgar term; a prâkṛita term. (Kâvy. II, 1, A, 20-28).

ಗ್ರಾವ grâva. *A stone* (ಪಾಷಾಣ, ಕಲ್ಲು Nr. 106; ಕಲ್ಲು 108). 2, *a mountain* (ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ 106; ಬೆಟ್ಟ Mr. 474). 3, hard, solid; firmness; courage (ಧೈರ್ಯ, ಧೀರಪಟ್ಟನ 106). 4, a cloud.

ಗ್ರಾವಾಳ grâvâḷa. A stone (ಕಾನ್ತ, ಕಲ್ಲು Nn. 91).

ಗ್ರಾಸ grâsa. = ಗರಾಸ. Seizing with the mouth, swallowing. 2, *a mouthful; a morsel.* 3, food, nourishment.

ಗ್ರಾಹ grâha. *Seizing, taking, holding, receiving.* 2, *a crocodile* (ಅವಜಾರ, ನೆಗಟಿ Mr. 410); *a shark; the water-elephant* or hippopotamus; any large marine animal. — ಗ್ರಾಹಮರ. The wood-apple tree (St. & Pl.; *cf.* ಗ್ರಾಹಿ).

ಗ್ರಾಹಕ grâhaka. Seizing; receiving, accepting; purchasing; one who seizes, a police-officer (ವ್ರಗ್ರಹ, ಬನ್ದಿವಿಡಿಹಂ Mr. 462); perceiving, observing; one that can duly appreciate; containing, enclosing. See Bp. 35, 43; 37, 53; 43, 46; ಅತಿ-, ಸಮೀಳ-.

ಗ್ರಾಹಕಶಕ್ತಿ grâhaka-śakti. The power or faculty of apprehending (B. 4, 183; My.).

ಗ್ರಾಹಿ grâhi. *Seizing, receiving, accepting,* etc.; containing, holding; attracting; perceiving, observing; etc. See ಏಕಸನ್ಧಿ-. 2, *the elephant- or wood-apple, Feronia elephantum* Corr. 3, a female spirit of evil, seizing men and causing death and disease. 4, a swoon.

ಗ್ರಾಹಿತ್ವ grâhitva. Seizing; perceiving. See ಏಕಸನ್ಧಿ-, ಗಲ-.

ಗ್ರಾಹ್ಯ grâhya. To be seized, taken, received, etc.; to be understood, perceivable; to be considered or regarded; acceptable, agreeable. See ಅ-, ಉಪ-, ಜಳಿ-, ಮುಷ್ಟಿ-; J. 7, 38; B. 5, 175.

ಗ್ರೀವ grîva. = ಗ್ರೀವಿ (Śmd. 102).

ಗ್ರೀವೆ grîvĕ. The back part of the neck, *the neck.*

ಗ್ರೀಷ್ಮ grîshma. *The hot season, consisting of the months śući and śukra,* (or jyêshṭha and âshâḍha), from the middle of May to the middle of July (Mr. 70; ಬೇಸಗೆ Nn. 91); heat, warmth.

ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲ grîshma-kâla. The hot season (My.).

ಗ್ರೀಷ್ಮರಾಜ grîshma-râja. The hot season regarded as a king (J. 15, 4).

ಗ್ರೈವೇಯ graivêya. (fr. ಗ್ರೀವಿ). A collar, a necklace (see Mr. s. ಲೇವಣ).

ಗ್ರೈವೇಯಕ graivêyaka. *A necklace, an ornament of the neck;* a chain worn round the neck of an elephant.

ಗ್ಲಸ್ತ glasta. = ಗ್ರಸ್ತ. *Devoured, eaten.*

ಗ್ಲಹ glaha. *A stake at play;* gaming, playing with dice.

ಗ್ಲಾನ glâna. *Exhausted, wearied, emaciated, weak.*

ಗ್ಲಾನಿ glâni. *Fatigue, languor, lassitude;* sickness, pain (ನೋವು, Mr. 384, o. r. ನೇವು); unwillingness, displeasure, depression of mind. 2, one of the saṁcâribhâvas (Kâvy. IV, 2. 16).

ಗ್ಲಾಸ್ನು glâsnu. = ಗ್ಲಾನ. *Exhausted, etc.*

ಗ್ಲೌ glau. *The moon* (ಚನ್ದ್ರ Śmd. 67).

ಘ್ GH

ಘ್ gh. The twenty-fourth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 23). In Kannaḍa it is found only in the words ಘಟಿಯಂ (o. r. ಘಳಿಯುಂ), (ಘಳಿಗೆ in one MS. instead of ಘಾಟಿಗೆ), (ಘಾಕಾರಿಗೆ in one MS.), ಘಾಟಿಗೆ, ಘೋಟಿಗೆ, ಘಾಸೆ (o. r. ಘಾಸಿ), ಘಾಸರಂ (not in all MSS.; Śmd. 23), ಘಟ್ಟ, and in a few imitative sounds (22).

ಘ gha. The letter ಘ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school.

ಘು gha. Striking, beating; killing. See ಉಪ್-, ಪರಿ-, ಪಾಣಿ-, ಪ್ರತಿ-, ಸಂ-. 2, rattling, tinkling. 3, the number four (Mr. 349).

ಘೊಂ ghaṁ. An imitative sound. — ಘಂ ಘಂ. rep. One of the sounds of a drum (Bp. 16, 17).

ಘುಕಾರ gha-kâra. The letter ಘ (Śmd. 11).

ಘುಟ ghaṭa. = ಗಟ, ಗಡ 1. Coming to, reaching; joining; coming in collision, touching, grazing; exerting one's self, intently occupied or busy with; see ಸಂಘಟ; *cf.* ಕ ಡಂಗು 1. 2, bringing or putting together, collection (ಸಂ ಗ್ರಹ, ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವುದು Nn. 109). 3, a troop of elephants (ಗಜೋತ್ಕರ, ಅನೆಯ ಘಟೆ 109). 4, a drinking party (ಮಧು ಗೋಷ್ಠಿ, ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ 109). 5, the body (ಕಾಯ, ದೇಹ 109). 6, *an earthen water-vessel* (ಪರವಿ, ಹರವಿ 109; ಕರಿರ, ಹರವಿ Mr. 209). 7, a measure equal to one drôṇa, or, according to others, equal to twenty drôṇas (*cf.* ಕಳ 5 ?). 8, a border (*cf.* ಕಡೆ 1). 9, a part of a column.

ಘುಟಕ ghaṭaka. = ಗಟಕ, (ಘಾಟಕ). Exerting one's self; a manager between parties; a manager in general;— strong, powerful (My.); forming a constituent part, constituting a substantial part.

ಘುಟಕಾವಯವ ghaṭaka-avayava. Strengthening (nourishing) component parts (B. 4, 32).

ಘುಟನ ghaṭana. Joining; junction, union (My.); bringing together; bringing about; making, effecting, forming; striving after, effort, exertion;—happening, occurring; accomplishment. See ಏ-.

ಘುಟನಾಘಟನೆ ghaṭanâ-aghaṭanĕ. Accomplishment and non-accomplishment (My.).

ಘುಟನೆ ghaṭanĕ. = ಗಟನೆ, ಘಟನ. *Joining; junction;* bringing about; *assembling; arranging.* See Bp. 25,48; ಅರ್ಘ-; ದುರ್ಘಟನೆ.

ಘುಟಭೇದ ghaṭa-bhêda. A kind of water-vessel. See ಮೊಗೆ.

ಘುಟಯೋನಿ ghaṭa-yôni. Born in a water-jar: *Agastya.*

ಘುಟಸರ್ಪ ghaṭa-sarpa. = ಗಟಸರ್ಪ. A large snake (C.; Jnv. 1, 12).

ಘುಟಾಕಾಶ ghaṭa-âkâśa. The ether (reflected) in a water-vessel (Bp. 51, 33; *cf.* ಪಟಾಕಾಶ).

ಘುಟಿ ghaṭi. = ಗಡಿ 2, ಗಡೆ. *A small water-jar.* 2, a period of 24 minutes. 3, a gong. 4, the metal sinking cup for measuring time. 5, = ಘಟೀಯನ್ತ್ರ, see ಗಡೆ).

ಘುಟಿಕಾಶತಗ್ರನ್ಥಿ ghaṭikâ-śata-granthi. One who composes a hundred verses in 24 minutes (My.).

ಘುಟಿಕೆ ghaṭikĕ. = (ಗಟಿಕೆ, ಗಡಿಕೆ), ಗಡಗೆ No. 2, ಗಡಿಗೆ, (ಗಳಿಗೆ 2, ಗಡುಳಿ), ಗಡುಗೆ. (Joining, etc. = ಘಟನ). 2, a water-jar or pot. 3, a period of twenty-four minutes (ಗಡುಗೆ Śmd. 30; ನಾಡಿ, ಗಡುಗೆ Mr. 67; see s. ನಾಡಿ). 4, = ಘುಟಿಕೆ, the ankle (*cf.* ಗಣಿಕೆ, ಗಿರಗೆ, ಗಿರಿಗೆ).

ಘುಟಿತ ghaṭita. (= ಘಟ್ಟಿತ). Joined, united; connected; planned, devised, attempted; produced, effected, exerted; made, made of; happened, occurred. See Ch. p. 24; Mr. 1; Bp. 51, 62; Rây. 13, 67; ಅ-.

ಘುಟಿತಾರ್ಥ ghaṭita-artha. The result of deliberation; practicableness (My.).

ಘುಟಿಯಿಸು ghaṭiyisu. = ಗಟಿಯಿಸು q. v., ಘಟಿಸು. To be obtained, etc. (Čpr. 4, 80; Bp. 36, 21). ಆ ಕ್ಷಕಾರಕ್ಕೆ ಸಕಾರಮ್ ಒರ್ಮೆ ಘಟಿಯಿಸುಗುಂ (Śmd. 346). 2, to obtain.

ಘುಟಿಸು ghaṭisu. = ಗಡಿಸು 1, ಗಟಿಸು, ಘಟಿಯಿಸು. To be obtained, to be gained, to happen, etc. (My.). ತಾಯಿ ಬಯಿ ಕಲುವಿನನ್ತೆ ನಾಮಪದಂಗಳ್ ಅಗೆ ಸಮಾಸಂ ಘಟಿಸುಗುಂ (Śmd. 194). See Bp. 18, 9; J. 2, 35; 5, 56; 27, 37; Râm. 5, 8, 89; 5, 9, 27; B. 4, 93. 123. 207; 5, 104. 279; ಉದ್-. 2, to obtain (Bp. 50, 26; My. in connection with ಕೊಳ್ಳು). ಅವನು ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಘಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನು (My.).

ಘುಟೀಯನ್ತ್ರ ghaṭî-yantra. *The rope and bucket of a well, any machine for raising water.*

ಘುಟಿ ghaṭĕ. Effort, endeavour. 2, *an assembly; an assemblage, a collection.* 3, *a troop of elephants arrayed for battle* (ದನ್ತಿವೃನ್ದ Mr. 155).

ಘುಟೋತ್ಕಚ ghaṭa-utkaca. N. of a son of Bhîma. (Bh. 1, 9 sum.).

ಘುಟೋತ್ಕಚತನುಜ ghaṭôtkaca-tanuja. Ghaṭôtkaca's son Mêghanâda (J. 2, 35; 3, 1).

ಘಟೋದ್ಭವ ghaṭa-udbhava. = ಘಟಯೋನಿ. (ಅಗಸ್ತ್ಯ Mr. 257).

ಘಟ್ಟ ghaṭṭa. = ಗಟ್ಟ. One of the Tatsamas (Śm. 77). A range of mountains, a ghaut (Grj. 2, after 106). ಚಿಟ್ಟಮಂ ಘಟ್ಟಮಂ ಹಳ್ಳಮಂ (Śmd. 130). ಘಟ್ಟದೊಳ್ ಚಿಟ್ಟಿಂಗಳೊಳ್ (Bp. 18, 15).

ಘಟ್ಟ ghaṭṭa. = ಘಟ್ಟ, etc. Touching, etc. (= ಘಟ್ಟನ, see ಸಂ-). 2, *steps or stairs on the side of a river, etc., leading to the water's edge; a landing place, a quay.*

ಘಟ್ಟಕ ghaṭṭaka. = ಘಟ್ಟನ. See ಪ್ರ-.

ಘಟ್ಟಣ ghaṭṭaṇa. = ಘಟ್ಟಣೆ, ಘಟ್ಟನ q. v., etc. ಗಜಾವಳಿಯ ಪದ ಘಟ್ಟಣ (Bp. 10, 5).

ಘಟ್ಟಣೆ ghaṭṭaṇĕ. = ಘಟ್ಟಣ (Śmd. 364). Beating down, as a road (My.); folding by beating gently (My.); the state of being beaten down, as the ground of a threshing-floor (J. 15, 6). 2, a hit, a wound (ಗಾಯ Bhn. 36).

ಘಟ್ಟನ ghaṭṭana. = ಗಟ್ಟಣೆ, ಗಟ್ಟಿ, ಘಟ್ಟಣ, ಘಟ್ಟಣೆ. Touching, joining; rubbing (the hands, etc.) over, rubbing out; causing to move, shaking; stirring round or about; churning (*cf.* ಕಡೆ 3); striking, beating (Śśv. 4, 77); striking together, pressing down, smoothing, compressing. 2, going, moving (*cf.* ಕಡೆ 5); practice, business, means of living.—See ಅವ-, ಸಂ-.

ಘಟ್ಟಾಘಟ್ಟಿ ghaṭṭâghaṭṭi. Mutual beating (Śmd. 220).

ಘಟ್ಟಿ ghaṭṭi. = ಗಟ್ಟಿ, q. v. ಲೋಹದ ಘಟ್ಟಿ (ಪಬಿ Śmd. I). See ಅಜ್ಯ-, ಪದ-.

ಘಟ್ಟಿತ ghaṭṭita. (= ಘಟಿತ). Joined, etc. (Kâvy. I, 1*a*, 1; Cpr. 8, 4).

ಘಟ್ಟಿವಳ್ತಿ ghaṭṭi-valṭi. (Śmd. 244. 246). = ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿ.

ಘಟ್ಟಿಸು ghaṭṭisu. To gain strength (Râm. 6, 11, 14). *Cf.* ಗಟ್ಟಿಸು.

ಘಟ್ಟಿಸು ghaṭṭisu. = ಗಟ್ಟಿಸು. To strike (Râm. 5, 9, 5; J. 7, 48). ಕಾಲಿನ್ದೆಯುಂ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆಯುಂ ಘಟ್ಟಿಸಿದಂ (Śmd. 150). 2, to fold (cloth) by gently beating (it) with the palm of the hand (Bp. 21, 10).

ಘಡಾ ghaḍâ. = ಗಡ 1. A musical instrument formed of an earthen vessel, and beaten as a drum. (Si. 453; My.).

ಘಣ ghaṇa. = ಗಣ 1, etc., (ಘಳ). — ಘಣ ಘಣ. = ಗಣ-. (Bp. 16, 17; 44, 19. 50; 53, 37; 56, 5; Dp. 53, 4). — ಘಣ ಘಣರವ. The sound of ಘಣಘಣ (Bp. 44, 32. 41).

ಘಣ ghaṇa. = ಘ, ಘನ No. 15, ಘಣಾ. See ಪ್ರ-.

ಘಣ್ಟಾಕರ್ಣ ghaṇṭâ-karṇa. N. of an attendant of Skanda and of Śiva. (Bp. 53, 37).

ಘಣ್ಟಾಗಾರ ghaṇṭâ-âgâra. A belfry. (R.).

ಘಣ್ಟಾನಾದ ghaṇṭâ-nâda. (= ಘಣ್ಟಾರವೆ). N. of a plant (ಸೋನು Mr. 148, text corrupt).

ಘಣ್ಟಾಪಥ ghaṇṭâ-patha. The bell-road: *the chief road, a highway.*

ಘಣ್ಟಾಪಾಟಲಿ ghaṇṭâ-pâṭali. *A species of the trumpet-flower with bell-shaped blossoms, Bignonia suaveolens* Roxb.

ಘಣ್ಟಾಮಣಿ ghaṇṭâ-maṇi. A kind of plant. See ಹಾಲು-. — ಘಣ್ಟಾಮಣೀ ಸೊಪ್ಪು. (ಪಟುಪರ್ಣಿ, ಹೈಮವತಿ, ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ, ಹಿಮಾವತಿ, ಕಂಕೋಷ್ಯ Si. 156).

ಘಣ್ಟಾರವ ghaṇṭâ-rava. The sound of a bell.

ಘಣ್ಟಾರವೆ ghaṇṭâ-ravĕ. *Crotolaria of various species.*

ಘಣ್ಟಿಕೆ ghaṇṭikĕ. *A small bell.*

ಘಣ್ಟೆ ghaṇṭĕ. ಘಣ್ಟಾ. = ಗಣ್ಟೆ. *A bell;* a gong. See Bp. 53, 36. 37; 56, 5.

ಘಣ್ಮಿನೆ ghaṇmĕnĕ. See ಘಮ್ಮಿನೆ.

ಘನ ghana. = ಗನ. *An iron club, a mace* (ಮುದ್ಗರ, ಆಯುಧ ಭೇದ Nn. 15; ಮುದ್ಗರ Mr. 510). 2, any compact mass or substance. 3, *the body* (ಅಂಗ, ದೇಹ 15). 4, metal (ಲೋಹ 15; 510); iron; *a cymbal, a bell, a gong,* etc. 5, *a cloud* (ಜೀಮೂತ, ಮೇಘ 15; ವಾರಿಧರ 510). 6, a mass, an assemblage (ಸಮೂಹ 15). 7, the bulbous root of the plant Cyperus hexastychus communis (ಭದ್ರಾತಕ, ಗೇಕು 15; ಗೇಕು 510). 8, strength (ಬಲ, ಶಕ್ತ 15). 9, *compact, solid, material, hard, firm,* (firmness); *dense; full, densely packed; plump; thick; inspissated* (ಸಾನ್ದ್ರ Mr. 510); hard and old (ಜರತ, ಹದಿದು 15); uninterrupted; taken in the mass, complete; *very, much* (ಮೆಗ್ಗಳ Śmd. 237. 342 Cm.); exceeding the common measure; large; great; greatness (ಎಳ್ಕ ಪವಣ್ Mr. 510; ಘನಗುರು Śm. 1; ಘನದ ಆನನ್ದಂ etc. Mr. 254); *deep, as sound;* auspicious, fortunate; accomplishable (ಸಾಧ್ಯ, ಸಾಧ್ಯವಾದುದು Nn. 15; ಸಾಧ್ಯ Mr.; 510). 10, water (ಜಲ, ಉದಕ 15). 11, *a mode of dancing, neither quick nor slow.* 12, stupor, ignorance, etc. (ಮೋಹ 15). 13, skin, rind, bark. 14, a cube. 15, striking, slaying; war (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳಿಗ 15, o. r. ರಣಾಂಗಣ). See Sp. s. ಯೋಗಿ, Prv. s. ವನವಾಸ.

ಘನಜ್ವಲಿತ ghana-jvalita. A great flame or blaze (ದಳ್ಳುರಿ, ಪೇರುರ Śm. 11).

ಘನತರ ghana-tara. Uncommonly hard, thick, large, great, etc. (ಜೊಡ್ಡಿತ್ತು ಆದ Śmd. 257 Cm.). See Bp. 26, 16; 28, 7. 61; 44, 19; 47, 51; 50, 10.

ಘನತೆ ghanatĕ. Compactness, firmness; thickness, coarseness, solidity. 2, greatness, excellence (Bp. 2, 31; 10, 52; 19, 29; 46, 45; J. 2, 53; B. 4, 80. 126. 189. 195).

ಘನತ್ವ ghanatva. = ಘನತೆ. (Bp. 26, 64).

ಘನದೀಪ್ತಿ ghana-dîpti. The light of clouds: lightning (ಸೌದಾಮಿನಿ, etc., ಎಂಂಜು Mr. 43).

ಘನಪಥ ghana-patha. The clouds' path: the sky (Bp. 58, 56).

ಘನಪುಷ್ಪ ghana-pushpa. The cloud-blossom: water (Tĕ., R.).

ಘನಮಾಲಿಕೆ ghana-mâlikĕ. A row of clouds (Cpr. 4, 49).

ಘನರವ ghana-rava. The roaring of clouds: thunder (ಮೊದಿಗು Mr. 43).

ಘನರಸ ghana-rasa. Cloud-juice: *water.* 2, a thick juice; a decoction. 3, camphor.

ಘನವರ್ಧನೀಯತ್ವ ghana-vardhanîyatva. Augmentability, extensibility (B. 4, 97).

ಘನವಾರಿ ghana-vâri. Cloud-water: rain (ಮುದಿ Mr. 43).

ಘನವಿಸ್ನೇಹ ghana-visnêha. Want of solid or great affection (ಅನುನಯ, ಬಹಳಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲದುದು Nn. 167).

ಘನವೀರ ghana-vîra. A powerful or great warrior (ತುದಿ ಆಳು, ಬಣ್ಣ Kk. 43; Śm. 42).

ಘನಶ್ಯಾಮ ghana-śyâma. Deep black: Vishṇu (J. 11, 36); Râma.

ಘನಸಮಯ ghana-samaya. The rainy season (Cpr. 4, 37. 42).

ಘನಸಾರ ghana-sâra. *Camphor.* 2, water. 3, ಪ್ರಾಣೇಯ (Mr. 336).

ಘನಾಘನ ghanâghana. Fond of slaying; *mischievous.* 2, compact; even, uniform; common (ಸಾಮಾನ್ಯ Nn. 15); virtue (ಪುಣ್ಯ 15). 3, a mass, a number (ವ್ರಾತ, ಸಮೂಹ 15). 4, much (ಬಹು, ಬಹಳ 15). 5, *a rainy cloud* (ಮೇಘ 15; ಕಪಿಲ ಮುಗಿಲ್ Mr. 483). 6, *a vicious elephant, or one in rut* (ಗಜ, ಆನೆ 15). 7, Indra's elephant (ಸುರೇಭ, ಐರಾವತ 15). 8, *Indra* (ಸುತ್ರಾಮ, ಇನ್ದ್ರ 15). 9, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮಳೆ 15).

ಘನೀಭೂತ ghanî-bhûta. Become thick, thickened, congealed, compact, etc. (My.).

ಘನೋಪಲ ghana-upala. *Hail* (ಕರಕ, ವಾರಿಕಲ್, ಆರಿಕಲ್, ಆನಿಕಲ್, ಅಲಿಕಲ್ Nn. 50).

ಘರಟ್ಟ gharaṭṭa. A grindstone. See J. 25, 51; ದುರಿತ-.

ಘರಿ ghari. An imitative sound. — ಘರಿ ಘರಿ. rep. A sound produced by burning, crackling (Grj. 8, 49). — ಘರಿ ಘರಿನೆ. With the sound produced by grinding the teeth (Râm. 4, 3, 17); with that produced by sawing (J. 26, 63). — ಘರಿ ಘರಿಲನೆ. rep. With the sound produced by cutting or sawing (Rśv. 14, 29); with that produced by burning, with crackling (5, 37). — ಘರಿ ಘರಿಲು ಘರಿಲೆನಲು. -ಎನಲು. With the sound produced by cutting or sawing (Bh. 8, 27, 19).

ಘರಿಲ್ gharil. = ಘುಲಿಲು. An imitative sound. — ಘರಿಲ್ಲಕೆ. -ಕರೆ. To emit the sound ಘರಿಲ್, as a wrist-ornament furnished with bells. See Śmd. s. ಬಕ್ಕಳಿ.

ಘರಿಲನೆ gharilanĕ. With the sound of cutting or sawing (V. 14, 40).

ಘರ್ಘರ gharghara. (= ಗರ್ಗರ). An indistinct murmur, a low murmuring or gurgling sound, the crackling of fire, rattling of a carriage, creaking, etc.; laughter, mirth; an owl; etc., etc. 2, = ಘರ್ಘರಿಕೆ No. 2 (Ŏpr. 5, after 69).

ಘರ್ಘರಿ gharghari. (= ಗರ್ಗರಿ), ಗರ್ಗರಿ No. 2. A bell hanging on the neck of a horse; a bell used as an ornament; a girdle of small bells or tinkling instruments worn by women.

ಘರ್ಘರಿಕೆ gharghariḳĕ. Bells used as an ornament; an ornament of small bells. 2, a kind of musical instrument (Ŏpr. 4, 28).

ಘರ್ಮ gharma. = ಗಮ್ಮ, ಗಮ್ಮು, ಗರಮ. Heat (ಉಷ್ಣ, ಸೆಖೆ Nn. 22; ಉಷ್ಣ, ಮಹಾಜ್ವರ Mr. 387); sunshine (ನಿದಾಘ, ಕಡು ಬಿಸಿಲು Mr. 34); the hot season. 2, sweat, perspiration (ಬೆವರ್ 22). 3, coldness (ಶೀತ, ಶೈತ್ಯ 22).

ಘರ್ಮಕಣ gharma-kaṇa. A drop of sweat (Śśv. 1, 53).

ಘರ್ಮಜಲ gharma-jala. Perspiration (Bp. 22, 60; Śśv. 4, 112).

ಘರ್ಮಪಾನೀಯ gharma-pânîya. = ಘರ್ಮಜಲ. (Bp. 26, 43).

ಘರ್ಮಾಮ್ಬು gharma-ambu. = ಘರ್ಮಜಲ. (Śśv. 4, 39).

ಘರ್ಮೋತ್ತರ gharma-uttara. Excessive heat (J. 2, 16).

ಘರ್ಷಣ gharshaṇa. = ಗಸಣ, ಘರ್ಷಣೆ. Rubbing; grinding; crushing, pounding; brushing, polishing, furbishing. See ಒರಸು, ಮನೆ.

ಘರ್ಷಣೆ gharshaṇĕ. = ಘರ್ಷಣ. (My.).

ಘುಲಿಲು ghalilu. = ಘರಿಲ್, ಘುಳಿಲು. An imitative sound. — ಘಲಿಲು ಘಲಿಲು. rep. One of the sounds emitted by a drum (Bp. 16, 17) or by an anklet (24, 44).

ಘುಸ ghasa. Eating, etc. See ನಿ-, ಪಿ-.

ಘುಸ್ಮರ ghasmara. *Voracious, gluttonous.*

ಘುಸ್ರ ghasra. *A day.*

ಘಳ ghaḷa. (= ಗಲ 1, ಘುಣ). An imitative sound. — ಘಳ ಘಳ. rep. A sound used to imitate that produced by a heavy object falling to the ground (Bp. 9, 15), or by bells when rung (S. Mhr.). (T. ಕಳಗಳ, a great noise; tingling; murmuring, as water; prattling). — ಘಳ ಘಳನೆ. With a clanking or clinking sound (Bp. 16, 17; see Mhr. s. ಕಳ 2); with a gurgling sound (42, 30; Tĕ. గళగళ, gurgling).

ಘುಳಿಗೆ ghaḷigĕ. (only in Śmd. Mḍb. MS. 23). (= ಗಳಿಗೆ 12).

ಘುಳಿಲು ghaḷilu. = ಘುಲಿಲು, etc. A sound imitating clinking or clanking (Bh. 1, 14, 8).

ಘುಳಿಯ ghaḷiya. The act of putting in order, arrangement, regulation; the act of making ready, preparation (ಸಮಕಟ್ಟು Śmd. I; see ಗಡಿ 2; *cf.* ಗಳೀವು).

ಘುಳಿಲ್ ಲ್ ghaḷil. Quickly (ವೇಗ Čt. II, 37). — ಘುಳಿಲನೆ. Quickly (ವೇಗ, ತೀಕ್ಷ್ರ Śś.; Śmd. 28, o. r. ಘುಳಿಲೆನೆ; Čpr. 4, 87; Abh. P. 3, after 103; Grj. 4, 129; Rśv. 1, after 135; 6, after 11 and after 24; 14, after 14; J. 2, 46). — ಘುಳಿಲೆನೆ. -ಎನೆ. = ಘುಳಿಲನೆ. (ವೇಗ Bhn. 32; Śmd. I and p. 22).

ಘೂಟ ghâṭa. (= ಘುಟ). Joining, touching. See ಆ-, ಅ-. 2, the nape or back of the neck (ಘಾಟಿ Mr. 327).

ಘೂಟಕ ghâṭaka. (= ಘುಟಕ). Endeavouring; working; contriving. See ಉದ್-.

ಘೂಟನ ghâṭana. = ಘಾಟಕ. See ಉದ್-.

ಘೂಟಿ ghâṭĕ. *The nape or back of the neck.*

ಘೂಡಾ ghâḍâ. Thick or coarse, as cloth (Si. 223; Br. గాడి; Mhr., H. गाढा).

ಘೂಣ ghâṇa. = ಘಣ. See ಪ್ರ-.

ಘೂತ ghâta. 1. = ಗಾತ 2. *Striking; wounding, killing;* hurting, ruining; destruction, ruin (My.; B. 4, 62); a blow; a bruise. See ನಖ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಮುಸಲ-, ಸಂ-, and ವಿಧಿ.

ಘೂತ ghâta. 2. = ಗಾತ 1, q. v. Depth (J. 3, 19).

ಘೂತಕ ghâtaka. *Slaying, killing; destroying;* felonious, a murderer; a destroyer.

ಘೂತಕಿ ghâtaki. A female destroyer or felon. See ಎಶ್ವಾನ-; J. 9, 18.

ಘೂತನ ghâtana. *Striking; slaying, killing.* See ನಖ-, ಪರಿ-, ಪ್ರತಿ-, ಲಘುಚಂಡು-, ವಸ್ತ್ರಸ್ವಲ್ಪ-, and ಇಜಿ, ಕುತ್ತು, ಕುಸುಕು.

ಘೂತನಸ್ಥಾನ ghâtana-sthâna. *A place of slaughter, a slaughter-house* (ಕೊಲುಬೆಡೆ Mr. 379).

ಘೂತಳಿಕೆ ghâtaḷiḳĕ. = ಘಾತಾಳಿಕೆ. (Râm. 6, 52, 10).

ಘೂತಾಳಿ ghâtâḷi. A mischievous woman (Râm. 6, 53, 52; My.).

ಘೂತಾಳಿಕೆ ghâta-âḷiḳĕ. Murderous or mischievous play, evil purpose (J. 29, 35).

ಘೂತಿ ghâti. = ಗಾತಿ 2. Striking; killing; destroying;

slaughter; catching or killing birds, fowling; a bird-net. 2, a killer, a murderer. See ಅಘಿ-; Abh. P. 2, 56; J. 5, 28.

ಘಾತಿಸು ghâtisu. To strike; to slay, to kill; to destroy (Abh. P. 2, 56; Bh. 8, 26, 12; J. 7, 33; 12, 14. 24. 27. 38; 13, 6; 14, 5; 25, 28. 29. 39).

ಘಾತುಕ ghâtuka. *Killing, destructive, mischievous, hurtful, vicious.*

ಘಾತ್ಕರಿಸು ghâtkarisu. Misprint for ಪೂತ್ಕರಿಸು (Rśv. 5, 78).

ಘಾತ್ಯಘ ghâti-agha. The sin of murder (Čpr. 3, 80).

ಘಾರ ghâra. Sprinkling, besprinkling. See ಅಘಿ-, ಪ್ರಾ-.

ಘಾರಾಘಾರಿ ghârâghâri. A sound produced by severe whipping (? Râm. 4, 3, 5).

ಘಾರಿಗೆ ghârigĕ. (Šmd. 23, o. r. of ಘಾಯಿಗೆ). = ಗಾರಿಗೆ?

ಘಾಸ ghâsa. *Food; meadow or pasture grass.* See ತವಸ.

ಘಾಸರ ghâsara. (Šmd. 23).

ಘಾಸಿ ghâsi. (Šmd. 23, o. r. ಘಾಸ). = ಗಾಸಿ, q. v. Harass, distress; fatigue; pain; hurt, destruction. See Bp. 36, 15; 52, 37; 55, 30; J. 12, 37; 14, 21; 24, 5; Abhâ. 2, 41; ಗಲ್ಲಣಿ. — ಘಾಸಿ ಮಾಡು. To harass, to do harm, to destroy (ತುಬಿ Šmd. I; J. 12, 34; 26, 34).

ಘಾಸಿ ghâsi. The all-devouring: fire (Sk.).

ಘಾಲಿಗೆ ghâligĕ. (Šmd. 23, o. r. ಘಾರಿಗೆ).

ಘಿಟಿಕಾಸಿ ghiṭi-kâsi. — ಘಿಟಿಶಾಸಿಗಳ ಜಕ್ಕಣ್ಣ. N. (Bp. 56, 41).

ಘುಕ್ ghuk. One of the sounds made by a monkey (S. Mhr.).

ಘುಟ ghuṭa. = ಘುಟಿಕೆ. (Sk.; R.).

ಘುಟಿ ghuṭi. = ಘುಟ. (Sk.; R.).

ಘುಟಿಕೆ ghuṭikĕ. = ಘಟಿಕೆ, (ಗುಬ್ಬಿಗೆ), ಗುಳಿಗೆ 2, (ಗಿರಗೆ, etc.). *The ankle.*

ಘುಡಕ್ ghuḍak. One of the sounds made by a tiger (S. Mhr.).

ಘುಣ ghuṇa. *A timber-worm,* a book-worm. See ಗೊಣ್ಣೆ 1.

ಘುಣಾಕ್ಷರಪ್ರಾಯ ghuṇa-akshara-prâya. Similarity to an incision in wood or in the leaf of a book caused by an insect or book-worm and resembling somewhat the form of a letter (Čpr. 1, 48).

ಘುಣ್ಣಿ ghuṇṭa. *The ankle.*

ಘುಣ್ಟಿಕ ghuṇṭaka. *The ankle.*

ಘುಣ್ಟಿಕೆ ghuṇṭikĕ. = ಗುಣ್ಟಿಗೆ (Šmd. 338). The ankle.

ಘುಮ್ಮನೆ ghummanĕ. = ಗುಮ್ಮನೆ 1. Quickly (ತೀವ್ರತ Čt. I, 22, o. r. ಗಮ್ಮನೆ; T. ಕೊಪ್ಪನ, Tĕ. ಗೊಬ್ಬುನ).

ಘುರಣ ghuraṇa. = ಘೂರ್ಣ 2. Sound (see ಗೂರ್ಣಿಸು 1).

ಘುರು ghuru. An imitative sound. — ಘುರು ಘುರು. rep. The sound produced by horses biting their bridle-bits (Č. Bp. 47, 35).

ಘುಷ್ಟ ghushṭa. Sounded; proclaimed. See ಉಚ್ಚೈರ್-.

ಘುಸೃಣ ghusṛiṇa. *Saffron.*

ಘುಳಿಂ ghuḷiṁ. An imitative sound. — ಘುಬ್ ಮೆನೆ (Šmd. I).

ಘೂಕ ghûka. = ಗೂಗೆ. *An owl.*

ಘೂರ್ಣ ghûrṇa. 1. Shaking, moving to and fro; trembling; revolving, turning round, whirling, rolling.

ಘೂರ್ಣ ghûrṇa. 2. = ಘುರಣ. (Bp. 61, 33; not in Sk.; see ಗೂರ್ಣಿಸು 1).

ಘೂರ್ಣನ ghûrṇana. = ಘೂರ್ಣ 1. See ದರ್ಪ-.

ಘೂರ್ಣಿತ ghûrṇita. *Moving to and fro, rolling, turning, tossing.*

ಘೂರ್ಣಿಸು ghûrṇisu. = ಗೂರ್ಣಿಸು 2. To gape; to open (v. i.), to expand, etc.; to appear; to rise (ವಿಜೃಮ್ಭಣ Šmd. Dh.).

ಘೃಣಿ ghṛiṇi. = ಘೃಣೆ. Heat, etc. 2, *a ray of light;* splendour (ತೇಜಸ್ಸು Nn. 104); *flame.* 3, compassion (ಕರುಣ 104). 4, displeasing, disagreeable; dislike, disgust (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಹೇಸಿಕೆ 104).

ಘೃಣೆ ghṛiṇĕ. Heat; ardour; a warm feeling towards others: *compassion, tenderness.* 2, blame, censure; *disgust, aversion, contempt.*

ಘೃತ ghṛita. Sprinkled. 2, *clarified butter,* ghee (ಆಜ್ಯ, ತುಪ್ಪ Nn. 24). 3, *water* (ಜಲ, ಉದಕ 24). 4, milk; *nectar* (ಪಯ, ಅಮೃತ 24, o. r. ಜಾಲ್). See ನಿಯ್. — ಘೃತಾಹುತಿವಡೆ. -ಆಹುತಿ ಪಡೆ. To obtain an oblation of ghee (Šmd. 273).

ಘೃತಾಚಿ ghṛitâči. *N. of an Apsaras.*

ಘೃಷ್ಟಿ ghṛishṭi. = ಗೃಷ್ಟಿ. Grinding, pounding. 2, *a hog.* 3, *a specious of bulbous plant, Dioscorea* (see Si. 159).

ಘೇರು ghêru. A circumference (ಪರಿಧಿ Čb.; see Mhr. s. ಗೇರಾಯಿಸು).

ಘೋಟ ghôṭa. = ಘೋಡ. A horse.

ಘೋಟಕ ghôṭaka. *A horse* (ಕುದುರೆ Nn. 144).

ಘೋಟೀಪಾರೂಢ ghôṭa-ârûḍha. = ಘೋಡೀಸ್ವಾರಿಲ. Who has mounted a house, a horseman.

ಘೋಟಿಕೆ ghôṭikĕ. = ಗೊಟ್ಟಿಗೆ, ಘೋಡಿಗೆ. A mare.

ಘೋಣ ghôṇa. = ಘೋಣೆ. (Mr. 318).

ಘೋಣಿ ghôṇi. *A hog.*

ಘೋಣೆ ghôṇĕ. = ಘೋಣ, ಘೋಣ. *The nose; the nose or nostrils of a horse.*

ಘೋಣ್ಟೆ ghôṇṭĕ. *The jujube, Zizyphus jujuba.* 2, the betel-nut tree. See ಹಲುವಘೋಣೆ.

ಘೋರ ghôra. = ಘೋರ 2. *Terrific, frightful, terrible, awful, violent, vehement;* Śiva. See Bp. 30, 4; 58, 57; Prv. s. ಘಾರ.

ಘೋರಜನ್ಮ ghôra-janma. Birth, which is a terrible thing (ಘಾವ Nn. 100).

ಘೋರತರ ghôra-tara. More or uncommonly terrible, etc. (Bp. 24, 41; 46, 32).

ಘೋರಮೂರ್ತಿ ghôra-mûrti. The terrific form: Bhairava (Mr. 15).

ಘೋರಾಮ್ಲಿ ghôra-amli. N. of a plant (ಹುಳುಕುಡಿ Mr. 147 in two MSS.; o. rs. ಹುಳಿಗುಡಿ, ಹುಳಿಗುಡ್ಡಿ, ಘೋರಾಂಗ್ರಿ, ಘೋರಾಮ್ರಿ).

ಘೋಲ ghôla. Mixing, stirring together. 2, buttermilk. (R.).

ಘೋಷ ghôsha. (= ಘೋಸ). *Sound, noise; cries, roar; proclamation.* 2, *a station of herdsmen.* 3, *a creeping plant bearing white or yellow flowers, Luffa foetida* Cav. *or a similar plant* (ಕೋಶಾತಕಿ).

ಘೋಷಕ ghôshaka. A crier, a proclaimer. 2, *the Luffa foetida* Cav. *or a similar plant.* See ಅವಡೆಚೆಟ್ಟು, ಚೇದು ಬೀರ.

ಘೋಷಣ ghôshaṇa. Sounding; crying; proclaiming aloud. See ಸಾಮು. 2, N. of a musical instrument (see s. ಪಂಚ ಮಹಾವಾದ್ಯ).

ಘೋಷಣೆ ghôshaṇĕ. = ಗೋಷಣೆ, ಗೋಷನೆ. *Speaking loud, making a great noise; crying; proclaiming aloud.*

ಘೋಷಮತ ghôsha-mata. Known, noted or distinguished by a great noise or loud sounds (Cpr. 1, after 84).

ಘೋಷವತಿ ghôsha-vati. *A lute.*

ಘೋಷವರ್ಣ ghôsha-varṇa. A sonant letter. (My.).

ಘೋಷಾಕ್ಷರ ghôsha-akshara. = ಘೋಷವರ್ಣ. (My.).

ಘೋಷಿ ghôshi. Sounding, noisy; proclaiming;—sonant (in grammar). (R.).

ಘೋಷಿತ ghôshita. Sounded; sound, noise. (Abh. P. 13, 67).

ಘೋಷಿಸು ghôshisu. To make a great noise, to cry out (My.); to proclaim, to declare (Abh. P. 14, after 83).

ಘೋಷ್ಯತ್ ghôshyat. (Šmd. 100). Sounding, making a great noise, roaring.

ಘೋಷ್ಯಪರ್ಣವ ghôshyat-arṇava. (Šmd. 100). The roaring ocean.

ಘೋಸ ghôsa. (Šmd. 23 Mḍb. MS.). (= ಘೋಷ).

ಘೋಳಿ ghôḷa. Tbh. of ಘೋಟಿ.

ಘೋಳಿಯಿಲ ghôḷayila. = ಘೋಟಾಯಿಲ. (Abh. P. 13, 62).

ಘೋಳಿಯಾಯಿಲ ghôḷa-âyila. (Šmd. 252). Tbh. of ಘೋಟೂರೂಢ (30; MSS. also ಗೋ-). ಘೋಟಿಯಾಯಿಲರ್ಕಳ್ (124, o. r. ಘೋಟಿಯಾಯ್ತರ್ಕಳ್).

ಘೋಳಿಯಾಯ್ತ ghôḷa-âyta. A horseman. ಘೋಟಿಯಾಯ್ತರ್ಕಳ್ (Šmd. 79, o. r. ಘೋಟಿಯಾಯ್ಲರ್ಕಳ್).

ಘೋಳಿಯಾಯ್ಲ ghôḷa-âyla. = ಘೋಟಾಯಿಲ. (ರಾವುತ Ct. II, 39; Kk. 36; Šm. 45). See Abh. P. 13, 57. 64; Rây. 6, after 11.

ಘೋಳಿಗೆ ghôḷigĕ. (Šmd. 23). = ಗೊಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಘೋಟಿಕೆ (30). A mare (ವಾಮಿ, ಅಜ್ವಿ, ವಡವೆ Nr.; ಅರ್ವತಿ, etc. Hlâ; ವಾಜಿನಿ, etc. Mr. 273; Tĕ. ಗೂಡಿಗೆ).

ಘ್ನ ghna. Striking, killing, destroying. See ಕೃಮಿ-, ಕೃತ-, etc.

ಘ್ನತೆ ghnatĕ. Killing, etc. See ಕೃತ-.

ಘ್ನ್ಯ ghnya. Fit to be killed; fem. ಘ್ನ್ಯೆ. See ಅ-.

ಘ್ರಾಣ ghrâṇa. *Smelled;* smelling; *smell, odour; the nose.*

ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ ghrâṇa-tarpaṇa. Pleasant to the nose; *a fragrant substance, a perfume.*

ಘ್ರಾಣಾಂಕುಶ ghrâṇa-aṅkuśa. A nose-ring (ಮೂಕುತಿ Mr. 337).

ಘ್ರಾಣಿ ghrâṇi. A kind of bird (ಮೂಗಿ Mr. 175).

ಘ್ರಾಣಿಸು ghrâṇisu. To smell. See ಅ-.

ಘ್ರಾಣೇಯ ghrâṇîya. To be smelled or smelled at (adj., Cpr. 1, 107).

ಘ್ರಾಣೇನ್ದ್ರಿಯ ghrâṇa-indriya. The organ or sense of smell. (Cpr. 1, after 122; B. 5, 239).

ಘ್ರಾತ ghrâta. *Smelled.*

ಙ್

ಙ್. ಂ. ṅ. The twenty-fifth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 23. 24). See the remark added to ಂ, ṁ 1. Regarding its use see Šmd. 126. 127; — 124. 126. 182; — 126; — 138. 148. 149. 159. 89; — 133. 159. 61. 63; — 200; — 203; — 205. 206. 216; — 210. 216; — 236. 238; — 401.

Ṅ

ಙ ṅa. The letter ಙ when pronounced with the short a, as is generally done at school. 2, the number five (Mr. 349).

ಙಕಾರ ṅa-kâra. The letter ಙ (Šmd. 11).

ಚ್ Č

ಚ್ *c.* The twenty-sixth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). About its relation to ಸ್ see 83. 215. 223. 282. 284.

ಚ *ča.* The letter ಚ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school. 2, the number six (Mr. 349).

ಚ *ča.* *And, also, moreover, etc.*

ಚಕ *čaka.* (=ಚಕ್ಕನೆ). — ಚಕ ಚಕ. rep. Quickly, used of the quick rising of the dough when being baked into bread (S. Mhr.).

ಚಕಚಕ *čakačaka.* (= ಝಗಝಗ). Glitteringly, brightly (Mhr.; C.; Tḍ.).

ಚಕಚಕಾಯಮಾನ *čakačakâyamâna.* Glittering, radiance, brightness. See ಮಿಡುಗು.

ಚಕಚಕಿತ *čakačakita.* Glittering, shining (Čpr. 4, after 75).

ಚಕಡಾ *čakaḍa.* = ಚಕ್ಕಡಿ. Tbh. of ಶಕಟ. A cart; a travelling cart (My.; Mhr. ಛಕಡಾ; Tḍ. ಚೆಕಡಾ, T. ಚಗಡ, ಚಗಡು; M. ಚಗಡು, ಚಾಡು).

ಚಕಮುಕಿ *čakamuki.* = ಚಕಮುಕಿ, ಚಕ್ಕಮುಕಿ, ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ q. v., ಚಕ್ಕುಮುಕ್ಕಿ. A flint and steel for striking fire; the steel alone (My.; Mhr., H. ಚಕಮಕ; Tḍ. ಚೆಕಮುಕ, ಚೆಕಮುಕಿ, ಚೆಕಿ-, ಚೆಕು-). — ಚಕಮುಕಿಕಲ್ಲು. A flint (My.).

ಚಕರ *čakara.* Thh. of ಚಕ್ರ. (My.).

ಚಕಳಗುಳಿ *čakaḷaguḷi.* = ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ, etc. (My.).

ಚಕಾರ *ča-kâra.* The letter ಚ (Šmd. 11).

ಚಕಾರಶಬ್ದ *čakâra-šabda.* A word or syllable (Mhr., S. Mhr.). ಅವರು ಒನ್ದು ಚಕಾರಶಬ್ದ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ (B. 4, 57).

ಚಕಿತ *čakita.* Shaking, trembling; *afraid, timid, frightened.* (Bp. 4, 34).

ಚಕಿಮುಕಿ *čakimuki.* = ಚಕಮುಕಿ. (S. Mhr.).

ಚಕಿಲ *čakila.* Shining (?). See ವಿ-.

ಚಕೋತ *čakôta.* 1. = ಚಕೋತ, etc. (My.). ಚಕೋತನ ಸೊಪ್ಪು (My.).

ಚಕೋತ *čakôta.* 2. = ಚಕೋರ 2, etc. (My.).

ಚಕೋತು *čakôtu.* = ಚಕೋತ 1, ಚಕ್ಕೋತ 1, ಚಕ್ಕೋತು, q. v. (S. Mhr.).

ಚಕೋರ *čakôra.* 1. *The bartavelle or Greek partridge, Perdix rufa or Tetrao rufus,* fabled to subsist upon moonbeams (ತಣ್ಣಗಿರ್ವಕ್ಕಿ, ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿ Šm. 28; ಬೆಳದಿಂಗಳ ಹಕ್ಕಿ Si. 178). See ಹೊಡಿಸು.

ಚಕೋರ *čakôra.* 2. = ಚಕೋತ 2, ಚಕ್ಕೋತ 2. The pumplemose or shaddock, Citrus decumana L. (St. & Pl.; Mhr., H. ಚಕೋತರಾ, ಚಕೋತ್ರಾ, -ತ್ರ; Tu. ಚಕ್ಕುಲ್ಲಿ).

ಚಕೋರಕ *čakôraka.* = ಚಕೋರ 1. *The Greek partridge.*

ಚಕೋರಿ *čakôri.* A female Greek partridge (Grj. 3, 32).

ಚಕೋರಿಕೆ *čakôrikĕ.* = ಚಕೋರಿ. (Čpr. 8, after 44).

ಚಕ್ಕ *čakka.* 1. = ಜಕ್ಕ 1. Tbh. of ಚಕ್ರ. — ಚಕ್ಕವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ.= ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ. Tbh. of ಜಕ್ರವಕ್ಷಿ (Šmd. 345). 2, the bird Cuculus menaloleucus (ಸಾರಂಗ, ಚಾತಕ Si. 410, sic!). — ಚಕ್ಕನತ್ತ. Tbh. of ಚಕ್ರನರ್ತ, (ಚಕ್ರವರ್ತಿ). = ಚಕೋತ. The pot-herb Chenopodium album (ವಾಸ್ತುಕ Nr., Hlâ., Mr. 95; Nn. 145, o. r. ಚಕ್ರವರ್ತ; Si. 162 and Tḍ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ).

ಚಕ್ಕ *čakka.* 2. (= ಚಕ್ಕ, ಚಕ್). (Mhr. ಚಕ್ಕ, bright-shining, trim, fine; ಚಾಕ, neat, tidy, trim). — ಚಕ್ಕಚೌಕ. = ಚಚ್ಚೌಕ. Square, four-square (C.; ಚಚ್ಚೌಕ G.). — ಚಕ್ಕದ ಆಟ. A play in squares on the ground (S. Mhr.).

ಚಕ್ಕಡಾ *čakkaḍâ.* = ಚಕ್ಕಡಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕಡಿ *čakkaḍi.* = ಚಕಡಾ, ಚಕ್ಕಡಾ. (S. Mhr.).

ಚಕ್ಕನೆ *čakkanĕ.* = (ಕಬ್ಬಿನೆ, ಗಕ್ಕನೆ, ಚಂಗನೆ), ಚೆಕ್ಕನೆ, ಜಗ್ಗನೆ, (ಪಕ್ಕನೆ). Quickly, fast, suddenly (ವೇಗ Čt. II, 36; Grj. 1, 106; T. ಚಿಕ್ಕನ; M. ಚಿಕ್ಕನ್ನು, ಚಿಕ್ಕನೆ). — ಚಕ್ಕನಹ ಕಾಲಂ. Directly, immediately (ತತ್ಕಾಲಂ Mr. 72, o. r. ಚಿ-).

ಚಕ್ಕನ್ದ *čakkanda.* Sportful, idle talk (My.); happiness, pleasure, contentedness (S. Mhr.; Tu.: plausibleness; T.: sport, scoff, mockery, derision, taunt, *cf.* ಜಕ್ಕುಳಿಸು). ಚಕ್ಕನ್ದದವಗೆ ತಕ್ಕ ಫಲ ಸಿಕ್ಕುವದು (Prv.).

ಚಕ್ಕಮುಕಿ *čakkamuki.* = ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ *čakkamukki.* = ಚಕಮುಕಿ, etc. (My.; M. ಚಕ್ಕುಮುಕ್ಕು; Turkish ಚಕ್ಮಾಕ್; T. ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ). — ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿಹತ್ತಿ. Silk-cotton tinder (My.). — ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿಹತ್ತೀ ಗಿಡ. The silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum (ಪಿಟ್ಟಲೆ, ಪುರಣಿ, ಶಾಲ್ಮಲಿ, etc., ಬೂರುಗದ ಗಿಡ, etc. Si. 132).

ಚಕ್ಕರ *čakkara.* Tbh. of ಚಕ್ರ. (My.).

ಚಕ್ಕರಿಸು *čakkarisu.* = ಚೆಕ್ಕರಿಸು. (ಕುಜಿಯೊದಜುವದು G.).

ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ *čakkalaguḷi.* = ಚಕಳಗುಳಿ, ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ. Tickling another (My.; Tḍ. ಚಕ್ಕುಲಿಗಿನ್ದೆ, ಚಕ್ಕುಲಿಗಿಲಿ; T. ಕಚಗಿಲಿ; T. ಚಿಮಣ್ಡು, ಕಿಮಿಟ್, to touch with the finger, pluck, pinch, tickle). *Cf.* ಅಕಳಚಕಳ, ಅಕ್ಕಳಿಕೆ, ಜಕ್ಕುಲಿಸು 1. — ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ ಮಾಡು. To tickle (My.).

ಚಕ್ಕಲಿ *čakkali.* = ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕುಳಿ, ಚಕ್ಲಿ. A ring of paste without sugar, but with a little salt, etc., fried in ghee or oil (C.; Tḍ. ಚಕ್ಕುಲ; T. ಚಂಗುಲ್ಲಿ).

ಚಕ್ಕಳ *čakkaḷa.* = ಚೆಕ್ಕಳ. A small cot or oblong low couch of cane-work, a seat of cane or bamboo (ಆಸನ್ದಿ, ವೇತ್ರಾಸನ Mr. 208; ಕಟಾಹ, ಬಿದಿರ ಚೆಕ್ಕಳ Nn. 107; *cf.* ಚಟ್ಟಿಲು 1P). ಪಿತೃದ ಚಕ್ಕಳಂ(ವೇತ್ರಾಸನ, ಆಸನ್ದಿ Hlâ.). — ಚಕ್ಕಳ ಬಕ್ಕಳ. = ಚಕ್ಕಳ ಮುಕ್ಕಳ. (My.). — ಚಕ್ಕಳ ಮುಕ್ಕಳಿ. Sitting cross-legged (C.; T. ಚಪ್ಪಣ, ಚಮ್ಮಣ; M. ಚಮ್ಮಣ, ಚಮ್ಮಲು). ಚಕ್ಕಳ ಮುಕ್ಕಳಿ ಪಾಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಕೂದ್ರು (C.).

ಚಕ್ಕಳ *čakkaḷa.* Skin, leather (My.; T., M. ಚಕ್ಕಲಿಯನ್, a shoemaker; Mhr. ಸಾಗಲ, goats' skin-leather).

ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ *čakkaḷaguḷi.* = ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕಳೆ *čakkaḷĕ.* = ಸಗ್ಗಳೆ. (G.).

ಚಕ್ಕಲಿ *čakkaḷi.* That has become flat by

pressure (ಒತ್ತಿ ಚಪ್ಪಟಿ ಆದುದು ŠmḌ. I; MḌb. has ಆದ ಆಡಕೆ for ಆದುದು).

ಚಕ್ಕು čakku. = ಚೆಕ್ಕು 1. A kind of checkered cotton cloth (My.).

ಚಕ್ಕುಬಿನ್ನಿ čakku-bandi. Defining of the boundaries of an estate (My.; Mhr. ಚಕಬನ್ನೀ).

ಚಕ್ಕುಮುಕ್ಕೆ čakkumukki. = ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕುಲಿ čakkuli. = ಚಕ್ಕುಲಿ, etc. Tbh. of ತಪ್ಪುಲಿ (Šmd. 348; Nr.; V. 9, 78; 14, 80).

ಚಕ್ಕುಳಿ čakkuḷi. = ಚಕ್ಕುಲಿ, etc. (Bp. 14, 15).

ಚಕ್ಕೆ čakkĕ. = ಚೆಕ್ಕೆ, ಸಕ್ಕೆ, ಸೆಕ್ಕೆ. Tbh. of ತಲ್ಕ. A chip of wood (ತಲ್ಕ, ಸಕ್ಕೆ Šm. 24, o. rs. ಚೆಕ್ಕೆ, ಸೆಕ್ಕೆ; C.; Tĕ. ಚಕ್ಕೆ, ಚೆಕ್ಕೆ; T. ಚಕ್ಕೆ; *cf.* ಕಕ್ಕು 3?), or of stone (My.; Tĕ. ಚೆಕ್ಕು = K. ಕೆತ್ತು 4). ಪರಿಮಳದ ಚಕ್ಕೆಯ ಮರ (ಕೋಲಕ, etc. Si. 224). — ಚಕ್ಕೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A thin split of stone (My.).

ಚಕ್ಕೋತ čakkôta. 1. = ಚಕ್ಕೋತು, etc. (My.).

ಚಕ್ಕೋತ čakkôta. 2. = ಚಕ್ಕೋರ 2, etc. (My.).

ಚಕ್ಕೋತು čakkôtu. = ಚಕ್ಕೋತು, etc. Tbh. of ಚಕ್ರವರ್ತ or ಚಕ್ರವರ್ತಿ. An esculent vegetable, goose-foot (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಕವತ, ಚಾಕೋತಾ; see ಚಕ್ಕವತ್ತ s. ಚಕ್ಕ 1). ಚಕ್ಕೋತಿನ ಪಲ್ಯ (S. Mhr.).

ಚಕ್ಯ cakya. = ಚಕ್ಕ 2. See ಚಾಕ-.

ಚಕ್ರ cakra. = ಚಕ್ಕ 1, ಚಕರ, ಚಕ್ಕರ, ಜಕ್ಕ 1. *A wheel* (ಗಾಲಿ Mr. 516; Nn. 49). 2, a potter's wheel (ತಿಗುರಿ 516; Čt. I, 64; ಕುಲಾಲಚಕ್ರ, ಕುಮ್ಬಾಪುರ ತಿಗುರಿ Nn. 49). 3, *a sharp circular missile weapon, a discus* (ಕ್ರೂರಾಸ್ತ್ರ 516; ಖಡ್ಗ, ಆಯುಧಭೇದ 49; ಪಾಶುನ್ಮಳಿ Čt. I, 77; II, 75; ಬಟ್ಟಿಗೆಯ್ದುಂ II, 77). 4, circle; a diagram (ವೃತ್ತ, ಬಟುಮಪ 49, o. r. ಬಟ್ಟೆತು). 5, a plaything for children (Mhr., S. Mhr.). 6, a circle or depression of the body for mystical, astrological, or chiromantic purposes; six of these are enumerated one above the other, viz. mûlâdhâra, svâdhishṭhâna, maṇipûra, anâhata, viśuddha, âjnâ. 7, *a circle, a multitude.* 8, *a host, an army* (ಸೇನೆ 516; ಬಲ, ಸೇನೆ 49). 9, *a realm; rule, sovereignty.* 10, a district, a circuit. 11, the horizon; the sky (ಆಗಸ, ಆಕಾಶ 49). 12, a form of military array (ಬಿಪ್ಪ, ಪಿಪ್ಪಭೇದ 49). 13, a kind of vicchitti-čitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 14, *the bend of a river.* 15, *the ruddy goose, Anas casarca* (ಕೋಳಕ 516; ರಥಾಂಗ, ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ 49). 16, an ancient coin (R.), a quarter rupee (Tu.); about ¼ rupee (M., Travancore). — ಚಕ್ರಂ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a discus (Šmd. 200).

ಚಕ್ರಕಾರಕೆ čakra-kâraka. *A kind of perfume.*

ಚಕ್ರಧರ čakra-dhara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18; Bp. 53, 63). 2, a ruler, a king (Čpr. 6, 108; 7, after 5).

ಚಕ್ರಧಾರೆ čakra-dhârĕ. *The periphery of a wheel.*

ಚಕ್ರಪಕ್ಷಿ čakra-pakshi. = ಚಕ್ಕವಕ್ಕಿ. The ruddy goose.

ಚಕ್ರಪಾಣಿ čakra-pâṇi. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಚಕ್ರಬಾಲ čakra-bâla. = ಚಕ್ರವಾಡ, etc. A ring, circle; *the horizon.* 2, *a mass, a multitude.* 3, *a mythical range of mountains supposed to encircle the earth.*

ಚಕ್ರಭೃತ್ವ čakra-bhṛitva. The state of bearing or having a circle or of being circular; the state of bearing or having a discus (Čpr. 8, 2).

ಚಕ್ರಮರ್ದ čakra-marda. = ಚಕ್ರಮರ್ದಕ. (ತರುವಸ, ಜಗಚೆ Mr. 129, one MS. ಜಗಜೆ).

ಚಕ್ರಮರ್ದಕ čakra-mardaka. *The ringworm shrub, Cassia tora* Lin.

ಚಕ್ರಯುಗ čakra-yuga. The ruddy goose (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ Nn. 128).

ಚಕ್ರಲೆ čakralĕ. *A fragrant grass, a kind of Cyperus.*

ಚಕ್ರವರ್ತ čakra-varta. = ಚಕ್ಕವತ್ತ, ಚಕ್ಕೋತು, (ಚಕ್ರವರ್ತಿ q. v.). (ವಾಸ್ತುಕ, ಚಕ್ರವರ್ತಿ Nn. 145, o. r. ಚಕ್ಕವತ್ತ).

ಚಕ್ರವರ್ತಿ čakra-varti. (= ಚಕ್ಕವತ್ತ, etc.). *A sovereign, an emperor* (ಅವನೀಶ, ಅರಸು Nn. 145; Mr. 516; see s. ಅಜಿವರ್); a venerable person (ಮಾನ್ಯನಸ್ಸವನು 145). 2, a potter (ಕುಲಾಲ, ಕುಮ್ಬಾಪಿ 145; ಕುಮ್ಭಕಾರ 516). 3, Vishṇu (ನಾರಾಯಣ, ವಿಷ್ಣು 145; ಕೌರಿ 516). 4, the pot-herb Cheuopodium album Lin., the goose-foot (ವಾಸ್ತುಕ, ಚಕ್ಕವತ್ತ 145; ವಾಸ್ತುಕ 516). — ಚಕ್ರವರ್ತಿಸೊಪ್ಪು. = ಚಕ್ರವರ್ತಿ No. 4. (ವಾಸ್ತುಕ Si. 162). 2, a kind of fragrant plant (ಜಸಿ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಸಿ, etc., ಕೋರಿಸ್ವೆ Si. 160).

ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ čakra-vartini. An empress (My.; B. 4, 3). 2, *a kind of fragrant plant.*

ಚಕ್ರವಾಕ čakra-vâka. = ಚಕ್ರ No. 15. *The ruddy goose or Brahmany duck,* considered to be a pattern of conjugal attachment (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ, ಬಿಸುಲ್ವಕ್ಕಿ, ಪೊಣರ್ವಕ್ಕಿ, ಎಣೆವಕ್ಕಿ, ಅಮರ್ವಕ್ಕಿ, ಜೋಡುವಕ್ಕಿ Šm. 28; Kk. 14; ಗೆಜೆವಕ್ಕಿ, etc. Šs.).

ಚಕ್ರವಾಡ čakra-vâḍa. = ಚಕ್ರವಾಲ, ಚಕ್ರವಾಳ.

ಚಕ್ರವಾಳ čakra-vâla. = ಚಕ್ರವಾಲ. *The sensible horizon.* 2, *a fabulous range of mountains.*

ಚಕ್ರವೃದ್ಧಿ čakra-vṛiddhi. Interest upon interest; wages for transporting goods in a carriage. (R.).

ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ čakra-vyûha. Any circular array of troops. (J. 17, 53).

ಚಕ್ರಾಂಕಣ čakra-aṅkaṇa. A brand in the form of a discus (My.).

ಚಕ್ರಾಂಗ čakra-aṅga. *A gander.*

ಚಕ್ರಾಂಗಿ čakra-aṅgi. A goose. 2, *N. of a plant* (= ಕಟುಕೋಹಿಣಿ).

ಚಕ್ರಾದಿ (čakra-âdi). The windings of a river (ನೀರ ಮುರುಹು Mr. 416).

ಚಕ್ರಾಯುಧ čakra-âyudha. The discus weapon. 2, whose weapon is the discus: Vishṇu. (Šmd. 255 MḌb.).

ಚಕ್ರಾಹ್ವಯ čakra-âhvaya. = ಚಕ್ರವಾಕ. (Šmd. 134).

ಚಕ್ರಿ čakri. *Having a wheel or wheels.* 2, holding a discus: Vishṇu (ಹರಿ, ವಿಷ್ಣು Nn. 80, o. r. ಕೃಷ್ಣ). 3, a king (ಭೂಪಾಲ, ಅರಸು 80; Čpr. 7, 2). 4, a potter (ಕುಲಾಲ, ಕುಮ್ಬಾಪಿ 80). 5, *a snake* (ಫಣಿ, ಸರ್ಪ 80). 6, an ass (ಏರು, ಕತ್ತೆ 80).

ಚಕ್ರಿಪತಿ čakri-pati. A mule (ಪಾಜಿತರ, ಹೇಸರಗತ್ತೆ Mr. 186).

ಚಕ್ರೀವತ್ čakrî-vat. *An ass.*

ಚಕ್ರೇಶ čakra-îśa. A king (Bp. 61, 86); Vishṇu.

ಚಕ್ರೇಶ್ವರ čakra-îśvara. A king. ಸಕ್ರೆ ಇದ್ದರೆ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನನ್ನಾದರೂ ಒಲಿಸ ಬಹುದು (Prv.).

ಚಕ್ಲಿ čakli. A cultivated tree, the Manilla tamarind, Pithecolobium dulce Benth. (Inga dulcis Willd.; St. & Pl.; Tu.).

ಚಕ್ಲಿ čakli. = ಚಕ್ಕಲಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಷಣ cakshaṇa. Appearing; seeing. See ವಿ-. 2, *a stimulant to drink.*

ಚಕ್ಷು cakshu. The eye (C.).

ಚಕ್ಷುಶ್ರವ cakshus-śrava. = ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಸ್. See ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಾಶ.

ಚಕ್ಷುಶ್ರವಸ್ cakshus-śravas. Using its eyes for ears: *a snake.*

ಚಕ್ಷುಶ್ರವಾಶ cakshuḥśrava-âśa. A snake-eater: a peacock (ನವಿಲ್ Mr. 168).

ಚಕ್ಷುರಿನ್ದ್ರಿಯ cakshus-indriya. The sense of seeing. (My.).

ಚಕ್ಷುಶ್ರೋತ್ರ cakshu-śrôtra. = ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಸ್. (My.).

ಚಕ್ಷುಷ್ಯ cakshushya. *Pleasing to the eyes, handsome; agreeable.*

ಚಕ್ಷುಷ್ಯೆ cakshushyĕ. *A blue stone used as a collyrium.* See Nr. s. ಕಮ್ಮೆಳಗು.

ಚಕ್ಷುಸ್ cakshus. *The eye.*

ಚಗಚೆ čagačĕ. = ಚಗಜೆ, ಚೊಗಚೆ, ಚೊಗರ್ಜಿ, ಚಗರಿನೆ, ತಗಚೆ, ತಗಚೆ, ತಗಜೆ, ತಗರ್ಚೆ, ತಗಿಜೆ, ತಗ್ಗರ್ಜಿ (ತರಗಸಿ, ತರುಟಿಗಿ, ತರುವಸ, ತರೂಟಿಗಿ). The plant Cassia tora Lin. (ಚಕ್ರಮರ್ದ, ತರುವಸ Mr. 129, o. r. ಚಗಚೆ; My.; T. ಚಗುಡ್ಡೆ, ತಗಡ್ಡೆ; M. ತಗರೆ; Tĕ. ತಗರಿನೆ, ತಗರ್ಚೆ, ತಗಿರಿನೆ; Tu. ತಜಂಕ್).

ಚಗಜೆ čagajĕ. = ಚಗಚೆ, q. v.

ಚಂ. ಚಙಿ čaṅ. = ಕೆಂ, etc., ಚನ್ 1, ಚೆಂ, ಚೆನ್ 1, ಚೆಮ್. Redness. — ಚಂಗಣಿಗಿಲ್. -ಕಣಿಗಿಲ್. = ಚೆಂ-. A red water-lily (ಕಳ್ಹಾರ, ಸುಗನ್ಧಿಕ Mr. 420). — ಚಂಗದಿರ. -ಕದಿರ. = ಚೆಂ-, q. v. (ಸೂರ್ಯ Kk. 11*b*, o. r. ಬೆಂಗದಿರ). — ಚಂಗಲ. -ಕಲ. (Tĕ. ಚಂಗಲಿ, a fragrant grass = ರಕ್ತತೃಣ; ಚಿಂಗಲಿಗಡ್ಡಿ, a sort of grass). — ಚಂಗಲಕೋಷ್ಯ. A sort of Costus (ವ್ಯಾಧಿ, ಕುನ್ಯ, ಪಾರಿಭಾನ್ಯ, ವಾಪ್ಯ, ಪಾಕಲ, ಉತ್ಪಲ Si. 153; Tĕ. ಚಿಂಗಲಿಕೋಷ್ಟು, ಚಿಂಗಲ್ಲಕೋಷ್ಟು). — ಚಂಗಲನೆ. -ಕಲನೆ. = ಚೆಂ-. The red water-lily (ಆಲ, ಚೆನ್ನೆಯೆಲ್ದಲೆ Kk. 22, o. r. in two MSS., instead of ಆಲ, ಅಬಲ್; Tĕ. ಚಿಂಗಲುವೆ).

ಚಂಕ್ರಮಣ čaṅkramaṇa. Going about, proceeding. See ತಾಪಾ-.

ಚಂಗ čaṅga. = (ಕೊಂಗ), ಚಂಗ್ಯ, ಚೊಂಗ, ಚೊಂಗು. Crookedness, perverseness. — ಚಂಗ ಮಂಗತನ. = ಚಂಗ್ಯ ಮಂಗ್ಯತನ. (My.). — ಚಂಗ ಮಂಗಾಟ. = ಚಂಗ ಮಂಗತನ. (My.). — ಚಂಗಾಟ. -ಆಟ. = ಚಂಗ ಮಂಗಾಟ. ಚೀಲಿಗೆ ಚಂಗಾಟಿ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prv.).

ಚಂಗ čaṅga. N. of one the cards of the gaṅjipu (My.; H.).

ಚಂಗನೆ čaṅganĕ. (= ಚಕ್ಕನೆ, ಚೆಕ್ಕನೆ). In bounds, friskily, with agility (My.; Tĕ. ಚಂಗುನೆ, ಚಿಂಗುನೆ, lightly: with agility). ಚಂಗನೆ ಹಾಯು (My.).

ಚಂಗಳ čaṅ-kaḷa (?). — ಚಂಗಳದೇವಿ. N. (Bp. 48, 26). — ಚಂಗಳಪ್ಪೆ. -ಅಪ್ಪೆ. N. (Bp. 24, 35). — ಚಂಗಳೆ. N. (Bp. 9, 40; 12, 42; 18, 89; 24, 10. 36; 25, 35; 29, 8; 45, 38; 47, 36; 48, 26).

ಚಂಗು čaṅgu. 1. = ಚೆಂಗು 1. To jump, etc. (Tĕ.; My. occasionally; *cf.* Sk. ಚಙ್, to jump etc.).

ಚಂಗು čaṅgu. 2. = ಚೆಂಗು 2. Frisking, a jump, a leap, etc.; agility (My.; Tĕ. ಚಂಗು, ಚಿಂಗು, ಜಂಗು; ಚಿಂಗುಪಿಲ್ಲಿ, a cat that leaps at an object, a wild cat). — ಚಂಗು ಚಂಗನೆ ಹಾಯು. To dance and skip in sport or with agility, to gambol (My.). — ಚಂಗೆನ್ದು ಹಾಯು. To jump with agility (My.).

ಚಂಗು čaṅgu. A Jew's harp (C.; Mhr., H. ಚಂಗ; Tĕ. ಚೆಂಗು).

ಚಂಗೂಲಿ čaṅ(=ṅĕy=kĕy 3)-kûli. A day-labourer (My.).

ಚಂಗೊಣ್ಡಿ (čaṅ-kŏṇḍĕ). N. of a town (Bp. 26, 3).

ಚಂಗ್ಯ čaṅgya. = ಚಂಗ. — ಚಂಗ್ಯ ಮಂಗ್ಯತನ. dupl. Perverse, apish pranks, frolics, gambols, sport (C.).

ಚಚ್ čač. = ಚಕ್ಕ 2, etc. — ಚಚ್ಚಿಕ. = ಚಕ್ಕ-. (C.; Tĕ.). — ಚಚ್ಚಿಕು. = ಚಚ್ಚಿಕ. (B. 4, 107. 116. 226).

ಚಚ್ಚತ್ಕಾರ čačča-kâra. Beating the time in music with the foot (ಆಡಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದು ಪದಘತಿ Mr. 81; Sk. ಚಚ್ಚಪುಟ, a kind of time in music).

ಚಚ್ಚರ čaččara. = ಚಿಚ್ಚರ, q. v. Haste; with haste (ತ್ವರಿತ Ct. II, 29; Grj. 8, 28). **2,** wakefulness, care (My.).

ಚಚ್ಚರಿಗ čaččariga. = ಚಿಚ್ಚರಿಗ, q. v.

ಚಚ್ಚು čačču. = ಚೆಚ್ಚು, etc. To strike, to beat; to crush, etc. (My.; Tĕ. ಸಡಿಂಚು, to pound; *cf.* ಜಜ್ಜು 1, ಸದಿ). ಅಟ್ಟದಿನ್ದ ಬಿದ್ದವನ ದಡಿಯಿನ್ದ ಚಟ್ಟಿದರು (Prv.).

ಚಚ್ಚುಕ čaččuka. = ಚಂಚುಕ, q. v.

ಚಜ್ಜಿ čajjĕ. = ಚೆಜ್ಜಿ, ಜೆಜ್ಜೆ, ಸಜ್ಜಿ, ಸೆಜ್ಜೆ. A kind of grain, Holcus spicatus Roxb. (C.; Tĕ. ಸಜ್ಜೆ).

ಚಜ್ಜೆ čajjĕ. = ಚೆಜ್ಜಿ, ಸೆಜ್ಜೆ. (My.).

ಚಂಚ čaṅča. = ಚಂಚು. A man of a wild tribe that resides in forests, a Śabara (Bp. 18, 15; 44, 11, *cf.* v. 16; S. Mhr. in ಆಡಿವಿ-; Tĕ. ಚಂಡು, ಚೆಂಡು; Mhr. ಚಾಂಚ, a tribe of pirates).

ಚಂಚತ್ čaṅčat. (Śmd. 100). Leaping, going, trembling, moving; dangling; unsteady, shaking.

ಚಂಚದ್ರೂಪ čaṅčat-rûpa. (Śmd. 100). An unsteady, etc. form.

ಚಂಚರೀಕ čaṅčarîka. *A bee;* the black bee (ತುಪ್ಪಿ Si. 176).

ಚಂಚಲ čaṅčala. *Moving to and fro, shaking, trembling; unsteady; fickle, capricious* (ಚಲನ Nn. 158); the wind; a lover, a lecher. 2, N. of a bird (ಪುಜುಲೆ Mr. 175, o. rs. ಪುಜುಲೆ, ಪೊಜುಲೆ).

ಚಂಚಲತನ čaṅčalatana. = ಚಂಚಲತ್ವ. (ಅನೇಕಾಗ್ರತೆ G.).

ಚಂಚಲತ್ವ čaṅčalatva. Movableness, unsteadiness, inconstancy, fickleness (ವ್ಯವಾಯ, ಚಂಚಲ Nn. 152; My.).

ಚಂಚಲನೇತ್ರೆ čaṅčala-nêtrĕ. = ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ. (J. 6, 29).

ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ čaṅčala-akshi. A woman (Bp. 45, 24).

ಚಂಚಲಾಪಾಂಗ čaṅčala-apâṅga. A trembling outer corner of the eye (J. 28, 42).

ಚಂಚಲಿ čaṅčali. = ಚರಿಚಲಿ. A small tree, commonly cultivated, Flacourtia catafracta Roxb. (St. & Pl.; Tĕ. ಚಿಂಚಲಿ-ಚೆಟ್ಟು = ತೇಲುಮಣಿ-ಚೆಟ್ಟು, ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಿ, ಧೂಮ್ರಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷ, ಚಿಂಚಲಿ-ತೀಗೆ). See ಸೀರು-.

ಚಂಚಲಿತ čaṅčalita. = ಚಂಚಲ. See ನಿಶ್-.

ಚಂಚಲೆ čaṅčalĕ. *Lightning;* fortune, Lakshmi.

ಚಂಚಿ čaṅči. A bag with divisions or pockets, especially for betelnut, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಚಂಚೀ).

ಚಂಚಿತಿ ČaṅČiti. A woman of the Čaṅčas (Bp. 44, 7; Tě. ಚಂಚತೆ, ಚೆ-, ಚೆಂಚೆತೆ).

ಚಂಚು ČaṅČu. = ಚಂಚ. — ಚಂಚುದೊಡ್ಡಿ. An abode of Čaṅčus (ಪಕ್ಷಣ, ಶಬರಾಲಯ Si. 114).

ಚಂಚು ČaṅČu. *The beak or bill of a bird.* 2, *the castor-oil plant, Ricinus communis.* 3, renowned, celebrated, clever. See ಲಘುಚಂಚುಘಾತನ.

ಚಂಚುಕ ČaṅČuka. A kind of bird (ಪಸುಬ Mr. 174, o. r. ಚಚ್ಚುಕ).

ಚಂಚುಘಾತ ČaṅČu-ghâta. Striking with the bill. See ಕದೃಶು, ಕುಕ್ಕು.

ಚಂಚುಘಾತನ ČaṅČu-ghâtana. = ಚಂಚುಘಾತ. See ಕುಮುಕು.

ಚಂಚುಪುಟ ČaṅČu-puṭa. The bill of a bird when shut. (Šśv. 2, 49).

ಚಂಚುರ ČaṅČura. Going repeatedly; expert in, conversant with (Kâvy. II, 2, B, 45); beautiful (see Čpr. s. ಚುಂಚು ಲೋನೆ; Čpr. 7, 65).

ಚಂಜಿ ČaṅJi. = ಸಂಜೆ. (My.).

ಚಟ್ Čaṭ. (= ಚಟ). A term in imitation of the smacking noise of a whip (C.), or of the noise of a smart blow with a cane (C.). **2,** the sound of wood when being suddenly broken or that of an earthen pot when cracking on the fire (C.). *Cf.* ಚಾಟು 2.

ಚಟ ČaṭA. (= ಚೆಟ 4, ಛಟ). An imitative sound. (Sk. ಚಟಚಟಾ, a sound for the clashing of weapons, the crackling of fire, the rattling of violent rain, etc.; *cf.* Mhr. ಚಟಕಚಟಕ). — ಚಟ ಚಟ. rep. The snapping sound of corn in being parched (C.). — ಚಟ ಪಟ. reit. = ಚಟ ಚಟ. (C.). 2, the sound of a dry or wet cotton cloth when shaken out (ಜಾಡಿಸು) by its wearer (C.). 3, the sound made by slippers or native shoes when striking the heels in fast running (My.). 4, the sound of sparks bursting forth (My.).

ಚಟ ČaṭA. 1. — ಚಟಪಟ. Fretting and grieving, anxious longing and hankering; in a shake, quickly (B. 2, 28; Mhr.). — ಚಟಪಟನೆ. = ಚಟಪಟ. (B. 3, 72).

ಚಟ ČaṭA. 2. A taste, taking; an acquired liking or fondness; an ill-habit (S. Mhr.; Mhr. ಚಟ, ಛಟಾ).

ಚಟಕ ČaṭaKa. *A sparrow.*

ಚಟಕಶ್ರಾದ್ಧ ČaṭaKa-śrâddha. A ceremony in honour of the departed spirits at which neither mantras nor piṇḍas are used (My.).

ಚಟಕಾಯಿಸು ČaṭaKâyisu. = ಚಟಾಯಿಸು, ಚಟಾಸು. To cut or knock off, to cut clean asunder, to cut short (S. Mhr., H.; Mhr. ಛಾಟಣೇಂ).

ಚಟಕು ČaṭaKu. 1. (= ಚಟ). An imitative sound. — ಚಟಕು ಚಟಕನೆ. = ಚಟಕು ಪಟಕು. (My.). — ಚಟಕು ಪಟಕು. = ಚಟ ಪಟ No. 3. (C.).

ಚಟಕು ČaṭaKu. 2. = (ಚಟ್), ಚಟುಕು. — ಚಟಕು ಚಟಕನೆ. = ಚಟುಕು ಚಟುಕು. (My.; Mhr. ಚಟಕಚಟಕ, ಛಡಾಛಡ).

ಚಟಕು ČaṭaKu. 3. = ಚೆಟಕು. — ಚಟಕು ಮುರಿ. = ಚಟುಕು. (My.).

ಚಟಕೆ ČaṭaKe. = ಚಟಕಿ. *A hen-sparrow.* 2, *a young hen-sparrow.*

ಚಟಕ್ಕನೆ ČaṭaKKaně. = ಕಟಕ್ಕನೆ 2. All at once, suddenly, used of rising, or of sneezing, etc. (M. ಚೆಡುಕ್ಕನೆ; Mhr. ಝುಟಕಿನ). ಚಟಕ್ಕನೆ ಎದ್ದನು (C.), ಚಟಕ್ಕನೆ ನೀತನು (C.), ಚಟಕ್ಕನೆ ಹೊಡೆದನು (My.). *Cf.* ಚಟ್ಟನೆ.

ಚಟಚಟಾಯಮಾನ ČaṭaČaṭâyamâna. The crackling of fire (My.; see Sk. s. K. ಚಟ).

ಚಟಪಟಿಕೆ ČaṭapaṭiKe. 1. Fretting and grieving after, anxious thought (S. Mhr.; *cf.* ಚಟಪಟ s. ಚಟ 1).

ಚಟಪಟಿಕೆ ČaṭapaṭiKe. 2. = ಚಟವಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಚಟಲ್ ČaṭaL. = ಚಟಲ್. A term in imitation of the loud crack of a whip (C.).

ಚಟಲ್ಲನೆ Čaṭallaně. = ಚಟಿಲ್ಲನೆ. With the sharp noise of a cracker (in firework, C.).

ಚಟವಟಿಕೆ ČaṭavaṭiKe. = ಚಟಪಟಿಕೆ 2, ಚಟುವಟಿಕೆ. Quickness, smartness, liveliness, briskness (My.; Mhr. ಚಟಪಟೀಪ್ಯಾ, ಝುಟಪಟ್ಯಾ; ಚಪಲತನ G.).

ಚಟಾಕು ČaṭâKu. The sixteenth part of a pakkâ sêr (C.; Br.; Mhr., H. ಛಟಾಂಕ).

ಚಟಾಯಿಸು ČaṭâyiSu. = ಚಟಕಾಯಿಸು, etc. (S. Mhr.).

ಚಟಾಸು ČaṭâSu. = ಚಟಾಯಿಸು, etc. (S. Mhr.).

ಚಟಿಕಾಶಿರನ್ ČaṭiKâ-śiraN. *The root of long pepper.*

ಚಟಿಕೆ ČaṭiKe. *A hen-sparrow.* 2, the root of long pepper.

ಚಟಿಗೆ Čaṭigĕ. = ಚಟ್ಟಿಗೆ. A small earthen pot with a broad mouth (C.).

ಚಟಿಲ್ ČaṭiL. = ಚಟಲ್. (My.).

ಚಟಿಲ್ಲನೆ Čaṭillaně. = ಚಟಲ್ಲನೆ. (My.).

ಚಟೀರನೆ Čaṭiraně. With the noise of a smart blow with a cane or whip (My.).

ಚಟು ČaṭU. *Pleasing, kind, or flattering discourse;* praise;— the belly.

ಚಟುಕನೆ ČaṭuKaně. Smack! whack! (Bp. 52, 16).

ಚಟುಕು ČaṭuKu. = ಚಟಕು 2. A sound in imitation of that produced by a stroke with a cane or by a smack with a whip. — ಚಟುಕು ಚಟುಕು. rep. Smack, smack! whack, whack! (Bp. 52, 16).

ಚಟುಲ ČaṭuLa. *Trembling, shaking, moving;* unsteady. 2, fine, beautiful, nice. (Bp. 51, 61. 82; Rśv. 1, 9; J. 27, 37).

ಚಟುವಟಿಕೆ ČaṭuvaṭiKe. = ಚಟವಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಚಟೂಕ್ತಿ ČaṭU-ukti. A pleasing, flattering word (Čpr. 8, 54).

ಚಟ್ಟ ČaṭṭA. 1. = ಚರಟ. Extraneous matter separated by sifting, straining, or filtering (S. Mhr.).

ಚಟ್ಟ ČaṭṭA. 2. = ಚಟ್ಟು 1, etc., ಶಟ್ಟ. Flatness (My.). **2,** the frame of a cart, of a bedstead, of a chair, or of a picture; the bottom or platform of a cart (My.; Tě., T., M.; Mhr. ಸಾಟ); a bier on, or a litter in, which a corpse is carried (My.). ಮುಟ್ಟು ಎಣಾಜಿ ಉಣ್ಣಿರೆ ಚಟ್ಟ ಕುಟ್ಟುವದೇ! (Prv.). See Prv. s. ಪಟ್ಟ. — ಚಟ್ಟದ ತೋಳು. = ಚಟ್ಟಿನ-. (My.).

ಚಟ್ಟ ČaṭṭA. 3. Plan; order, regulation (in law); neatness, fineness (My.; T., M., Tě.; Tě. also ಚಕ್ಕಟ್ಟು).

ಚಟ್ಟ caṭṭa. = ಚೆಟ್ಟ, (ಚಟ್ಟೆ 2, ಚಟ್ಟಿ, ಸಟ್ಟಿ, ಸೆಟ್ಟಿ). (Tbh. of ಶ್ರೇಷ್ಠ, in the sense of ಶ್ರೇಷ್ಠಿ, the head or chief of a trade;—a clever merchant; Mhr. ಸಟ್ಟಾ, mercantile transaction; T. ಚಟ್ಟು, trade, merchandise). See ಮಾಣಿಕ-.

ಚಟ್ಟನೆ caṭṭane. Suddenly, all at once, quickly, also of sneezing (C.; B. 4, 79; Tĕ.; *cf.* ಚಟಿಲ್ಕನೆ).

ಚಟ್ಟಿ caṭṭi. = ಚೆಟ್ಟಿ 2. An earthen pot or pan (ಛಾಣ್ಡ Śm. 89; My.; T., M., Tĕ.).

ಚಟ್ಟಿ caṭṭi. 1. Tbh. of ಪಟ್ಟಿ (Śmd. 348. 370; Śm. 19; ಸಂಜ್ಞೆ Śm. 89; My.). ಚಟ್ಟಿದಿನ ಬಿಟ್ಟಿಗೂ ಹೋಗ ಬೀಡ (Prv.).

ಚಟ್ಟಿ caṭṭi. 2. = (ಚಟ್ಟು), ಸಟ್ಟು. (My.).

ಚಟ್ಟಿಗರಣ caṭṭi-garaṇa. Tbh. of ಪಟ್ಟೀಗ್ರಹಣ (Śmd. 376).

ಚಟ್ಟಿಗೆ caṭṭigĕ. = ಚಟಿಗೆ. (My.).

ಚಟ್ಟಿಲಿ (caṭṭaɜ-iri). To smear the body with fragrant unguents, to perfume the person in a particular mode *(cf.* ಚರ್ಚಿ). ಚಟ್ಟಿಲಿಯುದು (ಸ್ಥಾಪಕ, ಹಸ್ತವಿಮ್ಬ Hlâ.).

ಚಟ್ಟು caṭṭu. 1. = ಚಟ್ಟ 2, ಚಟ್ಟಿ 2. Flatness (My.). **2,** the bottom or platform of a cart (S. Mhr.; Tĕ.; T., M. ತಟ್ಟು; Tĕ. also ಸರುಗುದು). **3,** = ಚತ್ತ, the flat cloth-cover over a palankeen (S. Mhr.). **4,** the flat, yet seedless pod of beans, peas, etc. (My.). — ಚಟ್ಟಿನ ತೋಳು. = ಕಳಗ. (My.).

ಚಟ್ಟು caṭṭu. 2. = ಚೆಟ್ಟು 2. Impurity, vileness *(cf.* ಕೆಡು; M. ಚಟ್ಟು, fault; ಚೆಡಿ, dirty; to be dirty; Tĕ. ಚೆಡಿ, ಚೆಡು, being vile, spoiled, abominable; ಚೆಡ್ಡೆ, ruinced, bad). See ಮುಟ್ಟ-, ಮುಟ್ಟು-, ಮುಡ-, ಮುಡಿ-. **2,** destruction. ಅವನನ್ನು ಚಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು, they killed him (C.). ಅದು ಚಟ್ಟಾಯಿತು (My.).

ಚಟ್ಟು caṭṭu. 3. (Hardness, Tĕ.; *cf.* ಕಡು 1); the nĕlli fruit deprived of its seeds and dried in the sun (C.).

ಚಟ್ಟೆ caṭṭe. 1. A garment adapted to the body after the European fashion (T., M., Tĕ.; see ಚಟ್ಟಕಾಜಿ).

ಚಟ್ಟೆ caṭṭe. 2. = ಚಟ್ಟು 1, etc. Flatness, levelness (My.). **2,** a kind of venereal disease appearing as white, somewhat raised flats (My.).

ಚಟ್ಟೆ caṭṭe. (= ಚಟ್ಟ or ಚಟ್ಟು 2). See s. ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟ.

ಚಟ್ಟೆಕಾರಿ caṭṭe-kâra. A man dressed in European fashion: a Eurasian (S. Mhr.; M.; Tĕ. ಚಟ್ಟೆಕಾರೆ, ಛಟ್ಟಾರೆ).

ಚಟ್ಟೆಗಾರಿ caṭṭe-gâra. = ಚಟ್ಟೆಕಾಜಿ. (My.).

ಚಟ್ಟೆ caṭṭi. A seasoning formed of chopped chillies, etc., chutney (C.; Si. 313; M.; Mhr., H. ಚಟ್ನೀ); the state of being cut to pieces, mangled, etc. (Mhr.). — ಚಟ್ಟಿ ಮಾಡು. To prepare a chutney (C.). 2, to kill; to trouble greatly (My.).

ಚಡತಿ caḍati. = ಜೋಡಿ. Jealousy (My.; H.).

ಚಡಾಯಿಸು caḍâyisu. 1. = (ಕಡಾಯಿಸು 1), ಚಡಾಳಿಸು 1, ಜಡಾಯಿಸು. To tighten, to fasten (S. Mhr.).

ಚಡಾಯಿಸು caḍâyisu. 2. = ಚಡಾಳಿಸು 2. To rise; to increase (My.; Mhr. ಚಢನೇಂ);—to raise (My.; Mhr. ಚಢವಿನೇಂ);—to lay on, to apply, as a slap, stroke, etc. (Mhr. ಚಢವಿನೇಂ); to lash with a whip, stick or cane (My.).

ಚಡಾವು caḍâvu. Ascent, rise (My.; Mhr. ಚಢ); increase of assessment; increase of position, degree, value or price (My.; Mhr., H. ಚಢಾವ). 2, a kind of shoe worn by Mohammadans (My.).

ಚಡಾಳ caḍâḷa. (= ಚಡಾವು). Increase, excess (Râm. 4, 3, 15; 6, 35, 15; Bh. 2, 5, 51; 10, 8, 22).

ಚಡಾಳಿಸು caḍâḷisu. 1. = ಚಡಾಯಿಸು 1. (Bh. 3, 13, 19).

ಚಡಾಳಿಸು caḍâḷisu. 2. = ಚಡಾಯಿಸು. 2. To increase, to become excessive (Râm. 5, 8, 55. 66; 6, 50, 18; Bh. 6, 8, 15; 8, 24, 12; 8, 25, 7).

ಚಡಿ caḍi. 1. A staircase (My.; Mhr., H. ಸಿಡೀ).

ಚಡಿ caḍi. 2. A dovetail (in carpentry, C.; Mhr. ಜಡಕಾಮ, joinery).

ಚಡಿ caḍi. 3. A cane (C.; Mhr., H. ಛಡೀ).

ಚಡು caḍu. = ಚೆಡು. — ಚಡು ಪಡನೆ. reit. Quickly, rapidly (ತೀಕ್ಷೆ Śmd. 391; Kk. 50, o. r. -ಪಡನೆ).

ಚಡೆ caḍĕ. = ಸೆಡೆ. Detached, single, unencumbered (Mhr., H. ಸಡಾ). — ಚಡೆಪವುಜು. An unencumbered army (R.; Mhr., H. ಸಡೀಛಾಜ). — ಚಡೆಸವಾರಿ. = ಸೆಡೆ. Going out alone (S. Mhr.).

ಚಡ್ಡಿ caḍḍi. Breeches which reach only to the middle of the thighs (My.; ಚಣ್ಡಾತಕ, etc. Si. 224; H.; *cf.* ಚಣಕ).

ಚಣ caṇa. 1. Renowned, famous for, known; skilled. See ಅಕ್ಷರ-; Bp. 50, 11.

ಚಣ caṇa. 2. Tbh. of ಕ್ಷಣ (Śm. 18; C.; T.; Bp. 51, 35).

ಚಣಕ caṇaka. Breeches which reach only to the middle of the thighs (ಚಲ್ಲಣ, ಅರ್ಧೋರುಕ Śmd. II; *cf.* ಚಡ್ಡಿ, ಚಣ್ಣ, ಚಣ್ಡಾತಕ, ಚಲನಕ, ಚಲಸಿ, ಚಲ್ಲಣ).

ಚಣಕ caṇaka. = ಚಣಂಗ. *The chick-pea, Bengal gram, Cicer arietinum* Lin. (ಕಡ್ಲೆ G.). See ಕಡಲೆ.

ಚಣಗಿ caṇagi. = ಚಣಗೆ, ಚಣಂಗಿ, ಚನ್ನಂಗಿ No. 2. A sort of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens (ಮುಂಗಲ್ಯಕ, ಮಸೂರ Nr.).

ಚಣಗೆ caṇagĕ. = ಚಣಗಿ. (ಮುಂಗಲ್ಯಕ, ಮಸೂರ Hlâ.).

ಚಣಂಗ caṇaṅga. Tbh. of ಚಣಕ. (ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಕಡಲೆ Nn. 102).

ಚಣಂಗಿ caṇaṅgi. = ಚಣಗಿ, etc. (ಮುಂಗಲ್ಯಕ, ಮಸೂರ Si. 304; ಮಸೂರಿಕ Mr. 373).

ಚಣ್ಡ caṇḍa. *Hot;* fiery, shining (Bp. 5, 14). 2, *ardent with passion, passionate, wrathful, angry;* cruel, severe; fierce, violent, impetuous; active, quick; mischievous, evil; pungent, acrid; — heat, warmth; passion, wrath. ಚಣ್ಡಹಯವೇಜುವಂ (ಸಾಮಿನ Mr. 247). 3, Śiva; Skanda; etc.; N. of a demon; N. of a devotee of Śiva (V. 14, 100).

ಚಣ್ಡಿಕರ caṇḍa-kara. The sun (Čpr. 5, 71; Bp. 58, 67).

ಚಣ್ಡಿಕೀರ್ತಿ caṇḍa-kîrti. N. of an attendant of Śiva (Śśv 1, 80).

ಚಂಡಿಕೋದಂಡ ca̱ṇḍa-kôdaṇḍa. A bow that does great mischief (Śśv. 4, 59).

ಚಂಡಿಸಿ ca̱ṇḍaṉc. The state of being hot or fiery (Bh. 8, 20, 10).

ಚಂಡಿರುಚಿ ca̱ṇḍa-ruci. The sun (Čpr. 5, 4). 2, N. of a râkshasa (5, 4. 87).

ಚಂಡಿವರ ca̱ṇḍa-vara. N. of a devotee of Śiva (= ಚಂಡಿ).

ಚಂಡಿವರವರದ ca̱ṇḍa-vara-varada. N. of Śiva (Bp. 58, 67).

ಚಂಡಿವಾಳ ca̱ṇḍavâḷa. = ಚಂಡಿವಾಳ. What is given to ratify a bargain, earnest money, a handsel (My.; Tḍ.).

ಚಂಡಾಂಶು ca̱ṇḍa-aṁśu. *The sun.*

ಚಂಡಾತ ca̱ṇḍâta. *Fragrant oleander, Nerium odorum* Ait.

ಚಂಡಾತಕ ca̱ṇḍâtaka. *A short petti-coat* (ವರಯುವತಿಯರು ಅರ್ಧ ತೊಡೆ ಪರಿಯನ್ತರ ಉಡುವನ್ಥಾ ಸೀರೆ Nr.; see ಚಣಕ).

ಚಂಡಾಲ ca̱ṇḍâla. *A Caṇḍâla, an outcaste, a man of the lowest and most despised of the mixed tribes, born from a Śûdra father and a Brâhmaṇa mother.*

ಚಂಡಾಲವಲ್ಲಕಿ ca̱ṇḍâla-vallaki. *The lute of the Caṇḍâla, a common lute.*

ಚಂಡಿ ca̱ṇḍi. 1. = ಚಂಡಿ. A passionate, violent female (see ಅ-); an obstinate female (C.). 2, a term of endearment applied to a mistress (Bp. 24, 39). 3, *Durgâ;* N. of a female (J. 10, 23 seq.). 4, an untractable, obstinate man (C.; Tḍ., T.; Bp. 59, 42). 5, obstinacy, etc. (My.; *cf.* ಕಡು 1; ಕಡಿ 1; ಸಣಿ, ಸೆಣಿ; M. ಚಿಡಿ 1, to be angry, to frown). 6, the state of being very hot (Râm. 5, 8, 77). 7, a mischievous man (? ನಾಸಿ Bhn. 27). See Śmd. 109. — ಚಂಡಿಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. An irascible dog (Bp. 11, 19). — ಚಂಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become passionate, obstinate, etc. (Bp. 38, 18; 40, 34; J. 4, 68; 10, 24). — ಚಂಡಿಹುಯಿ. A vicious insect or reptile (Bp. 18, 56).

ಚಂಡಿ ca̱ṇḍi. 2. = ತಣ್ಡಿ. Wetness (My.; Tu.).

ಚಂಡಿಕಾರಮಣ ca̱ṇḍikâ-ramaṇa. Śiva (Bp. 58, 67; Śśv. 4, after 59).

ಚಂಡಿಕಾರ್ಚನೆ ca̱ṇḍikâ-arčaṉĕ. Worship of Durgâ (J. 31, 52).

ಚಂಡಿಕಾಲಯ ca̱ṇḍikâ-âlaya. A temple of Durgâ (J. 31, 38. 39. 55).

ಚಣ್ಡಿಕೆ ca̱ṇḍikĕ. = ಚೆಣ್ಡಿಕೆ. A tuft; a crest; a tuft of hair left on the head of the young children of all castes (C.); the tuft of hair left on the top of the head (at the ceremony of tonsure) by all those people who wear the janivâra (C.; T. ಚಣ್ಡ; Mhr. शेण्डी), and occasionally by others who look upon it as an ornament (C). ನವಿಲ ಚಣ್ಡಿಕೆ (ತಿವೆ, ಹೂಡಿ Nr.*b*). ಮಾಲೆಯಂ ಚಣ್ಡಿಕೆಯೊಳ್ ಇಕ್ಕೆ ಪ್ರಭ್ವಪ್ಪಕಂ (Mr. 334). See Grj. 2, after 106; Bp. 14, 33; 40, 39; 47, 30; 50, 3. — ಚಣ್ಡಿಕೆ ಬಿಡಿಸು. To cause the tuft of hair to be left (C.). — ಚಣ್ಡಿಕೆ ಬಿಡು. To leave that tuft on the head (C.). — ಚಣ್ಡಿಕೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize that tuft (V. 9, 96).

ಚಣ್ಡಿಕೆ ca̱ṇḍikĕ. ಚಣ್ಡಿಕಾ. *Durgâ.*

ಚಣ್ಡಿತನ ca̱ṇḍitana. Obstinacy, etc. (J. 18, 46; B. 4, 6; My.).

ಚಣ್ಡಿಲ ca̱ṇḍila. Rudra. 2, *a barber.*

ಚಣ್ಡಿವಾಳ ca̱ṇḍivâḷa. = ಚಣ್ಡವಾಳ. (My.).

ಚಣ್ಡಿಸು ca̱ṇḍisu. To be angry or obstinate (My.; Tḍ. ಚಣ್ಡಿಂಜು; see ಎದುರ್-).

ಚಣ್ಡೀಶ್ವರ ca̱ṇḍi-îśvara. Śiva. (R.).

ಚಣ್ಡು ca̱ṇḍu. 1. = ಚೆಣ್ಡು q. v., etc. A ball to play with (ಕನ್ನಡ, ಕನ್ದುಳ Si. 231, o. r. ಕಣ್ಡುಕ; 72; C.; Tḍ., T., M. ಚೆಣ್ಡು; see T. తత్తి); a ball or cluster of flowers, etc. (Rśv. 13, 88, o. r. ಚೆಣ್ಡು; My.; Tḍ., T., M.). 2, the glans of the penis (C.). ಕುಣ್ಡಿಬಟ್ಟಿನ ಚಣ್ಡು ಕಣ್ಣವರಿಗುಣ್ಬು, ಕಾಣದವರಿಗಿಲ್ಲ (Prv.). — ಚಣ್ಡಿನ ಹೂಣಕೆ. A kind of tennis (My.; Bh. 1, 6, 1). — ಚಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To play at ball (C.). — ಚಣ್ಡುಮಲ್ಲಿಗೆ. A variety of jasmine (C). — ಚಣ್ಡುಹೂವು. A flower resembling the marigold, a Chrysanthemum (C.).

ಚಣ್ಡು ca̱ṇḍu. 2. The nape of the neck, the neck (S. Mhr.; B. 4, 156). — ಚಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To strike and break the neck (S. Mhr.).

ಚಣ್ಡೆ ca̱ṇḍĕ. ಚಣ್ಡಿ. *Durgâ,* who destroyed the asura Mahisha. 2, *a certain perfume* (ರಾಕ್ಷಸಿ, ಧನಹರಿ, etc. Nr.). 3, the small tree Cerbera Odollam Gaert. (St. & Pl.).

ಚಣ್ಡೇಶ ca̱ṇḍâ-îśa. Śiva. See Bp. 24, 76; 58, 31; ಆದಿ-. — ಚಣ್ಡೇಶಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 46).

ಚಣ್ಡೇಶ್ವರ ca̱ṇḍâ-îśvara. Śiva. See Bp. 9, 14; 31, 22; 59, 25. — ಚಣ್ಡೇಶ್ವರನ ಚಾಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಚಣ್ಡೇಶ್ವರಿ ca̱ṇḍêśvari. Durgâ (S. Mhr.).

ಚಣ್ಡೋಲ ca̱ṇḍôla. The pyramid-crested wood-lark (Mhr.; B. 3, 27).

ಚಣ್ಣ ca̱ṇṇa. = (ಚಲ್ಲಣ, etc.), ಚೆಣ್ಣ. Short breeches (C.; see ಚಣಕ). See ಅರ-, ಕುಣ್ಡ-, ಗುಡಿಗಿ-.

ಚತುಃ ca̱tuḥ. = ಚತುರ್, ಚೌ. Four.

ಚತುಃಖಣ್ಡ ca̱tuḥ-khaṇḍa. = ಚೌಕಣ್ಣ. Four pieces.

ಚತುಃಪಟ್ಟ ca̱tuḥ-paṭṭa. = ಚೌನಟು, ಚೌನಟ್ಟ. A place where four roads meet.

ಚತುಃಪದ ca̱tuḥ-pada. = ಚೌಪದ, (ಚತುಷ್ಪದ). Having four feet; a quadruped.

ಚತುಃಶತ ca̱tuḥ-śata. = ಚೌಶತ. 104; 400.

ಚತುಃಶಾಲ ca̱tuḥ-śâla. *A square formed by four houses.*

ಚತುಃಶಾಲಿ ca̱tuḥ-śâli. *A square of four houses.*

ಚತುಃಷಷ್ಟಿ ca̱tuḥ-shashṭi. = ಚೌಷಷ್ಟಿ. 64 (Čh. v. 288; J. 33, 41. 47).

ಚತುರ್ ca̱tur. = ಚತುಃ. (Śmd. 31. 101).

ಚತುರ ca̱tura. = ಚದರ, ಚದರು, ಚದುರ, ಚದುರು. Four (Śmd. 106). 2, *dexterous, clever, ingenious;* shrewd (Bp. 24, 67; B. 4, 20. 79); skilfulness, cleverness. 3, charming, agreeable. — ಚತುರಳ್ಳಿ. A large leafless shrub, the triangular spurge, Euphorbia antiquorum Lin. (St. & Pl.).

ಚತುರಂಗ ca̱tur-aṅga. = ಚದರಂಗ, ಚದುರಂಗ. Four-membered; = ಚತುರಂಗಬಲ (J. 2, 54). 2, chess.

ಚತುರಂಗಬಲ ca̱turaṅga-bala. An entire or complete army, comprising elephants, chariots, cavalry and infantry. See ಚತುರ್ಬಲ; ದಂ.

ಚತುರಂಗುಲ ca̱tur-aṅgula. Four fingers. 2, *the plant Cathartocarpus fistula* Pers.

ಚತುರತನ caturatana. = ಚಮುರತನ, ಚತುರತ q. v. (My.).

ಚತುರತರ caturatara. Uncommonly clever, etc. (Šśv. 1, after 79).

ಚತುರತೆ caturatĕ. Cleverness, sagacity, shrewdness. (Čpr. 1, 54; Bp. 1, 23; 53, 7).

ಚತುರಧಿಪತಿ caturadhipati. A ruler or commander of four (either of four districts or of the four constituents of an army, My.).

ಚತುರನ್ತ caturanta. Bordered on all four sides. 2, a palankeen (My., also ಚತುರನ್ತಯಾನ).

ಚತುರಬ್ದೆ caturabdĕ. *A heifer four years old.*

ಚತುರಶೀತಿ caturaśīti. = ಚೌಶೀತಿ. 84.

ಚತುರಶ್ರ caturaśra. ಚತುರಸ್ರ. = ಚೌರಸ. Four-cornered, quadrangular; regular; agreeable (Čh. v. 12); a square; a boundary (My.).

ಚತುರಾನನ caturânana. Four-faced; *Brahmâ;* N. of an author = ಕವಿಜೊಮ್ಮ (Čt. II, 2); a man with ingenious features (J. 2, 13).

ಚತುರಾಸ್ಯ caturâsya. = ಚತುರಾನನ. (Čt. I, 1, seq.; II, 2, seq.).

ಚತುರಾಸ್ಯನಿಘಣ್ಟು caturâsya-nighaṇṭu. A vocabulary by Kavi Bŏmma (Čt. I & II, colophon).

ಚತುರೋದ್ದಾಮ caturoddâma. Distinguished by (the caesura being) at four or at the end of every fourth syllable (Čh. v. 138).

ಚತುರೋಪಾಯ caturopâya. The four expedients, the four means of success against an enemy: sowing dissension, negotiation, bribery, and open attack (J. 6, 28; B. 5, 228). ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ವುದು ದಾನಮೆನಿಸಿಕ್ಕು, ಪೈರಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಲು ಭೇದಮೆನಿಸಿಕ್ಕು, ಸಿಕ್ಕಿಸಲೊಡಮಟ್ಟಿಡೆ ದಣ್ಡಮೆನಿಸಿಕ್ಕು, ಸಯ್ಗುಣಿಕೆ ಸಾಮಮಕ್ಕು, ೞಿನ್ನವು ಆಯ್ದೆ ಮುಟ್ಟಿ ಚತುರೋಪಾಯಮಕ್ಕು (Mr. 267).

ಚತುರ್ಗತಿ caturgati. A tortoise. (R.).

ಚತುರ್ಗ್ರಾಮ caturgrâma. = ಚೌಗಾವೆ. Four villages; N. of a country.

ಚತುರ್ಥ caturtha. Fourth; the fourth.

ಚತುರ್ಥಾಕ್ಷರ caturtha-akshara. The fourth letter in every class of consonants (Šmd. 22); the fourth syllable (375).

ಚತುರ್ಥಾಶ್ರಮ caturtha-âśrama. The fourth order of a Brâhmaṇa's life. (My.). See ಆಶ್ರಮ.

ಚತುರ್ಥಿ caturthi. = ಚವುತಿ, ಚೌತಿ. The fourth case, the dative (Šmd. 51. 112. 115. 137-140. 158. 166. 177. 399; Kâvy. I, 2, 31. 32. 36-40; I, 5, 38-40). 2, the fourth day in a lunar fortnight.

ಚತುರ್ದನ್ತ caturdanta. = ಚೌಜನ್ತ, ಚೌದನ್ತ. Having four tusks: Airâvata, the elephant of Indra.

ಚತುರ್ದಶ caturdaśa. Fourteen (= ಚತುರ್ದಶನ್, Čh. v. 320). 2, the fourteenth.

ಚತುರ್ದಶಭುವನ caturdaśa-bhuvana. The fourteen lôkas or divisions of the universe (Mr. 348; Bp. 52, 45).

ಚತುರ್ದಶಮನು caturdaśa-manu. The fourteen Manus (Mr. 348).

ಚತುರ್ದಶಿ caturdaśi. The fourteenth day in a lunar fortnight (C.; Śi. 39).

ಚತುರ್ದಿಶ caturdiś. ಚತುರ್ದಿಕ್. = ಚತುರ್ದಿಶೆ. (My.).

ಚತುರ್ದಿಶೆ caturdiśĕ. The four points of the compass. (My.).

ಚತುರ್ಬಲ caturbala. = ಚತುರಂಗಬಲ. (ನಂಜ್ಞೆ, ಚತುರಂಗಬಲ Nn. 99).

ಚತುರ್ಭದ್ರ caturbhadra. *The aggregate of four objects of human pursuit or wishes:* dharma, kâma, artha and môksha.

ಚತುರ್ಭಾಷೆ caturbhâshĕ. The four languages (Čh. p. 22).

ಚತುರ್ಭುಜ caturbhuja. (= ಚೌಭುಜ). Four-armed; *Vishṇu or Kṛishṇa.* See Bp. 27, 26; 53, 3.

ಚತುರ್ಮುಖ caturmukha. = ಚತುರಾನನ. Brahmâ (My.); Śiva; etc.

ಚತುರ್ಯುಗ caturyuga. The aggregate of the four yugas or ages of the world (C.).

ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರ caturvaktra. Four-faced; *Brahmâ.*

ಚತುರ್ವರ್ಗ caturvarga. = ಚತುರ್ಭದ್ರ. *The aggregate of four objects etc.*

ಚತುರ್ವರ್ಣ caturvarṇa. The four classes or castes: Brâhmaṇa, Kshatriya, Vaiśya and Śûdra (Mr. 248. 249).

ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ caturvimśati. 24.

ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಜಿನ caturvimśati-jina. The 24 principal saints (tîrthaṅkaras) in each of the three Jaina ages (Mr. 348).

ಚತುರ್ವಿಧ caturvidha. *Four-fold;* of four sorts, in four ways.

ಚತುರ್ವಿಧನರ್ತನ caturvidha-nartana. The four kinds of acting: music, song, gesticulation and dance (Šśv. 1, after 79).

ಚತುರ್ವಿಧಪುರುಷಾರ್ಥ caturvidha-purushârtha. = ಚತುರ್ಭದ್ರ. (My.).

ಚತುರ್ವೇದ caturvêda. The four vêdas (ಬ್ರಹ್ಮ, ವೇದ Nn. 79; Šmd. 101; Bp. 46, 2).

ಚತುರ್ವೇದಿ caturvêdi. = ಚೌವೇದಿ. Familiar with the four vêdas. (Bp. 47, 65; 55, 16).

ಚತುರ್ಹಾಯಣಿ caturhâyaṇi. *A heifer four years old.*

ಚತುಷ್ಕ catushka. = ಚೌಕ. Four; consisting of four; increased by four; a collection or an aggregate of four; etc. (Šmd. 101).

ಚತುಷ್ಕೋಣ catushkôṇa. Square, quadrangular; a square. (My.).

ಚತುಷ್ಪಯ catushṭaya. *Consisting of four; fourfold;* the number four; a collection or an aggregate of four; etc.

ಚತುಷ್ಪಥ catushpatha. *A place where four roads meet.*

ಚತುಷ್ಪದ catushpada. = ಚತುಃಪದ. Four-footed; *a quadruped.*

ಚತುಷ್ಪದಿ catushpadi. = ಚೌಪದಿ. N. of a metre (Čh.).

ಚತುಷ್ಪಾದ್ catushpâd. Quadruped, etc.; N. of the ninth karaṇa in astrology (My.).

ಚತುಷ್ಪಾದ catushpâda. = ಚತುಷ್ಪದ. (My.).

ಚತುಸ್ಸಾಗರ catushsâgara. The four oceans (Č. Bp. 47, 12).

ಚತೂರಸ catûrasa. The four principal tastes (Nn. 119).

ಚತ್ತರಿ cattari. = ಚತ್ರಿ. (My.).

ಚತ್ತರಿಗೆ cattarigĕ. = ಚತ್ತಿರಿಗೆ, ಚತ್ರಿಗೆ. Tbh. of ಛತ್ರಿಕೆ. An umbrella or a parasol, regarded as an ensign of royal power (S. Mhr.).

ಚತ್ತಾಣ cattâṇa. = ಜತ್ತಾಣ. A kind of poetical composition (ಒನ್ದು ಕಾವ್ಯಂ Šmd. II; Kk. 82; ಕಬ್ಬವೆಸರ್ ದಿಟ್ಟಿರ್ದತ್ತಾಣಂ Čt. II, 99).

ಚತ್ತಿರಿಸೆ čattirigĕ. = ಚತ್ತರಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಚತ್ತು čattu. A ceiling; a covering in general (of cloth, planks, etc. over a bed, palankeen, room, My.; Mhr. ಛತ್; *cf.* ಚಟ್ಟು 1, No. 3).

ಚತ್ರ čatra. 1. = ಛತ್ರ 2. Tbh. of ಸತ್ರ. (C.; see ತಳಿ 4).

ಚತ್ರ čatra. 2. Tbh. of ಛತ್ರ 1. (My.).

ಚತ್ರಿ čatri. = ಚತ್ತರಿ. An umbrella, a parasol (C.; Mhr. ಛತ್ರೀ). — ಚತ್ರಿಕಲಶ. = ಚತ್ರಿಗೆಕಲಶ. (My.).

ಚತ್ರಿಸೆ čatrigĕ. = ಚತ್ತರಿಗೆ. (S. Mhr.). — ಚತ್ರಿಗೆಕಲಶ. The knob of an umbrella or parasol (S. Mhr.).

ಚತ್ವ čatva. The letter or syllable ಚ (Šmd. 82. 215. 283. 345. 347).

ಚತ್ವರ čatvara. *A quadrangular place or courtyard.* 2, *a levelled spot of ground prepared for a sacrifice.*

ಚತ್ವಾರಿ čatvâri. The number four (My.).

ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ čatvârimśat. 40. (My.).

ಚದರ čadara. Tbh. of ಚತುರ. Square (My.).

ಚದರಂಗ čadaraṅga. = ಚದುರಂಗ. (My.).

ಚದರು čadaru. = ಚದರ. (S. Mhr.).

ಚದಲಿಸು čadaḷisu. To scatter, to disperse (v. t., My.).

ಚದಲು čadaḷu. = ಚೆದಲು q. v., ಕೆದಲು 1 q. v. To scatter (v. i.), to disperse (v. i.), etc. ಚದಲಿ ಹೋದದು (ವ್ಯಸ್ತ, ಅಪ್ರಗುಣ, ಆಕುಲ Si. 372).

ಚದುರ čadura. Tbh. of ಚತುರ (Šmd. 338). A clever man, etc. (ಬಲ್ಲವ 296 Cm.; ರೂಪಕ Nn. 135; ಬಿಗಡ Bhn. 60; Čpr. 4, 58; My.). ತಾನ್ ಅವಂ ಚದುರಂ (Šmd. 174). ಚದುರರ್ (121; Šm. 41).

ಚದುರಂಗ čaduraṅga. Tbh. of ಚತುರಂಗ. Chess (C.; Grj. 2, after 106).

ಚದುರತನ čadura-tana. (Šmd. 248, not in all MSS.). = ಚತುರತನ, ಚದುರುತನ. Cleverness, etc. (My.).

ಚದುರು čaduru. = ಚದುರು. Tbh. of ಚತುರ. Cleverness (My.). ವಿಶ್ವವ್ಯಕಾಶನ ಚದುರು (Mr. 4). See Bp. 12, 32; 40, 23; 43, 3; 45, 29; J. 18, 31; 25, 45; 26, 10.

ಚದುರುತನ čadurutana. = ಚದುರತನ. (My.).

ಚದುರೆ čaduré. 1. (Šmd. 245). A clever female. ತಾನ್ ಅವಳ್ ಚದುರೆ (174). See Sp. s. ಬಿದಿರು 1.

ಚದುರೆ čaduré. 2. Tbh. of ಜಾತುರ್ಯ (Čt. II, 44).

ಚದ್ದರ čaddara. A sheet, used for beds or as a wrapper of the body (My.; H.).

ಚದ್ದ, čaddra = ಚದ್ದರ. (My.).

ಚನ್ čan. 1. = ಚಂ (ಚಜ್), etc. Redness (T. ಚೆ, ಚೆಂ, ಚೆಗಪ್ಪು, ಚೆಮ್ಮೈ, ಚೆಯ್, ಚೆವ, ಚವಪ್ಪು, ಚವಸ್ಪು, ಚೆವ್ವು, ಚೇ, ಚೇಂಬು; M. ಚೆಂ, ಚೆವು, ಚೇಯಿ, ಚುವಪ್ಪು, ಚೊನೆ, ಚೊವ್ವೆ; T. ಚವ, ಚೆವ, ಚೇ, M. ಚೆವ, ಚುವ, ಚೋ, to be red; Tĕ. ಚೆವೆ, ಚೆವ್ವೆ, ಚೇಗುರು, ಚೇವುರು, red; ಚೇಗುರಿಂಚು, ಚೇ-, to grow red; *cf.* ಜಾಜು, ಚುಂಡು, ತೊಗರು; see s. ಜೂಪು). — ಚನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಚೆನ್ನ ಳಿರ್. (Čt. II, 98). A red sprout or young leaf. — ಚನ್ದುಟಿ. = ಚೆ-. (Rčv. 11, 81; J. 6, 32). — ಚನ್ದೆಂಗು. -ತೆಂಗು. = ಚೆನ್ದೆಂಗು. (J. 3, 27). — ಚನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. = ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್, q. v. (ಆಬಲ್ ನೆಸ್; Bp. 19, 65; 24, 81).

ಚನ್ čan. 2. = (ಕೆನೆ 1, ಕೆಯ್ 4), ಚನ್ನು, ಚೆನ್ 2, ಚೆನ್ನು; ಚಲು 1, etc. (T. ಚೆ, ಚೆಂ, ಚೆನ್, ಚೆಪ್ಪೈ, ಚೆಯ್, ಚೆವ್ಪೈ M. ಚೆನ್ವೈ, ಜೊವ್ವು, straightness, rectitude, regularity, evenness, equality, regularity, properness, correctness, justness, goodness; M. ಚೆಂ, right, excellent, royal; *cf.* ಚೆಯ್ 2, etc.; Tĕ. ಚೆನು, to be fit, suiting, proper, right; T. ಚೆಡಿ, splendour; T. ಚೆಲುವಮ್ಮಿ, ಚೆವ್ವಿ, ಚೇಡಿ, M. ಚೊಕ್ಕ, ಚೊಂಗು, beauty, elegance; see ಚೊಕ್ಕ).

ಚನ čana. = ಚನ್ನ, in ಚನಪ್ಪ, ಚನಬಸವ and other proper names (C.).

ಚನ ča-na. And not; *when affixed to certain interrogatives, it makes them indefinite.*

ಚನ್ದ čanda. 1. = ಚೆನ್ದ. Tbh. of ಛನ್ದ (Šmd. 338; Šm. 99). Pleasing, beautiful, lovely, charming; propriety, fitness, niceness; beauty (ಲಾವಣ್ಯ Šm. 99; C.; T.). ಚನ್ದವಾಗಿ or ಚನ್ನಾಗಿ (C.). ಚನ್ದವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮನ್ಸಚ್ಚವರ ಬಾರದು (Prv.). 2, appearance, shape, form, kind; manner, way (C.; T., Tĕ.). ನ್ಪಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ ಮೂಱು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳವು ಅರಮನೆಯ ಚನ್ದಂಗಳು (Hâ.).—See Bp. 18, 46; 22, 52; 33, 14; 34, 5; 38, 56; 39, 18. 46; 43, 15; 45, 35; 58, 21. 43; 60, 50. 54; B. 1, 20. 23; 2, 23. 41; 3, 24. — ಚನ್ದಗೆಡು. -ಕೆಡು. Beauty, or the proper form, state or manner, to be ruined, gone, or missed (Bp. 29, 15; C.). — ಚನ್ದಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. = ಚೆ-. A person who has lost or is devoid of all good manners (S. Mhr.). — ಚನ್ದ ಚನ್ದ, rep. Various kinds, etc. (Bp. 43, 36; C.). — ಚನ್ದದುದುಮ್ಬು. -ತುದುಮ್ಬು. A fine turumbu (Čpr. 8, 45). — ಚನ್ದಮ್ಪೆದಿ. -ಂಪೆದಿ. To acquire beauty (Grj. 10, 113). — ಚನ್ದವನೆದಿ. -ಅದಿ. To know the proper manner, etc. (Bp. 18, 35). — ಚನ್ದವದಿ. -ಅದಿ. = ಚನ್ದಗೆಡು. (Bp. 14, 6; 44, 26). — ಚನ್ದವಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. A nice shoe (Abh. P. 7, 68, o. r. ಚಮ್ಮವಾವುಗೆ).

ಚನ್ದ čanda. 2. (= ಚನ್ದ್ರ). The moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 101; ಚನ್ದ್ರಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44; ಚನ್ದ್ರಮ Šm. 16; ಸಸಿ 99; C.). As Tbh. of ಚನ್ದ್ರ it appears also in ಚನ್ದವುರ. — ಚನ್ದಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. Moon-father: the moon (S. Mhr.); N. (My.). — ಚನ್ದಮಾವ. Moon-uncle; the moon (My.). — ಚನ್ದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (C.). See ನುಲಿಯ-.

ಚನ್ದ čanda. 3. (= ಛನ್ದ). Occasionally used for ಛನ್ದ prosody (ಛನ್ದ Šm. 99).

ಚನ್ದಣ čandaṇa. Tbh. of ಚನ್ದನ. (My.; Si. 228).

ಚನ್ದನ čandana. = ಚನ್ದಣ, ಚನ್ದಲ, ಚನ್ದಳ, ಚನ್ದಾಳ. *Sandal, Sirium myrtifolium:* either the tree, the wood, or the unctuous preparation of the wood.

ಚನ್ದನಾಕ್ಷೆ ಜೆ čandana-akshatĕ. = ಗನ್ಧಾಕ್ಷ ತೆ. (Bp. 24, 23; My.).

ಚನ್ದನಾಚಲ čandana-ačala. A part of the southern range of the western ghauts, where sandal-wood is found. (R.).

ಚನ್ದನಾವತಿ čandanâ-vati. N. of a town (J. 28, 53. 59; 29, 12).

ಚನ್ದನೋಪಲ čandana-upala. A slab on which sandal is ground (ತೇವ ಸಾಣೆಯ ಕಲ್ಲು Mr. 206; My.).

ಚನ್ದರ čandara. = ಚನ್ದ್ರ 2, etc. (My.).

ಚನ್ದಲ čandala. Tbh. of ಚನ್ದನ. Sandal (My.). 2, a vessel made of sandal-wood (My.).

ಚನ್ದವುರ čandavura. Tbh. of ಚನ್ದ್ರಪುರ (Šmd. 380).

ಚನ್ದಳ čandaḷa. = ಚನ್ದಲ. (My.).

ಚನ್ದಾಳ čandâḷa. = ಚನ್ದಳ. A kind of sandal (ಕೃಷ್ಣಾಗರುಚನ್ದನ G.; S. Mhr.).

ಚನ್ದಿ čandi. A gable-wall (Mhr. ಚಾನ್ದಣ). — ಚನ್ದಿಗೋಡೆ. = ಚೆನ್ದಿ. (S. Mhr.; B. 4, 122).

ಚನ್ದಿರ candira. = ಚನ್ದ್ರ 2, ಚನ್ದ್ರಿರ 2. The moon (ಚನ್ದ್ರ Ct. II, 49; Śm. 16; ತಿಂಗಳ್, etc. Kk. 11*b.*; ಶತ 44; C.).

ಚನ್ದು candu. = ಚನ್ದ್ರ 2. (The moon); the date (My.; H.).

ಚನ್ದುಳ್ಳಿ candu-uḷḷi (*i. e.* uḷḷa). Beautiful (My., vulgar).

ಚನ್ದ್ರ candra. 1. Glittering, shining. 2, *the moon* (ಸುಧಾಕರ Nn. 69; ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಯ್ದುನ Mr. 19; ಚಳಿಗದಿರ, ಸವಗಡಲಣುಗ, etc. Śm. 15. 16; ಕುಳಿಗೆನಯ್ಯ Ct. I, 55; ತಿಂಗಳ್, ಪೆಜೆ I, 96). 3, a lovely or agreeable phenomenon of any kind, anything which gives pleasure. 4, *gold.* 5, *camphor.* 6, = ಚನ್ದ್ರ 2, the colour red (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 69). 7, excellent, eminent; excellence (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠವು 69). 8, dust (ರಜ, ಮೂಳು 69). 9, the eye in a peacock's tail (ನೀಲಿ, ನವಿಲ ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು 69). 10, a seat, a throne (ವಿಷ್ಟರ, ಸಿಂಹಾಸನ 69). 11, a kind of house (ಭವನ, ಮನೆಗಳ ಭೇದ 69; *cf.* ಚನ್ದ್ರಿ). 12, *a particular plant* (= ಕಾವಿಲ್ಲ). 13, a wood (ಅರಣ್ಯ, ವನ 69). 14, a certain metrical foot (Čh.). 15, water. — ಚನ್ದ್ರಕೋಲು. A kind of gold ornament worn on the head by females (S. Mhr.). — ಚನ್ದ್ರಗಲ್. -ಕಲ್. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (ಕುಳಿಗರಲ್, ಬಸರ್ಗಲ್ Ct. II, 112). — ಚನ್ದ್ರಮುರು. = ಚನ್ದ್ರಮುರುಗು. (My.). — ಚನ್ದ್ರಮುರುಗು. A semi-circular ring for the tip of the ear, set with pearls, etc. (My.). See ಚನ್ದ್ರ 2, ಚನಿರ.

ಚನ್ದ್ರ candra. 2. = ಚನ್ದರ, ಚೆನ್ದರ 1, ಚೆನ್ದಿರ 1, ಸೆನ್ದೂರ. Tbh. of ಸಿನ್ದೂರ. Red lead, minium (ಸಿನ್ದೂರ Mr. 102; C.; Tč. ಚನ್ದುರ, ಚೆನ್ದಿರ; *cf.* ಚನ್ದ್ರ 1, No. 6). — ಚನ್ದ್ರಕಾಳಿಸೀರೆ. A black garment of women with a red border (C.). — ಚನ್ದ್ರಗಾವಿಸೀರೆ. -ಕಾವಿ. = ಚನ್ದ್ರಕಾಳಿಸೀರೆ (My.). — ಚನ್ದ್ರತಿಲಕ. A leaf-like ornamental mark on the forehead made with minium (J. 11, 8). — ಚನ್ದ್ರಪುಡಿ. = ಚನ್ದ್ರ. (ಸಿನ್ದೂರ, etc. Si. 334). — ಚನ್ದ್ರಬಾಣಿ. A good kind of plantain of a reddish colour (C.). — ಚನ್ದ್ರಮಾವು. A good kind of mango of a reddish colour (C.).

ಚನ್ದ್ರಕ candraka. *The eye in a peacock's tail.* 2, the moon. — ಚನ್ದ್ರಕಬಳ್ಳಿ. A small ornamental shrub, Rauwolfia serpentina Benth. (St. & Pl.).

ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ candra-kânta. The moon-stone, a fabulous gem, supposed to be formed from the congelation of the rays of the moon and to dissolve under the influence of its light, or to distil water when the moon's rays fall upon it; perhaps a kind of crystal or jasper (ಸಸಿಗಲ್ ಕಸ.; Bp. 51, 19; J. 11, 10). 2, the moon (ಹಿಮಗು Mr. 102).

ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಿ candra-kânti. The lustre of the moon, moonlight. 2, a large creeping shrub, the moon-flower, Ipomaea grandiflora Lamk. (St. & Pl.).

ಚನ್ದ್ರಕಿ candraki. *A peacock.*

ಚನ್ದ್ರಕೀರ್ತಿ candra-kîrti. N. (Bp. 52, 18).

ಚನ್ದ್ರಗಾವ್ಯ (candra-kâvya, of ಕಾವಿ). A red sīrĕ (My.).

ಚನ್ದ್ರಗ್ರಹಣ candra-grahaṇa. An eclipse of the moon. (C.; B. 4, 67).

ಚನ್ದ್ರಚೂಡ candra-čûḍa. Śiva. (My.).

ಚನ್ದ್ರಜ candra-ja. Budha (Mercury). (R.).

ಚನ್ದ್ರಜ್ಯೋತಿ candra-jyôti. Moonlight. 2, a kind of fire-work (S. Mhr.; Mhr.; Mg.).

ಚನ್ದ್ರತಾರಾಬಲ candra-târâ-bala. Propitiousness of the moon and stars (My.).

ಚನ್ದ್ರದಾರ candra-dâra. A wife of the moon: *any one of the twenty-seven lunar mansions.*

ಚನ್ದ್ರಧರ candra-dhara. Śiva (Bp. 8, 4). 2, sign for a long syllable (Čh.).

ಚನ್ದ್ರನಖಿ candra-nakhi. N. of Râvaṇa's sister (Abh. P. 9, after 149; 9, 151).

ಚನ್ದ್ರಪುರ candra-pura. = ಚನ್ದ್ರವುರ. N. of a town.

ಚನ್ದ್ರಪ್ರಭ candra-prabha. N. of the eighth Arhat (tîrthaṅkara) of the Jainas (Čpr. 1, 52. 66. 67).

ಚನ್ದ್ರಬಲ candra-bala. Propitiousness of the moon (Mhr.; R.).

ಚನ್ದ್ರಬಾಲೆ candra-bâlĕ. *Large cardamoms.*

ಚನ್ದ್ರಬಿಮ್ಬ candra-bimba. The lunar disk (ಸಪಮಣ್ಡಲ Ct. I, 28).

ಚನ್ದ್ರಭಟ್ಟ candra-bhaṭṭa. N. of an author (Śmd. 4).

ಚನ್ದ್ರಭಾಗೆ candra-bhâgĕ. *The Chenab, one of the five streams of the Paṅjâb.*

ಚನ್ದ್ರಮ candramas. Tbh. of ಚನ್ದ್ರಮಸ್. (ಚನ್ದ್ರ Nn. 9; ಹಿಮಕರ 35; ಚನ್ದ್ರ, etc. Mr. 36).

ಚನ್ದ್ರಮಣ್ಡಲ candra-maṇḍala. = ಚನ್ದ್ರಬಿಮ್ಬ. (My.).

ಚನ್ದ್ರಮಸ್ candramas. *The moon.*

ಚನ್ದ್ರಮುನಿ candra-muni. N. (Bp. 52, 18).

ಚನ್ದ್ರಮೌಲಿ candra-mauli. *Śiva.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಚನ್ದ್ರಲೇಖೆ candra-lêkhĕ. A digit of the moon (Mr. 1*a*).

ಚನ್ದ್ರಲೋಕ candra-lôka. The sphere or heaven of the moon. (My.).

ಚನ್ದ್ರವಂಶ candra-vaṁśa. The lunar race of kings. (C.).

ಚನ್ದ್ರವತ್ candra-vat. Brilliant; illuminated by the moon. (R.).

ಚನ್ದ್ರವದನೆ candra-vadanĕ. A woman having a face fair as the moon. (My.).

ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ candra-śâlĕ. = ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ. *A room on the top of a house, an upper room, an upper story.* (J. 30, 36).

ಚನ್ದ್ರಶಿಲೆ candra-śilĕ. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (My.; B. 5, 241).

ಚನ್ದ್ರಶೇಖರ candra-śêkhara. *Śiva;* a form of Śiva (Bp. 58, 18).

ಚನ್ದ್ರಸೂಲೆ candra-sâlĕ. Tbh. of ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ. ಅಗ್ರಸಾಲೇ ಊಟ, ಚನ್ದ್ರಸಾಲೇ ನಿದ್ರೆ (Prv.).

ಚನ್ದ್ರಸೂರ್ಯ candra-sûrya. Moon and sun; a rough drawing of the moon and sun on a stone, worshipped by peasants (S. Mhr.).

ಚನ್ದ್ರಹಾರ candra-hâra. A necklace of flat, moon-like (circular) gold beads (C.).

ಚನ್ದ್ರಹಾಸ candra-hâsa. Deriding the moon. 2, *a glittering scimitar, a sword* (Abh. P. 14, 188). 3, N. of a prince (J. 28, 6. 60-63; 29, 2-49).

ಚನ್ದ್ರಾಂಗದ candra-aṅgada. N. of a son of king Indrasĕna. (R.).

ಚನ್ದ್ರಾಚೂಡ candrâčûḍa. = ಚನ್ದ್ರಚೂಡ. (Bp. 1, 51).

ಚನ್ದ್ರಾತಪ candra-âtapa. *Moonlight;* an open hall; an awning. (Kâvy. V, 12).

ಚನ್ದ್ರಾತ್ಮಜ candra-âtmaja. = ಚನ್ದ್ರಜ. (R.).

ಚನ್ದ್ರಾಭರಣ candra-âbharaṇa. Śiva (Grj. 3, 86; 4, 13).

ಚನ್ದ್ರಾವತಿ candrâvati. N. of a place. (My.).

ಚನ್ದ್ರಾವಲಿ candra-âvali. N. of the elder sister of Râdhâ. (My.).

ಚನ್ದ್ರಾಶ್ಮ candra-aśma. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (Śśv. 3, 64).

ಚನ್ದ್ರಿ candri. Shining, golden. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, = ಚನ್ದ್ರಾತ್ಮಜ.

ಚನ್ದ್ರಿಕೆ čandrikĕ. *Moonlight;* elucidation. 2, N. of two vṛittas (Čh.). 3, a coil of written palm-leaf (My.).

ಚನ್ದ್ರೆ čandrĕ. (= ಚನ್ದ್ರ 1, No. 11). A hall covered only at the top; an awning, a canopy.

ಚನ್ದ್ರೋದಯ čandra-udaya. Moon-rise. (C.). 2, *an awning, a cloth spread over on open court.*

ಚನ್ದ್ರೋದಯಮಾತ್ರೆ čandrôdaya-mâtrĕ. A bolus said to be very cooling (My.).

ಚನ್ನ čannu-aji. = ಚನ, ಚೆನ್ನ. A man of beauty, a handsome man. **2,** N. (C.; Bp. 18, 10; B. 1, 15). See ಮಾದರ-. — ಚನ್ನಪಟ್ಣ. Čanna's town: Madras (C.; Tĕ. ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ, ಚೆನ್ನ-, ಚೆನ್ನಾ-; T. ಚೆನ್ನ-, ಚೆನ್ನೈ-). Also N. of other places. — ಚನ್ನಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.). See ತೊಗೆಯ-. — ಚನ್ನಬಸವ. N., especially that of the sister's son of Basava (C. Bp. 6, 47; Tĕ. ಚೆ-). See Bp. 7 sum.; 7, 9; 35, 41; 47, 37; 61, 74. 75. — ಚನ್ನಬಸವಣ. -ಆಣ. = ಚನ್ನಬಸವ. (Bp. 35, 8). — ಚನ್ನಬಸವಪುರಾಣ. A work about Čannabasava, etc. of A. D. 1585 (C. Bp. 63, 77; Tĕ. ಚೆ-). — ಚನ್ನಯ. -ಆಯ. N. (C.; Bp. 13, 82; 25, 4; 38, 42; 45, 37; 56, 50). See ಮಾದರ-. — ಚನ್ನಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (C.; Bp. 9, 40).

ಚನ್ನಗೆ čannagĕ. Handsomely, nicely, properly (My.).

ಚನ್ನಂಗ čannaṅga. — ಚನ್ನಂಗನ ಮರ. = ಚನ್ನಂಗಿ No. 1. (Z.).

ಚನ್ನಂಗಿ čannaṅgi. = ಚೆನ್ನಂಗಿ. A large timber-tree with white bark, Lagerstroemia parviflora Roxb. (Z.; ಜಲಿ Mr. 121, one MS. ಚೆನ್ನಂಗಿ; Bp. 45, 37; Tĕ., and also ಚಿನ್ನಂಗಿ). **2,** = ಚಂಗಿಗಿ, etc. (C.; ಮಂಗಲ್ಯಕ, ಮುಸುರ, ಮಸೂರ G.).

ಚನ್ನಿಗ čanniga. A handsome, fine man (C.; Bp. 15, 18; 24, 40; 47, 33; 48, 10; Râm. 6, 14, 29; Dp. 1, 2). — ಚನ್ನಿಗರಾಯ. N. of a Kṛishṇa idol at Bêlûr near Hâsana (My.).

ಚನ್ನು čannu. = ಚನ್ 2, ಚೆನ್ 2, ಚೆನ್ನು. Straightness; beauty, grace, niceness, properness; excellence (My.; Tĕ. ಚೆನ್ನು). Gen. and Acc. ಚನ್ನ. ನಾಯ ಬಾಲ ನೆಡಿಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಚನ್ನಪ್ಪುದೇ? (Śś. 85). — ಚನ್ನ ಕುಲ. (Bp. 18, 9). — ಚನ್ನ ಚನ್ನೆಯಿಲ್ಲಲ್. (Bp. 24, 81). — ಚನ್ನ ಪಾಯಸ. (Bp. 14, 13). — ಚನ್ನ ಭಕ್ತಿ. (Bp. 24, 75). — ಚನ್ನ ಮಗ. (Bp. 18, 52). — ಚನ್ನ ಮಡಿವಳ. (Bp. 21, 45). — ಚನ್ನ ಮಾಡು. (Bp. 27, 60; 45, 37; 47, 37). — ಚನ್ನ ಮಾತು. (Bp. 29, 16). — ಚನ್ನ ಮಿಣ್ಣಾಪ್ಪಾಯ. (Bp. 25, 9). — ಚನ್ನಲರ್. -ಅಲರ್. -ರು. (Bp. 28, 69; 44, 4). — ಚನ್ನ ತಿತು. (Bp. 18, 89). — ಚನ್ನಾಗಿ. -ಆಗಿ. = ಚೆ-. Nicely, handsomely, properly, well, in good circumstances (ಆಯ್ದು Śmd. 26 Cm.; ನೆಯ್ 31 Cm.; Bp. 14, 5; 39, 24; 44, 41; 47, 65; 57, 69; C.; Si. 272. 283. 368. 398; B. 1, 1; 2, 46. 52; 4, 209. 214). ಚನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ನಣ್ಬರು, ಕೆಟ್ಟರೆ ನ್ಬೇಹಿತರು (Prv.). — ಚನ್ನೆಸೆ. -ಎಸೆ. To shine beautifully, to be splendid, to be conspicuous (Bp. 5, 13; 32, 39; 38, 42). ಕನ್ನಡದೆ ಕನ್ನಡಿಯದು ಎನ್ನೆ ಗೀರ್ವಾಣದೊಳು ಚನ್ನೆಸೆದ ದರ್ಪಣಮೆನುತ್ತ ಒಲೆವುದು (Čidakhaṇḍânubhava 1, 8).

ಚನ್ನಿ čanni. = ಚನ್ನೆ. (My.).

ಚನ್ನೆ čannĕ. = ಚೆನ್ನೆ 1. A handsome female (Čh. v. 328; Čpr. 7, 103; Abh. P. 3, 85; Grj. 3, after 91; Bp. 4, 42). **2,** N. (S. Mhr.). — ಚನ್ನಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (C.; Bp. 14, 3). — ಚನ್ನಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (C.; B. 4, 217).

ಚಪ್ čap. An imitative sound. (*Cf.* ಚಪ್). — ಚಪ್ ಚಪ್. rep. The sound produced by beating with a cane or stick (C.), or by cutting a tree with an axe (C.). 2, one of the notes of the house-lizard (S. Mhr.).

ಚಪ್ čap. Silent! still! (H., Mhr.; S. Mhr.).

ಚಪ čapa. An imitative sound. (See ಚಪ್ಪರಣೆ). — ಚವಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To chirp (ಬಗ್ಗು, etc. G.). — ಚಪಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To emit a smacking sound in eating (S. Mhr.).

ಚಪ čapa. Bamboo cane (ವಂತ, etc., ಬಿದಿರ್ Mr. 125; T. ಚುಬು; Sk. ಚವಿ).

ಚಪಕಾರಕ čapa-kâraka. A worker in bamboo cane, a manufacturer of baskets, etc. (ವಂತಕ್ಕೇದಿ, ಮೇದ Mr. 377).

ಚಪಟೆ čapaṭĕ. = ಅಪ್ಪಟೆ, ಚಪ್ಪಟೆ 1. Flatness; (flat). (Mhr. ಚಪಟಾ, ಚಾಪಟ; ಚಾಪಟೇ, any thing beaten flat; ಚಾಪಣೇಂ, to press; ಸಪಾಟ, flat, level, plain; smoothed; ಸಪಾಟೀ, levelness, etc.; Tĕ. ಚಪ್ಪಟಿ, ಚಪ್ಪಿಡಿ; T. ಚಪ್ಪೆ, ಚಪ್ಪಟ್ಟೆ, ತಪ್ಪೆಗೆ; M. ಚಪ್ಪೆ, ಚಪ್ಪಡಿ; *cf.* ಚಕ್ಕಲಿ; Sk. ಚಪಿಟ; ಚಪಿಟ್ಟು 1; Tĕ. ಚದಮು, ಚದುಮು, to level; to make even with the ground; to break to pieces; T. ಚದ್ದೆ, M. ಚದೆ, K. ಸದೆ, to squash, etc.). — ಚಪಟೆಮೂಗಿನವನು. = ಚಪ್ಪಟೆ-. (ಬುರಣಸ್, etc. Si. 197).

ಚಪಲ čapala. *Moving to and fro, being agitated, wavering, unsteady, restless, fickle;* wanton. 2, *active, quick, swift, agile, expeditious.* 3, *inconsiderate, rashly or inconsiderately committing a crime.* 4, momentary, instantaneous. 5, quicksilver (ಪಾರದ, ರಸ Mr. 329).

ಚಪಲತನ čapalatana. = ಚಪಲತೆ, ಚಪಲತ್ವ. (B. 3, 39; 5, 27).

ಚಪಲತೆ čapalatĕ. The state or nature of moving to and fro; trembling; fickleness; inconstancy; agitation; smartness. (Śmd. 159. 230; Kâvy. IV, 2, 16; My.).

ಚಪಲತ್ವ čapalatva. = ಚಪಲತೆ. (Śmd. 230 Cm.; My.).

ಚಪಲೆ čapalĕ. A fickle or wanton woman (Bp. 40, 54; My.). 2, *lightning.* 3, *long pepper.*

ಚಪಾ čapâ. *(cf.* ಚಪ್). — ಚಪಾ ಚಪ್. rep. The sound produced by beating the surface of water with the hand, a stick, etc. (My.; *cf.* Mhr. ಥಪ್ಪಾ ಥಪ್ಪಿ).

ಚಪಾಟಿ čapâṭi. = ಚಪ್ಪಟಿ. A slap (Mhr.). — ಚಪಾಟಿ ಬಡಿ. To slap with the open hand (S. Mhr.).

ಚಪಾಡಿಸು čapâḍisu. See s. ಚಪ.

ಚಪಾತಿ čapâti. A cake flattened with the hand without a roller (H.).

ಚಪಾಯಿಸು čapâyisu. To hide (v. t., C.; Mhr., H. ಛಪಾವಣೇಂ).

ಚಪಾವಣೆ čapâvaṇĕ. Hiding, concealment (My.; Mhr., H. ಛಪಾವಣೀ).

ಚಪಾವು čapâvu. = ಚಪಾವಣೆ. (My.).

ಚಪೇಟ čapēṭa. *A palm of the hand with the fingers extended.*

ಚಪ್ಪಗೆ čappagĕ. = ಸಪ್ಪಗೆ. Insipidness; insipidly (My.; Tĕ. ಚಪ್ಪಗಾ; ಚಪ್ಪಡಿ, ಚಪ್ಪುಡಿ, ಚಪ್ಪಿಡಿ, insipidness; Mhr. ಚಪ್ಪಟ್ಟೆ, vapid, flat, insipid).

ಚಪ್ಪಟೆ čappaṭĕ. 1. = ಚಪಟೆ, etc., (ಚಪ್ಪಡಿ). (My.; B. 4, 125). ಚಪ್ಪಟೆಯಾಮುದು (ಚಕ್ಕುಟಿ Šmd. I). — ಚಪ್ಪಟೆಮೂಗು. A flat nose (My.; T. ಚಪ್ಪೈಮುಕು; M. ಚಪ್ಪಿಯ ಮೂಕು, ಚಪ್ಪೆ-). — ಚಪ್ಪಟೆಮೂಗಿನವನು. A flat-nosed man (ಖುರಣಸ್, ಖುರಣಸ Nr.).

ಚಪ್ಪಟೆ čappaṭĕ. 2. = ಚಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಚಪ್ಪಟೆ čappaṭĕ. = ಚಪಾಟೆ. (H., Mhr. ಚಪೇಟಾ, a smart slap; Mhr. ಚಾಪಟೀ, ಸಪ್ಪಾ, ಥಾಪಟ, a slap; *cf.* ಚಪ್ಪರಿಸು 2). — ಚಪ್ಪಟೆ ಬಡಿ. = ಚಪ್ಪಟೆ ಹೊಡೆ. (My.). — ಚಪ್ಪಟೆ ಹೊಡೆ. To apply a smart slap with the palm (My.).

ಚಪ್ಪಡಿ čappaḍi. (= ಚಪ್ಪಟೆ 1). A large flat stone (My.). — ಚಪ್ಪಡಿ ಎಬಿ. To drag a flat stone (on another's head): to ruin (My.). — ಚಪ್ಪಡಿ ಹಾಕು. To put a flat stone (on another's business): to ruin (My.).

ಚಪ್ಪನೆ čappanĕ. With the sound of ಚಪ್ in beating (S. Mhr.).

ಚಪ್ಪನ್ನ čappanna. ಛಪ್ಪನ್ನ. Fifty-six (H., Mhr.; Br.).

ಚಪ್ಪನ್ನದೇಶ čappanna-dêśa. The 56 countries (all the world) (Č. Bp. 6, 48 seq.; Vivêkacintâmaṇi; Rśv. 5, 127; 5, after 22; J. 25, 12; see Čh. p. 133 seq.). *Cf.* ಷಟ್ಪಂಚಾಶದ್ವಿಷಯ.

ಚಪ್ಪರ čappara. (Šmd. 48). = ಚಪ್ರ. A frame thrown over houses to form the roof (My.; Tĕ.; Mhr. ಛಪ್ಪರ). 2, a shed (ಪನರ, ಜನ್ನರ Nn. 143; ಕಾವಣ, ಪನ್ನಲ್ Kk. 26, Šm. 59; Bp. 8, 37; Râm. 13, 7; J. 34, 8; My.; M., Tĕ.; Mhr.: a temporary hut). 3, a court-yard (ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಳ Nn. 143; ಗೃಹಾಂಗಣ Mr. 480; *cf.* ಚತ್ವರ). 4, a thatched or tiled roof (S. Mhr.; Mhr.; Tĕ., M.). 5, a trellis (My.; Tĕ.). 6, the canopy of a bedstead (My.; Tĕ., T., M., Mhr.; see ನಡಚಪ್ಪರ). ಚಪ್ಪರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನಪೇಕ್ಷಿಸಿದ (Prv.). — ಚಪ್ಪರಗಾಲ ಮಂಚ. A cot with a canopy that rests on (four) staffs (My.). — ಚಪ್ಪರದ್ರಾಕ್ಷೆ. Grapes trained upon a trellis (ವೃಷ್ಟಿಫಲ, ಗೋಸ್ತನಿ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, etc. Si. 148; My.). — ಚಪ್ಪರಮಂಚ. A canopied bedstead (My.).

ಚಪ್ಪರಣೆ čapparaṇĕ. The crying or chirping of birds (ಬೆಜ್ಜೆ Šmd. II; ಬೆಜ್ಜೆ Kk. 42. 88, o. r. ಬಿಜ್ಜು; ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ 77; ಬೆಜ್ಜೆ, ಜಡಿಪು, ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ Šm. 29. 30; Šśv. 2, 45). **2,** the peculiar smacking of the lips by which peasants use to stop their cattle (C.; Bp. 47, 46; My.; T., M. ಚಪ್ಪು, Tĕ. ಚಪ್ಪಡಿಂಚು, ಚಪ್ಪರಿಂಚು, -ಲಿಂಚು, to smack the lips; to suck; Tĕ. also: to chuckle or cluck to an animal to urge it on); chuckling, cockering (Râm. 1, 5, 31).

ಚಪ್ಪರಿಗ čappariga. — ಚಪ್ಪರಿಗನ ಹುಲ್ಲು. A name given to several kinds of grass, as Panicum repens L., Manisurus granularis Swartz., Andropogon lanceolatus Roxb. (Z.).

ಚಪ್ಪರಿಸು čapparisu. 1. To chuckle or cluck to an animal to urge it on (Bh. 1, 10, 22; 8, 23, 12; 8, 26, 16; Rśv. 6, after 11; J. 25, 45). **2,** to smack the lips in sucking or sipping (Bp. 33, 15); to produce the peculiar sound of chewing, to chew with a noise (C.; see s. ಚಪ್ಪರಣೆ; M. ಚವೆ, chewing; the sound of it). **3,** to chirp (Grj. 2, after 106; 8, after 8); to bark (? 1, 104).

ಚಪ್ಪರಿಸು čapparisu. 2. = ಚಪ್ಪಳಿಸು. To slap; to pat (S. Mhr.; Abh. P. 14, 123; 14, after 123; Rśv. 6, after 11; Râm. 6, 11, 17; J. 13, 50; 16, 23; Tĕ. ಚರಚು; *cf.* ಚಪ್ಪಟೆ 2).

ಚಪ್ಪಲ್ čappal. = ಚಪ್ಪಲಿ. (My.).

ಚಪ್ಪಲಿ čappali. A shoe or sandal (S. Mhr.; Mhr., H. ಚಪ್ಪಲ, -ಳ; *cf.* ಚಮ್ಮಾಳಿಗೆ). — ಚಪ್ಪಲಿಜಿನ್ನು. A weed, Tricholepis amplexicaulis Clarke (Z.).

ಚಪ್ಪಳಿ čappaḷi. = ಚಪ್ಪಟೆ 2, ಚಪ್ಪಳೆ, ಚಪ್ಪಾಳೆ. Clapping the hands (S. Mhr.; T. ಚಪ್ಪಾಣಿ). — ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To clap the hands (Bp. 4, 8; 47, 42; 59, 24; My.). — ಚಪ್ಪಳಿ ಬಡಿ. = -ಹೊಡೆ. (G. 157. 158). — ಚಪ್ಪಳಿ ಹೊಡೆ. = ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕು. (S. Mhr.; My. as ಚಪ್ಪಳೆ-).

ಚಪ್ಪಳಿಸು čappaḷisu. = ಚಪ್ಪರಿಸು 2, ತಪ್ಪಳಿಸು. (Bp. 15, 9).

ಚಪ್ಪಳೆ čappaḷĕ. = ಚಪ್ಪಳಿ. (My.; see ಕೆಯ್-). — ಚಪ್ಪಳೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕು. (Bp. 18, 15).

ಚಪ್ಪಾಳೆ čappâḷĕ. = ಚಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. 1. That which is flattened or pressed down (T. ಚಪ್ಪೈ). — ಚಪ್ಪಲರ್. -ಆಲರ್. To be flattened and distended (Čpr. 4, 77; 7, 64).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. 2. The hip-bone (My.; T. ಚಪ್ಪೈ, the hip).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. 3. = ಸಪ್ಪೆ. Insipidness (My.).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. An impression, a stamp, a seal (S. Mhr.; Mhr. ಛಪ್ಪಾ; *cf.* ಚಾಪೆ).

ಚಪ್ರ čapra. = ಚಪ್ಪರ. (My.). ಚಪ್ರದ ಮಂಚ (Si. 230; see ಚಪ್ಪರಮಂಚ).

ಚಬುಕ čabuka. = ಚಬುಕು, ಚಬುಕು. A horse-whip (S. Mhr.; B. 4, 123; Mhr., H. ಚಾಬೂಕ; T., M. ಚವುಕ್ಕು; Tĕ. ಚಪ್ಪುಕು, ಚಬುಕು).

ಚಬುಕು čabuku. = ಚಬುಕ. (C.; B. 4, 123).

ಚಬುಕು čabuku. = ಚಬುಕ. (Č. Bp. 47, 44; My.). — ಚಬುಕು ಮರ. The Casuarina tree, Casuarina muricata Roxb. (St. & Pl.; My.).

ಚಮಕಾಯಿಸು čamakâyisu. = ಚಮಕಿಸು. To lash soundly (My.; Mhr. ಚಮಕವಿಣೇಂ, ಚಮಕಾವಿಣೇಂ); to cause to quiver, to frighten, to rebuke (My.; Mhr.).

ಚಮಕಿಸು čamakisu. = ಚಮಕಾಯಿಸು. (My.). 2, to make to flash (or brandish), as a sword (S. Mhr. rare; Mhr. ಚಮಕವಿಣೇಂ, ಚಮಕಾವಿಣೇಂ).

ಚಮಟಿಕೆ čamaṭikĕ. = ಚಮಟಿಗೆ, ಚಮ್ಮಟಿಗೆ q. v., ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸಮಟಿಗೆ. (My., in the meaning of ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ No. 2).

ಚಮಟಿಗೆ čamaṭigĕ. = ಚಮಟಿಕೆ, etc. (C.).

ಚಮಡ čamaḍa. The skin (C.; Mhr., H. ಚಮಡೀ, ಚಾಮಡೀ; ಚಾಮಡೇಂ, skin, hide; leather; *cf.* ಚರ್ಮ; ಚಾಲಟೆ).

ಚಮತ್ cˆamat. An interjection of surprise.

ಚಮತ್ಕರಿಸು cˆamat-karisu. To be astonished (Śśv. 4, 75).

ಚಮತ್ಕಾರ cˆamat-kâra. Astonishment, surprise; a show, a spectacle; an astonishing event or object, a wonder (C.; B. 5, 34. 171. 177. 196); cleverness, skilfulness (My.); quickness (My.). See Prv. s. ಬಲಾತ್ಕಾರ.

ಚಮತ್ಕಾರಿ cˆamat-kâri. Astonishing, surprising, unusual; a clever person (My.).

ಚಮತ್ಕೃತಿ cˆamat-kṛiti. = ಚಮತ್ಕಾರ. (Bp. 1, 5; 28, 4; J. 1, 6; 26, 10).

ಚಮರ cˆamara. = ಚವರ, etc. A kind of deer, or rather *the Yak or bos grunniens*. 2, the chowrie or long brush or fan, most usually made of the tail of the Yak; it is also one of the insignia of royalty (ಮುಖೀರ, ಚಾಮರ Nn. 91).

ಚಮರಿ cˆamari. = ಚಮರ No. 2, ಚವರಿ, ಚವರಿ, ಚೌರಿ. The tail of the Yak used as a fan, etc. (Bh. 6, 2, 1; J. 3, 17). 2, a compound pedicle. — ಚಮರಿಮೃಗ. = ಚಮರೀಮೃಗ. (ಗೋಕರ್ಣ, ಕೋಲಿ Mr. 163).

ಚಮರಿಕ cˆamarika. *The tree Bauhinia variegata* Lin.

ಚಮರೀಮೃಗ cˆamarî-mṛiga. = ಚಮರ No. 1, ಚವರೀಮೃಗ. (ಸರಲ Nn. 63).

ಚಮಸ cˆamasa. = ಚಮ್ಚ. *A vessel used at sacrifices for drinking the sôma; a ladle or spoon.* 2, a kind of sweetmeat.

ಚಮಸಿ cˆamasi. = ಚಮಸ. *A vessel used at sacrifices etc.*

ಚಮೂ. ಚಮೂ cˆamu. cˆamû. *An army.* 2, *a division of an army consisting of 129 elephants, 129 cars, 2187 horses, and 3685 foot.*

ಚಮೂಪ cˆamû-pa. A general (ಬಲಿ, ನೇನಾಪತಿ Nn. 16).

ಚಮೂಪತಿ cˆamû-pati. A general of a division; any general (ಅನೀಕಸ್ಥ, ದಣ್ಡನಾಥ Mr. 269).

ಚಮೂರ cˆamûra. A tiger (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಹುಲಿ Nn. 18; ವ್ಯಾಘ್ರ, etc., ಪುಲಿ Mr. 159).

ಚಮೂರಮಣ cˆamû-ramaṇa. A general (Râm. 6, 19, 17).

ಚಮೂರು cˆamûru. *A kind of deer.*

ಚಮ್ಚೆ cˆamcˆa. = ಚಮಸ. A spoon (C.; Mhr., H. ಚಮಚ್ಯಾ).

ಚಮ್ಪ cˆampa. = ಚಮ್ಪೆ. The plant Bauhinia variegata, mountain ebony (Sk.). 2, = ಚಮ್ಪಕ No. 1 (My.).

ಚಮ್ಪಕ cˆampaka. = ಸಮ್ಪಗೆ. *A tree bearing a yellow fragrant flower, Michelia champaca* Lin. 2, = ಚಮ್ಪಕಮಾಲೆ (Čh.; Mr. 366).

ಚಮ್ಪಕಪುರ cˆampaka-pura. N. of a town (J. 11, 30).

ಚಮ್ಪಕಮಾಲಿನಿ cˆampaka-mâlini. N. of Čandrahâsa's second wife (J. 30, 1. 11. 12).

ಚಮ್ಪಕಮಾಲೆ cˆampaka-mâlê. N. of a vṛitta (Čh.).

ಚಮ್ಪು cˆampu. ಚಮ್ಪೂ. A species of composition in which the same subject is continued through alternations in prose and verse. (Čh.).

ಚಮ್ಪೆ cˆampe. = ಚಮ್ಪ No. 2. (Bh. 3, 17, 34). 2, perfume (Cpr. 7, 63).

ಚಮ್ಬಕ cˆambaka. A sort of musical instrument (C. Bp. 5, 7). — ಚಮ್ಬಕವಜಿ. -ವಜಿ. A kind of drum (Śśv. 6, after 11; T. ಚಾವಜಿ, ಚಾಮ್ಬು, a kind of drum).

ಚಮ್ಬಾರ cˆambâra. 1. = ಸಮ್ಬರ, ಸಮ್ಬಾರ. — ಚಮ್ಬಾರಕಾಗಿ. = ಸಮ್ಬರ-, ಸಮ್ಬಾರ-. (ತಕುನ್ತ Si. 421).

ಚಮ್ಬಾರ cˆambâra. 2. = ಚಮ್ಮಾರ. A caste that are workers in leather (My.; Mhr. ಚಾವಂಭಾರ, ಚಾವಹಾರ, ಚಾಮ್ಹಾರ; see ಚಮಡ).

ಚಮ್ಬು cˆambu. (fr. ಚಮ್ 1). = ಚೆಮ್ಬು, ಚೆಮ್ಬಿಗೆ, ಚೊಮ್ಬು, (ತಮ್ಬಿಗೆ, etc.). The red metal: copper (T., M. ಚೆಮ್ಬು; *cf.* ತಾಮ್ರ). 2, a globular copper or brass vessel, used for drinking water, etc. (My.; Të., T., M.; Mhr. ಚಮ್ಬೂ, a goglet; M. also ಚೆಲ್ಲ; *cf.* ಚರವಿಗೆ). ಅಮ್ಬು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಬು ಮುಣುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?—ಕುಮಾರ್ಬಾಣನ ಆವಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಚಮ್ಬು ಹುಡುಕಿದನ್ತೆ.—ಚಮ್ಬು ಚರಿಗೆಗೆ ದರಿದ್ರವಾದರೂ ಹಂಚುಹುಡಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. = ಚೆಮ್ಬುಕುಟಿಗ. A coppersmith (ಶೌಲ್ಕಿಕ, ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಿಕ Si. 339). — ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. = ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. (My.).

ಚಮ್ಮ cˆamma. Tbh. of ಚರ್ಮ. See ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ.

ಚಮ್ಮಟಿಗೆ cˆammaṭigë. = ಚಮಟಿಕೆ, etc., ಚನ್ಮಟ್ಟಿಗೆ, q. v. A whip (ಕಶೆ, ಚರ್ಮದಣ್ಡ Mr. 274; Grj. 6, after 56; Bp. 52, 8; 59, 37; J. 6, 49; T., M. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ). 2, a sledge-hammer (C.; T. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ; M. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ-ತುಡ; Të. ಸಮ್ಮೆಟಿ, ಸಮ್ಮೆಟಿ).

ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ cˆammaṭṭigë. Tbh. of ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ (Śmd. 382). A flat piece of leather for playing upon with dice, a leather backgammon board, etc. 2, Tbh. of ಚರ್ಮಯಷ್ಟಿಕೆ, a whip (ಚರ್ಮದಣ್ಡ, ಕಶೆ Hlâ.; the T. & M. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ is Tbh. of ಚರ್ಮಯಷ್ಟಿ = ಚರ್ಮಯಷ್ಟಿಕೆ). 3, a sledge-hammer (My.; ಆಯೋಛನ Si. 415).

ಚಮ್ಮಳಿ cˆammaḷi. = ಚನ್ಮಳಿಕೆ. (Tbh. of ಸೈಂಹಿಕೇಯಿ). The dragon's tail or descending node, the ninth of the planets, considered in mythology as the *body* of the demon Saiṁhikêya, son of Siṁhikâ, which was severed from the *head* or Râhu by Vishṇu at the churning of the ocean (ಕೇತು Śm. 17; T. ಚೆಮ್ಮಾಮ್ಬು; Të. ಚೆಮ್ಮಿಲಿಪಾಮು, a prickly eel, found on the sea-coast; *cf.* ಜಾಬ್).

ಚಮ್ಮಳಿಕೆ cˆammaḷikë. = ಚನ್ಮಳಿ. (ಕೇತು Kk. 11*b*).

ಚಮ್ಮಾರ cˆammâra. = ಚಮ್ಬಾರ. (C.).

ಚಮ್ಮಾಳಿಗೆ cˆammâḷigë. Tbh. of ಚರ್ಮಪಾದುಕೆ. A kind of leather shoe (Bp. 26, 14; My.; Të. ಸವ್ಮಾಳಿ, T. ಚೆಮ್ಮಾಳಿ; *cf.* also ಚಪ್ಪಲಿ).

ಚಮ್ಮೆ cˆammë. = ಚಮ್ಯ. ಚವ್ಯೆ. N. of a plant (ಕೃಕವಾಕು, ಮತ್ತಕ್ಕ, ನೇತ್ರಿ Mr. 140, o. rs. ಚವ್ಯೆ, ಚಮ್ಯ).

ಚಮ್ಯ cˆamya. = ಚವ್ಯೆ, q. v.

ಚಯ್ cˆay. ಚಯ್ಯ. = ಚಲ್ಲ 1, ಚೆಯ್ (ಚೆಯ್ಯ) 1, ಚೆಲ್ಲ. — ಚಯ್ಯಾಟಿ. -ಆಟ. = ಚೆ-, q. v. (ಚಲ್ಲಾಟಿ Kk. 21, o. r. ಚೆಯ್ಯಾಟ).

ಚಯ cˆaya. Accumulation; *a heap, a mound of earth, a rampart*, etc. 2, *a collection, a mass, a multitude.*

ಚಯನ cˆayana. 1. Heaping, piling up; collecting, gathering. See ತೆನುಳ್ಳು, ತೆರಳ್ಳು, ಚೆರಂಜು.

ಚಯನ cˆayana. 2. Observing, perceiving, etc. See ವಿ-.

ಚರ cˆara. An imitative sound. — ಚರ ಚರ. rep. The sound of rending, of scratching with the nails or with

a pen, of cutting grass, and of mincing vegetables (C.; Mhr.). — ಚರ ಚರನೆ. With the sound of ಚರ ಚರ (C.).

ಚರ čara. *Moving, walking, going;* locomotive, any animal; *movable; being, living,* 2, *a spy, a secret emissary or agent* (ಉಪಸರ್ಪ, ಅರಸಾಳ್ Mr. 262). — ಚರನ್ಮುಡಿ. (*i. e.* ಚರರ ನುಡಿ). News brought by emissaries (ವಾರ್ತ, ದೂತರ ವಾಕ್ಯ Nn. 138).

ಚರಕ čaraka. A wanderer, a wandering religious student; a spy, etc. 2, *N. of a muni and physician, the author of a treatise upon medicine.* 3, the title of the treatise on medicine written by Čaraka (Sk.). 4, witchcraft (My.).

ಚರಕ್ಕನೆ čarakkanĕ. With the sound of ಚರ (C.).

ಚರಗ čaragа. = ಚರುಗ, etc. (S. Mhr.).

ಚರಟ čaraṭa. = ಚಟ್ಟಿ 1, q. v. (C.; B. 4, 225; M. ಚಣ್ಡಿ, sediments, husk, etc.; ಚಣ್ಡು, chaff; T. ಚಣ್ಡು, an empty husk, *cf.* ಜರಡು).

ಚರಣ čaraṇa. Moving, wandering; acting, dealing. 2, *a foot* (ಕಾಲು Nn. 84). 3, *a sect, a school, a branch of the vêda.* 4, the fourth part of a stanza (Čh.). 5, a verse-line (Čh.).

ಚರಣತಲ čaraṇa-tala. The sole of the foot (ಅಂಗಾಲ್ Mr. 332).

ಚರಣನಲಿನ čaraṇa-nalina. = ಚರಣಸರಸಿರುಹ. (My.).

ಚರಣಯುಗ čaraṇa-yuga. Both the feet (Šm. 110).

ಚರಣವಾಲ್ಮೀಕ čaraṇa-vâlmîka. A foot or leg like an ant-hill, a kind of elephantiasis (ಹುತ್ತುಗಾಲ್ Mr. 385).

ಚರಣವಿನ್ಯಾಸ čaraṇa-vinyâsa. Putting or placing down the foot. See ಮಿಟ್ಟಿ.

ಚರಣಸರಸಿರುಹ čaraṇa-sarasiruha. A foot-lotus: a foot like a lotus, a beautiful foot. (Šm. 1).

ಚರಣಾಭರಣ čaraṇa-âbharaṇa. *An ornament for the feet.*

ಚರಣಾಯುಧ čaraṇa-âyudha. Having the feet for weapons: *a cock.*

ಚರನ್ತ čarantа. = ಚರಸ್ತಿ. (My.). 2, the pupil of a čaranta (My.).

ಚರಸ್ತಿ čarasti. A jaṅgama who has taken the vow of celibacy (S. Mhr.), frequently called also ಚರಸ್ತಿಯಪ್ಪ.

ಚರಪು čarapu. = ಚರುಪು. Tbh. of ಚರು. An oblation to Gaṇêśa (My.).

ಚರಬಣ್ಡವಲ ča-ra-baṇḍavala. Live stock; capital employed in business (B. 5, 101; My.).

ಚರಬಾಗಿಸು čarabâgisu. To go away (S. Mhr., used in liṅgavanta maṭhas).

ಚರಬಿ čarabi. = ಚೆರ್ಬಿ. Fat, suet (C.; Mhr., H.).

ಚರಮ čarama. *Last, final, ultimate; western, west;* lowest, least; immediately following (ಪಶ್ಚಾತ್, ಬಡಿಕ Mr. 434); a final letter (Šmd. 71. 219. 222. 223. 249. 289; Kâvy. I, 3, 57-59; I, 4, 50-52).

ಚರಮಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್ čarama-kshmâbhṛit. *The western mountain behind which the sun and moon are supposed to set.*

ಚರಮಗಿರಿ čarama-giri. = ಚರಮಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್. (Si. 114).

ಚರಮಸ್ವರ čarama-svara. A final vowel (Šmd. 245).

ಚರಮಾಕ್ಷರ čarama-akshara. A final consonant (Šmd. 245).

ಚರಮಾದ್ರಿ čarama-adri. = ಚರಮಗಿರಿ. (Sk.; R.).

ಚರಮೂರ್ತಿ čara-mûrti. = ಚರನ್ತ No. 2. (My.).

ಚರಯಿಸು čarayisu. To roam, wander or walk about (ಪ್ರಮಾಣSmd. Dh., o. r. ಚರಿಯಿಸು). ಚರಯಿಸಿದಂ (92, o. r. ಚರಿ-).

ಚರಲಿಂಗ čara-liṅga. A walking liṅga: a jaṅgama of the liṅgavantas (Bp. 7, 9; 27, 42; 31, 1; 36, 24; 61, 2). — ಚರಲಿಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (C.).

ಚರವಣ čaravaṇa. Tbh. of ಚರ್ವಣ. (My.).

ಚರವಿಗೆ čaravigĕ. = (ಚರಿಗೆ), ಚರಿವಿಸೆ, ಚರ್ವಣೆ, ಚವರಿಗೆ, ಚವುರಿಸೆ. A large copper or brass pot in the form of the čambu for carrying water (My.; T. ಚರಾಗ್ಯೆ, a pot, cup, or basin; T., Tĕ. ಚರುವ, a large metal pot; Tĕ. ಚರವಿ, ಚೆರವ, ಚೆರಿವಿ, a brass kettle or boiler; *cf.* Sk. ಚರು; Mhr. ಚರವೀ, a sort of bowl).

ಚರಾಚರ čara-â-čara. 1. *Moving; movable;* shaking, unsteady.

ಚರಾಚರ čara-ačara. 2. Movable and immovable, locomotive and stationary, moving and fixed. 2, the aggregate of all created things, whether animate or inanimate. (Kâvy. I, 1*a*, 2; Bp. 28, 54; 51, 16; J. 2, 55; 8, 42).

ಚರಾದಾಯ čara-âdâya. The profit arising to government by the sale of unowned cattle, etc. (My.). 2, the gain by bribes, etc. above salary (My.).

ಚರಾಯಿ čarâyi. Pasture; pasture-ground (My.; Mhr. ಚರಣ, ಚರವಣ, ಚರಾಶೆ).

ಚರಿ čari. 1. (= ಚಾರಿ). Going, being, living. (Bp. 47, 12).

ಚರಿ čari. 2. = ಚರೆ. Small shot (S. Mhr.; Mhr., H. ಛರಾ).

ಚರಿಕೆ čariki. = ಚಕ್ರ. A grinding-wheel, a pulper, a potter's wheel, etc. (My.; Mhr. ಚರಕೀ, ಚರಪೀ).

ಚರಿಗೆ čarigĕ. = ಚೆರಿಸೆ. = ಚರವಿಸೆ, etc. (My.). 2, = ಚಮ್ಬು, a globular copper or brass vessel, used for drinking water, etc. (S. Mhr.). ಚಮ್ಬು ಚರಿಗೆಗೆ ದರಿದ್ರವಾದರೂ ಹಂಚುಹುಡಿಗೆ ದರಿದ್ರವಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ತಪಿಪು.

ಚರಿಗೆ čarigĕ. Tbh. of ಚರ್ಯೆ (Šmd. 343; Abh. P. 16, 63). Going, etc.; the meal or eating of Jainas (ಜೈನರ ಭೋಜನ Mr. 222). See ಕಾನ್ತಾರ-. — ಚರಿಗೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To wander, to walk (Abh. P. 15, after 49).

ಚರಿಚಲಿ čaričali. = ಚಂಚಲಿ. (St. & Pl.).

ಚರಿತ čarita. Gone, gone to; going, moving, course, walking; *walk, conduct, practice;* proper or peculiar observance (ಆಚಾರ Mr. 250); acts, deeds, adventures; story. See ಉಪ-, ಜೋಳಪಾಲ-, ಪಾವನ-, ಸು-; Bp. 43, 13.

ಚರಿತಾರ್ಥ čarita-artha. Attaining one's object, successful in an undertaking; accomplishment of a work; serving of a purpose; welfare. (B. 4, 133; 5, 291; My.).

ಚರಿತಾರ್ಥತ್ವ čaritârthatva. The attainment of an aim, successfulness, success (Bp. 2, 36).

ಚರಿತೆ čaritĕ. = ಚರಿತ. Walk, etc. (Bp. 5, 64; 60 sum.; 61, 81; My.).

ಚರಿತ್ರ čaritra. Going; acting; *walk, behaviour; practice;* deeds, exploits (ನಂವರ್ತ, ವರ್ತನ, ಚರಿಸುವುದು Nn. 160; ವಿಸರ್ಜ, ಚಾರಿತ್ರ 62); adventures; story, history or account of anyone's deeds, exploits, feats and achievements; nature, disposition.

ಚರಿತ್ರಗಾಣ čaritra-gâṇa. A historian (B. 4, 165; My.).

ಚರಿತ್ರೆ caritrĕ. = ಚರಿತ್ರ. (C.).

ಚರಿಯಿಸು cariyisu. = ಚರಯಿಸು q. v., ಚರಿಸು. (Ćpr. 1, 108; Bp. 60, 10).

ಚರಿವಿಗೆ čarivigĕ. = ಚರವಿಗೆ, etc. (My.).

ಚರಿಷ್ಣು čarishṇu. *Moving, wandering about, unsteady.*

ಚರಿಸು čarisu. To move about; to walk; to wander, to roam; to behave, to live (ಚಲನ Nn. 158). See Bp. 1, 29; 10, 14; 40, 75; 47, 4; 52, 1. ಚರಿಸಿದಂ (Śmd. 92). 2, to be engaged in; to undertake, to set about, to observe, to practise (Bp. 55, 41).

ಚರು čaru. *A kind of vessel in which a particular oblation is prepared: a caldron, a pan, a pot, a kettle* (ಕುಮ್ಭ, ಕುಣ್ಡ, ಉಖೆ, ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಭಾಣ್ಡ, ಮಡಕೆ Mr. 209). 2, = ಚರುಪು, *an oblation of rice, etc. for presentation to the gods or manes* (ಹವಿಸ್, ಬೇಳ್ವ ತುತ್ತುಗಳು Mr. 260).

ಚರುಗ čaruga. = ಚರಗ, ಚೆರಗ. An offering to Dêmavva, for which Hŏlĕyas kill one or more he-buffaloes, cut up the flesh, and throw the pieces about on the fields of the village or town to which they belong (ಹೊಲದೊಳಗೆ ಜೆಲ್ಲುವ ಆಹುತಿ G.).

ಚರುಪು čarupu. = ಚರಪು. (My.).

ಚರೂಟ čarūṭa. (= ಭರೂಟಿಕ). The preparing or proper boiling of flesh (ಕಣ್ಣಮಂ ತಾಳಿಸುವುದು Mr. 217 in three MSS.).

ಚರೆ čarĕ. = ಚರಿ 2. (My.).

ಚರ್ಕಿ čarki. = ಚರಿಕೆ (My.).

ಚರ್ಚ čarča. The sun (ಸೂರ್ಯ Mr. 468).

ಚರ್ಚರಿ čarčari. Festive sport. 2, *a kind of song.* See Nr. s. ಕಪ್ಪಡಿಗ.

ಚರ್ಚಿಕೆ čarčikĕ. The state of being smeared or covered with anything; cleaning the person with perfumes; covering, smearing (Ćpr. 6, 54). See ವಿ-.

ಚರ್ಚಿತ čarčita. Smeared, perfumed, anointed; inquired into or after, investigated (My.); sought, desired.

ಚರ್ಚಿಸು čarčisu. To consider; to investigate, to inquire into; to discuss (Abh. P. 9, after 8; My.).

ಚರ್ಚು čarču. To support or sustain children (? ಶಿಶುಸನ್ಧಾರಣ Śmd. Dh.; o. rs. ಜುರ್ಚು, ಶಿಖಿಸನ್ಧಾರಣ).

ಚರ್ಚೆ čarčĕ. = ಚೆರ್ಚೆ. *Smearing the body with sandal and other unguents,* perfuming the body (ಲೇಪನ, ಅನುಲೇಪನ Nn. 73; ಅಂಜನ Mr. 522). 2, *reflection, consideration, repeating over in thought* (ಚಿನ್ತೆ 73; 522). 3, *Durgâ* (ಚಾಮುಣ್ಡಿ 73; ಭೈರವಿ 522; ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಭೈರವಿ, ವನದೇವಿ Mr. 14; ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಭೈರವಿ Nn. 28). 4, investigation, reasoning, inquiry, logic (ತರ್ಕ 73). 5, a festival, etc. (ಉತ್ಸವ 73; 522; ಮುದ Mr. 330). 6, sexual intercourse (ರತ, ಕೂಟ 73; ಅತಿಸುರತ 522). 7, a word (ಉಕ್ತ Nn. 73; ಶ್ವಾಸಕ, ಜಹ್ವಾರವ Mr. 330). 8, a vow (ವ್ರತ 73). 9, an image (ಪ್ರತುಮೆ 73; 522). 10, a bubble (? ಬುದ್ಬುದ, ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು 73; ಬುದ್ಬುದ 522). 11, idle slander (not Sk., but Mhr. & T.; Sk. ಚರ್ಚ್, to abuse; to menace; *cf.* ಜಲ್ಪಿ 1). 12, ridicule, mocking, making fun of (not Sk., but S. Mhr.). 13, a quarrel, a dispute (not Sk., but My.).

ಚರ್ಮ carma. = ಚಮ್ಮ, ಸಮ್ಮ. *Skin, leather, hide, bark,* etc. (ತೊಗಲು Nn. 88; ತೊವಲ್ Ct. II, 104). 2, *a shield.*

ಚರ್ಮಕಶೆ čarma-kašĕ. *The soap-nut plant, Mimosa abstergens* Roxb.

ಚರ್ಮಕಾರ čarma-kâra. = ಸಮ್ಮಗಾಱ. *A shoe-maker, a worker in leather* (ಚಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು Nn. 152, o. r. ಮುಚ್ಚಗ; ಪಾದುಕಾಕಾರ, ಸಮ್ಮಗಾಱ Mr. 381).

ಚರ್ಮಕೃತ್ čarma-krit. = ಚರ್ಮಕಾರ. *A shoe-maker, etc.*

ಚರ್ಮಗತ čarma-gata. Being in or connected with skin. See Prv. s. ಅನ್ನಗತ.

ಚರ್ಮಗರ್ಪಟ čarma-karpaṭa. A bottle made of skin to hold oil, etc. (ಬುದ್ದಲಿಕೆ Mr. 213, o. rs. ಚರ್ಮಗಪರ and ಬುಜ್ಜಣಿಗೆ in two MSS.).

ಚರ್ಮಚಕ್ಷು čarma-čakshu. The material, physical eye (My.).

ಚರ್ಮಣಿ čarmaṇa. A man who has the power of promptly answering any question, an eloquent man (ವಾಗ್ಮಿ; ಮೇಳಯ್ಸಿ ನಾನಾರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ Mr. 360 in two MSS., o. r. ಚರ್ಮಣ).

ಚರ್ಮದಣ್ಡ čarma-daṇḍa. *A whip* (ಚಮ್ಮಟಿಗೆ, ಕಶೆ Mr. 274).

ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ čarma-paṭṭikĕ. = ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ. A leather backgammon board, etc.

ಚರ್ಮಪಾದುಕೆ čarma-pâdukĕ. = ಚಮ್ಮಾಳಿಗೆ. A leather shoe (ಉಪಾನತಿ, ಕೆರಹು Mr. 205).

ಚರ್ಮಪಾಶ čarma-pâśa. A leathern rope (ಮಣಿ Mr. 286).

ಚರ್ಮಪ್ರಭೇದಿಕೆ čarma-prabhĕdikĕ. *A shoe-maker's awl or knife.*

ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಕ čarma-prasêvaka. *A bellows.*

ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಿಕೆ čarma-prasêvikĕ. *A bellows.*

ಚರ್ಮಯಷ್ಟಿಕೆ čarma-yashṭikĕ. = ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ No. 2. A whip.

ಚರ್ಮರತ್ನ čarma-ratna. An excellent shield (Ćpr. 6, after 106).

ಚರ್ಮವಲ್ಲಿಕರಣ čarma-vallikaraṇa. The act of making creepers, *i. e.* straps, of leather. See ಬಾರ್.

ಚರ್ಮಿ čarmi. Armed with a shield: *a soldier armed with a shield* (see ಕಡಿತಲೆಗಾಱ). 2, *N. of a tree, the bark of which is used for writing upon* (= ಭೂರ್ಜ; see ಬೂರ್ಲ).

ಚರ್ಯೆ čaryĕ. = ಚರಿಗೆ. Going, wandering; walk, behaviour, conduct; course; practice; occupation; *perseverance in wandering about as a religious mendicant.* 2, eating.

ಚರ್ವಣ čarvaṇa. 1. = ಚರ್ವಣ, q. v.

ಚರ್ವಣ čarvaṇa. 2. = ಚರವಣ. Grinding with the teeth, champing, chewing, masticating; eating; solid food. See ಅಗಿ, ಕಡಿ, and ದನ್ತಚರ್ವಣ.

ಚರ್ವಣಕ್ರಿಯೆ čarvaṇa-kriyĕ. Chewing, etc. See ಪೊಳಕು.

ಚರ್ವಣಿ čarvaṇĕ. A species of blue fly (ನೀಲಮಕ್ಷಿಕೆ, ಕರಿಯ ನೊಣ Nr.; My. Amara similarly).

ಚರ್ವಿತ čarvita. *Chewed; eaten.*

ಚರ್ವಿತಕ čarvitaka. The act of eating (? Ćpr. 5, 54).

ಚರ್ವಿಗೆ čarvigĕ. = ಚರವಿಗೆ, etc. (My.).

ಚಲ್ čal. = ಚುಲ್ etc. See ಜೊಚ್ಚಲ್.

ಚಲ čala. = ಚಲ್, etc. See ಜೊಚ್ಚಲ, ಮಜ್ಜಿಚಲ, ಮಲಚಲ.

ಚಲ čala. 1. = ಚಳ. *Moving, stirring, shaking, trembling; unsteady, movable;* wavering, flying unsteadily; confused; agitation, etc.

ಚಲ čala. 2. Tbh. of ಳಲ. Firmness of character, resoluteness, constancy in pursuing a purpose (Śmd. 138. 150);

obstinacy, self-will (Śmd. 148; Bp. 58, 37; C.; Mhr. ಛಲ, ಛಳ, teasing, harassing). For the other significations see ಛಲ; and see Prvs. s. ಬರು and ಒಲ; Śśv. 4, 49. 63. — ಚಲದಂಕ. -ಅಂಕ. A man distinguished by firmness of character (Śśv. 4, 27). — ಚಲದಂಕರಾಮ. -ಅಂಕ-. Râma who is distinguished by firmness of character (Śmd. 205 Mḍb. MS.). — ಚಲದಾಣ್ಮ -ಆಣ್ಮ (Śmd. 63). A resolute master.

ಚಲಕು *čalaku.* = ಚಲಂಕು, ಚಲಂಕು, ಚಲಂಗು, ಚಿಲಂಕು, ಚಿಲಂಗು. To let go from the hand, to discharge, to throw away, etc. (ಕರವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.).

ಚಲಗಾಱ *čala-gâṟa.* A determined or obstinate man (My.).

ಚಲಂಕು *čalaṅku.* = ಚಲಕು. (Śmd. Dh.).

ಚಲಂಗು *čalaṅgu.* = ಚಲಕು, etc., ಚಿಲಂಗು q. v.

ಚಲಣ *čalaṇa.* = ಚಲ್ಲಣಿ, q. v. (My.).

ಚಲತ್ *čalat.* Going; moving; shaking; being loose (Śmd. 100. 117. 173).

ಚಲತನ *čalatana.* Obstinacy, self-will (J. 10, 31).

ಚಲತ್ಕುಂತ್ತಲ *čalat-kuntala.* (Śmd. 100). Hair that moves about, etc.

ಚಲತ್ವ *čalatva.* Moving, shaking, trembling; pulsation. See ಸಂ-.

ಚಲದಲ *čala-dala.* Having trembling leaves: *the holy fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಚಲದಿ *čaladi.* = ಸೆಲದಿ. Cooling food given to develop chicken-pox (My.; Tḍ. ಚಲದಿ; see ಚಲಿ 1).

ಚಲನ *čalana.* *Moving*; *shaking*; wandering; moving on or forward, proceeding; *going away*; starting off, setting out, departing; walking, marching. See ತಳರ್, ತೆರಳ್ಚು. 2, a foot (Abh. P. 4, 90; 16, 28).

ಚಲನಕ *čalanaka.* A short petticoat worn by common women (Sk.; see ಜಣಕ, ಚಲ್ಲಣ, etc.).

ಚಲನಿ *čalani.* = ಚಲನಕ. (Sk.).

ಚಲನೆ *čalanĕ.* = ಚಲನ. (ಚಲನ, ಪರಿವರ್ತನ Nn. 158; My.; B. 4, 101).

ಚಲವಾದಿ *čala2-vâdi.* (Śmd. 193. 198. 221). = ಛಲವಾದಿ. A resolute, determined or obstinate speaker (My.). 2, a Hŏlĕya who with resoluteness and obstinacy serves Śiva, lives by begging alms, and is greatly respected by the Liṅgavantas (C.). 3, an obstinate person (My.). ಚಲವಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಹಟವಾದಿ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 4, = ಕುಳವಾಡಿ, who always is a Hŏlĕya (My.).

ಚಲಮೆ *čalamĕ.* = ಚಲಿಮೆ, ಚಲುಮೆ, ಚಲ್ಮೆ, ಚಿಲುಮೆ. An orifice, a bore, a small pit (Tḍ. ಚಿರಮೆ, ಚಿಲಮೆ); a hole dug in the dry bed of a river or in a dried up tank; a spring of water or a fountain head (My.; Tḍ. ಚದುಮ, ಜಿಲಮೆ, ಚಿಲಿಮೆ, ಸೆಲಮೆ, ಜಿಲೆ, ಸೆಲೆ; *cf.* ಸೆಲೆ). See Si. 83. 102. 115.

ಚಲಾಚಲ *čala-â-čala.* *Movable, unsteady.*

ಚಲಾಯಿಸು *čalâyisu.* To make go, to carry on, to execute (C.; H.). 2, to go beyond; to be finished (My.; H.).

ಚಲಾವಣಿ *čalâvaṇi.* ಚಲಾವಣೆ. Current, as coin, etc. (C.; Br.; Mhr. ಚಲಸಿ); currency; practice (Si. 396).

ಚಲಿ *čali.* 1. = ಚಳಿ 2. (Tḍ. ಚಲಿ, cold, coolness; ಜಲುಬು, cold, watery; a cold, catarrh = T. ಚಲುಪು; ಚಲ್ಲೆ, ಚಲ್ಲಸಿ, cool, cold; refreshing; benign, healing; comfortable; ಜಲ್ಲು, coldness, chill). — ಚಲಿವಿಡ್ಡರ. A cool shed where passers by are supplied with water to drink (ಪ್ರಪೆ, etc., ಅಜಿಪೊಟ್ಟಗೆ Si. 108; Tḍ. ಚಲಿಪಿಡ್ಡಲಿ, ಚಲಿವೀಡ್ಲಲೆ, ಚಲಿವೀಡ್ಪೆ).

ಚಲಿ *čali.* 2. = ಜೆಲ್ಲಿ. (St. & Pl.).

ಚಲಿ *čali.* 1. A woman who runs after. See ಪುಂಶ್ಚಲಿ.

ಚಲಿ *čali.* 2. The tree Lagerstroemia parviflora Roxb. (ಚನ್ನಂಗಿ Mr. 121). 2, (= ಚಳಿ?), a cover, a wrapper, a surtout (Sk.).

ಚಲಿತ *čalita.* Gone; proceeded; *moving; shaking, trembling; marching.*

ಚಲಿಮೆ *čalimĕ.* = ಚಲಮೆ. (My.).

ಚಲಿಯಿಸು *čaliyisu.* = ಚಲಿಸು. (Grj. 8, 44).

ಚಲಿಸು *čalisu.* = ಚಿಲಿಸು. To be in motion, to move; to stir; to shake, to tremble; to be confused; to go astray; to sport about, to wanton; to go away, to start. ಚಲಿಸದೆ ಇಹನ್ತಾದು (ಪಿಶ್ಚಲ Nn. 133). See Bp. 5, 14; 40, 70; 49, 19; ಸಂ-.

ಚಲು *čalu.* 1. = ಚನ್ 2, ಚಲುವು, etc. Beauty, etc. — ಚಲುವೆಱು. -ಪೆಱು. To become beautiful, etc. (Bp. 18, 83; 43, 28).

ಚಲು *čalu.* 2. = ಚಲ್. etc. See ಜೊಚ್ಚಲು, ಮಱಿಚಲು.

ಚಲುಕು *čaluku.* = ಚಲುಂಕು. To pour out or forth, let loose, cast forth or throw away water (ಜಲೋತ್ಸರ್ಜನ, Śmd. Dh.; *cf.* ಚಲ್ಲು 1).

ಚಲುಂಕು *čaluṅku.* = ಚಲುಕು. (Śmd. Dh.).

ಚಲುಮಿ *čalumi.* = ಚಲುವಿ. (ಸುನ್ದರಾಂಗಿ, ಸುನ್ದರಿ G.).

ಚಲುಮೆ *čalumĕ.* = ಚಲಮೆ, etc. (My.; Si. 92).

ಚಲುವ *čaluva.* = ಚಲುವು, ಚಲ್ವ No. 1, ಚೆಲ್ವ No. 1. See ಕಡು-; Bp. 18, 29; 51, 25. ಚಲುವನಾಗಿ (= ಚಲುವಾಗಿ, Bp. 12, 36; 22, 7; 33, 14). ಚಲುವನಹ ಬಾಯೆಯೆಲೆಗಳೊ? (26, 41). ಚಲುವನಾಯಿತ್ತು (51, 41). 2, see s. ಚಲುವು.

ಚಲುವತನ *čaluvatana.* Beauty; charming, coquettish behaviour (My.; Râm. 3, 4 sum.).

ಚಲುವತಿ *čaluva-ti.* A beautiful woman; the goddess of love (ರತಿದೇವಿ Ćt. I, 91).

ಚಲುವಿ *čaluvi.* = ಚಲುವಮಿ, ಚಲುವೆ, ಚಲ್ವಿ, ಚಲ್ವೆ, ಚೆಲ್ವಿ, ಚೆಲ್ವೆ. A handsome woman (C.).

ಚಲುವಿಕೆ *čaluvikĕ.* = ಚಲ್ವಿಕೆ, ಚೆಲುವಿಕೆ, ಚೆಲ್ವಿಕೆ. Beauty, handsomeness, elegance, grace; propriety, niceness (ರಾಮ Mr. 504; ಸುರಭಿ 509; C.; B. 5, 66).

ಚಲುವು *čaluvu.* = ಚಲು1, ಚಲುವ No. 1, etc., ಚಲೊ, ಚಲೋ, ಚಲ್ವು q. v., ಚೆಲುವು, ಚೆಲೋ, ಚೆಲ್ವು. Beauty, etc. (= ಚಲುವಿಕೆ, q. v.). ಚಲುವ ಚನ್ನ ನಂ (Bp. 27, 4). ಚಲುವಕ್ಕ (27, 18). ಚಲುವ ಪಾದ್ (32, 30). ಚಲುವ ಮುಖಸರಸರುಹಂ (38, 43). ಜಿನ ಮಾರ್ಗವೆ ಚಲುವದು (52, 31). See Bp. 28, 53; 41, 22; 43, 24; 56, 47; 57, 46. — ಚಲುವ. -ಆ 3. = ಚಲ್ವ, ಚೆಲುವ, ಚೆಲ್ವ. A handsome man (C.). — ಚಲುವದಿ. -ಆದಿ. Beauty to go or disappear (Bp. 50, 31). — ಚಲುವಾಗು. -ಆಗು. To become

(or be) handsome, nice, etc. (Bp. 38, 42; Č. Bp. 5, 2; Bh. 2, 13, 31; Si. 319). ಚಲುವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳವಳು (ಕಾನ್ತೆ Si. 182). ಬಹಳ ಚಲುವಾದದು (ಅನೇಚನಕ 368). ಮಡದಿ ತಾ ಚಲುವಾಗಿ (properly, etc.) ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು (Dp. 148).

ಚಲುವೆ *čaluvĕ.* = ಚಲುವಿ, etc. (My.).

ಚಲೆ *čalĕ.* She who does move, etc. See ಅ-.

ಚಲೊ *čalô.* = ಚಲುವ, etc. ಅದು ಚಲೊ, that is a beauty or beautiful (S. Mhr.) or ಚಲೊದು (C.). ಆಕೆ ಚಲೊಹೊಗಸು; ಚಲೊಬುದ್ಧಿ, ಚಲೊಮನಸ್ಸು, ಚಲೊಭಕ್ತ, ಚಲೊಗುಣ, ಚಲೊನಡತೆ, etc. (C.). ಚಲೊತ್ತಾಂಗೆ (*i. e.* ಚಲೊದದು ಹಾಂಗೆ), nicely, etc. (S. Mhr.).

ಚಲೋ *čalô.* = ಚಲೊ, etc., ಚೆಲೋ. (B. 1, 3. 17; C.). — ಚಲೋ ಚಲೋ. rep. (B. 3, 38).

ಚಲ್ಣ *čalṇa.* = ಚಲ್ಲಣಿ, etc. (My.).

ಚಲ್ಮೆ *čalmĕ.* = ಚಲಮೆ. (My.).

ಚಲ್ಲ *čalla.* **1.** = ಚಯ್, etc., ಚೆಲ್ಲ. Great mirth, fun, amusement, pleasure; jest; smiling, laughter (ಸರಸ Čt. I, 30; ಉರುಚಸನ II, 66; ನಗೆ Šm. 66; Sk. ಚಲ್, to sport). See Čpr. 7, 52; 8, after 44; Bp. 59, 16; Rśv. 1, after 135; 4, after 14; 8, after 82; ಕಣ್ಣಲ್ಲ. — ಚಲ್ಲವರಿ. -ಪರಿ. = ಚಲ್ಲವಾಡು. (Rśv. 1, after 135). — ಚಲ್ಲವಾಡು. -ಆಡು. To frolic, to sport, to gambol (Abh. P. 3, after 81; Bp. 32, 27; Tě. ಚೆರಲಾಡು, ಚೆರ್ಲಾಡು, ಚೆಲ್ಲಾಡು, to frolic, etc.). — ಚಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. = ಚಯ್ಯಾಟ (s. ಚಯ್), ಚೆಯ್ಯಾಟ, ಚೆಲ್ಲಾಟ. Sport, fun (C.; Tě. ಚೆಲ್ಲಾಟ). ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prv.). — ಚಲ್ಲಾಟವಾಡು. -ಆಡು. = ಚಲ್ಲವಾಡು. (C.; B. 4, 23; 5, 24. 32).

ಚಲ್ಲ *čalla.* **2.** = ಚಲ್ಲು. Infinitive of ಚಲ್ಲು 1. So as to be scattered about in all directions, so as to run over. — ಚಲ್ಲ ಬಡಿ. To beat (persons) so as to make (them) fly to all directions (Bh. 1, 2, 33). — ಚಲ್ಲವರಿ. -ಹರಿ, in ನೀರನ್ನು ಚಲ್ಲವರಿದು ಹಾಕು, to throw water round about a place (S. Mhr.). — ಚಲ್ಲೊಡೆ. = ಚಲ್ಲವರಿ, in ಹಳ್ಳ ಚಲ್ಲೊರದು ಹೋಯಿತು, the stream ran over its banks (S. Mhr.).

ಚಲ್ಲಗಾರ್ತಿ *čalla-gârti.* A merry or charming woman (ಸರಸವತಿ Kk. 28; Šm. 73; Ks.).

ಚಲ್ಲಣ *čallaṇa.* = ಚಲಣಿ, ಚಲ್ಲ, ಚೆಲ್ಲಣಿ, ಚೊಳ್ಳ, ಚಣ್ಣಿ, (ಚಣಕ, ಚಡ್ಡಿ). Drawers or breeches of different length (ಚಣಕ, ಅರ್ಧೋರುಕ Šmd. II; ಚಲಣ Kk. 78, o. r. ಚೊಲ್ಲಣ; ಚಣ್ಡಾತಕ Hlâ.; My.; M., T. ಚಲ್ಲಡ; Tě. ಚಲ್ಲಡ, ಚಲ್ಲಾಡ, ಚಲ್ಲಡ; Mhr., H. ಚೋಳಣಾ). ಪಾದಪರಿಯನ್ತ ತೊಟ್ಟ ಚಲ್ಲಣಂ (ಅಪ್ರಪದೀನ Nr.). See ಅರ-, ಅರೆತೊಡೆ-, ನಿಜೌ-; Śśv. 3, 3. 16. 27; *cf.* ಚಲನಕ, ಚಲನಿ.

ಚಲ್ಲವತ್ತ *čalla-vatta.* = ಚಲ್ಲವರ್ತ, ಚಲ್ಲವೊತ್ತ, ಚೆಲ್ಲವೊತ್ತ. (A jocose man, a coaxer or wheedler): a man who gets his food by coaxing or wheedling (ಬೊನ್ದುಕ, ನಪ್ಪುಸಿಯೆ ತಿವ್ಪಾತ Šm. 46, o. r. ಚಲ್ಲವರ್ತ; ನಪ್ಪುಸಿಯೆ ತಿವ್ಪ Kk. 78; ಬೊನ್ದುಕ, ನಪ್ಪುಸಿ ತಿವ್ಪವ Ks.).

ಚಲ್ಲವರ್ತ *čalla-varta.* = ಚಲ್ಲವತ್ತ, q. v. (ಬೊನ್ದುಕ, ನಪ್ಪುಸಿಯೆ ತಿವ್ಪವ Kk. 36 in three MSS.; one MS. ಚಲ್ಲವೊತ್ತ, another ಚೆಲ್ಲವೊತ್ತ).

ಚಲ್ಲವೊತ್ತ *čalla-vötta.* = ಚಲ್ಲವರ್ತ q. v., ಚೆಲ್ಲವೊತ್ತ. (ನಪ್ಪುಸಿ ತಿಮ್ಬುವಂ Šmd. II).

ಚಲ್ಲಾ *čallâ.* (fr. ಚಲ್ಲು 1). = ಚಲ್ಲ 2, ಚೆಲ್ಲಾ, ಚೆಲ್ಲಾ. — ಚಲ್ಲಾಪಲ್ಲಿ. reit. In a scattered-about manner, disorderly, confusedly (C.; Tě. ಚೆಲ್ಲಾಕು-ಚೆದುರುಗಾ). — ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ. = ಚಲ್ಲಾಪಲ್ಲಿ. (C.).

ಚಲ್ಲಾಟ *čallâṭa.* See s. ಚಲ್ಲ 1 & ಚಲ್ಲು 1.

ಚಲ್ಲಿ *čalli.* A mirror (ಕೆಯ್ಪಿಡಿ, ಕನ್ನಡಿ Šm. 64; *cf.* ಜನ್ 1 & 2, ತಿಳಿ; Tě. ತೆಲ್ಲಿ, whiteness, clearness; Sk. ಋಭ್ಲೀ, sunshine).

ಚಲ್ಲಿಸು *čallisu.* = ಚೆಲ್ಲಿಸು. To cause to scatter about, etc., to cause to throw, as a bundle of firewood (B. 2, 30), as fodder (4, 43), as cut off heads (4, 80); to cause to pour, etc.

ಚಲ್ಲು *čallu.* **1.** = ಚೆಲ್ಲು q. v., (ಕೆದಜು 1, etc.). To scatter about, as manure (C.); to pour out or pour, as water (Bp. 3, 5; 22, 56; 30, 20; C.); to spend profusely or squander, as treasury-money (11, 6; C.); to shed by accident or spill, as milk (14, 26; C.); to throw away, as wash or waste liquor (27, 57; C.), as a stick, etc. (S. Mhr.); to throw to the ground, to deposit here and there, as sand (32, 6; C.); to scatter in the wind, as dust (45, 31; C.); to throw, as sand into another's eyes (47, 1; C.); to sow, as seed (My.), etc. (Tě.; T. ಚಲ್ಲು, to sprinkle water). See Bp. 56, 31; B. 3, 51; 4, 9. 37. 42. 60. 110. 123. 148. 158. 225. — ಚಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. = ಚೆ-. Throwing about, etc. (C.; ಸೂಸಾಟ G.). — ಚಲ್ಲಾಡು. -ಆಡು. = ಚೆ-. To throw about, etc. (C.; ಈಡಾಡು, ಬೀಸಾಡು G.).

ಚಲ್ಲು *čallu.* **2.** A gad-about, an idle person (My.; *cf.* ಚಲ್ಲ 1).

ಚಲ್ಲುತನ *čallutana.* The state of being a gad-about, etc. (My.).

ಚಲ್ಲೆ *čallĕ.* = ಚೆಲ್ಲೆ, q. v. Length (see s. ಗೇಣ್ 1 and *cf.* ಜೆಯ್ 2; ಚಳ್ಳಿ). — ಚಲ್ಲೆಗಣ್. = ಚೆಲ್ಲೆಗಣ್. (Bh. 1, 2, 33).

ಚಲ್ವ *čalva.* = ಚಲುವ No. 1, etc. Beauty (Bp. 43, 26). **2,** see s. ಚಲ್ವಿ.

ಚಲ್ವಿ *čalvi.* = ಚಲುವಿ, etc. (C.).

ಚಲ್ವಿಕೆ *čalvikĕ.* = ಚಲುವಿಕೆ, etc. (C.; B. 3, 11).

ಚಲ್ವು *čalvu.* = ಚಲುವ, etc. (Tě. ಚೆಲುವು, ಚೆಲುಪೆ, ಚೆಲ್ವೆ; T. ಚೆಲ್ವು, felicity; wealth). ಕಲ್ವಿನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ ಚಲ್ವಿನ ತುಲ ಗ್ಯಹಮುಮ್ ಇರ್ದನ್ತೆ (Čpr. 7, after 92). ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಚಲ್ವು (Kk. 3). See Čt. II, 2; Šm. 41. 55; Rśv. 2, 49. — ಚಲ್ವ. = ಚಲುವ. A handsome man (C.).

ಚಲ್ವೆ *čalvĕ.* = ಚಲ್ವಿ, etc. (C.; B. 5, 56).

ಚವಕೆ *čavaki.* = ಚವುಕ, ಚೌಕ. Any square or low seat or pedestal, a stool (C.; B. 5, 140. 295; Mhr., H. ಚೌಕೀ). 2, a square shed: a guard-house (C.; Mhr., H.); a maṭha (S. Mhr.); the inner veranda of a house (My.).

ಚವಡಿಕೆ čavaḍikĕ. Perhaps Tbh. of ಚಾಣ್ಡಾಲಿಕೆ (which appears also as ಚಣ್ಡಾಲಿಕೆ). A small wooden vessel or barrel, closed at one end and covered with a thin wire at the other, used as a rude lute (S. Mhr.).

ಚವರ čavara. = ಚವಲ 2, ಚವುಲ. Tbh. of ಚಮರ. (ಚಾಮರ Ćt. II, 94; ಕುಂಚ Śm. 44; C.). See Bp. 61, 30; Č. Bp. 47, 37; Rśv. 9, 39. — ಚವರದ ಚಿಕ್ಕದೇವ. N. (Bp. 58, 3).

ಚವರಿ čavari = ಚಮರಿ, ಚವುರಿ, ಚೌರಿ (C.; B. 3, 55; 5, 12). — ಚವರಿಕೊಟ್ಟು. A kind of gold ornament with some hair of the tail of the Bos gruniens, worn by women in their plaited hair (My.). — ಚವರಿಕೊಪ್ಪ. = ಚವರಿಕೊಟ್ಟು. (My.). — ಚವರೀಮೃಗ. = ಚಮರೀ-. ದೊಡ್ಡ ಚವರೀಮೃಗ (ಸೈಮರ Si. 170).

ಚವರಿಗೆ čavarigĕ. = ಚರವಿಸೆ, etc. (My.).

ಚವರ್ಗ ča-varga. The palatals (Śmd. 77).

ಚವಲ čavala. 1. Two Aṇas (Mhr., S. Mhr.; *cf.* ಚವುಲಿ).

ಚವಲ čavala. 2. = ಚವರ, etc. (My.).

ಚವಲಮ್ಬ čavalamba. An eyelash (ಕಣ್ಣಿನ Kk. 32, Śm. 70; = ಚವಿಲವ್ವಾ M. ಚಮೆ, T. ಚಮ್ಮೈ, eyelash).

ಚವಳಿ čavaḷi. A bean, Dolichos catjang or sesquipedalis: Portulaca quadrifida (Mhr. ಚಂವಳೀ; R.). 2, a common vegetable, the pods of a much cultivated erect herb, Cyamopsis ploraloides D. C. (Z.). 3, = ಗೋರಿಕಾಯಿ (My.).

ಚವಿ čavi. Tbh. of ಛವಿ (Śmd. 338). Light, lustre (ಕಾಸ್ತಿ Śm. 15; Kk. 46); skin, hide.

ಚವಿಕೆ čavikĕ. *A species of the pepper plant, Piper chaba,* W. Hunt.

ಚವು čavu. 1. = ಚೌ. (Mhr. ಚಹುಂ).

ಚವು čavu. 2. = ಸಬು, ಸಬು, ಸುಬ್ಬು. Soap (Mhr., H. ಸಾಬೂಣ, ಸಾಬೂ, Arab. ಶಾಬೂನ್; Tĕ. ಚೌ, ಸಬ್ಬು; T. ಚವು, M. ಚವು). — ಚವುಕಾರ. Country-made or European soap (My.; T., Tĕ.).

ಚವು čavu. 3. ಚೌ. A measure of estimation obtained from a calculation formed upon the number or weight of pearls (My.; Mhr. ಚವ; Tĕ. ಚವು). See Prv. s. ಮುತ್ತು.

ಚವುಕ čavuka. 1. = ಚೌಕ, ಚೌಕು. Four; four-sided, square. 2, the four-sided liṅga box (of wood or silver) carried by the Liṅgavantas (S. Mhr.). 3, a small uncoloured square handkerchief (My.). 4, four Rupees (My.). 5, a showy pace of the horse (Mhr., H. ಚೌಕ; ಪ್ಲುತ G.).

ಚವುಕೆ čavuka. 2. Cheap (R.; Tĕ. ಚವಕೆ, ಚವುಕೆ; Mhr. ಸವಂಗ; Tĕ. ಚೌಕೆ, T. ಚವುಕ್ಕೈ, cheapness, = Mhr. ಸವಂಗಾಈ; Mhr. ಸವಂಗಣೇಂ, to become cheap).

ಚವುಕಸಟ್ಟಿಗೆ čavuka-sattigĕ. A square Chattar or umbrella (Čpr. 7, after 81).

ಚವುಕಸಿ čavukasi. ಚೌಕಸಿ. Careful inquiry; investigation (C.; Mhr., H. ಚೌಕಸೀ).

ಚವುಕಳಿ čavukaḷi. = ಚವುಕುಳಿ. A set of four pearls; an ear-ring with four pearls (My.; Tĕ.; Mhr. ಚೌಕಡಾ, ಚೌಕಡೀ; T., M. ಚವುಕ್ಕಳಿ, ear-ring with a square piece of gold). 2, a checkered cloth (R.; T. ಚವುಕ್ಕಳಿ, a plaid, either coloured or overlaid; Mhr. ಚೌಕಡೀ, a square, on cloth, etc.).

ಚವುಕೆ čavuki. = ಚವಕೆ. (My.).

ಚವುಕುಳಿ čavukuḷi. = ಚವುಕಳಿ No. 1. (S. Mhr.; Bp. 4, 39; 14, 4).

ಚವುಗಡೆ čavugaḍĕ. An assemblage of four kettle-drums beaten by two men (S. Mhr. rare; Mhr. ಚೌಘಡಾ).

ಚವುಡ čavuḍa. = ಚವುಣ್ಣ, ಚಾವುಣ್ಣ. N. (My.). See ಸುರಗಿ-. — ಚವುಡದೇವ. N. (Bp. 32, 10). See ಸುರಗಿಯ-. — ಚವುಡನಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 32, 5. 59). — ಚವುಡಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 32, 7). See ಮುಸುಟೆ-. — ಚವುಡಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 53). See ಸುರಗಿ-, ಮುಸುಟೆ-. — ಚವುಡರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 8, 15; 32, 39; 46, 44). — ಚವುಡರಾಜ. N. (Bp. 32, 7. 45). — ಚವುಡರಾಯ. N. (Bp. 9, 45; 32, 37). See ಸುರಗಿಯ-, ಮುಸುಟೆಯ-. — ಚವುಡಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 32, 5. 59).

ಚವುಡಂಗಿ čavuḍaṅgi. = ತವುಡೆಂಗಿ. (My.).

ಚವುಡಿ čavuḍi. (= ಚಾವುಣ್ಡಿ). N. of a female demon worshipped by Śûdras in the form of three stones under a tree on the outside of a village (My.). 2, N. of a village (S. Mhr.). — ಚವುಡಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಚವುಡಿದೇವ. N. See ಮುಸುಟೆಯ-. — ಚವುಡಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಮುಸುಟೆಯ-.

ಚವುಡೇಶ್ವರಿ čavuḍa-îśvari. (= ಚಾಮುಣ್ಡೇಶ್ವರಿ). A form of Durgâ (My.; Č. Bp. 32, 44).

ಚವುಣ್ಡ čavuṇḍa. = ಚವುಡ, etc. — ಚವುಣ್ಡಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 32, 61).

ಚವುತಿ čavuti. = ಚೌತಿ. Tbh. of ಚತುರ್ಥಿ. (C.). See ನಾಗರ-.

ಚವುದರಿ čavudari. ಚೌದರಿ. A public officer of a village (Mhr., H. ಚೌಧರೀ). 2, the head man of a trade or caste (Mhr., H.). 3, the officer of a royal guard (My.).

ಚವುರಿ čavuri. = ಚವರಿ. (Mr. 334, o. r. ಚವರಿ; My.).

ಚವುರಿಗೆ čavurigĕ. = ಚವರಿಗೆ, etc. (My.).

ಚವುಲ čavula. = ಚವಲ 2, etc. (My.).

ಚವುಲಿ čavuli. ಚವಲಿ. A silver coin equivalent to two Aṇas (B. 3, 88; Mhr. ಚವಲೀ, ಚೌಲೀ).

ಚವುಳು čavuḷu. = ಸವುಳು. Brackishness (My.; T. ಚವಡು; Tĕ. ಚವಡು, ಚೌಡು). ಮಿಾನು ಬಲ್ಲುದೆ ನೀರು ಚವುಳು ಸೋದು ಎಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). — ಚವುಳುಕಾರ. = ಚವುಳುಪ್ಪ. (My.). — ಚವುಳುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. Impure soda, soda-saltpeter (My.). — ಚವುಳುಮಣ್ಣು. Fuller's earth, earth impregnated with carbonate of soda (ಊಪ, ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕೆ Si. 100; My.; T. ಚವಟ್ಟುಮಣ್).

ಚವ್ಯ čavya. = ಚವಿಕೆ. *Piper chaba.*

ಚವ್ವೆ čavvĕ. = ಚಮ್ಮೆ, q. v.

ಚಷಕ čashaka. *A drinking vessel; a goblet* (ಬಟ್ಟಲ್ Mr. 212; ತಿಳಿ Śm. 113).

ಚಷಾಲ čashâla. *A ring on the top of a sacrificial post.*

ಚಹಡ čahaḍa. = (ಚಾಡ), ಚಾಡಿ 2. Slander (ದುಃಶ್ಚಿತ್ರೈರೇಕ Mr. 244; Mhr. ಚಹಾಡೀ, ಚಹಾಡ). ಚಹಡಮಂ ಕೇಳ್ದಂ (ಕುವಾಕ್ಯೃತ, ಕ್ರೂರಗ್ರಾಹ್ಯ Mr. 244).

ಚಹಾ čahâ. = ಚಾ, ಚಾಪ. Tea (Mhr., H.; My.; B. 4, 159. 163).

ಚಳ čaḷa. 1. = (ಜಳ 1), ತಳ 4. Dazzle. — ಚಳ ಚಳ. rep. = ಚಳ ಚಳನೆ. ಚಳ ಚಳ ಬಿಸಲು ಬೀಯಿತ್ತದೆ (C.). — ಚಳ ಚಳನೆ. Dazzlingly (My.). ಚಳ ಚಳನೆ ವಿಂಚಿತು ನಿಡಿಲ ಕೆಯ್ದಿವಿಗೆವೋಲ್ (Śmd. 229).

ಚಳ čaḷa. 2. = ಕಳ 2, etc. An imitative sound (M. ಚಳ್, T. ಚಳ್ಳು; Mhr. ಸಳಸಳಣೇಂ, to bubble up briskly and noisily, etc.). — ಚಳ ಪಳ. = ಚಳಮಳ. (S. Mhr. rare). — ಚಳ ಮಳ. reit. The noise of bubbling water or the briskly bubbling up of water in boiling (S. Mhr.; T. ಚಳ್ಳುಬುಳ್ಳು).

ಚಳ ča|a. 3. Mistake for ಚೆಲ, q. v. — ಚಳಪಿಳಿರಾಯ.= ಚೆಲಪಿಲೆರಾಯ. (S. Mhr.).

ಚಳ ča|a.= ಚಲ 1. See ಚಳಗತಿ, ಚಳಚಮತ್ಕೃತಿ. — ಚಳತುಮ್ಬು. A kind of ear-drop (C.). — ಚಳಬಳಿಕೆ. reit. Great agility (J. 12, 48; 25, 45; Mhr. ಚಳಬಳ, ಚಳವಳ, ಚಳವಳ್ಯಾ, restlessness; fidgety; enterprising).

ಚಳಕ ča|aka. 1. Expertness, facility, dexterity, skill; agility, quickness (ಪಹಿಲ Bhn. 60; M. ತರಿಕ್ಕ; see also s. ಪರಿಚಸು). See Bh. 8, 23, 5. 38; 8, 26, 6; Râm. 3, 4, 26; 6, 50, 21; J. 22, 6; ಕೆಯ್ವುಳಕ.

ಚಳಕ ča|aka. 2. = ಚಳೆಯ, etc. ಒಪ್ಪಿದವು ಪನ್ನೀರ ಚಳಕಂಗಳು (J. 33, 18).

ಚಳಕು ča|aku. 1. (fr. ನೆಳೆ).= ಚಳುಕು 1. To be spasmodically and painfully contracted, as a muscle of the body (My.).

ಚಳಕು ča|aku. 2. = ಚಳುಕು 2, ಚಳುಪು. The cramp (C.); rheumatic pains (C.; Mhr. ಸಲಕ). See ಕೆಯ್-.

ಚಳಗತಿ ča|a-gati. Agility (Bh. 10, 6, 22).

ಚಳಚಮತ್ಕೃತಿ ča|a-čamatkṛiti. Wonderful agility (Râm. 3, 6, 14).

ಚಳತು ča|atu. 1. P. p. of ಚಳೆ 1.

ಚಳತು ča|atu. 2. P. p. of ಚಳ 1.

ಚಳಮಾಲೆ ča|a-mâlĕ. An erect shrubby plant, Hibiscus micranthus L. (Z.).

ಚಳಯ ča|aya. = ಚಳೆಯ, q. v.

ಚಳಿ ča|i. 1. To be deprived of one's power or high spirit (ವಿಗತಪ್ರಭಾವ Śmd. Dh., o. r. ವಿಗತಭಾವ); to lose one's natural state or temperament (ವಿಗತಭಾವ Śm. 112); to feel disgust, to be vexed (My.); to become tired or fatigued (My.); to fear, to succumb (T., M. ಚಲಿ, to shake; to be vexed, become tired or fatigued; T. ಕಳ್ಚಿ, to faint; M. ಚಿಡಿ, to be tired; to disrelish; ಚಳುಬ್ಬು, to shake, be frightened = ಚಲಿ; to be crushed, bulged; Tě. ಚಲಿ, fright, fear; *cf.* ನೆಡೆ, ಜಡಿ 1, ದಣಿ). **2,** the sole of the foot to tire and pain from walking (C.; *cf.* Mhr. ಸಳಸಳ ಣೇ೦). **3,** the teeth to be set on edge (or tingle) by any acid (S. Mhr.; Mhr. ಸಳಸಳಣೇ೦). P. ps. ಚಳತು, ಚಳಿತು (My.). ಚಳಿತಂ (Śmd. I; 286 Cm.). (ಅಶ್ವಂಗಳ್) ಚಮ್ಮಟಿಗೆಗೆ ಚಳಿಯದ, ಕಡಿಯಾಣಮುಂ ಕೆಯ್ಕೊಳ್ಳದ ಬಗೆ (Rśv. 6, after 11).

ಚಳಿ ča|i. 2. = ಚಲಿ 1, ಸಳಿ. Coldness, cold; coolness; chill; frost, snow, etc. (ಶೀತ Śmd. Dh.; ಶೀತಲ Śmd. I; ಕುಳಿರ್, ಹಿವ, ಆಯ್ತಿಲ್, ಹಿಮ Śm. 16; ಕೊಡತ 97; ಮಂಬು 112; C.; Tu. ಚಲಿ, ಚಳಿ; *cf.* ತಣ್, etc.). See Bp. 27, 48; Rśv. 9, 24; ಕಪು-. ಚಳಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಆಗುವ ಪಟ್ಟ (ಸೀತ್ಕಾರ G.). ನನಗೆ ಚಳಿ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (B. 3, 25; C.). ಬಹಳ ಚಳಿ ಬೀಳುವ ನಾಡುಗಳು (B. 4, 144). ನನಗೆ ಚಳಿ ಆಯಿತು (C.). ಚಳಿಗಿಲ್ಲದ ಕಮ್ಬಲಿ ಮೆಯೇ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? ಮುಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಚಳಿಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A cool ray. — ಚಳಿಗದಿರ. -ಅ 3. The cool-rayed: the moon (ತಿಂಗಳ್, ತಣ್ಗದಿರ, ಚನ್ದ್ರ, etc. Śm. 15. 16; Kk. 44). — ಚಳಿಗದಿರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. The moon-gem, a kind of crystal (Râghĕ. 17, 72). — ಚಳಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. The cold season (C.). ಚಳಿಗಾಲಕ್ಕನ್ತ ಮುಂಗಾಲ ವಾಸಿ (Prv.). See Bp. 2, 12; B. 2, 38; 3, 109; 5, 205. 259. — ಚಳಿಜ್ವರ. Ague (C.; B. 5, 203). — ಚಳಿನಾಡು. A cool or cold country (C.; B. 2, 18; 3, 108). — ಚಳಿವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The snow-mountain: the Himâlaya (ಹಿಮಾದ್ರಿ Ćt. II, 10). ಚಳಿವೆಟ್ಟಳಿಯ. -ಅಳಿಯ, the Himâlaya's son-in-law: Śiva (Śm. 2). ಚಳಿವೆಟ್ಟಾಣ್ಮನ ಪುತ್ರಿ, the daughter of the mountain-king (*i. e.* of the Himâlaya): Pârvatî (Rśv. 9, 17).

ಚಳಿಕೆಗೆ ča|ikigĕ.= ಚಳಿಕೆ. A bracelet of flowers, Ćpr. 7, after 115).

ಚಳಿಕೆ ča|ikĕ. (*cf.* ಸಲಗೆ). — ಚಳಿಕೇ ಗುಣ್ಡು. A bracelet of gold and coral beads (My.).

ಚಳಿತ ča|ita. Coolness (ಕುಳಿರ್ಮದು Ćt. I, 36).

ಚಳಿಯ ča|iya. 1.= ಚಳೆಯ, etc. Sprinkling (ಸಿಮ್ಪುವುದು Kś.).

ಚಳಿಯ ča|iya. 2. The state of growing putrid or muddy (ಒಣ್ಡಿಗೆ ಪೋಪುದು Kś.; T., M. ಚಳಿ, to grow putrid, rotten; mucus; mud, mire; see ಕೆಸಪು).

ಚಳಿಸು ča|isu. To cause to feel fatigued, etc., to trouble (My.).

ಚಳುಕು ča|uku. 1.= ಚಳಕು 1. (My.).

ಚಳುಕು ča|uku. 2. = ಚಳಕು 2, etc. (My.; T. ಜುಳುಕ್ಕು, a sprain).

ಚಳುಪು ča|upu. = ಚಳುಕು 2, etc. (My.).

ಚಳೆ ča|ĕ. 1. (To be sprinkled about, *cf.* ತಳಿ 1); to abound, as fruits on a tree, pox on the body (S. Mhr.). P. p. ಚಳತು.

ಚಳೆ ča|ĕ. 2. = ಚಳೆಯ, etc. — ಚಳೆ ಕೊಡು. To sprinkle (S. Mhr.; ಸಿಮ್ಪುಸು, ಸೂಸು G.). — ಚಳೆ ಹಾಕು.= ಚಳೆ ಕೊಡು. (S. Mhr.). — ಚಳೆ ಜೊಡೆ.= ಚಳೆ ಹಾಳು. (S. Mhr.).

ಚಳೆ ča|ĕ. (Tbh. of ಚಲಿ 2, No. 2?). A cloth when used for carrying children or weak persons, or their bodies (S. Mhr.).

ಚಳೆಯ ča|ĕya. = ಚಳಕ 2, ಚಳಯ, ಚಳಿಯ 1, ಚಳೆ 2, (ತಳಿ 3). Sprinkling (ಸಿಮ್ಪುವುದು, ಸೂಸುವುದು Kk. 69; Śm. 35; ನೀರ ತಳಿದುದು Bhn. 60, o. r. ಚಳಯ). ಅವರಲ ಮಾಗಿ ತಳಿದ ಕುಂಕುಮಜಲದ ಚಳೆಯದೊಳ್ (Ćpr. 7, after 92). ನವಪರಿಮಳದ ಪನ್ನೀರ ಚಳೆಯಂ (Râm. 1, 13, 5). ಗನ್ಧೋದಕದ ಚಳೆಯಗಳು (Prll. 3, 4). ಸುರಿವ ಮುದತ್ರುವೆ ಚಳೆಯಂ.. ಅದಾಗೆ (Rśv. 13, 50). ಪನ್ನೀರ ಚಳೆಯದಿನ್ದ (Ć. Bp. 5, 2). ಸಿರಿಗನ್ಧ ಪನ್ನೀರೊಳು ಬೆರಸಿರ್ಪ ಚಳೆಯಂ (5, 5). ಕಸ್ತೂರಿಕೆಯ ಚಳೆಯದಲಿ (Bp. 12, 13). See Ćpr. 7, after 96; Bh. 1, 12, 8. 10.

ಚಳ್ಳ ča|la. = ಚಳ್ಳೆ, etc. See ದೊಡ್ಡ-. — ಚಳ್ಳಮರ.= ಚಳ್ಳೆ-. (S. Mhr.).

ಚಳ್ಳು ča|lu.= ಚೆಳು, ಚೆಳ್ಳು, ನೆಳ್ಳು. A long, flexible twig or rod. (M. ಚವಳು, T. ಚವಳು, ಚಳ್ಳು, to be flexible, to bend; T. ಚವಟ್ಟು, ತುವಟ್ಟು, to make flexible; *cf.* ಚಲ್ಲಿ?). — ಚಳ್ಳವರೆ. -ಅವರೆ. = ಚೆಳವರಿ. A cultivated pulse, Dolichos lablab Lin. (S. Mhr.). — ಚಳ್ಳುಗುರು. -ಉಗುರು. = ಚೆ-. Finger nails as long as a switch (S. Mhr.).

ಚಳ್ಳೆ ča|lĕ.= ಚಳ್ಳ, ಚೆಳ್ಳ, ಚೆಳ್ಳು, ಚೆಳ್ಳೆ, ನೆಳ್ಳ. Tbh. of ಜೇಲು. The Sepistan plum, of a gummy character, Cordia myxa

Lin. — ಚಳ್ಳೆಮರ. = ಚಳ್ಳೆ. (My.; ಶೇಲು, ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ, ಶೀತ, ಉದ್ದಾಲ, ಬಹುವಾರಕ, ಬೊಂಕೆಕಾಯಿಗಿದ Si. 129).

ಚಾ ಚೆ. = ಚೊ, ಚೋ. An imitative sound. — ಚಾ ಚಾ. rep. A sound used in driving cattle when ploughing or going by carriage (S. Mhr.).

ಚಾ ಚೆ. = ಚಹಾ. — ಚಾಗಿಡ. The China tea-plant, Camellia theifera Griff. (St. & Pl.; My.). — ಚಾಹುಲ್ಲು. The Roussa or ginger grass, Andropogon Martini Roxb. (St. & Pl.).

ಚಾಕ ಚೆಕ. Neat, tidy, trim. — ಚಾಕಚಕ್ಯ. Acuteness, as a quality or principle (My.; Tĕ; Mhr. ಚಾಕಚೋಪೆ); agility, speed (My.).

ಚಾಕರ ಚಕರ. A servant (ಸೇವಕ, etc. Si. 259; C.; Br.; Mhr., H.; B. 4, 33; 5, 266). ಅನೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಅಲು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ, ಕುದುರೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಮುಣ್ಡೆ, ದಣ್ಣಿಗೆ ಹೋದವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ (Prv.).

ಚಾಕರಿ ಚಕರಿ. Service; employment (C.; Br.; Mhr., H.; Si. 299; B. 4, 142; 5, 216. 286. 290). — ಚಾಕರಿ ಹೂಕರಿ. reit. (C.). — ಚಾಕರಿಯವ. -ಆವ. A servant (C.; ಭೃತ್ಯ, etc. Si. 341).

ಚಾಕು ಚಕು. A penknife (C.; Mhr., H., Br.; Si. 290).

ಚಾಕುಸು ಚಕುಸು. — ಚಾಕುಸಿನ ಗಿಡ. The shrub Cassia auriculata Lin. (St. & Pl.).

ಚಾಕ್ರಿಕ ಚಕ್ರಿಕ. *A bard who chants in chorus the praises of kings, heroes, etc.*

ಚಾಕ್ಷುಷ ಚಕ್ಷುಸ್ಯ. Belonging to the eye; perceptible by the eye, visible, seen. (Śmd. 10. 11).

ಚಾಗ ಚಗ. 1. = ಜಾಗ, q. v. The colour green.

ಚಾಗ ಚಗ. 2. = ಚೇಗ. — ಚಾಗ ಚಾಗ. = ಚೇಗ ಚೇಗ, q. v.

ಚಾಗ ಚಗ. Tbh. of ತ್ಯಾಗ. (Abh. P. 11, 77; Grj. 4, 161). ಏವೇಭ್ಯಿನ್ ಅವನ ಚಾಗದ ಪೆಮ್ಮಂಗೆ (Śmd. 211).

ಚಾಗಿ ಚಗಿ. Tbh. of ತ್ಯಾಗಿ (Ct. II, 43). See Śmd. 104. 183. 296; Bp. 37, 34.

ಚಾಗು ಚಗು. = ಚಾಂಗು, ಜಾಗು 1. — ಚಾಗುರೆ. -ಉರೆ. Huzza! hurra! bravo! (ಕೊಣ್ಡಾಟಿದ ನುಡಿ Bhn. 38, o. r. ಚಾ-; Tĕ. ಚಾಂಗುರೆ). See Bp. 36, 12.

ಚಾಂಗು ಚಾಙ್ಗು. = ಚಾಗು, etc. A word of encouragement (Mhr. ಚಾಗ, waking; freshness, vividness, animated state). — ಚಾಂಗು ಬಲ. = ಚಾಂಗು ಭಲ. (Bp. 6, 23; 43, 32; 56, 17). — ಚಾಂಗು ಬಲ, ಚಾಂಗು ಬಲ. (46, 52). — ಚಾಂಗು ಭಲ. Huzza! hurra! bravo! (Bp. 44, 34. 71). — ಚಾಂಗು ಭಲರೆ. = ಚಾಂಗು ಭಲ. (Bp. 4, 7). — ಚಾಂಗು ಭಲಾ. = ಚಾಂಗು ಭಲ. (Bp. 5, 39; 56, 7; Tĕ.).

ಚಾಂಗೇರಿ ಚಾಙ್ಗೇರಿ. *Wood sorrel, Oxalis pusilla* Salisb.

ಚಾಚಿ ಚಚಿ. = ತಾಚಿ. A childish word for the female breast (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಛಾತಿ).

ಚಾಚು ಚಚು. To stretch out, to hold out, to extend, to stretch forth, to put out, as the hand (C.; Si. 213; B. 3, 26; 4, 155; 5, 130), a leg (C.; B. 3, 123; Si. 288), a finger (Si. 211; C.), the trunk (B. 5, 238), the breast or teat (Bp. 60, 36), the body (Bh. 1, 20, 61), a bow (Rām. 3, 6, 39), one's crown (J. 2, 40; 7, 18), etc. (Tĕ. ಚಾಗು, ಸಾಗು, to fall prostrate; to lie flat, be stretched or extended; to extend or stretch, to lengthen, as hot iron under the hammer; ಚಾಹು, to cause to extend, to stretch, etc.; T. ಚೇಯ್, length; *cf.* ನಯ್, etc.; ಚಾಪು, ಗೇಣ್ 1, ಚಾಗಿಸು).

ಚಾಜ್ಜ ಚಜ್ಜ. Tbh. of ತ್ಯಾಜ್ಯ. (My.).

ಚಾಂಚಲ್ಯ ಚಞ್ಚಲ್ಯ. (fr. ಚಂಚಲ). Moving; fickleness, unsteadiness. (J. 18, 37; My.; Si. 70).

ಚಾಟಕ ಚಟಕ. Jugglery; incantation (S. Mhr., as ಚಾಟಿಕ ವಿದ್ಯೆ; Mhr., H. ಚೇಟಿ, ಚೇಟಕ, sorcery). *Cf.* ಚಾಟಿನ.

ಚಾಟಕ್ಕೈರ ಚಟಕಯಿರ. *(fr.* ಚಟಕ). *A young he-sparrow.*

ಚಾಟನ ಚಟನ. Injuring, killing, etc. See ಉಚ್ಚಾಟನ.

ಚಾಟಿ ಚಟಿ. (= ಚಾವಟಿ, ಚಾವುಟಿ). A whip, made of cord or leather (My.; Si. 344; Tĕ. ಚಾಟಿ, ಚಾಟಿ, ಝಾಟಿ; T. ಚಾಟ್ಟ; M. ಚಾಟ್ಟೆ; Mhr., H. ಝಾಬು; T. ಚಾಟ್ಟು, to beat, strike; *cf.* ಚಾಟು 2). See ಬಚ್ಚಾಟಿ.

ಚಾಟಿ ಚಟಿ. Tbh. of ಶಾಟಿ. (My.).

ಚಾಟು ಚಟು. 1. A refuge; a shelter, anything that screens from rain, wind, or the heat of the sun (C.; Tĕ.; T., M. ಚಾಯ್, to incline, lean to one side, be bent; to rest or lie on or against).

ಚಾಟು ಚಟು. 2. An imitative sound *(cf.* ಚಟ್). — ಚಾಟು ಚಾಟನೆ. rep. With the peculiar noise of repeated whipping (Bp. 52, 8).

ಚಾಟು ಚಟು. *Pleasing discourse; flattery,* coaxing; distinct or clear speech.

ಚಾಟುತನ ಚಟುತನ. Agreeableness, etc.; flattery (Rśv. 11, 83). ಚಾಟುತನದ ನುಡಿ (ಚಾಟು, ಚಟು, ತ್ಸಾಳಿ, etc. Nr.).

ಚಾಡಿ ಚಡ. A male slanderer or defamer (S. Mhr.; Mhr. ಚಹಾಡ; B. 5, 106). 2. = ಚಾಡಿ 2. See s. ಚಾಡಿಗ.

ಚಾಡಿಗಾಱ ಚಡಗಾಱ. = ಚಾಡ No. 1. (S. Mhr.).

ಚಾಡತನ ಚಡತನ. = ಚಾಡಿ 2. (G.).

ಚಾಡಿ ಚಡಿ. 1. A female slanderer (S. Mhr.).

ಚಾಡಿ ಚಡಿ. 2. = ಚಹಡ, ಚಾಡ. Inventing and telling tales of; slander, backbiting (ಪಿಸುಣ, ಕೊಣ್ಡೆಯ, ಕುತ್ಸಿತ Śm. 65; ಗನ್ನನ Si. 436; C.; T., Tĕ.). (ಗಣಿಕಂ) ಆತಿದ್ರವ್ಯಮುಂ ಕೆಡಿಸಿ, ಚಾಡಿ ಕೇಳಿ (Sā. 94). ಚಾಡಿ ಜೀಯಿವನನು (ಕರ್ಣೇಜಪ, ಸೂಚಕ, ಪಿಶುನ Si. 366). See Si. 56; B. 4, 49. 51. 139; 5, 66.

ಚಾಡಿಕಾಱ ಚಡಿ-ಕಱ. = ಚಾಡಗಾಱ. A male slanderer or defamer (My.). ಸುಳ್ಳುಚಾಡಿಕಾಱ (ದ್ವಿಜಪ್ಪ Si. 440).

ಚಾಡಿಖೋರ ಚಡಿ-ಖೋರ. = ಚಾಡಿಕಾಱ. (Mhr. ಚಹಾಡಖೋರ; My.; ಪಿಶುನ Si. 439).

ಚಾಡಿಗ ಚಡಿಗ. = ಚಾಡಿಕಾಱ. (ಚಾಡ ಜೀಯಿವವ G.; My.).

ಚಾಡಿಗಾಱ ಚಡಿ-ಗಱ. = ಚಾಡಿಕಾಱ. (My.).

ಚಾಡಿಗಾರ್ತಿ ಚಡಿ-ಗರ್ತಿ. = ಚಾಡಿ 1. (My.).

ಚಾಣ ಚಣ. = ಚಾನ, etc. (My.).

ಚಾಣಕ್ಯ ಚಣಕ್ಯ. N. of a Brâhmaṇa, also called Vishṇugupta (Sk.; a pupil of Vishṇugupta, My.), minister of king Čandragupta at Pâṭaliputra or Patna (C.).

ಚಾಣಿಕ್ಯ ಚಣಿಕ್ಯ. = ಚಾಣಕ್ಯ. (My.).

ಚಾಣುಕ್ಯ ಚಣುಕ್ಯ. = ಚಾಳುಕ್ಯ. N. of a dynasty.

ಚಾಣುಕ್ಯಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಚಣುಕ್ಯ-ಚಕ್ರೇಶ್ವರ. The Čâṇukya king (see Śmd. s. ಎಬ್ಬಟ್ಟು).

ಚಾಣೂರ ಚಣೂರ. N. of a wrestler in the service of Kaṁsa, slain by Krishṇa. (Bhâgavata 10, 39, 2).

ಚಾಣ್ಡಾಲ cāṇḍāla. = ಚಣ್ಡಾಲ. *A Caṇḍāla, an outcaste, a Pariah* (ಡೋಪ Mr. 381). See Bp. 56, 51; 60, 41.

ಚಾಣ್ಡಾಲಿಕೆ cāṇḍālikĕ. (= ಚವಡಿಕೆ). *A vulgar lute, the lute of the Caṇḍāla.*

ಚಾತ cāta. A demon (T., M. ಚಾತ್ತ). See ಕುಟ್ಟ-.

ಚಾತಕ cātaka. = ಚಾದಗೆ. *A bird said to live only upon raindrops, Cuculus melanoleucus.* See Mr. s. ಭೃಂಗ.

ಚಾತಾಣಿ cātāṇi. = ಚಾತಾಳಿ. (My.).

ಚಾತಾಳದವ cātāḷadava. (= ಚಾತಾಣಿ, ಚಾತಾಳಿ, ಸಾತಾಣಿ). A so-called Sarternee, a man of a caste of Śūdras who worship Vishṇu exclusively (My.; Tĕ. ಚಾತಾಸಿ; T. ಚಾತ್ತಾದವನ್).

ಚಾತಾಳಿ cātāḷi. = ಚಾತಾಳದವ. (My.).

ಚಾತುಃಶೃತಿ cātuḥśṛti. The four vĕdas (Bp. 55, 51).

ಚಾತುಃಸ್ವರ cātuḥsvara. The four (generally three) tones or accents (ಉದಾತ್ತಾದಿಚಾತುಃಸ್ವರ Nn. 84).

ಚಾತುರ cātura. (fr. ಚತುರ). Dexterous, clever, able, ingenious; pleasing; flattering. (Śm. 5).

ಚಾತುರಂಗ cāturaṅga. (fr. ಚತುರಂಗ). = ಚತುರಂಗಬಲ. (J. 2, 39).

ಚಾತುರತನ cāturatana. Dexterity, cleverness; amiableness; flattery. ಚಾತುರತನದ ನುಡಿ (ಚಾಟು, ಚಟು, ಶ್ಲಾಘೆ, etc. Nr.).

ಚಾತುರಿ cāturi. = ಚಾತುರ್ಯ. (Sk.; R.).

ಚಾತುರಿಯ cāturiya. Tbh. of ಚಾತುರ್ಯ. (Grj. 2, after 106; My.).

ಚಾತುರ್ಥಿಕ cāturthika. (fr. ಚತುರ್ಥ). A quartan ague. (My.).

ಚಾತುರ್ದನ್ತ cāturdanta. (fr. ಚತುರ್ದನ್ತ). An elephant (Abh. P. 13, after 83; 13, 96).

ಚಾತುರ್ಬಲ cāturbala. = ಚತುರ್ಬಲ. (Ćpr. 2, 8).

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ cāturmāsya. A period of 4 months (which is spent by sanyâsis in seclusion, My.).

ಚಾತುರ್ಮುಕ್ತಿ cāturmukti. = ಚಾತುರ್ವರ್ಗ. (Bp. 39, 3).

ಚಾತುರ್ಯ cāturya. (fr. ಚತುರ). = ಚದುರೆ 2, ಚಾತುರಿಯ. Dexterity, cleverness, ability, shrewdness; pleasantness, amiableness, charm. See Ćpr. 1, 126; 5, 138; Bp. 58, 58; Si. 230; B. 4, 21.

ಚಾತುರ್ವರ್ಗ cāturvarga. = ಚತುರ್ವರ್ಗ. (Bp. 24, 89; 57, 89).

ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯ cāturvarṇya. (fr. ಚತುರ್ವರ್ಣ). The aggregate of the four castes, viz. the Brâhmaṇa, Kshatriya, Vaiśya and Śūdra. (J. 18, 15).

ಚಾದಗೆ cādagĕ. Tbh. of ಚಾತಕ (Hlâ.; Čt. II, 7; Mr. 171; Kk. 21; Śm. 29). — ಚಾದಗೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಷಿ. = ಚಾದಗೆ. (ಚಾತಕ Nr.).

ಚಾದರ cādara. A cotton or silk sheet or dôtra, worked with gold or silver threads (C.; Mhr., H.).

ಚಾದ್ಯ cādya. The multiplicator (My.).

ಚಾನ cāna. = ಚಾಣ, ಚೀಣ, (ಚೀರಣ, etc.). A small chisel (C.; Tĕ. ಸೇನ). ಆಯಿಯಂ ಸೀಳುವಡೆ (o. r. ಸೀಳುವದು) ಆನೆ ಮಿಟ್ಟಲ್ ಆಹುದೇ? ಚಾನಂಗಳಿನ್ದಲ್ಲದೇ? (Śś. 11).

ಚಾನ್ತ ca-anta. A word ending in ಚ್ or ಚ (Śmd. 307).

ಚಾನ್ದಣಿ cāndaṇi. = ಚಾನ್ದಸಿ, ಚಾನ್ದಿ. An awning (My.; Mhr., H. ಚಾನ್ದಣೀ, ಚಾನ್ದವಾ; Br. ಚಾನ್ದಸಿ).

ಚಾನ್ದಸಿ cāndasi. = ಚಾನ್ದಣಿ, etc. (My.).

ಚಾನ್ದಸ cāndasa. Tbh. of ಛಾನ್ದಸ (Śmd. 338).

ಚಾನ್ದ್ರ cāndra. (fr. ಚನ್ದ್ರ). Lunar; the 5th lunar mansion or mṛigaśiras.

ಚಾನ್ದ್ರಪ್ರಭ cāndraprabha. (fr. ಚನ್ದ್ರಪ್ರಭ). Relating to Candraprabha (Ćpr. 1, 1).

ಚಾನ್ದ್ರಮಸ cāndramasa. (fr. ಚನ್ದ್ರಮಸ್). Lunar.

ಚಾನ್ದ್ರಮಸಾಯನ cāndramasâyana. *Budha, the planet Mercury.*

ಚಾನ್ದ್ರಮಾನ cāndra-māna. Lunar measurement of time (B. 5, 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರಮಾನವರ್ಷ cāndramāna-varsha. The lunar year (B. 5, 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರಮಾಸ cāndra-māsa. A lunar month (B. 5, 307. 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರವರ್ಷ cāndra-varsha. The lunar year (B. 5, 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರಸಂವತ್ಸರ cāndra-saṁvatsara. = ಚಾನ್ದ್ರವರ್ಷ. (My.).

ಚಾನ್ದ್ರಾಯಣ cāndrâyaṇa. An expiatory observance regulated by the moon's waxing and waning. (My.).

ಚಾನ್ನಿ cānni. = ಚಾನ್ದಣಿ, etc. (My.).

ಚಾಪ cāpa. = ಚಾಪೆ. — ಚಾಪಗೂದು. = ಚಾಪೆ-, q. v.

ಚಾಪ cāpa. 1. *A bow* (ಬಿಲ್ಲು Nn. 79; Mr. 293; ಜೋಯ್ Śmd. I). ಚಾಪದ ಅನ್ತ್ಯ (ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪ Nn. 43). 2, an arc or portion of a circle. 3, a rainbow. 4, a kind of viĉĉhittiĉitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಚಾಪ cāpa. 2. = (ಚಪ್ಪೆ), ಚಾಪೆ, (ಛಾಪೆ). A stamp; a type or printing letter; an impression (My.; Mhr., H. ಛಾಪ, ಛಾಪಾ; M. ಚಾಪ್ಪ, ಚಾಪ್ಪೆ).

ಚಾಪ cāpa. 3. = ಚಾಪ್ಪ. The cock of a gun (Mhr., H.; S. Mhr. rare; M. ಚಾಪ್ಪೆ, Br. ಛಾಪೆ).

ಚಾಪಖಾನೆ cāpa-khānĕ. = ಚಾಪೆಖಾನೆ. A printing-house or office (C.; B. 5, 217; Mhr., H. ಛಾಪಖಾನಾ).

ಚಾಪಟಿಯ cāpaṭiya. = ಚಾವಟಿಯ. An adulterer (?); a deceitful man (? ಜಾರ Bhn. 35, o. rs. ಚಾಲ, ಚಾಲ).

ಚಾಪಲ cāpala. = ಚಾವಳ, ಚಾವಳ 1. (fr. ಚಪಲ). Mobility; unsteadiness; fickleness; quick movement; agility; agitation; tremor; inconsiderateness. (ಚಪಲತ್ವ Śmd. 230 Cm.; Ćh. v. 252; Kâvy. I, 3, 89 seq.; Mr. 428; Bp. 40, 58; J. 28, 42).

ಚಾಪಲತೆ cāpa-latĕ. A bow-string (Ćpr. 3, after 9; Râv. 5, after 19). 2, ಚಾಪಲತೆ. = ಚಪಲತ್ವ. (Ćpr. 3, after 9; Râv. 5, after 19).

ಚಾಪಲ್ಯ cāpalya. = ಚಾಪಲ. See ಚಾಳಿಸು 1; ವಾಕ್-.

ಚಾಪವಲ್ಲರಿ cāpa-vallari. A bow (Śâv. 2, 82).

ಚಾಪಾರ cāpâra. = ಚಾಪಕಾರ, q. v.

ಚಾಪಿಸು cāpisu. (ಛಾಪಿಸು). To stamp; to print (C.; B. 4, 103; 5, 196. 217).

ಚಾಪು cāpu. (= ಜಮ್ಬು, ಜಾಪ). Stretch, length, extent (My.; Tĕ.; M. ಚಾಮ್ಬು; Tĕ. also ಜಮ್ಬು, ಚಾಲುಪು; see ಚಾಚು; and *cf.* ದಾಪು). — ಚಾಪುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A long, flat stone (My.; Tĕ. ಚಾಪರಾಯಿ). — ಚಾಪುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A stretched out or advanced leg (the other being retracted, My.).

ಚಾಪು cāpu. = ಚಾಪ 3. (My.).

ಚಾಪೆ cāpĕ. = ಚಾವ, ಸಾವೆ. (What is extended or spread): a mat (ಕಟಿ, ಕಲಿಂಜಕ Nr.; Si. 307; ಪಂಶಾನನ

Mr. 208; C.; Tĕ.; T. ಚಾಪ್ಪೈ). ಚಾಪೇ ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ತೂಜಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಂಗೋಲೇ ಕೆಳಗೆ ತೂಜಿದ (Prv.). See B. 2, 42; 4, 183. — ಚಾಪೆಗೂಡಿ. -ಕೂಡಿ. (One who eats what is offered to him on a mat), a deity (ಜನ್ನಗೂಡಿ, ಗಾಳಿವಟ್ಟೆಗ, ನಿರ್ಜರ, etc. Kk. 10 *a*, o. r. ಚಾಪ-).

ಚಾಪೆ ĉāpĕ. = ಚಾಪ 2. (C.).

ಚಾಪೆಖಾನೆ ĉāpĕ-khānĕ. = ಚಾಪಖಾನೆ. (My.).

ಚಾಬಕ್ ĉābak. (Mhr., H. ಚಾಬೂಕಸ್ವಾರ, a horsebreaker). — ಚಾಬಕ್ ಸವಾರಿ. ಬಾಯಿತ್ತಾ ಸುತ್ತು ತಿರುಗುವ ಚಾಬಕ್ ಸವಾರಿ (ಪಲ್ಲಿತ Si. 274).

ಚಾಮ ĉāma. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ. (My.). — ಚಾಮಯ. -ಅಯ. N. See ಸತ್ಯೇತ-. — ಚಾಮಯ್ಯ -ಅಯ್ಯ. N. See ಸತ್ಯೇತ-, ಚಿಜ್ಜೇಶ್ವರನ-.

ಚಾಮರ ĉāmara. (= ಜವರ). *A chowrie, the bushy tail of the Bos grunniens used as a fly-flap or fan, and as one of the emblems of princely rank* (ಆಲೇಖ Nn. 96). ಚಾಮರ ವನ್ ಇಡು, to fan (Bp. 1, 46).

ಚಾಮರಗ್ರಾಹಿಣಿ ĉāmara-grāhiṇi. A woman who carries a ĉāmara (Abh. P. 3, after 83).

ಚಾಮರಿಗ ĉāmara-iga. (Šmd. 233). A man who carries a ĉāmara.

ಚಾಮರಿಗಿತಿ ĉāmariga-iti. (Šmd. 244). A woman who carries a ĉāmara.

ಚಾಮೀಕರ ĉāmîkara. *Gold.*

ಚಾಮುಂಡಿ ĉāmuṇḍi. = (ಜವಡಿ), ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಚಾವುಂಡಿ. (ಚರ್ಚೆ Nn. 73; ಚರ್ಚೆ, ಭೈರವ, ವನದೇವ Mr. 14; My.). — ಚಾಮುಣ್ಡಿಬೆಟ್ಟ. A hill near Mysore (My.).

ಚಾಮುಣ್ಡಿ ĉāmuṇḍĕ. *Durgâ* (see ಚರ್ಚೆ); one of the seven mâtris (see ಮಾತೃ and ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ).

ಚಾಮುಣ್ಡೇಶ್ವರಿ ĉāmuṇḍê-śvari. (= ಜವುಡೇಶ್ವರಿ). Durgâ (My.).

ಚಾಮ್ಪೆಯ ĉāmpaya. (ಏಕಜೊಯಿ ರೆ. II, 110).

ಚಾಮ್ಪೇಯ ĉāmpêya. *The tree Michelia champaca* Lin. (= ಚಮ್ಪಕ). 2, *the tree Mesua ferrea* Wight. Arn. 3, gold.

ಚಾಯ ĉāya. = ಚಾಯಿ. Tbh. of ಛಾಯೆ. Colour; shade; etc. (Bp. 19, 47; My.; T. ಚಾಯ, ಚಾಯಲ್; M. ಚಾಯ; Tĕ. ಚಾಯೆ). — ಚಾಯಗವ್ಪ. -ಕವ್ಪ. A stripe formed by dying (My.).

ಚಾಯಿ ĉāyi. = ಚಾಯ. (My.). — ಚಾಯಿಬೇರು. = ಚಿರವೇಲು. The madder plant or Chay root, serving to die fine red, Oldenlandia umbellata L. (St. & Pl.; T., M. ಚಾಯವೇರ್; Tĕ. ಚಿರಿ-).

ಚಾಯಿತ ĉāyita. Sought; perceived; respected. See ಅಪ-.

ಚಾಯೇನ್ದ್ರಮುನಿ ĉāya-indra-muni. N. (Bp. 52, 18).

ಚಾಯ್ಯ ĉāyya. = ಚಯ. See ಪರಿ-.

ಚಾರ ĉāra. 1. Going; wandering about; course, motion (Čpr. 1, 79). 2, *a spy, a secret emissary*; a messenger. 2, performing, practising. 4, *a fetter*. 5, *a prison* (*cf.* ಸೆಜೆ). 6, mischievous tricks (Mhr.). 7, a woollen blanket (ಆವಿಕ, ಊರ್ಣಾಯು, ಕಮ್ಬಳಿ Mr. 343). 8, the tree Buchanania latifolia Roxb.

ಚಾರ ĉāra. 2. Anything green considered as food for cattle (My.; Mhr.).

ಚಾರಕ ĉāraka. Acting; proceeding; etc. (= ಚಾರ 1). See ಪರಿ-.

ಚಾರಚಕ್ಷು ĉāra-ĉakshu. Spy-eyed: a king who uses spies as his eyes. (Čpr. 6, 19).

ಚಾರಚೆಪ್ಪಿ ĉārachippi. = ಚಾರಚಬ್ಬಿ. A privy (S. Mhr.; T. ಚಾಲಗಿರಿ; Mhr., H. ತಾರತ-ಖಾನಾ).

ಚಾರಚೆಬ್ಬಿ ĉāraĉibbi. = ಚಾರಚಪ್ಪಿ. (S. Mhr.).

ಚಾರಟಿ ĉāraṭi. *A small tree, Hibiscus mutabilis.*

ಚಾರಣ ĉāraṇa. = ಸಾರಣೆ. Wandering; *a strolling actor, a bard*; a celestial singer, a panegyrist of the gods (ಕಥೆಯ ಮಾಡುವ ಗೋಸಾವಿ G.). 2, causing to move, driving. ಅಂಕುಶದ ಚಾರಣಂ (ಯಾತ Mr. 157); ಮುಟ್ಟಿ ಒದಹಂ ಚಾರಣಂ ಕೂಡೆ (ವೀತ 158).

ಚಾರಣಯೋಗಿ ĉāraṇa-yôgi. A yôgi of the gandharvas (Čpr. 3, 69).

ಚಾರಭಟ ĉāra-bhaṭa. *A valorous warrior.*

ಚಾರಮ ĉārama. King of Cêra (*i. e.* of Kŏngu or Kêraḷa; M. ಚೇರಮಾನ್). See Bp. 3, 82; 9, 45; 15, 23; 25, 4. 48; 47, 34; 54, 73; 56, 17. — ಚಾರಮರಾಯ. (Bp. 31, 24; 44, 51).

ಚಾರಮಾನಿ ĉāramâni. N. of a country (Mr. 282, o. rs. ಚೇರಮಾನಿ, ಚೇರನಾಡಿ).

ಚಾರಲಿಂಗ ĉāraliṅga.= ಚರಲಿಂಗ. (Bp. 35, 54; 36, 57).

ಚಾರಿ ĉāri. 1. *Going, moving, wandering about; living; acting;* that moves or wanders about (Rśv. 5, 29). 2, course, coursing (Bh. 10, 6, 22). 3, a way, a manner, a method (My.; see ಇಚ್ಛಾರಿ). 4, a certain movement in acting or dancing (ಜೈನಸಿಕ Mr. 82; Bp. 17, 17). 5, stratagem (J. 22, 6). 6, intention, mind, aim (Bh. 1, 8, 75). 7, generally current or common price: cheapness (My.; Mhr., H. ಚಾರಿ). — ಚಾರವರಿ. -ಪರಿ. To run with application of stratagem (Râm. 6, 11, 9. 16; J. 13, 50; 27, 40). — ಚಾರವರಿವರಿ. -ಪರಿ-ಪರಿ. To run here and there with the application of stratagem (J. 8, 29).

ಚಾರಿ ĉāri. 2. Tbh. of ಶಾರಿ. (Nn. 134, o. r. ಸಾರಿ; My.).

ಚಾರಿತ ĉārita. Caused to go; performed; etc. See ವಿ-.

ಚಾರಿತ್ರ ĉāritra. *Conduct, behaviour;* peculiar observance or practice; a ceremony (ವಿಸರ್ಜ, ಚರಿತ್ರ Nn. 62; ಧರ್ಮ, ವರ್ತನ 79; ಪ್ರಕೃತ, ಚರಿತ್ರ 111; ನಡವಳಿ, ವೃತ್ತ 112; ಆಚಾರ Mr. 250).

ಚಾರಿಸು ĉārisu. To grind, to triturate, as sandal (Grj. 2, 89); to mix by rubbing or triturating, as medicine (My.). *Cf.* ತೇಽ?

ಚಾರು ĉāru. *Agreeable, pleasing, lovely; beautiful, pretty, elegant.*

ಚಾರುಕರಣ ĉāru-karaṇa. Embellishing, etc. See ಸಮಚು.

ಚಾರುತರ ĉāru-tara. Uncommonly agreeable, etc. (Bp. 41, 3; Kk. 13).

ಚಾರ್ಪಿ ĉārṛa. (= ಗೀಟು 2). A line, a streak (My.; Tĕ.). — ಚಾರಪೊಪ್ಪಳಿ. A checkered female garment (My.).

ಚಾರ್ಪಿರು ĉārṛu. = ಸಾರು. Sap, juice; broth (My.; T., M. ಚಾಱು, ಜೇಱು; Tĕ. ಚಾರು, ಜೇರು; M. ಚಾಱು, to run off or out, to drizzle; *cf.* ಚಾಱು 1). See ಪುಳಿಚಾಱು.

ಚಾರ್ಜಾನೆ ĉār-khānĕ. A square house, a square (Mhr. ಚಾರ, four). — ಚಾರ್ಜಾನೆಸೀರೆ. A female's cloth with small coloured squares in it (C.).

ಚಾರ್ಚಿಕ್ಯ čārčikya. *(fr. ಚರ್ಚಾ). Smearing the body with sandal and other unguents.*

ಚಾರ್ಮಣಿ čārmaṇi. (fr. ಚರ್ಮ). Covered with skin or leather; *a multitude of hides or of shields.*

ಚಾರ್ಮಾಡಿ čār-māḍi. N. of a ghaut that is crossed in going from the Mysore country to Mangalore (My.).

ಚಾರ್ವಾಕ čārvāka. An atheist or materialist, a sophistical philosopher, a sceptic; N. of a sophistical philosopher. See Bp. 49, 25; 50, 65; 53, 10.

ಚಾಲ čāla. = ಚಾಲು. The state of being movable or in motion, shaking. — ಚಾಲಗೇಣಿ. (Moving or movable rent): rent for one year. (Tu.; Sd.).

ಚಾಲತಿ čālati. = ಚಾಲ್ತಿ. That is in motion, going on, or in force; that is in use; that is current (Mhr. ಚಾಲತಾ); the state of being going on, etc., etc. (My.). — ಚಾಲತಿದಸ್ತರ. The records required for current business (My.).

ಚಾಲನ čālana. Causing to move or go; causing to pass through a sieve, sifting; moving to and fro; wagging; making loose. See ಸಂ-.

ಚಾಲನಿ čālani. *A sieve, a strainer* (ದಾರೆವಟ್ಟಲ್ Nr.; ರಸ್ಸಿ, ಸಾರಣಿಗೆ Mr. 208; Mhr. ಚಾಳಣೀ). *Cf.* ಜರಡಿ.

ಚಾಲಕ್ čālak. = ಚಾಲಾಕ್. (My.).

ಚಾಲಾಕ್ čālāk. Smart, dexterous, clever (My.; Br., H.).

ಚಾಲಿತ čālita. Moved to and fro, shaken (Rśv. 13, after 71).

ಚಾಲಿಸು čālisu. = ಚಾಳಿಸು 1, ಚಾಳಯಿಸು. To move to and fro (v. t.); to shake, etc.; to wag (Rśv. 5, 92).

ಚಾಲು čālu. = ಚಾಲ. Moving, walking; custom, way, manner; gait, air (My.; Mhr. ಚಾಲ). 2, currency, of a coin, of an order, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಲ). 3, a pace of the horse (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಲ).

ಚಾಲ್ತಿ čālti. = ಚಾಲತಿ. (My.).

ಚಾವಟಿ čāvaṭi. = ಚಾಟಿ, etc. (My.; *cf.* Mhr. s. ಚನುಡ).

ಚಾವಟಿಯ čāvaṭiya. = ಚಾಪಟಿಯ. (Bh. 2, 2, 30).

ಚಾವಡಿ čāvaḍi. A choultry, a court, a kotwal's hall or court in the market; a village-hall; a place for sitting in front of the house; etc. (ಮಣ್ಣಪ, ಜನಾಶ್ರಯ Nr.; ಪೊಲಿಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕೆ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc. Śm. 58; Kk. 64; C.; Mhr., H.; Br.; M.). See Č. Bp. 47, 33; J. 9, 6; 17, 23; 30, 44; B. 3, 23; Si. 106. 109.

ಚಾವಣಿ čāvaṇi. Cantonments, temporary erections for troops (S. Mhr.; B. 5, 39. 40; Mhr., H. ಛಾವಣೀ). 2, roofing; a roof (My.; Mhr., H. ಛಾವಣೀ).

ಚಾವಸೇನು ಬಾಹುಸೇನು čāvasēnu bāhusēnu. (S. Mhr. ಕ್ಯಾ ಹುಸೇನ್ ಬಾವಸೇನ್). A cry in memory of Hussein and Hassan at the Moluurum (My.).

ಚಾವಳ čāvaḷa. = ಚಾವಲ 1. Tbh. of ಚಾಪಲ (Śmd. 342).

ಚಾವಿ čāvi. (Sāvi). A key (Br. ಚೆವಿ, ಶಾವಿ; T. ಚಾವಿ; Mhr., H. ಚಾವಿ; S. Mhr. rare).

ಚಾವುಟಿ čāvuṭi. = ಚಾವಟಿ, etc. (My.).

ಚಾವುಂಡ čāvuṇḍa. = ಚವುಡ, etc. — ಚಾವುಂಡರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 32, 17. 44). — ಚಾವುಂಡರಾಯ. N. (Bp. 32, 29. 31. 49). See ಮುಸುಟಿ-. — ಚಾವುಣ್ಣಾರ್ಯ. -ಅರ್ಯ. N. (Bp. 32, 38).

ಚಾವುಂಡಿ čāvuṇḍi. (= ಚವುಡಿ). Tbh. of ಚಾಮುಂಡಿ (Śmd. 347).

ಚಾವೊತ್ತು čā-ŏttu. The under letter ಚ್ (C.).

ಚಾಷ čāsha. *The blue jay, Coracias indica.*

ಚಾಹ čāha. = ಚಪಾ. (B. 5, 287).

ಚಾಹಿ čāhi. A person who is well acquainted (with the use of the ಚಾಮರ, ? Bh. 8, 21, 4; Mhr. ಛಾಪ, perfection, masterliness).

ಚಾಳಕ čāḷaka. (= ಚಾಳಕ). Mischievous; full of artful caresses or blandishment (Mhr.); a man full of tricks and pranks (S. Mhr.).

ಚಾಳಯಿಸು čāḷayisu. = ಚಾಲಿಸು, etc. (Bp. 35, 28).

ಚಾಳಯ್ಸು čāḷaysu. = ಚಾಳಯಿಸು. (Bh. 3, 18, 5).

ಚಾಳವಿಸು čāḷavisu. = ಚಾಳಿಸು 2. To go (Bhâgavata 3, 3, 5).

ಚಾಳಿ čāḷi. = ಚಾಳೆ. Conduct, practice, habit; a fondness for; a silly habit (Bp. 28, 31. 34; 29, 26; 40, 85; 54, 77; My.; Mhr. ಚಾಳಾ). See ಕು-. ಹಿರೀ ಮಕ್ಕಳ (or ಅಕ್ಕನ) ಚಾಳಿ ಮನೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ (Prv.). 2, a form of interlocking of bodies or of parts, *e. g.* that of the fingers intertwined with the ends downwards (Mhr.; see ಬೆರಳು-).

ಚಾಳಿಸಪತ್ರಿ čāḷisa-patri. = ಚಾಳೀಸಪತ್ರಿ, ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ. (ಗಣ್ಣಕುಟಿ, ಗಣ್ಣಿಸು, ತಾಲಪರ್ಣಿ G.).

ಚಾಳಿಸು čāḷisu. To overcome, to defeat (ಸೋಲಿಸು Kk. 73; Śm. 42; Grj. 2, after 106; *cf.* ಚಳಿ 1? or the terms s. ಚಾಲು and ಚಾಟು 1 ?).

ಚಾಳಿಸು čāḷisu. 1. = ಚಾಲಿಸು, etc., ಜಾಲಿಸು, ಚಾಳಿಸು 1. To be agitated, fickle, unsteady, etc. (ಚಾಪಲ್ಯ Śmd. Dh.). 2, to shake (Čpr. 7, after 88), to sift, to strain (My.).

ಚಾಳಿಸು čāḷisu. 2. = ಚಾಳೀಸು, ಚಾಳೀಸ. Dimness of vision taking place about the age of forty when a pair of spectacles is required; the age of forty (Mhr. ಚಾಳಸೀ).

ಚಾಳೀಸಪತ್ರಿ čāḷīsa-patri. = ಚಾಳಿಸಪತ್ರಿ, etc. (ದೈತ್ಯೆ G.; My. as ಚಾಳೀಸಪತ್ರೆ).

ಚಾಳೀಸು čāḷīsu. = ಚಾಳಿಸು 2, etc. Forty (Mhr. ಚಾಳೀಸ; My.); etc. 2, a pair of spectacles (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಳೀಸಪತ್ರ).

ಚಾಳೆ čāḷe. = ಚಾಳಿ. (ನಡತೆ G.).

ಚಾಳೆಯ čāḷēya. The act of going by artificial leaps or jumps; the act of skilfully assaulting (ಗತಿಲಂಘನ Mr. 82, o. rs. ಗತಿಲಾಘವ, ಚಾಳಿಯ; J. 22, 6). Mr. 299 has: ಚಾಳೆಯಮಣ್ಣಿ ಸೀರಣಂ (o. r. ಸೀರಣಂ) ಹೆಜ್ಜೆಯಕ್ಕುಂ.

ಚಾಳೇಸ čāḷēsa. = ಚಾಳಿಸು 2, etc. (My.).

ಚಾಳೊಕ್ಯ čāḷŏkya. = ಚಾಣುಕ್ಯ. N. of a dynasty.

ಚಾಳೊಕ್ಯಾನ್ವಯ čāḷŏkya-anvaya. The čāḷŏkya lineage (Bp. 5, 57).

ಚಾಲಿಕ್ čāḷ. The dragon's head (the head of the demon Saiṁhikêya), the ascending node of the moon (ರಾಹು Śmd. I; ಎಲರ್ವಟ್ಟಿವಾವು, ರಾಹು Śm. 17; M. ಚಾಬಿ', an unlucky time, chiefly for sowing; empty grain; ಚಾಡೆ, empty, as husk; *cf.* ಚಮ್ಮಳಿ).

ಚಿಃ čiḥ. (ಛಿಃ) = ಛೇ. Fie! for shame! pshaw! pish! (ಜುಗುಪ್ಸನ Śmd. 398; ಹೇಸಿಕೆ Cm.; ಜುಗುಪ್ಸಾರ್ಥ Čt. I, 20; C.; M. ಚಿ; Tē. ಚಾ; Mhr. ಛಿ; Sk. ಛಿ, abuse, reproach). See Śmd. 68. 184; Čpr. 8, 18; Bp. 61, 19. — ಚಿಚಿ. rep. (Bp. 24, 55; T., M. ಚಿಚ್ಚೀ; Mhr. ಛಿಛಿ).

ಚಿಕ್ čik. = ಚಿಕ್ಕ, etc. Smallness. — ಚಿಕ್ಕಣ. A small bodice (S. Mhr.). — ಚಿಕ್ಕಾಸು. A small ಕಾಸು or cash (My.).

ಚಿಕಟ čikaṭa. = ಚಿಕ್ಕಟ, etc. (My.).

ಚಿಕಣಿ čikaṇi. ಚಿಕ್ಕಣಿ. Hard; substantial; thick, rich; fat

(Mhr. ಚಿಕಣ; Mhr., H. ಚಿಕಣಾ). — ಚಿಕಣಿಯಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A fine kind of betel-nut (S. Mhr.).

ಚಿಕರಿ čikari. Tbh. of ತಿಬರಿ (Šmd. 348).

ಚಿಕಿಚ್ಚೆ čikičče. Tbh. of ಚಿಕಚ್ಚೆ (Šmd. 340, orig. ಚಿಕಚ್ಚೆ instead of ಚಿಕತ್ಸೆ; My.). See Prv. s. ಯೋಗಕ್ಷೇಮ.

ಚಿಕಿತ್ಸಕ čikitsaka. *A physician.*

ಚಿಕಿತ್ಸೆ čikitsĕ. = ಚಿಕಚ್ಚೆ. *The practice or science of medicine; therapeutics.*

ಚಿಕೀರ್ಷೆ čikīrshĕ. Intention or desire to act, will, design. (My.).

ಚಿಕುರ čikura. *Inconsiderate, rash, punishing or injuring others without consideration.* 2, *the hair of the head,* a lock of hair.

ಚಿಕ್ಕ čikka. (fr. ಚಿಱು). = ಚಿಗ, (ಚೀಕು). Little, small; young (C.; M. ಚಿಕ್ಕ, ಚಿಱುಕ್ಕ, a boy; T. ಚಿಕ್ಕ, thinness; T. ಚಿಕ್ಕು, ಚಿಂಗು, to grow lean; ಚಿಗಲ್, to grow less, be wanting = ಕುಂಠ್ಯೆ; to be destroyed = ಕೆಡು; ಚಿಡ್ಡೆ, meanness, lowness = ಕೀರ್ಬ್ಯೆ; ಕೆಡ್ಡೆ, to be destroyed, etc. = ಕೆಡು; *cf.* ಚೆಂಗು 3). **2,** N. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ಊರು. A small village (Si. 106; C.). — ಚಿಕ್ಕಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. A sister elder than one's self, but not the oldest (C.). — ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ. rep. ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗು (ಪೋತ Si. 85). ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳ ನುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಸಮಾನವಾಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡಗಳು (ಪ್ರತ್ಯನ್ತಪರ್ವತಗಳು 116). — ಚಿಕ್ಕ ಜೋಜಿಗ. (Šmd. 78 Mdb.). A little wonder. — ಚಿಕ್ಕಜ್ಜ. -ಅಜ್ಜಿ. The so-called grand-father of the grand-children of his elder brothers (My.). — ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. A brother elder than one's self but not the oldest (C.). 2, N. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ತನ್ದೆ. = ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮ. The youngest brother (C.). — ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ. The wife of one's father's younger brother (C.) 2, a mother's younger sister (C.). 3, a step-mother (My.). — ಚಿಕ್ಕದು. -ಅದು. That is small (C.; Si. 309. 394). — ಚಿಕ್ಕ ದೇವ. N. See ಚಿಕರದ-. — ಚಿಕ್ಕನ್ದು. -ಅನ್ದು. The time of childhood or youth; at the time of youth (C.). ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನ ಕೂಡುಗೆಳೆಯಂ (ವಯಸ್ಯ; ಸವಯಸ್, ಸ್ನಿಗ್ಧ, ಒನ್ದೆ ಪ್ರಾಯದ ಸಂಗಡಿಗನು Nr.). See Bp. 42, 7; Bh. 2, 10, 13; B. 3, 32. 33; 4, 33; 5, 197. — ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A father's younger brother (C.; T. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ). 2, the husband of a younger sister of one's mother (My.). ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ತಾನೂ ಇಕ್ಕ, ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಲೀಸ. — ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಒನ್ದು ಕಾಲು ಒಡಿದೇನು, ಅವರಾಧಕ್ಕೆ ದೋತ್ರಾ ಕೊಡ ಬೇಕು (Prvs.). See B. 2, 25; 5, 38. 167; Si. 191; Prv. s. ನನ್ 1. — ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯ. The age from about the seventh to the sixteenth year (C.). ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗ (ಕನಿಷ್ಠ Si. 416). ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದವಳು (ಬಾಲೆ G.). — ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು. Small, young children (C.; Bp. 47, 50). — ಚಿಕ್ಕ ಮಾತು. An insignificant word (My.; S. Mhr. as ಸಣ್ಣ-). — ಚಿಕ್ಕ ಮಾದಣ್ಣ. N. (Bp. 47 sum.; 47, 38. 55. 59). — ಚಿಕ್ಕ ಮಾದಯ. N. (Bp. 47, 4). — ಚಿಕ್ಕ ಮೀನು. A small fish; a kind of fish (ಶಕುಲ Mr. 410). ಚಿಕ್ಕ ಮೀನು ಒನ್ದು ದೊಡ್ಡ ಮೀನ ನುಂಗಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗಿನವ. A small-nosed man (ನಃಕ್ಷುದ್ರ Hlā.). — ಚಿಕ್ಕ ಮೆಣಸು. Small chilli. ಚಿಕ್ಕ ಮೆಣಸಿಗೆ ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ. (My.). — ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. An uncle (Bp. 3, 82). 2, N. (C.). — ಚಿಕ್ಕವ. -ಅವ. A small, or young, male person (C.). ತನುಜರೊಳ್ ಚಿಕ್ಕವಂ (ಅಪರ Mr. 309). See Bp. 48 sum.; 50, 7; B. 1, 1; 2, 35; 4, 56. 200. — ಚಿಕ್ಕವಳು. -ಅವಳು. A small, or young, female person (ಬಾಲೆ Nr.; My.). — ಚಿಕ್ಕವು. -ಅವು. That are small things (C.). — ಚಿಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ. (C.). — ಚಿಕ್ಕ ಸರ್ಪಕ್ಕ. = ಗುಬ್ಬಿಟ್ಟಲ. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ಹಣ. A silver fanam worth two Aṇas (My.). — ಚಿಕ್ಕ ಹುಡಿಗಿ. = ಚಿಕ್ಕವಳು. (ಬಾಲೆ Si. 65). — ಚಿಕ್ಕಾಣಿ. -ಆಣಿ. A silver Aṇa (My.). — (The word ಚಿಕ್ಕ probably is the Genitive, etc. of a lost ಚಿಕ್ಕು).

ಚಿಕ್ಕ čikka. 1. Flat-nosed (Sk.).

ಚಿಕ್ಕ čikka. 2. Tbh. of ತಿಕ್ಕ. A sling, a net, a network for carrying or suspending burdens, a muzzle, etc. (Tē., T.; Tē. also ಚಿಕ್ಕೆ). ಚಿಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಬಟ್ಟದು (ಕಾಚಿತ, ಶಿಕ್ಯಿತ, ಉಟ್ಟಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಬಟ್ಟದು Si. 378; see also 274).

ಚಿಕ್ಕಟ čikkaṭa. = ಜಿಕ್ಕಾರು, etc. (My.).

ಚಿಕ್ಕಣ čikkaṇa. See s. ಚಿಕ್ಕ.

ಚಿಕ್ಕಣ čikkaṇa. *Smooth, glossy; slippery; bland, soft, emollient; unctuous, greasy.*

ಚಿಕ್ಕಣಿಕೆ čikkaṇikĕ. N. of a plant (ಬಸ್ಟಿ Mr. 110, two MSS. ಭಣ್ಣಿ).

ಚಿಕ್ಕತನ čikkatana. Childhood, youth (C.; ಕೌಮಾರ, ಬಾಲ್ಯ G.; B. 1, 4; 5, 32. 166).

ಚಿಕ್ಕಲಿಗೆ čikkaligĕ. — ಚಿಕ್ಕಲಿಗೆಮುದ್ದಾಯಿ. N. (Bp. 59, 6).

ಚಿಕ್ಕಸ čikkasa. *Barley meal.*

ಚಿಕ್ಕಾ čikkā. (= ಚಿಕ್ಕೆ). — ಚಿಕ್ಕಾದೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ಚಿಕ್ಕಾಡ čikkāḍa. = ಚಿಕ್ಕಾಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಚಿಕ್ಕಾಡಿ čikkāḍi. = ಚಿಕ್ಕಾರು, etc. ಚಿಕ್ಕಾಡಿ ತಗಣಿಯೂ ರಕ್ಕ ಸರು ಜಾರೆಯರು ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುವರು ಇರುಳೆಲ್ಲ; ಬೆಳಗಾಗೆ ಸುಕ್ಕದನ್ತಿಹರು (Sp.).

ಚಿಕ್ಕಾಡು čikkāḍu. (fr. ಚಿಗಿ 3). = ಜಿಕಟ, ಚಿಕ್ಕಟ, ಚಿಕ್ಕಾಡ, ಚಿಕ್ಕಾಡಿ, ಚಿಗಟ. A flea (C.; B. 1, 24; ಅವೆ Mr. 177; T. ಚಿಳ್ಳು, ತೆಳ್ಳು, ತೆಳ್ಳು; Tē. ತುಳ್ಳು).

ಚಿಕ್ಕಾಸು čikkāsu. See s. ಚಿಕ್.

ಚಿಕ್ಕಿ čikki. 1. (A small, or young, female); N. (My.).

ಚಿಕ್ಕಿ čikki. 2. = ಚಿಕ್ಕೆ, ಚುಕ್ಕಿ, ಚುಕ್ಕೆ. A spot, a speck, a dot, as that of a cat, of a leopard, of a horse, of a cloth, etc. (C.). **2,** a star (C.). See B. 3, 31. 55. 98. — ಚಿಕ್ಕುಹಾವು. The venomous snake Trimesurus andersonii (Bd.).

ಚಿಕ್ಕೆ čikkĕ. = ಚಿಕ್ಕೆ 2, etc. (B. 4, 36. 67; C.). — ಚಿಕ್ಕೆಬೊಟ್ಟು. A round black dot applied to the region between the eyes or to the forehead (My.).

ಚಿಕ್ಕೆ čikkĕ. (= ಚಿಕ್ಕಾ). A flat-nosed woman. 2, a mouse. 3, a betel-nut.

ಚಿಗ čiga. = ಜಿಕ್ಕ. — ಚಿಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. (C.; B. 2, 7). — ಚಿಗವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಚಿಕ್ಕವ್ವ. (C.; B. 1, 25).

ಚಿಗಟ čigaṭa. = ಜಿಕ್ಕಾರು, etc. (My.).

ಚಿಗತು čigatu. = ಜಿಗಿತು. P. p. of ಚಿಗಿ 2. ಬಿಣ್ಡಿರದೆ ಮುದಿಗಿದರು (*i. e.* -ರೂ), ಗುಣ್ಡೆದ್ದು ತೇಲಿದರು, ಬಣ್ಡಿಯ ನೊಗವು ಚಿಗತರು ಸಾಲಿಗನು ಕೊಣ್ಡ್ದ ಕೊಡನು (Sp.). See Sp. s. ಯಾತ.

ಚಿಗರಿ čigari. = ಜಿಗರೆ. An antelope; the black buck or antelope, Antelope bezoartica (Gz.;

C.; ಎರಳೆ, ಜಂಕೆ, ಮೃಗ, ಸಾರಂಗ, ಹರಿಣ, ಹುಲ್ಲೆ G.; *cf.* Sk. ಛಿಕ್ಕಾರ). See B. 1, 16; 3, 44. 100. — ಚಿಗರುಬಲೆಗಾಡಿ. A class of people (S. Mhr.; B. 4, 130).

ಚಿಗರು *čigaru.* 1. = ಜಿಗುರ್ 1, etc. (My.).

ಚಿಗರು *čigaru.* 2. = ಜಿಗುರ್ 2, etc. (C.; ತಳರು G.).

ಚಿಗರೆ *čigarĕ.* = ಜಿಗರಿ. (My.; B. 3, 40; ಪುಲ್ಲೆ G.).

ಚಿಗಳಿ *čigaḷi.* = ಜಿಗುಳಿ. A ball made of fried gingillie-oil seed mixed with jaggory (C.; Tĕ. ಚಮ್ಮಿ, ಚಮ್ಮಿರಿ). — ಚಿಗಳಿಕನ. A small herb, Cyanotis fasciculata Roem and Schultz (Z.).

ಚಿಗಿ *čigi.* 1. To let a finger or fingers loose (?), to discharge with (or from) the fingers, to throw with the fingers (? ಅಂಗುಲಿವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.); to propel a pagaḍĕ die that is laid near the doubled fore and middle finger by suddenly disjoining them (My.).

ಚಿಗಿ *čigi.* 2. (= ಜಿಗುರ್ 1). To sprout, to shoot (C.). P. ps. ಚಿಗಿತು (C.), ಚಿಗತು (My.), ಚಿಗುತು. ಚಿಗುತ (ಅಂಕುರಿತ G.). See B. 2, 17. 22; 3, 35.

ಚಿಗಿ *čigi.* 3. = (ಚಿಂಗು 1, etc.), ಜಿಗಿ 2. To jump (Rāv. 1, 135; 5, after 55; J. 7, 46; 13, 48. 50; 23, 47; 27, 44. 45; My.). P. p. ಚಿಗಿದು. ಮೀಲಕೆ ಚಿಗಿವುದು ಅನಿಲಂ (ಪ್ರಭಂಜನ Mr. 52, o. r. ಜಿಗಿವುದು).

ಚಿಗಿರ್ *čigir.* Quickness. See s. ಜೀಗ.

ಚಿಗಿಲ್ *čigil.* = ಜಿಗಿಲ್ 1. To be sticky, etc. ಚಿಗಿಲ್ತುದು (ಸಜ್ಜೆಗೊನ್ನುದು Ks.).

ಚಿಗಿಸು *čigisu.* To cause to jump, to cause to run about quickly (J. 17, 57).

ಚಿಗುರ್ *čigur.* 1. = (ಇಗರು 2), ಜಿಗರು 1, (ಜಿಗಿ 2). ಜಿಗುರು 1. To sprout, to shoot (ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.; Tĕ. ಇಗುರು and ಚಿಗುರು, as an initial ಚ್ may be dropped in Tĕ., see Br. s. his ಚಿ, and see this confirmed s. ಇಮೆ and ಈರ್ 3; T. ಕಿಳ್ಳಿ; see s. ಕೆಯ್ 5). P. p. ಚಿಗುರ್ತು (Śmd. 286). ಚಿಗುರ್ತುದು ಎನೆ, ಚಿಗುರಾದುದು (Kk. 23; Śm. 21).

ಚಿಗುರ್ *čigur.* 2. = ಜಿಗರು 2, ಜಿಗುರು 2. A sprout, a shoot. — ಚಿಗುರಾಗು. -ಆಗು. To sprout, etc. (ಚಿಗುರ್ Kk. 23; Śm. 21).

ಚಿಗುರಿಸು *čigurisu.* To cause to sprout, etc. (J. 30, 5; C.); to cause to expand, as the mind (Grj. 4, 56).

ಚಿಗುರು *čiguru.* 1. = ಜಿಗುರ್ 1, etc. P. p. ಚಿಗುರಿ (J. 15, 18; C.). ಚಿಗುರದ ಆ ಮಾವು (3, 3). See Prv. s. ವನ.

ಚಿಗುರು *čiguru.* 2. = ಜಿಗುರ್ 2, etc. (C.; ಪಲ್ಲವ, ಕ್ಸಲಯ or ಕ್ಸಲ Si. 123; ಕೊನರು G.; B. 3, 57; Tĕ.). — ಚಿಗುರು ಕೊಮ್ಮೆ. The young branch of a tree (ವಿಟಪ Si. 440). — ಚಿಗುರೆಲೆ. -ಎಲೆ. A young betel leaf (My.); a fresh leaf (My.). ಚಿಗುರೆಲೆಗಳಿಂ ಕೂಡಿರುವ ಕುಡಿಲು (ಪಲ್ಲವ, etc. Si. 123). ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಚಿಗುರೆಲೆ ನಗುವುದು (Prv.).

ಚಿಗುಳಿ *čiguḷi.* = ಜಿಗಳಿ. (Bp. 14, 15; V. 9, 78; My.).

ಚಿಕ್ಷ್ಣಕ್ಷ್ಮ čīt-čakshu. The mental eye (Śśv. 2, 70).

ಚಿಂಚಿ čiñči. = ಗಿಂಚಿ, etc. The plant Abrus precatorius Lin. See ಶಾಖ-.

ಚಿಂಚೆ *čiñčĕ.* (= ಬೆಂಚೆ 2). A pond, a well (ನಿಪಾನ, ಉದಪಾನ, ವಾಪಿ, ಆಹಾವ Hāl.; see T., M. s. ಕೇಣಿ).

ಚಿಂಚೆ čiñčĕ. *The tamarind tree* (ಅಮ್ಲ, ತಿಪ್ತ್ರಿಣೀಕ, ಪುಣಿಸೆ Mr. 125).

ಚಿಟ *čiṭa.* 1. = ಕೆಚ 1, etc., ಜಿಟಿ 1 q. v., (ಜಿಟ್ಟು 1). Littleness, etc. — ಚಿಟಕೊಳಗು. = ಚಿಟಿ., q. v. (S. Mhr.). — ಚಿಟಗುಬ್ಬಿ. A humming bird (Bḍ.; ವರ್ತಿಕೆ G. sic!).

ಚಿಟ *čiṭa.* 2. = ಜಿಟಿ 2. — ಚಿಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To throb, as the head with pain (from hearing, My.).

ಚಿಟ *čiṭa.* 3. An imitative sound. — ಚಿಟ ಚಿಟಿ. rep. The sound produced when water touches burning oil (My.).

ಚಿಟ *čiṭa.* 4. = ಚಟ. — ಚಿಟ ಪಟ. reit. The snapping sound of corn in being parched (My.).

ಚಿಟಕಾಯಿಸು čiṭakāyisu. To loosen a thorn in the flesh with a needle (My.; H.); to cause pain (My.).

ಚಿಟಕೆ *čiṭaki.* 1. = ಜಿಟಿಕೆ 1, etc. (My.).

ಚಿಟಕೆ *čiṭaki.* 2. = ಜಿಟಿಕೆ 2, etc. (My.).

ಚಿಟಕೆ *čiṭaki.* 3. = ಜಿಟಿಕೆ 4, etc. (My.).

ಚಿಟಕೆಸು *čiṭakisu.* To push (a thing) a little forward with any kind of lever (My.).

ಚಿಟಕು *čiṭaku.* = ಜಿಟುಕು 2. A sound in imitation of the cracking or snapping of the finger joints. 2, that quantity of thread which when wound upon a reel, is indicated by a snapping sound of the reel and forms a skein (S. Mhr.). — ಚಿಟಕು ಮುಂ. To intertwine the fingers with the end downwards and crack their joints by close pressure (C.), occasionally done by females when cursing somebody (C.).

ಚಿಟಗ *čiṭaga.* The red minivet (Bḍ.; Pr.).

ಚಿಟಿ *čiṭi.* 1. = ಕೆಚ್ಚು, etc., ಜಿಟ 1. Smallness, littleness. (Tĕ.). — ಚಿಟಿಕೊಳಗು. = ಚಿಟಿ. The small appendages at the back of the hoofs of cattle, the hind-hoofs (B. 3, 24). — ಚಿಟಿಗಣಿ The common Indian bee-eater (Bḍ.; Pr.). — ಚಿಟಿಗೊಳಗು. = ಚಿಟಿಕೊಳಗು. (B. 1, 21; 3, 16). — ಚಿಟಿ ಮಿಟಿ. reit. The state of being scarcely sufficient (S. Mhr.).

ಚಿಟಿ *čiṭi.* 2. = ಜಿಟ 2. An imitative sound. — ಚಿಟಿ ಚಿಟಿ ಹೊಡೆ. To throb, as the head from ache (S. Mhr.).

ಚಿಟಿ *čiṭi.* 3. = ಜಿಟಿಲ್, (ಜಿಳಿ 1). An imitative sound. — ಚಿಟಿ ಚಿಟಿ. rep. The sound of sparks or flames bursting forth and crackling (Bp. 17, 19; My.), of roots being torn (32, 24), etc. — ಚಿಟಿಚಿಟಿಚ್ಚಿಟಿ. = ಚಿಟಿ ಚಿಟಿ. (Bp. 56, 32). — ಚಿಟಿ ಚಿಟಿಲ್. = ಚಿಟಿ ಚಿಟಿ. (Bp. 58, 59; C.). — ಚಿಟಿಚಿಟಿಸು. To crackle, etc. (Bh. 1, 20, 55).

ಚಿಟಿಕೆ *čiṭikĕ.* 1. = ಜಿಟಕೆ 1, ಜಿಟುಕು 2, ಜಿಟುಕೆ, ಜಿಟುಂಕು. A snap with a finger and the thumb (C.; Tĕ.; Mhr. ಚಿಟಿಕೇ, ಚುಟಿಕೇ; T. ಚುಡ್ಡುದಲ್; Sk. ಛೋಟಿಕಾ). — ಚಿಟಿಕೆ ಹಾಕು. To snap with a finger and the thumb (My.).

ಚಿಟಿಕೆ *čiṭikĕ.* 2. = ಜಿಟಕೆ 2, (ಜಿಟಿ 1), ಚುಟಿಕೆ 2. A little (My.); a pinch, as of snuff (My.).

ಚಿಟಿಕೆ *čiṭikĕ.* **3.** A castanet (Tĕ.). — ಚಿಟಿಕೆತಾಳ. = ಚಿಟಿಕೆ. (My.).

ಚಿಟಿಕೆ *čiṭikĕ.* **4.** = ಜೆಟಿಕೆ 3, ಚುಟಿಕೆ 1, q. v. Burning the body, especially some parts of the head, with a piece of a hot glass-bracelet or a piece of hot leather in order to cure particular diseases (My.; Tĕ.). — ಚಿಟಿಕೆ ಹಾಕು. To apply such a burn (My.).

ಚಿಟಿಪಾಲ *čiṭipāla.* The three-nerved zizyphus tree, Zizyphus glabrata Heyn. (St. & Pl.; Tĕ. ಜಡ್ಡುಪಾಲ).

ಚಿಟಿಲ್ *čiṭil.* **ಚಿಟಿಲು.** = ಜೆಟಿ 3, (ಜೆಳಲ್). An imitative sound: the crackling of flames, etc. (Bp. 56, 32; *cf.* ಚಿಟಚಿಟಿಲ್, ಚಳಿಚಿಟಿಲ್), the clashing of weapons, etc. *Cf.* Tĕ. ಚಿಟಲು, ಚಿಟ್ಲು. — ಚಿಟಿಲುಂ ಚಿಣಿ. A sound as is heard on a battle-field (ಕಾದುವೆಡೆ ರ್ತ. I, 37). — ಚಿಟಿಲು ಚಿಟಿಲೆನ್. -ಎನ್. To crackle, etc. (Bp. 23, 16).

ಚಿಟುಕ *čiṭuka.* An imitative sound. — ಚಿಟುಕ ಚಿಟು ಕನೆ. rep. With the sound of ties being torn (Bp. 32, 44).

ಚಿಟುಕು *čiṭuku.* **1.** A disk-like or round appearance or object (? ಬಮ್ಮ Mr. 330 in three MSS., one MS. ಚಿಟಕು).

ಚಿಟುಕು *čiṭuku.* **2.** = ಜೆಟಕು, ಜೆಟಿಕೆ 1, etc. See ಕೆಯ್-. — ಚಿಟುಕಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To snap with a finger and the thumb (Bp. 61, 20). — ಚಿಟುಕಿಡು. -ಇಡು. = ಚಿಟುಕಿಕ್ಕು. (Bp. 31, 16; 55, 46). — ಚಿಟುಕು ಮುರಿ. = ಚಿಟುಕು ಮುರಿ. (My.).

ಚಿಟುಕೆ *čiṭukĕ.* = ಜೆಟಿಕೆ 1, etc. (My.).

ಚಿಟುಂಕಿಸು *čiṭuṅkisu.* To snap with a finger and the thumb (Rśv. 8, after 82; Tĕ. ಚಿಟುಕು).

ಚಿಟುಂಕು *čiṭuṅku.* = ಜೆಟಿಕೆ 1, etc. — ಚಿಟುಂಕುಗೆಯ್. = ಚಿಟುಕಿಕ್ಕು. (Rśv. 5, after 85).

ಚಿಟ್ಟ *čiṭṭa.* — ಚಿಟ್ಟಹುಲ್ಲು. (ಮೂಲಾತ್ಯಣಕ, ಭೂಸ್ಯ್ಯಣ Si. 165).

ಚಿಟ್ಟನೆ *čiṭṭanĕ.* (fr. ಚೀಱು). With a scream (S. Mhr.; B. 2, 50; 5, 132).

ಚಿಟ್ಟಮ್ಬಲ *čiṭṭambala.* The town of Chellambrum (T. ಚಿಡ್ಡಮ್ಬಲ). See ತಿರು-. *Cf.* ಚಿದಮ್ಬರ.

ಚಿಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ *čiṭṭāmuṭṭi.* A perennial plant, Pavonia zeylanica Cav. (St. & Pl.; Tĕ. ಚಿಟ್ಟುಮುಟ್ಟಿ).

ಚಿಟ್ಟಿ *čiṭṭi.* = ಜೆಟ್ಟಿ 1. A measure of grain, equal to four sôru (S. Mhr.; My. as ಚಿಟ್ಟಿ); one equal to four sŏligĕ (My. as ಚಿಟ್ಟಿ; the fourth part of a sôlĕ, Br.; a very small measure, T.).

ಚಿಟ್ಟಿ *čiṭṭi.* (= ಚಿಟ್ಟು). A rough daybook, an account taken on slips of paper before written fair (My.; Br.; H. ಚಿಟ್ಠಾ).

ಚಿಟ್ಟು *čiṭṭu.* **1.** = ಕೆತ್ತು 1 q. v., etc. Smallness, shortness, etc. — ಚಿಟ್ಟರಳು. -ಅರಳು. = ಚಿಟ್ಟುಪರಳು. (My.; Si. 147). — ಚಿಟ್ಟಲಿ. -ಇಲಿ. A small rat, a mouse (ಗಿರಿಕೆ, ಬಾಲ ಮೂಸಿಕೆ Si. 170; My.; Tĕ. ಚಿಟ್ಟಲುಕೆ). — ಚಿಟ್ಟುದ್ದು. -ಉದ್ದು. A small kind of uddu (My.). — ಚಿಟ್ಟುಪರಳು. A herbaceous shrub, Sida cordifolia (ಬಲೆ, ವಾಟ್ಯಾಲಕ Si. 147). 2, a small kind of castor-oil seed (My.). — ಚಿಟ್ಟೂರಿಗ. -ಊರಿಗ. Work of small importance (My.).

ಚಿಟ್ಟು *čiṭṭu.* **2.** Loathsomeness, disgust (My.; Tĕ.; see ತಲೆ-). ಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಚಿಟ್ಟೆ *čiṭṭĕ.* **1.** = ಜೆಟ್ಟಿ. (My.).

ಚಿಟ್ಟೆ *čiṭṭĕ.* **2.** = ಜೆಟ್ಟಿ 2. (My.).

ಚಿಟ್ಟ *čiṭṭa.* A roll of lands under cultivation (My.; Mhr., H. ಚಿಟ್ಠಾ). See ಕುಳವಾರ್-.

ಚಿಟ್ಲಿ *čiṭli.* A kind of forest tree (*cf.* T. ಚಿಟ್ಟಲಿಂಗಿ). ಕರೇ ಚಿಟ್ಲ (ಕಾಕೇನ್ದ್ರ, ಕುಲಕ, etc. Si. 130).

ಚಿಟ್ಲಿಸು *čiṭlisu.* (= ಸಿಡಿಸು). To break, to snap, to crack, to burst, etc. (My. occasionally; Tĕ.). See ಮೊಗ-.

ಚಿಡಾಯಿಸು *čiḍāyisu.* To excite, to provoke (My.; Mhr. ಚಿಡ ವಣೇ).

ಚಿಣಿ *čiṇi.* **1.** = (ಜೆಟಿ 1), ಜೆಣ್ಣಿ, ಜೆಣ್ಣೆ (ಜೆನ, ಜೆಳ್ಳಿ). Smallness, shortness (Tĕ. ಚಿಣ; M. ಚಿನಮ್ಮು, a little). **2,** a small piece of wood, a piece of stick, which is struck with the ಕೋಲು or ಪಣಿ, the thick stick or bat, in the game of tip-cat (C.). — ಚಿಣಿಕೋಲಾಟ. = ಚಿಣಿಪಣಿಯಾಟ. (My.). — ಚಿಣಿಕೋಲು. The small piece of wood and the bat (My.). 2, the game of tip-cat (Bh. 1, 6, 1). — ಚಿಣಿಪಣಿಯಾಟ. -ಆಟ. The game of tip-cat (S. Mhr.; B. 1, 16).

ಚಿಣಿ *čiṇi.* **2.** An imitative sound. (Mhr. ಝಿಣಝಿಣ ಣೇ, to ring, tingle). See ಚಿಟಿಲುಂ ಚಿಣಿ.

ಚಿಣಿಗಿ *čiṇigi.* — ಚಿಣಿಗಿಹಾವು. The venomous snake Callophis maclellandii (Bd.; B. 2, 26).

ಚಿಣ್ಣ *čiṇṇa.* (fr. ಕೆಱ್). = ಜೆಣ್ಣೆ 2. A little one, a boy. (T. ಚಿನ್ನ, smallness; Tĕ. ಚಿನ್ನ, ಚಿನ್ನೆ, small, etc.). ಚಿಣ್ಣರಾಟ (ಕೂಸಾಟ Ćt. II, 66). See Bp. 15, 18; 18, 91; 47, 33; V. 33, 27.

ಚಿಣ್ಣಿ *čiṇṇi.* = ಜೆಣಿ 1, No. 1. (Tĕ. ಚಿನ್ನಿ). **2,** = ಜೆಣಿ 1, No. 2. (My.). — ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲು. = ಚಿಣಿ-. (My.). ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲುಗಳಾಡುತ್ತ (Dp. 50, 2).

ಚಿಣ್ಣಿ *čiṇṇĕ.* = ಜೆಣಿ 1, No. 2. (My.). — ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲಾಟ. Tip-cat (My.).

ಚಿತ್ *čit.* 1. = ಚಿತ್ತು 2. Thought, intelligence, *intellect, understanding;* mind; the soul, heart.

ಚಿತ್ *čit.* 2. Piling up, heaping; arranging. See ಅಗ್ನಿ-.

ಚಿತ್ *čit.* 3. ಚಿದ್. Indeed; even; also; at least; just; merely. See ಕದಾ-; ಕಂ-.

ಚಿತ್ *čit.* 4. = ಚಿಟ್. An imitative sound. See ಚಿತ್ಕಾರ.

ಚಿತ *čita.* 1. Thought of, noticed, etc. See ಅಪ- 1.

ಚಿತ *čita.* 2. Piled up, collected; covered; full. See ಅಪ- 2, ಸಂ-.

ಚಿತಾಭಸ್ಮ *čitā-bhasma.* The ashes of a funeral pile (My.).

ಚಿತಾಭಸ್ಮಧಾರಿ *čitābhasma-dhāri.* Śiva (My.).

ಚಿತಿ *čiti.* 1. Noticing; understanding. See ಅಪ- No. 1.

ಚಿತಿ *čiti.* 2. Piling up, heaping; collecting, accumulating. 2, *a funeral pile* (ಚಿತ್ಯೆ, ಸಿದಿಗೆ Mr. 398). See ಅಪ- No. 2.

ಚಿತೆ *čitĕ.* ಚಿತಾ. = ಚಿತಿ 2. *A funeral pile.*

ಚಿತ್ಕಲೆ čit-kalĕ. The sentient principle of animated creatures; the portion of the divine intelligence (Mhr.; R.).

ಚಿತ್ಕಾರ čit4-kâra. = ಚಿತ್ಕೃತ, ಚಿತ್ಕೃತಿ, ಚೀತ್ಕಾರ. A cry, scream, bray; croaking; creaking (Čpr. 5, after 64; J. 19, 8).

ಚಿತ್ಕೃತ čit-kṛita. = ಚಿತ್ಕಾರ. A term used to imitate the creaking of wheels (Mr. 89; Abh. P. 13, 67).

ಚಿತ್ಕೃತಿ čit-kṛiti. = ಚಿತ್ಕೃತ. The creaking of wheels (Rśv. 6, after 11, twice; 13, 76).

ಚಿತ್ತ čitta. 1. Perceived, considered, etc. 2, thinking, thought; intention, aim, wish, will (ಬಗೆ Čt. II, 60). 3, the seat of intellect: *the heart;* the faculty of reasoning: *the mind* (ಮನಸ್ಸು Nn. 134). ದೇವರು ತನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿ! (B. 5, 208). See Bp. 25, 12; Bh. 4, 3, 10. — ಚಿತ್ತ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To agree to (Râm. 6, 53, 27). — ಚಿತ್ತಂಗೊ ೪್. -ಂ-ಕೊ೪್. To become inclined. — ಚಿತ್ತಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to feel inclined; to fascinate, to delude (ಮೋಹನ Čt. I, 54).

ಚಿತ್ತ čitta. 2. Tbh. of ಚಿತ್ರ. See ಚಿತ್ತಾಗಾರ.

ಚಿತ್ತಜ čitta-ja. Produced within the mind: Kâma (Čpr. 5, 55).

ಚಿತ್ತಜನ್ಮ čitta-janma. = ಚಿತ್ತಜ. (Abh. P. 1, 23).

ಚಿತ್ತಜಾರಿ čittaja-ari. Kâma's enemy: Śiva (Bp. 9, 36; 43, 28).

ಚಿತ್ತಭವ čitta-bhava. = ಚಿತ್ತಜ. (Śmd. 16. 164).

ಚಿತ್ತಭವರಿಪು čittabhava-ripu. = ಚಿತ್ತಜಾರಿ. (Bp. 16, 6).

ಚಿತ್ತಭವಹರ čittabhava-hara. Śiva (Bp. 54, 45).

ಚಿತ್ತಭೇದ čitta-bhêda. Inconsistency, contrariety of purpose or will. (R.).

ಚಿತ್ತಭ್ರಮೆ čitta-bhramĕ. Wandering of mind; madness (My.). See Prv. s. ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆ.

ಚಿತ್ತಮೋಹನ čitta-môhana. Alluring, fascinating, or bewitching the mind; confusion or infatuation of mind. (Kâvy. III, 3, B, 103).

ಚಿತ್ತಯಿಸು čittayisu. = ಚಿತ್ತಯ್ಸು, ಚಿತ್ತವಿಸು. To fix the mind upon, to attend to, to notice, to take notice of, to consider (Bp. 55, 3).

ಚಿತ್ತಯ್ಸು čittaysu. = ಚಿತ್ತಯಿಸು, etc. (Čpr. 5, 85; Bp. 1, 54; 2, 4. 16; 14, 20; 22, 41; 24, 78; 37, 5; 57, 62; Bh. 1, 8, 7. 8. 10. 24. 48; J. 2, 21).

ಚಿತ್ತರ čittara. Tbh. of ಚಿತ್ರ. (My.).

ಚಿತ್ತರಟೆ čittaraṭĕ. N. of a plant (ರುಚಿ, ಸಿಂಬಿಕೆ Mr. 130).

ಚಿತ್ತವನ್ತ čitta-vanta. A man possessing observation; a spy or secret agent (ಪ್ರಣಿಧಿ Mr. 268).

ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ čitta-vibhrama. *Derangement of mind, madness.*

ಚಿತ್ತವಿಮೋಹನ čitta-vimôhana. = ಚಿತ್ತಮೋಹನ. See ಮನಂಗೊ ೪್; Čpr. 6, 67.

ಚಿತ್ತವಿಸು čittavisu. = ಚಿತ್ತಯಿಸು, etc. (Bp. 10, 48; 13, 29; 16, 28; 43, 12; 50, 74; Bh. 3, 13, 15. 16).

ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ čitta-vṛitti. Disposition of mind, feeling; inward purpose, emotion; thinking, imagining; the mind, the attention. See Sp. s. ಮದವೇಱು; Čpr. 5, after 135.

ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ čitta-śuddhi. Purity of mind (My.; Mhr.).

ಚಿತ್ತಸಮುನ್ನತಿ čitta-samunnati *Arrogance, pride.*

ಚಿತ್ತಸ್ಫುರಣ čitta-sphuraṇa. The trembling, quivering, or expanding of the mind; the act of flashing on the mind. See ಕಣ್ಮಲೆ.

ಚಿತ್ತಾಗಾರ čitta2-âgâra. = ಚಿತ್ತಾರ. Tbh. of ಚಿತ್ರಾಕಾರ (Śmd. 345).

ಚಿತ್ತಾಭೋಗ čitta-âbhôga. *Full consciousness* of pleasure or pain.

ಚಿತ್ತಾಭ್ಯನ್ತರ čitta-abhyantara. The interior of the heart (Bp. 3, 67).

ಚಿತ್ತಾರ čitta-âra 2. Tbh. of ಚಿತ್ರಾಕಾರ. A portrait; any picture (C.; Si. 177). — ಚಿತ್ತಾರ ಬರೆಯುವನನು. (ಚಿತ್ರಕರ, etc. Si. 338).

ಚಿತ್ತಾರಿಗ čittâra-iga. A painter (ರಂಗಾಜೀವ, ಚಿತ್ರಕರ Nr.).

ಚಿತ್ತಿನಿ čittini. An intelligent woman (Grj. 7, after 11). *Cf.* ಚಿತ್ರಿಣಿ?

ಚಿತ್ತು čittu. (= ಚಿಲ್ಲು). (St. & Pl.; T. తేఁజు, తేఁజ్వా మర, Strychnos L.).

ಚಿತ್ತು čittu. 1. A rough copy or draft (Br., R.). 2, a blot, as of ink; a blot, an obliteration of something written; corrections in writing (My.; H.).

ಚಿತ್ತು čittu. 2. Tbh. of ಚಿತ್ತ್ 1. (My.; Śśv. 1, after 81).

ಚಿತ್ತೆ čittĕ. Tbh. of ಚಿತ್ತೆ. (C.; Tĕ.). 2, a female who has the mind on—(J. 6, 22).

ಚಿತ್ತೋದ್ರೇಕ čitta-udrêka. Pride (ಗರ್ವ G.).

ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶ čit-prakâśa. He who is universally known for his intellect or wisdom (Śśv. 2, 98).

ಚಿತ್ಯೆ čityĕ. Piling up. 2, *a funeral pile.*

ಚಿತ್ರ čitra. = ಚಿತ್ತ 2, ಚಿತ್ತರ. Perceptible; conspicuous; bright-coloured; anything bright or coloured which strikes the eyes; a brilliant ornament, an ornament; a spot. 2, *variegated, spotted, speckled; variegated colour.* 3, *a painting, a picture, a sketch* (ಬರದ ಚಿತ್ರ Nn. 8). 4, auspicious (ಧನ್ಯ, ಶುಭ 8). 5, *a wonder, a marvel* (ಅದ್ಭುತ, ಆಶ್ಚರ್ಯ 8). 6, red, or any metal (ತೋಪ 8). 7, a mark on the forehead (ತಿಲಕ, ಬೊಟ್ಟು 8). 8, = ಮೂಲಿಕೆ, ಚಿತ್ರಮೂಲ. (8). 9, wind (ಮಾರುತ, ವಾಯು 8). 10, various modes of writing verses (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.; ಸಾಧನ 8). 11, N. of two vṛittas (Čh.). 12, N. of two other metres (Čh.). 13, = ಚಿತ್ರೆ. (ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 8). — ಚಿತ್ರ ತೆಗೆ (C.; B. 5, 271) or ಚಿತ್ರ ಬರೆ (C.; B. 3, 49; 5, 171. 275; Prv. s. ಗೋಡೆ), to draw a picture. — ಚಿತ್ರದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. Cloth of variegated colour (Si. 271).

ಚಿತ್ರಕ čitraka. A painter (ರಂಗಾಜೀವ, ಚಿತ್ರಿ Mr. 377; Grj. 2, after 106). 2, a leopard or chîta. 3, *a sectarial mark on the forehead* (ಪುಣ್ಡ್ರ, etc. Mr. 335). 4, *the plant called Ceylon leadwort, Plumbago zeylanica* Lin. (ಪಾವಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ Nn. 122; ವ್ಯಾಲ, ಅಗ್ನಿ, ಚಿತ್ರಮೂಲ Mr. 128). 5, *the castor-oil plant, Ricinus communis.* 6, the bĕndu with (or of) which the śirôgranthi is made (Mr. 334, one MS. ಕೇಲಕ; My.).

ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲ čitra-kambala. A variegated blanket. See Nr. s. ಮೇಲಿ.

ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಳಿ čitra-kambaḷi. = ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲ. (My.; Si. 271).

ಚಿತ್ರಕರ čitra-kara. *A painter.*

ಚಿತ್ರಕಾಯ čitra-kâya. *A liger, a panther, a chîta* (ವ್ಯಾಘ್ರ, etc., ಹುಲಿ Mr. 159).

ಚಿತ್ರಕಾರ čitra-kâra. A painter. (My.).

ಚಿತ್ರಕುಟಿ čitra-kuṭi. A tent (ಗುಣಲಯಸಿ, ದೂಷ್ಯ, ಗುಡಿ Mr. 288).

ಚಿತ್ರಕೂಟ čitra-kûṭa. N. of a hill and district, Chitrakote or Chatarcot near Kampta. (Râm. 2, 4 sum.; Si. 101).

ಚಿತ್ರಕೃತ್ čitra-kṛit. *A painter.* 2, *the tree Dalbergia oujeinensis.*

ಚಿತ್ರಗಾಜಿ čitra-gâra. A painter, one of the caste of painters (C.; B. 3, 49; 5, 83). ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಜಿನ ಎಣ್ಣಿ, ಹಣ ನೋಟಗಾಜಿನ ಎಣ್ಣಿ, ಟವಣೆ ತಾನಘೋಗನ ಎಣ್ಣ (Prv.).

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ čitra-gupta. N. of one of the beings recording the vices and virtues of mankind in Yama's world. (My.).

ಚಿತ್ರತಣ್ಡುಲೆ čitra-taṇḍulĕ. *The vegetable substance Erycibe paniculata,* considered of great efficacy as a vermifuge.

ಚಿತ್ರತರ čitra-tara. Uncommonly beautiful or wonderful (ಎಚಿತ್ರ G.; Šśv. 4, 51).

ಚಿತ್ರಪಟ čitra-paṭa. A painting, a picture. (My.).

ಚಿತ್ರಪತ್ರ čitra-patra. A coloured leaf; brilliant decoration or spots (Čpr. 7, after 92; Bh. 1, 12, 14; J. 17, 25).

ಚಿತ್ರಪದ čitra-pada. N. of two vṛittas (Čh.).

ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ čitra-parṇi. *The plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಚಿತ್ರಪುಂಖ čitra-puṅkha. *An arrow.*

ಚಿತ್ರಪ್ರಾರಂಭ čitra-prârambha. The commencement or the undertaking of a painting; the outline of a picture, a sketch, drawing. See ತಿಟ್ಟವಿಡು.

ಚಿತ್ರಭಾನು čitra-bhânu. Bright-shining; *the sun;—fire* (J. 28, 15). 2, the sixteenth year of the cycle of sixty (C.).

ಚಿತ್ರಮಾಲೆ čitra-mâlĕ. A wreath or row of pictures. (Šmd. 408).

ಚಿತ್ರಮೂಲ čitra-mûla. An under-shrub, the Ceylon leadwort, Plumbago zeylanica Lin. (ವ್ಯಾಲ, ಅಗ್ನಿ, ಚಿತ್ರಕ Mr. 128; ಪಾವಕ 526; ಚಿತ್ರ, ಮೂಲಿಕೆ Nn. 8; ದವ, ವೃಷ್ಣ 110; ಪಾವಕ, ಚಿತ್ರಕ 122), also the rose-coloured leadwort, Plumbago rosea Lin. (St. & Pl.).

ಚಿತ್ರಮೂಲಿಕೆ čitra-mûlikĕ. Ceylon leadwort (ತಿಖಿ, ಮೂಲಿಕೆ Nn. 4).

ಚಿತ್ರರಥ čitra-ratha. Having a bright or splendid chariot: fire; the sun; N. of the king of the Gandharvas; etc. See ಚೈತ್ರರಥ.

ಚಿತ್ರರೂಪು čitra-rûpu. = ಚಿತ್ರಕಾರ. (Bp. 42, 3).

ಚಿತ್ರಲತೆ čitra-latĕ. N. of a metre (Čh.).

ಚಿತ್ರಲೇಖೆ čitra-lêkhĕ. A picture, a portrait. 2, N. of a daughter of king Vâṇa's minister. 3, N. of an Apsaras. (My.).

ಚಿತ್ರವಧೆ čitra-vadhĕ. Horrid torture (Tĕ., R.); the state of being cut up into small pieces (My.).

ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ čitra-vičitra. Variegated; various, multiform. (My.; B. 4, 146).

ಚಿತ್ರವಿಹಗ čitra-vihaga. A kind of large black bee (ಪಜಿಮೆ, ಆಲರುಣಿ, ಬಿಂಗ, ಬವರ, etc. (Šm. 27).

ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ čitra-vihaṅga. = ಚಿತ್ರವಿಹಗ. (ಆಲರ್ಕ್ಕ, ಮಲ್ಲಬಿ, ಪಜಿಮೆ, etc. Kk. 14).

ಚಿತ್ರವೃತ್ತಿ čitra-vṛitti. Any astonishing act or practice. (Čpr. 1, 134).

ಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿ čitra-śikhaṇḍi. Having bright crests. 2, *the saptarshis or seven great rishis* (Marîči, Atri, etc.) *as represented in the seven principal stars of the constellation of ursa major* (ಋಷಿಯರ್ Mr. 39); *the constellation itself.*

ಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿಜ čitraśikhaṇḍi-ja. *Bṛihaspati.*

ಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿಪ್ರಸೂತ čitraśikhaṇḍi-prasûta. *Bṛihaspati.*

ಚಿತ್ರಸೇನ čitra-sêna. N. of the leader of the Gandharvas (Bh. 3, 18, 38).

ಚಿತ್ರಾಕಾರ čitra-âkâra. = ಚಿತ್ತಾಗಾರ, ಚಿತ್ತಾರ. A painted resemblance, a portrait, a picture.

ಚಿತ್ರಾಂಗ čitra-aṅga. Having a variegated, spotted, or beautiful body; N. of a horse (Bp. 59, 38); etc.

ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ čitra-aṅgadĕ. She who is decorated with beautiful bracelets; N. of the wife of Arjuna and mother of Babhruvâhana. (J. 17, 31. 33. 35. 49. 55).

ಚಿತ್ರಾಂಗಿ čitra-aṅgi. A woman (J. 30, 8).

ಚಿತ್ರಾನ್ನ čitra-anna. Rice dressed with coloured, or various, condiments; a hotchpotch of boiled grain. (Mhr.; My.).

ಚಿತ್ರಾಪುರ čitrâ-pura. N. of a place in North Canara where the guru of the Sârasvata Brâhmaṇas resides (Mg.).

ಚಿತ್ರಾವಲಮ್ಬನ čitra-avalambana. The state of possessing or having various colours (J. 30, 16).

ಚಿತ್ರಾವಹ čitra-âvaha. Producing wonder (Čpr. 6, 99).

ಚಿತ್ರಾಸನ čitra-âsana. A square carpet of a variegated colour (Tĕ.; My.).

ಚಿತ್ರಿ čitri. A painter (ರಂಗಾಜೀವ, ಚಿತ್ರಕ Mr. 377).

ಚಿತ್ರಿಕ čitrika. = ಚಿತ್ರಕ. A painter (Râm. 5, 8, 50).

ಚಿತ್ರಿಣಿ čitriṇi. N. of a woman endowed with various talents and excellencies. (R.).

ಚಿತ್ರಿತ čitrita. Variegated; painted; a picture (Čpr. 2, 47).

ಚಿತ್ರಿಸು čitrisu. To trace figures and images, to draw; to paint (ರೂಪಾವಲೇಖನ Šmd. Dh., o. r. -ವಿಲೇಖನ; Čpr. 6, after 64; My.). ಚಿತ್ರಿಸಿದಂ (Šmd. 274). ಚಿತ್ರಿಪೊಜೆ ತೂಲಿಕೆಯಿಂ ತರಿಸುವಂ (298).

ಚಿತ್ರೆ čitrĕ. = ಚಿತ್ತೆ. The fourteenth lunar mansion, spica virginis. (B. 5, 308; My.). 2, *the plant Anthericum tuberosum* Roxb., *or Salvinia cucullata* Roxb. 3, *a sort of cucumber, Cucumis madraspatanus.*

ಚಿದಕು čidaku. 1. = ಚಿದುಕು 1, ಹಿದಕು 1. To squeeze the soaked pulse called avarĕ with the fingers and thus remove its skin (My.; *cf.* Tĕ. ಚತುಕು, ಚದುಕು, ಚದುಪು, ಚದುಮು; see s. K. ಚವುಟು 1).

ಚಿದಕು čidaku. 2. = ಚಿದುಕು 2, ಹಿದಕು 2. The state of being freed from one's skin by squeezing. — ಚದಳವರೆ. -ಅವರೆ. The pulse avarĕ when deprived of its skin (My.).

ಚಿದಕ್ಷಿ čit-akshi. = ಚಿಚ್ಚಕ್ಷು. (Šśv. 2. 96).

ಚಿದಂಗನಾಪ್ರಿಯ čit-aṅganâ-priya. Śiva (Šśv. 5, 26).

ಚಿದಮ್ಬರ čit-ambara. N. of a town and temple, Chillumbrum near the Coleroon river (T.; My.).

ಚಿದಾನನ್ದ čit-ânanda. Intellectual happiness. (Šmd. 2; Bp. 23, 1). 2, N. of a poet (My.).

ಚಿದಾನನ್ದಮೂರ್ತಿ čidânanda-mûrti. Śiva (My.).

ಚಿದಾನನ್ದರೂಪ čidânanda-rûpa. Śiva (Śśv. 2, 97).

ಚಿದುಕು čiduku. 1. = ಚಿದಕು 1, etc. (My.).

ಚಿದುಕು čiduku. 2. = ಚಿದಕು 2, etc. (My.).

ಚಿತ್ಪಗನರೂಪ čit-gagana-rûpa. Śiva (Śśv. 5, 49).

ಚಿದ್ರೂಪ čit-rûpa. *Intelligent, thoughtful;* amiable, good-hearted (ಕಡುಲೇಸುಮನದವಂ Mr. 241); Krishna (J. 5, 9).

ಚಿನ čina. (= ಚಿಣಿ 1). Smallness; small pieces. — ಚಿನ ಕಡಿ. To cut into small pieces (J. 4, 38; Tě. ಚಿನಕ್ಕೊಟ್ಟು, to beat to pieces).

ಚಿನಾಯಿ činâyi. Relating to or coming from China (B. 5, 296; Mhr. ಚಿನಈ, ಚಿನಾಈ).

ಚಿನಾಲಿ činâli. A woman that commits whoredom (My.; Mhr., H. ಛಿನಾಲ, ತಿನ್ದಳ್ಳೆ).

ಚಿನಿ čini. A certain colour (Bp. 11, 24).

ಚಿನಿವಾರ čini (= činna 1)-vâra. = ಜಿನಿವಾಲ, ಚಿನ್ನವಾಲ, ಚಿನ್ನಿವಾರ. A money-changer; a seller of jewels (C.; B. 4, 52; *cf.* ಚಿನ್ನವರದ).

ಚಿನಿವಾಲ čini-vâla. = ಜಿನಿವಾರ. (S. Mhr.).

ಚಿನು činu. (= ಜಿಲು). — ಚಿನುಕುರುಳಿ. N. of a bird (ಕುಕ್ಕಿಕ Mr. 175, one MS. ಚಿನುಕುರಿ).

ಚಿನುಕು činuku. (Tě. ಚಿನುಕು, a drop or sprinkle; see ಜಿನುಗು 2). — ಚಿನುಕುರುಳಿ. -ಉರುಳಿ (= ಹುರುಳಿ). Gram steeped in water till it germinates, then seasoned with salt and chillies and fried (My.). 2, N. of a village (My.).

ಚಿನುಮಯ činumaya. Tbh. of ಚಿನ್ಮಯ (My.).

ಚಿನ್ತನ cintana. Thinking; thinking of, reflecting upon; anxious thought. See Bp. 39, 29; Śśv. 5, 32; ದ್ರೌಹ-.

ಚಿನ್ತನೆ cintanĕ. = ಚಿನ್ತನ. (Bp. 35, 32; 47, 6; B. 4, 97; My.).

ಚಿನ್ತಾಕ cintâka. A kind of gold necklace (S. Mhr.; Si. 218; Tě.; T. ಚಿನ್ತಾಕ್-ಕಟ್ಟಿಗೈ).

ಚಿನ್ತಾಕುಲ cintâkula. Disturbed in thought, distracted by any idea, anxious, solicitous.

ಚಿನ್ತಾಕುಲತೆ cintâkulatĕ. The state of being disturbed in thought, etc. (Śśv. 4, 92).

ಚಿನ್ತಾಕ್ರಾನ್ತ cintâ-ákrânta. Agitated or overcome by anxiety or care (My.). Fem. ಚಿನ್ತಾಕ್ರಾನ್ತೆ (Bp. 2, 48).

ಚಿನ್ತಾಗ್ನಿ cintâ-agni. Extreme anxiety (Mhr.; R.).

ಚಿನ್ತಾಂಗನೆ cintâ-aṅganĕ. Care regarded as a woman (Bh. 1, 8, 7).

ಚಿನ್ತಾತರಲತ್ವ cintâ-taralatva. Unsteadiness of mind on account of anxiety (Čpr. 3, 65).

ಚಿನ್ತಾಪಂಕ cintâ-paṅka. Anxiety looked upon as dirt (Śśv. 4, after 99).

ಚಿನ್ತಾಪರತನ್ತ್ರೆ cintâ-paratantrĕ. A woman who is subject to or in anxiety (Čpr. 3, after 63).

ಚಿನ್ತಾಭರ cintâ-bhara. Excess of care (Čpr. 4, 92).

ಚಿನ್ತಾಮಣಿ cintâ-maṇi. A gem of svarga, supposed to yield to its possessor everything wanted; the philosopher's stone. (Bp. 1, 39; 5, 69; 31, 18; 55, 22; 61, 70; Śśv. 1, after 71; J. 24, 39).

ಚಿನ್ತಾರತಿ cintâ-rati. Addiction to sad thoughts (Grj. 9, 93).

ಚಿನ್ತಾರತ್ನ cintâ-ratna. = ಚಿನ್ತಾಮಣಿ. (Grj. 4, after 43; Bp. 61, 84).

ಚಿನ್ತಾಲು cintâlu. Large scales for weighing (C.; Mhr., H.; Si. 327).

ಚಿನ್ತಿತ cintita. Thought, considered; thought about, reflected upon; thought; care; intention. (My.).

ಚಿನ್ತಿಸು cintisu. To think about, to direct the thoughts towards, to reflect upon (My.). ಚಿನ್ತಿಸಿ ಉಪಾಯಮುಂ (Śmd. 112). ನೀವು ಸರ್ವದಾ ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಹಿತ ಚಿನ್ತಿಸುತ್ತಾ ಇರ್ರಿ! (B. 4, 17). 2, to be anxious, sorrowful, or disturbed in thought (C.). ಗಬಿಗಬಿನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ ಚಿನ್ತಿಪ ಪಾರ್ವನ (Śmd. 229). See Čpr. 5, 35; Bp. 9, 49; 27, 17; 41, 13; 47, 5; 57, 50; J. 2, 30; B. 3, 127.

ಚಿನ್ತೆ čintĕ. ಚಿನ್ತಾ. *Thought, especially sad or sorrowful thought, care, anxiety* (C.; ಬಾಗುಳ Čt. I, 71; ಬೀವಸ I, 58. 95; II, 20; ದೂರಿಸಿದರ್ಪಂ II, 107; ದುನ್ಮಾನ, ಉಮ್ಮಳ Kk. 52; ಉಬ್ಬೆಗ 72; see ಉಮ್ಮಳಿಸು, ಮಿಡುಗು); *reflection, consideration;* recollection. 2, one of the sañčâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಚಿನ್ತೆಯವ ಚಿನ್ತೆಗೆ ಅತ್ತರೆ ಕೆಂಚ ತನ್ನ ಗುದಿಗೆಗೆ ಅತ್ತ.— ಚಿನ್ತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ (Prvs.). ಚಿನ್ತೆಲ್ಲ! never mind! (C.). — ಚಿನ್ತೆಗೆಯ್. To entertain anxious thoughts, to be anxious, to grieve, etc. (Rśv. 13, 97). — ಚಿನ್ತೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become anxious (My.; S. Mhr. rare). — ಚಿನ್ತೆ ಮಾಡು. = ಚಿನ್ತೆಗೆಯ್. (C.; B. 4, 25. 142; 5, 182; ಹಮ್ಬಲಿಸು G.). 2, to reflect, to consider (My.). — ಚಿನ್ತೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become full of anxious thoughts (J. 10, 25).

ಚಿನ್ತ್ಯ cintya. To be considered or reflected; to be thought of; to be apprehended or conceived, etc.; the necessity of thinking about anything. See ಅ-, ಪ್ರ-.

ಚಿನ್ದಿ čindi. A shred, a strip; a rag (C.; Br.; Mhr. ಚಿನ್ದಿ). See Bp. 27, 13; Si. 223. ಚಿನ್ದಿಯಾದರೂ ದೊನ್ದಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ಚಿನ್ನ činna. 1. (fr. ಚಿನ್ 1, etc.). Gold (C.; ಹರಿ, ಸುವರ್ಣ Nn. 10; ಅರ್ಜುನ, ಸುವರ್ಣ 112; ಪರಾಗ, ಕನಕ 113; ಸ್ವರ್ಣ, ಸುವರ್ಣ, ಕನಕ, ಕಾಂಚನ, ಕರ್ಬುರ, ಜಾಮ್ಬೂನಕರ, etc. Si. 331; Tě. ಚಿನ್ನದ; T., M. ತಂಗ). ಬಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಚಿನ್ನ ಕಡಗವಾಗುವುದೇನೊ? (Dp. 148). ಚಿನ್ನಕ್ಕಿ ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೂ ಜೆಜ್ಜು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲವೇ?— ಚಿನ್ನದ ಜೂರಿಯೆನ್ದು ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ?— ಎರವಿನ ಚಿನ್ನಾ ಧರಿಸಿ, ತಾನೂ ಅರಸಿ! ಎನ್ದಳು.— ಚಿನ್ನದ ತಲೆಯಾದರೂ ಒಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣವೇ!— ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣವಾದರೂ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಗೆ ಒಲಿಗ ಬೇಕು(Prvs.). See Rśv. 6, after 11; 12, 39; B. 4, 94; Si. 267. 268. 328. 330. 331. 345. — ಚಿನ್ನಜೋಲೆ. -ಓಲೆ. A gold ear-ring worn by women (My.). — ಚಿನ್ನಧಾರೆ. The tree Sesbana grandiflora (? ವಸು Mr. 134). — ಚಿನ್ನವರದ. -ಪರದ. A dealer in gold or money, a shroff (ಸೊನ್ನೆವರದ ನೆಸ.; ವಿತ್ತವಣಿಜ Mr. 358). See Č. Bp. 47, 41; J. 6, 13.

ಚಿನ್ನ činna. 2. (= ಚಿಣ್ಣ, ಜಿನ). Smallness, etc. (see ಕಹ). — ಚಿನ್ನಂಗಾಳೆ. -ಂ-ಕಾಳೆ. = ಜನಗಾಳೆ. A small kâḷe or trumpet, usually blown in pairs by one person (My.). — ಚಿನ್ನಚೆರುಕು. (ಅಂಗಲಿಕೆ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ, ಕೊಲುಕುಟಕನ ಗಿಡ Si. 151).

ಚಿನ್ನೆ činna. 1. Tbh. of ಛಿನ್ನ (Śmd. 338).

ಚಿನ್ನೆ činna. 2. Tbh. of ಚಿಹ್ನ (Śmd. 349; My.; T.; Tě. ಚಿನ್ನೆ). ಕೆಮ್ಪುಚಿನ್ನದ ಎಲೇ ಗಿಡ (ಎಂಬುಲ, ಅಶೋಕ Si. 137).

ಚಿನ್ನವರದ činna-harada. See s. ಚಿನ್ನ 1.

ಚಿನ್ನವಾಲ činna-vâla. = ಜೆನಿವಾರ, etc. (ಪೊಪ್ಪರದ, ಸೊನ್ನವರದ G.).

ಚಿನ್ನಿ činni. 1. Minute particles of tögari given as food to cattle (S. Mhr.; Mhr. ಚೂಣ, husks and fragments given as food to cattle).

ಚಿನ್ನಿ činni. 2. A shrub, the birch-leaved Acalypha, Acalypha betulina Retz. (St. & Pl.; T.).

ಚಿನ್ನಿ činni. = ಚಿನಾಯಿ, ಚೀನಿ. See ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ, ರೇವಲ್ಚಿನ್ನಿ; B. 3, 45. — ಚಿನ್ನಿಸಕ್ಕರೆ. A kind of white powder-like sugar of minute crystals (S. Mhr.).

ಚಿನ್ನಿಧಾನ čit-nidhâna. A treasure of intelligence (Bp. 61, 75).

ಚಿನ್ನಿಧಿ čit-nidhi. = ಚಿನ್ನಿಧಾನ. (Bp. 59, 37).

ಚಿನ್ನಿವಾರ činni-vâra. = ಜೆನಿವಾರ, etc. ಚಿನ್ನಿವಾರನ (My. ಚಿಸಿ-) ಮನೆಯ ನಾಯಿಯಾದರೆ ನಾಣ್ಯದ ನೋಟಾ ಬಲ್ಲುದೇ? (Prv.).

ಚಿನ್ನೆ činne. = ಚಿನ್ನ 2. A sign, token, mark; an allusion (My.; Tĕ. ಚಿನ್ನೆಯೆ, ಚಿನ್ನೆ).

ಚಿನ್ಮಯ čit-maya. = ಚಿನುಮಯ. All intelligence, full of knowledge; pure intelligence. (Bp. 8, 53; 34, 10; 49, 33; 61, 88; Śkv. 4, 97).

ಚಿನ್ಹ činha. Tbh. of ಚಿಹ್ನ. (C.; ಲಕ್ಷಣ, ಗುಡುತು G.). See G. 1. 20; Čb. 117; B. 3, 5.

ಚಿಪ್ čip. An imitative sound. (*Cf.* ಚಪ್, ಚಪ). ಚಿಪ್ ಚಿಪ್. rep. One of the peculiar notes of the house lizard (C.).

ಚಿಪಟ čipaṭa. Flattened, pressed flat, flat; flat-nosed. 2, *grain flattened after boiling. Cf.* ಚವಟೆ.

ಚಿಪಿಟಕೆ čipiṭaka. *Grain flattened after boiling.* See ಅವಲ್.

ಚಿಪ್ಪ čippa. — ಚಿಪ್ಪಕಸುವು. The fragrant grass Andropogon shoenanthus (ಮಾರಾತ್ಯಣಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ, ಮಾರವಳ್ಳೀ ಹುಲ್ಲು, ಚಿಟ್ಟುಹುಲ್ಲು Si. 165; Tĕ. ಚಿಪ್ಪೆ, ಚಿಪ್ಪರೆ, ಚಿಪ್ಪಗಡ್ಡಿ).

ಚಿಪ್ಪ čippa. Tbh. of ತಿಲ್ಪ (Śmd. 233).

ಚಿಪ್ಪಿಗ čippa-iga. 1. (Śmd. 233). Tbh. of ತಿಲ್ಪಿಕ (Śmd. 348). An artisan, a mechanic (My.). ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಗೃಹ (ಅವೇಕನ Mr. 195). ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಮನೆ (ತಿಲ್ಪಶಾಲೆ Nr., Hlâ.).

ಚಿಪ್ಪಿಗ čippiga. 2. = ಚಿಪ್ಪಿಗ, ಸಿಪ್ಪಿಗ. (fr. Sk. सिव्, to sew; *cf.* सीमा and सीवन). A tailor (ತುನ್ನವಾಯ, ಸೌಚಿಕ Nr., Hlâ.; ಚೇಲಿಕ, ತುನ್ನವಾಯ Mr. 377; Râm. 5, 8, 51; Mhr. ಶಿಂಪ್ಯಾ; Tĕ. ಚಿಪ್ಪ ವಾಡು, ಚಿಪ್ಪೆ ವಾಡು, ಚಿಪ್ಪೆ; T. ಚಿಪ್ಪಿಯನ್). ಚಿಪ್ಪಿಗರವನು (ತುನ್ನವಾಯ, etc. Si. 338).

ಚಿಪ್ಪಿಗಬಿಜ್ಜಿ čippiga-bijjĕ. Tbh. of ತಿಲ್ಪಿಕವಿದ್ಯೆ (Śmd. 376).

ಚಿಪ್ಪಿಗಿತಿ čippiga-iti. (Śmd. 244). A female tailor (My.), or a female artisan.

ಚಿಪ್ಪು čippu. = ಸಿಪ್ಪು. An oyster-shell, a muscle, a cockle (C.; Mhr., H. ಶಿಪ್ಪು); a portion of the fruit-stalk of the plantain (My.); a portion of the shell of a cocoanut (C.); the case of the brain, the skull; a pearl-oyster, a shell (ಅಬ್ಬು Mr. 516; ಶುಕ್ತಿ Mr. 412; Bh. 3, 19, 37; J. 6, 6; 31, 62; Râm. 5, 8, 58; Mhr. ಶಿಂಪ್ಯಾ; Tĕ. ಚಿಪ್ಪೆ, a shell; a cup, saucer; T. ಚಿಪ್ಪು, ಇಪ್ಪು, a small shell; M. ಚಿಪ್ಪು, an oyster-shell; *cf.* ಚಿವ್ವಿ, ಚಿವ್ವೆ, etc.). ಸೀರೊಳಗಣ ಚಿಪ್ಪ (ಜಲಶುಕ್ತಿ, ಶಮ್ಬೂಕ Nr.). ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪ (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಶುಕ್ತಿ Nr.; Si. 89). ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪು (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Nr.; ತಕಲ Mr. 397). See B. 3, 20. 52. 114; ಕಪ್ಪೆ-; Prv. s. ಮುತ್ತು. — ಚಿಪ್ಪಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. The shell of a cocoanut to form (B. 2, 42; My.).

ಚಿಬಕಳಿ čibakaḷi. The Indian sand-piper, Totanus indica (Bd.); — the white-tailed sand-piper, Totanus leucurus (Bd.).

ಚಿಬಟಿಗ čibaṭiga. = ಜಿಬಟಿಗ. — ಚಿಬಟಿಗನ ಹುಲ್ಲು. = ಜಿ-. A grass, Leptochloa calycina Kunth. (Z.).

ಚಿಬುಕ čibuka. = ಚಿವುಕ, ಚುಬುಕ. *The chin.*

ಚಿಬ್ಬ čibba. = ಚಿಬ್ಬು, etc. (ಕಲಾಸ, ಸಿಧ್ಮ Hlâ.). ಚಿಬ್ಬವುಳ್ಳವನು (ಸಿಧ್ಮಲ Hlâ.). — ಚಿಬ್ಬಮ್ಮೊಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್. To produce čibbas by beating (Abh. P. 11, 183).

ಚಿಬ್ಬಲ čibbala. = ಜೆಬ್ಬಲು, ಜೆಬ್ಬಿಲ್, ಜೆಬ್ಬುಲ್. A bamboo lid (S. Mhr.; Tĕ. ಸಿಬ್ಬಿ).

ಚಿಬ್ಬಲು čibbalu. = ಜೆಬ್ಬಲ. (My.). — ಚಿಬ್ಬಲುಗೌರಿ. A head of Gaurî placed on a bamboo lid to which clothes are attached, at the Gaurî habba (My.).

ಚಿಬ್ಬಿಲ್ čibbil. -ಲು. = ಜೆಬ್ಬುಲ್, q. v. (My.).

ಚಿಬ್ಬು čibbu. = ಚಿಬ್ಬ, ಸಿಬ್ಬ, ಸಿಬ್ಬೆ. (Tbh. of ಸಿಧ್ಮ). A whitish, reddish, or blackish spot on the body (C.; ಕಲಾಸ, ಸಿಧ್ಮ Nr.; ಸಿಧ್ಮ Mr. 385; Tĕ. ಸಿಬ್ಬೆಮು; Mhr. ತಿಬ್ಬೆ). ಆನೆಯ ಚಿಬ್ಬು (ಪದ್ಮ ಏನ್ದು ಜಾಲಕ Hlâ.; ಬಿನ್ನು, ಪದ್ಮ Mr. 154; ಪದ್ಮ, ಗಜಬಿನ್ದು Nn. 54). ಆನೆಯ ಮುಖಭಾಗದ ಚಿಬ್ಬು (ಪದ್ಮಕ, ಏನ್ದು ಜಾಲಕ); ಚಿಬ್ಬು ತುಪ್ಪಿ ಹಿಡಿಯುದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಸರ್ಪಣ Nr.). ಸರ್ಪದಲ್ಲಿ ಚಿಬ್ಬು ಸಂಜನಿಸಿರಲು ಗೋಧೂಮವರ್ಣಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 402). ಚಿಬ್ಬುಳ್ಳವನು (ಸಿಧ್ಮಲ Nr.). — ಚಿಬ್ಬುದೋಜು. -ತೋಜು. Whitish spots to appear, on a horse (Mr. 275).

ಚಿಬ್ಬುಲ್ čibbul. -ಲು. = ಜೆಬ್ಬಲ, etc. (ಪಡಲಿಕೆ Mr. 207, o. r. ಚಿಬ್ಬಿಲ್; My.).

ಚಿಮ್ čim. An imitative sound. — ಚಿಮ್ ಚಿಮ್. rep. The peculiar cry of kites, hawks, etc. (C.).

ಚಿಮುಕಿಸು čimakisu. = ಜೆಮುಕೆಸು, ಜೆಮುಕಿಸು, ಜೆವುಕೆಸು. To sprinkle (My.; *cf.* ಚಿಮ್ಮು 1, ಸಿಮ್ಮುಡಿಸು, ಸಿಮ್ಮಿಸು; Mhr., H. ಶಿಡಕಣೇ೦, ಶಿಡಕಾವಣೇ೦, Mhr. ಶಿಮ್ಪಡಣೇ೦, to sprinkle; to besprinkle).

ಚಿಮುಕು čimaku. = ಜೆಮಿಕು, ಜೆಮುಕು, ಜೆವುಕು. To sprinkle (any liquid, My.; Tĕ. ಚಿದುವು, ಚಿದುಮು, to splash or drop as water; ಚಿಲುಕು, to sprinkle, to churn; to be shed, to distil; see ಚಿಲ್ಕು).

ಚಿಮಟ čimaṭa. = ಚಿಮಟಿಗೆ q. v., ಚಿಮಟೆ, ಚಿಮುಟೆ. (My.; Mhr. ಚಿಪಟಾ, ಚಿಮಟೆ, ಚಿಮೂಟೆ; ಚಿಬಲಣೇ೦, ಚಿಮಟಣೇ೦, ಚಿವಳಣೇ೦, to pinch, to squeeze; *cf.* ಚಿಮುಟು 1 and ಚಿವುಟು 1).

ಚಿಮಟಿಗೆ čimaṭige. = ಚಿಮಟೆ, etc. A pair of tweezers, pincers, nippers (S. Mhr.; Tĕ. ಚಿಮುಟಾ, ಚಿಮಟಾ, ಚಿಮ್ಮಟಿ; M. ಚವಣೆ, ಚವಣೆ; T. ಚಾಮಣ, ಚಾವಣ, ಶ್ರವಣ 4; *cf.* ಚಿವುಟು 1, etc.). — ಚಿಮಟಿಗೆ ಹಾಱುಸು. To use the tweezers (S. Mhr.). — ಚಿಮಟಿಗೆ ಹೊಡಿಸು. = ಚಿಮಟಿಗೆ ಹಾಱುಸು. (S. Mhr.).

ಚಿಮಣಿ čimaṇi. A chimney (of a lamp, My.).

ಚಿಮಿ čimi. 1. (*cf.* ಚಿಮ್, ಚಿವು; Tĕ. ಚಿಮಿಚಿಮಿ-ಕಾರ, a slight wincing sound, as in pain; T. ಚಿಮ್ಮು, to sound; Sk. ಚಿಮಿ, a parrot, *cf.* ಗಿಳಿ). — ಚಿಮಿ ಚಿಮಿಸು. To utter a certain sound (ಶಬ್ದ Śmd. Dh.).

ಚಿಮಿ čimi. 2. — ಚಿಮಿ ಚಿಮಿಸು. To roll, to wallow, to welter (ಲುತನ Šmd. Dh.).

ಚಿಮಿಕಿಸು čimikisu. = ಚಿಮಕಿಸು, etc. To sprinkle (C.).

ಚಿಮಿಕು čimiku. = ಚಿಮಕು, etc. (My.).

ಚಿಮಿಟ čimiṭa. = ಚಿಮಟ, etc. (My.).

ಚಿಮುಕಿಸು čimukisu. = ಚಿಮಕಿಸು, etc. (My.).

ಚಿಮುಕು čimuku. = ಚಿಮಕು, etc. (My.).

ಚಿಮುಟ čimuṭa. = ಚಿಮಟ, etc. (My.).

ಚಿಮುಟಿ čimuṭi. Plucking out hairs with nippers (My.; Mhr. ಚಿಪಣಾ; *cf.* ಚಿವುಟು 1). ಚಿಮುಟಿ ಮಾಡು (My.). — ಚಿಮುಟಿಕಾರ. = ಚಿಮುಟಿ. (My.).

ಚಿಮುಟು čimuṭu. = ಚಿವಟು, ಚಿವುಟು 2. To twinkle the, or with the, eyes, to wink with the eyes (My.; T. ಚಿವಿಟ್ಟು, ಚಿವಿಟು; M. ಚಿಮ್ಮು, ಚೀಮ್ಮು; see ಇಮೆ).

ಚಿಮುಟು čimuṭu. 1. = ಚಿವುಟು 1, ಜಗಟು. To press together; to squeeze, to pinch (My.; see ಚಿಮುಟಿ). See ಕಣ್ಣು-.

ಚಿಮುಟು čimuṭu. 2. = ಚಿವುಟು 2. The pressing together of the eyelids (as a sign, My.; see ಕಣ್ಣು-).

ಚಿಮ್ಪಿ čimpi. = ಚಿಪ್ಪೆ, ಸಿಪ್ಪಿ, ಸಿಮ್ಪು, ಸಿಪ್ಪೆ, and K. ಚಿಪ್ಪಿ, where the Mhr. term occurs. (ಜಲಶುಕ್ತಿ, ಶಮ್ಬು, ಶಮ್ಬುಕ, ಶಾಮ್ಬುಕ G.).

ಚಿಮ್ಪಿಗ čimpiga. = ಚಿಪ್ಪಿಗ 2, etc. A tailor (S. Mhr.; Č. Bp. 47, 41). — ಚಿಮ್ಪಿಗನ ಹುಲ್ಲು. A kind of grass (S. Mhr.).

ಚಿಮ್ಪೆ čimpĕ. = ಚಿಪ್ಪಿ, etc. ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಚಿಪ್ಪೆ (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ G.).

ಚಿಮ್ಬಳಿಯ čimbaḷiya. N. (? Bp. 27, 20).

ಚಿಮ್ಮಂಡಿ čimmaṇḍi. = ಚಿಮ್ಮುಣ್ಡಿ q. v., ಜಿಮ್ಮುಣ್ಡಿ, (ಜೀಮುಣ್ಡಿ). A cricket (ಝಿಲ್ಲಿಕೆ Mr. 176, o. r. ಜಮ್ಮಣ್ಡಿ).

ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆ čimmaṇḍĕ. = ಚಿಮ್ಮುಣ್ಡಿ, etc. (Tĕ. ಚಿಮಟಿ, ಚಿವಿಟಿ, ಚಿಮ್ಮಟಿ, ಚಿಮ್ಮಿಟಿ, ಚಿಮ್ಮಿಡಿ; M. ಚಿಮಿಲಿ; T. ಚಿಮಿಲಿ, ಚಿಳ್ವಣ್ಣು, ಚಿಳ್ವೀಪು, ಚಿಳ್ಳಯ್ಯು, ಚಿಲ್ಲಿ, ಚಿಲ್ಲೈ). — ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆಹುಡಿ. (ಝಂಗಾರಿ, ಝಿಲ್ಲಿಕೆ, etc. Si. 176).

ಚಿಮ್ಮಿಸು čimmisu. 1. To cause one's self to spring out, to gush forth; to come forth suddenly (Bp. 18, 62; 57, 82).

ಚಿಮ್ಮಿಸು čimmisu. 2. To shake (v. t.), to swing (J. 17, 29; 30, 44).

ಚಿಮ್ಮು čimmu. 1. To discharge by means of two fingers, to propel something with a finger placed to the thumb and suddenly forced from that position, to shoot with the finger (ಯುಗಾಂಗುಲಿವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.; C.). **2,** to cast or push forward by means of the foot, as a stick, etc. (C.), or of a stick (My.); to cast, to fling, to push away (Bp. 21, 17; Šk̃v. 4, 51. 73; Tĕ.); to butt or toss with the horns (C.; Tĕ.). **3,** to squirt (Bp. 44, 15; My.; Tĕ.); to sputter. ವೇದವನೋದುವಲ್ಲ ಚಿಮ್ಮಿದ ಉಗುಬುಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ನುಗಳು Nr.). **4,** to break forth: to burst forth (Rām. 5, 8, 58; *cf.* ಸಿಡಿ); to flow forth, to gush out, to fly off (J. 7, 43; 14, 15; 25, 40; *cf.* Tĕ. ಚಿಪ್ಪಿಲು, ಚಿಲುಪ್ಪು, to spirt out, flow, gush, break out, etc.); to fly, to run away (Rām. 3, 8, 43).

ಚಿಮ್ಮು čimmu. 2. To brandish a weapon, to shake, to swing (ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Bp. 26, 13; 61, 28. 32; Rām. 5, 3, 61).

ಚಿಮ್ಮುರಿ čimmuri. The act of fastening the arms to the back, pinioning (Bh. 2, 2, 30; ಚಿಮ್ = ಹಿಮ್?).

ಚಿರ್ čir. An imitative sound. (*Cf.* ಕಿಚಿ 2). — ಚಿರ್ ಚಿರ್. rep. The sound emitted by a monkey when beaten (S. Mhr.).

ಚಿರ čira. Long, lasting a long time; existing from ancient times (ಪೌರಾಣ, ಹದಿಯದು Nn. 165); charming, good (ಎಲ ಸತ್, ಒಪ್ಪವನ್ನಾದು 165, o. r. ಒಳ್ಳಿತ್ತು); a long time (ಅತಿಕಾಲ Mr. 533). — ಚಿರಂ, *for a long time, etc.*

ಚಿರಕ್ರಿಯ čira-kriya. *Dilatory, slow.*

ಚಿರಜೀವತೆ čira-jivatĕ. Longevity (Čpr. 2, 26).

ಚಿರಜೀವಿ čira-jivi. = ಚಿರಂಜೀವಿ. (My. Amara).

ಚಿರಂಜೀವ čira-ṁ-jiva. = ಚಿರಂಜೀವಿ No. 1. A term of address in a letter to any male person younger than the writer (B. 4, 87; My.).

ಚಿರಂಜೀವಿ čira-ṁ-jivi. Long-lived. 2, *a crow.*

ಚಿರಣ್ಟಿ čiraṇṭi. *A woman, married or single, who continues to reside after maturity in her father's house;* a young woman (ಜವ್ವನೆ Hlå.).

ಚಿರತರ čira-tara. Uncommonly long (Bp. 32, 64).

ಚಿರನ್ತನ čirantana. *Having lasted long, old, ancient.*

ಚಿರಪಾಲ್ čira-pâl. Condensed milk (ಕಾಯೆ ಬತ್ತಿದ ಪಾಲು Mr. 215).

ಚಿರಮ್ಪ್ರಮಾಣಿಕ čiram-pramāṇika. N. of a vṛitta (Čh.).

ಚಿರರಾತ್ರ čira-râtra. *A great many nights, a long period* (ಆನಂಪ್ಯಾತದ ಇರುಳ್ Mr. 66).

ಚಿರರಾತ್ರಾಯ čira-râtrâya. *For a long period, a long time.*

ಚಿರವಿಲ್ವಿ čira-vilva. *The tree Pongamia glabra* Vent.

ಚಿರಸೂತೆ čira-sûtĕ. *A cow that has borne many calves* (and does not bear any more). See ಕಡೆಗಸ್ತಿ.

ಚಿರಸ್ಯ čirasya. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಾಕು čirâku. A lamp (My.; Mhr., H. ಚಿರಾಗ; Br.).

ಚಿರಾತ್ čirât. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಾತೀತ čira-atîta. *Long since past.*

ಚಿರಾಯ čirâya. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಾಯಿತ čirâyita. See ಚಿಜಾಯಿತ.

ಚಿರಾಯು čira-âyu. = ಚಿರಂಜೀವಿ. Long-lived; a moderately long life (see Prv. s. ಪಾಪಿ). 2, a crow (ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಚಿರಿಚು čiriču. To titter, to laugh (My.; Tĕ. ಕೇರು; T., M. ಚಿರಿ; see ಕಲ). ಎಲ್ಲರು ಚಿರಿಚಿದರು, ನಾನೂ ಚಿರಿಚಿದೆ (Prv.).

ಚಿರೇಣ čiréṇa. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಿಚ čiraca. = ಚಿಣಚ, ಚಿರ್ಚ, ಚಿರ್ಚು. A small kind

of tiger, the cheeta or hunting leopard (My.; T. ಚಿಬುತ್ತೈ, ಚಿಬುಪುಲಿ; Tě. ಚಿಬುತೆ, ಚಿಬುತಪುಲಿ, ಚಿಬುಪುಲಿ; M. ಚಿಬ್ಬು; *cf.* ಕಾಬು No. 2 and Sk. ಚಿತ್ರ).

ಚಿಬ್ಬಾಯಿತ ciṟāyita. = ಕೆರಿಯಾತು, ಜೆರ್ಯಾತ. A kind of gentian, Agathotes chirayta Don. (C.; T. ಚಿಬ್ಬಾಯತ್ತು; ಕರಾತತಿಕ್ತ, etc., ದೇಶಾವರ Si. 157; Sk. also ಚಿರಾತಿಕ್ತ; Mhr. ಚಿರಾಈತ, ಚಿರಾಯತ).

ಚಿಬ್ಬಿ ciṟu. = ಕೆಬು 1, etc. Smallness (see s. ಕಿಬ್ಬಿ). — ಚಿಬುಗುಳ್ಳ. = ಕಬ್ಬಿ-. ಮುಳ್ಳುಳ್ಳ ಚಿಬುಗುಳ್ಳ (ನಿದಿಗ್ಲಿಕೆ, ಸ್ಪೃಶಿ, ಕುಲಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶೆ, etc. Si. 144). — ಚಿಬುತೊಣ್ಣೆ. N. (Bp. 18, 89; 24, 50; 25, 19; T.). — ಚಿಬುತೊಣ್ಣೆಯನರ್. N. (Bp. 27, 70). — ಚಿಬುಪುಲಿ. N. (Bp. 27, 70).

ಚಿರ್ಚ ciṟča. = ಜೆರ್ಚ, etc. The hunting leopard, Felis jubata (Gz.).

ಚಿರ್ಚು ciṟču. = ಜೆಬುತೆ, etc. (S. Mhr.; B. 3, 98; 5, 254).

ಚಿರ್ಭಟ cirbhaṭa. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus.*

ಚಿರ್ಯಾತ ciṟyâta. = ಜೆಬಿಯಾತಿತ. (St. & Pl.).

ಚಿಲ್ ćil. ಚಿಲು. = ಚುಲ್, etc. See ಎಡಚಿಲ್, ಚೊಚ್ಚಿಲ್.

ಚಿಲಕ್ ćilak. (= ಜೆಲ್ಲು). The sound produced when cattle discharge the urine (S. Mhr.).

ಚಿಲಕ ćilaka. = ಜೆಲುಕ. A hasp or small chain for fastening a door (C.; B.4, 122; Tě. ಚಿಲಳೆ, ಚಿಲುಕೆ, ಚಿಲುಕು; T. ಚಿಲುಕ್ಕು; *cf.* ಕಬ್ಬೆ? ಸಿಲ್ಲುಪಿ?).

ಚಿಲಕು ćilaku. A kind of urinary disease in men (S. Mhr.).

ಚಿಲಖತ ćilakhata. Body-armour (Mhr.; ಕಂಕಟಿಕ, ಕವಚ, etc. G.).

ಚಿಲವಾನ್ ćilavân. The odd money over a round sum (My.; Tu.; see T., M. s. ಚಿಲ್ಲರ).

ಚಿಲಿ ćili. (= ಕೆಲೆ, ಕೆಲಿ, ಜೆನು, ಜೆಲು). An imitative sound (T. ಚಿಲ್ಲೆ, M. ಚಿಲೆ, to sound, rattle, tinklo, chatter, chirp; Mhr. ಚಿಲಚಿಲಾಟ, ಚಿಲಬಿಲಾಟ, confused chattering of birds, monkeys, men, etc.; *cf.* ನೆಲೆ). — ಚಿಲಿಮಿಲಿಗ. N. of a bird (Bh. 1, 20, 53). — ಚಿಲಿವಲಿ. = ಕಲಿಬಿಲಿ. (ಪಟ್ಟಿಗಳ ಉಲಿಪು Ss.).

ಚಿಲಿಕೆ ćilikĕ. 1. The potherb Hingtsha repens (ಸ್ವಪ್ಟಿಕೆ Mr. 149; Tě. ಚಿಲ್ಲೆ). — ಚಿಲಿಕೆನೊಪ್ಪ. = ಚಿಲಿಕೆ. (ಹಿಲ ಮೋಚಿಕೆ, ವಾಸ್ತುಕ, etc. Si. 162).

ಚಿಲಿಕೆ ćilikĕ. 2. Sticks and other small pieces of wood used, instead of bamboos, for building a flat roof (S. Mhr; B. 4, 121; T. ಚಿತ್ತೈ, M. ಚಿತ್ತೆ, ಚಿಪ್ಪಿ, Tě. ಚಿದುಗು, ಚಿತ್ತೆ, ಚಿರುತೆ, little sticks, leaves, etc.; *cf.* ಚಿಲ್ಲು 1?).

ಚಿಲೆಚಿಮ ćilećima. *A kind of sprat, Clupea cultrata* (ಕಲು ಮಿನ್ Hlâ.; ನಲಮಿನ, ಕಮಿಮಿನ್ Mr. 409).

ಚಿಲೆಮೆ ćilimĕ. The bowl of a hukkâ (C.; Mhr., H. ಚಿಲಮ; M. ಚಿಲಿಮ್ಮಿ).

ಚಿಲು ćilu. (= ಜೆಲಿ, etc.). — ಚಿಲುಕೂಲಿ. (= ಚಿನುಕುರುಳಿ ?). N. of a bird (Rśv. 5, 59; V. 10, 54).

ಚಿಲುಕ ćiluka. = ಜೆಲಕ. (My.).

ಚಿಲುಮೆ ćilumĕ. = ಚಲಮೆ, etc. (Ć. Bp. 57, 7).

ಚಿಲ್ಮಡಿ ćilkaḍi. A very irritable person (S. Mhr.; Mhr. ಚಿರಡ, irritability; ಚೀಢ, offence, huff; *cf.* ಸಿಟ್ಟು?).

ಚಿಲ್ಲು ćilku. (= ಜೆಲಕ್). An imitative sound (Tě. ಚಿಲುಕು, ಚಿಲ್ಕು, to churn; see s. ಚಿಮಕು). — ಚಿಲ್ಲು ಚಿಲ್ಲು. The noise of milk in churning (My.).

ಚಿಲ್ಮಿಸ ćilmisha. = ಕಲ್ಮಿಸ. Malice, roguery (My.; Tě. ಚಿಲಿಪಿಸ).

ಚಿಲ್ಲೆ ćilĺĕ. = ಜೆಲ್ಲಿಜಿ. (My.).

ಚಿಲ್ಲ ćilla. = ಚಲಿ 2, (ಜೆಕ್ಕು), ಜೆಲ್ಲು 3. The clearing-nut tree, Strychnos potatorum Lin. (Bp. 45, 41; My.; T.; Tě. ಚಿಲ್ಲೆ).

ಚಿಲ್ಲ ćilla. = ಚುಲ್ಲ. *Blear-eyed.* 2, *the Bengal kite, Falco cheela* Lath. See ತಪಪಕ್ಷ.

ಚಿಲ್ಲತನ ćillatana. Trouble (Bp. 45, 41; T., M. ಚಿಲುಗು; T. ಚಿಲ್ಲುಜ್ಜಿ).

ಚಿಲ್ಲತ್ತಿರುವದೂರ್ ćillattiruvadûr. N. of a place (Bp. 50, 53).

ಚಿಲ್ಲಯಿತ ćillayita. = ಜೇಲಯಿತ, q. v.

ಚಿಲ್ಲರಿ ćillaṟa. = ಜೆಲ್ಲೆ, ಜೆಲ್ಲಜಿ. Smallness; pettiness; fractional quantities; money under the value of a Rupee (S. Mhr.; Mhr. ಚಿಲ್ಲರ; T. ಚಿಲ್ಲುಜ್ಜಿ, M. ಚಿಲ್ಲುಜಿ; Tě. ಚಿಲ್ಲರೆ; T., M. also: ಚಿಲ್ಲಾನ, ಚಿಲ್ವಾನ). — ಚಿಲ್ಲುಜಕರ್ಚು. The nondescript petty expenses (S. Mhr.; Mhr.; My. as ಚಿಲ್ಲುಜಿ-). — ಚಿಲ್ಲುಪಿಟಿನಸು. Sundry small articles of commerce, as grain, etc., excluding cloth (S. Mhr.; My. as ಚಿಲ್ಲುಜಿ-). — ಚಿಲ್ಲುಪಿನಾಣ್ಯ. Various small coins under the value of a Rupee (B. 4, 140; My. as ಚಿಲ್ಲುಜಿ-). — ಚಿಲ್ಲುಪಿರೊಕ್ಕ. Small money, change (S. Mhr.; My. as ಚಿಲ್ಲುಜಿ-).

ಚಿಲ್ಲುಪಿ ćillaṟĕ. = ಜೆಲ್ಲುಜಿ, etc. (My.). — ಚಿಲ್ಲುಪಿಕೆಲಸ. Minor business (My.). — ಚಿಲ್ಲುಪಿಧಾನ್ಯ. Sundry grains, generally exclusive of rice and rági (My.; Si. 307). — ಚಿಲ್ಲುಪಿಪಾತು. A trifling word (My.). — ಚಿಲ್ಲುಪಿಯಂಗಡಿ. -ಅಂಗಡಿ. A shop of sundry articles, as rice, pulse, oil, ghee, etc., with the exclusion of cloth (My.). — ಚಿಲ್ಲುಪಿ ಸಾಮಾನು. = ಚಿಲ್ಲುಜಜನಸು. (My.; Si. 84).

ಚಿಲ್ಲಾ ćillâ. = ಚಲ್ಲಾ, etc. — ಚಿಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿ. = ಜಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿ. (C.).

ಚಿಲ್ಲಾಣ ćillâṇa. A small dagger; a sword of waving form (Tě. ಚಿಲ್ಲಾಡ, ಚಿಲ್ಲಾಣ; R.).

ಚಿಲ್ಲು ćillu. 1. (fr. ಚಿಲು). Smallness, as that of a leaf-plate or of betel-leaf (My.; Tě. ಚಿಲ್ಲೆ, bits, fragments; trifling, useless).

ಚಿಲ್ಲು ćillu. 2. A piece of wood holding a spindle (S. Mhr.).

ಚಿಲ್ಲು ćillu. 3. = ಜೆಲ್ಲು, etc. (ಕತಕ Mr. 141).

ಚಿಲ್ಲೆ ćillĕ. A worthless, mischievous, misbehaving woman (Bp. 40, 54; occasionally used as a term of abuse in S. Mhr.; Tě. ಚಿಲ್ಲಂಗಿ, mischievous; *cf.* Tě. s. ಚಿಲ್ಲು 1).

ಚಿವಟು ćivaṭu. = ಜೆಮುಟು, etc. To twinkle with the eyes, etc. (C.).

ಚಿವರು ćivaru. = ಜೆವುರು 1, ಜೇರು 1, ಚೂರು 1. To

scratch with the nails or claws (S. Mhr.; B. 1, 27; *cf.* ಕೆರೆ 1? ಗೀಡು 1?).

ಚಿವಿಕೆ ಚಿವಿಕೆ. — ಚವಳಿಸೊಪ್ಪು. The potherb Amarantus oleraceus Willd. (St. & Pl.).

ಚಿವಿಟು ಚಿವಿಟು. = ಚಿವುಟು 1, etc. (Bp. 53, 10).

ಚಿವು ಚಿವು. An imitative sound (*cf.* ಚಿಮ್). — ಚಿವು ಚಿವು. rep. The peculiar cry of rats or mice (S. Mhr.). 2, the twittering of small birds (S. Mhr.; B. 2, 5).

ಚಿವುಕ ಚಿವುಕ. = ಚಿಬುಕ. *The chin.*

ಚಿವುಕಿಸು ಚಿವುಕಿಸು. = ಚಿವುಕಿಸು, etc. (My.).

ಚಿವುಕು ಚಿವುಕು. = ಚಿವುಕು, etc. (My.).

ಚಿವುಟು ಚಿವುಟು. 1. = ಚಿವಿಟು, ಚಿವುಡು, ಚಿವುಳ್ಚು, ಜಿಗಟು 2. To cut or cut off with the nails, to pluck off or pinch off with the nails, to nip off (S. Mhr.; Bp. 38, 10; 54, 48; 57, 75; Tě. ಚಿದುಪು, ಚಿದುಮು, to squeeze, pinch; to nip or twitch off; to pluck, as flowers; see s. ಚಿದಕು 1).

ಚಿವುಟು ಚಿವುಟು. 2. = ಚಿವಟು, etc. (My.).

ಚಿವುಟು ಚಿವುಟು. 1. = ಚಿಮುಟು 1, etc. (C.; see ಕಣ್ಣು-).

ಚಿವುಟು ಚಿವುಟು. 2. = ಚಿಮುಟು 2. (C.; see ಕಣ್ಣು-).

ಚಿವುಡು ಚಿವುಡು. = ಚಿವುಟು 1, etc. (ನಖಚ್ಛೇದ Śmd. Dh.).

ಚಿವುಣ್ಣು ಚಿವುಣ್ಟು. = ಚಿವುಡು. (Č. Bp. 47, 25. 30).

ಚಿವುರು ಚಿವುರು. 1. = ಚಿವರು, etc. (C.).

ಚಿವುರು ಚಿವುರು. 2. = ಚೀರು 2. Scratching. — ಚಿವುರ ಗಾಯು. A wound made by scratching (C.).

ಚಿವ್ವು ಚಿವ್ವು. = ಚೀವು. To cut thin, shave, or scrape; to peel or bark; to pair or trim the nails; to make a pen or pencil; to form into a pointed shape; to smooth, furbish or polish (T.; M. ಚೀವು; Tě. ಚಿವ್ವು, ಚೀವು; R.; see ಈಸು 2, ಕೆತ್ತು 4; *cf.* ಸಿಗುಜು, ಸಿಪ್ಪೆ).

ಚಿಹ್ನ ಚಿಹ್ನ. = ಚಿನ್ನ 2, ಚಿನ್ನೆ, ಚಿನ್ಹ. *A mark, a sign.*

ಚಿಳಿ ಚಿಲಿ. 1. An imitative sound. — ಚಿಳಿ ಚಿಟಿಲ್. dupl. The sound of cracking, bursting asunder, of clapping (as thunder), crackling, etc. (Rśv. 5, 37; 8, 113). — ಚಿಳಿ ಚಿಳಿ. rep. = ಚಿಳಿ ಚಿಟಿಲ್. (Râm. 5, 8, 60). — ಚಿಳಿ ಚಿಳಿಲು ಚಿಳಿಲು. = ಚಿಳಿ ಚಿಳಿ. (Râm. 5, 8, 58). — ಚಿಳಿ ಚಿಳಿಲ್ ಚಿಳಿ. = ಚಿಳಿ ಚಿಟಿಲ್, etc. (Bh. 1, 20, 57). *Cf.* ಚಿಟಿ 3.

ಚಿಳಿ ಚಿಲಿ. 2. — ಚಿಳಿಯ ಮೀನ್. N. of a fish. ನಲಮೀನ, ಚಲ ಚಿಮ ಎನ್ನೊಡೆ ಸಿಸಿಲು, ಚಿಳಿಯ ಮೀನೆನ್ದು ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಚಿಳಿ ಚಿಲಿ. 3. = ಜೊಲಿ 1. An imitative word. — ಚಿಳಿ ಚಿಳಿ. rep. The watering of one's mouth when seeing desirable sour things, also when eating sour things. ಚಿಳಿ ಚಿಳಿ ನೀರು ಬರು (S. Mhr.).

ಚಿಳಿ ಚಿಲಿ. 4. An imitative sound. — ಚಿಳಿ ಚಿಳಿ. rep. The report of a whip (My.).

ಚಿಳಿಲ್ ಚಿಲಿಲ್. (= ಜಿಟಿಲ್). ಪೊಯ್ದ ಸಿಡಿಲ್, ಚಿಳಿಲ್ ಎಮ್ಬ ಮಿಂಡು (Śmd. 218). See ಚಿಳಿ-.

ಚಿಳ್ಯ ಚಿಲ್ಯ. N. of a village in Mysore known for its thieves. — ಚಿಳ್ಯದ ಹಳ್ಳೀ ಕಳ್ಳ. A very bad thief (My.).

ಚಿಳ್ಳೆ ಚಿಲ್ಲೆ. = ಜೀನಿ 1, No. 1. (My.; *cf.* ಚಿಲ್ಲು 1). — ಚಿಳ್ಳೆ ಸಿಳ್ಳೆ. dupl. Small children (My.; Mhr. ಚಿಲೀಸಿಲೀ೯).

ಚೀ ಚಿ. (= ಅಜಿ, ಜೆಃ). Fie! shame! (C.; T., M.; Mhr. ಛೀ). ಚೀ! ಅನ್ದರೆ ತನ್ನ ಭಲಾ! ಅನ್ದರು ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.). See B. 2, 41; 3, 37; 4, 139. — ಚೀ ಚೀ. rep. Fie, fie! (C.; B. 3, 83; T. ಚೀಚ್ಚಿ; Mhr. ಛೀಛೀ). — ಚೀ ಹಾಕು. To show one's dislike by uttering ಚಿ (S. Mhr.; B. 4, 139).

ಚೀಕರಿ ಚಿಕಾರಿ. = ಜೀಕಲು. — ಚೀಕರಿ ಜಾಕರಿ. reit. Small articles of gold, etc. (My.).

ಚೀಕಲು ಚಿಕಲು. = ಜೀಕು. (My.).

ಚೀಕು ಚಿಕು. Smallness, littleness of size, used of grain and pulse (My.; *cf.* ಚಿಕ್ಕ).

ಜೀಕಲು ಚಿಕು. = ಸೀಕು. Sick; sickness (My.; Br. ತೀಕು, ಸೀಕು).

ಚೀಕುರುವಾಯಿ ಚಿಕುರು-ವಾಯಿ. A cockroach, etc. (ಪರೋಷ್ಣಿ, etc., ಜೆಜ್ಜೇ ಮೂಗಚ್ಚಿ, ಗಬ್ಬಿ ಜಾಯಿ Si. 175; Tě. ಚೀಕು ರಾಯಿ, ಚೀಕುರುವಾಯಿ, a squeaker: a bat; a beetle; a cricket).

ಜೀಟಿ ಚೀಟಿ. 1. = ಚೀಟು 1. Printed cotton, chintz (My.; M., Tě. ಚೀಟ್ಟಿ; T. ಚೀಟ್ಟು, ಚೀಟ್ತ್ತೆ; Mhr., H. ಛೀಟ). — ಚೀಟಿಪಾಟಿ. reit. = ಚೀಟಿ. ಚೀಟಿಪಾಟಿ ಪಡಿಕಾಟಿಗೆ ಸಾಟಿಯೇ? (Prv.).

ಜೀಟಿ ಚೀಟಿ. 2. = ಚೀಟು 2. A chit, a note or small letter; a bill, a bond (C.; Br.; T. ಚೀಟ್ಟು; M. ಚೀಟ್ಟು, ತೀಟ್ಟು; Mhr., H. ಚಿಟೀ, ಚಿಠೀ, ಚಿಟ್ಠೀ). 2, a written order (My.; Bh. 10, 7, 11?).

ಜೀಟು ಚೀಟು. 1. = ಚೀಟಿ 1. (C.; B. 5, 297).

ಜೀಟು ಚೀಟು. 2. = ಚೀಟಿ 2. (C.). See Prv. s. ತಾನು. 2, a small wrapper or envelope (S. Mhr.; B. 3, 28). 3, a slip of paper (My.). 4, a stamp (My.).

ಜೀಟ್ಟೀಸ ಚೀಟ್ಟಿಸ. An under-secretary, a clerk of higher standing (S. Mhr.; Mhr., H. ಚಿಟನವೀಸ, ಚಿಟಣೀಸ).

ಚೀಡೆ ಚಿಡೆ. 1. (Tě. ಚೀಡೆ, the rot, the murrain, *cf.* ಕಿಡು; Tě. ಜೀಡಿ, the sap or milk of the mango, etc.). — ಚೀಡೆ ಹುಯಿವು. The sap worm, that destroys herbs; the grub inside a fruit or a seed (ಸೀಲಂಗು, ಕ್ರಮಿ Si. 171; Tě. ಚೀಡಿ ಪುರುಗು, ಚೀಡೆ-, ಜೀಡೆ-).

ಚೀಡೆ ಚಿಡೆ. 2. (fr. ಸಿಽ?). A sweetmeat in the form of a marble fried in ghee or oil (My.; Tě., M.; T. ಚೀಡ್ಡೆ).

ಜೀಣ ಚೀಣ. = ಚೀನ.

ಜೀಣಾಂಬ್ಬರ ಚೀಣ-ambara. = ಚೀನಾಂಬ್ಬರ. (Si. 271).

ಜೀತ್ತ ಚೀತ್. = ಚತ್ 4.

ಜೀತ್ಕಾರ ಚೀತ್-kâra. = ಚಿತ್ಕಾರ. (Grj. 8, after 8; Śśv. 2, 49).

ಜೀನ ಚೀನ. = ಚೀನ. China; Chinese. 2, a sort of cloth, silken cloth (Čpr. 3, 45; 4, 63; 6, 46; Rśv. 8, 2). 3, *a kind of deer.* — ಚೀನದೇಶ. China (My.; B. 2, 11; 4, 162).

ಜೀನಾ ಚೀನâ. = ಚೀನ-. ಚೀನಾಸಕ್ಕರೆ. Granulated white sugar (My.).

ಜೀನಾಂಬ್ಬರ ಚೀನ-ambara. China-cloth, silk, a silken cloth (Čpr. 2, 59; 6, 63).

ಜೀನಿ ಚೀನಿ. = ಚಿನಾಯಿ, ಚಿನ್ನಿ. Chinese. 2, camphor (ಹಿಮವಾ ಲುಕ, ತುಹಿನ, ಪನ್ನೆ Mr. 336). — ಚೀನಿಕಾಯಿ. The squash-gourd, Cucurbita maxima Duches. (St. & Pl.).

ಚೀಪರಿ ಚೀಪರಿ. (Tě. ಚೀಕಲಿ, ಚೀಪುರು, a broom; ಚೀಪರೆ, trash; T. ಚೀ, to sweep; ಚೀಕ್ತು, sweepings, rubbish). — ಚೀಪರಿಕಟ್ಟಿ. A broom (ಸಮಾರ್ಜನಿ, etc. Si. 112).

ಚೀಪು *čīpu.* = ಸೀತ. To suck the substance out of anything, to suck (My.; T. ಹೂಪ್ಪು; Tě. ಚೀಪು, to make a sound with the lips).

ಚೀಪು *čīpu.* A chip, a piece of stone or wood, especially used as a supporting prop (C.; Mhr. ಚೀಪ; *cf.* ಚಿಪ್ಪು).

ಚೀರ *čīra.* = ಜೇಲಿ. A bag, a sack (Skr. ಶ್ರೀತ, ಪ್ರಸೇವನ Nr.).

ಚೀರ *čīra.* (= ಚೀವರ). A strip, a long narrow piece of bark or rind; a strip of cloth; *a rag, a tatter, an old and torn cloth; cloth;* the dress of a Buddhist priest; a stripe, a stroke, a line (*cf.* ಗೀಚು 2).

ಚೀರಣಿ *čīraṇa.* = (ಚಾನ್), ಚೀರ್ಣ, ಜೀರ್ಣ. A small chisel, especially used in cutting metals (C.; Tě.; Mhr. ಚರಣೀ).

ಚೀರಿ *čīri. A cricket.*

ಚೀರಿಕೆ *čīrikĕ.* (= ಝೀರುಕೆ). A cricket (Si. 133).

ಚೀರಿಲ್ಲಿ *čīrilli. A kind of large fish.*

ಚೀರು *čīru.* 1. = ಚೆವರು, etc. (My.; Tě.; Tě. also: to cut in slices, to tear into shivers, to rend).

ಚೀರು *čīru.* 2. = ಚೆವರು 2. Scratching (My.); a shiver, a fragment. — ಚೀರ ಗಾಯ. = ಚೆವುರ ಗಾಯ. (My.). — ಚೀರಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To shiver (J. 13, 50).

ಚೀರ್ಪಿ *čīr.* = ಕೇಳು 1, ಚೇಳು 1. To scream, to emit a shrill sound, to cry out. (Tě. ಚೀಱು, to call out, exclaim). ಚೀರ್ವ (J. 19, 50; 26, 53; 29, 46). ಚೀರ್ವಳ್ (19, 30). ಚೀರ್ದು (31, 30).

ಚೀರ್ಪಿಸು *čīrisu.* To cause to scream, etc. (J. 23, 39; My.).

ಚೀರ್ಪು *čīru.* 1. = ಚೇಳ್. P. p. ಚೇಳ್ದು. (C.; J. 24, 1; 28, 32; 31, 46; 32, 51; B. 2, 50; 5, 132). ದಿಗುತಳು ಬಿರಿಯೆ ಚೀರುವ ತಂಬಂ (Prll. 22, 23). ಚೀರ್ದು ಗೃಹದೊಳ್ ಗರ್ಜಿಪಂ (ಪಿಣ್ಡಿ ಕೂರ Mr. 236). — ಚೀರ್ದೂಡು. -ಆಡು. To scream much, etc. (S. Mhr.; B. 5, 64).

ಚೀರ್ಪು *čīru.* 2. = ಚೇಳು. Screaming, etc. (Bh. 8, 21, 8). — ಚೀರ್ದೋಳ್. -ಏಳ್. = ಚೀರ್ದೋಳ್, q. v.

ಚೀರ್ಪು *čīru.* 3. (fr. ಕೇಳು 2). = ಚೇರ್. Raging, fierceness. — ಚೀರ್ಪು ನಾಯಿ. = ಚೀರ್ನಾಯಿ. The wild dog, Canis rutilans (S. Mhr.).

ಚೀರ್ಪಿಮ್ಬು *čīrumbu.* Screaming; useless speech (ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ Kś.).

ಚೀರ್ನ *čīr.* = ಚೇಳು 3. — ಚೀರ್ನಾಯಿ. The wild dog, Cyon rutilans (Gz.).

ಚೀರ್ಣ *čīrṇa.* = ಚೇರಣಿ, etc. (ಪ್ರಶ್ನನ, ಪತ್ರಪರಶು Si. 345; My.; Tě.).

ಚೀರ್ನೆ *čīrṇĕ.* The tree Murraya koenigii Spr. (ಆವನಿ, ಕರಿ ಬೇವು Mr. 134).

ಚೀಲ *čīla.* = ಜೇರ, ಜೇಲು. (ಆರ್ತ Mr. 358; C.; Si. 194. 205. 490; M. ಚೀಲಿ). ಕೂತು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಚೀಲಂ (ಜರಾಯು Mr. 308).

ಚೀಲಮಣ್ಡೆ *čīlamaṇḍĕ.* The ankle (Tě.; ಘಂಟಿಕೆ, ಗುಲ್ಫ Si. 207). ಚೀಲಮಣ್ಡೆಯ ಕೆಳಗಣೀ ಪ್ರದೇಶ (ಪಾಷ್ಣ್ಯ 207).

ಚೀಲಯಿತ *čīlayita.* N. of a plant (ಏಕಾಕ್ಷ Mr. 133, o. r. ಚಿಲ್ಲಯಿತ).

ಚೀಲಾಯ *čīlâya.* A small blade of a knife or sword (ಕರ್ತಲಗು Bhn. 5, o. r. ಕತ್ತಲಗು; Bh. 8, 25, 31; see remark s. ಕತುರ್; *cf.* ಚಲ್ಲಾಣ; Sk. ಕೀಲ = ಶಸ್ತ್ರ).

ಚೀಲಾಳ *čīlâḷa.* N. of a man (Bp. 24, 11. 12. 15; V. 14, after 40, etc.).

ಚೀಲಿ *čīli.* A word of calling to a cat, like pussy (My.; Tě.). See Prv. s. ಚಂಗಾಟಿ.

ಚೀಲು *čīlu.* = ಚೇಲ. (B. 3, 46).

ಚೀಲೆ *čīlĕ.* (Tbh. of ಕೀಲ). A pin, a peg, any fastening (Tě.). ಮಣ್ಣಿ ಚೀಲೆ (ಕೀಲ Si. 456; Tě. ಚೀಲೆಮನ್ನು, the luting round a crucible).

ಚೀವರ *čīvara.* (= ಚೀರ). *The dress of a Buddhist mendicant or of any mendicant.*

ಚೀವು *čīvu.* = ಜೀವ್ವು, q. v. (My.).

ಚೀಳ್ *čīḷ.* = ಗೀಳ್. A scream, a cry (M.: sound). — ಚೀಳಿಡು. -ಇಡು. To scream (ಗೀಳಿಡು Kk. 54; Śm. 50).

ಚು *čų.* (= ಇಸು 4, etc.). See Śmd. 307-309.

ಚುಂಯಿ *čuṃyi.* = ಚುಯ್, ಜೊಂಯಿ. The hissing of water on heated iron or fire, that produced by a dôsĕ when put in the hot pan (My.; Tě. ಚುಂಯಿ, ಚುಂಯ್ಯಿ, ಚುಯಿ, ಚುಯ್ಯಿ). — ಚುಂಯೆನ್. -ಎನ್. To hiss, to fizz (Č. Bp. 46, 25; My.).

ಚುಕಾಣಿ *čukāṇi.* = ಚುಕ್ಕಣ. (My.).

ಚುಕಾಯಿಸು *čukâyisu.* = ಜುಕಾಯಿಸು. To complete, to settle, to adjust, to fix the price, to discharge (as a debt, C.; Br., H.).

ಚುಕುಲ *čukula.* ಚುಕುಳ. N. of a plant (ಹೇಮದುಗ್ಧ, ಅಕ್ಕ ಜಡೆ Mr. 129).

ಚುಕ್ಕಣ *čukkaṇa.* = ಚುಕಾಣಿ. The helm of a ship (ಪಡಗಿನ ಪಿನ್ನು Mr. 408; T., M. ಚುಕ್ಕಾನ್; Br. ಚುಕ್ಕಾಸಿ, ಸುಕ್ಕಾಸಿ; Arabic ಸುಕ್ಕಾನ್; Mhr., H. ಸುಕಾಣ, ಸುಕಾಣು).

ಚುಕ್ಕಿ *čukki.* = ಚುಕ್ಕೆ, etc. (My.).

ಚುಕ್ಕೆ *čukki.* Tbh. of ಶುಕ್ರ. Śukra, the planet Venus and the preceptor of the daityas or rākshasas (My.; ರಕ್ಕಸರ ಓಜ, ಅಸುರಗುರು Si. 17). See Prv. s. ತುರುಕ. — ಚುಕ್ಕಗು ವರ. -ಕುವರ. A son or pupil of Śukra: a daitya (ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸನವಳ Kk. 11 *a;* ರಕ್ಕಸ 10 *b;* ರಕ್ಕಸ, ಮಬ್ಬಿಗ, ಅಸುರ Śm. 9).

ಚುಕ್ಕೆ *čukkĕ.* = ಜೆಕ್ಕೆ 2, etc. A small mark, a dot, etc. (My.; Tě.; T. ಚುಕ್ಕೆಪ್ಪು, a star). — ಚುಕ್ಕೆದುಪ್ಪಿ. The spotted antelope (ವೃಷತ Si. 169).

ಚುಕ್ಕೆ *čukkĕ.* Tbh. of ಚುಕ್ರ. Wood sorrel (Tě., R.; Mhr. ಚುಕಾ).

ಚುಕ್ರ *čukra.* = ಚುಕ್ಕೆ. *Sour sauce, acid seasoning, vinegar.* 2, *a kind of wood sorrel, Rumex vesicarius.*

ಚುಕ್ರಿಕೆ *čukrikĕ. A kind of wood sorrel* (= ಆಮ್ಲಲೋಣಿಕೆ).

ಚುಂಗ *čuṅga.* — ಚುಂಗ ಚುಂಗ. rep. An expression to denote the smell of fetid urine (C.). — ಚುಂಗನಾತ. The smell of fetid urine (My.).

ಚುಂಗಡಿ *čuṅgaḍi.* (fr. ಕುಱು). Pettiness: small money, change; a trifling or petty sum above the large one, odd, as in one hundred

and odd (My.; Tě.; *cf.* ಚುಂಚು 2; Tě. also ಚಿಂಗುಡು, ಚುಂಗುಡು; T. ಚುಕ್ಕಲ್, ಚುಕ್ಕು, ತುಕ್ಕು, ತುಕ್ಕಣಿ, a small piece, bit or particle, *cf.* ತುಕ್ಕಡಿ). **2,** interest on money (C.; T. ಚೊಚ್ಚ). ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಚುಂಗಡಿ ಸಿಕ್ಕದೇ? (Prv.). — ಚುಂಗಡಿಲಾಭ. Gain by interest (Si. 300; My.). — ಚುಂಗಡಿ ಹಣ. Interest (My.). 2, small pieces of money (My.).

ಚುಂಗಾಣಿ ಚುಂಗಣಿ. A small smoking pipe of clay (My.; M. ಚುಙ್ಗಿ, Br., H. ಚೋಂಗೆ, T. ಚುಂಗಾನ್; Mhr. ಚೋಖಣೇ, to suck; ಝುರಕಾ, a long pull at a hooka).

ಚುಂಗಿ ಚುಂಗಿ. = ಚೊಂಗಿ, q. v.

ಚುಂಗು ಚುಂಗು. = ಜುಂಗು. The end of a turban sticking out, a small part torn and hanging to the thing, a dangling tatter (S. Mhr.; Tě. ಚಿಂಗು, ಚುಂಗು, skirt, end of cloth; T. ಚುಂಗು, a plait, or fold, in a waist cloth or in a turban).

ಚುಚುನ್ದರಿ ಚುಂಚುಂದರಿ. = ಚುಚ್ಚುನ್ದರ, ಘುಚ್ಚುನ್ದರಿ. (My. Amara; ಚುಂಚಲಿ Si. 170; T.).

ಚುಚುಲು ಚುಂಚುಲು. = ಚುಜ್ಜಲು. A shrub or small tree, Helicteres isora L. (St. & Pl.).

ಚುಚ್ಚಿಸು ಚುಚ್ಚಿಸು. To cause to pierce, etc. (C.). See Prv. s. ಗೇರು.

ಚುಚ್ಚು ಚುಚ್ಚು. 1. = ಚುರ್ಚು 1. To cause to enter into, to put upon, as upon a roasting spit, etc., to insert (C.; Tě. ಗುಚ್ಚು ಗ್ರುಚ್ಚು, to pierce or prick; to run through, to insert; ಚೊರು, to enter; ಚೊಚ್ಚು, to make enter; T. ಚೊರುಗು, ಚಿರುಗು, to tuck in; to thrust into, as a sword; *cf.* ಸೆರ್ಕುರ್?). ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಚುಚ್ಚಿ ಸುಡುವ ಮಾಂಸ (ಶೂಲ್ಯ, ಸುಣ್ಣಗೆ Nr.). ಕುದುಗೋಲಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಪಕ್ವ ಮಾಡುವ ಭಕ್ಷ್ಯ (ಶೂಲ್ಯ Si. 313). ಬತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಕುಚ್ಚೆ (*i. e.* if a rope is strung through its, the bullock's, nose) ನಸ್ತಿತಮಕ್ಕು (Mr. 179). ನೊಣದ ಜೆಕ್ಕೆಗೆ ಸೂಜಿ ಚುಚ್ಚಿ (B. 2, 42). ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯಿದು, ಥಾಲೆಗೆ ಚುಚ್ಚಿ (4, 9). **2,** to pierce into, as with a knife, a thorn, the beak, etc. (C.; Si. 172); to pierce into, as a knife, a thorn, etc. (C.); to pierce or bore, as the ears (C.); to incite, as to quarrel (S. Mhr.). See Bp. 40, 4; Bh. 1, 8, 70; J. 4, 44; 13, 18; Prv. s. ಗೋಧಿ.

ಚುಚ್ಚು ಚುಚ್ಚು. 2. Piercing, etc. See ಒಳ-. — ಚುಚ್ಚು ಗೊಚ್ಚೆಯ. -ಕೊಚ್ಚೆಯ. Piercing abuse (Râm. 3, 6, 55).

ಚುಚ್ಚು ಚುಚ್ಚು. 3. = ಚುರ್ಚು 2. To burn; to consume with fire (Bh. 1, 8, 86).

ಚುಚ್ಚು ಚುಚ್ಚು. 4. = ಗುಚ್ಚು, etc. ಚುಂಚು 2 q. v. Smallness.

ಚುಚ್ಚುವಿಕೆ ಚುಚ್ಚುವಿಕೆ. = ಚುಚ್ಚು 2. (ವ್ಯಥ, ವೇಧ Si. 388).

ಚುಚ್ಚುನ್ದರ ಚುಚ್ಚುಂದರ. = ಚುಚುನ್ದರಿ, etc. (ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ Mr. 164).

ಚುಜ್ಜಲು ಚುಜ್ಜಲು. = ಚುಚುಲು. (My.).

ಚುಂಚ ಚುಂಚ. = ಚುಂಚು 1, ಚುಂಡ್ಡ. A bird's beak (S. Mhr.; Mhr.; M. ಚುಂಡ್ಡು; T. ಚುವವು; *cf.* ಚಂಚು); (a snout; M. ಚುಂಡ್ಡು, what points; ಚುಂಡ್ಡಲ್, pointed; ಚುಂಡ್ಡಿ, an elephant's trunk; see ಚುಟ್ಟಿಲಿ; *cf.* ಚೂಟಿ).

ಚುಂಚಲ ಚುಂಚಲ. — ಚುಂಚಲಗಿಡ. A common herb, Corchorus trilocularis L. and C. olitorius L. (Z.).

ಚುಂಚಿಲಿ ಚುಂಚಿಲಿ. See s. ಚುಂಚು 1.

ಚುಂಚು ಚುಂಚು. 1. = ಚುಂಚ. (My.). — ಚುಂಚಲಿ. -ಇಲಿ. = ಚುಣ್ಡಿಲಿ, ಸುಣ್ಡಿಲಿ, ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ, ಸೊಣ್ಡಿಲಿಲಿ. A musk rat (ಘುಚುನ್ದರಿ, ಗನ್ಧಮೂಷ Si. 170; My.; Sk. ಚುಂಚು, ಶುಣ್ಡಿಮೂಷಿಕಾ; T. ಚುಣ್ಡಿಲಿ, ಚುಣ್ಣನ್, ಜೂಡಿನ್, ಚುವವು; M. ಚುಣ್ಣಲಿ; Tě. ಜುಣ್ಡೆಲುಕೆ, T. ಚುಣ್ಡೆಲಿ, a mouse, *cf.* ಚಿಟ್ಟಲಿ.).

ಚುಂಚು ಚುಂಚು. 2. (fr. ಕುಂಚು). = ಚುಚ್ಚು 4, etc. Smallness (ಗುಚ್ಚು, ಕಿಱಿದು ಕ್ಸಂ. 62; Kk. 56, o. r. ಚುಚ್ಚು; T. ಚುಣ್ಣು; Tě. ಚುಂಚು, young; ಸುನ್ತೆ, little, small; T. ಕುಂಚು, a small or young one, etc.; *cf.* ಕೊಂಡ).

ಚುಂಚು ಚುಂಚು. 3. (= ಚುಂಚು 1?). A projecting ledge on a house (Tě.; Tě. ಚುಂಚುಮಿದ್ದೆ, an overhanging tower or turret; T. ಕುಂಚಕ್ಕು, curvature, bending, incurvation, crookedness, *cf.* ಕುಸಿ 1). ಮನೆಯ ಚುಂಚು (ನಲಿಕೆ, ನೀವ್ರ, ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ್ರ, ಜೊದಿಕೇ ಜೂರು, ಸೂರು Si. 111). — ಚುಂಚುಲೋಲೆ. An overhanging ledge (?). ಆಕೋಶೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರಿನ್ದೆ ಪೊಸಯಿಸಿ ವಾಸನ್ತಿಯ ಮುಗುಳ ಸೂಸಳದಿನ್ದೆ ಎಸೆವ ಎದ್ದ ಆ ವಿರಾಸಾವಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚುಂಚಿನನ್ತೆ ಚಿಂಕುರವೆ ಆದ ಚುಂಚುಲೋಲೆಗಳ್ (Ṽpr. 7, after 92). See Rśv. 10, after 31.

ಚುಂಚು ಚುಂಚು. 4. (fr. ಸುಂ?). The hair curling round the forehead (? see Ṽpr. s. ಚುಂಚುಲೋಲೆ & Śmd. s. ಪಾನಲ್; Tě. ಚುಂಚು = ತಿಪೆ, ಕಚಬನ್ಧ). *Cf.* the ಚೂರ್ಣ in ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ.

ಚುಂಚು ಚುಂಚು. 5. N. of a plant (ವೀರ್ಯವತಿ Mr. 149).

ಚುಂಚು ಚುಂಚು. 6. The colour red or brown (My.; see ಚನ್ 1).

ಚುಂಚುಪ ಚುಂಚು. Known, celebrated, renowned. See ಆಕ್ಷರ-. 2, a musk rat or shrew.

ಚುಟಕು ಚುತಕು. Shortness, briefness (of time), smallness (of quantity, My., H., also ಚುಟುಕು).

ಚುಟಕ್ಕನೆ ಚುತಕ್ಕನೆ. = (ಚುಟು 1), ಚುಟುಕ್ಕನೆ, ಚುಟ್ಟನೆ. Fiercely, in a manner that at once causes pain, used of the manner in which scorpions sting and ants bite (S. Mhr.). ಚುಟಕ್ಕನೆ ಕಡಿಯಿತು (S. Mhr.).

ಚುಟಿಕೆ ಚುಟಿಕೆ. 1. = ಜೆಟಿಕೆ 4, etc. (My.; Mhr. ಚುಟಕಾ; *cf.* ಸುಡು).

ಚುಟಿಕೆ ಚುಟಿಕೆ. 2. = ಜೆಟಿಕೆ 2, etc. (My.).

ಚುಟಿಗೆ ಚುಟಿಗೆ. See ಗಣಬ್ಬಟಿಗ-.

ಚುಟು ಚುಟು. 1. (= ಚುಟಕ್ಕನೆ). — ಚುಟು ಚುಟು. rep. Fiercely and fiercely, used of the repeated bites of fleas and bugs (S. Mhr.). 2, a sound in imitation of the sensation of pain caused by a thorn or by pus in the foot, etc. (S. Mhr.). *Cf.* ಚುರು 2.

ಚುಟು ಚುಟು. 2. = ಚೋಟು. See ಒಡ್ಡುಟು. (Tě. ಜುಟ್ಟೆ, ಜುತ್ತೆ = ಪ್ರಾದೇಶ).

ಚುಟುಕ್ಕನೆ ಚುಟುಕ್ಕನೆ. = ಚುಟಕ್ಕನೆ. (S. Mhr.).

ಚುಟ್ಟ ಚುಟ್ಟ. = ಚುಟ್ಟಿ. A cheeroot (My.).

ಚುಟ್ಟನೆ ಚುಟ್ಟನೆ. = ಚುಟಕ್ಕನೆ. (S. Mhr.).

ಚುಟ್ಟಿ ಚುಟ್ಟಿ. = ಚುಟ್ಟ, ಸುತ್ತು. A thing rolled up: a cheeroot or cigar (S. Mhr.; Tě. ಚುಟ್ಟಿ; T., M. ಚುರು

ಟ್ಟು; T. ಚುರುಟ್ಟು, a roll; Mhr., H. ಚುಟ್ಟಾ, a leaf rolled up containing tobacco, a cigar; Tě. ಚುಟ್ಟು, to roll, to roll round, to wrap up, *cf.* ಸುತ್ತು). **2,** a kind of frontlet (My.).

ಚುಡು ಚುಡು. = ಚೆಡು, (ಚುರು 1). — ಚುಡು ಪುಡನೆ. = ಚೆಡು-, q. v.

ಚುಣ್ಟಿ ಚುಣ್ಟಿ. ಚುಣ್ಟೆ. = ಚುಣ್ಡಿ. (Sk.; see ಕುಣ್ಟೆ 2).

ಚುಣ್ಡಿ ಚುಣ್ಡು. = ಚುಂಚ, etc. — ಚುಣ್ಡಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಚುಂಚಿಲಿ. (My.).

ಚುಣ್ಡಿ ಚುಣ್ಡಿ. *A small well* (ಚುರಿ, ಮಾನಂಗಿ Mr. 422; see ಬಗೆರಗೆ).

ಚುದ್ರ ಚುದ್ರ. Tbh. of ಕ್ಷುದ್ರ. Slander (My.).

ಚುದ್ರತನ ಚುದ್ರತನ. The act of slandering (My.; see Dp. s. ಕಳವು).

ಚುನಾಯಿಕೆ ಚುನಾಯಿಕೆ. Choosing, selection (My.).

ಚುನಾಯಿಸು ಚುನಾಯಿಸು. 1. To plait, to fold (S. Mhr.; Mhr. ಚುಣಣೇಂ, ಚುನಣೇಂ).

ಚುನಾಯಿಸು ಚುನಾಯಿಸು. 2. To choose (My.; Mhr., H. ಚುನಣೇಂ).

ಚುನಾವಣೆ ಚುನಾವಣೆ. = ಚುನಾಯಿಕೆ. (My.).

ಚುಂಡಿ ಚುಂಡಿ. *A procuress, a bawd. Cf.* ಸೊಣ್ಡೆ.

ಚುನ್ನ ಚುನ್ನ. Blame, censure, abuse, defamation, scorn, reviling (ನಿನ್ದೆ Ct. II, 66; Śm. 57; ಶಾಪ, ಆಕ್ರೋಶ, etc., ಬಯ್ಗಳು Hlâ.; T. ಚಿನ್ನ, contempt, dishonour; Tu. ತೂ, to blame, abuse). — ಚುನ್ನನುಡಿ. A word of abuse, a hurriedly and inconsiderately uttered word (ನಿರಸ್ತ, ತೂಣೋದಿತ Hlâ.); ridicule, sarcasm, irony (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಮ, ಸೋಪಹಾಸ Mr. 88). — ಚುನ್ನವಾಡು. -ಆಡು. To blame, censure, etc. ಚುನ್ನ ವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಳುಹ (ಪರ್ಯನುಯೋಗ, ಉಪಾಲಮ್ಭ Hlâ.). 2, to cheat, to deceive. ಚುನ್ನ ವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಮ್ಮುದು (ಪರಿವೇಗ, ಪ್ರಲಮ್ಭ Mr. 90). See Čpr. 8, after 58; Bp. 21, 23; 28, 15; 29, 16; 46, 20; 49, 11; Abhâ. 2, 55; Bh. 7, 19, 28.

ಚುಬುಕೆ ಚುಬುಕ. = ಚಿಬುಕ, etc. (J. 14, 27; 19, 21).

ಚುಬುಕಿಟ್ಟಿ (čubuku-iṛi). To start up, or to make an onset (? Râm. 6, 19, 24).

ಚುಮ್ ಚುಮ. An imitative sound. — ಚುಮ್ ಚುಮ್. rep. One of the sounds emitted by rats (C.).

ಚುಮ ಚುಮ. 1. = ಜುಮ. An imitative sound. — ಚುಮ ಚುಮ. rep. Sounds to imitate the smarting or throbbing sensation caused by the stinging of a scorpion, or by the formation of pus in a wound or boil (My.).

ಚುಮ ಚುಮ. 2. — ಚುಮ ಚುಮ. rep. With intense brilliancy, used of the rising of the sun (S. Mhr.).

ಚುಮ್ಬಕ ಚುಮ್ಬಕ. A kisser; a lecher; a cheat; one who is kissed by—(Bh. 3, 4, 7). 2, *a loadstone.*

ಚುಮ್ಬನ ಚುಮ್ಬನ. Kissing; a kiss (ಮುತ್ತು Śm. 97).

ಚುಮ್ಬಿತ ಚುಮ್ಬಿತ. Kissed; touched softly or lightly. (Grj. 4, 92).

ಚುಮ್ಬಿಸು ಚುಮ್ಬಿಸು. To kiss; to touch softly or lightly (Śmd. 264; Čpr. 2, 84; 3, 43; 6, 83; J. 5, 57; 18, 20; 31, 59).

ಚುಯ್ ಚುಯ್. = ಚುಂಯಿು, etc. (T. ಚುಜ್ಜೀರ್; *cf.* ಜೊಜ್ಜ್). — ಚುಯ್ಯೆನ್. -ಎನ್. To fizz, to hiss (Grj. 4, after 120; Rśv. 5, 38).

ಚುರಿ ಚುರಿ. *A small well. Cf.* ಕುಡಿ 2, and see ಬಗೆರಗೆ.

ಚುರು ಚುರು. 1. (= ಚುಡು). — ಚುರು ಬುರಿಗ. reit. Swiftly, hurriedly (ಉತ್ತಾಳ, ತ್ವರಿತ Hlâ.).

ಚುರು ಚುರು. 2. A sound in imitation of the burning caused by the bite of an ant, the sting of a scorpion, the touch of fire, etc. (T. ಚುಡುಕ್ಕು, acute pain; M. ಚುಳುಚುಳೇ, with sharp pain). — ಚುರು ಚುರು. rep. With violent smarting (C.; Mhr. ಚುಣಚುಣಾಟ, ಚುರಚುರಾಟ). — ಚುರುಚುರುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಚುರು ಚುರೆನ್ನು. (My.). — ಚುರುಚುರೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To smart violently (My.).

ಚುರುಕು ಚುರುಕು. = ಚುಡುಕು, q. v. (C.). — ಚುರುಕುಬುದ್ಧಿ. = ಚುಡುಕು-. (B. 5, 82).

ಚುರುಚಿ ಚುರುಚಿ. = ಚುಡುಚಿ, ತುಡಚಿ q. v., etc. (C.). ಕಾಲ ಕೂಟದ ವಿಷವು, ಚೇಟು ನಮ್ಬಿದ ಹಗೆಯು, ಪಾಪಿಯಿಂ ಚುರುಚಿ (nettle), ನನುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಬೇಡ! (Sp.).

ಚುರುಮಿ ಚುರು. An imitative sound (Tě. ಚುಡಿ). — ಚುರು ಚುರುಮಿ. rep. The hissing or sputtering of boiling water. ನೀರು ಚುಱು ಚುಱು ಕಾಯುತ್ತದೆ (S. Mhr.). 2, the spitting and sputtering of heated oil or ghee or of a thing frying (My.; Mhr. ಚುರಚುರ).

ಚುರುಮಿಕು ಚುರುಕು. = ಚುಡುಕು, ಚುರ್ಕು. Excessive heat of fire (My.; Tě.); great bodily heat (My.); quickness, speed (My.; Tě.); pain (My.; Tě.); sharpness of a knife, etc. (My.; Tě.); keenness, smartness (C.; Tě.; T., M. ಚುಡುಕ್ಕು; *cf.* ಕೊಡಿ 1 and see ಚೂಟಿ). ವಿಮಾನುಗಳ ಕಣ್ಣು ಕವಿಗಳು ಬಲು ಚುರುಕಾಗಿರುವನ್ತೆ ತೋಱುತ್ತದೆ (B. 4, 118). See B. 5, 82; Prv. s. ನೇಯಿಗೆಯವ. **2,** dearness, in price (My.). — ಚುರುಕುಬುದ್ಧಿ. Keen wit, quick understanding (C.; B. 4, 151).

ಚುರುಮಿಕುತನ ಚುರುಕುತನ. Keenness, smartness (B. 3, 54; My.).

ಚುರುಮಿಚಿ ಚುರುಚಿ. = ಚುಡುಚಿ, etc. (My.). — ಚುರುಚಿಬಳ್ಳಿ. A climbing shrub, Tragia cannabina L. f. (Z.).

ಚುರ್ಕು ಚುರ್ಕು. = ಚುಡುಕು. (My.).

ಚುರ್ಚು ಚುರ್ಚು. 1. = ಚುಚ್ಚು 1. To pierce, etc. (ತಿವಿ Śm. 86).

ಚುರ್ಚು ಚುರ್ಚು (ಚುರ್ಚು). 2. = ಚುಚ್ಚು 3. To burn; to consume with fire (ದಾಹ Śmd. Dh.; ಸುಡು Kk. 50; Rśv. 2, 9; 5, 9). ಚುರ್ಚಿದ ಪೋಲ್ ಬಿಸಿಲ್ ಆಳುರೆ ಕಮುಟ್ಟಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊಸ್ಸಂ (Śmd. 38). See s. ಚುಪ್ಪು 1.

ಚುರ್ಚು ಚುರ್ಚು. 3. Burning. — ಚುರ್ಚುಗಂಗೊಳ್ಳಿ. -ಂ-ಕೊಳ್ಳಿ. (Śmd. 203). A burning fire-brand.

ಚುಲ್ ಚುಲ್. ಚುಲು. = ಚಿಲ್, ಚಿಲ, ಚಿಲು 2, ಚಿಲ್, ಚೂಲ್ q. v., ಸಿಲ್, ಸಿಲ್, ಸುಲ್, ಸೂಲ್ q. v. See ಜೊಚ್ಚುಲ್.

ಚುಲಿ ಚುಲ. Raising; rising; diving into. See ಸಿ-.

ಚುಲಕ ಚುಲಕ. = ಚುಲುಕು. Lightness of temper or conduct, want of seriousness, levity (Tě. ಚುಲಕೆ, ಚುಲ್ತೆ; *cf.* ಸುಡಿ). — ಚುಲಕಬುದ್ಧಿ. Levity (My.).

ಚುಲಿಕೆ ಚುಲಕ. = ಚುಲುಕ. The palm of the hand hollowed so as to receive or contain a liquid. (R.; Mhr. ಚುಳಕಾ; Sk., Tě. ಚುಲುಕ; M. ಚುಳಗ). *Cf.* ಕುಡಿಕೆ, ಕುಡಿತೆ; ಸೊಲಗೆ.

ಚುಲಕತನ čulakatana. = ಚುಲುಕುತನ. (My.; Tĕ.).

ಚುಲುಕ čuluka. = ಚುಲಕ. (Sk.; Čpr. 6, 29). 2, a small vessel or pot, a gallipot, etc. (Sk.).

ಚುಲುಕು čuluku. = ಚುಲಕೆ. — ಚುಲುಕುಬುದ್ಧಿ. = ಚುಲಕ ಬುದ್ಧಿ. (My.).

ಚುಲುಕುತನ čulukutana. = ಚುಲಕೆ, ಚುಲಕತನ. Lightness of temper or conduct, levity (My.).

ಚುಲ್ಲ čulla. = ಚಲ್ಲ. *Blear-eyed.*

ಚುಲ್ಲಿ čulli. *A fire-place, a cooking-stove* (ಅಶ್ಮನ್ತಕ, ಅಧಿಶ್ರಯ, etc., ಒಲೆ Mr. 211).

ಚುಸ್ತ čusta. = ತುಸ್ತ, ಬುಸ್ತ. The burnt exterior or crust of roast meat; fried meat. *Cf.* ಸುಣ್ಣಗೆ.

ಚುಳಿಕೆ čuḷikĕ. A stout stick to beat cotton with (S. Mhr.; T. ಚುಳಿಕ್ಕು, a staff or stick, armed with a sharp point and carried by travellers).

ಚುಳ್ಳಿ čuḷḷi. See ಕರಿ-. (T. ಚುಳ್ಳಿ, the timber tree Diospyrus L.; etc.).

ಚೂ čû. The sound used in setting on a dog (C.; Mhr. ಛೂ). — ಚೂ ಬಿಡು. To set on a dog (C.).

ಚೂಚುಕೆ čûčuka. *The nipple of the breast* (ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟು Mr. 321).

ಚೂಟಿ čûṭi. = ಸೂಟಿ. Aim (Tĕ. ಸೂಟಿ; M. ಚೂಣ್ಣು, to point at or out; to aim; T. ಚುಟ್ಟು, pointing at; a sign; *cf.* ಕಾಜು 1, ಸುಟ್ಟು 2, & see s. ಚುಂಚ). 2, = ಚೂಟು, a device, a scheme, an expedient (C.; Dp. 99, 3; Tĕ. ಸೂಟಿ; Tĕ. ಚೂಟ್ಟಿ, ಚೂಡ್ಡಿ, seeing, viewing, glancing; a look; an eye; T. ಚೂದ್ದಿ, the property of examining and knowing scientific systems; M. ಚುಟ್ಟಿ, smartness, quickness, *cf.* ಚುಜುಕು; T. ಚೂಟ್ಟು, acuteness, sagacity; ಚುಜುವಿ, alacrity, celerity; for *"seeing"* see s. ಚೂಪು 1; Mhr. ಸೂಡ, inquiry, searching after or into). See ಕಣ್ಣು-. — ಚೂಟಿವರಿಯಾರಕ. An underling in the service of a temple (My.).

ಚೂಟು čûṭu. = ಚೂಟಿ No. 2. (My.; H.).

ಚೂಟುಗಾಡ čûṭu-gāḍa. A contriver, a schemer (My.).

ಚೂಡ čûḍa. 1. = ಚೂಡೆ, ಚೂಲ. (ತಿಲಿ, ಮಕುಟ Nn. 4; ತಿಲೆ, ಕೊಟ್ಟು Mr. 169; ತಿರಸ್ 471; ತಿಲಿ 503; ಮೌಲಿ 521). *Cf.* ಜುಟ್ಟು.

ಚೂಡ čûḍa. 2. Tbh. of ಜೂಟ 1 (Čt. II, 91).

ಚೂಡಾಕರ್ಮ čûḍâ-karma. The ceremony of forming the čûḍâ, the rite of tonsure. (My.).

ಚೂಡಾಮಣಿ čûḍâ-maṇi. *A jewel worn in a crest.* ಸಿರದ ರತ್ನ ಚೂಡಾಮಣಿ (ಶೇಖರ, etc. Mr. 333). 2, a person or thing pre-eminently excellent.

ಚೂಡಾಲು čûḍâlu. = ಚೂಡಾಬಳೆ, ಸೂಡಗ, ಸೂಡಿಗ. (ಆವಾಪಕ, etc., ಸೂಡಿಗ Si. 219).

ಚೂಡಾಲೆ čûḍâlĕ. *A kind of Cyperus, Kyllinga monocephala* (= ಉಚ್ಚಟ್ಟಿ).

ಚೂಡೆ čûḍĕ. ಚೂಡಾ. = ಚೂಡ 1, (ಜುಟ್ಟು). *A single lock or tuft of hair left on the crown of the head at the ceremony of tonsure.* 2, *the crest of a cock or peacock.* 3, any crest, plume, diadem, etc. 4, *the head.* 5, top, summit. 6, a kind of bracelet. — ಚೂಡಾಬಳೆ. A bracelet with a hinge and lock (My.).

ಚೂಣಿ čûṇi. = ಚೂಳಿ. The foremost part, the front, the van, the avant-guard (T. ತೂಜು; *cf.* ಚುಂಚ, ಚುಣ್ಣು, ಚೊಚ್). See Bp. 5, 34; Bh. 1, 19, 18; 2, 4, 5; 6, 4, 107; J. 4, 30. 31; 8, 28. 29; 13, 12; 22, 3. 6; ಮುಂ-, ಮುನ್ನು-. — ಚೂಣಿಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. Fight of the avant-guard (J. 9, 15).

ಚೂತ čûta. *The mango tree, Mangifera indica.*

ಚೂತಕೆ čûtaka. *A small well* (see ಬಗೆರಗೆ).

ಚೂತಕೆಂಜಿ čûta-kuja. = ಚೂತ. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಚೂತಲತೆ čûta-latĕ. = ಚೂತಕುಜ. (J. 29, 31).

ಚೂಪು čûpu. 1. Seeing; sight; a look, vision, glance; the eye (Tĕ.; R.; Tĕ. ಸುಡಿ, to appear; to look; ಚುಣ್ಣಿ, ಚುಣ್ಣು, ಚೂಡಂಡಿ, ಸುಡೀ, ಸುಣ್ಣೀರಿ, ಸುವಿಸಾ, ಸುವಿಸ್ಸಾ, ಸುಮ್ಮು ಸುವ್ವೇರಿ, ಸೂ, see! behold! do you know? ಚೂಚು, to see; to look, etc., to consider; to regard; infinitive ಚೂಡ; ಚೂಪು, to show, etc.; ಚೂಪಟ್ಟು, to appear, seem; to be fair, beautiful; ತೂರುಪು, ತೂರ್ಪು, the east; see ಚೂಟಿ; Tu. ತೂ, to see; fire; bright; Sk. ಚೂರ್, ದೂ, to burn; ಧೂ, to perceive; ಧೂಪ್, to shine; ಚೀಯ್, to shine; T. ತುಯ್ಯೆ, ತೂಯ್, clear, pure, fair; intelligible; ತೂ, purity; white; ತುಣಿ, light; T., M. ತೀ, fire; *cf.* ಸೀ 2, ತೀ 1 seq.; Tĕ. ತೀಪ್ಪಿ, splendour; ತೀಪ್ಪೆಂಜು, to shine; to gaze; Kôḍagu ತಿತ್ತು, fire, *cf.* ಕಿಚ್ಚು; T. ತಿಗರ್, to shine; light, *cf.* ತಿಂಗಳ್; Sk. ತಿಘ್, fire; ಚೀಯ್, ದೀ, to shine; Tĕ. ಚೂಡು, ಜೂದು, to burn, *cf.* ಸುಡು, ಸೊಡರ್; see ಜನ್ 1, ಚುರ್ಜು 2, ಚೊಕ್ಕ; ತುಟ್ಟು 1; ತೋಜು; T. ತೂಣ್ಪು, to intimate, suggest).

ಚೂಪು čûpu. 2. Pointedness, as of a pen, an iron crow, etc. (My.; see ಚುಂಚ and ಚೂಣಿ).

ಚೂರ čûra. = ಚೂರು. (B. 5, 54). — ಚೂರ ಚೂರ. = ಚೂರು ಚೂರು. (5, 224).

ಚೂರಣ čûraṇa. Tbh. of ಚೂರ್ಣ 1. (My.). See ಮೋಹ-.

ಚೂರಿ čûri. Tbh. of ಛೂರಿ. A small billhook-like knife (C.; T. ಚೂರಿ, ಚೂರಿಕತ್ತಿ); a penknife (My.); a knife (My.; M., Tĕ.; Tĕ. also ಚೂರುಕತ್ತಿ, ಚೂರಕತ್ತಿ, ಸೂರಿ, ಸೂರನತ್ತಿ); a table-knife (C.). See B. 4, 40. 149. ಚಿನ್ನದ ಚೂರಿಯೆನ್ದು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? — ಚೂರಿ ಹದ, ಆದರೂ ಗಿಡ ಕಡಿಯಲಾಬಿದು (Prvs.).

ಚೂರಿಸು čûrisu. To reduce to pieces (Râm. 6, 10, 6; Bh. 9, 2, 48).

ಚೂರು čûru. 1. = ಜೆನರು, etc. To scratch, etc. (S. Mhr.).

ಚೂರು čûru. 2. = ಸೂರು. The part of a sloping roof that projects a little beyond the walls, the eaves (Tĕ.). ಒಪ್ಪಾರದ ಚೂರು, ಲೋವೇ ಚೂರು, ಮನೆಯ ಚುಂಚು, ಹೊದಿಕೇ ಚೂರು, ಮನೆಯ ಮೇಲ್ಬುಚ್ಚಳದ ಆಂಚು, ಸೂರು (ವಲೀಕ, ಸೀವ್ರ, ಪಟಲಪಾಶ್ರನ್ತ Si. 111). ಮನೆಯ ಚೂರಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಮರದ ಪಟ್ಟಿ (ಗೋಪಾನಸಿ 111). 2, a frame thrown over houses to form the roof (My.).

ಚೂರು čûru. = ಚೂರ. A part, a portion, a piece, a fragment (ಛಿತ್ತ, ಕಳಲ, ಖಣ್ಡ Si. 32; C.; Mhr., H. ಚುರಾ, ಚೂರ; Tĕ. ಚೂರೆ, T. ತೂಜು, powder, dust). See B. 4, 71. 75; ಪೆಂಚು-. — ಚೂರಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. Betelnut in small bits (C.). — ಚೂರು ಚೂರು. rep. Bits and pieces (C.; B. 4, 50. 96). — ಚೂರು ಪಾರು. dupl. = ಚೂರು ಚೂರು. (My.).

ಚೂರುಮರಿ čûrumari. (= ತುರುಮರಿ). Cleaned rice soaked and parched (S. Mhr.; Mhr. ಚುರಮುರಾ, ಕುರಮುರಾ).

ಚೂರ್ಣ cūrṇa. 1. = ಹೂರಣ, ಸುಣ್ಣ. Reduced to powder, pulverized, ground, crushed; *powder, dust,* crumbs; flour; *pounded sandal;* pounded camphor. 2, chunam or lime; chalk (ಸುಣ್ಣ Śm. 66; ನುರ್ಗು 84). See ಇಡಿ. — ಚೂರ್ಣ ಮಾಡು. To powder (My.).

ಚೂರ್ಣ cūrṇa. 2. = ಸೂರಣ. (T. ಚುಜಿನ, a bulbous plant, Tacca L.). — ಚೂರ್ಣಗಡ್ಡೆ. The esculent root Arum campanulatum (ಆರ್ಕೋಕ್ಷ್ಯ, ಸೂರಣ, etc. Si. 161; My.).

ಚೂರ್ಣಕುಂತ್ಲ cūrṇa-kuntala. *A curl, curly hair. Cf.* ಚುಂಚು 4 and ಸುರಿ.

ಚೂರ್ಣಿ cūrṇi. *A sum of one hundred cowries.* 2, *the picking out of an unanswerable argument.*

ಚೂರ್ಣಿಕೆ cūrṇikĕ. A kind of easy prose. (My.).

ಚೂಲ್ ಚೂಲ್. cūl. **ಚೂಲು.** = ಚುಲ್, etc. (Tĕ. ಚೂಡು, heat; pregnancy of cows = ಪಶುಗರ್ಭ; ಚೂಡಿ, ಚೂಲಿ, pregnant; ಚೂಲಾಲು, a pregnant woman; ಚೂಲು, womb, fruit, child, embryo = ಗರ್ಭಸ್ಥಪಿಣ್ಡ, ತಿಕು; T. ಚವುಲ್, pregnancy of mares, cows, etc. = ಚೂಲ್; T., M. ಚೂಲ್, pregnancy; T. ಚೂಲಿ, a pregnant woman). See ಮುಲ-.

ಚೂಲಿ cūla. ಚೂಳ. = ಚೂಡ 1. A crest, the top part, etc. See ಅವ-; Čpr. 5, after 64; 6, 18. 19.

ಚೂಲಿಕೆ cūlikĕ. ಚೂಳಿಕೆ. *The root of an elephant's ear* (ಕರ್ಣದ ಮೊದಲ್ Mr. 156). 2, the comb or crest of a cock. 3, the top of a mountain (Čpr. 5, 7; Abh. P. 9, 52), or of a tree (Rśv. 5, after 55). 4, the front, the van (Bh. 1, 7, 64).

ಚೂಷೆ cūshĕ. *An elephant's girth.*

ಚೂಳಯ cūḷaya. The space left by the division of hair in combing, when ornamented with pearls (ಮುತ್ತಿನ ಬಯ್ತುಲಿ Ks.).

ಚೂಳಿ cūḷi. = ಚೂಲೆ. (J. 8, 27). — ಚೂಳಿಗಲಹ. -ಕಲಹ. The quarrel of the avant-guard (Bh. 1, 8, 1).

ಚೆ cĕ. = ಕೆ 1, etc. See ಅಂಚೆ, ಆಚೆ, ಈಚೆ, ಮುಂಚೆ, ಹಿಂಚೆ.

ಚೆಕ್ಕನೆ cĕkkanĕ. = ಚಕ್ಕನೆ, (ಚಂಗನೆ). Quickly, speedily (ಭೋಂಕನೆ, ಭೋರೆರನೆ, ಚಡುಪುಡನೆ, ಗಿಟ್ಟಿ ತಿಟ್ಟಿನೆ, ಕಡು, ಚಿಚ್ಚರ, ಚಿಚ್ಚರ, ತೀಪ್ರ Śmd. 391; Śm. 61; Kk. 50, o. r. ಚಕ್ಕನೆ).

ಚೆಕ್ಕರಿಸು cĕkkarisu. = ಚಕ್ಕರಿಸು, ಚೆಕ್ಕರಿಸು. To bleat (ಆಜಪ್ಪಸಿ Śmd. Dh., o. r. ಬೆಕ್ಕರಿಸು in most MSS.; *cf.* ಕೆಕ್ಕುರಿ).

ಚೆಕ್ಕಳ cĕkkaḷa. = ಚಕ್ಕಳ, q. v. (Nn. 107).

ಚೆಕ್ಕು cĕkku. 1. = ಚಕ್ಕು. (My.).

ಚೆಕ್ಕು cĕkku. 2. (Tbh. of ಚಕ್ರ). An oil-press, a sugar-mill, etc. (T. ಚೆಕ್ಕು; M. ಚಕ್ಕು; R.; Mhr., H. ಚಕ್ಕೀ, a hand-mill).

ಚೆಕ್ಕುಸು cĕkkusu. To stop, to arrest, to prevent, to repel, etc. (ತಳ್ಪೊಯ್, ತಗೆ, etc., ಪ್ರತಿಪತ Ks.; *cf.* ಕಪು).

ಚೆಕ್ಕೆ cĕkkĕ. = ಚಕ್ಕೆ q. v., etc. (My.).

ಚೆಗಿಚೆ cĕgičĕ. The horse-radish tree, Hyperanthera moringa (Mhr., H. ಶೇಗವ; ಶೇಗವಾ; R.).

ಚೆಂ. ಚೆಬ್ಬು cĕṁ. = ಚಂ (ಚಬ್ಬು), etc. (Śmd. 215). Redness. — ಚೆಂಗಣಗಿಲೆ. -ಕಣಗಿಲೆ. = ಚೆಂಗಣಿಗಲ್. A red water-lily (ಸೌಗನ್ಧಿಕ, ಕಲ್ಹಾರ, ಹಲ್ಲಕ, ರಕ್ತಸನ್ಧ್ಯಕ Nr.). — ಚೆಂಗಣಿಗಲ್. -ಕಣಿಗಿಲೆ. (Śmd. 216). = ಚಂ-. — ಚೆಂಗಣಿಗಿಲೆ. -ಕಣಿಗಿಲೆ. (Śmd. 216). = ಚೆಂಗಣಗಿಲೆ. — ಚೆಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A red or fiery ray (Rśv. 6, 133; 8, 34). — ಚೆಂಗದಿರ. -ಕದಿರ. = ಚಂ-. The fiery-rayed: the sun (ಸೂರ್ಯ Kk. 11*b*, o. r. ಚಂ-; Śm. 14). — ಚೆಂಗಲವೆ. -ಕಲವೆ. = ಚಂ-. (ಆಲ, ಚೆನ್ನೆಯ್ಮಿಲ್ Śm. 26). — ಚೆಂಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ಕೆಂ-. The red sprout: a coral (ವಿದ್ರುಮ Kk. 47; Śm. 68; Rśv. 8, 25). — ಚೆಂಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. (Śmd. 216). A red throat.

ಚೆಂಗು cĕṁgu. 1. = ಚಂಗು 1, (ಚೆಗಿ 3, etc.). To jump, to skip, to frisk about, to caper; to pass by a leap (My.; T. ಚಿಮ್ಮು); to run away (My.; *cf.* ಜರುಗು 1 *f*).

ಚೆಂಗು cĕṁgu. 2. = ಚಂಗು 2, (ದಿಂಕು 2). A jump, etc. — ಚೆಂಗು ಚೆಂಗನೆ ಹಾಯ್ದು. = ಚಂಗು ಚಂಗನೆ-. (My.).

ಚೆಚ್ಚರ cĕccara. = ಚಚ್ಚರ, (ಬೆಚ್ಚರ). Quickness; quickly (ತೀಪ್ರ Śmd. 391; Śm. 61; Kk. 50, o. r. ಚಚ್ಚರ; ಭೋಂಕನೆ Čt. I, 21; Abh. P. 11, after 100; 14, 49; Tĕ. ಚೆಚ್ಚರೆ, forthwith, at once). ಚೆಚ್ಚರಂ (Śmd. 109). ಚೆಚ್ಚರದೆ (ತೀಪ್ರದಿನ್ದೆ 181 Cm.). **2,** certainty. ಚೆಚ್ಚರದೆ (ನಿಶ್ಚರದಿನ್ದೆವ Śmd. 181 Mdb. Cm.). ಚೆಚ್ಚರಂ ನುಡಿದಂ or ಚೆಚ್ಚರಮಂ ನುಡಿದಂ (112). **3,** carefulness (My.).

ಚೆಚ್ಚರಿಗ cĕccarigа. = ಚಚ್ಚರಿಗ. A zealously active, restless, quick man (ಪ್ರತೂರ್ಣ, ತ್ವರಿತ, ತೂರ್ಣ, ಉತ್ಸಾಕ, ಪ್ರಸೃತ Hlâ.; ತ್ವರಿತ, ಪ್ರಸೃತ, ತೂರ್ಣ Mr. 233, o. r. ಚಚ್ಚರಿಗ).

ಚೆಚ್ಚು cĕccu. = ಚಚ್ಚು, (ಜಜ್ಜು 1). To crush, to grind, to triturate (My.). ನಾನಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟುವದುಂಟು ಹುಟ್ಟಿ ಜನಮನೋಹರವಾದ ಗನ್ಧವು (ಪರಿಮಲ, ಏಮುರ್ಯೋತ್ಥಗನ್ಧ Si. 50). **2,** to strike, thrash, beat (My.).

ಚೆಜ್ಜಿ cĕjjĕ. = ಚಜ್ಜೆ, etc. (My.).

ಚೆಜ್ಜೆ cĕjjĕ. = ಚಜ್ಜೆ, etc. (My.).

ಚೆಟ್ಟ cĕṭṭa. = ಚಟ್ಟ, etc. See s. ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟ.

ಚೆಟ್ಟಿ cĕṭṭi. 1. A hen-sparrow (ಚಟಿಕೆ, ಕ್ಷುದ್ರಪಕ್ಷಿಕ Hlâ., Aufrecht's ed.; ಟಿಟ್ಟಭ, ಕ್ಷುದ್ರ- in Mdb. MS.; Tĕ. ಚಟ್ಟೆ, a generic name of a class of birds).

ಚೆಟ್ಟಿ cĕṭṭi. 2. = ಚಟ್ಟಿ. (My.).

ಚೆಟ್ಟು cĕṭṭu. 1. = ಗಿಡ. (Tĕ.). See ಆವಡೆ-, ದುಷ್ಟುಪು-, ಪಾವರೆ-, ಪಾಲೆಕಾಯಿ-, ವಾಯಿನ್ದ-.

ಚೆಟ್ಟು cĕṭṭu. 2. = ಚಟ್ಟು 2, No. 1. (My.; see ಮುಟಿಟ್ಟು-).

ಚೆಡು cĕḍu. = ಚಡು, ಚುರು. — ಚೆಡು ಪುಡನೆ. = ಚಡು-. (ತೀಪ್ರ Śm. 61, o. rs. ಚಡು-, ಚುಡು-).

ಚೆಣ್ಡಿಕ cĕṇḍaka. — ಚೆಣ್ಡಿಕನರಿ. The Canis (vulpes) rufescens (Bd.). — ಚೆಣ್ಡಿಕನ್ ನರಿ. The Indian-fox, Vulpes bengalensis (Gz.).

ಚೆಣ್ಡಿ cĕṇḍi. = ಚಣ್ಡಿ 1 (or 2). — ಚೆಣ್ಡಿಕಸ. A low annual plant growing in rice-fields, Sphaeranthus indicus Lin. (Z.).

ಚೆಣ್ಡಿಕೆ cĕṇḍikĕ. = ಚಣ್ಡಿಕೆ. (ತಿಪೆ, ಕಾಕಪಕ್ಷ, ತಿಖಣ್ಡಿಕೆ Hlâ., Nr.; Mr. 320; ಚೂಡೆ, ಮಾಲಿ Nr.; ತಿರಸ್, ತಿಖಿ Nn. 162; My.). ನವಿಲ ಚೆಣ್ಡಿಕೆ (ತಿಖಿ, ಚೂಡೆ Nr. *a*). ಚೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ (ಪ್ರಧ್ರಪ್ಪಕ Hlâ.). ಚೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂವಾಲೆ (ಪ್ರಧ್ರಪ್ಪಕ Nr.).

ಚೆಣ್ಡು cĕṇḍu. = ಚಣ್ಡು 1, ನೆಣ್ಡು, (Sk. ಗೇಣ್ಡು, Mhr. ಚೆಣ್ಡು). A play-ball (Bp. 31, 3; B. 5, 42; Dp. 50, 2).

ಚೆಣ್ಣ cĕṇṇa. = ಚಣ್ಣಿ. (B. 5, 123).

ಚೆದಳಿ cĕdaḷu. = ಚದಳು, etc. (My.; T. ಚಿದಪು, to pour

out, shed = ಚಿನ್ನು; to disperse, scatter;—to be poured out; to be dispersed; ಚದರು, to be spilt or shed).
ಚೆದುರು ಚೆದುರು. = ಚದುರು. (Rśv. 11, 83).

ಚೆನ್ ** čĕn. 1. = ಚನ್ 1, etc. Redness. — ಚೆನ್ನಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಕೆನ್-, ಚನ್-. (Rśv. 2, 46; 8, 85; V. 4, 33, Kśv. 2, after 42; 2, 47; J. 3, 3; M.). — ಚೆನ್ನಳಿರ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster of young leaves (Kśv. 2, 41). — ಚೆನ್ನಳಿರ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. A bed of young leaves (Kśv. 1, 50). — ಚೆನ್ನಾವರೆ. -ತಾವರೆ. = ಕೆನ್-. (R.). — ಚೆನ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. = ಕೆನ್-, ಚನ್-. (Śmd. 216). A red lip (Kśv. 2, 79). — ಚೆನ್ದೆಂಗಾಯ್. -ತೆಂಗಾಯ್. A nut of the ಚೆನ್ದೆಂಗು (J. 3, 27). — ಚೆನ್ದೆಂಗು. -ತೆಂಗು. = ಚನ್-. (Śmd. 216). A palm called "red cocoanut tree" (Grj. 2, 69; M. ಚೆನ್ದಬ್ಬು; My. as ಕೆನ್ದೆಂಗು). — ಚೆನ್ನೆಗ್ಗಿಲು. = ಕೆನ್ನೆಗ್ಗಿಲು. (St. & Pl.). — ಚೆನ್ನೆಯ್ದಲ್. = ಕೆನ್ನೆಯ್ದಿಲೆ, ಚನ್ನೆಯ್ದಲ್, ಚನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. The red water-lily, Nymphaea lotus L. (ಸಿಗಣ್ಣಿಕ, ಕಲ್ಹಾರ Hlâ.; ಜಿಂಗಲವಿ, ಆಲಕೆಂ. 26; ಜಂಗಳವಿ Kk. 22; Abh. P. 9, after 120; V. 4, 115). — ಚೆನ್ನೆಯ್ದುಲ್ಲೊಳ. -ಕೊಳ. A pond abounding in red water-lilies (Śmd. 216).

ಚೆನ್ ** čĕn. 2. = ಚನ್ 2, etc. Straightness, regularity, correctness, etc. — ಚೆನ್ದಮಿೞ್. -ತಮಿೞ್. Correct Tamil, the polished Tamil dialect (T.; B. 4, 130 as ಶನ್ತಮಿಳ). — ಚೆನ್ನೆನಪು. Proper remembrance (Ćpr. 8, 60).
ಚೆನ್ದ ಚೆಂದ. = ಚನ್ದ 1. Pleasing, etc. (B. 5, 12. 27. 30). — ಚೆನ್ದಗೇೞಿ. = ಚೆ-. (B. 5, 21. 249).
ಚೆನ್ದಿರ ಚೆಂದಿರ. 1. = ಚನ್ದ್ರ 2, etc. (My.).
ಚೆನ್ದಿರ ಚೆಂದಿರ. 2. = ಚನ್ದಿರ, etc. (My.).
ಚೆನ್ದಿರ ಚೆಂದಿರ. 1. = ಚೆನ್ದಿರ 1, etc. (My.).
ಚೆನ್ದಿರ ಚೆಂದಿರ. 2. = ಚೆನ್ದಿರ 2, etc. (My.).

ಚೆನ್ನು ** čĕnnu-a3. = ಚನ್ನು. ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೇ ಕುಲೀನನಂ ಚೆನ್ನಂ ಕಲಿ (Śmd. 84). See ಬಜು-. — ಚೆನ್ನಪೊಂಗ. An excellent or eminent man, a hero (ವೀರ Śmd. II).

ಚೆನ್ನಂಗಿ ** čĕnnaṅgi. = ಚನ್ನಂಗಿ No. 1. (Śmd. 75). ಪರಿಮಲ ಪ್ಪೆತ್ತ ಸುರಹೊನ್ನೆಯಿಂ ಹೊನ್ನೆಯಿಂ ಚೆನ್ನಂಗಿ ಹೊನ್ನಂಗಿಯಿಂ...ಕಾನನಂ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು (RAghč. 17, 54).

ಚೆನ್ನು ** čĕnnu. = ಚನ್ನು. ಚೆನ್ನ ಬಜ್ಜರಂ (Kk. 48). ಚೆನ್ನ ಪೂ (Abh. P. 9, after 120). — ಚೆನ್ನಕ್ಕೆ. -ಆಕ್ಕೆ. A good, sound eye (Bp. 18, 71). — ಚೆನ್ನಾಗಿ. = ಚನ್ನಾಗಿ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಪ್ರಣೀತ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ Nr.). ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹನ್ಥಾದು (ಏಕಾಶ, ವ್ಯತ್ತ Nn. 115). See Si. 428; B. 5, 28. 29. 171. 179. 180.

ಚೆನ್ನೆ ** čĕnne. 1. = ಚನ್ನೆ. (Ćpr. 4, 69; Abh. P. 7, 84).

ಚೆನ್ನೆ ** čĕnne. 2. (= ಚೆನ್ನಂಗಿ?). N. of a tree (Rśv. 5, 56).

ಚೆಪ್ಪುತಟ್ಟ ** čĕpputaṭṭa. (= ಸೋಳಾವದಿ, etc., ಹಂಸಪಾದೀ ಗಿಡ Si. 151; Tč. ಚಪ್ಪುಟಟ್ಟಿ, the asarabacca plant).

ಚೆಮ್ ** čĕm. = ಚೆನ್ 1, etc. Redness. — ಚೆಮ್ಪಿಸಿಲ್. = ಕೆಮ್ಪಿಸಿಲ್. Purple sunshine (Rśv. 9, 36; Kśv. 1, 77). — ಚೆಮ್ಮು. -ಪೂ. A red flower (Ćpr. 3, 96). — ಚೆಮ್ಪೊನ್. -ಪೊನ್. (Śmd. 216). The red metal: gold (ಕಸವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಕಡವರ, ಎಸುಸು Km. 68; ಕಸವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಸುವರ್ಣ Kk. 47; Abh. P. 3, 37; 3, after 83 and 130; Rśv. 5, after 19; J. 18, 63; T.: fine or pure gold). — ಚೆಮ್ಪೋತ. -ಪೋತ. (Śmd. 216). = ಕೆಮ್ಪೋತ, etc. The crow-pheasant (ಧೂಮ್ರಕುಕ್ಕುಟ Mr. 177; M., T. ಚೆಮ್ಪೋತ್ತು; Bh. 1, 20, 53; Kśv. 3, 33).

ಚೆಮ್ಬಿಗೆ ** čĕmbigĕ. = (ಚಮ್ಬು), ಕಮ್ಬಿಗೆ. A globular copper or brass vessel, used for drinking water, etc. (S. Mhr.; Mhr. ತಾಮ್ಪ್ಯಾ; Mhr. ತಾಮ್ಬೇಂ, copper; *cf.* ತಾಮ್ರ).

ಚೆಮ್ಬು ** čĕmbu. = ಚಮ್ಬು, etc. (M. ಚೆಲ್ವ, ಚೆಮ್ಬು; Tĕ. also ಚೊಮ್ಬು). — ಚೆಮ್ಬುಕುಟಿಗ. = ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. A copper-smith (ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಿಕ Nr.).

ಚೆಯ್ ** čĕy. (ಚೆಯ್ಯ). 1. = ಚಯ್ (ಚಯ್ಯ), etc. — ಚೆಯ್ಗು. -ಕುಡು. To give or cause fun (V. 2, 33, 32, 34). — ಚೆಯ್ಯಾಟಿ. = ಚಯ್ಯಾಟಿ, q. v.

ಚೆಯ್ ** čĕy. 2. = ಸಯ್, ಸೆಯ್. Straightness, etc.; niceness; beautifully, charmingly (see ಚನ್ 2). ಚೆಯ್ ಮುಣ್ಡಾಡಿ, ಮುಸ್ವಲೆವಿದು (Prll. 3, 29).

ಚೆರಗ ** čĕraga. = ಚರಗ, etc. (S. Mhr.).

ಚೆರಿಗೆ ** čĕrigĕ. = ಚರಿಗೆ. (C.).

ಚೆರುಕು ** čĕruku. (= ಕಬ್ಬು). The sugar-cane (Tĕ.). See ಚೆನ್ನೆ-.
ಚೆರ್ಚೆ ಚೆರಚೆ. = ಚರ್ಚೆ q. v. Ridicule, etc. (S. Mhr.). 2, a quarrel, etc. (R.).
ಚೆರ್ಬಿ ಚೆರ್ಬಿ. = ಚರಬಿ. (My.; S. Mhr.; T. ಚೇರ್ವೆ).

ಚೆಲ್ ** čĕl. = ಚೆಲ್ಲು, etc. To throw, as water (J. 30, 7).

ಚೆಲಂಕು ** čĕlaṅku. = ಚಲಕು, etc. To scatter, etc. (ಅಸಿ, ಈಡಾಡು Śmd. II; Tĕ. ಚಿಲುಕು, to sprinkle).

ಚೆಲಂಗು ** čĕlaṅgu. = ಚಲಂಗು, etc. To let go from the hand, etc. (ಕರಮುಕ್ತ Śmd. Dh., o. r. ಚಲಂಗು).

ಚೆಲ ** čĕla. Abbrevation of ಚೆಲ್ವ, of beauty. — ಚೆಲ ಪಿಲೆ. = ಚಳವಳಿ. A beautiful boy (T. ಚೆಲ್ವ ಪಿಳ್ಳೈ). — ಚೆಲ ಪಿಲೆರಾಯ. N. of an idol of Krishṇa at Mĕlkôṭĕ in Mysore (My.).

ಚೆಲುವ ** čĕluva. = ಚಲುವ, No. 2. See s. ಚೆಲುವು.

ಚೆಲುವಿಕೆ ** čĕluvikĕ. = ಚಲುವಿಕೆ, etc. (C.; ಅಭಿಜ್ಞೆ, ಶೋಭ Nr.; ವಿವಕ್ಷಿತ, ಸೌಮ್ಯ Nn. 103). See B. 5, 12. 289.

ಚೆಲುವು ** čĕluvu. = ಚಲುವು, etc. (ರಾಮು Mr. 504, o. r. ಚಲುವು; ಕೋಟಿ, ಸೌನ್ದರ Nn. 43; ರೂಪು 70; ರೂಪಕ, ಸರೂಪ 135; C.; B. 5, 12; J. 30, 15). Gen. ಚೆಲುವ (Bp. 42, 24; Prll. 3, 2; B. 2, 15); Acc. ಚೆಲುವನು (Prll. 3, 31); Loc. ಚೆಲುವನಲ್ಲಿ in Nn. 43, etc. — ಚೆಲುವ. = ಚಲುವ, etc. A handsome man (ಸುರೂಪ Nr.; ಸೌಮ್ಯ Nn. 74; C.; B. 2, 14).

ಚೆಲೋ ** čĕlô. = ಚಲೋ, etc. (C.; B. 2, 28; 5, 47. 85. 217. 262. 278. 289). ಚೆಲೋದು, ಚೆಲೋವು, *e. g.* 5, 124. 132. 209. 213. — ಚೆಲೋ ಚೆಲೋ. rep. (B. 5, 85. 146).

ಚೆಲ್ಲ ** čĕlla. = ಚಲ್ಲ 1. (Rśv. 11, 83). — ಚೆಲ್ಲಾಟಿ. = ಚಲ್ಲಾಟಿ. ಕೊತ್ತಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಾಟಿ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prv.).

ಚೆಲ್ಲವೊತ್ತ ** čĕlla-vôtta. = ಚಲ್ಲವೊತ್ತ. See s. ಚಲ್ಲವರ್ತ.

ಚೆಲ್ಲಾ ** čĕllâ. = ಚಲ್ಲಾ, etc. — ಚೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿ. = ಚಲ್ಲಾ-. (S. Mhr.).

ಚೆಲ್ಲಾಟ ** čĕllâṭa. = ಚಲ್ಲಾಟ. See s. ಚೆಲ್ಲ and ಚೆಲ್ಲು.

ಚೆಲ್ಲಿಸು ** čĕllisu. =ಚಲ್ಲಿಸು. To cause to pour, as brandy on the ground (B. 5, 54), to cause to throw or put down, as a tree (5, 135), to cause to throw about or spread, as grass (5, 295), etc. (C.).

ಚೆಲ್ಲು čĕllu.= ಚಲ್ಲು 1, ಚೆಲ್. To scatter about or strew (ಪೀಱಿ, ಪಿಕೀರ್ಯ Śmd. Dh. Cm.; C.), as lotus-flowers (Rśv. 6, 7), as seed (11, 68), to spend lavishly or profusely, as wealth (J. 34, 36), to spill, as ink (B. 2, 1), to shed, as blood (J. 4, 32), to throw away, as some jaggory (B. 2, 16), as a carcass (2, 34), as scum (3, 46), to throw or put, as a bundle of grass (2, 19), as salt (3, 59), to throw, as dust (J. 6, 39), as arrows (29, 11), etc., etc. See B. 3, 106. 123; 4, 157; 5, 154. 211. ಎಣ್ಣೇ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಆತ್ತ, ಕಾಯಿ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಆತ್ತ.— ಕೂಬಿ ಚೆಲ್ಲಿದ ಕಡೆ ಸಾವಿರ ಕಾಗೆ (Prvs.). **2**, to disperse (v. i., J. 7, 32).— ಚೆಲ್ಲಾಟ = ಚಲ್ಲಾಟ. (C.).— ಚೆಲ್ಲಾಡು. = ಚಲ್ಲಾಡು. (My.). ಆಚ್ಚಲರ ಧೂಳಿಗಳ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ (J. 3, 24).— ಚೆಲ್ಲಾಡಿಕೆ. = ಚೆಲ್ಲಾಡು. (My.).

ಚೆಲ್ಲೆ čĕllĕ.= ಚಲ್ಲೆ. Length (ಸಿದಿದು Śm. 49; Kk. 51, o. r. ಚಲ್ಲೆ).— ಚೆಲ್ಲೆಗಣ್. -ಕಣ್. A long, extended eye (Śm. 118, o. r. ಚಲ್ಲೆ-; Bp. 40, 14; J. 6, 18; 31, 10).

ಚೆಲ್ವ čĕlva.= ಚಲ್ವ No. 1, etc. Beauty (ಪುಣ್ಯ, ರೂಪ Nn. 63). **2**,= ಚಲ್ವ No. 2, ಚೆಲುವ, etc. See s. ಚೆಲ್ವು.

ಚೆಲ್ವಿ čĕlvi.= ಚಲುವಿ, etc. (C.).

ಚೆಲ್ವಿಕೆ čĕlvikĕ.= ಚಲ್ವಿಕೆ, etc. (C.; B. 3, 18).

ಚೆಲ್ವು čĕlvu.= ಚಲ್ವು, etc. (C.; ಸುರಭಿ Mr. 509, o. r. ಚಲುವು; ಅನ್ನದ Kk. 32; Čpr. 1, 77. 132; Grj. 10, 45. 47; J. 30, 7). ಚೆಲ್ವ ತಿಕು (J. 28, 20). ಚೆಲ್ವಂ ಬೀಯು (Rśv. 13, 69. 70). ಚೆಲ್ವಿನ ಕಣಿ (13, 104). ಚೆಲ್ವಿನ್ದಿ (Śmd. 216). ಇದು ದೇತಿಯೊಳ್ ಚೆಲ್ವು (191).— ಚೆಲ್ವ. = ಚೆಲುವ, etc. A handsome man (Čpr. 1, 108). See ಕಡು-.— ಚೆಲ್ವನ್ ಆನ್. To get (or possess) beauty, etc. (Kk. 18. 26; J. 3, 17).— ಚೆಲ್ವಾಗು. -ಆಗು. To become or be beautiful, etc. (Śmd. 174; Čpr. 1, 80; Rśv. 5, 51; Śśv. 5, 54; J. 17, 4).— ಚೆಲ್ವಿದಿ. -ಇಡಿ. To abound in beauty (Grj. 10, 92).— ಚೆಲ್ವುನೆಯಿು. -ಪೆಯು. = ಚೆಲ್ವನ್ ಆನ್. (Čb. v. 181. 206; Čpr. 3, 38).— ಚೆಲ್ವಿನ್. -ಎನ್. To say "it is a beauty", or "it is beautiful". ಪರಿಕೊಳಿಸಿತು... ಪದ್ಮಾಕರಂ ಚೆಲ್ವಿನೆ (J. 15, 8).— ಚೆಲ್ವಿನೆ. -ಎನೆ. To beam beautifully. ಅಯ್ದೆ ತೊಳಪ ಕನ್ನವುರಂ ಚೆಲ್ವಿನೆದಿರೆ (Śmd. 75).— ಚೆಲ್ವೊಗೆ. -ಒಗೆ. Beauty to arise or appear (Kk. 28).— ಚೆಲ್ವೊಡರಿಸು. -ಒಡರಿಸು. To produce beauty (Grj. 10, 103).

ಚೆಲ್ವೆ čĕlvĕ.= ಚೆಲ್ವೆ. etc. (My.). ಗೌಡನ ಹೆಣ್ಣಂತಿ ಕಡುಚೆಲ್ವೆ ಯೆಂದರೆ ಕಸದ ಮಂಕ್ಕಿ ಹೊತ್ತು ತನ್ನಾಗ ಕಣ್ಣೀತು (Prv.).

ಚೆಳು čĕlu. = ಚಳ್ಳು, etc.— ಚೆಳಾವರಿ. -ಆವರಿ. = ಚಳ್ಳವರೆ. (St. & Pl.).

ಚೆಳ್ಳ čĕlla. = ಚಳ್ಳ, etc. — ಚೆಳ್ಳದ ಮರ. (ಜೀಲು, etc. Nr.).

ಚೆಳ್ಳು čĕllu. = ಚಳ್ಳು, etc.— ಚೆಳ್ಳುಗುರ್. -ರು. = ಚು-. (J. 8, 21; S. Mhr.).

ಚೆಳ್ಳು čĕllu. = ಚೆಳ್ಳು, etc. (ಜಾತಿ, ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ Mr. 124).

ಚೆಳ್ಳೆ čĕllĕ.= ಚೆಳ್ಳು, etc. (My.).

ಚೇಕಿತಾನ čēkitâna. N. of a prince and ally of the Pâṇḍus. (Bh. 6, gîtârtha 1, 4).

ಚೇಗ čēga. = ಚಾಗ 2, (ಚೆಗರ್), ಚೇಗಿ, ಜೀಗ, ಜಿಗ್ಗ, ಜೀಗಿ. Quickness; quickly (ಚಿಚ್ಚರ, ಬಿಚ್ಚರ, ಚಿಕ್ಕನೆ, etc., ತೀಲ್ದು Śm. 61, o. r. ಜಿಗ್ಗ; Kk. 50, o. rs. ಚಗಿರ್, ಚೇಗಿ, ಜೀಗ, ಜೇಗಿ). — ಚೇಗ ಚೇಗ. rep. = ಚಾಗ ಚಾಗ. (Mr. 90, o. r. ಚಾಗ ಚಾಗ).

ಚೇಗಿ čēgi. = ಚೇಗ, q. v.

ಚೇಗು čēgu. = (ಚೆಚ್ಚು 4), ಚೇಗೆ. The heart, or core, of a tree; essence; strength (ಬಲತಿರುವಿಕೆ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ Si. 122; My.; T.; Tĕ. ಚೇಗೆ, ಚೇವೆ). ಗಿಡದಲ್ಲಿರುವ ಚೇಗು (ಸಾರ, ಮರ್ಜನ್ Si. 122).

ಚೇಗೆ čēgĕ.= ಚೇಗು. (Bp. 24, 25).

ಚೇಚೇ čē-čē. Fie! shame! (My.; Mhr. ಛೇಛೇ; *cf.* ಚಿಛಿ). 2, not so! (My.).

ಚೇಟ čēṭa. *A servant;* a slave.

ಚೇಟಕ čēṭaka. *A servant;* a slave. *Cf.* ತೆತ್ತಿಗ?

ಚೇಟಿ čēṭi. *A female servant;* a female slave. (Bp. 6, 10; J. 6, 37; 7, 6).

ಚೇಡೆ čēḍĕ. A goblin of that class which can be summoned to harass people (Mhr. ಚೇಡಾ).— ಚೇಡೆ ಮಾಡು, to practise black-art in order to ruin somebody (S. Mhr.).

ಚೇಣ čēṇa.= ಚಾನ, etc. (ವ್ರಶ್ಚನ, ಪತ್ರಪರತು Nr.).

ಚೇತ čēta. Tbh. of ಚೇತನ್. See ದುಶ್ಚೇತ; Čpr. 5, 121.

ಚೇತಕಿ čētaki. *The yellow myrobalan, Terminalia chebula.*

ಚೇತನ čētana. (fr. ಚಿತ್). Conscious; sentient; intelligent; alive, living; feeling; conspicuous, distinguished, excellent. 2, the thinking principle, the mind; the soul (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಆತ್ಮ Mr. 29). 3, *a living and sentient being.* 4, = ಚೇತನೆ (ಸಂಜ್ಞಾ, ಚೈತನ್ಯ Nn. 99). 5, power, strength (C.; not Sk.).

ಚೇತನಕರಣ čētana-karaṇa. The act of making conscious, etc. See ಎಲರ್ಚು, ತೆಪ್ಪಿು.

ಚೇತನಧರ್ಮ čētana-dharma. The nature of consciousness, etc. (Kâvy. V, 939).

ಚೇತನಭಾವ čētana-bhâva. The state of being conspicuous or distinguished, conspicuous nature (Śmd. 247; Kâvy. I, 4, 22-26); the state of being conscious, etc.

ಚೇತನಾಚೇತನ čētana-ačētana. Animate and inanimate (Śmd. 113).

ಚೇತನೆ čētanĕ. Consciousness; *understanding, intelligence, reflection.*— ಚೇತನೆಪಡೆ. -ಪಡೆ. To recover consciousness (Čpr. 5, 6).

ಚೇತನ್ಯ čētanya. Tbh. of ಚೈತನ್ಯ. Power (vulgar S. Mhr.).

ಚೇತರಣೆ čētaraṇĕ. Consciousness, strength (Čpr. 8, 71).

ಚೇತರಿಸು čētarisu. (*i. e.* ಚೇತಸಿಸು). To recover consciousness, or strength (My.; ತೆಪ್ಪಿು, ಮಲರ್ಚು, etc. G.). See Abh. P. 9, 44; 14, 103; Grj. 4, 66; J. 4, 47. 50; B. 5, 130. 132.

ಚೇತಸ್ čētas. = ಚೇತ, ಚೇತಸ್ಸು. Consciousness; intelligence; the soul; *the mind, intellect.*

ಚೇತಸ čētasa. Having such and such a mind (at the end of a compound). ಚೇತಸೆ, a female having such and such a mind (Bp. 41, 4).

ಚೇತಸ್ಸು čētassu. Tbh. of ಚೇತಸ್. (My.).

ಚೇತೋಜಾತ čētas-jâta. Kâma.

ಚೇತೋಜಾತವೈರಿ čētôjâta-vairi. Śiva (Bp. 54, 47).

ಚೇತೋಜಾತಹರ čētôjâta-hara. Śiva. 2, a long syllable (Čb. v. 102. 127).

ಚೇದಿ čēdi. N. of a country and of its people. (R.).

ಚೇದು *cēdu.* Bitterness (Tē.; see ಕಯ್ 6). — ಚೇದು ಬೀರ. (ಭಾಮಾಗಾರವ, ಘೋಷಕ, ಕಯ್ಯಿರೆ, etc. Si. 151; Tē.).

ಚೇಪು *cēpu.* (= ಸೇಮು?). A gush or spirt, as of milk (Tē.; Te. ಚೇಪು, to moisten, or let the milk, to give forth, emit, as a breast does milk; T. ಚೇಕ್ಕು, woman's milk). — ಚೇಪಿನ ಗಿಡ. A tree the leaves of which are given to cows to increase the milk (Sd.).

ಚೇಮ *cēma.* Tbh. of ಕ್ಷೇಮ. (My.).

ಚೇರ *cēra.* (also Sk.). The Cēra or Kŏṅgu country (including also Kērala or Malabar). 2, the name of a certain horse (Bp. 59, 40; ಆರುಣಂ ಮಾನೆ ಚೇರನಕ್ಕುಂ Mr. 275). — ಚೇರಫಟ್ಟಿ. The strong Cēra (king? Ċpr. 1, 134).

ಚೇರಣಿಗ *cēraṇiga.* A Malabâr man (see Mr. s. ಕೇರಲ).

ಚೇರು *cēru.* Testicles swollen from venereal disease (S. Mhr.; Tē. ಚೇರು, a string, cord; roe or a string of spawn in fish; veretrum tauri vel equi). — ಚೇರು ಇದ್. The testicles to enlarge and hang down on account of venereal disease (S. Mhr.).

ಚೇಲ *cēla.* = ಶಲ್ಯ 2, ತಲ್ಪೆ, ತಾಲೆ 2, ಶೆಲ್ಲೆ, ಶೇಲೆ, ಸೇಲೆ. *Cloth; clothes;* a garment. 2, (at the end of compounds) low, vile, bad.

ಚೇಲಅಂಚಲಿ *cēla-añcala.* The border or end of a garment (folded into a pouch, ಮಡಿಚ್ ಕೊ.).

ಚೇಲಿ *cēli.* 1. Circumcision (My., H., from H. ಚೇಲಾ, a disciple).

ಚೇಲಿ *cēli.* 2. *A bad woman.*

ಚೇಲಿಕ *cēlika.* A tailor (ತುನ್ನವಾಯು, ಚಿಪ್ಪಿಗ Mr. 377).

ಚೇಲಿಕೆ *cēlikĕ.* ಚೇಳಿಕೆ. A bodice. 2, civet (ಪುಣುಗು Mr. 336).

ಚೇಷ್ಟತೆ *cēṣhṭatĕ.* The state of moving, stirring, etc. See ನಷ್ಟ-.

ಚೇಷ್ಟಿತ *cēṣhṭita.* Done with effort, exerted, set in motion. 2, motion, gesture, act, function; action, behaviour, etc. See ನಿಶ್-; Ċpr. 3, 65.

ಚೇಷ್ಟಿಸು *cēṣhṭisu.* To move, to stir, to exert one's self, to be busy; to act, to do, to perform (Ċpr. 2, 28; 3, 68).

ಚೇಷ್ಟೆ *cēṣhṭĕ.* Moving any member of the body; *gesture, action, activity* (as one of the sentiments, ಭಾವ Nn. 100); effort, exertion; doing, performing, behaving, manner of existence. 2, wild capers, mischievous tricks, derision (C.; Mhr.; not Sk.; B. 2, 34). ಕುಣ್ಣಿಗೆ ಎಣ್ಣು ಚೇಷ್ಟೆ, ಕುರುಡಗೆ ಪದಿನಾಱು ಚೇಷ್ಟೆ (Prv.). — ಚೇಷ್ಟೆಗಿಡು. -ಕಡು. Activity to cease (Abh. P. 7, 15). — ಚೇಷ್ಟೆಗುನ್ದುಹ. -ಕುನ್ದುಹ. Fainting (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತ Nr.). — ಚೇಷ್ಟೆಯವನು. -ಅವನು. = ಚೇಷ್ಟೆಗಾಡಿ. (C.); fem. ಚೇಷ್ಟೆಯವಳು (C.).

ಚೇಷ್ಟೆಗಾಱಿ *cēshṭĕ-gāra.* A man full of tricks and pranks (C.).

ಚೇಳಿ *cēḷi.* = ಚೇಮು, ಶೇಟ್. A scorpion. — ಚೇಳ್ಪಿಸಿಗ. A kind of fish (Rśv. 5, 115).

ಚೇಳಿು *cēḷu.* = ಚೇಟ್, etc. (C.; ದ್ರುತ, ಅಲಿ, ವೃಶ್ಚಿಕ Hlâ.; Mr. 403; ಅಲಿ, ಅಲಿ, ಮ್ರುಣ, ದ್ರೋಣ, ವೃಶ್ಚಿಕ Nr.; Si. 171; ವೃಶ್ಚಿಕ 405; Tu., T., M. ತೇಳ್; Tē. తేలు). ಚೇಟು ಬಾಲ (ಅಲಿ, ವೃಶ್ಚಿಕಲಾಂಗೂಲ Hlâ.; ಅಲಿ, ದ್ರುತಪುಚ್ಛ Mr. 403). ಕಚ್ಚಿದರೆ ಕ ಚ್ಚುವದು, ಕಚ್ಚಲ್ಲ, ಚೇಟಿಲ್ಲ (pepper, Sp.). ಚೇಟಿ ಬಾಲದ ಉರಿಯ ತಾಳಲು ಬಹುದು; ಕಾಡಿಮೂರಿರ ಸಂಗ ಮಜೌದು ಕಳ್ಳೆ, ಮನವೆ (Dp. 172). ಚೇಟಿಂ ತೆಗೆಯಲ್ಕೆ, ಸುಮ್ಮನಿಹುದೆ? (Śś. 85). ಚೇಟು ಗೆಯು ಕೊಣ್ಡಿಯಲಿಹುದು ವಿಷ (Jñs. 42, 72). ಚೇಟುಗೆ ಪಾರುವ ತ್ಕಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವಕ್ಕೊನ್ದು ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು. — ಚೇಟುಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ. — ಚೇಟಿನ ಮನ್ತ್ರವನ್ನದುಯದವ ಹಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See B. 2, 50; 5, 41; ಎಮ್ಮೆ-, ಎಲೆ-, ಕರೀ-, ಕೆಮ್ಪು-, ಲಕ್ಷ್ಮ-. — ಚೇಟಿನ ಕೊಣ್ಡಿಯ ಗಿಡ. A stout annual plant with showy flowers and a seed resembling the sting of a scorpion, Martynia diandra Don. (Z.). — ಚೇಟುಕೊಣ್ಡಿಗಿಡ. An annual herb, the Indian turnsole, Heliotropium indicum L. (St. & Pl.; My.). 2, the thorny shrub Vangueria spinosa (ವೃಶ್ಚಿಕ Si. 405). — ಚೇಟಿಬಾಣ. A rocket resembling a scorpion in its movements (My.). — ಚೇಟಿಬಾಲದ ಗಿಡ. = ಚೇಟುಕೊಣ್ಡಿಗಿಡ No. 1. (St. & Pl.; My.). — ಚೇಟುಮಣಿ. A stone used to extract the poison of a scorpion (R.). — ಚೇಟಿಮಣಿಗಿಡ. = ಚೇಟಿಬಾಲದ ಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಚೈತನ್ಯ *caitanya.* = ಚೇತನ್ಯ. (fr. ಚೇತನ). Intelligence; mental perception, feeling; *consciousness;* sensation; the soul; the deity considered as the source of life. 2, = ಚೇತನ No. 5 (C.; not Sk.). See ಮಿಡುಕು. 3, N. of a reformer of the Vaishṇava sect, born about 1484 A. D. 4, a family-name (Mg.).

ಚೈತನ್ಯಭಾವ *caitanya-bhâva.* = ಚೇತನಧಾತು. (Śmd. 247 Cm.).

ಚೈತನ್ಯಭಾವಿ *caitanya-bhâvi.* A person endowed with intelligence (Bp. 51, 31).

ಚೈತನ್ಯಮಯ *caitanya-maya.* Full of life, life-like (Bh. 1, 12, 9).

ಚೈತನ್ಯಸ್ಥ *caitanya-stha.* Standing, abiding, or living in intelligence, etc. (Bp. 61, 59); a rich man (My.).

ಚೈತ್ಯ *caitya.* 1. (fr. ಚಿತಾ). Relating to a funeral pile; a monument on the site of a funeral pile; a place of sacrifice or religious worship; *a temple; a building containing an image or some relic of Buddha or Jina* (Ċpr. 3, 81. 82); a Buddhist or Jaina image (ಜನಾಂಗ, ಜನಪಿಮ್ಬ Nn. 134); the world of Bauddhas (? ಬೌದ್ಧತಪ Mr. 485); heaven (ತ್ರಿದಶಾವಾಸ, ಸ್ವರ್ಗ Nn. 134; ಸುರಧಾಮ Mr. 485).

ಚೈತ್ಯ *caitya.* 2. (fr. ಚಿತ್). The individual soul; the mind (ಚಿತ್ತ, ಮನಸ್ಸು Nn. 134).

ಚೈತ್ಯಗೃಹ *caitya-gṛiha.* = ಚೈತ್ಯಾಲಯ. (Ċpr. 1, 115; 6, 5).

ಚೈತ್ಯಭವ *caitya-bhava.* = ಚೈತ್ಯಗೃಹ. (Ċpr. 8, 100).

ಚೈತ್ಯಾಗಾರ *caitya-âgâra.* = ಚೈತ್ಯಗೃಹ. (Ċpr. 4, after 85).

ಚೈತ್ಯಾಯತನ *caitya-âyatana.* = ಚೈತ್ಯಗೃಹ. (Ċpr. 3, 17; 6, after 11).

ಚೈತ್ಯಾಲಯ *caitya-âlaya.* A Jaina temple (ವಸತಿ, ಜಿನಗೃಹ Nn. 133; Ċpr. 2, 57; Abh. P. 7, after 47).

ಚೈತ್ರ *caitra.* (fr. ಚಿತ್ರಾ). *The first month of the year* (March-April) *when the full moon stands in citrâ* (B. 5, 307. 308); the spring month, spring (ಮಧುಪ್ರಿಯ, ವಸನ್ತ Nn. 29, o. r. ಚೈತ್ರಮಾಸ; ಮದು Śm. 20). ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರನಾದರೂ ಪೆಯ್ ತಗಲಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಚೈತ್ರದೂತಿ *caitra-dûti.* = ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ. (Rśv. 9, 46).

ಚೈತ್ರಮಾಸ *caitra-mâsa.* = ಚೈತ್ರ. (ಮಧು Nn. 13; ಮಧುಪ್ರಿಯ 29; ಸುಗ್ಗಿ Ċt. I, 5; J. 5, 18).

ಚೈತ್ರರಥ čaitraratha. (fr. ಚಿತ್ರರಥ). *The garden of Kubêra planted by the gandharva Čitraraṭha.*

ಚೈತ್ರಸಖ čaitra-sakha. The friend of spring: Kâma. (R.).

ಚೈತ್ರಾನಿಲ čaitra-anila. The breeze of spring (Čpr. 7, 39).

ಚೈತ್ರಿ čaitri. The month čaitra. (R.).

ಚೈತ್ರಿಕ čaitrika. *The month čaitra.*

ಚೈದ್ಯ čaidya. Belonging to čêdi; Šišupâla. (Bhâgavata 10, 80, 11).

ಚೈನಿ čaini. Full or fond of sport (ಚಂಚಲ Čb.; Mhr. ಜೈನೀ ಗಡಿಲ್).

ಚೈರಂತ್ತನ čairantana. (fr. ಚಿರನ್ತನ). Old, ancient (Kâvy. V, 968; Čpr. 1, 22).

ಚೊ čŏ. = ಚಾ, ಚೋ. (My.).

ಚೊಂಯಿ čŏ̃yi. = ಚುಂಯಿ, etc. (My.).

ಚೊಕಟ čŏkaṭa. = ಚೊಕ್ಕಟ, etc. Purity, cleanness (My.).

ಚೊಕ್ಕ čŏkka. Niceness, elegance, beauty, charm, etc. (ರಯ್ಯ, ಲೇಸು, ಹಸಗಟ್ಟು, ಎಡ್ಡ, ಅನು, ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಮನೋಹರ Šm. 55; ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, etc. Kk. 18; T. ಚೊಕ್ಕ, ಚೊಕ್ಕು; M., Tě. ಚೊಕ್ಕ; Sk. ಚೋಕ್ಷ; Mhr., H. ಚೋಖಾ; see ಜನ್ 1 & 2, & ಚೊಪು 1; *cf.* Tě. ಜೋಕೆ, T. ಚೊಗಜು, M. ಚೊಂಗು, K. ಸೊಗನು, beauty). ಚೊಕ್ಕಹೆಣ್ಣಿತಿಯವಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ವರನಿಲ್ಲದಿರೆ ಕುಕ್ಕೆ ತುಮ್ಬಿದ ರೊಕ್ಕವಿದ್ದು ಫಲವೇನು? (Dp. 148). 2, purity, cleanness (C.; T., Tě.; Sk. ಚೋಕ್ಷ; Mhr., H. ಚೋಖ). — ಚೊಕ್ಕಊಟ. An excellent, clean meal (C.). — ಚೊಕ್ಕಚಿನ್ನ. Pure gold (C.). — ಚೊಕ್ಕದಮ್ಬುಲ. -ತಮ್ಬುಲ. Excellent tambula (Čpr. 8, 47). — ಚೊಕ್ಕನೀರು. Pure water (My.). — ಚೊಕ್ಕನೆಯಾರ್. N. (Bp. 11, 17). — ಚೊಕ್ಕಬೆಳ್ಳಿ. Pure silver (C.). — ಚೊಕ್ಕಭೋಜನ. = ಚೊಕ್ಕಊಟ. (My.). ಚಿಕ್ಕ ಮಡಿಕೆ ಚೊಕ್ಕಭೋಜನ (Prv.).

ಚೊಕ್ಕಟ čŏkkaṭa. = ಚೊಕಟ, ಚೊಕ್ಕಟು q. v., ಚೊಕ್ಕಳ. (Tě.). ಚೊಕ್ಕಟದ ತನಿಸುಖಂ (Čidakhaṇḍânubhava sâra 1, 7). ಜನ್ವನಾದಿಗಳಿನ್ದ ಶರೀರಮಂ ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡುವುದು (ಪರಿಕರ್ಮ, ಅಂಗ ಸಂಸ್ಕಾರ Nr.). 2, purity, cleanness (My.; Tě.).

ಚೊಕ್ಕಟು čŏkkaṭu. Comeliness, beauty, etc. (ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು, ಗರಗರಿಕೆ, ಏಜಿತೆ, ಸುಭಗ Šm. 47, o. r. ಚೊಕ್ಕಟ). 2, purity (Mhr., H. ಚೋಖಟ, ಚೋಖಟಾ, ಚೋಖಟೋಟ).

ಚೊಕ್ಕಳ čŏkkaḷa. = ಚೊಕ್ಕಟ, etc. (ಗರಗರಿಕೆ Čt. II, 88; V. 11, 9; Mhr., H. ಚೋಖಾಳ, clean, clear; pure).

ಚೊಕ್ಕಳತನ čŏkkaḷatana. The state of being nice, etc. (V. 40, 75).

ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ čŏkkaḷikĕ. Elegance, beauty, etc. (ನೆಂದವಣಿಗೆ Šmd. 386 Mḍb. Cm.; ರಯ್ಯ, etc. Šm. 55; ಕೆನೆ 100; ಆನು, ಲೇಸು, ಹಸ, ಕೆನೆ, ಆಣಿ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18). ಸಕ್ಕದಮಂ ಮಙೊಳ್ಳದೆ ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆಯಿನ್ ಆಚ್ಚಗನ್ನಡಂ ಚೀಟ್ಪುರ್ (Šmd. 386).

ಚೊಕ್ಕೆಯ čŏkkĕya. A device, a dexterous feat (of wrestlers, Grj. 2, after 106; Bh. 2, 2, 96; 3, 6, 23).

ಚೊಕ್ಕೆಯತನ čŏkkĕyatana. Skill, proficiency, etc. (ಪನ್ನಣ Bhn. 56).

ಚೊಗಚಿ čŏgaći. = ಚಗಚೆ, etc. (S. Mhr.). The shrub-like, though annual herb Cassia occidentalis L. (Z.; *cf.* ದೊಡ್ಡ ತಗಚೆ).

ಚೊಗರ್ಚಿ čŏgarći. = ಚೊಗಚೆ. (Z.).

ಚೊಂಗ čŏ̃ga. = ಚಂಗ, etc., ಚೊಂಚ, ಚೊಂಚು. Crookedness, perverseness (My.). 2, see s. ಚೊಂಗು.

ಚೊಂಗಿ čŏ̃gi. = ಚುಂಗಿ. A perverse female (My.). 2, = ಚೊಂಗು, *e. g.* in ಚೊಂಗಿದನ, ಚೊಂಗಿವನುಷ್ಯ (My.).

ಚೊಂಗು čŏ̃gu. = ಚೊಂಗ No. 1. (My.). — ಚೊಂಗ. -ಆ3. A perverse man (My.).

ಚೊಚ್ čŏč. = ಚೊಮ್, q. v. The state of being the point, first or previous. — ಚೊಚ್ಚಲ್. -ಚಲು. (The first pregnancy), the first birth; the first offspring. ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗ, a first-born son (C.; B. 3, 15). ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗಳು, a first-born daughter (C.). ಚೊಚ್ಚಲ ಬಸುಱು, the pregnancy with the first offspring, the first pregnancy (used only of women, C.). ಚೊಚ್ಚಲ ಈತ, the first production of young (used of cattle, My.). ಚೊಚ್ಚಲ ಕಱು, the first calf (My.). — ಚೊಚ್ಚಲ. = ಚೊಚ್ಚಲು. ಈತ ಚೊಚ್ಚಲ, ಆಕೆ ಚೊಚ್ಚಲ (C.). — ಚೊಚ್ಚಿಲ್. -ಚಿಲು. = ಚೊಚ್ಚಲ್. — ಚೊಚ್ಚಿಲದು. -ಆದು. One (*i. e.* a cow) that has had the first or one calf (ಗೃಷ್ಟಿ Mr. 181, o. r. ಚೊಚ್ಚಲದು). — ಚೊಚ್ಚಿ ಆತ್ಮಜ. -ಆತ್ಮಜ. A first-born son (Mr. 310, o. r. ಚೊಚ್ಚುಲಾತ್ಮಜ). — ಚೊಚ್ಚುಲ್. -ಚುಲು. = ಚೊಚ್ಚಲ್. — ಚೊಚ್ಚುಲ ಮಣಿಕ. A cow that has had one calf (ಗೃಷ್ಟಿ, ಸಕೃತ್ಪ್ರಸೂತೆ Hlâ.). — ಚೊಚ್ಚುಲುಬಸುಱು. = ಚೊಚ್ಚಲ. (My.). ಎಳೆತನದಲ್ಲೇ ಚೊಚ್ಚುಲುಬಸುರಾದ ಆಕಳು (ಪ್ರಸ್ಫೋಹಿ, ಬಾಲಗರ್ಭಿಣಿ Si. 322, thus *only* in Si.).

ಚೊಚ್ಚೆ čŏčča. Tbh. of ಸ್ವಚ್ಛ. (My.).

ಚೊಂಚ čŏ̃ča. = ಚೊಂಗ, etc., ಚೊಂಚು. 2, see s. ಚೊಂಚು. — ಚೊಂಚಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A crooked, crippled arm (S. Mhr.).

ಚೊಂಚು čŏ̃ču. = ಚೊಂಚ No. 1. The state of being crooked. — ಚೊಂಚ. -ಆ3. A man who has a crooked, crippled arm (S. Mhr.).

ಚೊಟ್ಟ čŏṭṭa. (fr. ಕುಡು 3). = ಚೊಟ್ಟಿ, ಚೊಟ್ಟು, ಸೊಟ್ಟ, ಸೊಟ್ಟು, ಚೊಕ್ತು, ಸೊತ್ತು. Crookedness. — ಚೊಟ್ಟಗಾಲು. -ಕಾಲು. A crooked, crippled foot (My.). — ಚೊಟ್ಟಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A crooked, crippled arm (My.).

ಚೊಟ್ಟಗೆ čŏṭṭagĕ. = ಸೊಟ್ಟಗೆ. (My.).

ಚೊಟ್ಟಿ čŏṭṭi. = ಚೊಟ್ಟ, etc. Crookedness. (T. ಚೊಟ್ಟಿ; T. ಚೊರಡು, M. ಹುಬಿಡು, a crook, hook; see s. ಕೋಟ್ 1 and *cf.* ತೊಪಡು). — ಚೊಟ್ಟಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. A man who has a crooked, crippled hand or arm (ಕುಕರ, ಕುಣಿ Nr.).

ಚೊಟ್ಟು čŏṭṭu. = ಚೊಟ್ಟ, etc. (My.).

ಚೊಟ್ಟಿ čŏṭṭĕ. Tbh. of ಚೋಟಾ. A small, mean man (My.).

ಚೊತ್ತಿ čŏtti. = ಸೊತ್ತಿ. A female with crooked, crippled limbs (My.).

ಚೊತ್ತಿಗೆ čŏttigĕ. = ಜತಿಗೆ, ಜತ್ತಿಗೆ, ಜೆತ್ತಿಗೆ, ಜೊತಿಗೆ, ಜೊತ್ತಗೆ, ಜೊತ್ತಿಗೆ. Tbh. of ಯೋಕ್ತ್ರಕ. The plaited strap or collar round an ox's neck by which it is fastened to the yoke (the form of ಜೊತ್ತಿಗೆ *only* in Si.). ಪಶುಗಳ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಜೊತ್ತಿಗೆ (ಆಉನ್ಸ್ಟ್ರ, ಯೋಕ್ತ್ರ, ಯೋಕ್ತ್ರ Si. 303).

ಚೊತ್ತು čŏttu. = ಚೊಟ್ಟ, etc. — ಚೊತ್ತ. -ಆ3. A male with crooked, crippled limbs (My.).

ಚೊಪ್ಪಟಿ *cŏppaṭi.* The red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (ದೇವದಾರು Mr. 118, one MS. ಚೊಪ್ಪಡೆ; for "redness" see s. ಚನ್ 1).

ಚೊಮ್ಮು *cŏmbu.* = ಚಮ್ಮು No. 2. (My.).

ಚೊರಿಲ್ *cŏṟṟ.* = ಚುಯ್, etc. — ಚೊಚಿನ್ನು. -ಆನ್ನು. = ಹುಯ್ಯೆನ್. (C.).

ಚೊರಿ *cŏṟa.* A shark (ಮಕರ Si. 88; T. ಚುಬ್ಬಾ; M. ಚಬ್ಬಾಗು, ಚುಬ್ಬಾವು, ತುಬ್ಬಾವು, ಶ್ರಾವು, ಇಬ್ಬಾವು; Tĕ. ಚೊಬ್ಬೆ, ಸೊಬ್ಬೆ; *cf.* ತುಬ್ಬೆ 2 P).

ಚೊಲ್ಲಣ *cŏllaṇa.* = ಚಲ್ಲಣಿ, q. v. (My.).

ಚೊಲ್ಲೆಯ *cŏlléya.* = ಚೊಲ್ಲೆಪ, ಚೊಲ್ಲೆಹ. The pointed end of a female's bundle of hair at the back of the head (ತುಮುವಿಪ್ಪಿನ ಕೊನೆ Śm. 72; Kk. 51, o. r. ಚೊಲ್ಲೆಪ; Tĕ. ಚೊಲ್ಲೆಮು, ಜೊಲ್ಲೆಮು, a tire formed by weaving the tresses in chains and then coiling them up at the back of the head; a wreath of Mogili flowers; *cf.* ಚೊಚಿ?). See Čpr. 8, 52; Bh. 1, 13, 30; Rśv. 7, 5; Śśv. 3, 11; ಮಾಣಿಕಗೊಪ್ಪ ಚೊಲ್ಲೆಯ.

ಚೊಲ್ಲೆಹ *cŏllĕha.* = ಚೊಲ್ಲೆಯ, q. v. (ತುಮುವಿಪ್ಪಿನ ಕೊನೆ Ks.; Bp. 12, 43).

ಚೊಳ್ಳಣಿ *cŏḷḷaṇa.* = ಚೊಲ್ಲಣಿ, etc. (My.).

ಚೊೞ *cŏ.* = ಚೊ, etc. (My.).

ಚೊಕ್ಕ *cŏkka.* Pure, clean; pleasing, delightful, beautiful; honest; clever; sharp, pungent, keen. *Cf.* ಜೊಕ್ಕ.

ಚೊಪೆ *cŏpe.* Bark, rind; skin. 2, *the bark of a kind of cinnamon;* see ತ್ವಚ. 3, a cocoanut (Čpr. 6, after 55). 4, a plantain.

ಚೋಜಿಗ *cŏjiga.* = ಸೋಜಿಗ. Tbh. of ಚೋದ್ಯ (or a ಚೋದ್ಯಳ). Surprise, wonder; a marvel, a wonder (C.; T. ಚೋತ್ತಿಯ; Tĕ. ಸೋಡೆ, ಸೋದ್ಯ, ಸೋಯಗಪ್ಪ, ಸೋಯಗಗಮು, ಸೋಯಗಮ್ಮು; Mhr. ಜೋಜ). See Bh. 2, 4, 10; ಚಿಕ್ಕ-.

ಚೋಟಾ *cŏṭâ.* = ಜೊಟ್ಟೆ. Short, small, little (My.; H. ಛೋಟಾ).

ಚೋಟು *cŏṭu.* (fr. ಕುಜು). = ಚುಟು 2. The small span of the thumb and forefinger (ಪ್ರದೇಶ Mr. 324; C.; M. ಜೊಟ್ಟಾಣ್). ಜೋಟು ಕಡಿಮೆ ಆಗದು ಪಾಟದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಜೋಟಿಗಲ. -ಆಗಲ. A span's breadth (C.; Si. 122. 211). — ಜೋಟಳತೆ. -ಅಳತೆ. A span's measure (C.). — ಜೋಟುದ್ದ. -ಉದ್ದ. A span's length or height (C.; Si. 211; V. 39, 13). ಜೋಟುದ್ದ ಮಗುವಿಗೆ ಗೇಣುದ್ದ ಕುಲಾಮಿ. — ಜೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗಗೆ ಮಾರುದ್ದ ಕಮ್ಮಳಿ (Prvs.). — ಜೋಜೆತ್ತರ. -ಎತ್ತರ. A span's height (C.; Si. 211).

ಚೋಡಿ *cŏḍi.* = ಜಡತಿ. (My.).

ಚೋದನ *cŏdana.* Driving, impelling; commanding, etc. See ಪ್ರ-.

ಚೋದ್ಯ *cŏdya.* (= ಚೋಜಿಗ, etc.). To be driven or impelled, etc. 2, raising a question, objecting. 3, *surprise, astonishment, wonder;* a wonderful thing (ಏಸುವನ್ನ Čt. I, 57). See ಕು-, ಬಲು-; Čpr. 1, 31; 6, 100; Grj. 1, 14; Bp. 32, 48; 50, 73; Prv. s. ಬಾದ್ಯ. — ಚೋದ್ಯಮ್ಮವ್ವಡು. -ಂ-ಪಡು. To be surprised, to wonder (Bp. 33, 18). — ಚೋದ್ಯವಡು. -ಪಡು. = ಚೋದ್ಯಮ್ಮವ್ವಡು. (Rśv. 14, after 58).

ಚೋದ್ಯತರ *cŏdya-tara.* Uncommonly wonderful, uncommonly beautiful (ವಿಚಿತ್ರತರ Śmd. 301 Cm.; Bp. 26, 7).

ಚೋಪದಾರ *cŏpadâra.* A mace-bearer (C.; Mhr.).

ಚೋಪಾರ *cŏpâra.* = ಜಾಪಾರ, q. v.

ಚೋರ *cŏra.* A thief, a robber. (My.).

ಚೋರಕ *cŏraka.* = ಚೋರ. (Bp. 40, 54; 43, 51).

ಚೋರಬಂಧಿಕ *cŏra-khaṇḍika.* N. of a plant (ಹಳ್ಳಿಸರಡು Mr. 142, one MS. -ಕಣ್ಣಿಕ).

ಚೋರತ್ವ *cŏratva.* Theft, robbery (My.).

ಚೋರಪುಷ್ಪಿ *cŏra-pushpi.* *The plant Chrysopogon aciculatus* Trin.

ಚೋರಪ್ರಸ್ತರೋಪಕರಣ *cŏra-prastarôpakaraṇa.* A thief, and an instrument for (cutting) stones. See ಉಳಿ 3 and 4.

ಚೋರಸೂಚನ *cŏra-sûcana.* Pointing out, informing against, or spying out thieves. See ತುಬ್ಬು.

ಚೋರಿ *cŏri.* Theft, robbery (C.; Mhr.).

ಚೋಲ *cŏla.* ಚೋಳ. *A short jacket, a bodice.* See ಕಟ್ಟುಂ ಜೋಳ.

ಚೋಲಕ *cŏlaka.* A bodice, a jacket; a cuirass, mail (ವಾರಣಾಣ, ಕಂಚುಕ, ಕುಪ್ಪಸ, ಬಾಡ Mr. 343).

ಚೋಲಿ *cŏli.* A kind of chignon made of some hair of the čamari (My.).

ಚೋಷಣಿ *cŏshaṇa.* Sucking, suction. (G.).

ಚೋಷ್ಯ *cŏshya.* Suckable; anything that can be sucked. (My.).

ಚೋಸರಿಗಿ *cŏsarigiti.* (Śmd. 246 Mḍb., o. r. ಜೋಸರಗಿತಿ).

ಚೋಹ *cŏha.* (Tbh. of ಯೋಗ). = ಜೋಪ, ಸೋಗು. Dress: an assumed character and guise, a mask (ವೇಷ Bhn. 45; Bp. 32, 15; Mhr. ಸೋಂಗ).

ಚೋಳ *cŏḷa.* The coast of Coromandel; the titular name of a dynasty of that country; N. of its people (My., T., M. ಚೋಟ; Sk. ಚೋಡ, ಚೋಲ). See ಉತ್ತುಂಗ-, ಕರವೀರ-, ಕರಪೂರ-, ಕರಿಕಾಲ-, ನರೇನ್ದ್ರ-, ಪಗಳ್-, ರಾಜೇನ್ದ್ರ-, ವಿಕ್ರಮ-, ವೀರ-; Čpr. 7, 41; Bp. 6, 18; 9, 33; 22, 6; 33, 15; 38, 56; Śmd. 276 Mḍb.; Prv. s. ಜೋಳ. — ಚೋಳವೈ. -ಅನ್ವೈ. N. See ವೀರ-. — ಚೋಳಾದೇವಿ. -ದೇವಿ. N. (Bp. 33, 17; 59, 8).

ಚೋಳದೇಶ *cŏḷa-dêśa.* The čŏḷa country (Bp. 16, 1). ಚೋಳದೇಶದವ (a Tamil vagabond) ಚೀಲಿನಿನ್ತ ಜಿಜ್ಜು (Prv.).

ಚೋಳನೃಪ *cŏḷa-nṛipa.* The čŏḷa king (Bp. 24, 78).

ಚೋಳಪಾಲಕಚರಿತ್ರ *cŏḷa-pâlaka-čaritra.* The history of the čŏḷa king or of the čŏḷa kings, a work by Kĕśava (Śmd. 408).

ಚೋಳಭೂಮಂಣ್ಡಲ *cŏḷa-bhûmaṇḍala.* = ಚೋಳದೇಶ. (Bp. 50, 62).

ಚೋಳಭೂವರ *cŏḷa-bhûvara.* = ಚೋಳನೃಪ. (Bp. 24, 85).

ಚೋಳಮಣ್ಡಲ *cŏḷa-maṇḍala.* Coromandel (T. ಚೋಟ-; My.).

ಚೋಳಮಹೀಶ *cŏḷa-mahîśa.* = ಚೋಳನೃಪ. (Bp. 31, 24).

ಚೋಳರಾಯ *cŏḷa-râya.* = ಚೋಳನೃಪ. (Bp. 9, 40; 25, 48; 50, 22; 52, 10).

ಚೋಳಿ *cŏḷi.* Relating to or coming from Čŏḷa; a man from Čŏḷa (? My.). — ಚೋಳಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 11, 4).

ಚೌ *čau.* = ಚವು 1. Tbh. of ಚತುಃ (Śmd. 377).

ಚೌಕ *čauka.* = ಚವುಕ 1, Nos. 1-5, ಚೌಕು. Tbh. of ಚತುಷ್ಕ (Śmd. 378). 6, a square in a town where four roads meet

(My.); the square space forming the central portion of a temple or house (My.; Mhr.); a square made with cowdung on the ground (Bp. 18, 3; Mhr., H. ಚೌಕಾ). 7, the number of four on a die (My.). 8, slow time in music. ಆದ್ಯನ್ತಮಧ್ಯಕಾಲಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅನ್ದರೆ ಪುರು ಚೌಕ ಮುಕ್ತಾಯಗಳು (ತತ್ತ್ವ, etc. Si. 64; My.). 9, prolixity (in ಚೌಕಮಾತು, My.); of little worth (in ಚೌಕಮಾತು, S. Mhr.). ಚೌಕದ ಮಾತು (Bp. 43, 6).—See Si. 105. 421. 438. — ಚೌಕವನ್ ಎಣಿಸು. To count by four and four (C.; Bp. 28, 41).

ಚೌಕಟ್ಟು (čau-kaṭṭu). A frame (C.; B. 3, 58; 4, 209; Si. 112. 219; Mhr., H. ಚೌಕಟಿ).

ಚೌಕಣ್ಡಿ čau-kaṇḍa. Tbh. of ಚತುಃಖಣ್ಡ (Śmd. 378).

ಚೌಕದಾಯ čauka-dâya. A throw of dice that exhibits the even numbers from 4-12, one exceeding the other at the rate of four (Bp. 43, 6).

ಚೌಕದುಗ čauka-duga. Four times (a throw of) two dice of which both exhibit the number one (Bp. 43, 6).

ಚೌಕಸುದ್ದ čauka-sudda. Quite square (C.).

ಚೌಕಳಿ čaukaḷi. = ಚವುಕಳಿ, etc.

ಚೌಕಿ čauki. = ಚವಕ, etc., ಚೌಕಿಗೆ, ಚೌಕು, (ಚೌರಗೆ). A group of four houses; a quadrangle enclosed by four buildings; the square open court in the centre of a house (ಸಂಜವನ Mr. 195; see ಚೌರಗೆ).

ಚೌಕಿಗೆ čaukigĕ. The inner veranda of a house (Bp. 12, 8; Bh. 2, 13, 28; 3, 12, 66).

ಚೌಕೀದಾರ čauki-dâra. A watchman (My.; Mhr., H.; B. 5, 106).

ಚೌಕು čauku. = ಚೌಕ. See ಚಚು-. 2, = ಚೌಕಿ No. 3, q. v. (ಚತುಃಶಾಲ, ಸಂಜವನ Nr.).

ಚೌಕುಳ čau-kuḷa. The four castes. 2, a certain musical term (Bp. 19, 10).

ಚೌಕುಳಿ čaukuḷi. = ಚವುಕಳಿ, etc.

ಚೌಗಾವಿ čau-gâvĕ. Tbh. of ಚತುರ್ಗ್ರಾಮ (Śmd. 378).

ಚೌಜನ್ತ್ರ čau-janta. Tbh. of ಚತುರ್ದನ್ತ (Śmd. 378; ಸುರಕರಿ Śm. 10, o. r. ಚೌದನ್ತ).

ಚೌಡ čauḍa. = ಚೌಲ. (fr. ಚೂಡಾ). Relating to a crest, crested; relating to tonsure. 2, the ceremony of tonsure.

ಚೌತಾಳ čautâḷa. Forty-four (S. Mhr.; Mhr. ಚೌವೀಚಾಳ).

ಚೌತಿ čauti. = ಚವುತಿ.

ಚೌಥಾಯಿ čauthâyi. A fourth part (My.; Mhr.).

ಚೌದನ್ತ čau-danta. = ಚೌಜನ್ತ್ರ, q. v. (Śkv. 3, 44).

ಚೌದರಿ čaudari. = ಚವುದರಿ.

ಚೌದಳ čau-daḷa. Having four leaves (Bp. 3, 8).

ಚೌಪಂಜೆ čau-paṁji. A play at dice at which four cinques are expected to fall (Bp. 43, 8).

ಚೌಪಟ čau-paṭa. = ಚೌಪಟ No. 2. (Bh. 8, 19 sum.; 10, 6, 22).

ಚೌಪದ čau-pada. Tbh. of ಚತುಃಪದ (Śmd. 378, o. r. ಚತುಃಪಥ). 2, a class of metres (My.); a schoolmaster going with his pupils from house to house, singing čaupadas and asking for presents (My.).

ಚೌಪದಿ čau-padi. N. of two metres (Čh.; Mr. 366). 2, four roads, or a place where four roads meet (ನಾಲ್ಬಟ್ಟೆ Čt. II, 88).

ಚೌಪಳಿಗೆ čau-paḷigĕ. A square-hall or pavilion: the maṇṭapa in front of a Jaina temple (My.; Abh. P. 5, after 53; 11, after 10).

ಚೌಭುಜ čau-bhuja. (= ಚತುರ್ಭುಜ). Four arms (Bp. 24, 73).

ಚೌಮೂಲೆ čau-mûlĕ. The four cardinal points (Râm. 1, 13, 7).

ಚೌರ čaura. 1. (fr. ಚೋರ). *A thief, a robber.*

ಚೌರ čaura. 2. Tbh. of ಕ್ಷೌರ. (C.).

ಚೌರಗೆ čauragĕ. = ಚೌರಿಗೆ, (ಚೌಕಿ No. 3, ಚೌಕು No. 2). (ಚತುಃಶಾಲ, ಸಂಜವನ Hlâ.).

ಚೌರಸ čaurasa. Tbh. of ಚತುರಶ್ರ. (J. 17, 23; My.; Mhr.).

ಚೌರಾಶೀತಿ čaurâśîti. Tbh. of ಚತುರ್ ಅಶೀತಿ. 84. (Bh. 2, 2, 77; Mhr. ಚೌರ್ಯ್ಯಾಶೀ).

ಚೌರಿ čauri. = ಚವರಿ, etc. (Mhr., H.). A chowrie. See Si. 169. 267. 453.

ಚೌರಿಕೆ čaurikĕ. *Theft, robbery.*

ಚೌರಿಗೆ čaurigĕ. = ಚೌರಗೆ, q. v. (ಮನೆಕೆಸ.; V. 38, 101).

ಚೌರ್ಯ čaurya. *Theft, robbery.*

ಚೌಲ čaula. = ಚೌಡ.

ಚೌಲಕರ್ಮ čaula-karma. = ಚೂಡಾಕರ್ಮ. (My.).

ಚೌಲೋಪನಯನ čaula-upanayana. Tonsure and investiture with the sacrificial thread (ಮುಂಜಿ G.). ಚೌಲೋಪನಯನವಾಗದವ ನವಿಲಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ಚೌವಂಗುಲ čau-aṅgula. Four fingers (Bh. 2, 2, 97).

ಚೌವಟ čauvaṭa. = ಚೌವಟ್ಟ (Śmd. 378). Place of junction of four roads (ಸಂಸ್ಥಾನ Mr. 192; Mhr. ಚವಠಾ, ಚವಾಠಾ). 2, = ಚೌಪಟಿ, four kinds of accomplishments (Rśv. 6, after 11).

ಚೌವಟ್ಟ čauvaṭṭa. Tbh. of ಚತುಃಪಟ್ಟ (Śmd. 378; Abh. P. 5, 103).

ಚೌವೀಸ čauvîsa. Tbh. of ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ. Twenty-four (Mhr. ಚವ್ವೀಸ). See s. ಖರ್ವ.

ಚೌವೀದಿ čau-vêdi. Tbh. of ಚತುರ್ವೇದಿ (Śmd. 378).

ಚೌವ್ವಾಂಗ čauvvâṅga. A play among children with tamarind seeds (S. Mhr. rare; Mhr. ಚ್ಯಾವಮ್ಯಾವ, a play amongst children).

ಚೌಶತ čau-śata. Tbh. of ಚತುಃಶತ. (R.).

ಚೌಶೀತಿ čauśîti. Tbh. of ಚತುರಶೀತಿ. (My.; Tĕ.).

ಚೌಷಷ್ಟಿ čau-shashṭi. Tbh. of ಚತುಃಷಷ್ಟಿ. (Mr. 82; J. 5, 72).

ಚೌಷಷ್ಟಿಕಳೆ čaushashṭi-kalĕ. The sixty-four arts or accomplishments (Č. Bp. 47, 43).

ಚೌಸೋಪಿ čausôpi. A building (Mhr.; ಸಂಜವನ G.).

ಚ್ಯವನ čyavana. Causing to move or go away; moving, motion; sinking, falling; etc. See ದುಶ್-.

ಚ್ಯುಪ čyuta. Moved; fallen; fallen from; dropped; oozed out; *lost; perished.* See ಅ-, ಉಚ್ಚರ-, ಪರಿ-, ಬಿನ್ದು-.

ಚ್ಯುತಕ čyutaka. Moving, sinking, etc. See ಅ-.

ಚ್ಯುತತ್ವ čyutatva. The condition of moving, sinking, etc. See ಅ-.

ಚ್ಯುತಾಕ್ಷರ čyuta-akshara. A dropped syllable. 2, a kind of čitra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಚ್ಯುತಿ čyuti. Motion; falling, a fall; deviating from; perishing, ruin, loss; etc. (Râm. 3, 5, 1. 4; Rśv. 13, 22; My.).

ಛ್ ČH

ಛ್ čh. The twenty-seventh letter of the Alphabet (Smd. 12. 21-23). Its use in Kannaḍa and Tadbhava words is very limited, as it occurs only in ಛಟ, ಛಮ (74), ಛಮ್ಮೆನೆ (22), ಛಬಿಲೆನೆ (I), ಛಿರ್ಸು, ಛಲ್ಲ, ಏಕಛಾಯ (23), and in ಇರ್ಛಾಸಿರಂ, ಎಣ್ಛಾಸಿರಂ, ನೂಱ್ರ್ಛಾಸಿರಂ, ಪದಿನೆಣ್ಛಾಸಿರಂ, wherein it replaces ಸ್ (22. 83).

ಛ ča. The letter ಛ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 7 (Mr. 349).

ಛಕಾರ ča-kâra. The syllable ಛ (Šmd. 11).

ಛಕ್ಕೆ čhakka. Six, at cards (My.; Tĕ. ಚಕ್ಕು; Sk. ಷಟ್ಕ).

ಛಗ čhaga. = ತ್ಸಗ. *A he-goat.*

ಛಗಲಕ čhagalaka. *A he-goat.*

ಛಗಲಾನ್ತ್ರಿ čhagala-antri. *The plant Argyreia speciosa or argentea* Sweet.

ಛಟ čhaṭa. (= ಚಟ). An imitative sound. — ಛಟ ಛಟ. rep. The sound of being suddenly separated, of bursting, of snapping, of rending, of clashing, of crackling, etc. (Bp. 51, 81). — ಛಟಛಟಛಟನೆ. With the sound of ಛಟಛಟಛಟ (Bh. 1, 20, 27). — ಛಟಛಟಧ್ವನಿ. The sound of ಛಟಛಟ (Bh. 8, 25, 6). — ಛಟಛಟನೆ. With the sound of ಛಟಛಟ (Bp. 23, 16; Rśv. 6, after 11). — ಛಟಛಟಾ-ಕೃತಿ. The uttering of ಛಟಛಟಾ (Râm. 5, 8, 60). — ಛಟಛಟಿಪ್ಪು. -ಎಮ್ಬು. Uttering ಛಟಛಟ (Šmd. 74).

ಛಟಿಸು čhaṭisu. To crackle or brustle (Bh. 1, 20, 27).

ಛಟೆ čhaṭĕ. A mass, lump, assemblage, etc. (Bp. 17, 18).

ಛಡಕೆ čhaḍaki. One of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಛಡಾಛಡಿ čhaḍâčhaḍi. Quickly (My.; Br.; H.).

ಛತ್ತೀಸ čhattîsa. ಛತ್ತೀಸು. Thirty-six (Bp. 57, 4; Mr. 82. 357; Mhr., H.).

ಛತ್ರ čhatra. 1. = ಚತ್ರ 2. *A parasol, an umbrella,* regarded also as an ensign of dignity. 2, a mushroom.

ಛತ್ರ čhatra. 2. = ಚತ್ರ 1, etc. (My.). ಛತ್ರದ ಗೃಹ (ಪ್ರತಿತ್ರಯ Mr. 196).

ಛತ್ರಕ čhatraka. *A mushroom.*

ಛತ್ರಪತಿ čhatra-pati. Title of any king over whom a parasol is carried as a mark of dignity. (My.).

ಛತ್ರಾಕೆ čhatrâki. *The ichneumon plant* (= ಗನ್ದನಾಕುಲಿ, ರಾನ್ನೆ).

ಛತ್ರಿಕೆ čhatrikĕ. = ಚತ್ತರಿಗೆ, etc., ಸತ್ತಿಗೆ. A parasol or umbrella (not Sk.; ಸತ್ತಿಗೆ Šmd. 340. 345; Čt. II, 60). 2, *a mushroom* (ಕೆಸವು Mr. 149). See ಆನ್ಮೊಲ.

ಛತ್ರೆ čhatrĕ. *The plant Anethum sowa* Roxb. 2, *coriander.* 3, *a mushroom.*

ಛತ್ವ čhatva. The letter or syllable ಛ (Šmd. 82. 339).

ಛತ್ವರ čhatvara. (= ಚಪ್ಪರ?). A house, a dwelling; a bower, an arbour.

ಛದ čhada. A covering. 2, *a wing* (ನಾಚ, ಗಜ Nn. 124). 3, *a leaf.*

ಛದನ čhadana. A covering. 2, *a wing.* 3, *a leaf.*

ಛದಿಸ್ čhadis. A covering. 2, *the thatch or roof of a house.*

ಛದೆ čhadĕ. = ಛದಿಸ್. (ವಲಭಿ, ಮನೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪ್ರೊದಕೆ Mr. 200).

ಛದ್ಮ čhadma. A covering. 2, *disguise, fraud, deceit.*

ಛದ್ಮನೆ čhadmanĕ. = ಛದ್ಮ No. 2. (My.).

ಛನ್ದ čhanda. 1. = ಚನ್ದ 1. Pleasing, being pleasant or delightful. 2, appearance, look, shape (see Mr. s. ಛಂಗಿ). 3, pleasure, delight. 4, liking, fondness for; *intention, purpose; fancy, whim; will;* arbitrary choice; wilfulness, wilful conduct. ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ 3 ಮೊದಲಾ ಗುಳ್ಳವ ಆರಮನೆಯ ಛನ್ದಂಗಳು (Hlâ.). See Bp. 29, 16. 19.

ಛನ್ದ čhanda. 2. = ಚನ್ದ 3. Tbh. of ಛನ್ದಸ್ (Mr. 362; Nn. 58; Čh.). 2, the number 26 (ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು Mr. 348).

ಛನ್ದಕ čhandaka. = ಛನ್ದ 1. See ಪಿ-.

ಛನ್ದಸ್ čhandas. = ಛನ್ದ 2, etc., ಛನ್ದಸ್ಸು. *Wish, will;* free will. 2, *metrical science, prosody* (Kâvy. II, 2, B, 30-32). 3, a metre-type (Čh.). 4, *the text of the vedic hymns, the vêdas.*

ಛನ್ದಸ್ಸು čhandassu. Tbh. of ಛನ್ದಸ್. (Nn. 40. 100).

ಛನ್ದೋಮ್ಬುಧಿ čhandas-ambudhi. N. of Nâgavarma's Prosody (Čh. v. 23. 24).

ಛನ್ದೋಮ್ಬುರಾಶಿ čhandas-amburâśi. = ಛನ್ದೋಮ್ಬುಧಿ. (Čh. v. 22).

ಛನ್ದೋವತಂಸ čhandas-avatamsa. N. of a metre (Čh.).

ಛನ್ನ čhanna. *Covered, full;* concealed; private, solitary.

ಛಪ್ಪಿಸು čhappisu. = ಛರ್ಪಿಸು. (Šmd. 23, o. r. ಛರ್ಪಿಸು).

ಛಮ čhama. (= ಛಮು). An imitative sound. — ಛಮೆಮ್ಬು. -ಎಮ್ಬು. Emitting (or appearing with) ಛಮು (Šmd. 74, o. r. ಛುಮೆಮ್ಬು).

ಛಮ್ಮೆನೆ čhammĕnĕ. With the sound (or appearance) of ಛಮ್ (Šmd. 22, o. r. ಛಣ್ಮೆನೆ).

ಛರು čharu. Tbh. of ತ್ಸರು. (ಆಡಾಯುಧಗಳ ಪಿಡಿಗಳ್ Mr. 298).

ಛರ್ದಿ čhardi. Sickness, vomiting. (My.).

ಛರ್ದಿಕೆ čhardikĕ. = ಛರ್ದಿ. See ಪ್ರ-.

ಛರ್ಪಿಸು čharpisu. = ಛಪ್ಪಿಸು, q. v.

ಛಲ čhala. = ಚಲ 2, q. v. *Fraud, deceit, deception, disguise.* pretext; wickedness; design, device; intention. See Čpr. 1, 96; Bp. 6, 3. 2, see the meanings of ಚಲ 2. — ಛಲಗಿಲ. reit. (Bh. 8, 26, 29).

ಛಲಗಾಹಕ čhala-gâhaka. The act of entering deeply into fraud, etc., excessiveness of deceit, etc. (Bp. 49, 45).

ಛಲಲಲೆ čhalalalĕ. An imitative sound. ಬೆಳೆಗೆಯ್ಯ ಕೊಳ್ ಇರ್ಮ, ಎತ್ತಂ ಕಳರವನಂ ಕೆಯ್ಯನೆತ್ತಿ, ಛಲಲಲೆ ಎನುತುಂ etc. (Kâvy. I, 3, 95; Šmd. 231).

ಛಲವಾದಿ čhala-vâdi. = ಚಲವಾದಿ. An obstinate speaker (J. 5, 61).

ಛಲ್ಲ čhalla. ಛಲ್ಲಂ ಮಾಡಿದಂ (Šmd. 23, o. r. ಛಲ್ಲಿ-).

ಛಲ್ಲಿ čhalli. See ಛಲ್ಲ.

ಛಲ್ಲಿ čhalli. Skin, bark; a spreading creeper; a kind of flower; offspring.

ಛವಿ čhavi. = ಚವಿ. Skin, hide. 2, *colour; beauty.* 3, *light, lustre.* — ಛವಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To bloom, etc. (Bp. 35, 13).

ಛಲಿಲೆನೆ čhaḷiléné. With the sound (or the manner) of ಛಲಿಲ್ (Šmd. I). (Tĕ. ಝರೀಲುನೆ, ಝರಾಲಸಿ, at once, instantly; sweepingly, whizzingly).

ಛಾಗ čhâga. = ಛಗ. *A he-goat.*

ಛಾಗಗಲಸ್ತನ čhâga-gala-stana. Fleshy protuberances depending from a goat's throat (ಮಣಿ, ಆಡ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ Nn. 67).

ಛಾಗಿ čhâgi. *A she-goal.*

ಛಾತ čhâta. *Cut off, cut, divided.* 2, *thin, feeble, emaciated.*

ಛಾತ್ರ čhâtra. (fr. ಛತ್ರ). *A pupil, a disciple.*

ಛಾದ čhâda. = ಛಾದನ. See ಆ-.

ಛಾದನ čhâdana. Covering; a cover; hiding, concealing, screening. See ಆ-, ಪ್ರ-.

ಛಾದಿತ čhâdita. *Covered.*

ಛಾನಸ čhânasa. Tbh. of ಛಾನ್ದಸ. Loitering, delay (My.).

ಛಾನಸಗಾಪಿ čhânasa-gâra. A loiterer (My.).

ಛಾನ್ದಸ čhândasa. (fr. ಛನ್ದಸ್). = ಚಾನ್ದಸ, ಛಾನಸ. Relating or belonging to prosody or to the vêda; *a Brâhmaṇa conversant with the vêdas* (ವೇದವನೋದಿದಾತನು Nr.; Šmd. 128; Bp. 53, 39). (2, a loiterer in vedic ceremonies: a loiterer in general).

ಛಾನ್ದಸಕ čhândasika. A Brâhmaṇa conversant with the vêdas (My. Amara).

ಛಾನ್ದಸಗ čhândasa-iga. (Šmd. 233, o. r. ಛನ್ದಸಿಗ). A priest familiar with the vêdas (?).

ಛಾಯಾಗ್ರಹ čhâyâ-graha. A mirror. (R.).

ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ čhâyâ-grahaṇa. Seizing the shadow. — ಛಾಯಾಗ್ರಹಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To seize the shadow (Abh. P. 11, after 52).

ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಿ čhâyâ-grâhi. N. of a râkshasi (Râm. 5, 1, 16).

ಛಾಯಾತನಯ čhâyâ-tanaya. The son of Čhâyâ: *the planet Saturn.*

ಛಾಯಾನನ್ದನ čhâyâ-nandana. = ಛಾಯಾತನಯ. (My.).

ಛಾಯಾಪತಿ čhâyâ-pati. The sun (Râm. 5, 1, 16).

ಛಾಯಾಯನ್ತ್ರ čhâyâ-yantra. Shadow-instrument: a sun-dial. (My.; B. 5, 181).

ಛಾಯೆ čhâyĕ. ಛಾಯಾ. = ಚಾಯೆ, ಚಾಯಿ. *Shade;* shadow. 2, *a reflected image,* reflection. 3, a screen, protection, shelter; respect, civility (S. Mhr.). 4, *splendour, lustre;* colour; appearance, look (of a man's face, My.). 5, *the wife of the sun and mother of Saturn.* 6, faint appearance (My.; Mhr.); hint (My., in ಛಾಯೆ ತೋಱಿಸು). — ಛಾಯೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To hint (J. 18, 61). — ಛಾಯೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Lustre, colour, etc. to disappear (Bp. 44, 27).

ಛಾಸಿರ čhâsira. = ಸಾಸಿರ, in compounds (Šmd. 22. 121. 226. 227).

ಛಿಕ್ಕಾರ čhikkâra. A kind of antelope (Sk.; *cf.* ಚಿಗರಿ).

ಛಿತ čhita. = ಛಾತ. *Cut.*

ಛಿದುರ čhidura. Cutting; easily breaking, frail (Kâvy. V, 950); hostile.

ಛಿದ್ರ čhidra. *A hole, a slit, a rent, a fissure, an opening;* a defect, a flaw, a fault; *a weak point or side, a foible;* imperfection, infirmity. See Nn. s. ಶಂಕು.

ಛಿದ್ರತರ čhidra-tara. Being uncommonly full of openings for letting light in: open, manifest (ಉಲ್ಬಣ, ಪಾವಕ Nn. 122).

ಛಿದ್ರಾನ್ವೇಷಣ čhidra-anvêshaṇa. The act of searching for faults. (My.).

ಛಿದ್ರಾನ್ವೇಷಿ čhidra-anvêshi. Looking out for faults or flaws, a censorious or captious critic. (My.).

ಛಿದ್ರಿತ čhidrita. *Pierced, perforated, having holes.*

ಛಿನ್ನ čhinna. = ಚಿನ್ನ 1. *Cut;* divided, torn, broken, destroyed. — ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನ. rep. Shattered, mangled, destroyed, piecemeal, etc. (Bp. 14, 31; 18, 52; 21, 45; 60, 57). — ಛಿನ್ನ ಭಿನ್ನ. dupl. = ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನ. (My.; Tĕ.).

ಛಿನ್ನಕುಜಾತ čhinna-kujâta. The trunk of a lopped tree, a lopped tree (ಮುಣ್ಣ, ಕಡಿದ ಮರ Nn. 112, o. rs. ತಱಿದ ಮರ, ಕಡಿದ ಭೃಂಗಮರ).

ಛಿನ್ನರುಹೆ čhinna-ruhĕ. *The plant Coculus cordifolius* DC.

ಛುಚ್ಚುನ್ದರ čhuччhundara. = ಜುಜುನ್ದರಿ, ಜುಜ್ಜುನ್ದರ. *The musk rat or shrew.*

ಛುಮ čhuma. See ಛಮ.

ಛುರಿಕೆ čhurikĕ. *A knife. Cf.* ಸುರಿಗೆ.

ಛೂರಿ čhûri. = ಜೂರಿ. A knife (Sk.; B. 2, 28).

ಛುಲುಮ್ಮೆನೆ čhulummĕné. With the sound (or manner) of ಛುಲುಂ (Šmd. 22, o. r. ಛುಮ್ಮೆನೆ).

ಛೇಕ čhêka. *Tame, domesticated.* 2, *town-bred, shrewd, clever.* 3, a kind of alliteration, repetition of two or more consonants in different words (Sk.; My.).

ಛೇದ čhêda. Cutting; cutting off; chopping; toaring off; destroying; a section, a piece, etc. See ಸಱು-; ತಱಿ. 2, divisor, the denominator of a fraction (Sk.; My.).

ಛೇದನ čhêdana. = ಛೇದ. *Cutting,* etc. See ಆರಿ. — ಛೇದನ ಮಾಡು. To cut, etc., to destroy (Bp. 24, 39).

ಛೇದಿ čhêdi. Cutting; a cutter; a pair of scissors or shears; a knife (ಕರ್ನಾರಿ Mr. 377; Bp. 40, 63).

ಛೇದಿಸು čhêdisu. To cut, to cut off, etc. ಹೊದಱಿ ಛೇದಿಸಲವತ್ತಂ (Šm. 85). See Bp. 32, 35; 36, 42; 61, 79; Nn. 99; J. 34, 17.

ಛೇದಿಸುವಿಕೆ čhêdisuvikĕ. Cutting, etc. (ಲವ, etc. Sk. 395).

ಛೇದ್ಯ čhêdya. To be cut, be cut off, etc. (adj.); amputation, excision. See ಶೀರ್ಷ-.

ಜ್

J

ಜ್ j. The twenty-eighth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 22. 53). It is substituted for ಸ್ in ಪೊಂಜುರಿಗೆ, ಮುಂಜೂರ್, ಮುಂಜಿಬಿಂಗು, ತನ್ಜೊಡರ್, ತುಜುಜೊಡರ್ (83), ತೂಗುಂಜೊಡರ್, ಕಟ್ಟುಂಜುರಿಗೆ (204); for ಚ್, *e. g.* in ಜಕ್ಕ 1; for ಯ್, *e. g.* in ಜಕ್ಕ 2; for ವ್, *e. g.* in ಜನ 2, (ಜನಸು), ಜೀನ; and for ತ್, *e. g.* in ಜೂಗು, ಜೂಪಜು.

ಜ ja. The letter ಜ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಜ ja. Born; produced; a son. See ಆಗ್ರಜ, etc. 2, the number eight (Mr. 349). 3, a certain metrical foot (Ch.; Mr. 363).

ಜಕಣಿ jakaṇi. = ಜಕ್ಕಣಿ. (My.). See Prv. s. ನೆರಮನೆ.

ಜಕಾತಿ jakâti. Customs, excise (C.; Mhr., H. ಜಕಾತ).

ಜಕಾರ ja-kâra. The letter or syllable ಜ (Šmd. 11).

ಜಕೆರೆ jakêrĕ. An old store or hoard (My.; Br., H.).

ಜಕ್ಕ jakka. 1. = ಜಕ್ಕ 1. — ಜಕ್ಕನ್ದೊಬಿಲಿ. -ಂ-ತೊಬಿಲಿ. (Šmd. 205). (The wheel-turner or cart-puller): a male buffalo, which is yamaratha or Yama's vehicle. ಜವನ್ ಏಱಿದೊನ್ದು ಜಕ್ಕನ್ದೊಬಿಲನ್ತೆ ಕಣ್ಗೆಸೆದುದು ಏಱಿದ ಇಭಂ ಚಲದಂಕರಾಮನಾ (205). — ಜಕ್ಕನ್ದೊಬಿಲಿದೇರ. -ತೇರ. Whose vehicle is a buffalo: Yama (ಆನ್ತಕ Šm. 12; ಯನು Kk. 15). — ಜಕ್ಕವಕ್ಕ. = ಚಕ್ಕ-. (ಚಕ್ರವಾಕ Nr.; Kk. 14; ಚಕ್ರ, ಚಕ್ರವಾಕ, ಕೋಕ, ರಥಾಂಗ Hlâ.; ಎಣೆವಕ್ಕ, etc. Šm. 28; ಕಲಮ್ಬ, ರಥಾಂಗ Nn. 17; ಚಕ್ರ, ರಥಾಂಗ 49; ಕೋಕ, ಚಕ್ರಯುಗ 128; Abh. P. 3, after 133; J. 9, 13; 26, 13).

ಜಕ್ಕ jakka. 2. Tbh. of ಯಕ್ಷ. (Abh. P. 14, 95; 15, 3). — ಜಕ್ಕಣ. -ಆಣ. = ಜಕ್ಕಣ್ಣ. (C.). — ಜಕ್ಕಣಾಚಾರಿ. N. of an architect (C.). — ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯ. N. of a Śaiva devotee (Rśv. 1, 17). — ಜಕ್ಕಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (S. Mhr.). See ಘಟಿಶತಸಿಗಳ-. — ಜಕ್ಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (S. Mhr.; B. 5, 136). — ಜಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (S. Mhr.).

ಜಕ್ಕಣಿ jakkaṇi. = ಜಕಣಿ, ಜಕ್ಕಣಿ. Tbh. of ಯಕ್ಷಿಣಿ. (My.).

ಜಕ್ಕಲು jakkalu. Obsequiousness, fawning (My.; Tĕ. ಜಾಗಿಲಿ, prostration, see s. ಚಾಡು).

ಜಕ್ಕಿ jakki. = ಜಕ್ಕೆ. Tbh. of ಯಕ್ಷಿ. (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಜಲಾತ್ರಿತೆ Mr. 15, o. r. ಜಕ್ಕೆ; Bp. 23, 20). See ನೆಲಮುಕ್ಕ-. — ಜಕ್ಕಯರ ಜೊಮ್ಮ ಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಜಕ್ಕಿಣಿ jakkiṇi. = ಜಕಣಿ, etc. Tbh. of ಯಕ್ಷಿಣಿ. A woman who dies in the matron state, not as a widow, and receives divine honours, *e. g.* śrĕs are dedicated to her, etc. (My.; Tĕ. ಜಕ್ಕಿಸ).

ಜಕ್ಕಿಸು jakkisu. 1. = ಜಗ್ಗಿಸು 1. To bend the body in up and down (obscene) movements (when walking, My.). ಜಕ್ಕಿಸುತ್ತಾ ನಡೆ (My.).

ಜಕ್ಕಿಸು jakkisu. 2. = ಜಗ್ಗಿಸು 2. To pull with effort (My.; *cf.* ಜಗ್ಗಿಸು); to be rude or uncivil (C.).

ಜಕ್ಕಿಸು jakkisu. 3. = ಜಗ್ಗಿಸು 3, (ಜರಗಿಸು, ತಗ್ಗಿಸು). To lower, by pressure or blows (My.).

ಜಕ್ಕುಲಿ jakkuli. The state of being sensible to slight touches or ticklish (?). — ಜಕ್ಕುಲಿಗಾಠಿ. -ಕಾರೆ. N. of a plant, Mimosa sensitiva or pudica (? ವ್ರೀಡೆ Mr. 134).

ಜಕ್ಕುಲಿಸು jakkulisu. 1. To tickle; to touch (Abh. P. 6, 41; Grj. 7, after 11; Bp. 15, 14; 47, 32; V. 9, 113; *cf.* ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ).

ಜಕ್ಕುಲಿಸು jakkulisu. 2. = ಜಕ್ಕಳಿಸು. To amuse, to divert, to rejoice (Čpr. 1, 51; 8, 98; V. 2, 10; 5, after 43; 34, 66; Râm. 4, 3, 1). **2,** to play about (Abh. P. 3, after 133). **3,** to jeer at, to make sport of, to deride (Bhâgavata 10, 18, 2).

ಜಕ್ಕುಳಿಸು jakkulisu. = ಜಕ್ಕುಲಿಸು 2. (ನರ್ಮಕರಣ Šmd. Dh.; see ಚಕ್ಕನ್ದ; Tĕ. ಜಕ್ಕುಲಿಮ್ಪು, jeering, quizzing).

ಜಕ್ಕೆ jakkĕ. = ಜಕ್ಕಿ, q. v.

ಜಗ jaga. 1. = ಜಗೆ, ಝಗ. Glittering, shining (Sk. ಝಗ ಝಗಾಯ್, to glitter); notoriety; greatness (Tĕ. ಜಗೆ; *cf.* ದಗ). 2, the large, round basket carried on the head by the Jôgatis (S. Mhr.). ಜಗಾ ಹೊಯುವವಳಿಗೆ ಮಗು ಧಾರ ವೇ?—ಜಗಾ ಜಾಲಿಸುವ ಬಡ್ಡಿ ಮಗೂ ತೂಗಲಾಬಿಳೋ? (Prvs.). — ಜಗ ಜಗ. rep. Sparklingly. (Mhr. ಝಕಝಕ). — ಜಗಜಗನೆ. Brightly (My.). — ಜಗಜಗ ಹೊಳೆ. To shine brilliantly (My.). — ಜಗಜಗಿಸು. To glitter, to shine (Râm. 1, 13, 9; Rśv. 5, after 19; Šśv. 4, 54; J. 4, 30; 12, 22; 16, 4; B. 5, 45). — ಜಗಜಟ್ಟಿ. A celebrated, matchless wrestler (Bh. 2, 2, 102; 7, 6, 81; 8, 23, 36; Tĕ.). — ಜಗಜಮ್ಮ. Greatness, grandeur (Rśv. 6, after 11; Tĕ. ಜಗಜಮ್ಮ, ಜಗಜಮ್ಮು, ಜಿಗಜಿಮ್ಮು). 2, the gown of the Jôgatis extending to the feet (S. Mhr.; Mhr. ಝಗಾ; see ಝಗೆ).

ಜಗ jaga. 2. Tbh. of ಜಗತ್. The world (ಜಗತ್, ಲೋಕ, etc. Hlâ.; ವಿಶ್ವ, ಲೋಕ Nn. 95). See Šmd. 159. 242; Nn. 3. 168. — ಜಗದಾಳ್ವ. -ಆಳ್ವ. The ruler of the world (Č. Bp. 47, 18). — ಜಗದೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Šmd. 242, o. r. ಜಾಗದೊಡೆಯ). The lord of the world. — ಜಗಣ್ಣ. The greatest liar in the world (S. Mhr.); the most shameless man in the world (My.). — ಜಗಣ್ಣಿ. The most stupid or obstinate man in the world (C.).

ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುಸ್ jagat-čakshus. The eye of the universe: *the sun.*

ಜಗಜ್ಜನ jagat-jana. Mankind, all human beings (Rśv. 1, 39; My.).

ಜಗಜ್ಜನನಿ jagat-janani. The mother of the world (J. 19, 28).

ಜಗಜ್ಜ್ಯೋತಿ jagat-jyôti. The light of the world; the sun (My.).

ಜಗಂಜ್ಯೋತಿ jaga-ṁ-jyôti. A flambeau on a pole fixed in the ground (My.).

ಜಗಣ ja-gaṇa. The syllable foot ಜ (Ch. v. 34).

ಜಗತಿ jagat. = ಜಗ 2, ಜಗತ್ತು. *Moving, movable, locomotive.* 2, *the world, the universe.*

ಜಗತಿ jagati. = ಜಗಲಿ q. v., ಜಗಳಿ, ಜಗುಲಿ. A raised place, etc. (ಜಗಲಿ, ವೇದಿ Nn. 86; Të. ಜಗತಿ, ಜಗರಿ, ಜಗಿಲೆ; M. ಜೇದಿ; T. ತಾವಾರ; T. ತಾವಡ, a place, residence; ತಾವರ, a place, abode = ಸ್ಥಾವರ).

ಜಗತಿ jagati. ಜಗತೀ. = ಜಗತ್ಯ. *The earth* (ಸ್ಮೃ, ಭೂಮಿ Nn. 86). 2, *the world, the universe.* 3, *the king and his subjects;* the first attendant of a king (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಮ್ಮನು 86); courtiers (ನೃಪಸಭೆಯರ್ Mr. 468). 4, the site of a house. 5, N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362). 6, a person who earns a livelihood by carrying weights (ಭಾರೋಪ ಜೀವಿ, ಹೊರ್ಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವನು Nn. 86). — ಜಗತಿಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. The lord of the earth or of the world (Bp. 57, 75; 61, 12).

ಜಗತಿಪ jagati-pa. A king (Bp. 61, 4).

ಜಗತೀತಲ jagati-tala. = ಜಗತಿ Nos. 1 & 2. (Śmd. 57. 221).

ಜಗತೀಪಾಲಕ jagati-pâlaka. A king (Bp. 50, 46).

ಜಗತೀಮಾನಿನಿ jagati-mânini. A world-respected woman; the world regarded as a woman (Rśv. 13, 45).

ಜಗತೀವಲಯ jagati-valaya. The circumference of the earth; the terrestrial globe (J. 1, 1).

ಜಗತ್ಕರ್ತ jagat-karta. = ಜಗತ್ಕರ್ತೃ. (C.; B. 4, 202; 5, 103).

ಜಗತ್ಕರ್ತು jagat-kartu. = ಜಗತ್ಕರ್ತೃ. (Č. Bp. 47, 19).

ಜಗತ್ಕರ್ತೃ jagat-kartṛi. *The creator of the world; Brahmâ.*

ಜಗತ್ತು jagattu. Tbh. of ಜಗತ್ (Śmd. 106 Cm.; C.).

ಜಗತ್ತ್ರಯ jagat-traya. = ಜಗತ್ರಯ. The three worlds: svarga, bhûmi, and pâtâla.

ಜಗತ್ಪತಿ jagat-pati. = ಜಗನ್ನಾಥ. See ಶ್ರೀ-.

ಜಗತ್ಪಾವನ jagat-pâvana. Purifying the earth (J. 2, 56).

ಜಗತ್ಪ್ರಖ್ಯಾತ jagat-prakhyâta. Renowned throughout the world. (My.).

ಜಗತ್ಪ್ರಾಣ jagat-prâṇa. *The breath of the world, wind, air.*

ಜಗತ್ಯ jagatya. Tbh. of ಜಗತಿ. The earth (S. Mhr.; B. 5, 199. 219).

ಜಗತ್ರಯ jaga-traya. Tbh. of ಜಗತ್ತ್ರಯ. (Čpr. 1, 69; 6, 67; Bp. 1, 13; 54, 57).

ಜಗತ್ರಯದೇವ jagatraya-dêva. The god or the king of the three worlds (Bp. 50, 55).

ಜಗತ್ರಯಪಾಲ jagatraya-pâla. The protector or ruler of the three worlds (Bp. 9, 40).

ಜಗದಂಡ jagat-aṇḍa. The world-egg: the world (Bp. 10, 1).

ಜಗದಂಬೆ jagat-ambĕ. Durgâ. 2, the river Ganges (J. 9, 28).

ಜಗದಿಟ್ಟಿ jaga-diṭṭi. The eye of the universe: the sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 4).

ಜಗದೀಶ jagat-îśa. The lord of the universe. (Bp. 43, 12). ಜಗದ್ಗುರು ಜಗದೀಶ, ಚಳಿಗುರು ಕವ್ವದೀಶ (Prv.).

ಜಗದೀಶ್ವರ jagat-îśvara. = ಜಗದೀಶ. (Bp. 58, 65). ಜಗದೀಶ್ವರನ ದಯೆ ಇದ್ದರೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ನನ್ನದು (Prv.).

ಜಗದುದರ jagat-udara. Kṛishṇa (Bhâgavata 3, 2, 48).

ಜಗದುಳ jaga-tuḷa. Equal to the (whole) world (Śmd. 207, o. r. ಗಜಪುಳಿ).

ಜಗದೃಶ್ jaga-dṛiś. -ದೃಕ್. = ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುಸ್. (Mr. 33).

ಜಗದೇಕಚಕ್ಷು jagat-êka-čakshu. The sole eye of the world: the sun (ಆರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ Nn. 56). 2, the moon (ಶಶಿ, ಚನ್ದ್ರ 56). 3, Yama (ಯಮ, ಅನ್ತಕ 56). 4, Karṇa (56). 5, glory, renown (ಯಶ, ಕೀರ್ತಿ 56).

ಜಗದೇಕದೇವ jagat-êka-dêva. The sole god of the world (Śśv. 4, 132).

ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ jagat-êka-malla. The sole wrestler or strong person of the world (Bp. 23, 21; 53, 69).

ಜಗದೇಕರಕ್ಷಕ jagat-êka-rakshaka. The sole protector or guardian of the world (Bp. 28, 64).

ಜಗದೇಕವೀರ jagat-êka-vîra. The sole hero of the world (Śśv. 4, 95. 128).

ಜಗದೇನ jaga-dêva. N. (Bp. 9, 42; 60 sum.; 60, 1. 3. 46. 54. 59. 62; 61 sum.; 61, 6. 7. 13. 20. 21. 34). — ಜಗದೇವಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 60, 2). — ಜಗದೇವದಣ್ಣಾಯಕ. N. (Bp. 37, 6). — ಜಗದೇವರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 60, 5).

ಜಗದ್ಗುರು jagat-guru. The guru of the world; an eminent guru (C.). 2, Kṛishṇa (J. 6, 48). See ತ್ರಿ-; Prv. s. ಜಗದೀಶ.

ಜಗದ್ದರ್ಪಣ jagat-darpaṇa. (Śmd. 188). The mirror of the world.

ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ jagat-rakshaka. The protector or saviour of the world (My.).

ಜಗದ್ರಾಜ jagat-râja. The king of the universe (J. 5, 4).

ಜಗದ್ವಂದಿತ jagat-vandita. Praised or adored by the world. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಜಗದ್ವಲಯ jagat-valaya. The circumference of the world, the universe (Śmd. 217. 222 Mḍb.).

ಜಗದ್ವಿನಾಶ jagat-vinâśa. *The destruction of the world.*

ಜಗನ jagana. Tbh. of ಜಘನ (Śmd. 338).

ಜಗನ್ನಾಥ jagat-nâtha. *Vishṇu or Kṛishṇa.* 2, N. of a district and town near Cuttack (B. 4, 28).

ಜಗನ್ನಾಯಕ jagat-nâyaka. The governor of the world (My.).

ಜಗನ್ನುತ jagat-nuta. Praised by the world (Bp. 4, 2; 5, 11).

ಜಗನ್ಮಯ jagat-maya. Containing, or one who contains, the whole world (J. 13, 29).

ಜಗನ್ಮಾತೆ jagat-mâtĕ. Durgâ; Lakshmî. (My.).

ಜಗನ್ಮೋಹನ jagat-môhana. A very fascinating man (My.). Feminine ಜಗನ್ಮೋಹಿನಿ (My.).

ಜಗಪಾಡು jaga-pâḍu. A very profligate woman (Śmd. 207, o. rs. ಗಜಪಾಡಿ, ಗಜಪ್ಪೋರು).

ಜಗರ jagara. = ಜಗಲ, ಜಾಗರ 2, ದಗಲೆ. *Armour, mail.*

ಜಗಲ jagala. Frandulent. 2, *vinous liquor for distilling.* 3, the plant Vangueria spinosa. 4, = ಜಗರ, armour, mail. 5, = ಸಗಣಿ, cow-dung.

ಜಗಲಿ jagali. = ಜಗತಿ, etc. An artificially raised place: a kind of sacrificial altar; the pedestal of an idol (S. Mhr.); a seat of mud, stone, etc. (ಜಗತಿ, ವೇದಿ Nn. 86; ವೇದಿಕೆ Nn. 148; ವಿತರ್ದಿಕೆ Hlâ.). ಯಾಗಕ್ಕೆನ್ದು ಮಾಡಿದ ಜಗಲಿ (ವೇದಿ Nr.). ಕಪ್ಪುರವಳಿಕಿನಿನ್ ಆಳವಟ್ಟ ಜಗುಲಿಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). ಜಗಲೀ ಹಾಜಿದವ ಗಗನಾ ಹಾಜ್ಯಾನೇ?—ಜಗಲೀ ಹಾಜಿದ ಬಡ್ಡಿ ಗಗನಾ ಹಾಜ್ಯಾಳೇ?—ಎಲ್ಲಾ ದೇವರ ಜಗಲಿಯಾದರೆ ನಿಲ್ಲೋದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಲವೆಲ್ಲಿ?—ಗೋಡೆ ಬಿದ್ದರೆ ಜಗಲೀ ಮೇಲೆ (Prvs.). See Čpr. 8, after 73; Bp. 47, 10; Râm. 1, 13, 8; J. 17, 23; Si. 106; ಪೊಂ-, ರನ್ನ-.

ಜಗವತ್ತ್ರ jaga-vatti. Tbh. of ಜಗವರ್ತ್ತಿ (Šmd. 376).

ಜಗವರ್ತ್ತಿ jaga-varti. (Šmd. 376). The turner or mover of the world.

ಜಗಳ jagaḷa. A quarrel, a fight; war (ಪಟಿಕ Šmd. I; ದೌರ್ಮದ್ಯ, ಕರೀರಕ Hlâ.; Mr. 452; ಕವನ Nn. 96, o. r. ಕಾಳೆಗ; ಯುದ್ಧ, ಸಂಖ್ಯ, ಸವಿಾಕ, ಕಲಹ, etc., ಬನರ Si. 294; ದ್ವನ್ದ್ವ 459; C.; Tĕ. ಜಗಡ; Mhr. ಝಗಡಾ, ಝಗಂಡ). See ಆಟ್ಟುಂ-.—ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ, ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ.—ಜಗಳವಿಲ್ಲದೆ ಜಾವುಹೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಗಳೆ ಬನ್ದು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.—ಜಗಳವಲ್ಲವೇ, ಜಂಗಮಯ್ಯಾ ಅನ್ನರಿ ಹಬಿಕುಮುಣ್ಣೆ, ಭಿಕ್ಷಾ ನೀಡೆ! ಅನ್ನ (*i. e.* at once a quarrel arose).—ಜಾರ ಜೋರರ ಜಗಳದಿನ್ದ ಯಜಮಾನಗೆ ಕ್ಷೇಮ.—ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕಾತನ್ನ, ವಾತಜಿಯದವ ಜಗಳಾ ತನ್ನ (Prvs.). See Prv. s. ಗಾಸಿ. —ಜಗಳಗಣ್ಣ. A quarrelsome man (C.). — ಜಗಳಗಣ್ಣಿ. A quarrelsome woman (C.; Bp. 40, 53; Tĕ. ಜಗಡ-). — ಜಗಳ ಗಣ್ಣಿಗ = ಜಗಳಗಣ್ಣ. (My.). — ಜಗಳಗಣ್ಣಿಮರ. = ಜಗಳದ ಮರ. (My.). — ಜಗಳ ತರು. To bring the news of some quarrel before others, generally as a complaint and with the purpose of rousing a quarrel (C.). — ಜಗಳ ತೆಗೆ. To pick a quarrel (C.; Bh. 1, 8, 7; B. 2, 31). — ಜಗಳದ ಮದ್ದು. (ಬಳಮರ್ದು G.). — ಜಗಳದ ಮರ. = ಜಗಳ ಗಣ್ಣಿಮರ. ತಿನ್ದುಕ, ಸ್ಫೂರ್ಜಕ, ಕಾಲಜ್ಞನ್ದ್ಯ, ತಿತಿಸಾರಕ ಅನ್ದರೆ ತುಮ್ಬರಿಗಿದ, ತೂಬರೇ ಗಿಡ; ಇದನ್ನು ಜಗಳದ ಮರವೆನ್ದು, ಕೆಲವರು ಅನ್ನುವರು (Si. 130). — ಜಗಳವಾಡು. = ಜಗಳಾಡು. (My.; B. 5, 321). — ಜಗಳ ಹಚ್ಚು. To create a quarrel or fight between two parties (C.). ನಡುವೆ ಬನ್ದು ಜಗಳ ಹಚ್ಚೋಣ (ತಳ್ಳಿ G.). ಜಗಳ ಹಚ್ಚುವವ (ಶಿಕುನ G.). — ಜಗಳಾಡು. -ಆಡು. To quarrel, etc. (C.; B. 1, 18; 2, 30). See Prvs. s. ಬೀದಿ, ಮಗಳು.

ಜಗಳಗಾತಿ jagaḷa-gâti. A quarrelsome woman (My.). ಜಗಳಗಾತಿ ಮಗಳಹಣ್ಣಿಯಳು (Prv.)

ಜಗಳಿ jagaḷi. = ಜಗಳೆ, etc. (ವಿತರ್ದ, ವೇದಿಕೆ Nr.).

ಜಗಳೆ jagaḷĕ. = ಜೆಗಳೆ, ಝಗಜೆ, ಝಗಜೆ, ಝಗಳೆ, (ಜಾಗಟೆ, etc.). Tbh. of ಝಗಟೆ (Šmd. 339, o. r. ಝಗಡೆ). A kind of cymbal; a round metal plate beaten on by a class of mendicants; that on which the hours are struck, a gong (ಕಂಸಾಳ Kk. 67; Šs.; Šm. 64, o. r. ಜೆಗಳೆ; Mhr. ಜಂಗಟು, ಝಂಗಟು, ಝಂಗಡ, ಜೀಂಗಟು).

ಜಗಾತ್ಮ jaga-âtma. Brahmâ (Mr. 9).

ಜಗಿ jagi. = ಜೆಗಿ 4, etc. (My.).

ಜಗುನೆ jaguně. = ಜಮುನೆ. Tbh. of ಯಮುನಾ (Šmd. 343. 362; Čt. II, 13). ಜಗುನೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಡುಗಳಂ ಮೇಯಿಸಿದಂ (273). — ಜಗುನೆಯ ಪಿರಿಯ. The elder brother of Yamunâ: Yama (Šs.). — ಜಗುನೆಯಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. The father of Yamunâ: the sun (ಸೂರ್ಯ Šm. 14).

ಜಗುಲಿ jaguli. = ಜಗಲಿ, etc. (ವೇದಿಕೆ, ವಿತರ್ದಿಕೆ Mr. 199, o. r. ಜಗಲಿ; ವಿತರ್ದ, ವೇದಿಕೆ Si. 111). See Si. 106.

ಜಗುವಿಟ್ jaguḷ. 1. To go away or move off; to slip; to drop down (ಅಪಸರಣ Šmd. Dh.; ಜಾಱು, ಒದಿಲ್ Šmd. I; ನುಣ್ಣು, ಜಾಱು Šs.). ಜಗುದ್ದಂ (Šmd. 49. 55), ಜಗುದ್ದಪಂ, ಜಗುದ್ದಿಂ, ಜಗುದ್ದುಂ (55). ಗಗನಗಜಪಿಲತಟದಿಂ ಜಗುದ್ದಿನ್ದೆ ಪುರಾಣರಕ್ಕಿಮಣಿಮುಯಮಕುರಂ (Rčv. 11, 2). See Čpr. 6, after 106; Grj. 2, after 71; Râm. 3, 6, 5; J. 14, 26; Šŝv. 4, 61. 62. 78.

ಜಗುವಿಟ್ jaguḷ. 2. = ಜಗುದ್ದು. P. p. of ಜಗುದ್ 1. — ಜಗುದ್ತರ್. To go away, to disappear (Čpr. 8, 98).

ಜಗೆ jagĕ. = ಜಗ 1, etc. Shine, lustre, glitter (Bh. 1, 20, 55; 2, 13, 25).

ಜಗ್ಗನೆ jagganĕ. = ಚಕ್ಕನೆ. (S. Mhr., rare).

ಜಗ್ಗಿಸು jaggisu. 1. = ಜಕ್ಕಿಸು 1. (My.).

ಜಗ್ಗಿಸು jaggisu. 2. = ಜಕ್ಕಿಸು 2. (My.).

ಜಗ್ಗಿಸು jaggisu. 3. = ಜಕ್ಕಿಸು 3. (My.).

ಜಗ್ಗು jaggu. 1. (= ಜರಗು). To bend down, as a tree with fruit; to bend in, as a roof with weight; to sink, as a wall (My.). **2,** to hang down: to overspread, in ಮೋಡ ಜಗ್ಗಿ ಹಾಕಿ ಆದೆ (S. Mhr.).

ಜಗ್ಗು jaggu. 2. Bending. — ಜಗ್ಗು ಹಾಕು. = ಜಕ್ಕಿಸು 1, etc. (My.).

ಜಗ್ಗು jaggu. 3. = ಜೆಗ್ಗು. To pull with effort, to drag, to draw, as cloth, a cart, water, etc. (C.; ಎದೆ, ನೆಳೆ G.; *cf.* ಜರಗು).

ಜಗ್ಧ jagdha. *Eaten.*

ಜಗ್ಧಿ jagdhi. *Eating; food.*

ಜಘನ jaghana. = ಜಗನ. *The hinder part, the buttock; the hip and loins; the pudenda, the mons veneris* (ತಿಕ Nn. 118; ಪೃಷ್ಠಪಾರ್ಶ್ವ Čt. II, 75). 2, *the rear guard of an army.*

ಜಘನಕೂಪಕ jaghana-kûpaka. *The hollow of the loins* (ಕುಕ್ಕೆಯ ಕುಬಿ Hlâ.).

ಜಘನೇಫಲೆ jaghanê-phalĕ. *The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia.*

ಜಘನ್ಯ jaghanya. Hindmost, hinder; *last, ultimate.* 2, *low, base, wicked, very vile* (ಕುಪ್ರಿಯ, ಅತಿಕೀದಿದು Mr. 453); a Šûdra, or Čâṇḍâla.

ಜಘನ್ಯಜ jaghanya-ja. Last-born; *a younger brother.* 2, *a Šûdra.*

ಜಘನ್ಯಪಾತ್ರ jaghanya-pâtra. A low receptacle or person. (Kâvy. IV, 2, 34).

ಜಂಕಣಿ jaṅkaṇi. = (ಜಂಕೆ), ಜೆಂಕಣಿ. Scolding, chiding (ಜರ್ಪ Šm. 39; Kk. 42, o. r. ಜೆ-; Čt. II, 50; *cf.* ಜಡಿ 1); crying, chirping, etc. (ಬಗ್ಗು Čt. II, 22; *cf.* ಜಡಿಪ); grunting (ಹುಮ್ಮಿನಿ I, 44).

ಜಂಕಿಸು jaṅkisu. = ಜೆಂಕಿಸು. To scold, to chide; to despise; to put into shade (Bp. 21, 15; 22, 33; 40, 38; Rŝv. 8, 47; Šŝv. 4, 14);— to cry, to chirp, to grunt (Grj. 5, 20; Rčv. 5, after 55).

ಜಂಕೆ jaṅkĕ. (= ಜಂಕಣಿ, ಝಂಕೆ). Crying out, chiding (Grj. 2, 15; Šŝv. 4, 131).

ಜಂಕೆ jaṅkĕ. Tbh. of ಝಂಕೆ (Šmd. 339).

ಜಂಗಮ jaṅgama. Moving, movable, locomotive; *that which has motion;* living. 2, a walking liṅga: a Liṅgavanta (sometimes married, sometimes unmarried) of a higher position brought about by a kind of dîkshĕ, also called an Ayya, whose feet and liṅga are worshipped by the other Liṅgavantas, who lives either by begging and eating in the houses of the various castes of the Liṅgavantas or by trading, and may be made a guru

(C.; Bp. 2, 41; 24, 1-3; 30, 20; 35, 42). See ಮಣ್ಣಂ-. ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕುಲವಿಲ್ಲ, ಗಂಗೆಗೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ.—ಜಂಗಮನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಜಾಣೆಯಾದರೆ ಜಗಕ್ಕೆ (ಳಕೆಯಿನ್ದ) ಬನ್ದ ಭಾಗ್ಯವೇನು?.—ಜೂಜಾಡುವವಗೆ ಜಂಗಮನ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? ಜಂಗಮನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಜನಿವಾರ, ಪಾರುವಸಿಗೆ ಯಾಕೆ ವ್ಯಾಪಾರ? (Prvs.). See Prvs. s. ಜೋಳ್ಪೆ, ಶಿವಾರ್ಚನೆ. — ಜಂಗಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. = ಜಂಗಮ. See Prv. s. ಜಗಳ.

ಜಂಗಮಗಿತ್ತಿ jaṅgama-gitti. A Jaṅgama's wife (C.).

ಜಂಗಮತೆ jaṅgamate. = ಜಂಗಮಗಿತ್ತಿ. (S. Mhr.).

ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ jaṅgama-prasâda. Any favour or gift from a Jaṅgama (C.; Bp. 33, 12; 56, 22).

ಜಂಗಮಪ್ರಾಣ jaṅgama-prâṇa. The specific soul or quality of a Jaṅgama (Bp. 37, 1).

ಜಂಗಮಲತೆ jaṅgama-latĕ. A walking creeper or tree (Ćpr. 1, 125).

ಜಂಗಮಲಿಂಗ jaṅgama-liṅga. A walking liṅga: a Jaṅgama (Bp. 3, 18; 35, 50; C.); or occasionally the liṅga worn by a Jaṅgama.

ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರ jaṅgama-sthâvara. That which has motion and that which is stationary. (My.).

ಜಂಗಮೇತರ jaṅgama-itara. *Immovable.*

ಜಂಗಲ jaṅgala. = ಜಂಗಲು. A jungle, a forest; a waste, desert place (Sk., Mhr., H.; S. Mhr. rare).

ಜಂಗಲಿ jaṅgali. Relating to a jungle or forest (My.).

ಜಂಗಲು jaṅgalu. = ಜಂಗಲ. (My.).

ಜಂಗಳ jaṅgaḷa. 1. Slackness, looseness (ಸಡಿಲ್ದುದು Kk. 56; ಬದಿಲ್, ಸೋರ್, ಸಡಿಲ್ದುದು Śm. 4 9, o. r. ಬದೆಲ್; Tĕ. ಸಳ್ಳು; Mhr. ಢಿಪಲ; *cf.* ಸಡ್ಲು; ಜಳ್ಳು?).

ಜಂಗಳ jaṅgaḷa. 2. = ಜಂಗಳಿ, etc. (Râm. 4, 3, 5). — ಜಂಗಳ್ಪಟ್ಟಂ. -ಂ-ಪರಿ. To flow in large quantities (Râm. 4, 2, 38).

ಜಂಗಳಿ jaṅgaḷi. = ಜಂಗುಳಿ, etc. (S. Mhr.). — ಜಂಗಳಿದನ. A herd of village cattle (S. Mhr.).

ಜಂಗಾಲ್ jaṅgâl. 1. A platform with railings placed on two boats, used at ferries (My.; M. ಜಙ್ಘಾಡ, Portuguese *jangada;* Mhr. ಸಾಂಗಡ, a float composed of two boats bound together).

ಜಂಗಾಲ್ jaṅgâl. 2. Zangar, verditer, a greenish blue dye (C.; Si. 51; Mhr., H. ಜಂಗಲ; *cf.* ಜಾಗ). — ಜಂಗಾಲ್ಬಣ್ಣ. = ಜಂಗಾಲ್. (My.).

ಜಂಗು jaṅgu. (fr. ಜಙ್ಘೆ). A ringing round brass bell worn by a Jaṅgama mendicant on his leg (S. Mhr.).

ಜಂಗು jaṅgu. War, warfare (My.; Mhr., H. ಜಂಗ).

ಜಂಗುಡಿ jaṅguḍi. The region of the arm (ಭುಜದೇಶ Bhn. 39; *cf.* ತೆಗಲ್).

ಜಂಗುಳಿ jaṅguḷi. = ಜಂಗಳ 2, ಜಂಗಳಿ, ಜಂಗುಟ್. ಜಂಗುಳಿ or ಜುಂಗುಟ್ (Śmd. 39). A mass, an assemblage, a herd, etc. (ಪೊತ್ತ ರ್ತೆ. II, 99; Bhn. 39; ಗೊನ್ದಣಿ, ಪೊನ್ದುಳಿ, ಗೊಂಗೆ, ವಂಗಡ, ತಣ್ಣ, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ತೆರಳ್ಕೆ, ದೊನ್ದುಳಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17). See Prll. 3, 31; Bhâgavata 10, 18, 8.

ಜಂಗುಳಿಗ jaṅguḷiga. (Tbh. of ಜಾಂಗುಲಿಕ? *cf.* Sk. jaṅgula, poison, venom). N. of a class or caste of people (Râm. 5, 8, 51).

ಜಂಗುರಿಗೆ jaṅguḷi. = ಜಂಗುಳಿ, q. v.

ಜಂಗೆ jaṅgĕ. A stride (Tĕ.; *cf.* ಜಂಗು 2; ಜಂಘೆ?). ಗುರು ಜಂಗೆಯಂ ನಿಡುಜಂಗೆಗಳನಿಡುತ (Bp. 26, 31). ಗುರುಜಂಗೆಗಳನಿಡುತುಂ (32, 28).

ಜಂಘಾಕರಿಕ jaṅghâ-karika. Active with the legs, running quickly; *a runner, a courier.*

ಜಂಘಾನಿಲ jaṅghâ-anila. A swift, rapid wind (ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ Mr. 50, o. r. ಜಂಘಾನಿಲಂ; *cf.* ಝಂಝಾವಾತ).

ಜಂಘಾಬಲ jaṅghâ-bala. Power of, or in the, legs (My.).

ಜಂಘಾಲ jaṅghâla. Running, fleet, swift; *a runner, a courier* (ವೇಗಿ, ನಿಲ್ಲದೆ ಅತಿ ಹರವನಂ Mr. 234).

ಜಂಘೆ jaṅghĕ. ಜಂಘಾ. *The shank or lower part of the leg from the ankle to the knee;* the upper part of the leg; *the leg* (ಪ್ರಸೃತ, ಕುಮುದೊಡ Hlâ.; Mr. 332). 2, N. of a plant (see Mr. s. ಏಕಕಾಕ್ಷ).

ಜಜ jaja. A warrior (Sk.; *cf.* ಜಜ್ಜಾರ).

ಜಜಾವನೆ jajâvanĕ. A mode used in saṅgîta (V. 11, 9).

ಜಜ್ಜರಿತ jajjarita. Tbh. of ಜರ್ಜರಿತ. ಜಜ್ಜರಿತಧೈರ್ಯ (ದಿಗಿಲ್ Ct. I, 64).

ಜಜ್ಜಾರ jajjâra. = ಜಂಝಾರ, ಜರ್ಜಾರ. A lofty, bold man, a hero (Bh. 8, 21, 27; Râm. 6, 13 sum.); a body of heroes (Râm. 6, 50, 44).

ಜಜ್ಜು jajju. 1. (= ಚೆಚ್ಚು, etc.). To bruise, to crush, to squash (C.). *Cf.* ಜಡಿ 4.

ಜಜ್ಜು jajju. 2. The state of being bruised, etc. (My.). — ಜಜ್ಜಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. An areca nut somewhat squashed after boiling (My.).

ಜಂ jaṁ. = ಜಣ್, ಜಗಿ. — ಜಂಜಣ. The sound of the gĕjjĕ and of small bells (My.). — ಜಂಜಣಿಸು. To emit the sound of ಜಂಜಣ (My.).

ಜಂಜಡ jaṁjaḍa. = ಜಂಜಾಟ, ಜೊಂಜಾಟ. Trouble, cares, bother, plague (Bh. 1, 10, 24; J. 19, 33; 25, 22; Mhr. ಜಂಜಾಳ; Tĕ. ಜಂಜಾಟ).

ಜಂಜರ jaṁjara. (General): running, not specified or classified; = ಜಂಜರನಮ್ಬರ (My.). — ಜಂಜರನಮ್ಬರ. Numbers added together consecutively without regard to particulars (My.). — ಜಂಜರುಬ್ದಿ. Running (not classified) state of numbers or papers (My.).

ಜಂಜಾಟ jaṁjâṭa. = ಜಂಜಡ, etc. (My.). ಜಂಜಾಟ ತಪ್ಪಿದರೆ ಆತನಡ್ಡಿ ಏನು? (Prv.).

ಜಂಜಾಲು jaṁjâlu. A swivel gun (My.; Br., H. ಜಜಾಯಿ, ಜಜಾಲಿ, ಜಜಾಯಿಲ್, ಜಂಜಾಲಿ, ಜಮುಜಾಲಿ; T. ಜಂಜಾಲ್).

ಜಂಜು jaṁju. Tbh. of ಝಂಝೂ (Śmd. 339).

ಜಂಝಾರ jaṁjhâra. = ಜಜ್ಜಾರ, etc. (Râm. 5, 9, 1; 6, 20, 36).

ಜಟ jaṭa. 1. = ಜಟಾ. An imitative sound. — ಜಟಪಟ. reit. Smartly, briskly, quick (C.; Mhr. ಝಟಪಟ). — ಜಟಪಟಿ. = ಜಟಾಪಟಿ. Strife, scuffle, an angry or brisk discussion (S. Mhr.; Mhr. ಝಟಾಪಟೀ).

ಜಟ jaṭa. 2. Wearing twisted or entangled locks of hair. (Śmd. 142).

ಜಟಕರಿಸು jaṭakarisu. To shake off: to scorn, to treat scornfully (S. Mhr. rare; Mhr. ಝಟಕಣೇಂ, ಝಟಕಾವಿಣೇಂ, to shake a cloth, etc.).

ಜಟಕಾಯಿಸು jaṭakâyisu. = ಜಟಕರಿಸು, ಜಡಕಾಯಿಸು. (My.).

ಜಟಾ jaṭâ. = ಜಟ 1. — ಜಟಾಪಟಿ. = ಜಟಪಟಿ. (C.).

ಜಟಾಜೂಟ jaṭâ-jûṭa. *The long tresses of hair twisted on the top of the head; a quantity of twisted hair.*

ಜಟಾಧಾರಿ jaṭâ-dhâri. Wearing matted or braided hair. (My.).

ಜಟಾಬಂಧ jaṭâ-bandha. *A knot or coil of matted hair.*

ಜಟಾಭಸ್ಮ jaṭâ-bhasma. N. of a râkshasa (Bp. 54, 56).

ಜಟಾಮಾಂಸಿ jaṭâ-mâṁsi. A herb growing on the Himâlaya, *the Indian spikenard, Nardostachys jatamansi* Dec.

ಜಟಾಯು jaṭâyu. N. of a fabulous bird, the king of the vultures, killed by Râvaṇa. (Šmd. 231 Mḍb.; Râm. 3, 10, 31; J. 18, 4).

ಜಟಿ jaṭi. Wearing the jaṭâ; Šiva; an attendant of Skanda. 2, *the waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria.* See ಕಬ್ಬುಸುರಿ, ಬಸರಿ. 3, a woman whose business is to braid (another's) hair (J. 5, 58).

ಜಟಿಲ jaṭila. Wearing the jaṭâ, having clotted or entangled hair.

ಜಟಿಲತ jaṭilita. Clotted, twisted, braided (Šmd. 142 Mḍb.; Abh. P. 12, after 2).

ಜಟಿಲೆ jaṭilĕ. = ಜಟಾಮಾಂಸಿ. *The Indian spikenard.*

ಜಟುಲ jaṭula. = ಜಡುಲ. *A freckle, a mark.*

ಜಟೆ jaṭĕ. ಜಟೊ. = ಜಡೆ 1, ಜಡಿ 3, ಜೆಡೆ. *The hair matted and twisted together as worn by Śiva, ascetics, etc.;* the long tresses of hair twisted or braided together and coiled in a knot over the head, etc. (ಕಹ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು Nn. 100; ಮೌಲಿ, ಜೆಡೆ 101; ಕೇಶ Mr. 518); a braid or tress of hair (of females, My.). 2, a pendent root from the banyan, etc. (ತಿಳಿ, ಮರದ ಬೀಟಿ\ಲು 100; ಬಿಟಿ\ಲ್ 518; ಮರದ ಬಿಟಿ\ಲು Hlâ). 3, *a fibrous root; a root;* the root of trees (ಮೂಲ, ಮರದ ಬೇರು 100; ಬೇರ್ 518). 4, peculiarity, a peculiar object (ವಿಶೇಷ, ವಿಶೇಷವಾದನ್ನಾದು 100). 5, a peculiar arrangement of the vedic text (ಋನ್ನ, ಋನ್ನನ್ನಿನ ಭೇದ 100). 6, a crow (ಬಲಿಭುಕ್, ಕಾಗೆ 100).— ಜಗಣೆಯುಪದ್ರಾ ನೋಡಲೋ? ಜಟಿಯು ಜಾವಳೀ ನೋಡಲೋ? (Prv.).

ಜಟ್ಟಿ jaṭṭi. = ಜೆಟ್ಟಿ 1. A professional wrestler (C.; B. 2, 2; Tĕ. ಜಟ್ಟಿ, ಜೆಟ್ಟಿ, ಝುಟ್ಟಿ, ಝುಟ್ಟಿ; T. ಚೆಟ್ಟಿ; Mhr., H. ಜೇಠಿ). ಜಟ್ಟಿಯಾದರೂ ತಟ್ಟನ್ನೆ ಹಾಜ ಬೀಳು (Prv.). See Prvs. s. ಪಟ್ಟಿ 3, ಪೈಟಿ 2, ಥಲಾ. — ಜಟ್ಟಿಕಾಳಗ. A wrestling match or combat (My.). — ಜಟ್ಟಿಮಲ್ಲ. dupl. An athlete among wrestlers (S. Mhr.). — ಜಟ್ಟಿಪಿಡಿತ. The wrestler's hold, a grapple (My.).

ಜಟ್ಟಿಗ jaṭṭiga. = ಜೆಟ್ಟಿಗ. A professional wrestler (Abh. P. 3, 28; Si. 294).

ಜಠರ jaṭhara. *Hard, firm, solid (cf.* ಕಡು 1). 2, *old.* 3, *the belly* (ಪೊಜೆ Ct. II, 46; *cf.* ಬಸದು).

ಜಠರಾಗ್ನಿ jaṭhara-agni. The digestive fire of the stomach, the gastric juice. (My.).

ಜಡ jaḍa. = ಜಲ 1. *Cold, frigid, chilly;* cold, frost (ತುಷಾರ, ಹಿಮ Nn. 53; ತುಷಾರ Mr. 525; *cf.* ಚಳಿ 2). 2, *slow, dull, apathetic, senseless, stupid, irrational, foolish, unintelligent* (ವಿಹ್ವಲ Nn. 149; ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 53; ಅಜ್ಞ 525; *cf.* ಜಳಿ 1); hard, solid;—heavy (My.; Mhr.). 3, water (ಜಲ, ಉದಕ 53; ಜಲ 525). 4, *dumb* (ಕಳ, ಸನ್ನ ಮೂಗ Mr. 388). 5, a mountain (ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ 53). 6, sacrifice (ಮಖ, ಯಜ್ಞ 53). 7, substance, thing, matter (ದ್ರವಿಣ, ವಸ್ತು 53). 8, = ಜಡ್ಡು, heaviness in the body, fatigue, indisposition, illness (C., not Sk.).— ಜಡದವ ನಡದು ಬನ್ನಾನೇ? (Prv.). — ಜಡ ಜೋಗು. Also: difficulty to take place, to be difficult (S. Mhr.; B. 5, 225. 226).

ಜಡಕಾಯಿಸು jaḍakâyisu. = ಜಟಕಾಯಿಸು. (My.).

ಜಡಕ್ರಿಯ jaḍa-kriya. *Slow at work, sluggish, dilatory* (ತ ಉವ ಮೂಬ್ಬಿಂ Mr. 242).

ಜಡಜ jaḍa-ja. = ಜಲಜ. Water-born; a lotus.

ಜಡಜಗರ್ಭ jaḍaja-garbha. Brahmâ (Bp. 54, 6).

ಜಡಜಜ jaḍaja-ja. Brahmâ (My.).

ಜಡಜನ್ತು jaḍa-jantu. = ಜಡಜೀವಿ. (Čpr. 4, 54).

ಜಡಜಭವ jaḍaja-bhava. Brahmâ (Bp. 43, 42).

ಜಡಜಾತ jaḍa-jâta. = ಜಡಜ. (R.).

ಜಡಜಾಪ್ತ jaḍaja-âpta. The sun (R.).

ಜಡಜಾರಿ jaḍaja-ari. The moon (R.).

ಜಡಜೀವಿ jaḍa-jîvi. A stupid, etc. being (Bp. 60, 7).

ಜಡತ jaḍata. (fr. ಜಡಿ 4). = ಜಡಿತ. Beating, ramming, forcing in, as a cartridge, driving in, as a nail (C.). ಜಡತ ಮಾಡು. To ram, etc. (C.).

ಜಡತನ jaḍatana. = ಜಡತೆ. (J. 6, 2).

ಜಡತಿ jaḍati. A close and narrow search (C.; Mhr. ಝಡತಿ); a strict reckoning; an account (Mhr.; My.; B. 5, 279).

ಜಡತೆ jaḍatĕ. Coldness, chilliness; apathy; stupidity; stupor, stupefaction; despair (Bp. 36, 42; 39, 15; Râm. 3, 4, 4). 2, one of the saṁcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಜಡತ್ವ jaḍatva. = ಜಡತೆ. (Abh. P. 7, 14; My.). 2, heaviness; inertia (Mhr.; ಸ್ತವ್ಯ, ಒಜ್ಜೆ G.; My.; B. 4, 96).

ಜಡಧರ jaḍa-dhara. = ಜಲಧರ. A cloud (Bp. 37, 25; Šiv. 3, 37).

ಜಡಧಿ jaḍa-dhi. = ಜಲಧಿ. The ocean (Bp. 58, 62; Č. Bp. 47, 33; J. 2, 12). 2, a receptacle or place of fools (J. 2, 12).

ಜಡಪು jaḍapu. (fr. ಜಳ 1). Lustre, radiance, brightness, shine (Râm. 4, 6, 4; 4, 7, 10; 6, 2, 7; T. ಚೆಡಿ, splendour).

ಜಡಪ್ರಾಸು jaḍa-prâsu. A stupid, unidiomatic alliteration (Mr. 2).

ಜಡಮತಿ jaḍa-mati. A stupid person (Bp. 32, 49; 35, 51). 2, stupidity.

ಜಡಾಕರತ್ವ jaḍa-âkaratva. The state of being an accumulation of water or an ocean (Čpr. 1, after 127).

ಜಡಾಯಿಸು jaḍâyisu.= ಜಡಾಯಿಸು 1, etc. To ram, to drive in; to fasten or bolt, as a door (My.).

ಜಡಾಶಯ jaḍa-âšaya. = ಜಲಾಶಯ. (Čpr. 7, after 62).

ಜಡಿ jaḍi. 1. = ಜೆಡೆ, (ಜಜಿ 1). To use threatening language; to threaten, to menace; to frighten; to blame, to chide; to grunt angrily, as a wild hog; to urge on by cries (ತರ್ಜನ Šmd. Dh.; Šm. 93; Tĕ. ಜಡಿ, to fear; ಜಡಿಪಿಂಜು, to frighten; T. ಕಡಿ, fear; to reprove; see s. ಜಳಿ 1; *cf.* ಜರ್ಪ 1 & 2). ಜಡಿಯದಿರ್ಕೆ ನಯಮಮಜ್ಞ ಆರಸಂ! (Šmd. 234). ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ (28). ಬಾರಿಸಿದುವು ಬಿಡದೆ ಜಡಿದು ವನದೇವತೆಗಳ್ (109). ಜಡಿಯುತ್ತುಂ ಪೋದಂ (280, o. r. -ಪೊಡೆದಂ). ಜಡಿವ ರಕ್ಕಸಬೇರಂ (Kk. 7). ತಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯತನದಲಿ ಜಡಿದು, ಜಂಕಿಸಿ (Prll. 3, 32). See Grj. 2, 107; Bp. 38, 28; 47, 49; Bh. 1, 8, 31; 1, 10, 27; 3, 13,

26; Rām. 6, 10, 18; V. 9, 60; Šāv. 1, 83; 4, 44; Rāv. 5, 123; 6, after 11 (twice); 14, after 12; J. 2, 9; 4 sum.; 11, 33; 28, 45; Bhāgavata 10, 18, 2.

ಜಡಿ jaḍi. 2. To wave, to brandish, as a sword, etc. (Abh. P. 13, 78; 14, 188; Grj. 2, after 106; Rām. 5, 3, 61; 6, 2, 7; Šāv. 4, 14. 60; J. 4, 19; 20, 37; Rāv. 5, 120; 6, 36; Č. Bp. 47, 37). **2,** to move to and fro (v. i., Rāv. 7, 18). — ಜಡಿ ಜಡಿ. rep. of No. 1. (Bp. 16, 18).

ಜಡಿ jaḍi. 3. Short P. p. of ಜಡಿ 2 No. 1, in ಜಡಿ ಜಡಿದು (Bp. 26, 12; 32, 58).

ಜಡಿ jaḍi. 4. To beat (with a stick, the hand, the fist, C.); to pound, to crush (J. 4, 23; 28, 45. 47; My.). ಜೇಡಿಮಣ್ಣು ಜಡಿದರೆ ಸಕ್ಕರೆ ಆಗುವದೋ? (Prv.). **2,** to beat into, as mud into a hole; to force in, to ram, as a cartridge; to drive in, as a nail (C.).

ಜಡಿ jaḍi. 5. The act of beating (? Bh. 1, 7, 2).

ಜಡಿ jaḍi. 6. = ಜೆಡಿ. A long-continued fine, small rain (ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ Šmd. Dh.; ನೋಡಿ Šm. 93; J. 2, 9; C.; Tē.; Mhr. ಝಡ; M. ಜಡುಜಡೀ, drizzlingly; ಜಾಡು, ಜಾಡ್ಡಿ, to drizzle; *cf.* ಕಸಿ 3, ನರಿ). — ಜಡಿಮಳೆ. = ಜಡಿ. (C.). ಎಡೆ ಬಿಡದೆ ಸುರಿಯುವ ಜಡಿಮಳೆ (ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ, ಆಸಾರ Si. 31).

ಜಡಿ jaḍi. 1. To join (v. i.), to be connected with, to be accompanied by (Č. Bp. 11, 5; Mhr. ಜಡಣೇ). 2, to be filled to superfluity or be crammed (Bh. 1, 10, 24); to become abundant or excessive (Bh. 2, 13, 33; 8, 23, 4; Rām. 3, 6, 50).

ಜಡಿ jaḍi. 2. To be shed in a continuous manner, as tears (Rām. 5, 9, 25; Mhr. ಝಡಣೇಂ, ಝಡಿಲೆ); to waste away, as the body (J. 18, 48; Mhr.); to give way, to sink (Bh. 3, 13, 32; Rām. 1, 16, 10; Mhr.; see Bhn. s. ಕುಸಿ 4).

ಜಡಿ jaḍi. 3. = ಜಡೆ 1, etc. (S. Mhr.; B. 2, 22). ಕಾಸಿ ಕಂಡಡಿಯಾಕೆ? ಧಾಸುರದ ಜಡಿ ಯಾಕೆ? ಕೇಶ ಕತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಯಾಕೆ? ತೈ ಮಲದ ಆಕೆ ಬಿಡನ್ ಅನಕ! (Sp.).

ಜಡಿತ jaḍita. = ಜಡತ. (My.).

ಜಡಿತಿ jaḍiti. Tbh. of ಝಟಿತಿ (Šmd. 339; ಜೀಗಂ Cm.).

ಜಡಿಪ jaḍipa. The sound or cry of birds (ಜೆಜ್ಜೆ, ಬಗ್ಗು, ಜಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಜಪ್ಪರಣೆ Šm. 29; *cf.* ಜಂಕಣ); the note of the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆಯ ಜಪ್ಪರಣೆ Šs.). (Tē. ಜಡಿ, ಸಡಿ, ತಪ್ಪಡು, noise, sound; *cf.* ಸಪ್ಪಳ).

ಜಡಿಸು jaḍisu. To cause to beat, etc. (C.).

ಜಡಿಸು jaḍisu. To fill to superfluity, to cram (Rām. 6, 13, 4).

ಜಡೀಕೃತ jaḍī-kṛita. Stunned, rendered sluggish, etc. (Čpr. 6, 103).

ಜಡೀಭಾವ jaḍī-bhāva. *Dullness, sluggishness, apathy; insensibility.*

ಜಡುಪು jaḍupu. A flap (attached to a paper-kite, My.; Mhr. ಝಡಪ).

ಜಡುಲ jaḍula. = ಜಟುಲ. (Sk.; R.).

ಜಡೆ jaḍe. = ಜಡಿ 1, of which it is an o. r. in Šmd. 28. 109.

ಜಡೆ jaḍe. 1. = ಜಡಿ 3, ಜೆಡೆ. Tbh. of ಜಟೆ (Čt. II, 91; ನಟಿ, ಜಟೆ Mr. 320; ಮರದ ಬೇರಿಲ್ Kk. 19). See Si. 121. 216. 230. 415. ಜಡೆಯವರನ್ನೂ ಮುಡಿಯವರನ್ನೂ ತೊಡಗ ಬಾರದು (Prv.). (The Mysore use of ಜಡೆ for *a woman's long plaited hair* is unknown in S. Mhr., but occasionally the term is used for the plaited hair of *little girls*). — ಜಡೆಕಳ್ಳಿ. A kind of the Euphorbia called Triangular spurge (My.). — ಜಡೆಕುಜ್ಜು. An ornament that is attached to the point of a tress of hair by women (My.). — ಜಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 1. = ಜೆಡೆ- 1. The hair to be matted. ಜಡೆಗಟ್ಟಿದ ಕೂದಲದ ಗುಮ್ಮ (ಜಟಾಜೂಟ G.). 2, to plait tresses (J. 26, 9). — ಜಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 2. = ಜೆಡೆ- 2. A band of plaited hair. See ಕಡ್ಡಣ. — ಜಡೆದೇವರು. Śiva, etc. ಜಡೆದೇವರಿಗೆ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲ, ಬೋಳಿ ದೇವರಿಗೆ ನೆಲೆ ಉಣ್ಟೇ? (Prv.). — ಜಡೆನಾಗರ. A small circular plate of gold ornamented with the figure of a cobra, that is attached to the upper part of a woman's long plaited hair (My.). — ಜಡೆಬಿಲ್ಲೆ. A round gold plate ornamented with a jasmine flower, worn by women over their plaited hair (My.; Si. 217). — ಜಡೆಮುಡಿ. (ನಾಲಿ Si. 455). ಜಡೆ ಮುಡಿಯನ, a rishi (J. 16, 28). — ಜಡೆವೆಣೆ. -ವೆಣೆ. An entwining of pendent roots (Čpr. 5, after 39). — ಜಡೆಹತ್ತಿ. A kind of cotton (Si. 150; My.). — ಜಡೇ ಬನರೀ ಗಿಡ. See s. ಪಣಿಯಾಲ.

ಜಡೆ jaḍe. 2. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಜಡ್ಜಿ jaḍji. A judge (C.; Si. 258; Br. ಜಜ್ಜಿ).

ಜಡ್ಡ jaḍḍa. = ದಡ್ಡ 1. Nearness, union (Tē. ಜಡ್ಡೆ). — ಜಡ್ಡಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. = ದ-. One consonant written below another (Tē.; R.).

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. 1. = ಜೆಡ್ಡು 2, ದಡ್ಡು 2. Callosity; a callous spot; a wart; a scar (My.; Tē.; M. ತಡಿಮ್ಮು, T. ತಡಿಮ್ಮು; see ಕಳೆ 1). ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗಮಿನ್ನು, ಆನೆ ಕುದುರೆಗ ಳೊಳ್ ಅದ ಕಡುದೊಡೆಯ ಜಡ್ಡು (Kmd. II, o. rs. -ಜಡ್ಡು, -ದಡ್ಡು).

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. 2. = ಗದರು, ಜೆಡ್ಡು 4. The disagreeable smell of sheep's milk, etc. (C.). ಗೊಡ್ಡು ಸಾಲಿಗೆ ಜಡ್ಡು ತುಪ್ಪ (Prv.). — ಜಡ್ಡುವಕ್ಕ. -ಹಕ್ಕ. The ruddy shieldrake, Casarea rutila (Gz., as Jaddu—).

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. Tbh. of ಜಡ. Heaviness in the body, slight indisposition (C.; Tē.; B. 4, 122); sickness, disease (My.).

ಜಣ್ jaṇ. = ಜಣಿ, etc., ಠಣ್. (My.). — ಜಣ್ ಜಣ್. = ಜಣ ಜಣ. (My.).

ಜಣ jaṇa. = ಜಂ (ಜಣ್), ಜನ್, (ಝಣ). An imitative sound. — ಜಣ ಜಣ. rep. The tinkling of the gĕjjĕ or of small bells, and the ringing or clanking of Rupees when falling on a stone or being filled in a bag (C.; Mhr. ಝಣಝಣ; Sk. ಝಂಝಣ). — ಜಣಜಣಿಸು. = ಜಂಜಣಿಸು. (My.).

ಜಣ್ಟಿ jaṇṭi. Joining; meeting and going together (on a road); partnership; the state of being joined to (as one article to another, My.; Tē. ಜಣ್ಟೆ; H.). *Cf.* ಜಿಟ್ಟಿ 2, ತಣ್ಟೆ 1. — ಜಣ್ಟಿಪತ್ರ. Title-deeds in the name of two persons (My.). — ಜಣ್ಟಿ ಪಾಕು. To join (one person to another for company's sake), to tie (one beast to another, My.).

ಜಣ್ಟಿಗಾಡಿ jaṇṭi-gāḍa. A companion; a partner (My.).

ಜಣ್ಟಿಸು jaṇṭisu. To join (v. t.); to annex, to affix (My.; Tē. ಜಣ್ಟಿಂಚು).

ಜಣ್ಡೆ jaṇḍe. = ಜಾಣ್ಡೆ. A flag, a banner, an ensign (S. Mhr.; Tē.; Mhr., H. ಝಂಡಾ).

ಜತಣ jataṇa. = ಜತನ. (My.).

ಜತನ jatana. = ಜತಣ, ಯತನ. Tbh. of ಯತ್ನ (ಕೆmd. 336; My.). 2, care; heed in order to protection (C.; J. 24, 29; Tĕ.; Mhr.; B. 3, 67). ಜತನವಿದ್ದವಗೆ ಮಥನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಜತಿ jati. Tbh. of ಯತಿ (ಕೆmd. 343; Čt. I, 97). An ascetic (ಛತ್ತಡಿ Čt. I, 81; ಋಷಿ Kk. 33; ಕೆm. 34; My.). 2, harmonious musical time or measure (Bp. 4, 8; 17, 21; 56, 14); etc. — ಜತಿಗುಡು. -ಕುಡು. To give or indicate the time or measure in music (Rśv. 4, after 14; 6, after 11, twice; V. 5, 8). — ಜತಿಪಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of ascetics: Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; ಕೆm. 7).

ಜತಿಗೆ jatigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (My.).

ಜತು jatu. *Lac.*

ಜತುಕ jatuka. *Asa foetida.* 2, lac; a kind of gum.

ಜತುಕೃತ್ jatu-kṛit. Making lac: *a kind of fragrant tree,* in which the lac insect forms its nest.

ಜತುಕೆ jatukĕ. Lac; a kind of gum. 2, *a bat.* 3, a kind of fragrant substance or perfume (ಪಾಪಡಿ Mr. 141).

ಜತುರಸ jatu-rasa. Lac (ಅಲತಿಗೆ Čt. I, 91).

ಜತೂಕೆ jatûkĕ. = ಜತುಕೃತ್. *A kind of fragrant tree.*

ಜತೆ jatĕ. (= ಜತ್ತು, ಜೊತೆ, ಜೊತ್ತು). Union; intercourse; combination; company; a pair; a fellow (C.; Tĕ.; Mhr. ಜತ; Mhr., H. ಜಥಾ, a band or company). See B. 3, 103. 113; ಇಜ್-.

ಜತೆಗಾತಿ jatĕ-gâti. = ಜತೆಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಜತೆಗಾಱ jatĕ-gâṟa. A male companion (C.; B. 4, 6).

ಜತೆಗಾರ್ತಿ jatĕ-gârti. A female companion (C.).

ಜತ್ತ jatta. Tbh. of ಯತ್ತ. Effort, work (Čpr. 9, 13).

ಜತ್ತಕ jattaka. = ಜತ್ತವ, ಜತ್ತುಕ. Fraud, deceit, disguise, hypocrisy (ಕೈತವ Čt. II, 12; T., M. ಜದಿ; T. తెట్టు; T. ఎత్తు, to deceive; Tĕ. ಜತ್ತುಲ-ವಾಡು, a deceiver; ಚಿಟ್ಟಕ, roguish prank).

ಜತ್ತರ jattara. A cloth covering worn over the privities (? ಕೌಪೀನ ಕೆ.; *cf.* ಛತ್ವರ?).

ಜತ್ತವ jattava. = ಜತ್ತಕ, etc. (ಕೆಯ್ಕೆ, ಕೈತವ Kk. 66, o. r. ಜತ್ತುಕ).

ಜತ್ತಾಣಿ jattâṇa. = ಚತ್ತಾಣ. ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಜತ್ತಾಣಮುಂ ಚಿದಣ್ಡೆಯುಮ್ ಎನ್ದು, etc. (ಕೆmd. 121).

ಜತ್ತಿಗೆ jattigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (C.).

ಜತ್ತಿಳ jattiḷa. Tbh. of ಜರ್ತಿಲ (Hlâ.).

ಜತ್ತು jattu. = ಜೊತ್ತು. Tbh. of Mhr. ಜತ (ಜತ್; see s. ಜತೆ). Intercourse, friendship, as between two persons (C.); equality, as that of two bullocks (C.).

ಜತ್ತುಕ jattuka. = ಜತ್ತಕ, etc. (ಕೈದವ, ಕೆಯ್ತ, ಕಪಟ ಕೆm. 52).

ಜತ್ತುಳ jattuḷa. = ಜಿತ್ತುಳ. Scum, foam (ನೊರೆ ಕೆm. 35; Kk. 13, o. r. ಜೆ-).

ಜತ್ರು jatru. *The collar bone, the clavicle.*

ಜತ್ವ jatva. The letter or syllable ಜ (ಕೆmd. 82. 342. 352. 369).

ಜನ jana. = ಜೆನ. A born being; *man, mankind, people;* a person or individual in general. ಜನ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ?—ಜನ ನೋಡಿ ಬೀಜ ಬೀಕು, ಜಾಗ ನೋಡಿ ಉಗುಳಿ ಬೀಕು (Prvs.).

ಜನಕ janaka. Generating; producing, causing (Kâvy. III, 3, B, 135). 2, *a progenitor, a father.* 3, the father of Râma's wife Sîtâ (Râm. 1, 12, 2).

ಜನಕಜಾರಮಣ janakajâ-ramaṇa. Râma (Râm. 1, 1, 1).

ಜನಕಜೆ janaka-jĕ. -ಜಾ. Sîtâ (Bp. 31, 21).

ಜನಕತನಯೆ janaka-tanayĕ. = ಜನಕಜೆ. (My.).

ಜನಕತನುಜೆ janaka-tanujĕ. = ಜನಕಜೆ. (Čh. v. 58).

ಜನಕಾತ್ಮಜೆ janaka-âtmajĕ. = ಜನಕಜೆ. (My.).

ಜನಂಗಮ jana-ṅ-gama. *A Caṇḍâla* (ಜೊಲೆಯ Mr. 381).

ಜನಜನಿತ jana-janita. Generated by people: known to all (My.).

ಜನತೆ janatĕ. ಜನತಾ. *An assemblage of people;* people; mankind; birth (Kâvy. IV, 2, 30).

ಜನನ janana. *Birth; production.* 2, *race, lineage.* 3, generating, causing.

ಜನನಪತ್ರಿಕೆ janana-patrikĕ. = ಜನ್ಮಪತ್ರ. (My.).

ಜನನರಹಿತ janana-rahita. Free from birth (Bp. 12, 51).

ಜನನಹರ janana-hara. The remover of birth, etc. (Bp. 43, 71).

ಜನನಾಥ jana-nâtha. A king (Čpr. 4, 60; 6, after 11).

ಜನನಿ janani. *A mother.* 2, a kind of fragrant plant (ಕಳವಿಗೆ Mr. 141; *cf.* ಜನಿ 1, No. 4).

ಜನಪ jana-pa. A king (Bp. 5, 58; 21, 46).

ಜನಪತಿ jana-pati. = ಜನಪ. (Čpr. 2, 21. Bp. 46, 59; 50, 36).

ಜನಪದ jana-pada. A community, nation, people; *an inhabited country, an empire* (ದೇಶ Nn. 70); man, mankind.

ಜನಪ್ರಮೋದ janа-pramôda. People's delight; the white water-lily, or red lotus (ಕುಮುದ, ಜನರುಗಳ ಹರುಷ Nn. 29).

ಜನಮೇಜಯ jana-m-ējaya. Causing men to tremble: N. of a king, the son of Parikshit and great-grandson to Arjuna. (Bp. 56, 45; Bh. 1, 9, 1; J. 2, 2).

ಜನಯಿತೃ janayitṛi. A father. (R.).

ಜನಯಿತ್ರಿ janayitri. *A mother.*

ಜನರಂಜನ jana-raṅjana. Gratifying the people, courting popular favour. (R.).

ಜನರಮಣ jana-ramaṇa. A king (Bp. 57, 73).

ಜನಲೋಕ jana-lôka. = ಜನೋಲೋಕ. One of the seven divisions of the universe, where the sons of Brahmâ and other pious men reside (Mr. 32).

ಜನವರ jana-vara. A king (Bp. 53, 35).

ಜನವಾದ jana-vâda. The talk of men: *news, rumour, report, scandal.*

ಜನವಾರ್ತೆ jana-vârtĕ. Rumour, report (B. 5, 55; My.).

ಜನಶ್ರುತಿ jana-śruti. *Rumour, news, intelligence.*

ಜನಸ್ janas. = ಜನಲೋಕ. See ಜನೋಲೋಕ.

ಜನಸ್ಥಾನ jana-sthâna. N. of a part of the Daṇḍaka forest (Râm. 3, 5, 2; J. 19, 20. 24).

ಜನಾಂಗ jana-aṅga. A nation, a tribe (B. 4, 127. 215; My.).

ಜನಾನುಕೂಲ jana-anukûla. The favour or help of people (My.); public benefit (My.).

ಜನಾನಿ janâni. Made for, or suitable to, women, belonging to the harem (Si. 259; My.; Mhr., H.); a seraglio, harem (My.; Mhr., H. ಜನಾನಖಾನಾ).

ಜನಾನ್ತ jana-anta. An uninhabited place. 2, a region, a country (ವಾಡು, ದೇಶ Nn. 13; ಗೋತ್ರ, ದೇಶ 16. 72).

ಜನಾರ್ದನ jana-ardana. *Vishṇu or Kṛishṇa* (Bp. 54, 36).

ಜನಾಪವಾದ jana-apavâda. Popular accusation (J. 5, 51; My.).

ಜನಾರಾತ jana-ârâta. A country, a region (Čpr. 6, after 11).

ಜನಾಶ್ರಯ jana-âśraya. An asylum for men (J. 11, 36); *a temporary shed or hall.*

ಜನಿ jani. = ಜೆನಿ. To flow, to drop (My.). ಜನಿದು ಹೋದುದು (ಸ್ಯನ್ನ, ರೀಣ, ಸ್ರುತ, ಸ್ನುತ Si. 379). (*Cf.* ಜಡಿ 6).

ಜನಿ jani. 1. *Birth, production;* one who has been born (see ಗುಜ-). 2, a woman. 3, *a daughter-in-law.* 4, *a kind of fragrant plant* (= ಜತುಕೃತ್; *cf.* ಜನನಿ No. 2).

ಜನಿ jani. 2. = (ಜನ್ನ), ಜನ್ನಿ 1, ಜೆನಿ. See ಜನಿವಾರ. (Tĕ. ಜನ್ನಿ, the brahmanical thread).

ಜನಿತ janita. Born, begotten; produced; occasioned (ಭೂತ, ಹುಟ್ಟುವನ್ಥಾದು Nn. 78).

ಜನಿಯಿಸು janiyisu. To be born or produced; to take place, to happen (ಪುಟ್ಟು ŚSmd. 7 Cm.; ಹುಟ್ಟು 46 Cm.; Čh. v. 172; Čpr. 2, 8; 3, 77).

ಜನಿಯುವಿಕೆ janiyuvikĕ. Flowing, dropping (ಪ್ರಿಸ್ರೇತ, ಪ್ರಾಶ್ಚಾರ Si. 390).

ಜನಿವಾರ (jani-vâra or bâra). = ಜನ್ನವಿರ, ಜನ್ನಿವಾರ, ಜನಿವಾರ. The sacrificial thread (which originally was a leather strap, C.; Si. 230. 252; Mhr. ಜಾನವೀ೦).

ಜನಿಸು janisu. = ಜನಿಯಿಸು. (Bp. 2, 7. 8; 51, 25; 54, 57; J. 10, 49).

ಜನುಮ januma. Tbh. of ಜನ್ಮ (My.).

ಜನುಸ್ janus. *Birth, production, origin.*

ಜನೆ janĕ. = ತನೆ, ತೆನೆ 2, ನೆನೆ. The yolk of an egg (R.; Tĕ. ಜೆನೆ, ಜೆನೆ, ಜನೆ, spawn, roe; the yolk of an egg; T. ಚಿನ್ನೆ, the embryo in the womb of beasts; an egg, particularly the eggs of fish, spawn; a bud; ಚಿನ್ನೆ, to be with young; to bud; M. ಚನೆ, ಚಿನೆ, pregnancy; ಚನೆ, animals to conceive; ಚನೆ, ಚಿನೆ, ಚುನೆ, juice, as of a mango stalk after the fruit is broken off, see ನೊನೆ; Sk. ಜಲ, the embryo or uterus of a cow).

ಜನೇಶ jana-îśa. A king (Čh. v. 52).

ಜನೇಶ್ವರ jana-îśvara. A king (Čpr. 6, after 18; J. 26, 57).

ಜನೋದಯ jana-udaya. N. of a vṛitta (Čh.).

ಜನೋಲೋಕ janas-lôka. = ಜನಲೋಕ. (My.).

ಜನ್ತ janta. Tbh. of ದನ್ತ (ŚSmd. 352; ಪಲ್, ರದನ Šm. 70).

ಜನ್ತು jantu. *A creature, a living being;* man; people. 2, any animal, usually beings of the lowest organization, such as worms, insects, etc. (C.).

ಜನ್ತುನಿಕರ jantu-nikara. The multitude of living beings (ಜೀವ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು Nn. 73).

ಜನ್ತುಫಲ jantu-phala. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata.*

ಜನ್ತೆ jantĕ. A short, small beam crossing the chief beams in a flat roof and supporting the ceiling (C.; B. 4, 121; Šśv. 1, 70; Č. Bp. 5, 48; Tĕ. ದನ್ತೆ, a beam or rafter; *cf.* ಜತೆ, and Sk. ಯಮ್ಯ್ F). See ಬಲ್ಜನ್ತೆ. — ಜನ್ತೆಮಣಿ. A kind of leather rope (S. Mhr.).

ಜನ್ತ್ರ jantra. Tbh. of ಯನ್ತ್ರ (ŚSmd. 343; ಆವರಣಿ Mr. 207; Šśv. 3, 25; C.). ಜನ್ತ್ರದ ಕೀಲಂ ಕಳೆದನ್ತಿರೆ ಅಯ್ತು (Šmd. 84 Mdb.). See ಆಮರ್ಜನ್ತ್ರ.

ಜನ್ನ janna. (= ಜನಿ 2, ಜನ್ನಿ 1). Tbh. of ಯಜ್ಞ (ŚSmd. 354; Šm. 63; Kk. 48). A sacrifice. 2, N. of a certain horse (ತುರಗಂ ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ ಕೆಮ್ಪಿರೆ ಜನ್ನನ್ ಅದು Mr. 275; Bp. 59, 40). See Abh. P. 10, after 183; Bp. 24, 74; 56, 27. — ಜನ್ನಗೂಡು. -ಕೂಡು. Whose food is sacrifice: a god (ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*). — ಜನ್ನ ವಗೆಯ. -ವಗೆಯ. The enemy of (Daksha's) sacrifice: Vîrabhadra (Kk. 6; Šm. 4. 5). — ಜನ್ನ ವಳ. -ವಳ. Indra (ಸುರಪ Kk. 11*a*).

ಜನ್ನಸೆ jannasĕ. A sacrificial shed or house (ಯಾಗಶಾಲೆ Čt. I, 70).

ಜನ್ನವಿರ (janna-vira). = ಜನಿವಾರ, etc. ಜನ್ನವಿರಮಂ ಬಲನ್ಮೊಡು ವುದು (ಉಪವೀತ); ಜನ್ನವಿರದನ್ತೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ವೈಜಯನ್ತಿಕ Hlâ.).

ಜನ್ನಿ janni. 1. = ಜನಿ 2. See ಜನ್ನಿವಾರ.

ಜನ್ನಿ janni. 2. = ಸನ್ನಿ. (My.).

ಜನ್ನಿಗೆ jannigĕ. (Tbh. of ಯಾಜ್ಞಿಕ). That belongs to sacrifice or is suitable for sacrifice, or that is dedicated to be offered to an idol, especially used of cattle and of their milk (Bp. 12, 28; 14, 5. 23; S. Mhr.).

ಜನ್ನಿವಾರ (janni-vâra). = ಜನ್ನವಿರ, etc. (ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ಉಪವೀತ Mr. 255; Bp. 21, 25; 50, 6). ಜನ್ನಿವಾರಮನ್ ಎಡನ್ದೊಡಲ್ (ಪ್ರಾಚೀನ 255). ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಲು ಪಟ್ಟ ಜನ್ನಿವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ ಎನಿಸುಗು. ಕೊರಳಿನ್ದ ಇಬ್ಬಿಯಿಕ್ಕುದ ಜನ್ನಿವಾರವು ನಿವೀತ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಜನ್ನು jannu. = ಜನ್ಮ. (My.).

ಜನ್ಮ janma. = ಜನುಮ, ಜಲುಮ, ಜಲ್ಮ. *Birth, production, origin;* existence, life; life-time; born from. — ಜನ್ಮಕೊಡು. To give birth to. ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟವಳು (ಜನನಿ, ತಾಯಿ G.). — ಜನ್ಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take birth upon one's self, to be born (B. 5, 279). 2, to take away life, to kill (S. Mhr.). — ಜನ್ಮವೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಜನ್ಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು No. 1. (My.).

ಜನ್ಮದೇಶ janma-dêśa. = ಜಲ್ಮ. Native place or country (C.).

ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರ janma-nakshatra. The natal star, the star of the zodiac under which a person is born (My.).

ಜನ್ಮಪತ್ರ janma-patra. Horoscope (C.), also -ಪತ್ರಿಕೆ (C.).

ಜನ್ಮಪಾಪ janma-pâpa. = ಜಲ್ಮ. Original sin (My.).

ಜನ್ಮಭೂಮಿ janma-bhûmi. = ಜಲ್ಮ. Birthplace, native country (Kâvy. V, 44; J. 15, 11; My.).

ಜನ್ಮರಾಶಿ janma-râśi. The sign of the zodiac that contains the natal star (C.).

ಜನ್ಮಸಾಫಲ್ಯ janma-sâphalya. Attainment of the object or end of existence (C.).

ಜನ್ಮಾನ್ತ janma-anta. = ಜಲ್ಮಾನ್ತ. The end of existence (ನಿರ್ವಾಣ, ಜನ್ಮದ ಕಡೆ Nn. 19, o. rs. ಜಲ್ಮಾನ್ತ, ಪ್ರಾಣಾನ್ತ್ಯ). 2, a district, a country (ಗ್ರಾಮ, ದೇಶ Nn. 37).

ಜನ್ಮಾನ್ತರ janma-antara. Another state of existence; another birth, past or future (Čpr. 5, 4; J. 13, 54; 18, 19; C.).

ಜನ್ಮಿ janmi. *A creature, a living being.*

ಜನ್ಮಿಸು janmisu. = ಜನಿಸು. (Bp. 4, 72; S. Mhr. rare).

ಜನ್ಯ janya. To be born, fit to be born; born from, occasioned by; generating (Bp. 47, 61). 2, relating to men or to the people; people. 3, *rumour, report.* 4, *the friend or companion of a bridegroom.* 5, *war, combat.*

ಜನ್ಯ janyu. Birth. 2, *a creature, a living being.*

ಜನ್ಹು janhu. = ಜನ್ನು. Tbh. of ಜಪ್ನು. (My.).

ಜನ್ಹುತನಯೆ janhu-tanayĕ. = ಜಹ್ನು-. (G.; My.).

ಜಪ japa. 1. — ಜಪ ಜಪ, rep. Quickly, briskly (S. Mhr.; Mhr. ಝಪರುಪ).

ಜಪ japa. 2. Muttering; *muttering passages from the vĕda, charms, prayers, names of a deity,* etc.; counting silently the beads of a rosary; a muttered prayer. — ಜಪ ಮಾಡು. To perform japa (C.).

ಜಪಮಾಲಿಕೆ japa-mâlikĕ. A rosary (C.; B. 5, 73).

ಜಪಮಾಲೆ japa-mâlĕ. = ಜಪಮಾಲಿಕೆ. (C.; ಅಕ್ಷಮಾಲೆ G.).

ಜಪಸರ japa-sara. = ಜಪಮಾಲೆ. (My.).

ಜಪಸು japasu. = ಜಪಿಸು. (S. Mhr.).

ಜಪಾನುಷ್ಠಾನ japa-anushṭhâna. Performance of japa (Šśv. 2, 107; J. 10, 23).

ಜಪಾಪುಷ್ಪ japâ-pushpa. = ಜಪೆ. (ದಾಸಾಳದ ಹೂ G.; My.). 2, ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆಯ ಹೂವು (G.).

ಜಪಾರುದ್ರ japâ-rudra. = ಜಪೆ. (ದಾಸಣ Mr. 126, o. r. ದಾಸ್ಯಣ).

ಜಪಿಂಯಿಸು japiyisu. = ಜಪಿಸು. (Čpr. 2, 6; Abh. P. 14, 100).

ಜಪಿಸು japisu. = ಜಪಸು. To mutter (J. 28, 54; Šśv. 1, after 79; My.); to perform japa (C.; Si. 251).

ಜಪೆ japĕ. ಜಪಾ. = ಜವೆ. *The China rose or shoe-flower, Hibiscus rosa sinensis* Lin.

ಜಪ್ತಿ japti. Seizure, confiscation, sequestration, attachment (in law, C.; Br.; Mhr., H.; B. 5, 88).

ಜಪ್ಪನೆ jappanĕ. In a lurking manner (C.; B. 4, 180; 5, 242).

ಜಪ್ಪಳ jappaḷa. N. of a jâtrĕ at Basaṛûr. — ವಣ್ಡಾರ ಕಮ್ಬಳ, ಬಸರೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೇಶ್ವರಕೋಡಿ ಹಬ್ಬ ಮೂರೂ ಕಣ್ಣಿರೆ ಮೋಜ (Prv.).

ಜಪ್ಪಿಸು jappisu. To wait and watch patiently, to lurk (C.; B. 3, 31; 5, 31. 138; Mhr. ಜಪಣೇಂ).

ಜಪ್ಯ japya. To be muttered; *a prayer that is to be muttered.*

ಜಬ್ jab. = ಜಬ್ಬು 1. — ಜಬ್ಬುರಿ. A weak rope (Bh. 8, 26, 56).

ಜಬರ jabara. = ಜಬರು. Powerful; heavy; difficult; huge; high in price; massy; ponderous, etc. (Mhr., H.).

ಜಬರದಸ್ತು jabara-dastu. Oppression; force; violence (C.; Mhr., H. ಜಬರದಸ್ತಿ).

ಜಬರಿಸು jabarisu. = ಜಬ್ಬರಿಸು. To chide, to scold, to abuse (S. Mhr.).

ಜಬರು jabaru. = ಜಬರ.

ಜಬರುಜಂಗು jabaru-jaṅgu. Zafar-jang (Zubber Jung): the ruler of the battle: a title bestowed on certain cannon (Tĕ., R.; T. ಜಪರ್ ಜಂಗಿ).

ಜಬಾಬು jabâbu. = ಜವಾಬು. (My.; Mhr., H. ಜಬಾಬ, ಜವಾಬ).

ಜಬ್ಬರಿಸು jabbarisu. = ಜಬರಿಸು. (My.). *Cf.* ಜರ್ಬು.

ಜಬ್ಬಲ jabbala. = ಜಬ್ಬಲು, (ಜಬ್ಬು 1). The state of being weak, infirm or frail from old age, etc., that of being withered and dry, as that of grass or of some parts of grass occasionally is (S. Mhr.; My. as ಜಬ್ಬಲು); that of being soft or pulpy, as that of ripe fruit (from a fall or blow, My. as ಜಬ್ಬಲು); that of being relaxed or slack, as that of a female's breast (My. as ಜಬ್ಬಲು). *Cf.* ಜರಗು 1?

ಜಬ್ಬಲು jabbalu. = ಜಬ್ಬಲ. (My.).

ಜಬ್ಬಿಸು jabbisu. 1. (= ಜಬ್ಬು 3). To suck (as a mango, sugar-cane, etc., My.; *cf.* ಸೀಪು).

ಜಬ್ಬಿಸು jabbisu. 2. To cause to scold or abuse (My.).

ಜಬ್ಬು jabbu. 1. (= ಜಬ್, ಜಬ್ಬಲು). Weakness, frailty; softness, pulpiness; relaxed state, slackness (My.; Tĕ. also: slowness; negligence; indolence; Tu.: delay; infirmness; hollowness). — ಜಬ್ಬುದುಬ್. -ತುಬ್. To reduce to pulp by treading (Râm. 6, 39, 23).

ಜಬ್ಬು jabbu. 2. = ಜಬ್ಬುರ್, etc. To scold, to abuse (My.).

ಜಬ್ಬು jabbu. 3. (= ಜಬ್ಬಿಸು 1). To suck (My.).

ಜಬ್ಬುಲು jabbulu. A grassy place (ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆದ ಸ್ಥಲ G.; Tĕ. ಜೊಬ್ಬಿಲು, to thrive, to grow thickly; to be full, abundant).

ಜಮ jama. = ಜವ 2. Tbh. of ಯಮ. — ಜಮದಾಡೆ. A kind of weapon (Rśv. 6, after 11; Tĕ. ಜಮದಾಡಿ, ಜಮುದಾಡಿ, ಜಮುದಾಳಿ, ಜನ್ದಾಡು; T. ಜಮುದಾಡು, a sword, a cutlass, a dagger; H. jamdhar, Br.). *Cf.* ಜವದಣ್ಣ.

ಜಮಖಾನೆ jamakhânĕ. = ಜಮ್ಖಾನೆ, ಜಮ್ಬುಖಾನೆ. A sitting carpet (C.; B. 4, 60; Mhr., H.; T. ಜಮುಕ್ಕಾಳ).

ಜಮದಗ್ನಿ jamat-agni. Blazing fire: N. of a ṛishi, father of Parašurâma (Mr. 258).

ಜಮದಗ್ನಿತನಯ jamadagni-tanaya. Parašurâma (Mr. 504).

ಜಮಳ jamaḷa. Tbh. of ಯಮಲ (Šmd. 343; Tĕ. ಜಮಿಲಿ, ಜಮುಲು).

ಜಮಾ jamâ. = ಜಮೆ. Receipts, income, revenue (C.; Mhr., H.). 2, collected, gathered together (Mhr.).

ಜಮಾಖರ್ಚು jamâ-kharču. Receipts and disbursements (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮಾದಾರ jamâ-dâra. The head of a body (of peons, etc., My.; Mhr.); a commander of a body of troops (My.; Mhr.).

ಜಮಾಬಂದಿ jamâ-bandi. The general assessment of lands, etc., settlement of the assessments (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮಾಯಿಸು jamâyisu. To assemble, to come together (C.; Mhr. ಜಮಾಣೇಂ); to succeed or answer, as a business (C.; Mhr.);—to collect (My.; Mhr.).

ಜಮಾವಣಿ jamâvaṇi. Agreement, harmony (in music, Si. 64; My.).

ಜಮಾವಸೂಲುಬಾಕಿ jamâ-vasûlu-bâki. The collections and the outstanding balances (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮೀದಾರ jamî-dâra. = ಜಮೀನುದಾರ. A zemindar, a landholder, a hereditary officer (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಜಮೀನು jamînu. Land or ground (C.; Mhr., H.).

ಜಮೀನುದಾರ jamînu-dâra. = ಜಮೀದಾರ. (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮುನೆ jamunĕ. = ಜಗುನೆ. (My.); N. (My.).

ಜಮೆ jamĕ. = ಜವಿ, etc. (My.).

ಜಮೆ jamĕ. = ಜಮೂ. (C.).

ಜಮೇದಾರ jamê-dâra. = ಜಮೂದಾರ. (My.; Br.).

ಜಮ್ಖಾನೆ jamkhâné. = ಜಮುಖಾನೆ, etc. (My.).

ಜಂಪ್ಪ jampa. Tbh. of ಝಂಪ್ಪ (Śmd. 339 Mḍb.).

ಜಂಪ್ಪತಿ jampati. (= ದಂಪತಿ). *Husband and wife.*

ಜಂಪ್ಪಾ jampâ. — ಜಂಪ್ಪಾಸಟ್ಟಿ. N. ಜಂಪ್ಪಾಸಟ್ಟಿ, ಜಾಡೀ ತಾರೋ! ಆನ್ದರೆ ಜಲಪ್ರಮಾಣವೆಷ್ಟು? ಆನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಜಂಪ್ಪು jampu. 1. = ಜೊಂಪ್ಪು. Drowsiness, sleepiness (S. Mhr.; T. ಜಂಪ್ಪುಡ, ಜೊಂಪ್ಪುಲ್, laziness, slowness).

ಜಂಪ್ಪು jampu. 2. A multitude (Tḍ. = ಸಮುದಾಯ). See ಜಗ.

ಜಂಪೆ jampĕ. (T. ಚಂಪ್ಪೈ, one of the seven modes in music). — ಜಂಪೆತಾಳ. Slow time in music, andante (My.; Tḍ.).

ಜಂಬ jamba. 1. A certain horse (Bp. 59, 40; ತುರಗಂ ತುಪ್ಪಿ ಚಿಬ್ಬುದೋೞಿರಲ್ Mr. 275, o. rs. ಜಂಪ್ಪು, ಜಂಪ್ಪು).

ಜಂಬ jamba. 2. = ಜಂಪ್ಪು 2, ಜಂಪ್, ಜಂಬ್ಪು 2, ಜಂಪ್ಪು 1, ಜಂಪ್ಪು, ದಂಪ್ಪು, ದಂಪ್ಪು, ದಂಪ್ಪು. Tbh. of ದಂಪ್ಪು. Ostentation, pomp (C., also ಜಂಪ್ಪು; Tḍ. ಜಂಪ್ಪು; T. ಜಂಪ್ಪು). ಜಂಪ್ಪು ಮಾಡಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದರೆ ಈಸೆಯಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಕಾಸು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಜಂಪ್ಪುಗಾಱಿ jamba-gâra. A man of ostentation (My.).

ಜಂಬ್ಬರ jambara. Affair, business (C., also ಜಂಪ್ಪಾರ; Tu.; Tḍ. ಜರುಪು, to do, perform). ಜಂಪ್ಪುರದವನಿಗೆ ತಂಪ್ಪುರ ಪೋಗೆ? (Prv.).

ಜಂಬ್ಬಾಲ jambâla. *Mud, mire* (also ಜಂಪ್ಪು).

ಜಂಬಿ jambi. Tbh. of ಶಮಿ. The tree Acacia or Mimosa suma Roxb. (R.; Tḍ. ಜಂಬಿ, ಜಮ್ಮಿ).

ಜಂಬಿರ jambira. *A lemon, the common lime* (ನಿಂಬೆ Mr. 112; Si. 126).

ಜಂಪ್ಪು jambu. Length (My.; Tḍ. ಜಂಪ್ಪು; see ಜಾಪ್ಪು). **2,** a kind of reed or sedge, Typha angustifolia L. (T. ಚಡಮ್ಪು; Tḍ. ಜಂಪ್ಪು, ಜಮ್ಪ್ಮು). — ಜಂಪ್ಪುವಿನಾನು. (ಚಿಲಿಚಿಮ, etc., ಕಾರ ಹುಲ್ಲಿನೊಳು ತಿರುಗುವ ವಿನಾನು, ಹುಲ್ಲುವಿನಾನು Si. 87). — ಜಂಪ್ಪುಹುಲ್ಲು. (ಕಾಶ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧ, ಪೋಟಿಗಲ Si. 163; My.).

ಜಂಪ್ಪು jambu. 1. ಜಂಪ್ಪು. *The rose apple, Eugenia jambolana* Lam., or another species of Eugenia (ನೇೞಿ'ಲ್ Mr. 115; ನೇೞಿಳೆ Si. 125). — ಜಂಪ್ಪುನೇೞಿಲು. The rose apple, Eugenia jambos L. (C.; St. & Pl.). See ಕೆಂಪ್ಪು-.

ಜಂಪ್ಪು jambu. 2. = ಜಂಪ್ಪು 2. (S. Mhr.).

ಜಂಪ್ಪುಕ jambuka. *A jackal.* 2, *Varuṇa.* 3, = ಜಂಪ್ಪು 1.

ಜಂಪ್ಪುಕಧ್ವನಿ jambuka-dhvani. The sound of a jackal. See ಊಳಿಡು.

ಜಂಪ್ಪುಖಾನೆ jambukhâné. = ಜಮುಖಾನೆ, etc. (My.).

ಜಂಪ್ಪುಕೇಶ್ವರ jambuka-îśvara. A Śaiva place of pilgrimage near Trichinopoly (My.).

ಜಂಪ್ಪುದ್ವೀಪ jambu-dvîpa. One of the seven continents surrounding the mount Mêru; the central division of the world, including India;—India (pretty C.).

ಜಂಪ್ಪುಮಾಲಿ jambu-mâli. N. of a râkshasa in the army of Râvaṇa (Abh. P. 13, 121; Râm. 5, 4 sum.; J. 27, 43).

ಜಂಪ್ಪುನದಿ jambû-nadi. N. of a fabulous river, said to flow from the mount Mêru, and to be formed by the juice of the fruits of a jambu tree on that mount. (R.).

ಜಂಪ್ಪುಫಲ jambû-phala. A jambû fruit (Bp. 54, 56).

ಜಂಪ್ಪೂರ್ jambûr. N. (Bp. 49, 15; 55, 54).

ಜಂಪ್ಪು jambha. *The common lime or lemon.* 2, seizing with the mouth: *N. of a daitya or demon,* destroyed by Indra (Č. Bp. 47, 21). 3, the jaws; the mouth; a tooth or tusk.

ಜಂಪ್ಪುದ್ವೇಷಿ jambha-dvêshi. Indra (Bp. 54, 52).

ಜಂಪ್ಪುಭೇದಿ jambha-bhêdi. *Indra.*

ಜಂಪ್ಪುರಿಪು jambha-ripu. Indra (Mr. 41).

ಜಂಪ್ಪುಲ jambhala. *The common lime or lemon.*

ಜಂಪ್ಪುವೈರಿ jambha-vairi. Indra (Rśv. 1, 99).

ಜಂಪ್ಪುಮಿತ್ರ jambha-amitra. Indra (Bp. 61, 82).

ಜಂಪ್ಪುರಿ jambha-ari. Indra (ಇನ್ದ್ರ, ಜಿಷ್ಣು Nn. 38; J. 4, 7).

ಜಂಭೀರ jambhîra. *The common lime or lemon.* 2, *a kind of basil* (Ocimum) *with small leaves.* See ಮರುವಕ.

ಜಮ್ಮಡಿಸು jammaḍisu. To cause to tremble (? Râm. 6, 11, 3).

ಜಮ್ಮನೆ jammanĕ. With a thrill of joyful rapture (ರೋಮಾಂಚನಸುಖ Čt. I, 44; *cf.* ಜುಮ್ಮನೆ).

ಜಯ jaya. Conquering, winning; captivating, fascinating, charming, etc. (ಮನೋಹರ, ಶುಭ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424). 2, *victory; conquest;* winning (ಗೆಲ Čt. I, 83; ಗೆಲ್ಲ II, 35). 3, a formula causing victory. 4, *the plant Premna spinosa or longifolia.* 5, the twenty-eighth year of the cycle of sixty (C.). — ಜಯ ಜಯ. rep. Hurra! bravo! all hail! glory unto—! (Bp. 32, 40; C.; Mhr.). — ಜಯಜೀಯ. Hail, master! (Čpr. 4, 67). — ಜಯವಿಡು. -ಇಡು. To shout "victory!" "bravo!", etc. (Bp. 52, 42; 57, 50; 59, 43). — ಜಯ ಹೊನ್ದು. To gain the victory (C.; B. 4, 8). ಜಯ ಹೊನ್ದಿದ (ಸಾರ್ಥಕ G.).

ಜಯಘಂಟೆ jaya-ghaṇṭĕ. A bell of victory or for the proclamation of victory, used to be carried about (Bp. 21, 10. 40); a bell used in temples on joyous occasions (My.; see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ).

ಜಯಘೋಷ jaya-ghôsha. Shouting to proclaim victory, a cry of victory. (My.).

ಜಯತ್ jayat. Conquering.

ಜಯದ್ರಥ jayat-ratha. N. of a king of the Sindhus and Sauvîras (J. 13, 32; 27, 42; 32, 50).

ಜಯಧ್ವಜ jaya-dhvaja. A standard of victory. (Čpr. 6, 43). 2, a N.

ಜಯಧ್ವನಿ jaya-dhvani. A shout or cry of victory. (My.).

ಜಯನ jayana. *Conquering.* 2, armour.

ಜಯನಶಾಲಿಕೆ jayana-śâlikĕ. An armoury (Čpr. 1, 139).

ಜಯನ್ತ jayanta. *N. of a son of Indra.* 2, N. of a minister of Daśaratha (Râm. 1, 16, 12).

ಜಯನ್ತಿ jayanti. A flag, a banner. 2, the day, or the anniversary of it, on which a deity assumed an incarnation, see ಕೃಷ್ಣ-, ನರಸಿಂಹ-, ರಾಮ-. 3, *the plant Sesbania aegyptiaca* Pers. 4, = ನೇತ್ರಮೂಲಿ, q. v. 5, N. of an author (Nn. 3).

ಜಯಪತ್ರ jaya-patra. A record of victory (Bp. 52, 46; My. also ಜಯಪತ್ರಿಕೆ).

ಜಯಮಂಗಲ jaya-maṅgala. A royal elephant. 2, a cheer (or festival) of victory (Čpr. 4, 42).

ಜಯಮಾನ jayamâna. Conquering (Bp. 52, 19).

ಜಯಮಿನಿ jayamini. Tbh. of ಜೈಮಿನಿ. (C.).

ಜಯಯಾತ್ರೆ jaya-yâtrĕ. A march of conquest or victory (Čpr. 7, 30).

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ jaya-lakshmi. The goddess of victory, victory (Šśv. 4, 97).

ಜಯವನ್ತ jaya-vanta. (Šmd. 242, o. r. ಜಸ-). A victorious man (C.). Fem. ಜಯವನ್ತಳು (C.).

ಜಯವರ್ಮ jaya-varma. N. of a king (Čpr. 5, 94. 101. 112).

ಜಯವಿಜಯ jaya-vijâya. N. of two doorkeepers (Bhâgavata 3, 5 sum.).

ಜಯಶಾಲಿ jaya-śâli. A conqueror (Ši. 282; My.).

ಜಯಶೀಲ jaya-śîla. A victorious man (ಜಿತ್ವರ, ಜಿಷ್ಣು G.; My.).

ಜಯಶೌಣ್ಡ jaya-śauṇḍa. Exceedingly fond of victory (Bp. 36, 39).

ಜಯಶ್ರೀ jaya-śrî. The goddess of victory, victory (Čpr. 2, 1; 6, 1). 2, N. of Jayavarma's wife (5, 94).

ಜಯಿಸು jayisu. = ಜಯಿಸು, ಜಯ್ಸು. To conquer, to defeat, to overcome (Bp. 50, 19; S. Mhr.); to be victorious.

ಜಯಸ್ತಮ್ಭ jaya-stambha. A column erected to commemorate a victory (Čpr. 7, 32; My.).

ಜಯಿಸು jayisu. = ಜಯಸು, etc. (Bp. 28, 46; J. 12, 1; 13, 7. 8. 55. 57; B. 4, 218; My.).

ಜಯೆ jayĕ. *The plant Sesbania aegyptiaca* Pers. 2, N.

ಜಯೆವಿಜಯೆ jayĕ-vijayĕ. N. of two attendants of Girijâ (Grj. 8, 83; 9, 59).

ಜಯ್ಯ jayya. *To be conquered or gained, conquerable.*

ಜಯ್ಸು jaysu. = ಜಯಸು. (C.).

ಜರ jara. 1. = ಜರ. An imitative sound. — ಜರ ಜರ. rep. The noise in drawing anything on the ground (My.; Tĕ. ಜರಜಡೆ).

ಜರ jara. 2. = ಜರು. Sliding. — ಜರಗುಣ್ಡಿ. -ಕುಣ್ಡಿ. Sliding on the posteriors down a slope, as children do in play (S. Mhr.).

ಜರ jara. 3. = ಜರಿದು. P. p. of ಜರಿ 1, in ಜರ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಜರ jara. 1. Tbh. of ಜ್ವರ (Šmd. 368; C.). — ಜರಜಳಿ. Ague (C.). — ಜರಗೆಡ್ಡೆ. Ague-cake: enlargement of the spleen (My.).

ಜರ jara. 2. Growing old; decaying; wearing out, wasting; etc. See ಸಿಜರ. — ಜರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become thin or lean, as a child (S. Mhr.).

ಜರ jara. 3. (= ಜರಿ). Brocade (C.; Mhr., H.; B. 2, 7; 3, 102. 103; 4, 125). 2, gold (ಪೊನ್ Bhn. 10, o. r. ಜರಗು; Br., H. ಜರು, gold).

ಜರ jara. 4. Somewhat; a little (C.; Mhr., H. ಜರಾ).

ಜರಕ್ jarak. The sound produced when a swing is in motion (C.).

ಜರಕ್ಕನೆ jarakkanĕ. = ಜರನೆ. With a sudden sliding motion, in ಜರಕ್ಕನೆ ಜಾಡು (My.).

ಜರಸ jaragu-a3. = ಜಲಗಾಡಿ. (V. 41, 43).

ಜರಗಿಸು jaragisu. = ಜರಿಗಿಸು, ಜರುಗಿಸು, ಸರಕೆಸು, ಸರಿಕಿಸು, ಸರುಕೆಸು. To make slide aside, to move forward or push on (a thing on a surface, v. t., My.); to push or carry on, as work (My.).

ಜರಗು jaragu. 1. = ಜರಿಗು, ಜರುಗು 1, ಸರಕು, ಸರುಕು. To slip, as from the hand; to slide, as tiles; to roll down, as sand or corn from a heap; to change one's place, to move forward or aside (v. i.); to pass, to elapse, as time, words; to be done, as business (My.; Te.; T., M. ಜರಿ, to slide or slip, as a garment; to roll down, as corn from a heap; to fall down, as little stones from a wall; to lean, bend, be in a bending posture, incline, slope = ಚಾಯ್, *cf.* ಚಾಡು; *cf.* ಜಗ್ಗು 1, ಜರಿ 1, ಜಾಡು 1, ಸರಿ).

ಜರಗು jaragu. 2. = ಜರುಗು 2. Loose texture, as that of cloth (My.).

ಜರಗು jaragu. = ಜರ 3, No. 2 q. v., ಜಲ 3, ಜಲಗು, ಜಾಲ 2. Gold.

ಜರಠ jaraṭha. Worn out, decayed, infirm; old; hard, solid; old age (ಘನ, ಹದಿವಾದುದು Nn. 15, o. r. ಹದಿದು; ಪುರಾಣ, ಹದಿದು 138; ಪುರಾಣ, ಹದಿವಾದುದು 146). 2, bent, drooping. 3, harsh, oruel (ನಿಷ್ಕ್ರೂರ 146). 4, mud, mire (ಪಂಕಲ, ಕೆಸರು 146).

ಜರಠ jaraḍa. = ಜರಠ. Hard, solid, firm, stiff (ಬಿಟ್ಟಿತು Mr. 484); a cruel man (V. 37, 60).

ಜರಡು jaraḍu. = ಜಳ್ಳು q. v., ಜಾಳ್ಳೆ, ಜೊಟ್ಟಿ. Unsubstantiality; uselessness (ಜಳ್ಳು, ಜಾಳ್, ಪೊಳ್ಳು, ನಿಷ್ಪಯೋಜನ Bhn. 49; see ಜಡಟಿ).

ಜರಡೆ jaraḍĕ. = ಜಲಡೆ, ಜಲ್ಲಡಿ, ಜಲ್ಲಡೆ. A sieve (My.; Tĕ. ಜಲ್ಲೆಡೆ, a wicker sieve; T. ಜಲ್ಲಡ್ಡೆ, M. ಜಲ್ಲಡೆ, a large sieve, a cribble; Tĕ. ಜಲ್ಲಂಜು, T., M. ಜಲಿ, to sift; to find by sifting or searching, a piece of gold, etc.; T. ಜಲ್ಲು, to sift, to sprinkle water; see ಜಲ್ಲಿಸು; *cf.* ಚಾಲನಿ).

ಜರಠ jaraṇa. Waxing old; decayed. 2, promoting digestion. 3, *cumin-seed.*

ಜರತ jarat. ಜರನ್ತ. *Old;* decayed, infirm.

ಜರತಾರ jaratâra. = ಜರತಾರಿ. Silver wire covered with gold (S. Mhr.; Mhr., H.; Br. ಜರತಾರು).

ಜರತಾರಿ jaratâri. = ಜರ್ತಾರಿ. Worked with jaratâra (C.; Mhr., H.).

ಜರತಾರೆ jaratârĕ. = ಜರತಾರ. (My.).

ಜರದಾ jaradâ. = ಜರದಿ, ಜರ್ದಾ, ಜರ್ದೆ. Dun, used of the horse (Mhr., H.; R.).

ಜರದಿ jaradi. = ಜರದಾ, etc. (B. 5, 242).

ಜರದು jaradu. = ಜರಿದು. P. p. of ಜರಿ 1. (My.).

ಜರದ್ಗವ jarat-gava. *An old bull or ox.*

ಜರನೆ jaranĕ. = ಜರಕ್ಕನೆ. (C.).

ಜರನ್ಮೃಣಾಲ jarat-mṛiṇâla. Old, rotten lotus fibres (Čpr. 5, after 39).

ಜರಬು jarabu. = ಜರುಬು. Terribleness: imperativeness; overawing; awe (C.; Mhr., H. ಜರಬು).

ಜರಸ್ jaras. *Old age; decrepitude.*

ಜರಾಯು jarâyu. *The exterior membrane which invests the fetus, the Chorion* (ಕೂಡು ಕೂಸಿನ್ಪ ಚೀಲ Mr. 308). 2, *the womb, the uterus.* 3, the after-birth.

ಜರಾಯುಜ jarâyu-ja. *Born from the womb, viviparous, as man, horses, etc.*

ಜರಾವತ್ jarâ-vat. Aged, old, infirm (ವೃದ್ಧನ, ಮುಪ್ಪಿದೋಪಿಯವಂ Mr. 310).

ಜರಾಸನ್ಧ jarâ-sandha. N. of a king of Magadha and Čêdi, and enemy of Krishna. (Šmd. 64 Mdb.; Bp. 54, 36).

ಜರಿ jari. 1. = ಸರಿ. To slip or fall, as from the hand (C.); to slide, to come, fall or slip down, as a bank (ತೀರಪತನ Šmd. Dh.; ಕಸಿ Šm. 110; My.); to fall in, as a house (My.); to slip away or shrink back. See Bp. 2, 15; Rśv. 5, after 120; Râm. 1, 16, 14; J. 21, 13; 25, 35. P. ps. ಜರದು (My.), ಜರಿದು (C.). (See T., M. s. ಜರಗು 1; T. also ಜರುವು). **2,** to fall away, to lose flesh, to become emaciated (My.).

ಜರಿ jari. 2. A short P. p. of ಜರಿ 1, in ಜರಿ ಜರಿದು (Bp. 16, 5; 54, 80).

ಜರಿ jari. 3. = ಸರಿ. (A sliding place): a sloping hollow between hills, a ravine worn by a stream (C.; ದರತ್ Si. 485; J. 10, 8; Tĕ. ಜರಿ, ಜರಿ, ದರಿ, ಚರಿಯೆ; T. ಚರವು). ಬೆಟ್ಟದ ಜರಿ (ಪ್ರಪಾತ, ತಟಿಚ್ಛಗು Si. 115; ಪ್ರಸ್ಥ 429; *cf.* ಝರಿ). ನದಿಯಲ್ ಇವ್ವಂ ಕೊಡದ ಜರಿಗಳಿಂ ದರಿಗಳಿಂ...ಕಾನನಂ ಕಣ್ಗೆಸೆದುದು (Râghč. 17, 56). — ಜರಿಗಿಡ. A fern (My.).

ಜರಿ jari. Worked with gold or silver threads; gold or silver threads (My.; Mhr., H.; Br.). — ಜರೀಪಟಕ. The streamer of the grand ensign of the Peshwa (Mhr., H. -ಕಾ); a grand flag (S. Mhr.; Čb. 125); a golden girdle or belt (My.; Mhr.).

ಜರಿಗಿಸು jarigisu. = ಜರಗಿಸು. (My.).

ಜರಿಗು jarigu. = ಜರಗು 1, etc. (My.).

ಜರಿಪ jarîpa. A giraffe (My.; Arabic *zirâfâh, zorâfeh).*

ಜರೀಬು jaribu. A land-measure; land-surveying (Mhr., H., Br.); measurement (My.).

ಜರು jaru. = ಜರ 2. — ಜರುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To fell to the ground (Bh. 8, 26, 11).

ಜರುಗಿಸು jarugisu. = ಜರಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಜರುಗು jarugu. 1. = ಜರಗು 1, etc. To slide, etc. (My.); to give way, to flee (Bh. 8, 26, 15).

ಜರುಗು jarugu. 2. = ಜರಗು 2. (My.).

ಜರುಬು jarubu. = ಜರಬು. (My.).

ಜರುಹು jaruhu. To cause to come down, to demolish (Râm. 6, 11, 15).

ಜರೂರು jarûru. Necessarily, at all events; invincible necessity (C.; Mhr., H.).

ಜರೆ jarĕ. ಜರಾ. *Old age; decrepitude;* hoary age, grey hair (ನರೆ Čt. I, 48; ಪಲಿತ, ನರೆ Mr. 320). ಜರೆ ಬಪ್ಪರೂ ನರೆ ಬರ ಬಾರದು (Prv.). — ಜರೆ ನರೆ. Old age and greyness (Râm. 5, 8, 67).

ಜರ್ರ್ jarr. An imitative sound. — ಜರ್ರ್ ಜರ್ರ್. rep. The continual creaking of shoes (C.).

ಜರ್ರಿ jarra. = ಜಜ್ಜಿದು. P. p. of ಜಜ್ಜಿ 1, in ಜಜ್ಜಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಜರ್ರಿಕ್ಕು jarrakku. The creaking of shoes (C.).

ಜರ್ರಿದು jarradu. = ಜಜ್ಜಿದು. P. p. of ಜಜ್ಜಿ 1. (My.).

ಜರ್ಜಿಹ jarjaha. Rebuke, censure (ನಿರಾಕಾರ, ಪರಾಭವ, ಪರಿಭವ, etc. Mr. 428; Dat. ಜರಹಕ್ಕೆ 428).

ಜರ್ಜಿ¹ jarji. 1. = (ಜರಿ 1), ಜಜ್ಜಿ 1 q. v., ಜೆಜ್ಜಿ, ಜೆಜ್ಜಿ. (C.; Bp. 44, 68; J. 9, 5; 10, 53; 12, 31). ಆಭಿನವಮಂಗನ್ ಉಸುರ್ದ ಸತ್ಪ್ರತಿಯಿದಂ ಜರ್ಜಿವರಾರ್? ಮಜವರ್ ಆರ್? (Mr. 7). — ಜರ್ಜಿ ಪಾಟ್. -ಆಟ. Abusing, etc. (My.). — ಜರ್ಜಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಜೆಜ್ಜಿ-. To revile, to censure. ಜರ್ಜಿದಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು(ಅವರೀಣ, ಧಿಕ್ಕೃತ Si. 379).

ಜರ್ಜಿ² jarji. 2. P. p. of ಜರ್ಜಿ 1, in ಜರ್ಜಿ ಜರ್ಜಿದು (Bp. 23, 25).

ಜರ್ಜಿ³ jarji. 3. A centipede; a scolopendra (Tĕ. ಜೆಜ್ಜಿ; *cf.* ಜಜಿಲಿ). ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ತತಪದಿ ಎನ್ದರೆ ಜರ್ಜಿ, ನರ ಸ್ವತೀ ಪುತ್ರನೆನ್ಬು ಹುದು; ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಒನಿಕೇ ಬಣ್ಣೀ ಹುಬಿವೆ ಮ್ಬುವರು (Si. 171).

ಜರ್ಜಿ³ಚು jarjiču. = ಜಜ್ಜುಚು 1. (Čpr. 7, after 62).

ಜರ್ಜಿಚು jarjiču. 1. To talk much, to be talkative or loquacious, to talk vainly (ಬಹುಧಾಜಿ Šmd. Dh.).

ಜರ್ಜಿಚು jarjiču. 2. Garrulity, loquaciousness, vain talk (ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ Šmd. II; Kk. 80).

ಜರ್ಜಿ³ jarjĕ. 1. = ಜರ್ಜಿ 1, etc. To speak assaultingly; to rebuke, to abuse; to disgrace, to disdain, to jeer at, etc.; to utter a harsh sound (ಆಕ್ಷ ಮಣಾಲಾಪ Šmd. Dh.; ಜೀಲೆ, ಪರ್ಜಿವು Nn. 108; ತಿರಸ್ಕಾರ Nn. 154; My.; T. ಕರ್ಜುವು, to scold, etc.; *cf.* ಜವರ್ಜಿ 1). P. ps. ಜರ್ಜಿದು, ಜರ್ಜಿದು. ಪಾಪಿಗಳ್ ಸುಜನರಂ, ಮಾಣಿಕ್ಯಮಂ ದಕ್ಕೆ ತಾಂ ಜರ್ಜಿಯಲ್, ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಗಾವಸಿಂಗಮ್ ಬಣೆಯೇ? (Ss. 103). See Bp. 9, 10; 45, 17; 60, 21; Rśv. 13, 60; Č. Bp. 5, 50; 11, 6; J. 1, 6. 7; 14, 15; 17, 8; 31, 26; Bh. 8, 21, 8.

ಜರ್ಜಿ³ jarjĕ. 2. An imprecation or term of abuse (ಅವಗ್ರಹ Šmd. Dh.; ಬರ್ಜಿದಾದ ಕ್ಷೀಣಂ Čt. I, 29).

ಜರ್ಜಿನೆ jarjinĕ. Quickly, rushingly (Čpr. 8, after 36; My.; Tĕ. ಜರ್ಜುನೆ).

ಜರ್ಕು jarku. (= ಜೆರ್ಕು). To strike with the nails or claws (ನಖಘಾತನ Šmd. Dh.).

ಜರ್ಗು jargu. (Šmd. 50). The noise of a thing falling, crash (? T. ಜಡಿಳ್ಕು). — ಜರ್ಗುವಿಡು. -ಬಿಡು. To fall with a crash (?). ಜರ್ಗುವಿಟ್ಟಿದು (Šmd. 50).

ಜರ್ಜರಿತ jarjaṛa. = ಜರ್ಜರ, q. v.

ಜರ್ಜರ jarjara. Old, infirm, decayed. 2, broken in pieces, split into small particles, broken, shattered (ವಿತೀರ್ಣ, ಒದದುದು Nn. 41, o. r. ಜರ್ಜರಿತ). 3, perforated, wounded. 4, dull, hollow (as the sound of a cascade, Čpr. 5, after 76).

ಜರ್ಜರಿತ jarjarita. = ಜಜ್ಜರಿತ. Torn or broken in pieces, broken, crushed; infirm (Čpr. 4, 16). 2, perforated, wounded, hurt (Šmd. 288, o. r. ಜಜ್ಜರಿತ). 3, tremor, trembling (Tĕ., R.; not Sk.).

ಜರ್ಜರಿಸು jarjarisu. To become infirm; to droop, to be bowed down; to lose heart (Č. Bp. 47, 20).

ಜರ್ಜಾರ jarjâra. = ಜಜ್ಜಾರ, etc. ಜರ್ಜಾರರೆ ಉದ್ಧತರು (Bhn. 54).

ಜರ್ಜಿ jarjĕ. ಜರ್ಜಾ. A rattling, clattering sound (Sk. ಝಂಝಾ). ತೇರ ವಂಗದ ಜರ್ಜಾರವಂ (J. 22, 4).

ಜರ್ತಾರಿ jartâri. = ಜರತಾರಿ. (G. 346; My.).

ಜರ್ತಿಲ jartila. = ಜತ್ತಿಳ. *Wild sesamum* (ಕಾಡೆಳ್ಳು Hlâ.).

ಜರ್ದಾ jardâ. = ಜರದಾ. (B. 3, 55).

ಜರ್ದೆ jardĕ. = ಜರ್ದಾ. (B. 5, 12).

ಜರ್ಬು (jaṟbu). = ಜಬ್ಬು 2, ಜರ್ಪ 1. To use an assaulting voice: to chide, to scold, to rebuke (ಅಕ್ಕಮಣಬ್ಬಸಿ Śmd. Dh.; Rśv. 4, 70; Śśv. 4, 19; *cf.* ಜಡಿ 1, ಜಜ್ಜಿ 1).

ಜರ್ಯ jarya. Becoming old, etc. See ಅ-.

ಜರ್ವು (jaṟvu). 1. = ಜರ್ಬು, etc. ಬೀಡತಿಯು . . . ಕೊಲೆಗೆ ಎಳಸದ ಪೊಲು ಪುರ್ವಿಸಿಂ ಜರ್ವತ ಇನಿಯಂ (Râghĕ. 17, 66).

ಜರ್ವು (jaṟvu). 2. Chiding, reproaching (ಜಂಕಣಿ Čt. II, 50; Kk. 42; Śm. 39; S. Mhr.).

ಜಲ್ jal. A sound in imitation of a sudden great palpitation of the heart, etc. — ಜಲ್ಲೆನ್. -ಎನ್. -ಎನ್ನು. Such palpitation to take place; to be greatly alarmed (C.). ಭ್ರಮೆಗವದ ಎದೆಗಳ್ ಉಬ್ಬಿ ಜಲ್ಲೆನುತ (Bp. 9, 3; see also 26, 27; 61, 31). 2, to sound as water when suddenly poured out, as grain, pearls, etc. when scattered about (My.).

ಜಲ jala. 1. = ಜಡ, ಜಳ 2. Cold; stupid; apathatic. 2, *water* (ಉದಕ, ನೀರು Nn. 87; ಆಪ್ಪ Śm. 100). 3, mental frigidity; fraud, hypocrisy (ಕಪಟ 87; Mr. 473; *cf.* ಜಲಿಕ). 4, *a kind of fragrant medicinal plant* (= ಪ್ರೀವೇರ). 5, a certain metrical foot (Čh.; Mr. 364).

ಜಲ jala. 2. (= ಜಳ 1, ಝಲಿ). — ಜಲಜಲಿಸು. To glitter, to shine (Čpr. 4, 81; 7, 56; Abh. P. 8, 64; 10, 80; 11, 88).

ಜಲ jala. 3. = ಜರಗು, etc. Gold. See ಜಲಗಾಬಿ.

ಜಲಕ jalaka. = ಜಳಕ. Relating to water: a bath, bathing (Tĕ.; T. ಜಲಕ್ಕ, ಜಲಗ).

ಜಲಕಣ jala-kaṇa. A water-drop; water-drops (ಸೀವರ, ತನ್ವಲ್ Kk. 13; Śm. 35).

ಜಲಕಣ್ಟಕ jala-kaṇṭaka. A crocodile (Sk.). 2, the plant Trapa bispinosa (Sk.). 3, an alarming danger arising from water (My.).

ಜಲಕನ್ನೆ jala-kannĕ. A water-nymph (Bp. 19, 83).

ಜಲಕಾಕ jala-kâka. A water-crow: the diver-bird (ಮದ್ದು, ನೀರ್ಗಾರಿಗೆ Mr. 171).

ಜಲಕ್ಕನೆ jalakkanĕ. = ಜಲರ್ಕನೆ, ಜಳಕನೆ, ಜಳಕ್ಕನೆ, (ತಳಕ್ಕನೆ). Clearly, purely; brightly, shiningly; clearness, etc. (ಪಳಚ್ಚನೆ, ನಿರ್ಮಲ Śś.; Kk. 52, o. r. ಜಳಕ್ಕನೆ; Čpr. 4, 81; Rśv. 7, 6; Sk. ಝಲ್ಲರೀ, purity).

ಜಲಕ್ಕನೆ jalakkanĕ. Quickly (R.; Mhr. ಝರಕನ).

ಜಲಕ್ರೀಡೆ jala-krîḍĕ. Sporting or gamboling in water, bathing for pleasure or amusement (ನೀರಾಟ Śś.; Čpr. 1, after 81; J. 30, 1).

ಜಲಕ್ಷಾಲನ jala-kshâlana. To wash or cleanse with water. See ಆಲಮ್ಬು.

ಜಲಖೇಲನ jala-khêlana. = ಜಲಕ್ರೀಡೆ. See ಓಳಾಡು.

ಜಲಗಾಬಿ jalaḍ-gâṟa. = ಜಾಲಗಾಬಿ 1. A man who gathers the contents of drains, sweepings, and the sand of rivers, and washes them for gold (My.; Mhr. ಝಾರೇಕರೀ; Tĕ. ಜಲಗರಿ-ವಾಡು, ಜಲಕಡುಗು-ವಾಡು, ಜಾಲರಿ-ವಾಡು, ಜೆರಗಡುಗು-ವಾಡು; Tĕ. ಜಲ-ಗಡುಗು, to wash gold).

ಜಲಗು jalagu. = ಜರಗು, etc. Gold. — ಜಲಗಂ ಕಚ್ಚು. To wash gold. ಎಮಗೆ ತಾನ್ ಆಚ್ಚರಿಯ ನಧಿಯಿರಲು, ಜಲಗಂ ಕಚ್ಚುವರೆ? (Bp. 2, 23). — ಜಲಗಂ ತೊಳೆ. = ಜಲಗಂ ಕಚ್ಚು. ನಧಿಯಿದಿ ಕೊಳರೆ, ಕಡೆಗೆ ಜಲಗಂ ತೊಳೆಯ ಜೋದಪೆವು? (Bp. 57, 62).

ಜಲಗ್ರಹ jala-graha. A shark, or crocodile. ರಾಗಾದಿಯೆ ಜಲಗ್ರಹವು (Jńs. 42, 63).

ಜಲಚರ jala-čara. Going in water, aquatic; *a fish* (ಮೀನು Nn. 80).

ಜಲಜ jala-ja. = ಜಡಜ. *Born or growing in water;* a lotus (Čh. v. 99; Bp. 3, 8). 2, a shell, a conch-shell (Śśv. 1, 60). 3, a good kind of śâlagrâma (My.).

ಜಲಜಜ jalaja-ja. Brahmâ.

ಜಲಜಜಾಣ್ಡ jalajaja-aṇḍa. The universe (Râm. 5, 8, 58).

ಜಲಜದಲನಯನೆ jalaja-dala-nayanĕ. A woman with eyes like lotus-petals (Bp. 44, 59).

ಜಲಜದಲಲೋಚನೆ jalaja-dala-lôčanĕ. = ಜಲಜದಲನಯನೆ. (Bp. 40, 21).

ಜಲಜನಾಭ jalaja-nâbha. Vishṇu (Dp. 119).

ಜಲಜನ್ತು jala-jantu. *An aquatic animal.*

ಜಲಜಲೋಚನೆ jalaja-lôčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Râm. 3, 8, 25).

ಜಲಜಸಮ್ಭವ jalaja-sambhava. Brahmâ.

ಜಲಜಸಮ್ಭವಗಣ jalajasambhava-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಜಲಜಾತ jala-jâta. = ಜಲಜ. (My.).

ಜಲಜಾರಿ jalaja-ari. The moon. (My.).

ಜಲಡೆ jaḷaḍĕ. = ಜರಡೆ, etc. (My.).

ಜಲತರಂಗ jala-taraṅga. A wave. 2, musical cups or glasses, harmonicon (My.; Mhr.).

ಜಲದ jala-da. Water-giving: a cloud (Čpr. 4, 34). 2, *a fragrant grass, Cyperus rotundus.*

ಜಲದನಿನದ jalada-ninada. Thunder (Bp. 37, 54).

ಜಲದರ್ಪಣಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ jala-darpaṇa-pratibimba. An image reflected in water or in a mirror. See ನೆಬಿಳ್.

ಜಲದಾಗಮ jalada-âgama. The arrival of clouds, the rainy season (Čpr. 4, 39. 44). See ಕಾರ್.

ಜಲದಾರಿ jaladâri. A drain, a kennel (My.; Br., H. ಜಲದಾರಿ, ಜಲ್ಹಾರಿ).

ಜಲದಿ jaladi. = ಜಲದು, ಜಲ್ದಿ, ಜಲ್ದು. Quickly (My.; Mhr., H. ಜಲದೀ).

ಜಲದು jaladu. = ಜಲದಿ. (C.).

ಜಲದುರ್ಗ jala-durga. A fortification surrounded by water (Čpr. 4, 27).

ಜಲದೇವತೆ jala-dêvatĕ. A water-goddess (Abh. P. 16, 28; J. 34, 1).

ಜಲದ್ರೋಣಿ jala-drôṇi. *A bucket.*

ಜಲಧರ jala-dhara. Water-holding: *a cloud.*

ಜಲಧರಮಾರ್ಗ jaladhara-mârga. The sky (A.).

ಜಲಧಿ jala-dhi. Water-receptacle: *the ocean* (ಕಡಲ್, ಮುನ್ನೀರ್ Śm. 36).

ಜಲನಿಧಿ jala-nidhi. Water-treasure: *the ocean.* 2, the number four (Čh.).

ಜಲನಿಮಜ್ಜನ jala-nimajjana. Sinking, diving, or plunging into water. See ಆಗುಬಿ, ಆಬಿ, ಮುಬಿಂಕು.

ಜಲನಿರ್ಗಮ jala-nirgama. *A water-course, a drain,* etc.

ಜಲನಿಷ್ಕ್ರಮಣ jala-nishkramaṇa. The going out, or taking out, of water. See ಸೇನ್ದು.

ಜಲನೀಲಿ jala-nîli. *The aquatic plant Blyxa octandra* Rich.

ಜಲನ್ಧರ jala-n-dhara. Water-bearer: N. of an Asura, the son of Śiva and the ocean. (Grj. 10, after 110; Bp. 18, 22; 46, 18; 54, 36. 56; Č. Bp. 47, 26).

ಜಲಪಕ್ಷಿ jala-pakshi. A water-bird (Si. 174. 175).

ಜಲಪತಿ jala-pati. Varuṇa. 2, the ocean. (My.).

ಜಲಪದ್ಧತಿ jala-paddhati. *A water-course, a gutter, a drain.*

ಜಲಪಾತ್ರೆ jala-pâtre. A water-, or drinking-, vessel (ಗುಣ್ಟಿಗೆ Kk. 32; Śm. 34; ಕಮಣ್ಡಲ Mr. 212).

ಜಲಪಿಪ್ಪಲಿ jala-pippali. *The aquatic plant Commelina salicifolia* Roxb., and another species.

ಜಲಪುರುಷ jala-purusha. A water-male (Bp. 19, 83).

ಜಲಪುಷ್ಪ jala-pushpa. *An aquatic flower.* 2, a fish (My.).

ಜಲಪ್ರಣಾಲ jala-praṇâla. An outlet or channel from a pond, a water-course, a waste-pipe, etc. (ತುಮ್ಬು Śm. 101).

ಜಲಪ್ರಣಾಲಿ jala-praṇâli. = ಜಲಪ್ರಣಾಲ. (ತುಮ್ಬು Śmd. Dh.).

ಜಲಪ್ರತಿಬನ್ಧನ jala-pratibandhana. A water-barrier, a dam, etc. See ಆಣೆ.

ಜಲಪ್ರತ್ಯಯ jala-pratyaya. A water-hole, (a pond? ತಡಗುಣ್ಡಿ Śmd. II; ತಡಗುಣ್ಡಿಗೆ Kk. 76, o. r. ಜಲದ ಪಾತ್ರೆ).

ಜಲಪ್ರಲಯ jala-pralaya. Destruction by water, a destroying deluge (J. 32, 32; C.).

ಜಲಪ್ರವಾಹ jala-pravâha. The current or flow of water (My.).

ಜಲಪ್ರಾನ್ತ jala-prânta. *A bank, a shore.*

ಜಲಪ್ರಾಯ jala-prâya. *Abounding with water, watery, wet.*

ಜಲಫಣಿ jala-phaṇi. A water-snake (ಆಲಗರ್ದ Mr. 401).

ಜಲಬುಬುದ jala-bududa (*i. e.* ಬುದ್ಬುದ). A water-bubble (Čpr. 4, 57).

ಜಲಭಙ್ಗ jala-bhaṅga. A wave (ನೀರ ತೆರೆ Nn. 102).

ಜಲಭೃತ್ jala-bhṛit. Water-bearing: a cloud (ಮೋಡ G.).

ಜಲಭ್ರಮ jala-bhrama. A whirlpool (ಆವರ್ತ, ಸುಳಿ Mr. 415).

ಜಲಮಗ್ನ jala-magna. Immersed in water. See ಆಬ್ದು.

ಜಲಮಯ jala-maya. Formed of water, consisting of water, watery. (My.).

ಜಲಮಲಿ jalamali. An annual weed, the Indian acalypha, Acalypha indica L. (Z.).

ಜಲಮುಚ್ jala-muč. Water-shedding: *a cloud.*

ಜಲಯನ್ತ್ರ jala-yantra. A syringe (Čpr. 7, 130. 131. 135. 141). See ಬೀಗೊದಿವಿ. 2, a water-work, a water-engine.

ಜಲರಂಕು jala-raṅku. *A kind of gallinule* (ಜಾದುಸ Hlâ.; ವಿರುವಳ Mr. 176, o. r. ಸಿರುಗ).

ಜಲರಾಶಿ jala-râśi. *The ocean.*

ಜಲರುಹ jala-ruha. = ಜಳರುಹ. Growing in water: a lotus.

ಜಲರುಹರಿಪು jalaruha-ripu. The moon (Śśv. 2, 114).

ಜಲರುಹಾಕ್ಷ jalaruha-aksha. Vishṇu (Bh. 8, 21, 23).

ಜಲರುಹೋದರ jalaruha-udara. Vishṇu.

ಜಲರುಹೋದರಗಣ jalaruhôdara-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಜಲರ್ಕನೆ jalarkane. = ಜಲಕ್ಕನೆ, etc. ಇನ್ತಿರೆ ಶಬ್ದಂ, ಸನ್ವೇಹಧ್ವನ್ತಿಳಂ ಪಿಂಗಿರೆ, ಜಲರ್ಕನಾಗೆ (o. r. ಜಲಕ್ಕನಾಗೆ), . . . ಪೇಳ್ದಿನ್ ಇದಂ ಶಾನ್ತ್ರಮನಂ ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ (Kâvy. I, 5, 49).

ಜಲವತ್ jala-vat. Abounding in water (A.).

ಜಲವಾಯಸ jala-vâyasa. *The diver bird.*

ಜಲವಾಹ jala-vâha. Water carrying: a cloud. (R.).

ಜಲವಿಹಙ್ಗ jala-vihaṅga. = ಜಲವಕ್ಷಿ. (Čpr. 6, 33).

ಜಲವ್ಯಾಲ jala-vyâla. *A water-snake.*

ಜಲಶಂಕೆ jala-śaṅkè. Fear arising from water (My.). 2, making water (My.). ಜಲಶಂಕೆಗೆ ಹೋಗು (My.).

ಜಲಶಯನ jala-śayana. Reposing on the water; *Vishṇu.*

ಜಲಶುಕ್ತಿ jala-śukti. *A bivalve shell.*

ಜಲಶೂಕ jala-śûka. *The plant Blyxa octandra* Rich., *duckweed.*

ಜಲಸನ್ಧಿ jala-sandhi. Straights, a narrow passage in the ocean (My.).

ಜಲಸ್ಪರ್ಶ jala-sparśa. = ಜಲಶಂಕೆ No. 2. (My.).

ಜಲಹರಿ jala-hari. A small channel for conveying off waste water, at the pedestal of a liṅga, etc. (C.; Bp. 26, 26; 57, 43).

ಜಲಹಿಪ್ಪಲಿ jala-hippali. The plant Jussiaca repens Lin. (ಲಾಂಗುಲಿ, ಶಾರದಿ, ತೋಯಪಿಪ್ಪಲಿ Nr.). *Cf.* ಜಲಪಿಪ್ಪಲಿ.

ಜಲಾಕರ jala-âkara. A source of water, a spring, a fountain, a pond (Čpr. 4, after 42).

ಜಲಾಕರ್ಷಣಿ jala-âkarshaṇa. The pulling, drawing or taking away of water. See ಮೊಗೆ.

ಜಲಾಗಮ jala-âgama. The act of bringing water (J. 33, 45).

ಜಲಾಧಾರ jala-âdhâra. *A reservoir; a lake or pond* (ತಟಾಕ, ಕೆಜೆ Mr. 417).

ಜಲಾಧಿದೈವತ jala-adhidaivata. *Varuṇa.*

ಜಲಾಯಿಸು jalâyisu. To burn (v. t., My.).

ಜಲಾಲಿ jalâli. A sort of masquerade at the Moharam (My.; Br., H. ಜಲಾರಿ, ಜಲಾಲಿ).

ಜಲಾವತಾರ jala-avatâra. *A landing place at a river's side.*

ಜಲಾವರ್ತ jala-âvarta. A whirlpool, an eddy. See ಸುಟ್.

ಜಲಾವರ್ತಾಕ್ಷರ jalâvarta-akshara. Letters (written) on a whirlpool (Śś. 74).

ಜಲಾಶಯ jala-âśaya. = ಜಡಾಶಯ. *A reservoir or any piece of water; a lake or pond.* 2, *the root of Andropogon muricatus.* 3, a fish. 4, stupid, dull, apathetic; stupid manner.

ಜಲಾಶಯಮಗ್ನ jalâśaya-magna. Immersed in a pond, etc. See ಆಗುದ್ದು.

ಜಲಾಶ್ರಯ jala-âśraya. = ಜಲಾಶಯ. (My.).

ಜಲಾಶ್ರಿತೆ jala-âśritè. Dwelling in water: a female Yaksha (ಜಶ್ರೆ Mr. 15 in two MSS., o. rs. ಜಕ್ಕ and ಜಲಾಶ್ರಿತ).

ಜಲಿ jali. An impression made with a pike or pin (?). ಜಲಿಯಿನೆ ನೆಳೆಯದೊತ್ತು (Mr. 226, o. r. ನಳೆಯ-).

ಜಲಿಕೆ jalika. A deceiver (ವ್ಯಂನಕ, ಮಾಯೆಗೆಯ್ವಂ Mr. 227; *cf.* ಜಲ 1, No. 3).

ಜಲಿಕೆ jalikè. = ಜಲೂಕೆ, etc.

ಜಲುಕೆ jalukè. = ಜಲೂಕೆ, etc.

ಜಲುಗು jalugu. (fr. ಜಸಿ). A place where water drops or oozes (J. 10, 8).

ಜಲುಮ jaluma. = ಜನ್ಮ. (My.).

ಜಲೂಕೆ jalûkè. = ಜಲಿಕೆ, ಜಲುಕೆ, ಜಲೋಕೆ, ಜಳಾಕೆ. A leech. Its Tbhs. are ಜಗುಳಿ, ಜಗುಳೆ (Śmd. 354. 362).

ಜಲೋಕೆ jalôkĕ. = ಜಲೂಕೆ, etc.

ಜಲೋಚ್ಚ್ವಾಸ jala-uccĥvâsa. *A drain; a sluice* (ಪರಿವಾಡ, ಕಡೆಗೋಡಿ Mr. 418).

ಜಲೋತ್ತರಣ jala-uttaraṇa. Crossing over water. See ಈಸಾಡು, ಈಸು.

ಜಲೋತ್ಸರ್ಜನ jala-utsarjana. Pouring out, letting loose, or casting forth water. See ಚಲುಕು.

ಜಲೋದರ jala-udara. Water-belly: dropsy (My.; B. 5, 236).

ಜಲೋದ್ಧತೆ jala-uddhatĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಜಲೌಕಸ್ jala-ôkas. Living in water; *a leech.*

ಜಲೌಕೆ jala-ôkĕ. = ಜಲೂಕೆ, etc. *A leech.*

ಜಲೌಘ jala-ôgha. A quantity of water. 2, N. (B. 5, 134).

ಜಲ್ದಿ jaldi. = ಜಲದಿ, etc. (C.; Br.).

ಜಲ್ದು jaldu. = ಜಲ್ದಿ, etc. (My.).

ಜಲ್ಪ jalpa. Talk, speech; prate, babble, chatter; disputation, wrangling, discussion. (Bp. 53, 8).

ಜಲ್ಪನ jalpana. = ಜಲ್ಪ. (My.).

ಜಲ್ಪಾಕ jalpâka. *Talkative, talking nonsense; a chatterer.*

ಜಲ್ಪಾಕೆ jalpâki. *A talkative female.*

ಜಲ್ಪಿತ jalpita. *Spoken, said;* talk, etc.

ಜಲ್ಮ jalma. Tbh. of ಜನ್ಮ. (ಜನ್ಮ Mr. 507; C.).

ಜಲ್ಮದೇಶ jalma-dêśa. = ಜನ್ಮ. (C.).

ಜಲ್ಮಪಾಪ jalma-pâpa. = ಜನ್ಮಪಾಪ. (My.).

ಜಲ್ಮಭಾಷೆ jalma-bhâshĕ. Mother-tongue (S. Mhr.).

ಜಲ್ಮಭೂಮಿ jalma-bhûmi. = ಜನ್ಮಭೂಮಿ. (C.).

ಜಲ್ಮವೈರಿ jalma-vairi. An enemy from one's birth (C.).

ಜಲ್ಮಶತ್ರು jalma-śatru. = ಜಲ್ಮವೈರಿ. (My.).

ಜಲ್ಮಾನ್ತ jalma-anta. = ಜನ್ಮಾನ್ತ, q. v.

ಜಲ್ಲಡಿ jallaḍi. = ಜರಡಿ, etc. (ಚಾಲಿನಿ Si. 307).

ಜಲ್ಲಡೆ jallaḍĕ. = ಜಲ್ಲಡಿ, etc. (My.).

ಜಲ್ಲನೆ jallanĕ. With a start (Rśv. 6, after 11; *cf.* ಜಲ್).

ಜಲ್ಲಿ jalli. 1. = ಜಲ್ಲೆ 1. A pretty large, round bamboo basket used for storing corn (S. Mhr.; Tĕ. ಜಲ್ಲೆ, a long, narrow basket built on a tray).

ಜಲ್ಲಿ jalli. 2. Broken stone, metal (My.; Tĕ.; T. ಚಲ್ಲ; *cf.* ಕೆಲ್ಲೆ). **2,** falsehood, a lie (My.; Tĕ., T.). — ಜಲ್ಲಿ ಹೊಡೆ. To lie (My.).

ಜಲ್ಲಿ jalli. 3. (= ಝಲ್ಲಿ). Tassels; hangings (T. ಚಲ್ಲಿ); a whisk made of the tail of the čamara or bos grunniens (Rśv. 13, 62; 13, after 77; Śśv. 2, 44; Č. Bp. 5, 2. 3. 51; J. 12, 4; Mhr. ಝೀಲಾ, a bunch; a nosegay). — ಜಲ್ಲಿಮಿಗ. The bos grunniens (Śśv. 3, 47).

ಜಲ್ಲಿಸು jallisu. To sift (My.; see T., M., Tĕ. s. ಜರಡಿ; *cf.* ಚಾಳಿಸು 1, etc.).

ಜಲ್ಲು jallu. 1. The state of being torn, as cloth or plantain leaves (My.).

ಜಲ್ಲು jallu. 2. = ಜಲ್ಲೆ 2. A boatman's pole (Tu. ಜಲ್ಲು). ಒಡಕುಜೋಣಿಗೆ ಗಿಡ್ಡ ಜಲ್ಲು (Prv.).

ಜಲ್ಲೆ jallĕ. 1. = ಜಲ್ಲಿ 1. (S. Mhr.).

ಜಲ್ಲೆ jallĕ. 2. = ಗಬ್ಬಿ, ಜಬವೆ. A bamboo pole (My.); a sugar-cane (My.).

ಜವ java. 1. *Swift, fleet, expeditious; speed, velocity, swiftness;* (power, strength). — ಜವಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To impair swiftness (or power). (J. 13, 33; 14, 5; 25, 39; 28, 5). — ಜವಗೆಡು. -ಕೆಡು. Velocity (or power) to be impaired (Bp. 19, 27; 43, 55). — ಜವಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. = ಜವಗೆಡು. (Rśv. 5, after 114; Śśv. 2, 40; 3, 61). — ಜವಮೈದು. -ಂ-ಜೆಲ್. To acquire quickness (V. 11, 8). — ಜವವಡಿ. -ಆಡಿ. = ಜವಗೆಡು. (Bp. 44, 12).

ಜವ java. 2. = ಜಮ. Tbh. of ಯಮ. (ಯಮ Hlâ.; Kk. 15; ಅನ್ತಕ Śm. 12; ಅಱ 117). See Śmd. 68. 73. 104; Abh. P. 13, 61. — ಕೂಪಿಕ್ಕುವವನೇ ಒಡೆಯ, ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವನೇ ಜವರಾಯ (Prv.). — ಜವನ ದೂತ. = ಯಮದೂತ. (Dp. 4). — ಜವನ ತನ್ದೆ. The sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 14). — ಜವನವರ್. -ಅವರ್. The servants of Yama (Śśv. 2, 66).

ಜವಕಾರ java-kâra. Tbh. of ಯವಕ್ಷಾರ. Saltpetre, nitrate of potash (G.; Mhr.).

ಜವಣಿ javaṇa. Tbh. of ಜೀಮನ (Śmd. 376).

ಜವದಣ್ಡ java-daṇḍa. (= ಜಮದಾಡೆ). Tbh. of ಯಮದಣ್ಡ (Śmd. 376).

ಜವನ javana. 1. *Fleet, swift;* a fleet horse; *speed, velocity.* 2, = ಯವನ.

ಜವನ javana. 2. = ದವನ. (My.).

ಜವನಿಕೆ javanikĕ. Tbh. of ಯವನಿಕೆ (Śmd. 343). *A curtain, a screen; a veil* (ಪಡ್ತಿ Čt. II, 24). See Śmd. 16; Grj. 10, 82; 10, after 83; Bp. 12, 44.

ಜವರಕ್ಕೆ java-rakkĕ. A coat of mail (ಕವಚ, ಅವುತೆ Kk. 94).

ಜವಹುರ java-hura. Tbh. of ಯಮಪುರ (Śmd. 376; Čt. II, 117).

ಜವಳ javaḷa. Tbh. of ಯಮಲ (Śmd. 347; ಅಮುಳ್, ಪೊಣರ್, ಜುಗವ, ಎರಡು Kk. 60, o. r. ಗವಳ).

ಜವಳಿ javaḷi. Cloth of any kind (ಸೀರೆ Śm. 112; C.; B. 4, 28; T., M. ಚವಳಿ; Tĕ. ಜವಳಿ, ಜವಿಳಿ; *cf.* ಜಾಡಿ, ಜಾಡಿಗೆ).

ಜವಳಿ javaḷi. = ಜೋಳಿ, ಸವಡಿ. Tbh. of ಯಮಲಿ and ಯಮಲ. A pair; twins; sameness, similarity (ಜೋಡು Čt. II, 74; ಜೋಡು, ಎಣೆ, ಜೋಳಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಜೋಡು 93; ಜುಗ 112; ಪಾಸಟ್ಟಿ, etc. Čt. I, 88; C.). — ಜವಳಿಗದ. -ಕದ. Double (*i. e.* folding-) doors or gates (Bp. 16, 9). — ಜವಳಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. Two feet (Bh. 2, 10, 13). — ಜವಳಿಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A pair of kâḷĕs (Grj. 6, after 67; *cf.* ಚನ್ನಂಗಾಳೆ, etc.). — ಜವಳಿದುಮ್ಮಾನ. Double grief (Bh. 1, 7, 46). — ಜವಳಿನುಡಿ. A pair of words, two words (Bp. 52, 48). — ಜವಳಿಪಡಿ. -ಪಡಿ. = ಜವಳಿಗದ. (Čpr. 7, after 92). — ಜವಳಿವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. Two fingers (Bh. 8, 23, 7).

ಜವಳಿಕ javaḷika. A seller of cloth (ದೂಸಿಗ Čt. I, 83).

ಜವಳಿಕಾಡಿ javaḷi-kâḍa. = ಜವಳಿಕ. (S. Mhr.).

ಜವಳಿವದ್ದಳೆ javaḷi-maddaḷĕ. Tbh. of ಯಮಲಮರ್ದಲ (Śmd. 380). — ಜವಳಿವದ್ದಳೆದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. (Śmd. 387). A cluster or number of double drums (?).

ಜವಳಿಸು javaḷisu. To be coupled or paired, to unite (Bh. 2, 13, 26).

ಜವಳು javaḷu. = ಜವುಗು, etc. (S. Mhr.; B. 5, 24; Mhr. ಝಿಪಾವ). ನೀರಿನ ಜವಳು (ತೀರ್ಥ, ಶುಬ್ಬ G.).

ಜವಾ javâ. Junction (Mhr.). See ಗರಜವಾಕರಣ.

ಜವಾಜಿ javâji. = ಜವಾದಿ, ಜವ್ವಾಜಿ. (Bp. 4, 35; J. 17, 27; 28, 43; 31, 25; My.). — ಜವಾಜಿಮೃಗ. The musk-deer, Moschus moschiferus (My.).

ಜವಾದಿ javâdi. The perfume-bag of the civet cat; civet (Mhr.; H. ज़बाद्, civet cat; M. जवादु; Tĕ. జవాజి, జవాది, జవ్వాజి, జవ్వాది). 2, musk (నూర్జారి Mr. 336; My.). ಮೃಗಮದದ ಜನ್ದನದ ಕರ್ಪೂರದ, ಅಗಿಲು ಸಾದು ಜವಾದಿಗಳ ಸಿಮ್ಪು ಗಳ್ (Bp. 12, 11). — ಜವಾದಿನೆಕ್ಕು. A civet cat (J. 28, 43, sic! it stands side by side with ಪುಣುಗುಬೆಕ್ಕು). — ಜ ನಾದಿಮಿಗ. = ಜವಾಜಿಮೃಗ. (My.).

ಜವಾಧಿಕ್ java-adhika. *Very fleet or swift.*

ಜವಾನ javâna. A peon (C.; Si. 258; B. 3, 38; Br., H.).

ಜವಾಬು javâbu. = ಜಬಾಬು. An answer, a reply (C.; Si. 56).

ಜವಾಬುದಾರ javâbu-dâra. A responsible man (C.).

ಜವಾಬುದಾರಿ javâbu-dâri. A responsible person (My.); responsibility (My.).

ಜವಾಯ್ಲ java-âyla. Fleet (Bh. 3, 13, 19).

ಜವಾರಿ javâri. Relating to or produced in one's own country, as wool, cloth, cotton, etc. (B. 4, 162. 163. 164; S. Mhr.; Mhr., H.). 2, = ಜವಾಹೀರು (My.).

ಜವಾಹೀರು javâhîru. A jewel, gem; jewelry (My.; Br., Mhr., H.).

ಜವಿ javi. = ಜಮೆ, ಜವೆ. The hair of a horse's tail (C.; Tĕ. జన్వి). — ಜವಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A net made of javi (Bh. 3, 22, 4).

ಜವಿ javi. Hastening, speedy; a horse, a camel. See ಪ್ರ-.

ಜವುಗು javugu. = ಜವಳು, ಜವುಳು, ಜೋಗು 1. Ground having springs; swampy ground, a swamp (My.; Tĕ. జవకు; Tĕ. జవుకు, to ooze; to become soft; to rot). ಜವುಗಿನ ನೆಲ (ಪಿಪ್ಪಲ, ಶ್ಲೋಕ್ಷ Nn. 62). ಚಲಮೆ ಜವುಗುಭೂಮಿ (ಅನೂಪ Si. 103). ಬಿಟ್ಟಿಜವುಗು (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ, ಬಿಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಹು ಟ್ಟುವ ನೀರುಬ್ಬರ, ಬಿಟ್ಟಿಚಲಮೆ Si. 115). — ಜವುಗೇಟ್. -ಏಟ್. To become morassy (Bp. 10, 5).

ಜವುಳು javuḷu. = ಜವುಗು, etc. ಜವುಳ ಆಡವಿ (B. 3, 10).

ಜವೆ javĕ. = ಜವಿ, etc. (My.).

ಜವೆ javĕ. 1. = ಜಪೆ. *The China rose, Hibiscus rosa sinensis* L.

ಜವೆ javĕ. 2. Tbh. of ಯವ (ಯವೆ Śmd. 343; ಯವೆ Mr. 374; Mhr. जवे). ಜವೆಯ ಕೆಯಿ (ಯವ್ಯ Hlâ.). ಜವೆಯ ಕೆಯ್ (ಯವೆ Mr. 93). ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಸಕ್ತುಗಳು, ಧಾನಾಚೂರ್ಣ Nr.). ಮೊಸ ರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಭ, ದಧಿಸಕ್ತುಗಳು Nr.). — ಜವೆ ಗೋದಿ. Barley, Hordeum vulgare Lin. (C.; B. 3, 112).

ಜವ್ವನ javvana. = ಯವ್ವನ. Tbh. of ಯೌವನ (Śmd. 343). ಜವ್ವನವಿಯೆಯದು (291). See ಕಕ್ಕಸ-. 2, the female breast (ಉರಸಿಜ Ćt. I, 33; ಕುಚ Kk. 32; Śm. 70; Sk. యౌవనలక్షణ).

ಜವ್ವನಿ javvani. = ಜವ್ವನೆ. Tbh. of ಯೌವನಿ. A young woman (ವಧೂಟಿ Mr. 302). See ಜಕ್ಕ-.

ಜವ್ವನಿಗ javvaniga. = ಯವ್ವನಿಗ. Tbh. of ಯೌವನಿಕ. A youth, a young man (ಯುವನ್, ತರುಣ, ದಾರಕ Hlâ.; Grj. 2, after 106).

ಜವ್ವನಿಗೆ javvanigĕ. A young woman (Čpr. 8, after 56).

ಜವ್ವನೆ javvanĕ. = ಯವ್ವನೆ, ಜವ್ವನಿ. (ವಧೂಟಿ, ಚಿರಬ್ಬಿ Hlâ.). See ಏಜುಂ-; J. 8, 17.

ಜವ್ವಾಜಿ javvâji. = ಜವಾಜಿ, etc. (My.).

ಜವ್ವಾಲೆ javvalĕ. = ಜುವ್ವಾಲಿ, ಜೊವ್ವಾಲೆ, ಜೋಕಾಲಿ. A swing (My.; Mhr. झोकाऱा, झोकाऱ्या, झोळ्याचा; Mhr. ಝೂಲಕಣೇಂ, to bend, incline; to stagger; ಝೂಲಕಾಣ್ಣೀ, a motion forwards or to one side; ಝೂಲವ್ವಾಳಾ, a swinging bed or seat).

ಜಸ jasa. Tbh. of ಯಶ (Śmd. 343; ಕೀರ್ತಿ Nn. 106; ಕೀರಿತಿ Ćt. II, 80; ಏಭೂತಿ Mr. 476). See Śmd. 89; Bp. 40, 41; 53, 64; 57, 88. — ಜಸನ್ದಳೆ-. -ಂ-ತಳೆ. To obtain fame (J. 5, 48). — ಜಸವ್ಪಡೆ. -ಂ-ವಡೆ. = ಜಸನ್ದಳೆ. (J. 2, 2). — ಜಸವಡೆ. -ವಡೆ. = ಜಸವ್ಪಡೆ. (J. 3, 15; 27, 15).

ಜಸಯುತ jasa-yuta. Endowed with fame, etc. (ಕೀರ್ತಿವಿಡನೆ ಅಹನ್ಗ್ಳ ಪುರುಷ Nn. 114).

ಜಸವನ್ತ jasa-vanta. Possessing fame, etc. (Śmd. 242, o. r. ಜಯ-). 2, N.

ಜಸೋಯೆ jasôyĕ. Tbh. of ಯಶೋಧೆ (Śmd. 352).

ಜಸ್ರ jasra. Exhaustion, fatigue. See ಆ-.

ಜಹಗೀರು jahagîru. = ಜಾಗೀರು, ಜಾಹಗೀರು, ಜಾಹಾಗಿರಿ. An assignment by government of lands or revenues (My.; Br.; Mhr., H. जहागीर).

ಜಹಗೀರುದಾರ jahagîru-dâra. = ಜಾಗೀರುದಾರ, ಜಾಹಿಗಿರಿದಾರ. The holder of a jahagîru (My.; B. 5, 51).

ಜಹಜ jahaja. = ಜಾಜು 2. A ship (My.; Mhr., H. जहाज, ಝಾಜ).

ಜಹ್ನು jahnu. = ಜನ್ನು, ಜನ್ದು. A king and sage who adopted the Ganges as his daughter (Mr. 258).

ಜಹ್ನುತನಯೆ jahnu-tanayĕ. = ಜನ್ದು-. Jahnu's daughter: *the Ganges.*

ಜಳ jaḷa. 1. = (K. ಚಳ 1), ಜಲ 2, ಝಳ. Heat; hot vapour, a hot blast (ಸೆಗಳ್, ಉಷ್ಣ Śm. 15; C.; Mhr. ಝಳ, ಜಳ; *cf.* ಜ್ವಲ). See J. 15, 3; B. 4, 60. 223; 5, 165. 2, glitter, lustre, brightness. — ಜಳ ಜಳ. rep. Shining brightly, etc.; in a bright or clean manner (Mhr. ಝಳಝಳ). ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮೈಯ್ ಜಳ ಜಳ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 4, 25). ತಮ್ಮ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಜಳ ಜಳ ಇಡುವವಿಲ್ಲ (1, 18).

ಜಳ jaḷa. 2. = ಜಲ 1. (Śmd. 25).

ಜಳಕ jaḷaka. = ಜಲಕ. A bath, bathing, ablution (C.; Bp. 24, 60; ನಿಷೇಚನೆ, ವಿಾಹ, ಸ್ನಾನ G.). — ಜಳಕ ಮಾಡು. To bathe (C.; B. 3, 26; ವಿಯ್ಯು G.). ಜಳಕ ಮಾಡಿದ (ಸ್ನಾತ G.). — ಜಳ ಕವ್ಪೆಗಿಸು. -ಂ-ಪೊಗಿಸು. To cause to bathe (V. 5, after 14). — ಜಳಕವ್ಪೊಗು. -ಂ-ಪೊಗು. To bathe (V. 9, after 71).

ಜಳಕನೆ jaḷakanĕ. = ಜಲಕ್ಕನೆ, etc. (ಪಳಕನೆ, ನಿರ್ಮಲಾರ್ಥಂ Ćt. II, 30; *cf.* ಝಳಕ).

ಜಳಕ್ಕನೆ jaḷakkanĕ. = ಜಳಕನೆ, ಜಲಕ್ಕನೆ, q. v.

ಜಳವ್ಪು jaḷamba. = ಝಳವ್ಪು. A wrapper, a cloak, a veil (ಮೇಲುಮುಸುಕು Śm. 59; ಮೇಲ್ಮುಸುಕು Kk. 21, o. r. ಝ-; Tĕ. జాలిమి, a veil; *cf.* సంవ్యాని, an upper garment? Mhr. ಝಾವ್ಪಡ, muffling up the face; ಝಾವ್ಪುಡ, ಝಾವ್ಪಣೆ, ಝಾಂಕಣ, a cover; a lid; ಝಾವ್ಪಣೇಂ, ಝಾಂಕಣೇಂ, to cover; to hide).

ಜಳವ್ಯಾಯ್ತ jaḷamba-âyta. (Śmd. 234). A fanner (ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ ಯವ Śm. 45; Mhr. ಝಡಪಣೇಂ, to fan, winnow; a flapper, fan).

ಜಳರುಹ jaḷa-ruha. = ಜಲರುಹ. (Bp. 11, 20).

ಜಳಗ್ರಾಹ್ಯ jaḷi-grâhya. (= a ಜಡಿ-). To be taken or understood as something cold, or solid, poetically used of moonshine (adj., Kâvy. 5, 10).

ಜಳ್ಳು jaḷḷu. = ಜರಡು etc., ಜೊಳ್ಳು. Unsubstantiality; emptiness, hollowness; worthlessness; defect (ಕೊಜೆ Ct. I, 29; ಜರಡು, ಜಾಳ್, ಪೊಳ್ಳು, ನಿಷ್ಪಯೋಜನ Bhn. 49; ಪಲಾಲ, ನಿಷ್ಫಲ, ಫಲವಿಲ್ಲದ ಜೊಟ್ಟು Si. 306; My.; M. ಚಳ್ಳು; *cf.* M. ಚವಲೆ, ಚಾಣೆ, ಚಾಯಿ, ಚಾವಿ, ಚಾಬಿ, empty grain, etc.; and T. ಚವಟ್ಟಿ, ಚಾವಟ್ಟಿ, ಚಾವಿ; and Tě. ಜಾಡು, ಸಾವಿ; T. ಚಣ್ಣು, an empty husk). — ಜಳ್ಳುಕಾಯಿ. An empty grain of corn (My.). — ಜಳ್ಳು ಜರಿಗ. reit. (Râm. 5, 8, 54). — ಜಳ್ಳು ತೆನೆ. A blasted spike of corn (My.). — ಜಳ್ಳುತೆನೆಯ ಹುಲ್ಲು. (ಕತಂಗರ, ಬುಸ, ಪೊಳ್ಳು Si. 306). — ಜಳ್ಳುಬತ್ತ. (ಪ್ರಲಾಕ, ತುಚ್ಛಧಾನ್ಯ Si. 405). — ಜಳ್ಳುಮಾತು. An empty, vain, not trustworthy word or speech (My.). ಜಳ್ಳುಮಾತಿನಿಸ್ಸ ಪೊಳ್ಳುಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಜಳ್ಳೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. Barren sesamum (My.; ತಿಲಪಿಂಜ, ತಿಲಪೇಜ, ನಿಷ್ಫಲತಿಲ Si. 305).

ಜಳ್ಳುಗ jaḷḷuga. A weak, feeble man (Bh. 8, 24, 43).

ಜಟಿವೆ jaḷavĕ. = ಗಬಿ 2, etc., ಜಲ್ಲೆ 2. (My.).

ಜಂ jâ. = ಜಾಜ. — ಜಾಕಾಯಿ. = ಜಾಜಿಕಾಯಿ. (My.; Si. 228). — ಜಾಪತ್ರಿ. = ಜಾಜಿಪತ್ರೆ. (B. 3, 52; My. as ಜಾಪತ್ರೆ).

ಜಾಗ jâga. = ಟಾಗ 1. The colour green (ಪಸುರ್, ಪಚ್ಚೆ Śm. 69; ಪಸುರ್ಪು Kk. 25, o. r. ಚಾಗ; ಪಸುರ್ಪು, ಮರಕತ ವರ್ಣ Śs.). *Cf.* ಜಂಗಾಲ್. — ಜಾಗವರಲ್. -ಪರಲ್. The green pebble: an emerald (ಪಸುರುವಣಿ, ಮರಕತ Śm. 68; ಪಸುರ್ವಣಿ, ಮರಕತ Kk. 48).

ಜಾಗ jâga. 1. Tbh. of ಯಾಗ (Ct. II, 43; Abh. P. 5, 108).

ಜಾಗ jâga. 2. A place; a spot; room (C.; Mhr., H., Br. ಜಾಗಾ). See ಜಹರ್-. ಜಾಗವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾಗ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಜನ.

ಜಾಗಟೆ jâgaṭĕ. = (ಜಗಟೆ, etc.), ಜೇಗಟೆ q. v. A circular metal plate, a gong, used by religious mendicants, in temples, etc. (C.; Tě. ಜೇಗಟೆ, ಜೇಗಣ್ಣೆ; T. ಜೇಗಣ್ಣೆ, ಜೇಮಳ್ಳಲ; M. ಜೇಣ್ಡಿಲೆ, ಜೇಲುಮಬ್ಬಲ, ಜೇಮಬ್ಬಲ). ಕೂಗಬೇ ಹುಣ್ಣಾದರೆ ಜಾಗಬೇ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Prv.). See ಬೀರ-, ವೀರ-; s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಜಾಗರ jâgara. 1. = ಜಾಗ್ರ. *Waking, watching; wakefulness.* (Bp. 53, 11).

ಜಾಗರ jâgara. 2. = ಜಗರ, etc. *Mail, armour.*

ಜಾಗರಣ jâgaraṇa. Waking, remaining awake; keeping a vigil; becoming awake; wakefulness, watchfulness. See ಒಬ್ಬಿಜ್.

ಜಾಗರಣೆ jâgaraṇĕ. = ಜಾಗರಣ. (C.; B. 4, 123). ಏಕಾದಶೀ ಜಾಗರಣೆ ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೆ (Prv.).

ಜಾಗರಿಶ್ಯ jâgariṭri. *Wakeful, awake, vigilant.*

ಜಾಗರೂಕ jâgarûka. *Wakeful; watchful.*

ಜಾಗರೂಕತೆ jâgarûkatĕ. Wakefulness, etc. (Si. 73; My.). See ಅ-.

ಜಾಗರೆ jâgarĕ. *Waking, being awake.*

ಜಾಗರ್ಯೆ jâgaryĕ. *Waking, being awake.*

ಜಾಗಿಸು jâgisu. To stretch or raise (the body to its full length, Grj. 5, 20; see s. ಜಾಡು).

ಜಾಗೀರು jâgîru. = ಜಹಗೀರು. (C.; Br.).

ಜಾಗೀರುದಾರ jâgîru-dâra. = ಜಹಗೀರುದಾರ. (My.).

ಜಾಗು jâgu. 1. = ಚಾಗು, etc. (Bh. 8, 3, 4). — ಜಾಗು ಚಾಗು. rep. (J. 4, 16). — ಜಾಗುರಿ. -ಉರಿ. = ಚಾಗುರಿ, q. v.

ಜಾಗು jâgu. 2. Silence, taciturnity (ಮೌನ Ct. I, 71).

ಜಾಗುದ jâguda. *Saffron* (T. ಚಾಯಲ್).

ಜಾಗೃತ jâgṛita. = ಜಾಗ್ರತ. Awake; attentive (Mhr.; B. 4, 41).

ಜಾಗ್ರ jâgra. = ಜಾಗರ 1. (My.). ಅಜಿದೀಕ್ಷಿಸಲು ಜಾಗ್ರಂ (Mr. 317).

ಜಾಗ್ರತ್ jâgrat. Watching, being awake.

ಜಾಗ್ರತ jâgrata. = ಜಾಗೃತ. (My.; B. 5, 170. 228). 2, = ಜಾಗ್ರತೆ. — ಜಾಗ್ರತವಿಡು. -ಇಡು. To pay attention to, to consider well (c. Acc., B. 4, 31).

ಜಾಗ್ರತೆ jâgratĕ. Wakefulness; attention, carefulness (My.; B. 2, 9). See ಅ-. — ಜಾಗ್ರತೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take care (My.; B. 4, 162).

ಜಾಗ್ರತ್ಸ್ವಪ್ನಸುಷುಪ್ತಿ jâgrat-svapna-sushupti. Waking, dreaming (or hallucination) and profound sleep. (My.).

ಜಾಂಗಲ jâṅgala. (fr. ಜಂಗಲ). Arid; desert, covered with jungle; wild, not tame; savage, barbarous; *flesh* (ಬಿಕ್ಕು, ಅಡಗು Kk. 41).

ಜಾಂಗಲಿಕ jâṅgalika. = ಜಾಂಗುಲಿಕ. (Sk.).

ಜಾಂಗುಲ jâṅgula. Knowledge of poisons; jugglery.

ಜಾಂಗುಲಿಕ jâṅgulika. (= ಜಂಗುಳಿಗ?). *A snake-catcher, a dealer in antidotes, a poison-doctor, a conjurer, a juggler* (ಗಾರುಡಿಗ Mr. 391).

ಜಾಂಘಿಕ jâṅghika. (fr. ಜಂಘಾ). Light-footed; *a courier, a runner.*

ಜಾಜಿಮ jâjima. = ಜಾಜೀಮ. A floor-cloth (Mhr., H. ಜಾಜಮ, ಜಾಜೀಮ; ಅಸನ Čb.).

ಜಾಜಿ jâji. = ಜಾ, ಜಾದಿ, ಜಾಯಿ 2. Tbh. of ಜಾತಿ. Mace, nutmeg. 2, Jasminum grandiflorum (ಜಾತಿ, ಮಾಲತಿ, ಸುಮನಸ್ Nr.; ಜಾತಿ Ct. II, 7; ಮಾಲತಿ Mr. 123). See ಕಾಡು-, ಗುಣ್ಡು-, ಜೆಜ್-; J. 3, 36. — ಜಾಜಕಾಯಿ. = ಜಾಜ No. 1. (C.; ಜಾತಿಕೋಶ, etc. Si. 228). — ಜಾಜಕಾಯಿಗಿಡ. The nutmeg-tree, Myristica moshata Thumb. (St. & Pl.; My.; B. 3, 52). — ಜಾಜಪತ್ರೆ. = ಜಾಪತ್ರಿ, ಜಾತಿಪತ್ರಿ. The outer skin of the nutmeg, mace (My.; Mhr. ಜಾಯ-). — ಜಾಜಮಲ್ಲಿಗೆ. Jasminum grandiflorum Lin. (S. Mhr.). — ಜಾಜಿಯ ಗಿಡುವು. The shrub Jasminum grandiflorum (ಜಾತಿ Nn. 76; ಜಾತಿ, ಮಾಲತಿ, ಸುಮನಸ್ Si. 139). — ಜಾಜಿಹುವ್ವ. = ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ. (My.).

ಜಾಜೀಮ jâjîma. = ಜಾಜಿಮ. (B. 5, 126; S. Mhr. rare).

ಜಾಜು jâju. = ಜಾದು, q. v. The colour of red ochre, red colour (ಹೆಮ, ಕಾವಿ Nn. 81; J. 23, 36; Tě.; see s. ಚನ್ 1).

ಜಾಜು jâju. 1. = ಗಾಜು No. 2 q. v., ಜಾದು.

ಜಾಜು jâju. 2. = ಜಜ್ಜು. (My.).

ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನ jâjvalyamâna. Shining, flaming, resplendent. (My.; Tě.).

ಜಾಟಲಿ jâṭali. (= ಝಾಟಲ, ಪಾಟಲಿ). *The tree Bignonia suaveolens* Roxb. (?).

ಜಾಠರ jâṭhara. (fr. ಜಠರ). Stomachic, abdominal. (R.).

ಜಾಡ jâḍa. = ಜೇಡ. A weaver (My.), belonging to the Liṅgavanta sect (S. Mhr.; T. ಚೇಡ; Tě. ಚೇಣ್ಡ, ದೇಣ್ಡ; *cf.* ಜಾಡಿಕೆ, ಜಾಬಿಗೆ, ಸಾಬಿಗೆ, ಸಾಲೆ; Sk. ಜಾಲ, ಶಾಟಿ, ಶಾಲಿಕ). **2,** a spider (ಗುಣವೃಷ್ಯ, ಮತಕಾರಿ Mr. 166; My.; Bp. 18, 37. 42; *cf.* Sk. ಜಾಲಿಕ). ಜಾಡನಾವರೂ ನೋಡಿ ನೇಯಬೇಕು (Prv.). — ಜಾಡನ ಗೂಡು. A spider's net (My.). — ಜಾಡ ಬೂಡ. dupl. = ಜಾಪಹುಬಿ. (S. Mhr.). — ಜಾಡರ ಪಾಸೆ. N.

(Bp. 11, 36; 23, 41; 57, 34). — ಜಾತರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ. N. (Bp. 23, 6). — ಜಾಡಹುಯಿ. = ಜಾಡಹುಯಿ. (C.). — ಜಾಡಹುಯಿ. = ಜೀಡಹುಯಿ, ಸಾಲೆ-. A spider (ಲೂತೆ, ತನ್ತುವಾಯ, ಊರ್ಣನಾಭ, ಮರ್ಕಟಿಕ Si. 171).

ಜಾಡ jâḍa. A kind of horse (ತುರಗಂ ಎಡನಾಗೆ ಜಾಡಂ M. 275).

ಜಾಡಗಿತ್ತಿ jâḍa-gitti. A woman of the jâḍa caste (C.). ಜಾತಗಿತ್ತಿಯ ಗಣ್ಣನಾದರೂ ನೆಯ್ದುಲ್ಲದೇ ಬಟ್ಟೆಯಾಗದು (Prv.).

ಜಾಡತಿ jâḍati. = ಜಾಡಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಜಾಡನೆ jâḍaṇe. ಝಾಡನೆ. Shaking; shaking off; throwing; removal (Bh. 10, 6, 22; Râm. 3, 4, 4; 4, 6, 4; 6, 11, 7); discharging the bowels (My.); diarrhœa (My.; ಝಾಡಕನೇಂ, ಝಾಡನೇಂ, to sweep; to shake cloth, etc.; to fan, grain, fire, etc.; to jerk or throw out, an arm, etc.; to clear off all moneys in arrears; to scold vehemently; to exorcise; to kick, to recoil in going off, as a gun; ಝಾಡಾ, a general clearance of accounts; discharging the bowels; ಝಾಡೂ, a broom; a sweeper).

ಜಾಡಮಾಲಿ jâḍa-mâli. A sweeper (C.).

ಜಾಡಾ jâḍâ. = ಜಾಡೆ. A general clearance of accounts (My.; see Mhr. s. ಜಾಡಣೆ).

ಜಾಡಿ jâḍi. A common cumbly, especially for spreading out on the ground and sitting upon (C.; T. ಚಾಡಿ, a cloth = ಚೀಲ್ಮೆ; *cf.* ಜವಳಿ). See Prv. s. ಜಮ್ಮಾನೆಟ್ಟಿ.

ಜಾಡಿ jâḍi. 1. A discharge, a flood, a stream, an outburst, as of tears, heat, wrath, etc.; force (Râm. 2, 7, 3; 3, 2, 23; 3, 6, 50; 6, 11, 3; Bh. 2, 10, 25).

ಜಾಡಿ jâḍi. 2. A mass (Bh. 8, 26,11; Mhr. ಝಾಡೀ, Sk. ಝಾಟ, a thicket; Tĕ. ಝಾಟ = ಸಮೂಹ).

ಜಾಡಿ jâḍi. 3. A jar (My.; H.).

ಜಾಡಿಕೆ jâḍikĕ. (fr. ಜಾಡ). A weaver's business; an assemblage or number of weavers (S. Mhr.).

ಜಾಡಿಸು jâḍisu. To sweep; to dust; to whisk (C.; B. 1, 25; 4, 154; Bh. 1, 12, 15). 2, to shake, as cloth, etc. (C.; J. 30, 14); to remove by dusting, etc. (C.; B. 1, 21; 4, 197); to shake off; to jerk or throw out, as an arm, a leg, so as to remove something (C.; B. 4, 79; Bh. 3, 13, 35). 3, to discharge from the bowels; to purge (v. i., C.; B. 4, 41; 5, 13). 4, to throw (Râm. 5, 8, 51). 5, to reprove (My.; Tĕ.). 6, to put into smart action, to urge on or drive forwards (Abh. P. 13, 70). 7, to be fanned, as fire (Bh. 1, 20, 27, o. r. ಗಾಡಿಸಿತು). — (Tĕ. ಚಾಡಿಂಚು; T., M. ಚಾಡು; see Mhr. s. ಜಾಡಣೆ).

ಜಾಡು jâḍu. = ಜಾಡೆ. (My.; Tĕ. ಚಾಲು, a line, row, furrow, track, trace = K. ಸಾಲು).

ಜಾಡೆ jâḍĕ. = ಜಾಡು. The mark of a footstep, or of a carriage-wheel, a track, a trace (My.; Tĕ.); a slight or faint notice (My.; T. ಚಾಡ್ಡಿ, M. ಚಾಡಿ); a wink, a hint (My.; Tĕ., T.; Mhr. ಝಡಾ, a trace, vestige and indication of a thing sought). See ಕಣ್-.

ಜಾಡೆ jâḍĕ. = ಜಾಡಾ. (My.).

ಜಾಡ್ಯ jâḍya. (fr. ಜಡ). Coldness, etc.; apathy; dullness; stupidity; heaviness of system occasioned by crudities in the stomach; indisposition, disease (My.). See ಕುನು ಮೆ-; J. 18, 48.

ಜಾನ್ jân. (Śmd. 58. 60). Tbh. of ಜ್ಞಾನ. Knowing, knowledge, understanding, ingenuity, cleverness; cognizance. ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುನ್ಪೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ತೆ (84). ಜಾಣ್ ನೆರೆದಪುದು or ಜಾಣ್ಗೆ ರೆದಪ್ಪುದು (190). See Ćpr. 1, 43; Ćh. v. 16. 131; J. 21, 57. — ಕುಡಿ ಕಬ್ಬುನೊಳು ಹೊಕ್ಕು, ಅಬ್ಬವದೇ ತನಿರಸವ, ಹೊಱಗಣ ನೋಗೆ ಆಗಿವನ್ತೆ? ಜಾಣಿನಾ ಕುಡುಜು ಬೇಜೆ! (Sp.). ಜಾಣ ಮುದಕಃ (C.; B. 3, 59). — ಜಾಣ. See it separately. — ಜಾಣೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 242). A possessor of knowledge. — ಜಾಣ್ಗೆಡು. -ಕೆಡು. Knowledge to be destroyed or impaired. ಜಾಣ್ಗೆಡೆ ಮುತ್ತುಂ ಮೊಬಿಸಂಗೋದಸ್ತಿರೆ ಪೇೞ್ವುಬಿಗವಗಳ ಕವಿತೆ (Śmd. 78). — ಜಾಣೞ್ಗು. -ಕೂಡು. Understanding to join (Rśv. 11, 110). — ಜಾಣ್ನುಡಿ. 1. See s. ಕಾಲಿಕ. A clever word. — ಜಾಣ್ನುಡಿ. 2. To utter clever words (J. 8, 16). — ಜಾಣ್ವಡೆ. -ಪಡೆ To obtain knowledge, etc. (Abh. P. 2, 53; Rśv. 6, 23). — ಜಾಣ್ಬೆಡು. To abandon investigation, to forget (Ćpr. 2, 35).

ಜಾಣ jâṇ-aś. A skilful, knowing, or clever man (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಪ್ರವೀಣ Si. 353. 414; C.; Bp. 59, 3; Nn. 168; Prll. 3, 6; J. 1, 8; B. 1, 18). ನುಡಿದು ಜಾಣಂ (ನಮುಖ Mr. 241). ಜಾಣನಿಗೆ ಊಣೆಯ ಊರ ಜಾರದು. — ಜಾಣನಿಗೆ ಜಾಣನಿಗೆ ಮೂಱು ಪಾಡಿ, ಜಾಣನಿಗೆ ಕೋಣನಿಗೆ ಎರಡು ಪಾಡಿ, ಕೋಣನಿಗೆ ಕೋಣನಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಪಾಡಿ. — ಜಾಣನಿಗೆ ಮಾತಿನ ಪೆಟ್ಟು, ಕತ್ತಿಗೆ ಲತ್ತೇ ಪೆಟ್ಟು. — ಜಾಣನಿಗೆ ಮೂಱು ಕಡೆ, ಹೆಡ್ಡನಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ (Prvs.). See ನುಡಿ-; Prv. s. ಮಾತು. Fem. ಜಾಣಳು (B. 3, 59; C.).

ಜಾಣತನ jâṇatana. = ಜಾಣ್. (C.; B. 3, 29. 32; ಚತುರತೆ, ವೈಚಕ್ಷಣ್ಯ G.).

ಜಾಣಾಯಿಲ jâṇ-âyila. = ಜಾಣತಾಯ್ತ, q. v.

ಜಾಣಾಯ್ತ jâṇ-âyta. = ಜಾಣ, q. v. (ಜಾಣ Bhn. 18, o. r. ಜಾಣಾಯಿಲ).

ಜಾಣಿಕೆ jâṇikĕ. = ಜಾಣ್. See ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ.

ಜಾಣಿಮೆ jâṇimĕ. = ಜಾಣುಮೆ, ಜಾಣುವೆ, ಜಾಣ್ಮೆ, q. v. (Bp. 42, 24; My.).

ಜಾಣುಮೆ jâṇumĕ. = ಜಾಣಿಮೆ. (Bp. 4, 27).

ಜಾಣುವೆ jâṇuvĕ. = ಜಾಣುಮೆ. (Râm. 1, 5, 31).

ಜಾಣೆ jâṇĕ. A skilful, knowing, or clever woman (C.; Grj. 4, 62; Si. 185). ಆ ಪೆಣ್ ಜಾಣೆ (Śmd. 109). ಜಾಣೆಯಾದರೆ ಏಣೆ ಬಾಲ್ಯಾಕ್ಕುಳು. — ಕೆಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ ಆಟ್ಟೂಳೇ ಜಾಣೆ (Prvs.).

ಜಾಣ್ಡೆ jâṇḍĕ. = ಜಣ್ಡೆ. (Si. 84; My.).

ಜಾಣ್ಮೆ jâṇmĕ. (Śmd. 248). = ಜಾಣಿಮೆ, etc. Knowing, knowledge, etc. (= ಜಾಣ್; ಸ್ಫುರಿತಪತ್ತಿ, ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ Mr. 458). ವರರುಚಿಯ ಜಾಣ್ಮೆ (Mr. 4). See Bp. 40, 23; 42, 16; J. 6, 31.

ಜಾತ jâta. *Born, brought forth, grown, become, produced;—having, possessing;*—appearing, manifest;—a male issue, a son;—birth;—a creature;—*a race, kind, sort, or species;—a mass, a multitude, a collection of things;*—a man of caste, an honorable man (see Prv. s. ಜಾತಿಹೀನ). — See Mr. 78 & ರಾಗ.

ಜಾತಕ jâtaka. Astrological calculation of a nativity; nativity, a horoscope (C.; Mhr.).

ಜಾತಕರ್ಮ jâta-karma. A ceremony performed after the birth of a child, as giving a name, etc. (Ćpr. 3, after 102; Grj. 3, 56; J. 28, 60). ಜಾತಕರ್ಮಾ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಜಾತ ಕವಲ್ಲವೋ? (Prv.).

ಜಾತನ jâ-tana. (Šmd. 248, Mḍb. MS.).

ಜಾತರಜಸ್ jâta-rajas. *Having the catamenia.*

ಜಾತರೂಪ jâta-rûpa. The form in which a person is born, nakedness. 2, *gold.*

ಜಾತವೇದ jâta-vêda. (Šmd. 285). = ಜಾತವೇದಸ್. A certain metrical foot (Čh.).

ಜಾತವೇದಸ್ jâta-vêdas. *Agni.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಜಾತವೇದಸ jâta-vêdasa. = ಜಾತವೇದಸ್. (Mr. 45).

ಜಾತಸೂತಕ jâta-sûtaka. Impurity from birth. (Bp. 18, 98).

ಜಾತಾಪತ್ಯೆ jâta-apatyĕ. *A woman who has borne a child.*

ಜಾತಾಬಾಕಿ jâtâbâki. Balance, remainder, after deductions (My.; Br.).

ಜಾತಾಶೌಚ jâta-aśauca. = ಜಾತಸೂತಕ. (My.).

ಜಾತಿ jâti. = ಜಾಜ, etc. Birth, production. 2, *birth, descent;* rank; *lineage, race, family; tribe; caste* (ಕುಲ Nn. 76). 3, *kind, sort, genus, species* (Čh.); the character or peculiarities of a species. 4, superior breed or quality; good or fit behaviour (ನಸನಯ, ಆತಿನಯ 76). ಜಾತಿಯಾದ ಕುದುರೆ (ಉತ್ತಮಾಶ್ವ Si. 272). 5, a word expressing the idea of species or genus; a collective noun (Šmd. 167. 168; Kâvy. I, 2, 62-65). 6, a particular figure of speech in rhetoric (III, 3, B, 3-9; ಸಾಹಿತ್ಯಭೇದ 76). 7, a flower (ಕುಸುಮ, ಪುಷ್ಪ 76). 8, nutmeg; mace. 9, *the great-flowered jasmine, Jasminum grandiflorum* Lin. (ಜಾದಿ Čt. I, 104; ಜಾಜಯ ಗಿಡುವು 76). 10, a multitude (ಸಮೂಹ 76). 11, the number eighteen (ಪದಿನೆಣ್ಪು Mr. 348; see ಜಾತಿಸಮೂಹ). 12, the tree Cordia myxa (ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ, ಚೆಳ್ಳು Mr. 124). 13, a class of metres (Čh.). 14, ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ (G.). ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ನೀತಿ.—ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಾತು, ತೂತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬೆಣಿ.—ಜಾತಿಗೆ ಭೇದವಾದರೂ ನೀತಿಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ.—ಜಾತಿ ತಪ್ಪದರೂ ನೀತಿ ತಪ್ಪ ಬಾರದು.—ಜಾತಿ ಬೀಜಿಯಾದರೆ ನೀತಿ ಬೀಜಿಯೇ? — ಜಾತೀ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಜೂತಿ ಅನ್ದರೆ ಆಳಿಗೆ ಒನ್ದು ದುಡ್ಡು ತೂಳ.—ಜಾತಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪಾತಕಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. (Prvs.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಪು ಜಾತಿಗಳು (ವರ್ಣ, ದ್ವಿಜಾದಿಕುಲ Nn. 71). See Bp. 55, 19; Prv. s. ನಾಯಿ. — ಜಾತಿಕೋದಿ. A European fowl (My.). — ಜಾತಿಜನ. Europeans (My.; Tĕ. ಜಾತಿವಾಡು).

ಜಾತಿಕರ್ಮ jâti-karma. The essential and purificatory rites of a tribe or caste (ಸಂಸ್ಕಾರ G.; My.).

ಜಾತಿಕೋಶ jâti-kôśa. = ಪಾತ್ರೀಕೋಶ.

ಜಾತಿಗಾದೆ jâti-gâdĕ. A kind of metre (Čh.).

ಜಾತಿಗಾಲಿ jâti-gâḷa. A kind of strolling merry-andrew (S. Mhr.; the Mhr. ಭೋಪರೀ). ಜಾತಿಗಾಲಿನ ಮಾತು ಸೀತಲ್ಲಿ ಕಾಣು ವದು (Prv.).

ಜಾತಿಗೊಲ್ಲ jâti-gŏlla. A gŏlla by descent, etc. (Bp. 40, 32).

ಜಾತಿದ್ವೇಷ jâti-dvêsha. Innate hatred or enmity. 2, mutual hatred of races or castes (My.). 3, enmity with one's caste (My.).

ಜಾತಿಧರ್ಮ jâti-dharma. The duty of caste, the law or usage of caste (C.).

ಜಾತಿಪತ್ರಿ jâti-patri. = ಜಾಜಪತ್ರೆ, etc. (ಜಾಯಿಫಲ Mr. 144).

ಜಾತಿಫಲ jâti-phala. = ಜಾಯಿಫಲ. *The coat of the nutmeg, mace.*

ಜಾತಿಭೇದ jâti-bhêda. A difference or distinction of castes (B. 5, 285).

ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟ jâti-bhrashṭa. Fallen from caste; an outcast (C.).

ಜಾತಿಮಾತ್ರೋಪಜೀವಿ jâti-mâtra-upajîvi. *One who gets a living only by the merit of his caste.*

ಜಾತಿವನ್ತ jâti-vanta. Of high kind, breed or rank, as fruits, beasts, etc. (My.). ಜಾತಿವನ್ತಕುದುರೆ (ವಲ್ಲಭ G.).

ಜಾತಿವರ್ಣ jâti-varṇa. A characteristic or peculiar colour. ಜಾತಿವರ್ಣದ ಹಯಕ್ಕೆ ಅಂಶ್ರವಲಯಂ ವಾಲ ಮೋತಿ ಕಶ್ಪಾಗೆ ಸತ್ವಾ ಧಿಕಂ (Mr. 278).

ಜಾತಿವಳ jâti-vaḷa. A man who belongs to a caste. ಆಶ್ಚದ ಶಂಗಳೆನ್ದೆನಿಸ ಜಾತಿವಳವರ್ (Č. Bp. 47, 43).

ಜಾತಿವೈರ jâti-vaira. = ಜಾತಿದ್ವೇಷ. (My.).

ಜಾತಿಸಂಕರ jâti-saṅkara. A medley or amalgamation of castes. (My.).

ಜಾತಿಸಮೂಹ jâti-samûha. The collection of castes (ಪದಿನೆಣ್ಪು ಜಾತಿಗಳು Nn. 78).

ಜಾತಿಸಮ್ಬನ್ಧ jâti-sambandha. Connection of race or genus (Šmd. 161).

ಜಾತಿಹೀನ jâti-hîna. Of low birth or descent; void of caste; an outcast (C.). ಜಾತಿಹೀನರ ಮನೆಯ ಜೋಡಿ ತಾ ಹೀನ ವೇ? ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿಯೆನ ಬೇಡ! ದೇವನೊಲಿದಾತನೇ ಜಾತ (Sp.).

ಜಾತೀಕೋಶ jâti-kôśa. *The coat of the nutmeg, mace.*

ಜಾತೀಯ jâtîya. Relating or belonging to any species, genus, tribe, etc. See ಸ-.

ಜಾತು jâtu. *Sometimes;* once upon a time.

ಜಾತೆ jâtĕ. The feminine form of ಜಾತ: born, etc.; a female offspring, a daughter. See ಪ್ರ-; J. 2, 12.

ಜಾತೋಕ್ಷ್ಣ jâta-uksha. *A young bullock, an ox.*

ಜಾತ್ಯ jâtya. Belonging to a family or caste; *of noble descent* (ಕುಲೀನ, ಕುಲವುಳ್ಳವನು Nn. 74; ಸತ್ಕುಲಜ Mr. 482); *best, excellent* (ಒಳ್ಳು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 74); pleasing, beautiful (ಸೌಮ್ಯ, ಚೆಲುವನು 74); great power (ಅತಿಬಲ್ಪು, ಅತಿಬಲುಹು 74).

ಜಾತ್ಯನ್ಧ jâti-andha. Blind from birth, born blind. (Bp. 49, 43; Šśv. 5, after 14).

ಜಾತ್ಯಶ್ವ jâti-aśva. A high-bred horse. (Šmd. 22, 83).

ಜಾತ್ಯಾ jâtyâ. By nature or disposition. (B. 4, 47. 217).

ಜಾತ್ರೆ jâtrĕ. Tbh. of ಯಾತ್ರೆ (Šmd. 343; C.). ಜನ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ? (Prv.). See Bp. 42, 10; Prv. s. ತೇರು.

ಜಾದಿ jâdi. Tbh. of ಜಾತಿ (Šmd. 338; Šm. 27; Kk. 20; Čt. I, 104; ಮಾಲತಿ Śs.; Râv. 11, 84). ಜಾದಿಯತ್ತಣೆನ್ದೆಯುಂ ಕೇದಗೆಯತ್ತಣೆನ್ದೆಯುಂ ಕಮ್ಮು ಬನ್ನುದು (Šmd. 150).

ಜಾದು jâdu. = ಜಾಜು. Red colour. (Tĕ.; T. ಚಿವಪ್ಪು, ಚೇತ್ತು, ಚೇದು, ಚೇನ್ಪು, ಚೇಪ್ಪು, ಚೇಯ್; M. ಚಾಯಿಲ್ಯ, ಚಾಲಿಯ, vermilion; see ಚನ್ 1). — ಜಾದುಕಲ್ಲ. Red ochre (ಕಾವಿ Šm. 52).

ಜಾದು jâdu. = ಜಾಜು 1. Tbh. of ಧಾತು (Šmd. 370; ಗೈರಿಕ, ಧಾತು Hlâ.).

ಜಾದುಹ jâduha. Tbh. of ದಾತ್ಯೂಹ. (ಜಲರಂಕು, ದಾತ್ಯೂಹ Hlâ.).

ಜಾದೂಗಿರಿ jâdû-giri. Magical arts (Mhr., H.; ಕುಹಕ Čh.).

ಜಾನ jâna. 1. Tbh. of ಧ್ಯಾನ (Šmd. 344; Šśv. 3, 25). — ಜಾನಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. A parrot (ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Čt. II, 83).

ಜಾನ jâna. 2. = ಜೀಣ, ಜೀನ. A woollen rug or blanket (My.; Si. 230; Mhr. ಜೀನ, felt).

ಜಾನಕಿ jânaki. (fr. ಜನಕ). = ಜಾನಕ್ಕ. Sîtâ, the wife of Râma. (J. 18, 15. 18. 24, etc.).

ಜಾನಕೀಜಾನಿ jânaki-jâni. Whose wife is Jânakî: Râma (My.).

ಜಾನಕೀಪತಿ jânakî-pati. Râma. (My.).

ಜಾನಕೀರಮಣ jânakî-ramaṇa. Râma (My.).

ಜಾನಕ್ಕಿ jânakki. Tbh. of ಜಾನಕಿ. See Sp. s. ಮೆಕ್ಕೆ.

ಜಾನಪದ jânapada. (fr. ಜನಪದ). An inhabitant of the country; a peasant, a rustic; a subject. (R.).

ಜಾನಹೀನ jâna-hîna. Thoughtless (Bp. 60, 43).

ಜಾನಿ jâni. — ಜಾನಿಗಿಡ. A small tree, Grewia abutifolia Juss. (Z.).

ಜಾನಿ jâni. 1. A wife. See ಆರುನ್ಥತೀ-, ಜಾನಕೀ-.

ಜಾನಿ jâni. 2. Tbh. of ಧ್ಯಾನಿ. See ಮನೋಜ್ಞೆ.

ಜಾನಿಸು jânisu. Tbh. of ಧ್ಯಾನಿಸು. To meditate, to think on, etc. (ಧ್ಯಾನ ŚKmd. Dh.; ŚKśv. 2, 84. 93; 4, 117).

ಜಾನು jânu. *The knee.*

ಜಾನುದಘ್ನು jânu-daghna. Reaching to or as high as the knee (Abh. P. 13, 61).

ಜಾನೆ jâne. (= ಜಾವ). See ಮುಂ-.

ಜಾನ್ತ ja-anta. A term with final ಜ್. (ŚKmd. 309).

ಜಾನ್ಹವಿ jânhavi. Tbh. of ಜಾಹ್ನವಿ. (My.; J. 9, 26. 28).

ಜಾಪ jâpa. (fr. ಜಪ). Muttering, whispering, etc. See ಉಪ-.

ಜಾಪಾರ jâpâra. Bishop's weed, Ptychotis ajowan Dec. (ಯವಾನಿ Mr. 136, o. rs. ಜಾಪಾರ in one MS., ಜೋಪಾರ in two MSS.).

ಜಾಪಾಳ jâpâḷa. = ಜಾವಾಳ. (T. నేల్వాళ; Tĕ. నేపాళ; Mhr. जीपाळ). — ಜಾಪಾಳದ ಕಾಯಿ. (The croton-seed (C.). — ಜಾಪಾಳದ ಗಿಡ. A shrub or small tree, the croton-oil plant, Croton tiglium Lin. (St. & Pl.). — ಜಾಪಾಳದ ಮಾತ್ರೆ. A pill of croton-seed (My.). ಜಾಪಾಳದ ಮಾತ್ರೆಗೆ ನೇಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ಜಾಪಾಳದ ಸತ್ತೆ. (ದಸ್ತಿ Si. 158).

ಜಾಪು jâpu. (= ಜಾಪು, etc.). The measure of a long stride (S. Mhr.).

ಜಾಪ್ಯ jâpya. 1. (Tbh. of ಯಾಪ್ಯ). A sluggard, a lazy man (My.); loitering, laziness (My.; Tĕ.).

ಜಾಪ್ಯ jâpya. 2. To be muttered, to be repeated in a low voice (ಜಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನ್ಥಾದ್ದು Dhw.).

ಜಾಪ್ಯಗಾಪಿ jâpya-gâṛa. A sloth, sluggard (My.; Tĕ.).

ಜಾಬಾಲ jâbâla. N. of a school of the Yajurvêda, and of an Upanishad of the Atharvavêda. See Bp. 43, 75. 2, a goat-herd (ಅಜಾಜೀವ, ಸುಖಿ Mr. 239).

ಜಾಬಿತಾ jâbitâ. A law, regulation; an authorizing document; a passport (Mhr., H. జాబితా); a memorandum, a list, an inventory, a catalogue (My.; Br.).

ಜಾಬು jâbu. An answer; a letter of advice respecting a huṇḍi (Mhr., H.); a letter of correspondence (S. Mhr., Br.).

ಜಾಮ jâma. = ಜಾವ, etc. (My.).

ಜಾಮದಗ್ನಿ jâmadagni. N. of a rishi (J. 33, 40).

ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ jâmadagnya. (fr. ಜಮದಗ್ನಿ). Paraśurâma, the son of Jamadagni (ಖಂಡಪರಶು, ಪರಶುರಾಮ Nn. 165; ŚKmd. 223). 2, Râma, the son of Daśaratha (ರಾಮ, ದಾತರಥ Nn. 24).

ಜಾಮದಾರ jâma-dâra. The officer in charge of the treasure and jewels, the keeper of the wardrobe (Mhr., H.; R.).

ಜಾಮಫಲ jâma-phala. The guava fruit (Br., R.; Mhr., H. ಜಾಮ್ಫಲ).

ಜಾಮಾತ jâmâta. Tbh. of ಜಾಮಾತೃ. (A.).

ಜಾಮಾತೃ jâmâṭṛi. *A daughter's husband, a son-in-law* (ತನ್ನ ಮಗಳ ಪತಿ Mr. 314; ಅಳಿಯನು Nn. 124). See ಮದವನ.

ಜಾಮಾರು jâmâru. A long cloth without any coloured border, chiefly worn by widows (Br., R., H.).

ಜಾಮಿ jâmi. = ಯಾಮಿ 1. *A sister* (ನಕಭಪತಿ, ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು Nn. 109). 2, *a virtuous or respectable woman* (ಪತಿವ್ರತೆ 109).

ಜಾಮಿನಿ jâmini. = ಜಾಮಿ No. 2. (ಪತಿವ್ರತೆ Mr. 467).

ಜಾಮೀನ jâmîna. = ಜಾಮೀನು. Surety, sponsor (S.Mhr.; Mhr., H.; ಪೊಣೆ, ಪ್ರತಿಭೂ, ಲಗ್ನಕ, ಹೊಣೆ G.).

ಜಾಮೀನದಾರ jâmîna-dâra. = ಜಾಮೀನುದಾರ, ಜಾಮೀನ್ದಾರ. A surety, a bondsman (S. Mhr.; Mhr., H.; ಪೊಣೆಗಾಪಿ G.).

ಜಾಮೀನು jâmînu. = ಜಾಮೀನ. (My.; Br. ಜಾಮೀನ್).

ಜಾಮೀನುದಾರ jâmînu-dâra. = ಜಾಮೀನದಾರ. (My.).

ಜಾಮೀನ್ದಾರ jâmîn-dâra. = ಜಾಮೀನುದಾರ. (ಲಗ್ನಕ, ಪ್ರತಿಭೂ, ಹೊಣೆಗಾಪಿ Si. 349; My.).

ಜಾಮೇಯ jâmêya. *A sister's son.*

ಜಾಮ್ಬ jâmba. = ಜಾಮ್ಬು. A sort of goblet, in the form of a calix (B. 5, 79; Mhr.).

ಜಾಮ್ಬವ jâmbava. (fr. ಜಮ್ಬು). *Belonging to the jambû tree; its fruit.* See ನೇಜುಲ್. 2, = ಜಾಮ್ಬವನ್ತ. (J. 21, 9. 19. 38. 39; Râm. 4, 2, 30).

ಜಾಮ್ಬವತಿ jâmbavati. The daughter of Jâmbavanta, and wife of Krishṇa. (J. 33, 21. 51. 52).

ಜಾಮ್ಬವತೀರಮಣ jâmbavatî-ramaṇa. Krishṇa. (My.).

ಜಾಮ್ಬವನ್ತ jâmbavanta. (Sk. ಜಾಮ್ಬವತ್, ಜಾಮ್ಬವಾನ್). N. of the chief of the bears, and father of Jâmbavatî (My.).

ಜಾಮ್ಬು jâmbu. = ಜಾಮ್ಬ. (S. Mhr.; B. 5, 79).

ಜಾಮ್ಬೂನದ jâmbûnada. (fr. ಜಮ್ಬೂನದಿ). Coming from the river Jambû: *gold;* golden.

ಜಾಯಕೆ jâyaka. *A kind of yellow fragrant wood.*

ಜಾಯಮಾನ jâyamâna. Being born, coming into life. (My.).

ಜಾಯಾ jâyâ. Destroyed, spoiled (Mhr., H.); loss, injury, damage (My.; Br.). 2, see ಜಾಯೆ.

ಜಾಯಾಜೀವ jâyâ-âjîva. Who gets a livelihood by his wife: *a dancer, an actor.*

ಜಾಯಾಪತಿ jâyâ-pati. *Husband and wife.*

ಜಾಯಿ jâyi. 1. = ಝಾಯಿ. A sort of drum (ಝರ್ಝರ Si. 63). 2, a mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಜಾಯಿ jâyi. 2. = ಜಾಜಿ, etc. Tbh. of ಜಾತಿ. — ಜಾಯಿಕಾಯಿ. = ಜಾಜಿ-. (My.). — ಜಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ಜಾಯಿಪತ್ರೆ. = ಜಾಜಿಪತ್ರೆ. (My.). — ಜಾಯಿಫಲ. Tbh. of ಜಾತಿ-. (Nr.; ಜಾತಿ ಪತ್ರಿ Mr. 144).

ಜಾಯಿಲ jâyila. A dog (ಜೇರಡಿ, ಸೊಣಗು, ಕುಕ್ಕುರ, ಕುನಿ ŚKs.; Tĕ. జాగిల). See Grj. 1, 104; Bp. 34, 23. 24; 55, 38. 46; Bh. 3, 13, 19. 28; Râghâ. 17, 67. 72; Râv. 5, 87; ŚKśv. 4, 10; 4, after 17. *Cf.* ಜಂಗೆ?

ಜಾಯು jâyu. *A medicament, a medicine.*

ಜಾಯೆ jâyĕ. ಜಾಯಾ. *A wife, a spouse.*

ಜಾರ jâra. *A paramour; a fornicator; an adulterer* (ಉಪಪತಿ, ಹಾದರಿಗ Mr. 243; ಸಿತಗ, ಜೋತ, ಪರಳಿಗ, ಪಾಣ್ಬಕೆs.). ಜಾರ ಜೋರರ ಜಗಳದಿನ್ದ ಯಜಮಾನಗೆ ಕ್ಷೇಮ (Prv.).

ಜಾರಜ jâra-ja. *A son born in adultery*, a bastard.

ಜಾರತ್ವ jâratva. Adultery; fornication. (My.).

ಜಾರದೇವ jâra-dêva. Krishna (Bh. 6, 1, 4).

ಜಾರಪುರುಷ jâra-purusha. = ಜಾರ. (C.).

ಜಾರಸ್ತ್ರೀ jâra-strî. = ಜಾರೆ. (C.).

ಜಾರಿ jâri. Relieving from a state of sequestration, as land (My.; Br.; H.). 2, current (My.; Mhr., H.). 3, enactment, execution (My.).

ಜಾರಿಗೆ jârigĕ. (Tu.). — ಜಾರಿಗೆಹುಳಿಮರ. The Mysore gamboge-tree, Garcinia morella Desr. (St. & Pl.).

ಜಾರೆ jârĕ. A fornicatress; a harlot; an adulteress (ಪಾದರ ಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಸಿತಗೆ Šm. 75; Kk. 29; ಸಿತಗೆ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಬೆ ಕಿs.; C.). See Bp. 40, 57; J. 5, 59. 60; 9, 13; 26, 10. ಜಾರೆಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಮೂರಿಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.— ಜಾರೇ ಗುಣ ಮೋಜಿಯಿನ್ದ ಕಾಣುವದು (Prvs.).

ಜಾರಿ jâṛa. = ಜಾರು 2. — ಜಾರುಗುಪ್ಪೆ.-ಕುಪ್ಪೆ. Sliding on the posteriors or in sitting position down a slope, as children do in play (My.).

ಜಾರಿಕೆ jâṛikĕ. Slipping; sliding; slipperiness (C.).

ಜಾರಿಸು jâṛisu. To make slip, go away, etc. (Bh. 8, 23, 39; J. 30, 16).

ಜಾರು jâṛu. 1. To slip, to slide (C.; ಪಯ್ಸರಿಸು Bhn. 26; ರಿಂಗಣ, ಸ್ಖಲನ Si. 74; ತೇಲ್ Ćt. I, 93; Tĕ.; T. జఱుగు). ಜಗುಬ್ದಿನೆನ್ದು ಜಾರಿದಂ(Šmd. I). ಭೃಂಗತತಿಯು ನೀಲ್ದೆರಿಗಿದ ಕೀರ್ತಿಸಪ್ಪ ಬಾಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾರಿ (Ćpr. 7, 60). See Bp. 45, 18; 52, 13; Bh. 1, 18, 5; Rśv. 8, 124; J. 3, 7; Si. 115. 116. 277. 289. 400; B. 4, 181. **2,** to slip away, to steal away (C.; B. 2, 40). **3,** to withdraw or retire, to shrink (Bp. 50, 66; 60, 61; Šśv. 4, 44); to disappear (J. 15, 43). **4,** to go off or start swiftly, to run (Râm. 3, 2, 21); to run away (J. 14, 4; My.). **5,** to drop or ooze out, to flow (Tĕ.); to flow down (from a hill, My.). **6,** a knot to slip open or become loose (My.; Tĕ.). ಜಾರಿ ಬಿದ್ದದು (ಜ್ಯುತ, ಗಲಿತ Si. 382). ಜಾರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಕ್ಷೈೀತ, ಪ್ರಾಪ್ತಾರ 390). ಊರುಕೋದು, ಜಾಜಿಕೋದು, ನಾಜಿಕೋದು (a bug, Prv.). *Cf.* ಜರಿ 1.

ಜಾರುವಿ jâṛu. 2. = ಜಾರಿ. Slipping, etc.; a retiring state, disappearance (Bh. 8, 26, 2). **2,** a slide; a stumbling block (Bp. 40, 57). See ಇಡಿ-. — ಜಾರುನಡಿಕೆ. (ರೇಚಿತ Si. 274). — ಜಾರುಗೆಡಹು.-ಕೆಡಹು. To throw down (from a fort, Râm. 6, 11, 12).

ಜಾರುವಿಕೆ jâṛuvikĕ. Sliding, etc.; flowing, trickling (ರೇತಿ Si. 424).

ಜಾಲ jâla. 1. = ಜಾಳ. *A net;* a snare (ಬಲೆ Nn. 34); a web; a cobweb; net-work, any reticulated or woven texture; a wire net, reticulated or chain-armour. 2, *a lattice, an eyelet or loophole, a window.* 3, *entanglement, deception, illusion;* conjuring, magic. 4, pride, arrogance. 5, a feigned or idle promise, a pretext, purposed delay (Tĕ.; T. జాల; R.; not Sk.). 6, *a collection, a multitude, an assemblage* (ಸಮೂಹ 34); a herd of cows (ಗೋಸಿಕಾಯ, ಗೋಸಮೂಹ 34). 7, a cover, covering, coating, film, etc. (ಪಟಲ 34, one MS. ಸಿಕರ). 8, *an unblown flower.* 9, ornament (ಸಿಂಗರ, ಶೃಂಗಾರ 34). 10, an organ, or the organs, of sense (ಇನ್ದ್ರಿಯ 34). 11, the sky (ಆಗಸ, ಆಕಾಶ 34). 12, the tree Nauclea cadamba (Râghĕ. 17, 53).

ಜಾಲ jâla. 2. = ಜರಗು, etc. See ಜಾಲಗಾಱಿ 1.

ಜಾಲಕ jâlaka. = ಜಾಳಕ. A net; a woven texture; a web. 2, *a lattice, an eyelet or loophole, a window.* 3, *a bud.* 4, a multitude. *Cf.* ಜಾಲಿಕೆ.

ಜಾಲಕರಣ jâla-karaṇa. Fishing. See ಗೋರ್. 2, making a heap (?).

ಜಾಲಗಾತಿ jâla-gâti. A female deceiver (My.).

ಜಾಲಗಾಱಿ jâla2-gâṛa. 1. = ಜಲಗಾಱಿ. (C.).

ಜಾಲಗಾರ jâla1-gâṛa. 2. A deceiver; a conjurer (My.; T. జాలకాడు). 2, = ಜಾಲಿಗಾಱಿ, a fisherman (ಜಾಲಿಕ, ಕೈವರ್ತ, etc. Hlâ.; Mr. 378; My.). 3, the pied kingfisher (Pr.). — ಜಾಲಗಾಱಿನ ಹಕ್ಕಿ. The white-breasted kingfisher (Bd.; Pr.).

ಜಾಲಗಾರ್ತಿ jâlagâṛa-iti. (Šmd. 246). A fisherwoman.

ಜಾಲನ್ಧರ jâlandhara. = ಜಾಳನ್ಧ್ರ. N. of a country.

ಜಾಲರಿ jâlari. Net-work, fringe (My.; Br. ಜಾಲರು; Mhr., H. ಝಾಲರ).

ಜಾಲವಾತಾಯನ jâla-vâtâyana. A lattice-window (My.).

ಜಾಲಾರಿ jâlâri. A tree yielding a kind of lac, Shorea talura Roxb. (or Shorea laccifera Wall., Hayn.; Tĕ.; Si. 129). See ಕೆಮ್ಪು-.

ಜಾಲಿ jâli. = ಜಾಲೆ. The thorny babool tree, Acacia arabica Willd. (ಬಬ್ಬುಳಿ, ಬಬ್ಬೂರ Si.; ಕಬರಿ Čb.; My.; B. 5, 60; Z.). ಜಾಲೀ ಬಿತ್ತಲು (or ಬಿತ್ತಿದರೆ) ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲ (Prv.). See ಕರ್ಜಾಲಿ, ಕರಿ-, ಜೊನ್ನೆಮುಳ್ಳಿನ-, ಪರಂಗಿ-, ಪೀಕ್-, ಬಿಳಿ-, ಬಿಳೆ-. **2,** the thorny shrub Acacia farnesiana (My.). See Prv. s. ಜೋಳಿಗಾಱಿ. — ಜಾಲಿಯ ಗಿಡ. = ಜಾಲಿ. ಆಲಕ್ಕೆ ಹೂ ಎಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೆಲ್ಲ, ಜಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗಸ್ಡಿಲ್ಲ, ದೇವರು ಸೂಳೆ ಗಿಲ್ಲ (Sp.).

ಜಾಲಿ jâli. *A species of cucumber, Trichosanthes dioeca* Roxb. 2, a fisherman (ಸೂತ, ಬಲೆಗಾಱಿ, o. r. ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು Nn. 32).

ಜಾಲಿಕ jâlika. *A fisherman.* 2, *a spider.* 3, = ಜಾಳಕ, *a cheat, a rogue;* a conjurer or juggler. 4, = ಜಾಲಿಕೆ No. 1, a net (for catching deer or wild animals, ಜಾಗುರ, ಬೆಕ್ಕಾರ Mr. 380). 5, = ಜಾಲಿಕೆ No. 2, chain-armour (ಮುಣ್ಡಿ Mr. 292). 6, the president or governor of a district.

ಜಾಲಿಕೆ jâlikĕ. = ಜಾಲಿಕ, ಜಾಳಿಗೆ, (ಜಾಡುಗೆ). *A net.* 2, *chain-armour, armour.* 3, a spider. 4, a leech. 5, a kind of cloth or raiment, woolen cloth. *Cf.* ಜಾಲಕ.

ಜಾಲಿನಿ jâlini. N. of a plant (ಫಲಿನಿ, ಮ್ಯದಂಗ, ಹೀರೆ Mr. 146).

ಜಾಲಿಸು jâlisu. = ಜಾಳಿಸು 1, etc. To shake, etc.; to cleanse rice, etc. from dust and stones by washing in water (My.). ಜುಗಾ ಜಾಲಿಸುವ ಬಡ್ಡಿ ಮಗೂ ತೂಗಲಾದಲೇ? (Prv.).

ಜಾಲೆ jâlĕ. = ಜಾಲಿ. (ತೂಲಿಕೆ Mr. 139). See s. ಆರ್ಜಕ, ಬಿಳೇ ಹೂವಿನ-.

ಜಾಲೆ jâlĕ. 1. = ಜಾಳೆ. Tbh. of ಜ್ವಾಲೆ. (ಜ್ವಾಲೆ, ಉರಿ Šm. 11).

ಜಾಲೆ jâlĕ. 2. = ಜಾಲ 1. See ಜಾಲೆಗಾಱಿ.

ಜಾಲೆಗಾಡಿ jâlĕ-gâḍa. = ಜಾಲಗಾಡಿ 2, No. 2. (ಕೈವರ್ತ, ಧೀವರ, etc. Nr.).

ಜಾಲ್ಮ jâlma. Cruel, harsh; *acting inconsiderately, rashly, or foolishly; low, vile.*

ಜಾವ jâva. (Šmd. 25). = (ಜಾನೆ), ಜಾಮ, ಜಾವ. Tbh. of ಯಾಮ 2. (ಯಾಮ Šm. 18; ಯಾಮ, ಪ್ರಹರ Hlâ., Mr. 65; My.). ಜಾವಮಂ ತೊಬಿಲ್ದಂ (Šmd. 157). ಚೇಲಿಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವ ಕ್ಕೊನ್ದು ಸತಿನ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು (Prv.). ಜಲವು ಮಕ್ಕಳ ತನ್ದೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವಗೆ, ಸಲೆ ಗಲಿಗೆ ಜಾವವಲಿವನ ಹೆಣ್ಣಿತಿಗೆ ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲ (a cock, Sp.). See ಮುಂ-; Čpr. 6, 91; Bp. 41, 19; 43, 25; 46, 27; 60, 26. — ಜಾವದಾನೆ. -ಆನೆ. An elephant on duty during a night-watch (Čpr. 8, after 44).

ಜಾವಕೆ jâvaka. 1. That is to go or be despatched outward (S. Mhr.; Mhr.).

ಜಾವಕೆ jâvaka. 2. The hair of a child before its head is shaved (ಜಡೆ G.; Mhr. ಜಾವಳ).

ಜಾವಟೆ jâvaṭĕ. = ಜೌಟ (? Bh. 2, 6, 6).

ಜಾವಡಿ jâvaḍi. A kind of lewd poetry (My.).

ಜಾವಳ jâvaḷa. 1. = ಜಾವಳ. (ಜಾಪಲ Šm. 69. 112; Kk. 56).

ಜಾವಳ jâvaḷa. 2. Tbh. of ಸಾಮಾನ್ಯ. Common; vulgar, insignificant, etc. (ಸಾಮಾನ್ಯ Šm. 112; Kk. 56). See Bp. 1, 28; 3, 19; 24, 70; 28, 40; 38, 21. 65; V. 38, 85. 2, N. (V. 38, 36).

ಜಾವಾಳ jâvâḷa. = ಜಾಪಾಳ. (ವಿಶಲ್ಯೆ Si. 446).

ಜಾವಿಗೆ jâvigĕ. The burning match to be applied to a matchlock (S. Mhr.; Mhr. ಝಾವಳ, glimmering; ಜಾಳ, fire; ಜಾಳೀವ, burned; ಜೇವಟಿ, a gun-match).

ಜಾವು jâvu. = ಜಾನ, etc. (C.; Bp. 22, 7. 25). ಜಗಳವಿಲ್ಲದೆ ಜಾವು ಹೊತ್ತಿನ್ದರೆ ಜಿಗಳೆ ಬನ್ದು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.). See ಮುಂ-.

ಜಾವ್ಹೊತ್ತು jâ-öttu. The under letter ಜೆ (C.).

ಜಾಸನ jâsana. Striking, killing. See ಉಜ್ಜ್-.

ಜಾಸ್ತಿ jâsti. More than, exceeding; excess; additional, extra (C.; Br.; Mhr., H.); oppression, force (My.; Mhr., H.).

ಜಾಹಕ jâhaka. *A pole-cat* (ಮಣ್ಣಲಿ, ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಆನುಗೆಯ್ವ ಬಿಕ್ಕು Mr. 164).

ಜಾಹಗಿರಿ jâhâgiri. = ಜಹಗೀರು. ಜಾಹಾಗಿರಿಯೂರು (ಉಬ್ಬಬಿ Čb.).

ಜಾಹಿಗಿರಿದಾರ jâhigiri-dâra. = ಜಹಗೀರುದಾರ. (B. 5, 240).

ಜಾಹೀರಾತು jâhîrâtu. Proclamation or the paper containing it (My.; Mhr., H.). ಅದು ನಮ್ಮ ಜಾಹೀರಾತಿಗೆ ಬನ್ದಿದೆ, we have been apprised of it, it has come to our knowledge (My.).

ಜಾಹೀರು jâhîru. Published; public (C.; Mhr., H. ಜಾಹೀರ).

ಜಾಹೀರುನಾಮೆ jâhîru-nâmĕ. A written proclamation (C.; Mhr., H.).

ಜಾಹ್ನವಿ jâhnavi. = ಜಾನ್ಹವಿ. (fr. ಜಹ್ನು). The daughter of Jahnu: *the Ganges.*

ಜಾಹ್ನವೀಧರ jâhnavî-dhara. Šiva (My.).

ಜಾಹ್ನವೀನನ್ದನ jâhnavî-nandana. Bhîshma (My.).

ಜಾಳ jâḷa. = ಜಾಲ 1. — ಜಾಳಅಬಿ. Cloth of a web-like or loose, thin, texture (C.).

ಜಾಳಕ jâḷaka. = ಜಾಲಕ. A loop-hole, an air-hole (ಗವಾಕ್ಷ Nn. 39; Bp. 12, 14); a multitude (ಸಮ್ಹೋಪ, ಸಮೂಹ 39). 2, = (ಜಾಳಕ), ಜಾಲಿಕ, an enemy (ಅಮಿತ್ರ, ವೈರಿ 39); fraud, deceit (ಕೈತನ, ಕುಟಿಲ 39).

ಜಾಳವನೆ jâḷavanĕ. = ಜಾಲ 1 No. 3. Deception, fraud (Râm. 1, 5, 31).

ಜಾಳಾನ್ಧ್ರ jâḷândra. Tbh. of ಜಾಲನ್ಧ್ರ. (Bp. 6, 19). 2, a lattice, a lattice-window (J. 23, 36). 3, the state of being full of holes (My.).

ಜಾಳಿಗೆ jâḷigĕ. Tbh. of ಜಾಲಕ and ಜಾಲಿಕಾ. A net; a web (B. 4, 112; 5, 79. 119). 2, a lattice-window, lattice-work (Bh. 2, 13, 25; B. 4, 146). 3, a money-bag, a purse (My.; T. ಜಾಳಿಗೈ, M. ಜಾಳಿಗ; Tĕ. ಜಾಲಿಯ, ಜಾಲೆ, ಜಾಲೆಮು; Bp. 30, 16. 20; 42, 8; V. 8, 3). 4, a multitude, a mass, an assemblage (ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಥಟ್ಟು, ತಣ್ಪು, ಬಮ್ಬಲ್, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17, o. r. ಜೋಳಿಗೆ; Bh. 2, 10, 23). 5, a cord used in spinning a top (S. Mhr.). — ಜಾಳಿಗೆವೆರಸು. -ವೆರಸು. To be together with, or to be in, a bag (Bp. 30, 10). — ಜಾಳಿಗೆಯಬಿವೆ. -ಅಬಿವೆ. Knitting-work, etc. (B. 5, 294).

ಜಾಳಿಸು jâḷisu. 1. = ಜಾಳಿಸು 1, etc., (ಝಾಳಿಸು). To shake: to shake off, to remove; to set aside, to treat disrespectfully (Râm. 4, 2, 5; 6, 13, 1. 36; Bh. 2, 4, 5; *cf.* ಜಾಡಿಸು).

ಜಾಳಿಸು jâḷisu. 2. = ಜಾಳವಿಸು. ಜಾಳಿಸೋಣ (ವರ್ತನ Čb.).

ಜಾಳು jâḷu. = ಜರಡು, etc. (ಜರಡು, ಜಳ್ಳು, ಪೊಳ್ಳು, ನಿಷ್ಪ ಯೋಜನ Bhn. 49; My.). — ಜಾಳುನುಡಿ. = ಜಾಳುಮಾತು. (Bh. 8, 22, 28). — ಜಾಳು ಟೋಳು. reit. A worthless fellow (Abhâ. 7, 2). — ಜಾಳುಮಾತು. An empty, vain speech (C.).

ಜಾಳೆ jâḷĕ. = ಜಾಳೆ 1. Tbh. of ಜ್ವಾಲೆ (Šmd. 368; see Mhr. s. ಜಾವಿಗೆ).

ಜಾಳಿಗೆ jâḷigĕ. = ಸಾಬಿಗೆ. Cloth, raiment (ಉಡುಗೆ Šmd. I, o. r. ಸಾಬಿಗೆ; the term may be = ಜಾಲಿಕೆ, ಜಾಳಿಗೆ, or a Tbh. of ತಾಟಿಳ).

ಜಿಂಹೆ jimhĕ. Tbh. of ಜಹ್ವಾ. (Šsv. 4, 133).

ಜಿಗಟು jigaṭu. 1. = (ಗಿಜಟಿ 1), ಜಿಗಟೆ, ಜಿಗಿ 1, ಜಿಬುಟು. Stickiness; gumminess (C.; Tĕ. ಜಗಟೆ; Mhr. ಚಿಕ ಟ, gummy); gum (C.; B. 4, 207); birdlime (My.; Tĕ. ಜಗಟೆ, ಜಗುರು). See B. 1, 2; 4, 120.

ಜಿಗಟು jigaṭu. 2. = ಜೆವುಟು 1, etc. (My.).

ಜಿಗಟು jigaṭu. = ಚಮುಟು 1, etc. (My.; *cf.* ಗಿಣ್ಣು).

ಜಿಗಟೆ jigaṭĕ. = ಜಿಗಟು 1. (ಜತುಳೆ Si. 175, *only* in Si.).

ಜಿಗಣಿ jigaṇi. = ಜಗಣಿ, ಜಗಳಿ, ಜಗುಳಿ q. v., ಜಗುಳೆ q. v. A leech (ರಕ್ತಪೆ, ಜಲೂಕೆ, etc. Si. 89; T. ಚಳುಗ; M. ಚೆಳ್ಳು; Tĕ. ಜೆಲಗೆ, ಜೆಲವೆ). See ದೊಡ್ಡ-.

ಜಿಗಣೆ jigaṇĕ. = ಜಗಣಿ, etc. ಆನೆಗಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಲುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಜಗಣಿ (ದುರ್ನಾಮ, ಧೀರ್ಘಕೋಶಿಕೆ, ಪೆಜ್ಜಗಣಿ Si. 90; My.). ಜಗ ಣಿಯುಪದ್ರಾ ನೋಡಲೋ? ಜಟಿಯ ಪಾವಳೇ ನೋಡಲೋ? (Prv.). 2, = ಜಗಳಿ No. 2. (My.).

ಜಿಗಳಿ jigaḷi. = ಜಗಣಿ, etc. (S. Mhr.). 2, an iron clamp to fasten the kuḷa of a raṇṭĕ (S. Mhr.; see ಜಗುಳಿ).

ಜಿಗಳು jigaḷu. = ಜಿಗುಳು. A small channel (My.).

ಜಿಗಳೆ jigaḷĕ. = ಜಗಣಿ, etc. (My.). ಜಗಳವಿಲ್ಲದೆ ಜಾವುಹೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಿಗಳೆ ಬನ್ದು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತವೆ (Prv.).

ಜಿಗಿ jigi. 1. = (ಜಿಗಟು 1), ಜಿಬಿ. Thickness, viscousness, viscidity, glutinousness (C.; Bp. 27, 4; 44, 26; Râm. 5, 8, 69; J. 22, 23). **2,** a kind of blight or mildew that falls on the cotton plant (S. Mhr.). **3,** gum (My.). — ಜಗಿ ಜಗಿ. rep. (Rśv. 5, after 120).

ಜಿಗಿ jigi. 2. = ಜಿಗಿ 3. To jump; to jump over (C.; B. 2, 15). — ಜಿಗಿದಾಡು. -ಆಡು. To jump about (C.; B. 3, 90).

ಜಿಗಿ jigi. 3. P. p. of ಜಗಿ 2, in ಜಿಗಿ ಜಿಗಿದು (C.; B. 2, 16).

ಜಿಗಿ jigi. 4. = ಜಗಿ, ಜಿಗಿ. To chew, as betelnut, bread, etc. (My.).

ಜಿಗಿಲ್ jigil. 1. = ಜಿಗಿಲ್, (ಪಗಿಲ್ 1). To be sticky, gummy, viscid, glutinous, adhesive, etc. (స్నిగ్ధ Śmd. Dh.); to adhere, to stick fast (Rśv. 5, after 55; Śśv. 3, after 35).

ಜಿಗಿಲ್ jigil. 2. (= ಪಗಿಲ್ 2). To suffer distress, to be afflicted, etc. (క్లేశ Śmd. Dh.; see T. జిగల్, s. చిక్క).

ಜಿಗೀಷು jigîshu. Wishing to gain or obtain; striving to conquer. See ಏ-.

ಜಿಗೀಷೆ jigîshĕ. Desire of gaining, or of conquering. 2, profession or habit of life (Si. 358). See ಏ-.

ಜಿಗುಪ್ಸೆ jigupsĕ. = ಜುಗುಪ್ಸೆ, of which it is a Tbh. (నిన్దే Mr. 87; భావ 74; My.).

ಜಿಗುಳಿ jiguḷi. = ಜಗುಳಿ, etc. Tbh. of ಜಲೂಕೆ (Śmd. 354).

ಜಿಗುಳು jiguḷu. = ಜಿಗಳು. (My.).

ಜಿಗುಳೆ jiguḷĕ. = ಜಗಣಿ, etc. Tbh. of ಜಲೂಕೆ (Śmd. 362; Nr., Hâ.; Mr. 411; Bp. 40, 74). 2, = ಜಗಣಿ No. 2, ಜಗಳೆ No. 2. (నసి Mr. 370).

ಜಿಘತ್ಸು jighatsu. *Hungry;* voracious.

ಜಿಘತ್ಸೆ jighatsĕ. *Hunger;* voracity.

ಜಿಘಾಂಸು jighâṁsu. Desirous of slaying or killing; malicious; *an enemy.*

ಜಿಂಕೆ jiṁkĕ. An antelope (మృగ, కురంగ, హరిణ, అజనయోనిస, etc., ఎరళే Si. 168; సారంగ, హరణ 410; హరిణ 419; My.; Tĕ.; *cf.* న్యంకు). See Si. 168. 169.

ಜಿಂಗಿ jiṁgi. 1. Intoxication (R.; Mhr. ఝింగిర్).

ಜಿಂಗಿ jiṁgi. 2. *The plant Rubia munjista* Roxb., *madder.*

ಜಿಜ್ಞಾಸೆ jijñâsĕ. Desire of knowing; *inquiry, investigation, examination.*

ಜಿಟ್ಟೆ jiṭṭe. 1. The bird Parra jacana or goensis (ಟಿಟ್ಟಭ Mr. 171, o. rs. జట్టె, జిట్టి, తిట్టి).

ಜಿಟ್ಟೆ jiṭṭe. 2. = ಜೆಟ್ಟಿ 2. A grasshopper, a locust (S. Mhr.; ఎడితె G., Čb.).

ಜಿಟ್ಟೆ jiṭṭe. 3. A sty, cyst or imposthume (S.Mhr.).

ಜಿಡಿ jiḍi. = ಜಡಿ 6. (My.).

ಜಿಡ್ಡಿ jiḍḍi. = ಜಿಡ್ಡಿ, q. v. An opening made in a panel of the front door or gate, just large enough for a person to squeeze himself through; it is shut at night (S. Mhr.; *cf.* ಕಣ್ಣಿಕಿ). — ಜಿಡ್ಡಿಬಾಗಲು. = ಜಿಡ್ಡಿ. (S. Mhr.).

ಜಿಡ್ಡು jiḍḍu. 1. A substance that is smeary, greasy or oily, as ghee or oil (My.; Tĕ.). ಜಿಡ್ಡು ಕೈದು (ಪಿಚ್ಚಲ, ವಿಜಲ Si. 313).

ಜಿಡ್ಡು jiḍḍu. 2. = ಜಡ್ಡು 1, q. v.

ಜಿಡ್ಡು jiḍḍu. 3. (= ಜಡ್ಡು 2). Rancidity, etc. (Tu.). ಜಿಡ್ಡುತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮಡ್ಡು ಬಹಳ (Prv.).

ಜಿಣಗು jiṇagu. = ಜಿಣುಗು, ಜಿನಗು q. v., ಜಿನುಗು 1. (My.; Tĕ. ಜಿಲುಗು).

ಜಿಣುಗು jiṇugu. = ಜಿಣಗು, etc. (My.).

ಜಿತ್ jit. Conquering, victorious. See ಕಂನ-, ಕೈಟಭ-, ಸುರೇನ್ದ್ರ-.

ಜಿತ jita. 1. (Tbh. of స్థిత). Fixed, settled, firm, stable (My.). — ಜಿತ ಪಡಿಸು. To make firm: to keep from being forgotten (My.); to commit to memory, to learn by heart (My.). — ಜಿತ ಪಡು. To become firm, as the mind (My.); to be well laid up in the mind or mastered, as a lesson (My.). — ಜಿತ ಮಾಡು. = ಜಿತ ಪಡಿಸು. (My.).

ಜಿತ jita. 2. Conquered, subdued, overcome; won, gained, obtained. See ಅ-, ಪರ-.

ಜಿತಕಾಮ jita-kâma. One who has subdued desire, lust or Cupid; an ascetic (ఎతి, ముని Nn. 44); a Buddhist (బుద్ధ ను, బౌద్ధ ను 44); an Arhat or superior divinity with the Jainas (అర్హ, జన 44); Śiva (శంకర, ఈశ్వర 44).

ಜಿತಕಾಮೆ jita-kâmĕ. A virtuous woman (వరవధు, పతివ్రత Nn. 44).

ಜಿತಕಾಶಿ jita-kâśi. Appearing victorious; *victorious, triumphant* (సనినే గెల్దన Mr. 300).

ಜಿತಬುದ್ಧಿ jita-buddhi. A firm, fixed mind (My.).

ಜಿತಭಾವಜ jita-bhâvaja. Śiva (Bp. 53, 22).

ಜಿತರತೀಶ jita-ratîśa. Śiva (Bp. 24, 67).

ಜಿತಶತ್ರು jita-śatru. One who has overcome his enemies; N. of Ajitasêna's son (Čpr. 9, after 42).

ಜಿತಸಂಸಾರಿ jita-saṁsâri. One who has overcome transmigration, the world, etc. (Bp. 43, 7).

ಜಿತಸೇನ jita-sêna. One who has overcome armies; N. See ಅಜಿತಸೇನ.

ಜಿತಾಕ್ಷ jita-aksha. One who has mastered the organs of sense or his passions. 2, he who has overcome the râkshasa Aksha: Hanumanta (My.).

ಜಿತಾಂಗಜ jita-aṅgaja. Śiva (Bp. 54, 71).

ಜಿತಾನ್ತಕ jita-antaka. Śiva (Śśv. 4, 131).

ಜಿತಾಹವ jita-âhava. One who has won a battle; *victorious, triumphant.*

ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯ jita-indriya. = ಜಿತಾಕ್ಷ No. 1. (My.).

ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯತೆ jitêndriyatĕ. The state of having overcome one's passions (Čpr. 7, after 62).

ಜಿತ್ಯ jitya. Conquerable. 2, a ploughshare; a harrow. (R.).

ಜಿತ್ವರ jitvara. *Victorious, triumphant.*

ಜಿದ್ದು jiddu. Perverse opposition, refractoriness; affront; contention; an obstinate resolution (C.; Mhr., H. జిద్ద); spite, hatred (My.).

ಜಿನ jina. = ಜೆನ್ನ 2. — ಜಿನಗಾಳಿ. = ಜಿನ್ನಂಗಾಳಿ, q. v. (My.).

ಜಿನ jina. 1. = ಜನ್ನ 2, ಜಿನ್ನೆ. Victorious, triumphant (అజిత Nn. 16); being victorious over one's passions (వీతరాగ Mr. 512); steady, brave, self-controlled, grave, wise, etc. (ధీర Nn. 62). 2, a guru, a worthy person (తీర్థ 48). 3, *a saint of the Bauddha sect, or a Jaina saint* (బుద్ధ 62; బౌద్ధ Mr. 23). 4, *an Arhat, a chief saint of the Jainas,* who count twenty-four Jinas (వీతరాగ, జిన్న Nn. 38; జితకామ, అర్హ Nn. 44; ఆరుహ, అర్హ 62; ఆజ 47). 5, the number twenty-four (ఇప్పత్నాల్కు Mr. 348). 6, *Vishṇu or Kṛishṇa.* See Śmd. 301; Bp. 49, 12; 50, 65;

51, 75. 78. 79. 81. 82; 52, 14. 48; 54, 7. 66; ಪ್ರಕೃತಿ No. 9. — ಜನ ಗಿನ. reit. Arhats and others (Bp. 51, 80).

ಜಿನ jina. 2. Tbh. of ದಿನ. (My.).

ಜಿನಗು jinagu. = ಜಿಣಗು, ಜಿಣುಗು, ಜಿನುಗು 1. Fineness or thinness, as of texture, thread, powder, written letters, etc. (C.; T. ಚಂಯಿಕ್ಕ; see s. ಚಿಕ್ಕ; Mhr. ಚಿನಕಾ, ಚಿನುಲಾ, small-sized; small and tiny, as a child).

ಜಿನಗೃಹ jina-gṛiha. A Jaina monastery; a Jaina temple (ವನತಿ Hlâ., Nn. 133, Mr. 475).

ಜಿನಚರಿತ jina-čarita. The story of the Jinas or Arhats (Čpr. 1, 60).

ಜಿನದೀಕ್ಷೆ jina-dîkshĕ. Initiation in the doctrines of the Arhats (Čpr. 9, 37).

ಜಿನಪ jina-pa. An Arhat (ಆಜ Mr. 524).

ಜಿನಪತಿ jina-pati. = ಜನಪ. (Šmd. 301; Čpr. 7, 31).

ಜಿನಪ್ರತಿಮೆ jina-pratimĕ. The image of a Jina (Čpr. 1, 116).

ಜಿನಪ್ರತುಮೆ jina-pratumĕ. = ಜಿನಪ್ರತಿಮೆ. (Bp. 49, 42. 46).

ಜಿನಪ್ರಬುದ್ಧ jina-prabuddhi. Jaina doctrine (Bp. 51, 1).

ಜಿನಬಸದಿ jina-basadi. = ಜನಗೃಹ. (Bp. 52, 13).

ಜಿನಬಿಮ್ಬ jina-bimba. = ಜನಾಂಗ, q. v.

ಜಿನಭವನ jina-bhavana. = ಜನಬಸದಿ. (Bp. 52, 32).

ಜಿನಮನ್ತ್ರ jina-mantra. A prayer to a Jina, a Jaina mystical verse (Bp. 50, 33. 35. 37. 38. 40).

ಜಿನಮಾರ್ಗ jina-mârga. The usages or religion of the Jainas (Bp. 52, 1. 31).

ಜಿನಮುದ್ರೆ jina-mudrĕ. An image or form of a Jina (Čpr. 6, 9).

ಜಿನಮುನಿ jina-muni. A Jaina saint, ascetic, devotee or monk (Bp. 50, 33. 37. 40. 51. 52. 76. 78; 51, 1. 3. 72; 52, 2. 6. 28).

ಜಿನಮುನೀನ್ದ್ರ jinamuni-indra. = ಜಿನಮುನಿ. (Bp. 52, 21).

ಜಿನಯತಿ jina-yati. = ಜನಮುನಿ. (Bp. 51, 6).

ಜಿನರೂಪ jina-rûpu. = ಜಿನಪ್ರತುಮೆ. (Bp. 51, 72).

ಜಿನಸಮಯ jina-samaya. A Jaina congregation (Čpr. 7, 155; Bp. 49 sum.; 49, 4. 13. 26. 42; 50, 21. 30. 50; 52, 47).

ಜಿನಸಮಯಿ jina-samayi. A member of a Jaina congregation (Bp. 51, 5).

ಜಿನಸಿ jinasi. = ದಿನಸಿ. Grain (My.).

ಜಿನಸು jinasu. = ಜನಿಸು, ಜನುಸು, ಜೀನಸು, ದಿನಸು, ದಿನಿಸು, ದಿನುಸು. An article; wares, goods; a thing in general (My.; Mhr., H. ಜಿನ್ನಸ; M. ಜಿನಿನ್ನು).

ಜಿನಾಂಗ jina-aṅga. = ಜನಪ್ರತಿಮೆ. (ಜೈತ್ಯ, ಜಿನಬಿಮ್ಬ Nn. 134).

ಜಿನಾಲು jinâlu. = ದಿನಾಲು. (My.).

ಜಿನಿ jini. = ಜನಿ. (My.).

ಜಿನಿಗಿಸು jinigisu. 1. To be deprived of the power of motion, to become unconscious or insensible, to faint (ನಪ್ಪಚೇಪ್ಪೆ Šmd. Dh.; T. ಚಿಣುಂಗು, M. ಚಿನಚ್ಚು, to feel inward discontent).

ಜಿನಿಗಿಸು jinigisu. 2. To liquify, to melt, as butter (My.).

ಜಿನಿಸು jinisu. = ಜನಿಸು, etc. (My.).

ಜಿನುಗು jinugu. 1. = ಜಿನಗು, etc. (C.; B. 4, 28. 144).

ಜಿನುಗು jinugu. 2. = ಜಿನುಂಗು 1. To rain slightly, to drizzle (ವರ್ಷಭೇದ Šmd. Dh.; Grj. 9, 50; M. ಚಿನಪ್ಪು; *cf.* ಜಸಿ; Té. ಚಿನುಕು, ಚಿಲುಕು, to be shed, to distil or trickle; *cf.* ಚಿಲುಮೆ).

ಜಿನುಗು jinugu. 3. = ಜಿನುಂಗು 2 (Šmd. 48), ಜುಂಜು 2. A drizzling rain (ಕಸಿ Šm. 110; Bh. 1, 19, 21); a small flow (of milk, Čpr. 5, 15).

ಜಿನುಗು jinugu. 4. = ಜಿನುಂಗು 3. (Šmd. 48; Šmd. Dh.). To mutter, to murmur, to hum, etc. (ಅವ್ಯಕ್ತ ಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; Grj. 5, 37; Té. ಗೊಣಗು, ಸಣುಗು, ಸನುಗು; M. ಚಿನಕ್ಕು, to mutter; to neigh; T. ಚಿಣುಂಗು, to repine or be discontented, as a wife or child whose wishes are not fulfilled; *cf.* ಗೊಣಗು 4).

ಜಿನುಗು jinugu. 5. To melt (v. i.), as butter, ghee or jaggory (My.).

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 1. = ಜಿನುಗು 2, q. v. To drizzle (ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ Šm. 83).

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 2. = ಜಿನುಗು 3, q. v.

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 3. = ಜಿನುಗು 4. (ಅವ್ಯಕ್ತರವ Šm. 83; Abh. P. 3, 16; Grj. 4, 16; V. 2, 31).

ಜಿನುಸು jinusu. = ಜನಸು, etc. (My.; Si. 325; T. ತಿನುಜು).

ಜಿನೇನ್ದ್ರ jina-indra. = ಜನಪ. *An Arhat* (ಜಿನೇಶ್ವರ Hlâ.). See Šmd. 38. 151; Kâvy. V, 969; ಪರಮ-.

ಜಿನೇಶ್ವರ jina-îśvara. An Arhat (ಜನ, ಆರ್ಹ Nn. 60; ಜನೇನ್ದ್ರ Hlâ.; ಶಾಧ್ಯ, ತ್ರಿಕಾಲವಿದ್, etc. Mr. 23). 2, the supreme soul ಪರಮಾತ್ಮ Nn. 157).

ಜಿನ್ದಗಾನಿ jindagâni. = ಜನ್ದಗಿ. (My.; Br.; Mhr., H. ಜಿನ್ದ ಗಾಣೀ).

ಜಿನ್ದಗಿ jindagi. = ಜನ್ದಗಾನಿ, ಜಿನ್ದಗಿ. Goods and chattels; one's estate; articles of property and animals as distinguished from lands (My.; Čb. 130. 173; Mhr., H.).

ಜಿನ್ದಿಗಿ jindigi. = ಜನ್ದಗಿ. (C.; Br.).

ಜಿನ್ನ jinna. 1. Tbh. of ಜೀರ್ಣ (Šmd. 350, o. r. ಜೀನ್ನ; Šs. MS. wrongly ಜನ). *Cf.* ಜೀನ 2.

ಜಿನ್ನ jinna. 2. = ಜನ್ನೆ. Tbh. of ಜನ 1. (S. Mhr.). — ಜಿನ್ನದೇವ. = ಜನ್ನೆ-. (S. Mhr.).

ಜಿನ್ನೆ jinnĕ. = ಜನ್ನ 2. — ಜನ್ನದೇವ. (My.; ಧರ್ಮರಾಜ, ಜನ Si. 413; ಬುದ್ಧ 432). ಜನ್ನದೇವರ ಮನೆಗೆ ಹೈರವದೇವರು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಜಿಪಣ jipaṇa. = ಜಿಪುಣ. (Tbh. of ಕೃಪಣ). A miserly, avaricious man (My.).

ಜಿಪುಣ jipuṇa. = ಜಿಪಣ. (My.).

ಜಿಪುಣಿ jipuṇi. A miserly woman (My.).

ಜಿಪ್ಪಟಿ jippaṭĕ. N. of a certain bird, the small bird Amadavat (? Si. 173).

ಜಿಪ್ಪೆ jippĕ. (fr. ಜಿಗಿ 27). — ಜಪ್ಪೆಯಾಟ. -ಆಟ. Hop-scotch (S. Mhr.).

ಜಿಬ jiba. = ಜಿಬಿ. — ಜಬ ಜಬ. = ಜಬಿ ಜಬಿ. (My.).

ಜಿಬಟಿಗ jibaṭiga. = ಜಿಬಟಿಗ. — ಜಬಟಿಗನ ಹುಲ್ಲು. = ಜಿ-. (S. Mhr.).

ಜಿಬಟು jibaṭu. = ಜಿಗಟು 1. (C.).

ಜಿಬರು jibaru. Gummy excretion of the eye (My.; Mhr. ಚಿಪಡಪ, ಚಿಡಾ, ಚಿಪಡೀ).

ಜಿಬಳ jibaḷa. (= ಜಿಬ್ಬು). — ಜಬಳಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A young good areca nut cut into two pieces and boiled, whereby it becomes soft and nice (My.).

ಜಿಬಿ jibi. = ಜಿಗಿ 1. — ಜಬಿ ಜಬಿ. rep. The state of being very sticky (C.); that of being very soft, as fruit that is overripe (My.; Mhr. ಚಿಂದಬಿ, squeezed, as fruit).

ಜಿಬ್ಬು jibbu. Stickiness, sliminess; the sap or milk that issues from the stalk of the mango after it is cut from the tree (My.; Tĕ. ಜೀಡಿ). — ಜಿಬ್ಬುಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. = ಜಬಳಡಿಕೆ. (My.).

ಜಿಮಿಕೆ jimiki. = ಜುಮುಕೆ, etc. (My.).

ಜಿಮ್ಬೆ jimbĕ. See ಜೀಮು-.

ಜಿಮ್ಮಣ್ಡಿ jimmaṇḍĕ. = ಜೆಮ್ಮಣ್ಡಿ, q. v.

ಜಿಮ್ಮಿ jimmi. A prickly tree, Zanthoxylon rhetsa D. C. (St. & Pl.).

ಜಿಮ್ಮೆ jimmĕ. Charge, trust of a thing (My.; Br., Mhr., H. ಜಿಮ್ಮಾ).

ಜಿರಾಯಿತು jirâyitu. Land fit for agriculture (Mhr., H. ಜಿರಾಈತ, ಜಿರಾಯತ; ಜಿರಾಈತೀ, ಜಿರಾಯತೀ, relating to fields or their crops: the tax, their survey, etc.; fit for agriculture; raised on arable land); cultivation (My.; Br. ಜಿರಾತು, ಜಿರಾಯತಿ).

ಜಿರ್ ಜಿರ್ಪು jir. jirpu. To fear (ಭಯ Šmd. Dh.).

ಜಿರಲೆ jiralĕ. = (ಜಿಱ್ಱೆ, ಜಿಱ್ಱಲಿ, ಜಿಱ್ಱಲೆ), ಜಿರ್ಲೆ. A centipede; a scolopendra. **2,** the worm Julus cornifex; a kind of earwig. **3,** a cockroach (My.). ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ತತಪದಿ ಎನ್ನೊಡೆ ಪಟ್ಟಪುಣಿಜ; ಜಜಿಲೆಯ ಹುಳುವಿನ್ದೂ, ಎನ್ನುರು (Nr.).

ಜಿರಿಲಿ jirili. (ಜಿರಿಲಿ). (= ಜಿಬಿಲೆ ?). An insect that is hurtful to cloth (ಪಟಹಾರಿ Mr. 165).

ಜಿರಿಲೆ jirilĕ. (= ಜಿಬಿಲೆ). A cockroach (?). ಜತುಕೆ, ಅಜನಪತ್ರೆ ಎನ್ನೊಡೆ ಹೆಜ್ಜಾವಲು; ಜಜಿಲೆ ಎನ್ದೂ, ಎನ್ನುರು (Nr.).

ಜಿರ್ಲೆ jirlĕ. A kind of earwig (S. Mhr.). **2,** a cockroach (My.).

ಜಿಲಿ jili. 1. = ಜೆಳಿ 3. — ಜಲಿ ಜಲಿ. = ಜಳಿ ಜಳಿ. (S. Mhr.).

ಜಿಲಿ jili. 2. An imitative sound. — ಜಲಿ ಜಲಿ. rep. The sound produced in churning butter-milk (My.). *Cf.* ಚಿಲ್ಲು, ಜೀರ್.

ಜಿಲಿಬಿಲಿ jilibili. = ಜಲೇಬಿ. A sort of sweetmeat (S. Mhr.; Br., H. ಜಲೇಬೀಲು, ಜಲೇಬಿ, ಜಲ್ಲೀಬು).

ಜಿಲೇಬಿ jilêbi. = ಜಲಿಬಿಲಿ. (My.).

ಜಿಲೇವು jilêvu. Glitter, gloss, shine (S. Mhr.; Mhr. ಜಿಲ್ಹಣೆ).

ಜಿಲ್ಲಾ jillâ. = ಜಲ್ಲೆ. A zillah or district (C.; Br.; Mhr., H. ಜಿಲ್ಹಾ). 2, = ಜಲೇವು. (My.).

ಜಿಲ್ಲಿ jilli. A small hole in an earthen vessel (My.; Tĕ., T., M. ಚಿಲ್ಲಿ).

ಜಿಲ್ಲು jillu. The sensation produced by touching cold water (My.). — ಜಲ್ಲೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. That sensation to be produced (My.).

ಜಿಲ್ಲೆ jillĕ. = ಜಲ್ಲಾ No. 1. (C.; B. 2, 52).

ಜಿಲ್ಲೆದಾರ jillĕ-dâra. ಜಿಲ್ಲೇದಾರ. The governor of a district (S. Mhr.; Br.; Mhr., H. ಜಲ್ಹೇದಾರ).

ಜಿಷ್ಣು jishṇu. A Tbh. of ಜಿಷ್ಣು (Mr. 512; My.).

ಜಿಷ್ಣು jishṇu. *Victorious; conquering; triumphant* (ವಿರೋಧಿ ಮರ್ದನ, ಹಗೆಯ ಗೆದ್ದವನು Nn. 38; ಗೆದ್ದವಂ Mr. 512). 2, an Arhat (ವೀತರಾಗ, ಜನ 38; ವೀತರಾಗ 512, originally ಜಿಷ್ಣುಂ). 3, *Indra* (ಜವಜ್ಜಾರಿ, ಇನ್ದ್ರ 38; ಇನ್ದ್ರ 512). 4, *Vishṇu or Kṛishṇa.* 5, Śiva (ಗಿರಿಜೇಶ, ಈಶ್ವರ 38; ಶೂಲಿ 512). 6, Arjuna (ಧನಂಜಯ, ಅರ್ಜುನ 38; ಗಾಣ್ಡೀವಿ 512; ಇನ್ದ್ರಜ, ಫಲ್ಗುನ, etc. Mr. 264). 7, the snake-king Śêsha (ಅನನ್ತ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ, o. r. ಸರ್ಪ 38).

ಜಿಷ್ಣು ಚಾಪ jishṇu-châpa. A rainbow (Rśv. 6, after 17).

ಜಿಹಾಸೆ jihâsĕ. Desire of abandoning or giving up (Sk.). 2, dislike, aversion, disinclination (My.; Tĕ.).

ಜಿಹ್ಮ jihma. *Crooked, awry, not straight;* deceitful, dishonest. 2, *slow, tardy.*

ಜಿಹ್ಮಗ jihma-ga. *A snake* (ಕುಣ್ಡಲಿ, ಮುರಿದ ಫಣಿ Mr. 400).

ಜಿಹ್ವಾಡಮ್ಬರ jihvâ-âḍambara. Roaring of the tongue (Cpr. 5, 40).

ಜಿಹ್ವಾಮೂಲ jihvâ-mûla. The root of the tongue (Šmd. 42).

ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯ jihvâ-mûlîya. A letter uttered from the root of the tongue, especially the visarga (ः) before ಕ್ (and ಖ್, Šmd. 26. 45).

ಜಿಹ್ವಾರವ jihvâ-rava. A word (ತ್ವಾಸಕ್ಕ, ಜಿರ್ಜ Mr. 330).

ಜಿಹ್ವಿಕೆ jihvikĕ. = ಜಿಹ್ವೆ. See ಅಧೋ-, ನಾಗ-.

ಜಿಹ್ವೆ jihvĕ. ಜಿಹ್ವಾ. = ಜಂಜೆ. *The tongue.* 2, *a tongue or flame of fire.*

ಜೀ ji. = ಜೀರ್. — ಜೀಕೊಡಿವಿ. = ಜೀರ್ಕೊಡಿವಿ. (Bh. 7, 7, 45; J. 4, 15, o. r. ಜೀರ್ಕೊಡಿವಿ).

ಜೀಕಳಿ jikaḷi. = ಜೀರ್ಕೊಡಿವಿ. A squirt, etc. (S. Mhr.).

ಜೀಕು jiku. To push and pull a swing (S. Mhr.).

ಜೀಗ jiga. = ಜೀಗ, q. v.

ಜೀಟು jiṭu. A prop or stay, as for a wall (S. Mhr.). — ಜೀಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. The foot or feet put so as to form a stay (S. Mhr.).

ಜೀತ jita. (Tbh. of ಜೀವಿತ). Living (Mhr.); a living; salary, wages, pay (C.; Tĕ.); work (My.). ಜೀತದಾಳು (C.).

ಜೀತಗಾಱಿ jita-gâṛa. A man receiving wages, a paid servant (My.; Tĕ. ಜೀತಗಾಡು). ಜೀತಗಾಱಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಜೀರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ? (Prv.).

ಜೀನ jina. 1. Tbh. of ದೀನ. A parsimonious, niggardly, miserly man (C.; B. 4, 178; 5, 178; ಅನಮಿತಮ್ಮುಚ, ಕೃಪಣ, ಕ್ಷುದ್ರ G.). ಜೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಗೂ ಹೀನವೇ ಸರಿ (Prv.). See Prv. s. ವಾಸಿ 4.

ಜೀನ jina. 2. Decayed; *old.*

ಜೀನ jina. 3. = ಜೀನ 2, ಜೀನು. A saddle (Č. Bp. 47, 44; Mhr., H.).

ಜೀನಗಾಱಿ jina-gâṛa. A caste of leather-workers, saddlers, etc., who do also a little work in brass, iron, etc. (Mhr., H.; S. Mhr.). ಜೀನಗಾಱಿಗೆ ಸಿಕಲಿಗಾಱಿ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಜೀನಂಗಿ jinaṅgi. N. of a plant. See ಕರಿ-.

ಜೀನತನ jinatana. Parsimoniousness (C.).

ಜೀನಶಾಲೆ jina-śâlĕ. An armory (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀನವಾಸ Mr. 195, o. r. ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವವಾಸ).

ಜೀನಸು jinasu. = ಜನಸು, etc. (C.; B. 3, 100; 4, 44). ಜೀನಸು ಇದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಜೀನಿ jīni. 1. A miserly woman (My.).

ಜೀನಿ jīni. 2. = ಜೀನೆ 3. (S. Mhr.; Tē.; T. ಜೀನಿ).

ಜೀನು jīnu. = ಜೀನಿ 2. (My.; Tē.; B. 4, 163; M. ಜೀನ್).

ಜೀನ್ನ jīnna. = ಜನ್ನ 1, q. v.

ಜೀಬಿ jībi. The area between the outer and inner walls, or between the two gates of the entrance of a town (My.; Br., H.).

ಜೀಮೂತ jīmūta. *A cloud* (ಪಯೋಧರ, ಮೇಘ Nn. 57). 2, *a mountain* (ಕುಷ್ಮೀಲ, ಪರ್ವತ 57; ಆದ್ರಿಸಂಕುಲ Mr. 467). 3, an elephant (ಕರಿ, ಅನೆ 57). 4, blackness (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 57). 5, *the grass Lipeocercis serrata* Roxb. See ದೇವತಾಡ.

ಜೀಮೂತಲತೆ jīmūta-latĕ. Lightning (Bh. 1, 19, 19).

ಜೀಮೂತವಾಹನ jīmūta-vâhana. Indra. (Šśv. 2, after 42).

ಜೀಯ jīya. = ಜೀಯ್ಯ. Sir, master; a particle expressing assent or approbation (Šmd. 63; Sk., Mhr. ಜಿ). See Čpr. 1, 48; 4, 69; Abh. P. 2, 70; Bp. 32, 42; 46, 38. 41; 57, 63; 58, 16; Bh. 1, 8, 7. 57; 3, 13, 15. 16. 24; J. 2, 15; 13, 28; 29, 23; 31, 34; ಕಲ್ಲು-, ಜಯ-, ಬೊಲ್ಲ-, ಮಲ್ಲ-. — ಜೀಯ ಜೀಯ. rep. (Bp. 26, 8).

ಜೀಯ್ಯ jīyya. = ಜೀಯ. (Bp. 8, 53; 23, 29; 32, 14).

ಜೀರ್ jīr. An imitative sound. — ಜೀರ್ ಬೊೀರ್. dupl. The sound produced when milk is churned (My.). *Cf.* ಜಲಿ 2.

ಜೀರ jīra. Quick motion; a sword, a scymitar; cumin seed. (R.).

ಜೀರಕ jīraka. = ಜೀರಗೆ, ಜೀರಿಗೆ. *The fruit of Cuminum cyminum* L., *cumin seed.*

ಜೀರಗೆ jīragĕ. = ಜೀರಿಗೆ, q. v. (ಜೀರಕ, ಜೀರಣ Nr.; ಜೀರಕ Hlâ.).

ಜೀರಣ jīraṇa. 1. = ಜೀರಕ. (ಜೀರಗೆ Nr.; ಜೀರಿಗೆ Si. 310).

ಜೀರಣ jīraṇa. 2. Tbh. of ಜೀರ್ಣ. (My.).

ಜೀರಾ jīrâ. Cumin seed (My.; H.).

ಜೀರಿಗೆ jīrigĕ. Tbh. of ಜೀರಕ (Šmd. 364, o. r. ಜೀರಗೆ; ಅಜಾಜಿ, ಪೃಷ್ಟಿಕೆ Mr. 137; ಜೀರಕ, ಜೀರಣ, etc. Si. 310; C.; B. 4, 62). See ಕರಿ-, ಬಿಳಿ-. ಜೀರಗಾಜಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಜೀರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲಾ (Prv.). — ಜೀರಿಗಮಾವು. A kind of fragrant mango (ಸಹಕಾರ Si. 129; My.). — ಜೀರಿಗೆಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. A superior kind of rice (My.). — ಜೀರಿಗೆಸಮ್ಬಾರದ ಬತ್ತ. A kind of paddy (ಅಣು Si. 305). — ಜೀರಿಗೆಸಾಲೆ. = ಜೀರಿಗೆಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. (Tu. ಜೀರಸಾಲೆ). See s. ಒಟ್ಟೆ 2.

ಜೀರ್ಲಿ jīrlu. = ಗೀಜುತ, ಜೀಜು 2. Screaming; shrilling; buzzing. — ಜೀರುಜಬ್ಬೆ. A kind of humble bee (ಮಧುವ್ರತ, ಜಬ್ಬದ, ಧ್ರಮರ, etc., ತುಮ್ಬಿ Si. 176). — ಜೀರುಣ್ಡೆ. = ಗೀಜುಣ್ಡೆ q. v., (ಚಿಮ್ಮಣ್ಡಿ, etc.). A cricket (ಧ್ವಂಗಾರಿ, ಝಿಲ್ಲೀರಿಕೆ, ಚೀರಿ, ಝಿಲ್ಲಿಕೆ Nr.; My.). — ಜೀರುಬುಗುರಿ. A whirligig (My.). — ಜೀರುೀದು. -ಏದು. = ಚೀ-. To scream, to shrill, to hiss, etc. (ಧ್ವನಿಸಿಕಾರ Šmd. Dh.).

ಜೀರ್ jīr. = ಜೀ. (T. ಚಿವಿದು, an engine to throw out water). — ಜೀರ್ಕೊಯಿ. A squirt, a syringe (ಜಲಯನ್ತ್ರ Šmd. I; Čpr. 7, 129. 140; Bp. 44, 15; J. 30, 7; C.).

ಜೀರ್ಣ jīrṇa. = ಜೀರಣ, etc. See ಭಿತ್ತಿ-.

ಜೀರ್ಣ jīrṇa. = ಜನ್ನ 1, ಜೀನ್ನ, ಜೀರಣ 2. Grown old; become decrepit; worn out, wasted, withered, decayed, ruined, consumed; *old; ancient;* dissolved, digested; decrepitude, old age (ಅಜಿಪ್ಪೆ, or ಅಜಿವೆ, ಅಜ್ಜಿಮೆ Kk. 48; ನಸಿಕು, or ನಸುಕು Čt. I, 57). See ಅಜ್ಜು, ಕೊಯಿ, ನಸಿ, ಪಜಿದು.

ಜೀರ್ಣಕಾರಿ jīrṇa-kâri. Anything that aids digestion (My.).

ಜೀರ್ಣಕೋಶ jīrṇa-kōša. The stomach (B. 3, 17; 4, 24).

ಜೀರ್ಣತನ jīrṇatana. Old age; infirmity; decay (ಜ್ಯಾಸಿ G.).

ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರ jīrṇa-vastra. *Old, tattered cloth.*

ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ jīrṇa-avagandha. A musty smell. See ಮುಗ್ಗು.

ಜೀರ್ಣಿ jīrṇi. *Wearing, growing old;* old age; decay.

ಜೀರ್ಣಿಸು jīrṇisu. To decay, etc. See ಕೊಡಿ. 2, to be digested (Si. 443; My.).

ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ jīrṇa-uddhâra. The repairing of what is worn out or old, repairs (My.; S. Mhr. rare).

ಜೀರ್ತಿ jīrti. Digestion. See ಆ-.

ಜೀವ jīva. Living, existing; *a living being, a creature* (ಜನ್ತು ನಿಕರ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು Nn. 73). ಮೋಕ್ಷವನ್ ಅಯ್ದುವ ಜೀವರುಗಳು (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವಗಳು, ಭವ್ಯ Nn. 90). 2, *existence, life.* ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು (Prv.). 3, = ಜೀವಾತ್ಮ, the principle of life and sensation, the living, personal or individual soul incorporated in the body and imparting to it motion and sensation (to be distinguished from ಪರಮಾತ್ಮ, the supreme soul or soul of the universe). See Kâvy. IV, 1; Šmd. 7; Bp. 51, 16. 26-29 (always masculine). 4, livelihood, profession (ಜೀವನ 73). 5, *Bṛihaspati* (73; ಅಮರಗುರು, ಬೃಹಸ್ಪತಿ Mr. 38; ಸುರಗುರು Mr. 517, Bhn. 8). 6, speech (ವಾಕ್ 73, one MS. ಮಾತು). 7, water (ಅಮ್ಬುಸ, ಉದಕ 73). 8, a horse (ವಾಜಿ, ಕುದುರೆ 73; ತುರಗ 517). 9, a bow-string (ಮೌರ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ 73; ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ 517). — ಜೀವ ಈ. To give or restore life (Bp. 32 sum.; 41, 29). — ಜೀವ ಎತ್ತು. To uphold or preserve life (Bp. 48, 16). — ಜೀವ ಕೊಡು. To give or offer up one's life (C.; B. 5, 42). — ಜೀವಗಳ್ಳ. -ಕ್ಕಳ್ಳ. A man who wants to save his life (in battle): a coward (J. 23, 10). — ಜೀವ ತೀವು. Life to become filled or replenished (Bp. 47, 57). — ಜೀವ ತೆಗೆ. To take away life, to harass, to kill (C.; B. 5, 245). — ಜೀವದ ಗೆಳೆಯ. A very true and dear friend (C.; B. 3, 40; 5, 29). — ಜೀವದ ಪರವೆ. Concern about or attention to life (B. 5, 205; My. as -ಪರವಾ). — ಜೀವದ ಭಯ. Fear to lose one's life (C.; B. 5, 53). — ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆ. Desire of, love of, or concern about, one's life (C.; B. 5, 165). — ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಹಂಗು. Obligation with regard to the preservation of one's life (My.; B. 5, 164). — ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಉದಾರನಾಗು. To become liberal or bold with regard to one's life, to become ready to offer it (B. 5, 43). — ಜೀವದ ಹಂಗು. = ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಹಂಗು. (My.; B. 5, 163). — ಜೀವದಿನ್ದ ಇರು. To be alive (B. 3, 85; 5, 183. 279; C.). — ಜೀವದಿನ್ದ ಉಳಿ. To remain alive (C.; G. 39). — ಜೀವ ನಿಲ್. -ನಿಲ್ಲು. Life to remain (Bp. 42, 28; C.). — ಜೀವಮ್ಬೊಯ್. -ಪೊಯ್. To pour or put life into (Abh. P. 3, 156). — ಜೀವ ಹಿಡಿ. To uphold one's life: to remain alive (Bh. 8, 27, 1; My.).

ಜೀವಕ jīvaka. = ಜೀವಗ. Living; living by, making a livelihood by; a servant, a slave. 2, *a Jaina mendicant* (ಸನಂ Hlâ.; see s. ಜೈನ). 3, *the tree Terminalia tomentosa* W. & A. 4, *a medicinal plant, considered as one of the eight principal drugs;* see ಅಷ್ಟವರ್ಗ. 5, an usurer. 6, a snake-catcher.

ಜೀವಕಳೆ jīva-kaḷĕ. The gloss and glow of life: life (Grj. 7, after 11; My.; B. 4, 15).

ಜೀವಕೆ jīvaki. The tree Terminalia chebula Roxb. (ಅಣಿಲೆ Mr. 122).

ಜೀವಗ jīvaga. Tbh. of ಜೀವಕ (Šmd. 338). ಜೀವಗಮೆನ್ನಂ ಹೊನ್ನೆಯ ಮರಂ (338).

ಜೀವಚಯ jīva-čaya. The aggregate of living beings (ಸತ್ವ, ಜೀವರಾಶಿ Nn. 14).

ಜೀವಂಜೀವ jīva-ñ-jīva. *A species of pheasant; the Greek partridge.* See ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕ, ಹೊಜಸು.

ಜೀವತ್ jīvat. = ಜೀವನ್ತ. Living, alive.

ಜೀವತೋಕೆ jīva-tōkĕ. *A woman whose children are alive.*

ಜೀವತ್ಪತಿ jīvat-pati. *A woman whose husband is living.*

ಜೀವತ್ಯಾಗ jīva-tyâga. Renouncing, or sacrificing, life (Bp. 61, 16; My.).

ಜೀವದಾನ jīva-dâna. Giving of life, the gift of life; rescuing from sickness or any jeopardy. (My.; B. 4, 21. 91. 181, always with ಕೊಡು).

ಜೀವದ್ರವ್ಯ jīva-dravya. The elementary substance called jīva. ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಷಡುದ್ರವ್ಯಗಳು (Nn. 164).

ಜೀವಧನ jīva-dhana. Living wealth: *live-stock, property consisting of cattle, cattle* (ಪಸು Šmd. Dh.; Šm. 109). ಜೀವ ಧನವಿನ ಜಿಗಲು (ಸ್ಥನ್ಧಪ್ರದೇಶ, ವಹ Nr.).

ಜೀವಧನಪ್ರಸೂತ jīvadhana-prasûta. Calving. See ಈಸು.

ಜೀವಧಾರಣ jīva-dhâraṇa. The sustenance of life (B. 4, 74; My.).

ಜೀವನ jīvana. Life, existence; living by; *means of subsistence, livelihood, profession* (ಜೀವ Nn. 73). 2, enlivening. 3, *water* (ಉದಕ 47).

ಜೀವನವಾಹ jīvana-vâha. A cloud (ಮೇಘ Mr. 42).

ಜೀವನಾಂಶ jīvana-aṁša. Means of subsistence, maintenance (My.).

ಜೀವನಾರ್ಥ jīvana-artha. The affair of living or of livelihood. See ಬರ್ದುಳು, ಬಾಬ್. 2, = ಜೀವನಾಂಶ. (My.).

ಜೀವನಿ jīvani. *A certain plant* (ಕುರಿಹಾಲಿನೊಪ್ಪ Si. 157).

ಜೀವನಿಧಿ jīva-nidhi. The water-treasure: the ocean (Bp. 11, 44).

ಜೀವನೀಯ jīvanīya. Supporting life; *water.*

ಜೀವನೀಯೆ jīvanīyĕ. *A certain plant* (= ಜೀವನಿ, ಜೀವನ್ತಿ).

ಜೀವನೋಪಾಯ jīvana-upâya. Means of subsistence, livelihood. (My.).

ಜೀವನೌಷಧ jīvana-aushadha. *A drug for reviving the dead;* elixir vitae.

ಜೀವನ್ತ jīvanta. Tbh. of ಜೀವತ್. (Bp. 24, 88; 36, 44; B. 5, 44. 131. 223. 275. 279; My.).

ಜೀವನ್ತಿ jīvanti. *A certain plant* (= ಜೀವನೀಯೆ; = ಗುಡೂಚಿ Mr. 145, *cf.* ಜೀವನ್ತಿಕೆ).

ಜೀವನ್ತಿಕೆ jīvantikĕ. *A parasitical plant, Epidendron tesseloides, and other species.* 2, *the plant Cocculus cordifolius* D. C. (= ಗುಡೂಚಿ).

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತ jīvat-mukta. A man purified by knowledge of Brahma and exonerated whilst living from future birth and all ritual ceremonies. (Bp. 29, 2).

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ jīvat-mukti. Liberation from further births, and at present from all ritual acts. 2, a secondary sort of liberation which conducts the soul after death to live with Brahma, not however divested of a subtile corporeal frame. See Bp. 3, 70; 35, 33; 49, 35.

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪಥ jīvanmukti-paṭha. A kind of back-gammon or pagaḍĕ (My.).

ಜೀವಪತ್ನಿ jīva-patni. A woman whose husband is alive. (R.).

ಜೀವಮಾನ jīva-mâna. Duration of life, life-time, life (B. 4, 175; My.).

ಜೀವರಕ್ಷೆ jīva-rakkĕ. Tbh. of ಜೀವರಕ್ಷೆ. (ಕವಚ, ಅವುತೆ Šmd. II). *Cf.* ಜನರಕ್ಕೆ.

ಜೀವರಕ್ಷೆ jīva-rakshĕ. A preservative of life: a coat of mail, etc.

ಜೀವರತ್ನ jīva-ratna. The pearl which is life; a gem of the first water; excellent persons and animals, excellent things (Šš. s. ಎಣೆ; Čpr. 6, after 106, twice).

ಜೀವರಾಶಿ jīva-râši. = ಜೀವಚಯ. (Nn. 14; J. 8, 40).

ಜೀವವಂಚಕ jīva-vañčaka. = ಪ್ರಾಣವಂಚಕ, q. v. (Bp. 61, 15).

ಜೀವವಧೆ jīva-vadhĕ. Destruction of life, killing. — ಜೀವ ವಧೆಗೆಯ್. To kill (Šâstrasâra in W. v. 1269).

ಜೀವವಾರ jīva-vâra. = ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ. Thursday (Bp. 61, 92).

ಜೀವವ್ರಾತ jīva-vrâta. = ಜೀವರಾಶಿ. (ಗ್ರಹ, ಜೀವನಮೂಹ Nn. 33).

ಜೀವಶ್ರವ jīva-śrava. A living corpse, a mere skeleton (My.).

ಜೀವಸೂ jīva-sû. *The mother of living offspring.*

ಜೀವಸ್ಥಾನ jīva-sthâna. *A joint, an articulation, a vital member or organ.*

ಜೀವಹಿಂಸೆ jīva-himsĕ. Injuring, or destroying, life (C.).

ಜೀವಾಕ್ಷರ jīva-akshara. A vowel (My.).

ಜೀವಾಜೀವ jīva-a-jīva. Organic beings and inorganic matter (My.).

ಜೀವಾತು jīvâtu. Life; food; *a medicine for restoring life.*

ಜೀವಾತ್ಮ jīva-âtma. = ಜೀವ No. 3. The living or individual soul enshrined in the human body (distinguished from ಪರಮಾತ್ಮ), the vital principle, that principle of life which renders the body capable of motion and sensation (ಜೀವನು Šmd. 7 Cm.; ಆತ್ಮನು 46 Cm.). See Bp. 32, 58; 55, 41.

ಜೀವಾನ್ತ jīva-anta. The end of life, death (My.).

ಜೀವಾನ್ತಕ jīva-antaka. *A fowler, a bird-catcher;* a murderer.

ಜೀವಾಳ jīvâḷa. Tbh. of ಜೀವಲ, full of life, and of a ಜೀವನಾಲ). = ಜೀವಸ್ಥಾನ (C.). 2, a chip put in the mouth-piece of a musical pipe or drone (My.; Tĕ. ಜೀವಾಳ, ಜೀವಳಿ). 3, substance, pith, essence (My.).

ಜೀವಿ jīvi. Living, alive, animate; living upon or by; a living being. 2, = ಜೀವಂಜೀವ (ಹೊಜಸು Mr. 172). See Bp. 28, 60; 46, 16; 58, 56.

ಜೀವಿಕೆ jīvikĕ. Living, life; *means of living, livelihood, profession.*

ಜೀವಿತ jīvita. (= ಜೀತ). Lived, lived through, as a period of time; living; *life, existence.* 2, *means of existence, livelihood.* 3, wages, etc. (Bp. 11, 2; 16, 16; 40, 44).

ಜೀವಿತಕಾಲ jīvita-kâla. *Life-time, period or duration of life.*

ಜೀವಿತೇಶ jīvita-îśa. Presiding over life; the lord or master of life; a lover; a husband; etc. (Čpr. 2, 38; 3, 62).

ಜೀವಿತೇಶ್ವರ jīvita-îśvara. = ಜೀವಿತೇಶ. (Bp. 55, 1).

ಜೀವಿಸು jīvisu. To live, to be or remain alive; to live by; to become re-animated. See Šmd. 237; Bp. 32, 60; 50, 4; 52, 14; 60, 1; J. 24, 65; B. 4, 219; ಉಬ್, ಬಬ್, ಬಬ್ಬುಂಕು; Prv. s. ನೊಣ.

ಜೀವಿಸುವಿಕೆ jīvisuvikĕ. Living, etc. ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (Si. 299).

ಜೀವೆ jīvĕ. *Living* (fem.). 2, *a bow-string* (see Hlā. s. ತಿರು 1). 3, *a certain plant* (= ಜೀವಸ್ತಿ).

ಜುಂಯ್ juṁy. = ಜುಮ್. Numbness, the sleeping of a limb kept long in one position. ಕಾಲು ಜುಂಯ್ ಹಿಡಿಯಿತು (S. Mhr.).

ಜುಕಾಯಿಸು jukâyisu. To stoop, to bend; to walk nodding and waggling, to reel, to stagger (My.; Mhr., H. ಝುಕ್ ಝೋ).

ಜುಕುತಿ jukuti. = ಜುಗುತಿ, ಜುತ್ತಿ, etc. Tbh. of ಯುಕ್ತ (Šmd. 349 Mḍb.; My.).

ಜುಗ juga. Tbh. of ಯುಗ (Šmd. 343; Čt. II, 95; ಜವಳಿ Šm. 112).

ಜುಗಮ jugama. = ಜುಗುಮ. (ಪೊಣರ್, ಅಮಳ್, etc., ಎರಡು Kk. 60).

ಜುಗಾರು jugâru. Gambling (My.; Mhr.). ಜುಗಾರಾಡಿ ಜಯಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಜುಗುತಿ juguti. Tbh. of ಯುಕ್ತ (Šmd. 349).

ಜುಗುಪ್ಸನ jugupsana. = ಜುಗುಪ್ಸೆ. (Šmd. 398; Kâvy. IV, 2, 42).

ಜುಗುಪ್ಸೆ jugupsĕ. = ಜಿಗುಪ್ಸೆ. Censure, abuse, reproach. 2, dislike, aversion, abhorrence, disgust (ಪೇಸಿಕೆ Nn. 104; ಚಿಚ್ಚಿ ಇಸ್ಸಿ Čt. I, 20).

ಜುಗುಮ jugumа. Tbh. of ಯುಗ್ಮ (Šmd. 336. 343).

ಜುಂಗ junga. *The plant Argyreia speciosa or argentea* Sweet.

ಜುಂಗು junguṇ. = ಗುಂಜು 3 No. 2. (My.). 2, the hair about the privities (My.). 3, = ಜುಂಗು. (My.).

ಜುಂಜು junju. 1. The comb of a cock (My.); the rising part of a tree (V. 4, 36).

ಜುಂಜು junju. 2. = ಜಿನುಸು 3. (*Cf.* ಜೂಪಜು). — ಜುಂಜುವ ಬೆ. -ಮಳೆ. A drizzling rain (Bh. 3, 6, 11).

ಜುಂಜುರು junjuru. = ಗುಂಗುರು 1. (Tĕ.). — ಜುಂಜುರುದಲೆ. -ತಲೆ. A head with tangled or curled hair (Bp. 18, 31).

ಜುಂಜೂರಿ junjûri. A large hookah (S. Mhr.; H.).

ಜುಟ್ಟ juṭṭa. = ಜುಟ್ಟು. (S. Mhr.).

ಜುಟ್ಟು juṭṭu. = ಜುಟ್ಟ, ಜುಟ್ಲು. (Tbh. of ಜೂಟ or of ಜೂಡಿ?). The tuft of hair left on the crown of the head at the ceremony of tonsure, etc. (= ಜೂಡೆ, q. v.), a crest, a tuft growing on an animal's head (ತಿಪ, ಜೂಡಿ, ಕೇಶಪಾಶಿ Si. 216; ತಿಪಿ 409; ಮೌಲಿ 455; C.; Tĕ.; T. ಜೂಟ್ಟು, ಕುಡುಮಿ; *cf.* ಕೊಟ್ಟು 1). ಜುಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ವಿಷ ಇಲ್ಲ, ರಣ್ಣೀ ಮೇಲೆ ಬಯ್ಯಲಿಲ್ಲ.—ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದೀತು.—ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದವನ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ್ಯಾನು (Prvs.). See ಕೋಪಿ-; ನವಿಲು-. — ಜುಟ್ಟುಗಣ್ಣು. The knot in which the hair-tuft is tied (Si. 230). — ಜುಟ್ಟು ಬಿಡಿಸು. To leave or produce a jutṭu at the ceremony of tonsure (My.). — ಜುಟ್ಟುಸುತ್ತಿಗೆ. A goldsmith's hammer with a face and a claw (My.).

ಜುಟ್ಟಿ juṭṭi. Having a crest or plume: a kind of pigeon (S. Mhr.; B. 3, 113).

ಜುಟ್ಟು juṭṭu. = ಜುಟ್ಟ. (S. Mhr.). — ಜುಟ್ಟಿ ಗುಬ್ಬಿ. A lark, the Alauda gulgula (Bd.); — the Alauda malabarica (Bd.).

ಜುಡುಪು juḍupu. A bush; a thicket (S. Mhr.; Mhr., H. ಝುಡುಪ).

ಜುಣುಗಿಸು juṇugisu. To cause to shrink, etc. (Bh. 6, 4, 36).

ಜುಣುಗು juṇugu. 1. To shrink, to contract (v. i.); to withdraw, to retire; to decline action (Bh. 4, 4, 26; Râm. 6, 13, 16).

ಜುಣುಗು juṇugu. 2. The state of being shrunk, shrinkage. 2, a shrunk, crippled body (Râm. 6, 13, 35). — ಜುಣುಗುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A shrunk, maimed, deformed ear (Râm. 3, 7, 12).

ಜುಣುಗು juṇugu. (= ಜಗಣಿ? or ಸೊಣಗ?). See Prv. s. ಪುಣುಗು.

ಜುತ್ತಿ jutti. = ಜುಕುತಿ, etc. Tbh. of ಯುಕ್ತ (Šmd. 349).

ಜುದ್ದ judda. Tbh. of ಯುದ್ಧ (Šmd. 343; ಕಾಳಗ, etc. Šm. 39).

ಜುನಾರದಾರ junâradâra. A Brahmanical writer with the rank of a peon (My.).

ಜುನು junu. = ಜುಮ್. An imitative sound. — ಜುನು ಜುನು. rep. The sensation arising in one's feet when standing long in a damp place, etc. (S. Mhr.).

ಜುಬರ jubara. = ಜುಬರು. The stringiness of certain mangoes (S. Mhr.).

ಜುಬರು jubaru. = ಜುಬರ. (S. Mhr.).

ಜುಮ್ jum. = ಜುಮು 1, ಜುಂಯ್, ಜುನು, ಜುಮ, ಜುಮ್ಮು, ಜುಮ್ಮ್ಕ, ಜೊಮ್ಮು 2, (ಜೋಸು). An imitative sound used in the sensation of coldness or chill (C.; B. 1, 22), of the taking effect of poison (My.), on the being set on edge of the teeth (My.), of horripilation (C.), of the pain of a wound (My.), of the numbness of a limb kept long in one position (My.). — ಜುಮ್ ಎನ್ನು. The sensation of ಜುಮ್ to be produced or felt (C.). (Also Tu.).

ಜುಮ juma. = ಜುಮ್, etc. — ಜುಮ ಜುಮ ಎನ್ನು. = ಜುಮ್ ಎನ್ನು. The sensation of ಜುಮ ಜುಮ to be produced or felt (My.).

ಜುಮುಕೆ jumakĕ. = ಜಿಮಿಕಿ, ಜುಮುಕ. The pearl-bob or the pendant of an ear-ring, etc. (My.; Br. ಜುಮಿಕಿ; Mhr., H. ಝುಮಕಾ). — ಜುಮುಕಯೋಲೆ. An ôlĕ with a drop (My.).

ಜುಮುಲಾ jumulâ. = ಜುಮ್ಲಾ. (My.).

ಜುಮು jumu. = ಜುಮ್, etc. (My.).

ಜುಮುಕೆ jumuki. = ಜುಮುಕ, etc. (My.).

ಜುಮ್ಮನೆ jummanĕ. 1. Quickly (My.).

ಜುಮ್ಮನೆ jummanĕ. 2. With horripilation (ಶೆಷ. 4, 112; V. 23, 8).

ಜುಮ್ಮಾನುಸೀದಿ jummâ-masîdi. A mosque that is visited on Fridays (C.; B. 4, 145).

ಜುಮ್ಮು jummu. = ಜುಮ್, etc. (My.; Tu. ಜುಮ್ಮ).

ಜುಮ್ಮು jummu. = ಜೂಜು. (Mg.; H.).

ಜುಮ್ಮುಗಾಜಿ jummu-gâṛa. = ಜೂಜುಗಾಜಿ. ಜುಮ್ಮುಗಾಜಿಗೆ ಹಮ್ಮು ಪೆಜ್ಜು (Prv.).

ಜುಮ್ಲಾ jumlâ. Amount, sum, total (C.; Mhr., H. ಜುಮಲಾ).

ಜುರಮಾನು juramânu. = ಜುಲವಾನ, etc. (My.).

ಜುರಿ juri. To ooze away, to flow or ooze out plentifully (Mhr. ಝುರಣೇಂ; *cf.* ಸುರಿ). ಜುರಿವ (Bh. 6, 8, 13). P. p. ಜುರಿತು (Bh. 4, 4, 37; Râm. 3, 7, 12).

ಜುರು juru. An imitative sound. — ಜುರು ಜುರು. rep. The sound produced when sugar, bdellium, etc. is put on a live coal (C.), and that arising when a child sucks with force (C.). — ಜುರು ಜುರ್ರು. The sound of a liquid when poured out plentifully. ಜುರು ಜುರ್ರೆನ್ದು ಸುರಿವುತ (Bp. 59, 19).

ಜುಲಮಾನ julamâna. = ಜುರಮಾನ, ಜುಲುಮಾನು, ಜುಲ್ಮಾನೆ. A fine, a mulct (S. Mhr.; My. as ಜುಲಮಾನು; Mhr., H. ಜುಲ ಮಾನಾ).

ಜುಲಮೆ julamĕ. = ಜುಲಿಮೆ, etc. (C.).

ಜುಲಾಬು julâbu. A purgative; a purge (C.; Mhr., H. ಜು ಲಾಬ).

ಜುಲಾಯಿ julâyi. A weaver (C.; Mhr.).

ಜುಲಿಪೆ julipĕ. = ಜುಲುಪು, ಜುಲ್ಪಾ. A small tuft or lock of hair left, for ornament's sake, at different places of the head of children, at tonsure (C.; Mhr., H. ಝುಲೂಪ, a ringlet).

ಜುಲಿಮೆ julimĕ. = ಜುಲುಮೆ, etc. (S. Mhr.).

ಜುಲುಂ julum̃. = ಜುಲುಮೆ, etc. (My.).

ಜುಲುಪು julupu. = ಜುಲಿಪೆ. (My.).

ಜುಲುಮಾನು julumânu. = ಜುಲಮಾನ, etc. (My.).

ಜುಲುಮೆ julumĕ. = ಜುಲಮೆ, ಜುಲಿಮೆ, ಜುಲುಂ, ಜುಲ್ಮೆ. Oppression, tyranny, injustice, vehement or violent action, compulsion (C.; Mhr., H. ಜುಲೂಮ).

ಜುಲ್ಪಾ julpâ. = ಜುಲಿಪೆ, etc. — ಜುಲ್ಪಾಕೂದಲು. (ಕಾಕಪಕ್ಷ, ಶಿಖಣ್ಡಕ Si. 215).

ಜುಲ್ಮಾನೆ julmânĕ. = ಜುಲಮಾನ, etc. (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ Si. 265; My.).

ಜುಲ್ಮೆ julmĕ. = ಜುಲುಮೆ. (My.).

ಜುವ್ವಾರೆ juvvârĕ. — ಜುವ್ವಾರಕಾಡು. (ವೇತಸ್ವತ್ Si. 102).

ಜುವ್ವಾಲೆ juvvâlĕ. = ಜವ್ವಾಲೆ, etc. (My.). — ಜುವ್ವಾಲೆ ಜವ್ವಾಲೆ. reit. = ಜುವ್ವಾಲೆ. (My.).

ಜುವ್ವಿ juvvi. Appertaining to the Ficus infectoria (Tĕ.; T. ಜುವ; Sk. ತುಂಗಿ, Fic. inf.). — ಜುವ್ವಿ ಮರ. The wavy-leafed fig tree, Ficus infectoria Willd. (or Ficus venosa Ait.; ಪ್ಲಕ್ಷ, ಜಟಿ, ಪರ್ಕಟಿ, ಬಸರೀ ಗಿಡ Si. 128).

ಜುವ್ವು juvvu. (= ಜುಮ್ಮು). A sound to express the sensation of fatigue and pain in the feet after walking (My.).

ಜುಹು juhu. *A semi-circular, crescent-like vessel or spoon used in sacrifice.*

ಜುಹುರಾಣಿ juhurâṇa. Fire; a sacrificing priest; the moon. (R.).

ಜೂಗಳಿಸು jûgaḷisu. = ತೂಕಡಿಸು. To nod, to doze (My.); to move on or proceed slowly, as vehicles or work (My.).

ಜೂಗು jûgu. = ತೂಸು 1. — ಜೂಗಾಡು. -ಆಡು. = ತೂಗಾಡು. To waddle, to waggle (My.).

ಜೂಜ jûja. = ಜೂಜು. ಜೂಜದಲ್ಲಿ ಪನ್ಪ್ಯ (ಗ್ಲಸ Si. 249).

ಜೂಜು jûju. = ಜೂಜ, ಜೂದು. Tbh. of ದ್ಯೂತ (C.; ದ್ಯೂತ, ಲಕ್ಷವತಿ Nr., Hlâ.; ಅಕ್ಷ Nn. 37; ದ್ಯೂತ 134; ದ್ಯೂತ Si. 349). ಜೂಜನ ಒಡ್ಡಿ (ಗ್ಲಸ Hlâ.). ಜೂಜುಕ್ಕ ಮನೆ (ಕೈತವ Mr. 198). See Bp. 31, 21; J. 5, 68; 6, 39; Si. 418. 450. 461; Prv. s. ಮಗ 1. — ಜೂಜನಾಡು. -ಆಡು. = ಜೂಜಾಡು. (Bp. 44, 64). — ಜೂಜಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to gamble; to keep a gaming house (C.). ಜೂಜಾಡಿಸುವವನು (ಸಭಿಕ, ದ್ಯೂತಕಾರಕ Si. 349). — ಜೂಜಾಡು. -ಆಡು. To game, to gamble (C.). ಜೂಜಾಡುವವನು (ಕಿತವ, ದ್ಯೂತಕೃತ್, etc. Si. 349). ಜೂಜಾಡುವವಗೆ ಸತ್ಯವು ಯಾಕೆ? — ಜೂಜಾಡುವನಿಗೆ ಜಂಗಮನ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಜೂಜುಕಜೇರಿ. A gambling house (My.). — ಜೂಜು ಕಟ್ಟು. To wager (v. t., My.).

ಜೂಜುಗಾಱ jûju-gâṟa. A gambler, a gamester (ದ್ಯೂತಕೃತ್, ಕಿತವ, etc. Nr.; ಕಿತವ, ದ್ಯೂತಕಾರ Hlâ.; Mr. 245; C.; Bp. 40, 76; 44, 60; Č. Bp. 47, 41).

ಜೂಟ jûṭa. 1. = ಜೂಡ 2, (ಜುಟ್ಟು). The matted hair of Śiva; the twisted or clotted hair of an ascetic. See ಇನ್ದ್ರ-, ಜಟಾ-.

ಜೂಟ jûṭa. 2. A lie (C.; Mhr., H. ಝೂಟ; Br. ಜೂಟು).

ಜೂಟ jûṭa. 3. Bodily strength of children (S. Mhr., also ಜೂಟು). *Cf.* ಜೂಟೆ?

ಜೂಡಿ jûḍi. = ಜೋಡಿ 2. A favorable quit-rent on inâm lands (S. Mhr.; Mhr. ಜುಡೀ, the assessment upon inâm land).

ಜೂತೆ jûte. 1. *Quickness, speed;* impulse, energy.

ಜೂತೆ jûte. 2. A shoe (C.; H.). See Prv. s. ಜಾತಿ.

ಜೂದ jûda. N. of a Paṇḍita (Nn. 3, o. rs. ಜೂಜ, ಮಾಜ).

ಜೂದಾಳಿ jûdu-âḷi. (Śmd. 239. 40). A gamester.

ಜೂದು jûdu. = ಜೂಜು. Tbh. of ದ್ಯೂತ (Śmd. 344. 364, one MS. ಜೂಜು).

ಜೂದುಂಗಾಱ jûdu-ṅ-gâṟa. (Śmd. 236). A gamester.

ಜೂಪಡಿ jûpaṛa. = ಜೂಪಡು, ತೂಪಡು. Thin, drizzling rain, spray (S. Mhr.; *cf.* ಜುಂಜು 2). ಮಬೆ ಜೂಪಡಿ ಜೂಪಡಿ ಬರುತ್ತದೆ (S. Mhr.).

ಜೂಪಡಿು jûpaṛu. = ಜೂಪಡಿ. (S. Mhr.).

ಜೂರ್ತಿ jûrti. *Fever.*

ಜೂಲ jûla. = ಜೂಲು. A body-cloth of horses, etc. (S. Mhr.; Mhr., H. ಝೂಲ).

ಜೂಲು jûlu. (T. ಜುವಲ್, a horse's mane). 2, a tattered state, a tatter. ವಸ್ತ್ರ ಜೂಲು ಜೂರಾಗಿ ಹೋಯಿತು (My.). — ಜೂಲುನಾಯಿ. A dog with long hair (C.; B. 3, 39; 5, 27). ಊರು ತಿರಿದು ಜೂಲುನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ (Prv.).

ಜೊಲು jûlu. = ಜೂಲ. (C.).

ಜೂಳೆಯ jûḷaya. = ಜೂಳೆಯ, q. v.

ಜೂಳಿ jûḷi. The spout of a vessel (My.; *cf.* ಅಂಜುಳಿ). ಕರಗದ ಜೂಳಿ (ಮೂಬಿ Śmd. I).

ಜೂಳೆಯ jûḷĕya. = ಜೂಳೆಯ. A mark made with coloured clay, etc. upon the forehead (ತಿಂಗಳಿಗೆ, ನೇರ ಜೊಟ್ಟು Śm. 72; Kk. 27, o. r. ಜೂಳೆಯ).

ಜೃಮ್ಭ jṛimbha. *Gaping, yawning;* opening, as a flower; swelling, expanding, increasing.

ಜೃಮ್ಭಣ jṛimbhaṇa. = ಜೃಮ್ಭ. *Gaping.*

ಜೃಮ್ಭಿತ jṛimbhita. Opened, expanded; opened, as a flower, blown; opening, etc. (ವಿಕಸನ, ಹಸಿತ, etc., ಅರಳ್ವುದು Mr. 107).

ಜೃಮ್ಭೆ jṛimbhĕ. *Gaping.*

ಜೆ jĕ. Born (fem.); a daughter. See ಅತ್ಮ, etc.

ಜೆಗಳೆ jĕgaḷĕ. = ಜಗಳೆ, q. v.

ಜೆಗಿ jĕgi, = ಜೆಗಿ 4. (My.). ಜೆಗಿಯುವದೆಲ್ಲಾ ನುಂಗುವ ಆಸೆಗೆ (Prv.).

ಜೆಗ್ಗ jĕggа. = ಚೇಗ, q. v.

ಜೆಗ್ಗು jĕggu. = ಜಗ್ಗು 3. To pull with effort, etc. (C.). — ಜೆಗ್ಗಾಟ. -ಆಡು. To pull repeatedly, etc. (B. 3, 19). — ಜೆಗ್ಗಾಡು. = ಜೆಗ್ಗಾಡು. (C.).

ಜೆಂಕಣಿ jĕṅkaṇĕ. = ಜಂಕಣಿ, q. v.

ಜೆಂಕಿಸು jĕṅkisu. = ಜಂಕಿಸು. (ಬಗ್ಗಿಸು ಟೆ. I, 4).

ಜೆಂಗಿ jĕṅgi. Relating to war (Mhr., H. ಜಂಗಿ); quarrelsomeness, petulance: dunning (My.); besieging (My.). — ಜೆಂಗಿಸರಂಜಾಮ. Arms and ammunition (My.).

ಜೆಜ್ಜಿ jĕjjĕ. = ಜೆಜ್ಜೆ. (Z.).

ಜೆಟ್ಟಿ jĕṭṭi. 1. = ಜಟ್ಟಿ. (Čpr. 5, 77; C.).

ಜೆಟ್ಟಿ jĕṭṭi. 2. (= ಜಣ್ಣಿ). (ತೋಡು Šmd. 250, Mḍb. MS.).

ಜೆಟ್ಟಿಗ jĕṭṭiga. = ಜಟ್ಟಿಗ. (Čpr. 5, 69).

ಜೆಡೆ jĕḍĕ. = ಜಡೆ 1, etc. (Šmd. 109. 113). Tbh. of ಜಟೆ (Šmd. 357; Nn. 101; ಜಟೆ, ಸಟೆ Nr., Hlå.; ಲಗ್ನಕಡ, ಜಟೆ Nr.; C.). ಮರದ ಜೆಡೆ (ಬೀಬಿಲ್ Šmd. I; Šm. 24). — ಜೆಡೆಕಳ್ಳಿ. = ಚತುರ ಕಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಜೆಡೆಕೋಲಾಟ. A play at which five or nine ropes are suspended which are held by as many dancing girls severally; in their hands are sticks with which they strike mutually and at the same time interknit and unknit the ropes by dancing one round the other (My.). — ಜೆಡೆಗಟ್ಟು. 1. = ಜಡೆ- 1 No. 1. (Bp. 15, 3). — ಜೆಡೆಗಟ್ಟು. 2. = ಜಡೆ- 2, q. v. — ಜೆಡೆಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To loosen (one's) matted hair tresses (Čpr. 8, 41). — ಜೆಡೆಗೂಳ್. -ಕೊಳ್. To be joined (Abh. P. 9, 16). — ಜೆಡೆದಲೆ. -ತಲೆ. A head of matted, etc. hair (Bp. 27, 37. 38). — ಜೆಡೆಮುಡಿ. A knot of matted hair (Bp. 3, 26).

ಜೆತ್ತಿಗೆ jĕttigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (C.).

ಜೆತ್ತುಳ jĕttuḷa. = ಜತ್ತುಳ, q. v.

ಜೆನ jĕna. = ಜನ. (Čb. 77. 86).

ಜೆನಿ jĕni. = ಜನಿ 2.

ಜೆನಿವಾರ jĕnivâra. = ಜನಿವಾರ. (My.).

ಜೆಮ್ಮಾಳಿ jĕmbâḷi. — ಜೆಮ್ಮಾಳಿಹುಳು. A greenish insect that destroys the flowers and ears of jôḷa (S. Mhr.).

ಜೆಱಿ jĕṟi. = ಜಱಿ 1, etc. See ಜೆಱಿಯುವಿಕೆ.

ಜೆಱಿಯುವಿಕೆ jĕṟiyuvikĕ. Rebuking, etc. (ಆನಾದರ, ಸರಿಭವ, ತಿರಸ್ಕ್ರಿಯೆ, ಅವಜೇಲ Si. 68; ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ನಿರಸನ, etc. 398).

ಜೆಱೆ jĕṟĕ. = ಜೆಱಿ, etc. — ಜೆಱಿಪಾಡು. = ಜಱಿ-. (ನಿನ್ದಿಸು (G.).

ಜೆರ್ಕು jĕrku. (= ಜರ್ಕು). To wound with the nails or claws (ನಖಕ್ಷತ Šmd. Dh.).

ಜೆಲ್ಲನೆ jĕllanĕ. With a violent gush (of water, My.).

ಜೆಷ್ಟೆ jĕshṭĕ. = ಜೀಟಿ. (My.; Tĕ.).

ಜೇ jê. = ಜೇಂ (ಜೇಱಿ), ಜೇನ್ (ಜೇನು, ಜೇನು. Honey. — ಜೇನಿಯಱ್. = ಜೇನ್-ನಿಯಱ್ (Šmd. 209). Honey-ghee, *i. e.* honey (ಮಧು, ಕ್ಷೌದ್ರ, ಮಕ್ಷಿಕೆ Nr.; Abh. P. 2, 18).

ಜೇ jê. Tbh. of ಜ್ಯಾ 1. See ಜೇನಡೆ. — ಜೇಗೆಯ್. To twang a bow-string (J. 4, 31; 12, 23; 14, 1. 24; 16, 9; 20, 8). — ಜೇನಾದ. The twang of a bow-string (J. 22, 46). — ಜೇಯ ನೇಱು. -ಪಱಿಸು. To fasten the bow-string to both ends of a bow; to bend a bow (J. 12, 28).

ಜೇಕು jêku. = ಸೇಕು, etc. (S. Mhr.). — ಜೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ. (ಆಬ್ದ, ನಾಗರ, ಭದ್ರ, ಭದ್ರಮುನ್ತಕ G.; S. Mhr.).

ಜೇಗಟೆ jêgaṭĕ. = ಜಾಗಟೆ q. v., etc. 2, a kind of small drum or tabor (ಡಿಣ್ಡಿಮ Nr.). See Č. Bp. 5, 7; 47, 37; ಬೀರ-.

ಜೇಗಿ jêgi. = ಜೇಗ, q. v.

ಜೇಂ jêṁ. (ಜೇಱಿ). = ಜೇ, etc. — ಜೇಂಕೊಡ. A vessel containing honey (Šśv. 1, 27). ರಾಜ್ಯ ಜೇಂಕೊಡನೋಲ್ ತುಪ್ಪ ತುಳುಂಕೆ (Šś. 96). — ಜೇಂಗಜ್ಜೆ. -ಕಜ್ಜೆ. To rain honey (J. 24, 34). — ಜೇಂಗೊಡ. = ಜೇಂಕೊಡ. (Rśv. 5, 25). — ಜೇಂವಟ್ಟೆ. -ಮಟ್ಟೆ. A rain of honey (V. 11, 8).

ಜೇಂಕರಿಸು jêṁkarisu. To laud, to praise (ಪ್ರತಂಸೆ, ಕೊೞ್ತಾಟ Šmd. Dh.; *cf.* ಜಾಗು 1; T. ಜೇಜೇ, Tĕ. ಜೇಜೇ, huzza!).

ಜೇಂಕಾರ jêṁ-kâra. = ಝಂಕಾರ, etc. ಗುಂಗೀ ಹುಟಿದ ಜೇಂಕಾರ (G. 181). 2, = ಓಂಕಾರ (S. Mhr. Liṅgavantas).

ಜೇಜೆ jêjĕ. A deity: god or goddess (Tĕ., R.; T. ತೆಲಿ, god; *cf.* ದೇವ).

ಜೇಟಿ jêṭĕ. = ಜೆಜ್ಜೆ. Tbh. of ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ (Šmd. 370).

ಜೇಡ jêḍa. = ಜಱಡೆ. (ತನ್ತುವಾಯ, ಕುವಿನ್ದ Nr.; My.). See B. 3, 91; 5, 101. 227. — ಜೇಡನ ಹುಟು. A spider (ಊತೆ, ತನ್ತುವಾಯ, ಊರ್ಣನಾಭ, etc. Nr.). — ಜೇಡಹುಟು. = ಜಾಡ-. (B. 4, 111; My.).

ಜೇಡಿ jêḍi. A sort of pipe-clay (My.; M. ಜೇಡಿ; Mhr. ಶಾಡೂ, ತೇಡೀ, ತೇಡೂ). — ಜೇಡಿಮಣ್ಣು. = ಜೇಡಿ. ಜೇಡಿಮಣ್ಣು ಜಡಿದರೆ ಸಕ್ಕರೆ ಆಗುವದೋ? (Prv.).

ಜೇಣ jêṇa. = ಜಾಣ 2, etc. ಕಮ್ಮಳಿಯ ಜೇಣ (ಮೇಷಕಮ್ಬಲ, ಊರ್ಣಾಯು Nr., o. r. ಜೇನ).

ಜೇತವ್ಯ jêtavya. *To be conquered, conquerable, fit for conquest.*

ಜೇತಾರ jêtâra. Tbh. of ಜೇತೃ (Šmd. 104 Mḍb.).

ಜೇತೃ jêtṛi. *Victorious, triumphant;* a victor.

ಜೇನ್ jêṇ. (Šmd 59). = ಜೇ, etc. (Šmd. 209; ಕೊಡ Šm. 93; Bp. 60, 44; J. 33, 8; T., M. ತೇನ್; Tĕ. ಜುನ್ನು, ತೇನೆ; T. ತೇನ್, ತೇಮ್ also: sweetness; smell; palm juice; T., M. ತೇಜಿಲ್, palm-tree juice, nectar; T. ತೇಜಿ, palm wine; sweetness = ತಿತ್ತಿಪ್ಪು; Tĕ. ತಾವಿ, fragrance; *cf.* ಸೀ). — ಜೇನ್ನೊಣ. A bee (J. 8, 32.).

ಜೇನ jêṇa. = ಜೇಣ, q. v.

ಜೇನು jêṇu. = ಜೇನ್, etc. Honey (ಮಧು Nn. 9. 13; ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ Si. 124; C.). ಜೇನು ಸವಿಯೆನ್ದ, ಮೀಣ ಸಹಾ ತಿನ್ದ ಪಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ನೊಣ. — ಜೇನ ತುಪ್ಪ. = ಜೇನು. (ಕ್ಷೌದ್ರ, ಮಧು, etc. Hlå.; ಮಧು, etc. Mr. 175. 509; C.; ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, etc. Si. 334; B. 3, 36). ಜೇನ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಸಲ್ವುದು (Šmd. 159). — ಜೇನ ನೊಣ. A bee (ಮಧುಮಕ್ಷೆ, ಮಕ್ಷಿಕ Mr. 175; C.; B. 3, 36; 4, 2). — ಜೇನ ಪುಟ್ಟೆ. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟೆ. Honey-comb in which honey is deposited (Čpr. 5, after 64). — ಜೇನವರೆ. -ಅವರೆ. A superior kind of avarĕ (My.). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟ. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. (B. 4, 2). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟೆ. = ಜೇನ ಪುಟ್ಟೆ. (Bh. 8, 25, 19; My.). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. Honey-comb in which honey is deposited (S. Mhr.; B. 1, 9). — ಜೇನ ಹುಟಿ. = ಜೇನ ನೊಣ. (C.). — ಜೇನುಗೂಪು. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. (My.). — ಜೇನುತುಪ್ಪ. = ಜೇನ-. (My.; B. 5, 259). — ಜೇನುತೊಟ್ಟೆ. The

shells, *i. e.* the empty shells or repositories, of honey, an empty comb (My.). — ಜೇನುಮೀಣ. Wax (C.). — ಜೇನುವುಟ್ಟಿ. -ಪುಟ್ಟ. = ಜೇನ ಪುಟ್ಟ. (Rśv. 5, after 55). — ಜೇನುಹುಡಿ. = ಜೇನ್. (C.). ಜೇನುಹುಟಿ ಕಚ್ಚುವಾಗ್ಯೆ ಮಾನಿ ಅನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಜೀನೆ jênĕ. The tree Adenanthera aculeata Roxb. (Tĕ.). — ಜೇನೆಹಣ್ಣು. (Bp. 18, 16).

ಜೇಬು jêbu. A pocket (My.; Br., H.).

ಜೇಮನ jêmana. = ಜವಣ, ಜೇವಣ. *Eating; food, victuals.*

ಜೇಯ jêya. *To be conquered, conquerable, fit for conquest.*

ಜೇರು jêru. (=ಳೇರ್ 1?). A wall (?). — ಜೇರುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. An embrasure for guns, a loophole (My.; Tĕ. ಜೇರು-, ಜೇವುರು-); a wicket (My.). — ಜೇರುಗಿಣ್ಣಿ. -ಕಿಣ್ಣಿ. = ಜೇರುಗಣ್ಣಿ. (S. Mhr.). — ಜೇರುಮುತ್ತಿಗೆ. A close siege (My.).

ಜೇರು jêru. Feeble; reduced by, exhausted; weakness, indisposition (S. Mhr.; Mhr., H. ಜೇರ).

ಜೇರುಬನ್ದು jêrubandu. A zerband, a martingal (Br.; R.; Mhr., H. ಜೀರಬನ್ದ). 2, a whip (Br., H.; R.).

ಜೇವಡೆ (jê-baḍĕ). 1. = ಜೇವೊಡೆ 1. To twang a bow-string (Sinjasiddhaprakaraṇa Śmd. Dh., o. r. ಜೇವೊಡೆ; Grj. 8, 22).

ಜೇವಡೆ (jê-baḍĕ). 2. = ಜೇವೊಡೆ 2. The twang of a bow-string (ಜ್ಯಾರವ Ns.). — ಜೇವಡಿಗೆಯ್. To twang a bow-string (Śmd. 66. 133, o. r. ಜೇವೊಡೆ-).

ಜೇವಣ jêvaṇa. Tbh. of ಜೇಮನ (Śmd. 347; ಕವಳ, ಪಳಿಗೆ, ತುತ್ತು Kk. 46; Śm. 59; ಪೊಳಿಗೆ, ಕುಳಿ, ತುತ್ತು Ns.; Śśv. 2, 46).

ಜೇವಣಿಗೆ jêvaṇigĕ. Sweetness; pleasantness (ಪೂಥುರ್ಯೆ Bhn. 139; *cf.* ಜೇನ್).

ಜೇವೊಡೆ (jê-bŏḍĕ). 1. = ಜೇವಡೆ 1, q. v. (Abh. P. 3, 50; Čpr. 6, 31. 32).

ಜೇವೊಡೆ (jê-bŏḍĕ). 2. = ಜೇವಡೆ 2. ಜಿಲ್ಲ ಜೇವೊಡೆಯ ಧ್ವನಿ (ವಿಸ್ತಾರ Nr.). — ಜೇವೊಡೆಗೆಯ್. = ಜೇವಡೆಗೆಯ್, q. v. (Abh. P. 14, 176).

ಜೇಷ್ಟೆ jêshṭĕ. Tbh. of ಜ್ಯೇಷ್ಠ (Śm. 20).

ಜೇಷ್ಠಮಧ jêshṭha-madha. Liquorice (S. Mhr., Mhr.; My. as ಜೇಷ್ಠಮಧು).

ಜೈತ್ರ jaitra. *Victorious, triumphant;* a victor. See ಸುರ-.

ಜೈತ್ರರಥ jaitra-ratha. *A triumphal car* (ಗೆಲ್ವ ರಥ Mr. 285); a victor.

ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆ jaitra-yâtrĕ. A triumphant march (My.).

ಜೈನ jaina. (fr. ಜಿನ). Relating to the Jinas; *a follower of the doctrine of the Jinas,* a Jaina (ಕಾಣಿಕೆವರದ Čt. I, 27, o. r. ಕಾಣಿಗ-). ಸಾಧು, ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥರ್, ನಗ್ನಾಟರ್, ಜೈನರ್, ದಿಗಮ್ಬರರ್, ಜೀವಕರ್, ಮಲಧರರ್, ಕ್ಷಪಣರ್ ಎನೆ ಗುರುಗಳ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 222). ಬಗೆದನ್ತಾಗಿ ಸುರೇನ್ದ್ರರಿಂ ಕ್ರಮದೆ ಕಲ್ಯಾಣದ್ವಯಂ ಜೈನದೀಕ್ಷೆಗೆ ಪೂಣ್ದು (Śmd. 132 in two MSS.). See Śmd. 7. 128; Čpr. 2, 1; 3, 1; Bp. 49, 8. 41. 46; 50 sum.; 50, 22. 25. 42. 45. 52. 57. 75. 77. 80; 51, 5. 9. 41. 42. 54. 65. 66. 70; 52, 11. 15. 19. 29. 35.

ಜೈನಮುನಿ jaina-muni. = ಜಿನಮುನಿ. (Bp. 52, 31).

ಜೈನವೃತ್ತಿ jaina-vṛitti. Jaina practice (Bp. 51, 11).

ಜೈನಾಗಮ jaina-âgama. A collection of Jaina doctrines or precepts, a Jaina scripture or manual, Jaina doctrine. — ಜೈನಾಗಮಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To accept the Jaina doctrines, to be initiated in them. ಜೈನಾಗಮಂಗೊಣ್ಡ ವಳ್ (ಅತೀತೆ Mr. 303).

ಜೈನಾಚಾರ್ಯ jaina-âchârya. A Jaina teacher (Bp. 49, 26).

ಜೈನಾಶ್ರಮ jaina-âśrama. *A Jaina monastery.*

ಜೈಮಿನಿ jaimini. = ಜಯಮಿನಿ. N. of a ṛishi and philosopher, the pupil of Vyâsa and founder of the pûrvamîmâmsâ school, counted among the chief ṛishis (Mr. 258; J. 9, 2).

ಜೈಮಿನಿಭಾರತ jaimini-bhârata. A translation of a Sk. poem into Kannaḍa by Lakshmîśa (J. 1, 11).

ಜೈಮಿನೀಯ jaiminîya. Relating to Jaimini and the pûrvamîmâmsâ; a follower of the pûrvamîmâmsâ (G.).

ಜೈವಾತೃಕ jaivâtṛika. (fr. ಜೀವ). *Long-lived* (ಆಯುವನ್ತ Mr. 239); *the moon.*

ಜೈಸು jaisu. = ಜಯ್ಸು, etc. (J. 4, 37).

ಜೊಂಗುಳಿ jŏṅguḷi. = ಜೊಂಗುಬಿ (Śmd. 39). Fainting, faintness (ಮುಜ್ಜೆ, ಹರವಸ, ಮೂರ್ಛೆ Śm. 56; *cf.* ಜೊಮ್ಮಿಸು 2; M. ಚುರುಗು, ಜೊರುಗು, to be stupified; ಜೊರುಕ್ಕು, to feel dizzy; slight intoxication, giddiness; T. ಚೊಕ್ಕು, to be stupified, bewildered, deluded; faintness = ಜೋರ್ವು; see ಸೊಕ್ಕು).

ಜೊಂಗುಳಿಪಿ jŏṅguḷi. = ಜೊಂಗುಳಿ, q. v.

ಜೊಂಜಿವಾಟ jŏṅjâṭa. = ಜಂಜಡ, etc. (C.).

ಜೊಟ್ಟಿ jŏṭṭi. = ಜರಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಜೊಡರ್ jŏḍar. = ಸೊಡರ್, in compounds, see *e. g.* ಬಾನ ಜೊಡರ್.

ಜೊಣ್ಡಿಗ jŏṇḍiga. = ತೊಗ್ಗಿಂಗಿ. A cockroach (S. Mhr.; Mhr. ಝುರಳ).

ಜೊಣ್ಡು jŏṇḍu. 1. The scurf of the head, dandruff (C.; T., Tĕ. ಜುಣ್ಣು).

ಜೊಣ್ಡು jŏṇḍu. 2. (=ಜೊನ್ಡೆ). A filthy mass of scum, rotten leaves, etc. swimming on the surface of water (C.); an ugly clotted mass (Bh. 6, 8, 13; J. 13, 44). — ಜೊಣ್ಡೀಯ್. -ಏಯ್. To become an ugly mass (Rśv. 5, after 120).

ಜೊಣ್ಡು jŏṇḍu. 3. The elephant grass (= ಆಪು 1, My.). ಆನೆಯಾಗಿ ಜೊಣ್ಡು ತಿನ್ನವದಕ್ಕನ್ತ ಇಮ್ಬುವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನವದು ಮೇಲು (Prv.).

ಜೊತಿಸೆ jŏtigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (My.).

ಜೊತೆ jŏtĕ. (= ಜತೆ; or a Tbh. of ಯುತ or ಯುತಿ?). Union, etc. (= ಜತೆ, q. v.; My.). See Bp. 5, 42; Si. 179. 222. 410. ಜೊತೆ ಬಿಟ್ಟರೂ ವ್ಯಥೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಜೊತೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. To be combined, etc. (Si. 96). — ಜೊತೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To join (v. t., My.); to bring in, as money (My.). — ಜೊತೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. The act of combining (v. t.; Si. 392).

ಜೊತೆಗಾಱ jŏtĕ-gâṛa. = ಜತೆಗಾಱಿ. ಜೊತೆಗಾಱಿನ ಸಂಗಡ ಮಥನಿಸ ಬಾರದು. — ಜೊತೆಗಾಱಿನ ಜೋಗಿ, ವ್ಯಥೆ ಆರಮ್ಭಿಸಿತು (Prvs.).

ಜೊತ್ತಗೆ jŏttagĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (My.; Bp. 56, 28; V. 38, 93; Mhr. ಜೋತೇಲ). ಆಬನ್ದ, ಯೋತ್ರ, ಯೋತ್ತ ಎನ್ಬೊಡೆ ಎಳೆ; ಜೊತ್ತಗೆ ಎನ್ದೂ, ಎನ್ದುರು (Nr.).

ಜೊತ್ತಿಗೆ jŏttigĕ. = ಜೊತ್ತಗೆ, etc. (My.).

ಜೊತ್ತು jŏttu. = ಜತ್ತು q. v. (ತುಂ Čt. II, 90; My.). 2, a mass, a row, a line (Č. Bp. 42, 15).

ಜೊನ್ನ jŏnna. Tbh. of ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ (Śm. 16; ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್ Kk. 11*b*. 45; ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ Čt. II, 15). See Čpr. 6, 64. 92; Rśv. 11, 71;

J. 8, 3; ತಿಳಿ-. — ಜೊನ್ನದ ಪಕ್ಕ. = ಜೊನ್ನವಕ್ಕ. (ಚಕೋರ Kk. 21). — ಜೊನ್ನ ನಕ್ಕ. -ನಕ್ಕ. The Greek partridge (ಚಕೋರ Śmd. II; ತಣ್ಣದಿರ್ವಕ್ಕ, ಚಕೋರ Śm. 28; ತಣ್ಣದಿರಾಡಿ Čt. I, 38; V. 8, 11; J. 17, 25). ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿಗಣ್ಣಳ್ (Śmd. 387). — ಜೊನ್ನೊಡಲ. -ಒಡಲ. Whose body is moonlight: the moon (ಚನ್ನ್ವ Čt. I, 107; Śm. 15; ಇರುಳೆಜಿಯ Čt. II, 6; ಜನ್ನಿರ Kk. 11b; ಶತಿ 44). — ಜೊನ್ನೊಡಲಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. The son-in-law of the moon: Kâma (ಮನ್ಮಥ Śm. 7).

ಜೊನ್ನೆ, jönnĕ. = ಜೊನ್ನೆ, q. v. (My.).

ಜೊಮ್ jöm. (= ಸೊಮ್). An imitative sound. *Cf.* ಜೊಮ್ಮನೆ. — ಜೊಮ್ಮೆ ಎನ್ನು. To buzz, as flies, when alighting on and covering anything (C.).

ಜೊಮ್ಮ, jömpa. = ಜೊಪ್ಪೆ. A cluster, a bunch (ತೊಪ್ಪೆ Čt. I, 105; II, 9; ತೊಂಗಲ್, ಗೊಂಚಲ್, ತೊಡವ್ಪೆ, etc., ಗುಚ್ಛ Śm. 24; Kk. 20; Abh. P. 1, 110; 2, after 13; Čpr. 5, 132; Tč.). See ಅಲರ್ಜೊಮ್ಮ, ತಳಿರ್ಜೊಮ್ಮ. **2,** a mass (Čpr. 6, 92; *cf.* ಗುಮ್ಪು, ಜೊಂಮ್ಜ 2; Mhr. ಜೋಮು, compactness, thick-set).

ಜೊಮ್ಮ ಜೊಂಪ. = ಜಮ್ಪು 1. Sleepy (R.; Mhr. ಝೋಪ, ಝೋಪ್ಪು, sleep).

ಜೊಮ್ಮಿಸು jömpisu. 1. (ಜೋಮ್ಮಿಸು). To cause to tremble, to make start, etc. (Bh. 1, 12, 15). ಜಯಸಬುದ ಜೊಮ್ಮಿಸಿದುದು ಅಮ್ಬರವ (Bh. 2, 13, 11). **2,** to tremble (J. 25, 35; Bh. 8, 7, 18). ನಡುಕಮ್ ಎನೆ, ಜೊಮ್ಮಿಸಿತ್ತು (Śm. 76; Kk. 31). **3,** to start up, to be aroused (Bh. 3, 19, 45).

ಜೊಮ್ಮಿಸು jömpisu. 2. (ಜೋಮ್ಮಿಸು). To get intoxicated, inebriated, bewildered, stupefied, etc. (Grj. 7, 14; J. 18, 59; *cf.* ಜೊಂಗುಳಿ; Tč. ಸೊಮ್ಮೆ, ಸೊರಗು, faintness, swoon; torpidity, see ಜೋಮು; T. ತೊಂಗಲು, forgetfulness = ಮರುತ್ತಲ್, ಮರಪು). ಜೊಮ್ಮಿಪಿತೆನ್ದು, ಮರವೆ (Kk.); ಜೊಮ್ಮಿಪಿಸುದೆನ್ದು, ಮರಬೆ (Bhn. 48).

ಜೊಮ್ಮು jömpu. (ಜೋಮ್ಮು). = ಜೊಮ್ಮು 1. Inebriation; stupor, suspension of sensibility, paralyzation (Râm. 6, 30, 31).

ಜೊಮ್ಪೆ jömpĕ. = ಜೊಪ್ಪೆ No. 1. (My.).

ಜೊಮ್ಬಿಸು jömbisu. (ಜೋಮ್ಬಿಸು). To bend the body towards an object; to move forwards (Râm. 3, 4, 25; 6, 9, 24; Mhr. ಝೋಂಕಣೇ, v. i., to bend, etc.).

ಜೊಮ್ಮ jömma. N. See ತೆಲುಗು-. — ಜೊಮ್ಮಯ -ಅಯ್ಯ. N. See Bp. 34, 30. 36; ತೆಲಗು-, ತೆಲುಗು-. — ಜೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಜೊಮ್ಮಯ. See Bp. 34, 15. 26; ತೆಲಗು-, ತೆಲುಗು-. — ಜೊಮ್ಮವೆ. -ಅವೆ. N. (Bp. 57, 7).

ಜೊಮ್ಮನೆ jömmanĕ. Buzzingly (Bp. 46, 59).

ಜೊಮ್ಮಿ jömmi. N. — ಜೊಮ್ಮಿದೇವ (Bp. 34, 16. 17. 37).

ಜೊಮ್ಮು jömmu. 1. = ಜೊಮ್ಪು. (Grj. 7, after 11; Râm. 3, 4, 4, o. r. ಜೊಮ್ಮು; Bh. 8, 4, 15; 8, 24, 6).

ಜೊಮ್ಮು jömmu. 2. = ಜುಮ್, etc. A sound used in the sensation of the numbness of a limb kept long in one position (My.).

ಜೊಯಿಸ jöyisa. = ಜೋಯಿಸ. (S. Mhr.).

ಜೊರ್ರಿನೆ jörrinĕ. (= ಜೋರನೆ). With a gushing sound (of water, rain, My.).

ಜೊಲ್ಲಯ jöllaya. = ಜೊಲ್ಲೆಪ, etc. (Bh. 8, 22, 27).

ಜೊಲ್ಲು jöllu. Saliva, slaver (C.; ಸೃಣಿಕೆ, ಸ್ಯನ್ದಿಸಿ, ಜಾಲೆ Si. 206; Tč. ಜೊಲ್ಲು, ಜೊಂಗೆ; M. ಜಾೞೀ, ನೋಳೆ). See Si. 214; J. 18, 20; 19, 50; 28, 18; B. 4, 85; Sp. s. ಪೊಷ ವೀಶ.

ಜೊಲ್ಲೆಹ jöllĕha. = ಜೊಲ್ಲೆಯ, etc. (ಕಬರಿಯಗ್ರ Čt. I, 30, o. r. ಕವರಿ-).

ಜೊವ್ವಾಲೆ jövvâlĕ. = ಜವ್ವಾಲೆ, etc. (My.).

ಜೊಳಹ jöḷa. An imitative sound. (*Cf.* Mhr. ಝುಳ ಝುಳಕೇಂ). — ಜೊಳಹ ಜೊಳ. rep. The sound produced in discharging urine (C.). — ಜೊಳಳಳ. = ಜೊಳ ಜೊಳ. (S. Mhr.).

ಜೊಳ್ಳು jöḷḷu. = ಜಳ್ಳು, etc. Unsubstantiality, emptiness, the state of being pithless or without stuff, etc. (C.; Tč. ಸೊಳ್ಳು, ತೊಳ್ಳೆ; M. ಚುಬ್ಬು, ಚುಳ್ಳು, ಚುರುಬ್ಬು, to grow dry, lean, be reduced; ಚುಳ್ಳು, what is little, trifling; ಜೊಂಗು, ಜೊತ್ತಿ, lean, withered; ಜೊಳ್ಳು, ಜೊಜ್ಜೆ, ಜೊತ್ತೆ, ಜೊಬ್ಬೆ, worm-eaten, unsubstantial; T. ಜೊಳ್ಳೆ, that which is worm-eaten, a tree, nut, etc.; *cf.* ಟೊಳ್ಳು, ತೊಪಲಿ, ತೊಳ್ಳೆ; ಸುರುಗು). — ಜೊಳ್ಳುಕಾಯಿ. = ಜಳ್ಳುಕಾಯಿ. (C.). — ಜೊಳ್ಳು ಪೊಳ್ಳು. reit. (My.). — ಜೊಳ್ಳುಮನುಜ. A worthless man. ಜೊಳ್ಳುಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮಲ್ಲಿದುದು ಮಾಯೆಯೆನ್ದು ನಳ ಬಲೆಯೊಳು ಜೊಳ್ಳಾಡುತಿಪರು (Sp.). — ಜೊಳ್ಳು ಮಾತು. = ಜಳ್ಳುಮಾತು. (C.).

ಜೋ jô. 1. An imitative sound: hush! (Grj. 3, 68. 69). ಅಮರಾಂಗನೆಯರ್ ಜೋಯೆನ್ದು ಪಾಡಿದರ್ ಜೋಗಳಮಂ (Śmd. 64). — ಜೋಕುಮಾರ. An image of clay, having an immense membrum virile, carried in procession in a basket on the head by a woman of the sunnagâras (S. Mhr.). — ಜೋ ಜೋ. rep. Hush, hush! Words used in lulling infants to sleep, a lullaby (Grj. 3, 68. 69; C.; Tč.; Mhr.; T. ತಾಲಾಟ್ಟು, ಓಲಾಟ್ಟು; M. ತಾಲೋಲ). ಜೋ ಜೋ ಅನ್ನದೆ ಜ್ಞಾನವಂತೆಯೇ? — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಗೊಡ್ಡಿ ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಿ ಹಾಕಿ, ಜೋ ಜೋ ಅನ್ದಳು (Prvs.).

ಜೋ jô. 2. (fr. ಜೋಲ್). = ತೋ. Hanging downwards, dangling. — ಜೋಮಾಲೆ. A necklace of gold beads hanging down to the navel (ಲಮ್ಬನ, ಲಲನ್ತಿಕೆ Si. 218; C.; Tč.).

ಜೋಕಾಲೆ jôkâlĕ. = ಜವ್ವಾಲೆ, etc. A swing (C.).

ಜೋಕು jôku. An affected manner of speaking, singing, walking, dressing, etc. (My.; Mhr. ಝೋಕ); a scheme, a trick (My.).

ಜೋಕುಗಾಪ jôku-gâra. A man of affected manners; a schemer (My.).

ಜೋಕುಗಾರ್ತಿ jôku-gârti. A woman of affected manners (My.).

ಜೋಕೆ jôkĕ. Attention, caution, care (C.; J. 6, 4; 29, 38; see ಜೂಪು1; Mhr. ಜೋಗವನೇಂ, to take care of; to feed or foster satisfyingly). ಜೋಕೆ ತಪ್ಪದ ಬಯ್ಕ ಅರ್ಥವರ್ಥ (Dp. 1). **2,** beauty, comeliness, harmony, grandeur (Bp. 4, 7; Râm. 3, 4, 4; 5, 9, 1; Č. Bp. 42, 21; J. 21, 57; Tč.; see ಜನ್, ಜನ್). — ಜೋಕೆ ಮಾಡು. To take care of, to foster, etc. (C.; B. 1, 24; 2, 9. 40; 4, 200). —

ಜೋಕೆಯಾಗಿರು. To be attentive, etc. (C.). 2, to be well taken care of or well protected (C.; B. 4, 83).

ಜೋಗ jôga. Tbh. of ಯೋಗ, q. v. (Also: a kind of boat?). ಜೋಗಂ ಪರೀತಂ ನಿಮುಜ್ಜರಂ (o. r. ನಿಮುಂಜರಂ) ದುರ್ಗಿ (o. r. ದುಗ್ಗಿ) ಓಡಂ ಜೋಣಿಯೆನ್ದಯ್ದೆ ನಾವೆ (o. r. ನಾವ್ಯಮೆ) ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 407).

ಜೋಗತಿ jôgati. A female beggar who is dedicated to Éllamma (Pârvati, C.; Mhr.). ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಜೋಗತಿಯಾದಳು (Prv.).

ಜೋಗಬೋಧ jôga-bôdha. One who understands jôga (or yôga, Bh. 8, 4, 15).

ಜೋಗಯಿಸು jôgayisu. = ಜೋಗಿಸು. To join; to prepare. ಪಜುಗೊಲನೆ ಜೋಗಯಿಪಿ ಕೊಳುತಲೆ ತೊಜಿಯ ವಾಣ್ಬುವರ್ (Prll. 12, 14).

ಜೋಗರಿಸು jôgarisu. To become or be stupified or benumbed (Bh. 8, 11, 30; *cf.* ಜೋಗು 2).

ಜೋಗವಟ್ಟಿಗೆ jôga-paṭṭigĕ. Tbh. of ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆ (Kk. 33; V. 14, 31).

ಜೋಗವಾವುಗೆ jôga-pâvugĕ. Tbh. of ಯೋಗಪಾದುಕೆ (Śmd. 380, originally -ಪಾದುಕ).

ಜೋಗಳ jôgaḷa. = ಜೋಗುಳ. A lullaby (C.; see Śmd. s. ಜೋ 1). ಬನ್ನುಬಳಗವು ಕೂಡಿ, ಜೊನ್ದಿ, ಜೋಗಳ ಪಾಡಿ, ಹಿನ್ದೆ ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ದು, ತೂಗುವರು (Sp.). ಕೂಸು ಕಾಸ ಹಡೆಯದು, ಜೋಗಳ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿತು (Prv.).

ಜೋಗಿ jôgi. Tbh. of ಯೋಗಿ (Śmd. 343; Čt. II, 43; ಜುಷಿ Kk. 33; Śm. 34). ಜೋಗಿಗೆ ಜೋಗಿ ತಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ದರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಬೂದಿ.— ಜೋಗಿ ಜೋಗಿ ತಬ್ಬಾಡಿದರೆ ಬುಡಿಡೆ ಬುಡಿಡೆ ತಬ್ಬಾಡಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಕಡಾಸು. — ಜೋಗಿಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A male companion of jôgatis (C.). — ಜೋಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಜೋಗತಿ. (C.). — ಜೋಗಿಯರಳೀ ಮರ. -ಆರಳೀ-. The Portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.). See ಹಸ್ದಿ-.

ಜೋಗಿಸು jôgisu. = ಜೋಗಯಿಸು. (V. 14, after 28).

ಜೋಗು jôgu. 1. = ಜವುಗು. (My.). **2,** a waterfall (My.; S. Mhr. rare; Tu.; Mhr. ಧೋಧಾ; Tĕ. ಜೊಮ್ಮು, ಜೋಪು, ಜೋಮ್ಮು, ಜೌಕು, oozings).

ಜೋಗು jôgu. 2. = ಜೋಮು. The sensation of a limb being asleep (My.; *cf.* ಜುಮ್, etc.).

ಜೋಗುಳ jôguḷa. = ಜೋಗಳ. (C.; Abh. P. 3, after 69; Bp. 15, 14; Č. Bp. 47, 6). ಜೋಗುಳದಿನ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ ಆಡುವದೋ? (Prv.). — ಜೋಗುಳವಾಡು. -ಪಾಡು. To sing a lullaby (J. 18, 21).

ಜೋಂಗಕ jôṅgaka. *Aloe wood, Agallochum.*

ಜೋಡ (jôḍu-a3). A lewd, profligate man (ಪಾಣ್ಬ, ಸಿತಗ Śmd. II; Kk. 89; *cf.* ಜೋಡೆ).

ಜೋಡಣಿ jôḍaṇi. = ಜೋಡಣೆ, etc. (S. Mhr.).

ಜೋಡಣೆ jôḍaṇĕ. = ಜೋಡಣಿ, ಜೋಡಣಿಕೆ, ಜೋಡ್ಣಿ. Joining, being joined, junction; joining; laying equally together; heaping up; accomplishing; getting ready, preparation; readiness (C.; Râm. 3, 4, 4; 4, 2, 4; Mhr. ಜೋಡಣೀ; Br., H. ಜೋಡನೆ).

ಜೋಡಣಿಕೆ jôḍaṇikĕ. = ಜೋಡಣೆ. (My.).

ಜೋಡಿ jôḍi. 1. (= ಜೋಲಿ 1). The state of being united or connected, that of being equal or same; a pair or couple (C.; ದ್ವನ್ದ್ವ, ಯುಗ್ಮ, ಕೂಡಿದುದು Sl. 459; Mhr. ಜೋಡೀ); a mass (Râm. 2, 7, 3; Bh. 8, 23, 20). 2, a sheet of paper (My.; *cf.* Mhr. ಜೌಘಡೀ). — ಜೋಡಿವಸ್ತ್ರ. A double handkerchief (My.).

ಜೋಡಿ jôḍi. 2. = ಜೂಡಿ, q. v. (My.).

ಜೋಡಿಕೆ jôḍikĕ. The state of being joined, united, connected with, etc. (C.; Râm. 5, 3, 43).

ಜೋಡಿಸು jôḍisu. 1. = ಜೋಳೆಸು. To join (v. t.), to unite (Bh. 3, 13, 19; J. 4, 4; C.; B. 4, 152); to put to (Rśv. 6, after 11); to bring together, to collect (J. 22, 2); to communicate (J. 6, 26); to fill (Bh. 8, 23, 3). 2, to come together, to assemble (J. 10, 47; 16, 3); to become ready (Bh. 1, 10, 25; 3, 12, 16); to arise (Bh. 8, 21, 23). 3, to get ready (Bh. 1, 8, 66; Śśv. 4, 28; J. 4, 37; 7, 36; 12, 12).

ಜೋಡಿಸುವ jôḍisuva. To beat (S. Mhr.; Mhr. ಝೋಡಣೇಂ).

ಜೋಡು jôḍu. Junction, union; company; a pair or couple; equality, sameness; a match (ಜವಳಿ Čt. II, 74; ಪಡಿ, ಪಾಟ್, ಪಾಂಗು, ಜವಳಿ, ಎಣೆ, ತೋಡು, ಜೋಳಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55. 93; ಸಮಾನ Kk. 16; ಎರಡು 60; C.; Tĕ., M.; T. ಜೋಡು; Mhr. ಜೋಡ; Bh. 1, 10, 39; J. 6, 31; 23, 57; 26, 26; Râm. 3, 6, 50). 2, a pair of shoes (C.; Tĕ., M.; B. 3, 109; 5, 297). 3, a suit of armour or mail (ಸವಗ Śm. 42; ದಗಲೆ 93; ಅಂಗ ರಕ್ಷ, ಕವಡ, ಜಗರ, etc. Mr. 292; ಸವಗ Bhn. 30; ವಾರವಾಣ, ಕವಚ Nn. 97; Tĕ., T.). 4, close connection, friendship (My.; Mhr.). ಜೋಡು ಇದ್ದರೆ ನಾಡು ತಿರುಗ ಬಹುದು.— ಜೋಡು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತು, ಹಾಡು ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತು (Prvs.). See ಮೆಯ್ಯೊಡು. — ಜೋಡಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. A double consonant (S. Mhr.). — ಜೋಡುಕೋಡೊಲೆ. (My.). See s. ಒಲೆ 4. — ಜೋಡುಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. A double sling (Râm. 6, 11, 3). — ಜೋಡು ವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The ruddy goose (ಎನೆವಕ್ಕ, ಅಮರ್ಪಕ್ಕ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Śm. 28; Kk. 14; V. 9, 24). — ಜೋಡುಶಂಖ. Two conch shells blown by one person at the same time (C.; Rśv. 6, after 11). — ಜೋಡುಶಬ್ದ. Two words that are the same, as ತಿವ ತಿವ, etc. (C.).

ಜೋಡೆ jôḍĕ. (Śmd. 245). A lewd woman; a whore; an adulteress (ಸಿತಗೆ, ಪಾಣ್ಬೆ Śmd. II; ಸಿತಗೆ Čt. II, 29; ಪಾಣ್ಬೆ Čt. I, 38; ಪಾಣ್ಬೆ, ಸಿತಗೆ Kk. 89; ಸೂಳೆ Bhn. 63; ಪಾದರಗಿತ್ತಿ, ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Kk. 29; Śm. 75; Tĕ. ಜೋಟಿ, a woman, damsel). ಒಕ್ಕಲಿತಿ ಜೋಡೆಯಂದನ್ತಕ್ಕುಮ್ etc. (Śmd. 244). *Cf.* ಜೋಡ.

ಜೋಡ್ಣಿ jôḍṇi. = ಜೋಡಣೆ, etc. (S. Mhr.).

ಜೋಣ್ಟಿಗ jôṇṭiga. Tbh. of ಝೋಣ್ಟಿಗ (Śmd. 339).

ಜೋತಿ jôti. Tbh. of ಜ್ಯೋತಿ (Śmd. 368; C.; Bp. 19, 71). ಜೋತಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಜೋತಿಬಣ್ಣದವರು. N. of a Śûdra caste (My.). ಜೋತಿಬಣ್ಣದವರ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಜೂತಿ ಮಾಱುವದುಂಟೋ? (Prv.). — ಜೋತಿಯಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.).

ಜೋತಿಷ jôtiṣa. = ಜೋಯಿಸ, etc. (C.; B. 5, 166. 180. 307).

ಜೋತು jôtu. = ಜೋಲ್ದು. P. p. of ಜೋಲು 1.

ಜೋತ್ರ jôtra. = ದೋತ್ರ. (My.).

ಜೋದ jôda. (Tbh. of ಯೋಕ್ತ್ರ). An elephant-driver (ಮಾವನ್ತ Kk. 65; Śm. 51; ಮಾವತ Śs.). See Abh. P. 13, after 76; Râm. 6, 21, 14; Bh. 2, 13, 32; J. 21, 14; 22, 7. 21. 43. — ಜೋದಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight of elephant-drivers (J. 20, 27).

ಜೋದಕ jôdaka. Tbh. of ಯೋಧಕ. (Abh. P. 13, 69).

ಜೋನಿ jôni. The state of being fluid (from humidity), used of jaggory (Tĕ. ಜೋನೆ, ಸೋನೆ). ಬೆಲ್ಲ ಜೋನಿಯಾಗಿದೆ (My.). ಜೋನಿಬೆಲ್ಲ (My.).

ಜೋನಿಗ jôniga. N. of a caste of Śûdras (My.).

ಜೋನೆಗ jônĕga. Tbh. of ಯವನಕ. An Ionian; a Turk, an Arab (ತುರುಕ, ತುರುಷ್ಕ, ಯವನ Mr. 382; Tĕ. ಜೋನಂಗಿ, T., M. ಜೋನಗ). — ಜೋನೆಗವಲಿ. -ಪಲಿ. Turkish cloth (Rśv. 6, after 11).

ಜೋಪಡಿ jôpaḍi. A hut; a cottage (C.; Mhr. ಜೋಪಟೀ, ಝೋಪಡಿ).

ಜೋಪಾನ jôpâna. Taking care of, looking after, treating carefully, fostering, etc. (C.; Bp. 17, 8; B. 2, 33. 40; 3, 25; Mhr. ಜೋಗವಿನೇಂ, ಜೋಪ್ಯಾಳನೇಂ, to take care of, etc.).

ಜೋಬ jôba. = ಜೋಬದ್ರ, ಸುಮ್ಮ, etc. A dull, lazy man (ಆಲಸ, ಜಡ, ಮಂದ Mr. 245; T. ಜೋಬು, ಜೋಮ್ಮಲ್, ಜೋಮ್ಮು, ಜೋಬುಲು, laziness, etc.; *cf.* ಜೊಮ್ಮುವಿ).

ಜೋಬದ್ರ jôbadra. = ಜೋಬ. (C.).

ಜೋಮಾಲೆ jômâlĕ. See s. ಜೋಲೆ 2.

ಜೋಮು jômu. = (ಜೊಮ್ಮು 2), ಜೋಗು 2. (My.; Tĕ. ಜೋಮು, torpidity, stupefaction; silliness with pride = ಸೊಮ್ಮೆ; see ಜೊಮ್ಮುಸು 2).

ಜೋಯಿಸ jôyisa. = ಜೊಯಿಸ, ಜೋತಿಷ, ಜೋಸ್ಯ. Tbh. of ಜ್ಯೋತಿಷ (Śmd. 368; C.; Sâṇ. 27; Bp. 17, 8; B. 2, 33. 40; 3, 25; Mhr. ಜೋಗವಿನೇಂ, ಜೋಪ್ಯಾಳನೇಂ, to take care of, etc.).

ಜೋಯಿಸಿಗ jôyisa-iga. (Śmd. 233). Tbh. of ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ. See Hlâ. s. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕ.

ಜೋರನೆ jôranĕ. = ಜುರುಜುರ್ರು, ಜೊಜ್ಜಿನೆ. ನೆತ್ತರು ಬಿಜಡೆ ಜೋರನೆ ಸುರಿಯೆ (Bp. 38, 28).

ಜೋರಾವರಿ jôrâvari. Violence, force, compulsion (C.; Br.; Mhr., H.).

ಜೋರಿಸು jôrisu. = ಸೋರಿಸು. To cause to trickle or flow (Bh. 8, 25, 19; My.).

ಜೋರು jôru. 1. = ಸೋರು. To trickle, to drip, to drop, to leak, etc. (My.).

ಜೋರು jôru. 2. Trickling, flowing; a flow (as of blood, Bh. 7, 16, 36). — ಜೋರಿದು. -ಇಡು. To trickle, etc. (Râm. 4, 2, 37). — ಜೋರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie up in a cloth for straining, as curds or sunna (My.). — ಜೋರು ಬಾರು. reit. = ಸೋರು-. A falling of drops, dripping (as from a wet cloth, My.); droppings (as of rice, etc. My.). — ಜೋರು ಹಾಕು. To strain, as soaked grain or pulse (My.).

ಜೋರು jôru. 3. Colour applied in stripes to the walls of a house (S. Mhr.; *cf.* ಓರಣಿ ಕಾರಣೆ?).

ಜೋರು jôru. Strength; force; quickness; violence; stress; injustice, oppression, compulsion (C.; Br., Mhr., H. ಜೋರ).

ಜೋರುವರಾತ jôru-varâta. Dunning hard for payment (C.).

ಜೋಲ್ jôl. 1. = ಜೋಲು 1. To hang down from; to hang down; to move to and fro; to swing, to oscillate, to dangle; to be or become loose or slack; to droop, to become downcast, etc. (ಆಲಮ್ಮನ Śmd. Dh.; ಎದಿಲ್ Śmd. I; ನೆಲಿಲ್ Śmd. II, Kk. 91; ಸೋರ್ Śm. 103; ಬದಿಲ್ 107; Mhr. ಝುಲಣೇಂ, ಝೋಲಣೇಂ, Sk. ದುಲ್; Tĕ. ಸೋಲು, to turn faint, etc.). ಜೋಲ್ದಂ (Kk. 91); ಜೋಲ್ದುದು (72). ಜೋಲ್ದು (J. 18, 21). ಜೋಲ್ವ (Bp. 20, 11; J. 15, 18; 21, 36; 28, 46). See ಕೆಯ್ಜೋಲ್. **2,** to let hang down (J. 13, 60); to make loose (Bp. 47, 47). — See Čpr. 1, 102; 5, 59. 132; 7, 88; Grj. 4, 68; Bp. 17, 3; 51, 71.

ಜೋಲ್ jôl. 2. = ಜೋಲು 2. Hanging down, hanging, etc.; slackness, looseness. — ಜೋಲ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. A lip that hangs down (My.; V. 11, 61). — ಜೋಲ್ದುಜುಬು. -ತುಜುಬು. A loose bundle of hair (J. 5, 60). — ಜೋಲ್ಪೀದು. To hang and move to and fro, as fruits on a tree; to hang down, as a person on his hands from a branch (My.).

ಜೋಲಿ jôli. 1. = (ಜೋಡಿ 1), ಜೋಳಿ. Concern: business, affair (My.; Tĕ.; T., M. ಜೋಲಿ). 2, connexion, intercourse (My.; Tĕ.; Râm. 6, 2, 25). 3, regard (see ಮುಂ-, ಹಿಂ-).

ಜೋಲಿ jôli. 2. = ಜೋಲೆ. Hanging, swinging, oscillating, dangling (Mhr.); an oscillation (B. 5, 171); sudden motion aside (Mhr.); evasion, shifting off, delay (C.; Mhr. ಝೂಲೀ, ಝೂಲೀಲಾ). — ಜೋಲಿ ಮಾಡು. To shift off, to delay (C.). — ಜೋಲಿ ಸವ್ವಾಳಿಸು. To preserve the equilibrium of the body (S. Mhr.; B. 4, 182). — ಜೋಲಿ ಹೊಡೆ. To push one aside (S. Mhr.).

ಜೋಲಿಗಾಜಿ jôli-gâra. A loiterer (My.). ಜೋಲಿಗಾಜಿನ ಬೀಲಿ ಮುಡಿದರೆ ಹೊಲವೆಲ್ಲಾ ಜಾಲಿ (Prv.).

ಜೋಲು jôlu. 1. = ಜೋಲ್ 1. P. ps. ಜೋಲಿ (Bp. 3, 9; 20, 13; 26, 28; Bh. 8, 24, 6), ಜೋತು (C.). ಜೋಲುವ (Bp. 61, 27). ಜೋಲುವನವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದರೆ ಸಾಲ ತೀರೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ಸೂಲು 2. — ಜೋತಾಡು. -ಆಡು. = ಜೋಲಾಡು. (C.; Te. ತೋಲುಕಾಡು). See Prv. s. ನೇತಾಡು. — ಜೋತು ಬೀಳು. = ಜೋಲ ಬೀಳು. (My.). — ಜೋಲ ಬೀಳು. = ಜೋಲು-. ಜೋಲ ಬಿದ್ದದ್ದು (ಲಮ್ಬತ G.; My.). — ಜೋಲಾಡು. -ಆಡು. To hang down from; to hang down; to dangle, etc. (My.). ಆಡುವರು ಲತೆಯ ಉಯ್ಯಲನು, ಜೋಲಾಡುವರು ಲತೆಗಳನ್ನು (Bhâgavata 10, 18, 9). See Si. 215. 229. 230. 252.

ಜೋಲು jôlu. 2. = ಜೋಲ್ 2. (Bh. 8, 24, 7). — ಜೋಲುಗರುಳು. -ಕರುಳು. The hanging intestines: the liver (My.). — ಜೋಲುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A long, flapping ear (My.). — ಜೋಲುಮೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. A wrinkled skin (My.). — ಜೋಲು ಬಾವಲಿ. A kind of ear ornament (C.). — ಜೋಲು ಬೀಳು. To hang down, etc. (C.; B. 4, 47. 134). — ಜೋಲುಮುಖ. A down-cast countenance (My.).

ಜೋಲೆ jôlĕ. = ಜೋಲೆ 2. See ಮುಂ-, ಹಿಂ-, and *cf.* ಜೋಲಿ.

ಜೋವಳೆಯ jôvaḷĕya. A man who knows to wrestle or to strive with, a clever, strong opponent (Bh. 8, 4, 14; see Mhr. ಝೂಲಾವ್ಬಟ್ಟಿ, ಝೂಲಾವ್ಬಣೇ).

ಜೋಷ jôsha. = ಜೋಸ. Satisfaction, approval, pleasure, felicity. — ಜೋಷದ, *joyfully, happily; silently.*

ಜೋಸ jôsa. Tbh. of ಜೋಷ (Śmd. 335 Mḍb.).

ಜೋಸರಗಿತಿ jôsaragiti. = ಜೋಸರಗಿತಿ, q. v.

ಜೋಸ್ಯ jôsya. = ಜೋಯಿಸ, etc. (My.; Tĕ. ಜೋಸಿ, Mhr. ಜೋಶೀ).

ಜೋಹ jôha. = ಜೋಷ. Tbh. of ಯೋಗ. Disguise (Bh. 6, 7, 31; 7, 3, 52; Râm. 6, 39, 23).

ಜೋಹರ jôhara. 1. = ಜೋಹಾರ. A term used by inferiors in saluting their betters (Bp. 46, 7. 42; Mhr. ಜೋಹಾರ).

ಜೋಹರ jôhara. 2. = ಸೋಹಲ. A festive ceremony; a festivity; merry-making: rejoicings; play (Rśv. 6, after 11; B. 5, 43).

ಜೋಹಾರ jôhâra. = ಜೋಹರ 1. (Bp. 46, 5). — ಜೋಹಾರಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 8).

ಜೋಳ jôḷa. 1. Tbh. of ಯವನಾಲ. A generic name of several species and varieties of millet (ಕಲಿಕ, ಯವನಾಲ Mr. 374; C.; T., M. ಜೋಳ; Tḍ. ಜೊನ್ನೆ; Mhr., H. ಜವಾರೀ, ಜಾರೀ). ನಿನ್ನ ಮನೆ ಜೋಳಾಗಲಿ! (a kind of innocent curse, S. Mhr.). ಜೋಳ ಹೊಸದಾದರೆ ಮುತ್ತು ಆದೀತೇ?—ಜೋಳಾ ತಿನ್ದ ಕ್ಷಣ ಜೋಳ ಕಾಣುವದೋ? (Prvs.). See Bp. 9, 16; 16, 2; 22, 27; B. 1, 22; ಕೆಂ-, ಗೋಂ-, ದೊಡ್ಡ-, ಜೋಸೆ-, ಬಿಳೇ-, ಮುನುಕಿನ-. — ಜೋಳಮಯ್ಲಿ. A harmless kind of small-pox (S. Mhr.).

ಜೋಳ jôḷa. 2. Tbh. of ಯುಗಲ. Union, etc. — ಜೋಳವಾಡಿ. -ಪಾಡಿ. An associate (Abh. P. 12, 57); a partner (Bh. 6, 5, 10). — ಜೋಳವಾಡು. -ಪಾಡು. Joint-living or concern, partnership (Bp. 53, 35; Bh. 8, 27, 9).

ಜೋಳಿ jôḷi. = ಜವಳಿ, ಜೋಡಿ 1, ಜೋಳಿ 1. Union, etc. (ಜವಳಿ, ಜೋಡು, ತೋಡು, ಎಣೆ, etc., ಸಾಮ್ಯ ŚṢm. 55; ಸಮಾನ Kk. 16). See Bp. 4, 7; 58, 50. — ಜೋಳಿದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To become equal (Bh. 8, 21, 23).

ಜೋಳಿಗೆ jôḷigĕ. A square piece of cloth gathered up at the corners, into which alms are put, etc. (C.; T. ಜೋಳಿ, ಜೋಳಿಗೈ; M. ಜೋಲನೆ; Mhr. ಝೋಳಣಾ; *cf.* Sk. ಝುಲಿಕ). ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಜೋಳಿಗೆಯೆನ್ದು, ಗೂಬಕ್ಕೆ ಸಿಗ (or ತೂಗ) ಪಾಕಿದರೆ ಹೊಟ್ಟಿ ತುಮಿಪ್ಪಾತೇ? (Prv.).

ಜೋಳಿಸು jôḷisu. = ಜೋಡಿಸು 1. See ಕೆಯ್- s. ಕೆಯ್ 3.

ಜೋಳು jôḷu. (= Mhr. ಝೋಲ ?). See Dp. 70, 5.

ಜೌ jau. For a K. term with an initial ಜೌ in writ see initial ಜವ.

ಜ್ಞ jña. Knowing; intelligent. See *e. g.* ಅ-, ಪ್ರ-.

ಜ್ಞತೆ jñatĕ. Knowledge of, regard, etc. See ಕೃತ-.

ಜ್ಞತ್ವ jñatva. The syllable ಜ್ಞ (ŚSmd. 354. 363).

ಜ್ಞಪಿತ jñapita. *Made known.*

ಜ್ಞಪ್ತ jñapta. *Made known.*

ಜ್ಞಪ್ತಿ jñapti. = ಗೆಪ್ತಿ. *Knowing, understanding, apprehension.*

ಜ್ಞಾತ jñâta. Known, perceived, understood. See ಪ್ರ-.

ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾನ್ತ jñâta-siddhânta. *Versed in any science or śâstra.*

ಜ್ಞಾತಿ jñâti. A paternal relation; *a kinsman in general.* 2, a distant kinsman, one who does not participate in the oblations offered to deceased ancestors.

ಜ್ಞಾತಿತ್ವ jñâtitva. = ಜ್ಞಾತೇಯ. (G.; My.).

ಜ್ಞಾತೃ jñâtṛi. Knowing; *a knower.*

ಜ್ಞಾತೇಯ jñâtêya. *Relationship, affinity.*

ಜ್ಞಾನ jñâna. = ಗೇನ, ಗ್ನಾನ, ಗ್ಯಾನ, ಜಾಣ್. Knowing; knowledge, cognizance; intelligence; *sacred or religious knowledge* (ಸುಜ್ಞಾನ Nn. 52; ಬ್ರಹ್ಮ ಸುಜ್ಞಾನ 79). See ತಿಳಿ.

ಜ್ಞಾನಕಾಣ್ಡ jñâna-kâṇḍa. That portion of the vêda which relates to the knowledge of the Brahma. (My.).

ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷು jñâna-ċakshu. = ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿ. (My.).

ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿ jñâna-dṛishṭi. The eye of intelligence, inner eye, mind's eye, intellectual vision (Bp. 34, 21).

ಜ್ಞಾನಧನ jñâna-dhana. Knowledge and wealth; knowledge looked upon as wealth (Ćpr. 9. 21).

ಜ್ಞಾನಮಣ್ಟಪ jñâna-maṇṭapa. A prison (My.).

ಜ್ಞಾನಮಯ jñâna-maya. Consisting of knowledge; containing knowledge. (My.).

ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ jñâna-mârga. The path of wisdom (My.).

ಜ್ಞಾನವಂತ jñâna-vanta. = ಗೇನವನ್ತ. Endowed with knowledge; an intelligent, wise man. ಜ್ಞಾನವನ್ತಗೆ ಸ್ನಾನ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಜ್ಞಾನವನ್ತೆ jñâna-vantĕ. An intelligent, wise woman. ಜೋ ಜೋ ಅನ್ದರೆ ಜ್ಞಾನವನ್ತೆಯೇ? (Prv.).

ಜ್ಞಾನವರ್ಧನ jñâna-vardhana. Increasing wisdom. 2, an Arhat (ಜಿನೇನ್ದ್ರ Mr. 23).

ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ jñâna-vṛiddha. Advanced in knowledge (J. 32, 10).

ಜ್ಞಾನಸಮ್ಬನ್ಧಿ jñâna-sambandhi. N. (Bp. 9, 36; 25, 4; 50 sum.; 50, 21. 26. 30. 41. 45. 49).

ಜ್ಞಾನಿ jñâni. Endowed with knowledge or intelligence; a learned or wise person; a sage. 2, *an astronomer or astrologer.* ಜ್ಞಾನಿ ಬನ್ದರೆ ಮನ್ನಿಸು, ಹೀನ ಬನ್ದರೆ ತ್ಯಜಿಸು (Prv.). See Prv. s. ನೀನು.

ಜ್ಞಾನಿಕೆ jñânikĕ. = ಗೇನಿಕೆ. Knowledge, perception, investigation, consideration.

ಜ್ಞಾನಿಸು jñânisu. = ಗೇನಿಸು. To consider, to reflect (My.).

ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ jñâna-indriya. = ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ. An organ of perception or sensation: the skin, tongue, eye, ear, and nose. (My.).

ಜ್ಞಾನೋತ್ಕರ್ಷೆಪ್ಪತೆ jñâna-utkṛishṭatĕ. Excellence or eminence of knowledge (ಗ್ರನ್ಥ, ಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ Nn. 141).

ಜ್ಞಾಪಕ jñâpaka. = ಗೇಪಕ, ಗ್ನಾಪಕ. Making or causing to know, teaching, informing; a teacher, etc.; a precept, a rule. 2, bearing in mind, remembrance, recollection (C., not Sk.). ಜ್ಞಾಪಕವಿದ್ದವನು ಭಾಪು ಎನ್ನಿಸುವನು (Prv.). See KÂvy. III, 3, B, 22-29.

ಜ್ಞಾಪಿಸು jñâpisu. To notify, to indicate (B. 4, 219).

ಜ್ಞೀ jñî. The feminine of ಜ್ಞ. See ಪ್ರ-, ಪ್ರತಿ-, etc.

ಜ್ಞೇಯ jñêya. Cognizable. 2, the state of being cognizable or perceptible (ŚSv. 2, 97).

ಜ್ಯಾ jyâ. 1. (ŚSmd. 103). = ಜೀ, ಜ್ಯೀ. *A bow-string;* the chord of an arc, a sine in geometry. 2, *the earth.*

ಜ್ಯಾ jyâ. 2. An incorrect way of writing ಜಾ, *e. g.* ಜ್ಯಾಜ (Ćb. 85. 89), ಜ್ಯಾಡ (34), ಜ್ಯಾಡಿಸು (45. 120), ಜ್ಯಾಡ್ಯ (102), ಜ್ಯಾಣ (44. 68), ಜ್ಯಾಣತನ (59), ಜ್ಯಾತಿ (68. 132), ಜ್ಯಾರ (36. 128), ಜ್ಯಾಲಿ (91). (*Cf.* Ćb.'s ಜ್ಯಾತಕ 139; ಜ್ಯಾಪೆ 99).

ಜ್ಯಾಘಾತನಿವಾರಣ jyâ-ghâta-nivâraṇa. = ಜ್ಯಾಘಾತವಾರಣ. See Nr. s. ಕಟ್ಟು 2.

ಜ್ಯಾಘಾತವಾರಣ jyâ-ghâta-vâraṇa. *A fence for the arm against the strokes of a bow-string.*

ಜ್ಯಾನಿ jyâni. *Decay, old age, infirmity.*

ಜ್ಯಾಮಣ್ಡಲ jyâ-maṇḍala. The terrestrial circle or globe (V. 11, 55).

ಜ್ಯಾಯಸ್ jyâyas. = ಜ್ಯಾಯಾಂಸ. *Superior, more or uncommonly excellent.* 2, *elder, senior, elder-born.*

ಜ್ಯಾಯಾಂಸ jyâyâṁsa. Tbh. of ಜ್ಯಾಯಸ್ (ŚSmd. 108).

ಜ್ಯಾರವ jyâ-rava. The twang of a bow-string (ಜೀವಡೆ ŚSk.). — ಜ್ಯಾರವಂಗೆಯ್-. -ಂ-. To twang a bow-string (ŚSv. 4, 39).

ಜ್ಯೀ jyî. = ಜ್ಞಾ 1, etc. See Hlâ. s. ತಿರು 1.

ಜ್ಯೇಷ್ಠ jyêshṭha. = ಜೇಜ್ಜೆ. *Most excellent, pre-eminent.* 2, *eldest, very old; elder-born; an elder brother.* 3, = ಜ್ಯೈಷ್ಠ q. v.

ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ jyêshṭhĕ. ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ. = ಜೇಟೆ, etc. An elder sister (ತಪ್ಪಿನ್ದಲೂ ಹಿರಿಯಳು Nn. 128). 2, the eighteenth lunar mansion, being a part of scorpio. (My.). 3, *the elder sister of Lakshmi who is the goddess of misfortune; misfortune, poverty* (ಅಲಕ್ಷ್ಮಿ, ನಿರ್ಋತಿ Hlâ.). 4, *a small house-lizard.*

ಜ್ಯೈಷ್ಠ jyaishṭha. = ಜ್ಯೇಷ್ಠ No. 3. *The month in which the full moon stands near the scorpion,* May-June.

ಜ್ಯೋತಿ jyôti. = ಜೋತಿ, ಜ್ಯೋತಿಸ್. Light; brightness, clearness; a burning lamp (ದೀಪ್ತಿ, ಗೃಹಧಾನು, ದೀಪಿಗೆ Mr. 205). 2, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ Nn. 68; ಬೆಂಕಿ, etc. Mr. 45). 3, a ray of light (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 68). 4, a star (ನಕ್ಷತ್ರ 68; ಉಡು, ನಕ್ಷತ್ರ, etc. Mr. 37). 5, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ಣು 68). 6, good nature or disposition (ಸದ್ಭಾವ, ಒಳ್ಳೆಹ ಮನಸ್ಸು 68).

ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರ jyôtis-śâstra. The science of, or a work on, astronomy (or astrology). (My.).

ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ jyôtis-iṅgaṇa. Moving light: *a fire-fly.*

ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ jyôtis-maya. Consisting of light; brilliant; starry. (R.).

ಜ್ಯೋತಿರ್ಲತೆ jyôtis-latĕ. N. of a plant (Šśv. 3, 35, = ಜ್ಯೋತಿಸ್ No. 5?).

ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಮಾನ jyôtis-vimâna. A bright, brilliant vimâna (Čpr. 1, 111).

ಜ್ಯೋತಿಷ jyôtisha. = ಜೋಯಿಸ, etc. Astronomy; astrology. 2, an astronomer; an astrologer.

ಜ್ಯೋತಿಷಿ jyôtishi. = ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ. (B. 5, 53; ಸಾಂವತ್ಸರ G.).

ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ jyôtishika. = ಜೋಯಿಸಿಗ. *An astronomer; an astrologer.*

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮ jyôtishka. = ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ. (ಸಾಂವತ್ಸರ, ಜೋಯಿಸಿಗ Hlâ. MS.; Si. 261; My.).

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮ jyôtis-stôma. A sôma sacrifice considered as the typical form of a whole class of sacrifices. (My.).

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ jyôtis-mati. She who is luminous or brilliant. 2, *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* (ಜ್ವಲನಿ, ಕಂಗು Mr. 146, o. r. ಕಾಂಗು). 3, the night as illumined by the stars.

ಜ್ಯೋತಿಸ್ jyôtis. = ಜ್ಯೋತಿ, q. v. *Light.* 2, *a star.* 3, *the eye.* 4, lightning. 5, N. of the plant Trigonella foenum graecum.

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ jyôtsna. = ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ. (ಜೊನ್ನ Čt. II, 15).

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಪ್ರಿಯ jyôtsnâ-priya. The Greek-partridge or čakôra. (R.).

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ jyôtsni. *A moonlight night.* 2, *a species of cucumber, Trichosanthes dioeca.*

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿಕೆ jyôtsnikĕ. *The plant Luffa acutangula,* etc. (= ಕೋಶಾತಕಿ).

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ jyôtsnĕ. ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ. = ಜೊನ್ನ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ. A moonlight night; *moonlight;* splendour.

ಜ್ಯೌತಿಷಿಕ jyautishika. *An astronomer; an astrologer.*

ಜ್ವರ jvara. = ಜರ 1. Heated, inflamed. 2, *fever* (of many kinds). 3, mental pain, grief. ನಿನ್ನೆ ಜ್ವರ ಬಸ್ದಿದ್ದವು (B. 3, 67). ಜ್ವರ ಬರುತ್ತವೆ (S. Mhr.). ಜ್ವರ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (S. Mhr.). ಜ್ವರ ನಿನ್ತವು (S. Mhr.). ದೇಹಜ್ವರವನ್ ಈಗಳೆ ಕೆಡಿಸು, ಸದ್ಗುರುವೇ! (Bp. 50, 29). See ಜುಂ-, ಜುಳ್-.

ಜ್ವರಿತ jvarita. Hot with fever or passion. See ಕಾಮ-.

ಜ್ವಲ jvala. Flaming, shining, brilliant; flame, blaze. See ಪ್ರ-, and *cf.* ಜಳ 1.

ಜ್ವಲತ್ jvalat. Burning, blazing; shining, brilliant. (My.). — ಜ್ವಲತ್ಪರ್ವತ. A volcano (My.).

ಜ್ವಲನ jvalana. Shining, burning, blazing; *fire.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಜ್ವಲನನೇತ್ರ jvalana-nêtra. Having the eye flaming, fiery-eyed; Śiva (Bp. 25, 28; 50, 57; 56, 38).

ಜ್ವಲನಾಕ್ಷ jvalana-aksha. = ಜ್ವಲನನೇತ್ರ. (Šśv. 4, 123).

ಜ್ವಲನಿ jvalani. = ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ No. 2, q. v.

ಜ್ವಲಿ jvali. Burning, flaming; shining.

ಜ್ವಲಿತಾರಿಕೆ jvali-târikĕ. Pictures drawn on a wall (ಈಪ್ಸಿನುವ ಭಿತ್ತಿಯೊಳು ಬರದ ಚಿತ್ರಂಗಳ್ Mr. 201).

ಜ್ವಲಿತ jvalita. Kindled, burnt, blazing, flaming. (Bp. 19, 81).

ಜ್ವಲಿಸು jvalisu. To burn, to flame (Bp. 3, 12; My.).

ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ jvâlâ-mukhi. A volcano. (My.; S. Mhr. occasionally).

ಜ್ವಾಲಿ jvâli. Flaming, blazing. 2, fire, Agni (Mr. 45).

ಜ್ವಾಲಿಕಾಬ್ಜವಿಲೋಚನ jvâli-ka-abja-vilôčana. Whose eye is like fire, the sun and the moon (Bp. 21, 21).

ಜ್ವಾಲೆ jvâlĕ. ಜ್ವಾಲಾ. = ಜಾಲೆ 1, ಜಾಳೆ. *A blaze; a flame.* 2, fire; a certain metrical foot (Čh.). 3, N. of a woman (J. 9 sum.; 9, 17, etc.).

ಝ್ JH

ಝ್ jh. The twenty-ninth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It occurs only in a limited number of Kannaḍa and Tadbhava words (Šmd. 22. 23).

ಝ jha. The letter **ಝ್** when pronounced with a short **a**, as is generally done at school. **2**, the number 9 (Mr. 349).

ಝಕಾರ jha-kâra. The letter or syllable ಝ (Šmd. 11).

ಝಗ jhaga. = ಜಗ 1.

ಝಗಟಿ jhagaṭe. = ಜಗಳೆ (Šmd. 339, o. r. ಝಗಡೆ), ಝಗಳೆ (29, o. r. ಝಗಡೆ).

ಝಗಡೆ jhagaḍe. = ಝಗಟಿ, q. v.

ಝಗಝಗಾಯಮಾನ jhagajhagâyamâna. (= ಚಕಚಕಾಯಮಾನ). Sparkling, flashing. (My.).

ಝಗಳೆ jhagaḷe. = ಝಗಡೆ, q. v.

ಝಗೆ jhagĕ. = ಜಗಜಮ್ಪ No. 2. A robe or gown extending to the feet (Mhr. ಝಗಾ; B. 5, 297).

ಝಂಕಾರ jhaṅ-kâra. = ಜೇಂಕಾರ, ಝುಂಕೃತಿ, ಝೇಂಕಾರ, (ಝೇಂಕೃತ). A low murmuring sound, as the buzzing or humming of bees, etc.

ಝಂಕಾರಿತ jhaṅ-kârita. = ಝುಂಕೃತ, (ಝುಂಕೃತ). Tinkling, jingling, clanking. (Šmd. 173). *Cf.* ಝುಂಝೆ No. 2.

ಝಂಕೃತ jhaṅ-kṛita. = ಝುಂಕಾರಿತ. (ಕಬಕರವ Mr. 89).

ಝಂಕೃತಿ jhaṅ-kṛiti. = ಝುಂಕಾರ, etc. (Čpr. 1, 105; 7, 38).

ಝಂಕೆ jhaṅkĕ. (= ಜಂಕೆ ?). One of the terms with ಝ್ (Šmd. 23).

ಝಂಕೆ jhaṅkĕ. = ಜಂಕೆ (Šmd. 339).

ಝಂಝೂನಿಲ jhaṅjhû-anila. = ಝುಂಝೂವಾತ. (ಮಟ್ಟಿಯ ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ Mr. 50).

ಝಂಝೂವಾತ jhaṅjhû-vâta. *A violent storm with rain*, a high wind in the rainy season, a storm, a squall (ಮಟ್ಟಿ ವೆರಸಿದ ಗಾಳಿ Hlâ.).

ಝಂಝೂ jhaṅjhû. = ಜಂಜು (Šmd. 339).

ಝುಂಝೆ jhaṅjhĕ. ಝುಂಝೂ. The noise of the wind or of falling rain. 2, a clanking, jingling sound.

ಝುಟಿ jhaṭi. A small tree (*cf.* ಗಿಡ).

ಝುಟಿತಿ jhaṭiti. = ಜಡಿತಿ. *Quickly, instantly, at once, on the spot.*

ಝುಟಿ jhaṭĕ. *The plant Flacourtia cataphracta* Roxb.

ಝುಡಪ jhaḍapa. A stoop of a bird of prey, the rising or springing forward of a serpent, etc. (Mhr. ಝುಡಪ, ಝುಪ್ಪ; Bh. 10, 6, 23).

ಝುಣ jhaṇa. (= ಜುಣ, etc.). — ಝುಣಝುಣ. = ಜುಣ ಜುಣ. The jingling or tinkling of metallic ornaments (Bp. 5, 24; Rśv. 13, 70; Sk.). — ಝುಣಝುಣತ್ಕಾರಿಸು. = ಝುಣಝುಣಿಸು. ಝುಣಝುಣತ್ಕಾರಿಸುವ ಕಂಕಣಂ (Prll. 3, 25). — ಝುಣಝುಣಿತ. = ಝುಣತ್. (Bp. 5, 29). — ಝುಣಝುಣಿಸು. = ಜುಂಜಣಿಸು. To tinkle, to jingle, etc. (Bp. 56, 5; Rśv. 6, after 11, twice).

ಝುಣತ್ jhaṇat. Jingling, tinkling, clinking (Šmd. 100).

ಝುಣತ್ಕಾರ jhaṇat-kâra. (= ಠಣತ್ಕಾರ). The jingling, tinkling or clinking of metallic ornaments or small bells. (Čpr. 8, after 83; Grj. 2, after 106; 8, after 8; J. 6, 46).

ಝುಣತ್ಕೃತಿ jhaṇat-kṛiti. = ಝುಣತ್ಕಾರ. (Rśv. 5, after 19; 10, 6).

ಝುಣನ್ನೂಪುರ jhaṇat-nûpura. (Šmd. 100). A tinkling anklet.

ಝುಣರ್ jhaṇar. = ಝುಣ. A sound in imitation of jingling, etc. (Rśv. 4, 73; *cf.* ಝುಣತ್).

ಝುಣು jhaṇu. Bravo! huzza! (Bh. 2, 2, 107).

ಝುಮ್ಪ jhampa. = ಜಮ್ಪ. A spring, a jump; jumping, springing.

ಝುಮ್ಪಾಳ jhampâḷa. A veil (*cf.* the Mhr. s. ಜಳಮ್ಪ). — ಝುಮ್ಪಾಳಂಗವಿ. -ಂ-ಕವಿ. A veil to cover (Čpr. 7, 104).

ಝುರ jhara. *A cascade.*

ಝುರಿ jhari. A cascade; a river. See ವಾಗ್-.

ಝುರ್ಝುರ jharjhara. *A sort of drum.* See s. ಪಂಚಮಪಾವಾದ್ಯ.

ಝುಲಮ್ಮೆನೆ jhalammĕnĕ. = ಝುಲಿಮ್ಮೆನೆ. (Šmd. 22, o. rs. ಝುಳಮ್ಮೆನೆ, ಝುಲ್ಲೆನೆ; *cf.* ಜಲ್ ?).

ಝುಲೆ jhalĕ. (= ಜಲ 2). Sunshine, splendour, brilliant or glittering light.

ಝುಲ್ಲರಿ jhallari. = ಝುಲ್ಲಡಿ (Šmd. 30). A sort of drum or cymbal. 2, a curl, a lock of hair. 3, = ಜಲ್ಲಿ 3, (ಝುಲ್ಲಿ), tassels, fringes, hangings (Bh. 1, 12, 3; Râm. 1, 7, 14; 1, 13, 4; not Sk.; *cf.* ಜಾಲರಿ).

ಝುಲ್ಲಡಿ jhallaḍi. = ಝುಲ್ಲರಿ, q. v. (Rśv. 6, after 11).

ಝುಲ್ಲಿ jhalli. (Šmd. 23). (= ಜಲ್ಲಿ 3). Tassels, fringes, hangings (Čpr. 7, after 81; Bh. 9, 2, 42); a chowry (V. 4, 36).

ಝುಲ್ಲೆನೆ jhallĕnĕ. See ಝುಲಮ್ಮೆನೆ.

ಝುಷ jhasha. *A fish.*

ಝುಷಕೇತನ jhasha-kêtana. *Kâma.*

ಝುಷಕೇತನಧ್ವಂಸಿ jhashakêtana-dhvaṁsi. Śiva (My.).

ಝುಷಧ್ವಜ jhasha-dhvaja. = ಝುಷಕೇತನ. (Sk.; R.).

ಝುಷಪತಾಕೆ jhasha-patâkĕ. A banner with the sign of a fish (Čpr. 6, 67).

ಝುಷೆ jhashĕ. *The plant Uraria lagopodioides* Dec.

ಝುಳ jhaḷa. (Šmd. 23). = ಜಳ 1, q. v. (ನೆಗಳಿಗೆ, ಉಮ್ಮೆ Kk. 11*b*; ನೆಗಳೆ 12). See Bh. 1, 12, 15; 1, 20, 54. 59; Râm. 2, 7, 3; J. 8, 40; 21, 36.

ಝುಳಕ jhaḷaka. (Šmd. 23), or ಝುಬಿಕ (39). (Mhr. ಝುಳಕ, glitter; Sk. ಝುಲಕ್ಕಾ, ಝುಲ್ಲಿಕಾ, light; a great flame).

ಝುಳಪಿಸು jhaḷapisu. (Šmd. 23). = ಝುಳಿಪಿಸು, ಝುಳುಪಿಸು, ಝುಳುವ್ಪಿಸು. To make glitter or shine (Bh. 2, 13, 26). 2, to brandish or shake, as a sword, etc. (Bp. 32, 14. 35;

Râm. 6, 2, 12; J. 4, 30; 16, 7; 20, 26; Abhâ. 2, 53; My.); to brandish like a weapon (Bh. 1, 5, 8).

ಝಳಮ್ಬ jhaḷamba. = ಜಳಮ್ಬ, q. v. (Čpr. 8, 45).

ಝಳಮ್ಮೆನೆ jhaḷammĕnĕ. = ಝುಲಮ್ಮೆನೆ, q. v.

ಝುಳಿಪಿಸು jhaḷipisu. (Šmd. 39), or ಝುಂಪಿಸು (39). (In My. = ಝುಳಪಿಸು No. 2).

ಝುಳುಪಿಸು jhaḷupisu. = ಝುಳಪಿಸು No. 2. (Bp. 27, 55; My.).

ಝುಳುಮ್ಪಿಸು jhaḷumpisu. = ಝುಳುಪಿಸು. (Rśv. 5, 123; 6, after 11).

ಝುಬಕ jhaḷaka. = ಝುಳಕ, q. v.

ಝುಂಪಿಸು jhaḷipisu. = ಝುಳಿಪಿಸು, q. v.

ಝುಂಪಿಸು jhaḷisu. (Šmd. 23, not in all MSS.).

ಝಾಂಕೃತ jhâṅ-kṛita. (= ಝುಂಕೃತ). A tinkling ornament worn round the toes or feet. 2, = ಝುಂಝೆ, the noise of the wind (ವಾತರವ Mr. 89).

ಝಾಂಗಕ jhâṅgaka. N. of a perfume (Čpr. 6, 102).

ಝಾಟ jhâṭa. A wood, a thicket (*cf.* ಕಾಡು); a place overgrown with creepers; an arbour. (R.).

ಝಾಟಲ jhâṭala. *The tree Bignonia suaveolens* Roxb. (= ಗೋಲೀಢ). 2, = ಎಕ್ಕಿಗಿಡ (Si. 497).

ಝಾಡಣೆ jhâḍaṇĕ. = ಜಾಡಣೆ, q. v.

ಝಾಬುಕ jhâbuka. = ಝಾವುಕ. *The tamarisk.*

ಝಾಯಿ jhâyi. = ಜಾಯಿ 1. See s. ಪಂಚಮಹಾನಾದ್ಯ.

ಝಾವುಕ jhâvuka. *The tamarisk, Tamarix indica* (& dioeca).

ಝಾಳಿಸು jhâḷisu. (Šmd. 23 Mḍb.). (= ಜಾಳಿಸು 1). To set aside, to be unconcerned about (Čpr. 8, after 44).

ಝಿಣ jhiṇa. = ಝುಣರ್. An imitative sound. — ಝಿಣ ಝಿಣರ್. A sound in imitation of the jingling or tinkling of ornaments (Grj. 2, after 106).

ಝಿಣ್ಟಿ jhiṇṭi. *The shrub Barleria cristata* (ಕರಿಯ ಗೋರಂಟಿ Hlâ.; see Mr. s. ಗೋರಟಿ).

ಝಿಲ್ಲಿಕೆ jhillikĕ. *A cricket* (ಜಮ್ಮಡ್ಡಿ Mr. 176, o. r. ಚಿ-).

ಝಿಲ್ಲೀಕೆ jhillîkĕ. *A cricket.*

ಝಿರುಕೆ jhîrukĕ. *A cricket.*

ಝುಲುಮ್ಮೆನೆ jhulummĕnĕ. (Šmd. 22 Mḍb.).

ಝೇಂಕರಿಸು jhêṅ-karisu. To hum, to buzz (Rśv. 1, after 135; J. 1, 12).

ಝೇಂಕಾರ jhêṅ-kâra. = ಝುಂಕಾರ, etc. (Grj. 8, after 8; J. 3, 21). 2, the twang of a bow-string (J. 13, 2).

ಝೇಂಕೃತ jhêṅ-kṛita. = ಝೇಂಕಾರ No. 1. (ತುಮ್ಬಿಯ ರವ Mr. 89).

ಝೋಣ್ಟಿಗ jhôṇṭiga. = ಜೋಣ್ಟಿಗ, q. v.

ಝೌಳಿಕ jhauḷika. A small bag for betel, etc. *(Cf.* ಜೋಳಿಗೆ?).

ಞಾನ್ ṄÁ

ಞಾನ್ ṅá. The thirtieth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 24). See note ad ಂ, ṁ 1.

ಞ ṅa. The letter ಞಾನ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಞಕಾರ ṅa-kâra. The letter or syllable ಞ (Šmd. 11).

ಟ್ ṭ

ಟ್ ṭ. The thirty-first letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). Regarding its connection with ಝ್ see Šmd. 30; regarding that with ಳ್, Šmd. 31; regarding that with ಡ್, Šmd. 214. 228. 250. 282. 284. 287; regarding that with initial ತ್ see *e. g.* ಟಗರು, ಟಿಕ್ಕೆ 2, ಟಿಂಕಲು, ಟೆಂಗು; and regarding that with ಝ್ see *e. g.* ಬಿಟ್ಟೆತು. About its being doubled see Šmd. 215. 275.

ಟ ṭa. The letter ಟ when pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 1 (Mr. 349).

ಟಕ್ ṭak. = ಟಿಕ್, q. v. — ಟಕ್ ಟಿಕ್. = ಟಿಕ್ ಟಿಕ್. (My.).

ಟಕವಿಕಟ ṭakavikaṭa. One of the sounds used in beating time in music (Bp. 37, 8).

ಟಕಾಯಿಸು ṭakâyisu. 1. To put in mind, to remind, to charge strictly. ಅವಸಿಗೆ ಟಕಾಯಿಸಿ ಬಾ! (S. Mhr.).

ಟಕಾಯಿಸು ṭakâyisu. 2. To deceive, to cheat (My.; Mhr. ಠಕವಿಣೇಂ).

ಟಕಾಯಿಸು ṭakâyisu. 3. To be exhausted (S. Mhr.; Mhr. ಟೀಕ, ಟೀಂಕ, exhausted state).

ಟಕಾರ ṭa-kâra. The letter or syllable ಟ (Šmd. 11).

ಟಕ್ಕ ṭakku-a3. = ಠಕ್ಕ. A cunning, deceitful fellow, a rogue (C.; Mhr., H. ಠಕ; Tě. ಟಕಟಂಕು). ಕರಂ ಟಕ್ಕಂ (Šmd. 193). ಟಕ್ಕನಲ್ಲವೆನ್ದ ಫಕ್ಕನೆ ಹೋಗಲು ನೆಗಪಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕದ (Prv.).

ಟಕ್ಕೆಗ ṭakkiga. = ಟಕ್ಕ. (My.).

ಟಕ್ಕೆಸು ṭakkisu. = ಟಕಾಯಿಸು 2, (ಠಕ್ಕಿಸು). (C.).

ಟಕ್ಕು ṭakku. = ಠಕ್ಕು. Cunning, deceit, trickery, hypocrisy (C.; B. 3, 85; 5, 32). ಕಡುಟಕ್ಕು (Šmd. 78). ಟಕ್ಕು ಇರುವ ವಗೆ ಟಿಕಾಣಿ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.). — ಟಕ್ಕು ಟವಳಿ. dupl. = ಟಕ್ಕು. (My.).

ಟಕ್ಕುತನ ṭakkutana. = ಠಕ್ಕತನ. Cunning, deceitful behaviour (S. Mhr.). See Prv. s. ಜೊಕ್ಕ 2.

ಟಕ್ಕೆ ṭakkė. ಠಕ್ಕೆ. = ಟಿಕ್ಕೆ 1, etc. (Bp. 53, 57).

ಟಗರ ṭagara. = ಟಗರು, etc. (B. 5, 25).

ಟಗರಿಸೆ ṭagarisė. = ತರುಟಿಗಿ, etc. ಟಗರಿಸ್ಯನ ಗಿಡ. = ತರುಟಿಗಿ-. (Z.).

ಟಗರು ṭagaru. = ಟಗರ, ಟಿಗರು, ತಗರ್ 2. A ram (C.; B. 3, 9). — ಟಗರುಬಲೆಯ. -ತಲೆಯ. (ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು G.).

ಟಂಕ ṭaṅka. = ಟಿಂಕ, ತಂಕ. *A stone-mason's hammer (cf.* ಟಂಕೆ, etc.), *a stone-cutter's chisel* (ಉಳಿ, ಕಲ್ಲುಳಿ Nn. 129; ಉಳಿ Mr. 383. 483). 2, *pride, conceit* (ಅಭಿಮಾನ 129; 483). 3, a stamped coin (ನಾಣಿಯ 129). 4, borax (Si. 407).

ಟಂಕಣ ṭaṅkaṇa. Borax (ಬೆಳಗಾರ Mr. 102; ರಸಯೋಗಿ, ಬೆಳುಗಾರ Nr.). — ಟಂಕಣಕಾರ. = ಶಂಕಣಕಾರ, ಟಂಕಣ. (C.; Sk. ಟಂಕಣಕ್ಷಾರ).

ಟಂಕಶಾಲೆ ṭaṅka-śâlė. = ಟಂಕಸಾಲೆ, ಟಿಂಕ-. A mint. (My.).

ಟಂಕಸಾಲೆ ṭaṅka-sâlė. = ಟಂಕಶಾಲೆ. (C.; B. 4, 103; 5, 182; Tě.). ಟಂಕಸಾಲೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ (ರೂಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ, ನೈಷ್ಟಿಕ Nr.; Si. 259).

ಟಂಕಾರ ṭaṅ-kâra. (= ಠಕಾರ 1, No. 2). Howling; clanging; a sound, a clang; the twang of a bow-string. See ಬಿಲು-; Abh. P. 9, 57; Bp. 17, 17; J. 21, 13; 22, 45.

ಟಂಕಾಹತಿ ṭaṅkâ-hati. A stroke with the leg (Čpr. 4, 27).

ಟಂಕೃತ ṭaṅ-kṛita. = ಟಂಕಾರ. (ಬಿಲ್ಲ ರವ. Mr. 89).

ಟಂಕೃತಿ ṭaṅ-kṛiti. = ಟಂಕಾರ. (Čpr. 1, 27).

ಟಂಕೆ ṭaṅkė. = ಡಂಕೆ, ಡಂಗಿ, ಡಂಗೆ. A staff, a cudgel, etc. (ಬಡಿಕೋಲ್, ಡಂಗಿ Šm. 31). (M. ಟಿಂಗ; T., M. ತೆಯ್, ತಯ್, to strike, beat; *cf.* ಜಡಿ 4).

ಟಂಕೆ ṭaṅkė. ಟಂಕಾ. The leg.

ಟಂಗು ṭaṅgu. = ತಂಗು. A girth, especially of a horse-saddle (S. Mhr., Tě.; Mhr., H. ತಂಗ; *cf.* ತಂಗುದ). — ಟಂಗು ಹಱು. The girth to be broken: to be reduced to poverty (My.). ಟಂಗು ಹಱಿಯಿತು, ಕಾಲು (or ಕೋಲು) ಮುಱಿಯಿತು (Prv.).

ಟಣ್ ṭaṇ. = ಟಣ 2, ಡಣ್ 1. The sound of a gong being struck (My.); that of a metal vessel falling and striking hard things in its way (My.; Mhr. ಟಣಕನ, ಟಣಟಣ, the sound of a pebble rebounding from a hard body, of leaping, dancing, etc., and of the twang of a bow; ಠಣಕಾವಿಣೇಂ, to ring a vessel; ಠಣಠಣಿಂ, to clank; ಠಣಣ, ಠಣಠಣ, the sound of hammering, banging, etc.; of the ringing empty vessels, etc.). — ಟಣ್ಟಣಿಸು. = ಟಣ್ಣಾಣ್ಣೋ ಎನ್ನು. (My.). — ಟಣ್ಣಾಣ್ಣೋ ಎನ್ನು. (A falling vessel) producing the repeated clanking sound of ಟಣ್ (My.).

ಟಣ ṭaṇa. 1. An imitative sound used in leaping. — ಟಣ ಟಣ. rep. (= ಟಣಕ್ಕನೆ). ಟಣ ಟಣ ಹಾಯು, to leap with bounces, as boys, etc. (S. Mhr.).

ಟಣ ṭaṇa. 2. = ಟಣ್. (S. Mhr.).

ಟಣಕ್ ṭaṇak. = ಟಣಕ್ಕನೆ. (C.).

ಟಣಕಲಿ ṭaṇakali. An aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (St. & Pl.; *cf.* ತಕ್ಕಲಿ).

ಟಣಕ್ಕನೆ ṭaṇakkanė. = (ಟಣಟಣ), ಟಣ್ಣನೆ. With a bounce in leaping (C.).

ಟಣಾಯಿಸು ṭaṇâyisu. To stop (v. t.), to detain (My.; H.).

ಟಣ್ಣನೆ ṭaṇṇanė. = ಟಣಕ್ಕನೆ. (C.; B. 2, 47).

ಟತ್ವ ṭatva. The letter or syllable ಟ (Šmd. 214. 288. 369; Kâvy. I, 3, 30-34).

ಟಪಾಲ ṭapâla. = ಟಪಾಲು. (S. Mhr.; B. 5, 125. 126).

ಟಪಾಲು ṭapâlu. = ಟಪ್ಪಾಲು. (C.).

ಠ Ṭ

ಠಕಾರ ṭha-kâra. The letter or syllable ಠ (Šmd. 11).

ಠಕ್ಕ ṭhakka. = ಟಕ್ಕ. A cunning, deceitful fellow, a rogue (Mhr., H. ಠಕ; Tě. ಟಕಟಂಕು). ಠಕ್ಕಂ ಟಕ್ಕಂ (Šmd. 193).

ಠಕವಿಣೇಂ ṭhakaviṇêṃ. To deceive, to cheat (Mhr.).

ಟಪ್ಪಾ ṭappā. = ಟಪ್ಪೆ, ತಪ್ಪೆ. A stage; a halting place (My.; Mhr., H.). 2, a variety of song (My.; Mhr., H.).

ಟಪ್ಪಾಲು ṭappālu. ಟಪ್ಪಾಲ್. = ಟಪಾಲ, ಟಪಾಲು, ತಪಾಲು. The post; the mail (C.; Br.; Mhr., H. ಟಪ್ಪಾಲ). — ಟಪ್ಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕು. To post (C.). — ಟಪ್ಪಾಲಿನವ. The post-man (C.). — ಟಪ್ಪಾಲು ಕಟ್ಟೆ. A post-office (C.). — ಟಪ್ಪಾಲ್ಕಾಗದ. Letter-paper (My.). — ಟಪ್ಪಾಲ್ಗಾಡಿ. A post-cart or -coach (C.; Si. 273).

ಟಪ್ಪೆ ṭappĕ. = ಟಪ್ಪಾ. (C.). — ಟಪ್ಪೆಕುದುರೆ. A relay-horse (C.). — ಟಪ್ಪೆ ನಿಲ್ಲು. To stop or be in readiness, as a relay (C.). — ಟಪ್ಪೆಯಿಡು. -ಇಡು. To supply a relay of horses, oxen, etc. (My.).

ಟಮ ṭama. An imitative sound. — ಟಮ ಟಮ. rep. The sound of the ṭumuḷu (My.; Mhr. ಟಮಟಮನು, ಟಮುಟಮು).

ಟರ್ ṭar. An imitative sound. — ಟರ್ ಉಸ್. = ಉಸ್ ಟರ್. (C.).

ಟರಾಯಿಸು ṭarâyisu. To settle, to fix, to determine, to decide (C.; B. 5, 9; Tĕ. ಟರಾಯಿಂಚು; Mhr., H. ಠರಾವಿಣೇಂ, ಥರಾವಿಣೇಂ).

ಟರಾವಣೆ ṭarâvaṇĕ. = ಟರಾವು. (My.).

ಟರಾವು ṭarâvu. Settlement, decision (C.; B. 5, 9; Mhr. H. ಠರಾವ).

ಟಲಾಯಿಸು ṭalâyisu. To lead, as a horse (My.; Tĕ. ಟಲಾಯಿಂಚು; Mhr., H. ತಲಾವಾ, leading or walking about, as of a horse). 2, to walk to and fro or about (My.; Mhr., H. ಟೇಹಲಣೇಂ, to take a turn or two).

ಟಲಾಸು ṭalâsu. = ತಲಾಸು. Search, looking after, quest (S. Mhr.; Mhr., H. ತಲಾಶ, ತಲಾಸ).

ಟವಣೆ ṭavaṇĕ. Simple and compound addition (C.; see ಇಚ್ಚ್-; Mhr., H. ತಾಸಣೇಂ, to add together or sum up several items). ಟವಣೆಯೆಮ್ಮುದು ಕವಣಿಯ ಕಲ್ಲೋ?—ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಣಿ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಣಿ, ಟವಣೆ ತಾನಳೋಗನ ಮಿಣ್ಣಿ (Prvs.).

ಟವರ್ಗ ṭa-varga. The cerebrals (Šmd. 77).

ಟವಳಿ ṭavaḷi. = ಟವುಳಿ. Beguiling, guile, trick, deceit, untruth (My. in ಟಕ್ಕು-; T. ಟ್ಟವಳಿ; Tĕ. ತವಳಿ; T. ತವಲ್, deception; Mhr. ಟಳಣೇಂ, to fail of observance; ಟಾಳಣೇಂ, ಟೋಳಣೇಂ, to amuse, beguile).

ಟವಳಿಗಾಡಿ ṭavaḷi-gâḍa. A deceiver, etc. ಟವಳಿಗಾಡಿನ ಮೆಯ್ ಮೇಲೆ ಗವುಳಿ ಬಿತ್ತು.—ಟವಳಿಗಾಡಿನ ಹತ್ತರ ಧರ್ಮ ಉಂಟೋ? (Prvs.).

ಟವುಳಿ ṭavuḷi. ಟೌಳಿ. Armour, mail (ಕಂಕಟಕ Mr. 292); (a helmet). ತಲೆಯ ಟವುಳಿ (ಸೀನಕ Šmd. 345; Kk. 43; Šm. 42; Bhn. 9).

ಟವುಳಿ ṭavuḷi. = ಟವಳಿ.

ಟವುಳಿಕಾಡಿ ṭavuḷi-kâḍa. = ಟವಳಿಗಾಡಿ. (Bh. 8, 26, 32).

ಟಾಕಣ ṭâkaṇa. = ಟಾಂಕ್ಣಾ. A pony (C.; Br., H. ಟಾಕಣಾ, ಠಕಣಾ).

ಟಾಕಾ ṭâkâ. = ಟಾಕಿ, ಟಾಳು 1. A stitch (My.; Mhr. ಟಾಕಾ, ಟಾಚಾ).

ಟಾಕೆ ṭâki. = ಟಾಕಾ. (My.).

ಟಾಕು ṭâku. A support; a vault (T. ತಾಕ್ಕು; M. ತಾಙ್ಙು; see ತಾಂಗು 2). — ಟಾಕುಗೂಡು. Arches with niches on the wall that surrounds big temples (My.).

ಟಾಕು ṭâku. 1. = ಟಾಕಾ, etc. (My.).

ಟಾಕು ṭâku. 2. The nib of a pen (My.; Tĕ.; Mhr. ಟಾಂಕ); a steel-pen (S. Mhr.). ಟಾಕು ಜೊಡೆ, to nib a pen (My.).

ಟಾಕುಟೀಕು ṭâku-ṭîku. Right, orderly, neatly; order, neatness (C.; Mhr. ಠಾಕಠೀಕ).

ಟಾಕೋಟಾಕು ṭâkôṭâku. In the manner of the post or mail, speedily, etc. (C.; Mhr. ಟಾಂಕೋಟಾಂಕ).

ಟಾಂಕ್ಣಾ ṭâṅkṇâ. = ಟಾಕಣ. ಅರಬ್ಬೀ ಟಾಂಕ್ಣಾ, ಪೈಗೋ ಟಾಂಕ್ಣಾ (Si. 272).

ಟಾಣ ṭâṇa. = (ಠಾಣಾ), ತಾಣ 2. (Mhr. ಠಾಣ). — ಟಾಣದೀವಿಗೆ. = ತಾಣ-, q. v. (Bp. 12, 10; My.).

ಟಾನೆಯ ṭâṇĕya. = ತಾಣೆಯ. (Č. Bp. 47, 11; My.).

ಟಾನ್ತ ṭânta. A term ending in ಟ (or ಟ್, Šmd. 309).

ಟಾವಿಕೆ ṭâvikĕ. = ಠಾವಿಕೆ. Known; knowledge, acquaintance with (C.; Mhr. ಠಾಳೂಕ, ಠಾವಕಾ).

ಟಾವು ṭâvu. = ತಾವು, ತಾವು 1. A place; room; an abode (C.; Tĕ. ಠಾವು, ತಾವು; Mhr. ಠಾಯ; Mhr., H. ಠಾವ). *Cf.* ದಾವು 2.

ಟಿಕ್ ṭik. = ಟಕ್. A sound in imitation of ticking. — ಟಿಕ್ ಟಿಕ್. rep. Tick-tack (of a watch or small clock, (My.). — ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಎನ್ನು. To tick (My.).

ಟಿಕಾಣಿ ṭikâṇi. = ಠಿಕಾಣಿ. A place; a spot, an abode; seat, home; ground, basis of a rumour, etc. (C.; Br., Mhr., H. ಠಿಕಾಣಾ). ಟಳ್ಳು ಇರುವವಗೆ ಟಿಕಾಣಿ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಟಿಕ್ಕೆ ṭikkĕ. (= ಟೀಕೆ 2, No. 2). The gem or boss in the middle of a finger-ring, etc. (Mhr., H. ಠೀಕ); or a mock-gem (Mhr., H. ಡಾಂಕ, ಡಾಕ). ಮಾಣಿಕ್ಯಮಂ ಟಿಕ್ಕೆ (Cm. ಕಾಬು) ತಾಂ ಜಯಿಯಲ್ (Šś. 130, Dharwar ed.). See ಮಾಣಿಕಟಿಕ್ಕೆ.

ಟಿಂಗ್ ṭiṅg. The sound produced by any stringed instrument played upon with the fingers. — ಟಿಂಗ್ ಟಿಂಗ್. rep. The sound of a guitar, cittern, etc. (My.).

ಟಿಟ್ಟಿಭ ṭiṭṭibha. (Sk. = ಟಿಟ್ಟಿವಳ). (ಜಟ್ಟೆ Mr. 171, o. rs. ಜಿಟ್ಟೆ, ಜಟ್ಟೆ, ತಿಟ್ಟಿ; ಬಾನಾಡಿ Šś.; Mhr. ಟಿಟವೀ, the lapwing).

ಟಿಟ್ಟಿಭಕ ṭiṭṭibhaka. *The bird Parra jacana, the lapwing* (Parra goensis; ಟಿಯ್ಯನ ಹಕ್ಕಿ Nr. *a;* see ಲಕುಮುಕಿ).

ಟಿಪಾಯಿಸು ṭipâyisu. To shuffle, as cards (My.; H.; *cf.* Mhr. ಠೇವಣೇಂ, to put, etc.?).

ಟಿಪ್ಪಣ ṭippaṇa. (Šmd. 191). = ಟಪ್ಪಣಿ. A gloss, a comment, a commentary (ಟೀಕು Čt. I, 66; My.; Tĕ., Mhr.; *cf.* ತಿಳಿಸು). See ಕಳ್ಳ-. 2, a note, a jotting, a memorandum.

ಟಿಪ್ಪಣಿ ṭippaṇi. = ಟಪ್ಪಣ. (My.; Tĕ.; Mhr., Sk.).

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಾಡಿ ṭippaṇi-gâḍa. A commentator, an annotator (My.).

ಟಿಬ್ಬಿ ṭibbi. = ತಿಬ್ಬಿ, q. v. (My.).

ಟಿಯ್ಯ ṭiyya. = ಟೀವ. — ಟಿಯ್ಯನ ಹಕ್ಕಿ. = ಟೀವನ-. (ಟಿಟ್ಟಿಭಕ Nr. *a*).

ಟಿಸಲು ṭisalu. A forked, or lateral, branch (S. Mhr.; ಕವಲು G.; *cf.* Mhr., H. ಟಹಾಳಾ, a leafy branch, a twig?). — ಟಿಸಲೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಕವಲೊಡೆ. (S. Mhr.). ಟಿಸಲೊಡೆದ ಟೊಂಗಿ (ಆಳ್ಳೆಗೊಮ್ಮು, ಒಗಲೊಡೆದ ಟೊಂಗಿ G.).

ಟೀಕಾಕಾರ ṭîkâ-kâra. A commentator (My.; Mhr.).

ಟೀಕಾಚಾರ್ಯ ṭîkâ-âcârya. N. of a commentator on mâdhva literary works (My.).

ಟೀಕಿಸು ṭîkisu. To explain, to make clear, to interpret (My.).

ಟೀಕು ṭīku. 1. = ಟೀಕೆ 1. (ಟಿಪ್ಪಣ Ct. I, 66; ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ II, 109; My.). — ಟೀಕುವರೆ. -ಬರೆ. To write a commentary or gloss (Cpr. 4, 11).

ಟೀಕು ṭīku. 2. = ಠೀಕು. Right, just, correct, proper (Mhr., H. ठीक; My.). See ಟಾಕು-.

ಟೀಕೆ ṭīkĕ. 1. ಟೀಕಾ. *A commentary; a gloss.*

ಟೀಕೆ ṭīkĕ. 2. A necklace of gold wire (C.; M. टीगे; Tĕ. తీగె; Tĕ. తీగె also: a vine, tendril; wire; the string of a lute; see తీగె). 2, = ಟಿಕ್ಕೆ, a gem or boss (My.).

ಟೀಚು ṭīcu. To throw (a marble with the object of hitting another one, My.).

ಟೀಪುಸುಲ್ತಾನ ṭīpu-sultāna. Tippoo Sultan (My.; M.).

ಟೀಲ ṭīla. A "teal": the common teal, Querquedula crecca (Bd.);—the larger whistling teal, Dendrocygna fulva (Bd.). See ಗುಬ್ಬಿ-.

ಟೀವ ṭīva. = ಟಿಯ್ಯ. N. of a bird (ಜಲಾಣ್ಡ Mr. 177, one MS. ಜಲಾಣ್ಡ, another one ಜಲಾಂಡ; see also s. ಉಜ್ಜ ಪುಜ್ಜ). See Šĕv. 3, 33. — ಟೀವನ ಹಕ್ಕ. = ಟಿಯ್ಯನ-. (ಟಿಟ್ಟಿಭ Nr. *b*).

ಟುಕಾರ ṭu-kâra. The syllable ಟು (Šmd. 290).

ಟುಣ್ಟುಕ ṭuṇṭuka. *The tree Calosanthes indica* Bl.

ಟುಮಿಕೆ ṭumiki. = ಟುಮುಕೆ, etc. (S. Mhr.).

ಟುಮುಕೆ ṭumuki. = ಟುಮಿಕೆ, ಟುಮುಕು. A tom-tom (beaten by a crier, My.; H.; Mhr. टमुके, टमुकेर; Tĕ. టముటమే).

ಟುಮುಕು ṭumuku. = ಟುಮಿಕೆ, etc. (Č. Bp. 5, 7; My.; Tĕ. టముకు).

ಟುರಿರು ṭurru. An imitative sound. — ಟುರು ಟುರು. rep. The sound of the breaking of wind in continuation, used of a horse (C.).

ಟುಸ್ ṭus. = ಠಿಸ್. A sound to imitate the breaking of wind of any animal (S. Mhr.).

ಟಿಕ್ಕೆ ṭĕkkĕ. 1. = ಟಕ್ಕೆ, ಟಿಕ್ಕೆಯ, (ಶಕ್ಕೆ), ಶೆಕ್ಕೆ. A banner or standard (ಹಬಿಗೆ Ct. I, 53; Tĕ. టక్కెము, టిక్కెము= ಧ್ವಜ; T. ಇಡಕ್ಕಯ, ಡಕ್ಕಯ).

ಟಿಕ್ಕೆ ṭĕkkĕ. 2. = ಶಕ್ಕೆ 1, etc. An embrace (S. Mhr.); the amount of wood, etc., that can be grasped with the arms (S. Mhr.).

ಟಿಕ್ಕೆ ṭĕkkĕ. 3. = ಶೆಕ್ಕೆ 2, q. v. (My.).

ಟಿಕ್ಕೆಯ ṭĕkkĕya. = ಟಿಕ್ಕೆ 1, etc. (J. 12, 29; 23, 39; 25, 22).

ಟಿಗರು ṭĕgaru. = ಟಗರು, etc. (S. Mhr.).

ಟಿಂಕ ṭĕṅka. = ಟಂಕ. (C.).

ಟಿಂಕಲು ṭĕṅkalu. = ತೆಂಕಲ್. (C.; ಆವಾಚಿ, ದಕ್ಷಿಣ Si. 28). See Si. 100. 478.

ಟಿಂಕಸಾಲೆ ṭĕṅka-sâlĕ. = ಟಂಕಶಾಲೆ. (C.).

ಟಿಂಕು ṭĕṅku. = ತೆಂಕು, etc. (My.).

ಟಿಂಕೆ ṭĕṅkĕ. (= ಟಂಕ No. 3). An imaginary coin of the value of 16 dudḍus at 4 pays (S. Mhr.; Tĕ. టంక).

ಟಿಂಗು ṭĕṅgu. = ತೆಂಗು 1, q. v. (C.). ಟಿಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಟಿಂಗಿನ ಗಜ್ಜಿ (C.).

ಟಿಣ್ಣಾಣಿಸು ṭĕṇṇāṇisu. To get irritated, incensed, or enraged; to fret, to be vexed (Grj. 2, after 106; Râm. 5, 8, 66; J. 13, 62; Abhâ. 8, 2).

ಟಿಣ್ಟೇ ṭĕṇṭē. An imitative sound. ಟಿಣ್ಟೇ ಟೋಲು ಮದನಗೋಪಾಲ (Prv.).

ಟಿಪಾರಿಕೆ ṭĕpārikĕ. A lid (S. Mhr.). 2, striking off the excess of grain in a measure (S. Mhr.; Mhr. टिपर, टिपार, a stroke, a knock).

ಟಿಪ್ಪರ ṭĕppara. (Šmd. 48, & 191 Mḍb.). A bound, a gallop (?).

ಟಿಪ್ಪರಿಸು ṭĕpparisu. To jump, to bounce, to gallop. (See next).

ಟಿಪ್ಪರಿಸುಹ ṭĕpparisuha. Bouncing, galloping. ಟಿಪ್ಪರಿಸುಹಂ (ವಲ್ಗಿತ Nr.).

ಟಿಪ್ಪರಿಸು ṭĕpparisu. = ತೆಪ್ಪಱಿಸು. (My.).

ಟಿಪ್ಪು ṭĕppu. (Šmd. 191, not in Mḍb.).

ಟಿಬ್ಬರಿಸು ṭĕbbarisu. To make stupid, motionless or dull, to paralyze, to stun (ಶುಷ್ಕೀಕರಣ Šmd. Dh.; Bh. 8, 5, 10).

ಟೊಕಳಿ ṭōkaḷi. The shell or crust of a crab (S. Mhr.). **2,** hollow words, gabble (Bp. 58, 54).

ಟೊಂಕ ṭōṅka. The hip and loins; the hip, the loins; the waist (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ, ಸೊಣ್ಣ, ನಡು Si. 208; ಮಧ್ಯ, ಅವಲಗ್ನ, ಸೊಣ್ಣ, ನಡು 210; C.). ಟೊಂಕದ ಪಟ್ಟಿ (ಸಾರಸನಿ, ಅಧಿಕಾಂಗ 279). ಅನೆಯ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ತೊಗಲು ಪಟ್ಟಿ (ಜೂಜಿ, ಕಚ್ಚೈ, ವರತ್ರೆ 271). ಟೊಂಕ ಮುಜಿದರೂ ಬಿಕ್ಕ ಮುಜಿಯಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 18, 2; 20, 12; 21, 15; B. 4, 16. 175.

ಟೊಂಕಾಂಡಿಸು ṭōṅkâḍisu. To knock, to rap, to strike gently (Mhr. ठोकणें; R.).

ಟೊಂಗೆ ṭōṅgĕ. (= ಕೊಂಗೆ). The branch of a tree (C.). See B. 1, 9; 2, 2. 22. 37. 41.

ಟೊಣಪ ṭōṇapa. (= ಟೊಣೆಯ, ಟೊಣ್ಣ). A (cudgel-like) stout, fat dolt, a blockhead (B. 4, 108; see Mhr. s. ಟೊಣಪೆ).

ಟೊಣಪೆ ṭōṇapĕ. A stout piece of stick, a cudgel (C.; Mhr. ಟೊಣಪಾ, a cudgel; an unlettered savage; ಟೋಣಪನಾಥ, a blockhead; ತೋಮ್ಪ್ಯಾ, dull, boorish; *cf.* ಕೊಣಪಿ, ಜೊಣ್ಣೆ); stoutness, bigness (My.). 2, an unlettered savage (My.). ಟೊಣಪೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಣಗೋದೇ ಆರ್ಥ (Prv.).

ಟೊಣೆ ṭōṇĕ. 1. To cheat, to defraud, to deceive (ತರಾರ್ಥ Šmd. Dh.; Bh. 4, 4, 89; Šĕv. 4, 10; J. 5, 59). ಹಣ ಕ್ಕೊನ್ದು ಈಸ, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೊನ್ದು ಬೀಳೆಯು, ತ್ರಿಣಯನ ಮುಕುಟವಾ ದರು ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡನು (Sp.). ಬೂದಿಯೊಳು ಹುದಿ ಗಿಸಿ, ಪೇದಿಸಿ, ಮಜ್ಜೆ ಮಾಡಿ, ಕಾವಿರ್ದ ಚಿನ್ನದೊಳು (ಏನೂ) ಬೆರಸಿ, ಒರೆ ಹಚ್ಚಿ, ಊದುತಾ ಟೊಣೆವ (ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯನು, Sp.). ಅಕ್ಕನ ಚಿನ್ನ ವಾದರೂ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡ (Prv.).

ಟೊಣೆ ṭōṇĕ. 2. To dig (Šĕv. 4, 12; *cf.* ತೋಡು 2).

ಟೊಣೆಯ ṭōṇĕya. = ಟೊಣಪ, etc. (My.).

ಟೊಣ್ಣೆ ṭōṇṇĕ. A stout, dull, boorish woman. ಟೊಣ್ಣೆಯಾದರೆ ಮಣ್ಣುಕೆಲಸಾ ಮಾಡ್ಯಾಳು (Prv.).

ಟೊಣ್ಣ್ಯಾ ṭōṇṇya. = ಟೊಣೆಯ. (My.).

ಟೊಪ್ಪರ ṭōppara. A cap (Mhr. टोपडें, टोपसरें). ಕಾಳ ಗದೊಳಗೆ ಗುಣ್ಣು ತಗಲ ಬಾರದೆನ್ದು ತಲೆಗೆ ಹಾಕುವ ಟೊಪ್ಪರ (G. 237).

ಟೊಪ್ಪಿ ṭōppi. = (ಟೊಪ್ಪಿಗೆ), ಟೋಪಿ, (ತೊಪ್ಪಿಗೆ), ತೋಪಿ. A cap; a hat (My.; ಮುಕುಟ, ತೋಪಟ Si. 217; Mhr. टोपी).

ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ṭoppigĕ. = ಟೊಪ್ಪಿ, ತೊಪ್ಪಿಗೆ. (C.; B. 3, 109; ತೀರ್ಪಣ್ಣ G.). ಪೊಸ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (Šmd. 78). ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಮಾನಸಿಂ (162, o. r. ಮಾನವಂ). ತಲೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಟೋಪದ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (ತೀರ್ಪಣ್ಣ, etc. Si. 279). See ಪಚ್ಚೆ-. — ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕು. To put on a hat (C.; B. 5, 273).

ಟೊರೋ ṭŏrō. A kind of cry (Mhr. ತೋಂತೋ, noising abroad; *cf.* Mhr. ಟೋಭೊ). ಎನಗೂ ಹರಿನಾಮ ಮಾಧವನಿಗೂ ಹರಿನಾಮ; ಎನಗೂ ಜಲಶಯನ, ಮಾಧವನಿಗೂ ಜಲಶಯನ; ಎನ್ನದು ಕೂಬೆಂದೇನು? ಮಾಧವನದು ಹಿರಿದೇನು? ಟೊರೋ, ಟೊರೋ, ಟೊರೋ! ಆಸ್ತಿತು (Prv.).

ಟೊಳ್ಳು ṭoḷḷu. = (ಟೊಳ್ಳೆ, ದೊಳ್ಳು), ಕೊಳ್ಳು. The state of being hollow, empty, or void within (My.; *cf.* ಜೊಳ್ಳು). See Prv. s. ಪೋಕ. — ಟೊಳ್ಳುಮಾತು. An empty, vain speech. ಟೊಳ್ಳುಮಾತು ಸುಳ್ಳಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ಟೊಳ್ಳೆ ṭoḷḷĕ. = ಕೊಳ್ಳೆ, etc. A hollow, a cavity (My.); a fistula, or an eye-socket in which the ball has perished. ಹೂ ಹುಟ್ಟದುದೊ? ಕಣುತೂಲೆಯೊ? ಆಬಿಗಣ್ಣೊ? ತಿಮಿರವೊ? ಟೊಳ್ಳೆ ಹೋದಪುದೋ? (Bp. 18, 66).

ಟೋಕು ṭôku. Whole or round, as a number; wholesale (Mhr. ತೋಕ, ತೋಳಳ; Tĕ.). — ಟೋಕುತಾಳೆ. A rough estimate (My.; Mhr.).

ಟೋಪಿ ṭôpi. = ಟೊಪ್ಪಿ, etc. (C.; Si. 279). — ಟೋಪಿ ಬೀಯಿ. A trick or fraud to happen. ಅವನಿಗೆ ಟೋಪಿ ಬಿತ್ತು (My.). — ಟೋಪಿ ಹಾಕು, to put on a hat (C.). 2, to cheat (My.).

ಟೋಳಿ ṭôḷi. (= ಠಾವುಡಿ). A heap, a band, a body, a swarm (S. Mhr., Mhr.).

ಟ್ಠau. For words beginning thus see ಟವ- and ಟವ್ವ-.

ಠ್ TH

ಠ್ ṭh. The thirty-second letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 23). Only a few words have it as their initial (23), and it appears in పఠిల్లినే (22). About its connection with ట్ see పేట్టుగే (or పీట్టుగే) and ముట్టుగే.

ಠ ṭha. The letter ಠ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 2 (Mr. 349).

ಠಕಾರ ṭha-kâra. 1. The letter or syllable ಠ (Šmd. 11). 2, a loud noise; clanging; *cf.* ಟಂಕಾರ).

ಠಕಾರ ṭhakâra. 2. = ಠಕ್ಕು. (Bp. 52, 42).

ಠಕಾರಿಕೆ ṭhakârikĕ. = ಠಕಾರ 2. (My.).

ಠಕ್ಕ ṭhakku-a 3. = ಟಕ್ಕ. (ಸಿಕ್ಕತ, ಅನ್ಯಜು, ಶಠ Nr.; Bp. 36, 16; My.). See Prv. s. ನಗು 1.

ಠಕ್ಕತನ ṭhakkatana. = ಟಕ್ಕುತನ. (ಕುಹಕ Ćb.; My.). See Prv. s. ಮಕ್ಕ.

ಠಕ್ಕಿತೆ ṭhakkitĕ. A cunning, deceitful woman (Bp. 40, 52).

ಠಕ್ಕಿಸು ṭhakkisu. (Šmd. 23). (= ಟಕ್ಕಿಸು, J. 6, 35).

ಠಕ್ಕು ṭhakku. = ಟಕ್ಕು. (ತಾಠ್ಯ, ಕೈತವ, ಕಪಟ, ಕೂಟ, etc. Nr.; ಉಕ್ಕೈವ, ಪಳಾಳ Šmd. II; ಉಕ್ಕೈವ Kk. 83; ಆಟಮಟ Bhn. 35; My.). See Abh. P. 3, 39; Bp. 24, 65; 42, 17; 56, 17; Bh. 1, 8, 76. — ಠಕ್ಕುವಿಟ್-. -ಬಿಟ್. To be deceived. ಠಕ್ಕುವಿರ್ದ (Čpr. 5, 122).

ಠಕ್ಕುಗಾರ್ತಿ ṭhakku-gârti. A cunning female (Rśv. 11, after 154; My.).

ಠಕ್ಕೆ ṭhakkĕ. = ಟೆಕ್ಕೆ 1, etc.

ಠಣ್ ṭhaṇ. = ಜಣ್, etc. — ಠಣ್ ಠಣ್. rep. = ಜಣ್ ಜಣ್. (My.).

ಠಣಠಕಾರ ṭhaṇaṭ-kâra. = ಝಣತ್ಕಾರ. (Čpr. 6, 14; Grj. 8, after 8).

ಠೊಳ್ಳೆ ṭhoḷḷĕ. = ಠೊಳ್ಳೆ, etc. A hollow, a cavity (My.); a fistula, or an eye-socket in which the ball has perished. ಹೂ ಹುಟ್ಟದುದೊ? ಕಣುತೂಲೆಯೊ? ಆಬಿಗಣ್ಣೊ? ತಿಮಿರವೊ? ಠೊಳ್ಳೆ ಹೋದಪುದೋ? (Bp. 18, 66).

ಠೋಕು ṭhôku. Whole or round, as a number; wholesale (Mhr. ತೋಕ, ತೋಳಳ; Tĕ.). — ಠೋಕುತಾಳೆ. A rough estimate (My.; Mhr.).

ಠೋಪಿ ṭhôpi. = ಟೊಪ್ಪಿ, etc. (C.; Si. 279). — ಠೋಪಿ ಬೀಯಿ. A trick or fraud to happen. ಅವನಿಗೆ ಠೋಪಿ ಬಿತ್ತು (My.). — ಠೋಪಿ ಹಾಕು, to put on a hat (C.). 2, to cheat (My.).

ಠೋಳಿ ṭhôḷi. (= ಠಾವುಡಿ). A heap, a band, a body, a swarm (S. Mhr., Mhr.).

ಠ್ಠau ṭhau. For words beginning thus see ಟವ- and ಟವ್ವ-.

ಠಮಾಳ ṭhamâḷa. = ಠಮಾಡಿ (Šmd. 39). (Mhr. ಟವಾಳ, idle, wanton, mischievous).

ಠಮಾಳತನ ṭhamâḷatana. Wantonness, lewd sport (Bp. 42, 19).

ಠಮಾಡಿ ṭhamâḍa. = ಠಮಾಳ, q. v.

ಠವಣಿಕೆ ṭhavaṇika. See ಠವಣಿಕ.

ಠಸ್ಸೆ ṭhassĕ. A stamp (My.; Br., H. ಠಸ್ಸಾ; Mhr., H. ಠಸಾ).

ಠಳಠಳಕ್ಕಾರ ṭhaḷa-ṭhaḷat-kâra. The sound of bursting or snapping (Bh. 1, 20, 57).

ಠಾಕೂರ ṭhâkûra. An object of reverence or worship; a honorific title, Tagore (B. 5, 42. 45; My.; Sk. ಠಕ್ಕುರ; Mhr. ಠಾಕುರೀ, state of credit and reputation in the world).

ಠಾಣ ṭhâṇa. (Šmd. 23; Bp. 19, 8, where it is used with regard to saṅgîta; is it Tbh. of ತಾನ 1?). See ನವ-.

ಠಾಣಾ ṭhâṇâ. = ಟಾಣಿಕೆಯ, ಠಾಣೆ, ಠಾಣೆಯ, ಠಾಣ್ಯ. (Tbh. of స్థాన). The head station of a district (My.; Mhr. ಠಾಣೇಂ); a station under the civil authority (My.; Mhr.); the establishment of peons, etc. maintained there (My.; Tĕ.; Mhr., H.); an encampment (My.); a police station (My.); a garrison (My.; Tĕ.).

ಠಾಣಿಸು ṭhâṇisu. (fr. ಠಾಣ?). ಠಾಣಿಸಿತು (Šmd. 23 Mḍb.).

ಠಾಣೆ ṭhâṇĕ. = ಠಾಣಾ, etc. (C.).

ಠಾಣೆಗಾಱಿ ṭhâṇĕ-gâra. The officer in charge of a ṭhâṇâ. ಠಾಣೆಗಾಱಿಗೆ ನಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟವನೇ ಜಾಣ (Prv.).

ಠಾಣೆದಾರ ṭhâṇĕ-dâra. = ಠಾಣೆಗಾಱಿ. (C.; Mhr. ಠಾಣೇ-).

ಠಾಣೆಯ ṭhâṇĕya. = ಠಾಣಾ, etc. (ತಾಣಾಂಕ Čt. II, 110).

ಠಾಣ್ಯ ṭhâṇya. = ಠಾಣಾ, etc. An encampment, etc. (My.). ದಣ್ಣಿನೊಡನೆ ಠಾಣ್ಯ ಪಾಕ ನಮಯ ಹೊಂಚುವಿಳೆ (ಆಸನ, etc. Si. 262). ದಣ್ಣು ಠಾಣ್ಯದ ಸ್ಥಲ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಿದು (ವ್ರಜ್ಯೆ 291).

ಠಾವಿಕೆ ṭhâvikĕ. = ಟಾವಿಕೆ, q. v. (C.).

ಠಾಯಿ ṭhâyi. (Tbh. of ಸ್ಥಾಯಿ). = ಠಾಯೆ. A mode of singing (Bp. 19, 13; V. 11, 9).

ಠಾಯೆ ṭhâyĕ. = ಠಾಯಿ. (Čpr. 7, 97).

ಠಾವು ṭhâvu. (Šmd. 23). = ಟಾವು, etc. A place, a spot (ಆಯನ, ಸ್ಥಾನ Hlâ.; Mr. 453; ಎಡೆ Nn. 128, o. r. ಬಿಡು; C.; Mhr. ಠಾಯ; *cf.* Sk. ಸ್ಥಾ, ಸ್ಥಾವ, standing). ಆಡುವ ಠಾವು (ರಂಗ); ಆನೆಯ ಹಿಡಿವ ಠಾವು (ವಾರಿ); ಇರ್ಪ ಠಾವು (ಉಪಷ್ಟ, ಆಶ್ರಯ); ಮುನಿಗಳ್ ಇರ್ಪ ಠಾವು (ಮಠ); ಶ್ರವಂಗೆಯ್ವ ಠಾವು (ಖಲೂರಿಕೆ Hlâ.). ಮಧ್ಯವ ಕೊಯ್ವ ಠಾವು (ಶುಣ್ಡಾಪಾನ, ಮದಸ್ಥಾನ); ಋಣಿದಾಡುವ ಠಾವು (ಆನರ್ತ); ನೀರು ನೆರಿಲಿಲ್ಲದ ಠಾವು (ಮರು); ಯಾತಂಗಂಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಯಿಸುವ ಠಾವು (ಸಂಸ್ತಾವ); ಸವ್ಯಳು ಮಣ್ಣುಳ್ಳ ಠಾವು (ಊಷ Nr.). ಕೊಲ್ಲದೆ ಮೃಗವ ಹಿಡಿಯುವುದೆಲ್ಲ ಠಾವಿನೊಳು (a net, Sp.). See Bp. 9, 6; 13, 22; 24, 72; 30, 17; 43, 72; 50, 6; 55, 48. 51; J. 17, 4.

ಠಾವುಡಿ ṭhâvuḍi. (= ಟೋಳಿ). (Râm. 6, 14, 22).

ಠಿಕಾಣಿ ṭhikâṇi. = ಟಿಕಾಣಿ. (C.). ಠಿಕಾಣಿಯಿಲ್ಲದವ ಮುಖಾ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದ (Prv.).

ಠೀಕು ṭhîku. = ಟೀಕು 2. (My.).

ಠೀವ್ ṭhiv. = ಠೆವ್. (My.).

ಠೀವಿ ṭhîvi. Style, fashion (Tĕ.); grandeur, splendor of appearance; ornament (My.; ನವಾಯಿ Bhn. 5; Mhr. ಠೇವ, an air, manner; a peculiarity of speech or action). ಠೀವಿಯಿಸ್ದ ನೋವು ಮುಚ್ಚ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). See ಆರಸು-; Bp. 12, 45; Prv. s. ರಾಜ.

ಠೆಕ್ಕಿಸು ṭhĕkkisu. (Šmd. 23 Mdb.).

ಠೆಕ್ಕೆ ṭhĕkkĕ. = ಟೆಕ್ಕೆ 1, etc. (ಕೇತನ, ಪತಾಕೆ Nn. 18).

ಠೆಬ್ ṭhĕb. = ಠೀವ್. The report of a pistol or gun (S. Mhr.).

ಠೇವಣಾತಿ ṭhêvaṇâti. = ಠೇವಣಿ, etc. (My.; Br.; Mhr. ಠೇವರೇವ).

ಠೇವಣಿ ṭhêvaṇi. = ಠೇವು. (C.; Br.; Mhr. ಠೇವ, ಠೇವಾ, ಠೇವಣೀ, a hoard; a stock; a buried treasure; a deposit; Mhr. ಠೇವಣೇಂ, to put, place, etc.).

ಠೇವು ṭhêvu. A hoard (of money, C.; see Mhr. s. ಠೇವಣಿ). 2, a deposit (as security, C.; Mhr.).

ಡ್ ḍ

ಡ್ ḍ. The thirty-third letter of the Alphabet (Smd. 12. 21). Regarding its connection with ಟ್ see Šmd. 214. 229. 246. 250. 282. 284. 287; regarding that with ದ್, 287; that with ಡ್, 206; that with ಟ್, 28. 217. 222, and that with ಳ್, 29. *Cf.* ಅಂ = ಅಡಿ, ಕೊಂಕು = ಕುಡು (ಕುಡುಕಳ್). Initial ಡ್ appears also as ದ್, see *e. g.* ಪಗೆ 1 and 2, etc., etc.

ಡ ḍa. The letter ಡ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 3 (Mr. 349).

ಡಕಾರ ḍa-kâra. The letter or syllable ಡ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 98-103).

ಡಕಾಯಿತಿ ḍakâyiti. = ಡಾಕಾಯಿತಿ. (My.).

ಡಕ್ಕೆ ḍakkĕ. Tbh. of ಢಕ್ಕೆ (Šmd. 339). = ದಂಕ, ಡೆಂಕೆ. (T. ಇಡ ಕ್ಕೆಲು, ಡಕ್ಕೆಲು, a large drum, a drum double headed; Tĕ. ಡಕ್ಕೆ, a small double drum, used as a rattle). ಬನ್ನಿಯ ತರು ಡಕ್ಕೆಗೆ (Šmd. 75).

ಡಗೆ ḍagĕ. 1. = ದಗೆ 1, q. v. Deceit, etc. (S. Mhr.).

ಡಗೆ ḍagĕ. 2. = ದಗೆ 2. Heat, glow, sultriness (My.; Bh. 3, 23, 11; Mhr. ಡಗಡಗಣೇಂ, ಡಗಾಗಣೇಂ, to be hot and sweltering, to be close and sultry).

ಡಗೆ ḍagĕ. 3. Fear, danger of tottering or of failing (? Šśv. 4, 76; Mhr. ಡಗ).

ಡಂಕ ḍaṅka. = ಡಕ್ಕೆ, etc. A pretty large double drum (My.; Tĕ. ಡಂಕೆ; Mhr. ಡಂಕಾ, ಡಾಂಕಾ, a large kettle-drum).

ಡಂಕೆ ḍaṅkĕ. = ಟಂಕೆ, etc. (ಬಡಿಕೋಲ್ Šs.).

ಡಂಗರ ḍaṅgara. = ಡಂಗುರ q. v., ದಣ್ಡೋರ, ದಣ್ಡೋರೆ. Public notice by a crier who beats a tom-tom, an oral proclamation (My.; Mhr. ಡಾಂಗೋರಾ, ಢಾಣ್ಡೋರಾ, ಪಾಣ್ಡೋರಾ, ಢಾಣ್ಡೋರಾ); the tom-tom beaten by the crier (C.; Tĕ. ಡಂಗುರ; T. తణ్ణుర; Mhr. ಡವಣ್ಡಿ ē).

ಡಂಗಿ ḍaṅgi. = ಟಂಕೆ, etc. (ಕೋಲ್ Kk. 74).

ಡಂಗುರ ḍaṅgura. = ಡಂಗರ, etc. (Râm. 5, 8, 24; My.). ಮೇಘನ್ಯಪಾಲಕನ ಡಂಗುರವೊ? ಪೊಯಿಗುವ ಸಿಡಿಲಿನ ಅಬ್ಬರವೋ? (Bh. 1, 19, 19). — ಡಂಗುರ ಪೊಯಿಸು. = ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. (J. 10, 47; 17, 38). — ಡಂಗುರ ಬಡಿ. To beat the ḍaṅgura (Bp. 26 sum.). — ಡಂಗುರವ್ಮೆಯ್ಸು. -ಂ-ಪೊಯ್ಸು. = ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. (Čpr. 8, 18). — ಡಂಗುರ ಸಾಲಿಸು. To have proclaimed (B. 4, 20; My.). — ಡಂಗುರ ಹೊಡೆ. = ಡಂಗುರ ಬಡಿ. ಡಂಗುರಾ ಹೊಡದರೆ ಹೊಂಗರಳನ ಮರ ಕೇಳೀತೋ? (Prv.). — ಡಂಗುರ ಹೊಯ್. = ಡಂಗುರ ಬಡಿ. (Bp. 37, 59). — ಡಂಗುರ ಹೊಯಿ. = ಡಂಗುರ ಹೊಯ್. (Bp. 37, 42. 47). — ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. To have the ḍaṅgura beaten (Râm. 1, 13, 12).

ಡಂಗುರವಿಚು ḍaṅguruvu. (= ಅಡಂಗುಱುಚು). — ಡಂಗುಱು ಚಾಟಿ. -ಆಟ. = ಆಡಂಗುಱುಚಾಟಿ. (ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಾಟ Šm. 56; Tĕ. ಡಾಗಿಲಿಮುಚ್ಚುಲು, ಡಾಗಿಲಿಮೂತಲು, ಡಾಗಿಲಿಮೂತೆ, ಡಾಗುಡುಮೂಚೀಲು, ಡಾಗುಡುಮೂಚೀಲು, ಡಾಪುಮೂಪುಲು; ಡಾಗಿಲಿಮ್ಮುಚ್ಚು ಲಾಮು, to play at hide and seek; ಡಾಗುರಿಂಡು, to be hid; ಡಾಗು, to hide, lie hid).

ಡಂಗೆ ḍaṅgĕ. = ಠಂಗೆ, etc. (ಮುದ್ಗರ, ದ್ರುಘಣ Hlâ.; ದ್ರುಘೆಣ Mr. 298).

ಡಂಗೆ ḍaṅgĕ. = ದಂಗೆ, q. v. Tumult, uproar, etc. (C.); dunning. — ಡಂಗೆ ಕೂತು ಕೊಳ್ಳು. To dun (My.).

ಡಂಗೆಗಾಪ ḍaṅgĕ-gâpa. = ದಂಗೆಗಾಪಿ. A man who raises a tumult or uproar (C.).

ಡಣ್ ḍaṇ. An imitative sound. — ಡಣ್ ಡಣ್. rep. The sound of the drum called ಡವಣೆ (My.).

ಡಣ ḍaṇa. = ಗಣ 1, etc. *(Cf. ಥಣ).* — ಡಣ ಡಣ. = ಗಣ ಗಣ. (C.).

ಡಣಾಕೃತಿ ḍaṇâ-kṛiti. A clang, a clash, etc. ಹೊದಱಿ ಡೊಂಕ ಣಿಗಳ ಡಣಾಕೃತಿ (Bh. 6, 2, 4).

ಡತ್ವ ḍatva. The letter or syllable ಡ (Śmd. 78. 286. 352. 369).

ಡಬ್ ḍab. A sound produced by the sudden falling of heavy bodies (My.).

ಡಬ್ ḍab. = ಡಬ್ಬು 2. (Mhr., H. ಥಬ, an imposing air; largeness, greatness). — ಡಬ್ಬು ಳಿ. -ಕಳಿ. = ಡಬ್ಬುಗಳಿ. The prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (St. & Pl. and some parts of S. Mhr.; My.). 2, Euphorbia antiquorum L. and similar kinds (Z. about Ballâri).

ಡಬ ḍaba. = ಡವ, (ಡಬ್ಬು 1), ಡಬ. (My.).

ಡಬಡ್ಡಾಳಿಕೆ ḍabaḍḍâḷikĕ. Showiness, an empty display of authority or good circumstances, boast (My.; Mhr., H. ಥಬ, an imposing air; greatness, as boasted of; ಥಬದಾರ, large, showy).

ಡಬರಿ ḍabari. = ಡಬುರಿ. A cylindrical copper or brass saucepan or cooking vessel (C.; also Baṅgâḷi in various meanings; Tĕ. ಡಬರೆ, ದಬ್ಬಲೆ).

ಡಬಾಣ ḍabâṇa. = ಡಮಾಣ, etc. ಡಬಾಣ. A pair of kettle-drums (My.; Tĕ.).

ಡಬೀರಿ ḍabîri. A moonshee, writer (Sd.; Mhr., H. ಡಬೀರ, a râja's secretary).

ಡಬ್ಬ ḍabba. = ಡಬ್ಬಿ. (My.).

ಡಬ್ಬನೆ ḍabbanĕ. = (ದಬ್ಬನೆ). Suddenly and with the sound of ಡಬ್, in ಡಬ್ಬನೆ ಬೀಳು, used of vessels, stones, etc. that fall from above (C.).

ಡಬ್ಬಳ ḍabbaḷa. = ದಬ್ಬಣ, etc. (My.).

ಡಬ್ಬಿ ḍabbi. A small box, as a snuff-box, one used as a powder-horn, a pill-box, an offering-box, etc. (C.; Tĕ., T.; Mhr., H. ಡಬಾ, ಡಬೀ). — ಡಬ್ಬಿಗಡಿಗೆ. An offering-box (My.).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 1. (= ಡಬು, ದಬು). The sound emitted by a hollow box, a sort of tabour, etc., when struck (C.; Tĕ. ದಬ್ಬು, aloud).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 2. = ಜೊಬ್ಬು q. v., etc. (C.). — ಡಬ್ಬುಗವ್ಚು. -ಕವ್ಚು. = ಡಬ್ಬ ಹಾಕು. (My.). — ಡಬ್ಬ ಹಾಕು. To put upside down (C.; B. 4, 207. 209). — ಡಬ್ಬು ಹಿಡಿ. To hold upside down, as a vessel (S. Mhr.; B. 5, 153).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 1. A kind of drum (S. Mhr.; Tĕ. ಡಪ್ಪ, a large drum; T. ತಪ್ಪ, a kind of timbrel or drum; Mhr. ಡಫ, a sort of tambourine).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 2. = ಡಬ್, ಡಬ್ಬು 1, etc. Greatness, especially as boasted of, showiness, ostentation, an assumed imposing air (C.; see Mhr., H. s. ಡಬ್); the biggest one of marbles at play (S. Mhr.; Mhr. ಥಬ್ಬು, a gross and bulky person); bragging; fiction, falsehood, a lie (My.; Tĕ.; T. ಡಪ್ಪ). 2, a dub or copper coin, four pays (Tĕ.; T. ಡಪ್ಪ; Mhr. ಥಬ್ಬು, a double pice). — ಡಬ್ಬುಗಳಿ. = ಡಬ್ಗುಳಿ. (My.).

ಡಬ್ಬುಗಾಱ ḍabbu-gâṟa. A man fond of display, etc. (My.).

ಡಬ್ಬೆ ḍabbĕ. = ಡೆಬ್ಬೆ, ದಬ್ಬೆ, etc. (My.). See ಬೆನ್ನು-.

ಡಭೀಲ್ ḍabhîl. The sound produced when a heavy thing is thrown into water (My.).

ಡಮು ḍama. An imitative sound. — ಡಮು ಡಂ. Tom, tom! (the sound of certain drums, My.; Mhr. ದಮದಮಾಟ; Tĕ. ಟಮಟಮೆ, a tom-tom; Sk. ಡಮ್, to sound, as a drum). ಡಮಡಮೆಮ್ಪು ಡಿಣ್ಡಿಮಂ (Rśv. 6, after 11).

ಡಮರ ḍamara. = ಡಾಮರ 1. *A riot, a tumult, an affray, a scuffle, a turmoil;* calamity, distress (ಡಿಮ್ಪು, ಈತಿ, ಉಪದ್ರವ, etc. Mr. 27).

ಡಮರು ḍamaru. *A sort of small drum shaped like an hour-glass.* See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಡಮರುಕ ḍamaruka. = ಡಮರುಗ (Śmd. 337), ಡವರುಗ (347). A kind of drum (= ಡಮರು).

ಡಮರುಗ ḍamaruga. Tbh. of ಡಮರುಕ, q. v. (ಡಮರು Nr.; My.). ಹೊಸ್ತಿಯ ತರು ಡಮರುಗಕ್ಕೆ (Śmd. 75).

ಡಮಾಣ ḍamâṇa. = ಡಬಾಣ, ಡಮಾರ, ದಬಾಣ. (Č. Bp. 5, 7; My.).

ಡಮಾರ ḍamâra. = ಡಮಾಣ, etc. A pair of kettle-drums (My.; Tĕ.; T. ಡಮಾ, ಡಮಾನ, ಡಮಾರ, ಡಮ್ಮಾನ, ಡಮ್ಮಾರ). ಡಮಾರದ ಕಬ್ಬುಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಿಟ್ಟಿ (Prv.).

ಡಮ್ಬ ḍamba. 1. = ಜಮ್ಬ 2, etc., ಡೊಮ್ಬು 1. Grandeur, pomp, ostentation, etc. (C.; Tĕ., T., M.). — ಡಮ್ಬಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. Vain display, etc. (C.; ಒಣಪೆಮ್ಮೆ G.).

ಡಮ್ಬ ḍamba. 2. Throwing; ordering. See ಎ-.

ಡಮ್ಬಕ ḍambaka. Tbh. of ದಮ್ಬಕ. Arrogance, ostentation, pride. 2, deceit, trickery. (Bp. 40, 51; 60, 21, J. 17, 54). 3, an ostentatious man; a deceiver (J. 5, 69).

ಡಮ್ಬಗಾಱ ḍamba-gâṟa. An ostentatious man (C.).

ಡಮ್ಬನ ḍambana. = ಡಮ್ಬ 2. See ಎ-.

ಡಮ್ಬರ ḍambara. An assemblage, a mass, etc. (= ಅಡಮ್ಬರ No. 8; see ಪೀಳಿ-). 2, = ಅಡಮ್ಬರ No. 7 (Čpr. 7, 140).

ಡಮ್ಬು ḍambu. = ಡಮ್ಬ 1, etc. (ಅಡಮ್ಬರ Nn. 135; Bp. 59, 17).

ಡಮ್ಬುಕ ḍambuka. = ಡಮ್ಬಕ (?). (Râm. 6, 19, 17).

ಡಮ್ಭ ḍambha. =ಡಮ್ಬ 1, etc. (Čpr. 5, 81).

ಡಯನ ḍayana. Going, running; *flying in the air; a car, or a kind of litter* (ಪ್ರವಹಣ, ರಥದ ಹರಿ Hlâ.; ಪ್ರವಹಣ, ಛಣ್ಡಿಯ ಹರಿಹು Mr. 284).

ಡಱಕಿ ḍaṟaki. A belch (S. Mhr.; Mhr. ಢೇಕರ).

ಡಱಕು ḍaṟaku. = ಡಱಕೆ. ಡಱಕು ಮಾರು (S. Mhr.).

ಡಱ್ರಿನೆ ḍaṟṟanĕ. = ಗಱ್ರನೆ, ದಿಡ್ಡನೆ, ದಿಜ್ಜನೆ. With the noise that accompanies belching. ಡಜ್ಜನೆ ತೇಗು (S. Mhr.; Bp. 25, 30; My.).

ಡಲಾಯಿತ ḍalâyita. A peon of a district office (My.; Br.; H. ಥಲಾಯತ್).

ಡವ ḍava. = ಡಬು, etc. An imitative sound. — ಡವ ಡವ. Audible palpitation of the heart on account of the fear arising from a bad conscience, etc. (C.).

ಡವಕೆ ḍavakĕ. A spittoon (ಕಾಳಂಬ Śmd II; Kk. 54; Śm. 61; ಕಾಳಾಂಜಿ Čt. II, 94; Čpr. 4, 68; 6, after 86; Abh. P. 3, after 83). See ಪೊಡ್ಡಿವಕೆ. *Cf.* ಜ್ಞೇವ?

ಡವಡವಿಕೆ ḍavaḍavikĕ. = ಲವಲವಿಕೆ. (S. Mhr.; Mhr. ಥವಳಣೇಂ, to yearn with affection).

ಡವಡೆ ḍavaḍĕ. 1. = ಡವುಡೆ 1. (My.).

ಡವಡೆ ḍavaḍĕ. 2. = ಡವುಡೆ 2, etc. (S. Mhr.).

ಡವಣೆ ḍavaṇĕ. = ಡವಣೆ. A sort of larger drum shaped like an hour-glass (My.; ಯಕ್ಷಪಟಹ, ಢಕ್ಕೆ, ಡೋಲು Si. 62; Tĕ. ಠವಣೆ = ಢಂಕಾ, ಡವಿಣೆ = ಡಿಣ್ಡಿಮ). — ಡವಣೆವಡಿ. -ವಜೆ. (Rśv. 6, after 11).

ಡವರುಗ ḍavaruga. = ಡಮರುಗ. Tbh. of ಡಮರುಕ (Śmd. 347).

ಡವಾಲಿ ḍavāli. = ಡವಾಲಿ. A peon's belt on which a badge is worn (My.; Br., H.).

ಡವಿಗೆ ḍavigĕ. = ಡವುಗೆ. A thick bamboo (S. Mhr.); the skull of a skeleton (S. Mhr.).

ಡವುಗೆ ḍavugĕ. = ಡವಿಗೆ. A skull. ತಲೆಯ ಡೊಗೆ (ಟಿಡು G.).

ಡವುಡು ḍavuḍu. = ಡವಡು 2, ಡವುಡು 2. A race or a run; the gallop of a horse (S. Mhr., Br.; Mhr., H. ಡವಡ, ಪೌಡ).

ಡವುಡೆ ḍavuḍĕ. 1. = ಡವಡೆ 1. A kind of small drum or tabour (ಡಿಣ್ಡಿಮ Nn. 66). ಪೊರೆವ ಡವುಡೆ (ಡಿಣ್ಡಿಮ Mr. 80). See Č. Bp. 5, 7; 47, 37; J. 12, 12; ಬೀರ-.

ಡವುಡೆ ḍavuḍĕ. 2. = ಡವಡೆ 2, ಡವಡೆ, etc. A jaw (S. Mhr.).

ಡವುಲು ḍavulu. ಡೌಲು. Shape, form; way, manner; signs, indications, appearance (Mhr., H. ಡೌಲ). 2, estimated revenue (My.); probable produce (My.);—the amount of the government demand; fixed rate of assessment (Br.). 3, a pompous air; buckishness; empty display (C.; Mhr., H.; B. 3, 95). — ಡವುಲನ್ನಾಜು. -ಅನ್ನಾಜು. A probable estimate (My.). — ಡವುಲು ಕೊಚ್ಚು. To brag, to boast (S. Mhr.). — ಡವುಲುಜಮಾಬಂದ್ದಿ. The probable assessment (of a village, My.). — ಡವುಲುಜಾಸ್ತಿ. Too high an estimate (My.). — ಡವುಲುದಾರ. A man who estimates the probable harvest, etc. (My.); an ostentatious man (My.). — ಡವುಲುದಾರಿ. Well-shaped (My.; Mhr. ಡೌಲ ದಾರ).

ಡಹು ḍahu. *The tree Artocarpus lacucha* R. See ಕೆಂಡಿ ಸಿವಿಪ್ಪೆ.

ಡಾಕ ḍāka. N.— ಡಾಕರಸು. -ಅರಸು. King Ḍāka (Śmd. 75).

ಡಾಕಾಯಿತಿ ḍākāyiti. = ಡಕಾಯಿತಿ. Dacoity, gang-robbery (My.; H.).

ಡಾಕಿಣಿ ḍākiṇi. = ಡಾಕಿನಿ, ಡಾಹಿಣಿ. The sword of a female demon (ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ Kk. 81).

ಡಾಕಿನಿ ḍākini. = ಡಾಕಿಣಿ, etc. (ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ Śm. 43). **2,** a kind of female demon attending Kâlî (Sk.; J. 12, 45).

ಡಾಕು ḍāku. 1. = ಡಾಗು. A spot, stain, blot (My.); a mark put on cattle with a red-hot iron (My.); inoculated cow-pox (My.; Mhr., H. ಡಾಗ; T., Tĕ. ಡಾಗು).

ಡಾಕು ḍāku. 2. An attack (Bh. 3, 19, 13; Mhr., H. ಡಾಂಕಾ, an attack of robbers; Tĕ. ಢಾಕೆ, inroad, invasion).

ಡಾಕು ḍāku. 3. Dawk, post, post-office; a disposition (of horses, runners, etc.) along a road to convey the post or travellers (M.; Mhr., H. ಡಾಕ).

ಡಾಗಿಲಿ ḍāgili. An anvil (Śd.; Tĕ. ಡಾಕಲ್ಲು, ಡಾಗಲಿ).

ಡಾಗು ḍāgu. = ಡಾಕು 1. (C.; B. 5, 174).

ಡಾಡಿಮ ḍāḍima. Tbh. of ದಾಡಿಮ. (ಡಾಳಿಮ, ಕರಕ Nr.).

ಡಾಣ ḍāṇa. = ಡಾಣ 1, ಡಾಣೆ 1, ಧಾನ No. 2. Tbh. of ಧಾನಾ or ಧಾನ್ಯ. Grain, horse-corn, horse-gram (My.; Mhr. ಡಾಣಾ).

ಡಾಣಿ ḍāṇi. = ಡಾಸೆ. A staff, a club (ಲಗುಡ, ದಣ್ಣಿ Nr.).

ಡಾಣಿ ḍāṇi. = ಡಾವಣಿ, (ಡಾಣ 2), ಡಾಣಿ, ಡಾಣೆ 2. (My.).

ಡಾಣೆ ḍāṇĕ. = ಡಾಣಿ. (ಲಕುಟಿ, ಲಗುಡ Śmd. 338). ಚಿನ್ನಂಗಿಯ ತರು ಡಾಣೆಗೆ (75). ಮರದ ಸಿಳ್ಳೆ, ಡಾಣೆ ಮುನ್ತಾದ ಆಯುಧ (ನರ್ವಲೆ, ತೋಮರ Si. 290).

ಡಾನ್ತ ḍa-anta. A term ending in ಡ (Śmd. 310).

ಡಾಬು ḍābu. 1. = ದಾಬು 1. (Tbh. of ದಾಮ). A woman's girdle or zone (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 446; C.; Tĕ.; T. ಡಾಪ್ಪು). See Si. 220.

ಡಾಬು ḍābu. 2. = ದಾಬು 2. Intimidation, repression, menacing; awfulness (My.; Mhr., H. ದಾಬು). — ಡಾಬುಜರಬು. Awfulness (My.).

ಡಾಮರ ḍāmara. 1. = ಡಮರ q. v., ಡಾವರ 2. An affray, a riot, etc., the bustle and confusion of strife, etc. (Sk.). 2, any surprising thing, sight, or occurrence (Sk.). See Bp. 7, 17.

ಡಾಮರ ḍāmara. 2. Dammer (My.; Mhr.).

ಡಾಮ್ಬಿಕ ḍāmbika. Tbh. of ದಾಮ್ಬಿಕ. (My.).

ಡಾಲರಿ ḍālari. A dollar (Tĕ. ಡಾಲರು; R.).

ಡಾಲಿಮ ḍālima. = ಡಾಡಿಮ q. v., ಡಾಳಿಮ, ಡಾಳಿಮ್ಬ, ಡಾಳಿಮ್ಬರ, ಡಾಳಿಮ್ಬಿ, ಡಾಳಿಮ್ಬ. (Sk.).

ಡಾಲು ḍālu. Tbh. of ಢಾಲ. A shield (C.; Tĕ., T.; B. 4, 48).

ಡಾವಣಿ ḍāvaṇi. = ಡಾಣಿ, etc., ಡಾವಣಿ 1. Tbh. of ದಾಮನಿ. A rope stretched along and secured at the ends, unto which cattle are tied up by means of a tie-rope (My.; Prll. 3, 10; Mhr. ದಾವಣ). — ಡಾವಣಿ ಕಟ್ಟು. To tie cattle in a row to a long rope fastened by two pegs (My.).

ಡಾವರ ḍāvara. 1. = ಡಾವುರ, q. v. (Čpr. 8, 67; Bh. 2, 2, 103; J. 13, 11).

ಡಾವರ ḍāvara. 2. Tbh. of ಡಾಮರ 1 (Čt. II, 93).

ಡಾವರಿ ḍāvari. Burning, combustion (J. 8, 45).

ಡಾವರಿಗ ḍāvariga. An uproarious or raving man (Bh. 3, 4, 45).

ಡಾವರಿಸು ḍāvarisu. To whirl or move about (ಕೋವರಿ, ಸವ್ವರಿಸು Čt. I, 20), as sparks (Bh. 1, 20, 60), to flicker, as flames (J. 8, 39; 13, 59; 24, 31); to rave, to talk irrationally (Rām. 3, 4, 21; J. 5, 54). See Bh. 2, 2, 103.

ಡಾವಳಿ ḍāvaḷi. = ದಾವಳಿ, etc. (My.).

ಡಾವು ḍāvu. 1.= ಡಾವೆ, (ದಾವಾ, etc.). Spite, malice, hatred (S. Mhr.; Mhr., H. ದಾವ). — ಡಾವು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. To be rancorous (S. Mhr.). — ಡಾವು ತೀರಿಸು. To satiate spite, to revenge one's self (S. Mhr.).

ಡಾವು ḍāvu. 2.= ಡಾವುರ. Desire (My.).

ಡಾವುರ ḍāvura. = ಡಾವರ 1, ಡಾವು 2, ದಾವರ, ದಾವರು, ದಾವು 1, ದಾವುರ, ದಾವ್ರ. Burning, thirst: desire; need, want (ಆವೇಕ್ಷೆ Bhn. 22, o. r. ಡಾವರ; *cf.* ದಾಹ; Mhr. ದಾಹ = ಡಾಹ).

ಡಾವೆ ḍāvĕ. = ಡಾವು 1. (S. Mhr.). — ಡಾವೆ ಸಾಜು. To publish one's intention of being revenged on an enemy (S. Mhr.).

ಡಾಹಿಣಿ ḍāhiṇi. = ಡಾಕಿಣಿ, etc. (ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ Śmd. II).

ಡಾಳ ḍāḷa. = ಡಾಳಿ. Lustre, radiance; beauty, loveliness; gracefulness (ಕಳೆ, ಮಿಂಚು, ತೊಳಪು, ತೊಳಗು, ಬೆಳಗು, etc.,

ಕಾಸ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25, o. r. ಧಾಳ; ಲಾವಣ್ಯ Bhn. 26; J. 17, 26; Mhr. ಧಾಳ; Tē. ಡಾಲು, ಡಾಳು, ದಾಳು; *cf.* Sk. ಧನಲ).

ಡಾಳಯಿಸು ḍâḷayisu. = ಡಾಳಯ್ಸು, ಡಾಳವಿಸು, ಡಾಳಿಸು 1. To be radiant, to shine, to be beautiful (Bp. 61, 30).

ಡಾಳಯ್ಸು ḍâḷaysu. = ಡಾಳಯಿಸು. (Bp. 4, 23).

ಡಾಳವಿಸು ḍâḷavisu. = ಡಾಳಯಿಸು. (Bp. 3, 27).

ಡಾಳಿ ḍâḷi. = ಡಾಳ. (J. 30, 11).

ಡಾಳಿಮ ḍâḷima. = ಡಾಲಿಮ, etc. (ಡಾಡಿಮ, ಕರಕ Nr.).

ಡಾಳಿಮ್ಬ ḍâḷimba. = ಡಾಳಿಮ, etc. (My.; Mhr.).

ಡಾಳಿಮ್ಬರ ḍâḷimbara. = ಡಾಳಿಮ್ಬ, etc. (My.; ಡಾಲಿಮ G.).

ಡಾಳಿಮ್ಬೆ ḍâḷimbĕ. = ಡಾಳಿಮ್ಬ, etc. (My.).

ಡಾಳಿಮ್ಬ್ರ ḍâḷimbra. = ಡಾಳಿಮ್ಬರ, etc. (My.; ಡಾಡಿಮ Čb.).

ಡಾಳಿಸು ḍâḷisu. 1. = ಡಾಳಯಿಸು. (? Č. Bp. 42, 21).

ಡಾಳಿಸು ḍâḷisu. 2. To wave around, a fan, etc. (Šśv. 1, 78; 1, after 79; 5, 57; Č. Bp. 5, 8; J. 20, 37; Mhr. ಢಾಳಣೇಂ).

ಡಾಡಿ ḍâḍi. = ದಾಡಿ. (My.).

ಡಿಕ್ಕಾ ḍikkâ. = ಡಿಕ್ಕೆ 1, ಡೀ, ಡೀಕು. A push or thrust by the head, a butt (of a ram, a child; Mhr. ಢೇಮಣೇ). — ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ. dupl. = ಡಿಕ್ಕಾ. (My.). — ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. To butt (My.). — ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆ. = ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. (My.). — ಡಿಕ್ಕಾ ಮುಕ್ಕಿ. dupl. = ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ. (My.).

ಡಿಕ್ಕಿ ḍikki. 1. = ಡಿಕ್ಕಾ, etc. — ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. To butt (My.). — ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆ. = ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. (My.).

ಡಿಕ್ಕಿ ḍikki. 2. A sort of drum (ಮದ್ದು Si. 63; My. as ಡಕ್ಕೆ). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಡಿಗುರು ḍiguru. The yôni (My.; *cf.* ತುಲ್ಲು?).

ಡಿಂಗರ ḍiṅgara. A servant, a slave. 2, a rogue. 3, a low man. 4, a fat man.

ಡಿಂಗರಿಗ ḍiṅgariga. = ಡಿಂಗರ No. 1. (Bp. 27, 35. 73; 29, 8; 47, 37; Râm. 6, 53, 19; J. 21, 39; 24, 61).

ಡಿಣ್ಡಲ ḍiṇḍala. The plant Bignonia or Calosanthes indica (ತೋಣಕ G.). *Cf.* ದಿಣ್ಡಲ.

ಡಿಣ್ಡಿಮ ḍiṇḍima. *A kind of small drum or tabor* (ಡವುಡೆ Nn. 66; ಮೊರವ ಡವುಡೆ Mr. 80; see Nr. s. ಜೇಗಟೆ). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಡಿಣ್ಡಿಮವೃತ್ತ ḍiṇḍima-vṛitta. A kind of metre (Čh. p. 23 in two MSS.).

ಡಿಣ್ಡೀರ ḍiṇḍîra. *Cuttle-fish bone,* considered to be the foam of the sea (ಫೇನ, ನೊರೆ Mr. 415).

ಡಿಬಿಕ ḍibika. N. of a cruel king slain by Kṛishṇa (Bhâgavata 10, 25, 35. 36).

ಡಿಬಿಕಮರ್ದನ ḍibika-mardana. Kṛishṇa (J. 25, 43).

ಡಿಬಿಕಾಗ್ರಜ ḍibika-agraja. Haṁsa, the elder brother of Ḍibika (Bhâgavata 10, 25, 11).

ಡಿಮಕೆ ḍimaki. A kind of small drum or tabor (ಡಿಣ್ಡಿಮ Si. 63; Mhr. ಟಿಮಕೀ).

ಡಿಮ್ಬ ḍimba. *An affray, a scuffle, a turmoil.* 2, *calamity, arising from excessive rain, drought, foreign invasion, or birds, rats and locusts.* 3, a globe or ball; an egg. 4, = ಡಿಮ್ಭ No. 1, a child; a son.

ಡಿಮ್ಬಾಹವ ḍimba-âhava. Petty warfare, an affray. (R.).

ಡಿಮ್ಬು ḍimbu. = ದಿಮ್ಬು. (An eminence, an elevation); a stand of a lamp; (a pillow for the head, etc.). ಹೊಮ್ಬಣ್ಣದಲಿ ಹೊಳೆವತಿಪಸಳು ತಾ ಕನ್ನೆ ಡಿಮ್ಬಿನಲಿ, ಮೂಡು ಬಣ್ಣದಲಿ ಸಪ್ಪನ್ನೆ, ಉಮ್ಬದಕೆ ಕರೆಸಿ ಕೊಮ್ಮಳು ಚೆಲ್ವ ಚನ್ನೆ (a burning lamp, Bêgadina caupadi).

ಡಿಮ್ಭ ḍimbha. *A new-born child, any young animal.* 2, *a fool, an ignorant man.*

ಡಿಮ್ಭಕ ḍimbhaka. = ಡಿಮ್ಭ No. 1. (R.).

ಡಿಮ್ಭೆ ḍimbhĕ. *A female infant.*

ಡಿವಿ ḍivi. — ಡಿವಿಡಿವಿಯರ. Sumach, a tree with sweet-scented flowers, Caesalpinia coriaria Willd. (Z.).

ಡಿಳ್ಳ ḍiḷḷa. = ದಿಳ್ಳ, q. v. Unnerved, tottering state, agitation of mind, loss of courage, fear. (Tĕ. ಡಿಲ್ಲ; *cf.* ಏಗಿಲು?). — ಡಿಳ್ಳವಾಗು. -ಆಗು. To be unmanned, astounded, or horrified (J. 4, 21; 19, 3). — ಡಿಳ್ಳವೋಗು. -ಪೋಗು. To fall into fear, to lose courage, etc. ಎದೆ ಡಿಳ್ಳ ವೋಗುತಿರನೆ? (Bp. 54, 40).

ಡಿಳ್ಳಿ ḍiḷḷi. ಡಿಲ್ಲಿ ḍilli. The town of Delhi (My.; Br., T., M. ಡಿಲ್ಲಿ, ಢಿಲ್ಲಿ). See s. ಆಮ್ಮುಲ 1.

ಡಿಳ್ಳಿಸು ḍiḷḷisu. To totter, to become agitated, etc. ಡಿಳ್ಳಿಸಿದವಂ (ಪ್ರಸ್ಖನ್ನ, ಸ್ಖಲಿತ Mr. 300).

ಡೀ ḍî. = ಡಿಕ್ಕಾ, etc. (T. ಇಡಿ, a stroke, blow; to beat in a mortar, dash or beat against, thrust one). — ಡೀ ಕೊಡು. To butt (My.). — ಡೀ ಕೊಳ್ಳು. To receive a butt (My.). — ಡೀ ಹೊಡೆ. = ಡೀ ಕೊಡು. (My.).

ಡೀಕು ḍîku. = ಡೀ, etc. (My.).

ಡೀನ ḍîna. Flown; flying; the flight of a bird. See ಉಡ್ಡೀನ, ಪ್ರಡೀನ, ಸಣ್ಡೀನ.

ಡೀಲಿ ḍîli. Loose, slack (My.; Mhr., H. ಢೀಲಾ, ಢೀಲ). 2, backwardness, delay (My.). — ಡೀಲಿ ಬಿಡು. To slacken (v. t., My.). 2, to delay (My.).

ಡುಣ್ಡುಭ ḍuṇḍubha. = ದುಣ್ಡುಭ. *A kind of snake, an amphisbaena* (ರಾಜಬ, ಬಳ್ಳೆ Hlâ.; Mr. 401).

ಡುಬರಿ ḍubari. (= ಡುಬ್ಬ, ಡುಬ್ಬು). The hunch on the back of a camel (B. 3, 64; C.). **2,** the state of having a curved form, roundness (C.).

ಡುಬಾಯಿಸು ḍubâyisu. To plunge into water, to immerse (v. t., My.; Mhr. ಡುಬಣೇ); to ruin (My.).

ಡುಬ್ಬ ḍubba. = ಡುಬರಿ, etc. (My.).

ಡುಬ್ಬು ḍubbu. = ಡುಬ್ಬ, etc. (My.).

ಡುರಿಕಿ ḍuraki. The bellowing of bulls and oxen (B. 5, 19; My.). — ಡುಡಿಪ ಹಾಕು. To bellow, as bulls, etc. do (B. 3, 17; My., also -ಪೊಡೆ).

ಡುರಿಯಿಕು ḍuruku. (= ಡೊಂಕು 1). To duck, to bend, to stoop, to cringe, to crouch. ಪಸ್ತಿ, ಡುಜುಕು! ಎನ್ನೊಡೆ ತಾಂ ಡುಜುಕು! ಎಮ್ಬುದೇ ಮಹಾವನಳರಿಯಂ ವಿದಾರಿಸುವ ಸಿಂಹಮ್ ಅದು (Grj. 1, 23).

ಡುಲಿ ḍuli. = ದುಲಿ. (ಜೆನ್ನಾವೆ Mr. 411).

ಡೆಂಕಣ ḍĕṅkaṇa. = ಡೆಂಕಣಿ. (Čpr. 5, 105).

ಡೆಂಕಣಿ ḍĕṅkaṇi. = ಡೆಂಕಣಿ, ಢೆಂಕಣಿ. The flag-staff (with or without its flag) on the bastion of a fort (Bp. 16, 10; Č. Bp. 42, 22; Râm. 6, 11, 7. 15; Bh. 8, 23, 37; J. 3, 21; 17, 9; *cf.* ಟಿಕ್ಕೆ, ಟಂಕಿ?).

ಡೆಂಕೆ ḍĕṅkĕ. = (ಡಕ್ಕೆ), ಡಂಕ, (ಢಿಂಕೆ). (S. Mhr.).

ಡೆಂಚೆಯ ḍĕṅcĕya. = ಡೆಂಜೆಯ. (ಸಾರಿ, ಬಿಸುಗೆ Šmd. II, o. r. ಡೆಂಜೆಯ; *cf.* ದುಣ್ಡಿಚೆ).

ಡೆಂಜೆಯ ḍĕṅjĕya. = ಡೆಂಚೆಯ, q. v.

ಡೆಣ್ಡನಿಸು ḍĕṇḍanisu. To be overcome by grief, terror, etc., to be stupefied with grief, sudden fright, etc. (Bh. 3, 13, 33; 4, 4, 14. 91; Mhr. ತಣತಣಣೇಂ, v. i., to throb, beat).

ಡೆಣ್ಡೆನಿಸು ḍĕṇḍĕṇisu. = ಡೆಣ್ಡನಿಸು. (V. 9, 81).

ಡೆಬ್ಬೆ ḍĕbbĕ. = ಡೆಬ್ಬೆ, ದಬ್ಬೆ, etc. (My.).

ಡೆಬ್ಬೆ ḍĕbbĕ. = ದಬ್ಬೆ 1, etc. A blow (My.).

ಡೇಗೆ ḍêgĕ. (= ಗಿಡಗ, etc.). A hawk, a falcon (Tĕ.; My.).

ಡೇರಾ ḍêrâ. = ಡೇರೆ. A tent (My.; Mhr., H.; Br.; Si. 224).

ಡೇರಿ ḍêri. A 'diary' (My.).

ಡೇರೆ ḍêrĕ. = ಡೇರಾ. (My.; B. 3, 66; 5, 240).

ಡೊಕ್ ḍok. P. p. of ಡೊಗೆ, in ಡೊಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಡೊಕ್ಕರ ḍokkara. = ಡೊಗಜು, etc. (My.).

ಡೊಕ್ಕರ ḍokkara. = ಡೊಕ್ಕಳ, (ಢೊಕ್ಕರ). Thumping, striking; a blow, a cuff, a box (ಗುದ್ದು Bhn. 48, o. r. ಡೊಕ್ಕಳ; Mhr., H. ಠೋಕರ, thumping, striking against). See Bh. 2, 2, 97; 3, 13, 33; Šśv. 4, 75.

ಡೊಕ್ಕರಿಸು ḍokkarisu. To choke, to stifle (Grj. 2, after 106; Bh. 1, 10, 38).

ಡೊಕ್ಕಳ ḍokkaḷa. = ಡೊಕ್ಕರ, q. v.

ಡೊಕ್ಕೆ ḍokkĕ. The body (ಒಡಲ್, ಮೆಯ್ Šm. 71; T. ತೊಕ್ಕು; Tĕ.: the belly; the flanks of the belly). — ಡೊಕ್ಕೆ ಯೆಲುಬು. -ಎಲುಬು. A rib (S. Mhr.).

ಡೊಗಪ್ಪಿ ḍogaṟu. = ಡೋಜು, ಡೊಗಜು, ಡೋಜು. A hollow, a hole in a wall, in a tree, in the ground, etc. (My.; Tĕ., T. ಡೊಂಗು). — ಡೊಗಜು ಬೀಯಿ. A hole to be formed (My.).

ಡೊಗೆ ḍogĕ. = ಡೊಸೆ. To make a hole, to excavate a hole (with the hand, a crow, the nails or claws, etc., My.; *cf.* Tĕ. ಡೋಕು).

ಡೊಗ್ಗೆ ḍoggĕ. The state of being thick (used of pure buttermilk, My.). ಆಗ್ಗದಾ ಅರಳುಣ್ಣು, ಡೊಗ್ಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಯುಣ್ಣು, ಜಿಗ್ಗು ಳದ ಕಾಯಿ ಮೆಲಲುಣ್ಣು; ಮೂಡನಾಡಿಗೆಗ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.).

ಡೊಂಕ ḍoṅka. = ಡೊಂಕು 2. (ಕುಂಚಿತ, ಕುಡು G.; Tĕ. ಟೊಂಕು, ಡೊಂಕು). ಡೊಂಕಗೋಣು (B. 4, 181).

ಡೊಂಕಣಿ ḍoṅkaṇi. = ಡೊಂಕಳಿ, ಢೊಂಕಣಿ. A spear, a lance (ಕೊನ್ತ, ಸಬಳ Kk. 40; Šm. 43; Bh. 6, 2, 4; J. 12, 24; 22, 6; Tĕ. ಡೊಂಕನೆ).

ಡೊಂಕತನ ḍoṅkatana. = ಡೊಂಕುತನ. (ನವ್ರತ Čb.).

ಡೊಂಕಳಿ ḍoṅkaḷi. = ಡೊಂಕಣಿ. See s. ಈಟಿ.

ಡೊಂಕು ḍoṅku. 1. (= ಡುಂಡುಕು). To bend, to be crooked (Bp. 59, 22; Tĕ.: to shrink or retreat, hide).

ಡೊಂಕು ḍoṅku. 2. = ಡೊಂಕ. The state of being bent, curved, crooked or out of the regular, straight course; crookedness, etc.; a bend, a curve (ಪದ್ಮ, ವಕ್ರ Nn. 54; ವಿಕಟ, ಕೊಂಕು 146; My.; fr. ಡುಮಕು). ಡೊಂಕಾದರೆ ಸುಂಕಾ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಕುಟ್ಟು ಡೊಂಕಾ ದರೆ ಸವ ಡೊಂಕೇ? (Prvs.). ಡೊಂಕನಲ್ಲಿ (Nn. 54). ಡೊಂಕುಗಳ್ (Bp. 46, 58). ಲೋಚೆಯ ಹೊಡ್ಡಿಸಿದ ಡೊಂಕ ಮರದಲ್ಲಿ ಗೋಣಾ ನಸಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 17, 13; 58, 49; B. 2, 3; ಆತಿ ಡೊಂಕು; Prvs. s. ನಾಯಿ, ಬಂಕಾಪುರ, ಬಿಂಕ, ಬಿಂಕ. — ಡೊಂಕು ಗಾಲು. -ಕಾಲು. A bent foot (Bp. 20, 11). — ಡೊಂಕು ಗೋಣು. A bent neck (B. 5, 34). — ಡೊಂಕು ಡೊಸುಕು. dupl. (My.). — ಡೊಂಕು ಪಂಕು. dupl. (My.). — ಡೊಂಕುವೆಜೆ. -ಪೆಜ್. To get crooked or bent (V. 11, 60).

ಡೊಂಕುತನ ḍoṅkutana. = ಡೊಂಕತನ. The state of being bent (My.).

ಡೊಂಗರ ḍoṅgara. = ಡೊಂಗರ. A steep rock (Mhr. ಡೋಂಗರ, a hill): a precipice (My.).

ಡೊಣಿ ḍoṇĕ. 1. = ಡೊಸೆ 1. A small natural pond in rocks (ಕುಣ್ಯ Šm. 96; Bp. 1, 39; My.; Si. 102; *cf.* Sk. ದುಣಿ or ದ್ರೋಣಿ?). ಹೊಯ್ ನೀರಿಗೆ ಡೊಣಿನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆ ಯೋ? (Prv.). **2,** a hollow, a hole (J. 16, 24). — ಡೊಣಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A sunken eye (S. Mhr.). — ಡೊಣಿವೋಗು. -ವೋಗು. To get holes (Abh. P. 13, after 54).

ಡೊಣಿ ḍoṇĕ. 2. = ಡೊಸೆ 2. A quiver (ನಿಷಂಗ Čt. II, 36; ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮೂಡಿಕೆ, ಪೊದೆ Šm. 43; ಬತ್ತಳಿಕೆ 96; ಪೊದೆ 98; ಬತ್ತ ಳಿಕೆ, etc. Kk. 40; *cf.* Sk. ತೂಣ 1). See Abh. P. 13, 90; Bp. 4, 18; Rśv. 6, 45; Šśv. 4, 19.

ಡೊಣಿ ḍoṇĕ. 3. (= ಡೊಣ್ಣೆ?). — ಡೊಣಿಯುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. (Coarse salt), a kind of factitious salt (ಪಾಕ್ಯ, ಬಿಡ Si. 312; *only* in Si.).

ಡೊಣಿಡ್ಡಿಳೆ ḍoṇḍḍiḷĕ. = ಡೊಣ್ಡಿಳೆ. N. of a plant (ನಾಳ Mr. 110, o. r. ಡೊಣ್ಡಿಳೆ; Sk. ನಾಡೀ, a sort of bent grass; ನಾಳೀ, a lotus flower).

ಡೊಣ್ಣಿ ḍoṇṇĕ. = ಡೋಣಿ, ಠೊಣ್ಣಿ 2, ಠೊಣ್ಣೆ, ಡೊಣ್ಣೆ. A cudgel, a club (My.; B. 4, 43; Mhr. ಢೋಣಾ, large and bulky; ಢೋಣ, the stump of a tree; a rude block; *cf.* ಟೊಣಚೆ; Sk. ಸ್ಥೂಣ, ಸ್ಥೂಲಲಿ). ಕಂಕುಟದಲ್ಲಿ ಡೊಣಿ, ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಲಾಮು.—ಕುಮ್ಮಾಜಿಗೆ ವರುಷ, ಡೊಣ್ಣಿಗೆ ನಿಮಿಷ (Prvs.). **2,** a chameleon. **3,** = ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ. (My.). — ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A stout, or a stupid, man. ಉಮ್ಮೈದಕೆ ಉಮೋದಳೆ ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕೆ ಬಾತ್ರ ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ (Prv.). — ಡೊಣ್ಣಿಕಾಟ. = ಡೊಣ್ಣಿಕಾತ, ಡೋಣಿಕಾ ಟ, etc. N. of several kinds of Agames (Bd.; My.). — ಡೊಣ್ಣಿ ಕಾತ. = ಡೊಣ್ಣಿಕಾಟ. (My.). — ಡೊಣ್ಣಿಮುಳಿನ ಚಾಲಿ. A shrub or low tree with very large white spines, Acacia latronum Willd. (Z.). — ಡೊಣ್ಣಿಮೂಗು. A huge nose (My.). — ಡೊಣ್ಣಿಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A large kind of chilli (My.). — ಡೊ ಣ್ಣಿಸಣ್ಣಕ್ಕ. A kind of middle-sized rice (My.). — ಡೊಣ್ಣಿ ಹುಳು. An insect living in cow-dung (S. Mhr.).

ಡೊಪ್ಪೆ ḍoppĕ. = ಡೊಸ್ಪೆ, ದೊಸ್ಪೆ q. v., ದೊಪ್ಪೆ. (My. occasionally; Tĕ. ದೊಪ್ಪೆ).

ಡೊಬ್ಬು ḍobbu. = ಡಬ್ಬು 2, ದಬ್ಬು, ದೊಬ್ಬು. To shove, to push, to thrust; to throw (a thing) down from above (My.); to put (one thing, as a basket, etc., over another, or as rubbish, etc., into any receptacle, My.). *Cf.* ದಬ್ಬು 2.

ಡೊಮ್ಬ ḍŏmba. = ಡೊಮ್ಬರ, ಡೊಮ್ಬ, ಡೊಮ್ಬರ. A caste of tumblers and merry-andrews (ಕೊಲ್ಲುಟಗ Kk. 38; Śm. 59; C.; M., T.; Tĕ. ಡೊಮ್ಮಿ, ಡೊಮ್ಬರಿ, ಡೊಮ್ಮರಿ; Mhr. ಡೋಮ್ಬಾರೀ; *cf.* Sk. ಡಮ, ಡುಮ್ಬ, ಡೋಮ, ಡೋಮ್ಬ, a man of low caste, a Dom, also Mhr.; see ಡೋಂಬ). ಕತ್ತೆ ಬಿಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಡೊಮ್ಬಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ?—ರಮ್ಯಾನ್ಯತ್ಯಕ್ಕೇಂ ಡೊಮ್ಬರೆ? (Śś. in B. 5, 160). See ಮುದಿ-. — ಡೊಮ್ಬರ ಹುಡಿ. An insect used by children to perform tumbling feats (S. Mhr.). — ಡೊಮ್ಬವಜೆ. -ಪಜೆ. A tumbler's drum (ದಡ್ಡಸ Śmd. II; Śm. 65).

ಡೊಮ್ಬರ ḍŏmbara. = ಡೊಮ್ಬ. (My.).

ಡೊಮ್ಬರಗಿ ḍŏmbaragi. A particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಡೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ ḍŏmbara-gitti. A woman of the ḍŏmbas (My.).

ಡೊಂಬಿ ḍŏmbi. = ಡೊಮ್ಬು, ತೊಮ್ಬೆ 2, ದೊಮ್ಬಿ q. v., ಡೊಮ್ಬೆ. A mass, a multitude; a swarm, a crowd; a disorderly mob (My.; J. 29, 46).

ಡೊಮ್ಬಿತಿ ḍŏmbiti. = ಡೊಮ್ಬರಗತ್ತಿ. (My.).

ಡೊಮ್ಬು ḍŏmbu. = ಡೊಮ್ಬಿ, etc. (Bh. 1, 8, 7).

ಡೊಮ್ಬು ḍŏmbu. 1. = ಡಮ್ಬ 1, etc. (Bp. 40, 51; Bh. 1, 5, 19; J. 17, 54; T. ಡಂಡುಮ್ಬು, ಇಡುಮ್ಬೆಲ್ಲ).

ಡೊಮ್ಬು ḍŏmbu. 2. A hole or deep part in a river or tank (S. Mhr.; Mhr. ಡೋಂಬ).

ಡೊರಿತೆ ḍŏrĕ. = ತೊರೆ 2, q. v. (Si. 122, *only* in Si.).

ಡೊಸಕ್ ḍŏsak. = ತಸಕ್, ತೊಸಕ್, ದೊಸಕ್. An imitative sound, used when one's foot treads in mud, clay, fresh cow-dung, etc. ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಡೊಸಕ್ಕೆನ್ನ ಇಡಿಯಿತು; ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಡೊಸಕ್ಕೆನ್ನ ಕಾಲಿಟ್ಟನು; ಡೊಸ ಕ್ಕೆನ್ನ ತುಬಿದನು (My.).

ಡೊಸಕ್ಕನೆ ḍŏsakkanĕ. = ತಸಕ್ಕನೆ, ತೊಸಕ್ಕನೆ, ದೊಸಕ್ಕನೆ. With the sound of ಡೊಸಕ್ (My.).

ಡೊಳ್ ḍŏḷ. = ಡೊಳ್ಳು. — ಡೊಳ್ಳೊಟ್ಟಿ. = ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆ. (My.).

ಡೊಳ್ಳಾಸ ḍŏḷḷâsa. = ದೊಳ್ಳಾಸ. Trick, deceit, fraud (ವೈಸಿಳ Čt. II, 20; ಕಪಟ, ಮಾಯೆ Bhn. 26; Bh. 8, 26, 29; Râm. 3, 4, 21; Tĕ. ಡೊಲ್ಲೆ, a lie, falsehood); a fantastic form (Bh. 1, 20, 60).

ಡೊಳ್ಳು ḍŏḷḷu. = (ಬೊಳ್ಳು), ದೊಳ್ಳಿ, ದೊಳ್ಳು, (ಪೊಳ್ಳು). (What is hollow: hollowness, Tĕ. ಡೊಲ್ಲೆ, ದೊಲ್ಲೆ; Mhr. ಢೋಲ, a cavity, in a tree, rock, etc.; *cf.* ಡೊಗಲು); a hollow protuberance: a protuberant, huge belly (My.; Bh. 1, 14, 21; Mhr. ಢೋಲ; *cf.* ಢೋಲು 2). ಡೊಳ್ಳುಗಳ ಹೇರೊಡಲ ವಂಚಕರು (Bp. 51, 54). ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ದೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರವನೇ ಅಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಬಾವನಲ್ಲ.—ಅರವನೇ ಪಣಾ ಕಟ್ಟಿ, ಆಕ್ಕಸಾ ಲಿಗೆ ದೊಳ್ಳು ಬನ್ತು (Prvs.). — ದೊಳ್ಳುಗಣಪತಿ. Gaṇapati with his huge belly. See Prv. s. ತಬಿಗು. — ದೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆ. A huge belly (My.; Bp. 59, 11). — ದೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೂಚಿ. N. (Bp. 56, 42).

ಡೋಕ ḍôkâ. Anxious apprehension; danger, peril; a perilous event; injury; a loss in trade (My.; Mhr., H. ಢೋಕಾ).

ಡೋಕಾರಿ ḍôkâri. A person of anxious apprehension, one who cries out when he is not hurt (S. Mhr.).

ಡೋಕಾರಿತನ ḍôkâritana. The state or behaviour of a ḍôkâri (S. Mhr.; B. 4, 137).

ಡೋಣಿ ḍôṇi. = ದೊಣ್ಣೆ. — ಡೋಣಿಕಾಟ. = ಡೊಣ್ಣಿಕಾಟ. (ನರಪ, ಓತಿಕಾಟ G.).

ಡೋಣಿ ḍôṇi. = ಡೋಣಿ. Tbh. of ದ್ರೋಣಿ. A tub, a trough, etc.; a boat (C.; ನಾವೆ Mr. 407). ಡೋಣಿ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಂಬಿ ಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡಾ (Prv.). ಡೋಣಿಯೇಱುವವಂ (ನಾವಿಕ Mr. 247). See J. 22, 26; Si. 83. 94; B. 3, 119; 5, 154. 2, a particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಡೋರ ḍôra. A man who colours leather (S. Mhr.).

ಡೋರಿಯ ḍôriya. A sort of striped cloth (My.; Mhr., H. ಢೋರವಾ; Br. ಡೋರಿಯಾ).

ಡೋಲ್ಪು ḍôḷpu. = ಡೊಗಲು, etc. (Bp. 38, 55). — ಡೋಲ್ಪುಗಳಿ. -ಳೆ. To rend (v. t.), to crack, to perforate (J. 22, 42; 24, 30; Bh. 8, 21, 8).

ಡೋಲಾಯಮಾನ ḍôlâyamâna. Swinging; wavering, being perplexed (My.; Tĕ., Sk. ದೋ-).

ಡೋಲಿ ḍôli. = ಡೋಳಿ, ಡೋಲಿ, ದೋಲಿ. A dooly or litter (My.; B. 5, 47. 286; Mhr., H. ಢೋಲಾ, the taboot, a kind of bier).

ಡೋಲು ḍôlu. 1. = ಡೋಳು, ದೋಳು. Tbh. of ಢೋಲ. (My.; Si. 62. 453). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಡೋಲು ḍôlu. 2. (Mhr. ಢೋಲ; see s. ಡೊಳ್ಳು). — ಡೋಲುಹೊಟ್ಟೆ. = ಡೊಳ್ಳು-. (Si. 197).

ಡೋಹ ḍôha. A čaṇḍâla (ಚಾಣ್ಡಾಲ Mr. 381; Mhr. ಡೋಂಬ; see Sk. s. ಡೊಮ್ಬ). — ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ. N. (Bp. 57, 30). — ಡೋಹರ ಕಕ್ಕದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಡೋಳಿ ḍôḷi. = ಡೋಲಿ. (Si. 275).

ಡೋಳು ḍôḷu. = ಡೋಲು 1. (My.).

ಡೌ ḍau. For Kannaḍa or Tadbhava words beginning thus see ದವ- and ಡವು-.

ಢ್ ḌH

ಢ್ ḍh. The thirty-fourth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). Only a few words begin with this letter in Kannaḍa (22-24).

ಢ ḍha. The letter ಥ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2**, the number 4 (Mr. 349).

ಢಂ ḍhaṁ. A sound in imitation of the report of a cannon (C.). **2,** a peculiar way of breaking wind (S. Mhr.). — ಢಂ ಢಂ. rep. With repeated bangs (My.; Tĕ. ಢಮಂಢಮ). — ಢಮ್ಮೆನೆ. -ಎನೆ. (Šmd. 22 Mḍb. MS.). Bang!

ಢಕಾರ ḍha-kâra. The letter or syllable ಢ (Šmd. 11).

ಢಕ್ಕೆರ ḍhakkara. (Ćpr. 5, after 76; 5, 79).

ಢಕ್ಕಾಮುಕ್ಕೆ ḍhakkâ-mukki. = ಢಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ. Pushing and pummeling; shoving and cuffing (My.; Mhr., H. ಢಕಾಬುಕ್ಕಿ; Br., H. ಢಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ).

ಢಕ್ಕೆಯಳಿ ḍhakkuḷi. Putting off a thing to be done from day to day, putting off one upon another, as a work to be done (Bh. 8, 26, 32; Mhr. ಢಕಲ, ಢಕಲಾಢಕಲಿ).

ಢಕ್ಕೆ ḍhakkĕ. 1. = ಡಕ್ಕೆ, etc. A double drum, a pair of kettle-drums, a ḍhâk.

ಢಕ್ಕೆ ḍhakkĕ. 2. = ದಕ್ಕು, ದಕ್ಕೆ. A sudden push; a shock; a blow or stroke of misfortune, damage, harm (My.; Mhr. ಢಕಾ; Mhr., H. ಢಕಾ, ಢಕ್ಕಾ). — ಢಕ್ಕೆ ಪಡು. To receive or suffer a shock, etc. (My.). — ಢಕ್ಕೆ ಬಡಿ. A shock, etc. to happen (to a person, etc., My.). — ಢಕ್ಕೆ ಬೀಯಿ. = ಢಕ್ಕೆ ಪಡು. (My.).

ಢಣ ḍhaṇa. = ಢಣಲ್, ದಣ್ 1. A sound to imitate that emitted by a jâgaṭĕ when struck. — ಢಣ ಢಣಾ. The repeated sound of ಢಣ (My.).

ಢಣಂ ḍhaṇaṁ. — ಢಣಮ್ಮೆನೆ. -ಎನೆ. (Šmd. 22 Mḍb. MS.).

ಢಣತ್ಕೃತ dhaṇat-kṛita. The sound of bells (Č. Bp. 47, 36; *cf.* ಢಣ).

ಢಣಲ್ ḍhaṇal. = ಢಣ. (S. Mhr.).

ಢಣಾಯಕೆ ḍhaṇâyaka. N. (My.). ಹೋಯೀ ನೀರಿಗೆ ಢಣಾಯಕನ (or ಜೊಣನಾಯಕನ) ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? (Prv.). *Cf.* ದಣ್ಣಾಯಕ?

ಢಾಲ ḍhâla. = ಡಾಲು. A shield.

ಢಾಳ ḍhâḷa. (Šmd. 24 Mḍb., o. r. ಆಢಾಳ). A tall banner (= ಢಾಳ, My.).

ಢಾಳು ḍhâḷu. Cast, mould; way, style (Mhr. ಢಾಳ). — ಢಾಳ. -ಆ 3. A clever fellow (Bh. 8, 26, 32).

ಢೆಂಕಣಿ ḍhĕṅkaṇi. (Šmd. 24). = ಡೆಂಕಣಿ. ಇಟ್ಟಡುವ ಢೆಂಕಣಿ (ತಿಲೋಜ್ಜತ Mr. 192, o. r. ತಿಲೋಜಿತ; see ತಿಲೋರ್ಜತ).

ಢೆಂಕೆ ḍhĕṅkĕ. (Šmd. 24). (= ಡೆಂಕೆ).

ಢೊಕ್ಕರ ḍhŏkkara. (Šmd. 24, o. r. ಢೊಂಕರ). (= ಡೊಕ್ಕರ).

ಢೊಂಕಣಿ ḍhŏṅkaṇi. (Šmd. 24). = ಡೊಂಕಣಿ.

ಢೊಂಕರ ḍhŏṅkara. = ಢೊಕ್ಕರ, q. v.

ಢೋಲ ḍhôla. = ಡೋಲು 1, etc. A large drum.

ಣ್ Ṇ

ಣ್ ṇ. The thirty-fifth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 24). It stands as final in many K. and some Tbh. words, *e. g.* ಉಣ್, ಕಣ್, ಗೇಣ್, ಜಾಣ್, ತಣ್, ನಾಣ್, ನುಣ್, ಪಣ್, ಪವಣ್, ಪೂಣ್, ಪೆಣ್, ಪುಣ್, ಮಣ್, ಮಾಣ್, ಗೋಣ್, ಶರಣ್, and is often doubled as such when meeting a short vowel, *e. g.* ಕಣ್ಣಂ, ಪೆಣ್ಣಂ, ಪಣ್ಣಂ, ಮಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣಳ್ (84), ಉಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣರ್, ಉಣ್ಣದೆ (87), ಪೆಣ್ಣುಡಿ, ನುಣ್ಣರಿಸಿನಂ, ತಣ್ಣೆಲರ್ (214); but ಉಣಲ್, ಉಣಲೊಡಂ, ಉಣೆ (86), ಶರಣಾರುಂ, ಪರಲೆಲ್ಲಂ, ಪವಣಿಲ್ಲ, ತೊದಳುಣ್ಬ (85), ದಲಿವಂ (85), ಜಾಣಂ, ನಾಣಂ (84). About its connection with ನ್, ರ್ and ಳ್ see *e. g.* ಕಣ್ಣೀರ್, ಕಣ್ಣೊಟ, ತಣ್ಣೆಯಲ್; ಮಣಲ್; ಉಣ್ಬು, ಕೊಣ್ಬು, ಮಳಲ್. **2,** it forms an auxiliary in ಣ 2.

ಣ ṇa. 1. The letter ಕ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 5 (Mr. 349).

ಣ ṇa. 2. = ದ 3, q. v.

ಣಕಾರ ṇa-kâra. The letter or syllable ಣ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಣತ್ತ್ವಡಗಡ್ಡೆಡಣ ṇattaḍa-gaḍĕiḍaṇa. A mode of beating time in music (ತಾಳರವ Mr. 81, o. r. ಣುತ್ತಡ-; *cf.* ತನ್ನನ).

ಣತ್ವ ṇatva. = ಣಕಾರ. (Šmd. 42. 189. 290. 291; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಣಾನ್ತ ṇa-anta. A term ending in ಣ್ or ಣ (Šmd. 274. 314).

ತ್

T

ತ್ t. The thirty-sixth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). About its connection with ಟ್ see 53. 54. 78. 79. 120. 146. 184. 199. 200. 204-206. 212. 213. 215. 216. 223. 224. 229. 246. 265. 281. 282. 284. 285. 287-289. 381. 385. 386; about that with ಡ್, 199. 214. 215. 282. 285. 287; about that with ರ್, 30. For other connections see *e. g.* ಪಡಿ, ಪನ್, ಪಯಿನ್, ಒಮ್ಮಯ್; ಜೀರ್, ತೀರ್; ಜೀನ್, ತೇನ್; ಸೋಗೆ, ತೋಗೆ; ಬೆಂಗು, ತೆಂಗು; ಜೂಗು, ತೂಗು.

ತ ta. 1. The letter ತ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 6 (Mr. 349). **3,** N. of a certain metrical foot (Čh.; Mr. 363).

ತ ta. 2. = ಪ 2, in ಇನ್ತ 1.

ತ ta. 3. An affix, *e. g.* in ಆತಂ, ಊತಂ, ಈತಂ (Šmd. 182). ಆಬೌತಂ, ಕಡಿತಂ, ಉಬೌತಂ, ಏತಂ, ಓತಂ, ಎರ್ತಂ, ಪೊರ್ತಂ (246, 247).

ತ ta. 4. = ಕರ್, etc., *e. g.* ತಗೊಮ್ಬೋಣ (ಉಪಚಯ, ಪರಿಗ್ರಹಣ Čb.).

ತಂಸೂಕು taṁsûku. A note of hand, a bond (My.; Mhr., H. ತಮಾಸೂಕ).

ತಃ taḥ. ತಪ್. From that, from. See ಅನ್ಯತಸ್, etc.

ತಕ್ tak. = ತ 4, ಕೆರ್, etc., ಕೆಗೆದು. A P. p. of ಕೆಗೆ 1, in ತಕ್ಕೊಳ್ಳು, ತಕ್ಕೋ (= ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು, etc.; My.; Bp. 48, 6; B. 1, 15; 2, 17; Si. 260. 388). — ತಕ್ಕೊಳ್ಳು ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. rep. (B. 4, 126).

ತಕ taka. (= ತೆಕ್ಕೆ). An imitative sound. — ತಕ ತಕನೆ. rep. Quickly (of dancing, My.; Tě. ತಕತಕಿ). — ತಕ ತಕಾ. = ತಕ ತಕನೆ. (My.). — ತಕ ತೈ. A sound used in beating time at dancing (My.). — ತಕ ಪಕನೆ. reit. = ತಕ ತಕನೆ. (My.). 2, vehemently, greatly, much (used of boiling, Č. Bp. 2, 3; C.; Tě. ತಕತಕಿ).

ತಕತೆ takatĕ. = ತಕ್ತೆ, q. v. (My.).

ತಕರಾರು takarâru. A statement or representation in disproof or disallowal, as by litigants, etc.; starting objections; making difficulties; (contesting, My.; Mhr., H., Br.; see Prv. s. ತಣ್ಟೆ 1). — ತಕರಾರುಅರ್ಜ. An appeal against a lower court's judgment, an appeal (Mhr.); a counter-petition (My.).

ತಕರೀರು takarîru. = ತಕರಾರು. Contesting, etc. (My.).

ತಕಶೀರು takaśîru. = ತಕ್ಸೀರು. An offence, a fault (My.; Mhr., H.).

ತಕಾರ ta-kâra. The letter or syllable ತ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 30-34).

ತಕಾವಿ takâvi. Advances made out of the public treasury (My.; Br.; Mhr., H. ತಗಾಯಿ).

ತಕ್ಕ takka. (P. p. relative of ತಗು; *cf.* ತಗಹು 2). Fit; proper, right, deserving, suitable, salutary, good, etc. (C.; ಜವಳಿ, ಪಾಸಟಿ Čt. I, 88); a good man; a friend (ಕೆಳೆಯ Čt. II, 72; ಹಿತವ Kk. 38; ಪರಮ ಹಿತವ Šm. 47). ಪಾವಕ್ಕೆ ಅಂಜುಗುಂ ತಕ್ಕಂ (Šmd. 159). ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ತಜೆಯಲ್ ತಕ್ಕ ಎಳವರ್ತಿಗಳ್; ಬಿಡದೆ ಈಯಲ್ ತಕ್ಕ ಸಮೃತ್ತಿ; ಮಾತಯಲ್ ತಕ್ಕ ವಿವೇಕಂ (277). ಒಯಸಲ್ ತಕ್ಕ ನೋಕ್ಕುಂ (8 Cm.). ಪೋಲಿಸುವೊಡೆ ಇರ್ವರುಂ ತಕ್ಕರ್ (298). ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲು ತಕ್ಕವನು (ಸಭಾಸದ್, ಸಾಮಾಜಿಕ, etc.); ದಸ್ಸಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕವನು (ದಸ್ಸಿಣಾಪರ್); ತಕ್ಕ ಹೊತ್ತು (ಪ್ರಸ್ತಾವ, ಅವಸರ); ತಲೆಯನ್ ಅರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಶೀರ್ಷಜ್ಞೇದ್ಯ); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ದು ಸನ್ನದ್ಧನುಹ ಹತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಇರಿಸುಹವು (ವ್ಯೂಹ); ಒನಕೆಯಿನ್ದ ಕೊಲ್ಲಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಮುಶಲ್ಯ); ಅತಿಥಿಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆ (ಅತಿಥ್ಯ); ಗೂಳಿಯಾಗಿ ಮುಪ್ರಿಸುವದಕೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ); ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಕಶ್ಯ, ಕಶಾಹ Nr.). ಹಿಡಿಯಿಸಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ); ಪೂಜಿಸಲ್ ತಕ್ಕವ (ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ, ಪೂಜ್ಯ Hlâ.). ತಕ್ಕವನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕುದ್ದರೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಆದರೂ ಸಿಕ್ಕುವದು (Prv.). See Bp. 56, 21; 61, 56; B. 1, 15. 25; 4, 119. 144; 5, 127; Rśv. 13, 97; J. 6, 35; 26, 11; 30, 51; 31, 31; Si. 236. 264. 319. — ತಕ್ಕದು. -ಅದು 1. That is fit, etc., anything proper (C.). ನೀನಲ್ಲಿಗೆ ಜೋಗ ತಕ್ಕದು, it is a fit thing (for) you to go there, *i. e.* you ought to go there (C.). — ತಕ್ಕನಿತು. -ಅನಿತು. As much as is suitable, etc. (Bp. 17, 8). — ತಕ್ಕನ್ತಿರೆ. -ಅನ್ತಿರೆ. = ತಕ್ಕನ್ತೆ. (ತಕ್ಕ ಹಾಂಗೆ Šmd. 210. 356 Cm.). — ತಕ್ಕನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As is or was fit (C.). — ತಕ್ಕನ್ಯಾದು. -ಅನ್ಯಾದು. = ತಕ್ಕದು. (Si. 265. 344). — ತಕ್ಕಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. = ತಕ್ಕನಿತು. (C.). — ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ. = ತಕ್ಕನ್ತೆ. (C.). — ತಕ್ಕುದು. -ಅದು. = ತಕ್ಕದು. (ಯಃಕ್ತ, etc. Nr.). ಪದಾರ್ಥಮಂ ಸಾಧಿಸಲ್ ತಕ್ಕುದುದ್ಯೋಗಂ (Šmd. 6). ಪಿರಿಯರೆಪೆನ್ದುಂ, ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬಯ್ವುದು ತಕ್ಕುದೇ? (258). See Čpr. 3, 68; 3, after 135; Abh. P. 9, 152; 11, 22; 14, 93; Rśv. 13, 4.

ತಕ್ಕಡಿ takkaḍi. A balance or pair of scales (ಧಟ Si. 490; C.; T. ತಕ್ಕಬೈ; M. ತಕ್ಕಡಿ; Tě. ತಕ್ಕೆಡೆ; Mhr. ತಾಗಡೀ, ತಾಜವಾ). ತಕ್ಕಡಿ ಬಲ್ಲುದೇ ಮನೆಯ ಬಡತನವ?—ತಕ್ಕಡೀ ಸ್ವರೂಪಾ ತಕ್ಕವನೇ ಬಲ್ಲ (Prvs.). See ಆಕ್ಕಡಿ-.

ತಕ್ಕಳಿಸು takkaḷisu. To sprinkle, as water (My.; *cf.* ತಳಿ 1).

ತಕ್ಕಾ takkâ. = ತಕ್ಕ. (ದಗೆ 1, etc.). (Mhr., H. ದಗಾ, deceit, etc.). — ತಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿ. Fraud, dishonest doings (My.; Mhr., H. ದಗಾಬಾಜಿ).

ತಕ್ಕಾಳಿ takkâḷi. The tomato or love-apple, Lycopersicum esculentum Mill. (St. & Pl.; T., M.; Tě. ಟೆಕ್ಕಲಿ).

ತಕ್ಕಿ takki. = ತಕ್ಕಾ. — ತಕ್ಕಬಿಕ್ಕಿ. = ತಕ್ಕಾ-. (My.).

ತಕ್ಕಿಲೆ takkilĕ. = ತಗ್ಗಿ No. 1. (Tbh. of ತರ್ಕಾರಿ). — ತಕ್ಕಿಲೆಗಿಡ. The tree Sesbania aegyptiaca Pers. (Aeschynomen sesban, Burm. Lin.; ಜುಯೆ, ಜುಯಸ್ತಿ, ತರ್ಕಾರಿ, ನಾನೇಯಿ, ವೈಜಯಸ್ತಿಕೆ, ತಗ್ಗಿಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡ Si. 137; Tě. ತಂಕಲೆ, ತಕ್ಕಲಿ, ತಕ್ಕಲೆ, ತಕ್ಕೆ, ತಕ್ಕೆಚೆ).

ತಕ್ಕು takku. 1. Largeness, greatness, exalted position (ಪಿರಿ Čt. I, 36; Abh. P. 14, 95; T. ತಗ್ಗೈ, ತಂಜ, ತಡವು, ತಡಿಪ್ಪೈ, greatness = ಪೆರುಮೈ; ತಗುಡಿ, a crowd; *cf.* ತವೆ 2, ತಾಮರ, ತೆಕ್ಕನೆ). — ತಕ್ಕುಬೈ. -ಅಬೈ. Greatness to be ruined, to be brought low (Abh. P. 6, 9; 9, 58); to sacrifice one's exalted position (9, 152). — ತಕ್ಕುಗಿಡು. -ಕಿಡು.

To lose one's greatness, to be brought low or humbled (Abh. P. 11, 52; 13, after 126; 14, 11).

ತಕ್ಕು takku. 2. Love, affection (ನೇಹ Ct. II, 36; ಆಪ್ತಿಜು, ಕಾದಲ್ಮೆ, ನಲ್ಮೆ, ಎಱಕ, etc., ನ್ನೇಹ, ನೆಸ; Ćpr. 6, 21; T. ತಂಗೈ, ತಗವು; M. തംഗ); desire (Abh. P. 11, after 51; 13, 21).

ತಕ್ಕುಮೆ takka-umĕ. (Šmd. 248). Fitness, etc.

ತಕ್ಕೆ takkĕ. 1. = ಟಿಕ್ಕೆ 2, (ತಬ್ಬು 2), ತರ್ಕೆ, ತಬ್ಬಿ, ತಬ್ಬು, ತೆಕ್ಕೆ, ತೆಕ್ಕೆ 1. Embracing; an embrace (J. 6, 34; 28, 5). **2,** the amount of wood, etc. that can be grasped with the arms at once (My.). — ತಕ್ಕೆ ಕೊಳ್. To embrace. ತಳಿರ್ವಾಸಿನಿನ್ನೆ ನೆಜ್ಜಿಗೆ ಕೆಳದಿಯರ್ ಏಂ ತಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ದು ಪೋದರ್ ಏರಪಾಕುಲೆಯಂ? (Šmd. 133). — ತಕ್ಕೆಗೊಡ್ಡಿಸು. -ಒಡ್ಡಿಸು. To link (to one's self) for an embrace, to embrace (J. 26, 21).

ತಕ್ಕೆ takkĕ. 2. = ಟಿಕ್ಕೆ 3, ತಳಕು 1, (ತಳೆ 2), ತೆಕ್ಕೆ 2. Joining, coupling; an associate, a mate (used of animals, My.). **2,** an accumulation, a heap (as of grass, etc.), a number of persons or beasts assembled together, a putting together (of clothes, etc., My.). — ತಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To tie any restive animal to a tame one (My.).

ತಕ್ಕೆಯ್ಸು takkĕysu. = (ತಬ್ಬು 1), ತರ್ಕಯಿಸು, ತರ್ಕವಿಸು, ತರ್ಕೈಸು, ತರ್ಕೆಯ್ಸು, ತಬ್ಬಿಸು, ತಬ್ಬೆಯ್ಸು. To embrace, etc. (Bp. 59, 24; Râm. 1, 16, 17; J. 2, 49; 4, 60. 72).

ತಕ್ಕೊಳ್ಳು takkŏḷḷu. See s. ತಳ್.

ತಕ್ಕೋಲ takkôla. The tree Pimenta acris. 2, a particular fragrant drug (ದ್ವಿಜೆ, ಹರೇಣು, ರೇಣುಕೆ, ಭಸ್ಮಗಂಧಿಸಿ, etc., ರೇಣುಕ ಎಮ್ಬುವ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ Si. 152; M.: Illicium anisatum; Tĕ.: Clerodendrum inerme Heyne; T.: different kinds of perfume).

ತಕ್ಕೋಲಕ takkôlaka. The aromatic fruit of Clerodendrum inerme (My. Amara).

ತಕ್ತೆ taktĕ. = ತಕತೆ. A tabular statement, list, etc.; an account of particulars, as of receipts, expenses, etc. (My.; Mhr., H. ತಕ್ತಾ; Br.).

ತಕ್ಯ takya. A pillow, a cushion, or pad (Mhr., H. ತಕ್ಯಾ). ತಿಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಣ್ದುವವಗೆ ತಕ್ಯ ಯಾತಕ್ಕೆ? (Prv.).

ತಕ್ರ takra. *Buttermilk with a fourth part of water* (according to others with still more water; ಆಳೆ Mr. 182). See ಆಳೆ, ಕಟಿಲ್. ತಕ್ರ ತಕ್ರಸಿಗೆ ಸಪಾ ದುರ್ಲಭ (Prv.). See Prv. s. ತುಕ್ರ.

ತಕ್ರಬಲಿ takra-bali. A kind of dish or food. ಮೂಲಂಗಿ ಮೊದಲಾದವು ಉಳ್ಳಿ ಅಲ್ಲಂಗಳೊಳ್ ಪುಳಿವಿರಸಲ್ ಅವು ತಕ್ರಬಲಿಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 219).

ತಕ್ಷ taksha. A cutter; *a carpenter.*

ತಕ್ಷಕ takshaka. *A carpenter.* 2, *one of the principal serpents of pâtâla.* 3, N.

ತಕ್ಷಣ takshaṇa. Tbh. of ತತ್ತ್ವಣ. (My.; Tĕ.).

ತಕ್ಸೀರು taksīru. = ತಕತೀರು. (My.).

ತಗ tagga. 1. (= ತಗಸೆ, ತಗೆ 2, ತಗ 1, ತೆಯ್ಬ). Stop, delay, etc. (ತಡಪರ್ಥಂ Ct. I, 46; see ತಗೆ 1, ತಂಗು).

ತಗ tagga. 2. = ತಗದು 1, ತಗೆದು. P. p. of ತಗೆ 1. See J. s. ತಗೆ 1 (ತಗ ತಗವ, ತಗ ತಗದು).

ತಗಚಿ tagachi. = ಟಗಚಿ, etc. (ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ, ಪ್ರಪುನಾಟ, ಪಡಗಜ, ದಪ್ಪುಸ್ಸೆ, ಚಕ್ರಮರ್ದಕ, etc. Nr. *a;* My.; Sk. ತರ್ಕಣ, ತರ್ಕಲ, ತರ್ಬಟಿ).

ತಗಚೆ tagachĕ. = ತಗಚೆ, etc. (Hlâ.; My.). **2,** the undershrub Cassia occidentalis L. (St. & Pl.). **3,** the Indian mulberry tree, Morinda citrifolia L. (St. & Pl.). See ದೊಡ್ಡ-.

ತಗಜೆ tagajĕ. = ತಗಚೆ, etc. (Nr. *b*).

ತಗಡಿ tagaḍi. = ತಿಗಡಿ. (My.).

ತಗದು tagaḍu. Metal beaten into a plate, a flat piece or sheet of metal (My.; Tĕ., T.; M. ತಗಡು, ತಗಿಡು; Mhr. ತಕಟ). See B. 3, 86; 4, 96. 124; Prv. s. ಜೀಗಡೆ.

ತಗಣಿ tagaṇi. = ತಗಣೆ, ತಗುಣಿ, ತಿಗಣೆ, ತಿಗುಣೆ. A bug (S. Mhr.; B. 1, 24; Tu. ಜಗುಳೆ, ತಗುಲೆ; Mhr. ಢೇಕೂಣ). — ತಗಣಿಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A peculiar thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ತಗಣೆ tagaṇĕ. = ತಗಣಿ, etc. (My.). ತಗಣೇ ಉಪದ್ರ ಮಗಳಿಗೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Sp. s. ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು.

ತಗದು tagadu. 1. = ತಗ 2, ತಗೆದು. P. p. of ತಗೆ 1, q. v.

ತಗದು tagadu. 2. (fr. ತಗು). That is not fit or proper (Abh. P. 14, 93).

ತಗರ್ tagar. 1. To be stopped or impeded; to impede, etc. (ಗತಿಬನ್ಧನ Šmd. Dh., Šm. 104; ತಗೆ Šmd. II, Kk. 93).

ತಗರ್ tagar. 2. ತಗರು. = ಟಗರು, etc. A ram (ಅಜಭೇದ Šmd. Dh.; ಆಜ Šm. 104; ಏಲಕ, ಏಡಕ, ವೃಷ್ಣಿ, ಮೇಷ, etc. Nr.; My.; Tĕ.; Bp. 29, 4; Mhr., H. ತಗರ, ತಂಗಡೀ). — ತಗರ್ದೇರ್. -ತೇರ. Having a ram for his vehicle: fire (ಆನಲ Šm. 11). — ತಗರ್ವಿಣಗಿಸು. -ಪೆಣಗಿಸು. To cause rams to fight (J. 6, 39).

ತಗರ tagara. 1. = ತವರ, etc. Tbh. of ತಮರ or ತ್ರಪು. Tin (My.; Tĕ., T., M.).

ತಗರ tagara. 2. A shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (ನನ್ದಿವಟ್ಟ Mr. 125; Tĕ. ತಗರೆ = ನನ್ದಿವರ್ಧನ).

ತಗರ್ಚೆ tagarchĕ. = ತಗಚೆ, etc. (ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ, ಪಡಗಜ, etc. Si. 159).

ತಗಲಿಸು tagalisu. = ತಗಿಲಿಸು, ತಗುಲಿಸು. To cause to come in contact with, etc. ಜೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರನಾದ ರೂ ಮೆಯ್ ತಗಲಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ತಗಲು tagalu. = ತಗಿಲು, ತಗುಲು, (ತಗುಳ್ಳೆ). To come in contact with; to touch; to hit (v. i., My.; Tĕ. ತಗಲು, ತಗುಲು); to have sexual intercourse with (My.). ತಗಲಿದವನಿಗೆ ಹಗಲಿರುಳೇನು? (Prv.). See Si. 198. 247; B. 3, 45. 82; 5, 56. — ತಗಲುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to come in contact, etc. (B. 5, 224). — ತಗಲು ಹಾಕು. (*i. e.* ತಗಲು-). To bring into contact, to join, to attach (My.). ತಗಲು ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಂಗೂಢ, ಸಂಕಲಿತ Si. 379; see also 303).

ತಗಲು tagalu. = ತಗುಲು, ದಗಲ್, q. v. (B. 4, 51; T. ತಗಲ್).

ತಗಲುಗಾಡಿ tagalu-gāḍi. A dishonest man, a cheat (My.). ತಗಲುಗಾಡಿನಿಗೆ ಬಗಲ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ (Prv.).

ತಗವುದು tagavudu. (= ತಗಹು 1). See s. ತಗೆ 1.

ತಗವೆ tagavĕ. (fr. ತಗೆ). (= ತಗ 1). Stop, delay; an impediment. ತಗವಪ್ಪೊಡೆ (= ತಗವೆ ಆಪ್ಪೊಡೆ, Šmd. 67, o. r. ತ-).

ತಗಹು tagahu. 1. (= ತಗಸುದು). An obstacle; a hindrance, an impediment (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ, ವಿಘ್ನಮ್ಬು Mr. 453). ತಗಹಿಂ ಸಿಲ್ದಿದಂ (Šmd. 157).

ತಗಹು tagahu. 2. (fr. ತಗು). Connection (Bp. 28, 54; Râm. 6, 13, 8); a continuous line or row; order (ಪರಿವಿಡಿ, ಪಂಕ್ತಿ Šm. 105).

ತಗಹುದು tagahudu. (for ತಗಸುದು, 3rd person singular of a verb ತಗಸು, fr. ತಗು). It joins, it comes upon one (Bh. 1, 10, 13).

ತಗಾದೆ tagâdĕ. Urging for payment, dunning (My.; Mhr., H. ತಗಾದಾ). 2, a claim, suit, or dispute (Br., R., as H.).

ತಗಿಚಿ tagiči. = ತಗಲ್ಚಿ, etc. (ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ, etc. Si. 159).

ತಗಿಲಿಸು tagilisu. = ತಗಲಿಸು, etc. (My.; Si. 63).

ತಗಿಲು tagilu. = ತಗಲು, etc. (My.). ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ತಗಿಲಿದದು (ವ್ಯೂಢ, ಸಂಹತಿ Si. 418; see also 354. 273).

ತಗಿಸು tagisu. = ತೆಗಸು 1. (My.; B. 5, 161; *cf.* ತಕ್).

ತಗು tagu. To be (joined), fit or proper, to suit (T., M., Tě.). See ತಕ್ಕ, ತಗದು 2, ತಗಹು 2, ತಗಹುದು.

ತಗುಣಿ tagunḍĕ. = ತಗಣಿ, etc. (ಮುಕಕ Mr. 166). ಮೊಗೆ ನೀರಿನೊಳಗೊನು ನೆಗಟ್ ಆಡಿದನ್ದಿಗೆ, ತಗುಣಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ಹಿಡಿದನ್ದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಯ ನಮ್ಬುವದು (Sp.).

ತಗುಲಿಸು tagulisu. = ತಗಲಿಸು, etc. (My.).

ತಗುಲು tagulu. = ತಗಲು, etc. (My.).

ತಗುಲು tagulu. = ತಗಲು, etc. (My.).

ತಗುಲುವಿಕೆ taguluvikĕ. Touching, etc. ಬೇನೆ ತಗುಲುವಿಕೆ (ಸ್ಪರ್ಶ, etc. Si. 392).

ತಗುಸಿ tagusi. Decrease, want, deficiency, defect, scarcity (ಕುನ್ದು Bhn. 52; T. ತನಕ್ಕು; see ತವು 1; ತಗ್ಗು 1).

ತಗುಳ್ tagul. = (ತಗುಲು, etc.), ತಗುಳು 1. To be joined together; to come near, to approach, to meet, to unite one's self with; to commence (ಸನ್ಧಾನಿಸು; ಅಯ್ದು Šmd. Cm. 15. 189. 219. 279. 381; ಪತ್ತು 136; ಕೂಡು ಕೊಣ್ಡಿರು 348; ಬರ್ 381). **2,** to run after; to chase, to pursue; to drive away; to push back (ಅನುಧಾವನ Šmd. Dh.). P. p. ತಗುಳ್ದು. ತಗುಳ್ದಂ (Šmd. 49). See Šmd. 80; Čpr. 3, 9; 5, 79; Abh. P. 4, 38; 10, after 91; Bp. 3, 36; 21, 20; 37, 19; 51, 67; 54, 36; Rśv. 8, 102; Śśv. 4, after 99; J. 5, 27; 8, 39; 24, 67; 25, 27. 30; ಬೆನ್ದಗುಳ್.

ತಗುಳಿಸು tagulisu. To chase, to drive away (Bp. 60, 27).

ತಗುಳು tagulu. 1. = ತಗುಳ್. P. p. ತಗುಳಿ. (Bp. 13, 21. 23; 43, 52; 50, 54. 80; 57, 37; 59 sum; Bhâgavata 10, 17, 21).

ತಗುಳು tagulu. 2. Coming near, etc. — ತಗುಳು ಮಗುದು. Approaching and receding (J. 22, 29).

ತಗುಳ್ಚು tagulču. 1. To join (v. t.), to attach, to put to (Čpr. 6, after 64). ಕೋಡ ಮೊನೆಯೊಳ್ ತಗುಳ್ದಿದ ಸೂನುನಿಗತ್ತಿ (Rśv. 6, after 11). **2,** to join one's self to, to get to, to come under the rule of. ಆರೆ ವಸ್ತುವಿನರ್ಥಮನ್ ಉಸಿರುತ್ತಿರೆ ಸಂಹಿತೆಯಂ ತಗುಳ್ಚುವುದು (ಅಯ್ದುವುದು, Šmd. 77 Cm.). **3,** to undertake anything, to engage in (ಉದ್ಯೋಗ Šmd. Dh.); to employ. ಕೊಟಿಸಕ್ಕದಮಂ ತಗುಳ್ದಿ (Šmd. 78).

ತಗುಳ್ಚು tagulču. 2. (To put fire to), to set on fire, to kindle, to damage with fire (ಅಗ್ನಿಬಾಧನ Šmd. Dh.; *cf.* ತಾಗುಳ್?).

ತಗುಳ್ವ tagulpa. The state of being joined, union (Čpr. 8, 96).

ತಗೆ tagĕ. 1. To stop, to arrest, to obstruct, to impede; to stun (ಸ್ತಮ್ಭನ Šmd. Dh.; ತಗರ್ Šmd. II; T. ತಗ್ಗೈ; see ತಂಗು 1, ತಡೆ 1). P. ps. ತಗ, ತಗದು, ತಗೆದು. ತಗೆದುದು (ತಳ್ಳೊಯ್ದುದು, ಅಳಿಕಿಸಿದುದು, ಅಣ್ಣಲೆದುದು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śś.). ತಗದುದು (ತಗರ್ದುದು Kk. 93). ತಗ ತಗವ (J. 12, 22). ತಗ ತಗದು (J. 8, 39). — ತಗವುದು. = ತಗಹು 1. Arresting. 2, an impediment (ವಿಘ್ನ, ಪ್ರತಿಬನ್ಧ Hlâ.). 3, a trap, a snare (ಉನ್ಮಾದ, ಕೂಟಯನ್ತ್ರ Hlâ.).

ತಗೆ tagĕ. 2. = ತಗ 1, etc. Stopping, etc. — ತಗೆವುಗಿಲ್. -ಮುಗಿಲ್. An obstructing cloud: the state of being greatly clouded (Abh. P. 9, 84).

ತಗ್ಗೈರು tagairu. Dismissal, turning out (My.; Br., H.).

ತಗ್ಗಚ್ಚಿ taggačči. = ತಗರ್ಚಿ, etc. (ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ, ಏಪಗಜ, etc. Si. 159).

ತಗ್ಗಿ taggi. = ತಕ್ಕೆಲೆ. (ಜಯೆ, ಜಯನ್ತಿ, ತರ್ಕಾರಿ, etc. Mr.; ಜಯೆ, etc., ತಕ್ಕಲೇ ಗಿಡ Si. 137). **2,** N. of a tree (ಕರಿ Mr. 118). **3,** a large shrub, Clorodendron phlomoides L. f. (St. & Pl.). See Bp. 45, 41.

ತಗ್ಗಿ taggi. Tuggee, the practice of strangling and robbing, the practice of child-stealing (My.; H. ಠಗಿ).

ತಗ್ಗಿಸು taggisu. To make low; to bow, as the face or head; to lessen; to appease (My.; B. 4, 181). ತಗ್ಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತಾನ್ತ್ರ, ತಮಿತ Nr.).

ತಗ್ಗು taggu. 1. = ತರ್ಗು, ತಪ್ಪು. To be or become low; to be depressed; to be bent down or inclined; to stoop (v. i.); to be humble, to humble one's self; to become less, to decrease; to fall in price; to be appeased, etc. (C.; Tě. ತಗ್ಗು, ತಙಗು, ತಙುಗು; Tu. ತಗ್ಗು). ತಗ್ಗಿದ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ Nr.). ತಗ್ಗಿ ಇರ್ದುದು (ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ, ನ್ಯಞ್ಚಿತ Mr. 449). ತಗ್ಗಿದವ ಎನ್ದಿಗೂ ನುಗ್ಗಾಗ (Prv.). See Čpr. 2, 44; Bp. 13, 25; 21, 40; 28, 55; 45, 41; 47, 16; Prv. s. ಪೆಟ್ಟು 1.

ತಗ್ಗು taggu. 2. = (ತರಗು, ತಾಗು 4), ತೆಗ್ಗು. Low ground; the state of being low; a depression, a sinking; a declivity; a hole; a flat, a valley; diminution; decrease; (diminu-

tiveness); scarcity, dearness; etc. (C.; Tē.). ತಗ್ಗಾದ ಗುಜ್ಜು (ವಾಮನ, ಸೀಜ, etc. Si. 372). ಆಗಲ ಉದ್ದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ತಗ್ಗುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಇರುವನ್ನಾದು (ಸಿಫ಼ 400). See Prv. s. ಬೊಗ್ಗು 1. — ತಗ್ಗಾಳು. -ಳಳು. A dwarfish man (My.). — ತಗ್ಗುಗದ್ದೆ. A low paddy-field. ತಗ್ಗುಗದ್ದೆಗೆ ಮೂಡು ಬೆಳೆ, ಎತ್ತರ ಗದ್ದೆಗೆ ಒಡ್ಡೆ ಬೆಳೆ (Prv.). — ತಗ್ಗುದವಸ. Dear grain (My.). ತಗ್ಗುದವಸಕ್ಕಾಗಿ ಹುಗ್ಗಾ ಕೊಣ್ಣಿ ಜಾಗೆ (Prv.). — ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆ. Dale and hill, low and rising ground, flats and prominences (My.; B. 4, 66). — ತಗ್ಗುನೆಲ. = ತಗ್ಗುಭೂಮಿ. (My.). — ತಗ್ಗು ಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. = ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆ. (My.). — ತಗ್ಗುಭೂಮಿ. Low ground; a flat (My.; B. 4, 116). — ತಗ್ಗು ಮುಗ್ಗು. Ups and downs, unevenness (My.; ವಿಷಮ G.; Tē. ತಗ್ಗು ಮೊಗ್ಗು). — ತಗ್ಗುಶ್ರುತಿ. A note below the key, a deadened or muffled tone (My.).

ತಂ taṁ. ತಬ್ರೋ. = ತಣ್, ತನ್ 1, ತಮ್ 2. Coolness. — ತಂಗದಿರ. -ಕದಿರ್. = ತಣ್ಗದಿರ್. A cool ray. — ತಂಗದಿರ. -ಅ 3. = ತಣ್ಗದಿರ. Who has cool rays: the moon (ಚನ್ದಿರ Kk. 11 *b*). — ತಂಗದಿರ್ಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (Śśv. 1, 50). — ತಂಗದಿರ್ಮಕ್ಕಿ. -ಮಕ್ಕಿ. The Greek partridge, as subsisting upon moon-beams (ಚಕೋರ Kk. 21). — ತಂಗಾಳಿ. = ತಣ್ಗಾಳಿ. A cool breeze. ತಂಗಾಳಿ ಕಣ್ಣಿರೆ ಮಂಗವಾದರೂ ಉಲ್ಲಾಸಿಸುತ್ತದೆ (Prv.). See Bh. 1, 5, 5. 10; J. 2, 65; 3, 8; 17, 40; 30, 19. — ತಂಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ತಣ್ಕೊಳ. A cool pond (Śśv. 2, 37; V. 4, 3; J. 30, 36).

ತಂಕ taṁka. = ಟಂಕ, etc. (Sk.).

ತಂಗಳ taṁgaḷa. = ತಂಗಳು. (My.; Tē. ಚಲಿದಿ, ಚದ್ದಿ). ಹಂಗಿನ ಆರಮನೆಗಿನ್ತ ಇಂಗಡದ ಗುಡಿ ಲೇಸು; ಭಂಗುಬಟ್ಟು ಉಪ್ಪು ಬಿಸಿಯನ್ನ ಕಿನ್ನಲು ತಂಗಳವೆ ಲೇಸು! (Sp.).

ತಂಗಳು taṁgaḷu. = ತಂಗಳ. Any cold food, as rice, bread, etc., stale food (My.). ಇದ್ದ ತಂಗಳು ನನಗಿಕ್ಕು, ನಿನಗೆನ್ದೆನ್ದಿಗೂ ಹಸಿವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.— ಉತಕ್ಕೆಲ್ಲದವ ಮೆಯ್ಲಿಗೆಗೆ ಹೇಸ, ಉಮ್ಮಕ್ಕೆಲ್ಲದವ ತಂಗಳಿಗೆ ಹೇಸ.— ಎಂಬಲಿಗೆ ಹೇಸದವಳು ತಂಗಳನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?— ತಂಗಳುಣ್ಣ ಬಡ್ಡಿ ಗಣ್ಣಿನ ಹಸಿವೆ ಆಱಿಯಳು (Prvs.). ತಂಗಳ ಮಾಂಸ (My.; B. 5, 287). See Prv. s. ತಂಗಿ and ತಮ್ಮ.

ತಂಗಿ taṁgi. A younger sister (C.; T. ತಂಗೈ, M. ತಂಗೆ; Tē. ಚೆಲ್ಲೆ, ಚೆಲ್ಲೆ). ತಂಗಿಯ ಆಧಿಪಂ (ತ್ಯಾಲಳ Mr. 313). ತಂಗಿ ಬಡವಳಾದರೆ ತಂಗಳ ಒಟ್ಟಿಗೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೇ? (Prv.). It is often used as an epithet of endearment for a female younger than one's self. See Bp. 3, 28; 24, 35; B. 3, 80. 81; 4, 177; Si. 191. 192; J. 30, 51; 31, 29; ಕಬುದಂಗಿ. — ತಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ತಂಗಿ. (My.; B. 3, 53).

ತಂಗು taṁgu. 1. = ತಳುಗು, ತಾಗು 3. To stop; to stay, to tarry, to sojourn, to lodge (My.; T.; M. ತಂಙು, ತಙ್ಙು; see ತಗೆ 1, ದಕ್ಕು 1). ಊರು ಬಿಟ್ಟು, ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು.— ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಂಗಿದರೂ ಕಾಸಿನ ಆಸೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ತಂಗು taṁgu. 2. Stoppage, halt: a day's journey (My.). — ತಂಗುಮನೆ. A lodging house (My.).

ತಂಗು taṁgu. = ಬಿಂಗು. (My.; Si. 271. 279). 2, tight (My.; Mhr., H.).

ತಂಗುಡ taṁguḍa. = (ತಂಗು), ತಂಗುಳ. A horse's or an elephant's trappings (ಗುಬಿ, ಜಿಂಜೆ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 58, o. r. ತಂಗುಳ).

ತಂಗುಳ taṁguḷa. = ತಂಗುಡ, q. v.

ತಂಗೇಡಿ taṁgēḍi. The plant Cassia auriculata Lin. (My.; Tē. ತೆಂಗಡಿ, ತಂಗೇಡು; M. ಚಿಮುಡಿ). — ತಂಗೇಡಿ ಬೊಬ್ಬಜೆ. Chips of ತಂಗೇಡಿ (My.).

ತತ್ಪರ tat-čana. Tbh. of ತತ್ಕ್ಷಣ. (My.).

ತಜವಿಜಿ tajiviji. = ತಜವೀಜು. (My.).

ತಜವೀಜು tajivīju. Investigating; planning, contriving, arranging (My.; Mhr., H. ತಜವೀಜ).

ತಜ್ಜ tad-ja. Produced at that moment: immediate, instantaneous. (R.).

ತಜ್ಜ ಜ್ಞ tad-jña. Knowing that; a knowing or intelligent man. (R.).

ತಂಜಾವೂರು taṁjâ-ûru. Tanjore (B. 4, 81; My.; T. ತಂಜ್ಜೈ, ತಂಜಾವ್ಪೂರ್).

ತಟ taṭa. 1. A sound in imitation of beating or throbbing. (*Cf.* ತಟ್ಟು 1, ತಾಟು; Sk. ತಟತಟ, rumbling, etc.). — ತಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To hammer, as a goldsmith (My.). 2, to wander about (My.). — ತಟ ತಟನೆ. rep. With repeated blows (Bp. 14, 17; *cf.* Mhr. ತಾಡಕನೆ, ಥಡಥಡ). 2, with repeated throbs or pulsations (2, 34; Tē. ತೊಟ ತೊಟೆ). — ತಟ ಪಟ. reit. = ತಟ ತಟನೆ No. 2. (My.). 2, danger to life, extreme peril (ಪ್ರಾಣಜಾಫೆ Bhn. 66, o. r. only ತಟ). ತಟಕನಿನ್ದ ತಟ ಪಟವಾಯಿತು (Prv.).

ತಟ taṭa. 2. = ತೊಟ. An imitative sound. — ತಟ ತಟನೆ. rep. In many drops. ತಟ ತಟನೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿ (My.).

ತಟ taṭa. 3. (T. ತಟ್ಟು, scarcity; *cf.* ತಡ 3). — ತಟ ಮಟ. reit. Deficiency, insufficiency, as of food; difficulty, trouble (My.; V. 38, 33). *Cf.* ತಟ್ಟುಮುಟ್ಟು.

ತಟ taṭa. 4. Probably a meaningless prefix. ತಟವಟ. -ಮಟ. = ಅಟಮಟ. Fraud, trickery, untruth (My.; Tē. ತಟಮಟ, ತಟವಟಿ). — ತಟವಟಗಾಱ. A deceitful man, a liar (My.).

ತಟ taṭa. = ತಡ, (ತಡಿ, ತಡೆ), ದಡ. *The declivity or side of a hill* (ನಾನು, etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 96). 2, *a bank or shore* (ದಡ Ct. II, 91; Nn. 51); a bound. 3, a term applied to certain parts of the human body, which have, as it were, sloping sides (see s. ಕಳುದ್ಮತಿ). 4, a field. 5, the sky or horizon. — ತಟವುಜ್ಜು. -ಉಜ್ಜು. To free one's self or deviate from the boundary, to go beyond ordinary limits: to pierce right through (Bp. 22, 10; 40, 4; 46, 33).

ತಟಕು taṭaku. = ತೊಟ್ಟು 4. A drop, as of water, honey, etc. (My.; B. 4, 2); a small quantity, a little (ಕೊಂಚ, ತುಸು, ಅಲ್ಪ, ತ್ರುಟಿ, etc. Si. 370; My.; B. 3, 95). ತಟಕು ಬಿದ್ದು, ಮಠಾ ಕೆಡಿಸಿತು.— ತಟಕಿನಿನ್ದ ತಟ ಪಟವಾಯಿತು (Prvs.).

ತಟಕ್ಕನೆ taṭakkanĕ. 1. = ತೊಟಕ್ಕನೆ. In drops (My.).

ತಟಕ್ಕನೆ taṭakkanĕ. 2. = ಚಟಕ್ಕನೆ. ತಟಾರನೆ. Quickly, suddenly (My.; Tē. ತಟುಕನೆ). ತಟಕ್ಕನೆ ಸೀತ (My.). ತಟಕ್ಕನೆ ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸಿದನು (My.).

ತಟಜ taṭa-ja. Born on or near the shore (Cpr. 1, 92).

ತಟವಾಣಿ taṭavâṇi. A female of the taṭṭu breed (R.; Mhr., H. ತಟಾಣೀ; Br., T. ತಟ್ಟುವಾಣಿ; see ತಟ್ಟು 2). 2, a trickish, deceitful woman (My.).

ತಟಸು taṭasu. = ತಡಸು 3. N. of a plant (ನಿಟಿಲ Mr. 120, o. rs. ತಡಸು, ನಿಟಲು, ನಿರಿಳ).

ತಟಸ್ಥ taṭa-stha. Situated on a bank or shore; standing near; indifferent, neutral; standing still; awaiting intently (Sk., Mhr.). ತಟಸ್ಥನಾದವನಿಗೆ ತನ್ತೆಯೇನು? (Prv.).

ತಟಾಕ taṭâka. = ತಡಾಗ, q. v. (ತೀರ್ಥ, ಕೆಜಿ Nn. 48; ಜಲಾಧಾರ, ಕೆಜಿ Mr. 417).

ತಟಾಕಬನ್ಧನ taṭâka-bandhana. The embankment of a tank (ಕೆಜಿಯ ಏರಿ Nn. 99).

ತಟಾಯ್ taṭây. A contraction of ತಟ್ಟಿ ಹಾಯ್, to proceed after having touched, to pass by or over, as a village, a river (My.). ತಟಾಯ್ದು or ತಟಾದು ಹೋಗು (My.). **2,** to pass right through, as a ball (My.).

ತಟಾಯಿಸು taṭâyisu. (*i. e.* ತಟ್ಟಿ ಹಾಯಿಸು). To make pass by or cross; to have one's self taken over, etc. (My.). ತಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ತಟಾಯಿಸಿ ನಡ ಪಾನು (Prv.). **2,** to pass right through, as a ball (My.).

ತಟಾರನೆ taṭâranĕ. = ತಟಕ್ಕನೆ 2. Quickly, all at once (My.; Tĕ. ತಟಾಲನೆ, ತಥಾಲನೆ; Mhr. ತಡಕ; *cf.* ತಟ್ಟನೆ).

ತಟಿ taṭi. = (ತಟ, ತಬಿ), ತಡಿ, (ತಡೆ, ದಣ್ಡೆ 1, ದಣ್ಡೆ 2). *A shore or bank.*

ತಟಿತ್ taṭit. = ತಟತ್ತು (Šmd. 106). Lightning (Rêv. 8, 99; My. Amara; Sk. ತಡಿತ್, ತಳಿತ್).

ತಟಿತ್ತು taṭittu. = ತಟತ್, q. v.

ತಟಿತ್ವಲ್ಲರಿ taṭit-vallari. Forked lightning (Abh. P. 5, after 53).

ತಟಿನಿ taṭini. Having a bank: *a river.*

ತಟಿನ್ಮಾಲಕೆ taṭit-mâlikĕ. A garland of lightnings (V. 14, 27).

ತಟಿರ್ಲತೆ taṭir-latĕ. Forked lightning (Bp. 61, 66; the correct form is ತಟಿಲ್ಲತೆ).

ತಟೆ taṭĕ. = (ತಟ), ತಡೆ. (Sk.).

ತಟ್ಟ taṭṭa. = ಚಟ್ಟ 2, etc., ಪಟ್ಟ 3, ಪಟ್ಟಿ 1, (ಪರ 4). Flatness, levelness (Tĕ., M. ತಟ್ಟೆ; T. ತಟ್ಟೈ; T. ತಟ್ಟು, to flatten; *cf.* ಜಪಟೆ). **2,** a thin, emaciated fellow (? Bp. 51, 53). — ತಟ್ಟತಳ. (Šmd. 386; Kk. 98). A flat palm of the hand.

ತಟ್ಟನೆ taṭṭanĕ. = ತೊಟ್ಟನೆ, ತೊಟ್ಟನೆ, ತೊಟ್ಟನೆ. Quickly; suddenly, all at once (My.; Tĕ. ತಟ್ಟನೆ; *cf.* ತಟಾರನೆ). ಜಟ್ಟಿಯಾದರೂ ತಟ್ಟನೆ ಹಾಲು ಬೇಕು.—(ಭಿಕ್ಷೆಗಾಪಿನು ಬರುವಲ್ಲಿ) ತಟ್ಟನೆ ಆಡಿದರೆ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಫಲ.—ತಟ್ಟನೆ ಬಾ! ಎನ್ದರೆ ತುಟೀ ಬಿಟ್ಟನನ್ತೆ (Prvs.). See J. 39, 44; B. 2, 40; Prv. s. ಪೊಟ್ಟಣ.

ತಟ್ಟಾಮಾಲೆ taṭṭâmâlĕ. A play at which children turn round rapidly till they become giddy (My.).

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. = ಪಡಿಕೆ, q. v. A frame of bamboos, etc., a tatty (C.; T., M., Tu.; Mhr. ತಾಟೀ; T. ತೆಜ್ಜು, Tĕ. ತಟ್ಟಿಂಚು, to join, to intertwine; see ತೆತ್ತು). **2,** matting, a bamboo mat (My.; Mhr. ತಾಟಾ). — ತಟ್ಟಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 7, 6, 81). — ತಟ್ಟಿಮೆಣೆ. -ಪೆಣೆ. To plait screens (ತಟ್ಟಿ ಮೆಡಯು Šmd. II; Kk. 76).

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. = ತಟ್ಟು 1. ತಟ್ಟಿ ಹೇಳುವಿತ್ತುವಂ ಧಾರೇಯಕನೆನಿಕು (Mr. 350).

ತಟ್ಟಿಯ taṭṭiya. Flatness: want of liveliness or vigour (? Bh. 2, 14, 61; *cf.* ತಟ್ಟ No. 2).

ತಟ್ಟಿಸು taṭṭisu. 1. To stammer, to stutter (T. ತತ್ತು, ತೆತ್ತು, to walk uncertainly; to stammer, etc.). — ತಟ್ಟಿಸಿ ಮಾತಾಡು. = ತಟ್ಟಿಸು. (ಉಗ್ಗು G.).

ತಟ್ಟಿಸು taṭṭisu. 2. To cause to tap, etc. (My.).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 1. To tap; to touch; to come close, to come on in the way; to pat; to strike, to beat; to clap; to slap; to knock (ತಾಡನ Šmd. Dh.; Šm. 88; My.; Tĕ., T., M.; *cf.* ತಡೆ, ತಾಟು 1; T. also ತಣ್ಡು, to touch); to clap on a thing, as cow-dung on a wall (My., T.); to drive, to beat off or back, to remove (My.; Tĕ., T.; see ಪೊಱಿ-). ಕೆಲಸ ಏಲ್ಲದ ಕುಮ್ಪಾಱಿ ಮಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಡೇ ತಟ್ಟದ (Prv.). See Bp. 32, 44; Šêv. 4, 81; B. 2, 53; 5, 176. 191. 199. 203. 221; ಮನದಟ್ಟು; Prv. s. ತೊಟ್ಟು 2. — ತಟ್ಟುಜ್ಜು. -ಉಜ್ಜು. To pass right through, as an arrow (J. 13, 18). — ತಟ್ಟ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To knock one against the other. ಜೋಗಿ ಜೋಗಿ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿದರೆ ಬುಡುಕೆ ಬುಡುಕೆ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿತು (Prv.).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 2. Touching (see ತಾಗುದಟ್ಟು); a slap or pat; a blow (My.; T., M.). ತಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಗಟ್ಟಿ (an ingot, etc.) ಆಗಲಾಡಿ (Prv.). **2,** a blow or knock of disease, cholera, danger, death (M.); fatigue, exhaustion (My.). **3,** the measles (S. Mhr.; Tĕ. ತಟ್ಟಮ್ಮೆ, T. ತಟ್ಟಮ್ಮೈ). — ತಟ್ಟುಮುಟ್ಟು. (= ತಟಮಟ). A knock or blow of misfortune, a great strait or dilemma (My.).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 3. = ತಟ್ಟಿ, etc. Flatness. **2,** the flat, *i. e.* the blade, of a sword. ಆಡ್ಡಾಯುಧದ ತಟ್ಟು (ಬಡ್ಡಳಲ, ಪುಸ್ತರ Hlâ.). — ತಟ್ಟುಬಳೆ. A flat, broad, plain bracelet (My.; Si. 219).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 4. = ಫಟ್ಟು. (ಸಮೂಹ ಕೆಸ.; Mhr., H. ಫಾಟ; *cf.* ತಣ್ಡು).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 5. (Tbh. of ತಟ ?). Side; direction (C.; Tĕ.; Tĕ. also ತೊಟ್ಟು; Mhr. ಥಡ, a side or face). — ತಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. (ಬದಿಗಾಗು, ಸರಿ, ಕೆಲಸಾರು G.). — ತಟ್ಟುವರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To make go to one side or aside (Rêv. 6, after 11).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 1. = ತಟ್ಟಿ, ತಾಟು 2. Sackcloth (My.; Mhr. ತರಟು, ತಾಟಿ). See ಗೋಣಿ-. 2, the cloth or cloak of a Bauddha or Jaina mendicant (ಕ್ಷಪಣಕಾಚ್ಛಾದನ Šmd. Dh.; Šm. 88; ಸವಣರ ಉಳ್ಳುಡೆ Čt. I, 64; Bp. 51, 53 ?).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 2. A small breed of horses, a pony or tattoo (My.; Tĕ., T., M.; Si. 273; Mhr., H. ತಟ್ಟೂ, ತಟ್ಟೂ; see ತಟವಾಣಿ).

ತಟ್ಟುಕ taṭṭu-uka. (Šmd. 239). A man who slaps, strikes, etc.

ತಟ್ಟೆ taṭṭĕ. 1. = ತಟ್ಟು, etc. Flatness, levelness (My.; T.). **2,** a flat, lid-like bamboo or rattan basket for setting out fruits, wares, etc. (C.). **3,** the same made of wood or metal, a platter or plate (ಪಾತ್ರೆ Mr. 212, o. r. ತಾಟಿ; My.; M.; T. ತಟ್ಟೈ; Mhr. ತಾಟ; see ತಾಟ 1). See Bp. 12, 11; 33, 18; Si. 241; ಕೆಲದಟ್ಟಿ, ಪೊನ್ದಟ್ಟಿ. **4,** a flat, young, beanless pod (*cf.* ಚಟ್ಟು). ತಟ್ಟೆ ಬಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೂ (though he is beaten and

blamed for having stolen the pods) ತಟ್ಟೇ ಹುಳಿ ಚನ್ನಾಗಿದೆ (Prv.). — ತಟ್ಟೆಕಾಲು. The feet of a platter (My.); two cross legs, upon which the warp of a weaver's loom rests (R.).

ತಟ್ಟಿ taṭṭi.2. A thick bamboo, or an areca-palm stem, split in two (My.; T. తట్టి, తట్టు, a corn stalk, see ದಣ್ಣು; a bamboo).

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. A woman's shoe (S. Mhr.).

ತಡ taḍa.1.=(ತಗ 1, etc.), ತಡಪ, ತಡಪು, ತಡವು 2, ತಡಹು 2, ತಡೆ 2 q. v., (ತಳ್ 2, ತಳವು, ತಳು, ತಳುವು 2, ತಳುವ್ 2). Impeding (see s. ಪುಸಿ 2); check, impediment, obstacle, hold. **2,** delay (My.; J. 17, 37); etc. ಮೊನೆಯೋಳ್ ನೂಲ್ ತಡವಾಯಿತು (Śmd. 263). ತಡವ ಮಾಡುವವನ ಗೊಡವೆ ಬೇಡ (Prv.). — ತಡಕೆಯ್. A hand that checks or holds fast: an embrace. ತಡಕೆಯ್ಯಂ ಮಾಡಿದಂ (ಸಬ್ಬಿಕ್ಕೆ ತಬ್ಬಿಕ್ಕೆಯ್ಸಿದಂ Śmd. I; Śm. 2, 8; the ಸಬ್ಬಿ is not in Mḍb. MS.). — ತಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು.= ತಡೆಗಟ್ಟು 1. To stop, as water (My.). 2, to stop by charms, to charm, as snakes, tigers, etc.; to tie a charm to the wrist, as against fever, to the ear, as against headache (My.; Tē.). — ತಡಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone put as an impediment (My.). — ತಡಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 206).= ತಡಂಗಾಲ್, ತಡೆಗಾಲ್. A foot that obstructs; a foot that comes athwart; hindrance (My.). 2, a trip, a false step. — ತಡಂಗಲಸು. -ಂ-ಕಲಸು.= ತಡಂಗಲಿಸು. To be obstructed, entangled, or mixed. ನಳನಳಿಪ ಕೇಸರದ ಸಸಿಯೊಳ್ ತಡಂಗಲಸಿ ಬೆಳೆದ ದವನದ ಕಣ್ಗಿವ್ವನ ವನದ ನಡುವೆ (ĊPr. 7, after 92). — ತಡಂಗಲಿಸು. -ಂ-ಕಲಿಸು.= ತಡಂಗಲಸು. (ĊPr. 1, 92; 6, after 97; 8, 98; V. 4, 12). — ತಡಂಗಾಲ್. -ಂ-ಕಾಲ್. (Śmd. 206).= ತಡಗಾಲ್. — ತಡಗುಣ್ಡಿ. A hole or pit with a checking bank (ಜಲಪ್ರತ್ಯಯ Śmd. II; see s. ತಡಗುಣ್ಡಿಗೆ). — ತಡಗುಣ್ಡಿಗೆ.= ತಡಗುಣ್ಡಿ. (ಜಲಪ್ರತ್ಯಯ Kk. 76, o. r. ಜಲಪಾತ್ರೆ). — ತಡಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To impede, to cause to trip or stagger (Bp. 26, 28). See another ತಡುಬಡಿಸು s. ತಡ 3. — ತಡಬಡು. -ಪಡು. To hesitate in walking, to trip (Dp. 59, 3). — ತಡ ಮಾಡು. To delay, to loiter, to be slow (C.; B. 2, 1; 5, 205. 235). See another ತಡ ಮಾಡು s. ತಡ 3. — ತಡಮ್ಬರೆ. -ಂ-ಪರೆ. To spread for opposition: to oppose; to repel; etc. (ತಡಮ್ಬೊಯ್, ತಳ್ಮೊಯ್, ತೊಡರ್, ಮಾರ್ಕೊಳ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ ಕೆಸ.). — ತಡಮ್ಬೊಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್.= ತಳ್ಮೊಯ್. (ನಿರ್ಪೂನ್ Śmd. II; ತಡಮ್ಬರೆ, etc. Śs.). — ತಡಮ್ಮಿಟ್ಟು. -ಮಿಟ್ಟು. To walk slowly (Abh. P. 7, 27). — ತಡವಾಗು. -ಆಗು. Delay to occur (Bp. 38, 34; C.; B. 3, 123). See another ತಡವಾಗು s. ತಡ 3. — ತಡ ಹಾಯು. To cross over or through obstacles: to pass right through (G. 40. 258).

ತಡ taḍa. 2.= ತಡದು, ತಡೆದು. P. p. of ತಡೆ 1, in ತಡ ಕೊಳ್ಳು, to delay, to wait; to keep down, etc.; to bear patiently (My.). ಸ್ವಾಮಿರಾಯನು ಸಿಟ್ಟು ತಡ ಕೊಣ್ಣು (B. 3, 81; My.). ಕಡುಕೋಪ ಬನ್ದಾಗ ತಡ ಕೊಣ್ಡವನೇ ಜಾಣ (Prv.).

ತಡ taḍa. 3. = ತತ್, (ತಹ 2), ತಳ 1. Perplexity, confusion, embarrassment, fear. (Tē. ದಡಿ; *cf.* ತಟ 3, ದಡ 2; M. ತಡ್ಪು, to stop; to be entangled, see ತಂಗು). — ತಡ ಬಡ. reit. or dupl. = ತಡ, ತಡಮ್ಬಡ. (Bp. 40, 62; Tē. ದಡಬಡಿ, ತಡಬಾಟು). — ತಡಬಡಾಯಿಸು. To get perplexed, etc. (My.). — ತಡುಬಡಿಸು.= ತಡಮ್ಬಡಿಸು. To cause to get perplexed or to fail, to perplex, to disorder (Bp. 38, 19; 56, 17). 2, to get perplexed, confused, etc. (My.); to turn the wrong way. — ತಡಮಾಗು. -ಆಗು. To get perplexed or confused (ĊPr. 7, 100). — ತಡ ಮಾಡು.= ತಡ ಮ್ಮಾಡು. To turn the wrong way (v. t.): to delude; to perplex; to cause to fear (ವಿಪರ್ಯಾಸ Śmd. Dh.; ತಳ್ಳಂಕ ಗೊಳಿಸು Śmd. II; Kk. 92). — ತಡಮ್ಬಡ. -ಂ-ಬಡ.= ತಡಬಡ. (ತಳ್ಳಂಕ Čt. II, 21). — ತಡಮ್ಬಡಿಸು.= ತಡಬಡಿಸು. (Bp. 47, 13; Rāv. 6, 33; Ċ. Bp. 5, 13). — ತಡಮ್ಮಾಡು. -ಂ-ಮಾಡು.= ತಡ ಮಾಡು (Śmd. Dh.). — ತಡವಾಗು. -ಆಗು.= ತಡಮಾಗು. (Abh. P. 16, 93).

ತಡ taḍa. 4. (= ತಟ್ಟ). — ತಡಮ್ಬರೆ. -ಂ-ಪರೆ. Levelness, evenness (ಸಮನೆನಿಪ್ಪ ಅರ್ಥಂ Kk. 69).

ತಡ taḍa. 5. (Touching, stroking; groping; see ತಡವು 3). — ತಡವರಿಸು. -ಪರಿಸು. (To cause one's self to run and feel about): to feel one's way, as with the hands or feet, to grope; to seek (ಅನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh. Mḍb., o. rs. ಅನ್ವೇಷ್ಟನ, ಆನ್ವೇಷ್ಟನ; My.; Grj. 4, 129; Bp. 53, 63; J. 18, 21). 2, to stroke (My.; Rām. 4, 3, 17).

ತಡ taḍa. Tbh. of ತಟ (Śmd. 388 Mḍb.).

ತಡಕಸ taḍakasa. Disturbance; vexation; hurt, injury (ಉಪಹತಿ Bhn. 52, o. r. ತಡಗಸ).

ತಡಕೆಸು taḍakisu. To cause to seek (My.).

ತಡಕು taḍaku.1. To grope for, to seek (Rāv. 1, 23; My.).

ತಡಕು taḍaku. 2. = ತಡಿಕೆ, etc. (My.).

ತಡಗಣಿ taḍagaṇi. = ತಡಗುಣಿ. The pulse Vigna (or Dolichos) catjang Endl. (My.).

ತಡಗಸ taḍagasa. = ತಡಕಸ, q. v.

ತಡಗುಣಿ taḍaguṇi. = ತಡಗಣಿ. (My.).

ತಡತ taḍata. (*fr.* ತಡೆ 1). The act of restraining or keeping down, as wrath; the state of being stopped, as water (My.); the state of lasting or wearing well, as cloth (My.).

ತಡದು taḍadu. = ತಡೆದು. P. p. of ತಡೆ 1. (C.).

ತಡಪ taḍapa. Delay, slowness. — ತಡಪಟ್ಟಿಪ್. -ಂ-ಪಟ್ಟಿಪ್. To become slow (ĊPr. 6, 69).

ತಡಪು taḍapu. Hindrance (My.); impediment: a small plate at the end of a screw to prevent it from becoming loose (My.). **2,** a small cloth that occasionally is tied to the lower back-part of the body, also over one's clothes, to do the service of an apron (My.).

ತಡವು taḍavu. 1. = ತಳಹು, ತಳುಗು, ತಳುವು 1, ತಳ್ವ್ 1. To stop (ಸ್ತಮಿತಭಾವ Śmd. Dh.; ಸ್ತಮಿತ Śm. 108).

ತಡವು taḍavu. 2. = ತಡ 1, etc. Delay (My.). — ತಡವು ಮಾಡು.= ತಡ ಮಾಡು. (Bp. 47, 45; 51, 68).

ತಡವು taḍavu. 3. = ತಡುಹು 1, ತಳುಕು 1. To touch or rub gently with the hand, to stroke (ಕರದೆ ನೇವರಿಸು Śm. 108; My.; Tē., T., M.; B. 1, 26; 2, 26; *cf.* ತಟ್ಟು 1). ತಡವಿದರೆ ಮುಡಿ ನಪಾ ಕೆಡುವದು (Prv.). See ಮೆಯ್ದುಡವು. **2,**

to feel one's way with the hands, to grope (ಹಸ್ತಾನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; My.; Tĕ., T., M.).

ತಡವೆ taḍavĕ. A time, a turn (My.; Tĕ. ತಡವು, ತಡವೆ, ತೇಪೆ; T. తడవై, తాట్టు).

ತಡಸಲು taḍasalu. = ತಡಸು 2. (My.).

ತಡಸಲು taḍasalu. A water-fall (S. Mhr.; Mhr. ಧಡಳಕಣೇಂ, to dash against, as water, etc.).

ತಡಸು taḍasu. 1. To stay, to wait (Č. Bp. 47, 22). **2,** (= ತಡಿಸು), to stop, to hinder, to impede. **3,** to cause to halt or stop (J. 6, 51. 55).

ತಡಸು taḍasu. 2. The state of impeding one another or of being in one's way, as thick-set plants in a paddy-field (My.).

ತಡಸು taḍasu. 3. = ತಟಸು, q. v. — ತಡಸಿನ ಗಿಡ. A moderate tree with small eatable fruits, Grewia tiliaefolia Vahl. (Z.; My.).

ತಡಹು taḍahu. 1. = ತಡವು 3. To stroke (J. 31, 59).

ತಡಹು taḍahu. 2. = ತಡ 1, etc. Stop, cessation, etc. (J. 10, 42).

ತಡಾಕ taḍâka. = ತಟಾಕ, ತಡಾಗ.

ತಡಾಕು taḍâku. Smartness, shrewdness (My., fr. Mhr. ತಡಕ).

ತಡಾಗ taḍâga. *A pond, a pool, a reservoir.*

ತಡಿ taḍi. 1. = ತಬ್, ದಡಿ 1. A thick staff, a cudgel (T., M.; M. also: stout, robust; T., M. తడి, to grow thick; to become heavy and fat, as the body; to swell; *cf.* దట్టు). — ತಡಿಕೋಲ್. dupl. = ತಡಿ. (Râghĕ. 17, 67; T.).

ತಡಿ taḍi. 2. Wet, damp, moistness (Tĕ.; *cf.* ತಣ್). — ತಡಿಪು. The state of being not sufficiently or properly mixed with water, etc., as clay, etc. (My.).

ತಡಿ taḍi. 3. = ದಡಿ 2. A saddle made of woolen or cotton cloth (C.); a mattress (C.).

ತಡಿ taḍi. 4. = ತಡೆ 1. (C.).

ತಡಿ taḍi. (= ದಣ್ಡಿ 1, etc.). Tbh. of ತಟಿ (Śmd. 338 Mḍb.; Čt. II, 91). (ಮರ್ಯಾದೆ, ಕೂಲದೇಶ Hlâ., Mr. 406). ತೊಜಿಯ ತಡಿ (ತೀರ, ತಟ, ಕೂಲ, etc. Nr., Hlâ.). ಎರಡು ತಡಿಯ ನಡು (ಪಾತ್ರ); ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯ ಬನ (ವೇಲಾವನ Hlâ.). ಸಮುದ್ರದ ತಡಿ (ಜಲಧೀತೀರ Nn. 152). See Śmd. 273; Čpr. 1, 129; Lîlv. 3, 2; Bp. 52, 11; 60, 46; Bh. 1, 5, 5; Č. Bp. 2, 4. — ತಡಿಗೆಳ್. -ಕೊಳ್. = ತಡಿವಿಡಿ. (Rśv. 1, after 102). — ತಡಿವಡಿ. -ತಡಿ. rep. (Čpr. 1, 90; 5, after 39; 7, 32). — ತಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To be along shore (Čpr. 1, 82; 5, 45; Rśv. 6, 9).

ತಡಿಕೆ taḍikĕ. = ತಟ್ಟಿ, No. 1, ತಡಿಕೆ 2, ದಡ್ಡಿ 2. A frame of bamboos, straw, leaves, etc., used as a door, blind, screen, etc., a tatty (My.; Tĕ.). — ತಡಿಕೆವಲೆ. A framework-net used by fowlers (Bh. 3, 13, 23; Abhâ. 2, 72).

ತಡಿತ್ taḍit. = ತಟಿತ್. *Lightning.*

ತಡಿತ್ವತ್ taḍit-vat. *A cloud.*

ತಡಿಸು taḍisu. To stop; to detain, to hinder; to keep off (My.). See Prvs. s. ಪಿತೂರಿ, ಮಬ್ಬಿ.

ತಡೆ taḍĕ. 1. = (ತಕ್ 1), ತಡಿ 4. To allow time to pass, to delay, to lose time; to wait; to loiter; to stop (ಕಾಲಕ್ಷೇಪ Śmd. Dh.; C.; Tĕ.; M.: to be obstructed, be caught or entangled; *cf.* Mhr. ತಟುಣೇಂ, to stop or wait for, tarry in expectation of; ತಡಿಬು). P. ps. ತಡ, ತಡದು, ತಡೆದು. ತಡೆದುದು (ತಮ್ಮಡ Śmd. II). ತಡೆವನ್ತೆ ಏಂ ಕಾರಣಂ, ಕುರುಪತೀ, ಎಮುಗೀಗಳ್? (151). ತಡದರ್ಥಂ (ತಗಂ Čt. I, 46). ತಡದು ಗೆಯ್ವವನು (ವೀರ್ಯಸೂತ್ರಿ, ಜಡಕ್ರಿಯ Hlâ.). See Rśv. 5, 33; 13, after 61 & 95; J. 28, 45; 30, 28; Râm. 26, 21; B. 5, 130. **2,** to stop; to detain (ತಡಿಬು Čt. I, 51; J. 2, 28); to restrain, to check, to keep down, as anger, etc.; to endure; to bear patiently (J. 4, 29; 8, 28; My.; M.). ಕಡ್ಡಿ ತಡೆವುದೆ ಕಡಲಂ? (Bh. 1, 19, 18). ಹಸಿವೆಯನ್ನುಂ ನೀರಡಿಕೆಯನ್ನುಂ ತಡೆಯುವ ಗುಣ (B. 5, 35). **3,** to be bearable, to agree with (My.). ಮುಪ್ಪಿನವರಿಗೆ ರಾತ್ರೀ ಊಟ ತಡೆಯುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 152). **4,** to be able to bear or stand, as a vessel may bear knocks or blows without being broken; to last, to wear well, as cloth (My.).

ತಡೆ taḍĕ. 2. (Śmd. 250). = ತಡೆ 1, etc. A check, an impediment, an obstacle; restraint (My.; Tĕ.; T. తడ్పే; Si. 107. 201. 376. 391; Bh. 6, 2, 2; J. 4, 20); a small plate at the end of a screw to prevent it from loosening; a bit of wood, etc., placed in the hole of the ear-lobe to keep it open (My.); a charm (My.); delay (My.; Tĕ.). — ತಡೆ ಕಟ್ಟು. = ತಡಗಟ್ಟು No. 2. (My.). ತಡೆ ಕಟ್ಟುವವನ ಮುನ್ನೆ ಮುಡಿಯೇನು? (Prv.). — ತಡೆಗಟ್ಟು. 1. = ತಡಗಟ್ಟು. (My.). — ತಡೆಗಟ್ಟು. 2. A dam (My.); that is tied to the wrist, etc., as a charm (My.). — ತಡೆಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. A dam (My.). — ತಡೆಗಂ. -ಕಡಿ. To cut so as to impede or stop (J. 20, 15. 46. 48; 22, 27; 25, 52). ಕಾಡ ಕೋಣಗಳ ಹಿಮ್ಮಡವ ತಡೆಗಡಿದು (Râghĕ. 17, 74). 2, to overcome an impediment (J. 12, 43). — ತಡೆಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. = ತಡಗಾಲ್. (Grj. 3, 22; Rśv. 13, after 95; J. 25, 54). — ತಡೆಗೆಡವು. -ಕೆಡವು. To throw down so as to impede one's progress: to impede, to stop (J. 8, 37). — ತಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To be impeded and fall, to stumble (Rśv. 6, after 24). — ತಡೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Impeding, stopping (ಉದ್ಧಾನ, ಬನ್ಧನ Si. 265). — ತಡೆವಿಡು. -ಪಿಡು. To let go the check of something, to free one's self (J. 8, 29). — ತಡೆವೇಟಿಕಾತಿ. -ಬೇಟೆಕಾತಿ. A huntswoman who stops or charms (Bh. 3, 8, 10). — ತಡೆ ಹಾಕು. To stop (My.); to make objections (B. 5, 289); to raise obstacles (My.).

ತಡೆ taḍĕ. Tbh. of ತಟಿ. ತೊಜಿಯ ತಡೆ (ತಟ Mr. 413).

ತಡ್ಡು taḍḍu. = ತರಡು, etc. (S. Mhr.). See ಬೆಕ್ಕಿನ ತಡ್ಡ ಗಿಡ.

ತಣ್ tan. = ತಂ (ತಜ್), etc. Coolness, cold. (T., M.; *cf.* ಜಳ 2, ತಣಿ 1). — ತಣ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. = ತಂಗದಿರ್. A cool ray (Lîlv. 3, 2. 7). — ತಣ್ಗದಿರ. = ತಂಗದಿರ. (ಜಳಗದಿರ, ತಿಂಗಳ್, ಇಂಗದಿರ, etc., ಚನ್ದ್ರ Śm. 15. 16; Rśv. 13, 61). — ತಣ್ಗದಿರನನ್ನಯ. -ಅನ್ನಯ. The lunar race (J. 15 sum.). — ತಣ್ಗದಿರಾತಿ. -ಆತಿ. The Greek partridge (ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿ Čt. I, 38). — ತಣ್ಗರಗ. -ಕರಗ. A cool jar: a crystal jar (Abh. P. 7, after 106; V. 4, 25). — ತಣ್ಗಲ್. -ಕಲ್. The moon-gem (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ ಕಲ್ಲು). — ತಣ್ಗಾಳಿ. = ತಂ. (Čpr. 2, after 93; 6, 93; Abh. P. 9, after 120). — ತಣ್ಗೊಳ. = ತಂ. (J. 18, 13). — ತಣ್ಗೊಡರ್.

-ಸೊಡರ್. (Śmd. 83). An extinguished lamp. — ತಣ್ಣೀರ್. -ನೀರ್. -ರು. Cool or cold water (C.; B. 4, 158). ತಣ್ಣೀರು ಆದರೂ ಪುಣ್ಯದಿನ್ದ ಜೊರಕ ಬೇಕು (Prv.). — ತಣ್ಣೀರ್ದಳಿ. -ತಳಿ. To sprinkle cold water (J. 19, 16). — ತಣ್ಣೆರಲ್. -ಎರಲ್. A cool breeze (Čpr. 8, 103; Rāv. 2, 27). — ತಣ್ಣೆಲರ್. -ಎಲರ್. (Śmd. 214). A cool breeze (Čpr. 3, 15. 94; 5, after 19; J. 8, 18; 29, 49). — ತಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. A cool leaf. ಆರಲ್ದ ತಾವರೆಯ ತಣ್ಣೆಲೆ (Čpr. 7, after 92). — ತಣ್ಣೆಲೆಬಲ್. -ನೆಬಲ್. (Śmd. 190). A cool shade (Čpr. 7, 80; Abh. P. 14, 194; Bp. 5, 45; Rāv. 1, after 130). — ತಣ್ಪಸಿ. -ಪನಿ. A cool drop (Čpr. 7, 84). — ತಣ್ಪೆಸಿಲ್. Assuaged, moderate heat or shine of the sun (Abh. P. 2, 5; 11, 177). — ತಣ್ಪುಬೆಲ್. -ಪುಬೆಲ್. (Śmd. 78). A cool sandbank or island; cool sand (Abh. P. 7, after 31; 9, after 75; 14, 48; V. 4, 25).

ತಣಕ್ taṇak. = ತಳಕ್. A sound in imitation of quick motion and flashing. — ತಣಕ್ಕನ್ನು. -ಎನ್ನು. A quick motion or flash to take place. ತಣಕ್ಕೆನ್ದ ಹಾಙಿದನು; ತಣಕ್ಕೆನ್ದ ಮಿಂಚಿತು (My.).

ತಣಕಾಯಿಸು taṇakâyisu. (fr. ತಣಕ್). To inquire after, etc. (My.).

ತಣಲು taṇalu. Glowing coals (My.; T. ತಣಲ್; T. ತದಿಲ್, fire).

ತಣವ taṇava. = ತಳವಾರ. (? Bp. 32, 22).

ತಣವು taṇavu. = ತಣಿವು. (ಸೌಂತ್ಯ, ತರ್ಪಣ, ತೃಪ್ತಿ Si. 317; My.).

ತಣಸು taṇasu. = ತಣಿಸು 2, ತಣ್ಣಿಸ. Coldness; wetness (My.).

ತಣಾಯಿಸು taṇâyisu. = ತಣಕಾಯಿಸು. (My.).

ತಣಿ taṇi. 1. (= ದಣಿ). To grow cool or of proper temperature; to be refreshed; to be satisfied or satiated; to be or become sufficient; to be calmed or appeased (ತೃಪ್ತ ŚmD. Dh.; My.; T., M.; Tě. ತನಿ). **2,** to be subdued, get feeble or fatigued (ಬಟ್ಟನ್ದೞಿ Čt. II, 34; T., M.). See Čpr. 2, 57. 84; 7, 88; Grj. 1, 62; 4, 47. 64; Bp. 15, 25; 42, 34; 59, 3. 24; Bh. 8, 27, 7; ಬಸುಬುದಣಿ, ಮನ-, ಮನನ್-. P. ps. ತಣಿತು (Čt. II, 34), ತಣಿದು (C.).

ತಣಿ taṇi. 2. (Humbled state), shame, modesty (ನಾಚಿಕೆ G.).

ತಣಿಗೆ taṇigĕ. = ತಳಿಗೆ. (My.).

ತಣಿಪು taṇipu. 1. = ತಣಿಸು 1. To satisfy, to refresh, to appease, etc. (ತೃಪ್ತಿ ŚmD. Dh.; Abh. P. 2, 8; Rāv. 8, 117).

ತಣಿಪು taṇipu. 2. = ತಣಿವು, etc. (Čpr. 9, 22).

ತಣಿವು taṇivu. = ತಣವು, ತಣಿಪು 2, (ತಣಲು), ತಣಲುವು 1. Satiety, satiation, etc. (ಪರ್ಯಾಪ್ತ, ಉಪಸವ್ಪನ್ನ, ತರ್ಪಣ, ತೃಪ್ತಿ, ಸೌಂತ್ಯ Nr., Hlā.; Čpr. 3, 43; Bp. 35, 2; Kāv. 1, 21; Mhr. ಧಣೀ). ತಣಿವಿಲ್ಲದನು (ಅಸೇಚನಕ Hlā.). ಮಾಱಿ ತಣಿವಿಲ್ಲದಂ (ಅಸೇಢ Mr. 231). ಅವುದಱಿ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಂ ತಣಿವು ಕಡೆ ಗಣಿಸದು, ಅದು ಅಸೇಚನಕಂ (Nr.).

ತಣಿಸು taṇisu. 1. = ತನಿಸಿ 1. (Bp. 4, 47; 22, 58; 24, 53; 25, 2; 26, 19; 27, 59; 32, 30; 39, 63; 46, 75; 61, 54; Kāv. 1, 11). — ತಣಿಸು ತಣಿಸು. rep. (Bp. 6, 29).

ತಣಿಸು taṇisu. 2. = ತಣಿಸು, etc. (My.).

ತಣು taṇu. (Śmd. 59). (= ತಣುವು).

ತಣುವು taṇuvu. 1. = ತಣಿವು, etc. (My.).

ತಣುವು taṇuvu. 2. = ತನು, etc. (My.).

ತಣ್ಟೆ taṇṭĕ. 1. (= ಜಣ್ಟೆ). Connection, intercourse (ಗೊಡವೆ My.). ತಣ್ಟೆ ತೀರಿದರೂ ತಕರಾರು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. -ತುಣ್ಬುಮುಣ್ಡೀ ತಣ್ಟೆ ಹಙ್ಗೀತು (Prvs.).

ತಣ್ಟೆ taṇṭĕ. 2. A quarrel, a dispute; a troublesome and a necessary business (My.; Mhr., H. ತಣ್ಟಾ); trouble, annoyance (My.; Tě.; T. ತಣ್ಪೈ). ತಣ್ಟೆಯವನ ನಣ್ಟಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಟೆಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಒಣ್ಟೆ 2, ಒಣ್ಟೆಗ, ಪ್ರೇನು. — ತಣ್ಟೆಯವ. -ಅನ. A troublesome man (My.).

ತಣ್ಟುಲು taṇṭulu. = ತಣ್ಟೆ 2. — ತಣ್ಟುಲ ಮಾರಿ. A troublesome person (My.).

ತಣ್ಡ taṇḍa. A mass; a multitude; a crowd; a troop; a company, a party (ಗುಮ್ಪು, ಗುಣ್ಡು, ಬಮ್ಬಲ್, ತುಙಿಗ, etc., ಪ್ರೇಣಿಕೆ ŚmD. 54; ಜಂಗುಳಿ, ಧಟ್ಟು, ಕದಲೆ, ಗಡಣ, etc., ಪ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಓಳಿ Bhn.; My.; Tě.; Mhr. ತಾಣ್ಟಾ; see T., M. s. ತಡಿ 1; *cf.* ದಟ್ಟು 2). ತಣ್ಡದ ಜನರು ಹಿಣ್ಡು ಒಡಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಮುಣ್ಡೆಯರಿನ್ದ ಕಡೆ (Prv.). See Bp. 4, 5; Abh. P. 13, after 54; 13, 63; Grj. 2, after 106; Prll. 3, 30; J. 5, 13; 6, 34; ಇತ್ತಣ್ಡ; ತಣ್ಡೋಪತಣ್ಡ. — ತಣ್ಡ ತಣ್ಡ. rep. (Bp. 6, 20; 11, 2; 24, 1; 28, 48; 59, 27; 61, 10; J. 17, 10). — ತಣ್ಡ ಪೈಬೆ. -ಂ-ಪೆಜ್. To meet or come together, to convene (V. 36, 65).

ತಣ್ಡಕ taṇḍaka. *Right preparation, complete performance;* decoration; 2, *a composition abounding in compound words* (*cf.* ದಣ್ಡಕ). 3, a juggler, a cheat. 4, the trunk of a tree.

ತಣ್ಡಕಾರಿ taṇḍa-kâṛa. One who amasses; a man who has a large amount of— (Bp. 38, 25).

ತಣ್ಡವಾಳ taṇḍavâḷa. = ತಾಣ್ಡವಾಳ. Cast iron (Si. 332; T.; Tě. ತಣ್ಡುವಾಳ).

ತಣ್ಡಸ taṇḍasa. = ತಾಣ್ಡಸ. Pincers, tweezers, tongs (ಲಾಳಿ, ಗಾಳುಕ, ಇಕ್ಕುಳ Mr. 883; Bp. 44, 14; My.; Tě. ತಣ್ಪೆಸ, ತಣ್ಡಸ; M. ತನಾಸ್ಸು; Portuguese *tenaz*).

ತಣ್ಡಸಿ taṇḍasi. = ತಣ್ಡಸು. (Rāv. 5, 58).

ತಣ್ಡಸು taṇḍasu. = ತಣ್ಡಸಿ. N. of a thorny tree (ಕಣ್ಣಿಕ Mr. 121).

ತಣ್ಡಾ taṇḍâ. = ತಣ್ಡೊ?. ತಣ್ಡಾ ಮುಣ್ಡಾ ವಾಸುದೇವ (= ತಣ್ಡೋ-, -; Prv.).

ತಣ್ಡಿ taṇḍi. = ಚಣ್ಡಿ 2. Cold; coldness (C.; Mhr., H. ಥಣ್ಡೀ; B. 5, 86. 239. 257); wetness (My.).

ತಣ್ಡು taṇḍu. (= ತಡಿ 1? or Tbh. of ದಣ್ಡ?). A staff; a club (Bp. 38, 18; 42, 19; T.); a heavy (iron) club (Čpr. 7, 139).

ತಣ್ಡು taṇḍu. 1. Tbh. of ತರ್ದು. (Si. 310).

ತಣ್ಡು taṇḍu. 2. *One of Śiva's door-keepers or attendants, and an original teacher of the arts of dancing and mimicry.*

ತಣ್ಡುಲ taṇḍula. *Rice cleaned from the husk* (ಅಕ್ಕಿ Mr. 14). 2, *the vegetable substance Erycibe paniculata.* ತಣ್ಡುಲಂ ವಸ್ತುಮೂಲಂ (Prv.).

ತಣ್ಡುಲಚೂರ್ಣ taṇḍula-cûrṇa. Broken rice. See ನುಚ್ಚು.

ತಣ್ಡುಲಪ್ರಕ್ಷಾಲಜಲ taṇḍula-prakshâla-jala. Water in which rice has been washed. See ಈರ್ಚು.

ತಣ್ಡುಲೀಯ taṇḍulîya. *The plant Amaranthus polygonoides* Roxb. See ಕಿರುಕುಸಾಲೆ.

ತಣ್ಡುಲೀಯಕ taṇḍulîyaka. = ತಣ್ಡುಲೀಯ. (ಮುದಿಪ್ಪ, ನೀರದರವ, ಕಿರುಕುಸಾಲೆ Mr. 142, o. rs. ಮುದ್ರಿಪ್ಪ, ನೀರಧ-).

ತಣ್ಡೆ taṇḍe. A foot-ornament of women (= ಗಗ್ಗರ My.; M.; T. ತಣ್ಡೆಲ).

ತಣ್ಡೇಲ್ taṇḍêl. The master of a boat, a Tindal (My.; Tĕ.; Mhr. ತಾಣ್ಡೇಲ; T., M. ತಣ್ಡಲ್).

ತಣ್ಣೋ taṇḍô. = ತಣ್ಣಾ. — ತಣ್ಣೋ ಮುಣ್ಣೋ ವಾಸುದೇವ. An expression used of a man who is free from domestic incumbrances, but at the same time without refuge and destitute (My.).

ತಣ್ಣೋಪತಣ್ಣ taṇḍa (as if Sk.) -upataṇḍa. Crowds upon crowds, etc. (My.; Tĕ.).

ತಣ್ಣ taṇṇa. (= ತಣ್). — ತಣ್ಣ ತಣ್ಣನೆ. rep. (Śmd. 229). Very cool.

ತಣ್ಣಗೆ taṇṇagĕ. = ತಣ್ಣನೆ. Cool; cold; cooling, refreshing; in good health, happy; calm; finished, as work; extinguished, as a light (My.; B. 1, 22; 4, 119; Si. 228; J. 28, 5). ಎಣ್ಣೆ ತಣ್ಣಗಾದರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತೇ?— ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ ಆಯ್ಯೋ ಅನ್ನದೆ ಸೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾದೀತೇ?— ತಣ್ಣಗಿದ್ದರೆ ಮಣ್ಣಾದರೂ ಅಸಾಧ್ಯ (Prv.).

ತಣ್ಣನೆ taṇṇanĕ. = ತಣ್ಣಗೆ. (Śmd. 89; Ĕpr. 1, 59; 2, 83. 84; Abh. P. 3, 77; Bp. 18, 16; My.; Si. 138). See ತಣ್ಣ-. — ತಣ್ಣನೆ ಪಣ್ಣನೆ. reit. (Ĕpr. 3, 94).

ತಣ್ಣನ್ನ taṇṇanna. = ತಣ್ಣನೆ. ತಣ್ಣಾನೆ. ತಣ್ಣನ್ನ ಉಸುಬು (ತಣ್ಬು ಬಿಲ್ G.).

ತಣ್ಣಸ taṇṇasa. = ತಣಸು. Coldness, frigidity, cold, coolness (ಶೈತ್ಯ Ct. I, 2; II, 28; Abh. P. 11, 153; J. 13, 57; 18, 34; 30, 35). — ತಣ್ಣಸ್ಸನ್ತೋಡಿಸು. -ಂ-ತೋಡಿಸು. Coldness to appear (J. 30, 12). — ತಣ್ಣಸವ್ವಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To get cold or cool (J. 30, 16).

ತಣ್ಣಾನೆ taṇṇâne. = ತಣ್ಣನೆ. (My.).

ತಣ್ಣಿತು taṇṇitu. = ತಣ್ಣಿತ್ತು (Śmd. 96). That is cold or cool; coolness; coldness (ಕೋಟು, ಕೋಡು, ಶೈತ್ಯ Kk. 23; ಕುಳಿರ್, ಕೋಡು, ಕೊಬ್ಬು, ಶೈತ್ಯ ಕೆಂ. 36).

ತಣ್ಣಿತ್ತು taṇṇittu. = ತಣ್ಣಿತು, q. v. (Ĕpr. 8, 69).

ತಣ್ಪಳಿ taṇpaḷi. ತಣ್ಣಳಿವೊಸರುವ ಪ್ರಭೆ (Ct. I, 57, o. r. ತಾಪ್ಪಳಿವಿಸರುವ ಪಸ್ಪೊವೆಪ್ಪ).

ತಣ್ಪು taṇ-pu. (Śmd. 248). = ತಮ್ಪು, etc. Coolness; cold; a cooling, refreshing quality; happiness. ತಣ್ಪಿನ ತವರ್ಮನೆ (Rśv. 10, after 31). See Ĕpr. 2, 83; 3, 62. 90; Abh. P. 12, 28; Bp, 18, 30; 30, 28. — ತಣ್ಪು ವಡೆ. -ಪಡೆ. To get cold or cool (Ĕpr. 1, after 101). — ತಣ್ಪು ಈಂಬು. -ಬೀಡು. To bestow coolness or refreshment profusely (Śśv. 4, 136).

ತಣ್ವೀಣ taṇvaṇa. The sound of the lute (ವೀಣೆಯ ಧ್ವನಿ Mr. 81).

ತತ್ tat. = ತಱ 1, ತಳ 1, in ತತ್ತಱ, ತತ್ತಳ.

ತತ್ tat. = ತತು, ತತ್ತು 1, ತತ್ತು, ತದ್ q. v., (ತತಿ 2, ತತುವು), ತದು.

ತತ tata. *Extended, drawn, stretched out; spread, diffuse.* 2, *any stringed musical instrument.* 3, wind, air.

ತತವಿತತಾದಿವಾದ್ಯ tata-vitata-âdi-vâdya. Various stringed and other musical instruments (Bp. 37, 2. 69; 59, 29).

ತತಸ್ tatas. From that; *from that place; afterwards, then; therefore.*

ತತಾ tatâ. = ತಾತಾ. — ತತಾತೂತು. = ತಾತಾತೂತು. (My.).

ತತಿ tati. 1. Extent; a series, a line, a range; a number, a crowd, a troop (ಸ್ತೋಮ Mr. 422); a sacrificial act, a ceremony.

ತತಿ tati. 2. = ತತುವು. (Tbh. of ತತ್). A proper time or season (S. Mhr.; Tĕ.; T. ತದಿ; Mhr. ತಥೀ, on that day, at that time).

ತತು tatu. = ತತ್, etc. Tbh. of ತದ್.

ತತುಕ್ಷಣ tatu-kshaṇa. = ತತ್ಕ್ಷಣ. (Bp. 24, 26; My.).

ತತುವ tatuvu. Tbh. of ತತ್ವ 2. (Bh. 3, 8, 30; My.).

ತತುವು tatuvu. = ತತಿ 2. (My. occasionally).

ತತ್ಕಾಲ tad-kâla. That time; *time being, present time;* at that time. ತತ್ಕಾಲಂ, *at the time being;* directly, immediately.

ತತ್ಕಾಲೋತ್ಪನ್ನಧಿ tatkâla-utpanna-dhi. *Possessed of presence of mind.*

ತತ್ಕ್ರಿಯ tad-kriya. *Performing a particular work or service.*

ತತ್ಕ್ಷಣ tad-kshaṇa. = ತಕ್ಷಣ, ತಟ್ಟಣ, ತತುಕ್ಷಣ. That or the same moment. ತತ್ಕ್ಷಣಂ, *at the time being, at the same time, instantly, forthwith.*

ತತ್ತ tatta. 1. = ತತ್, etc. ತತ್ತರಣ (J. 14, 24). ತತ್ತಳವಿ (-ಅಳವಿ, 14, 15).

ತತ್ತ tatta. 2. Tbh. of ತಪ್ಪ. (J. 31, 43). ತನಯರೊಳ್ ತನ್ನ ತಾನೆ ಜೊರ ಕೊಣ್ಡವಂ ತತ್ತನನ್ದನಂ (J. 28, 57).

ತತ್ತಕಾರ tatta-kâra. Truthfulness (Râm. 4, 3, 20).

ತತ್ತರ tat (= ತರ)-tara. = ತರತರ. Trepidation, trembling, shuddering (My.; T., M.; see Mhr. s. ತರ 2). — ತತ್ತರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To tremble, to shudder (My.). — ತತ್ತರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To begin to tremble (My.).

ತತ್ತರಿಸು tattarisu. To tremble, etc. (My.; B. 4, 90).

ತತ್ತಱಿ tat-tara. = ತತ್ತಳ, ತಬತಬಿ. Perplexity, confusion, embarrassment (Ĕh. v. 19; Tĕ.). See ಎತ್ತಱಿ-. — ತತ್ತಱಿದ್ದಿ. -ಂ-ತಬ್ಬಿ. To cut so that confusion arises (Grj. 6, 5). ತತ್ತಱಿ ಬಿತ್ತಱಿ. Mental embarrassment (V. 11, 8).

ತತ್ತಱಿ tattari. = ತತ್ತಱಿ. — ತತ್ತಱಿದಱಿ. -ತಱಿ. = ತತ್ತಱಿನ್ದಱಿ. (Bh. 3, 18, 34).

ತತ್ತಳ tat-taḷa. = ತತ್ತಱಿ. (J. 30, 23). ತತ್ತಳದ ರಾವುತಂ (Śmd. 162). — ತತ್ತಳಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To get perplexed (J. 14, 15).

ತತ್ತಿ tatti. = ಪೆತ್ತಿ. An egg (ಅಣ್ಡ Nr.; ಕೋಶ, ಅಣ್ಡ, ಪೇತಿ Mr. 167; C.; T. ತರಳ, ತಿರಟ್ಟಿ, ತಿರಳ್, ತಿರಳೈ, roundness; a ball; a round lump; ತಿರಟ್ಟು, to make round; *cf.* ತೆರಳು 2). See B. 2, 6; 3, 20. 113. 120; 4, 119. 132. 193.

ತತ್ತು tattu. A tripping, a stumbling (T.); peril, misfortune (Grj. 4, 97; T.).

ತತ್ತು tattu. Tbh. of ತತ್, in ತತ್ತುಗೊತ್ತು, in the sense of "the master of that" (My.).

ತತ್ತುದು tattudu. Third person singular of the imperfect of ತಱು 1 (J. 25, 58).

ತತ್ತುವ tattuva. = ತತುವ. (Dp.; T.).

ತತ್ತ್ವ tad-tva. = ತತ್ವ 2. (Sk.).

ತತ್ತ್ವಮಸಿ tad-tvam-asi. Thou art that, viz. the supreme soul (a common vêdântic expression, *e. g.* Abhâ. 3, 19).

ತತ್ಪರ tad-para. *Subsequent to that;* following after, inferior. 2, *having that as one's highest object or aim, intent upon, totally devoted to, attending to closely and anxiously* (ಪ್ರೇಮಿ, ಪ್ರಬರ್ಹ, ಪರಾಯಣ, ಪ್ರೇಮಗೆಯ್ವವ Mr. 229).

ತತ್ಪರತೆ tad-paratĕ. Entire devotion or addiction to. (Čpr. 3, after 38; 8, after 4).

ತತ್ಪುರುಷ tad-purusha. The original or supreme soul. 2, a class of compounds in which the last number is defined or qualified by the first without losing its original independance (Šmd. 89 Mḍb. Cm.; 196. 201. 209; Kâvy. I, 3, 6-9. 49-52).

ತತ್ಪುರುಷವಕ್ತ್ರ tatpurusha-vaktra. One of the faces of Šiva (Šâv. 5, 6).

ತತ್ಪೂರ್ವ tad-pûrva. Prior, former. (My.).

ತತ್ರ tatra. 1. *In that, therein; on account of that; there; thither; then.*

ತತ್ರ tatra. 2. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. — ತತ್ರ ಬಿತ್ರಿ. reit. Jugglery. ತತ್ರ ಬಿತ್ರಿಯವನ ಮುನ್ದೆ ಕತ್ತಿಯ ಪಾಗೆ ಆದ (Prv.).

ತತ್ರಭವತ್ tatra-bhavat. Your honour there: *venerable, respectable* (used in speaking of a person not present). See ಪೂಜಾವಚನ.

ತತ್ರಾಣಿ tatrâṇi. (tatṛâṇi). — ತತ್ರಾಣಿಕೋೞಿ. The pochard, Fuligula ferina (Bḍ.).

ತತ್ವ ta-tva. 1. The letter or syllable ತ (Šmd. 103. 350).

ತತ್ವ tatva. 2.= ತತುವ, ತತ್ತುವ, ತತ್ತ್ವ. The state of being that; true state, real state; reality, truth; essential nature; the very essence; the real nature of the human soul as being one and the same with the universal soul; a principle; a first principle or an elementary substance: bhû, salila, têja, anila, âkâśa (Mr. 53), or satva, rajas, tamas (ಸತ್ವಾದಿಗಳು 259), or any one of the twenty-five Sâṅkhya first principles; the number 25 (ಇಪ್ಪತ್ತತ್ತುವ್ದು 348); *Brahma;* a kind of ślêsha (Kâvy. III, 3, B, 148 seq.); slow time in music. — ತತ್ವವೆಱು. -ಪೆಱು. The essence (of something) to have been born or be (Bp. 61, 1).

ತತ್ವಜ್ಞ tatva-jña. Knowing the truth or true nature of anything; understanding the principles of a science thoroughly (Kâvy. III, 3, B, 148).

ತತ್ವಜ್ಞಾನ tatva-jñâna. = ತತ್ವಲೋಕ, q. v.

ತತ್ವಾರ tatvâra. Want, lack (My.). ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಭಟ್ಟ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರಿಗೆ ತತ್ವಾರ (or ಗೊಟ್ಟು). Prv.).

ತತ್ವಾವಲೋಕ tatva-âlôka. Knowledge of the truth, etc. (ತತ್ವಜ್ಞಾನ Šmd. 8 Cm.).

ತತ್ಸಮ tad-sama. The same with it; equal to it. 2, one of the terms that are not borrowed from Saṁskṛita, but exist in Kannaḍa as well as in Saṁskṛita (Šmd. 220. 384-387; Čt. II, 2; Kk. 3. 95. 100; Šm. 77. 119; see ಸನೂನ); the Šmd. adduces 21 such tatsamas (384).

ತಥಾ tathâ. *So, thus.* 2, *yes, it is so.* See Prv. s. ರಾಜ.

ತಥಾಗತ tathâ-gata. Being in such a state or condition. 2, *a Buddha; a Jina.*

ತಥ್ಯ tathya. = ತತ್ತ 2. *True, real, genuine; truth, reality.* (J. 9, 31). ಸಂಸಾರಿಗೆ ತಥ್ಯ, ಕೋೞಿಗೆ ಪಥ್ಯ (Prv.).

ತದ್ tad. = ತತ್, etc. *He, she, it, that, this.* 2, *therefore.* (Šmd. 100).

ತದಕು tadaku. 1. To strike, to beat (My.).

ತದಕು tadaku. 2. Striking, beating. See Prv. s. ಮುದುಕ.

ತದನನ್ತರ tad-anantara. Nearest or next to that; immediately upon that, thereupon, then (J. 7, 19; 10, 38; 24, 65; C.).

ತದಲು tadalu. = ತದ್ದು. A frame of thorns, etc., used as a gate in a hedge (My.; T. ತದಲ್, firmness, stability, *cf.* ತಗೆ; ತೆತ್ತು, a hedge of briers, etc.; a wicket or small gate; lines of intrenchment).

ತದಾ tadâ. *At that time, then.*

ತದಾತ್ವ tadâtva. *Time being, present time.*

ತದಾನೀಂ tadânîṁ. *Then.*

ತದಾರಭ್ಯ tad-ârabhya. Beginning from that time, thence, since then (My.; Tĕ.).

ತದಿಕು tadiku. = ತದುಕು. The gum olibanum tree, Boswellia thurifera (ಸಲ್ಲಕಿ, ಗಜಪ್ರೇಮಿ Mr. 123; Čpr. 5, after 64).

ತದಿಗಿಣ tadigiṇa. Sounds used in beating time in music (My.; *cf.* ತನ ನತಾನ). — ತದಿಗಿಣಧೋ. = ತದಿಗಿಣ. (My.).

ತದಿಗೆ tadigĕ. Tbh. of ತೃತೀಯೆ (Šmd. 343. 359. 373; Šm. 19).

ತದೀಯ tadîya. His, her, its, theirs; such. (Bp. 3, 6; 4, 56; 18, 49).

ತದು tadu. Tbh. of ತದ್. (Bp. 19, 32).

ತದುಕು taduku. = ತದಿಕು. (ಸಲ್ಲಕಿ, ಗಜಪ್ರಿಯೆ Hâ.; ಗಜಭಕ್ಷ್ಯೆ, ಸುವಣೆ, ಸುರಭಿ, ರಸೆ, ಮಹೇರಣಿ, ಕನ್ದುರುಕ, ತಲ್ಲಕ, ಪ್ಲಾದಿನಿ Nr.; ಗಜಭಕ್ಷ್ಯೆ, etc., ಅನೇ ಬೇಲ Si. 153; Râv. 5, after 55). ತದುಕಿನ ಧೂಪ (ಯಾವನ, ತುರುಷ್ಕ, ಪಿನ್ಡಾಕ, ಸಿಳ್ಲ Nr.; ಪಿಣ್ಯಾಕ, ಸಿಳ್ಲ Si. 406). ತದುಕಿನ ಮಡ್ಡಿ (ಯಾವನ, ತುರುಷ್ಕ, etc., ಅನ್ದುಗ ಬೊಂಕ, ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ Si. 227; *cf.* ಮಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ).

ತದೆ tadĕ. = ಸದೆ. To strike (ತಾದನ Šmd. Dh.; T. తయ్, M. තయ්; Tĕ. తన్ను; *cf.* ತಗಲು, ತಟ್ಟು 1).

ತದ್ಗತ tad-gata. Gone to that; *bent or intent on.*

ತದ್ಗುಣ tad-guṇa. The quality or virtue of anything; possessing these qualities. 2, a figure of speech in rhetoric, transferring the quality of one thing to another (Kâvy. III, 3, B, 121. 140 seq.).

ತದ್ದಿನ tad-dina. That day (J. 10, 26); during the day; day by day. 2, the day of mourning for deceased relations (ಮೃತತಿಥಿ My.; Tĕ.).

ತದ್ದು taddu. = ದದ್ದು. Tbh. of ದದ್ದು. (ದದ್ರು Nr., Mr. 384; Si. 202). ತದ್ದುಳ್ಳವನು (ದದ್ರುಣ, ದದ್ದುರೋಗಿ Nr.).

ತದ್ಧರ್ಮ tad-dharma. Having that business; that business; that religion (My.).

ತದ್ಧಿತ tad-d-hita. Good for that, etc. 2, an affix which forms nouns from other nouns. 3, a noun formed by a

taddhita affix, a derivative noun. See Śmd. 6. 88. 110. 120. 232. 245. 252; Kâvy. I, 1*a*, 6; I, 4, 1 seq.

ತದ್ಧಿತಪ್ರತ್ಯಯ taddhita-pratyaya. = ತದ್ಧಿತ No. 2. (My.).

ತದ್ಧಿತಲಿಂಗ taddhita-liṅga. = ತದ್ಧಿತ No. 3. (Śmd. 88 Cm.).

ತದ್ಧಿತಾನ್ತ taddhita-anta. = ತದ್ಧಿತ No. 3. (My.).

ತದ್ಬಲ tad-bala. *A sort of arrow;* a sort of bow (ದನ್ದ್ಯಾಸನ, ತೀರಿ, ಬಿಲ್ಲು ಭೇದ Mr. 294).

ತದ್ಭವ tad-bhava. Born or coming from that (Śmd. 236). 2, a word corrupted from Saṁskṛita (Śmd. 334. 360. 375. 377. 383), (or from any other language).

ತದ್ಭಾವ tad-bhâva. The becoming that. 2, the substance, thing, or nature of that (Śmd. Dh. No. 67).

ತದ್ಯಮ (tad-yama). Kindness, gentleness, mildness, peaceable behaviour (ಸಾಮ Ct. II, 49 in one MS.).

ತದ್ಲು tadlu. = ತದಲು. (My.).

ತದ್ವಚನ tad-vacana. That speech or word. (Śmd. 100).

ತದ್ವತ್ tad-vat. *Having or containing that.* 2, *like that, in that manner, thus.* 3, also, likewise.

ತನ್ tan. 1. = ತಂ (ತಙ್), etc., ತನು. — ತನ್ನೆಲೆವುಳುಕ ಗಿಡ. -ಎಲೆ-ಪುಳುಕ-. The herb or low shrub Crotolaria verrucosa Lin. (St. & Pl.).

ತನ್ tan. 2. = ತನ್ನ, ಶಾ 1, ಶಾಂ 1, ಶಾನ್ q. v., ಶಾನು. (Śmd. 178). Gen. ತನ (see ತನತು), Dat. ತನಗೆ (My.; Śmd. 133. 178; Nr.; Nn. 73; J. 8, 2; 28, 57; 29, 34; 30, 49; Bh. 1, 8, 8), ತನಿಗೆ (Si. 69. 264. 265. 267. 293), ತಂಗೆ. Plural ತಮ್ (ತಮ್ಮ). ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮಡಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ?— ತನಗೆ ಬನ್ದ ಪಾಸಿ ಅರ್ಥದಿನ್ದ ಹೋಯಿತು.— ತನಗೆ ಇಲ್ಲದವನು ಪರರಿಗೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು?— ತನಗೆ ಇಲ್ಲ, ಕೂಸಿಗೆ ಏನು ಹೊದ್ದಿಪಲಿ?— ತನಗೆ ಇಲ್ಲದವಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೇನು ಹೊದಿಸ್ಯಾಳು? (Prvs.). ನಾಳೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹುಟ್ಟಬೇಕೆ ತನಗೆ ತಾನೇ ಇದೆಲ್ಲಾ ತುನ್ದುತನ ಕಡಿಮೆ ಆಹೀತು (B. 4, 200). — ತನ ತನಗೆ. rep. (Bp. 10, 4; 18, 82; 57, 8; J. 13, 24). — ತನ್ದು. = ತನ್ನದು. (My.).

ತನ tana. An affix for forming true Kannaḍa words, *e. g.* ಕಲಿತನಂ, ಅಳ್ತನಂ, ಪೆಣ್ತನಂ (Śmd. 248); words like ಅರೋಜಕತನ are wrong formations (248).

ತನಕ tanaka. = (ಅನಕ), ಅನ್ನ. Up to that measure: till, until, as far as (C.; Tĕ. ದನಕೆ, ದಾಕಾ, ದಾಕೆ; M. ತನೆ, T. ತನೈ, quantity, number, measure). ತನಿವಾರತನಕ (B. 1, 7). ಹುಡುಗರು ಹದಿನಾಡು ವರ್ಷದವರಾಗುವ ತನಕ (1, 12). ಇನ್ನಿನ ತನಕ (2, 33). ಅಯ್ನೂರಿ ತನಕ (2, 42); ಕಡೆತನಕ (4, 197). ಇಷ್ಟು ದಿವಸತನಕ (4, 199). See Bp. 27, 22; 49, 18; 57, 12; 61, 57; B. 2, 6. 7; 3, 10. 67; 5, 59. 64. 72. 243; ಅಲ್ಲಿ-, ಇಲ್ಲಿ-, ಬಲ್ಲಿ-.

ತನಕೆ tanaki. Ascertaining; examination (My.; H. tanqih; Br. ತನಕಿ, ತನಕ್ಕ, ತನಿಬಿ).

ತನಬೆ tanakhĕ. An assignment on the revenues, an order for money; a standard rent-roll of villages (Mhr., H. ತನಖಾ; Br. ತನಖಾ, ತನಿಬಿ; R.).

ತನತು tanatu. ತನ-ಅತು. = ತನತ್ತು, ತನ್ನದು (Śmd. 178; Kk. 61). Its, hers. ನಿನತು ಚಲಮ್, ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ, ತನತು ಮಹಾಧೈರ್ಯಮ್ ಅವನಿಪತಿಗೆ (Śmd. 179).

ತನತ್ತು tanattu. ತನ-ಅತ್ತು 1. = ತನತು, etc. (Śmd. 178; Ct. II, 102). See Śmd. 179. 144.

ತನಯ tanaya. *A son.* Feminine ತನಯೞ್ = ತನಯೆ. (Bp. 4 sum.; 5, 5; 11, 38; 42, 17).

ತನಯೆ tanayĕ. *A daughter.*

ತನಿ tani. 1. To thrive, to develop, to become full-grown, etc. P. p. ತನಿತು (Čpr. 3, 15).

ತನಿ tani. 2. The state of having thriven, full, strong, fully developed, complete, matured, abounding in agreeable qualities, rich, etc. (T. ತಣಿ, M. ತಣಿ[3], Tĕ. ತನಿ, to thrive, to grow, prosper, grow, increase, become full or fleshy). — ತನಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣಿ. A big piece of flesh (Abh. P. 13, after 54). — ತನಿಗನ್ದ. = ತನಿಗಮ್ಪು. (J. 26, 8). — ತನಿಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. A full or rich fragrance (Śmd. 77; Čpr. 7, 49; Abh. P. 3, after 75; J. 3, 8; 15, 9). — ತನಿಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. Juicy sugar-cane (V. 4, 29). — ತನಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A great, blazing fire (Abh. P. 11, 144). — ತನಿಗುದಿ. -ಕುದಿ. To be completely boiled (Bh. 1, 20, 54). — ತನಿಗುರ್ಕ. (Si. 149). A kind of prickly nightshade. — ತನಿಗೆಣ್ಡ. -ಕೆಣ್ಡಿ. A glowing coal (Rśv. 5, 34; V. 30, after 35; J. 3, 32; 13, 12). — ತನಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. 1. To be greatly or completely scattered (Bh. 8, 23, 20; Râm. 3, 6, 7). — ತನಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. 2. The state of being profusely scattered (J. 9, 24). — ತನಿನಗೆ. Great laughter (Râm. 6, 10, 10). — ತನಿಪರಿಮಲ. = ತನಿಗಮ್ಪು. (Râm. 2, 7, 3). — ತನಿಬೀಜ. A seed full of vital power (Bh. 2, 13, 9). — ತನಿಬೆಲ್ಲ. Delicious jaggery (Bh. 1, 15, 7). — ತನಿಯೆಱಿ. -ಎಱಿ. To throw delicious food to snakes to appease them (My.; Bh. 8, 2, 15). — ತನಿರಸ. A superior fluid, essence; excellent taste or flavour; great beauty. ಕಾಳ ದೊಳಗೆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಅಂಜನವ ಕಲಿಸಿ ತನಿರಸದೊಳು ಪೊರಳ್ದಿದ ನೀಲಪುತ್ರಿಕೆಗಳನ್ತೆ (Râghč. 17, 64). ಕುಱಿ ಕಪ್ಪಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು, ಅಱಿವದೇ ತನಿರಸವ, ಪೊಱಿಗಂಗ ಸೋಗೆಯಗಿವನ್ತೆ? (Sp.). See J. 15, 47; 21, 57. — ತನಿವಣ್. -ಪಣ್. A fully ripe fruit. ನೇಱಿಲ ತನಿವಣ್ಣಂ (Śmd. 85 Mḍb.). See Čpr. 7, 88; Bp. 18, 16; 48, 11; Rśv. 2, 47; J. 3, 11. 31; 28, 20. — ತನಿವಣ್ಣು. = ತನಿವಣ್. (Bp. 20, 26). — ತನಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Rich milk (V. 9, 107). — ತನಿವೀರರಸ. Great heroism (J. 8, 31; 12, 25; 13, 51; 23, 26). — ತನಿವೆಱ್ದು. -ಪೆಱ್ದು. To increase much (Čpr. 3, 45). — ತನಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. A great or brilliant light or lustre (Bh. 2, 2, 1). — ತನಿವೇಟ. -ಬೇಟ. Various love-gestures (Rśv. 11, 93). — ತನಿವೇಸಿಗೆ. -ಬೇಸಿಗೆ. A very hot season (J. 15, 5). — ತನಿಸುಖ. Great pleasure or joy. ಅನಾತುರದೊಳು ಜೊಕ್ಕಟದ ತನಿಸುಖವ ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವ ಅನುಭವ (Čidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). — ತನಿಸೂಱೆ. Enormous plundering (Bh. 2, 4, 12). — ತನಿಸೊಬಗು. Great beauty (J. 6, 25). — ತನಿ ಸೋಂಕು. (or -ಸೊಂಕು). To cling to closely (Čpr. 7, 94). — ತನಿಹರಕೆ. Great blessing or praising (Bh. 1, 7, 30). — ತನಿಹಳುಕು. A large piece (Bh. 2, 2, 103).

ತನು tanu. = ತಱುವು 2, ತನ್ 1, ತನುವು, ತಮ್ಮು. (My.).

ತನು tanu. *Thin, slender, emaciated; small, minute; delicate, fine.* 2, *the body; self.* 3, *the skin.* ತನುವಱಿಯದ ನೋವಿಲ್ಲ, ಮನವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ (Prv.). — ತನುಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. Fragrance of the body (J. 6, 12).

ತನುಕರಣ tanu-karaṇa. An organ, or the organs, of the body (Bp. 4, 65).

ತನುಜ tanu-ja. *A son* (ತನುಜಾತ Mr. 309; ಮಗ Nn. 48. 92).

ತನುಜಾತ tanu-jâta. = ತನುಜ. (Mr. 309; ಬಾಲಿಶ, ಮಗ Nn. 131).

ತನುಜಾತೆ tanu-jâtĕ. = ತನುಜೆ. (J. 2, 51).

ತನುಜೆ tanu-jĕ. A daughter. See ಜನಕ-.

ತನುತರ tanu-tara. Thinner, more minute; uncommonly small or insignificant (Šśv. 2, 86).

ತನುತ್ರ tanu-tra. *Armour, mail.*

ತನುತ್ರಾಣ tanu-trâṇa. *Armour, mail.*

ತನುತ್ವ tanutva. Thinness, etc. See ಕಬಿಲ್.

ತನುಧನಪ್ರಾಣ tanu-dhana-prâṇa. Body, property and life (J. 17, 35).

ತನುಧೆರ್ಮ tanu-dharma. The right, merit, or nature, of the body (Bp. 42, 20).

ತನುಭವ tanu-bhava. = ತನುಜ. (Bp. 24, 62. 63).

ತನುಮಧ್ಯೆ tanu-madhyĕ. N. of a vṛitta (Čh.)

ತನುಮನಧನ tanu-mana-dhana. Body, mind and property (Bp. 1, 17; 2, 42; see ಆರ್ಪಪ್ರಾಣವಪುಸ್).

ತನುವಿಕಾರ tanu-vikâra. Gesticulation (ಅಂಗಹಾರ Mr. 75).

ತನುವಿದಾಹ tanu-vidâha. Burning or great heat of the body (Čpr. 4, 33).

ತನುವು tanuvu. = ತನು, etc. (My.).

ತನುಸಮ್ಭವ tanu-sambhava. = ತನುಭವ. (J. 2, 35).

ತನೂಕರಣ tanû-karaṇa. Making thin or fine, attenuation, diminishing, weakening; paring. See ಬರೆ; ಕೆತ್ತು.

ತನೂಕೃತ tanû-kṛita. *Made thin; pared.*

ತನೂಜ tanû-ja. = ತನುಜ. (Čh. v. 11; Čpr. 2, after 53; Bp. 2, 3; 25, 25).

ತನೂಜೆ tanû-jĕ. = ತನುಜೆ. See Čpr. 5, 102; Bp. 4, 32; ಶೈಲರಾಜ-.

ತನೂದರಿ tanu-udari. Having a thin, delicate belly (Čh. v. 89; Čpr. 7, 139).

ತನೂನಪಾತ್ tanû-napât. The son or descendant of himself: *Agni.*

ತನೂನಪಾತ tanû-napâta. = ತನೂನಪಾತ್. (Mr. 46).

ತನೂಭವ tanû-bhava. = ತನುಭವ. (ನುಗ Nn. 126; Šmd. 227).

ತನೂರುಹ tanû-ruha. *The hair of the body; the wing of a bird.*

ತನೆ tanĕ. = ಜನೆ, ಜೆನೆ 2, ನೆನೆ. The embryo of beasts; pregnancy (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ Nr.; *cf.* Sk. ಘನ, the fetus in its second month). ತನೆ ಕರಗಿದ ಆಳಳು (ನ್ರವದ್ಗರ್ಭಿ, ಅವತೋಕೆ Nr.). ತನೆಯ ಆವು (ಪ್ರಜ್ಯೌಹಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ Hlâ.). ತನೆ ಬಲಿಯೆ ಪಲಿಕ್ಷೆ ಎನಿಸುಗು; ತನೆ ಸಿಲಲು ಪ್ರಜ್ಯೌಹಿ (Mr. 180). See ಎಳತನೆ.

ತನ್ಕ tanka. = ತನಹ. (My.).

ತನ್ತರ tantara. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. (My.). ತನ್ತರವಿದ್ದವನಿಗೆ ಮನ್ತರ ಬೇಡ (Prv.).

ತನ್ತಿ tanti. Tbh. of ತನ್ತಿ. (My.; Si. 61; B. 4, 97. 124. 157; B. 5, 219). — ತನ್ತಿಟಪ್ಪಾಲು. The telegraph (My.).

ತನ್ತಿಮೇಹ tanti-mêha. = ತನ್ತುಮೇಹ. (My.).

ತನ್ತಿರ tantira. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. (My.).

ತನ್ತಿವಾದ್ಯ tanti-vâdya. A wire or stringed instrument. ತನ್ತಿವಾದ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಕೈಯ್ಸಿ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತನ್ತು tantu. = ತನ್ದಿತು. Third person singular imperfect of ತರು (C.). ಕೇಳದ ಕವಿ ಊರಿಗೆ ಮಾರಿಯ ತನ್ತು. — ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಳ್ಳು ಇದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಡು ತನ್ತು. — ಕೋಪ ಪಾಪ ತನ್ತು, ತಾಪ ಬ್ರಮ್ಹೇತಿ ತನ್ತು (Prvs.). See Prv. s. ನಾಯಿ.

ತನ್ತು tantu. 1. *A thread, a string, a cord;* a filament or fibre; wire (ತನ್ತ್ರ, ನೂಲು Nn. 75; ಗುಣ, ನೂಲು 78; ನೂತ ನೂಲ ಎದೆ Mr. 530; ಸಾರಸದ ನಾಳದ ಎದೆ 421; ಪುರಿ Šm. 106; ಎದೆ 112). — ತನ್ತುಹಾರುವ. A cord-Brâhmaṇa, a Brâhmaṇa whose only merit is his sacrificial thread (Bp. 55, 33).

ತನ್ತು tantu. 2. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. (ಬಲುತನ್ತ್ರ, ವರಿಗ್ರಹ Mr. 530; My.; Tĕ.). ಆಕಾರಮಾರ್ಗತನ್ತುವನ್ ಆಙ್ವನ್ ಆವನೊರ್ವಂ (ಬ್ರಹ್ಮ ವರ್ಚಸ Mr. 248).

ತನ್ತುಕೆರಣ tantu-karaṇa. Making thread. See ನೂಲ್.

ತನ್ತುಕ್ರಿಯೆ tantu-kriyĕ. Working in thread; weaving. See ಕೆಚ್ಚು, ನೆಯ್.

ತನ್ತುಗಾಣಿ tantu-gâṇa. = ತನ್ತ್ರಗಾಣಿ. A cunning, crafty, trickful man (My.). ತನ್ತುಗಾಣಿಗೆ ಯಾಕೆ ತನ್ತಿಯಾಟ? (Prv.).

ತನ್ತುಗ್ರನ್ಥಿ tantu-granthi. A knot in a thread. See ಕರಿ.

ತನ್ತುನಾಗ tantu-nâga. A shark. (R.).

ತನ್ತುನಾಭ tantu-nâbha. A spider (Tĕ., R.).

ತನ್ತುಪಟ tantu-paṭa. Cotton-cloth (Râm. 5, 8, 24).

ತನ್ತುಭ tantu-bha. *Mustard seed, Sinapis dichotoma* Roxb.

ತನ್ತುಮಾತ್ರ tantu-mâtra. Nothing but (the sacrificial) cord, only in the- -. ತನ್ತುಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ (Prv.). 2, a thread, a string. See ಎದೆ, ನೂಲ್.

ತನ್ತುಮೇಹ tantu-mêha. = ತನ್ತಿಮೇಹ. A particular stage of gonorrhoea (My.).

ತನ್ತುರ tantura. Tbh. of ತನ್ತ್ರ (Šmd. 336 Mḍb.).

ತನ್ತುವಾಯ tantu-vâya. *A weaver.* 2, *a spider.* 3, weaving. 4, a loom (ನುಗ್ಗ Mr. 383).

ತನ್ತುವಾಯಕ್ರಿಯೆ tantuvâya-kriyĕ. A certain work done by a weaver. See ಕೆಚ್ಚು.

ತನ್ತ್ರ tantra. = ತತ್ರ 2, ತನ್ತ್ರ, ತನ್ತಿರ, ತನ್ತು 2, ತನ್ತುರ. *A thread, a string* (ತನ್ತು, ನೂಲು Nn. 75). 2, *weaving;* a loom. 3, *raiment, vesture* (ಪರಿಧಾನ, ಹೊದಕೆ 75). 4, the leading or principal action of a ceremony, characteristic or prevalent features, the regular order of ceremonies or rites, system, ritual, rule. 5, *an established doctrine, a scientific treatise; a system.* 6, *magical and mystic formularies.* 7, *a medicament, a drug;* a charm. 8, an expedient, a design, a stratagem, as sowing dissension (ಉಪಾಯ 75; ಭೇದ, ತನ್ತ್ರಭೇದ 62; *cf.* ಪಂಚ-); cunning, trick, intrigue, plot. 9, an oath or ordeal, curse, imprecation; designing, plotting (see Mr. s. ತನ್ತು 2). 10, *royal retinue, a court, train;* an assembly (ವಿಧಾನ, ಕೂಟ 75). 11, *an army* (ಸೇನೆ 75). 12, a division of class or caste (ಕುಲಭೇದ 75). 13, decoration (ಸಿಂಗರ, ಶೃಂಗಾರ 75). 14, *the quality of being chief or principal* (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯ 75). 15, the highest truth, real truth, reality, certainty (ಪರಮಾರ್ಥ, ಸಿಕ್ಕಲಯ 75). — ಮನ್ತ್ರವಿದ್ದರೂ ತನ್ತ್ರವರ ಬೇಕು. — ತನ್ತ್ರನನಜಿ'ಯೆನು, ಮನ್ತ್ರನನಜಿ'ಯೆನು, ಯನ್ತ್ರನನಜಿ'ಯೆನು ಎನ್ದೆನ ಬೇಡ! (Prvs.). See Prv. s. ಮನ್ತ್ರ; ಯನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ. — ತನ್ತ್ರಮ್ಮಿರಸು. -ಂ-ಬೆರಸು. Expedients, etc. to be combined with (Bp. 54, 75).

ತನ್ತ್ರಕ tantraka. *New and unbleached, as cloth.*

ತನ್ತ್ರಗಾಣಿ tantra-gâṇa. = ತನ್ತುಗಾಣಿ. A man who uses an expedient, one who is fertile in expedients; a cunning, crafty man (My.). ತನ್ತ್ರಗಾಣಿನನ್ನು ಕುತನ್ತ್ರಗಾಣಿ ಜಯಿಸಿದ (Prv.).

ತನ್ತ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷ tantra-adhyaksha. A master of ceremonies (Rsv. 6, after 10 & 43). 2, a general (Čpr. 10, after 1).

ತಸ್ತ್ರಿ tantri. = ತಸ್ತಿ. *A string, a cord; a wire; the string or wire of a lute, etc.* 2, a pûjâri. See Prv. s. ಮಸ್ತ್ರಿ.

ತಸ್ತ್ರಿಕೆ tantrikĕ. *The plant Cocculus cordifolius* DC.

ತಸ್ತ್ರಿಸು tantrisu. To use an expedient, etc. See Nn. 147 s. ತ್ರಾಸ.

ತನ್ದನತಾನ tandana-tâna. = ತನ್ದನಾನ, ತನ್ದಾನತಾನ, ತನ್ದಾನತಾನಾನ. Sounds used in beating time in music (My.; Tĕ.; M. ತತ್ತಿತ್ತೋನ್ನ, ತನ್ದನಾದಿ; *cf.* ಣನತ್ತಡಗಡ್ಡಿಣ, ತದಿಗಿಣ; Mhr. ತಣಾಣಾ).

ತನ್ದನಾನ tandanâna. = ತನ್ದನತಾನ. (My.).

ತನ್ದಲ್ tandal. Water-drops, spray, light rain (ಸೀವರ, ಜಲಕಣ Kk. 13; Šm. 35; ಸೋನೆ Čt. I, 101; II, 113; Čpr. 1, 97; 2, 86; 5, after 19; Abh. P. 3, after 67; 4, 119; *cf.* ಚದಪು).

ತನ್ದಾನತಾನ tandâna-tâna. = ತನ್ದನತಾನ. (My.).

ತನ್ದಾನತಾನಾನ tandâna-tânâna. = ತನ್ದನತಾನ. (My.).

ತನ್ದು tandu. 1. P. p. of ತರ್, ತರು.

ತನ್ದು tandu. 2. See s. ತನ್ 2.

ತನ್ದೂರಿಸು tandûrisu. = ತಾನ್ದುರಿಸು, ತಾನ್ದೂಳಿಸು. To grieve, to be distressed (ಚಿನ್ತಿಸು, ಬೇವಸ Kk. 52, o. rs. ತಾನ್ದುರಿಸು, ತಾನ್ದೂಳಿಸು).

ತನ್ದೆ tandĕ. Father (C.; ಜನಕ, ಪಿತೃವಪ್ಪ ತಾತ Mr. 309; ಅಪ್ಪಳ Hlâ., Si. 65; ವಪ್ಪ, ತಾತ, ಜನಕ, ಪಿತೃ Hlâ., Si. 190; M.; T. ತನ್ದೈ; Tĕ. ತಂಡ್ರಿ, ತಂಡ್ರೆ; it is said to be a Tbh. of Sk. ತಾತ, Šmd. 338. 356. 372; *cf.* vêdic ತತ, father). Occasionally it is an endearing appellation (like ಅಪ್ಪ), *e. g.* Bp. 47, 29; J. 13, 55. Plural ತನ್ದೆವರ್, ತನ್ದೆಗಳ್ (Šmd. 120. 124), ತನ್ದೆಯರ್ (Bp. 32, 42; 48, 36), ತನ್ದೆಗಳು (C.). ಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪ ತನ್ದೆಗೆ ಪುಟ್ಟದಾತನು (ಅಮಾಪ್ಯಾಯಣ Hlâ.). ತಾತನ ತನ್ದೆ (ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ಮುತ್ತಾತ Si. 192). ತನ್ದೆಗೆ ಒಳ್ಳಿಯವ ಎನ್ತ ಹೇಳಿಸಿದ ಅಮ್ಬುಗನ ಮಗ.—ತನ್ದೆಯ ಮದಿನೆಗೆ ಪಂಜು ಹಿಡಿಯುವ ಮಗ.—ಅರಸ ಯಾರಿಗೆ ತನ್ದೆ? ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾಯಿ?—ತನ್ದೆಯ ಒದುಳು ತಾಯಿಗೆ ದಾನ.—ತನ್ದೆಯ ಹೋಲೋ ಕನ್ದಯ್ಯ (Prvs.). See ಮಲ; Bp. 60, 60; B. 1, 28; Râm. 3, 2, 15; J. 13, 55; 30, 24; 31, 34; Rśv. 13, 26; Bh. 1, 8, 17; Prvs. s. ನೋಗ, ಪಿತ. — ತನ್ದೆಗೆ ತನ್ದೆ. A paternal grandfather (ಪಿತಾಮಹ, ತಾತ Si. 192). — ತನ್ದೆಗೆ ಪಿತಾಮಹ. A paternal great-grandfather (ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ತಾತನ ತನ್ದೆ, ಮುತ್ತಾತ Si. 192). — ತನ್ದೆ ತಾಯ್. Father and mother (Bp. 46, 48). — ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ್. -ಳು. Parents (Bp. 3, 81; 14, 16; 25, 15; My.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳದ ಮಕ್ಕಳು ನಾಯಿದಾಯಿಗೆ ಹಪ್ಪೆ (Prv.). — ತನ್ದೆ ತಾಯ್ಗಳ್. = ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ್. (J. 28, 17). ತನ್ದೆ ತಾಯ್ಗಳು (ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು Nr.). — ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ. = ತನ್ದೆಗೆ ತನ್ದೆ. (ಪಿತಾಮಹ, ತಾತ Nn. 22; B. 4, 156). 2, Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆಯಿಲ್ಲದ. = ತನ್ದೆಯಯ್ಯನಿಲ್ಲದವ, q. v. — ತನ್ದೆಯಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. = ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ. — ತನ್ದೆಯಯ್ಯನಿಲ್ಲದವ. Gaṇêśa (ವಿನಾಯಕ Kk. 5, o. r. ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆಯಿಲ್ಲದ). — ತನ್ದೆಯೊಡಹುಟ್ಟಿದವ. A paternal uncle (ಪಿತೃವ್ಯ, etc. Nr.). — ತನ್ದೆವಾಸಿ. Relationship by a father's side (My.).

ತನ್ದ್ರ tandra. Tired, fatigued; lazy. (R.).

ತನ್ದ್ರಿತೆ tandratĕ. = ತನ್ದ್ರಿ, (Čpr. 4, 85).

ತನ್ದ್ರಿ tandri. ತನ್ದ್ರೆ tandrĕ. *Fatigue, lassitude;* sleepiness, drowsiness; *fainting, exhaustion.*

ತನ್ನ್ tann. = ತನ್ 2, (ತನ್ನು), etc., ತಾನ್, q. v. Gen. ತನ್ನ (C.); Dat. ತನಗೆ (C.); Acc. ತನ್ನಂ (J. 18, 39), ತನ್ನನ್ನು (My.); Loc. ತನ್ನೊಳ್ (J. 29, 40), ತನ್ನಲ್ಲಿ (C.); Abl. ತನ್ನಿನ್ದ (C.). Pl. (ತಮ್), ತಮ್ಮ್.— ತನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ತಾನೇ ಶರಣು ಮಾಡಿ ಹರಿಸಿ ಕೊಣಪಾಗೆ.— ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಅಬ್ಬಿಯದವಳು ನೆರವುನೆಯ ಬೊಮ್ಮಕ್ಕನ ಬಲ್ಲ ಳೇ?— ತನ್ನ ತಾನಱಿದರೆ ಸುಜ್ಞಾನಿ.— ತನ್ನ ದನ್ತಾ ತಾನು ಮುಱಿ ಕೊಣ್ಡು ಅನ್ಯನ ಜೇಲೆ ದೂಱು ಜೇಬಿದ.— ತನ್ನ ಮುನೆ ಉಪ್ಪ ಇಲ್ಲ; ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಉರಿಯೋ?— ತನ್ನ ಸುಖವೇ ಲೋಕದ ಸುಖ, ತನ್ನ ಕಷ್ಟವೇ ಲೋಕದ ಕಷ್ಟ.— ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೇ ತಾನು ಹೊರೆಯದವನ ಮುನ್ನಾರ ಸಲ ಹುವನು?— ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ರಂಗ, ಪರಊರಿಗೆ ಮಂಗ.— ತನ್ನ ತಾನು ಅಱಿತರೆ ತಾನಾದನು; ತನ್ನ ತಾನು ಮಱಿತರೆ ತಾನು ಜೋದಾನು (Prvs.). — ತನ್ನದು. -ಅದು 1. = ತನ್ದು 2, ತನತು, ತನತ್ತು. Its, his, hers (Šmd. 178; Čt. II, 102; Bp. 51, 22; C.). — ತನ್ನ್. -ಅನ್ 4. His, etc. own female or woman (V. 29, 28).

ತನ್ನಿ tanni. Second person plural of the imperative of ತರ್, q. v.

ತನ್ನು tannu. Perhaps = ತನ್ನ್ (but see ಉವಂ 2). — ತನ್ನುವಂ. Himself, herself, itself (Acc.; or: also him, etc.). ತನ್ನುವನ್ ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ ತನ್ದುವನು ಜೆಮ್ಮಿಗೊಳಿಸುತ (Prll. 3, 30). See Bp. 8, 7. 57; 39, 11; 40, 10; 44, 3; 55, 34.

ತನ್ಮಧ್ಯ tad-madhya. In its middle: meanwhile (My.).

ತನ್ವಿ tanvi. A delicate, slender, or graceful woman. (J. 11, 26). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ತಪ tapa. = ತಪ್ಪ 1, ತೊಪ, ತೊಪ್ಪ, (ದಪ 1, ದೊಪ್ಪ 2). A sound in imitation of the noise of blows, of running feet, of falling cow-dung, fruits, etc. ತಪ ತಪ. rep. (My.; Tĕ.). — ತಪ ತಪನೆ. = ತಪ ತಪ. With the sound of ತಪ ತಪ (My.).

ತಪ tapa. = ತವ 2. Heat; burning; shine (ದಾವ Nn. 33). 2, *the hot season.* 3, the month of mâgha (January-February, ತಪಸ್ Mr. 70). 4, austerity, penance. 5, a demon (ಗ್ರಹ Nn. 33). ತಪದ ಜಾಧೆಯೂ ಸಯ್ಪಿಸುವಾತನು (ಜಾನ್ತ Hlâ.). — ತಪಗೆಯಯ್. To perform or undergo penance. ತಪಗೆಯ್ದ ಮುಬ್ಬುರುಷಿಯರ್ (Mr. 258). — ತಪಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. = ತಪಗೆಯ್. (Abh. P. 15, after 80; ನೆಳ್ವ. 2, 89). — ತಪಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To undertake penance (Abh. P. 16, after 34). — ತಪಮಾನ್. -ಅನ್. = ತಪಂಗೊಳ್. (ನೆಳ್ವ. 2, 116). — ತಪವಿರ್. -ಇರ್. = ತಪಂಗೆಯ್. (ನೆಳ್ವ. 2, 115. 117). — ತಪವ್ವದು. -ಪಡು. = ತಪಗೆಯ್. (Bp. 4, 73). — ತಪವ್ವದುಪ. -ಪಡುಪ. Ascetic devotion, religious austerity (ಪರಿವ್ರಜ್ಯೆ, etc. Hlâ.).

ತಪಸ್ಕ್ಲೇಶಸಹ tapas-klêśa-saha. *Enduring with resignation the privations imposed by austerities.*

ತಪಃಪ್ರಭಾವ tapas-prabhâva. The efficacy of devotion. (Čpr. 2, 82).

ತಪಕ್ಕನೆ tapakkanĕ. = ದಬಕ್ಕನೆ. All at once, slapdash (My.; Tĕ. ತೆಬುಕು, ತೆಬುಕ್ಕು). ತಪಕ್ಕನೆ ಬಿದ್ದನು (My.).

ತಪಟೆ tapaṭĕ. = ತಪ್ಪಟಿ, ತಬಟೆ, ತಮಟೆ, ತಪ್ಪಟಿ, ತಪ್ಪಟೆ, ತಪ್ಪುಟ್ಟಿ, ತಮ್ಮಟಿ, ತಮ್ಮಟೆ. A large tambourine beaten with sticks (My.).

ತಪನ tapana. Heating; burning; shining. 2, *the sun.* 3, *a kind of hell.* 4, a divine being or demon who fights with Garuḍa (ಗ್ರಹ Nn. 490). 5, pining, mental distress.

ತಪನಸುತ tapana-suta. The son of the sun: Karṇa (J. 12 sum.). 2, Yama. 3, Śani. 4, Sugrîva (My.).

ತಪನಸುತನನ್ದನ tapanasuta-nandana. Karṇa's son Vṛishakêtu (J. 12 sum.).

ತಪನೀಯ tapanîya. To be heated. 2, *gold.*

ತಪಪಕ್ಷಿ tapa-pakshi. The Bengal kite (ಚಿಲ್ಲ, ಮುಣ್ಣುಮುಳುಕ Mr. 171, o. r. ಆತಪ-).

ತಪರಾಖು taparâkhu. A slap (Mhr. ಥಪಡಾಕ, ಥಪರಾಕ್; My.).

ತಪಲೆ tapalĕ. = ತಪ್ಪಲೆ, ತಪೇಲಿ. A round brass or copper cooking-vessel (My.; Tĕ. ತಪೆಲೆ, ತಪೇಲಾ; T. తవలే; M. തഗലെ, തവലെ; Mhr. ತವೇಲೇರಿ). See Prv. s. ತೆಂಪು.

ತಪಲೋಕ tapa-lôka. = ತಪಸ್ No. 4, ತಪೋಲೋಕ. (Mr. 32).

ತಪವೇಸ tapa-vêsa. Tbh. of ತಪವೇಶ. A mere masquerade of penance. — ತಪವೇಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put on the mere form of penance. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ತಪವೇಸಗೊಪ್ಪವಂ (ಧರ್ಮಧ್ವಜ, ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ Mr. 254).

ತಪಶೀಲು tapaśīlu. ತಪಸೀಲು. A detailed account, details, a minute narration (My.; ಏವರ Čb. 132; Br.; Mhr., H. ತಪಸೀಲ).

ತಪಶ್ಚರಣ tapas-čaraṇa. The practice of penance (My.).

ತಪಶ್ಚರಣೆ tapas-čaraṇĕ. = ತಪಶ್ಚರಣ. (My.; Bp. 12, 29).

ತಪಶ್ಚರ್ಯ tapas-čarya. = ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ. (My.; Čb. 41).

ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ tapas-čaryĕ. = ತಪಶ್ಚರಣ. (My.).

ತಪಶ್ರೀ tapa-śrī. The goddess called tapa (Čpr. 2, 40).

ತಪಶ್ರೀಕ tapa-śrîka. A man possessing excellent austerity or being rich in austerity (Čpr. 3, 70).

ತಪಸ್ tapas. = ತಪಸು, ತಪಸ್ಸು. Heat; fire. 2, *austerity, penance.* 3, *the month of mâgha* (January-February). 4, one of the seven worlds, the region above the janalôka, inhabited by saints or devotees after death. 5, the ninth lunar mansion.

ತಪಸಿ tapasi. ತಪಸ್ಸಿ (ತಪ್ಪಸಿ), ತವಸಿ. Tbh. of ತಪಸ್ವಿ (Kmd. 368; ಋಷಿ Kk. 33, o. r. ತವಸಿ). — ತಪಸಿಗಿಡ. = (ತಪ್ಪಸಿ-), ತವಸಿ ಮರ. The plant Caesalpinia bonducella Flemm., (Guilandina bonducella or bonduc Lin., see ಗಜಗ; ಪ್ರತೀರ್ಯ, ಪೂತಿಕ, ಕಲಿಕಾರಕ Si. 133). See ನವುಲೆಗಿಡ.

ತಪಸಿಗ tapasiga. An ascetic or religious mendicant (Bp. 43, 28).

ತಪಸು tapasu. Tbh. of ತಪಸ್. (Bp. 45, 36).

ತಪಸ್ಯ tapasya. *The month phâlguna* (February-March). 2, = ತಪಸ್ಯೆ.

ತಪಸ್ಯೆ tapasyĕ. *Religious penance, mental devotion.*

ತಪಸ್ವಿ tapasvi. = ತಪಸಿ, etc. *Practising austerities; an ascetic, a religious mendicant* (ಯತಿ Nn. 109). 2, a mendicant, a pauper. 3, *poor, miserable, pitiable* (ಕರುಣ 109). 4, the flower Artemisia indica (ದವನ, ಋಷಿಪತ್ರಿ Mr. 136). 5, fire (ದಹನ, ಅಗ್ನಿ 109). 6, a kind of Pongamia glabra tree (ಕುಜಾತಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 109).

ತಪಸ್ವಿನಿ tapasvinī. A female devotee (J. 15, 16); a poor wretched woman. 2, *spikenard, Valeriana jatamansi.*

ತಪಸ್ಸಿ tapassi. = ತಪಸಿ, etc. (Bp. 32, 52. 58).

ತಪಸ್ಸು tapassu. Tbh. of ತಪಸ್. (ಪಾವ, ತಪ Nn. 66; ವರ್ಣ, ತಪ 71). ತಪಸ್ಸಿಗೆನ್ದ ಹೋಗಿ, ಕುಪ್ಪಸಾ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ.—ತಪಸ್ಸು ಇದ್ದವನೇ ಗಭಸ್ತಿ ಉಳ್ಳವನು (Prvs.).

ತಪಾತ್ಯಯ tapa-atyaya. The end of the heat: *the rainy season.*

ತಪಾಲು tapâlu. = ಟಪಾಲು, etc. (My.).

ತಪಿತ tapita. Heated, burnt, spoiled. ತಪಿತೆ, a spoiled, ruined woman (J. 5, 61).

ತಪಿಸು tapisu. = ತವಿಸು. To be hot, to burn; to suffer pain (J. 17, 34; 23, 20; My.).

ತಪೇಲಿ tapêli. = ತಪಲೆ, etc. (ಕುಣ್ಡ, ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲ G.; B. 2, 24; 3, 58).

ತಪೋಧನ tapas-dhana. Rich in penance; ascetic, pious; richness in austerities; an ascetic, a devotee. (Čpr. 9, 21; Bp. 16, 6; 19, 79; 24, 30; 52, 3; J. 2, 30).

ತಪೋಧನನಿಧಿ tapôdhana-nidhi. An ocean of austerity-riches (Bp. 52, 5).

ತಪೋನಿಧಿ tapas-nidhi. A treasury of austerities and penance, an eminently pious man. See ತವನಿಧಿ; J. 2, 15.

ತಪೋಬಲ tapas-bala. The power acquired by austerities (J. 10, 45).

ತಪೋಭರ tapas-bhara. A mass of austerities (Čpr. 4, 16).

ತಪೋರಾಜ್ಯ tapas-râjya. The empire or reign of austerities (Čpr. 2, 41).

ತಪೋಲಕ್ಷ್ಮಿ tapas-lakshmi. The riches of austerities (Čpr. 4, 60).

ತಪೋಲೋಕ tapas-lôka. = ತಪಲೋಕ. (My.).

ತಪೋವನ tapas-vana. A penance-grove. (Čpr. 4, 15).

ತಪೋವೃದ್ಧ tapas-vṛiddha. Very ascetic or pious. (J 32, 10).

ತಪೋವೇಶ tapas-vêśa. = ತಪವೇಸ. — ತಪೋವೇಶಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ತಪವೇಸಗೊಳ್. ತಪೋವೇಶಗೊಣ್ಡವನು (ಧರ್ಮಧ್ವಜ, ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ Hlâ.).

ತಪೋವೇಷಿ tapas-vêshi. He who has the garb of an ascetic on; a hypocritical ascetic (Bp. 24, 40).

ತಪ್ತ tapta. Heated; hot; burnt; afflicted. See ಸನ್-; Bp. 50, 42; J. 11, 31. 32. 40.

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಂಕನ tapta-mudrâ-aṅkana. Branding (the upper arm) with a hot seal (on which there is either a śaṅkha or čakra, My.).

ತಪ್ತೃ taptṛi. Heating; a heater. See ಉಪ-.

ತಪ್ಪ tappa. 1. = ತಪ, etc. — ತಪ್ಪ ತಪ್ಪನೆ. = ತಪ ತಪನೆ. (My.).

ತಪ್ಪ tappa. 2. Present relative participle of ತವು 1, q. v.

ತಪ್ಪ tappa. 3. = ತರ್ಪ. A present relative participle of ತರ್, *e. g.* Bp. 13, 13; 26, 6; 30, 9; 53, 22.

ತಪ್ಪ tappa. 4. = ತಪ್ಪಲ್ 2. See ತಪ್ಪ ತಪ್ಪಲ್ s. ತಪ್ಪಲ್ 2.

ತಪ್ಪಟೆ tappaṭĕ. = ತಪಟೆ, etc. (My.; Tĕ. ತಪ್ಪೆಟೆ; M. തപ്പിട്ടെ).

ತಪ್ಪಡಿ tappaḍi. See s. ತಪ್ಪ 2.

ತಪ್ಪಣ tappaṇa. Tbh. of ತರ್ಪಣ, q. v.

ತಪ್ಪನೆ tappanĕ. = ತೆಪ್ಪ 1, (ತೊಪ್ಪನೆ 2). Quickly, suddenly, all at once (My.; Tĕ. ತಪ್ಪನೆ, ತಪ್ಪನೆ, ದಬ್ಬನೆ; M. തീരുത്തനെ). ತಪ್ಪನೆ ಬಾ! ಅವ್ವರೆ ತಬ್ಬಲಿಕ್ಕೆ ಬನ್ದು ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಪ್ಪಲ್ tappal. 1. Stumbling; erring; missing. — ತಪ್ಪಲಡಿ. -ಆಡಿ. A staggering, tottering, or false step (Bp. 44, 2). — ತಪ್ಪಲೆಚ್ಚಂ. -ಎಚ್ಚಂ. A man who misses the mark in shooting (ಲಕ್ಷಹತ್ಯತ Mr. 296).

ತಪ್ಪಲ್ tappal. 2. = ತಪ್ಪಲ 1, ತಪ್ಪಲು q. v., ತಪ್ಪಿಲ್. A level expanse round the foot of a mountain,

level ground on the top or edge of a mountain, table-land. ಪನಮ್ ಅದು ಅ ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲೊಪ್ಪಿ ತೀವಿರಲ್ ಉಪತ್ಯಕನಾಮಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 151). ತಪ್ಪಲ್ಲಗ್ಳ್ (see s. ಕಿಚ್ಚಡಿ 1). See J. 10, 3; 26, 4; Rêv. 5, 53; ರನ್ನದಪ್ಪಲ್. — ತಪ್ಪ ತಪ್ಪಲ್. rep. (J. 28, 41).

ತಪ್ಪಲ tappala. 1. = ತಪ್ಪಲ್ 2, etc. (B. 4, 213). — ತಪ್ಪಲ ಸೀಮೆ. A table-land (B. 4, 115. 116. 163).

ತಪ್ಪಲ tappala. 2. = ತೊಪ್ಪಲ, etc. See ಮುಷ್ಟಿ-.

ತಪ್ಪಲು tappalu. = ತಪ್ಪಲ್ 2, etc. (ನ್ನು, ಪ್ರಸ್ಥ, ಸಾನು Nr.; My.). ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು (ಕಟಕ, ಸಾನು, ಪ್ರಸ್ಥ Nr.; ಜೇಟಿ, ಗಿರಿಸಾನು Nn. 23; ಸಾನು 90; ಕಟಕ, ಪರ್ವತೋಪತ್ಯಕ 127; ಕಕುದ, ಅದ್ರಿತಟ 143; ಕೂಟ, ಮೇಖಲೆ 152, o. r. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ).

ತಪ್ಪಲೆ tappalé. = ತಪಲೆ, etc. (My.). ತಪ್ಪಲೇಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಹೋದರೆ ಕಪಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಹೋದೀತೇ? (Prv.). ತಪ್ಪಿಗೆಯು ತಪ್ಪಲೆಯು ಅವು ತಾಮ್ ಉಮ್ಬದಕೆ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು (Jns. 42, 14).

ತಪ್ಪಸಿ tappasi. (= ತಪಸಿ, etc.). — ತಪ್ಪಸಿಗಿಡ. The wild mangosteen, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.).

ತಪ್ಪಳಿಸು tappalisu. = ಚಪ್ಪಳಿಸು. (My.).

ತಪ್ಪಿತ tappita. = ತಪ್ಪಟ. (My.).

ತಪ್ಪಿಸು tappisu. To cause to miss; to cause to pass by or not to fall into; to let slip; to leave undone; to interrupt; to do without; to avert; to deviate; to swerve; to evade; to resort to subterfuges; to elude; to avoid; to escape, to run away, etc. (C.). ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಓಡಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪ್ರಪ್ಲಾವ, ಉಪ್ಲಾವ, ಅಪಯಾನ, etc. Si. 296). ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (B. 1, 12). ಕುಙ್ಮಮಙ್ ಕುಙಿಬನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆಡವಿಗೆ ಹೋಯಿತು (2, 46). ಪಾರಿವಾಳ ತಾವಿರುವ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಅವೆಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವ ದಿಲ್ಲ (3, 113). ಅವಳು ಬೀಳ್ಕಾಡಪ್ಪು ನಿವ ಹೇಙ್ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಾಗ್ಯೂ ಅವನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ (4, 6). ನೀನು ಈಗ ಎರಡು ದಿವಸದಿನ್ನ ಅ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿರ ಬಹುದು (4, 154). ಅದರಿ ಸಂಗಡ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಚ್ಚಿಯಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅದು ಬಹುತರ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಒಣ್ಣೆಯೆನ್ನುವ ಗ್ರಹಿಸಿದನೆನು (4, 170). ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ (4, 154). ಕೊಟ್ಟಿ ಮಾತನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (C.). ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (C.). ಇವನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡ ಬೇಡ (C.). ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು, a man who escaped (C.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು (C.). ಈ ಕಾಟದಿನ್ನ or ಈ ಕಾಟಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸು! (My.). See Bp. 13, 7; 14, 3; 30, 5; 34, 27; 43, 13. 23; 46, 47; 47, 12; 51, 48; 53, 15. 34; 60, 36; Prv. s. ಪರಿಹತ.

ತಪ್ಪು tappu. 1. To make a false step, to trip; to slip; to deviate; to commit an error, mistake or blunder; to be missed; to be forfeited or lost; not to come to pass; to fail; to disappear, to be passed (ಸ್ಖಲನ Śmd. Dh.; ತೊಲಗು Śmd. 96. 132. 259 Cm.; C.; T., M., Tĕ., Tu.; T. also ತವರ್, ತವಱು, *cf.* ತಬ್ಬರಿಸು 2); to miss. ತಪ್ಪಿದವನಿಗೆ ಒಪ್ಪು ಇಲ್ಲ.— ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದವನಿಗೆ ತೆಪ್ಪ ಏನು ಮಾಡೀತು?— ನೂಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಗೊಡ್ಡೇ?— ಜಾತಿ ತಪ್ಪಿದರೂ ನೀತಿ ತಪ್ಪ ಬಾರದು (Prvs.). ತಪ್ಪದು (ಪ್ರಮಾಣ, ಸತ್ಯ Nn. 139). ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನು (ಅಪರಾಧ್ಯೇಷು Hlâ.). ಅವನಾನೊಬ್ಬನು ಗುಙಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನುಣ್ಬು, ಈತನು ಅಪರಾದ್ಧ್ಯವ್ಯಹತ್ಯ (Nr.). ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ, ಕೆಪೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕ ದ್ಧೇನೆ (B. 3, 123). ಬನ್ದ ಪಥಮಂ ತಪ್ಪದೆ (Bp. 60, 26). ತಪ್ಪೆವೆ ನ್ಮ ಬ್ರತಕೆ (60, 28). ಉದ್ದ ಮರದ ತುದಿಯನ್ ಏಙಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ, ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). ಕೊಟ್ಟಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ, ಬಿತ್ತು (My.). ಯಾವ ಗುಙಿಕಾಙಿನು ಬಿಲ್ಲಿನ್ದೆನ್ತ ಕೋಲು ಗುಙಿಯಿನ್ದ ತಪ್ಪಿ ಹೋಯಿತೋ, ಆನ್ಪವನು ಅಪರಾದ್ಧವ್ಯಹತ್ಯ (Si. 280). ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಿ ಮಾತಾಡುವದು (ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ 74). ಎಚ್ಚಡಿಕೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ರಮಾದ, etc. 71). ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿರುವದು (ಸ್ರಸ್ತ, ಭ್ರಷ್ಟ, ಸ್ಖನ್ನ, etc., ಜಾಙಿ ಬಿದ್ದುದು 382). ಜೋಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಬಙಿಕ ಅರ್ಥ ವೆರ್ಪ (Dp. 1). ಎಸ್ರರೆನ್ದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ನುಡಿದುದು ತಪ್ಪು ಗುಮಿಯ ಗಂಗಾಜೂಡಾಮಣಿಯಾ? (Śmd. 68). See Ṗr. 2, 41; 6, 95; Abh. P. 13, 71; Ch. v. 50; Bp. 24, 76; 27, 3; 28, 33; 30, 9; 31, 25; 32, 43; 34, 13; 37, 25; 39, 32; 43, 13. 14. 45; 46, 17. 44; 48, 3; 57, 13; 61, 76; Bh. 1, 8, 19. 58. 59; J. 2, 60; 4, 2; 6, 6; 30, 27; Śm. 38; Si. 57. 92. 247. 264. 265. 295. 377; ನೀರ್ನಿ ಲೆದಪ್ಪು, ಮಾರ್ಗನ್ದಪ್ಪು, ಮುನ್ದಪ್ಪು, ಮೀರಿದಪ್ಪು; Prvs. s. ತಿರಿ, ಬಲಿಗಾಲು. — ತಪ್ಪು ತಪ್ಪು. rep. ತಪ್ಪ ತಪ್ಪದೆ ತರ ಶರಂಗಳಂ ತೆಗೆದೆಚ್ಚು (J. 28, 41).

ತಪ್ಪು tappu. 2. (Śmd. 191). Tripping, slipping, erring, missing. **2,** a slip, an error, a mistake, a blunder; an impropriety; a fault, misdemeanor (C.; T., M., Tĕ.). ತಪ್ಪಿರ್ದ ಲಿಪಿ (J. 30, 29). ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ತನ್ನ ತನಯನೊಳು! (31, 35). ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (31, 36). ತಪ್ಪುಳ್ಳಡೆ ಒಪ್ಪಂಗೆಯ್ಯುದು! (Mr. 3). See Śmd. 377; Ṗr. 1, 104; Bp. 11, 5; 24, 86; 38, 27; 40, 43. 62. 90; 45, 4; 48, 2; 53, 34. 44; 60, 31; 61, 4. 35. 56; J. 21, 46; B. 3, 84. — ತಪ್ಪಜ್ಜಿ. (-ಅಜ್ಜಿ). = ತಪ್ಪು ಜೆಜ್ಜಿ. (My.). — ತಪ್ಪಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 48). = ತಪ್ಪಲಡಿ. A false step, a slip; an irregular, waddling step. (T.). — ತಪ್ಪಣಿ. -ಅಣಿ. The condition of the woof missing the warp in the web of a loom (My.). — ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪು ಕೊಳ್ಳು. To acknowledge one's fault (B. 3, 84; My.). — ತಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆ. A gift (to an idol or a guru) to make amends for an impropriety (My.). — ತಪ್ಪುಕೆಲಸ. A misdeed, a fault. ತಪ್ಪುಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ (ಅಘಿಪನ್ನ Si. 439). — ತಪ್ಪು ಕ್ಷಮಿಸು. To put up a fault, to pass it unavenged or overlook it (Bp. 18, 80; 22, 41; B. 4, 200; 5, 9; My.). — ತಪ್ಪುಗಣ್ಟು. A knot that is wrongly formed and cannot be solved (My.). 2, a connexion that is contrary to rule and useless (B. 3, 79). — ತಪ್ಪು ತಪ್ಪು. rep. (Bp. 49, 16). — ತಪ್ಪುದಾರಿ. A wrong road (ಅಪಥ Si. 105; My.). — ತಪ್ಪುನುಡಿ. A wrong word (ಅಬದ್ಧ, ವಿಯುತಾರ್ಥಕ Hlâ.; ಅಬದ್ಧ Mr. 84; My.). — ತಪ್ಪು ಬೀಡಿ. A mistake to occur (C.). — ತಪ್ಪು ಸಯ್ತಿಸು. = ತಪ್ಪು ಕ್ಷಮಿಸು. (Bp. 22, 34; 23, 40; 27, 60; My.). — ತಪ್ಪು ಸಂಹಿಸು. = ತಪ್ಪು ಸಯ್ತಿಸು. (My.). — ತಪ್ಪು ಸಾಧಿಸು. To charge a fault upon (a man), to charge (a man) with a fault (My.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆದ್ದ (Sp.). — ತಪ್ಪು ಹಚ್ಚು. To impute a fault to (B. 5, 266). — ತಪ್ಪು ಹಿಡಿ. To find fault with (Bp. 25, 33; My.). — ತಪ್ಪುಹೆಜ್ಜೆ. = ತಪ್ಪಡಿ. (My.; ದಟ್ಟಡಿ G.). — ತಪ್ಪು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳು. = ತಪ್ಪು ಸಯ್ತಿಸು. (B. 4, 201). — ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸು. To accuse (one) of misdemeanor, to charge a fault upon (one, My.). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಱಿಸಿ ಜೀಯಿದು (ವಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Si. 56). ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸಿದವನಿಗೆ ಒಪ್ಪುವನು ಯಾರು? (Prv.). — ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸು. A fault to be charged upon (one, Râm. 6, 53, 78).

ತಪ್ಪುವಿಕೆ tappuvikĕ. Erring, etc.; missing. ಕ್ರಮ ವನ್ನು ತಪ್ಪುವಿಕೆ (ಅಪಪಾತ, etc. Si. 247). ಕ್ರಮ ತಪ್ಪುವಿಕೆ (ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ವಿಸರ್ಯಾಸ, etc. 398).

ತಪ್ಪೆ tappĕ. = ಟಪ್ಪಾ, etc. (My.).

ತಫರೀಕು taphariku. Allotment, division into shares (Br., H. ತಫ್ರೀಕು; R.).

ತಫಾವತಿ taphâvati. = ತಫಾವತು. (My.).

ತಫಾವತು taphâvatu. Difference; deviation, variance, as of accounts; failure, shortcoming; error (My.; Mhr., H.).

ತಫಾವತುಗಾಜಿ taphâvatu-gâṛa. A man who defalcates. ತಫಾವತುಗಾಜಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೆ ಏನು ಕೋಪ? (Prv.).

ತಬಕ್ tabaka. = ತಬಕು. A platter or plate for betel leaf, betel nut, etc. (Mhr., H. ತಬಕ; B. 4, 125; 5, 283).

ತಬಕು tabaku. = ತಬಕ್. (My.). See Prv. s. ತಬ್ಬಲಿ.

ತಬಟೆ tabaṭe. = ತಪಟೆ, etc. (My.).

ತಬಲಿಕು tabalaku. A packet of papers (My.; Mhr., H. ತಬಲಕ). 2, the string encircling and confining them (Mhr.; My. as ತಬಲಕುದಾರ).

ತಬೀಯತು tabîyatu. Constitution; disposition; temper of mind (My.; Mhr., H. ತಬಿಯತ).

ತಬೇಲಿ tabêli. A stable (My.; Mhr., H. ತಬೇಲಾ).

ತಬ್ಬರಿಸು tabbarisu. (ತಬ್ಬಲ್ಲಿಸು). 1. To be overcome by terror, grief, etc.; to be amazed or bewildered (My.; *cf.* ತಬ್ಬಿ 1; Tē. ಬೆಪ್ಪರ, difficulty, distress).

ತಬ್ಬರಿಸು tabbarisu. 2. To slip, to stumble (My.; T. ತವರ್, ತವಱು). ತವಕ ಪಟ್ಟನ ತಬ್ಬರಿಸಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ತಬ್ಬಲಿ tabbali. = ತಬ್ಬಲಿ, q. v. (My.). ತಬ್ಬಲಿ ತಬಕು ಕದ್ದು ಜಗಲೀಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). See Prv. s. ತಲೆ ಬೋಡಿಸು. — ತಬ್ಬಲಿಕೂಸು. A child who is bereaved of its mother; an orphan; a bad, troublesome child (My.). — ತಬ್ಬಲಿಕೆಲಸ. Vile action (My.). — ತಬ್ಬಲಿದನ. Vicious cattle (My.). — ತಬ್ಬಲಿಬಾಡಿಹಣ್ಣು. An inferior plantain (My.). — ತಬ್ಬಲಿ ಮನುಷ್ಯ. A vile man (My.). — ತಬ್ಬಲಿಮುಬಿನ. A friendless and broken man (My.). See Prv. s. ತಲೆಕೂದಲ್. — ತಬ್ಬಲಿಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Inferior rice (My.).

ತಬ್ಬಿಬ್ಬು tabbibbu. The state of being overcome by terror, etc., bewilderment, maze (My.; Tē.). ಅವನಿಗೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಯಿತು, ಆವನು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದನು (My.). — ತಬ್ಬಿಬ್ಬು ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get bewildered or confused (C. Bp. 46, 20; My.). — ತಬ್ಬಿಬ್ಬುಮಾತು. Bewildered or disordered language, as that of a dying person, etc. (My.).

ತಬ್ಬಿಲಿ tabbili. = ತಬ್ಬಲಿ, ತಬ್ಲಿ. (Tu. ತಬ್ಬಲಿ, ತಬ್ಬುಲಿ). The state of a child's being bereaved of its mother (My. as ತಬ್ಬಲಿ); the state of its being bereaved of its parents (My. as ತಬ್ಬಲಿ). **2,** a wretched, mean or inferior person or thing (My. as ತಬ್ಬಲಿ; if ತಬ್ಬಲಿ, as Si. has it, be the true form, it might be ತಬ್ಬು 2 -ಇಲಿ 1; but see ತವಲಿ). — ತಬ್ಬಿಲಿ ಹುಟ್ಟು. Be born as a low person! (ಅಜನನಿ, ಆಕರಣಿ Si. 401).

ತಬ್ಬಿಸು tabbisu. To cause to embrace; to cause to clasp in the arms, as a quantity of straw, firewood, etc. (My.).

ತಬ್ಬು tabbu. 1. = (ತಕ್ಕೈಯ್ಸು), ತಬ್ಬು, ತಬ್ಬು. To embrace (My.; Bh. 8, 26, 56). ಜೋಗಿಗೆ ಜೋಗಿ ತಬ್ಬಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಬೂದಿ.— ತಪ್ಪನೆ ಣಾ! ಅನ್ದರೆ ತಬ್ಬಲಿಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). **2,** to clasp in the arms, as a quantity of wood, etc. (My.; Bp. 16, 20). See Prv. s. ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ.

ತಬ್ಬು tabbu. 2. (= ತಕ್ಕೈ 1). An embrace. **2,** the amount of wood, etc., that can be taken in the arms at once. — ತಬ್ಬುಹುಲ್ಲು. An armful of grass, straw, etc. (My.).

ತಬ್ದೀಲ್ tabdîl. = ತಬ್ದೀಲ್, q. v.

ತಬ್ದಿಲಿ tabdili. = ತಬ್ಬಿಲಿ, etc. (My.).

ತಬ್ದೀಲ್ tabhdîl. Exchange; transposition; transfer (Si. 398; My., Br., H. ತಬ್ದೀಲ್).

ತಮ್ tam. 1. = ತಮ್ಮ, (ತಮ್ಮು), ಶಾಂ 2, ಶಾಮ್, ಶಾವು. Plural of ತನ್ 2, etc.; (*cf.* ತಮರ್). Gen. ತನ್, ತಮ (see below), ತವ; Dat. ತಮಗೆ (Ṣmd. 296; C.), ತವಗೆ (see ತವ ತವಗೆ). — ತಮು ತಮು. rep. (Bp. 54, 19; 60, 30). — ತಮು ತಮುಗೆ. rep. = ತಮುಗೆ ತಮುಗೆ, ತವ ತವಗೆ. (Ǒpr. 7, after 115 & 129; Bp. 4, 6. 68; 8, 8; 51, 71; 53, 7; 56, 25; 58, 15. 68; J. 8, 31; 17, 18; 33, 21; My.). — ತಮು ತಮ್ಮ. = ತಮು ತಮು. (Bp. 3, 85; 7, 10; 46, 27). — ತಮ್ತಮ್ಮ. = ತಮು ತಮ್ಮ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ. (Ṣmd. 211; Ǒpr. 7, 125; B. 3, 77).

ತಮ್ tam. 2. = ತಂ (ತಬ್), etc. — ತಮ್ಬುಳಿ. -ಪುಳಿ. Triturated vegetables, etc. mixed with curds (My.). — ತಮ್ಬೆಳಗ. He of cool light: the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶತಿ Kk. 44, o. r. ತೆಳ್ದಿಳಗ). — ತಮ್ಬೆಳಗು. Cool light (Bh. 3, 8, 16).

ತಮ tama. 1. The termination of the superlative degree: most, etc.

ತಮ tama. 2. = ತಮಸ್. (ಕತ್ತಲೆ Nn. 26. 34; ಮರ್ಬು Kk. 11*b*; ರಾಹು Mr. 39). See Ch. IV, 2, 49; Abh. P. 14, 20; ಶ್ರುತಿ ಚೋರ-. — ತಮವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. Darkness to seize (Bp. 54, 30).

ತಮಂಗ tamaṅga. = ತವಗ, ತವಂಗ. *A platform, a stage.*

ತಮಟೆ tamaṭe. = ತಪಟೆ, etc. (My.; ಆನಕ Si. 404). See Prv. s. ಅಮಟೆ.

ತಮತ tamata. Desirous, longing after. 2, wished, desired. (R.; see ತವಕ).

ತಮತು tama-atu. = ತಮತ್ತು, ತಮ್ಮತು, ತಮ್ಮದು. (Ṣmd. 179; T. ತಮದು). Theirs.

ತಮತ್ತು tama-attu!. = ತಮತು. (Ṣmd. 179).

ತಮನ tamana. Becoming breathless. (R.).

ತಮನ್ದ tamandha. Tbh. of ತಮೋನ್ಧ (Bp. 8, 57; 58, 48; 61, 85. 88).

ತಮರ್ tamar. = ತವರ್, ತವರು, ತವುರು. Those who are his, hers or theirs (= ತಮವರ್), one's own people (T., M.; Tē. ತಮರು, ತಾರು). — ತಮರೂರ್. -ಊರ್. A woman's native village. ತಮರೂರ್ಗೆವ್ವೋಪ ಕುಲಜಾಂಗನೆಯರ್ ಮಹೀಧರಂಗೆ ಪಡೆದರ್ ಮುದವಂ (Ṣmd. 82).

ತಮರ tamara. (= ತಗರ 1, etc.). Tin; (lead).

ತಮರಸ tamarasa. = ತಾಮರಸ. The lotus (ತಾವರೆ Kk. 13, one MS.; not Sk.).

ತಮಸ್ tamas. = ತಮ 2, ತಮಸ್ಸು. *Darkness.* 2, *Rāhu.* 3, mental darkness; *sin.* 4, *darkness or ignorance as one of the three qualities or constituents of everything in creation,* the other two being ಸತ್ವ and ರಜಸ್. 5, a N.

ತಮಸೂಕು tamasûku. A note of hand, a bond (My.; Mhr., H. ತಮಾಸೂಕ).

ತಮಸ್ವಿನಿ tamasvini. *Night.*

ತಮಸ್ಸು tamassu. Tbh. of ತಮಸ್. (My.).

ತಮಾಮು tamâmu. Completed, finished (Mhr., H.); the whole (My.; Br.); wholly, entirely.

ತಮಾಲ tamâla. *A tree with a very dark bark, but white blossoms, Xantochymus pictorius* Roxb. (ಗಸ್ತರ Mr. 469; ಕದ್ದಾಳೀ ಗಿಡ G.). See ಜೊಂಗೆ. 2, = ತಮಾಲಪತ್ರ.

ತಮಾಲಪತ್ರ tamâla-patra. *A sectarial mark on the forehead.*

ತಮಾಲರೇಖೆ tamâla-rêkhĕ. A streak or stripe on the forehead (Rêv. 6, after 11).

ತಮಾಲಿ tamâli. N. of several plants. (Ćpr. 4, 31. 37).

ತಮಾಷೆ tamâshĕ. A diverting exhibition; a farce; the trick of conjurers; sport, fun (C.; Mhr., H. ತಮಾಶಾ).

ತಮಾಷೆಗಾಱಿ tamâshé-gâra. A seeker of sights and shows; a showman, buffoon (My.).

ತಮಿ tami. *Night.*

ತಮಿಸ್ರ tamisra. *Darkness.*

ತಮಿಸ್ರೆ tamisrĕ. *Darkness.* 2, *night;* a dark night.

ತಮಿಳಿ tamiḷa. = ತಮ್ಬಳ. The Tamiḷ language; Tamiḷ (T. ತಮಿೞ್; B. 4, 128. 206).

ತಮೋಗುಣ tamas-guṇa. = ತಮಸ್ No. 4. (My.).

ತಮೋಘ್ನ tamas-ghna. Destroying darkness: *fire.*

ತಮೋನುದ್ tamas-nud. Dispersing darkness: *fire.*

ತಮೋನ್ಧ tamas-andha. = ತಮಸ್ಥ. Great darkness (J. 31, 63).

ತಮೋಪಹ tamas-apaha. Removing darkness: *fire.* 2, *the sun.* 3, *the moon.*

ತಮೋಮಣಿ tamas-maṇi. The jewel of darkness: a kind of gem. 2, a fire-fly. (R.).

ತಮೋಮಯ tamas-maya. = ತಮ್ಮಮಯ. Consisting or composed of darkness, covered with darkness.

ತಮ್ಪಿಸು tampisu. To cool: to extinguish, as fire or a light (My.), or a fiery weapon (J. 4, 36).

ತಮ್ಪು tampu. = ತಂಪ್ಪು, ತನುವು, (ತಮ್ಪು), ತಮ್ಬು. Coolness; coldness; wetness, dampness (of soil); a cooling, satisfying, gratifying, pleasing or refreshing quality, character or thing; satisfaction, etc.; (cool, coolly; C.). ತಮ್ಪು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸಮ್ಪು ಇದ್ದೀತು (Prv.). ತಮ್ಪ ಮಾಡುಹವು (ಆತಂಜನ Nr.). ತಮ್ಪು ಸಿಂ (J. 15, 9). ತಮ್ಪಿನ ಮನೆ (G. 147). See Bp. 1, 7; 36, 29; Bh. 1, 5, 5; Č. Bp. 4, 7; Râm. 2, 7, 3; Śśv. 3, after 35; 4, 68; J. 3, 10; 6, 32; 10, 16; Râghè. 17, 54; B. 2, 22. 49. — ತಮ್ಪುತರಣ. A cool ray (G. 148). — ತಮ್ಪುಗಾಳಿ. A cool wind (G. 147). — ತಮ್ಪುನಾಡು. A cool or cold country (B. 3, 29). — ತಮ್ಪು ಭೂಮಿ. Cool, damp soil (ಕಪ್ಪ G.; My.). — ತಮ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain coolness: to remain unburnt (J. 11 sum.). — ತಮ್ಪುಪಡಿಸ್. -ಪಡಿಸ್. To obtain coolness: to be refreshed (J. 8, 5).

ತಮ್ಬಗಿ tambagi. = ತಮ್ಬುಗೆ, etc. (ಕಲಶ Čb.).

ತಂಬಟ್ಟ tambaṭa. = ತಪಟೆ, etc. (ನುಮ್ಡ Nr.; T. ತಮ್ಪಟ್ಟ). ಪಟಹ, ಡಿಣ್ಡಿಮ, ಡವುಡೆ, ಭೇರಿ, ಸಿಸ್ಸಾಳ, ತಮ್ಬಟ, ಮುರಜ, ಘಕ್ಕೆ, ಡಮರುಗ, ಕೊಮ್ಬು, ಕಹಳೆಗಳ ಬಹಳರವಮ್ ಅಳ್ಳಿಬಿದುದು (J. 12, 12). See Rêv. 6, after 11; Bp. 5, 39; Č. Bp. 5, 7.

ತಮ್ಬಟೆ tambaṭĕ. = ತಮ್ಬಟ, etc. ತಮ್ಬಟೆ ಹೋಗಿ ಭೇರಿಗೆ ದೂಡಿ ಹೇಬಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಮ್ಬಟ್ಟ tambaṭṭa. = ತಮ್ಬಟೆ, etc. (ಅನಕ Nr.).

ತಮ್ಬತ್ತಿ tambatti. — ತಮ್ಬತ್ತಿಜಾಲಿ. A shrub with long white thorns and fragrant yellow flowers, Acacia eburnea Willd. (Z.).

ತಮ್ಬಲ tambala. — ತಮ್ಬಲದ ಹುಬಿ. A worm that is found in damp places, especially in the drain of a bath-room (My.).

ತಮ್ಬಲಿ tambaḷa. = ತಮಿಬಿ. (C.).

ತಮ್ಬಾಕ tambâka. = ತಮ್ಬಾಕು. Tobacco (ಧೂಮ್ರಪತ್ರ, ಜೊಗೆ ಸೊಪ್ಪು G.; B. 4, 205; Mhr., H. ತಮ್ಬಾಕೂ, ತಮ್ಬಾಖೂ). ತಮ್ಬಾಕ ಸೇದೋಣ (ಧೂಮ್ರಪಾನ G.).

ತಮ್ಬಾಕು tambâku. = ತಮ್ಬಾಕ. (B. 4, 40; My.; Tĕ., T., M.).

ತಮ್ಬಿ tambi. Chastisement, beating (Mhr., H. ತಮ್ಬಿ; Sd.).

ತಮ್ಬಿಗೆ tambigĕ. = ಜೆಮ್ಬಿಗೆ, etc., ತಮ್ಬಗಿ, ತಮ್ಬುಗೆ. (ಅಮತ್ರ, ಕಮತ, ಕಲತ, ಕುಬಿ, ಚಮ್ಬು, ನೀರ್ಜಮ್ಬು G.; My.; Tĕ.; *cf.* ತಾಮ್ರಕ; B. 1, 10. 18; 3, 59; Si. 241. 309; Jṅs. 42, 14). See ವಿಸುಸಿದಮ್ಬುಗೆ; Prv. s. ಗಂಗೆ 2.

ತಮ್ಬಿಸು tambisu. To stop, to check, to arrest (J. 8, 20).

ತಮ್ಬು tambu. = ತಮ್ಪು. — ತಮ್ಬಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. The flour of raw rice mixed with milk or water, jaggory, etc. (My.). — ತಮ್ಬೆಲರ್. -ಎಲರ್. A cool, refreshing breeze (Śmd. 151; Ćpr. 1, after 101; 2, 72; 7, 64. 107; Bp. 5, 30; 12, 14; J. 3, 6. 36; 26, 13).

ತಮ್ಬು tambu. A tent (My.; Mhr., H. ತಮ್ಬೂ). ತಮ್ಬು ಒಳ್ಳೇದೇ ಸರಿ, ನೆರಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಪ್ಪಲಿನ ಜೇಕು (Prv.).

ತಮ್ಬುಗೆ tambugĕ. = ತಮ್ಬಿಗೆ, etc. (Bp. 12, 9; 58, 68; 59, 16; Tĕ.; see Mr. 212 s. ಗಿಣ್ಣಿ).

ತಮ್ಬುಲ tambula. Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲ (Śmd. 359; Hlâ.; ಎಟಿಕೆ, ಎಳೆಯ Kk. 59; Ćpr. 8, 54; Tĕ., M., T. ತಮ್ಬಲ). See ಕಯ್ತ ದಮ್ಬುಲ, ಎಲದಮ್ಬುಲ.

ತಮ್ಬುಲಿ tambuli. Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲಿ. (ಹಡಪಾಳಿ Čt. I, 25).

ತಮ್ಬುಲಿಗ tambula-iga. (Śmd. 233). Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲಿಕ. A seller of betel (233; Râm. 5, 8, 51).

ತಮ್ಬೂರ tambûra. = ತಮ್ಬೂರಿ. ಜಮ್ಬುರದವನಗೆ ತಮ್ಬೂರವೋ? (Prv.).

ತಮ್ಬೂರಿ tambûri. A kind of guitar with from three to five strings (My.; ಬಂಡರ, ಏಲ್ಲತ, ಎೀಣೆ G.; Tĕ. ತಮ್ಬೂರ, ತಮ್ಬುರೆ; T., M. ತಮ್ಬುರು; Mhr., H. ತಮ್ಬುರಾ, ತಮ್ಬುರೀ).

ತಮ್ಮ tamm. = ತಮ್ಮ 1. Gen. ತಮ್ಮ (C.); Acc. ತಮ್ಮಂ, ತಮ್ಮನು, ತಮ್ಮನ್ನು (C.); Loc. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ (C.); Abl. ತಮ್ಮಿನ್ದ (C.). ತಮ್ಮ ಕಲಹಕೆ ತಾವು ಅಯ್ಯರು, ಪರರ ಕಲಹಕೆ ನೂರು ಅಯ್ಯರು (Prv.). — ತನ್ನ ತಮ್ಮ. rep. (Śmd. 211; Bp. 54, 65). — ತಮ್ಮದು. -ಅದು 1. = ತಮತು. Theirs (Kk. 61; C.).

ತಮ್ಮ tamma. A younger brother (ಜಘನ್ಯಜ, ಕನಿಷ್ಠ, ಅವರಜ, ಅನುಜ, ಯವೀಯಸ್ Hlâ.; Nr.; Mr. 311; Si. 196; J. 16, 25; 18, 54. 58; C.; Tĕ.; T. ತಮ್ಬು; M. ತಮ್ಬಾನ್, ತಮ್ಬು); also a word of endearment (Bp. 25, 17; B. 4, 92). Plural ತಮ್ಮನ್ದಿರು (My.), ತಮ್ಮನ್ದಿರು (My.; B. 4, 75. 215). ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಸರಿ, ಒಮ್ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಾರಗವಿಲ್ಲ.—ತಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವನಾದರೂ ನಾನಿಸಿ ನಮ್ಮವಳಲ್ಲ.—ತಮ್ಮನ ಸಂಗಡ ತಂಗಿಯ ಗಣ್ಣ ದೂಡು ಹೇಬಿದರೆ ನಿನಗೇನಸ್ಟ?—ತಮ್ಮನ ಸಂಗಡ ತಿಮ್ಮ ಬನ್ದರೆ ತಂಗ ಳನ್ನವೇ ಗತಿ (Prvs.).

ತಮ್ಮಟ tammaṭa. = ತಪಟೆ, etc. (J. 4, 18; see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ).

ತಮ್ಮಟೆ tammaṭĕ. = ತಮ್ಮಟ, etc. (My.; Tĕ. ತಮ್ಮೆಟೆ; M. ತಮ್ಮಿಟ್ಟ; ಅನಕ, ಪಟಹ Si. 62, sic!).

ತಮ್ಮಡ tammaḍa. 1. Impediment; delay (ತಡದು ದು Śmd. II; *cf.* ತಗ 1, etc.).

ತಮ್ಮಡ tammaḍa. 2. = ತಮ್ಮಡಿ 2, q. v.

ತಮ್ಮಡಿ tammaḍi. 1. An attendant on an idol (ದೇವಾಜೀವ, ದೇವಲ Nr.; My.; Tĕ. ತಮ್ಮಳವಾಡು, ತಮ್ಮಳಿ, ತಮ್ಮಡಿ, ತಮ್ಮಲಿ, ತಮ್ಮಳವಾಡು). ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮುಡಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೇತೇ? (Prv.). See Bp. 18, 45; 24, 77; 28, 48; 32, 50; 51, 67; 52, 8; V. 14, 102. 103.

ತಮ್ಮಡಿ tammaḍi. 2. — ತಮ್ಮುಡಿವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. N. of a creeper (ಕ್ವಾರಕಃ Mr. 147, o. r. ತಮ್ಮಡ-).

ತಮ್ಮತು tamma-atu. = ತಮ್ಮುತು, ತಮ್ಮುದು. (Kk. 61).

ತಮ್ಮಮಯ tammamaya. Tbh. of ತಮೋಮಯ. (Bp. 28, 56).

ತಮ್ಮು tammu. = ತಮ್ಮ; (but see ಉವಂ 2). — ತಮ್ಮುವಂ (Bp. 25, 17).

ತಮ್ಮುತು tamma-utu. (Śmd. 180). = ತಮ್ಮತು, etc. Theirs; (they themselves). ನಿಮ್ಮುತಿರ್ವರುಮ್ ಎಮ್ಮುತಯ್ವರುಂ ತಮ್ಮುತಮುವರುಂ (180).

ತಮ್ಮೆ tammĕ. The soft part, as the lobe of the ear, or gristle of the nose (Tĕ.); a halter's knot (Tĕ.). — ತಮ್ಮೆಗಿದ. A cultivated pulse, Dolichos lablab L. (St. & Pl.). 2, a shrub of which the root is used medicinally (My.).

ತಯಾರ tayâra. = ತಯಾರು. (ಸಿದ್ಧ G.; Čb. 108; B. 5, 123. 124).

ತಯಾರಿ tayâri. Readiness; preparation (ಸಂವರಣೆ, ಸವರಣೆ G.; My.; Mhr., H. ತಯಾರಿ).

ತಯಾರು tayâru. Prepared, made; ready, waiting to do, etc. (C.; B. 5, 37; Mhr., H. ತಯಾರ್).

ತರ್ tar. = ತರು 1, (ತಾ), ತಾರ್. To lead or conduct near or somewhere near, as men (Bp. 51, 4; 53 sum.; Bh. 1, 8, 4; Rśv. 5, 130; 6, after 137; J. 30, 48), horses (Bp. 11, 16; Râm. 26, 19. 20), etc.; to bring (ಆನಯ Śmd. Dh.; C. as ತರು; Tĕ. ತೆಚ್ಚು); occasionally: to give (My. as ತರು; T., M.). Negative base ತಾರ್, q. v. P. p. ತನ್ನು (Śmd. 281. 76; Čh. v. 71; Bp. 60, 15; etc.); Pres. ತನ್ದಪಂ (Śmd. 260. 281), ತನ್ದಪೆಂ (Rśv. 5, 130), ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (Śmd. 73), etc.; Fut. ತರ್ಪಂ (275; Rśv. 6, after 137), ತರ್ಪರ್ (Rśv. 6, 35; Participle relative present also ತಪ್ಪ, see ತಪ 1, and ತಪ್ಪ, see ತಪ್ಪ 3; Imperative 3rd person singular and plural ತರ್ಕೆ (Śmd. 269); Imperative 2nd person singular ತಾ 2, q. v.; Imperative 2nd person plural ತನ್ನಿ (Bp. 4, 4; 9, 9; 59, 30-40; My.), ತನ್ನಿರಿ (My.). ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆ ಗೋಸುಗ ತನ್ದ ಉದಕ (ಪಾದ್ಯ); ಕಬ್ಬಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ನು ಮೂಡಿದ ತೊಟ್ಟಿ (ಕುಲ್ಯೆ Nr.). See Bh. 1, 10, 39; J. 28, 30; 29, 22; Rśv. 6, after 11; ಅಂತ್ತರ್, ಇದಿರ್-, ಉಗು-, ಎದಿರ್-, ಒಗೆ-, ಕರೆ-, ಕವಿ-, ನಡೆ-, ಪರಿ-, ಬಿಡು-, ಮರ್ಚಾ-, ಸಾರ್-, ಹರಿ-, ಹಿಡಿ-, ಮನಡರ್, ಮನಸರ್. — ತರ್ ತರ್. rep. (Bp. 59, 42). — ತರವೇರಿ. -ಪೇರಿ. To order to conduct near or to bring (Śmd. 82).

ತರ tara. 1. = ತರಹ, ತರಾ, ತಲ 1, (ತರ). A line, a row; succession; order; kind, manner, fashion; rank, class; sort; equality, likeness (ಪರಿವಿಡಿ, ಕ್ರಮ Śm. 53; ತಜುವಾಯ್ Śmd. 13. 366 Cm.; ಕ್ರಮ 44 Cm.; C.; T., M., Tĕ.; Mhr., H. ತರ್ಹಾ, ಥರ). 2, the story of a building (ಅನ್ತರನ್ತರ, ನೆಲೆ Śm. 105. 106). ತರವಲ್ಲದ ಮಾತು ಮರಾ ಎಲಾದರೂ ಅದೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 3, 60; 5, 125; 6, 30; 8, 23; Č. Bp. 42, 15; B. 2, 22. 23; 3, 79. 125; 5, 148. 205. 245; ಇತ್ತರ, ಎತ್ತರ, ಎದ್ದುರ, etc. 3, a layer, a stratum; a heap (B. 4, 202. 204; Mhr., H. ಥರ; Sk. स्तर). — ತರಗತಿ. Sort, kind; condition; classification; position at school, class (My.; Tĕ.). — ತರಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To form a line, to get one's self into regular order (Abh. P. 1, 110; Rśv. 6, after 11; 13, after 77; Śkv. 1, after 79). — ತರಂಗೆಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to form a line, to put into proper order, etc. (Rśv. 8, after 5; 10, after 31; V. 14, after 28). — ತರ ತರ. rep. (Čh. v. 234; Abh. P. 1, 53; Bp. 8, 9; 10, 32; 12, 35; 51, 66; 58, 50; J. 17, 2; Č. Bp. 5, 51). ತರ ತರವಾಗಿ ಹೇಬಿದ್ದು ಮಬ್ಬಿತರೆ ಮರಕ್ಕನ್ದ ಕದೆ (Prv.). — ತರಮ್ಬಿಡಿ. -ಂ-ಬಿಡಿ. To form a row or rows; to seize or select every thing in its order, etc. See ಇತ್ತರಮ್ಬಿಡಿ; Grj. 2, after 106; Rśv. 5, after 19; 8, after 5. — ತರಮ್ಬೆಬ್ಬು. -ಂ-ಪೆಬ್ಬು. To form a row or rows (Rśv. 13, after 77).

ತರ tara. 2. An imitative sound. — ತರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To tremble (My.). — ತರ ತರ. rep. = ತತ್ತರ, q. v. Trembling-ly, quakingly (C. in -ನಡುಗು; Mhr. ಥರಥರ; Mhr. ಥರಥರ ಣೇಂ, to tremble). — ತರ ತರನೆ. = ತರ ತರ. (My.). — ತರತರಾಯಿಸು. = ತರತರಿಸು. (My.). — ತರತರಿಸು. To tremble, to quake (My.; Râm. 3, 6, 8).

ತರ tara. 3. The termination of the comparative degree: more, uncommonly, see *e. g.* ಆತಿಶಯ-, ಆಧಿಕ-, ಅಮಲ-, ಉರು-, etc.

ತರ tara. 4. Passing over or beyond, crossing, passing; freight. See ಈ-, ಉತ್-2.

ತರ tara. 5. Tbh. of ತರಸ್. (Mr. 273).

ತರಕಲು tarakalu. = ತರಕು, ತರಸು 2, (ತರಿ q. v.), ಜೊರಸಲು, ಪರಕು. Roughness of surface, unsmoothness (as that of cloth, stones, vessels, planks, leaves), unevenness (of soil); grittiness; grit (that is involuntarily produced in pounding rice, My.; M. ತರು; T. ಡರಚರಪ್ಪು; *cf.* ಕಳ್ಳು 1 ?).

ತರಕಸ tarakasa. A sword (? Tĕ.: a quiver; *cf.* ತರವಾರಿ ?). ಗಜಿಗಣಿಗಳ್ ತುಜುಗಿದ ಪೊನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಂ ಬಿನ್ನೊಳ್ ತಳೆದು, ತರಕಸಮನ್ ಎಡವಿಗಲೊಳ್ ತೊಡರ್ದಿ (Rśv. 6, after 11).

ತರಕಾರಿ tarakâri. An esculent vegetable, vegetables (My.; Si. 156. 162. 310; Mhr., H.).

ತರಕು taraku. = ತರಕಲು, etc. (My.). — ತರಕು ತರಕಲು. rep. (My.). — ತರಕು ತರಕು. rep. (My.).

ತರಕ್ಷು tarakshu. *The striped hyena.* 2, a tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159). *Cf.* ಜೃಗಾದನ.

ತರಗಡೆ taragaḍĕ. Wastage; loss; deficiency. ತರಗಡೆ ಬರುವಿಕೆ (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ, ಹಾನಿ, ಕೊಯಿಲು, ಕಸುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ Si. 392; see ತರಗು).

ತರಗಸಿ taragasi. = ತಗಚೆ, etc. (ತರುವಸ). Cassia tora Lin. (St. & Pl.).

ತರಗಾಜಿ tara1-gâra. A bricklayer (B. 4, 122).

ತರಗು taragu. (= ತಗ್ಗು 2). Sinking; diminishing; wastage (Tĕ. ತರಗು, ತರುಗು, ತಜಿಗು, ತಜುಗು; *cf.* ತಜು 1 ?). **2,** customary deduction; brokerage, commission, fees called customs; a small allowance or gratuity given by the seller,

borrower of money, etc. to the broker (My.; Tĕ., T., M.). — ತರಗಿನಂಗಡಿ. -ಅಂಗಡಿ. A broker's shop (My.). — ತರಗಿನ ಪೇಟೆ. (ಏಪಣಿ, ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ, ಮಾಜ್ಜಿಟ್ಟು, ಮಾಜುವ ಕೇರಿ Si. 106).

ತರಂಗ tara-ṅ-ga. = ತರಂಗು. Waving, moving to and fro; *a wave* (ನೀರಿನ ತೆರೆ Nn. 12; ಭಂಗ, ಏಚಿ, ಕಡುದೆರೆ Mr. 406). 2, one of a horse's paces, the gallop of a horse (Sk.; ದುಡಕ Čb.).

ತರಂಗತಮ tarańga-tama. N. (Abh. P. 4, 38. 66).

ತರಂಗಮ tara-ṅ-gama. (= ತರಂಗ). N. of a vṛitta (Čh.).

ತರಂಗಿಣಿ tarańgiṇi. *A river.*

ತರಂಗಿತ tarańgita. Waving; overflowing (Abh. P. 12, after 2).

ತರಂಗಿಸು tarańgisu. To move like a wave, to wave, to move to and fro; to overflow (Grj. 2, after 106).

ತರಂಗು tarańgu. Tbh. of ತರಂಗ (Šmd. 364).

ತರಟ taraṭa. = ತರಟು, ತಲಟ. The state of being cut off; baldness (see ತಲೆ 1). — ತರಟದಲೆ. -ತಲೆ. = ತರಟನ್ನಲೆ. (Bp. 51, 53). — ತರಟನ್ನಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. A bald head (ಖಲತಿ, ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ, ಐನ್ನಲುಪ್ತಿಕ Hlā.).

ತರಟು taraṭu. = ತರಟ, etc. — ತರಟುಮಣ್ಣಿಯವನು. A man with a bald head (ಖಲತಿ, ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ, etc. Nr.).

ತರಡು taraḍu. = ತಡ್ಡು, ತರುಡು, ತೊಡ್ಡು, ತೊರಡು. A testicle (My.; *cf.* ತರ). ಕುರುಡನಿಗೆ ತರಡಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್. — ಹೊಲೆಯನ ಜನ್ನಕ್ಕೆ ತರಡೇ ಒರೆಗಲ್ಲು (Prvs.). See ಗೋದರಡು, Prv. s. ಕುರುಡೇಟು.

ತರಣ taraṇa. 1. Crossing over, passing, floating; overcoming, etc. See ಅವ-, ವಿ-.

ತರಣ taraṇa. 2. Tbh. of ತ್ರಾಣ (Šmd. 336; My.).

ತರಣಕ taraṇaka. A man who crosses, etc. (J. 22, 30).

ತರಣಿ taraṇi. Crossing over; moving forwards. 2, *a float, a raft, a boat.* 3, *the sun.* 4, *the plant Aloe perfoliata* Lin. 5, a kind of rose, Rosa glandulifera (ಮುಳ್ಳುಸೇವ ಸ್ತಿಗೆ G.). 6, a parrot (ತಿವ Mr. 495).

ತರಣಿಕಾಂತ taraṇi-kânta. The sun-stone, a kind of crystal (ಇನಾಶ್ಮ, ಸ್ಫಟಿಕ Mr. 101).

ತರಣೇಯ taraṇiya. To be passed or crossed over (adj., Čpr. 7, 65).

ತರತಮ taratama. = ತಾರತಮ್ಯ (ತಾರುತಮ್ಯ), q. v. (Čt. II, 114; Šmd. 171. 172; Mhr.).

ತರದೂಡು taradûḍu. Getting ready, arranging matters; improving, correcting; — effort, labour, exertion, pains-taking (My.; Br.; Mhr., H. ತರತೂದ).

ತರಪಣ್ಯ tara-paṇya. *Ferriage, freight, the price or fare paid at a ferry.*

ತರಪು tarapu. = ತರಬು, ತರುಪು. An inferior stone, like a diamond (My.; T. ತರುಪ್ಪು, ತಜುಪ್ಪು; Tĕ. ತರುಪು).

ತರಫ taraphu. Side, direction; party; a division of a country, a district (Br., R.; Mhr., H. ತರಫ).

ತರಬು tarabu. = ತರಪು, etc. (My.).

ತರಬೇತು tarabêtu. Able, skilled; education, training (My.; Br.; Mhr., H. ತರಬೇಜ, ತರಬೇತ).

ತರಲ tarala. = ತರಳ, (ತರುಣ). Moving to and fro, trembling, *tremulous, unsteady, fickle* (ಪಂಚಲ Nn. 63; ಎಳದು Šmd. 395 Cm.); splendid, glittering, sparkling. 2, liquid, liquefied. 3, a child, an infant, a boy (ಬಾಲಕ, ಹಸುಮಕ್ಕಳು 63). 4, *the central gem of a necklace* (ಹಾರಮಧ್ಯಮಣಿ, ಹಾರಮಧ್ಯದ ರತ್ನ 63; ಹಾರಮಧ್ಯದ ರತ್ನನಾಯಕಂ Mr. 338). 5, N. of a vṛitta (Čh.). 6, libidinous, wanton.

ತರಲತೆ taralatĕ. Tremulousness, shaking; unsteadiness; sprightliness; glittering. (Šmd. 173; Čpr. 3, 54).

ತರಲತ್ವ taralatva. = ತರಲತೆ. See ಚನ್ತ್ರಾ-.

ತರಲಾಕ್ಷಿ tarala-akshi. A woman with tremulous eyes. (J. 30, 26).

ತರಲಾಯತಾಕ್ಷಿ tarala-âyata-akshi. A woman with large and tremulous eyes (Čpr. 3, 65).

ತರಲಿತ taralita. *Shaking, dangling, tremulous, unsteady* (ಲುಲಿತ, etc., ಅಲ್ಲಾಡೂದು Mr. 454).

ತರಲೆ taralĕ. *Rice-gruel* (ಗಂಜ Hlā.).

ತರವಾರ್ taravâr. = ತಲವಾರ್. A sword (Si. 289; Mhr. ತರವಾರ, ತಲವಾರ).

ತರವಾರಿ taravâri. *A sword, a scymitar* (ಪುಷ್ಕರ, ಖಡ್ಗ Nn. 27).

ತರಸ್ taras. = ತರ 5. *Speed, velocity.* 2, *power, strength, energy.*

ತರಸ tarasa. 1. *Meat, flesh.*

ತರಸ tarasa. 2. Tbh. of ತ್ರಾಸ (Šmd. 336).

ತರಸು tarasu. 1. = ತರಿಸು. (My.; B. 5, 117).

ತರಸು tarasu. 2. = ತರಕೆಲು, etc. Rough, uncultivated state: a field lying waste or fallow (M. ತರಿ, ತರಿಕು; T. ತರಿಜು; see ತರಿ). — ತರಸುಭೂಮಿ. = ತರಸು. (My.).

ತರಸ್ವಿ tarasvi. *Swift.* 2, *valiant.* 3, a courier. 4, a hero. 5, Garuḍa.

ತರಹ taraha. = ತರ 1, etc. A kind; a way, fashion, method (My.; Si. 62. 109).

ತರಹರ tarahara. Staying: the exercise of patience, forbearance (Bh. 3, 18, 34; 3, 19, 45; J. 19, 35; *cf.* ತಡೆ 1; T. ತರಿ, to remain, stay, lodge; to be quiet; Mhr. ಥಾರಾಥಾರ, settling, fixing, making or staying still).

ತರಹರಿಕೆ taraharikĕ. = ತರಹರ. See Prv. s. ಬರಹ.

ತರಹರಿಸು taraharisu. To be or become quiet or patient; to be able to endure with patience; to bear patiently; to hold out patiently. ಮಜುಗದೆ ಆಪತ್ತಿನೊಳ್ ತರಹರಿಪುದೆ! (Kp. 3, 15, 2). ತರಹರಿಸಲಾಜಿದವಳು ಮರಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳು (Prv.). See Grj. 2, after 106; Bp. 24, 58; Bh. 8, 23, 37; Šĕv. 4, 76; J. 9, 16; 12, 37. 39; 18, 57; 21, 33; 22, 34; 25, 36; 26, 5; 27, 40.

ತರಹೀನ tara-hîna. Devoid of proper order, etc. ಈಚಲದ ಮರ ಹೀನ, ನೀಚರದು ನೆರೆ ಹೀನ, ಮೋಚಿದ ಹೆಣ್ಣು ತರಹೀನ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪೇಚಾಟ ಹೀನ (Sp.).

ತರಳ taraḷa. = ತರಲ, ತರುಳ. Fickle, etc. 2, a child, a boy (ತರುವಲಿ Bhn. 46, o. r. ತರುಳ; J. 20, 13. 15). See Prv. s. ತಾಯಿ.

ತರಳತನ taraḷatana. = ತರಲತೆ. The state of being unsteady, etc. (J. 2, 57); childhood (Râm. 6, 2, 18).

ತರಳಭಾವ taraḷa-bhâva. A fickle, etc. state of being (ಆರುಮೆ Čt. I, 72).

ತರಳು taraḷu. = ತಳುರ್, ತಳ್ಳು 3, ತಬಲ್. A ripe fruit

that has become dry, especially a cocoanut (My.).

ತರಳೆ taraḷĕ. A girl (Bp. 14, 3; 32, 44; 44, 67; J. 6, 36; 11, 11).

ತರಾ tarâ. = ತರ 1. — ತರತರ. rep. Various kinds or ways (My.); differences of rank, variety in the grades of society, etc. (My.; M.). — ತರವಾರಿ. Various kinds (My., also ತರಾವಾರು).

ತರಾಸು tarâsu. = ತ್ರಾಸು. A balance, scales (My.; ಏಷಣಿಕೆ G.; Mhr., H. ತರಾಜೂ). ತರಾಸಿನ ಮುಳ್ಳು (ನಾರಾಚಿ G.).

ತರಾವಳಿ tara1-âvaḷi. Various kinds (My.).

ತರಾತುರಿ tarâ-turi. (fr. Sk. ತ್ವರಾ-ತ್ವರಿ). Speed, haste (My.).

ತರಿ tari. (= ತರಕಲು, etc.). Roughness; granule, grit (My.; M.: grit, granule, sand, grain of sand; rough, uncultivated; ತರು, rough, coarse; ತರಿ ಎಡು, to geld).

ತರಿ tari. *A boat, a ship.*

ತರಿಗೊಟ್ಟು (tari-gŏṭṭu). A sort of pot-herb, Pentaptera arjuna (? ಲಾಂಗಲಿಕಿ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ, ಕೊಲುಕುಟಿಕನ ಗಿಡ; ತೆಲುಗರಿದನ್ನು ತರಿಗೊಟ್ಟು-ಚೆಟ್ಟು, ಚಿನ್ನಚಿರುಳು ಎನ್ನುವರು Si. 151; Tĕ. ತರಿಗೊಜ್ಜು-ಚೆಟ್ಟು = ಶಕ್ರಪುಷ್ಪಿ, ಎತಲ್ಯೆ, Pentaptera arjuna; but ಶಕ್ರಪುಷ್ಪಿ also: the Gloriosa superba; see ಲಾಂಗಲಿಕಿ).

ತರಿಯಿಸು tariyisu. = ತರಿಸು. (Ćpr. 2, 49).

ತರಿಸು tarisu. = ತರಸು 1. To cause to lead or conduct near; to cause to bring (C.; Bp. 16, 8; 28, 15; 39, 46; 40, 43; 51, 56; 57, 16; 59, 26; 60, 4; Bh. 2, 13, 11; J. 16, 18; 31, 35; B. 3, 58; 5, 191). ತರಿಸಿ! (Šmd. 270). ತರಿಪಂ (275). ಬೀಲ್ಪರಿದಿರೊಳ್ ಚಕ್ರಾದಿಚಿಹ್ನಂಗಳಂ ತರಿಸಿಟ್ಟಿಂ (282 Mḍb.). See Prv. s. ರೋಗಿ.

ತರಿಸು tarisu. = ತರಿಯಿಸು. To pass across or over, to cross over (My.); to float, to swim. See ಅವ-, ಉತ್ತರಿಸು 2.

ತರು taru. 1. = ತರ್. (C.). P. p. ತನ್ದು; 3rd person singular imperfect ತನ್ದಿತು or ತನ್ತು; 2nd person plural imperative ತನ್ದಿ (My.); negative participle also ತರದೆ (B. 5, 291; My.). ತರುವವ ಮಜಿತರೆ ಮೊಲಿ ಏನು ಮಾಡೀತು? — ತರುವವ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಜುಗುವವರುಂಟೇ? — ತರ ಬಲ್ಲವನ ಪೆಣ್ಡಂತಿ ಆಡ ಜಾಣೆ. — ತರಲಿಲ್ಲ, ಬರಲಿಲ್ಲ; ಬಜಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಂಗೀತು? — ತನ್ದ ಹೊಜಿ ಬಜುದೇ ಹೋಯಿತು. — ಮಾತು ಬನ್ದವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತು ಆಡಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ (Prvs.). ಬಾಯಿಗೆ ಸುವಾಸನವನ್ನು ತರುವ ತಾಮ್ಬೂಲ ಮುನ್ತಾದ್ದು (ಮುಖವಾಸನ G.). See Si. 260. 266. 299. 300; B. 3, 127; 4, 75; Prv. s. ನೋಟ. — ತನ್ದರೆ ಗಿನ್ದರೆ. reit. ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ ತನ್ದರೆ ಗಿನ್ದರೆ ತವರ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೇಯಾ? ನನಗಿಕ್ಕೇಯಾ? (Prv.).

ತರು taru. 2. Bringing. See ತರುವಳಿ.

ತರು taru. *A tree.* — ತರು ತರು. rep. (Bp. 19, 48). — ತರು ಮೊದಲ್. The lower part or foot of a tree (ಅನಾಗ್ಯಾಗ, ಬುಡ್ಡ Mr. 104).

ತರುಕುಟಿ taru-kuṭi. A squirrel (ತ್ರಿವಳಿ, ಅಳಿಲ್ Mr. 165, o. rs. ಅಣಿಲ್ and ತ್ರಿವಣಿ).

ತರುಟಿಗಿ taruṭigi. = ಚಗಚೆ, etc. — ತರುಟಿಗಿಗಿಡ. An annual weed, Cassia tora L. (Z.).

ತರುಡು taruḍu. = ತರಡು, etc. (ಮುಷ್ಕ, ವೃಷಣ Si. 209; My.).

ತರುಣ taruṇa. (= ತರಲ). Young, tender, juvenile; new, fresh; soft; *a young man,* one of the virile age (ಹರೆಯದವ G.); fresh, lively; a boy (ಹುಡುಗ G., not Sk.).

ತರುಣಕುರಂಗಧರಧರ taruṇa-kuraṅgadhara-dhara. Wearing the young moon or crescent: Śiva (Bp. 43, 82).

ತರುಣತೆ taruṇatĕ. = ತರುಣತ್ವ. (J. 3, 17).

ತರುಣತ್ವ taruṇatva. The state of being tender, young, fresh, etc. (Ćpr. 2, 17). ಕ್ರೀಡೆಯಲಿ ಬಾಲತ್ವ, ಪ್ರೌಢಿಯಲಿ ತರುಣತ್ವ, ಗಾಢಚಿನ್ತೆಯಲಿ ವೃದ್ಧತ್ವಗಳೆ! ಸುಡುಗಾಡಿಗೆಡೆಯಹರು (Sp.).

ತರುಣಶಶಿ taruṇa-śaśi. The crescent (Bp. 50, 9).

ತರುಣಾತಪ taruṇa-âtapa. Moderate sunshine (J. 12, 8).

ತರುಣಿ taruṇi. *A young woman,* a girl from about sixteen years of age. (Bp. 52, 24). 2, a girl (ಹುಡುಗಿ G., not Sk.).

ತರುಣಿಮ taruṇima. Youth, juvenility. (Ćpr. 3, 41; 5, 99).

ತರುಣೇನ್ದು ಜೂಟ taruṇa-indu-jûṭa. = ತರುಣೇನ್ದುಧರ. (Bp. 1, 56).

ತರುಣೇನ್ದುಧರ taruṇa-indu-dhara. = ತರುಣಕುರಂಗಧರಧರ. (Bp. 3, 76).

ತರುಣೇನ್ದುಮೌಲಿ taruṇa-indu-mauli. Śiva (J. 5, 36).

ತರುಪು tarupu. = ತರಪು etc. (My.).

ತರುಭೇದ taru-bhêda. A kind of tree. See ಮೊದಿಗು.

ತರುರುಹ taru-ruha. A parasitical plant (ಮಾರ, ಬನ್ದಣಿಕೆ Mr. 142).

ತರುವಲಿ taruvali. (Šmd. 109). A boy (ತರಳ Bhn. 46, o. r. ತರುಳ; Bp. 47, 43; Bh. 7, 7, 9); a girl (Bp. 14, 2. 24. 26. 30; V. 9, 88).

ತರುವಲಿತನ taruvalitana. Childishness (Bh. 7, 6, 48).

ತರುವಸ taruvasa. (= ತರಗಸಿ, etc.). (ಚಕ್ರಮರ್ದ, ಚಗಚೆ Mr. 129, o. r. ಚಗಚೆ; Sk. ತರವಟ, Mhr. ತರವಡ, the plant Cassia auriculata; ತರ್ಕಣಿ, ತರ್ಕಲ, Cassia tora).

ತರುವಳಿ taru2-vaḷi. The act of bringing or taking home, as a girl for marriage (My.).

ತರುವಿಕೆ taruvikĕ. Bringing, etc. (Si. 396).

ತರುವಿಶೇಷ taru-viśêsha. = ತರುಭೇದ. See ಉರಿ.

ತರುಷಣ್ಡ taru-shaṇḍa. *A group of trees.*

ತರುಸಾರ taru-sâra. Essence of trees: camphor; the pith, or core, of trees. See ಕೆಚ್ಚು.

ತರುಹ taruha. Bringing, etc. ದೂರದಲ್ಲಿರ್ದುದಂ ಪತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತರುಹ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಉಪಪಾದಾನ Nr.).

ತರುಹಿ taruhi. (Probably fr. H. ತರ್ಹಾ, see ತರಹ). A person who has his own ways, whims or pranks (Bh. 8, 22, 27).

ತರುಳ taruḷa. = ತರಳ, q. v.

ತರೂಟಿಗಿ tarûṭigi. = ತರುಟಿಗಿ. (Z.).

ತಱಿ taṟa. 1. = ತಱ್, etc. — ತಱಿತಱ್ಸು. To be or become perplexed or bewildered (ಮಯ್ಮರೆತ. I, 82, o. r. ಮಯ).

ತಱಿ taṟa. 2. = ತಱುದು, ತಱ್ 2, ತಱ್ದು. P. p. of ತಱ್ 1, in ತಱಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ತಱಿ taṟa. 3. = ತಱ್ 5, etc. — ತಱಿವಾಯ. = ತಱುವಾಯ್, q. v. (My.).

ತಟಿಗು taṭagu. That which is dried or to be dried: dry, fallen or dead leaves (My.; T. ತರುಗು, ತರುವು; *cf.* ತಾಱ್ 1), said to be eaten by ascetics (My.). 2, a cake fried in oil and dried (Bp. 14, 15; V. 9, 78). ತಟಿಗು ತಿಮ್ಬುವದೇ ಪರಮಸುಖ.—

ತಜಗು ತಿಮ್ಮುವಸಿಗೆ ಒಜಗೊನ್ದು ಕೇಡು.—ತಜಗು ತಿನ್ನುವವನ ಮನೆಗೆ ಹಸ್ಪಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು.—ತಜಗು ಪೊಜದಲ್ಲಿ ಒಡಿಯಲು.—ತಜಗು ಲಡ್ಡಿಗೆಗೆ ಜೊಳ್ಳುಗಣಪತಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prvs.). — ತಜಗುಜೊನ್ನೆ. A cup made of dry plantain leaves (My.). — ತಜಗೆಲೆ. -ಎಲೆ. A dry leaf or dry leaves (My.; Čpr. 5, 9; Bp. 58, 36). ತಜಗೆಲೆಯಡಿಕೇ ತಿರಿದು ತಿನ್ನ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ತಜಗೆಲೆವಿ ವಿ. -ವಿಡಿ. To seize or hold a dry leaf (J. 32, 30. 35).

ತರಿಜೆ tarajĕ. (ತರಜೆ). — ತಜಜೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. A kind of ornament for a horse (Rśv. 6, after 11).

ತರಿಟ tarata. = ತರಟ, etc. (T. ತಟ್ಟೈ, baldness). — ತಜಟದಲೆ. -ತಲೆ. = ತರಟದಲೆ. (Bp. 58, 49). — ತಜಟಮಣ್ಡೆ. = ತಜಟದಲೆ. (Bp. 20, 12).

ತರಿದು taradu. = ತಜಿದು, ತಜೆದು. P. p. of ತಜು 1, ತಜೆ 1 (My.).

ತರಿಬು tarabu. 1. = ತಜುಬು 1 q. v., ತಜುಮ್ಬು 1. To stay, to stop (S. Mhr.; T. ತಜುಗು, to be hindered = ತಡೆ ಪಡು; ತೆಜು, to stay, tarry = ತಂಗು).

ತರಿಬು tarabu. 2. = ತಜುಬು 2, etc. (My.).

ತರಿಲೆ taralĕ. = ತಜಲೆ, etc. (My.).

ತರಿಳೆ taralĕ. = ತಜಲೆ, ತರ್ಲೆ. The state of being dry, useless or vain; a useless business (My.). — ತಜಳೆಮನುಷ್ಯ. A useless, good-for-nothing man (My.). — ತಜಳೆಮಾತು. A useless word (My.).

ತರಿ tari. 1. = ತಜಿ 1, (ತಿಜಿ 2). To strip off, or to cut off, the leaves from a bough, etc., to pluck (C.); to cut into small pieces, as fruits and vegetables (My.); to cut, etc. (ಲೂನ Śmd. Dh.; ಛೇದ Śmd. Dh.; ಖಣ್ಡನ Śm. 116; My.; T., M. ತಡಿ, ತಜಿ; Tĕ. ತಜಗು, ತಜಗು). **2,** to be chafed, abraded or grazed (My.). P. ps. ತಜೆ, etc. (see ತಜಿ 2). ತಜಿದ ಮರ (ಮುಣ್ಣ Nn. 12). See Śmd. 277; Bp. 4, 72; 20, 14; 21, 13; 27, 37; 54, 53; 61, 35; Č. Bp. 50, 27; Bh. 1, 8, 21; 4, 4, 37; 8, 23, 22; 8, 27, 2; J. 12, 19. 20; 25, 21; V. 14, 34; ಕತ್ತರಿದಜಿ, ಕುಜಿದಜಿ No. 1, ತತ್ತಜಿನ್ದನ್ದಜಿ, ದಟ್ಟನ್ದನ್ದಜಿ, ದಿಣ್ದುದಜಿ.

ತರಿ tari. 2. = ತಜಿ 2, etc. — ತಜಿ ತಜಿದು. = ತಜಿದು-. (Bp. 39, 33; 45, 30; J. 4, 44).

ತರಿ tari. 3. Cutting; slaughter. See ಕುಜಿದಜಿ No. 2.

ತರಿ tari. 4. (= ತಜಿ). A stake, a post (T., M.); a sharp-pointed stake (ಕೂರ ದಸಿ Śm. 116; or, if the term be ಕೂರದ ಆಸಿ), a sharp knife or sword (T.: a kind of axe to cut wood with; M.: a pin; cutting). See ಕಕ್ಕುದಜಿ.

ತರಿ tari. 5. = ತಜಿ 3, ತಜು 2, ತರ್. The state of being joined; that of being put in or down, fixed or settled. (See ತಜು 1). — ತಜಿ ಸಲ್. To be settled, decided, ascertained, etc.; to determine, to make up one's mind, to resolve (ನಿಶ್ಚಯ Śmd. Dh.; Čt. II, 45; ನಿರ್ಣಯ Śm. 53; ಚಿನ್ನಾಗಿ ಸಲ್ Śmd. 70 Cm.; Abh. P. 14, 181; 15, after 30; 16, 41; Rśv. 1, 120; Śśv. 4, 98. 113). 2, to place in a fixed condition, to settle, etc. ಏವನ್ದರ್? ಏವೋದರ್? ಎನ್ನಜೆ, ಕಾಲ್ (time) ತಜಿ ಸಲ್ವಂ! (Śmd. 211). — ತಜಿಸಲ. Decision, ascertainment (ನಿರ್ಣಯ Śmd. II; Kk. 80, o. r. ತಜು-; Abh. P. 2, after 20).

ತರಿ tari. 6. = ತಜಿಯ, ತಜಿ 2, ತಜಿಯ. The shrub or tree Acacia catechu Willd. (ಖದಿರ Śmd. Dh.).

ತರಿ tari. 7. = ತಾಜಿ, etc., q. v. (St. & Pl.).

ತರಿ tari. 8. = ತುಜು 3. — ತಜಿಮಿಣ್ಡಿ. = ತುಜು-. A menstruous woman (ಪುಷ್ಪವತಿ ಆದ ಕಾನ್ತೆ ನೆಸ.).

ತರಿಮ್ಬು tarimbu. Dry sand (? Čpr. 5, after 39; *cf.* ತಜುಗು).

ತರಿಯ tariya. = ತಜಿ 6, etc. (ಖದಿರ Mr. 118; Bp. 45, 38). ತಜಿಯದ ಮರ (ದನ್ತಧಾವನ, ಖದಿರ, ಗಾಯತ್ರಿ, etc. Nr.). See ನಾಯ್ತಜಿಯ, ಬಿಳಿಯ ತಜಿಯ.

ತರಿಸು tarisu. To cause to cut, etc. (My.). See ದಿಣ್ಡು ದಜಿಸು.

ತರು taru. 1. ತರ್. To join (v. i.);—to approach; to enter in; to engage in (*cf.* ಸಜಿ, Tĕ ತಜಿ; M. ತಜಿ, to enter, to be fixed; to sink; ತಡಿ, to sink, sink in; to be tucked in; T. ತಜಿ, M. ತಜಿ, a foundation); to come about, to come to pass. P. p. ತತ್ತು. See ತತ್ತುದು.

ತರು taru. 2. = ತಜಿ 5, etc. The state of being joined or connected, that of being fit; that of being settled. — ತಜುಬುಲ್ಲ. -ಪುಲ್ಲು. Joined grass: an arbour, etc. (ಕುಡುಂಗಳ Nr.). — ತಜುವಾಯ್. -ಪಾಯ್. Order, succession (ತರ, ಪರಿವಿಡಿ, ಕ್ರಮ Śm. 53; T. ತರವಾಯ್, ತಜುವಾಯ್, Tĕ. ತರವಾಯಿ, ತರು-, seasonable time, opportunity; Tĕ. ತರುವಾತೆ, afterwards); subsequently, afterwards. ಆ ತಜುವಾಯುಲಿ (Čpr. 7, after 81). ತಜುವಾಯಿಂ (ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ Śmd. 7; ಕ್ರಮದೆ 18). ತಜುವಾಯಿನ್ದ (ಕ್ರಮಾತ್, ಯಥಾಕ್ರಮಂ Nr.). ತಜುವಾಯಿನ್ದಂ (ಕ್ರಮದಿಂ Śmd. 15). ತಜುವಾಯಿನ್ದೆ (ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ 9; ತರದಿಂ 13). See Bh. 1, 8, 59; J. 32, 3. — ತಜುವಾಯ. -ಪಾಯ. = ತಜುವಾಯ್. (ಪಾಟಿ, ಕ್ರಮ Śs.; My.; B. 2, 25. 34; 3, 34. 156; 5, 65). — ತಜುವಾಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get into regular order. ತಜುವಾಯಗೊಣ್ಡು ಕುಳ್ಳಿಹಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಯ ಎನಿಸುಗು (Nr. *b;* ತಜುವಾಯಿ - - - in Nr. *a*). — ತಜುವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ತಜುವಾಯ್. (ಆಥೋ, ಆಥ Nr.). — ತಜುವಾಯಿಗೊಳ್. See ತಜುವಾಯ-. — ತಜುವಾಯು. -ಪಾಯು. = ತಜುವಾಯ್. (ಸರ್ಯಾಯ Nr.). — ತಜುಸಲ. = ತಜುಸಲ, q. v.

ತರುಣ tarunа. Fit or proper time (My.; T. ತರುಣ; Tĕ. ತಜು, time, or season). ಆ ತರುಣ, immediately afterwards (My.).

ತರುಬು tarubu. 1. = ತಜುಬು 1, etc. (ತಡವುದು Čt. I, 51). ತರುಬಿದವಗೂ ಒಡಿದವಗೂ ಸರಿಪಾಲು ಕಜ್ಪ.—ಒಡುವವನೂ ಬೆತ್ತಲೆ, ತರುಬುವವನೂ ಬೆತ್ತಲೆ.—ತರುಬಿ ಹೋಗುವನ್ನ ಕಜುಬಿ ಮಾಡುವ ದೇನು? (Prvs.). See Bh. 1, 12, 5; 3, 19, 44. 45; J. 8, 36; 25, 50.

ತರುಬು tarubu. 2. = ತರುಮ್ಬು 2, etc. (My.). ತರುಬಿಲ್ಲದ ಒಡ್ಡನು, ಬಿಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲದ ಹುರಿಯು.—ತರುಬು ಇದ್ದರೆ ಹರುಬು ನಿಸ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ತರುಮ್ಬು tarumbu. 1. = ತರುಬು 1, etc. To stay, to stop (v. i., ಗತಿಸ್ತಮ್ಭ Śmd. Dh.; Śm. 101; ನಿಲ್ Śmd. 86 Cm.); to stop (v. t.), to restrain (Abh. P. 11, 107).

ತರುಮ್ಬು tarumbu. 2. = ತರುಬು 2, ತರುಬು 2. A

wooden lever for raising stones (ತಿಲೋದ್ವಹನ ದಾರು ಕೆಮ್ದ. Dh.; ತಿಲೆಯನ್ನೆತ್ತುವ ಮರ ಕೆಮ್. 101).

ತರ್ಪಿ tarṛe. 1. = ತಪ್ಪಿ 1. (My.; Ṍpr. 1, 112; Bp. 24, 82).

ತರ್ಪಿ tarṛe. 2. = ತಪ್ಪಿ 6, etc. (St. & Pl.).

ತರ್ಪಿಯ tarṛeya. = ತಪ್ಪಿ 6, etc. ತರ್ಪಿಯದ ಮರ (ಗಾಯತ್ರಿ, ಖದಿರ, etc., ಕಗ್ಗಲ್ಲೀ ಮರ Si. 134). 2, ತರ್ಪೀದ ಗಿಡ, a thorny shrub or tree, Acacia sundra D. C. (Z.).

ತರ್ tar. = ತಡು 2, etc. — ತರ್ಪಾಯ್. -ಪಾಯ್.= ತಡುವಾಯ್. (J. 19, 54). — ತರ್ಪಾಯ. -ಪಾಯ. = ತಡುವಾಯ. (J. 28, 6; 31, 20; My.; Tḗ. ತರ್ಪಾಯಿ).

ತರ್ಕ tarka. *Supposition, conjecture.* 2, *reasoning; speculation* (ಊಹೆ, ಊಹಿಸುಪ Nn. 148; Mr. 522). 3, deliberation; discussion; disputation, dispute (ವಿಚಾರ 148; ಪೋಹದ ವಿಚಾರ Mr. 536; ಚರ್ಚೆ Nn. 73, o. r. ವಾದ). 4, *doubt* (ವಿತರ್ಕ 522). 5, *the science of logic,* one of the six philosophical sciences or systems (ಅಂಶವು 536). 6, wish, desire (ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಒಯಕೆ 148; ಕಾಂಕ್ಷೆ 522). 7, cause, motive. 8, accomplished, effected, attained, or obtained works (ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ, ಕಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ 148, o. r. ತನಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡ್ವನ್ಥಾ ಕರ್ಮಂಗಳು; ಸುತಕರ್ಮ 522). 9, supplying an ellipsis. ತರ್ಕಾ ಮಾಡುವವ ಮೂರ್ಖನಿನ್ದ ಕಡೆ (Prv.). See Bp. 50, 70; 51, 9.

ತರ್ಕಕ tarkaka. (= ತರ್ಕಿಕ, ತರ್ಕಿಗ). An asker, an inquirer; a logician; a disputant, a reasoner.

ತರ್ಕಯಿಸು tarkayisu. = ತರ್ಕೆಯ್ಸು, etc. (Bp. 45, 29).

ತರ್ಕಯುಕ್ತಿ tarka-yukti. Skill in logic (Bp. 53, 5).

ತರ್ಕವಾದ tarka-vâda. Disputation, dispute (Bp. 50, 23; 53, 8).

ತರ್ಕವಿದ್ಯೆ tarka-vidyĕ. *The science of reasoning or logic.*

ತರ್ಕವಿವಾದ tarka-vivâda. = ತರ್ಕವಾದ. (Bp. 51, 12).

ತರ್ಕವಿಸು tarkavisu. = ತರ್ಕೆಯಿಸು, etc. (Bp. 45, 9).

ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ tarka-śâstra. Logic; a logical treatise. (My.).

ತರ್ಕಾರಿ tarkâri. = ತಕ್ಕಲೆ. *The tree Sesbania aegyptiaca* Pers.

ತರ್ಕಿಕ tarkika. = (ತರ್ಕಕ), ತರ್ಕಿಗ, ತಾರ್ಕಿಕ, q. v.

ತರ್ಕಿಗ tarkiga. Tbh. of ತರ್ಕಿಕ. See ಪ್ರ-.

ತರ್ಕಿಸು tarkisu. = ತರ್ಕೆಯ್ಸು, etc. (Abh. P. 16, 21).

ತರ್ಕಿಸು tarkisu. To conjecture, to guess; to reason; to speculate; to dispute, etc. (My.). ಮೀಲಲಿದು ತರ್ಕಿಪಂ (ತಾರ್ಕಿಕ, ವಾದಿ Mr. 360). See Bp. 50, 23; 51, 11. 15; B. 4, 128. 171. 219.

ತರ್ಕೆ tarkĕ. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. (Abh. P. 10, 175).

ತರ್ಕೆಯ್ಸು tarkĕisu. = ತಕ್ಕೆಯ್ಸು, etc. ತರ್ಕೆಯ್ಸಿ ಬಾಜಿಸುಪ (ಅಲಿಂಗ್ಯ, ವ್ಯುದಂಗದ ಭೇದ Nr.). See Ṍpr. 3, 46; Abh. P. 10, 110; Bp. 4, 68; 5, 61; 36, 11; 50, 3.

ತರ್ಗು targu. = ತಗ್ಗು 1, etc. To be low, lowered, etc., to stoop (ತಳ ಕೆಮ್. 84; Rśv. 5, 94); to get poor (ಬಡತನ ಕೆಮ್. 84); to fall in value or price (ಅನರ್ಘ್ಯ 84). See ತಲೆದರ್ಗು.

ತರ್ಜನ tarjana. Threatening, blaming, censuring; pointing at in ridicule or contempt; putting to shame; wrath, anger. See ಜಡಿ.

ತರ್ಜನಿ tarjani. The threatening one: *the fore-finger.*

ತರ್ಜಿತ tarjita. Threatened, blamed, etc.; threatening, menace (ಕೆಮ್ದ. 81).

ತರ್ಜಿಸು tarjisu. To threaten, etc.; to keep or ward off, to prevent, hinder, or oppose (ನಿವಾರಣ ಕೆಮ್ದ. Dh.; 92).

ತರ್ಜುಮೆ tarjumĕ. A translation (My.; Mhr., H. ತರಜುಮಾ, ತರಜುಮಾ); an abstract, epitome.

ತರ್ಣಕ tarṇaka. *A calf.*

ತರ್ದು tardu. = ತಣ್ಡು 1. *A wooden ladle.*

ತರ್ಪಣ tarpaṇa. Satisfying, satiating, pleasing, refreshing; the state of being pleased; *satisfaction; satiety, fulness; the act of satisfying, refreshing or pleasing; an oblation to the manes or to the gods, a libation;* food; *fuel for a sacrificial fire.* 2, the cook-room of a ship (ಜಡಗಿನ ಆಡಿಪ ಅಟ್ಟಣಂ Mr. 408, one MS. ತಪ್ಪಣಂ).

ತರ್ಪಿಸು tarpisu. To satiate, to satisfy, to please; to offer an oblation to the manes or gods (My.).

ತರ್ಬು tarbu. = ತಬ್ಬು 1, etc. To embrace (ಆಶ್ಲೇಷ, ಆಲಿಂಗನ ಕೆಮ್ದ. Dh.).

ತರ್ಮ tarma. *The top or end of the sacrificial post.*

ತರ್ಲೆ tarlĕ. = ತಜಿಳೆ, etc. Idle talk (My.). ತರ್ಲೆ ಕೇಳುವನ ಮರುಳಗಿನ್ದ ಕಡೆ (Prv.).

ತರ್ಷ tarsha. Thirsting; *thirst; wish, desire.* See ಅನು-.

ತರ್ಷಣ tarshaṇa. = ತರ್ಷ. See ಅನು-.

ತರ್ಷಿತ tarshita. *Thirsty;* desiring.

ತರ್ಹಣ tarhaṇa. Injuring, crushing, bruising. See ನಿಸ್-.

ತರ್ಳು tarlu. = ತರಳು, etc. (My.).

ತಲ tala. = ತಲೆ. — ತಲಬಾಕಲು. = ತಲಬಾಗಿಲು. (My.; Si. 113). ತಲಬಾಗಿಲು. = ತಲೆಬಾಗಿಲು. (My.; Si. 110). — ತಲಾ. Per head, each, apiece (My.; Tḗ.).

ತಲ tala. 1. = ತರ 1, etc. — ತಲತಲಾನ್ತರ. ತಲ-ತಲ-ಅನ್ತರ. Different or various rows or lines of descent: generations upon generations, for generations (My.). — ತಲಾನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. A generation (My.).

ತಲ tala. 2. (Mhr. ಥಳ, the portion of the produce of a field due from an under-tenant to the landlord). — ತಲವಾಸಿ. Interest on grain or money paid in grain (My.; Si. 299. 300).

ತಲ tala. 3. = ತಳ 1. *A level surface.* 2, *the palm of the hand with extended fingers;* the sole of the foot. 3, *depth; the lower part, the base, the bottom;* a hole, a pit; the ground. 4, *the palmyra tree, Borassus flabelliformis.* 5, *a leathern fence worn by archers on the left arm.* 6, *the natural or essential form;* cause, origin, motive. 7, the fore-arm. 8, the hilt or handle of a sword, etc. 9, pressing the strings of a lute with the left hand. 10, a wood. 11, one of the seven divisions of hell (Mr. 32). 12, a pond.

ತಲಪಿಸು talapisu. To cause to reach, etc. (My.).

ತಲಪು talapu. = ತಲುಪು. To reach, to come to hand, to be received (My.); to arrive (B. 4, 218; *cf.* ತಳ್ 1).

ತಲಬು talabu. Pay, wages; a demand from the creditor upon the debtor; summoning; a summons (Mhr., H. ತಲಬು; My.; B. 5, 113); desire after (My.; Mhr.).

ತಲವಾರ್ talavâr. = ತರವಾರ್. (My.).

ತಲಾತಲ tala-atala. One of the seven divisions of the infernal regions (Mr. 32).

ತಲಾರಿ talāri. = ತಳವಾರ. (My.; Tĕ. తలవరి, తలారి).

ತಲಾವು talāvu. A tank (My.; Mhr., H. तलाव, तळाव).

ತಲಾಸು talāsu. = ಟಲಾಸು. (My.).

ತಲಿನ talina. Situated under or beneath, below; inferior; *thin; delicate; small.* 2, *separate, having interstices.* 3, *a bed, a couch or cot.*

ತಲುಪು talupu. = ತಲಪು. (B. 4, 81).

ತಲೆ talĕ. = ತಲ, ತಳ3, ತಳ್ಳ, ತೆಲೆ. The head (ಮೂರ್ಧ Mr. 315; ನೆತ್ತಿ, ಮುಣ್ಡಿ Śm. 71; ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಶಿರಸ್, ಶೀರ್ಷ, ಮೂರ್ಧ, ಮಸ್ತಕ Si. 215; C.; Tĕ., M.; T. తల్లీ; Tu. తరి); a generation (My.; see ಇರ್ತಲೆ, ತಲೆಗಡ); being uppermost or principal (My.). ತಲೆಯಂ ಬಾಗಿ ಇರ್ಪವನು (ನ್ಯುಬ್ಜ, ಅಧೋಮುಖ); ತಲೆಯ ನವರು (ಕೇಶ, ಶಿರಸಿಜ, etc.); ತಲೆಯೆಳ್ ಇರ್ದ ಮಾಣಿಕಂ (ಚೂಡಾಮಣಿ); ತಲೆಯ ಕಪಾಲಂ (ಕರೋಟಿಹಿ.). ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪೆ (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Nr., Hi.; ತಳಲ Mr. 397). ತಲೆಯ ಮಿದುಳು (ಮಸ್ತಿಷ್ಕ Nr.; Mr. 397). ತಲೆಯನ್ ಆರಿಸಿಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ Nr.). ತಲೆಯ ಮೂಳೆ (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Si. 206). ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೃಗನಾಭಿ ಬೇಡಿತು.—ತಲೆ ಗಟ್ಟಿ! ಎನ್ದು, ಕಲ್ಲು ಪಾಯ ಬಾರದು.—ತಲೆ ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದರೆ ಮುನ್ತಾನು ಸಹಸ್ರ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು.—ತಲೆ ತಾಗಿದ್ದಲ್ಲನೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಾರದು.—ತಲೇ ಒಡದವನೂ ಸನು, ಲೇಪಾ ಹಚ್ಚಿದವನೂ ಸನು.—ತಲೇ ಮೂಱು ಸುತ್ತು ತಿರುಗಿದರೂ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಲೇ.—ತಲೆಗೆ ಒನ್ನು ಕಡ್ಡಿ ಆದರೆ ಒನ್ನು ತಲೆಯ ಹೊಜೆ.—ತಲೇ ಮೇಲಣ ಬರಹ ಎಲೆಯಿನ್ದ ಒರಸಿದರೆ ಹೋದೀತೇ?—ತಲೇ ಸಿಡತಕ್ಕೆ ಮಲಲೋಧನೇ ಕೊಣ್ಡು ಹಾಗೆ (Prvs.). See Śmd. 128; Bp. 6, 7; 28, 24; 38, 63; 47, 31; 48, 12; 49, 19-23; 50, 37; 51, 42; 57, 41; 58, 44; 59, 13. 14; 60, 28. 32; Bh. 1, 8, 73; Rśv. 5, 25; 13, 96; J. 28, 44; B. 2, 11. 25; 4, 20. Observe the peculiar S. Mhr. use of ತಲೆ in ವಿಚಾರದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ, ಆದೆಲ್ಲ ಲಾಭವಲ್ಲೆನ್ದು, ಕಣ್ಣು ಬನ್ದರೆ ಆದರೆ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ (B. 4, 15).— ತಲೆಕಟ್ಟು. (Śmd. 78). A head-tie (My.). 2, the head of a letter (indicating that it is to be pronounced with a short *a*), *e. g.* ಕ, ಗ (of ಕ, ಗ), etc. (C.; Tĕ.). 3, an adjoining field (My.).— ತಲೆಕಾಯಿ. = ತಲೆ. (My.; Tĕ.).— ತಲೆಕೂದಲ್. -ಲು. ತಲೇ ಕೂದಲು. The hair of the head (ಚಿಕುರ, ಕುನ್ತಲ, ಕೇಶ, etc. Si. 215). ತಲೇ ಕೂದಲಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಬೇಕಾದರೂ ತುರುಬು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು.—ತಲೇ ಕೂದಲಿಲ್ಲದವಗು ತುರುಬು ಬಯಸಿದಳ್ತೆ.—ತಲೇ ಕೂದಲು ಉದ್ದವಿದ್ದವಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಚನ್ದ.—ತಲೇ ಕೂದಲು ನೆರೆಯಾದ ಮೇಲೆ (ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು) ತಬ್ಬಿ ಕೊಣ್ಡ ತಬ್ಬಲಿಮುಜಿವ (Prvs.).— ತಲೆಕೆಳಕು. = ತಲೆಕೆಳಗು, ತಲೆಕೆಳಗೆ, ತಳಕೆಳಕು. The head downwards. ತಲೆ ಕೆಳಕಾಗಿ ಇಡ್ದಾತನು (ಅವಾಙ್, ಅಧೋಮುಖ Nr. *a; cf.* ತಲೆಗುತ್ತು). 2, upside down, topsy-turvy (My.; Tĕ. తలకిన్దు; T. తల్కిళ్ఏది?); perverseness, pride (My.).— ತಲೆಕೆಳಗು. = ತಲೆಕೆಳಕು. (My.). ಎಟಕೋಎವತ್ತದ ಹಮ್ಮಿನಿಂ ನೀಲಿನ್ತು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ನಡವ್ತುಹೆ (Bp. 42, 17). ಲೋಹ ಶೂಲದೊಳ್ ಇಸುಬರಂ ತೆಗಸುವೆನು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮುವನು (50, 51). ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಬೀದು (Abhā. 2, 96). ಆಱಾವ್ತ ತಲೆಕೆಳಗಾಯಿತು (Bh. 4, 3, 12). See Prv. s. ಗೊಮ್ಮೆಟ್ಟ 2.— ತಲೆಕೆಳಗೆ. = ತಲೆಕೆಳಗು, etc. (C.). ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಹಾಕು (ಮಗುಚು G.). ಸೇನಾಜಲನಿಧಿಯ ಬೊಬ್ಬಾಟ ಕವಬಲಮಹಾರ್ಣವವ ತಲೆಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿತ್ತು (Rām. 6, 13, 3).— ತಲೆಕೊಟ್ಟ ಮಾರಿ. A brawler, a riotous rascal (Tĕ.; My. occasionally).— ತಲೆಕೋವೆ. = ಕೋವೆ 1, No. 2. (My.).— ತಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A head-tie (Rśv. 5, 24; Śśv. 3, 16).— ತಲೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To behead (Rśv. 6, after 11).— ತಲೆಗಡಿತ. -ಕಡಿತ. The act of beheading (Rām. 6, 51, 20).— ತಲೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. A generation to pass. ಸಮಾನಪಿಣ್ಡಮ್ ಅಹರು ಎಬಿು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).— ತಲೆಗರೆ. -ಕರೆ. To hide or muffle the face (Abh. P. 3, 27; 6, 105; 13, 56).— ತಲೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. -ಗಾಯು. To support, to maintain, to protect (My.; J. 15, 34).— ತಲೆಗಿಮ್ಮು. -ಇಮ್ಮು. A pillow (ಉಚ್ಚೀರ್ಷಕ, ಉಪಧಾನ, ಉಪಬರ್ಹ Hlā., Nr., Mr. 203; Bp. 12, 9; B. 4, 155; My.).— ತಲೆಗುಡ್ಡೆ. A square head-cloth or turban (Sd.; T. తల్గే కుట్టెఎ).— ತಲೆಗುತ್ತಿಗೆ. -ಕುತ್ತಿಗೆ. Beating (another's) head (Rām. 6, 39, 17).— ತಲೆಗುತ್ತು. -ಕುತ್ತು. The head to be turned downwards, or to turn the head downwards (Bp. 26, 23; Rām. 5, 9, 24). ತಲೆಗುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇದ್ದಾತನು (ಅವಾಙ್, ಅಧೋಮುಖ Nr.*b;* see s. ತಲೆಕೆಳಕು). 2, to beat (another's) head (Bh. 8, 26, 45; Rām. 5, 9, 12).— ತಲೆಗುತ್ತುಗೆ. -ಕುತ್ತುಗೆ. The state of the head being bent downward (Bh. 7, 1, 11).— ತಲೆಗೂದಲ್. = ತಲೆಕೂದಲ್. (Bp. 16, 24; 20, 13).— ತಲೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To throw a head to the ground, to decapitate (J. 17, 56).— ತಲೆಗೆದಲೆ. -ಕೆದಲು. A woman whose hair is dishevelled (My.).— ತಲೆಗೆದಲು. -ಕೆದಲು. To dishevel the hair (J. 31, 54).— ತಲೆಗೇಲು. -ಏಲು. To rise to the head, to affect it, as poison, etc. (Bp. 10, 3; 18, 12. 43; 36, 13; My.; B. 4, 185; Si. 72; Prv. s. ಪಿತ್ತ).— ತಲೆಗೊಡಪು. -ಕೊಡಪು. To shake the head (Rśv. 5, 43).— ತಲೆಗೊಡಹು. -ಕೊಡಹು. = ತಲೆಗೊಡಪು. (J. 34, 13).— ತಲೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give one's head to: to devote one's self to (My.); to risk one's life in an enterprise (Bh. 8, 27, 7).— ತಲೆಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To decapitate (Rśv. 3, 95; V. 10, 8).— ತಲೆಗೊಯ್ಕ. -ಕೊಯ್ಕ. A murderer; a ruffian; a cheat (My.).— ತಲೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take the head away, to behead, to kill (Bp. 23, 3; 61, 33).— ತಲೆಚಿಟ್ಟು. Mental disgust (My.).— ತಲೆಚಿನ್ದಿ. A rag tied round the head (Bp. 44, 62).— ತಲೆ ತಲೆ. rep. (B. 3, 119).— ತಲೆ ತಿರಿಗು or ತಿರುಗು. The head to turn round, become giddy or deranged (My.; Si. 361).— ತಲೆ ದಗುರ್. -ತಗುರ್. The head to be lowered (Rśv. 6, after 11).— ತಲೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Young leaves tied to the head (Śśv. 3, 3).— ತಲೆದಿಮ್ಮು. = ತಲೆಗಿಮ್ಮು. (ಉಪಧಾನ, ಉಪಬರ್ಹ Si. 230; J. 30, 19; My.). See Prv. s. ಗಾಡಿ.— ತಲೆದಿಮ್ಮು. Dizziness of the head (My.).— ತಲೆದಿರುಗು. = ತಲೆತಿರಿಗು, etc. (My.).— ತಲೆದಿರುವು. -ತಿರುವು. To turn the head (My.).— ತಲೆದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. An ornament for the head (Abh. P. 5, 117).— ತಲೆದೂಗಿಸು. -ತೂಗಿಸು. To cause to wag the head (J. 1, 8).— ತಲೆದೂಗು. -ತೂಗು. 1. To wag or move the head from side to side (Čpr. 1, 134; Bp. 11, 21; 37, 68; J. 2, 20; 3, 6; B. 5, 94).— ತಲೆದೂಗು. -ತೂಗು. 2. The act of wagging the head (Rām. 6, 14, 21).— ತಲೆದೊಡವು. -ತೊಡವು. An ornament for the head (Čpr. 8, 64).— ತಲೆದೋಲ್ಸು. -ತೋಲ್ಸು. = ತಲೆದೋಲ್ಚು. (Rām. 5, 8, 60).— ತಲೆದೋಲ್ಚು. -ತೋಲ್ಚು. To show the head; to appear (Čpr. 2, 83; 7, 47; Abh. P. 6, 49; 14, 172; Bp. 4, 57; 9, 31; 60, 61; J. 6, 10; 10, 52; 11, 19; 18, 22; 30, 30).— ತಲೆನವರ್. -ರು. The hair of the head (Abh. P. 14, 101). ಕೊಂಕಿದ ತಲೆನವರು (ಅಲಕ Hlā.). ಕೆದರ್ದ ತಲೆನವರ್ (Rśv. 5, after 120).— ತಲೆನೋವು. The headache (My.). See Prv. s. ತಾಯಿ.— ತಲೆಪಟ್ಟೆ. A piece of wood over a door. ಬಾಗಿಲದ ತಲೆಪಟ್ಟೆ (My.; ನಾಸೆ G.).— ತಲೆಪಟ್ಟು. An application to the head against the headache, etc., that sticks

to it by itself (My.). — ತಲೆಪಟ್ಟುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Mental disgust to be created (My.). — ತಲೆಬಿಕ್ಕಕನ್ನೆನ್ನಲು. The delicious bustard, Otis deliciosa (Bd.). — ತಲೆಬಾಗಲು. The entrance-door, the principal entrance (My.; T. ತಲೈ ವಾಜಲ್, Tē. ತಲವಾಕಲಿ). — ತಲೆಬಾಗಿಲು. = ತಲೆಬಾಗಲು. (B. 4, 185; My.). — ತಲೆಬುರುಡೆ. The skull (My.; Si. 67; B. 4, 82). — ತಲೆಬೆಲಗು. A ridge-pole (B. 4, 122). — ತಲೆಬೇನೆ. = ತಲೆನೋವು. (My.). — ತಲೆಬೇಸರ. Tiresomeness (B. 4, 135). — ತಲೆ ಬೋಳಿಸು. To shave or shear the head (ಕ್ಷೌರ, ಭದ್ರಿಸು G.; My.). ತಲೆ ಬೋಳಿಸೋಣ (ಡವುಲ, ಮುಣ್ಡನ G.). ತಲೆ ಬೋಳಿಸುವ ಕರ್ಮ (ಚೂಡಾಕರ್ಮ G.). — ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to get the head shaved (My.). ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿ ಕೊಮ್ಬೋಣ (ಭದ್ರಾಕರಣ); ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವ (ಪರಿವಾಪಿತ G.). ತಬ್ಬುಲಿ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಆನೆಕಲ್ಲು ಮಡಿ ಬನ್ತು. — ಗ್ರಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗೆ ತಳವಾರ ತಲೇ ಬೋಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.). — ತಲೆ ಮಡು. To join (v. t.) head to head (in battle, etc., ಶಿರಸ್ಸನ್ಧಾನ Śmd. Dh., o. r. ತಲೆನಡು; Abh. P. 13, 78; 14, after 132). — ತಲೆ ಮಾಡು. To shave the head (ಕ್ಷೌರ Čb.). ತಲೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to get the head shaved (C.). — ತಲೆಮಾರಿ. A person who cuts a head off (Bh. 6, 8, 15). — ತಲೆಮಾಲೆ. A garland or wreath for the head (Rśv. 6, after 11). — ತಲೆಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲು. To stand on another's head: to be near and force (B. 4, 72). — ತಲೆಮೊಟ್ಟು. A knock on the head (My.). — ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡ್ರು. To sit on another's head: to remain and trouble (B. 5, 112); to be less modest than is proper, to be forward (My.). — ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳು. To put on one's own head (C.; B. 5, 49). — ತಲೆಯಾದವ. A chief or head-man (My.). — ತಲೆಯಾರ್. -ಆರ್. ತಲೆಯಾರು. A kind of yoke for cattle. See Nr. s. ಆರು 4. 2, the leading pair of oxen in ploughing (My.; Tē. ತಲೇರು). — ತಲೆಯಾವು. -ಆವು. The head cow of a herd (ಶ್ರೇಷ್ಠೆ, ಸೈಹಕ Hlā.; Mr. 181). — ತಲೆಯಿಡು. To put one's head (into a house), to come (into it, My.). — ತಲೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To lift up the head (or the face, J. 11, 6; My.); to rise from a poor condition (My.). — ತಲೆಯೊಳ್ ಆಗು. To appear in or enter one's head. ಮುಲಹರನ ಸದ್ಬುತ್ತ ನಿನ್ನಯ ತಲೆಯೊಳ್ ಆಯಿತೆ? (Bp. 55, 13). — ತಲೆಯೊಳ್ ಅನ್. To put or take upon one's head: to accept with pleasure (as a command) for execution (Abh. P. 8, 26). — ತಲೆಯೋಡು. -ಓಡು. The skull, the cranium (My.; J. 22, 24). — ತಲೆಯೋಡ್. -ಓಡ್. A piece of the head (J. 4, 46). — ತಲೆನಡು. = ತಲೆ ಮಡು, q. v. — ತಲೆವಣಿ. -ಮಣಿ. A jewel in (a nâga's) head (V. 4, 81). 2, the head looked upon as a jewel (J. 21, 18). — ತಲೆವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A shield to protect the head (Bh. 9, 2, 44; Râm. 6, 13, 21). — ತಲೆವಳಸು. -ಬಳಸು. To surround or put round the head (Rśv. 6, after 11). — ತಲೆವಾಗಿಸು. -ಬಾಗಿಸು. To cause the head to bend (v. i.);—to bend (v. t.) the head (Bp. 26, 25; 38, 16; 51, 52; J. 2, 12). — ತಲೆವಾಗು. -ಬಾಗು. The head to bend; to bend the head. ತಲೆವಾಗಿ ಇರ್ದುದು (ಅಪಾಚೀನ, ಪರಾಙ್ಮುಖ Hlā.). See Čpr. 6, 77; Bp. 8, 45; 13, 22; 20, 24; 21, 46; 24, 66; 25, 1; 38, 48; 47, 31; 50, 77; 54, 80; J. 2, 14. — ತಲೆವಾಗುಹ. -ಬಾಗುಹ. Bending the head. ತಲೆವಾಗುಹಂ (ಅಪಾಚೀನ, ಅವಾಙ್ಮುಖ Mr. 455). — ತಲೆವಿಕ್ಕು. -ಪಿಕ್ಕು. To disentangle (the hair of) the head (Čpr. 6, 65; Abh. P. 5, 39). — ತಲೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ತಲೆ ಪಿಡಿ. (Čpr. 7, 103; Abh. P. 13, 56; Bp. 3, 38). — ತಲೆವಿಲು. -ಬಿಲು. A head's bow (Râm. 6, 50, 21). — ತಲೆವೀಡು. -ಬೀಡು. A chief place (Čpr. 1, 99). — ತಲೆವೊತ್ತು. A blow on the head, a blow (ಹೊಯ್ದುದು Bhn. 42, o. r. ತಲೆವತ್ತು; Bh. 1, 7, 26). — ತಲೆವೊಜ್. -ಹೊಜ್. = ತಲೆಹೊಡ್. (ಎವಧ, ವಿನವ್ಡ Mr. 213). — ತಲೆಹೂಲೆ. = ತಲೆನೋವು. (C.). — ತಲೆಹಂಚು. A tile on the ridge of a roof (B. 4, 121. 122). — ತಲೆಹಿಡಕ. A head-seizer: a pimp, a procurer (My.). — ತಲೆ ಹಿಡಿ. = ತಲೆವಿಡಿ. To seize the head;—to affect the head, as a strong smell, etc. (B. 4, 71; My.); —to procure, as a pimp does (My.). — ತಲೆಹಿಡಿಕೆ. A procuress, a female pander (My.; Si. 183). — ತಲೆಹುಟ. A louse, used in the phrase: ನಾನು ಒಳತಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ, ಆತನ ತಲೆಹುಟಿಗಳನ್ನು ಜಾಡಿಸಿದೆನು (B. 4, 197). 2, a worm that feeds on the brain (My.). — ತಲೆಹೋಕ. A very dissolute man (My.). — ತಲೆಹೊಡ್. = ತಲೆವೊಜ್. A burden or load carried upon the head (ವೀವಧ, ಭಾರ, ಪರ್ಯಾಪಾರ Hlā.).

ತಲೋದರಿ tala-udari. A mistress or wife. (Śmd. 267; Bp. 4, 33; 12, 17; 24, 44; 40, 11).

ತಲ್ಪ talpa. = ತಲ್ಪ. *A bed; a couch* (ಶಾಸಿಕೆ Nn. 55; ತಯನ ಸ್ಥಲ, ಹಾಸಿಕೆ 118). 2, *a wife* (ಸ್ತ್ರೀ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ 118, o. r. ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ). 3, *an upper story; a room on the top of a house; a turret, a tower or keep.* 4, *a raft, a float* (*cf.* ತೆಪ್ಪ 2).

ತಲ್ಲ talla. *A pond, a tank* (ವಲ್ವಲ, ವೀಶನ್ತ, ಕೊಳ್ಳ Mr. 417 in two MSS., o. r. ಕೊಳ್ಳಲ್).

ತಲ್ಲಜ tallaja. *Capitalness, excellence;* happiness.

ತಲ್ಲಂಛ tallaṅčha. (Probably for ತಲ್ಲಾಂಛನ, ತತ್-ಲಾಂಛನ, the marking out of that). See ತುಬ್ಬು 2.

ತಲ್ಲಣ tallaṇa. = ತಲ್ಲಟ. Agitation; amazement; alarm; fear; grief, etc. (ಭಯ Bhn. 14, o. r. ತಲ್ಲಳ್; ತಳ್ಳಂಕ, ದಿಕ್ಕು, ಭೀಕ 49; Bp. 25, 33; My.; Tē. ತಲ್ಲಡ). See ಒದೆದಲ್ಲಣ, ಕಟ್ಟಿಂಕದಲ್ಲಣ, ನಿತಾಪದಲ್ಲಣ; Sp. s. ಪಡಿ 4. — ತಲ್ಲಣಗೆಡು. -ಕೆಡು. Fear, etc. to cease (Bh. 8, 26, 58). — ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be or become agitated, etc. ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ತಲ್ಲಣಿಸು tallaṇisu. To be or become agitated from fear or amazement, to be troubled, alarmed, anxious about, etc. (Abh. P. 9, 43; 13, after 126; Bp. 3, 17; 15, 22; 26, 27; 27, 58; 37, 43; 38, 32; 41, 17; 54, 40; Rśv. 13, after 101; J. 15, 2; 4, 5. 22; 7, 32; 15, 2; 27, 46; B. 4, 91; My.; Tē. ತಲ್ಲಡಿಂಜು). ಇಲ್ಲದವನು ತಲ್ಲಣಿಸನು (Prv.).

ತಲ್ಲಲಿ tallaḷa. = ತಲ್ಲಗಿ. (ಭಯ Śmd. I; ತಳವೆಗಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ತಳಮಳ, ಬೆಡಗು, ಮುಲ್ಲುಬ್, etc. Kk. 42; Śm. 49; ಅಡಿಪ್ಪು, etc., ಭಯ Śs.; J. 2, 5). ನರಲೋಕದಲ್ಲುದಿಂ (Śmd. 207, o. r. -ದಲ್ಲಣಂ).

ತವ tava. 1. (= ತು 3). An imitative sound. — ತವ ತವನೆ. rep. ತವ ತವನುಗುಡು! (Bp. 46, 30).

ತವ tava. 2. = ತಮು of ತಮ್ 1. — ತವ ತವಗೆ. rep. = ತಮು ತಮಗೆ. (Bp. 5, 54; 9, 15; 32, 37; 38, 11; 52, 41; Bh. 3, 19, 43).

ತವ tava. 1. Of thee, thine, thy. (Bp. 9, 33; 47, 64; J. 2, 24).

ತವ tava. 2. = ತವ. See ತವನಿಧಿ.

ತವಕ tavaka. (Śmd. 25). = ತವಕು. Love (My.; Tē. ತಮಕ್, ತಮಗ, ತಮಿ; M. ತಮ್ಮಾನ, ತಾತಿ); desire (My.; Tē.; T. ತಾಪ್ಪಿಲ್; Sk. ತಮ್, to wish, desire); eagerness, ardour; haste, hurry (My.). ತವಕ ಪಟ್ಟವ ತಬ್ಬುರಿಸಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). See Bp. 5, 11. 27. 31; 6, 11; 18, 43; 22, 9; 26, 54; 34, 23; 42, 21.

34; 61, 54; C. Bp. 5, 4; Rśv. 12, 12; J. 2, 46; 6, 34; 30, 24; ರಣದವಕ. — ತವಕಪ್ಪಿಜಿ. -ಂ-ಪೆಜಿ. To become eager, etc. (V. 2, after 2).

ತವಕಿ tavaki. A person full of desire, etc. (Bp. 40, 51).

ತವಕಿಗ tavakiga. A man full of eagerness, etc. (Bh. 7, 3, 19). See ರಣದವಕಿಗ.

ತವಕಿಸು tavakisu. To desire; to be eager; to hasten; etc. (Bp. 51, 43; 55, 8; Bh. 3, 19, 43; B. 5, 40. 161. 162. 185. 188; G. 415).

ತವಕು tavaku. = ತವಕ. (B. 5, 44).

ತವಕ್ಷೀರ tavakshîra. = ತ್ವಕ್ಕ್ಷೀರಿ. Manna of bamboo. 2, an extract obtained from wheat, etc. (My.; Mhr. ತವ ಕ್ಕೀರ).

ತವಗ tavaga. Tbh. of ತಮುಂಗ. (ಇನ್ನ್ವ ಕೋಶ Mr. 192; ತವಂಗ Śs.; Bh. 3, 18, 26; Tě. ತಮಕ, ತಮುಗ).

ತವಂಗ tavaṅga. = ತವಗ. (Śs.; Ćpr. 9, after 3).

ತವಟು tavaṭu. = ತವುಟು, (ತೆಣ್ಣು), ತೆವಟು. To shake pounded grain, turmeric, etc. on a bamboo fan (mŏṛa) in order to separate any grits (My.).

ತವಡು tavaḍu. = ತವುಡು. Bran (My.; ತುಪ G.; T., M. ತವಿಡು; Tě. ತವುಡು). ತವಡು ತಿಮ್ಮುವವನಿಗೆ ವಯ್ಯಾರ ಯಾಕೆ?— ತವಡು ತಿಮ್ಮುವವ ಹೋದರೆ ಉಮ್ಮಿ ತಿಮ್ಮುವವ ಬರುತ್ತಾನೆ (Prvs.).

ತವನಿಧಿ tavaṇ-nidhi. = ತಪೋನಿಧಿ. (Bp. 23, 9. 10. 41).

ತವರ್ tavar. = ತಮರ್, etc. (Grj. 4, 48; 8, 16. 80). — ತವರ್ಮನೆ. A woman's native house (My.). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆ (Śmd. 202). See Bp. 30, 12; 39, 25; 40, 70; Rśv. 10, after 31; J. 18, 46.

ತವರ tavara. = ತಗರ 1, ತಮರ, ತವರು. Tin (ತ್ರಪು, ವಂಗ, ಮಧುಕ Mr. 100; ಮಧು, ವಂಗ Nn. 13; ತ್ರಪು, ವಂಗ, ಮಧುಕ, ರಂಗ, ಪಿಚ್ಚಟ Hâ., Nr., Si. 334; My.; Tě.).

ತವರಾಜ tavarâja. A sort of sugar prepared from yavâsa. (Si. 311; Bp. 60, 45).

ತವರು tavaru. = ತವರ್, etc. **2,** the house of a woman's own people itself (My.; see Prv. s. ತಾಯಿ). — ತವರ ಮನೆ. = ತವರುಮನೆ. ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ ತನ್ನದೆ ಗಿನ್ನದಿ ತವರ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೀಯಾ? ನನಗಿಕ್ಕೀಯಾ?—ಕೆಟ್ಟವರಿಗೂ ಆಬಿದವರಿಗೂ ಗೊಬ್ಬಕ್ಕೆಜಿ ತವರ ಮನೆ (Prvs.). See Prvs. s. ನೆರಮನೆ, ಮಜ್ಜಗೆನೀರು. — ತವರುಮನೆ. = ತವರ್ಮನೆ. (Si. 184; My.). See Prv. s. ತಾಯಿ. — ತವರೂರು. -ಊರು. = ತವುರೂರ್. (My.).

ತವರು tavaru. = ತವರ. (ತ್ರಪು, ನವೀವರ, ಪಿಚ್ಚಟಿ, ವಂಗ G.; B. 4, 141). ತವರಿನದು (ತ್ರಾಪುಷ G.).

ತವಲಾಯ tavalâya. = ತವಲಾಯಿ. (Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲ). The betel leaf; the roll of this leaf with betel nut, spices and lime (ವೀಳ್ಯೆಯ Bhn. 17).

ತವಲಾಯಿ tavalâyi. = ತವಲಾಯ. (Bh. 1, 12, 16; Râm. 1, 13, 9).

ತವಸ tavasa. = ದವಸ, q. v. (ಘಾಸ, ಯವಸ Mr. 111).

ತವಸಿ tavasi. = ತಪಸಿ, etc. Tbh. of ತಪಸ್ವಿ (Śmd. 368; ಯಮಿ Śm. 109). 2, N. of a tree (ವೃಷ್ಪಭೇದ 109). — ತವಸಿಯ ಮರ. = ತಪಸಿಗಿಡ. (ಪ್ರಕೀರ್ಯ, ಕಲಿಮಾರಕ, etc. Nr.).

ತವಳಿಸು tavaḷisu. (fr. ತವು 1). To destroy, to cause to droop or fade (Ćpr. 5, 132).

ತವಾಯಿ tavâyi. A fine; a blow, as in trade (Mhr., H. ತವಾಈ); misfortune, peril, great trouble (Br.; My.).

ತವಿ tavi. = ತವೆ, q. v. (B. 5, 74).

ತವಿರ್ tavir. = ತವಿಲ್. Want, poverty, trouble (ಕೊಡಗ, ಎಡಜಿ, ದಾರಿದ್ರ Ćt. II, 73; T. ತವಿರ್, ತವಿಯ್, to be avoided; to be dismissed, sent away; to be left or abandoned; to be excepted or excluded; to cease).

ತವಿಲ್ tavil. = ತವಿರ್. (ಎಡಜಿ, ದರಿದ್ರ Śs.; Ćpr. 5, 96; Abh. P. 12, 67; 14, 85; 16, 67; Grj. 4, after 159; V. 30, 15).

ತವಿಸು tavisu. To cause to decrease or to be diminished; to make an end of; to destroy; to remove (ಕ್ಷಯ Śmd. Dh.). See Ćpr. 7, 25; Abh. P. 7, 60; 13, 129; Bp. 25, 16; 53, 10; 56, 56; Râm. 3, 8, 21; 5, 9, 13; Rśv. 8, 116; J. 15, 47; 17, 1; 18, 39; 19, 35; 28, 5.

ತವಿಸು tavisu. = ತಪಿಸು. (My.).

ತವು tavu. 1. (= ತವುಕು). To decrease, to be diminished; to waste away; to come to an end; to perish (ಕ್ಷಯ Śmd. Dh.; Ćpr. 8, 82; T. ತವ ಱು, to diminish, etc.; ತವಲ್, want; ತಬು, to perish; see ತಗುಸಿ, ತಗ್ಗು 1, etc., ತವೆ 1, ತಬಿಲ್, ಸವಿ). **2,** to diminish; to destroy. ತಪ್ಪಂ, ತಪ್ಪಪಂ, ತಪ್ಪರ್ (Śmd. 284. 286). ತಪ್ಪಂ ತನ್ನೊಳ್ ಕಡುಗುಟ್ಟೆ ತಪ್ಪವಮ್ಮುಗಳನಂ (286. 287, o. r. -ಮ್ಮುಗಳ ರವಂ). — ತವು ತವು. rep. ತವು ತಪ್ಪದು (Abh. P. 13, 53).

ತವು tavu. 2. Decrease, etc., destruction, ruin; drooping, depressed or humbled state (ಕ್ಷಯ Śs.; ಕೂರ್ಪ Ćt. II, 104). — ತವುದಲೆ. -ತಲೆ. A drooping head: drooping or waning state (Grj. 7, 35). — ತವುದಲೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To cause to show a drooping head (Rśv. 6, after 11).

ತವುಗೆ tavugĕ. ತೌಗೆ. Decrease, end (Ćpr. 4, 85; 8, 69).

ತವುಂಕು tavuṅku. (= ತವು 1). ತವುಂಕೆಲ್ (ಕ್ಷಯ Śm. 64). ತವುಂಕೆಲ್ or ತೌಂಕೆಲ್ (Śmd. 189).

ತವುಟು tavuṭu. = ತವಟು, etc. (My.).

ತವುಟೆ tavuṭĕ. (= ತೊಗಟೆ?). — ತವುಟಿಗಿಡ. The gooseberry bush of the Nîlagiri, the red myrtle, Rhodomyrtus tomentosa (T. ತವಿಟ್ಟು-ಚ್ಚಿಡಿ).

ತವುಡಂಗಿ tavuḍaṅgi. (= ಚವುಡಂಗಿ). N. of a plant (ಜಜಗಸ್ಥಿ Mr. 134).

ತವುಡು tavuḍu. = ತವಡು. (My.; ತಮಿ, ಸಿಪ್ಪೆ Si. 306). See Bp. 23, 6; 60, 45; Prv. s. ಗವುಡಿ.

ತವುರು tavuru. = ತಮರ್, etc. — ತವುರುಮನೆ. = ತವರ್ಮನೆ. (My.). — ತವುರೂರು. = ತವರೂರು. (My.).

ತವುಳಿತ tavuḷita. One of the feats in fighting (Abh. P. 13, after 54; *cf.* ತವಳಿಸು?).

ತವೆ tavĕ. 1. (= ಸವೆ). To decrease, to wane (Ćpr. 3, 41; 8, 11). **2,** to be insufficient: to be not satisfied by or content with (Ćpr. 3, 42).

ತವೆ tavĕ. 2. Abundantly, greatly, wholly, completely, exceedingly, further, fitly, etc. (ಪದಪುರಣಾರ್ಥಂ Ćt. I, 19; II, 34; T. ತವ; Tě. ತದ್ದೆ, much, exceedingly; T. ತಗ್ಗೆ, fitness; greatness; see ತಕ್ಕು 1). See

Šmd. 267; Čpr. 8, 82; Abh. P. 9, 65; Bp. 5, 29; 9, 15; 21, 39; 22, 9. 56; 24, 39; 38, 9; 46, 6; Šm. 18. 19. 63; Kk. 30. 32; Rśv. 2, 37; 5, 119; 6, 9; 12, 12; 13, 64. 91; J. 3, 40; 17, 1; 22, 5; 28, 5.

ತವೆ tavĕ. = ತವಿ. A metal lid of cooking pots (My.; Mhr., H. tavā, a griddle).

ತಷ್ಟ tashṭa. *Made thin, pared.*

ತಷ್ಟಿ tashṭi. Tbh. of ತಷ್ಟ. (Bp. 51, 49).

ತಷ್ಟ್ರಿ tashṭri. = ತ್ವಷ್ಟೃ, q. v.

ತಸ್ tas. An adverbial termination with an ablative meaning, *e. g.* in ಆಧರತಸ್, ಪ್ರಾನ್ತತಸ್, etc.

ತಸಕ್ tasak. ತಸಕು. = ಡೊಸಕ್, etc. — ತಸಕು ತಸಕು. rep. (My.).

ತಸಕಲು tasakalu. = ತಸಕು, ತಸ್ಕಲು. Cheating, deceiving, trickery (My.; *cf.* ತಸ್ಕರ and ಸ್ಕಗ).

ತಸಕು tasaku. = ತಸಕಲು, etc. (My.; Tĕ. ತಸುಕು).

ತಸಕ್ಕನೆ tasakkanĕ. = ಡೊಸಕ್ಕನೆ, etc. With the sound of ತಸಕ್ (My.).

ತಸದೀಕು tasadīku. = ತಸ್ದೀಕು. A fixed sum paid by government to a pagoda, a mosque, etc. as consolidated allowance in lieu of assumed lands (My.; Br.; H. tasaduq).

ತಸಬೀರ tasabīra. = ತನಬೀರು, ತಸ್ವೀರ್. (B. 5, 207).

ತಸಬೀರು tasabīru. = ತಸಬೀರ. (My.).

ತಸ್ಕರ taskara. *A thief, a robber* (Śiśup. 23; ಕಥ್ರ, ಕಳ್ಳ Nn. 23; ಕಥ್ರರ, ಕಳ್ಳ 107); anything bad or contemptible; theft (ಕಳವು 118; My.).

ತಸ್ಕರೆ taskarĕ. A female thief (J. 5, 61).

ತಸ್ಕಲು taskalu. = ತಸಕಲು, etc. (My.).

ತಸ್ತಿ tasti. Extension, stretch. See ವಿ-.

ತಸ್ತೀಕು tastīku. = ತಸದೀಕು. (My.; Br.).

ತಸ್ತು tastu. A metal vessel to hold water; an ewer (S. Mhr.; Mhr., H.).

ತಸ್ವೀರ್ tasvīr. = ತಸಬೀರ, etc. A picture (My.; Mhr., H. ತಸ್ವೀರ).

ತಹ taha. 1. Participle relative present of ತರ್. ತಹುದು (Bp. 43, 60). ತಹೆಂ (8, 42; 14, 10; 59, 16; Bh. 1, 14, 27). ಅಯ್ತಹ (J. 29, 11). ನೆಡೆ ತಹ (Rāghè. 17, 64).

ತಹ taha. 2. (= ತಡೆ 3). — ತಹ ತಹ. rep. Agitation, anxiety; distress; eagerness (My.; Si. 71; Tĕ. ತಹತಹೆ).

ತಹ taha. Peace; agreement of opinion (My.; B. 5, 193; Mhr., H.). — ತಹನಾಮೆ. A written treaty (My.; B. 5, 7; Mhr., H.).

ತಹಕೀಕು tahakīku. Correct, true (My.; Br., H. ತಹಕೀಕ).

ತಹರೀರು taharīru. Percentage or allowance made to superintendents of public works (Br., H. tahrīr; R.).

ತಹಸೀಲು tahasīlu. = ತಾಸೀಲು. Collection of the revenue (My.; Mhr., H. ತಹಶೀಲ, -ಸೀಲ).

ತಹಸೀಲುದಾರ tahasīlu-dāra. = ತಾಸೀಲುದಾರ. A native collector of the revenue (Mhr.), a Tahsildār, a native collector, the head of a talook (My.).

ತಹಿ tahi. Union, company (ಜೊತ್ತು Čt. II, 90, o. r. ತಹಿ; *cf.* ತಗುಳ್).

ತಹಿಕಾದಿ tahi-kāṛa. A companion (Bp. 31, 11).

ತಳ್ tal. 1. To join (v. t.); to be intertwined or yoked (ಪೆಣೆ Čt. I, 35); to come into close connection; to get within (ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು Šmd. 68. 266 Cm.; ಕೂಡು 218. 367 Cm.; *cf.* ತಲಪು, ತಳೆ 1 & 2, ತಾಳ್); to come to close quarters;—to present one's self to view, to appear. P. p. ತಳ್ತು. See Šmd. 216; Čh. v. 179; Abh. P. 10, 232; 13, 59. 68; Rśv. 2, 38; 6, 9. 23; 8, 102; 9, 22. 23. 27; 13, 43. 62. 65. 70. 75. 88. 89; V. 3, 72; Šśv. 1, 74.

ತಳ್ tal. 2. = ತಡೆ 1, etc. — ತಳ್ಪಿಯ್. To obstruct, to impede, to hinder; to oppose; to beat against; to repel; to put into shade (ಪ್ರತಿಹತ Šmd. Dh.; ಇಡಿಸುನೂಂಕು, ತಡ ಪ್ಪುರೆ, ತಡಮ್ಪಿಯಯ್, ತೊಡರ್, ಮೂರ್ಕೊಳ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šk.; Čpr. 2, 36. 54; 5, 20; 6, 70. 73; Abh. P. 2, 10; 12, 92; 13, 18; 14, 150).

ತಳ tala. 1. = ತಡೆ 3, etc. See ತತ್ತಳ. — ತಳಮಳ. dupl. Agitation, alarm, fear, amazement (ಬೆಬಿಗಾಗುಪಂ Šmd. II; ಬೆಬಿಗಾದುದು Čt. I, 3, o. r. ತಳವಳ; ತಲ್ಲುಬಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ವು, ಮುಲ್ಲುಬಿ, ಬಿಗುಡ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ಬೆಡಿಗು Šm. 49; Mhr. ತಳತಳ, ತಳಮಳ, ತಾರಮ್ಪಳ, agitation; restlessness through pain; anxious eagerness; etc.). — ತಳಮಳಗು. = ತಳಮಳ. (ಬೆಬಿಗಾಗುಪಂ Šmd. II). — ತಳಮಳಗುಟ್ಟು, -ಕುಟ್ಟು. To get agitated, etc. (My.). — ತಳವಳ. = ತಳಮಳ, q. v. (ಬೆಬಿಗಾಗುಪ Kk. 80). — ತಳವಳಿಸು. To get agitated, alarmed, etc. (J. 11, 12). — ತಳವೆಳಗು. = ತಳಮಳಗು. (ಬೆಡಿಗು Čt. II, 96; ಸಿಬ್ಬೆಡಿಗು Šs.; ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಟ್, ತಲ್ಲುಬಿ, etc., ಬೆಡಿಗಪ್ಪ ಭಾವಂ Kk. 42; ತಳಮಳ, etc. Šm. 49). See Abh. P. 5, 57; Grj. 4, 129; Rām. 6, 10, 26; Rśv. 13, after 101; Šśv. 4, 114.

ತಳ tala. 2. = ತಳಳ 2, etc., ತಟ್, ತಡಿ 1, ದಳ 2. — ತಳ ತಳನೆ. With a briskly bubbling noise in boiling (My.). — ತಳ ಪಳ. = ಜಳ ಪಳ. (My.). — ತಳ ಪಳನೆ. = ತಳ ತಳನೆ. (Rām. 5, 8, 58; J. 11, 31. 37).

ತಳ tala. 3. = ತಳೆ, etc. — ತಳಕೆಳಕು. = ತಲೆಕೆಳಕು. (ವ್ಯತ್ಯಾನ, ವಿಪರ್ಯಾಸ, ವ್ಯತ್ಯಯ, ವಿಪರ್ಯಯ, ಕ್ರಮ ತಪ್ಪುವಿಕೆ Si. 398; My.). — ತಳಕೆಳಗೆ. = ತಳಕೆಳಕು. (My.).

ತಳ tala. 4. = ಜಳ 1, ತಳತ್, ತಡಿ 2. (Mhr. ತಳಪಣೇ, to shine; M. ತೆಳಪ್ಪು, to glitter; *cf.* ತಿಳಿ 1). — ತಳಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ತಳತಳಗುಟ್ಟು. (My.). — ತಳ ತಳ. rep. Brightness, gleam, glitter; sunrise (ಉದಯ Čt. I, 23; Tĕ. ತಳ ತಳಿ, ತೆಲತೆಲೆ; Mhr. ಟಳಟಳ, clearly, brightly). — ತಳತಳಗು ಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ತಳತಳಿಸು. (My.). — ತಳತಳನೆ. = ತಡಿತಡಿನೆ (Šmd. I). Gleamingly, flashingly, brightly (Bp. 53, 53; Šśv. 2, 114; My.). — ತಳತಳಾಯಿಸು. = ತಳತಳಿಸು. (My.). — ತಳತಳಿಸು. To glitter, to flash, to shine (My.). ಎಳೆವಾ ಬಿಯ ಸುಬಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). See Grj. 4, 36; Bp. 3, 11; 4, 38; 5, 28; 12, 14; 18, 86; 27, 77; 34, 5; 44, 20; 45, 54; 51, 33; 56, 47; Šm. 69; Šśv. 1, after 81; J. 11, 10; 19, 21; B. 5, 37. — ತಳದಳಿಸು. = ತಳತಳಿಸು. (Čpr. 1, 138; 7, 141; Abh. P. 9, 79).

ತಳ tala. 1. = ತಲ 3. One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77; *cf.* ತಡ್ಡು). The bottom, etc.; the hand (ಕೆಯ್ Kk. 32; Šm. 70; ಕರ Šm. 113; ತರ್ಗು Šm. 84; ಕೆಳಗು Šm. 113; Šmd. 348. 349 Cm.; My.; Mhr.). ನೀಡಿದ ಬೆರಳ ತಳಂ (ಪಾಣಿ); ಬೆರಳುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿದಡೆ ಪ್ರತಲ ಎಮ್ಬುದು, ಅದನೆ ತಳವುವುಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಬೆಲ್ಲಿದುವಪ್ಪ ಕಾಲ ತಳಮುಂ ಕಡುಪೆಟ್ಟ ದುವಪ್ಪ ಹಸ್ತಮುಂ (Šmd. 117). ತಳ ಬಿಟ್ಟು ಬಣ್ಣಿ ಪಾಡಿದು (Prv.). See Čpr. 7, 71. 100; B. 3, 96; 4, 55. 106. 120.

151. — ತಳಗಡೆಕಾಲು. -ಕಡೆ-. = ತಳಹಲ್ಲು. (My.). — ತಳತನ್ತ್ರ. The army under the hand, *i. e.* command, (of a person, Bh. 4, 11, 54; 7, 7, 56; 7, 15, 49; J. 7, 22; 20 sum.; 27, 9). — ತಳಪಟ. A plain, a wild, a waste (ಬಯಲ್ Bhn. 29; Râm. 3, 8, 14; Mhr. ತಳವಟ). — ತಳವಾಗು. -ಆಗು. To go to the bottom, to sink, to decrease (Bh. 10, 6, 30). — ತಳಹಗ್ಗ. (Śmd. 386; Kk. 98). A lower rope; a rope that touches the bottom. — ತಳಹಲ್ಲು. The lowest step of a ladder (B. 4, 150; My.). — ತಳಾಱಿಸು. -ಆಱಿಸು. To dry what is at the bottom, as grain, etc. (My.); to give recreation to the sole (of one's feet) after much walking (My.).

ತಳ taḷa. 2. Tbh. of ಸ್ಥಲ. (My.). See ಎಕ್ಕ-, ಕುಮ್ಬ-.

ತಳಕ್ taḷak. = ತಣಕ್. (My.).

ತಳಕು taḷaku. 1. = ತಕ್ಕೆ 2, etc. — ತಳಕು ಹಾಕು. To tie two beasts together (B. 5, 24).

ತಳಕು taḷaku. 2. = ತಳುಕು 2, ತಳ್ಕು 2, (ತೊಳಗು 2). Shine, glitter, lustre, flash (My.; Tĕ. ತಳುಕು). 2, coquetry, dandyism (= ಜಲಪು, My.).

ತಳಕ್ಕನೆ taḷakkanĕ. (= ಜಲಕ್ಕನೆ). Flashingly, brightly, etc. (Bp. 42, 30; My.; Tĕ. ತಳುಕ್ಕನೆ).

ತಳತ್ taḷat. = ತಳ 4. — ತಳತ್ತಳಿಸು. = ತಳತಳಿಸು. (Rśv. 13, 72).

ತಳದು taḷadu. = ತಳೆದು. P. p. of ತಳೆ 1.

ತಳಪ taḷapa. = ತಳಪು, ತಳುಪು. Splendour, lustre, shine;—a dye to embellish or colour the hair (ಪೊಗರ್, ಮಸೆ, etc., ಕಾಸ್ತಿ ಕೆಸ.; ಮಸೆ Kk. 54. 66; ನರಿಗೆ ಇಡುವ ಕಪ್ಪು Čt. I, 68; T. ತಳ, plaster; sandal paste; a topical liniment; *cf.* ತಳ್ಕು 1 & 2). *Cf.* ಪಟಿಪ್ಪ?

ತಳಪು taḷapu. = ತಳಪ. Splendour (ಕಾಸ್ತಿ Kk. 25, o. r. ತೊಳಪು; My.).

ತಳರ್ taḷar. 1. To move (v. i.); to tremble, to totter; —to move on or forward; to start off, to set out; to depart (ಜಲನ Śmd. Dh.; ಪೋಪುದು Čt. I, 36). ತಳರ್ದಂ (Śmd. 55. 73). See Čpr. 2, after 39; 3, after 50; Abh. P. 8, after 67; Grj. 4, 115; Rśv. 5, 133; 6, 12; 6, after 132; 8, 97. 98. 124; 9, 30; 10, after 31; 13, after 71 & 77.

ತಳರ್ taḷar. 2. Moving: trembling, tottering. — ತಳರಡಿ. -ಆಡಿ. A trembling, etc. step (Čpr. 4, 2; Abh. P. 3, 140). — ತಳರ್ನಡೆ. A trembling, tottering walk (Abh. P. 3, 126; T.). — ತಳರ್ನುಡಿ. A trembling voice (Rśv. 6, 33).

ತಳರ್ಚು taḷarču. To go away from a place, to start, to depart (ಸ್ಥಾನಾಪಗಮನ Śmd. Dh.; Abh. P. 11, 9).

ತಳಲ್ taḷal. (= ತಳೆ 6). To bud, to sprout, to shoot (ಶಾಖಾಮುಖ Śmd. Dh.; Tĕ. ತಲರು, to bloom, to thrive). See ಎಲೆ-.

ತಳವರ taḷavara. = ತಳವಾರ, etc. (Râm. 5, 8, 52).

ತಳವಾರ taḷa-vâra. = ತಲಾರಿ, ತಳವರ, ತಳಾರ. Tbh. of ಸ್ಥಲವಾರ. A watchman, a beadle (C., who in My. generally is a bĕsta, occasionally a hŏlĕya). ಎಲ್ಲರಂ ಬಾಧಿಪಾ ತಳವಾರಂ ಬೆಳವಾರನ್, ಅಯ್! (Śś. 97). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿಮ್ಪಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಬಣಜಗನೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ಕುಳವಾರು ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ತಳವಾರ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು?—ಗ್ರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗೆ ತಳವಾರ ತಲೇ ಬೋಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ.—ತಳವಾರನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಕುಳವಾರು ಹೋಧಿತೋ? (Prvs.). See Bp. 53, 48; J. 8, 22; B. 3, 22; ಇರುಳು-. — ತಳವಾರನ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb with fleshy stem and leaves, Vitis setosa Wall. (Z.).

ತಳವು taḷavu. = ತಡೆ 1, etc. (Bp. 32, 24; 57, 34).

ತಳಹದಿ taḷa1-hadi. = ತಳಾದಿ. The foundation of a building (My.).

ತಳಹದಿ taḷahadi. = ತಳಹದಿ. (My.).

ತಳಹಾಮಳಕ taḷa1-âmaḷa. An âmala fruit in the hand (ಕರ ಮೊಳ್ ತಾಳ್ದಿರ್ದ ಧಾತ್ರೀಫಲ, ಕೈಯ್ಯೊಳ್ ಧರಿಸಿರ್ದ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ Nn. 166). 2, innate; reality (ಸಜ, ನಿಜವಾದುದು 166). 3, pure; purity (ನಿರ್ಮಲ 166).

ತಳಾರ taḷâra. = ತಳವಾರ, etc. (Abh. P. 15, after 39, originally ತಳಾಡಿ; Grj. 5, 7; V. 6, 37).

ತಳಿ taḷi. 1. To spread by scattering, to strew; —to sprinkle (ಸೇಚನ Śmd. Dh.; Śm. 113; My.; M.; T. ತೆಳಿ; Tu. ತಲಿ; *cf.* ಚಳೆ 1, ತಳ್ಕಳಿಸು). P. ps. ತಳಿ, ತಳಿದು. ಅವಿರಳಮಾಗಿ ತಳಿದ ಕುಂಕುಮಜಲದ ಜಳೆಯಂ (Čpr. 7, after 92). ಗೊಬ್ಬರಮಂ ತಳಿದು (Rśv. 11, 68). ನೀರ ತಳಿದುದು (ಜಳೆಯ Bhn. 60). See Čpr. 2, 70; 5, after 19; 6, after 97; 7, 130; Grj. 2, 89; Bp. 3, 32; 4, 40; 39, 5; 46, 65; 49, 29; 50, 79; 59, 54; 60, 8; Rśv. 8, 5; J. 3, 27; ನೀರ್ದಳಿ, ನೇಸೆದಳಿ. 2, to be scattered about (Bh. 6, 8, 13). — ತಳಿ ತಳಿ. rep. See s. ತಳೆ 2.

ತಳಿ taḷi. 2. P. p. of ತಳಿ 1, in ತಳಿ ತಳಿದು (Bp. 22, 42; 50, 30).

ತಳಿ taḷi. 3. (= ಚಳೆ 2, etc.). Scattering; sprinkling. — ತಳಿಸಾರಿ. Dice or chess-men that are thrown about (Bh. 2, 13, 50).

ತಳಿ taḷi. 4. (= ತಡೆ 1, etc.). A fence (Bh. 3, 18, 26. 28. 31); a place of refuge, an asylum, a covert; a choultry for travellers; the building appointed for the distribution of food to Brâhmaṇas, etc. (ಸತ್ರ Śmd. Dh.; Śmd. I; Kk. 85, o. r. ಚತ್ರ; T., M.). ತಳಿಯ ಕೂಟ್, ಇದಿರೊಳ್ ಪಣ್ತಾರವೆ (Śmd. I). — ತಳಿಕೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. (Śmd. 386; Kk. 99). A fort with a choultry, etc.

ತಳಿ taḷi. 5. A race, a family (ವಂಶ Śm. 113); a stock or breed (My.; Mhr. ಢಳ). — ತಳಿದನ. Cattle of a good breed (My.).

ತಳಿ taḷi. 6. (= ತಳಲ್). To shoot, to sprout, to put forth leaves, etc. (M. ತಡಿ; T. ತಡ್ಪೈ, M. ತಡಿ, a shoot, a green twig with leaves, *cf.* ತಡಿ; see T. s. ಕೆಯ್ 5). P. p. ತಳಿತು. See Bp. 38, 39; 47, 66; Bh. 1, 5, 8; 7, 24, 47; J. 3, 25; 8, 5. 2, to unfold (v. i.); to present one's self to view, to appear (Prll. 3, 4; Bh. 1, 16, 15; 8, 23, 36; J. 24, 72).

ತಳಿ taḷi. 7. = ತೆಳಿ 1. ನೀರು ತಳಿಯಿತು (My.).

ತಳಿಗೆ taḷigĕ. (Śmd. 40). = ತಣಿಗೆ. A metal plate turned up

at the rim (My.; M.; T. ತಳಿಗೈ; Tě. ತಳಿಗೆ, ತಳಿಯೆ, ತಳಿಹೆ; ಅಮತ್ರ, ಭಾಜನ, ಪಾತ್ರ, ಸ್ಥಾಲ Hlâ.; ಅಮತ್ರ, ಭಾಜನ, ಪಾತ್ರ, ಭಾಣ್ಡ Nr.; Mr. 212; Si. 451; *cf.* Sk. ಸ್ಥಾಲ, ಸ್ಥಾಲೀ, which in Mhr. appear as ಥಾಲೀ, ಥಾಳಾ, ಥಾಳೀ; Sk. ತಲ್ಲಿಕಾ, a certain vessel; see ತಾಲಿ 1; M. ತಾಟಿ, an earthen wash-hand basin). ಹಿರಿಯ ತಳಿಗೆ (ಸ್ಥಾಲ Nr.). ತಳಿಗೆ ಚಮ್ಬು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಳಿಗೇ ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Bh. 2, 13, 7. 11; B. 3, 94; ಪೊನ್ಪಳಿಗೆ, ಹೊನ್ಪಳಿಗೆ.

ತಳಿರ್ taḷir. 1. To shoot, to sprout, to put forth leaves (ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.; T., M.; Tě. ತಲಿರ್ಗು). P. p. ತಳಿರ್ತು (Śmd. 115. 286; Śkv. 2, after 42). ತಳಿರ್ತುದು (Śmd. 187; ತಳಿರಿಸಿದುದು Kk. 20; Śm. 21). Once P. p. ತಳಿರ್ದು: ನವಜೂತಂ ತಳಿರ್ದನ್ದಿಂ ತಳಿರ್ಗುಮೇ ಸ್ಥಾಣೂತ್ಥರಂ ಜೈತ್ರ ದೊಳ್? (Jnv. 1, 13).

ತಳಿರ್ taḷir. 2. (Śmd. 58). = ತಳಿರು. A young shoot, a sprout, a new leaf or new leaves (ಪ್ರವಾಲ, ಪಲ್ಲವ Nn. 7; T., M., Tu.; Tě. ತಲಿರು). ತಳಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಕಳಸದ ತಳಿರ್ (162). ತಳಿರೆ (155). ಬಿಸಿರ್ ಅಳುರೆ ಕಮುಬ್ಬಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದು (39). See Čpr. 1, after 101; 2, 86; Bp. 42, 2; Śkv. 1, 51; J. 3, 11. 17. 32; 30, 4; ಅಸುಗೆದಳಿರ್, ಎಳೆ-, ಕೆನೆ-, ಚೆನೆ-, ಪನ್-, ಪೂ-, ಪೊಸ-. — ತಳಿರಡಿ. -ಆಡಿ. An elegant foot (Č. Bp. 10, 24; J. 6, 27). — ತಳಿರಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. A young shoot used as an arrow (V. 5, after 14). — ತಳಿರಿಡಿ. -ಇಡಿ. To shoot, etc. (ತಳಿರ್ Kk. 20; Śm. 21); young leaves to abound or to be attached in numbers (J. 3, 17). — ತಳಿರುಜೆ. -ಉಜೆ. = ತಳಿರ್ವಟ್ಟಿ. (Śkv. 3, 6. 9). — ತಳಿರುಯ್ಯಲ್. -ಉಯ್ಯಲ್. (Śmd. 152). A swing of young shoots (Čpr. 8, 49). — ತಳಿರ್ಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A branch with young leaves (Čpr. 2, after 93; J. 5, 15). — ತಳಿರ್ಜೊಮ್ಬು. A bunch of new leaves (V. 4, 25). — ತಳಿರ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. A bud-like lip (Rśv. 7, 102). — ತಳಿರ್ದುಮುಗು. -ತುಮುಗು. Young leaves to abound (J. 29, 45). — ತಳಿರ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. = ತಳಿರ್ಜೊಮ್ಬು. (Čpr. 1, 125; 7, 109). — ತಳಿರ್ದೋರಣ. -ತೋರಣ. (Śmd. 54. 385; Kk. 97). A festoon of young leaves (Čpr. 4, 42; J. 8, 3). — ತಳಿರ್ವಟ್ಟಿ. An umbrella (made of leaves, ಸತ್ತಿಗೆ Bhn. 32). — ತಳಿರ್ವಿಡು. To put forth shoots, etc. (Rśv. 2, 37). — ತಳಿರ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. Cloth made of foliage (Rśv. 8, after 5; 12, 69). — ತಳಿರ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The reddish colour of young leaves (Râghč. 17, 65). — ತಳಿರ್ವನ್ದರ. -ಪನ್ದರ. A shed made of young leaves (Rśv. 1, after 135). — ತಳಿರ್ವನೆ. -ಪನೆ. A bed of young leaves (J. 30, 19. 36). — ತಳಿರ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. = ತಳಿರ್ವನೆ. ತಳಿರ್ವಾಸಿಸಿನ್ದೆ ನೆಜ್ಜೆಗೆ ಏಂ ತಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡು ಪೋದರ್ ಏರ ಹಾಕುಲೆಯಂ? (Śmd. 133). — ತಳಿರ್ವೇರ್ಪು. -ಏಱ್ಪು. To cause to be laden with young leaves (Čpr. 6, 62. 96). — ತಳಿರ್ವೊರ್ಪು. -ಪೊಱ್ಪು. A load or burden of new leaves (Čpr. 7, 93).

ತಳಿರು taḷiru. = ತಳಿರ್ 2. (ಪಲ್ಲವ, ಕಸಲಯ Hlâ.; Si. 123; C.). ತಳಿರುಗಳ್ (Bp. 5, 20). — ತಳಿರುತೋರಣ. = ತಳಿರ್ದೋರಣ. (Si. 112).

ತಳಿರ್ಚು taḷirču. To cause to sprout (Čpr. 7, 73).

ತಳಿಸು taḷisu. 1. = ತೊಳಸು 1. To pound, to beat; to deprive rice of its bran by pounding (B. 1, 23; 2, 31; 5, 186).

ತಳಿಸು taḷisu. 2. To sprinkle (My.). **2,** to cause to sprinkle (My.).

ತಳು taḷu. (Śmd. 59). = ತಡೆ 1, etc. ತಳುವ ಮಾಟ್ಟಿಂ (ಜಡಕ್ರಿಯ Mr. 242).

ತಳುಕು taḷuku. 1. = ತಡವು 3. To stroke (Bh. 3, 7, 83).

ತಳುಕು taḷuku. 2. = ತಳಕು 2, etc. (Bh. 2, 2, 78; My.; Tě., T.).

ತಳುಗು taḷugu. = ತಂಗು 1, ತಡವು 1, etc. To stop (v. i.), etc. (My.).

ತಳುಪು taḷupu. = ತಳಪ, etc. (My.).

ತಳುವು taḷuvu. 1. = ತಡವು 1, etc. To stop (v. i.), to delay, to be slow, etc. (Bp. 11, 39; 18, 55; 42, 28; 47, 40; 61, 23; J. 11, 28; 19, 25; 30, 31). **2,** to be motionless, benumbed or bewildered. ತಳುವಿದುದು (ವ್ಯಸ್ತ, ಆಪ್ರಗುಣ, ಆಕುಲ Nr.).

ತಳುವು taḷuvu. 2. = ತಡೆ 1, etc. Stop, delay (My.; Tě. ತಲವು). See Bp. 3, 37; 17, 4; 28, 14; 37, 41; 42, 35; 44, 69; 47, 9. 21; 24, 10.

ತಳೆ taḷe. 1. (Śmd. 1). To hold; to bear; to carry; to support, to sustain; to put on one's self, as clothes, etc.; to obtain, to receive, to get; to take; to assume, to take to one's self; etc. (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; Śm. 114; ಧರಿಸು Śmd. 23. 171. 348; *cf.* ತಳ್ 1, ತಾಳ್ 1; T. ತಳ್ಗಿ, M. ತಳೆ, to fetter). ಪಸಾಯದ ಅಚ್ಚ ಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ ಅವಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದು (Čpr. 7, 41). See Śmd. 23. 99. 100. 171. 247. 345. 348. 363; Čpr. 1, 77. 110; 2, 13. 66. 73; Rśv. 4, 117; 6, after 11, thrice; 8, 117. 119; 9, 7; 12, 12; 13, 70; 13, after 95; J. 3, 6; 8, 2; 28, 28; 29, 26; Bp. 39, 10; 59, 54; 60, 8; ಅಲರ್ದಳೆ, ಕೊಂಚೆವೆಟ್ಟನ್ನಳೆ, ಬಾನ್ದೊಟ್ಟಿದಳೆ, ಮುನ್ದಳೆ, ಸಾಲ್ದಳೆ, etc.

ತಳೆ taḷe. 2. A tie, a tether or halter; fetters (J. 2, 5; M.; T. ತಳ್ಗೆ; *cf.* ತಕ್ಕೆ 2). ಪಶುವಿನ ತಳೆ (Śmd. I).

ತಳ್ಕು taḷku. 1. To smear or anoint the body with an unguent (ಅನುಲೇಪನ Śmd. Dh.; T. ತಳುಕ್ಕು, to glitter).

ತಳ್ಕು taḷku. 2. The state of being anointed (ಅನುಲೇಪನಭಾವ Śmd. Dh.; see ತಳಪ);—glitter, lustre (= ತಳಕು 2, etc., J. 3, 3; My.).

ತಳ್ಪ talpa. (ಶಬ್ದ). = ತಲ್ಪ. See ತಪ್ಪ 2; Čpr. 8, 78.

ತಳ್ಪಡಿ taḷ-paḍi. = ತಳ್ಪುಪಡಿ s. ತಳ್ಕು 2. (My.).

ತಳ್ವು taḷvu. 1. = ತಡವು 1, etc. To allow time to pass away, to delay, to wait, to linger (ಕಾಲ ಕ್ಷೇಪ Śmd. Dh.). See Rśv. 5, after 23; 6, after 132; 12, 13; 13, 101. 102; V. 14, 52.

ತಳ್ವು taḷvu. 2. = ತಡೆ 1, etc. Delay (Rśv. 13, 45).

ತಳ್ಳ taḷḷa. = ತಲೆ, etc. — ತಳ್ಳಕೆಳಕಳು. = ತಲೆಕೆಳಕು. (Si. 412).

ತಳ್ಳಂಕ taḷḷaṅka. Embarrassment, fear, etc. (ಸಿಡಿಮಿಡಿ, ಕಾತಳ Śm. 50; ಸಿಡಿಮಿಡಿ Kk. 67; ತಡವ್ಪಡ Čc. II, 21; ದಿಳ್ಕ, ತಳ್ಮಣ, ಭೀತಿ Bhn. 49; Râm. 5, 8, 71; Śkv. 2, after 2; J. 23, 10; Tě. ತನಕು, ತಲಕು, to sink, fail; to tremble). — ತಳ್ಕಂಕಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To perplex, etc. (ತಡ ಮಾಡು Śmd. II). — ತಳ್ಕಂಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become alarmed, etc. (Râm. 3, 6, 7). — ತಳ್ಕಂಕಂಗೊಳ್. -ಂಕೊಳ್. = ತಳ್ಕಂಕಗೊಳ್. (Rśv. 5, after 55).

ತಳ್ಳಿ talḷi. 1. Connexion; association, company (J. 10, 24; My.; Tu.; T. ಡಳ್ಳಿ, entangled state, intermeddling; intricacy; perplexity). ಮುಳ್ಳುಹೊನೆಯಷ್ಟು ಆಸ್ತದ ಕೊಡದವನ ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (Prv.). **2,** intermeddling: raising quarrels; seditious practices (ನಡುವೆ ಬನ್ನು ಜಗಳ ಹಚ್ಚೋಣ; ಬಣ್ಣಾಯಿ G.). ತಳ್ಳಿ ಮಾಡೋಣ (ವಿಗ್ರಹ G.).

ತಳ್ಳಿ talḷi. 2. Calumny, slander (My.; Tu.; ಕೊಡ್ಡೆ Cb.). See Prv. s. ಪಳ್ಳಿ 2.— ತಳ್ಳಿಯರ್ಜ.-ಅರ್ಜ. A slanderous, anonymous petition (My.).

ತಳ್ಳು talḷu. 1. = ತೆಳ್ಳು. To push, to shove away, to thrust, to drive, to throw; to reject, to dismiss; to heave (J. 11, 25; My.; T., M.; Tě. ತಜಿಮು, ತಜುಮು, to drive, persue, follow). ತಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ನುತ್ತ, ನುನ್ನ, ಅಸ್ತ, ನಿಷ್ಕೃತ, ಕ್ಷಿಪ್ತ, ಉರಿತ, ನೂಳಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 377). ನರಕದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡುವದು (ವಿಷ್ಣು ಆಜು 80). ಮೇಲಿನ್ದ್ದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡುವಿಕೆ (ಅವತಾಯ, ನಿಪಾತನ 397). ಹಡಗು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಯು ವನ್ತೆ ಕೆಳಗಡೆ ನೀರನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಮರಮುಟ್ಟು (ನೌಕಾದಣ್ಣ, ಕ್ಷೇಪಣಿ 84).

ತಳ್ಳು talḷu. 2. Pushing, etc. — ತಳ್ಳಕ್ಕುಜಿ. -ಅಕ್ಕುಜಿ. The love of pushing (J. 18, 31). — ತಳ್ಳುನಡಿ. = ತಳ್ಪಡಿ. A setting aside, dismissal (My.).

ತಳ್ಳು talḷu. 3. = ತರಳು, etc. (My.).

ತಳಿಲ್ talal. = ತಜಿ 1, etc. — ತಜ್ಜಿಯಿ. = ತಜಿ ತಜಿ. (Šmd. I). — ತಜ್ಜಿದಿಗುದಿ. = ತಜಿತಜಿಗುದಿ (Šmd. I).

ತಲಿ talḷa. 1. = ತಳ 2, etc. — ತಜಿ ತಜಿ. = ತಜ್ಜಿದಿ (Šmd. I). — ತಜಿತಜಿಗುದಿ. -ಳುದಿ. = ತಜ್ಜಿದಿಗುದಿ (Šmd. I). To boil with a briskly bubbling noise.

ತಲಿ talḷa. 2. = ತಳ 4, etc. — ತಜಿ ತಜಿನೆ. = ತಳ ತಳನೆ (Šmd. I). ತಜಿತಜಿನೆ ನೇಸಜ್ ಮೂಡಿದುದು (I). ತಜಿ ತಜಿನೆ ನೇಸಜ್ ಮೂಡಿದುದು ಮಿಜ್ಜು ಮೂಡುವ ತೆಱದಿಂ (229).

ತಲಿಲ್ talḷal. = ತರಳು, etc. An old, dry fruit (ಮುತ್ತ ಕಾಯ್ Šmd. I).

ತಲಿ talḷi. = ತಜಿ 1, etc., (ತಜಿ 4, ಪಸಿ). A clog, a cudgel (Sk. ತರಿ); a palisade (ಸ್ಥೂಲದಾರು Šmd. I & Dh.; Šm. 113; ಮರ Čt. I, 7; Č. Bp. 42, 24. 27. 28). ಆನೆ ಹೋರಲ್ ಇಕ್ಕಿದ ತಜಿಯಿಂ (Šmd. 131). See ನೂಂಕುದದಿ.

ತಲಿತೆ talḷe. A parasol, an umbrella (ಆತಪತ್ರ Šmd. I & Dh.; ಸತ್ತಿಗೆ Šm. 42. 114; ಕೊಜೆ, ಮೇಘಡಮ್ಬರ, ಛತ್ರ Ks.; Abh. P. 12, 19; M.; T. ತಜಿ). See ಏಲಿದದಿ, & s. ತಳಿ 6.

ತಲಿಕ್ಕಿಸು talḷisu. = ತಜಿಕ್ಕೆಯ್ಸು. (Č. Bp. 19, 32; Rśv. 8, after 82).

ತಲಿಕ್ಕೆ talḷkĕ. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. An embrace (ಅಪ್ಪುಗೆ, ಆಲ್ಗೆ, ಆಲಿಂಗನ Ks.; ಅಪ್ಪುಗೆ Šm. 76; ಅಪ್ಪು 100; ಅಪ್ಪುಗೆ, ಆಲಿಂಗನ Kk. 30; T. ತಜಿವು, M. ತಜಿಗು, to embrace, to hold fast). — ತಜಿಕ್ಕಿಗೆಯ್. To embrace (Šśv. 4, 73).

ತಲಿಕ್ಕೆಯ್ಸು talḷkĕysu. = ತಕ್ಕೈಯ್ಸು. etc. (Grj. 1, 107; Rśv. 14, 35). To embrace, etc. ಪಜಿಕ್ಕೆ ತಜಿಕ್ಕೆಯ್ದಿದಂ ಎನ್ಬಲ್ಲಿ ತಡಕೆಯ್ಯಂ ಮಾಡಿದನ್ ಎನ್ಬರ್ಥಂ (Šmd. 28 & I, o. r. ಪಜ್ಜಿ; in Mdb. MS. there is neither ಪಜ್ಜಿ nor ಪಜಿಕ್ಕಿ).

ತಲಿಗು talḷgu. = ತಗ್ಗು 1, etc. To become depressed, low or less, to decline, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Šmd. Dh.; T., M. ತಾಯ್, ತಾಯು; T. ತಂಜ, ತಾಜ್ಪು, lowliness; poverty; see ತಾಯ್ 4).

ತಲಿಪಿಲ್ talpal. (ತಳ್ಪಲ್). = ತಪ್ಪಲ್ 2, etc. (ನಿತಪ್ಪು, ಕಟಕ, ಸಾನು, ಪ್ರಸ್ಥ, etc., Hlâ.; ಪವ್ರ Hlâ.). ಬೆಟ್ಟದ ತಜ್ಪಿಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟದ ಪರಿವ ತೊಜಿ (ನಿರ್ಝರ); ಬೆಟ್ಟದ ತಜ್ಪಲ ಬನಂ (ಉಪತ್ಯಕೆ Hlâ.).

ತಲಿಪ್ಪು talpu. = ತಜಿಕ್ಕಿ. etc. (ಅಳ್ಪ Čt. II, 53; Čpr. 8, 103; Abh. P. 9, 165; T. ತಜಿವು).

ತಲಿಪ್ಪಿ talbu. = ತಜಿಬ್ಬು 1, etc. (which terms presuppose this form; see T. s. ತಜಿಪ್ಪಿ).

ತಾ ತâ. 1. = ತನ್ 2, etc., ತಾನು q. v. (C.; Tě.). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನೆನ್ದು, ಬಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Nr.). ನಾ ಮುಂಜೆ, ತಾ ಮುಂಜೆ ಇಜೆನೆನ್ದು, ಬಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಆತಿಕ್ಕಮಿಸಿ ಮುಂಜುವುದು (ಅಹಮ್ಮೂರ್ವಿಕೆ Nr.). ಶೋಕಾಕ್ರಾನ್ತದಿನ್ದಂ ತನ್ನ ತಾ ಮಱಿದು (Bp. 45, 6). ತಾ ಕಳ್ಪನಾದರೆ ಪರರಿಗೆ ನಮ್ಬು.— ತಾ ಕಾಣದ ದೇವರು ಪೂಜಾರಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.).

ತಾ ತâ. 2. The 2nd person singular imperative of ತರ್. Bring! (C.; Bp. 20, 21; T., M.; Tě. ತೇ).

ತಾ ತâ. 3. = ತ 2. See ಇನ್ತಾ 1.

ತಾಂ tâṁ. 1. = ತಾನ್, before consonants (Šmd. 263; Bp. 43, 1).

ತಾಂ tâṁ. 2. = ತಾಮ್, ತಾವು, q. v., before consonants. ತಾಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯೊಳ್ ತೊಡರ್ದಿರ್ಪಿಯರ್ (Šmd. 263). ತಾಂ ಸೇಮ್ಮರ್ (192). ತಾಂ ಸೀನ್ ಆಂ (299).

ತಾಕತ್ತು tâkattu. Power, strength (My.; Mhr., H. ತಾಕತ).

ತಾಕಿಸು tâkisu. = ತಾಗಿಸು. To make touch, etc. (My.).

ತಾಕೀತಿ tâkîti. = ತಾಕೀದಿ. (My.).

ತಾಕೀದಿ tâkîdi. Injunction, direction (My.; H., Mhr. ತಾಕೀತ, ತಾಕೀದ); a letter of injunction from government to an officer (My.).

ತಾಕೀದು tâkîdu. = ತಾಕೀದಿ. (My.).

ತಾಕು tâku. 1. = ತಾಗು 1, ತಾಂಗು 1. To join (v. i.), to come in connexion or contact with, to touch; to hit, strike or dash against; to collide with;—to close with, to attack (C.; T., M., Tě.; *cf.* ತಗುಳ್, ತಗುಳ್ಚು 1; ತಗೆ 1; ತಾಟು 1). ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಕುಡುಗೋಲು ತಾಕಿತು (B. 1, 9). See Bp. 52, 9. 11; B. 2, 47; 3, 80; ಅಡ್ಡ- No. 1; ಎದ-. — ತಾಕಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to touch, etc. (B. 3, 81). — ತಾಕಲಾಡು. -ಆಡು. To strike mutually one against the other (B. 5, 264).

ತಾಕು tâku. 2. = ತಾಗು 2, ತಾಂಕು. Joining, touching, touch. See ಅಡ್ಡತಾಕು No. 2. **2,** conjoint place: a field, a flat (My.; see ಗದ್ದೆ-). **3,** conjointness in saṅgîta (V. 19, 9).

ತಾಕುಳ tâkuḷa. (= ತಾಗುಳ). Formidableness (J. 27, 7).

ತಾಕುಳಿ tâkuḷi. = ತಾಕು 2, No. 3. (V. 11, 8).

ತಾಗಾಯತಿ tâgâyati. Until; up to (My.; Br. ತಾಗಾಯತ್ತು; Mhr., H. ತಾಗಾತತ, ತಾಗಾಯತ).

ತಾಗಿಸು tâgisu. = ತಾಕಿಸು. (My.).

ತಾಗು tâgu. 1. = ತಾಕು 1, etc. (ಸಂಘಟ್ಟನ Šmd. Dh.; ಸಂಘಟ್ಟನ, ಪಳಂಡು Šm. 44; Kk. 58, o. r. ತಾಂಗು; ಸಂಘಟ್ಟನೆ ಆಗು

Šmd. 174 Cm.; ಆಯ್ದು 392 Cm.; C.). First person plural imperative ತಾಗುವಂ or ತಾಸಂ (Šmd. 275). ಆಸಿಬರುಮ್ ಒನ್ವಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಲುನೆನೊಳ್! (270). ಪೊಗಲ್ ಈಯದೆ ತಾಪಂ! (289). ತಲೆ ತಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಾರದು.—ತಾಗದೆ ಬಾಗದು, ಬಿಸಿಯಾಗದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು (Prvs.). See Čpr. 1, after 101; Abh. P. 7, 114; 13, 59. 67. 75; Bp. 27, 30; 35, 48; 50, 6; 52, 10; 57, 14; 61, 39; Bh. 1, 8, 67; J. 7 sum.; 7, 28. 43; 22, 3; 28, 48; B. 4, 148. — ತಾಗಲೆಸುವವ. -ಎಸುವವ. (ಲಕ್ಷ್ಯ, ಉಪ್ಪತ Mr. 296). — ತಾಗು ತಾಗು. rep. (Bp. 38, 55).

ತಾಗು tāgu. 2. = ತಾಕು 2, No. 1. (Râm. 5, 3, 45). See ಮರದಾಗು. — ತಾಗುದಟ್ಟು. -ತಟ್ಟು 2. Touching and hitting (Bh. 10, 4, 21).

ತಾಗು tāgu. 3. = ತಂಗು 1, etc. ಜಾಗವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾಗ ಬೇಕು (Prv.).

ತಾಗು tāgu. 4. (= ತಗ್ಗು 2, etc.). Inclining, bowing, bending (M., T. ತಾಕು, to lower; ತಾಳ್, to be low, etc.; see ತಾಳ್ 4). — ತಾಗು ಬಾಗು. dupl. (Dp. 19, 4; My.).

ತಾಗು tāgu. 5. To jump, to skip, to leap over (R.; T. తప్పు, తాగు, తావు, తాణ్డు; M. ಚಾಡು; T. ತಾಂಗು, to halt, hobble upon one leg; *cf.* ಪಾಟು 1).

ತಾಗುಡಿ tāguḍi. An ambush, lurking or hiding place (Sd., Tě. డాగు, దాగు, to be hidden or concealed, to lie hid; ತಾಡು, to hide; see ತಾಪು).

ತಾಗುಳ tāguḷa. (= ತಾಕುಳ). Ardour, passion, rage; formidableness (రౌద్ర Bhn. 47; M. ತಾಕು, to burn a little; *cf.* ತಗುಳ್ಚಿ 2?).

ತಾಂಕು tāṅku. = ತಾಕು 2, etc. (Râm. 6, 10, 26).

ತಾಂಗು tāṅgu. 1. = ತಾಕು 1, etc. (ಸಂಘಟ್ಟನ Šmd. Dh.; ಸಮ್ಮರ್ದ Šm. 83; see Kk. s. ತಾಗು 1).

ತಾಂಗು tāṅgu. 2. To support, to keep, to sustain, to bear up (ಧಾರಣ Šmd. Dh.; Šm. 83; T. తాంగు; M. ತಾಙ್ಙು; see ಟಾಕು).

ತಾಜಿ tājī. = ಬಾಜಿ. (My.).

ತಾಜಲ tājala. = ತಾಜೀ. Fresh; green; new; not stale (Čb. 66. 172; My.; Br.; Mhr., H.).

ತಾಜವಕೆಲಂ tājâ-kalaṁ. A fresh paragraph; a postscript (My.; Mhr., H.).

ತಾಜೀ tājī. = ತಾಜಾ. ತಾಜಬೆಣ್ಣೆ (ಶುಕ್ಲ Čb.).

ತಾಜೀಮು tājīmu. Treating with ceremony and respect; receiving politely and courteously (My.; Mhr., H., Br.).

ತಾಟ tāṭa. 1. = ತಾಟು 3, ತಾಟೆ. A dining-plate of silver, gold, etc. (B. 5, 283; Mhr. ತಾಟ).

ತಾಟ tāṭa. 2. Stiffness, the absence of pliableness; tightness; firmness, robustness, strength and stoutness; pride, haughtiness (Mhr. ತಾಠ; see ತಾಟಗಿತ್ತಿ).

ತಾಟಕಾನ್ತಕ tāṭakâ-antaka. The destroyer of Tâṭakâ: Râma (My.).

ತಾಟಕಿ tāṭaki. = ತಾಟಕೆ. (Râm. 1, 10 sum.; J. 18, 2).

ತಾಟಕಿತನ tāṭakitana. A wicked, quarrelsome disposition or behaviour like that of the fiend Tâṭaki (My.). ತಾಟಕಿತನಂ ತಾಂ ಮಾಪ್ಪಿರ್ (Sâ. in W. p. 237).

ತಾಟಕೆ tāṭakĕ. ತಾಟಕಾ. = ತಾಟಕಿ. N. of a female fiend (sister of Subâhu, Mhr.; *cf.* Sk. తాడకా); a vixen, virago; a monstrous and hideous woman (Mhr.).

ತಾಟಗಿತ್ತಿ tāṭa2-gitti. A (haughty), quarrelsome, wicked woman (My.).

ತಾಟಗಿತ್ತಿತನ tāṭagittitana. The behaviour of a ತಾಟಗಿತ್ತಿ (My.).

ತಾಟಂಕ tāṭaṅka. = ತಾಡಂಕ. (Sk.; My.).

ತಾಟಿ tāṭi. Skin, bark (ಚೋಚ, ವಲ್ಕ, ವಲ್ಕಲ G.; Tě. తాటె; *cf.* ತೊಗಟೆ).

ತಾಟಿ tāṭi. 1. Stiffness, tension, tightness (Mhr. ತಾಠ). — ತಾಟಗಣ್ಟು. A tight knot (J. 6, 37).

ತಾಟಿ tāṭi. 2. = ತಾಳಿ 2, etc. (Tě.). See ನೆಲ-. — ತಾಟಬೆಲ್ಲ. Palm-tree jaggory (My.; Tě.).

ತಾಟಿಸು tāṭisu. To cause to come in contact with; to strike (Bp. 5, 40; 14, 17. 21; 23, 11; 29, 17; 45, 27; 47, 1; 52, 15; 60, 32; Bh. 6, 4, 26; My.). **2,** to cause to strike (My.). See Prv. s. ತ್ರಾಣ.

ತಾಟು tāṭu. 1. To strike against, to touch, to come in contact with, etc. (ಸಂಘಟ್ಟನ Šmd. Dh.; *cf.* ತಟ್ಟು 1, ತಾಗು 1). **2,** to strike (My.; T.; T. also తాట్టు). — ತಾಟಾಟ. -ಆಟ. Wandering about in one's difficulties (My.); trouble (My.); continually going from one to another (My.). — ತಾಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to knock one against another (J. 13, 43; My.); to cause to wander from one to another (My.). — ತಾಟಾಡು. -ಆಡು. To wander from place to place on account of trouble (My.); to knock one against another, as branches, etc. (My.); to move about, to wave, as trees in the wind (My.).

ತಾಟು tāṭu. 2. Striking against, etc. — ತಾಟು ಗೋಲಿ. Marbles of lac that are suspended and used as a toy (My.). — ತಾಟು ಹೊಡಿ. To knock one against another (v. i., My.).

ತಾಟು tāṭu. 1. The sloping frame of a roof (B. 4, 121. 122; Mhr. ತಾಠ. deviation from rectitude, as of a balance).

ತಾಟು tāṭu. 2. = ತಟ್ಟು 1. Sackcloth (My.). — ತಾಟ ಪಟ್ಟೆ. = ತಾಟು. (My.).

ತಾಟು tāṭu. 3. = ತಾಟ 1, etc. (B. 3, 58; 4, 125).

ತಾಟು tāṭu. 4. Pompous array; pomp; show (Mhr., H. ಥಾಟ).

ತಾಟುಗಾಂಜಿ tāṭu-gāṛa. A pompous, or proud, man. ತಾಟು ಗಾಜಿನು ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೋಟುಗಾಜಿನಾಗಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ತಾಟೆ tāṭĕ. = ತಾಟ 1. See ತಟ್ಟೆ 1, No. 3.

ತಾಡ tāḍa. A kind of grass, Andropogon serratus or Lipeocercis serrata. See ದೇವ-. 2, (= ತಾಳ 1), beating, striking; a blow. 3, sound, noise; chest-sound (ಎದೆರವ Mr. 330). 4, (in Mhr.) the palmyra-tree (= ತಾಳ 2).

ತಾಡಕ tāḍaka. The grass Lipeocercis serrata Trin. (ದೇವ ದಾಳಿ Mr. 133).

ತಾಡಂಕ tāḍaṅka. = ತಾಟಂಕ, ತಾಲಕ. *A kind of ear-ring.*

ತಾಡನೆ tāḍaṇĕ. = ತಾಡನೆ. (My.).

ತಾಡನ tāḍana. Beating, striking, whipping, hitting. See ಒಗೆ, ತಟ್ಟು, ತದೆ, ಪೊದೆ, ಪೊಯ್, ಬಡಿ, ಮೋದು; Čpr. 3, 46; 5, after 39.

ತಾಡನಿ tāḍani. *A whip.*

ತಾಡನೆ tāḍaṇĕ. = ತಾಡಣಿ, ತಾಡನ. (My.).

ತಾಡಪತ್ರ tāḍa-patra. = ತಾಲಪತ್ರ, (ತಾಳೆಯೋಲೆ). *A hollow*

cylinder of palmyra leaf, etc. thrust through the lobe of the ear; a blade of the palmyra-tree (ತಾಡವಾಲೆ G.).

ತಾಡವಾಲೆ tāḍa-vāḷe (ōḷe). = ತಾಡಪತ್ರ. ತಾಡವಾಲೇ ಬೀನಣಿಕೆ (ತಾಲವೃನ್ತ, ತಾಲವ್ಯಜನ G.). — ತಾಡವಾಲೆಮರ. = ತಾಳೆ- -. (ತಲ G.). 2, ಹಿನ್ತಾಲ (G.).

ತಾಡಿ tāḍi. = ತಾಲಿ 2, etc. The palm Corypha taliera Roxb. 2, the spirituous exudation of the palmyra-tree, toddy (Mhr.). — ತಾಡೀ ಮರ. The palmyra-tree (ಅಸಿತದ್ರುಮ ಟಿಂ.). ತಾಡೀ ಮರದಿನ್ದ ಆಗುವ ಸರಾಯಿ (ತಾಲಮಧು G.). — ತಾಡೀ ಸರಾಯ. Toddy (ಕಳ್ಳು G.).

ತಾಡಿಗ್ಯ tāḍigya. The barred-headed goose, Anser indicus (Bḍ.).

ತಾಡಿತ tāḍita. Struck, beaten. (Cpr. 1, 126).

ತಾಡಿಸು tāḍisu. To beat (My.; J. 16, 41).

ತಾಣಿ tāṇa. 1. = ತಾಳ 1. Tbh. of ತಾಲ 1. (ಗೇಣ್ Mr. 324, o. r. ತಾಳ). See Grj. 2, after 106.

ತಾಣ tāṇa. 2. = ಟಾಣ. Tbh. of ಸ್ಥಾನ (Śmd. 341. 364; ಜಾವಡಿ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಮು, etc., ಆಶ್ರಯ Śm. 58; Kk. 64). See Śmd. 27. 139. 148. 183. 268; Cpr. 8, 7. 62; Śm. 31. 32; ಉಸುರ್ದಾಣ, ಕುರುಹುದಾಣ, ಸೀರ್ದಾಣ, ಮಿಗದಾಣ. — ತಾಣದೀವಿಗೆ. = ಟಾಣ-. A lamp that always stands in the same place before an idol and is constantly kept burning (Tbh. of ಸ್ಥಾನದೀಪಿಕೆ Śmd. 376; My.). — ತಾಣದೀವಿಗೆಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. (Śmd. 387). Light of the tāṇadīvigē. — ತಾಣಬಟ್ಟೆ. Tbh. of ಸ್ಥಾನಪ್ರಸ್ಥ (Śmd. 376).

ತಾಣಾಂಕ tāṇa-aṅka. (ತಾಣಿಯ Ct. II, 110).

ತಾಣಿಗ tāṇiga. One who occupies, or is in, a place. See ರಣದಾಣಿಗ.

ತಾಣು tāṇu. Tbh. of ಸ್ಥಾಣು. Śiva (Bp. 37, 61).

ತಾಣ್ಟು tāṇṭu. = ದಾಣ್ಟು 1. To jump, to dance, to leap; to skip over; to cross (Rśv. 13, 78, o. r. ದಾಣ್ಟು; T., M. ತಾಣ್ಡು; see ತಾಗು 5).

ತಾಣ್ಡವ tāṇḍava. *Dancing with violent gesticulation,* as that of Śiva and his votaries (ರೂಪಕ, ನೃತ್ಯ Nn. 135; ನೃತ್ಯ, ಲಾಸ್ಯ, ನಾಟ್ಯ Mr. 79).

ತಾಣ್ಡವಾಳ tāṇḍavāḷa. = ತಣ್ಡವಾಳ. (My.).

ತಾಣ್ಡಸ tāṇḍasa. = ತಣ್ಡಸ. (ಇಕ್ಕುಟಿ, ಸನ್ದಂಶ Śmd. I).

ತಾಣ್ಪಳಿ tāṇpaḷi. See ತಣ್ಪಳಿ.

ತಾತ tāta. (= ತಣ್ಡೆ). *A father.* 2, a grand-father (C.; ಪಿತಾಮಹ, ತಣ್ಡೆಯ ತಣ್ಡೆ Nn. 22). ತಾತಾಚಾರ್ಯರ ಮನೆಗೆ ಏನಪ್ಪಣ್ಣಿ? (Prv.). See ಮುತ್ತಾತ; Prv. s. ಯಾತ.

ತಾತತ tātta. = ತತಾ. A meaningless prefix. — ತಾತತೂತು. Full of holes (My.).

ತಾತಿ tāti. 1. = ತಾಯಿತಿ. (My.).

ತಾತಿ tāti. 2. Augmenting; granting. See ತಿವ-. 2, offspring, a son.

ತಾತ್ಕಾಲಿಕ tātkālika. (fr. ತತ್ಕಾಲ). Relating to that time; contemporary, instantly appearing; happening without delay. (My.).

ತಾತ್ಪರಿಯ tātpariya. Tbh. of ತಾತ್ಪರ್ಯ. (Mr. 6; My.).

ತಾತ್ಪರ್ಯ tātparya. (fr. ತತ್ಪರ). Aim, object, purpose, intent, design. 2, meaning, scope, purport, drift. 3, explanation. See Śmd. 5; Kâvy. III, 3, B, 148; Bp. 3, 77.

ತಾತ್ಸಾರ tātsāra. Slight, disrespect, contempt (My.; B. 4, 39; Tē. ತಾತ್ಸರ್ಯ, ತಾತ್ಸಾರ).

ತಾದರ್ಥ್ಯ tādarthya. (fr. ತದರ್ಥ). The being intended for that; identity of aim; sameness or precision of meaning; *regard, sake, purpose.* See Nr. s. ಓಸುಗರ.

ತಾದೃಶ tā-dṛiśa. Such like, such a one. (B. 4, 221; My.).

ತಾದ್ಧರ್ಮ್ಯ tāddharmya. (fr. ತದ್ಧರ್ಮ). Sameness of law, *analogy.*

ತಾನ್ tān. = ತನ್ 2 q. v., etc., ತಾನು q. v. He, she, it, in the reflexive or reciprocal sense (Śmd. 109. 110. 174. 177. 178; T., M.). For the plural see ತಮ್ 1, etc.; Śmd. 178 one MS. adduces the plural ತಾಂಗಳ್ (T.). — ತಾನ್ ಇರ್ದಂ (262). ತಾನ್ ಎಚ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚಮಲ್ಲದ ಆರಿವಾಹಿನಿಯಂ (263). ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಯತ್ನವತ್ತಮಿದ್ದೊಳ್ ಬಹುಳತೆ ತಾನ್ ಎನ್ಬುವಿಲ್ಲ (66). ವಿಸಾನಾಗಿಯುಮ್ ಎಸಱಿಯಾಗಿಯುಮ್ ವಿನಾಗಿಯುಮ್ ತಾನ್ ಎಲ್ಲಂ (84). ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಈ ತೆಱದಿಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ತಾನ್ ಉಣ್ಮು (139). ಆಧಾರಂ ತಾನ್ ಆವುದು, ಆನು ಅಧಿಕರಣಂ (162). ತಿತರೇತರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹತಮ್ ಅದು ತಾನ್ ಆವುದು, ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬಹುಪ್ರೀಹಿ ತಗುಳ್ಗುಂ (219). ಏನ್ ಎಮ್ಬ ಪೆಮ್ಪೊ! ಮನುವುಂ ತಾನುಂ ಸಜ್ಜರಿತರ್, ಅಮರ ಕುಜಮುಂ ತಾನುಂ ಪಾಸಿಗಳ್, ಅಮ್ಬೋಸಿಧಿಯುಂ ತಾನುಂ ಗಮಿಸ್ಥಿರರ್! ಎನಿಸನುದಯಾದಿತ್ಯಂ (175). ತಾನೆ ಮೇಲೆಮ್ಬುದು (ಅಹಂಕಾರಿ, etc. Hlâ.). ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ (Bp. 39, 15). See Bp. 54, 83; Bh. 1, 8, 6. 32. 64; Rśv. 13, 6; 13, after 96. — ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆ (ಸ್ವಾಚ್ಛನ್ದ್ಯ, etc.); ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆಕಾಱಿ (ಯಥಾಕಾಮಿ, ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, etc. Hlâ.). ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧನಾದ ವಿಮ್ಶಗಳು (ನಿಜವಿದ್ಯಂಗಳ್ Nn. 92). ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆ (ಸ್ವೈರ, ಸ್ವೇಚ್ಛೆ 101). ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ (ಪ್ರಕೃತ 111). ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ (ಸ್ವ ಸ್ತ್ರೀ 118). ತನ್ನಯ ಸೀಮೆ (ಸಾಕ್ಷಾತ್ 118). ತನ್ನಿಚ್ಚೆಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯ (ಹರಣ 165). ತನ್ನಿಚ್ಛೆ (ಅನಿಮಿತ್ತ; ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ; ಯದೃಚ್ಛೆ Mr. 452). ತನ್ನ ಮಗಳ ಪತಿ (ಜಾಮಾತೃ 314). ತನ್ನಿಚ್ಚೆಗಾಪಿ (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ; ನಿರವಗ್ರಹ 230). ತನ್ನ ಸೋಲುವ ನುಡಿದು ಕೊಮ್ಬನ್ ಅದರನ್ ಅಕ್ಕು; ತನ್ನ ತಾ ಸಾವವಂ ನಯಶೂಲಿಕನ್ ಎನಿಕ್ಕು (237). ತನ್ನರವು (ಸ್ಥಿತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ 486). ತನ್ನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಭಾಗಿನೇಯ); ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುಹ (ಕೃ ಯ); ತನ್ನ ಪೆಚ್ಚಿಗೆ ಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ); ತನ್ನ ಬಸುಱಿಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಸ್ವಜಾತ, etc.); ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರವಾತನು (ಆತ್ಮಜ್ಯರಿ, etc. Nr.). ತನ್ನ ನೆಲಿಬಿಗೆ ತಾನೆ ಮುನಿವುತ, ತನ್ನ ತಾನಱಿಯದೆ (Bp. 22, 29). ಒಬ್ಬನು ಪೇಳಿದಯೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನೊಬ್ಬನ ಪೂರ್ತಿ ಅಡಿಗೇ ಸಾಮಾನ ತರುವದು (B. 5, 125; My.). ತನ್ನಯೆ ವಧುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ (Śmd. 67). ತನ್ನದು (ಅನ್ವರ Si. 453); ತನ್ನವನು (ಸ್ವ 459). ತನ್ನದೇ! (B. 4, 197). ತತ್ತನಯರೊಳ್ ತನ್ನ ತಾನೆ ದೊರೆ ಕೊಣ್ಡವಂ ತತ್ತನನ್ದನನ್ ಇವಂ ತನಗೆ! (J. 28, 57). ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ (Bp. 40, 50). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಲಿ ತಿಳಿದು, ತನ್ನೊಳು ತನ್ನ ಮೋಕ್ಷವ ಗಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಸಾಲದೇ? ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿನ್ನೇನು? (Abhâ. 1, 5). ಮಾಯೆ ತನ್ನನ್ತೆ ನಜೆಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಅಂಚೆವಣ್ಣಿಗೆ (Prll. 3, 32). See Bh. 1, 8, 11; J. 18, 39; 29, 38. 39. 40; Si. 190. 259. 267. 413 and Prvs. s. ತನ್ನ್. — ನಿನಗೆನಗೆ ತನಗೆ ತೀರ್ಗುಮೆ ಜನುಮನ್ತನ ಕತ್ತ ಸಾಹಸಂ ರಿಪುವಿಜಯಂ? (Śmd. 178). ಕರ್ಣನೊಳ್ನುಡಿ ತನಗದು ನಿಜ ಮಾಗೆ ನೆಗಿದ್ದಿನ್ ಆ ವಿಭುವಿಳೆಯೊಳ್ (133). ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಹ (ವೃದ್ಧಿ Nr.). ತನ್ನವರ್ತನ್ದಲೇ ತನಿಗೆ ಉಣ್ಟಾಗುವ ಭೀತಿ (ಅಪಭಯ Si. 267). ತನಗೆ ನಿನ್ನ ಸುತನಂ ಕಣ್ಡು ಮೂಡಿತುತ್ಸಹಮ್! ಎನ್ದನಾ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ (J. 29, 34). ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು (ಬುದ್ಧಿದ, ಜಚೆ Nn. 73). ತನಿಗಿನ್ತಲೂ ಬಲವನ್ತನು (Si. 262). See Si. 69. 264. 265. 293; J. 8, 2; 30, 49; Bh. 1, 8, 8 and Prvs. s. ತನ್ 2. — ತನ್ನಿನ್ದ (ಸ್ವಯಂ Nr.). ತನ್ನಿನ್ದ (ಸ್ವಯಂ, ತಾನಾಗಿ Si. 475). ತನ್ನಿನ್ದಲು ಹಿರಿಯಳು (ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ Nn. 128, o. r. ತನ್ನಿನ್ದ). ತನ್ನಿನ್ದ ವಿಸಾಱಿದುದು (ಅತ್ಯಯ 134). ಈ ಮನೆ ತನ್ನಿನ್ದ ತಾನೇ ಆಗಿದೆ (B. 4, 58).

ತಾನ tāna. 1. (= ಠಾಣ). Drawn, stretched; directed; bent on; expanse, extension; a thread; a tone, a protracted

tone, the key-note in music; a monotonous tone. See ಉತ್-, ಏಕ-, ಪ್ರ-, ಏ-, ಸನ್-; Bp. 3, 77; V. 11, 8.

ತಾನ tâna. 2. Tbh. of ಸ್ನಾನ. (My.; T., Tĕ.).

ತಾನು tânu. = ತಾನ್, etc. (C.; Tĕ.). ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತ ಜೋಹಲ್ಲಿ ಒಸ್ಸೆ ರಾಜ್ಯವನ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಶ್ವ ಗ್ರಾಹ Nr.). ತಾನಾಗಿ, of himself, herself or itself, voluntarily. ತಾನಾಗಿ ಹರಿವುತ್ತ ಇರುವ ಜಲಪ್ರವಾಹ (ಸ್ರೋತ, etc. Si. 84). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿನ್ನೆಲೂ ಬಿತ್ತಲ್ ಪಡದೇ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಜ್ಞ ಭತ್ತ ಮುನ್ತಾದದು (ನೀವಾರ 307). ತಾನಾಗಿ ಬನ್ದ ಅತಿಥಿ(ಆಭ್ಯಾಗತ G.). ಶತ್ರುವೂ ತಾನೂ ಸಮವಾಗಿರುವಿಕೆ(ಸ್ಥಾನSi. 263); ತತ್ತು ವಿಗಿನ್ತ್ತಲೂ ತಾನು ಹೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ(ವೃದ್ಧಿ 263). ನಾನು ಮುನ್ನು ತಾನು ಮುನ್ನೆನ್ಬುವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ಕೆಲಸ (ಆಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ 293). ತಾನಾಗಿ ಬೀಳಿವ ಮರಕ್ಕೆ ಕೊಡಲೀ ಹಾಕದ ಹಾಗೆ.—ತಾನುಣ್ಬೆಯೇ? ಮೂಲಿ ಲೋಕ ಉಣ್ಬೋ?—ತಾನು ಕೊಡಗ, ನರರನ್ನು ಆಣಕಿಸಿತು. —ತಾನು ನೆಟ್ಟ ಬೀಡಿ ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತು.—ತಾನು ಜಾಲಿ ಬಿದ್ದು, ಉಣ್ಣೆಯನ್ತ ನೆಲ! ಆಸ್ಪ.—ತಾನು ತಿಮ್ಬೋದು ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪು, ಹಿರೇ ಕುದುರೇ ಜೀಚ್ಬೆ.—ತಾನು ಬಾದಿಲಾಪದೆ ಎನ್ನಿಯ ಬಯ್ದುನ್ತೆ.—ತಾನು ಗರ್ತಿ ಆದರೆ, ಸೂಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟು.—ತಾನು ಸಾಯ ಬೇಕು, ಸ್ವರ್ಗಾಪಡೆಯ ಬೇಕು.—ತಾನು ಹೋದರೆ ಮುಜ್ಜಗಿಲ್ಲ, ಜೀಲಿ ಳಕಿಸಿದರೆ ಮೊಸರು ಕೊಡ್ಬಾರೇ?—ತಾನು ಹೋದರೆ ಮುಜ್ಜಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಿಗೆ ಚೀಟು.—ತಾನೂ ಕುಡಿಯ, ಕುಡಿಯುವವನಿಗೂ ಬಿಡ.—ತಾನೊನ್ದೆ ಣಿಸಿದರೆ ದೈವ ವೊನ್ದೆ ಣಿಸಿತು (Prvs.). See Prv. s. ತಾಮಿಮಾಡು, where ತಾನೆ refers to ಯಾರು.

ತಾನು tânu. A web or piece of cloth (My.; Mhr., H. ಥಾನ).

ತಾನ್ತ tânta. 1. Wearied, fatigued, distressed; languid; faded, withered. See ನಿ-.

ತಾನ್ತ ta-anta. 2. A term with final ತ (ಕೆmd. 314).

ತಾನ್ತ್ರಿಕ tântrika. (fr. ತನ್ತ್ರ). *A man versed in any science or system,* a scholar; a philosopher. 2, relating to the tantras; a follower of the doctrine taught or contained in the tantras (Si. 142). See Nr. s. ಬಲ್ಲವ.

ತಾನ್ದುರಿಸು tândurisu. See ತನ್ದುರಿಸು.

ತಾಪ tâpa. Heat; burning; torment, pain; *sorrow, affliction, distress.* See Prv. s. ತಾಪ.

ತಾಪಜ್ವರ tâpa-jvara. A burning fever (My.).

ತಾಪಣೆ tâpaṇĕ. Tbh. of ಸ್ಥಾಪನ (ಕೆmd. 341. 364; My.).

ತಾಪತ್ರಯ tâpa-traya. The three sorts of affliction incidental to created beings, viz. ಆಧಿದೈವಿಕ, ಆಧಿಭೌತಿಕ and ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ (C.; Bp. 39, 22; ಕೆśv. 1, 75; B. 4, 77). ತಾಪತ್ರಯದವನಿಗೆ ತಾಪೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ತಾಪಸ tâpasa. (fr. ತಪಸ್). Relating to or performing penance. 2, *an ascetic;* a hermit; a devotee. (J. 2, 44; 20, 1).

ತಾಪಸತರು tâpasa-taru. *The tree Terminalia catappa or putranjiva Roxburghii* Wall.

ತಾಪಸೇನ್ದ್ರ tâpasa-indra. A great ascetic or devotee (Bp. 32, 13).

ತಾಪಾಳ್ tâpâḷ. -ಳು. A bar, a bolt (My.; T. ತಾಪ್ಪಾಳ್, ತಾವಾಳ್, ತಾದಿವ್ವಾಳ್; see ತಾದ್ 2). — ತಾಪಾಳುಮರ. The cross bar of a door, used in My. (to frighten children) in the saying: ತಾಪಾಳುಮರದ ಮೇಲೆ ಗೋಪಾಳದಾಸಯ್ಯ ಕೂ ತಿದ್ದಾನೆ.

ತಾಪಿ tâpi. Oppressed by heat; suffering from moral or physical disease. See ಅನು-.

ತಾಪಿಚ್ಚ tâpiccha. *The tree Xanthochymus pictorius* Roxb.

ತಾಪಿಂಜ tâpiṁja. = ತಾಪಿಚ್ಚ. (G.).

ತಾಪಿತ tâpita. Heated; distressed; pained. See ಸನ್-.

ತಾಪಿಸು tâpisu. 1. To be hot, to burn, to suffer pain (Bp. 19, 50; 45, 36).

ತಾಪಿಸು tâpisu. 2. Tbh. of ಸ್ಥಾಪಿಸು. (My.).

ತಾಪಿಸು tâpisu. 3. To give warning, to admonish (My.; Mhr. ಥಾಪಣೇಂ, to pat and coax in order to persuade).

ತಾಪು tâpu. = ತಾಪೆ. A pimp's house (ತಾಪೆ, ಕುಣ್ಬಣಿ ವನೆ Kś.; ತಾಪೆ, ಕುಮುಸುದಾಣ Kk. 57; Tĕ. ದಾಪು, to hide; ತಾಪಿ, bringing together; ತಾಪಿ ಜೇ, to pimp; see ತಾಗುಡಿ; T. ತಾಪ್ಪು, the expected moment, the wished-for occasion, immediate proximity; ತಾಪ್ಪುಗೊಳ್ಳು, to wait for an opportunity; to lurk, lie in ambush; M. ತಾಪ್ಪು, opportunity).

ತಾಪೆ tâpĕ. 1. ತಾಫೆ. A set or company, as of dancing girls and musicians (My.; Br., Mhr., H. ತಾಫಾ).

ತಾಪೆ tâpĕ. 2. = ತಾಬೆ. (My.).

ತಾಪ್ತಾ tâptâ. A kind of silk cloth (My.; Br. ತಾಫ್ತಾ; Mhr., H. ತಾಪತಾ, ತಾಫತಾ).

ತಾಬೂತು tâbûtu. A bier, especially that which is carried about in the Moharam by Muhammadans (My.; Mhr., H.).

ತಾಬೆ tâbĕ. = ತಾಪೆ 2. Dependance; charge (My., Br., H.).

ತಾಬೆದಾರ tâbĕ-dâra. A dependant or follower (My.).

ತಾಬೇಲು tâbêlu. = ತಾಮ್ಬೇಲು. A sea or land turtle (Tĕ. ತಾಬೇಲು, ತಾಮೇಲು; S. Mhr.; My. occasionally).

ತಾಮ್ tâm. = ತಮ್1, etc. They, in the reflexive or reciprocal sense, applicable to the three genders. ತಾಮ್ ಇರ್ದರ್ (ಕೆmd. 262). ತಾಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟರ್ (300). ತಾಮ್ ಅರಿಬರ ಮತದಿನ್ದೆ ಅನ್ಯೋರ್ವರ್ಣಲೋಪ ಮುನ್ ಅಳ್ಗಂ (56). ತಮ್ಮಂ ತಾಮೆ (Abh. P. 15, 16). **2,** in an honorific sense, used also in addressing a single person: you, your Honor. ತಾಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟಿರ್ (ಕೆmd. 299).

ತಾಮರ tâmara. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Ct. II, 94; *cf.* ತಕ್ಕು 1?).

ತಾಮರಸ tâmarasa. = ತಮರಸ. Gold; copper; *a lotus (cf.* ತಾಮರೆ, etc. and see Hlâ. s. ತಾವರೆ). — ತಾಮರಸಬನ್ಧವ. The sun (Râm. 3, 6, 54).

ತಾಮರೆ tâmarĕ. = ತಾವರೆ (ಕೆmd. 128). A lotus (ಕೆpr. 1, 10; M.; T. ತಾಮರೈ; Tĕ. ತಮ್ಮಿ, ತಾಮರೆ; T., M. also ತಾರ್). **2,** (= ತಾಮ್ರ) No. 3), a disease spreading on the body as an orbicular lotus leaf: the ring worm (Tĕ. ತಾಮರೆ, ತಾಮೆರೆ; R.; T. ಪಡುದಾಮರೈ).—See ಅನ್ತರದಾಮರೆ.

ತಾಮಲಕಿ tâmalaki. *The tree Flacourtia cataphracta* Roxb. (ಧೂಪಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.).

ತಾಮಸ tâmasa. (fr. ತಮಸ್). Of or belonging to darkness;—an ignorant, vicious or malignant man, a villain;—slothfulness, torpidity, tardiness, slowness (My., not Sk.; ದಡ್ಡಗುಣ G.; J. 6, 52);—N. of a Manu;—darkness, also as a guṇa (ಕೆśv. 4, 60);—an attendant of Śiva. — ತಾಮಸ ಮಾಡು. To be slothful (Bp. 37, 16; My.).

ತಾಮಸಗಾಣಿ tâmasa-gâṇa. A sloth, a sluggard (My.).

ತಾಮಸಗಾರ್ತಿ tâmasa-gârti. A female sloth (My.).

ತಾಮಸಿ tâmasi. *Night.*

ತಾಮ್ಬರ tâmbara. = ತಾಮ್ಬ. (My.; B. 5, 81).

ತಾಮ್ಬಸಿ tâmbasi. The tree Dolichandrone falcata Seem. (Z.; perhaps also ಟಾಮ್ಬಸಿ, ಡಾಮ್ಬಸಿ Z.).

ತಾಮ್ಬಾಣಿ tâmbâṇa. = ತಾಮ್ಬಾಳ. A metal (copper or brass) dish (My.; Mhr. ತಾಮ್ಹಣ).

ತಾಮ್ಬಾಳ tâmbâḷa. = ತಾಮ್ಬಾಣ. (My., Tĕ.).

ತಾಮ್ಬೂಲ tâmbûla. = ತಮ್ಬುಲ, (ತವಲಾಯ). *Betel, the pungent and aromatic leaf of Piper betel;* a roll of the leaf of Piper betel with its ingredients: betelnut, spices and caustic lime, the Pân. 2, *the areca-nut.*

ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ tâmbûla-valli. *The climbing plant Piper betel* Lin.

ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹ tâmbûla-saṅgraha. The aggregate of tâmbûla or the place (bag) wherein it is kept. ಬಿತ್ತರದ ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹಂ ಹಡಪಮ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 265).

ತಾಮ್ಬೂಲಿ tâmbûli. = ತಮ್ಬುಲಿ. *The Piper betel* (ನಾಗಲತೆ Mr. 123). 2, the Pân-bearer, a servant who prepares and furnishes the betel with its ingredients. 3, a seller of betel.

ತಾಮ್ಬೂಲಿಕ tâmbûlika. = ತಮ್ಬುಲಿಗ, ತಾಮ್ಬೂಲಿಗ. A seller of betel. 2, = ತಾಮ್ಬೂಲಿ No. 2 (Ćpr. 2, after 21; 8, after 83).

ತಾಮ್ಬೂಲಿಗ tâmbûliga. Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲಿಕ. (Ć. Bp. 47, 41).

ತಾಮ್ಬೇಲು tâmbêlu. = ತಾಬೇಲು. (My. occasionally).

ತಾಮ್ರ tâmbra. = ತಾಮ್ಬರ. Tbh. of ತಾಮ್ರ. (ತಾಮ್ರ, ತುಳ್ಪ, etc. Nr.; ತಿಲಿ, ತಾಮ್ರ Nn. 4; My.). See ಪಟೆಪಾಮ್ಬು.

ತಾಮ್ರ tâmra. = ತಾಮ್ಬ, etc. *Copper.* 2, *of a coppery red colour.* (*Cf.* ಚಮ್ಬು, ಚಿಮ್ಬು). 3, a kind of leprosy with large red spots (*cf.* ತಾಮರೆ No. 2).

ತಾಮ್ರಕ tâmraka. *Copper.* (*Cf.* ತಮ್ಬಗೆ, etc.; Sk. ತಾಮ್ರಕ, made of copper).

ತಾಮ್ರಕರ್ಣಿ tâmra-karṇi. *The female of the elephant Añjana* (Mr. 59).

ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕ tâmra-kuṭṭaka. (= ಚಿಮ್ಬುಕುಟಿಗ). *A brazier or copper-smith.*

ತಾಮ್ರಕೇತು tâmra-kêtu. N. of a king (J. 25, 12).

ತಾಮ್ರಚೂಡ tâmra-cûḍa. Red-crested: *a cock* (ಕುಕ್ಕುಟಿ, ಕೋಟಿ Mr. 171).

ತಾಮ್ರತುಂಡ tâmra-tuṇḍa. A parrot (Ćpr. 7, 88).

ತಾಮ್ರಧ್ವಜ tâmra-dhvaja. = ತಾಮ್ರಕೇತು. (J. 25 sum.).

ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿ tâmra-parṇi. N. of a river rising in Malaya, celebrated for its pearls (Kâvy. V, 40). 2, N. of a town in Ceylon, and of Ceylon itself.

ತಾಮ್ರಭಸ್ಮ tâmra-bhasma. Oxide of copper (My.).

ತಾಮ್ರಮರ್ದನ tâmra-mardana. = ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕ. (Râm. 5, 8, 50).

ತಾಮ್ರಮುಖಿ tâmra-mukhi. A copper-faced, fair-complexioned person, a European (My.).

ತಾಮ್ರಾಕ್ಷ tâmra-aksha. Red-eyed; a crow; the cuckoo. (R.).

ತಾಮ್ರಾಧರೆ tâmra-adharĕ. A woman with red lips (J. 18 sum.).

ತಾಯ್ tây. = ತಾಂಯಿ, ತಾಯೆ. Mother (Bp. 48, 19; 57, 70; T., M.; Tĕ. ತಲಿ, ತಲ್ಲಿ). Plural ತಾಯ್ಗಳ್ (Śmd. 124), ತಾಯ್ವಿರ್ (120), ತಾಯ್ಗಳು (Bp. 40, 54), ತಾಯೂರು (R.; T. ತಾಯರ್). ತಾಯ್ ಒರ್ವಳ್, ತನ್ದೆ ಜೀವಿ (Śmd. 84). ಎಮ್ಮ ತಾಯ್ಗಳ್ (125). ಈ ತಾಯ ಬಯ್ಂಯನ್ ಉಬ್ಬಾಯದ ತೆಱದಿನ್ದಂ (194). ತಾಯ್ ಹರಸಿದಳು ನನ್ದನನ (Bh. 1, 10, 26). ಸ್ವಪಕ್ಷವು ತಾಯ ದೆಸೆಯವರು (1, 8, 17). ಕೆಡಿಸಿದೆ ತಾಯ ಜವ್ವನವ (1, 8, 57). ತಾಯಂ ಕರೆ ಕರೆದು, ಬಾಯುಂ ಬಿಟ್ಟು ಅಬಿಲ್ದು (Râv. 13, after 95). ತಾಯ್ಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಮಾತುಲ Nr.). ತಾಯಂತ್ತೆ ಕಱು, ನಾಯನ್ತೆ ಬಾಲ.—ತಾಯುನ್ತೆ ಮಕ್ಕಳು, ನೂಲನ್ತೆ ಶಾಲೆ (Prvs.). ಪಡದ ತಾಯನ್ತೆ ಆಲಂಕಾರಥನ್ದನುನ್ ಈವುದು (Mr. 6). ತಾಯ ತನ್ದೆ (ಮಾತಾಮಹ 314). See ತನ್ದೆ ತಾಯ್ಗಳ್.—ತಾಯ್ is also a term of respectful mention and of endearment (Bp. 14, 2; 45, 8. 9).— ತಾಯ್ತನ್ದೆಗಳ್. Mother and father, parents (Bp. 3, 31). — ತಾಯ್ತನ್ದೆಯರ್. = ತಾಯ್ತನ್ದೆಗಳ್. (Bp. 46, 36). — ತಾಯ್ಮಕ್ಕಳು. Mother-sand: the sand at the bottom of a river, Râm. 4, 3, 9). — ತಾಯ್ಮಕ್ಕಳುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To show the sand at the bottom (Bp. 32, 36; 50, 67; *cf.* ಆಡಿ ಮಳಲ್). — ತಾಯ್ಮನೆ. -ಮನೆ. A mother's house: a place of refuge or shelter, a home (ಪಕ್ಕೆ, ಇಕ್ಕೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Abh. P. 3, 154). — ತಾಯ್ಮಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. A parent female elephant (Ćpr. 5, 64; Râv. 5, 40). — ತಾಯಿಸ್ವಾಡು. -ಬೀಡು. = ತಾಯ್ತನೆ. ಸತ್ಕತಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆಯ್ದ ತಾಯಿಸ್ವಾಡು (Nn. 168). — ತಾಯ್ತಿಡೆಗೂಡು. (-ಎಡೆ-ಕೂಡು ?). To join to or deliver to the mother-place or place of origin (? Abh. P. 11, 127).

ತಾಯತ tâyata. = ತಾಯಿತ. (S. Mhr.).

ತಾಯಿ tâyi. = ತಾಯ್. (ಅಪ್ಪಿ, ಸವಿತ್ರಿ, ಜನನಿ, ಮಾತೆ Hlâ.; ಜನಯಿತ್ರಿ, ಪ್ರಸು, ಮಾತೆ, ಜನನಿ Si. 190; C.; Mhr. ತಾತೆ). ಪೈತ್ಯರ ತಾಯಿ ವಿತಿ, ದೇವರ್ಕಳ ತಾಯಿ ಅವಿತಿ (Hlâ.). ವೀರರನ್ನು ಪೆತ್ತ ತಾಯಿ (ವೀರಮಾತೆ Si. 187). ತಾಯಿಗಿನ್ತಾ ಬನ್ಧುವಿಲ್ಲ, ಉಪ್ಪಿಗಿನ್ತಾ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ.—ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವನ್ತರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ.—ತಾಯಿಯಿದ್ದರೆ ತವರುಮನೆ, ನೀರಿದ್ದರೆ ಕೆಜೆ ಬಾವಿ.—ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ತವರು, ಕಾಟಿಕರಿದ್ದ ಅಡವಿ.—ತಾಯಿ ಒನ್ನಾದರೂ ಬಾಯಿ ಬೇಡಿ.—ತಾಯಿ ಕಲಿಸಿದ ಊಟ, ತನ್ದೆ ಕಲಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿ.—ತಾಯಿ ಮಾಡಿದ ಹೊಟ್ಟಿ, ಊರು ಮಾಡಿದ ಕೊಳಗ.—ತಾಯಿಯ ಹತ್ತರ ತರ್ಕವಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಹತ್ತರ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲ.—ತಾಯಿಗೆ ಕಣ್ಣರೆ ತಲೆನೋವು (used of unkind children).—ತಾಯಿಗೆ ಕುಲವಿದ್ದರೆ ಅಪ್ಪೆ ಮಗಳಿಗೆ ಕುಲ.—ತಾಯಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ನಾಯಿಗೂ ಸೇರದು.—ತಾಯಿ ಜೀಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಬಾಯಿ ಬೇಕು.—ತಾಯಿ ಮಾರಾಯದರೆ ತರಳನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಪಾನು?—ಜೆತ್ತ ತಾಯಿನ (*i. e.* ತಾಯಿಯನ್ನು) ತಿಮ್ಬುವವಳು ಅತ್ತೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ತಾಯಿನಾ ನೋಡಿ ಮಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೋ! ಹಾಲನ್ನು ನೋಡಿ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ತಕ್ಕೋ! (Prvs.). See Bp. 13, 8; 15, 3. 4; 47, 25; 60, 30. 36; 61, 34; ಮಲ., ಮಲಪಾಯಿ; Prvs. s. ಪಕ್ಷ, ಮಗುವು. — ತಾಯಿ ತನ್ದೆ. Mother and father (My.; B. 4, 199). — ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ್. -ಳು.= ತಾಯ್ತನ್ದೆಗಳ್. (My.; Bp. 46, 67; B. 1, 12. 14). — ತಾಯಿ ತನ್ದೆಯರ್. = ತಾಯ್ತನ್ದೆಯರ್. (Bp. 32, 42). — ತಾಯಿಜೀಕ್ಕೆ. A primer of the coffee tree (My.). — ತಾಯಿವಾವಿ. Relationship by a mother's side (My.).

ತಾಯಿತಿ tâyiti. = ತಾತಿ 1, ತಾಯತ. A small box or tube worn round the neck or arm, also tied to the waist-band, containing an amulet and occasionally small gold coins (C.; Tĕ. ತಾಯಿತು, ತಾಯಿತೆ; T. ತಾಯಿತ್ತು; Mhr., H. ತಾಈತ).

ತಾಯೆ tâyĕ. = ತಾಯ್, etc. (Mr. 309, o. r. ತಾಯಿ).

ತಾರ್ târ. The base for the negative of ಕರ್ (Śmd. 281. 282). ತಾರಂ (283). ತಾರೆನೇ (Bp. 14, 14). ಕುಬ್ಯಂ ತಾರದೊಡೆ (28, 23). ಕುಬಬ್ದಮಂ ತಾರದೆ (Mr. 2). See Bp. 59, 16; 60, 15. 2, occasionally this base occurs also in the affirmative (Śmd. 283), especially the imperative singular. ನಜೆ ತಾರೆ (*i. e.* ತರೆ, ತರುವಾಗ, Bp. 12, 43). ತಾರ್, ಆಮ್ಮ! (Bp. 30, 10; My.). ತಾರ, ನಮ್ಮವ್ವಾ! (B. 3, 60). ತಾರೋ! (My.). ತಾರೇ, ಬುದ್ಧಿ, ನೀರಾ! ಎನ್ದರೆ ತರುವೆನು, ನಿಲ್ಲೊ, ತಿರುಕಮುಱುವ! (Prv.).

ತಾರ târa. 1. A copper coin of 2 kâsu or cash (Bp. 23, 34; My.; Tu.; M.: ½ a pice or ¼ fanam; *cf.* Mhr., H. चार, four?). ತಾರಕ್ಕೆ ಮೂಱು ಸೇರು ಉಪ್ಪಾದರೂ ತರುವದಕ್ಕೆ ಗತಿ ಬೇಡವೇ?—ತಾರಕ್ಕೆನ್ನು ಸೀರೆಯಾದರೂ ನಾಯಿಾ ತಿಳ ಬತ್ತಲೆ (Prvs.). See Prv. s. ನಾರಿ 1.

ತಾರ târa. 2. = ತಾರೆ. Crossing, passing over; floating, swimming; descending. See ಅವ-. 2, *high, as a note in music, soprano; loud, shrill; a high tone or note in music* (ಸಂಗೀತಕ, ಸಂಗೀತಕನ ಸ್ವರಭೇದ Nn. 40, o. rs. ಸಂಗೀತದ ಸ್ವರ ಭೇದ, ರಾಗಭೇದ). 3, a river (ನದಿ, ಹೊಬೆ 40). 4, the ether, the sky (ನಭ, ಆಗಸ 40). 5, a mountain (ನಗ, ಪರ್ವತ 40). 6, wind (ಮರುತ, ವಾಯು 40). 7, clear, white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು 40); good, excellent. 8, *silver*. 9, a star (ರುಕ್ಷ, ನಕ್ಷತ್ರ 40). 10, the pupil of the eye (ದೃಗುಮಧ್ಯ, ಕಣ್ಣಿನ ಮಧ್ಯ 40). 11, *the clearness or transparency of a pearl; a clear or beautiful pearl* (ಮುಕ್ತಾಫಲ, ಮುತ್ತು 40). 12, N. of a daitya (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 40).

ತಾರ târa. 3. Tare (in trade, Tē., H.). — ತಾರತಕ್ಕಡಿ. Fraud, deceit (My.). — ತಾರತಕ್ಕಡಿಗ. A deceiver (My.). — ತಾರತಗಡಿ. = ತಾರತಕ್ಕಡಿ. (My.; H.). — ತಾರತಿಗಡಿ. = ತಾರತಗಡಿ. (My.; H.).

ತಾರಕ târaka. One who causes or enables to pass or go over; one who helps another through a difficulty; a protector; a pilot. See Kâvy. III, 3, B, 54. 2, N. of a daitya (Śmd. 260; Grj. 6, 2. 3. 5; Bp. 18, 22). 3, *a star*.

ತಾರಕಜಿತ್ târaka-jit. *Skanda*.

ತಾರಕಮಥನ târaka-mathana. Skanda (ಮುಯ್ಯೊರ್ಗ Čt. I, 92; II, 52).

ತಾರಕರಾಜ târakа-râja. The moon (Bp. 10, 30).

ತಾರಕರಿಪು târaka-ripu. = ತಾರಕಾರಿ. (Mr. 16).

ತಾರಕಾರಿ târaka-ari. *Skanda*.

ತಾರಕಾಸುರ târaka-asura. = ತಾರಕ No. 2. (Grj. 10, 111; Bp. 54, 56).

ತಾರಕಿ târaki. A star (ತಾರಗೆ Čt. II, 13). 2, one of the lunar mansions (ಚಿತ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ Nn. 8). 3, another lunar mansion (ವಿಶಾಖ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 38).

ತಾರಕೆ târakĕ. = ತಾರಗೆ. *A star*. 2, *the pupil of the eye*. 3, a meteor.

ತಾರಗೆ târagĕ. Tbh. of ತಾರಕೆ. A star (ಎಾನ್ Čt. I, 46; ತಾರಕ II, 13; ಎಾನ್, ಆಬಿಲ್, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10 *b*; ಎಾನ್, ಆಬಿಲ್, ತಾರೆ Śm. 16; Čpr. 1, 113; 3, 96). 2, one of the lunar mansions (ಮೃಗ, ನಕ್ಷತ್ರ Nn. 81). 3, another lunar mansion (ಪುಷ್ಯ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 130). — ತಾರಗೆಯಾಳ್ಮ. -ಆಳ್ಮ. The moon (Śm. 15). — ತಾರಗೆವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The starry path, the sky (ಆಗಸ Śmd. II; Kk. 88).

ತಾರಣ târaṇa. Who or what causes or enables to cross; crossing, reaching the opposite shore; carrying across. 2, the eighteenth year of the cycle of sixty (My.). See ಅವ-, ಪ್ರ-.

ತಾರತಮ್ಯ târatamya. (fr. ತರ, more, and ತಮ, most). = ತಾರುತಮ್ಯ. Gradation, the state or condition of more or less, high or subordinate rank (ತರತಮಭಾವ, ಮುಖ್ಯತೆ ಅಮುಖ್ಯತೆ Śmd. 172; J. 2, 51; My.); discrimination (Mhr.). ತಾರತಮ್ಯವಬಿಯದವ ದೊರೆಯಲ್ಲ, ಮಾತು ವಿಾಜಿದವ ಸೇವಕನಲ್ಲ (Prv.).

ತಾರಯ್ಸು târaysu. = ತಾರವಿಸು. To sing in soprano; to shrill, to utter a loud sound; to exercise or tune the voice before commencing to sing (Bp. 17, 21).

ತಾರಲ್ târal. A bush (? Čpr. 4, 47).

ತಾರವಿಸು târavisu. = ತಾರಯ್ಸು. (Bp. 12, 44).

ತಾರಸಿ târasi. Work done with bricks and gârĕ (My.; H.).

ತಾರಾಚಲ târâ-achala. N. of a mountain (Čpr. 6, 90).

ತಾರಾಧಿಪ târâ-adhipa. The moon (Mr. 36).

ತಾರಾಪತಿ târâ-pati. = ತಾರಾಧಿಪ. (Grj. 4, after 43).

ತಾರಾಬಲ târâ-bala. The influence or aspect of stars (My.).

ತಾರಾಮಂಡಲ târâ-mandala. The starry region, the sphere of the stars, the zodiac. (My.). 2, a large well (My.). 3, a kind of fire-work (My.).

ತಾರಾಶಕಾಂಕೆ târâ-śaśâṅka. A licentious work, giving an account of the illicit intercourse between the wife of Bṛihaspati and the moon (My.; Tē.).

ತಾರಿಕೆ târikĕ. = ತಾರಕೆ (?). See ಜ್ವಲಿತಾರಿಕೆ.

ತಾರಿಣಿ târiṇi. Durgâ. 2, a kind of goddess with Buddhists. (R.).

ತಾರಿತ târita. Made to cross, conveyed across, saved. See ಪ್ರ-.

ತಾರಿಕಿು târikhu. ತಾರೀಕು. A point of time, a date (C.; Br.; Mhr., H.; B. 3, 87; 4, 5. 217; 5, 179).

ತಾರೀಫ್ târîphu. Praise, applause (My.; Mhr., H. ತಾರೀಪ, ತಾರೀಫ).

ತಾರು târu. (= ತಾಬಿ 2). — ತಾರುಗದ. -ಕದ. A double door (My.).

ತಾರುಣ್ಯ târuṇya. (fr. ತರುಣ). *Youth, youthfulness*. ತಾರುಣ್ಯವೇ ರೂಪು, ಕಾರುಣ್ಯವೇ ಗುಣ (Prv.).

ತಾರುಣ್ಯವತಿ târuṇya-vati. A youthful female (Čpr. 8, after 72; Rśv. 11, after 84).

ತಾರುತಮ್ಯ târutamya. = ತಾರತಮ್ಯ (of which it is an incorrect form). (ತರತಮ Čt. II, 114).

ತಾರೆ târĕ. ತಾರಾ. = ತಾರ 2. *A star* (ರುಕ್ಷ Mr. 513; ಎಾನ್, ಆಬಿಲ್, ತಾರಗೆ Śm. 16). 2, *the pupil of the eye* (ಕಣ್ಣಗಳಾಲಿ 513). 3, a clear or beautiful pearl (ಮುತ್ತು 513). 4, silver (ರೌಪ್ಯ 513). 5, wind (ವಾತ 513). 6, the wife of Bṛihaspati. 7, a female monkey, the wife of Bâli.

ತಾಪ್ಪಿ tâṛ. 1. ತಾಪ್ಪಿು. To become dry, to dry up; to wither, to wane; to become emaciated (ಕೋಪಣ Śmd. Dh.; My.; Tē.; M. ತಱು, ತಾಱು, to sink, decline, become thin; T. ಚಾಮ್ಮು to shrink, fade, etc.; *cf.* ತಱಗು). ತಾಪ್ಪಿದ ದನ; ತಾಪ್ಪಿದ ಮುದುಕ (My.). See Abh. P. 14, after 56; Bh. 4, 3, 15.

ತಾಪ್ಪಿ tâṛ. 2. An omen (ಶಕುನ Śmd. Dh.; Śm. 116; *cf.* ಸಾಱು? ತಾರ 2). ತಾರ್ಗಳ್ (Śmd. 51).

ತಾಪ್ಪಿಡಿ tâṛaḍi. The state of becoming or being dry (Čpr. 5, 15).

ತಾಪ್ಪಿ tâṛi. = ತಱಿ 7, ತಾಱಿ. A large timber tree, the Beleric myrobalan, Terminalia belerica Roxb. (ಕಲಿ, ಅಕ್ಷ, ವಿಭೀತಕ; ಈ 3 ಕೂಡಿದಡೆ ತ್ರಿಫಲೆ ಎನ್ನುದು Hlâ., see s. ತಾಱಿ; ವಿಭೀತಕ, ಅಕ್ಷ Mr. 122, o. r. ತಾಱಿ; ಅಕ್ಷ Nn. 37, o. r. ತಾಱಿ; Tē. ತಾಡಿ, ತಾಣ್ಡಿ; T. ನಾಸ್ತಿ; M. ತಾನ್ನಿ). — ತಾಪ್ಪಿಯ ಮರ. = ತಾಱಿ. (ಕಲಿದ್ರುಮ, ಭೂತಾವಾಸ, ಕರ್ಷಫಲ, ತುಷ, ಅಕ್ಷ Nr.; ವೃಕ್ಷ, ಸ್ಥವ್ಯನ Nn. 110).

ತಾಪ್ಪಿಗ tâṛiga. A dry, sapless mass (Ch. v. 19; Grj. 1, 30).

ತಾಪು tâṟu. 1. = ತಾರ್. The state of drying, etc., dryness. — ತಾಪು ಗೋಟಡಿಕೆ. An areca-nut that is dry and hard (not good, My.). — ತಾಪುಗುಣ್ಡೆ. -ಕುಣ್ಡೆ. Withered buttocks (Bp. 47, 1).

ತಾಪು tâṟu. 2. (= ತಾಳು 2). (Tě. tāru, ತಾಪು, to move about in a busy, officious manner; to run; to lurk or lie in wait, see ತಾಗುಡಿ). — ತಾಪು ತಪ್ಪು. reit. = ತಾಪು ಮಾಪು, (ತಾಳುಂ ತಪ್ಪುಂ). (J. 20, 44). — ತಾಪು ಮಾಪು. reit. Disorder, confusion (My.; T., M.). ತಾಪು ಮಾಪು ಮಾಡು ವವಸಿಗೆ ಯಾರು ತಾನೆ ನಮ್ಬ್ಯಾರು? (Prv.). — ತಾಪುಮ್ಪುಟಿ. -ಂ-. A confused manner, disorder. ತಾಪುಮ್ಪುಟಿಯಂ, disorderly, out of order; ad libitum (Čpr. 7, 99; 8, 73; see Śmd. s. ಬಾನಲ್).

ತಾಪಿ tâṟu. 3. A bunch or cluster of areca-nuts (My.; T.; Mhr., H. तार, wire; a piece of catgut; a string of silk, etc.).

ತಾಪು tâṟu. (ತಾರು). Tar (T.; My.).

ತಾರ್ಪೆ tâṟĕ. = ತಾಪಿ, q. v. (My.). ತರತರದಿಂ ಶೋಭಿಸುವ ತಾಪಿಯಿನ್ದ . . . ಕಾನನಂ ಕಣ್ಗೆನೆದುದು (Râghĕ. 17, 54). — ತಾಪೀ ಕಾಯಿ. The tâṟĕ fruit. ಆಳಲೇ ಕಾಯಿ, ತಾಪೀ ಕಾಯಿ, ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿಗಳು ಎಮ್ಬ ಶ್ರಿಫಲಗಳು (Si. 336). — ತಾಪೀ ಗಿಡ. = ತಾಪಿ. (ಕಲಿದ್ರುಮ, ಭೂತವಾನಸ, etc. Si. 135). — ತಾಪೀ ಮರ. = ತಾಪೀ ಗಿಡ. (ಆಕ್ಷ, ಕಲಿದ್ರುಮ Si. 461). ತಾಪೀ ಮರದ ಕಾಯಾದರೂ ಕರದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ತಾರ್ tâṟ. = ತಾಪು 1. — ತಾರ್ಗೂಡು. -ಕೂಡು. To be affected with dryness: to shrink (J. 3, 40). — ತಾರ್ಮುಟ್ಟು. 1. To be touched by or affected with dryness, to dry, to shrink (Grj. 4, after 120; 9, after 27). — ತಾರ್ಮುಟ್ಟು. 2. Touch of dryness, desiccation (Čpr. 5, after 19).

ತಾರ್ತನೆ târkaṇĕ. = ತಾರ್ಕಾಣಿ. (My.).

ತಾರ್ಕಾಣಿ târkâṇĕ. Personal observation (Râm. 4, 1, 8).

ತಾರ್ಕಿಕ târkika. (fr. ತರ್ಕ). Belonging to the science of reasoning or logic; a dialectician, a philosopher, a sophist; a disputant (ವಾದಿ, ಮೀಲಱಿದು ತರ್ಕಿಪಂ Mr. 360). See Bp. 54, 80. 82; 59, 55.

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ târkshya. *Garuḍa* (ವೈನತೇಯ, ಗರುಡ Nn. 12). 2, *a horse* (ಉತ್ತಮ ವಾಜಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುದುರೆ 12).

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಧ್ವಜ târkshya-dhvaja. Vishṇu. (R.).

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಶೈಲ târkshya-śaila. *A sort of collyrium.*

ತಾರ್ಣ târṇa. (fr. तृण). Made of grass (Čpr. 5, after 64).

ತಾರ್ಯ târyа. To be crossed, passable; to be ferried over; to be conquered (adj.); fare, freight. See ತೌ.

ತಾಲ tâla. 1. = (ತಾಡ No. 2), ತಾಣ 1, ತಾಳ 1. Slapping or clapping the hands together or against the opposite arm; clapping or flapping in general. 2, beating time in music; *musical time or measure.* 3, a sort of cymbal. 4, a prosodical metre. 5, *a short span, one measured by the thumb and middle finger.* 6, *a yellow pigment,* or sulphuret of arsenic.

ತಾಲ tâla. 2. = ತಾಡ No. 4, ತಾಳ 2, (ತಾಳಿ 2), ತಾಳಿ 3, ತಾಪಿ 1. *The palmyra tree, Borassus flabelliformis* Lin. (ಕಲ, ಧ್ವಜದ್ರುಮ, ಪತ್ರಿ, ತಾಪಿ Mr. 111; see ಭೂ-, ಶ್ರೀ-). 2, the open hand with the fingers extended, the palm. 3, = ತಾಪಿ 2, a bolt, a lock.

ತಾಲಕ tâlaka. = ತಾಡಂಕ, ತಾಲಪತ್ರ, q. v. 2, = ತಾಲ 1, No. 6. — ತಾಲಕಫಸ್ಮ. The tâla in a calcined state (My.).

ತಾಲಜಂಘ tâla-jaṅgha. Having legs as long as a palm-tree. (My.).

ತಾಲಧ್ವಜ tâla-dhvaja. *Balarâma.*

ತಾಲನನ್ದನ tâla-nandana. A grove of palmyras (Śâv. 1, 34).

ತಾಲಪತ್ರ tâla-patra. = ತಾಡಪತ್ರ. A palmyra-leaf; *a hollow cylinder of palm-leaf, gold,* etc., *thrust through the lobe of the ear as an ornament,* etc. (ತಾಲಕ, ಕರ್ಣದ ಓಲೆ Mr. 337). 2, an oblong piece of a palm-leaf (especially of Talipot or ತಾಳಿ, see ಓಲೆ) used to write on.

ತಾಲಪತ್ರಿಕೆ tâla-patrikĕ. = ತಾಲಪತ್ರ. (ತಾಡವಾಲಿ G.).

ತಾಲಪರ್ಣ tâla-parṇi. *A kind of vegetable perfume* (= ಮುರಾ).

ತಾಲಪಾತ tâla-pâta. A falling of palmyra trees (Čpr. 5, after 51). 2, a stroke of the cymbal called śamyâ (5, after 51).

ತಾಲಮಧು tâla-madhu. Toddy (ತಾಡೀ ಮರದಿಂದ ಆಗುವ ಸರಾಯಿ G.).

ತಾಲಮೂಲಿಕೆ tâla-mûlikĕ. *The plant Curculigo orchioides* Roxb. See ನೆಲಬಾಳೆ.

ತಾಲವೃನ್ತ tâla-vṛinta. *A fan* (ಬೀಸಣಿಗೆ, ವ್ಯಜನ Mr. 208; ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ಆಲವಟ್ಟ Ks.; ತಾಡವಾಲೀ ಬೀಸಣಿಕೆ G.).

ತಾಲವೃನ್ತಕ tâla-vṛintaka. *A fan.*

ತಾಲವ್ಯ tâlavya. Relating to the palate, palatal (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ತಾಲವ್ಯಾಕ್ಷರ tâlavya-akshara. A palatal letter (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ತಾಲಾಂಕ tâla-aṅka. *Balarâma.*

ತಾಳಿ tâli. = ತಾಳಿ. A small round plate of gold worn at the neck, as a marriage-badge answering to the marriage-ring (My.; T., M.; Tě. ತಾಳಿ, ತಾಳಿಬೊಟ್ಟು); that plate used as an ornament (My.). See ಕಾತಿತಾಲಿ No. 2.

ತಾಲಿ tâli. 1. Tbh. of ಸ್ಥಾಲಿ. A kind of metal vessel (My.; Mhr. ಥಾಳೀ). See ಕಾತಿತಾಲಿ No. 1.

ತಾಲ tâli. 2. = (ತಾಟಿ 2), ತಾಡಿ, ತಾಳಿ 2. *The Talipot or fan-palm, Corypha taliera* Roxb. (or Corypha umbraculifera Lin.). 2, a species of the mountain-palm (see ಕಬ್ಬುದಾಟಿ & *cf.* ತಾಳಿ 2). 3, the spirituous juice of the palm, toddy. 4, *the small tree Flacourtia cataphracta* Roxb.

ತಾಲೀಮು tâlîmu. Instruction, as in gymnastic exercises (Mhr., H.); a gymnasium (My.; Mhr., H.).

ತಾಲು tâlu. *The palate.*

ತಾಲುಕ tâluka. = ತಾಲುಗೆ, ತಾಳಿಗೆ, ತಾಳುಗೆ, ತಾಳ್ಗೆ. The palate (Sk.); the throat (not Sk.). 2, the cheek (ಗಲ್ಲ Śmd. 43 Cm.; see Čt. I, 45 s. ತಾಳ್ಗೆ; is ಗಲ meant?).

ತಾಲುಗೆ tâlugĕ. Tbh. of ತಾಲುಕ (Śmd. 43).

ತಾಲುಜಿಹ್ವ tâlu-jihva. A crocodile. 2, the uvula. (R.).

ತಾಲೂಕ tâlûka. = ತಾಲೂಕು. (ಗಡಿ G.).

ತಾಲೂಕು tâlûku. A dependency: a talook, a division of a district (C.; B. 4, 216; Br.; Mhr., H. ತಾಲುಕಾ, ತಾಲುಖಾ).

ತಾವ tâva. = ತಾವು 2. (B. 5, 225).

ತಾವಕ tâvaka. (fr. ತವ). Thy, thine. (Bp. 54, 80. 82; 59, 55).

ತಾವಕೀನ tâvakîna. Thine. (My.).

ತಾವಡ tâvaḍa. A kind of necklace formed of lotus beads hanging as low as the navel,

worn by men (J. 16, 24; 28, 9; M.; T. తాల్పిడ; Té. తావడ, తావళ, తాళి; see తడ్డి).

ತಾವತ್ tâvat. *So great, so large; so far, so long; so many; such.*

ತಾವರೆ tâvarĕ. = ತಾಮರೆ (Śmd. 128; C.; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಪನೇ ಜಾತ Nn. 18; ರಾಜೀವ, ಕಮಲ 22; ಪುಷ್ಕರ, ಸರಸಿಜ 27; ಕಮಲ 29; ಕುಮುದ, ಅಮ್ಬುಜ 29; ವಿತೀರ್ಣ, ಸರಸಿಜ 41; ಶತಪತ್ರ, ಅಮ್ಬುರುಹ 49; ಪನೇಜ 53; ನಲಿನ 54. 110; ಬಿಸಜ 56; ತಾಮರಸ, ಅರವಿನ್ದ, ಪದ್ಮ, ಪಂಕಜ, etc. Hlâ.; ಅರವಿನ್ದ Śm. 26). ತಾವರೆಯ ಕರ್ಣಿಕೆ (ವನಜಾತಕೋಶ Nn. 21; ಅಬ್ಜಕರ್ಣಿಕೆ 52); ತಾವರೆಯ ದಣ್ಟು (ಮೃಣಾಲ 60). See Śmd. 98. 155. 167. 207; Si. 95-97. 136. 158; Ćpr. 5, after 39; 8, 98; Bp. 49, 30; Bh. 1, 5, 9; Râm. 2, 7, 3; ಅಡಿದಾವರೆ, ಕೆನ್-, ಕೆಮ್ಪು-, ನೆಲ-, ಬಯಲ್-, ಬಿಳಿ-, ಬೆಟ್ಟ-, ಬೆಳ್-, ಮರ-. ತಾವರೆಗೆ ಆಪ್ತನೇ ವೈರಿ (Prv.). — ತಾವರೆಗಣ್ಣಿ. The bulbous root of a lotus (Bp. 30, 28). — ತಾವರೆಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Vishṇu (Śs.; ಉಪೇನ್ದ್ರ Śm. 6). — ತಾವರೆಗನ್ದ. -ಕನ್ದ. Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Čt. II, 3; Kk. 9). — ತಾವರೆಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The sun (ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತತ್ತ Kk. 45). — ತಾವರೆಗೆಳೆಯ. The sun (Śm. 14; Kk. 45; Bh. 8, 26, 5). — ತಾವರೆಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond abounding with the lotus (Čpr. 7, 153; Bh. 2, 13, 27). — ತಾವರೆನೂಲ್. Lotus fibres (Śmd. 66. 133). — ತಾವರೆಮಣಿ. A lotus seed, often used as a bead (My.). — ತಾವರೆಯ ಕಣ್ಣ. = ತಾವರೆಗಣ್ಣ. (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 6). — ತಾವರೆಯಣುಗ. -ಅಣುಗ. Brahmâ (Śm. 8). — ತಾವರೆಯರಲ್. -ಅರಲ್. A lotus flower (Čpr. 7, 70). — ತಾವರೆವಗೆ. -ಪಗೆ. = ತಾವರೆವಗೆಯ. (V. 4, 114). — ತಾವರೆವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of the lotus: the moon (Śm. 16). — ತಾವರೆವಣಿಯ. -ಮಣಿಯ. Brahmâ (Śs.). — ತಾವರೆವನೆಯಳ್. -ಮನೆಯಳ್. Lakshmî (Śm. 6). — ತಾವರೆವನೆಯ. -ಪನೆಯ. Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ತಾವರೆವೊಕ್ಕುದಿ. -ಪೊಕ್ಕುದಿ. Vishṇu (see Čt. II, 4). — ತಾವರೆಹಕ್ಕ. (ಪುಷ್ಕರಾಪ್ತ, ಸಾರಸ Si. 174). — ತಾವರೆಹುವ್ವೆ. A lotus flower (Si. 96).

ತಾವಿ tâvi. A gold or silver ring occasionally put round the hoof of a horse (ವಳಯ Mr. 274, o. r. in two MSS. ಲೋಮನಿ).

ತಾವು tâvu. = ತಮ್ 1, etc., ತಾಮ್ q. v. They (reflexive). (C.; Bp. 14, 28). ಭಕ್ತರು ತಾವು ಸರ್ವರು ಸ್ಪನ್ದಿಸಿ ನೋಡಲ್ಕೆ ಕೇಳಲ್ಕೆ (Bp. 36, 22). ತಾವು ಮೂವರು (36, 36). ತಾವಿಬ್ಬರ್ (37, 57). ತಮ್ಮನ್ ಇಬ್ಬರಂ (29, 15). ತಾವುನ್ನು (60, 29). ಫಲವಾಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಓಷಧಿಗಳು Nr.). ಬಹು ಮಸ್ತಿ ಶೈತರು ತಾವಾಗಿ ಒನ್ದು ಕಡೇ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಊರು (ಗ್ರಾಮ, etc. Si. 113). ಆ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮಿನ್ದ ತಾವೇ ಆಗಿವೆಯೋ? ಇಲ್ಲ! (B. 2, 24). ಆ ತತ್ತಿಗಳು ಬಿಸಲಿನ ಕಾವಿಗೆ ತಮ್ಮಿನ್ದ ತಾವೇ ಒಡೆದು (4, 119). ಮನುಷ್ಯರು ತಾವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಗನ್ಧಾನ್ತರ ತನ್ದು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು (4, 59). ಕುದುರೆಗಳು ತಮ್ಮಪ್ಪಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸಿಲ್ಲುವವು (4, 61). ತಾವು ಮಾಡುವದು ಗನ್ಧರ್ವರು ಪಾಡಿದರು (Prv.). **2,** you (honorific). (C.; see B. 2, 48; 3, 67; 4, 50. 52. 53. 64. 66. 127. 156).

ತಾವು tâvu. 1. = ಹಾವು, etc. (My.; T.; J. 17, 4; B. 5, 250). ತಾವಿನಲ್ಲಿ (Śmd. 139. 233. 234. 238. 246. 268 Cm.). ತಾವಿಂಗೆ (250 Cm.). See Prv. s. ನೀರು.

ತಾವು tâvu. 2. = ತಾವ. A sheet of paper (My.; B. 4, 103; Br.; Mhr., H. ತಾವ; T., M. తాళ్).

ತಾಸಾಮಾರು tâsâmâru. = ತಾಸೆ. (My.).

ತಾಸೀಲು tâsîlu. = ತಹಸೀಲು. (My.).

ತಾಸೀಲುದಾರ tâsîlu-dâra. = ತಹಸೀಲುದಾರ. (My.).

ತಾಸು tâsu. An hour (C.; B. 2, 11; Br.; Mhr., H. ತಾಸ); a gong (Br.; Mhr., H.). ತಾಸು ಬಡಿ (B. 3, 87), -ಬಾರಿಸು (3, 88), to strike the hour-gong. ತಾಸಿಗೊನ್ದು ಕೂಸ ಹೆತ್ತರೆ ಈಸೀಸು ಮುತ್ತು.—ತಾಸಿನ ಗೊತ್ತು ಪಾಸಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prvs.). — ತಾಸಿನ ಬಟ್ಟಲು. The metal vessel by the sinking of which in water the hour is measured (My.). ತಾಸಿನ ಬಟ್ಟಲು ನೀರ ಕುಡಿದರೆ ತಾಸಿಗೆ (gong) ಕೊಡತೀ ಪೆಟ್ಟು (Prv.). — ತಾಸುಜೊತ್ತು. An hour's time (My.; B. 5, 126).

ತಾಸೆ tâšĕ. = ತಾಸಾಮಾರು. A flat drum that is fastened in front of the belly when beaten (Mhr. ತಾಶಾ). — ತಾಸೇದವ. A man who beats that drum (C.).

ತಾಹಿ tâhi. = ತಾಹೆ, q. v.

ತಾಹೆ tâhĕ. = ತಾಪು. (ತಾಪು, ಕುಣ್ಟಣಿಯನೆ Ńs.; ತಾಪು, ಕುಡಿ ಹುಪಾಣ Kk. 57, o. r. ತಾಹಿ).

ತಾಳ್ tâḷ. = ತಾಳು 1. To hold; to take, to assume, to get, to obtain, to receive; to have or possess; to undergo, to experience; to suffer patiently or quietly; to be patient; to endure; to wait; to last, to continue unimpaired, to wear well (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; Śm. 113; ಅಳ್ Śmd. 56. 77. 344 Cm.; ಧರಿಸು 70. 105 Cm.; ನಿಲುಕಡೆ Śm. 113; C. as ತಾಳು; T., Té.; Té. also ಜಾಲು; *cf.* ತಳ್ 1, ತಳಿ 1, ತಾಳ್ದು). **2,** to bear with, etc. (ಕ್ಷಮಿಸು G.; C. as ತಾಳು). P. p. ತಾಳ್ದು. ಕರದೊಳ್ ತಾಳ್ದಿರ್ದ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ (ತಳಾಮಳ Nn. 166). See Čh. v. 177; Bp. 24, 67; 37, 24; 43, 26; Rśv. 2, 32; 5, 51. 120; 8, 116; 9, 4; 13, 45; J. 3, 31; 17, 1. 21; 28, 40; 29, 7; ಕೌತುಕನ್ದಾಳ್, ಬೆಳೆದಾಳ್, ಸೀಸ ಕನ್ದಾಳ್.

ತಾಳ ತಾಳ tâḷa. (Śmd. 40).

ತಾಳ tâḷa. 1. = ತಾಳ 1, etc. (Čh.; ಹೊತ್ತ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಮಾಣಂ Mr. 79;—ಗೇಣ್ 324, o. r. ತಾಣ). ರಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ನೂಱೊನ್ದು ತಾಳಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (78). ತಾಳ ತಪ್ಪಿದರೆ ಕುಣಿಯೋದು ತಪ್ಪ ವದಿಲ್ಲ.—ತಾಳದಲ್ಲಿ ಜಾಣನಾದರೆ ತಾಳಕೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 19, 8; 37, 44. 45; ನಂಗಡದಾಳ; Prvs. s. ಪದ, ಮೇಳ; Mr. s. ಅಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ. Also: N. of a vṛitta (Čh.).

ತಾಳ tâḷa. 2. = ತಾಳ 2. (Śmd. 30; My.; Si. 166). See Sp. s. ಬೀಳಿ.

ತಾಳಗಣನೆ tâḷa-gaṇanĕ. The counting of the tâḷa (Čh.).

ತಾಳಗತಿ tâḷa-gati. A mode or variety of beating time in music (Bp. 52, 42).

ತಾಳದ ತಾಳದ. = ತಾಳಿದ, ತಾಳ್ದ, ತಾಳ್ಕು. Boiled and seasoned vegetables (My.; T., M. తాళిదు; see ತಾಳಿಸು).

ತಾಳಧರ tâḷa-dhara. = ತಾಳಧರಿ, ತಾಳಧಾರಿ. A man who has and uses a cymbal; a time-keeper in musical performances (ವಿತಾಲು, ತಾಳಧಾರಿ Nn. 38; ವಿತಾಲು Mr. 528, o. r. ತಾಳಧಾರಿ; ಶಬ್ದಜ್ಞ Mr. 378). See s. ಶಬ್ದಜ್ಞ.

ತಾಳಧರಿ tâḷa-dhari. = ತಾಳಧರ. (Bp. 5, 43; 12, 42).

ತಾಳಧಾರಿ tâḷa-dhâri. = ತಾಳಧರ, q. v.

ತಾಳಮಾನ tâḷa-mâna. Time-measuring in music; a particular time in music (ರೂಪಕ Mr. 526).

ತಾಳವ tâḷa-rava. A sound or sounds used in beating time. See ನತ್ತಡಗಜ್ಜೆಡಣ.

ತಾಳವಟ್ಟ tâḷa-varta. A fan (Čpr. 5, 64; Abh. P. 13, after 54; *cf.* ಅಲವಟ್ಟ).

ತಾಳವಿಭೇದ tâḷa-vibhêda. A particular time in music (ರೂಪಕ Nn. 135).

ತಾಳಿ tâḷi. = ತಾಲಿ, q. v. (My.; Si. 218). See ಆಯರ್ದಾಳಿ, ಗಿಳಿದಾಳಿ, ಗುಳದಾಳಿ. — ತಾಳಿಬೊಟ್ಟು. A small kind of tâḷi (My.). — ತಾಳಿಸರ. A necklace composed of tâḷis, worn by women (My.).

ತಾಳಿ tâḷi. 1. = ತಾಳೆ 1. A pile of dried cakes of cowdung (My.; T.; Mhr. ಥಾಳ; see ಪ್ರೇತದಾಳಿ). ಕುಳ್ಳುತಾಳೀ ಮೇಲೆ ಬೀಯಿಸಿದನ್ನ ಅನ್ನ (ಉಳ್ಳು G.).

ತಾಳಿ tâḷi. 2. = ತಾಲಿ 2, etc. The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (T.; M.: Corypha umbraculifera). See ಶ್ರೀ-; ದೇವದಾಳಿ. — ತಾಳೀ ತರು (Rsv. 2, 36). — ತಾಳೀ ಫಲ (Rsv. 6, 20). — ತಾಳೀ ಮರ. = ತಾಳೆ. (St. & Pl.; My.).

ತಾಳಿಕೆ tâḷikĕ. Undergoing, suffering (Bh. 1, 8, 34); patience; patient endurance; perseverance (J. 22, 12; My.; B. 5, 296; Tḍ. ತಾಳಿಕೆ, ತಾಳಿಕೆ). ತಾಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೆ ಕಾಯಿ ಸಿಕ್ಕುವದು (Prv.). See Prv. s. ತಾಳೆ 1.

ತಾಳಿಗೆ tâḷigĕ. (Śmd. 40). Tbh. of ತಾಲುಕ. The palate (see ಕಬ್ಬಾಳಿಗೆ). 2, the throat (Bh. 1, 8, 34; 1, 10, 38; 3, 23, 11).

ತಾಳಿದ tâḷida. = ತಾಳದ, etc. (My.).

ತಾಳಿಮೆ tâḷimĕ. = ತಾಳುಮೆ, ತಾಳ್ಮೆ. Patient endurance; patience; forbearance; perseverance (My.).

ತಾಳಿಸಪತ್ರೆ tâḷisa-patrĕ. = ಚಾಳಿಸಪತ್ರೆ, ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ, ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ, ತಾಲಿ 2, No. 4. (St. & Pl.; Mhr. ತಾಳೀಸಪತ್ರ, the name of a drug).

ತಾಳಿಸು tâḷisu. To season food (My.; Tḍ. ತಾಲಿಂಚು; T., M. ತಾಳಿ). ತಾಳಿಸಿದ ಅಡಗು (ಭರೂಟಿಕ Hlâ.). ತುಪ್ಪ ಹಾಲ್ ಎರಡಱಲಿ ತಾಳಿಸಿದ ಹೊಯಿಗಲವು (ಕ್ಷೀರಸ q. v., Mr. 216). ಕಣ್ಣಿವಂ ತಾಳಿಸೆ ಜರೂಟವೆನಿಸಿಕ್ಕು (217). ತುಪ್ಪದಲಿ ತಾಳಿಸಿದವೆಲ್ಲ ಭಕ್ಷವೆನಿಸಿತ್ತು (216). ಭವ್ಯಕಳಲ್ಪದ್ರುಮಫಲಂಗಳನ್ ಅವ್ಯಯಾಮೃತದಿನ್ದೆ ತಾಳಿಸಿ (Bp. 8, 38). **2,** to temper, to sharpen, as weapons (Bh. 6, 4, 141).

ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ tâḷīsa-patrĕ. = ತಾಳಿಸಪತ್ರೆ, etc. (My.).

ತಾಳು tâḷu. 1. = ತಾಳ್ಗೆ. (C.). P. p. ತಾಳಿ. ತಾಳಲಾಜದ ವಿರಹ ತಿಣಿಂದರೆ ಹೋದೀತೇ?—ತಾಳಿದವ ಬಾಯ್ಕಾನು (Prvs.). See Bp. 26, 41; Rsv. 13, 9; J. 2, 4; 29, 24; Dp. 172, 2; B. 3, 58; 4, 23. 120. 163. 182; 5, 22.

ತಾಳು tâḷu. 2. (= ತಾಯು 2). — ತಾಳುಂ ತಟ್ಟುಂ. In confusion or disorder. — ತಾಳುಂ ತಟ್ಟುಂಗೆದೆ. -ಕೆದೆ. To fall to the ground in a confused manner (Abh. P. 11, 119). — ತಾಳುಂ ತಟ್ಟುಮ್ಪೊಯ್. -ಪ್ಪೊಯ್. To beat indiscriminately or ad libitum (Abh. P. 13, after 54; 13, 64).

ತಾಳುಗೆ tâḷugĕ. Tbh. of ತಾಲುಕ. The palate (ತಾಲು, ಕಾಕುದ Nr., Hlâ., Mr. 318). 2, the throat (Grj. 9, after 27).

ತಾಳುಮೆ tâḷumĕ. = ತಾಳಿಮೆ, etc. (My.).

ತಾಳುವಿಕೆ tâḷuvikĕ. Patient endurance, etc. (ತಾಳಿಮೆ, ಸ್ಥಾಯಿ G.; My.).

ತಾಳೆ tâḷĕ. 1. = ತಾಳೆ 1. (B. 5, 50).

ತಾಳೆ tâḷĕ. 2. Tallying, agreement, as of accounts, etc., correspondence, relation of different statements, stories, etc. (Mhr. ತಾಳೆ, ತಾಳಾ). — ತಾಳೆ ನೋಡು. To compare together (My.). — ತಾಳೆ ಬೀಯು. To agree with (My.). — ತಾಳೆ ಹಾಕು. = ತಾಳೆ ನೋಡು. (My.).

ತಾಳೆ tâḷĕ. 3. = ತಾಲ 2, etc. The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. See ಶ್ರೀ-, ಹೆಣ್ಣು-. — ತಾಳೆಬೆಲ್ಲ. = ತಾಟಿಬೆಲ್ಲ. (My.). — ತಾಳೆಮರ. = ತಾಳೆ. (ತೃಣರಾಜ, ತಾಲ Si.; My.; B. 3, 47). ತಾಳೆಮರ ಉದ್ದವಾದರೆ ಕೋಲಿಗೆ ಒನ್ದದ್ದೀನು? — ತಾಳೆ ಮರ ದೊಡ್ಡದಾದರೂ ತಾಬೆಹೂಹಿಗೆ ಸರಿಯಾಯೀತೇ? (Prvs.). — ತಾಳೆಯೋಲೆ. ತಾಳೆವೋಲೆ. -ಓಲೆ. = ತಾಳೆವಾಲೆ, ತಾಡವಾಲೆ, (ತಾಲ ಪತ್ರ). A hollow cylinder of palm-leaf, gold, etc. thrust through the lobe of the ear as an ornament, especially by women whose husbands are alive (My.). — ತಾಳೆವಾಲೆ. = ತಾಡವಾಲೆ, ತಾಳೆಯೋಲೆ. (My.). — ತಾಳೆವಾಲೇ ಮರ. = ತಾಡ-. The palmyra tree (Si. 166). — ತಾಳೆಹಣ್ಣು. A ripe palmyra-fruit. ತಾಳೆಹಣ್ಣು ತಾನೇ ಬಿದ್ದರೂ ಬಾಯಿದ ಮುಜಿಗೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿತ್ತು (Prv.). — ತಾಳೆಹೆಣ್ಣು. Palmyra-toddy (My.).

ತಾಳೇಸಪತ್ರೆ tâḷêsa-patrĕ. = ತಾಳಿಸಪತ್ರೆ, etc. (My.).

ತಾಳ್ಗೆ tâḷgĕ. Tbh. of ತಾಲುಕ. (ಗಲ್ಲ Ct. I, 45).

ತಾಳ್ದ tâḷda. = ತಾಳದ, etc. (My.).

ತಾಳ್ದು tâḷdu. (= ತಾಳ್ 1, q. v.). To hold, etc. (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; ಧರಿಸು Śmd. 58 Cm.). ಇನಿತತಿಶಯಂ ತಾಳ್ದುದು ಈ ಕನ್ನೆಯಸ್ಸಂ (66. 128). ತಾಳ್ದಿದ ಮಣಿದೊಡವಿನ ಕೆಪ್ಪಿಳಗು ಒದವರೆ (Rsv. 12, 42). See Cpr. 1, 137; 2, 4. 35. 50. 72; 3, 9. 60; 8, 92.

ತಾಳ್ಮೆ tâḷmĕ. = ತಾಳಿಮೆ, etc. (My.; B. 2, 20; ಶಾನ್ತಗುಣ, ಶಾನ್ತಿ, ಸಹನ, ಕ್ಷಮೆ, ಸುಜಾರಿಕೆ G.). ತಾಳೆ ಇದ್ದ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಬೀಯಿ ಬಿದ್ದರೆ ಬಾಬಿಸ್ಯಾನು (Prv.).

ತಾಳ್ಳು tâḷḷu. = ತಾಳದ, etc. (My.).

ತಾಟಿ tâṭi. (ತಾಟಿ). 1. *Considered* to be Tbh. of ತಾಲ (ತಾಳ Śmd. 30). The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (ವೃಕ್ಷಭೇದ Śmd. Dh.; ಒನ್ದು ಮರ Śmd. I; ತರು Śm. 113; ಕಲ, ಪ್ಪಜಪ್ರಮು, ಪತ್ರಿ Mr. 111; Tḍ. ತಾಡು). See ಕಪ್ಪಾಟಿ, ಕಬುಬಾಟಿ, ನೆಲ-. — ತಾಟಿ ಮರ. = ತಾಟಿ. (ತೃಣರಾಜ, ತಾಲ Nr.). — ತಾಟಿದ್ದ. -ಉದ್ದ. The height of a palmyra tree. ತಾಟಿದ್ದಮ್ಮಱಂ, as high as a palmyra (Abh. P. 13, 64). — ತಾಟಿಲಿಟುದ್ದ. -ಎಬಿಡ ಉದ್ದ. The height of seven palmyra trees (Râm. 6, 30, 8).

ತಾಟಿಲ್ tâṭi. (ತಾಟಿ). 2. = (ತಾರು), ತಾಲ 2, No. 3. The bar or bolt of a door (ಆಗುಬಿ Śmd. I; Śm. 113; T., M. ತಾಟಿ, ತಾಳ್; M. also ತಾವು, ತಾಕ್ಕುಟಿ, ತದಿಯು; *cf.* ತಟ್ಟಿ; ತಾಪಾಳ್). See ಕೆಯ್ತಾಟಿ.

ತಾಟಿಲ್ tâṭi. 3. = ತಾಟಿ 1. The stem or stalk of corn, flowers, etc. (ಸೂರಣದ ದಣ್ಪು Śmd. I; T., M. ತಾಳ್).

ತಾಟಿಲ್ tâṭi. 4. = ತಾಟಿ, ತಾಯಿ 2. Being low; sinking; sloping, inclining (T. ತಾಟ್, low, deep; T., M. ತಾಟ್, ತಾಡಿ, to be low, etc.; to slope, incline; M. ತಾಬ್ಪಿ, sinking; see ತದ್ದು, ತಾಗು 4). **2,** the bottom (ಬುಡ Śm. 113, o. r. ಬುಡು; M. ತಾಬ್ಪು). — ತಾಬ್ಪಿರಿ. The bottom of a tree or of a hill (My.; M. ತಾಬ್ಪಿರಿ, declivity; a valley). — ತಾಬಿಪ್ಪಾರ. A slope: a sloping front of a house, a veranda lower than the house (T., M.; Tḍ. ತಾವಾರ, ತಾರ್ಪಾರ, ತಾರ್ಪಾಳ್; R.).

ತಾಟಿಲಿ tâḷa. = ತಾಟಿ 4. The bottom of a carriage (? ಫುಟ Mr. 285). — ತಾಟಿವಾರ. = ತಾಬಿಪ್ಪಾರ. (Si. 106). 2, (ರಥ್ಯೆ, ಪ್ರತೋಲಿ, ವಿಶಿಖೆ, etc. Si. 106, sic!).

ತಾಟಿಯು tâḷu. 1. = ತಾಟಿ 3. A corn-stalk the ears

of which are deprived of grain. ತಾಡಿ ಬಡಿದರೆ ಕಾಯಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ತಾಯಿಕುಪ್ಪೆ. A pile of such corn-stalks (My.).

ತಾಟಿ tâḷu. 2. = ತಾಯ್ 4. The bottom (My.). ಕೊನೇ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನು ತಾಡಿ ಕಡೆದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಾಟಿಕೆ tâḷé. The fragrant screw-pine, Pandanus odoratissimus Lin. (My.; T.). See ಕತ್ತಾಯ್, ಕದ್ದಾಯ್. — ತಾಯಿಹುವ್ವು. The pandanus flower (Si. 166). — ತಾಯಿಹೂ. = ತಾಯಿಹುವ್ವು. ತಾಳೆಮರ ದೊಡ್ಡ ಪಾದರೂ ತಾಯಿಹೂವಿಗೆ ಸರಿಯಾಯಿತೇ? — ತಾಯಿಹೂ ಶಿವನಿಗೆ ಆಗದು, ಸಪ್ಪಿಗೆಹೂ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಕೆ ಆಗದು (Prvs.). See Prv. s. ತುಂಬುಬು 2.

ತಿ ti. An affix for the formation of female nouns, *e. g.* ಪೊಲತಿ, ನರತಿ, ಎಡತಿ (Śmd. 244; *cf.* ಇತಿ), ಚಲುವತಿ.

ತಿ ti. A Tbh. of ತ್ರಿ (Śmd. 377; Mhr.).

ತಿಕ tika. = ತಿಗ. Tbh. of ತ್ರಿಕ. (ಜೀವಿಲೆ, ಜಕ್ಷನ Nn. 118; ಗುದ, ಅಪಾನ, ಪಾಯು Si. 208). ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಬಡಗಿ ಮಕ್ಕಳ ತಿಕಾ ಕೆತ್ತಿದ.— ತಿಕ ಮುಖ ಒಬ್ಬೇ ತಿಪ್ಪಾಥಟ್ಟರಿಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಕೂಲು.

ತಿಕಡಿ ti-kaḍi. = ತಿಕ್ಕಡಿ, ತಿಗಟೆ. A triangle, a mason's level (My.; Mhr. ತಿಕಟೆ); a cross (My. Rom. Catholics); a cross-stick instrument used in spinning thread and ropes (My.).

ತಿಕ್ಕ tikka. Tbh. of ತೀಕ್ಷ್ಣ (Śmd. 346. 456).

ತಿಕ್ಕಡಿ tikkaḍi. = ತಿಕಡಿ. (My.; Br.).

ತಿಕ್ಕಲು tikkalu. 1. The state of being confused or deranged in the mind (My.; Tě. ತಿಕ್ಕೆ, madness; T. ತಿಯಕ್ಕ, perturbation, confusion in the mind, etc.; M. ತಿರಕ್ಕು, thronging, pressing; precipitation, confusion; T. ತಿಯರಿ, ತಿಗರಿ = ತಿಯಕ್ಕು; ತಿಯಂಗು, to grow dejected, be perplexed or confounded = ಕಲಂಗು; ತಿಗ್ಳಿ, to vacillate, stagger, be at stand not knowing which way to go, be astonished or confused, be dismayed or fear; *cf.* ದಿಗಲು). — ತಿಕ್ಕಲಾಟ. -ಆಟ. Confused behaviour (My.).

ತಿಕ್ಕಲು tikkalu. 2. Stuttering (My.; T., M. ತಿಕ್ಕು, to stutter; T. ತೆತ್ತು, to stammer; M. ತಿಕ್ಕು, straining, pressure, throng, *cf.* ತಿಣುಕು; stuttering). — ತಿಕ್ಕಲು ತಿಕ್ಕ ಅಂತಿ ಮಾತಾಡು. To stutter (My.).

ತಿಕ್ಕಿಸು tikkisu. To cause to rub, etc. (My.; B. 3, 64).

ತಿಕ್ಕು tikku. To rub; to scour (ಉಜ್ಜು, ಮರ್ದಿಸು G.; My.; B. 1, 15. 22; 3, 20; 4, 60. 158; 5, 294; M. ತಿಂಬ್ಕು, ತಿರಕ್ಕು, ತಿಕ್ಕು, to press, throng, treat harshly; *cf.* ತಿಗಡು 2, ತಿಗುರು 1, ತೀಡು 2). **2,** to treat harshly, to annoy (My.). — ತಿಕ್ಕಾಟ. -ಆಟ. = ತಿಕ್ಕಾಟಿಕೆ. (My.). — ತಿಕ್ಕಾಟಿಕೆ. -ಆಟ. Rubbing, grinding, scouring (ಘರ್ಷಣ G.; My.); annoying (My.).

ತಿಕ್ತ tikta. (Sharpened; sharpening); sharp, pungent; *bitter* (ಕಂಪ Nn. 147); one of the six modifications of flavour (see s. ಸೌರಭ್ಯ); pungency; bitterness; fragrance, perfume.

ತಿಕ್ತಕ tiktaka. Bitter. 2, *the plant Trichosanthes dioeca* Roxb. (ಪಡುವಲ ಬಳ್ಳಿ G.). 3, the tree or shrub Terminalia catappa Lin.

ತಿಕ್ತಕಿ tiktaki. N. of a plant (ಕಾರೆ Mr. 139).

ತಿಕ್ತಕಾಕ tikta-śâka. Bitter herbs or greens; *the plant Capparis trifoliata* Roxb.

ತಿಗ tiga. = ತಿಕ. Tbh. of ತ್ರಿಕ (Śmd. 378; ಕಟೀರ, ತ್ರಿಕಸ್ಥಾನ Hlâ.; ಕಟೀರ Mr. 331; ಮೀಲಿಲೆ 483); a triad (Bh. 2, 13, 50). See ಇತ್ತಿಗ.

ತಿಗಟಿ tigaṭi. = ತಿಕಡಿ, etc. A triangle, a mason's lever (B. 4, 110).

ತಿಗಟು tigaṭu. = ತಿಗಟಿ, ತಿಗಡು 1, ತಿಗಡೆ, ತಿಗುನು, ತಿಗುಡೆ; ತೊಗಟು, etc. Rind, bark (My. occasionally).

ತಿಗಟೆ tigaṭé. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗಡಿ tigaḍi. = ತಗಡಿ. Fraud (My.; H.; see ತಾರ-). — ತಿಗಡಿ ಬಿಗಡಿ. dupl. = ತಿಗಡಿ. (My.).

ತಿಗಡು tigaḍu. 1. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗಡು tigaḍu. 2. = ತಿಕ್ಕು. (Bh. 6, 2, 4).

ತಿಗಡುಗ tigaḍuga. — ತಿಗಡುಗಮರ. (ಮಣ್ಣೂಕಪರ್ಣ, ಪತ್ರೋರ್ಣ, ನಟಿ, ಕಟ್ಟಂಗ, ಟುಣ್ಣುಕ, ಜ್ಯೋನಾಕ, ದೀರ್ಘವೃನ್ತ, etc., ಹೆಮ್ಮರ, ದೊಡ್ಡ ಮರ Si. 135).

ತಿಗಡೆ tigaḍé. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗಡೆ tigaḍé. = ತಿಗುಡು, ತಿಗುಡೆ, ತೆಗಡೆ. Tbh. of ತ್ರಿಪುಟಿ (or ತ್ರಿವೃತ್ತ). Indian jalap (My.; ಸನರ್ಜಾನುಭೂತಿ, ಸರಲೆ, ತ್ರಿಪುಟಿ, ತ್ರಿವೃತ್ತ, ತ್ರಿಭಣ್ಡಿ, ರೇಚನ, ಕೆಟ್ಟನ್ನೇ ತೆಗಡೆ, ಬಿಳೀ ತಿಗಡೆ, ಭೇದಿ ಆಗುವ ಬಾಲ್ಲಿಗಡೆ; ಶ್ಯಾಮಿ, ಪಾಲಿನ್ದ್ರಿ, ನುಣೀಣಿಕೆ, ಕಾಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕರೆ ಬಾಲ್ಲಿಗಡೆ Si. 148; Tě. ತೆಗಡೆ). — ತಿಗಡೆಬಳ್ಳಿ. The Indian jalap creeper, Ipomoea turpethum R. Br. (or Convolvolus turpethum Lin., St. & Pl.).

ತಿಗಣೆ tigaṇé. = ತಗಣೆ. etc. (My.).

ತಿಗರಿ tigari. = ತಿಗುರಿ. (My.; T. ತಿಗಿರಿಗೈ).

ತಿಗಳ tigaḷa. = ತಿಗುಳ. A Tamil man, especially an emigrant (My.). ತಿಗಳ ತಾ ಕೆಡುತ್ತಾ ಎಬು ನೆರೇ ಕೆಡಿಸಿದ (Prv.).

ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ tigaḷa-gitti. = ತಿಗಳತಿ. (My.). ತಿಗಳಗಿತ್ತಿಯ ಬಾಯಿ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಹೊಡಿಯ ಬೇಡ (Prv.).

ತಿಗಳತಿ tigaḷa-iti. = ತಿಗುಳತಿ. A Tamil woman. ತಿಗಳತೀ ಬಾಯಿ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಬಗುಳೋ ನಾಯಿ ಬಡಿಯ ಬೇಡ (Prv.).

ತಿಗುಡು tiguḍu. = ತಿಗಟು, etc. (Abh. P. 14, 17; J. 28, 44; My.; G. 264). ಮರದ ತಿಗುಡು (ತ್ವಕ್, ವಲ್ಕ, etc. Mr. 105).

ತಿಗುನು tiguḍu. = ತಿಗಡೆ. See ಅಲ್ತಿಗುಡು.

ತಿಗುಡೆ tiguḍé. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗುನೆ tiguḍé. = ತಿಗಡೆ, etc. (ಮೂಲವಿಕೆ Mr. 141). See ಕರಿಯ-, ಬಿಳಿಯ-.

ತಿಗುಣ ti-guṇa. Tbh. of ತ್ರಿಗುಣ (Śmd. 376. 378).

ತಿಗುಣೆ tiguṇé. = ತಿಗಣೆ, etc. (My.).

ತಿಗುರಿ tiguri. = ತಿಗರಿ, ತಿಗುರು 3. A wheel, especially a potter's wheel (ಚಕ್ರ Čt. I, 64; Mr. 383. 516; T. ತಿಗಿರಿ; My.; Abh. P. 4, 107; Bp. 21, 27). ಕುಮ್ಮಾರಿರ ತಿಗುರಿ (ಕುಲಾಲಚಕ್ರ Nn. 49. 85). ಕೇಲಂ ಮಾಡುವ ತಿಗುರಿಯ ಕೋಲನ್ತೆ ವೋಲ್ (Śmd. 84).

ತಿಗುರು tiguru. 1. (= ತಿಮರ್ 1, ತೀಡು 2; *cf.* ತಿಕ್ಕು). To rub; to annoy (Čpr. 7, 47); to rub on, as an unguent, etc., on the body (T. ತಿಮಿರ್, ತುವರ್). ತಿಗುರಿದ ಅನುಲೇಪನ (J. 16, 4). ಪಚ್ಚೆಕರ್ಪೂರದ ಪುಡಿಯ ಮೆಯೆ ತಿಗುರಿರೊಡೆ (31, 2).

ತಿಗುರು tiguru. 2. (= ತಿಮಿರ್ 2). An unguent, a perfume. ತಿಗುರಸಿಕ್ಕುವುದು (ಉದ್ವರ್ತನ, ಉತ್ಸಾದನ Nr.). ತಿಗುರಿನ ಅರಿಸಿನ (ಕಳವಂಜಳ Ct. I, 63). See Bp. 12, 11; 15, 9; Bh. 1, 13, 2; 10, 5, 41; J. 18, 29; 30, 17; ಪಾರನ್ನ-.

ತಿಗುರು tiguru. 3. = ತಿಗುರಿ, etc. See ಮೊಳೆದಿಗುರು.

ತಿಗುಳ tiguḷa. = ತಿಗಳ. (ದ್ರವಿಡ Śm. 64; ದ್ರಾವಿಡ Mr. 382). ಕಾಲಕೂಟದ ವಿಷವು, ಚೇಡು, ನಮ್ಬಿದ ಹಗೆಯು, ಪಾದೂರ ಚುಜುಚಿ, ನಸುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಬೀಡ! (Sp.). ತಿಗುಳಜನಗೆಣೆಗಿನ್ದ ಬಗಳುವ ತುನಿ ಲೇಸು, ಮುಗುಳಿಯ ಮರದ ನೆರಳಿನಿನ್ದ ನುಂಗುವಾ ನೆಗದು ಲೇಸು! (Sp.). — ತಿಗುಳರಾವುತ. A Tamil horseman (Bh. 6, 4, 67).

ತಿಗುಳಿತಿ tiguḷa-iti. (Śmd. 42 Mḍb.). = ತಿಗಳಿತಿ.

ತಿಗ್ಗಾ tiggā. = ತಿರಗಂಜೆ, ತಿರುಗಾ. — ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. dupl. = ತಿರುಗಾ ಮುರುಗಾ. So that a turning and breaking takes place: in a very rough manner (My.). ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ ಎಬ್ಬಿ, ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ ಹೀಜು (My.).

ತಿಗ್ಮ tigma. Sharp, pointed; pungent; violent; *hot, fiery; heat.*

ತಿಗ್ಮಕರ tigma-kara. = ತಿಗ್ಮಾಂಶು. (Čpr. 2, 66).

ತಿಗ್ಮತೆ tigmatĕ. Sharpness, pungency; heat. (Čpr. 5, 71).

ತಿಗ್ಮಾಂಶು tigma-aṁśu. Hot-rayed: *the sun.*

ತಿಂಗ tiṅga. An abbreviation of ತಿಂಗಳ್. (My.). ಒನ್ದು ತಿಂಗ, ಎರಡು ತಿಂಗ, etc. (My.). — ತಿಂಗ ತಿಂಗಳು. rep. ತಿಂಗ ತಿಂಗಳಿಗೆ, from month to month (My.; B. 2, 41).

ತಿಂಗಳ್ tiṅgaḷ. ತಿಂಗಳು. = ತಿಂಗ, ತಿಂಗಳ. The moon; a month (ಪೆಜೆ, ಚನ್ದ್ರ Ct. I, 96; ಇಂಗದಿರ, ಅಮರ್ದುಗದಿರ II, 18; ಚಳಿಗದಿರ, ಸವಿಗಡಲಣುಗ, ಜೊನ್ನೊಡಲು, ತಣ್ಣ ದಿರ, ಚನ್ದಿರ, etc. Śm. 15. 16; ಕಂಜಪೈರಿ, ಮಾಸ 112; ಚನ್ದಿರ Kk. 11*b*; C. as ತಿಂಗಳು; T., M.; Tĕ. ನೆಲೆ; T., M. ತಿಗುಳ್, to shine; light; see s. ಚೂಪು 1). ಮನುಷ್ಯರ ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಪಿತೃಗಳ ಒನ್ದು ದಿವಸ (Hlā.). ಜೆಸಲಹ ತಿಂಗಳು (ಸೂತಿಮಾಸ, etc. Nr.). ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕು (=ಬೆಲ್ದಿಂಗಳ್, My.). See Čpr. 1, 59; Bp. 3, 4; J. 5, 18; 15, 44; B. 4, 222; Si. 41. 42; ಅಮಿಡಿಂಗಳ್, ಬೆಳು-, ಬೆಳ್-. — ತಿಂಗಳು ಪಾಟದರೂ ಮುಂಗಳ ಪಾಟಲಿಲ್ಲ. — ತಿಂಗಳು ಹೋದರೂ ಅಂಗಳ ಪಾಟಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ತಿಂಗಳಂ ಸೂಡಿದವ. Śiva (Bp. 1, 32). — ತಿಂಗಳಣುಗ. -ಆಣುಗ. The moon's son: the planet Mercury (ಬುದ, ಸೌಮ್ಯ Śm. 17). — ತಿಂಗಳವರೆ. -ಆವರೆ. An avarĕ that generally bears every month (My.). — ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು. = ತಿಂಗ ತಿಂಗಳು. ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ, -ಗೂ. = ತಿಂಗ ತಿಂಗಳಿಗೆ. (B. 5, 303; Si. 244. 422). — ತಿಂಗಳುವರಿ. For a month (B. 5, 276).

ತಿಂಗಳ tiṅgaḷa. = ತಿಂಗಳ್, etc. (G. 104).

ತಿಂಗಳಿಗೆ tiṅgaḷigĕ. A mark made with coloured clay, etc. upon the forehead (ಜೂಳೆಯ, ನೇರ ಬೊಟ್ಟು Kk. 27, Śm. 72; ತಿಲಕ Ks.).

ತಿಂಗಳು tiṅgaḷu. = ತಿಂಗಳ್, q. v. (C.).

ತಿಟ್ಟ titṭa. 1. (= ತಿಟ್ಟು 1). Mass: quantity, number (Mr. 63).

ತಿಟ್ಟ titṭa. 2. (T. ತೆಟ್ಟಿ, a painted gallery or corridor, especially in a heathen fane; a raised seat under the veranda of a house, the wall of which is sometimes painted with figures = ಚಿತ್ತಿರಗೂಡ). — ತಿಟ್ಟವಿಡು. -ಇಡು. (Śmd. 283). To delineate, to sketch, etc. (ಚಿತ್ರಪ್ರಾರಮ್ಭ Śmd. Dh.).

ತಿಟ್ಟನೆ tiṭṭanĕ. = ತಿಟ್ಟಿನೆ. Whirlingly, hurriedly, confusedly (ತಿಟ್ಟನೆ, ಬಟ್ಟನೆ, ಧೃಮಾರ್ಥ Śmd. 392, o. r. ಬಟ್ಟನೆ; ಬಟ್ಟನೆ, etc. Ct. I, 15; M. ತಿಡುಬಿಡಿ, hurriedly; ತಿಣ್ಣಂ, quickly, hurriedly). ದುರ್ಮಮೋಹದಿಂ ತಿಟ್ಟನೆ ಬನ್ದಿ (Śāstrasāra in W. v. 1254).

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 1. = (ತಿಟ್ಟ 1), ತಿಟ್ಟಿ 1, ದಡ್ಡ, ದಡ್ಡು, (ದಿಣ್ಣೆ, ದೀಣ್ಣಿ). Rising ground, a hillock (ಉನ್ನತಭೂಮಿ Śmd. Dh.; ಉನ್ನತದ ಧರಣಿ Śm. 88; My.; Tĕ., M. ತಿಟ್ಟು, ತಿಟ್ಟಿ; T. ತಿಟ್ಟೆ, ತಿಡರ್, ತಿಡಲ್; *cf.* ತಿಣಿ, ತಿಣ್ಣ).

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 2. (= ತೆಗಳ್ 1). To abuse, to scold (ಭರ್ತ್ಸನ Śmd. Dh.; T., Tĕ.).

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 3. (= ತೆಗಳ್ 2). Abuse, scolding (ಬಯ್ಗುಳ್ Śmd. II, o. r. ಬಯ್ಗುಳ್; ಬಯ್ಗುಳ್ Ct. I, 47; ಗಾಳಿವಾತು, ಬಯ್ಗುಳ್ Kk. 90; ಗಾಳಿವಾತು, ಬಯ್ಗುಳ್ Śm. 53; ಬಯ್ಗುಳ್ 88; Tĕ., T.).

ತಿಟ್ಟಿ tiṭṭĕ. 1. = ತಿಟ್ಟು 1, etc. (Si. 112).

ತಿಟ್ಟಿ tiṭṭĕ. 2. = ಜಿಟ್ಟಿ 1, q. v.

ತಿಣ tiṇa. Tbh. of ತೃಣ (Śmd. 353; Ks.).

ತಿಣಕು tiṇaku. = ತೀಣುಕು, q. v. (My.). ರಾಯರ ಹೆಣ್ಣ ತಿಪೆತ್ತರೆ ಊರೆಲ್ಲ ತಿಣಕ ಬೇಕೋ? (Prv.).

ತಿಣಿ tiṇi. To be united or mixed together; to be crowded or closely packed; to be full or filled (ಸಂಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; T. ತಿಣಿ, ತಿಳ್ಳಿ; M. ತಿಣಂ, to swell; see ತಿಟ್ಟು 1, ತಿಸ್ತಿಣಿ, ತಿಪ್ಪೆ, ತಿಮ್ಮು 2, ತೀವು, ತೆಮಳ್ದು, ತೆಮ್ಮಲ್).

ತಿಣಿಕು tiṇiku. = ತೀಣುಕು, etc. (My.). ತಿಣಿಕದನು ಫಣಿರಾಯ ರಾನಾಯಣದ ಕವಿಗಳ ಭಾರದಲಿ (Bh. 1, 8, 11). ಕನಕನ ಕವಿತ್ವ ತಿಣಿಕದರೂ ನಿಕ್ಕದು. — ತಾಳಲಾಪದ ವಿರಹ ತಿಣಿಕದರೆ ಹೋ ದೀತೇ? (Prvs.)

ತಿಣುಕು tiṇuku. = ತೀಣಕು, ತಿಣಿಕು. To use pressure or strain, as in childbirth or in easing nature (My.; Tĕ. ತಿನುಕು). **2,** to press, to make violent efforts; to undergo trouble (My.). **3,** to fart (ಅಪಾನವಾಯು Śmd. Dh., o. r. ತಿಣಕು). (See ತಿಕ್ಕಲು 2 and ತಿಕ್ಕು; T. ತಿಣುಂಗು, to be straitened; M. ತಿಣ್ಣು, to be thronged, tight, dense). — ತಿಣುಕಾಟ. -ಆಟ. Trouble (My.).

ತಿಣ್ಡಿ tiṇḍi. 1. Food (My.; Tĕ.; T. ತಿಣ್ಡಿ). ಬಹಳ ತಿಣ್ಡಿ ತಿಮ್ಬುವವನು (ಭಕ್ಷಕ, ಘಸ್ಮರ, ಅದ್ಮರ Si. 358). ತಿಣ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚಿ ತಿರುಮುತ್ತೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ತಿರುಪಟ್ಟಿ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದು (Prv.). See ದೆವ್ವ-, ಪೆದ್ದಣ್ಣಿ-. — ತಿಣ್ಡಿಕೋರ. A glutton (My.). — ತಿಣ್ಡಿಪೋತ. = ತಿಣ್ಡಿಜೋತ. (My.). — ತಿಣ್ಡಿಬಾಕ. = ತಿಣ್ಡಿಕೋರ. (My.). — ತಿಣ್ಡಿಬಾಕಳು. A female glutton (My.). — ತಿಣ್ಡಿಹೋಕ. = ತಿಣ್ಡಿಕೋರ. (My.). — ತಿಣ್ಡಿಜೋತ. = ತಿಣ್ಡಿಜೋಕ. (My.). — ತಿಣ್ಡಿಜೋತತನ. Gluttony (My.).

ತಿಣ್ಡಿ tiṇḍi. 2. (= ತಿನಸು 2, etc.). Itching; the itch (ಕಣ್ಣು, ಕಣ್ಣಾಯೆ, ತಿಮಿರ G.).

ತಿಣ್ಡಿಗಾತಿ tiṇḍi-gāti. A female glutton (My.).

ತಿಣ್ಡಿಗಾರಿ tiṇḍi-gāra. A male glutton (My.).

ತಿಣ್ಣ tiṇṇa. Thickness, stoutness; greatness; weight, gravity; excess (ಪಿರಿದು Ct. I, 107; ಭಾರ II,

31; ದೊಡ್ಡತು, ಭಾರ Kk. 63; Šěv. 3, 14; J. 16, 17; 30, 35; T., M. తిణ్, తిన్ను; T. తిణి, to be stout, strong; *cf.* తిణి, etc.). — ತಿಣ್ಣಂ, excessively (Abh. P. 9, 42; 13, after 122; 14, 173). — ತಿಣ್ಣಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A large branch (Grj. 1, after 131). — ತಿಣ್ಣಮಾಗು. -ಆಗು. To become large or great; to become excessive, etc. (Abh. P. 9, 32; 11, 178; 13, after 54; J. 34, 2). ಕೊಮ್ಮುಬಿಟಿದ ಮರದಿನ್ದೆ ಅಗ್ಗಳಂ ತಿಣ್ಣಮ್ ಆದಂ (Šmd. 289). — ತಿಣ್ಣಮೊಲೆ. A large, full breast (J. 8, 18; 16, 3; 18, 34).

ತಿಣ್ಪು tiṇpu. (= ತಿಣ್ಣಿ). ಪರಪೆ ಕೇಕಿಗಳ ತಾಣ್ಡವಮಂ ನುಣ್ಪರದ ತಿಣ್ಪು ಘನಶೋಷಗಳೀರಂ (Kâvy. I, 1b, 43; Šmd. 83, where o. r. ಬಿಣ್ಪು).

ತಿತವು titavu. *A sieve, a cribble.*

ತಿತಿ titi. 1. Tbh. of స్థితి (My.; Bp. 7, 13).

ತಿತಿ titi. 2. Tbh. of తిథి (My.).

ತಿತಿಕ್ಷು titikshu. *Patient, enduring patiently.*

ತಿತಿಕ್ಷೆ titikshĕ. *Forbearance, patience, resignation.*

ತಿತ್ತಣ tittaṇa. = ತಿತ್ತಿಣ, q. v.

ತಿತ್ತಿ titti. = ತಿದಿ. Tbh. of దృతి. A leather bag; a bag in general (My.; Tĕ.; Râghĕ. 17, 67). ಸಮ್ಮದ ತಿತ್ತಿ (ಪೊಟ್ಟೆ Šm. 89).

ತಿತ್ತಿಣ tit-tiṇa. The sound of a lute (ವೀಣೆಯ ಧ್ವನಿ Mr. 81, o. r. ತಿತ್ತಣ; T. తిణ్ణెన్, to vibrate, said of the sound of the string of any musical instrument).

ತಿತ್ತಿರಿ tittiri. 1. *The francoline partridge.* — ತಿತ್ತಿರವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕ. (ತಿತ್ತಿರಿ Nr.).

ತಿತ್ತಿರಿ tittiri. 2. (= ತುತೂರಿ, etc.). (Râm. 3, 6, 3).

ತಿಥಿ tithi. = ತಿತಿ 2. *A lunar day, the thirtieth part of a whole lunation.* ನಾಡಿ ಅಮಿವತ್ತಾಗಲ್ ಒನ್ದು ತಿಥಿ ಆಕ್ಕು (Mr. 68). 2, an annual ceremony at which Brâhmaṇas present offerings to the manes or deceased ancestors (My.).

ತಿಥಿಪ್ರಸ್ತ tithi-prasta. = ತಿಥಿ No. 2. (My.; Si. 244).

ತಿದಿ tidi. = ತಿತ್ತಿ. Tbh. of దృతి. A pair of bellows (భస్త్రే, ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಕೆ Nr., Sl. 345; దృతి, ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಕ Hlâ., Mr. 453; C.). ತಿದಿಯೂದು (My.; B. 4, 157), ತಿದಿಯೊತ್ತು (My.). 2, skin, hide (Bp. 57, 25). See Prv. s. ಜೋಧನೆ.

ತಿದ್ದಿಕೆ tiddikĕ. Correction, etc. (My.).

ತಿದ್ದಿಸು tiddisu. = ತಿರ್ದಿಸು. To cause to correct, train, etc. (My.).

ತಿದ್ದು tiddu. 1. = ತಿರ್ದು 1. To make straight or right; to correct, to rectify mistakes, to mend; to improve; to reform; to train, to break in (C.; Tĕ. ದಿದ್ದು; T. తిత్తు, తిరుత్తు; M. തിരുത്തു). ಸರ್ವರ ವಿಚಾರಮಂ ತಿದ್ದುವನಂ (ಕಾರಣಿಕ, ಪರೀಕ್ಷಕ Mr. 244). ತಿದ್ದಲೆನ್ದು ನೋಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ, ವೃಷ್ಯ ವಾಹ್; ತಿದ್ದಲಾದ ಹೋರಿ (ದಮ್ಯ, ವತ್ಸತರ Nr.). See J. 18, 49; 30, 28. 29. 50; Dp. 148, 2. 6; B. 4, 209; 5, 195. 196. 198. 276; Si. 275. 319. **2,** to settle or pay, to discharge a debt (Bp. 42, 13; Tĕ., T.).

ತಿದ್ದು tiddu. 2. = ತಿರ್ದು 2. Making straight, etc. — ತಿದ್ದುಪಡಿ. = ತಿದ್ದುಪಾಟು (My.). — ತಿದ್ದುಪಾಟು. A corrected, reformed, etc. state or condition (My.). — ತಿದ್ದುಪಾಟು. = ತಿದ್ದುಪಾಟು (My.; B. 4, 140).

ತಿದ್ದುವಿಕೆ tidduvikĕ. Correcting, improving, etc. (B. 4, 209; My.).

ತಿನ್ tin. 1. = ತಿನು, ತಿನ್ನು, ತಿಮ್ಮು 1. To eat, especially such things in the eating of which the teeth have to be used for biting, as flesh (Bp. 48, 13; Si. 358. 416. 461; Râv. 5, 119; Abh. P. 13, 66; C. as ತಿನ್ನು), bread, cakes (C. as ತಿನ್ನು; Jâs. 22, 30), fruits (C. as ತಿನ್ನು), grass (Si. 165; C. as ತಿನ್ನು), etc., and occasionally, in *abusing,* also rice (Bh. 1, 10, 30 and Prv. s. ತಿರಿಕೆ; ಖಾದನ Šmd. Dh.; T.; M. തിന്നു; Tĕ. ತಿನು). P. p. ತಿನ್ದು (C. of ತಿನ್ನು); part. neg. ತಿನ್ದೆ (Šmd. 87); present or future relative participle ತಿನ್ಪ (27. 275). ತಿನಲ್ ಕೊನ್ದಂ (86, o. r. ಕೊಣ್ಡಂ). ನೀನುಮ್ ಆನುಂ ತಿನ್ಪುಂ! (275). ಮಾಂಸವ ತಿಪ್ಪವ (ಆಮಿಷಾತಿ Nr.). ಆಡಗುದಿನ್ಬುನು (ಶಾಷ್ಕಲ Hlâ.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದ ಬೆಕ್ಕು (ಮಣ್ಡಲಿ, ಜಾಪಕ Mr. 164). ಪೆರಿರ್ ಆರಿತ್ತುದುಂ ತಿನ್ಪುವಂ (ಪರಾನ್ನ, etc.); ಆಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿನ್ಪುವಂ (ಶಾಷ್ಕಲ Mr. 231); ಎಲ್ಲವಂ ತಿನ್ಪುವಂ (ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ 234). ಮಾಂಸವ ತಿಪ್ಪವನು (ಮಾಂಸಜೀವಿ Nn. 92). ನಿನ್ಪುಸಿಯೆ ತಿನ್ಪುವಂ (ಜೋನ್ವುಕ, etc. Kk. 36; Šm. 46). **2,** to suffer or undergo, as blows, etc. (C. as ತಿನ್ನು; Tĕ.; see ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು). **3,** to take, to receive, as bribes (C. as ತಿನ್ನು).

ತಿನ್ tin. 2. = ತಿನಸು 2, etc. ತಿಂಗೆ (Čpr. 5, after 64).

ತಿನಸ tinasa. = ತಿನಸು 1, ತಿನಿಸು 1. Food (for the teeth; *cf.* ತಿಣ್ಡಿ 1). — ತಿನಸಗೂಳಿ. A glutton (B. 3, 40; 5, 28).

ತಿನಸು tinasu. 1. = ತಿನಸ, etc. (My.). — ತಿನಸುಗೂಳಿ. = ತಿನಸ-. (B. 5, 255). — ತಿನಸುಬಕ್ಕ. — ತಿನಿಸುಬಕ್ಕ. A glutton (ಆದ್ಮರ G.).

ತಿನಸು tinasu. 2. = ತಿನ್ 2, ತಿನಿಸು 2, ತಿಮ್ಮು, ತೆನಸು. Irritation in the skin, itching; the itch (ಕಣ್ಣೂತಿ, ಖರ್ಜು, etc. Hlâ.; Čpr. 6, after 28; My.; T. తినవు; Tĕ. తినవు; *cf.* ತಿಣ್ಡಿ 2, ತಿಮರ, etc.); irritability (B. 5, 32).

ತಿನಸು tinasu. 3. = ತಿನಿಸು 3, ತಿನ್ನಿಸು. To cause to eat, to make eat, to feed, etc. (My.).

ತಿನಾಳಿ tinâḷi. = ತೀನಾಳಿ, q. v.

ತಿನಿ tini. = ತಿನ್ನಿ. Eating; an eater. (M. തിനി). See ಪಿಱ್-.

ತಿನಿಕೆ tinikĕ. The plant Holcus sorghum (Sk.). See ಕಲಿಕ.

ತಿನಿಶ tiniša. *The tree Dalbergia oujeinensis* Roxb.

ತಿನಿಸು tinisu. 1. = ತಿನಸು, etc. (My.). ಕಾಯಿ ಸುನಾತ್ತಾದ ತಿನಿಸು (ಎವಧ G.). — ತಿನಿಸುಬಕ್ಕ. = ತಿನಸುಬಕ್ಕ. (B. 3, 85).

ತಿನಿಸು tinisu. 2. = ತಿನಸು 2, etc. (My.).

ತಿನಿಸು tinisu. 3. = ತಿನಸು 3, etc. (My.; B. 3, 17). ತಿನಿಸುಣಿಸುವದು (B. 5, 283).

ತಿನು tinu. = ತಿನ್ 1, etc. (My.). P. p. ತಿನ್ದು. ತಿನಲಿ! (J. 26, 64).

ತಿನ್ತಿಡಿ tintiḍi. = ತಿನ್ತಿಣಿ. *The tamarind tree, Tamarindus indica.*

ತಿನ್ತಿಡಿಕ tintiḍika. = ತಿನ್ತಿಡಿ, ತಿನ್ತಿಣೀಕ. 2, *a sour sauce,* especially one made of the fruit of the tamarind tree.

ತಿನ್ತಿಣಿ tintiṇi. (fr. ತಿನೆ). A mass, a crowd, a multitude, a row (ಗೊನ್ದಣಿ, ಥಟ್ಟು, ತಿಮ್ಮಲ್, ತೆರಳ್ಳೆ,

ತ್ರಣ್ಡಿ, ನಸ್ತೆ, etc., ತ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; Kk. 17). See Śmd. 235; Čpr. 7, after 81; Grj. 10, after 79; Bp. 35, 56; 37, 27; Rām. 1, 13, 9; J. 3, 25.

ತಿನ್ತಿಣಿಸು tintiṇisu. To be crowded, etc. (Grj. 2, 102; J. 33, 20).

ತಿನ್ತ್ರಿಣಿ tintriṇi. = ತಿನ್ತಿಡಿ. (My. Amara).

ತಿನ್ತ್ರಿಣೀಕ tintriṇika. = ತಿನ್ತಿಡೀಕ No. 1. (ಚಿಂಚೆ, ಆಮ್ಲ, ಪುಣಿಸೆ Mr. 125; Bp. 19, 66).

ತಿನ್ತು tintu. = ತಿನ್ದಿಶು. Third person singular imperfect (C.). ಹಾಗದ ಕೋಲು ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇಲೆ ತಿನ್ತು.—ಎತ್ತನ್ತು ಹುಲಿ ತಿನ್ತು, ಸಬರ ಮುರಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿನ್ತು.—ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಕಾಗೆ ರಾಗೀ ತಿನ್ತು (Prvs.).

ತಿನ್ದು tindu. P. p. of ತಿನ್ 1, etc. (C.).

ತಿನ್ದುಕ tinduka. *The tree Diospyros embryopteris* Pers.

ತಿನ್ದುಕಿ tinduki. *The tree Diospyros embryopteris* Pers.; *its resinous fruit.*

ತಿನ್ನ tinna. That which in eating is left: orts (ಎಂಜಲ್, ಎವ್ಳಳ್ಳಿ, ಪತ್ತಳಿ Śk.).

ತಿನ್ನಾಳಿ tinnāḷi. = ತೀನಾಳಿ. A glutton (My.).

ತಿನ್ನಿ tinni. = ತಿನಿ. See ತುಡು.

ತಿನ್ನಿಸು tinnisu. = ತಿನಸು 3, etc. (C.; B. 3, 86).

ತಿನ್ನು tinnu. = ತಿನ್ 1, etc. (C.). P. p. ತಿನ್ದು. ಪೊಣ್ಡನ ಕೊನ್ದ ವರಿಲ್ಲ, ನಾಂಬಿಯಂ ತಿನ್ದವರಿಲ್ಲ.—ಹಸುಮನ್ತರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿನ್ದರೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ಸಣ್ಣ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದನನ್ತೆ.—ಹುರುಳಿ ತಿನ್ನುವನನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಿಡಿಯುವನರು ಮೂಜು ಮನ್ಸಿ.—ತಿನ್ನವನ ತೀನಿ ಹೆಚ್ಚು, ಎನ್ನವನ ಕೊಂಬಿ ಹೆಚ್ಚು.—ತಿನ್ದು ಸೊಕ್ಕದ ಸನ್ಯಾಸಿ ಮಠ ಸುಟ್ಟ (Prvs.).

ತಿಪುರ tipura. Tbh. of ತ್ರಿಪುರ. (Č. Bp. 42 sum.).

ತಿಪುರಾನ್ತಕ tipura-antaka. Tbh. of ತ್ರಿಪುರಾನ್ತಕ (Śmd. 376).

ತಿಪುರಾರಿ tipura-ari. Tbh. of ತ್ರಿಪುರಾರಿ. (My.).

ತಿಪ್ಪ tippa. (fr. ತಿಪ್ಪೆ). (A man of the dung-hill): N. (My.). See Prv. s. ತಿಪ್ಪೆ.— ತಿಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. ತಫಾವತು ಗಾಜಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೇನು ಕೋಪ? — ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೆ ಸೂಜ ಜೀಲು, ಕಳ್ಳಗೆ ಬಾಯಿ ಮೇಲು (Prvs.).— ತಿಪ್ಪಾಧಟ್ಟಿ. N. ತಿಳ ಮುಖ ಬನ್ದೇ ತಿಪ್ಪಾಧಟ್ಟರಿಗೆ (Prv.).

ತಿಪ್ಪಲಿ tippali. Piper longum Lin. (Sk. ಪಿಪ್ಪಲಿ; My.; T.).

ತಿಪ್ಪುಲ್ಲಿ tippuḷi. (Śmd. 48). = ತುಪ್ಪುಟಿ, etc. A bird's wing or feather (ಪಕ್ಕಿಯ ಗಜಿ Śmd. I; ಗಜಿ Śmd. II, Śm. 30; ಗಜಿ Kk. 84, o. r. ತುಪ್ಪುಟಿ).

ತಿಪ್ಪೆ tippe. (= ತಿಟ್ಟು 1). A heap, a hillock (My.; T. ತಿಪ್ಪೆ); a dung-hill (My.; Te.; B. 3, 48). ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲಣ ಅಜ್ಜಿಯಾದರೂ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಬಿರುದು.—ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲಣ ದೀಪ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲೆ ಕುಣ್ಡುವವಗೆ ತಕ್ಕ ಯಾತಕೆ?—ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ, ಉಪ್ಪರಿಗೇ ಕನಸು ಕಣ್ಣು ಹಾಗೆ.—ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲೆಯೇ ಮುಪ್ಪಾದ ಕುಮ್ಮಾಜಿತಿಪ್ಪ (Prvs.).

ತಿಬ್ಬ tibba. Tbh. of ತೀವ್ರ (Śmd. 345; II; Kk. 85; Čt. I, 65; II, 104; ತೀಕ್ಷ್ಣ Śm. 61; Śśv. 4, 40).

ತಿಬ್ಬಳಿ tibbaḷi. (= ತಿಳವಳಿಕೆ). Understanding, intellect, knowledge (My.).

ತಿಬ್ಬಿ tibbi. = ಟಿಪ್ಪಿ. A manner of stitching (My.; Mhr., H. ಟೀಪ).

ತಿಬ್ಬು tibbu. = (ತಿರಿ 4), ತಿರು 1, ತಿರುವು 2, ತಿರ್ಗ, ತಿರ್ಬು. The string of a bow (ತಿರು, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Śk.).

ತಿಮ್ tim. = ತಿನ್ 2, etc. — ತಿಮ್ಮಸೆ. To rub an itching (Čpr. 5, 63; 8, 69; V. 40, 44).

ತಿಮರ timara. = ತಿನ್ 2, (ತಿನಸು 2, etc.), ತಿಮ್ಮ, ತಿಮರು, ತಿಮಿರ, ತಿಮಿರು 2, ತಿಟ್ಟ 2, ತೀಟಿ, ತೀಟ್ಟಿ, ತೆವಲು, ತೆವಳು. Irritation in the skin, itching (My.); the itch. (Te. ತಿಮರಿ).

ತಿಮರು timaru. = ತಿಮರ, etc. (My.). ತಿಮರು ತುಱಿಸಿದರೆ ಅರಸಿನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಿಮಿ timi. = ತಿವಿ 1. (My.).

ತಿಮಿ timi. *A fish in general.* 2, *a fabulous fish of an enormous size.*

ತಿಮಿಂಗಿಲ timi-ṅ-gila. Swallowing even the timi: *a large fabulous fish.* ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಿಗಳ್ ಅದು ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಪಿರಿದಪ್ಪ ಎಸಾನ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 410).

ತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲ timiṅgila-gila. *A large fabulous fish.*

ತಿಮಿತ timita. Tbh. of ಸ್ತಿಮಿತ (Śmd. 358; Čpr. 7, 151).

ತಿಮಿರ್ timir. 1. = (ತಿಗುರು 1), ತಿಮಿರು 1, (ತೆಗರ್ 2). To rub and clean the skin (ತ್ವಙ್ಮಲವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.). ತಿಮರ್ದಂ (Śmd. 49).

ತಿಮಿರ್ timir. 2. = ತಿವರ್ (Śmd. 128), ತಿಗುರು 2. ತಿಮಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). See ಪಚ್ಚೆ ದಿಮಿರ್.

ತಿಮಿರ timira. = ತಿಮರ, etc. (Rśv. 11, 32; My.).

ತಿಮಿರ timira. *Darkness* (ಕಪ್ಪಿಲೆ, ಮರ್ವು Śm. 16; ಕತ್ತಲೆ Nn. 12). 2, a morbid affection of the eye (Bp. 18, 66). 3, the quality of darkness or ignorance (ಗುಣ 12). 4, the three qualities of everything in creation (ಸತ್ವರಜಸ್ತಮ 12). 5, sorrow (ಶೋಕ, ಆಕ್ಕೆ 12). 6, Rāhu (ರಾಹು 12). 7, a stupid man (ಮೂಢ 12). 8, bad fraud (ದುಃಕೃತ್ರಿಮ 12).

ತಿಮಿರರಿಪು timira-ripu. *The sun.*

ತಿಮಿರವೈರಿ timira-vairi. = ತಿಮಿರರಿಪು. (My.).

ತಿಮಿರು timiru. 1. = ತಿಮಿರ್ 1. ತಿಮಿರುವುದು (ಉದ್ವರ್ತನ, ಉತ್ಸಾದನ Hlā.).

ತಿಮಿರು timiru. 2. = ತಿಮರ, etc. (My.). ಮೆಯ್ಯ ತಿಮಿರು (ಕಣ್ಣು, ಖರ್ಜು Mr. 384).

ತಿಮ್ಬ timba. 1. See s. ತಿನ್ 1.

ತಿಮ್ಬ timba. 2. Fullness. ತಿಮ್ಬಂ, excessively (V. 36, 16).

ತಿಮ್ಬು timbu. 1. = ತಿನ್ 1, etc., in the present and future (C.). ತಿಮ್ಬುತ್ತದೆ (My.). ತಿಮ್ಬುವಣ, ತಿಮ್ಬೋಣ (My.). ಆನೆ ತಿಮ್ಬೋದು ಸೊಪ್ಪು, ಇಂಬುನೆ ತಿಮ್ಬೋದು ಸಕ್ಕರೆ.—ಹದಾ ತಿಮ್ಬುವನಿಗೆ ಹಪ್ಪಳ ಈಡೇ?—ಕದ್ದು ತಿಮ್ಬುವದಕ್ಕನ್ತಾ ಬೇಡಿ ತಿಮ್ಬುವದು ಲೇಸು.—ತಱಿಗು ತಿಮ್ಬುವದೇ ಪರಮಸುಖ (Prvs.). ತಿಮ್ಬುವ್ವೋ ವಿಷಯ (B. 5, 133); ತಿಮ್ಬುಮ್ಬುವದು (205); ತಿಮ್ಬುಮ್ಬುವ ನೇಮ (215). ತಿಮ್ಬುವ (B. 3, 30; 4, 41).

ತಿಮ್ಬು timbu. 2. To fill (v. t., ಪೂರಣ Śmd. Dh.; Čpr. 3, 44; 6, after 64; 6, 70. 73. 90; 8, after 4 & 44); to fill (v. i., 8, 39). (See ತಿಣಿ, ತೀರ್, ತೀವು, ತೆಮಳ್ವು).

ತಿಮ್ಬುವಿಕೆ timbuvikĕ. Eating (My.).

ತಿಮ್ಮ timma. N. (My.; B. 4, 45; Te., T.: a monkey). — ತಿಮ್ಮಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (My.). See Prv. s. ನಮ್. — ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.

-ಆಪ್ಪ. N., also of Vishṇu's idol at Tirupati (My.); see ವರಾಹ-, and Prv. s. ತಿರಿ 3 & ತಿವ 2. — ತಿಮ್ಮರಸಿ. -ಆರಸಿ. N. of Vishṇu's wife; N. of other females (My.). — ತಿಮ್ಮರಾಯ. N. (B. 2, 10).

ತಿರ tira. (= ತಿರಿ 3, ತಿರು 2). An abbreviated P. p. of ತಿರಗು, in ತಿರ ತಿರಗು (My.). ತಿರ ತಿರಿಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಓಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 5, 130).

ತಿರ tira. 1. = ತಿರಿ, ತಿರು, etc. — ತಿರಗೋನ್ದೆ. (= ಶ್ರೀಬಸವ). — ತಿರಗೋನ್ದೆವಡಯಿಗೆಯ. -ಪಡಯಿಗೆಯ. Śiva (Kk. 4, o. r. ತಿಪಿ-).

ತಿರ tira. 2. Tbh. of ಸ್ಥಿರ. (My.; Tĕ., T.).

ತಿರಕ tiraka. = ತಿರುಕ್. One who wanders about; a beggar (My.).

ತಿರಕ tiraka. = ತಿಲಕ. (Bh. 4, 3, 59).

ತಿರಕಿ tiraki. = ತಿರುತಿ. A female beggar (My.).

ತಿರಗಂಚಿ tiragañči. = ತಿಗ್ಗಾ. — ತಿರಗಂಚಿ ಮುಡುಗಂಚಿ. dupl. = ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. (My.).

ತಿರಗಣಿ tiragaṇi. = ತಿರಗಸೆ, ತಿರುಗಣಿ, ತಿರುಗಸೆ, ತಿರುಗುಣಿ. Turning; that which turns: a wheel for raising water, a windlass, a roller (My.; ನೇಮಿ, ತ್ರಿಕೆ Si. 90);—an (ornamental) screw, in ಓಲೆ-. — ತಿರಗಣಿಮಡವು. = ತಿರುಗಣಿಮಡುವು, ತಿರುಗುಣಿ-. A whirlpool (ಅವರ್ತ Čb.; ಚಕ್ರ, ಸುಟಿ G.).

ತಿರಗಣೆ tiragaṇĕ. = ತಿರಗಣಿ, etc. (My.).

ತಿರಗಿಸು tiragisu. = ತಿರಿಗಿಸು q. v., ತಿರುಗಿಸು. (My.).

ತಿರಗು tiragu. = ತಿರಿಗು q. v., ತಿರುಗು. To turn (v. i.), etc. (My.; B. 4, 45; 5, 322; Si. 292). ತಿರಗುವನ್ಥ (ಜಂಗಮ Čb.). — ತಿರಗಾಡು. -ಆಡು. = ತಿರಿಗಾಡು. To walk about, etc. (ಚರಿಸು Čb.).

ತಿರಪ tirapa. = ತಿರಪೆ, ತಿರು 1, ತಿರುವ, ತಿರುಪೆ. Wandering about (for alms); begging; anything received by begging, alms (My.; Tĕ. ತಿರಪೆ).

ತಿರಪೆ tirapĕ. = ತಿರಪ, etc. (My.).

ತಿರವು tiravu. 1. = ತಿರುಪು 2, etc. (My.).

ತಿರವು tiravu. 2. = ತಿರುವು 2. The turn or bend of a road (My.).

ತಿರಶ್ಚಿ tirašči. *A female that goes horizontally, the female of an animal.*

ತಿರಸ್ tiras. *Transversely, crookedly, obliquely, awry.* 2, aside, apart from; *indirectly, secretly, covertly.*

ತಿರಸ್ಕರ tiras-kara. Putting or leaving on one side; setting aside; passing by; surpassing, excelling. (Bp. 59, 31).

ತಿರಸ್ಕರಣ tiras-karaṇa. = ತಿರಸ್ಕಾರ. (Grj. 6, 37).

ತಿರಸ್ಕರಿಣಿ tiras-kariṇi. *A curtain, a veil.*

ತಿರಸ್ಕರಿಸು tiras-karisu. To put aside, to disrespect, to disdain, to contempt, to scorn (J. 5, 33; 12, 15; My.; B. 5, 95. 217). ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದ್ದು (ಧಿಕ್ಕೃತ G.).

ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಿಕೆ tiras-karisuvikĕ. (ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ, etc. Si. 398).

ತಿರಸ್ಕಾರ tiras-kâra. Setting aside; *disregard, disdain, disgrace, reproach, censure, abuse* (ಬಬ್ಬರ ಜಜಿವುದು Nn. 154). See ಸಾಕು.

ತಿರಸ್ಕೃತ tiras-kṛita. Censured, reviled, abused, reproached, scorned. (J. 12, 4). 2, concealed, hidden, veiled.

ತಿರಸ್ಕ್ರಿಯೆ tiras-kriyĕ. *Disregard, disdain.*

ತಿರಳು tiraḷu. = ತಿರುಳ್, ತಿರುಳು, ತಿರುಳೆ, ತಿಳಲು, ತಿಳ್ಳು, ತೆರಳೆ 1. Pith (of plants and trees); pulp (of fruits); kernel (of nuts, My.);—essence; the vital or essential part;—strength (of the body); value, importance (of words, My.).

ತಿರಿ tiri. 1. To turn round (v. i., as a potter's wheel, etc. Abh. P. 4, 107; 14, 183; see ಕಣ್ತೆರಿ); to wander, to roam about (ČPr. 5, 87; 7, 21; T., M.). 2, to wander about in quest of alms, to beg alms (Bp. 15, 4; 43, 59; J. 28, 16; C.; Tĕ.). ತಿರಿದು ತನ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಮ್ಮು (ಭೈಕ್ಷ, ಭಿಕ್ಷಾಕದಮ್ಮಕ Si. 251). ಊರು ತಿರಿದು, ಜೂಲುನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ. — ಕೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟವನಿಲ್ಲ, ತಿರಿದು ಬದುಕದವನಿಲ್ಲ.— ತಿರಿಗೆಲೆಯಡಿಕೇ ತಿರಿದು ತಿನ್ನ ಬೇಕೇ? (Prvs.). — ತಿರಿದಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. (ಯಾಚ್ಞೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಆರ್ಥನೆ, ಆರ್ದನೆ Si. 387). — ತಿರಿದುಣ್ಣ. -ಉಣ್ಣ. -ಉಣ್ಣು. To beg alms and eat, to live by alms. ಊರಲ್ಲಿ ತಿರಿದುಣ್ಣು, ನನ್ನ ಲ್ಲಿ ಬನ್ದು, ಪದಾ ಹೇದಿ! (Prv.). See Bp. 15, 27; 43, 58; Prv. s. ಇಡಿ 2. — ತಿರಿದುಮ್ಬು. -ಉಮ್ಬು. = ತಿರಿದುಣ್ಣ. ತಿರಿದುಮ್ಬುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಿರುಗುವಿಕೆ (ವೃಜ್ಯೆ, ಆಜಾಜ್ಯೆ, ಪರ್ಯಟನ Si. 246; see 254). ತಿರಿದುಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಬೀದಿ ಹಂಚಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.— ಹಲಿ ತಿಮ್ಬುವನ ಬಬಿಗೆ ತಿರಿದುಮ್ಬುವವ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prvs. s. ಅಡು 1, ತಿರಿ 3, ಮುಚ್ಚುಕು 1.

ತಿರಿ tiri. 2. = ತಿರಿದು. P. p. of ತಿರಿ 1. — ತಿರಿ ತಿರ್. To wander, to roam about (Abh. P. 6, 37; 8, 63; 16, after 39). — ತಿರಿ ತಿನ್. = ತಿರಿದು ತಿನ್. (Bp. 43, 62).

ತಿರಿ tiri. 3. (= ತಿರ, etc.). An abbreviated P. p. of ತಿರಿಗು in ತಿರಿ ತಿರಿಗು (My.). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ also: again and again (My.; B. 3, 3). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತುರುಕನಿನ್ದ ದೆಬ್ಬೆ ತಿನ್ನ.— ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಹತ್ತರ ಹೋದರೆ ತಿರಿದುಪ್ಪೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಸುರಿವ ಜಲಜನ್ತುಗಳ ಗನ್ತುಗಳ (J. 19, 5). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಬರುವನ್ನವ (ನವನವಾಗಮ G.). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಬರೋಣ (ಪುನರಾಗಮನ G.).

ತಿರಿ tiri. 4. = ತಿರು 1, etc. Turning; a turn, a twist (T., M., Tĕ.). ಜಡೇ ತಿರಿಗಳು (ಜಟೆ, ಸಟೆ Si. 216). — ತಿರಿ ಸುರಿವು. Turnings and windings (Bh. 2, 2, 96).

ತಿರಿ tiri. = ತಿರ 1, ತಿರು, etc. — ತಿರಿಗೂಡ್. -ಕೂಡ್. Holy, *i. e.* sacrificial, food. ಇದಿದರೆಯು ಏಜಿಲ್ಲ, ಹಜಿದರೆಯು ಸೀಳಿಲ್ಲ, ತಿರಿಗೂಡಿ ಕೊಣ್ಡ ರಿಣವಿಲ್ಲ (fire, Sp.). — ತಿರಿಚಿನಾವಳ್ಳಿ. Trichinopoly (My.; T. ತಿರಿಚ್ಚಿರಾವಳ್ಳಿ, where ತಿರಿ = ತ್ರಿ; in My. also ತಿರು-). ತಿರಿಚಿನಾವಳ್ಳಿಗೆ ತಿರಿದುಪ್ಪೋವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ್ದ ಕೆಯ್ ಸವರಿಸ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ತಿರಿವಂಜದಾಯ. -ಪು-. N. (Bp. 43, 7).

ತಿರಿಕೆ tirikĕ. Wandering about in quest of alms (Bp. 43, 59; My.). ತಿರಿಕೆಯ ಕೂಡಿ ತಿನ್ದು, ಹರಿಕೆಯ ಕೋಣನಾದ (Prv.).

ತಿರಿಗಿಸು tirigisu. = ತಿರಗಿಸು, etc. To make go or come round, to turn, etc.; to twist, to shift, to fail to fulfil, as a promise (My.; Si. 87). ತಿರಿಗಿಸುವ ಗಾಳಿ (ವೈರಮ್ಬಣ Mr. 52, o. r. ತಿರುಗಿಸುವ-). ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸುವವ (ಪ್ರಾಸೆಗಳ್ಳ G.; My.). See Bp. 21, 26; 38, 17; ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸು.

ತಿರಿಗು tirigu. = ತಿರಗು, etc. To go round; to turn; to turn round, to whirl, to roll; to turn or

go back; to change or shift, as the wind; to go back, *i. e.* to go away, to cease, as a disease, a habit; to be without effect, as poison; to wander, to walk or ramble about (My.; Bp. 44, 26; Si. 361. 362. 394; B. 5, 72. 205); to walk or ramble over, as over a country, etc. (My., c. Acc.). ತಿರಿ also; again. ಹೊತ್ತು ತಿರಿಗಿತು, the sun has crossed the meridian (My.). ತಲೆ ತಿರಿಗಿದರೆ ಲೋಕವು ತಿರಿಗತೆಮ್ಮನ್ತೆ (Abhâ. 9, 20). See ಸಿನ್ದಿರಿಗು; Prv. s. ತಿಳಿ 1. — ತಿರಿಗಾಟ. -ಆಟ. Wandering about (My.; ಸುಬೋವ G.). — ತಿರಿಗಾಡು. -ಆಡು. To wander or walk about (My.; ಚರಿಸು, ವಿಹರಿಸು G.; B. 2, 12; 3, 41; Si. 88). — ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. = ತಿರಿಗಾಟ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ (ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ Si. 392). — ತಿರಿಗಿ ಕೊಳ್ಳು. To turn round (v. i., My.). 2, = ತಿರಿಗಿ ಬೀಡು. (My.) ಆವನಿಗೆ or ಆವನ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ಕೊಣ್ಡನು (My.). — ತಿರಿಗಿ ಬರು. To return (Bp. 60, 58; B. 4, 197). — ತಿರಿಗಿ ಬೀಡು. = ತಿರುಗಿ-. To turn round and fall upon, to affront, to oppugn (ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಿಲ್ಲು My.). ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದದು (ಪ್ರಸವ್ಯ, ಪ್ರತಿಕೂಲ, etc. Si. 376). ಆವನ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದನು (My.). — ತಿರಿಗಿ ಮಾತಾಡು. To contradict (B. 3, 60; My.). — ತಿರಿಗು ತಿರಿಗು. rep. ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ. = ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ. ಆನ್ದ್ದೆಲ್ಲ ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ ಆ ಸ್ನೋಣಿ (G. 67). — ತಿರಿಗ್ಯಾಡು. = ತಿರಿಗಾಡು. (My.; ಒಡೆಯೂಡು G.). ತಿರಿಗ್ಯಾದದ್ದು (ಸ್ಥಾವರ, ಆಚರ G.).

ತಿರಿಚು tiriću. To twist, as a string, a plant, etc., to wring off, as the neck of a bird, etc. (My.; T. ತಿರಿ).

ತಿರಿಪು tiripu. = ತಿರುಪ 2, etc. To turn round (v. t.), etc. (Čpr. 5, 73; Ahh. P. 14, 183; Grj. 2, after 106).

ತಿರಿವು tirivu. = ತಿರುವು 1, etc. To make go round, etc. — ತಿರಿಯ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To cause to walk about. ಕುದುರೆಯ ತಿರಿವ್ಯಾಜೋಣ (ಒಯ್ಯಾಳಿ G.; My.).

ತಿರಿಹು tirihu. = ತಿರಿಪು, etc. (Grj. 1, 88).

ತಿರೀಟ tiriṭa. (= ಕಿರೀಟ). *A kind of head-dress, a tiara; a diadem.* (Čpr. 5, 80; 7, 7). 2, *the tree Symplocos racemosa* Roxb.

ತಿರು tiru. 1. = ತಿಬ್ಬು, (ತಿರಿ 4), etc. Turning; (a twist, a string); a bow-string (ತಿಬ್ಬು, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Ss.; ತಿರ್ಪು, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Kk. 39; ತಿರ್ಪು, ಹೆದೆ, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Sm. 43; ನಾರಿ, ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ Nn. 74). ಬಿಲ್ಲ ತಿರು (ಮೌರ್ವಿ, ಜ್ಯೆ, ಸಿಂಜಿನಿ, ಗುಣ, ಜೀವೆ IIlâ.). **2,** = ತಿರಪು, etc., begging, etc. — ತಿರುಪುಟ್ಟಿ. A mendicant's basket. ತಿಣ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚಿ, ತಿರುಮುತ್ತೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ತಿರುಪುಟ್ಟಿ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ತು (Prv.). 2, the basket in which Vaishṇavas keep their clothes, rosaries, household-gods, śâlagrâmas, etc. (My.). — ತಿರುಬೋಕಿ. -ಪೋಕಿ. A beggar (My.). 2, -ಬೋಕಿ. a mendicant's bowl (My.). — ತಿರು ಮುರು. Turnings and windings: reverse order (My.). 2, crookedness, deceit (My.). — ತಿರುವಾಯ್. -ಡಾಯ್. The middle of a bow-string (Čpr. 1, 99; 5, 108; Abh. P. 13, 90. 128; Šśv. 4, after 19). — ತಿರುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. The bow-string and bow (Abh. P. 14, 31). — ತಿರುವೊಯ್. -ಪೊಯ್. To adjust a bow-string (Šśv. 4, after 46). — ತಿರುವೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. The stroke of a bow-string (Čpr. 6, 61).

ತಿರು tiru. 2. (= ತಿರ, etc.). An abbreviated P. p. of ತಿರುಗು, in ತಿರು ಕೊಳ್ಳು, to beg (My.; G. 133). — ತಿರು ತಿರುಗು. rep. = ತಿರುಗು ತಿರುಗು. (Č. Bp. 19, 35; J. 3, 7; 13, 50; My.).

ತಿರು tiru. = ತಿರ 1, ತಿರಿ, Sri. Tbh. of ಶ್ರೀ. (T., Tĕ., M.). — ತಿರುಕಾತಿ. The town Calastri (Bp. 18, 26. 103; T.). — ತಿರುಕುರುಸಿ. N. (Bp. 27, 69). — ತಿರುಕೊಳವಿ-ನಾಚಿ. N. (Rśv. 14, 75). — ತಿರುಚಿಟ್ಟಿಮ್ಬಲ. N. of the pagoda of Chellambrum (Bp. 10, 9; T. ತಿರುಚಿಟ್ಟಿಮ್ಬಲಂ). — ತಿರುಜೂಣ್ಣ. A powder of different colours, used to put a perpendicular mark to the middle of the forehead, etc. by votaries of Vishṇu (My.; Tĕ., T.). — ತಿರುಣಾಮಲೆ. A hill in the Eastern ghauts where a liṅga is worshipped (My.; T. ತಿರುವಣ್ಣಾಮಲೈ). — ತಿರುನಾಮ. The two perpendicular marks on the forehead, etc., of a Vaishṇava to the right and left of the ತಿರುಜೂಣ್ಣ (My.; Tĕ., T., M.). See Prv. s. ನಮ್. — ತಿರುನೀಱು. Holy ashes of burnt cow-dung, used only by Śaivas (Bp. 50 sum.; 50, 28. 42; T.). — ತಿರುನೀಲಕಣ್ಣ. N. (Bp. 27, 57; 54, 72). — ತಿರುಪತಿ. The town and Vaishṇava fane of Tripety in the Arcot district (My.; T., M., Tĕ.). ತಿರುಪತಿ ಕ್ಷೌರಿಕರು ತಲೇ ಬೋಬೆಸಿದ ಪಾಗೆ (Prv.). — ತಿರುಪರನ್ದಾಮ. N. of a man (Bp. 27, 10). — ತಿರುಪಾಶ. A sacred song or hymn (Bp. 26, 68; 27, 71; T. ತಿರುಪ್ಪಾಟ್ಟು). — ತಿರುಮಡ. Holy-monastery: N. of a place (Bp. 43, 49). — ತಿರುಮಣಿ. = ತಿರುಮಣ್ಣು. (My.; Tĕ.). — ತಿರುಮಣ್ಣು. Sacred clay, used by Vaishṇavas in making the sectarian marks to the right and left of the ತಿರುಜೂಣ್ಣ. (T., My.). — ತಿರುಮನ್ತ್ರ. A holy formula. ಕಲಕಾಲ ದಾಸಯ್ಯನಾದರೆ ತಿರುಮನ್ತ್ರಾ ಹೇಬೆನ್ನಾನು (Prv.). — ತಿರುಮರಕ್ಕಡ. N. of a town (Bp. 50, 19; T. ತಿರುಮರ, ficus religiosa). — ತಿರುಮಲ. = ತಿರುಮಲೆ. (My.). ತಿರುಮಲದೇನರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಲಮೂತ್ರಾ ಬಯಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). See Prv. s. ತೀಟಿ. — ತಿರುಮಲೆ. The sacred hill with the Vaishṇava fane at Tripety (My.; Tĕ., T.). See ತಿರುಪತಿ. — ತಿರುಮಾಲೆ. A garland or string of flowers used for the decoration of idols (My.). — ತಿರುಮಾಳಿಗೆ. The house of a spiritual preceptor (My.; T., Tĕ.). — ತಿರುಮುಡಿ. A holy tuft of hair at the back of the head (Bp. 27, 68; My.). — ತಿರುಮುತ್ತೂರು. N. ತಿಣ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚಿ, ತಿರುಮುತ್ತೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ತಿರುಪುಟ್ಟಿ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ತು (Prv.). — ತಿರುಮೂಲ. N. (Rśv. 14, 156). See ತಿರುಮೂರ್-. — ತಿರುವಾಕರೀಶ. N. (Bp. 27, 69; 49, 26. 31. 35. 42). — ತಿರುವಾಕರೀಶ್ವರ. N. (Bp. 49, 41). — ತಿರುವಾಂಕೋಡು. Travancore (My.). See ಅನನ್ತಶಯನ. — ತಿರುವಾರೂರ್. N. (Bp. 49, 43). ತಿರುವಾರೂರ ನೆಯ್ನಾರ್ (9, 47). — ತಿರುವಾಲವಾ. N. of a town (Bp. 50, 19). — ತಿರುವಾಲೂರ್. N. (Bp. 26, 3. 59). — ತಿರುವಾವರೀಶ. N. (Bp. 49, 38). — ತಿರುವಾವಲೂರ್. N. (Bp. 49, 26). — ತಿರುವೂರ್. N. ತಿರುವೂರ ತಿರುಮೂಲ. N. (Bp. 27, 69).

ತಿರುಕ tiruka. = ತಿರಕ. (My.; B. 4, 44). ತಿರುಳಗೆ ಎಱಿ ಕೊಣ್ಡವೇ ಹೆಬ್ಬ.—ಆರಸು ಒಲಿದರೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ, ತಿರುಕ ಒಲಿದರೆ ಮೂಱು ಬೊಗಸೆ.—ತಿರುಳನ ಬಬಿಗೆ ತಿರುಕ ಹೋದರೆ ಮುಱುಕ ತಾ ಬರುವನೇ? —ತಿರುಳನಿಗೆ ಮುಱುಕುಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಿರಿದುಮ್ಮುನದು ತಪ್ಪದು (Prvs.). See ಪರಿಮಳವಿರುಕ; Prv. s. ರಾಜ. — ತಿರುಕನುಡುವ. An imbecile beggar. ತಾರೇ, ಬಡ್ಡಿ, ನೀರಾ! ಎನ್ದರೆ ತರುವೆನು, ನಿಲ್ಲೊ, ತಿರುಕಮುಡುವ! (Prv.).

ತಿರುಕೆ tiruki. = ತಿರಕೆ. (My.).

ತಿರುಗಣಿ tirugaṇi. = ತಿರಗಣಿ, etc. (My.; T.). — ತಿರುಗಣಿ ಮುಡುವು. = ತಿರಗಣಿಮಡವು, etc. (ಆವರ್ತ, ಜಲಸಿರ್ಗಮ, ಪುಟಭೇದ G.; My.).

ತಿರುಗಣೆ tirugaṇĕ. = ತಿರುಗಣಿ, etc. (My.).

ತಿರುಗಾ tirugâ. = ತಿಗ್ಗಾ. — ತಿರುಗಾ ಮುರುಗಾ.= ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. (My.).

ತಿರುಗಿಸು tirugisu. = ತಿರಿಗಿಸು q. v., etc. (My.). To cause to move or go round or about, to turn round, etc. (J. 12, 17. 28; B. 3, 65; 118; 4, 10; My.). ತಾವು ಮೊದಲು ಆಡಿದ ಮಾತು ತಿರುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ (5, 13). ಆಟದೊಳಗೆ ಪಗಡಿ ತಿರುಗಿಸೋಣ (ಪುರಾಣಯ G.).

ತಿರುಗು tirugu. = ತಿರಗು, etc. To go round; etc. (ಬಳಸು Śm. 110; My.; Tē.; in T. & M. as v. t., *cf.* ತಿರುಗುಹ). ತಿರುಗುವಾತನು (ಘಟರ್ಣಿತ, ಪ್ರಚಲಾಯಿತ Nr.). ತಿರುಗುವನು (ಭ್ರಮಣ Nn. 45; ಸಮ್ಭ್ರಮ, ವಿಭ್ರಮಣ 63); ತಿರುಗುವನ್ಗಾದು (ವಿಭ್ರಮ 129, o. r. ತಿರಿಗಿ ಬೊಹನ್ಗಾದು). ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವಪಗೆ ಮಾತು ಬಾರದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಗಣ್ಡನು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಂಗಸು ತಿರಿಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prvs.). See Bp. 16, 21; 19, 46; 45, 34; 46, 56; Rśv. 13, after 88; J. 2, 57; 3, 24; 6, 8; 8, 49; 25, 5; 26, 26; 29, 26; Jās. 22, 29. 31; Dp. 32, 5; Si. 274. 373. 385; B. 3, 10. 87; 4, 190; 5, 168; ಪಿನ್ದಿರುಗು; Prv. s. ಬಿಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕು; ಮನೆ ಮನೆ. — ತಿರುಗಾಟ.= ತಿರಿಗಾಟ. (My.). — ತಿರುಗಾಡು.= ತಿರಿಗಾಡು. (My.; B. 2, 18. 46; 3, 119; 4, 56; 5, 292). ತಿರುಗಾಡೋಣ (ಆಟೆ G.). — ತಿರುಗಿ ಬರು. = ತಿರಿಗಿ-. (My.; B. 4, 197). — ತಿರುಗಿ ಬೀಡು.= ತಿರಿಗಿ-. (My.; B. 5, 2. 10). — ತಿರುಗು ತಿರುಗು.= ತಿರಿಗು ತಿರಿಗು. (My.).

ತಿರುಗುಣಿ tirugu̱ṇi. = ತಿರಗಣಿ, etc. (G. 52. 202, etc.). — ತಿರುಗುಣಿಮಡುವು. = ತಿರಗಣಿಮಡವು, etc. (My.).

ತಿರುಗುವಿಕೆ tiruguvikĕ. Turning, etc. (ಭ್ರಮ Si. 389; ಪರಿಸರ್ಯೆ 394). See ಹಿನ್ದಿರುಗುವಿಕೆ.

ತಿರುಗುಹ tiruguha. Returning, restitution, compensation, discharge of a debt or obligation (ನಿಷ್ಕೃತಿ Nr.).

ತಿರುಪ tirupa. = ತಿರಪ, etc. (My.). — ತಿರುಪದ ಪುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶರೀಶ್ವರ ಕೂತ (Prv.).

ತಿರುಪು tirupu. 1. That turns: a screw; an ornamental gold or silver screw (My.). See ಓಲೆ-. ತಿರುಪಿನನ್ತೆ ಇರ ಬೇಕು ತಿಳಿದವ (Prv.). **2,** a changing, transitory feeling or state (= ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವ, Grj. 2, after 106; Rśv. 5, after 19; J. 7, 15). — ತಿರುಪಿನ ಓಲೆ. A golden ear-ornament with a screw (My.). — ತಿರುಪಿನ ಹೂ. An ornament with a screw worn by females in their braided hair (My.). — ತಿರುಪುಹೂ.= ತಿರುಪಿನ ಹೂ. (My.).

ತಿರುಪು tirupu. 2. = ತಿರವು 1, ತಿರಿಪು, ತಿರಿವು, ತಿರಿಹು, ತಿರುಮ್ಪು, ತಿರುವು 1, ತಿರುಹು 1. To cause to go round or move about, to turn, etc., to whirl round, etc. (ಭ್ರಮಣ Śmd. Dh.; Bp. 29, 4; Č. Bp. 19, 34; Rāghč. 17, 73; Śśv. 1, 40; J. 4, 49; 19, 14; 27, 43; T. ತಿರುಪ್ಪು).

ತಿರುಪು tirupu. 3. Causing to go round, etc. — ತಿರುಪುಳಿ. -ಉಳಿ. A turn-screw (My.).

ತಿರುಪೆ tirupĕ. = ತಿರಪ, etc. (My.). See Sp. s. ಅಕ್ಕರ.

ತಿರುಪೆಗಾಪಿ tirupĕ-gâṛa. A male beggar (My.).

ತಿರುಪೆಗಾರ್ತಿ tirupĕ-gârti. A female beggar (My.).

ತಿರುಮ್ಪು tirumpu. = ತಿರುಪು 2, etc. (Grj. 10, after 61; M. ತಿರುಮ್ಪು).

ತಿರುವು tiruvu. 1. = ತಿರುಪು 2, etc. To turn (v. t.), as the head (B. 2, 16; My.), as a key, a screw, a mill-stone, a roller for inking types, etc. (3, 87; 4, 190. 209; 5, 148. 286; My.), the stone in a mortar to grind substances in combination with some water (My.), to cause to move about, as a weaver's shuttle (B. 5, 227; My.), etc. Pres. relative participle also ತಿರೋ.— ತಿರೋ ಕಲ್ಲು. A mortar (My.). ತಿರೋ ಕಲ್ಲು ಗಾಳಿಯಿನ್ದ ಪಾಪುವದೋ?— ತಿರೋ ಕಲ್ಲು ಮಬ್ಬಿಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮಬ್ಬಿಕ್ಕನ್ತಾ ಕಡಿಯೂದೀತೇ? (Prvs.). — ತಿರುವಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To turn about (v. t., B. 4, 158).

ತಿರುವು tiruvu. 2. = ತಿಬ್ಬು, etc., ತಿರವು 2. Going round, turning. **2,** a bow-string (Abh. P. 13, 142; Rām. 3, 8, 69; Śśv. 4, 42; J. 4, 36; 12, 46). See ಬಿಲ್ದಿರುವು. — ತಿರುವ ಮುರುವು. = ತಿರು ಮುರು. (My.).

ತಿರುಹು tiruhu. 1. = ತಿರುವು 1, etc. To turn round (v. t.), etc. (Bp. 40, 20; 61, 32; Bh. 2, 2, 105; 2, 13, 44; 8, 26, 6. 16; J. 14, 3), to let the hand circuit in rubbing, or the tongue in licking (Bp. 15, 10; 18, 60). See ಮೇಲುದಿರುಹು, ಮೊಗದಿರುಹು.

ತಿರುಹು tiruhu. 2. The act of turning or whirling round (Rām. 4, 3, 10).

ತಿರುಳ್ tiruḷ. = ತಿರಳು, etc. (Śśv. 2, after 42; J. 12, 41; 24, 35). — ತಿರುಳೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ear-ring of (cocoa-nut tree) pith (Abh. P. 3, 106).

ತಿರುಳಿ tiruḷi. The shrub Capparis aphylla Roxb. (ಗೃಷ್ಟಿಲ, ಶ್ವಕರ, ಕರೀರ Nr.).

ತಿರುಳು tiruḷu. = ತಿರಳು, etc. (My.). ಶೌರ್ಯದ ತಿರುಳು ಬಲಿದುದು (Bh. 8, 24, 47). ತಿರುಳು ತಿನ್ದರೂ ಮರುಳು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ತಿರುಳು ಹೋಗಿ ಚಿಪ್ಪು ಉಬ್ಬೀತು (Prvs.). — ತಿರುಳಿನ ಹುಡಿ.= ತಿರುಳೆಯ ಹುಡಿ. (ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳೊಳಗಿನ ಹುಡಿ G.). — ತಿರುಳು ಜೋಜ್. -ತೋಜ್. Pith or pulp just to appear. ತಿರುಳು ಜೋರ್ವ ಮಿಡಿಗಾಯಿ (ಕೋಮಲ, ತಳಾಟು Mr. 109).

ತಿರುಳೆ tiruḷĕ. = ತಿರುಳು, etc. — ತಿರುಳೆಯ ಹುಡಿ.= ತಿರಳೆಯ-, q. v.

ತಿರೆ tirĕ. Tbh. of ಸ್ಥಿರೆ. (ಪೃಷಪ, ಧಾತ್ರಿ Čt. II, 71; ಧರೆ Kk. 16; ಮೇದಿನಿ Śm. 37).

ತಿರೋ tirô. See s. ತಿರುವು 1.

ತಿರೋಧಾನ tiras-dhâna. *The act of hiding or cloaking, concealment* (ವ್ಯವಧಾನ, ಆವರಣ, ನೆವ Mr. 435).

ತಿರೋಹಿತ tiras-hita. *Covered, concealed, hidden, removed or withdrawn from sight, missing, lost;* one of the atiśayas (Kâvy. III, 3, B, 121. 130 seq.).

ತಿರೋಹಿಸು tirôhisu. To cover, to hide, etc. (Kâvy. III, 3, B, 130).

ತಿರ್ tir. ತಿಪ್ಪು. = ತೆಱು. To exchange, to barter (ವಿನಿಮಯ Śmd. Dh.); to pay (Abh. P. 8, 26; C. as ತೆಱು); to offer, to present, to give (see ತೆಪ್ಪ್ 2). P. p. ತೆತ್ತು. ತೆತ್ತ (Śmd. 282. 285). See ತೆಪ್ಪಿದಿಪ್ಪ್; Bp. 23, 21; Bh. 1, 5, 6; 2, 4, 5; 8, 27, 34; Rśv. 6, 35; J. 17, 16; 26, 6.

ತಿರ tira. = ತಿಱಿ 1, etc. — ತಿಱಿಗಲ್. = ತಿಱಿಕಲ್, q. v.

ತಿಟ್ಟಿ tiṭṭi. 1. = ತಿಪ್ಪಿ, ತಿಟ್ಟು. Throwing off (a thing) by a quick motion, tossing. (T., M. ತೆಟ್ಟಿ, to throw off a thing etc., to throw stones or bullets, etc.). — ತಿಟ್ಟಿಕಲ್. A stone thrown up and caught (ಆಣ್ಣೆಕಲ್ Śm. 56; Kk. 60. 63, o. rs. ತಿಟ್ಟಿಗಲ್, ತಿಟ್ಟುಕಲ್). — ತಿಟ್ಟಿಕಲ್ಲಾಡು. -ಆಡು. To toss two or more stones and catch them alternately (Čpr. 7, 110; Abh. P. 3, 77).

ತಿಟ್ಟಿ tiṭṭi. 2. (= ತಟ್ಟಿ 1). To cut, to cut off; to gather (ಕುಯ್ Čt. II, 106; M. ತೆಟ್ಟಿ). See Grj. 5, 53. 54. 55. 56. 58. 59. 62; Bp. 10, 9; 34, 21; J. 29, 48. 49; Śśv. 4, 100.

ತಿಟ್ಟಿ tiṭṭi. 3. P. p. of ತಿಟ್ಟಿ 2. — ತಿಟ್ಟಿ ತರ್. = ತಿಟ್ಟಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. (J. 31, 63).

ತಿಟ್ಟಿ tiṭṭi. 4. Cutting, gathering. — ತಿಟ್ಟಿಕೊಡಿ. A rambler (and collector of grain) at places where gathering has taken place, a rambling mendicant (ಆಯ್ದುಕ್ಕಳಿ Śmd. II, o. r. ತಿರಿ-; Čt. I, 66 as ತಿರಿ-; Śm. 53; Kk. 86, o. r. — ಕೊಡಿ).

ತಿಟ್ಟಿ tiṭṭu. = ತಿಟ್ಟಿ 1. — ತಿಟ್ಟುಕಲ್. = ತಿಟ್ಟಿ-, q. v. (ಜೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಆಡುವ ಆಣ್ಟಿಳ್ಳ G.).

ತಿಟ್ಟಿನೆ tiṭṭinē. = ತಿಟ್ಟನೆ. Whirlingly, hurriedly, etc. (ತಿಟ್ಟನೆ, ಬಟ್ಟನೆ, ಪ್ರಮಾರ್ಥ Śmd. 392, o. r. ಬಿಟ್ಟನೆ; ಬಟ್ಟನೆ, etc. Čt. I, 15; Čpr. 7, 21; Abh. P. 15, after 42; Bh. 8, 23, 22. 24; Râm. 3, 6, 13; J. 13, 5. 35).

ತಿರ್ಚು tiṟču. = ತೀರ್ಚು. (Bp. 30, 15).

ತಿರ್ದಿಸು tirdisu. = ತೀರ್ದಿಸು. (Rśv. 13, 5).

ತಿರ್ದು tirdu. 1. (Śmd. 49). = ತೀದ್ದು 1, q. v. To make straight, etc. (ಋಜೂಕರಣ Śmd. Dh.; ನೇರಿತ್ತಂ ಮಾಡು Śmd. 4 Cm.; Čpr. 7, 71; 8, 54; Śśv. 1, 53). ವಿಚಾರಮಂ ತಿರ್ದುವಾತ (ಪರೀಕ್ಷಕ, ಕಾರಣಿಕ Nr.). ಆವಿಡರ್ಗಳುಮಂ ತಿರ್ದುವೊನ್ದು ಕೋಡುಂ ಪೆಮ್ಪುಂ (Śmd. 53 Mḍb.). ತಿರ್ದುವಿರ್ (255). ಅವರಾರುಮರ್, ಎಮ್ಮಾಳ್ವನೆಡಜನ್ ಆಮೆ ತಿರ್ದುವೆಂ! (258). ತಿರ್ದಿನರನ್ ಉದ್ದಮಿಸೆ ಬೇಡ್ಪಿಂ (280). ತಿರ್ದುವೊಡೆ ಅವರ್ ಒಳ್ಪಿದರ್ (298).

ತಿರ್ದು tirdu. 2. = ತೀದ್ದು 2. — ತಿರ್ದುವ್ವೊರಿ. -ಂ-ಪೋರಿ. A bullock under training (ದಮ್ಯ, ವತ್ಸತರ Hlâ.).

ತಿರ್ಪು tirpu. = ತಿಬ್ಬು, etc. (ತಿರು, ಹೆದೆ, ಬಿಲ್ಲು ನಾರಿ Śm. 43; ತಿರು, ಬಿಲ್ಲು ನಾರಿ Kk. 39, o. r. ತಿರ್ಬು).

ತಿರ್ಬು tirbu. = ತಿರ್ಪು, q. v.

ತಿರ್ಯಕ್ tiryak. = ತಿರ್ಯಚ್. Going or lying crosswise or transversely or obliquely; *obliquely, transversely, horizontally, crooked, awry.* 2, *an animal* (going horizontally, as opposed to man who walks erect), *a brute, an amphibious animal; a bird.*

ತಿರ್ಯಕ್ಕಣ್ಣಿಶಿಲೇಹನ tiryak-kaṇḍûti-lêhana. Licking the itch, as brutes do. See ತೆಕ್ಕು.

ತಿರ್ಯಕ್ಕು tiryakku. Tbh. of ತಿರ್ಯಚ್ (Śmd. 106).

ತಿರ್ಯಕ್ಕ್ಷಿಪ್ತ tiryak-kshipta. *Placed obliquely or across.*

ತಿರ್ಯಕ್ಖಾದನ tiryak-khâdana. Chewing or eating as beasts do. See ಮೇ.

ತಿರ್ಯಕ್ಪುಣ್ಡ್ರ tiryak-puṇḍra. A horizontal sectarial line on the forehead of a Śaiva (My.).

ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸವ tiryak-prasava. Bearing young as beasts. See ಈನ್.

ತಿರ್ಯಕ್ಸಮೂಹಸಮ್ಭ್ರಮ tiryak-samûha-sambhrama. Moving or roaming about as a herd of beasts. See ಮೊಮ್ಮಿಳಿಸು.

ತಿರ್ಯಗ್ಗ್ರಾಸ tiryak-grâsa. Food for animals. See ಎರೆ.

ತಿರ್ಯಗ್ಜನ್ತು tiryak-jantu. An animal (My.).

ತಿರ್ಯಗ್ಜೀವ tiryak-jîva. An animal. (Śmd. 113).

ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿ tiryak-yônî. The animal creation or race. (My.).

ತಿರ್ಯಗ್ಲೋಕ tiryak-lôka. The earth (Čpr. 1, 70).

ತಿರ್ಯಗ್ವರ್ತಿತ tiryak-vartita. Being oblique or askant (Čpr. 6, 76).

ತಿರ್ಯಚ್ tiryač. ತಿರ್ಯಂಚ್. = ತಿರ್ಯಕ್, ತಿರ್ಯಕ್ಕು. *Obliquely, transversely,* etc.

ತಿಲ tila. = ತಿಳ. *The Sesamum plant, Sesamum indicum* Lin., *and its seed* (ಎಳ್ಳು Mr. 374). 2, = ತಿಲಕ No. 3 (ಪಣ್ಣಿಕಕೆಸ.).

ತಿಲಕ tilaka. = ತಿರಕ. *A species of tree with beautiful flowers* (= ಕ್ಷುರಕ). 2, *a freckle, a natural mark under the skin.* 3, *a mark made with coloured earths, etc. upon the forehead, either as an ornament or a sectarial distinction* (ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕೆಸ.; ಹಂಸ, ಚೊಟ್ಟು Nn. 8; ಲಲಾಮ, ಚೊಟ್ಟು 26). 4, the ornament of anything. 5, N. of two vṛittas (Čh.). 6, a kind of horse. ಬಾಳ (the forehead) ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ತಿಲಕಂ (Mr. 276). 7, *the lungs.* 8, *the bladder.* — ತಿಲಕಪ್ಪೆ. -ಅಪ್ಪೆ. N. (Bp. 40, 28; 52, 26).

ತಿಲಕತರು tilaka-taru. N. of a tree (ಕ್ಷುರಕ, ಶೇಸಿಲ Mr. 119).

ತಿಲಕಾಲಕ tila-kâlaka. *A dark spot under the skin, a freckle or mole.*

ತಿಲಘಾತಕ tila-ghâtaka. An oil-man (My.; Tč.).

ತಿಲಜ tila-ja. Sesamum-oil (V. 9, 110).

ತಿಲಪರ್ಣಿ tila-parṇi. *Red sanders, Pterocarpus santalinus* Lin. (= ಕುಡನ್ನಸ).

ತಿಲಪಿಂಜ tila-piṇja. *Barren sesamum.*

ತಿಲಪೇಜ tila-pêja. *Barren sesamum.*

ತಿಲವಿಘಾತಕ tila-vighâtaka. = ತಿಲಘಾತಕ. (Râm. 5, 8, 51).

ತಿಲಿತ್ಸ tilitsa. *A large snake* (= ಗೋನಾಸ; see ಅಜಗರ).

ತಿಲುವನಿ tiluvani. (= ತಿಲೋಣಿ?). N. of a plant (ಬೇಳೆಪುಂಗಳಿ Mr. 133, o. rs. ತಿಲಂವನಿ, ತಿಲುವಗಿ, ತಲುವರಿ).

ತಿಲೋಣಿ tilôṇi. A strong-smelling annual herb, Gynandropsis pentaphylla Lin. (St. & Pl.).

ತಿಲೋತ್ತಮೆ tila-uttamĕ. *N. of an Apsaras.*

ತಿಲೋದಕ tila-udaka. Sesamum seeds and water, used as an oblation. (Si. 243). ಕರ್ಮದ ತಿಲೋದಕ (ಪ್ರೇತತರ್ಪಣ, ನಿವಾಪ Mr. 395).

ತಿಲೌದನ tila-ôdana. A dish of ghee, rice and sesamum. See ಹುಗ್ಗಿ.

ತಿಲ್ಯ tilya. *A field of sesamum.*

ತಿಲ್ಲಾನ tillâna. An unmeaning sound, used in humming over a tune (My.).

ತಿಲ್ವ tilva. *The tree Symplocos racemosa* Roxb.

ತಿವಟಿಗೆ tivaṭigĕ. Tbh. of ತ್ರಿಪದಿ. (ತ್ರಿಪದಿ Mr. 208; o. rs. ತ್ರಿಪದಿ = ತಿವಿಗೆ; ತ್ರಿಪದಿ = ತಿವದಿಗೆ, probably ತಿವದಿಗೆ).

ತಿವದಿ tivadi. Tbh. of ತ್ರಿಪದಿ (Śmd. 378). N. of a metre (Čh.). See ತಿವದೆ.

ತಿವದಿಗೆ tivadigĕ. = ತಿವುದಿಗೆ. See s. ತಿವಟಿಗೆ.

ತಿವದೆ tivadĕ. Tbh. of ತ್ರಿಪದೆ (Śmd. 342, o. r. ತಿವದಿ = ತ್ರಿಪದಿ).

ತಿವಳಿ tivaḷi. Tbh. of ತ್ರಿವಲಿ (Śmd. 376. 378). Three folds of skin (Čpr. 3, 85; 7, 117).

ತಿವಾಸಿ tivâsi. A sort of carpet (Tĕ.; Mhr.). ತಿವಾಸಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲಣವಗೆ? (Prv.).

ತಿವಿ tivi. 1. = ತಿವು. To strike with the fist, to box, to strike (ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.). **2,** to thrust into, as a sword; to pierce; to stab (ಚುರ್ರು Śm. 86; ಇಬಿ 109; My.). ಆನೆಯನ್ನು ತಿವಿದು ತಿಪ್ಪಿಸುವ ಬಿದುರುಕೋಲು (ತೋತ್ರ, ವೈಣಿಕ Si. 271). ತಿವಿಯುವ ಆಯುಧ (ಸಿನಾಕ 407). See Bp. 38, 16; 50, 39; Rśv. 13, 84; Bh. 1, 10, 37; 2, 13, 16. 49; 3, 13, 26. 30; 6, 2, 5; Râghĕ. 17, 74; J. 4, 44; 22, 35; B. 5, 68. — ತಿವಿ ತಿವಿ. rep. (Bp. 50, 39). — ತಿವಿದಾಟು. -ಆಟ. Mutual piercing, vexing, or challenging. ತಿವಿದಾಟದ ನುಡಿ (ಅಡುಪಾಡು Bhn. 56). — ತಿವಿದಾಡು. -ಅಡು. To strike, box, or pierce mutually, to gore (Bhâgavata 10, 18, 10; My.).

ತಿವಿ tivi. 2. = ತಿವಿದು. P. p. of ತಿವಿ 1. ತಿವಿ ತಿವಿದು (Bh. 8, 23, 47). — ತಿವಿ ಕೊಳ್ಳು. = ತಿವಿದು-. (My.). ತಿವಿ ಕೊಂಡ್ರೆರೆ ಬನ್ದೀತೇ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ದಯೆ?—ಚಿನ್ನದ ಕಡಾರಿಯೆನ್ತ, ಹೊಟ್ಟೆ ತಿವಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.).

ತಿವಿ tivi. 3. Striking; piercing, goring (Râm. 4, 3, 10. 14; 6, 30, 16). — ತಿವಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. (ತೋತ್ರ, ವೈಣಿಕ Si. 271; ಶಲ್ಯ 290; ಪ್ರಾಣನ, ತೋದನ, ತೋತ್ರ 302). — ತಿವಿನುಡಿಗಾಱ. A man of piercing or vexing speech (ಅರುನ್ತುದ, ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ Si. 376).

ತಿವಿ tivi. 4. To take off or remove the staff with which dogs are led to the chase (ಪಾಸು ಗಳೆವುದು Śm. 31. 109; Tĕ. tīe, tivi, to take, draw, pull off, remove, etc.; *cf.* ತೆಗೆ 1 seq.).

ತಿವಿಗೆ tivigĕ. See s. ತಿವಟಿಗೆ.

ತಿವಿತ tivita. = ತಿವಿತ. (My.).

ತಿವಿದಿಗೆ tividigĕ. See s. ತಿವಟಿಗೆ.

ತಿವಿರ್ tivir. = ತಿಮಿರ್ 2, q. v.

ತಿವಿಸು tivisu. To cause to strike or pierce (My.).

ತಿವುಡೆ tivuḍĕ. Tbh. of ತ್ರಿಪುಟ. (My.).

ತಿವುದಿಗೆ tivudigĕ. = ತಿವದಿಗೆ. (ಆಸನ್ದಿ Nr.).

ತಿಷ್ಮಿಸು tishṭhisu. To stay, to stand, to abide; to establish, etc. See ಪ್ರ-.

ತಿಸ್ಮೆ tishṭhĕ. Staying, standing. See ಪ್ರ-. — ತಿಸ್ಮೆ ಪಾಕು. To stay, to lodge (My.).

ತಿಸ್ಯ tishya. *The eighth lunar asterism.* 2, *the Kaliyuga or fourth age of the world.* 3, the month Pausha (December-January).

ತಿಸ್ಯಳೆ tishya-phalĕ. *The plant Emblic myrobalan.*

ತಿಸ್ tis. = ಟುಸ್. (My.).

ತಿಸಕ್ tisak. An imitative sound. ತಿಸಕ್ ಎನ್ದ ಸೀತನು (My.).

ತಿಸರ tisara. Tbh. of ತ್ರಿಶರ (Śmd. 377).

ತಿಸು tisu. An imitative sound. — ತಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To mutter, to grumble (My.).

ತಿಸುಳ tisuḷa. Tbh. of ತ್ರಿತೂಲ (Śmd. 378; ಮುಮ್ಮೊನೆಗೆಯ್ದು Čt. II, 79; Grj. 7, 53; Č. Bp. 19, 34).

ತಿಸುಳಿ tisuḷi. Tbh. of ತ್ರಿತೂಲಿ. (ಈಶ್ವರ Śm. 2; ತಿವ Kk. 4; ಉಮೆಯಾಳ್ಕ Čt. II, 5). — ತಿಸುಳಿಗೆಳೆಯ. Kubêra (Kk. 16).

ತಿಳ tiḷa. = ತಿಳಿದು, ತಿಳಿ 3, ತಿಳಿದು, ತಿಳು. P. p. of ತಿಳಿ 1, in ತಿಳ ಕೊಳ್ಳು (B. 3, 121; 5, 28. 39. 65. 101. 107; My.).

ತಿಳ tiḷa. = ತಿಲ (Śmd. 25).

ತಿಳದು tiḷadu. = ತಿಳಿದು. P. p. of ತಿಳಿ 1. (B. 5, 151; My.). ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಮಟ್ಟು ತಿಳದೀತು (Prv.).

ತಿಳಲಿ tiḷali. = ತಿಳ್ಳಿ. — ತಿಳಲಿಯಾಟ. -ಆಟ. A game at which two opposite parties try to get through the compartments of a figure traced upon the ground, one party hindering the other according to certain rules (S. Mhr.).

ತಿಳಲು tiḷalu. = ತಿರಲು, etc. (C.). ಪಣ್ಣಿನ ಮೀಲಿನ ತೊಗಟೆ ತೆಗದು, ಒಳಗಿನ ಬಿಳೆ ತಿಳಲು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 3, 111). ಕಾಯಿಯೊಳಗಿನ ತಿಳಲು ಬಲು ರುಚಿಕರವು (4, 70).

ತಿಳವಳಿಕೆ tiḷavaḷikĕ. = ತಿಳುವಳಿಕೆ, q. v. (ಅಱಿವು, ಜ್ಞಾನG.; B. 5, 163; My.).

ತಿಳಿ tiḷi. 1. = ತಳಿ 7. To become clear, pellucid or pure (ನೈರ್ಮಲ್ಯ Śmd. Dh.; ನಿರ್ಮಲ Śm. 113; Čpr. 1, 90; 7, 8; My.; T., M. ತೆಳಿ). See P. ps. s. ತಿಳ. ತಿಳಿವ (Bp. 45, 43). ತಿಳಿವುದು (Śmd. 107; Śm. 22. 118); ತಿಳಿಯುನ (C.). ಪಾವಸೆ ಕಡಲೊಡಂ ನೀರ್ ತಿಳಿದುದು (Śmd. 295). ತಿಳಿದತ್ತು ಆಪ ಗಾವಾರಿಪುರಂ (Rśv. 6, 2). ನದಿಗಳ್ ಉಬ್ಬರಮಡಗಿ ತಿಳಿದು ಪರಿದವು (J. 25, 3). **2,** to become bright, to brighten up, to be exhilerated or pleased, to be calmed (ಪ್ರಸನ್ನಥಾವ Śmd. Dh.; ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ Śm. 113; similarly M. ತೆಳೆ; see ತಿಳಿಪು, ತಿಳಿವು No. 1; see s. ಜೂಪು1); to pass away, to cease, as sleep, a swoon (My.). **3,** to come to light; to be or become plain or known (My.; Tĕ. ತೆಲಿ; T. తేరు; M. തിരി, തെറ്റി). ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ, I understand, know, etc.; ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು, I understood, etc. (My.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದ್ದೆನ್ತ ಮುಂಚೆ ಹೊದಲು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿದ ತಿಳುವಳಿಕೆ (ಅಪಜ್ಞೆ Si. 236). ಮೂಱನೆಯದನು ಹೊದಲಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದನ್ತೆ ನಡದ ಇಬ್ಬರ ಏಕಾನ್ತವಿಚಾರ (ಆಪ ದಕ್ಷಿಣ 264). ನೋಡು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದನ್ತೆ ಅವುತು ಕೊಣ್ಡಾವನು (ತಿರೋಹಿತ 296). ನಿಮ್ಮಿಂದಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದು (Bp. 47, 47). See B. 1, 19; 2, 15; 4, 139. **4,** to know, to perceive, to learn (ಜ್ಞಾನಥಾವ Śmd. Dh.; ಜ್ಞಾನ Śm. 130; ಆಬಿ Śmd. 45. 107. 124. 184. 298 Cm.; Čpr. 3, 68; 8, 88; My.; Tĕ. ತೆಲಿ; M. തിരി, തെറ്റി; T. తెరి, తెళి, తెరుళు, తేర్; to feel, as pain (see Prv. s. ಪಾಪ). ತಿಳಿವ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಾಗಿ (ಜ್ಞಾನಾರ್ಥಮಾಗಿ Śmd. 9 Cm.). ತಿಳಿಗೆ! (ಆಬಿಗೆ! 140 Cm.; Śm. 69). ತಿಳಿ! (Śmd. 124. 155; Śm. 15). ರೋಗಂಗಳಂ ತಿಳಿವುದು (Sidd. Mr. 390). ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದವನು (ಶಾಸ್ತ್ರವಿತ್ Si. 353). ತಿಳಿಯದ ಮೂಢನು (ಜಡ 363). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ತಿಳಿಯದವನು (ವ್ಯಾಕುಲ, ವಿಹಸ್ತ 365). ತಿಳಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಬುದ್ಧ, ಬುಧಿತ, ಮುನಿತ, etc. 383). ಅತಿಜೀವನಲ್ ಇರಲು, ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). ಮದ್ದ ನಱಿಯದೆ, ಧಾತು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಏನು? (Dp. 148). ತರಲಾಕ್ಷಿ ತಾನ್ ಅದಕೆ ಮತ್ತೊಂದಭಿಪ್ರಾಯಮುಂ ತಿಳಿದೳ್ (J. 30, 26). ತಂಗಿಗೆ ತಕ್ಕ ವರನ್ ಈತನೆನ್ದು, ಮದನಂ ತಿಳಿದಂ (30, 51). ಸರ್ವರೊಳು ನಿಜ ತಿಳಿ! (Sp.). ತಿಳಿದ ಳಳ್ಳ ತಿರಿದವರೂ ಬಿಡ.—ತಿಳಿದವನಾದರೂ ಮಲ ಮೂತ್ರ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ತಿಳಿದವ ಮಾಡ್ಯಾನು ನಳಪಾಕವ.—ತಿಳಿದು ಒಬ್ಬೋ ತೀರು ಬಾಣವ! — ತಿಳಿಯಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೋಡಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಹುಚ್ಚ ಮೂಕನ ಆಟ

(Prvs.). See Bp. 53, 51; 58, 37; B. 2, 22. 43; 3, 51. 194; 5, 187; Šm. 9. 39. 119; J. 28, 60; 31, 35; Abhâ. 1, 5; Si. 36. 48. 261. 283. 350. 361. 408; ನಿನ್ನೆ ತಿಳಿ, ಮುಳಿಸು-, ಮೂರ್ಛನೆ-, ಮೂರ್ಛೆ-. — ತಿಳಿ ತಿಳಿ. rep. (B. 4, 45. 198). — ತಿಳಿದು ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. = ತಿಳಿ No. 4. (Ch. v. 231; Bp. 58, 37; Šm. 77; My.). — ತಿಳಿಯಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. (ಅಜ್ಞ G.). — ತಿಳಿಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to be known, to let know (B. 3, 2. 41; 4, 138; My.). — ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸು. To make known; to manifest (Si. 66. 68. 260. 282; My.). — ತಿಳಿಯ ಪೇಳ್. To tell in an apprehensible manner, to explain (Ch. v. 228). — ತಿಳಿಯ ಬರು. = ತಿಳಿ No. 3. (B. 3, 33. 45; 4, 148. 184; Si. 49; My.). — ತಿಳಿಯಲ್ ಬರ್. = ತಿಳಿಯ ಬರು. (Šmd. 255). — ತಿಳಿಯ ಹತ್ತು. To begin to be known; to be known or understood (B. 5, 214. 271). — ತಿಳಿಯಿಡು. -ಇಡು. To make pellucid or pure (Grj. 7, after 42).

ತಿಳಿ tiḷi. 2. An abbreviated infinitive of ತಿಳಿ 1 (= ತಿಳಿಯು). — ತಿಳಿ ಪೇದು. = ತಿಳಿಯ ಪೇಳ್. (B. 4, 109; My.).

ತಿಳಿ tiḷi. 3. = ತಿಳಿ, etc., in ತಿಳಿ ಕೊಳ್ಳು (Si. 381).

ತಿಳಿ tiḷi 4. Clearness, pellucidity, pureness; brightness (Tě. తెలి; T., M. తెళి). **2,** knowingness, knowledge, understanding. **3,** clear, serum-like substances, watery parts: conjee water (ಕಾಂಜಿಕ Šmd. Dh.; My.; M. തെളി), etc. ತುಪ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದ ಸರ್ವರಸಗಳ ತಿಳಿ (ಮದ್ದು, ಸರ್ವರಸಾಗ್ರ Si. 315). ಮೊಸರಿನ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಾಗಿರುವ ಭಾಗವು (ಶರ 316). ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತಿಳಿಯಾದ ಕೆನೆ (ಮಸ್ತು, ದಧಿಘವಮಂಡ 316). ಹೆಣ್ಣಿದ ಮೇಲಣ ತಿಳಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, ಸುರಾಮಣ್ಡ 348). ಕೆಟ್ಟ ಹಾಲಿನ್ದ ಹುಳಿಯಿಟ್ಟರ್ದ ತಿಳಿ ಲೇಸು; ಕೆಟ್ಟ ಹಾರ್ವತಿಯ ಬದಕ್ಕಿನ್ದ ಸೂಳೆಯು ನೆಟ್ಟನೇ ಲೇಸು! (Sp.). See ಉಳ್ಳ-. — ತಿಳಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person whose understanding is impaired, an unwise, stupid person (B. 1, 18; 3, 14. 68; 4, 21); ತಿಳಿಗೇಡಿಜನ (4, 223). — ತಿಳಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. Ignorance, stupidity, foolishness (B. 4, 49. 88). — ತಿಳಿಗೊಳ. -ಕೊಳ. A clear pond (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 1, 104; 16, 28; Bh. 1, 20, 54; Râm. 2, 7, 3; J. 3, 8. 24; 15, 16. 29). ತಿಳಿಗೊಳದಿನ್ದೆ ಪಾಱುದುವು ಹಂಸಕುಲಂ (Šmd. 142. 166). — ತಿಳಿಜೊನ್ನೆ. Clear, bright moonshine (Råv. 13, 43; Šśv. 1, 38. 77). — ತಿಳಿನಿದ್ರೆ. An easily interrupted, light sleep (B. 5, 253). — ತಿಳಿನೀರ್. -ನೀರು. Clear water (Čpr. 3, 15; Abh. P. 9, 37; J. 30, 6. 11; Râghč. 17, 56; My.). 2, = ತಿಳಿ 4 No. 3. (B. 4, 55). ತೆಳ್ಳನ ಪದಾರ್ಥದ ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರು (ಮದ್ದು); ಮೊಸರಿನ ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರು (ಮಸ್ತು G.); ಅನ್ನದ ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರು (ಮಾನರ, ಗಂಜಿ); ಸರಾಯದ ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರು (ಸುರಾಮಣ್ಡ G.). — ತಿಳಿಬಣ್ಣ. A bright or light colour (ಹೂಬಣ್ಣ G.). — ತಿಳಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Clear oil (on the surface, My.). — ತಿಳಿರಸ. A pure liquid (V. 4, 2. 9; B. 4, 225; My.). — ತಿಳಿಸುಣ್ಣ. Milk of lime; caustic lime (My.; B. 4, 71. 121).

ತಿಳಿ tiḷi. 5. A vessel used for drinking spirits; any drinking vessel (ಚಷಕ Šm. 113; Tě. తెలియ, తెలి = పాత్ర). — ತಿಳಿವಟ್ಟಲು. -ಬಟ್ಟಲು. = ತಿಳಿ. (ಗಲ್ಲಕರ್ಕ, ಅನುತರ್ಪ, ಚಷಕ, ಸರಕ Hlâ.).

ತಿಳಿಪು tiḷipu. = ತಿಳಿಪು, ತಿಳುಪು, ತಿಳುಹು 1. To cause one's self to brighten up: to abandon one's anger, to become calm, soothed, content, pleased, or friendly (ಕ್ರೋಧೋತ್ಸರ್ಜನ Šmd. Dh.). **2,** to calm, to appease, to cause to cheer up, etc. (Čpr. 8, 80). ತಿಳಿಪುವುದು (ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಣಯ Hlâ.). **3,** to make clear or known; to cause to know, to let know; to inform (ತಿಳಿಸು Šmd. 43 Cm.; Čpr. 7, 18). ಆಕೆಯಂ or ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಪಿದಂ (Šmd. 167).

ತಿಳಿಯುವಿಕೆ tiḷiyuvikĕ. = ತಿಳಿವಿಕೆ, ತಿಳುವಿಕೆ. Knowing; knowledge, etc.; the state of being known. ಸಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ (ಉಪಲಬ್ಧಿ, ಅನುಭವ Si. 397). ಬಹು ಮುನ್ದಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ (ಪ್ರಥೆ, ಖ್ಯಾತಿ 389).

ತಿಳಿವಳಿಕೆ tiḷivaḷikĕ. = (ತಿಬ್ಬಳಿ), ತಿಳವಳಿಕೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆ. Knowledge; understanding, intellect, intelligence (ಅಜಿತ Šmd. 232 Cm.).

ತಿಳಿವಿಕೆ tiḷivikĕ. = ತಿಳಿಯುವಿಕೆ, etc. (My.; ಜ್ಞಾನ, ಬಲ್ಲವಿಕೆ G.; B. 5, 24. 27. 44. 151. 170).

ತಿಳಿವು tiḷivu. (Šmd. 247). = ತಿಳುಹು 2. Calmness, friendliness, kindness, etc. (ಪ್ರಣಯ, ಪ್ರಸಾದ Mr. 455). **2,** knowledge, etc. (Bh. 2, 13, 44; Šśv. 4, 57. 60. 114; My.).

ತಿಳಿಸು tiḷisu. To make clear or known; to cause to know; to let know; to inform (Šmd. 43 Cm.; C.). ಆಕೆ ಆ ಮಾತನು ತನ್ತೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು (B. 2, 14). See Bp. 27, 76; B. 3, 13; 5, 187.

ತಿಳಿಸುವಿಕೆ tiḷisuvikĕ. Making clear or known, etc. ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ (ಗನ್ಧನ Si. 436).

ತಿಳಿಹು tiḷihu. = ತಿಳಿಪು, etc. To appease (Bp. 47, 22). See ಮುಸಿಸು-. **2,** to make clear or known, etc. (Bp. 49, 33).

ತಿಳು tiḷu. = ತಿಳಿ, etc., in ತಿಳು ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 2, 14; 3, 1. 51. 115; 4, 57; 5, 204).

ತಿಳುಪು tiḷupu. = ತಿಳಿಪು, etc. To become calm, etc. (Bp. 58, 37);—to appease, etc. (Bp. 57, 7; J. 24, 70; 28, 55; 29, 26). **2,** to make clear or known, etc. (Ch. v. 232; Bp. 26, 65; 49, 35; J. 2, 24; 9, 2; 10, 18).

ತಿಳುವಳಿಕೆ tiḷuvaḷikĕ. = ತಿಳವಳಿಕೆ, etc. (My.; ದೃಷ್ಟಿ Si. 415; ಪ್ರಥವ 459). ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು (ಆರ್ಯ 447). ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನು (ಅಜ್ಞ, ಮೂಢ 366). See 236. 265. 410; B. 2, 16; 3, 39; 4, 73. 168. 183; 5, 271.

ತಿಳುವಿಕೆ tiḷuvikĕ. = ತಿಳಿಯುವಿಕೆ, etc. (My.; B. 5, 190; Si. 236). ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ನೆಲೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುವರು ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥಗಳು (Jûs. 22, 31).

ತಿಳುವು tiḷuvu. = ತೆಳುವು, etc. Thinness (My.). ತಿಳುವಾದ ಆಲಿವೆ (B. 1, 15). ತಿಳುವಾದ ತೊಗಲು (3, 16; 5, 18).

ತಿಳುಹಿಸು tiḷuhisu. To make known, to let know (My.). ಅಕ್ಕಗೆ ತಿಳುಹಿಸದೆ (B. 5, 158). See B. 5, 78. 175. 177. 184.

ತಿಳುಹು tiḷuhu. 1. = ತಿಳಿಪು, etc. To be calmed, etc. **2,** to appease (Bp. 42, 16; Bh. 1, 10, 21). See ಮುಸಿಸು-, ಮುಳಿಸು-. **2,** to make known, etc. (My.).

ತಿಳುಹು tiḷuhu. 2. = ತಿಳಿವು No. 2. (Râm. 6, 2, 25).

ತಿಳ್ಳಿ tiḷḷi. = ತಿಳಲಿ. — ತಿಳ್ಳೀ ಹಾಡಾಡು. To play at ತಿಳಲಿ or ತಿಳ್ಳಿ (B. 1, 16).

ತಿಳ್ಳು tiḷḷu. = ತಿರಳು, etc. (My.).

ತೀ ti. 1. (= ಸೀ 2). To burn, singe, scorch, parch, broil (T. తీ, తీయ్; R.; *cf.* ತಿಂಗಳ್; see ಹೂಪು 1; Té. తిన్చు = ప్రకాశ).

ತೀ ti. 2. Fire (T., M.; Tu. ತೂ; R.; *cf.* ಕಿಚ್ಚು).

ತೀಕ್ಷ್ಣ tikshṇa. = ತಿಕ್ಕ. *Sharp; hot, pungent, fiery; harsh; vehement, zealous; energetic, eager, quick* (ಪರುಷ, ನಿಷ್ಠುರ ವಾದುದು Nn. 119). 2, sharpness; heat, pungency; haste. 3, any weapon. 4, *poison.* 5, *iron.* 6, *war, battle.*

ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಕ tikshṇa-gandhaka. *The plant Moringa pterygosperma* Gaertn.

ತೀಕ್ಷ್ಣತರ tikshṇa-tara. Uncommonly sharp, etc. (Čpr. 5, 34).

ತೀಕ್ಷ್ಣೋಪಾಯ tikshṇa-upâya. *Forcible means, a strong measure.*

ತೀಗೆ tigĕ. A creeping plant, vine, tendril, or spray; wire; the string of a lute (Té. తీగె, తీవె). See ವಾಟಿ-.

ತೀಟ tiṭa. **1.** (Šmd. 250). (fr. ತೀರು 1). Blowing (ತೀಡೂದು, ಊದೂದು, ವಾಯುಸಂಚಾರ Šs.; Čpr. 7, 107; Abh. P. 1, 116; 7, 147).

ತೀಟ tiṭa. **2.** = ತೀಟೆ, etc. — ತೀಟಕಸಿನ್ದಿ. The prickly creeper Scopolia (Té.). 2, = ಯಾಸ, ಯವಾಸ, ಕುನಾತಕ, ಕಚ್ಚೂರಿ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶ, etc., ನಸುಗುನ್ನೆ, ತುಡುಬಿ, ಬಳ್ಳಿದುಬ್ಬಿಡೆ (Si. 144).

ತೀಟೆ tiṭĕ. = ತಿಮರ, etc. Itching; irritation; an itching desire, a teasing inclination, irregular desires, lust, lasciviousness (ತೀಟ್ಟೆ Čt. I, 2; Bp. 21, 7; J. 25, 8; My.; Té.). ಮೂಗ ತೀಟೀ ಕಜ್ಜಿಯುಳ್ಳವನು (ಪಾವನ, ಕಚ್ಚೂರ Si. 202). ತೀಟಿ ಆದರೆ ತಾನೇ ಬರುತ್ತಾನೆ.— ತೀಟಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಹೆತ್ತು, ತಿರುಮಲದೇವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟ ಹಾಂಗೆ (Prvs.). See ತೋಳ್ದೀಟಿ. — ತೀಟಿಬಗಳ. Useless quarrel (My.). — ತೀಟಿ ಬಾಯಿ. A blabber, a tattler (My.).

ತೀಟಿಗಾಱಿ tiṭĕ-gāṟa. A man who rouses inordinate desires or evil passions in others (My.). See ಬಾಯಿ-.

ತೀಡು tiḍu. **1.** (Šmd. 254). To touch, as air or wind (వాయుస్పర్శన Šmd. Dh.; వాయువిన సొంకు Šm. 94; T., M. తీండ్డు, to touch; to infect by touching; M. తీట్టు, T. తీట్టు, తీట్టు, తీడ్డు, uncleanness; M. తీణ్ణిల్, atmospheric pollution). **2,** to blow, as the wind. ಸೊಂಕೆ ಬಲವನ್ದು ತೀಡುವ ತೆಂಕಣಗಾಳಿ (Šmd. 44). ಮಲಯಾನಿಲಂ ತೀಡಿದಂ or ತೀಡಿದುದು (109). ಕಮ್ಮಿಲರ್ ತೀಡುಗುಂ (297). ತೀಡು, ಎಲೆ ಗನ್ಧವಾಹ! (153. 272). See Čpr. 2, 83; 4, 20; 8, after 4; Abh. P. 7, 147; 12, 28; Grj. 8, 41; Râm. 2, 7, 3; Rśv. 12, 23; Č. Bp. 4, 7; J. 8, 5; 25, 1. **3,** to touch, as with the fingers (or = ತೀಡು 2?). ತೀಡಿದರೂ ನೋಡನು ಅನ್ಯರನು ರೂಪವ (Prv.).

ತೀಡು tiḍu. **2.** To press, to squeeze (J. 8, 48), to rub (సుపీడన Šmd. Dh., probably సుపీడన; ఘానన Mr. 339; J. 25, 8; *cf.* ತಿಕ್ಕು, ಸೀಣ್ಣು; T. తీడ్డు, to rub and clean, the wall, a house, etc.); to rub out, as fire (Šśv. 3, 19); to rub with the finger, as snuff, etc. (My.); to rub clean, to scour (My.); to rub or smear on, as unguents on the body (My.; *cf.* ತಿಗುರು 1); to whet, to sharpen (My.; T. తీట్టు; M. తೀಕ್ಕು, to rub, smear; to polish, sharpen, *cf.* తీ 2); to make sharp, keen or full of wit (J. 30, 18), to increase (33, 18); to rub out, *i. e.* to kill by pressing and rubbing with the finger, as insects (My.); to apply a wipe or blow with the palm of the hand (My.), or with a blast (J. 22, 42); to smooth a twisted cord (J. 12, 46; 20, 8; 23, 33; 25, 31; My.; Si. 287; T. తీట్టు).

ತೀಣ್ಟೆ tiṇṭĕ. = ತೀಟೆ. (Čt. I, 2; Rśv. 5, after 55; see ನಾಲಗೆ-).

ತೀನ್ tin. Three (Mhr. తీన). — ತೀನ್ತೇರಾ. (Three-thirteen, *i. e.*) dispersed in every direction (My.; Mhr. తీనతేరా).

ತೀನಾಳಿ tinâḷi. = ತಿನಾಳಿ, ತಿನ್ನಾಳಿ, ತೀನಿಹಾಳಿ. A glutton (ಕೂಬ್ವಣಿಗ Šm. 48; Kk. 38, o. r. ತಿನಾಳಿ; ಭಕ್ಷಕ, ಘಸ್ಮರ, ಅದ್ಮರ Hlâ., Nr. *b*; ಭಕ್ಷಕಾರಿ, etc. Mr. 231).

ತೀನಿ tini. Food (of every description, My.; T., Té.; M. తీనల్; eating. ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಗಬ್ಬಿಕೆ ತೋಲ್ಪಾ ದೇಡ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೀನಿ ಕಲಿಸ ದೇಡ (Prv.). See ಹೆಬ್ಬಿನಿ; Prv. s. ತಿನ್ನು.

ತೀನಿಹಾಳಿ tinihâḷi. = ತೀನಾಳಿ. (Nr. *a*).

ತೀನು tinu. A stake used to support fences or hedges (My.).

ತೀಬು tibu. The clove tree; cloves (లవ, లవంగ, దేవకుసుమ Mr. 143; Té. తీపు, T. తీవు, sweetness, taste, relish; *cf.* సీ 1).

ತೀರ್ tir. = ತೀರು 1. To be finished, to come to an end, to end, to cease; to be done, to be accomplished, to be brought about or effected; to be possible to be accomplished (సిద్ధతి Šmd. Dh.; బీ Bhn. 21. 33; My. as ತೀರು; Tu., T.; Té., M. ತೀರು); to be cured, as a disease (Bp. 46, 32; T.). **2,** to cease to live, to die (Bp. 48, 18; My., Té. as ತೀರು). **3,** to be paid, discharged, liquidated (My., Té. as ತೀರು); to be settled, decided (My. as ತೀರು). P. p. ತೀರ್ದು. ತೀರ್ದಂ (Šmd. 50). ನಿನಗೆ ಎನಗೆ ತನಗೆ ತೀರ್ಗುಮೆ ಹನುಮನ್ನನ ಶಕ್ತಿಸಾಪಸಂ ರಿಪುವಿಜಯಂ? (178). ನಿನ್ನಿಂ ತೀರದ ಕಜ್ಜಮದು ಇನ್ನೆನಗೊನ್ದುಣ್ಟೆ? (Rśv. 5, 132). See Čpr. 3, 67; 5, 83; 8, 51; Bp. 16, 19; Mr. 2; J. 1, 5; 3, 28; 13, 11; 27, 50. *Cf.* Sk. తీరిత.

ತೀರ್ tir. = ತೀರು. An arrow (Mhr., H. తీర). — ತೀರ್ ಕಮಾನ್. Arrow and bow (Si. 280; Br.).

ತೀರ tira. = ತೀರು 2, etc. 2, = ತೀರ s. ತೀರು 1. — ತೀರಗ ಜೆ. -ಕಡೆ. End, completion (ఆస్త, సమాప్తి G.; My.). 2, leisure (My.).

ತೀರ tira. *A shore, a bank;* margin, brink, edge; the brim of a vessel. See ಒತ್ತು, ಕರೆ. ತೀರಕ್ಕೆ ಬನ್ನ ಮೇಲೆ ತೆರೆಯ ಭಯ ವೇ?— ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರು ಯಾತಕ್ಕೆ? (Prvs.).

ತೀರತ tirata. Tbh. of ತೀರ್ಪ. (My.).

ತೀರದು tiradu. An adverb with final ಅದು. (తెత్త దు Šmd. 389, o. r. in Mdb. ತಿರದು, తెక్కదు).

ತೀರಪತನ tira-patana. The falling down of a bank. See ಜರಿ.

ತೀರಮೆ tir-amĕ. (Šmd. 248). Conclusion, termination; fulness (Abh. P. 1, 103).

ತೀರಿ tiri. *A kind of arrow, three-fourths of which consists of reed and a fourth part of iron;* a sort of bow (see ತ ದ್ಬಲ).

ತೀರಿಕೆ tirikĕ. = ತೀರ್ಕೆ. Conclusion, end (My.); settlement, decision (My.). **2,** leisure (My.; Tĕ.).

ತೀರಿತ tirita. Finished, settled, completed, adjudged, decided according to evidence (Sk.).

ತೀರಿಸು tirisu. = ತೀರ್ಚು. To finish; to accomplish, to carry out, to execute; to fulfill; to settle, to decide; to remove, to clear off, to liquidate, to pay (My.). See B. 3, 28. 124; ಉಪಕಾರ-, ಕಾಂಕ್ಷೆ-, ಕೆಯ್ಗಡ-, ಡಾವು-, ನ್ಯಾಯ-, ಬಡ್ಡಿ-, ಮುಯ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಯ್ಯ-, ವ್ಯಾಜ್ಯ-, ಸಿಟ್ಟು-, ಹಗೆ-.

ತೀರಿಸುವಿಕೆ tirisuvikĕ. Finishing, etc. (My.).

ತೀರು tiru. 1. = ತೇರ್. (C.). P. p. ತೀರಿ. ಕಾಂಕ್ಷೆ ತೀರಿ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರುವಿಕೆ (ತೃಪ್ತಿ Si. 317). ತೀರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಸಾತಿ 424). ತೀರಿದುದು ತಮದೊಬ್ಬುಳಿ (Râm. 14, 1). ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣು ರಿನವು ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣೊಪಾಲ್ (Sp.). ಅವನು ನಾಳ್ಕು ವರ್ಷದವನಾದಾಗ ಅವನ ತಂದೆ ತೀರಿದನು (B. 3, 28). ಇವರ ತಂದೆ ತೀರಿದನು (4, 3). ಆತ್ತೆ ತೀರಿದಪ್ಪಿನಿಂದ (4, 139). ತೀರದ ಕಾರ್ಯ ಹಾಪಿದರೂ ಅಗದು.—ತೀರಿದ ಆಡಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ನೀತೇ? (Prvs.). See B. 1, 11; 3, 3. 60; 4, 50; ಮಜ್ಜಾಸಾರ. — ತೀರ. So that (anything) is completed: fully; thoroughly; quite; very (My.). ಮಂಗಗಳು ತೀರ ಮನುಷ್ಯನ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ (B. 1, 13). ಇಂಬೆಗಳು ತೀರ ಸಣ್ಣವು (2, 8). ಅವನ ಪೆಣ್ಣಿಂತಿ ತೀರ ಹಾಗಲಹಣ್ಣು ಆಗಿದ್ಳಾಕೆ (2, 38). ಆ ಪ್ರಾಣಿ ತೀರ ಕುರುಡನು (3, 89). ತೀರ ಬಡವನು (5, 124). ತೀರ ತುಸು ಹೂಣ (5, 216). ತೀರ ಸಣ್ಣ (ಅಣು G.). — ತೀರಾ. = ತೀರ. ಬಾಲವು ತೀರಾ ಸಣ್ಣದು (C.; B. 3, 108).

ತೀರು tiru. 2. = ತೀರ, ತೀರ್. Conclusion, end. **2,** settlement (M.); arrangement, establishment (Tĕ.). **3,** finish: beauty (Tĕ. ತೀರು, ತೀಱು; Tĕ. ತೀರು, ತೀಱು, to be adorned; T. ತೀರು, to adorn): manner, mode: peculiar temper or habit (My.; Tĕ.). ಅವನು ಒನ್ದು ತೀರಿನ ಮನುಷ್ಯ (My.). — ತೀರುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ತೀರಗಡೆ. (My.; ಸಮಾಪ್ತಿ G.). — ತೀರುಪಡಿ. = ತೀರುಪಾಟು. (My.; Tĕ. ತೀರುಬಡಿ). — ತೀರುಪಾಟು. Leisure, opportunity (My.; Tĕ. ತೀರುಬಾಟು). — ತೀರುಮಾನ. = ತೀರ್ಮಾನ. Conclusion, completion (My.; Tĕ.; T. ತೀರ್ಮಾನ); settlement, decision, sentence (My.; Tĕ.; T.). — ತೀರುಮಾನಿಸು. To complete, finish (R.); to define, to determine, to decree (T. ತೀರ್ಮಾನಿ); to decide (My. = ತೀರ್ಮಾನಿಸು).

ತೀರು tiru. = ತೀರ್. An arrow. ತೀಡದು ಒಱ್ಱೋ ತೀರು ಬಾಣವ! (Prv.). 2, a bar; a prop; a lever (Mhr.); a rafter of a roof (My.).

ತೀರುಕಣಿ tirukaṇi. = ತೀರ್ಕಣಿ. End, termination. **2,** the state of being discharged; the state of being expended, disbursed or spent. ಆರ್ಥದ ತೀರುಕಣಿ (ಅರ್ಥಾಪಗಮ, ವ್ಯಯ, ಪೆಚ್ಚ Nr.).

ತೀರುವಿಕೆ tiruvikĕ. = ತೀರ್ವಿಕೆ. Ending, etc.; the state of being settled or decided. ನ್ಯಾಯತೀರುವಿಕೆ (G. 244; My., also ನ್ಯಾಯದ-).

ತೀರುವೆ tiruvĕ. = ತೀರ್ವೆ. Dues, fees, toll, custom tax (My.; Tĕ.).

ತೀರ್ಪಿ tīr. ತೀರ್ಪಿ. To take mouthfuls, to devour (ಕಬಳನ Šmd. Dh.; M. ತೀಱ್ಪು, to cram; to force down, *e. g.* down the throat; see ತಿಱುಪು 2, ತೀವು).

ತೀರ್ಪಿಕೆ tīrĕ. The worms (a disease, My.; T.). — ತೀಱಿ ಹುಳಿ. = ತೀಱಿ. (My.).

ತೀರ್ tīr. = ತೀರು 2. — ತೀರ್ಪಡಿ. = ತೀರುಪಡಿ. Leisure (My.). 2, settlement, decision (My.; M.). — ತೀರ್ಮಾನ. = ತೀರುಮಾನ. (My.). — ತೀರ್ಮಾನಿಸು. = ತೀರುಮಾನಿಸು. To settle, to decide (My.; T.).

ತೀರ್ಕಣಿ tīrkaṇĕ. = ತೀರುಕಣಿ. (ನಿದಾನ Hlâ.). ಯಜ್ಞದ ತೀರ್ಕಣಿ (ಯಜ್ಞಾನ್ತ, ಅವಭೃಥ Hlâ.).

ತೀರ್ಕೆ tīrkĕ. = ತೀರಿಕೆ. (My.).

ತೀರ್ಚು tīrču. = ತೀರ್ಪು, ತೀರಿಸು. To finish, etc. (ನಿಷ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.; Čpr. 5, after 121; 6, after 99; 7, 25; 7, after 154; Bp. 60, 33; Tĕ.). **2,** to remove, etc.; to remove, as a sickness, to cure (ಪರಿಹರಿಸು Kk. 68; Šm. 51; Bp. 39, 24; Tĕ.); to destroy (Grj. 10, 111).

ತೀರ್ಣ tīrṇa. Passed across or over, crossed; floated; spread; surpassed. See ಅವ-, ಅ-, ಉತ್ತ.

ತೀರ್ಥ tīrtha. = ತೀರತ. A passage, a ford; *a landing place at a river's side;* the stairs of a landing place (ಸೋಪಾನ Nn. 48). 2, *a holy place in the vicinity of streams or springs;* a holy place (ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ 48; ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ Mr. 532). 3, any piece of water (ಅನಗೆ, ನದಿ, ತಟಾಕ, ಕೆಱೆ, ಕೂಪ, ಬಾವಿ 48; ನದಿ ಬಾವಿ ಕೆಱೆಗಳ್ 532); *sacred water.* 4, *a part of the hand dedicated to a deity.* 5, a sacred object; *sacred science; a school of philosophy* (ದರ್ಶನ, ಪಡುದರುಸನ, ಆಱು ದರ್ಶನ 48, o. r. ಷಡ್ದರ್ಶನ; ನನ್ನಷಡ್ದರ್ಶನಂಗಳ್ 532). 6, *a worthy person, a fit recipient* (ಸತ್ಪಾತ್ರ 48); a person of a good family or race (ಆಮ್ನಾಯ, ಸದ್ವಂಶ 48); a Brâhmaṇa. 7, *a minister and seventeen other officers of state who are in close attendance on a king* (ಅಷ್ಟಾದಶತಾಮಾತ್ಯರ್, ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಂಟು ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನರ್ 48; ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಿನೆಂಬರು ಪ್ರಧಾನರ್ 532). 8, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 48). 9, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ 48). 10, a Jina (48). 11, a virtuous wife (ಪತಿವ್ರತೆ 48). 12, *a religious teacher, a guru.* 13, *the pudendum muliebre* (ಭಗ, ಯೋನಿ 48; ಕಾನ್ತೆಯರ ಯೋನಿ 532). 14, a flag, a banner (ಪತಾಕೆ 48). ತೀರ್ಥಕ್ಕನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಯವಲ್ಲ, ಪಾರ್ಥಗಿನ್ತ ದೊರೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See Sp. s. ನಡೆ 2.

ತೀರ್ಥಕೆ tīrthaka. Holy, sacred; an ascetic Brâhmaṇa; N. of a nâga.

ತೀರ್ಥಕರ tīrtha-kara. An Arhat, a Jina (Sk.; also: ತೀರ್ಥಂಕರ). See Nn. s. ಅನನ್ತ; Čpr. 7, 6.

ತೀರ್ಥಜಲ tīrtha-jala. Water of a holy place. 2, water in which a worthy man's feet have been washed (Grj. 4, 39; V. 14, 53).

ತೀರ್ಥಪಾದ tīrtha-pâda. One whose feet are sacred: a title for a venerable man (My.).

ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ tīrtha-yâtrĕ. A visit to any sacred bathing place or shrine, a pilgrimage. (J. 17, 49; My.; B. 4, 155).

ತೀರ್ಥಯಾನ tīrtha-yâna. = ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ. (Čpr. 4, 17).

ತೀರ್ಥರೂಪ tīrtha-rûpa. One whose form is sacred: a title for a venerable man (My.; B. 4, 87).

ತೀರ್ಥವಿಧಿ tirtha-vidhi. The rites to be observed at a place of pilgrimage. (My.).

ತೀರ್ಥಶ್ರಾದ್ಧ tirtha-śrâddha. Funeral ceremonies performed with water, (sesamum seed, and sacrificial grass, My.); funeral ceremonies observed at a place of pilgrimage (My.).

ತೀರ್ಥಸಮ್ಭಾವನೆ tirtha-sambhâvanĕ. The reception of water with which a guru's or another worthy man's feet or an idol have been washed and the offering of presents for it, on festive occasions (My.).

ತೀರ್ಥಸ್ವರೂಪ tirtha-svarûpa. = ತೀರ್ಥರೂಪ. (My.; B. 4, 87).

ತೀರ್ಥಾಮ್ಬು tirtha-ambu. = ತೀರ್ಥಜಲ No. 1. (Čpr. 8, 106).

ತೀರ್ಪು tirpu. Settlement, decision, sentence (My.; B. 4, 93. 169).

ತೀರ್ವಿಕೆ tirvikĕ. = ತೀರುವಿಕೆ. ನ್ಯಾಯತೀರ್ವಿಕೆ (G.; My.; B. 5, 263).

ತೀರ್ವೆ tirvĕ. = ತೀರುವೆ. (My.; Si. 266; T.).

ತೀವರ tivara. Tbh. of ತೀವ್ರ. (My.; Tč.).

ತೀವು tivu. To become full; to abound; to spread (v. i.; ಪೂರಣ Śmd. Dh.; ಇಡಿಕಿಱಿ Čt. II, 86; *cf.* ತಿಣಿ, ತಿಮ್ಪು 2, ತೀಲ್, ತೆಮಳ್ದು; T. ತೆಗುಳ್, ತೆವಟ್ಟು, ತೆವಿಳ್, to be full, abound; ತೆವುಳ್, to increase, v. i.; ತೆವಿರ್, to grow, increase; ತೆವುಟ್ಟು, M. ತಿವಿದ್ದು, to fill or press or stuff in; T. ಕೆದುಮು, ಕೆದುವು, to be full; see s. ಕೆಯ್ 5). ಇಳೋಡಿಯಿಂ ತೀವಿ ನಾಲ್ದೆಸೆಗಂ ನೂಸಿ (Śmd.. 79). ಹೊತ್ತು ತೀವ್ವುದು (ಸೂತಿಮಾಸ, ವೈಜನನ HIâ.). ನೆಲೆಯ ತೀವಿದ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಸೌಭ, ಸುಧಾಧವಲಿತ Mr. 193). ಪಜ್ಜೆ ತೀವಿರ್ದ ಬಣ್ಣ (ವಿಾಪನ್ನಣ್ಣ Kk. 25). See Čpr. 1, after 101; 1, 102; 3, 99; 7, 141; Grj. 4, 28. 42; Bp. 28, 6; 32, 55; 38, 47; 43, 81; 50, 4. 28; 55, 14; 59, 58; Rśv. 2, 37; 6, after 11; 13, after 70 & 80; 13, 90; J, 1, 1; 17, 21; Prll. 3, 3; ಸೊಮ್ಪುದೀವು. **2,** to fill (v. t.), etc. ಭುವನಮನ್ ಅವಗಂ ಪರೆದು ತೀವಿದ ತಣ್ಗಮಿರ್ಗಳ್ (Lîlv. 3, 7). See Čpr. 2, 39; Bp. 8, 37; 12, 28; 14, 25; 57, 15; 58, 57. 68; 59, 52; Rśv. 13, 76; J. 13, 10. 17; 22, 4; 28, 5. 47; ದೆಸೆದೀವು. — ತೀವೆ. So that (anything) abounds, etc. ಧನಧಾನ್ಯಂ ತೀವೆ ಧರ್ಣಾರಮೊಳ್ (Śś. 96). 2, abundantly, greatly, etc. ತೀವೆ ಸೊಗ ಸೊಗಿಸಿ, ನಲಿ ನಲಿದು, ಪೊರೆ ಮೊರೆವ ಧ್ವಂಗಾವಳಿ (J. 3, 37).

ತೀವ್ರ tivra. = ತಿಬ್ಬ, ತೀವರ. Strong, severe, violent, rough (ನಿಷ್ಠುರ Nn. 57); *fierce; sharp; hot;* impetuous; rash, quick; *excessive, much, unbounded.* — ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become impetuous or quick (My.).

ತೀವ್ರತೆ tivratĕ. Impetuousness, ardor, haste (Grj. 6, 11. 48); the flight of an arrow (ದೀಪ್ತಿ, ವೇಗ, ಅಮ್ಬಿನ ವೇಗ HIâ.); *exceedingness.*

ತೀವ್ರತ್ವ tivratva. Violence, impetuousness, ardor, haste, daring. See ಕಡುಕೆಯ್.

ತೀವ್ರಬುದ್ಧಿ tivra-buddhi. A fierce, ardent disposition; a keen mind. (My.).

ತೀವ್ರವೇದನೆ tivra-vêdanĕ. *Sharp pain, agony.*

ತೀವ್ರಾಸ್ತ್ರ tivra-astra. A discus or thunderbolt (ವಜ್ರ Nn. 119).

ತು tu. 1. = (ಅತ್ತುಂ 2, ಇತು, ಉತು), ತ್ತು, ದು 1. A termination of the third person singular neuter of the imperfect, *e. g.* ಆಯ್ತು, ಹೋಯ್ತು, ತನ್ತು, ಬನ್ತು (C.). **2,** a form of the demonstrative pronoun neuter (said to form adjectives, Śmd. 95), *e, g.* ಒಳ್ಳೆತು, ಪೆಲ್ಲಿತು, ಬೆಟ್ಟತು (95), ದಟ್ಟತು, ತೋರಿತು, ನೇರಿತು, ಕೂರಿತು, ಉದ್ದಿತು, ನುಣ್ಣಿತು, ತಣ್ಣಿತು, ಬಿಣ್ಣಿತು, ಗುಣ್ಣಿತು, ಆಗಲಿತು, ದೊಡ್ಡಿತು, ಬಲ್ಲಿತು, ಬಿಣ್ಮಿತು (96), ಎತ್ತಣ್ತು, ಆರ್ತು (181), ಪಿನ್ತು (199), ಉನ್ನತು (Śs.).

ತು tu. 2. = ದು 2. A termination of the P. p., *e. g.* ಸೋಲ್ತು, ಪೋಲ್ತು, ಕಿದ್ತು, ಉದ್ತು (Śmd. 288).

ತು tu. 3. = ತವ 1, ತೂ 1. (My.).

ತು tu. *But, on the other hand; indeed;* pray! well! (ಆಹ, ಇದು ತಪ್ಪದು ಎಮ್ಬುದು, ಬೆಕಿಗಂ ನುಡಿನ ಗಾತು Mr. 536).

ತುಕ್ tuk. *Offspring, children.*

ತುಕಡ tukaḍa. = ತುಕಡಿ No. 1. (My.).

ತುಕಡಿ tukaḍi. = ತುಕಡ, ತುಕ್ಕಡ, ತುಕ್ಕಡಿ. A bit; a bit of bread, etc.; bread in general; a detachment from a body; a party (Mhr., H. ತುಕಡಾ, ತುಕಡೀ; Si. 284; Čb. 136). ತುಕಡಿಯಿಲ್ಲದವಗೆ ತಕ್ಕಡಿ ಯಾಕೆ? (Prv.). 2, a division, a district, a province (My.; Br. ತುಕಿಡಿ, ತುಕ್ಕುಡಿ; M. ತುಕ್ಕುಡಿ).

ತುಕಲಿ tukali. — ತುಕಲಿಗಿಡ. A large leguminous shrub with pinnate leaves, Albizziaamara Boivin. (? Z.).

ತುಕಾರ tu-kâra. The syllable ತು (Śmd. 95. 145. 183).

ತುಕಾರಾನ್ತ tukâra-anta. A term with final ತು (Śmd. 119).

ತುಕ್ಕ tukka. = ತುಕ್ಕೆ 2. ತುಕ್ಕ ಹಿಡಿದ ಬಡ್ಗ ಮಿಕ್ಕದವಸಿಗೂ ಆಗದು (Prv.).

ತುಕ್ಕಡ tukkaḍa. = ತುಕಡ. (My.).

ತುಕ್ಕಡಿ tukkaḍi. = ತುಕಡಿ. (My.; see s. ಚುಂಗಡಿ). ತುಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಕ್ಕಡಿದಾರ ನೇರಿ, ತುಕ್ಕಡಿಯೆಲ್ಲ ಸುಡಿಸಿದ (Prv.).

ತುಕ್ಕಡಿದಾರ tukkaḍi-dâra. The headman of a district (My.).

ತುಕ್ಕಾ tukkâ. — ತುಕ್ಕವ್ವಯ್ಯ. N. See Prv. s. ನಮ್ (where the Mhr. poet ತುಕ್ಕಾರಾಮ is meant).

ತುಕ್ಕು tukku. 1. To crowd, to throng, to come en masse. (*Cf.* ತುಡುಕು, ತುಡುಗು 1). ಆಕ್ಕಡ್ಡ್ವ ವರವರ ತನು ಪರಿಮಳಂಗಳ್ಗೆ ತುಕ್ಕುವ ಎಳೆದುಮ್ಬಿಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ (J. 28, 43).

ತುಕ್ಕು tukku. 2. Rust, of iron (My.; Tu.; T. ತುರು; M. ತುರುಮ್ಬು, ತುರುವು; Tč. ತ್ರುಕ್ಕು, ತ್ರುಪ್ಪು, ತುಪ್ಪು). ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೆ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುವದು (B. 4, 149).

ತುಗ್ಗಿಲ್ tuggil. N. of a plant (ಉಗ್ರಿ Mr. 120).

ತುಂಗ tuṅga. = ತುಂಗೆ, q. v. — ತುಂಗಗಡ್ಡೆ. = ತುಂಗೆ-. (My.). — ತುಂಗಮುಸ್ತ. = ತುಂಗೆ-. (ಕುಟನ್ನಟ, ಗೋಪುರ, ಗೋಸದರ, ಕೈವರ್ತಮುಸ್ತಕ, etc. Si. 155). — ತುಂಗಮುಸ್ತೆ. = ತುಂಗಮುಸ್ತ. (My.).

ತುಂಗ tuṅga. *High, elevated, lofty, prominent* (ದೊಡ್ಡಿತ್ತು Nn. 26. 28); long; chief, principal (Śmd. 171); strong, passionate. 2, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. 3, N. of a river in the Mysore territory (that has very good water). ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ತುಂಗಪಾನ (Prv.).

ತುಂಗಕುಚೆ tuṅga-kučĕ. A woman with prominent breasts (Bp. 55, 15).

ತುಂಗಭದ್ರ tuṅga-bhadra. = ತುಂಗಭದ್ರೆ. (My.). 2, a restive elephant.

ತುಂಗಭದ್ರೆ tuṅga-bhadrĕ. The river Tumbudra in the Mysore territory, formed by the junction of the Tuṅga and Bhadrĕ (My.; B. 4, 128; Bp. 44, 4; Si. 94). ತುಂಗಭದ್ರೆಗೆ ಮುಂಗ ಹೋದರೆ ಭಂಗಬಡೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ತುಂಗಿ tuṅgi. *A kind of basil or Ocymum* (= ಅಜಗಸ್ಥಿಕೆ; see ನಾಯಿವ ಬೇಳೆ).

ತುಂಗೆ tuṅge. = ತುಂಗ. A grass the root of which is a fragrant bulb and is imagined to contain a pearly concretion (Tē.). — ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ. The bulb of Cyperus rotundus (ಕುಟ್ನಟ, ಗೋನರ್ದ, ಗೋಪುರ, etc. Si. 155; ಗೋಪುರ 452; ಜೀರಕ 453; My.). ನೀಳವಾದ ತುಂಗೆ ಗಡ್ಡೆ (ಕುರುವಿನ್ದ, ಮುಸ್ತೆ, etc., ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೆಮುಸ್ತೆ, ಥದ್ರಮುಸ್ತೆ 162). — ತುಂಗೆಮುಸ್ತೆ. = ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ. (My.; Tē.). ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೆಮುಸ್ತೆ, see s. ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ. — ತುಂಗೆಹುಲ್ಲು. The Cyperus grass (My.).

ತುಚ್ಚ tucca. Tbh. of ತುಚ್ಛ (Śmd. 340), ತುಚ್ಛ.

ತುಚ್ಛ tuccha. = ತುಚ್ಛ, ತುಚ್ಛ. *Empty; void, vain;* small, trifling; insignificant, contemptible; low, mean. ತುಚ್ಛನ ಸಂಗಡ ಬಾಯೋದಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ಹುಚ್ಚನ ಸಂಗಡ ಬಾಯೋದು ವಾಸಿ.— ತುಚ್ಛಮಾತು ಆಡುವವನು ಹುಚ್ಚನಿನ್ಲ ಕಡೆ (Prvs).

ತುಚ್ಛಕ tuccha. = ತುಚ್ಛ. *Empty; void, vain;* etc.

ತುಚ್ಛಧಾನ್ಯ tuccha-dhānya. *Straw, chaff, blighted grain.*

ತುಚ್ಛ್ಯ tucchya. = ತುಚ್ಛ. (Śmd. 340).

ತುಟಾರ tuṭāra. Inconsideration, indiscretion (My.; *cf.* Mhr. ತುಟಣೇಂ; Mhr. ತುಟರಾ, that snaps readily; that readily breaks in and quarrels, snappish; ತುಟಾರ, broken down, wasted, spent, unconnected). ತುಟಿ ವಿಾಜಿದ ಹಲ್ಲು ತುಟಾರದ ಮಾತು ಸರಿ ಬಾಡಲಾಸ (Prv.)

ತುಟಾರಿಸು tuṭārisu. To be inconsiderate or indiscreet (Bh. 7, 15, 10; 7, 16, 34; 7, 19, 27; My.).

ತುಟಿ tuṭi. The lip (ಅಧರ, ದನ್ತಚ್ಛದ, ಓಷ್ಠ, ದನ್ತವಾಸಸ್ Hlā.; Mr. 318; ಓಷ್ಠ, ಅಧರ, ರದನಚ್ಛದ, etc. Nr., Si. 213; ಅಧರ 454; ಸವ್ಯಮ, ಓಷ್ಠ Nn. 63; ದಶನಚ್ಛದ, ಅಧರ 67; Bp. 20, 11; 54, 81; J. 30, 4; C.; T. ತುಡಿ; M. ಚೊಡಿ, ಚಿಙಿ, ಚುಣ್ಡು; Tu. ದುಡಿ). ಹಕ್ಕೀ ತುಟಿ (ಚಂಡು, ತ್ರೋಟಿ Si. 178, *only* in Si.). ತುಟಿಗೆ ತುಪ್ಪವಿಲ್ಲ, ಕಟಿಗೆ ಪಂಚಾತಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.— ತುಟಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನಿರದು.— ತುಟೀ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಮತದ ಭೋಜನ ಯಾಕೆ?— ತುಟೀ ವಿಾಜಿದ ಹಲ್ಲು, ಮತಾ ವಿಾಜಿದ ಕಮ್ಮ.— ತುಟೀ ಮೇಲೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ.— ತಟ್ಟಿನೆ ಬಾ! ಎನ್ನರೆ ತುಟೀ ಬಿಟ್ಟನನ್ತೆ.— ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತು ತುಟೀ ವಿಾಜಿದ ಹಲ್ಲಿನ್ಲಿ ಸಮ (Prvs.). See Prv. s. ತುಟಾರ.

ತುಟ್ಟ tuṭṭa. = ತುತ್ತ q. v., (ತೊಟ್ಟು 2). — ತುಟ್ಟ ತುದಿ. The very end (My.; Tē. -ತುದಿ).

ತುಟ್ಟಿ tuṭṭi (Tbh. of ತ್ರುಟಿ?). Dearness, excess of price; dear; dearly, at a high rate (ಅನರ್ಘ್ಯ G.; C.; Tē. ತುಟ್ಟು, loss, failure in mercantile profits). ಅವರು ಲವಂಗವನ್ನು ... ತುಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (B. 3, 13). ತುಟ್ಟಿಯೆನ್ದ ಮಾಜಿ, ಬಹಳ ಹಣಾ ಗಟಿಸಿದರು (3, 63). ಕೇಶರವು ತುಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತದೆ (3, 107). ಅವರು ಆಗ್ಗವಾದಾಗ ಕಾಯಿ ಕೊಣ್ಣು, ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ ಮಾಜುತ್ತಾರೆ (5, 102). ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಟ್ಟಗಾದ (Prv.).

ತುಟ್ಟೆಸು tuṭṭisu. Strength to be diminished, impaired, or lost; to decrease in power (ಶಕ್ತಿ ಕ್ಷಯ Śmd. Dh.; *cf.* ತುಟು 32); to grow less (Bh. 3, 13, 48). ತುಟ್ಟಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ತುಡಗ tuḍagu-a3. = ತುಡುಗ, q. v. (ತಸ್ಕರ Čb.; B. 5, 125; My.). ಆನೆ ತಾ ತುಡಗಾಗೆ, ಜ್ಞಾನಿ ಮೂರ್ಖನುಮಾಗೆ, ಭೂನಾಥ ಜಾರನಾದರೆ ಮಾಣಿಪುದು ಮಾನವರಿಗಳನೆ? (Sp.).

ತುಡಗತನ tuḍagatana. = ತುಡುಗತನ, q. v. (My.).

ತುಡಗಿ tuḍagi. = ತುಡುಗಿ. A female thief (My.).

ತುಡಗು tuḍagu. = ತುಡುಸು, q. v. (My.). ತುಡಗ ಮಾಡಿದ್ದು (ಮೂಷಿತ G.).

ತುಡಗೆ tuḍage. = ತುಡಿಸೆ, q. v.

ತುಡಿ tuḍi. = ತುಡು 3. A stolen thing (J. 6, 53).

ತುಡಿಕು tuḍiku. = ತುಡುಕು 1, etc. (B. 5, 31).

ತುಡಿಕೆ tuḍikē. A fruit store-house (My.).

ತುಡಿಗೆ tuḍige. = ತುಡಿಸೆ, ತುಡುಸೆ, (ತೊಡಿಕೆ 1), ತೊಡಿಸೆ, ತೊಡುಸೆ. (Putting to or on; that is put on): certain clothing or dress; an ornament. ತುಡಿಗೆಯಂ ತೊಟ್ಟಂ (Śmd. 156, o. r. ತುಡಗೆಯಂ). See ಅಂಗದುಡಿಗೆ, ಉಳ್ಳುಡಿಗೆ, ಕವದುಡಿಗೆ, ಚಿತ್ರದುಡಿಗೆ.

ತುಡಿಯಿಸು tuḍiyisu. = ತುಡಿಸು, ತೊಡಿಸು 1. To put on another (Rāv. 13, after 59).

ತುಡಿಸು tuḍisu. = ತುಡಿಯಿಸು, etc. To cause to put to or on. **2,** to put on another (Čpr. 5, 119; 6, after 64; Bp. 56, 5).

ತುಡು tuḍu. 1. (Śmd. 91). = ತೊಡು 1. To join, to put to or on; to put (the arrow) on (the bow); to put on, as ornaments or clothes adapted to the body, *e. g.* a jacket, trowsers, etc. (ತರಸನ್ದಾನ Śmd. Dh.; ಕಣಿಯ ಸನ್ದಾನ Śm. 92; ಭೂಷಣಾವರಣ Śmd. Dh.; see Tbh. ಪಚ್ಚ; T. ತೊಡು, ತುವಕ್ಕು, ತೋಯ್; M. ತೊಡು; Tē. ತೊಡಗು, ತೊಡಂಗು, ತೊಡುಗು; T., M. ತೊಗು, to join, be united, see ತೊಂಗಲ್; T. ತುಗಿಲ್, M. ತುಗಿಲ್, ತುಯಿಲ್, cloth, dress; *cf.* ತೊಗಟು, ತೊಗೆ, ತೋಡು 4); to cover (Bh. 1, 20, 55). P. p. ತೊಟ್ಟ. ತುಡಿಗೆಯಂ ತೊಟ್ಟಂ (Śmd. 156). ತೊಟ್ಟಂ, ತೊಟ್ಟಪಂ (282). ಪಸುರಂಗಿಯನು ತೊಟ್ಟನು (Bh. 3, 13, 19). ಕೂರ್ಪಾಸಮಂ ತೊಟ್ಟು (Rāv. 5, 51). ಕನತ್ಕನಕವಡಮಂ ತೊಟ್ಟು (6, after 11). ರಾಘವಂ ತೊಟ್ಟ ಬಾಣದ ಮೊನೆ (J. 8, 40). See Čpr. 6, 36. 37; Abh. P. 7, 81; 13, 47. 59; Grj. 1, 55; J. 33, 22; ಪೆರ್ಗಣಿದುಡು, ಪೊಂಗುಲ್ಪ ನಸ್ದುಡು.

ತುಡು tuḍu. 2. = ತೊಡು 2. Putting on, etc. — ತುಡು ಜೊಡರ್. -ಸೊಡರ್. (Śmd. 83. 204). An ornamented or trimmed lamp.

ತುಡು tuḍu. 3. = ತುಡಿ, ತುಡುಸು. — ತುಡುತಿನ್ನಿ. = ತುಡುಗುಣಿ. A person who makes stolen or furtive entertainments, or one who eats stolen things. ತುಡುತಿನ್ನಿ ಗನ್ಧಾನಾ ಬಡತನವ ಬಲ್ಲಳೇ? ಕಪನ ತನ್ದಿಕ್ಕಿ, ಕುದಿಸಿ, ತುಪ್ಪವ ಬೆರಸಿ, ಜೊಡದು, ಉಳ್ತಿ ಹಳೊ! (Sp.).

ತುಡುಕಿಸು tuḍukisu. To cause to seize, etc. (Bp. 44, 48; 51, 56).

ತುಡುಕು tuḍuku. 1. = ತುಡಿಕೆಂ, ಹುಡುಂಕು. To grasp quickly, hastily, suddenly, or firmly, to seize, to snatch, to grasp; to touch with some force, to touch (ಸತ್ಪರಿಗ್ರಹಣ Śmd. Dh.; Tē. ತೊಡುಕು, ತೊಡುಗು; T., M. ತೊಡು, to touch; *cf.* ತೊಡಕು 1). See Čpr. 7, 127; Abh. P. 3, 35; 7, 57; Rāv. 5, 41. 71; 6, 20; 9, 60; Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 20. 27; 6, 2, 2; 8, 23, 40; J. 4, 13. 36; 8, 22; 9, 14; 13, 15; 28, 45. 46; Rām. 1, 13, 10; ಕೆಯ್ತುಡುಕು 1.

ತುಡುಕು tuḍuku. 2. Grasping quickly, etc. See ಕೆಯ್ತುಡುಕು 2. — ತುಡುಕುಗಾಯ. A wound that catches or

hits (Bh. 3, 10, 52). — ತುಡುಕುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A horse that is firmly reined (Bh. 9, 2, 44). — ತುಡುಕುಳಿ. -ಉಳಿ 3. A grasping thief (V. 38, 47). — ತುಡುಕುವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Joint-light (Rām. 1, 16, 41).

ತುಡುಗ tuḍugu-aa. = ತುಡಿಗ. A thief, a trickish, dishonest man, a rascal (ಚೌರ, ತಸ್ಕರ, ಪರಾಸ್ಕನ್ದಿ, ಪಟಚ್ಚರ, ಮಲಿಮ್ಲುಚ, ಸ್ತೇನ, ಸ್ತೇಯಿ G.; My.). See B. 3, 38; 5, 106.

ತುಡುಗತನ tuḍugatana. = ತುಡಿಗತನ. Theft, thievishness, rascality, mischievousness (My.; ಸ್ತೇಯ G.).

ತುಡುಗಿ tuḍugi. = ತುಡಿಗಿ. (My.).

ತುಡುಗು tuḍugu. = ತುಡಿಗು, ತುಡಿ, etc. Theft, stealth, rascality, etc.; a stolen thing (ಆಧ್ಯಾಚಾರ, ಕಳವು G.; My.; B. 3, 29; T. ತುಡುಕ್ಕು). ತುಡುಗಿನ ಹಣ (ಲೋಭ್ಯ G.; My.). ಮೃಡನ ಬೋನವನ್ ಇನ್ನು ತುಡುಗಿಂ ತಿನ್ದ ಶಿವದ್ರೋಹಿ (Bp. 24, 56). — ತುಡುಗ ಆವು. A thievish, straying cow (B. 3, 22). — ತುಡುಗ ದನ. Thievish, straying cattle (My.). — ತುಡುಗ ಮಾಡು. = ತುಡುಗು-. (B. 5, 268). ತುಡುಗ ಮಾಡೋಣ (ಅಭಿಗ್ರಹಣ, ಆಭಿಚಾರ G.). — ತುಡುಗ ಮೇ. To graze stealthily (B. 3, 22). — ತುಡುಗುಣಿ. -ಉಣಿ. = ತುಡುತಿನ್ನಿ. Who or what lives on stolen things, etc. (Bp. 40, 65; V. 14, after 81). See ನಾಟ್-. — ತುಡುಗುಣಿನಾಯ್. A dog that lives on stolen things or by stealth (ಹಾದ್ಮಿನೆಪಾದಿ Śmd. I; Čt. II, 81). — ತುಡುಗು ಮಾಡು. To steal. ಭಂಗಾರ ತುಡುಗು ಮಾಡೋಣ (G. 806). See B. 2, 29; 3, 78.

ತುಡುಗೆ tuḍugĕ. = ತುಡಿಗೆ, etc. (ಭೂಷಣ, ಅಲಂಕಾರ, ನೇಪಥ್ಯ, ಆಭರಣ Hlā.). ಕೊರಳಲಿಕ್ಕುವ ತುಡುಗೆಯೆಲ್ಲಂ (ಗೈವೇಯಕ Hlā.). See ಮೇಲ್ತುಡುಗೆ.

ತುಡುಂಕು tuḍuṅku. = ತುಡುಕು 1. See Čpr. 5, 64; Rśv. 5, after 25; 6, after 11 (twice) and after 24; 8, after 125; Śśv. 1, 33; 3, 38.

ತುಡುಪು tuḍupu. An oar (T.); a flat wooden spoon (My., occasionally; T. ತುಡುಪ್ಪು, a stirrer, etc.; *cf.* ತುಡಿ 4 and see ತುಣುಕು 2).

ತುಡುಬು tuḍubu. A kind of drum (Tē. ತುಡುಂ, ತುಡುಮು; T., M. ತುಡಿ, a small drum; *cf.* ಟುಮುಕಿ). ತುಡುಬು ಬಡಿಯದೆ ದನಿಯ ಕೊಡುವದೇನೊ? (Dp. 148).

ತುಣಕ tuṇaka. = ತುಣಕು 1, ತುಣುಕು 1, ತುಳಕು 2. A fragment, a piece, a bit (ಶಕಲ Čb.; T. ತುಣಿ, ತುಣಿಕ್ಕೈ; M. ತುಣಿ; Tē. ತುನಕೆ, ತುನಿಯೆ; T. tuṇiṇi, to cut in pieces; Tē. tuṣi, tuṣuṟu, to go to pieces, etc.; ತುನುನು, to break or cut to pieces, to pluck, etc.; Mhr. tuṭak, broken). ಹಲಿೀ ಆಯೀ ತುಣಕ (ಲಕ್ತಕ G.).

ತುಣಕು tuṇaku. 1. = ತುಣಕ, etc. (ಅರ್ಧ, ಭಿತ್ತ, ವಿದಲ, ಶಕಲ G.; My.). ಆಯೀ ತುಣಕು (ಖಾಟ G.). ಒನ್ದು ತುಣಕು ರೊಟ್ಟಿ (B. 3, 22). ತುಣಕಾಗದನ್ತಾ (ಅಖಣ್ಡ G.). — ತುಣಕು ತುಣಕು. rep. (My.).

ತುಣಕು tuṇaku. 2. = ತುಣುಕು 2, etc. (My.).

ತುಣಿ tuṇi. = ತುಡಿ 1. To tread (My.). — ತುಣಿದಾಟ. = ತುಡಿದಾಟ. (My.).

ತುಣಿ tuṇi. *The tree Cedula toona.*

ತುಣಿಸು tuṇisu. = ತುಡಿಸು. (My.).

ತುಣುಕಿಸು tuṇukisu. = ತುಳುಕಿಸು. To cause to shake or be agitated (My.).

ತುಣುಕು tuṇuku. 1. = ತುಣಕ, etc. (My.).

ತುಣುಕು tuṇuku. 2. = ತುಣಕು 2, ತುಳಕಾಯಿಸು, ತುಳಕು 1 q. v., ತುಳಿಕ, ತುಳುಕು 1 q. v., ತುಳುಂಕು, ತುಳ್ಕು. To shake or be agitated, as water (My.; T. ತುಡುಪ್ಪ, a stirrer, an oar, etc.; ತುಡಿಪ್ಪು, palpitation; M. ತುಡಿ, to splash violently; *cf.* ತೊಣೆ, and see ತುಡುಪು).

ತುಣ್ಟ tuṇṭu-aa. A mischievous, wicked, rascally, insolent, lewd man, a rogue, etc. (My.; B. 5, 106; M. ತೊಣ್ಟ; Tē. ತುಣ್ಟಿ, ತುಣ್ಟರಿ; T. ತುಣ್ಡರಿಕ್ಕಾರ; T. ತುಣ್ಡರಿಗ, insolence; mischief). ತುಣ್ಟನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಣ್ಟನನ್ತಿರುವನು.—ತುಣ್ಟನ ಮನೆಗೆ ನಣ್ಟರು ಬನ್ದರೆ ಗಣ್ಟಿಗನ್ತ ಕಜೆ.—ತುಣ್ಟನಿಗೆ ನಣ್ಟರೆಲ್ಲ ಬಣ್ಟರ ಹಾಗೆ.—ತುಣ್ಡೆಲ್ಲದವನಿಗೆ ತುಣ್ಟನ ಭಯ ವೇನು? (Prvs.). — ತುಣ್ಟಕುದುರೆ. A wicked horse (My.). ತುಣ್ಟಕುದುರೆಗೆ ಗಣ್ಟುಲಗಾಮು (Prv.). — ತುಣ್ಟಹುಡುಗ. A wicked boy (B. 1, 13; My.).

ತುಣ್ಟಕತನ tuṇṭakatana. = ತುಣ್ಟತನ. (B. 3, 82).

ತುಣ್ಟತನ tuṇṭatana. Wickedness, mischief, roguishness, impudence, lewdness (My.; G. 183. 184).

ತುಣ್ಟಿ tuṇṭi. A wicked, etc. female (My.).

ತುಣ್ಟು tuṇṭu. = ತುಣ್ಟತನ. Wickedness, etc. (My.; *cf.* ತುಣ್ಡು 2, ತೊಣ್ಡು 2). — ತುಣ್ಟಾಟ. Wicked, etc. behaviour (My.). — ತುಣ್ಟುಮುಣ್ಡೆ. A wicked, etc. widow (My.; see Prv. s. ತಣ್ಟೆ).

ತುಣ್ಡಿ tuṇḍa. *A beak;* a snout; a trunk; *the mouth;* the point of an instrument. *Cf.* ತೊಣ್ಡಲು.

ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ tuṇḍakēri. = ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ.

ತುಣ್ಡಂಗಿ tuṇḍaṅgi. = ತೊಣ್ಡಂಗಿ, q. v.

ತುಣ್ಡಿ tuṇḍi. = ತೊಣ್ಡಿ, ತೊಣ್ಡೆ. A beak; the mouth. 2, the navel. 3, *a prominent navel* (ಬುಗುಡುಹೊಕ್ಕುಡಿ Mr. 388). 4, a kind of gourd (= ತುಣ್ಡಿಕೆ, etc.).

ತುಣ್ಡಿಕ tuṇḍika. Furnished with a snout or trunk; (one who brings near, see ಆಹಿ-).

ತುಣ್ಡಿಕೆ tuṇḍikĕ. *A plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb. (ಓಪ್ಯ, ಬಿಮ್ಬ, ತೊಣ್ಡಿ Mr. 127).

ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ tuṇḍikēri. *The cotton plant.* 2, = ತುಣ್ಡಿಕೆ, *the Momordica monadelpha* Roxb. (ತೊಣ್ಡಿ Hlā.).

ತುಣ್ಡಿಕೇಶಿ tuṇḍikēśi. = ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ No. 2. (Sk.; ತೊಣ್ಡೀ ಬಳ್ಳಿ G.).

ತುಣ್ಡಿಭ tuṇḍibha. *Having a prominent navel.*

ತುಣ್ಡಿಲ tuṇḍila. *Having a prominent navel* (or belly, ಹೊಟ್ಟಿಗ Mr. 388; *cf.* ತುನ್ದಿಲ). 2, speaking harshly or severely. 3, loquacious.

ತುಣ್ಡಿಸು tuṇḍisu. To cut or break into pieces or parts, to make piece-meal, etc. (My.; Bh. 8, 23, 42; Śśv. 4, after 6; Rśv. 8, after 120; J. 4, 44; 20, 28; Tē. ತುಣ್ಡಿಂಚು; T., M. ತುಣ್ಡಿ; see ತುಣಕ). **2,** to go to pieces (Bp. 58, 56).

ತುಣ್ಡು tuṇḍu. 1. A fragment, a piece; a bit, a little (ಅಸ್ರು, ಲವ Nn. 65; ಗುಣ, ಲೇಶ 78; ಶಲ್ಕ, ಲವ 157;

ಕಣ್ಣಿಕೆ Kk. 74; ತಲ್ಲ Si. 407; ಹೋದು G.; Bp. 51, 81; J. 12, 44; 22, 32. 26; B. 4, 54. 157; My.; T., M. ತುಣ್ಡ; Tě. ತುಣ್ಪೈ); a small piece of cloth (My.; T. ತುಣ್ಡು); the state of being small, short or petty. ಸರ್ವಾಏಲ್ಲದ ಗಣ್ಡು ಕರಿಯೊನಕೆಯ ತುಣ್ಡು (Dp. 54). ತುಣ್ಡೆಲ್ಲವದನಿಗೆ ತುಣ್ಡನ ಭಯ ವೇನು? (Prv.). See Si. 110. 399. — ತುಣ್ಡಕಾಲು. A mutilated, maimed leg (My.). — ತುಣ್ಡುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A small spark (Rām. 5, 8, 77). — ತುಣ್ಡುಗೆಯ್. = ತುಣ್ಡು ಮಾಡು. ಜವಣಜಿದು ಮಾಂನಮಂ ತುಣ್ಡುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪುಡುವದು (ವಲ್ಲೂರ Mr. 218). — ತುಣ್ಡು ತುಣ್ಡು. rep. (C. Bp. 11, 11). ತುಣ್ಡುತುಣ್ಡುದೊರೆಗಳು ಕೂಡಿ ಪಿಣ್ಡುಪಿಂಡ್ದು ಸೈನ್ಯ ಕೂಡಿಸಿದರು (Prv.). — ತುಣ್ಡುಬೊರೆ. = ತುಣ್ಡುಪಾಳೆಗಾರ. See Prv. s. ತುಣ್ಡು ತುಣ್ಡು. — ತುಣ್ಡು ಪಾಳೆಗಾರ. A petty chieftain (My.). — ತುಣ್ಡು ಪಿಣ್ಡು. A small piece of cloth and food given as alms. ತುಣ್ಡು ಪಿಣ್ಡು ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಯಾರ ಹಂಗು ಏನು? (Prv.). — ತುಣ್ಡುಬಟ್ಟೆ. A small piece of cloth (My.). — ತುಣ್ಡು ಮಾಡು. To cut or break into pieces or parts (My.; ಬಣ್ಡಿಸು G.). ತುಣ್ಡು ಮಾಡಿದರೂ ನೀರು ಒನ್ದಾಗದೆ ಇರದು (Prv.).

ತುಣ್ಡು tuṇḍu. 2. (= ತುಣ್ಬು, ತೊಣ್ಡಿ 2). Mischief, rascality, etc. ಬಣ್ಡುಹೆಣ್ಡ್ತಿಯಾಗಿ, ತುಣ್ಡೊಬ್ಬ ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಕಣ್ಡುಳ್ಳಿ ತಿರಗೋ ಮಗನಾದರೆ ಮನೆಗೆ ದಣ್ಡ ತಪ್ಪದು (Sp.). ತುಣ್ಡು ದೇವರಿಗೆ ಪುಣ್ಡ್ಯಪೂಜಾರಿ (Prv.).

ತುಣ್ಡುತನ tuṇḍutana. (= ತುಣ್ಬುತನ). (B. 4, 200).

ತುಣ್ಣಿ tuṇṇi. = ತುಣ್ಣೆ. The penis (T. ಜುಣ್ಣಿ; M. ಕುಣ್ಣೆ, ಕುಪ್ಪಿ, ಜುಣ್ಣಿ, ಜೂತ್ತು; Tě. ಜುಲ್ಲಿ, ಜುಲ್ಲೆ). See ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣಿ.

ತುಣ್ಣೆ tuṇṇĕ. = ತುಣ್ಣಿ. (My.). ತುಣ್ಣೆಯುಣ್ಡರೂ ಶುರುಕರ ಸಹವಾಸ ಬೇಡ (Prv.).

ತುತಿ tuti. Tbh. of ಸ್ತುತಿ (Śmd. 358; My.).

ತುಶಿಸು tutiṣu. = ಸ್ತುತಿಸು. (Bp. 5, 37; 43, 32; 61, 54; My.).

ತುತೂರಿ tutūri. = (ತಿತ್ತಿರಿ 2), ತುತ್ತಾರಿ, ತುತ್ತೂರಿ. A long trumpet (My.; Tě. ತುತಾರೆ, M. ತುತ್ತಾರಿ, Mhr. ತುತಾರೀ). ತುತೂರಿಯೂದಿದರೆ ತುಪಟ ಬಜ್ಜೀತೇ?—ತುತೂರೀ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ, ತುಪಾಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಓಡಿ ಹೋದ (Prvs.). See Prv. s. ಪತೂರಿ.

ತುತ್ತ tutta. = ತುಟ್ಟ. Another form of ತುದಿ (Śmd. 229). — ತುತ್ತತುದಿ. (Śmd. 229). The very point or end (My.). ನೆಗೆದಯ್ ಲೋಕದ ನೀಲ್ದ ತುತ್ತತುದಿಯಂ ನೀಂ (229, o. r. ತುಟ್ಟ-).

ತುತ್ತ tutta. = ತುತ್ತು, ತುತ್ತೆ. Tbh. of ತುತ್ತ್ಥ. (My.).

ತುತ್ತಾರಿ tuttāri. = ತುತೂರಿ. (My.).

ತುತ್ತಿ tutti. The mulberry tree, Morus indica (Mhr., H. ತುತೀ, ತೂತ; B. 5, 89; ಕವುಂಗು, ಪೂಗ Čb.).

ತುತ್ತಿದ tuttida. A proficient, etc. man (ಪಿತ್ತಿಗ, ಪೈತ್ಥ Kk. 82; ಪಿತ್ತಗ Śmd. II; *cf.* ತುಬಿಲ್ 1 & 2f).

ತುತ್ತು tuttu. 1. To take by mouthfuls, to eat; to swallow (ಕಬಲನ Śmd. Dh.; Bh. 3, 6, 49; T. ತು, ತುಯ್; ತುಪ್ಪು, to fill up; to eat; ತುಬು, to be close or thronged; to be eating; see ತುಬುಕು, ತುಬುಗು 1, ತೂನ್ತು 1; *cf.* ತೀಪಿ). ಒರ್ತುತ್ತು ಎವ್ವಿನಂ ತುತ್ತಿ, ದೇವಗಣಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞರಿಯಾಗಿ ಪಾಡಿ (Śmd. 79).

ತುತ್ತು tuttu. 2. = ತೊಕ್ತು 2. A mouthful of food, as much rice as forms a mouthful; a morsel; food (ಗ್ರಾಸ, ಕವಲ Nr., Si. 317; ಆಹುತಿ, ಕಬಳ Mr. 220; ಜೀವಣ, ಎಳಗೆ, ಕವಳ Kk. 46; Śm. 59; My.; T. ತುಪ್ಪು, ತುತ್ತಿ, ತುನ್ನು, ತುಪ್ಪೆ, ತುವ್ವೆ, M. ಕೊಡು, food). ಬೇಳ್ವ ತುತ್ತುಗಳು (ಜರು, ಹವಿಸ್ Mr. 260). ತೋರ ತೋರದ ತುತ್ತುಗಳನ್ ಒಡನೊಡನೆ ತಾಂ ಮಾಡುತ್ತ ಪಿಡಿದು, . . . ನೀಡುತ್ತಿರಲು (Bp. 8, 15). ಎತ್ತ ಜೋದರೂ ತುತ್ತು ಹುಡುಕುವದೇ.—ತುತ್ತು ತೂಕಾ ಕೆಡಿಸಿತು.—ತುತ್ತು ಹೆತ್ತ ತಾಯಿನಾ ಮಜಿಸಿತು.—ತಲೇ ಮೂಲು ಸುತ್ತು ತಿರುಗಿದರೂ ತುತ್ತು ಜಾಯಿಲಿ.—ತುತ್ತು ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದರೂ ಮತ್ತೆ ಬಾಯಿಗಿಲ್ಲ.—ತುತ್ತು ಸಿಕ್ಕದರೆ ತೊತ್ತು ಆಗಿದ್ಹಾಳು (Prvs.). See Grj. 4, 97; Bh. 1, 10, 32; V. 5, 84; J. 6, 52; B. 5, 94; ಒರ್ತುತ್ತು, ಬಲುದುತ್ತು; Prvs. s. ನುಂಗು. — ತುತ್ತಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ತುತ್ತುಗೊಳ್ಳು. (Bp. 56, 21). — ತುತ್ತುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. -ಗೊಳ್. To take a mouthful (J. 16, 41). ಎತ್ತೂದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಳಳದರೆ ತುತ್ತುಗೊಳ್ಳ ಬೇಡವೇ? (Prv.). — ತುತ್ತು ತುತ್ತು. rep. ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಮ್ಹಾರ್ಪಣಮ್ಗೋ? (Prv.). See Bp. 15, 25; 33 sum.; 33, 11; 47, 40.

ತುತ್ತು tuttu. = ತುತ್ತ, etc. See ಕೂಪಾರೋದಿತ.

ತುತ್ತೂರಿ tuttūri. = ತುತೂರಿ, etc. (My.).

ತುತ್ತೆ tuttĕ. Tbh. of ತುತ್ತ್ಥ. (G.).

ತುತ್ಥ tuttha. = ತುತ್ತ, ತುತ್ತು, ತುತ್ತೆ. *Blue vitriol, sulphate of copper.* 2, a stone, a rock.

ತುತ್ಥೆ tutthĕ. *The indigo plant.* 2, *small cardamoms.*

ತುತ್ಥ್ಯೆ tu-tva. The syllable ತು (Śmd. 146. 183. 288).

ತುದ tuda. Striking, pricking, stinging. See ಆರುನ್-, ಎಧುನ್-.

ತುದಾ tudâ. (= ಸುದಾ). Or, perhaps, however (My.).

ತುದಿ tudi. = (ಚೊಳ್, etc.), ತುತ್ತ. An extremity, an end, a point, a top, a tip; end (ಅಗ್ರ Śmd. 171; Nn. 82; ಅನ್ತ್ಯ, ಅನ್ತಿಮ, ಅಗ್ರ್ಯ, etc. Mr. 459; ಅನ್ತ್ಯ Śmd. 146 Cm.; My.; Tě. ತುದೆ, ನುದೆ; T. ತುದಿ, ತುಯ್, ತೂಜಿ, ತೂಪಿ; M. ತುಚ್ಚೆ, ತುಂಜಿ, ತುಪ್ಪಿ, ತುಮ್ಮು, ತುರ್ಯು). ತುದಿಯಾದುದು (ಅನ್ತ್ಯ, ಅನ್ತಿಮ, ಅಗ್ರ್ಯ, ಅಗ್ರಿಮ Hlâ.). ಮರದ ತುದಿ (ಶಿರಸ್, ಅಗ್ರ, ಶಿಖರ Nr., Mr. 104; ಪ್ರಾಗ್ರ, etc. Hlâ.; ಪಾದಪಾಗ್ರ, ಶಿಖಿ Nn. 4). ಮೊಲೆಯ ತುದಿ (ಚೂಚಕ, ಕುಚಾಗ್ರ Nr.). ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ (ಶೃಂಗ, ಪರ್ವತದ ಅಗ್ರ Nn. 28; ಮೇಖಲೆ 118). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ, ವಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ 27; ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ 72). ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ (ದ್ವಿಪದನ್ತದ ಅನ್ತ್ಯ 102). ನಣ್ಣಿತ್ತುಂ ಕೂರಿತ್ತುಮಹ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ತೂಕ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ತುದಿ (ಆಪಿಸ, ಆರ್ತಿ Si. 287). ಕೆಲಸದ ತುದಿ (ನಾತಿ, ಅವಸಾನ 400). ಭುಜದ ತುದಿ (ತೋಳ್ಬಲೆ, etc. Śm. 71). (ಕಣ್ಣಿಳ) ನಡುವಣ ಕರ್ಪಂ ಕಡೆಯಣ ಕಡುವೆಳ್ಪುಂ ತುದಿಯ ಕೂರ್ಪಂ (Śmd. 81). ಕಜ್ಜದ ತುದಿಯನ್ (the object aimed at) ಆಱಿಯದೆ ನುಡಿವುದು (Bp. 28, 33). ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು ಮದುವೀ ಗುಣ.—ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವ ಎದ್ದಿದ್ದರೂ ಕೆಳಗೆ (Prvs.). See Čh. v. 178. 179. 226; Čpr. 2, 41; Bp. 42, 18; 45, 1; 51, 48; Rāv. 6, after 11; 13, 87; Bh. 1, 20, 55; J. 11, 14. — ತುದಿಕಾಲ್. -ಲು. The extremity of the foot (ಪಾದಾಗ್ರ, ಪ್ರಪದ Hlâ.; My.). — ತುದಿಕುಣ್ಡೆ. The hip, the loins (ಕಟಿ, ಕಟಿತೀರ್ಪ Hlâ.). — ತುದಿಕೆಯ್. The tip of an elephant's trunk (ಕರಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Hlâ.; T.). ಆನೆಯ ತುದಿಕೆಯ್ (ಕರಿಹಸ್ತಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Nr.). 2, the extremity of the hand or arm (My.). — ತುದಿಗಯ್ದು. -ಆಯ್ದು. To go to the extreme, to be hazardous (Rāv. 13, 12). — ತುದಿಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. = ತುದಿಕಾಲ್. (J. 8, 18). — ತುದಿನಿವ. -ಕಿವಿ. The extremity or tip of the nose (Mr. 280). — ತುದಿಗುಣ್ಡು. A summit. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಗುಣ್ಡು (ಕೂಟ, ಶಿಖರ, ಶೃಂಗ Si. 115). — ತುದಿಗುಣ್ಡೆ. = ತುದಿಕುಣ್ಡೆ. (ಕಟಿತೀರ್ಪರ Mr. 331). — ತುದಿಗೆ ಬರು. To be nearly ready (My.). — ತುದಿಗೆಯ್. = ತುದಿಕೆಯ್ No. 2. (My.). — ತುದಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To stand on tiptoe (Śāv. 2, 80). — ತುದಿಗೋಡು. -ಕೋಡು. The very point or top; the highest branch (Čpr. 5, 47; Rāv. 13, 12). — ತುದಿನಾಲಿಗೆ. The tip of the tongue (Rām. 5, 8, 57; B. 3, 40; 5, 28). — ತುದಿನೆಲೆ. The

uppermost story of a building (J. 30, 36). — ತುದಿಪದ. The highest state or dignity (Bp. 4, 63). — ತುದಿಪದವಿ. = ತುದಿಪದ. (Bp. 24, 19). — ತುದಿಜಾಲ. The extremity or end of a tall (C.; B. 4, 36. 211). — ತುದಿ ಮುಟ್ಟ. To the end; completely (My.). — ತುದಿ ಮುಟ್ಟಿಸು. To bring to the end, to carry out, to do (a thing) completely (Bp. 6, 7; 22, 66). — ತುದಿ ಮುಱಿ. The point to be broken off, to be injured (Bp. 47, 14). — ತುದಿಮೂಗು. The extremity or tip of the nose (Mr. 280; My.). — ತುದಿಮೊದಲ್. -ಲು. The foremost point or part (ಅಗ್ರ Mr. 516). 2, the very beginning, commencement or root (Bp. 1, 58). 3, beginning and end (J. 10, 22; 17, 60; 19, 54). — ತುದಿಮೊಲೆ. The nipple of the breast (J. 16, 35). — ತುದಿಯ ಕಾಲ್. = ತುದಿ ಕಾಲ್. (Bp. 43, 85). — ತುದಿಯ ಕೆಯ್. = ತುದಿಕೆಯ್. (ಕರಾಗ್ರ, etc. Mr. 155). — ತುದಿಯ ಬೆರಳ್. The tip of the finger (Bp. 47, 42). — ತುದಿವರಂ. To the end. ಪೊದಲಿನ್ದ ತುದಿವರಮ್ ಆಡರ್ದ ಲತೆ (ಆರೋಹ Nr.). — ತುದಿವಾಲ. -ಬಾಲ. = ತುದಿಬಾಲ. (Râm. 5, 8, 34). — ತುದಿವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. The finger's point (Râm. 5, 8, 33; 5, 9, 7; 6, 9, 21). — ತುದಿನೆಱಿಗು. The very edge or end of a garment (J. 30, 24).

ತುನ್ತುಬ್ಬಿ tuntuṛ. ತುನ್ತುಬ್ಬಿ. = (ಜೂಪಱು), ತುನ್ತ್ತುಱಿ, (ಜೂಪಱು). Drizzling; spray; a drop (Të. ತುಪ್ಪರೆ, ತುಪ್ಪರೆ, ತುಮ್ಪುರೆ, ತುಪ್ಪರೆ, ತೂರೆ, ತುಪ್ರಿ; T. ತುವಱಿಲ್, ತುವಲ್ಲಿ, ತೂವಲ್, ತೂಱಿಲ್, ತೂಱ್ಱಿಲ್; M. ತೂಱ್ಱಿಲ್; T., M. ತೂಱು, to drizzle, etc.; ತೂಗು, ತೂವು, to be sprinkled; to scatter; to sprinkle; T. ತುಮಿ, ತುಳಿ, M. ತುಳಿ, ತುಳ್ಳಿ, a drop; Të. ತೂರು, to drizzle; see ತೂಱು 3). ಇನ್ತ್ತುವಂ ಸಿರಿ ಪುಳ್ಳಗ್ಗದ ತುನ್ತುಱಿಯ್! (Sś. 74). See Grj. 1, 48; Bp. 13, 12; J. 6, 3; 9, 24; 28, 36; Rśv. 10, after 31; Râm. 5, 8, 88. — ತುನ್ತುಱಿಮಱಿ. A fine, drizzling rain, a sprinkling of rain (My.). ತುನ್ತುಱಿಮಱಿಯಿನ್ದ ತೂಬಿನ ಕೆಱೆ ತುಮ್ಬಾತೇ? (Prv.). — ತುನ್ತುಱಿಹಸಿ. Small drops of water, spray (My.). — ತುನ್ತುರ್ಪಸಿ. = ತುನ್ತುಱಿಹಸಿ. (Bp. 13, 21). — ತುನ್ತುರ್ಬಸಿ. = ತುನ್ತುರ್ಪಸಿ. (ವೈಷತ್, ನೈಷತ Hlâ.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯ ತುನ್ತುರ್ಬನಿ (ಪಮಥು, ಕರಸೀಕರ Hlâ.). — ತುನ್ತುರ್ವಸಿ. = ತುನ್ತುರ್ಬಸಿ. (ಸೀವರ Ćt. I, 75; J. 30, 11).

ತುನ್ತುಬ್ಬಿ tuntuṛi. = ತುನ್ತುಱ್ಱಿ, etc. (ತೀಕರ, ಅಮ್ಬುಕಣ Si. 31, *only* in Si.). See 59. 82. 248. 269. — ತುನ್ತುಱಿಮಯ್ಯು. Watery vapour, fog. ತುನ್ತುಱಿಮಯಿಯ್ಯುತ್ತಣ್ಣ (ಹಿಮಾಸಿ, ಹಿಮ ಸಂಹತಿ, ಮಂಜುಗುಮ್ಬು Si. 32).

ತುನ್ದ tunda. A protuberant belly; *the belly.*

ತುನ್ದಪರಿಮಾರ್ಜ tunda-parimârja. = ತುನ್ದಪರಿಮೃಜ. (ಅಲಸ್ಯದ ವನು G.).

ತುನ್ದಪರಿಮೃಜ tunda-parimṛija. *One who is in the habit of stroking his belly, a lazy man, a sloth.*

ತುನ್ದಿ tundi. *Gorbellied, corpulent;* having a prominent navel.

ತುನ್ದಿಕ tundika. *Gorbellied;* having a large navel.

ತುನ್ದಿಭ tundibha. = ತುನ್ದಿಕ. (Sk.; G.).

ತುನ್ದಿಲ tundila. *Gorbellied (cf.* ತುಣ್ಡಿಲ); having a large navel. See s. ದುರದೃಷ್ಟ.

ತುನ್ನ tunna. Struck, hit; pricked; stung; *hurt, injured, tormented* (ಪೀಡಿತ, ನೋವು Mr. 448). 2, *the tree Credela toona* Roxb. (See ನನ್ದಿವರ್ಧನಹುವ್ವು).

ತುನ್ನವಾಯ tunna-vâya. *A tailor.*

ತುಪಟ tupaṭa. = ತುಪ್ಪಟ, etc. ತುತೂರಿಯೂದಿದರೆ ತುಪಟ ಬಿನ್ದಿತೇ? (Prv.).

ತುಪರಿ tupari. — ತುಪರಬಳ್ಳಿ. A creeping plant much cultivated, Luffa aegyptiaca Mill. (Z.).

ತುಪಾಕೆ tupâka. = ತುಪಾಕಿ. (Rśv. 5, 52. 59; Śśv. 3, 23).

ತುಪಾಕೆ tupâki. = ತುಪಾಕಿ, ತುದಾಕಿ. A musket, a matchlock, a gun (My.; Br.; H. tufang). ತುಪಾಕೀ ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಪಿರಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತುಪಾನಿ tupâni. = ತುಪಾನು. (B. 5, 128).

ತುಪಾನು tupânu. A storm, a typhoon. 2, slander, calumny (My.; Mhr., H. tufân). ತುಪಾನು ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಅದೀತೇ? (Prv.).

ತುಪ್ಪ tuppa. Clarified butter, ghee (ಸರ್ಪಿಸ್, ಘೃತ, ಆಜ್ಯ, ಆಘಾರ Hlâ., Mr. 183; ಘೃತ, ಆಜ್ಯ Nn. 24; ವಾಜ, ಘೃತ 124; ಘೃತ, ಹವಿಸ್, etc. Si. 316; C.; T. ತುಪ್ಪಗ, ತುಪ್ಪ, see s. ತುತ್ತು 2; Mhr. ತೂಪ). ಹೊಸ ತುಪ್ಪ (ಹೈಯಂಗವೀನ); ಹೆತ್ತ ತುಪ್ಪ (ತೀನ, ಸ್ಯಾನ); ಕಾಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಶೃತ, ಪಕ್ವ); ಹರಗಿಸಿದ ತುಪ್ಪ (ವಿಲೀನ, ದ್ರುತ); ಜೀನ ತುಪ್ಪ (ನರಾಘ, ಪಾಕ್ಷಿಕ, etc.); ತುಪ್ಪದಲೆ ಪಾಡಿದುದು (ಸಾರ್ಪಿಷ Hlâ.). ಜೀನ ತುಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಮದ್ಯ (ಮಧು, ಪಾಣ್ಡಿಕ, etc.); ತುಪ್ಪ ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲವೂ (ಪಯಸ್ಯ); ಸಿನ್ನೆ ಕಜ್ಜಿದ ಹಾಲಿನಿನ್ದಾದ ಬಿನ್ನೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯಂಗವೀನ Nr.). ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಅಯ್ದು ರಸಂಗಳು (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ Nn. 83). ಜೀನ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರಿ ಸಲ್ವುದು (Śmd. 159). ತುಪ್ಪ ಅನ್ನ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ನಾಯಿಯುಚ್ಚೇಲಿ ಕೆಯ್ ತೊಳಸಿದ.—ತುಪ್ಪದನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪ ಕೊಣ್ಡು, ತಿಪ್ಪೇ ಪಾಲಾದ.—ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮುಷ್ಟಿ ಬನ್ದರೆ ಸನ್ದು ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಷ್ಟಿ ಬನ್ದರೆ ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ.—ಒಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಮಾತು ತುಪ್ಪವಿಲ್ಲದ ಊಟ.—ತುಪ್ಪದ ಆತಿಗೆ ಎಂಜಲು ತಿನ್ನ (Prvs.). See Bp. 14, 9; 32, 30; 51, 32; 57, 18; Bh. 1, 10, 30; B. 1, 15; Prvs. s. ತುಟಿ, ನೆರಮನೆ, ಪೆಟ್ಟು 2. — ತುಪ್ಪಗೆಣಸು. A good kind of *gëṇasu* (My.). — ತುಪ್ಪದ ನಾಗಲಾಂಬಿ. N. (Bp. 59, 6). — ತುಪ್ಪದಯ್ಯನು. -ಅಯ್ಯವು. N. (Bp. 58, 12). — ತುಪ್ಪಹೀರೆ. = ತುಪ್ಪೀರೆ. (Si. 150). — ತುಪ್ಪೀರೆ. = ತುಪ್ಪಹೀರೆ. A kind of Luffa (C.).

ತುಪ್ಪಟ tuppaṭa. = ತುಪಟ, ತುಪ್ಪಟ್, etc. Wool (My.; Të. ತುಪ್ಪಟಿ), etc.

ತುಪ್ಪಲಿ tuppaḷa. = ತುಪ್ಪಟು. The plumage on some pigeons' legs (B. 3, 114), etc. ಪಕ್ಷಿಯ ತುಪ್ಪಲಿ (ಗಱಿ G.). See ಅಂಚೆದುಪ್ಪಟಿ.

ತುಪ್ಪಲು tuppaḷu. = ತುಪ್ಪಟ್, etc. Wool, fine, soft hair, as of cats (B. 3, 30). See ಕೊಣ್ಡಾಗುಬ್ಬಿದುಪ್ಪಟ್.

ತುಪ್ಪುಲಿ tuppuḷ. -ಲಿಯ. = ತಿಪ್ಪಟ್, ತುಪಟ, ತುಪ್ಪಟಿ, ತುಪ್ಪಲು, ತುಪ್ಪಟು, ತುಬಟ. A feather; the soft plumage, or down, of birds; the fine, soft hair of rabbits, etc. (ಪಕ್ಷಿಯ ಕೋಮ Śmd. I, Śm. 30; ಖಗದ ಕೋಮ Bhn. 7; ಗಱಿ Ćt. I, 66; Ćpr. 6. 96; 8, after 101; Të. ತುಪ್ಪಡು; M. ತೂವಲ್, ತೊಪ್ಪಲ್, ತೊಪ್ಪೆ, ಜೊಪ್ಪೆ; T. ತೂವಲ್; Tu. ತುಯಿ). ಪೊಲದ ತುಪ್ಪಲಿ (ಪಶೋರ್ಣ, etc. Nr.).

ತುಬಟ tubaṭa. = ತುಪ್ಪಟಿ, etc. (My.).

ತುಬಾಕೆ tubâki. = ತುಪಾಕಿ, etc. (My.; B. 3, 44; 5, 240; ಕೋವಿ G.). ಹಾಡುಸುವ ತುದಾಕಿ (ಕುತ್ತುಕೋವಿ G.). ತುದಾಕಿ ಹಾಡುಸು ವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮಂಚಿಕೆ (ತೋವು G.). ತುದಾಕಿಯ ಗುಣ್ಡು (B. 4, 131).

ತುಬ್ಬು tubbu. 1. To point out a thief, or to spy out a thief and make him known (ಚೋರ ಸೂಚನೆ Śmd. Dh.; T. ತುರುವು, to seek; ತುರುನು, to explore, examine; T. ತುಪ್ಪು, M. ತುನಿವು, ತುನ್ಪು, search; a clue,

trace; *cf.* ಹೂಪು 1, ತೋಱು, and ದೋಹಿಲ್). **2,** to be found out or discovered (Bh. 4, 4, 39; J. 30, 31).

ತುಬ್ಬು tubbu. 2. The state of being found out or detected. (ತಲ್ಲಂಘೇ ಚ Śmd. Dh.; Tu.). ತುಬ್ಬಾಗದ ಕಳವು ಮಬ್ಬಾದ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ತುಮಕೆ tumaki. = ತುಮರಿ, ತುಮ್ಬುರು q. v., etc. (Tĕ. ತುಬಿಕಿ, ತುಮಿಕ, ತುಮ್ಮಳಿ). The wild mangosteen tree, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.).

ತುಮರಿ tumari. = ತುಮಕೆ, etc. (St. & Pl.).

ತುಮಲ tumala. = ತುಮುಲ. *Tumult, etc.*

ತುಮುಲ tumula. *Uproar, tumult, mingled, tumultuous and vehement combat, melée.*

ತುಮುಲಿಂ tumul. To be enlightened (as the eye by eating, Ćpr. 4, 48), to be re-animated or refreshed (?). ತುಮುಲ್ದಿಂ (Śmd. 49. 55).

ತುಮ್ಬ tumba. = ತುಮ್ಬಾ. See s. ತುಮ್ಬು 1.

ತುಮ್ಬ tumba. = ತುಮ್ಬು. (ಕರೇ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.).

ತುಮ್ಬರ tumbara. = ತುಮ್ಬುರು, etc. (ತಿನ್ದುಕ, ತಿತಿಸಾರಕ, etc. Si. 130).

ತುಮ್ಬರಿ tumbari. = ತುಮ್ಬರ, etc. (ತಿನ್ದುಕಿ Si. 484).

ತುಮ್ಬಿ tumbi. 1. = ತುಮ್ಬೆ 1, ದುಮ್ಬಿ, ದುಮ್ಬೆ. A large black bee, resembling the humble bee (ಆಳಿ Śmd. I; ಮುಯಿಯಾರಡಿ, ಆಬಿಡಿ, ಆಲರ್ವಕ್ಕ, ಸಜಮೆ, ಮೇಳಮ್ಮ Śmd. II, Kk. 90; ಮಧುಕರ, ಮಧುಪ, ಶಿಲೀಮುಖ, ಭ್ರಮರ, ಭೃಂಗ, ಷಟ್ಪದ, ಪುಜ್ಜಲಿಹ್, ಆಲಿ, etc. Hlā., Nr., Si. 176; ಗುಂಗಿಹುಡಿ G.; ಮಧು, ಭೃಂಗ Nn. 13; ಮಧುಪ್ರಿಯ 29; ಭ್ರಮರ 45; ಮಧುವ್ರತ 63; ಆಳಿ 107; ನೆಲಬಣ್ಣುಣಿ Ćt. I, 28; ಪರಿಮಳದಿರುಳ I, 27; My.; T., M.; Tĕ. ತುಮ್ಮೆದೆ). See Śmd. 152. 169. 272; Ćpr. 7, 55; Mr. 89; Jnv. 1, 13; Bh. 1, 5, 7. 9; 1, 20, 54; Rāv. 2, 39; J. 3, 25; 8, 3; 26, 5; ಎಳೆದುಮ್ಬಿ, ಕೆಮ್ಪುತುಮ್ಬಿ, ಮುರುಳ್ದುಮ್ಬಿ, ಮಬೆ-, ಮಾಲೆ-, etc. — ತುಮ್ಬಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Black bee-like ringlets (Śmd. 212 Mḍb.); ringlets consisting of black bees (Śśv. 1, 53). — ತುಮ್ಬವಿಣ್ದು. -ಪಿಣ್ದು. A swarm of black bees (J. 26, 24). — ತುಮ್ಬಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A female black bee (Ćpr. 8, 98). — ತುಮ್ಬಿಪೆದೆ. -ಜೆದೆ. A bow-string of black bees (J. 6, 17).

ತುಮ್ಬಿ tumbi. 2. = ತುಮ್ಬೆ 2, q. v. (ದ್ರೋಣ Nr.; Tĕ. ತುಮ್ಬಿ). See ದೊಡ್ಡ-. — ತುಮ್ಬಿಹೂ. (ಕುನ್ದ G., Ćb., *sic!*).

ತುಮ್ಬಿ tumbi. = ತುಮ್ಬ. *A kind of long gourd, Lagenaria vulgaris* Ser. 2, the plant Asteracantha longifolia.

ತುಮ್ಬಿಕೆ tumbikĕ. Repletion, etc. (My.).

ತುಮ್ಬಿಸು tumbisu. To fill (v. t., My.). ತುಮ್ಬಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪೂರ್ಣ, ಪೂರಿತ Si. 381). See Bh. 2, 4, 10; Bp. 46, 53; 59, 10; J. 4, 21; 9, 19; B. 5, 187. **2,** to cause to fill (My.). **3,** to give the male to any she-animal (My.).

ತುಮ್ಬು tumbu. 1. To become full, to be filled up; to become full or complete; to abound, to be amassed; to get plump and strong (ಪೂರಣ Śmd. Dh.; ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Śm. 101; C.; T., M. ತುವಲು, ತುಗರು, ತೂರು; T. ತುವಲು also: to be close pressed together; ತುಸ್ಪು, plenty; ತುಮ್ಬಿಪ್ಪ, host; see ತುಂಬಿಗು 1; *cf.* ತಿಮ್ಬು 2). ತುಮ್ಬಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ (ರಾಕೆ Hlā.). ತುಮ್ಬಿದ ಮೆಯ್ಯನು (ಬಲವಾನ್ Nr.). ತುಮ್ಬಿದ ಕೊಡ ತುಳುಕೋದಿಲ್ಲ. — ತುಮ್ಬಿದ ಮನೆಗೆ ಉಡು ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯುಂ ತಮಂ ತುಮ್ಬಿದುದು (J. 26, 5). See Bp. 3, 4; 32, 32; 46, 24; 47, 29. 31; 59, 17; 60, 34; Bh. 1, 10, 31. 34; J. 28, 25; Dp. 4, 5; 148, 4; Si. 39. 389. **2,** to fill (v. t.). ತುಮ್ಬಲು ಪಟ್ಟುದು (ಪೂರ್ಣ, ಪೂರಿತ Nr.; Si. 381). See Bp. 43, 26; 46, 78; 49, 22; 56, 9. 12; 59, 4. 16; Bh. 3, 13, 28; Rāv. 2, 48; 6, 11; 13, 65; Rām. 1, 13, 10; Si. 309; B. 1, 10; 3, 59. **3,** to possess, as a demon. ದೇವರು ಆವನ ಮೆಯ್ ತುಮ್ಬಿ ಬನ್ದಡೆ (My.). — ತುಮ್ಬು. So that it becomes or is full: fully, completely, all over, much (My.). See Si. 78; ಮೆಯ್ತುಮ್ಬು; Prv. s. ಪೆಟ್ಟಗೆ. — ತುಮ್ಬಾ. = ತುಮ್ಬು. ನಾವು ಆತನನ್ನು ತುಮ್ಬಾ ನಮ್ಬಿ (B. 3, 3). ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಾ ಪೀವು ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ (3, 22). ನಿನಗೆ ಹಿತವಾಗ ಬೇಕೆನ್ನು ತುಮ್ಬಾ ಆಪೇಕ್ಷೆ ಸುತ್ತೇನೆ (4, 39). ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿರೆನ್ನುವ ತುಮ್ಬಾ ನಮ್ಬಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದೇನೆ (4, 107). ಆ ಮಾತಿಗೆ ತುಮ್ಬಾ ಒಪ್ಪಿಕೊಣ್ಡು (4, 124). ತುಮ್ಬಾ ಹೊಯ್ದರೂ ಹಮ್ಬಲು ಹೋಗದು. — ಬಾಯಿ ತುಮ್ಬಾ ಮಾತು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಾ ಊಟ (Prvs.).

ತುಮ್ಬು tumbu. 2. The becoming full, etc. — ತುಮ್ಬುಜವ್ವನ. Full, blooming youth (Rāv. 2, after 8). — ತುಮ್ಬುರಕೊಳ್ಳಿ. -ಉರ-. A fire-brand in full blaze (Abh. P. 4, 39). — ತುಮ್ಬುಪೆಜೆ. -ಜೆಜೆ. The full moon (Rāv. 1, 84).

ತುಮ್ಬು tumbu. 3. = (ತೊಟ್ಟು 3), ತೊಪೆಮ್ಬೆ. The foot-stalk of a leaf, flower or fruit, a stalk (ವೃನ್ತ Śmd. Dh.; ವೃನ್ತ, ತೊಟ್ಟು Śm. 22; ವೃನ್ತ 101; ನಾಡಿ Śmd. I, o. r. ನಾಬಿ; ವೃನ್ತ, ಕಾಯ ದೇಟು G.; B. 4, 64; My.). ಪೀಗ್ಗೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 36).

ತುಮ್ಬು tumbu. 4. = ತೂಬು. A bore, a tube: the nave of a wheel through which the axle passes (ನಾಭಿ, ಪಿಣ್ಡಿಕೆ Hlā.; T., M. ತೂಮ್ಬು, perforation; a pipe or tube = ತೋಳ್ಬೆ; Tĕ. ತೂಮು, a bore, hole, fissure; see ತುರುವು 1, ತೂಳೆ 3). ಗಾಲಿಯ ತುಮ್ಬು (ನಾಭಿ Nr.). **2,** an outlet, a sluice, a floodgate, a water-course (ಜಲಪ್ರಣಾಲಿ Śmd. Dh.; ಜಲಪ್ರಣಾಲ Śm. 101; ಕೆಱಿಯ ಕೋಡಿ G.; T., M. ತೂಮ್ಬು; Tĕ. ತೂಮು). See ಕೂಲುದುಮ್ಬು. — ತುಮ್ಬುಪರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause (something) to overflow a floodgate (Ćpr. 8, after 44).

ತುಮ್ಬುರ tumbura. N. of a Gandharva (Bp. 1, 48; V. 7, 58; ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಹಾಡಕಾಱ G.).

ತುಮ್ಬುರು tumburu. = ತುಮರಿ, ತುಮರಿ, ತುಮ್ಬರ, ತುಮ್ಬರಿ, ತೂಪರೆ, ತೂಬರೆ. The wild mangosteen tree, Diospyros embryopteris Pers. (Embryopteris glutinifera Roxb.), the fruit of which contains a powerful glue (ತಿನ್ದುಕ, ತಿತಿಸಾರಕ, ಕಾಲಸ್ಕನ್ಧ, ಸ್ಕೂರ್ಜಕ Nr.; ತಿನ್ದುಕ Mr. 115; T. ತುಮ್ಬಿ; Sk. ತುಮ್ಬುರು, the fruit of Diosp. embryop.). See ಕಱಿಯಂ; Bh. 1, 20, 48.

ತುಮ್ಬುರು tumburu. = ತುಮ್ಬುರ. (My.). — ತುಮ್ಬುರುತೀರ್ಥ. N. of a lake at Tirupati (My.).

ತುಮ್ಬೆ tumbĕ. 1. = ತುಮ್ಬಿ 1. (ತಿಲೀಮುಖ Si. 408, *only* in Si.). — ತುಮ್ಬೆಹುಡಿ. (ಮಧುಕರ, ಮಧುಪ, etc. Si. 176; ತೂಲ 410).

ತುಮ್ಬೆ tumbĕ. 2. = ತುಮ್ಬಿ 2. The herb Phlomis indica Lin. (Leucas ind. R. Br.; ದ್ರೋಣ Si. 419;

ಶವಿಸ್ಯಾಸು Mr. 150, o. r. ಶಂಬಾಸು; T., M.; Tĕ. ತುಮ್ಮಿ). **2,** the very common weed Leucas linifolia (Z.). See ಈಡ ತುವ್ವೆ, ಗಣ್ಣಿ, ದೆವ್ವದುವ್ವೆ, ಹೆದ್ದುವ್ವೆ.

ತುಯ್ tuy. = ತೊಯ್, ತೊಯ್ಯು. ತೋ 1, etc. To be or become wet or moist (ಸಾರ್ದ್ರತ್ವ Śmd. Dh., o. r. ತೊಯ್; T. తువ్వి, M. തുവ; T. తొయ్యిల్, mire; ತೊಯ್ಯಿಲ್, cultivated moist land).

ತುಯಿ tuyi. To pull, to draw, to stretch (My.; Tĕ. దుయ్యు, దూయు). P. ps. ತುಯಿದು, ತೂದು (My.).

ತುಯಿತ tuyita. The act of pulling, etc. (My.).

ತುಯ್ಯಲ್ tuyyal. (= ದುಯ್ಯಲು). A dish of rice, milk and sugar (ಕ್ಷೀರೌದನ, ಪಾಯಸ, ಪರಮಾನ್ನ Hlâ., Nr.; see ತುತ್ತು 1 & 2?). — ತುಯ್ಯಲಲ್ಲಸುವದೇವ. N. (Bp. 37, 6).

ತುರ tura. Quick, swift.

ತುರಕೆ turaka. = ತುರುಕ. (B. 5, 89; My.). — ತುರಕಬೇವುಮರ. The common bead tree or Persian lilac, Melia azedarach Lin. (St. & Pl.; My.).

ತುರಕೆ turaki. A Turkish horse (Tĕ. తురికె). — ತುರಕನಡಿಗೆ. A horse's trot (ಧೌರಿತಕ G.).

ತುರಗ tura-ga. Going quickly: *a horse.* 2, the number seven, because of the seven horses of the sun. — ತುರಗದಬಿ. A troop of horses (Śmd. 207).

ತುರಗಗತಿ turaga-gati. The paces of a horse. See Mr. s. ವಾಜ.

ತುರಗಮುಖಿಲೋಹ turaga-mukha-lôha. The iron in the mouth of a horse. See ಕೀಬು.

ತುರಗಮೇಧ turaga-mêdha. = ಅಶ್ವಮೇಧ. (J. 25, 7; Râm. 1, 7, 24).

ತುರಗವ್ರಾತ turaga-vrâta. The troop of (the sun's) horses: the number seven (Ćh.).

ತುರಗಾರೂಢ turaga-ârûḍha. A horseman. (R.).

ತುರಗಾಳಿ turaga-âḷi. A multitude of horses (Râm. 5, 8, 59).

ತುರಂಗ tura-ṅ-ga. 1. = ತುರಗ. *A horse* (ಕುಮುರ Nn. 13. 26. 46). 2, = ತುರಗ No. 2. 3, a kind of viĉĉhittiĉitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). ತುರಂಗಕ್ಕೂ ಕುರಂಗಕ್ಕೂ ಸಮವೋ? (Prv.).

ತುರಂಗ turaṅga. 2. A jail (B. 5, 162. 176. 201. 204; Mhr., Port.).

ತುರಂಗಪ್ರಾಸ turaṅga-prâsa. A kind of alliteration (Ćh.).

ತುರಂಗಮ tura-ṅ-gama. *A horse.* 2, N. of a vṛitta (Ćh.).

ತುರಂಗವಕ್ತ್ರ turaṅga-vaktra. = ತುರಂಗವದನ. (My.).

ತುರಂಗವದನ turaṅga-vadana. Horse-faced: *a Kinnara.* 2, Hayagrîva (My.).

ತುರಂಗಸ್ಕಂಧ turaṅga-skandha. *A troop of horses.*

ತುರಂಗಿ turaṅgi. A horseman, a rider, a groom. (Rśv. 13, 85).

ತುರಂಜಿ turaṅji. (= ತೋರಂಜ, ದುರಂಜಿ?). A tree so called (My.; Br., H. ತುರಂಜ, the citron, a dry lime of large size); excellent (My.).

ತುರತ turata.= ತುರಿತ, ತುರುತ, ತುರ್ತ, ತುರ್ತು. Smartly, quickly; haste; urgency (My.; Mhr., H. ತುರೂತ, ತುರ್ತ, ತೂರ್ತ).

ತುರಾಯ turâya. = ತುರಾಯಿ. An ornament for the turban, of flowers, pearls, etc.; a plume, a crest, a nosegay. 2, the tufted head of certain flowers and vegetables (Mhr., H. ತುರಾ; Br. ತುರಾ, ತುರಾಯಿ). — ತುರಾಯದ ಹಕ್ಕ. (ಕಲಿಂಗ, ಧೂಮ್ರಾಟ, ಭೃಂಗ G.).

ತುರಾಯಿ turâyi. = ತುರಾಯ. (My.). ನವಿಲಿನ ತುರಾಯಿ (ಶಿಖಿ, ಹೂಡೆ G.). ಜುಟ್ಟೀ ಎಮ್ಮ ಪಾರಿವಾಳಗಳಿಗೆ ತುರಾಯಿ ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 114). — ತುರಾಯಿಮರ. A cypress (My.).

ತುರಾಷಾಟ್ turâshâṭ. = ತುರಾಷಾಹ್.

ತುರಾಷಾಟ್ತೀವ್ರಾಸ್ತ್ರ turâshâṭ-tîvra-astra. The thunderbelt and weapon of Indra (ಇಂದ್ರನ ಅಯುಧವಹಸ್ತಾ ವಜ್ರ Nn. 119).

ತುರಾಷಾಹ್ turâ-shâh. (-sâh). Quickly overpowering: *Indra.*

ತುರಿ turi. 1. = ತುರುವು 1. (My.).

ತುರಿ turi. 2. = ತುರುವು 2. Grating, etc. **2,** = ತುರುವಲು s. ತುರುವು 1. (My.). — ತುರಿಮಣಿ. = ತುರುವುಮಣಿ. (My.).

ತುರಿ turi. 1. = ತುಲಿ, ತೂಲಿ, ತೂಲಿಕೆ, q. v. (Sk.; R.).

ತುರಿ turi. 2. (= ತೂರ್ಯ 2). A bugle (My.).

ತುರಿತ turita. (= ತುರತ, ತ್ವರಿತ). Quickly, soon (ಅಂಜಸಾ Mr. 537; My.).

ತುರಿಪ turipa. = ತುರಿಹ. (Abh. P. 7, 94; V. 8, 50). — ತುರಿಪಂಗಿಯ್. -o-. To be hasty (Abh. P. 8, after 61).

ತುರಿಹ turiha. Tbh. of ತ್ವರಿತ (Śmd. 354. 363. 368; ತೀಹ್ರೆ Kk. 50, Śm. 61).

ತುರೀಯ turîya. *Fourth;* a fourth, a quarter; the fourth state of the soul in which it has become one with the Brahma or universal soul.

ತುರೀಯವರ್ಣಿ turîya-varṇa. Belonging to the fourth caste; *a Śûdra.*

ತುರೀಯಾತೀತ turîya-atîta. An attribute of Śiva (Śśv. 2, 103).

ತುರುಕ turuka. = ತುರಕ, ತುರುಷ್ಕ. A Turk; a Mussulman; Turkish (ತುರುಷ್ಕ, ಯವನ, ಜೋನಿಗ Mr. 382; My.; T., M. ತುಲುಕ್ಕ; Si. 227). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತುರುಕನಿನ್ನ ಜೆಟ್ಟಿ ತಿನ್ದ. — ತುರುಕವಿಣ್ಣ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಎದುರು ಜುಕ್ಕುಯೇ? — ತುರುಕರ ಸಂಗ ಎನ್ದಿಗಾದರೂ ಭಂಗ (Prvs.). See Prv. s. ತುಣ್ಣೆ and ತುಳುವರಸ.

ತುರುಕೆತಿ turukiti. A Turkish or Mahomedan woman (My., also ತುರುಕತ್ತಿ).

ತುರುತ turuta. = ತುರತ. (My.).

ತುರುಪು turupu. A "troop" (My.; Br. ತುರುಪ್ಪು). 2, a trump or winning card (My.; H.).

ತುರುಮರಿ turumari. (= ಜೂರುಮರಿ). — ತುರುಮರಿಗಡ್ಡೆ. A plant with a yellowish flower and eatable tubers, Habenaria marginata Colebr. (Z.). — ತುರುಮರಿಯಲಬು. -ಅಲಬು. An herb, Aerva monsonia Mart. (Z.).

ತುರುವು turuvu. 1. = ತುರಿ 1. To hollow, to bore, to drill, to make a hole (T.). **2,** to grate, to scrape, as fruits; to scrape out, as a kernel out of its shell (My.; T.; Tĕ. తురుము). — ತುರುವಲು. That which has been grated or scraped out (My.).

ತುರುವು turuvu. 2. = ತುರಿ 2. Grating, scraping, scraping out. — ತುರುವುಮಣಿ. An instrument with indents on a piece of wood for scraping the kernel of a cocoanut out of its shell; a grater for reducing the kernel of a cocoanut, etc. into minute parts, pulp, or powder (My.).

ತುರುಷ್ಕ turushka. An Indo-Skythian or Turk; a Mahomedan; any foreigner, a Greek, etc. (ಯವನ, ಜೋನಿಗ

Mr. 382); Turan or Turkestan (Bp. 6, 18). 2, *olibanum, Indian incense, the resin of Boswellia serrata* Stackh. See Si. 227; ಲೋಬಾನ.

ತುಟಿ turu. 1. = ತುಡು 2. — ತುಡಿಮನ್ದೆ. = ತುಡು-. (B. 3, 23).

ತುಟಿ turu. 2. = ತುಡುದು. P. p. of ತುಡಿ 1, in ತುಡಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ತುಟಿಕು turaku. = ತುಡುಕು. (My.).

ತುಟಿಗು turagu. = ತುಡುಗು 1. (J. 4, 44, o. r. ತುಡುಗು).

ತುಟಿಚಿ turaci. = ಚುಚಿಕೆ, ಚುಚುಕೆ, ತುಚುಕೆ, ತುಡುಕೆ, ತುಡುಚೆ. See ಕಸಿ-; ದೂಲೆ. — ತುಡುಚಿಗಿಡ. An annual plant, stinging like nettles, cowhage, Mucuna pruriens D. C. (Dolichos pruriens Lin.; St. & Pl. & Z.; My.; M. ಜೊಜ್ಜಿಯ ಣಬ್ಬು, ತೂವೆ; Te. దురదగొణ్ణి, దూలిగుణ్ణి, -గొణ్ణి). — ತುಡುಚಿ ಬಳ್ಳಿ. A climbing shrub, Tragia involucrata Lin. (St. & Pl.; Te. దూలగుణ్ణి, -గొణ్ణి; T. ಜೊಜ್ಜಿ; M. ಜೊಜ್ಜಿಯ್ಙಣ; M. ಜೊಜ್ಜಿವಳ್ಳಿ, cowhage). 2, Tragia cannabina L. f. (Z.).

ತುಟಿಸು turasu. = ತುಡುಸು. (My.).

ತುಟಿ turi. 1. = ತುಡುಸು. (My.).

ತುಟಿ turi. 2. = ತುಡುತ, ತುಡು 1. Itching; the itch; scratching (ಕಣ್ಣು, ಬರ್ಜು, ಕಣ್ಣೂಯಿ Nr.; Si. 200; My.); an itching desire, lust (My.; T. ಜೊಜ್ಜಿ, ತುರುದೈ, ಹುಳ್ಳು; Te. దురదే, దూలే; M. ಜೊಜ್ಜಿ; T. ಜೊಜ್ಜಿ, M. ಜುರಣ್ಣು, to scratch; M. ಜೊಜ್ಜಿವಿನಾನ್, an itching polyp, *cf.* ಜೊಜ್ಜಿ). ತುಜ್ಜಿಯಿದ್ದವಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ನುಜ್ಜಿಯಿದ್ದವಗೆ ಮನ್ದತ್ತವಿಲ್ಲ.— ತುಜ್ಜಿಯಿರುವಲ್ಲಿ ತುಜ್ಜಿಸುವದು (Prvs.). — ತುಜ್ಜಕ್ಜ. Herpes, scab (ಕಜ್ಜ, ಪಾಮು, ವಿಚರ್ಚಿಕೆ Si. 200). — ತುಜ್ಜಿಗಜ್ಜ. = ತುಜ್ಜಕಜ್ಜ. (My.). — ತುಜ್ಜಿಮುಳ್ಳುವಾನು. (ಸಹಸ್ರದಂಜ್ಜ, ಪಾಠೀನ Si. 87). — ತುಜ್ಜಿ ಪಿಡಿ. A morbid itching to seize. ಚಿಜ್ಜು ತುಜ್ಜಿ ಪಿಡಿವುದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಸರ್ಪಣ Nr.).

ತುಟ್ಟಿಕೆ turikĕ. Itching, stinging; scratching (My.). — ತುಜ್ಜಿಕೆಗಿಡ. An erect herb, the Neilgherry nettle, Urtica heterophylla Willd. (St. & Pl.; T. ಜೊಜ್ಜಿ).

ತುಟ್ಟಿಗು turigu. Misprint for ತುಡುಗು 1 (Rśv. 8, after 5).

ತುಟ್ಟಿಚು turiĉu. = ತುಜ್ಜಿಸು. (My.).

ತುಟ್ಟಿಚೆ turiĉĕ. = ತುಜಚೆ, etc. See ಬಳ್ಳಿದುಜ್ಜಿಚೆ.

ತುಟ್ಟಿತ turita. = ತುಜ್ಜಿ 2. (My.).

ತುಟ್ಟಿಸಿಕೆ turisikĕ. = ತುಜ್ಜಿಕೆ. — ತುಜ್ಜಿಸಿಕೆಗಿಡ. = ತುಜ್ಜಿಕೆ-. (St. & Pl.).

ತುಟ್ಟಿಸು turisu. = ತುಜಿಸು, (ತುಜ್ಜಿ 1), ತುಜ್ಜಿಚು, ತುಜಿಸು. To scratch what itches, to scratch (ಕಣ್ಣೂತಿಳ ರ್ಪಣ Śmd. Dh.; J. 5, 68; My.). ಈದು ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಮೇಗಾಲು ತುಜ್ಜಿಸ ಬೇಡ.—ಕೊಳ್ಳೀ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣು, ತದೇ ತುಜ್ಜಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ನ್ತೆ.—ತಿನುರು ತುಜ್ಜಿಸಿದರೆ ಆರಿಸಿನ ಹಾಗೆ.—ತುತೂರೀ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ, ತುಜ್ಜಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಓಡಿ ಹೋದ.—ತುಜ್ಜಿಯಿರುವಲ್ಲಿ ತುಜ್ಜಿಸುವದು.—ತುಜ್ಜಿಸಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಬಜ ಬಿಟ್ಟೀತೀ?—ತುಜ್ಜಿಸಿ ಕೊಣ್ಣವ ಉರಿ ಪಟ್ಟಾನು (Prvs.).

ತುಟ್ಟಿ turu. 1. = ತುಜ್ಜಿ 2. — ತುಡುಗಜ್ಜ. = ತುಜ್ಜಿ-. (My.).

ತುಟ್ಟಿ turu. 2. (Śmd. 59). = ತುಡು 1. A cow; kine (ಗೋಧನ Mr. 187; Te. తొజ్జు; T. తొడు, తొడువు, a crowd; a herd of cows; M. తుజ్జు, a heap; Te. తుటుము, an assembly, crowd; a flock; a clump; a row; see ತುಡುಗು 2). ತುಡುಗಳ್ (ಅಕಳ್ Bhn. 38). ತುಡುವಿನ ಮನ್ದೆ (ವ್ರಜ, ಗೋಕುಲ, ಗೋಪ್ಯ); ತುಡುವಿನ ಹಿಣ್ಣು (ಗೋವೃನ್ದ, ಗೋಧನ, ಧನ Hlâ.). ಜಗುನೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಡುಗಳಂ ಮೇಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273). ತುಡುಗಳ ಪೆಣ್ಡಿರ ಪಾರ್ವರ ಮಜೆಪ್ಪೊಕ್ಕರ (120 Mḍb.). ತುಡು ಇಲ್ಲದವ ಮರಕ್ಕೆನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). See Bp. 58, 22; 60, 21. 22. 27. 31; ಕಾಯ್-, ಸಗ್ಗದುಡು. — ತುಡು ಕಜು. dupl. ತುಡು ಕಡುವಿಲ್ಲದ ಊರು ನರಕಧಾಜನ (Sp.). — ತುಡುಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To tend kine (J. 6, 47). — ತುಡುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A cowherd (J. 7, 30). — ತುಡುಗಾಹಿ. -ಕಾಹಿ. = ತುಡುಗಾಯಿ. (Bh. 2, 2, 78). — ತುಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch a cow or kine. ಬೇಡರ ವೋಲ್ ಮಸಗಿ ತುಡುಗೊಳಲ್ ಬಟ್ಟಿಸನ್ದಂ (Śmd. 281, o. r. ತಟ್ಟಿಸನ್ದಂ). — ತುಡುಪಳ್ಳಿ. A cowpen, or a station of cowherds (ಗೋಸ ಕೆಸ). — ತುಡುವಳ್ಳಿಕಾಡು. A cowherd (Bh. 2, 8, 17). — ತುಡುಮನ್ದೆ. = ತುಡುಮನ್ದೆ No. 2. (ಗೋಕುಲ, ಗೋಪ್ಯ Mr. 187, o. r. -ಮನೆ). — ತುಡುಮನ್ದೆ. A herd of kine (ತುಡುವಿಣ್ಣು Śm. 33; ಹಿಣ್ಣು 96; ಪಕ್ಕೆ 79, which might mean "cowpen"). 2, = ತುಡುಮನ್ದಿ, a cowpen, or a station of cowherds (see ತುಡುವಿನ ಮನ್ದೆ s. ತುಡು). — ತುಡುವಿಣ್ಣು. -ಹಿಣ್ಣು. = ತುಡುಮನ್ದೆ No. 1. (Śmd. 33). — ತುಡುಹಟ್ಟಿ. A cowpen. ಹುಡಿಯ ತುಡುಹಟ್ಟಿ (ಗೋಷ್ಠೀ); ತುಡುಹಟ್ಟಿಯ ಅದ್ದಿಕದವನು (ಗೋಷ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಗೋವಿನ್ದ Nr.).

ತುಟ್ಟಿ turu. 3. = ತಜ್ 8. Running (see ಮುನ್ನುಜು; M. ತುಜ್, to gush out; ತುಜ್, to be opened; *cf.* ತೊಜ್ 3 and ತೆಜ್ 1; T. తుక్కే, menstruation; ಜುಜ್ಞಾ, the filth or nastiness of the body). — ತುಡುವಿಮಣ್ಣೆ. = ತಜ್-. A girl at the age of puberty, a female that has become menstruant (ನೆಜ್ದ ಪೆಣ್ Śm. 73; ಪುಷ್ಪವತಿಯಾದವಳ್ Kk. 27).

ತುಟ್ಟಿಕಾರಿ turu-kâra. A cowherd (ಗೋಪಾಲ, ವಲ್ಲವ Hlâ.); an owner of cows (ಗೋಮತ್, ಗೋಮಿ, ಗೋಸ್ವಾಮಿ Hlâ.). ತುಡುಕಾರರ ಪಟ್ಟ (ಘೋಷ, ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ Hlâ.).

ತುಟ್ಟಿಕು turuku. = ತುಕು, (ತುಜುಬು 1, ತುಜುಮ್ಬು 1). To force or crowd things into, to cram, to stuff, to cause to enter (ಗಾಢಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; Râm. 5, 8, 34; My.; T., M. తుఱు; M. also తుఱుత్తు; Te. తురగు, తురుగు, తుఱుము, to insert, stick in, as flowers, cram in, thrust in; to deck the head with flowers; *cf.* ತುತ್ತು 1 and ತೂಱು 2.

ತುಟ್ಟಿಗ turuga. = ತುಜುಗು 2. A throng, a crowd, etc. (ತಣ್ಣ, ಬಟ್ಟಲ್, ಗುಣ್ಪು, ತೋಮು, ತೊವ್ವೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54).

ತುಟ್ಟಿಗಲ್ ತುಗಲ್ turugal. = ತುಜುಂಗಲ್. A throng, a crowd, a mass, a thicket, etc. (ಪುಂಜಿಸಿತು Ćt. I, 63; ಜುಂಗುಳಿ, ಗೊಂಚಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, ನೆರವು, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಸಮೂಹ Śs.; T. తుఱు). See Ćpr. 1, after 101; Rśv. 1, 120; Śśv. 1, after 79; ಎಮೆದುಜುಗಲ್, ಕಾಯಿದುಜುಗಲ್, ಮರದುಜುಗಲ್.

ತುಟ್ಟಿಗಾರಿ turu-gâra. = ತುಜುಕಾಡು. (Bp. 21, 31; Bhâgavata 10, 15, 2).

ತುಟ್ಟಿಗಾರ್ತಿ turu-gârti. A cowherdess (ಗೋಪಕಾವಿನಿ Ćt. II, 106; ಗೋಪಿ Śs.).

ತುಟ್ಟಿಗು turugu. 1. = ತುಜುಗು. To be crammed, thronged, crowded, closely packed, close, amassed, or plentiful; to appear in numbers; to be entirely covered or enveloped, concealed, surrounded or clothed (ಆಕೀರ್ಣ Śmd.

389 Cm.; ಸಂಕೀರ್ಣ Mdb. Cm.; ಸಂಭ್ರಣ Śmd. Dh.; T., M. ತುಬು; see ತುಮ್ಬು 1, ತುಬು 2). See Čt. II, 121; Čpr. 1, 81; 3, 51; 4, 63; Abh. P. 11, 183; Grj. 6, 7; 10, 93. 102; Rśv. 6, after 11; 6, 47; 8, after 5; 9, 28; J. 3, 31; 4, 10. (44); 8, 36; 26, 14; 31, 55; 33, 19; ತಳೆರ್ದುಬಿಗು. **2,** to cover (J. 12, 31).

ತುಬಿಗು ತುರುಗು. 2. = ತುಬುಗ. — ತುಬುಗಲರ್. -ಆಲರ್. Clustered flowers (J. 29, 46). — ತುಬುಗೆಮೆ. -ಎಮೆ. = ತುಬುಗೆನೆ. — ತುಬುಗೆಮೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye with bushy lashes (Abh. P. 15, 45). — ತುಬುಗೆನೆ. -ಎನೆ. Bushy eyelashes (Râm. 3, 4, 8; J. 2, 48; V. 5, after 14). — ತುಬುಗೆವೆಗಣ್. = ತುಬುಗೆಮೆಗಣ್. (Čpr. 4, 82).

ತುಬಿಂಗಲ್ ತುರುಂಗಲ್. = ತುಬುಗಲ್. (Čpr. 6, after 64; 8, after 4; Grj. 7, after 11).

ತುಬಿಚಿ ತುರುಚಿ. = ತುಬಿಜೆ, etc. (My.). — ತುಬುಚಿಬಳ್ಳಿ. (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, etc., ಬಳ್ಳಿದುಬಿಚೆ, ಬಳ್ಳಿದುಬುಚೆ Si. 144).

ತುಬಿಚೆ ತುರುಚೆ. = ತುಬಿಜೆ, etc. (ದುಃಸ್ವರ್ತ Mr. 146). See Bh. 1, 8, 5; ಬಳ್ಳಿದುಬುಚೆ.

ತುಬಿಬಿ ತುರುಬಿ. = ತುಬುವೆ. (Z.) See ಬನದುಬುಬಿ.

ತುಬಿಬು ತುರುಬು. 1. = ತುಬುಕು q. v., ತುಬುಮ್ಬು 1. To insert, to tuck in, to stick in, as flowers in the hair (ಸೂಡು Čt. I, 51; Tč. ತುಬುಮು), ಶಿರೋಜಂಗಳಂ ಬಿಗಿ ಬಿಗಿದು, ಪೊಸ ಹುಸುಮಂಗಳಂ ತುಬುಬಿದರು ಸತಿಗಾ ಪುಣ್ಯಯು ನತಿಯರು (Bp. 4, 34).

ತುಬಿಬು ತುರುಬು. 2. = ತುಬುಮ್ಬು 2. A bundle or knot of the hair of the head, the bundle of hair at the back of the head into which the muḍi has been tucked (ಆಧ್ಯ, ಕಚ Nn. 51; ಕುಬರಿ, ಕೇಶವೇಶ Si. 215; ಹಸ್ತಕ Mr. 320; My.; T. ಜೊಬುಳು; Tč. ತುಬುಮು; Bp. 46, 57). ತುಬುಬಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಹ ಹೂವಮಾಲೆ (ಗರ್ಭಕ Nr.). ತುಬುಬು ಜಡೆಗಣ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಳು ಆಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಧರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆ (ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ, ಪಾರಶ್ಯೆ Si. 217). ಆ ತ್ತೆಯ ತುಬುಬು ಮೂವಗೆ ಬಾನ.— ತಲೇ ಕೂದಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಬೇಕಾದ ರೂ ತುಬುಬು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು.— ತಲೇ ಕೂದಲು ಇಲ್ಲದವಳು ತುಬುಬು ಬಯಸಿದಳಾನ್ತೆ.— ತುಬುಬು ಇಲ್ಲದವಳಿಗೆ ತಾರೆ°ಹೂವೇ.— ಜೋಲೆ° ತುಬುಬು ನೆನಸಿ ಕೊಣ್ಣಿ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಜೋಲ್ದುಬುಬು.

ತುಬಿಮ್ಮು ತುರುಂಬು. 1. = ತುಬುಬು 1, etc. (V. 5, after 14). ತುಬುಮ್ಬಿದ ಹೂ (ಗರ್ಭಕ Hlâ.).

ತುಬಿಮ್ಮು ತುರುಂಬು. 2. (Śmd. 48). = ತುಬುಬು 2. (Čpr. 8, after 4). ತುಬುಮ್ಬಿನ ಕೊಸೆ (ಜೊಲ್ಲೆಯ Kk. 51, Śm. 72). ಉಗರಿಸಿದುವು ತುಬುಮ್ಬು (Śmd. 288). See ಜೆನ್ದುದುಬುಮ್ಬು, ಪೂದುದುಮ್ಬು, ಪೂಮಾಲೆದುದುಮ್ಬು.

ತುಬಿವಳೆ ತುರು-ವಳ. A cowherd (ಗೋವ, ಗೊಲ್ಲ Śm. 33; ಗೋಪಾಲ Śs.; Bp. 47, 35).

ತುಬಿವಳ್ತಿ ತುರು-ವಳ್ತಿ. A cowherdess (ಗೊಲ್ಲತಿ, ಗೋಪಿ Śm. 33).

ತುಬಿವಾಳ ತುರು-ವಾಳ. A possessor of cows (ಗೋಪತಿ, ಗೋಪಿ Mr. 187).

ತುಬಿವೆ ತುರುವೆ. = ತುಬುಬಿ. A tall plant, the country mallow, Sida indica Lin. (ತೇಜಸ್ವಿ, ಕಾಸುಳಿ Mr. 129; T. ತುತ್ತಿ; Tč. ತುತ್ತಿ, ತುತ್ತಿರಿ). — ತುಬುವೇ ಗಿಡ. = ತುಬುವೆ. (My.; Abutilum indicum Don., Z.).

ತುಬಿಸು ತುರುಸು. = ತುಬುಸು, etc. (My.).

ತುರ್ತ turta. = ತುರತ, etc. (My.).

ತುರ್ತು turtu. = ತುರ್ತ. (My.).

ತುಲ tula. = ತುಲೆ, ತುಳ. (My.; Tč.).

ತುಲನ tulana. Lifting, raising; weighing. See ತೂಗು.

ತುಲಸಿ tulasi. = ತುಳಸಿ q. v., ತೊಳಚಿ, ತೊಳಚೆ, ತೊಳಂಚಿ, ತೊಳಸಿ. A small shrub (said to have been produced from the hair of the goddess Tulasî and held in veneration by the worshippers of Vishṇu), the holy basil, Ocymum sanctum Lin. (ಸುರಸೆ, ಬಹುಮಂಜರಿ Mr. 129). — ತುಲಸಿಕಟ್ಟೆ. = ತುಲಸೀವೃನ್ದಾವನ. (My.). — ತುಲಸಿಪೂಜೆ. The worship of the basil, especially on utthânadvâdaśî (My.). — ತುಲಸಿಮಾಲೆ. A garland of basil shoots (My.).

ತುಲಸೀವಿವಾಹ tulasî-vivâha. The annually celebrated marriage between an image of Vishṇu and the Ocymum sanctum (My.).

ತುಲಸೀವೃನ್ದಾವನ tulasî-vṛindâvana. The square pedestal in which the Ocymum s. is planted (My.).

ತುಲಾಕೋಟಿ tulâ-kôṭi. *An ornament for the feet of women; a ring for the toe* (ನೂಪುರ, ಎಸುಸ ಗೆಜ್ಜೆ Mr. 344).

ತುಲಭಾರ tulâ-bhâra. The weight of gold, jewels, sugar, etc., obtained by weighing them against one's person; it is to be given away to Brâhmaṇas (My.). ಕಪ್ಪೆಯ ತುಲಾಭಾರಂ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತುಲಮಾನವಿಶುದ್ಧಿ tulâ-mâna-viśuddhi. The correctness of weight and measure (Čpr. 2, after 49).

ತುಲಾಸೂತ್ರ tulâ-sûtra. *The string suspending a balance.*

ತುಲಿ tuli. = ತುರಿ 1, etc., ತುಳಿ. (Sk.). 2, a person who is equal to.

ತುಲಿತ tulita. Made equal or like, equalled, compared; weighed. See ಅ-, ನಿಸ್-.

ತುಲೆ tulĕ. ತುಲಾ. = ತುಲ, ತೂಲಿ, ತೊಲೆ, ತೋಲ. A balance, scales. 2, *measure by weight, weight.* 3, the sign of the zodiac Libra. 4, *a measure or weight of gold and silver, being 100 palas* or about 145 ounces troy. 5, the rite of weighing against one's person gold, jewels, etc., and the equivalent of gold, etc. so ascertained (Mhr.). 6, weighing. 7, equality, likeness, resemblance. 8, the beam of a balance; beams or timbers in the roof of a house. 9, a tôla, being the weight of one Rupee (My.; Tč. ತುಲ). 10, a kind of vessel. 11, a kind of ordeal (by the balance or weighing).

ತುಲ್ಯ tulya. *Equal, like, similar, comparable.*

ತುಲ್ಯಪಾನ tulya-pâna. *Compotation.*

ತುಲ್ಲು tullu. The pudendum muliebre (My.; *cf.* ಗೊಲ್ಲಿ, ಡಿಗುರು, ಜೊಗಬು; Tč. ದುಪ್ಪಿ, ದೂಚಿ, p. m.; M. ತೇಜ್ಜೆ, a cocoanut; p. m.). ಪೊಸತುಲ್ಲಾರಂ (a bad compound as it may mean ಪೊಸತು ಉಲ್ಲಾರಂ, or ಪೊಸ ತುಲ್ಲ ಆರಂ, Śmd. 75).

ತುವರ tuvara. = ತೂವರ, ತೊಗರಿ 2, ತೊಗಬು, ತೊವಜಿ. *Astringent;* an astringent taste. 2, beardless. 3, a path for thieves (ಕಷಾಯ, ಕಳ್ಳಹಾದಿ Mr. 226).

ತುವರಿ tuvari. = ತುವಜಿ, ತುವಜಿ, ತೊಗರಿ 1 & 2, ತೊವರಿ. *The pigeon-pea, a kind of lentil, Cajanus indicus* Spr. 2, a fragrant earth (red clay, My.). 3, alum. See ಆಡ್ಡ-.

ತುವರಿಕೆ tuvarikĕ. *A fragrant earth.*

ತುವಜಿ tuvari. = ತುವಜಿ.— ತುವಜಿಮಣ್ಣು. = ತುವಜಿವಣ್. (ಆಧ್ಯ Si. 484).

ತುವಜು tuvaṟu. Tbh. of ತುವರಿ. ತುವಜಿ ಮಣ್ (ಆಢಕ, ಕಾಕ್ಷಿ, ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡ, ತುವರೆಕೆ, ಮೃತ್ಕಾಲಕ, ಸುರಾಪ್ಪಜ Nr. *b*). — ತುವಜುವಣ್. = ತುವಜಿ ಮಣ್. (Nr. *a*).

ತುವಾಲ್ tuvâl. A towel, a touaille (My.; Tĕ.).

ತುಷ tusha. *The husk or chaff of grain, of corn, rice,* etc. 2, *Beleric myrobalan, Terminalia bellerica.* 3, a gnat, an eye-fly (ನೊರಜು Mr. 177).

ತುಷಪರ್ಣಿ tusha-parṇi. N. of a plant (ಕಿಡುಗೋಳಿ Mr. 149, o. r. -ಗೋಣಿ).

ತುಷಾಗ್ನಿ tusha-agni. *A fire of chaff or of the husk of corn.*

ತುಷಾನಲ tusha-anala. = ತುಷಾಗ್ನಿ. *A fire of chaff etc.*

ತುಷಾರ tushâra. *Cold, frigid, dewy.* 2, *cold, frost; mist, dew, thin rain* (ಮಂಜು Nn. 81); *ice, snow.*

ತುಷಾರಾದ್ರಿ tushâr-adri. The Himâlaya. (R.).

ತುಷಾರಾದ್ರಿತನುಜೆ tushârâdri-tanujĕ. Pârvatî (R.).

ತುಷಿತ tushita. *A class of subordinate deities.*

ತುಷೋದಕ tusha-udaka. *Sour rice gruel* (ಅಕ್ಕಿಗಞ್ಜು Hlâ.), *or barley gruel.*

ತುಸ್ಟ tushṭa. Satisfied, contented, pleased, glad, etc. (My.). See ಸನ್-.

ತುಷ್ಟಿ tushṭi. Satisfaction, gratification; contentment; pleasure; acquiescence. See Bp. 59, 16; Pr. s. ಪುಷ್ಟಿ. 2, the plant Aloe perfoliata (? ಸ್ಮರಣೆ, ಬ್ರಹ್ಮಿ Mr. 130, one MS. ಸ್ಮರಣಿ, another one ಬ್ರಾಹ್ಮಿ). — ತುಷ್ಟು ಮಾಡು. To cause pleasure, etc. ಮೂಗಿಂಗೆ ತುಷ್ಟು ಮಾಡುವ ಗನ್ಧ (ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ Nr.). — ತುಷ್ಟಿವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To satisfy, to gratify, to appease (Grj. 7, after 42). — ತುಷ್ಟಿವಡು. -ಪಡು. To be satisfied or contented (Rśv. 1, 35).

ತುಸ tusa. = ತುಸು. A little (J. 27, 5; My.; ಮಾತ್ರೆ, ತ್ರುಟಿ, ಲವ, ಲೇಶ, ಕಣ, ಕೊಂಚ, ತಟಿಕು Si. 370; *cf.* ಕುಬು). — ತುಸ ತುಸ. rep. (B. 5, 254). — ತುಸ ತುಸಾ. = ತುಸ ತುಸ. (B. 5, 228. 271). — ತುಸಾ. = ತುಸ. (B. 5, 249).

ತುಸ tusa. 1. (= ತುಸ್ತ, etc.). See ಕೋಲ್ದುಸ.

ತುಸ tusa. 2. = ತುಷ. (Sk.).

ತುಸು tusu. = ತುಸ. (ಈಷತ್, ಕಂಚಿತ್ G.; My.; B. 1, 8. 21; 3, 7. 68. 71. 82; 5, 216). — ತುಸು ತುಸು. rep. (B. 3, 17. 86; G. 338).

ತುಸುಕು tusuku. = ತುಸು. (My.).

ತುಸ್ತ tusta. = ಹುಸ್ತ, ಬುಸ್ತ. (Sk.).

ತುಹಿನ tuhina. Cold, frigid, frosty; *mist, dew; hoar frost, snow; cold.* 2, moonlight. 3, camphor (ಚೀನಿ, ಹಿಮವಾಲುಕ, ವನ್ನೆ Mr. 236).

ತುಹಿನಕರ tuhina-kara. The moon (Čpr. 3, 8; Bp. 54, 13).

ತುಹಿನಕ್ಷ್ಮಾಧೀಧ್ರ tuhina-kshôṇîdhra. A snowy mountain; the Himâlaya (Śmd. 68. 289).

ತುಹಿನಗಿರಿ tuhina-giri. The Himâlaya.

ತುಹಿನಗಿರಿರಾಜನಂದನೆ tuhinagiri-râja-nandanĕ. Pârvatî (J. 15, 10).

ತುಹಿನಾಚಲ tuhina-ačala. = ತುಹಿನಗಿರಿ. (J. 24, 76).

ತುಹಿನಾದ್ರೀನ್ದ್ರ tuhina-adri-indra. The chief of the snowy mountains (Śmd. 260).

ತುಳ tuḷa. = ತುಳವ, ತುಳುವ. (Mr. 382).

ತುಳ tuḷa. = ತುಲ. See ಜಗದುಳ.

ತುಳಕಾಯಿಸು tuḷakâyisu. = ತುಳಕು 1. (My.).

ತುಳಕು tuḷaku. 1. = ತುಣುಕು 2, etc. To be agitated, to shake, to fluctuate, as water, etc. (My.; T. ತುಳಕ್ಕು, ತುಳುಮ್ಬು; M. ತುಳಬ್ಬು, ತುಳುಮ್ಬು; see ತೊಳಗು 1); to be scattered in drops, to spill, to run over, etc. (My.; Tĕ. ತೊನುಕು, ತೊಲುಕು, ದುನುಕು, ದುಮುಕು). — ತುಳಕಾಡು. -ಆಡು. To be agitated, etc. (Bp. 40, 22; 59, 17). — ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Being agitated, etc. ನೀರು ಅಳ್ಳಾಡಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, etc. Si. 83).

ತುಳಕು tuḷaku. 2. = ತುಣಿಕೆ, etc. (ಶಕಲ, ಏಕಲ, ಖಣ್ಡ, ಶಲ್ಕ, in Dhw.).

ತುಳವ tuḷava. = ತುಳ, ತುಳುವ. A Tuḷu man (ತುಳ Mr. 382, o. r. ತುಳುವ). ಆಗರಿಕೆನಲ್ ತುಳವರ್ (Čt. I, 60, o. r. ತುಳುವರ್). **2,** the Tuḷu language (My.).

ತುಳಸಿ tuḷasi. = ತುಲಸಿ. (C.). See ಆಡವಿಯ-. — ತುಳಸಿಕಟ್ಟೆ. = ತುಲಸಿಕಟ್ಟೆ. (My.). — ತುಳಸಿಮಣಿ. A rosary made of tuḷasi wood (My.).

ತುಳಾಡೆ tuḷâḍĕ. One of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ತುಳಿ tuḷi. = ತುಲಿ No. 2. See ಗಜದುಳಿ.

ತುಳಿಕು tuḷiku. = ತುಳಕು 1, etc. ನೀರು ಕದಡಿ ತುಳಿಕ ಮೇಲಾಯ್ದು ಬರುವ ತೆರೆ (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, ಜರೀವಾಹ Si. 83, *only* in Si.).

ತುಳು tuḷu. Tuḷu, N. of a country on the Western coast. — ತುಳುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ತುಳುವ.. A kind of knife or sword (ಈಲಿ, ಕರವಾಲಿಕೆ Nr. *b*).

ತುಳುಕೆಸು tuḷukisu. = ತುಣುಕೆಸು. (My.).

ತುಳುಕು tuḷuku. 1. = ತುಳುಂಕು (Śmd. 48 & Śmd. Dh.), ತುಳಕು 1 q. v., etc. To be agitated, etc. (My.; Bp. 18, 48; J. 4, 44; 18, 52; Bh. 1, 12, 17; 8, 26, 56; Rśv. 8, 3). ತುಮ್ಬಿದ ಕೊಡ ತುಳುಕೋದಿಲ್ಲ.—ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆಱೆ ತುಳುಕಿದರೆ ಬತ್ತೀತೇ? (Prvs.). **2,** to sprinkle, to scatter in drops, to shed (ಸೇಚನ Śmd. Dh.; J. 30, 7. 8; see ಕಮ್ಬನಿದುಳುಕು); to throw, as arrows (J. 4, 43). — ತುಳುಕಾಡು. -ಆಡು. To be agitated, etc. (Bp. 52, 39; J. 29, 12).

ತುಳುಕು tuḷuku. 2. (= ತೊಡಕು 1). To join (v. t., Râm. 3, 8, 69).

ತುಳುಕುವಿಕೆ tuḷukuvikĕ. Running over or out (ಪ್ಲೋತ, ಪ್ರಸ್ಫಾರ Si. 390).

ತುಳುಂಕು tuḷuṁku. = ತುಳುಕು 1 (Śmd. 48 & Śmd. Dh.). ರಾಜ್ಯ ಜೇಂಕೊಡನೋಲ್ ತುಮ್ಬು ತುಳುಂಕೆ (Śś. 96). **2,** to agitate (v. t., Grj. 10, 74). — ತುಳುಂಕಾಡು. -ಆಡು. To agitate (v. t., Čpr. 7, after 144; 8, 43). 2, to be agitated, etc.

ತುಳುವ tuḷuva. = ತುಳವ. Relating or belonging to the Tuḷu country; a Tuḷu man (ತುಳ Mr. 382, o. r. ತುಳವ); the Tuḷu country (Bp. 19, 19). *Cf.* Sk. ತುಲಭ, N. of a warrior-tribe. — ತುಳುವಕತ್ತಿ. = ತುಳುವಗತ್ತಿ. (ಈಲಿ, ಕರವಾಲಿಕೆ, ಮೊಟಕುಕತ್ತಿ, ಗುಜ್ಜುಕತ್ತಿ, ಈಟಿಕತ್ತಿ, ಈಳಿಗೆಕತ್ತಿ Si. 290). — ತುಳುವಗತ್ತಿ. = ತುಳುಗತ್ತಿ. (Nr. *a*). — ತುಳುವರಸ. -ಅರಸ. The Tuḷu king. ತುಳುವರಸನ ರಾಜ್ಯ ತುರು ಕರು ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಸಿನ್ತೀತೇ? (Prv.).

ತುಳ್ಕು tuḷku. = ತುಳುಕು 1, etc. ಕೊಳ್ಕೊಳ್ಳೆನ್ದೊಡನೊಡನೆಯೆ ತುಳ್ಕುವ ಯವತಿಯರ ಕರಪರಿಷ್ಕೃತಸಲಿಲಂಗಳ್ ಕೊಳೆ ಬಿಡೆ ಕೆದಱು

ವ ಕಂಜಲ್ಕದಿನ್ ಅದುದು ಸರೋವರಂ ಕಪಿಕಜಲಂ (Śmd. 272). See Čpr. 6, 14; 7, 102; Rśv. 6, 11; 13, 65; 14, 35. — ತುಳ್ತಾಡು. -ಆಡು. To scatter about (Grj. 4, 32); etc. See ತುಳುಕಾಡು, ತುಳುಂಕಾಡು.

ತುಳ್ಳು tuḷḷu. To roll; to frisk, to jump, to leap (Të., T. తుళ్ళు; M. തുള്ളു, തെള്ളു; Tu.: to roll, turn; to leap, jump). — ತುಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. To frisk, or roll, about, etc. ತುಳ್ಳಾಡಿ ತುಳ್ಳಾಡಿ ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ತುಳಿ tuḷa. (= ತುಡು 3). See ತುಡುತು.

ತುಳಿತ tuḷata. = ತುಟಿತ, ತುಟ್ಟ. The act of treading, etc. (My.; G. 65).

ತುಳಿದು tuḷadu. = ತುಡಿದು. ತುಡಿದಂ (Śmd. I, o. r. ತುಡಿದಂ; My.).

ತುಳಿ tuḷi. 1. = ತುಣಿ. To tread; to tread on, to trample, to tread down, to crush to pieces with the feet; to tread out (ಪಾದಸಂಘಟ್ಟನ Śmd. Dh.; ಕಾಲೊಳ್ ಮರ್ದಿಸು Śmd. I; C.; T. తుగ్చు, తుచ్చు; Të. తొక్కు; M. തോ; Tu. తొర్). 2, to annoy, to harass, to pain (ಘಾಸಿ ಮಾಡು Śmd. I). 3, to be trodden down: to become poor (ಬಡವಾಗು Śmd. I). 4, to be trodden under foot: to be abject or cast out (ಅಗಲ್ Śmd. I). P. ps. ತುಡಿದು, ತುಡಿದು. — ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬುಡಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟರುವ ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ (ತಿಲೆ Si. 110). ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತುಡಿದು ಬೇಸತ್ತನು (B. 3, 125). ತುಡಿದ ಧಾನ್ಯವೂ ಮಳಲೂ ಸನು ವೋ? (Prv.). See J. 5, 28; 10, 8; 15, 6; B. 5, 133; ಕಾಲ್ತುಡಿ 1, ಕಮುಡ್ಡುಡಿ. — ತುಡಿ ತುಡಿ. rep. (B. 1, 2). — ತುಡಿತ ಟ. -ಆಟ. Treading, trampling (My.). — ತುಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To tread, etc. (My.).

ತುಳಿ tuḷi. 2. = ತುಡಿದು, in ತುಡಿ ತುಡಿದು (Bp. 45, 28; J. 3, 37).

ತುಳಿ tuḷi. 3. = (ತುಡಿ), ಕೊಡಿ. Treading, trampling, etc. See ಕಾಲ್ತುಡಿ 2, ತೊಡ್ತುಡಿ. 2, that which has been trodden. — ತುಡಿಗೆಣ್ಣಿ. -ಕೆಣ್ಣಿ. Walking on fire (My.). — ತುಡಿಮಣ್ಣು. A quantity of clay that has been trodden (My.).

ತುಳಿ tuḷi. 4. (= ಸುಡಿ). To turn round (v. t.; Tu. తుళి, సుళి; *cf.* తొడిల్, తొడిసు 1; ತುಡುಪು). ತುಡಿದ ಕಜ್ಜರಿ (ಎಜುಲಿ Mr. 219).

ತುಳಿಕಲ್ tuḷikal. That is faded or withered (ಸೊಪ್ಪಾದುದು Śmd. II; T. తొయ్, to wither, etc.; M. തോ, to droop; ತೂಕ್ಕಲ್, drooping, drowsiness, grief; see ತೊಯ್ತುಡಿ).

ತುಳಿತ tuḷita. = ತುಟಿತ, etc. (My.). See ಕಾಲ್ತುಡಿತ.

ತುಳಿಲ್ tuḷil. 1. (fr. ತುಡು 1?). A salutation (by joining the hands), an obeisance, a bow (ಪೊಡವಡಿಕೆ Śmd. I & II; Śm. 106; ಎಜಗು, ಮೊಣ್ಕು, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಮು, ನಮಸ್ಕಾರ 34; ಮಣಿ 96; Kk. 34; T., M. തോടു, to salute by joining the hands, to adore, etc.; *cf.* తోడు 4; Të. తోయిలి, the two hands joined so as to form a cup; తోయిలించు, to join the hands like a cup). — ತುಡಿಲ್ಗೆಯ್. To salute, to bow (ನಮಸ್ಕಾರ Śmd. Dh.; Abh. P. 6, after 47).

ತುಳಿಲ್ tuḷil. 2. Heroism, valor (ವೀರ Śmd. I & II; ವೀರತ್ವ Śm. 106; Śśv. 5, 9; T. తుడి, preference, superiority; ತುಣಿ, M. തുടി, to venture, hazard, act boldly, be daring; to be petulant, insolent or forward; Të. దునుకు, to make haste). — ತುಡಿಲಾಳ್. -ಆಳ್. A valorous man (ಬಲ್ಲಣ್ಣ Čt. I, 6; II, 70; ಬಣ್ಣ, ಘನವೀರ Kk. 43; Śm. 42; ಉರ್ಕಾಳ್, ಬಲ್ಲಾಳ್, ಬಲ್ಲಣ್ಣ, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Śś.; ಕಟ್ಟಾಳ್ Bhn. 37). — ತುಡಿಲ್ಗಲ್. To be valorous. ತುಡಿಲ್ತನಂ (ವೀರಂ Śmd. I).

ತುಳಿಲ್ tuḷil. 3. Work: servitude, slavery. (T., M. తొడిల్, work, business, occupation; T. తొడువు, work = జేయ్తొడిల్; servitude, slavery; *cf.* తొయ్తు, దుడి 1). — ತುಡಿಲ್ಗಲ್. To belong to the fifth class, to be a servant. ತುಡಿಲ್ತನಂ (ಪಂಡಮುಂ Śmd. I).

ತುಳಿಸು tuḷisu. = ತುಣಿಸು. To cause to tread, etc. (My.; Si. 306; B. 4, 40. 177).

ತುಳಿಹ tuḷiha. Treading, etc.; pressing out. ಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿ ಸೋಮವ ತುಡಿಹ (ನೂಕ್ಕೆ, ಆಘವ, ನವನ Nr.).

ತುಳ್ತಿ tuḷta. = ತುಡಿತ, etc. (My.).

ತೂ tû. 1. = ತು 3, etc., (ತೂನ್ತು 3, ತೂಪು). An imitative sound of spitting (C.), of flouting (My.), and of puffing away with the breath (T. తూ, fie!). — ತೂ ತೂ. rep. (My.; Të.,; Mhr. ధుధు, flouting with fie! hoot! Sk. ధూధూ, imitative sound of spitting). — ತೂತೂ ಯೆನ್. -ಎನ್. To say tû tû (Bp. 13, 20). — ತೂಯೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To say tû (My.).

ತೂ tû. 2. The peculiar sound of the vâlaga (My.). — ತೂ ತೂ ತೂ. rep. (My.).

ತೂಕ tûka. = ತೂಕು, ತೂಗು 3, ತೂಂಕು 2. Weighing; weight; the quantity determined by weighing (C.; Të., M., Mhr.); worth, dignity (My.; see Prv. s. ತುತ್ತು 2); the weight of a gold varaha (My.). ಅಯ್ದು ಗುಂಜಯ ತೂಕವು (ಆದ್ಯನಾಪಕ Nr.). ಏಂಂ ಗುಲ ಗಂಜೀ ತೂಕವುಳ್ಳದು (ಪಲ Si. 328). ತೂಕದ ಕಲ್ಲು (ಕಟ್ಟಳೆ G.). ಅದಱ ತೂಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು (B. 4, 71). ತೂಕಕ್ಕೆ ದಯವಿಲ್ಲ, ಪಾಕಕ್ಕೆ ಹಸಿಯಿಲ್ಲ. — ತೂಕದ ಗುಜಿತ ಸೂಕರ ಬಲ್ಲದೇ? — ತೂಕದಿಸ್ಥಿರುವವನು ನಾಕಕ್ಕೆ ದೇಕು. — ತೂಕವಿದ್ದದ್ದು ತೂಗ್ಯಾಡೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 30, 21; 43, 20. 21. 24; 50, 35; 55, 57; Mr. 355; Si. 329. 407. 495; B. 4, 30. — ತೂಕನೀರು. The quantity of water that is carried by a person in two pots (My.). — ತೂಕ ಮಾಡಿಸು. To have weighed (My.; B. 4, 31). — ತೂಕ ಮಾಡು. To weigh (My.; B. 5, 199).

ತೂಕಿಕೆ tûkikĕ. The act of weighing (My.).

ತೂಕಿರಿ (tûku-iri). To dance (? Râm. 6, 44, 52; T. తూక్కు, dance = కూత్తు; see కూతు 1).

ತೂಕು tûku. = ತೂಕ, etc. Weight (B. 5, 161). 2, moving up and down or backwards and forwards; nodding. — ತೂಕಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. = ತೂಗಡಿಕೆ. Drowsiness, sleepiness, dozing, lassitude (తన్ద్ర, ప్రనిమాలే Nr.; Si. 74; My.). See Bh. 1, 9, 8; Si. 361. — ತೂಕಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಜೂಗಳೆಸು, ತೂಗಡಿಸು, ತೂಂಕಡಿಸು. To doze, etc. (My.).

ತೂಗಿಕೆ tûgikĕ. = ತೂಕೆಕೆ. (My.).

ತೂಗಿಸು tūgisu. To cause to weigh, etc. (My.); to swing or rock, as a cradle (My.).

ತೂಗು tūgu. 1. = ಜೂಗು, ತೂಂಕು 1, (ಜೊಂಗು). To weigh (ತುಲನ Śmd. Dh.; My.; Bp. 27, 45; Č. Bp. 5, 52; Si. 327; T., M. ತೂಕ್ಕು; Tu. ತೂಕು; Tě. ತೂಚು; Mhr. तुकणें). ತೂಗುವ ಕೋಲ್ (ಸಮದನ್ಣಿ Mr. 358). ತೂಪ (*i. e.* ತೂಗುವ, Čpr. 8, 68). ತೂಪಂ (Śmd. 275). **2,** to swing or rock, as a cradle (Čpr. 3, 45; 8, after 4; J. 18, 21; Prll. 3, 26; My.; Tě.; Sp. s. ಗುಗ್ಗರಿ 1); to wag or move the head from side to side (My.; see ತಲೆದೂಗು 1); to hold or lift up and wave, to swing (Abh. P. 7, 57; 13, 54; Bh. 1, 10, 32); to nod, as in sleep, or to be drowsy (Tě.; T. ತುಂಬು, ತೂಂಗು; M. ತುಂಬು, ತೂಕ್ಕು, ತೂಬ್ಬು); **3,** to hang, to be suspended, to dangle (Čpr. 1, after 101; 8, 48; T. ತೂಂಗು, ತೊಂಗು; M. ತೂಬ್ಬು); to wave (V. 4, 15). — ತೂಗಲಾಪದ ಬಡ್ಡಿ ಕೂಗಿ ಕರದಾಳೇ? (Prv.). See ತೂವ್ವು; Prv. s. ಮಣಿ. — ತೂಗ ಕಟ್ಟು. To suspend, to hang up (My.; B. 4, 158). — ತೂಗ ಹಾಕು. = ತೂಗ ಕಟ್ಟು. (My.; B. 3, 44). — ತೂಗಾಡು. -ಆಡು. = ಜೂಗಾಡು, ತೂಗ್ಯಾಡು. To swing, to hang down, to dangle about (My.; B. 4, 38; ನೇಲ್ G.). 2, to swing or rock, as a cradle (Č. Bp. 47, 7; My.). 3, to waddle, to waggle (My.). — ತೂಗಿ ನೋಡು. To weigh and examine; to estimate deliberately and maturely (Bp. 55, 57; My.). — ತೂಗಿ ಬೀಡು. To nod, as in sleep, to be drowsy (My.). — ತೂಗ್ಯಾಡು. = ತೂಗಾಡು. To oscillate, etc. (ಆನ್ದೋಲನ G.; My.). ತೂಕವಿದ್ದದ್ದು ತೂಗ್ಯಾದೀತೇ? (Prv.). 2, to swing (v. t.), as a standard (Bp. 5, 40).

ತೂಗು tūgu. 2. An irregular infinitive of ತೂಗು 1. ತೂಗು ಹಾಕು. = ತೂಗ ಹಾಕು. (G. 444; B. 5, 218; My.).

ತೂಗು tūgu. 3. = ತೂಕೆ, etc. Weighing; swinging about, oscillating, waving; wagging (ಓಲಾಟ Čt. I, 71; ಅಲ್ಲಾಡು, ತೊನೆ, ಒಲೆ, etc. ಕಿಃ; see ತಲೆದೂಗು 2. — ತೂಗದಿಕೆ. = ತೂಕದಿಕೆ. (My.). — ತೂಗಿಡಿಸು. = ತೂಕಡಿಸು. (My.). — ತೂಗುಕೋಲು. A kind of balance or scales (My.; Si. 327). — ತೂಗುಂಜೊಡರ್. -ಂ-ನೆಡರ್. (Śmd. 204). A hanging, or waving, lamp (T., M. ತೂಕ್ಕುವಿಳಕ್ಕು). — ತೂಗುದೀವಿಗೆ. A hanging lamp (My.). — ತೂಗುದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. = ತೂಗುನ್ದೊಲೆ. (Č. Bp. 42, 22). — ತೂಗುನ್ದಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. (Śmd. 204). A head moving one way and the other; a nodding head. — ತೂಗುನ್ದೆನೆ. -ಂ-ತೆನೆ. A waving ear or ears of corn (V. 4, 4). — ತೂಗುನ್ದೊಟ್ಟಿಲ್. -ಂ-ತೊಟ್ಟಿಲ್. (Śmd. 204). A swinging cradle. — ತೂಗುನ್ದೊಲೆ. -ಂ-ತೊಲೆ. (Śmd. 204). An oscillating, or a suspended, beam or staff. ತೂಪ ತೂಗುನ್ದೊಲೆ (204). — ತೂಗುಮಂಚ. A hanging cot, a swinging bed (ಆನ್ದೋಲಪರಿಯಂಕ Mr. 204; My.; T. ತೂಂಗು-). ಎಳೆಗೊಂಗಿನ ದಾಂಡಿಮ್ಮಬೊಳ್ ತೊಡರ್ದಿದ ಲತೆಯ ತೂಡರ ತೂಗುಮಂಚದೊಳ್ ಕಶಿಪ್ರಭಾಮಯಾದೇವಿಯುಂ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಚಿರ್ದರ್ (Čpr. 7, after 92). See Bp. 46, 21; Si. 230. 275. — ತೂಗುಮನೆ. A swing (My.). — ತೂಗು ಮರ. A gallows (My.; T. ತೂಕ್ಕು-). — ತೂಗುಯ್ಯಲೆ. -ಉಯ್ಯಲೆ. A swing in motion (J. 19, 29).

ತೂಂಕು tūṅku. 1. = ತೂಗು 1, etc. ತೂಂಕಿದಂ (Śmd. 48).

ತೂಂಕು tūṅku. 2. = ತೂಗು 3, etc. — ತೂಂಕಡ. -ಅಡ. Swinging-play, swinging (Čpr. 8, after 4). — ತೂಂಕಡಿಸು. = ತೂಕಡಿಸು, etc. ಅಲಮ್ ಒಲೆದುದು, ಅದಱಿಯೊಳ್ ತೂಂಕಡಿಪ ಮಿಗಂ etc. (Līlv. 3, 3, see s. ಪಡು 3).

ತೂಣ tūṇa. = ತೂಳಗ, ತೂಳು 1. Violent agitation, frenzy, demoniac possession. (T. துவள், to shake, be agitated; ತೂಣ, hatred; ತೂಣ್ಣು, to stir, as the fire; to irritate, incite; to spur on, as horses, to goad, as oxen; ತುಣವು, haste, swiftness, see s. ತುರ್ಪು 2). — ತೂಣಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become frantic (J. 3, 32).

ತೂಣ tūṇa. *A quiver.*

ತೂಣಿ tūṇi. *A quiver.*

ತೂಣೀರ tūṇīra. *A quiver.*

ತೂತು tūtu. (fr. ತೂಪು 2). = ತೂನ್ದು 2. A hole (ಕುಹರ, ಸುಷಿರ, ವಿವರ, ಬಿಲ, ಛಿದ್ರ, ನಿರ್ಯ್ಯನ್ತ್ರನ, ರೋಧ, ರನ್ಧ್ರ, ಶ್ವಭ್ರ, ವಸೆ, ತುಷಿ Si. 75; ಅನ್ತರ 453; My.; Tě. ತೂಟು). ಮರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಒಡಕೊಗೆಯ ತೂತು (Dp. 54). ಎಲ್ಲರ ಮನೇಲಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೇ ತೂತು.— ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಾತು, ತೂತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬೆಣೆ (Prvs.). See Bp. 40, 70; Si. 116. 307; B. 3, 36. — ತೂತಪ್ಪಚ್ಚಿ. -ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ. A cake with a hole in the middle (My.); the membrum muliebre (My.). — ತೂತಾಗು. To become holed, to get a hole or holes (My.). ತೂತಾದದ್ದು (ಶುಷಿರ G.). ಮಾತಿನಾ ಜ್ಞಾನನೇ ತೂತಾದ ಮಡಿಕೆಯೇ (Sp.). — ತೂತು ಕೆಡವು. To pierce a hole through (My.). ತೂತು ಕೆಡವ ತಕ್ಕದು (ಆವಿಧ G.). — ತೂತು ಕೆಡಹು. = ತೂತು ಕೆಡವು. (My.; B. 4, 158). — ತೂತು ಕೊಜ್ಜೆ. To bore a hole (My.; Si. 381. 388. 399). — ತೂತು ತೆಗೆ. = ತೂತು ಕೊಜ್ಜೆ. (My.; B. 5, 181). — ತೂತು ಬೀಳು. To fall into holes: to become holed; to be spoiled (My.). ತೂತು ಬಿದ್ದದ್ದು (ವಿದ್ಧ G.). ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮುತ್ತೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು, ಮಾತುಗಳಱಿಯದ ಅಧಮರಿಗೆ ಮಾಣಿಕವು ತೂತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ತೂತು ಬಿದ್ದದ್ದು ಮಾತಿನಿನ್ದ ಮುಚ್ಚೀತೇ? (Prv.). See B. 3, 62; 5, 154. — ತೂತು ಮಾಡು. To make a hole (My.). ರತ್ನಗಳನ್ನು ತೂತು ಮಾಡುವ ಶಸ್ತ್ರ (ಆಸ್ಫೋಟನಿ G.).

ತೂಪ tūda. The cotton tree; the mulberry tree; the tree Thespesia populneoides. See Nr. s. ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ.

ತೂದು tūdu. = ತುರಿಯು. P. p. of ತುರಿ (My.).

ತೂನ tūna. (Tbh. of ಸ್ಥೂಣಾ). A stake, post (Tu.; Mhr., Kōṅkani ಕೋನ, a yam). — ತೂನಗೆಣಸು. The West Indian yam, a climbing plant, Dioscorea alata Lin. (St. & Pl.; Tu. ತೂನ-ಕೆರೆಂಗ್).

ತೂನ್ತು tūntu. 1. (fr. ತೂಪು 2). To cause to enter (Čpr. 9, 125; Abh. P. 11, 70. 142; *cf.* ತುತ್ತು 1).

ತೂನ್ದು tūntu. 2. = ತೂತು. (Čpr. 5, 69; Abh. P. 12, 96).

ತೂನ್ದು tūntu. 3. (= ತೂ 1, etc.). — ತೂನ್ತಿಯ್. -ಇಯ್. To spit (V. 8, 50; 9, 56. 57. 59. 61. 62).

ತೂಪರೆ tūparĕ. = ತೂಬರೆ, etc. (My.).

ತೂಪಪಿಯು tūpaṟu. = ಜೂಪಪು, ತುನ್ದುಪು. (My.).

ತೂಪು tūpu. = ತೂನ್ದು 3, etc. — ತೂಪಿಯ್. -ಇಯ್. To spit (Bp. 13, 20-25). 2, to drive away with a puff, to puff (so as to remove an inauspicious thing), to blow on (any thing, Čpr. 3, 45; Grj. 4, 3; 9, 78; Č. Bp. 47, 6; Rāv. 2, after 8; Rām. 6, 12, 38; My.); to assuage (Rām. 3, 5, 1; 6, 14, 22).

ತೂಬರೆ tūbarĕ. = ತುಮ್ಬುರು, etc. (ತಿನ್ದುಕ, ಸ್ಫೂರ್ಜಕ, etc. Si. 130). See ಕಾಗಿ.

ತೂಬು tūbu. = ತುಮ್ಬು 4. The nave of a wheel.

ಬಣ್ಣಿಯು ತೂಬು (ಪಣ್ಣಿಕೆ, ನಾಭಿ Nr.). See ನಡು-. **2,** the sluice, etc. of a tank (My.). ತುನ್ತುಬುಮಬಿಯಿನ್ದ ತೂಬಿನ ಕೆಜೆ ತುಮ್ಬಾತೇ?—ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆಜೆ ತುಳುಕಿದರೆ ಬತ್ತೀತೇ? (Prvs.). **3,** the hole or eye of an axe, hoe, etc. into which the handle goes (My.); the tube of an ear-ornament (My.).

ತೂಮ್ಬ tûmba. = ತೂಬು, of ತೂಗು 1. (V. 4, 56).

ತೂಪಿಲ್ tûṛal. Going or having gone to a distance (ದೂರ ಪೋದುದು Ct. I, 77, o. r. ತೂಪಿಲ್).

ತೂಪಿಲು tûṛalu. = ತೂಪಲು. Drizzle (My.).

ತೂಪ್ಪಿಸು tûṛisu. 1. To cause to winnow (My.). **2,** to cause to be shaken off or fly (J. 23, 39).

ತೂಪ್ಪಿಸು tûṛisu. 2. To cause to enter; to make go through, as a thread through the eye of a needle, etc. (My.).

ತೂಪಿ tûṛu. 1. ತೂಪ್ಪಿ. To drive off the chaff from grain by means of the wind, to winnow (My.; T., M. ತೂಬ್ಪು; Tu. ತೂ; *cf.* Sk. ತೂರ್ಪ). ಧಾನ್ಯಂಗಳ ತೂಬುವುದು (ನಿಷ್ಪಾವ, ಪವನ, ಪವ); ಧಾನ್ಯಂಗಳನೆತ್ತಿ ತೂಬುವುದು (ಉತ್ಕಾರ, ನಿಕಾರ); ತೂಬಿದ ಭತ್ತವು (ಪೂತ, ಬಹುಲೀಕೃತ Nr.). ಉಚ್ಚಾಸಿ ಎನೆ ತೂರ್ವ ನಾಮಂ (Mr. 372). ಗಾಳಿ ಬನ್ದಾಗ್ಯೆ ತೂಬಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು.—ತೂಬುವಾಗ್ಯೆ ಹಾಬಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮೂರೀ ಪಾಲು (Prvs.). See Bp. 1, 18; 56, 20; B. 4, 40. 158; Si. 306. 400. **2,** to rouse up (ಉದ್ಧೂತ Śmd. Dh.). ತೂಬಿದರ್ ಅಖಿಲಮೃಗ ಕುಲವ (Bh. 3, 13, 26). **3,** to be shaken off, to fall from or off. ತೂಬಿ ಬಿದ್ದುದು ಮಕುಟ (Râm. 3, 2, 21). **4,** to go or run to a distance (see ತೂಪಿಲ್); to bolt, as men or beasts do (My.).

ತೂಪಿ tûṛu. 2. To enter; to enter a hole, as a mouse; to go through a hole or eye, as a thread, etc.; to penetrate, to pierce (My.; Abh. P. 9, 69; J. 20, 47; Të. ತೂಬು, ದುಯ್ಯು, ದೂಯು, ದೂಬು, to enter; to pierce, penetrate, go through; to creep in, under or through; to be introduced or inserted; ದೂಕೊನು, to penetrate, pierce; *cf.* ತುದುಕು, ಚುರ್ಚು 1). ತೂಬುವ ಸರಲ್ (Śmd. 204. Mḍb.). ಸ್ವರ್ಗವ ತೂಬಿ, ನರಕವ ಸೇರಿ (Abhâ. 2, 5). ಚಾಪೇ ಕೆಳಗೆ ಬಬ್ಬ ತೂಬಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಂಗೋಲೇ ಕೆಳಗೆ ತೂಬಿದ (Prv.).

ತೂಪಿ tûṛu. 3. To fall in fine particles, to drizzle (Čpr. 4, 40; Râv. 2, after 8; see ತುನ್ತುಬ್ಪು). **2,** to cause to drizzle or drop. ವಸನ್ತನುಣ್ಬವದ ಮಧ್ಯದ ಮುಕರನ್ದರಸದ ತುನ್ತುಬಿಂ ತೂಬುವ, ಸಜ್ಜಲಿವ ಗೊಜ್ಜಗೆಯ ಅರಲ ಜನ್ತ್ರದ ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ ಕೆಳಗೆ (Rsv. 10, after 31).

ತೂಪಿ tûṛu. 4. Falling in fine particles, drizzling. — ತೂಬುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Fine sparks (Râm. 5, 8, 77; J. 13, 12).

ತೂಪಿ tûṛu. 5. Penetrating, etc. — ತೂಬುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone that pierces (Râm. 6, 11, 3).

ತೂಪಿವಿಕೆ tûṛuvikĕ. Winnowing (ನಿಷ್ಪಾವ, ಪವನ Si. 395).

ತೂರ್ಣ tûrṇa. *Quick, fleet* (ಉತ್ಸುಕ, ತ್ವರಿತ, ಪ್ರಸೃತ, ಚಟ್ಟರಿಗ Mr. 233, o. r. ಚಿ-); rapidity, quickness, velocity.

ತೂರ್ಣೋದಿತ tûrṇa-udita. *Spoken quickly, uttered rapidly.*

ತೂರ್ತ tûrta. = ತುರತ, etc. Speed, expedition (ಪ್ರಸ್ತುತ Čb.).

ತೂರ್ಯ tûrya. 1. *A fourth, a quarter.*

ತೂರ್ಯ tûrya. 2. = ತುರಿ 2. A musical instrument (of which four kinds are sometimes reckoned (wind instruments, stringed instruments, etc.). See Abh. P. 13, 111; Bp. 25, 47; 61, 63. 2, a bugle (My.).

ತೂರ್ಯತ್ರಯ tûrya-trayа. = ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ. (Bp. 4, 54).

ತೂಲ tûla. *Cotton* (ಪತ್ತಿ Ct. I, 79); the down of birds (Bp. 12, 14). 2, *the mulberry, Morus indica.* 3, the panicle of a flower or plant. See Nr. s. ಅಲತಗೆ.

ತೂಲಕ tûlaka. *Cotton* (ಪಿಹು, ಅರಳೆ Mr. 128).

ತೂಲಿ tûli. = ತುರಿ 1, etc., ತೂಲಿಕೆ q. v., (ದೂದಿ 2).

ತೂಲಿಕೆ tûlikĕ. ತೂಲಿಕಾ. = ತೂಳಿಕೆ. *A painter's brush, a stick with a fibrous extremity used as one;* a weaver's brush. 2, a kind of probing-rod (ಅಳ್ಯಸಾಲೆಯರ ಸರಾಕೆ G.). 3, a wick or twist of cotton. 4, a down or cotton bed; its down or cotton (Čpr. 4, after 18).

ತೂಲಿನಿ tûlini. The silk-cotton tree. (R.).

ತೂಲೆ tûlĕ. The cotton tree; the wick of a lamp; (a division? see ಫಲ-).

ತೂವರ tûvara. = ತುವರ, etc. Astringent. 2, *a bull without horns.* 3, *a beardless man;* a eunuch.

ತೂಷ್ಣೀಂ tûshṇîṁ. *Silently, quietly.*

ತೂಷ್ಣೀಂಶೀಲ tûshṇîṁ-śîla. *Silent, taciturn.*

ತೂಷ್ಣೀಕ tûshṇîka. *Silent, taciturn.*

ತೂಷ್ಣೀಕಾಂ tûshṇîkâṁ. *Silently.*

ತೂಷ್ಣೀರುತ tûshṇî-ruta. Silent; silence (ಮೋನ, ನುಡಿಯದಿಹುದು Nn. 155).

ತೂಳ್ tûḷ. = ತೂಳು 2, (ತೂಳ್ದು). To go, move or proceed off, away, or down (ಅವನರ್ಪಣ Śmd. Dh.). **2,** to drive away, to pursue, to chase (ಆಕೆಯ ಟ್ಟು, ಬೆನ್ನ ಟ್ಟು, ಬೆಂಗವಾಯ್, ಬೆನ್ನೇಱು Kk.).

ತೂಳ tûḷa. Tbh. of ಸ್ಥೂಲ (Śmd. 341).

ತೂಳಗ tûḷaga. = ತೂಗಿ, etc. (My.). ಅವನಿಗೆ or ಅವನ ಮೇಲೆ ತೂಳಗ ಬನ್ದನೆ (My.).

ತೂಳಿಕೆ tûḷikĕ. = ತೂಲಿಕೆ. ಚಿತ್ರಿಪೊಡೆ ತೂಳಿಕೆಯಂ ತರಿಸುವಂ (Śmd. 298).

ತೂಳಿಸು tûḷisu. To cause to proceed, to spur on. ತೂಳಿಸಿದರ್ ಅನೆಯಂ ಜೋದರ್ (J. 22, 7).

ತೂಳು tûḷu. 1. = ತೂಗಿ, etc. ತೂಳು ಬನ್ದು ಹೇಬಿದ ಮಾತು ಮುಂದಿನಾಯೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೇಳ ಬೇಕು? (Prv.).

ತೂಳು tûḷu. 2. To go off; to go away or backward (Bh. 8, 26, 15); to recoil (Râm. 6, 10, 26); to spring back or recoil on account of elasticity. ತುಡುಕಿ ತೂಳುವ ಸೂತ್ರಯನ್ತ್ರಂ (Râm. 1, 13, 10). **2,** to rush forward, to make an attack on, to attack, to chase (Râm. 3, 6, 8. 15; J. 20, 47; 22, 31). ತೂಳಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥನ್ ಈತನ ಮೇಲೆ (Bh. 8, 27, 2). **3,** to come or break forth, to originate (Bh. 3, 2, 2).

ತೂಳು tûḷu. 3. Attacking, etc. — ತೂಳುವಜ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. A drum used in making an attack (Bh. 8, 2, 2).

ತೂಳ್ದು tūḷdu. To drive or chase away; to remove; to scatter (Čpr. 4, 19; 5, 9; 6, 84; 7, 41; Abh. P. 14, after 91). ಆರ್ ಮೆಯ್ದೋರ್ವರ್? ಆರ್ ಮಲೆವರ್ (o. r. ನಿಲ್ವರ್)? ಆರ್ ಪೊಣರ್ರ್? ಆರ್ ತೂಳ್ವವರ್? ಆರ್ ಅವಂ? ಜನಮ್ ಏನ್ ಎನ್ದರ್? (Šmd. 183 Mdb.).

ತೃಣ tṛiṇa. = ತಿಣ, ತ್ರಿಣ. Any gramineous plant; *grass;* a blade of grass; a reed (ತರ, ಪುಲ್ಲು Nn. 35; ಹುಲ್ಲು 93; ಸೇಣಿ Šm. 96); straw (often a symbol of minuteness and worthlessness). ತೃಣವಾದರೂ ಹಣ್ಣಾ ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ (Prv.).

ತೃಣಕುಟಿ tṛiṇa-kuṭi. A hut of grass or straw. (Čpr. 4, 16).

ತೃಣಗ್ರಾಹಿ tṛiṇa-grâhi. Amber, etc., or any gem which being rubbed becomes electrically attractive. (Čpr. 1, 39).

ತೃಣದರ್ಭೆ tṛiṇa-darbhĕ. (Si. 164).

ತೃಣದ್ರುಮ tṛiṇa-druma. *Any of the various species of palm-trees.*

ತೃಣಧಾನ್ಯ tṛiṇa-dhânya. *Grain growing wild or without cultivation.*

ತೃಣಧ್ವಜ tṛiṇa-dhvaja. *A bamboo.*

ತೃಣಪುರುಷ tṛiṇa-purusha. A scare-crow. See ಬಿಜ್ಜರ್; Abh. P. 11, 6.

ತೃಣಪೂರ tṛiṇa-pûra. A bundle or sheaf of grass or straw. See ಸೂಡು.

ತೃಣಪ್ರಾಯ tṛiṇa-prâya. Worth a straw, worthless. (My.).

ತೃಣರಾಜ tṛiṇa-râja. *The palmyra tree, Borassus flabelliformis* Lin. 2, the cocoa-nut tree. 3, bamboo. 4, sugarcane.

ತೃಣರಾಶಿ tṛiṇa-râši. A stack of grass or straw. See ಮೆದೆ.

ತೃಣಶೂನ್ಯ tṛiṇa-śûnya. *Arabian jasmin, Jasminum sambac* Ait.

ತೃಣೀಕೃತ tṛiṇî-krita. Being esteemed as lightly as straw (Bp. 29, 2; 38, 3).

ತೃಣ್ಯೆ tṛiṇyĕ. *A heap or quantity of grass or straw.*

ತೃತೀಯ tṛitîya. The third; the third part;—chunam (being the third ingredient of tâmbûla, My.).

ತೃತೀಯತೆ tṛitîyatĕ. Thirdness; the condition of the third consonant of a varga (Šmd. 380. 381).

ತೃತೀಯತ್ವ tṛitîyatva. = ತೃತೀಯತೆ. (Šmd. 78. 79. 119. 139).

ತೃತೀಯಪುರುಷಾರ್ಥ tṛitîya-purushârtha. Lust; coitus (My.).

ತೃತೀಯವೃತ್ತಿ tṛitîya-vṛitti. The employment of the third consonant of a varga (Šmd. 78).

ತೃತೀಯಾಕೃತ tṛitîyâ-krita. *Thrice ploughed.*

ತೃತೀಯಾಕ್ಷರ tṛitîya-akshara. The third consonant of a varga (Šmd. 77. 283. 372. 374. 375; Kâvy. I, 1*b*, 23-31).

ತೃತೀಯಾಪ್ರಕೃತಿ tṛitîyâ-prakṛiti. The third nature; the neuter gender; *a hermaphrodite.*

ತೃತೀಯೆ tṛitîyĕ. ತೃತೀಯಾ. = ತದಿಗೆ. The third day in a half month. 2, the third case, the instrumental (Šmd. 112. 115. 129. 131. 132. 134. 137. 141. 155. 157. 164. 398; Kâvy. I, 2, 23-35).

ತೃಪ್ತ tṛipta. *Satiated; satisfied, contented, pleased.* ತೃಪ್ತನಿಗಾದರೂ ಮೃತ್ಯು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ತೃಪ್ತಿ tṛipti. *Satisfaction, contentment;* pleasure, gratification; satiety, disgust (ಸಾಕಾಗೋಗ Gr.). See ತಣಿ, ತಣಿಪು. — ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸು. To satiate, to refresh, to satisfy (G. 259. 322; My.). — ತೃಪ್ತಿ ಪಡು. To get satisfied, pleased, or satiated (G. 514; My.). — ತೃಪ್ತಿವಡಿಸು. = ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸು. (Bp. 52, 4).

ತೃಷ್ tṛish. (ತೃಟ್). *Thirst. 2, desire.*

ತೃಷಿತ tṛishita. *Thirsty;* thirst, desire.

ತೃಷ್ಣೆ tṛishṇĕ. ತೃಷ್ಣಾ. = ತೃಷ್. ತೃಷೆ ಆದವಗೆ ಮಸಿಕೆಣ್ಣಿ ತನ್ನು ಕೊಟ್ಟ.—ತೃಷೆ ಇಲ್ಲದವ ಋಷಿಗೆ ಸಮಾನ (Prvs.).

ತೃಷ್ಣಕ tṛishṇaka. *Thirsty; craving, longing for.*

ತೃಷ್ಣಜ್ tṛishṇaj. *Thirsty; cupidinous.*

ತೃಷ್ಣೆ tṛishṇĕ. *Thirst. 2, desire.*

ತೆ tĕ. (Tbh. of Sk. ತಾ ?). An affix for the formation of neuter nouns, *e. g.* ಅಗಟ್ತಿ, ಪೊಗಟ್ತಿ, ನೆಗಟ್ತಿ, ಪುಗುತೆ (Šmd. 247).

ತೆಕ್ tĕk. = ತಕ್, ತೆಗ, ತೆಗೆ 2. P. p. of ತೆಗೆ 1, in ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳಿ, ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.). ತೆಕ್ಕೊಮ್ಬುದು (ಸಿದ್ಧಾರ, ಅಜ್ಯವಕರಣ Nr.).

ತೆಕ್ಕ tĕkka. (= ತಕ್). — ತೆಕ್ಕ ತೆಕ್ಕನೆ. = ತಕ ಪಕನೆ No. 2. (Bp. 36, 46).

ತೆಕ್ಕದು tĕkkadu. = ತೆತ್ತದು, q. v.

ತೆಕ್ಕನೆ tĕkkanĕ. = ತೆಕ್ಕೆನೆ. Greatly, excessively, very much, in a large body (Abh. P. 13, 44; 15, 3; Grj. 4, 78; 10, after 77; Rśv. 6, after 11; 13, after 70; *cf.* ತೆಕ್ಕೆ 2, ತೇಂಕ, ತೆರಳ್ಕೆ 2).

ತೆಕ್ಕಿ tĕkki. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. — ತೆಕ್ಕಿ ಬೀಡಿು. To clasp in the arms (or in the paws). ಕರಡಿ ಮುಂಗಾಲುಗಳಿನ್ದ ಅವರಿಗೆ ತೆಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದು (B. 3, 109). ತೆಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡೋಣ (ದೆಬ್ಬಾದೆಕ್ಕಿ, ಮಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ G.).

ತೆಕ್ಕು tĕkku. 1. To lick the itch, as brutes do (ತಿರ್ಯಕ್ಕಣ್ಣಿಂತಿಲೀಪನ Šmd. Dh.).

ತೆಕ್ಕು tĕkku. 2. (= ತೆಂಕು 1). To cause to (float or) flow (Abh. P. 6, 169, print). 2, to faint (Bh. 3, 8, 20; Râm. 3, 4, 20).

ತೆಕ್ಕೆ tĕkkĕ. 1. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. Embracing; an embrace, etc. (My.). 2, a coil (My.). 3, a chignon (Čpr. 8, 47). See Bh. 3, 13, 17. 33; 4, 2, 59. 61; Râm. 2, 7, 3. — ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To coil, to get coiled. ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟಿದ ಹಾವು (ಕುಣ್ಡಲಿ, ಜಹ್ಮಗ HIå.). — ತೆಕ್ಕೆಗೂಡ್ದಿಸು. -ಬನ್ದಿಸು. To embrace (J. 26, 21). — ತೆಕ್ಕೆ ಬೀಡಿು. = ತೆಕ್ಕಿ ಬೀಡಿು. (My.). ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಅವನ ಕೊರಳಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು (B. 5, 155). — ತೆಕ್ಕೆವರಿ. -ಪರಿ. To begin to embrace or inclose (J. 13, 22). — ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To embrace. ಅವನಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕು (My.). — ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಯು. To give an embrace to, to go to clasp in the arms (B. 5, 137).

ತೆಕ್ಕೆ tĕkkĕ. 2. = ತಕ್ಕೆ 2 q. v., etc., (ಜೇಂಕೆ). ತೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಪಿಕ್ಕಿ ಪಲ್ಲರಿದನ್ತೆ (Prv.). See Grj. 10, after 79. — ತೆಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕು (My.). — ತೆಕ್ಕೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To disperse (J. 14, 6). — ತೆಕ್ಕೆವಗೆ. -ಹರಿಗೆ. A large number of shields (Bh. 6, 4, 26). — ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕು. = ತಕ್ಕೆ ಹಾಕು. (My.).

ತೆಕ್ಕೆನೆ tĕkkĕnĕ. = ತೆಕ್ಕನೆ. (Čpr. 3, 99; 8, 87).

ತೆಗ tĕga. = ತಕ್, etc. P. p. of ತೆಗೆ 1. — ತೆಗ ತರ್ (*i. e.* ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ದು ಬರ್). = ತೆಗೆ-. To take and bring. ಬಳ್ಳವಂ ತೆಗ ತನ್ಸಿ! (Bp. 9, 9). ಬಹಳ ವಸ್ತುವನೆಲ್ಲವಂ ತೆಗ ತಹಂ (31, 9). — ತೆಗ ತರಿಸು. To cause to bring. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಂ ತೆಗ ತರಿಸಿ (Bp. 11, 15). — ತೆಗ ತೆಗೆ. (= ತೆಗದು ತೆಗೆ). rep. (Bp. 26, 43; B. 3, 46).

ತೆಗಡೆ tĕgaḍĕ. = ತಿಗಡೆ, etc. See ಕೆಡ್ಡನೇ-.

ತೆಗದು tegadu. = ತೆಗೆದು. P. p. of ತೆಗೆ 1. (My.). ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವದು (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ Si. 388). ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಪ್ರಾಪ್ಯ 379). ಆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡ ಕಾಲಕ್ಕೆ (B. 5, 52). ಒನ್ದು ಹೂರಿಗಯಂ ತೆಗದು ಮೆಲಲು (Bp. 24, 55). ಧನನನ್ ಅಯ್ದೊ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡೊಯ್ಯಲ್ತೆ (31, 12). ಕಂಗಳಲಿ ಕಟ್ಟರ್ದ ಮುಸುಳನ್ ಅ ಭಂಗನ್ ಆಗಳೆ ತೆಗದು (51, 81). ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡಪ್ಪಾ ಮುಗದರೆ ಮಗನಿಗೇನು ಉಬದೀತು? (Prv.). See B. 5, 117. 121. — ತೆಗದು ಹಾಕು. — ತೆಗೆದು-. To put away, to remove, etc. (My.; ಕಳಹು, ತಳ್ಳು G.). ಈಚಿಗೆ ತೆಗದು ಹಾಕುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಆ ಧ್ಯವಕರ್ಷಣ Si. 393).

ತೆಗಲ್ tegal. = ತೆಗಳ್. The shoulder (ಪೆಗಲ್ Kk. 87; T. ಚಿಗಿಲ್, ಜುವಲ್, the upper part of the shoulder; *cf.* ಜುಂಗುಡಿ).

ತೆಗಸು tegasu. 1. = ತಗಿಸು, ತೆಗಿಸು 1, ತೆಗೆಯಿಸು, ತೆಗೆಸು. To cause to take; to cause to take away, to cause to remove (My.; Bp. 53, 18); to cause to pull out, as an eye (61, 4); to cause to open, as a door, a grave (44, 18; 48, 29; 50, 19); to strip off the covering of, to bare, as the back (B. 3, 43); to cause to impale, as on a stake (Bp. 50, 39. 42. 45. 51. 52); etc. See Prv. s. ಪರಸೆ.

ತೆಗಸು tegasu. 2. = ತೆಗಿಸು 2. To cause to go away or retreat (J. 13, 14; 15, 34). ಪ್ರವೀರನಂ ತೆಗಸಿದರ್ ಪಿನ್ನೆ ಲೆಗೆ (J. 8, 31).

ತೆಗಹು tegahu. Taking; assuming, assumption (ಕೆ. Bp. 19, 35; Bh. 7, 3, 74).

ತೆಗಳ್ tegaḷ. = ತೆಗಲ್. (ಪೆಗಲ್ Śmd. II).

ತೆಗಳಿ tegaḷi. = ತೇವುಳಿ, etc. — ತೆಗಳಿ ನೆಕ್ಕೋಣ (ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತಕ, ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೂದಲುಗಳು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗುವ ಬೇನೆ G.).

ತೆಗಳಿಗೆ tegaḷigĕ. = ತೆಗಳಿ, etc. — ತೆಗಳಿಗೆ ಬೀಳ್. To get deprived of hair (Abh. P. 7, 93).

ತೆಗಳ್ tegaḷ. 1. (= ತೆಟ್ಟಳ್). To rebuke, to blame, to abuse (ನಿನ್ದೆ Śmd. Dh.; ಪರಿ Śmd. I; V. 14, 104; Śkv. 1, 15; T. ತೆಬ್). ತೆಗಬ್ದಂ (Śmd. I; 49. 55, o. r. ತೆವಬ್ದಂ). ತೆಗಬ್ಗಿ, ತೆಗಬ್ಬುಂ (55).

ತೆಗಳ್ tegaḷ. 2. (= ತೆಟ್ಟು 3). Blame, etc. (ಪೆಗಲ್ Śmd. II, probably a mistake for ಬಯ್ಗಳ್; ನಿನ್ದೆ Kk. 64; ನಿನ್ದ್ಯ Śm. 48; ದೂಸು, ಪರಿ 115; Tĕ. ತೆಗಡು). See Śmd. 72; Ćpr. 4, 78.

ತೆಗಳಿಸು tegaḷisu. To cause to rebuke, etc. (ನಿನ್ದೆ Śmd. Dh.).

ತೆಗಿ tegi. = ತೆಗೆ 1. (My.; Si. 112. 221. 231).

ತೆಗಿಸು tegisu. 1. = ತೆಗಸು 1, etc. (Bh. 3, 13, 19; J. 29, 24; My.; B. 5, 115); to cause to inoculate, as with the cow-pox (B. 4, 222; My.); to cause to go out or be exhausted; to exhaust (J. 8, 31).

ತೆಗಿಸು tegisu. 2. = ತೆಗಸು 2. (J. 12, 16).

ತೆಗು tegu. = ತೆಗೆ 1. (Bp. 32, 52; Ta.).

ತೆಗೆ tegĕ. 1. = ತೆಗ, ತೆಗಸು. P. ps. (ತೆಕ್, etc.), ತೆಗದು, ತೆಗೆದು. To draw towards one's self (ಆಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 81; Ćpr. 3, after 102; 4, 78; 6, after 91; Bp. 20, 6; 39, 63; 46, 65; J. 4, 70; 28, 59);—to take (Śmd. 157; Rśv. 5, after 25; 6, after 11; J. 30, 28; Si. 221. 316. 300. 325; C.; Tĕ. ತೀ; Tu. ದೆ; *cf.* ತಿವಿ 4);—to betake one's self to. ತೆಗೆದಯ್ ಮೋಲ್ಪದ ಒಟ್ಟಿಯಂ (Śmd. 255);—to buy (My.);—to take away; to steal (ಕವರ್ ಟೆ. I, 47; My.). ಬಹಳದ ಬಳ್ಳವುಮಂ ತೆಗೆವುದು (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ Nr.); see Bp. 45, 19;—to take off; to remove (Ćpr. 4, 82; Bp. 47, 20; 49, 10; 52, 27; 58, 58; Rśv. 11, 7; J. 30, 24. 50; My.; Si. 231). ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಪಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯ ಜೇನು ತೆಗೆದಳನ್ತೆ (Prv.);—to seize. ಚೇಂಬಿಂ ತೆಗೆಯಲ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಿಸಹುದೇ? (Śś. 85); see Bp. 57, 37; Bh. 2, 4, 12; J. 31, 26. 27; Si. 265; to exact, to levy, (Tĕ. ತೀ);—to extinguish, to put out (My.; Tĕ. ತೀ);—to draw or pull, as an arrow on the bow. ವಿಟರಂ ಎಸಲೆ ತೆಗೆದ ಮದನನ ಸಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81); see Abh. P. 13, 87. 142; Rāghĕ. 17, 69; J. 4, 40. 41; 28, 41;—to pull (Bp. 32, 16);—to prolong as a note in music, etc., to drawl (My.; B. 2, 1); to drag. ತೊಡರೆ ವಿಾನ್, ಮೃಗಲಾಂಛನಥೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನೊತ್ತಿ ತನ್ದಡಸಿ ಬಾನೊಡ್ಡಿಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೆ ಒನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರೋಳಿಗಳ್ (Lĭlv. 3, 2);—to take up, to lift (Rśv. 5, 39; Śśv. 4, 26; T. ತೆವು, a taking up);—to take out of; to extract; to obtain (Bp. 42, 2; Ć. Bp. 11, 11; Si. 312; B. 2, 11). ಹಗೆಯಮೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾಯಿ ಹಾಕುವ ವರನ್ನಜ್ಞೆಯನು, ತೆಗೆಯುವವರನ್ನಜ್ಞೆಯದು (Prv.);—to open, as a door (Bp. 47, 24; 57, 43; Si. 112; My.; Prv. s. ಬಲ್ಲಿದ);—to undertake, to begin, to pick up, as a war, a quarrel (Rśv. 5, 124; Bh. 1, 8, 7; My.);—to bring in, as a word (Bh. 1, 8, 56);—to assume, as a birth (My.);—to employ, to use, as a grammatical form (Śmd. 230), as sounds (B. 1, 6);—to vaccinate (B. 4, 220 in ಮಯ್ನಿ-; My.);—to draw, as a line, a picture, map, etc. (B. 1, 15; 3, 97; 5, 169; My.; see ಚಿತ್ರ-);—to bore, as a hole (B. 5, 181; My.);—to take out, as an eye with an arrow (Bp. 18, 71. 74);—to do, as embroidery (see ಕಸೂತಿ-);—to find out, to devise, as a means, an expedient (My.; B. 4, 222; 5, 170. 171. 173. 175. 179. 227; Tĕ. ತೀ);—to inquire, to ask about, as about tidings (B. 5, 281; My.);—to bear, as the similitude of, to represent. ಈ ನುಡಿಗಳೇಕೆ ಇನ್ತು ತೆಗೆದವು ನಿಮ್ಮ ಸಾಮ್ಯವನು? (Bp. 58, 33);—to dig, as a channel, etc. ಕಱುದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ನೂಡಿದ ತೊಜೆ (ಕುಲ್ಯೆ Nr.; My.; Tĕ. ತೀ). **2,** to be taken away, to be removed; to become less or diminish; to disappear (Bh. 1, 5, 5; My.; Si. 83; Tĕ. ತೀ). — ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರು. To bring, as water, a horse, etc., etc. (My.). — ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು. To take away, as water, a horse, etc., etc. (My.). — ತೆಗೆದು ಹಾಕು. = ತೆಗದು-. To throw down (My.). ಅವನನ್ನು ಪಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ್ದ ತೆಗೆದು

ಹಾಕದರು (B. 5, 52); to remove (5, 179. 227; My.); to raise, as a siege (My.). ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕ (5, 53); to discharge, as from office (5, 264; My.); to strike off; to annul (My.). — ತೆಗೆಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to take, etc.; to allow to vaccinate. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಯ್ಲಿ ತೆಗೆಯ ಗೊಡುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 223).

ತೆಗೆ tĕgĕ. 2. = ತೆಕ್, etc., in ತೆಗೆ ತೆಗೆದು (Bp. 29, 18; 36, 47; Rsv. 5, 117). — ತೆಗೆ ತರ್. = ತೆಗ ತರ್. (V. 37, 96).

ತೆಗೆ tĕgĕ. 3. Taking, etc. See ಎತ್ತುತೆಗೆ, ಕಾಲ್ತೆಗೆ No. 1. **2,** a kind of infinitive of ತೆಗೆ 1. — ತೆಗೆನೆಜ್. To pull (the bow-string) to its full extent, *i. e.* so as to reach the ear (ಆಕರ್ಣಾನ್ತ Śmd. Dh.; Abh. P. 14, 176; Grj. 8, 44; Rśv. 6, after 97; Śśv. 4, 21; 4, after 24 & 46).

ತೆಗೆ tĕgĕ. 4. (= ತೇ 1). To retreat, to flee (ಪಲಾಯನ Śm. 81; Grj. 6, 38; Bp. 60, 23; Râm. 5, 8, 74; Tĕ. ತೆ).

ತೆಗೆ tĕgĕ. 5. (= ತೇ 2). To grind one substance on another, as sandalwood on a stone (My.).

ತೆಗೆಯಿಸು tĕgĕyisu. = ತೆಗಸು 1, etc. To cause to take or take off (Bp. 5, 58), etc.

ತೆಗೆಯುವಿಕೆ tĕgĕyuvikĕ. Disappearance, concealment (ಅಪವಾರಣ, ಅಚ್ಛಾದನ Si. 438), etc.

ತೆಗೆಸು tĕgĕsu. = ತೆಗಸು 1, etc. (Bh. 1, 10, 14).

ತೆಗ್ಗು tĕggu. = ತಗ್ಗು 2. (ಆವಟಿ, ಕುಣಿ, ಗರ್ತ, ಗುಣ್ಡಿ G.; B. 3, 124; 5, 174). — ತೆಗ್ಗು ತೆವರು. dupl. = ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆ. (ವಿಷಮ Čb.). — ತೆಗ್ಗು ಬೀಳು. A hole to be formed. ತೆಗ್ಗು ಬಿದ್ದ ಗಲ್ಲ (ಗುಣಿಗಲ್ಲ G.).

ತೆಂ teñ. 1. ತೆಙ್. (= ತೆಂಕ). The south. (T., M. ತೆನ್). — ತೆಂಗಾಳಿ. (Śmd. 89. 209). South wind (My.).

ತೆಂ teñ. 2. ತೆಙ್. = ತೆಂಗು 1. (T. ತೇ). — ತೆಂಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. A cocoanut. (Tĕ. ತೆಂಕಾಯಿ, ಟೆಂ-). See ಜಿನ್ದೆಂಗಾಯ್.

ತೆಂಕ tĕñka. = ಟೆಂಕು, (ಜೆಂ 1), ಜೆಂಕಲ್ (Śmd. 145), ತೆಂಕು 2, ತೆಮ್ಬು. The south (My.; T. ತೆಙ್ಕು, M. ತೆಕ್ಕು). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳೆಲ್ಲ! ಎನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (145). ತೆಂಕನಾಡ ಮಜಿಯಲ್ಕೆನ್ದುಂ ಮನಂ ಬರ್ಕುಮೆ? (164). — ತೆಂಕಣ್. -ಅಣ್. (Śmd. 134. 135). Belonging to the south; the south. Declension: ತೆಂಕಣ, ತೆಂಕಣಿಂ (135); ತೆಂಕಣ (C.; B. 3, 24), ತೆಂಕಣಕ್ಕೆ (B. 4, 67), ತೆಂಕಣಿನ್ನ (My.). — ತೆಂಕಣಂ. -ಅಂ. (Śmd. 136). A man of the south. — ತೆಂಕಣ ಕಡಲ್. -ಕಡಲ್. The sea of the south (J. 18, 7). — ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ. A south wind. ತೀಡುವ ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿಯುಮದೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸಿದುದೊ! (Śmd. 24). ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಮುಂಕುಮಬೆ ಬರಮೀತು (Prv.). — ತೆಂಕಣ ದೆಸೆ. The southern quarter or point; the south (ಯಾಮ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣೆ, ಆವಾಚಿ Hlâ.). — ತೆಂಕಣ ದೇಶ. The southern country. ತೆಂಕಣ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕೊಂಕಣ ಕೆಟ್ಟ (Prv.). — ತೆಂಕಣವಂಕ. (Śmd. 196; Mdb. ತೆಂಕಣ ಪಕ್ಕ). = ತೆಂಕವಂಕ, q. v. — ತೆಂಕದೆಸೆ. = ತೆಂಕಣ ದೆಸೆ. (J. 16, 46). — ತೆಂಕಮುಖವಾಗಿ. Towards the south (J. 10, 1). — ತೆಂಕವಕ್ಕ. See ತೆಂಕವಂಕ. ತೆಂಕವಕ್ಕದೊಳ್ ಆಸಂಖ್ಯಬಲಂ (Śmd. 196 Mdb.). — ತೆಂಕವಂಕ. -ಪಂಕ or ಪಕ್ಕ. (Śmd. 196; Mdb. ತೆಂಕವಕ್ಕ). The southern side.

ತೆಂಕಲ್ tĕñkal. = ಜೆಂಕ (Śmd. 145), ಟೆಂಕಲು, ಜೆಂಕಲು. (ಆವಾಚಿ, ದಕ್ಷಿಣ Mr. 58; My. as ತೆಂಕಲು). ತೆಂಕಲಾದುದು (ಆವಾಚೀನ, ಆವಾಕ್ Hlâ.; ಆವಾಚೀನ Mr. 58).

ತೆಂಕಲು tĕñkalu. = ಜೆಂಕಲ್, etc. ತೆಂಗಿನ ಮರ ತೆಂಕಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ತೆಂಕು tĕñku. 1. (Śmd. 48). = (ತೆಕ್ಕು 2), ತೀಕು 1. To be afloat, to float, to swim (ಪ್ಲವನ Śmd. Dh.; Čpr. 5, after 39; Abh. P. 5, 55; 13, 64. 79); to faint (Grj. 9, 89). — ತೆಂಕಾಡು. -ಅಡು. To float (v. i.) or swim about (Čpr. 1, 51; 8, after 44; Grj. 2, 63; 7, after 11; 9, 54; V. 9, 63).

ತೆಂಕು tĕñku. 2. = ಜೆಂಕ, in ಜೆಂಕುಕಡೆ (My.).

ತೆಂಗಲೆ tĕñgalĕ. A certain Vaishṇava mode of putting the nâma, drawing a line down the middle of the nose, as is done by southerners (My.). *Cf.* ಬಡಗಲೆ.

ತೆಂಗು tĕñgu. 1. = ಟೆಂಗು, ತೆಂ 2. The cocoa-nut palm, Cocos nucifera Lin. (ನಾರಿಕೇರ, ಲಾಂಗಲಿ Nr.; ನಾರಿಕೇಲ Mr. 112; My.; T.; M. ತೆಙ್ಙು). ತೆಂಗಿಗೂ ದೇವಗೂ ಹಂಗ ಮಾಡಲೆ ಬೇಕು; ತೆಂಗಿನ ಮೊದಲಿಗೆ ನೀರೆಜ್ಜಿಯೆ ಕಡೆಯಲಿ ಹಿಂಗದೀವನ್ತೆ (Sp.). See Čpr. 3, 15; Rśv. 2, 48; J. 19, 6; Prll. 3, 3; ಎಳೆ-, ಚಿಪ್ಪಿಂಗು. — ತೆಂಗಿನ ಕಾಯ್. -ಕಾಯಿ. -ಕಾಯು. A cocoa-nut (B. 2, 11. 20). ನೀರು ಆಟ್ಟಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (G. 181). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೊಯಿತ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯು (Dp. 54). — ತೆಂಗಿನ ಮರ. = ತೆಂಗು. (Si. 166). ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆ ಕಟ್ಟಿದ. — ತೆಂಗಿನ ಮರ ತೆಂಕಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು. — ತೆಂಗಿನ ಮರ ಯಾಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಿ? ಆನ್ದರೆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋದಕ್ಕೆ ಆನ್ದ. — ತೆಂಗಿನ ಮರ ಏಲಿಯವನನ ತಿಕಾ ಎಲ್ಲಿತನಕ ಹಿಡಿದಾನು (or ಎತ್ತಿಯಾನು)? (Prvs.). (For Tu. ತಾರೆ, the cocoa-nut palm, the ತಾಲ, the palmyra, *cf.* ತಾಳಿ 2, ತಾಳೆ 3, ತಾಬ್ 1).

ತೆಂಗು tĕñgu. 2. To perch (see ದಿಗಿಸು). See ತೆಂಗುಹ.

ತೆಂಗುಹ tĕñguha. The descending or perching of birds (ಪಕ್ಕಯೆಜಿಗುಹ Śmd. II; Čt. II, 101; ಪಕ್ಕಯೆಜಿಗೂದು Kk. 86; ಪಕ್ಕಯೆಜಿಗುವುದು Śm. 30).

ತೆಜಿಸು tĕjisu. Tbh. of ತ್ಯಜಿಸು. (My.).

ತೆಟ್ಟುಂ tĕṭṭum. (fr. ತೆಜ್ 1). In an opened way. — ತೆಟ್ಟುಂ ತೆಜ್. To become fully opened, *i. e.* to be heard far around (Čpr. 7, 88).

ತೆಣಜಿ tĕṇaru. To groan (Abh. P. 12, 35; 13, 67; *cf.* T. ತಳಿರ್ = ಉಬ್ಬುಗೆಜ್ಜೆ).

ತೆಣ್ಬಿಸು tĕṇṭisu. To cause to winnow. ತೆಣ್ಬಿಸಿದಂ (Śmd. 273 Mdb.).

ತೆಣ್ಬು tĕṇṭu. (= ತವಟು, etc.). To winnow (corn by casting it gently up in a mŏṛa or fan, ಶೂರ್ಪಕರಣ Śmd. Dh.; T. ತೆಳ್ಳು).

ತೆಣ್ಡೆ tĕṇḍĕ. = ತೆವಡೆ 1. The state of being entwined, matted or entangled (as hair from filth, My.); a small bundle, as of grass, etc. (My.; see ತೆತ್ತು 2). — ತೆಣ್ಡೆ ಸುತ್ತು. To tie some growing sugar-canes together in order to prevent them from falling (My.).

ತೆತ್ತದು tĕttadu. An adverb with final ದು (Śmd. 388. 389). ತೆತ್ತದೆನ್ದು ತೀರದೆವ್ವುರ್ಗಂ (389, o. r. ತೆಕ್ಕದೆನ್ದು ತಿರ ದೆವ್ವುರ್ಗಂ).

ತೆತ್ತಿ tĕtti. = ತತ್ತಿ (My.; Tu.).

ತೆತ್ತಿಗ tĕttiga. (fr. ತೆತ್ತು 2). A man is entwined or closely bound to: a servant (Bp. 23, 30; 29, 29; Bh. 6, 2, 16; 8, 27, 34). **2,** a connection, a friend (Râm. 4, 3, 20; J. 20, 14; 26, 6).

ತೆತ್ತಿಸು tĕttisu. 1. To cause to pay. ತೆಱಗೆ ತೆತ್ತಿಸಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ದಾಪಿತ, ಸಾಧಿತ Si. 364, *only* in Si., also p. 263).

ತೆತ್ತಿಸು tĕttisu. 2. To bring into close connection: to cause to enter as nails (Čpr. 7, after 96) or arrows (J. 25, 47), to set, as precious stones (Rśv. 8, 3; 8, after 5; V. 4, 33), to insert, as decorations in a street (Bp. 4, 3), as an ornament in the nose (12, 21);—to pierce through, as a pointed object (Rśv. 10, after 31);—to bring in contact with, as the lower part of an arrow with the bow-string. ತೆತ್ತಿಸುವ ಹಿಳುಕು (ಕರ್ತರಿ, ಪುಂಖ Mr. 295);—to pierce, as with an arrow (Bh. 8, 26, 7; J. 14, 4). **2,** to enter, to pierce (J. 12, 25; 23, 40; 25, 40). ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು (ಪಣ್ಣಿದ ಮೌಕ್ತಿಕ, ರಜತ Nn. 104).

ತೆತ್ತೀಸು tĕttīsu. Thirty-three (Mhr. ತೇತೀಸು; Râm. 6, 50, 6; Bh. 1, 20, 56).

ತೆತ್ತು tĕttu. 1. P. p. of ತಿಱ್, ತೆಱು. Having paid, etc.

ತೆತ್ತು tĕttu. 2. To intertwine, to interweave, to twist (T. ತೆತ್ತು, ತೆಡ್ಡು; M. ಚೆಟ್ಟು, closeness; *cf.* ಕುಟ್, ಕಟ್ಟು, ಕೆತ್ತು 3). **2,** to be twisted, to twist (Bh. 8, 23, 5); to be connected or befriended (J. 26, 6).

ತೆತ್ತು tĕttu. 3. — ತೆತ್ತುವಿಗ್ಗಡೆ. = ತೊತ್ತು-, q. v.

ತೆನಸು tĕnasu. = ತಿನಸು 2, etc. (My.).

ತೆನೆ tĕnĕ. 1. (A point); a spike, an ear of corn (ಕದಿರ್ Śm. 105; ಕಣಿತ, ಧಾನ್ಯಶೀರ್ಷಕ Hlâ.; My.; T. ಚಿನ್ಪೆ, M. ಚನೆ, to branch out; T. ಚಿನ್ಪೆ, M. ಚಿನೆ, ಚನೆ, branching out, as an ear of corn; M. ತೆಲ್ಲು, a point; see s. ಕೆಯ್ 5). ಧಾನ್ಯದ ತೆನೆ (ಕದಿರ್ Ćt. II, 14; Śm. 66). ಸಸ್ಯದ ತೆನೆ (ಕಣಿತ, ಸಸ್ಯಮಂಜರಿ Nr.; see Si. 305). ಬಿಳದ ತೆನೆ (ಕಣಿತ Mr. 372). ತೆನೆ ತಿನ್ದ ಎತ್ತು ತೆವರಿಯನ್ನು ಏಱುತು (Prv.). **2,** the upper part or coping of a wall, the top of a rampart, a merlon of a fort (Čpr. 1, 108; Râm. 6, 11, 2; Č. Bp. 42, 22; My.). ಕೋಟೆಯ ತೆನೆ (ಪ್ರಾಕಾರಾಗ್ರ, ಕಪಿತೀರ್ಷ Hlâ.; ಕಪಿಶೀರ್ಷ, ಕೋಟಿಯಗ್ರ Nn. 149). See ಕೊಬ್ಬು-, ಜಳ್ಳು-, ಕೋಟೆದೆನೆ, ಪಣ್ಡೆನೆ, ಪಾಲ್ದೆನೆ, ರನ್ನದೆನೆ, ಸೀ-. — ತೆನೆಗಿಡ. The Indian millet, Panicum italicum Lin. (St. & Pl.). — ತೆನೆಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. The parapet on a rampart, or the top of a merlon (Čpr. 1, 113; J. 3, 21). — ತೆನೆ ತೆನೆ. rep. (Bp. 16, 18). — ತೆನೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To get ears (Čpr. 1, 90).

ತೆನೆ tĕnĕ. 2. = ತನೆ, etc. (My.). ತೆನೆಗೆ ಬನ್ದು (My.). — ತೆನೆ ನಿಲ್ಲು. The embryo to remain, not to miscarry, as a cow (My.). — ತೆನೆಯಾವು. = ತನೆಯ ಆವು. (My.).

ತೆಪ್ಪ tĕppa. 1. = ತಪ್ಪನೆ, etc. — ತೆಪ್ಪ ತೆಪ್ಪನೆ. rep. ತೆಪ್ಪ ತೆಪ್ಪನೆ ಪುರುಳ್ (Śmd. 229 Mḍb.).

ತೆಪ್ಪ tĕppa. 2. (Śmd. 48). (*fr.* ತೇಲ್, *cf.* ತಂಕು 1). A float, a raft (ತಳ್ಳ, ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ Hlâ.; ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ, ಕೋಲ Nr.; Si. 84; ಉಡುಪ, ತರಿ G.; My.; Tu.; T. ತಕ್ಕೈ, ತೆಪ್ಪ, ತೆಪ್ಪಲ್, ತವಣ್ಣೈ; Tě. ತೆಪ್ಪೆ, ತೇಪೆ, ತೇಟಿಕೆ; Mhr., H. ತರಾಫಾ, ತಾಫಾ). ತೆಪ್ಪ ಹಜ್ಜುದರೆ ದೋಣಿ. — ತೆಪ್ಪ ಹಜ್ಜುದರೆ ಮುಪ್ಪಿನವನೇ ಸಾಯುವನೋ? (Prvs.). See ಬಲುಡೆಪ್ಪ; Abh. P. 13, 79; Śśv. 5, after 14. — ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವ. -ಉತ್ಸವ. Rowing an idol in a decorated boat up and down an illuminated tank at the time of a yearly jâtrĕ (My.).

ತೆಪ್ಪಗೆ tĕppagĕ. = ತೆಪ್ಪನೆ. (*fr.* ತಪ್ಪು). At leisure, at ease; comfortable; well (My.).

ತೆಪ್ಪನೆ tĕppanĕ. = ತೆಪ್ಪಗೆ. (My.).

ತೆಪ್ಪರ್ಪೋ tĕpparpō. **ತೆಪ್ಪರ್ಪಿ.** = ತೆರ್ಪಜ್. To become conscious, to recover one's senses, to recover from fainting. (Tě. ತಪ್ಪಲು, ತಪ್ಪಿಲು, to recover from illness; to escape from danger). ತಪ್ಪತ್ತು ಕೊಣ್ಡನು (My.). **2,** to animate (ಚೇತನಕರಣ Śmd. Dh.). ತೆಪ್ಪತ್ತಂ (Śmd. 285).

ತೆಪ್ಪರ್ಪಿಸು tĕpparpisu. = ಪಿಪ್ಪಜಿಸು. To recover one's senses, to become conscious, to start up, to awake (My. with ಕೊಳ್ಳು).

ತೆಬ್ಬು tĕbbu. To fly or jump about (?). (ಮೃಗಂಗಳ್) ನೂಸಿದವು ದೆಸೆಗೆ, ತೆಬ್ಬಿದವು, ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆ ಹಱಿದು ಉಬ್ಬಿ ಪಾಯ್ದುರೆ ವೇಡೆಯವರಿಗೆ ಹಬ್ಬುಮಾಯ್ತು (Bh. 3, 13, 25). ತೆಬ್ಬಿ ತುಳುಕುವ ಕಣಿಯ ಕಣೆ (ಎಮ್ಬ) ಕರಹಬ್ಬ ಹರಡುದು (8, 26, 56).

ತೆಮರ್ tĕmar. 1. (Śmd. 58). = ತೆವರ್ (128), ತೆವರು 1 q. v. ತೆಮರ್ಗಳ್ (52).

ತೆಮರ್ tĕmar. 2. = (ತಿಮಿರ್ 1), ತೆವರು 2. To rub (Rśv. 12, 55); to rub out, to destroy (V. 5, after 39; Śśv. 5, 40).

ತೆಮಳ್ದು tĕmaldu. To collect, to gather, to heap up, to accumulate (ಜಯನ Śmd. Dh.; *cf.* ತಿಣಿ, ತಿಮ್ಬು 2, ತೀವು). ತೆಮಳ್ದಿ ಕೊಣ್ಡು ಮನ್ದಾಸಿಲನ್ ಒಯ್ವುತಿರ್ಪ ತಸಿಗಮ್ಬು (Čpr. 7, 49).

ತೆಮ್ಬು tĕmbu. = ತೆಂಕ, etc. — ತೆಮ್ಬೆಲರ್. -ಎರಲ್. = ತೆಮ್ಬೆಲರ್, q. v. — ತೆಮ್ಬೆಲರ್. -ಎಲರ್. (Śmd. 210, o. r. ತೆಮ್ಬೆರಲ್). South wind.

ತೆಮ್ಮಲ್ tĕmmal. A mass, a multitude, etc. (ತಿನ್ತಿಣಿ, ತಣ್ಪು, ತುಱುಗು, ತೋಪು, ತೊಪ್ಪಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, etc. Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ತೇಂಕ, etc. Śs.; Tě. ತೆಮ್ಪೆ; *cf.* ತಿಟ್ಟು 1, ತಿಮ್ಬು 2, ತೆವರ್ 1, ಪಿಮ್ಮಿ).

ತೆಯ್ಯ tĕyya. **ತಯ್ಯ.** (= ತಗ 1). Stop, delay (ತಡವು Ćt. I, 55, o. r. ತ್ಯಯಮಿನಲ್ ನಡೆದುದು).

ತೆರ tĕra. = ತೆರವು (Śmd. 56). The state of being balled or heaped one upon the other, a mass, etc. (see T., M. s. ತೆರ). — ತೆರ ತೆರ. rep. ತೆರ ತೆರದ ಕಲ್ಲೋಲಮಾಲೆಗಳ ಲೀಲೆಗಳ... ಗಂಗೆಗವಸಿಜೆ ಬನ್ದಳು (J. 19, 5).

ತೆರಟು tĕraṭu. To make round (T. ತಿರಟ್ಟು); to roll up: to tuck up (a garment when passing a river, My.); to join, to unite (T.; see ತೆರಳು 2, ತರೆ).

ತೆರಣ್ಟು tĕraṇṭu. (Śmd. 48). To make a gift of raiment to the bride and bridegroom at a wedding (ನಿವಸನೋದ್ವಹನ Śmd. Dh.; ಮದುಮಕ್ಕಳ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ Cm.; ಉಡುಗುಜ್ಜೆ ಮಾಡು G.; *cf.* ತೆಲ್ಲಟ್ಟು, etc.).

ತೆರಯಿಸು tĕrayisu. (or ತೇರಯಿಸು, q. v.). ತೆರಯಿಸಿದಂ (Śmd. 65). ತೆರಯಿಸಿದಂ or ತೆರೈಸಿದಂ (189).

ತೆರವು *tĕravu.* (Šmd. 247). = ತೆರ, q. v.

ತೆರಳ್ *tĕraḷ.* = ತೆರಳು 1. To move, to stir; to move or be shaken about; to tremble, to shake, to quiver;—to move on or forward, to proceed; to go, to go away, to set out, to depart (Tĕ. ತರಲು, ತೆರಲು; *cf.* ತಳರ್ 1). ತೆರಳ್ದಂ (Šmd. 55). ಒಡೆಯನ್ ಅಟ್ಟಿದೊಡೆ, ಅನ್ತು ಮೀಲ್ವರಿದೊಡೆ ತೆರಳ್ವೀಡುವುದು ಎೀರವೆ? (Bp. 46, 51). ಸೀಮನ್ತಿನೀಗಣಸಹಿತರುಳ್ಮಣಿಯ ದಣ್ಡಿಗೆ ತೆರಳ್ದುದು (J. 33, 20). See Čpr. 4, 50; 7, 70; 8, 73; Abh. P. 11, 141; J. 2, 29. 57; 13, 22.

ತೆರಳಿಕೆ *tĕraḷikĕ.* 1. (= ತೆರಳ್ಕೆ 1). A wrong form for ತೆರಳ್ಕೆ (Šmd. 248). Moving; coming forth; moving onwards, marching, going (Bh. 2, 4, 9; 7, 3, 19; J. 30, 11).

ತೆರಳಿಕೆ *tĕraḷikĕ.* 2. = ತೆರಳ್ಕೆ 2.

ತೆರಳಿಚು *tĕraḷiču.* = ತೆರಳ್ಚು 1. To cause to move or to tremble; to cause to go away, etc. (Bh. 1, 20, 56; J. 7, 58).

ತೆರಳು *tĕraḷu.* 1. = ತೆರಳ್. ತರತರದ ತೆರೆ ನಡೆವ ಧರದಲಿ ತೆರಳಿ ನಡೆವ ವಹಿತ್ರದನ್ತೆ (Bp. 8, 9). ಅಖಣ್ಡತತ್ವಂಗಳು ತೆರಳುತಿರೆ (17, 18). ಈ ಸುದತಿಯ ಕಟಾಕ್ಷಪಾತಕೆ ತೆರಳಿ, ಮುನ್ದಕೆ ಹೋಗ ದಾರದು (40, 8). ಧೃತಿಯಂ ಬಿಡದೆ, ತೆರಳುವೆಂ (44, 6). ಅಲ್ಲಿರ್ದು, ತೆರಳಿ, ನಡೆ ತಪ್ಪಾಗಳ್ (47, 51). ಪೊರಳಿ ಪೊರಳಿ, ಉಜ್ಜಿ ತೆರಳೊ ಲಿಂಗೋತ್ತರಂ (57, 45). ಪೊರಳಿ ಪೊರಳಿ, ಅನ್ತಿರದೆ ಪಥದೊಳು ತೆರಳುತಿರೆ (57, 60). ಸರ್ವಗವತೆಯಲಿ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿನ್ದ (Bh. 2, 4, 9). ಕಣೆ ಕಣೆಗೆ ತೆರಳಿದುದು ಕಣೆ (8, 23, 7). ಸುರವನ ಅಯುಧಪತಿಗೆ ಕುಲಗಿರಿ ತೆರಳುವನ್ತಿರಲ್ (8, 23, 22). See Prv. s. ದುರುಳ. **2,** to remove (Bp. 35, 38).

ತೆರಳು *tĕraḷu.* 2. To ball itself (Bp. 27, 4); to become round (T. ತಿರಳ್, ತಿರಳು; M. ತಿರಳು); to coalesce, to join (T., M.); to be numerous (T.); to be amassed, to come together, to assemble. (See ತತ್ತಿ, ತೆತ್ತಿ, ತೆರಟು). ಎಲ್ಲಾ ಸೇನೆಯೂ ತೆರಳುವುದು (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ, ಸರ್ವಾಳ, ಸರ್ವಸನ್ನಹ Nr.).

ತೆರಳೆ *tĕraḷĕ.* 1. = ತಿರುಳೆ, etc. Sap, pith, etc. — ತೆರಳೆಯ ಹುಳು. A silk-worm. ತೆರಳೆಯ ಹುಳು ಮುಳುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ವಾಡಿದುವ ಬಿಡಿಸಿ ನೆನ್ದು ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ Nr.). 2, a worm or insect living in fruits (Abhâ. 1, 37, o. r. ತಿರುಳೆಯ-).

ತೆರಳೆ *tĕraḷĕ.* 2. A round lump (My.).

ತೆರಳ್ಕೆ *tĕraḷkĕ.* 1. (Šmd. 248). = ತೆರಳಿಕೆ 1. Moving; trembling, quivering; setting out, etc. (ಸಂಚಲ Čt. I, 3; Čpr. 1, 95; Grj. 6, 11).

ತೆರಳ್ಕೆ *tĕraḷkĕ.* 2. A mass, a multitude, a row, a file (ಗೊನ್ದಣಿ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳಿ, ಬಳಗ, etc. Šm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ದೊನ್ದುಳಿ, ನೆರವಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Grj. 10, after 79; V. 7, 28; T., M. ತಿರಟ್ಟು).

ತೆರಳ್ಚು *tĕraḷču.* 1. = ತೆರಳಿಚು. To cause to move; to cause to tremble; to cause to go or set out, etc. (ಚಲನ Šmd. Dh.; Čpr. 8, after 4; J. 25, 27).

ತೆರಳ್ಚು *tĕraḷču.* 2. To amass, to join, etc. (ಚಯನ Šmd. Dh.; Čpr. 3, 63; Šśv. 2, 60; see ತೆರಳು 2).

ತೆರಿಮೆದ್ದು *tĕri(-)mĕddu.* A minute, annual plant, Linum mysorense Heyne (Z.).

ತೆರೆ *tĕrĕ.* A wave, a billow (ವೀಚಿ, ಭಂಗ, ತರಂಗ, ಊರ್ಮಿ Hlâ., Nr.; ವೀಚಿ, etc., ಅಲೆ Si. 81; ವಹಣಿ Bhn. 15; C.; Tĕ.; M. ತಿರೆ; T. ತಿಸ್ಸೆ; M. ತಿರೆ, T. ತಿಪ್ಪೆ also: a river; a roll, as of paper; a coiling, as of a snake; a mass; T. ತಿಪ್ಪೆ, M. ತಿರೆ, to ball itself; to roll, as waves; to crumple, wrinkle; to roll up or fold, as mats, leaves, paper; *cf.* ತೆರ). ನೀರ ತೆರೆ (ವೀಚಿ Nn. 5. 107; ಧಾರ, ತರಂಗ 12; ಜಲಭಂಗ 102; ಉತ್ಕಲಿಕೆ 164). ಘನವಾದ ತೆರೆ (ಉಲ್ಲೋಲ, etc. Si. 81). ತೀರಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತೆರೆಯ ಭಯವೇನು? (Prv.). See Šmd. 79. 286; Čpr. 5, 40; Bp. 20, 17; 35, 10; Rśv. 2, 59; Č. Bp. 42, 14; B. 4, 38; Jns. 42, 63; ಕಞ್ಚುವೆರೆ, ಪೆರ್ತೆರೆ, ಪೆರ್ದೆರೆ, ಪೆರ್ದೆರೆ. **2,** a fold; a natural fold of the skin, a wrinkle (ವಳಿ Čt. I, 59; ವಲಿ Kk 13, Šm. 35; ದೇಹಸುಕ್ಕು Šm. 105; T.). ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೈಯ್ಯ ತೆರೆ (ಪ್ರಾಣ್ಯಂಗಜ, ಬಲಿ Nr.). **3,** what can be rolled up and unrolled: a curtain, a cloth for concealing one's self, used also by huntsmen, a screen (ಅಪಟಿ, ಕಾಣ್ಡಪಟ, ಪ್ರತಿಸೀರೆ, ಯವನಿಕೆ, ತಿರಸ್ಕರಣಿ Hlâ.; ಕಾಣ್ಡ Nn. 116; ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪಟ Šm. 105; Čpr. 7, after 69; 8, 8; My.; Tĕ., T., M.). ಬೇಣ್ಟೆಯ ತೆರೆ (ಪಟಿಹ Šmd. I). ತೆರೇ ಕೊಟ್ಟು, ಮೊಲಿ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡೆ.—ತೆರೇ ತೆಗದು ಏಱಾವೇದುನ್ಬೇನ್? (Prvs.). See Bp. 18, 38; 60, 5; Rśv. 8, 118; ಇತೆರೆ, etc. — ತೆರೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The hand looked upon as a wave (Čpr. 7, 127). — ತೆರೆಗೆಯ್ಸು. -ಕೆಯ್ಸು. To have a curtain put up (V. 41, 5). — ತೆರೆಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. The crest or comb of a wave (Čpr. 5, after 39). — ತೆರೆದೆಗಸು. -ತೆಗಸು. To have a curtain removed (J. 31, 16). — ತೆರೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To remove a curtain (Rśv. 5, after 19). — ತೆರೆಪೊಡೆ. A pouch formed by folding a part of one's garment (ಮಡಿಲ್ Šmd. II, Kk. 76; ಸೋಗಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Kk. 49, Šk.). — ತೆರೆಬಟ್ಟೆ. A curtain (ಪ್ರತಿಸೀರೆ, etc., ಪರದೆ Si. 225). — ತೆರೆಯುಲಿ. -ಉಲಿ. The sound or roar of waves (Abh. P. 12, 80). — ತೆರೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold of waves, to follow their course (Rśv. 6, after 24). 2, to put a curtain up (Rśv. 5, after 19). — ತೆರೆವಿಡು. -ಪಿಡು. To let down a curtain (Mr. 204). — ತೆರೆವೆರೆ. -ಪೆರೆ. One wave to join the other (Bh. 1, 7, 2). — ತೆರೆವೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. The beating of waves (Rśv. 6, after 24). — ತೆರೆಸುತ್ತು. The state of being surrounded or covered with a curtain (Čpr. 6, after 88; 8, 8).

ತೆರೈಸು *tĕraisu* (or ತೇರೈಸು). = ತೆರವಯಿಸು, q. v.

ತೆಱಿ *tĕṟa.* 1. (fr. ತೆಱೆ 1). = ತೆಱವು 1. An opening, a clearing: the state of being clear or bright. **2,** a clearing: a way, a course; a manner, a form; a sort, a kind (ರೀತಿ Šmd. 20. 91 Cm.; T. ತಿಱಿ, ತಿಱಿನ್, ತಿಱವು; M. ತಿಱಿ, ತಿಱವು; Tĕ. ತೆಱ್ಚಿ, ತೆಱ್ದಿ open; a plain). ಬನ್ದ ತೆಱಂ (ಓರನ್ತೆ Čt. II, 73). ಪಲವು ತೆಱಂ (Šm. 119). ಭದ್ರ ಮನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ತಾನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱ ನಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮಿಜ ಕೋಮಂಗಳಿಂ ಪಟ್ಟುವುವು (ಸೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ತು ತೆಱನಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ವಶಿಷ್ಠಪ್ರಭ ಕೋಳಹಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು Nr.). ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮ! (Šmd. 183. 208). ತೆಱನಂ (Čpr. 5, 30; Mr. 531). ತೆಱದಿನ್ದೆ, ತೆಱದಿನ್ದಂ (Šmd. 20. 91. 194). ತೆಱದ (10). ತೆಱದೆ (Šm. 22). ತೆಱದಿಂ, ತೆಱದಿನ್ದ (J. 17, 2; 25, 5;

28, 4). ತೆರಿಯೊಳ್ (28, 36; Č. Bp. 5, 51). See Šmd. 45. 156. 266; Čpr. 2, 65. 74; Bp. 37, 53; 56, 24; 57, 15; Mr. 278; ಇತ್ತೆಪ, ಇರ್ತಿಜ, ಎರಿಯ್-, ಮೂಜೆಱಿ. — ತೆಱಂ. Used as an adverb (Šmd. 110): in a manner, etc. — ತೆಱಿ ತೆಱ. rep. (J. 33, 19). — ತೆಱಿಮ್ಬೊಳೆ. -ಂ-ಪೊಳೆ. To shine brightly or beautifully, to become clear or bright (ತೋರ್ಪಿನವೆದ ಕಾಸ್ತಿ Kk. 55; ತೋರ್ಪ ಕಾಸ್ತಿ Šm. 63). See Čpr. 5, after 39; Abh. P. 3, after 75; 9, 79; 10, 81; Rśv. 6, after 11; 8, after 5; 10, after 31.

ತೆರಿ tĕṟa. **2.** = ತೆಱಿದು, ತೆಱಿದು. P. p. of ತೆಱಿ 1 in ತೆಱಿ ಕೊಳ್ಳು, to open (My.).

ತೆರಿ tĕṟa. **3.** = ತೆಱವು 2, (ತೆಱಿ 2). (My.). ಅಪ್ಪನ್ತ ಹುಡಿಗಿ ಆಗ ಬೇಕು, ಇಪ್ಪಣ ಆಡ್ಡ ತೆಱಿ ಆಗ ಬೇಕು (Prv.).

ತೆರಿಗೆ tĕṟagĕ. = ತೆಱಿಸೆ. (B. 5, 119). — ತೆಱಿಗೆ ಕೊಡು. To pay taxes (B. 5, 116. 117. 118. 119). — ತೆಱಿಗೆ ದೊರೆ. Taxes to be got or to accrue (B. 5, 119). — ತೆಱಿಗೆ ಬೀಳು. Taxes to be laid upon or to be levied (B. 5, 117).

ತೆರಿದು tĕṟadu. = ತೆಱಿದು. P. p. of ತೆಱಿ 1. (My.).

ತೆರಿಪು tĕṟapu. = ತೆಱವು 1, ತೆಱಪು, ತೆಱ್ಪು. Opening; an opening, a gap; an interval, an interstice; room, place (ಎಡೆ Šmd. 135; ಅನ್ತರ, ಒನ್ದೆಡೆ Nn. 77; ವಿಸ್ತರ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 140; My.; Tĕ. ತೆಱಪೆ). ತೆಱಿಪಿಲ್ಲದುದು (ನಿಬಿಡ, ನಿವಿರೀತ, ದೃಢ, ಗಾಢ Hlā.). ಎರಡು ಕಾಲ ನಡುವೆ ಪನ್ನೆರಡಂಗುಲದ ತೆಱಿ ಪಾಗಿದ್ದಡೆ ವೈಶಾಖ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Čpr. 7, after 92; 7, 131; 8, 98. 100; Rśv. 5, 21; 10, after 31; J. 33, 19. **2,** cessation, intermission, as of sounds (Čpr. 3, 5), as of rain (My.; Tĕ.). **3,** leisure (My.; Tĕ.). ತೆಱಪಿಲ್ಲವೆನ್ತ, ತೆಱಿಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ತು, ಚರಿಗೆ ತಪಲೇ ಮೂಜಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). **4,** opportunity (My.). **5,** the state of being empty, as houses, boxes or vessels (My.). — ತೆಱಪುಗುಡು. -ಕುಡು. To give cessation, *i. e.* to cease (Grj. 9, 49). — ತೆಱಪುಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ತೆಱಪುಗುಡು. (Śśv. 3, after 35). — ತೆಱಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To gain place, *i. e.* to occupy more place (Grj. 3, 36). 2, to leave room (for others, My.).

ತೆರಿವಿ tĕṟavi. = ತೆಱವೆ. Opening. See ಕಣ್ಡಿಱವಿ.

ತೆರಿವು tĕṟavu. **1.** = ತೆಱ 1, ತೆಱಪು, etc. Opening (see ಕಣ್ಡಿಱವು). **2,** a way, a manner, etc. (My.). **3,** the state of being empty (My.). ಅವಳ ಆವೆರಡೂ ಕೆಯ್ ತೆಱವಿಲ್ಲದ್ದಱಿನ್ದ ಆ ಕಳ್ಳಡನನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟಳು (B. 4, 62); —the state of being open or vacant. ಜಾಕರಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೆಲಸಗಳು ತೆಱವಿರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 290); —leisure (My.). — ತೆಱವಾಗು. -ಆಗು. To become empty (My.; B. 4, 102). — ತೆಱವು ಮಾಡು. To empty (My.; B. 2, 23).

ತೆರಿವು tĕṟavu. **2.** = ತೆಱ 3. The price paid for a wife (My.).

ತೆರಿವೆ tĕṟavĕ. (Šmd. 247, o. r. ತೆಱವು). = ತೆಱವಿ. Opening (sees. ಕಣ್ಡಿಱವು); becoming manifest, appearing (Rām. 3, 6, 51).

ತೆರಿಸು tĕṟasu. = ತೆಱಿಸು 1, ತೆಱಿಯಿಸು. (My.).

ತೆರಿಹು tĕṟahu. = ತೆಱಪು q. v., etc. (ಅನ್ತರ Mr. 531; ಅವಕಾಶ, ಸ್ಥಾನ Nr.; ಅವಕಾಶ, ಅನ್ತರ Nr.). See Grj. 5, 38; Bp. 26, 51. 52; 37, 55; 49, 22; 51, 31. 34; Bh. 2, 13, 32. — ತೆಱಹುಗುಡು. -ಕುಡು. = ತೆಱಪುಗುಡು. (Grj. 2, after 106; J. 12, 20). 2, to offer or present place (Grj. 8, 37). — ತೆಱಹು ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To offer or leave room (Bh. 1, 12, 3). — ತೆಱಹುಮೋಱಿಯು. -ತೋಱಿಯು. To show a way (Rām. 5, 9, 2).

ತೆರಿಗೆ tĕṟigĕ. = ತೆಱಿಸೆ, ತೆಱಿಸೆ. Tribute; tax (My.; ಕನ್ನಾಡಿಯ G.). ತೆಱಿಗೆಯ ಹಣ (ಒಟ್ಟಪಜ G.). ತೆಱಿಪಿಲ್ಲನೆನ್ತ ತೆಱಿಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಚರಿಗೆ ತಪಲೇ ಮೂಜಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). See Si. 266. 364; Sp. s. ಮುತ್ತು. — ತೆಱಿಗೆ ಎತ್ತು. To levy taxes (C.; B. 4, 142). — ತೆಱಿಗೆ ಕಟ್ಟು. To assess or impose a tax (C.; B. 4, 80). — ತೆಱಿಗೆ ಕೊಡು. To pay taxes (C.; B. 5, 107). — ತೆಱಿಗೆ ಬಿಡು. To free from or quit taxes (B. 5, 54).

ತೆರಿಸು tĕṟisu. **1.** = ತೆಱಿಸು, etc. To cause to open (B. 4, 217; 5, 44. 211).

ತೆರಿಸು tĕṟisu. **2.** To cause to pay, as taxes, fines, etc. (My.).

ತೆರು tĕṟu. = ತೆಱ್. To pay (My.). P. p. ತೆತ್ತು (My.). ತೆಱುವ (J. 25, 12). ತೆಱಲಾಪರೆ (if thou etc.) ಹೊಣೆಯಾಗು! —ತೆತ್ತಪ್ಪ ಬಾಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು?—ಬರುವದು ಕಡಮೆ ಯಾದರೂ ತೆಱುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ದಣ್ಡ.

ತೆರುವಿಕೆ tĕṟuvikĕ. Paying, etc. ಪೊಗದೀ ತೆಱುವಿಕೆ (ದಾನ Si. 263).

ತೆರೆ[1] tĕṟĕ. **1.** To be unclosed; to be uncovered; to open (v. i., ಆನಾವರಣ Šmd. Dh.; My.). P. ps. ತೆಱದು, ತೆಱಿದು. ತೆಱಿದ ಕೆಣ್ಡವ ಮೆಟ್ಟಿ ಮುಱುಗುವಾ ತೆಱನ್ತೆ ಜಱಿಯದರ ಕೂಟ (Sp.). ತೆಱದ ಕೆಟಿಪಿಯಿನ್ದ ಬೆಕ್ಕು ಹೊಕ್ಕತು (Prv.). See Čpr. 4, 62. 63; 5, 40; Bp. 46, 56. 58; J. 28, 36. **2,** to make open, to open; to uncover; to unfold (ಉದ್ಘಾಟನ Šmd. Dh.; My.; T. ತಿಱಿ, M. ತುಱಿ, to open; to show the way; Tĕ. ತೆಱುಕು). ಉಭಯಧಾಪಾನ್ತಮಂ ತೆಱದು (Mr. 5). ಬಾಯಂ ತೆಱಿದು (Rśv. 5, after 120). ತೆಱಿಯ ಬಾರದು ಕಣ್ಣ (J. 4, 10). ತೆಱದು ಬನ್ದ ಬಾಗಲಿನ್ದ ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕ.—ಕಲ್ಲೇಗೆ ಬಾಯಿ ತೆಱದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಆದೀತೇ?—ತೆಱಿಯ ಲಾಪದ ಕಣ್ಣು, ಹೊಲಲಾಪದ ಹೊಜ್ (Prvs.). See Bp. 15, 21; 28, 49; 43, 49; 51, 81; 60, 31; B. 4, 71; ಕಣ್ತೆರೆ, ಪಲ್-, ಬಾಯ್-, etc. — ತೆಱಿಯೆ ನುಡಿ. To unfold, to bring out in all the details, to declare (Abh. P. 9, after 93).

ತೆರೆ[2] tĕṟĕ. **2.** (= ತೆಱ 3). Tribute; tax (ಕರ Šmd. Dh.; T. ತಿಱ್ಪಿ, M. ತಿಱಿ). See Bp. 27, 52; ಸಬಳಗದ್ಯಾಣದೆಱಿ. — ತೆಱಿದಿಱ್-. -ತಿಱ್. To pay tribute or taxes. ತೆಱಿದೆತ್ತಂ (Šmd. 200).

ತೆರೆ[3] tĕṟĕ. **3.** Opening, the state of being opened. See ಕವಿದೆಱೆ.

ತೆರೆಗೆ tĕṟĕgĕ. = ತೆಱಿಸೆ. ಹೊಲದ ತೆಱಿಗೆ (G. 374). ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ತೆಱಿಗೆಯ ಹಣ (ಧಾಗಥೇಯ G.).

ತೆರೆಯಿಸು tĕṟĕyisu. = ತೆಱಿಸು, etc. To cause to open. See ಎವೆದೆಱಿಯಿಸು.

ತೆರ್ಪರ್ tĕṟpar. (tĕṟpar). = ತೆಪ್ಪಜ್. (ಮೂಱ್ಪೆ ತಿಳಿ Šmd. II; Kk. 91).

ತೆರ್ಪು tĕṟpu. = ತೆಱಪು, etc. ತೆರ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಇಡು (ಅಡಕು, ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಡು G.).

ತೆಲಗ tĕlagu-aš. = ತೆಲುಸ, etc. (My.).

ತೆಲಗಿತಿ tĕlagiti. = ತೆಲಿಗಿತಿ, etc. (My.).

ತೆಲಗು tĕlagu. = ತೆಲುಗು, q. v. (My.; B. 4, 130). — ತೆಲಗು ಜೊಮ್ಮಯ. N. (Bp. 34, 1. 25). — ತೆಲಗುಜೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 34 sum.; 37, 6; 54, 73).

ತೆಲಿಗಿತಿ tĕligiti. = ತೆಲಿಗತಿ, ತೆಲುಗತಿ, ತೆಲುಂಗತಿ q. v. (My.).

ತೆಲುಗ tĕlugu-a3. = ತೆಲಗ, ತೆಲುಂಗ. A Tĕlugu man (ಆಸ್ತ್ರ Mr. 382; My.; Si. 145. 147. 152. 165; etc.). — ತೆಲು ಗೇತಮನಣಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 6).

ತೆಲುಗಿತಿ tĕlugiti. = ತೆಲಿಗತಿ. (My.).

ತೆಲುಗು tĕlugu. = ತೆಲಗು, ತೆಲುಂಗು. Tĕlugu; the Tĕlugu language (My.; Té. ತೆನುಗು, ತೆನುಂಗು, ತೆಲುಗು, ತೆಲುಂಗು). ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ (Si. 151. 152). See Prv. s. ಆರವ. — ತೆ ಲುಗ ಜೊಮ್ಮ. N. (Bp. 47, 36). — ತೆಲುಗ ಲಿಪಿ. Tĕlugu writ (Bp. 5, 53). — ತೆಲುಗುಜೊಮ್ಮಯ. N. (Bp. 34, 14). — ತೆಲು ಗುಜೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 3, 82; 34, 23. 29. 38; 58, 6).

ತೆಲುಂಗ tĕluṅga-a3. = ತೆಲುಗ. See ತೆಲುಂಗಿತಿ.

ತೆಲುಂಗಿತಿ tĕluṅga-iti. = ತೆಲಿಗಿತಿ, etc. A Tĕlugu woman (Śmd. 244, o. r. ತೆಲಿಗಿತಿ. 246).

ತೆಲುಂಗು tĕluṅgu. = ತೆಲುಗು, etc. (T.). See ತೆಲುಂಗ.

ತೆಲೆ tĕle. = ತಲೆ. See ಮುನ್ದೆಲೆ, ಪಡ್ದೆಲೆ.

ತೆಲ್ಲಟಿ tĕllaṭi. = ತೆಲ್ಲಟು, ತೆಲ್ಲಟ್ಟು, (ತೆಲ್ಲಣ್ಟಿ). A gift, a present, especially one given to the bride and bridegroom at their marriage by relations, etc., with the prospect of a recompense being made at such an occasion in their own house (ಮುಯ್ Śm. 62; *cf.* ತೆರಣ್ಪು).

ತೆಲ್ಲಟು tĕllaṭu. = ತೆಲ್ಲಟಿ. (ಉಡುಗುಜೆ G.).

ತೆಲ್ಲಟ್ಟು tĕllaṭṭu. = ತೆಲ್ಲಟಿ, etc. (ಮುಯಿ Čt. II, 69).

ತೆಲ್ಲಣ್ಟಿ tĕllaṇṭi. (= ತೆಲ್ಲಟಿ, etc.). (ಸಿಬ್ಬಣ Śmd. II).

ತೆಲ್ಲಯಿಸು tĕllayisu. = ತೆಲ್ಲೈಸು. To become thick, etc.; to become strong, stout or robust; to become abundant or excessive; to become unctuous, oily or viscid (ಮಣ್ಣೈಸು Śm. 49; *cf.* ತಿಣ್ಣ). ತೆಲ್ಲಯಿಸದಂ (Śmd. 65). ತೆಲ್ಲಯಿಸದಂ or ತೆಲ್ಲೈಸಿದಂ (189).

ತೆಲ್ಲಿಗ tĕlliga. Tbh. of ತೈಲಿಕ (Śmd. 357; Bp. 43, 71).

ತೆಲ್ಲಿಗಿತಿ tĕlliga-iti. (Śmd. 244 Mḍb.). A woman of the oil-man-caste.

ತೆಲ್ಲೈಸು tĕllaisu. ತೆಲ್ಲಯ್ಸು. = ತೆಲ್ಲಯಿಸು (Śmd. 189; ಮಣ್ಣೈಸು Kk. 56; Bh. 3, 8, 36).

ತೆವಟು tĕvaṭu. = ತವಟು, etc. (My.).

ತೆವಡೆ tĕvaḍĕ. 1. = ತೆಣ್ಡೆ. (My.).

ತೆವಡೆ tĕvaḍĕ. 2. (= ತೆವರ್). A small dam or bank constructed to form a bed in a field (My.).

ತೆವರ್ tĕvar. = ತೆಮರ್ 1 (Śmd. 128), ತೆವರಿ, ತೆವರು 1 q. v. (ಉದ್ದದ ನೆಲ Čt. II, 35).

ತೆವರಿ tĕvari. = ತೆವರು 1. (My.; T., M. ತೇರಿ). See Prv. s. ತೆನೆ 1.

ತೆವರು tĕvaru. 1. = ತೆವರ್, etc. Rising ground, a hillock; a balk (Bh. 3, 11, 37; My.). ಬೆಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ತೆವರು (ಕೋಟ್ಟಾರ); ಉದಕದ ನಡುವಣ ತೆವರು (ದ್ವೀಪ, ಅನ್ತರೀಪ, ಕುಡುವ Nr.). See ಕುಬಿ-, ಗುಬಿ-, ತೆಗ್ಗು-.

ತೆವರು tĕvaru. 2. = ತೆಮರ್ 2. To rub; to tease; to thwart (J. 13, 50; Râm. 4, 2, 24).

ತೆವರು tĕvaru. 3. To rob, to steal. ಆ ಸಮಯದಲಿ ತಸ್ಕರಂ ಮೀಸದಿ ಕನ್ನವಕ್ಕಿ ಮನೆಯೊಳ್ ಪೊಕ್ಕರೆ ಸಾಸಿಗನ್ ಆ ಇರ್ದು ದ ಕಣ್ಣು, ಓಸರಿಸದೆ ಒಡವೆಯೆಲ್ಲವ ತೆವರಿ ಕೊಣ್ಡಂ (Śâstrasâra in W. v. 1637; *cf.* ಕವರ್; ತಗೆ 1).

ತೆವಲು tĕvalu. = ತೆಮರು, etc. An itching desire, an inordinate addiction (My.).

ತೆವಲುಗಾರಿ tĕvalu-gâra. A man who is inordinately addicted to (My.).

ತೆವಳ್ tĕval. = ತೆವಳು. (J. 14, 16).

ತೆವಳು tĕvaḷu. To creep along on the ground (My.; T. ತೆವಳ್, ತವಳು; M. ತವಿಡು, ತವಿಡು). ಉತ್ತು ಬರುವ ಮಗ ತೆವಳಿ ಬನ್ದರೆ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯ ಪುಣ್ಯ (Prv.).

ತೆವಳ್ tĕval. See s. ತೆಗೆ 1.

ತೆವ್ವುಲು tĕvvulu. = ತೆವಲು, etc. (My.).

ತೆಳ್ tĕḷ. = ತೆಳು. Thinness, fineness, delicateness, smallness. (Tu. ತೆಲು; ತೆಲುಣ್ಪು, ತೆಳುಣ್ಪು, to contract, shrivel; to wither, grow thin). — ತೆಳ್ಗದಪು. -ಕದಪು. = ತೆಳ್ಗ ದಮ್ಮು. (J. 18, 29). — ತೆಳ್ಗದಮ್ಮು. -ಕದಮ್ಮು. (Śmd. 197). A delicate cheek. — ತೆಳ್ಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. = ತೆಳುಗನ್ನಡ. — ತೆಳ್ಗಲ್ಲ. (Śmd. 386; Kk 99). A thin cheek. — ತೆಳ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A small wave (Rśv. 2, 56). — ತೆಳ್ಪಡು. A thin, small waist (Rśv. 7, 17; Śśv. 3, 52). — ತೆಳ್ಪೊಡೆ. = ತೆಳ್ಳಸುಜ್. (Rśv. 11, 85). — ತೆ ಳ್ವಸಿಜ್. -ಬಸಿಜ್. = ತೆಳ್ವಸುಜ್. (Čpr. 7, 137). — ತೆಳ್ವಸುಜ್. -ಬ ಸುಜ್. (Śmd. 212, o. r. -ಸಿಜ್). A thin or delicate belly. — ತೆಳ್ಳಳಕು. -ಪಳಕು. Fine crystal (Čpr. 8, 62). — ತೆಳ್ಳೆಗ. See ತಮ್ಬೆಳಗ s. ತಮ್ 2. — ತೆಳ್ದೆಜ್. -ಪೆಜ್. The young moon: the crescent (Śśv. 3, 3). — ತೆಳ್ಪರಿ. A fine rain (Rśv. 8, 112).

ತೆಳಗಿ tĕḷagi. (or **ತೆಲಗಿ**, Z.). — ತೆಳಗಿಮೊರೆ (or -ಮಾರೆ, Z.). A weed common in ricefields, Caesulia axillaris, Roxb. (Z.).

ತೆಳು tĕḷu. = ತೆಳ್. — ತೆಳುಕಾಗದ. Thin paper (My.). — ತೆಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Fine, *i. e.* transparent or perspicuous, Kannaḍa (Subhâshitanîtikanda). — ತೆಳುನೀರು. = ತೆಳುವಾದ ನೀರು. Fine, *i. e.* transparent, water (My.). — ತೆಳುಬಟ್ಟೆ. Fine cloth (My.). — ತೆಳುಬಣ್ಣ. A colour of moderate brightness (My.); a thin coating of colour (My.). — ತೆ ಳುವಸುಜು. = ತೆಳ್ವಸುಜು. (G.). — ತೆಳುವಾಸೆ. -ಬಾಸೆ. = ಬಡಬಾಸೆ. (J. 18, 34). — ತೆಳುವೆಲರ್. -ಎಲರ್. A gentle breeze (J. 8, 5).

ತೆಳುಪು tĕḷupu. = ತೆಳುವು, ತೆಳ್ವು. Thinness; delicateness, fineness; diluted, watery state. ತೆಳು ಪಾದುದು (ಪೈರವ, ವಿರಲ, ತನು Nr.). ತೆಳುಪಾದ ಮೆಯ್, ಬೆಳುಪಾದ ಗಮ್ಬು ಆವ್ವ ಪಾಗೆ (Prv.).

ತೆಳುಲು tĕḷulu. Fineness (J. 9, 24).

ತೆಳುವು tĕḷuvu. = ತೆಳುಪು, etc. ಬಟ್ಟೆ ತೆಳುವಾಗಿದೆ (My.). ನೀರು ತೆಳುವಾಗಿದೆ, the water is fine, *i. e.* transparent (My.).

ತೆಳ್ವು tĕḷpu. = ತೆಳುಪು, etc. (J. 11, 9, o. r. ತೆಳ್ವು).

ತೆಳ್ಳಗೆ tĕḷḷagĕ. = ತೆಳ್ಳನೆ. Thin; delicate, etc.; thinly, etc.; thinness; diluted state (ವಿದ್ರುತ, ಅಳ್ಳಕ G.; My.). ತೆಳ್ಳಗಿರುವದು (ಪೈರನ, etc. Si. 371; ತಲಿನ, ವಿರಲ 438). ಒಣ್ಮೆಯ ತರೀರವು ತೆಳ್ಳಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 64). ಹವೆ ಮೀಲಕ್ಕೆ ಹೋದ ಪಾಗೆ ತೆಳ್ಳಗಾಗಿರುತ್ತದೆ (4, 60). ಕರ್ಪುರದ ಗಿಡದ ಹೂವಿನ ದೇಗ್ಬು ತೆಳ್ಳಗಾಗಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತವೆ (4, 70). ಸುತ್ತಿಗೆ

ಯಿನ್ನ ಹೊಡೆ ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ ಧಾತುಗಳು ತೆಳ್ಳಗಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (4, 97). ಉಸುಬು ಕಾದು, ಕರಗಿ, ನೀರಿನಸ್ತೆ ತೆಳ್ಳಗಾಗಿ (4, 224). ನೀರು ತೆಳ್ಳಗೆ ಆವೆ, the water is fine, *i. e.* transparent (My.).

ತೆಳ್ಳನೆ tĕḷḷanĕ. (Śmd. 109). = ತೆಳ್ಳಗೆ. ತೆಳ್ಳನಹ ಅಮ್ಬಲಕಳ (Bp. 30, 6). ತೆಳ್ಳನೆಯ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ತೆಳ್ಳನ್ನ tĕḷ-anna1. Thin. ತೆಳ್ಳನ್ನ ತಗಡು (B. 4, 124). ತೆಳ್ಳನ್ನ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ, ದ್ರಪ್ಸ್ಯ G.). ತೆಳ್ಳನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ (ತೆಳ್ವಸುಡು G.).

ತೆಳ್ಳಾನ tĕḷ-âna2. = ತೆಳ್ಳನ್ನ. ತೆಳ್ಳಾನವಳು (ತನ್ವಿ Cb.).

ತೆಳ್ಳಾನೆ tĕḷ-ânĕ4. = ತೆಳ್ಳಾನ. ತೆಳ್ಳಾನೆಯ ಬಟ್ಟೆ (My.). ತೆಳ್ಳಾನೆಯ ಗಂಜಿ (My.).

ತೆಳ್ಳಿತು tĕḷ-itu. = ತೆಳ್ಳಿತ್ತು (Śmd. 96). That is thin, etc. (Mr. 277). Plural ತೆಳ್ಳಿದುವು (Śmd. 120).

ತೆಳ್ಳಿತ್ತು tĕḷ-ittu1. = ತೆಳ್ಳಿತು, q. v.

ತೆಳ್ಳಿದ tĕḷḷida. (Śmd. 184). A thin or delicate man.

ತೆಳ್ಳು tĕḷḷu. = ತಳ್ಳು 1. (My.).

ತೇ tê. 1. (= ತೆಗೆ 4). To go away, to walk off, to retreat (ಅಪಸರಣ Śmd. Dh.).

ತೇ tê. 2. = (ತೆಗೆ 5), ತೇಯ್, ತೇಯು. To grind, triturate or macerate in water on a slab (My.; Tĕ. ಚಾದು; *cf.* ತೀಡು 2.). P. p. ತೇದು. ತೇವ ಸಾಣೆಯ ಕಲ್ಲು (ಚನ್ನನೋಪಲ Mr. 206). ತೇಯೆ (Abh. P. 7, 79). ಊಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಬಿತ್ತು, ಗನ್ಧ ತೇದು ಪಣ ಹೋಯ್ತು (Prv.). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೇದು ಕಾಯಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿಯೆನ ಬೇಡ! (Sp.). **2,** to waste by use, to wear away, as a metal vessel; to be chafed or galled, as the foot (My.; T. తేయ్, తేమ్ముు; M. తేయు, తేమ్పు, to be rubbed off; to be worn out, waste, grow thin, etc.; T. తేయ్, to rub off, cleanse by rubbing; to rub between the hand and fingers, as millet, rice, etc.; to destroy).

ತೇಕು têku. 1. = ತೆಂಕು 1. To float, etc. (ಬೆಜ್ಜೇಲ್, ತೇಲ್ Ks.). — ತೇಕಾಡು. -ಆಡು. = ತೆಂಕಾಮು. (Bh. 7, 6, 10).

ತೇಕು têku. 2. = ತೇಗು 2. (G.).

ತೇಕು têku. 3. = ತೇಗು 3. ತೇಕು ಹತ್ತಿದವ (G. 143).

ತೇಗ têga. = ತೇಗು 1, ಶಾಗ್ಗಸ. (Râghĕ. 17, 54). ತೇಗದ ಮರ (My.).

ತೇಗ têga. A kind of sword or sabre (Sd.; Mhr., H. ತೇಗಾ).

ತೇಗು têgu. 1. = ತೇಗ, ತೇಂಗು 1. The teak tree, Tectona grandis Lin. (ಉರುವೀಧ Mr. 120; ವೃಕ್ಷಭೇದ Śmd. Dh.; ವೃಕ್ಷ Śm. 82; ಪಾಡಗ Kk. 71; ಕಮ್ಬಾಡಗ Śm. 25; My.; T., M. తేక్కు; Tĕ. టీకు, తేళు; *cf.* ಚೀಗುರಿ). ತೇಗಿನ ಮರ (G. 250; C.). ತೇಗಿಗಿನ್ತ ಗಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ, ಜೋಗಿಗಿನ್ತ ಕುಮ್ಬು ಇಲ್ಲ (who makes incessant bows as a beggar, Prv.). See ಕಿಮು ದೇಗು.

ತೇಗು têgu. 2. = ತೇಕು 2, ತೇಂಕು. To breathe upwards: to belch (ಉಪಾನವಾಯು Śmd. Dh.; ವಾಯುವಿಕಾರ Śm. 82; My.; M. తేక్కు, Tĕ. తేంకు, తేణ్పు, తేన్పు, తేపు, దేపు; M. తేమ్ముు, Tĕ. దేవు, to feel nausea, to sob). ತೇಗಿ ತೇಗಿ ಬೀಗಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). See Abh. P. 11, 148; Grj. 8, 47; Bp. 25, 30; 38, 16; 59, 19; V. 5, 67; J. 6, 52.

ತೇಗು têgu. 3. = ತೇಕು 3. A belch (Bh. 1, 10, 34; My.; Tĕ. తేన్పు, తేను; Mhr. ढेंकर, ढेंकर). ತೇಗು ಬನ್ದು ಪಾಗು ಸಪ್ಪೇತು (Prv.).

ತೇಗುವಿಕೆ têguvikĕ. Belching. (ವಿಕ್ಷಾವ Si. 400, sic!).

ತೇಂಕೆ têṅki. (= ತೆಕ್ಕೆ 2, etc.). A mass, a multitude, etc. (ಸೇಣಿ, ತಣ್ಡ, ಪಿಣ್ಡ, ಗುಣ್ಡು, ತಮ್ಮಲ್, etc., ಸಮೂಹ Ks.; *cf.* ತೆಕ್ಕನೆ, ತೇನ).

ತೇಂಕು têṅku. = ತೇಗು 2. (G.).

ತೇಂಗು têṅgu. 1. = ತೇಗು 1. See ಕಮುದೇಂಗು.

ತೇಂಗು têṅgu. 2. Likeness, resemblance, etc. (ಪಾಂಗು, ಸದೃಶಭಾವ Ks.; ಸದೃಶಾರ್ಥತೆ Kk. 21; *cf.* ಕಮು 1?).

ತೇಜ têja. = ತೇಜಸ್ q. v., ತೇಜಸ್ಸು (Śmd. 107; Nn. 62. 130). Sharpness. 2, splendour. 3, the sun (ಆರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ Nn. 51). 4, a ray (ಕಿರಣ 51). 5, power, strength, prowess, etc. (ಪೌರುಷ, ಪ್ರತಾಪ, ಪರಾಕ್ರಮ, ವೀರ Mr. 438). 6, wind (ಅನಿಲ, ವಾಯು 51). 7, the body (ತನು, ದೇಹ 51). 8, a house (ಭವನ, ಮನೆ 51). 9, a certain metrical foot (Ch.). ತೇಜ ಇದ್ದವನೇ ಪುಣ್ಯ.— ತೇಜವಿದ್ದದ್ದು ಮಾಜ ಕೂಡೀತೇ? (Prvs.). — ತೇಜಂಗಿಡು. -ಂ-ಕೆಡು. Splendour to be spoiled or to disappear (Abh. P. 9, 61).

ತೇಜಃಪುಂಜ têjas-puñja. A mass of lustre: the sun; a learned or virtuous man. (B. 2, 24; Mhr.).

ತೇಜಕ têjaka. Sharpening; making brilliant. See ಉತ್-.

ತೇಜನ têjana. Sharpening; rendering bright; whetting; *a bamboo.* See ಉತ್-.

ತೇಜನಕ têjanaka. *A kind of reed, Saccharum sara* Roxb. (ಕಾಗೆಗಬ್ಬಿನ ಹುಲ್ಲು G.).

ತೇಜನಿ têjani. *The plant Sanseviera roxburghiana* Schult.

ತೇಜನಿಧಿ têja-nidhi. A treasury of glory; abounding in glory. (Abh. P. 10, 140).

ತೇಜಪುಞ್ಜ têjas-piṇḍa. A mass of splendour; full of splendour (Abh. P. 16, 27).

ತೇಜಸ್ tējas. = ತೇಜ, etc. Sharpness. 2, *radiance, splendour, brilliance, light.* 3, *ardour, power, might, strength, male energy.* 4, *influence, consequence, majesty, dignity, glory, fame.* 5, a person of consequence, a renowned person. 6, *semen virile.*

ತೇಜಸ್ವಿ têjasvi. Brilliant; powerful; famous. 2, N. of a plant (ತುಬುವೆ Mr. 129).

ತೇಜಸ್ಸು têjassu. Tbh. of ತೇಜಸ್. (ತೇಜ Śmd. 107; Nn. 106. 108; ಕಿರಣ 52. 60).

ತೇಜಿ têji. A horse (J. 3, 40; 22, 7; 29, 48; Dp. 148, 2); an Arab horse (Mhr., H.).

ತೇಜಿತ têjita. *Sharpened, whetted, burnished* (ಮನೆವ ತೀಡಿಂ Mr. 299).

ತೇಜೋಮಯ têjas-maya. Consisting of or full of light, energy, etc. (My.).

ತೇಜೋಮೂರ್ತಿ têjas-mûrti. = ತೋಜೋರೂಪ. (My.).

ತೇಜೋರೂಪ têjas-rûpa. Consisting wholly of splendour; whose form or nature is light. (My.).

ತೇಜೋವತಿ têjas-vati. Sharp; bright. 2, N. of a town (My.).

ತೇಜೋವನ್ತ têjas-vanta. A man with a bright face (My.).

ತೇಟ tēṭa. = ತೇಟೆ. See Prv. s. ಅರವ.

ಕೇಟು têṭu. Genuine, pure (My.; Mhr., H. ಠೇಟ್ಠಿ).

ತೇಟಿ têṭi. Clearness, purity, as that of water, etc. (My. in Prvs.; Tĕ. తేటి; T. తేఱు, తేట్రు; M. తేట్టు; Tĕ. తేఱు, T. తేఱు, to be clarified, to become clear, as

water; T., M. తేఱ్చు, Tk. తేఱ్఩్; to clarify the water, let it settle; to strengthen, confirm, etc.). ತೇಟೇ ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯೋನಿಗೆ ಏಟೇಟು ಪಾರುಸತ್ಯ?— ತೇಟೇ ನೀರು ಓಟೇ ಆಡಿಲಿ ಇದ್ದರೆ ಕಾಟ ಬನ್ದಿತೇ? (Prvs.).

ತೇನ tênа. (*cf.* ತಿನ್ನ, ತೇಂಕ?). — ತೇನ ತೇನ. rep. Up and up, higher and higher; one upon or after the other; by degrees; again and again (ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ Śmd. II; Čt. I, 97; Kk. 90; Śm. 65; ಒಕ್ಕೆಕ್ಕೆ, ಮೇಲ್ಮೇಲ್ Čt. II, 72; ಪುನಃ ಪುನಃ, ಆಗಾಗ್ಯೆ G.; V. 5, 84; 11, 8).

ತೇನ têna. In that direction, there; in that manner, thus, so; on that account.

ತೇನಜಾತ têna-jâta. A son born in adultery (ಕುಣ್ಡಿ, ಗೋಲಕ Mr. 245).

ತೇನು tênu. = ಜೀನ್. — ತೇನುಕೊಬಿಲ್. A kind of sweet fritters (My.; T. తేన్ ಕುಬಿಲ್, -ಕುಬಿಂಾಯ್; Tk. తేనెతొలు, a sort of cake or vermicelli).

ತೇಪೆ têpe. = ತ್ಯಾಪೆ. A patch (My.; T., M. తే, to sew, stitch, fasten; M. తైప్పు, needle-work).

ತೇಮ têma. = ತೇವ, ತೇವು, ತ್ಯಾವ, ತ್ಯಾವು, ತ್ಯಾಪೆ 1. Becoming wet; *wetness, damp, moisture.*

ತೇಮನ têmana. = ತೇವನ. Moistening; moisture. 2, *a sauce, condiment* (ಪಳದೆ G.).

ತೇಮಾನ têmâna. (fr. ತೇ 2). Waste from rubbing, especially metals (Tk. తేగಡి); loss in assaying metals (My.; M.; T. తేయ్మాన; see ತೇ 2). **2,** the state of being wasted, above work, afraid of work or lazy (Tk.: hesitation, delay, sluggishness; T. తేయ్మానక్కార, a mean, penurious man, fond of living at other people's cost). ತೇಮಾನದಿನ್ದ ಹೋಮಾ ಮಾಡಿ, ಗುಮಾನ ಪಟ್ಟ (Prv.).

ತೇಯ್ têy. = ತೇ 2, etc. To grind on a stone, etc. P. p. ತೇಯ್ದು (My.). ತನ್ನಯ ಬಲದ ಮೊಣಕೆಯ್ ಸಾಣೆಗಲ್ಲೊಳ್ ಸಿಲಿಸಿ, ತವೆ ತೇಯ್ದು (Bp. 27, 6). ಶ್ರೀಗನ್ಧಮಂ ತೇಯ್ದು (43, 30). — ತೇಯ್ ತೇಯ್. rep. (Bp. 27, 3).

ತೇಯಿಸು têyisu. (Śmd. 64). To cause to grind, etc. (My.).

ತೇಯು têyu. = ತೇಯ್, etc. P. p. ತೇಯಿದು (*only* in Si.). ಮೆಯ್ಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗಿ ತೇಯಿದ ಗನ್ಧ (ವರ್ಣಕ, ವಿಲೇಪನ Si. 229). ತೇಯುವದು (My.). See Prv. s. ವೀಣೆ.

ತೇರ್ têr. (Śmd. 58). = ತೇರು 1, ತೇರ್ 1. A chariot; an idol car. (Tk., T., M.). ತೇರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). ತೇರ್ ಪರಿದುದು (219). ತೇರೊಳ್ (122. 136). See Abh. P. 13, 67. 70; Rśv. 13, after 77; 13, 83; J. 4, 14; 7, 39; 22, 4; ನೀರ ತೇರ್, ನೀರ್ದೇರ್, ಹೊನ್ದೇರ್. — ತೇರ. A man who has a chariot or as his chariot. See ಅಂಜೆದೇರ, ಇಲಿ-, ಗಿಳಿ-, ತಗರ್-, ತೇಬ್ಳೆ-, ನವಿಲ್-, ನೆಗಬ್-, ಪರ್ದು-, ಮಾನಿಸ-, ಮಿಗ-, ಮುಗಿಲ್-, ಮೂಸಿಕ-.

ತೇರಣ têrana. N. of a plant, used to dye the nails and toes (My.; వ్రణ Mr. 117).

ತೇರಯಿಸು têrayisu. = (ತೆರಯಿಸು), ತೇರಯ್ಸು. (J. 8, 28).

ತೇರಯ್ಸು têraysu. = ತೇರಂಬಿಸು. To go back, to retreat; to fail in one's endeavours (J. 15, 4). **2,** to cause to go backwards (Rśv. 6, after 11). *Cf.* ತೇಲ್.

ತೇರಸ têrasa. Tbh. of ತ್ರಯೋದಶ. Thirteen (Mhr.). 2, ತೇರ ಸಗಣ, ತೇರಸರ್, thirteen renowned Liṅgâyta devotees (Bp. 14, 12; 48, 18; 51, 70. 74; 54, 76).

ತೇರಸಿ têrasi. Tbh. of ತ್ರಯೋದಶಿ (Čt. II, 61).

ತೇರಿಸು têrisu. To cause to reach, as the end (My.).

ತೇರು têru. 1. = ತೇರ್. etc. (ಶತಾಂಗ, ಸ್ಯನ್ದನ, ರಥ Si. 275; C.). ಅನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳಿವ್ವೀ ನಾಲ್ಕು ನೇಸ್ನಾಂಗಗಳೆಸಿನುಗು (Nr.). ತೇರಿನ (Bh. 6, 2, 3. 5); ತೇರಿನಲ್ಲಿ (Si. 293); ತೇರನ್ನು (277). ತೇರ ಕಣ್ಡರೆ ತೊಲಗು ಮಾರಯ್ಯನ್ ಆ ಕ್ಷಣದಿ (Dp. 172). See Si. 276. 278. — ತೇರಾಗು. -ಆಗು. The procession of an idol car to take place. ತೇರಾದ ಮೇಲೆ ಜಾತ್ರೆ ನೆರೆಯಿತು.— ತೇರು ಆಯಿತು, (ವ್ಯಾಪಾರದ) ಜೇಕು ಮಾತ್ರ ವ್ಯರ್ಥ ತನ್ದೆ.— ತೇರು ನುಂಗುವವನಿಗೆ ಪರಿಸೆ ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಣಿಗೆ (Prvs.). — ತೇರಾಟ. -ಆಟ. An idol car-festival (Tu.). ತೇರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ತೇರುಬೀದಿ. The street in which an idol car is kept, or one through which it is drawn in procession (My.).

ತೇರು têru. 2. To reach, as the end (My.; Tk.; *cf.* ಸೇರು; see ಕಡೆ-, ಕಡೆ-). **2,** the object to be reached: to be successful, as in an examination (Tk. తేలు).

ತೇರು têru. 3. = ತೇರ್ 2. — ತೇರುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ತೇರ್ಗಡೆ. Success (in an examination, My.). ಅವನಿಗೆ ತೇರುಗಡೆಯಾಯಿತು or ಅವನು ತೇರುಗಡೆಯಾದನು (My.).

ತೇರ್ತಿ têṛ. (Śmd. 59, o. r. ಕೇಱ್ತಿ).

ತೇರ್ têr. 1. = ತೇರ್, etc. — ತೇರ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A chariot-horse (J. 3, 41; 5, 9). — ತೇರ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To take a chariot: to pull it along (J. 12, 35).

ತೇರ್ têr. 2. = ತೇರು 3. — ತೇರ್ಗಡೆ. = ತೇರುಗಡೆ. (My.).

ತೇಲ್ têl. = ತೇಲು 1. To be afloat, to float (ಬೆಣ್ಡ್ಲೇಬ್ Čt. I, 28, Kk. 67; ತೇಳು, ಬಿಣ್ಡ್ಲೇಬ್ Kk.; My. as ತೇಲು; Tu.; Tk., T. తేలు). **2,** to slip, slide or glide off: to go backwards or away (ಜಾಱು Čt. I, 93; J. 5, 60; 12, 36; 17, 26); to become loose (J. 3, 7; 18, 21); to sink into a fainting fit, to faint (J. 7, 49). P. p. ತೇಲ್ದು (Kk. 67). — ತೇಲ ಕಟ್ಟು. To suspend (J. 17, 28).

ತೇಲಿ têli. An oilman (My.; Mhr.; see Prv. s. ವಾಣಿ 1).

ತೇಲಿಸು têlisu. To make float (My.; Tk. తేలించు). **2,** to open the eyes wide and stare upwards, as at the point of death, etc. ಕಣ್ಣು ತೇಲಿಸು (My.). **3,** to cause to fail, as a promise. ಮಾತು ತೇಲಿಸು (My.).

ತೇಲು têlu. 1. = ತೇಲ್. To float (C.). ಅವನು (ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ) ಮುಡುಗುತ್ತಾ ತೇಲುತ್ತಾ (B. 4, 38). ಅವು ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲದ ಹಾಗೆ (4, 54). ಕಪ್ಪರ ನೀರಿಗಿನ್ತ ಹಗುರವಾಗಿರುವದಱಿನ್ದ ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತದೆ (4, 71). ಮೊಸಳೆಗಳು ಬಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತೇಲಿ ಬನ್ದ ಜೆಡಗಳನ್ನು ಸಹ ತಿನ್ನುವದುಣ್ಟು (4, 132). See Sp. s. ಜಿಗತು; B. 4, 61; Prv. s. ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ. **2,** not to take root, not to grow, as young plants (My.). — ತೇಲ ಬಿಡು. To let float (B. 4, 39). — ತೇಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To make float (My.). — ತೇಲಾಡು. -ಆಡು. To float about (ಅವಗಾಹಿಸು G.; My.).

ತೇಲು tēlu. 2. Being afloat, etc. — ತೇಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Eyes that are wide open and stare upwards, as at the time of death, etc. (My.).

ತೇವ tēva. Tbh. of ತೇಮು. (My.). ತೇವದಲ್ಲಿ ನೆನೆದದು (ಆರ್ದ್ರ, ತಿಮಿತ, etc. Si. 383).

ತೇವನ tēvana. Tbh. of ತೇಮನ. ತೇವನವೆಪ್ಪ ಮಜ್ಜಗೆ, ಪಳಿದ್ಯ, etc. (ತೇಮನ, etc. Si. 313).

ತೇವು tēvu. Tbh. of ತೇಮು. (B. 4, 25; 5, 140. 203; My.). — ತೇವುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become damp or moist (B. 4, 83; My.).

ತೇವುಳಿ têvuḷi. = ತೆಗಳಿ, ತೆಗಳಿನೆ, ತೇವುಳು. A disease producing baldness, falling of the hair (ಕೇಶಘ್ನ Mr. 386, o. r. ತೇವುಳು).

ತೇವುಳು têvuḷu. = ತೇವುಳಿ, q. v.

ತೇಳಿದ têḷida. A faithful friend (Abh. P. 14, 84).

ತೇಲ್ತಿ têḷti. = ಚೇಟಿ, ಚೇಟಿq. v. (ವೃತ್ತಿಕ Śmd. I; Čt. I, 79). ತೇದಿ ಬಾಲ (ಕತ್ತರಿ Čt. I, 76). — ತೇಲ್ದೀರ. -ತೇರ. Whose vehicle is a scorpion: Bhairava (ಬಿಗುರ್ವರಿಜ, ಭೈರವ Śm. 5; ಭೈರನ Kk. 6).

ತೈ tēy. An imitative sound used in beating time and in dancing (My.; *cf.* ತಕ). — ತೈ ತಾ. reit. (My.). — ತೈ ತೈ. rep. (My.). — ತೈ ತೋಂ. reit. (My.).

ತೈಜಸ taijasa. (fr. ತೇಜಸ್). Bright, luminous, etc. (ನೆಳ. 5, 35); *any metal.*

ತೈಜಸಾವರ್ತನಿ taijasa-âvartani. *A crucible.*

ತೈತ್ತಿರ taittira. (fr. ತಿತ್ತಿರಿ). *A flock of francoline partridges.*

ತೈನಾತಿ tainâti. Stipendiary; placed at the command of, made over to; assigned (My.; Mhr., H.).

ತೈಯ taiya. = ದೈಯ. (Tbh. of ದೈವ). A demon. ಅಯ್ಯನಿಗಿನ್ತ ತೈಯ ವಾಸಿ (Prv.).

ತೈಲ taila. (fr. ತಿಲ). *Oil expressed from sesamum,* etc.; *oil in general.* ತೈಲದ ಗುಣ ನವಿಲು ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ತೈಲಕ tailaka. The refuse of oil (ಹಿಣ್ಣಿ Mr. 378).

ತೈಲಪ (taila-pa). N. (Śmd. 142).

ತೈಲಪರ್ಣಿ taila-parṇi. Sandal (ರಕ್ತಚನ್ದನ G.); turpentine; incense.

ತೈಲಪರ್ಣಿಕ taila-parṇika. *A kind of sandal wood.*

ತೈಲಪಾಕ taila-pâka. Any article of food boiled or fried in oil (My.).

ತೈಲಪಾಯಿಕೆ taila-pâyikĕ. A kind of beetle; *a cockroach;* = ತೊಗಲ ಬಾವುಲಿ (G.).

ತೈಲಾರಿ taila-ari. A climbing prickly shrub whose pods are used like soap, Acacia concinna D. C. (ಸೀಗೆ Mr. 150).

ತೈಲಿ taili. A bag (My.; Mhr. ತೈಲಿರಿ). See Prv. s. ಪೋಲಿಯನ.

ತೈಲಿಕ tailika. = ತೆಲ್ಲಿಗ. *An oilman, an oil manufacturer.*

ತೈಲೀನ tailîna. *A field of sesamum.*

ತೈಷ taisha. (fr. ತಿಷ್ಯ). N. of a month (December-January), *the month in which the full moon stands in the asterism tishya.*

ತೊಕ್ಕು tokku. Leaves or fruits bruised or pounded with a small portion of water and mixed with salt, chillies, etc. (My.; Tĕ.; Tĕ. ತೊಕ್ಕು, to tread, crush, etc. = K. ತುಳಿ).

ತೊಕ್ಕು tokku. Tbh. of ತ್ವಕ್. (My.; Tĕ., T., M.).

ತೊಗಟು togaṭu. = (ತೆಗಟು. etc.), ತೊಗಟೆ, ತೋಟೆ. Bark, rind; peel; a pod, legume (ತ್ವಕ್ Nr.; My.; M. ತುಗಲ್, ತೊಣ್ಣು, ತೋಡು, ತೊಲಿ, ತೋಲ್; see ತುಡು 1). ಧಾನ್ಯದ ತೊಗಟು (ತಮ, ತಿಮ್ಬೆ Nr.).

ತೊಗಟೆ togaṭĕ. = ತೊಗಟು, etc. (C.; B. 3, 7. 20). ಮರದ ತೊಗಟೆ (G. 264). ಕಾಡಿನ ಮೇಲಿನ ತೊಗಟೆ (ಕಂಚುಕ G.).

ತೊಗರಿ tōgari. 1. Tbh. of ತುವರಿ No. 1. (ಆಢಕಿ, ತುವರಿ Hlā., Nr.; Mr. 374; ತುವರ Čt. II, 74; B. 4, 32; Si. 181; C.). ತೊಗರೀ ಕಾಯಿ (ನುರಾಪ್ಪಜ G.). ತೊಪ್ಪತ್ತಜ್ಜಿ ಮೇಲೆ ತೊಗರೀ ಬೇಳೆ (Prv.). 2, Tbh. of ತುವರಿ No. 2. (ತುವರಿಕೆ, ಕಾಕ್ಷಿ, ಆಢಕಿ, etc. Si. 154).—See ಆಡ್ಡದೊಗರಿ, ಕಾಡುತೊಗರಿ.

ತೊಗೆರಿ tōgari. 2. Tbh. of ತುವರ No. 1. (ಕಷಾಯ, ತುವರ Nr.).

ತೊಗರು tōgaru. Red colour, scarlet (My.; Tĕ.; T. ತುವರ್, ತುಪ್ಪು; see ಜನ್ 1). — ತೊಗರಂಡು. -ಅಂಡು. The small purple border of a white cloth (My.).

ತೊಗಱು tōgaṟu. = ತೊಗರ 2. (My.).

ತೊಗಲ್ tōgal. ತೊಗಲು. = ತೊವಲ್ 1, ತೋಲ್ 1. The skin; a hide; leather (ತ್ವಚ Mr. 394; ಕಾಚ, ಚರ್ಮ Nn. 88; ತ್ವಕ್, ಅಸ್ಥಗ್ಧರೆ, ಚರ್ಮ Si. 204; My.); the skin or peel of an orange, etc. (My.). ತೊಗಲ ಬುದ್ದಣಿಗೆ (ಕುತೂಹ Nr.). ಕೆಟ್ಟ ತೊಗಲು (ಕಸ್ಯಚರ್ಮ Nn. 143, o. r. ತೊವಲು). ಬಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಗೆಣೆಯು ಜಡಿಕುತೊಗಲಿನ ಮಣಿಯು (Dp. 54). ತೊಗಲು ತೊಳೆ ಆದೀತೇ?—ತೊಗಲು ಸದಲಿ ಮುಚ್ಚೆ, ಹಗಲು ಸದಲಿ ಇರುಳು (Prvs.). See Bp. 46, 58; Si. 275. 279. 344. 345. 402; ಗಂಗೆದೊಗಲು. — ತೊಗಲಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. = ತೊಗಲ ಬಾವುಲಿ. (My.). — ತೊಗಲ ಬಾವುಲಿ. The large bat called flying fox (C.; B. 2, 23). — ತೊಗಲುಪಟ್ಟೆ. A leathern girth (ಜೂಪೆ, ಕಚ್ಚೆ, ವರತ್ರೆ Si. 271).

ತೊಗೆ tōgĕ. = ತೊಯೆ, ತೊವೆ, ತೊವ್ವೆ, ತೋವೆ. A dish prepared of boiled split pulse (My.). ಜೋಳದಾ ಬೋನಕ್ಕೆ ಬೇಳೆಯಾ ತೊಗೆಯಾಗಿ, ಕಾಯ್‌ಮ್ಮೆ ಕಜಿದ ಜೈನಾಗಿ, ಬೆಳವಲದ ಹವಣಂ ನೋಡು! (Sp.). — ತೊಗೆಯ ಜನ್ನಪ್ಪ. N. (Bp. 56, 41).

ತೊಂಕು tŏṅku. = ತೊಂಗು. To stoop (Grj. 1, 87).

ತೊಂಗಲ್ tōṅgal. (= ತೊಣ್ಣಲ್). A cluster; a bundle; a bunch; a tassel; a tuft; a mass (ತೊಂಗಿ, ತೊವ್ಪೆ, ಗೊಂಜಲ್, ಜೊವ್ವ, ತೊಡವ್ಪೆ, ಗುಚ್ಛ ನೆಮ. 24; Kk. 20; Abh. P. 9, 149; T.; M. ತೊಣ್ಣಲ್; T. ತೊಗು, to be united; ತೊಗ್ಗೆ, ತೊಡುದಿ, a crowd; T., M. ತೊಂಗು, to hang; T. ತುನ್ದು, to be thick together; see ತೋಕೆ). See ಅಮಳ್ತೊಂಗಲ್, ಆಲದೊಂಗಲ್, ಕುರುಳ್ತೊಂಗಲ್, ತಳಿದೊಂಗಲ್, ದಸಿದೊಂಗಲ್, ದಾರದೊಂಗಲ್, ಪಟ್ಟೆಯದೊಂಗಲ್, ಪೂದೊಂಗಲ್. — ತೊಂಗಲ್ಗತ್ತಿ. A cluster of bells (Rśv. 6, after 11). — ತೊಂಗಲ್ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. (Śmd. 212). A tuft of locks. — ತೊಂಗಲ್ವರಜ. -ಪರಜ. A bundle of sword-blades or of swords. (ನಿಸ್ಪೃರಂಗಳ) ಮಿಳಿರ್ವ ಕೊರಲ ಮಿಸುನಿಯ ತೊಂಗಲ್ವರಜ (Rśv. 6, after 11).

ತೊಂಗಲೆ tōṅgalĕ. That is joined or united: a thread. ನೂಲ ತೊಂಗಲೆ (ಕಟಿಸೂತ್ರ ನೆ.).

ತೊಂಗು tōṅgu. = ತೊಂಕು. To hang, to be pendent, to hang down, to swing (My.; J. 19, 6; see T. & M. s. ತೊಂಗಲ್; *cf.* ತೊನೆ). 2, to stoop, in ತೊಂಗಿ ನೋಡು (My.).

ತೊಂಗೆ tŏṅgĕ. = ತೊಂಗಲ್, q. v. (ತೊಂಗಲ್, etc. Šm. 24; Kk. 20).

ತೊಟ tŏṭa. = ತಟ 2. — ತೊಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To drop, as rain from a leaky roof, etc. (My.).

ತೊಟಕ್ಕನೆ tŏṭakkanĕ. = ತಟಕ್ಕನೆ 1. (My.).

ತೊಟಲ್ ತಿಲ್ tŏṭil. — ತೊಟಲ್ಪಳ್ಳಿ. A beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.).

ತೊಟ್ಟ tŏṭṭa. = ತೊಟ್ಟು 2, q. v.

ತೊಟ್ಟಗೆ tŏṭṭagĕ. = ತೊಟ್ಟನೆ. (Ch., G. MS. v. 4).

ತೊಟ್ಟನೆ tŏṭṭanĕ. (Šmd. 109). = ತಟ್ಟನೆ, etc. (Čpr. 8, 67; Abh. P. 4, after 19; 13, 9; Bp. 60, 40; Rśv. 1, 23; 5, 96; 5 after 120; 13, after 104; Tĕ. ತೊಟ್ಟುನೆ).

ತೊಟ್ಟಲು tŏṭṭalu. = ತೊಟ್ಟಿಲ್, etc. (My.).

ತೊಟ್ಟಿ tŏṭṭi. **1.** A building with a square open court in the centre; the court itself (ಗೃಹಭೇದ Šm. 89; My.; T., M., Tĕ.; *cf.* ದೊಡ್ಡಿ). See ನಡು-.

ತೊಟ್ಟಿ tŏṭṭi. **2.** A trough, a font, a tub (My.; T., M., Tĕ.). See ಕಲ್-, ನೀರು-.

ತೊಟ್ಟಿ tŏṭṭi. Tbh. of ತ್ರುಪ್ಪಿ. A kind of creeper (ಲತೆ Šm. 89; ನಂಬುರಂಂಜಕೆ, ತ್ರುಪ್ಪಿ Mr. 139, o. rs. ತುಪ್ಪಿ, ನುಪ್ಪಿ; ತೊಟ್ಟಲುಬಳ್ಳಿ G.).

ತೊಟ್ಟಿಲ್ ತಿಲ್. ತೊಟ್ಟಿಲು. = ತೊಟ್ಟಲು, ತೊಟ್ಲ 1, ತೊಟ್ಲು. A cradle (ತಯಶವಿ, ಬಾಲಶಯ್ಯೆ Mr. 203; My.; T.; M. ತೊಟ್ಟಿ, ತೊಟ್ಟಿಲ್; Tĕ. ತೊಟ್ಟಿಯೆ, ತೊಟ್ಟಿ). ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಣ ಕೂಸಾದರೂ ಅತ್ತ ಹೊರ್ತು ಹಾಲು ಕೊಡರು (Prv.). See Čpr. 3, 45; J. 18, 21; 19, 50; 28, 17; Prll. 3, 26; B. 1, 25; ತೂಗುವೊಂದಿಟ್ಟಿಲ್, ಜೊಮ್ಪೆ-, ಜಲಗೆಮಾಣಿಕ-.

ತೊಟ್ಟು tŏṭṭu. **1.** P. p. of ತುಡು 1 & ತೊಡು 1.

ತೊಟ್ಟು tŏṭṭu. **2.** = (ತುಟ್ಟ), ಪೊಟ್ಟ. A point; a nipple (Abh. P. 3, 96; My.; M. ತೊತ್ತು). ಬೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟು (ಜೂಕುಕ Mr. 321, o. r. ತೊಟ್ಟು; ಜೂಕುಕ, ಕುಚಾಗ್ರ Si. 209). ತೊಟ್ಟು ಮುಱಿದಡಿ ಆಟ್ಟದಕೆ ಹೋಗಿ ತಟ್ಟಲಿತೀ? (Prv.).

ತೊಟ್ಟು tŏṭṭu. **3.** The foot-stalk of a fruit, flower or leaf (ತುಮ್ಬು, ವೃನ್ತ Šm. 22; ವೃನ್ತ, etc. Si. 123; Bp. 47, 15; My.; M. ತೊತ್ತು; *cf.* ತೊಡಮೆಬ್ಬೆ 1). ಫಲ ಪುಷ್ಪ ಪತ್ರಾದಿಗಳ ತೊಟ್ಟು (ವೃನ್ತ, ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ Nr.).

ತೊಟ್ಟು tŏṭṭu. **4.** (= ತಟಕು). A drop (J. 11, 17; My.; T. ಜೊಟ್ಟು; see ತುನ್ತುಬ್). ಉದಕದ ತೊಟ್ಟುಗಳು (ಪೃಷನ್ತಿ, ಬಿನ್ದು, etc., ನೀರಿನ ತುನ್ತುಬ್‌ಗಳು Si. 82). — ತೊಟ್ಟುದಿಱೆ. -ಉದಿಳೆ. The remnant of a drop: the last drop (of life, Bh. 8, 19, 59; 8, 20, 3).

ತೊಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟೆ. **1.** A bee's empty cell (My.; Tĕ. ತೊಟಿ, a small hole, a cell; M. ತೋಟ್ಟಿ, a hole; see ತೊಟಿ 2 & ತೊಳೆ). See ಜೇನು-. — ತೊಟ್ಟಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To build a cell, as bees (My.).

ತೊಟ್ಟಿ ತೊಟ್ಟೆ. **2.** A basket made of cocoanut leaves (Tu.). ತೊಟ್ಟೀ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಮೊಟ್ಟೀ ಹೊತ್ತ (Prv.).

ತೊಟ್ಟಿನಲ್ tŏṭṭĕnal. = ತೊಟ್ಟಿನೆ. (Abh. P. 7, 71).

ತೊಟ್ಟಿನೆ tŏṭṭĕnĕ. = ತೊಟ್ಟನೆ, etc. (Čpr. 4, 72; 5, 75; Abh. P. 12, 96).

ತೊಟ್ಲ tŏṭla. **1.** = ತೊಟ್ಟಿಲ್, etc. ಪಾಲಕೀ ತೊಟ್ಲ (G. 347).

ತೊಟ್ಲ tŏṭla. **2.** — ತೊಟ್ಲಗಿಡ. A small undershrub, Adenoropium glaucum Pohl. (St. & Pl.). — ತೊಟ್ಲಬಳ್ಳಿ. A prickly climbing shrub, Capparis horrida Lin. (Z.; Tĕ. ತೊಟ್ಲ ಜೆಟ್ಟು; see s. Tbh. ತೊಟ್ಟು).

ತೊಟ್ಟು tŏṭlu. = ತೊಟ್ಟಿಲ್, etc. (My.). ಜೋಗುಳವಿದ್ದ ತೊಟ್ಲು ಆಡುವದೋ? (Prv.). See Prv. s. ಜೋ ಜೋ.

ತೊಡ tŏḍa. **1.** = (ತುಡಿಗೆ, etc.), ತೊಡವು 1, etc., ತೋಡೆ 1. Certain clothing or dress; an ornament (ಭೂಷಣ Čt. II, 65; ತೊಡಿಗೆ, ಪಸದನ, ಪಚ್ಚ Šm. 72; Kk. 26). See ಒಳ್ಳುತ್ತುದೊಡ. — ತೊಡಂಗಟ್ಟು. -ಂ-ಕಟ್ಟು. To make an ornament (J. 25, 61). — ತೊಡವಱಿಕೆ. -ಪಱಿಕೆ. Decoration with ornaments (Râm. 6, 2, 7). — ತೊಡವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Lustre of ornaments (Rśv. 14, 34).

ತೊಡ tŏḍa. **2.** = ತೊಡದು, etc. P. p. of ತೊಡೆ 1, in ತೊಡಕೊಳ್ಳು (My.).

ತೊಡಕ tŏḍaka. = ತೊಡಕು 2. (Bp. 57, 62). — ತೊಡಕ ಬೀಯಿ. To become entangled; to be hindered, as work. ತೊಡಕ ಬಿದ್ದ ನುಲು (G. 252).

ತೊಡಕಿಸು tŏḍakisu. (= ತೊಡಗಿಸು). To cause to join, to bring in contact (ತಗಲಿಸು G. 232); to involve (ಹೊದಗಿಸು G.).

ತೊಡಕು tŏḍaku. **1.** = (ತುಳುಕು 2), ತೊಡಂಕು 1. (Šmd. 48 & Dh.), (ತೊಡಗು 1). To get entangled or twisted, as thread, etc. (J. 10, 50; My.); to get entangled, as a horn in a tree (B. 3, 19; My.); to be caught, as in a net (Bp. 27, 23); to become subject to, to get into the power of (Bp. 3, 38; 41, 7). **2,** to engage, as in work (ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹೊಗು G.; B. 5, 193. 294). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಕು (ವ್ಯಾಪರಿಸು G.). **3,** to enter into conflict (Bh. 1, 10, 31). **4,** to be in opposition, to be objectionable;—to offer opposition; to impede, to hinder; to interfere (ವಿಪರ್ಯಾಸ Šmd. Dh.; Bp. 51, 48; J. 24, 3). **5,** = ತೊಡಗು 1, to commence (v. t., B. 5, 146; see Sp. s. ವಿಸಲಾಗು). **6,** to entangle (see ಕಾಲ್ತೊಡಕು 1); to involve (Râm. 3, 9, 4).

ತೊಡಕು tŏḍaku. **2.** = ತೊಡಕೆ, ತೊಡಗು 2, ತೊಡಂಕು 2, ತೊಳಸು 4. Entangling; entanglement; impediment, hindrance (My.); objection; perplexity, embarrassment (My.). ತೊಡಕಿಲ್ಲದೆ (ತೊಡಂಕದೆ Šmd. 58 Cm.). ಮನಸಿನ ತೊಡಕು (My.). See Bp. 40, 38; Bh. 1, 20, 55; ಕಾಲ್ತೊಡಕು 2, ಬಲೆತೊಡಕು, ಮುಳು-. — ತೊಡಕಾಗು. -ಆಗು. To become entangled (G. 497); to be hindered, as work (My.). — ತೊಡಕು ಬೀದು. = ತೊಡಕ-. (My.). — ತೊಡಕುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 3, 13, 23; Râghĕ. 17, 67).

ತೊಡಗಿಸು tŏḍagisu. To cause to commence or undertake (My.; J. 5, 38; 19, 51).

ತೊಡಗು tŏḍagu. **1.** = ತೊಡಕು 1, No. 5. To engage, as in work, to begin (v. t.), to commence, to undertake; to measure or count from (ಪ್ರಾರಂಭ Šmd. Dh.; My.; Tĕ.; M. തുടങ്ങു, തൊടു; T. తువక్కు,

ತೊಡಂಗು, ತೊಡು; see tuḍu 1, tuḍuku 1). ವೇದದ ಮೊದಲನೋದ ತೊಡಗಿದವನು (ತೈತ್ತ್ಯ, ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ Nr.). ಮಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಿಡುಕುಣಿಕೆ ಪರ್ಯನ್ತವೂಗೂ ಉಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯ ಹೊಱಗು (ಕರಭ Nr.). See Śmd. 407; Bp. 4, 14; 43, 68; 48, 23; 57, 15; 60, 29; J. 8, 39; 10, 17. 21; 18, 23; 20, 52; 25, 3; 27, 16; B. 4, 185; 5, 293. **2,** = ತೊಡಕು 1, No. 3. (Bh. 1, 10, 32). **3,** to be begun, to begin (J. 21, 44; 29, 2; 34, 5; My.; M.).

ತೊಡಗು tōḍagu. 2. = ತೊಡಕು 2. See ತಡುಗು-.

ತೊಡಗುಹ tōḍaguha. Beginning, undertaking (ಪ್ರಕ್ರಮ, ಆರಮ್ಭ, etc. Nr.).

ತೊಡಗೆ tōḍagĕ. = ತುಡಿಗೆ, etc. (Bp. 24, 44; My.).

ತೊಡಂಕು tōḍaṅku. 1. = ತೊಡಕು 1 (Śmd. 48 & Dh.). See Śmd. 58; Čpr. 4, 77; 8, 67; Rśv. 5, 124; 6, after 11 (twice); 6, after 24; 13, 84; V. 4, 52.

ತೊಡಂಕು tōḍaṅku. 2. = ತೊಡಕು 2, etc. (Śmd. 58; Rśv. 13, 14). — ತೊಡಂಕುನವಿಲು. A number of entangled peacocks (Bh. 3, 13, 18). — ತೊಡಂಕುವಲೆ. -ಬಲೆ. = ತೊಡಕುವಲೆ. (Śśv. 3, 24).

ತೊಡಚು tōḍačču. 1. (= ತೊಡಿಸು 1). To put on, as arrows on the bow (Bh. 3, 23, 10; 7, 6, 6. 73. 74; 8, 3, 4; Râm. 3, 6, 55).

ತೊಡಚು tōḍačču. 2. = ತೊಡರ್ಚು. (Râm. 1, 5, 29).

ತೊಡದು tōḍadu. = ತೊಡೆದು. P. p. of ತೊದೆ 1, q. v.

ತೊಡಬೆ tōḍabĕ. = ತೊಡಮ್ಬೆ 2. A mass: excess. ಬೇಗುದಿಯ ತೊಡಬೆಗಳ ಹಾಂ (*i. e.* ಹಾವು, Bh. 8, 23, 40).

ತೊಡಮ್ಬೆ tōḍambĕ. 1. (Śmd. 48). The foot-stalk of a fruit, flower or leaf (Čpr. 2, 82; 3, 15; Tĕ. ತೊಡಮು; *cf.* ತೊಟ್ಟು 3). ಹೂವಿನ ತೊಡಮ್ಬೆ (ವೈನ್ತ, ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ Hlâ.). See ಪೂವೊಡಮ್ಬೆ.

ತೊಡಮ್ಬೆ tōḍambĕ. 2. = ತೊಗಬೆ. A cluster; a bundle; a bunch (ತೊಂಗಳ್, ತೊಂಗೆ, ತೊಮ್ಬೆ, ಗೊಂಚಲ್, ಜೊವ್ವ, ಗುಚ್ಛ Śm. 24; Kk. 20; ಮುಂಜರಿ Ct. II, 80, which means also "a compound pedicle or flower-stalk, a branching flower-stalk"; Abh. P. 1, 83; Bp. 22, 8; Śśv. 2, after 42; T. ತೊಡಚ್ಚಿಗ).

ತೊಡಯಿಸು tōḍayisu. = ತೊಡಸು 2, etc. (Bp. 61, 7).

ತೊಡರ್ tōḍar. 1. = ತೊಡರು 1, ತೊಡ್ರು, ತೊಣ್ಡಿರ್. To be linked to, to be connected with or tied to, etc.; to join, to associate one's self to, to enter; to meet, to fall in with; to be bound, to be arrested, checked or impeded; to be entangled; to be caught (ಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು 157 Cm.; ಮೂಕೊರ್ಳ್, etc., ಪ್ರತಿಬನ್ಧ Śs.; Čpr. 1, 134; 4, 55; 5, after 64; 6, 83; 7, 20; Abh. P. 14, 200; Tĕ. ತೊಡರು, M. ತುಡರು, T. ತೊಡರ್). ತೊಡರ್ದಂ (Śmd. 55). ತೊಡರ್ದೊಡೆ ಭಂಗಂ ಬರ್ಕುಂ (177). ತಾಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯೊಳೆ ತೊಡರ್ದಿರ್ಪುಯರ್ (263). ತೊಡರೆ ಬಿಸಾನ್, ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ದು (Llv. 3, 10). ಪುಣ್ಯಮೊಳೆ ತೊಡಕೊ ಬೇಗಂ! (Jmt. 17). ಮೋಹಜಮಿವ್ವು ಬಲು ಬಲೆಯೊಳು ನೀಂ ತೊಡರ್ದುರ್ ಬೀರಿದೆ (24). See Čh. v. 17, where, instead of ತೊಳಲಿ, an o. r. is ತೊಡರ್ದು; Śmd. s. ಪವಣ್ಗಿರಿ. **2,** to encircle or surround, to wind one's self round, to wind, as creepers round a tree, aquatic plants round the hand, etc. (J. 6, 6; 11, 18; 27, 44; 29, 45). ಗಾಳಿ ಜನ್ದನದ್ರುಮಂಗಳಂ ತೊಡರ್ದುರ್ (J. 8, 2).

ತೊಡರ್ tōḍar. 2. = ತೊಡರು 2. Joining, connection; a tie (J. 18, 25); a chain, or any other badge, of honor (ಬಿರುದಕ್ಕಂಬಲಿ Śmd. Dh.; ಬಿರಿದಿನ ಹಾಹೆ Kk. 67; ಬಿರುದಿನ ಹಾಹೆ Śm. 51; M. ತುಡರ್, T. ತೊಡರ್); an impediment, a check (Bh. 1, 6, 4; J. 2, 62; My. as ತೊಡರು). ನಡುವಣ ಎಳೆಗೊಂಗಿನ ಜಾಡ್ಗಿಮ್ಬದೊಳ್ ತೊಡರ್ದಿರ್ದ ತೊಡರ ತೂಗುಮುಂಡಂ (Čpr. 7, after 92). See Rśv. 6, after 11; ಪೊನ್ದೊಡರ್.

ತೊಡರಿಸು tōḍarisu. = ತೊಡರ್ಚು. (Bp. 35, 5).

ತೊಡರು tōḍaru. 1. = ತೊಡರ್ 1. P. p. ತೊಡರಿ (My.). See Bp. 22, 41; 34, 25; 35, 13; 38, 9; J. 3, 36; 25, 54.

ತೊಡರು tōḍaru. 2. = ತೊಡರ್ 2. (Bp. 5, 40; 16, 17; 58, 65; Bh. 1, 14, 21; My.).

ತೊಡರ್ಚು tōḍarču. = ತೊಡಚು 2, ತೊಡರಿಸು. To tie, to link, to fasten, to fix, to put or beat in, to insert, to make enter, etc. (ಬನ್ಧನ Śmd. Dh.). See Čpr. 1, 118; 3, 28; 6, after 64; 6, 65. 89; Abh. P. 9, 16; Bp. 43, 27; Rśv. 6, after 11 (twice); 10, after 31 (twice); 13, after 59.

ತೊಡವು tōḍavu. 1. = ತೊಡೆ 1, etc., ತೊಡಹು 1. Certain clothing; an ornament (Čpr. 6, 81; 8, after 56; Abh. P. 16, 41; V. 5, 9; J. 11, 9. 10. 26; 14 sum.; 18, 14. 25; My.; Tĕ.). See ಒಳ್ತೊಡವು, ಕಣ್-, ಕವಿ-, ಮುಡಿ-. — ತೊಡವು ಮಾಡು. To make (something) one's decoration (Čpr. 8, after 56).

ತೊಡವು tōḍavu. 2. The beginning; the bottom (ಬುಧ್ನ Mr. 486).

ತೊಡಸು tōḍasu. 1. = ತೊಡಿಸು 1, etc. To put on another, as raiment, etc. (My.).

ತೊಡಸು tōḍasu. 2. = ತೊಡೆಯಿಸು, ತೊಡಿಸು 2. To wipe away; to efface, to obliterate; to destroy, to extirpate (My.). **2,** = ತೊಡೆಯಿಸು, etc., to cause to smear or to apply to, as chunam, cowdung, etc. (My.).

ತೊಡಹ tōḍaha. Smearing, anointing, daubing, etc. (ಹೂಸಕ Bhn. 26, o. r. ಹಾಸಕಮೆನೆ ಕೊಡಹಂ), gilding (Râm. 6, 53, 16).

ತೊಡಹು tōḍahu. 1. = ತೊಡವು 1, etc. (My.).

ತೊಡಹು tōḍahu. 2. (= a ತೊಡರ್ದು). The state of being connected with or of having laid hold of (Râm. 4, 7, 10).

ತೊಡಹು tōḍahu. 3. (fr. ತುಡು 1). To cover, to fall upon (Bh. 8, 23, 36).

ತೊಡಿಗೆ tōḍigĕ. = ತುಡಿಗೆ, etc. Certain clothing; an ornament, a trinket (ಆಲಂಕಾರ, ಆಭರಣ, ಪರಿಷ್ಕಾರ, ವಿಭೂಷಣ, ಮಣ್ಣಿನ Nr.; ನೇಪಥ್ಯ, ಭೂಷಣ, etc. Mr. 333; ಪಸದನ, ತೊಡ, ಪಚ್ಚೆ Śm. 72, Kk. 26; My.). ಕಾನ್ತನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆ

ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ತಾನು ಕರಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಲೀಲೆ); ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸವ್ಯನುದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ್ (ಪ್ರಭವ Nr.). ತೊಡಿಗೆಯ ತೊಡಿಸುವಾತನು (ಆಲಂಕರ್ತೃ, etc.); ತೊಡಿಗೆ ತೊಟ್ಟು ಮೆಜವಾತನು (ವಿಭ್ರಾಜಿ, ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು, etc.); ತೊಡಿಗೆ ತೊಟ್ಟಾತನು (ಆಲಂಕೃತ, ಭೂಷಿತ, etc. Nr.). ಕುದುರೆಯ ತೊಡಿಗೆ (ಅಶ್ವಾಭರಣ Nr.). See Bp. 3, 36; 5, 28; 40, 43; J. 14, 27; Si. 220. 271. 280. 439; ಪೊನ್ದೊಡಿಗೆ, ಜಾಲ-, ಮೈಯ್-.

ತೊಡಿಸು tŏḍisu. 1. = ತುಡಿಯಿಸು, ತುಡಿಸು, ತೊಡಬು 1, ತೊಡಸು 1. To cause to put to or on. 2, to put, as an arrow on the bow or to the string (J. 4, 36). 3, to put on another, as ornaments, certain clothes, etc. (My.). ಕಾಲ ಸಂಕಲೆಯಿರಲು ಕೊರಳಿಗೆ ಕೋಳವನು ಬಲು ಜಾತಿ ತೊಡಿಸುವ ವೋಲ್ (Abhâ. 1, 35). ತೊಡಿಗೆಯ ತೊಡಿಸುವಾತನು (ಆಲಂಕರ್ತೃ, ಆಲಂಕರಿಷ್ಣು, etc. Nr.). See Bp. 2, 52; 4, 33; 32, 51; 40, 39; 41, 20; J. 19, 47; B. 3, 32. 4, to put into, to cause to enter, as an arrow (J. 20, 30).

ತೊಡಿಸು tŏḍisu. 2. = ತೊದಸು 2 Nos. 1 & 2, etc. (My.).

ತೊಡು tŏḍu. 1. = ತುಡು 1. P. p. ತೊಟ್ಟು (C.). ತೊಡುವ ಆಭರಣಂ (ಪಚ್ಚ Ct. II, 54). ಪಾದಪರಿಯನ್ತ ತೊಟ್ಟ ಚಲ್ಲಣಂ (ಅಪ್ರಪದೀನ Nr.). See Bp. 3, 48; 12, 19; 22, 41; 57, 25; Bh. 2, 13, 13; Śśv. 3, 90; J. 4, 37; 6, 25; 28, 45; B. 4, 92; 5, 297. 298; ಎಡನ್ದೊಡು, ಕಣಿದೊಡು, ಕವಚದೊಡು, ಬಲನ್ದೊಡು.

ತೊಡು tŏḍu. 2. = ತುಡು 2. See ಇಡು-. — ತೊಡುಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. A present of certain clothes at the celebration of marriage (used in combination with ಉಡುಗೆಕೊಡೆ, My.).

ತೊಡುಗೆ tŏḍugĕ. = ತುಡಿಗೆ, etc. (C.). See B. 5, 273; ಇಡುಗೆ-, ಉಡುಗೆ-.

ತೊಡೆ tŏḍĕ. 1. = ತೊಳೆ 1. To smear, to besmear, to daub, to anoint, to rub on, as oil on the hand, to apply to, as whitewash to the wall (My.; ಪಚ್ಚ G.; Bp. 49, 29; 50, 30; Rśv. 6, after 11; 13, after 71; Śśv. 1, after 81; T. ತುಳುಮ್ಬು). 2, to wipe, to remove by rubbing, as tears (Ćpr. 3, 53; Bp. 18, 57; 45, 54; My.; see ಕಪ್ಪುಸಿಡೊಡೆ). 3, to wipe; to wipe away, to wipe out, to remove, to efface, to obliterate, to destroy (ಸಮಾರ್ಜನ Śmd. Dh.; Śm. 91; ಎದಿವುವುದು, ಅಪಮಾರ್ಜನ Śmd. Dh. Cm.; My.; Tĕ.; T. ತುಡೈ, M. ತುಡೆ). ಅವನ ನೊಸಲಕ್ಷರಂ ತೊಡೆದುದಕ್ಕುಂ (Śmd. 69, o. r. ಅಕ್ಷರಮಂ). See Ćpr. 8, 87; Bp. 46, 13; 50, 50; 51, 45; J. 30, 29.—ಕೇಸರ ಮುನ್ತಾದ ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮೆಯ್ಗೆ ತೊಡೆದು ಕೊಳ್ಕೃಂಗ (ಸನಾಲಮ್ಬು G.).

ತೊಡೆ tŏḍĕ. 2. The thigh (ಅಂಗ Śmd. Dh.; ಊರು Śm. 70. 91; ಸಕ್ಥಿ, ಊರು Si. 207; ಅಂಕ Nn. 131; Si. 404; C.; Tĕ.; Tu., M. ತುಡೆ; T. ತೊಡೈ). ತೊಡೆಯ ಸನ್ದಿ (ವಂಕ್ಷಣ Hlâ.). ಎರಡು ತೊಡೆಗಳ ಸನ್ದಿ (ವಂಕ್ಷಣ Mr. 332). ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇಕ್ಕಿ ಬಾಜಿಸುಹ (ಅಂಕ್ಯ Nr.). ಯುವತಿಯರು ಅರ್ಧತೊಡೆಪರಿಯನ್ತರ ಉಡುವನಗ್ನಾ ಸೀರೆ (ಜಣ್ಣಾತಕ, ಚಲ್ಲಣ Nr.). ತೊಡೇ ಸೋಕದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುರ್ತ ಬಲ್ಲುದೇ? (Prv.). See Śmd. 117. 132. 195; Ćpr. 4, 77; 8, 96; Bp. 4, 12; 20, 11; 32, 50; 41, 26; Bh. 2, 13, 46; Rśv. 6, after 11; 9, 22; Si. 208; B. 5, 221; ಒಳ್ತೊಡೆ, ಕಿರುದೊಡೆ, ತೋರ-, ನೂಕ್-, ಪೆರೊಡೆ, ಬಟ್ಟ-, ಬಟ್ಟು-, ಬೆದೆ-. — ತೊಡೆಯ. -ಅ 3. A man who has thighs or on his thighs. See ಪೆಣ್ತೊಡೆಯ. — ತೊಡೆವಾಬಿ. -ಬಾಬಿ. A (venereal) tumour arising in the groin, a bubo (My.).

ತೊಡೆಯಿಸು tŏḍĕyisu. = ತೊದಸು 2 No. 2, ತೊಡಿಸು 2. To cause to smear, etc. (ಲೇಪ್ಯಕರಣ Śmd. Dh.).

ತೊಡೆಯುವಿಕೆ tŏḍĕyuvikĕ. Smearing, etc. (ಸಮಾಲಮ್ಭ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ತೊಡ್ಡು tŏḍḍu. = ತರಡು, etc. See ಬಿಕ್ಕಿನ ತೊಡ್ಡ ಗಿಡ.

ತೊಡ್ರು tŏḍru. = ತೊದರ್ 1, etc. (My.).

ತೊಣಚಿ tŏṇači. = ತೋಣಚಿ, ತೊನಚಿ, ತೊನಚೆ, ತೊನಸೆ. A gadfly, a dog-fly, a horse-fly (My.). ಕುಣ್ಡಿಗೆ ತೊಣಚಿ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಆಡುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ತೊಣಚಿನಾಯಕ. A big gadfly. ಅವ್ವಲೀಲಿ ಕಣ್ಡೆಯಾ ತೊಣಚಿನಾಯಕನನ್ನ? (Prv.).

ತೊಣಚೆ tŏṇačĕ. = ತೋಣಚಿ, etc. (My.).

ತೊಣಸೆ tŏṇasĕ. — ತೊಣಸೆತೊಪ್ಪಲು. A low undershrub, Crotolaria ramosissima Roxb. (Z.).

ತೊಣಿ tŏṇi. = ತೊನೆ, q. v. (ತೋಡು, ಒರೆ, ದೊರೆ, ಸರಿ, ಪಾಸಟ, etc., ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 25). — ತೊಣಿವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. The ruddy goose (ಕೋಳ Ct. II, 109).

ತೊಣೆ tŏṇĕ. = ತೋಣಿ. (The state of being joined, see ತುಡು 1; T. ತುನ್ನು, to come near, to be close together; to sew; M. തുരി, to solder; തുന്നൽ, sewing; see ದೊನ್ನೆ): likeness, parity, equality (ಜೋಡು, etc., ಸಮಾನ Śs.; V. 30, 28; 37, 80; T. ತುಣ್ಬೆ, M. ತುണ). See also s. ತೊಂಗಲ್.

ತೊಣ್ಡ tŏṇḍa. N. See ಚಿಮು-, ಸಾಂಖ್ಯ-.

ತೊಣ್ಡಂಗಿ tŏṇḍaṅgi. = ಜೊಡ್ಡಿಗ, ತುಣ್ಡಂಗಿ. A cockroach (ಮುಖಲೋಮ Mr. 165, o. r. ತುಣ್ಡಂಗಿ; My.).

ತೊಣ್ಡರ್ tŏṇḍar. = ತೊದರ್ 1. (one Ćh. MS. in its v. 27).

ತೊಣ್ಡಲ್ tŏṇḍal. (= ತೊಂಗಲ್), ತೊಡ್ಡಲ್. A chaplet of pearls worn on the head (ತಿರೋಗ್ರಸ್ಥಿ Mr. 334). ತೊಣ್ಡಲು tŏṇḍalu. = ತೊಣ್ಡ, ತೊಣ್ಡಂ, ಸುಣ್ಡಲು, etc. The trunk of an elephant (My.; T. ತೊಣ್ಡಲ; Tĕ. ತೊಣ್ಡಮು; *cf.* Sk. ತುಣ್ಡ).

ತೊಣ್ಡಸೆ tŏṇḍasĕ. (**ತೊಣ್ಡಸ್ಯ**). — ತೊಣ್ಡಸ್ಯನ ಗಿಡ. A common very thorny shrub with thick coriaceous obovate leaves, Gymnosphoria montana W. & A. or Celastrus montana Roxb. (Z.).

ತೊಣ್ಡಿ tŏṇḍi. = ತೊಣ್ಡೆ, q. v. (M.). — ತೊಣ್ಡಿಬಳ್ಳಿ. (ತುಣ್ಡಿಕೇತಿ, ಬಿಮ್ಬಿಕೆ, ರಕ್ತಫಲೆ G.). — ತೊಣ್ಡೆಹಣ್ಣು. (ಬಿಮ್ಬ G.).

ತೊಣ್ಡಿಗ tŏṇḍiga. N. of a bird (Rśv. 5, 59; Śśv. 3, 33).

ತೊಣ್ಡಿಲ್ tŏṇḍil. = ತೊಣ್ಡಲ್. (Grj. 10, 44).

ತೊಣ್ಡು tŏṇḍu. 1. Chatter, prate (T. ತೊನುಪ್ಪು, to blab, chatter, prate; ತೊನುಪ್ಪು, prate, etc.). — ತೊಣ್ಣುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To prate, as a parrot (ತುಕೋಕ್ತ Ct. II, 65; ಗಿಳಿವಾತು Kk. 24; Śm. 29). ತೊಣ್ಣುಗೆಡೆವ ತುಕಸಾರಿಕೆ (Śmd. 24). See Grj. 3, after 103; Rśv. 2, 38; 7, 16; Śśv. 1, 52.

ತೊಣ್ಡು tŏṇḍu. 2. (fr. ಕೊಬಲ್?). (= ತುಣ್ಡು 2). Wild or overbearing behaviour, insolence (Abh. P. 7, 53. 115); straying (My.; Mhr. ಥೋಟಿ, ಥೋಟ್ಟಿ, rascally and rude; Mhr. ದ್ವಾಡ, wicked, full of mischief).

— ತೊಣ್ಡುಜುಲುಮಾನೆ. A fine for the trespass of stray cattle (My.). — ತೊಣ್ಡು ತೊದಿಸು. Insolence and wandering of mind or deviation from rectitude (J. 10, 30). — ತೊಣ್ಡುದನ. Stray cattle (My.). — ತೊಣ್ಡುಮುಣ್ಡೆ. A strolling widow. ತೊಣ್ಡುಮುಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡನೇನು? ಮಿಣ್ಡನೇನು? (Prv.). — ತೊಣ್ಡುಮೊಲ. A stray hair (Bh. 3, 13, 18).

ತೊಣ್ಡುತನ tŏṇḍutana. A straying, strolling behaviour (My.).

ತೊಣ್ಡೆ tŏṇḍĕ. 1. The upper part of a sugarcane (My.).

ತೊಣ್ಡೆ tŏṇḍĕ. 2. = ದೊಣ್ಣೆ, etc. A chameleon (ಸರಟ, ಶ್ಯಕಲಾನ Si. 170; Tĕ.). — ತೊಣ್ಡೆಕ್ಯಾತ. = ಡೊಣ್ಣೆಕಾತ. (My.).

ತೊಣ್ಡೆ tŏṇḍĕ. = ಕೊಣ್ಡೆ, ತೊಣ್ಡಿ, ದೊಣ್ಡೆ. Tbh. of ತುಣ್ಡಿ (Šmd. 365). The gourd Momordica monadelpha Roxb. (or Bryonia grandis Lin., ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, ರಕ್ತಫಲೆ Nr.; ತುಣ್ಡಿಕೆ, etc. Mr.; ಟಿಸ್ಕಿ, ಬಿಮ್ಬಿ, ತುಣ್ಡಿಕೆ Hlâ.; My.; Tĕ., T. ತೊಣ್ಡ್ಲಿ). ತೊಣ್ಡೆ ತಿನ್ದು ಮಣ್ಡೆ ಬೆಳೀತು (Prv.). See ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ, ಹುಚ್ಚು ತೊಣ್ಡೆ. — ತೊಣ್ಡೆ ಬಳ್ಳಿ. The climbing herb Mom. mon. (C.). — ತೊಣ್ಡೆವಣ್. -ಸನ್. = ತೊಣ್ಡೆ ಹಣ್ಣು. (J. 30, 4). — ತೊಣ್ಡೆಹಣ್ಣು. Its ripe red gourd (ಬಿಮ್ಬ, ಬಿಮ್ಬಿಕೆ Nn. 69).

ತೊಣ್ಡ್ಲಿ tŏṇḍli. = ತೊಣ್ಣಲು, etc. (My.).

ತೊಣ್ಡ್ಲಿಗ tŏṇḍlu. = ತೊಣ್ಣಲು, etc. (My.).

ತೊಣ್ಣು tŏṇṇu. = ತೊನ್ನು. Leprosy; white leprosy, vitiligo (ಕುಷ್ಠ, ಶ್ವಿತ್ರ, ಬಿಳೀ ಕುಷ್ಠ Si. 201).

ತೊಣ್ಣೆ tŏṇṇĕ. = ತೊಣ್ಡೆ 2, etc. — ತೊಣ್ಣೆಕೇತ. = ತೊಣ್ಣೆಕ್ಯಾತ. (My.). — ತೊಣ್ಣೆಕ್ಯಾತ. = ತೊಣ್ಡೆಕ್ಯಾತ. (My.; Si. 89).

ತೊತ್ತಲಿ töttaḷa. (**ತೊತ್ತಳ್**). (= ತೊದ್ದು ಬಿ). The state of being quite trodden down. — ತೊತ್ತಬಿದು ಬಿ -ತುಬಿ. To tread into a mass (Bp. 29, 6; 59, 54; J. 20, 6; Râm. 6, 45, 25).

ತೊತ್ತು töttu. 1. = ತೊದ್ದು. (A male, but especially also) a female servant (My.; ಕುಟಪಾರಿ, ದಾಸಿ, etc. Mr. 304; ಗವುಡಿ G.; Bp. 55, 28; Râm. 5, 8, 72; B. 3, 51; Tĕ.; Tu.; T. తొత్తు, slavery; a slave male and female; ತೊತ್ತನ್, ತೊಣ್ಣನ್, a slave; ತೊಣ್ಣು, a slave; slavery);— a strumpet (My.). Plural ತೊತ್ತಿರ್ (Bp. 32, 46; Č. Bp. 47, 46), ತೊತ್ತರ್ (see ತೊತ್ತಿರ-). ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪಟ್ಟಿದಂ (ಗೋಪ್ಯ Mr. 310). ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವ ತೊತ್ತು ಮಾತು ತಾರದೆ ಬಿಬ್ಬಾಳೇ?— ತೊತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಪಡಿ ತೊತ್ತು.—ತೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾರೂ ಅಱಿಯರು, ತೊತ್ತಿನ ತಲೆ ಹೊಡದದು ಊರೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿತು (Prvs.). ತೊತ್ತು ಬಲ್ಲಳೆ ಮಾನವಭಿಮಾನವೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, ದಾಸ, etc. ಇವು ಎಲ್ಲಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂಗಳಾದೊಡೆ ತೊತ್ತಿನ ಹೆಸರು (Nr.). See ಮನೆದೊತ್ತು, ಮೂಸಣ್ಡಿ-; Prv. and Sp. s. Tbh. ಮುತ್ತು. — ತೊತ್ತಿನ ಮಗ. The son of a female servant; a slave (ದಾಸ, ದಾಸೇರಕ, ಗೋಪ್ಯ, ದಾಸೀಸುತ Hlâ.). — ತೊತ್ತಿನ ಮಗಳ್. The daughter of a female servant (Bp. 40, 46; 48, 27). — ತೊತ್ತಿರ ತೊತ್ತರ್. The servants of servants (Bp. 32, 46). — ತೊತ್ತಿರ್ಮಕ್ಕಳ್. The children of female servants (Č. Bp. 47, 46). — ತೊತ್ತುಕೆಲಸ. = ತೊತ್ತುಗೆಲಸ. (G. 37). — ತೊತ್ತುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A female servant's work (Bp. 21, 7; 27, 62). ತೊತ್ತುಗೆಲಸಂಗೆಯ್ (23, 29; 29, 30). — ತೊತ್ತುಬಡಿಕ. One who beats the female servants (Abhâ. 1, 43). — ತೊತ್ತುಮಗ. = ತೊತ್ತಿನ ಮಗ. (ದಾಸ Mr. 238, o. r. -ವಗ). — ತೊತ್ತುವಗ. = ತೊತ್ತುಮಗ q. v. — ತೊತ್ತುವೆಗ್ಗಡೆ. -ಪೆಗ್ಗಡೆ. A superintendent of servants (ಅನ್ತರ್ವಾಸಿಕ Mr. 268, o. r. ತೆತ್ತು-).

ತೊತ್ತ್ರು töttu. 2. = ತುತ್ತ್ರು 2. See s. ಒರ್ತುತ್ತ and Prv. s. ತೊತ್ತು 1.

ತೊದ töda. A Töda of the Neilgherries (B. 4, 130 wrongly as ತೋಡ). — ತೊದವ. -ಅವ. = ತೊದ. (My.).

ತೊದಲ್ tödal. (= ಕೊದಲು 2, ಕೊದಳ್), ತೊದಲು 2, ತೊದಳ್, ತೊದುಳ್, ತೊವಲ್ 3. (Entanglement); faltering, stammering; speaking inarticulately or indistinctly, lisping (J. 18, 20). 2, untruth (ಕಟ್ಟುಕ, ನುಳ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60, o. rs. ತೊದಳ್, ತೊವಲ್; *cf.* ತೊಟಿಲ್). See Prvs. s. ಪುತ್ತಳಿ, ಬದಲುಮಾತು. — ತೊದಲ್ನುಡಿ. = ತೊದಲ್ವಾತು. (Grj. 3, 76. 77; 3, after 91). — ತೊದಲ್ವಾತು. -ಮಾತು. A stammering, etc. speech (Rśv. 4, 70).

ತೊದಲಿಸು tödalisu. = ತೊದಳಿಸು. To falter, to stammer (Bp. 3, 40; 47, 32; My.).

ತೊದಲು tödalu. 1. (= ಕೊದಲು 1). To stammer (My.).

ತೊದಲು tödalu. 2. = ತೊದಲ್, etc. Stammering, etc. (My.). — ತೊದಲ. -ಆ 3. A stammerer (My.). — ತೊದಲುನುಡಿ. = ತೊದಲ್ನುಡಿ. (Bp. 2, 11). — ತೊದಲುಮಾತು. = ತೊದಲುನುಡಿ. (My.). ವ್ಯಕ್ತವಾಗದೆ ತೊದಲುಮಾತನಾಡುವವನು (ಲೋಹಲ, ಅಸ್ಫುಟವಾಕ್ Si. 363).

ತೊದಳ್ tödaḷ. = ತೊದಲ್, etc. Entanglement (Bh. 3, 13, 17); faltering, etc. (Ch. v. 102; Abh. P. 3, 127). 2, untruth (ಪುಸಿ, ಪುಸಿಯ ಭೇದ Šmd. II; ನುಳ್, ಪುಸಿ Šm. 48, o. r. ತೊದುಳ್; ಪುಸಿಯ ಭೇದ Kk. 88, see s. ತೊದಲ್). ಎನ್ನ ಮಾತಿನೊಳ್ ತೊದಳುಣ್ಟೆ? (Šmd. 85). — ತೊದಳ್ನುಡಿ. 1. To stammer, to lisp. ತೊದಳ್ನುಡಿವವನು (ಲೋಹಲ, ಅಸ್ಫುಟವಾಕ್ Nr.). — ತೊದಳ್ನುಡಿ. 2. = ತೊದಲುನುಡಿ. (Abh. P. 1, 79; J. 28, 18).

ತೊದಳಿಸು tödalisu. = ತೊದಲಿಸು. (J. 19, 50).

ತೊದುಳ್ töduḷ. = ತೊದಳ್, q. v.

ತೊನಚಿ tönači. = ತೊಣಚಿ, etc. (My.).

ತೊನಚಿ tönačĕ. = ತೊನಚೆ, etc. (My.).

ತೊನಸೆ tönasĕ. = ತೊನಚೆ, etc. (ರಭಿ Mr. 177, o. r. ತೊನಚಿ).

ತೊನೆ tönĕ. To swing, to wave, to move to and fro (v. i., ಅನ್ದೋಲನ Šmd. Dh.; see Šs. s. ಅಡ್ಡಾಡು 2; *cf.* ತೊಂಗು). See Cpr. 3, 15; Abh. P. 1, after 107; Bp. 42, 21; Rśv. 2, 11; 5, 116; 6, after 11; J. 13, 34; Śśv. 3, 41.

ತೊನ್ತು töntu. 1. To wind, to wind one's self round; to surround or encircle (J. 27, 43; My.; *cf.* ತೊದರ್ 1). ಕಾಲ ತೊನ್ತಿದ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಡದು (Prv.). 2, to entangle one in, *i. e.* to instigate one (to quarrel, My.). 3, to climb (My., occasionally).

ತೊನ್ತು töntu. 2. Climbing: one climb or rise in climbing. ತೊನ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಕನ್ದು ಮಾಡ ಬೇಕೇ? (Prv.). ಎಷ್ಟು ತೊನ್ತಿಗೆ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿ? (My., occasionally).

ತೊನ್ದರು töndaru. = ತೊನ್ದರೆ. (Čb. 165).

ತೊನ್ದರೆ töndarĕ. = ತೊನ್ದರು, ತೊನ್ದೆ. Intricacy, embarrassment, entanglement, difficulty, trouble, vexation, molestation; impediment.

drawback (My.; T., M. തൊന്തര; M. also തൊല്ലെ, സൊല്ലെ; T. also തൊന്ദ്രൈ, തൊല്ലൈ; *cf.* തൊദല്; ದನ್ದಲಿ). See B. 3, 47. 88. 92. 93; 4, 139. 161; 5, 13. 85. 104. 171. 221; Prv. s. ಪುರನ್ದರ. — ತೊನ್ದರೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To embarrass, etc. (My.). — ತೊನ್ದರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get embarrassed, etc. (My.).

ತೊನ್ದೆ tŏndrĕ. = ಕೊನ್ದರೆ. (My.).

ತೊನ್ನು tŏnnu. = ತೋನ್ನು. Leprosy; white leprosy (ಕುಷ್ಠ Mr. 385; T. തൊഴു; Tĕ. తెన్ను; My.). ನನು ಬಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟಿಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಶ, ಮಣ್ಣಲಕ); ಬಿಳಿಯ ತೊನ್ನು (ಕುಷ್ಠ, ಶ್ವಿತ್ರ Nr.). ತೊನ್ನು ಹತ್ತಿದವ, ಹೊನ್ನು ಖರ್ಜು ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ನು, ಗನ್ನಾ ಹೇಬ್‌ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Bp. 57, 56; ಬಿಳ್ದೊನ್ನು.

ತೊಪ tŏpa. = ತಪ, etc. — ತೊಪ ತೊಪನೆ. = ತಪ ತಪನೆ. (My.).

ತೊಪ್ಪ tŏppa. = ತೊಪ, etc. — ತೊಪ್ಪ ತೊಪ್ಪನೆ. = ತಪ್ಪ ತಪ್ಪನೆ. (Śmd. 229; J. 28, 41; My.).

ತೊಪ್ಪನೆ tŏppanĕ. 1. With the sound of ತೊಪ್ಪ (My.).

ತೊಪ್ಪನೆ tŏppanĕ. 2. (= ತಪ್ಪನೆ). (Quickly, or) greatly, much, thoroughly (Bp. 6, 25; 18, 65; M. ತೊಪ್ಪಲ್, ತೊಲ್ಲು, much, plenty).

ತೊಪ್ಪಲ tŏppala. = ತಪ್ಪಲ 2, ತೊಪ್ಪಲು, etc. ಮರಗಿನ ತೊಪ್ಪಲ (ಸುಗನ್ಧ Ćb.). ನಾಯಿ ಎಲೆ ತೊಪ್ಪಲಗಳನ್ನು ಎನ್ದಿಗೂ ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 28).

ತೊಪ್ಪಲು tŏppalu. = ತೊಪ್ಪಲ, etc., ತೊವಲ್ 2. All small leaves of plants in general (*cf.* ಸೊಪ್ಪು, ತುಪ್ಪಲ್; M. തോല്, green leaves, small branches, etc.). ನಾಯಿ ತೊಪ್ಪಲ ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 40).

ತೊಪ್ಪಿಗೆ tŏppigĕ. = ಟೊಪ್ಪಿಗೆ. (My.).

ತೊಪ್ಪೆ tŏppĕ. Fresh cow-dung (My.; Si. 380. 402). ತೊಪ್ಪೆ ಬರುವದೇ ಹೆಪ್ಪಗೆ? (Prv.).

ತೊಮ್ tŏm. = ಟೊಙ್, (ತುತ್ತ, ತುದ). The state of being first or the first; the being former, previous, old (Tĕ. തൊമ്, തൊലി, തൊലു; T. തൊന്, തൊല്, തൊദര್, തൊഞ್, തൊണ്ടു, തൊത്തു, തൊന്ദു, തൊళ್). — ತೊಮ್ಬತ್ತಯ್ದು. Ninety-five (B. 5, 73). — ತೊಮ್ಬತ್ತಾಸಿರ ಸಾವಿರ. Ninety-six thousand (Bp. 22, 52). — ತೊಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. (Śmd. 225; J. 21, 19; 34, 39). The top-ten or the ten just before hundred, *i. e.* ninety. ತೊಮ್ಬತ್ತರ ವರಿವಿಗೂ (Si. 326). ತೊಮ್ಬತ್ತರ ಮೀಲೆ ತೊಗರ ಬೀಳೆ (Prv.). — ತೊಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. Ninety-thousand (Bp. 5, 18; 10, 13). — ತೊಮ್ಬತ್ತೆರ್ಡು. Ninety-two (B. 5, 73). — ತೊಮ್ಬತ್ತೊನ್ಬತ್ತು. = ತೊಮ್ಬತ್ತೊನ್ಬತ್ತು. (C.). — ತೊಮ್ಬತ್ತೊನ್ಬತ್ತಯ್. Ninety-nine. — ತೊಮ್ಬತ್ತೊನ್ಬತ್ತಾಸಿರ. Ninety-nine thousand (Śmd. 226).

ತೊಮ್ಬಾರ tŏmbâra. A mass, a heap (of grain, My.).

ತೊಮ್ಬೆ tŏmbĕ. 1. A cluster, etc. (ಜೊಮ್ಪ Čt. I, 105; II, 9; ತೊಡಮ್ಬೆ, ತೊಂಗಲ್, ತೊಂಗೆ, ಗೊಂಜಲ್, ಜೊಮ್ಬ, ಗುಚ್ಛ Śm. 24; Kk. 20; ಗೊಂಜಲ್ Śm. 101). — ತೊಮ್ಬೆಗಡುಳು. -ಕ್ಕಡುಳು. A kind of ornament for the ear (Bp. 61, 27).

ತೊಮ್ಬೆ tŏmbĕ. 2. = ಜೊಮ್ಬಿ, etc., ಜೊಮ್ಬಿ. A multitude, an assemblage, a host (ಗೊನ್ದಣಿ, ಗೊಂಗೆ, ಗುಮ್ಬಿ, ಗುಣ್ಪು, ತೋಮು, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ಬಮ್ಬಲ್ Čt. I, 25; Tĕ.; T. തുമ്പിക; *cf.* ತುಡುಗು 1).

ತೊಮ್ಬೆ tŏmbĕ. 3. A large, high bamboo basket for storing corn (ಗಳಗೆ Śm. 101, o. r. ಗಳಿಗೆ; T. തൊപ്പെ-ക്കുടു).

ತೊಯ್ tŏy. = ತುಯ್, etc. To become wet or moist (സാന്ദ്രത്ത Śmd. Dh., o. r. തുയ്). P. ps. ತೊಯ್ದು (Bp. 27, 37; Bh. 1, 7, 19; Rśv. 10, after 31), ತೊಯಿದು (My.); 3rd person singular imperfect ತೊಯಿತು (My.). ತೊಯ್ದನ್ಯಾ(ಅರ್ದ್ರ); ತೊಯ್ದದ್ದು (ಕ್ಲಿನ್ನ G.). ತೊಯಿದದ್ದ (ಸಾರ್ದ್ರ Čb.). **2,** to wet (v. t.), to moisten (Čpr. 5, 10; 5, after 64; 6, after 64; 8, 65). — ತೊಯ್ ತೊಯ್. rep. (Bp. 6, 25).

ತೊಯಿಸು tŏyisu. = ತೊಯ್ಯಿಸು, ತೋಯಿಸು, ತೋಸು. To cause to become wet, etc.; to steep in water (My.). ಜೊಲ್ಲು ಆಹಾರವನ್ನು ತೊಯಿಸುತ್ತದೆ (B. 4, 85). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಬಿಸಿನೀರೊಳಗೆ ತೊಳೆದು, ತೊಯಿಸಿ (B. 5, 158). ತೊಯಿಸಿಕೊಳ್ಳು, ತೊಯಿಸು, to become wet or be drenched (B. 1, 21; 3, 123).

ತೊಯೆ tŏyĕ. = ತೊವೆ. (Čt. II, 74).

ತೊಯ್ಯಿಸು tŏyyisu. = ತೊಯಿಸು, etc. (My.).

ತೊಯ್ಯು tŏyyu. = ತೊಯ್, etc. (ತೊಯ್, ನನೆ, ನಾನ್, ನಾಮ್ಪು G.). P. p. ತೊಯಿದು (My.).

ತೊಯ್ಯುವಿಕೆ tŏyyuvikĕ. Becoming wet, etc. (ಸಮುನ್ದನ G.).

ತೊರಡು tŏraḍu. = ತರಡು, etc. See ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿದ.

ತೊರದು tŏradu. = ತೊರೆದು. P. p. of ತೊರೆ 1.

ತೊರಯಿಸು tŏrayisu. = ತೊರೈಸು (Śmd. 189, o. r. ಕೊ-).

ತೊರಸಲು tŏrasalu. = ತರಕೆಲು, etc. (My.).

ತೊರಳೆ tŏraḷĕ. The spleen which, with the liver, is regarded as the part of the body from which the blood flows (ಗುಲ್ಮ, ಪ್ಲೀಹ Nr.; Bh. 6, 8, 13; Tĕ. దొమ్మి). See ನಿಡುದೊರಳೆ.

ತೊರಿತ tŏrita. Tbh. of ತ್ವರಿತ. (My.).

ತೊರೆ tŏrĕ. 1. Milk to form or collect in the breast or to come to it; the breast to be filled with milk (സ്തന്യ Śmd. Dh.; M. ചുരെ; T. ചൊರി, Tĕ. దొరగు, to flow down, as milk from the breast, etc., see സുര; M. ചുരൽ, also: to spring forth, gush out; giving milk). ಮೊಲೆ ತೊರೆಯುವದು (My.). P. ps. ತೊರದು, ತೊರೆದು. See Čpr. 6, after 91; Bp. 50, 3; 57, 83; Rśv. 5, after 55; Bhâgavata 10, 66, 38; ಪಾಲ್ದೊರೆ; B. 1, 21.

ತೊರೆ tŏrĕ. 2. Mature; ripe (ಪಕ್ವ Čt. I, 57).

ತೊರೆ tŏrĕ. Tbh. of ತ್ವರೆ. (My.; Tĕ.).

ತೊರೆಯ tŏrĕya. (ತೊಪಿಕೆಯ?). A salt-maker (My.; see ಅಸ್ಪಾದಶಜಾತಿ).

ತೊರೈಸು tŏraisu. = ತೊರಯಿಸು (Śmd. 189, o. r. ಕೊ-).

ತೊಪಿ tŏṛa. = ತೊಡಿದು. P. p. of ತೊಡಿ 1, in ತೊಪಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ತೊಪಿಕಲ್ tŏṛakal. An o. r. of ತೊಪಿಕೆಲ್, q. v.

ತೊಪಿಡು tŏṛaḍu. = ದೋಟಿ. A crook, a hook, a crooked instrument for taking down fruits

from trees (T. ತುಡಿಪ್ಪಿ, ತುಡಿಪು; R.). 2, distortion, deceit (T.). See ಜೊಟ್ಟಿ.

ತೊಲಿದು tŏrˌadu. = ತೊಜೆದು. P. p. of ತೊಜೆ 1.

ತೊಲಿಯಿಸು tŏrˌayisu. = ತೊಲಿಸು. To cause to quit, etc. (My.).

ತೊಲಿಲು tŏralu. A hole, etc. ಗಿಡದ ತೊಲಿಲು (ಸಿಪ್ಪುಹ, ಕೋಟರ, ಮರದ ತೊಜೆ, -ಜೊಜೆ Si. 122).

ತೊಲಿವಿ tŏrˌavi. Leaving, abandoning; an object to be abandoned (ಜೇಯ Nn. 95).

ತೊಲಿವೆ tŏrˌavĕ. (**ತೊರವೆ**). N. of a place in S. Mhr. (Rām. 1, 1, 1).

ತೊಲಿಸು tŏrˌasu. = ತೊಲಿಯಿಸು. To cause to give up, etc. (My.). See ಬುದ್ದಿ ದೊಲಿಸು.

ತೊಲಿಳೆ tŏrˌalĕ. = ತೊಳ್ಳೆ q. v., etc. (My.).

ತೊಲಿೞ್ tŏrĕ. 1. To put away, to abandon, to quit, to give up, to renounce, to repudiate, to reject (ವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.; Śm. 116; ಬಿಡು Nn. 84; My.; T. ತುಜ). P. ps. ತೊಲಿದು, ತೊಜೆದು. ಪರೀಕ್ಷಭೋಗಮಂ ತೊಜೆವನಿತರ್ಕೆ (Śmd. 140 Mḍb.). ಕುಳವಿಗಳ ಸಂಗಮಂ ನಸ್ತತಂ ತೊಜೆದು (Mr. 7). ತೊಜೆದವನಿಗೆ ಬಜದ ಹಂಗೇನು? (Prv.). See Ćpr. 3, 65; 4, 18; Bp. 13, 14; 26, 29; 31, 14; 45, 17; Č. Bp. 11, 6; Rśv. 9, 4; 13, 20; J. 1, 5; 11, 21. 28; 28, 35; Si. 77; B. 2, 10; 5, 163. 164; ಅನುಜೊಜೆ, ಆನೆದೊಜೆ.

ತೊಲಿೞ್ tŏrĕ. 2. = ದೊಜೆ. A hollow or hole (in a tree, My.); a cave (Si.; Tĕ. ತೊಜೆ, ತೊಜ್ಜಿ; *cf.* ತೊಟ್ಟಿ 1, ತೊಲಿ, ತುರಿ 1). ಗುದ್ದದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೊಜೆ (ದರ, ಕನ್ನರ Si. 116). ಬೆಟ್ಟದ ದೊಡ್ಡ ತೊಜೆ (ಗುಹೆ, ಗಹ್ವರ 116).

ತೊಲಿೞ್ tŏrĕ. 3. A stream, a river (ಪೊಜೆ Śmd. I; ಪೊಜೆ, ಪೊಜ್ಜ Śm. 36; ನದಿ Śmd. Dh., Śm. 116; ಸಿನ್ಧು, ಸ್ರವನ್ತಿ, ತಟಿನಿ, ತರಂಗಿಣಿ, ನವಿ, ಧುನಿ, ದ್ವೀಪವತಿ, etc. Hlā., Mr. 413; ವಾಹಿನಿ, ಸ್ರವನ್ತಿ Nr.; My.; T. ತುಜ್ಪೈ; see s. ತುಜು 3). ತೊಜೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಧೂಮು (ನದೀಮಾತೃಕ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಜೆ (ನಿರ್ಝರ); ತೊಜೆಯ ಹರಿಹ (ಓಘ, ಪ್ರವಾಹ, ವೇಣಿ, ಧಾರೆ, ಸ್ರೋತ, ರಯ Hlā.). ತೊಜೆಯ ತಡಿ (ತೀರ, ಕೂಲ, ತಟ, etc. Hlā., Nr.). ಕಿಜಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಜೆ (ಕುಲ್ಯೆ, ಕಾಲುವೆ); ನರಕದ ತೊಜೆ (ಸಿನ್ಧು, ವೈರಣಿ Nr.). ತೊಜೆಯ ತಡೆ (ತಟ Mr. 413); ತೊಜೆಯ ನಡುವು (ಪಾತ್ರ 415); ಬನ್ದ ತೊಜೆ (ಪೂರ 415). ನೆತ್ತರ ತೊಜೆ (Abh. P. 13, 66). ತೊಜೆಯಂ ಪಾಯ್ದು, ಎತ್ತಿ ಬನ್ದಂ (Śmd. 64). See Ćpr. 8, after 4; Bp. 20, 22; 45, 28; 50, 40. 66; Bh. 1, 5, 9; J. 15, 2; ಉರ್ಕುನ್ದೊಜೆ, ಗಣ್ಡುದೊಜೆ, ಪೆರ್ದೊಜೆ, ಬಯಲ್-, ಬಿಸಿಲು-, ಬೆಟ್ಟದೊಜೆ, ಪೆರ್ದೊ-. — ತೊಜೆಗಣಗಿಲೆ. -ಕಣಗಿಲೆ. A small tree growing in wet soil, Barringtonia acutangula Gaertn. (ಸಿಡುಲ, ಅಮ್ಮುಜ, ಪಿಜ್ಜಲ Nr.; ಲೋಮಕ, ಪಿಡುಲ Mr. 113). — ತೊಜೆಗಳಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. The ocean (ಸಮುದ್ರ Ks.). — ತೊಜೆಮತ್ತಿ. The tree Terminalia arjuna W. and A. (ನದೀಸರ್ಜ, ವೀರತರು, ಇನ್ದ್ರದ್ರು, etc. Nr.; ಕಕುಭ Nn. 128). 2, a shrub or small tree, the five-leaved chaste-tree, Vitex negundo Lin. (? ಸಿನ್ಧುಕೆ Mr. 116, o. r. ಸಿನ್ಧುಕೆ). — ತೊಜೆಮಾವು. (Śmd. 195). A mango-tree near a river. — ತೊಜೆಮೆನ್ದೆ. An undershrub, Indigofera trita L. f. (Z.). See ಅಡವಿ-. — ತೊಜೆಯಿಂಗುಳ. -ಇಂಗುಳ. The prickly plant Alhagi maurorum Tournef. (ದುರಾಲಭ್ಭ Mr. 118). — ತೊಜೆವೇಣ್ಟೆ. -ವೇಣ್ಟೆ. River-hunting: fishing (Rśv. 5, after 114).

ತೊಲ tŏla. A short P. p. of ತೊಲಗು. — ತೊಲ ತೊಲಗು. (= ತೊಲಲಿ ತೊಲಲಗು). rep. (Bp. 28, 24; 32, 43; J. 3, 24).

ತೊಲಗಿಸು tŏlagisu. To cause to go away, etc. (ಅಗಲ್ದು Śmd. 134 Cm.; My.). ಅದೇತಮ್ ಎನ್ನೊಡೆ ಪೊದಲಿರ್ದುದಂ ತೊಲಗಿಸಿ ಬರ್ಪುದು (Śmd. 30 Cm.). See Ćpr. 1, 95; 8, 98; Abh. P. 1, 116; Bp. 35, 3; 42, 34; 46, 30; 50, 68; 54, 16; 61, 23; J. 13, 9; 28, 40.

ತೊಲಗು tŏlagu. = ತೊಲಂಗು. To go away; to depart; to go aside or out of the way; to retire; to separate (v. i.); to be separated; to be excluded; to fail (ವಿವಿಕ್ತ Śmd. Dh.; ಪಿಂಗು Śmd. 17. 118 Cm.; ತಪ್ಪು 132. 259 Cm.; My.; Tĕ.; M. ತುಲಿ, T. ತೊಲ್ಪು). ಆವುದೊನ್ದಱಿಂ ತೊಲಗುವುದು (ಆಪಾದಾನ Śmd. 160). ತೊಲಗಿದುದು (ವ್ಯಸ್ತ, ಅಪ್ರಗುಣ, ಅಕುಲ); ಯಥೋಚಿತಸ್ಥಾನದತ್ತಣಿನ್ದ ತೊಲಗುವುದು (ಭ್ರಂಶ); ನೇಗೆಯಿದ್ದೆಡೆಯಿನ್ದ ತೊಲಗುವುದು (ಪ್ರಚ್ಯುತ); ಅರ್ಥದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ತೊಲಗದವನು (ಅನಪೇತೋರ್ಥಾತ್, ಅಪ್ಯನ್ Nr.). See Śmd. 73; Ćpr. 1, 92; Bp. 21, 10. 14; 43, 14; 45, 9; 46, 23; 57, 47; Č. Bp. 11, 9; Rśv. 5, 119; 6, 6; 6, after 11; Rāghc. 17, 66; J. 2, 49; 15, 18; 26, 14; 30, 29; Dp. 87, 1; 172, 5.

ತೊಲಂಗು tŏlaṅgu. = ತೊಲಗು. (Bp. 33, 14; 40, 49. 71; 46, 58; 51, 81).

ತೊಲಿ tŏli. (fr. ತುರಿ 1). = ತೊಳೆ 3. A hole, a socket (Tĕ.). ತೊಲಿ ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ವೇಧಿತ, ಛಿದ್ರಿತ, ವಿದ್ಧ Si. 381).

ತೊಲಿ tŏli. Tbh. of ತುಲೆ. A kind of wooden sacrificial vessel (Si. 241). 2, = ತುಲೆ No. 4. (S. Mhr.).

ತೊಲೆ tŏlĕ. Tbh. of ತುಲಾ. A beam of wood (ವೇತ್ರಾಙ್ಗ, ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳ ಭೇದ Nn. 158; My.; T. ತುಡ್ಡೆ; Mhr. ತುಳತಿ; Bp. 40, 77; C. Bp. 5, 48; J. 17, 23; B. 4, 121; G. 403). See ಅಡ್ಡತೊಲೆ, ತೂಗು-, ತೂಗುನ್-, ಪೆರ್-. 2, a balance (Abh. P. 14, 188; Bp. 27, 47; 55, 57). 3, a certain weight (ತೂಕ, ಪ್ರಮಾಣ 158). ನಿಕ್ಕಮ್ ಅಯ್ದಾಗಲ್ತ್ತೆ ತೊಲೆ, ಅನ್ಪವು ಇಪ್ಪತ್ತಿರಟ್ಟೆ ಭಾರಂ (Mr. 355). See Bp. 43, 83; Si. 329; G. 46. 321. 388. 4, a tŏla, being the weight of one Rupee (My.; B. 3, 13. 96; see ಕಾಲ್-). ತೊಲೆಯಿನ್ದ ಹಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಹೊಲೆಯಿನ್ದ ಭ್ರಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ (Prv.). 5, equality, etc. (ಸಮ, ಸಮಾನ 158; Bp. 43, 21). 6, propriety, fitness, fame (ಈತಿರ್, ಸಮಂಜಸ 158; Abh. P. 7, 166). 7, a cloth for females (ವಸ್ತ್ರ, ಸೀರೆ 158). 8, poorness (ಕೃಶ, ಬಡತನ 158). — See ದಿಟ್ಟದ-.

ತೊವರಿ tŏvari. Tbh. of ತುವರಿ (Śmd. 355). The pigeon-pea. ಉರ್ದು ತೊವರಿ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕ ಅಟ್ಟ ಕೂಡ್ (ಪಲ್ಗಿ Śmd. I). 2, = ತುವರಿ No. 2 (Si. 154).

ತೊವರು tŏvaru. Tbh. of ತುವರ No. 1. (ಕಷಾಯ, ತುವರ Hlā.; My.).

ತೊವಲ್ tŏval. 1. **ತೊವಲು**. = ತೊಗಲ್, etc. (ಅಸೃಗ್ಧರ, ಅಜಿನ, ಚರ್ಮ, ಕೃತ್ತಿ, ತ್ವಕ್ Hlā.; ಚರ್ಮ Čt. II, 104; ತೋಲ್, ಸಮ್ಮ, ಕಡವಸ Śm. 32; ಸಮ್ಮ, ತೋಲ್ Kk. 46; My.). See Bp. 20, 44; ಗಂಗೆಯೊವಲು.

ತೊವಲ್ tŏval. 2. = ಕೊಪ್ಪಲು, q. v. Young green leaves (ಎಳೆದಳಿರ್ Čt. II, 105; Ćpr. 7, 101). — ತೊವಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To get young leaves (Abh. P. 13, 48).

ತೊವಲ್ tŏval. 3. = ಕೊಡಲ್, q. v.

ತೊವೆ tŏvĕ. = ಜೊಗೆ, etc. (ತೊಯೆ Čt. II, 74; My.; ಕುದಿಸಿದ ಬೀಳೆ G.).

ತೊವ್ವೆ tŏvvĕ. = ತೊಪೆ, etc. (My.).

ತೊಸಕ್ tōsak. = ಡೊಸಕ್, etc. (My.).

ತೊಸಕ್ಕನೆ tōsakkaně. (=ಡೊಸಕ್ಕನೆ). With the sound of ಠೊಸರ್ (My.).

ತೊಳ tōḷa. 1. A short P. p. of ತೊಳಸು 1. — ತೊಳ ತೊಳಗು. (= ತೊಳಗಿ ತೊಳಗು). rep. (Grj. 10, 71; Bp. 1, 53; 4, 26; 61, 28; Č. Bp. 42, 14; Råv. 13, after 71; J. 3, 37; 13, 51; 28, 18). — ತೊಳ ತೊಳ ತೊಳಗು. rep. (Čpr. 9, 27).

ತೊಳ tōḷa. 2. = ತೊಳದು, ತೊಳೆದು. P. p. of ತೊಳೆ 2, in ತೊಳ ಕೊಳ್ಳು (Bp. 30, 9; B. 4, 57. 136; 5, 239; My.). — ತೊಳ ತರ್. = ತೊಳ ಕೊಣ್ಮು ಬರ್. (Bp. 1, 53; 27, 49).

ತೊಳಕ tōḷaka. — ತೊಳಕಂ (Šmd. 241, o. r. ಕೆಲಳಕಂ).

ತೊಳಕು tōḷaku. = ತೊಳಂಕು (Šmd. 48, o. r. ತೊಡಕು, ತೊಡಂಕು).

ತೊಳಗು tōḷagu. 1. To shine, to be full of splendour, etc. (ಕಾನ್ತಿ Šmd. Dh.; T. tuluṅgu, tuḷuṅgu; Tě. tuḷukiṅbu; M. tuḷukkuṅ, to shake; to shine; T. tuḷukku, to move; to polish; T., M. tuḷukk, tremor; splendour; see tuḷuku 1). ತೊಳಪಂ, ತೊಳಪ್ಪಂ (Šmd. 275). ಅಯ್ದೆ ತೊಳಪ ಕನ್ನವುರಂ (75). ತೊಳಗಿದನ್ ಇನ್ದ್ರನನ್ದನನ ಮೆಯ್ಸಿರಿಯಂ ಜುಗಿದು (Råv. 13, 60). ತೊಳಗುವ ಆಚ್ಚರಿಗಣ್ಣ ನಗೆಮೊಗದ ಬೇಡತಿ (Råghě. 17, 66). ತೊಳಪ ತಪ್ಪಮದ ಬಿನ್ನಣಂ (Kk. 3). See Čpr. 1, 120. 138; 6, 49; Råv. 6, 2; Č. Bp. 5, 2; J. 3, 17; 5, 4; 15, 9. 10; 29, 45; 31, 14; Råghě. 17, 72. — ತೊಳಗು ಬೆಳಗು. dupl. ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪೋಲು (Bh. 1, 8, 9; see J. 31, 13).

ತೊಳಗು tōḷagu. 2. (= ತಳಕು 2, etc.). Shine, splendour, etc. (ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಎಸಗುಸು, ತೊಳಪು, ಬೆಳಗು, ಪೊಳಪು, ಪೊಗರ್, etc., ಕಾನ್ತಿ Šm. 15; Kk. 25, o. r. ತಳಪು).

ತೊಳಂಕು tōḷaṅku. = ತೊಳಕು, q. v.

ತೊಳಚೆ tōḷači. Tbh. of ತುಲಸಿ (Šmd. 348. 355; Šm. 27; My.). ತೊಳಚೆ tōḷačĕ. = ತೊಳಚಿ. (ತುಲಸಿ Šmd. 365; My.). ತೊಳಂಚೆ tōḷaṅčĕ. = ತೊಳಚಿ. (ತುಲಸಿ Čt. II, 58).

ತೊಳದು tōḷadu. = ತೊಳೆದು. P. p. of ತೊಳೆ 2, q. v.

ತೊಳಪು tōḷapu. (= ತಳಪ, etc.). Shine, lustre, etc. (See Šm. 15 and Kk. 25 s. ತೊಳಗು 2).

ತೊಳಯಿಸು tōḷayisu. = ತೊಳಸು 3, ತೊಳಿಸು 2. (Bp. 27, 40; My.).

ತೊಳಸಲ್ ತೊಳಸಲು. Pounding. — ತೊಳಸಲಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice cleared of its bran by pounding (My.). ತೊಳಸಿ tōḷasi. = ತೊಳಚಿ. (My.; Tě. tōḷasi).

ತೊಳಸು tōḷasu. 1. = ತಳಸು 1, ತೊಳಿಸು 1. To pound, to beat; to pound rice so as to deprive it of its bran (My.; *cf.* ತೋಳ); to box, to fight (Bp. 57, 72).

ತೊಳಸು tōḷasu. 2. Pounding, etc.; boxing. See ಕೆಯ್ದೊಳಸು.

ತೊಳಸು tōḷasu. 3. = ತೊಳಯಿಸು, etc. To cause to wash, to get washed, to have washed (My.; Bp. 3, 71; Tě. tōḷoṅbu, tōḷuḷu, to wash; tōḷoḷisiṅbu, to get washed). ತುಪ್ಪ ಅನ್ನ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕು, ನಾಯಿಯುಚ್ಚಿಲಿ ಕೆಯ್ ತೊಳಸಿದ (Prv.).

ತೊಳಸು tōḷasu. 4. = ತೊಡಕು 2. Entanglement (My.).

ತೊಳಿ tōḷi. = ತೊಳೆ 2. (C.).

ತೊಳಿಸು tōḷisu. 1. = ತೊಳಸು 1, etc. (My.).

ತೊಳಿಸು tōḷisu. 2. = ತೊಳಸು 3, etc. (My.).

ತೊಳೆ tōḷĕ. 1. = ತೊಡೆ 1. ತೊಳವಲ್ಲಿ (ಉದ್ವರ್ತನ Nn. 71, o. r. ತೊಳೆವುದಬಲ್ಲಿ). ಮೆಯ್ಗೆ ಉಚ್ಚ ತೊಳೆಯುವ ಪುಡಿ (ಉದ್ವರ್ತನ, ಉತ್ಸಾದನ Si. 225). *Cf.* ದೂಳಿಸು.

ತೊಳೆ tōḷĕ. 2. = ತೊಳೆ. To wash; to remove by washing (ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Šmd. Dh.; ಕ್ಷಾಲನ Šm. 114; ಅಲುಬು, ಕರ್ಚು Šm. 61, Kk. 51; ಕರ್ಚು Šm. 86; C.). P. ps. ತೊಳದು, ತೊಳೆದು. ತೊಳೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿರ್ಣಿಕ್ತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ, ಧೌತ Hlâ.). ತೊಳವದು (ಧೌತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ Mr. 255). ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಮ್ಬುರಿ ಪಂಕ, ಮೀಲೆ ತೊಳೆಯಲ್, ತಾಂ ಶುದ್ಧನೇ? (Sâ. 64). ಸಗ್ಗಳೆಯ ಸೀರಿನ್ದ ಕಾಲ್ಮುಡಿಯೊಳ್ ಬಸಿವ ನೆತ್ತರಂ ತೊಳೆದು (J. 28, 55). See Čpr. 2, 12; 3, 30; 7, 87; Bp. 15, 13; 24, 53; 32, 30; 46, 53; 47, 13; 56, 52; 57, 63; 59, 54; 60, 4. 49; J. 12, 27; 18, 2; Si. 222. 225. 245. 312; ಕೆಯ್ಯೊಳೆ, ಮೆಯ್-, ಮೊಗ-.

ತೊಳೆ tōḷĕ. 3. (= ತೊಲೆ). A hole, a bored hole (My.; T. tōḷai, M. tuḷe; T. tōḷai, to cut out a hole; to bore a hole; Tě. tōḷe, to bore, make a hole; *cf.* ಕೊಡೆ 2). — ತೊಳೆ ಮಾಡು. To make or bore a hole (My.). — ತೊಳೆ ಹಾಕು. = ತೊಳೆ ಮಾಡು. (My.).

ತೊಳೆ tōḷĕ. 4. A separate piece or division, one of the divisions in an orange, jack fruit, cotton-pod, etc. (ಫಲತೊಲೆ Šmd. Dh.; ಫಲವಿವರಣ Šm. 114; ಪಕ್ಕೊತ್ತರ Čt. I, 23; My.; Tě. tōḷe, tōḷi). ತೊಗಲು ತೊಳೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ತೊಳೆಯುವಿಕೆ tōḷĕyuvikĕ. Washing (Si. 225).

ತೊಳ್ಳು tōḷḷu. = ಟೊಳ್ಳು. (My.).

ತೊಳ್ಳೆ tōḷḷĕ. = ಟೊಳ್ಳೆ, (ತೊಡಲು), ತೊಡಿಕೆ, (ಸೊಳ್ಳೆ). A hollow, a hole, a cavity (My.; M.; T. tōḷḷe; T. tōḷḷu, to make a hole with any instrument; see ತೊಟ್ಟಿ 1 and ತೊಜ್ಜಿ 2; M. tōṛekkuṅ, to bore a hole; Tě. tōḷḷe, pithless grain, see ಜೊಳ್ಳು). **2,** deficit, debt (My.). — ತೊಳ್ಳೆಗಣ್ಣಿನವ. -ಕ-. A man with a sunken eye (My.). — ತೊಳ್ಳೆ ಪಳ್ಳೆ. dupl. (My.). — ತೊಳ್ಳೆಮನುಷ್ಯ. A man who has debts (My.).

ತೊಳ್ಳಿರ್ tōḷḷir. = ತುಡುಗು 3. See ತೊಡ್ಡುಬು.

ತೊಳಿಕಲ್ tōḷakal. The act of turning, wandering, etc. (ತೊಡಿಬ್ಬುದು Šmd. I, o. r. ತೊಡಿಕಲ್).

ತೊಳಿಲ್ tōḷal. = ತೊಡಬಲು. To move round; to go or turn round, to revolve; to roam or wander about; to get perplexed or bewildered, etc. (ಭ್ರಮೆಗೊಳ್, ಗರವಟ್ಟಿಗೆವರ್ Šmd. I; ಭ್ರಮಣ Šmd. Dh.; Čpr. 3, 69; 6, 25; 8, 10; J. 2, 45; 6, 8; 21, 55; Råv. 13, 101). ತೊಡಬಲ್ದು (Bp. 54, 39). ತೊಡಬಲ್ದಂ (Šmd. 49). ಜಾವಮುಂ ತೊಡಬಲ್ದುಂ (157). ಆ ಬನವಿಸಾ ಬನಮೂ ಬನಮೆನ್ನದೆ, ತೊಡಬಲ್ದು, ಪೂಗೊಯ್ದುರ್ ಆವರ್ (202). **2,** to roam over, to cross in wandering about (Čpr. 7, 115; J. 16 sum.). **3,** to roll (v. t.; see ಕಣ್ಣಿಡಬಲ್).

ತೊಟಿಲಿ tōḷali. Moving round, etc. See ಕಣ್ಣನ್ದೊಡಬಲಿ, ಜಕ್ಕನ್ದೊಡಬಲಿ. — ತೊಡಬಿಲಲ್ಲು. A wooden hand-mill to remove the husk from paddy (S. Mhr.).

ತೊಲಿಲಿಕೆ tōḷalikĕ. Wandering about, etc. (Bh. 1, 20, 56; Râm. 2, 7, 3; My.).

ತೊಲಿಲಿಚು tōḷaliču. = ತೊಲಿಲಿಸು. To cause to roam about, to send about (Râm. 3, 2, 16).

ತೊಲಿಲಿಸು tōḷalisu. To cause to move round, etc. (J. 32, 39). **2,** to surround. ತೊಲಿಲಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಮಾಸು (ಳಲಲ Mr. 308).

ತೊಲಿಲು tōḷalu. = ತೊಲಿ. (My.). P. p. ತೊಲಿಲಿ. ತೊಲುಲುವುದು (ವ್ಯಜ್ಯ, ಆಟಾಟ್ಯ, ಪರ್ಯಟನ Nr.). ತೊಲಿಲಿದರೂ ಬದುಲೋದು ತಪ್ಪಲಕ್ಕೇ? (Prv.). See Bp. 12, 47; 16, 16; 35, 9; 40, 70; 54, 12; 57, 65; Bh. 1, 8, 93; 1, 12, 7. — ತೊಲಿಲಿ ಬದಿಲು. To roam about and become wearied (J. 28, 16).

ತೊಲಿಲುವಿಕೆ tōḷaluvikĕ. Roaming or wandering about, etc. (Si. 49).

ತೊಲಿಸು tōḷasu. **1.** To turn round (v. t., as with a ladle, My.; *cf.* ತುಲಿ 4; see Si. s. ಕುದಿಸು); to row (Abh. P. 13, 66); to nauseate (v. i., as the belly, (My.).

ತೊಲಿಸು tōḷasu. **2.** Turning round, revolving, rolling; wandering of mind, deviation from rectitude. See ಕಣ್ಣೊಡಿಸು, ತೊಣ್ಣು ತೊಡಿಸು.

ತೊಲ್ತು tōḷtu. (Šmd. 49). = ತೊತ್ತು 1. A male or female servant (ದಾಸನುಂ ದಾಸಿಯುಂ Šmd. I; ಪೋಟಿ, ಪೋಟಿ, ಜೇಟಿ, ದಾಸಿ, etc. Hlâ.; T. ತೊಡುತ್ತಿ, a female slave; ತೊಡು, ತೊಡುವು, ತೊಡುಮ್ಪು, slavery; ತೊಡು, ತೊಡುವು, ತೊಡೆಲ್, work, action, occupation; see s. ತುಡೆಲ್ 3). ಇವಂ ದೇವರ ತೊಡ್ತು, ಇವಳ್ ದೇವರ ತೊಡ್ತು (Šmd. 109). Plural ತೊಡ್ತಿರ್ (120. 288).

ತೊಲ್ತುರಿಲಿ tōḷ-tuḷi. (= ತೊತ್ತು). The state of being perfectly trodden down, poor, miserable, dejected or faded (ಸೊಪ್ಪಾದುದು Šmd. I; if another derivation be required, *cf.* T. ತೊಯ್, to wither, fade away, be wrinkled or corrugated, pine, be wearied, and see ತುಡಿಳಲ್).

ತೋ tô. **1.** = ತುಯ್, etc., ತೋಯು. To become wet or moist; to be dipped in (Bp. 18, 65; Râv. 8, 122; J. 12, 28; 13, 14; T. ತುವ್ಪೆ, ತೋಯ್; Tė. ತೋಗು). **2,** to wet, to moisten, to dip, to soak, to steep (ಆರ್ದ್ರವಕರಣ Šmd. Dh.; T. ತೋಯ್, M. ತೋಯು; Tė. ತೋಚು; Bp. 22, 35; J. 19, 34). P. p. ತೋದು (also My.). — ತೋ ತೋ. rep. (Bp. 33, 9).

ತೋ tô. **2.** (= ಜೋ 2, ತೋಣೆ). — ತೋವಮಾಲೆ. A garland of flowers (My.; Tė.).

ತೋಕ tôka. *Offspring, children.*

ತೋಕು tôku. To beat, to strike (Bh. 3, 19, 21; 7, 17, 26; Tu. ತೋಕು, collision; ತೊಯ್, to strike, beat; *cf.* ತೊಳಸು 1). ಬೊಬ್ಬೆಯ ತೋಕು. = ಬೊಬ್ಬೆ ಜೊಡೆ. (Râm. 6, 44, 52).

ತೋಕುಳಿ tôkuḷi. The act of dipping, steeping, (tanning, V. 84, 118).

ತೋಕೆ tôkĕ. = ಸೋಗೆ. Anything that hangs down (T.): a tail (Tė.; T. ತೋಗ್ಪೆ, M. ತೋಗೆ, a feather, especially of a peacock; a peacock's tail; a tail; Tė. ತೋಗು = ತೂಗು; Tu. ತೋಕೆ, a slope, declivity; M. ತೋಕ್ಕೆ, a bunch; ತೋಂಗಲ್, drapery; a pendulous ornament,= Mhr. ತೋಂಗಲ; see ತೊಂಗಲ್). — ತೋಕೂರು. -ಊರು. N. See Prv. s. ರೇಕೆ.

ತೋಕೆ tôkĕ. A woman who has children. See ಜೀವ-.

ತೋಕ್ಕ tôkma. A young green blade of corn, especially of barley, *green or unripe barley. Cf.* ತೊವಲ್ 2?

ತೋಚಿಕೆ tôčikĕ. Appearing; occurring to the mind (My.).

ತೋಚು tôču. (= ತೋಱಿಸು). To cause one's self to appear: to appear, to seem, to occur to the mind (My.; Tė.; see ಹೂಪು 1). ನನಗೆ ಹೀಗೆ ತೋಚುತ್ತದೆ, so it seems to me (My.). See B. 4, 63. 95; Si. 73. 388.

ತೋಜಿ tôjĕ. (= ತೋಲ್ 2, q. v.). Way, manners (Râm. 6, 45, 36).

ತೋಟ tôṭa. = ತೋಗ್ಟ. A garden (C.; ಕಾನನ, ವನ Si. 118; Tė. ತೋಟಿ; T., M. ತೋಟ್ಟ; M. also ತೊಡಿ, ತೊಡಿಗೆ; T. also ತೊಡು; M. ತೊಡುಗೆ, ತೊಡುವೆ, an enclosure, compound; T. ತೋಟ, ತೊಡುವು, an enclosed ground adjoining a house; ತುಡವೈ, a cultivated high ground; a flower garden). ತೋಟದ ಮೂಲಿನಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕಿ ಸಿರಿ? ಅನ್ದರೆ ನೇಣಾಕುವ ಎರಡು ಬದನೇ ಕಾಯಿಂ ಸಿರಿ.— ತೋಟ ಮೂಱು ಮೊದೆ, ಕಾಯಿ ಆಱು ಮೊದಿ.— ತೋಟ ಸೊಕ್ಕದರೆ ಆಡಸಿರಿಸು, ನಾಡು ಸೊಕ್ಕದರೆ ಕೊಂಕಣಿಯನಿರಿಸು.— ತೋಟ ಹಾದೀಗಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೋಪೀ ಮೋಜಿಯ ಕಾಯಿ ಹುಟ್ಟತು (Prvs.). See Si. 118; B. 5, 195; ಪುದೋಟ್ಟ; Prv. s. ಚೀಟಿಗಾಯಿ. — ತೋಟಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. The act of watching a garden (J. 20, 5). — ತೋಟ ತುಡಿಕೆ. dupl. A garden and what belongs to it (My.). — ತೋಟದಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (My.).

ತೋಟ tôṭa. = ತೋಟಿ. (My.).

ತೋಟಕ tôṭaka. *N. of a vṛitta* (Čh.).

ತೋಟಗಾರಿ tôṭa-gâṛa. A gardener (My.).

ತೋಟವಳ tôṭa-vaḷa. = ತೋಟವಾಳ, q. v.

ತೋಟವಾಳ tôṭa-vâḷa. A gardener (Râv. 10, after 5, o. r. -ವಳ).

ತೋಟಿ tôṭi. **1.** A hand-to-hand conflict, an affray; a scuffle, a struggle; fight, a quarrel (ತುಡಕಳು Bhn. 16, o. r. ಜೊಡಕು; Tė. ತೊಡರು = ಪೋರಾಡು, ಯುದ್ಧಮು ಜೇಸು). ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿಪ ತೋಟಿ ತಪ್ಪಿ ವೀರಾವೇಶದಿನ್ದ ತನ್ನಿಚ್ಛೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಬಿಡಳ ಬಿಡಳ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುವ ವನು (ಅತ್ಯನ್ತೀನ Si. 283). See Ćpr. 8, 56; Bh. 1, 6, 17; 1, 8, 1; 2, 3, 3; 2, 13, 47; 3, 13, 17; 3, 18, 38; J. 21, 44; 24, 35. — ತೋಟಿಗೆಯ್. To come to a hand-to-hand fight (Râv. 13, 84).

ತೋಟಿ tôṭi. **2.** An inferior village servant, especially one who performs the lowest offices, a sweeper, a scavenger, etc. (My.; T., M. ತೋಟ್ಟಿ; Tė. ತೋಚಿ, ತೋಟಿ, ತೋಟಿಗ).

ತೋಟಿ tôṭi. Gulping eagerly and largely (Mhr. ಘೋಟಾ; Bh. 1, 10, 33).

ತೋಟಿಕಾರಿ tôṭi-kâṛa. A hand-to-hand fighter (Bh. 6, 4, 26).

ತೋಟಿಗ tôṭiga. = ತೋಗ್ಟಿಗ. A gardener, a florist (ಮೂಲಕಾರ, ಮಾಲಿಕ G.; B. 2, 21. 52).

ತೋಟಿ tôṭĕ. = ತೊಗಟು, etc. (ತಲ್ಕ G.; My.). See B. 1, 4; ಪೋಲ್ವೋಟಿ.

ತೋಟಿ tôṭĕ. = ತೋಟು. A cartridge (My.; Mhr., H. ತೋಡಾ).

ತೋಡ tôḍa. 1. = ತೊಡೆ 1. (ಪಜ್ಜ Ct. I, 21).

ತೋಡ tôḍa. 2. A kind of white rat that infests crops (My.).

ತೋಡಿ tôḍi. The name of a tune (My.; T., M., Tĕ.).

ತೋಡಿಸು tôḍisu. To cause to dig or burrow (My.; Bp. 31, 14).

ತೋಡು tôḍu. 1. To go out, to come forth;— to cause to go out: to take water out of a large vessel with a small one, to bale out water, to put rice from one vessel into another one or in another place, to wind thread from one spool upon another one, to remove, as ear-wax, etc. (ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ Šmd. Dh., Šm. 91; My.; Tĕ.; T., M. ತೋಣ್ಡು; *cf.* ಕೊಡೆ 2).

ತೋಡು tôḍu. 2. To dig; to excavate a hole, to burrow (My.; Tĕ.; T., M. ತೋಣ್ಡು; *cf.* ಟೊಣೆ 2, ತೊಳೆ 3). ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.— ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕೆ ಮನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prvs.). See Bp. 31, 6. 8; 47, 10; B. 3, 112; Si. 83. 91. **2,** to bury, as an arrow in a victim (J. 12, 46). **3,** to penetrate, as the breast (Bh. 3, 10, 49).

ತೋಡು tôḍu. 3. A water-course. (My.; M., Tu.).

ತೋಡು tôḍu. 4. (fr. ತುಡು, Šmd. 250). Joining: putting (an arrow) to (the bow, Abh. P. 9, 63). **2,** a pair; an equal; equality, resemblance, etc. (ಯುಗ್ಮ Šmd. Dh.; ಪೊಲ್, ಅನ್ತೆ, ಪಡಿ, ಸಾಮ್ಯ Ct. I, 88; ಒರೆ, ದೊರೆ, ತೊಣಿ, ಸರಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 25; ಜೋಡು, ಜೋಳಿ, ಜವಳಿ, ಪಡಿ, ಪಾಟು, ಪಾಂಗು, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; ಯುಗ, ಸಾಮ್ಯ 91; Abh. P. 4, 119; Rśv. 5, after 114; My.; Tĕ. ತೋಡಿ, ತೋಡೆ, joint, fellow; with, together; ತೋಯ, company; ದೋಯಿ, couple, pair; T. ತೋಡು, a crowd; ತೋಡಿ, a companion; ತೋಯ್, ತುವ್ವೈ, M. ತೋಯು, to unite; see ತುಡು 1, ತುಟಿಲ್ 1). — ತೋಡುಪೊಯ್ದು. -ಪೊಯ್ದು. A double blow (Bh. 3, 10, 52).

ತೋಡು tôḍu. An expedient (My.; Mhr. ತೋಡ).

ತೋಡೆ tôḍĕ. 1. A ring of gold, etc., for the wrist, and also for the ankle (Mhr., H., Tĕ. ತೋಡಾ; My.; Si. 219. 220).

ತೋಡೆ tôḍĕ. 2. Little, few; a little, somewhat (Mhr., H. ಥೋಡಾ; My., Tĕ.).

ತೋಣ್ಟ tôṇṭa. (Šmd. 48). = ತೋಟ. ಕಾಯ ತೋಣ್ಟ (ಶಾಕ ಶಾಕಟ, ಶಾಕಶಾಕನ, ಬಾಡು; ಕಬ್ಬು ಮೂಲಗೆ ಇವು ಮೊದಲಾದ ತೋಣ್ಟಂಗಳ್ (ಶಾಕನ); ಪೂವಿನ ತೋಣ್ಟ (ಪುಷ್ಪ ವಾಟಿ Hlâ.). — ತೋಣ್ಟ ಪಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. of the author of the Kannaḍa Śabdamañjari (Šm. 1). — ತೋಣ್ಟದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ್. N. (Šmd. 125, not in all MSS.). — ತೋಣ್ಟವೆಸಂಗೆಯ್. -ಪಿಸಂಗೆಯ್. To cultivate a garden (Čpr. 1, 86).

ತೋಣ್ಟಿಗ tôṇṭiga. = ತೋಟಿಗ. ತೋಣ್ಟಿಗಂ (Šmd. 48. 283).

ತೋಕಾಯ tôkâya. ತೋಕಾಯಾ. A fabrication; a counterfeit pretender to the throne; an imposter (Mhr. ತೋಕಯಾ; B. 5, 69. 70).

ತೋತ್ತರ tôttara. Tbh. of ಸ್ತೋತ್ರ. (My.; T. ತೋತ್ತಿರ).

ತೋತ್ರ tôtra. *A goad for driving cattle.*

ತೋದ tôda. Striking, guiding, driving, etc.; sharp, shooting or pricking pain. See ಪ್ರ-.

ತೋದನ tôdana. Striking, etc.; *a goad for driving cattle;* pain.

ತೋದು tôdu. 1. An expedient (My.; T. ತೂದು; *cf.* ಜೂಟ No. 2; ತೋಲ್ 2).

ತೋದು tôdu. 2. P. p. of ತೋ 1, q. v.

ತೋದುಗಾರಿ tôdu-gâra. A man fertile in expedients (My.).

ತೋದ್ಯ tôdya. To be struck, fit to be beaten. See ಆ-.

ತೋಪ tôpa. ತೋಪ್. = ತೋಪು. A cannon (Mhr., H. ತೋಪ; B. 5, 70. 192. 240).

ತೋಪಖಾನೆ tôpa-khânĕ. ತೋಪ್ಖ. A place of cannon and artillery stores, a park (My.; Mhr.).

ತೋಪಡೆ tôpaḍĕ. (A pusher): a carpenter's plane (Tĕ. ತೋಪಡೆ, ತೋಪುಡು; My.; Si. 381; Tĕ. ತೋಪು, a push, etc.; ತೋಪುಡು, pushing, etc.).

ತೋಪಿ tôpi. = ಟೊಪ್ಪಿ, etc. (My.; Tĕ.). See Prv. s. ಪಾಪ.

ತೋಪು tôpu. (= ತೋಪು 1). A clump of trees, a grove, a wood (Bh. 1, 11, 17; 3, 18, 33. 35. 40; My.; Tĕ.; Si. 118. 242; M. ತೋಪ್ಪು; T. ತೊಗುಪ್ಪು, ತೋಪ್ಪು, a crowd; a grove; see s. ತುಮ್ಬು 1, ತೊಂಗಲ್, ತೋಡು 4).

ತೋಪು tôpu. ತೋಪ್ಪು. = ತೋಪ. (My.; B. 3, 117. 146; 5, 68. 240). ತೋಪು ಹಾಡಿಸು, to fire a cannon; ತೋಪು ಹಾಡು, a gun to be fired (My.).

ತೋಬರ tôbara. = ತೋಬರಿ. (My.).

ತೋಬರಿ tôbari. A horse's mouth-bag (B. 4, 79; Br.; Mhr. ತೋಬರಾ).

ತೋಮ tôma. Tbh. of ಸ್ತೋಮ. (ಒಟ್ಟಿಲ್, ಗುಣ್ಪು, ಗಡಣ, ತೊಟ್ಟಿ, etc. Šm. 54; Kk. 17).

ತೋಮರ tômara. *An iron club or crow; a lance, a javelin.*

ತೋಯ tôya. *Water.* 2, a kind of metrical foot (Čh.).

ತೋಯಜ tôya-ja. Born or living in water. 2, a lotus.

ತೋಯಜನಾಭ tôyaja-nâbha. Vishṇu (My.).

ತೋಯಜಪ್ರಭವ tôyaja-prabhava. Brahmâ (Bp. 1, 41).

ತೋಯಜಭವ tôyaja-bhava. Brahmâ (My.).

ತೋಯಜಮಿತ್ರ tôyaja-mitra. The sun (My.).

ತೋಯಜಾಕ್ಷ tôyaja-aksha. Vishṇu (My.).

ತೋಯಜಾನನೆ tôyaja-ânanĕ. A female with lotus-like eyes (Bp. 32, 42).

ತೋಯಜಾರಿ tôyaja-ari. The moon (My.).

ತೋಯದ tôya-da. Giving water; a cloud.

ತೋಯದವಾಹನ tôyada-vâhana. N. of a king (Abh. P. 10, after 91).

ತೋಯನಿಧಿ tôya-nidhi. *The ocean.*

ತೋಯಪಿಪ್ಪಲಿ tôya-pippali. *The plant Jussiaea repens* Lin.

ತೋಯಾಶಯ tôya-âšaya. *A water-reservoir, a lake,* etc. (ಹ್ರದ, ಮಡು Hlâ.).

ತೋಯಿಸು tôyisu. = ತೊಯಿಸು, etc. (My.). ಗುಬ್ಬಿ ಎಣ್ಣೇ ಕುಡಿದರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತೋಯಿಸೀತೇ? (Prv.).

ತೋಯು tôyu. = ತೋ 1, etc. (My.). P. p. ತೋಯಿದು (My.).

ತೋರ tôra. Bigness, largeness, plumpness, stoutness; greatness, dignity; a stout man; a great man (Mhr. ಥೋರ; My.; Tě., Tu.; M. ತೋನೆ, much, greatly; ತುವರು, to be filled up, as wells, etc.; Tě. ತೋನ = ಸ್ಥೂಲ; see ತುಮ್ಬು 1, ತುಬುಗು 1). ತೋರಿಹ ಕೆಟ್ಟಲ ನುಳ್ಳ ಆಳಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ, ಪೀವರಸ್ತನಿ Hlâ.). ತೋರನಾದವ ಹಾಣಿನು, ಧೀರನಾದವ ದೂಡನು (Prv.). See Bp. 1, 65; 8, 43; 12, 20; 20, 12; 30, 4; 34, 34; 40, 6; 60, 46; J. 3, 11. 28; Šův. 4, 8; B. 5, 321; Si. 169. 417. — ತೋರಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A large fruit (Čpr. 1, after 101). — ತೋರಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Thick locks of hair (Abh. P. 3, after 133). — ತೋರತಲೆ. A large head (B. 5, 244). — ತೋರ ತೋರ. rep. (Bp. 8, 15). — ತೋರದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. A big thigh (Č. Bp. 47, 14). ಆತನಯೆ ತೋರದೊಡೆಗಳೆವು (Šmd. 64). — ತೋರಮುತ್ತಿ. = ತೊಜೆ. (ನದೀನರ್ಜ, ವೀರತರು, etc. Si. 132). — ತೋರಮುತ್ತು. A large pearl (Čpr. 6, after 64; Abh. P. 5, 53; Bh. 2, 13, 7; J. 26, 9). ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ತೋರಮುತ್ತಿನ ಸರಂ (ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ Mr. 338). — ತೋರಮೊಲೆ. A stout breast (Abh. P. 3, 95). — ತೋರವಣ್. -ಪಣ್. A large ripe fruit (Čpr. 7, 48). — ತೋರವಣ್ಗೊನೆ. A bunch of big ripe fruits (Čpr. 7, 86). — ತೋರವಸಿ. -ಪಸಿ. A large drop (Čpr. 5, after 19). — ತೋರ ವೆಣ. -ಪೆಣ. A huge dead body (Abh. P. 9, 186; 13, 38). — ತೋರಹ. -ಆಹ. Being large (Bp. 28, 17). — ತೋರಹತ್ತ. A large, powerful hand (Čpr. 5, 79; Grj. 2, after 106; Šův. 4, 75). 2, a man with large, powerful hands: a man who is brave in war (ರಣಧೀರ Bhn. 25; Bh. 2, 2, 79. 101; 8, 24, 55). — ತೋರಿಹ. -ಇಹ. Being large (Bp. 60, 67).

ತೋರಂಜೆ tôrañji. (= ತುರಂಜಿ, etc.). The pumplemose (Mhr. papanas) or shaddock tree, Citrus decumana Lin. (St. & Pl.; Kŏnkani ತೋರಂಜ).

ತೋರಣ tôraṇa. *A festoon suspended across gateways, streets, etc. on festive occasions* (ವನ್ನಸಮಾಲೆ Mr. 200). It is one of the *tatsamas* (Šmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Šm. 77). ಪನ್ನಳಿರ ತೋರಣಂ (Šmd. 216). See Bp. 5, 12; ಕಾಂಸ್ಯ-, ತಳಿರ್ದೋರಣ, ಪಚ್ಚೆ-, ಮುಕರ-, ಮಾಲೆ-. — ತೋರಣಂಗಟ್ಟಿಸು. -ಂಕಟ್ಟಿಸು. To have festoons tied (Čpr. 8, 92).

ತೋರಿತು tôra-itu. = ತೋರಿತ್ತು (Šmd. 96. 183). That which is big, etc. Plural ತೋರಿದುವು (170).

ತೋರಿತ್ತು tôra-ittu 1. = ತೋರಿತು, q. v.

ತೋರಿದ tôrida. A big, etc. man. ತೋರಿದಂ (Šmd. 184).

ತೋರ್ tôr. = ತೋಱು 1. To appear, to be visible; to appear, to seem; to be conspicuous, (to shine); to become visible or come into existence; to occur (ದರ್ಶನ Šmd. Dh.; ಕಾಣಿಸು Šmd. 86 Cm.; ಬರ್ 244 Cm.; T. ತೋನ್ಪು; ತೋಱ್ಪು, M. ತೋನ್ನು; Tu. ತೋಜ್; see ಚೂಪು 1). **2,** to show; to exhibit; to evince. P. p. ತೋರ್ದು (Bp. 56 sum.). ತೋರ್ದಪಂ (39, 39). ತೋರ್ಪಂ (Šmd. 275). ತೋರ್ಪುದು (Šmd. 26. 230). ತೋರ್ಕೆ (270). ತೋರ್ಕುಂ, ತೋರ್ಕುಂ (Šm. 15. 19; Ršv. 2, 49; Čh. v. 111). ತೋರ್ಪ (Čh. v. 16; Mr. 327; Bp. 51, 39; Ršv. 2, 37). ತೋರ್ಪೆಂ (Ršv. 5, 129. 132). ತೋರ್ದನ್ತು (11, 67). For the v. i. and v. t. see further Šmd. 86. 244; Čpr. 1, 93; 2, 2; 4, 14; Bp. 22, 65; Šm. 9. 63; Č. Bp. 5, 48. 52; 11, 4; Kk. 16; Ršv. 6, after 11; 11, 2; 13, 14. 17; J. 28, 30; ಒಣಗುದೋಲ್, ಒಳ್ನುಡಿ-, ತಿರುಳು-, ಪರಿಣತಿ-, ಮತ್ತ-, ಮೈಯ್-, ಮೆಲ್ನಡೆ-.

ತೋರ್ಪಿಡ tôraḍa. See s. ತೋಱು 2.

ತೋರ್ಪಿಕೆ tôrikĕ. = ತೋರ್ಕೆ. Appearance; sight (Râm. 1, 8, 2; My.). **2,** seeming, conjecture, opinion (My.). **3,** exhibiting, exhibition (see ಕೆಯ್ದೋಱಿಕೆ). ತೋಱುವ ತೋಱಿಕೆಗಳಲಿ ಸಂಗವೆನಗಿಲ್ಲ (Abhâ. 6, 23).

ತೋರ್ಪಿಸು tôrisu. (= ತೋಱಿಸು). To make appear; to show; to evince (Bh. 3, 13, 18; J. 27, 9; 29, 38; Bp. 60, 40; Dp. 150, 7; My.; B. 3, 33; 4, 16; 5, 73. 198. 234; Si. 71. 296). (ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು) ತೋರ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಗುರು ಏಱಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.). **2,** to cause one's self to appear, to appear; to occur (Šmd. 131; ಕಾಣಿಸು Cm.).

ತೋರ್ಪಿಸುವಿಕೆ tôrisuvikĕ. Showing, etc. (Si. 55. 230).

ತೋರ್ಪಿ tôru. 1. = ತೋಱ್. P. p. ತೋರ್ಪಿ (C.). ಎಲೆ, ಸರ್ವೇಶ, ನಿನ್ನ ನಿಜಮಂ ತೋರ್ಪಿ! (Šmd. 155). ಒರ್ವನಿನ್ದು ಅಖಿನ ವಜ್ರಾಯ್ಮಂ ಗಡ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ ತೋರ್ಪಿನುವಂ... ಕೇಶವಂ (301). ಲಿಪಿಭೇದಂ ಪಿಂ ಪಲವಾಕಾರಮಾಗಿ ಕಣ್ಗೆ ತೋರ್ಪಿನುವ ಅಕ್ಷರಂ ಚಾಕ್ಷುಷಮೆಮ್ಬುದು (11; Mdb. ತೋರ್ಪ). ಜಾತಿಮಾತ್ರವನೆ ತೋರ್ಪಿ ಬಾಬ್ದಿ ಪಾವನಂ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ Hlâ.). ನನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಹೀಗೆ ತೋರ್ಪಿತ್ತದೆ, ನನಗೆ ಹೀಗೆ ತೋರ್ಪಿತ್ತದೆ (My.). See Čh. v. 25. 245; Čpr. 1, 68; 2, 60. 61; Bp. 1, 50; 4, 12; 5, 57; 22, 55; 24, 13; 26, 21; 31, 10; 40, 44; 44, 10; 50, 77; 51, 80; 52, 13; 57, 80; 58, 61; 61, 12. 23; Bh. 1, 8, 9; 1, 10, 32. 37; 2, 13, 47; 3, 13, 26; Ršv. 2, 35; 5, 118; 6, after 11; 9, 22; 13, 89. 91. 102; Prll. 3, 31; Si. 72. 115. 234; J. 1, 10; 3, 21. 41; 28, 33. 44; Dp. 148, 5; 150, 8; B. 4, 157; ಒಳಗುದೋರ್ಪು, ಕೆಮ್ಪು-, ಚಿಟ್ಪು-, ದಾರಿ-, ನರೆ-, ಬೆಳ್ಪು-, ಮುಸ್ಪು-, ಸರನ್-, ಹಾಂಪಿ-. — ತೋರ್ಪಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let appear (B. 5, 233; G. 42). — ತೋರ್ಪಿ ಬರು. To appear (B. 5, 1. 10). — ತೋರ್ಪಿ ಬರು. = ತೋರ್ಪಿ ಬರು. (My.).

ತೋರ್ಪಿ tôru. 2. = ತೋರ್. Appearing; showing. — ತೋರ್ಪಿಡ. -ಆಡ. = ತೋರ್ಪಿದವು. (My.). — ತೋರ್ಪಿಡವು. -ಆಡವು. A sort of mortgage, conditionally conveying lands, etc. as property by pointing them out as security (My.). — ತೋರ್ಪಿ ಬೆರಳು. The fore-finger, the index. ಪೆಬ್ಬೆರಳು ಮತ್ತು ತೋರ್ಪಿ ಬೆರಳು ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅನ್ತರ (ಪೈತ್ರ G.). — ತೋರ್ಪಿ ಮೊಗ. The side (of a house, etc.) that is turned towards one (My.). — ತೋರ್ಪಿಮ್ಬೊಣೆ. -ಂ-ಪೊಣೆ. (Šmd. 204). = ತೋರ್ಪಿಡವು (?).

ತೋರ್ಪಿವಿಕೆ tôruvikĕ. Appearing (Si. 40).

ತೋರ್ tôr. = ತೋಱು 2. — ತೋರ್ಪಡು. To appear; to be come conspicuous (Ršv. 6, 2; J. 31, 50).

ತೋರ್ಕೆ tôrkĕ. (Šmd. 248). = ತೋರ್ಪಿಕೆ. Appearing, etc. (ತೋರ್ಪೆ Šmd. II, o. r. ತೋರ್ಪೆ; Čt. I, 37; Kk. 87;

My.). — ತೋರ್ಕೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To appear; to become conspicuous (Rśv. 5, 128). ತೋರ್ಕೆವಡೆದ ಕಾಸ್ತಿ (ತೆಬಿಮ್ಬೆಳೆದುದು Kk. 55).

ತೋರ್ಪು tôrpu. = ತೋರ್ಕೆ, q. v. (Cṙt. I, 37; Kk. 87).

ತೋರ್ಪೆ tôrpe. = ತೋರ್ಕೆ, q. v.

ತೋಲ್ tôl. 1. **ತೋಲು.** = ತೊಗಲ್, etc. (ಸನ್ಮು, ತೊವಲ್ Kk. 46; ತೊವಲ್, ಸಮ್ಮ, ಕಡವಸ Śm. 32; ಕಡವಸ 106; My.; Tĕ., T., M.). See ಪನ್ವೋಲ್. — ತೋಲ ಬಾವಲಿ. = ತೊಗಲ ಬಾವಲಿ. (C.).

ತೋಲ್ tôl. 2. (= ತೊಜೆ). A way, a road (ದಾರಿ Śm. 106; Tĕ. ತೋಯು, ತೋವೆ, ತ್ರೋವೆ, ದೋವೆ, a way, road, means, expedient = ದಾರಿ, ರೀತಿ; T. ತುಜ್ಯೆ, ತೂಮ್ಪು, a road, way = ಪಥ; a narrow, difficult way, see ತುಮ್ಪು 1; *cf.* ತೋದು 1).

ತೋಲ tôla. Weighing; weight; heaviness (B. 3, 79; My.); a weight of gold or silver amounting to 210 grains; = ತುಲೆ, etc., a Rupee's weight, a Tôla (My.).

ತೋಲಿ tôli. See ಪ್ರ-, and *cf.* ತೋಲ್ 2.

ತೋಲೆ tôlĕ. (fr. ತೋಲ್ 1). A film over the eye, cataract (My.).

ತೋವೆ tôvĕ. = ತೊಗೆ. (My.). See Prv. s. ಮುದುವೆ.

ತೋಷ tôsha. Satisfaction, gratification, contentment; joy, pleasure, happiness, hilarity (ಗಹಗಹಿಕೆ Bhn. 15). See ಸನ್-.

ತೋಷಣ tôshaṇa. The act of satisfying; satisfaction; gratification; pleasing, delighting. (Bp. 20, 38).

ತೋಷಿ tôshi. Satisfied or contented with, pleased with; satisfying, gladdening. See ಪರಿ-.

ತೋಷಿತ tôshita. Satisfied, gratified, appeased, pleased. See ಸನ್-; Rśv. 10, 5.

ತೋಷಿಸು tôshisu. To be gratified, delighted, pleased, etc. (Dp. 53, 4; My.).

ತೋಷೇಖಾನೆ tôshê-khânĕ. A treasury (My., also ತೋಷೀ ಖಾನೆ; Br., H. ತೋಷಾಖಾನಾ).

ತೋಸು tôsu. = ತೊಂಡಿಸು, etc. (My.). ತೋಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪನು (ನಾಮ್ಬ G.).

ತೋಸ್ತಾನು tôstânu. = ದಸ್ತಾನು, ದೋಸ್ತಾನು. A cartridge box; a leather pouch (My.; Br. ತೋಸ್ತಾನಂ, H. ತೋಜ್ದಾನ್).

ತೋಹಡಿಕೆ tôhaḍikĕ. (ಒಗಡಿಕೆ Bhn. 45, o. r. ಓಹರಿಕೆ = ಒಗಡಿಕೆ).

ತೋಹು tôhu. 1. (= ತೋಪು). A hedge; a thicket (ಬೇಲಿ Mr. 380; Bh. 3, 13, 17; 3, 23, 10); a throng, a crowd (Bh. 2, 2, 78; 9, 2, 43).

ತೋಹು tôhu. 2. Deceiving, deceit (J. 2, 5; Râm. 4, 3, 15); lurking (*cf.* ತುಜುಗು 1). **2,** a lurking place, an ambush, for watching animals (Bp. 18, 2; Siṅgirâja 28, 34. 35). **3,** the act of decoying. ತೊಬಿಲದ ಆಡವಿಗಳಿಲ್ಲ, ತೋಹಿಗೆ ಸಿಲುಕದಿಹ ಮೃಗವಲ್ಲ, ಬೀಟೆಯೊಳ್ ಆಲಗುಗಾಣಿಸದಿರ್ದ ಮೃಗವಲ್ಲ (Râm. 3, 8, 39). — ತೋಹಿನ ಮೃಗ. A tame animal used to seduce wild ones, a decoy-animal (J. 6, 37). *Cf.* ಸೋಹುಮೃಗ, ಬೀಹದ ಮೃಗ.

ತೋಳ್ tôḷ. = ತೋಳು. The arm (ಛೀನು Mr. 512; T., M.). ತೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ (Śmd. 18). ತೋಳ್ಗೆ (93). ಇವರಿರೆ ತೋಳ್ಗಳ್ ಆಲ್ತ ನೃಪತಿಗೆ ರಣದೊಳ್ (57). ತೊಡೆ ತೋಳ್ಗಳ್ (Rśv. 9, 22). ಕಡೆವಡೆದ ತೋಳ್ಗಳ್ (5, after 120). ತೋಳ್ (Śmd. 142. 275; Bh. 1, 10, 37; Rśv. 6, after 11; J. 30, 19; Dp. 148, 1). ತೋಳಂ (Bp. 47, 29). ತೋಳೆರಡು (47, 58). See Cṙp. 1, 95; 2, 43; Bp. 57, 24; ಇನ್ದೋಳ್, ನಿಡಿ-, ನಿಡು-, ನಳಿತೋಳ್. — ತೋಳಾಟ. -ಆಟ. (Śmd. 84). Playful movements (of small children) with their arm or arms (My.). — ತೋಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To perform ತೋಳಾಟ. See Prv. s. ಎಳೆಯವ. — ತೋಳ್ಬಟ್ಟು. A bracelet worn on the upper arm (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Hlâ.). — ತೋಳ್ಬಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To slap one's arm (J. 12, 5). — ತೋಳ್ದಲೆ. -ತಲೆ. The shoulder (ಮುಯ್ತ್ತು, ಭುಜಾಗ್ರ Kk. 67; ಭುಜದ ತುದಿ, ಮುಯಂ Śm. 71; ಮುಯಿಬು, ಭುಜಾಗ್ರ Ss.). — ತೋಳ್ದೀಟೆ. -ತೀಟೆ. The itching or itching desire of (one's) arm (J. 14, 1). — ತೋಳ್ಮೊದಲ್. The armpit (Cṙp. 7, 102). — ತೋಳ್ವಲ. -ಬಲ. (Śmd. 386; Kk. 99). Strength of the arm (Cṙp. 5, 94). 2, a man with a strong arm. — ತೋಳ್ವಲೆ. -ಬಲೆ. The arms considered as a net (Abh. P. 14, 200). — ತೋಳ್ವಲ್ಲೆ. -ಬಲ್ಲೆ (Śmd. 81). Strength of the arm. — ತೋಳ್ವಸುಗೆ. -ಪಸುಗೆ. The act of separating or spreading out the arms (for embracing, Abh. P. 12, 60). — ತೋಳ್ವಾಸ. -ಪಾಸ. The arms considered as a rope (Rśv. 9, 32). — ತೋಳ್ವೆರಗು. -ದೆರಗು. (? Cṙp. 2, 1). — ತೋಳ್ವೊಯ್. -ಪೊಯ್. To strike or slap one's arm (J. 13, 42; 20, 60).

ತೋಳ tôḷa. A wolf (ಅರಣ್ಯಶ್ವನ್, ಕೋಳ, ಉಡಾಮ್ಯಗ, ವೃಕ Hlâ., Nr., Mr. 159; Si. 168; ಕೋಳ, ವನಾಶ್ವ Nn. 128; C.; Tĕ. ತೋಡೆಲು; T. ತೋಣ್ಡಾನ್, a kind of wolf). ಕುದ್ಯೇ ಪಿಣ್ಡಿಗೆ ತೋಳ ಬಾಜಿದ ಡಾಗೆ.—ತೋಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು.—ತೋಳ, ತೋಳ, ಕುಯಿ ಕಾಯುತ್ತಿರೆಯಾ? ಅನ್ದರೆ ಸಮ್ಬಳವಲ್ಲಜೆ! ಎನ್ಪನ್ತೆ (Prvs.). See Bh. 1, 8, 72; B. 2, 18; 5, 252.

ತೋಳು tôḷu. = ತೋಳ್. (ದೋಸ್, ದೋಷನ್, ಪ್ರವೇಷ್ಟ, ಭುಜ, ಬಾಹು, ಭುಜೆ Hlâ., Nr., Mr. 321, Si. 210; C.). ಉರದ ತೋಳ ಸನ್ಧಿ (ಜತ್ರು); ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlâ.). ತೋಳ ಮೊದಲುಗಳೆರಡುಂ (ಕಕ್ಷ ಗಳು); ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಗುಚಿದ ತೋಳು ಸಚಿತಮಹ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣಿನಲ್ಲಿ ಪೌರುಷಮೆ ನಿಸುಗು (Nr.). ಎಣೆಯ ದಣ್ಡಿಗೆತೋಳು (ಎಣಾದಣ್ಡ Si. 63). ತೋಳುಗಳು (212). ತೋಳಿಗೆ (My.). ತೋಳಿಂಗೆ (Mr. 321), ತೋಳಿನ (My.). ಕಾಲಿಲ್ಲದೇ ಜರಿಗು, ತೋಳಿಲ್ಲದೇ ಹೊಡಿಗು, ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉಲಿವದು (running water, Sp.). ತೋಳು ಪೂಜಿಸಿ ಕೆಳಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮೂಡಿದಾದ (Prv.). **2,** the head branch of a tree (My.). — ತೋಳ ಬನ್ದಿ. A bracelet worn (by women) on the upper arm (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Nr.; Grj. 3, after 91; Bp. 14, 4; My.). — ತೋಳ ಬಾಪುರಿ. A padaka tied to the upper arm (My.). — ತೋಳ ಮಣಿ. A jewel tied to the upper arm (Bp. 61, 27). — ತೋಳ ಮೊದಲ್. = ತೋಳ್ಮೊದಲ್. (Abh. P. 1, 103; 3, after 133). — ತೋಳುತೊಡಿಗೆ. = ತೋಳ ಬನ್ದಿ. (ಕೇಯೂರ, etc. Si. 220). — ತೋಳುಮರ. The two pieces of wood that connect the pole of a cart with the front seat, the bands of a carriage pole (Si. 277; My.). — ತೋಳುವಲ. -ಬಲ. = ತೋಳ್ವಲ No. 2. (Bh. 1, 8, 1).

ತೋಳೆ tôḷĕ. The large bat called flying fox (?). — ತೋಳೆಪಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಣು. A flock of tôḷĕs (Abh. P. 13, 47).

ತೌ tau. For Kannada terms appearing with this initial syllable in writ see s. ತವ or ತವ್ಪು, *e. g.* ತೌಂಕಲ್ = ತವುಂಕಲ್, ತೌಗೆ = ತವುಗೆ, ತೌಡು = ತವಡು, ತವುಡು.

ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ tauryat(fr. ತೂರ್ಯ)-trika. (= ತೂರ್ಯತ್ರಯ). *Union of song, dance and instrumental music.*

ತಾಳವ tauḷava. (fr. ತುಳು). Relating to the Tuḷu country (Bh. 1, 19, 21).

ತ್ತು ttu. = ತು 1, No. 2. (Śmd. 95. 96). See also ಉನ್ನತ್ತು.

ತ್ಯಕ್ತ tyakta. *Left, resigned, forsaken, abandoned; thrown away; given.*

ತ್ಯಕ್ತಾಗ್ನಿ tyakta-agni. *A Brâhmaṇa who has neglected his household fire.*

ತ್ಯಜ tyaja. = ತ್ಯಜನ. (ವಿಸರ್ಜ, ಬಿಡುವುದು Nn. 62; ಪ್ರಕೃತಿ, ಬಿಡುವುದು 111; ಕಳೆವುದು 150; ಬಿಡುವುದು 157. 166).

ತ್ಯಜನ tyajana. Leaving, quitting, abandoning; giving away; giving; excepting. See ಸೀಗು.

ತ್ಯಜಯಿಸು tyajayisu. = ತ್ಯಜಿಸು. (ಪೋಗು, ಬಿಡುವುದು Nn. 155).

ತ್ಯಜಿಸು tyajisu. = ತೆಜಿಸು. To leave, to quit, to abandon, to renounce, to let go; to discharge, to dismiss; to shun; to give away; to give (ಪ್ರತೀಹಾರ, ವಿಸರ್ಜನ Nn. 100). ಜ್ಞಾನಿ ಬನ್ದರೆ ಮನ್ನಿಸು, ಹೀನ ಬನ್ದರೆ ತ್ಯಜಿಸು (Prv.). See Bp. 37, 18; 51, 55; 52, 26.

ತ್ಯದ್ತತ್ಕಥನ tyad-kathana. (Śmd. 100). That narration.

ತ್ಯದ್ tyad. That, that person or thing. (Śmd. 100). ತ್ಯದಾದಿ, the pronouns ತ್ಯದ್, ತದ್, ಯದ್, etc. (99. 100).

ತ್ಯಾಗ tyâga. = ತೇಗ. A kind of tree; teak (My.). ತ್ರೀಪರ್ಣಿಕೆ, ಕುಮುದಿಕೆ, ಕಟ್ಟಲ, ಕುಮ್ಬಿ, ಕೈಟರ್ಯ ಎನ್ದು, ಕಿಜಿಯ ಸಿನಸೀ ಮರ; ಇದನ್ನು ತ್ಯಾಗದ ಮರವೆನ್ದು ಕೆಲವರು ಅನ್ನುವರು (Si. 131). See ನಾಯಿತ್ಯಾಗದ ಮರ.

ತ್ಯಾಗ tyâga. = ಚಾಗ. Abandoning, forsaking, letting go, renouncing; discharging, dismissing; giving up, resigning; *gift, donation; liberality, generosity; prodigality* (ಕೊಡುವುದು Nn. 37). ಗವುಡೀ ಹಾಡಿಗೆ ತವುದೇ ತ್ಯಾಗ (Prv.). See ಇಕ್ಕು, ಇಕರ್ಜ. — ತ್ಯಾಗರಾಜ. N. of a famous Têlugu poet (My.).

ತ್ಯಾಗಭೋಗ tyâga-bhôga. Generosity and enjoyment, communicating and enjoying (My.).

ತ್ಯಾಗಿ tyâgi. = ಚಾಗಿ. Leaving, renouncing, etc.; liberal; that has renounced the world; a giver, a donor, a liberal person; a hero. ತ್ಯಾಗೀ ಗುಣ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು (Prv.).

ತ್ಯಾಜ್ಯ tyâjya. = ಚಾಜ್ಜ. To be left, proper to be abandoned, avoided, shunned or removed (Čpr. 1, 45);—part of an asterism or its duration considered as unlucky; an hour astrologically unpropitious, an unlucky hour (My.). 2, resigning, giving up (My.). ತ್ಯಾಜ್ಯಾ ಮಾಡಿ, ವ್ಯಾಜ್ಯಾ ಆಡಿದ (Prv.).

ತ್ಯಾಪೆ tyâpĕ. = ತೇಪೆ. (My.). ಆಱೆವೆಯ ಪಡಿಱೆಗೆ ಗೋಣೀ ತ್ಯಾಪೆ ಹಚ್ಚ್ಯಾರೋ? (Prv.).

ತ್ಯಾವ tyâva. = ತೇವ, etc. (Si. 89. 92. 103; B. 3, 17; 5, 19; My.).

ತ್ಯಾವಿಸು tyâvisu. To moisten, etc. (My.).

ತ್ಯಾವು tyâvu. = ತ್ಯಾವ, etc. (ತೇಮ, ದ್ರವ, ಸಮುನ್ದನ G.; My.).

ತ್ಯಾವೆ tyâvĕ. 1. = ತ್ಯಾವೆ, etc. (My. occasionally).

ತ್ಯಾವೆ tyâvĕ. 2. An oar, a rudder, a helm. ಹಡಗು ನಡಿಸುವ ತ್ಯಾವೆ (ಅರಿತ್ರ, etc., ಹಡಗಿನ ಗಡಿ Si. 85; *only* in Si.; Mhr. ಥಾಪಾ, a wooden instrument to break clods).

ತ್ರ tra. Protecting. See ಆತಪ-, ತನು-.

ತ್ರಪಿಷ್ಣು trapiṣhṇu. Ashamed, modest. See ಆಪ-.

ತ್ರಪು trapu. (= ತಗರ 1, etc.). *Tin;* lead (ಖರ್ಜುರ Mr. 135).

ತ್ರಪೆ trapĕ. Perplexity; *bashfulness, shame;* modesty.

ತ್ರಪ್ಸ್ಯ trapsya. = ದ್ರಪ್ಸ್ಯ. *Thin or diluted curds.*

ತ್ರಯ traya. Triple, threefold, treble; a triad; three (ಮೂಱು Nn. 98). See ಗುಣ-, ಭುವನ-, etc.

ತ್ರಯಗುಣ traya-guṇa. = ಗುಣತ್ರಯ. (ತ್ರಿಗುಣ Nn. 78).

ತ್ರಯಪರತ್ರ traya-paratra. In the three vêdas and in other knowledge (Bp. 61, 45).

ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ traya-triṁśat. Thirty-three.

ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ಸುರ trayastriṁśat-sura. The thirty-three deities. See ಸುರ.

ತ್ರಯಿ trayi. ತ್ರಯೀ. *A triad.* 2, *the ṛik, yajus and sâma vêdas collectively,* the triple science.

ತ್ರಯೀತನು trayî-tanu. Having the three vêdas for a body: *the sun.*

ತ್ರಯೀಧರ್ಮ trayî-dharma. *The duty enjoined by the three vêdas.*

ತ್ರಯೋದಶ trayas-daśa. = ತೇರಸ. The thirteenth; consisting of thirteen. 2, thirteen (*i. e.* ತ್ರಯೋದಶನ್).

ತ್ರಯೋದಶಿ trayas-daśi. = ತೇರಸಿ (Čt. II, 61). The thirteenth day of the lunar fortnight.

ತ್ರಸ trasa. *Movable, moving, locomotive;* quivering. 2, the collective body of moving or living beings; animals (ಕ್ರಿಮಿ, ಹುಟುಗಳು Nn. 121).

ತ್ರಸನ trasana. Fear, terror, anxiety; one of the saṁhâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ತ್ರಸರ trasara. *A weaver's shuttle.*

ತ್ರಸ್ತ trasta. *Frightened, alarmed; trembling, timid.*

ತ್ರಸ್ನು trasnu. *Timid.*

ತ್ರಾಣತ ತ್ರಾಣನ tr̥âṇata tr̥âṇana. ತ್ರಾಪನಂ ದ್ರುಸ್ಟಕ್ಕು (Mr. 267, o. rs. ದ್ರಸ್ಟಕ್ಕು, ದಸ್ಟಕ್ಕು, ತಸ್ಟಕ್ಕು).

ತ್ರಾಣ trâṇa. = ತರಣ 2, (ತ್ರಾಣ್). Protecting; preserving, saving; *protection, a preservative, defence; shelter, help;* armour. 2, (not Sk., but Mhr., My., S. Mhr., etc.) strength, vigour, might, ability (ಬಲ, ಓಜಸ್, etc. Mr. 442; ಶಾಲ, ಶಕ್ತ Nn. 20). ತ್ರಾಣವಿದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿ ತಾಟಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). 3, capacity: the articles which can be received, freight (ಪಡಗು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವ ಬಣ್ಡಂ Mr. 408). — ತ್ರಾಣಗುನ್ದಿಸು. -ಕುನ್ದಿಸು. To impair vigour or power (My.; ಜವಗೆಡಿಸು G.). — ತ್ರಾಣಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Power to be impaired (My.). — ತ್ರಾಣಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become strong (My.).

ತ್ರಾಣಲಿಂಗ trâṇa-liṅga. The liṅga of a temple (Bp. 35, 50).

ತ್ರಾಣಿ trâṇi. One who protects or preserves; one who has strength or power (My.). See ಸನ್-, ಸರ್ವ-.

ತ್ರಾಣಿ trâṇĕ. = ತ್ರಾಣ No. 2. (B. 3, 27).

ತ್ರಾತ trâta. *Protected, guarded, saved.*

ತ್ರಾಪುಷ trâpusha. (fr. ತ್ರಪು). Made of tin (ತವರಿನದು G.).

ತ್ರಾಮ trâma. Protection. See ಸು-.

ತ್ರಾಯನ್ತಿ trâyanti. *A medicinal plant.*

ತ್ರಾಯಮಾಣಿ trâyamâṇi. = ತ್ರಾಯನ್ತಿ. *A medicinal plant.*

ತ್ರಾಸ trâsa. = ತರಸ 2. Moving, locomotive; quivering. 2, terrifying, frightening, causing alarm. 3, *fear, terror, anxiety;* vexation, annoyance (Mhr.; My.). 4, killing, destroying (ಕೊಲೆ, ಕೊಲುವುದು Nn. 147). 5, *a flaw or defect in a jewel* (ಮಣಿರೋಚಿ ಕೆಟ್ಟಿಡೆ, ರತ್ನಗಳ ಕಾನ್ತಿ ಕೆಟ್ಟಲಿ 147). 6, ತನ್ತ್ರ (ಯನ್ತ್ರಭೇದ, o. r. ತನ್ತ್ರಿಸುವುದು 147). See ಸನ್-.

— ತ್ರಾಸ ಕೊಡು. To cause fear or annoyance, to vex, to harass (B. 5, 67. 109; My.). — ತ್ರಾಸಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be frightened; to be vexed (B. 5, 136; My.).

ತ್ರಾಸು trâsâ. A kind of musical instrument. See s. ಪಂಚ ಮಹಾವಾದ್ಯ.

ತ್ರಾಸು trâsu. = ತರಾಸು. A balance (ಏಷಣಿಕೆ, ನಾರಾಚಿ Nr ; Si. 345; ಪಾತ್ರದ Mr. 358; My.; Të.). ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ತೂಗುವ ತ್ರಾಸು ಕೇಳುತ್ತದೋ? (Prv.).

ತ್ರಾಹಿ trâhi. Protect! save! (Bp. 20, 38; 61, 49; J. 11, 36; Dp. 150, 8).

ತ್ರಿ tri. = ತಿ. *Three.* (Kâvy. IV, 1, 5).

ತ್ರಿಂಶತ್ trimśat (-daśat). Thirty. See ತ್ರಯಸ್ಕ.

ತ್ರಿಕ trika. = ತಿಕ, ತಿಗ. Triple, threefold; trine, forming a triad. 2, *the aggregate of three, a triad.* 3, *the lower part of the spine or regio sacra;* the part about the hips.

ತ್ರಿಕಕುದ್ tri-kakud. ತ್ರಿಕಕುತ್. Three-peaked. 2, *N. of a mountain in the Himâlaya.*

ತ್ರಿಕಟು tri-kaṭu. *The aggregate of three spices, viz. black and long pepper and dry ginger.*

ತ್ರಿಕಟುಕ tri-kaṭuka. = ತ್ರಿಕಟು. (ಟಿಪ್ಪ Mr. 138).

ತ್ರಿಕಂಟಕ tri-kaṇṭaka. *The plant Tribulus lanuginosus* (see ನೆಗ್ಗಿಲ್).

ತ್ರಿಕರಣ tri-karaṇa. = ಕರಣತ್ರಯ. ಮನ-ವಚನ-ಕಾಯ-ತ್ರಯ ಎಮ್ಬ ತ್ರಿಕರಣ (ಕರಣತ್ರಯ Nn. 114).

ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿ trikaraṇa-śuddhi. Purity or rightness of mind, speech and body (My.).

ತ್ರಿಕಸ್ಥಾನ trika-sthâna. *The part below the spine.*

ತ್ರಿಕಾಲ tri-kâla. *The three times: past, present and future;* morning, noon and evening; the present, past and future tenses of a verb. See Bp. 18, 40; 48, 3; 53, 56.

ತ್ರಿಕಾಲಗೋಚರ trikâla-gôčara. One in the range of whose mind the three times come; N. (Čpr. 2, 67).

ತ್ರಿಕಾಲದರ್ಶಿ trikâla-darśi. *Seeing or knowing the past, present and future, omniscient.*

ತ್ರಿಕಾಲವಿದ್ trikâla-vid. Knowing the three times; *a Jaina saint, an Arhat* (ಜಿನೇನ್ದ್ರ Mr. 23).

ತ್ರಿಕೂಟ tri-kûṭa. = ತ್ರಿಕಕುದ್. Three-peaked. 2, *N. of a mountain.* 3, = ತ್ರಿಪುಟೀಸ್ಥಾನ (Bp. 3, 8).

ತ್ರಿಕೆ trikĕ. *A triangular frame or bar across the mouth of a well over which passes the rope of a bucket;* a wooden frame at the mouth of a well, or the upper part of a well; the cover or lid of a well; a frame at the bottom of a well on which the masonry rests. See ಕೆಯಪ್ಪಾಟಿ.

ತ್ರಿಕೋಟಿ tri-kôṭi. Three crores (Bp. 1, 64).

ತ್ರಿಕೋಣ tri-kôṇa. Triangular; a triangle (B. 4, 115; My.).

ತ್ರಿಖಟ್ವ tri-khaṭva. *Three beds collectively;* also fem. ತ್ರಿಖಟ್ವೆ.

ತ್ರಿಗರ್ತ tri-garta. N. of a people inhabiting the modern Lahore; the country of the Trigartas, and their king (Bh. 4, 5, 4).

ತ್ರಿಗುಣ tri-guṇa. = ತಿಗುಣ. The three qualities or constituents of nature and every existing thing, *i. e.* satva, rajas, and tamas (ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮುಂಗಳ್ Nn. 14; ಗುಣತ್ರಯ 67; ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮುಮೆಮ್ಬ ಗುಣತ್ರಯ 78). 2, consisting of three threads or strings. 3, threefold, three times repeated; thrice, treble; three times. (Čh. v. 288).

ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ triguṇâ-kṛita. *Thrice ploughed.*

ತ್ರಿಗುಣಿಸು triguṇisu. To make threefold (Čpr. 9, 54).

ತ್ರಿಜಗ tri-jaga. = ತ್ರಿಜಗತ್. (Bp. 43, 49; 54, 32).

ತ್ರಿಜಗತ್ tri-jagat. The triple world: heaven, the intermediate region, and earth; or heaven, earth, and the lower world.

ತ್ರಿಜಗದ್ಗುರು trijagat-guru. The guru of the three worlds. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ತ್ರಿಜಗನ್ಮಾತೆ trijagat-mâtĕ. Lakshmî (My.).

ತ್ರಿಣ trina. Tbh. of ತೃಣ. (Bp. 19, 71).

ತ್ರಿಣಯನ tri-nayana. = ತ್ರಿನಯನ. (Grj. 7, 65; 8, 40; see Sp. s. ಈಸ 1).

ತ್ರಿನೇತ್ರ trinêtra. = ತ್ರಿನೇತ್ರ. (ರುದ್ರ Mr. 11). See Śmd. 72. 204 (Mdb.). 207; ಅಂಕ-, ಭುವನ-, ಸಬಳ-.

ತ್ರಿತಕ್ಷ tri-taksha. *An association of three carpenters;* also fem. ತ್ರಿತಕ್ಷೆ.

ತ್ರಿತತ್ತ್ವಾತ್ಮಕ tri-tatva-âtmaka. Having the nature or form of satva, rajas and tama (Śśv. 5, 58).

ತ್ರಿತನು tri-tanu. Three bodies or forms (Bp. 61, 33).

ತ್ರಿತಯ tritaya. *A collection of three, a triad.* (Nn. 96. 136).

ತ್ರಿತಯಜಾತ tritaya-jâta. A Vaiśya (Mr. 345).

ತ್ರಿತಾಪ tri-tâpa. = ತಾಪತ್ರಯ. (Rśv. 1, 11).

ತ್ರಿದಂಡ tri-daṇḍa. The three staves (tied together so as to form one) of a mendicant Brâhmaṇa who has resigned the world. (My.).

ತ್ರಿದಂಡಿ tri-daṇḍi. A wandering mendicant who has resigned worldly pursuits and carries three staves tied together in his right hand; the religious man who has obtained a command over his mind, speech, and body. (My.).

ತ್ರಿದಶ tri-daśa. Thirty. 2, *the thirty-three deities* (11 rudras, 12 âdityas, 1 dyaus, 1 prithivî, 8 vasus); *a deity.* 3, a certain metrical foot (Čh.). 4, heaven.

ತ್ರಿದಶಕನ್ನಿಕೆ tridaśa-kannikĕ. A maiden or nymph of the gods (Bp. 24, 42).

ತ್ರಿದಶದೀರ್ಘಿಕೆ tridaśa-dîrghikĕ. The heavenly lake: *the Ganges.*

ತ್ರಿದಶಧುನಿ tridaśa-dhuni. The Ganges (ವಿಷ್ಣುಪದಿ, ಗಂಗೆ Mr. 413).

ತ್ರಿದಶಪಾಲ tridaśa-pâla. Indra (Mr. 41).

ತ್ರಿದಶಶತ tridaśa-śata. 3000 (Bp. 61, 91).

ತ್ರಿದಶಾಚಾರ್ಯ tridaśa-âčârya. The preceptor of the gods: *Bṛihaspati.*

ತ್ರಿದಶಾಲಯ tridaśa-âlaya. *The mountain Mêru.* 2, *heaven.*

ತ್ರಿದಶಾವಾಸ tridaśa-âvâsa. *Heaven.*

ತ್ರಿದಶಾಹಾರ tridaśa-âhâra. The food of the gods: *ambrosia.*

ತ್ರಿದಿನ tri-dina. Three days collectively. (Śśv. 2, 99).

ತ್ರಿದಿವ tri-diva. The space within the third sky: *heaven.*

ತ್ರಿದಿವೇಶ tridiva-îśa. Indra. 2, *a deity.*

ತ್ರಿದೋಷ tri-dôsha. Disorder of the three humours of the body, vitiation of the bile, blood and phlegm. (My.).

ತ್ರಿದೋಷಹರ tridôsha-hara. Removing the tridôsha (My.).

ತ್ರಿನಯನ tri-nayana. = ತ್ರಿಣಯನ. Three-eyed: *Śiva* (Bp. 50, 9).

ತ್ರಿನಾಮ tri-nâma. = ಮೂಱು ನಾಮ, q. v. (My.).

ತ್ರಿನಾಮಿ tri-nâmi. One who wears the trinâma (My.).

ತ್ರಿನೇತ್ರ tri-nêtra. = ತ್ರಿನೇತ್ರ. Three-eyed: Śiva. 2, N. of a prince. 3, three eyes; a third eye (Bp. 24, 71).

ತ್ರಿಪತ್ರಕ tri-patraka. *The tree Butea frondosa.*

ತ್ರಿಪತ್ರಿಣಿ tri-pattriṇi (?). N. of a plant (ಹಿಡಿಹಿಡಿಕೆ, o. rs. ಹಿಡಿ ಹುಡಿಕೆ, ಹಿಡುಹುಡಿಕೆ Mr. 146; for ತ್ರಿಪತ್ರಿಣಿ the MSS. have ತೆತ್ರಿಪತ್ರಿಣಿ, ತಿಪ್ಪತ್ರಿಣಿ, ತಿತ್ರಿಪತ್ರಣಿ, ಚಿತ್ರಪತ್ರಿಣಿ).

ತ್ರಿಪಥ tri-patha. The three paths: the sky, atmosphere, and earth; or the sky, earth, and lower world. 2, a place where three roads meet.

ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿನಿ tripatha-gâmini. = ತ್ರಿಪಥಗೆ. (My.).

ತ್ರಿಪಥಗೆ tripatha-gĕ. *The Ganges.*

ತ್ರಿಪಥೆ tripathĕ. The Ganges (Śmd. 72). 2, Mathurâ.

ತ್ರಿಪದ tri-pada. Three feet; three-footed; having three divisions; etc.; a tripod; three words.

ತ್ರಿಪದಿ tri-padi. = ತಿವದಿ, ತಿವದೆ, ತ್ರಿವದಿ, ತ್ರಿವಳಿ. Three-footed. 2, N. of a metre (Ch.; Mr. 366). 3, the plant Cissus pedata Lam. (ಘೃತಮಂಡ್ಲಿ, ಮರಾಲಪದಿ, ಹಂಸಪಾದಿ Mr. 141). 4, a tripod (ತಿವಟಿಗೆ 208). 5, having three steps: Vishṇu.

ತ್ರಿಪದಿಕೆ tri-padikĕ. = ತಿವಟಿಗೆ, ತಿವದಿಗೆ, ತಿವುದಿಗೆ. A stand with three feet, a tripod.

ತ್ರಿಪದೆ tri-padĕ. = ತಿವದೆ, q. v. (Śmd. 342). Sk. ತ್ರಿಪದೆ (ತ್ರಿಪದಾ) = ತ್ರಿಪದಿ No. 3; and: three-footed; having three divisions (as a stanza).

ತ್ರಿಪದೋನ್ನತಿ tripada-unnati. N. of a vṛitta (Ch.).

ತ್ರಿಪಾದ tri-pâda. An asterism (nakshatra) of which three-fourths are included under one sign of the zodiac.

ತ್ರಿಪಾದಿ tri-pâdi. = ತ್ರಿಪಾದ. Such asterisms are considered to be very inauspicious; they are six in number: the 3rd (ಕೃತ್ತಿಕಾ), 7th (ಪುನರ್ವಸು), 12th (ಉತ್ತರಾ), 16th (ವಿಶಾಖಾ), 21st (ಉತ್ತರಾಷಾಢ), and 25th (ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರೆ, My.).

ತ್ರಿಪುಟ tri-puṭa. = ತಿವುಡೆ, ತ್ರಿಪುಟಿ, ತ್ರಿವಿಡೆ, ತ್ರಿವುಡೆ. Triangular. 2, a musical tâla that requires three beatings (My.; Tĕ.).

ತ್ರಿಪುಟೀಸ್ಥಾನ tripuṭī-sthâna. The centre between the eyebrows (My.).

ತ್ರಿಪುಟಿ tri-puṭĕ. = ತಿಗಡೆ, etc. *Indian jalap, Convolvulus turpethum* R. Br. 2, *small cardamoms.* 3, = ತ್ರಿಪುಟ No. 2 (My.).

ತ್ರಿಪುಣ್ಡ್ರ tri-puṇḍra. A sectarian mark consisting of three lines made on different parts of the body by Śaivas and Vaishṇavas (My.; Bp. 1, 53; 3, 26; 46, 62; 50, 44).

ತ್ರಿಪುರ tri-pura. Three strong cities of gold, silver, and iron, in the sky, air, and earth, built for an Asura and destroyed by Śiva (Bp. 58, 41; ಐಪುರ Nn. 102; ದೈತ್ಯಲೋಕ Mr. 32). 2, N. of that Asura.

ತ್ರಿಪುರಾನ್ತಕ tripura-antaka. *Śiva.*

ತ್ರಿಪುರಾರಿ tripura-ari. Śiva (Bp. 59, 2).

ತ್ರಿಪುರುಷ tri-purusha. The three purushas or males: Brahmâ, Vishṇu, and Śiva (Bp. 5, 62). 2, three generations of men.

ತ್ರಿಪೌರುಷ tri-paurusha. (Names) extending through three male generations, or father, grand-father, and great-grand-father. (My.).

ತ್ರಿಪ್ರಯೋಗ tri-prayôga. A triple use; the use of repeating a word three times (Śmd. 231).

ತ್ರಿಪ್ರಾಸ tri-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ತ್ರಿಫಲೆ tri-phalĕ. *The three myrobalans: the fruits of Terminalia chebula* (harîtaki), *Terminalia bellerica* (vibhîtaka), *and Phyllanthus emblica* (âmalaki). See s. ತಾಡಿ & ತಾಡಿ.

ತ್ರಿಭಂಗಿ tri-bhaṅgi. Having three curves or bends. 2, a kind of dramatic attitude. ಏಕಪಾದಕಟಿವೃತ್ತತ್ರಿಭಂಗಿ ಜಾಗೆ ನಲು ನಿಲಕಡೆಯಕ್ಕು (Mr. 82, o. r. ನಿಲುಕಡೆ; Rśv. 11, after 86; Tĕ.).

ತ್ರಿಭಣ್ಡಿ tri-bhaṇḍi. *The plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ತ್ರಿಭುವನ tri-bhuvana. The three worlds: sky, atmosphere, and earth; or heaven, earth, and the lower region (Śmd. 168; Bp. 5, 62; 37, 26).

ತ್ರಿಭುವನಾಧೀಶ tribhuvana-adhîśa. The ruler of tribhuvana (Śiva, Śśv. 5, 58).

ತ್ರಿಮತ tri-mata. (= ಮತತ್ರಯ). Three systems of religion: smârta or advaita, mâdhva or dvaita, râmânuja or viśishṭâdvaita (My.).

ತ್ರಿಮಾತ್ರ tri-mâtra. Having the quantity of three moras or short syllables (Śmd. 19).

ತ್ರಿಮಾತ್ರಕ tri-mâtraka. = ತ್ರಿಮಾತ್ರ. (Śmd. 17).

ತ್ರಿಮಾಸ tri-mâsa. Three months collectively (Śśv. 2, 99).

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ tri-mûrti. The triad of Brahmâ, Vishṇu, and Śiva (My.; Bp. 54, 79).

ತ್ರಿಯಕ್ಷ tri-aksha. (Sk. as ತ್ರ್ಯಕ್ಷ). Tricocular; Śiva.

ತ್ರಿಯಕ್ಷರ tri-akshara. (Sk. as ತ್ರ್ಯಕ್ಷರ). Triliteral. 2, a genealogist. 3, a slanderer (ಕೊಣ್ಡೆಯ Mr. 244).

ತ್ರಿಯಕ್ಷ್ಯವಹ triyaksha-vaha. A bull, an ox (ಎತ್ತು Mr. 178).

ತ್ರಿಯಕ್ಷ್ಯಸಖ triyaksha-sakha. Kubêra (Mr. 54).

ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ tri-ambaka. = ತ್ರ್ಯಮ್ಬಕ. (Sk.; ಕಡಿಗಣ್ಣ Ćt. II, 31; Bp. 54, 82). 2, sign for a long syllable (Ch.).

ತ್ರಿಯಾಮೆ tri-yâmĕ. Containing three watches (or nine hours): *night.*

ತ್ರಿಯಾಯುಸ tri-âyusha. (Sk. as ತ್ರ್ಯಾಯುಷ). Threefold vital power or period of life (Bp. 43, 74).

ತ್ರಿರತ್ನ tri-ratna. The three gems: Buddha, the law, and the congregation. *Cf.* ರತ್ನತ್ರಯ.

ತ್ರಿರಾತ್ರ tri-râtra. Three nights collectively; the duration of three nights (Śmd. 157 Mḍb.); a festival which lasts three days.

ತ್ರಿರಾತ್ರಿ tri-râtri. = ತಿರಾತ್ರ. Three nights (My.).

ತ್ರಿರೇಖ tri-rêkha. = ತ್ರಿಲೇಖ. Having three lines; a conch (Sk.).

ತ್ರಿಲಿಂಗ tri-liṅga. Three genders (Śmd. 111). 2, *having three genders: an adjective.* 3, possessing the three guṇas.

ತ್ರಿಲಿಂಗಕ tri-liṅgaka. *An adjective.*

ತ್ರಿಲೇಖ tri-lêkha. = ತ್ರಿರೇಖ. (Bp. 4, 23).

ತ್ರಿಲೋಕ tri-lôka. = ತ್ರಿಭುವನ. (Śmd. 101).

ತ್ರಿಲೋಕಿ tri-lôki. An inhabitant of the three worlds (Kâma, Čpr. 5, 55).

ತ್ರಿಲೋಕೇಶ್ವರ trilôka-îśvara. Lord of the three worlds; the sun. (Śmd. 74).

ತ್ರಿಲೋಚನ tri-lôčana. Three-eyed: *Śiva* (Bp. 24, 71).

ತ್ರಿವಚನ tri-vačana. The three numbers in grammar (Śmd. 259).

ತ್ರಿವದಿ trivadi. Tbh. of ತ್ರಿಪದಿ (Ch. p. 98).

ತ್ರಿವರ್ಗ tri-varga. An aggregate of three things, etc. 2, *the three objects or pursuits of life: religion or virtue, wealth, and pleasure* (ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮ: Nn. 159). 3, *the three conditions of a king or kingdom: progress* (vṛiddhi), *remaining stationary* (sthâna), *and decline* (kshaya).

ತ್ರಿವಲಿ tri-vali. ತ್ರಿವಳಿ. = ತಿವಳಿ. Three folds of skin or corrugations over the navel (ವಲಿನ, ವಲಿಭ Si. 197). 2, a squirrel (ತರುಕುಟಿ, ಅಳಿಲ್ Mr. 165, o. rs. ಆಣಿಲ್, ತ್ರಿವಣಿ).

ತ್ರಿವಳಿ trivaḷi = ತ್ರಿವಲಿ (Čh. p. 98).

ತ್ರಿವಿಂಶತಿ tri-vimśati. Twenty-three (Bp. 61, 91).

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ tri-vikrama. One who makes three steps or strides; Vishṇu in his vâmanâvatâra (Bp. 57, 23; J. 25, 50); N. (B. 4, 153).

ತ್ರಿವಿಡೆ triviḍe. Tbh. of ತ್ರಿಪುಟಿ. (My.).

ತ್ರಿವಿದ್ಯೆ tri-vidyĕ. Three branches of knowledge, especially that of the three vêdas. See ತ್ರೈವಿದ್ಯ.

ತ್ರಿವಿಧ tri-vidha. Three forms or kinds (Šmd. 97 Cm.; Bp. 39, 20).

ತ್ರಿವಿಧತನು trividha-tanu. A body of three forms (Bp. 39, 30).

ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದ trividha-prasâda. The threefold gifts: the śuddhaprasâda, coming from the guru; the siddhaprasâda, coming from the liṅga; the prasiddhaprasâda, coming from the jaṅgama (Bp. 4, 66; 7, 5; 10, 48; 26, 65; 37, 36; 59, 55).

ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದಿ trividha-prasâdi. One who gets the threefold prasâdas (Bp. 61, 2).

ತ್ರಿವಿಧಭಕ್ತಿ trividha-bhakti. The threefold devotion paid to the guru, the liṅga, and the jaṅgama (Bp. 6, 28; 33, 1; 36, 33; 37, 1. 41; 49, 35; 57, 21. 92).

ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗ trividha-liṅga. The threefold genders: masculine, feminine, and neuter (Šmd. 97 Cm.).

ತ್ರಿವಿಧೋದಕ trividha-udaka. The threefold water, as coming from the guru, liṅga, and jaṅgama (Bp. 47, 17).

ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪ tri-vishṭapa. *Heaven.*

ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಸದ್ trivishṭapa-sad. *A deity.*

ತ್ರಿವುಡೆ trivuḍĕ. Tbh. of ತ್ರಿಪುಟಿ. A kind of tâla (Čh.; My.).

ತ್ರಿವೃತ್ tri-vṛit. Threefold, triple. 2, a triple cord consisting of three things. 3, *the plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ತ್ರಿವೃತೆ tri-vṛitĕ. = ತ್ರಿಪುಟಿ. *The plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ತ್ರಿವೇಣಿ tri-vêṇi. Triple braid;—the place where the Gaṅgâ joins with the Yamunâ and is supposed to receive underground the Sarasvatî. (My.).

ತ್ರಿವೇಣುಕ tri-vêṇuka. (=Sk. ತ್ರಿವೇಣು). A particular part of a carriage (J. 8, 38; Br.: the bands of a carriage pole).

ತ್ರಿಶತ tri-śata. 103. 2, 300. (Bp. 24, 14).

ತ್ರಿಶರ tri-śara. = ತಿಸರ. Three arrows.

ತ್ರಿಶುದ್ಧಿ tri-śuddhi. = ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿ. (My.) 2, a paper written thrice in order to obtain a correct copy (My.).

ತ್ರಿಶೂಲ tri-śûla. = ತಿಸುಳ. A three-pointed pike or spear, *a trident* (Šmd. 72). 2, sharpness (ಕಠ್ಠಿರ, ಕ್ರೂರವಾದುದು Nn. 92). 3, a snake's hole (ಭುಜಂಗಸಿಲಯ, ಹುತ್ತು 92). 4, a god (ಸುರ, ದೇವತೆ 92).

ತ್ರಿಶೂಲಿ tri-śûli. = ತಿಸುಳಿ. Armed with the trident: Śiva.

ತ್ರಿಶೂಲೆ tri-śûlĕ. A Śabara female (ಶಾಮರಿ, ಶಬರಸ್ತ್ರೀ Nn. 92).

ತ್ರಿಸವನ tri-savana. Containing three oblations. 2, the three ablutions to be performed daily, *i. e.* at dawn, noon, and sunset. (R.).

ತ್ರಿಸ್ತುಪ tri-stupa. = ತ್ರಿಷ್ಟುಭ್. (Mr. 362).

ತ್ರಿಷ್ಟುಭ್ tri-stubh. N. of a type of metres (Čh.).

ತ್ರಿಸಂಧಿ tri-sandhi. N. of a plant (ದೇವಕುಸುಮ Mr. 132).

ತ್ರಿಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿ tri-sandhi-grâhi. One who understands and remembers a ślôka hearing it three times (My.).

ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆ tri-sandhya. *The three periods or divisions of the day: dawn, noon, and evening or sunset.*

ತ್ರಿಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ trisandhyâ-kâla. = ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆ. (ಮುಮ್ಮಟಗಲ್ ನಡುವ ಗಲ್ ಕಡೆವಗಲ್ ನೆಡು.).

ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆ tri-sandhyĕ. ತ್ರಿಸಂಧ್ಯ. = ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆ. (Bp. 7, 18; 56, 10).

ತ್ರಿಸರ tri-sara. A necklace consisting of three strings (J. 14, 27; 18, 29).

ತ್ರಿಸೀತ್ಯ tri-sîtya. *Thrice ploughed.*

ತ್ರಿಸ್ಥಾನ tri-sthâna. The three octaves in singing (? My.).

ತ್ರಿಸ್ರೋತಸ್ tri-srôtas. Three-streamed: *the Ganges.*

ತ್ರಿಹಲ್ಯ tri-halya. *Thrice ploughed.*

ತ್ರಿಹಾಯನಿ tri-hâyani. *A heifer three years old.*

ತ್ರುಟಿ truṭi. (= ತುಟ್ಟಿ ?). Cutting, breaking; a tear, split. 2, *a small part, an atom.* 3, *a very minute space of time, a moment, an instant.* 4, breaking, as a promise. 5, *doubt, uncertainty.* 6, loss, destruction. 7, a sort of tree. 8, *small cardamoms, Alpinia cardamomum.*

ತ್ರುಟಿತ truṭita. Cut, broken, divided, hurt, wounded. (Čpr. 5, after 9).

ತ್ರುಷ್ಟಿ trushṭi. = ತೊಟ್ಟಿ. A kind of plant (ನಂಜುರಂಜಿಕೆ Mr. 139, o. rs. ತುಷ್ಟಿ, ನುಷ್ಟಿ).

ತ್ರೇತಾಗ್ನಿ trêtâ-agni. The three sacred fires collectively. 2, one who has preserved the three sacred fires. (My.).

ತ್ರೇತಾಯುಗ trêtâ-yuga. = ತ್ರೇತೆ No. 3. (Bp. 2, 5).

ತ್ರೇತೆ trêtĕ. ತ್ರೇತಾ. A triad (ತ್ರಯ, ಮೂಱು Nn. 98). 2, *the three sacred fires collectively,* i. e. *the southern* (dakshiṇâgni), *household* (gârhapatya), *and sacrificial* (âhavanîya) *fires* (ಅಗ್ನಿ ಮೂಱೊದ ನುಡಿವುದು Mr. 466; ಜ್ವಾಲೆ, ಅಗ್ನಿ Nn. 98). 3, *the second of the four ages of the world* (ಯುಗ, ಯುಗ ಭೇದ 98; Bp. 54, 39), which consists of 1,296,000 years (ಗಗನ-ಗಗನ-ಆಕಾಶ-ರಸ-ನವ-ದ್ವಿತಯ-ಏಕ Mr. 73).

ತ್ರೈಕಾಲಿಯೋಗಿ traikâla-yôgi. N. of a rishi (Čpr. 2, 63).

ತ್ರೈಕಾಲಿಕ traikâlika. (fr. ತ್ರಿಕಾಲ). Relating to the three times, *i. e.* past, present, and future. (My.).

ತ್ರೈಗುಣ್ಯ traiguṇya. (fr. ತ್ರಿಗುಣ). The state of consisting of three qualities, etc.; the three guṇas collectively (Bp. 30, 18; Šśv. 1, after 81).

ತ್ರೈಜಗ traijaga. (fr. ತ್ರಿಜಗ). The three worlds (Bh. 3, 13, 10).

ತ್ರೈತನು traitanu. (fr. ತ್ರಿತನು). The sun (Mr. 34).

ತ್ರೈನೇತ್ರ trainêtra. (fr. ತ್ರಿನೇತ್ರ). Śiva (ಸದಾಶಿವ Nn. 22; ಸ್ಥಾಣು, ಈಶ್ವರ 162).

ತ್ರೈಪುಣ್ಯ traipuṇya. (fr. ತ್ರಿಪುಣ್ಯ). = ತ್ರಿಪುಣ್ಯ (Bp. 4, 10).

ತ್ರೈಪುರ traipura. (fr. ತ್ರಿಪುರ). = ತ್ರಿಪುರ (Bp. 16, 3; 18, 88).

ತ್ರೈಭುವನ traibhuvana. (fr. ತ್ರಿಭುವನ). = ತ್ರಿಭುವನ (Bp. 5, 49; 9, 16; 46, 45; J. 2, 46).

ತ್ರೈಮಲ traimala. The three impurities: desire after gold, women, and landed property (see Sp. s. Tbh. ಜಡಿ 3). *Cf.* ದುರ್ಮಲತ್ರಯ.

ತ್ರೈಮೂರುತಿ traimûruti. = ತ್ರೈಮೂರ್ತಿ. (Râm. 1, 5, 25).

ತ್ರೈಮೂರ್ತಿ traimûrti. (fr. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ). = ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ (J. 13, 46).

ತ್ರೈರಾಶಿಕ trairâśika. (fr. ತ್ರಿ-ರಾಶಿ). The rule of three. (My.).

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ trailôkya. (fr. ತ್ರಿಲೋಕ). = ತ್ರಿಲೋಕ (Śmd. 93).

ತ್ರೈವಿಕ್ರಮ traivikrama. (fr. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ). = ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ (Bp. 54, 43).

ತ್ರೈವಿದ್ಯ traividya. (fr. ತ್ರಿವಿದ್ಯೆ). Familiar with the three branches of knowledge (Ćpr. 1, 24. 30. 33. 51; Abh. P. 1, 99).

ತ್ರೈಸನ್ಧ್ಯ traisandhyĕ. (fr. ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯೆ). = ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯೆ (Bp. 33, 12; 44, 25).

ತ್ರೈಸೋಮಪಾನ traisômapâna. (fr. ತ್ರಿ-ಸೋಮಪಾನ). Three draughts of sôma (Bp. 57, 78).

ತ್ರೋಟಿ trôṭi. *The beak or bitt of a bird.*

ತ್ರ್ಯಬ್ದೆ tri-abdĕ. *A heifer three years old.*

ತ್ರ್ಯಮ್ಬಕ tri-ambaka. = ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ. Triocular; *Śiva.* (Bp. 26, 22; 43, 50).

ತ್ರ್ಯಮ್ಬಕಸಖ tryambaka-sakha. *Kuvêra.*

ತ್ರ್ಯಾಹಿಕ tryâhika. (fr. ತ್ರಿ-ಅಹ). Tertian (My.); returning after the third day, quartan, as a fever.

ತ್ರ್ಯುಷಣ tri-ushaṇa. *The three spices collectively: black pepper, tong pepper, and dry ginger.*

ತ್ರ್ಯೂಷಣ tri-ûshaṇa. *The three spices collectively.*

ತ್ವಕ್ tvak. = ತೊಕ್ಕು, ತ್ವಕ್ಕು, ತ್ವಚ್.

ತ್ವಕ್ಕು tvakku. Tbh. of ತ್ವಚ್ (Śmd. 106).

ತ್ವಕ್ಕ್ಷೀರೆ tvač-kshîrĕ. *Manna of bamboo,* tabâshîr.

ತ್ವಕ್ಪತ್ರ tvač-patra. *Laurus cassia Bot., Mag., the plant and its bark.*

ತ್ವಕ್ಪತ್ರಿ tvač-patri. *The leaf of the Asa foetida* (= ಕಾರವಿ, ಹಿಂಗುಪತ್ರಿ) or the leaf of the Laurus cassia (ತಮಾಲಪತ್ರ).

ತ್ವಕ್ಪುಷ್ಪ tvač-pushpa. Bloch, scab, etc. 2, horripilation. (R.).

ತ್ವಕ್ಸಾರ tvač-sâra *A bamboo* (ಬಿದಿರ್ Nn. 55. 131).

ತ್ವಗ್ಜೀವಿ tvač-jîvi. N. of a plant (ಸೇಗುಡುತೆ Mr. 139, o. r. ಸೇಗುಡಿತೆ).

ತ್ವಗ್ಧರ tvač-dhara. Śiva (Mr. 12).

ತ್ವಙ್ಮಲ tvač-mala. Impurities of the skin; the hairs of the body.

ತ್ವಙ್ಮಲವಿಸರ್ಜನ tvaṅmala-visarjana. Getting rid of or removing the impurities of the skin. See ತಿಮಿರ್.

ತ್ವಚ್ tvač. = ತ್ವಕ್, etc. *Skin,* as of men, serpents, etc. 2, *hide,* as of a goat, cow, etc. 3, *bark, rind, peel, husk,* etc.

ತ್ವಚ tvaća. = ತ್ವಚ್. (ತೊಗಲ್ Mr. 394). 2, *Laurus cassia, the plant and its bark. Cf.* ಜೋಚ.

ತ್ವಚಿಸಾರ tvači-sâra. *A bamboo.*

ತ್ವತ್ tvat. By thee; (of thee).

ತ್ವತ್ಪಾದ tvat-pâda. Thy or your feet (J. 2, 56).

ತ್ವದೀಯ tvadîya. Thine, your, yours. (Bp. 39, 60).

ತ್ವದ್ಭಾವ tvat-bhâva. Thy or your mind (J. 14, 8).

ತ್ವಮ್ tvam. Thou. See ತತ್ತ್ವಮಸಿ.

ತ್ವರ tvara. Tbh. of ತ್ವರೆ. (My.; B. 5, 40. 73. 131).

ತ್ವರಿತ tvarita. = ತುರಿಪ, ತುರಿಪ, ತುರಿತ, ತೊರಿತ. *Hastening, quick, swift, speedy, rapid, hurried* (ಉತ್ಸಿಕ, etc., ಚಚ್ಚರಿಗ Mr. 233; ಜಚ್ಚರ Čt. II, 29). ತ್ವರಿತಂ, *quickly,* etc.

ತ್ವರಿತೋದಿತ tvarita-udita. *Uttered rapidly, hurried.*

ತ್ವರೆ tvarĕ. = ತೊರೆ, ತ್ವರ. *Haste, speed, velocity, expedition.* — ತ್ವರೆ ಪಡು. To be quick, hasty, etc. ತ್ವರೆ ಪಟ್ಟರೆ ಮಜೆ ಯಾಗುವದು (Prv.).

ತ್ವರೇಗಾಱಿ tvarĕ-gâṛa. A hasty, precipitous, impetuous man, one devoid of deliberation (My.).

ತ್ವಷ್ಟ tvashṭa. *Pared, peeled; made thin.*

ತ್ವಷ್ಟಲ tvashṭri. *A carpenter, a builder.* 2, *the architect of the gods,* Viśvakarma.

ತ್ವಾಷ್ಟ್ರ tvâshṭra. *The son of Tvashṭri,* Vṛitra, or Viśvarûpa. 2, roughness, want of politeness, clownishness (Tĕ. also ತ್ವಾಷ್ಟ್ರ; Mhr. ತ್ವಾಷ್ಟ, fierce, ferocious); a man of very dirty, nasty habits (My.).

ತ್ವಿಷ್ tvish. *Light, splendour.*

ತ್ವಿಷಾಮ್ಪತಿ tvishâm-pati. The lord of lights: *the sun.*

ತ್ವಿಷೆ tvishĕ. ತ್ವಿಷಾ. = ತ್ವಿಷ್.

ತ್ಸಗ tsaga. = ಥಗ. See ತ್ಸಗಥಕ್ಷ s. ಕಬ್ಬಳಿ.

ತ್ಸರು tsaru. = ಥರು. *The hilt or handle of a sword and similar weapons.*

ಥ್

TH

ಥ್ th. The thirty-seventh letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). In Kannaḍa it occurs only in a few words, viz. ಥಟ್ಟು, ಥಾಪಣೆ, ಸುಥಣಿ, (o. rs. ಸುತ್ಥಣಿ, ಸುತ್ಥಣಿಯಂ), ಮತ್ಥವಟ್ಟಗೆ, ಕಥಾಯಂ (Śmd. 23, o. r. ಕಥ್ಥಾಯಿ).

ಥ tha. The letter ಥ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 7 (Mr. 349).

ಥಕಾರ tha-kâra. The letter or syllable ಥ (Śmd. 11. 340).

ಥಟ್ಟು thaṭṭu. (Śmd. 23). = ತಟ್ಟು 4. A mass, a multitude, a host, an army, a large number (ಗೊನ್ನಣಿ, ತೆರಳ್ಕಿ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಬಳಗ, etc. Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ನೆರವಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Kk. 17; *cf.* ದಟ್ಟು 2). ಕುದುರೆಯ ಥಟ್ಟು (Śmd. 161). See Bh. 8, 23, 8. 36. 40. 42; J. 22, 3; 24, 34. — ಥಟ್ಟುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To fell in masses (J. 21, 48). — ಥಟ್ಟುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall in masses or large numbers (Bhâgavata 3, 2, 20; J. 25, 51). — ಥಟ್ಟುರಿ. -ಉರಿ. To flame in masses or greatly, to blaze up (ಬೆಂಗೆ ಮೂಡು Bhn. 37).

ಥತ್ವ thatva. = ಥಕಾರ. (Śmd. 340).

ಥಾಪಣೆ thâpaṇĕ. (Śmd. 23). (*Cf.* ತಾವಣೆ?).

ದ್

D

ದ್ d. 1. The thirty-eighth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). About its connection with ತ್ see ತ್; for other changes see *e. g.* ಒಕ್ಕಂ, etc. (Śmd. 282. 284. 287), ಎಚ್ಚಂ, etc. (282. 284. 287), ಕೆಟ್ಟಂ, etc. (282. 284. 287. 288. 290), ಉಣ್ಣಂ, etc. (285. 287. 291), ತಪ್ಪಂ (286. 287); ಪೊಣೆ 1 & 2.

ದ್ d. 2. An auxiliary syllable. See ದ 3 & 6.

ದ da. 1. The letter ದ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 8 (Mr. 349).

ದ da. 2. = ತ 2, ದಂ, ದವು, ದೆ. An auxiliary syllable used in the formation of the ablative and the instrumental. See ಇಂ 4; Śmd. 114, seq.

ದ da. 3. *i. e.* ದ್2-ಅ11. = ಇ 2, ನ 2, ಱ 2. An auxiliary used in the formation of the genitive singular neuter of nouns with final **a.** See ಅ 11.

ದ da. 4. An auxiliary to form the plural of nouns and pronouns. See ಪಿರ್.

ದ da. 5. (ದ 3 -ಅ 8?). An auxiliary to form nouns of direction, *e. g.* ಕೆಲದಂ, ಬಲದಂ, ಅಲ್ಲಿದಂ, etc. (Śmd. 136). See also ಒಳ್ಳಿದಂ, ತೆಳ್ಳಿದಂ, ಮೆಲ್ಲಿದಂ, etc. (184).

ದ da. 6. (ದ್2-ಅ17). The termination of the verbal adjective (or relative participle) of the past tense (*cf.* ದು 2) *a,* without an auxiliary, *e. g.* ಜಗುದ್ದಿ, ನುಸುಳ್ದ, ತೂಹರ್ದ, ಆರ್ದ (Śmd. 55), ಆದ (90. 201); *b,* with the auxiliary ಇ, *e. g.* ಪೂಸಿದ (201; see ಇ 4). **2,** (correctly ಆದ, *i. e.* ಆ 5-ಆದು 1 -ಅ 17 compared with ಅ 18) the termination of the relative negative participle, *e. g.* ಆಱಿಯದ (Bp. 37, 40), ಕಾಣದ, ಮೂಡದ, ಜಗುಬಿದ, ಆಱಿದ, etc. (see ಆದ). —These participles may be used as kṛit nouns, *e. g.* ಮಾಡಿದಂ (Śmd. 89, = ಮಾಡಿದವಂ, ಮಾಡಿದನನು), ಈವಂ (90), ನಲಿದಂ(91), ಪಾಡಿದಳ್ (111), ಓಸರಿಸಿದಳ್ (245), ನೋಪದಂ, etc.

ದ da. 7. (= ದ 6 No. 1). An auxiliary used in the formation of the present tense. See ದಪ 1, ದಪ್ಪ 1, ದಹು.

ದ da. Giving; a giver. Fem. ದೆ (ದಾ). See ಅಬ್ದ, ಜಲದ, ವ್ರದ, ಶ್ರೀದ. 2, = ಧೈವತ, the sixth note of the gamut (Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ದಂ daṁ. = ದ 2, q. v.

ದಂಕ daṁśa. Biting; stinging; a bite; a sting. 2, a tooth. 3, *a gad-fly.*

ದಂಶಕ daṁśaka. Biting; stinging. See ಮೃಗ-, ವೃಷ-. 2, something fit to be bitten or chewed, as pickles (Bh. 1, 10, 17).

ದಂಶನ daṁśana. *Armour, mail* (ಹಕ್ಕರಿಕೆ Mr. 292).

ದಂಶಿ daṁśi. *A small gad-fly.*

ದಂಶಿತ daṁśita. Bitten, stung; *armed, mailed.*

ದಂಷ್ಟ್ರ daṁshṭra. = ದಾಡೆ 2. A large tooth, a tusk, a fang. See ಸಹಸ್ರ-.

ದಂಷ್ಟ್ರಕ daṁshṭraka. Tbh. of ದಂಷ್ಟ್ರಕಾ (Śmd. 102).

ದಂಷ್ಟ್ರಕೆ daṁshṭrakĕ. ದಂಷ್ಟ್ರಕಾ (Śmd. 102). (Sk. ದಂಷ್ಟ್ರಿಕಾ, a beard?).

ದಂಷ್ಟ್ರಾಯುಧ daṁshṭra-âyudha. A wild boar. 2, a monkey (My.).

ದಂಷ್ಟ್ರಿ daṁshṭri. Having tusks; *a wild boar.*

ದಂಷ್ಟ್ರೆ daṁshṭrĕ. The plant Tribulus lanuginosus (ನೆಗ್ಗಿಲ್ Mr. 124).

ದಕ daka. = ಉದಕ. *Water.*

ದಕಾರ da-kâra. The letter ದ (Śmd. 11).

ದಕ್ಕಡ dakkaḍa. ಧಕ್ಕಡ. Steady, stout, burly, firm, brave (Bh. 3, 18, 7; 3, 19, 13; 4, 2, 62; 8, 21, 14; Mhr. ಧಕ್ಕಡ).

ದಕ್ಕಡತನ dakkaḍatana. Bravery (Bh. 9, 2, 43).

ದಕ್ಕಡೆಯತನ dakkaḍĕyatana. = ದಕ್ಕಡತನ. (Râm. 6, 40, 10).

ದಕ್ಕಳ dakkaḷa. Bravery (Râm. 4, 3, 12).

ದಕ್ಕಿ dakki. = ದಕ್ಕೆ, etc. ಬೀಜಕ್ಕೆ ದಕ್ಕಿ ಹತ್ತದ ಹಾಗೆ (B. 4, 40).

ದಕ್ಕಿಣ dakkiṇa. Tbh. of ದಕ್ಷಿಣ. The south; the upper Dekhan (My.; Tĕ. ದಕ್ಕಿಸ; T. తక్కిణ్).

ದಕ್ಕಿಸು dakkisu. To cause to be obtained, etc.—ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to appropriate to one's self; to make one's own, etc. (My.; Si. 68); to keep in one's stomach (My.).

ದಕ್ಕು dakku. 1. To accrue to, to be obtained, got, or acquired, to fall to one's share or lot; to come into and remain in one's possession; to remain, as in one's possession, stomach, etc. (ವಸ Śm. 78; My.; B. 3, 38. 78; 5, 72; Tĕ. ತಕ್ಕು, ದಕ್ಕು; T. తక్కు; M. തക്കു, തക്കു; see ತಂಗು 1); to be advantageous (T.). **2,** to remain, to be preserved; to be saved; to recover, to become well (ಆರೋಗ್ಯ 78; Tĕ.). — ತಿನ್ದ ಆಹಾರ ದಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (My.). ನನಗೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ದಕ್ಕದಳು (My.). ತಿನ್ದರೆ ದಕ್ಕದು ಮನ್ಜೇ ಹಣ.—ದಕ್ಕೀತು ಎನ್ದು, ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ್ದ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prvs.). — ದಕ್ಕಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to accrue to or to become one's own (B. 5, 91).

ದಕ್ಕು dakku. 2. (= ದರ್ಕು). Acquirement, attainment; possession; property. ಈ ಪೋಕರಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ದಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಕೆಯ್ದಡದನ್ತೆ ನೀವು ತಿಳು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 91). — ದಕ್ಕುನ್ದಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. (Śmd. 205, o. r. ದರ್ಕು-). A head that has been saved or has escaped (?). — ದಕ್ಕು ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳು. To obtain possession of, to acquire, etc. (My.).

ದಕ್ಕು dakku. 3. A stick of wood, a stake, a stubble (ತಂಕು, ಕೀಲ Nr.; ದಸಿ Śm. 78). ದಕ್ಕುವೆರಸಿದ (-ಬೆರಸಿದ) ಕುಬಿ (ಕುಕೂಲ Hlâ.). ದಕ್ಕುಳ್ಳ ಕುಣಿ (ಕುಕೂಲ Mr. 482).

ದಕ್ಕು dakku. 4. An imitative sound (of noise). — ದಕ್ಕು ದಕ್ಕು. rep. (Râm. 6, 19, 25).

ದಕ್ಕೆ dakkĕ. = ದಕ್ಕಿ, ಧಕ್ಕೆ 2. (My.).

ದಕ್ಷ daksha. *Dexterous, skilful, able, intelligent* (ಬಲ್ಲಿದನು, ಸತ್ವವುಳ್ಳವನು Nn. 121). 2, *Daksha,* the son of Brahmâ, *father of Durgâ and father-in-law of Śiva,* who on one occasion celebrated a great sacrifice to obtain a son, but omitted to invite Śiva, wherefore Śiva interrupted the sacrifice, and by his incarnation Vîrabhadra had Daksha decapitated (see ಜನ್ನ ವಗೆಯು); for the decapitated head that of a ram was substituted (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸ 121). 3, an ascetic (ತಾಪಸ, ತಪಸ್ವಿ 121). 4, *a cock* (ಪದಾಯುಧ, ಕೋಬಿಹುಂಜ 121; ಕೋಬಿ Mr. 482). 5, ability, power; fitness. See Bp. 29, 4; 54, 46; 16, 17. 47. — ದಕ್ಷ ವೆಜ್ಞ. -ವೆಜ್ಞೆ. To obtain power or fitness (Čpr. 1, 65).

ದಕ್ಷಕನ್ಯೆ daksha-kanyĕ. Durgâ. (My.).

ದಕ್ಷತೆ dakshatĕ. Dexterity, cleverness, ability (Čpr. 4, 17; My.).

ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ daksha-brahma. = ದಕ್ಷ No. 2. (G. 28. 168. 228; My.).

ದಕ್ಷಮಖಕ್ಷಯ daksha-makha-kshaya. Śiva (Bp. 27, 32; 61, 93).

ದಕ್ಷಾಧ್ವರಧ್ವಂಸಕೃತ್ daksha-adhvara-dhvaṁsa-kṛit. *Śiva.*

ದಕ್ಷಾರಿ daksha-ari. Vîrabhadra (Mr. 15).

ದಕ್ಷಿಣ dakshiṇa. = ದಕ್ಕಿಣ. *Right, not left.* 2, *straightforward, candid, sincere, upright.* 3, dexterous, skilful, able. 4, the right side; the right. 5, *the south, the country of the south, the Dekhan.*

ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವ dakshiṇa-dhruva. The south-pole (B. 4, 64; My.).

ದಕ್ಷಿಣಪತಿ dakshiṇa-pati. Yama (Bp. 24, 37).

ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗ dakshiṇa-mârga. A rhetorical way found in the southern country (Kâvy. III, 1, A, 24).

ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ dakshiṇa-stha. *A charioteer,* as standing on the right of his master.

ದಕ್ಷಿಣಾಗತಿ dakshiṇâ-gati. = ದಕ್ಷಿಣಾಯನ. (Si. 41).

ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ dakshiṇa-agni. *A kind of sacrificial fire, that which is taken from the domestic fire and is placed towards the south.*

ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ dakshiṇâ-mûrti. A N. of Śiva (Rśv. 3, 109).

ದಕ್ಷಿಣಾಯನ dakshiṇa-ayana. The sun's progress south of the equator, the winter's solstice (Si. 41. 478; My.; B. 5, 306).

ದಕ್ಷಿಣಾಯಾತ್ರೆ dakshiṇâ-yâtrĕ. Wandering about for alms (money) or fees. See Prv. s. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ.

ದಕ್ಷಿಣಾರುಸ್ dakshiṇa-arus. *Wounded on the right side.*

ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಹ dakshiṇâ-arha. *Meriting a fee or present.*

ದಕ್ಷಿಣಾಶಾಪತಿ dakshiṇa-âśâ-pati. The lord of the southern quarter: *Yama.*

ದಕ್ಷಿಣೀಯ dakshiṇîya. *Meriting a fee or present.*

ದಕ್ಷಿಣೆ dakshiṇĕ. = ದಬಣಾ, ದಬ್ಬಣಾ. *The south.* 2, *presents (money) or fees given to Brâhmaṇas.* 3, fees or gifts in general; a fee, a gift. 4, property acquired by taking presents (money) or fees. See Bp. 39, 15; 43, 63; J. 2, 25; 6, 46; Prvs. s. ಭಕ್ಷ, ಭೂಮಿ, ಮಣೀ ಸರ.

ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಮ dakshiṇa-îrma. *Wounded on the right side.*

ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ dakshiṇa-uttara. Situated on the right and left; lying, or turned, to the south and north; the south and north. (My.).

ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರವೃತ್ತ dakshiṇôttara-vṛitta. The meridian line. (My.).

ದಖಣಾ dakhaṇâ. Tbh. of ದಕ್ಷಿಣೆ. The upper Dekhan (My.).

ದಖಣೀ dakhaṇi. = ದಖನಿ. The Hindusthânî language (My.).

ದಖನಿ dakhani. = ದಖಣೆ. (My.).

ದಖ್ಖಣಾ dakhkhaṇâ. = ದಖಣಾ. (My.).

ದಖ್ಖಾದಖ್ಖಿ dakhkhâdakhkhi. = ದಿಖ್ಖಾದಿಖ್ಖಿ, q. v.

ದಗ daga. = ಥಗ, q. v. (My.; *cf.* ಜಗ 1).

ದಗಡಿ dagaḍi. (= ದಜ್ಜಿ). A rude, dissolute or licentious female (My.; Mhr., H. ढाग॰ग, a gallant). ಬುಗಡಿ ಆದರೆ ದಗಡೀ ಮಗಳಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). See Prvs. s. ಆಗದುತನ and ನೆಗಡಿ.

ದಗದ dagada. Work (ಕೆಲಸ, S. Mhr. at Gulĕdgudḍa).

ದಗಲ್ dagal. ದಗಲು. = ತಗಲು, ತಗುಲು. Trick, fraud (My.; Mhr., H. ದಗಲ). — ದಗಲ್ಬಾಜಿ. Roguery (My.; Mhr., H.). 2, a knave, a dishonest person, an idle talker (My.; H., Mhr. ದಗಲ್ಬಾಜ). — ದಗಲ್ಬಾಜತನ. = ದಗಲ್ಬಾಜ No. 1. (My.).

ದಗಲೆ dagalĕ. = ದಗೆಲೆ. Tbh. of ಜಗರ or ಜಗಲ. Armour, mail, a coat of mail (ಸನ್ನಾಪ, ಸನ್ನಣ Šmd. 348; ಕವಚ, ದಂತನ, ವರ್ಮ Nr.; ಜವಳಿ, ಜೋಡು Šm. 93; Mhr. ದಗಲೇಂ; My., Tĕ.); a wide jacket or coat (My.).

ದಗಾ dagâ. = ದಗೆ 1, etc. (My.).

ದಗಾಖೋರ dagâ-khôra. A dishonest man, a knave (My.; Mhr., H. ದಗೇಖೋರ).

ದಗಾಖೋರತನ dagâkhôratana. Bamboozling, deceiving (My.).

ದಗಾಬಾಜಿ dagâ-bâji. = ದಗಲ್ಬಾಜ No. 2. (My.; Mhr., H. ದಗೇಬಾಜ).

ದಗೆ dagĕ. 1. = ದಗೆ 1, (ತಕ್ಕಾ), ದಗಾ. Deceit, fraud (My.; Mhr., H.). ದಗೆಯೆಮ್ಮುವದು ಹಗೆಯೇ ಸರಿ (Prv.).

ದಗೆ dagĕ. 2. = (ದಗ), ದಗೆ 2. Heat, glow, etc. (My.; Mhr. ಧಗ).

ದಗೆಲೆ dagĕlĕ. = ದಗಲೆ. ದಗೆಲೆಯ ತೊಟ್ಟು ಸನ್ನದ್ಧಮಾಗಿದ್ದವನು (ವರ್ಮಿತ Nr.).

ದಗ್ಗನೆ daggane. With a blaze. — ದಗ್ಗನೆ ಉರಿ. To burn blazingly or brightly (My.).

ದಗ್ಧ dagdha. *Burnt;* scorched; blasted; dry (ದಹ್ಯ, ಸುಡು ವುದು Nn. 133); inauspicious. 2, free from doubt, certain (ಅಸಂಶಯ, ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದುದು 133).

ದಗ್ಧಹಸ್ತ dagdha-hasta. An unfortunate or luckless man (My.; Mhr.).

ದಗ್ಧಿಕೆ dagdhikĕ. *Scorched rice.*

ದಘ್ನ daghna. Reaching to, as high as. See ಜಾನು-.

ದಂಗುಳಿ daṅguḷi. N. See ಎಳೆಯ-. — ದಂಗುಳಿಯಾರ. N. See ಇಳೆಯ-.

ದಂಗೆ daṅgĕ. = ಡಂಗೆ. Tumult and confusion, as of a mutiny or an insurrection (My.; Mhr., H. ದಂಗಾ); outrageous anger (Mhr., H.); bullying, dunning (My.; Tĕ.). — ದಂಗೆ ಏದು. To become tumultuous or rebellious (My.).

ದಂಗೆಗಾಣಿ daṅgĕ-gâṇa. = ದಂಗೆಗಾಣಿ. A man who raises a tumult or uproar; a tumultuous or rebellious man (My.).

ದಚ್ಚಿ daccĕi. One half of a split tamarind seed (My.). — ದಚ್ಚಿ ಬಾರ. A kind of backgammon played by children with four daccĕis (My.).

ದಂಚಿ daṅči. = ಡಂಚಿ, q. v.

ದಟಿಕ daṭita. Strait, narrow, crowded (Mhr. ದಾಟಿಣೇಂ, to thicken; to be crowded; etc.). ದಟಿತವಾದಸ್ಥ ಜಾಗಾ (ಸಂಕಟ Čb.).

ದಟ್ಟ daṭṭa. (=ದಟ್ಟು 2). The state of being thick, stout, robust, close, crowded together, clustered together, thick-set, or dense (ಆವರಿಲ, ಬಹುಲ, ಘನ, ಸಾನ್ದ್ರ Mr. 430; ಸಾನ್ದ್ರ, ತಿವ Nn. 6, o. r. ದಟ್ಟಿತ್ತು; ಘನ, ಸಾನ್ದ್ರ 15; My.; Tĕ.; Mhr. ದಾಟ; *cf.* ತಡಿ 1, ದಡಿ 1; Tĕ. ತಪಿಚು, ತಪಿಯು, close, thick; *cf.* ತಣ್ಣ). ದಟ್ಟಮಾದುದು (ಘನ, ನಿರನ್ತರ, ಸಾನ್ದ್ರ Nr.). ದಟ್ಟಮಾಗಿ ನಯಮಾಗಿ ಇದ್ದಾತನು (ಸಾನ್ದ್ರ ಸ್ನಿಗ್ಧ; ಮೇದುರ Nr.). ಆಲದ ನೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ (B. 2, 22; 3, 36; My.). ರಸವು ದಟ್ಟವಾಗುವ ತನಕ (3, 46; My.). ಹಬೆಯು ನೆಲದ ಹತ್ತರ ದಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ (4, 60; My.). ದಟ್ಟವಾದ ಹಬಿಯುಗಳು (4, 205; My.). ಪಯ್ರು or ಬೆಳೆ ದಟ್ಟವಾಗಿದೆ (My.). **2,** quilted rags, a quilt (My.; Tĕ. ದಟ್ಟಿ, coarse linen). — ದಟ್ಟ ಕೂದಲು. Thick, bushy hair (B. 3, 74; My.). — ದಟ್ಟಿಗೂದಲು. = ದಟ್ಟಕೂದಲು. (B. 3, 84; My.). — ದಟ್ಟಿನ್ದಿ. -ಂ-ತಿ. Stoutness, robustness, or vigour to be removed, to get feeble, fatigued or tired (ತಣ್ ČŁ. II, 34; o. rs. ನೆಟ್ಟಿನ್ದಿ ದುದು = ದಣಿದುದು I, 19; ದಟ್ಟಿನ್ದಿ ದುದು = ದಣಿದುದು Šs.). — ದಟ್ಟಣವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Šmd. 212). A thick, etc. creeper. — ದಟ್ಟಾಗು. -ಅಗು. To become thick, etc. (My.; ಮನ್ದ್ರೀಸು G.). ದಟ್ಟಾದನ್ದ್ರ (ವೀಕ್ಷಣ G.).

ದಟ್ಟಗೆ daṭṭagĕ. = ದಟ್ಟನೆ. In a thick-set manner, densely, in large numbers (Bh. 6, 8, 12); thickness, etc. ಪಯ್ರು ದಟ್ಟಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು (My.). ದಟ್ಟಗಾದ ವಸ್ತ್ರ (My.). ದಟ್ಟಗಾದ ಅಮ್ಟಲಿ (My.).

ದಟ್ಟಣಿಸು daṭṭaṇisu. To be crowded together, etc. (ಇಟ್ಟಣಿಸು, ಗುಮ್ಮಾಗು G.).

ದಟ್ಟಣೆ daṭṭaṇĕ. The state of being thick, crowded together, close, etc. (ಅಟ್ಟುಳಿ, ಇಟ್ಟಡಿ G.; Tĕ. ದಟ್ಟನೆ; Mhr. ದಾಟಣ, ದಾಟಣೇ); a crowd (B. 3, 79); a noisy, troublesome throng (Bp. 8, 56; 37, 47; Bh. 2, 2, 113; 2, 3, 44; 7, 15, 51).

ದಟ್ಟನೆ daṭṭanĕ. = ದಟ್ಟಗೆ, ದಟ್ಟಾನೆ. (My.).

ದಟ್ಟನ್ನ daṭṭa-anna1. Thick, dense, etc. (My.). ದಟ್ಟನ್ನ ಹವೆ (B. 4, 61).

ದಟ್ಟಯಿಸು daṭṭayisu. = ದಟ್ಟಯ್ಸು. To grow thick, dense, close, to assemble in large numbers, etc. (Grj. 4, 76. 81. 111. 131; Râm. 6, 50, 5). ದಟ್ಟಯಿಸಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಅನ್ಧತಮಸ್ Nr.).

ದಟ್ಟಯ್ಸು daṭṭaysu. = ದಟ್ಟಯಿಸು, ದಟ್ಟಿಸು 1. (ಅತಿಸಾನ್ದ್ರಾರ್ಥಂ Bhn. 25). ದಟ್ಟಯ್ಸುವ ತಮಾನ್ಸ್ (Bp. 3, 30).

ದಟ್ಟಾನೆ daṭṭânĕ. = ದಟ್ಟನೆ. (My.).

ದಟ್ಟಿ daṭṭi. A waist-band; a sash; a zone (ಸಾರಸನೆ Si. 279; My.; Tĕ.; Sk. ಛಟೀ old cloth; a piece of cloth worn over the privities; ಛಟಸಿಲಿ a cotton cloth or string fastened round the loins; Mhr. ದಾಟೀ tightness). ಉಟ್ಟ ದಟ್ಟಿ ಎಮ್ಮು ಮಾಸಿದೆ! (B. 1, 6). ದಟ್ಟಿವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ, ನೆಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದ (Prv.). ನೆಯಿಗನೊಳು ನವಿಲ ಗಱಿವೆರಿದ ಕಾಗಿನ ದಟ್ಟಿ ಮೆಱಿಯೆ ನಡುವಿನೊಳು (Râghĕ. 17, 64). See ಕೆನ್ದಟ್ಟಿ, ಬಲ್ಲ, ಳ-, ಬಲ್ಲಾಳ-; Prv. s. ಧರ್ಮ.

ದಟ್ಟಿತು daṭṭitu. = ದಟ್ಟಿತ್ತು (Šmd. 96). That is thick, etc. Plural ದಟ್ಟಿದುವು (120).

ದಟ್ಟಿತ್ತು daṭṭittu. = ದಟ್ಟಿತು, q. v. (ತಿವ, ಸಾನ್ದ್ರ Nn. 6, o. r. ದಟ್ಟ).

ದಟ್ಟಿಸು daṭṭisu. 1. = ದಟ್ಟಯ್ಸು, etc. (J. 7, 5; 8, 26).

ದಟ್ಟಿಸು daṭṭisu. 2. = ದಡಿಸು. To rub out, as the writing on a sand-board or slate, to obliterate (My.; *cf.* ತೊಡಿಸು 2).

ದಟ್ಟಿಸು daṭisu. To scold, to menace, to intimidate (Mhr. ದಟಾವಿಣೇಂ, to menace; to intimidate; ದಟ್ಟ್ಯಾ, ದಟ್ಯಾ, a scolding). See Bp. 11, 3; 14, 18; 38, 75; Râm. 3, 8, 10; Bh. 2, 2, 105; 4, 2, 65; J. 9, 18; 11, 28.

ದಟ್ಟು ದಟ್ಟು. 1. Stumbling, tripping (M. തട്ടുക, to slip, stumble, mistake, err, fail, *cf.* തപ്പു; Tu. ದಣ್ಪುಲ, to stumble). — ದಟ್ಟುಡಿ. -ಆಡಿ. A tottering, toddling, waddling step (My.; Tĕ.; B. 1, 25; Čpr. 3, 48; Abh. P. 3, 128; Grj. 3, 74. 77; Bp. 3, 40; Rśv. 4, 72; J. 19, 50; 28, 18).

ದಟ್ಟು ದಟ್ಟು. 2. (= ದಟ್ಟ). A mass (Bh. 1, 10, 2); a crowd, a host, an army (ದಟ Čt. II, 69; J. 8, 26; 22, 3; Mhr. दाटे; *cf.* ತಣ್ಣ, ಥಟ್ಟು).

ದಡ ದಡ. 1. An imitative sound, indicating the rattling of thunder, the clattering of the contact of vessels, of window-shutters, etc., the gushing of water, the pattering of feet in running, and the tumbling of buildings. — ದಡಗರೆ. -ಕರೆ. To run or walk with a pattering noise (in busy preparations, My.). — ದಡಗರೆತ. -ಕರೆತ. Running or walking about with a pattering noise (My.). — ದಡ ದಡ. rep. (My.; M. തടുതടെ; T. తిడుదిడు; Mhr. थडे थडे, दडदड, थडाथड). — ದಡ ದಡನೆ. With the sound of ದಡ ದಡ. (My.). ದಡ ದಡನೆ ಕದವಂ ಹಾಱಿ ತೆಗೆಯಲು (Bp. 43, 47). — ದಡ ದಿಡು. dupl. An exclamation (of noise, Râm. 6, 19, 25). — ದಡ ಬಡ. = ದಡ ದಡ. (My.). — ದಡ ಬಡಲು. The noise of rattling thunder, etc. (My.).

ದಡ ದಡ. 2. An imitating sound, indicating trembling, quivering, palpitation, agitation or hurry (Tĕ. ದಡೆ; *cf.* ಗಡ 2, ಜಲ್, ತಡ 3). — ದಡ ದಡ. rep. (My.; Tĕ. ದಡದಡೆ; Mhr. थडथड, थडथड). ದಡ ದಡ ಓದುತ್ತಾನೆ (My.). — ದಡ ದಡನೆ. In hurry and flurry (when reading, My.); disquietly, restlessly (in weltering on the ground from grief, My.). — ದಡ ದಡಿ. Rapidity and animation of action; hurry and flurry; hurry-skurry; tremblingly, etc. (Rśv. 6, 33). — ದಡದಡಿಸು. To tremble, etc. (Grj. 6, 8; 7, 12; Bh. 7, 7, 62; Rśv. 8, after 82). — ದಡ ಬಡ. = ದಡ ದಡ. (Mhr. दडबड). ದಡ ಬಡ ಮಾತಾಡು, to speak rapidly (My.). — ದಡ ಬಡನೆ. In hurry and flurry, quickly. ದಡ ಬಡನೆ ಓದು, ದಡ ಬಡನೆ ಮಾತಾಡು (My.).

ದಡೆ daḍa. Tbh. of ತಟ. A bank, a shore (കുഴി, കൂല Nn. 42; ತಟ 51; ಪ್ರಮಾಣ, ತಟ 139; കൂല, തീര, തട്ട്, etc. Si. 82; My.). ಎರಡು ದಡ (ಪಾರಾವಾರ Nr.). ಸಮುದ್ರದ ದಡ (സമുദ്ര തട്ട് Nn. 132). ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರಕ್ಕೆ ಆಡಿಯೇ? (Prv.). See Si. 82. 423. 351.

ದಡಕು daḍaku. = ದಡೆ 1, (ದಬಕು). A sound used to imitate the clattering of the contact of vessels (My.). — ದಡಕು ದಡಕು. rep. (My.).

ದಡಗ daḍaga. N. of some villages (My.).

ದಡಮ್ಬುಡಿಕೆ daḍa²-m-paḍikĕ. Impetuousness, force (My.). See Prv. s. ಒಡಮ್ಬುಡಿಕೆ.

ದಡಲ್ daḍal. = ದಡಾರ್. ದಡುಂ. A sound imitating that which is produced when anything falls with force into water (My.).

ದಡಾಣಿ daḍâṇi. = ದಡಾಲಿ. A very stout woman (My.; see ದಟ್ಟು & ದಡ 1).

ದಡಾರ್ daḍâr. = ದಡಲ್, etc. (My.). — ದಡಾರನೆ. With the sound of daḍâr (My.).

ದಡಾರ daḍâra. (Tbh. of ದಡ್ರು). Measles (My.; Mhr. दाडर, herpetic eruptions). See ಗೋಣಿ-.

ದಡಾಲಿ daḍâli. = ದಡಾಣಿ. (My.).

ದಡಿ ದಡಿ. 1. = ತಡಿ 1, etc., ದಣ್ಡಿ 3. A staff; a cudgel (ವೈಣವ, ಲಗುಡ, ದಣ್ಡ, etc. Mr. 442; My.); the penis (My.). ದಡಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಮುಡಿದೀ ಬಡೀಲಿಕ್ಕೆ? (Prv.). See ಕುಡು-, ಕುಡಿ-, Bp. 29, 17; 57, 36; Bh. 8, 23, 4; Prv. s. ಬೊಗಳು 1. — ದಡಿಗಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Yama (ಅನ್ತಕ, ಜವ, ಆಜಿ, ದಮ್ಯ, etc. Śm. 12). — ದಡಿಯ. -ಆ 3. A club-like, very stout man (My.). — ದಡಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 3, 9, 46).

ದಡಿ ದಡಿ. 2. = ತಡಿ 3. (Bh. 6, 4, 140).

ದಡಿ daḍi. The border of a cloth (B. 3, 102; Mhr. थडी).

ದಡಿಗ daḍiga. A man who bears a club (Čpr. 5, 75; Râm. 5, 8, 39; Č. Bp. 47, 14).

ದಡಿಸು daḍisu. = ದಟ್ಟಿಸು 2. (My.; Mhr. थडा, letters traced on the sand-board in instructing children to write or read).

ದಡುಂ daḍuṁ. = ದಡಲ್, etc. (My.).

ದಡುಮು daḍumu. Thickness, stoutness (T. తడిసి). — ದಡುಮ. -ಆ 3. A very stout man (My.). — ದಡುಮಿ. A very stout woman (My.).

ದಟೂಶೆ daṭûti. Of close texture, thick and heavy, as cloth (My.; Mhr. थडवतीं, थडोतीं). 2, respectability; wealth (My.).

ದಡೆ daḍĕ. = ದಡೆಯ. A weight of ten sêrs and equivalent to the fourth of a maund (My.; Mhr., H. थडा; Tĕ.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಣ (Prv.). 2, a weight put into the opposite side to counterbalance the receiving vessel (Mhr. थडा, थडी; My.; Tĕ.; T. తడ్డే, తడ్డియ; M. തടിയ). — ದಡೆ ಕಟ್ಟು. To produce equipoise (My.).

ದಡೆಯ daḍĕya. = ದಡೆ No. 1. (My., also ದಡಿಯ). — ದಡೇದ ರೋಗ. Cholera (S. Mhr. in Guḷêḍguḍḍa).

ದಡ್ಡ ದಡ್ಡ. 1. = ಜಡ್ಡ, (ದಣ್ಡಿ). Closeness; union. **2,** a compound or double consonant (ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ Čt. II, 24). — ದಡ್ಡಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. = ದಡ್ಡ No. 2. (Čh.; Śmd. 38; ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ, ಒತ್ತಿನ ಅಕ್ಷರ Cm.).

ದಡ್ಡ ದಡ್ಡ. 2. A blockhead, a stupid, doltish, ignorant man (My.; ಎತಗ G.; B. 1, 4; *cf.* ದಮ್ಮು 2; Tbh. ಜಡ್ಡು; Mhr. थड्ड, rude, rough). ದಡ್ಡನಿಗೆ ಹೆಡ್ಡನೆನ್ನಿರೆ ಮದ್ದನಿಗೆ ಜಾಣಾ ಅನ್ನದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ದಡ್ಡಕೆಲಸ. The business of a stupid man, *i. e.* a stupid business (My.). — ದಡ್ಡಗುಣ. A dull nature (തമസ്സു, താമസ G.; My.). — ದಡ್ಡಕಾಮೋದರ. The stupid Kṛishṇa: a blockhead (My.). — ದಡ್ಡಬುದ್ಧಿ. A dull understanding (My.). — ದಡ್ಡಮಗ. A stupid, ignorant son (My.; B. 1, 4). — ದಡ್ಡಳು. A stupid female (ಮುಗ್ಧೆ G.; My.).

ದಡ್ಡತನ daḍḍatana. Stupidity; ignorance (My.; മോഹ G.).

ದಡ್ಡಸ daḍḍasa. The drum of a Ḍŏmba (ಡೊಮ್ಬ ಪಱೆ Śmd. II; Kk. 76).

ದಡ್ಡಿ daḍḍi. **1.** = ದಡ್ಡೆ. A stupid female (S. Mhr.).

ದಡ್ಡಿ daḍḍi. **2.** = ತಡಿಕೆ, etc. A tatty, a screen (My.); a curtain (ಜವನಿಕೆ Čt. II, 24). **2,** what screens or

encloses: a cage (ಪಂಜರ Čt. I, 11; but *cf.* ಪನ್ದರ). **3,** the flat roof of a house (ಮಾಳಿಗೆ Čt. II, 38; Kk. 46; Ss.). See ಬಲ್ಲಾಳ-.

ದಡ್ಡಿ *daḍḍi.* **3.** = ದೊಡ್ಡಿ. A stable, etc. (B. 2, 45; 4, 144).

ದಡ್ಡು *daḍḍu.* **1.** An imitative sound. — ದಡ್ಡು ದಡ್ಡು. The sound of pounding by means of an êta (My.), that of knocking at a door with the fist (My.).

ದಡ್ಡು *daḍḍu.* **2.** = ಜಡ್ಡು 1, q. v.

ದಡ್ಡೆ *daḍḍe.* = ದಡ್ಡಿ 1. (My.).

ದಡ್ಡೆಯ *daḍḍeya.* Tbh. of ದಾರ್ಢ್ಯ. — ದಡ್ಡೆಯಮ್ಬೋಗು. -ಪೋಗು. To become hard or unfeeling (Čpr. 7, 67).

ದಡ್ರಂಚೆ *daḍraṁče.* = ದಡ್ರುಂಚೆ, ದಣ್ಡ್ರುಂಚೆ, ದುಡ್ರುಂಚೆ. A profligate woman (ಖಾಙ್, Siತಗೆ Kmd. II; Šm. 75; Kk. 91; o. rs. ದಡ್ರುಂಚೆ, ದಣ್ಡ್ರುಂಚೆ, ದುಡ್ರುಂಚೆ).

ದಡ್ರುಂಚೆ *daḍruṁče.* = ದಡ್ರಂಚೆ, q. v.

ದಣ್ *daṇ.* **1.** = ಟಣ್, etc., ಢಣ, ದಣ 1, ದಣಲ್. An imitative sound. — ದಣ್ ದಣ್ rep. The sound of a gong (My.).

ದಣ್ *daṇ.* **2.** A sound to imitate that of burning fiercely. — ದಣ್ ದಣ್. rep. (S. Mhr.; *cf.* Mhr. ಧಣಧಣಣೇ, ಧನಂಗಣೇ).

ದಣ *daṇa.* **1.** = ದಣ್ 1. — ದಣ ದಣ. = ದಣ್ ದಣ್. (My.).

ದಣ *daṇa.* **2.** = ದಣು 1, ದಣಿದು. P. p. of ದಣಿ, in ದಣ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 5, 126. 220). ಬೇನೆಯಿನ್ದ ದಣ ಕೊಣ್ಡವ (ಗ್ಲಾನ G.).

ದಣಲ್ *daṇal.* = ದಣ್ 1, etc. (My.; Tu.).

ದಣವು *daṇavu.* = ದಣಿವು, ದಣು 2, ದಣುವು. Fatigue (My.; ಊಳ, ಪ್ರಯಾತಿ, ವ್ಯಾಯಾಮ G.; B. 5, 231). — ದಣವಾಱಿಸು. -ಆಱಿಸು. To quench fatigue, to rest, to take rest (C.; B. 4, 14).

ದಣಾಯಕೆ *daṇâyaka.* = ದಣ್ಣಾಯಕ. (My.).

ದಣಾವಟ್ಟಿ *daṇâvaṭṭhi.* (= ಧನುವಟ್ಟಿ). One of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ದಣಿ *daṇi.* (= ತಣಿ 1). To grow fatigued or tired (ದಟ್ಟಿಸ್ದಣಿ, q. v.; My.; B. 2, 13; 3, 71; Bh. 2, 4, 12; J. 4, 43; *cf.* ಚಳಿ 1). ದಣಿದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮಣುವೇ ಛಾರ (Prv.). **2,** to be satisfied or satiated (Bp. 5, 57; 29, 17; J. 3, 10. 12; 5, 35. 48; My.). ಕಣ್ಡು ದಣಿದೆಯೋ? ಉಣ್ಡು ದಣಿದೆಯೋ? (Prv.).

ದಣಿ *daṇi.* (ಧಣಿ). Tbh. of ಧನಿ. A master, an owner (My.; B. 4, 170; B. 5, 85; Dp. 54, 1). ದಣಿಲೆ ಹೇಟ್ಲಾಟ, ಬಡಗಿಲ ಮಾಡಾಟ (Prv.).

ದಣಿತನ *daṇitana.* Mastership, proprietorship (My.).

ದಣಿಬ *daṇiba.* = ದಣಿಮ್ಬ, ದಳಮ್ಬ. A woman's cloth, sîrĕ (Bp. 14, 5); cloth or raiment in general (Bh. 4, 8, 12).

ದಣಿಮ್ಬ *daṇimba.* = ದಣಿಬ, etc. (V. 9, after 71).

ದಣಿವು *daṇivu.* = ದಣವು, etc. Fatigue (My.). **2,** satisfaction, satiety, sufficiency (My.). ಛೋಜನದ ದಣಿವು (ಪರಿಯಾಪ್ತ, *i. e.* ಪರ್ಯಾಪ್ತ, ಉಪಪನ್ನ Mr. 220).

ದಣಿಸು *daṇisu.* To cause to grow fatigued or tired (My.; ಶ್ರಮಗೊಳಿಸು G.). **2,** to satisfy (My., ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸು G.; J. 2, 25; 16, 30; 31, 60; 34, 34).

ದಣು *daṇu.* **1.** = ದಣ 2, etc., in ದಣು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ದಣು *daṇu.* **2.** = ದಣವು, etc. (My.). ದಣು ಪಟ್ಟವನು ಹೆಣ ವಾದರೂ ಹೊಱುನೇ? (Prv.).

ದಣುವು *daṇuvu.* = ದಣವು, etc. (My.; B. 3, 26. 55). — ದಣುವಾಗು. -ಆಗು. Fatigue to be originated or come to or over (B. 4, 134; My.). — ದಣುವಾಱಿಸು. = ದಣವಾಱಿಸು. (B. 4, 134. 155. 176). — ದಣುವಾಱು. -ಆಱು. Fatigue to be quenched or go (B. 2, 13; My.).

ದಣ್ಟೆ *daṇṭi.* = ದಗಡಿ. A harlot. ಒಣ್ಟೆ ಮಾಱಿ, ತಣ್ಟೆ ತೀರಿ ಸಿದರೂ (although the gallant etc.) ದಬ್ಬೆ ಕೋಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (to beat him, Prv.).

ದಣ್ಟು *daṇṭu.* A stalk (My.; Tu.; Tĕ.; T., M. ತಣ್ಡು; see s. ತಟ್ಟೆ 3; *cf.* ದಣ್ಡಿ). ಜೋಳದ ದಣ್ಟು (B. 3, 47). ತಾವರೆಯ ದಣ್ಟು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡಿ, ಮೃಣಾಲ Nn. 60). ನೂರಣದ ದಣ್ಟು (ತಾಟ್ Kmd. I). ತಾವರೆ ನೆಯ್ದಿಲೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ದಣ್ಟು (ನಾಲ Si. 96). ಹುಲ್ಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ದಣ್ಟು (ನಾಳಿ, ನಾಲ 306). ತರಕಾರಿಯ ದಣ್ಟು (ಕಡಮ್ಬ, ಕಲಮ್ಬ 310). ದಣ್ಟು ಮುಱಿದರೆ ಕಣ್ಣವಾದೀತೇ? (Prv.).

ದಣ್ಡಿ *daṇḍa.* = ದಣ್ಡು, ದಾಣೆ 1, ದಾಣ್ಡ. *A stick, a staff, a rod;* a pole; a cudgel (ಕೋಲ್ Šm. 106); *a kind of weapon.* 2, a churning stick (ಮಥನ, ಕಡೆವುದು Nn. 127; ಕಡವ ಕೋಲ್ Mr. 525). 3, *a stalk; a stem* (*cf.* ದಣ್ಟು). 4, a stick for striking the cords of a lute, for beating a drum, etc. (ವಾದ್ಯಕೋಣ, ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು 127; ಹಜ್ಜೆಯ ಕುಡುಹು 525). 5, the penis (ಅಪಮಾನ 127; 525; *cf.* ದಡಿ 1). 6, the oar of a boat. 7, a staff or pole as a measure of length, 4 hastas or 96 finger-breadths. ಎರಡು ಕೋಲಾಗಿ ದಣ್ಡಮೆಸಿಕ್ಕುಂ (Mr. 325). 8, an arm or leg. 9, a particular appearance in the sky similar to a staff or rod. 10, a staff or scepter; the rod as a symbol of judicial authority and punishment. 11, *punishment;* a fine, a mulct (ಅಪಹರಣೆ 525); imprisonment. 12, one of the *caturôpâyas:* open attack (ಉಪಾಯ 525); ಶಿಕ್ಷೆ ನಲೊಡಮ್ಬಟ್ಟಿಡೆ ದಣ್ಡಮೆಸಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 267); violence. 13, capital punishment (ಶಿಕ್ಷೋಪಾಯ, ಕಡೆಯ ಉಪಾಯ, o. r. ಕೊಲುವ-, 127). 14, punishment personified: Yama (ಅನ್ತಕ, ಯಮ 127; ಅನ್ತಕ 525). 15, *a form of military array: a long line or column of troops.* 16, an army, a military force (ಪಡೆ, ಸೇನೆ 127; ಪಡೆ 525; *cf.* ದಟ್ಟು 2). 17, an improper, useless act (ಅಸಕ್ಕತ್ಯ, ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ 127); pride. 18, *Daṇḍa, one of the three attendants of the sun.* 19, jaggory (probably in the shape of rods, ಗುಡ, ಬೆಲ್ಲ 127; ಗುಡ 525). — ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ದಣ್ಡ. — ದಣ್ಡ ಬೀಳ್ ಸುಟ್ಟಗೋಲು ಬೀಳ್. — ದಣ್ಡಾ ತೆತ್ತವನೂ ಉಣ್ಡು ಹೇತವನೂ ಒನ್ದೇ (Prvs.). — ದಣ್ಡ ಕಟ್ಟು. To set a fine on (My.). ಅವನಿಗೆ ದಣ್ಡಾ ಕಟ್ಟಿ (B. 3, 13). — ದಣ್ಡ ಕೊಡು. To pay a fine (My.; B. 5, 84. 300). See Prv. s. ಪಿಣ್ಡ. — ದಣ್ಡ ಬೀಯಿ. A fine to be imposed upon (My.). ದಣ್ಡ ಬಿದ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗೊಡವೆಯಾಕೆ? (Prv.). See Prv. s. ಪಾದರ.

ದಣ್ಡಿಕ *daṇḍaka.* *N. of a vṛitta* (Ch.; ಮುಟ್ಟಿ ಬಹ ಪದದ ನುಡಿ Mr. 85). 2, a pole (ಗಡಿ, ಸ್ತಮ್ಭ 288). 3, N. of a forest-district in the Dekhan (Abh. P. 15, after 28). 4, N. of a man (Abh. P. 9, after 15).

ದಣ್ಡಿಗ daṇḍiga. = ದಣ್ಡಿಗ, ದಣ್ಡಿಗೆ. A pole set horizontally in the corner of a room and used as a shelf (My.). See ಮೂಲೆ-.

ದಣ್ಡಿಣಿ daṇḍaṇḍe. = ದಣ್ಡನೆ. Tbh. of ದಣ್ಡನ. (My.; ಕಾರಣಿ, ಯಾತನೆ Hlâ.; Mr. 392; Abh. P. 9, after 15; ಶಾಸ್ತಿ G.; B. 5, 188). See Prv. s. ಧಾರಾಳ.

ದಣ್ಡಿಧರ daṇḍa-dhara. A staff-bearer; a king; a magistrate; *Yama;* a porter.

ದಣ್ಡಿನ daṇḍana. = ದಣ್ಡನೆ. Beating, punishing, chastising, inflicting punishment; torment, the pains of hell.

ದಣ್ಡಿನಾಥ daṇḍa-nâtha. The leader of an army, a general (ಅನೀಕಸ್ಥ, ಜಮೂಪತಿ Mr. 269); a judge, a magistrate; a head police-officer. See Bp. 4, 13; 57, 83; 59, 27; ಪದಿನೆಣ್ಬರ್.

ದಣ್ಡಿನಾಯಕ daṇḍa-nâyaka. = ದಣ್ಡನಾಥ, ದಣ್ಡಾಯಕ. (ಸೇನಾಸಿ, ವಾಹಿನೀಪತಿ, etc. Hlâ.). See Bp. 57, 87; 58, 66; 59, 48.

ದಣ್ಡಿನೀತಿ daṇḍa-nîti. Application of the rod, administration of justice. 2, the system of civil and military administration taught by Čâṇakya and others. 3, *logical philosophy, ethics, system of morals.*

ದಣ್ಡಿನೆ daṇḍaṇe. = ದಣ್ಡನೆ. (My.; B. 5, 9; Bp. 61, 35).

ದಣ್ಡಿಪಾಣಿ daṇḍa-pâṇi. Staff-handed. 2, Yama (Mr. 49). 3, a mace-bearer, a peon or ôlĕkâra; see ಪದಿನೆಣ್ಬರ್; Bp. 24, 39.

ದಣ್ಡಿಪಾರುಷ್ಯ daṇḍa-pârushya. Actual violence; cruel or harsh infliction of punishment. (R.).

ದಣ್ಡಿಪ್ರಣಾಮ daṇḍa-praṇama. A prostration of the body, at which the body so-to-say lies as straight as a stick (Bp. 25, 35; 28, 61). See ಸಾಷ್ಟಾಂಗ-.

ದಣ್ಡಿಪ್ರಣಾಮ daṇḍa-praṇâma. = ದಣ್ಡಪ್ರಣಮ. (Bp. 2, 21. 50; 7, 18; 46, 63).

ದಣ್ಡಿಮಧ್ಯ daṇḍa-madhya. The midmost or central rod, the tongue of a balance. See ಒಸಿ.

ದಣ್ಡಿಯಾತ್ರೆ daṇḍa-yâtre. A line-procession: a solemn or festive procession in state or with attendants, especially a bridal procession. 2, warlike expedition, conquest of a region. (My.).

ದಣ್ಡಿರತ್ನ daṇḍa-ratna. An excellent daṇḍa or kind of weapon (Čpr. 6, after 106).

ದಣ್ಡಿವತ್ daṇḍa-vat. Having a stick; like a stick. 2, = ದಣ್ಡವತ್ಪ್ರಣಾಮ (Mhr.).

ದಣ್ಡಿವತ್ಪ್ರಣಾಮ daṇḍavat-praṇâma. = ದಣ್ಡಪ್ರಣಾಮ. (My.).

ದಣ್ಡಿವಿಷ್ಕಮ್ಭ daṇḍa-vishkambha. *A post or a stake to which is fastened the string that works the churning-stick.*

ದಣ್ಡಿಹಸ್ತ daṇḍa-hasta. = ದಣ್ಡಪಾಣಿ. (Sk.; R.).

ದಣ್ಡಾಜೀವಕ daṇḍa-âjîvaka. A staff-beggar: a Brahmačâri or an ascetic who uses the staff that distinguishes him as such a one, merely to get a livelihood: a hypocrite, a deceiver (ಮಾಯಕ, etc., ಮಾಯೆಗೆಯ್ವುಂ Mr. 227).

ದಣ್ಡಾಧಿಪ daṇḍa-adhîpa. = ದಣ್ಡನಾಥ. (Bp. 37, 70).

ದಣ್ಡಾಧೀಶ್ವರ daṇḍa-adhîśvara. = ದಣ್ಡಾಧಿಪ. (Bp. 36, 1).

ದಣ್ಡಾನ್ವಯ daṇḍa-anvaya. Line-drift or tenor: paraphrase (My.).

ದಣ್ಡಾಸನ daṇḍa-âsana. *A kind of arrow* (or of bow, ತೀರಿ, ತಪ್ಪಲ, ಬಿಲ್ಲು ಭೇದಂಗಳ್ Mr. 294).

ದಣ್ಡಾಹತ daṇḍa-âhata. Struck with the churning-stick: *buttermilk.*

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 1. Greatness, eminence, power, might, vigour (Tĕ.; Bp. 28, 3; 24, 39; 36, 59; 61, 33; Râm. 6, 53, 55; J. 21, 39; T. ತಣಿ, to prosper, thrive, grow, increase; *cf.* ಕೆಯ್ 5, and Sk. ದಣ್ಡ, pride); abundancy, excess, redundancy (My.; Tĕ.).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 2. Anger, wrath; cruelty (ಸೆಣಸು Bhn. 27; Bp. 24, 21; Râm. 3, 8, 43; *cf.* ಚಣ್ಡಿ No. 5). — ದಣ್ಡಿಮ್ಮಗಳುಲ. Fierce wild beasts (Bp. 18, 56).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 3. = ಪಡಿ 1. — ದಣ್ಡಿಪಲೆ. = ದಡಿಪಲೆ. (Bh. 3, 13, 23).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 1. = ತಟಿ, etc., ದಣ್ಡೆ 2. A bank, a shore (B. 2, 22; 3, 100; Mhr. ದಾಣ್ಡೆ).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 2. Having or bearing a staff or stick. 2, *a door-keeper, a warder,* a porter (ಧಾರಂಕ Bhn. 51). 3, a herald (ಉಚ್ಚಾರಕ Mr. 265). 4, a religious mendicant or Bhikshu carrying a staff; an ascetic; Yama. 5, N. (of a poet, Bp. 54, 70).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 3. (= ದಣ್ಡಿಗೆ). The beam of a balance (My.; Mhr. ದಾಣ್ಡೇ; see ಅಡ್ಡ-).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 4. An adze (ಪಾಚಿ Mr. 383).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 5. = ದಣ್ಡೆ 1. — ದಣ್ಡಿಸರ. A wreath-like line (Râm. 3, 8, 24).

ದಣ್ಡಿಕೆ daṇḍike. = ದಣ್ಡಿಗೆ. A stick, a staff. 2, a row, a line, a series. 3, a rope. 4, a string of pearls.

ದಣ್ಡಿಗ daṇḍiga. = ದಣ್ಡಗ, etc. (My.).

ದಣ್ಡಿಗೆ daṇḍige. = ದಣ್ಡಿಗ, etc. Tbh. of ದಣ್ಡೆಕೆ. = ದಣ್ಡಗ, q. v. (My.). 2, the beam of a balance (= ದಣ್ಡಿ 3, My.). 3, the backbone (Mhr. ದಾಣ್ಡ). ದಣ್ಡಿಗೆಯಸ್ತಿಯ ತೆಗದು, ಕೋಲನೆ ಮಾಡಿ (Anubhava-šikhâmaṇi 11, 12-15). 4, the neck or long rounded board of a lute (Grj. 3, 98). ವೀಣೆಯ ದಣ್ಡಿಗೆ (ಪ್ರವಾಲ Si. 457). ವೀಣೆಯ ದಣ್ಡಿಗೆತೋಳು (ಪ್ರವಾಲ, ವೀಣಾದಣ್ಡ 63). 5, the lute itself (ವೀಣೆ, ವಲ್ಲಕಿ, ವಿಪಂಚಿ Nr.; Tĕ. ದಣ್ಡೆ; T. ತಣ್ಡು). ತಸ್ತ್ರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಪಾಡುವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ ಪೊದಳಾದುವು (ತತ, ವೀಣಾದಿಕವಾದ್ಯ Nr.). See Bp. 19, 6. 8. 5, (the pole of a palankeen, Mhr. ದಾಣ್ಡೇ), a kind of soft-going palankeen (My.; Tĕ.; T. ತಣ್ಡಿಗೈ; M. ತಣ್ಡು; Grj. 3, after 91; Bp. 50, 16; 55, 9; Č. Bp. 47, 39; J. 7, 3; 31, 14; 33, 20). ದಣ್ಡಿಗೆಯನೇಱುವಂ (ನರವಾಹನ Mr. 247). ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೊಹೋ ಬೋಯಿಯರು ಕಜಿಾ ಹುಡುಕ್ಯಾರೇ?— ದಣ್ಡಿಗೇ ಮೇಲೆ ನಾಯಿಾ ಕುಣ್ಬಿಸಿದರೆ ಹೇಲು ಕಣ್ಣು, ಪಾಪತು (Prvs.). See Prv. s. ಪಂಚಾಳ. — ದಣ್ಡಿಗೆಯ ಗುಡ್ಡಾದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ದಣ್ಡಿಗೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a lute (J. 22, 24).

ದಣ್ಡಿತ daṇḍita. Punished, chastised; fined. (Bp. 32, 1; 39, 56).

ದಣ್ಡಿಪಾದ daṇḍi-pâda. N. of a snake (Bp. 46, 28).

ದಣ್ಡಿಲ daṇḍila. = ಚಣ್ಡಿಲ. A barber (ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾವಿನ್ದ Mr. 376).

ದಣ್ಡಿಸು daṇḍisu. To punish, to chastise; to control; to mortify, etc. (My.; Bp. 11, 8; 53, 34; 54, 15; Abhâ. 1, 50; Šâv. 4, 85; B. 4, 93; 5, 7. 40).

ದಣ್ಡು daṇḍu. Tbh. of ದಣ್ಡ (Šmd. 364). An army (C.; Tĕ.; T., M. ತಣ್ಡು). ದಣ್ಡಾಗಲಿ ಪಾಡಿಯಾಗಲಿ ಉಣ್ಡೆರು, ಮಗನೇ!— ದಣ್ಡಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಕ್ಕೆ ಚನ್ದ, ನೋಡಕ್ಕೆ ಭಯ.—ದಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದು

ಹಾದರವಲ್ಲ, ಒಬದಲ್ಲಿ ಕದ್ದದು ಕಳವಲ್ಲ.—ದಣ್ಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸೋದರ ಮಾವನೇ? (Prvs.). See B. 5, 41. 51. 59. 63. 68. 2, a staff, in ದಣ್ಡುಕೋಲು, q. v. — ದಣ್ಡಿನವ. -ಅವ. A man belonging to the army; a soldier (My.; B. 4, 10). — ದಣ್ಡು ಇಡು. To put an army (B. 4, 80); to keep an army (B. 4, 216; My.). ದಣ್ಡು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು, to procure an army for one's self (4, 216); to keep an army (My.). — ದಣ್ಡು ಕೂಡಿಸು. To assemble an army (B. 4, 9; My.). — ದಣ್ಡುಕೋಲು. The staff given to a Brâhmaṇa at initiation or at the investiture with the sacred thread (My.). — ದಣ್ಡು ಬಿಡು. To encamp an army (My.; Bp. 22, 28). — ದಣ್ಡೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To levy an army (My.; B. 4, 30. 218). ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊಱಡುವಿಕೆ (ಯಾನ Si. 262).

ದಣ್ಡುಗಾಱಿ daṇḍu-gāra. = ದಣ್ಡಿನವ. (My.).

ದಣ್ಡುಬಿಗ daṇḍa-uḷiga. A man upon whom a fine is imposed or who is liable to one (ದಣ್ಡದೊಳ್ ಪಡೆದವಂ Śmd. I, o. r. ಪಡೆದವಂ).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. (= ದಡ್ಡೆ 1). The state of being adjoining or close by, vicinity (My.; Tĕ.; Tĕ. also: side, *cf.* ತಟ್ಟು 5).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. 1. = ದಣ್ಡಿ 5. A string (see ದಣ್ಡಿಕೆ No. 4); a garland, a wreath (Cpr. 7, 43; Bp. 18, 2; 22, 32; ಅಪೀಡ, ಬಾಸಿಗ Nr.; ವೈಕಕ್ಷ Mr. 334; My.; Tĕ.). ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ (ನಾಲ ಪಾಕ್ಕೆ, ಪಾರಿತಹ್ಯೆ Nr.). ದಣ್ಡೆ ಸಿಡಿದಾಗಿರಲು ಸ್ರಗುವಕ್ಕು (Mr. 334). ಮಣ್ಡೆಯೊಳಗಿರುವ ಜುವ್ವಿನ ದಣ್ಡೆಗಳು (ಮಾಲ್ಯ, ಮಾಲೆ, ಸ್ರಕ್ Si. 229). See Si. 218. 219. 2, a gymnastic exercise performed with the body, turning it windingly up and down while it is stretched at full length, resting on the hands and toes only (My.; Mhr. ದಣ್ಡ; Tĕ. ದಣ್ಟೆ = ಕುಪ್ಪಿ). 3, the position of the knees being firmly put down (Bh. 1, 14, 11. 20. 24), or the hands (Bp. 26, 12; 38, 18). 4, the position of the hands when they hold the bow and push or discharge it (ಬಿಲುವಡಿದು ನೂಕುವ ಕರಂ Mr. 297; Grj. 8, 24; Rśv. 5, 99). 5, a full and firm grasp (Bh. 2, 2, 95). 6, = ದಣ್ಡಿ No. 15, a long line of troops (see ದಣ್ಡೆಗೊಡು No. 3). — ದಣ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make a wreath or garland (Kśv. 2, 64). — ದಣ್ಡೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To perform or assume the daṇḍĕ No. 3 (Bp. 26, 12; 38, 18). 2, to perform or take the daṇḍĕ No. 4 (Rśv. 5, 123). 3, (horsemen) to form a long line (Rśv. 13, 85). — ದಣ್ಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or assume the daṇḍĕ No. 4 (Rśv. 5, after 55; Kśv. 4, 59).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. 2. = ದಣ್ಡಿ 1. A bank, a shore (My.; Râm. 3, 8, 24; B. 3, 119. 123). — ದಣ್ಡೆಗುಣ್ಣ. Along the shore (B. 4, 205; My.).

ದಣ್ಡೋತ್ಪಲ daṇḍa-utpala. = ಗಣ್ಡೊತ್ಪಲ. *A species of plant* (= ಸಹದೇವ).

ದಣ್ಡೋರ daṇḍôra. ದಣ್ಡೋರೆ. = ಡಂಗರ, etc. (My.; Tĕ.). — ದಣ್ಡೋರೆ ಹಾಕಿಸು. To cause to be proclaimed by beat of drum (My.).

ದಣ್ಡ್ರುಂಚೆ daṇḍruṁčĕ. = ದಸ್ರಂಚೆ, q. v.

ದಣ್ಣನೆ daṇṇanĕ. In a fatiguing manner. — ದಣ್ಣನೆ ದಣಿ. To become greatly fatigued (B. 5, 319).

ದಣ್ಣಾಯಕ daṇṇâyaka. Tbh. of ದಣ್ಡನಾಯಕ. See ಜಗದೇವ-.

ದಣ್ಣಾದಣ daṇi-daṇâ-daṇa. A sound used to imitate that of a gong or a bhêri (Č. Bp. 47, 31; *cf.* ಧಾನ್ಯಬಿಧದಿ).

ದತ್ತ datta. Given, granted, presented, made over, assigned; placed, etc. (Bp. 7, 16); a gift, a present. ದತ್ತಾ ಕೊಟ್ಟು, ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದವ ಎತ್ತಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). 2, = ದತ್ತಪುತ್ರ.

ದತ್ತಕ datta-ka. = ದತ್ತಪುತ್ರ. (My.). 2, one of the heirs acknowledged by law. 3, N. (Bp. 40, 18).

ದತ್ತಪುತ್ರ datta-putra. A son given away by his natural parents to persons engaging to adopt him; an adopted son (My.; B. 4, 217). ದತ್ತಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಿತೃಭಕ್ತ ಹುಟ್ಟುವನೋ? (Prv.).

ದತ್ತಹೋಮ datta-hôma. A hôma made at the adoption of a son (My.).

ದತ್ತಾಕ್ಷರ datta-akshara. A put or placed letter (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ datta-âtrêya. N. of a sage, son of Atri and Anasûyâ (My.). 2, N. of an avatâra of Vishṇu (My.).

ದತ್ತಾಪಹಾರ datta-apahâra. The resumption of a gift (My.).

ದತ್ತಾಪ್ರದಾನಿಕ datta-a-pradânika. Non-delivery or resumption of gifts. (R.).

ದತ್ತೂರ dattûra. = ದತ್ತೂರಿ, (ದುತ್ತೂರ, etc.). Tbh. of ಧತ್ತೂರ. The thorn-apple, Datura alba Wall. and D. fastuosa Lin. (My.). ದತ್ತೂರರಸ (Śmd. 225).

ದತ್ತೂರಿ dattûri. = ದತ್ತೂರ. (My.).

ದತ್ಸ್ datva. The letter or syllable ದ (Śmd. 135. 291. 342. 347).

ದದ್ದರಿಸು daddarisu. The skin to get pustules from inward heat, swellings from bites, blows, etc. (My.; *cf.* ದದ್ದು, etc.).

ದದ್ದಾಲ daddâla. A middle-sized tree, Careya arboreya Roxb. (St. & Pl.; Tu. ದಡ್ಡಲ್).

ದದ್ದು daddu. The state of being cracked or not sound, as an earthen vessel (My.; *cf.* Tĕ. ತೆಗು, to be broken? Sk. ದರತ್?). — ದದ್ದುಮಡಿಕೆ. A vessel with a crack (My.; see Prv. s. ಕುಲುಕು 2).

ದದ್ದು daddu. = ತದ್ದು. Tbh. of ದದ್ರು. (Si. 202; Tĕ. ದದ್ದು, ದದ್ದುರು; also: swellings from musquito-bites, etc.).

ದದ್ರು dadru. = ತದ್ದು, ದಡಾರ, ದದ್ದು, ದದ್ರುಲ್. Cutaneous and herpetic eruptions, rash, herpes; a kind of leprosy; a ringworm.

ದದ್ರುಘ್ನ dadru-ghna. *The ringworm-shrub, Cassia alata or tora* Lin.

ದದ್ರುಣ dadruṇa. *Herpetic, afflicted with cutaneous diseases or ringworm.*

ದದ್ರುರೋಗ? dadru-rôgi. = ದದ್ರುಣ. *Herpetic, etc.*

ದಧಿ dadhi. *Milk thickened or coagulated by heat, curds* (ಮೊಸರ್ Mr. 182).

ದಧಿತ್ಥ dadhittha. *The wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ದಧಿಫಲ dadhi-phala. *The wood-apple tree.*

ದಧಿಮಣ್ಡ dadhi-maṇḍa. *The liquid part or skim of curdled milk, whey* (see Hlâ. s. ಮಜ್ಜಗೆ).

ದಧಿಮನ್ಥ dadhi-mantha. The churning of coagulated milk. 2, butter-milk (ಕಯ್ಯಳಿ Mr. 219).

ದಧಿಮುಖಿ dadhi-mukha. N. of a serpent. 2, N. of a monkey (My.).

ದಧಿವಿಘಾತ dadhi-vighâta. A churning-stick (ಕಡಗೋಲ್ Mr. 183).

ದಧಿಸಕ್ತು dadhi-saktu. *Barley-meal mixed with curds.* See Nr. s. ಕಲಸು 1.

ದಧಿಸಾರ dadhi-sâra. *Fresh butter.*

ದಧೀಚಿ dadhîci. N. of a ṛishi (Bp. 3, 77; 43, 41; 53, 5; 54, 38). See ಮುಖ್ಯಋಷಿ.

ದಧ್ಯನ್ನ dadhi-anna. ದಧ್ಯೋದನ. Boiled rice mixed with curdled milk, etc. (My.).

ದನ dana. = ದನವು. Tbh. of ಧನ (Śmd. 339). Cattle (My.; ಸುಲಿ Śm. 107); a cow, a bullock (My.). ದನಗಳು (Si. 320. 323. 400). ದನದ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಪಾಯಾಣಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು?—ದನದ ಮುನ್ದೆ ಹೋಗ ಬೇಡ, ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದೆ ಹೋಗ ಬೇಡ.—ದನಾ ತಿಮ್ಮುವನಸಿಗೆ ಸಗಣಿ ಆಣಿಯೇ?—ದನಾ ಮೇಯಿಸು ವನಸಿಗೆ ಧನ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ದನ ಕಱು. dupl. (My.; B. 3, 15; 5, 114. 235). — ದನ ಕಱು. = ದನ ಕಱು. (My.; B. 3, 90).

ದನವ danavu. = ದನ. (My.). ದನವಿನ ವರ್ಣ ಪಾಲಲ್ಲಿ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ದನಿ dani. Tbh. of ಧ್ವನಿ (Śmd. 368). A sound, a voice, a report (ಧ್ವನಿ Kk. 25; ಸೊಪ್ಪಳ್ 94; ಸೊಪ್ಪಳ್, ಅಬ್ಬರ, ಸರ, etc., ಧ್ವನಿ Śm. 30; Ćpr. 2, after 93, twice; My.). ಮುಗಿಲ ದನಿ (ಮೊಬಿಗು Śmd. I; Śm. 35). ನವಿಲ ದನಿ (Śm. 29). ಸಿಡಿಲ ದನಿ (ಮೊಬಿಗು Kk. 73). ತಱಿಗೆಲೆಗಳ ದನಿ (ಮರ್ಮರ, etc. Hlâ.). ಜೊಡ್ಡ ದನಿ (ಪ್ರವಚ Nn. 88). — ದನಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. A tone to be added (Bp. 19, 10). — ದನಿಗೆಯ್. To sound, to utter sounds. ಗಾಳಿಗೆ ದನಿಗೆಯ್ವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ, etc. Hlâ.). — ದನಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To hear a sound, etc. (J. 23, 21). — ದನಿಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. To cause to sound, to sound (Bp. 26, 68). — ದನಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To produce a sound, to utter sounds; to utter a loud sound, to bawl; to echo; etc. (Bp. 14, 18; 19, 52; 35, 5; 60, 28. 29). — ದನಿದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A mass of sounds (Ćpr. 8, 98). — ದನಿದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. To cause a sound to become manifest or to be heard (Râm. 3, 8, 7). — ದನಿದೋಱು. -ತೋಱು. To manifest, *i. e.* to produce, a sound (Bp, 33, 15; Śśv. 2, 49). — ದನಿಯಾಗು. -ಆಗು. A sound to become manifest or be produced (Bp. 26, 26). — ದನಿಹೀನ. A man with a defective voice (My.).

ದನು danu. *Danu,* one of the daughters of Daksha, wife of Kaśyapa, and *mother of the Dânavas.*

ದನುಗೂರು danugûru. A place in Mysore (Râv. 1, 62).

ದನುಜ danu-ja. *A Dânava* (ಮಧು, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ Nn. 13).

ದನುಜಭಂಜನ danuja-bhañjana. A god. 2, Vishṇu (My.).

ದನುಜಮಥನ danuja-mathana. Kṛishṇa (J. 14, 28).

ದನುಜಹರ danuja-hara. Kṛishṇa, Vishṇu (Bhâgavata 10, 18, 10).

ದನುಜಾರಿ danuja-ari. Kṛishṇa (J. 7, 55).

ದನುಜೇನ್ದ್ರ danuja-indra. Râvaṇa (Abh. P. 13, 104).

ದನ್ತ dant. ದತ್. = ದನ್ತ. See ಹೋಡತ್.

ದನ್ತ danta. = ಜನ್ತ. *A tooth* (ಹಲ್ಲು Nn. 36; ದಶನ, ಹಲ್ಲು 81); a tusk, a fang. 2, *an elephant's tusk, ivory.* 3, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 81). 4, the peak of a mountain (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು 81). 5, the side or ridge of a mountain; a class of mountains (? ಅಪ್ರಿವಿಭೇದ 81). 6, the number 32 (ಮೂವತ್ತೆರಡು Mr. 348). 7, a thorn (ಕಣ್ಣಿಕ, ಮುಳ್ಳು 81). 8, a certain tree (ತರುಭೇದ 81). — ದನ್ತದೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ôlè of ivory (Śśv. 3, 9; My.).

ದನ್ತಚರ್ವಣ danta-ćarvaṇa. Chewing with the teeth. See ಅವುಸು.

ದನ್ತಚ್ಛದ danta-ċ-ċhada. *A lip.*

ದನ್ತಧಾವನ danta-dhâvana. Cleaning (or washing) the teeth (ಮುಕ್ಕುಳಿ Kk. 56; Ćpr. 8, after 105). 2, a piece of stick for doing so. 3, *the tree Acacia catechu* Willd. — ದನ್ತಧಾವನಗೆಯ್. To clean the teeth (Bp. 14, 5).

ದನ್ತಭಾಗ danta-bhâga. *The fore-parl of an elephant's head.*

ದನ್ತಮೂಲ danta-mûla. *The root of a tooth* (ಕರಿರ, ಆನೆಯ ಮೊದಲ ಕೊಮ್ಮು Mr. 155).

ದನ್ತವಕ್ರ danta-vakra. N. of a Dânava and prince (Bhâgavata 10, 100, 19).

ದನ್ತವಾಸಸ್ danta-vâsas. *A lip.*

ದನ್ತವಿಕಸನ danta-vikasana. Displaying the teeth. See ಕರಿ.

ದನ್ತಶಠ danta-śaṭha. Acid; sourness. 2, *the common lime, Citrus acida.* 3, *the wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ದನ್ತಶಠೆ danta-śaṭhe. *Wood sorrel, Oxalis pusilla* Salisb.

ದನ್ತಸ್ವಾನ danta-svâna. A sound of the teeth (see s. ಕಮ್ಮು 1).

ದನ್ತಹೀನ danta-hîna. Toothless. (ಕುದುರೆಗೆ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ) ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ದಾಗೆ ದನ್ತಾಧಿಕಂ ದನ್ತಹೀನಂ (Mr. 277).

ದನ್ತಾಂಕುರ danta-aṅkura. Pointed blades of grass (ಮೊಳಕೆ ಹುಲ್ಲು G.). 2, the point of a tooth (ಹಲ್ಲಿನ ತುದಿ G.).

ದನ್ತಾಧಿಕ danta-adhika. Having additional teeth. See s. ದನ್ತಹೀನ.

ದನ್ತಾಬಲ dantâbala. = ದನ್ತಾವಲ.

ದನ್ತಾವಲ dantâvala. *An elephant* (ದನ್ತಾವಳ Râm. 5, 8, 52). 2, = ಗಜಾಸುರ. See Bp. 46, 1; 49, 38; 57, 88; 58, 52; 59, 58.

ದನ್ತಾವಲಾರಿ dantâvala-ari. Śiva (Bp. 49, 38).

ದನ್ತಿ danti. Having teeth, tusks, or fangs. 2, *an elephant* (ಆನೆ Nn. 28. 81). 3, the croton-oil plant, Croton tiglium Lin. (ಜಾಪಾಳದ ಸತ್ತೆ Si. 158). 4, a black sort of thorn-apple (ಕರೇ ಊಮ್ಮತ್ತ 158). 5, the number 8 (Ćh.).—ದನ್ತಿ ಮೊಗನಯ್ಯ. The father of Gaṇapati, Śiva (My.).

ದನ್ತಿಕಪೋಲ danti-kapôla. The temples of an elephant (ಆನೆಯ ಗಣ್ಣಸ್ಥಲ Nn. 87).

ದನ್ತಿಕೆ dantikè. *The croton-oil plant, Croton polyandrum* Roxb., or *Croton tiglium* Lin.

ದನ್ತಿಪುರ danti-pura. Hastināpura (J. 26, 77).

ದನ್ತಿಮುಖ danti-mukha. Gaṇapati (My.).

ದನ್ತಿವೃನ್ದ danti-vṛinda. A troop or herd of elephants (ಘಟೆ Mr. 155).

ದನ್ತುರ dantura. *Having long or projecting teeth.* 2, jagged, notched, serrated, uneven. 3, waving, undulatory. 4, rising, as hair, bristling.

ದನ್ತುರಿತ danturita. Having prominent teeth, toothed; notched; bristling; undulatory, waving (Ćpr. 3, after 50; Abh. P. 12, after 2).

ದನ್ತೆ dantè. *Ivory.*

ದನ್ತ್ಯ dantya. Dental, as a letter (Śmd. 27).

ದನ್ದಲೆ dandalè. = ಪಾನ್ದಲೆ. Vexation, molestation, chicanery (My.; Mhr., H. ಧಾನ್ದಲ).

ದನ್ದಶೂಕ dandaśûka. Biting; *a snake.*

ದನ್ದಶೂಕೇಶ್ವರ dandaśûka-îśvara. The snake śêsha (J. 24, 26).

ದನ್ದುಗ danduga. Intricacy, complication, bewilderment (Čh. v. 17; Čpr. 8, after 44; J. 1, 6); vexation, trouble, annoyance (Čpr. 9, 16; Grj. 4, 106; Bp. 24, 17; J. 19, 24; My.). ಬನ್ದವನವ ಮಾಡಿದರು (*i. e.* -ರೂ) ಸನ್ದ ಜ್ಞಾನಿಯೆ ಲೇಸು! ಹೊನ್ದಿ ಸಾಸಿರವ ಕೊಡುತಿರಲು (*i. e.* -ಲೂ) ಕರ್ಮಿಯ ದನ್ದುಗವೆ ಬೇಡ! (Sp.). — ದನ್ದುಗಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to be in trouble, to fall into trouble (J. 22, 41). — ದನ್ದುಗಗುಡಿ. -ಪಡೆ. = ದನ್ದುಗಗೊಳ್. (J. 7, 47).

ದಪ್ dap. = ಡಬ್, ದಪ 1. A sound in imitation of the fall of *heavy* bodies, as cocoanuts, etc.: plump! whop!; and of smart slapping and striking. ದಪ್ಪೆನ್ದ ಬೀಯಿ, ದಪ್ಪೆನ್ದ ಬಡಿ (My.).

ದಪ dapa. 1. = (ತಪ), ದಪ್ q. v., (ದಬ), ದೊಪ್, ದೊಪ್ಪ 2. (My.; Mhr. ದಪ, ಥಪ). — ದಪ ದವ. rep. ದಪ ದಪ ಬೀಯಿ, ದಪ ದಪ ಬಡಿ (My.). — ದಪ ದಪನೆ. With the sound of ದಪ ದಪ (My.).

ದಪ da7-apa3. 2. = ದಪ್ಪ 1, ದಪ. An affix for the formation of the present tense (Śmd. 54. 259. 260. 275. 276. 280-291). ಜಗುದ್ದಿವಂ (55), ನೋಡಿದವಂ (91); ಬನ್ದ ಪುದು (259). (ನೋಡಿದವಂ, for instance, is "ನೋಡಿದ ಅವಂ, a having-seen-one he is" in the sense of the present).

ದಪ್ಪ da7-appa1. 1. = ದಪ 2, *e. g.* ಬರೆದಪ್ಪಂ, ಕರೆದಪ್ಪಂ, ಸಿಲಿಸಿ ದಪ್ಪಂ, ಇಱಿದಪ್ಪಂ (Śmd. 276).

ದಪ್ಪೆ dappa. 2. = ದೊಪ್ಪ 1. Thickness; stoutness; coarseness (My.; Tč.; B. 4, 47; ಗಡತರ, ಗಡುತರ G.; *cf.* ತದ 1 and ದಡುಮು). ಆ ಕಾಗದ ಬಹಳ ದಪ್ಪಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ (B. 1, 15). ಗನ್ಡಸದ ಕವಿ ದಪ್ಪವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ (4, 46). ಬನ್ದು ದಪ್ಪವಾದ ಹಲಿಗೆ (4, 158). ದಪ್ಪವಾದ ಖಾದೀ ಬಟ್ಟೆ (ವರಾತಿ, ಸ್ಥೂಲ ಶಾಟಕ Si. 223). ದಪ್ಪವಾದ ಮಧ್ಯದೂಲವಲ್ಲದೆ ತುಮ್ಬಾ ಬಹಳ ಒಲೆಗಳುಳ್ಳ ಮರ (ಸ್ತವ್ಯ, ಗುಲ್ಮ 120). ದಪ್ಪದವನು; ದಪ್ಪದ ಬಟ್ಟೆ; ದಪ್ಪದ ಅನ್ಬಲಿ (My.). — ದಪ್ಪಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. Coarse rice (My.). — ದಪ್ಪನೂಲು. Stout, coarse thread (My.). — ದಪ್ಪನೇಯ್ಗೆ. Coarse texture (My.).

ದಪ್ಪ dappa. Tbh. of ದರ್ಪ (Śmd. 345; ಅದಟು, etc. Kk. 66; Śm. 38).

ದಪ್ಪಕ dappaka. Tbh. of ದರ್ಪಕ. (ಮನ್ಮಥ Śm. 7). — ದಪ್ಪಕವ ಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 3).

ದಪ್ಪನೆ dappanĕ. 1. With the sound of ದಪ್ (My.).

ದಪ್ಪನೆ dappanĕ. 2. = ದಪ್ಪಾನೆ. Thick; coarse; thickness, etc. ದಪ್ಪನೆಬಟ್ಟೆ, or ದಪ್ಪನೇ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ದಪ್ಪನ್ನ dappa-anna1. Thick; coarse (My.). ದಪ್ಪನ್ನ ಎಲುವು (B. 4, 82). ದಪ್ಪನ್ನ ಆಬೆ (ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ G.).

ದಪ್ಪಲ್ dappal. (= ದಪ್ಪನೆ 1). — ದಪ್ಪಲಿಡು. To throw (with stones) so that the sound of ದಪ್ is produced (Bp. 20, 14).

ದಪ್ಪಾನೆ dappānĕ. = ದಪ್ಪನೆ 2, ದೊಪ್ಪಾನೆ. (My.).

ದಫನು daphanu. Burial (My.; H.).

ದಫಾ daphâ. ದಫ್ಫೇ. Time, occasion, turn (My.; H.); — a company of peons or policemen (Br., H.).

ದಫೇದಾರ daphê-dâra. A head of a party of police; a head of a number of peons (My.; Mhr., H.). 2, an officer of cavalry in a native army (My.; Mhr., H.).

ದಫೇದಾರಿ daphê-dâri. The business of a daphêdâra (My.).

ದಫ್ತರ daphtara. A record, a register, an account, especially of the public revenue; a bundle of records; a schoolboy's bundle of papers or books (My.; Br., Mhr., H.). — ದಫ್ತರದಾರ. The head native revenue officer of a collectorate, etc. (Mhr.; S. Mhr.). — ದಫ್ತರಬನ್ದಿ. An assistant of a record-keeper (My.).

ದಬ daba. (ದಬ್). = ಡಬ, (ಡಬ್ಬು 1), ದವ, (ದಪ 1). A sound in imitation of the audible palpitation of the heart in fever, etc., of the pattering of running feet, of the falling of heavy bodies, and the slapping of blows. — ದಬ ದಬ. rep. (My.; Tč.; Mhr. ಥಬಥಜಾ). — ದಬ ದಬ ಅನ್ನು. To palpitate audibly (My.); etc. — ದಬ ದಬಿ. A water-fall (S. Mhr.).

ದಬಕು dabaku. (= ದಡಕು). A sound used to imitate the clattering of the contact of vessels. — ದಬಕು ದಬಕು. rep. (My.).

ದಬಕ್ಕು dabakku. A sound in imitation of that produced by the falling of bundles or persons, or of that produced by stones falling into mud. — ದಬಕ್ಕನೆ. = ತಪಕ್ಕನೆ. With the sound of dabakku (My.).

ದಬರಿ dabari. = ಡಬರಿ. (My.).

ದಬಾಣಿ dabâṇa. = ಡಬಾಣ, etc. (My.).

ದಬಾದುಬಿ dabâ-dubi. Unfair dealing, cheating (My.; Mhr. ದಬಾ, lurking, lying in wait; ಡಾಬದುಬೀ, repressing, snubbing).

ದಬಾಯಿಸು dabâyisu. To force down; to menace (My.; Br.; Mhr. ದಬಾವಣೇಂ, ಡಾಬಣೇಂ); to slam, as a door (My.).

ದಬ್ಬಣಿ dabbaṇa. = ಡಬ್ಬಳ, ದಬ್ಬಳ. A pack-needle (My.; B. 3, 103; Tč. ದಬ್ಬಣ; Mhr. ಡಾಫಣ).

ದಬ್ಬನೆ dabbanĕ. (= ಡಬ್ಬನೆ). Suddenly and with the sound of ದಬ (My.).

ದಬ್ಬಳ dabbaḷa. = ದಬ್ಬಣ, etc. (My.).

ದಬ್ಬು dabbu. = ದೊಬ್ಬು, etc. To push, etc. (B. 3, 82; 4, 156; My.).

ದಬ್ಬುಳಿ dabbuḷi. = ಡಾವಳಿ. A sort of woollen cloth, a fine, white cumley or blanket (ಪಬಳೀದ Mr. 342; Mhr. ಧಾಬಳಿ).

ದಬ್ಬೆ dabbĕ. = ಡಬ್ಬೆ, ದೆಬ್ಬೆ, ದೆಬ್ಬೆ. A slip, a slit, a split, a strip, especially of a bamboo; the half of a split bamboo (My.; Tč.; T. ಡಪ್ಪೆ, ತಪ್ಪೆ; Mhr. ತಿಮ್ಪ; *cf.* ಚಿವ್ಪ). ಕಾವಡಿಯ ದಬ್ಬೆ (ವಿಹಂಗಿಕೆ, ಧಾರಯಷ್ಟ Si. 344; My.). ನಾಯಿಂ ಬಾಲಕ್ಕೆ ದಬ್ಬೆ ಕಟ್ಟದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದಬ್ಬೆ dabbĕ. 1. = ಡೆಬ್ಬೆ, ದೆಬ್ಬೆ. A blow, a stroke (My.; Mhr. ಥಪ್ಪಾ).

ದಬ್ಬೆ dabbĕ. 2. Tbh. of ದರ್ಭ. (My.).

ದಭ್ರ dabhra. *Little, small, deficient;* weak.

ದಭ್ರಭಕ್ತ dabhra-bhakta. N. (V. 14, 74).

ದಮ dama. = ದಮೆ. Taming, subduing; see ಅರಿನ್-. 2, *self-command, self-restraint, subduing the passions.* 3, *punishment, chastisement; a fine.* 4, a house (also ದಮಲೆ).

ದಮಡಿ damaḍi. 1. = ದಮ್ಮಡಿ 1. A small tambourine with gĕjjĕs (My.).

ದಮಡಿ damaḍi. 2. = ದಮ್ಮಡಿ 2. A kâsu, the fourth part of a duḍḍu or paisa (My.; Mhr., H. ದಮಡೀ).

ದಮಥ damatha. = ದಮ No. 2. *Self-command, etc.*

ದಮನ damana. = ಜವನ 2, ದವನ. *Taming, subduing, restraining.* 2, the flower Artemisia indica.

ದಮನಕ damanaka. N. of a jackal. (My.).

ದಮಯಂತ್ತಿ damayanti. She who subdues (men); N. of the wife of Nala. (Râm. 3, 2, 14).

ದಮಾಸು damâsu. Damask (My.; Br., H. ದಮ್ಮಕು, ದಮಾಸಿ, ದಮಾಸು).

ದಮಿತ damita. *Tamed, subdued, conquered.*

ದಮಿತಶಾತ್ರವ damita-śâtrava. One whose foe is subdued. (My.).

ದಮಿತಾಘ damita-agha. One whose sin is subdued or conquered. (My.).

ದಮಿತಾರಿ damita-ari. = ದಮಿತಶಾತ್ರವ. (My.).

ದಮುನ damuna. Tbh. of ದಮುನಸ್. (Mr. 46; Bp. 21, 29).

ದಮುನಸ್ damunas. *Agni.*

ದಮೆ damĕ. Tbh. of ದಮ. (My.; see ಶಮೆ).

ದಮ್ಮಪತಿ dam(=ದಮ No. 4)-pati. The master of the house. 2, (dual) *man and wife* (ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು Nn. 90). ದಮ್ಮತಿಗಳ್ (ಸತಿ ಪತಿಗಳ್, ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡಿರ್ Mr. 24). — ದಂಪತಿಪೂಜೆ. The worship paid to wife and husband on certain festive occasions (My.). — ದಮ್ಮತಿವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The ruddy goose, čakravâka (Bh. 1, 5, 9).

ದಮ್ಮ damba. = ಡಮ್ಬ 1, etc. Tbh. of ದಮ್ಭ. (My.).

ದಮ್ಭ dambha. = ದಮ್ಭ, etc. *Arrogance, ostentation, pride;* fraudulent assumption and display. 2, *deceit, fraud, cheating, hypocrisy; sin, wickedness* (ಶಾಮ್ಬರಿ, ಈರ್ಷ್ಯೆ, ಮಾಯೆ, ಕುಹಕ, etc. Mr. 450).

ದಮ್ಭಕ dambhaka. = ದಮ್ಭಕ. Arrogant, etc. 2, arrogance, etc. (= ದಮ್ಭ).

ದಮ್ಭಾಚಾರ dambha-âčâra. Arrogant, ostentatious, proud behaviour (My.).

ದಮ್ಭೋಳಿ dambhôḷi. *Indra's thunderbolt.*

ದಮ್ಮ damma. Tbh. of ಧರ್ಮ (Śmd. 345; ಜವ, ಅಬಿ Śm. 12). — ದಮ್ಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. Generous master; N. ದಮ್ಮಯ್ಯ! ಆನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಎಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ದೊನ್ನೆ; J. 13, 55.

ದಮ್ಮಡಿ dammaḍi. 1. = ದಮಡಿ 1. (My.).

ದಮ್ಮಡಿ dammaḍi. 2. = ದಮಡಿ 2. (My.).

ದಮ್ಮಸ್ dammas. The tool called a road-tamper (My.; H.).

ದಮ್ಮಾಣಿ dammâṇi. Tbh. of ಧರ್ಮಪಾಸೀಯ (Śmd. 381).

ದಮ್ಮು dammu. Breath; increased respiration; panting, gasping; asthma (My.; Mhr., H. ದಮ, ದಮಾ; B. 5, 236). — ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು. To suppress or suspend one's breath (My.). 2, breath to be impeded, to be choked or stifled. ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಮ್ಮು ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ದಮ್ಮು ಗಟ್ಟು. = ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು (S. Mhr.). — ದಮ್ಮು ಹಿಡಿ. = ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು No. 1. (My.).

ದಮ್ಯ damya. To be tamed, subjected, or punished; tamable; punishable. 2, *a young bullock.*

ದಯ daya. Tbh. of ದಯೆ. (My.; ಕೈಪ, etc. Mr. 20; Bp. 59, 41). ದಯವುಳ್ಳವನು (ದಯಾಳು Nr.). — ದಯಗೆಡು. -ಕೆಡು. Compassion, etc. to be destroyed or cease (Bp. 55, 15). — ದಯ ಪಾಲಿಸು. = ದಯೆ ಪಾಲಿಸು No. 1. To entertain or have compassion, etc., to take pity on (My.). ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ (or also ನಿನಗೆ, My.) ಯಾರೂ ದಯ ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೂ ದೇವರು ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 4, 144). 2, = ದಯೆ ಪಾಲಿಸು No. 2. (My.). — ದಯ ಮಾಡು. To exercise pity, kindness, etc.; to show pity or compassion (B. 2, 39; 4, 2. 90; 5, 234; My.); to be kind, considerate, or obliging in words or actions (B. 2, 39; 4, 18; My.). 2, to grant graciously (My.). ಕ್ಷೇಮಮಂ ದಯ ಮಾಡು! (Bp. 23, 17). 3, to be so kind as to go or to come (My.). — ದಯವಿಡು. -ಇಡು. To put or have pity, etc. on (My., *e. g.* ಅವನ ಮೇಲೆ).

ದಯಕಾಱಿ daya-kâṟa. (Śmd. 25). A man who shows pity or compassion.

ದಯವನ್ತ daya-vanta. A pitiful, merciful, compassionate, kind man (My.). Feminine ದಯವನ್ತಳು (My.).

ದಯಾಕಟಾಕ್ಷ dayâ-kaṭâkṣha. A side-glance full of mercy, kindness, etc. (My.).

ದಯಾಕರ dayâ-âkara. A mine of mercy, etc. (My.). 2, ದಯಾ-ಕರ, showing pity or compassion (Sk.).

ದಯಾಖ್ಯಿ dayâ-âkhya. The deity which is called Dayâ, *i. e.* personified Pity (ಇಚ್ಛಮಂ ಮಾಪ್ಪಿ ದೈವಂ Mr. 27).

ದಯಾಗುಣ dayâ-guṇa. The quality or property of compassion, etc. (My.). 2, a man endowed with the quality of compassion, etc. (My.).

ದಯಾಧಾರ dayâ-âdhâra. A receptacle of compassion, etc., a very compassionate man (My.).

ದಯಾನಿಧಿ dayâ-nidhi. A treasure of mercy, etc., a very compassionate person (Bp. 28, 5; My.).

ದಯಾಪರ dayâ-para. Having compassion, etc. as the highest object, extremely compassionate, etc. (Bp. 38, 6; 55, 27; My.).

ದಯಾಬ್ಧಿ dayâ-abdhi. = ದಯಾಮ್ಬುಧಿ. (Śśv. 2, 89).

ದಯಾಮೃತ dayâ-amṛita. Compassion considered as ambrosia (Bp. 55, 47).

ದಯಾಮ್ಬುಧಿ dayâ-ambudhi. An ocean of mercy, a very compassionate person (Bp. 59, 50; J. 14, 31).

ದಯಾರಸ dayâ-rasa. The sentiment, feeling, or emotion of compassion, etc. (My.).

ದಯಾರಸಾರ್ಣವ dayârasa-arṇava. An ocean of compassionate sentiments (Čpr. 7, 7).

ದಯಾರ್ಣವ dayâ-arṇava. = ದಯಾರಸಮುದ್ರ. (J. 7, 21).

ದಯಾಲು dayâ-âlu. = ದಯಾಳು. *Pitiful, merciful, compassionate, kind,* etc.

ದಯಾಸಮುದ್ರ dayâ-samudra. = ದಯಾಮ್ಬುಧಿ. (Bp. 36, 37).

ದಯಾಳು dayâḷu. Tbh. of ದಯಾಲು. (My.).

ದಯಿತ dayita. = ದೈತ. *Desired, cherished, beloved, dear;* a husband, a lover.

ದಯಿತೆ dayitĕ. *A beloved woman;* a wife or mistress.

ದಯೆ dayĕ. ದಯಾ. = ದಯ. *Taking interest in, sympathy, compassion, tenderness, pity, mercy, clemency, love.* 2, Pity personified as a daughter of Daksha. — ದಯೆಗೆಯ್. To grant graciously (Čpr. 1, 5; 3, 83; 7, 75; 9, 37; Abh. P. 10, 37); to go to (c. Acc., Abh. P. 3, 79). — ದಯೆಬೊಜ್. -ತೊಜ್. To abandon compassion (J. 18, 59). — ದಯೆ ಪಾಲಿಸು. = ದಯ ಪಾಲಿಸು No. 1. (My.). 2, to grant graciously (My.). ದೇವರು ಆವರಿಗೆ ಒನ್ದು ತರದ ಗಿಡಗಳನ್ನು ದಯೆ ಪಾಲಿ

ಸಿದ್ಧಾನೆ (B. 3, 111). — ದಯೆವೆಱ್. -ಮೆಱ್. To manifest itself graciously (Cpr. 2, 8). — ದಯೆ ಹುಟ್ಟು. Compassion to be born or arise (B. 3, 124).

ದರ dara. = ಜರ 1. — ದರ ದರ. = ಜರ ಜರ. (C.).

ದರ dara. 1. Splitting, cleaving, tearing. 2, a hole in the ground; *a cave, a cavern.* 3, *timidity, fear, terror.* 4, little, small, slight, gentle; *a little.* 5, a conch-shell. 6, a stream.

ದರ dara. 2. Tbh. of ದ್ವರ (Śmd. 384).

ದರ dara. 3. Rate, price (My.; Mhr.; B. 5, 81. 103).

ದರಕು daraku. = ತರಕು, etc. Roughness, etc.; hoarseness. — ದರಕುದನಿ. A hoarse voice, as from nature or from a cold (My.).

ದರಖಾನ್ತು darakhâstu. An humble application in law matter; a proposal, an application, an offer, for a rent or farm (My.; Mhr., H.).

ದರಗ daraga. A Mohammadan place of worship (My.; Br., Mhr., H. ದರಗಾ).

ದರಜಾಸ್ತಿ dara-jâsti. An extra assessment, an extra tax (My.; Br., H.).

ದರಜಿ daraji. = ದರ್ಜಿ. A tailor (My.; Br. ದರಿಜಿ; Mhr., H. ದರ್ಜೀ).

ದರಣಿ daraṇa. Tbh. of ಧರಣ. The weight and value of one-fourth of a varaha: 11 aṇĕs 8 kâsus (My.; see Prv. s. ಪಾವಲೆ). 2, cleaving, rending, splitting, tearing (Sk.).

ದರತ್ darat. ದರದ್. (Cleaving, rending, splitting, breaking; *cf.* ದದ್ದುರಿ?). 2, *N. of a tribe of barbarians* (in Sindhu). 3, a precipice. 4, fear.

ದರದ darada. N. of a country in the N. W.; an inhabitant of this country. See ದಾರದ.

ದರದು daradu. Ailment, disease (Mhr., H.). 2, care, regard (for, about, in, My.; Mhr.); need (My.).

ದರಬಾರ darabâra. = ದರಬಾರು, ದರ್ಬಾರ, ದರ್ಬಾರು. (B. 5, 221).

ದರಬಾರು darabâru. = ದರಬಾರ, etc. A royal court; a hall of audience; a levee-room. 2, the people assembled. 3, holding a levee (My.; Br., Mhr., H.). 4, rule, government (My.). — ದರಬಾರುಖರ್ಚು. Money paid (by way of bribe) to public functionaries (My.; Mhr.).

ದರಮಹಾ daramahâ. Monthly pay (My.; Mhr., H.); monthly (My.; Mhr.).

ದರವಾಜಾ daravâjâ. = ದರ್ವಾಜಾ. A gate or door; a gateway (My.; Mhr., H. ದರವಾಜಾ).

ದರಸ್ಮಿತ dara-smita. A gentle smile (Grj. 3, 114).

ದರಹಸಿತ dara-hasita. Gently smiling; a gentle smile (Bp. 6, 27; 13, 11; 28, 67; 32, 16; Râm. 6, 53, 11).

ದರಹಾಸ dara-hâsa. A gentle smile (Cpr. 2, 13; 4, 81; Bp. 2, 23).

ದರಿ dari. = ದರು. *A cave, a cavern;* a hole (of a rat, etc., My.). 2, a valley. 3, a deep ravine (Mhr.; *cf.* ಜರಿ 3).

ದರಿಂವಿಲ್ಲ darimvillâ. ದರೀಂವಿಲ್ಲ. In this case; at this time; subsequently; hereinafter (My. as ದರಿವಿಲ್ಲಾ; Br., H.).

ದರಿತ darita. Torn, rent, divided. 2, *frightened, timid.*

ದರಿದ್ರ daridra. *Poor, needy;* distressed; a poor man. 2, poverty, want, distress (ಎಡಙ್, ತಮಿಲ್ Śs.). ಅನ್ನಕಾಣಿಗೆ ಕತ್ತ ಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮನ್ವಘಾಗ್ಯನಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ.—ಜಮ್ಮು ಚರಿಗೆಗೆ ದರಿದ್ರಪಾದ ರೂ ಹಂಚುಹುಡಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ (Prvs.). Feminine ದರಿದ್ರಳು (My.). See Prvs. s. ಪಾಲಕ, ಪೃಟಗೋಷಿ, ವಡೆ, ಶಾಲೆ 2.

ದರಿದ್ರತನ daridratana. = ದರಿದ್ರತ್ವ. (My.).

ದರಿದ್ರತೆ daridratĕ. Poverty, indigence (Cpr. 2, 31; Bp. 23, 6).

ದರಿದ್ರತ್ವ daridratva. = ದರಿದ್ರತೆ. (My.).

ದರಿಯಾಪ್ತಿ dariyâpti. = ದರ್ಯಾಪ್ತಿ. Investigation (My.; Mhr., H. ದರ್ಯಾಪ್ತೀ).

ದರಿಸಣಿ darisaṇa. = ದರುಸನ, etc. (My.).

ದರಿಸನ darisana. = ದರಿಸಣ. (My.).

ದರು daru. = ದರಿ. (Grj. 1, 86).

ದರುಣಿ daruṇa. N. of a plant (see Mr. s. ಕೋಲೆ).

ದರುವು daruvu. (Tbh. of ಧ್ರುವ). A song in a peculiar metre (at the beginning of a performance, My.; T. ತರು).

ದರುಸನ darusana. Tbh. of ದರ್ಶನ (Śmd. 336; Bp. 3, 72; My.). — ದರುಸನ ಈ. = ದರುಸನ ಕೊಡು. (Bh. 1, 7, 55). — ದರುಸನ ಕೊಡು. = ದರ್ಶನ-. (Bh. 2, 13, 10). — ದರುಸನ ನೀಡು. = ದರುಸನ ಕೊಡು. (Bh. 8, 1, 29).

ದರೆ dare 1. *A cave, a cavern,* 2, barren soil (My.). See Prv. s. ಒಡ ಎತ್ತು.

ದರೆ dare. 2. Tbh. of ಧರೆ (Kk. 16; ಬುವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Śm. 37).

ದರೋಗ darôga. The chief native officer in the departments of abkâri, sandal, cattle, and gardens (My.; Mhr., H. ದರೋಗಾ).

ದರೋಗಗಿರಿ darôga-giri. ದರೋಗತನ darôgatana. The business of a darôga (My.).

ದರೋದರ darôdara. = ದುರೋದರ. *Playing at dice.* 2, *a gamester.* 3, *a stake at play.* 4, a die.

ದರೋಬಸ್ತು darôbastu. All without exception (My.; Mhr., H.).

ದರ್ಕು darku. = ದಕ್ಕು 2. — ದರ್ಕುನ್ದಲೆ. = ದಕ್ಕುನ್ದಲೆ, q. v.

ದರ್ಜಾ darjâ. A rank, order; a dignity or a post in a government (My.; Mhr., H.).

ದರ್ಜಿ darji. = ದರಜಿ. (My.).

ದರ್ದುರ dardura. *A frog.*

ದರ್ದುರಿ darduri. N. of a plant (ಮಿಟೆಲ Mr. 116).

ದರ್ದ್ರು dardru. = ದದ್ರು, etc. (Sk.).

ದರ್ಪ darpa. = ದಪ್ಪ. Inflicting pain; humbling (see ಆದರ್ಪಿಸು). 2, *pride, arrogance,* insolence, rashness. 3, boldness (Mhr.; ಆದಟು Ct. I, 99). See ದಪ್ಪ. — ದರ್ಪಂಗಿಡು. -ಂ-ಕೆಡು. Pride to be lost or disappear (Grj. 4, after 120).

ದರ್ಪಕ darpaka. = ದಪ್ಪಕ. *Kâma.*

ದರ್ಪಕಧ್ವಂಸಿ darpaka-dhvaṁsi. Śiva (Č. Bp. 47, 17).

ದರ್ಪಘೂರ್ಣಿನ darpa-ghûrṇana. Turning round or being giddy on account of pride. See ಪೊರಕು.

ದರ್ಪಣ darpaṇa. *A mirror, a looking-glass.*

ದರ್ಪಭೂಷಣ darpa-bhûshaṇa. N. of the court of Kâma (Grj. 7, after 10).

ದರ್ಪಮುಖ darpa-mukha. A man with a proud face. ದರ್ಪಮುಖರ್ (ಮದಮುಖರ್ Bhn. 64).

ದರ್ಪಿತ darpita. Made proud, arrogant. (Bp. 58, 41).

ದರ್ಪಿಸು darpisu. To inflict pain, etc. See ಆ-.

ದರ್ಬಾರ darbâra. = ದರಬಾರ, etc. (C.; B. 4, 92).

ದರ್ಬಾರು darbâru. = ದರ್ಬಾರ. (C.; B. 4, 219).

ದರ್ಬೆ darbĕ. Tbh. of ದರ್ಭ. (My.). — ದರ್ಬೆಹುಲ್ಲು. = ದರ್ಭ No. 3. (My.; St. & Pl.).

ದರ್ಭ darbha. = ದಬ್ಬೆ 2, ದರ್ಬೆ, ದರ್ಭೆ. Stringing or binding together; see ಸನ್-. 2, a bundle, tuft, or bunch of grass. 3, *the kuśa grass, Poa cynosuroides* Lin., used at sacrifices.

ದರ್ಭಮುಷ್ಟಿ darbha-mushṭi. A handful of kuśa grass (ವಿಷ್ಣುರ G.).

ದರ್ಭಶಯನ darbha-śayana. A bed of strewed kuśa grass. 2, N. of a place near Râmêśvara (My.).

ದರ್ಭಶಾಯಿ darbha-śâyi. (Reclining on a kuśa-bed): Râma (My.).

ದರ್ಭಾಸನ darbha-âsana. A seat or bed of strewed kuśa grass (My.).

ದರ್ಭಾಸ್ತರಣಿ darbha-âstaraṇa. = ದರ್ಭಾಸನ. (Bh. 1, 4, 28).

ದರ್ಭೆ darbhĕ. Tbh. of ದರ್ಭ (Śmd. 102; Mr. 474; ವಿಪ್ರ, ಕುತೆ Nn. 104; ಕುತಪ 107; ಪವಿತ್ರ 111). — ದರ್ಭೆಹುಲ್ಲು. = ದರ್ಬಿ-. (ಕುತ, etc. Si. 164; My.).

ದರ್ಯಾಪ್ತಿ daryâpti. = ದರಿಯಾಪ್ತಿ. (My.).

ದರ್ವಾಪಿ darvâjâ. = ದರವಾಜಾ. (My.).

ದರ್ವಿ darvi. *A spoon, a ladle.* 2, the expanded hood of a snake. See ಇಟ್ಟಿವಟ್ಟಲ್.

ದರ್ವೀಕರ darvî-kara. *A* (kind of) *snake.* (Bp. 39, 55).

ದರ್ಶ darśa. Looking at, viewing; showing; sight, view, appearance. 2, *the day of new moon* (when it rises invisible); (the moon when it is going to become visible), *the new moon.*

ದರ್ಶಕ daršaka. Looking at, a spectator; examining, searching. 2, showing, displaying, explaining; a shower, an exhibiter. 3, *a door-keeper, a warder.* 4, one conversant with any science, a savant.

ದರ್ಶನ daršana. = ದರಿಸಣ, ದರಿಸನ, ದರುಸನ. Seeing, looking; seeing in the mind; experiencing. 2, *sight, vision, observation;* inspection, examination; perception (ಲಕ್ಷಣ, ಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ನೋಟ Mr. 316). 3, *the being or becoming visible, appearance.* 4, the act of showing or exhibiting; teaching; exhibition. 5, aspect, semblance. 6, visiting; a visit; visiting any idol and worshipping in its presence (ಸುದೈವಫಲನಾವಿಗಳು Mr. 259). 7, view, theory; doctrine. 8, *a system or school of philosophy* (see ಷಡ್‌ದರ್ಶನ). — See ಕಾಣ್, ತೋಪ್. — ದರ್ಶನ ಕೊಡು. = ದರುಸನ-. To favor one with a visit. ರಾಜನು ನಮಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟನು (My.). 2, to present one's self, to come into the presence of a superior (My.). — ದರ್ಶನ ತೆಗೆ. To go to see, to come to see, to visit. ಏನೂ ಇಲ್ಲದವರ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 212; My.). — ದರ್ಶನ ಮಾಡು. To favor one with a visit, to visit. ಅವನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡು, ಅವನ ದರ್ಶನ ಮಾಡು (My.). — ದರ್ಶನಹುಣ್ಣಿ. A bill payable at sight (My.; Mhr.).

ದರ್ಶನಾನುಶಾಸನ darśana-anuśâsana. Regulation of a system (B. 5, 180. 181).

ದರ್ಶನೀಯ darśanîya. To be seen, visible; observable, perceptible, conspicuous; worthy of being seen, beautiful, agreeable, handsome. See ಕಣ್ಕೊಳ್; Śmd. 174.

ದರ್ಶಶ್ರಾದ್ಧ darśa-śrâddha. The śrâddha or funeral ceremony observed on the day of new moon (Si. 244).

ದರ್ಶಿ darši. Seeing, looking, inspecting, etc.; showing, exhibiting, etc.; a spectator, a seer. See ದೀರ್ಘದ-.

ದರ್ಶಿತ daršita. Shown, displayed, exhibited, exposed to view; explained;—seen, understood; apparent. See Ch. v. 59; Bp. 38, 44.

ದರ್ಶಿನಿ daršini. Feminine of ದರ್ಶಿ. See ಪ್ರತೀಕ್ಷ-.

ದರ್ಶಿಸು daršisu. To see (Bp. 6, 11; My.).

ದಲ್ dal. Certainly, to be sure, indeed (ಅತಿನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಂ Śmd. 392; ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ 24. 97. 160 Cm.; ಸಾಜು, ಪಟ Śm. 34). See Śmd. 85; Ch. v. 196; Čpr. 5, 98; Abh. P. 7. 83; Śm. 35. 48.

ದಲ dala. = ದಳ 2, (ದಳಿ, ದಳೆ). A part, a portion, a fragment; (opening, expanding, blossoming). 2, *a leaf.* 3, a clump, a lump, a heap, a quantity (*cf.* ದಳ 1). 4, a detachment, a body of men (*cf.* ದಪ). 5, an adulteration or alloy.

ದಲಕ್ dalat. (Śmd. 100). Burst, split, etc.; blown; splitting, etc.

ದಲಕ್ಕೈರವ dalat-kairava. (Śmd. 100). A full-blown lily.

ದಲಕ್ಪುಷ್ಪ dalat-puṛpa. A full-blown flower (Čpr. 1, 107).

ದಲನ dalana. Splitting, tearing asunder, breaking to pieces, rending, etc.; bursting. See ಹಿಳಿ, ಮನುಮಥ-.

ದಲಾಲಿ dalâli. = ದಲ್ಲಾಳಿ, etc. (My.).

ದಲಿತ dalita. Burst, split, etc.; opened, unfolded, blown, full-blown (Śmd. 117. Mḍb.; Ch. v. 112).

ದಲೆ dalĕ. An adverbial syllable (Tĕ.). See ಆಗು ನ್ವಲೆ.

ದಲ್ಲಾಳಿ dallâḷi. = ದಲಾಲಿ, ದಳಾಳಿ, ದಳ್ಳಾಳಿ. The business of a broker, brokerage; commission (My.; Mhr., H. ದಲಾಲೀ). 2, a broker (My.; Mhr., H. ದಲಾಲ).

ದಲ್ಲಾಳಿತನ dallâḷitana. = ದಳಾಳಿತನ. The business of a broker (My.).

ದವ dava. Fire. 2, *a wood on fire, a forest conflagration* (ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Nn. 97; ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು Śm. 12). 3, the plant Plumbago zeylanica Lin. (ಚಿತ್ರಮೂಲ Nn. 110; see ಅಗ್ನಿ). 3, a wood, a forest.

ದವಡೆ davaḍa. Vile, bad; a vile man (Mhr. ದವಡ, ಪೌಡ). See ಅತಿ-.

ದವಡೆತನ davaḍatana. Vileness, etc. (Bh. 2, 2, 74).

ದವಡಿತಿ davaḍa-iti. A vile woman. See ಅತಿ-.

ದವಡಿ davaḍi. = ದವಡೆ, etc. (ಸೃಕ್ಕ, ಸೃಕ್ಕಿ, ಮೀಲಕು G.; B. 3, 57).

ದವಡು davaḍu. 1. = ದವಡೆ, etc. (My.).

ದವಡು davaḍu. 2. = ದವುಡು 2, etc. (My.).

ದವಡೆ davaḍĕ. = ದವಡೆ 2, ದವುಡೆ 2, ದವಡಿ, ದವಡು 1, ದವುಡು 1, ದಾಡೆ 2, No. 2. The jaw bone, the mandible (My.; Tĕ.; M. താടി; T. తవడ్డే, తాడ్డే, తాళ్; Mhr. ದಾಢ, a molar tooth; a jaw; ಜಾಢಾಡ, ಜಾಢಾಡ, a jaw; Sk. ದಾಢಾ, a large tooth, tusk). See Si. 214; ಕೆಳ-. — ದವಡೆಪಲ್ಲು. The great and lesser molars (My.).

ದವನೆ davaṇĕ. = ದವಣೆ. (My.).

ದವತಿ davati. = ದವುತಿ, ದೌತಿ. An inkstand (ಮೇಲುಮಣಿ G.; My.; B. 1, 23; Br.; Mhr., H. ದೌತ). — ದವತಿಗುಳ್ಳೆ. A small inkstand (R.).

ದವಥು davathu. Fire, heat; *burning, fever;* pain, distress (ಪರಿತಾಪ, ಬಯಿಲಿಕೆ Mr. 385).

ದವದಹನ dava-dahana. = ದವಾನಲ. (Abh. P. 13, 129).

ದವನ davana. = ಜವನ 2. Tbh. of ದವುನ. The plant Artemisia indica and its flower, southern-wood (Sk. also ದವನಕ; ಅಜಪಟಿ, ಋಷಿಪುತ್ರಿ, ತವಸ್ವಿ Mr. 136; ಹುಬ್ಬದ ಹೂವು Kk. 23; Śm. 27; My.; Tĕ.; T. తమనగ, తవనగ). See Rêv. 10, after 31; Čpr. 7, after 92; Bp. 42, 11. ದವನದ ಹೂ ಅನ್ವಾ ಕ್ಷಣ ಹವನವಾದೀತೇ? (Prv.).

ದವಸ davasa. = ತವಸ. Tbh. of ಯವಸ (Hlâ.). Corn, grain (ಧಾನ್ಯ Mr. 350; My.; Tĕ.; T. తవజు; Bp. 16, 12; 23, 9; 53, 18). ಕೆಟ್ಟ ಭೂಮಿಗೆ ಮನೇ ದವಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಕೂಲೀ ಮಾಡಿಸಿದ.— ತಗ್ಗುದವಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಗ್ಗಾ ಕೊಣ್ಣಿ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ದವಸ ಧಾನ್ಯ. reit. (My.).

ದವಳ davaḷa. 1. The conch-shell (used for blowing). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ದವಳ davaḷa. 2. Tbh. of ಧವಳ.

ದವಳಾರ davaḷa-âra1. = ಧವಳಾಗಾರ (Śmd. 383). Tbh. of ಧವಲಾಗಾರ. A house whitened with chunam or stucco, a palace (ಸುಧಾಧವಳಿತ, ಸೌಧ Hlâ.).

ದವಳಾರ್ತಿ davaḷa-ârti. An ârti for which camphor is used (My.).

ದವಾ davâ. Medicine (My.; Mhr., H.). — ದವಾಖಾನೆ, a store-room of medicines; a medicine-shop (My.; B. 4, 146).

ದವಾಗ್ನಿ dava-agni. = ದವಾನಲ. (J. 12, 15).

ದವಾನಲ dava-anala. A conflagration in a forest (ಪತ್ರ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Nn. 39).

ದವಾಲಿ davâli. = ಡವಾಲಿ. (My.).

ದವಿಷ್ಠ davishṭha. (fr. ದೂರ). *Very remote, very distant.*

ದವೀಯಸ್ davîyas. (fr. ದೂರ). *More or uncommonly remote.*

ದವು davu. = ಪ2, etc. See ಇನ್ನವು.

ದವುಡು davuḍu. 1. = ದವಡೆ, etc. (My.).

ದವುಡು davuḍu. 2. = ಡವುಡು, etc. (My.). 2, a brisk military excursion, an expedition (Mhr., H.).

ದವುತಿ davuti. = ದವತಿ. (ಮಸಿಪಾತ್ರೆ Mr. 359). — ದವುತಿಕುಳ್ಳಿ. = ದವುತಿ. (S. Mhr.).

ದವ್ವಾರಿಕ davvârika. = ಪೌರ್ವಾರಿಕ. Tbh. of ಪೌವಾರಿಕ. (ದ್ವಾಸ್ಥ, ಬಾಗಿಲವಂ Mr. 266).

ದಶ daśa. = ದನ, ದಜ. *Ten* (ಗಣನೆ Nn. 27).

ದಶಕ daśaka. Consisting of ten, containing ten, ten-fold; an aggregate of ten, a decade. See Mr. 357.

ದಶಕಂಠ daśa-kaṇṭha. Râvaṇa (Abh. P. 10, 156).

ದಶಕಂಧರ daśa-kandhara. Râvaṇa (Abh. P. 9, 109; Bp. 38, 63).

ದಶಕಸ್ಥಾನಲೆಕ್ಕ daśaka-sthâna-lĕkka. Decimal arithmetic (Si. 327).

ದಶಕಾಮಜವ್ಯಸನ daśa-kâma-ja-vyasana. Ten vices arising from love of pleasure: hunting, gambling, sleeping by day, fault-finding, lechery, drunkenness, dancing, singing, playing, and useless travel. (R.).

ದಶಗುಣ daśa-guṇa. *Ten-fold, ten times larger, ten times more.* 2, penalty for the omission of affixing a stamp to an official document (My.).

ದಶಗ್ರೀವ daśa-grîva. = ದಶಕಂಧರ. (Abh. P. 13, after 3).

ದಶದಲ daśa-dala. Having ten leaves (Bp. 3, 8); ten leaves.

ದಶದಾನ daśa-dâna. Ten gifts: cows, land, sesamum, gold, ghee, raiment, betel, grain, jaggory, daughters in marriage (My.).

ದಶದಿಕ್ಕು daśa-dikku. The eight points of the compass and the earth and sky (J. 13, 12; My.).

ದಶಧರ್ಮ daśa-dharma. Ten ordinances, practices, or duties. ಏಕೆನ್ದಜಿಯೆಂ? ದಶಧರ್ಮಾಕಲಿತಕರಾಗ್ರನಾದನೆನಗಿದು ಜೋದ್ಯಂ (Śmd. 137 Mḍb.).

ದಶಧ್ರುವ daśa-dhruva. The ten fixed objects (of the body of a horse which cannot be absent without disastrous effects). ತಿರದೊಳ್ ಎರಡಿರಲ್, ಅಳ್ಳೆಯೊಳು ನಾಲ್ಕು, ನೊಸಲೊಳು ಒನ್ದು, ಉದರದೊಳು ಎರಡು, ಪ್ರೋಥಕೆ ಒನ್ದು ಸುಬ್ ಪುಟ್ಟೆ ತೋೞಿರೆ ದಶಧ್ರುವಮಕ್ಕುಂ; ಅವಿಲ್ಲದಿರೆ ಅಧ್ರುವಂ (Mr. 279).

ದಶನ daśana. Biting; *a tooth* (ಹಲ್ಲು Nn. 81).

ದಶನಚ್ಛದ daśana-ô-ćhada. A lip (ಅಧರ, ತುಟಿ Nn. 67).

ದಶನವಾಸಸ್ daśana-vâsas. *A lip.*

ದಶನಹತಿ daśana-hati. A wound made with the teeth (Čpr. 5, after 76).

ದಶಪುರ daśa-pura. *A species of the grass Cyperus rotundus* Lin. (= ಕುಬಸ್ನಟ್ಟಿ, ಗೋನರ್ದ).

ದಶಬಲ daśa-bala. Possessing ten powers: *a Buddha.*

ದಶಭುಜ daśa-bhuja. Śiva (Grj. 9, 30).

ದಶಮ daśama. Tenth; the tenth; the tenth part. See Śmd. 101; Čh. v. 234.

ದಶಮಾಂಕ daśama-aṁśa. Decimal (My.).

ದಶಮಿ daśami. = ದಸವಿ. *The tenth lunar day.* 2, *the tenth decade of human life,* from the 90th to the 100th year.

ದಶಮಿಸ್ಥ daśamî-stha. *Arrived at the tenth decade of life, above 90 years old.*

ದಶಮುಖ daśa-mukha. Ten mouths or faces. 2, Râvaṇa (Abh. P. 9, after 89; Bp. 19, 26).

ದಶರಥ daśa-ratha. Having ten chariots. 2, N. of the father of Râma (Râm. 1, 5 sum.; J. 18, 1. 2).

ದಶರಥನನ್ದನ daśaratha-nandana. = ದಶರಥಾತ್ಮಜ. (My.).

ದಶರಥಾತ್ಮಜ daśaratha-âtmaja. Râma (Mr. 504; ರಾಮಚನ್ದ್ರ Nn. 24).

ದಶವಕ್ತ್ರ daśa-vaktra. Râvaṇa (My.).

ದಶವದನ daśa-vadana. = ದಶವಕ್ತ್ರ. (J. 16, 34; 18, 8).

ದಶವಿಧನಾದ daśa-vidha-nâda. Ten kinds of sounds (heard when performing tapas, Śśv. 2, 96).

ದಶವ್ಯಾಕರಣ daśa-vyâkaraṇa. The ten grammars (Śmd. 101).

ದಶಶತ daśa-śata. Ten hundred, a thousand. 2, one hundred and ten. See Bp. 43, 19; 60, 56.

ದಶಶತಕರ daśaśata-kara. Having a thousand rays: the sun (Bp. 61, 42).

ದಶಶತದ್ಯುತಿ daśaśata-dyuti. = ದಶಶತಕರ. (Bp. 16, 26).

ದಶಶತಪತ್ರ daśaśata-patra. Having a thousand leaves: a lotus (Bp. 10, 56).

ದಶಶತಪತ್ರಮಿತ್ರ daśaśatapatra-mitra. The sun (Bp. 61, 36).

ದಶಶಿರ daśa-śira. = ದನಸಿರ. Ten heads. ದಶಶಿರಪಾತ, Râvaṇa (Bp. 54, 39). 2, Râvaṇa (Č. Bp. 8, 1).

ದಶಾಂಶ daśa-aṁśa. Ten parts, the tenth part (B. 5, 235).

ದಶಾಂಗ daśa-aṅga. Having ten members; ten members. 2, the ten ingredients of dhûpa or incense (Bp. 35, 14; 41, 22).

ದಶಾನನ daśa-ânana. Râvaṇa (Abh. P. 9, 73; 10, 153; J. 9, 22).

ದಶಾರ್ಣ daśârṇa. N. of a country lying south-east of Madhyadĕśa, and of its inhabitants. (My.).

ದಶಾವನ್ತ daśâ-vanta. A fortunate man (My.).

ದಶಾವತಾರ daśa-avatâra. The ten descents or incarnations of Vishṇu (My.; see ಹತ್ತು ಅವತಾರ). 2, Vishṇu. — ದಶಾವತಾರಗಂಬೀಪು. Play-cards on which the ten avatâras are drawn (My.). — ದಶಾವತಾರದ ಆಟ. Performance of the avatâras (My.).

ದಶಾವಸ್ಥೆ daśa-avasthĕ. Ten adverse conditions of life (Bp. 35, 32-35; Č. Bp. 19, 31; Čpr. 5, after 135).

ದಶಾಸ್ಯ daśa-âsya. Râvaṇa (Abh. P. 9, after 75; 14, 160).

ದಶಾಹೀನ daśâ-hîna. An unfortunate man (My.). ದಿನದೀಪ ದನ್ತೆ ದಶಾಹೀನನು (Prv.).

ದಶೆ daśĕ. ದಶಾ. = ದಸೆ 1, ದೆಸೆ 1. *The skirt, edge, or hem of a garment; the unwoven threads of a web of cloth* (see ಪವ್ತ್ರ-); a new cloth (ನೂತನಾಮ್ಬರ, ಹೊಸ ಪವ್ತ್ರ Nn. 27); *the wick of a lamp* (see ಬತ್ತಿ). 2, age, period or time of life, as youth, manhood, etc. 3, *state or condition of life* (ಅವಸ್ಥೆ 27). 4, *the result or consequence of actions, fate;* the fulfilment of actions (ಕರ್ಮಪರಿಪಾಕ, ಕರ್ಮದ ಪಿಡುಗೆಡೆ 27). 5, the aspect of the planets, considered as influencing the fortunes of men for good or bad. 6, duty, etc. (ಧರ್ಮ 27). 7, state or condition of mind; quality (ಗುಣ 27). 8, the past (ಅದಿ, ಪೂರ್ವ 27). 9, a bowstring (ಮೌರ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲು ಹೆದೆ 27). 10, an arrow (ಶಿಲೀಮುಖ, ಬಾಣ 27). 11, a hare (ಶಶಕ, ಮೊಲನು 27).

ದಶೇನ್ದ್ರಿಯ daśa-indriya. The ten organs of perception and action: the skin, eye, tongue, nose, ear, larynx, hand, foot, anus, and pudendum. (My.).

ದಷ್ಟ dashṭa. Bitten, stung. 2, a bite (ಸರ್ಪ ಕಚ್ಚಿದುದು Mr. 391; Bp. 46, 24).

ದಸ dasa. Tbh. of ದಶ. (Mhr., H.; see ದಸಮಾಜೆ).

ದಸಕತ್ತು dasakattu. = ದಸ್ತತ್ತು. Handwriting; signature (My.; Mhr. ದಸಕತ).

ದಸಕು dasaku. = ದಸ್ಕು. A thin, dust-like coating on certain grains, as jôḷa, râgi, wheat, etc., a kind of husk (My.).

ದಸಮಾಹೆ dasa-mâhĕ. Ten months' pay given for twelve (My.).

ದಸರ dasara. = ದಸರಿ 1, ದಸರೆ q. v. (My.). 2, N. of a man (Bp. 38, 48. 52. 53). — ದಸರಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 38 sum.; 38, 19. 27. 49). — ದಸರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 38, 2. 16. 24).

ದಸರಿ dasari. 1. = ದಸರ. N. — ದಸರಿದೇವ. N. (Bp. 38, 18. 71. 77; 47, 34). — ದಸರಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 38, 19. 61. 74).

ದಸರಿ dasari. 2. A sort of (silk) cloth (ಸಟಭೇದ Mr. 342; Bp. 11, 26; 55, 25; Tĕ.).

ದಸರೆ dasarĕ. = ದಸರ, (ದಸರಿ 1). The tenth day of the śuklapaksha of the seventh month (âśvina), the last day of the navarâtri, the day on which Râma marched against Râvaṇa, the dêvatâs defeated the daityas, etc.: the dasarĕ feast of 10 days (My.; B. 1, 20; Mhr. ದಸರಾ). See ಆಯುಧಪೂಜೆ.

ದಸವಿ dasavi. Tbh. of ದಶವಿ (Šm. 19).

ದಸಸಿರ dasa-sira. Tbh. of ದಶಶಿರ (Šmd. 376).

ದಸಿ dasi. (= ತಬಿ). A stake (ದಕ್ಕು Šm. 78); a pointed wooden peg (My.); a sliver in the foot (My.; Tĕ.). ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆದು, ದಸಿ ಹೆಟ್ಟಿದ ಜಾಗೆ (Prv.). See Bp. 16, 11; 43, 84-86; 44, 8. 10. 14; 55, 44; Č. Bp. 55, 44; ಕೂರ್ದಸಿ, ಬಲು-, ಬಲ್ಲ್-.

ದಸೆ daśĕ. 1. = ದೆಸೆ 1. Tbh. of ದಶೆ (Šmd. 335). ದಸೆ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸೇ ಮೇಲೆ ರತ್ನ ಬಿತ್ತು (Prv.). See Prv. s. ವಶ.

ದಸೆ daśĕ. 2. = ದೆಸೆ 2. ದಸೆಯಿನ್ದ (on account of, = ದೆಸೆಯಿನ್ದ, Dhw.), ದಸಿನ್ದ (= ದೆಸೆಯಿನ್ದ, Čb. 20).

ದಸ್ಕು dasku. = ದಸಕು. (My.).

ದಸ್ತತ್ತು daskhattu. = ದಸಕತ್ತು. (My.).

ದಸ್ತಾನು dastânu. = ತೋಸ್ತಾನು, ದೋಸ್ತಾನು. (My.).

ದಸ್ತಾವೇಜು dastâvĕju. = ದಸ್ತ್ವೇಜು. A document of any kind; a note of hand, a bond (My.; Br.; Mhr., H. ದಸ್ತ-ಐಜ).

ದಸ್ತು dastu. A quire of paper (My.; Mhr., H. ದಸ್ತಾ). 2, a collection of four play-cards. 3, the money which has been realized by an official, but has been withheld by him from the government treasury (My.; Tĕ.).

ದಸ್ತೂರಿ dastûri. ದಸ್ತೂರು. Custom, fashion, manner (My.; Br.; Mhr., H. ದಸ್ತೂರ). 2, customary fees; tax (My.; Br.; Mhr., H.).

ದಸ್ತ್ವೇಜು dastaivaju. = ದಸ್ತಾವೇಜು. (My.).

ದಸ್ಯು dasyu. *An enemy.* 2, *a thief, a robber.* 3, an outcast. 4, N. of a class of demons.

ದಸ್ರ dasra. N. of one of the two aśvins. 2, ದಸ್ರಂಗಳ್, *the two aśvins.* See ದಿವವೈದ್ಯ.

ದಹ daha. *i. e.* ದ7-ಅಹ. = ದಸ 2, etc., *e. g.* ಕಡಿಸಿದಹಂ (Bp. 9, 13), ಒಣಗಿದಹಂ (18, 37), ಹೋದಹುದು (18, 42), etc. See Bp. 18, 104; 22, 65; 24, 29. 34. 64; 25, 41; 26, 69; 28, 15; 29, 17; 35, 11; 36, 10. 11; 37, 8. 9. 53; 38, 19. 20. 29. 32; 39, 43. 49; 42, 13; 43, 53. 69; 47, 19. 20. 26; 50, 57. 77; 51, 77; 52, 34; 53, 17. 18; 56, 31; etc.; J. 3, 36.

ದಹ daha. Tbh. of ದಶ. (My.; Mhr. ದಹಾ). ಏಕದಹಶತಸಹಸ್ರಂ (Mr. 356).

ದಹನ dahana. Consuming by fire, burning, scorching; destroying. 2, *fire; Agni.* See ಉರಿ, and Mr. s. ಭಂಜನ.

ದಹನಕರಣ dahana-karaṇa. Making fire, or causing to burn. See ಮುರುಣ್ಬ.

ದಹನಕ್ರಿಯೆ dahana-kriyĕ. The act, business, or rite of burning, or of fire. See ಪ್ರಯ್ಗಿ.

ದಹನಜಿಹ್ವಾನ್ತಕ dahana-jihvâ-antaka. Extinguishing the tongues of fire or Agni (Bp. 49, 40).

ದಹನಲೋಚನ dahana-lôčana. Śiva (Bp. 41, 27).

ದಹನಸಂಸ್ಕಾರ dahana-saṁskâra. The rites of cremation (My.).

ದಹನಾತಿಕ್ರಮಣ dahana-atikramaṇa. Excess of burning. See ಆಪ್ತಿ.

ದಹನೋಪಲ dahana-upala. Fire-stone: *the sun-gem, crystal.*

ದಹಿಸು dahisu. To consume with fire, to burn up, to scorch (Bp. 49, 40; 50, 23; 56, 38; 57, 9; J. 8, 39. 44; My.; Prv. s. ಪಾಣ್ಬವ).

ದಹ್ಯ dahya. To be burnt, burnable, combustible (ದಗ್ಧ, ಸುಡುವುದು Nn. 133).

ದಹ್ವಳ dahvaḷa. (Tbh. of ದದ್ರುಫ್ಲೆ). The ring-worm shrub, Cassia alata Lin. (St. & Pl.).

ದಳ್ daḷ. 1. The state of spreading widely. — ದಳ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. Far spreading lustre or shine (Čpr. 1, after 101). — ದಳ್ಳುರಿ. -ಉರಿ. A great blaze (ಜೇರುರಿ, ಘನ ಜ್ವಲಿತ Šm. 11; Abh. P. 16, 28; Grj. 4, 132; 8, 66; Bp. 16, 25; 56, 36; Bh. 1, 20, 26; 3, 12, 41; Râm. 5, 8, 74; J. 8, 39. 40).

ದಳ್ daḷ. 2. = ತಳ 2. A sound in imitation of that of boiling (Abh. P. 9, 48).

ದಳ daḷa. 1. An imitative sound. — ದಳದಳಿಸು. To fall in large drops (as tears, Abh. P. 4, 23).

ದಳ daḷa. 2. = ದಳೆ 2. P. p. of ದಳೆ 1, in ದಳ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ದಳ daḷa. 1. Thickness, stoutness, compactness, solidness (My.; Mhr.; *cf.* ದಲ No. 3 & ದಳೆ 1). ದಳವೂ ದಪ್ಪವೂ ಆಗಲವೂ ಇರ ಬೇಕು, ಕಾನು ಮೂಡು ಕ್ರಯ ಹಡಿಯ ಬೇಕು (Prv.). — ದಳವೇಱು. -ಏಱಿಸು. To increase (v. t., Grj. 10, after 45). — ದಳವೇಱು. -ಏಱು. To increase (v. i., Čpr. 1, 25; 7, 96; Grj. 3, 47; Bp. 4, 59; Bh. 8, 21, 5).

ದಳ daḷa. 2. = ದಲ. A leaf, a petal (ಪರ್ಣ, ಎಲೆ Nn. 9; ಪರ್ಣ Mr. 105). 2, an army (ಬಲ, ಸೇನೆ 9; *cf.* ದಬಿ and ದಲ No. 4). 3, war (ಸಂಗರ, ಕಾಳಿಗ 9). 4, alchemy (ವಾದ, ರಸವಾದ 9). 5, = ದಳೆ (My.). — ದಳದಳಾಳಿ daḷa-daḷa-âḷi. A mass of many leaves (J. 15, 4).

ದಳಗೆ daḷage. = ದಳಿಕೆ q. v., ದಳಿಸೆ, ದಳೆ 3. (My.).

ದಳದು daḷadu. = ದಳೆದು. P. p. of ದಳೆ 1.

ದಳಸರ daḷasara. Thickness; compactness: good behaviour (Mhr. ದಳದಾರ). ಪಯ್ಯು ದಳಸರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು (My.). ಆರ ನನು ದಳಸರದಿನ್ದ ಆಳಿದನು (My.).

ದಳಸು daḷasu. (fr. ದಳೆ 1). The state of being thickset (as a crop, My.).

ದಳಾಳಿ daḷâḷi. = ದಲ್ಲಾಳಿ, etc. (My.).

ದಳಾಳಿತನ daḷâḷitana. = ದಲ್ಲಾಳಿತನ. (My.).

ದಳಿ daḷi. = ದಳೆ 1. (My.).

ದಳಿ daḷi. (= ದಳ 2). A leaf (ಪತ್ರ Šmd. II; Čt. I, 104; T. ತಬ್ಬಿ).

ದಳಿಕೆ daḷikĕ. = ದಳಸೆ, etc. A seam (My.).

ದಳಿಗೆ daḷigĕ. = ದಳಿಕೆ, etc. (My.).

ದಳಿಮ್ಬ daḷimba. = ದನಿಬು, etc. (Čpr. 6, after 71).

ದಳೆ daḷĕ. 1. = ದಳ. To join by sewing together, to seam (My.; T. ತಳ್ಪೆ to fetter, see ತಳೆ 2). **2,** to grow united or close together; to become abundant, as fruits, leaves, etc. on a tree; to spread, as small-pox or itch over the body; etc. (My.; J. 6, 3; 15, 17; 24, 72; T. ತಬ್ಬಿ, to sprout, thrive, grow in branches and twigs, spread, see ಕೆಯ್ 5). P. ps. ದಳದು, ದಳೆದು.

ದಳೆ daḷĕ. 2. = ದಳ 2. P. p. of ದಳೆ 1, in ದಳೆ ದಳೆದು (J. 3, 37).

ದಳೆ daḷĕ. 3. = ದಳಗೆ, etc. (My.).

ದಳೆ daḷĕ. = ದಳ 2, No. 5. Tbh. of ದಲ. A portion or division of a paddy-field (My.).

ದಳ್ಳಾಳಿ daḷḷâḷi. = ದಳಾಳಿ, etc. (My.).

ದಳ್ಳಿಸು daḷḷisu. To overspread and cover; —to spread widely, to increase (v. i., ಆಳರ್, ಆವರಿಸು Kk. 53; Šm. 60; Abh. P. 11, 142. 146; 12, 96; 14, 181; 15, 78; Grj. 9, 17). ಕೈತಾಹುತಿವಡೆದ ಅನಲನನ್ತೆ ಎಗೆ ದಳ್ಳಿಸಿದಂ (Šmd. 273).

ದಳಿ daḷa. An army containing infantry, cavalry, elephants, and chariots (ಚತುರಂಗಬಲ Šmd. I); a common force or troop (ಸಾಮಾನ್ಯಬಲ Šmd. I; ದಟ್ಟು Čt. II, 69; *cf.* Sk. ದಲ No. 4 and ದಳ 2). ತುರಗದಬಿಂ (Šmd. 207). ಪಾಯಿದಬಿ (Bh. 6, 2, 2). ಕಾಲುನಡೆಯ ದಬಿ (ಪ ಪಾತ Si. 268). ದಬಿಕಾ ನಡಿಸೋ ಬಣ್ಣ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Bh. 2, 4, 7; J. 15, 4. 14; 22, 4. — ದಬಿದುಬಿ. -ತುಬಿ. To tread down hosts (Rām. 6, 11, 25). — ದಬಿಪತಿ. A general (Bp. 27, 29; Rām. 5, 8, 52; J. 8, 13; B. 2, 10). — ದಬಿಮುಬ. The van of an army. — ದಬಿಮುಬಧವಳ. (Šmd. 207). An excellent ox (a hero) at the van. — ದಬಿಮುಖ್ಯ. = ದಬಿಪತಿ. — ದಬಿಮುಖ್ಯಾದಿತ್ಯ. (Šmd. 208). A sun among generals.

ದಬಿದುಬಿ (daḷa-tuḷa). (Trampling or annoyance by an army or mob): a great pillage or ravage; an inroad of robbers (ಬಲ್ಲುಬಿ Šmd. I; ಕಳ್ಳದಾದಿ Čt. I, 3; Bh. 1, 2, 32; Grj. 4, after 120). ಆಳ್ವನತ್ತಣಿಂ ದಬಿದುಬಿಮಾಯ್ತು (Šmd. 141).

ದಬಿದುಬಿಸು daḷaduḷisu. (fr. ದಬಿದುಬಿ). To get into commotion (J. 10, 47).

ದಬಿವಾಯಿ daḷavâyi. A general (ಸೇನಾಸಿ, etc. Si. 279; My.; Tĕ., M., T.; B. 2, 10).

ದಬ್ಡಿಲಿ (daḷ-daḷi, dupl.). A fetter, a chain (ಸಂಕಲೆ Šmd. I; see ದಳೆ 1).

ದಾಕ್ಷ dâkṣha. (fr. ದಕ್ಷ). Relating to Daksha.

ದಾಕ್ಷಾಯನಿ dâkṣhâyaṇi. N. of any of the daughters of Daksha. 2, *Durgâ*. 3, ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಗಳ್, the daughters of Daksha and wives of the moon: *the 27 lunar mansions.*

ದಾಕ್ಷಾಯನೀನಾಥ dâkṣhâyaṇî-nâtha. The moon. 2, Śiva. (My.).

ದಾಕ್ಷಾಯನೀಪುತ್ರ dâkṣhâyaṇî-putra. Gaṇêśa (My.).

ದಾಕ್ಷಾಯನೀರಮಣ dâkṣhâyaṇî-ramaṇa. *The moon.* 2, Śiva.

ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯ dâkṣhâyya. *A vulture.*

ದಾಕ್ಷಾರಾಮ (dâkṣha-ârâma). N. of a place (Bp. 12, 32; 25, 10; 33, 17; 40, 29; 58, 34).

ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ dâkṣhiṇâtya. (fr. ದಕ್ಷಿಣಾ). Belonging to the south; belonging to or living in the Dekhan. (My.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ dâkṣhiṇya. (fr. ದಕ್ಷಿಣಾ). Relating to a gift; *meriting a fee or present.* 2, civility, courtesy, politeness, kindness, obsequiousness; honesty, candour; cleverness, ability (ವಿಡಯ Čt. II, 65; B. 5, 157). 3, (belonging to the south; the south). — ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಸುಬಂತಾಗಿ, ಹೆದುವದಕ್ಕೆ ಶಾವಿಲ್ಲ (Prv.). See ಮುಖ-; Prv. s. ವ್ಯವಹಾರ.

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಾಱ dâkṣhiṇya-gâra. An obsequious man (My.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಪರ dâkṣhiṇya-para. Extremely obsequious (My.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ತ dâkṣhiṇya-vanta. = ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಾಱ. (My.). ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ತನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಭಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವರ್ತಿ dâkṣhiṇya-varti. Behaving obsequiously. 2, a man belonging to the south. (J. 2, 10).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಾಕಾಲಿ dâkṣhiṇya-âḷi. = ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಾಱ. (My.).

ದಾಖಲಾತು dâkhalâtu. Proof, documentary evidence (My.).

ದಾಖಲು dâkhalu. Arrived at, reached (Mhr., H. ದಾಖಲ). 2, entered, as into an account, etc. (Mhr., H. ದಖಲ, ದಾಖಲ); — insertion, entry of an item in an account, deed or register (My.; H. ದಾಖಲೆ); presentation of a petition to be registered (My.). — ದಾಖಲು ಮಾಡು. To present a petition (My.). 2, to enter, as money in an account (My.).

ದಾಖಲೆ dâkhalĕ. Examination or comparison of accounts, records, etc. (My.); proof, documentary evidence (My.; Mhr. ದಾಖಲಾ); reference to a register (My.). — ದಾಖಲೆ ಗ್ರಾಮ. A village that has branched out from a principal or original one, a subordinate village (My.). — ದಾಖಲೆ ದೂಖಲೆ. dupl. (My.).

ದಾಗಡಿ dâgaḍi. (= ದಾಗುದಿ). — ದಾಗಡಿಬಳ್ಳಿ. A winding half shrubby bean, Cocculus villosus D. C. (or Menispermum hirsutum Roxb., St. & Pl.; ವೇಣಿ G. & Čb.).

ದಾಗಮ da-âgama. The augment ದ್ or ದ (Šmd. 129).

ದಾಗುಡಿ dâguḍi. (= ದಾಗಡಿ). (ಅಥೋಮೂಲಿ Mr. 135).

ದಾಗುದೂಜೆ dâgudûji. -ದೂಜು. Repairing, doing up (My.; Mhr., H. ಡಾಗಡೂಜಿ).

ದಾಘು dâgha. Burning. See ನಿ-.

ದಾಂ ದಾಁ. ದಾಙ್. = ದಾಣ್ಟು 2. — ದಾಂಗುಡಿ. (Šmd. 210). dâṁ-kuḍi. A going-beyond, *i. e.* rather long, point of a creeper or sprout (ದಾಣ್ಟುಗುಡಿ Ks.). — ದಾಂಗುಡಿವಿಡು. -ಬಿಡು. To sprout greatly (Čpr. 2, 56; 6, 89; Rśv. 12, after 56).

ದಾಟಿ dâṭi. ಧಾಟಿ. Expediency or quickness in writing; fluency in reading; practice in a science, etc.; haste (My.; T. ತಾಟ್ಟು; Tĕ. ಧಾಟಿ). ದಾಟಿಯಿನ್ದ ಹೋಗಿ, ಮೋಟಿನಾದ (Prv.). See ವಾಡಕ-.

ದಾಟಿಸು dâṭisu. = ದಾಣ್ಟಿಸು. To make cross, to cause to pass over, to transport over, etc. (My.; B. 4, 30; Si. 84); to make escape (My.). ಅವನನ್ನು ಸಂಕಟದೊಳಗಿನ್ದ ದಾಟಿಸಿದನು (B. 5, 62. 63).

ದಾಟು dâṭu. 1. = ತಾಣ್ಟು, ದಾಣ್ಟು 1. To jump, pass or step over; to cross, to ford; to pass; to go beyond, to exceed, to transgress, as a word, a rule, an order; to escape (My.; Tĕ.; *cf.* ತಾಗು 5). ಹಳ್ಳವನಾಚೆ ದಾಟಿಲು (Bp. 44, 5). ಹಳ್ಳಾ ದಾಟುವಾಗ (B. 2, 4). ಗಣ್ಡಾನ್ತರವನ್ನು ದಾಟಲಿಕ್ಕೆ (4, 60). **2,** to die; to expire, as life (My.); to pass away, to elapse, as time (My.). ಅವನು ದಾಟಿ ಕೊಣ್ಡನು (he died, B. 5, 199. 236). ತಿಂಗಳು ದಾಟಿದರೂ ಮಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ.— ತಿಂಗಳು ಹೋದರೂ ಅಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ.— ಹೊಬ್ಬಿ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಿಗರ ಮಿಣ್ಣ (Prvs.). See Prvs. s. ನದಿ; Bh. 1, 8, 94; Si. 85. 396; B. 4, 30.

ದಾಟು dâṭu. 2. = ದಾಣ್ಟು 2. Passing over; stepping over, stepping; a jump across; abridgement; a step over an inauspicious object and the evil resulting from it (My.). — ದಾಟು ಕಥೆ. An abridged story; a summary (My.). — ದಾಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A foot that steps far (My.). ದಾಟುಗಾಲಿನವ, a person who takes long steps (My.). — ದಾಟುಹೊಲಿಗೆ. Sewing with long stitches; that has been sewed with long stitches (My.).

ದಾದಾಯವ dâḍâyava. One who goes behind and praises (ಆಟ್ಟ ಕೊಣ್ಡಾಡುವಂ Bhn. 40).

ದಾಡಿ dâḍi. The beard (My.; Tĕ.; Mhr. ದಾಢೀ; T. ತಾಡಿ; Si. 216).

ದಾಡಿಮ dâḍima. = ಡಾಡಿಮ, ಡಾಲಿಮ, ಡಾಳಿನು, ಡಾಳಿಮ್ಬು, ಡಾಳಿಮ್ಬುರ, ಡಾಳಿವ್ಯ, ದಾಡಿಮಿ, ದಾಡಿಮ್ಬು, ದಾಡಿಮ್ಬೆ, ದಾಲಿಮ, ದಾಳಿಮ್ಬು, ದಾಳಿಮ್ಬುರ, ದಾಳಿಮ್ಬರಿ, ದಾಳಿಮ್ಬೆ, ದಾಳಿಮ್ಬ. *The pomegranate tree and its fruit, Punica granatum* Lin. ದಾಡಿಮದ ಬೀಜ ರತ್ನವಾದಾವೇ? (Prv.).

ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕ dâḍima-pushpaka. *The plant Soymida febrifuga* Juss., or *Amoora rohitaka* W. & A. See ಮುಳ್ಳು ಮುತ್ತಗ.

ದಾಡಿಮಿ dâḍimi. = ದಾಡಿಮ, etc. (Čpr. 6, after 55).

ದಾಡಿಮ್ಬ dâḍimba. = ದಾಡಿಮ, etc. (My.).

ದಾಡಿಮ್ಬೆ dâḍimbĕ. = ದಾಡಿಮ್ಬು, etc. (My.).

ದಾಡೆ dâḍĕ. 1. Tbh. of ದಣ್ಣ. See ಜಮು-.

ದಾಡೆ dâḍĕ. 2. (= ದವಡೆ q. v.). Tbh. of ದಂಷ್ಟ್ರ (Šmd. 352; Nn. 85). A tusk; a fang (My.; Čpr. 5, 40; 6, 21; Râm. 6, 14, 20); a lesser molar (My.). ಹಾವಿನ ದಾಡೆ (ಅತಿಸ್, ದಂಷ್ಟ್ರೆ Hlâ.; Mr. 400). ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ (ಪ್ರತಿಮ, ದ್ವಿಪದನ್ತದಸ್ಯಕ್ಕೆ Nn. 102). ಎಳವೆಜೆ ದಾಡೆ (Šmd. 81). See ಕುಡಿ-, ಕೂರ್-. 2, a jawbone (not in My.; T. ತಾಡೈ, ತಾಳ್; M. ತಾಡಿ; Si. 214). — ದಾಡೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To gnash the fangs (Šśv. 4, 7; 4, after 15). — ದಾಡೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ದಾಡೆಗಡಿ. (Rśv. 5, 90; Šśv. 4, 11. 12).

ದಾಣ dâṇa. 1. = ಡಾಣ, ದಾಣೆ 1. Grain, etc. (My.; see ಧಾನ).

ದಾಣ dâṇa. 2. = (ಡಾಣೆ, ದಾಣೆ, ದಾಣೆ 2), ದಾನ 2 No. 2. A rope. See ಮುಗು-, ಮೂ-, ಮೂಗು-.

ದಾಣಾ dâṇâ. = ದಾಣೆ 3. Thickness, stoutness (Mhr. ದಾಟು, ದಾಟಣ; ಧೇಣ್ಡ, a huge person. — ದಾಣಾದಡಿ. A club-like, very stout man (My.).

ದಾಣಿ dâṇi. (= ದಾಣ 2, etc.). A rope (My.). See ಮೂ-.

ದಾಣೆ dâṇĕ. 1. = ದಾಣ 1, etc. (My.; B. 5, 125).

ದಾಣೆ dâṇĕ. 2. = ದಾಣಿ. (My.).

ದಾಣೆ dâṇĕ. 3. = ದಾಣಾ. — ದಾಣೆದಡಿ. A thick club (Râm. 6, 11, 9).

ದಾಣ್ಟಿಸು dâṇṭisu. = ದಾಟಿಸು. (My., occasionally). ಮೃತ್ಯುವ ಜವನ ಮಾರಿಯ ದಾಣ್ಟಿಸುವ ವೀರಾನ್ತಿಗಳ ಪಾಟಿ (Bp. 6, 10). ತಡಿಗೆ ದಾಣ್ಟಿಸುವ ತೋರವಹ ಬಲುದೆಪ್ಪವರೆ (60, 46). See Rśv. 13, 82. 96; J. 9, 25. 2, to make one's self to get beyond or the upperhand: to subdue, to tame. ದಾಣ್ಟಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ದಾನ್ತ, ದಮಿತ Nr.).

ದಾಣ್ಟು dâṇṭu. 1. (Šmd. 48). = ದಾಟು 1, etc. (ಲಂಘನ Šmd. Dh.; ಕೊಣಕಡು Kk. 53; ದಿಂಕಡು 71; ದಿಂಕಡು, ಮಿಳ್ಕಿಸು, ಸರಳಿಸು, ಕೊಣಕಡು Ḳm. 31; M. ತಾಣ್ಣು). See Šmd. 157; Čb. v. 39; Čpr. 7, 15; Bp. 32, 33; Rśv. 6, after 11; 13, after 82; 13, 91; J. 2, 56; 18, 6.

ದಾಣ್ಟು dâṇṭu. 2. (Šmd. 250). = ದಾಂ (ದಾಜ್), ದಾಟು 2. See ಮಾಜಿ-. — ದಾಣ್ಟುಗುಡಿ. = ದಾಂಗುಡಿ (Ks.).

ದಾಣ್ಡಿ dâṇḍa. Tbh. of ದಣ್ಣ. A stick, a club (Mhr.). ದಾಣ್ಡಾಟ್ಟಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವ (ಯಾಷ್ಟೀಕ G.).

ದಾಣ್ಡಿಗ dâṇḍiga. A stout, strong man (My.; Mhr. ದಾಣ್ಡಿಗಾ); huge, monstrous (Mhr.). See ಎಮ್ಮೆ-. 2, rude (Mhr.).

ದಾಣ್ಡಿಗತನ dâṇḍigatana. = ದಾಣ್ಡಿಗೆತನ. Roughness, rudeness (My.). *Cf.* ದಿಣ್ಡಿಗತನ.

ದಾಣ್ಡಿಗೆತನ dâṇḍigĕtana. = ದಾಣ್ಡಿಗತನ. (ಗುಣ್ಣಗೊಯ್ಯತನ, ತುಣ್ಬಿತನ G.).

ದಾತ dâta. 1. *Cut, reaped.*

ದಾತ dâta. 2. Tbh. of ದಾತ್ಯ. (My.). ಆಳು ಕಟ್ಟದವನೇ ಆರಸು, ಕೂಯಿ ಇಕ್ಕದವನೇ ದಾತ (Prv.). See Bp. 36, 3; 54, 66; J. 11, 32. 34; ಆನ್ತ-, ಎಶ್ವ-.

ದಾತಾರ dâtâra. Tbh. of ದಾತೃ. (My.; see Śmd. 104; J. 13, 60; and Prv. s. ಪತಿ 1).

ದಾತೃ dâtṛi. Giving, bestowing, etc.; a giver, a donor. (My.).

ದಾತೃತ್ವ dâtṛitva. Liberality. (My.).

ದಾತ್ಯೂಹ dâtyûha. = ಜಾದುಹ. *The water-bird Gallinula madraspatana* (ಜಲರಂಕು, ಸಿರುಗ Mr. 176, o. r., instead of ಸಿರುಗ, ಎರುವಕ್ಕ).

ದಾತ್ರ dâtra. *A sickle* (ಲವಿತ್ರ, ಕುಡುಗೋಲು Mr. 371; Bp. 53, 4).

ದಾದ dâda. (Tbh. of ತಾತ). A respectful term of address for an elderly man (Mhr. ದಾದಾ; My.).

ದಾದಿ dâdi. = ದಾಯಿ 2. Tbh. of ಧಾತ್ರಿ. (ಧಾತ್ರಿ, ಉಪಮಾತೃ Hlâ.; Čpr. 3, 45; Grj. 2, after 106; Bp. 59, 26; My.; Tĕ., T.). ಓತು ಸಾಕಿದ ದಾದಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312).

ದಾಧಿಕ dâdhika. (fr. ದಧಿ). *Dressed with curdled milk.* 2, a kind of dish made of curdled milk mixed with other substances.

ದಾಧಿಕ್ಯ dâdhikya. = ದಾಧಿಕ No. 2. (ಎಲೆ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವಂ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದುದು Mr. 215).

ದಾನ dâna. 1. Giving, presenting; *a gift, a present, a donation* (ಕೊಡುವುದು Nn. 141; ಏಪ್ರವಾರಣ Mr. 455); liberality. 2, bribery (Mr. 267; see ಚತುರೋಪಾಯ). — ದಾನ ಮಾ ಡು. To grant a gift (Śâv. 2, 58). — ದಾನ ಮಾಡು. To make gifts, etc., to be liberal (B. 5, 183; My.).

ದಾನ dâna. 2. Binding. See ಉದ್-, ಸನ್-. 2, = ಪಾಣ 2, etc. See ಮೂ-.

ದಾನ dâna. 3. Cutting off, dividing; part, share; distributing. 2, *the fluid flowing from an elephant's temples when in rut.*

ದಾನಕರ್ಣ dâna-karṇa. A man like Karṇa for liberality (My.).

ದಾನಗುಣ dâna-guṇa. A liberal disposition (Bp. 37, 32; My.).

ದಾನತೆ dânatĕ. The state of the dâna flowing from an elephant's temples. 2, liberality. (Čpr. 3, after 9).

ದಾನಧರ್ಮ dâna-dharma. Almsgiving, charitable acts (My.; B. 5, 178. 322; Mhr.); the rules or practice of almsgiving.

ದಾನಪತ್ರ dâna-patra. A deed of gift (My.).

ದಾನಪಾತ್ರ dâna-pâtra. A vessel which has been presented (My.). 2, an object of charity, a man who deserves a gift (My.).

ದಾನವ dânava. (fr. ದನು). A descendant of Danu: *a giant, a Titan.*

ದಾನವಮರ್ದನ dânava-mardana. = ದಾನವಾನ್ತಕ. (My.).

ದಾನವಘರಟ್ಟ dânava-gharaṭṭa. Kṛishṇa (J. 25, 51).

ದಾನವರಾಜ dânava-râja. The king of the Dânavas. 2, Râvaṇa (Abh. P. 11, 157).

ದಾನವರಾಜಮನ್ತ್ರಿ dânavarâja-mantri. The adviser or counsellor of the king of the Dânavas: Śukra (Venus, Bp. 10, 30).

ದಾನವರಿಪು dânava-ripu. Vishṇu, Kṛishṇa (Śmd. 200. 263).

ದಾನವವಾಸ dânava-vâsa. The abode of the Dânavas (ನಾಡ ವ, ರಸಾತಲ Nn. 13).

ದಾನವಸೂದನ dânava-sûdana. Kṛishṇa (J. 25, 13).

ದಾನವಸ್ತ್ರ dâna-vastra. A cloth that has been presented (My.).

ದಾನವಾನ್ತಕ dânava-antaka. Vishṇu, Kṛishṇa (Bp. 54, 33; Bh. 8, 23, 14).

ದಾನವಾರಣ dâna-vâraṇa. An elephant in rut. 2, opposition to liberality. (J. 2, 8).

ದಾನವಾರಿ dânava-ari. An enemy of the Dânavas: *a god or deity.* 2, Indra. 3, Śiva. 4, Vishṇu (J. 29, 6). 5, dâna-vâri. = ದಾನ 3 No. 2 (V. 4, 38).

ದಾನವೇಶ್ವರ dânava-îśvara. Hiraṇyakaśipu (J. 28, 30).

ದಾನಶಾಲೆ dâna-śâlĕ. = ದಾನಸಾಲೆ. A house where alms are given.

ದಾನಶಾಸನ dâna-śâsana. = ದಾನಪತ್ರ. (My.).

ದಾನಶೀಲ dâna-śîla. *Liberally disposed, liberal, generous.*

ದಾನಶೂರ dâna-śûra. Profusely munificent (My.; ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, ದೊಡ್ಡಮನಸಿನವ G.; Mhr.).

ದಾನಶೌಣ್ಡ dâna-śauṇḍa. Intoxicated with giving: *exceedingly liberal.*

ದಾನಸಾಲೆ dânasâlĕ. Tbh. of ದಾನಶಾಲೆ (Śmd. 376).

ದಾನಿ dâni. 1. Giving; liberal, benevolent; a donor. See Śmd. 109. 157. 175; Bp. 2, 1; ಮಹಾ-; Prvs. s. ದೀನ.

ದಾನಿ dâni. 2. Tbh. of ಧಾನಿ. See ಊದು-.

ದಾನಿತ dânita. Bound. See ಸನ್-.

ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ dâna-utkṛishṭa. An excellent gift (ದಾಯ, ಹಿರಿದಾಹ ದಾನ, ಬೆಗ್ಗಳಪ- Nn. 142).

ದಾನ್ತ dânta. 1. Tamed, broken in, subdued; *enduring with resignation the privations imposed by austerities;* = ದಾನ್ತಿ (Bp. 22, 50).

ದಾನ್ತ dânta. 2. da-anta. A term ending in ದ (Śmd. 315).

ದಾನ್ತಿ dânti. *Self-restraint, self-command;* the patient endurance of religious austerities.

ದಾನ್ದಲೆ dândalĕ. = ದನ್ದಲೆ, q. v. (My.).

ದಾಪನ dâpana. *Forcing or obliging to give or pay, causing to restore.*

ದಾಪಿತ dâpita. *Caused to give or pay,* condemned to pay, fined; entitled to receive a fine.

ದಾಪು dâpu. = ಚಾಪು. Stretch, etc.; the measure of a stride (My.). — ದಾಪುಗಾಲು. = ಚಾಪುಗಾಲು. (My.). — ದಾಪು ಹಾಕು. To measure by strides (My.).

ದಾಬಣಿ dâbaṇa. (Mhr. ಧಾಬಳ, a dovecot). — ದಾಬುಣಕಾಶಿ. A certain border of a cloth (B. 3, 103).

ದಾಬು dâbu. 1. = ಡಾಬು 1, q. v. (My.).

ದಾಬು dâbu. 2. = ಡಾಬು 2, q. v. — ದಾಬುಜರುಬು. = ಡಾಬುಜರುಬು. (My.).

ದಾಮ dâma. = ಡಾಬು 1, ದಾಬು 1, ದಾಮು, ದಾವೆ 1. *A string, a cord, a rope, a thread* (ಶಾಖ, ಹಗ್ಗ Nn. 33). 2, a girdle. 3, a chaplet, a wreath or garland for the forehead. 4, a ray of light (ರುಕ್, ಕಿರಣ 33). — ದಾಮಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Čh. v. 9).

ದಾಮನಿ dâmani. = ಡಾಣಿ, ಡಾವಣಿ q. v., ದಾಣಿ, ದಾಣೆ 2, ದಾವಣಿ 1. *A rope for tying cattle* (ದಾವಣಿ Mr. 372).

ದಾಮಾಷಾ dâmâshâ. Any just proportionate distribution, equitable allotment, dividends (My.; Br. ದಾಮಾಷಾ, ದಾಮಾಶಾಯಿ); division amongst the creditors of the money of a bankrupt (My.; Mhr., H. ದಾಮಾಶಾಳಿ).

ದಾಮು dâmu. Tbh. of ದಾಮ. (ಅಗ್ಗರಣಿ, ಹಗ್ಗ Kk. 70; ಸನ್ನಿವೇಶ Mr. 183).

ದಾಮೋದರ dâma-udara. Having a cord round the belly: *Kṛishṇa* (Yaśôdâ, his foster-mother, having in vain passed a rope round his body, whilst a child, to keep him in confinement; Bp. 56, 27). See ಹೆತ್ತ-.

ದಾಮೋದರತನಯ dâmôdara-tanaya. The author Nâgavarma (Kâvy. V, 970; Ch. p. 132).

ದಾಮ್ಭಿಕ dâmbhika. (fr. ದಮ್ಭ). = ಡಾಮ್ಭಿಕ. Deceitful; proud, ostentatious. (My.). 2, ostentatiousness (My.).

ದಾಯ dâya. 1. A gift, a present. 2, *a special gift, a nuptial present, that which a bride and bridegroom receive at their marriage* (ದಾನೋತ್ಸೃಷ್ಟ, ಪಿರಿದಾಹ ದಾನ Nn. 142; ದಾನವಿಶೇಷ Mr. 491).

ದಾಯ dâya. 2. Dividing; distributing; a part; a division, a partition, a line, a row (J. 3, 20; ಸಾಲು My.). 2, share, portion, property to be divided, inheritance, *patrimony* (ವೈಭಾಗ, ವಿಭಾಗ Nn. 142; ಭಾಗಸಂಬೆ Mr. 491). 3, property, wealth (ದ್ರವಿಣ, ವಿತ್ತ 142; ಹೊನ್ನು 491). 4, *receiving, obtaining.* 5, *place, site.* 6, a kind of backgammon (ಆಟಂಗಳು, ಆಟಂಗಳ ಭೇದ 142; Bp. 43, 5-6; My.; T., M. ತಾಯ); a throw of dice (Bp. 43, 4. 7; My.; Mhr., H. ಡಾವ, a game at chess, etc.; a throw of dice; a hand at cards; see ಜೌಕದಾಯ). ದಾಯ ಬಿದ್ದರೆ ಹುಚ್ಚ ಗೆದ್ದ (Prv.). 7, a portion of time, an opportunity, a fit moment (My.; T., M. ತಾಯ); a means, an expedient (My.; J. 9, 22; 30 sum.; 32, 23; 23, 62). ದಾಯ ಬಿದ್ದಾಗ ಹಾಯ ಬೇಳ (Prv.). 8, a forest or wild (ಕಾನನ, ಆಡವಿ Nn. 142; *cf.* ದಾವ 2).

ದಾಯಕ dâyaka. Giving, bestowing, etc.; a giver, a donor (B. 5, 10; see ಫಲ-, ಜಾಣ-, ಕೋಸ-). 2, = ದಾಯಿಗ, an heir; a kinsman.

ದಾಯಕೆ dâyaki. She who gives, a female donor (Râm. 1, 1, 4).

ದಾಯವಿಭಾಗ dâya-vibhâga. Partition or portioning of inheritance; a portion of inheritance (My.; Mhr.).

ದಾಯಾದ dâya-âda. The receiver of a portion of heritage: an heir. 2, *a son.* 3, *a kinsman entitled to participate in the offering of funeral oblations to deceased relations* (J. 2, 54).

ದಾಯಾದಿ dâyâdi. Tbh. of ದಾಯಾದ್ಯ. A descendant from the same original male stock, as a son of an elder or younger brother, of a čikkappa, dŏḍḍappa, or savati (My.; Tĕ., T.). ದನದ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ದಾಯಾದಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? —ಸವತಿ ಸಣ್ಣವಳಲ್ಲ, ದಾಯಾದಿ ಚಿಕ್ಕವನಲ್ಲ (Prvs.). See Prvs. s. ಪಿರಿಯಾದಿ, ಬರೆ 1. 2, an heiress, a daughter (Sk.).

ದಾಯಾದಿತ್ವ dâyâditva. The state of being a dâyâdi (My.).

ದಾಯಾದ್ಯ dâyâdya. = ದಾಯಾದಿ (My.); a son born from a rival wife or from a step-mother (ಮಲದಾಯಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತ, ಸಾಪತ್ನ Mr. 312; ದಾಯಿಗ Nn. 140). 2, inheritance (Sk.).

ದಾಯಿ dâyi. 1. Giving, granting, etc. See ಆ-.

ದಾಯಿ dâyi. 2. Tbh. of ಧಾತ್ರಿ. A wet nurse (Mhr., H. ದಾಈ; Sd.).

ದಾಯಿಗ dâyiga. (Śmd. 25). Tbh. of ದಾಯಕ No. 2. A cognate kinsman in a remote degree, one subsequent in right of inheritance to the sagôtra (ಬನ್ನು, ನಂಟ್ರಿ Nn. 140; Mhr. दाईज, a kinsman). 2, a son (ಪುತ್ರ, ಮಕ್ಕಳು 140; ಪುತ್ರ Mr. 482). 3, = ದಾಯಾದ್ಯ (140; Râm. 3, 2, 25; My.).

ದಾಯಿಗತನ dâyigatana. The state of being a dâyiga (*i. e.* dâyâdya, Abh. P. 12, 73).

ದಾಯಿತ dâyita. (Bound), joined (ಕೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು G.).

ದಾಯಿನಿ dâyini. Giving, granting (fem.); a female donor. (Čpr. 2, 66).

ದಾರ dâra. 1. = ದಾರೆ 2. Breaking, tearing, splitting; see ಛೂ-. 2, a rent, a cleft, a hole. 3, a ploughed field. 4, *a wife* (ನಾರಿ Čt. I, 31).

ದಾರ dâra. 2. Tbh. of ದ್ವಾರ (Śmd. 384; Mhr.).

ದಾರ dâra. 3. Tbh. of ಧಾರ. A string, a thread (ಸೂತ್ರ Nn. 55; My.; T.; Bp. 51, 33; 61, 27; B. 2, 1; 4, 175). ಬಿಲ್ಲಿನ ದಾರ (ಗುಣ, ಗೋಫೆ, ಜ್ಯಾ, ಶಿಂಜಿನಿ G.). See *e. g.* ಉಡಿ-, ಉಡು-, ಕಟ್ಟು-. — ದಾರಗೊಡ್ಡಿ. = ದಾರದೊಂಗಲ್. (Bh. 3, 4, 26). — ದಾರ ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A string-tassel (Bp. 61, 26).

ದಾರ dâra. 4. Tbh. of ಧಾರ. That holds, carries, has, possesses (H., Mhr.). See *e. g.* ಅಮಲದಾರ, ಅನೂಸಿ-, ದಾನಾ-.

ದಾರಕ dâraka. Breaking, tearing, splitting; see ಛಿ-. 2, *a boy, a son, a child, an infant.* 3, a hole; see ಬಗರಗೆ.

ದಾರಣ dâraṇa. 1. Splitting, tearing asunder; opening, bursting. See ಆವ-, ಕ್ರೌಂಚ-, ಗೋ-, ವಿ-.

ದಾರಣ dâraṇa. 2. = ದಾರಣೆ. — ದಾರಣವಾಸಿ. = ದಾರಣ. (My.; Tĕ.).

ದಾರಣೆ dâraṇĕ. = ದಾರ್ಣೆ, ಧಾರಣೆ 2. Rate, market price (My.; Tĕ. ಧಾರಣೆ; T. ತಾರಣ್ಣೆ; Mhr. ಧಾರಣ).

ದಾರದ dâradа. (fr. ದರದ). Coming from the Daradas; *a kind of poison coming from their country.*

ದಾರಪರಿಗ್ರಹ dâra-parigraha. Taking a wife, *marrying.*

ದಾರಬನ್ದ dâra-banda. Tbh. of ದ್ವಾರಬನ್ಧ. (My.).

ದಾರಬನ್ದನ dâra-bandana. Tbh. of ದ್ವಾರಬನ್ಧನ. (My.).

ದಾರವ dâravа. (fr. ದಾರು). *Wooden, made of wood.*

ದಾರವಟ್ಟ dâra-vaṭṭa. Tbh. of ದ್ವಾರಪಟ್ಟ (Śmd. 368). (ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ Mr. 191). ಅರಸಿನ ಒಳಗಣ ದಾರವಟ್ಟಂ (ಕುಡ್ಡಾನ್ಯ, ರಾಣಿವಾಸದ ಮನೆ Nr.; Bh. 3, 8, 9).

ದಾರವನ್ದನ dâra-vandana. = ದಾರಬನ್ದನ. (My.).

ದಾರಾಗೃಹ dârâ-gṛiha. The women's apartments (Abh. P. 11, 151).

ದಾರಾಢ್ಯ dârâḍhya. Tbh. of ಬಾಢ್ಯ. (My.).

ದಾರಿ dâri. A way, a road, a path (ಮಾರ್ಗ, ಬಟ್ಟೆ Nn. 86; ತೋಲ್ Śm. 106; ಅಯನ, etc. Si. 104; My.; Tĕ.; T. ತಾರಿ, ತಾವ್ಪೆ). ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಪಾಪು ಏನು ಫಲ?—ದಾರಿಗೆ ದಾರಿ (the work is spoiled)! ಓ, ಅಮ್ಮಲಾರಾ!—ಮೂಡು ದಾರಿ ಆಡು ಬಟ್ಟೆ (the work is spoiled, Prvs.). ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಆದೇ ದಾರಿಯಿದ್ದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು (B. 4, 177). See Bp. 60, 26; 61, 23. 24; J. 7, 5; 17, 4; 21, 42; Si. 104. 105. 413. 431; Prv. s. ದಾರಿ. — ದಾರಿ ಕಟ್ಟು. To shut up a way, to obstruct or block up a way (My.). — ದಾರಿ ಕೊಡು. To grant a way or passage; to let pass; to go out of the way (My.). — ದಾರಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To set out, to start (Bp. 22, 30). 2, to make a way for one's self, as water (My.). — ದಾರಿದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ದಾರಿಗೊಳ್ಳು No. 1. (Râm. 3, 8, 43). — ದಾರಿನೋಡು. -ತೋಡು. To show the way or manner (Dp. 150, 7). — ದಾರಿ ನಡೆ. To go or march on foot; to travel (My.). ಜೋರನೊಡನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುವದೇನು? (Dp. 167). See B. 2, 13. 22; 3, 125; 5, 126; Si. 273. ದಾರಿ ನಡೆಯುವ ವನು (ಅಧ್ವಗ, ಪಾನ್ಥ, ಪಥಿಕ, etc. Si. 262). — ದಾರಿ ನೋಡು.

To look out for, to wait for, to look forward to (My.). ವರ್ತಕನು ಆತನ ದಾರಿ ನೋಡಿದನು (B. 3, 72). ನಿನ್ನ ದಾರಿ ನೋಪುತ್ತ (3, 77). — ದಾರಿ ಬಿಡು. To go out of the way (My.; ಓಸರಿಸು G.). — ದಾರಿಹೋಕ. A road-goer, a stroller (My.).

ದಾರಿ dâri. Tearing, splitting; a cleft, a gap. See ವಿ-.

ದಾರಿಕಾರಿ dâri-kâra. A traveller (ಪಥಿಕ, ಪಥಗಾಮಿ G.; My.; Abhâ. 2, 71; B. 2, 14. 53).

ದಾರಿಕೆ dârike. A daughter; see ಭರ್ತೃ-. 2, a harlot (Čpr. 8, 59).

ದಾರಿಗ dârige. A traveller (My.; Rsv. 9, 23; J. 3, 5).

ದಾರಿಗಾರಿ dâri-gâra. = ದಾರಿಕಾಯಿ. (My.).

ದಾರಿತ dârita. *Split, rent, torn.*

ದಾರಿತಕ dâritaka. The act of splitting (? Čpr. 5, 54).

ದಾರಿದ್ರ dâridra. (fr. ದರಿದ್ರ). Poverty, indigence, need, distress (ಎಡಬ್ಲ್ Čt. II, 73). See ಎಡಬ್ಲ್, ನಮೆ.

ದಾರಿದ್ರ್ಯ dâridrya. = ದಾರಿದ್ರ. (My.; B. 4, 126).

ದಾರು dâru. Plural of ದಾವ, q. v.

ದಾರು dâru. (fr. ದ್ರು). *A piece of wood, wood, timber;* a bolt; see ಸ್ಥೂಲ-. 2, = ದೇವದಾರು, *the pine Pinus dêvadâru.*

ದಾರುಕ dâruka. A certain class of Śiva's attendants (Bp. 1, 52). 2, N. of Krishṇa's charioteer (J. 7, 56; 25, 17. 19; 33, 16).

ದಾರುಣ dâruṇa. *Heart-rending, cruel, horrible, terrific; hard, harsh, rough;* cruelty, horror, horribleness. See Kâvy. IV, 2, 37.

ದಾರುಭೇದ dâru-bhêda. A kind of a piece of wood. See ಆರ್.

ದಾರುಹರಿದ್ರೆ dâru-haridrĕ. *A species of Curcuma* (= ದಾರ್ವಿ).

ದಾರುಹಸ್ತ dâru-hasta. = ದಾರುಪಸ್ತ್ಯ. (ಖಚಕೆ, ದರ್ವಿ, ಹುಟ್ಟು Mr. 205). See ಪುಟ್ಟು.

ದಾರುಹಸ್ತ್ಯಕ dâru-hastaka. *A wooden spoon or ladle.*

ದಾರೆ dârĕ. (Tu.; T. ತಮುರತ್ತೆ). — ದಾರೆಹುಳಿಮರ. The tree Averrhoa carambola Lin. (St. & Pl.; My.).

ದಾರೆ dârĕ. 1. Tbh. of ಧಾರೆ (Šmd. 339; Bp. 44, 15). ದಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿವುದು (ಶ್ಲಿಷ್ಟೀತ, ಪ್ರಾಧಾರ Nr.). — ದಾರೆಗಿಣ್ಣಿ. = ದಾರೆಗಿಣ್ಣಲ್. (My.). — ದಾರೆಗಿಣ್ಣಲ್. A water-vessel (with a spout, ಸರಕ, ತಂಕರಿ Mr. 212, o. r. -ಗಿಣ್ಣಿಲ್). — ದಾರೆಗಿಣ್ಣಿಲ್. = ದಾರೆಗಿಣ್ಣಲ್, q. v. — ದಾರೆವಟ್ಟಲ್. -ವಟ್ಟಲ್. A vessel for sprinkling or pouring water (ಜಾಲನಿ, ತಿತವ Nr.; Bp. 12, 12).

ದಾರೆ dârĕ. 2. ದಾರಾ. = ಪಾರ 1. A wife. See ದಾರಾಗೃಹ.

ದಾರೇಷಣಿ dâra-îshaṇa. The longing for a wife (My.; G. 65).

ದಾರ್ಢ್ಯ dârḍhya. (fr. ದೃಢ). = ದಡ್ಡಿಯ, ದಾರಾಢ್ಯ. Hardness; fixedness; stability; strength, energy; confirmation.

ದಾರ್ನೆ dârṇĕ. = ದಾರಣೆ. (My.).

ದಾರ್ವ dârva. (fr. ದಾರು). Wooden.

ದಾರ್ವಾಘಾಟ dâru-âghâṭa. *The wood-pecker.*

ದಾರ್ವಿ dârvi. *The plant Curcuma aromatica* Salisb.; or, according to others, *C. xanthorrhiza.*

ದಾರ್ವಿಕೆ dârvikĕ. *A collyrium made of darvi.* 2, *N. of a plant* (= ಗೋಜಿಜ್ವೆ).

ದಾರ್ವೀಕರ dârvîkara. (fr. ದರ್ವೀಕರ). A snake (Čpr. 5, 65).

ದಾಲ dâla. A sort of wild honey (Sk.).

ದಾಲಚಿನ್ನಿ (dâla-činni). = ದಾಲ್ಚಿನಿ, ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ. Cinnamom (My.; B. 4, 164; ಉತ್ಕಟ, ಚೋಚ, ತ್ವಕ್ಪತ್ರ, ಭೃಂಗ G.; Mhr. ದಾಲಚಿನೀ). See ಕಾಡು-.

ದಾಲಿ dâli. ದಾಳಿ. Possessing (the taste of) wild honey (ದಾಲ). See ರಸ-.

ದಾಲಿಮ dâlima. = ದಾಡಿಮ. (Sk.).

ದಾಲು dâlu. Split pulse, dhal (My.; H.; Mhr. ದಾಳ).

ದಾಲ್ಚಿನಿ (dâl-čini). = ದಾಲಚಿನ್ನಿ. — ದಾಲ್ಚಿನಿಮರ. The cinnamom tree, Cynnamomum zeylanicum Nees (St. & Pl.).

ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ (dâl-činni). = ದಾಲ್ಚಿನಿ. (My.; B. 3, 63).

ದಾವ dâva. = ಆವ, ಯಾವ, etc. What? which? (Tu. ದಾ, ಬಾನೆ, ಜಾನೆ). ದಾವನು = ಆವನು; Plural ದಾರು. ದಾವದು (Dhw.). ಆಚಾರ್ಯರೇ, ದಾವ ಊರು? ಅನ್ನರೆ ದಾವಳಿ ಮೂಡು ಹಣ (Prv.). — ದಾವಾಗಲು. = ಆವಾಗಳು. (ಸರ್ವದಾ, ಸದಾ Dhw.).

ದಾವ dâva. 1. = ದ್ರಾವ. Running, going quickly. See ಸರ್-.

ದಾವ dâva. 2. = ದವ. *A forest conflagration* (ಕಾಯ್ಕು ಹ್ಚು, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Nn. 66). 2, = ಧ್ಯಾವ, ದಾಹ, fire in general, heat (ತಪ, ತಪಸ್ಸು 66). 3, *a forest* (ಅರಣ್ಯ, ವಿಪಿನ 66).

ದಾವಣಿ dâvaṇi. 1. Tbh. of ದಾಮನಿ, q. v. (My.; ದಾಮನಿ, ಪಶುರಜ್ಜು Nr.; ದಾಮನಿ, etc. Mr. 372; ದಾಮ Si. 323). ದಾವಣಿ ಕಟ್ಟುವನಿಗಾದರೂ ಹವಣ ಬೇಕು (Prv.).

ದಾವಣಿ dâvaṇi. 2. A multitude, an assemblage (Grj. 6, after 56; Bh. 6, 2, 16; 8, 20, 10).

ದಾವತಿ dâvati. = ದಾವನ್ತ. Labour, toil, pains, exertion; trouble, grief (J. 30, 20; My.; *cf.* Mhr. ಧಾವಥೂಪ, pains, toil, ado). — ದಾವತಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To toil, etc. (My.). — ದಾವತಿ ಪಡಿಸು. To cause or give trouble (My.). — ದಾವತಿ ಮಾಡು. To exert one's self, to take pains (My.). — ದಾವತಿ ಬೀಯಿ. = ದಾವತಿಗೊಳ್ಳು. (My.).

ದಾವದಹನ dâva-dahana. = ದಾವ 2, No. 1. (My.).

ದಾವನ್ತ dâvanta. = ದಾವತಿ. (Té. ಧಾವನ್ತ; T. ತಾವನ್ದ; R.).

ದಾವರ dâvara. = ಡಾವರ, etc. Thirst; desire; need, want (My.).

ದಾವರು dâvaru. = ದಾವರ, etc. (ಉದಸ್ಯೆ, ಪಿಪಾಸೆ, etc., ಬಾಯಾಜಿಕೆ, ನೀರಡಿಕೆ Si. 317).

ದಾವವಿಭ್ರಾನ್ತಿ dâva-vibhrânti. Confusion of mind with regard to a forest conflagration (Čpr. 1, 137).

ದಾವಳಿ dâvaḷi. = ಡಾವಳಿ, ದುಬ್ಬುಳಿ, q. v. (My.; Té. ಧಾವಳಿ, ಜಾವಲಿ; T. ತಾವಳಿ; Si. 221). See Prv. s. ದಾವ; ಕಾಸಿ-.

ದಾವಾ dâvâ. = (ಡಾವ 1, ಡಾವೆ), ದಾವೆ 2. Enmity, spite (My.; Mhr., H. ಡಾವ, ದಾವಾ); in law: a suit, a complaint (My.; Mhr., H. ದಾವಾ). — ದಾವಾಸೊತ್ತು. Property in litigation (My.).

ದಾವಾಗ್ನಿ dâva-agni. A forest conflagration (ಪ್ರಧ್ಮಂಸ, ದವ Nn. 25).

ದಾವಾದಾರ dâvâ-dâra. = ದಾವೆದಾರ. A prosecutor, a complainant (My.). 2, a man who bears spite against (My.).

ದಾವಾನಲ dâva-anala. = ದಾವಾಗ್ನಿ. (My.).

ದಾವಿಕ dâvika. (fr. ದೇವಿಕಾ). *Coming from the river Dêvikâ.*

ದಾವು dâvu. 1. = ದಾವರ, etc. Thirst, etc. (My.).

ದಾವು dâvu. 2. Tbh. of ಧಾಮ (Šmd. 364). *Cf.* ಡಾವು.

ದಾವುರ dâvura. = ದಾವರ, etc. (My.).

ದಾವೆ dâvĕ. 1. Tbh. of ದಾಮ. (ಅಗ್ಗರಣಿ, ರಣಿ, ರಜ್ಜು ಕ್ಸ.).

ದಾವೆ dâvĕ. 2. = ದಾವಾ, q. v. (My.; B. 5, 264). ಸಿವಿಲ್ ಅಥವಾ ಮೇಜಸ್ಟ್ರೇಟ್ ದಾವೆ ತರುವಿಕೆ (ವಿವಾದ, ವ್ಯವಹಾರ, ಕಲಹ Si. 55).

ದಾವೆದಾರ dâvĕ-dâra. = ದಾವಾದಾರ. (My.).

ದಾವ್ರ dâvra. = ದಾವರ, etc. (My.).

ದಾಶ dâśa. = ದಾಸ. *A fisherman.* 2, a servant.

ದಾಶರಥಿ dâśarathi. (fr. ದಶರಥ). Râma (J. 18, 12. 16).

ದಾಶಾರ್ಹ dâśârha. *Vishṇu or Krishṇa.*

ದಾಷ್ಟಿಕ dâshṭika. = ದಾಷ್ಟೀಕ. (My.).

ದಾಷ್ಟೀಕ dâshṭîka. Tbh. of ಧಾಷ್ಟ್ಯ. A bold and influential man (My.; Tĕ., T.); boldness, forwardness (My.).

ದಾಷ್ಟೀಕತನ dâshṭîkatana. The state or behaviour of a dâshṭîka (My.).

ದಾಸ dâsa. = ದಾಶ. *A male servant, a slave;* a devotee (ತೊತ್ತುವಗ Mr. 238; see ತೊಬ್ಬಿ.; Bp. 23, 10; 24, 72; 27, 73; 28, 49); — a Vaishṇava religious mendicant. ಎರಡು ದಾಸರಿಗೆ ನಮ್ಮ, ಉರುಡದಾಸ ಕೆಟ್ಟ.— ದಾಸನಾದರೆ ದೋಣೆ ತಿನ್ನಿಸಿದು, ಹೂಸಿನಿಸ್ಸ ಕುಣ್ಣ ಕೂಡದು (Prvs.). 2, *a fisherman.* — Feminine ದಾಸಳು (My.). — ದಾಸಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Servile work (Bp. 21, 16). — ದಾಸಬಣಜಿಗ. A man of the baṇajiga caste who is a follower of Vishṇu (My.). — ದಾಸಭಾವ. The condition, attitude, or deportment of a servant, slave, or devotee (Bp. 24, 86; 29, 9; 31, 30). — ದಾಸಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A (Vaishṇava) devotee; N. ಕಳಕಾಲ ದಾಸಯ್ಯನಾದರೆ ತಿರುಮನ್ತ್ರ ಹೇಳಿಸ್ಯಾನು. — ದಾಸಯ್ಯನೆತ್ತ? ದನ ಹಯುವೆತ್ತ? (Prvs.). See Bp. 23, 7. 30. 32. 35; 25, 8; 43, 39; 51, 2. 3. 65; ಬಾಡಗಿಯ-. — ದಾಸರ ಪದಗಳು. Songs composed by Vaishṇava devotees (My.). — ದಾಸಹಾವು. = ದಾಸರಹಾವು, ದಾಸರಿಹಾವು q. v. A kind of python, a species of boa (Bḍ.).

ದಾಸಗಿತ್ತಿ dâsa-gitti. The wife of a (Vaishṇava) dâsa (My.).

ದಾಸಣಿ dâsaṇa. = ದಾಸಣಿಗೆ, ದಾಸರಿ 1, ದಾಸವಣ, ದಾಸವಾಣ, ದಾಸವಾಳ, ದಾಸಳ, ದಾಸಾಳ, ದಾಸಿವಾಳ, ದಾಸ್ಯಣ. The shoe-flower plant or China rose, Hibiscus rosa sinensis Lin. (ಜಪಾರುದ್ರ Mr. 126, o. r. ದಾಸ್ಯಣ; Râm. 3, 6, 10; J. 14, 46; Śâv. 5, 4; My.; Tĕ. ದಾಸನೆ, ದಾಸಾನೆ; Mhr. ಜಾಸ್ವನ್ದ, ಜಾಸ್ವನ, ಜಾಸುನ್ದ).

ದಾಸಣಿಗೆ dâsaṇigĕ. = ದಾಸಣ. (St. & Pl.).

ದಾಸತ್ವ dâsatva. Servitude, slavery. (My.).

ದಾಸರ dâsara. = ದಾಸರಿ 2. (Tbh. of ದಾಸೇರ). — ದಾಸರಹಾವು. = ದಾಸ-, ದಾಸರಿ-, q. v. The boa, Boa constrictor (My.).

ದಾಸರಿ dâsari. 1. = ದಾಸಣ. (St. & Pl.).

ದಾಸರಿ dâsari. 2. = ದಾಸರ. A Vaishṇava religious mendicant (My.; Tĕ., T.). ಸಾವಿರ ಗೋವಿನ್ದಗಳನ್ನು (1000 times the name of Gôvinda) ಆನ್ನ ಬಹುದು, ದಾಸರಿಗೆ ಕಾಸು ಕೊಡುವದು ಕಷ್ಟ (Prv.). — ದಾಸರಿಹಾವು. The boa (ಶಯ, ವಾಹಸ, ಹೆಬ್ಬಾವು Si. 77; My.; Tĕ., T.), so called (it is said) because like a Vaishṇava mendicant it wears an upright white line on the forehead (My.; Tĕ.), because it is marked with white streaks, like the mark used by Vaishṇavas (T.).

ದಾಸವಣ dâsavaṇa. = ದಾಸಣ, etc. (ರುದ್ರಪುಷ್ಪ, ಜಪೆ Hlâ.). ದಾಸವಣಹೂವಿನ ಬಣ್ಣವು (ಲೋಹಿನಿ Hlâ.).

ದಾಸವಾಣ dâsavâṇa. = ದಾಸವಣ. (My.).

ದಾಸವಾಳ dâsavâḷa. = ದಾಸವಾಣ. (My.; St. & Pl.).

ದಾಸಳ dâsaḷa. = ದಾಸಣ. (ಓದ್ರಪುಷ್ಪ, ಜಪೆ Nr. *a;* My.).

ದಾಸಾಳ dâsâḷa. = ದಾಸಳ. (ಓದ್ರಪುಷ್ಪ, ಜಪೆ Nr. *b;* My.; B. 1, 5).

ದಾಸಿ dâsi. 1. A female servant or slave, a servant-maid (My.); see ತೊಬ್ಬಿ.; Bp. 41, 24; 46, 12; 55, 28. 30; B. 5, 283. 2, a harlot (My.). 3, *the plant Barleria caerulea* (ಕರೇ ಗೋರಟೆ ಗಿಡ G.). ದಾಸಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ, ವೇತಿಗೆ ದಯವಿಲ್ಲ.— ತಾಸಿನ ಗೊತ್ತು ದಾಸಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಏಸ. — ದಾಸಪ್ಪೆ. -ಅಪ್ಪೆ. See ಪಡಿಪಲ್ಯ-.

ದಾಸಿ dâsi. 2. Perhaps a Tbh. of ದಾಸೇಯ or ದಾಸ್ಯ. A male servant, a devotee. See Bp. 23, 5. 6. 34. 35; 35, 53; 36, 9; 47, 33; ಗಣ-, ದೇವರ-. — ದಾಸಿದೇವ. N. (Bp. 59, 5). — ದಾಸಿದೇವಯ್ಯ. See ಪ್ರಸಾದಿಯ-. — ದಾಸಿಭೀಮಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 56, 57). — ದಾಸಿಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 33; 23, 26; 28, 52; 37, 3; 43, 48; 47, 35; 51 sum.; 51, 2. 10. 16. 58. 63; 54, 73). See ಜಾಡರ-, ಶಂಕರ-.

ದಾಸಿವಾಳ dâsivâḷa. = ದಾಸವಾಳ. (ರುದ್ರಪುಷ್ಪ, ಜಪೆ Si. 140; My.).

ದಾಸೀನಭ dâsî-sabha. *An assembly of female servants.*

ದಾಸೀನುತ dâsî-suta. *The son of a female servant or slave.*

ದಾಸೇಯ dâsêya. *A male servant, a slave.*

ದಾಸೇರ dâsêra. *A male servant, a slave.*

ದಾಸೇರಕ dâsêraka. *The son of a female slave, a servant.* 2, *a camel.*

ದಾಸೋಹ dâsôha. (fr. ದಾಸಃ ಅಹಂ, a servant I, *i. e.* I am a servant). Self-subjection to a deity or a man; a devotional act; devotedness, devotion, or attention to a deity or man (Bp. 6, 10; 36, 56; 37, 53. 58; 44, 56; 49, 45). 2, a devotee (49, 1). — ದಾಸೋಹದಲ್ಲಮದೇವಿ. -ಅಲ್ಲಮದೇವಿ. N. (Bp. 12, 41). — ದಾಸೋಹಭಾವನೆ. The attitude, or deportment, of a pious devotee (Bp. 30, 3).

ದಾಸೋಹತರ dâsôhatana. = ದಾಸೋಹಭಾವನೆ. (Bp. 30, 3).

ದಾಸೋಹಿ dâsôhi. A devout servant or devotee (Bp. 1, 32; 25, 41).

ದಾಸ್ಯಣ dâsyaṇa. = ದಾಸಣ, q. v.

ದಾಹ dâha. (= ದಾವ 1). Burning, combustion, conflagration; internal heat; feverish heat. See ಕಾಸು, ಜುರ್ಜು, ಬೇಸುಡು; J. 14, 30. 2, ardent desire (My.). 3, thirst (My.; Tĕ.). — ದಾಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get an ardent desire; to become thirsty (My.).

ದಾಹನಿವಾರಣೆ dâha-nivâraṇĕ. Keeping off, checking, suppressing or quenching ardent desire or thirst (My.).

ದಾಹಶಮನ dâha-śamana. Allaying, appeasing, soothing, or stilling desire or thirst (My.).

ದಾಹಶಾನ್ತಿ dâha-śânti. = ದಾಹಶಮನ. (My.).

ದಾಹಿಸು dâhisu. To burn (v. i.), to cause heat (Bhâgavata 10, 18, 2).

ದಾಳ dâḷa. A die used in gaming (My.; Mhr. ದಾಳ, split pulse).

ದಾಳಿ dâḷi. See Mr. s. ಕೊಯಿಲು.

ದಾಳಿಂಬ dâḷimba. (Śmd. 29). Tbh. of ದಾಡಿಮ (Śmd. 371. 372; Ćt. II, 19; Nn. 50; Mr. 119; Śm. 24; My.). — ದಾಳಿಮ್ಮವಣ್. -ಸಣ್. A ripe dâḷimba (Râv. 10, 2).

ದಾಳಿಂಬರ dâḷimbara. = ದಾಳಿಮ್ಮ, etc. (C.).

ದಾಳಿಂಬರಿ dâḷimbari. = ದಾಳಿಮ್ಮರ. (My.; Si. 137).

ದಾಳಿಂಬೆ dâḷimbĕ. = ದಾಳಿಮ್ಮ. (My.; Si. 137; St. & Pl.).

ದಾಳಿಂಬ್ರ dâḷimbra. = ದಾಳಿಮ್ಮರ. (Ćb. 59. 60; My.).

ದಾಡಿಯಾ dâḍiâ. = ದಾಡಿ (in compounds). — ದಾಡಿಯಾದಾಡಿ. (Śmd. 220). A mutual assault. — ದಾಡಿದಾಡೂಳಿ. Rush and confusion; a confused sound (Bh. 2, 13, 50; 5, 1, 38; Mhr. ಧೂಳ್, confusion).

ದಾಡಿ dâḍi. = ಡಾಡಿ. Tbh. of ಧಾಟಿ (Śmd. 30. 220). An impetuous, desolating assault; an attack, a storm; a rush,

an incursion, an inroad (ಅವಸ್ಕನ್ದ, ಪ್ರಪಾತ Hlâ.; Mr. 287; ಲಗ್ಗೆ Bhn. 13; My.). ಆರಸನತ್ತಣಿಂ ದಾಂಟಿ ಬನ್ದುದು (Śmd. 160). See Bp. 44, 55; 56, 16; Bh. 2, 3, 37. 44; 2, 4, 5. 11; 2, 6, 1; Râm. 5, 8, 63; J. 8, 27; B. 4, 218; 5, 38. 52. 67; ಕಳ್ಳ-; s. ಖಡಿಲೆ. — ದಾಂಟಿ ಇಡಿಸು. To cause to make an attack, etc. (Č. Bp. 47, 22). — ದಾಂಟಿ ಇಡು. = ದಾಂಟಿಡು (Śmd. 63). To make an assault, etc. (Č. Bp. 47 sum. 47, 10; V. 4, 10; Râm. 1, 8, 31); to run or rush up to (Č. Bp. 6, 51). —ದಾಂಟಿಗಿಚ್ಚು. -ಕ್ಕಿಚ್ಚು. Fire that makes a desolating inroad (Râm. 5, 8, 59). — ದಾಂಟಿಡು. = ದಾಂಟಿ ಇಡು (Śmd. 63). To advance or rush far against (an enemy, etc.), etc. (ದೂರ ಧಾವನ Śmd. Dh.). See Čh. v. 36; Abh. P. 8, after 55; Mr. 365.

ದಿಕ್ dik. = ದಿಶ್. See Nn. s. ದಿಕ್ಕು.

ದಿಕ್ಕನೆ dikkanĕ. = ದಿಗ್ಗನೆ. Suddenly, all at once, quickly (Bp. 4, 58; 9, 30; 13, 24; 24, 6; 27, 8. 48; 31, 29; 32, 10; 35, 3; 36, 35; 44, 16; 46, 60. 67; 47, 8; 57, 80; Tu. ದಿಕ್ಕ).

ದಿಕ್ಕರಿ diś-kari. = ದಿಗ್ಗಜ. (ಕುಮುದ, ದಿಗ್ಗಜ Nn. 29). 2, the number 8 (Čh.).

ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲು dikkâ pâlu. (*i. e.* ದಿಕ್ಕ or ದಿಕ್ಕಿನ ಪಾಲು). See s. ದಿಕ್ಕು.

ದಿಕ್ಕಾಮಲ್ಲಿ dikkâmalli. A small tree, yielding a fragrant resin, Gardenia lucida Roxb. (St. & Pl.).

ದಿಕ್ಕು dikku. Tbh. of ದಿಶ್ (Śmd. 106). A point of the compass, direction (ಗೋ, ದಿತಿ Nn. 5; ಪಾಲಿ, ಆಸೆ 31; ಕಾಷ್ಠ, ದಿಶ್ 33; ಸ್ವಗೌರ್ವಧ, ದಿಶ್ 42; ಗೋಣ್ಬು, ದೆಸೆ, ದಿಶೆ Śm. 13; Kk. 16; My.). 2, refuge, protection, help (My.; Bp. 13, 5; 23, 29). ದಿಕ್ಕಿಗೆ (C.), ದಿಕ್ಕುಂಗೆ (Bp. 26, 26). — ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ (in every direction) ಹೋದರೂ ದುಃಖ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲು. A portion of, or a play-ball in the hands of, the quarters of the compass: dispersion in all directions; scattered, lost and ruined condition (My.; Tu.). ಆವರು ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲಾದರು or ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲಾಗಿ ಹೋದರು; ಆಸ್ತಿ ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲಾಯ್ತು (My.). — ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ. -ಇಲ್ಲದೆ. Refuge, etc. not existing. ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವ, a man who has nothing or nobody to depend upon (My.; B. 5, 201). ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ್ದು (ಅನಾಥ G.). ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯಗೆ ದೇವರೇ ಗತಿ. — ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ದೈವಾ ತಪ್ಪಿದ (Prvs.). — ದಿಕ್ಕುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Refuge, etc. to be destroyed or lost (My.). — ದಿಕ್ಕು ಪಾತಾರ. dupl. = ದಿಕ್ಕು ದಿವಾಣ. (My.). — ದಿಕ್ಕು ದಿವಾಣ. also -ದಿವಾನ. dupl. = ದಿಕ್ಕು No. 2. (My.). — ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆ. dupl. (Bp. 27, 72; 28, 66; 46, 47; 57, 50; 59, 52; My.).

ದಿಕ್ಕುಮ್ಬಿ diś-kumbhi. = ದಿಗ್ಗಜ. (R.).

ದಿಕ್ಚಕ್ರ diś-čakra. The horizon; the whole world (Čpr. 6, 70).

ದಿಕ್ತಟ diś-taṭa. = ದಿಗುತಟು. The horizon, the line of the horizon. (Bp. 51, 61; J. 23, 38).

ದಿಕ್ಪತಿ diś-pati. = ದಿಕ್ಪಾಲ. (My.).

ದಿಕ್ಪಾಲ diś-pâla. *The regent or guardian of a point of the compass or quarter of the world* (Bp. 54, 12; J. 15, 23). See ದಿಶಾಧಿಪ.

ದಿಕ್ಪಾಲಕ diś-pâlaka. = ದಿಕ್ಪಾಲ. (My.).

ದಿಕ್ಪ್ರದೇಶ diś-pradêśa. = ದಿಙ್ಮಣ್ಡಲ. (My.).

ದಿಕ್ಸನ್ಧಿ diś-sandi. The joints of the corners of the world (Č. Bp. 47, 31).

ದಿಗ digа. An imitative sound. — ದಿಗ ದಿಗ. rep. The noise occasioned by a quick motion of the feet in walking or dancing (My.). — ದಿಗ ದಿಗನೆ. With that noise (My.).

ದಿಗಧಿಪ diś-adhipa. = ದಿಕ್ಪತಿ. (My.).

ದಿಗನ್ತ diś-anta. The visible horizon; the end of space or of the earth (Bp. 38, 67; 46, 77; Abh. P. 13, 63). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ದಿಗಮ್ಬರ diś-ambara. Sky-clothed, clad by the regions of space: *unclad, stark naked.* 2, *a naked mendicant of the Jainas or Bauddhas,* a guru of the Jainas (Mr. 222). 3, Bhairava (Mr. 15).

ದಿಗಮ್ಬರಶ್ರೀಕ digambara-śrîka. A superior digambara (Čpr. 4, after 24).

ದಿಗರ್ digar. Also, additionally (Mhr., H.); another (My.; Br.). — ದಿಗರ್ ಜವಾಬು. Another answer, *i. e.* a contradictory, disagreeing answer (My.; Si. 74).

ದಿಗಲು digalu. = ದಿಗಿಲ್, etc. (My.). ದಿಗಲು ಪಡು (My.).

ದಿಗವಲೋಕನ diś-avalôkana. Looking into all directions (Čpr. 5, after 121).

ದಿಗಿಭ diś-ibha. = ದಿಗ್ಗಜ. (Čpr. 2, 52; Śśv. 4, 61).

ದಿಗಿಲ್ digil. ದಿಗಿಲು. = ದಿಗಲು, ದಿಗುಲು, ಧಿಗಿಲ್. Consternation, horror, alarm, fear (ಜಜ್ಜರಿತಪೈರ್ಯ Čt. I, 64; My.; Tĕ. ದಿಗುಲು; T. తిగిర్, తిగిల్; see తిళ్ళలు 1; ದಿಳ್ಳ). ದಿಗಿಲು ತಾಗದೆ, ಮಗಳು ಬತ್ತಿದಳು (Prv.). — ದಿಗಿಲು ದಿಗಿಲು. rep. — ದಿಗಿಲು ದಿಗಿಲೆನ್ನ್. -ಎನ್ನ್. To get greatly alarmed; to shiver, to tremble, to fear (Bp. 9, 3; 48, 10; 58, 61). — ದಿಗಿಲೆನ್ನ್. -ಎನ್ನ್. To get alarmed, etc. (Bp. 29, 32; J. 26, 24).

ದಿಗಿಸು digisu. To bring down, to let down, to lower (Tĕ. ದಿಂಗಿಂಚು, ದಿಂಚು, ದಿಮ್ಮು; R.; Tĕ. ದಿಗು, ದಿಗು, to come down, etc.; see ಇಬ್ 1 and *cf.* ತೆಂಗು 2).

ದಿಗೀಶ diś-îśa. = ದಿಕ್ಪಾಲ. (Bp. 24, 48).

ದಿಗೀಶ್ವರ diś-îśvara. = ದಿಗೀಶ. (Č. Bp. 6, 53).

ದಿಗು digu. Coming down, being lowered. — ದಿಗುಮತಿ. Disembarkation, importation, landing (Tĕ.; R.; see ಎಗು-).

ದಿಗು digu. Tbh. of ದಿಶ್.

ದಿಗುತಟ digu-taṭa. = ದಿಕ್ತಟ. (Bh. 6, 1, 42. 47; 6, 13, 6).

ದಿಗುನಿಚಯ digu-niċaya. The assemblage of the points of the compass (Bp. 8, 10).

ದಿಗುಬಲಿ digu-bali. Tbh. of ದಿಗ್ಬಲಿ. (Bp. 45, 28; Bh. 1, 8, 7; 6, 1, 22. 40).

ದಿಗುಮಣ್ಡಲ digu-maṇḍala. Tbh. of ದಿಙ್ಮಣ್ಡಲ. (Bp. 5, 14).

ದಿಗುಲು digulu. = ದಿಗಿಲು, etc. (My.).

ದಿಗ್ಗಜ diś-gaja. *A male elephant supposed to be placed at one of the eight quarters of the compass;* the 8 male elephants are: airâvata, puṇḍarîka, vâmana, kumuda, aṅjana, pushpadanta, sârvabhauma, supratîka (Mr. 57; see ದ್ವಿಪ).

ದಿಗ್ಗನೆ diggankĕ. = ದಿಕ್ಕನೆ. (My.; Tĕ.).

ದಿಗ್ಘತ diś-hata. Striking or touching the points of the compass (Bp. 38, 1).

ದಿಗ್ದನ್ತಿ diś-danti. = ದಿಗ್ಗಜ. (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ದಿಕ್ಕಿನಾನೆ Nn. 18; ದಿಗ್ಗಜ 61). 2, the number 8 (Čh.).

ದಿಗ್ದೇಶ diś-dêśa. The country in various directions; various regions, distant countries (B. 4, 28; My.).

ದಿಗ್ಧ digdha. *Smeared, anointed.* 2, *a poisoned arrow.*

ದಿಗ್ಬಂಧನೆ diś-bandhanĕ. Binding or fettering the points of the compass by mantras to keep off all evils (My.; Mhr.).

ದಿಗ್ಬಲಿ diś-bali. = ದಿಗುಬಲಿ. An offering to the regions of the sky, made daily by throwing boiled rice to them before the house, or, on festive occasions, by throwing pieces of the flesh of sheep or buffaloes and their blood, or at least red-colored rice, to them round temples and villages (My.).

ದಿಗ್ಭಯ diś-bhaya. Being alarmed with regard to the proper direction, confused about the quarters of the compass, etc. (ದ್ರುತ, etc., ದೆಸೆಗೆಟ್ಟವಂ Mr. 300; it is possible to read ದಿಗ್ಭಯದ್ರುತ).

ದಿಗ್ಭೇದ diś-bhêda. = ದಿಗ್ವಿವರ. (Nn. 77).

ದಿಗ್ಭ್ರಮಣ diś-bhramaṇa. Wandering about in every direction; turning from quarter to quarter, as one lost. See ಹೊಲಬುಗಿಡು.

ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ diś-bhramĕ. Consternation (My.).

ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಿ diś-bhrânti. = ದಿಗ್ಭ್ರಮಣ. (My.).

ದಿಗ್ಮೂಲೆ diś-mûlĕ. A corner or point of the compass (ಗೋಣ್ಯ ಓt. I, 42).

ದಿಗ್ರಮಣ diś-ramaṇa. = ದಿಗೀತ. (Bp. 54, 86).

ದಿಗ್ವಧು diś-vadhu. A point of the compass considered as a woman (My.).

ದಿಗ್ವರ diś-vara. = ದಿಗ್ರಮಣ. (Rśv. 5, 36).

ದಿಗ್ವಲಯ diś-valaya. = ದಿಙ್ಮಂಡಲ. (Kk. 101).

ದಿಗ್ವಾಚಕ diś-vâcaka. A term denoting direction (Śmd. 135).

ದಿಗ್ವಾಚಿ diś-vâci. = ದಿಗ್ವಾಚಕ. (Śmd. 134. 144).

ದಿಗ್ವಾರಣ diś-vâraṇa. = ದಿಗ್ಗಜ. (Bp. 11, 10).

ದಿಗ್ವಾಸಸ್ diś-vâsas. (= ದಿಗಮ್ಬರ). *Stark naked.* 2, *a Jaina or Bauddha mendicant* (ಸವಣ Hlâ.).

ದಿಗ್ವಿಜಯ diś-vijaya. The subjugation of various countries in all directions, universal conquest (Śmd. 163; Č. Bp. 47, 19; J. 2, 54; 29, 9. 22).

ದಿಗ್ವಿಧು diś-vibhu. A virgin widow re-married (ಪುನರ್ಭು, ಮದುವಾಡಿ ಕಾನ್ದೆ Mr. 303; *cf.* ವಿಧಪು).

ದಿಗ್ವಿವರ diś-vivara. One of the points of the compass (ಉತ್ತರ, ದಿಗ್ಭೇದ Nn. 77).

ದಿಂಕೆ diṅka. A nit, the egg of a louse. (R.).

ದಿಂಕು diṅku. A jump, a leap (*cf.* ಜಂಗು 2, etc.; Mhr., H. ಟಿಕಣೀ೦, to leap). **2,** skipping about in frolic, gambol (ಎರಲ್, ಗೊಣ್ಡುಗಳೊಳ್ ಬಿನದಿಪ ಆಟಂ Śs.). — ದಿಂಕಿಡು. -ಇಡು. To leap, to jump; to frisk, to gambol (ನೆಗೆ Ćt. I, 80; ದಾಣ್ಟು Kk. 71; ದಾಣ್ಟು, ಎಳ್ಳಿಸು, ಸರಿಸು, ಕೊಣಕಿಡು Śm. 31; Čpr. 5, after 39; Abh. P. 12, 17; 13, 114; Grj. 1, 96; 16, 34; 18, 6).

ದಿಙ್ನಾಗ diś-nâga. = ದಿಗ್ಗಜ. (Grj. 10, 74).

ದಿಙ್ಮಂಡಲ diś-maṇḍala. The circle of the quarters of the compass, the horizon; the compass, all regions or quarters. (My.).

ದಿಟ diṭa. = ದಿತ. Tbh. of ದಿಷ್ಟ. Truth; certainly, truly (ಸೂನೃತ, ಸಾತ್ಸತ್ Nn. 48, o. r. ದಿಶ; ಆಂಜಸಾ, ಸಿಬದ್ಧಿ 129, o. r. ದಿಶ; ಆಪಿ Mr. 534; ಸತ್ಯ Bhn. 35; ವಲಂ, ನೆನಸು, ವೆಜಿಂ Kk. 48, o. r. ದಿತ; ನೆನಸು 77. 87; ಸಿಕ್ಕುವ, ನಿನದ, ನನ್ನಿ, ನನಸು or ನೆನಸು, ವಲಂ, ವೆಜಿಂ, ದಲ್, ಸಾಜ Śm. 34; My.). See ನನಸು; Si. 59. 299. 420; Čpr. 1, 128; 3, 63; Bp. 38, 65; 61, 8; J. 7, 60. — ದಿಟಮಾತು. A true word (ಸೂನೃತ Mr. 84).

ದಿಟನಾಮ diṭa-nâma. A noun of which the meaning is clearly exhibited or well-known (but of which the etymology is not apparent at the first sight, Śmd. 94. 95).

ದಿಟಪುಟ diṭa-puṭa. (Tbh. of ದೃಷ್ಟಪುಷ್ಟ). Courage, boldness (Bp. 28 sum.). 2, stout, robust (My.).

ದಿಟ್ಟ diṭṭa. = ದಿಟ್ಟ. Tbh. of ದೃಷ್ಟ. Bold, courageous; impudent; strong, powerful (ದೃಷ್ಟ, ದೃಷ್ಟ್ಯ, ವಿಯಾತ Nr.; ಧೀರ Bhn. 36; My.). See ಕಡು-; Bp. 17, 8; J. 8, 8; Prvs. s. ಪುಟ್ಟು, ಮುಟ್ಟು 1.

ದಿಟ್ಟಗಾಣಿ diṭṭa-gâṇa. A courageous, bold man (My.).

ದಿಟ್ಟತನ diṭṭatana. Boldness; (energy); impudence (ಕಡ್ಡಿ Čt. II, 38; Bp. 40, 27; Bh. 2, 2, 114; My.; B. 3, 54; Si. 359; ದಾರ್ಢ್ಯ G.).

ದಿಟ್ಟಿ diṭṭi. = ದಿಷ್ಟಿ 2. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿ. (ಆಚ್ಚಿ, ಆಲಿ Kk. 32; Śm. 70; Čpr. 6, 47; 7, 144. 155; My.). ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ನೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (Śmd. 266). See ಜಗ-, and ಪರಿ-, s. ಪರ 3. 2, (Tbh. of ದಿಷ್ಟಿ 1), the measure of two galigĕs (ಎರಡು ಗಟಿಗೆ Mr. 64). — ದಿಟ್ಟಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಕಂಗೆಡು. To be blinded, confused, etc. (J. 19, 30). — ದಿಟ್ಟಿಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. A side-glance (J. 33, 22). — ದಿಟ್ಟಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To appear (J. 18, 35). — ದಿಟ್ಟಿವರಿವರಿ. -ಪರಿ ಪರಿ. The eye or sight to go or be turned repeatedly towards an object (J. 3, 9). — ದಿಟ್ಟಿವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. The lustre of the eye (Čpr. 3, after 102). — ದಿಟ್ಟಿ ಸಾರ್. To approach the sight, to come before the eye (Bp. 3, 21).

ದಿಟ್ಟಿಬಿಸ diṭṭi-bisa. = ದಿಟ್ಟಿವಿಸ. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿವಿಷ (Śmd. 376).

ದಿಟ್ಟಿವಿಸ diṭṭi-visa. = ದಿಟ್ಟಿಬಿಸ. An evil eye (Čpr. 6, 107).

ದಿಟ್ಟಿಸು diṭṭisu. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿಸು. To see, to sight; to look at; to view, to inspect, etc. (Bp. 5, 33; 11, 15; 14, 18; 28, 49; 38, 50; 42, 6; 44, 41; 48, 22; 60, 29; B. 3, 18; 4, 12. 21; 5, 165).

ದಿಟ್ಟು diṭṭu. = ದಿಟ್ಟ. Boldness, etc. — ದಿಟ್ಟುಳ್ಳವ. -ಉಳ್ಳವ. A courageous, etc. man (Bh. 8, 23, 43, o. r. ತಟ್ಟುಳ್ಳವ; B. 5, 141).

ದಿಟ್ಟೆ diṭṭĕ. A bold, impudent woman (Bp. 23, 19; 40, 56; J. 31, 6; My.).

ದಿಠ diṭha. = ದಿಟ, q. v. (ಯಥಾರ್ಥಂ, ಯಥಾಯಥಂ Nr.). ದಿಠದು ದು (ನಿಃಶಾತ್ಯ, ಆನವಸ್ಥಿತಿ Hlâ., o. r. ನಿಶೋಧ್ಯ). ದಿಠದ ನುಡಿ (ಸತ್ಯ, etc. Nr.).

ದಿಡ diḍa. = ದುಡ. Tbh. of ದೃಢ. (My.; T., M. ತಿಡ). Firm, strong, etc.; firmness, strength; reliableness, truth (My.). — ದಿಡಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become firm, established, strong, etc. (My.).

ದಿಡ್ಡಿ diḍḍa. = ದಿಡ್ಡು, etc. (Si. 82, *only* in Si.).

ದಿಡ್ಡಿ diḍḍi. = ಜಡ್ಡಿ, ದಿಡ್ಡೆ. A wicket; a hole in a wall expressly made for egress or ingress; a sally port (Č. Bp. 42, 28; Si. 110; My.; Tĕ.; T. ತಿಟ್ಟಿ; Mhr. ದಿಣ್ಡಿ, ದಿಣ್ಡೀ). — ದಿಡ್ಡಿಬಾಗಿಲು. A sally port; a wicket (My.).

ದಿಡ್ಡು diḍḍu. = ತಿಟ್ಟು 1, etc. An eminence, an elevation; a hillock (My.).

ದಿಡ್ಡೆ didḍĕ. = ದಿಡ್ಡಿ, etc. (Ć. Bp. 42, 26. 28).

ದಿಣ್ಡ dinḍa. (= ದಿಣ್ಡಿಗ). N. of tree (Râghĕ. 17, 54). **2,** = ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆ, q. v. (Tĕ. ದಿಣ್ಟೆನೆ, Hedysarum alhagi = ಗಿರಿಕರ್ಣಿ).

ದಿಣ್ಡಿಗ dinḍiga. = ದಿಣ್ಡಿಗ, etc. (My.).

ದಿಣ್ಡಿಲ dinḍila. N. of a tree (= ದಿಣ್ಡಿಗ My.; ಅರಟು, ಆಲಲು, ಜುಕ್ಷ, ಕಟ್ಟಿಂಗ, ಟುಣ್ಟುಕ, ದೀರ್ಘವೃನ್ತ, ಪತ್ರೋರ್ಣ, ಮಣ್ಡಿಕಪರ್ಣಿ, ಶ್ಯೋನಾಕ G.). — ದಿಣ್ಡಿಲಬೂಮಿ. (B. 3, 46).

ದಿಣ್ಡಾಲ dinḍâla. = ದಿಣ್ಡಿಗ, etc. (Śĕv. 3, 32).

ದಿಣ್ಡಿಗ dinḍiga. = (ದಿಣ್ಡಿ), ದಿಣ್ಡಿಗ, ದಿಣ್ಡಿಲ, ದಿಣ್ಡಾಲ, ದಿಣ್ಟುಗ, ದಿಣ್ಟುಂ. The tree Anogeissus latifolia, which yields a hard, white, clear gum (My.).

ದಿಣ್ಡಿಗತನ dinḍigatana. Gadding, rude conduct, naughtiness (My.; *cf.* Mhr. ಢಿಣ್ಡ).

ದಿಣ್ಡು dinḍu. = ದಿಣ್ಡೆ. A heap (Bh. 6, 8, 13; Râm. 6, 30, 14; Tĕ. ದಿಣ್ಡು, much); a roundish mass or piece (Abhâ. 2, 81); a roundish big stone (My.); a bundle of wood or grass (My.); a bale of cloth (My.; Tĕ.; M. ತಿಣ್ಡು; Mhr. ದಿಣ್ಡು). **2,** the block of wood used for a kuṇṭĕ; the pole or handle of a plough (ನೇಗಲಿಯ ದಿಣ್ಡು, ಈಷಾ G.); a log of timber. **3,** the stem or trunk of a tree (from the root to the branches, My.). ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬು ಪರ್ಯನ್ತರಮರ್ದ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಡು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಸ್ಕನ್ಧ Nr.). **4,** the thread-like centre of an orange, etc. (My.); the inside stalk or heart of a plantain tree (My.; B. 2, 37). **5,** thickness, stoutness; strength; pride; nutritiousness (My.). ದಿಣ್ಡು ದಣ್ಡದ ಹಾಗೆ ಇದ್ದರೂ ದಣ್ಡಿಗೆಗೆ ಆದೀತೇ?—ದಿಣ್ಡಾಳುಗಳನ್ನು ಕರೆದರೆ ಮಿಣ್ಡಾದ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುತ್ತದೆ (Prvs.). — ದಿಣ್ಡು ಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To throw down like a log of timber or a trunk (J. 4, 56; 7, 37; 21, 39). — ದಿಣ್ಡು ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall down like a log (Bh. 4, 2, 60. 66; 8, 19, 72; J. 31, 65). — ದಿಣ್ಡು ದಡು. -ತಡು. To deprive (one) of strength, to take away the pride or beauty (Bp. 51, 69; Bh. 8, 7, 11; 8, 11, 45; J. 24, 16). — ದಿಣ್ಡು ದಡು'ಸು. -ತಡು'ಸು. To cause to deprive of strength, etc. (Ć. Bp. 24, 29). — ದಿಣ್ಡು ಮೆಯ್ಯಿ. A stout, strong body (My.). — ದಿಣ್ಡು ರುಳು. -ಉರುಳು. To roll down (v. i.) like a log of wood or trunk (J. 7, 62). — ದಿಣ್ಡು ರುಳ್ಚು. -ಉರುಳ್ಚು. To cause to roll down like a log or trunk (Ć. Bp. 11, 11; J. 22, 20). — ದಿಣ್ಡು ನಾಯ್. -ಪಾಯ್. To go or rise straight up like the stem of a tree, as a horse on the hind legs (Śĕv. 6, after 11; 13, 82).

ದಿಣ್ಡುಕ dinḍu-uka. (Śmd. 239). A stout man (?).

ದಿಣ್ಡುಗ dinḍuga. = ದಿಣ್ಡಿಗ, etc. (My.).

ದಿಣ್ಡೆ dinḍĕ. = ದಿಣ್ಡು. A roundish big stone. See Prv. s. ಬಣ್ಡೆ 2.

ದಿಣ್ಡೆಗಿತ್ತಿ dinḍĕ-gitti. A gad-about, a rude, naughty woman (My.; *cf.* ದಿಣ್ಡಿಗತನ).

ದಿಣ್ಡ್ಲು dinḍlu. = ದಿಣ್ಡುಗ, etc. (My.).

ದಿಣ್ಣೆ dinṇĕ. = ದಿನ್ನೆ. A rising ground, an eminence; a bank, an islet (My.; Si. 83. 100. 457; see ತಿಟ್ಟು 1). ಮಳಲ ದಿಣ್ಣೆ (ಸೈಕತ, ಪುಲಿನ, ಪ್ಪೀನ Hlâ.). **2,** a heap (Si. 107. 112. 490; *only* in Si.).

ದಿತ dita. 1. *Cut, cut-off, divided.*

ದಿತ dita. 2. Bound, tied. See ಸನ್-.

ದಿತಿ diti. *Diti,* a daughter of Daksha, the wife of Kaśyapa and *the mother of the Daityas.*

ದಿತಿಜನ diti-jana. = ದಿತಿಸುತ. (Bp. 16, 3).

ದಿತಿಪುತ್ರ diti-putra. = ದಿತಿಜನ. (My.).

ದಿತಿಸುತ diti-suta. *A Daitya.*

ದಿತಿಸೂನು diti-sûnu. = ದಿತಿಸುತ. (My.).

ದಿದೀವಿ didīvi. = ದೀದಿವಿ. *Boiled rice* (ಕೂಯ್ Hlâ.).

ದಿದ್ಯುತ್ didyut. Shining, blazing, bright. (Râv. 13, 92).

ದಿಧಿಷು didhishu. Trying to obtain; a suitor; a husband; *the second husband of a woman twice married.* 2, *a virgin widow remarried.*

ದಿಧಿಷೂಪತಿ didhishû-pati. The husband of a woman remarried. (R.).

ದಿನ dina. = ಜನ 2. *A day.* 2, the number 30 (Mr. 348). ದಿನ ಜೋಗಿ ಮದ್ದೀನಾಲವೇ? (Prv.). — ದಿನಗಟ್ಲೆ. -ಕಟ್ಲೆ. A day's period: daily (My.). — ದಿನಗಳೆ. -ಕಳೆ. To spend a day or days (B. 5, 193). 2, a day or days to be spent or pass away (J. 11, 29). — ದಿನಗೂಲಿ. -ಕೂಲಿ. Daily hire (B. 4, 142; My.). — ದಿನದನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As usual (B. 4, 138; My.). — ದಿನದ ಹಾಗೆ. = ದಿನನನ್ತೆ. (B. 4, 57; My.). — ದಿನ ದಿನ. rep. Daily. ದಿನ ದಿನ ಶನಿ ಕಾಡಿದರೆ ಬಾಡೋದು ಯಾವಾಗ?—ದಿನ ದಿನ ಸಾಯುವವರಿಗೆ ಅಯವರು ಯಾರು? (Prvs.). See Bp. 11, 23; 27, 3; 29, 11; 30, 5; 39, 7; 43, 60; 48, 16; 58, 23. — ದಿನ ದಿನಕೆ. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ. Day by day, daily (Bp. 3, 4; 4, 28; B. 4, 154. 208). — ದಿನನ್ದಪ್ಪ. -ಂತಪ್ಪ. A day to fail (Ć. Bp. 47, 17). — ದಿನವೊನ್ದಕ್ಕೆ. -ಒನ್ದಕ್ಕೆ. In a day; for a day (B. 4, 209; My.).

ದಿನಕರ dina-kara. Making day or light; *the sun.* 2, the number 12 (Čh.).

ದಿನಕರಾತ್ಮಜೆ dinakara-âtmajĕ. The daughter of the sun: *the Yamunâ* or Jumnâ river.

ದಿನಚರಿ dina-cari. A ślôka in honour of the founder of one's sect, daily to be repeated before dinner (My.).

ದಿನಚರ್ಯೆ dina-caryĕ. The daily due observance of all rites (My.). 2, an official journal (Mhr.; My.).

ದಿನದೀಪ dina-dîpa. A lamp lighted by day. ದಿನದೀಪದನ್ತೆ ದಶಾಹೀನನು (Prv.).

ದಿನನಾಥ dina-nâtha. The lord of the day: the sun (Čpr. 8, 18). 2, the number 12 (Čh.).

ದಿನಪ dina-pa. = ದಿನನಾಥ. (ಆರ್ಯ Mr. 503). 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, the number 12 (Čh.).

ದಿನಪಕುಲ dinapa-kula. = ಸೂರ್ಯವಂಶ. (J. 18, 41).

ದಿನಪೂರ್ತಿ dina-pûrti. -ಪೂರ್ತೆ. A day's completion: for a day only (My.; B. 4, 53).

ದಿನಪ್ರಮಾಣ dina-pramâṇa. = ದಿನಮಾನ. (My.).

ದಿನಪ್ರತಿ dina-prati. = ದಿನಮ್ಪತಿ. (Bp. 14, 22; My.).

ದಿನಮಣಿ dina-maṇi. The jewel of day: *the sun* (Śmd. 385; Bp. 61, 70; Kk. 96).

ದಿನಮಾನ dina-mâna. The length of day (B. 5, 305; My.).

ದಿನಮುಖ dina-mukha. The early morning, dawn (Čpr. 8, 101).

ದಿನಮ್ಪ್ರತಿ dina-m-prati. Every day, daily (My.; Bp. 13, 19; 25, 13; 30, 7; 34, 17; 43, 19. 34; 44, 4. 24; B. 4, 73).

ದಿನರಾಜ dina-râja. = ದಿನಪ. (Bp. 10, 30).

ದಿನಲಕ್ಷ್ಮಿ dina-lakshmi. = ದಿನಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ. (Abh. P. 9, 161).

ದಿನವರ್ತನೆ dina-vartanĕ. A daily allowance or fee, for astrologers, priests, etc. (My.).

ದಿನವಹಿ dina-vahi. A diary, a day-book (My.). 2, daily (My.).

ದಿನವಾರು dina-vâru. Daily (My.).

ದಿನಸಿ dinasi. = ಜಿನಸಿ. Grain (My.).

ದಿನಸು dinasu. = ಜನಸು, etc. (My.).

ದಿನಾ dinâ. 1. Daily (My.; B. 1, 20. 21; B. 4, 57).

ದಿನಾ dinâ. 2. Abbreviation of ದಿನಸು. — ದಿನಾ ದಿನಸು. rep. (My.).

ದಿನಾಗ dinâga. = ದಿನಾ 1. (My.).

ದಿನಾಗಲು dinâgalu. = ದಿನಾಗ. (My.).

ದಿನಾಧಿನಾಯಕೆ dina-adhinâyaka. = ದಿನಾಧಿಪ. (Čpr. 8, 7).

ದಿನಾಧಿಪ dina-adhipa. = ದಿನಪ. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದಿನಾನ್ತ dina-anta. *The close of the day, evening,* sun-set.

ದಿನಾಲು dinâlu. = ಜಿನಾಲು, ದಿನಾಗಲು. (My.; B. 1, 10. 12. 19); ದಿನಾಲೂ = ದಿನಾಲು (My.; B. 2, 12).

ದಿನಾವಸಾನ dina-avasâna. = ದಿನಾನ್ತ. (My.).

ದಿನಿಸು dinisu. = ದಿನಸು, etc. (My.). — ದಿನಿಸು ದಿಪ್ಪಟಿ. dupl. (My.).

ದಿನುಸು dinusu. = ದಿನಿಸು. (My.).

ದಿನೇನ್ದ್ರ dina-indra. = ದಿನಪ.

ದಿನೇನ್ದ್ರಕಾನ್ತ dinêndra-kânta. = ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ. (Bp. 1, 40).

ದಿನೇಶ dina-îśa. = ದಿನೇನ್ದ್ರ. (ಜಗ Mr. 511). 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, the number 12 (Čh.).

ದಿನೇಶಹಯ dinêśa-haya. The (seven) horses of the sun. 2, the number 7 (Čh.).

ದಿನ್ನೆ dinnĕ. = ದಿಣ್ಣೆ. (My.; Tĕ. ತಿನ್ನೆ, ತೀನೆ; B. 4, 66. 204). ದಿನ್ನೇ ಮೇಲೆ ಮದಿ ಹೊಯ್ದರೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬರುವದು (Prv.). See Prv. s. ನೀರು. — ದಿನ್ನೆಕಟ್ಟು. = ದಿನ್ನೆ. (My.). — ದಿನ್ನೆ ತಗ್ಗು. Hill and dale (My.).

ದಿಬ್ಬ dibba. = ದಬ್ಬು. An eminence, a hillock, etc. (My.; B. 3, 10; 5, 55. 136. 174. 198).

ದಿಬ್ಬ dibba. Tbh. of ದಿವ್ಯ. (Abh. P. 15, 10).

ದಿಬ್ಬಣ dibbaṇa. 1. (= ಸಿಬ್ಬಣಿ, q. v.). A nuptial procession, especially of the friends and relatives of the bridegroom (Râm. 1, 16, 13. 43; My.).

ದಿಬ್ಬಣ dibbaṇa. 2. A wooden stopple or cork (My.; Tĕ. ದಿಬ್ಬಡ, ದಿಬ್ಬಣಿ, ದಿಮ್ಮಿ; *cf.* ತಿಮ್ಬು 2?).

ದಿಬ್ಬು dibbu. = ದಿಬ್ಬ. (My.).

ದಿಬ್ಯ dibya. Tbh. of ದಿವ್ಯ. An ordeal (ಕೋಶ Nn. 52; wrongly written also ಕ್ರೌಶ, q. v.). ದಿಬ್ಯದ ತೊಲೆ, the balance used at ordeals (ಘಟ Nr.).

ದಿಮ್ dim. A sound in imitation of tingling or ringing. — ದಿಮ್ಮಿಡು. -ಇಡು. To cause tingling or ringing. ದಿಮ್ಮಿಡುವ ಘಣಘಣಾ ಎನ್ನು ಗನ್ಟೆಯ ರವಕ್ಕೆ ಬೆರ್ಮಿ ಗೊಳುತ (Dp. 53, 4). — ದಿಮ್ಮೆನ್ನ್. -ಎನ್ನ್. To tingle or ring, as the head, the ears (My.; Tĕ.; Č. Bp. 47, 31).

ದಿಮಾಕು dimâku. Haughtiness, inflation, airs of consequence (My.; Mhr., H. ದಿಮಾಖ).

ದಿಮಿ dimi. = ಗಿಮಿ, q. v. (My.). **2,** = ದೀನ್, the sound produced by the quick motion of the feet in dancing (My.; *cf.* ದಿಗ). — ದಿಮಿ-ಕಿಟಿ, ದಿಮಿಕಿಟಿ-ಧೋ, sounds used in beating time in music (My.).

ದಿಮ್ಬು dimbu. = ದಿಮ್ಮು. A pillow for the head or for the back (My., see ಒಡಿಗು-, ತಲೆ-; Tĕ. ದಿಣ್ಡು). **2,** the pericarp of a lotus (*only* in Si.). ತಾವರೇ ಮಣಿಯಿರುವ ಹುವ್ವಿನೊಳಗಣ ದಿಮ್ಬು (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಪದ್ಮಬೀಜಕೋಶ Si. 407).

ದಿಮ್ಮಗೆ dimmagĕ. = ದಿಮ್ಮನೆ 1. Strongly; loudly; strong. ಅವನು ದಿಮ್ಮಗೆ ಇದ್ದಾನೆ (My.). ದಿಮ್ಮಗೆ ಕೂಗು! (My.).

ದಿಮ್ಮನೆ dimmanĕ. 1. Strongly; firmly (Bh. 2, 3, 9; Râm. 1, 16, 18). ದಿಮ್ಮನೆ ಹಿಡಿ! (My.).

ದಿಮ್ಮನೆ dimmanĕ. 2. With a sound that makes the ears ring (Bp. 22, 43).

ದಿಮ್ಮಿ dimmi. An eminence, an elevated spot (Si. 207. 208. 269; *only* in Si.). **2,** the stem or trunk of a tree (120, *cf.* ದಿಣ್ಡು; *only* in Si.). **3,** a log of wood ready for sawing (My.). **4,** a bulbous object, a bulb (Si. 95; *only* in Si.). **5,** a thick, strong covering. ಎದೆಗೆ ರಕ್ಷಕವಾದ ತೊಗಲ ದಿಮ್ಮಿ (ತ ನುತ್ರ, ಕವಚ, etc. Si. 279).

ದಿಮ್ಮಿ dimmi. Demi (My., in printing offices).

ದಿಮ್ಮಿತು dimmitu. That is thick or strong (Bp. 27, 44); that is big, eminent, or great (ಪಿರಿದು Čt. I, 22; Bp. 55, 33).

ದಿಮ್ಮಿದ dimmida. An eminent person; a Brâhmaṇa (ಸಯ್ದು, ಗನಹ, ನೇರಿದ, ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ, ದ್ವಿಜ Kk. 34; Šm. 52; J. 4, 22).

ದಿಮ್ಮಿದುದು dimmidudu. = ದಿಮ್ಮಿತು. Bigness, importance, greatness, dignity (ಬಿಣ್ಪು, ಗೌರವ Čt. II, 79).

ದಿಮ್ಮು dimmu. 1. Giddiness, confusedness (My.; Tĕ.; *cf.* ದಿಮಿ). See ತಲೆ-. — ದಿಮ್ಮು ಹತ್ತು. Giddiness, etc. to come over one (My.). — ದಿಮ್ಮೇಱು. -ಏಱು. = ದಿಮ್ಮು ಹತ್ತು. (My.).

ದಿಮ್ಮು dimmu. 2. To push, shove (My.; *cf.* ದಬ್ಬು, ದೂಡು).

ದಿರ್ da4-ir2. An affix for the formation of the masculine and feminine plural, *e. g.* ಇವಳ್ದಿರ್, ಇವನ್ದಿರ್, ಅವನ್ದಿರ್ (Šmd. 120), ಅಣ್ಣನ್ದಿರ್, ಅಕ್ಕನ್ದಿರ್, etc. (124. 126; *cf.* ಎರ್).

ದಿರವೇವು diravêvu. Tbh. of ದ್ರವ್ಯ (ದ್ರವ್ಯತ, S. Mhr.).

ದಿರ್ದಿನೆ dirṛanĕ. = ದಡ್ಡನೆ, etc. (J. 6, 52).

ದಿಲ್ dil. The heart, the mind (My.; Mhr., H. ದಿಲ).

ದಿಲೀಪ dilîpa. N. of a king and ancestor of Râma. (Râm. 1, 16, 23).

ದಿವ್ div. Splendour; *heaven*, the sky, the air; day, the day.

ದಿವ diva. (Šmd. 106). *Heaven* (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 7); the sky, air, atmosphere. 2, day, a day (ದಿನ, ಪಗಲ್ Mr. 65). 3, a certain metrical foot (Čh.). ದಿವ ರಾತ್ರಿ, day and night (Dp. 4).

ದಿವವೈದ್ಯ diva-vaidya. A physician of svarga. ದಿವವೈದ್ಯರ್ (ದಸ್ರರ್, ಅಶ್ವಿಯರ್ Mr. 23).

ದಿವಸ್ divas. = ದಿವಸ. See ದ್ಯಸ್.

ದಿವಸ divasa. = ದೆವಸ, ದೇವಸ. *A day* (ಪಗಲ್ Šm. 18). ದಿವಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪವನವಾಗುವದು (Prv.). — ದಿವಸ ಕಳೆ. = ದಿನಗಳೆ. (B. 5, 124). — ದಿವಸಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To procrastinate (C.). — ದಿವಸ ದಿವಸ. rep. = ದಿನ ದಿನ. ದಿವಸ ದಿವಸಕೆ (Č. Bp. 47, 7). — ದಿವಸ ಹತ್ತು. Days to be required, (it takes...days, C.). ಎಲಾ ಯತಿಯ ಈ ಪಟ್ಟಣದಿನ್ದ ಆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದುವೋ, ಅವುಗಳಕ್ಕನ್ತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ದಿವಸಗಳು ಈಗ ಎಲಾಯತಿಯನ್ನ ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 226). — ದಿವಸ ಹಿಡಿ. = ದಿವಸ ಹತ್ತು. (My.). ಮುಪ್ಪಿನ್ನ ಕಾತಿಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೋ, etc. (B. 5, 227).

ದಿವಸಕರ divasa-kara. = ದಿನಕರ. 2, the number 12 (Čh.).

ದಿವಸಮುಖ divasa-mukha. The beginning of day: *day-break, dawn.*

ದಿವಸಲಕ್ಷ್ಮಿ divasa-lakshmi. The wealth contained in days (Abh. P. 9, 165).

ದಿವಸವಲ್ಲಭ divasa-vallabha. = ದಿವಸಾಧಿಪ No. 1. (J. 23, 20).

ದಿವಸವ್ಯಾಪಾರ divasa-vyâpâra. = ದಿನಡಯೆ No. 1. (Čpr. 5, after 121).

ದಿವಸಾಧಿಪ divasa-adhipa. = ದಿನಾಧಿಪ. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದಿವಸಾನ್ತ divasa-anta. The end or close of day, evening. ದಿವಸಾನ್ತಮಪ್ಪ ಇರುಳು (ನಾಯಂಕಾಲ Mr. 66).

ದಿವಸೇನ್ದ್ರ divasa-indra. = ದಿವಸೇಶ. (Čpr. 3, 98; Grj. 3, after 69).

ದಿವಸೇಶ divasa-îśa. = ದಿನೇಶ. (Bp. 24, 48).

ದಿವಸ್ಪತಿ divas-pati. The lord of heaven: *Indra.*

ದಿವಾ divâ. *By day;* the day.

ದಿವಾಕರ divâ-kara. The day-maker: *the sun.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದಿವಾಕೀರ್ತಿ divâ-kîrti. *A barber* (ಕ್ಷೌರಕ, ನಾವಿದ Nn. 152). 2, *a man of a low caste, a Caṇḍâla* (ಪೊಲೆಯ 152; ಹೊಲೆಯ Mr. 479). 3, a shoemaker (ಚರ್ಮಕೃತ್, ಮುಚ್ಚಿಗ 152).

ದಿವಾಣ divâṇa. = ದಿವಾನ, (ದಿವಾನು). A prime minister (Br., Mhr., H.); the officer in charge of the revenue-administration of a district (Mhr., H.). 2, a royal hall; a court of justice (My.; Mhr., H.). 3, the sarkâr or government (My.; Mhr., H.).

ದಿವಾಣಗಿರಿ divâṇa-giri. = ದಿವಾನಗಿರಿ. The office or business of a divâṇa (B. 5, 87; Mhr.).

ದಿವಾಣಿ divâṇi. Civil, as a court or case (B. 5, 265; Mhr.).

ದಿವಾನ divâna. = ದಿವಾಣ No. 1. (My.; Si. 256; B. 4, 139).

ದಿವಾನಗಿರಿ divâna-giri. = ದಿವಾಣಗಿರಿ. (My.).

ದಿವಾನಾ divânâ. Mad; foolish (Mhr., H.; My.).

ದಿವಾನ್ಧ divâ-andha. Blind by day. 2, an owl (My. Amara).

ದಿವಾನ್ಧಕೆ divâ-andhaki. The musk-rat (ಸೊಣ್ಡೀ ಇಲಿ G.).

ದಿವಾಭೀತ divâ-bhîta. Timid by day. 2, an owl (My. Amara). 3, a thief.

ದಿವಾಭೀತಿ divâ-bhîti. A person timid by day (My.).

ದಿವಾಮಧ್ಯ divâ-madhya. Midday, noon. (My.).

ದಿವಾರಾತ್ರ divâ-râtra. Day and night. (My.).

ದಿವಾರಾತ್ರಿ divâ-râtri. Day and night (My.; J. 27, 17). 2, day or night.

ದಿವಾಲ್ divâl. A wall (My.; Mhr., H.).

ದಿವಾವಸಾನ diva-avasâna. *The end or close of day.*

ದಿವಾಳಿ divâḷi. 1. Tbh. of ದೀಪಾವಳಿ. (C.).

ದಿವಾಳಿ divâḷi. 2. Bankruptcy (My.; Mhr. ದಿವಾಳೂ, ದಿವಾಳೇಂ; Br. ದಿವಾಲಾ). See Prvs. s. ಸಿವಾಳಿ. — ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆ. To become bankrupt or insolvent (My.).

ದಿವಾಳಿಖೋರ divâḷi-khôra. A prodigal, a spendthrift (My.; Mhr. ದಿವಾಳಖೋರ). 2, a bankrupt (My.).

ದಿವಿ divi. In heaven, in the sky (Sk.). 2, heaven, the sky (not Sk.; My.; Bp. 1, 38; 21, 17; 32, 35); day (My.).

ದಿವಿಜ divi-ja. Born in heaven; a deity (Nn. 1; Šmd. 266). 2, a certain metrical foot (Čh.). — ದಿವಿಜ ಗಿವಿಜ. reit. (Bp. 54, 5).

ದಿವಿಜಕಲ್ಪಲತೆ divija-kalpalatĕ. N. of a vritta (Čh.).

ದಿವಿಜತೆ divijatĕ. The state of being a deity (Čpr. 4, 91).

ದಿವಿಜದೀರ್ಘಿಕೆ divija-dîrghikĕ. A divine tank (Čpr. 5, after 42).

ದಿವಿಜಧೇನು divija-dhênu. The celestial cow (Bp. 38, 40).

ದಿವಿಜಪದ divija-pada. The sky (J. 31, 10);—svarga (My.).

ದಿವಿಜಪುರ divija-pura. Heaven. 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, N. of a village in Mysore (J. 10, 54).

ದಿವಿಜಸಿನ್ಧು divija-sindhu. The celestial Ganges (My.).

ದಿವಿಜಾಂಗನೆ divija-aṅganĕ. A celestial female, a courtezan of svarga (Šmd. 82. 109. 112. 121).

ದಿವಿಜಾರಿ divija-ari. A râkshasa (My.).

ದಿವಿಜೆ divi-jĕ. A female deity (Bp. 10, 31).

ದಿವಿಜೇನ್ದ್ರ divija-indra. The chief of the gods: Indra; Brahmâ; Vishṇu; Śiva. (Nn. 1; J. 30, 24).

ದಿವಿನಾಯಕ divi-nâyaka. Indra (My.).

ದಿವಿಭಾಗ divi-bhâga. The sky (J. 12, 7).

ದಿವಿಷದ್ divi-sad. Sitting or dwelling in heaven: *a deity.*

ದಿವೌಕಸ್ diva-ôkas. Dwelling in heaven: *a deity.* 2, *the bird Cuculus melanoleucus,* the Čâtaka. 3, *a deer.* 4, *a bee.*

ದಿವ್ಯ divya. (Šmd. 181). = ದಿವ್ಯ, ದಿಬ್ಬ. Brilliant; divine, heavenly, celestial; charming, beautiful, excellent. 2, *an ordeal.* 3, a fragrant resin. — ದಿವ್ಯಕಳೆ. Divine lustre (My.). — ದಿವ್ಯವ್ವಿಡಿ. -ಂಂಪಿಡಿ. To undergo an ordeal (Čpr. 5, 130).

ದಿವ್ಯಗಾಯನ divya-gâyana. *A celestial musician, a Gandharva.*

ದಿವ್ಯತರ divya-tara. Uncommonly beautiful (Šśv. 4, 52).

ದಿವ್ಯಾಂಗ divya-aṅga. A charming member; having charming members (Bp. 57, 61).

ದಿವ್ಯೋಪಪಾದುಕ divya-upapâduka. Divinely born, celestial; *a divine being.*

ದಿಶ್ diś. = ದಿಕ್, ದಿಕ್ಕು, ದಿಗು. Pointing out or to. 2, direction pointed at, *a point of the compass, quarter, region;* direction; place, space, part. 3, an indication; a hint; *an example*; precept, order; manner, method. 4, the number 8 (Ch.); the number 10.

ದಿಶ diśa. A point of the compass (Bp. 16, 30).

ದಿಶಕರಿ diśâ-kari. = ದಿಕ್ಕರಿ. 2, the number 8 (Ch.).

ದಿಶಾಗಜ diśâ-gaja. = ದಿಶಾಕರಿ. 2, the number 8 (Ch.).

ದಿಶಾಧಿಪ diśâ-adhipa. = ದಿಕ್ಪಾಲ. The guardians are: surarâja, agni, kâla, niruti, varuṇa, maruta, arthêśa, îśa (Mr. 57).

ದಿಶಾನ್ತ diśâ-anta. = ದಿಗನ್ತ, No. 1. (My.).

ದಿಶಾಪಟ diśâ-paṭa. Causing (his enemies) to be scattered in all directions (Râm. 3, 8, 35).

ದಿಶಾಬಲಿ diśâ-bali. = ದೆಸೆಬಲಿ, ದೆಸೆವಲಿ. The same as ದಿಗ್ಬಲಿ, q. v.

ದಿಶಾಮಣ್ಡಿಲ diśâ-maṇḍala. = ದಿಙ್ಮಣ್ಡಲ. (J. 12, 9).

ದಿಶಾವರೆ diśâ-vara. = ದಿಗ್ವರ. (Bp. 5, 40).

ದಿಶಿ diśi. Tbh. of ದಿಶೆ. (ದಿಕ್ಕು Nn. 5).

ದಿಶೆ diśĕ. ದಿಶಾ. = ದಸೆ 2, ದೆಸೆ 2. A quarter or point of the compass, direction, region, side (ದಿಕ್ಕು, ದೆಸೆ Śm. 13). 2, the number 8 (Ch.).

ದಿಶೇಭ diśâ-ibha. = ದಿಶಾಕರಿ. (Bp. 26, 9).

ದಿಶೋತ್ಕರ diśâ-utkara. The aggregate of the quarters (ದಿಕ್ಕುಗಳು Nn. 128).

ದಿಶ್ಯ diśya. Relating or belonging to the points of the compass, *situated, lying, or bearing in a particular direction.*

ದಿಷ್ಟ diṣṭa. = ದಿಟ, ದಿಶ. Pointed to, at, or out, shown; appointed, assigned; directed, ordered, enjoined; fixed, settled; assignment, appointment, decree; fate, destiny; direction, order, command; aim, object; *time.*

ದಿಷ್ಟಾನ್ತ diṣṭa-anta. 1. The appointed end: *death.*

ದಿಷ್ಟಾನ್ತ diṣṭânta. 2. Tbh. of ದೃಷ್ಟಾನ್ತ. (My.).

ದಿಷ್ಟಿ diṣṭi. 1. (= ದಿಟ್ಟಿ, No. 2). Pointing out, assigning, etc. 2, a sort of measure of length.

ದಿಷ್ಟಿ diṣṭi. 2. = ದಿಟ್ಟಿ, No. 1. The eye; sight (My.). 2, the evil eye, a blast from an evil eye (Tĕ.; My.).

ದಿಷ್ಟಿ diṣṭi. 3. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿ. — ದಿಷ್ಟಿವಾಳ. A bold, brave man (Bh. 2, 2, 105).

ದಿಷ್ಟಿಶ diṣṭiśa. = ದಿಶ್ಯ. See ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿತ.

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ diṣṭyâ. *Auspiciously, luckily.*

ದಿಳ್ಳ dilla. = ದಿಳ್ಳ. (ತಲ್ಲಣ, ತಳ್ಳಂಕ, ಭೀತಿ Bhn. 49, o. r. ದಿಳ್ಳ).

ದೀಕೆ dīkĕ. Tbh. of ದೀಕ್ಷೆ (Śmd. 346; T.).

ದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ dīkshâ-âćârya. A spiritual guide for dîkshâ, a conductor or performer of dîkshâ. See ಶೈವ-.

ದೀಕ್ಷಾಮುಖ್ಯ dīkshâ-mukhya. = ದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ. See ಶೈವ-.

ದೀಕ್ಷಾವಿಧಜ್ಞ dīkshâ-vidha-jña. A man who knows the proper form or rules of dîkshâ (Bp. 58, 15).

ದೀಕ್ಷಿತ dīkshita. Initiated, consecrated; a man who has received initiation; *one by whom the preparatory rites for sacrifice have been observed or commenced;* one that has conducted a sacrifice (My.); a priest engaged in a dîkshâ; a pupil. (Bp. 55, 16). 2, a family N. (My.).

ದೀಕ್ಷೆ dīkshĕ. ದೀಕ್ಷಾ. = ದೀಕೆ. Preparation or consecration for a religious ceremony; a ceremony preliminary to a sacrifice, initiation, dedication; initiation in the doctrines or mysteries of any sect (or of any art); devotion; the state of not having the head shaved (My.). See ಗರ್ಭ-, ಜನ-, ಜೈನ- (s. ಜೈನ), ಪಿತೃ-, ಮಾತೃ-, ವಿವಾಹ-, ಶಿವ-, ಶೈವ-; Ćpr. 7, 28; J. 8, 7. ದೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಹೊರ್ತು ಮೋಕ್ಷ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (Prv.). — ದೀಕ್ಷೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To have one's self initiated, to receive initiation (Abh. P. 7, 8. 14).

ದೀಟು diṭu. 1. (= ಗಿಟು 2). To be obtained, etc. (My.).

ದೀಟು diṭu. 2. Similarity, equality (My.; Tĕ.). **2,** estimate, valuation (ಅನ್ದಾಜು My.).

ದೀಡ diḍa. = ದೇಡ. One and a half (Mhr.; S. Mhr.).

ದೀಣ್ಟು diṇṭu. (= ಶಿಟ್ಟು 1). A rising ground, a hillock. — ದೀಣ್ಟು ಗುಡ್ಡೆ. Hill and dale, etc. (J. 31, 54).

ದೀವಿವಿ dīdivi. = ದಿದೀವಿ. *Boiled rice.*

ದೀಧಿತಿ dīdhiti. Splendor, brightness. 2, *a ray of light.*

ದೀನ್ din. = ದಿಮಿ No. 2. (S. Mhr.).

ದೀನ್ dīn. The Muhammadan faith (My.; Mhr., H.).

ದೀನ dīna. = ಜೀನ 1. Wasted, ruined, diminished. 2, *afflicted, distressed, wretched; miserable, pitiable.* 3, dejected, downcast; timid. 4, *poor, indigent.* 5, covetous, avaricious, miserly (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಕೃಪಣ Nn. 58; ಕೀನಾತ, ಕೃಪಣ 92; ಲುಬ್ಧಕ, ಕೃಪಣ 127; ಕದರ್ಯ, ವಂಚಲೋಭಿ, ಕೀನಾತ Mr. 228; My.). 6, humble (not Sk.; My.; Mhr.). ದೀನನ ಸಂಗಕ್ಕನ್ನಲೂ ದಾನಿಯ ಬದದಾಟ ಲೇಸು. — ದೀನನ ಸಿರಿಗಿನ್ತ ದಾನಿಯ ಬಡತನವೇ ಮೇಲು. — ದೀನನಾದರೂ ದಾನಿಯಾದರೂ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ದೂಱಿ ಬಾರದು (Prvs.).

ದೀನಗುಣ dīna-guṇa. A meek, humble disposition (My.). 2, an avaricious disposition (My.).

ದೀನತನ dīnatana. Wretchedness, distress, poverty (My.; ಮನ್ಯು G.). 2, humility (My.). 3, avarice (My.).

ದೀನತೆ dīnatĕ. = ದೀನತನ. (My.).

ದೀನತ್ವ dīnatva. = ದೀನತೆ. (My.).

ದೀನಭಾವ dīna-bhâva. An humble state of mind, humility (Ćpr. 9, after 42; My.).

ದೀನಮನಸ್ಸು dīna-manassu. A submissive, humble mind (My.).

ದೀನಸ್ವರ dīna-svara. An humble, piteous voice (My.; B. 4, 38).

ದೀನಾರ dīnâra. A denarius: a coin, a gold coin. 2, *a weight of gold* (= ನಿಷ್ಕ).

ದೀನೋದ್ಧರಣ dīna-uddharaṇa. A deliverer or rescuer of the humble (Ćpr. 9, 42).

ದೀಪ dīpa. 1. = ದೀವ. *A lamp;* a light. ದೀಪ ದೀಪಾನ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು, ಬಿತ್ತಿ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. — ದೀಪವೆಮ್ಬುವದು ಬೆಂಕಯೇ! (Prvs.). — ದೀಪ ಆರಿಸು. = ದೀಪ ಕಳೆ. (My.). — ದೀಪ ಕಳ್ಚಿಸು. = ದೀಪ ಕಡ್ಚು. (My.). — ದೀಪ ಕಚ್ಚು. = ದೀಪ ಹಚ್ಚು. (My.). — ದೀಪ ಕನ್ತಿಸು. = ದೀಪ ಕಳೆ. (My.). — ದೀಪ ಕಳೆ. To extinguish a lamp (C.). — ದೀಪ ತೆಗೆ. = ದೀಪ ಕಳೆ. (My.). — ದೀಪದ ಎಣ್ಣೆ. Castor oil (My.). — ದೀಪದ ಕಡ್ಡಿ. A match (My.). — ದೀಪದ ಕಳಿ. N. (Bp. 9, 36; 16, 1). — ದೀಪದ ಕಲಿಯನಾರ್. N. (Bp. 16 sum.; 16, 19. 27). — ದೀಪದ ಕುಡಿ. (= ದೀಪ ಧ್ವಜ). The upper smoking part of the flame of a lamp

(My.). — ದೀಪದ ಮಲ್ಲಿ. A metal image of a female with a lamp-cup held in both hands; two such images with lighted lamps are placed on both sides of an idol (My.). — ದೀಪದ ಹುಳಿ. Any winged insect attracted by a light (ಪತಂಗ G.; My.). — ದೀಪ ಮೊಡ್ಡದು ಮಾಡು. = ದೀಪ ಕಳೆ. (C., superstitiously used for ದೀಪ ಆರಿಸು, as this may mean also "to extinguish the family"). 2, to make a lamp burn brighter (My.). — ದೀಪ ಹಚ್ಚು. To light a lamp (My.; B. 4, 215).

ದೀಪ dīpa. 2. Tbh. of ದ್ವೀಪ (Śmd. 368; ದ್ವೀಪ Nn. 103; My.). — ದೀಪದಖ್ಕೆ. Imported dried grapes (My.).

ದೀಪಕ dīpaka. Kindling; illuminating; illustrating (see ವಾಕ್ಯ); beautifying; exciting; stimulating, exciting appetite, digestive, tonic (My.). 2, a light, a lamp; see ಕುಲ-, ಧಕ್ಕ-. 3, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 38-47). 4, *the plant Ptychotis ajowan* Dec.

ದೀಪಕಂಬ dīpa-kamba. A metal lamp-stand with a saucer-like receptacle for the oil and wick or wicks on the top (Bp. 42, 12; My.). 2, a wooden lamp-stand to put the paṇati on (My.).

ದೀಪಕಳಿಕೆ dīpa-kaliкĕ. Lamp-bud: the flame of a lamp (Ōpr. 8, after 24).

ದೀಪದರ್ಶನ dīpa-darśana. Looking upon a lamp or lamps, for pleasure's sake, or from superstitious or religious motives (My.).

ದೀಪನ dīpana. = ದೀಪಕ. Kindling, etc.; digestive, etc. (Bh. 1, 8, 6; My.). See ಆ-, ಪ್ರ-.

ದೀಪಮಾಲೆ dīpa-mālĕ. A row of lamps, an illumination (Rśv. 8, 118; My.).

ದೀಪಸ್ತಂಬ dīpa-stamba. = ದೀಪಕಂಬ. (My.). 2, a stone pillar in front of a temple to support lamps on festive occasions (My.).

ದೀಪಾಂತರ dīpântara. Tbh. of ದ್ವೀಪಾಂತರ. See Prv. s. ದೀಪ 1.

ದೀಪಾರತಿ dīpa-ârati. = ದೀಪಾರ್ತಿ. An ârati in which a wick or wicks are burning (My.; Bp. 41, 22).

ದೀಪಾರಾಧನೆ dīpa-ârâdhanĕ. Adoration that is performed with lamps (My.).

ದೀಪಾರ್ತಿ dīpa-ârti. = ದೀಪಾರತಿ. (My.).

ದೀಪಾಲೆಕಂಬ dīpâlĕ-kamba. A pole with a triangular frame at its top from which lamps are suspended in the month of Kârttika (My.).

ದೀಪಾವಳಿ dīpa-âvaḷi. ದೀಪಾವಲಿ. = ದಿವಾಳಿ 1, (ದೀವಳಿಗೆ). A row of lamps or lights (Bp. 18, 78). 2, a festival with nocturnal illuminations in honor of Balićakravarti in the śuddha pâḍya of the month kârttika (C.; B. 4, 200).

ದೀಪಾವಳಿಕೆ dīpa-âvaḷikĕ. ದೀಪಾವಲಿಕೆ. = ದೀಪಾಳಿಗೆ, ದೀವಳಿಗೆ. A row of lamps or lights.

ದೀಪಾಳಿಗೆ dīpâḷigĕ. Tbh. of ದೀಪಾವಳಿಕೆ (Śmd. 383).

ದೀಪಿಕೆ dīpikĕ. = ದೀವಿಗೆ. A lamp, a light; brilliancy, lustre, light (ದೀವಿಗೆ Mr. 205; Śśv. 5, 41).

ದೀಪಿತ dīpita. = ದೀಪ್ತ. (Bp. 46, 3; 54, 2).

ದೀಪಿಸು dīpisu. To blaze; to burn; to shine, to be bright (Bp. 11, 39; 19, 38; 33, 7; 35, 21; 44, 34; 57, 70).

ದೀಪೋತ್ಸವ dīpa-utsava. A festival with nocturnal illuminations in the month of kârttika (Ōpr. 1, 113; see Prv. s. ಮೊದಲು).

ದೀಪ್ತ dīpta. Inflamed, kindled; blazing; flashing, radiant; illuminated, luminous, bright; fine, excellent.

ದೀಪ್ತಿ dīpti. *Brilliancy, light, lustre* (ದೀವಿಗೆ Mr. 205; ಉಳ್ಳು Ct. I, 57); see ಉಳ್ಳು, ಎಂಂಕು. 2, a ray of light (ಕಿರಣ, ರಶ್ಮಿ, etc. Mr. 35). 3, *the rapid, flash-like flight of an arrow.*

ದೀಪ್ತಿಮತ್ dīpti-mat. Bright, brilliant, shining (Ōpr. 8, 106).

ದೀಪ್ಯ dīpya. *The plant Celosia cristata* Lin. 2, = ದೀಪಕ No. 4. (ಆಜವಾನ G.).

ದೀಪ್ಯಕ dīpyaka. *The plant Celosia cristata.* 2, = ದೀಪ್ಯ No. 2.

ದೀಪ್ರ dīpra. Shining, brilliant, luminous; fire. (Bp. 45, 45).

ದೀರ್ಘ dīrgha. *Long* (as space or time), *reaching far, lasting long.* 2, long, as the quantity of a vowel; a long vowel; a syllable with a long vowel (Ch.; Mr. 363).

ದೀರ್ಘಕಾಲ dīrgha-kâla. *A long time.*

ದೀರ್ಘಕೋಶಿ dīrgha-kôśi. = ದೀರ್ಘಕೋತಿಕೆ. (My.).

ದೀರ್ಘಕೋಶಿಕೆ dīrgha-kôśikĕ. A kind of muscle shell, *a cockle.*

ದೀರ್ಘತಮಸ್ dīrgha-tamas. N. of a ṛishi, the father of Kaliṅga, q. v., etc.

ದೀರ್ಘತುಂಡಿ dīrgha-tuṇḍĕ. Long-snouted: the musk-rat (ಸೊಣ್ಣೀ ಇಲಿ G.).

ದೀರ್ಘತೆ dīrghatĕ. Length, longness (ನೀಡು Ct. I, 38).

ದೀರ್ಘದರ್ಶಿ dīrgha-darśi. *Seeing far, fore-casting, provident; wise.*

ದೀರ್ಘದೃಷ್ಟಿ dīrgha-dṛishṭi. *Far-seeing, far-sighted, provident, shrewd; a sagacious or penetrating man* (ಮುನ್ದಱಿವವನು Hlâ.; Mr. 240; B. 5, 51; My.).

ದೀರ್ಘದೇಹಿ dīrgha-dêhi. A bandicoot (ಮೂಷಿಕ, ಜೆಗ್ಗಣ Si. 170; My. Amara). 2, a person with a long body, a tall person (J. 16, 22).

ದೀರ್ಘದ್ವೇಷ dīrgha-dvêsha. Long hatred, an old grudge (My.).

ದೀರ್ಘದ್ವೇಷಿ dīrgha-dvêshi. Cherishing an old grudge, implacable. (My.).

ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆ dīrgha-nidrĕ. Long sleep; the long sleep: *death.*

ದೀರ್ಘಪೃಷ್ಠ dīrgha-prishṭha. Long-backed; *a snake.*

ದೀರ್ಘರೋಗ dīrgha-rôga. A long illness (My.).

ದೀರ್ಘವೃಂತ dīrgha-vṛinta. Long-stalked; *the tree Calosanthes indica* Bl. (ದಿಂಡಲ ಮರ G.).

ದೀರ್ಘಶಯನ dīrgha-śayana. = ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆ. — ದೀರ್ಘಶಯನಂ ಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To die (J. 4, 35).

ದೀರ್ಘಶಾಸ್ತಿ dīrgha-śânti. Long-suffering, patience (My.).

ದೀರ್ಘಸುಮಂಗಲಿ dīrgha-sumaṅgali. A woman of long married life (My.).

ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ dīrgha-sûtra. *Spinning a long yarn, dilatory.*

ದೀರ್ಘಾಯು dīrgha-âyu. Long-lived; a long life, long-livedness (Bp. 32, 41; 46, 17. 41).

ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ dīrgha-âyushya. Long-livedness (B. 4, 195; My.).

ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ dīrgha-âyus. ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸು. = ದೀರ್ಘಾಯು. (My.). 2, a crow.

ದೀರ್ಘಾಲೋಕ dīrgha-âlôka. Looking at or beholding for a long time. See ಮಾಲಿಸು.

ದೀರ್ಘಿಕೆ dīrghikĕ. *A long or oblong pond.*

ದೀರ್ಣ dīrṇa. Torn, rent, sundered, burst, etc. See ಅವ-.

ದೀವ diva. = ದೀಹ (Kk. 40). A decoy: a bird, an elephant, an antelope, etc., trained as a decoy (Tĕ. ದೀಂ, ದೀವಮು, ದೀಮು; *cf.* ತೋಹು 2).

ದೀವ diva. Tbh. of ದೀಪ 1. See ದೀವಟಿಗ.

ದೀವಟಿ divaṭi. A torch (My.; Mhr. ದಿವಟೀ, ದೇವಡೀ, ದೇವಢೀ). ದೀವಟಿಗೆ ಮುನ್ದೆ ದೀವವೇ? (Prv.). — ದೀವಟಿಕಳ್ಳ. A thief or robber that is so bold as to carry a torch with him (My.). — ದೀವಟಿಗೆಮಾನ್ಯ. Land granted to public torch-bearers (My.).

ದೀವಟಿಗ dīva-aṭiga. (Šmd. 240). A torch-bearer (ಪಂಜುವಿಡಿವ Čt. I, 58).

ದೀವಟಿಗೆ divaṭigĕ. A torch (My.). — ದೀವಟಿಗೆಯವ. -ಅವ. A torch-bearer. ಆಟದವನಿಗೆ ದೀವಟಿಗೆಯವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು (Prv.). — ದೀವಟಿಗೆಸಲಾಮು. An honoring ceremony performed every evening by waving lighted torches before an idol, a rāja, a guru and other noble personages.

ದೀವಸ divasa. Courage, bravery (ಧೈರ್ಯಾರ್ಥಂ Čt. II, 107; Tĕ.).

ದೀವಳಿಗೆ divaḷigĕ. Tbh. of ದೀಪಾವಳಿಕೆ, q. v. 2, = ದೀವಳಿಗೆ ಹಬ್ಬ (Bp. 42, 12; My.). ಉಣ್ಣದ್ದೇ ಯುಗಾದಿ, ಎಣ್ಣದ್ದೇ ದೀವಳಿಗೆ (Prv.). — ದೀವಳಿಗೆಹಬ್ಬ. = ದೀಪಾವಳಿ No. 2. (My.; B. 1, 25).

ದೀವಿ divi. Tbh. of ದ್ವೀಪ (Šmd. 368; Tĕ.). — ದೀವಿಮೇದರ. A Mēdara of a foreign part of the country. — ದೀವಿಮೇದರ ಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A sort of knife (ವಂಕ Mr. 383). — ದೀವಿಹಲಸು. The breadfruit tree, Artocarpus incisa Lin. f. (St. & Pl.).

ದೀವಿಗೆ dīvigĕ. Tbh. of ದೀಪಿಕೆ (Šmd. 342). A lamp (ಗೃಹಭಾನು Mr. 205; Čpr. 8, 62; Bp. 47, 17; 50, 53; My.; B. 2, 24; Si. 231). 2, brightness, brilliancy, splendour, light (ಜ್ಯೋತಿ, ದೀಪ್ತಿ Mr. 205). — ದೀವಿಗೆಗಬ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. = ದೀಪಕಮ್ಬ. (My.). — ದೀವಿಗೆಯೆನ್ಣೆ. = ದೀಪದ ಎನ್ಣೆ. (My.). — ದೀವಿಗೆವಿಡಿವ. -ಪಿಡಿದವ. A lamp-bearer (Šmd. 240).

ದೀಹ diha. = ದೀವ. (Kk. 40). — ದೀಹದೇಣಿ. -ಎಣಿ. A decoy-antelope (Rāv. 5, 52). — ದೀಹದ ಎಮಗ. A decoy-animal or a decoy-antelope (Č. Bp. 53, 20). — ದೀಹದ ಮೃಗ. = ದೀಹದ ಎಮಗ (Šēv. 3, 26).

ದು du. 1. = (ಅದು 1, etc.), ಶು 1, etc., ದ್ದು. A form of the demonstrative pronoun neuter, *e. g.* ಬಸಿದು, ಅಸಿದು, ಕಡಿದು, ನಿಡಿದು, ಇನಿದು, ಕರಿದು, ಬಿಳಿದು (Šmd. 95. 96. 119. 184), ಬಲ್ದು, ಕಲ್ದು (184. 185), ಎಳದು, ಪಲ್ದು (185), ಮುನ್ದು, ಸಿನ್ದು (199), ಒನ್ದು (221), ಅಯ್ದು (223), (ಓದು 246). Its declension in the dative may be ಇಂಗೆ (see ಇಂ 2), and in the locative ಇನಲ್ಲಿ, ಇನೊಳ್ (see ಇಂ 3). — ಕೆಲಸದ್ದು (ಕೆಲಸದ-ದು, B. 5, 131), ಶಾಸ್ತ್ರದ್ದು (5, 168); ಮಾಡಿದ್ದು (ಮಾಡಿದ-ದು, B. 2, 19; 3, 7. 10); ಹೇಳಿದ್ದು (2, 29. 36; 3, 28), ಸಿಗದ್ದು (ಸಿಗದ-ದು, 3, 125).

ದು du. 2. = ತು 2. A termination of the P. p., *e. g.* ಕುಸಿದು, ನೆನೆದು, ಕುದಿದು, ನಡೆದು, ಬನ್ದು (Šmd. 280), ಸಿನ್ದು, ಎಸನ್ದು, ತನ್ದು, ಕೊನ್ದು, ಸನ್ದು (281; *cf.* ದ 6).

ದು du. = ದೂ. Tbh. of ದ್ವಿ (Šmd. 377).

ದುಃ duḥ. = ದುರ್, ದುಷ್, ದುರ್ದು, ದುಕ್, ದುಷ್, ದುಸ್. A particle and prefix implying: evil, bad, badly, difficult, hard, etc.

ದುಃಕರ duḥ-kara. = ದುಷ್ಕರ. (Kâvy. III, 2, B, 29-32).

ದುಃಕಲಹ duḥ-kalaha. A bad strife or quarrel. See ಸೀಜು² (where, as other readings, appear ದುಃಖಕಲಹ and ದುಃಖಲಯ).

ದುಃಕೃತ duḥ-kṛita. = ದುಷ್ಕೃತ. See ಮಲೀನ.

ದುಃಕೃತಿ duḥ-kṛiti. = ದುಷ್ಕೃತಿ. (Čpr. 1, 50).

ದುಃಕೃತ್ಯ duḥ-kṛitya. = ದುಷ್ಕೃತ್ಯ. (ಕಾದ್ಗಿಯ್ತ್ತ Kk. 74).

ದುಃಕೃತ್ರಿಮ duḥ-kṛitrima. = ದುಷ್ಕೃತ್ರಿಮ. (ತಿಪಿರ Nn. 12).

ದುಃಖ duḥ-kha. = ದುಕ್ಕ, ದುಷ್ಟ. *Uneasiness, unhappiness, pain, sorrow, grief, affliction, distress, misery, agony;* trouble, difficulty (ಆಕ್ಕೆ Čt. II, 62; ಸುಜ್ಞಾನಸಾರ, ಕ್ಲೇಶ Nn. 125). See ಆದಿಲ್, ಎಡುಗು. — ದುಃಖದ ಮೇಲೆ ಸುಖ, ಸುಖದ ಮೇಲೆ ದುಃಖ (Prv.). — ದುಃಖ ಕೊಡು. To give or cause unhappiness, etc. (My.; B. 5, 72. 95). ದುಃಖ ಕೊಡೋಣ (ಏ ಪ್ರಕಾರ Čb.). — ದುಃಖಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become unhappy, etc. (Bp. 45, 53). — ದುಃಖ ಪಡಿಸು. To cause to experience unhappiness, etc. (My.; ಆದಿಲ್ಲು G.). — ದುಃಖ ಪಡು. To feel unhappiness, etc., to be grieved, etc. (My.). — ದುಃಖ ಮಾಡು. To make or cause unhappiness (to one's self), to feel grief, to grieve, etc. (My.).

ದುಃಖಿಕರ duḥkha-kara. Causing pain, sorrow, etc. (My.).

ದುಃಖಿಜನಕ duḥkha-janaka. Generating or causing pain, sorrow, etc. (My.; Si. 391).

ದುಃಖಿಜೀವನ duḥkha-jīvana. A miserable existence (My.).

ದುಃಖಿಜೀವಿ duḥkha-jīvi. Living in pain or distress (My.).

ದುಃಖನಿವಾರಣೆ duḥkha-nivāraṇĕ. Warding off or averting unhappiness, etc. (My.).

ದುಃಖಶಮನ duḥkha-śamana. Appeasing or allaying pain, etc. 2, cessation of pain, etc. (My.).

ದುಃಖಶಾನ್ತಿ duḥkha-śānti. = ದುಃಖಶಮನ. (My.).

ದುಃಖಾತಿಶಯ duḥkha-atiśaya. Excessive grief (Čpr. 3, 65).

ದುಃಖಾರ್ಣವ duḥkha-arṇava. A sea of grief (Bp. 45, 7).

ದುಃಖಾರ್ತ duḥkha-ârta. Afflicted with pain, distressed (J. 24, 21). Feminine ದುಃಖಾರ್ತೆ (23, 51).

ದುಃಖಿ duḥkhi. Having pain, sorrowing, afflicted, grieved (Bp. 40, 65; 51, 29; B. 5, 170).

ದುಃಖಿತ duḥkhita. Pained, suffering pain, distressed, afflicted, etc. (My.; ನೊನ್ದ G.).

ದುಃಖಿಸು duḥkhisu. To be unhappy, to grieve, etc. (Bp. 46, 59; B. 5, 91; My.).

ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ duḥkha-utpâdana. Generating or causing pain, etc. See ಆದಿಲ್ಲು.

ದುಃಖೋಪಶಮನ duḥkha-upaśamana. = ದುಃಖಶಮನ. (My.).

ದುಃಚಿನ್ತೆ duḥ-cinthĕ. = ದುಶ್ಚಿನ್ತೆ. (ಉಪಪ್ಲವ Čb.).

ದುಃಪ್ರತೀತಿ duḥ-pratīti. = ದುಷ್ಪ್ರತೀತಿ. A bad idea, notion or understanding (Šmd. 75; Kâvy. II, 1, 24). 2, dishonour, disgrace.

ದುಃಪ್ರಾಪಂಚಿತ duḥ-prâpañcita. Badly mistaken or erring; very trickful or illusory (Bp. 49, 33).

ದುಃಶಬ್ದ duḥ-śabda. (ದುಶ್ಶಬ್ದ). A bad sound or word. ಆನೆ ಹೂಸಿದ ಹಾಗೆ ದುಃಶಬ್ದ ಮಾತಾಡ್ವೇ! (Prv.).

ದುಃಶಲೆ duḥ-śalĕ. = ದುಶ್ಶಲೆ. N. of the only daughter of Dhṛitarâshṭra (Šmd. 160).

ದುಃಶಾಸನ duḥ-śâsana. (Sk.). = ದುಶ್ಶಾಸನ, q. v.

ದುಃಶೀಲ duḥ-śīla. = ದುಶ್ಶೀಲ. Badly disposed, ill-natured, ill-behaved, reprobate (ಮರುಳ Bhn. 46; Bp. 60, 17).

ದುಃಶ್ರಾವ duḥ-śrâva. = ದುಶ್ರ್ರಾವ. Disagreeable to the ear.

ದುಃಸಂಗ duḥ-saṅga. (Sk.). = ದುಸ್ಸಂಗ, q. v.

ದುಃಸನ್ತತಿ duḥ-santati. = ದುಸ್ಸನ್ತತಿ, q. v.

ದುಃಸನ್ತಾನ duḥ-santâna. (Sk.). = ದುಸ್ಸನ್ತಾನ, q. v.

ದುಃಸನ್ಧಿ duḥ-sandhi. = ದುಸ್ಸನ್ಧಿ, q. v.

ದುಃಸಹ duḥ-saha. (Sk.). = ದುಸ್ಸಹ, q. v.

ದುಃಸಹವಾಸ duḥ-sahavâsa. = ದುಸ್ಸಹವಾಸ, q. v.

ದುಃಸ್ಥ duḥ-stha. Standing badly; badly circumstanced or situated, *hard up, poor.*

ದುಃಸ್ಥಲ duḥ-sthala. A bad place (My.).

ದುಃಸ್ಥಿತಿ duḥ-sthiti. Ill condition, bad fortune, unhappiness (Bp. 1, 26; My.).

ದುಃಸ್ಥಿತಿಪ್ರೇರಕ duḥsthiti-prêraka. Pushing into an ill condition; setting an ill condition in motion; slander; a vilifier (ಚಹಡ Mr. 244).

ದುಃಸ್ಪರ್ಶ duḥ-sparśa. Difficult or unfit to be touched; *the prickly plant Alhalgi maurorum* Tournef. (ತುಪುಚೆ Mr. 146).

ದುಃಸ್ಪರ್ಶೆ duḥ-sparśĕ. *The prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ದುಃಸ್ವಪ್ನ duḥ-svapna. = ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನ. A bad dream.

ದುಃಸ್ಫೋಟ duḥ-sphôṭa. Difficult to be burst: *a sort of weapon.*

ದುಕಾನು dukânu. A shop (My.; Si. 106; Mhr., H.).

ದುಕಾನುದಾರ dukânu-dâra. A shopkeeper (My.).

ದುಕಾನ್ದಾರ dukân-dâra. = ದುಕಾನುದಾರ. (Si. 324).

ದುಕಾರ du-kâra. The syllable ದು (Śmd. 95. 96. 118. 181. 280).

ದುಕಾರಾನ್ತ dukâra-anta. A term with final ದು (Śmd. 118).

ದುಕುಲ dukula. Tbh. of ದುಕೂಲ. (My.).

ದುಕೂಲ dukûla. = ದುಕುಲ, ದುಗುಲ. *Woven silk,* very fine cloth or raiment (ಪಟ್ಟಿ Mr. 341; Bp. 39, 5).

ದುಕ್ಕ dukka. Tbh. of ದುಃಖ. (My.). See Prv. s. ಕೊಕ್ಕ.

ದುಕ್ಕುಡಿ duk-kuḍi. Two creeper-ends (used as a bridle, Bh. 3, 18, 7).

ದುಗ duga. = ದುಗೆ. Tbh. of ದ್ವಿಕ (Śmd. 378; Bp. 43, 6; Bh. 2, 13, 50; My.). See ಜೌಕ-.

ದುಗಡ dugaḍa. = ದುಗುಡ. (Bp. 51, 77; My.).

ದುಗಡೆ dugaḍĕ. = ದುಗ್ಧೆ. (ಜೊಟ್ಟಿಕಿಚ್ಚು My.).

ದುಗಾಣಿ du-kâṇi. = ದುಗ್ಗಾಣಿ. (My.).

ದುಗುಡ duguḍa. = ದುಗಡ. Grief, care, anxiety; uneasiness, indisposition of the body (ಉಮ್ಮಳ Bhn. 29; ಚಿನ್ತೆ 62; My.). See Bp. 3, 85; 11, 47; 53, 64; 60, 25; Bh. 1, 7, 74; 1, 8, 3. 7. 8. 91; 2, 13, 43; 3, 14, 1; 8, 23, 26; Râm. 1, 5, 22; J. 5, 26.

ದುಗುಣ du-guṇa. Tbh. of ದ್ವಿಗುಣ (Śmd. 368. 376. 378; Bp. 43, 15; My.).

ದುಗುಣಿ du-guṇi. Tbh. of ದ್ವಿಗುಣಿ. (My.). ದುಗುಣೀ ಜುಲ್ಮಾನೆ (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ, ದ್ವಿಗುಣದಣ್ಡ Si. 265).

ದುಗುಲ dugula. Tbh. of ದುಕೂಲ (Śmd. 359; Ćt. II, 13; ಹುಟ್ಟಿಗೆ, ಪಟ್ಟಣಿಗೆ, ಉಳ್ತುಡಿಗೆ, ವಸನ ಓs.; Ćpr. 4, 82; Abh. P. 12, 28).

ದುಗೆ dugĕ. = ದುಗ. See ಇಪ್-.

ದುಗ್ಗ dugga. Tbh. of ದುರ್ಗ. (My.). 2, N. (My.).

ದುಗ್ಗಳ duggaḷa. = ದುಗ್ಗಳೆ. (*cf.* ದುರ್ಗಾ?). — ದುಗ್ಗಳದೇವಿ. N. (Bp. 23, 10. 35. 41). — ದುಗ್ಗಳವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. See ಹುಗ್ಗಿಯ-.

ದುಗ್ಗಳೆ duggaḷĕ. = ದುಗ್ಗಳ. (Bp. 12, 42; 23, 6. 35. 41; 29, 8; 57, 34).

ದುಗ್ಗಾಣಿ dug (= duga)-kâṇi. = ದುಗಾಣಿ. Two kâṇis, two kâsus or cashs (My.; Mhr. ದುಗಾಣೀ, a half pice; Tĕ. ದುಗ್ಗಾಣಿ, ದುಗ್ಗಾಸಿ, a half-penny, called 10 cash; M. ದುಕ್ಕಾಸಿ, half a pice); worthlessness. ದುಗ್ಗಾಣೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು, ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ದುಗ್ಗಾಣಿಯ ಮುಣ್ಡೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಜೋದ (Prvs.). See ಆನೆ-.

ದುಗ್ಗಿ duggi. Tbh. of ದುರ್ಗಿ. (My.).

ದುಗ್ಗೆ duggĕ. Tbh. of ದುರ್ಗಾ. (My.).

ದುಗ್ಧ dugdha. Milked. 2, *milk;* sap, juice.

ದುಗ್ಧಕ dugdhaka. (Connected with milk); a cake (ಹಪ್ಪಳಾದಿಗಳು Mr. 216).

ದುಗ್ಧತರು dugdha-taru. The udumbara tree (ಔದುಮ್ಬರ, ಅತ್ತಿ Mr. 115).

ದುಗ್ಧಪಯೋಧಿ dugdha-payôdhi. = ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ. (My.).

ದುಗ್ಧಸಾಗರ dugdha-sâgara. = ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ. (J. 24, 38).

ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ dugdha-abdhi. The sea of milk (ಇಂಗಡಲ್ Ćt. I, 96; Ćpr. 3, 103);—the father-in-law of Vishṇu (ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾವಂ Mr. 19).

ದುಗ್ಧಾಭಿಷೇಕ dugdhâbhishêka. Sprinkling milk over (J. 21, 52); bathing an idol with milk (My.).

ದುಗ್ಧಾರಾಮ dugdha-ârâma. N. (Bp. 54, 63).

ದುಗ್ಧಾರ್ಣವ dugdha-arṇava. = ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ. (Ćpr. 5, 3).

ದುಗ್ಧಿಕೆ dugdhikĕ. *A sort of Asclepias, Asclepias rosea* Roxb. (= ಕ್ಷೀರಾವಿ, q. v.). 2, *a kind of gourd, Lagenaria vulgaris* Ser. (ತುಪ್ಪು, ಅಡಾಬು, ಸೋರೆ Hlâ.; -, -, ಸೊರೆ Mr. 148). 3, = ಬಿಳನೆ, q. v.

ದುಗ್ಧೆ dugdhĕ. = ದುಗಡೆ. (Tbh. of ದ್ರುಗ್ಧ). Doubt; hesitation, suspense (Mhr.). 2, ill will, hatred (Tĕ.); envy (My.).

ದುಘ dugha. Milking. See ಕಾಮ-. Feminine ದುಘಿ. See ಜ್ಯೋಣ-.

ದುಜ್ಜೋದನ dujjôdana. Tbh. of ದುರ್ಯೋಧನ (Śmd. 343).

ದುಟ್ಟ duṭṭa. Tbh. of ದುಷ್ಟ (Śmd. 370; Kś.; T.).

ದುಟ್ಟತನ duṭṭatana. Tbh. of ದುಷ್ಟತನ. (Abhâ. 1, 22).

ದುಡ duḍa. = ದುಡು. P. p. of ದುಡಿ, in ದುಡ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ದುಡೆ duḍa. = ದಿಡ. (My.).

ದುಡಕ duḍaku-ā3. = ದುಡುಕ, q. v. (My.).

ದುಡಕು duḍaku. = ದುಡುಕು 2. (My.).

ದುಡಕಿ duḍaki. 1. = ದುಡುಕೆ, q. v. (My.).

ದುಡಕಿ duḍaki. 2. Cantering; trotting (one of a horse's paces, B. 3, 55; 5, 13; Mhr. ದುಡ ದುಡ, Tĕ. ದುದು ದುಡೆ, the pattering of feet in quick running). ದುಡಕೆಯ ನಡಿಗೆ (ರೇಚಿತ G.). ದುಡಕೆಯ ನಡಗೆ (ತರಂಗ Ćb.).

ದುಡದು duḍadu. = ದುಡಿದು. P. p. of ದುಡಿ. (My.; B. 5, 137).

ದುಡಿ duḍi. To labor, to work, to toil (C.; *cf.* ತುಬಿಲ್ 3). ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ ದುಃಖವೆಪ್ಪು! ದುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಸುಖವೆಪ್ಪು! (B. 3, 69). ತನ್ನ ಒಳಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ದುಡಿಯ ಬೇಕು (3, 115). ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯಾಕೆ ಹಗಲೆಲ್ಲ ದುಡಿದು, ದಣಿದು

(4, 176). ದುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕು (5, 84). ದುಡಿಯೋ ಎತ್ತು ಮಡಿದು ಬಿತ್ತು (Prv.). **2,** to acquire by one's labor or efforts (My.). ಹಣವನ್ನೂ ಒದುಕನ್ನೂ ದುಡಿ (My.). ದುಡಿಯಲಿಲ್ಲ, ದುಕ್ಕ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ, ಇದ್ದದೆಲ್ಲ ನನ್ನದೇ ಅನ್ನದ ಜಾಗೆ.—ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ದುಡೀ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆ ಬರ ಬೇಕು (Prvs.). **3,** to throb and pain, as a boil (My.). — ದುಡಿ ದುಡಿ. rep. (B. 3, 68).

ದುಡಿತ duḍita. Acquisition, gain (My.). **2,** the throbbing pain of a boil (My.).

ದುಡಿಮೆ duḍimĕ. = ದುಡುಮೆ. Acquiring, acquisition; acquisition, gain (My.).

ದುಡಿಸು duḍisu. To cause to labor, etc. (B. 5, 83. 96; My.).

ದುಡು duḍu. = ದುಡ. P. p. of ದುಡಿ, in ದುಡು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ದುಡುಂ duḍuṁ. = ದುಗುಂ. An imitation of the sound of a body suddenly falling or plunging into water. ಕುಮ್ಬಳ ದುಡುಮ್ಮೆನ್ತ ಜಾವಿಯೊಳಗೆ ಬಿತ್ತು (My.). ಹುಡುಗ ದುಡುಮ್ಮೆನ್ತ ನೀರೊಳಗೆ ದುಮುಕಿದ (My.). — ದುಡುಮ್ಬ್ವ ವೇಶ. Entering headlong upon a work (My.). — ದುಡುಮ್ಬ್ವನೆ. With the sound of ದುಡುಂ (My.).

ದುಡುಕ duḍuku-ā3. = ದುಡಕ. A man of bold, impudent, rude, profligate or wicked contrivances (My.).

ದುಡುಕಿ duḍuki. = ದುಡಕಿ 1. A woman of bold, etc. contrivances (My.).

ದುಡುಕು duḍuku. **1.** To act rashly, without deliberation, impudently, violently, profligately or wickedly (My.; Si. 427; *cf.* ತುಡುಕು 1).

ದುಡುಕು duḍuku. **2.** = ದುಡಕು. Rashness, want of deliberation, insolence, pushing, etc. (My.; Tĕ.; T. tuḍukku). ದುಡುಕು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಒಡತ ತಪ್ಪದು (Prv.). See Prv. s. Tbh. ಮಡಿಕೆ 1. — ದುಡುಕುಬುದ್ಧಿ. A rash, bold, inconsiderate mind (My.).

ದುಡುಕುತನ duḍukutana. = ದುಡುಕು 2. (My.).

ದುಡುಮೆ duḍumĕ. = ದುಡಿಮೆ. ದುಡುಮಿ ಇರುವ ಪರ್ಯನ್ತರ ಮಡದಿ (Prv.).

ದುಡುಮೆಗಾರಿ duḍumĕ-gāṛa. An acquisitive man, an economist (My.).

ದುಡ್ಡು duḍḍu. A copper coin, ¼ of an Aṇa (My.; Si. 329; Tĕ.; T., M. ತುಟ್ಟು). **2,** money (My.; ಪಣ G.; B. 5, 178). ದುಡ್ಡು ನುಂಗೋಣ (ಆಪಹಾರ Čb.). ದುಗ್ಗಾಣಿಯ ಮುಗ್ಗೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಹೋದ.—ದುಡ್ಡಿಗೆ ನೂಲು ಕುರುಳು, ಸುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣು ಸಾಯುವವರು ಯಾರು?—ದುಡ್ಡಿಗೆ ಪಂಚೆ ರು (Prvs.). See B. 1, 10; 2, 13. 25; 3, 62. 154; 4, 179. — ದುಡ್ಡಾಸೆ. -ಆಸೆ. Covetousness (My.).

ದುಡ್ಡುಂಚೆ duḍruñčĕ. = ದಬ್ರಂಚೆ, q. v.

ದುಢುಂ duḍhuṁ. = ದುಡುಂ. — ದುಢುಮಿಱಿ. -ಇಱಿ. = ದುಢುಮ್ಮಿಱಿ (Šmd. 48). To plunge. — ದುಢುಮ್ಮಿಱಿ. = ದುಢುಮಿಱಿ, q. v. — ದುಢುಮ್ಮೆನೆ. (Šmd. 22). = ದುಡುಮ್ಮೆನೆ.

ದುಣ್ಪು duṇṭu. The state of having uneven legs: rocking, unevenness. *Cf.* ದೂಣ್ಪು. — ದುಣ್ಪಾಡು. To rock, to be uneven, as a table, a chair, etc. (My.). — ದುಣ್ಪು ಕಟ್ಟು. To remove a rocking state (My.).

ದುಣ್ಡ duṇḍa. = ದುಣ್ಡು. — ದುಣ್ಡವಳಿ. -ಉಳಿ. A round chisel (G. 184).

ದುಣ್ಡಗೆ duṇḍagĕ. = ದುಣ್ಡಿಗೆ, ದುಣ್ಡುಗೆ. Roundly; round; roundness; the state of being without corners, well-proportioned, regular, etc. (ವೃತ್ತ, ಬಟು G.; My.). ಪೃಥ್ವಿ ಕೆತ್ತಳೇ ಹಣ್ಣಿನನ್ತೆ ದುಣ್ಡಗದೆ (B. 4, 64). ಉಕ್ಕಿನ ತುಣ್ಡನ್ನು . . . ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡೆದು ದುಣ್ಡಗೆ ಮಾಡುವನು (4, 157).

ದುಣ್ಡನೆ duṇḍanĕ. = ದುಣ್ಡಿಗೆ, (ದುಣ್ಡನ್ನ, ದುಣ್ಡನೆ). (My.).

ದುಣ್ಡನ್ನ duṇḍu-anna1. Round (My.; B. 3, 20).

ದುಣ್ಡರಿಸು duṇḍarisu. To rise on the stomach (S. Mhr.; B. 5, 72).

ದುಣ್ಡಾನೆ duṇḍu-ānĕ4. = ದುಣ್ಡನ್ನ. (My.).

ದುಣ್ಡಿಗು duṇḍigu. A shrub used to make hedges, native of Brazil, the angular-leaved physic nut, Jatropha curcas Lin. (St. & Pl.).

ದುಣ್ಡಿಗೆ duṇḍigĕ. = ದುಣ್ಡಗೆ. (My.).

ದುಣ್ಡಿಚೆ duṇḍičĕ. (fr. ದುಣ್ಡಿಸು?). = (ದೆಂಚೆಯ), ದುಣ್ಡಿಜೆ. A piece at chess or backgammon (? ಬಿಸುಗೆ, ಸಾರಿ Šm. 39, o. r. ದುಣ್ಡಿಜೆ; ಬಿಸುಗೆ, ಸಾರಿ Kk. 81, o. r. ದುಣ್ಡೆಜೆ).

ದುಣ್ಡಿಜೆ duṇḍijĕ. = ದುಣ್ಡಿಚೆ, q. v.

ದುಣ್ಡಿಸು duṇḍisu. To round, to become round, to form round masses (Bh. 6, 8, 13); to move circularly (Grj. 2, after 106; Rśv. 6, after 11).

ದುಣ್ಡು duṇḍu. = ದುಣ್ಡಿ. Roundness; the state of being without corners or even; that is round (ಬಟು, ವರ್ತುಲ G.; My.; T. tuṭṭumu, to be round; to make round; to be close, strong, crowd; ತುಟ್ಟಿ, closeness, *cf.* ತುಟುಗು 2). ದುಣ್ಡಾದದು (ವರ್ತುಲ, ಸಿನ್ತಲ, ವೃತ್ತ, ಗುಣ್ಡಾದದು, ಉರುಟಾದದು Si. 372; Dhw.). ಆನೆಯ ಪಿಯ್ಯಟ್ಟು ದುಣ್ಡು (B. 4, 22). **2,** a female's hollow, plain bracelet (My.). — ದುಣ್ಡಂಚು. -ಅಂಚು. An even, regular border (My.). — ದುಣ್ಡುಕಡಗ. = ದುಣ್ಡು No. 2. (My.). — ದುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಗೂಟಗಳ್ಳಿ. (Z.). — ದುಣ್ಡುದಣ್ಡೆ. A roundish garland (Rśv. 8, 23). — ದುಣ್ಡುಬಳೆ. = ದುಣ್ಡುಕಡಗ. (My.). — ದುಣ್ಡುಮಲ್ಲಿಗೆ. The double jasmin (ನವಮಲ್ಲಿಗೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ G.; ಪದನಿ Mr. 126; My.). — ದುಣ್ಡುಮೊಗ. A round face (My.). — ದುಣ್ಡುರುಳ್. -ಉರುಳ್. To roll about (Čpr. 5, 108).

ದುಣ್ಡುಕರ duṇḍukara. = ಅಳಂಗಿಮರ, q. v. (St. & Pl.).

ದುಣ್ಡುಗೆ duṇḍugĕ. = ದುಣ್ಡಿಗೆ, etc. ಆನೆಯ ಶರೀರವು ದುಣ್ಡುಗಾಗಿಯೂ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 238).

ದುಣ್ಡುಭ duṇḍubha. = ದುಣ್ಡುಭ. *A species of snake* (= ರಾಜಲ).

ದುತ್ತಾರಿ duttāri. Worked or embroidered muslin (My.).

ದುತ್ತೂರ duttūra. Tbh. of ಧುಸ್ತೂರ. (ಕಲಧೌತ, ಉನ್ಮತ್ತ Nn. 44, o. rs. ಉಮ್ಮತ್ತ, ಉಮ್ಮುತ್ತ; Šmd. 225; My.).

ದುತ್ತೂರಿ duttūri. = ದುತ್ತೂರ. (My.; St. & Pl.).

ದುತ್ವ dutva. The syllable ದು (Šmd. 118. 183).

ದುದ್ದು duddu. The inner pulpy mass of a cucumber or pumpkin that contains the seeds (My.; *cf.* ಕುಸುರಿ 1).

ದುದ್ರುಮು dudruma. *A green onion.*

ದುನ್ದು dundu. Excessive expenditure, waste, prodigality (My.; T.; T. తూఁదు, తూఁద్చు, to scatter; to squander, or waste, a property; see తున్తుడో). — ದುನ್ದ ವುತನ. -ಆವುತನ. A sumptuous dinner prepared without an adequate occasion (My.). — ದುನ್ದಾಟಿ. -ಆಟ. = ದುನ್ದು. (My.). — ದುನ್ದುಡಾಯಿಸು. -ಉಡಾಯಿಸು. To scatter squanderingly, to squander (My.). — ದುನ್ದು ಮಾಡು. To squander, etc. (My.).

ದುನ್ದು dundu. A sort of drum. 2, N. of Vasudêva.

ದುನ್ದುಗಾಲಿ dundu-gāḷi. A male spendthrift, a prodigal (My.).

ದುನ್ದುಗಾಲಿತನ dundu-gāḷitana. The state of being a spendthrift (My.).

ದುನ್ದುಗಾಲಿಕೆ dundu-gāḷikĕ. = ದುನ್ದುಗಾಲಿತನ. (My.).

ದುನ್ದುಗಾರ್ತಿ dundu-gārti. A female spendthrift (My.).

ದುನ್ದುಭಿ dundubhi. *A large kettle-drum* (ಭೇರಿ Mr. 80). 2, a pair of dice with three spots on each. 3, *a particular throw of the dice in gambling.* 4, the fifty-sixth year in the cycle of sixty (C.).

ದುಪ್ dup. = ದುಪು, ದುಬು, etc. A sound imitating that of suddenly falling fruits, branches, etc., and blows. — ದುಪ್ಪೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To emit that sound (My.).

ದುಪು dupu. = ದುಪ್. — ದುಪು ದುಪು. rep. ದುಪು ದುಪು ಬೀಳು, ದುಪು ದುಪು ಹೊಡೆ (My.).

ದುಪಟಿ du-paṭi. = ದುಪ್ಪಟಿ, ದುಪ್ಪಟಿ, ದುಪ್ಪಟ್ಟಿ, ದುಪ್ಪಟ್ಟಿ, (ದುವಟ್ಟಿಗೆ). Two clothes joined; a double cloth, a sheet of cloth of two breadths; a sheet (My.; Mhr. ದುಪೇಟಾ).

ದುಪ್ಪಟಿ du-p-paṭi. = ದುಪಟಿ. (My.; Tĕ.).

ದುಪ್ಪಟಿ du-p-paṭĕ. = ದುಪ್ಪಟಿ. (ಹಜ್ಜಡ Mr. 342).

ದುಪ್ಪಟ್ಟ du-p-paṭṭa. = ದುಪ್ಪಟ್ಟಿ. (My.).

ದುಪ್ಪಟ್ಟೆ du-p-paṭṭĕ. = ದುಪ್ಪಟಿ. (Si. 223; T. తుప్పట్టె; M. തുപ്പ ട്ടാവു, തുപ്പട്ടു).

ದುಪ್ಪನೆ duppanĕ. = ದೊಪ್ಪನೆ. With the sound of ದುಪ್ (My.).

ದುಪ್ಪಿ duppi. The spotted deer with branching horns, the Axis (Tĕ.; see Si. 169. 170; ಕರೀ-).

ದುಪ್ಪೆ duppĕ. (= ದುಪ್ಪಿ). — ದುಪ್ಪೆಗೆಣಸು. A kind of yam, Dioscorea atropurpurea Roxb. (St. & Pl.).

ದುಬ duba. = ದುಪ್, ದುಪು, ದುಬು, (ದೊಪ್ಪ 2). A sound imitating that of a body suddenly falling, that of beating, also that of beating drums the vellum of which is not properly stretched. — ದುಬ ದುಬ. rep. (My.).

ದುಬಾರಿ dubâri. Double in quantity, twice as much, double; excessive (My.; Mhr.; Tĕ., H. ದುಬಾರಾ; Mhr. ದುಹಿರೀ, ದುಹೇರಾ, ದುಹೇರೀ). — ದುಬಾರಿಖರ್ಚು. Double expenditure, double expense (in a good or bad sense; My.); excessive expenditure. — ದುಬಾರಿವ್ರತಿ. A duplicate (My.).

ದುಬಾಸಿ du-bâsi. Tbh. of a ದ್ವಿಭಾಷಿ. That speaks two languages: an interpreter (My.; Tĕ.; T. తుబాజు; M. തുഭാഷി; Mhr. ದುಭಾಷೀ).

ದುಬು dubu. = ದುಬ, etc. (My.).

ದುಬ್ಬ dubba. A man with a large belly, a very stout man (My.; *cf.* ಡುಬ್ಬು, etc.).

ದುಬ್ಬಿ dubbi. A very stout female (My.). **2,** an earthen oil-vessel with a capacious body and a long, narrow neck (My.).

ದುಬ್ಬಿಳಿ dubbiḷi. = ದುಬ್ಬುಳಿ, ದೊಬ್ಬುಳಿ. A beautiful upper story (ಸಿರಿಯ ಕರುಮಾಡ Kk. 13, o. rs. ದುಬ್ಬುಳಿ, ದೊಬ್ಬುಳಿ; T. తొబ్బార, తొమ్మార, a large building; Mhr. ದು-ಮುಜಲೀ, of two stories, as a house).

ದುಬ್ಬುಳಿ dubbuḷi. = ದುಬ್ಬಿಳಿ, q. v.

ದುಮ್ dum. 1. = ಧುಮ್. A sound in imitation of that produced by a body going or coming down suddenly from above. — ದುಮಿಕ್ಕು. = ದುಮ್ಮಿಕ್ಕು. (Bp. 57, 37). — ದುವಿಮ್ಮಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಧು-. To leap or jump down with the sound of ದುಮ್ (Bp. 32, 16. 59; 52, 15; 56, 38; J. 14, 28; My.).

ದುಮ್ dum. 2. — ದುಮ್ ದುಮ್. rep. The sound of the drum called ramaḍôḷu (My.).

ದುಮ duma. 1. The sound of noisy, trampling or dancing feet on the floor above one's head (My.). — ದುಮ ದುಮ. rep. (My.).

ದುಮ duma. 2. A sound in imitation of fuming or frowning. (Mhr. ಧುಮೀಣ, smoke; ಧುಮಣೇಣ, to be fuming). — ದುಮಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To be fuming, frowning or grim, as the look of one's face (My.; Tĕ. ದುಮದುಮ ಆಡು).

ದುಮಿಕು dumiku. = ದುಮುಕು. (Bp. 39, 62; My.).

ದುಮುಕು dumuku. (fr. ದುಮ್ 1). = ದುಮಿಕು. To leap or jump down from above (My.; Tĕ.; Bp. 52, 17). ದುಮುಕದೆ ದುಃಖ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ದುಮ್ಪ dumpa. = ದುಮ್ಮ. A root (Tĕ. ದುಮ್ಪೆ). — ದುಮ್ಪರಾಸ್ಯ. = ದುಮ್ಮರಾಸ್ಯ q. v., ದುಮಪ್ರಾಸ್ಯ. ಸಣ್ಣ ದುಮ್ಪರಾಸ್ಯ (ಏಲಾಪರ್ಣಿ, ಸುವಹೆ, ರಾಸ್ನೆ, ಯುಕ್ತರಸೆ Si. 157; Tĕ. ದುಮ್ಪರಾಷ್ಟಕ್).

ದುಮ್ಬ dumba. = ದುಮ್ಪ. — ದುಮ್ಬರಾಸ್ಯ. = ದುಮ್ಪ-. A tall perennial plant, the greater Galangal, Alpinia galanga Sw. (St. & Pl.).

ದುಮ್ಬಿ dumbi. = ದುಮ್ಮೆ. (My.).

ದುಮ್ಮು dumbu. (fr. ತುಬ್ 1). Dust (My.; Tĕ. తురుము, దుమ్ము; T. తుమ్పు). *Cf.* ದೂಳ್.

ದುಮ್ಮೆ dumbĕ. = ತುಮ್ಪಿ 1, etc. (ಮಧುವ್ರತ, ಆಳಿ, ಪಟ್ಟದ, etc. Si. 176; My.).

ದುಮ್ಮತಿ dummati. Tbh. of ದುರ್ಮತಿ. A foolish, etc. person (Abhâ. 2, 56).

ದುಮ್ಮನ dummana. Tbh. of ದುರ್ಮನಸ್. Distress, grief (Cpr. 7, 40).

ದುಮ್ಮಾನ dummâna. Tbh. of ದುರ್ಮಾನ. Distress or trouble in the mind, sorrow, grief (ಉಮ್ಮಳ, ಚಿಂತ್ತೆ Kk. 52; ಚೀವಸ, ಉಮ್ಮಳ ಕೆಸ.; My.; J. 5, 26; 18, 47; 24, 41). See ಜವಳಿ.

ದುಮ್ರಾಷ್ಟ dumrâshṭa. = ದುಮ್ಬರಾಸ್ಯೆ, etc. (St. & Pl.).

ದುಯಂ duyaṁ. (fr. ದ್ವಿ). Second in quality or position, secondary, subordinate (My.; Mhr. ದುಯವು).

ದುರ್ dur. = ದುಃ, etc.

ದುರ dura. 1. = ಧುರ. A battle, a war (ಸಂಗರ, ಕಾಳಿಗ Nn. 19, orig. ಧುರ; ಕಾಳಗ Mr. 289, orig. ಧುರ; J. 9, 32; 21, 44; 23, 45; 27, 32; Tě. ದುರಮು; *cf.* ತುದಿ?). ದುರವ ಪೊಗುವುದು (ಅಭಿಷಾರ Mr. 490, orig. ಧು-). — ದುರಗಲಿ. -ಕಲಿ. A hero in war (Šśv. 4, 77). — ದುರಜೈತ್ರ. A man who has been victorious in war (ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು Nn. 94, orig. ಧು-). — ದುರಧೀರ. (Kk. 101, as ಧು-). Courageous in war.

ದುರ dura. 2. A sound to exhibit wrath as expressed by the eye. (Mhr. ಧುರೀ, fumigation). — ದುರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To express anger or wrath by the eye. ದುರಗುಟ್ಟಿ ನೋಡು (My.). — ದುರ ದುರನೆ. With anger in the eye (My.).

ದುರಕ್ಷರ dur-akshara. A bad syllable or bad syllables, a bad, inauspicious writ (Bp. 46, 71).

ದುರಂಗಿ du-raṅgi. Coloured differently on its two sides (My.; Mhr., Br.).

ದುರಂಜಿ duraṅji. (= ತುರಂಜಿ?). The custard-apple, Anona squamosa Lin. (St. & Pl.). 2, the soursop, Anona muricata (van Someren).

ದುರದೃಷ್ಟ dur-adṛishṭa. Bad luck, ill fate, misfortune. (My.). ತುನಿ ಸುರತನ್ಯಾಯದೆ ಛಂದ್ದಕ್ಕಳವಡದೆ ಆತ್ತಲಿತ್ತಲುಮ್ ಎತ್ತಂ ಪೊಸ್ದಿದ ಪಾದ್ಯಿಬ್ಬಂ ಬುಧವೃನ್ದಕ್ಕೆ ದುರದೃಷ್ಟಮ್, ಓದದಥಮರಿಗಿಷ್ಟಂ (Ch., as an introductory verse of some MSS.).

ದುರದ್ವ dur-adhva. *A bad road.*

ದುರನ್ತ dur-anta. Whose end is difficult to be reached; having no end, endless. (Cpr. 5, 96; Bh. 8, 23, 4).

ದುರಪದ durapada. Tbh. of ದ್ರುಪದ. (Bp. 12, 42).

ದುರಬೀಣಿ durabiṇi. ದುರಬೀನಿ. = ದುರಬೀನ, ದುರಬೀನು, ದುರ್ಬಿಣಿ, ದುರ್ಬಿನಿ, ದುರ್ಬೀನು. A telescope (Mhr., H. ದುರಬೀನ; B. 5, 168. 174).

ದುರಬೀನ durabîna. = ದುರಬಿಣಿ, etc. (B. 5, 173).

ದುರಬೀನು durabînu. = ದುರಬೀನ, etc. (My.).

ದುರಭಿಪ್ರಾಯ dur-abhiprâya. An evil-minded man (Abh. P. 14, 98). 2, evil intention or aim (My.).

ದುರಭಿಮಾನ dur-abhimâna. Ill founded and offensive pride (Bp. 40, 67; B. 4, 89; My.).

ದುರಭಿಮಾನಿ dur-abhimâni. Badly or disagreeably proud. (My.).

ದುರಭ್ಯಾಸ dur-abhyâsa. A bad practice or habit (My.).

ದುರವಸ್ಥೆ dur-avasthĕ. A bad, disastrous situation, a miserable condition, an evil case. (My.).

ದುರಸ್ತು durastu. = ದುರುಸ್ತು. Right, fit, in good order (Mhr.; My.; Tě.).

ದುರಹಂಕಾರ dur-ahaṅkâra. Ill founded and offensive egotism (Bp. 22, 50; My.).

ದುರಹಂಕಾರಿ dur-ahaṅkâri. A very presumptuous or arrogant person (My.).

ದುರಹಂಕೃತ dur-ahaṅkṛita. = ದುರಹಂಕಾರಿ. (Bp. 60, 56).

ದುರಳ duraḷa. = ದುರುಳ, q. v. (Bp. 4, 55; 13, 8; B. 5, 246).

ದುರಾಗ್ರಹ dur-âgraha. Obstinate retention of an opinion, wicked or foolish obstinacy. (My.; B. 5, 53). ಆಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ದುರಾಗ್ರಹ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ದುರಾಗ್ರಹಿ dur-âgrahi. A head-strong, obstinate person (Râm. 1, 8, 31).

ದುರಾಚರಣೆ dur-âcaraṇĕ. Bad behaviour, evil practices (My.; B. 5, 292).

ದುರಾಚಾರ dur-âcâra. *Ill-conducted, badly, behaved; wicked.* 2, *bad conduct, wickedness.* ಮಾಡೋದು ದುರಾಚಾರ, ಮನೇ ಮುನ್ದೆ ವೃನ್ದಾವನ (Prv.).

ದುರಾಚಾರಿ dur-âcâri. Ill-conducted, loose, licentious (Mhr.).

ದುರಾಚ್ಯಾರಿ dur-âčyâri. Tbh. of ದುರಾಚಾರಿ. (ದುಷ್ಕರ Čb.).

ದುರಾತ್ಮ dur-âtma. Evil-minded, malevolent; a rascal, a scoundrel. (Bp. 28, 62; 40, 72; 41, 27; 45, 21; 57, 86; J. 24, 25).

ದುರಾತ್ಮಿಕೆ dur-âtmikĕ. An evil-minded woman (V. 9, 57).

ದುರಾಲಭ dur-âlabha. Difficult to be laid hold of or handled, unfit to be touched; difficult of attainment.

ದುರಾಲಭೆ dur-âlabhĕ. *The prickly Alhagi maurorum* Tournef.

ದುರಾಲಮ್ಬ dur-âlambha. = ದುರಾಲಭ. 2, = ದುರಾಲಭೆ. (ತೊಜಿ ಯಿಂಗಳ Mr. 118).

ದುರಾಲಾಪ dur-âlâpa. Scurrilous or abusive language, abuse; a curse; imprecation. (Bp. 41, 9; My.).

ದುರಾಲೋಚನೆ dur-âlôčanĕ. A bad thought or intention (My.; B. 3, 101; 5, 47).

ದುರಾಶೆ dur-âšĕ. A bad hope or expectation (Sk.);—bad desire (B. 4, 181; Bp. 1, 36; My.). 2, groundless hope (Mhr.; My.).

ದುರಾಶೆಗಾಜಿ durâšĕ-gâra. A man of bad desire (My.).

ದುರಿಚ್ಛೆ duri-iččhĕ. Bad desire (My.).

ದುರಿತ dur-ita. Bad course; *evil ways, sin* (ಪಾಪ Nn. 115).

ದುರಿತಘರಟ್ಟ durita-gharaṭṭa. A crusher of sin (Bp. 25, 24; 32, 7).

ದುರಿತಮೋಚನ durita-môčana. Freeing or releasing from sin (Bp. 58, 17).

ದುರಿತಯಮ durita-yama. The restrainer of sin: Śiva (Mr. 12).

ದುರಿತಹರ durita-hara. Removing sin (Bp. 2, 17).

ದುರಿತಾರಿ durita-ari. An enemy of sin (Bp. 22, 23).

ದುರಿಯೋಧನ duriyôdhana. Tbh. of ದುರ್ಯೋಧನ. (Bh. 3, 19, 44).

ದುರೀಷ್ಣೆ dur-îshaṇĕ. A bad wish (My.): curse, imprecation. (G.).

ದುರುಕ್ತ dur-ukta. Badly spoken; unbecoming, harsh speech (Kâvy. II, 2, B, 30).

ದುರುಕ್ತಿ dur-ukti. Harsh, offensive speech; bad language; abuse. (Bp. 54, 79; 56, 24; Šśv. 4, 33).

ದುರುಪದಿ durupadi. Tbh. of ದ್ರೌಪದಿ. (Bh. 4, 3, 11).

ದುರುಭರ durubhara. Tbh. of ದುರ್ಭರ. (Bh. 5, 1, 41).

ದುರುಯಶ duruyaša. Tbh. of ದುರ್ಯಶ. (Bh. 3, 18, 42).

ದುರುವಚನ duruvačana. Tbh. of ದುರ್ವಚನ. (Bhâgavata 3, 2, 48).

ದುರುಸ್ತು durustu. = ದುರಸ್ತು. (My.).

ದುರುಳ duruḷa. = ದುರಳ. (Tbh. of ಧೂರ್ತ). A cunning, crafty, dishonest, mischievous or wicked man (ಧೂರ್ತ Čt. II, 82; Bp. 38, 53; 43, 67; 47, 1; 50, 49; 55, 23; 60, 58; Bh. 1, 8, 72; My.). ದುರುಳನ ಕಣ್ಣಾರೆ ಹರಳು ಜೆಲ್ಲು ಬೀಳು.— ದುರುಳನ ಕಣ್ಣಾಗ ತೆರಳ ಬೇಳು (Prvs.).

ದುರುಳತನ duruḷatana. Cunningness, wickedness, etc. (Bp. 32, 54; 50, 53; 51, 66; Bh. 4, 4, 10; My.).

ದುರುಳೆ duruḷĕ. A crafty, mischievous, etc. woman (Bp. 40, 53; My.).

ದುರೋದರ durōdara. = ದರೋದರ. *Gambling; a gamester.* 2, *a stake at play.*

ದುಸ್ dur. = ದುಃ, etc. See ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ, ದುಷ್ಪ್ರೇರಣೆ.

ದುಷುದುಮ್ಬಿ (duṛu-tumbi). A bad, wicked person (Čpr. 7, 103; Bh. 2, 2, 17; 2, 14, 61).

ದುಷುದುಮ್ಬಿತನ duṛudumbitana. Depravity, badness, wickedness (Bh. 4, 8, 18).

ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ duṛ-pariṇâma. Tbh. of ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ. (Abh. P. 10, after 195).

ದುಷ್ಪ್ರೇರಣೆ duṛ-prêraṇĕ. Evil impulse (Abh. P. 11, 176).

ದುರ್ dur. = ದುರ್, etc.

ದುರ್ಗ dur-ga. = ದುರ್ಗ. Difficult of access or approach; difficult to be walked on; difficult of attainment. 2, *a strong-hold, a fort.* 3, a forest (ವನ, ಆಟವಿ, ಕಾನನ, etc. Mr. 151). ಜಲತಿಲಾಧರಮಹ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ದುರ್ಗಂ (Mr. 271). ದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ?—ದುರ್ಗಾ ಏದಿ ದವ ಸ್ವರ್ಗಾ ಏಜ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ದುರ್ಗತ dur-gata. A man whose affairs go badly: *unfortunate; distressed; poor, indigent.*

ದುರ್ಗತಿ dur-gati. Bad circumstances; misfortune; poverty. 2, *hell* (Bp. 40, 47). — ದುರ್ಗತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To become unfortunate, etc. (Bp. 52, 24).

ದುರ್ಗನ್ಧ dur-gandha. A bad smell, bad odour, stink (Bp. 46, 58); *ill-smelling, stinking;* any ill-smelling substance.

ದುರ್ಗಮ dur-gama. Difficult to be walked on, to be traversed or travelled over; *difficult of access;* impassable; difficult of attainment.

ದುರ್ಗಮಾರ್ಗ durga-mârga. *A difficult pass or way.*

ದುರ್ಗಸಂವೇಷ್ಟನ durga-saṁvêshṭana. Surrounding a fort. See ಮುತ್ತಿಸು.

ದುರ್ಗಸಂಚರ durga-saṅčara. *A difficult passage, a defile.*

ದುರ್ಗಾದೇವಿ durgâ-dêvi. = ದುರ್ಗೆ. (My.).

ದುರ್ಗಾರಮಣ durgâ-ramaṇa. Śiva (My.).

ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿ durgâ-ashṭami. The eighth lunar day of the month of Âśvina, the birth-day of Durgâ, on which human sacrifices used to be made (My.).

ದುರ್ಗಿ durgi. = ದುರ್ಗಿ, ದುರ್ಗೆ. (Sk.; My.). 2, N. (My.). — ದುರ್ಗಿಚೀನೆ. Cholera (S. Mhr.).

ದುರ್ಗೆ durgĕ. ದುರ್ಗಾ. = ದುರ್ಗೆ. *Durgâ,* the daughter of Himavat and wife of Śiva. — ದುರ್ಗವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ದುರ್ಗೆ. — ದುರ್ಗವ್ವನ ಚೀನೆ. Cholera (S. Mhr.).

ದುರ್ಗುಣ dur-guṇa. An evil quality; a vicious propensity (Bp. 22, 62; 38, 26; 57, 76; B. 4, 185. 186; My.).

ದುರ್ಘಟ dur-ghaṭa. Difficult to be accomplished, difficult of occurrence; difficult, impossible, unattainable (Čpr. 3, 67; Bp. 36, 13; 39, 18; 51, 61; Bh. 2, 13, 44; J. 19, 10; B. 3, 22; 4, 108. 223; My.).

ದುರ್ಜನ dur-jana. *A bad man, a mischievous man, a scoundrel, a villain* (ಖಲ, etc. Mr. 229; Śmd. 114; Bp. 28, 37; 55, 32; 59, 51; My.); wicked, vile. ದುರ್ಜನನ ಸಹವಾಸದಿನ್ದ ಸಜ್ಜನ ಕೆಡುವನು (Prv.).

ದುರ್ಜನತೆ dur-janatĕ. Wickedness, villainy (Bp. 56, 15).

ದುರ್ಜಯ dur-jaya. Difficult to be subdued or overcome, invincible (Śmd. 91; J. 13, 30); insurmountable.

ದುರ್ಜಾತ dur-jâta. Badly or inauspiciously born or produced, wretched, unhappy; bad-natured, bad (Bp. 41, 4).

ದುರ್ದಮ dur-dama. Difficult to be subdued. (Čpr. 2, 8).

ದುರ್ದರ್ಶ dur-darśa. Difficult to be seen; disagreeable or painful to the sight; disgusting. (Čpr. 2, after 24; 5, 65; J. 16, 29).

ದುರ್ದಶೆ dur-daśĕ. = ದುರ್ದೆಸೆ. A bad situation, a troublous condition; misfortune, calamity. (My.; B. 5, 91).

ದುರ್ದಿನ dur-dina. *A dark, cloudy day* (ಮೋಡಗತ್ತಲೆ Nn. 97); bad weather. 2, a cloud (ಮೋಡ Mr. 43).

ದುರ್ದೆಸೆ dur-dĕsĕ. Tbh. of ದುರ್ದಶೆ. (My.; B. 5, 89).

ದುರ್ದೈವ dur-daiva. Hard fate, bad luck, unlucky destiny, misfortune. (My.; B. 3, 52; 4, 9). 2, a bad deity (My.).

ದುರ್ಧರ dur-dhara. Difficult to be held, borne or suffered; irresistible, hard to be obstructed or restrained; difficult to be accomplished; difficult; dangerous; impracticable. (Čpr. 2, 37; 5, 4. 138; Bp. 9, 17; 44, 42; 54, 70).

ದುರ್ಧರುಷ durdharusha. Tbh. of ದುರ್ಧರ್ಷ. (Bh. 6, 5, 51).

ದುರ್ಧರ್ಷ dur-dharsha. Difficult of being assailed or assaulted, inviolable; difficult of approach or attainment; difficult of being overpowered;—intolerable (My.; Tĕ.);—haughty; dangerous; awful.

ದುರ್ಧಾರ dur-dhâra. = ದುರ್ಧರ. (Bp. 59, 32).

ದುರ್ನಡೆತೆ dur-naḍatĕ. Bad conduct (My.).

ದುರ್ನಯ dur-naya. Bad conduct; injustice. (Čpr. 6, 17; Śśv. 4, 133).

ದುರ್ನರ dur-nara. A bad man (Bp. 3, 46; 28, 33).

ದುರ್ನಾಮ dur-nâma. (A bad name); piles or hæmorrhoids. 2, *a kind of muscle, a cockle.* See ದೊಡ್ಡ ಜಗಣಿ.

ದುರ್ನಾಮಕೆ dur-nâmaka. (Having a bad name); *piles or hæmorrhoids.*

ದುರ್ನಾಯಕ dur-nâyaka. (A bad leader); a caterpillar (ಕಮ್ಬಳಿಹುಳು Mr. 165).

ದುರ್ನಿಮಿತ್ತ dur-nimitta. A bad omen. (J. 19, 3; 31, 46). 2, a bad pretext.

ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯಣ dur-nirîkshaṇa. The state of being scarcely visible; invisibility (Bp. 54, 54; J. 7, 61; 12, 19).

ದುರ್ನೀತ dur-nîta. Badly managed, ill-conducted; unjustly decided, wrong; ill-trained, rude (Bp. 38, 70); misconduct, etc.

ದುರ್ನೀತಿ dur-nîti. Bad conduct; impropriety; impolicy; bad ethics. (Bp. 37, 22; 53, 43; My.).

ದುರ್ನೆವ dur-nĕva. A bad excuse, poor pretence (My.).

ದುರ್ಬಲ dur-bala. *Weak, feeble.* ತನ್ನ ಮೆಯ್ಯೊಳು ಬಲನೆನಿಪ್ಪ ಆರಸು, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ನಿಜಮೆನಿಪ್ಪ ಪೆರ್ಗಡೆ, ನೆಗಟ್ತಿಯ ಸಮ್ಬ್ರಮೋನ್ನತದ ಜನಪದಂ, ಜಲತಿಲಾಧರಮಹ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ದುರ್ಗಂ, ರನ್ನ ಹೇಮಾದಿಧನ್ದಾರಂ, ಮಹಾವೀರಸೈನ್ಯಂ, ನಿಜಪ್ರಿಯಂ ಕೂಡೆ ಸಪ್ತಾಂಗಸಮ್ಪನ್ನಮೆನಿಸುವ ರಾಜ್ಯಮುಕ್ಕುಮ್, ಇನಿತಿಲ್ಲದಿಹ ರಾಜ್ಯ ದುರ್ಬಲಮೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 271).

ದುರ್ಬಿಣಿ durbiṇi. ದುರ್ಬಿನಿ. = ದುರಬಿಣಿ, etc. (B. 5, 155).

ದುರ್ಬೀಜ dur-bîja. Bad seed. 2, one of base or disreputable descent (My.).

ದುರ್ಬೀನು durbînu. = ದುರ್ಬಿಣಿ, etc. (My.).

ದುರ್ಬುದ್ಧಿ dur-buddhi. Weak-mindedness, folly, silliness. 2, evil-mindedness, malignity. (My.; Bp. 34, 11; Sp. s. ಪಿಳ್ಳೆ). 3, N. (J. 24, 42. 43. 64).

ದುರ್ಬೋಧನೆ dur-bôdhanĕ. Evil counsel; bad, harmful teaching (My.; Tĕ.).

ದುರ್ಬೋಧೆ dur-bôdhĕ. = ದುರ್ಬೋಧನೆ. (Bp. 50, 48. 49; Bh. 1, 8, 54; My.).

ದುರ್ಭಗ dur-bhaga. Difficult to be gained or obtained; unfortunate, unlucky. (My.; fem. ದುರ್ಭಗೆ).

ದುರ್ಭಯ dur-bhaya. Fear or painful apprehension of evil, such as may come from wild beasts, thieves, etc. (Bp. 7, 1; My.).

ದುರ್ಭರ dur-bhara. = ದುರುಭರ. Difficult to be borne, burdensome, troublesome, intolerable;—hard to be maintained, supported, or filled. (Bp. 3, 16; 21, 26; 51, 59).

ದುರ್ಭವ dur-bhava. Bad or miserable existence or life; the misery of worldly existence (Bp. 53, 3; 61, 79).

ದುರ್ಭಾಗ್ಯ dur-bhâgya. Ill luck, an evil destiny, luckleasness; unfortunate. (My.; B. 4, 144).

ದುರ್ಭಾವ dur-bhâva. Ill-will, evil-mindedness; hostile feeling (Bp. 53, 45; My.).

ದುರ್ಭಾಷಣೆ dur-bhâshaṇĕ. = ದುರ್ಭಾಷೆ. (My.).

ದುರ್ಭಾಷೆ dur-bhâshĕ. Bad, abusive speech, opprobrious language (Bp. 57, 29; My.).

ದುರ್ಭಿಕ್ಷ dur-bhiksha. Scarcity of provisions, dearth, famine; hardness of the times. (Râm. 1, 5, 24; My.). — ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ಬೀಳು. A dearth, etc., to come to pass (B. 4, 74; My.).

ದುರ್ಭೇದ dur-bhêda. Difficult to be divided. 2, firmness, close union (Bp. 53, 75).

ದುರ್ಮತ dur-mata. Evil-minded, malicious, wicked (Bp. 50, 45). 2, a bad opinion, doctrine, creed, or tenet (Bp. 50, 48; My.).

ದುರ್ಮತಿ dur-mati. = ದುಮ್ಮತಿ. Evil-mindedness, malignity; foolishness (My.). 2, foolish (Abhâ. 1, 44); evil-minded, malicious, wicked (Čpr. 2, 31; Bp. 32, 62). 3, the fifty-fifth year of the cycle of sixty (My.). 4, N. (J. 31, 20).

ದುರ್ಮದ dur-mada. A mad conception or imagination;—drunken, fierce, infatuated. See Čpr. 1, 142; Šśv. 2, 90; ದೌರ್ಮದ್ಯ.

ದುರ್ಮನ dur-mana. = ದುರ್ಮನಸ್ No. 1. (My.).

ದುರ್ಮನಸ್ dur-manas. = ದುಮ್ಮನ. A bad disposition or perversity of mind, evil intention. 2, *distressed or troubled in mind, disheartened, sad, sorrowful.*

ದುರ್ಮಂತ್ರ dur-mantra. Bad advice, evil or bad counsel (Bp. 50, 41; 58, 27); a wicked mantra or charm. — ದುರ್ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ. Bad charms and devices (Bp. 49, 27).

ದುರ್ಮರಣ dur-maraṇa. Any violent or unnatural death (Sk.; My.).

ದುರ್ಮಲ dur-mala. A heinous moral impurity or sin (Bp. 60, 55). 2, very impure, sinful or depraved (22, 60; 54, 20).

ದುರ್ಮಲತ್ರಯ durmala-traya. The three impure objects difficult to be got rid of: woman, gold, and landed property (Bp. 57, 84). *Cf.* ತ್ರೈಮಲ.

ದುರ್ಮಲಿನ dur-malina. = ದುರ್ಮಲ No. 2. (Bp. 3, 47).

ದುರ್ಮಾಂಸ dur-mâṁsa. Proud flesh that grows in a sore or wound (Bp. 18, 66; 24, 7; My.).

ದುರ್ಮಾನ dur-mâna. = ದುರ್ಮಾನ. Conception or apprehension of evil.

ದುರ್ಮಾರ್ಗ dur-mârga. A bad way (J. 10, 9); misconduct, offence, wickedness (Bp. 31, 24; 41, 7; 57, 76; 60, 44; J. 10, 9; My.). 2, bad, wicked; a bad man (My.).

ದುರ್ಮಾರ್ಗತನ dur-mârgatana. Misconduct, etc. (My.).

ದುರ್ಮುಖ dur-mukha. *Foul-mouthed, abusive.* 2, having an ugly face; of a sullen countenance or temper.

ದುರ್ಮುಖಿ dur-mukhi. Feminine of ದುರ್ಮುಖ. 2, N. of the thirtieth year of the cycle of sixty (My.).

ದುರ್ಮುದ್ರೆ dur-mudrĕ. An improper sign, badge, or token (Bp. 3, 48).

ದುರ್ಮೋಹ dur-môha. The state of being stupified, bewildered, infatuated, or enamoured (ಮೋಹ Nn. 156; Mr. 488). 2, fainting, a swoon (ಮೂರ್ಛೆ 156; 488). 3, agitation, haste, etc. (ಬೇಗ 156; 488). 4, ignorance, folly (ಅಜ್ಞತೆ 156; ಮುಸುಕಿದ ಅಜ್ಞಾನ 488). 5, a fool (ಕಡು ಮೂರ್ಖ 156).

ದುರ್ಯಶ dur-yaśa. = ದುರುಯಶ. Ill repute, dishonour (Čpr. 2, 41; My., also ದುರ್ಯಶಸ್ಸು).

ದುರ್ಯೋಧನ dur-yôdhana. = ದುಜ್ಜೋದನ, ದುರಿಯೋಧನ. The eldest son of Dhṛitarâshṭra (Šmd. 177. 182; J. 15, 34). 2, N. of another prince.

ದುರ್ಯೋಧನಸುತೆ duryôdhana-sutĕ. The daughter of Duryôdhana No. 2 (Čpr. 3, 78).

ದುರ್ಲಕ್ಷಣ dur-lakshaṇa = ದುಲ್ಲಕ್ಷಣ. Badly marked (Sk.); a bad sign or mark; a bad symptom; a bad character or quality; an evil point; a vice (Mr. 361; Mhr.; B. 4, 200; My.).

ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ dur-lakshya. Difficult to be observed, hardly visible (Sk., My.); difficult to be looked at, disagreeable to sight (My.). 2, inadvertence (B. 4, 154; Mhr.).

ದುರ್ಲಭ dur-labha. Difficult to be obtained, hard to be attained, difficult of accomplishment; scarce, rare; difficult; excellent, eminent; dear, beloved. (Čpr. 2, 17; Bp. 8, 1; 39, 13; 51, 34; 58, 32; Šśv. 2, 85. 89; B. 5, 9; My.).

ದುರ್ಲಿಪಿ dur-lipi. A bad, inauspicious writ (Bp. 49, 32).

ದುರ್ವಚನ dur-vachana. = ದುರುವಚನ. A harsh expression, bad, abusive language, insult. (J. 5, 50).

ದುರ್ವರ್ಣ dur-varṇa. Bad-coloured; of a bad or low species or class; *silver.*

ದುರ್ವಹ dur-vaha. Difficult to be borne. (Čpr. 2, 43).

ದುರ್ವಾಕ್ dur-vâk. Evil speech, abuse; inelegant language. (My.).

ದುರ್ವಾರ dur-vâra. Difficult to be restrained or stopped, not to be repressed or checked, irresistible (Sk.; My.).

ದುರ್ವಾರ್ತೆ dur-vârtĕ. Bad news, sad intelligence. (My.).

ದುರ್ವಾಸ dur-vâsa. = ದೂರ್ವಾಸ. Tbh. of ದುರ್ವಾಸಸ್. (Bp. 43, 41; 54, 35).

ದುರ್ವಾಸನೆ dur-vâsanĕ. Bad smell, a stink (My.). 2, an evil, inauspicious recollection of past good or evil actions, or of janmântara (Abhâ. 1, 33; My.); a chimera.

ದುರ್ವಾಸಸ್ dur-vâsas. Ill dressed, unclothed, naked. 2, N. of a rishi of irascible temperament, a son of Atri by Anasûyâ and an incarnation of a portion of Śiva.

ದುರ್ವಿಗಾನ dur-vigâna. Abuse (ದ್ವಿತಯವಾಕ್, ಹಬ್ಬಿವ ನುಡಿ Mr. 86).

ದುರ್ವಿಟ dur-viṭa. A very bad voluptuary (Bp. 40, 10).

ದುರ್ವಿದಗ್ಧ dur-vidagdha. Imperfectly skilled, unskilled; stupid, silly; wholly ignorant. (Rśv. 1, 18; fem. ದುರ್ವಿದಗ್ಧೆ).

ದುರ್ವಿಧ dur-vidha. Of bad habits, wicked. 2, *badly circumstanced, embarrassed, poor* (ದುಸ್ಥರ, etc., ಬಡವ Mr. 230).

ದುರ್ವಿನೀತ dur-vinîta. *Ill-trained, badly educated, ill-mannered, wicked;* stubborn.

ದುರ್ವಿಮೋಹ dur-vimôha. Great bewilderment, evil desire (Śâstrasâra in W. v. 1254).

ದುರ್ವಿಲಸಿತ dur-vilasita. A rude or ill-mannered trick, rudeness, a wayward act (Abh. P. 14, 97).

ದುರ್ವಿವಾದ dur-vivâda. A bad contest at law or quarrel (My.).

ದುರ್ವಿಷಯ dur-vishaya. A bad thing or affair (Śśv. 2, 110; My.).

ದುರ್ವೃತ್ತ dur-vṛitta. Bad conduct, mean practices. 2, behaving badly, vile, wicked, etc. (ಅನಾಚಾರಿ, ಶಿಷ್ಟಾನ Mr. 253, one MS. ಸಿಷ್ಟಾನ; My.).

ದುರ್ವೃತ್ತಿ dur-vṛitti. Disreputable conduct, bad practices (Bp. 41, 8; My.). 2, a misbehaved person (Bp. 38, 71). 3, bad circumstances, distress.

ದುರ್ವೇಶ dur-vêśa. Difficult of ingress or access (Čpr. 5, 65).

ದುರ್ವ್ಯಯ dur-vyaya. Useless or foolish expense (My.).

ದುರ್ವ್ಯವಹಾರ dur-vyavahâra. A wrong judgment in law (Sk.). 2, a bad law-suit or quarrel (My.).

ದುರ್ವ್ಯಸನ dur-vyasana. An evil habit; bad desire (My.; B. 4, 194; 5, 53. 191).

ದುರ್ವ್ಯಸನಿ dur-vyasani. Of evil habits, practices or propensities (Bp. 45, 22; My.; B. 5, 208).

ದುರ್ವ್ಯಸನೆ dur-vyasanĕ. A woman of evil habits, etc. (Bp. 40, 54).

ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರ dur-vyâpâra. Evil action or operation (Bp. 19, 2; My.).

ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರಿ dur-vyâpâri. A person engaged in bad business or actions (My.).

ದುರ್ವ್ಯಾಮೋಹ dur-vyâmôha. An evil propensity or lust (My.).

ದುರ್ವ್ಯಾಸಂಗ dur-vyâsaṅga. An evil habit (My.).

ದುರ್ವ್ರಣಿ dur-vraṇa. A bad (venereal) wound or ulcer (Bp. 40, 70; My.).

ದುರ್ವ್ರಯ dur-vraya. = ದುರ್ವ್ಯಯ. (My.).

ದುರ್ಹೃದ್ dur-hṛid. Having a bad heart; *an enemy.*

ದುಲಿ duli. = ಡುಲಿ. *A female tortoise.*

ದುಲ್ಲಕ್ಷಣಿ dul-lakshaṇa. = ದುರ್ಲಕ್ಷಣ. One of the dôshas in poetry (Ch. v. 40).

ದುವಂಗುಲ du-aṅgula. Two fingers (Bh. 2, 2, 97).

ದುವಟ್ಟಿಗೆ duvaṭṭigĕ. Tbh. of ದ್ವಿಪಟ್ಟಿಕೆ (Śmd. 378).

ದುವದಿ duvadi. = ದುವಯಿ, ದುವವಿ, ದುವ್ವೆ, ದೂವಿ, ದೂವೆ 2. Tbh. of ದ್ವಿಪದಿ. N. of a metre (Čh.).

ದುವಯಿ duvayi. = ದುವದಿ. (Čh.).

ದುವವಿ duvavi. = ದುವಯಿ. (Čh.).

ದುವ್ವಾಳಿ duvvâḷi. Rapid course, a run, a gallop (Bh. 1, 7, 2; J. 18, 7; Mhr. ಧೂಮ).

ದುವ್ವಾಳಿಸು duvvâḷisu. = ದೂವಾಳಿಸು. To make run; to cause to run or gallop (Bh. 3, 18, 14; J. 22, 7). 2, to run fast, to hasten (v. i., Bh. 3, 8, 31; 3, 19, 13); to frisk (Rśv. 6, after 11).

ದುವ್ವೆ duvvĕ. = ದುವದಿ. (Čh.).

ದುಶ್ duś. = ದುಸ್, etc.

ದುಶ್ಚರಿತ duś-čarita. Misbehaving, wicked;—misbehaviour, ill-conduct, wickedness. (Bp. 45, 9. 38; 57, 91; J. 11, 39).

ದುಶ್ಚರಿತ್ರ duś-čaritra. = ದುಶ್ಚರಿತ. (Abh. P. 15, 71).

ದುಶ್ಚರ್ಮ duś-čarma. Affected with disease of the skin: *leprous.* 2, *without prepuce.*

ದುಶ್ಚಿನ್ಹೆ duś-činhĕ. An inauspicious mark or sign; an evil omen (Mhr.; My.).

ದುಶ್ಚೇತ duś-čêta. (= ದುರ್ಮನಸ್). Disheartened, sad (Bp. 57, 10).

ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆ duś-čêshṭĕ. Naughtiness (My.).

ದುಶ್ಚ್ಯವನೆ duś-čyavana. Unshakable, unmovable, firm: *Indra.*

ದುಶ್ಶಕುನ duś-śakuna. (ದುಶ್ಶಕುನ). A bad omen (My.).

ದುಶ್ಶಲೆ duś-śalĕ. = ದುಃಶಲೆ. (J. 32, 50, etc.).

ದುಶ್ಶಾಲು du-ś-śâlu. Two shawls; a double shawl (Mhr. ದುಶಾಲಾ; My.; Br.).

ದುಶ್ಶಾಸನ duś-śâsana. = ದುಃಶಾಸನ. Difficult to be governed, intractable. 2, N. of one of the sons of Dhṛitarâshṭra (Bh. 2, 14, 61; My.).

ದುಶ್ಶೀಲ duś-śîla. = ದುಃಶೀಲ. (My.).

ದುಶ್ಶ್ರಾವ duś-śrâva. = ದುಃಶ್ರಾವ. (Čpr. 5, 65).

ದುಷ್ dush. = ದುಸ್, etc.

ದುಷ್ಕಣ್ಟಕ dush-kaṇṭaka. An obstacle difficult to be surmounted (J. 15, 36).

ದುಷ್ಕರ dush-kara. = ದುಃಕರ. Difficult to be done; difficult to be reached or attained; difficult, arduous; acting badly, wicked, bad; a difficult or painful act, a difficult task. See Śmd. 189. 190.

ದುಷ್ಕರ್ಮ dush-karma. An evil act, a sinful action, a crime (ವೃಜಿನ Nn. 166; Bp. 54, 20; 60, 40; My.). 2, any difficult or painful act. 3, acting badly; a man of a low caste, a čâṇḍâla (ನಿಷಾದ, ಜನಂಗಮ, ಹೊಲೆಯ Mr. 381).

ದುಷ್ಕರ್ಮಿ dush-karmi. Sinful, wicked (Bp. 22, 60; 51, 27; My.).

ದುಷ್ಕಲಿ dush-kali. The bad kaliyuga (Bp. 18, 1).

ದುಷ್ಕವಿ dush-kavi. A bad, worthless poet (My.).

ದುಷ್ಕವಿತೆ dush-kavitĕ. Bad poetry (Grj. 1, 22).

ದುಷ್ಕಾಮ dush-kâma. Wicked lust (Bp. 41, 9).

ದುಷ್ಕಾಲ dush-kâla. An evil time, on account of sin, famine, sickness, etc. (My.).

ದುಷ್ಕೀರ್ತಿ dush-kîrti. Ill fame (Râm. 6, 14, 30).

ದುಷ್ಕೃತ dush-kṛita. = ದುಃಕೃತ. Done wrongly or wickedly; *a misdeed, sin, crime* (Bp. 23, 40; 34, 18; 36, 27; etc.).

ದುಷ್ಕೃತಿ dush-kṛiti. = ದುಃಕೃತಿ. A work done wrongly, a worthless composition.

ದುಷ್ಕೃತ್ಯ dush-kṛityа. = ದುಃಕೃತ್ಯ. A misdeed, sin, crime (ಕಾಪ್ಪಿರ್ಯ Śm. 52; B. 5, 47).

ದುಷ್ಕೃತ್ರಿಮ dush-kṛitrima. = ದುಃಕೃತ್ರಿಮ. Black, wicked falsehood or deceit.

ದುಷ್ಕ dush-kha. = ದುಃಖ. (ಬಾಧೆ, ವೇದನೆ, ವ್ಯಥೆ, ಪೀಡೆ, ಆರ್ತಿ Mr. 393; ಆಘ 515).

ದುಷ್ಟ dushṭa. = ದುಷ್ಟ. Become bad or spoiled; corrupt, bad, wicked, vicious, depraved, noxious (ದುರ್ಜನ Nn. 51); having evil intentions, ill-affected (see ಅದುಷ್ಟ). 2, ಅವ ಲೋಹ (51). 3, sin, crime, guilt. 4, the shadvarga (51). 5, a serpent (ಸರ್ಪ 51). 6, a horse (ವಾಜಿ, ಕುದುರೆ 51). 7, the fluid that flows from the temples of an elephant in rut (ಗಜದಾನ, ಆನೆಯ ಮದ 51). Feminines ದುಷ್ಟೆ (see ಕಡು-; J. 5, 61), ದುಷ್ಟಳು (My.).

ದುಷ್ಟಗಜ dushṭa-gaja. *A vicious elephant,* an elephant in rut.

ದುಷ್ಟಗುಣ dushṭa-guṇa. A wicked disposition, an evil mind (My.).

ದುಷ್ಟಚತುಷ್ಟಯ dushṭa-čatushṭaya. Four desperate characters in Duryôdhana's army: Duśśâsana, Karṇa, Śakuni and Saindhava (Tč.; My.).

ದುಷ್ಟತನ dushṭatana. = ದುಷ್ಟತನ. Badness, wickedness (My.; B. 3, 43); perversity, falsehood (ಕೆಯ್ಮೆ G.).

ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ dushṭa-nigraha. Punishment of the wicked; punisher of the wicked (Č. Bp. 47, 27; Dp. 121, 7).

ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ dushṭa-buddhi. Evil-minded. 2, N. (J. 28, 25, etc.).

ದುಷ್ಟಮೃಗ dushṭa-mṛiga. A wild beast, a beast of prey (My.).

ದುಷ್ಟಾತ್ಮ dushṭa-âtma. Of a bad nature, evil-minded, wicked (Śś.; My.; B. 5, 48).

ದುಷ್ಟುಪುಡೆಟ್ಟು dushṭupu-čeṭṭu. (= ಆಜಶ್ಯಂಗಿ, etc., ಕುರುಟಿಗೇ ಗಿಡ Si. 151; Tč. ದುಷ್ಟುಪು-ಆಕು, ದುಷ್ಟುಪು-ಚೆಟ್ಟು, the plant Odina wodier).

ದುಷ್ಟ dush-sthu. Standing badly: *ill-behaved, depraved.*

ದುಷ್ಪತ್ರ dush-patra. *A kind of perfume.*

ದುಷ್ಪುತ್ರ dush-putra. A bad son. (My.).

ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ dush-pariṇâma. = ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ. Difficult to be finished or ended; difficulty.

ದುಷ್ಪ್ರತೀತಿ dush-pratîti. = ದುಃಪ್ರತೀತಿ. Ill fame (My.).

ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣಿ dush-pradharshaṇi. Not to be assailed or meddled with (fem.); *the plant Melongena incurva* Mill.

ದುಷ್ಫಲ dush-phala. A bad fruit or result (My.).

ದುಷ್ಸಮ dush-sama. (ದುಃಸಮ). Uneven; unequal. ದುಷ್ಸಮಂ, *improperly; unseasonably.* See Abh. P. 1, after 67.

ದುಸ್ dus. = ದುಃ, etc.

ದುಸರ du-sara. 1. Tbh. of ದ್ವಿತೀಯ (Śmd. 378).

ದುಸರ dusara. 2. A second; other; some besides (My.; Mhr. ದುಸರಾ).

ದುಸರಿ dusari. — ದುಸರಿಬಳ್ಳಿ. A winding half shrubby plant, Cocculus villosus D. C. (St. & Pl.).

ದುಸ್ತರ dus-tara. Difficult to be passed or crossed over, hard to get over; impassable; invincible; difficult to be endured; poor (ಅಕಂಡನ, ದುರ್ಗತ, ದುರ್ವಿಧ, ದರಿದ್ರ, ಒಡವ Mr. 230; Čpr. 2, 49; Bp. 7, 16; 45, 25).

ದುಸ್ತಾಮಸ dus-tâmasa. The bad quality of darkness (Śkv. 4, 55).

ದುಸ್ತು dustu. Dress: a suit of clothes, a garment (My., Tč.; T. ತಿಸ್ತು). ದುಸ್ತು ಇಲ್ಲದವನ ಮನಸು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗದು (Prv.). See Prv. s. ದೇವಾಂಗ.

ದುಸ್ಸಂಗ dus-saṅga. = ದುಃಸಂಗ. Bad inclination. 2, bad company, evil connection (My.).

ದುಸ್ಸಂಗಿ dus-saṅgi. (ದುಃಸಂಗಿ). A person who associates with evil companions (My.).

ದುಸ್ಸನ್ತತಿ dus-santati. (ದುಃಸನ್ತತಿ). A bad progeny or family (My.).

ದುಸ್ಸನ್ಧಾನ dus-sandhâna. = ದುಃಸನ್ಧಾನ. Difficult to be joined together or united or reconciled. 2, pimpship (My.).

ದುಸ್ಸನ್ಧಿ dus-sandhi. = ದುಃಸನ್ಧಿ. An error in grammatical sandhi (Čh. v. 40; Bp. 1, 18).

ದುಸ್ಸಹ dus-saha. = ದುಃಸಹ. Intolerable, unbearable, irresistible (J. 22, 30; My.). 2, N. of a son of Dhritarâshṭra.

ದುಸ್ಸಹವಾಸ dus-sahavâsa. = ದುಃಸಹವಾಸ. = ದುಸ್ಸಂಗ No. 2. (My.).

ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನ dus-svapna. = ದುಃಸ್ವಪ್ನ. (My.).

ದುಸ್ಸ್ವಭಾವ dus-svabhâva. (ದುಃಸ್ವಭಾವ). A bad disposition or nature (My.). 2, N. (J. 24, 42. 43. 64).

ದುಹ್ duh. Milking; yielding. See ಗೋ-.

ದುಹತ್ತ du-hatta. = ದೂಹತ್ತ. Tbh. of ದ್ವಿಹಸ್ತ (Śmd. 378).

ದುಹಿ duhi. Tbh. of ದ್ವಿ (T. ತುವಿ). Discordance: hatred, ill-will. ದುಹಿ ಮಾಡುವವ ಆಹೀ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದುಹಿತಾರ duhitâra. Tbh. of ದುಹಿತೃ (Śmd. 104; My. as ದುಹಿತಾರಳು).

ದುಹಿತುಃಪತಿ duhituḥ-pati. *A daughter's husband.*

ದುಹಿತೃ duhitṛi. = ದುಹಿತಾರ, ದುಹಿತೆ. The milk-maid: *a daughter.*

ದುಹಿತೆ duhitĕ. Tbh. of ದುಹಿತೃ. (My., Tč.; Bp. 3, 86).

ದುಹೇರ duhêra. = ದುಹೇರಿ. Doubled; double; consisting of two (Mhr. ದುಹೇರಾ, ದುಹೇರಿ). 2, = ದುರಂಗಿ (My.).

ದುಹೇರಿ duhêri. = ದುಹೇರ No. 2. (My.).

ದೂ dû. = ದು. See ದೂವಟ್ಟಗೆ, ದೂಹತ್ತ, ದೂಹಸ್ತಿ, ದೂಹಸ್ತೆ.

ದೂಕರಿಸು dû-karisu. = ತೂಪಿಲಿ. ದೂಕರಿಸುವಿಕೆ (ಶೇಕರಿಕೆ, ಉಗುಡುವಿಕೆ, ನಿಷ್ಠೀವ, etc. Si. 400, *only* in Si.).

ದೂಚ dûča. N. (Nn. 3, o. rs. ಮೂಚ, ಜೂದ, ಧೂಚ).

ದೂಟೆಸು dûṭisu. To cause to hop (or bound, Râm. 3, 6, 18).

ದೂಟು dûṭu. = ದೂಳ್ಟು. (To rock, v. i., Bh. 6, 4, 26); to hop, (to bound, Râm. 3, 6, 19). — ದೂಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To rock (v. t., J. 13, 43).

ದೂಡಿ dûḍi. N. — ದೂಡಯ. -ಅಯ. (Bp. 56, 51). See ಮಾದರ-. — ದೂಡಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. (Bp. 56, 52. 53. 56). — ದೂಡಿದೇವ. See ಮಾದರ-. — ದೂಡಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. See ಮಾದರ-.

ದೂಡಿಗ dûḍiga. = ದೂಡಿ. See ಮಾದರ-.

ದೂಡಿಸು dūḍisu. To cause to push, etc.; to cause one's self to be pushed, etc. ದೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯ ಹೇಡಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ದೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡವನಿಗೆ ನಾಡಿನ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ದೂಡು dūḍu. To push, to thrust, to shove away or aside, to throw out of, as out of a village, a caste, etc. (My.). ಕಣ್ಣವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಾ ವೀಲಿ ದೂಡಿ, ಆದೀತಾ ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದೂಣ್ಟು dūṇṭu. (Šmd. 48). = ದೂಟು. To walk on one leg, to hop, to rock (ಏಕಪಾದಗತಿ Šmd. Dh.; *cf.* ದುಣ್ಟು).

ದೂತ dūta. = ದೂದ, ದೂದವ. *A messenger, a carrier of intelligence, an envoy, an ambassador* (ಆಳ್ Nn. 66; ಪೋಗಿ ಪೇದಿಯಂ Mr. 245); a go-between, a negotiator.

ದೂತಲಕ್ಷ್ಮಣ dūta-lakshaṇa. The characteristic mark of a messenger. (My.).

ದೂತತನ dūtatana. = ದೂತತ್ವ. (G.).

ದೂತತ್ವ dūtatva. = ದೂತ್ಯ No. 1. (Sk.). ದೂತತ್ವ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಭೀತತ್ವ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ದೂತಿ dūti. = ದೂದವ, ದೂದಿ 1. *A female messenger; a confidante.* 2, *a procuress, a go-between.*

ದೂತಿಕಾಕಲ್ಪ dūtikā-kalpa. The injunction or advice of a procuress (Čpr. 8, after 92).

ದೂತಿಕೆ dūtikĕ. ದೂತಿಕಾ. = ದೂತಿ. See ವಸನ್ತ-.

ದೂತ್ಯ dūtya. The rank or employment or office of an ambassador, the condition of an envoy. 2, *a message.*

ದೂದ dūda. Tbh. of ದೂತ.=ದೂದವ, q. v. A messenger (see Šmd. s. ಬಾರ್ 1 under ಬರ್ 1; V. 9, 106), etc.

ದೂದವ dūdava. Tbh. of ದೂತ. A go-between, a gossip (ಸೂಳ್ಗಿರಿವಂ Čt. I, 45, o. r. ದೂದ).

ದೂದವಿ dūdavi. Tbh. of ದೂತಿ. A procuress, a pimp (ದೂತಿ, ಸಂಚಾರಿಕೆ Hlā.; ಕುಣ್ಟಣಿ Čt. I, 6; ಕುಟ್ಟಿಸಿ II, 87; ಕುಣ್ಟಣಿ Kk. 30, o. r. ಕುಣ್ಟೆಣಿ; ಕುಣ್ಟಣಿ Šm. 75; Čpr. 8, after 83; Abh. P. 4, 11).

ದೂದಿ dūdi. 1. Tbh. of ದೂತಿ (Šmd. 338).

ದೂದಿ dūdi. 2. Tbh. of ತೂಲ or ತೂಲಿ. Cotton after being cleaned (Tĕ.; Sk. ದೂಲೀ = ತೂಲೀ). 2, the silk of the silk-cotton tree used as tinder (My.). — ದೂದಿಕಾಯಿ. The pod of the silk-cotton or būruga tree (My.).

ದೂದಿ dūdi. 3. N. of a plant (see s. ಕ್ಷೀರಾವಿ No. 2).

ದೂದ್ಫೇಣಿ dūd-phĕṇi. Milk-balls, balls made of milk, sugar and a little flour (My.; Mhr., H., also ದೂದ್ಪೇಡಾ).

ದೂನ dūna. Burnt, inflamed; *pained, afflicted, distressed, fatigued* (Sk. ದೂ, pain, distress).

ದೂನಿಸು dūnisu. = (ದೂಸಿಸು), ದೂರಿಸು. To suffer mental pain, to grieve, to sorrow, to grow fatigued. ದೂನಿಸಿದುದು (ಚಿನ್ತೆ Čt. II, 107).

ದೂಪ dūpa. Tbh. of ಧೂಪ (Šmd. 339; My.). ದೂಪಾ ಹಾಕಿದರೆ ಪಾಪಾ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ದೂಪದ ಕಡ್ಡಿ. A thin stick covered with frankincense (My.).

ದೂಪಿಸು dūpisu. (= ದೂಸಿಸು). To grow fatigued (Bh. 8, 23, 17; J. 23, 30; My.).

ದೂಮ dūma. Tbh. of ಧೂಮ (or ಧೂಮ್ರ). N. (My.). ಕುರುಡದೂಮಗೆ ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದೂಮರ dūmara Tbh. of ಧೂಮ್ರ (My.); fine drizzling rain (My.).

ದೂರ dūra. = ದೂರು. *Distant, far from; remote, long* (as a journey), *a long way off;* distance, farness, remoteness, a long distance, a long way (ಗೆಜ್ಜ Čt. I, 6; Kk. 64; Šm. 50). ದೂರದ ನೀರು ದಾರಿಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ದೂರವಾದ ಊರಿಗೆ ಹಾಜಿ ಹೋದಾನೋ?—ದೂರವಿದ್ದ ಮಗನಿಗೂ ಹತ್ತರವಿದ್ದ ಜೆಣ್ಣಿತಿಗೂ ಸರಿ ಬಾರದು (Prvs.). ಶ್ವೇತ ಮುನಿಯಂ ದೂರದಲಿ ಕಣ್ಣು (Bp. 41, 25). See Šmd. 230.—ದೂರಂ, (K. ದೂರ), to a distance, far; at a distance. — ದೂರಕ್ಕೆ. To a distance. 2, from a distance, from afar. ದೂರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿ ನುಣ್ಣಗೆ (Prv.). — ದೂರ ದೂರ. rep. (B. 3, 46; 4, 35. 87; Bp. 47, 63; 58, 57). — ದೂರ ದೂರು. = ದೂರ ದೂರ. (B. 4, 120). — ದೂರ ಪೋಗು. = ದೂರವ್ಪೋಗು. See ತೂಜಿಲ್. — ದೂರ ಮಾಡಿಸು. To cause to cease to be, etc. ಸೆಜ್ಜಿಯವರ ಕಜ್ಜಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5, 206). — ದೂರ ಮಾಡು. To remove (My.). ಅವರ ಅಪತ್ತನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ (B. 4, 88). ನನ್ನ ಕಜ್ಜವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡು ವದಕ್ಕಾಗಿ (4, 107). ದೂರ ಮಾಡೋಣ (ಪರಿಹಾರ G.). See B. 5, 78. 199. 205. — ದೂರವ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To go far, etc. See ಕಟಿ.

ದೂರಗ dūra-ga. Going far; being far, remote; being far from. (Bp.).

ದೂರತನ್ dūra-tas. From afar; at a distance, far. (My.).

ದೂರದರ್ಶಿ dūra-darśi. *Far seeing, wise.*

ದೂರದೃಷ್ಟಿ dūra-dṛishṭi. Far-sightedness, long-sightedness; foresight; discernment. (My.).

ದೂರಧಾವನ dūra-dhāvana. Running far. See ಪಾಟಿಡು.

ದೂರಸ್ಥ dūra-stha. Standing afar off, remote; standing or being far from (Bp. 39, 13).

ದೂರಾತ್ dūrât. From a distance, from afar; far from; in a remote degree; afar.

ದೂರಾದಾಹ್ವಾನ dūrât-āhvāna. Calling from afar or to a distance. See ಊಳ್.

ದೂರಾರ್ಥ dūra-artha. *A remote or recondite object.*

ದೂರಿ dūri. An (iron) axle-tree (My.; H.; Mhr. ಧುರೀ, the shaft of a cart, plough, etc.; ಧೂರ, the pole of a cart).

ದೂರಿಸು dūrisu. = ದೂಸಿಸು, q. v. ದೂರಿಪುದು (ಚಿನ್ತಿಪುದು ನೆಸ್). See Čpr. 3, 67; 8, 65; Abh. P. 10, 57; 11, 94.

ದೂರೀಕೃತ dūrī-kṛita. Made distant, removed, placed to a distance or far off, etc. (Čpr. 4, after 28; Bp. 29, 2; 37, 64; 38, 3).

ದೂರು dūru. = ದೂರ. Gen. ದೂರನ; Abl. ದೂರಿನ್ದ. (B. 2, 23; 3, 85. 116; 5, 126. 139. 261).

ದೂರಿಸು dūrisu. To cause to abuse, etc. (My.).

ದೂರಿ dūru. 1. To bear tales; to report evil of others; to blame, to reproach, to abuse, to revile; to calumniate, to slander, to asperse (ಪೈಶುನ್ಯ Šmd. Dh.; My.; Tĕ.; T. ತೂಲು). ದೂಱಿದರು ಬನವನ ದಣ್ಣನಾಯಕನ (Bp. 11, 4). ದೂಱಿದೆನೆ ಶಿವಭಕ್ತರು ಗಳಂ? (45, 18). ದೂಱಿಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ಆಕ್ಷಾರಿತ, ಅಭಿಶಸ್ತ Śi. 365). See Bp. 36, 28; Bh. 1, 8, 10; B. 3, 13. — ದೂಱಿಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. To abuse one another (My.).

ದೂರಿ dūru. 2. Aspersion, blame, slander, calumny, etc. (ಗಾರಣ Šmd. II; Čpr. 6, 77; My.; T., M. ತೂಲು). ದೊರೆಯ ತನಕ ದೂಱಿ, ಹೊಱಿಯ ತನಕ ಓಟ (Prv.). See Prv. s. ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. — ದೂಱಿಗೊಳಗಾಗು. -ಒಳಗೆ ಆಗು. To become subjected to or undergo the reproach, etc. of

others, to become an object of reproach (Bp. 9, 31). — ದೂಷುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get blamed, etc. (My.). — ದೂಷು ತರು. To bring blame upon one's self (My.). — ದೂಷು ಪೋಗು. -ಪೋಗು. To get blamed (Sâstrasâra in W. v. 1259). — ದೂಷು ಹೇದು. To tell tales; to slander, etc. ತ ಮ್ಮಬಿಟ್ಟೆ ಹೋಗಿ, ಭೀರಿಗೆ ದೂಷು ಹೇದಿದ ಹಾಗೆ.—ತಮ್ಮನ ಸಂಗಡ ತಂಗೀ ಗಣ್ಣ ದೂಷು ಹೇಬಿದರೆ ಸಿನಗೇನಪ್ಪಾ (Prvs.). — ದೂಷು ಹೊಹು. To put reproach upon another, to slander, etc.; to bring blame upon one's self (My.). ದೂಷು ಹೊಹುಕೋ ಕ್ನ ವಾರಿ ಹೊಜೋದುತ್ತವ (Prv.).

ದೂರ್ತ dûrta. Tbh. of ಧೂರ್ತ. (ಎಟ Nr.; My.).

ದೂರ್ತೆ dûrtĕ. Tbh. of ಧೂರ್ತ. (My.).

ದೂರ್ವಾಸ dûrvâsa. = ದುರ್ವಾಸ. (Bh. 3, 16 sum.; My.).

ದೂರ್ವೆ dûrvĕ. ದೂರ್ವಾ. *The grass Panicum dactylon* Lin. (Agrostis linearis Retz.). See ಕಡಿಕೆ.

ದೂಲ dûla. (= ತೊಲೆ). A beam of timber (Tĕ.; My.; T. తూల; Si. 77. 120. 290).

ದೂಲೆ dûlĕ. Itching; lust (Tĕ., also ದುಡಿದೆ; *cf.* ತುಡಿ 2). — ದೂಲೆಗೊಣ್ಣೆ ಬಳ್ಳಿ. A climbing shrub, Tragia involucrata Lin. (St. & Pl.; Tĕ. ದೂಲೆಗೊಣ್ಣೆ, cowitch, Dolichos pruriens).

ದೂವಟ್ಟಿಗೆ dû-vaṭṭigĕ. Tbh. of ದ್ವಿಪಟ್ಟಿಕೆ (Śmd. 352. 378).

ದೂವಾಳಿಸು dûvâḷisu. = ದುರ್ವ್ಯಳಿಸು. To hasten (v. i., J. 18, 8).

ದೂವಿ dûvi. = ದುವವಿ, etc. (Čh.).

ದೂವೆ dûvĕ. 1. Tbh. of ಧೂಮ (Śmd. 364). ಪಬ್ಗಿಯೆನ್ದು ದೂ ವೆಯೋಳ್ ತಲಲಂ ಪೂದ್ದಿ ಕ್ರಯೆ (Śmd. I). — ದೂವೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A fire that emits much smoke (ಕುಕೂಲು, etc. Mr. 482).

ದೂವೆ dûvĕ. 2. = ದೂವಿ. (Čh.).

ದೂಷಕ dûshaka. Making bad, corrupting, polluting; dishonouring, disgracing; offending; blaming; he who offends, or blames; he who sullies, defiles, seduces, blames, abuses, etc. (Bp. 32, 52; 44, 34; 45, 20; 56, 22. 37).

ದೂಷಣ dûshaṇa. = ದೂಷಣೆ. Corrupting, spoiling, violating; contaminating; dishonouring; blaming, censuring, abusing, calumniating; blame; guilt, sin. See ಪಬ್; Bp. 20, 38; J. 1, 5; 2, 60. 2, N. of a râkshasa (Râm. 3, 6, 18).

ದೂಷಣೆ dûshaṇĕ. = ದೂಷಣ. Blaming, etc. (My.). — ದೂಷಣೆ ಮಾಡು. To abuse, to blame, etc. (My., ಅವನನ್ನು-). — ದೂಷ ಣೆಮಾತು. Words of abuse (My.). — ದೂಷಣೆ ಹೇದು. To tell tales, etc. (My., ಅವನ ಮೇಲೆ-). — ದೂಷಣೆ ಹೊನ್ದು. To get blamed, censured, etc. (ಪಬ್ ಪೂರ್ದು G.).

ದೂಷಿಕೆ dûshikĕ. *The secretion or rheum of the eyes.*

ದೂಷಿತ dûshita. Corrupted, spoiled; contaminated, defiled; blamed, censured, calumniated. See ದೋಷ-, ಮಲ-.

ದೂಷಿಸು dûshisu. To blame, to censure, to abuse, etc. (Čpr. 5, 127; Bp. 37, 12; 54, 52; J. 7, 11. 65; My.).

ದೂಷ್ಯ dûshya. 1. Corruptible; deserving censure, condemnable, reprehensible; contemptible, vile, bad (Śmd. 28; Kâvy. II, 2, B, 44).

ದೂಷ್ಯ dûshya. 2. = ದೂಸ 2, ದೂಸು. Cloth, or a kind of cloth; cotton, calico. 2, *a tent.*

ದೂಸ dûsa. 1. Milk. See ಅವ-.

ದೂಸ dûsa. 2. Tbh. of ದೂಷ್ಯ 2. See ದೂಸಿಗ; Čpr. 7, 63.

ದೂಸಣಿ dûsaṇĕ. Tbh. of ದೂಷಣ (Śmd. 335; My.).

ದೂಸರ dûsara. Tbh. of ಧೂಸರ (Śmd. 338; ನಸುಬಿಳಿದು Cm.).

ದೂಸಲ್ dûsal. ದೂಸಲಿ. Reason, motive; cause; — one's own side, one's own point of view, one's own advantage, self-interest (ತನ್ನ ಯ ದೆಸೆ Čt. I, 95; II, 20; ತನ್ನ ದೆಸೆಸ.). (ಅನುಸ್ವಾರ ಏಸರ್ಗಂ ಗಳ್) ಸ್ವರಂಗಳ ಪರದೊಳ್ ಇರ್ಪ ದೂಸಲಿಂ ಸ್ವರಾಂಗಮುಮ್ ಆಪ್ಪವು (Śmd. 21). ಆ ಕ್ರಮಿಕಳರ್ಮಿಯ ದೂಸಲಿಂ ಬನ್ದು (Bp. 28, 27). ನಿನ್ನೊಡನಾಡಿದ ದೂಸಲಿನ್ದೆ ಎನಗಮ್ ಈ ಸಂಕಟಂ ಬನ್ದುದು (V. 14, after 33). ದೂಸಲಿಂ (ತನ್ನ) ಭುಜಬಲಯಪ್ರತಾಪ ತೇಜವನ್ ಇಳೆಯೊಳು ನಸ್ತಿಸರ್, ಎಲೇ? (J. 18, 42). ನುಡಿವರ್ ಎನ್ತು ಇಳೆಯೊಳ್ ಆರಾದೊಡಂ ದೂಸಲಿಂ? (18, 56). See Abh. P. 3, 23; 7, after 47; 9, after 15; 9, 158; Č. Bp. 10, 28; V. 2, 34; J. 18, 53. 54.

ದೂಸಿಗ dûsa-iga. (Śmd. 233). A cloth merchant (ಸೀರೆವರದ Kk. 35; Śm. 67; Č. Bp. 47, 41; Râm. 5, 8, 51). — ದೂಸಿಗ ವಸರ. -ವಸರ. The shop of a cloth merchant (ಸೀರೆಯ ವಸರ Čt. II, 59; Grj. 2, 95).

ದೂಸು dûsu. = ದೂಸ 2. Cloth (ಪಬ್ Śm. 115; T. తూబు).

ದೂಹಶಿ dûhati. = ದೂಹತ್ತಿ. (Râm. 6, 45, 32).

ದೂಹತ್ತ dû-hatta. = ದುಹತ್ತ. (Śmd. 378).

ದೂಹತ್ತಿ dû-hatti. = ದೂಹತಿ, ದೂಹಸ್ತಿ. A sword wielded with both hands (Bh. 6, 4, 140).

ದೂಹಸ್ತಿ dû-hasti. Tbh. of ದ್ವಿಹಸ್ತಿ. (Śmd. 352).

ದೂಳ್ dûḷ. = ದೂಳು, etc. (J. 16, 37; 17, 57; 19, 29; T. తుగళ్, తూబు, తూళ్; M. తూళ్, తూళి, ಧೂಳಿ; Tĕ. తుమురు, దుమ్మర, దుగారే, దుమ్మే; *cf.* ದುಮ್ಮು). — ದೂಳಾಟ. -ಆಟ. Playing with dust (J. 19, 51). — ದೂಳಿಸು. -ಇಡು. To throw or raise dust (J. 4, 23; 10, 8). — ದೂಳೆಗ್ಗೀಣ್ಪೆ. -ಕೋಣ್ಪೆ. = ದೂಳಿಗೋಪಿ. (Č. Bp. 42, 23).

ದೂಳ dûḷa. = ದೂಳ್. (ಪಾಂಶು G.; ರೇಣು Čb.; Mhr. ಧೂಳ).

ದೂಳಿ dûḷi. (= ಧೂಳಿ). Tbh. of ಧೂಲಿ (Śmd. 339; రజస్, పాంశు, etc. Nr.; రేణు Nn. 55, o. r. ದೂಳು; J. 3, 8; 22, 36). ದೂಳಿ ದೂಪವಾದೀತೇ? ಮಾಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಾದೀತೇ?—ದೂಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಚೇಬಿನ ಕಾಟ ತಪ್ಪೀತೇ?—ದೂಳಿಯಿನ್ದ ಮಾಳಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.). — ದೂಳಿಕೇಳಿ. = ದೂಳಾಟ. (Rsv. 11, 77). — ದೂಳಿಗೋಪಿ. -ಕೋಪೆ. = ಧೂಳಿಕೋಣ್ಪೆ, q. v. (J. 18, 7; Bh. 1, 7, 64). — ದೂ ಳಿಪಟ್ಟಿ. = ಧೂಳಿಪಟ. — ದೂಳಿಮರ. A fence of wood over a carriage wheel to keep the dust down, a dust-board (My.).

ದೂಳಿಸು dûḷisu. To smear on (V. 42, after 21; T. తుళుమ్ము; *cf.* ತೊಳೆ 1). **2,** to be smeared on (Râm. 1, 7, 13).

ದೂಳು dûḷu. = ದೂಳ್, ದೂಳ. (Tbh. of ಧೂಲಿ). Dust; powder; pollen (My.; రజ Nn. 69. 111; రేణు 90; రేణు, పరాగ 113; రజస్ Si. 409). ಹೂವಿನ ದೂಳು (పరాగ, సువనోరజ Nr.). ಹುವ್ವಿನೊಳಗಿರುವ ದೂಳು (పరాగ, etc., ಅಲರ ಪುಡಿ Si. 124). ಗಾ ಳಿಯಿನ್ದ ದೂಳು ಹಾಯಿದರೆ ಕೋಬ್ಬೇ ಹೊಪ್ಪೆ ತುಮ್ಬಾತೇ?—ದೂಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವ ಮೂಬಿನಿನ್ದ ಕಡೆ (Prvs.). See ಕೆನ್-. — ದೂಳಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. A letter which a school-boy draws upon the sand-board, etc. in learning to write (My.; Mhr. ಧೂಳಾಕ್ಷರ). — ದೂಳ ಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 47, 35). — ದೂಳುಗೆದಬು. -ಕೆದಬು. To fly about like dust (Râm. 6, 10, 26). — ದೂಳುಮಜ್ಜಿ. A fence of wood or iron protecting a chariot from collisions, etc. (ರಥಗುಪ್ತಿ, ವರೂಥ Nr.). — ದೂಳುವಡೆ. -ಪಡೆ. To be reduced to powder. ದೂಳುವಡೆದುದು (ಗುಣ್ಣಿತ, ರೂಪಿತ Nr.).

ದೃಕ್ drik. = ದೃಕ್ಕು, (ದೃಗ್), ದೃಗು, ದೃಜ್ q. v. (ಕಣ್ಣು Nn. 131).

ದೃಕ್ಕು dṛikku. Tbh. of ದೃಕ್. (ಕಣ್ಣು Kk. 63; My.).

ದೃಕ್ಪ್ರಭೆ dṛik-prabhĕ. Lustre of the eye (Čpr. 6, 70).

ದೃಕ್ಶ್ರುತಿ dṛik-śruti. Hearing with the eyes: *a snake.*

ದೃಕ್ಷ dṛiksha. = ದೃಶ. See ಸ-.

ದೃಕ್ಸಿದ್ಧಾನ್ತ dṛik-siddhânta. The science of astronomical observation (My.).

ದೃಗಮ್ಬು dṛik-ambu. Tears (Čpr. 3, 53).

ದೃಗು dṛigu. Tbh. of ದೃಕ್. (Bp. 40, 7; J. 16, 4).

ದೃಗುಜಲ dṛigu-jala. Eye-water: tears (Bp. 18, 53; Sk. ದೃಗ್ಜಲ).

ದೃಗುಮಧ್ಯ dṛigu-madhya. The pupil of the eye (ತಾರ, ಕಣ್ಣಿನ ಮಧ್ಯ Nn. 40).

ದೃಗುಶಿಖಿ dṛigu-śikhi. Fire of the eye (Bp. 17, 19).

ದೃಗ್ಗಣಿತ dṛiġ-gaṇita. Calculations founded on observations on the heavenly bodies (My.).

ದೃಗ್ಹಸನ dṛig-g-hasana. Laughter or a smile of the eye (Bp. 38, 1).

ದೃಗ್ವಿಲಕ್ಷ್ಯ dṛik-dṛiśya. Visible unto the eye (Abhâ. 3, 18).

ದೃಗ್ರುಜ್ dṛik-ruj. *Disease of the eye.*

ದೃಢ dṛiḍha. = ದಿಡ, ದುಡ. *Fixed, fastened; firm, hard, strong, solid, massive; compact;* not giving way; tenacious. 2, *confirmed, established; certain; reliable.* 3, *strong, powerful; able.* 4, truth; strength (ಸತ್ವ Nn. 112). 5, *much, excessive,* severe, mighty, important. — ದೃಢಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become firm (My.; B. 5, 207).

ದೃಢಚಿತ್ತ dṛiḍha-čitta. Having a firm mind, firm of resolve or purpose (ಸಂತಿತ, ಸುನಿಶ್ಚಿತ Mr. 252; see ದೃಢವ್ರತ); a firm, or strong, will.

ದೃಢದಂಶಕ dṛiḍha-damśaka. A shark. (R.).

ದೃಢಪೀಡನ dṛiḍha-pîḍana. Pressing firmly. See ಅವುಂಕು.

ದೃಢಬುದ್ಧಿ dṛiḍha-buddhi. A firm, or strong, mind (My.). ದೃಢಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವ ಕಡುಮೂರ್ಖ (Prv.).

ದೃಢವ್ರತ dṛiḍha-brata. Dṛiḍhavrata. Having firm vows: strictly observing religious vows or obligations; having a firm resolution; firm, persistent, persevering (ಸಂತಿತ, ಸುನಿಶ್ಚಿತ Hlâ.).

ದೃಢಮನಸ್ಸು dṛiḍha-manassu. A firm, or strong, mind (My.).

ದೃಢಮುಷ್ಟಿ dṛiḍha-mushṭi. A strong fist; having a firmly closed or hard fist; one whose hand is difficult to be opened; one who does not open his hand, miserly, niggardly (R.).

ದೃಢಸನ್ಧಾನ dṛiḍha-sandhâna. Uniting or joining firmly. See ಮಡು.

ದೃಢಸನ್ಧಿ dṛiḍha-sandhi. *Firmly united; strong-knit.*

ದೃಢಾಂಗ dṛiḍha-aṅga. Firm-bodied, stalwart (My.; also ದೃಢಾಂಗಿ).

ದೃಢಾಯತಿಕೆ dṛiḍha-âyatikĕ. Excessive grandeur (Bh. 1, 7, 2).

ದೃಢಾಯ್ಲ dṛiḍha-âyla. A strong, powerful man (Bh. 2, 2, 108).

ದೃಢೀಕರಣ dṛiḍhî-karaṇa. Making strong or firm; fixing firmly; corroboration, confirmation. See ಬಲಿ.

ದೃಢೀಕೃತ dṛiḍhî-kṛita. Made fast, firm or strong (Čpr. 2, 85; 4, after 28).

ದೃಣಿ dṛiṇi. Tbh. of ದ್ರುಣಿ. (ಕವಿ ಹೊಗುವ ಹಾವು Si. 485).

ದೃತ dṛita. Burst asunder. 2, afraid, frightened.

ದೃತಿ dṛiti. = ತಿತ್ತಿ, ತಿದಿ. *A leather bag for holding liquids.* 2, *a pair of bellows, a bellows* (ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಕ, ತಿದಿ Mr. 453). 3, = ದ್ರಾವಕ No. 2 (My.; see ಲೋಹ-).

ದೃಪದ dṛipada. Tbh. of ದ್ರುಪದ. (G.; My.).

ದೃಪದನನ್ದನೆ dṛipada-nandanĕ. Draupadî (J. 11, 35).

ದೃಬ್ಧ dṛibdha. 1. *Strung, tied, connected.*

ದೃಬ್ಧ dṛibdha. 2. Afraid, frightened.

ದೃಶ್ dṛiś. = ದೃಕ್, ದೃಕ್ಕು, ದೃಗು. Seeing, viewing; seeing with the mind, discerning. 2, *a person who sees or knows.* 3, *knowledge.* 4, *the eye.* 5, looking like. See ಸ-.

ದೃಶ dṛiśa. Seeing; looking. See ಸ-.

ದೃಶ್ಯ dṛiśya. To be seen, visible; to be looked at; pleasing, beautiful. See ದೃಗ್-. — ದೃಶ್ಯ ಮಾಡು. To make visible, to show (My.).

ದೃಶ್ಯಾದೃಶ್ಯ dṛiśya-adṛiśya. Visible and invisible. (My.).

ದೃಷದ್ dṛishad. ದೃಷತ್. *A stone* (ಎಸ್ತರ, ಕಲ್ಲು Nn. 140).

ದೃಷದ dṛishada. = ದೃಷದ್.

ದೃಷದಾಶನ dṛishada-aśana. Stone-eating: a dove (ಪಾರಿವ Mr. 174; *cf.* ಕಲ್ಲುಣಿಸು).

ದೃಷ್ಟ dṛishṭa. Seen, beheld, observed; visible, apparent; appearing, manifested; learned, known; experienced, endured; determined, decided. See Bp. 39, 61; 48, 33; ವಾಗ್-. 2, *an obvious danger or calamity.* 3, ಮಚ್ಚ q. v. (Mr. 358, one MS. ಮತ್ಸ).

ದೃಷ್ಟತ್ವ dṛishṭatva. The state of having been looked at or examined. (Čpr. 7, after 87).

ದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯಯ dṛishṭa-pratyaya. Having confidence manifested. See Bp. 34, 19; 39, 65. 66; 50, 50; 51, 52; 52, 32; 58, 13.

ದೃಷ್ಟರಜಸ್ dṛishṭa-rajas. *A girl arrived at puberty.*

ದೃಷ್ಟಾನ್ತ dṛishṭa-anta. = ದಿಷ್ಟಾನ್ತ 2. The end or aim of what is seen, or of what is in view: *an example, an illustration.* 2, *a śâstra; science.* 3, death, dying. See Kâvy. III, 3, B, 61. 99 seq.; Bp. 51, 56.

ದೃಷ್ಟಿ dṛishṭi. = ದಿಟ್ಟಿ, ದಿಷ್ಟಿ 2. Seeing, viewing. 2, the faculty of seeing, *sight.* 3, *the sight of the eye, look.* 4, *the eye* (ಕಣ್ Čt. II, 100). 5, *intellect, wisdom, knowledge.* 6, consideration, regard. 7, aspect of the stars. See Mr. s. ಕೋಪು; Kâvy. III, 3, B, 103; B. 5, 288. 8, N. of a minister (Râm. 1, 16, 12). — ದೃಷ್ಟಿ ಇಡು. To look at, to inspect, to look after; to aim at (My.). ಕೆಲವರು ಅಳುಗಳ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 293). — ದೃಷ್ಟಿ ಕೊಡು. To pay attention to, etc. ಸಮ್ಬಳದ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಕೊಡದೆ (B. 5, 295). — ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳು. To come in sight, to appear (B. 4, 67; 5, 184; My.). — ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಹರಿ. = ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳು. (B. 4, 65; My.).

ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರ dṛishṭi-gôčara. The range or compass of the sight. 2, within the range of sight, in sight, visible, observable, appearing (My.; B. 4, 129. 171; Bp. 53, 15).

ದೃಷ್ಟಿದೋಷ dṛishṭi-dôsha. A blast from an evil eye (ಕಣ್ಣಿಂಜಲ್ Kk. 54; Śm. 63; My.).

ದೃಷ್ಟಿವಿಕ್ಷೇಪ dṛishṭi-vikshêpa. Casting the eye obliquely: *an oblique look, a side glance, leer.*

ದೃಷ್ಟಿವಿಷ dṛishṭi-visha. = ದಿಟ್ಟಿವಿಸ, ದಿಟ್ಟವಿಸ. Having poison in the eyes: a snake. 2, an evil eye.

ದೃಷ್ಟಿಸು dṛishṭisu. = ದಿಟ್ಟಿಸು. To see, to look at, etc. (Bp. 3, 70; 53, 70; 60, 14; My.).

ದೆ dĕ. = ದ 2, etc. See Śmd. 131. 132.

ದೆಕಾರ dĕ-kâra. The syllable ದೆ (see Śmd. 54).

ದೆಖ್ಖಾ dĕkhkhâ. (Mhr. ದೇಖಾವ, seeing; sight, view, prospect). — ದೆಖ್ಖಾದೆಖ್ಖಿ. (Śmd. 28, o. r. ದಖ್ಖಾದಖ್ಖಿ). Emulation, vieing with (Grj. 6, after 75; Bh. 8, 21, 23; Mhr. ದೇಖೋದೇಖಿ).

ದೆಖ್ಖಾಣ dĕkhkhâṇa. (Śmd. 23). (= ದೆಖ್ಖಾಳ).

ದೆಖ್ಖಾಯೆ dĕkhkhâyĕ. Showiness, pompousness (Bh. 7, 18, 27; Mhr. ದೇಖಾವ, showy, gaudy).

ದೆಖ್ಖಾಳ dĕkhkhâḷa. (=ದೆಖ್ಖಾಣ). Greatness, grandeur, pomp (ಪಡ್ಡುಗೆ Bhn. 65; Grj. 2, after 106; Râm. 4, 3, 12; Bh. 1, 10, 9; Mhr. ದೇಖಣಾ, sightly, comely; ದೇಖಣಾವ, showy, gaudy).

ದೆಖ್ಖಾಳತನ dĕkhkhâḷatana. = ದೆಖ್ಖಾಳ. (Bh. 7, 6, 37).

ದೆಗ್ ದೆಡ್ಡ. — ದೆಗ್ಗರಳೆ. -ಇರಳೆ (*i. e.* ಹಿರಳೆ). A large hiraḷĕ (My.).

ದೆಂಗು dĕṅgu. Sexual union (Tĕ.; My.).

ದೆಬ್ಬೆ dĕbbĕ. = ದಬ್ಬೆ, etc. (My.).

ದೆಬ್ಬೆ dĕbbĕ. = ದಬ್ಬೆ 1. (My.; Tĕ.). ದೆಬ್ಬೇ ಕೊಟ್ಟು, ಬೊಬ್ಬೇ ಕೊಣ್ಡು (Prv.).

ದೆವಸ dĕvasa. Tbh. of ದಿವಸ (Śmd. 357; ಪಗಲ್, ದಿವಸ Śm. 18; Ċpr. 2, after 21; 3, after 28).

ದೆವ್ವ dĕvva. = (ತೈಯ), ದೆವ್ವು, ದೈಯ. Tbh. of ದೈವ. A demon, an evil spirit (My.; Mhr. ದೇವ, a demon; Tĕ. ದಯ್ಯ, ದೇಯ). — ದೆವ್ವಜೀಜ್ಜೆ. The grimaces of one who is possessed (My.). — ದೆವ್ವತಿಣ್ಡಿ. A glutton (My.). — ದೆವ್ವದುಮ್ಬೆ. A herb with scarlet flowers, Leonotis nenetaefolia Br. (Z.; My.). — ದೆವ್ವ ಬಡಿ. A demon to strike (or to possess) a person so that he is not likely to survive; a demon to kill (My.). — ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸು. To dispossess by mantras, to exorcise (My.). — ದೆವ್ವಸೋಕು. The touch of an evil spirit (My.). — ದೆವ್ವ ಹಿಡಿ. A demon to possess a person (but first not to kill him, My.). ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವಗೆ ದೈವದ ಯೋಚನೆ ಏನು? (Prv.).

ದೆವ್ವು dĕvvu. = ದೆವ್ವ. (S. Mhr.).

ದೆಸಿ dĕsi. (or most probably) **ದೇಸಿ.** = ದೇಸಿ. Beauty, fitness, niceness, comeliness, finish, etc. (ಗಾಡಿ, ನಿಡಿತೆ, ಸೊಬಗು ಕೆಸ.; ನಿಡಿತೆ, ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; *cf.* the terms s. ಕೆಯ್ 4, ಚನ್ 2).

ದೆಸೆ dĕsĕ. 1. Tbh. of ದಶೆ. (My.; Tĕ.; B. 5, 6). ದೆಸೆಯಿಲ್ಲದವ ಮನುಸಿಗನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). See ದುರ್ದೆಸೆ.

ದೆಸೆ dĕsĕ. 2. = ದಸೆ 2. Tbh. of ದಿಶೆ (Śmd. 357; ದಿಶ್ Hlâ.; ದಿಕ್ಕು Nn. 162, Mr. 57; ದಿಕ್ಕು, ಗೋಣ್ಬು, ದಿಶೆ Kk. 16, Śm. 13; My.; Tĕ.). ದೆಸೆಗಳಿರ! (Śmd. 153). ಪಡುವ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ (Śm. 13). ದೆಸೆಗಳೊಡೆಯರು (Bp. 2, 14). ಆವ ದೆಸೆಗಯ್ದಿದರವರು? (50, 6). ಆವನ ದೆಸೆಯಿಂದ (on account of him) ಬಹಳ ಚಿನ್ತೆ ಮಾಡುವರು (B. 4, 142; My.). See Si. 68. 193. 202. 267. 316. 337. 397. 410; Prv. s. ಶಾನಭೋಗ. — ದೆಸೆಗಿಡು. -ಕೆಡು. = ದೆಸೆಗೆಡು. (Abh. P. 9, 63; 15, 78; Grj. 6, 50). — ದೆಸೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To cause to lose the direction, etc. (J. 16, 37. 45). — ದೆಸೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. ದೆಸೆಗಿಡು. -ಕೆಡು. = ದಿಕ್ಕು ಗೆಡು. Direction, refuge, etc. to be destroyed or lost (Bp. 21, 16). ದೆಸೆಗೆಟ್ಟವಂ (ನಷ್ಟ, ಗೃಹೀತದೃತ್, etc. Hlâ.; ದಿಗ್ಭಯ q. v., ದ್ರುತ, ನಷ್ಟ, ವಿನಾತನ, ಗೃಹೀತ Mr. 300). — ದೆಸೆಗೆಳದಿ. -ಕೆಳದಿ. = ದೆಸೆವೆಣ್. (Ċpr. 2, 89). — ದೆಸೆ ದಿಕ್ಕು. rep. (Bp. 32, 62). — ದೆಸೆದೀವು. -ತೀವು. To fill the quarters of the compass (Rśv. 11, 19). — ದೆಸೆ ದೆಸೆ. rep. (Bp. 3, 33; 12, 37. 48; 28, 6; 32, 27; 56, 34; J. 16, 41; 18, 40). — ದೆಸೆಬಲಿ. = ದೆಸೆವಲಿ. Tbh. of ದಿಶಾಬಲಿ (Śmd. 376). — ದೆಸೆ ಬಿದ್ದಂ. A man who is ordered (to do something, Abh. P. 4, 28). — ದೆಸೆವಲಿ. -ಬಲಿ. = ದಿಗ್ಬಲಿ q. v., ದೆಸೆಬಲಿ. (Abh. P. 11, 5). — ದೆಸೆವಲಿಗುಡು. -ಕುಡು. To offer a dĕsĕvali (Abh. P. 13, 96; 14, 62). — ದೆಸೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A point of the compass considered as a woman (Ċpr. 8, 4; Abh. P. 10, 156; Rśv. 5, 32).

ದೆಸೆಗಾಱ dĕsĕ-gâṟa. A fortunate man (My.).

ದೇ dê. 1. Tbh. of ದೇವ. (T.). See ದೇಗುಲ, ದೇಸಿಂಗ.

ದೇ dê. 2. Tbh. of ದೇಶ. See ದೇಸಾಕೆ.

ದೇಖೀಲು dêkhîlu. Of or belonging to, together with (My.; Br., H.).

ದೇಗಲ dêgala. = ದೇಗುಲ. (Bp. 4, 57; 9, 6; 14, 6; 16, 15; 26, 38; 43, 45; 49, 11. 12; 56, 38; My.).

ದೇಗುಲ dêgula. Tbh. of ದೇವಕುಲ (Śmd. 382). A temple (ಆಯತ Hlâ.; My.; Mhr. ದೇಗೂಳ; J. 17, 40; B. 3, 80). ಪಡುವ ದೇಗುಲದೆಡೆಯಾವುದು? (Śmd. 125).

ದೇಗುಲಿಗ dêgula-iga. (Śmd. 233). An attendant on an idol. *Cf.* ದೇವಲ, ದೇವಲಕ.

ದೇಟು dêṭu. = ದೇಣ್ಬು. A stem (ಕಲಮ್ಬು, ಕಾವು, ತುಮ್ಬು, ವೃನ್ತ G.; Mhr. ದೇಟೆ, ದೇಣ್ಬು).

ದೇಡ dêḍa. = ದೇಡ. (My.).

ದೇಣ dêṇa. ದೇಣಾ. ದೇಣಿ (in ಲೇಣಾ-). Money due, a debt (My.; H.; Mhr. ದೇಣೇ); a thing to be given (Mhr.). — ದೇಣಾಲೇಣ. Paying and receiving, lending and borrowing, mercantile transactions (My.; Mhr. ದೇಣೇಂಘೇಣೇ).

ದೇಣಿ dêṇĕ. = ದೇಣ. (My.).

ದೇಣಿದಾರ dêṇĕ-dâra. A debtor (My.; H.).

ದೇಣ್ಬು dêṇṭu. = ದೇಟು. (B. 4, 54. 70; ಕಡಮ್ಬು, ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ G.).

ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ dêdîpyamâna. Brilliant, splendid (Ċpr. 2, 46; 3, after 97; 4, after 75).

ದೇಮಿ dêmi. = ದ್ಯಾಮಿ. Tbh. of ದೇವಿ 1. — ದೇಮವ್ವ. -ಅವ್ವ. Durgâ (C.).

ದೇಯ dêya. To be given or presented, etc.; a gift, an oblation. See ಅ-, ಪಥಿ-.

ದೇವ dêva. = ದೇ 1, ದ್ಯಾವ. (Shining, being bright); divine, celestial; a deity, a god. 2, *a king, a prince.* 3, *a title of honour added to names;* his majesty, his honour. ದೇವರ್, your honour (Ċpr. 5, after 135). 4, Indra; Śiva. 5, sign for a long syllable (Ċh.). 6, a certain metrical foot (Ċh.). 7, a fool, a dolt. Pl. ದೇವರ್, ದೇವರು (Bp. 60, 29); ದೇವರ್ಕಳ್ (Hlâ. I, 115); ದೇವಗಳ್ (Bp. 31, 25; 32, 10; 33, 19; 36, 9; 37, 61).—The plural honorific is used also with regard to men, but especially with regard to a deity or an idol, the verb appearing in the singular (B. 4, 144. 178; 5, 132; My.), or in the neuter (My.). ದೇವರೊಳ್ ನಿರ್ದೋಷಿಯಾವ್ತಂ (Śmd. 163). ದೇವರ ಗಣ್ಬು ಹೋದರೆ ಪೂಜಾರೀ ಸಣ್ಬ ಹೋಯಿತು.—ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಕೆಯ್, ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್!—ದೇವರ ಮುನೆ ಕಾಯಿ, ಜವಳೀ ಮುನೆ ಹಣ.—ದೇವರನ್ನು

ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಹಬ್ಬಿದು ಬಿತ್ತು.—ದೇವರ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಕಂಚಿನ ಬೆಲೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡ (Prvs.). ಆ ದೇವ ಈ ದೇವ ಮಾದೇವನೆನ ಜೀಡ; ಆ ದೇವರ ದೇವ ಭುವನಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಾದವನೆ ದೇವ (Sp.). — ದೇವಗಣಿಗಿಲು. -ಕಣಿಗಿಲು. A white sort of oleander (My.). — ದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 54, 71). See ಅಂಕ-, ಅಯ್ಕಿ-, ಕೇತಿ-, ಜೋಹರ ತಕ್ಕ-, ಪರಿಣಾವಿ-, ಬಂಕ-, ಬಲಹರಿ-, ಬೊವಿಮ್ಮ-, ಭೋಗಿ-, ಮೌಳಿ-, ರುದ್ರ-, ಲಕ್ಕ-, ಸುಂಕ-. — ದೇವರ ದಾಸಿ. N. (Bp. 9, 38; 51, 36. 42. 62; 58, 4). — ದೇವರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 58, 2. 11). — ದೇವರು ದಿಣ್ಡರು. dupl. (My.).

ದೇವಕಣಿಶ dêva-kaṇiša. N. of a plant (ಪಚ್ಚೆ Mr. 132).

ದೇವಕಾಂಚನ dêva-kâñcana. The tree Bauhinia purpurea. (R.).

ದೇವಕಾರ್ಯ dêva-kârya. Worship of the household gods (My.); any act of worship; any religious rite (Bp. 44, 72).

ದೇವಕಿ dêvaki. *Dêvaki, the wife of Vasudêva and mother of Kṛishṇa* (Mr. 20; J. 6, 44. 48).

ದೇವಕೀತನಯ dêvakī-tanaya. Kṛishṇa (ಬಾಲಕ Mr. 525).

ದೇವಕೀನನ್ದನ dêvakī-nandana. *Kṛishṇa.*

ದೇವಕುಲ dêva-kula. = ದೇಗಲು, ದೇಗುಲ. A Vidyâdhara (ಬಿಜ್ಜಿದರ Kk. 10 *b*). 2, an Apsaras (ಆಚ್ಚರ 10 *b*). 3, a temple.

ದೇವಕುಸುಮ dêva-kusuma. *Cloves* (ತ್ರಿಸನ್ಧಿ Mr. 132; ಲವಂಗ, ಲವಿ, ತೀಟು 143).

ದೇವಖಾತ dêva-khâta. Dug by the gods: *hollow by nature.* 2, *a natural pond.*

ದೇವಖಾತಕ dêva-khâtaka. *A natural pond.*

ದೇವಗಂಗೆ dêva-gaṅgĕ. The celestial Ganges (My.).

ದೇವಗಣ dêva-gaṇa. A troop or class of gods. 2, a class of nakshatras (My.).

ದೇವಗಣನಾಥ dêvagaṇa-nâtha. Indra. 2, a N. (Bp. 9, 42).

ದೇವಗತಿ dêva-gati. The state of the gods; svarga (Abh. P. 6, after 35; 16, after 39).

ದೇವಗೇಹ dêva-gêha. A temple (ಕೇದಾರ, o. r. ಶಿವಾಲಯ Nn. 38).

ದೇವಗ್ರಾಮ dêva-grâma. = ದೇವಪುರ No. 1. (J. 18, 64).

ದೇವಚಿಕಿತ್ಸಕ dêva-čikitsaka. A physician of the gods. ದೇವಚಿಕಿತ್ಸಕಂಗಳ್, *the two Aśvins.*

ದೇವಚ್ಛನ್ದ dêva-čchanda. *A necklace of pearls consisting of a hundred strings* (ನೂಱು ಸರಮುತ್ತು Mr. 338).

ದೇವಜಗ್ಧಕ dêva-jagdhaka. *A kind of fragrant grass* (= ಕತ್ತೃಣ).

ದೇವಡಿ dêvaḍi. = ದೇಹಲಿ. A porch or vestibule; the threshold; a raised terrace in front of the door (Mhr. ದೇವಡೀ, ದೇಹುಡೀ; ಪ್ರಣಿ G.; Br.); a house (My.).

ದೇವಡಿಗ dêva-aḍiga. (Śmd. 239). An attendant upon an idol.

ದೇವತನ dêvatana. = ದೇವತ್ವ. (J. 6, 54).

ದೇವತರು dêva-taru. The divine tree: the holy fig tree. 2, *a celestial tree; the tree of plenty,* a general name for the five trees mandâra, pârijâtaka, santâna, kalpa-vriksha and haričandana.

ದೇವತಾಂಶ dêvatâ-aṁśa. A part of the deity; divine (B. 4, 167; My.).

ದೇವತಾಉತ್ತಾರ dêvatâ-uttâra. = ದೇವದಾಯ. (My.).

ದೇವತಾಕಾರ್ಯ dêvatâ-kârya. = ದೇವಕಾರ್ಯ. (My.).

ದೇವತಾಡ dêva-tâḍa. = ದೇವತಾಳ, ದೇವತಾಳೆ, ದೇವದಾಳಿ. *A kind of grass, Lipeocercis serrata* Trin. (= ಏರೆ, ಗರಿ, ಜೀಮೂತ). 2, the climbing herb Luffa acutangula Roxb. or L. foetida Cav.

ದೇವತಾಮೂಢ dêvatâ-mûḍha. Folly with regard to deities (Śâstrasâra in W. v. 1259).

ದೇವತಾಯನ dêvatâ-âyana. *A temple.*

ದೇವತಾರ್ಚನೆ dêvatâ-arčanĕ. Worship of the gods (Bp. 24, 28). See Nr. s. ಕಪ್ಪಡಿಗ.

ದೇವತಾಲ dêva-tâla. = ದೇವತಾಡ. (See Nr. s. ದೇವದಾಳಿ).

ದೇವತಾವಿನಿಯೋಗ dêvatâ-viniyôga. Application (of money, land, etc.) to the benefit of idols (My.).

ದೇವತಾಳೆ dêva-tâḷĕ. = ದೇವತಾಲ. (ದೇವತಾಡ, ಜೀಮೂತ, etc. Si. 138).

ದೇವತೆ dêvatĕ. ದೇವತಾ. The state or nature of a deity, divine dignity or power, divinity. 2, *a deity, a god* (Bp. 23, 17).

ದೇವತ್ವ dêvatva. = ದೇವತೆ No. 1. (My.).

ದೇವದಣ್ಡಿ dêva-daṇḍi. — ದೇವದಣ್ಡಿಯ ಕಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10).

ದೇವದತ್ತ dêva-datta. God-given. 2, N. of the conch-shell of Arjuna (J. 13, 2. 8). 3, one of the vital airs, that which is exhaled in yawning (Sk.; ಮೇಲು ಕೆಳಗೂ ನೋಡು ವುದು Mr. 52). 4, (when used in grammatical examples =) any one, a certain man, etc. 5, N. (B. 3, 33; My.).

ದೇವದನ್ತಿ dêva-danti. A shrubby creeper, the Indian jalap, Ipomœa turpethum R. Br. (St. & Pl.).

ದೇವದಾಯ dêva-dâya. Lands allotted free of rent for the support of pagodas (Br.; My.).

ದೇವದಾರ dêva-dâra. Tbh of ದೇವದಾರು. (G. 263. 386; My.).

ದೇವದಾರು dêva-dâru. *A species of pine, Pinus deodora* Roxb. 2, the red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.). See ಜೊಪ್ಪಟಿ.

ದೇವದಾಸ dêva-dâsa. A servant of a god or of the gods; N. (My.).

ದೇವದಾಸಿ dêva-dâsi. A courtezan, especially one employed as a dancer, etc. in a temple (My.).

ದೇವದಾಳಿ dêva-tâḷi. A kind of tree. ದೇವದಾಳೀ ವೃಕ್ಷ (ಜೇಣಿ, ಗರಾಗರಿ, ದೇವತಾಳ, etc.), ದೇವದಾಳೀ ಕಾಯಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ (Si. 138). 2, = ದೇವತಾಡ (ದೇವತಾಲ, ಜೀಮೂತ, etc. Nr.; ತಾಡಕ Mr. 133). 3, a kind of cucurbitaceus plant (Sk.).

ದೇವದುನ್ದುಭಿ dêva-dundubhi. A divine or celestial drum. (J. 31, 74; 33, 45).

ದೇವದೂತ dêva-dûta. A messenger of the gods, an angel. (My.).

ದೇವದೇವ dêva-dêva. The god of the gods; the chief of the gods: Śiva (Bp. 1, 60; 38, 72; 44 sum.; 44, 6; 58, 47; J. 15, 23).

ದೇವದೇವೇಶ dêvadêva-îśa. The lord among the chiefs of the gods: Śiva (Bp. 60, 7).

ದೇವದ್ರ್ಯಙ್ dêva-dryak. ದೇವದ್ರ್ಯಂಚ್. Turned towards the gods: *adoring the gods.*

ದೇವನ dêvana. 1. Going, motion. 2, emulation, desire to excel or overcome. 3, affair, business, profession. 4, *sport, play.* 5, *a die, dice for gambling.* 6, gaming, gambling. See ಗಮಿಸುವಿಕೆ and ವ್ಯವಹರಿಸುವಿಕೆ.

ದೇವನ dêvana. 2. Lamentation, wailing, grief, sorrow. See ಪರಿ-.

ದೇವನಗರಿ dêva-nagari. = ದೇವಪುರ 1. (J. 19, 55).

ದೇವನಗರೀಶ dêvanagarî-îśa N. of an idol of Kṛishṇa (J. 32, 57).

ದೇವನದಿ dêva-nadi. The Ganges (Mr. 413).

ದೇವನಾಗರಿ dêva-nâgari. The divine city writing: the character in which Saṁskṛita is usually written. (My.).

ದೇವನಾಮ್ಬಟ್ಟಣ dêvanâm-paṭṭaṇa. The fort of St. David's on the Coromandel coast (My.).

ದೇವನಾಳ dêva-nâḷa. ದೇವನಾಲಿ. = ದೇವಲಾಲಿ. A kind of reed, Arundo bengalensis (ನಡ, ಧಮನ, ಪೋಟಗಲ Nr.; Si. 163). ದೇವನಾಳಂ ಪಿರಿದಾಗಿರ್ಪ ಭೂಮಿ (ನಡ್ವತ್, ನಡ್ವಲ Nr.). (Mhr. ದೇವನಳ, the reed Arundo tibialis).

ದೇವಪತ್ರ dêva-patra. N. of a plant (ಗಾನ್ಹಾರಿ, ಪಂಚಪತ್ರೆ, etc. Mr. 132, o. r. ಮಂಚಪತ್ರೆ).

ದೇವಪುರ dêva-pura. N. of a place in Mysore (J. 1, 1; now ದೇವನೂರು). 2, the residence of Indra.

ದೇವಪೂಜೆ dêva-pûjĕ. Worship of the gods or of an idol (ಆರ್ಚುಗ Ct. I, 24).

ದೇವಪ್ರಯಾಗ dêva-prayâga. N. of a sacred bathing place. (R.).

ದೇವಭೂಮಿ dêva-bhûmi. The Gaṅgâ of the sky (Sk.). 2, heaven (My.); holy ground, places where are sacred rivers, mighty idols, etc. (Mhr.). *Cf.* ಭೋಗಭೂಮಿ.

ದೇವಭೂಮಿಜ dêvabhûmi-ja. An ârya (ಭೂತ, ಆರ್ಯ Nn. 78).

ದೇವಭೂಯ dêva-bhûya. *Identification with a deity,* inferior deification.

ದೇವಮಣಿ dêva-maṇi. A divine jewel; the śrîvatsa mark. 2, a twist of hair (like the śrîvatsa) on a horse's neck (ಕುದುರೆಯ ನಡುಗೂದಲ ಸುಬ್ Mr. 281; see ಶ್ರೀವತ್ಸಕ).

ದೇವಮನ್ದಿರ dêva-mandira. = ದೇವಾಲಯ. (My.).

ದೇವಮಾತೃಕ dêva-mâṭṛika. *Fostered or watered by Indra or by rain,* as corn, land, etc.

ದೇವಮಾದಳ dêva-mâdaḷa. A large kind of citron (My.).

ದೇವಮಾನ್ಯ dêva-mânya. = ದೇವದಾಯ. (My.).

ದೇವಮಾನುಷ dêva-mânusha. = ದೇವವಾನಸ. A divine man; a simple, harmless fellow.

ದೇವಮಾರ್ಗ dêva-mârga. The way of the gods; the sky, the ether (My.). 2, the anus or penis.

ದೇವಯಜ್ಞ dêva-yajña. A sacrifice to the superior gods by oblations to fire. 2, the hôma sacrifice. (My.).

ದೇವಯಾನ dêva-yâna. The car or vehicle of a god. (My.).

ದೇವಯಾನಿ dêva-yâni. N. of the wife of Yayâti. (Bhâgavata 9, 20, 25. 27).

ದೇವಯುಗ dêva-yuga. *An age or period of the gods comprising the four ages of mankind.*

ದೇವಯೋನಿ dêva-yôni. *A being of divine origin,* viz. a kinnara, gandharva, apsara, vidyâdhara, niśâćara, piśâća, guhyaka, siddha, nabhaśćara, yaksha and bhûta (Mr. 56; ಭೂತ 494).

ದೇವರ dêvara. = ದೇವೃ. *A husband's brother,* especially his younger brother.

ದೇವರಥ dêva-ratha. *A car for carrying the images of the gods in a procession;* the car or vehicle of a deity (ಪುಷ್ಪಕ, ಸುರರ ರಥ Mr. 285).

ದೇವರಮ್ಯ dêva-ramya. N. of a vṛitta (Ch.).

ದೇವರಾಜ dêva-râja. A divine ruler; king of the gods: Indra. 2, N. (My.).

ದೇವರಾಜೇನ್ದ್ರ dêvarâja-indra. The chief of divine rulers. 2, N. (Râghć. 1, 42).

ದೇವರ್ಷಿ dêva-rishi. A ṛishi or saint of the celestial class, as Nârada, Atri, etc. (My.). See ಅಮರಮುನಿ, ರವಕಾಯ.

ದೇವಲ dêvala. *An attendant upon an idol;* a Brâhmaṇa who subsists upon idol-offerings, etc. 2, N.

ದೇವಲಕ dêvalaka. = ದೇವಲ. (Bp. 16, 13).

ದೇವಲಾಮ್ಬಿಕೆ dêvala-ambikĕ). N. (Bp. 57, 7).

ದೇವಲಾಲಿ dêva-lâli. = ದೇವನಾಳ. ದೇವನಾಳ (ನಡ, etc.); ದೇವ ಲಾಲಿ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 163).

ದೇವಲಿಪಿ dêva-lipi. A divine writing (Bp. 5, 60).

ದೇವಲೋಕ dêva-lôka. Heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 115). ನಾಯಿ ಜೊಗಳಿದರೆ ದೇವಲೋಕ ಹಾಯೀ?—ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಭೂಲೋಕ ತಪ್ಪದು (Prvs.).

ದೇವವರ್ಧಕಿ dêva-vardhaki. *Tvashṭṛi, the carpenter of the gods.*

ದೇವವಲ್ಲಭ dêva-vallabha. *The tree Rottleria tinctoria* Roxb.

ದೇವವಸ್ತ್ರ dêva-vastra. (= ದೇವಾಂಗ). A divine garment (Bp. 61, 22).

ದೇವವಾನಸ dêvavânasa. Tbh. of ದೇವಮಾನುಷ (Śmd. 380).

ದೇವವೈರಿ dêva-vairi. A râkshasa (ರಾಕ್ಷಸ, ಪುಣ್ಯಜನ Nn. 95).

ದೇವಸ dêvasa. = ದೆವಸ. (ದಿವಸ Ct. I, 58).

ದೇವಸಭೆ dêva-sabhĕ. *An assembly of the gods.*

ದೇವಸಾಯುಜ್ಯ dêva-sâyujya. Absorption into or identification with a deity. (My.).

ದೇವಸ್ತ್ರೀ dêva-strî. The wife of a god; a courtezan of svarga; a celestial nymph, an Apsaras (ರಮ್ಭೆ, ಸುರಸತಿ Nn. 62).

ದೇವಸ್ಥಾನ dêva-sthâna. A temple (My.). See Prv. s. ಮನ್ತ್ರಿ.

ದೇವಸ್ವ dêva-sva. The property of the gods; property applicable to the service of idols (My.).

ದೇವಾಕ್ಷರ dêva-akshara. Certain metrical feet (Ch.).

ದೇವಾಗಾರ dêva-âgâra. = ದೇವಾರ. The dwelling of the gods or of an idol; heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 71); a temple.

ದೇವಾಂಗ dêva-aṅga. N. of an emanation from the body of Sadâśiva, said to be the inventor of the art of weaving. (C.). 2, a kind of cloth (ಪಟಭೇದ Mr. 342; V. 42, after 21; J. 30, 15), silk cloth (T., S. Mhr.). 3, the penis (My.). ಪ್ರಸ್ತಾವ ನುಡಿಯಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರ ಬೇಕು; ಪ್ರಸ್ತಾವ ತಪ್ಪಿ ನುಡಿದರೆ ದೇವಾಂಗದುಸ್ತು (the cover of the privities) ಬಿದ್ದಸ್ತೆ (Sp.). 4, N. of a merchant (Čpr. 3, after 76). — ದೇವಾಂಗದವರು. -ಆವರು. A class of Śaiva weavers (C.; Tĕ. ದೇವಾಂಗಿ).

ದೇವಾಂಗನೆ dêva-aṅganĕ. = ದೇವಸ್ತ್ರೀ. (My.; Čb. 70. 112).

ದೇವಾಜೀವ dêva-âjîva. *An attendant upon an idol;* a low Brâhmaṇa.

ದೇವಾದ್ರಿ dêva-adri. Mount Mêru (My.).

ದೇವಾಧಿದೇವ dêva-adhidêva. A god over all other gods (My.); an Arhat of the Jainas.

ದೇವಾಧಿಪ dêva-adhipa. The king of the gods: Indra.

ದೇವಾಧಿಪಪುರ dêvâdhipa-pura. Heaven. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದೇವಾನಾಮ್ಪ್ರಿಯ dêvânâm-priya. The beloved of the gods: simple, foolish; a fool. 2, a goat. (R.).

ದೇವಾಪಿ dêva-âpi. The friend of the gods; — N. of a ṛishi; — N. of a king.

ದೇವಾರ dêvâra. Tbh. of ದೇವಾಗಾರ (Śmd. 383).

ದೇವಾರಾಧನೆ dêva-ârâdhanĕ. Worship of the gods or of a god, especially idolatry (My.).

ದೇವಾರಿ dêva-ari. = ದೇವನೈರಿ. (My.).

ದೇವಾರ್ಚಕ dêva-arćaka. A worshipper of the gods; a pûjâri (My.).

ದೇವಾರ್ಚನೆ dêva-arćanĕ. The worship of the gods; idolatry. (My.).

ದೇವಾರ್ಯ dêva-ârya. N. (Bp. 1, 14).

ದೇವಾಲಯ dêva-âlaya. The residence of the gods: heaven. 2, a temple (ಆಯತನ Mr. 193; C.; B. 4, 174; Bp. 4, 52; 32, 52; J. 3, 18). 3, a temple of Śiva (ಕೇದಾರ, ದೇವಗೇಹ, o. r. ಶಿವಾಲಯ Nn. 38).

ದೇವಾಶ್ವ dêva-aśva. *The horse of a god;* Indra's horse.

ದೇವಿ dêvi. 1. = ದೇಮ, ದ್ಯಾಮ. A goddess. 2, Durgâ (Bp. 50, 2; My.). 3, *a queen*, chiefly in theatrical language (ನರ್ತನದ ದೇವಿ Mr. 83; Bp. 44, 40); a princess; a lady. 4, the small-pox (My.); vaccinia. 5, *the plant Medicago esculenta* Rottl. Roxb. (Trigonella corniculata Lin.). 6, *the plant Sanseviera roxburyhiana* Shult. — ದೇವಮ್ಮ, -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ದೇವಿಪಟ್ಟಿತ. A vaccinator (My.).

ದೇವಿ dêvi. 2. = ದೇಣ, etc. Giving; a thing to be given. See ಲೇವಾದೇವಿ.

ದೇವಿಕೆ dêvikĕ. *N. of a river.*

ದೇವುಳಿಗ dêva-uḷiga. (Śmd. 237). An attendant upon an idol (My.).

ದೇವೈ dêvṛi. = ದೇವರ. *A husband's brother,* especially his younger brother.

ದೇವೇಂದ್ರ dêva-indra. The chief of the gods: Indra (ಇಂದ್ರ Nn. 53; ಪುರಂದರ, ಇಂದ್ರ 57; ಬಿಡೌಜ, ಹರಿ 10; Śmd. 145).

ದೇವೇಂದ್ರತ್ವ dêvêndratva. The state or dignity of Indra (Bp. 18, 22).

ದೇವೇಂದ್ರಪಟ್ಟ dêvêndra-paṭṭa. The frontlet or tiara of the chief of the gods (Bp. 41, 11).

ದೇವೇಶ dêva-îśa. The chief of the gods: Indra (Bp. 24, 48).

ದೇವೋತ್ತಮ dêva-uttama. N. of the author of the Nânârtha-ratnâkara (Nn. 3).

ದೇಶ dêśa. = ದೇ 2, ದೇಸ. Pointing out, showing; teaching; see ಅನು-, ಉಪ-, ಸಂ-. 2, any place or spot shown or pointed out; *a place, a spot; a side, a part, a department; a country, a district* (ನಾಡು Nn. 50). — ದೇಶ ದೇತ. rep. (Bp. 59, 56).

ದೇಶಕಾಲ dêśa-kâla. Place and time; the proper place and time. (My.).

ದೇಶಕಾಲವರ್ತಮಾನ dêśakâla-vartamâna. News with regard to place and time (My.).

ದೇಶನ dêśana. Pointing out, etc. See ಪ್ರ-.

ದೇಶಪರ್ಯಟನ dêśa-paryaṭana. = ದೇಶಾಟನ. (My.).

ದೇಶಪಾಣ್ಡ್ಯ dêśa-pâṇḍyĕ. (-ಪಾಣ್ಡಿ. -ಪಾಣ್ಡೆ). An hereditary officer of a mahâl (Mhr.); a recordkeeper, a registrar, a clerk (Br.; R.); the head revenue-officer of a district (Br.).

ದೇಶಬಾನ್ಧವ dêśa-bândhava. A kinsman or friend on account of the (same) country: a countryman (B. 4, 142).

ದೇಶಭಾಷೆ dêśa-bhâshĕ. The dialect of a country. (My.).

ದೇಶಭೇದ dêśa-bhêda. (A variety of country), a certain country (ಮರುತ Nn. 72).

ದೇಶಭ್ರಷ್ಟ deśa-bhrashṭa. Expelled from a country, expatriated (My.).

ದೇಶಭ್ರಷ್ಟತ್ವ desabhrashṭatva. Expatriation (My.).

ದೇಶರೂಪ dêśa-rûpa. *Conformity with place, propriety, fitness.*

ದೇಶಶಾಖೆ dêśa-śâkhĕ. = ದೇಸಾಕೆ. A sub-division, etc. of a country.

ದೇಶಸ್ಥ dêśa-stha. Resident or existing in a country. 2, a tribe of Brâhmaṇas, immigrated from the north and belonging to the Mâdhva and Smârta sects (C.; Mhr.).

ದೇಶಾಚಾರ dêśa-âćâra. The custom and manners of a country (My.).

ದೇಶಾಟನ dêśa-aṭana. Journeying; travelling abroad (B. 4, 155; My.).

ದೇಶಾಧಿಪತಿ dêśa-adhipati. = ದೇಶಾಧೀಶ. (My.).

ದೇಶಾಧೀಶ dêśa-adhîsa. The chief or ruler of a country (Mr. 15).

ದೇಶಾನ್ತರ dêśa-antara. Another or foreign country (B. 4, 6. 152. 160). 2, longitude (Sk., Mhr.). — ದೇಶಾನ್ತರದವರಿಗೆ ಸ್ವತನ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನ ಭೋಜ ಹೋಗದೇ? — ದೇಶಾನ್ತರ ಹೋದರು (if one goes to —) ಸ್ವತನ್ತ್ರವರ ಬೇಕು. — ದೇಶಾನ್ತರ ಹೋದರೆ ದೈವ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ದೇಶಾನ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ತನೀಶ್ವರ ಬಿಡದು (Prvs.).

ದೇಶಾನ್ತರಿ dêśântari. Belonging to another country; a foreigner. (My.).

ದೇಶಾನ್ತ್ರ dêśa-antra. Tbh. of ದೇಶಾನ್ತರ. (My.). ಆವಾನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕದ ಕುದುರೆ ದೇಶಾನ್ತ್ರವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ದೇಶಾಭಿಮಾನ dêśa-abhimâna. High opinion of, or love for, a country (My.).

ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ dêśa-abhimâni. A person that has a high opinion of, or love for, his country (B. 4, 55; My.).

ದೇಶಾಯಿ dêśâyi. = ದೇಸಾಯಿ, q. v. (B. 4, 216; My.).

ದೇಶಾವರ dêśa-âvara. = ದೇಶಾವಾರ. Wandering from country to country begging alms (Mhr.). 2, alms so obtained (Mhr.). 3, foreign countries (Mhr.). 4, imports (Mhr.). 5, = ಚಿಲ್ಲಾಯಿತ (Si. 157). ದೇಶಾವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭೋಷ ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.).

ದೇಶಾವಾರ dêśâvâra. = ದೇಶಾವರ. (My.).

ದೇಶಿ dêśi. = ದೇಸಿ. Pointing out, showing; instructing; guiding. See ಉಪ-. 2, of or belonging to a country (Bh. 1, 10, 2); the language or dialect of a country (Ćh.; Ćh. v. 16; Śmd. 43. 190). 3, a certain râga (Bp. 19, 11).

ದೇಶಿಕ dêśika. = ದೇಸಿಗ. A guide. 2, a teacher, a spiritual teacher or guru. 3, a traveller, a sojourner; a stranger. 4, Śiva. See Bp. 19, 85; 46, 40. 72.

ದೇಶೀಯ dêśîya. = ದೇಸೀಯ. Peculiar or belonging to a country or province, provincial, native; (a letter, word, etc.) pertaining to the dialect or language peculiar to a country (Śmd. 26. 27. 44; Śm. 119; Kk. 3).

ದೇಶೀಯಪದ dêśîya-pada. A word belonging to a native dialect or language (Śmd. 386).

ದೇಶೀಯಾಕ್ಷರ dêśîya-akshara. A dêśîya letter (Śmd. 27 Cm.).

ದೇಶ್ಯ dêśya. = ದೇಶೀಯ. Local; provincial; native. (My.).

ದೇಷ್ಟ dêshṭa. Tbh. of ದೇಷ್ಟೃ. One who possesses knowledge (ಆಖ್ವವಂ Mr. 239).

ದೇಷ್ಟೃ) dêshṭṛi. One who shows, directs, or teaches. See ಆ್.

ದೇಸ dêsa. Tbh. of ದೇಶ. (My.). See ಉತ್ತರ-, Bp. 28, 52. — ದೇಸಗತ್ತಿ. The office of a dêsâyi (B. 4, 216). — ದೇಸಗತ್ತು. = ದೇಸಗತ್ತಿ. (B. 4, 217).

ದೇಸಾಕೆ dêsâkĕ. Tbh. of ದೇಶಶಾಪೆ (Śmd. 382).

ದೇಸಾಯಿ dêsâyi. = ದೇಶಾಯಿ. An hereditary officer; the head of a district (Mhr.; My.).

ದೇಸಿ dêsi. = ದೆಸಿ, q. v. See ದೇಸಿಕಾರ್ತಿ, ದೇಸಿಗಾಱಿ. — ದೇಸಿ ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To become fit (Rśv. 1, after 135). — ದೇಸಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain a finished state (Čpr. 8, after 52).

ದೇಸಿ dêsi. Tbh. of ದೇಶಿ. ದೇಸಿ ತದ್ಭವಂ ತತ್ಸಮಂ (Čt. II, 2).

ದೇಸಿಕಾರ್ತಿ dêsi-kârti. A beautiful, charming woman (Čpr. 8, 52).

ದೇಸಿಗ dêsiga. Tbh. of ದೇಶಿಕ. Śiva (Śmd. 39; ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). 2, a stranger, a homeless male (Śmd. 345; J. 18, 40; 28, 20).

ದೇಸಿಗಾಱಿ dêsi-gâṟa. A finisher, an artist (Bh. 2, 13, 24).

ದೇಸಿಗಿತಿ dêsiga-iti. (Śmd. 246). The wife of a dêsiga; a female dêsiga.

ದೇಸಿಂಗ dê-siṅga. Tbh. of Sk. ದೇವಸಿಂಹ, the lion of the gods: Śiva. — ದೇಸಿಂಗರಾಯ. N. (Bp. 51 sum.; 51, 2).

ದೇಸಿಮಾರ್ಗ dêsi-mârga. The language of the country and the style (or rhetorical expression, Abh. P. 16, 97).

ದೇಸೀಯ dêsîya. Tbh. of ದೇಶೀಯ. A provincial or dialectical term (ಕಾಕು Kk. 66).

ದೇಹ dêha. *The body* (Bp. 1, 63; ಗೂಡು Bhn. 30). ಹರಣ-ದೇಹ-ಆರ್ಥ (Bp. 39, 17). ದೇಹವಿದ್ದರೆ ಥಾವಿಸ ಬಹುದು (Prv.). — ದೇಹಸುಕ್ಕು. A wrinkle (ತೆರೆ Śm. 105).

ದೇಹತೆ dêhatĕ. The possession of a body, embodiment, corporality, materiality (Bp. 26, 24).

ದೇಹತ್ಯಾಗ dêha-tyâga. Resigning the body; death. (My.).

ದೇಹದಂಡನೆ dêha-daṇḍanĕ. Exercising the body (My.); mortification of the body (My.); corporal punishment (My.).

ದೇಹಧರ್ಮ dêha-dharma. The function or law of the body (Sk.); the constitution (My.).

ದೇಹಧಾರಣ dêha-dhâraṇa. Living, life, existence. (My.).

ದೇಹಧಾರಿ dêha-dhâri. Carrying or holding a body: incarnate (Mhr.); a living being, an individual (My.).

ದೇಹಬಾಧೆ dêha-bâdhĕ. A call of nature (My.).

ದೇಹರ dêhara. (= ದೇಹಲಿ). (Bp. 47, 26).

ದೇಹಲಿ dêhali. (=ದೇವಡಿ). *The threshold of a door* (ಹೊಸ್ತಿ ಱ್ Kk. 47; Śm. 57; ಹೊಸತಿಲ್ Mr. 199); a raised terrace in front of a door.

ದೇಹವಂಚಕ dêha-vañčaka. A man who practises fraud with regard to the body (in his not offering it up to Śiva, Bp. 39, 19).

ದೇಹಾಂತ್ಯ dêha-anta. The end of the body: death (B. 5, 234; My.).

ದೇಹಾವಸಾನ dêha-avasâna. = ದೇಹಾಂತ್ಯ. (J. 5, 49).

ದೇಹಿ dêhi. Having a body, corporeal, embodied. 2, a living being, especially a man. 3, the soul (Bp. 1, 63).

ದೇಹಿಕ dêhika. Appertaining to the body; bodily. (Bp. 1, 63; 26, 24).

ದೈ dĕi. (Tbh. of ದೇಹಿ, give!). An expression of humbly begging. ದೈಯೆನ್ದಂ (Śmd. 64, one MS. ಮಾಡೈಯೆನ್ದಂ).

ದೈತ daita. Tbh. of ದಯಿತ. (ಒಡೆಯ Mr. 227).

ದೈತೇಯ daitêya. (fr. ದಿತಿ). The offspring of Diti: *a giant or Titan, an asura.*

ದೈತ್ಯ daitya. = ದೈತೇಯ. *A demon, an asura, a rákshasa* (ರಾಕ್ಷಸ Nn. 6; ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 40. 112; see ಬಾಣ). ದೈತ್ಯನಾದ ವಗೆ ಪೈತ್ಯವೆಮ್ಬುದದೇನು? (Prv.).

ದೈತ್ಯಗುರು daitya-guru. The preceptor of the Daityas: *Śukra*, the planet Venus.

ದೈತ್ಯಧ್ವಂಸಿ daitya-dhvaṁsi. Vishṇu (My.).

ದೈತ್ಯಮರ್ದನ daitya-mardana. = ದೈತ್ಯಧ್ವಂಸಿ. (My.).

ದೈತ್ಯಮುನಿ daitya-muni. N. of a ṛishi (Râm. 4, 2, 45).

ದೈತ್ಯಲೋಕ daitya-lôka. Tripura (Mr. 32).

ದೈತ್ಯವೈರಿ daitya-vairi. = ದೈತ್ಯಾರಿ No. 1. (Bp. 54, 59).

ದೈತ್ಯಾರಿ daitya-ari. *Vishṇu.* 2, sign for a short metrical syllable (Čh.).

ದೈತ್ಯೆ daityĕ. *A species of fragrant plant* (= ಮುರಾ). 2, a female daitya (My.).

ದೈನ್ಯ dainya. (fr. ದೀನ). Feebleness, wretchedness; *affliction, grief; depression, low-spiritedness* (ಮನ್ನು Nn. 36; ಲಳು 145; ವಿಕ್ಕತ, ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ Mr. 242); — poverty; humbleness (Bp. 22, 53; J. 6, 28; 18, 57; My.); — meanness, covetousness. See Kâvy. IV, 2, 16. — ದೈನ್ಯದವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು. — ದೈನ್ಯವಾಗಿ ಬೇಡೋಕನ್ನ ದೈವಾಧೀನವಾಗೋದುತ್ತಮ (Prvs.). See ಕತು-, ಬಲು-; ಬಾಯ್ವಿಡು. — ದೈನ್ಯಂಗವಿ. -ಂ-ಕವಿ. Humbleness to come upon one (to become humble, Bp. 57, 51). — ದೈನ್ಯನ್ವೆಱಲು. -ಂ-ತೋಱಿಸು. To show humility (Śśv. 2, after 25; 4, after 105). — ದೈನ್ಯವ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To be depressed or low-spirited; to be humble (especially in supplication, Bp. 26, 67; 27, 72; 56, 39). ದೈನ್ಯವ್ಪಟ್ಟವ (ನಿಕೃತ, ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ Hlâ.).

ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿ dainya-vṛitti. Wretched, miserable subsistence; mean behaviour; humble behaviour. 2, a person of mean behaviour (Bp. 40, 67).

ದೈಯ daiya. = ದೆವ್ವ, etc. (My.; Té.).

ದೈರ್ಘ್ಯ dairghya. (fr. ದೀರ್ಘ). *Length.*

ದೈವ daiva. (fr. ದೇವ). = ದೆವ್ವ, etc. Divine. 2, a deity, a god; a lord (Bp. 23, 16. 17; 36, 3; 49, 12; 51, 75; 53, 4; 54, 2. 6-15). 3, *destiny; fortune, fate, accident.* 4, property, wealth (B. 2, 20; 4, 50. 55; My.). 5, a demon or devil (My.). ಅರಸನ ಆಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. — ಕಣ್ಣು ಕೊಱ್ಱು ಹೋದ ದೈವ ಮತೀ ಕೊಟ್ಟಿತು. — ತಾನೊನ್ದೆಣಿಸಿದರೆ ದೈವವೊನ್ದೆಣಿಸಿತು. — ದೆವ್ವ ಪಿಡಿದವನಿಗೆ ದೈವದ ಯೋಡನೆ ಏನು? (Prvs.). See ಪರ-, ಬಣಗು-.

ದೈವಕ daivaka. Divine; the state of being divine (Râm. 4, 2, 45).

ದೈವಜ್ಞ daiva-jña. *An astrologer.* Fem. ದೈವಜ್ಞೆ.

ದೈವತ daivata. (fr. ದೇವತಾ). *Of or relating to a god or to the gods, divine.* 2, *a deity, a god.*

ದೈವದ್ರೋಹ daiva-drôha. Perfidy committed against a deity (J. 3, 35; 4, 2).

ದೈವಪರ daiva-para. *Trusting to fate, believing in predestination, a* fatalist.

ದೈವಯನ್ತ್ರ daiva-yantra. God's control or government (J. 29 sum.).

ದೈವಯೋಗ daiva-yôga. A fortuitous combination, the intervention of destiny, fortune, chance (B. 4, 38; My.).

ದೈವಶಾಲಿ daiva-śâli. A fortunate person (ಧನ್ಯ Čb.; My.).

ದೈವಾಧೀನ daiva-adhîna. Depending on fate, subject to fate (or the deity, Sk.). 2, death (My.). ದೈನ್ಯವಾಗಿ ಬೇಡೋಕನ್ತ ದೈವಾಧೀನವಾಗೋದುತ್ತನು (Prv.).

ದೈವಿಕ daivika. Relating to, or proceeding from, the gods; (and noun, B. 4, 223; My.). See Prv. s. ರಾಜಕ.

ದೈವು daivu. Tbh. of ದೈವ. ದೈವುಳ್ಳ ಗೃಹಸ್ಥನು (B. 4, 122). ದೈವು ಳ್ಳವರು ಒಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರು (4, 142). — ದೈವುಳ್ಳತನ. The state or condition of being rich (B. 4, 194).

ದೈಷ್ಟಿಕ daishṭika. (fr. ದಿಷ್ಟ). Fated, predestined; a predestinarian, a fatalist. (R.).

ದೊಗಲಿ dögaru. = ದೊಗಲು. (My.).

ದೊಗೆ dögĕ. = ದೊಸೆ. To dig or excavate with the nails, claws or an instrument; to take out, as serum from the ear, as ghee from out of a pot (My.).

ದೊಂಗರ dŏngara. = ದೊಂಗರ. (My.).

ದೊಢಾರ dŏṭhâra. A firm, steadfast man (Bh. 8, 24, 41; *cf.* ದೃಢ?).

ದೊಢಾರತನ dŏṭhâratana. Firmness, steadfastness (Bh. 7, 1, 26).

ದೊಢಾರಿಸು dŏṭhârisu. To be firm, steadfast or resolute (Bh. 7, 16, 45).

ದೊಡ್ಡ dŏḍḍa. (genitive of a ದೊಡ್ಡು, that still exists in Tě., *cf.* ದೊಡ್ಡಿಪ). (Of largeness, etc.), large, big, stout, thick, great; extensive, spacious; respectable; eminent; important; chief, principal; loud (ಬಹುಲ, ಸ್ಥೂಲ, ಪೀನ, ಪೀವ, ಪೀವರ Hlâ.; ಎತ್ತಂಕಟಿ, ವೃಥು, ಬೃಹತ್, etc. Si. 370; C.; Tě. ದೊಡ್ಡೆ; T. ತುಡು, ತುನ್ದು, to be close or thronged, be thick together; ತುಡ್ಪು, closeness; see ತೊಂಗಲ್, ತೊಣೆ, ತುಡುಗು). — ದೊಡ್ಡ ಅಡವಿ. A large wood, a great forest (ಮಹಾರಣ್ಯ Si. 118). — ದೊಡ್ಡ ಅನ್ತರ. A great difference or distinction (My.); a large story of a building (My.). — ದೊಡ್ಡ ಅಲೆ. A large wave (ಉಲ್ಲೋಲ, etc. Si. 81). — ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು. A large stone or rock. ಬೆಟ್ಟದಿನ್ದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಡಶೈಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). — ದೊಡ್ಡ ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆ. The shrub Jasminum pubescens L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಕೂಗು. A loud cry or call (ಘೋಷಣೆ G.). — ದೊಡ್ಡ ಕೂವೆ. = ಕೆಮ್ಮು ಕೂವೆ. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ. An important business (My.); a difficult work (My.). — ದೊಡ್ಡಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. The elder one of two or more elder sisters (C.). — ದೊಡ್ಡ ಗಾಪಾರಿ. The plant Grangea maderaspatana Poir. (Z.). — ದೊಡ್ಡ ಗೋರಟ್ಟೆ. (ಆಮ್ಲಾನ, ಮಹಾನಹೆ Si. 139). — ದೊಡ್ಡ ಜಳ್ಳ. = ಚಳ್ಳೆ. (Z.). — ದೊಡ್ಡಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A large cake of jaggory (My.). — ದೊಡ್ಡ ಜಡ. Cholera (My.). — ದೊಡ್ಡ ಜಗಣಿ. A large leech (ದುರ್ನಾಮ, etc. Si. 90). — ದೊಡ್ಡ ಜೋಳ. The maize or Indian corn, Zea Mayis L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The elder one of two or more elder brothers (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಗಚೆ. An under-shrub, Cassia occidentalis L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. A great, serious mistake or sin (My.). — ದೊಡ್ಡ ತನ್ದೆ. = ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. A father's elder brother (My.). 2, the husband of a mother's elder sister (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಾಯಿ. A mother's elder sister (My.). 2, the wife of a father's elder brother (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಾಳ್ಮೆ. Great patience (My.). — ದೊಡ್ಡ ತುಪ್ಪು. The herb Leucas urticaefolia Br. (Z.). — ದೊಡ್ಡ ದನ. A very good kind of cattle (My.). — ದೊಡ್ಡ ದನಿ. A loud sound or voice (ಕವಚ, ಪ್ರವಚ Nn. 88). — ದೊಡ್ಡದು. -ಅದು. = ದೊಡ್ಡಿತು, q. v. separately. A thing which is large, etc. (ಮಹತ್, etc. Si. 427). ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವದನ್ನು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸಂಕ್ಷೇಪಣ, ಸಮುಸನ Si. 394). ದೋತ್ರ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಗೋತ್ರ ದೊಡ್ಡದೇ? (Prv.). ಎದ್ದೆ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕನ್ತ ದೊಡ್ಡದು (B. 1, 4). — ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ. rep. ಬೆಟ್ಟದಿನ್ದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಉರುಳಿ ಕೊಣ್ಡು ಜಾಜಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು ಗುಣ್ಡುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲ Si. 116). See B. 3, 33. 38. 43. 74; 5, 119. 194, 270. — ದೊಡ್ಡ ದೊಣ್ಣೆ. A large or stout bludgeon. ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಣ್ಣೆ (ಪರಿಘ, etc. Si. 412). — ದೊಡ್ಡ ದೊರೆ. The chief ruler; the first in authority at any place; etc. (My.). — ದೊಡ್ಡ ನಡೆ. A fast walk (My.). — ದೊಡ್ಡ ನಾಯಿ. A large dog; a tiger (My.; see ಹೆಬ್ಬಾರೇ ಹುಲಿ). — ದೊಡ್ಡ ನಿದ್ರೆ. Great sleep: death (My.). — ದೊಡ್ಡ ನೂಲು. Stout or coarse thread. ದೊಡ್ಡ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಸ್ಥೂಲ ತಾಟಿಕ Nr.). — ದೊಡ್ಡ ನೆಕ್ಕರೆ. A spreading shrub with purple flowers, the Indian rhododendron, Melastoma malabathricum L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ನೆಗ್ಗಿಲು. = ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ನೊಣ. A large fly (ಪತಂಗಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ Nr.). — ದೊಡ್ಡ ಪತ್ರೆಗಿಡ. A herb, the thick-leaved Lavender, Anisochilus carnosus Wall. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ದೊಡ್ಡ ತನ್ದೆ. (My.; ಪಿತೃವ್ಯ Si. 191; G.; B. 2, 25). — ದೊಡ್ಡ ಬಯ್ತಲೆಲ್ಲು, (-ಬಯ್ತಿ-). A kind of paddy (My.). — ದೊಡ್ಡ ಬಸಳೆಬಳ್ಳಿ. = ಹರಿ-. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಬೀದಿ. The main street (My.). — ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ. A big hill, a high mountain (Si. 88. 114; My.). — ದೊಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳೀ ಹಣ. A double fanam, worth two Anas (My.). — ದೊಡ್ಡ ಮಣಿ ಮರ. A lofty tree, Ailanthus excelsa Roxb. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಮದ್ದು. The root of the aśvagandha (My.). — ದೊಡ್ಡ ಮನಸು. -ಮನಸ್ಸು. A munificent, generous mind; generosity (My.; B. 4, 89; 5, 206). ದೊಡ್ಡ ಮನಸಿನವ (ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, ದಾನಶೂರ G.). — ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ. A great or respectable man (My.; Si. 258). — ದೊಡ್ಡ ಮನೆ. A large house (My.). 2, a jail (My.). ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯೆನ್ತ ಒಡಿ ಹೋದರೆ ಹಾಕಿದ್ದು ಎರಡು ಕಾದಿಕ್ಕಿ (Prv.). — ದೊಡ್ಡ ಮರ. A large tree. 2, the tree Calosanthes indica (ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣ, ಪತ್ರೋರ್ಣ, etc. Si. 135). — ದೊಡ್ಡ ಮರದರಸಿನ. A climbing shrub, the tree turmeric, Menispermum fenestratum Gaert. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಮಾರವಾಳಿ. A very good fodder-grass, Andropogon mollicomus Kunth. (Z.). — ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗ. A main or high road. 2, a callous spot on an elphant's or a horse's leg (ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳೊಳ್ ಅದ ಕಟುಬೊಡೆಯ ಜಡ್ಡು ŠMd. II; ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಕಟುಬೊಡೆಯೊಳ್ ಇರದೆ ಅದ ದಡ್ಡು Kk. 92). 3, a virtuous way, good conduct (My.). — ದೊಡ್ಡ ಮೂಗು. A large nose (Bp. 20, 12). — ದೊಡ್ಡ ಮೆಕ್ಕೆಗಿಡ. = ಹಿರಿಮೆಕ್ಕೆಗಿಡ. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ದೊಡ್ಡ ತಾಯಿ. (My.). 2, the small-pox (C.). 3, misfortune personified as a goddess, jêshṭhâ (My.). — ದೊಡ್ಡಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. (C.). — ದೊಡ್ಡ ರತ್ನಗಸ್ಥಿ. The royal Gool-mohr, a tree with showy scarlet flowers, Poinciana regia Bojer. (St. & Pl.).

— ದೊಡ್ಡ ರಾಮ. N. (Bp. 56, 33). — ದೊಡ್ಡರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. (ಪೀತದ್ರು, ಕಾಲೇಯಕ, etc. Si. 146). — ದೊಡ್ಡವ. -ಆವ. A male person who is tall, old, great, noble, rich, etc. (ಉದಾರ Si. 454). ಸಣ್ಣವರೂ ದೊಡ್ಡವರೂ (B. 3, 70). ದೊಡ್ಡವನ ಮನೇ ನೋಟ, ಬಡವನ ಮನೇ ಊಟ.—ದೊಡ್ಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಬಣ್ಣಾಟ.—ದೊಡ್ಡವನುಣ್ಣರೆ ಮದ್ದು, ಬಡವನುಣ್ಣರೆ ಹೇಸಿಗೆ.—ದೊಡ್ಡವನ ನಲ್ಮೆಯನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ.—ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗೆ ಬಡಗಣ್ಣ ಹೋದ ಹಾಗೆ.—ದೊಡ್ಡವರ ಸಂಗದ ಕೂತು, ಒಡ್ಡಾದ ಹಣ್ಣು (ತಾನು ಕೆಯ್ ಹಾಕಿ) ತಿನ್ನ ಬಾರದು.—ಹೆಡ್ಡನಾದರೂ ದೊಡ್ಡವನೇ ಲೇಸು.—ದೊಡ್ಡವನ ಮಾತು ಸವಿ, ಬಡವನ ಊಟ ಸವಿ.—ದೊಡ್ಡವನ ಮನೆ ಸುಡ ಬಾರದು, ಬಡವನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಸಾಯ ಬಾರದು.—ದೊಡ್ಡವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆತ್ತ, ಬಡವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೊನೆ (Prvs.). — ದೊಡ್ಡವಳು. -ಅವಳು. A female person who is tall, etc. (My.). — ದೊಡ್ಡವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ದೊಡ್ಡಮ್ಮ (My.). — ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದ. A great, loud noise (Si. 60; My.). — ದೊಡ್ಡ ಸರ್ಪಹಕ್ಕ. = ಸಿರಿಗಿರಿ. (My.). 2, = ತಾಡಿಗ್ಯ. (My.). 3, = ಸಲಿ ಕುಬಾಯಿಹಕ್ಕ. (My.). — ದೊಡ್ಡ ಸಾಸುವೆ. A kind of mustard (Si. 305). — ದೊಡ್ಡ ಸುದ್ದಿ. Important news (My.). — ದೊಡ್ಡ ಹರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, Jatropha curcas Lin. (St. & Pl.; My.). — ದೊಡ್ಡ ಹಿಪ್ಪಲಿ. (ಕಪಿವಲ್ಲಿ G.). — ದೊಡ್ಡ ಹುಳಕ. A kind of sand-piper, snipe (Pr.). — ದೊಡ್ಡ ಹೆಣ್ಣಿತಿ. A woman whose husband has taken another wife (ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕೆ, etc. Si. 183). — ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆ. A large belly (Bp. 59, 14). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಾಧವ, N. (56, 33). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯವ (ಪೆರ್ಗೊಡೆಯ, ಗಣೇಶ G.). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯಿದ್ದವ ಹೆಡ್ಡನೋ? (Prv.). — ದೊಡ್ಡಾನೆ. -ಆನೆ. A large elephant, the leader of a herd (ಯೂಥನಾಥ, etc. Si. 269). — ದೊಡ್ಡಿಹ. (ದೊಡ್ಡು) -ಇಹ. (Greatness being therein), large, great, etc. ದೊಡ್ಡಿಹ ಎತ್ತು (ಮಹೋಕ್ಷ Nr.). ದೊಡ್ಡಿಹ ಐಶ್ವರ್ಯ (ಮಹೈಶ್ವರ್ಯ Nn. 106). ಬಿಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಣಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ದೊಡ್ಡಿಹ ಪ್ರಶ್ನೆ (ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 161). — ದೊಡ್ಡೊಕ್ಕಲು. -ಒಕ್ಕಲು. The chief or head inhabitant (My.); a well-to-do inhabitant (My.).

ದೊಡ್ಡತನ dŏḍḍatana. Exalted state or position, greatness, dignity, etc. (My.; ಉತ್ಕರ್ಷ, ಆತಿಶಯ Si. 390; ಭಗ, ಮಹಾತ್ಮ್ಯ, etc. 411). ದೊಡ್ಡತನದ ಆಹಂಕಾರ (ಮಾನ, ಚಿತ್ತಸಮುನ್ನತಿ 68).

ದೊಡ್ಡತ್ವ dŏḍḍatva. = ದೊಡ್ಡತನ. (My.).

ದೊಡ್ಡಸ್ತನ dŏḍḍastana. = ದೊಡ್ಡತನ, ದೊಡ್ಡಸ್ತನ. (B. 5, 39; My.).

ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ dŏḍḍastikĕ. = ದೊಡ್ಡಸ್ತನ, ದೊಡ್ಡಿಸ್ತಿಕೆ. (ಆಳ್ತನ, ಠೀವಿ G.; ಆಸ್ಪದ, ಠೀವಿ Čb.; My.).

ದೊಡ್ಡಿ dŏḍḍi. = ದಡ್ಡಿ Čb. A cow-pen, a cattle-pound, a fold, a stable (Si. 103. 104. 113. 114; My.; M. ದೊಟ್ಟಿ, T. ತೊಟ್ಟ; *cf.* ತೊಟ್ಟಿ 1; T. ತೊಡು, ತೂಡುವ, ತೋಡಿ, M. ತೊಡು, ತೂಡುತ್ತು, ತೂಡುವ, a fold, pen, stable); a stockade for impaling wild elephants (My.); a settler's first house (My.).

ದೊಡ್ಡಿತು dŏḍḍa-itu. = (ದೊಡ್ಡದು), ದೊಡ್ಡಿಶ್ತು. That is large, etc. (ಬಲ, ಸ್ಥೂಲ Nn. 14; ವಿಶಾಲ 20; ಏಪುಲ 36; ಎಳಟ 146; ಗಾಟ Bhn. 41). ದೊಡ್ಡಿತು or ದೊಡ್ಡಿತ್ತು (Śmd. 96). ದೊಡ್ಡಿತಾದ ಸಂಸ್ಥಾನಂ (ಘನತರಸಂಸ್ಥಾನಂ 257 Cm.). ದೊಡ್ಡಿತ ಪ್ಪವಂ (ಪೀವರ, ಸ್ಥೂಲ, ಬಹುಲ, ಬಲವನ್ತ Mr. 232). ದೊಡ್ಡಿತಪಲ್ಲಿ (Nn. 36, o. r. ದೊಡ್ಡಿತ್ತಪ್ಪಲ್ಲಿ). ಎಳೆಗಜುಂ ತಾಂ ದೊಡ್ಡಿತೆತ್ತು ಆಗದೇ? (Śś. 44).

ದೊಡ್ಡಿತ್ತು dŏḍḍa-ittu. = ದೊಡ್ಡಿತು (Śmd. 96). (ತೃಂಗ, ತುಂಗ Nn. 28; ಪೃಥು 32; ವಿಪುಲ 127). ದೊಡ್ಡಿತ್ತಹುದು (ವಿಶಂಕಟ, ಪೃಥು, ಬೃಹತ್, ವಿಶಾಲ, ಪೃಥುಲ, ಮಹತ್, ವತ್ರ, ಉರು, ವಿಪುಲ Nr.). ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾದನ್ಯಾದು (ಔನ್ನತ್ಯ Nn. 136). ದೊಡ್ಡಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ (Nn. 28), ದೊಡ್ಡಿತ್ತಪಲ್ಲಿ (32).

ದೊಡ್ಡಿಸ್ತನ dŏḍḍistana. = ದೊಡ್ಡಸ್ತನ. (ಗೌರವ G.; My.; B. 5, 46. 94. 282).

ದೊಡ್ಡಿಸ್ತಿಕೆ dŏḍḍistikĕ. = ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ. (ಸ್ಥಿತಿ Čb.; My.).

ದೊಡ್ಡೆ dŏḍḍĕ. The bat used at tip-cat (My.; Tē. దుడ్డు, T. తుట్టు-క్కోల్, a short club or cudgel; *cf.* ದೊಣ್ಣೆ).

ದೊಡ್ಡಿ dŏḍḍi. A large shrub or small tree, Atalantia monophylla Corr. (Limonia mon. Lin., Roxb., St. & Pl.; *cf.* ಕಾಡುಲಿಮ್ಮಿ).

ದೊಣೆ dŏṇĕ. 1. = ದೊಣೆ 1. (J. 10, 8; My.). ದೇವತೆಗಳಿನ್ದ ತೋಡಲ್ಪಟ್ಟ ದೊಣೆ (ಆಖಾತ, ದೇವಖಾತಕ Si. 91). ದೊಣೆಗೆ ಹೋದರೂ ಹೊಣೆ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ದೊಣೆ dŏṇĕ. 2. = ದೊಣೆ 2. (ಪುದೆ Čt. I, 37, o. r. ಪೊದೆ; Abh. P. 11, 52; 14, 171; Śśv. 3, 52).

ದೊಣ್ಣಳಿ dŏṇḍaḷĕ. = ದೊಣ್ಮೊಳೆ, q. v.

ದೊಣ್ಣೆ dŏṇḍĕ. The state of being blended, lumpy, clotted, folded up *(cf.* ದೊಣ್ಣಾ 2; ತೊನ್ತು 1?). — ದೊಣ್ಣೆಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. Clotted entrails (Bh. 4, 2, 66). ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಗುಪ್ಪೆಗೊಣ್ದ ದೊಣ್ಣೆಗರುಳ್ಗಳ್ (Kśv. 5, after 120). — ದೊಣ್ಣೆನರ. Clotted arteries, etc. (Bh. 6, 8, 12). ದೊಣ್ಣೆ dŏṇḍĕ. = ತೊಣ್ಣೆ, etc. (ತುಣ್ಣೆಕೇರಿ, ರಕ್ತಫಲೆ, etc. Si. 156).

ದೊಣ್ಣೆ dŏṇṇĕ. = ದೊಣ್ಣೆ, etc. A cudgel, a club (ದಣ್ಡ, ಲಗುಡ Si. 416; My.; Si. 281. 290. 302). ದೊಣ್ಣೇ ಹಿಣ್ಡೆದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೀಯುವದೇ?—ದೊಣ್ಣುಗೆ ದೊಣ್ಣೆ ಯಾಕೆ? ದೊಣ್ಣೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ದೊಣ್ಣಪ್ಪ ನಾಯಕ. -ಅಪ್ಪ-. N. See Prv. s. ನಾನು 1. — ದೊಣ್ಣೆಕೇತ. = ತೊಣೆಕೇತ. (My.). — ದೊಣ್ಣೆಮುಳ್ಳು. A large thorn. See ದೊಣ್ಣೆಮುಳಿನ ಜಾಲಿ.

ದೊಡ್ಡೆ dŏḍḍĕ. 1. (= ದೊನ್ದಿ, etc.). A mass, a heap; a crowd, a mob, a host (see T. తొండిడిస. తొంగల్, and see s. ದೊಡ್ಡು); tumult. See Bp. 61, 37; Bh. 6, 1, 6; 6, 7, 21; 7, 2, 10; 7, 16, 13; 7, 18, 46; J. 5, 9; 21, 20. — ದೊಡ್ಡೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. A heap of boiled rice (Bh. 4, 2, 58).

ದೊಡ್ಡೆ dŏḍḍĕ. 2. Indistinct or inarticulate speech connected with stuttering (Tu. ಗೊಡ್ಡೆ, ದೊಡ್ಡೆ; *cf.* ಗೊಜಗು). See Prv. s. ಎದ್ಯಾ. — ದೊಡ್ಡೆಬಡ್ಡೆ. dupl. = ದೊಡ್ಡೆ. (My.).

ದೊಡ್ಡೆಗ dŏḍḍĕga. A man who belongs to a crowd or host (Bh. 7, 2, 9; 7, 17, 29).

ದೊನ್ದಡಿ dŏndaḍi. = (ದೊಡ್ಡೆ 1), ದೊನ್ದುಳಿ 1, etc. (Bp. 5, 38; Tē. దన్దడి, ದೊನ್ದಡಿ).

ದೊನ್ದಣ dŏndaṇa. = ದೊನ್ದಡಿ, etc. (Bp. 61, 28).

ದೊನ್ದಣಿ dŏndaṇi. = ದೊನ್ದಣಿ, etc. (Bp. 18, 9).

ದೊನ್ದಿ dŏndi. = ದೊನ್ದೆ, q. v. (My.; Tu.). ಚಿನ್ನಿಯಾದರೂ ದೊನ್ದಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ದೊನ್ದುಳಿ dŏnduḷi. 1. = ದೊನ್ದಡಿ, ದೊನ್ದಣಿ, ದೊನ್ದಣಿ. A mass, a crowd, a throng; squeeze; tumult,

fray (ಗೊನ್ದಣ, ಗಡಣ Čt. I, 34; ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಸಾಲ್, ಜಂಗುಳಿ, ತುಡುಗ, ತೋಮ, ತೊಪ್ಪೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Ḳm. 54; Kk. 17; ನೆರವಿ Śm. 113; V. 7, 28).

ದೊನ್ದುಳಿ dŏnduli. 2. Joy (ಸನ್ತೋಷ Śm. 56; ಮುದ 113).

ದೊನ್ದೆ dŏndĕ. = ದೊನ್ದಿ. A bundle of sticks, grass, rags, etc. for being kindled and used as a torch, etc. (My.). ಕೃತಾನು ಒಬ್ಬರಸಿದ ಪುಲ್ಲ ದೊನ್ದೆ (Rśv. 6, 116). See ಪುಲ್-.

ದೊನ್ನೆ dŏnnĕ. = ದೊನ್ಪೆ; ದೊಪ್ಪೆ, ದೊಪ್ಪೆ. A cup or dish made of leaves, to hold ghee, etc. (ಪುಟಿ Si. 498; My.; M.; Tĕ. ದೊನ್ನೆ, ದೊಪ್ಪೆ; T. ತೊನ್ನೆ; see s. ತುಡುಲ್ 1, ತೊಣೆ, and Mhr. s. ದ್ರೋಣ). ದೊನ್ನೇ ತುಮ್ಬ ತುಪ್ಪ ಹೊಯ್ದರೂ ದಮ್ಮಯ್ಯ! ಎಮ್ಬೋದು ಬಿಡ.—ದೊಮ್ಬಗೆ ದೊನ್ನೆ ಯಾಕೆ? ದೊಣ್ಣೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Bp. 18, 29; 39, 33; ತಡಗು-.

ದೊಪ್ dŏp. = ದಪ್, etc. (My.). — ದೊಪ್ಪೆನ್. -ಎನ್. To produce the sound of ದೊಪ್. (V. 6, 16).

ದೊಪ್ಪ dŏppa. 1. = ದಪ್ಪ 2. Thickness, etc. ಬಲಿತು ದೊಪ್ಪವಾದುದು (ಸ್ಕೂಲ Si. 457). ಬಾಲದ ಬಿಳೀ ದೊಪ್ಪಬತ್ತ (ತಿತ ತೂಳ, ಯವ 304).

ದೊಪ್ಪ dŏppa. 2. = (ದಪ 1, etc., ದುಬು), ಧೊಪ್ಪ. A sound imitating that of a heavy body suddenly falling or knocking against any thing. — ದೊಪ್ಪ ದೊಪ್ಪನೆ. With the repeated sound of ದೊಪ್ಪ (Bp. 20, 14; 49, 26).

ದೊಪ್ಪನೆ dŏppanĕ. = ದುಪ್ಪನೆ, ಧೊಪ್ಪೆನೆ. With the sound of ದೊಪ್ಪ (Bp. 14, 18; 45, 6).

ದೊಪ್ಪಾನೆ dŏppa1-ânĕ4. = ದಪ್ಪಾನೆ. Thick, etc.; thickness, etc. ದೊಪ್ಪಾನೇ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ (ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ, etc. Si. 162). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಣ್ಮಗಳ ಬಬೀ ದೊಪ್ಪಾನೇ ಪ್ರದೇಶ (ಸಿತಮ್ಬ 208).

ದೊಪ್ಪೆ dŏppĕ. = ದೊನ್ನೆ, etc. (My.).

ದೊಬ್ಬಿಸು dŏbbisu. To cause to push, etc. (My.).

ದೊಬ್ಬು dŏbbu. = ದೊಬ್ಬು, etc. To shove, to push, to thrust, to push away (My.; Tĕ.). ದೊಬ್ಬಿ ಜಾಕ ಬಹುದೇ ಮಬ್ಬನ್ನು? (Prv.).

ದೊಬ್ಬುಳಿ dŏbbuḷi. = ದುಬ್ಬಳಿ, q. v.

ದೊಮ್ಬ dŏmba. = ದೊಮ್ಬ, etc. (My.). ದೊಮ್ಬಗೆ ದೊನ್ನೆ ಯಾಕೆ? ದೊಣ್ಣೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಯಾಕೆ?—ದೊಮ್ಬರ ಸಾವು ಗಣಿಯ ಮೇಲೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇಲೆ (Prvs.). See Prv. s. ಒಣಜಗ. — ದೊಮ್ಬರ ಕೋಲು. A tumbler's pole (My.). — ದೊಮ್ಬರ ಪೋರಿ. A Dŏmba girl: a harlot (My.). — ದೊಮ್ಬರಾಟ. -ಆಟ. Tumbling (My.).

ದೊಮ್ಬರ dŏmbara. = ದೊಮ್ಬ.

ದೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ dŏmbara-gitti. = ದೊಮ್ಬಿತಿ. (My.).

ದೊಮ್ಬಿ dŏmbi. = ದೊಮ್ಬಿ, etc., ಜೊಮ್ಬೆ 2. A crowd, a mob; a disorderly, riotous mob; fray, quarrel (My.; Si. 294; Tĕ. ದೊಮ್ಬಿ, ದೊಮ್ಮಿ; T. ತುಮ್ಬೆಯ; *cf.* ದೊನ್ದುಳಿ 1). ದೊಮ್ಬಿಗೆ ಹೋದವನು ತರಿಲದ ಹಮ್ಬಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಲೇಸು (Prv.). — ದೊಮ್ಬಿಜಗಳ. A street quarrel (My.). — ದೊಮ್ಬಿದಾಸರಿ. One of a company of stage players (My.). — ದೊಮ್ಬಿಸಾಕ್ಷಿ. A confused testimony (My.). ದೊಮ್ಬಿಸಾಕ್ಷಿಗೆ ಕಾರಣ (Prv.). — ದೊಮ್ಬಿಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ. A vain repetition or study of the vêda (My.). 2, disorderly ooitus (My.).

ದೊಮ್ಬಿಗ dŏmbiga. = ದೊಮ್ಬ. (My.).

ದೊಮ್ಬಿಗಾಪಿ dŏmbi-gâḍra. A man that belongs to a disorderly mob, a rioter (My.).

ದೊಮ್ಬಿತಿ dŏmbiti. = ದೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ. (My.).

ದೊಮ್ಮೆ dŏmmĕ. = ದೊಮ್ಬಿ, etc. (Śm. 54, o. rs. ಗೊಂಗೆ, ಗೊಪ್ಪೆ).

ದೊಮ್ಮಳಿಸು dŏmmaḷisu. To move or whirl about, or to be in a hurry and flurry, or to be alarmed, as a herd of cattle or other beasts (ತಿರ್ಯಕ್ಸಮೂಹಸಮ್ಬ್ರಮ Śmd. Db.).

ದೊರ dŏra. = ದೊರದು, ದೊರಿತು, ದೊರೆ 2, ದೊರೆದು. P. p. of ದೊರೆ 1, in ದೊರ ಕೊಳ್, -ಕೊಳ್ಳು. = ದೊರೆ ಕೊಳ್. (Bp. 4, 65; 23, 42; 27, 79; 28, 69; 53, 22; My.).

ದೊರಕಿಸು dŏrakisu. To cause to obtain;—to acquire for one's self, to obtain, etc. (Bp. 27, 2; B. 3, 34. 91; 4, 50. 113; My.).

ದೊರಕು dŏraku. = ದೊರೆ 1, q. v. (My.; Tĕ. ದೊಡುಕು). ಮುಖ್ಯ ದೊರಕದಿದ್ದಡೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹೇದಿನ ಶಾಸ್ತ್ರವು (ಆನುಕಲ್ಪ Nr.). ನಿನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಲು ಮೇವು ದೊರಕುವನ್ತೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ (B. 3, 22). ದೊರಕದ ಬಟ್ಟೆ ಹಜಕು ಆದರೆ ನರಕೋದು ಯಾಕೆ?—ದೊರಕದರೆ ಹರಳೇ ಕೊಡ ಬಹುದು (Prvs.). See Bp. 1, 25; 8, 23; 16, 21; 27, 17; 39, 71; 43, 70; B. 2, 4.

ದೊರದು dŏradu. P. p. of ದೊರೆ 1.

ದೊರಿತು dŏritu. = ದೊರೆದು, etc. P. p. of ದೊರೆ 1. (My.). ಪುಷ್ಟಿಕರಪದಾರ್ಥಗಳು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ದೊರಿತರೆ (B. 4, 41). ಆಹಾರವು ಅವರಿಗೆ ದೊರಿತರೆ (4, 76).

ದೊರೆ dŏrĕ. 1. To come or draw near; to be equal to, to resemble, to suit, to fit (Tĕ.; *cf.* ತುಡು); to come about, to appear (J. 2, 65). **2,** to be obtained, gained or found, to accrue (ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗು Śm. 105; C.; Tĕ.; Si. 113. 354). P. ps. ದೊರ, ದೊರದು, ದೊರಿತು, ದೊರೆ, ದೊರೆದು. ಆತನಿನ್ನ ನಮಗೆ ಬೆಳಕು ಬಿಸಿಲುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ (B. 2, 24). ಹೊತ್ತು ದೊರೆದದಱಿನ್ದ (2, 34). ಮುಂಜೆ ಲವಂಗಗಳು ನಾಲ್ಕು ಆಣಿಗೆ ತೊಲೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು (3, 13). ಬೆಳ್ಳಿ ಕುದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುತರವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದೇ ಇಲ್ಲ (4, 124). See Čpr. 3, 66; Bp. 27, 22; 34, 36; J. 7, 65; 33, 4; B. 4, 179. — ದೊರೆಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let be obtained, etc. ಹಣವು ಆವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರೆಯಗೊಡುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 89).

ದೊರೆ dŏrĕ. 2. = ದೊರ, etc. P. p. of ದೊರೆ 1. — ದೊರೆ ಕೊಳ್. To come near; to come, to appear, to occur, to be in use; to arise; to accrue; to be obtained, gained, or found (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Śmd. Dh.; ಎದ್ Śmd. I; ಗದ್ಯಯಿಸು Śmd. I; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Śmd. 42. 127. 136. 164. 190. 203. 270 Cm.; ಬರ್ 221. 352. 382 Cm.). ಆಗಳನ್ತೆ ದೊರೆ ಕೊಮ್ಬ ಫಲವು (ಸಾನ್ದರ್ಭಿಕ Nr.). See Śmd. 8. 16; Ch. v. 217; Čpr. 1, 50; 3, 65; 5, 135; Abh. P. 9, 54; 14, 144; 15, 71; Śm. 81. 110; Kk. 19; J. 5, 48; 20, 49; 28, 57. 58; 29, 33. — ದೊರೆ ಕೊಳಿಸು. To cause to be obtained (by one's self): to obtain or gain for one's self (ಗದ್ಯಯಿಸು Śmd. I.). 2, to cause to be got; to cause to happen, to occasion, to produce

(Čpr. 3, 66; 8, 14; Abh. P. 14, 139; Rśv. 13, 99; Śśv. 1, 16).

ದೊರೆ dŏrĕ. **3.** Coming near: resemblance, similarity, likeness, equality, adequacy; notoriety; propriety (ತೋಡು, ಒರೆ, ತೊಣಿ, ಸರಿ, etc., Sāmya Čt. II, 25; ಸಮ Šm. 105; Čpr. 4, 13. 61; 5, 54; 7, 60. 70; Tĕ.). ನಿಮ್ಮ ದೊರೆಗೆ ಜೋಯಿಸರ್ ಒಳರೇ? (Šmd. 39). ಮಾನ್ಹಾತನ ದೊರೆಯಪ್ಪ ವೀರರುಂ ಜಾಗಿಗಳುಂ (104). ಆರಕ್ತವಾಗಿ ನೇಜುಲ ದೊರೆಯನ್ ಅನುಕರಿಪ್ಪುದು ಅದುಪಾಗಸಂ (176). ನಕ್ಷತ್ರ ಮೆಚ್ಚಾದಶಂ ದೊರೆಯೇ ಜನ್ನಗೆ (Šś. 62). ಎನಗೆ ದೊರೆ (equal) ಅದಾರ್ ದೊರೆ (king)? (Rśv. 5, 126). See Bp. 54, 24; Rśv. 12, 42. — ದೊರೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy equality or propriety (Grj. 7, 62). — ದೊರೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Equality or propriety to be destroyed or lost (Abh. P. 9, 141; 15, 71). — ದೊರೆಗೆವರ್. -ಬರ್. To liken, to be equal (Čpr. 5, 3; Rśv. 6, after 11). — ದೊರೆಯು. -ಅ 3. One who is an equal (Abh. P. 11, 85). — ದೊರೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Čh.). — ದೊರೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To become proper; to become well known, famous, etc. (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಡೆ Šmd. 111 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ 129. 232 Cm.). See Šmd. 302. 408. — ದೊರೆವರ್. -ಬರ್. = ದೊರೆಗೆವರ್. (Čpr. 7, 59; 8, 38). — ದೊರೆಪೆರ್. -ಪೆಱ್. = ದೊರೆವಡೆ. (ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ Šmd. 169. 189 Cm.). See Čh. v. 303; Čpr. 6, 80; Abh. P. 13, 128; 14, 118; 15, 71. **2,** gain, profit, advantage, use. ಈಱಿನ್ದು ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಭಂಗಾರಂ (Šmd. I).

ದೊರೆ dŏrĕ. Tbh. of ಧುರ್ಯ. A chief; a king; a master; a man of the ruling class (ರಾಜ, ಧರಣೀಶ Nn. 80; ಅರಸು Šm. 105; C.; Tĕ.; T. తుళ్ళి; M. തുരെ, ദ്യുരെ). ದೊರೆ ಮುಸಿದರೆ ಮರನೇೞ್ದರೆ ಅದೀತೇ?—ತಾರತಮ್ಯವಱಿಯದವ ದೊರೆಯಲ್ಲ, ಮಾತು ವಿಾಱಿದವ ಸೇವಕನಲ್ಲ.—ದೊರೆಯ ತನಕ ದೂಱು, ಹೊಲಿಯ ತನಕ ಓಟ.—ದೊರೆಯ ರಥವಾದರೂ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗದು.—ದೊರೆಯಾದರೂ ನರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ದೊರೆಯಾದರೂ ತೊಱೆಗೆ ದೊಡ್ಡವನೇ?—ದೊರೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ದಾದ್ದು ನರಿಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ?—ದೊರೆ ಹೇೞಿದನೆನ್ದರೆ ಮರದ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Si. 257. 278; Bp. 40, 15; Rśv. 5, 126; J. 24, 25; 28, 52; 33, 26; Dp. 148, l. 6; B. 4, 126. — ದೊರೆಸಾನಿ. A lady, a mistress (My.; B. 5, 283).

ದೊರೆತನ dŏrĕtana. Kingship, royalty, the rank or function of a king, government, rule (Bp. 40, 15; 42, 6; My.). ದೊರೆತನಕ್ಕೆ ಬಡತನವೇ? (Prv.). See Prv. s. ಯೋಗ್ಯತೆ. — ದೊರೆತನ ಮಾಡು. To rule; to domineer (My.).

ದೊರೆಯಿಸು dŏrĕyisu. To cause to obtain, to procure (J. 16, 28).

ದೊಸಕ್ dŏsak. = ದೊಸರ್, etc. (My.).

ದೊಸಕ್ಕನೆ dŏsakkanĕ. = ದೊಸಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ದೊಳೆ dŏlĕ. A drug or seed used to produce fermentation in the manufacture of spirits from sugar, bassia, etc. (?). ಮದ್ಯ ಮಾಡುವ ದೊಳೆ (ಕಣ್ವ, ನಗ್ನಹು Si. 348, *only* in Si.).

ದೊಳ್ಳಾಸ dŏllâsa. = ದೊಳ್ಳಾಸ. (ವೈಸಿಕ Šs.; Bh. 7, 17, 26).

ದೊಳ್ಳು dŏllu. = ದೊಳ್ಳು, ದೋಣು. (My.). See ಸಿಡು-. — ದೊಳ್ಳು ನೂಕು. The belly to be pushed forward, *i. e.* to extend or distend (Bh. 4, 6, 25).

ದೋಪರಿಗು dôs-parigha. A club-like arm (Čpr. 2, 43).

ದೋಕರಿ dôkari. An instrument for grubbing up grass (Tĕ.; Si. 303. 399).

ದೋಚು dôću. To plunder, to rob (Tĕ.; My.; *cf.* ಗೋಡು).

ದೋಟಿ dôṭi. = (ತೊಡುಡು). ಲೋಟಿ. A pole with a hook for plucking fruit, gathering leaves, etc. (My.; Tĕ.; M. തോട്ടി). ದೋಟಿಯಿನ್ದ ಜೀನು ತೆಗಪ ಹಾಗೆ (Prv.). — ದೋಟಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ದೋಟಿ. (My.). 2, a hook for driving an elephant (ಅಂಕುಶ, ತೃಣಿ Si. 271).

ದೋಣ dôṇa. Tbh. of ದ್ರೋಣ (Šmd. 345). ನಾಗೋಳಗ (345). 2, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ (345).

ದೋಣಿ dôṇi. = ಡೋಣಿ. Tbh. of ದ್ರೋಣಿ (Šmd. 345; Čpr. 8, 43; My.). ನೀರ ದೋಣಿ (ಜಲದ್ರೋಣಿ Hlā.). ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಚಿಲ್ಲು ಬೇ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಪೈವ ಮರದ ದೋಣಿ (ದ್ರೋಣಿ Si. 84). — ದೋಣಿವಿಳ್. -ಬಿದ್. To fall down like an empty tub (Abh. P. 13, 81).

ದೋಣು dôṇu. = ದೊಳ್ಳು. (Mhr. ದೋನ್ನ, a pot-belly). — ದೋಣ. -ಅ 3. A man with a big belly (My.). Feminine ದೋಣಿ (My.).

ದೋತರ dôtara. = ಜೋತ್ರ, ದೋತ್ರ, q. v. (Mhr. ಧೋತರ; My.; B. 3, 25; 5, 123). — ದೋತರಜೋಡು. A couple of dôtaras woven together (B. 3, 101; My.). — ದೋತರರೆಱಿಗು. The end or border of a dôtara (B. 3, 41; My.); the coloured cross-lines near it (My.).

ದೋತ್ರ dôtra. = ದೋತರ. A garment of males worn around the waist, passing under and tucked in behind (Mhr. ಧೋತ್ರ; My.; Tĕ.; Č. Bp. 32, 45; Râm. 5, 8, 69; J. 16, 24); ದೋತ್ರ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು (My.);—that garment hung over the shoulder (ವಪರ್ಯಸ್ತಕ Mr. 256; My.); ದೋತ್ರ ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳು (My.). ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ನಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಬನ್ದು ಕಾಲು ಹಿಡಿದೇನು, ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ದೋತ್ರಾ ಕೊಡ ಬೇಕು.—ದೋತ್ರ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಗೋತ್ರ ದೊಡ್ಡದೇ? (Prvs.). See ಮೇಲು-; Si. 222. 223. *Cf.* ದೋವತಿ, etc.

ದೋಧಕ dôdhaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ದೋಬಿ dôbi. A washerman (My.; Mhr., H. ಧೋಬಿ).

ದೋಮಿ dômi. = ದೋಮೆ. (S. Mhr.).

ದೋಮೆ dômĕ. A mosquito; a gnat (Tĕ.; *cf.* T. తుమ్మె, to sound?). See Prv. s. ಧಾನ್ಯ. — ದೋಮೆತರೆ. A mosquito curtain (Tĕ.). ತರೆವಿಡಲ್ ದೋಮೆತರೆಯಕ್ಕು (Mr. 204, o. rs. ತೋಮ-, ದೋಹ-, ದೋಹಾ-, ವ್ಯೋಮ-).

ದೋರ್ dôr. = ದೋಸ್.

ದೋರ dôra. = ದೋರೆ, q. v. (My.). — ದೋರಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A fruit almost ripe (My.; Tĕ.). — ದೋರಹಣ್ಣು. = ದೋರೆ ವಣ್. (My.).

ದೋರ dôra. 1. Tbh. of ದ್ವಾರ. See ದ್ವಾರ-.

ದೋರ dôra. 2. = ದೋರೆ. Thread (My.).

ದೋರಕಾಪುರ dôrakâpura. Tbh. of ದ್ವಾರಕಾಪುರ. (Bh. 3, 16 sum.).

ದೋರವಾರ್ಧಿ dôra-vârdhi. Tbh. of a ದ್ವಾರವಾರ್ಧಿ. N. (Bp. 54, 62).

ದೋರಾವತಿ dôrâ-vati. Tbh. of ದ್ವಾರಾವತಿ. (Bp. 54, 63).

ದೋರಿಯ dôriya. N. of a certain cloth. See Mr. s. ಪಟಭೇದ.

ದೋರೆ dôrĕ. = ದೋರ. The state of being full-grown or mature (see ನಸು-). — ದೋರೆಗರುಳು. -ಕರುಳು. Entrails fitted by growth for their functions (Bh. 4, 6, 25). — ದೋರೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. (ಪಲಾಟು Si. 123, sic!). —

ದೋರೆವಣ್. -ಪಣ್. A full-grown, almost ripe fruit (Čpr. 1, after 101; Šśv. 1, 51; 2, after 42). — ದೋರೆವಲ್. -ಪಲ್. Full-grown teeth (Čpr. 8, 52).

ದೋರೆ dôrĕ. = ದೋರ 2. Thread (Mhr., H. ದೋರಾ). 2, a particular bracelet (Mhr., H. ದೋರಾ; Si. 219).

ದೋರ್ಪಿ dôrpu. = ದೋಱು, etc. — ದೋಱುವೋಗು. -ಪೋಗು. To be shattered or broken (Bh. 4, 3, 10).

ದೋರ್ದಂಡ dôr-daṇḍa. The arm. (Čpr. 9, 114; Grj. 3, 2; Bp. 38, 54).

ದೋರ್ಬಲ dôr-bala. Strength of the arm (Šśv. 4, 27).

ದೋರ್ಮಹಿಮೆ dôr-mahimĕ. The power of the arm (Č. Bp. 47, 13).

ದೋರ್ಲತೆ dôr-latĕ. An arm-creeper: the arm (Bp. 5, 30; 37, 30).

ದೋರ್ವಲ dôr-bala. = ದೋರ್ಬಲ. (Č. Bp. 47, 27).

ದೋಲ dôla. = ದೋಲ, etc., ದೋಳ. Swinging, oscillating, rocking. 2, = ಕುಣ್ಪೆ 1, see ದೋಳ. 3, a swing, a litter, etc.

ದೋಲಾನ್ದೋಲ dôla-ândôla. A swing (ಬಯ್ಯಲ್ Mr. 204).

ದೋಲಿ dôli. = ದೋಲಿ, etc. (My.).

ದೋಲೆ dôlĕ. = ದೋಲಿ, etc. *A swing;* a litter, a dooly, a palanquin. 2, *the indigo plant.*

ದೋಲೋತ್ಸವ dôla-utsava. The ceremony of swinging an idol that is placed on a swinging-cot (My.).

ದೋವತಿ dôvati. = ದೋವರ್ತಿ, etc. The garment called ದೋತ್ರ (Bp. 56, 28; 57, 3; Tĕ.).

ದೋವರ್ತಿ dôvarti. = ದೋವತಿ, ದೌವತ್ತಿ. (ಉದ್ಗಮನೀಯ, ಒಲ್ಲಿ Mr. 343).

ದೋವಿಲ್ dôvil. = ದೋಹಿಲ್, q. v.

ದೋಷ dôsha. = ದೋಸ. Fault, vice, defect, deficiency; *a fault, a blemish, a defect;* blame, reproach; badness, wickedness, sin (ಅಘ, ಪಾಪ Nn. 15); detrimental effect; obnoxiousness; morbid affection, morbid element, disease; disorder of the three humors of the body (ವಾತ ಪಿತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮಗಳೆಮ್ಬ ಮೂಱು ದೋಷಗಳು Si. 199); black or red spots on the tongue foreboding death (My.). 2, evening, darkness, night (ನಕ್ತ, ರಾತ್ರಿ Nn. 15; ಇರಳು Mr. 65). 3, a sign (ಅಂಕ, ಕುದಿಸು 15). ದೋಷದಿನ್ದ ನಾಶ.—ದೋಷವಿಲ್ಲಾ ದೋಸೆ ನುಂಗಿತು.—ದೋಷಾ ಮಾಡಿದವಗೆ ದೊಷಣೆ ತಪ್ಪದು.—ದೋಷಾ ಮಾಡುವವಗೆ ರೋಷ ಬಹಳ (Prvs.). See Kâvy. II, 1, 6; III, 3, B, 35. 75; ಅಪ್ಪಾದಕ-, ಪದ-, ವಾಕ್ಯ-. — ದೋಷ ಆಡು. To blame. ದೋಷವನ್ನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ (ನಿನ್ದೆ G.; My.). — ದೋಷ ಇಡು. To put fault or blame upon, to blame, etc. ದೇವರಿಗೆ ದೋಷ ಇಡ ಬೇಡ! (B. 4, 178; My. ದೇವರ ಮೇಲೆ-). ತಮ್ಮ ವಿಚ್ಛಕ್ಕೆ ದೋಷವಿಡ ಬೇಕಲ್ಲದೇ ಎರ್ದನೆಯವರಿಗೆ ದೋಷವಿಡ ಬಾರದು (B. 5, 86). — ದೋಷ ಒನ್ದಿಸು. To join fault or blame to: to lay, or bring, reproach upon, to impute blame, to find fault with. ಶುದ್ಧರಲ್ಲಿ ನಿಜದೋಷಮನ್ ಒನ್ದಿಸೆ ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗರೇ? (Rśv. 5, 77). — ದೋಷ ಒನ್ದು. Fault, etc. to be joined or attached: to become blameworthy (Bp. 50, 71; 57, 79). — ದೋಷ ಹಚ್ಚು. = ದೋಷ ಒನ್ದಿಸು. (My.). ಅವನಿಗೆ ಕೆಲವು ಜನರು ದೋಷ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (B. 5, 206).

ದೋಷಕರ dôsha-kara. Causing evil, harm, or blame; hurtful; wrong (Šmd. 133).

ದೋಷಕಾರಿ dôsha-kâri. Causing evil, etc.; an evil-worker (My.).

ದೋಷಗ್ರಾಹಿ dôsha-grâhi. *Fault-finding, censorious, vituperative.*

ದೋಷಜಿತ್ dôsha-jit. A physician (ಭಿಷಜ, ಚಿಕಿತ್ಸಕ, etc. Mr. 390).

ದೋಷಜ್ಞ dôsha-jña. *A discerning or wise man.* 2, *a physician.*

ದೋಷಜ್ವರ dôsha-jvara. A malignant fever (My.).

ದೋಷತ್ರಯ dôsha-traya. Vitiation of the three humors, or wind, bile, and phlegm (ವಾತ ಪಿತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮಂಗಳ್ Mr. 386).

ದೋಷದೂಷಿತ dôsha-dûshita. Defiled by sin. Feminine ದೋಷದೂಷಿತೆ (V. 9, 57).

ದೋಷಹರಣ dôsha-haraṇa. Removing disease of the humors; removing sin (My.).

ದೋಷಾ dôshâ. *In the evening, at night.* 2, = ದೋಷೆ 1.

ದೋಷಾಕರ dôshâ-kara. The night-maker: the moon (Bp. 11, 45). 2, dôsha-âkara, a mine of faults: full of defects, faulty, sinful.

ದೋಷಾನ್ಧ dôsha-andha. Blind through sin (Abh. P. 7, 6).

ದೋಷಾರೋಪಣ dôsha-ârôpaṇa. Imputing fault, accusation (My.).

ದೋಷಾಲೇಪ dôsha-âlêpa. Attaching or imputing fault or blame, aspersion (Kâvy. II, 2, B, 43).

ದೋಷಿ dôshi. Faulty; guilty; sinful, bad (Bp. 54, 52; J. 10, 45). ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ದೋಷಿಗೆ ಮಾತು (Prv.).

ದೋಷಿಸು dôshisu. Morbid affection to arise, as in fever (My.).

ದೋಷೆ dôshĕ. 1. ದೋಷಾ. Evening, darkness, night.

ದೋಷೆ dôshĕ. 2. The arm. (ತೋಳು G.).

ದೋಷೈಕದೃಶ್ dôsha-êka-dṛiś. *Seeing only defects, fault-finding.*

ದೋಸ್ dôs. = ದೋರ್. *The arm* (ಬಾಹು, ಭುಜ, ತೋಳು Mr. 321).

ದೋಸ dôsa. Tbh. of ದೋಷ (Šmd. 335; Bp. 24, 78; 28, 27; 30, 13; 55, 30; My.).

ದೋಸರ dôsara. (ಪರವಾಕ್ಕ್ Čt. I, 83, one MS.).

ದೋಸೆ dôsĕ. A holed, *i. e.* spongy, cake of rice-flour, uddu, etc., baked on a potsherd or iron plate (Č. Bp. 47, 42; Râm. 5, 8, 69; My.; Tu., Tĕ., M.; T. ತೋಜ್ಪೆ; T. ತೋಲೆಯ್, to crust, crystallize; ತೋಲೆಯ್-ಅಪ್ಪಂ = ತೋಜ್ಪೆ). ಒಟ್ಟು ಕರಿಸಿ ಬಾಡುವ ದೋಸೆ (ಪೂಸ, etc. Si. 314). ಈಸೀಸಗಲ ದೋಸೆ ಏಸೇಸು ಮೆದ್ದೀ?—ಎನ್ತೆನ್ತವರು ಅನ್ತೇ ಹೋದರು, ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ ಒನ್ದು ಹುಳಿದೋಸೆ ಬೇಡಿತು.—ಎಲ್ಲರ ಮನೇಲಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೇ ತೂತು.—ದುಗ್ಗಾಣಿಯ ಮುಚ್ಚೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಹೋದ.—ದೋಷವಿಲ್ಲಾ ದೋಸೆ ನುಂಗಿತು.—ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ದೋಷಿಗೆ ಮಾತು.—ದೋಸೆ ಬಿಸಿಯೆನ್ದು, ಮಸಿಕೆಣ್ಣಿ ತಿನ್ನೆ.—ದೋಸೆ ತಿನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ದೋಷವೆಲ್ಲಾ ಪೋದೀತೇ?—ದೋಸೆ ತಿನ್ನುವಾಗ ಎಸಾಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ.—ದೋಸೇ ತೂತು ಕಾವಲಿ ಮುಚ್ಚೀತೇ?—ದೋಸೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಸಿದವಳಿನ್ದ ಆಗದೇ?—ದೋಸೇ ಹಿಟ್ಟು ಕೂಸಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಎರಡು ಜೊಂಯಿಗೆ ಒನ್ದು ದೋಸೆ.—ದೋಸೆಯ ಉಟ್ಟ ಊಟವಲ್ಲ, ದಾಸರ ಆಟ ಆಟವಲ್ಲ (Prvs.). — ದೋಸೆ ಜೋಳ. Holcus saccharatus Roxb. (Z.).

ದೋಸ್ತಾನು dôstânu. = ದಸ್ತಾನು, etc. (My.).

ದೋಸ್ತಿ dôsti. Friendship (My.; Mhr., H.).

ದೋಸ್ತಿಗಾಣಿ dôsti-gâṇa. A friend (My.).

ದೋಹ dôha. 1. Milking; milk. See ನನ್-, ಹೊಗ್ಗೋ-.

ದೋಹ dôha. 2. Tbh. of ದ್ರೋಹ (Šmd. 345). See Bp. 39, 31; 47, 25.

ದೋಹದ dôhada. = ದೋಹಳ. *The longing of a pregnant woman;* morbid or violent desire; desire in general, wish.

ದೋಹದವತೀ dôhada-vati. *A pregnant woman longing for anything.*

ದೋಹನ dôhana. Milking; giving or yielding milk or any desired object, granting desires. See ಈಸು; ಕಱೆ.

ದೋಹರಿ dôhari. (?). Emulation (? *cf.* ದುಹೇರಿ?). — ದೋಹರಿ ಸಾಹರಿ. Emulative effort (? Bh. 3, 19, 29).

ದೋಹಳ dôhaḷa. ದೋಹಲ. = ದೋಹದ. (ದೋಹದ, ದೌರ್ಹೃದ, etc., ಬಯಕೆ Mr. 307; Čpr. 1, after 81; 3, after 92; Abh. P. 13, 65). See ಆ-, ಪುತ್ರ-, ರಣ-.

ದೋಹಿ dôhi. Tbh. of ದ್ರೋಹಿ. (Bp. 24, 56).

ದೋಹಿತ್ರ dôhitra. Tbh. of ದೌಹಿತ್ರ. (My.).

ದೋಹಿಲ್ dôhil. = ದೋವಿಲ್. Publicity, notoriety; making publicly known, disclosure, exposure; calumny (ದೂಜುವುದು Čt. I, 68, o. r. ದೋವಿಲ್; ಹರವಡಿ, ಗಾಣಿಣ, ಪ್ರಕಟ Kk. 52; ಗಾರಣ, ಹರವರಿ, ಪ್ರಕಟ Ss.; *cf.* ತುಬ್ಬು 1).

ದೋಳ dôḷa. = ದೋಲ. (ಅನ್ನಣ, ನೃಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ Mr. 262). 2, = ಕುಣ್ಪೆ 1 (Mr. 370).

ದೋಳಾಯನಮಾನ dôḷâyamâna. = ದೋಲಾಯಮಾನ. (Abh. P. 14, 136).

ದೋಳು dôḷu. = ದೋಲು 1, etc. A large drum (My.). ದೋಳು ದೊಡ್ಡ ಪಾದರೆ ಗೆರಸೆ ಆದೀತೇ?—ದೋಳು ಬಡಿದು, ಗೆರಸೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ದೌಕೂಲ daukûla. (fr. ದುಕೂಲ). Silk cloth. (G.).

ದೌಶಿ dauti. = ದವತಿ, etc. (My.). ದೌತಿಯಿಲ್ಲದೆನ್ದು, ಸವತೀ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದಳು (Prv.).

ದೌತ್ರಿಂಶ dautriṁśa. Sixty (Čh. v. 320).

ದೌತ್ಯ dautya. (fr. ದೂತ). The state, office, or function of a messenger or ambassador. (My.).

ದೌರಾತ್ಮ್ಯ daurâtmya. (fr. ದುರಾತ್ಮ). Evil-mindedness, wickedness, depravity. (My.).

ದೌರ್ಜನ್ಯ daurjanya. (fr. ದುರ್ಜನ). Wickedness, maliciousness, depravity, vileness. (My.).

ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ daurjanya-kâri. An evil-worker (My.; see Sp. s. ಕಜ್ಜ).

ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ daurbhâgya. (fr. ದುರ್ಭಗ). Ill luck, misfortune, bad condition. (My.).

ದೌರ್ಮದ್ಯ daurmadya. (fr. ದುರ್ಮದ). A drunken brawl; *a fight, a battle.*

ದೌರ್ವಾರಿಕ daurvârika. = ದವ್ವಾರಿಕ, ದೌವ್ವಾರಿಕ. (Čpr. 6, after 18; 9, after 97).

ದೌರ್ಹೃದ daurhṛida. (fr. ದುರ್ಹೃದ್). = ದೋಹದ. Enmity. 2, *the longing of pregnant women;* longing, desire.

ದೌಲತ್ತು daulattu. Wealth, affluence (My.; Br.; Mhr., H. ದೌಲತ).

ದೌವರ್ತ್ತಿ dauvarti. = ದೋವರ್ತಿ, etc. (ಧಾತ, ಉದ್ಗಮನೀಯ Hlâ.).

ದೌವರಿಕ dauvarika. Tbh. of, or mistake for, ದೌರೇಯಕ, q. v. (ತಟ್ಟಿಜೇಜಿತ್ತು Mr. 350).

ದೌವಾರಿಕ dauvârika. (fr. ದ್ವಾರ). = ದವ್ವಾರಿಕ, etc. *A doorkeeper, a porter.*

ದೌವ್ವಾರಿಕ dauvvârika. = ದೌವಾರಿಕ. (Bp. 1, 44).

ದೌಷ್ಟ್ಯ daushṭya. (fr. ದುಷ್ಟ). Depravity, badness, wickedness. (My.).

ದೌಹಿತ್ರ dauhitra. = ದೋಹಿತ್ರ. (fr. ದುಹಿತೃ). *A daughter's son.*

ದೌರ್ಹೃದ dauhṛida. Tbh. of ದೌರ್ಹೃದ. The longing of pregnant women (My.).

ದ್ದು ddu. = ದು 1, etc. (My.), *e. g.* ದೂರವಲ್ಲದ್ದು (= ದೂರವಲ್ಲದದು), ಕೋಲಾದ್ದು (-ಆದದು), ನೀಳವಾದ್ದು (-ಆದದು, Si. 372), ಕೆಲಸದ್ದು (ಕೆಲಸದ ಆದು, B. 5, 131), ಶಾಸ್ತ್ರದ್ದು (5, 168).

ದ್ಯಸ್ dyas. = ದಿವಸ್. See ಸ-.

ದ್ಯಾಮಿ dyâmi. = ದೇಮಿ. — ದ್ಯಾಮವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ದೇಮವ್ವ. (S. Mhr.).

ದ್ಯಾವ dyâva. Tbh. of ದೇವ. (My.).

ದ್ಯಾವಾಭೂಮಿ dyâvâ-bhûmi. *Heaven and earth.*

ದ್ಯು dyu. *A day.* 2, *the heaven, the sky.*

ದ್ಯುತ್ dyut. = ದ್ಯುತ್ತು (Šmd. 106). Shining, being bright; splendour. See ವಿ-.

ದ್ಯುತಿ dyuti. *Brightness, splendour, brilliancy, lustre, light.* 2, *a ray of light.*

ದ್ಯುತ್ತು dyuttu. Tbh. of. ದ್ಯುತ್, q. v.

ದ್ಯುತ್ಪ್ರಕಾಣ್ಡ dyut-prakâṇḍa. A very excellent or good man (ನಲೆ ಒಳ್ಳಿತವಂ Mr. 240).

ದ್ಯುನದಿ dyu-nadi. The celestial Ganges (Čpr. 8, 41).

ದ್ಯುಮಣಿ dyu-maṇi. The jewel of the sky: *the sun.*

ದ್ಯುಮುಖ dyu-mukha. The opening of day: dawn, morning (Mr. 67).

ದ್ಯುಮ್ನ dyumna. (= ದ್ಯುತಿ). Splendour, glory, majesty. 2, *wealth.* 3, *strength, power.*

ದ್ಯುಸದ್ dyu-sad. An inhabitant of heaven: a god. (Sk.; G.).

ದ್ಯುಸ್ dyus. = ದ್ಯು. See ಅನ್ಯತರೇ-.

ದ್ಯೂತ dyûta. = ಜೂಜು, etc. Gambled. 2, *play, gaming, gambling.* 3, a gambler (ಕಿತವ, ಜೂಜುಗಾಜಿ Mr. 245). 4, a battle, a fight (ಅತಿಯುದ್ಧಮಂ ಬಿಡದೆ ಹಣ್ಣಿ ಇರೆ 466).

ದ್ಯೂತಕಾರ dyûta-kâra. The keeper of a gaming house; *a gambler.*

ದ್ಯೂತಕಾರಕ dyûta-kâraka. *The keeper of a gaming house* (ಆಡಿಸುವಂ Mr. 245); a gambler.

ದ್ಯೂತಕೃತ್ dyûta-kṛit. *A gambler.*

ದ್ಯೂತಸಮಾಹ್ವಯ dyûta-samâhvaya. Lawsuits arising from gambling and betting. (R.).

ದ್ಯೋ dyô. *The sky, atmosphere.* 2, *heaven.*

ದ್ಯೋತ dyôta. *Shine, light, brilliancy, splendour.*

ದ್ಯೋತನ dyôtana. Shining, bright; illuminating; enlightening; explaining; *sight, seeing.*

ದ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ dyôtis-iṅgaṇa. *A fire-fly.*

ದ್ಯೋತಿಸ್ dyôtis. Light, brightness; a star.

ದ್ಯೋತಿಸು dyôtisu. To shine; to become manifest, to appear (Ch. v. 94; My.).

ದ್ಯೋಧುನಿ dyô-dhuni. The sky-river: the Ganges. (G.).

ದ್ಯೌಸ್ dyaus. = ದಿವ್. (G.).

ದ್ರಪ್ಸ drapsa. Dripping, falling in drops, flowing; a drop. 2, *diluted curds.*

ದ್ರಪ್ಸ್ಯ drapsya. *Diluted curds.*

ದ್ರವ drava. Running; dropping, dripping, oozing; flowing, fluid; *liquid; a liquid substance;* fluidity. 2, *quick motion;* flight. 3, *play, sport* (see Hlâ. s. ಮೇಳ). 4, moisture, juice, essence; decoction (ಇಪ್ಪು Ss.; see ನಿರ್ದ್ರವ). 5, the

melting of pity, or tenderness (Mhr.). — ದ್ರವಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to melt in pity (B. 5, 211).

ದ್ರವಣ dravaṇa. Running; flight; flowing, dropping, exuding. (R.).

ದ್ರವದ್ರವ್ಯ drava-dravya. A fluid substance; a fluid; a substance having juice. See ಹಸಿ.

ದ್ರವದ್ರವ್ಯದಾನ dravadravya-dâna. Giving or putting a fluid. See ಎಱೆ.

ದ್ರವದ್ರವ್ಯನಿರ್ಮುಕ್ತಿ dravadravya-nirmukti. Freeing a fluid. See ಬಾರ್.

ದ್ರವನ್ತಿ dravanti. A river. 2, *the plant Anthericum tuberosum* Roxb.

ದ್ರವಿಡ draviḍa. = ದ್ರವಿಳ, (ತಮಿಳ್). N. of a people and district on the east coast of the Dekhan: Tamil (ತಿಗುಳ Sm. 64; Ch. p. 22; My.). — ದ್ರವಿಡವೇದ. A Vaishṇava popular exposition of the vêdas in Tamil verse (My.).

ದ್ರವಿಡಾಮ್ನಾಯ draviḍa-âmnâya. = ದ್ರವಿಡವೇದ. (My.).

ದ್ರವಿಣ draviṇa. *Property, wealth;* a thing (ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ವಸ್ತು Nn. 125). 2, *strength, power.* 3, gold; silver; money.

ದ್ರವಿಣೆ draviṇĕ. = ಧ್ರುವಣಿ, q. v.

ದ್ರವಿಸು dravisu. To become liquid, to melt (My.). 2, to sport (J. 15, 47). 3, to make fluid, to melt, as the mind (My.).

ದ್ರವಿಳ draviḷa. = ದ್ರವಿಡ. (Bp. 6, 19). — ದ್ರವಿಳದೇಶ. The Tamil country (Bp. 22, 1).

ದ್ರವೀಕರಣ dravî-karaṇa. Causing to drop or drip, making wet. See ನಾನ್ದು.

ದ್ರವ್ಯ dravya. = ದಿರವೇವು. *A substance, a thing, an object* (ಕಸ್ತುರ, ವಸ್ತು Nn. 164). 2, *substance, property, wealth, money.* 3, the receptacle or substratum of properties, etc., elementary substance (ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಷಡುದ್ರವ್ಯಗಳು 164; see ಷಡು-). 4, a wooden image (ಮರದಿಂ ಮಾಡಿದ ರೂಪು, ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದನ್ದಾ ಪ್ರತುಮೆಗಳು 164). 5, *a fit object.* 6, a drug. See ಶಬ್ದ-; Kâvy. III, 3, B, 4; V, 1. — ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದ ವನಲ್ಲಿ ಹನ್ಯವಾದರೂ ಗವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಡತನ. — ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದವನು ತಿನ್ದು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಸಾಲಾ ಮಾಡಿದವ ತಿನ್ದಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ದ್ರವ್ಯತ್ವ dravyatva. Substantiality, substance (Śmd. 7 Cm.).

ದ್ರವ್ಯಲೋಪ dravya-lôpa. Deficiency of money for the performance of a religious ceremony (My.).

ದ್ರವ್ಯವನ್ತ dravya-vanta. A man having property, a rich, wealthy man (My.; B. 5, 120).

ದ್ರವ್ಯಸ್ಥ dravya-stha. A man staying or living in wealth: a wealthy man (My.).

ದ್ರವ್ಯಸ್ಥಾ ಪನೆ dravya-sthâpanĕ. Hiding money in the earth (My.).

ದ್ರವ್ಯಸ್ವಭಾವ dravya-svabhâva. One of the three kinds of jâti in rhetoric (Kâvy. III, 3, B, 5-9).

ದ್ರವ್ಯಹರಣ dravya-haraṇa. Seizing, or stealing, property (B. 5, 95).

ದ್ರವ್ಯಾಂಜನ dravya-aṅjana. A magic ointment applied to the left hand with the object of discerning lost wealth (My.).

ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲ dravya-anukûla. Help of money towards any business (My.).

ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆ dravya-arjanĕ. Acquiring property, acquisition of wealth (My.).

ದ್ರವ್ಯಾಶೆ dravya-âśĕ. Love of money, covetousness (My.).

ದ್ರಷ್ಟು drashṭu. See s. ತ್ರಾಡನ.

ದ್ರಾಕ್ drâk. *Quickly, instantly, soon, immediately, shortly.*

ದ್ರಾಕ್ಷ drâksha. Tbh. of ದ್ರಾಕ್ಷೆ. ದ್ರಾಕ್ಷದ ಬಳ್ಳಿ (Ch. 113; Mhr.).

ದ್ರಾಕ್ಷಾದಿಲೇಹ್ಯ drâkshâ-âdi-lêhya. An electuary of grapes, etc. (My.).

ದ್ರಾಕ್ಷಾಪಾಕ drâkshâ-pâka. A sweet, accomplished style of diction in poetry (My.).

ದ್ರಾಕ್ಷಾಸವ drâkshâ-âsava. A medicinal and spirituous preparation of the juice of the grape, wine (B. 4, 164; Mhr.).

ದ್ರಾಕ್ಷೆ drâkshi. = ದ್ರಾಕ್ಷೆ. (My.; Mhr.).

ದ್ರಾಕ್ಷೆ drâkshĕ. ದ್ರಾಕ್ಷಿ. = ದ್ರಾಕ್ಷ. *The vine.* 2, a grape, grapes. (My.). ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಸೀಯೆನ್ದು, ಬಳ್ಳಿ ಸಹ ತಿನ್ನ ಬಾರದು (Prv.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಚಪ್ಪರ. A vine-pandal (My.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಬಳ್ಳಿ. The grape vine (My.; G.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆರಸ. Juice of the grape; wine (My.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಸರಾಯ. Wine (ಮಾರ್ವೀಕ G.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಹಣ್ಣು. A ripe grape (My.).

ದ್ರಾಗ್ಭೃತಕ drâk-bhṛitaka. *Water just drawn from the well.* See s. ಅಗರ್ತ.

ದ್ರಾಘಿಷ್ಮ drâghishṭha. (fr. ದೀರ್ಘ). *Longest, very long.*

ದ್ರಾಪ drâpa. (= ದ್ರಾಬೆ). Mud, mire. 2, heaven, sky. 3, a fool, blockhead, an idiot.

ದ್ರಾಬೆ drâbĕ. (Tbh. of ದ್ರಾಪ). A blockhead, fool, slut (Tĕ. ದೇಬೆ, ದ್ರಾಬೆ, ದ್ರಾಫೆ). 2, wretchedness, poverty, feebleness (My.); trash, rubbish (Tĕ.). 3, a wretched, poor, feeble person (My.). ದ್ರಾಬೆಯನ್ನು ನಮ್ಬ ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕಳ್ಳರು ಬನ್ದು ತಲೆ ಹೊಡೆದರು (Prv.). — ದ್ರಾಬೆಮಾತು. A word lacking force of meaning (My.). — ದ್ರಾಬೆಮೋಱೆ. A care-worn, low-spirited face (My.).

ದ್ರಾವ drâva. = ದ್ರಾವ 1. Running, flowing; flight; speed, going quickly; liquefaction; distilling.

ದ್ರಾವಕ drâvaka. Causing to run. 2, a drug prepared by distillation (My.). 3, a flux to assist the fusion of metals. 4, a thief. 5, a lecher. 6, bee's wax. 7, a sharp or clever man (Bh. 1, 12, 21).

ದ್ರಾವಿಕೆ drâvikĕ. Saliva. (R.).

ದ್ರಾವಿಡ drâviḍa. (fr. ದ್ರವಿಡ). Relating to Draviḍa; a Tamil man (ತಿಗುಳ Mr. 382; My.); Tamil (Ch. p. 23). 2, a Brâhmaṇa of the south, one of the five so-called Drâviḍa Brâhmaṇas, *i. e.* either a Drâviḍa or pure Tamil Brâhmaṇa, or a Têlinga (Têlugu), Karṇâṭa, Marâṭha, or Gujarâtha one (Sk.); or (instead of a Marâṭha, or Gujarâtha one) a Kêraḷa, or Tauḷava one (My.).

ದ್ರಾವಿಡಕ drâviḍaka. *Zedoary, Curcuma zedoaria* Roxb.

ದ್ರಾವಿಡಧರೆ drâviḍa-dharĕ. The Tamil country (Bp. 24, 77).

ದ್ರಾವ್ಯತ್ವ drâvyatva. Fluidity (B. 4, 97; Sk. ದ್ರವತೆ, ದ್ರವತ್ವ).

ದ್ರು dru. 1. Running; see ಶತ-. 2, rushing, attacking.

ದ್ರು dru. 2. Wood. 2, *a tree.*

ದ್ರುಕೆಲಿಮ dru-kilima. *A sort of pine, Pinus deodora* Roxb.

ದ್ರುಗ್ಧ drugdha. (= ದುಗ್ಧ). Hurt, injured, harmed, grieved, plotted against, borne malice or hatred against; offence, injury.

ದ್ರುಘಣ dru-ghaṇa. ದ್ರುಘನ. *A wooden mace, a mallet, a hammer* (ಡಂಗೆ Mr. 298); an axe, a hatchet.

ದ್ರುಣಿ druṇa. *A scorpion.*

ದ್ರುಣಿ druṇi. = ದೃಣಿ. *A centipede.* 2, a small or female tortoise. 3, = ದ್ರೋಣಿ.

ದ್ರುಣಿ druṇĕ. *A bow-string.*

ದ್ರುತ druta. Run, flown; running away; rushed at, attacked; scattered, diffused; lost (ದಿಗ್ಭಯ q. v., ನಷ್ಟ, ಏನಾಶನ, ಗೃಹೀತ, ದೆಸೆಗೆಟ್ಟವಂ Mr. 300; *cf.* ಭಯದ್ರುತ). 2, *melted, dissolved, liquid, fluid.* 3, *quick, swift.* 4, *quick time.* 5, *a scorpion.* 6, a comic actor, a buffoon (ಪರಿಹಾಸ, ವೈಹಾಸಿಕ, ನೃಪರಂ ನಗಿಸುವಂ Mr. 270; *cf.* ದ್ರವ No. 3).— ದ್ರುತಂ, *quickly.*

ದ್ರುತಪದ druta-pada. N. of a vṛitta (Čh.).

ದ್ರುತಪುಚ್ಛ druta-pučča. A scorpion's tail (ಅಲ, ಚೀಬಿ ಬಾಲ Mr. 403).

ದ್ರುತಪೂರ್ವವಿಲಮ್ಬಿತ druta-pûrva-vilambita. N. of a vṛitta (Čh.).

ದ್ರುತಯಾನ druta-yâna. Fast walking (Čpr. 2, 59).

ದ್ರುಪದ dru-pada. = ದುರಪದ, ದೃಪದ. N. of a king of the Pâñčâlas, the father of Kṛishṇâ (Draupadî), the wife of the Pâṇḍu princes.

ದ್ರುಪದತನುಜಾತೆ drupada-tanujâtĕ. Draupadî (J. 2, 51).

ದ್ರುಮ druma. *A tree.*

ದ್ರುಮಾಮಯ druma-âmaya. Tree-disease: *lac, the animal dye; resin, gum.*

ದ್ರುಮೋತ್ಪಲ druma-utpala. *The tree Pterospermum acerifolium* Willd.

ದ್ರುವಯ druvaya. *A wooden measure of capacity.*

ದ್ರುಹಿಣ druhiṇa. *Brahmâ; Śiva.*

ದ್ರೋಣ drôṇa. = ದ್ರೋಣ. A wooden tub shaped like a boat; a trough. 2, *a measure of capacity,* equal to 4 âḍhakas, or 2 âḍhakas (ನಾಗಳ Si. 329; ಇಕ್ಕಳ 329). 3, *a raven* (ಕಾಡ ಕಾಗೆ Mr. 170). 4, a scorpion. 5, Drôṇâčârya, the military preceptor of both the Kuru and Pâṇḍu princes (Śmd. 288; J. 13, 4. 19; Bh. 1, 6 sum.). 6, a small tree bearing white flowers (Sk.; ತುಮ್ಬೆ Si. 419; ತುಮ್ಬಿ Nr.). 7, = ದೋಣಿ, a vessel made of leaves to hold ghee and other liquid substances (not Sk., but Mhr.).

ದ್ರೋಣಕಾಕ drôṇa-kâka. *A raven.*

ದ್ರೋಣಕ್ಷೀರೆ drôṇa-kshîrĕ. *A cow yielding a drôṇa of milk.*

ದ್ರೋಣದುಘೆ drôṇa-dughĕ. *A cow yielding a drôṇa of milk.*

ದ್ರೋಣಿ drôṇi. = ದ್ರೋಣಿ, ದೋಣಿ. *A wooden tub shaped like a boat;* a trough; a boat. 2, the hollow of two mountains, the valley or chasm between them (*cf.* ದ್ರೋಣಿ 1, etc.). 3, *the indigo plant.*

ದ್ರೋಹ drôha. = ದ್ರೋಹ 2. *Injury, hostile action, mischief, malice, perfidy, treachery, treason* (ಅಪಕಾರ Mr. 448); wrong, offence; rebellion. See Prv. s. ಬಣ್ಣಾರ.

ದ್ರೋಹಚಿನ್ತನ drôha-čintana. *Injurious design, the wish or thought or attempt to injure.*

ದ್ರೋಹರತ drôha-rata. Bent upon doing an injury (My.).

ದ್ರೋಹಿ drôhi. = ದ್ರೋಹಿ. Injuring, hurting, harming, malignant, spiteful, vengeful, treacherous, rebellious; a person who injures, etc. (Bp. 9, 13; 39, 47; 49, 45; 54, 53; 57, 29; My.).

ದ್ರೌಣಿಕ draupika. Containing a drôṇa; *sown with a drôṇa of grain,* as a field.

ದ್ರೌಪದಿ draupadi. (fr. ದ್ರುಪದ). = ದುರುಪದಿ. Draupadî, the daughter of Drupada and wife of the Pâṇḍu princes (Bh. 1, 7 sum.; J. 7, 19. 24).

ದ್ವ dva. *Two.*

ದ್ವನ್ದ್ವ dva-n-dva. *A pair, a couple* (ದ್ವಿತಯ, ಎರಡು Nn. 91; ಉಭಯ, ಯುಗ್ಮ, etc., ಎರಡು Mr. 434). 2, *any pair of qualities or conditions which are opposite of one another,* as heat and cold, etc. 3, *strife, contention, dispute, quarrel, contest, fight* (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳೆಗ 91). 4, doubt, uncertainty. 5, a private consultation, a secret (ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನ, ಏಕಾನ್ತ 91). 6, a form of compound or grammatical combination uniting two or more words which, if uncompounded, would be in the same case and connected by the conjunction "and" (Śmd. 89 Mḍb.; 197. 210; Kâvy. I, 3, 10-15).

ದ್ವನ್ದ್ವಪ್ರಾಸ dvandva-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ದ್ವನ್ದ್ವಯುದ್ಧ dvandva-yuddha. A duel, a single combat. (My.).

ದ್ವನ್ದ್ವೆ dvandvĕ. A menstruating woman; a woman recently delivered (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ Nn. 91).

ದ್ವಯ dvaya. Twofold, double; a pair; two things; both (Śmd. 255. 400); the masculine and feminine gender.

ದ್ವಯಮನ್ತ್ರ dvaya-mantra. The two chief mantras of the Vaishṇavas (My.).

ದ್ವಯಹೀನ dvaya-hîna. *The neuter gender.*

ದ್ವಯಾತಿಗ dvaya-atiga. *A man who has passed beyond or overcome the two bad qualities, passion and ignorance (illusion), or who has surmounted the several pairs of affection which disturb the mind.*

ದ್ವಯಿ dvayi. A pair. (R.).

ದ್ವಾಃ dvâḥ. = ದ್ವಾರ್.

ದ್ವಾಃಸ್ಥ dvâḥ-stha. *A doorkeeper, a porter.*

ದ್ವಾಃಸ್ಥಿತ dvâḥ-sthita. *A doorkeeper, a porter.*

ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತ್ dvâ-triṁśat. Thirty-two.

ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದ್ದನ್ತ dvâtriṁśat-danta. The thirty-two teeth (Mr. 348).

ದ್ವಾದಶ dvâ-daśa. Twelve. 2, the twelfth.

ದ್ವಾದಶರವಿ dvâdaśa-ravi. = ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ. (Grj. 10, 65).

ದ್ವಾದಶಾಂಗುಲ dvâdaśa-aṅgula. *A measure of twelve fingers.*

ದ್ವಾದಶಾತ್ಮ dvâdaśa-âtma. Appearing in twelve forms; *the sun,* as identified with the twelve Âdityas (Bp. 55, 49).

ದ್ವಾದಶಾತ್ಮಕ dvâdaśa-âtmaka. The sun (Râghč. 1, 42).

ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ dvâdaśa-âditya. The twelve Âdityas (Bp. 1, 43). An enumeration of them is as follows: dhâtṛi, aryama, mitra, varuṇa, indra, vivasvat, parjanya, pûsha, aṁśumat, gabhastimat, tvashṭṛi, and vishṇu (Vivêkačintâmaṇi 6, 25).

ದ್ವಾದಶಿ dvâdaśi. The twelfth day of the half-month (J. 29, 13; C.).

ದ್ವಾಪರ dvâpara. That die, or side of a die, which is marked with two spots or points. 2, *the third of the four yugas or ages of the world* (ಯುಗ Nn. 96) comprising 864,000 years (ಗಗನ-ನಭ-ವಿಯದ್-ವಾರ್ಧಿ-ರುತು-ಗಜ Mr. 73). See Bp. 2, 5. 3, doubt, uncertainty (ಸನ್ದೇಗ, ಸನ್ದೇಹ 96). 4, war (ಕದನ, ಕಾಳೆಗ 96).

ದ್ವಾಪಾರ dvâpâra. = ದ್ವಾಪರ. (Bp. 54, 32; Mhr.; My.).

ದ್ವಾರ್ dvâr. = ದ್ವಾಃ. *A door, a gate.*

ದ್ವಾರ dvâra. = ದರ 2, ದಾರ 2, ದೋರ 1, ಚಾರ 1. *A door, a gate, an opening* (ಬಾಗಿಲು Nn. 100). 2, a way, a means, an expedient, a medium (B. 5, 279); a ground, an occasion (Mhr.). ದ್ವಾರಾ, by the means of, through (My.; Mhr.).

ದ್ವಾರಕಪಾಟ dvâra-kapâṭa. The leaf or fold of a door, the panel of a door. (R.).

ದ್ವಾರಕಾನಗರಿ dvârakâ-nagari. = ದ್ವಾರಕೆ. (J. 7, 7).

ದ್ವಾರಕಾನಾಥ dvârakâ-nâtha. Kṛishṇa. 2, N. (B. 4, 149).

ದ್ವಾರಕಾಪುರ dvarakâ-pura. = ದೋರಕಾಪುರ. = ದ್ವಾರಕೆ. (My.).

ದ್ವಾರಕಾಪುರಿ dvârakâ-puri. = ದ್ವಾರಕೆ. (J. 6, 14).

ದ್ವಾರಕೆ dvârakĕ. ದ್ವಾರಕಾ. She who has (many) gates: Dvârakâ, the capital of Kṛishṇa, on the western point of Gujarâth. (J. 5, 1. 19. 73; 6, 1. 9).

ದ್ವಾರದೇಶ dvâra-dêśa. The region of a door: a door (Ćpr. 1, after 129).

ದ್ವಾರದೋರ dvâra-dôra. = ದ್ವಾರದ್ವಾರ. (Bp. 61, 29).

ದ್ವಾರಪಟ್ಟ dvâra-paṭṭa. = ದಾರವಟ್ಟ. The ground under the door, the threshold (Mhr. ದಾರವಟಾ); the upper cross-piece of a door (Mhr.); the panel or surface of a door (Sk.); the curtain of a door (Sk.). 2, ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ, see ದಾರವಟ್ಟ. 3, ಶುದ್ಧಾನ್ನ, ರಾಣಿವಾಸದ ಮನೆ, see ದಾರವಟ್ಟ.

ದ್ವಾರಪಾರ್ಶ್ವ dvâra-pârśva. The sides (of the frame) of a door. See ಪುದಿ.

ದ್ವಾರಪಾಲ dvâra-pâla. *A doorkeeper, a porter* (Mr. 272; Bp. 35, 42).

ದ್ವಾರಪಾಲಕೆ dvâra-pâlaka. = ದ್ವಾರಪಾಲ. (Bp. 35, 44).

ದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ dvâra-pravêśa. Entering a door or an opening. See ನುಗುಳ್, ನುಸುಳ್.

ದ್ವಾರಬನ್ಧ dvâra-bandha. = ದಾರಬನ್ದ. A door-joining: a door-frame (My.). 2, the leaf or panel of a door. See ಪಡಿ.

ದ್ವಾರಬನ್ಧನ dvâra-bandhana. = ದಾರಬನ್ದನ, ದಾರವನ್ದನ. = ದ್ವಾರ ಬನ್ಧ No. 1. (My.).

ದ್ವಾರವತಿ dvâra-vati. = ದ್ವಾರಕೆ. (My.).

ದ್ವಾರಾವತಿ dvârâ-vati. = ದೋರಾವತಿ, ದ್ವಾರವತಿ. (My.).

ದ್ವಾರಿಕ dvârika. A doorkeeper, a warder (ದವ್ವಾರಿಕ, ದ್ವಾಸ್ಥ, ಬಾಗಿಲವ Mr. 266).

ದ್ವಾಸ್ಥ dvâ-stha. = ದ್ವಾಃಸ್ಥ. See ದ್ವಾರಿಕ.

ದ್ವಿ dvi. = ದು, (ದುಃ), ದೂ. Two (Śmd. 31. 101; Kâvy. IV, 1, 5); both. 2, the dual (Śmd. 116; Kâvy. I, 2, 44-46). 3, the masculine and feminine gender.

ದ್ವಿಕ dvika. = ದುಗ. Consisting of two, twofold; a pair; etc.

ದ್ವಿಕರ್ಮ dvi-karma. Two accusatives (Śmd. 157).

ದ್ವಿಕರ್ಮಕ dvi-karmaka. Having two accusatives (My.).

ದ್ವಿಗು dvi-gu. Having two cows. 2, *a grammatical compound in which the first member is a numeral* (Śmd. 89 Mḍb.; 196. 210; Kâvy. I, 3, 6-9).

ದ್ವಿಗುಣ dvi-guṇa. = ದುಗುಣ. Multiplied by two, doubled; double, twofold, of two kinds, twice as much or as large. — ದ್ವಿಗುಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To multiply by two (Ćh. v. 343).

ದ್ವಿಗುಣಾಕೃತ dviguṇâ-kṛita. *Twice ploughed.*

ದ್ವಿಗುಣಿ dvi-guṇi. = ದುಗುಣಿ. A Tbh. of ದ್ವಿಗುಣ.

ದ್ವಿಗುಣಿತ dvi-guṇita. Multiplied by two, doubled. (My.).

ದ್ವಿಗುಣಿಸು dvi-guṇisu. To multiply by two (Ćh. v. 346; My.). 2, to be doubled (Ćpr. 6, 44; Abh. P. 14, 101).

ದ್ವಿಗುಣೀಭೂತ dviguṇî-bhûta. Doubled. (Ćpr. 5, after 11).

ದ್ವಿಜ dvi-ja. Twice-born. 2, a man of any one of the first three classes: a Brâhmaṇa, Kshatriya, or Vaiśya. 3, *a Brâhmaṇa* (ಭೂಸುರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 36; ಎಪ್ರ Mr. 513; ಸಯ್ದ, ಗನಹ, ನೇರಿದ, ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ ಕೆಂ. 52; ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ Kk. 34). 4, *a bird* (ಅಣ್ಣಿಜ, ಪಕ್ಷಿ 36; ಪಕ್ಷಿ 513). 5, a snake (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 36; ಸರ್ಪ 513). 6, a chameleon (ಸರಟಿ, ಓತಿ 36). 7, various grains (ಧಾನ್ಯಸಮೂಹ, ನಾನಾಧಾನ್ಯಗಳ ಭೇದ 36). 8, *a tooth* (ದನ್ತ, ಹಲ್ಲು 36; ದನ್ತ 513). 9, the moon (ಚನ್ದ್ರ 36; 513). 10, a star (ಭಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರ 36; ತಾರೆ 513). 11, a house (ಗೃಹ, ಮನೆ 36).

ದ್ವಿಜತ್ವ dvijatva. The state of being twice-born; the condition or rank of a Brâhmaṇa (Bp. 3, 45. 78).

ದ್ವಿಜನ್ಮ dvi-janma. = ದ್ವಿಜ. *A Brâhmaṇa.*

ದ್ವಿಜರಾಜ dvija-râja. *The moon;* Garuḍa; the snake Ananta.

ದ್ವಿಜಾತ dvi-jâta. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 47).

ದ್ವಿಜಾತಿ dvi-jâti. *A man of either of the first three classes* (see ದ್ವಿಜ).

ದ್ವಿಜಾಧಮ dvija-adhama. A very low, contemptible Brâhmaṇa (ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ದು Mr. 254; J. 12, 2).

ದ್ವಿಜಿಹ್ವ dvi-jihva. *Double-tongued, insincere* (ಪುರೋಭಾಗಿ, ಎರಡು ನುಡಿವಂ Mr. 230). 2, *a whisperer or informer.* 3, *a serpent.*

ದ್ವಿಜೆ dvi-jĕ. (A dvija woman); *the resin of the olibanum tree, Gum olibanum.*

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ dvija-uttama. *A Brâhmaṇa.*

ದ್ವಿಟ್ dviṭ. = ದ್ವಿಟ್ಟು, ದ್ವಿಷ್. (ವೈರಿ Nn. 119).

ದ್ವಿಟ್ಕುಲ dviṭ-kula. The multitude, or race, of enemies (Śmd. 130).

ದ್ವಿಟ್ಟ dviṭṭa. = ದ್ವಿಟ್ (Śmd. 106).

ದ್ವಿತಯ dvitaya. Twofold, double. 2, *a pair, two* (ಯುಗ, ಎರಡು Nn. 90; ದ್ವನ್ದ್ವ, ಎರಡು 91; see Mr. 73 s. ತ್ರೇತೆ).

ದ್ವಿತಿಯೆ dvitiyĕ. A Tbh. of ದ್ವಿತೀಯೆ & ದ್ವಿತಯ. A pair, two (ದ್ವಿತಯ, ಎರಡು Nn. 136). 2, a wife (ವೈವಾಹವಾದ ಅಂಗನಾತತಿ, ಮುದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು 136). 3, the second day of a half month (ತಿಥಿಭೇದ, ಬಿದಿಗೆ 136).

ದ್ವಿತೀಯ dvitîya. Second; the second. 2, a companion, fellow, partner. 3, the second letter in a class. See Śmd. 22; Bp. 54, 9. 18. — ದ್ವಿತೀಯಂ, a second time, again.

ದ್ವಿತೀಯವಯಸ್ dvitîya-vayas. *Having arrived at the second period of life.*

ದ್ವಿತೀಯವಿವಾಹ dvitîya-vivâha. The second marriage of a male (My.).

ದ್ವಿತೀಯಾಕೃತ dvitîyâ-kṛita. *Twice ploughed.*

ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ dvitîya-akshara. The second letter or syllable (Śmd. 373. 375).

ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿ dvitîyâ-vibhakti. The second case: the accusative (Śmd. 112. 143. 154).

ದ್ವಿತೀಯೆ dvitîyĕ. = (ದ್ವಿತಿಯೆ), ಬಿದಿಗೆ. A female second: *a wife.* 2, the second day of a half month. 3, the accu-

sative (Śmd. 112. 115. 129. 143. 149. 157. 164. 166; Kâvy. I, 2, 23-27. 50. 51).

ದ್ವಿತ್ವ dvitva. Doubleness; the number two. 2, *a pair, a couple.* 3, reduplication of a consonant (Śmd. 47. 83. 85. 138. 140. 178. 190. 274. 275. 339. 344; Kâvy. I, 2, 31. 32; I, 4, 33-38); repetition of a word (Kâvy. I, 3, 89-97). 3, *the dual* (Śmd. 115. 116. 152; Kâvy. I, 2, 4-7).

ದ್ವಿತ್ವವೃತ್ತಿ dvitva-vṛitti. Reduplicated state or reduplication of a consonant (Śmd. 86. 218. 229).

ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ dvitva-akshara. A double consonant (Śmd. 38. 71; ಪಡ್ಡ Ct. II, 24).

ದ್ವಿಧಾ dvi-dhâ. In a twofold manner; in two ways; of two kinds or sorts (Kâvy. III, 3, B, 162).

ದ್ವಿಧಾಕೃತಿ dvidhâ-âkṛiti. Of a twofold form (J. 19, 49).

ದ್ವಿಧಾಗತಿ dvidhâ-gati. Going in two ways; duplicity (My.). 2, a crab. 3, a crocodile.

ದ್ವಿಪ dvi-pa. Drinking twice: *an elephant* (imbibing fluids by his trunk and thence conveying them into his mouth). The female elephants are: abhramu, kapilĕ, piṅgalĕ, tâmrakarṇi (o. r. -parṇi), purudanti (o. r. purûra-, = sudanti), aṅjanĕ, aṅjanâvati, sitadvipĕ (Mr. 59).

ದ್ವಿಪಟ್ಟಿಕೆ dvi-paṭṭikĕ. = ದುವಟ್ಟಿಗೆ, ದೂವಟ್ಟಿಗೆ. A double piece of cloth, etc.

ದ್ವಿಪದ dvi-pada. Two-footed; containing two padas (words or lines). 2, *a biped,* including gods, demons, men, and birds.

ದ್ವಿಪದಂತ dvipa-danta. An elephant's tusk. ದ್ವಿಪದಂತದಂತ್ಯ (ಪ್ರತಿಮು, ಆನೆಯ ಪಾಡೆಯ ತುದಿ Nn. 102).

ದ್ವಿಪದಿ dvi-padi. = ದುವದಿ, etc. A kind of metre.

ದ್ವಿಪಾದ್ಯ dvi-pâdya. *A double penalty.*

ದ್ವಿಪೆ dvi-pĕ. N. of a plant (ಉನ್ಮದಿಕೆ, ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್ Mr. 139).

ದ್ವಿಪ್ರಾಸ dvi-prâsa. A kind of alliteration (Ćh.).

ದ್ವಿಭಾಷಿ dvi-bhâshi. = ದುಭಾಸಿ, q. v. (My.; B. 4, 167).

ದ್ವಿಮಾತ್ರ dvi-mâtra. Containing two syllabic instants or moras, as a long vowel (Śmd. 19; Kâvy. I, 1*a*, 10. 11).

ದ್ವಿಮಾಸ dvi-mâsa. Two months. 2, the second month (Śâv. 2, 99, sic!).

ದ್ವಿಮುಖ dvi-mukha. (Śmd. 101). Two-faced, two mouthed. 2, *a kind of snake, an Amphisbaena* (ಅಹೀರಣಿ, ಇತ್ತಲಿಯ Mr. 401, o. r. ಇತ್ತಲೆಗ).

ದ್ವಿರ್ dvir. = ದ್ವಿಸ್.

ದ್ವಿರದ dvi-rada. Two-toothed, two-tusked. 2, *an elephant.*

ದ್ವಿರದಕರಾಗ್ರ dvirada-kara-agra. *The tip of an elephant's trunk.*

ದ್ವಿರಸನ dvi-rasana. Two-tongued: *a snake.*

ದ್ವಿರುಕ್ತಿ dvis-ukti. Saying twice, repetition, tautology. 2, repetition or doubling of a syllable (Śmd. 191. 228. 229. 339. 346; Kâvy. I, 3, 21-29).

ದ್ವಿರೂಪ dvi-rûpa. Biform, of two forms. 2, two forms (Čpr. 2, 13).

ದ್ವಿರೂಪತೆ dvi-rûpatĕ. *Doubleness of form, a double form or manner.*

ದ್ವಿರೇಫ dvi-rêpha. The insect with two rêphas or rs in its name (bhramara): *a large black bee.*

ದ್ವಿರ್ಭಾವ dvis-bhâva. Doubling, reduplication (Śmd. 84. 179. 213. 222. 268; Kâvy. I, 2, 104-109).

ದ್ವಿವಚನ dvi-vachana. The dual (Śmd. 111. 115. 117. 153. 259).

ದ್ವಿವಪೃ dvi-vapṛi. A step-father (ಮಲದಣ್ಣ Mr. 312).

ದ್ವಿವರ್ಷ dvi-varshĕ. *A heifer two years old.*

ದ್ವಿಶರ dvi-śara. = ದುಸರ 1. Having two arrows.

ದ್ವಿಶಿರ dvi-śira. = ದ್ವಿಸಿರ. Having two heads: the bhêruṇḍa (My.).

ದ್ವಿಷ್ dvish. = ದ್ವಿಟ್, ದ್ವಿಟ್ಟು. Hating, hostile; hostility. 2, *a foe.*

ದ್ವಿಷ dvisha. = ದ್ವಿಟ್. (ಅಮಿತ್ರ, etc., ಹಗೆ Mr. 290).

ದ್ವಿಷತ್ dvishat. Hating, etc. 2, *a foe.*

ದ್ವಿಷ್ಟ dvishṭa. Hated, odious; hostile. 2, = ದ್ವೇಷ್ಯ.

ದ್ವಿಷ್ಠ dvi-sṭha. *Standing or staying in two places.*

ದ್ವಿಸ್ dvis. = ದ್ವಿರ್. Twice.

ದ್ವಿಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿ dvi-sandhi-grâhi. One who understands and remembers a ślôka hearing it twice (My.).

ದ್ವಿಸಪ್ತ dvi-sapta. Fourteen.

ದ್ವಿಸಪ್ತಲೋಕ dvisapta-lôka. The fourteen worlds (Č. Bp. 47, 11; see s. ಲೋಕ).

ದ್ವಿಸಿರ dvisira. Tbh. of ದ್ವಿತಿರ. (Śâv. 2, 65).

ದ್ವಿಸೀತ್ಯ dvi-sîtya. *Twice furrowed, twice ploughed* (first lengthways and then across).

ದ್ವಿಸ್ವಭಾವ dvi-svabhâva. Having a double nature, of two characters (My.).

ದ್ವಿಹಲ್ಯ dvi-halya. *Twice ploughed.*

ದ್ವಿಹಸ್ತ dvi-hasta. = ದುಹತ್ತ, ದೂಹತ್ತ. Two hands; two cubits.

ದ್ವಿಹಸ್ತಿ dvi-hasti. = ದೂಹತಿ, ದೂಹತ್ತಿ q. v., ದೂಹಸ್ತಿ.

ದ್ವಿಹಾಯನಿ dvi-hâyani. *A heifer two years old.*

ದ್ವಿಹೀನ dvi-hîna. *The neuter gender.*

ದ್ವೀಪ dvîpa. (fr. ದ್ವಿ-ಅಪ್). = ದೀಪ 2, ದೀವಿ. *An island;* a sand-bank (ಪುಲಿನ, ಸೈಕತ, ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 414). 2, a division of the terrestrial world, of which there are seven (or 4 or 9 or 13) and which are situated round the mountain Mêru.

ದ್ವೀಪಕಲ್ಪ dvîpa-kalpa. A kind of island (B. 5, 23. 114; 5, 239).

ದ್ವೀಪದಾಕ್ಷೈ dvîpa-drâkshĕ. = ದೀಪದ್ರಾಕ್ಷೈ, q. v. (My.).

ದ್ವೀಪವತಿ dvîpa-vati. Abounding in islands: *a river.*

ದ್ವೀಪಾನ್ತರ dvîpa-antara. = ದೀಪಾನ್ತರ. Another or foreign island (or country, Si. 126; My.).

ದ್ವೀಪಿ dvîpi. *A tiger, an ounce or panther, leopard* (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159).

ದ್ವೇಷ dvêsha. *Hate, hatred, enmity;* dislike; repugnance. See Prv. s. ಬರೆ 1.

ದ್ವೇಷಣ dvêshaṇa. Hating; disliking; hostile; *an enemy.*

ದ್ವೇಷಿ dvêshi. *A hater, a foe, an enemy* (Bp. 54, 52).

ದ್ವೇಷಿಸು dvêshisu. To hate, to be hostile, to dislike (My.).

ದ್ವೇಷ್ಟೃ dvêshṭṛi. = ದ್ವೇಷಿ. (My.).

ದ್ವೇಷ್ಯ dvêshya. To be hated, hateful, odious, detestable. 2, *an enemy.*

ದ್ವೈಗುಣಿಕ dvaigunika. (fr. ದ್ವಿಗುಣ). One who requires the double or cent per cent interest: *a usurer.*

ದ್ವೈತ dvaita. Duality, the state of being doubled or two; a pair (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಯುಗ, ಉಭಯ, etc., ಎರಡು Mr. 434). 2, dualism in philosophy, the assertion of two always distinct principles, as of spirit and matter, the soul and the universe (My.; see ತ್ರಿಮತ; Bp. 51, 18). 3, doubt.

ದ್ವೈಧ dvaidha. (fr. ದ್ವಿಧಾ). Duality, duplicity, twofold form or state. 2, *division or separation into two parts, division of an army,* as a stratagem. 3, disunion, difference, contest; dispute; doubt; a dilemma.

ದ್ವೈಧೀಭಾವ dvaidhî-bhâva. Twofold form or state, etc. 2, sowing dissension or causing the separation of allies; dividing an army into detachments, making peace with one and waging war with another, as a stratagem. (My.). See s. ಷಡ್ಗುಣ.

ದ್ವೈಪ dvaipa. (fr. ದ್ವೀಪಿ). Made of a tiger's skin; *covered with it.*

ದ್ವೈಪಾಯನ dvaipâyana. (fr. ದ್ವೀಪ). The island-born: *Vyâsa,* the place of his nativity being an island in the Ganges. See ಕೃಷ್ಣ-.

ದ್ವೈಮಾತುರ dvaimâtura. (fr. ದ್ವಿಮಾತೃ). Having two mothers; born in two ways: *Ganêśa,* the son of Pârvatî, or of the scurf and impurities of her body.

ದ್ವೈಹಾಯನ dvaihâyana. (fr. ದ್ವಿಹಾಯನ). The state of being two years old. (R.).

ದ್ವ್ಯಕ್ಷರ dvi-akshari. Having two syllables; being a compound vowel. 2, a kind of vicchittiçitra (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ದ್ವ್ಯಷ್ಟ dvi-ashṭa. *Copper.*

ದ್ವ್ಯಹ dvi-aha. A period of two days.

ದ್ವ್ಯಹಿಕ dvyâhika. (fr. ದ್ವ್ಯಹ). Returning every second day, as fever. (My.).

ಧ್

ಧ್ dh. The thirty-ninth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). In Kannaḍa it occurs only in a few dêśîya and tadbhava words (22. 24).

ಧ dha. The letter ಧ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 9 (Mr. 349).

ಧಕಾರ dha-kâra. The letter ಧ (Śmd. 11).

ಧಕ್ಕಾಮುಕ್ಕೆ dhakkâ-mukki. = ಢಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ. (My.).

ಧಕ್ಕು dhakku. An anvil (ಆಡಿಗಲ್ Mr. 383; Mhr. ಧಕ್ಕ, steady; stout).

ಧಗ dhaga. = ದಗ, (ದಗೆ 2). A glow of fire; fire kindled, fire, blaze; glowing, shining (Mhr.). — ಧಗ ಧಗ. (Śmd. 74). rep. Glowing fiercely; blazing, flaming, and its sound; being very brilliant or bright, glittering much, etc. (My.; Tĕ.; Mhr.). See Rśv. 5, 37; -ಸ್ವನ. — ಧಗ ಧಗ ಎನ್. To blaze, etc. (Bp. 45, 2). — ಧಗ ಧಗದ್ಧಗನೆ. rep. With a fierce glow or blaze, etc. (J. 8, 39). — ಧಗ ಧಗ ಧಗಿಲು ಧಗಿಲು. rep. The sound of great blazing (Râm. 5, 8, 57). — ಧಗ ಧಗ ಧಗಿಲು ಭುಗಿಲು. rep. The sound of great blazing (Râm. 5, 8, 60). — ಧಗ ಧಗನೆ. = ಧಗ ಧಗದ್ಧಗನೆ. (My.). — ಧಗಧಗಧ್ವಾನ. The sound of ಧಗ ಧಗ (Čpr. 4, 29). — ಧಗಧಗಸ್ವನ. = ಧಗ ಧಗಧ್ವಾನ. (Rśv. 5, 37). — ಧಗಧಗಿಸು. To burn fiercely, etc. (Bp. 44, 21; 55, 25; Bh. 1, 20, 27; Râm. 5, 8, 36; My.).

ಧಗಿಲ್ dhagil. = ಧಗ. — ಧಗಿಲ್ ಧಗಿಲ್ ಧಗಿಲ್. rep. The sound of great blazing (Grj. 8, 47).

ಧಟ dhaṭa. *A large fixed balance, a pair of scales.* 2, ordeal by the balance. See ದಿವ್ಯದ ತೂಲೆ.

ಧಟಿ dhaṭi. Old cloth or raiment; a piece of cloth worn over the privities (Sk.; ನಾರು, ನಾರ ಮಡಿ G.). 2, Śiva.

ಧಟಿನಿ dhaṭini. A cotton cloth or string fastened round the loins. (R.).

ಧಣ dhaṇa. A sound of something *(e. g.* a bow) flying through the air. — ಧಣಧಣತ್ಕೃತಿ. The repeated sound of ಧಣ (Râm. 3, 6, 50).

ಧಣಂ dhaṇaṁ. An imitative sound. — ಧಣಮ್ಮೆನ. (Śmd. 22 Mḍb.).

ಧಣಾರ್ dhaṇâr. A sound imitating that of falling metal vessels or that of striking them with a club or stone (My.).

ಧಣು dhaṇu. (Mhr. ಧನ್ಯ, bravo! noble!). — ಧಣು ಧಣು. rep. Well done! bravo! (ಕೊಣ್ಣಾಟ Ct. II, 103; ಕೊಣ್ಣಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38; Bh. 2, 2, 20; 8, 23, 28).

ಧತ್ತೂರ dhattûra. = ದತ್ತೂರ, ದತ್ತೂರಿ. *The white thorn-apple, Datura alba* Rumph.; the thorn-apple in general (ಉನ್ಮತ್ತ, ಕನಕ Mr. 128).

ಧತ್ವ dhatva. The letter or syllable ಧ (Śmd. 361).

ಧನ dhana. = ದನ, ದನವು. Anything valuable: *property, wealth, riches, money* (ಮಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497). 2, *wealth in cattle; cattle;* a cow, a bullock (My.). ಧನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದನವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು (Prv.). — ಧನ ಗಿನ. reit. (Bp. 28, 18). — ಧನಮ್ಬಡೆ. -o-ಪಡೆ. (Śmd. 200). To acquire riches, etc.

ಧನಕ್ಷಯ dhana-kshaya. Loss of money or property. (My.).

ಧನಂಜಯ dhana-ṅ-jaya. Conquering booty or wealth. 2, *fire, Agni.* 3, Arjuna (ಜಷ್ಣು, ಅರ್ಜುನ Nn. 38). 4, N. of an author (Nn. 3; Mr. 1b. 4). 5, a particular vital air which is supposed to nourish the body (ಸಿರಸದಲಿಹ ಅಸಿಲಂ Mr. 51, o. r. ವೃಷಣದೊಳಿಹ-).

ಧನಂಜಯಾಮ್ಬಕ dhanaṅjaya-ambaka. Śiva (Śśv. 4, 44).

ಧನದ dhana-da. Granting wealth: *Kubêra.*

ಧನದಸಖಿ dhanada-sakha. Śiva (Bp. 25, 49).

ಧನದಾನ dhana-dâna. Gift of wealth (Grj. 3, 63).

ಧನಧವ dhana-dhava. Kubêra (Bp. 5, 58).

ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿ dhana-dhânya-samṛiddhi. Increase of money and grain (My.).

ಧನಪ dhana-pa. Kubêra (Mr. 465).

ಧನಪತಿ dhana-pati. = ಧನಪ.

ಧನಪತಿಪ್ರಿಯ dhanapati-priya. Šiva (Bp. 25, 52).

ಧನಪಾಲ dhana-pâla. A guardian of treasure: Kubêra. (My.). 2, N. (My.).

ಧನಬಲ dhana-bala. The power of wealth (My.). 2, N. (J. 10, 44).

ಧನಮದ dhana-mada. Pride or intoxication of wealth. (My.).

ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ dhana-lakshmi. Richness in money or wealth (My.).

ಧನಲೋಭ dhana-lôbha. Desire of wealth: covetousness, avarice (My.).

ಧನಲೋಭಿ dhana-lôbhi. Avaricious, covetous, miserly (B. 4, 182).

ಧನವಂಚಕ dhana-vañcaka. A man who practises fraud with regard to wealth, etc. (in his not giving it to whom it is due, Bp. 39, 19).

ಧನವತ್ dhana-vat. = ಧನವನ್ತ. *Wealthy, opulent, rich.*

ಧನವನ್ತ dhana-vanta. Tbh. of ಧನವತ್. A rich man (ಅಶ್ವ, ಧನವತ್, etc. Hlâ.; Si. 35; My.; Bp. 30, 25).

ಧನಹರಿ dhana-hari. Stealing property, a thief. 2, inheriting property, an heir. 3, *a kind of perfume.*

ಧನಹೀನ dhana-hîna. Deprived of wealth; reduced to poverty, poor. (My.).

ಧನಾಢ್ಯ dhana-âḍhya. Opulent, wealthy (ಹೊನ್ನು ಳ್ಳವಂ Mr. 237; My.).

ಧನಾಧಿಪ dhana-adhipa. *Kubêra.*

ಧನಾಧೀಶ್ವರ dhana-adhîśvara. Kubêra (Nn. 147).

ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷ dhana-adhyaksha. A treasurer. 2, *Kubêra.*

ಧನಾಯೆ dhanâyĕ. *The desire of obtaining riches, covetousness.*

ಧನಾಶ್ರಯ dhana-âśraya. A treasury (ಧಣ್ಣಾರ Nn. 133).

ಧನಾಸರಿ dhanâsari. = ಧನಾಸಿ, ಧನ್ಯಾಸಿ. N. of a tune (My.).

ಧನಾಸಿ dhanâsi. = ಧನಾಸರಿ. (My.).

ಧನಿ dhani. 1. = ಧಣಿ. Possessing wealth, opulent, rich; *a rich man;* the possessor of anything, an owner, a master. 2, *Kubêra.*

ಧನಿ dhani. 2. (Šmd. 24).

ಧನಿಕ dhanika. Rich; a wealthy man; a money-lender; an owner. ಧನಿಕರು ಎನ್ದು, ಹಸಿ ಬೀಯಿವದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Ůpr. 6, 82; Bp. 1, 34; ಬಲು-; ಸಾಹುಕಾಱ.

ಧನಿಷ್ಠ dhanishṭha. Richest, very rich.

ಧನಿಷ್ಠೆ dhanishṭhĕ. (A very rich female); *the twenty-third lunar mansion,* (considered to be connected with ill-luck). ಆರನಸಿಗೂ ಧನಿಷ್ಠೆ, ನನಗೂ ಧನಿಷ್ಠೆ (Prv.).

ಧನಿಸುತ dhani-suta. Kubêra's son, Nalakûvara (Bp. 40, 18).

ಧನು dhanu. = ಧನುಸ್. (ಬಿಲ್ಲು Nn. 72).

ಧನುಃ dhanuḥ. = ಧನುಸ್.

ಧನುಃಕೋಟಿ dhanuḥ-kôṭi. = ಧನುಷ್ಕೋಟಿ. The curved end of a bow (ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪ, ಪಿಳ್ಳು Kk. 39).

ಧನುಃಪಟ dhanuḥ-paṭa. = ಧನುಷ್ಪಟಿ. *The Piyal tree, Buchanania latifolia* Roxb. See ಮೊಜಿಲೆ.

ಧನುಕೋಟಿ dhanu-kôṭi. = ಧನುಃಕೋಟಿ. (ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪಟಿ Mr. 294).

ಧನುರ್ dhanur. = ಧನುಸ್.

ಧನುರ್ಗುಣ dhanur-guṇa. A bow-string. (Šśv. 4, after 17).

ಧನುರ್ದಣ್ಡಿ dhanur-daṇḍa. A bow without its string (Šśv. 4, after 46).

ಧನುರ್ಧರ dhanur-dhara. Bearing a bow: *an archer* (Abh. P. 13, 53; Rśv. 6, 45).

ಧನುರ್ಧಾರಿ dhanur-dhâri. = ಧನುರ್ಧರ. (My.).

ಧನುರ್ಬಲ dhanur-bala. A force of the bow, *i. e.* of archers (Abh. P. 13, 45. 95).

ಧನುರ್ಬಾಣ dhanur-bâṇa. A bow and arrow (My.).

ಧನುರ್ಮಧ್ಯ dhanur-madhya. *The middle part of a bow.*

ಧನುರ್ಮಾಸ dhanur-mâsa. The period during which the sun is in Sagittarius, when idols are especially adored at dawn (My.).

ಧನುರ್ಲತೆ dhanur-latĕ. The moon-plant (Sk.). 2, = ಧನುರ್ದ್ರುಮ. (Čpr. 6, 67; Šśv. 5, 41).

ಧನುರ್ವರ್ಮ dhanur-varma. The cover of a bow (ಬಿಲ್ಲ ಗವ ಸಣಿಗೆ Mr. 294).

ಧನುರ್ವಾತ dhanur-vâta. = ಧನುರ್ವಾಯು. (My.).

ಧನುರ್ವಾಯು dhanur-vâyu. A disease by which the body becomes bent like a bow: tetanus (My.).

ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ dhanur-vidyĕ. Archery (My.).

ಧನುರ್ವೇದ dhanur-vêda. The science of archery; knowledge of archery. 2, N. of a treatise on archery, regarded as an upavêda. (My.; J. 13, 46).

ಧನುವಟ್ಟಿ dhanuvaṭṭi. = ದಣ್ಣಾವಟ್ಟಿ. (Šśv. 4, 75).

ಧನುಷ್ dhanush. = ಧನುಸ್.

ಧನುಷ್ಕೋಟಿ dhanush-kôṭi. = ಧನುಃಕೋಟಿ. 2, N. of a place of pilgrimage near Râmêśvara (My.).

ಧನುಷ್ಪಟ dhanush-paṭa. = ಧನುಃಪಟ, q. v. *A kind of tree* (= ಪಿಯಾಲ).

ಧನುಷ್ಮತ್ dhanush-mat. Furnished or armed with a bow: *an archer.*

ಧನುಸ್ dhanus. = ಧನುಃ, ಧನುರ್, ಧನುಷ್. *A bow.* 2, the sign Sagittarius. 3, an arc or part of a circle.

ಧನ್ಯ dhanya. Bringing or bestowing wealth. 2, opulent, rich. 3, *fortunate, well-fated, happy, blest; lucky; auspicious;* good, virtuous. See Bp. 24, 18; 47, 61. 4, treasure, wealth.

ಧನ್ಯತೆ dhanyatĕ. Good fortune, fortunate condition; opulence. (Bp. 50, 73; J. 9, 7).

ಧನ್ಯಡಿ dhanyaḍi. A rice-field (My.; H.).

ಧನ್ಯಾಕ dhanyâka. *Coriander, Coriandrum sativum.*

ಧನ್ಯಾಮ್ಲ (dhanya-âmla). *Sour gruel.*

ಧನ್ಯಾಸಿ dhanyâsi. = ಧನಾಸರಿ. (My.).

ಧನ್ಯೆ dhanyĕ. A fortunate or virtuous woman. (My.). 2, Emblic myrobalan (ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.).

ಧನ್ವ dhanva. *A bow.* 2, *a desert.*

ಧನ್ವನ್ತರಿ dhanvan-tari. Moving in a curve: the sun. 2, the physician of the gods, author of the âyurvêda; N. of a celebrated physician (ಔಷಧಾಚಾರ್ಯ Mr. 390).

ಧನ್ವಯಾಸ dhanva-yâsa. *The plant Alhagi maurorum* Tournef.

ಧನ್ವಿ dhanvi. *An archer.* 2, N. of several plants: (ಪಿಲ್ವರಂ Mr. 120).

ಧಮ dhama. Blowing. See ನಾಡಿನ್-.

ಧಮನ dhamana. A kind of reed, *Arundo tibialis or karka.*

ಧಮನಮುನಿ dhamana-muni. N. (Bp. 52, 17).

ಧಮನಿ dhamani. A reed, a pipe, a tube (ಕೊಬಿಎ Mr. 207). 2, *any tubular vessel of the body,* as a vein, nerve, etc. 3, *the throat.* 4, *a sort of perfume.*

ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ dhammilla. *The braided and ornamented hair of a woman tied into a round knot at the back of the head and intermixed with flowers, pearls, etc.* (ಕಬರಿ, etc., ಕಟ್ಟುಮುಡಿ Mr. 320).

ಧಮ್ಮಿಲ್ಲೆ dhammillĕ. N. of the wife of Anusâlva (J. 33, 43).

ಧಯ dhaya. Drinking, sucking. See ಸ್ತನನ್-.

ಧರ dhara. = ಧೃ. Holding, bearing, carrying; wearing; possessing, having; keeping, sustaining, preserving. 2, *a mountain.*

ಧರಣ dharaṇa. = ದರಣ No. 1. Bearing, holding; preserving; supporting; a support; a dike, a bank. 2, the sun. 3, a sort of weight (for gold) variously reckoned (Sk.; Si. 327).

ಧರಣಿ dharaṇi. ಧರಣೈ. *The earth;* the soil, the ground. 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, the number 1 (ಒನ್ದು Mr. 347).

ಧರಣಿಕ dharaṇika. One who holds or guards (Čpr. 7, after 84).

ಧರಣಿಜ dharaṇi-ja. A tree (ವೃಕ್ಷ Mr. 103).

ಧರಣಿಜಾತ dharaṇi-jâta. = ಧರಣಿಜ. (Bp. 26, 44).

ಧರಣಿತಲ dharaṇi-tala. = ಧರಣೀತಲ. (Bp. 46, 13; 61, 39).

ಧರಣಿಧರ dharaṇi-dhara. *Vishṇu.* 2, = ಧರಣೀಧರ.

ಧರಣಿಪ dharaṇi-pa. Lord of the earth: a king (Bp. 10, 10; 34, 31; J. 12, 5).

ಧರಣಿಪತಿ dharaṇi-pati. = ಧರಣಿಪ. (ಮಾಧವ Mr. 509; Čpr. 6, 82).

ಧರಣಿಪಾಲಕ dharaṇi-pâlaka. = ಧರಣಿಪ. (Bp. 53, 46).

ಧರಣಿವರ dharaṇi-vara. A king (Bp. 56, 49).

ಧರಣಿವಲ್ಲಭ dharaṇi-vallabha. = ಧರಣೀವರ. (Bp. 5, 19; 57, 56).

ಧರಣಿಸುತೆ dharaṇi-sutĕ. Sîtâ, the wife of Râma (Čh. v. 13).

ಧರಣಿಸುರ dharaṇi-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 55, 57; 56, 46).

ಧರಣೀಚಕ್ರ dharaṇî-čakra. Earth-circle: the earth.

ಧರಣೀಚಕ್ರೇಶ dharaṇîčakra-îśa. A king (Čpr. 2, 94).

ಧರಣೀತಲ dharaṇî-tala. The surface of the earth (Šmd. 386; Bp. 37, 57; Kk. 94).

ಧರಣೀಧರ dharaṇî-dhara. = ಧರಣೀಧ್ರ. Bearing or sustaining the earth: a mountain (ಬೆಟ್ಟ Mr. 96). 2, a mythical elephant said to support the earth. 3, a tortoise. 4, the serpent śêsha. 5, Vishṇu. 6, Śiva.

ಧರಣೀಧರಣ dharaṇî-dharaṇa. A bearer or sustainer of the earth (Bp. 57, 27).

ಧರಣೀಧ್ರ dharaṇî-dhra. = ಧರಣೀಧರ. The serpent śêsha (ಅಮೃತಕರ, ವಾಸುಕಿ, ಶೇಷ Nn. 35, o. r. ಧರಣೀನ್ದ್ರ; ಜಿಷ್ಣು, ಆನನ್ತ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ 38). 2, Śiva (ತಿವ, ಫಣೀನ್ದ್ರ Nn. 6). 3, a mountain (My.).

ಧರಣೀಧ್ವಜ dharaṇî-dhvaja. N. of a Gandharva king (Čpr. 6, 6. 19).

ಧರಣೀನ್ದ್ರ dharaṇî-n-dhra. = ಧರಣೀಧ್ರ No. 1, q. v. (ಆನನ್ತ, ಮಹಾಶೇಷ Nn. 57).

ಧರಣೀಪತಿ dharaṇî-pati. = ಧರಣಿಪತಿ. (A.).

ಧರಣೀಮಣ್ಡಲ dharaṇî-maṇḍala. The sphere of the earth: the globe (Bp. 36, 59).

ಧರಣೀರುಹ dharaṇî-ruha. A tree (Bp. 1, 7).

ಧರಣೀವಲ್ಲಭ dharaṇî-vallabha. = ಧರಣಿವಲ್ಲಭ. (Čpr. 2, 81).

ಧರಣೀಶ dharaṇî-îśa. A king (ರಾಜ, ಪೊರೆ Nn. 80; Čpr. 2, 17; 3, 104).

ಧರಣೀಶಕ್ತಿ dharaṇî-śakti. The divine active power for the earth (Bp. 57, 27).

ಧರಣೀಶ್ವರ dharaṇî-îśvara. A king (Čpr. 1, 129). 2, Śiva. 3, the number 16 (Čh.).

ಧರಣೀಸುರ dharaṇî-sura. = ಧರಣಿಸುರ. (Bp. 46, 9; 55, 30).

ಧರಣುದೇವ dharaṇu-dêva. N. (Bp. 58, 11).

ಧರಧುರ dharadhura. Excess; marvel (Bh. 7, 4, 58; 7, 6, 37; 7, 14, 28; 8, 24, 17; 8, 25, 6).

ಧರಯಿಸು dharayisu. = ಧರಿಯಿಸು, ಧರಿಸು (Šmd. 92, o. rs. ಧರಿಯಿಸು, ಧರಿಯಿಸು).

ಧರಾಗ್ರ dharâ-agra. The surface of the earth (Bp. 48, 32).

ಧರಾತಲ dharâ-tala. = ಧರಾಗ್ರ. (ಗೋ, ಭೂಮಿ Nn. 5; ಭೂಮಿ 130; Bp. 27, 17; 36, 58).

ಧರಾತ್ಮಜ dharâ-âtmaja. The son of the earth: *the planet Mars.*

ಧರಾತ್ಮಜೆ dharâ-âtmajĕ. = ಧರಣಿಸುತೆ. (My.).

ಧರಾಧರ dharâ-dhara. *A mountain.* 2, Vishṇu.

ಧರಾಧರಾಶನಿ dharâdhara-aśani. A thunder-bolt (for splitting) the mountains (of the other gods, *i. e.* the other strong gods, Bp. 53, 4).

ಧರಾಧಾರೆ (dharâ-âdhârĕ). *The earth.*

ಧರಾಧಿಪ dharâ-adhipa. A king (Čpr. 2, 6; J. 9, 2).

ಧರಾಧಿಪತಿ dharâ-adhipati. A king (ಅರಸು Nn. 56).

ಧರಾಧೀಶ dharâ-adhîśa. A king (A.).

ಧರಾನನ್ದನೆ dharâ-nandanĕ. = ಧರಣಿಸುತೆ. (Râm. 1, 16, 8).

ಧರಾಪ dharâ-pa. A king (A.).

ಧರಾಮಣ್ಡಲ dharâ-maṇḍala. The terrestrial globe (J. 12, 9).

ಧರಾಮರ dharâ-amara. A Brâhmaṇa. (Abh. P. 6, after 32; Bp. 55, 35).

ಧರಾಮರಭುಜ್ dharâmara-bhuj. An eater of Brâhmaṇas (Bp. 38, 1).

ಧರಾರುಹ dharâ-ruha. A tree (Šśv. 3, after 35).

ಧರಾವನಿತೆ dharâ-vanitĕ. The earth considered as a woman (Šmd. 188).

ಧರಾಸುತ dhurâ-suta. = ಧರಾತ್ಮಜ. (My.).

ಧರಿತ್ರಿ dharitri. ಧರಿತ್ರೈ. A female bearer or supporter: *the earth.*

ಧರಿತ್ರೀಜಾತ dharitrî-jâta. A tree (Bp. 19, 59).

ಧರಿತ್ರೀಪಾಲ dharitrî-pâla. A king (Bh. 6, 2, 1).

ಧರಿತ್ರೀರಮಣ dharitrî-ramaṇa. A king (J. 2, 47).

ಧರಿತ್ರೀಶ dharitrî-îśa. = ಧರಿತ್ರೀಪಾಲ. (A.).

ಧರಿಯಿಸು dhariyisu. = ಧರಿಯಿಸು, etc. (Šmd. 343 Mḍb.; 348; Čpr. 2, 43. 48; 5, 15; 9, 42).

ಧರಿಸು dharisu. = ಧರಯಿಸು, ಧರಯಿಸು. To hold, to bear, to carry; to hold, to contain; to possess, to have; to put on one's self, as clothes, etc.; to obtain, to receive, to get (ತಳೆ Śmd. 23. 99 Cm.; ತಾಳ್ 105. 343 Cm.); to support, to sustain; etc. See Ūpr. 2, 74; Bp. 3, 48; 4, 68; 8, 14; 44, 1. 17; 48, 21; 59, 48; Bh. 1, 8, 3; Si. 64. 254.

ಧರಾನಾಥ dharâ-nâtha. A king (My.).

ಧರೆ dharĕ. ಧರಾ. = ದರೆ 2. *The earth.* 2, a certain metrical foot (Ćh.).

ಧರೇಶ್ವರ dharâ-îśvara. A king (Bp. 61, 46).

ಧರ್ಮ dharma. = ದಮ್ಮ. That which is to be held fast or kept: *ordinance, law; duty; right, justice; propriety;* a pious act. 2, *usage, practice, custom* (ವರ್ತನೆ, ಚಾರಿತ್ರ Nn. 79). 3, *virtue, morality, merit, good works* (ಪುಣ್ಯ 79; Mr. 508); devotion; religion, piety. 4, almsgiving; alms; a gift, a present (My.). 5, harmlessness (ಅಹಿಂಸೆ, ಕೊಲ್ಲ ದಿಹುದು 79). 6, saorifice (ಅಧ್ವರ, ಯಜ್ಞ 79; ಕ್ರತು 508). 7, *one who drinks sôma at a sacrifice.* 8, *nature, character, the peculiar state or condition of any thing.* 9, the god of justice: *Yama* (ಕೀನಾತ, ಯಮ 79; ಕಾಲ 508; ಅಜಿ ರೌ. I, 82). 10, Śiva (ತಿವನು 79; ಗಿರಿಶ 508). 11, a king (ಘನಾಥ, ಅರಸು 79). 12, a portent (ಉತ್ಪಾತ 79). 13, a bow (ಚಾಪ, ಬಿಲ್ಲು 79; ಬಿಲ್ಲು 508). 14, poison (ಗರಳ, ವಿಷ 79; ಗರಳ 508). 15, N. of the ninth lunar mansion. 16, the bull, considered as a personification of virtue. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ದಾನಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. — ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಮ್ಮೆಯ ಹಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದ. — ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೊಬಿ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದ. — ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕರ್ಮ ಬನ್ತು (Prvs.). — See Kâvy. III, 1, A, 22; ಜೀತನ-; s. ಪುಸಿ 2; Prvs. s. ಬಯ್ಯು and ಸಿಕ್ಕು. — ಧರ್ಮ ಕೊಡು. To give alms or presents. ಕೆಟ್ಟು ನಣ್ಣರ ಸೇರ ಬೇಡ, ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮಾ ತಿರುಗಿ ಕೇಳ ಬೇಡ (Prv.). — ಧರ್ಮ ಬಿಡು. To leave, or to deviate from, the right course. ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡೋಣ (ಸ್ಖಲನ G.). — ಧರ್ಮ ಬೇಡು. To ask for a gift or alms (B. 4, 180; My.). — ಧರ್ಮ ಮಾಡು. To perform a pious act: to give alms or presents (B. 4, 180; My.). ಧರ್ಮಾ ಮಾಡಿದರೂ ಮರ್ಮಾ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಧರ್ಮಕರ್ತ dharma-karta. The superintendent of the expenses of a temple, of an alms-house, etc. (My.).

ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ dharma-kârya. Any act of duty or religion; a pious act, a good work, an act of charity (My.; B. 5, 302).

ಧರ್ಮಗ್ರನ್ಥ dharma-grantha. A code of religious laws and institutes (B. 4, 128; My.).

ಧರ್ಮಚಿನ್ತೆ dharma-ćintĕ. *Consideration of moral duties.*

ಧರ್ಮಚತ್ರ dharma-ćatra. Tbh. of ಧರ್ಮಸತ್ರ. (My.; B. 4, 155).

ಧರ್ಮಜ dharma-ja. Produced by a sense of duty. 2, a son of Yama: Yudhishṭhira (ತಮ್ಮು, ಧರ್ಮಪುತ್ರ Nn. 64; ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಧರ್ಮಪುತ್ರ Mr. 264; Śmd. 282; Bp. 44, 64; J. 5, 11).

ಧರ್ಮತ್ಯಾಗ dharma-tyâga. Abandonment of religion, apostacy (Sk.).

ಧರ್ಮತ್ಯಾಗಿ dharma-tyâgi. An apostate (R.).

ಧರ್ಮದೇವತೆ dharma-dêvatĕ. Virtue personified as a woman (My.).

ಧರ್ಮದೇವಿ dharma-dêvi. = ಧರ್ಮದೇವತೆ. (My.).

ಧರ್ಮದ್ರೋಹ dharma-drôha. Violation of the law or right (J. 4, 2).

ಧರ್ಮಧ್ವಜ dharma-dhvaja. *A man who hangs out the flag of religion for selfish purposes, a religious hypocrite or impostor* (ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ತಪವೇಸಗೊಮ್ಬವಂ Mr. 254).

ಧರ್ಮಧ್ವಜಿ dharma-dhvaji. *A religious hypocrite or impostor.*

ಧರ್ಮನನ್ದನ dharma-nandana. = ಧರ್ಮಪುತ್ರ. (Bh. 2, 13, 41).

ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ dharma-nishṭhĕ. Devotion or attachment to religion or charity (My.).

ಧರ್ಮಪತ್ತನ dharma-pattana. The city of the law: the city of Śrâvantî. 2, *pepper.*

ಧರ್ಮಪತ್ನಿ dharma-patni. A lawful wife (the first wife), a wife of the same caste with her husband and married conformably to the established law. (My.).

ಧರ್ಮಪದ್ಧತಿ dharma-paddhati. The way or custom of the law (J. 11, 20).

ಧರ್ಮಪಾನೀಯ dharma-pânîya. = ದಮ್ಮಾಣಿ. Water given gratuitously.

ಧರ್ಮಪುತ್ರ dharma-putra. = ಧರ್ಮಜ No. 2, q. v. (J. 2, 47).

ಧರ್ಮಪುರ dharma-pura. N. of a town (J. 26, 33).

ಧರ್ಮಪ್ರವೃದ್ಧಿ dharma-pravṛiddhi. Growth or increase of law; the customary observances of caste, etc. (Bp. 55, 6; My.).

ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ dharma-buddhi. Service, especially of a deity (ಉಪಾಸ್ತಿ Mr. 461); virtuousness, charitableness of disposition (B. 5, 277; My.).

ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ dharma-mârga. The path of virtue. (My.).

ಧರ್ಮರಾಜ dharma-râja. *Yama.* 2, *a Buddha or Jina.* 3, Yudhishṭhira.

ಧರ್ಮರಾಜ್ಯ dharma-râjya. A kingdom of just laws and equitable government (My.; Mhr.).

ಧರ್ಮರಾಯ dharma-râya. Tbh. of ಧರ್ಮರಾಜ. (My.).

ಧರ್ಮವಶೀಪಟ್ಣ dharma-vaśî-paṭṇa. N. of a town (Rśv. 2, 32).

ಧರ್ಮವನ್ತ dharma-vanta. A virtuous, pious or just man (My.).

ಧರ್ಮವರ್ತನ dharma-vartana. Staying, abiding, or living in duty; virtuous conduct (My.).

ಧರ್ಮವಾಹ dharma-vâha. N. of a king (J. 10, 44).

ಧರ್ಮವಿವಾಹ dharma-vivâha. Marriage of another, effected by defraying the expense of it (My.).

ಧರ್ಮವಿಹೀನ dharma-vihîna. Devoid of virtue, without virtue (Bp. 56, 44).

ಧರ್ಮಶಾಲೆ dharma-śâlĕ. A building erected for the accommodation of travellers (B. 4, 155; 5, 208. 300; ಆಶ್ರಯ Ćb.; My.). 2, a poor-asylum (Mhr.; My.). 3, a school at which children are instructed gratis (My.).

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ dharma-śâstra. A law-book, a code of law; the body or code of Hindu law; jurisprudence. (Bp. 37, 69; B. 5, 168; My.).

ಧರ್ಮಶೀಲ dharma-śîla. Virtuous, just, pious. (My.). Feminine ಧರ್ಮಶೀಲೆ (My.; B. 5, 158).

ಧರ್ಮಶ್ರಾವಕೇನ್ದ್ರ dharma-śrâvaka-indra. N. (Bp. 52, 17).

ಧರ್ಮಸಂಹಿತೆ dharma-saṁhitĕ. *A code of law.*

ಧರ್ಮಸಂಕಟ dharma-saṅkaṭa. Difficulty of deciding between two courses of action (My.).

ಧರ್ಮಸತ್ರ dharma-satra. = ಧರ್ಮಛತ್ರ. An alms-house, a building where travellers, etc. are accommodated and fed gratis (My.).

ಧರ್ಮಸಭೆ dharma-sabhĕ. A court of justice, tribunal (Sk.). 2, an assembly for the regulation and ordering of matters of religion (My.).

ಧರ್ಮಸುತ dharma-suta. = ಧರ್ಮಪುತ್ರ. (J. 14, 9).

ಧರ್ಮಸ್ಥಲ dharma-sthala. N. of a place of pilgrimage in South Canara (My.).

ಧರ್ಮಾತ್ಮ dharma-âtma. A just, pious, charitable, virtuous man. (My.).

ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ dharma-adhikâri. An administrator of the law, a judge (ಅಕ್ಷದರ್ಶಕ, etc. Si. 258). 2, the almoner of a prince (My.).

ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷ dharma-adhyaksha. A conservator or administrator of religion, morals, and the laws (as a bishop, priest, etc., B. 5, 280); a king, a magistrate.

ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷತನ dharmâdhyakshatana. The office and power of a dharmâdhyaksha (B. 5, 281).

ಧರ್ಮಾರ್ಥ dharma-artha. In charity; as a religious gift or act (especially in the form of ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ, My.; B. 5, 277).

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮವಿಮೋಕ್ಷ dharma-artha-kâma-vimôksha. The four ends or objects of existence: religious merit, wealth, pleasure, and final emancipation (Bp. 46, 3; instead of ವಿಮೋಕ್ಷ the usual form is ಮೋಕ್ಷ, Sk.; My.).

ಧರ್ಮಾನುಜ dharma-anuja. Arjuna (J. 23, 54).

ಧರ್ಮಿ dharmi. Virtuous, religious, pious, just, obeying the law, etc. (My.; Sp. s. ಲಂಜ).

ಧರ್ಮಿಷ್ಠ dharmishṭha. Most pious, very virtuous, etc. (My.).

ಧರ್ಮೋಪಮೆ dharma-upamĕ. A kind of simile or comparison (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಧರ್ಷ dharsha. Boldness, insolence, overbearing conduct, arrogance, insult, violation, etc. (see ದುರ್ಧರ್ಷ). 2, a eunuch.

ಧರ್ಷಣ dharshaṇa. Offending, injuring, assaulting; assault, insult, outrage, violation, overbearingness, etc.; copulation.

ಧರ್ಷಣಿ dharshaṇi. *A wanton or unchaste woman, a harlot.*

ಧರ್ಷಿಣಿ dharshiṇi. *A harlot.*

ಧವ dhava. *A man.* 2, *a husband.* 3, a possessor, master, lord. 4, *the plant Grislea tomentosa* Roxb.

ಧವನ dhavaṇa. = ಧವಳ, q. v.

ಧವಲ dhavala. = ದವಳ 2, ಧವಡ, ಧವಳ. *White,* dazzling white. 2, handsome, beautiful. 3, an old bull, an excellent ox. 4, a kind of camphor.

ಧವಲತೆ dhavalatĕ. = ಧವಳತೆ. Whiteness (Kâvy. V, 50).

ಧವಲಯಶ dhavala-yaśa. White, untainted, excellent fame (Bp. 34, 37).

ಧವಲಾಗಾರ dhavala-âgâra. = ದವಳಾರ, ಧವಳಾಗಾರ. A house whitened with chunam or stucco, a palace.

ಧವಲಾಂಗ dhavala-aṅga. A white body (J. 2, 26).

ಧವಲಾಯತ dhavala-âyata. = ಧವಳಾಗಾರ. (Bp. 12, 15).

ಧವಲಿ dhavali. = ಧವಲೆ. 2, a kind of disease. See ಧವಳಿ ದೇವ.

ಧವಲಿತ dhavalita. = ಧವಳಿತ. *Whitened, made dazzling white* or beautiful.

ಧವಲಿಮ dhavalima. ಧವಳಿಮ. Whiteness, white colour, white (J. 10, 35).

ಧವಲೆ dhavalĕ. *A white cow.*

ಧವಲೋತ್ಪಲ dhavala-utpala. The white water-lily (Grj. 4, 28).

ಧವಳ dhavaḷa. (Śmd. 24, o. r. ಧವಡ). = ಧವಲ, etc. (ಬಿಳಿದು Nn. 6. 18. 26. 28. 44).

ಧವಳಕ dhavaḷaka. A man of a white colour. See Sp. s. ಕರಿಗ.

ಧವಳಕಾಂತಿ dhavaḷa-kânti. White colour (ಬಿಳುವಣ್ಣ Čt. I, 2; ಬೆಳುವಣ್ಣ II, 28).

ಧವಳತೆ dhavaḷatĕ. = ಧವಲತೆ. (Grj. 9, 64).

ಧವಳಪಕ್ಷ dhavaḷa-paksha. The light half of a month (Râm. 2, 1, 14).

ಧವಳಾಗಾರ dhavaḷâgâra. = ಧವಲಾಗಾರ. (Śmd. 383).

ಧವಳಾಯಿ dhavaḷa-âyi. See ನಿರಂಜನದ-.

ಧವಳಿತ dhavaḷita. = ಧವಲಿತ. See ಸುಧಾ- (s. ದವಳಾರ); Čpr. 6, 3.

ಧವಳಿದೇವ dhavaḷi-dêva. N. (Bp. 58, 7).

ಧವಳಿಸು dhavaḷisu. To become dazzling white (Čpr. 5, 114). 2, to make dazzling white (Grj. 4, 111).

ಧವಳೇಶ್ವರ dhavaḷa-îśvara. N. (Bp. 58, 4).

ಧವಿತ್ರ dhavitra. = ಧುವಿತ್ರ. *A fan, made of antelope's skin and used especially for blowing a sacrificial fire.*

ಧಳಿಂ dhaḷam. (Śmd. 22. 24). A sound imitating that of a kettle-drum, etc. when beaten. *Cf.* ಧಾನ್ದಧಧು. — ಧಧಂ ಧಧು. rep. (Bp. 47, 31). — ಧಧಂ ಧಧಂ ಧಧಿ. rep. (Rśv. 13, 65). — ಧಧಂ ಧಧಂ ಧಧಂ ಧಧುನಿನಾದ. The repeated sound of ಧಧು (Grj. 8, 3). — ಧಧಂ ಧಧಂ ಧಧಿರವ. The repeated sound of ಧಧಿ (Grj. 6, 55). — ಧಧಿ ಧಧಂ ಧಧು. rep. (Č. Bp. 47, 31). — ಧಧಿ ಧಧಂ ಧಧಿ ಧಧಂ ಧಧಂ. rep. (Č. Bp. 38, 21). — ಧಧುಮ್ಮೆನೆ. -ಎನೆ. With the sound of ಧಧಂ (Śmd. I).

ಧಳಿಂಕೃತ dhaḷaṁ-kṛita. The sound of ಧಧಂ (Grj. 6, 56).

ಧಾಟಿ dhâṭi. = ಡಾಡಿ, ಡಾಡಿ. Assault, assaulting or confronting an enemy, an impetous, desolating assault.

ಧಾತ dhâta. Tbh. of ಧಾತೃ (Śmd. 104; ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 22; My.). See Kâvy. I, 2, 90-92.

ಧಾತಕಿ dhâtaki. *The plant Grislea tomentosa* Roxb. 2, N.— See Kâvy. I, 2, 90-95.

ಧಾತಾರ dhâtâra. Tbh. of ಧಾತೃ. (My.).

ಧಾತು dhâtu. = ಜಾದು. That which is put, placed or laid. 2, fixing or directing the mind or attention upon, examining (ಪರೀಕ್ಷಣ, ಆರಯ್ಕೆ Mr. 437). 3, *natural condition* (ಭಾವ Mr. 498). 4, *an element, primary or elementary substance, primitive matter,* of which five are usually reckoned: earth, water, fire, air, and ether or ಆಕಾಶ (ಇಳೆಯಾದಿಭೂತಂಗಳ್ 498), or, with Brahma, the eternal soul, six; — ಅಮ್ಮರವರ್ಜಿತಪಂಚಭೂತ (ಆಕಾಶ ಹೊರಗಾದ ಪಂಚಭೂತ Nn. 82). 5, *any one of the five properties or qualities of the above elements observed by the organs of sense:* smell,

flavour, colour, tangibility, and sound. 6, *a constituent element or an essential ingredient of the body:* blood, marrow, fat, flesh, bone, chyle, and semen (ರಸ ರುಧಿರ ಎಲು ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದ ದೇಹ 498; ಸಪ್ತ ಧಾತುಗಳು 82). 7, *a humor or affection of the body:* phlegm, wind, and bile. 8, *the organs of sense:* nose, tongue, eye, skin, and ear. 9, the five colours (ಹಲವು ವರ್ಣ 498; ಸಿತ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣಂಗಳು 82). 10, *a mineral, a fossil; a metal, an ore* (ಪಂಚ ಲೋಹ 498; ವರಪಂಚಲೋಹಪಂಗಳು 82). 11, *a bone.* 12, *a grammatical root or theme* (which frequently is not the primary element or the truo verbal root; Śmd. 6. 47. 54. 85. 92. 152. 249. 253. 255. 270. 272. 283. 285. 286. 289. 291. 297. 299. 302 seq.; Kâvy. I, 5, 44-46). 13, a fluid mineral of a red colour. 14, birth, origin (ಉದ್ಭವ, ಹುಟ್ಟು ವದು Nn. 82). 15, a kind of poetic style (ಕೃತಿಮತ, ಕವಿತ್ವದ ಭೇದ 82). 16, a vow (ವ್ರತ, ಪ್ರತ 82). 17, good disposition, etc. (ತೀಲ, ಸುತೀಲ 82). 18, strength (My.), courage. 19, the pulse (My.; Tĕ.). 20, the tenth year in the cycle of sixty (My.). — ಧಾತು ಏಬಿನು ಕಲಿತು, ಭೂತಪಂಚಕವಾಗಿ, ಓತು ದೇಹವನು ಧರಿಸಿರ್ದ ಮನುಜಗೆ ಜಾತಿ ಎತ್ತಣದು? (Sp.). ಧಾತು ಕುಸ್ದಿದರೂ ಮಾತು ಕುನ್ದಲಿಲ್ಲ.— ಧಾತು ತಿಳಿಯದವನು ವಿಧಾತ್ರಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ (Prvs.). — ಧಾತುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Strength to decrease or fail; to become weak or exhausted (Bh. 1, 14, 10; Ĕ. Bp. 19, 32). — ಧಾತುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To deprive of strength, to weaken (Râm. 5, 8, 41). — ಧಾತುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Strength to be impaired or be gone; to become deprived of strength or courage (Bp. 54, 47; Bh. 8, 23, 37; J. 13, 6. 58). — ಧಾತು ನೋಡು. To observe or feel the pulse (My.).

ಧಾತುನಷ್ಟ dhâtu-nashṭa. Loss of strength (My.).

ಧಾತುನಾಶನ dhâtu-nâśana. = ಧಾತುನಷ್ಟ. (My.). 2, destroying the humors: sour gruel.

ಧಾತುಪ dhâtu-pa. The chief of the essential ingredients of the body: the alimentary juice or chyle. (R.).

ಧಾತುಪಾಠ dhâtu-pâṭha. A list or collection of roots or verbal themes. (My.).

ಧಾತುಪುಷ್ಟಿ dhâtu-pushṭi. Nutrition of the bodily humors. 2, strength of the bodily system. (My.).

ಧಾತುಪುಷ್ಪಿಕೆ dhâtu-pushpikĕ. = ಧಾತೃಪುಷ್ಪಿಕೆ.

ಧಾತುಪ್ರಕರಣ dhâtu-prakaraṇa. A section or chapter on verbal roots or themes (Śmd. 302).

ಧಾತುಲಕ್ಷ್ಮಣ dhâtu-lakshaṇa. The state of the pulse (My.).

ಧಾತುವಾದ dhâtu-vâda. Metallurgy, mineralogy; alchemy (ಸತ್ವ, ರಸವಾದ Nn. 14).

ಧಾತೃ dhâtṛi. = ಧಾತ, ಧಾತಾರ, ಧಾತೃ. One who puts, places or lays: *a founder, a maker, a creator;* an orderer, an arranger. 2, *a supporter, maintainer or preserver.* 3, *Brahmâ.* 4, a kind of metrical foot (Ch.).

ಧಾತೃಪುಷ್ಪಿಕೆ dhâtṛi-pushpikĕ. *The plant Grislea tomentosa* Roxb.

ಧಾತ್ರ dhâtra. Tbh. of ಧಾತೃ. (Ĕpr. 8, 65).

ಧಾತ್ರಿ dhâtri. ಧಾತ್ರೀ. = ದಾಯಿ, ದಾಯಿ 2. *A wet-nurse, a foster-mother, a nurse;* a mother. 2, *the earth.* 3, *Emblic myrobalan, Emblica officinalis* Gaertn. (Phyllanthus emblica Lin.). 4, a kind of metrical foot (Ch.).

ಧಾತ್ರಿಕೆ dhâtrikĕ. ಧಾತ್ರಿಕಾ. = ಧಾತ್ರಿ No. 1 (Ĕpr. 3, after 96). ², = ಧಾತ್ರಿ No. 3 (Sk.).

ಧಾತ್ರಿಧರ dhâtri-dhara. A mountain (ಪರ್ವತ Nn. 101).

ಧಾತ್ರೀಜಾತ dhâtrî-jâta. A tree (Bp. 19, 58).

ಧಾತ್ರೀತಲ dhâtrî-tala. The surface of the earth (Bp. 37, 22).

ಧಾತ್ರೀಧರ dhâtrî-dhara. = ಧಾತ್ರಿಧರ. (Ch., in v. 23 of one MS.).

ಧಾತ್ರೀಧವ dhâtrî-dhava. A king (Bp. 50, 34).

ಧಾತ್ರೀಫಲ dhâtrî-phala. The fruit of the Emblic myrobalan (ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ Nn. 166).

ಧಾತ್ರೀರುಹ dhâtrî-ruha. = ಧಾತ್ರೀಜಾತ. (Śmd. 130).

ಧಾತ್ರೀಶ dhâtrî-śa. A king (Ĕpr. 2, 90).

ಧಾತ್ರೀಸತಿ dhâtrî-sati. The earth personified as a woman (Bp. 26, 9).

ಧಾತ್ವರ್ಥ dhâtu-artha. Having the sense of a grammatical root: a verb (Kâvy. I, 5, 47).

ಧಾನ್ dhân. (= ಧದಂ). — ಧಾನ್ಯಬಿಧದಿ. (Rśv. 6, 31). — ಧಾನ್ಯಬಿಧದಿನ್ದಂ. (Rśv. 6, 44).

ಧಾನ dhâna. Putting, placing; holding, containing. See ಅಧಿ-, ಆ-, ಉಪ-, ತಿರೋ-, ನಿ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಸನ್-, etc. 2, = ದಾಣ 1, etc., ಧಾನೆ. Plural ಧಾನಗಳು (according to Sk. ಧಾನೆಗಳು), corn, grain (My.); *fried barley* or rice; grain fried and reduced to powder. ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ ಧಾನಾಖ್ಯಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 375).

ಧಾನಿ dhâni. = ದಾನಿ 2. Anything which holds or contains, a receptacle, a place where anything is kept, seat. See *e. g.* ಮಕ್ಷ್ಯ-, ರಾಜ-.

ಧಾನಿಕೆ dhânikĕ. = ಧಾನಿ. See ಅಂಗಾರ-.

ಧಾನುಷ್ಯ dhânushka. (fr. ಧನುಸ್). *A bowman, an archer.*

ಧಾನೆ dhânĕ. = ಧಾನ No. 2, q. v. (ಉಮ್ಮುಗೆ Hlâ.).

ಧಾನ್ಯ dhânya. *Corn, grain;* rice. ಧಾನ್ಯದ ತೊಗಟು (ತಮಿ, ತಿಮ್ಮ Nr.). ಧಾನ್ಯದ ತೆನೆ (ಕದಿರ್ Kk. 66; Śm. 66). ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ದೋಷಮೆಗೆ ಏನು?— ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವದು (Prvs.).

ಧಾನ್ಯಕ dhânyaka. *Coriander seed* (ಆರುಷಣ, ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ Mr. 137).

ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಯ dhânya-kôshṭha. = ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠಕ. (ಕುಠೂಲ Mr. 214).

ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠಕ dhânya-kôshṭhaka. *A granary, a basket or small shed of matting, etc. for keeping rice, etc.*

ಧಾನ್ಯತ್ವಚ್ dhânya-tvač. *The husk of corn or rice.*

ಧಾನ್ಯಧನ dhânya-dhana. Property in grain. ಧಾನ್ಯಧನವಾಗ ದೇ ಮಾನ್ಯ ಪೂಜ್ಯನಾಗನೇ? (Prv.).

ಧಾನ್ಯಭೇದ dhânya-bhêda. A variety of corn. See ಕೊಜೆ.

ಧಾನ್ಯಯುತಶೃಣಿವಾಶಿ dhânya-yuta-triṇa-râśi. A heap of straw which still contains grain. See ಅರಿ.

ಧಾನ್ಯಶೀರ್ಷಕ dhânya-śîrshaka. *The ear or spike of corn.*

ಧಾನ್ಯಶೂಕ dhânya-śûka. *The awn or beard of corn.*

ಧಾನ್ಯಸಮೂಹ dhânya-samûha. The aggregate of corn, corn collectively (ದ್ವಿಜ, ನಾನಾಧಾನ್ಯಗಳ ಭೇದ Nn. 36).

ಧಾನ್ಯಾದಿದ್ರವ್ಯ dhânya-âdi-dravya. Substance of corn, etc, (?). See ಕುಡುಕು.

ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ dhânya-amla. *Sour gruel* (ಆರನಾಲ, ಸೌವೀರ, ಕಾಂಜಿಕ, ಅಮ್ಬಿಲ Mr. 214).

ಧಾಮ dhâma. = ಧಾವು 2. *A dwelling place, a house, an abode, a home, a residence.* 2, site. 3, *the body.* 4, a troop, host, race. 5, *radiance, brilliancy, light.* 6, *dignity, majesty, glory.* 7, *a ray of light.*

ಧಾಮನಿಧಿ dhâma-nidhi. Treasure of splendor: *the sun.*

ಧಾಮಾರ್ಗವ dhâmârgava. *A sort of plant with white flowers, Luffa foetida* Cav. or a similar plant (= ಘೋಷಕ). 2, *the plant Achyranthes aspera* (= ಅಪಾಮಾರ್ಗ). See ಅವಚೆಚಿಟ್ಟು & ಕಯ್ಯಾರಿ.

ಧಾಯ್ಯೆ dhâyyĕ. *An additional verse inserted in certain hymns at sacrifice.*

ಧಾರ dhâra. = ಧಾರ 3 & 4. Holding; bearing; possessing; wearing; supporting; containing. 2, supporter, a holder. 3, streaming down, raining hard; flowing; dripping. 4, a sudden and violent shower, a gush. 5, a wave (ತರಂಗ, ನೀರ ತೆರೆ Nn. 12). 6, snow, frost (ತುಷಾರ, ಹಿಮ 12). 7, a deep place; a hole (ಗರ್ತ, ಕುಡಿ 12; *cf.* ತಾಡ್ 4). 8, a thread (ಸೂತ್ರ, ಸೂತ್ರಧಾರ 12). 9, sickness (ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ 12). 10, an expression of fear (ಭೀತ್ಯುತ್ತರ, ಭೀತಿಯ ನುಡಿ 12).

ಧಾರಕ dhâraka. = ಧಾರ No. 1. 2, a receptacle, a trunk or box. 3, a post, a pillar (ಕಮ್ಬ, ಸ್ತಮ್ಬ Mr. 200, o. r. ಕಮ್ಬ). See Bp. 3, 49; 58, 11; ಕರ್ಣ-, ಲಿಂಗ-.

ಧಾರಣ dhâraṇa. (= ಧಾರ). *The act of holding, bearing, upholding, keeping, wearing, supporting;* the act of undergoing, enduring, suffering; the act of sustaining, preserving, maintaining, protecting; the act of possessing, having, assuming; the act of keeping back, of keeping in remembrance; memory; the act of restraining. 2, immovable abstraction of the mind. 3, keeping the mind collected, holding the breath suspended and all the natural wants restrained. See ಅನ್, ಇಡು, ತಳೆ, ತಾಂಗು, ತಾಳ್, ತಾಳ್ದು.

ಧಾರಣಪಾರಣೆ dhâraṇa-pâraṇĕ. The performance of ಧಾರಣ No. 3 followed by a meal (My.).

ಧಾರಣಾವತ್ dhâraṇâ-vat. *Possessing mental retention or memory.*

ಧಾರಣೆ dhâraṇĕ. 1. ಧಾರಣಾ. = ಧಾರಣ 1-3. 4, fixed precept and injunction, a settled rule; certainty; conviction; understanding. 5, *continuance in rectitude, keeping in the right way;* fortitude, firmness.

ಧಾರಣೆ dhâraṇĕ. 2. = ದಾರಣೆ, etc. Rate, etc. (My.; B. 5, 120).

ಧಾರಾಗೃಹೀತ dhârâ-gṛihîta. (A present) received wet from the water that has been poured over it in the donor's hand (My.); if the present is a cow, the tail is kept in the donor's hand, water is poured over it, and then it is given into the receiver's hand (My.). *Cf.* ಧಾರೆ ಎಜಿ.

ಧಾರಾಗ್ರ dhârâ-agra. *The broad-edged head of an arrow.*

ಧಾರಾಟ dhârâ-aṭa. The čâtaka bird. 2, a horse. 3, a cloud. 4, an elephant in rut. (R.).

ಧಾರಾದತ್ತ dhârâ-datta. (A present) given wet from the water that has been poured over it in the donor's hand (My.).

ಧಾರಾಧರ dhârâ-dhara. *A cloud.*

ಧಾರಾಪುರ dhârâ-pura. N. of Bhôjarâja's residence (Śmd. 120. 288).

ಧಾರಾಸಂಪಾತ dhârâ-sampâta. *A heavy fall of rain.*

ಧಾರಾಳ dhârâ-âḷa. (Stream-like extension): profusion (My.; M., Tĕ.); freedom from reserve (My.; T., Tĕ.); liberality, generosity (My.; M., T., Tĕ.). ಧಾರಾಳಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದಣ್ಣಿಣೆಯಾದರೆ ಊರಾಳು ಏನು ಮಾಡ್ಯಾರು?— ಧಾರಾಳದ್ದವನ ಹತ್ತರ ಹೇರಾಳ ಕೇಳ ಬಹುದು (Prvs.). See Si. 244. 253.

ಧಾರಾಳಿ dhârâḷi. A liberal, generous person (My.; Si. 352).

ಧಾರಿ dhâri. (Śmd. 24, o. rs. ಘೋರೆ, ಘೋರೆ). *Holding, bearing, wearing, having, possessing, maintaining, keeping, etc.;* a person who holds, bears, wears, etc.

ಧಾರಿಣಿ dhâriṇi. ಧಾರಿಣೀ. = ಧಾರುಣಿ. (A female who holds, etc.); the earth (Sk.; Čpr. 8, 39).

ಧಾರಿಣೀಪತಿ dhâriṇî-pati. A king (Čpr. 3, after 62).

ಧಾರುಣಿ dhâruṇi. ಧಾರುಣೀ. (Tbh. of ಧಾರಿಣಿ). The earth (ಧರಣಿ, ಭೂಮಿ, etc. Mr. 91; My.). See Čh. v. 179; Bp. 22, 12; 37, 47; 57, 84; Bhn. 2.

ಧಾರುಣೀರುಹ dhâruṇî-ruha. A tree (Bp. 1, 39).

ಧಾರುಣೀಜಾತ dhâruṇî-jâta. = ಧಾರುಣೀರುಹ. (Bp. 19, 47).

ಧಾರುಣೀತಲ dhâruṇî-tala. The surface of the earth (Bp. 1, 66; 50, 3; 57, 11).

ಧಾರುಣೀನಾಥ dhâruṇî-nâtha. A king (Bp. 57, 67).

ಧಾರುಣೀಪತಿ dhâruṇî-pati. = ಧಾರುಣೀನಾಥ. (Bp. 5, 15).

ಧಾರುಣೀವಲಯ dhâruṇî-valaya. The circumference or circuit of the earth, the terrestrial globe (Bp. 61, 72).

ಧಾರುಣೀಷಣೆ dhâruṇî-iṣhaṇa. The desire to possess land (Bp. 34, 34).

ಧಾರುಣೀಶ dhâruṇî-îśa. = ಧಾರುಣೀಪತಿ. (Bp. 50, 43; 52, 38).

ಧಾರುಣೀಸುರ dhâruṇî-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 45).

ಧಾರೆ dhârĕ. ಧಾರಾ. = ಧಾರೆ 1. The flowing or dropping of any liquid; *a stream or current of water* (see Rśv. 8, 118); *a torrent, a shower.* 2, *the pace of a horse* (see ಪಂಚ್-). 3, *the sharp edge of a sword or any cutting instrument;* an edge. — ಧಾರೆ ಎಜಿ. (The donor of any thing) to pour water (on the gift, and thus to deliver it to the recipient, in order to make it irrevocable, My.). ಊರುಗಳನ್ ಊರ ಗ್ರಹಾರವ ಧಾರೆಯನು ಎಜಿದಿತ್ತು (Kanaka's Bhaktisâra v. 106). ಧಾರೇ ಎಜಿದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬೇಜಿ ಮಾತು ಉಣ್ಟೇ? (Prv.). See Bp. 56, 45; Bhr. 1, 16, 64. 65; J. 31, 16; Râm. 1, 16, 47.

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ dhârtarâshṭra. (fr. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ). Belonging to Dhṛitarâshṭra: a son of Dhṛitarâshṭra, especially Duryôdhana. (J. 10, 2). 2, *a sort of goose or swan with black legs and bill* (ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಕಪ್ಪರಲ್ Mr. 173; J. 10, 2).

ಧಾರ್ಮಿಕ dhârmika. (fr. ಧರ್ಮ). Righteous, just, virtuous, religious, pious; conformable to justice. (J. 9, 25; B. 4, 77; 5, 56. 167; My.).

ಧಾರ್ಮಿಕತನ dhârmikatana. Righteousness, justice, virtuousness (My.).

ಧಾರ್ಯ dhârya. To be held or maintained; to be borne, bearable; to be upheld or preserved; etc. (adj.). See ಅವ-, etc.

ಧಾರ್ಷ್ಟಿಕ dhârshṭika. = ಧಾಷ್ಟಿಕ, ದಾಷ್ಟೀಕ. (fr. ಧೃಷ್ಟ). Bold, confident.

ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯ dhârshṭya. Violence; boldness, daringness, audacity.

ಧಾರ್ಷ್ಣ್ಯ dhârshṇya. (fr. ಧೃಷ್ಣು). Impudence, rudeness, violence, cruelty (My.).

ಧಾವಕ dhâvaka. 1. Washing, cleansing. See ಆಸಿ-.

ಧಾವಕ dhâvaka. 2. Running, going quickly.

ಧಾವನ dhâvana. 1. Rubbing off, washing off, cleansing; rubbing with anything (ತೀಡುವದು Mr. 339). See ಪನ್ತ್-, ಪ್ರ-.

ಧಾವನ dhâvana. 2. Running; flowing; moving; attack, assault. See ಅನು-, ಸಿರ್ಧಾವನ; ಹರಿ.

ಧಾವನಿ dhâvani. *A sort of creeping plant, Hedysarum lagopodioides.*

ಧಾವಲ್ಯ dhâvalya. (fr. ಧವಲ). Whiteness; the colour white. See ಬಿಳ್.

ಧಾಷ್ಟ್ಯ dhâshattu. Dread, awe (Br.; Mhr., H. ಧಾಸ್ಟ). 2, fr. ಧೃಷತ್, boldness, courage, impudence (My.; Si. 469).

ಧಾಳ dhâḷa. = ಧಾಳ. A large, tall flag (ಕಾಲಾಸ Mr. 299; My.).

ಧಾಳಿ dhâḷi. (Šmd. 24, o. r. ಧಾಳಿ). (= ಧಾಳಿ?).

ಧಿ dhi. 1. What holds, contains, etc.; any receptacle. See ಅಬ್ಧಿ, ಆಧಿ 1, ಉಪ-, ಜಲ-, ಸಿ-, etc.

ಧಿ dhi. 2. Tbh. of ಧೀ. See ಆಧಿ 2, ಸು-.

ಧಿಕ್ dhik. = ಧಿಕ್ಕಿಟ. — ಧಿಕ್ ಧಿಕ್. rep. (C.).

ಧಿಕ್ dhik. *An interjection of reproach, menace or displeasure: fie! shame! out upon!*

ಧಿಕ್ಕರಿಸು dhik-karisu. To reproach, to censure; to treat contemptuously or scornfully (My.). See Šmd. 258; Bp. 24, 15; 29, 22; 45, 12; 50, 20. 22; 53, 72; 55, 44; 57, 40; Râm. 5, 8, 62; Abhâ. 2, 52. 54; B. 4, 161; Si. 379.

ಧಿಕ್ಕಾರ dhik-kâra. Reproach, censure; contemptuous, disrespectful treatment. (Bp. 5, 16; My.).

ಧಿಕ್ಕಿಟ dhikkiṭa. A sound of the mṛidaṅga. — ಧಿಕ್ಕಿಟ ಧಿಕಿಟ. rep. (Bp. 37, 8).

ಧಿಕ್ಕೃತ dhik-kṛita. *Censured, blamed, cursed;* treated scornfully; reproach, etc.

ಧಿಗಿಲ್ dhigil. = ದಿಗಿಲ್, etc.

ಧಿಗಿಲನೆ dhigilanĕ. (Šmd. 388, o. r. ಧಿಗಿಲಿನೆ). With consternation.

ಧಿಮ್ಮಿಕಿಟ dhimmikiṭa. A sound like ಧಕ್ಕಿಟ. (Bp. 37, 8).

ಧಿಷಣ dhishaṇa. The intelligent one: *Bṛihaspati, the preceptor of the gods, the planet Jupiter* (Mr. 38); a guru.

ಧಿಷಣೆ dhishaṇĕ. *Intelligence, intellect.*

ಧಿಷ್ಣ್ಯ dhishṇya. Intelligent; an intelligent, thoughtful man (ಧೀಮಾನ್, ಬುದ್ಧಿವನ್ತ Nn. 59). 2, Brahmâ (ವನಜಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು 59). 3, *Śukra, the regent of Venus.* 4, *an asterism* (ನಕ್ಷತ್ರ 59). 5, *a star.* 6, *a place for the sacrificial fire and the fire on it.* 7, *an abode, a seat, a house, a place* (ಭವನ, ಮನೆ 59).

ಧೀ dhî. = ಧಿ 2. Thought; *understanding, wisdom, intellect.*

ಧೀನ್ದ್ರಿಯ dhî-indriya. = ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ. *An organ of perception.*

ಧೀಮಣಿ dhî-maṇi. A jewel of intellect: a very intelligent person (Bp. 4 sum.; 46, 79; 61, 70).

ಧೀಮತ್ dhî-mat. (ಧೀಮಾನ್). = ಧೀಮನ. *Endowed with intelligence, intelligent, wise.*

ಧೀಮತಿ dhî-mati. *An intelligent female.*

ಧೀಮನ dhîmana. Tbh. of ಧೀಮತ್ (ಧೀಮಾನ್). A man endowed with understanding (Bp. 54, 29).

ಧೀಮನ್ತ dhîmanta. = ಧೀಮನ. (My.).

ಧೀಯುತ dhî-yuta. Joined or endowed with understanding (Bp. 1, 41).

ಧೀರ dhîra. Steady, holding firmly; *firm, resolute, brave, bold, daring* (ವಿಷ್ಣು Bhn. 36); self-controlled, self-possessed, composed, calm; sedate, grave, solemn; deep, as a sound. 2, *intelligent, wise, prudent;* sensible, learned, skilful (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 3, a Jina or Jaina saint (ಜಿನ Nn. 62). 4, ಪದ್ಮ (ಧೀರನು Nn. 54). 5, the sea. 6, *saffron.* ಧೀರನಿಗೆ ಯಾತಕೆ ನಾರೀ ಯೋಚನೆ? (Prv.).

ಧೀರತನ dhîratana. = ಧೀರತೆ. (My.).

ಧೀರತೆ dhîratĕ. Firmness, fortitude, energy, courage, bravery, resolution, staunchness. (Bp. 46, 79; My.).

ಧೀರತ್ವ dhîratva. = ಧೀರತೆ. (My.).

ಧೀರುರೆ (dhîr-urĕ). Bravo! well done! (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38).

ಧೀವರ dhî-vara. 1. A very intelligent man (Bp. 5, 19).

ಧೀವರ dhîvara. 2. *A fisherman,* a man of a certain caste of fishermen.

ಧೀಶ dhî-îśa. Lord of intellect: a very intelligent man; very wise (Bp. 24, 48).

ಧೀಶಕ್ತಿ dhî-śakti. *Intellectual faculty.*

ಧೀಸಚಿವ dhî-saćiva. *A minister for counsel, a counsellor or minister.*

ಧುತ dhuta. *Shaken, agitated.*

ಧುನಿ dhuni. Sounding, roaring. 2, *a river.*

ಧುನ್ದು dhundhu. N. of an asura.

ಧುನ್ದುಮಾರ dhundhu-mâra. The slayer of Dhundhu: N. of a king. 2, an insect, coccinella. 3, the smoke of a house. 4, a house-lizard. (R.).

ಧುಮ್ dhum. = ದುಮ್ 1. — ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕು. = ದುಮ್ಮಿಕ್ಕು. (Bp. 13, 9; Râm. 3, 2, 22; 3, 4, 2). — ಧುಮ್ಮೆನೆ. With the sound of ಧುಮ್ (Šmd. 22, in some MSS.).

ಧುರ್ dhur. = ಧೂರ್. A yoke. 2, the peg or pin at both ends of an axle for fastening the nave of the wheel. 3, *the pole of a carriage, the shaft.* 4, the foremost or highest place, the top, the place of honour. 5, a burden, a load. 6, agitation, trembling. 7, wealth.

ಧುರ dhura. = ದುರ 1, q. v. A battle, a war.

ಧುರ dhura. = ಧುರ್ Nos. 1-5.

ಧುರನ್ಧರ dhura-n-dhara. Bearing the yoke, bearing a burden, fit to be harnessed; bearing a burden with patience; laden with good qualities or with weighty duties. 2, *a beast of burden.* 3, a man of business. 4, a chief, a leader, a great man (Cpr. 2, after 48).

ಧುರೀಣ dhurîṇa. Bearing a burden; laden with, abounding with; *a beast of burden.* 2, a man of business. 3, a chief, a leader.

ಧುರೀಣತೆ dhurîṇatĕ. The state of being busy about (Râm. 6, 38, 19).

ಧುರೆ dhurĕ. ಧುರಾ. A burden, a load. See ಏಕಧುರಾವಹ, ಸರ್ವ-.

ಧುರ್ಯ dhurya. ದೊರೆ, ಧೂರ್ಯ. Able to bear a yoke or burden. 2, *a beast of burden.* 3, *a horse or bullock attached to the shaft.* 4, standing at the head, holding the first place; a leader, a chief; a minister.

ಧುರ್ಯೆ dhuryĕ. A woman who bears or carries. See ವರ-.

ಧುವನ dhuvana. Shaking. See ಸಿ-, ವಿ-.

ಧುವಿತ್ರ dhuvitra. = ಧವಿತ್ರ. *A fan, etc.*

ಧುಸ್ತುರ dhustura. = ಧುಸ್ತೂರ.

ಧುಸ್ತೂರ dhustûra. = ದುತ್ತೂರ, ದುತ್ತೂರಿ. *The thorn apple, Datura metel and fastuosa.*

ಧೂತ dhûta. *Shaken, shaken off, removed, agitated;* cleansed.

ಧೂಪ dhûpa. = ದೂಪ. *Incense, frankincense, perfume; aromatic vapour or smoke that proceeds from fragrant gum or resin.* — ಧೂಪದ ಗಿಡ. (ಕುಮ್ಟ, ಗುಗ್ಗಿಳದ ಗಿಡ, etc. Si. 129). — ಧೂಪದ ಮರ. The white dammer tree, Vateria indica L. (St. & Pl.). — ಧೂಪದ ಮೂಚಿದೇವ. N. (Bp. 44, 24).

ಧೂಪಕ dhûpaka. = ಧೂಪ, see ಕೃತ್ರಿಮ-. 2, a perfumer.

ಧೂಪದೀಪನೈವೇದ್ಯ dhûpa-dîpa-naivêdya. The three essential constituents of idol-worship: the burning of incense, the waving of lamps, and the offering of boiled rice, etc. (My.).

ಧೂಪದೀಪಾರತಿ dhûpa-dîpârati. A dhûpârati and dîpârati (Bp. 46, 55).

ಧೂಪಧೂಮನಿರೋಧಕ್ರಿಯೆ dhûpa-dhûma-nirôdha-kriyĕ. Aromatic vapour and smoke being shut in or unable to escape. See ಹೊಗೆ.

ಧೂಪವರ್ತಿ dhûpa-varti. A thin stick covered with frankincense (Čpr. 8, after 4).

ಧೂಪಾಯಿತ dhûpâyita. *Incensed, perfumed, fumigated.* 2, *vexed, suffering pain or fatigue.*

ಧೂಪಾರತಿ dhûpa-ârati. = ಧೂಪಾರ್ತಿ. An ârati in which incense is burning: a censer (Bp. 12, 43; My.).

ಧೂಪಾರ್ತಿ dhûpa-ârti. = ಧೂಪಾರತಿ. (My.).

ಧೂಪಿತ dhûpita. = ಧೂಪಾಯಿತ 1 & 2. *Incensed, etc.*

ಧೂಪಿಸು dhûpisu. To incense, to set on fire or burn (any incense, Bp. 43, 20); to perfume, to make fragrant.

ಧೂಮ dhûma. = (ದೂಮ), ದೂವೆ. *Smoke;* vapour (ಪ್ರೊಗೆ Mr. 47). 2, a cloud. 3, N. of a man.

ಧೂಮಕೇತನ dhûma-kêtana. = ಧೂಮಕೇತು. (ಅಗ್ನಿ Mr. 45).

ಧೂಮಕೇತು dhûma-kêtu. Whose sign is smoke: *Agni, fire* (ಪಾವಕ, ಅಗ್ನಿ Nn. 33; ಸಪ್ತಾರ್ಚಿ Mr. 489). 2, *a meteor, a falling star;* a very portentous object; *a comet* (ಮಹೋತ್ಪಾದ, ಮಹೋತ್ಪಾತ 33; ಮಹೋತ್ಪಾತ 489).

ಧೂಮಧ್ವಜ dhûma-dhvaja. Whose banner is smoke: *Agni, fire.* 2, the number 3 (Čh.).

ಧೂಮಪತಾಕೆ dhûma-patâka. = ಧೂಮಧ್ವಜ. (Šmd. 272).

ಧೂಮಪಾನ dhûma-pâna. = ಧೂಮ್ರಪಾನ. Drinking, *i. e.* inhaling, smoke or vapour; smoking tobacco (My.; ತಮ್ಬಾಕ ಸೇದೋಣ, ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯೋಣ G. as ಧೂಮ್ರಪಾನ).

ಧೂಮಯೋನಿ dhûma-yôni. *A cloud.*

ಧೂಮಲ dhûmala. Of a smoky hue; *a colour composed of black and red; purple* (ಧೂಮ್ರ, ಕೆಮ್ಪುಗೂಡಿದ ಹಸರು Mr. 443).

ಧೂಮವರ್ಣ dhûma-varṇa. = ಧೂಮ್ರವರ್ಣ. Smoke-coloured (My.).

ಧೂಮಶಕಟ dhûma-śakaṭa. A railway-carriage (My.).

ಧೂಮಸಂಹತಿ dhûma-saṁhati. *A mass or cloud of smoke.*

ಧೂಮ್ರಾಟ dhûmyâṭa. *The fork-tailed shrike* (ತುರಾಯದ ಹಕ್ಕ G.).

ಧೂಮ್ಯ dhûmyĕ. *A mass or cloud of smoke.*

ಧೂಮ್ರ dhûmra. = ದೂಮರ, ಧೂಮಲ. Smoke-coloured, of a smoky hue, grey; *dark-red;* purple;—*a mixture of red and black;* the colour purple. 2, dark, lurid, obscured. 3, the colour of the rasa called kâruṇya (Kâvy. IV, 2, 57). 4, sin, vice, wickedness.

ಧೂಮ್ರಕ dhûmraka. The grey animal: a camel. (R.).

ಧೂಮ್ರಚ್ಛದ dhûmra-čchada. The crow-pheasant (ಜೆಮ್ಪೋತ Mr. 177).

ಧೂಮ್ರಪತ್ರಿ dhûmra-patrĕ. Having grey or dark-red leaves: N. of a shrub (Sk.). 2, tobacco (not Sk.; My.; Tĕ.; ತಮ್ಬಾಕ G. as ಧೂಮ್ರಪತ್ರ, which is also in My.).

ಧೂಮ್ರಪಾನ dhûmra-pâna. = ಧೂಮಪಾನ, q. v. (My.).

ಧೂಮ್ರವರ್ಣ dhûmra-varṇa. = ಧೂಮವರ್ಣ. (My.).

ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ dhûmra-akṣa. Grey-eyed. 2, N. of a rakshas. (My.).

ಧೂರ್ dhûr. = ಧುರ್.

ಧೂರ್ಜಟಿ dhûr-jaṭi. Whose matted locks are like a burden: *Śiva.* 2, a certain metrical foot (Čh.). — ಧೂರ್ಜಟಿಕೃತಿ. N. (Bp. 58, 4).

ಧೂರ್ತ dhûrta. = ದೂರ್ತ, q. v. *Cunning, crafty, dishonest, knavish, subtle; a rogue, a cheat;* a shrewd, sharp man (ದುರುಳ Čt. II, 82; ಸಾರಸ, ಚತುರನು Nn. 56). 2, *a gamester.* 3, a gay deceiver, a lover or gallant. 4, *the thorn-apple.* 5, an angry, passionate man (My.).

ಧೂರ್ತಕ dhûrtaka. A deceiver, a rogue. See ಮೃಗ-. 2, a jackal.

ಧೂರ್ತತ್ವ dhûrtatva. Shrewdness; knavery. 2, passion, anger, wrath (My.).

ಧೂರ್ತೆ dhûrtĕ. = ದೂರ್ತೆ. A shrewd, crafty, subtle woman (Bp. 40, 54). 2, a passionate woman (My.).

ಧೂರ್ಯ dhûrya. = ಧುರ್ಯ. (Bp. 39, 53; 46, 76; 53, 59).

ಧೂರ್ವಹ dhûr-vaha. Bearing a load; managing affairs; *a beast of burden.*

ಧೂಲಿ dhûli. ಧೂಲೀ. = (ದೂಳ್, ದೂಳ), ದೂಳಿ, (ದೂಳು), ಧೂಳಿ, ಧೂಳಿ. *Dust;* powder (ಚೂರ್ಣ, ಪಾಂಸು, ರೇಣು, etc., ಸಣ್ಣ ಹುಡಿ Mr. 284). 2, a particular number.

ಧೂಸರ dhûsara. = ದೂಸರ. *Of a dusty or greyish or dusty-white colour, grey; the colour grey.*

ಧೂಸರಿತ dhûsarita. Made grey, greyish. (Čpr. 2, 23).

ಧೂಳಿ dhûḷi. (Šmd. 24 in some MSS.). = ದೂಳಿ.

ಧೂಳಿಕ dhûḷika. ಧೂಲಿಕೆ. Dust-like; a grass cultivated for its seed, Eleusine coracana Pers. (ರಾಗಿ Mr. 373).

ಧೂಳಿಕೋಟ್ಟೆ dhûḷi-kôṭṭĕ. (Šmd. 386, o. r. -ಕೋಟ್ಟಿ). = ದೂಳಿ ಗೋಟೆ, ದೂಳ್ಕೋಟ್ಟೆ. A fort of dust, *i. e.* of earth or mud.

ಧೂಳಿಪಟ dhûḷi-paṭa. = ಧೂಳೀಪಟ್ಟ. A sheet or mass of dust (which is formed *e. g.* after a fort has been scaled). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇನ್ದೆ ಕೋಟ್ಟೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (Šmd. 69). See Bp. 17, 16; 53, 71; 56, 33; Bh. 8, 24, 10.

ಧೂಳೀಪಟಲ dhûḷī-paṭala. A mass of dust (Bh. 3, 18, 40).

ಧೂಳೀಪಟ್ಟ dhûḷī-paṭṭa. = ಧೂಳಿಪಟ. (ಅಡರಿ ದೂಳಿ ಪೃಟ್ಟಿದುದು Bhn. 36).

ಧೂಳೆ dhûḷĕ. Tbh. of ಧೂಲಿ. (Si. 126, *only* Si.).

ಧೃತ dhṛita. Held, borne, carried, supported; contained; possessed; kept; seized; used; holding, bearing, etc.; intent upon; firm; ready, prepared. See ಅವ-; ಶರ-; Čpr. 2, 3. 59; Bp. 2, 4; 21, 1.

ಧೃತಮಂಡಲಿ dhṛita-maṇḍali. The plant Cissus pedata Lam. (ತ್ರಿಪದಿ, ಮರಾಲಪದಿ, ಹಂಸಪಾದಿ Mr. 141).

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ dhṛita-râshṭra. Whose empire is firm, or who holds the kingdom. 2, a good king. 3, Dhṛitarâshṭra, the eldest, blind-born son of Vyâsa, brother of Pâṇḍu and Vidura, husband of Gândhârî, and father of 100 sons, the eldest of whom was Duryôdhana (ಪಾಣ್ಡು, ಅನ್ಧ ರಾಜ Mr. 264; Bh. 1, 4 sum.; J. 7, 19). 4, name of a nâga. (J. 24, 20. 21, etc.). 5, name of a gandharva. (J. 5, 41). 6, a kind of bird. 7, a blind man (My.).

ಧೃತಿ dhṛiti. *Holding; seizing; supporting.* 2, *firmness; constancy, steadiness, steadfastness, fortitude, energy, courage.* 3, happiness, pleasure, contentment. 4, N. of a plant (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 150, o. r. ಮುಷ್ಟೆ). 5, N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362). 6, one of the viśvêdêvas. 7, one of the saṅcârîbhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). — ಧೃತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Courage, etc. to be lost; to lose courage, etc. (Grj. 8, 23; Bp. 25, 23; 40, 6; 43, 84; 47, 5; 57, 59; J. 13, 62).

ಧೃವ dhṛiva. Tbh. of ಧ್ರುವ. (My.; Si. 118; Tḗ., Mhr.).

ಧೃಷತ್ dhṛishat. = ಧಾಷತ್ತು No. 2. Bold, daring, courageous.

ಧೃಷ್ಟ dhṛishṭa. = ದಿಟ್ಟ. Bold, daring, courageous, confident; insolent, impudent, rude, shameless; forward, intrusive; profligate.

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ dhṛishṭa-dyumna. N. of a son of Drupada (Bh. 1, 7 sum.; 6, 2, 1).

ಧೃಷ್ಟಪುಷ್ಟ dhṛishṭa-pushṭa. dupl. = ದಿಟಪುಟ.

ಧೃಷ್ಟಿ dhṛishṭi. = ದಿಟ್ಟಿ 3. Boldness, courage.

ಧೃಷ್ಣ dhṛishṇa. = ಧೃಷ್ಟ. *Bold, daring, etc.*

ಧೃಷ್ಣಜ್ dhṛishṇaj. *Bold, confident; saucy, impudent, shameless.*

ಧೃಷ್ಣಿ dhṛishṇi. *A ray of light.*

ಧೃಷ್ಣು dhṛishṇu. Courageous, bold, confident, valiant; strong, powerful; impudent, shameless. See Nr. s. ದಿಟ್ಟ.

ಧೆ dhĕ. (ಧಾ). Placing, putting; holding; containing, having; causing, etc. See *e. g.* ಅಭಿ-, ವ್ಯಾ-, ಏ-, ಸ್ವ-.

ಧೇನು dhênu. *A cow that has lately calved, a milch cow.* 2, the earth. 3, a gift, a present.

ಧೇನುಕ dhênuka. N. of an Asura or demon in the shape of a donkey (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ Nn. 98; Bhâgavata 10, 15 sum.).

ಧೇನುಕೆ dhênukĕ. A milch cow; a female animal in general (ಪಶು Nn. 98). 2, *a* (young) *she-elephant* (ಬಾಲಕರೇಣು, ಮಱಿಯಾನೆ 98; ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ Mr. 471). 3, a kind of weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧಭೇದ 98).

ಧೇನುಷ್ಯೆ dhênushyĕ. *A cow whose milk has been pledged.* 2, *a cow standing at the dairy.*

ಧೇಯ dhêya. To be put or placed; to be held or taken; to be produced or created; what is produced or created. See *e. g.* ಅಭಿ-, ನಾಮ-, ಭಾಗ-, ವಿ-.

ಧೈನುಕ dhainuka. *A herd of cows.*

ಧೈರ್ಯ dhairya. (fr. ಧೀರ). *Firmness;* hardness, inflexibility; *steadiness, stability, constancy* (ಗ್ರಾವ Nn. 106). 2, calmness; gravity; patience. 3, *fortitude, courage.* — ಧೈರ್ಯ ಕುಗ್ಗು. Courage, etc. to sink or decrease (My.; B. 5, 64). — ಧೈರ್ಯಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Courage to decrease or fail (My.). — ಧೈರ್ಯಗೆಡು. -ಕೆಡು. Courage to be lost or to fail; to lose courage (My.). — ಧೈರ್ಯಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To encourage (B. 5, 54; My.). — ಧೈರ್ಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take courage, to become courageous (My.; B. 5, 58; ಅಣ್ಮ G.). — ಧೈರ್ಯಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಡು. = ಧೈರ್ಯಗೆಡು. (Abh. P. 9, 146). — ಧೈರ್ಯ ಬಿಡು. To give up or lose courage (My.; ಅಂಜು G.).

ಧೈರ್ಯಗಾಱ dhairya-gâṛa. A courageous man (My.).

ಧೈರ್ಯಗುಣ dhairya-guṇa. The quality of firmness, etc. (Cpr. 5, 9).

ಧೈರ್ಯತ್ವ dhairyatva. The state or condition of being firm or courageous. See ಮೊಣೆ.

ಧೈರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ dhairya-lakshmi. The riches which consist in patience, fortitude, or courage (My.).

ಧೈರ್ಯವನ್ತ dhairya-vanta. A man who is possessed of fortitude or courage (My.).

ಧೈರ್ಯವಾರ್ಧಿ dhairya-vârdhi. Courage considered as a sea (Kśv. 4, 89).

ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ dhairya-śâli. A person who is endowed with fortitude or courage (My.; B. 4, 68; 5, 57. 155).

ಧೈರ್ಯಸ್ಥ dhairya-stha. A man who abides in or does not give up courage (My.).

ಧೈವತ dhaivata. *The sixth note of the gamut* (Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ಧೊಪ್ಪೆ dhŏppa. = ದೊಪ್ಪ 2. (My.).

ಧೊಪ್ಪೆನೆ dhŏppĕnĕ. (Śmd. 22, o. r. ಧೊಪ್ಪೆನೆ). (= ದೊಪ್ಪೆನೆ).

ಧೋರ dhôra. A large kettle-drum. See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಧೋರಣ dhôraṇa. 1. *A vehicle in general, any means of conveyance,* as a horse, an elephant, a car, etc.; the elephant being at the head, or a first-rate elephant (ಮುಖ್ಯಗಜ Mr. 157). 2, going well or quickly; a horse's trot.

ಧೋರಣ dhôraṇa. 2. Front, direction, aim; bent, tendency, attention, regard; manner, style; ways, course; established manner (Mhr.; B. 4, 195).

ಧೋರಣೆ dhôraṇĕ. (= ಧೋರಣ 2). A good style (of composition, My.). 2, disregard, inattention (My.).

ಧೋರಣೆಗಾಱ dhôraṇĕ-gâṛa. An inattentive man (My.).

ಧಾತ dhauta. *Washed, cleansed, cleaned; polished, whetted;* white, bright, shining; pure. 2, silver.

ಧಾತಕೌಶೇಯ dhauta-kauśêya. *Bleached or purified silk.*

ಧಾತವಸ್ತ್ರ dhauta-vastra. Washed or clean cloth. See ಮಡಿ.

ಧಾತಾಮ್ಬರ dhauta-ambara. = ಧಾತವಸ್ತ್ರ. See ಮಡಿ.

ಧಾಮ್ಯ dhaumya. (fr. ಧೂಮ). An excellent ox (ಉತ್ತಮದ ಜೋಡಿ Mr. 179; not Sk.). 2, N. of a ṛishi. (Bh. 1, 12, 1).

ಧಾರಿತಕ dhauritaka. *A horse's trot* (*cf.* ಧೋರಣ 1). See ಧರಧಾಣ್ಣು.

ಧೌರೇಯ dhaurêya. (fr. ಧುರ್). Fit to be harnessed, fit for a burden; *a beast of burden; the bullock carrying, or being attached to, the shaft;* a horse.

ಧೌರೇಯಕ dhaurêyaka. = ಧೌರೇಯ. See ದ್ವಾರಿಕ.

ಧ್ಮ dhma. ಧ್ಮಾ. dhmâ. Blowing; exciting fire by blowing.

ಧ್ಮಾಕಾರ dhmâ-kâra. *A smith.*

ಧ್ಮಾನ dhmâna. = ಧ್ಮ. See ಉದ್-.

ಧ್ಯಾನ dhyâna. = ಜಾನ 1. Meditation, thought, reflection; attention, heed; looking at, observation (ದರ್ಶನ, ಅವಲೋ

ಕನ, ನೋಟ Mr. 316). 2, *profound and abstract religious contemplation* (which forms the favourite religious exercise of Brâhmaṇas); mental representation of the personal attribute of a deity. ಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದವ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಹೋದರೇನು?—ಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮೌನ ಬೇಕು.—ಧ್ಯಾನವುಳ್ಳವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನ (Prvs.). — ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬರು. To come to the mind, to form an object of consideration (B. 4, 2; My.). — ಧ್ಯಾನ ದೊಳಗೆ ಇಡು. To consider, to mind (B. 5, 235; My.). — ಧ್ಯಾನಮ್ಬೆಟ್ಟ್. -ಂ-ಪೆಟ್ಟ್. To begin to think of (Śśv. 2, 89).

ಧ್ಯಾನಪರ dhyâna-para. Lost in thought, absorbed in meditation. (J. 30, 43; 31, 70).

ಧ್ಯಾನಯೋಗ dhyâna-yôga. Profound meditation, the performance of religious abstraction; meditation and abstraction. (My.).

ಧ್ಯಾನಿ dhyâni. = ಜಾಸಿ 2. Contemplative, engaged in religious meditation, meditating. (Bp. 53, 1).

ಧ್ಯಾನಿಸು dhyânisu. = ಜಾಸಿಸು. To think of, to have in mind, to contemplate, to meditate, to think or meditate on, to reflect upon (My.; B. 4, 219; Bp. 1, 27; J. 3, 42; 11, 35); to counsel with one's self, to reflect, to deliberate (My.; J. 10, 37). ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕೂತಾಗ್ಯೂ ಹಾಸಿ ಬರುವದು ತಪ್ಪೀತೇ?—ಧ್ಯಾನಿಸಿದವನೇ ಮಾಸಿ (Prvs.).

ಧ್ಯಾಮ dhyâma. *A fragrant grass in general or a particular kind of it.*

ಧ್ಯೆ dhyĕ. Having in mind, thinking of. See ಅಘಿ-.

ಧ್ರ dhra. = ಧರ. See ಕು-, ಧರಣೀ-, ಮಹೀ-, etc.

ಧ್ರುವ dhruva. = (ದರುವು), ಧೃವ. Fixed, firm, fast, immovable, stable; *constant, lasting, permanent, continual, perpetual,* eternal, unchangeable (Bp. 51, 28); *certain, sure, well-ascertained.* 2, fixed (in anatomy), as certain members or organs of the body which cannot be severed without causing death. 3, *the polar star;* the north pole. 4, *the trunk of a lopped tree;* a post, stake. 5, a wooden roller used in an oil-mill (ಯಷ್ಟಿ, ಕಣಿ Mr. 213). 6, N. of one of the Vasus. 7, the introductory stanza of a poem or song. 8, N. of a king, the son of Uttânapâda (J. 29, 1. 14; Bhâgavata 4, 9 sum., who became the ruler of the dhruvalôka).

ಧ್ರುವಕ dhruvaka. Polar longitude. 2, = ಧ್ರುವ No. 4. 3, *a post, a pole, a stake.*

ಧ್ರುವಣಿ dhruvaṇi. N. of a plant (ಪುಸ್ತಕವಳ್ಳಿ Mr. 147, o. rs. in one MS. ದ್ರುವಣಿ, in two MSS. ದ್ರವಣಿ).

ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರ dhruva-nakshatra. The polar star (My.; B. 4, 67).

ಧ್ರುವಪಾಶ dhruva-pâśa. The rope by which the earth is suspended from the polar star (My.).

ಧ್ರುವಲೋಕ dhruva-lôka. The region of the polar star ruled by king Dhruva (Bhâgavata 4, 9 sum., etc.).

ಧ್ರುವವೃತ್ತ dhruva-vṛitta. A polar circle, arctic and antarctic (My.; B. 5, 306).

ಧ್ರುವಸನ್ನಿಭ dhruva-sannibha. A man who resembles king Dhruva (J. 32, 13).

ಧ್ರುವಸ್ಥಾನ dhruva-sthâna. An extremity of the earth's axis (B. 5, 307).

ಧ್ರುವೆ dhruvĕ. *A kind of sacrificial ladle.* 2, *the plant Desmodium gangeticum* Dec. 3, the small tree Sanseviera zeylanica, from the fibres of which bow-strings are made.

ಧ್ವಂಸ dhvaṁsa. Falling down, perishing, destruction; loss; ruin. See *e. g,* ಆಪ-, ದಕ್ಷಾಧ್ವರಧ್ವಂಸಕೃತ್.

ಧ್ವಂಸನ dhvaṁsana. Causing to fall, destroying, etc. 2, falling; perishing, etc.

ಧ್ವಂಸಿ dhvaṁsi. Falling, perishing, etc. 2, causing to fall, destroying. See ಕಾಮ-, ಬಲಿ-.

ಧ್ವಜ dhvaja. *A banner, a flag, an ensign,* 2, a mark, a sign. ಧ್ವಜದ ಗುರ್ತು ಗಜಕ್ಕೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ಧ್ವಜದ್ರುಮ dhvaja-druma. The palm tree (ಕಲ Mr. 111).

ಧ್ವಜಪಟ dhvaja-paṭa. The cloth of a flag, a flag (Śmd. 230).

ಧ್ವಜಪಟೀವಾತ dhvajapaṭî-vâta. The wind created by the cloth of (flying) flags (Čpr. 6, 14).

ಧ್ವಜಭಂಗ dhvaja-bhaṅga. Fracture or fall of a banner. (My.). 2, impotence of the male organ.

ಧ್ವಜಸ್ತಂಭ dhvaja-stambha. A flag-staff. (My.).

ಧ್ವಜಿನಿ dhvajini. A standard-bearer. 2, a bannered host: *an army.*

ಧ್ವನಿ dhvani. = ದನಿ. *Sound, echo, noise, tone;* a sound, a voice; a word. 2, allusion, hint, figurative allusion, implied meaning. — ಧ್ವನಿಸಿಗುಡು. -ಕುಡು. = ಧ್ವನಿಸಿಗೊಡು. (Bp. 50, 17). — ಧ್ವನಿಸಿಗೆಯ್. = ದನಿಸಿಗೆಯ್. (Śmd. 22 Cm.). — ಧ್ವನಿಸಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ದನಿಸಿಗೊಡು. (Bp. 24, 35; Č. Bp. 11, 5). — ಧ್ವನಿ ಮಾಡು. To produce a sound, to sound, to roar, etc. ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹಸಿ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಧ್ವನಿತ dhvanita. Sounded; making a noise; *sound;* thunder.

ಧ್ವನಿವಿಕಾರ dhvani-vikâra. A change of voice, caused by fright, grief, etc. See ಜೀಜ್ರೀಟ್ (ಚೀಜ್ರೀಟ್).

ಧ್ವಸ್ತ dhvasta. *Fallen;* destroyed; lost; disappeared.

ಧ್ವಾಂಕ್ಷ dhvâṅksha. (Crier, cawer, etc.); *a crow* (ಆರಿಕ್ಷ, ಕಾಗೆ Nn. 120). 2, *any bird which preys on fish.* 3, *a crane* (ಬಕ, ಬಕನು 120; see ಬಕ).

ಧ್ವಾಂಕ್ಷರಾತಿ dhvâṅksha-arâti. Enemy of crows: *an owl.*

ಧ್ವಾನ dhvâna. *Sound, noise, or tone in general;* humming, etc. (ನೊಪ್ಪುಳ್, ಆಬ್ಬರ, ದನಿ, ನರ, ಗಾವರ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ Śm. 30; Kk. 25).

ಧ್ವಾನ್ತ dhvânta. Covered, enveloped, dark; *darkness* (ಅಮರ್ದ ಕತ್ತಲೆ Mr. 67).

ನ್ N

ನ್ n. The fortieth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 24). It occurs as the final of many Kannaḍa words, *e. g.* ಪೊನ್, ಬೆನ್, ಏನ್, ಬಾನ್, etc. (59) where when meeting a vowel, it is conditionally doubled (84. 214). **2,** it is often substituted for the bindu, *e. g.* ಮರನಿರ್ದುದು, ಮರನೇ (115), ಪೊಲನಱಿಯದ (127), ಅವನೊಳ್ಳಿದಂ (129), ಕಲ್ಲನೇೞ್ದಂ (144), ಅನ್ನಸಿನ್ನನುನ್ನಂ, etc. (191), ಪದನೆರಡುಂ (197), ಬಹುಳದಿನಿಕಾರಂ (220), ಪೈಯಾಕರಣರಿನೊನ್ದು (221);—ಬಲವನ್ದು (24), ಕೆನ್ದಳಿರ್ (193), etc. **3,** if it is preceded by ಂ, it becomes ಂ, *e. g.* ಕಣ್ಣಿಲಿಲ್, ಕಣ್ಣೀರ್, ಕಣ್ಣೋಟ, ಪುಣ್ಯಾಳಿ, ಕಣ್ಣೊನ್ದ ಪುದು, ಜಾಣ್ಮೆರೆದುದು (190). **4,** it arises out of ರ್ in ತನ್ದು, ಬನ್ದು (280), ಒನ್ದು (221), ತನ್ನಿಂ, ಬನ್ನಿಂ (281), etc. **5,** it arises from ಲ್ in ಕೊನ್ದು, ಸನ್ದು, ಸನ್ದು (280. 281); in ಒನಕೆ = ಒಲಕೆ, etc., ನಂಗಲ್ = ಲಂಗರ್. **6,** it is a mere prefix, *e. g.* in ನಾನ್ = ಆನ್, J. **7,** it is an auxiliary in ನ 2.

ನ na. 1. The letter ನ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ನ na. 2. (*i. e.* ನ್-ಅ 11). = ದ 3, etc., *e. g.* ಮರನ, ಗಿಡನ, ನೆಲನ, ಹೊಲನ, ಕೊಡನ (My.; see Šś. s. ಜೀಂಕೊಡ). ಕೊಡನ ಮಗ (Bh. 7, 2 sum.). ನೆಲನ (8, 21, 24). **2,** also used in the formation of the locative singular neuter of nouns with final a, *e. g.* ಮರನಲ್ಲಿ (Mr. 103; My.), ಗಿಡನಲ್ಲಿ, etc. (My.). **3,** also used in ಮರನಿನ್ದ, ನೆಲನಿನ್ದ, ಕೊಡನಿನ್ದ (My.).

ನ na. 1. *Not, no.* See ನಾಸ್ತಿ; Bp. 51, 14.

ನ na. 2. N. for two different metrical feet (Čh.; ಗಣಾಕ್ಷರ Mr. 363).

ನಃ naḥ. = ನಸ್.

ನಃಕ್ಷುದ್ರ naḥ-kshudra. *Small-nosed.*

ನಕ್ nak. = ನಕ್ಕು 2, in ನಕ್ಕಿಳ್ಳು (My.).

ನಕ naka. Tbh. of ನಖ (Šmd. 338; My.).

ನಕಲಿ nakali. (= ನಕಲು). Ridicule, joking, jesting, witticism, satire (My.; Mhr., H. ನಕಲೀ, diverting, as a story or a story-teller); mimicry (My.). ನಕಲೀ ಮಾತು, ನಕಲೀ ಜೇಷ್ಟೆ (My.).— ನಕಲಿಯವ. -ಅವ. A jester, a joker, a buffoon, a mimic (My.).

ನಕಲಿಗಾಱ nakali-gāṟa. = ನಕಲಿಯವ. (My.).

ನಕಲು nakalu. (= ನಕಲಿ). A copy, a transcript (My.; Br.; Mhr., H. ನಕಲ). 2, imitation: mimicry; an anecdote; a ludricrous incident (Mhr., H.; ವಿಡಮ್ಬನ, ಜಜ್ಞಿಯೋಣ G., Čb.). — ನಕಲು ತೆಗೆ. = ನಕಲು ಮಾಡು. (My.). — ನಕಲು ಮಾಡು. To copy, to transcribe (My.).

ನಕಸಿ nakasi. = ನಕಾಶ, ನಕಾಸಿ, ನಕಾಸು, ನಕ್ಷೆ, ನಕ್ಷೆ. Ornamental representation; figured work, carved or sculptured work; engraving; embroidery (S. Mhr.; Br.; Mhr., H. ನಕಶಾ, ನಕಶೀ, ನಕಾಶಾ). 2, a picture; a drawing, a map, a plan (S. Mhr.; Mhr., H.).

ನಕಾರ na-kâra. 1. The letter ನ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 104-108).

ನಕಾರ na1-kâra. 2. Denying; denial; dishonouring a bill (Mhr.; Br.).

ನಕಾರಿ na1-kâri. = ನಾಕಾರಿ, ನಾಕಾರೆ. Improper, not fitted to the design: inferior, bad, useless (My.).

ನಕಾರಿಸು nakârisu. To deny; to decline (B. 5, 266).

ನಕಾಶ nakâśa. = ನಕಸಿ, etc. — ನಕಾಶ ತೆಗೆ. To draw a map or picture (B. 1, 15).

ನಕಾಸಿ nakâsi. = ನಕಸಿ. (My.). — ನಕಾಸಿ ತೆಗೆ or ನಕಾಸಿ ಮಾಡು. To carve, to engrave, etc., etc. (My.).

ನಕಾಸು nakâsu. = ನಕಾಸಿ. (My.).

ನಕುಲ nakula. *The mungoose, Viverra ichneumon* (ಮುಂಗುರಿ Nn. 125; Šśv. 3, 34). 2, the fourth of the five Pāṇḍu princes (ನರಜಾನ್ಥವ Mr. 264; Šmd. 116; J. 5, 10).

ನಕುಲಕೇತು nakula-kêtu. N. of a minister (J. 25, 58).

ನಕುಲಧ್ವಜ nakula-dhvaja. = ನಕುಲಕೇತು. (J. 25, 9).

ನಕುಲಾರಿ nakula-ari. A snake (ಪಾವು G.).

ನಕುಲೇಷ್ಟೆ nakula-ishṭĕ. Liked by the ichneumon: *N. of a plant* (ನಗ್ನನಾಕುಲಿ).

ನಕ್ಕಿ nakki. The ring of wire which players upon stringed instruments wear upon their fingers and with which they touch the strings (Si. 63; Mhr. ನಖೀ).

ನಕ್ಕು nakku. 1. = ನೆಕ್ಕು 1. To lick (ಲೇಹನ Šmd. Dh.; Čpr. 5, after 64; T., M., Tu.; Tĕ. ನಾಕು).

ನಕ್ಕು nakku. 2. = ನಕ್. P. p. of ನಗು 1.

ನಕ್ಕು nakku. 3. (Tĕ. ನಕ್ಕು, to hide or conceal one's self; to crouch down; to lie in wait). — ನಕ್ಕುಬಸಲೆ. (-ಪಸಲೆ = ಪಾಂಸುಲೆ?). A lewd woman lying in wait (? Bp. 40, 52).

ನಕ್ಕೆ nakkĕ. (= ನರಿ). A jackal; wild (when prefixed to the names of plants, Tĕ.; Tĕ. ನಕ್ಕು, to prowl). — ನಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕನಾಕು. (ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ, ನರಿಹೊನ್ನೇ ಗಿಡ Si. 144).

ನಕ್ತ nakta. A saying or proverb of the country (ನಾಡುಗಾದೆ Čt. I, 75; T. ನಕ್ಕು, chatting, babbling, chattering, prattling, gossiping).

ನಕ್ತ nakta. Night (ದೋಷ, ರಾತ್ರಿ Nn. 15). ನಕ್ತಂ, *by night, at night.* 2, the religious observance of not eating at night on certain days (My.).

ನಕ್ತಕ naktaka. = ಲಕ್ತಕ. *Dirty or ragged cloth, a rag.*

ನಕ್ತಂಚರ nakta-ń-cara. Going or walking about at night; a thief; an owl; a cat; *a nocturnal fiend, a goblin, a rākshasa.*

ನಕ್ತಮಾಲ naktamâla. *The tree Pongamia glabra* Vent., or *Dalbergia arborea* Willd.

ನಕ್ತಮುಖೆ nakta-mukhĕ. *Evening, night.*

ನಕ್ರ nakra. *A crocodile, an alligator* (ನೆಗಪು Nn. 64; ಕು ಮ್ಭೀರ, ಮೊಸಳೆ Mr. 410).

ನಕ್ರಧ್ವಜ nakra-dhvaja. Kṛishṇa's son Pradyumna (J. 22, 27).

ನಕ್ಷ naksha. = ನಕಸಿ, etc. A map (My.).

ನಕ್ಷತ್ರ nakshatra. *A star* (ಆಬಿಲ್, ಎಾನ್ Kk. 80). 2, a constellation, an asterism in the moon's path, *a lunar mansion,* of which 27 (or 28) are enumerated and regarded as the wives of the moon and daughters of Daksha. 3, the number 27 (ಇಪ್ಪತ್ತೇೞ್ Mr. 348). ನಕ್ಷತ್ರ ವಾದರೂ ಸುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು.—ನಕ್ಷತ್ರವು ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು. —ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವನ ಸಾವು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಆದರೂ ಸಿತ್ತೀತೇ?—ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವ ಪಕ್ಕಾ ತಿಳಿಯಲಾದಿನೇ?—ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷ ಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.).

ನಕ್ಷತ್ರಗತಿ nakshatra-gati. The motion (or various positions) of the lunar mansions (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಬಾಣ nakshatra-bâṇa. A sky-rocket (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲ nakshatra-maṇḍala. = ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಿಕೆ nakshatra-mâlikĕ. = ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ nakshatra-mâlĕ. *A necklace of 27 pearls.*

ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ nakshatra-lôka. The starry region, the firmament. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಾನುಕೂಲ nakshatra-anukûla. The favour, or favourable position, of the lunar mansions (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಾಧಿಪ nakshatra-adhipa. = ನಕ್ಷತ್ರೇಶ. (Bp. 4, 44).

ನಕ್ಷತ್ರಿಕ nakshatrika. N. of a disciple of Viśvâmitra, who used to pester king Hariśčandra on account of a pretended debt: a pesterer (My.).

ನಕ್ಷತ್ರೇಶ nakshatra-îśa. *The moon.*

ನಕ್ಷೆ nakshĕ. = ನಕ್ಷ. (My.).

ನಖ nakha. = ನಕ. *A nail of a finger or of a toe;* a claw, a talon, the spur of a cock. 2, the number 20 (ಇಪ್ಪತ್ತು Mr. 348). 3, *a particular perfume,* apparently a dried shell-fish.

ನಖಕ್ರಿಯೆ nakha-kriyĕ. Scratching with a nail, etc. See ಕೆರೆ.

ನಖಕ್ಷತ nakha-kshata. The wound of a nail, etc. (ಇರ್ಮ Mr. 330). See ಉಗಿ, ಜಿಕ್ಕು.

ನಖಖನನ nakha-khanana. Digging with the nails, etc. See ಕೆರಣ್ಣು, ಬೆರಣ್ಣು.

ನಖಘಾತ nakha-ghâta. Striking, wounding or hurting with a nail, etc. See ಬಿದಕು.

ನಖಘಾತನ nakha-ghâtana. = ನಖಘಾತ. See ಜಕ್ಕು.

ನಖಚ್ಛೇದ nakha-č-chêda. Cutting off with the nails, etc. See ಚಿವುಡು.

ನಖಪಂಜರ nakha-pañjara. A claw, a talon (B. 4, 37. 212).

ನಖರ nakhara. (= ನಖ). *A finger-nail;* a claw.

ನಖಹತಿ nakha-hati. A stroke or wound with the nails (Čpr. 5, after 76).

ನಖರಾಯುಧ nakhara-âyudha. *A lion;* a tiger, etc.; a cock.

ನಖಾಯುಧ nakha-âyudha. = ನಖರಾಯುಧ. (ಸಿಂಹ Mr. 159).

ನಖಾಯುಧವೈರಿ nakhâyudha-vairi. An elephant; a kind of elephant (Bp. 59, 32).

ನಗ naga. 1. An ornament; an article, a piece (My.; Mhr.; Tĕ., M. ನಗೆ; T. ನಗ್ಕೆ). See Prv. s. ನವುರು. 2, a load of articles; a bullock load (My.; Tĕ.). ಕಾಯಿಗಳ ನಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮಾಜೀಾಬೆಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವರು (B. 3, 29). ನಗದ ವ್ಯಾಪಾರ ತೊಜೀ ನೀನಿ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಭಗೀರಥ.

ನಗ na-ga. 2. Not-moving: *a mountain.* 2, the number 7 (Čh.; Bp. 5, 64; ಏಮಿ Mr. 347; see ಕೃತಯುಗ). 3, *a tree.* See ಎಣ್ಣು-.

ನಗ naga. 3. = ನೊಗ. See ಕಳಿನಗ.

ನಗ naga. 4. A ship (My.).

ನಗಕುಲಿಕ naga-kuliśa. An axe to splitter rocks; Indra (Bp. 49, 42).

ನಗಚಾಪ naga-čâpa. Śiva (My.).

ನಗಜ naga-ja. Mountain-born; a mountaineer; an elephant.

ನಗಜಾತೆ naga-jâtĕ. = ನಗಜೆ. (My.).

ನಗಜೆ naga-jĕ. The mountain-born woman: Pârvatî (Bp. 8, 43).

ನಗಡಿ nagaḍi. = ನೆಗಡಿ, etc. (My.; S. Mhr. as ನಗಡೆ).

ನಗದಿ nagadi. Ready money (Mhr., H.). 2, fiscal, financial (B. 5, 81; My.; Mhr., H.). — ನಗದಿಗುಮಾಸ್ತ. A cashier (My.).

ನಗದಿಯಾತು nagadiyâtu. The land revenue which is paid in money (My.).

ನಗದು nagadu. Ready money or cash (My.; Mhr., H. ನಗದ).

ನಗಧರ naga-dhara. Kṛishṇa (Mr. 18).

ನಗಧರೆ naga-dharĕ. The earth (ಶೈಲಧರೆ Mr. 91).

ನಗಪ naga-pa. The Himâlaya (Grj. 8, 86).

ನಗಪತಿ naga-pati. = ನಗಪ. (Grj. 4, 64).

ನಗನಂದನ naga-nandana. A mountain-garden (Šśv. 2, 112).

ನಗರ nagara. *A town, a city.* ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನರಕಭಯ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನಗರವಾಸ nagara-vâsa. Dwelling or living in a town (My.). ನಗರವಾಸಿ, a person dwelling in a town, a citizen (My.).

ನಗರಶೀಮೆ nagara-śîmĕ. The Nuggur country in Mysore (My.).

ನಗರಕೋಧಕ nagara-śôdhaka. A town-watchman (My.).

ನಗರಕೋಧನ nagara-śôdhana. Inspection of a town; searching a town (My.).

ನಗರಿ nagari. *A town, a city.*

ನಗರೆ nagarĕ. (= ನಾಗರ 2?). The fragrant root of Cyperus pertenuis (? Bp. 50, 35).

ನಗರ್ತ nagarta. A Vaiśya merchant class (My.; Si. 298).

ನಗವೈರಿ naga-vairi. Indra (My.).

ನಗಹರ naga-hara. Indra (Bp. 41, 5). 2, a certain metrical foot (Čh.).

ನಗಾತ್ಮಜೆ naga-âtmajĕ. -ಜಾ. = ನಗಜೆ.

ನಗಾತ್ಮಜೇಶ್ವರ nagâtmajâ-îśvara. Śiva (Šśv. 5, 21).

ನಗಾಧೀಶ್ವರ naga-adhîśvara = ನಗಪ. (Grj. 2, 104).

ನಗಾರಖಾನೆ nagâra-khânĕ. The place in which the drums and other instruments of a band are kept (My.; Mhr., H.); the place where a band performs (My.).

ನಗಾರಿ naga-ari. 1. = ನಗವೈರಿ. (My.).

ನಗಾರಿ nagâri. 2. A large kettle-drum (My.; Br.; ಛೇರಿ G.; Mhr., H. ನಗಾರಾ). — ನಗಾರಿನವಪತ್ತು. The nagâri and eight other instruments (My.).

ನಗಾಹಿತ naga-ahita. = ನಗಾರಿ 1. (Śěv. 3, 37).

ನಗಿಸು nagisu. To cause to laugh (My.). ನಗಿಸು ವಾತ (ವೈಹಾಸಿಕ, ಳೇಲೀಕರ, ವಾಸಸ್ತಿಕ Hlâ.). ನೈಪರಂ ನಗಿಸುವಂ (ಪರಿಹಾಸ, ವೈಹಾಸಿಕ, ಪದ್ಯತ Mr. 270). ಮಾತಿಂ ನಗಿಸಿದಂ (Śmd. 273). See Ćpr. 7, 105; 8, after 67; Bp. 1, 49; 9, 41; 15, 14; 47, 32; Rśv. 11, 80; J. 3, 9.

ನಗು nagu. 1. = ನಸೆ 1. To laugh, to smile; to laugh at, to deride (ಹಸನ Śmd. Dh.; My.; Tě., T., M.; Tě. also ನವ್ಪು); to open, to blossom (ವೈಕಾಸ Čt. I, 42; T.). P. p. ನಕ್ಕು (Śmd. 284. 287). ಕಥೆ ಕಥೆಗೆ ನಗುತ (Bp. 18, 108). ನಿನ್ನುವಂ ನಗರೇ? (18, 58). ನಕ್ಕರೂ ಅಕ್ಕರಿಗೆ ನಮ್ಬು ಬಾರದು.—ನಕ್ಕರೂ ನೆಕ್ಕೋದು ಬಿಡದು (Prvs.). ಉಣ್ಬು ನಗದಿಹ ಮೋಜಿ ಆದುವೆ ಕಹಿಸೋರೆ (Dp. 4). See Śmd. 266; Ćpr. 1, 103. 128; Bp. 1, 50; 4, 26; 9, 9; 24, 69; 28, 17; 32, 15; 45, 39; 57, 75; Bh. 1, 10, 33; 2, 13, 13. 47; Rśv. 6, after 24; 8, 124; 9, 9; J. 2, 62; 3, 4; 28, 26. 60; 29, 34; 30, 48; Si. 73; Prvs. s. ಟಗುರು 2, ಪಕ ಪಳ. — ನಕ್ಕು ನೆಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 13, 19). — ನಗು ನಗು. rep. ನಕ್ಕು ನಕ್ಕು ಮಾತಾಡು ಪವ ಕೊಕ್ಕರೆಗಿನ್ನ ಕಡೆ (Prv.).

ನಗು nagu. 2. (= ನಗೆ 8). A laugh, a smile; laughter; derision (My.; Tě. ನವ್ಪು, ನವ್ಪು); blooming, blossoming. ನಗು ಬನ್ತು (My.). — ನಗುಗೇಡು. -ಕೇಡು. Great exposition to laughter or ridicule (My.). — ನಗು ಮೊಗ. A smiling face (My.).

ನಗೆ nagĕ. 1. = ನಗು 1. (Tě. ನಗಿ; it does not occur by itself in My.).

ನಗೆ nagĕ. 2. (= ನಕ್ಕುಶ). P. p. of ನಗೆ 1. — ನಗಾಡು. -ಆಡು. To laugh (My.). ಬಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ನಗಾಡುತ್ತದೆ (Prv.). — ನಗೆ ನಗು. = ನಗೆದು ನಗು. (Bp. 29, 32). — ನಗೆಯಾಡು. = ನಗಾಡು. (B. 5, 142).

ನಗೆ nagĕ. 3. (= ನಗು 2, ನೆಗೆ 5). A laugh, etc.; blooming, bloom, etc. (ಸ್ಮೇರ, ಸುಮುಖ Nn. 126; ಚಲ್ಲ Śm. 66; My.; T. ನಗ್ಪೆ). ಜೋಡಾಡುವ ನಗೆ (ಆಹ್ಲಾದಕ, ಹಾಸ, ಸೋತ್ಪಾಸ); ಆ ನಗೆ ಕಿಲಿದಾದೊಡೆ ಸ್ಮಿತ; ಆ ನಗೆ ಹವಣಿತ್ತಾದೊಡೆ ವಿಹಸಿತ (Nr.). ನಗೆಯೊಳ್ ಆದ ಧ್ವನಿ (ಗಹಗಹ Čt. I, 56). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ದು ನೇಸಱಿನ್ ಆಗಳ್ (Lílv. 3, 5). See Śmd. 98. 221; Ćpr. 7, 50; Bp. 28, 20; 40, 73; 59, 16; Č. Bp. 4, 7; Śśv. 2, 87; Si. 67. 73; ಕಿಱಿ-, ಪೆರ್ನಗೆ, ಮುಗುಳ್-, ಮೆಲ್-. — ನಗೆಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. A sea of laughter (Rśv. 5, after 55). — ನಗೆಗಣ್. -ಕಣ್. A smiling, affectionate eye (Ćpr. 6, 59; 6, after 64; Abh. P. 3, 116; 5, 38; 9, 172; Rśv. 11, 81). ಸೀಳ್ಪುವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Śmd. 78). — ನಗೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Blooming to cease (V. 8, 44). — ನಗೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. Laughter to join (J. 1, 4). — ನಗೆಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who is much laughed at or ridiculed (Râm. 6, 53, 108; My.). — ನಗೆಗೇಡು. = ನಗುಗೇಡು. (My.). — ನಗೆಮೋಜು. -ತೋಜು. To show or exhibit smiles (Râm. 1, 8, 2). — ನಗೆನೋಟ. A smiling look (Rśv. 11, 83. 95). — ನಗೆಮಾತು. A joke or jest (B. 3, 115). — ನಗೆಮುಖ. = ನಗೆಮೊಗ. (B. 5, 137; My.). — ನಗೆಮೊಗ. = ನಗುಮೊಗ. (Śmd. 285; Rśv. 11, 84; J. 11, 23; 16, 4; 28, 18; Râghò. 17, 66; B. 5, 45; My.). — ನಗೆಮೋಜಿ. = ನಗೆಮೊಗ. (ಲಲಿತ Čb.). — ನಗೆಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. = ನೆಗೆಳ್ಳು. A mess of ĕḷḷu which on makarasaṅkrânti married women carry to their neighbours (My.). — ನಗೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. -ವೆಣ್ಣು. = ನೆಗೆಣ್ಣು. (here?). A husband's brother's wife (ಯಾತೃ Hlâ.; Mr. 312). — ನಗೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To mix ridicule with or add ridicule to. ನಗೆವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಣನ, ಸೋತ್ಪಾಸ Nr.). ನಸು ನಗೆ ವೆರಸಿ (J. 30, 49). — ನಗೆವೆಳ್ಪು. -ಬೆಳ್ಪು. The light of a smile (Rśv. 11, 80).

ನಗೆಗಾರಿ nagĕ-gâra. A man who causes to laugh, a joker, ridiculer, etc. (My.). ಮಿಗಿಲಾದ ವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾರಿನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರ ಸಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ಮಟಿಗಾಲ.

ನಗೆವಡಿ nagĕ-vaḍi. = ನಗೆವಳಿ. Laughter-condition or experience.

ನಗೆವಡಿಕಾರಿ nagĕvaḍi-kâra. (Śmd. 235, Mḍb. ನಗೆವಳಿ-). = ನಗೆಗಾರಿ.

ನಗೆವಳಿ nagĕ-vaḷi. = ನಗೆವಡಿ.

ನಗೆವಳಿಕಾರಿ nagĕvaḷi-kâra. = ನಗೆವಡಿಕಾರಿ, q. v.

ನಗೌಕಸ್ naga-ôkas. Inhabiting a mountain or tree; *a bird;* a lion.

ನಗೌಕಸ nagaukasa. Tbh. of ನಗೌಕಸ್. (Mr. 167).

ನಗ್ಗಿಲು naggilu. = ನೆಗ್ಗಿಲು. (My.).

ನಗ್ಗಿಸು naggisu. To cause to get bruised (My.).

ನಗ್ಗು naggu. 1. = ನೆಕ್ಕು 2, etc. To become bruised, as a metal vessel (My.; Tě. ನೊಕ್ಕು; T. ನೆರಿ, to break; to burst, be crushed or smashed).

ನಗ್ಗು naggu. 2. = ನೆಗ್ಗು 3. A bruise in metal vessels (My.; Tě. ನೊಕ್ಕು). — ನಗ್ಗು ಬೀಡು. A bruise to be formed, to get bruised (My.). — ನಗ್ಗಿತ್ತಿಸು. -ಎತ್ತಿಸು. To have a bruise raised, *i. e.* mended or rectified (My.).

ನಗ್ಗು naggu. 3. = ನಜುಗು, q. v. (My.).

ನಗ್ನ nagna. *Naked, nude, bare.* 2, uncultivated, desolate. 3, a naked mendicant. 4, Śiva. 5, nakedness. ನಗ್ನದ ವನ ನಾಟಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prv.). See Prv. s. ವಿಷ್ಣು.

ನಗ್ನಕ nagnaka. = ನಗ್ನ. See feminine ನಗ್ನಿಕೆ.

ನಗ್ನಹು nagnahu. *Ferment, a drug used for fermenting spirituous liquor.*

ನಗ್ನಾಂಗ nagna-aṅga. A naked-bodied man (My.). Feminine ನಗ್ನಾಂಗಿ (My.).

ನಗ್ನಾಟ nagna-aṭa. A man who wanders about naked: *a Bauddha or Jaina religious mendicant.*

ನಗ್ನಿಕೆ nagnikĕ. *A naked woman.* 2, *a girl before menstruation.*

ನಗ್ನೆ nagnĕ. = ನಗ್ನಿಕೆ. *A naked woman, etc.*

ನಂಕು naṅku. = ನ್ಯಂಕು. (ಮರೆ Mr. 163).

ನಂಗಲ್ naṅgal. = ಲಂಗರ್, q. v. An anchor (ಸ್ಥಾಪ್ಯ Mr. 407; Tu. ನಂಗರ್, ನಂಗಲ್).

ನಚ್ಚಣಿ naccĕṇa. = ನಚ್ಚನ. Tbh. of ನರ್ತನ. (ಪೆಕ್ಕಣ Čt. I, 34; ಕುಣಿಹ, ರಿಂಗಣ Kk. 59).

ನಚ್ಚಣಿ naccĕṇi. Tbh. of ನರ್ತಕಿ (Śmd. 348. 364; Čt. I, 94).

ನಚ್ಚನ naccĕana. = ನಚ್ಚಣ. (ನರ್ತನ Čt. II, 29).

ನಚ್ಚಿಕೆ naccikĕ. = ನಚ್ಚಿಗೆ, ನೆಚ್ಚಿಕೆ, ನೆಚ್ಚಿಗೆ. Confiding, trusting, trust, etc. (My.; Tě.).

ನಚ್ಚಿಗೆ naccigĕ. = ನಚ್ಚಿಕೆ. (My.; see Prv. s. ನುಚ್ಚು).

ನಚ್ಚಿಸು naccisu. = ನೆಚ್ಚಿಸು. To cause to confide, etc. (My.).

ನಚ್ಚು naccu. 1. = ನಚ್ಚು, ನೆಚ್ಚು 1. To confide, to trust, to confide in, to put confidence in, to rely on, to believe (ವಿಶ್ವಾಸ Śmd. Dh.; My.; Tě.; *cf.* ನಮ್ಮು; T. ನಚ್ಚು, ನಚ್ಚಿ, ನತ್ತು, ನಮ್ಮು, ನಯ, ನಲ್ಗು, to desire; T., M. ನಮ್ಮು, to desire; to confide, to rely on, etc.; T. ನಣು, ನಣ್ಣು, to come near, draw nigh, cleave to; ನಡ್, ನಳ್ಚು, to love; ನಮ್ಮ, ನಣ್ಪು, affection, friendship; *cf.* ನಣ್ಪು, ನಣ್ಪು 1 & 2; ನನ್ನಿ 1 & 2; ನಯ; ನಲ್ 1). ನಚ್ಚಿ ಬನ್ದಂ (Śmd. 280). ಆಸ್ಥಿರದ ದೇಹವನ್ನು ನಚ್ಚಿ ನವ್ಮಿರ ಬೀಡ! (Dp. 1). See Čpr. 1, 100; Grj. 10, 113; Bp. 26, 18; 40, 41. 76; Kâvy. IV, 1; Śâv. 2, 110. **2,** to desire, to love (My.). ಮಕ್ಕಳು ತಿಣ್ಡಿಯನ್ನು ನಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (My.).

ನಚ್ಚು naccu. **2.** = (ನನಸು 1), ನೆಚ್ಚು 2. Confidence, trust, faith, belief, reliance (Čpr. 2, 80; 5, 77; 7, 115; Śâv. 4, 65; J. 8, 47; My.). ಭಕ್ತಿಯ ನಚ್ಚು (Bp. 28, 47). **2,** longing, desire, love (My.; T.). — ನಚ್ಚು ಮಚ್ಚು. Faithful attachment. (ಪಾಲೆಯಂ) ನಿಚ್ಚ ಕಲಿತೂ ಪಿರಿದು ತೂಗುವ ನಚ್ಚು ಮಚ್ಚಿನ ಪಾದಿಯರ್ (Prll. 3, 26).

ನಚ್ಚು naccu. **3.** = ನಸ 3. Doubt; want of reliability (My.). — ನಚ್ಚುಜ್ವರ. A fever of unreliable diagnosis (My.). — ನಚ್ಚುಮಾತು. An unreliable word (My.).

ನಜರ್ najar. ನಜರು. = ನದರು. Regard, favourable look; a present to a superior; presents made and received amongst people of rank when they visit (My.; Mhr., H.; Si. 266). — ನಜರುಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. = ನಜರಾಣಿಕೆ. (My.). — ನಜರು ಮುಜರಿ. Presents and obeisance (My.).

ನಜರಾಣೆ najarâṇi. A present to a superior (Mhr., H. ನಜರಾನಾ). 2, a forced tax levied on all the people under the title of free presents, an unjust fine (My.; Br.).

ನಜರಾಣಿಕೆ najarâṇikĕ. = ನಜರಾಣಿ No. 1. (My.).

ನಜುಗು najugu. = ನಸ್ಗು 3, (ನರಕು 1), ನೆಸ್ಗು 2. To squash, to crush, to bruise, as dry ginger, peppercorns, medicinal roots, etc. (My.; T. ನಜುಳ್ಕು). **2,** to be squashed or bruised, as fruits, etc. (My.; T. ನಜುಂಗು).

ನಜ್ಜು najju. A crushed, squashed or bruised state (My.; *cf.* ನಸ್ಜು 2). — ನಜ್ಜು ಗುಜ್ಜು. reit. A completely crushed mass (My.).

ನಂಚು nañcu. = ನಂಜು 1. (Si. 313. 347; *only* in Si.).

ನಂಜಾವಟ್ಟ nañjâvaṭṭa. Tbh. of ನಸ್ತ್ಯಾವರ್ತ. (St. & Pl.).

ನಂಜು nañju. 1. = ನಂಚು. To take a little lick, to eat a little of anything like pickles and as a relish to the principal food (ಊಜಲ್ಲೀಜನ Śmd. Dh.; Śm. 87; My.; Tě.).

ನಂಜು nañju. **2.** Poison (ವಿಷ Śmd. Dh.; Nr.; Nn. 11; Si. 462; ಜಿನ Śm. 87; Čpr. 5, 107; J. 31, 32; My.; Tě., T.; M. ನಜ್ಜು, ನಂಜು); impurity of the blood (My.); blemish, sin (Bp. 28, 25); paralysis of the brain (My.; Tě.). ಇನಿಯವ್ವ ವಿಷಯಸುಖಂ ನಂಜನ ಸವವೋಲ್ (Śmd. 117). ನಂಜಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ, ಬಂಜಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ (Prv.). See Si. 78. 289; Prv. s. ಮಂಜು. — ನಂಜ. -ಆ 3. Śiva. 2, N. (My.). — ನಂಜನ ಗೂಡು. N. of a Śaiva place of pilgrimage in Mysore. See Prv. s. ಮಂಜು. — ನಂಜಾಜಿ. -ಆಜಿ. (ನಂಜಾರಿ). The ichneumon plant (ನಾಕುಲಿ, ಸುರನೆ, ರಾಸ್ನೆ, ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, etc. Si. 150). — ನಂಜಿನ ಮುಳ್ಳು. A poisonous thorn (Râv. 1, 41). — ನಂಜುಗೊರಳ. -ಕೊರಳ. Śiva (Bp. 56, 22). — ನಂಜುಜೋಗಿ. A dealer in antidotes (ವಿಷವೈದ್ಯ, ಜಾಂಗಲಿಕ Si. 78). — ನಂಜುಣ್ಡ. -ಉಣ್ಡ. Śiva (My.). 2, N. (My.). — ನಂಜುಣ್ಡೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. Śiva (My.). — ನಂಜುರಂಜಕಿ. N. of a plant. See ತುಮ್ಬಿ. — ನಂಜುರುಳಿ. -ಉರುಳಿ. A pill of poison (Čpr. 8, 15). — ನಂಜುರೋಗ. Paralysis of the brain. ನಂಜು ರೋಗದವನಿಗೆ ಗಂಜ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ನಟ್ naṭ. = ನಟ್ಟು 1, ಲಟ್. The sound of cracking the finger joints; that of a breaking branch, etc. (My.). ನಟ್ಟೆನ್ದು ಮುರಿ (My.). ನಟ್ಟೆನ್ದು ಮುಜಿ (My.).

ನಟ naṭa. = ನಟ್, ಲಟ. — ನಟ ನಟ. rep. (My.).

ನಟ naṭa. *An actor, dancer, mime,* etc. 2, N. for a particular caste, the son of a degraded Kshatriya by a woman of the second caste. 3, *the tree Colosanthes indica.* 4, the tree Jonesia asoka.

ನಟಕ naṭaka. An actor (Bp. 6, 17).

ನಟಕು naṭaku. = ನಟಿಕೆ q. v., ನಟುಕು. (My.).

ನಟಕ್ಕನೆ naṭakkanĕ. = ಲಟಕ್ಕನೆ. With the sound of ನಟಕ್ (ನಟಕು) in cracking or breaking (My.).

ನಟನೆ naṭanĕ. Tbh. of ನಟನ. (Bp. 1, 50; Č. Bp. 19, 34; Râm. 1, 5, 30). — ನಟನೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to dance (Grj. 9, 32).

ನಟನ naṭana. *The act of dancing or representing dramatically, pantomime;* a dance.

ನಟನೆ naṭanĕ. (ರಹಣಿ Bhn. 15, o. r. ಸರೆಣಿ). 2, hypocrisy (My.; Mhr. ನಟ, a rogue, cheat).

ನಟಮಂಡ್ಡಿನ naṭa-maṇḍana. Actor's ornament: yellow orpiment. (R.).

ನಟಿ naṭi. ನಟ್ಟೀ. *An actress, a dancing-girl,* a nâtch-girl. 2, an actor (ತಿಳಾಲಿ, ನಟ್ಟುವಂ Mr. 378, o. r. ಸಿಲಾಲಿ). 3, *a species of fragrant plant* (= ನಲಿ).

ನಟಿಕೆ naṭikĕ. = ನಟಕು, ನಟಿಗೆ, ನಟುಕು, ನಟ್ಟು 1, ನೆಟಿಕೆ, ನೆಟ್ಟು 4. The cracking noise of the finger and other joints (My.; M. ಞೊಟ್ಟು, ನೊಟ್ಟು; T. ನೆಟ್ಟ; *cf.* ನಡಿ 2). — ನಟಿಕೆ ತೆಗೆ. To make joints crack (My.). — ನಟಿಕೆ ಮುರಿ. = ನಟಿಕೆ ತೆಗೆ. (My.).

ನಟಿಗೆ naṭigĕ. = ನಟಿಕೆ. (My.).

ನಟಿಯಿಸು naṭiyisu. = ನಟಿಸು. (Čpr. 8, 93; Abh. P. 2, 10).

ನಟಿಸು naṭisu. To dance, to act (Bp. 5, 42; 12, 38; J. 4, 63; My.).

ನಟೀಸುತ naṭī-suta. *The son of a dancing-girl.*

ನಟುಕು naṭuku. = ನಟಕು, etc. (My.).

ನಟುವ naṭuva. = ನಟ್ಟುವ. (My.).

ನಟ್ಟ naṭṭa. (fr. ನಡು 1, Śmd. 214. 229). = ನಟ್ಟಿ, (ನೆಟ್ಟು 1). Belonging to the middle or midst, central. (T.; Tě. ನಟ್ಟಿ). — ನಟ್ಟಗೊಮ್ಬು. = ನಟ್ಟಿಗೊಮ್ಬು, q. v. (Śâv. 2, 44). — ನಟ್ಟಡವಿ. -ಅಡವಿ. (Śmd. 215; Tě.). The middle or

heart of a forest (Bh. 3, 3, 1). ನಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರುವವರು ಯಾರು? ಆಸ್ವ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಜಟ್ಟಣ. — ನಟ್ಟನಡು. (Šmd. 229; Tě.). The very middle (Grj. 10, 46). — ನಟ್ಟನಡುವೆ. The very middle; directly in the centre (My.; B. 4, 170). — ನಟ್ಟವನೆ. = ನಟ್ಟವನೆ, q. v. — ನಟ್ಟಾಲಿ. -ಅಲಿ. The central eye (Bp. 17, 3). — ನಟ್ಟಾಳ್. -ಅಳ್. (Šmd. 215). The middle tract of country. — ನಟ್ಟಿರುಳ್-ಇರುಳ್. (Šmd. 215). Midnight (Abh. P. 14, 120). — ನಟ್ಟಿಲ್ವು. -ಉಲ್ವು. The backbone (ಕನೇರು Hlâ.). *Cf.* ನಿಟ್ಟಿಲುವು, ನೆಟ್ಟಿಲುವು.

ನಟ್ಟುವಿಗ naṭṭuviga. = ನಟ್ಟುವಿಗ. An actor, a dancer, a mime, etc. (ಭರತ, ನಟ, etc. Nr. *a;* Hlâ.). 2, a dancing-master (Bh. 1, 12, 19; My.).

ನಟ್ಟುವಿಗಿತ್ತಿ naṭṭuviga-itti. A female actor, etc. (ನಟ, ಕ್ಷುದ್ರೆ Hlâ.).

ನಟ್ಟೆ naṭṭi. 1. = ನೆಟ್ಟೆ. (ಮನೋಹರ Kk. 18, o. r. ಗಟ್ಟೆ).

ನಟ್ಟೆ naṭṭi. 2. (fr. ನಡು 2). = ನಾಟಿ, No. 1. (My.).

ನಟ್ಟಿ naṭṭi. Tbh. of ನಟ್ಟು (Šmd. 370; Bp. 43, 7).

ನಟ್ಟು naṭṭu. 1. = ನಟ್ಟೆ, ನಟಿಕೆ, etc. (My.).

ನಟ್ಟು naṭṭu. 2. = ನೆಟ್ಟು 2. P. p. of ನಡು 2.

ನಟ್ಟು naṭṭu. 3. The wide spreading roots of several kinds of grass, and this grass itself (C., see ಕನಗಿನ-; in Tě.: the bent grass that infests cornfields; in Tě. also: obstacle, hindrance; T. ನೆರಡು, to be impeded, contain troublesome difficulties or hindrances).

ನಟ್ಟುವ naṭṭuva. = ನಟುವ. A dancer, an actor (ನಟ, etc. Mr. 378; ಭರತ, ನಟ Si. 340). 2, a dancing-master (My.; T. ನಟ್ಟು). Feminine ನಟ್ಟುವಳು (ಕ್ಷುದ್ರೆ, ನಟಿ Si. 451). — ನಟ್ಟುವವಳು. -ಆವಳು. = ನಟ್ಟುವಳು. (ವಾಣಿನಿ, ನರ್ತಕಿ Si. 435, *only* Si.).

ನಟ್ಟುವಗಾತಿ naṭṭuva-gâti. The wife of a dancing-master (My.).

ನಟ್ಟುವಗಾಡಿ naṭṭuva-gâḍa. = ನಟ್ಟುವ No. 2. (My.).

ನಟ್ಟುವಗಿತ್ತಿ naṭṭuva-gitti. = ನಟ್ಟುವಗಾತಿ. (My.).

ನಟ್ಟುವಿಗ naṭṭuviga. = ನಟ್ಟುವಿಗ. (Nr. *b*).

ನಟ್ಟುವಿತಿ naṭṭuva-iti. An actress, a dancing-girl (ಕ್ಷುದ್ರೆ Mr. 378, o. r. ನಟ್ಟುವತಿ).

ನಟ್ಟೆ naṭṭĕ. (Šmd. 210). = ನಟ್ಟ. — ನಟ್ಟಗೊನ್ನು. (Šmd. 210). A central branch (ನಡುಗೊನ್ನು Šm. 24; Kk. 19, o. r. ನಟ್ಟಗೊನ್ನು); Čpr. 5, after 64; 8, after 4). — ನಟ್ಟಿವಗಲ್. -ಪಗಲ್. Midday, noon (ನಡುವಗಲ್ Šm. 18). — ನಟ್ಟಿವನಿ. -ಪನಿ. (Šmd. 210). A central drop. — ನಟ್ಟಿವನೆ. -ಮನೆ. (Šmd. 210). = ನಟ್ಟವನೆ. The middle of a house; an inner room; the middle house (ನಡುಮನೆ Kk. 46, o. r. ನಟ್ಟವನೆ). — ನಟ್ಟಿವಾನ್. -ಜಾನ್. (Šmd. 210). The middle of the sky.

ನಡ naḍa. 1. = (ನಾಟ 1), ನಾಡು. See ಕನ್ನಡ.

ನಡ naḍa. 2. = ನಡು 3, ನಡದು, ನಡೆ 3, ನಡೆದು. P. p. of ನಡೆ 1, in ನಡ ಕೊಳ್ಳು, to walk (My.; B. 1, 12; 2, 40; 3, 57; 4, 143; 5, 1. 51. 274. 300).

ನಡ naḍa. 3. = ನಡೆ 2. Walking, etc. — ನಡಪಜ್ಜರ. = ನಡೆಜಜ್ಜರ. (My.). — ನಡಪಾವಿ. A well with steps down into it (My.; Tě. ನಡೆ-, T. ನಡ್ಯೆವಾವಿ). — ನಡಮಡಿ. = ನಡೆಮುಡಿ. (My.).

ನಡ naḍa. 4. = ನಡು 1, q. v. (My.). ನಡವನ್ನು (B. 5, 242), ನಡದಿನ್ನ (297). ನಡಾ ಕಟ್ಟಿದವಗೆ ತಡವೇನು? (Prv.). — ನಡಕಟ್ಟು. = ನಡುಕಟ್ಟು, q. v. (My.). ನಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟದಿರೆ ಮಡೂ ಹಾಳು ಜೋಗ ಒಹುದೇ? (Prv.). — ನಡಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A post in the middle of a tent, etc. (My.). ಹಡಗದೊಳಗಿನ ನಡಗಮ್ಬ (ಕೂಪಕ G.). — ನಡತರ. A middle sort; middling (My.). — ನಡನಡುವೆ. The very midst; in the very middle (My.; B. 5, 245). — ನಡಪ್ರಾಯ. = ನಡುಪರೆಯ. (My.). ನಡಬೀದಿ. The middle of a street (My.). — ನಡಭಾಗ. The middle part, the midst (ಮಧ್ಯ G.; My.). — ನಡಮುಡಿಕನ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Boerhavia repanda Willd. (Z.). — ನಡರಾತ್ರೆ. = ನಡುರಾತ್ರೆ. (B. 5, 316; My.). — ನಡಪಾಡಿ. The middle of the way; half way (B. 3, 124; My.).

ನಡ naḍa. 5. Tremblingly. — ನಡ ನಡಗು. To tremble much (My.). — ನಡ ನಡ ನಡುಗು. To tremble excessively (Bp. 24, 25; 37, 13; 41, 26). — ನಡ ನಡನೆ ನಡುಗು. (Rśv. 5, after 55; Abhâ. 2, 104). — ನಡ ನಡುಗು. = ನಡ ನಡಗು. (Bp. 5, 28. 40; 10, 6; 22, 31. 49; 24, 33; 26, 25; 36, 27; 46, 22; 47, 60; 50, 6; 57, 49; 58, 57).

ನಡ naḍa. = ನಲ. *Reed, a reed;* a species of reed, Arundo tibialis or Amphidonax karka R. See ದೇವನಾಳ.

ನಡಕ naḍaka. = ನಡುಕ. Trembling, etc. (ವೇಪಥು, ಕಮ್ಪ Si. 75; My.). See Prv. s. ನಡುರಾತ್ರಿ.

ನಡಗು naḍagu. = ನಡುಗು 1, q. v. (Bp. 52, 12; My.).

ನಡಗೆ naḍagĕ. = ನಡಿಕೆ, ನಡಿಗೆ. Walking; pace; walk (My.; Tě. ನಡಕೆ; T. ನಡಕ್ಕೆ).

ನಡತೆ naḍatĕ. Walk, course, conduct, deportment, behaviour (My.; Tě., M.; T. ನಡತ್ತೈ). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ (ತೀಲ Si. 70. 456). See B. 1, 5; 2, 36; 4, 125; Si. 264. 451. — ನಡತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Proper behaviour to be destroyed or cease (My.). — ನಡತೆಯಿನ್ದಿರು. -ಇರು. To be of a certain conduct, to behave (B. 5, 214).

ನಡತೆವನ್ತ naḍatĕ-vanta. A man of proper conduct (My.). Feminine ನಡತೆವನ್ತೆ (My.).

ನಡದು naḍadu. = ನಡೆದು. P. p. of ನಡೆ 1.

ನಡಪು naḍapu. 1. Walking (Tě. ನಡುವು; T., M. ನಡಪ್ಪು). — ನಡಪಾಡು. -ಆಡು. To walk about (Čpr. 5, 48; Grj. 5, 86). — ನಡಪಾಡುಸ. -ಆಡುಸ. Walking about (for pleasure, ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ Nr.).

ನಡಪು naḍapu. 2. To cause to walk; to manage; to treat (Čpr. 5, 123; 6, after 86; Abh. P. 8, after 61 & 62; 15, after 41; Tě. ನಡುಪು; T. ನಡಪ್ಪು).

ನಡಪ್ರಾಯ naḍa-prâya. *Abounding in reeds.*

ನಡಮಿನ naḍa-mîna. = ನಲಮಿನ. (Sk.; R.).

ನಡಯಿಸು naḍayisu. = ನಡಸು, ನಡಿಸು 1, ನಡೆಯಿಸು, ನಡೆಸು. To cause to walk, proceed, go or move; to carry on; to manage; to treat; to carry out, to fulfil, as a promise. ನಾವೆಯ ನಡಯಿಸುವ ಗಡಿ (ನೌಕಾದಣ್ಡ); ನಾವೆಯ ನಡಯಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಅರಿತ್ರ Nr.). See Čpr. 6, 87; Rśv. 6, after 11; 13, 82.

ನಡವಡಿಕೆ naḍa-paḍikĕ. = ನಡವಳಿ, ನಡವಳಿಕೆ, ನಡವಳಿತ, ನಡಾವಳಿ, ನಡೆವಳಿ, ನಡೆವಳಿತ. Conduct, behaviour; custom, usage. 2, proceedings (My.; Tě.; T.).

ನಡನಳಿ naḍa-paḷi. = ನಡವಡಿಕೆ. (My.; ವೃತ್ತ, ಚಾರಿತ್ರ Nn. 112; Abh. P. 9, 143; Râm. 1, 4, 9; 6, 2, 25; J. 5, 58).

ನಡವಳಿಕಾರಿ naḍavaḷi-kāra. A man occupied in walking, etc. (Šmd. 235, o. r. ನಡೆ-).

ನಡವಳಿಕೆ naḍa-paḷikè. = ನಡವಡಿಕೆ. (My.).

ನಡವಳಿತ naḍa-paḷita. = ನಡವಳಿಕೆ. (My.).

ನಡವು naḍavu. = ನಡುವು, etc. (My.; ಮಧ್ಯ Čb.). — ನಡವನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. = ನಡು-. That is intervening: interval, intervening time; middle place (My.; Tè. ನಡಮನ್ತರೆ, ನಡಮನ್ತರಪ, ನಡಮಾನ್ತರ; T. ನಡುಮಾನ್ತರ, ನಡುವಾನ್ತರ). — ನಡವಾನ್ತರ. = ನಡವನ್ತರ. (My.).

ನಡವೆ naḍavè. 1. (A walk, a place for walking): the floor in a house opposite the entrance-door (My.; T. ನಡವೈ; Tè. ನಡವು, ನಡವೆ). ಸೊಣಕಪ್ಪನಾಯಕರು ಒನ್ದರು; ನಡವೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ದಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಟ್ಟಿದರು (Prv.).

ನಡವೆ naḍavè. 2. = ನಡುವೆ, etc. (My.; Tè. ನಡವೆ).

ನಡಸಂಹತಿ naḍa-saṁhati. *An abundance of reeds.*

ನಡಸು naḍasu. = ನಡಿಯಿಸು, etc. (My.). ನಡಸುವಲ್ಲಿ (ಯಾಪನದಲ್ಲಿ) ನಡೆವಲ್ಲಿ (ಗತಿಯಲ್ಲಿ) ಯಾತ್ರೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಭೈತ್ರವ ನಡಸುವವರು (ನಿಯಾಮಕ, ಪೋತವಾಹ Nr.). ಕೇಲು ಸಣ್ಣಾಡಾದರೂ ಗಾಲೀ ನಡಸುತ್ತದೆ (Prv.). See Bp. 9, 38; 16, 15; 25, 8; 32, 57; 37, 26; 40, 37; Č. Bp. 47, 22.

ನಡಸುವಿಕೆ naḍasuvikè. Causing to walk, go, etc. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೈನಿಕರು ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡಸುವಿಕೆ (Si. 396).

ನಡಹ naḍaha. Walking, etc.; behaving, acting (ಗತಿ, ವೀಪೆ, ವಿಹಾರ, ಪರಿಸರ್ಪ, ಪರಿಕ್ರಮ Hlâ.). ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡಹಂ (ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ Mr. 452).

ನಡಾನ್ತರ naḍântara. = ನಡವನ್ತರ s. ನಡವು. ನಡಾನ್ತರದಲ್ಲಿ ನಡವೆ ಬನ್ದರೆ (ಆವನನ್ನು) ಹಿಡಿಯಲು ಸಲ್ಲ, ನಡವಿನಲ್ಲಿ ಸೀರೆ ಹಱಿದರೆ ಉಡಲು ಸಲ್ಲ (Prv.).

ನಡಾವಳಿ naḍa-paḷi. = ನಡವಳಿ. (ಕಾಲಮಾನ, ಪ್ರಚಾರ, ರೂಢಿ G.; My.; B. 4, 122. 165; 5, 2. 66. 95). **2,** N. of a festival occurring once in twelve years at Dharmasthala (My. occasionally).

ನಡಾಳ naḍāḷa. (Mhr. ನಾಡಾ, a rope, cord; a strap, thong). — ನಡಾಳಮಣಿ. A strap to fasten the yoke to the pole (S. Mhr.).

ನಡಿ naḍi. 1. = ನಡೆ 1. To walk, etc. (My.). ಪಾರಿ ನಡಿಯುವವನು (ಪಥಿಕ, etc. Si. 262). ಬಹಳ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನುಣ್ಬುಮಾಡುವ ಕಾಳಗ ನಡಿಯುವ ಸ್ಥಲ (293). ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡಿಯುವದು (B. 5, 209).

ನಡಿ naḍi. 2. = ನಡು 1. The middle, etc. (Tè.). — ನಡಿಕಟ್ಟು. The waist-band (Tè.). 2, mean order or time (in music). ಸ್ಥಾಯಿಯ ನಡಿಕಟ್ಟಾದ ಮಧ್ಯಮಾನ (ಶೆನ್ಸ ಮಧ್ಯ Si. 63). — ನಡಿಟಿಟ್ಟಿ. The flank or side of a hill (ಕಟಕ, ಸಿತಪ್ಪು Si. 115). — ನಡಿಬೆರಳು. = ನಡುಬೆರಳು. The middle finger (ಮಧ್ಯಮೆ Si. 211; Tè.).

ನಡಿಕೆ naḍikè. = ನಡಕೆ, etc. (ಪತ್ತಿ, ಗತಿ Si. 425). ಕುಣಿನಡಿಕೆ ಎಳೆನಡಿಕೆ ಜಾಱುನಡಿಕೆ ಸಿಡುನಡಿಕೆ ಸುಟ್ಟನಡಿಕೆ ಇವು ಅಪ್ರಧಾರೆಗಳು (274). See 275. 444; Prvs. s. ನಾಲಿಗೆ, ಒಡಿಕೆ.

ನಡಿಗೆ naḍigè. = ನಡಿಕೆ, etc. (ಗಮ, ಗಮನ G.; My.). ಹಾವುಗಳ ನಡಿಗೆ ಬಹಳ ಮನ್ದವಾಗುತ್ತದೆ (B. 2, 27). ಕುದುರೆಯ ನಡಿಗೆ (B. 3, 56; 5, 13). ಒಣ್ಟೆಗಳ ನಡಿಗೆ (5, 35).

ನಡಿವೆ naḍivè. = ನಡವೆ 2. (ಮಧ್ಯ Si. 447; My.; Tè. ನಡಿವು). See Si. 101. 209. 217. 229. 419.

ನಡಿಸು naḍisu. 1. = ನಡಯಿಸು, etc. (My.). ನಡಿಸೋಣ (ಪ್ರವರ್ತನ G.). ವಾದ ಎನಾದ ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 207). ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡಿಸುವದು (5, 285). ಕೇಳ್, ಅಯ್, ಮುನ್ನೆ ನಡಿಸುವ ಕಥಾ ವಿಸ್ತಾರವುಂ! (J. 3, 1). ಅರಸೊಳಿದು ನಡಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಯಕ್ಕು, ದೆಸೆಯಕ್ಕು, ಕರಿತುರಗಬಲವು ಪಿರಿದಕ್ಕು; ಮುನಿದರೆ ಕರನಾಶವಕ್ಕು (Sp.). ನಡಿಪಂ ಧಾರ್ಮ್ಯದ ಕರ್ತನ್, ಅಯ್! (Sš. 96). See J. 26, 26; 31, 27. 37; Si. 84. 246. 349. 422. — ನಡಿಸಿ ತರ್. (= ನಡಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To drive to or near (Bh. 1, 10, 30).

ನಡಿಸು naḍisu. 2. = ನೆಡಿಸು. To cause to fix in the ground, to plant, etc. (Čpr. 7, 32; Bp. 16, 17; My.). **2,** to cause to enter, to plant, to implant. ಆಡವೀ ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಬೀಟೆಯ ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಹಲ್ಲು ನಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (B. 5, 31).

ನಡು naḍu. 1. = ನಡೆ 4, ನಡವು, ನಡಿ 2, ನಡುವು. The middle, the centre; the waist; the flank, of a horse, etc. (ಮಧ್ಯ Šmd. Dh.; Nn. 89; ಮಧ್ಯ, ಕಶ್ಯ Hlâ.; ಅವಲಗ್ನ, ವಿಲಗ್ನ, ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯ Nr.; ಮಧ್ಯ, ಅವಲಗ್ನ, etc. Nr.; Si. 210; ಕಶ್ಯ Mr. 273; ಮುಷ್ಟಿ 294; ಅವಲಗ್ನ, ಮಧ್ಯ 327; ಮಧ್ಯವಿಯಾಯ, ಮಧ್ಯ 460; ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ Si. 208; ಮಧ್ಯದ ಸ್ಥಾನ Šm. 93; My.; Tè., T., M.). ಆಸಿಯ ನಡು (Šmd. 201). (ಕೇಶವ) ತೊಡಗಿದ ಕೃತಿಗಳೊಳ್ ಅನೆಯ ನಡು ಬಡವೇ! (407). ಎರಡು ಹುರಿಗಿನ ನಡು (ಕೂಪರ್); (ಆನೆಯ) ಎರಡು ಕೊಮ್ಬುಗಳ ನಡು (ಪ್ರತಿಮಾನ Hlâ.). ಆನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿದ ವಿಳಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Nr.). ಕುವ್ಮುಸ್ಥಲದ ನಡು (ಬಿದು Mr. 154). ಉಡಿದ ನಡುಗಳ್ (Rśv. 5, after 120). ಕಡೆ ಬಿಳಿದು, ನಡು ಕಪ್ಪು; ಬೆಳಗುಸೊಡರಲ್ಲ (the eye; Bèḍagučaupadi). See Šmd. 214; Čpr. 5, 123; Bp. 46, 57; 55, 16; Bh. 1, 8, 28; B. 3, 71; ಬಡ-, ನೆಳೆ-; Prv. s. ಬುಡ. — ನಡುಕಟ್ಟು. A waist-band, a long cloth used for girding the loins, a girdle, etc. (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 447, see 279; My.; T., M.). — ನಡುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The midst of the ocean, the open sea (M.). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳ್ ಮೋಹಮೆನ್ಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳ್ ನೀಂ ತೊದರ್ದು ಬೀಡಿದೆ (Jmt. 24). — ನಡುಗಡ್ಡೆ. An island (ಅನ್ತರೀಪ, ದ್ವೀಪ G.; My.; B. 3, 12; 4, 204). — ನಡುಗವ್ಪು. -ನಡಗವ್ಪು. (G. 186. 291). — ನಡುಗಾಡು. -ಕಾಡು. The midst of a jungle (Rśv. 13, 129). — ನಡುಗುಡ್ಡ. The flank or side of a hill (G. 529). — ನಡುಗುಬಿವ. -ಕುಬಿವ. An island. ನೀರ ನಡುಗುಬಿವಂ (ಅನ್ತರೀಪ Mr. 416, o. r. -ಗುಬುವಂ). — ನಡುಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. = ನಟ್ಟಿಗೊಮ್ಬು (Šm. 24; Kk. 19). — ನಡುಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. The middle of the throat or neck. ಕುದುರೆಯ ನಡುಗೊರಲ ಸುಬಿ (ದೇವಮಣಿ Mr. 281). — ನಡುತಲೆ. = ನಡುದಲೆ. (My.; T., M.). — ನಡುತೂಂಬು. A central hole. ರಥದ ಗಾಲಿಯ ನಡುತೂಂಬು (ನಾಭಿ G.). — ನಡುತೂಬು. A central bore or tube. ಬಣ್ಣಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ನಡುತೂಬು (ಪುಣ್ಣಿಕೆ, ನಾಭಿ Si. 276). — ನಡುತೊಟ್ಟಿ. The (middle of the) central, open court of a house (My.). ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆಗಳ ನಡುತೊಟ್ಟಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 446). — ನಡುದಟ್ಟಿ. A zone, a girdle (My.). — ನಡುದನ್ತ. A central tooth. ಕುದುರೆಯ ಎರಡು ನಡುದನ್ತಗಳು (ಸನ್ದಶನ Mr. 281). — ನಡುದಲೆ. -ತಲೆ. (Šmd. 223). The middle of the head, the crown. — ನಡುದಾರ. A waist-band of thread or metal (My.). — ನಡುನಡುವೆ. The very midst; in the very midst or middle (J. 3, 37; B. 1, 22; 4, 35; 5, 151. 299). — ನಡುನಾಡು. A middle region or district (ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ Nr.). — ನಡುನೀರ್. The midst of a water or pond.

ನಡುನೀರೊಳ್ ಒಗೆದ ನಲಿನಮಂ ಮುಱಿಯಲ್ ಎಳಸಿ (Rśv. 6, after 24). ನಡುನೀರಲ್ಲಿ (ಒಬ್ಬನ) ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). — ನಡು ನೆತ್ತಿ. The crown of the head (ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ G.; Tĕ. నడి-). See Mr. 280; Rśv. 5, 41; Rāghŏ. 17, 69; J. 28, 3. — ನಡುನೊಸಲ್. The middle of the forehead (Bp. 3, 26). — ನಡುಬಿಟ್ಟು.= ನಡುಬೆರಳು. (My.). — ನಡುಬಾವಿ. The midst of a well (Bp. 52, 17). — ನಡುಬೀಡು. Intermediate space. ಆನೆಯ ಎರಡು ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡುಬೀಡು (ಮೂರ್ಛಿಣ್ಣ, ಕುಮ್ಭ Hlâ.). — ನಡುಬೆರಳು. The middle finger (My.). — ನಡುಭಾಗ. = ನಡಭಾಗ. (B. 4, 69; G. 107; My.). — ನಡುವಟ್ಟ. Up to the waist (B. 3, 123; My.). — ನಡುವಮ್ಯ. The very middle (Nn. 161; My.; see Prv. s. ಬಿಡಾರ). — ನಡುವನೆ. = ನಟ್ಟಿವನೆ (Kk. 46; ಕುಟಿ, ಕುಟೀರ, ಕೋಶ್ಮ, ಗರ್ಭಾಗಾರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ವಾಸಗೃಹ G.; Bp. 47, 54; B. 2, 14). ನಡುವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ! ಎಂದು, ಕೂಗಿದ. — ನಡುವನೆಲೆ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ನ (Prvs.). See Prv. s. ಪಡವಲ 1. — ನಡುವರ. The middle of a tree. ನಡುವರಾ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ (Prv.). — ನಡುವಾಳ (Śmd. 215). — ನಡುರಂಗ. A place or an arena in the middle. ಗುಡಿಯ ಬೀಡಿದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡು ರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು (Sp.). — ನಡುರಾಜ್ಯ. The middle of a kingdom or empire (My.). — ನಡುರಾತ್ರಿ (B. 5, 220; My.; Tĕ.). ನಡು ರಾತ್ರೆ. = ನಡರಾತ್ರೆ. Midnight; at midnight. ನಡುರಾತ್ರೀಲಿ ನಡದರೆ ನಡಕ ತಪ್ಪಲ್ತೇ!— ಬಿಡುಗಡೆಯಾದರೂ ನಡುರಾತ್ರೆ ಸಂಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ನಡುವಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Ĉh.). — ನಡುವಗಲ್. -ಪಗಲ್. = ನಟ್ಟಿವಗಲ್ (Śm. 18). See Rśv. 6, after 24; J. 12, 15; 13, 10; 29, 49. — ನಡುವಗಲ್ಬಂಜು. A torch that is lighted at mid-day (in order to honour a person or idol, Č. Bp. 47, 37). — ನಡುವಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. = ನಟ್ಟಿರುಳ್. Midnight (ಸಿತೀಪ, ಮಹಾನಿಶೆ Hlâ.). See Abh. P. 7, after 7; 13, 44; Bp. 9, 23; 19, 58; 27, 47; 43, 47; 50, 23; J. 24, 50. — ನಡುವಿರುಳು. = ನಡುವಿರುಳ್. (Bp. 43, 51; 47, 8; Bh. 1, 8, 56). ನಡುವಿರುಳಲ್ಲಿ ಹೊಱಿಟವರಿಗೆ ಹೆಜ್ಜಾಗಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಯಿತು (Prv.). — ನಡುವೀದಿ. -ಬೀದಿ. The midst of a street; the middle or main road (Rśv. 6, after 11; 13, after 95). — ನಡುವೆಡೆ. -ಎಡೆ. A place in the midst, the midst (Bp. 38, 57). — ನಡುಸಾಲೆ. = ನಡುಮನೆ. See Prv. s. ಪಡುಸಾಲೆ. — ನಡುಸೆಜ್ಜಿಂಗು. (Śmd. 215). The middle portion of the skirt of a cloth. — ನಡುಹಗಲು. = ನಡುವಗಲ್. (ಮಧ್ಯಾಹ್ನ G.; My.). — ನಡುಹರೆಯ. Middle age (My.). ನಡುಹರೆಯದವಳು (ಅರ್ಧ ವೃದ್ಧೆ, ಕಾತ್ಯಾಯನಿಕೆ Hlâ.; ಕಾತ್ಯಾಯನಿ Mr. 302). — ನಡುಹೊಡೆ. The midst of a river (My.). ನಡುಹೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನಡು naḍu. 2. = ನಾಟು 1, (ನೆಟ್ಟು 3), ನೆಡು. To fix firmly; to stick or fix in the ground, to plant; to enter, to pierce (ಸಂಸ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.; ಸ್ಥಾಪನ Śm. 93; My.; T., M.); to enter, etc. (v. i., Čpr. 9, after 10; see ಮನ-). P. p. ನಟ್ಟು (Śmd. 267. 284. 287; Čpr. 5, 36). ಪಶುವ ಕಟ್ಟಲೆನ್ದು, ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಪವ (ಮೇಧಿ Nr.). ನಸು ನಟ್ಟುದು (ನಾಣ್ಟಿದುದು Čt. I, 7). See Čpr. 2, 35; 6, 37; Abh. P. 9, 67; 14, 189; Bp. 43, 7. 85; 44, 8; 46, 31. 32; 58, 39; Rśv. 10, after 31; Bh. 3, 2, 2. — ನಟ್ಟ ಕಮ್ಬದ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟವೀರನು ಇರ ಬೇಕು. — ನಟ್ಟ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರು ಎಱದ ಹಾಗೆ. — ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ (Prvs.). ಬಿಲ್ಲಿನ ದಾರ ನಡ ದಾರದೆನ್ದು ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ತೊಗಲು (G. 159. 194). See Prv. s. ಬಾಣೀ ಗಿಡ.

ನಡು naḍu. 3. = ನಡ 2, etc., in ನಡು ಕೊಳ್ಳು (My.). ನಾಡುಗಳ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅರಸರು ಯಾವಾತಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಿ ನಡು ಕೊಳ್ಳು ತ್ತಾತೋ, ಆ ಅರಸು ಅಧೀಶ್ವರನು (G.). ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡು ಕೊಳ್ಳೊಣ (ಸ್ಥಿತಿ G.).

ನಡುಕ naḍuka. = ನಡಕ. (Śmd. 249 Mḍb.). Trembling, shivering, shaking; tremor; fear (ವೇಪಥು, ಕಮ್ಪ Hlâ.; Nr.; Mr. 385; ವಿಲೋಲ Čt. II, 39; ಅಲ್ಲಾಡು, etc., ಕಮ್ಪನ Śs.; ಜೊಮ್ಮಿಸಿತ್ತು Kk. 31; Śm. 76; My.). See Čpr. 4, 47; Rśv. 9, 22. — ನಡುಕಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become afraid (ಭಯವನ್ ಆನ್ Kk. 72).

ನಡುಗಿಸು naḍugisu. To cause to tremble, etc. (Bp. 1, 49; J. 28, 2; B. 5, 139; My.).

ನಡುಗು naḍugu. 1. = ನಡಗು. To tremble, to shake, to shiver, to quake (ಕಮ್ಪನ Śmd. Dh., o. r. ನಡಗು; My.; T. నడుక్కు, నడుంగు; M. ചടുങ്ങു, ഞടുങ്ങു, നടുങ്ങു). ನಡುಗುವವ (ಪ್ರಸ್ವನ್ನ, ಸ್ಖಲಿತ Hlâ.). ನಡುಗಿದರೆ ಗುಡುಗು ಕೇಳೇ ತೇ?—ನಡುಗುವವನ ಮೇಲೆ ಸತ್ತ ಹಾವು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Čpr. 7, 109; Abh. P. 13, 75; Bp. 46, 22; 58, 36. 62; Rśv. 5, 118; 6, after 24; 9, 24. 25. 29; J. 4, 28; B. 4, 41.

ನಡುಗು naḍugu. 2. Trembling, shivering, tremor (ನಡುಕ G.). — ನಡುಗುರೋಗ. The tremor of a person who is weak, infirm, or old (My.).

ನಡುಗುವಿಕೆ naḍuguvikĕ. Trembling, etc. (Si. 295).

ನಡುವಣ್ naḍu-aṇ. (Śmd. 135). Relating to the middle or midst; the middle or midst. Declension: ನಡುವಣ, ನಡುವಣಂ, etc. (135). ನಡುವಣ ಕಸ್ಯಂ (81). ನಡುವಣ ಅಕ್ಷರಂ, ನಡುವಣ ವಕಾರ ಯಕಾರಂಗಳ್, ನಡುವಣ ಎತ್ತಂ, ನಡುವಣ ವರ್ಣಂ (184. 188. 360. 361 Cm.). ಚನ್ನಮಣ್ಣಲದ ನಡುವಣ ಕಪ್ಪ (ಮೃಗ, etc.); ಮುತ್ತಿನ ಸರದ ನಡುವಣ ನಾಣಿಕಂ (ತರಲ); ನತುವಣದು (ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯಮಿಯಾಯ, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿನ Hlâ.). ಉದಕದ ನಡುವಣ ತೆವರು (ದ್ವೀಪ, etc.); ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬುಪರಿಯನ್ತವಿರ್ದ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಡಿ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc.); ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ನಡುವಣ ಬೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಅಳದಡೆ ತಾಳ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ನಡುವಣಂ. -ಅಂ. (Śmd. 136). A man of the centre.

ನಡುವು naḍuvu. = ನಡು 1, etc. (Śmd. 135. 210. 215. 229; ಮಧ್ಯ Nr.; My.; T.; Tĕ. నడుము). ಪಾತ್ರಮೆನೆ ತೊಱಿಯ ನಡುವಿಂಗೆ ಸಾಮಂ (Mr. 415). ಆನೆಯ ದನ್ತಮೆರಡಱ ನಡುವು (ಪ್ರತಿಮಾನ 155). ನಡುವಿನ ವಾಯುನೋವು (ಗೃಧ್ರಸಿ Si. 485). ನಡುವಿನ ಮಗ (B. 3, 15). — ನಡುವನ್ತರ. = ನಡವನ್ತರ. (My.).

ನಡುವೆ naḍuvĕ. (Śmd. 145). = ನಡವೆ 2, ನಡಿವೆ. The very midst or middle;—the midst or middle; in the midst or middle; between;—an intervening space; difference (My.). ಕಱುಳುಣಿಕೆಯ ಮಣಿಳಟ್ಟಿನ ನಡುವೆಯುಂ ಕರಭ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿ (ಸೇತು); ಎರಡು ಕಾಲ ನಡುವೆ ಪನ್ನೆರಡು ಅಂಗುಲದ ತೆಱಪಾಗಿದ್ದಡೆ ವೈಶಾಲ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನಡಿಯೊಡ್ಡಿನ್ದೆ ಭೂಮಿ, ಕುಡಿಯೊಡ್ಡಿನ್ದೆ ನೀರು, ಸುತುವನ್ನಿ ಒನ್ದೆ ಇರುತಿರೆ ಕುಲಗೋತ್ರನಡುವೆ ಎತ್ತನುದು? (Sp.). See Śmd. 64. 65. 66. 126. 149; Čpr. 2, 41; 7, 40. 91; Bp. 43, 71; 53, 31; Rśv. 13, 73; J. 3, 36; 15, 10; Č. Bp. 5, 2; Si. 29. 214. 473; B. 2, 37; 3, 36; 4, 44. 152. 184.

ನಡೆ naḍĕ. 1. = ನಡಿ 1. To walk; to march; to go on, to proceed; to go; to be current; to continue; to come to pass, to take place; to behave, to conduct one's self; to be carried out, to succeed; to go with (one)

as a leader, to be obedient to (ಗಮನ Śmd. Dh.; My.; T., M. ನಡ; Tě. నడుఁఁు). P. ps. ನಡ, ನಡದು, ನಡು, ನಡೆ, ನಡೆದು. ಕಾಲೊಳ್ ನಡೆದಪಿರ್ (Śmd. 125). ಮೂಗಾವು ದಮಂ ನಡೆದಂ (157). ನಡೆದುದು ಹಂಸೆ (169). ನಡೆವಂ (260). ನಡೆವುತೆ (Bp. 1, 49), ನಡವುತ್ತ (21, 9). ಪಡೆವೆರಸಿ ನಡೆವುದು (ಆ ಭಿಷೇಣನ); ಬಟ್ಟೆ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಪಥಿಕ, etc. Hlâ.). ಆವನಾ ನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತ ನು ಆಳ್ಕಮಿತ್ತ್ಯ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೀಗೆ ನಡ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ನು, ಅಧಿಕಾರದಿನ್ದ ಎಳಿಸಿ ಹೇಳಿವಿಕೆ (ಅಪವಾದ, ನಿರ್ದೇಶ Si. 265). ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ನಡದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ವ್ಯತ್ಯಾನ 437). ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಡದನ್ಥಾ ಪರಶುದ್ಧ್ಯರ್ಥಯೆ (ಅಪದಾನ 886). ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂವತ್ಸರ (ಐಷಮ); ನಡೆಯುವ ಹಗಲು (ಅದ್ಯ 476). ಒನ್ದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಯಲಾಪುದೋ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಸಾದಿ (273). ಜೋಡನೊಡನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುವದೇನು? (Dp. 167). ಸೊಕ್ಕ ನಡೆಯುವ ಭೃತ್ಯನ್ ಅವ ಕೂರಕೃತ್ಯ (54). ದೇಶದ ಮೀಲೆ ನಡೆದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 87). ನಡೆಯೋಗು ಕಾಲ್ಗಡೆ, ನೂತು ಪಾಲಕೆಯ ಮೀಲ್ಗೆ.— ನಡೆಯ ಬಲ್ಲವನ ಒಡಲೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲವ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ.—ನಡೆಯ ಲಾಪರೆ ನಡತೆ, ಹೊಲಿಲಾಪರೆ ಹೊಜೆ (Prvs.). ಈ ರೂಪಾಯಿ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ಸದ್ಯುರುವಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿ ನಡೆಯ ಬೇಕು (My.). ನಾಡಿ ನಡೆಯುತ್ತಡೆ (My.). ನನ್ನ ಮಾತು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ (My.). See Śmd. 28. 72. 255. 280. 407; Čpr. 4, 11; Bp. 1, 56; 2, 5; Bh. 1, 5, 7; 1, 8, 53. 58; 2, 4, 5; Č. Bp. 2, 4; Rśv. 6, 132; 10, after 5; 10, 10; J. 2, 39; 3, 41; 6, 3; 15, 2; 22, 4; Si. 264. 294. 396. **2,** to go into, to enter. ಕುಡುವಿಲ್ಲನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಲುಂ ನಡೆದು ಬಲ್ ಅನ್ದು ಒರ್ವನ ಎರ್ದಯಂ (Śmd. 89. 221). — ನಡಪಾಟ. -ಆಟ. Walking about, etc. (My.). — ನಡಪಾಡು. -ಆಡು. To walk about, etc. (My.). — ನಡೆ ನಿಡೆ. rep. (Śmd. 231. 272; Bp. 16, 29; 47, 50; 58, 42). — ನಡೆಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to take (one's own) course (B. 5, 233).

ನಡೆ naḍĕ. 2. (Śmd. 250). = ನಡೆ 3. Walking; going; walk; course; gait; march; pace; a going: a time or turn, as in fetching water from a well;—conduct, deportment, behaviour;—walking property: cattle (ಸಿದ್ಧಯಾತ್ರೆ Mr. 408; ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ, etc. Mr. 438; My.; Tě., M.; T. నడ్కై). ನೀರ ನಡೆ ಜಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ (ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ Mr. 416). ಗಾಳಿಯ ನಡೆ (ವಾಯುಚಾರ, ಲಘು Nn. 145). ಸಿಟ್ಟೋಟಮಹ (ಆನೆಯ) ನಡೆ (ಸ್ಖಲೋದ್ಭಟಯ Mr. 158). ಇಟ್ಟುಡೆಯಲ್ಲದ ನೇಸೆಯ ನಡೆ (ಅಸಮ್ಪಾಥ ಚಮೂಗತಿ Nr.). ಭಕ್ತಿಯ ನಡೆ (Bp. 56, 19). ಸತ್ಯಸಮ್ಪಣ ತೀರ್ಥ, ಉತ್ತಮರ ನಡೆ ತೀರ್ಥ, ಸತ್ಯರ ಸಂಗವದು ತೀರ್ಥ; ಹರಿವ ನೀರ್ ಎತ್ತಣ ತೀರ್ಥ? (Sp.). See Čpr. 5, 99; 6, 69; 7, 77; Bp. 5, 28; ಕಾಲು-, ಕಾಲ್-, ಬಿಗು-, ಬಿಡು-, ಮೆಲ್-. — ನಡೆಗಲ್. -ಕಲ್. To learn to walk (nicely, Śmd. 230; Abh. P. 3, 129). — ನಡೆಗಲಿ. -ಕಲಿ. = ನಡೆಗಲ್. (Śśkv. 3, 61; 4, 3). — ನಡೆ ಗಿಡು. -ಕಿಡು. To become unable, or cease, to walk, move, etc. (Abh. P. 10, 233; 13, 44; Grj. 8, 11). — ನಡೆ ಗಿಡೆ. reit. (Bp. 60, 21). — ನಡೆಗುಂಗು. -ಕುಂಗು. To become tired in walking (R.). — ನಡೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To interrupt (one's) walk: to cause to stop (J. 7, 6). — ನಡೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ನಡೆ ಗಿಡು. (J. 10 sum.; 10, 11). — ನಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to walk or move; to walk, to proceed, etc. (Čpr. 8, 70; Č. Bp. 6, 51. 52; Rśv. 4, after 56; 6, after 30; 13, after 77; V. 30, after 35; J. 8, 14; 19, 30). — ನಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to walk or proceed (Bh. 7, 6, 14). — ನಡೆ ಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. = ನಡೆಗೋಣ್ಟೆ. (Bh. 6, 4, 26). — ನಡೆಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. A fortification or fort that is self-moving (in the air, as those of Tripura, Grj. 6, after 56; Č. Bp. 42, 24. 27). — ನಡೆಜಪ್ಪರ. = ನಜ-. A litter with a canopy over it (Bp. 6, 22). — ನಡೆತೋರಣ. A tôraṇa affixed to two poles and carried in front of a procession (My.; V. 5, after 43). — ನಡೆ ನಡೆಗೆ. At every step (Bp. 16, 17). — ನಡೆ ನುಡಿ. Walking and speaking (J. 28, 19); conduct and speech (My.). — ನಡೆಬೇಗ. Quickness of walk (Bp. 3, 3). — ನಡೆಮಡಿ. A clean cloth that is spread out for walking upon or passing over (My.; Rśv. 2, 5; V. 5, after 43). — ನಡೆಮಾಡ. A walking house: a self-moving. chariot of the gods (ಪಾಪ್, ವ್ಯೋಮಯಾನ Śm. 10, o. r. -ಮಾಡು). — ನಡೆಮಾಮ. = ನಡೆಮಾಡ, q. v. (ಪಾಪ್, ವಿಮಾನ Śś.). — ನಡೆಯಂ ನಡೆ. To walk a walk (Bp. 44, 12). — ನಡೆವಲೆ. -ಬಲೆ. A net to be drawn together for catching wild beasts (Śśv. 3, 24). — ನಡೆವೆಣ. -ಪೆಣ. A walking corpse (Abh. P. 13, 130; Bh. 3, 23, 43; Râm. 3, 8, 4).

ನಡೆ naḍĕ. 3. = ನಡ 2, etc. P. p. of ನಡೆ 1. — ನಡೆ ತರ್. (= ನಡೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To come, etc. ನಡೆ ತನ್ದಂ ಮೀಲ್ ತಪ್ಪಿ ಕವಿವ ಅಮ್ಬುಧರವೈಲ್ (Śmd. 281). ನಡೆ ತಱ ಕರಾತರ್ (Râghĕ. 17, 64). ನಡೆ ತಪ್ಪ ವೀಚಿಗರ್ (Č. Bp. 2, 4). ರಾಜೇನ್ದ್ರಂ. . . ತಬಿರಕ್ಕೆ ನಡೆ ತಪಾಗರ್ (Rśv. 6, after 11). ನಡೆ ತಾರೆ! (Bp. 12, 43). See Čpr. 6, 96; Grj. 4, 38; Bp. 2, 44; 24, 36; 26, 6; 30, 24; 43, 27; 57, 58; Rśv. 13, after 97; J. 2, 46; 26, 4; 30, 42; Bh. 2, 4, 7; 2, 13, 6.

ನಡೆ naḍĕ. 4. (fr. ನಡು 2). Fixedly, firmly, pryingly, inquisitively. ಕಲಾಪಿಗಳ ಆಟಮಂ ಮನಂಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕುಣಿಯಲ್ ನೆಜೆ ಕಲ್ತು (Śmd. 230). ಮುಡಿಯರ ನಡೆ ನೋಲ್ಪ ಕಡೆಗಣ್ (Râghĕ. 17, 67). See Abh. P. 1, 117; Rśv. 2, 49; 5, 40. 124; 6, after 10, 30 & 132; 10, 8; 13, 95. *Cf.* ನಾಡೆ.

ನಡೆಯಿಸು naḍĕyisu. = ನಡೆಯಿಸು, etc. (Śmd. 233; Si. 84).

ನಡೆವಳಿ naḍĕ-paḷi. (Śmd. 252). = ನಡವಳಿ.

ನಡೆವಳಿಕಾವಿ naḍĕvaḷi-kāṉa. = ನಡವಳಿಕಾಱ, q. v.

ನಡೆಸು naḍĕsu. = ನಡೆಯಿಸು, etc. (Bp. 6, 2; 51, 44; 53, 13; Bh. 1, 8, 8. 23; J. 2, 29; My.).

ನಡ್ಡಿ naḍḍi. The back of the waist, the hollow above the loins: a depression, a sinking, crookedness (Tě.). — ನಡ್ಡಿ ಮೂಗು. A turned-up nose (Tě. నడ్డిమూళ్ళు). ನಡ್ಡಿ ಮೂಗುಳ್ಳವ (ಅವಟೀಟು, ಅವನಾಟ, ಅವ ಭ್ರಟ, ನವನಾಸಿಳ Si. 297).

ನಡ್ಯೆ naḍyĕ. *An abundance of reeds.*

ನಡ್ವಲ್ತೆ naḍ-vat. *Abounding in reeds.*

ನಡ್ವಲ naḍvala. *Abounding in reeds.*

ನಣ್ಬ naṇṭu-aa. = ನೆಣ್ಬ. A relative, a kinsman; a friend (ಆತ್ಮೀಯ, ಸ್ವಜನ, ಬನ್ಧು, ಆಪ್ತ, ಜ್ಞಾತಿ, ಜ್ಞಾನ್ತವ Hlâ.; Mr. 311; ಪಾಯಿಗ, ಬನ್ಧು Nn. 140; My. only = ಬನ್ಧು; Tě. నణ్బికాడు, a friend; T. నణ్బునె, a friend; M. നണ്പു, നണ്പൻ, to remember with love and gratitude; see s. ನಣ್ಬು 1; *cf.* ನನ್ನ 1 & 2). ಸಖ್ಯು, ಪಾವ್ಪಪದೀನ ಎನ್ಪೊಡೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ನಣ್ಬನು; ಸಂಗಡಿತನಮೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಮವರು; ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್ ಎನ್ಪೊಡೆ ಎಡೆಯಲಾದ ಸಂಗಡಿಗನು; ನಣ್ಬನೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಮವರು (Nr.). ನಣ್ಬರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೇ ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Śmd. 120). ನಣ್ಬರಿರ, ನಲ್ಲರಿರ! (153). ಜನ್ಮಾಗಿದ್ದರೆ ನಣ್ಬರು, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು.—ಕೆಟ್ಟು,

ನಣ್ಟರ ಸೇರ ಬೇಡ; ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮಾ ಕೇಳ ಬೇಡ.—ತುಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ನಣ್ಟರು ಬನ್ದರೆ ಗಣ್ಟಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (of less value than a valueless bundle).—ತುಣ್ಣನಿಗೆ ನಣ್ಟರೆಲ್ಲ ಬನ್ಟರ ಹಾಗೆ.—ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗೆ ಬಡ ನಣ್ಟ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹಿತನಣ್ಟ (ಲಂಕರ, ಚೇಟ Mr. 238). ನಣ್ಟರು ಬನ್ಟರು ಹಣವಿನ ಗಣ್ಟಿರುವ ತನಕ ಹೇಬ್ಬದನ್ದಿ ನಡೆವರು; ಗಣ್ಟಿಲ್ಲ ತೀರ್ದ ಮತುದಿನ ನಣ್ಣರೆ ಗಣ್ಟಲಿಗೆ ಗಾಣ (Subhâshitakandapadya). ನೀತಿಯ ಬಲ್ಲವ ಪುರುಷಂ, ಮಾತುಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ನುಡಿಯದಾತನೆ ಜತುರಂ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾಬ್ಪಿನೆ ನಣ್ಟಂ, ಭೀತಿಯೊಳಿರ್ಪವನೆ ಭೃತ್ಯ (ditto). See Bp. 37, 31; 59, 26. Feminine ನಣ್ಟಳು (My.).

ನಣ್ಟತನ naṇṭatana. = ನೆಂಟ್ತನ. Relationship (My.). ದೊಡ್ಡವರ ನಣ್ಟತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ (Prv.).

ನಣ್ಟರ್ತನ naṇṭartana. = ನಣ್ಟತನ. See ಪಜಿ-.

ನಣ್ಟಸ್ತಿಕೆ naṇṭastikĕ. = ನಣ್ಟತನ, ನೆಂಟ್ಸಿದ್ತಿ. (My.).

ನಣ್ಟಿಕೆ naṇṭikĕ. = ನಣ್ಟತನ. ತಣ್ಟಿಯವನ ನಣ್ಟಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ನಣ್ಟಿತಿ naṇṭiti. = ನೆಣ್ಟಿತಿ. A female relative (My.).

ನಣ್ಪು naṇpu. = ನೆಂಪು. Relationship (My.); friendship (ನಣ್ಪು Ćt. I, 6; ಅಣ್ಪು Kk. 70; T. ನಿನಲು, Tĕ. ನೆನರು, affection, attachment). ನಣ್ಪಾದುದು (ಅಣ್ಪಿತ Ćt. I, 65). ನಣ್ಪು ಉಬ್ಬಿಂಯ ಬೇಕು, ರತ್ನವೂ ಉಬ್ಬಿಂಯ ಬೇಕು.—ಅಣ್ಪು ತಪ್ಪಿದರೆ ನಣ್ಪು ತಪ್ಪುವುದೇ?—ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ನಣ್ಪು, ಹುಲಿ ಮೆಣಸಿಗೆ ನಣ್ಪು.—ನಣ್ಪು ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು ಸಾಲ ಕೇಳದೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಗಣ್ಪು. — ನಣ್ಪುಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. Conciliation. ಸಾಮ ಎನ್ಪೊಡೆ ವಿನಯದಿಂ ನಣ್ಪುಗೊಳುಹ (Nr.).

ನಣ್ಪು naṇpu. 1. = ನೆಂಪು. Friendship, affection, love, favour, confidential relationship, familiarity, intimacy, relationship (ಪ್ರಣಯ, ಪ್ರಸರ Hlâ.; ನಣ್ಪು Ćt. I, 6, o. r. ನೆಣ್ಪು; Abh. P. 10, 114. 172; see ಪುನಿ-). — ನಣ್ಪು ವೆಜ್ಞ. -ಪೆಜ್ಞ. To acquire love or favour (V. 9, 5).

ನಣ್ಪು naṇpu. 2. Delightfulness, charm, pleasantness, agreeability (ನಿಗರ, ನೆಟ್ಟ, ಅನು, etc., ಮನೋಹರ Śs.; Ćpr. 8, 9; V. 2, 33; Tĕ. ನನುಪು; see ನಲ್ 1, ನಲಿ 1, ನಲ್ಮೆ).

ನತ nata. Bent, bowed; depressed, sunk; crooked, curved; *inclined to.* (Śmd. 13; Ćh. v. 62).

ನತನಾಸಿಕ nata-nâsika. *Having a depressed or flattened nose.*

ನತಾಸ್ಯ nata-âsya. A person whose face is bent down (Grj. 10, 78).

ನತಿ nati. Bending, bowing; crookedness; a bow; a courtesy. See ಪ್ರಣತಿ; Ćpr. 7, 17.

ನತ್ತು nattu. = ನೆತ್ತು. To stutter, to stammer (My.; M. ನತ್ತು, ನೆತ್ತು). — ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡು. To stammer (My.). ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವವನ ಮಾತು ಸುತ್ತಿ ತೊರಿಲಿದರೆ ಪಟ್ಟು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ನತ್ತು nattu. = ನೊತ್ತು. A nose-jewel (My.; Tĕ., T.; Mhr. ನಥ; see ಗಾಡಿ-, ಮೂಗ-). ನತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದವಳು ಮುತ್ತು ಬಿಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ನತ್ತು ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವೆನೆನ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ನತ್ವ natva. 1. The letter or syllable ನ (Śmd. 127. 129. 178. 280. 342. 350).

ನತ್ವ natva. 2. The state of being not: doubt, suspicion, uncertainty (My.; Tĕ.).

ನದ nada. Sounding, making a noise; see ಸಿ-. 2, *a river,* the personification of which is male (ಉದ್ಯೃ, ಭೇದ್ಯ, ಗಣ್ಣ ದೊಜ್ Mr. 413; see ಗಣ್ಣದೊಜ್).

ನದತ್ nadat. Sounding, making a noise, roaring (Rśv. 13, 65).

ನದರು nadaru. = ನಜರು. (My.; Br.).

ನದಿ nadi. ನದೀ. *A river,* the personification of which is female (ಹೊಜ್ Nn. 40). See ತೊಜ್, ಪ್ಪೊದ್. ನದೀ ದಾಟ ಬೇಕಾದರೆ ಗುದಿಗೆಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ?—ನದೀ ದಾಟ ಬೇಕಾದರೆ ಬಿದಿಗೆಯೇ ಆಗ ಬೇಕೋ?—ನದೀ ದಾಟಿ, ಬದೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ನದಿತೀರ nadi-tîra. (ನದೀತೀರ). The bank or shore of a river. See ಒತ್ತು.

ನದಿಪು nadipu. = ನಜ್ದಿಸು. To extinguish (v. t., Ćpr. 7, 47; 9, 120).

ನದಿಪ್ರವಾಹ nadi-pravâha. = ನದೀಪ್ರವಾಹ. (My.; see ಒದ್ದಿ).

ನದೀಪ್ರವಾಹ nadî-pravâha. The current, stream or flow of a river (My.).

ನದೀಮಾತೃಕ nadî-mâtṛika. *Nourished or watered by rivers.*

ನದೀಸರ್ಜ nadî-sarja. *The tree Terminalia arjuna* W. & A.

ನದುಳು nadulu. Wonder, surprise. ನದುಳ ನಗೆಗಳ ಮೊಗದ ಮುರುಹಿನ ಪದನಮ್ ಆರೆಮುನುಕುಗಳಲಿರ್ದುದು (Râm. 3, 7, 13; Mhr. ನವಲ).

ನದ್ಧ naddha. *Bound, tied, connected.* See ನನ್-.

ನದ್ಧಿ naddhri. *A strip of leather, or leather thong.*

ನದ್ಯಮ್ಬುಜೀವನ nadî-ambu-jîvana. *Deriving its sustenance from river-water.*

ನನ್ nan. 1. = ಲೌ 1, etc. (I). See its plural ನಮ್ and ನಾವು. Genitive: ನನ, ನನ್ನ, ನನ್ (My.). ನನ್ನಗ, ನನ್ನಸ (My.). ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಆಗು, ಮಗಳೇ! (Prv.).—Dative: ನನಗೆ, ನನಗೆ (My.; Si. 48. 378. 389), ನಂಗೆ (My.). ನನಗೆ ಜಾರದ ಗಾದೆಯಿಲ್ಲ, ಕಾಗೆ ಕುಣ್ದಾದ ಮರವಿಲ್ಲ.—ನನಗೆ ಜಾರದು, ಅಪ್ಪಗೆ ತಿಳಿಯದು; ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಬಲ್ಲ, (ಆದರೆ ಇವನು ಈ) ಊರಲಿಲ್ಲ.—ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಜೋಡು; ಒಪ್ಪಾನಕ್ಕು ಕೇಡು.—ನನಗೆ ಬೇಡಾದ ಹೆಣ್ಣು ಅಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ?—ನನಗೂ ನಿನಗೂ ವಿಶ್ವಾಸ; ಮಾನ ಕುಕ್ಕೇಲಿ ಕೆಯ್ ಪಾಕ ಬೇಡ! (Prvs.).—Accusative: ನನ್ನ, ನನ್ನನು, ನನ್ನನ್ನು (My.). ನನ್ನೇ ತಿರುಗಿ ಹೆದಱಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 4, 199).—Locative: ನನಲಿ, ನನಲ್ಲಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ (My.).—Ablative: ನನಿನ್ದ, ನನ್ನಿನ್ದ (My.).

ನನ್ nan. 2. = ನಾ 2, etc. Four (Tĕ., M.). — ನನ್ನೂರು. Four hundred (My.; Tĕ.).

ನನದು nanadu. = ನನೆದು. P. p. of ನನೆ 1.

ನನನ್ದ nanandri. = ನನಾನ್ದ. *A husband's sister, a sister-in-law* (My. Amara).

ನನಸು nanasu. 1. = (ನಚ್ಚು 2), ನನೆಸು, ನೆನಸು 3. Truth; truly, certainly (ದಿಟ Śmd. II, o. rs. ನನೆಸು, ದಿಟ್ಟ; ವಲಂ, ವೆದಿಂ, ದಿಟ Kk. 48, o. r. ನೆನಸು; ಸಿಕ್ಕುವ, ನಿನದ, ನನ್ನಿ, ವಲಂ, ವೆದಿಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Śm. 34; *cf.* ನಜ್ಜಿ 1).

ನನಸು nanasu. 2. = ನೆನಸು 2. To make wet, to moisten. ನನಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆರ್ದ್ರ, ಸಾರ್ದ್ರ Nr.).

ನನಾನ್ದ nanândri. = ನನನ್ದ, ನಾದಸಿ, ನಾದಿಸಿ, ನಾದುಸಿ. *A husband's sister.* 2, a brother's wife (see ನಾದುಸಿ).

ನನು na-nu. Is it not so? it certainly must be so! *certainly, assuredly* (ನಿಶ್ಚಯ Nn. 163; ಬಿಸಗೊಣ್ದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು Mr. 537); just! well! pray! (ನುತಸಮ್ಭಾವಣ, ಒಳ್ಳೆಹ ಸಮ್ಭಾವಣೆ 163).

ನನೆ nanĕ. 1. = (ನಾನ್ 2), ನೆನೆ 3. To become wet,

moist, or soaked (ಆರ್ದ್ರಭಾವ Śmd. Dh.; ಅರ್ದ್ರತ್ವ Śm. 99; ಸೋರ್ 103; M.; T. ನನೈ; Tĕ. ನೆಮ್ಮು, moisture, wet, damp, T., M. ನಳಿ, ನಳಿರ್, cold, coldness; M. ಞಳುಪ್ಪು, dampness). P. ps. ನನದು (Bp. 47, 15), ನನೆದು (J. 13, 14). ನನೆವುತ (Bp. 60, 48). See Bp. 36, 8. 14; 51, 24; Rśv. 9, 24; J. 28, 36; 30, 13.

ನನೆ nanĕ. **2.** P. p. of ನನೆ 1, in ನನೆ ನನೆದು (Bh. 1, 19, 21).

ನನೆ nanĕ. **3.** Flower-buds to come forth; to bud. ನನೆತುದು (ನನೆ ಏಱಿದುದು Śm. 21; Kk. 19; ನನೆವೆತ್ತುದು Śs.; Tĕ.).

ನನೆ nanĕ. **4.** A flower-bud, an unblown flower, an opening bud (ಪುಷ್ಪಕುಟ್ಮಲ Śmd. Dh.; ಕಲಿಕೆ, ಕೋರಕ Nr.; ಸಜ್ಜುಕ, ಮೊಗ್ಗೆ, ಮುಗುಳ್, ಕುಟ್ಮಲ Kk. 23; Śm. 22; Čpr. 7, 115; Râm. 1, 16, 52; Tĕ.; T. ನನೈ, ನಗ್ಗೆ; M. ನಮ್ಪು, ನಾಮ್ಪು, a shoot, sprout, germ, see ನಾಪಿ). ಅವ್ಯಕ್ತಮಪ್ಪ ಕಪಿ ನನೆ (ಶ್ಲಾರಕ, ಜಾಲಕ Nr.). See ಎಳೆ-. — ನನೆಕನೆವೋಗು. -ಪೋಗು. The point of a bud to disappear: to bloom: to rejoice (Rśv. 4, 6. 83; V. 5, after 28). — ನನೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow of buds (Abh. P. 5, 5; 9, 35; Grj. 4, after 104). — ನನೆಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. Whose arrows are buds: Kâma (Abh. P. 9, 36; Grj. 10, after 45). — ನನೆಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A branch with buds (Abh. P. 1, 108). — ನನೆಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To gather flower-buds (Čpr. 7, 101). — ನನೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ನನೆಗಣೆ. (Grj. 7, 67). — ನನೆದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments of flower-buds (Grj. 4, after 21). — ನನೆಯಮ್ಪು. -ಅಮ್ಪು. Kâma (Grj. 7, after 11). — ನನೆಯಮ್ಪು. -ಅಮ್ಪು. = ನನೆಗಣೆ. (Čpr. 7, 45; Abh. P. 9, 164; Grj. 7, 25). — ನನೆವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of buds (Rśv. 8, 71). — ನನೆವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲು. Whose bow consists of buds: Kâma (Rśv. 7, 63). — ನನೆಯೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. = ನನೆ 3, q. v. (Rśv. 9, 47). — ನನೆವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. To get buds, to bud (see Śs. s. ನನೆ 3). — ನನೆವಾಸು. -ಪಾಸು. A bed of buds (Rśv. 8, 71).

ನನೆತು nanĕtu. P. p. of ನನೆ 3.

ನನೆಸು nanĕsu. = ನನಸು 1, q. v.

ನನೆಹ nanĕha. Becoming wet; wetness, dampness. ತೇಮ ಸ್ನೇಮ ಸಮುನ್ದನ ಈ 3 ನನೆಪದ ಪೆಸರು (Nr.).

ನನ್ದ nanda. Happiness, joy. 2, N. of a cowherd who was the foster-father of Kṛishṇa. (Bhâgavata 10, 4, 7). 3, N. of a king of Pâṭaliputra who lost his kingdom by the machinations of Čâṇakya. 4, N. of a vṛitta (Čh.). ನನ್ದ ರಾಯನ ಬಣ್ಡಾರ ನಾಯಿ ನರಿ ತಿನ್ದು ಹೋಯಿತು. — ನನ್ದನ ಬಣ್ಡಾರ ನಾಯೂ ಪಾರಾಯಿತು (Prvs.).

ನನ್ದಕ nandaka. Gladdening. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, *the sword of Vishṇu or Kṛishṇa.*

ನನ್ದನ nandana. Gladdening. 2, *a son.* 3, a garden frequented by the gods: *Indra's pleasure ground;* a garden, a grove. 4, the twenty-sixth year of the cycle of sixty (My.). See ತಾಲ-.

ನನ್ದನನನ್ದನ nanda-nandana. The foster-son of Nanda: Kṛishṇa. (My.).

ನನ್ದನೆ nandanĕ. A daughter (duhitṛ, etc. Mr. 309).

ನನ್ದಾ nandâ. = ನನ್ದದ, of ನನ್ದು 1. — ನನ್ದಾದೀಪ. A lamp that is always kept burning (My.). — ನನ್ದಾದೀವಿಗೆ. = ನನ್ದಾದೀಪ. (My.).

ನನ್ದಿ nandi. Joy, delight, welfare; happy; gladdening. 2, a son. 3, name of an attendant of Śiva: the bull on which he rides (Bp. 1, 52; 2 sum.; 37, 50; 45, 46; ತಣ್ಡು Mr. 14). 3, the tree Cedrela toona Roxb., the wood of which resembles mahogany (ಪುಂಗವ Mr. 121). 4, the tree Lagerstroemia microcarpa (Van Someren). — ನನ್ದಿಕಮ್ಬ. A large bamboo pole with a metal Nandi attached to its middle and a vyâsahasta on its top (My.). — ನನ್ದಿಗಿಡ. = ನನ್ದಿ No. 3. (ಕಾನ್ತಲಕ, ಕುಣಿ, ಕುವೇರಕ G.). — ನನ್ದಿಬಟ್ಟಲ್ಲಿಂ. (ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ G.). — ನನ್ದಿಬಟ್ಟಲ್ಲಿಗಿಡ. A shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (St. & Pl.; My.). — ನನ್ದಿಮರ. = ಏಳೇ ನನ್ದಿಮರ. A large timber tree with white bark, Lagerstroemia parviflora Roxb. (Z.). See ಬಸವಪಗಿಡ. — ನನ್ದಿಯ ಹದಿವಗೆ. = ನನ್ದಿಧ್ವಜ. (Bp. 53, 16).

ನನ್ದಿಕ nandika. = ನನ್ದಿ No. 3.

ನನ್ದಿಕೇಶ nandika-îśa. = ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ. (Bp. 54, 49; Rśv. 1, 1).

ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ nandika-îśvara. = ನನ್ದಿಕ. *N. of Śiva's chief attendant* (Bp. 2, 10; 9, 11; 10, 20; 45, 47).

ನನ್ದಿಗ್ರಾಮ nandi-grâma. N. of a village where Bharata resided during Râma's banishment. (Râm. 2, 6, 34).

ನನ್ದಿತ nandita. Pleased or satisfied with, contented with, gladdened, delighted. See ಆ-; Bp. 2, 21.

ನನ್ದಿದುರ್ಗ nandi-durga. A high hill in the Mysore country (My.).

ನನ್ದಿಧ್ವಜ nandi-dhvaja. A banner with a bull on it (Bp. 5, 39; 58, 53). 2, = ನನ್ದಿಕಮ್ಬ (My.).

ನನ್ದಿನಾಥ nandi-nâtha. = ನನ್ದಿಕೇಶ. (Bp. 2 sum.; 10, 12; 57, 24).

ನನ್ದಿನಿ nandini. A female who makes happy or gladdens; a female who is happy. 2, a daughter. 3, a fabulous cow, a sort of cow of plenty, the property of Vasishṭha. (My.).

ನನ್ದಿಪತಾಕೆ nandi-patâkĕ. = ನನ್ದಿಧ್ವಜ. (Bp. 56, 5).

ನನ್ದಿಮಣ್ಡಲ nandi-maṇḍala. N. of a kshêtra (Bp. 2, 28).

ನನ್ದಿಮುದ್ರೆ nandi-mudrĕ. The stamp or impression of a Nandi or bull (Bp. 52, 47).

ನನ್ದಿವಟ್ಟ nandivaṭṭa. Tbh. of ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ. (Čpr. 7, after 115; ವೃಕ್ಷ Nn. 110; Mr. 478; ತಗರ Mr. 125).

ನನ್ದಿವರ್ಧನ nandi-vardhana. Increasing pleasure; Śiva; a son; a friend. 2, the tree Cedrela toona Roxb. (ತುನ್ನ, ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ, ಬನವನ ಗಿಡ, etc. Si. 153). — ನನ್ದಿವರ್ಧನಹುವ್ವಿ. The flower of that tree (Si. 153).

ನನ್ದಿವಾಹ nandi-vâha. = ನನ್ದಿವಾಹನ. (My.).

ನನ್ದಿವಾಹನ nandi-vâhana. Riding on a bull: Śiva (Bp. 27, 26).

ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ nandi-vṛiksha. *The tree Cedrela toona* Roxb. (= ಕಱ್ಚ, ಕಾನ್ತಲಕ, ಕುಣಿ, ಕುವೇರಕ, & ತುನ್ನ). ಆತ್ಮತ್ಯಾಕಾರಮಪ್ಪ ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ (ತುನ್ನ, ಕುವೇರಕ, etc. Nr.).

ನನ್ದಿಸು nandisu. = ನಂದಿಸು, ನೊನ್ದಿಸು. To extinguish, to quench (Abh. P. 14, 100; Bp. 3, 16; 45, 47; Râm. 6, 10, 27).

ನನ್ದೀಶ nandi-îśa. = ನನ್ದಿನಾಥ. (Bp. 2, 15).

ನನ್ದೀಶ್ವರ nandi-îśvara. = ನನ್ದೀಶ. (Bp. 1 sum.; 2, 7; 43, 41; 53, 5; 54, 40; J. 14, 21; Si. 461).

ನನ್ದು nandu. 1. = ನೊನ್ದು 1. To lose one's splendour, to be extinguished, to be quenched, to go out (ಗತತೇಜಸ್ Śmd. Dh.; ಗತತೇಜ Śm. 98; My.; T. ನದು). See Bp. 11, 12; 50, 55; J. 28, 5; 31, 62. — ನನ್ದೆ ವೊಯ್. -ಪೊಯ್. To beat (any thing) so that (it) is extinguished, *i. e.* to quench (Rśv. 9, 18; 13, after 97).

ನನ್ದು nandu. 2. (= ನನ್ದು 1?). To be ruined, to be destroyed, to perish; to disappear, to vanish;—to destroy (ವಿನಾಶ Śmd. Dh.; ನಾಶ Śm. 98; T. ನದು, to destroy; ನನ್ದು, to be ruined, etc.; ನಲಿ, to perish; *cf.* ನಜ್ಜು, ನಮೆ, ನಸಿ 1).

ನನ್ದೆ nandĕ. Delight, felicity, prosperity: its personification: name of a śakti: Gaurī, etc. 2, the first, sixth, or eleventh day of a fortnight. (My.).

ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ nandi-âvarta. = ನನ್ದಿವಟ್ಟ. *The shrub Tabernaemontana coronaria* R. Br. 2, a particular kind of diagram. 3, *a sort of palace built in the shape of that diagram, a ćatuḥśâla without a western gate.* 4, *a species of large fish.*

ನನ್ನ nanna. See s. ನನ್ 1.

ನನ್ನಿ nanni. 1. Truth, certainty; certainly, etc. (ಸತ್ಯ Čt. I, 70. 100; ಸತ್ಯ, ನೈಜ Kk. 48; ಸಿಕ್ಕು, ನಿಸದ, ಸತ್ಯ 64; ಸಿಕ್ಕುವ, ನಿಸದ, ನನಸು or ನೆನಸು, ವಲಂ, ವೆಂಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Śm. 34; My., also in ನನ್ನಿ ಆದು; T. ನನ್ಜ, a good; what is right, well or beautiful; ನನ್ಗು, a good; beauty; M. ನನ್ನು, good; what is right, advisable; see s. ನನ್ನಿ 2, & *cf.* ನಜ್ಜು 1 & 2, ನಲ್ 1). See Abh. P. 16, after 7; Bp. 1, 55; 2, 20; 5, 57; 9, 25; 29, 16; 46, 20; 49, 11; 61, 7; Śm. 67; Śśv. 2, 118; Sp. s. ಬಗೆ 1. — ನನ್ನಿ ಮಾಡು. To verify, to prove (Čpr. 7, after 28; Abh. P. 15, after 66).

ನನ್ನಿ nanni. 2. Love, affection, attachment (Abh. P. 16, after 7; J. 12, 1; 23, 59; 24, 27; 26, 72; 31, 45; My.; T. ನನ್ಜಿ, a good, benefit; M. ನನ್ಜಿ, ನನ್ನಿ, goodness, gratitude; ನಲ್ಪೆ, good, right; fine; real, true; see ನಲ್ಪು, ನನ್ನಿ 1, ನಜ್ಜು 1 & 2).

ನಪ್ nap. = ನಪ್ಪು. See ಸ್ತ್ರೀ-.

ನಪುಂಸ na-puṁsa. Not a male; a eunuch (ಕ್ಲೀಬ, ನಪುಂಸಕ Nn. 146).

ನಪುಂಸಕ na-puṁsaka. *Neither man nor woman: a hermaphrodite.* 2, *a eunuch.* 3, of neuter gender; *the neuter gender;* a word in the neuter gender (Śmd. 108. 265; Kâvy. I, 2, 20-22. 31. 32. 74-83; I, 5, 18-23).

ನಪುಂಸಕತ್ವ napuṁsakatva. The state of being of the neuter gender (Kâvy. I, 2, 74-83).

ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ napuṁsaka-liṅga. The neuter gender (Śmd. 109. 129. 138. 263. 291).

ನಪ್ತಾರ naptâra. Tbh. of ನಪ್ತೃ. (My.).

ನಪ್ತೃ naptṛi. *A grandson.*

ನಪ್ತ್ರಿ naptri. *A granddaughter.*

ನಪ್ಪು nappu. = ನಪುಂ. Neuter; the neuter gender (Śmd. 112. 126. 147. 186).

ನಪ್ಪೆ nappĕ. (fr. ನಗ್ಗು 1). A bruise in a fruit or tree (My.).

ನಫರ naphara. A servant for low work (Mhr., H.); a mean wretch (My.). 2, an individual, a poll (Br., Mhr., H.). — ನಫರಜಾಮಿನು. Personal bail (Br.; R.).

ನಫೆ naphĕ. Profit, gain (My.; Si. 325; Mhr., H. ನಫಾ).

ನಬಸಿತ nabasita. Tbh. of ನಮಸಿತ. (ಪೂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ G.).

ನಬೀ nabî. A prophet: the prophet, Mahomed (H.; My.; Br.).

ನಬ್ಯ nabya. Tbh. of ನವ್ಯ. (Bp. 46, 21; 57, 18).

ನಭ nabha. = ನಭಸ್. The sky, the atmosphere (ತಾರದೆ, ಆಕಾಶ Nn. 28; ಪಾರ್ಥಿವ, ಆಕಾಶ 32; ಆಕಾಶ 35; ಆಗಸ 40; etc., etc.; ಗಗನ Mr. 31; ಕೃಷ್ಣ 519). 2, the month śrâvaṇa (Mr. 70). 3, a cypher or zero (ಸೊನ್ನೆ Mr. 347. 349). 4, a certain metrical foot (Čh.; Mr. 364).

ನಭಶ್ಚರ nabhas-ćara. Going in the air: a god; a vidyâdhara (ದೇವಯೋನಿ Mr. 56). See Śśv. 2, 36.

ನಭಸ್ nabhas. *The sky, the atmosphere.* 2, *the month śrâvaṇa,* July-August (see ನಭ No. 2).

ನಭಸ nabhasa. Vapory, misty. 2, = ನಭಸ್.

ನಭನಂಗಮ nabhasa-ṅ-gama. Sky-goer: *a bird.*

ನಭಸ್ಥಲ nabha-sthala. = ನಭಸ್ No. 1. (Čpr. 3, 2).

ನಭಸ್ಯ nabhasya. *The month bhâdra,* August-September (Mr. 70).

ನಭಸ್ವತ್ nabhas-vat. Vaporous, misty; *air, wind.*

ನಭಿ nabhi. (= ನಾಭಿ). A wheel (ಗಾಲಿ G.).

ನಭೋಜನ nabhas-jana. A god (J. 2, 10).

ನಭೋಮಣ್ಡಲ nabhas-maṇḍala. The firmament; the sky. (J. 11, 38; 12, 9).

ನಭೋಮಾಸ nabhas-mâsa. = ನಭಸ್ No. 2. (Mr. 69).

ನಭೋಲಕ್ಷ್ಮಿ nabhas-lakshmi. The sky considered as Lakshmī (Čpr. 5, 126).

ನಭೋವೀಥಿ nabhas-vîthi. Sky-road: the path of the sun. (Bp. 50, 2).

ನಮ್ nam. = ೆಂ 1 (plural), ಎಮ್ 1, ನಾವು. The plural of ನನ್ 1. (We). Genitive: ನಮ, ನಮ್ಮ, ನಮ್ (My.). ನಮ್ಮ ಮಗನ ಗುಣಾ ನಾವಱಿಯೆವೇ?—ನಮ್ಮಜ್ಜಕ್ಕೆ (as for us) ನಾವೇ ತುಕ್ಕನ್ನಯ್ಯನವರುಗಳು.—ನಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೆಯ್ ಹಾಗೆ ಬೀಸಿದರೇನು? ಹೀಗೆ ಬೀಸಿದರೇನು?—ನಮ್ಮ ದೇವರ ಸತ್ಯ ನಾವೇ ಬಲ್ಲೆವು.—ನಮ್ಮ ಮಗ ಇವ್ವತ್ತು ಹೋಳಿಗೇ ತಿನ್ನಾನೆನ್ದರೆ ಹಾಕುವವರು ಯಾರುr—ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನಾವೇ ದಾನರು; ಬೆಕ್ಕಿಗಿಕ್ಕೋ ತಿರುನಾಮವ!—ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕನು ಕೊಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮನೆಯ ಪ್ರಸಾದವೇ?—ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟೂ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಪ್ರಸಾದವೇ? (Prvs.). ನಮ್ಮಗ, ನಮ್ಮಕ್ಕಳು (My.). Dative: ನಮಗೆ (My.; Bp. 23, 29; 24, 6). Accusative: ನಮ್ಮ, ನಮ್ಮನು, ನಮ್ಮನ್ನು (My.). Locative: ನಮಲಿ, ನಮ್ಮಲಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ (My.). Ablative: ನಮ್ಮಿನ್ದ (My.). ನಮ್ಮಿನ್ದ ಮೇಲು ಯಾರು? ನಾವೇ ಮೇಲು! (Prv.). ನಮ್ಮಿಸಬರು (Bp. 57, 80). ನಮ್ಮಿಬ್ಬರು (B. 4, 108). ನಮ್ಮ ನೂರ್ವರು (Bh. 1, 8, 60).

ನಮ nama. Tbh. of ನಮಸ್. (ವನ್ದನ, ಪ್ರೊಂಗಿ ಪೊಡಮಡುಹಂ Mr. 461).

ನಮನ namana. Causing to bend or bow;—bowing down; bending; sinking. See ನಳಿ, ಬಳ್ತು, ಮಣಿ, ಮೊಣ್ಗು.

ನಮಲು namalu. 1. (= ನೆವರು). To chew, to masticate, to munch; to chew the cud, to ruminate (My.; Tĕ. ನಮಲು, ನಮುಲು, ನವಲು; Tĕ. ನೆಮರು, ನೆವರು, chewing the cud).

ನಮಲು namalu. 2. = ನೆಮರು. Chewing the cud, etc.—ನಮಲು ಹಾಕು, to chew the cud (My.).

ನಮಸ್ namas. = ನಮ. Bowing, bending; a bow, salutation, reverential salutation; obeisance performed by joining the palms and inclining the head.

ನಮಸಿತ namasita. = ನಬಸಿತ. *Reverenced, respected, worshipped, saluted.*

ನಮಸ್ಕರಿಸು namas-karisu. To make a bow, to make obeisance; to adore, to worship (Bp. 46, 67; My.). ನಮಸ್ಕರಿಸುವಾತಂ (ಅವನತಂ Śmd. 2).

ನಮಸ್ಕಾರ namas-kâra. Bowing; *obeisance, respectful salutation, reverence, adoration* (ತುಟಿಲ್, ಎಡುಗು, ಪೊಡ್ಮಿಗ, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ಪೊತವಡಿಕೆ Śm. 34; Kk. 34). See ತುಟಿಲ್ಗೆಯ್, ಪೊತಮಡು. ನಮಸ್ಕಾರ, ಆಯ್ಯಾ! ಎನ್ದಲೆ ಜಮತ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿತು ಅನ್ದ.— ನಮಸ್ಕಾರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರವಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಹಿಷ್ಕಾರ.

ನಮಸ್ಕಾರಿ namas-kâri. *A sensitive plant.*

ನಮಸ್ಕಾರ್ಯ namas-kârya. To be bowed down to; a man to whom one must pay obeisance or who is to be worshipped (Bp. 22, 24).

ನಮಸ್ಯ namasya. To be worshipped, venerable, respectable.

ನಮಸ್ಯಾಯಣ namasya-ayana. See ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ, of which it is an o. r. (ಆಚಾರಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು Mr. 250).

ನಮಸ್ಯಿತ namasyita. *Reverenced, respected, worshipped.*

ನಮಸ್ಯೆ namasyĕ. *Reverence, respect, worship, adoration.*

ನಮಾಜು namâju. = ನಿಮಾಜು. Worship; divine service (My.; Mhr., H.).

ನಮಿತ namita. Bowed, bent down, making salutation or obeisance. See ಏ-; Bp. 19, 3.

ನಮಿಸು namisu. To bow; to do obeisance; to worship, to adore (Bp. 2, 16; 28, 45; 58, 16; J. 7, 18; My.). — ನಮಿಸು ನಮಿಸು. rep. (Bp. 6, 24).

ನಮುಚಿ namuči. *N. of a demon.*

ನಮುಚಿಸೂದನ namuči-sûdana. Destroyer of Namuči: *Indra.*

ನಮೂದಿಸು namûdisu. = ನಮೂದು ಮಾಡು. (My.).

ನಮೂದು namûdu. Represented, declared; mentioned, shown; recorded; settled (My.; Br.; Mhr., H.); mentioning, notice, etc. — ನಮೂದು ಮಾಡು. To record, to mention, to show, to bring to notice, etc. (My.).

ನಮೂನೆ namûnĕ. A specimen, a sample; a model; a copy, (My.; Br.; Mhr., H. ನಮುನಾ).

ನಮೆ namĕ. = ನವೆ 1, (ನಸಿ 1). To become insignificant in bulk or importance; to fall away in flesh, to grow lean or thin; to wear away; to become less (ಗುರುಯಾಸ್ಯ Śmd. Dh.; Čpr. 4, 59; Abh. P. 11, after 99; My.; Tĕ. ನವಿ, ನವೆ; Tĕ. ನೆಮರು, to rub; T. ನಾವಮ್ಪು, to grow lean, thin, meagre; ನೆಗಿಟ್, to grow into powder; to grow lean and weak; ನೆಗು, to be pulverized, be ground small; ನೆವಿಟ್, to extinguish, to demolish; M. ಞಾಮುಣ್ಣು, ಞಾವಿಣ್ಣು, ನೆವಿಣ್ಣು, to bruise between the fingers, to squeeze; to knead; *cf.* ನನ್ದು 2, ನರಟು 1, ನಾದು 1). **2,** to become poor (ದಾರಿದ್ರ Śmd. Dh.).

ನಮೇರು namêru. The tree Eleocarpus ganitrus. 2, a middle-sized tree, the Alexandrian laurel, Calophyllum inophyllum Lin. (St. & Pl.). See Čpr. 2, 56; 4, 61.

ನಮ್ನ namna. = ನಮ್ರ. (Abh. P. 9, 112).

ನಮ್ರಾಕೃತ namri-krita. = ನಮ್ರೀಕೃತ. (Čpr. 4, after 28).

ನಮ್ಬಿ nambi. (=ನಿಮ್ಬಿ 2, ನೆಮ್ಬಿ). A N., masculine and feminine (Bp. 9, 33. 41; 15, 23. 26; 18, 12; 25, 8; 26 sum.; 26, 11. 19. 21. 25. 42. 45. 57. 59. 65. 69; 27 sum.; 27, 75; 31, 22; 37, 44. 56; 47, 36; T.). See ಕಡವ ಳ್-. — ನಮ್ಬಿ ಗಿಮ್ಬಿ. reit. (Bp. 26, 22). — ನಮ್ಬುನನ್ದಿ. N. (Bp. 50, 53. 55. 61). — ನಮ್ಬುಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (Bp. 43, 50). — ನಮ್ಬುಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 26, 4. 14. 24. 46. 64; 27, 74; 28, 51; 44, 52). — ನಮ್ಬೆಣ್ಣ. = ನಮ್ಬುಯಣ್ಣ. (Bp. 9, 11. 26).

ನಮ್ಬಿಕೆ nambikĕ. = ನಮ್ಬಿಸೆ, ನಮ್ಬುಸೆ, ನೆಮ್ಬುಸೆ, ನೆಮ್ಮುಸೆ. Confidence, trust, faith, belief, reliance; faithfulness, fidelity (My.; Tĕ. ನಮ್ಮಕ್ಕ, ನಮ್ಮಿಕೆ). ನಮ್ಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಯಥಾರ್ಥವಾದಿ (ಆಪ್ತ Si. 261). ನಮ್ಬುಕೆಯಿನ್ದ ಕೂಡಿರುವವನು (ಶ್ರದ್ಧಾಳು 360). ನಿಶ್ಚಯವಾದ ನಮ್ಬಿಕೆ (ಶ್ರದ್ಧೆ 433).

ನಮ್ಬಿಗಸ್ತ nambigasta. A faithful, trust-worthy man (My.). Feminine ನಮ್ಬಿಗಸ್ತಳು (My.).

ನಮ್ಬಿಗಸ್ತಿಕೆ nambigastikĕ. Faithfulness, fidelity, trust-worthiness, honesty (My.).

ನಮ್ಬಿಗೆ nambigĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (My.; ವಿಶ್ವಾಸ, ಶ್ರದ್ಧೆ G.). ನಮ್ಬುಗೆಯವ (ಆಪ್ತ G.). ನಮ್ಬುಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸು (ನಮ್ಬಿಸು G.). ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬುಗೆಯಿಲ್ಲದವನು (ನಾಸ್ತಿಕ, ಸೌಗತ G.). ನಮ್ಬುಗೆಯುಳ್ಳವತಾ ಕೊಮ್ಬುವನು ಸಾಲವನು, ನಮ್ಬುಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟಕ ಬೆನ್ದಾವಿಗೆಯ ಕುಮ್ಬುದನ್ತಿಹನು (Sp.). ಜಾಣತನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನಮ್ಬಿಗೆಗಳು ನಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು (B. 3, 39). ಈ ಹನ್ನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಮ್ಬುಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆನ್ದು (3, 67). ರಾಣಿಯವರ ಮೇಲೆ ನಮ್ಬುಗೆಯನ್ನು ಜನ್ಮಾಗಿ ಇಡ ತಕ್ಕದ್ದು (5, 2). ನಮ್ಬುಗೆಯಿನ್ದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು (5, 188). ದೇವರ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆಯೂ ದಯದ ಮೇಲೆಯೂ ನಮ್ಬುಗೆಯನ್ನಿಡ ಬೇಕು (5, 210). ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಬುಗೆಯವರು ಬಹಳ, ಇಲ್ಲಿ ತುಸು (5, 288). ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬುಗೆಯಿಡ ಬೇಕು (My.). ಗೊಪ್ಪೆಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿದರೂ ನಮ್ಬುಗೆಯಿರ ಬೇಕು (Prv.). See ಆಪ-. — ನಮ್ಬಿಗೆ ಕಾದು ಕೊಳ್ಳು. To (be and) remain faithful (in one's transactions, B. 2, 25). — ನಮ್ಬುಗೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give confidence (J. 24, 11). — ನಮ್ಬುಗೆಯುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. -ಉಟ್ಟಿಸಿ-. = ನಮ್ಬುಗೆ ಕಾದು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ನಮ್ಬಿಸು nambisu. To cause to confide, trust, etc.; to cause to assent, to coax, to persuade, to conciliate (ಅನುಮೋದನ Śmd. Dh.; My.; ನಮ್ಬುಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸು G.; Tĕ. ನಮ್ಮಿಂಡು). ನಮ್ಬಿಸುವುದು (ಸಾಮ, ಸಾನ್ತ್ವ Hlâ.). ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಮ್ಬುವರ್ (ಜಲ್ಲವೊತ್ತರ್ Śmd. II). ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿನ್ಬಾತಂ (ಚೆಲ್ಲವತ್ತಂ Śm. 46; ಜಲ್ಲವೊತ್ತಂ Kk. 36). ಅವರನ್ನು ನಮ್ಬಿಸಿ (My.). See Bp. 14, 18; 40, 62; 53, 19; Râv. 11, 166.

ನಮ್ಬಿಸುಹ nambisuha. Causing to confide, etc., coaxing, conciliating (ಅನು Nr.; ಶಾನ್ತ, ಸಾಮ Mr. 459).

ನಮ್ಬು nambu. To confide, to trust, to confide in, to put confidence in, to rely on, to believe; to suppose (ವಿಶ್ವಾಸ Śmd. Dh.; My.; Tĕ. ನಮ್ಮು; see s. ನಜ್ಜು 1). ಪೆಣ್ಣಿರಂ ನಮ್ಬಲ್ ಬೇಡ (Śmd. 276). ಆಸ್ಥಿರದ ಬೇಹವನ್ನು ನಚ್ಚಿ ನಮ್ಬಿರ ಬೇಡ (Dp. 1). ಬಸವರಾಜಾ, ನಿನ್ನನ್ ಎಲ್ಲಾ ದೆಸೆಗೆ ನಮ್ಬಿದೆಂ (Bp. 5, 67). ನಿನ್ನಂ ನಮ್ಬಿ ಹೋದ ಪೆವು (14, 3). ತನ್ನಂ ನಮ್ಬಿ ಕೊಣ್ಡು (31, 13). ಇದ ನಮ್ಬಬೊಡೆ (32, 21). ಅವದಿರ ಮಾತುಗಳನ್, ಎಲೆ, ನಮ್ಬುದಿರು! (56, 51). ಹಣವನ್ನೂ ಬಾಣ್ಪಿಯನ್ನೂ ನಮ್ಬುದವ ಎಚ್ಚಮಿಳ್ಕುವನು (B. 1, 8).

ದೈವವನ್ನು ನಂಬಿ, ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂಡ್ರ ಬಾರದು (1, 17). ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ನಮ್ಬರು (3, 79). ತಾ ಕಳ್ಳನಾದರೆ ಪರರ ನಮ್ಬ.— ಅದಿವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಣ ಸನ್ನೂ ನಮ್ಬ ಬಾರದು.— ಮಣ್ಣುಕುಡ್ಡಿ ನಮ್ಬಿ, ಹೊಡಿ ಹಾವರು.— ಬುಡ್ಡಿಯನ್ನು ನಮ್ಬಿ ಹೊಡಿ ಹಾದ ಹಾಗೆ.— ನಮ್ಬಿ, ಅಮ್ಬಿಗೆ ಬಿಡ್ದ ಹಾಗೆ.— ನಮ್ಬಿದವಗೆ ಇಮ್ಮು, ನಮ್ಬದವಗೆ ಅಮ್ಮು (Prvs.). ಮನದೊಳ್ ಪೊಲ್ಲಮನ್ ಎನ್ದುಂ ನೆನೆಯರ್; ಆದುಂ ನಮ್ಬು, ಕುರುಕುಲಾನ್ವಯಥಾನೂ! (Śmd. 216). ನಿನಯೆ ಜೀವಮ್ ಉಳ್ಳ ನ್ನಬರ ನಿನಯೆ ದೈವವೇ ಗತಿ! ಎನ್ದು, ನಮ್ಬಿಹುದು! (Bh. 1, 8, 26). ಈ ಮಾತು ಸಿಕ್ಕಿಯಮೆನ್ದು, ನಮ್ಬಿ (J. 29, 40). See Śmd. 38; Bp. 4, 62; J. 5, 52. 62; 18, 62; 28, 4; B. 5, 280; Si. 49. 236; Prvs. s. ಮಱಿ 1.

ನಮ್ಬುಗೆ nambugĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (ವಿಶ್ರಮ್ಭ, ವಿಶ್ವಾಸ Hlâ., Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ, ಶ್ರದ್ಧೆ Hlâ., Mr. 458; ಪ್ರತ್ಯಯ, ವಿಶ್ವಾಸ Nn. 137; Bp. 40, 75; Râm. 6, 38, 19; My.). See ಅಪ-. — ನಮ್ಬುಗೆ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get confidence (J. 16, 18).

ನಮ್ಬುವಿಕೆ nambuvikĕ. Confiding, etc. ಒನ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಬುವಿಕೆ (ಭ್ರಾನ್ತಿ, etc. Si. 48).

ನಮ್ಬೂರಿ nambûri. N. of a class of smârta Brâhmaṇas in the Malayâḷa country (My.; T., M. ನಮ್ಬಿ, ನಮ್ಬೂರಿ).

ನಮ್ಮ namma. See s. ನಮ್.

ನಮ್ಮಕ್ಕು nammakku. Salt (My.; Br., H.).

ನಮ್ರ namra. = ನಮ್ಮ. Bowing, bowing down; bent, bowed; *crooked, curved* (ಮುಣಿ Ćt. I, 34). 2, lowly, submissive, reverential, humble. (My.).

ನಮ್ರತೆ namratĕ. = ನಮ್ರತ್ವ. (My.).

ನಮ್ರತ್ವ namratva. The state of being bowed or bent; bowing. 2, submissiveness, humbleness, humility, meekness (ಸಭಾಜನ Ćb.; My.). See ಬಾಗು.

ನಮ್ರಭಾವ namra-bhâva. Meekness, humility (My.; ವಿಶ್ರಬ್ಧ G.).

ನಮ್ರೀಕೃತ namrî-krita. = ನಮ್ರೀಕೃತ. Bowed down, bent down, humbled.

ನಮ್ರೀಭೂತ namrî-bhûta. Humbled (My.).

ನಯ naya. Softness, smoothness, fineness; mildness, gentleness, pleasantness (My.; Tu.); cheapness (My.; Tu.; T. ನಯ, delight; a good;— cheapness; ನಯನ್, delight, pleasure; good, profitableness; gain, advantage; ನಯಪ್ಪು, desire; cheapness; Tĕ. ನಯ, malleable, not brittle; cheap; welfare; good health; cheapness; profit; *cf.* ನಜ್ಜು 1, ನವುರು, ನಳ, ನಾಜ್ಯ). ನಯವಾದ್ದಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ ಹೆಚ್ಚು.— ಭಯವಾದ ವಸ್ತು ನಯವಾದರೂ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prvs.). ನಯವಾಗಿ ಸಣ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಧ್ವನಿ (ಕಾಕಲಿ Nr.). See Prvs. s. ನೇಲಿಯಿಗೆ, ಮೃದು.— ನಯಗಾರ. Fine, smooth plaster (My.). — ನಯನುಡಿ. A gentle, mild, pleasant word (My.). — ನಯಬಟ್ಟೆ. Fine, soft cloth (My.). ನಯ ಬಟ್ಟೆಯಾದರೆ ಸವೆಯದೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prv.).— ನಯವಾತು. = ನಯನುಡಿ. (My.).— ನಯಸರ. A fine, pleasing, melodious voice or tone (Bh. 1, 5, 7).

ನಯ naya. *Guiding, leading, directing, managing.* 2, behaviour, conduct, way of life; quality (ಗುಣ Nn. 78). 3, prudent conduct or behaviour, good management; prudence, reason. 4, polity, policy, political wisdom, state-policy, political economy, civil administration. 5, plan, design; maxim, principle. 6, opinion, system, method. 7, fit, right, proper; fitness, propriety, right, justice, etc. 8, dramatic action expressive of sentiment (? ಅನುಕರಣೆ Mr. 79, o. r. ಅನುಕರಣೆ). ವರವೈಜಯನ್ತಿಯ ನಯಂ (Mr. 4). ನಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಭಯ; Ćpr. 1, 66; 2, 8; 6, 74; J. 31, 53.— ನಯಪ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To become proper or nice (Grj. 2, after 106).— ನಯವಟ್. -ಅಟ್. Fitness, etc. to be destroyed or gone (Bp. 22, 7).

ನಯಗುಣ naya-guṇa. A proper quality (My.).

ನಯಜ್ಞ naya-jña. Knowing polity, prudent (Rśv. 13, 15).

ನಯಣ nayaṇa. (Śmd. 25).

ನಯನ nayana. Guiding, leading, conducting, etc.; *moving.* 2, the leading organ: *the eye* (ಕಣ್ Nn. 6). 3, the number 2 (Bp. 61, 92). ನಯನವಿಲ್ಲದವನು ಅನಯದ (or ನಯನದ) ಭೇದಾ ತಿಳಿದಾನೇ? (Prv.).

ನಯನಕರ್ಣ nayana-karṇa. = ಚಕ್ಷುಶ್ರವಸ್. A snake (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣವಿಪ್ಲಕ್ಷ nayanakarṇa-viplaksha. A peacock (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣವಿಪ್ಲಕ್ಷಲಕ್ಷಣ nayanakarṇaviplaksha-lakshaṇa. Shaṇmukha, Mayûradhvaja (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಶನ nayanakarṇa-aśana. A peacock; Garuḍa (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಶನವರಧ್ವಜ nayanakarṇâśana-vara-dhvaja. Vishṇu (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರ nayanakarṇa-âhâra. A peacock (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರವಾಹನ nayanakarṇâhâra-vâhana. Shaṇmukha: Agni (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರವಾಹನನಯನ nayanakarṇâhâravâhana-nayana. He who has eyes like fire, Śiva (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಚ್ಛದ nayana-ć-ćhada. *An eyelid.*

ನಯನಜಲ nayana-jala. *Tears.*

ನಯನತ್ರಯ nayana-traya. He who has agni, candra, and sûrya-like eyes: Śiva (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಪಾಠಿನ nayana-pâṭhina. One whose eyes are like those of a pâṭhina (Ćpr. 2, after 87).

ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ nayana-madhya-târĕ. The pupil of the eye. See ಅಲಿ.

ನಯನರೋಗ nayana-rôga. An eye-disease. See ಅರಿ.

ನಯನವಾರಿ nayana-vâri. = ನಯನಜಲ. (Sk.; My.).

ನಯನಾಕರ್ಷಣವಿದ್ಯೆ nayana-âkarshaṇa-vidyĕ. The knowledge of attracting the eye (of others towards one's self, Abh. P. 3, 38).

ನಯನಾಶ naya-nâśa. Loss of ನಯ: one of the faults in poetical composition (Ćh. v. 40).

ನಯನಾಶ್ರು nayana-aśru. = ನಯನಜಲ. (My.).

ನಯನೇನ್ದ್ರಿಯ nayana-indriya. The sense of seeing (J. 11, 8).

ನಯನೋದಕ nayana-udaka. = ನಯನಜಲ. (My.).

ನಯನೋಪಾನ್ತ nayana-upânta. *The outer angle or corner of the eye.*

ನಯವನ್ತ naya-vanta. A man of prudent or proper conduct (My.).

ನಯವಿದ naya-vida. A man who is acquainted with proper

conduct, etc.; a politician, a statesman. (Śmd. 258, see s. ಆಳ್ 1; Ṗr. 4, 26).

ನಯಶಾಲಿ naya-śâli. Endowed with prudence or propriety; possessing political wisdom. (Śmd. 171). ನಯಶಾಲಿಯಾದವ ಜಯಶಾಲಿಯಾದಾನು (Prv.).

ನಯಶೂಲಿಕೆ naya-śûlika. A man who kills himself methodically (ತನ್ನ ತಾ ಸಾವವಂ Mr. 237).

ನಯಸರ್ವಸ್ವ naya-sarvasva. A man who possesses the whole essence of ನಯ (Ṗr. 4, 22).

ನಯಿಸು nayisu. To go, to move; to guide, to lead; to conduct one's self; etc. See *e. g.* ಅನು-.

ನಯ್ಯನ್ನಾರ್ nayyanâr. = ನಾಯಿನಾರ್ q. v., ನೆಯ್ನಾರ್, ನೆಯ್ಯಿನಾರ್. See ಪೂಸಲು-.

ನರ nara. = ನರವು (Śmd. 56). A sinew, a tendon, a nerve, a muscle; a nerve, a vein, an artery (ನಸ್ನಸೆ, ನ್ನಸೆ, ನ್ನಾಯು Nr.; My.; Tḍ. ನರಮು; T. ನರಮ್ಮು; M. ಞರಮ್ಬು, ನರಮ್ಬು). ನೆರೆಯ ನರ (ನ್ನಸೆ, ನ್ನಾಯು, ತಿರೆ Hlâ.). See Si. 205; Bp. 43, 84; 44, 26; 46, 56; J. 12, 44; B. 4, 24. 134; ಮೊಣ್ಕೈ-, ಸಿಡು-, ಹೆನ್ನರ. — ನರಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A sinewy, muscular neck (Bp. 20, 108). — ನರಮುಲಿ. = ನರೂಲಿ. A wart (My.).

ನರ nara. *A man.* 2, Arjuna (Śmd. 81. 184. 284). — ನರಗಬ್ಬಿಗ. -ಕಬ್ಬಿಗ. A human, profane poet (Mr. 7). — ನರಪೇತ. A ghost-like, very lean man (My.). — ನರಪೇತಲ. = ನರಪೇತ. (My.). — ನರಪೇತಲನ. = ನರಪೇತ. (Amâmoṇs, etc. Si. 196). — ನರಪೇತಳು. A very lean woman (My.).

ನರಕ naraka. *Hell, the Tartarus.* 2, a mass of filth (My.; Mhr.). 3, N. of a demon, a son of the earth, slain by Kṛishṇa. ನರಕವನ್ನೆನ್ನು, ಅಳುಕಿದರೆ ತಪ್ಪೀತೇ? — ನರಕಕ್ಕೆ ನವದ್ವಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒನ್ದೇ ದ್ವಾರ. — ನರಕದ ದುಃಖ ನಾಕದವನಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? — ನರಕದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಪಾಲಳನೋ? — ನರಕದಲ್ಲಿ ಕರುಣವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮರಣವಿಲ್ಲ. — ನರಕದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನೇ? — ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಬಯಕೆ ತಪ್ಪದು. — ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವಗೆ ಹಿಡಿಕುಬಟ್ಟೆಯಾದರೇನು? — ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಡುವವನು ಜರಿಕೆ ಹೇಟಿದರೆ ತಪ್ಪೀತೇ? — ನರಕದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ರೋಗವಿಲ್ಲ. — ನರಕದ ಸ್ವರೂಪಾನಾಯಿ ಬುಲ್ಲದು (Prvs.). See Prv. s. ಛಾರ.

ನರಕಕೂಪ naraka-kûpa. A pit of filth (Bp. 40, 71).

ನರಕಚತುರ್ದಶಿ naraka-caturdaśi. A festival in commemoration of Kṛishṇa's destroying the demon Naraka, held in the month of âśvina (My.).

ನರಕಜೀವಿ naraka-jîvi. An inhabitant of hell (ಸನಾರಕ, ಮಾರ್ಗಣ Nn. 70).

ನರಕಬಾಧೆ naraka-bâdhĕ. = ನರಕಯಾತನೆ. (My.; ಯಾತನ G.).

ನರಕಭಾಜನ naraka-bhâjana. A vessel or person fit for hell (Bp. 57, 40; Dp. 65, 6).

ನರಕಯಾತನೆ naraka-yâtanĕ. The pains of hell (My.).

ನರಕವಿ nara-kavi. = ನರಗಬ್ಬಿಗ. (My.). — ನರಕವಿ ವರಕವಿಗಳು, profane and inspired poets (My.).

ನರಕವೇದನೆ naraka-vêdanĕ. = ನರಕಯಾತನೆ. (My.).

ನರಕಾಗ್ನಿ naraka-agni. Hell-fire (My.).

ನರಕಾಧಿಪತಿ naraka-adhipati. Yama (My.).

ನರಕಾನ್ತಕ naraka-antaka. Destroyer of the demon Naraka: Vishṇu or Kṛishṇa (My.).

ನರಕಾರಿ naraka-ari. Enemy of the demon Naraka: Vishṇu or Kṛishṇa. 2, N. of a certain metrical foot (Ch.).

ನರಕಾರ್ಣವ naraka-arṇava. Hell considered as an ocean (My.).

ನರಕಾಸುರ naraka-asura. = ನರಕ No. 3. (J. 2, 59).

ನರಕಿ naraki. An inhabitant of hell. ನರಸಿನ್ದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನರಕಿಯಾಗ ಬೇಡ, ಮನುಜ! (Dp. 34).

ನರಕೀಟಕ nara-kîṭaka. A man-worm: a miserable, worthless man (Bp. 54, 17).

ನರಕು naraku. 1. = (ನಜುಸು), ನರುಕು. To bruise, to contriturate (My.; T. ನರುಕ್ಕು; see ನಗ್ಗು 1).

ನರಕು naraku. 2. = ನರಲ್, etc. To groan, etc. (Tu.). ದೊರಕದ ಒಟ್ಟೆ ಹಪಿಕು ಆದರೆ ನರಕೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ನರಕೇಸರಿ nara-kêsari. Man-lion: Vishṇu in his fourth avatâra (Bp. 21, 28).

ನರಗ naraga. (= ನಾರಂಗಿ?). N. of a vṛitta (Ch.).

ನರಜನ್ಮ nara-janma. The state of being born and existing as a man. See Prv. s. ಪರಾಧೀನ.

ನರಜೀವಿ nara-jîvi. A man (B. 4, 145).

ನರಟು naraṭu. 1. To become deficient or stunted in growth (My.; T. ನರಂಗು; *cf.* ನಮೆ, ನಲಗು).

ನರಟು naraṭu. 2. The state of being stunted in growth (used of trees or fruits, My.; Tu. ನರಡು).

ನರಟು naraṭu. 3. Grumbling (Tu. ನರಟು = ನರಲ್, to grumble).

ನರಟುಗಾರಿ naraṭu-gâra. A grumbler, a discontented man. ನರಟುಗಾಜಿನು ಒರಟಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ನರಡು naraḍu. Roughness (Tu.). — ನರಡ ಮನುಷ್ಯ. A rough, unpolite brute. ನರಡ ಮನುಷ್ಯ ಕೊರಡಿಗೆ ಸಮಾನ (Prv.).

ನರತಿ nara-ti. (fr. ನರೆ 2, Śmd. 244). A woman whose hair has become grey.

ನರತು naratu. = ನರೆತು. P. p. of ನರೆ 1.

ನರದೇವ nara-dêva. *A king.*

ನರನನ್ದನ nara-nandana. Arjuna's son Abhimanyu (Śmd. 150).

ನರನಾಥ nara-nâtha. = ನರದೇವ. (Śmd. 184. 251; Ṗr. 6, after 88).

ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮ nara-nârâyaṇa-âśrama. A place of pilgrimage in the Himâlaya where Arjuna and Kṛishṇa performed penance (My.).

ನರಪತಿ nara-pati. *A king.*

ನರಪಾಲ nara-pâla. = ನರಪತಿ. (Śmd. 16 Mḍb.).

ನರಬಲಿ nara-bali. A human sacrifice, but not the same as the vedic puruṣamêdha, it being offered to Mârî or another of the Śaktis (My.), or to Bhûtas and devils (My.; see Bhûtâḷapâṇḍyakathĕ).

ನರಭಕ್ಷಕ nara-bhakshaka. A cannibal (My.). 2, a râkshasa (My.).

ನರಬಾನ್ಧವ nara-bândhava. Nakula (ನಕುಲ Mr. 264).

ನರಮನುಷ್ಯ nara-manushya. A man (My.).

ನರಮಾಂಸ nara-mâṁsa. Human flesh (Bp. 24, 7).

ನರಮೇಧ nara-mêdha. A human sacrifice performed by râkshasas, and not the vedic puruṣamêdha (J. 16, 25. 27. 29. 31. 39).

ನರಯಣ narayaṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ (Bh. 2, 1, 94).

ನರಲ್ naral. (Šmd. 41). = ನರಕು 2, ನರಳ್, ನರಳು, ನೆರಳು 1, ನೆಳ್ಳು 1. To groan, to moan (ವೇದನಾಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; M. ಘರಘ್ಣಿ, ನರಬ್ಣಿ to groan; to grumble; Tu. ನರಕು, ನರಟು; T. ನರಲ್, ಞಾಳ್ಳು, to sound).

ನರಲಿಸು naralisu. = ನರಳಿಸು.

ನರಲೋಕ nara-lôka. The world of men, the earth (Bp. 44, 55. 67; 49, 2; Prv. s. ಪರಲೋಕ); mortals, men.

ನರಲೋಕದಲ್ಲಬ naralôka-tallala. (Šmd. 207, o. r. -ದಲ್ಲಣ). Agitation or alarm of the world of men.

ನರವರ nara-vara. An excellent or illustrious man; a king (My.).

ನರವಾಹ nara-vâha. = ನರವಾಹನ. (Šśv. 2, 10).

ನರವಾಹನ nara-vâhana. Carried by men; going in a palankeen (ದಣ್ಡಿಗೆಯನೇಱುವಂ Mr. 247); *Kubéra.*

ನರವು naravu. = ನರ (Šmd. 56; My.; Tu. ನರಮ್ಬು).

ನರಶಾರ್ದೂಲ nara-śârdûla. A man-tiger: an eminent man. (My.).

ನರಶಾಸನ nara-śâsana. A human edict or charter (Čpr. 5, 125).

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ nara-śrêshṭha. The best of men (ಪುನ್ನಾಗ, ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷ Nn. 61).

ನರಸ narasa. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (My.).

ನರಸಖ nara-sakha. Arjuna's friend: Kṛishṇa (My.).

ನರಸಾಗರ nara-sâgara. An ocean of men (Čpr. 1, 129).

ನರಸಾಗರತೆ nara-sâgaratĕ. The state of being an ocean of men (Čpr. 9, 40).

ನರಸಿಂಹ nara-simha. Man-lion: Vishṇu in his fourth avatâra (My.). 2, a man of eminence or power. — ನರ ಸಿಂಹಜಯನ್ತಿ. The day, or the anniversary of it, on which Narasimha was born (My.). — ನರಸಿಂಹಪೊನೆಯಾರ್. N. (Bp. 24, 77. 83).

ನರಸಿಂಗ nara-singa. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (My.).

ನರಸ್ಕನ್ಧ nara-skandha. *A multitude or body of men.*

ನರಹತ್ಯೆ nara-hatya. Manslaughter, murder (My.). ನರಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದವನ ಳುಬ್ಬೇ ಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱಾನೇ? (Prv.).

ನರಹರಿ nara-hari. = ನರಸಿಂಹ. (Bp. 21, 43; 54, 42; 57, 25; J. 15, 37).

ನರಳ್ naral. = ನರಲ್ (Šmd. 41), etc. (J. 28, 37).

ನರಳಿಸು naralisu. = ನರಲಿಸು. To cause to groan (My.).

ನರಳು naraḷu. = ನರಲ್, etc. To groan, etc. (My.). ಗಣ್ಣ ಗವ್ವುಲಿಯಿಕ್ಕು, ಗಣ್ಣುಗರಣಿಯ ನುಂಗಿ, ಗಣ್ಣು ಬನ್ದಾಗ ನರಳುವ ಪೆಣ್ಣಂಗೆ ಗುಣ್ಡಿಕ್ಕು! (Sp.). ಉರುಳುತುರುಳೆ ಬಿದ್ದು ನರಳುವ ದೇಹಕ್ಕೆ (Dp. 65, 6). ನರಳಿದರೂ ಮರುಳು ಹೋಗದು. — ನರಳಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ ಆರಳು? (Prvs.). See Bp. 45, 50; 49, 26. — ನರಳಾಟ. -ಆಟ. Groaning, moaning (My.).

ನರಾಂಗ nara-aṅga. A human body (Šśv. 4, 72). 2, the penis.

ನರಾಧಿಪ nara-adhipa. A king (ನೃಾಧವ, ಆರಸು Nn. 17).

ನರಾಮರ nara-amara. A king (ಆರಸು Mr. 262).

ನರಿ nari. (= ನಕ್ಕೆ). A jackal, a fox (ಗೋಮಾಯು, ಭೂರಿಮಾಯಾ, ಶೃಗಾಲ, ಜಮ್ಬುಕ, ಶಿವೆ, ಫೇರಣ್ಡ, etc. Hlâ., Nr., Mr. 162, Si. 167; ಶೃಗಾಲ Nn. 6; ಮೃಗ, ವನಾಯು 81; C.; T., M.). ನರಿ ಕೂಗಿದರೆ ನಾಗಲೋಕ ಹಾಬ್ಬೇ? — ನರಿ ಮುಣುಗುವಾಗ್ಯೆ ಲೋಕವೇ ಮುಣುಗಿತು. — ನರಿ ಹುರಿಯಾದರೆ ಕರಿಯಾದೀತೇ? — ದೊರೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ತಾದ್ದು ನರಿಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ನಳ್ಳೀ ರಾಗಕ್ಕೆ ನರಿ ತಲೆ ತೂಗಿದ ಪಾಗೆ. — ನರೀ ಕಣ್ಣರೆಕೊಟ್ಟೇತೇ ಉಪ್ಪಕೆಣ್ಣು ಗವ? — ನರೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ದೆ ಹರಿಕಥೆಯೇ? — ನರೀ ಕೊನ್ದರೆ ಬಙೀ ಹೇಲು. — ನರೀ ಯತ್ತ ಮಱೆಯ ತಕ್ಕ್ಯದಲ್ಲ (Prvs.). See Bp. 11, 17; 51, 53; 57, 14. 48; 61, 11; Šśv. 3, 34; ಕಪ್ಪಲ್-, ಕುಣಿ-, ಜಿಣ್ಣಿಕ-; Prvs. s. ಬರು, ಹುಲಿ. — ನರಿಕೂಗು. The cry of jackals. ನರಿಕೂಗು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ?. — ನರಿಕೊಮ್ಬು. A jackal's fabulous horn. ನರಿಕೊಮ್ಬಿದ್ದರೂ ನರಿಗೆ ಹೆದಱ ಬೇಕು. — ನರಿಕೊಮ್ಬಿದ್ದರೂ ಹುರಿಯೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.). — ನರಿಜಿಣ್ಣು. A perennial creeping plant, forming large, roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ನರಿಬಾಲದ ಹುಲ್ಲು. The plant Hemionites cordifolia Roxb. (ಕೈಮ್ರೀಪ್ಪುವಿನ್ಬೆ, etc. Si. 144). 2, a common grass, Setaria glauca Beauv. (Z.). 3, the grass Perotis latifolia Ait. (Z.). — ನರಿಬಾಲದ ಹೊನ್ಬೆ. = ನರಿಬಾಲದ ಹುಲ್ಲು No. 1. (Si. 144). — ನರಿಯುಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. -ಉಳ್ಳಿ-. A herb with white flowers and a bulb, Habenaria rotundifolia Lind. (Z.). — ನರಿವಾಲಹೊನ್ಬೆ. = ನರಿಬಾಲದ ಹೊನ್ಬೆ. (ಕೈಮ್ರೀಪ್ಪುವಿನ್ಬೆ, ಸಿಂಪಪುಚ್ಚೆ, ಕಳತಿ, ಧಾವನಿ, ಗುಜೆ Nr.). — ನರಿಹೊನ್ಬೆ. = ನರಿವಾಲಹೊನ್ಬೆ. (ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ, ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ, ಅಂಶ್ಪುಪರ್ಣಿಕೆ, ಕೋಲ ಹೊನ್ಬೆ Si. 144).

ನರುಕು naruku. = ನರಕು 1. (My.).

ನರುಗು narugu. (Grey colour). — ನರುಗುಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A cumbly with black and white stripes (My.).

ನರೂಲಿ narûli. = ನರಹುಲಿ s. ನರ. (C.).

ನರೆ narĕ. 1. = ನೆರೆ 5. To become grey, as the hair (My.; M.; Tĕ. ನರಿ; T. ನರ್ಪೆ). P. ps. ನರೆತು, ನರತು (Bp. 52, 30; My.).

ನರೆ narĕ. 2. = ನೆರೆ 6. Greyness of the hair; grey hair; hoary age (ಪಲಿತ Hlâ.; ಜರೆ Čt. I, 48; ಪಲಿತ, ಜರೆ Mr. 320; My.; Tu., Tĕ., T., M.). ಪಟುಪೆನ್ಬು, ನರೆಗಿಕ್ಕುವ ಕಪ್ಪ್ಯ (Šmd. I). ನರೆಗಿಡುವ ಕಪ್ಪ್ಯ (ತಳಪ Čt. I, 68). ನರೆ ಬನ್ತೆನ್ದು, ಕೆಜ್ಜೆಲಿ ಹಾಙಿದರೆ ಕಪ್ಪಾದೀತೇ? — ನರೆ ಬನ್ದರೆ ಮಙೀ ಮಾಡಿದರೆ ಮೂದೀತೇ? — ನರೆ ಬನ್ದವ ಹೊಙಿ ಪೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಙೀ ಮಾತು; Šmd. 294 s. ಒಲೆ 4; Grj. 1, 64. — ನರೆಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Grey or hoary hair (My.). ನರೆಗೂದಲುಳ್ಳ ಮುದುಕ (ಪಲಿಕ್ಷ G.). — ನರೆಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A cumbly of a grey colour (My.). — ನರೆಗುಙಿ. -ಕುಙಿ. A greyish sheep (My.). — ನರೆಗೊಂಗಡಿ. = ನರೆಗಮ್ಬಳಿ. (My.). — ನರೆದಲೆ. -ತಲೆ. A grey head (My.). — ನರೆದೋಱು. -ತೋಱು. Grey hair to appear. ನರೆದೋಱಿದಂ, a deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ನರೆಯುದಯಿಸು. Grey hair to appear or to grow. ನರೆಯುದಯಿಸದಂ, a god (ಸುರ Šm. 8. 9).

ನರೇನ್ದ್ರ nara-indra. Lord of men: *a king* (ಅವನೀತ, ಆರಸು Nn. 136; ನೃಪ Mr. 490). 2, *a dealer in antidotes, a physician; a juggler.* 3, a doctor of the law, etc. (ವಾದಿ 136; 490; ವಾರ್ತಿಕ Hlâ.). 4, (plural) the line or race of female deities (ಮಾತಾಳಿ, ಪೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು 136). — ನರೇನ್ದ್ರಚೋಳ. N. (Bp. 44, 58).

ನರೇನ್ದ್ರಾಸನ narêndra-âsana. A throne (ಗದ್ದುಗೆ, ಪಟ್ಟವಣಿ Čt. II, 51).

ನರೇಶ್ವರ nara-îśvara. A king. (J. 2, 26).

ನರಿ nara. 1. = ನಱು. — ನಱುಗುನ್ದ. -ಕುನ್ದ. = ನಱುಗುನ್ದ್ರ. N. of a place in S. Mhr. ನಱುಗುನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕುರು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನರಿ nara. 2. = ನಱಿ. An imitative sound of the

noise of the cracking of the fingers and other joints or of the breaking of wood (My.; *cf.* ನಟಿಕೆ, etc., ನೆಟಿಲ್). — ನಟಿ ನಟಿನೆ. rep. With the repeated sound of ನಟಿ (My.; T. ನಟಿನಟಿನಲ್, ನೆಡನೆಡೆ-, ನೆಟಿನೆಟಿ-).

ನಟಿಕ್ naṭak. = ನಟಿ 2. ನಟಿಕ್ಕೆನ್ತ ನಟ್ಟು ಮುರಿದಳು (My.).

ನಟಿದು naṭadu. P. p. of ನಟಿ.

ನಟಿನೆ naṭanĕ. (ನರನೆ). (ಅವಸರವಾಗಿ G.).

ನಟಿವಲು naṭavalu. = ನಟುವಲ್, etc. See ಕಾಡ-.

ನಟಿ naṭi. = ನಿಟಿ 2, etc. (My.).

ನಟಿಗೆ naṭigĕ. = ನಿಟಿಗೆ, etc. (My.).

ನಟು naṭu. = ನಟಿ 1, ನಾಟು 2. Fragrance, odour, scent; smell (ಸೊವಡು, ಸವುಸವ, ಕಮ್ಮು Čt. 45; ಸೊವಡು, ಸವುಸವ, ಮುಗನುಗಿಸಿತು, ನಾಸ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55; ಪರಿಮಳ Šm. 23; T. ನಟುವು, ನಟಿಸಾ, ನಟು, ನಟ್ಟಿ; M. ನನ್ನ, ನಟ್ಟ, ನಟು; *cf.* Sk. ನಲ್, ನಲ). — ನಟುಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. A good smell, fragrance (Čpr. 4, 62; 7, 49. 103; Rśv. 12, 23; Šśv. 1, after 79). — ನಟುಗಮ್ಮುನೆದಿಲ್. A fragrant shade (Râghč. 17, 54). — ನಟುಗುನ್ದ. = ನಟುಗುನ್ದ (My.). — ನಟುಜವ್ವನ. Sweet-smelling youth (V. 2, 34). — ನಟುದಮ್ಮುಲ. Fragrant tambula (Šśv. 1, 50). — ನಟುನೆಯ್. Fragrant ghee (V. 9, 77). — ನಟುವಂಜಿ. (-ಪಂಚಿ or -ವಂಚಿ). A sort of grass, Andropogon aciculatum (ಶಂಖಿನಿ, ಜೋರಪುಷ್ಪಿ, ಕೇತಿನಿ, ಜಗಜಿ Nr.). — ನಟುಸುಯ್. Fragrant breath (Čpr. 2, after 93; 8, 66; Abh. P. 1, 118; Grj. 5, 83).

ನಟುಜು naṭuju. = ನುಜುಜು, ನೊಜಿಜು. Gravel, grit. See ನುಗ್ಗು 2. — ನಟುಜುಕಲ್ಲು. A pebble, gravel, grit. ನಟುಜುಕಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳ ನೆಲ (ತರ್ಕರೆ, ತರ್ಕರಿಲ, ತಾರ್ಕರ Si. 103). — ನಟುಜುನೆಲ. A soil abounding in stony or gritty fragments (ತರ್ಕರೆ, ಉಪಲೆ Si. 456).

ನಟುವಲ್ naṭuval. = ನಟುವಲು, ನರ್ವಲ್. The tree Premna spinosa or longifolia (ತ್ರೀವರ್ಣ, ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ, ಕಣಿಕೆ, ಗಣಿಕಾರಿಕೆ, ಜಯೆ Nr. *a*; Si. 137; ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ Mr. 118; ಪಾವಳ 526, Nn. 122).

ನಟ್ಟಿ naṭṭi. = ನೆಟ್ಟಿ 2. P. ps. ನಟ್ಟಿದು, ನಟ್ಟಿದು (Bp. 46, 57).

ನರ್ಕುಟಕ narkuṭaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ನರ್ಚು narču. = ನಚ್ಚು 1, q. v. (Čpr. 6, 26).

ನರ್ತಕ nartaka. A dancer; an actor.

ನರ್ತಕಿ nartaki. *A female dancer; an actress.*

ನರ್ತನ nartana. = ನಟ್ಟಣ, ನಟ್ಟನ. *Dancing; acting, performing on the stage.* ನರ್ತನವು ಕೀರ್ತನೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗ ಬೇಕು (Prv.). See ಆಡು, ಕುಣಿ.

ನರ್ತನವಿಧಿ nartana-vidhi. A sort of dancing. See ಆಡಿಸು.

ನರ್ತನಸ್ಥಾನ nartana-sthâna. *A dancing-place, a stage* (ರಂಗ Mr. 79).

ನರ್ತಿಸು nartisu. To dance (Čpr. 6, 50; V. 9, after 21; Šśv. 1, 70; 2, 47).

ನರ್ದಿ nardi. Sounding, roaring. See ಗೇಜೇ-.

ನರ್ಮ narma. *Sport, play, pastime; jest, joke;* wit, humour.

ನರ್ಮಕರಣಿ narma-karaṇa. Sporting; jesting. See ಜಕ್ಕುಳಿಸು.

ನರ್ಮದೆ narma-dĕ. ನರ್ಮದಾ. A woman giving amusement: *the Nerbudda river.* ನರ್ಮದೆಗೆ ಹೋದರೆ ಕರ್ಮ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನರ್ಮಸಖಿ narma-sakha. = ನರ್ಮಸಚಿವ. (My.).

ನರ್ಮಸಚಿವ narma-sačiva. Amusement-companion: an associate or promoter of the amusements of a prince or man of rank. (Čpr. 7, after 84 & 86).

ನರ್ವಲ್ narval. = ನಟುವಲ್. (Nr. *b*).

ನಲ್ nal. 1. Goodness, fairness, fineness (ಒಳ್ಳಿತು Čt. II, 97); amiableness, loveliness; the state of being beloved, dearness (T., M. ನನ್, ನಟು, ನಲ್; M. ನಲ್ಲೆ, good, right; fine, handsome; real, true; *cf.* ಅಲ್ 3; ನಚ್ಚು 1, etc.). — ನಲ್ಬುಟಿಲ್. Good butter-milk (V. 4, 29). — ನಲ್ಲಾಡಿಗಾಡಿ. A man expert in proverbs; a man who can make good proverbs (ಕಂಳಳವರಳ್ Čt. I, 43). — ನಲ್ಲುಟುಕು. A good, delicious mouthful (Rśv. 5, 12). — ನಲ್ಲುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A good horse (J. 20, 5). — ನಲ್ಲೆಳೆಯ. -ಕೆಳೆಯ. A good companion or friend (V. 32, 36). — ನಲ್ಲೊಣಸು. -ಕೊಣಸು. A nice young animal (Šśv. 2, 40). — ನಲ್ನುಡಿ. A fine, agreeable word or speech (Rśv. 14, 59; Šśv. 1, 10). ಕುಡಿವಿಲ್ಲನ ಆವೇಶಮನ್ತ್ರಕೆಣಿಯಾದ ನಲ್ನುಡಿಗಳಿಂ ಮಾರ್ಗದ್ರಮನನ್ ಆಜ್ಞೆಯಂ (Râghč. 17, 67). — ನಲ್ಪರಕೆ. A good blessing (J. 31, 16). — ನಲ್ಮಿಸುನಿ. Fine gold (Šśv. 1, 36). — ನಲ್ಲ. ನಲ್-ಅ 3. A good, amiable, beloved, dear man; a lover; a friend (ಕಾದಲಂ Čt. I, 10; II, 17). ಗುಣಕ್ಕೆ ನಲ್ಲಗಣೀತಂ (Šmd. 93). ನಣ್ಬರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೆ ಓಪನೆ, ಪರನಾತ್ತ! (120). ನಣ್ಬರಿರ! ನಲ್ಲರಿರ! (153). ನಲ್ಲಮಲ್ಲನಾದರೂ ಚಲ್ಲೋದು ತಪ್ಪದು (Prv.). See Šmd. 225; Čpr. 6, 50; 7, 67; 8, 7; Bp. 9, 9; 13, 22; 40, 31; 59, 16; Râghč. 17, 71. 72; J. 26, 5; ನೆಯ್ದಿಲ್ಲಲ್ಲ; Sp. s. ನೆಲ್ಲಕ್ಕ; Prv. s. ಪಲ್ಲಕ್ಕೆ. — ನಲ್ಲಳ್, ನಲ್-ಆಳ್. A good, etc. woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ಇಸಿಯಳ್, ಓಪಳ್, ಕಾದಲೆ, ಮನದನ್ನೆ, ಪ್ರಿಯತಮೆ Šm. 74; Čpr. 8, after 4; 8, 9). ನಲ್ಲಳೆ, ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ವಿಡಿವಂ, ತಿಳಿ! (Šmd. 155). ನಲ್ಲಳನಪ್ಪಿದಂ (157). See Čh. v. 37; Bp. 2, 32. 33; 13, 22; 37, 33. — ನಲ್ಲಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. A good meal (Čpr. 7, 48; Rśv. 4, 41). — ನಲ್ವೆಜೆ. -ಪೆಜೆ. A beautiful crescent (V. 42, 34). — ನಲ್ಮಿಗ. Excellent joy (Šśv. 5, 9).

ನಲ್ nal. 2. = ನಾ 2, etc. Four. — ನಲ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Forty (My.).

ನಲ nala. 1. = ನಲ್ 2, etc. (Tĕ. ನಲು). — ನಲವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Forty (My.).

ನಲ nala. 2. = ನಲವು 1, ನಲಿ 3, ನಲಿವು, ನಲುವು 1, ನಲ್ವು. Pleasure, delight (ಸನ್ತೋಷ Bhn. 24; T.). — ನಲವರ ಕೆ. -ಪರಕೆ. A blessing given with delight (Čpr. 6, after 91; Rśv. 9, after 42; V. 31, 15). — ನಲವಾನ್. -ಆನ್. To get joy, to be delighted (J. 3, 13). — ನಲವೆಚ್ಚು. -ಪೆಚ್ಚು. Delight to increase. ಶಬರಿ ಬರ್ಹಿಯಂ ನೋಡುತ್ತೆ ನಲವೆಚ್ಚುತಂ ಪೋದಳು (Râghč. 17, 71). — ನಲವೆಮ್ಬು. -ಪೆಮ್ಬು. To get or take pleasure, to be pleased (Bp. 32, 6). — ನಲವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. = ನಲವೆಚ್ಚು. (Grj. 6, after 56; V. 23, 4). — ನಲವೇಮ್ಬು. -ಏಮ್ಬು. Pleasure to rise on high or become great (Čpr. 7, 2; Bp. 26, 6; 32, 31; 44, 32; 59, 21).

ನಲ nala. = ನಡ, ನಳ, (ನಳ್ಳು 2). *A species of reed, Amphidonax karka* Lindl. 2, smell, odour. 3, N. of a king of the Nishadha country, son of Vîrasêna and husband of Damayanti (Šmd. 203; Mr. 263, see s. ಆಮುವರ್; Bp. 57,

71; Râm. 3, 2, 13). 4, the fiftieth year in the cycle of sixty (My.).

ನಲಕ nalaka. = ನಳಿಗೆ, ಲಳಿಗೆ, ಲೊಳಗೆ. A tube; a bone; *the radius of the arm;* the shin-bone (ಶಾಖಾಸ್ಥಿ, ಕೈಯ್ ಶಾಲ ಎಲು Mr. 397).

ನಲಕುವರ nala-kuvara. = ನಲಕೂವರ.

ನಲಕೂಬರ nala-kûbara. = ನಲಕೂವರ. (Abh. P. 10, after 195; Bp. 41, 18; My. Amara).

ನಲಕೂವರ nala-kûvara. *N. of a son of Kubêra.*

ನಲಕೆ nalakĕ. = ನಟಿ, ನಲಿ. A kind of fragrant substance, a perfume.

ನಲಗಿಸು nalagisu. = ನಲುಗಿಸು. To rumple, etc. (My.; T. ನಲಕ್ಕು; Tĕ. ನಲುಚು).

ನಲಗು nalagu. = ನಲುಗು. To become rumpled or ruffled, as cloth, paper, etc. (My.; Tĕ. ನಲುಗು, T. ನಲಂಗು); to become rumpled or flabby by the heat of the sun, etc., to droop, as vegetables, etc. (My.; Tĕ., T.); to grow weakened, faint or feeble, from sickness, trouble, grief (My.; Tĕ., T.).

ನಲದ nala-da. Yielding smell or fragrance: *nard, spike-nard, Nardostachys jatamansi* (ಜಟಾಮಾಂಸಿ).

ನಲವಿಮಾನ nala-mina. = ನಡವಿಮಾನ. *A species of sprat, or a shrimp or prawn* (ಕಿಬ್ಬಿಮಾನು Hlâ.; ಜಲಿಚಿಮ, ಕಿಬ್ಬಿಮಾನ್ Mr. 409).

ನಲಯುತ nala-yuta. Abounding in reeds, reedy (ನಡ್ವಲ, ನಳ್ಳ ನೆಲ Mr. 92; see s. ನಾನಲ್).

ನಲವು nalavu. 1. = ನಲ 2, etc. Pleasure. ನಲವಿಂ (Râv. 5, 51); ನಲವಿನಿಂ (J. 6, 9). See Čpr. 1, 134; 3, 93. 102; Bp. 39, 27. 37; 44, 18; 51, 71; 61, 23.

ನಲವು nalavu. 2. = ನಲುವ 2, q. v. Weakness (ಆತಕ್ತ ತನ Čb.).

ನಲಿ nali. 1. To be delighted, to rejoice; to be pleased with, to be fond of (see ನಚ್ಚು 1, etc.). ಬಾಡ್ದಿನೆನ್ದು, ಮದನಂ ನಲಿದಂ, ನಡೆ ನೋೞಿ ಜೂತಮಂ (Śmd. 91). See Śmd. 256; Čpr. 2, 83; 3, 95; 6, 50; Abh. P. 1, 6; Bp. 21, 46; 40, 78; 55, 14; Č. Bp. 11, 10; Prll. 3, 27; J. 6, 39; 28, 17. 59. — ನಲಿಪಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To fondle (J. 28, 18). — ನಲಿಪಾಡು. -ಆಡು. To be greatly delighted; to play with delight (Bp. 3, 36; 15, 23; J. 29, 46).

ನಲಿ nali. 2. P. p. of ನಲಿ 1, in ನಲಿ ನಲಿದು (Grj. 4, 72; Bp. 5, 44; 6, 27; 32, 24; 33, 8; 41, 22; 52, 42; J. 3, 37).

ನಲಿ nali. 3. Pleasure (Râm. 4, 4, 14). — ನಲಿವರಿ. -ಪರಿ. To run with pleasure, to sport (Abh. P. 4, 57; 9, 80). — ನಲಿವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ನಲಿವರಿ. (Čpr. 9, 5; Abh. P. 7, 147).

ನಲಿ nali. = ನಟಿ, (ನಲಕೆ), ನಳಿ. *A kind of fragrant substance, a perfume.*

ನಲಿನ nalina. = ನಳಿನ. *A lotus, Nelumbium speciosum* (ತಾವರೆ Nn. 54. 110). 2, a water-lily.

ನಲಿನಗರ್ಭ nalina-garbha. Brahmâ.

ನಲಿನಗರ್ಭಾಣ್ಡ nalinagarbha-aṇḍa. The universe (Bp. 8, 37).

ನಲಿನಜ nalina-ja. = ನಲಿನಗರ್ಭ. (My.).

ನಲಿನದಲೋಚನ nalina-dala-lôčana. Kṛishṇa (J. 13, 51).

ನಲಿನನಾಭ nalina-nâbha. Vishṇu (Bp. 4, 26).

ನಲಿನಬಾನ್ಧವ nalina-bândhava. The sun (My.).

ನಲಿನಭವ nalina-bhava. = ನಲಿನಗರ್ಭ.

ನಲಿನಭವಾಣ್ಡ nalinabhava-aṇḍa. = ನಲಿನಗರ್ಭಾಣ್ಡ. (Bp. 13, 2).

ನಲಿನಮಿತ್ರ nalina-mitra. = ನಲಿನಬಾನ್ಧವ. (My.).

ನಲಿನಮುಖಿ nalina-mukhi. A woman with a lotus-like face (Bp. 43, 9; 47, 23).

ನಲಿನಲೋಚನೆ nalina-lôčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 25, 9; 42, 30).

ನಲಿನವೈರಿ nalina-vairi. The moon (My.).

ನಲಿನಸಖ nalina-sakha. The sun (Bp. 52, 32).

ನಲಿನಸಮ್ಭವ nalina-sambhava. = ನಲಿನಜ. (Bp. 49, 32).

ನಲಿನಾಕ್ಷ nalina-aksha. Lotus-eyed. 2, Vishṇu or Kṛishṇa (J. 2, 45. 53).

ನಲಿನಿ nalini. ನಲಿನೀ. A lotus; a lotus considered as a woman (Śśv. 1, 53). 2, *a place, or pond, abounding in lotuses.*

ನಲಿನೀಮಿತ್ರ nalinî-mitra. = ನಲಿನಮಿತ್ರ. (ಸೂರ್ಯ Nn. 110).

ನಲಿವು nalivu. = ನಲ 2, etc. (Bp. 29, 6; 51, 3; 57, 33; 58, 22).

ನಲು nalu. = ನಾ 2, etc. Four. (Tĕ.). — ನಲುವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Forty (My.).

ನಲುಗಿಸು nalugisu. = ನಲಿಗಿಸು. (My.).

ನಲುಗು nalugu. = ನಲಗು. (J. 28, 31; My.).

ನಲುವು naluvu. 1. = ನಲ 2, etc. (ಜ್ವಂಗತಿತು) ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಂ ಪೊರಳ್ದು (Čpr. 7, 60, o. r. ನಲವಿಂ).

ನಲುವು naluvu. 2. = ನಲವು 2. (Čb.; T. ನಲಿ, to grow lean, thin or debile; to perish; illness; ನಲಿವು, growing lean; ruin, decay).

ನಲ್ಮೆ nalmĕ. Fondness, affection; friendship; goodness, welfare, prosperity (ಕಾದಲ್ಮೆ, ನೇಹ, ಒಜಿಲ್, ಕೂರ್ಮೆ Śm. 75; Kk. 30; ಶುಭ Čt. I, 81; Čpr. 3, 103; 5, 130. 136; Śśv. 1, 52; J. 19, 20; T. ನನ್ನೆಱ, ನಮ್ಮೆಱ).

ನಲ್ಮೆಗಾರ್ತಿ nalmĕ-gâṛti. A loving or beloved woman (Râv. 11, after 157).

ನಲ್ಲ nalla. 1. A good, etc. man. See s. ನಲ್ 1.

ನಲ್ಲ nalla. 2. Goodness, excellence; beauty. ಒಲ್ಪಿಕ ನಲ್ಲದ ಅರಸನುಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜನ್ವತ್ Nr.). ನಲ್ಲತ್ತೆಲ (Bp. 51, 37); ನಲ್ಲಮುದ್ದು (47, 32); ನಲ್ಲರೂಪ (40, 14); ನಲ್ಲಲೋಪ (16, 8); ನಲ್ಲವಸ್ತು (25, 18). — ನಲ್ಲವೋಗಣ್ಡಿಕೆ. -ವೋಗಣ್ಡಿಕೆ. Vaunting of one's excellence (ಆಹೋಪುರುಷಿಕೆ, ವೃಥಾಭಿನಿವೇಶ Hlâ.).

ನಲ್ಲ nalli. Tbh. of ನಾಡಿ or ನಾಲಿ. A tube, a pipe, a channel (My.; *cf.* ನಾಲ 1).

ನಲ್ವ nalva. *A furlong, a distance measured by 400 cubits.*

ನಲ್ವಮಾತ್ರ nalva-mâtra. The distance of a furlong (J. 13, 31).

ನಲ್ವು nalvu. = ನಲ 2, etc. (Bp. 43, 26).

ನವ nava. 1. = ನವಮು, ನವೆ 2, ನವೆಮು. P. p. of ನವೆ 1, in ನವ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನವ nava. 2. = ಗವ. — ನವನವ ಅನ್ನು. = ಗವಗವ ಎನ್ನು. (My.).

ನವ nava. 1. Nine (Šmd. 101).

ನವ nava. 2. *New; fresh, young, recent, modern, novel.*

ನವಕ navaka. 1. Consisting of nine; the aggregate of nine, nine. (My.).

ನವಕ navaka. 2. = ನವ 2. New, etc.; freshness; novelty, something novel (Bp. 4, 17. 22; 47, 15). — ನವಕವ್ಯಜೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become or be a novelty (Bp. 35, 13).

ನವಕರ navakara. = ನವುಕರ, etc. (My.).

ನವಕೋಟಿನಾರಾಯಣ nava-kôṭi-nârâyaṇa. Kṛishṇa who had nineteen millions of children: a man with numerous children (My.). 2, N. of a rich merchant of folklore (My.).

ನವಖಂಡ nava-khaṇḍa. Nine legendary divisions of the earth (ಮಹಾದ್ವೀಪ ಹತ್ತಾಗಲ್ ಈ ಮಹಿಯ ಬಿತ್ತರಮೆಸಿಕ್ಕು. ಅದಱ ನವಖಾಗ ಖಂಡಮಕ್ಕು Mr. 326).

ನವಗ್ರಹ nava-graha. The nine planets: the sun, the moon, the five planets, and the ascending and descending nodes (ಆದಿತ್ಯಾದಿನವಗ್ರಹ Nn. 33; Čpr. 1, 85; Šmd. 109; see ಗ್ರಹ). ನವಗ್ರಹ ಕಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಸ್ವಸ್ತಿಗೃಹ ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ? (Prv.).

ನವಗ್ರಹಜಪ navagraha-japa. Prayers to the nine planets (My.).

ನವಗ್ರಹದಾನ navagraha-dâna. The gift of the navadhânyas to obtain the good will of the nine planets (My.).

ನವಗ್ರಹಶಾಸ್ತಿ navagraha-śânti. Propitiation of the nine planets by means of navagrahajapa, navagrahadâna, and hôma (My.).

ನವಗ್ರಹಹೋಮ navagraha-hôma. The act of making an oblation to the nine planets by casting clarified butter, wood, and sesamum into the fire (My.).

ನವಜ್ವರ nava-jvara. A fever that rages with violence for nine days, or proves fatal (C.; Mhr.). 2, a recently arisen fever (My.).

ನವಠಾಣಿ nava-ṭhâṇa. Nine musical tones (Bp. 19, 8).

ನವಣಿ navaṇi. = ನವಣೆ. (S. Mhr.).

ನವಣೆ navaṇe. A small grain, the Italian millet or panic seed, Panicum italicum L. (ಪ್ರಿಯಂಗು, ಕಂಗು Hlâ., Nr.; Si. 305; ಕಂಗು Mr. 373; My.; T., M. ನಾವಿಲ್, ಇಾವಿಲ್). See ಕಱು. — ನವಣಕ್ಕ. = ನವಣೆಯಕ್ಕ. (My.). — ನವಣೆಕಾಯಿ. (ಗರ್ಮುಕ್, ಕೊರ್ಲೆಕಾಯಿ Si. 164). — ನವಣೆಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. The seed of the millet (My.).

ನವತ navata. *A cover, blanket or wrapper.*

ನವತಿ navati. *Ninety.*

ನವದಲ nava-dala. *A new leaf.* 2, nine leaves.

ನವದು navadu. P. p. of ನವೆ 1.

ನವದ್ವಾರ nava-dvâra. Nine doors. 2, the nine apertures or outlets of the body: the eyes, the nostrils, the ears, the mouth, the anus, and the organ of generation. (My.). ನರಕಕ್ಕೆ ನವದ್ವಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒನ್ದೇ ದ್ವಾರ.—ನವದ್ವಾರದಿನ್ದ ಪೋಗು ವಾಗ್ಯೆ ನಗರದ್ವಾರದವರು ಏನು ಮಾಡ್ಯಾರು? (Prvs.).

ನವಧಾನ್ಯ nava-dhânya. The nine grains: gôdivĕ, bhatta, uddu, hĕsaru, kaḍalĕ, tôgari, huraḷi, avarĕ, and ĕḷḷu (My.). ನವಧಾನ್ಯ ಬೆಳದವನಿಗೆ ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ನವನಲಿನ nava-nalina. N. of a vṛitta (Ch.).

ನವನಿಧಿ nava-nidhi. The nine treasures of Kubêra: padma, mahâpadma, śaṅkha, makara, kaččhapa, mukunda, nanda, nîla, and kharva. (Šmd. 101). 2, the number 9.

ನವನೀತ nava-nîta. *Fresh butter.*

ನವನೀತಕ nava-nîtaka. Clarified butter. See ಆಜ್ಯ-.

ನವನೀತಚೋರ navanîta-côra. Who stole the butter (from the cowherds): Kṛishṇa (My.).

ನವಪಕ್ಷ navapattu. The nagârinavapattu and their performance (My.). *Cf.* ನವುಬತ್?

ನವಪಲ್ಲವ nava-pallava. Young foliage (ಪ್ರವಾಲ Mr. 505).

ನವಪ್ರಸವ nava-prasava. Recent delivery (Čpr. 3, 99).

ನವಪ್ರಸೂತೆ nava-prasûtĕ. *A woman who has lately brought forth a child.*

ನವಬ್ರಹ್ಮರ್ nava-brahmar. The nine prajâpatis. See Vivêkačintâmaṇi 6, 57.

ನವಮ navama. The ninth (Šmd. 101).

ನವಮಣಿ nava-maṇi. = ನವರತ್ನ. (Nn. 67).

ನವಮನ್ಮಥ nava-manmatha. A new or second Manmatha (in beauty, My.).

ನವಮಲ್ಲಿಕೆ nava-mallikĕ. = ನವಮಾಲಿಕೆ. (ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ G.).

ನವಮಾಲಿಕೆ nava-mâlikĕ. *Arabian jasmine or the many-flowered nykthantes, Jasminum sambac* Ait. (ಇರುವಯ್ತಿ Hlâ.; ಇರುವಸ್ತಿ Mr. 126).

ನವಮಾಸ nava-mâsa. The nine months of a female's pregnancy (My.). ನವಮಾಸ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ನವರಾತ್ರೆ ಆಗಲಿ! ಅನ್ನರೆ ಸಿತ್ತೀತೇ? (Prv.).

ನವಮಿ navami. = ನಾವಿ 2. The ninth day of the lunar fortnight.

ನವಯವ್ವನೆ nava-yavvanĕ. Tbh. of ನವಯೌವನೆ. See ಏಱುಂ ಜವ್ವನೆ.

ನವಯೌವನ nava-yauvana. Fresh or inoipient youth, bloom of youth, prime (ಒಳ್ಳಿಜ ಪ್ರಾಯ, ಮದ Nn. 107).

ನವಯೌವನೆ nava-yauvanĕ. = ನವಯವ್ವನೆ. A woman in the bloom of youth, a young woman.

ನವರಂಗ nava-raṅga. The middle hall of a temple (My.).

ನವರತ್ನ nava-ratna. The nine precious gems: vajra, vaiḍûrya, gômêdhika, pushyarâga, nîla, marakata, mâṇikya, vidruma, and mauktika. (Bp. 59, 57; Šmd. 117). ನವರತ್ನವಾದರೂ ಕನಕಕ್ಕೆ ಆಪೇಕ್ಷೆಸುತ್ತದೆ.—ನವರತ್ನ ವಿದ್ದರೂ ನರರತ್ನ ಬೇಕು (Prvs.).

ನವರನ್ಧ್ರ nava-randhra. = ನವದ್ವಾರ No. 2. (Dp. 86). 2, the number 9 (Mr. 347).

ನವರಸ nava-rasa. The nine tastes or sentiments of dramatic composition (ಶೃಂಗಾರಾದಿನವರಸ Nn. 83; Čh. v. 16; Bp. 42, 1. 38; 61, 91; J. 1, 12; see s. ರಸ). 2, new nectar or honey (J. 1, 12).

ನವರಾತ್ರಿ nava-râtri. Nine nights: an annual feast of nine days in the seventh month, in honor of Indra, Durgâ, or Vishṇu, followed by the ದಸರೆ or tenth day (My.; Tĕ.).

ನವರಾತ್ರೆ nava-râtrĕ. = ನವರಾತ್ರಿ. ನವರಾತ್ರೆಯ ಮಧ್ಯ ಶಿವರಾತ್ರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ನವಮಾಸ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ನವರಾತ್ರೆ ಆಗಲಿ! ಅನ್ದರೆ ಸಿತ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ನವರಾಶಿಕ nava-râśika. The rule of nine in arithmetic, being the double rule of three: proportion (My.; Tĕ.).

ನವರು navaru. = ನವುರು, etc. (My.).

ನವರೋಜು navarôju. A kind of Hindusthânî râga (My.; T.).

ನವಲ್ naval. ನವಲು. = ನವಿಲ್, etc. (ಮುಯೂರ, etc. Dhw.; Čb. 173). — ನವಲುಗಱ್ಯ ಕಣ್ಣು. (ಜನ ೪ Si. 177).

ನವಲತೆ nava-latĕ. A new, fresh creeper (Šmd. 386; Kk. 89).

ನವಲಾಂಶು navalâṁśu. A wonder; surprise (Mhr.). — ನವ ಲಾಯಿದೇನ. N. (see ಗಿಡುಗಟೆಯ-).

ನವವಿಧಭಕ್ತಿ nava-vidha-bhakti. Nine devotional acts, including the ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿ and ಶ್ರವಣ, and, instead of ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ದಾಸ್ಯ (My.).

ನವಸಾಗರ nava-sâgara. = ನವಸಾಗರ. Sal ammoniac (Mhr., H.).

ನವಸಿಗ navasiga. (Šmd. 237). (fr. ನವೆ 3?). A man who troubles, molests, harasses or torments others (ಪೆಱರಂ ಕಾಡುವಾತಂ Kk. 37; Šm. 46; ಪರರಂ ಪೀಡಿಪಾತಂ Šs.; *cf.* ನಸೆಗಾಱಿ).

ನವಸುವರ್ಣ nava-suvarṇa. Fine gold (Bp. 50, 34).

ನವಸೂತಿಕೆ nava-sûtikĕ. *A milch-cow.* 2, *a woman recently delivered.*

ನವಾಂಕುರ nava-aṅkura. A fresh sprout (My.).

ನವಾಬ್ navâb. A Nabob (My.; H.).

ನವಾಮ್ಬರ nava-ambara. *New and unbleached cloth.*

ನವಾಯಿ navâyi. Novelty: craving a novel thing (Bh. 3, 8, 31); a novel thing: unusual beauty, grandeur (Bh. 1, 12, 18; 1, 13, 45; 3, 18, 2; Mhr. ನವಲಾಯಿಾ, ನವಾಳಿ, a novel thing, a wonder). See ಱವಿ.

ನವಾಯಿಕಾಱ navâyi-kâṟa. A grand man, a grandee (Bh. 1, 13, 45).

ನವಾರ navâra. Coarse and broad tape (My.; Br., Mhr., H.).

ನವಾಸಾಗರ navâsâgara. = ನವಸಾಗರ. (My.; Br., H.).

ನವಿರ್ navir. = ನವಿರು 1. Hair (ಕೂದಲ್ Šmd. 52 Mḍb. Cm.; Šmd. II; Kk. 83; ಕುರುಳ್, ಕೂದಲ್ Šm. 71; ಕುರುಳ್ 111; Čpr. 4, 47; T. ನವಿರ್, man's hair; ನೆತುಮ್ಮೆ, woman's hair; Tĕ. నెత్తురు, plural: the hair). ನವಿರ್ಗಳ್ (Šmd. 52). See ಬಾನ್ನನರ; ಮಿಯ್ನವಿರ್, ತಲೆ-.

ನವಿರು naviru. 1. = ನವಿರ್. (My.). ತಲೆಯ ನವಿರು (ಕೇಶ, ಶಿರಸಿಜ, etc. Hlâ.).

ನವಿರು naviru. 2. = ನವುರು, etc. (My.).

ನವಿಲ್ navil. = ನವಲ್, ನವಿಲ, ನವಿಲು, ನವುಲು, ನೆಮಲಿ. A pea-fowl, a peacock (ಕೇಱಿ, ಶಿಖಿ, ಶಿಖಂಡಿ, ಮಯೂರ, etc. Hlâ., Nr.; ತಿಖಿ Nn. 4; ಕಂ 7; ನೀಲಕಣ್ಠ, ಮಯೂರ 49; ಮಯೂರ, etc. Mr. 168; ಪೋರ, ನೋಗೆ Kk. 24; ನೋಗೆ Šm. 82; Tĕ. ఎమ్మ, నెమ్మి, నెమలి, నెవలి; T. ఇమలి, నవిరి). ನವಲ ಧ್ವನಿ (ವಾಣಿ, ಕೇಕೆ); ನವಲ ಕೊಟ್ಟು (ತಿಖಿ, ಜೂಡೆ Hlâ.). ನವಲ ಜಿಣ್ಡಿಕೆ (ತಿಖಿ, ಜೂಡೆ); ನವಲ ಗಱಿಯ ನೋಗೆ (ತಿಖಣ್ಡ, ಪಿಚ್ಛ, ಬರ್ಹ); ನವಲ ಗಱಿಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರಮಮಾಗಿರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಚನ್ದ್ರಕ, ಮೇಚಕ); ನವಲ ಗಱಿಯನುಟ್ಟಪಹನು (ಕಿರಾತ Nr.). ನವಲ ನುಡಿ (ಕೇಕಾರವ Mr. 168). ನವಲ ದನಿ (ಕೇಗು Šm. 29). ನುಡಿವ ನವಲ ಧ್ವನಿ (ಕೇಗು Kk. 24). ನೆದಿಗಿನೊಳು ನವಲ ಗಱಿವೆರೆದ ಕಾಗಿನ ದಟ್ಟಿ ಪೆಱಿಯೆ (ಕಿರಾತನ) ನಡುವಿನೊಳು (Râghč. 17, 64). See Râv. 5, 41; 8, 120; J. 13, 51; 19, 33; 24, 34; 28, 36; Râghč. 17, 71. — ನವಲಡಿ. -ಆಡಿ. N. of a plant. See ಮಯೂರಪದಿ. — ನವಲಿಯಯ್ಯಲ್. -ಆಯ್ಯಲ್. A swing in the form of a peacock (Čpr. 8, after 46; Râv. 8, after 5). — ನವಲ್ವೇಗ. -ತೇರ. The peacock-vehicled one: Shaṇmukha (ಗುಹ Kk. 6; Šm. 4).

ನವಿಲ navila. = ನವಿಲ್, etc. ನವಿಲವನ್ನು ಏಱಿದನ (ಜಣ್ಮಖ G. 284).

ನವಿಲು navilu. = ನವಿಲ್, etc. (C.; ಬರ್ಹಿ G.; Bp. 37, 54). ನವಿಲಿನ ಗಱಿ (ಪಿಞ್ಛ G.). ನವಿಲಿನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಣ್ಣ (ಮೇಚಕ G.). ನವಿಲು ಆಡಿದರೆ ಕೆಮ್ಬೋತ ಪುಕ್ಕ ತೆಱಿಕೊಣ್ಡೆತು.— ನವಿಲು ಕುಣಿಯೋದು ನೋಡಿ, ಕುಕ್ಕುಟ ಕುಣೀತು (Prvs.). See Prv. s. ಮೇಞೆ. — ನವಿಲುಗಱಿ. A peacock's long feathers (My.). — ನವಿಲು ಜುಟ್ಟು. A peacock's tuft (My.). — ನವಿಲುಪುಕ್ಕ. A peacock's small feathers (My.). — ನವಿಲುನೆಟ್ಟಿನ ಪಲ್ಲು. An annual herb, used as a potherb, Bidenspilosa, var. bipinnata L. (Z.).

ನವೀನ navîna. *New, fresh, recent, modern, novel.*

ನವುಕರ navukara. = ನವಕರ, ನೌಕರ. A servant (My.; Br., H.).

ನವುಕರಿ navukari. Service (My.; Br., H.).

ನವುಬತ್ navubat. ನೌಬತ್. A large kind of kettle-drum (H., Mhr., Br.).

ನವುರು navuru. = ನವರು, ನವಿರು 2. That is tender, soft, fine, thin, small, as grass, hair, cloth, paper and other articles (My.; Tĕ.; Si. 222. 223; *cf.* ನಯ, ನಸು 2). ನವುರು ಕೂಡಿ ನಗ, ನೊಣ ಕೂತು ಪ್ರಣ (Prv.).

ನವುಲು navulu. ನೌಲು. = ನವಿಲ್, etc. The common pea-fowl, Pavo cristatus (My.; ಮಯೂರ, ಬರ್ಹಿ, ನೀಲಕಣ್ಠ, etc. Si. 177; ಅಹಿಭುಕ್ 413; ನೀಲಕಣ್ಠ 416). ತೈಲದ ಗುಣ ನವುಲು ತಿಳಿದೀತೋ? (Prv.). See ಕನ್-. — ನವುಲುಕೂಗು. (ಕೇಕೆ Si. 177). — ನವುಲುಗಱಿ. (ತಿಖಣ್ಡಿ Si. 177). ನವುಲುಗಱಿ ಉಟ್ಟ ಬೇಡ (ಕಿರಾತ 341). — ನವುಲುಜುಟ್ಟು. (ತಿಖಿ Si. 177).

ನವುಲೆ navulĕ. — ನವುಲೆಗಿಡ. The name of a plant. ಪ್ರಕೀರ್ಯ, ಪೂತಿಕರಜ, ಪೂತಿಕ, ಕಲಿಕಾರಕ ಎನ್ದರೆ ತಪಸೀ ಗಿಡ; ನವುಲೇ ಗಿಡ ಎನ್ದು, ಕೆಲವರನ್ನುವರು (Si. 133).

ನವೆ navĕ. 1. = ನಮೆ. (My.). P. ps. ನವ, ನವದು, ನವೆ, ನವೆದು. ನವದರೂ ಭವ ತಪ್ಪದು.— ನವದರೆ ಜನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?— ನವದ ವನಿಗೆ ನೋವು ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Bp. 18, 9; 40, 45; 52, 30; J. 7, 53; 19, 19. 38; 21, 4; 31, 12.

ನವೆ navĕ. 2. = ನವೆದು. P. p. of ನವೆ 1, in ನವೆ ನವೆದು. (My.).

ನವೆ navĕ. 3. = ನಸೆ 1. Itching; the itch (ಕಣ್ಡು, ಖಜು, ಕಣ್ಮಾಯೆ Si. 200; My.; Tĕ. ನವೆ, ನಸೆ, ನಸವಿಂರಿ, ನಸವಿರಿ, ನಸೆನಸೆ; T. ನವ್ಮು). ನವೆಯಾಗು, ನವೆ ಹತ್ತು (My.).

ನವೋದ್ಧೃತ nava-uddhṛita. *Fresh butter.*

ನವ್ಯ navya. *New, fresh, recent, modern, novel.*

ನಶನ naśana. Disappearing; perishing. See ಏ-.

ನಶಿಸು naśisu. To vanish; to perish (My.). See Prv. s. ಮೊಸಳೆ.

ನಶೀಬು naśîbu. Fortune, lot (My.; Mhr., H.).

ನಶ್ಯಂತ್ naśyat. Perishing; waning, wasting.

ನಶ್ಯತ್ಪ್ರಸೂತಿ naśyat-prasûti. *Whose offspring perishes.*

ನಶ್ವರ naśvara. Perishing, etc. See ಏ-; J. 26, 74.

ನಷ್ಟ nashṭa. *Lost, disappeared, disappearing; vanished, lost sight of; perished, destroyed, ruined;—run away, fled.* 2, loss; damage; ruin, destruction. 3, a kind of calculation (Čh.; Mr. 367). ನಷ್ಟ ಪಡಿಸುವನ್ನ ಮಾತುಗಳು (B. 4, 50). ನಷ್ಟ ಬಿದ್ದರೂ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಬಾರದು.— ನಷ್ಟ ಬಿದ್ದವ ಪುಷ್ಟಿಯಾದಾನೇ?— ನಷ್ಟವಾದವನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ನಷ್ಟಕಾಲ nashṭa-kâla. A time of loss or ruin (My.). ನಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಿದ್ದರೇನು? (Prv.).

ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ nashṭa-cēshṭatĕ. *The state of being deprived of the power of motion; unconsciousness, insensibility, fainting, swooning.*

ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ nashṭa-cēshṭĕ. = ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ. See ಜನಿಗಿಸು, ನಸಿ.

ನಷ್ಟಜಾತಕ nashṭa-jātaka. The lost nativity: subsequent calculation or casting of a lost nativity (My.).

ನಷ್ಟಜೀವಿ nashṭa-jīvi. A person who has lost his life (My.); a person who continually suffers loss (My.).

ನಷ್ಟದೃಷ್ಟಿ nashṭa-dṛishṭi. One who has lost his sight; blind. (My.).

ನಷ್ಟದ್ರವ್ಯ nashṭa-dravya. A lost thing (My.).

ನಷ್ಟಧನ nashṭa-dhana. Lost riches (My.).

ನಷ್ಟಪದ nashṭa-pada. A lost place or position (ಸುಜ್ಞಾಸಾರ, ನಷ್ಟವಾದ ಠಾವು Nn. 125).

ನಷ್ಟಸಮಾಸ nashṭa-samāsa. One of the eighteen faults in poetical composition (Čh. v. 40).

ನಷ್ಟಾಗ್ನಿ nashṭa-agni. *A Brâhmaṇa or householder whose fire has been extinguished or who has lost his consecrated fire.*

ನಷ್ಟಿ nashṭi. = ನಟ್ಟ. Loss; destruction, ruin.

ನಷ್ಟೇನ್ದುಕಲೆ nashṭa-indu-kalĕ. *The day of new moon when it rises invisible.*

ನಷ್ಟೇನ್ದ್ರಿಯ nashṭa-indriya. One who has lost his organs of sense (Sk.). 2, impotency, want of procreative power (My.).

ನಸಿ nas. = ನಸ. The nose. See ಖರಣಸ್, ಖುರ-.

ನಸ nasa. 1. = ನಸು 1. P. p. of ನಸಿ 1, in ನಸ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಸ nasa. 2. = ನಸು 2. — ನಸಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. = ನಸುಗುನ್ನಿ. (ಆತ್ಮ ಗುಪ್ತೆ, ಆಜಜೆ, ಅವ್ಯಜ್ಜೆ, etc. Si. 143).

ನಸ nasa. 3. = (ನಚ್ಚು 3), ನಸೆ 2. — ನನನಸೆ. rep. Doubt (My.).

ನಸ nasa. = ನಸ್. See ಕುವಿಖ್ಯಾ-, ಖರಣಸ.

ನಸದು nasadu. = ನಸ 1, etc.

ನಸರಿ nasari. A good, medicinal kind of honey (S. Mhr.). — ನಸರಿಹುಡು. A bee that produces the nasari (S. Mhr.).

ನಸಿ nasi. 1. (= ನಸೆ, etc.). To wear out, to wear away, to waste away, to wither, to wane, to decay, to spoil, etc. (ಜೀರ್ಣ (Śmd. Dh.; My.; T. ನಜಲ್, ನೈದಲ್, wasting away, perishing, rotting, being sick, etc.; ನೈ, to become spoiled or rotten; to grow too soft, as a fruit; to waste by being used; to perish; to become thin; to slacken, be remiss; to fade, wither; *cf.* ನನ್ದು 2). **2,** to become motionless, unconscious or insensible, to faint (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ Śmd. Dh.). **3,** to become poor or poorly (ಬಡವಾಗು Čt. I, 71). P. ps. ನಸ, ನಸದು, ನಸಿದು, ನಸು. ಹುದುವಿನ ಆರಮ್ಭದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಹೋಗದೇ? (Bh. 1, 8, 48). ನಸದ ಬೆಣ್ಣೆ ಗಸಿಯ ಹಾಗೆ (Prv.). See Č. Bp. 46, 20; J. 23, 1.

ನಸಿ nasi. 2. = ನಸಿಕು 2, etc. (ಪೊತ್ತಜಿ Čt. I, 19).

ನಸಿ nasi. = ನಸೆ No. 2, ನೆಸೆ. Tbh. of ನಸ್ಯ. ನಸೀ ಪ್ರಮೆಯಿದ್ದವ ಮನುಸಿಯಾದರೂ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡಾನು (Prv.).

ನಸಿಕು nasiku. 1. = (ನಸಿ 1), ನಸುಕು 1. To wear out, etc. (ಜೀರ್ಣ Čt. I, 57, o. r. ನಸುಕು).

ನಸಿಕು nasiku. 2. = ನಸಿ 2, ನಸಿಗು, ನಸುಕು 2. Wasting, waning: the time when the light of the sun is still as it were in a *waned* state: the faint light of the morning, dawn, twilight. — ನಸಿಕಲೆ (*i. e.* ನಸಿಕನಲ್ಲೇ). Even at dawn, early in the morning, very early (My.).

ನಸಿಗು nasigu. = ನಸಿಕು 2, etc. ನಸಿಗಿನಲ್ಲಿ ಬನ್ದ, ನಸಿಗಾಗಿರುವಾಗಲೆ ಬನ್ದ (My.).

ನಸೀಬು nasību. Fortune, lot (My.; Mhr., H.).

ನಸೀಯತ್ತು nasīyattu. Chastisement (My.; Mhr., H. ನಶಿಹತ, ನಶ್ಯತ).

ನಸು nasu. 1. = ನಸ 1. P. p. of ನಸಿ 1, in ನಸು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಸು nasu. 2. = ನಸ 2. (Worn-away or waned state); minuteness, smallness; fineness; a little; a trifle (T. ನಚ್ಚು, ನನ್ನಿ, ನವಿರ; M. ನನು). ನಸು ಮಾಸಿದ ಎಡಿಂಕೆಗಳಿನ್ ಅಂಚಿಗಳ್ ಕಲಹಂಸೆಗಳೆಮ್ಬುದು (Hlā.). See Čpr. 8, 76. 103; Grj. 2, after 106; Bp. 26, 30; 27, 11; 28, 50; 43, 11; 46, 56; 47, 32; 52, 11; 56, 48; 59, 20; 60, 34; Bh. 2, 13, 47; J. 18, 25; 21, 49. — ನಸುಂ. -ಉಂ. Also, or even, a little (Čpr. 5, 79. 124; 8, 65. 70; 9, 92; Rśv. 2, 54). — ನಸು ಕಲಂಕು. To be a little perturbed, etc. (Grj, 4, 66). — ನಸುಗತ್ತಲೆ. Slight darkness: early dawn (B. 3, 22). — ನಸುಗಟ್ಟಿಲೆ. -ಕಟ್ಟಿಲೆ. Slight darkness (Grj. 4, 73). — ನಸುಗಾಳಿ. A light wind, a breeze (J. 3, 27). — ನಸುಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. A plant stinging like nettles, cowhage, Carpopogon pruriens Roxb. (Mucunna pruriens Dec., ಮರ್ಕಟಿ, ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ Mr. 145; My.). ಕಾಳಕೂಟದ ವಿಷವು, ಚೇಡಿಯು, ನಮ್ಬುವ ಹಗೆಯು, ಪಾಯಿರ ಜುಜಿಟಿ, ನಸುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಬೀಡ (Sp.). See Sp. s. ಕಂಕ. — ನಸುಗುನ್ನೆ. -ಕುನ್ನೆ. The plant Alhagi maurorum (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, etc. Si. 144). — ನಸುಗೆತ್ತು. -ಕೆತ್ತು. To quiver slightly (Čpr. 5, 69; Abh. P. 4, 108; Rśv. 8, after 82). — ನಸುಗೆಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮು. A tawny colour, etc. (ಅಸ್ಯಕ್ತರಾಗ, ಅರುಣ Nr.; ಜರಿ, ಕದ್ದು, ಕಡಾರ, ಪಿಂಗಲ Hlā.; Mr. 443). ನಸುಗೆಮ್ಪಾಗಿರ್ದುದು (ಕಪಿಶ Hlā.). See Čpr. 7, 64. 148; B. 3, 52; 4, 140. — ನಸುಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To hear slightly or a little (Čpr. 1, 118). — ನಸುಗೋಪ. -ಕೋಪ. Slight wrath (Grj. 8, 9). — ನಸುತೂಕಡಿಕೆ. A little drowsiness (Bh. 1, 9, 8). — ನಸುದೀಪ. A small light or lamp (Bh. 1, 8, 67). — ನಸುದೊಡೆ -ತೋಲ್. -ತೊಡೆ-. The thigh faintly to appear (Čpr. 8, 52). — ನಸುದೋರೆ. (A fruit) that is nearly full-grown (Śśv. 1, 51). — ನಸುದೋಲ್. -ತೋಲ್. -ದೋಲು. To appear faintly (J. 2, 48; 18, 29). — ನಸು ನಗು. To smile (Bp. 1, 50; 24, 63; 44, 16; 50, 34; J. 2, 21; 29, 34. 35). — ನಸುನಗೆ. A smile (Bp. 1, 53; 12, 5; 24, 44; 41, 12; 51, 41; 53, 14; J. 5, 60; 6, 16; 25, 11; 30, 49). ನಸುನಗೆಯೆಲ್ಲದವನ ಮೋಜಿಂ ಬುಸು ಬುಸ ಎಮ್ಬುವದು (Prv.). — ನಸು ನಡು. To fix to some extent in the ground (ನಾಣ್ಯಬ Čt. I, 7). — ನಸುಬಾನಲ್. The state of being slightly dim or discoloured (Čpr. 8, 73). — ನಸುಬಿಸುಪು. Slight heat, warmth (Abh. P. 9, 117). — ನಸುಬಿಳಿದು. The colour grey, etc. (ದೂಸರ Śmd. 339). ನಸುಬಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆ ಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಶ, etc. Nr.). — ನಸುಬಿಳಿದು. = ನಸುಬಿಳಿದು.

ನಸುಬಿಳುದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಶ, etc. Nr. *b*). — ನಸುಬಿಳುಪು. = ನಸುಬಿಳಿದು. (ಈಷತ್ಪಾಣ್ಡು, ಧೂಸರ Nr.). — ನಸು ಭಯ. A little fear (Râm. 6, 9, 19). — ನಸುಮಬ್ಬು. Slight darkness (Śśv. 4, 114). — ನಸುಮುಚ್ಚಿ. Slight fainting, etc. (Abh. P. 9, 111). — ನಸುಮುರುಟು. A slight contraction (Bp. 20, 11). — ನಸುಲಜ್ಜೆ. A little shame, modesty (Grj. 4, 5; J. 18, 30; 29, 28. 31). — ನಸುವಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. Slight reclination or bending downward (Čpr. 8, 71). — ನಸುವಾಗು. -ಡಾಗು. To bend (v. i.) a little (J. 6, 46). — ನಸುಸಯ್ತಣಿ. A little patience (Bp. 42, 14). — ನಸುಸುಯ್ವು. Gently moving about or blowing (Bp. 12, 14). — ನಸುಸೇಕ. Slight heat, fomentation (Bp. 17, 8).

ನಸುಕು nasuku. 1. = ನಸಿಕು 1, q. v.

ನಸುಕು nasuku. 2. = ನಸಿಕು 2, etc. (My.; Tě. ನಸುಕು, petty, slight; slinking, hint; T. ನಜುಕ್ಕಾನ್, a small one). ಅವನು ನಸುಕು ಇರುವಾಗಲೇ ಏಬುವನು (B. 5, 231).

ನಸೆ nasĕ. 1. = ನವೆ 3, q. v. Itching: an irritating, teasing desire (Čpr. 6, 84; 8, 70; Rśv. 5, 105; T. ನಜ್ಜೆ, desire). ನಸೆಯಿದ್ದ ಹಲಗೆ ಸಿಕ್ಕದರೆ ಹಸೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ನಸೆಯಿಜ್ಜೆ-ಪೋಗು. -ಇಜ್ಜೆ-ಪೋಗು. Teasing desire and lust to come (Čpr. 5, 63). — ನಸೆವಣಿಕ. -ಮಣಿಕ. A cow that longs for the bull (Čpr. 2, 24).

ನಸೆ nasĕ. 2. = ನಸ 3. — ನಸೆನಸೆ. = ನಸನಸೆ. ನಸೆನಸೆಯುಳ್ಳವನು ಹಸಿಯನೇ? (Prv.). — ನಸೆನಸೆಯ ಮಾತು. = ನಜ್ಜು ಮಾತು. (My.).

ನಸೆ nasĕ. The nose. 2, = ನಸಿ, snuff (My.). ಈಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧವಿದ್ದು, ನಸೆಯೆನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಹುದೇ? (Prv.). — ನಸೆಹುಟಿಕೆ. A pinch of snuff (My.). — ನಸೆಪುಡಿ. Snuff (My.).

ನಸೆಗಾಡಿ nasĕ-gāḍi. He who irritates or teases: Kâma (ಮನ್ಮಥ Śm. 7).

ನಸ್ತ nasta. The nose.

ನಸ್ತಿತ nastita. Nozzled; having a hole bored in the septum of the nose; *an ox or any other draught animal with a string through its nose* (ಒತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಜುಜ್ಜಿ Mr. 179).

ನಸ್ಯ nasya. = ನಸಿ, ನಸೆ. Belonging or relating to the nose. 2, *a sternutatory, snuff*. See Prv. s. ಪುಷ್ಯಮಾಸ.

ನಸ್ಯೋತ nasi-ôta. = ನಸ್ಯತ. *An ox or other animal led by a string through its nose.*

ನಹ್ nah. A tie, a band. See *e. g.* ಉಪಾನಹ್.

ನಹನ nahana. Binding, binding together; putting on. See ನಸ್ಸನ.

ನಹಿ na-hi. For not, surely not; *not at all*. ನಹಿ, ನಹಿ! ಎಮ್ಮ ಮಹಿಂಗೆ ಜೊಡಿ (Prv.).

ನಹಿತ nahita. Bound, put on, etc. See ನಸ್ನಹಿತ.

ನಹುಸ nahusha. N. of a king who took possession of Indra's throne for a time, but was afterwards deposed and changed into a serpent. ನಹುಷನಾದರೂ ನಾಕದಿನ್ದ ಬಿದ್ದನು. — ನಹುಷನಿಗೂ ನೋವು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ನಹುಷರಾಯನ ಘೋಷ ನಾಕದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See J. 2, 4; 33 sum.

ನಳ naḷa. (= ನಳ 2). *(Cf.* ನಯ; M. ಞಾಜ್ಞು, ಞಾಜಿಬ್ಬು, to become soft or mellow, malleable, as gold, *cf.* ನಾನ್ದು 2; to yield, sink, *cf.* ನೆದ್ಮು; see T. s. ನಸಿ 1; *cf.* Sk. नल्, to shine). — ನಳ ನಳಿಕೆ. rep. Softness, tenderness, delicateness; pleasantness, agreeableness; beauty; brightness, lustre (ಕೋಮಲ, ಕೋಮಳ Čt. II, 37; ಕೋಮಲ Śm. 22; Grj. 7, after 11). — ನಳನಳಿಕೆವೆಡ್. -ಪೆಡ್. To become soft, etc. (Śśv. 2, after 78). — ನಳನಳಿಸು. To be soft, tender, delicate, pleasant, nice, elegant, bright, glittering, etc. ಒನ್ದೆಡೆಯ ತೆಜಪಿನೊಳ್ ನಳನಳಿಪ ಕೇಸರದ ಸಸಿ (Čpr. 7, after 92). See Grj. 2, 12; 4, 2. 36; 5, 61; Bp. 4, 23; 19, 44; 26, 40; 34, 22; 38, 39; 42, 24; Bh. 1, 10, 25; J. 3, 5. 17.

ನಳ naḷa. = ನಲ. A reed; king Nala (who wandered very much about, ಸುದಿಶಾಳ್ Čt. I, 79). ನಳಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದರೂ ಆಬೆವು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ನಳಪಾಕ naḷa-pâka. A dish of king Nala (who during a part of his troubles served as a superior cook): a dish well cooked (My.; T.). ತಿಳಿದವ ಮಾಡ್ದಾನು ನಳಪಾಕವ (Prv.).

ನಳಿ naḷi. 1. To grow bent or curved, to bow, to bend (ನಮನ Śmd. Dh.; T. ನೆಳಿ; M. ಞಳಿ; T. ನೆಳಿವು, a flexure).

ನಳಿ naḷi. 2. (= ನಳ). Softness, smoothness, etc. — ನಳತೋಳ್. A soft, smooth arm (Čt. II, 68; Śm. 118; Bp. 4, 22; J. 18, 20; 28, 18).

ನಳಿ naḷi. = ನಲಿ, etc. ನಳಿಯೆಮ್ಬ ಗನ್ಧ (ನಟಿ, ನಲಿ, etc. Nr.; ಗೂ ವಗುತ್ತಿಗೆ Si. 154).

ನಳಿಗೆ naḷigĕ. = ಳಳಿಗೆ. Tbh. of ನಲಳ. A tube (My.). ನಾಯಿಯ ಜಾಲಾ ನಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಜೊಂಕು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ನಾಯಿ.

ನಳಿನ naḷina. = ನಲಿನ. ನಳಿನಕ್ಕಿನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲ, ಆಳಿಗಳಿಕ್ಕಿನ್ತ ಮೇಲುಹುಬಿಗಳಿಲ್ಲ. — ನಳಿನವಿಲ್ಲದ ಕೊಳವೂ ಆಳಿಗಳಿಲ್ಲದ ಹೂವಾಸಮ (Prvs.).

ನಳ್ಳಿ naḷḷi. = ಳಳ್ಳಿ. A crab (My.; T. ಞಣ್ಡಿ, ಞಾಣ್ಣಿ, ನಣ್ಣಿ, ನಳಿರ್, ನಳ್ಳಿ; Tě. ಎಣ್ಡೆ; *cf.* ಏಡಿ 1). ನಳ್ಳೀ ರಾಗಕ್ಕೆ ನರಿ ತಲೆ ತೂಗಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನಳ್ಳು naḷḷu. 1. = ಅಳ್ಳು 1. — ನಳ್ಳಿಜ್. = ಅಳ್ಳಿಜ್ No. 1. (Bp. 58, 53).

ನಳ್ಳು naḷḷu. 2. = ನಾನಲ್. ನಳ್ಳ ನೆಲ (ನಪ್ಪಲ, ನಲಯುತ Mr. 92). *Cf.* Sk. नल.

ನಳ್ಳು naḷḷu. 3. = ನೆಬಲ್ 1, etc. (My.).

ನಳ್ಳು naḷḷu. (= ನಾಲ 1 No. 5). A nallah or depression in the ground. See ಆತಿನಳ್ಳುಬುಗುಡು.

ನಾ nâ. 1. = ಳಾ 1, etc. I (C.; frequently in the Bp., *e. g.* 16, 67). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಆಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ); ನಾ ಮುಂಜೆ, ತಾ ಮುಂಜೆ ಇಹನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr.).

ನಾ nâ. 2. = ನವ್ 2, ನಲ್ 2, ನಲು, ನಲು, ನಾಕು, ನಾಲ್, ನಾಲುಕು, ನಾಲ್ಕು. Four. — ನಾಗಳ.-ಕಳ. Four kaḷas (ದ್ರೋಣ Si. 329. 419; My.). ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯುವಗೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವೂ ಸಾಲದು (Prv.). — ನಾಗಾಲು. -ಕಾಲು. Four feet. ನಾಗಾಲಿನ ಮೃಗವಾದರೆ ನಾಕಕ್ಕೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ನಾಗಾಲೋಟ. -ಟು. A canter; a gallop (My.). ಸಾದಾನಡಿಗೆ, ದುಡಕ, ನಾಗಾಲೋಟಗಳೆಮ್ಬದಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಹುಟ್ಟನಡಿಗೆಗಳು (B. 3, 55). — ನಾಗುಳ. -ಕುಳ. Four kuḷas (ದ್ರೋಣ Nr.; My.). ನಾಗುಳ ಹಾಲು ಕಲ್ವ ಆಳಳು (ದ್ರೋಣದುಳಿ Nr.). — ನಾಗೊಳಗ. -ಕೊಳಗ. Four kŏḷagas (ದ್ರೋಣ, ದೋಣ Śmd. 345; My.). — ನಾನೂಪು. Four hundred (C.).

ನಾ nâ. 3. = ನಾಪು 2, etc. Smell. — ನಾಬಳ್ಳಿ. = ನಾಪುವ್ಳೀಕೆ, etc. An annual strongly smelling herb, Gynandropsis pentaphylla D. C. (Z.; ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ G.). See ಗಣ್ಡು-.

ನಾ nâ. 4. (= ನಾಟು 2). (Regarding the formation *cf.* ದಾಂ, ದಾಙ್). — ನಾಗಲ್. -ಕಲ್. A rock that sticks out of the ground (Śâv. 4, 23).

ನಾ nâ. A man; *the masculine gender.* 2, no, not (see ನಾನಾ).

ನಾಂ nâṁ. = ನಾ 1, etc. (Śmd. 2 Cm.). See ನಾನ್ 1.

ನಾಕ nâka. *Heaven, the sky, the atmosphere; heaven, the abode of the gods* (ನಘ Mr. 471; ಅಮ್ಮರ, ಆಕಾಶ Nn. 128; ಆನಿಮಿಷಾಲಯ 471; ಸುರಾವಾಸ, ಸ್ವರ್ಗ 128; ದೇವಾಗಾರ, ಸ್ವರ್ಗ 71; ಗಗನ, ಆಕಾಶ 71). 2, the earth (ಧರೆ 471; ಉರ್ವಿ, ಭೂಮಿ 71; ಧರಿತ್ರಿ, ಭೂಮಿ 128). 3, = ನಾಕು (ವಲ್ಮೀಕ, ಹುತ್ತು 71; ವಲ್ಮೀಕ, ಹುತ್ತ 128). 4, a certain metrical foot (Čh.). ನಾಕದವರಿಗೆ ಲೋಕದ ಭಯವೇನು?—ನಾಕದ ಸನ್ತೋಷ ಸೂಕರಗೆ ತಿಳಿವೀತೇ?—ನಾಕದ ಸುಖ ನಾಯಿಗೆ ತಿಳಿವೀತೇ?—ನರಕಕ್ಕೆ ನವದ್ವಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೇ ದ್ವಾರ (Prvs.). See Prvs. s. ಪಾಕ, ಪುತ್ರ, ಪೋಕ, ಬೇಕನ್ನು, ಲೋಕ, ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯ.

ನಾಕನಾರಿ nâka-nâri. N. of a plant (ಗನ್ಧೋತ್ಪಲ, ಸಹದೇವಿ Mr. 127, o. r. ನಾಕನಾರಿಕೆ).

ನಾಕರ nâkara. (Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ, a plough; an anchor). — ನಾಕರಕುಣ್ಟೆ. A kind of ಕುಣ್ಟೆ (S. Mhr.). — ನಾಕರನೇಗಲ. A kind of plough (S. Mhr.).

ನಾಕಲೋಕ nâka-lôka. The heavenly world (*sarga* Čt. I, 4; II, 95; Bp. 60, 43). ನಾಗಲೋಕದ ಹತ್ತರ ನಾಕಲೋಕವೋ? (Prv.). See Prv. s. ನೀವು 1.

ನಾಕಸದನ nâka-sadana. An inhabitant of heaven, a deity (Mr. 8).

ನಾಕಾಧಿನಾಥ nâka-adhinâtha. Indra (Čh. G. MS. v. 23).

ನಾಕಾರಿ nâkâri. = ನಕಾರಿ, ನಾಕಾರೆ. (My.).

ನಾಕಾರೆ nâkâre. = ನಕಾರಿ, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ನಾಕಾರಾ).

ನಾಕಾವಾಸ nâka-âvâsa. = ನಾಕಸದನ. (ದೇವತೆ Nn. 153).

ನಾಕೆ nâki. A deity, a god. 2, N. of Nâgavarma (see *e. g.* s. ಅಜಿತಸೇನಪಣ್ಡಿತ). 3, a certain metrical foot (Čh.).—ನಾಕಸಿಕರ. A multitude of gods (Čpr. 4, after 80).—ನಾಕೆ ನಿಲಯ. Heaven (Čpr. 7, 32).—ನಾಕೆವರ. Indra (Śâv. 1, 84).

ನಾಕೆಗ (nâki-ga). N. of Nâgavarma. ನಾಕೆಗಂ, the foot —⏑—(Čh.).

ನಾಕು nâku. = ನಾ 2, etc. (My.). — ನಾಕು ಮಡಿ. Four folds or times. ತತ್ಪತ್ನಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ನಾಕು ಮಡಿ ಮಿಗಿಲ್ ಎಮ್ಬ ನಾಣ್ಣುಡಿ ಕಾಕ ಬಡಿಸಿತೆ? (Râm. 3, 2, 18).

ನಾಕು nâku. = ನಾಕ No. 3. *An ant-hill.*

ನಾಕುಲಿ nâkula. (fr. ನಕುಲ). Belonging to the mungoose or ichneumon; ichneumon-like.

ನಾಕುಲಿ nâkuli. *The mungoose-plant* (= ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟಿ, ರಾಸ್ನೆ).

ನಾಕ್ಷತ್ರ nâkshatra. (fr. ನಕ್ಷತ್ರ). Relating or belonging to the lunar asterisms, sidereal. (My.).

ನಾಕ್ಷತ್ರಮಾನ nâkshatra-mâna. Sidereal computation of time (used with regard to a month of twenty-seven days, My.).

ನಾಗ nâga. *A snake,* especially the Coluber or Cobra capella (ಅಹಿ, ಸರ್ಪ Nn. 26; ಫಣಿ Mr. 504). 2, *a Nâga or fabulous serpent demon* sprung from Kadrû, wife of Kaśyapa; eight principal Nâgas are mentioned (see ಎಣ್ಟು ಕುಲ). 3, the number 8 (Čh.; ಎಣ್ಟು Mr. 547). 4, *an elephant* (ಸಿನ್ಧೂರ, ಆನೆ 26; ಗಜ 504). 5, *any great or pre-eminent man* (ಮುಖ್ಯ, ಮೊದಲಿಗ 26; ಸಚಿವ 504). 6, one of the five airs of the body, that which is expelled by eructation (ದೇಹದಂ ತಾಳಿ ಇಹುದನಿಲಂ Mr. 51). 7, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 26). 8, a cloud. 9, darkness (ತಮ, ಕತ್ತಲೆ 26). 10, a tree (ಕುಜ, ಮರ 26). 11, a peg, nail or hook to hang any thing upon or suspend any thing on, as a lamp, etc. 12, water (ಜಲ, ನೀರ್ 26). 13, *lead* (ಸೀಸ 26; 504). 14, a shark. 15, a cruel or tyrannical man. 16, name of a plant (ಸುರಗಿ Mr. 126). 17, the tenth karaṇa or astronomical period. — ನಾಗದಾಳೆ. (-ತಾಳೆ). A climbing plant, Luffa acutangula var. amara Roxb. (St. & Pl.). — ನಾಗದಾಳೆ. (-ತಾಳೆ). N. of a strong-smelling shrub (My.). — ನಾಗನ ಹುಲ್ಲು. N. of a kind of grass. ದೇವನಾಳಂ ಪಿಡಿದಾಗರ್ದ ಭೂಮಿ ನಡ್ವತ್, ನಡ್ವಲ, ಒಟ್ಟಿಲೆ, ನಾಗನ ಹುಲ್ಲೆನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು Nr. *a*; ---ಬಟ್ಟಿಲೆ, ನಾಗನೆ ಹುಟ್ಟಿನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr. *b*). — ನಾಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. Father Cobra; N. See Prvs. s. ನಾನು 1, ಪಾದ. ನಾಗಪ್ಪನುಣ್ಬು, ಜೋಗಪ್ಪನುಣ್ಬು (I do not meddle with the affair, Prv.). — ನಾಗಬೆತ್ತ. A snake-coloured cane, a superior cane with black spots (My.). — ನಾಗಮಯ. -ಅಯ. N. See ಶಿವ-. — ನಾಗಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಶಿವ-; Bp. 55, 11. — ನಾಗಮಲ್ಲಿಗೆ. A tall shrubby plant, Rhinacanthus communis Nees. (Justitia nasuta Lin., St. & Pl.; T., Tĕ.). ನಾಗಮಲ್ಲಿಗೇ ಹೂ ಪೂಗವಾದೀತೇ? (Prv.). — ನಾಗಮುರಿ. = ನಾಗಮುರಿಗೆ. (G. 419; My.). — ನಾಗ ಮುರಿಗೆ. A serpentine bracelet (sometimes with the figure of a snake-hood) worn on the upper arm (Sl. 220). — ನಾಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 57, 82). — ನಾಗವಜ್ಜಿಗೆ. -ಬನ್ದಿಗೆ. = ನಾಗ No. 11. (ನಿರ್ಗುಣ G.). — ನಾಗನಮ್ಮ ಗೆ. A middle-sized tree, Mesua ferrea L. (ಚಾಮ್ಪೇಯ, ಕೇಸರ, ನಾಗಕೇಸರ, etc. Nr.). — ನಾಗನಮ್ಮನಿಗೆ. = ನಾಗನಮ್ಮಗೆ. (ಕಾಂಚನ Mr. 127; Si. 137). ನಾಗನಮ್ಮನೇ ಮುಡಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ನಾರು ಯಾಕೆ? (Prv.). — ನಾಗೂರ್. -ಊರ್. N. of a place. ನಾಗೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ (Bp. 58, 12).

ನಾಗಕಂಕಣ nâga-kaṅkaṇa. Who has a snake for his bracelet: Śiva (Bp. 3 sum.; 12, 25; 22, 19).

ನಾಗಕಟಕ nâga-kaṭaka. = ನಾಗಕಂಕಣ. (Bp. 18, 104; 58, 46).

ನಾಗಕನ್ನೆ nâga-kanyĕ. A female of serpentine extraction, represented with the face and hands of a beautiful woman and the tail of a serpent (My.).

ನಾಗಕುಣ್ಡಲ nâga-kuṇḍala. Who has a snake for his earring: Śiva (My.).

ನಾಗಕುಷ್ಠ nâga-kushṭha. A kind of leprosy with such spots as cobras have (My.).

ನಾಗಕೇಸರ nâga-kêsara. *The tree Mesua ferrea* Lin. 2, the tree Mimusops elengi Lin. (ಬಕುಳ Mr. 125).

ನಾಗಚತುರ್ಥಿ nâga-čaturthi. A feast on the fourth lunar day of the fifth month, when adoration is paid to serpents, milk, plantains, betel-nuts, etc. being put into the holes wherein they are supposed to be (My.).

ನಾಗಜಿಹ್ವಿಕೆ nâga-jihvikĕ. *Red arsenic.*

ನಾಗದನ್ತಿ nâga-danti. A species of sun-flower, Heliotropium indicum (Sk.). 2, a shrubby creeper, the Indian jalap, Ipomaea turpethum R. Br. (St. & Pl.). See ಬಿಳಿಲೆ.

ನಾಗದಮನಿ nâga-damani. N. of a plant (ಕಾರಸೆ Mr. 149).

ನಾಗನಗರಿ nâga-nagari. Hastinâpura (J. 7, 16).

ನಾಗನಾಥ nâga-nâtha. Śiva (Bp. 27, 10. 11).

ನಾಗಪಂಚಮಿ nâga-pañcami. The day following the ನಾಗ ಚತುರ್ಥಿ, used for the same purpose (My.).

ನಾಗಪಾಶ nâga-pâśa. A sort of magical noose or lasso used in battle to entangle an enemy (Abh. P. 13, after 147).

ನಾಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ nâga-pratishṭhĕ. Summoning of a cobra into its stone-image which has been placed at the bottom of the Ficus religiosa (ಆರಳಿ) and establishment of it as an object of worship (My.).

ನಾಗಬಂಧನ nâga-bandhana. A tie consisting of a serpent (V. 4, 40).

ನಾಗಬಲೆ nâga-balĕ. = ನಾಗವಲಿ. *The plant Uraria lagopodioides* DC.

ನಾಗಭೂಷಣ nâga-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 57, 55; J. 10, 6). 2, N. of an elephant (Bp. 59, 30). 3, adorned with clouds (J. 10, 6).

ನಾಗಮ na-âgama. The augment ನ್ or ನ (Śmd. 128).

ನಾಗಮದಹರ nâga-mada-hara. N. of an elephant (Bp. 59, 30).

ನಾಗಮುಖ nâga-mukha. Who has an elephant's face: Gaṇapati (Bp. 1, 3).

ನಾಗರ nâgara. 1. = ನಾಗ No. 1, ನಾಗಲ. A snake, especially the cobra (not Sk.; My.). 2, = ನಾಗರು, an ornament with the image of a cobra, put on the tresses of females (My.). — ನಾಗರಕಾಟ. A disease of the skin said to arise from not having properly honoured the cobra (My.). 2, childlessness said to arise from the same cause (My.). — ನಾಗರಚವ್ತಿ. = ನಾಗಚತುರ್ಥಿ. (My.). See ನೂಲ ಹುಟ್ಟ. — ನಾಗರಪಂಚಮಿ. = ನಾಗಪಂಚಮಿ. (My.). ನಾಗರಪಂಚಮಿಯಾದರೆ ಹಾದರಿಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ನಾಗರವಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. Vishṇu (Ćt. II, 4). — ನಾಗರಹಾವು. The cobra (My.; B. 2, 26). ನಾಗರಹಾವಿನ ತಲೇ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿಕವಿದ್ದ ಹಾಗೆ.— ನಾಗರಹಾವು ಆನ್ವಾ ಕ್ಷಣ ವಿಷ ತಾಗಿ ಸಾಯುವನೇ? (Prvs.). — ನಾಗರಹೆಡೆ. = ನಾಗರ No. 2. (My.). See ಕರಿ-, ಕಾಳಿಂಗ-, ಗೋದಿಬಣ್ಣಿಗೆ-, ಬಿಳಿ-, ಮಿಡಿ-, etc.

ನಾಗರ nâgara. 2. (fr. ನಗರ). Relating or belonging to a town;—*a citizen;* — civic; — polite, civil; — sagacious, crafty, clever;— bad, vile. 2, opposition, hindrance; hardship, toil, fatigue. 3, desire of final beatitude. 4, = ದೇವನಾಗರಿ (My.). 5, *dry ginger* (ಏಶ್ವ, ಮಹೌಷಧ, ಶುಣ್ಠಿ Mr. 137). 6, *the fragrant root of Cyperus pertenuis* Roxb.

ನಾಗರಕ nâgaraka. The chief of a town (Čpr. 8, after 44 & 49), a superintendent of police.

ನಾಗರಂಗ nâga-raṅga. = ನಾರಂಗ. *The orange.*

ನಾಗರಂಜಿತ nâga-raṅjita. N. of a vṛitta (Čh.).

ನಾಗರತ್ನ nâga-ratna. A jewel supposed to be found in the hood of a cobra (My.). 2, N. of females (My.).

ನಾಗರಲಿಪಿ nâgara-lipi. The character in which Saṁskṛita is commonly written (Bp. 5, 53).

ನಾಗರಿ nâgari. A clever or crafty woman. 2, = ದೇವನಾಗರಿ (My.).

ನಾಗರಿಕ nâgarika. Urban; town-bred; living in a town; polite;—clever, cunning;—a townsman, a citizen; a cockney. (Bp. 26, 20). ನಾಗರಿಕನ ಮಾನ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು.— ನಾಗರಿಕರ ಮಾತು ನಗರದಲ್ಲಿ ಚನ್ನ (Prvs.).

ನಾಗರಿಗ nâgariga. Tbh. of ನಾಗರಿಕ. (Bh. 3, 8, 44).

ನಾಗರೀಕ nâgarika. = ನಾಗರಿಕ, ನಾಗಲೀಕ. (My.; not Sk.).

ನಾಗರೀಕತೆ nâgarikatĕ. The state or condition of being a nâgarika (My.).

ನಾಗರು nâgaru. = ನಾಗರ 1, No. 2. (My.).

ನಾಗರುಕ nâgaruka. Tbh. of ನಾಗರಿಕ. (Bh. 4, 2, 9).

ನಾಗಲ nâgala. = ನಾಗರ 1. — ನಾಗಲದೇವಿ. N. (Bp. 4, 49). — ನಾಗಲಾಮ್ಬಿಕೆ. -ಅಮ್ಬಿಕೆ. N. (Č. Bp. 3, 31. 33; 6, 47). — ನಾಗಲಾಯಿ. -ಆಯಿ. N. See ತುಪ್ಪದ-.

ನಾಗಲತೆ nâga-latĕ. The Piper betel (ತಾಮ್ಬೂಲಿ Mr. 123). 2, the penis.

ನಾಗಲೀಕ nâgalîka. = ನಾಗರೀಕ. (My.). ನಾಗಲೀಕಪ್ಪರುಪಗೆ ಭೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಗಲೋಕ nâga-lôka. *The world of the serpent-demons, one of the regions below the earth* (ಪಾತಾಲ Mr. 392). ನಾಗಲೋಕದ ಹತ್ತರ ನಾಕಲೋಕವೋ?—ನಾಗವಾಸವಿದ ವರು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾರೇ?—ನರಿ ಊಳಿದರೆ ನಾಗಲೋಕ ಹಾಯ್ತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ನೀವು 1.

ನಾಗಲೋಕಮನ್ದಿರ nâgalôka-mandira. Whose dwelling-place is pâtâla: a Daitya (ದೈತ್ಯ Mr. 9).

ನಾಗವರ್ಮ nâga-varma. N. of the author of a Kannaḍa prosody, etc. (Čh.; Kâvy. I, 2, 99; I, 5, 50; II, 2, B, 45; V, 671). ನಾಗವರ್ಮನ ಕನ್ನಡಂ (Mr. 4).

ನಾಗವಲಿ nâga-vali. Tbh. of ನಾಗವಲ್ಲಿ. Betel-nut: the first chewing of betel-nut at a marriage, that takes place on its last day, before which no guest can depart without giving offence and being severely blamed (My.; Bp. 54, 75). ನಾಗವಲಿ ಸಿಪ್ಪರ (Prv.).

ನಾಗವಲೆ nâga-valĕ. = ನಾಗಬಲೆ. See ಒಟ್ಟಿಗಡಿಕೆ.

ನಾಗವಲ್ಲಿ nâga-valli. = ನಾಗವಲಿ q. v., ನಾಗವಾಲಿ. *The betel creeper, Piper betel* Lin. ನಾಗವಲ್ಲಿಯೆಲೆಯಾದರೂ ಪೂಗೀಫಲ ವಿಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.). — ನಾಗವಲ್ಲಿವಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. A kind of cloth (ಪಟಭೇದ Mr. 342). — ನಾಗವಲ್ಲಿಹಡ್ಡಿಡ. A cloth given to the son-in-law on the last day of his marriage (My.).

ನಾಗವಾನ್ nâga-vân. = ನಾಗ No. 17. (My.).

ನಾಗವಾಲಿ nâgavâli. = ನಾಗವಲಿ. (My.).

ನಾಗವಾಸ nâga-vâsa. Abode of snakes or of the Nâgas. 2,= ನಾಗ No. 11 (My.). ನಾಗವಾಸವಿದ್ದವರು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾರೇ? (Prv.).

ನಾಗವೇಣಿ nâga-vêṇi. A woman with snake-like tresses (My.). 2, N. (My.).

ನಾಗಶಯನ nâga-śayana. Vishṇu (My.).

ನಾಗಶಾಯಿ nâga-śâyi. = ನಾಗಶಯನ. (My.).

ನಾಗಸಮ್ಭವ nâga-sambhava. *Minium or red lead.*

ನಾಗಸರ nâga-sara. Tbh. of ನಾಗಸ್ವರ. (ಸುಗಾನಮಂ ತೋರ್ಪದು Mr. 391; My.; Tĕ.; T. ನಾಗಜುರ). ನಾಗಸರಾ ಊದಿದರೆ ನಾಯಿ ಆಡೀತೇ? (Prv.).

ನಾಗಸ್ವರ nâga-svara. A musical sound that pleases also snakes and at which they perform dancing movements: a kind of clarionet or a pipe used by snake-players (My.; M., Tĕ.).

ನಾಗಹ nâgaha. A certain deep place in the Gôdâvari (ಗೋದಾವರಿಯೊಳಗೊನ್ದು ಮಡು Śmd. II; Kk. 92; Śm. 52). *Cf.* Sk. ನಾಗಪ್ರದ, name of a tîrtha of the Gôdâvarî.

ನಾಗಾನ್ತಕ nâga-antaka. *Garuḍa.*

ನಾಗಾಭರಣ nâga-âbharaṇa. Śiva (My.).

ನಾಗಾಮ್ಬಿಕೆ nâga-ambikĕ. N. (Bp. 3, 84).

ನಾಗಾಮ್ಬೆ nâga-ambĕ. N. (Bp. 7 sum.).

ನಾಗಾರ್ಜುನ nâga-arjuna. N. of a Buddhist teacher. 2, N. of a physician of old (My.).

ನಾಗಾಶನ nâga-ašana. A peacock (My.). 2, Garuḍa (My.).

ನಾಗಿ nâgi. A female snake or Nâga; N. (My.). — ನಾಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ನಾಗಿನಿ nâgini. A fabulous race of females of serpentine extraction and very beautiful: a beautiful woman (Rév. 11, 168).

ನಾಗೇನ್ದ್ರ nâga-indra. The serpent Šêsha; a big elephant; Indra (J. 2, 12).

ನಾಗೇನ್ದ್ರವರದ nâgêndra-varada. Vishṇu (J. 2, 12).

ನಾಗೇನ್ದ್ರಶಯನ nâgêndra-šayana. Vishṇu (J. 2, 12).

ನಾಗೇನ್ದ್ರಶಯನಾಲಯ nâgêndrašayana-âlaya. The milk-sea (J. 2, 13).

ನಾಂಗುಲಿಕೆ nâṅgulika. The plant Methonica superba Lam. (ಲಾಂಗಲಿಕಿ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ Nr., o. r. ಲಾಂಗುಲಿಕೆ). 2, the ichneumon plant (? ವ್ಯಾಲಗನ್ನಿ Mr. 133). — ನಾಂಗುಲಿಕಜಬ್ಬಿ. A beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.).

ನಾಚಿ nâči. N. of a male person. See ಸೌನ್ದರ-. — ನಾಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 65. 67; see ಹಿರಿಯ-). — ನಾಚಿದೇವ. N. See ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿ-; Bp. 60, 39. — ನಾಚಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 69). — ನಾಚಿರಾಜ. N. of a scholar who composed the nâčirâji or nâčirâjîya. — ನಾಚಿರಾಜ. = ನಾಚಿರಾಜೀಯ. ಸೌಮ್ಯಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖಬಹುಲಸಪ್ತಮಿಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲಿ ಪದುಮಣಿನು ಬರದ ನಾಚಿರಾಜಿಸಮಾಪ್ತಮುಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀ (Mḍb. Nr.; in the work there occasionally occurs ನಾಚಿರಾಜಯಲ್ಲಿ). — ನಾಚಿರಾಜೀಯ. Belonging to or coming from Nâčirâja: name of the eldest Kannaḍa commentary on the Amarakôša (My.).

ನಾಚಿ nâči. = ನಾತಿ, q. v. See ತಿರುಕೊಳವಿ-.

ನಾಚಿಕೆ nâčikĕ. = ನಾಚಿಗೆ, ನಾಂಚಿಕೆ, (ನಾನ್ 2). Bashfulness, sense of shame, shame, modesty, decorum (C.; ಮನ್ಮಾಕ್ಷ, ಹ್ರೀ, ತ್ರಪೆ, ವ್ರೀಡೆ, ಲಜ್ಜೆ Si. 68; ವ್ಯಲೀಕ 406); inherent excellence, grace. ಪಿಡರ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಉಣ್ಬಾದ ನಾಚಿಕೆ (ಆಪತ್ಪ್ರಪೆ 68). ನಾಚಿಕೆ ಪಡೋ ಸ್ವಧಾವವುಳ್ಳವನು (ಲಜ್ಜಾತೀಲ 360). ಕೆಯ್ಲಿ ಆಗದೆ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು ಆಯಿವಕೆ (ಆರ್ತನ, etc. 398). ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರ ಕಣ್ಣಿರೆ ಆಚಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕು. — ನಗ್ನದವನ ನಾಚಿಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prvs.). ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವ ವಿಲ್ಲವೋ? (B. 3, 71). ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವದು (3, 19). See Bp. 22, 38; 28, 18; 37, 9; 40, 49. 73; 55, 3; 61, 19. — ನಾಚಿಕೆಗಿಡ. A prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica L. (St. & Pl.). — ನಾಚಿಕೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Shame or modesty (or grace) to be destroyed or lost (My.). — ನಾಚಿಕೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A work or an act of which one is to be ashamed (My.). — ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A shameless person. — ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. Shamelessness (Čb. 90). — ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. Shamelessness, impudence, want of modesty; disgrace (ಬಣ್ಣು G.; My.). See Prv. s. ನೀಚ. — ನಾಚಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ನಾಚಿಕೆಗೊಳ್ಳು. To get a sense of shame, to feel ashamed or disgraced (My.). — ನಾಚಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸು. To cause to relinquish or give up shame, etc. (Râm. 5, 8, 22; ನಾಚ್ಗಿಡಿಸು G.; My.).

ನಾಚಿಗೆ nâčigĕ. = ನಾಚಿಕೆ, etc. (My.). — ನಾಚಿಗೆ ಕೆಡಿಸು. To disgrace. See Prv. s. ನೀಚ. — ನಾಚಿಗೆಗೇಡು. = ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. (My.). ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಗೇ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇ ಡಾಗದೇ? (Prv.).

ನಾಚಿಸು nâčisu. = ನಾಂಚಿಸು, ನಾಚ್ಚಿಸು. To cause to become bashful, to shame, etc.; to disgrace (My.). ಆಸ್ ಇಲ್ಲಿ ಈತನಂ ನಾಚಿಸಲುವೇಡ್ಕಿ (Bp. 37, 66). See J. 2, 55; 26, 49; Prv. s. ನೂಕು 2.

ನಾಚು nâču. = ನಾಂಚು, ನಾಚ್ಚು. To become abashed, ashamed, or embarrassed (My.). ನಾಚಿದುದು (ಹ್ರೀತ, ಲಜ್ಜಿತ); ನಾಚುವಾತನು (ಲಜ್ಜಾಶೀಲ Nr.). See Bp. 21, 46; J. 25, 5.

ನಾಚು nâču. A nautch, dance, dancing (My.; Mhr.).

ನಾಜರು nâjaru. = ನಾಝುರ. The sheriff of a law-court (My.; M.; Mhr., H. ನಾಝುರ).

ನಾಜೂಕು nâjûku. Delicate, soft, tender, thin, fine, nice (My.; Br.; Mhr., H.).

ನಾಜೋಕು nâjôku. = ನಾಜೂಕು. (My.).

ನಾಝುರ nâjhara. = ನಾಜರು. (B. 5, 204. 268).

ನಾಂಚಿಕೆ nâṁčikĕ. = ನಾಚಿಕೆ, etc. (Bp. 43, 11).

ನಾಂಚಿಸು nâṁčisu. = ನಾಚಿಸು, etc. (Bp. 24 sum.; 42, 18; 45, 15).

ನಾಂಚು nâṁču. = ನಾಚು, etc. (ಲಜ್ಜಿ Šmd. Dh., o. r. ನಾಣ್ಚು; Bp. 25, 1).

ನಾಟ nâṭa. 1. = ನಡ 1, ನಾಡು. The Carnatic, Karṇâṭaka. (Tě. ನಾಟು, T. ನಾಟ್ಟು= ನಾಡು).

ನಾಟ nâṭa. 2. A stem or beam of wood (My.; H.).

ನಾಟಕ nâṭaka. Dancing, acting; a play, a drama, mimic or dramatic representation; scenic gestures (ಹಸ್ತಾಂಗಧೃಷ್ಟಿ ಗತಿಪಧ್ಧತಿಯೊಳ್ ಆಡುವುದು Mr. 83; Bp. 12, 43).

ನಾಟಕಧಾರಿ nâṭaka-dhâri. An actor, a mime (My.); a person who is the leader in plays (My.). ನಾಟಕಧಾರಿಯು ಕಾಟಕಾ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ನಾಟಕಪಣ್ಡಿತ nâṭaka-paṇḍita. A man skilful at plays, a doctor of dramaturgy (Bp. 59, 27).

ನಾಟಕಶಾಲೆ nâṭaka-šâlĕ. A play-house, a hall for dramatic exhibitions, a theatre, etc. (My.).

ನಾಟಿ nâṭi. = ನಟ್ಟಿ 2. Young plants, especially of rice, fit for transplanting (My.; Tě. ನಾಡು; T. ನಾಡು, ನಾಟ್ಟು; M. ಞಾಟು; T., M. ನಾಟು, to grow up, shoot up, arise, come into existence, see s. ನನೆ 4). ನಾಟಿ ಹಾಕು (My.). 2, the act of planting or transplanting (My.; M. ನಾಟ್ಟ, ನಾಟ್ಟಿ). ನಾಟಿಯಾಯಿತೋ? or ನಾಟಿ ಮುಗಿಯಿತೋ? (My.).

ನಾಟಿ nâṭi. A kind of râga (My.). — ನಾಟಿರಾಗ. = ನಾಟಿ. ನಾಟಿರಾಗವಾದರೂ ಪಾಠವಿಲ್ಲದೆ ಬಾರದು (Prv.).

ನಾಟಿಕೆ nâṭikĕ. The act of planting (My.).

ನಾಟಿಕೆ nâṭikĕ. A short or light comedy, one of the dramas of the second order. (My.).

ನಾಟಿಸು nâṭisu. To cause to enter; to make plant (My.).

ನಾಟು nâṭu. 1. = ನಡು 2, etc., ನಾಣ್ಚು. To get within, to enter; to be pierced or stuck into, as a thorn, etc. (ನಸು ನಡು Čt. I, 7; Čpr. 3, 42; 5, 120; Râm. 3, 7, 22; My.). 2, to fix in the ground, to plant; to pierce into (My.; Tě.; T., M. ನಾಟ್ಟು). ಗಣ್ಣಿಕದ ತೊಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕಡತವೂ ಗುಣ್ಣಿ ನಾಟುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 47).

ಊಟ ಬೇಡವೆನ್ನು, ನಾಟಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ.— ನಾಟುವ ಆಣ್ಯಗಳು ನಾಲ್ಕೆಣ್ಣು ದಿನಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಮ್ಮುವವು (Prvs.). ದೃಷ್ಟಿ ನಾಟಲು (Bp. 35, 23). (ಅಂನೆಯರ) ನೋಟದಲಿ ಮದನಾಸ್ತ್ರಮ್ ಎಡೆಯಲಿ ನಾಟದವು ಎಟರುಗಳ, --- ನಾಟ ಬಗದವು ವೀರಕಳೆ ನಗೆ ನಾಟದ ಉನ್ನದವಿರ ಹಿಗಳ (Râm. 1, 14, 24). See Prv. s. ಸೀರು.

ನಾಟು nâṭu. 2. (= ನಾ 4). The state of having (deeply) entered, etc.; deepness, depth. ನಾಟಾಗಿ ತೋಡು (My.). **2,** planting. — ನಾಟುಕೋಲು. A stick that is used for making holes to put young plants in (My.). — ನಾಟು ಬೀಡು. A hole to be formed, as in a tree, the ground, etc. (My.).

ನಾಟೇರ nâṭêra. *The son of an actress or dancing girl.*

ನಾಟ್ಯ nâṭya. *Dancing, mimic or dramatic representation, a play* (ನೃತ್ಯ, ತಾಣ್ಡವ, ಲಾಸ್ಯ Mr. 79; ರೂಪಕ 526); *the union of song, pantomime dance and instrumental music.* 2, an actor, a mime. ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದರೆ ಆಟದಲ್ಲೇ ಆ ದೀತು (Prv.). ನಾಟ್ಯದ ಗರುಡ (Bh. 4, 4, 77). — ನಾಟ್ಯನ ಮಿತ್ತಡಿ. N. (Bp. 17 sum.). — ನಾಟ್ಯನ ಮಿತ್ತಡಿಯಯ್ಯನ್ನಾರ್. N. (Bp. 9, 44).

ನಾಟ್ಯಗಾತಿ nâṭya-gâti. An actress, a dancing girl (ನರ್ತಕಿ, etc. Si. 63; My.).

ನಾಟ್ಯಗಾಱಿ nâṭya-gâṟa. An actor, a dancer (My.).

ನಾಟ್ಯನಿಲಯ nâṭya-nilaya. = ನಾಟ್ಯಮನ್ದಿರ. (Bh. 4, 4, 79).

ನಾಟ್ಯಮನ್ದಿರ nâṭya-mandira. A place where dancing is taught (Bh. 4, 4, 71); a theatre.

ನಾಟ್ಯರಂಗ nâṭya-raṅga. Any place for dancing or dramatic exhibitions (My.). ನಾಟ್ಯರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಊಟಾ ಆಪೇಕ್ಷಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನಾಟ್ಯೋಕ್ತಿ nâṭya-ukti. *Dramatic phraseology, theatrical language.*

ನಾಡ nâḍa. = ನಾಲ. (Sk.).

ನಾಡದು nâḍadu. = ನಾಡಿದು, ನಾಡಿದ್ದು, ನಾಳಿದ್ದು, ನಾಳಿರ್ದು. The day after to-morrow (My.; B. 1, 7; Të. ಎಲ್ಲು ೪೬; see ನಾಳೆ).

ನಾಡಾಡಿ nâḍu-âḍi. A person who lives in the country, a country-man, a rustic, an ordinary, common person (Kâvy. III, 3, 120; Abh. P. 1, 99; 16, 15; Č. Bp. 42, 31; My.).

ನಾಡಾಡಿಗ nâḍu-âḍiga. = ನಾಡಾಡಿ. (My.).

ನಾಡಿ nâḍi. = ನಾಲಿ, ನಾಳಿ, ನಾಡಿ, ಲಾಳಿ 1. *The tubular stalk or culm of any plant.* 2, *any tubular organ of the body,* as an artery, a vein, a nerve, etc. 3, *an artery.* 4, any pipe or tube; the box of a wheel. 5, a fistulous sore, a fistula. 6, the pulse. (Bp. 40, 16). 7, a measure of time = $\frac{1}{60}$ of a sidereal day, $\frac{1}{2}$ muhûrta. 8, *a period or hour of twenty-four minutes.* 9, a sort of bent grass. 10, a juggling trick, deception. ನಾಡಿ ಆಡುವತ್ತು ಆಗಲ್ ಒನ್ದು ತಿಳಿಯಕ್ಕು (Mr. 68). — ನಾಡಿ ಆಡು. The pulse to beat (My.). ನಾಡಿ ಆಡದವ ಓಡಿ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). — ನಾಡಿ ನಡೆ. The pulse to beat (My.). — ನಾಡಿ ನಿಲ್ಲು. The pulse to stand still or cease (My.). ನಾಡಿ ನಿತ್ತ ಮೇಲೆ ಕಾಡು ಪಾಲು (Prv.). — ನಾಡಿ ನೋಡು. To observe or feel the pulse (My.). ನಾಡಿ ನೋಡದೆ ಮದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾಡುರೋಗ ಬರುವದು (Prv.).

ನಾಡಿಕೆ nâḍikĕ. = ನಾಡುಗೆ. *The stalk or culm of any plant, a hollow stalk or stalk in general;* any tubular organ of the body; a fistulous sore. 2, an Indian hour or twenty-four minutes; a measure of time = $\frac{1}{60}$ of a sidereal day, or = $\frac{1}{2}$ muhûrta. 3, a gong.

ನಾಡಿಕೇರ nâḍikêra. = ನಾರಿಕೇರ, ನಾಳಿಕೇರ. (ತೆಂಗಿನ ಮರ G.; Sk. ನಾಡಿಕೇಲ).

ನಾಡಿಗ nâḍiga. A village-superintendent in the service of a smârta guru (My.).

ನಾಡಿಗತನ nâḍigatana. The business of a ನಾಡಿಗ (My.).

ನಾಡಿಗಿತ್ತಿ nâḍiga-itti. The wife of a village-superintendent (My.).

ನಾಡಿದು nâḍidu. = ನಾಡದು, etc. (Šmd. 400. 401; J. 10, 26). Gen. ನಾಡಿದಿನ, Dat. ನಾಡಿದಿಂಗೆ (Šmd.).

ನಾಡಿದ್ದು nâḍiddu. = ನಾಡಿದು, etc. (My.; ಪರಶ್ವಸ್ Si. 477). ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (My.).

ನಾಡಿನ್ಧಮ nâḍi-n-dhama. = ನಾಳಿನ್ಧಮ. Blowing through a tube: *a goldsmith.*

ನಾಡೀಕೂಟ nâḍî-kûṭa. One of the planetary conjunctions consulted by astrologers when matrimonial alliances are to be formed (My.).

ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ nâḍî-parîkshĕ. Feeling or examining the pulse (My.). ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ ಆಡು ಬಲ್ಲದೇ? (Prv.).

ನಾಡೀವ್ರಣ nâḍî-vraṇa. *A fistulous sore, a fistula.*

ನಾಡು nâḍu. (fr. ನಡು 2). = ನಡೆ 1, ನಾಣ್ 1, ನಾಯ್. A (cultivated, planted) country (in opposition to a kâḍu); a province, a district; the country (in opposition to a town; ಸೀವೃತ್, ಜನಪದ, ದೇಶ, ಉಪವರ್ತನ Hlâ., Nr., Mr. 189; ದೇಶ Nr. 50; C.; Të., T., M.). ನಾಡಿಗೆ or ನಾಡ್ಗೆ (Šmd. 140). ಆ ಪತಿ ಕೆಡಿಸಿದನ್ ಆ ನಾಡಂ; ಆ ನೃಪತಿ ನಾಡೆ ಕೆಡಿಸಿದ ನಾಡು (260). ನುನ್ನೆ ರ್ದಬ್ಬರ್ ಕಾದಿಲ್ಲಂ ನಾಡಾಗಿರಲ್ಕೆ (J. 29, 32). ನಾಡ ಸಿರಿ (3, 2). ನಾಡಿಗಿಬ್ಬರು ಅರಸರಾದರೆ ಕೇಡು ಬಪ್ಪದು ತಪ್ಪದು.— ನಾಡು ಬೆಳದರೆ ಹಾಡಿ ಉಣ್ಣಂ ಬಹುದು.— ನಾಡೆಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟರೂ ಸುಡುಗಾಡು ಬಿಡದು.— ನಾಡಿನ ಭೂತ ಪೀಡಿಸದೇ ನಿತ್ತೀತೇ?— ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಆಡಿನ ಭಯ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.— ನಾಡು ಓಡುವಾಗ ಮೋಡಿಗಾಱಿ ಬನ್ದ.— ನಾಡು ಕೂಡಿದರೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಕೇಡು.— ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ಓಡುವಾಗ ಮೂಡೇ ಆಪೇಕ್ಷಸಿದ.— ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ನಾಡಿಯಾದರೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಗೂಢ.— ಜೋಡು ಇದ್ದರೆ ನಾಡು ತಿರುಗ ಬಹುದು (Prvs.). ನಾಡೆಮ್ಬ ದೇಹಕ್ಕೆ ರೂಢಿಪತಿಯೇ ಪ್ರಾಣ; ನಾಡ ಬಿಯೆ ರೂಢಿಪತಿ ಕೆಡುಗು, ಆರಸಬಿಯೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಕೆಡುಗು (Sp.). See Čpr. 1, 87; 5, 102; Abh. P. 4, after 53; Bp. 42, 6; 51, 6; 58, 38; Č. Bp. 11, 5; Bh. 1, 8, 2. 84; J. 3, 5; 12, 2; 28, 22. 53; 29, 9; ನಡು-. — ನಾಡ ಮಾತು. = ನಾಣ್ಣುಡಿ. (Bp. 44, 56; 51, 9; J. 5, 57; Prv. s. ಬಡವ). ಆಡಿ ಹುಸಿಯಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕೂಡಿ ತಪ್ಪಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕಾಡುವ ನೆಣ್ಣು ಬಡಿ ಹೊಲ್ಲ, ಮಾಸಿನಿಗೆ ನಾಡ ಮಾತು (in opposition to ಮನೆಯ-) ಹೊಲ್ಲ (Sp.). — ನಾಡುಕಡೆ. = ನಾಡ್ಕಡೆ (Šmd. 28). The direction, etc. of a country, etc. — ನಾಡುಗವುಡ. The non-official headman of a district who in a private way settles disputes about caste affairs, etc. (My.). 2, an official headman of several villages (My.). — ನಾಡುಗಾದೆ. A saying or proverb of the country, a common proverb (ನಕ್ತ Čt. I, 75; My.). — ನಾಡುತಾನ ಭೋಗ. The accountant of several villages (My.). — ನಾಡೆಱಿಯ. -ಅಱಿಯ. (Šmd. 161). = ನಾಡೊಡೆಯ. (Abh. P. 4, 36; 7, 49). — ನಾಡೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ನಾಯ್ಕೊಡೆಯ (Šmd.

167). The chief of a country or of a district (ನಾಮನ್ತ G.; Bp. 37, 68; 50, 36).

ನಾಡೆ nâḍĕ. Further, moreover, much, greatly, excessively, etc. (ಅಣಿಯರ, ಅಧಿಕ Čt. I, 34; ಪಿರದುಂ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥ II, 25; ಎಡೆ, ಆವಗಂ, ನೆಯ್, ನೀಡುಂ, ಕರಂ, ಅದಂ, ಆಯ್ದೆ, etc., ಅಧಿಕ Śmd. 391, Śm. 58, Kk. 49; *cf.* ನಡೆ 4? Tu. ನಾಡು, T. ನಾಡು, ನೇಡು, M. ನಾಡು, to seek, inquire, search, desire greatly; see ನಿಟ್ಟಿಸು). ಆ ನೈಪತಿ ನಾಡೆಕೆಡಿಸಿದ ನಾಡು (Śmd. 260). See Čpr. 1, 51. 70. 89; Abh. P. 5, 78; Grj. 4, 63; Bp. 15, 29; 26, 67; 54, 55; Śm. 6. 24. 32. 75. 118; J. 2, 64.

ನಾಣ್ nâṇ. 1. = ನಾಡು, etc. — ನಾಣ್ನುಡಿ. The talk of the country, popular report, public rumour, common talk, news (ಲೋಕವಾರ್ತೆ Nr.; Abh. P. 16, 53; Grj. 10, after 84; Bp. 57, 13; Râm. 3, 2, 18; 4, 4, 39; J. 17, 52; Tĕ. ನಾನುಡು, ನಾನೊಡು).

ನಾಣ್ nâṇ. 2. (Śmd. 58). (= ನಾಚಿಕೆ, etc.). Bashfulness, sense of shame, embarrassment, shame, modesty (Čpr. 8, 68; T. ನಾಣ್, ನಾಣು; M. ನಾಣು; Tĕ. ನಾನೆ); inherent excellence, grace;—that is a cause of shame: the shame, an organ of generation (ಗುಹ್ಯ Čt. I, 29). ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Śmd. 84). — ನಾಣಲಿ. -ಇಲಿ (Śmd. 220. 244). Shameless; a shameless person (ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ Čt. I, 10; ಅಭಿಮಾನಗೇಡುಗ II, 17; ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನ Kk. 39, Śm. 48; V. 35, after 55). ನಾಣಿಲಿಯೆನಿಸುವ ವಧು (Śmd. 221). — ನಾಣಿಲಿತನ. Shamelessness (Čpr. 8, 69; V. 12, after 71). — ನಾಣಿಲಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. (Śmd. 221). A shameless woman. — ನಾಣಿಡೆ. -ಅಡೆ. The secret parts (Č. Bp. 19, 32). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು (Čpr. 4, 8). — ನಾಣ್ಗೆಡು. -ಕೆಡು. Shame, or grace, to be lost or to go; to be disgraced (Abh. P. 11, 179). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಕ. -ಕೆಡಿಕ. A man who has lost his shame (Bp. 38, 70). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. To destroy one's grace, to shame, to cover with reproach or ignominy, to disgrace, to dishonour (Rśv. 13, 61; Č. Bp. 32, 44). — ನಾಣ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To feel ashamed (Rśv. 11, 154). — ನಾಣ್ದಳಿ. -ತಳಿ. = ನಾಣ್ಗೊಳ್. (Rśv. 3, 4). — ನಾಣ್ದಾಣ. -ತಾಣ. = ನಾಣಡೆ. (Čpr. 8, 69; Č. Bp. 20, 19). — ನಾಣ್ನಾಣ್ಚು. = ನಾಣ್ಚು. (Čpr. 8, 70). — ನಾಣ್ಪಡು. To relinquish shame or bashfulness (Čpr. 6, 83; Rśv. 8, 85). — ನಾಣ್ವೆರಸು. The state of being united with shame (Čpr. 1, 23). — ನಾಣ್ಮೀರಲ್. Intact, undefiled sense of shame, etc. (J. 11, 22).

ನಾಣ nâṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. (My.).

ನಾಣಕ nâṇaka. (= ನಾಣಿಯ, etc.). A coin or anything stamped with an impression (Sk.).

ನಾಣಿ nâṇi. Tbh. of ನಾರಾಯಣಿ. (My.). 2, = ನಾಣ (My.).

ನಾಣಿಯ nâṇiya. = ನಾಣ್ಯ. (ಟಂಕ Nn. 129; Râm. 6, 55, 18; My.; M.; T. ನಾಣಯು).

ನಾಣ್ಚಿಸು nâṇčisu. = ನಾಚಿಸು, etc. (Rśv. 11, after 160).

ನಾಣ್ಚು nâṇču. = ನಾಚು, etc. (ಲಜ್ಜೆ Śmd. Dh.; Čpr. 3, 62; Grj. 2, after 106; Bp. 8, 45; Rśv. 11, 128; T. ನಾಣು). See ನಾಣ್-.

ನಾಣ್ಟು nâṇṭu. = ನಾಟು 1, etc. (ಆನ್ತರ್ಭೇದ Śmd. Dh.; ನಸು ನಡು Čt. I, 7). ಮಹಾರಥರ ಜವನಾಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಕಣೆ ರೋಮಕೋಮನ್ದಪ್ಪದೆ ನಾಣ್ಟಿದುವು (Abh. P. 13, 71). ಕೋಲ್ ವಜ್ಜದೊಳ್ ನಾಣ್ಟಲ್ (J. 7, 49). See J. 4, 44; 21, 14. 20. 36; 22, 31. 44; 31, 54; Śśv. 1, 10.

ನಾಣ್ಯ nâṇya. Fineness, goodness, good quality, as that of cloth, grain, character, etc., honesty, truth (My.; Tĕ. ನಾಡೆಮು, ನಾಣೆಮು, ನಾಣ್ಯಮು; T. ನಾಣಿಯ, ನಾಣ್ಯೆಯ; M. ನಾಣಿಯ, ನಾಣ್ಯ; see ನಟ್ಟು 1, ನಣ್ಪು 1 & 2, ನಯ). ನಾಣ್ಯ nâṇya. = (ನಾಣಕ), ನಾಣಿಯ, ನಾಣ್ಯೆ. A coin; money (My.; Si. 330. 418; B. 4, 95. 106. 125; M.; Tĕ. ನಾಣೆಮು, ನಾಣ್ಯಮು; Mhr. ನಾಣೇಂ). 2, small pieces of silver money (My.). ನಾಣ್ಯವದ್ದವ ನಾಯಕ್. — ನಾಣ್ಯವಿಲ್ಲದವನ ನೊಣಕ್ಕನ್ತ ಕಡೆ. — ನಾಣ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ ವಾಣಿಜಗೆ ತಿಳಿಯದೆಲ್ಲಿ? — ಚಿನ್ನವಾರನ ಮನೇ ನಾಯಿಯಾದರೆ ನಾಣ್ಯದ ನೋಟಾ ಬಲ್ಲದೇ? — ಕಾಣಿಗಾಱಗೆ ನಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿವ ನೇ ಜಾಣ (Prvs.). See Prv. s. ನೇಯಿಗೆ. — ನಾಣ್ಯಪರೀಕ್ಷೆ. Assaying money, assay (My.; Mhr.). — ನಾಣ್ಯವಚ್ಚಿ. The agio on money (My.). — ನಾಣ್ಯವಾರು. The detailed account of various coins (My.).

ನಾಣ್ಯಗಾರಿ nâṇya-gâṟa. A good, proper or honest man (My.).

ನಾನ್ಯೆ nâṇyĕ. = ನಾಣ್ಯ. (G. 266. 442).

ನಾತ nâta. (fr. ನಾಱು 1). = (ನಱು, ನಾತ 3), ನಾತು 2, ನಾನ್ತ, (ನಾಱಿ, ನಾಱು 2). Smell in general; a bad smell (ಪರಿಮಳ, ಸೊಗಡು, ಸೊಗಡ, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Śm. 23; My.; T., M. ನಾಡ್ಚಿ). ಪೊಲ್ಲಪ ನಾತ (ದುರ್ಗನ್ಧ, etc. Nr.). ಕೆಟ್ಟ ನಾತವುಳ್ಳ ವಸ್ತು (ಪೂತಿನ್ಧ, ದುರ್ಗನ್ಧ Si. 51). ನಾತವಾಗಲಿ ಪರಿಮಳವಾಗಲಿ ವಾತಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ. — ಕೂತರೂ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? ಹೇತದಕ್ಕನ್ತ ಹೆಚ್ಚು! — ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ದ (Prvs.). See Bp. 46, 59; B. 2, 47; 3, 85; 4, 86; 5, 261; Prv. s. ಪ್ರೇತ. — ನಾತಹೂ. The shrub Lantana aculeata L., native of America (St. & Pl.; My. as ನಾತದ-).

ನಾತಿ nâti. (fr. a ನಾಯತಿ = ನಾಯಕಿ). = ನಾಚಿ. A mistress, a lady (T. ನೈತಿ, ನಾಯಗಿ, ನಾಚ್ಚಿ; M. ನಾಯಗಿ, ನಾಯಿಗೆ, ನಾಚ್ಚಿ); a woman (Tĕ. ನಾತಿ, ನಾತುಳೆ, ನೆಲತಿ).

ನಾತು nâtu. 1. P. p. of ನಾಱು 1.

ನಾತು nâtu. 2. = ನಾತ, etc. (B. 5, 164). ಕೆಟ್ಟ ನಾತು (ಅಸುವಾಸನೆ), ಕಮರ ನಾತು (ಕವುರು), ಮುಗ್ಗ ನಾತು (ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ), ಹೊಲಸುನಾತು (ಸಿನ್ದ್ರವಾಸನೆ G.). ಸುಟ್ಟ ನಾತು (ಸೊಡರು Čb.).

ನಾತು nâtu. 3. = ನಾದು 3. P. p. of ನಾನು 2.

ನಾಥ nâtha. A protector, a patron; a master, ruler, lord, a leader; a husband (ಒಡೆಯ Mr. 227). ನಾಥನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮಾಡಿದರೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ನಾಥನಾದರೂ ಭೂತ ಬಿಡದು. — ನಾಥನಾದರೂ ವಾತ ಬಿಡದು (Prvs.).

ನಾಥವತ್ nâtha-vat. Having a protector, etc.;—*dependent, subject.*

ನಾದ nâda. A loud sound, cry, roaring, crying, etc. 2, *a sound, a tone in general* (B. 4, 10); a note of the musical scale or gamut (ಏಡು ನಾದ Mr. 500). — ನಾದಕಟ್ಟು. The adjustment of sound, the act of producing the full, proper sound. ನಾದಕಟ್ಟಿನ ನಲುವಾಗಿ ವೀಣೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಹುಬ್ಬುಳಕಾಯಿ (ಪ್ರಸೇವಕ G.).

ನಾದನಿ nâdani. = ನಾದಿನಿ, ನಾದುನಿ. Tbh. of ನನಾನ್ದೃ. A husband's sister (Bp. 45, 24; My.; M. ನಾತ್ತೂನ್; T. ನಾತ್ತನಾರ್); a brother's wife (see ನಾದುನಿ).

ನಾದಮೂರ್ತಿ nâda-mûrti. Who has the form or is the embodiment of the sound ಓಂ: Śiva (Grj. 10, after 61; Bp. 2, 4).

ನಾದಾರಿ nâdâri. Insolvency; pauperism (Mhr., H.).

ನಾದಾರು nâdâru. Insolvent; a pauper (My.; Mhr., H.).

ನಾದಿಗ nâdiga. Tbh. of ನಾಪಿತ. (My.; S. Mhr. ನಾದಿಗ್ಯ).

ನಾದಿನಿ nâdini. = ನಾದಸಿ, etc. (ಗಣ್ಣನ ಅಕ್ಕ G.; ನನಾನ್ದ್ನ್ಯ, etc., ಗಣ್ಣನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು Si.; My.; Bp. 40, 46). ನಾದಿನಿಯಾದರೆ ಹಾದಿಲಿ ಬಿದ್ದಾಳೀ?—ತಮ್ಮ ನಮ್ಮವನಾದರೂ ನಾದಿನಿ ನಮ್ಮವಳಲ್ಲ (Prvs.).

ನಾದಿಸು nâdisu. To knead (My.).

ನಾದಿಸು nâdisu. To sound, to resound, etc. (My.).

ನಾದು nâdu. 1. To knead, as dough, etc. (My.; B. 4, 55; see s. ನಮೆ and ನಳ). ನಾದಿದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾದ ಹೋದೀತೇ?—ಕಮ್ಮಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣಿಕಾ ನಾದಿದ (Prvs.).

ನಾದು nâdu. 2. = ನಾನ್ದು 1, (ನಾದು 3). To moisten, to wet, to soak, to steep; to cool (Bp. 47, 57; 57, 18; Bh. 1, 3, 21; 3, 6, 22; 7, 1, 18; 7, 7, 45; 7, 16, 10. 30; 8, 27, 4; J. 7, 47; 14, 16; Të. ನಾನುಪು; *cf.* ನಾನ್ 2).

ನಾದು nâdu. 3. = ನಾತು 3. P. p. of ನಾನು 2.

ನಾದುನಿ nâduni. = ನಾದಸಿ, etc. (ಪ್ರಜಾವತಿ, ಫ್ರಾತೃವಧು Hlâ.; ಪ್ರಜಾವತಿ Mr. 312).

ನಾದೇಯ nâdêya. (fr. ನದಿ). Coming from or belonging to a river; aquatic; a sort of salt.

ನಾದೇಂಟಿ nâdêṭi. *A species of reed growing usually near water, Calamus fasciculatus.* 2, *the orange-tree* (see ನಾಯಿನೇಜಿಲ್ and ನಾರಂಗ). 3, *a shrub or small tree, Sesbania aegyptiaca* Pers. 4, the China rose or shoe-flower plant, Hibiscus rosa sinensis Lin.

ನಾನ್ nân. 1. = ಲಿಂ 1, etc., ನಾನು 1. I. It is used, instead of ನಾಂ, before a vowel; its declension appears under ನನ್ 1; its plural is ನಾವು. See *e. g.* Bp. 3, 22; 10, 10; 17, 13; 21, 46; 22, 18. 60; 27, 14; 40, 30.

ನಾನ್ nân. 2. = (ನನೆ 1), ನಾನು 2, (ನಾದು 3). To get wet, moist, damp, or soaked (ಆರ್ದ್ರಭಾವ Śmd. Dh.; Të. ನಾನು; T., M. ನಾನ್ದು; T. ನಜ್ಜಿ, moisture of the earth). P. p. ನಾನ್ದು (Ûpr. 7, 132; 8, 6; Rśv. 1, 117; 8, 125). ನಾವ್ಯಂ (Śmd. 275). ನಾವ್ಯ (Ûpr. 8, 69).

ನಾನಲ್ nânal. = ನಳ್ಳು 2. A kind of reed (T. ನಾಣಲ್). ನಾನಲುಳ್ಳ ಭೂಮಿ (ನಡ್ವಲ, ನಲಸಂಯುತ Hlâ.).

ನಾನಾ nâ-nâ. Nothingness, emptiness, non-existence (ತೂನ್ಯ, ತೂನ್ಯವಾದುದು Nn. 145); *without, except.* 2, of different kinds, various, sundry, manifold, diverse; *variously, manifoldly* (ಬೊಡ್ಡಿತು 145; ಪಿರಿದು Mr. 537). 3, egotism, conceit (ಅಹಂಕಾರ 145). 4, boldness, daring (ಅಡಟು, ಸಾಹಸ 145). In My. *e. g.* ನಾನಾಕಾರ್ಯ, various business or affairs; ನಾನಾಕೆಲಸ, various business or work; ನಾನಾವ್ರ ಕಾರ, diverse kinds or ways, or in various ways; etc., etc. — ನಾನಾರಾಯ. Nânâśâhêb, the rich Mahratta Pêśvâ (and traitor). ನಾನಾರಾಯನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಬೇಡಿದ (Prv.).

ನಾನಾರೂಪ nânâ-rûpa. Various forms; *of different forms or shapes, multiform, various* (see ನಾನಾರೂಪ s. ವೇಷ್ಟ).

ನಾನಾರ್ಥ nânâ-artha. Having a different aim or object. 2, having different meanings (Śmd. 298), (having the same sound as another word, but) differing (from it) in meaning, homonymous: *a homonym.* ಒನ್ದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹಲವ ರ್ಥಮಂ ಹಲವರ್ಥಕೆ ಒನ್ದು ಶಬ್ದವ ನುಡಿವ ಬೆಡಗುಮಂ, ನಾನಾರ್ಥ ಮೆನ್ದು, ಪೇಳ್ದಿಂ (Mr. 465).

ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರ nânârtha-ratnâkara. A dictionary which contains words with different meanings by Dêvôttama (Nn. 3. 167. 168).

ನಾನಾವಿಚ್ಛಿತ್ತಿವಿಚಿತ್ರ nânâ-vicchitti-citra. Various vicchitti-citras (Kâvy. III, 2, B, 56).

ನಾನು nânu. 1. = ನಾನ್ 1, etc. I (C.). ನಾನು ಮುನ್ದು, ತಾನು ಮುನ್ದು ಎನ್ದುದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ಕೆಲಸ (ಅಹಮ್ಮೂರ್ವಿಕೆ Si. 293). ನಾನು ನೀನು ಆನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಹಾನಿಯೇನು?—ನಾನು ನಾಯಕ, ನೀನು ನಾಯಕ, ಜೋಣಿ ಒತ್ತುವವ ದೊಣ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನೋ?—ನಾನು ಹಿಡಿದ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮೂಜೀ ಕಾಲು.—ನಾನು ಹುಲಿಯಾದರೆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬುಲಿ.—ನಾನೂ ನಾಗಪ್ಪನೂ ಕೂಡಿ ಕಳ್ಚಿದ್ದು! ಎನ್ದು, ಓತಿ ಹೇಳಿದ ನ್ತೆ.—ನಾನೇ ಬಲ್ಲೆ ಎನ್ದರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡ್ಯಾನು?—ನಾನೊನ್ದು ಬಗೆಯೆ, ದೇವರೊನ್ದು ಬಗದನು (Prvs.).

ನಾನು nânu. 2. = ನಾನ್ 2. P. ps. ನಾತು, ನಾದು (My.).

ನಾನ್ತ nânta. = ನಾತ, etc. (ಸೊನಡು, ನಜು, ನವ್ಯನವ, ಗಮುಗ ಮಿಸಿತು, ವಾಸನೆ Kk. 55). ಕಲಿದು ನಾನ್ತ (ಕಮ್ಮುರೆ. I, 22).

ನಾನ್ತ na-anta. Ending in ನ; a term ending in ನ (Śmd. 228. 274. 316).

ನಾನ್ದಿ nândi. ನಾನ್ದೀ. Joy; prosperity. 2, eulogium or praise of a deity; *a prayer recited in benedictory verses at the opening of a religious ceremony or of a drama, generally a kind of blessing pronounced as a prologue to a nâṭaka or play* (ಪೂರ್ವಾರ್ಥಂ Ct. I, 33; Ch.). 3, = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 2 (My.).

ನಾನ್ದೀಕರ nândi-kara. *The speaker of the benedictory prologue at the opening of a drama.*

ನಾನ್ದೀದೇವತೆ nândi-dêvatë. = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 1. (My.).

ನಾನ್ದೀಮುಖ nândi-mukha. The class of manes of deceased progenitors to whom the nândîmukha-śrâddha is offered. 2, the nândîmukha-śrâddha, *i. e.* a śrâddha or commemorative offering to the manes preliminary to any joyous occasion, as initiation, marriage, etc. (My.).

ನಾನ್ದೀವಾದಿ nândî-vâdi. *The speaker of the benedictory prologue at the opening of a drama.*

ನಾನ್ದೀಶ್ರಾದ್ಧ nândî-śrâddha. = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 2. (My.).

ನಾನ್ದು nându. 1. = ನಾದು 2. To make damp, to cool, etc. (Rśv. 9, 7).

ನಾನ್ದು nându. 2. (Śmd. 48). To liquefy, to dissolve, to melt (ದ್ರವೀಕರಣ Śmd. Dh.; *cf.* the M. s. ನಳ).

ನಾಪಿಕ nâpika. (Mhr. ನಾಪೀಕ, failure of the crop; sterile, poor; Mhr., H. ನಾಪಾಕ, impure, vile). ನಾಪಿಕ ಆನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಪಾಪ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಪಿಗ nâpiga. Tbh. of ನಾಪಿತ. (ನಾಪಿತ Čb.).

ನಾಪಿತ nâpita. = ನಾದಿಗ, ನಾಪಿಗ, ನಾಯನ್ದ, ನಾಯಿನ್ದ, ನಾವಲಿಗ, ನಾವಳಿಗ, ನಾವಿದ, ನಾವಿನ್ದ. *A barber.*

ನಾಪಿತಿ nâpiti. The wife of a barber; a woman of the barber-caste (ನಾವಲಿಗಳು Čb.; Sk.).

ನಾಪಿತೆ nâpitë. = ನಾಪಿತಿ. (J. 5, 58).

ನಾಭ nâbha. = ನಾಭಿ. See ಊರ್ಣ-, ಪದ್ಮ-.

ನಾಭಸ nâbhasa. (fr. ನಭಸ್). Celestial, heavenly, appearing in the sky. (Čpr. 4, 30).

ನಾಭಿ nâbhi. *The navel.* 2, *the nave of a wheel.* 3, the centre, focus, central point, middle; chief, head. 4, the close connection of relations, near relationship, community of race or family; a near relation. 5, a sovereign, an emperor; *a Kshatriya.* ನಾಭಿಪರಿಯನ್ತರ ಉಬ್ಬಾ ಕ್ಷಣ ಲೋ ಭತ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). See ಜೊಕ್ಕುಟ್. — ನಾಭಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. The measure of two cubits. ಮೊದಿನೆರಡಾಗೆ ನಾಭಿಗೋಲೆ ನ್ದೆನಿಕ್ಕು (Mr. 325).

ನಾಭಿನಾಲಿ nâbhi-nâla. The umbilical cord. (My.).

ನಾಭಿರಾಜ nâbhi-râja. An ancient king mentioned by Jainas (Abh. P. 1, after 89).

ನಾಮು nâma. 1. Bending. See ಪರಿಣಾಮ, ಪ್ರಣಾಮ.

ನಾಮ nâma. 2. *A name* (ಹೆಸರ್ Nn. 16; ಪೆಸರ್ 162). 2, *a noun* (Śmd. 6. 63. 88. 93; Kâvy. I, 6; I, 1*b*, 1-5; I, 2, 1 seq.); a word. 3, *by name.* 4, *possibly, perhaps.* 5, *agreed, granted* (ಅಹುದೆನಿಪಾ ಕಾರ್ಯ 162). 6, *an expression of anger, contempt, reproach, etc.* 7, the sectarian mark applied by Vaishṇavas to their forehead, etc. (My.). 8, the white clay used for applying that mark (My.). ನಾಮವಿದ್ದವಗೆ ಕಾಮ ಕಡಿಮೆಯೇ? — ನಾಮವಿದ್ದವ ಗ್ರಾಮದವರಿಗೆ ಬೇಕು. — ನಾಮವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿರ ಬೇಕು. — ನಾಮವಿಲ್ಲದ ಆರ ನಸಿಗೆ ನೇಮವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಧಾನಿ. — ನಾಮವುಳ್ಳವ ನಾಕ ಪಡೆಯನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಡ ದಾನ. — ನಾಮಗೋಬಿ. -ಕೋಬಿ. The pigmy cormorant, Carbo pygmens (Bd.). — ನಾಮದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A box containing the necessaries for putting on the Vaishṇava marks (My.). — ನಾಮದ ಬೇರು. A twining shrub, the country Sarsaparilla, Hemidesmus indicus R. Br. (St. & Pl.; My.). — ನಾಮದ ಹಾವು. The snake Trimereserus stricatus (My.). — ನಾಮ ಹಾಕು. To put on the Vaishṇava marks (My.). 2, to cheat (My.). ನಾಮ ಹಾಕದವನಾದರೆ ಹೋಮಾ ಮಾಡ್ಯಾನೆ? (Prv.).

ನಾಮಕ nâmaka. = ನಾಮ. See ಅ-.

ನಾಮಕರಣ nâma-karaṇa. Naming a child after birth; the ceremony of naming a child after birth (My.). ನಾಮಕರಣವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಮಕರಣ (Prv.). — ನಾಮಕರಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To name a child after birth (J. 28, 60).

ನಾಮದಾರ nâma-dâra. Renowned, famed (My.; B. 4, 116; Mhr., H.).

ನಾಮಧಾರಿ nâma-dhâri. Having a name, renowned. 2, having the same name as another. 3, having only the name; nominal. 4, a person who wears the sectarian Vaishṇava marks, a Vaishṇava (My.). 5, a class of Vaishṇavas who apply three marks to their forehead, etc., and are followers of Râmânuja (My.). — ನಾಮಧಾರಿ ಸೀರೆ. A black sirẽ with white stripes (My.).

ನಾಮಧೇಯ nâma-dhêya. *A name, a title, an appellation.*

ನಾಮನಕ್ಷತ್ರ nâma-nakshatra. The constellation corresponding to a person's name. The natal constellation (janmanakshatra) of a person, when forgotten, is found out from the initials his name bears, and certain corresponding syllables denoting the constellations (My.).

ನಾಮಪದ nâma-pada. A complete word, *i. e.* an inflected word with the case-terminations added (Śmd. 47. 61. 97. 194; Kâvy. I, 3, 1-4).

ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ nâma-prakṛiti. An uninflected noun or word (Śmd. 98).

ನಾಮರೂಢಿ nâma-rûḍhi. The conventional meaning of a word (Śmd. 62).

ನಾಮರ್ದಾ nâ-mardâ. Unmanliness, cowardice; a coward (also ನಮರ್ದಾ; My.; Br.; Mhr., H. ನಮರ್ದ, ನಮರ್ದೀ).

ನಾಮಲಿಂಗ nâma-liṅga. A nominal base, an uninflected word (Śmd. 47. 88. 90. 94).

ನಾಮವಚ nâma-vaċa. = ನಾಮವಾಚಕ. ವಸ್ತುಸಿಕಾಯನಾಮವಚ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂಗಳ್ (ಲೋಕವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರು ಜೀವಿಯವು Nr. 117).

ನಾಮವಾಚಕ nâma-vâċaka. Expressing a name: a noun; a proper name. (My.).

ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ nâma-vibhakti. A nominal affix (Śmd. 47. 61. 89. 115).

ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ nâma-saṅkîrtana. Celebrating the name of a god, king, etc. (My.).

ನಾಮಸ್ಮರಣ nâma-smaraṇa. Bearing in or calling up into the mind the name or names of a god, king, etc. (My.).

ನಾಮಾಂಕ nâma-aṅka. Marked with a name. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ನಾಮಾಂಕಿತ nâma-aṅkita. Renowned (B. 4, 146. 222; My.).

ನಾಮಾನ್ತರಿತ nâma-antarita. N. of one of the pêlikĕs (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.).

ನಾಮಿ nâmi. 1. Bending; changing a dental to a cerebral: a name given to all the vowels except ಅ and ಆ (Śmd. 16. 17; Kâvy. I, 1*a*, 12-14).

ನಾಮಿ nâmi. 2. Tbh. of ನವಮಿ (Śmd. 352. 361; Śm. 19; see ಮಾ-).

ನಾಮಿಕ nâmika. Relating to a name or noun. 2, having only the name (of being a religious person, Bp. 50, 48).

ನಾಮೂಷಿ nâmûshi. Disgrace, shame (My.; Br., H.).

ನಾಮೆ nâmĕ. A deed: letters patent (My.; Br., H.).

ನಾಮ್ಬ nâmba. 1. See s. ನಾನ್ 2 and G. s. ತೋನು.

ನಾಮ್ಬ nâmba. 2. An idle, slothful man (ಸುಮ್ಬ, ಆಲಸುಗೆಗಾಱಿ Kś.; ಸೊಮ್ಬ, ಅಲಸುಗೆಗಾಱಿ Kk. 38; ಸೊಮ್ಬ, ಅಲ ಸುಗಾಱಿ Śm. 47; T. ನಾಮ್ಬು = ನಮಿ; ನಾಲು = ನೇಲು; see ನೇಲ್).

ನಾಮ್ಬು nâmbu. To be slack, devoid of energy, slothful or idle (ಆಲಸ್ಯ Śmd. Dh.).

ನಾಯ್ nây. = ನಾಱಿ. A dog (My.; M.; T. ಇಮಲಿ, ಇಾಳಿ, ನಾಯ್, ನಾಳಿ). ತಾಯನ್ತಾ ಕಱು, ನಾಯನ್ತಾ ಬಾಲ (Prv.). ನಾಯ್ಯ ಸೋವುವುದು (ಪದಿ Kmd. I). ನಾಯ ಬಾಲ ಸೆಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಚನ್ನಪ್ಪದೇ? (Śś. 85). ನಾಯಂ ಕರೆವುತ (Bp. 20, 13). ನಾಯ್ಯಳ್ (J. 28, 41. 46). See Bp. 21, 44; 55, 43; 60, 48. 51; ಕೂರ್ನಾಯ್, ಗಬ್ಬಿ-, ತುಡುಗುಣಿ-, ದೊಡ್ಡ-. — ನಾಯತ್ತಿ. -ಅತ್ತಿ. The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia (ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, ಮಲವು, ಜಘನೇಫಲೆ Nr.). — ನಾಯ್ದ ಜೀಯ. -ತ ಜೀಯ. A kind of fetid Mimosa, Vachellia farnesiana W. & A. (ಅರಿಮೇದ, ವಿಟ್ಟದಿರ Nr.). — ನಾಯ್ನೊಳಲಿ. A kind of worm (ಗಣ್ಡೂಪದ, ಕಂಜುಲಕ Hlâ.). — ನಾಯ್ಬದುಕು. The life of a dog, a wretched, miserable existence or livelihood, etc. (Bp. 61, 19; My.). — ನಾಯ್ಬಾದು. = ನಾಯ್ಬದುಕು. (My.). — ನಾಯ್ಬೇಲ. = ನಾಯಿಬೇಲ. (My.). — ನಾಯ್ವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Dog's milk (Bp. 54, 30). — ನಾಯ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A dog's or the dog's name (Śm. 31).

ನಾಯು nâya. 1. *Leading, conducting, guiding, directing.*

ನಾಯ nâya. 2. = ನೇಯ 1, q. v. Tbh. of ನ್ಯಾಯ. A lawsuit (My.), etc. ಇಬ್ಬರ ನಾಯ ಒಬ್ಬನಿಗಾಯ (Prv.).

ನಾಯಕ nâyaka. = ನಾಯಿಕ. *A guide, a leader; a chief, a master, a lord, a head;* a general, a commander; a husband. 2, pre-eminent, principal, chief. 3, a title for a man of the bêḍa or hunter-caste (My.). 4, *the central gem of a necklace.* ನಾಯಕರಿಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ ಸಿಕ್ಕಲೇ?—ನಾಣ್ಯವಿದ್ದವ ನಾಯಕನು (Prvs.).

ನಾಯಕತ್ವ nâyakatva. Leadership, headship, chieftainship. (My.).

ನಾಯಕನರಕ nâyaka-naraka. The principal hell (Abhâ. 2, 21).

ನಾಯಕಮಣಿ nâyaka-maṇi. = ನಾಯಕ No. 4. (My.; Si. 217).

ನಾಯಕಮಂಡಲೀಕ nâyaka-maṇḍalika. The chief governor or lord of a district (Bp. 59, 27).

ನಾಯಕವಾಡಿ nâyaka-vâḍi. A chief, a headman, as of a caste, a village, etc. (My.; Bh. 6, 4, 110; 8, 23, 6; Tḗ. ನಾಯಕವಾಡಿ, -ವಾಳಿ).

ನಾಯಕಸಾನಿ nâyaka-sâni. A dancing-girl, a whore (My.; ಪಾತರದವಳು, ವಾರಸ್ತ್ರೀ G.).

ನಾಯಕೆ nâyaki. = ನಾಯಿಕೆ. (My.; J. 6, 37; 26, 21).

ನಾಯಕೆತ್ತಿ nâyaka-itti. = ನಾಯಕ. (Bh. 7, 2, 20).

ನಾಯನ್ನ nâyanda. Tbh. of ನಾಪಿತ. ನಾಯನ್ನರವನು (ಗ್ರಾಮಣಿ, ನಾಪಿತ Si. 419; *only* in Si.).

ನಾಯಬ nâyaba. A deputy (B. 5, 263. 269; My.; Mhr., H. ನಾಈಬು, ನಾಯಬು). — ನಾಯಬಶಿರಸ್ತೆದಾರ. A native head clerk in an assistant collector's office (My.).

ನಾಯಿ nâyi. = ನಾಯ್. (ಕೌಲೇಯಕ, ಸಾರಮೇಯ, ಶುನಕ, ಭಷಣ, ಶ್ವನ್, ಕುಳ್ಳುರ, ಶಾಲಾವೃಕ, ಮೃಗದಂಶ Hlâ.; Si. 343; C.). ಬೀಚ್ಚೆಯ ನಾಯಿ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು); ಪೆಂಕುಳಿಯ ನಾಯಿ (ಆಲರ್ಕ Hlâ.). ಮದ್ದಿನ್ನ ಹೇಳುಳಿಗೊಣ್ಣೆದ್ದ ನಾಯಿ (ಆಲರ್ಕ Nr.). ನಾಯಿ ಕೂಗಿದರೆ ದೇವಲೋಕ ಹಾದೀತೀ?—ನಾಯಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಕುಣ್ಣಿಲಿಕ್ಕೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲ.—ನಾಯಿಗೆ ನರೆ ಬನ್ದರೆ ಅಜ್ಜಿ ಆಸ್ಪಿನ ಕೊಣ್ಡೀತ್ತೇ? —ನಾಯಿಗೆ ನಾರಂಗದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯೇ?—ನಾಯಿ ತಿನ್ನ ಕಜ್ಜಾಯದ ಹಾಗೆ.—ನಾಯಿ ಬಡೀಲಿಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣದ ಕೋಲೇ?—ನಾಯಿ ಬಲ್ಲದು, ತೊಗಲು ಬಲ್ಲದು (I do not meddle with the affair).—ನಾಯಿ ಬಲ್ಲುದೆ ದೇವರ ಜಗಲಿಯ?—ನಾಯಿ ಬೊಗಳಿ, ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಡು ತನ್ತು. —ನಾಯಿಯ ಜಾಣಾ ನಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಡೊಂಕು ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ನಾಯಿ ಹಸಿದಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹದಿಸಿತ್ತು.—ನಾಯಿಯ ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಅಮೇಧ್ಯದ ಹೋಳಿಗೆ.—ನಾಯಿಯೆತ್ತ? ನಾಗಲೋಕವೆತ್ತ?—(The mad) ನಾಯಿ ಸಾಯೋ ವರೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊರಿಯದೇ?—ನಾಯಿ ಸನ್ತೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನಳಗೇಲಿ ಬಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿತು.—ನಾಯಿಹುಣ್ಣಿಗೆ ಬೂದಿಯೇ ಮದ್ದು.—ನಾಯಿಗಾ ತಲೆಯ ಮೇಲಣ ಬುತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ.—ಬೊಣ್ಡ ನ ಕೊನ್ದವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಯ ತಿನ್ದವರಿಲ್ಲ.—ಜಾತಿಗೆ ಜಾತಿ ಹಗೆ, ನಾಯಿಗೆ ನಾಯಿ ಹಗೆ.—ದಣ್ಡಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಯಿಗಾ ಕುಣ್ಡಿಸಿದರೆ ಹೇಲು ಕಣ್ಣು ಹಾಱಿತು.—ತಾಯಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ನಾಯಿಗೂ ಸೇರದು.—ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಱಿತ ಬಲ್ಲುತೇ (or ಬಲ್ಲುದೆ)?—ಹಗೆಯದೊಗಳೆ ಬಿದ್ದ ನಾಯಿ ಹಾಕುವವರನ್ನಱಿಯದು, ತನಿಯುವವರನ್ನಱಿಯದು (Prvs.). See Bp. 55, 25; B. 2, 4; Si. 167. 342; ಹೆಣ್ಣು-, ಹೆಜ್ಜಾರೆ-; Prvs. s. ಓಪಾಟ, ಕಚ್ಚು 1, ತಿಗಳಿತ್ತಿ, ನೆಣ್ಣು, ನೋವು, ನ್ಯಾಯ, ಪ್ರಾಯ, ಬಗುಳು 1, ಬಡ್ಡಿ 5, ಬಲಾತ್ಕಾರ, ಬಾಲ, ಬಾಯಿ 1, ಬೆಟ್ಟು 1, ಬೊಗಳು 1, ಮಟ್ಟು 1, ಮೊಟ್ಟೆ 1, ಲೊಳ್ಳೊಟ್ಟೆ. — ನಾಯಿಕುಸ್ಸಿ. = ನಾಯಿಮಜ್ಜಿ. (My.). — ನಾಯಿಕೊಡೆ. A mushroom (My.). — ನಾಯಿಗೆಮ್ಮುಲು. ನಾಯಿಗೆಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮಲು, -ಕೆಮ್ಮು. The hooping cough (My.). — ನಾಯಿತುಲಸಿ. The herb Ocimum album L. (St. & Pl.; My.). — ನಾಯಿತೊಣಚಿ. The dog-fly (My.). — ನಾಯಿತೊಳೆಚಿ. = ನಾಯಿತುಲಸಿ. (My.). — ನಾಯಿತ್ಯಾಗದ ಮರ. ಫಂಜಕ್ಕಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಪಡ್ಯೆ, ಫಾರ್ಗಿ, etc. ಎನ್ದರೆ ಚಾರಂಗಿ; ಕಿಬುದೇಗುಗಿಡವೆನ್ದು ಕೆಲವರನ್ನು ವರು, ನಾಯಿತ್ಯಾಗದ ಮರ (St. 143; My.). — ನಾಯಿನೇಜಿಳು. = ನಾಯಿನೇಜಿಳೆ. (My.). — ನಾಯಿನೇಜಿಳೆ. = ನಾಯಿನೇಜುಲ್. (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಳೆ Si. 130. 151; My.). — ನಾಯಿನೇಜುಲ್. A kind of Eugenia tree the fruit of which is somewhat sour, perhaps Eugenia operculata, Van Someren (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಳೆ Nr.). — ನಾಯಿನೊಳೆಲೆ. = ನಾಯ್ಮೊಳಲೆ. (ಮಹೀಲತೆ, ಗಣ್ಣೂಪದ, ಕಂಡುಲಕ Nr. *a;* ಸಾರಮೊಳಲೆ Nr. *b;* ಗಣ್ಣೂಪದ, ಕಂಡುಲಕ Mr. 411). ಗಣ್ಣುನಾಯಿನೊಳಲೆ (ತಿಖಿ, ಗಣ್ಣೂಪದಿ Nr. *a*). ಹೆಣ್ಣುನಾಯಿಮೊಳಲೆ (ತಿಖಿ, ಗಣ್ಣೂಪದಿ Nr. *b*). 2, a mushroom (My.). — ನಾಯಿ ಪಾಯಿರೀt. (My.). — ನಾಯಿಬೆಳಿಗಿಡ. An annual herb, Cleome viscosa L. (St. & Pl.). — ನಾಯಿಬೇಲ. = ನಾಯ್ಬೇಲ. The plant Flacourtia sapida R. (My.; ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ವಿಕನ್ಕತ, ವ್ಯಾಘ್ರಪಾತ್, etc. Si. 130; *cf.* ಹುಳಿಬೇಲ). — ನಾಯಿಮಜ್ಜಿ. A puppy, a whelp (My.). ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾಯಿಮಜ್ಜಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಇಕ್ಕಿತು (Prv.).— ನಾಯಿಯುಳ್ಳಿ. A bulbous plant, Scilla indica Roxb. (St. & Pl.).— ನಾಯಿರಾಗಿ. A grass often cultivated for its grain, Eleusine stricta Roxb. (Z.). — ನಾಯಿಬಿಡು. -ಬಿಡು. To set on a dog or dogs (J. 28, 45). — ನಾಯಿಸೊಣಗಿಗಿಡ. An annual plant, stinging like nettles, Mucuna pruriens D. C. (St. & Pl.). — ನಾಯಿಹಕ್ಕಜ್ಜಿಳೆಗಿಡ. An annual milky plant, Sonchus oleraceus L. (Z.; My.).

ನಾಯಿ nâyi. (ನಾಯಿನ್). Leading, guiding; master. *Cf.* ನಾಯಿನಾರ್.

ನಾಯಿಕ nâyika. = ನಾಯಕ No. 3. (My.).

ನಾಯಿಕೆ nâyikĕ. = ನಾಯಕ. A mistress; a wife; a noble lady (Sk.; My. as ನಾಯಿಕಿ).

ನಾಯಿತನ nâyitana. Doggishness (Bh. 4, 4, 13).

ನಾಯಿನಾರ್ nâyinâr. (fr. ನಾಯಿ 1 or ನಾಯಿ).= ನಯ್ಯನಾರ್, etc. See ಮೊನೆಯಿಡು-.

ನಾಯಿನ್ನ nâyinda. Tbh. of ನಾಪಿತ. (My.; Si. 339; see ನಾವಿದ). — ನಾಯಿನ್ನಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A razor (My.). — ನಾಯಿನ್ನ ಮುಱುವ. A broken, imbecile barber. See Prv. s. ಪಾಯ್.

ನಾಯಿನ್ನಗ್ಗತ್ತಿ nâyinda-gitti. = ನಾಪಿತಿ. (My.).

ನಾಯ್ಯ nâyya. To be led or guided, etc. See ಆ-, ಪ್ರಣಾಯ್ಯ.

ನಾರ್ nâr. (ಕೆಮ್ದ. 58). = ನಾರು, (ನಾರಿ). A fibre: fibres or hemp of plants, strings in mangoes and other fruits;—cloth made of fibres or hemp (ತ್ವಕ್, ಪಲ್ಲ, ವಲ್ಲಲ Nr.; Si. 122; My. as ನಾರು; T.; M. ನಾರ್, ನಾಱು; *cf.* ನವಿರ್). ನಾರ್ಗಳ್ (ಕೆಮ್ದ. 51).

ನಾರ nâra. (fr. ನರ). Relating or belonging to men, human, mortal; (a man). 2, water (*cf.* ನೀರ್). 3, a calf.

ನಾರಕ nâraka. (fr. ನರಕ). *Relating to hell; being or abiding in hell;* hellish, infernal. 2, *an inhabitant of the infernal regions.* 3, *hell.* See Cpr. 5, 36.

ನಾರಂಗ nâraṅga. = ನಾಗರಂಗ, ನಾರಿಂಗ. The orange tree; an orange (especially a sour one, a citron, ಈಳೆ Kk. 71, Śm. 25, Mr. 112; ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ, ನಾದೇಯಿ, ನಾಗರಂಗ, ಐರಾವತ Nr.; Bp. 19, 66; T. ನಾರತ್ತೈ). ನಾಯಿಗೆ ನಾರಂಗದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯೇ? (Prv.).

ನಾರಣ nâraṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. (My.). — ನಾರಣಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 56, 42).

ನಾರದ nârada. *N. of a dêvarshi* (ಕಲಹಾಳಿಗ Ct. I, 87; see ರವಕಾಯ; Grj. 4, 37. 38; C. Bp. 47, 15; J. 7, 26) who like

Mercury appears on the earth as a messenger from the gods to men or vice versâ, is considered as fond of creating quarrels and the inventor of the vîṇâ or lute. 2, nâra-da, water-giving: a cloud.

ನಾರದಪುರಾಣ nârada-puraṇa. N. of a Puráṇa (Bp. 43, 76).

ನಾರದವೀಣೆ nârada-vîṇĕ. Nârada's lute: a kind of lute (My.).

ನಾರಯಣ nârayaṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. (Bh. 1, 1, 1; 2, 10 sum.).

ನಾರಸ nârasa. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (Tĕ.; see ಕೊಂಕಯ-).

ನಾರಸಿಂಹ nârasiṁha. (fr. ನರಸಿಂಹ). = ನಾರಸ. Referring or belonging to Vishṇu in his man-lion avatâra; that avatâra itself; Vishṇu. (My.; Bp. 56, 34; J. 12, 1).

ನಾರಾ nârâ. (T. ನಾಲ್ಕೆ, a heron; ನಾಲ್ಕೆಕನ್ನುಡ, a lean calf). — ನಾರಾಗೋರ. A dreadfully meagre man (My.). 2, Nârâ and Gôra, two sons of a Brâhmaṇa called Ajamîḍha (My.). — ನಾರಾಗೋರಿ. A dreadfully meagre woman (My.).

ನಾರಾಚ nârâča. = ನಾಲೀಕ. *A long iron arrow* (Bh. 3, 13, 26); an iron style to write with (ಪತ್ರಿ, ಕಣ್ಣ Mr. 359).

ನಾರಾಚಿ nârâči. *A goldsmith's scales.*

ನಾರಾಟ nârâṭa. A certain musical tone (Bp. 19, 10).

ನಾರಾಯಣ nârâyaṇa. = ನರಯಣ, ನಾಣ, ನಾರಣ, ನಾರಯಣ. The personified purusha or first living being: Brahmâ. 2, *Vishṇu*, Kṛishṇa (ಮುರಜಿತ್ Kâvy. V, 62).

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ nârâyaṇa-astra. N. of a mystical weapon. (J. 8, 45. 49).

ನಾರಾಯಣಿ nârâyaṇi. = ನಾಣಿ. Lakshmî. 2, Durgâ. 3, *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ನಾರಿ nâri. (= ನಾರ್). (A rope, a cord): a bow-string (My.; Tĕ.; T. ನಾಣಿ, ನಾರ್, ನಾರಿ; M. ಞಾಣ್; Tiru, బిల్లు జెడె Nn. 74 as Sk.; J. 6, 17; 20, 59). **2,** the web which surrounds the stipes of a palm-tree branch (T.). బిల్లు నారి (తింబసి Nr.; జీవ Nn. 517; Tiru, తిప్పర్ Kk. 39; Tiru, తిప్పర్, జెడె Sm. 43). తావరేనూల నారి (Śmd. 66. 133).

ನಾರಿ nâri. 1. *A woman, a wife* (వనితే, స్త్రీ Nn. 74). ನಾರಿಯಾಗಿ ಸಮ ನಡೆಯುದಿದ್ದವಳೇ ಮಾರಿ. — ನಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಮನೆ, ನೀರು ಇಲ್ಲದ ಊರು ನೂಲು ಬನ್ದರೂ ತಾರಕ್ಕೆ ಬೀಡ. — ನಾರೀ ಪೋಲಿಕೆ ನೋಡಿ, ಊಬೆ ಕೂತರೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕಿತೇನೆ (Prvs.). See Prv. s. bâru; Sp. s. mâro.

ನಾರಿ na-ari. 2. Who has no enemies (అజాతశత్రు, హగೆగళిల్లదవను Nn. 74).

ನಾರಿಕೇರ nârikêra. = ನಾಡಿಕೇರ, ನಾರಿಕೇಲ, ನಾರಿಕೇಳಿ, ನಾರಿಯಳಿ, ನಾಳಿಕೇರ, ನಾರೀಕೇಲ. *The cocoa-nut tree, Cocos nucifera; the cocoa-nut.*

ನಾರಿಕೇಲ nârikêla. = ನಾರಿಕೇರ. (ನಾರಿಯಳಿ, ತೆಂಗು Mr. 112; Tĕ. ನಾರಿಕೇಡ).

ನಾರಿಕೇಳಿ nârikêli. = ನಾರಿಕೇಲ. (Sk.).

ನಾರಿಂಗ nâriṅga. = ನಾರಂಗ. See ನೆಲ-.

ನಾರಿಯಳಿ nâriyaḷi. = ನಾರಿಕೇಲ, q. v. (Mhr. ನಾರಳ, ನಾರಳೀ).

ನಾರೀಕೇಲ nârikêla. = ನಾರಿಕೇಲ. — ನಾರೀಕೇಲಪಾಕ. A kind of rather complicated poetical composition (My.).

ನಾರು nâru. = ನಾರ್. (C.; Bp. 42, 3; 60, 49). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮಜ ರೋಮಂಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟುವುವು (ಸೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ಕು ತೆರನ್ ಆಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆರನ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 341). ಎಲೆಯ ನಾರು (ಮಾಥಿ Nr.). ತೆಂಗಿನ ನಾರು (B. 2, 42). ನಾರು ಉಬ್ಬ ಕ್ಷಣ ನಾಶಿದವನಾದಾನೇ? — ಹೂವಿನಿನ್ದ ನಾರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. — ಹೂವಿನಿನ್ದ ನಾರು ಮಣ್ಣಿಯ ಮೀಲೆ (Prvs.). See ಕಲ್ಲು-, ಗೋಗಿ-. — ನಾರ ಮುಡಿ. = ನಾರುಮಡಿ. (ಚೀರ, ಧಟಿ G.; My.). — ನಾರ ಸೀರೆ. A garment made of the fibres of the bark of certain trees (వల్కల Bhn. 24). — ನಾರು ಕಟ್ಟು. Fibre-like pus to form in or around a sore (My.). ನಾರು ಕಟ್ಟಿದರೆ ನಾಜೋದು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ನಾರು ಬೇರು. Fibres (bark) and roots (My.). — ನಾರುಮಡಿ. Cloth made of the fibres of plants (My.; T. ನಾರ್ಪಟ್ಟು; M. ನಾರ್ಪಟ್ಟಿ). — ನಾರುಸೀರೆ. = ನಾರ ಸೀರೆ. (ವಲ್ಕಲ, ಶಲ್ಕ Si. 407; My.). — ನಾರುಹುಣ್ಣು. The guinea-worm (ನಾಡೀವ್ರಣ Si. 200; C.; Tĕ. ನಾರಿಳುರುಪು; Mhr., H. ನಾರೂ; Mhr. also ನಾರಾಯಣ).

ನಾರುಗ nâr-uga. (Śmd. 240). A man who deals in fibres.

ನಾಪಿ nâṗa. = ನಾಪು 2. — ನಾಪಿಪ್ಪೆಳೆ. -ಂಬೇಳೆ. = ನಾಪುವ ಬೇಳೆ. A strongly smelling annual herb, Cleome pentaphylla L. (or Gynandropsis p. Dec., ವರ್ವರೆ, ಕವರಿ, etc., ವಾಯಿಂಗ್ಟೆಚಟ್ಟು Si. 157; My.).

ನಾಪು nâṗu. 1. ನಾಪ್ತೆ nâṗ. To yield a smell, to smell;—to stink (గన్ధ Śmd. Dh.; My.; T., M.; Tu. ನಾದು). P. ps. ನಾಪಿ (Bp. 44, 25; My.), ನಾತು (My.). ನಾಪುವ (Bp. 40, 70), ನಾರ್ವ (4, 25; 46, 58). ನಾಪುವ ಮಾಂಸ (ఎస్ర Hlâ.). ಆವುದೊನ್ದು ಹಸುಳು ನಾಪುವದುನ್ಬು, ಅದು ಎಸ್ರು, ಆಮಗಸ್ಥಿ (Nr.). ದುರ್ಗನ್ಧಮಂ ಗಾಳಿಯೊಳ್ ತಡೆಯಲ್ ನಾಪದೆ? (Śâ. 85). ಯಾತಲಿ ಹೂವು ಏನು? ನಾತರದು ಸಾಲದೇ? ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿ ಎನ ಬೇಡ! ದೇವನೊಲಿಪಾತನೇ ಜಾತ (Sp.). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊರಿತು ನಾಪುವ ನೀರು (Dp. 54). — ನಾಪುವ ಬೇಳೆ. = ನಾಪಿಪ್ಪೇಳೆ, ನಾಪುಸ್ಪೆಳೆ, ನಾಬಳ್ಳಿ. (ಬರ್ಬರ, ಬಬ್ಬರ Śmd. 345; ವರ್ವರೆ, ಕವರಿ, ತುಂಗಿ, ಖರಪುಷ್ಪೆ, ಆಜಗನ್ಧಿಕೆ Nr.). — ನಾಪುವ ಹುಲ್ಲು. = ಕನಗಿನ ನಟ್ಟು. (My.).

ನಾಪು nâṗu. 2. = ನಪು, (ನಾತ, ನಾತ, etc.). Smell. — ನಾಪುಪ್ಪೇಳೆ. -ಂಬೇಳೆ. = ನಾಪಿಪ್ಪೇಳೆ. — ನಾಪುಪ್ಪೇಳೆಮರ. A tree, wild and cultivated, Cratraeva religiosa, var. nirvala Ham. (St. & Pl.).

ನಾಪು nâṗu. 3. ನಾಪ್ತೆ. = (ನಾನ್ 2, etc.), ನಾದು 2. To moisten, to wet (ఆర్ద్రీకరణ Śmd. Dh.; T. నన్నే, నటువు, నజ్జా, నజ్జి, ఇంాళి, నాళి, నాప్టి, palm-tree sap).

ನಾಲ್ nâl. (Śmd. 224). = ನಾ 2, etc. Four. (T., M. ನಾಲ್, ನಾಲು). — ನಾಲ್ತಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. Four months (Śâv. 2, 99). — ನಾಲ್ದೆಸೆ. The four points of the compass. See Śmd. 79; Bp. 5, 33; Rśv. 6, 32; J. 5, 60; 7, 41. — ನಾಲ್ತೋಳ್. -ತೋಳ್. Four arms (Śâv. 1, 61). — ನಾಲ್ದೋಳ. -ತೋಳ. The four-armed one; Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Śm. 6). — ನಾಲ್ನೂಱು. Four hundred (B. 4, 206). ನಾಲ್ನೂಱಾ ಆಯ್ತ್ತು (4, 117). — ನಾಲ್ಮೊಗ. The four-faced one: Brahmâ (ಜೊಮ್ಮ, etc., ఆజ Čt. II, 3; ಜೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬ್ರಹ್ಮ Śm. 8). — ನಾಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. Four roads, or a place where four roads meet (ಚೌಪದಿ Čt. II, 88). — ನಾಲ್ವಡಿ. -ಮಡಿ. (Śmd. 224). Four folds or times; fourfold (Grj. 6, 48). ಭಾಸ್ವರಸುತಸಿಂ ನಾಲ್ವಡಿ (Śmd. 81). — ನಾಲ್ವತ್ತನೆಯ. ನಾಲ್ವತ್ತು-ಅನೆಯ. Fortieth (J. 32, 37). — ನಾಲ್ವತ್ತು. -ಸತ್ತು. (Śmd. 224). Forty (C.). ನಾಲ್ವತ್ತು ಅಯ್ತ್ತು (B. 3, 66). ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು (4, 100). ನಾಲ್ವತ್ತೇಟಿ (Śmd. 45). ನಾಲ್ವತ್ತಱ ಮೀಲೆ ನಡಿಕೆ (after forty years

good conduct uses to begin), ಎಮ್ಮೆತ್ತಲಿ ಮೇಲೆ ಬಡಿಕೆ (Prv.). — ನಾಲ್ವರ್. ನಾಲ್ವರು. Four persons; the four persons (Bp. 40, 71; J. 10, 44; 29, 39; B. 3, 101; My.). — ನಾಲ್ವೆರಲ್. -ವೆರಲ್. Four fingers (Čpr. 1, 14). ನಾಲ್ವೆರಲಸಿತಂ ಕಳೆದು (Šmd. 224). — ನಾಲ್ವೆರಳ್. -ವೆರಳ್. ನಾಲ್ವೆರಳು (Bp. 44, 7). = ನಾಲ್ವೆರಲ್. ಗೇಣಿರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಮೊದಿನಕ್ಕು, ಆದಕೆ ಎಳಕ್ಕ ನಾಲ್ವೆರಳು ಪೆಜ್ಜಲ್ಕೆ ಗಜಮುಕ್ಕು (Mr. 325). ನಾಲ್ವೆರಳುದ್ದ (Bp. 57, 45). — ನಾಲ್ಸಾಸಿರ. Four thousand (Abh. P. 1, 67).

ನಾಲ nâla. 1. = ನಳ್ಳು, ನಾಡ, ನಾಲೆ, ನಾಳ 1, ನಾಳು, ಲಾಳ 1. (fr. ನಲ). Consisting or made of reed or reeds. 2, *a hollow or tubular stalk, especially the stalk of a lotus, of a pot-herb, etc.* (ದಣ್ಪು Mr. 372; ಸಾರಸದ ದಣ್ಪು 420). 3, *any pipe or tube or tubular vessel of the body,* the windpipe, urethra, etc. 4, a handle. 5, a water-channel, a rivulet or nallah; a drain, a gutter (My.). 6, yellow orpiment (= ಆಲ, ತಾಲ).

ನಾಲ nâla. 2. = ನಾಳ 2, ಲಾಡ 2, ಲಾಳ 2. A horse or bullock-shoe (My.; Br.; Mhr., H.).

ನಾಲಗಾಜಿ nâla-gâǰa. = ನಾಲಬನ್ದಿ Nr. 2. (S. Mhr.).

ನಾಲಗೆ nâlagĕ. = ನಾಲಿಕೆ. The tongue (ರಸಜ್ಞೋ, ರಸನೆ, ಜಿಹ್ವೆ Hlâ., Nr.; ಜಿಹ್ವೆ, ಆರ್ಚಿಸ್ Hlâ.; Bp. 49, 21; 59, 10; Mr. 277; T., M. ನಾ, ನಾಕ್ಕು, ನಾವು; Tĕ. ನಾಲಿಕೆ, ನಾಲುಕೆ). ಉರಿಯ ನಾಲಗೆ (ಆರ್ಚಿಸ್, ಕೀಲೆ, ಜ್ವಾಲೆ, ವರ್ಚಸ್, etc.); ಹಿರಣ್ಯಕೆ, ಕನಕೆ, ರಕ್ತೆ, ಕೃಷ್ಣೆ, ಸುಪ್ರಭೆ, ಆತಿರಿಕ್ತೆ, ಬಹುರೂಪೆ ಇವು ಅಗ್ನಿಯ (ಏಡು) ನಾಲಗೆಗಳು (Hlâ.). ಕೆನ್ದಳಿರ ನಾಲಗೆ (Šmd. 81). See ಎತ್ತು-, ಕಡಲ-, ಕಿಡಿ-, ನಿಡಿಯ-; Prv. s. ಮಗ 1; Čpr. 1, 41; 4, 86; 5, 69. 97. — ನಾಲಗೆತೀಡ್ಪೆ. Desire of the tongue (V. 8, after 3).

ನಾಲಬನ್ದಿ nâla-bandi. = ನಾಲುಬನ್ದಿ, ನಾಲುಬನ್ದು, ನಾಳಬನ್ದಿ, ಲಾಳಬನ್ದಿ. Horse or bullock shoeing (My.; Mhr., H.). 2, one who shoes horses or bullocks (My.).

ನಾಲಿ nâli. = ನಳ್ಳಿ, ನಾಡಿ, ನಾಳಿ. A hollow or tubular stalk, the stalk or culm of a plant. 2, any tubular vessel of the body; a tube. 3, a lotus flower. 4, an instrument for perforating an elephant's ear. 5, a period of twenty-four minutes. 6, a gong.

ನಾಲಿಕ nâlika. A lotus flower. 2, a kind of wind instrument. (R.).

ನಾಲಿಕಾಪಾತ್ರ nâlikâ-pâtra. A tubular vessel (V. 9, 27).

ನಾಲಿಕೆ nâlikĕ. ನಾಲಿಕಾ. A stalk, a tube.

ನಾಲಿಗೆ nâligĕ. = ನಾಲಿಕೆ. (ರಸಜ್ಞೋ, etc. Mr. 318; Si. 214; C.). ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡಂ (ಜಹ್ವಾಮೂಲಂ Šmd. 43 Cm.). ತನು ವಾದ್ಯಂ, ನಾಲಿಗೆ ವಾಡನದನ್ತಂ (45, o. r. ನಾಲಗೆ). ನಾಲಿಗೆ ಜಾಜಿಸುವ ಕುಡುಸು (46, o. r. ನಾಲಗೆ). ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ (ರಸ Nr.). ಹುಲ್ಲು ನಾಲಿಗೆಯೆಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲು ಸೋಜಿಗಮಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಮೃಗವ ಹಿಡಿಯುವುದು (a net, Sp.). ಕಣ್ಣು ಮನ ನಾಲಿಗೆಯು ತನ್ನದೆನ್ದೆನ ಬೇಡ! ಆನ್ಮರು ಕೊನ್ದರೆನ ಬೇಡ! ಇವು ಮೂಜಿಯ ತನ್ನ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದವನು ನಾರಾಯಣ ಆನ್ದಾನೇ?—ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಕಾಲಿಗೆ ಬಡತನವೇ?—ನಾಲಿಗೆ ಒಳ್ಳೀಪಾದರೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೀದು (Prvs.). See Bp. 18, 60; 38, 19; 60, 28; B. 3, 60; 4, 48; 5, 71; Prv. s. ಬೆಂಕ; ಉರಿ-, ಎತ್ತು-, ಏಡು-, ಕಡಲ-, ಕೆನ್-, ತುಡಿ-, ಮಚ್ಚೆ-; Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2. **2,** the tongue or clapper of a bell (My.). — ನಾಲಿಗೆಕಲ್ಲು. A projecting stone-slab (My.). — ನಾಲಿಗೆ ಕೆಡು. The tongue to be diseased so that it has no taste for any thing (My.). 2, a promise to fail (My.). — ನಾಲಿಗೆಗೂಟ. The right-hand leg of a weaver's web beam (R.). — ನಾಲಿಗೆ ತಪ್ಪು. A promise to fail. ನಾಲಿಗೆ ತಪ್ಪಿದವನು ನಾಯಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ (Prv.). — ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗು. The tongue to turn round well: to be able to speak fluently or properly. ಆವನ ಆವನಿಗೆ ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗುವದಿಲ್ಲ (My.). — ನಾಲಿಗೆಸ್ಪಮಾಣ. Confidence derived from or placed in (another's) words or promise (My.). — ನಾಲಿಗೆ ಬೀಳು. The tongue to lose its power or become unable to speak (My.). — ನಾಲಿಗೆಯುಬ್ಬಿಸು. To keep one's promise (My.). — ನಾಲಿಗೆವಾಸಿ. Trustworthiness, faithfulness in fulfilling a promise (My.). ನಾಲಿಗೆ ವಾಸಿಯಿದ್ದವನ ಮಾತು ಪಾಲಿಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ನಾಲಿಗೆ ಜೋಗು. A promise to fail (My.). 2, the tongue to be unable to speak (My.).

ನಾಲೀಕ nâlîka. = ನಾರಾಚ. A long iron arrow; a dart, a javelin, a pike. 2, the fibrous stalk of the lotus;—a lotus.

ನಾಲೀಜಂಘ nâlî-jaṅgha. Having stalk-like legs: a raven, the carrion crow; a monkey (Rêv. 9, 29).

ನಾಲುಕು nâluku. = ನಾ 2, etc. Four (Čh. vs. 320. 338; My.).

ನಾಲುಬನ್ದಿ nâlu-bandi. = ನಾಲಬನ್ದಿ. (My.).

ನಾಲುಬನ್ದು nâlu-bandu. = ನಾಲಬನ್ದಿ. (My.).

ನಾಲೆ nâlĕ. *The hollow or tubular stalk of a plant.* 2, = ನಾಲ 1 No. 5. (My.; Mhr., H. ನಾಲಾ). ನಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರೂ ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತವೂ ಒನ್ದೇ (Prv.).

ನಾಲ್ಕು nâlku. (Šmd. 224). = ನಾಲುಕೆು, etc. The state of being four; four (C.; Tĕ. ನಾಲುಗು; M. ನಾಂಗು; T. ನಾನ್ಗು), occasionally used indefinitely (*cf.* the English "half a dozen"), and in the sense of "all". ತೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ ಕರಮ್ ಎನೆವಿಕುಂ ಪದ್ಮೋದರಂಗೆ (Šmd. 18). ಆದು ನಾಲ್ಕುಂ ಭೇದವನಾಳ್ವ ಇರ್ಕುಂ (155). ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕು or ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕುಗಳ್ (170). ನಾಲ್ಕು ರೂಪಂ (279). ನಾಲ್ಕೆ (Bp. 21, 27); ನಾಲ್ಕೆಲಿಲ್ಲಿ (Šmd. 32 Cm.); ನಾಲ್ಕೆಱಿಂ (135); ನಾಲ್ಕೆಲಿಲಿ (Bp. 35, 32); ನಾಲ್ಕಕೆ (Šmd. 224). ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ, ನಾಲ್ಕಕೆ (My.), ನಾಲ್ಕನು, ನಾಲ್ಕನ್ನು (My.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಪೊಣ (Prv.). ಚತುರ್ವರ್ಗವೆನ್ದು ಮೋಕ್ಷದೊಡಗೂಡಿದ ಧರ್ಮ ಕಾಮ ಅರ್ಥಗಳು ನಾಲ್ಕಕ್ಕೂ ಒನ್ದೇ ಹೆಸರು (Si. 255). ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಗೆ (ತಕ್ಕ Nr.). ತತ ಮುರಜ ಸುಷಿರ ಘನಗಳ್ ಎನ್ಪು ನಾಲ್ಕು ವಾದ್ಯಗಳಿಗೂ ಪೆಸರು (Si. 62). See Šmd. 32. 44; Bp. 40, 73; J. 4, 2; ಅಮ್ಮುಧಿ, ಯುಗ, ಶ್ರುತಿ; Si. 256. — ನಾಲ್ಕಡಿ. -ಅಡಿ. Four feet (Bp. 2, 5; J. 11, 2). ನಾಲ್ಕಡಿಯವೆಲ್ಲಂ ಪಶುಗಳಕ್ಕು (Mr. 186). — ನಾಲ್ಕನೆಯ. -ಆನೆಯ. Fourth (J. 18, 26). ಮೊರೆ ಕೊಳ್ಳುಂ ನಾಲ್ಕನೆಯಕ್ಕರದ ಅತ್ಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತವ್ಯತ್ತಿ (Šmd. 374). ಕುದ್ರನಂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣದೊಳ್ಪುದು (Hlâ.). ನಾಲ್ಕನೆಯವನು (My.). ನಾಲ್ಕನೆಯವನೊಬ್ಬ (B. 3, 71). — ನಾಲ್ಕಯ್ದುಂ. -ಅಯ್ದುಂ. Nine (Bp. 5, 64). — ನಾಲ್ಪಪ್ಪು. -ಆಪ್ಪು. Four times as much or many (My.); so much or many as four (B. 4, 117; My.). — ನಾಲ್ಮಾದು. -ಆಱು. Four or six: several, some (B. 2, 18; 4, 19. 43; My.). — ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ. The four periods in the religious life of a Brâhmaṇa. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೇಟೆ ಪಟ್ಟುವು (Hlâ.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಳ್ ಆಕ್ಕು ನೆಗಳ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಗೃಹಸ್ಥ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಯತಿ ಎನಿಪ್ಪ ನಾಲ್ಕಾಶ್ರಮಗಳ್ (Mr. 249). — ನಾಲ್ಕುಂ 1. -ಉಂ 1. = ನಾಲ್ಕು. (Čpr. 5, after 76). — ನಾಲ್ಕು ಕೆಲಸ. Every kind of work; many kinds of work (My.). — ನಾಲ್ಕುಗಣ್ಪೇ ಹೂ. The four-o'clock flower or marvel of

Peru, Mirabilis jalappa L. (St. & Pl.). — ನಾಲ್ಕು ಜನ. Four persons; all persons, every body (My.). — ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿ. = ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ. The four castes: Brâhmaṇa, etc. (Si. 27). — ನಾಲ್ಕು ಜಾವ. Four periods or watches of three hours (Bp. 43, 25). — ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು. The four points of the compass (My.). — ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ. Four days; some days (My.). — ನಾಲ್ಕು ದೆಸೆ. = ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು. (Bp. 24, 35; 43, 10). — ನಾಲ್ಕು ನೀರ್. The water used for bathing on the fourth day of menstruation (Abh. P. 15, 62; My.). — ನಾಲ್ಕು ನೂಡು. Four hundred (B. 4, 80. 98; My.). — ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿ. Four streets that form a square (My.). — ನಾಲ್ಕು ಮಾಡು. To divide into four parts (My.). — ನಾಲ್ಕು ಮಾತು. Four words; some words (My.; B. 4, 56). — ನಾಲ್ಕು ಮುತ್ತೈ. The four kinds of final beatitude: sâlôkya, sâmîpya, sârûpya, sâyujya (Bp. 24, 18). — ನಾಲ್ಕು ರಸ. The four principal tastes. ಕಟು (ಕಟು), ತಿಕ್ತ, ಆಮ್ಲ, ಕಷಾಯ ಆನ್ದರೆ ಕಾರ, ಕಷಂ, ಹುಳಿ, ಒಗರುಗಳೆಮ್ಬ ನಾಲ್ಕು ರಸಂಗಳು (Nn. 119). — ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ. Four lacs (Bp. 22, 52). — ನಾಲ್ಕುವರೆ. ನಾಲ್ಕುಂ -ಅರೆ. Four and a half (My.; B. 4, 191). — ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ. = ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಂಗಳೊಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವೈಶ್ಯನ್ ಎನ್ದು ಈ ಮೂಱು ವರ್ಣಂ ದ್ವಿಜಾಖ್ಯಮಕ್ಕುಂ; ತೋಕ್ಕುರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣಂ ಶೂದ್ರಗೆ; ಅವನಿನ್ದಲಕ್ಕು ಆನ್ತ್ಯಜಾತಿಭೇದಂಗಳ್ (Mr. 248. 249). — ನಾಲೂ. -ಉಂ ?. = ನಾಲ್ಕುಂ. Even the four, all the four (My.). ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ (B. 4, 57. 98; B. 5, 62. 162). ನಾಲ್ಕು ಕಾಲು (3, 123). 2, all. ನಾಲ್ಕೂ ಜನರು (B. 5, 192; My.). — ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲು. Also: 4¼ (My.). — ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. Four or eight, from four to eight (My.); some (My.). ನಾಟುವ ಅಣ್ಟುಗಳು ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಮ್ಬುವವು (Prv.). See B. 2, 34; 3, 29. 40.

ನಾಲ್ವರು nâlvaru. See s. ನಾಲ್.

ನಾವ nâva. = ನೌ, ನಾವು, ನಾವೆ. A boat, a ship, a vessel.

ನಾವದಿಗೆ nâvadige. (Tbh. of ನಾಪಿತ್ಯ, the trade or business of a barber?). — ನಾವದಿಗೆಯೂರ್. N. (Bp. 57, 57). — ನಾವದಿಗೆಪುರ. N. (Bp. 57, 64).

ನಾವಲಿಗ nâvaliga. = ನಾವಳಿಗ. Tbh. of ನಾಪಿತ. (ಅನ್ತಾವಸಾಯಿ, ಕೆಲಸಿ, ಗ್ರಾಮಣಿ, ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾಪಿತ, ಮುಣ್ಡಿ, ಕ್ಷಾರಿಕ G.; ನಾಪಿತ, ನಾಪಿಗ Ćb.). Plural also ನಾವಲಿಗೆರು: ನಾವಲಿಗೆರ ಹಸಿಬಿ (ಹಡಪ G.). Feminine ನಾವಲಿಗಳು (ನಾಪಿತಿ Ćb.).

ನಾವಳಿಗ nâvaliga. = ನಾವಲಿಗ. (Ćb. 34).

ನಾವಾಡಿಗ nâvâḍiga. A boatman; a helmsman (B. 5, 164. 227; Mhr. ನಾವಾಡೀ, ನಾವಾಡ್ಯಾ).

ನಾವಾರ nâvâra. Coarse and broad tape (My.; Mhr., H.).

ನಾವಾರೋಹ nau-ârôha. *A passenger on board ship: a sailor, etc.*

ನಾವಿಕ nâvika. *A passenger on board ship: a navigator, a sailor, the steersman, a pilot* (ಜೋಣಿಯೇಮುವ Mr. 247).

ನಾವಿದ nâvida. Tbh. of ನಾಪಿತ. (ಕ್ಷುರಿ, ನಾಪಿತ, etc. Nr.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾಪಿತ, etc. Hlâ.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಕ್ಷಾರಕ Nn. 152; ಅಮ್ಬಟ್ Ćt. I, 61). — ನಾವಿದಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A razor (ಕ್ಷುರ Nr.). — ನಾವಿದವಾಳ್. -ಬಾಳ್. (Šmd. I). A razor.

ನಾವಿದಿತಿ nâvida-iti. (Šmd. 246). A barber's wife.

ನಾವಿನ್ದ nâvinda. = ನಾವಿದ. (ದಣ್ಡಿಲ, etc. Mr. 376). ನಾವಿನ್ದರಾಲಯ (ಕ್ಷಾರಗೃಹ 197).

ನಾವು nâvu. = ನಮ್, etc. The plural of ನಾನ್ 1, ನಾನು 1 (C.). We. See its declension s. ನಮ್. ನೀವು ಕೊಳ್ಳಿರಿ! ನಾವು ಕೊಡುವೆವು (Bp. 58, 38). ನಾವಿಬ್ಬರ್, ನಾವಿಬ್ಬರೂ (Bp. 43, 10; B. 4, 6. 7). See Bp. 2, 18; 3, 56; 23, 30; 24, 28. 85; 40, 83; 48, 23; Bh. 2, 13, 36; J. 7, 38; 29, 16. 17.

ನಾವು nâvu. Tbh. of ನಾವ. (B. 3, 66; 4, 30; ವಹಿತ್ರ Ćb.).

ನಾವೆ nâvĕ. = ನಾವ. (ನೌ Šmd. 67 Mḍb. MS.; My.). ನಾವೆ ಬಾಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾಳವಾಣೀತೇ? (Prv.).

ನಾವ್ಯ nâvya. *Navigable.*

ನಾಶ nâśa. (= ನಾನ 2). *Disappearance, vanishing; destruction, annihilation, ruin, loss; death.* ನಾಶವಾಗೋ ಪರಿಗೆ ಆಶೆ ಬಿಡದು (Prv.). See ನನ್ದು. — ನಾಶಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To destroy, to ruin, to kill (ಸ್ವಮಾಪಣ, ನಿಹನನ, ಘಾತ, ವಧ, etc. Si. 297). — ನಾಶ ಮಾಡು. = ನಾಶಗೊಳಿಸು. ನಾಶ ಮಾಡುವವನು ದಾನವನಾದರೆ ಲೇಸು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ನಾಶ ಹೊನ್ದು. To be ruined, etc. (B. 4, 39). ನಾಶ ಹೊನ್ದಿದ (ಕ್ಷೀಣ G.).

ನಾಶಕ nâśaka. Destroying, destructive, causing to perish. See ಕುಲ-.

ನಾಶನ nâśana. Destroying, annihilating, etc.; removing; —ruin, perishing. (My.).

ನಾಶ್ಯ nâśya. Liable to be destroyed, destructible. (R.).

ನಾಷ್ಟ nâshṭa. = ನಾಸ್ತ. (My.).

ನಾಸ nâsa. 1. Tbh. of ನಾಸೆ. (Mr. 318; My.).

ನಾಸ nâsa. 2. (Tbh. of ನಾಶ). A man who destroys. See ಸುಡ-.

ನಾಸತ್ಯ (na-asatya). N. of one of the Aśvins. ನಾಸತ್ಯಂಗಳ್, *N. of the two Aśvins.*

ನಾಸಾಪುಟ nâsâ-puṭa. Nose-cup: the nostril. (J. 13, 36).

ನಾಸಿ nâsi. 1. A woman who destroys. See ಬಿಕ-, ಸುಡ-. (ಚಣ್ಡಿ Bhn. 27).

ನಾಸಿ nâsi. 2. Snuff (Mhr., H. ನಾಸ; Br. ನಾಸು). ನಾಸೀ ಪುಡಿ ಬಣ್ಣ (B. 4, 131).

ನಾಸಿಕ nâsika. = ನಾಸಿಕೆ. (ಮೂಗು Nn. 50). — ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ. -ಂ-ಅಡ್ಡಂ. (Šmd. 128). Across, or opposite to, the nose; the nose being across or in the way. ನಾಸಿಕವಡ್ಡಮ್ ಬನ್ದ ನ್ದಮನ್ ಈಕ್ಷಿಸಿ (128). ಬನ್ದೊನ್ದನ್ದಿ ಸೌನ್ದರ್ಯಮನ್ ಒಸ್ತಿಕ್ಷಿಸಲೆ ನನ್ದು ಬಯಸೆ ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ ಒಸ್ತಿರೆ ಪೊಱಮಡಲಿಸ್ತಂ ಬನ್ದಪುದೆನೆ ಸಿಮಿರ್ದುವಳ ನಿಡುವಲರ್ಗಣ್ಗಳ್ (Lîlv. 1, 41). ಬನ್ದೊನ್ದನ್ದಿ ಸೌನ್ದರ್ಯಮನ್ ಒನ್ದೊನ್ದಿಕ್ಷಿಸಲೊಡಚೆ ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ ಬನ್ದನ್ದಮನ್ ಈಕ್ಷಿಸಿ ಪೆಱಗಿನ್ದಿಕ್ಷಿಸುವವಳ ನಿಡಿಯೆಸಗ್ಗಣ್ಗಳ್ (Ch. as v. 50 in two MSS., and as v. 60 in another one). — ನಾಸಿಕವೆರಳು. -ಬಿರಳು. The tip of the nose (Bh. 8, 23, 5).

ನಾಸಿಕಾಗ್ರ nâsikâ-agra. The tip of the nose (J. 13, 52).

ನಾಸಿಕಾಪೂರ್ಣ nâsikâ-pûrṇa. Snuff (My.).

ನಾಸಿಕಾಪುಟ nâsikâ-puṭa. = ನಾಸಾಪುಟ. (Bp. 47, 58).

ನಾಸಿಕೆ nâsikĕ. ನಾಸಿಕಾ. *The nose;* a trunk, a proboscis.

ನಾಸೀರ nâsîra. Advancing or skirmishing in front of an army, leaving the line and defying or challenging the enemy by shouts and gestures. (R.).

ನಾಸೆ nâsĕ. ನಾಸು. = ನಾನ 1. *The nose;* a proboscis, the trunk of an elephant. 2, *a piece of wood over a door projecting like a nose, the upper timber of a door.*

ನಾಸ್ತ nâsta. = ನಾಷ್ಟ. Breakfast; luncheon; refreshment (S. Mhr.; Br., H.).

ನಾಸ್ತಿ na-asti. It is not, there is not (Bp. 51, 50); —non-existence.

ನಾಸ್ತಿಕ nâstika. Any one who denies the deity, the authority of the vêdas and purâṇas, and a future life; an atheist,

an infidel (J. 5, 63; B. 4, 186; 5, 168; My.). ನಾಸ್ತಿಕನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಿದ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಸ್ತಿಕತನ nâstikatana. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ತಿಕತೆ nâstikatĕ. Denial of the deity, of a future state, of the authority of the vêdas, etc.; *infidelity, disbelief, atheism.* 2, Buddhism, Jainism, etc.

ನಾಸ್ತಿಕತ್ವ nâstikatva. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ತಿಕಾಲಯ nâstika-âlaya. A Bauddha or Jaina temple; a mosque (ಜೈತ್ಯ, ಬೌದ್ಧರ ಮನೆ, ಜೈನರ ಬಸ್ತಿ, ತುರುಕರ ಮಸೀತಿ Si. 108).

ನಾಸ್ತಿಕ್ಯ nâstikya. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ಯೆ nâsyĕ. A nose-cord, the rope or rein of a draught-ox passed through the septum of the nostrils. See ಮೂಗುನೇಣ್.

ನಾಹ nâha. Binding, confinement; obstruction; a trap. See ಆ-, ಪರಿನಾಹ, ಸನ್-.

ನಾಹಲ nâhala. *A man of a barbarous or outcast tribe.* See Hlâ. s. ಬೇಡ 1.

ನಾಹ್ಯ nâhya. To be bound, put or gird on, etc. See ಸನ್-.

ನಾಳ್ nâḷ. ನಾಳು. A day; time (Tĕ. ನಾಡು; T. ಜಾನ್ದು, ನಾಳ್, a day; time in general; an astrological day; M. ಜಾನ್ತು, ನಾಳ್, day; see ತಿರು-, and ಏಡು).

ನಾಳ nâḷa. 1. = ನಾಲ 1. Any pipe or tube or tubular vessel of the body; the stalk of the lotus (see Śmd. I. s. ನಾದು; My.; see Prv. s. ನಾವಿ); a tube (My.); a nostril (Bp. 18, 44; 46, 57). 2, yellow orpiment. 3, the prow of a vessel (Mhr.; ಅರಿತ್ರ, ಕಚ್ಚ G.).

ನಾಳ nâḷa. 2. = ನಾಲ 2, etc. (My.).

ನಾಳಬನ್ದಿ nâḷa-bandi. = ನಾಲಬನ್ದಿ, etc. (My.).

ನಾಳಿ nâḷi. = ನಾಡಿ (Śmd. II, 127), ನಾಲಿ, ಲಾಳಿ. Further: a tube; a water-channel, see ಹರಿ-. 2, a weaver's shuttle (T. ನಾಡಾ; M., Tĕ. ನಾಡೆ). ನೆಯ್ಕೆಕಾಱನ ನಾಳಿ (ವೇಮ, ವಾಯದನ್ಜಿ Nr.). 3, N. of a plant (ಡೊಣ್ಡೊಳೆ Mr. 110). — ನಾಳಿಯಕೋಲ್. An arrow formed of a tubular stalk (Abh. P. 13, 61).

ನಾಳಿಕೇರ nâḷikêra. = ನಾಡಿಕೇರ. (Ĉpr. 1, after 101).

ನಾಳಿದ್ದು nâḷiddu. = ನಾಡದು, etc. (My.).

ನಾಳಿನ್ನಮ nâḷi-n-dhama. = ನಾಡಿನ್ನಮ. (ಕಲಾದ, etc., ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ್ Mr. 376).

ನಾಳಿಪತ್ರ nâḷi-patra. Any tubular vessel of the body, a blood-vessel, an artery, etc. (ಮಾಢಿ, ಸಿರೆ, ನೆರೆ Hlâ.; ಸಿರೆ, ನೆರೆ Mr. 456).

ನಾಳಿರ್ದು nâḷirdu. = ನಾರದು, etc. (Bp. 14, 12; My.).

ನಾಳು nâḷu. = ನಾಲ 1, No. 5. ನಾಳೆ, ನಾಳೆ (only a rivulet I am!) ಎನ್ದು, ನಾಳು ಹೋಗಿ, ಹೊರೀಲಿ ಒನ್ದಿದ್ದು ಕೊಳ್ಳೀಲಿ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಳೆ nâḷ-ĕ. (Śmd. 400). The very next day: to-morrow (My.; M.; T. ನಾಳೈ; Tĕ. ಬಲ್ಲಿ). ಅವರ್ ನಾಳೆ ಕಾಣ್ಬುಂ (Śmd. 267). Declension: ನಾಳಿನ, ನಾಳಿಂಗೆ (Śmd. 401). ನಾಳಿನ (Bp. 41, 15; 46, 20; J. 17, 21); ನಾಳಿಗೆ (B. 3, 49; My.); ನಾಳೆನಲಿ (Râm. 3, 2, 19); exceptional genitive ನಾಳೀ, in ನಾಳೀ ದಿನ (ಶ್ವಃ Si. 477). ನಾಳಿನ ದಿನದೊಳ್ ನೀನುಮ್ ಆತನುಂ ಕೂಡಿದಪರ್ (Śmd. 262). ನಾಳೆಯೆನ್ಪ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಗನ ಮದುವೆ ನಾಳೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನ ಉಪನಯನ ನಾಳೆ (Dp. 4). ನಾಳೆ ಸಾಲೆಗೆ ಹೋದರೆ ಕಬ್ಬು ತಿಪ್ಪೋದು ಯಾರು? — ಗಣಪತೀ (or ಬೆನಕನ) ಮದುವೆ ನಿತ್ಯ ನಾಳೆ. — ನಾಳೆಯೆಮ್ಬುವದು ಗಣಪತೀ ಮದುವೆಯ ಠಾಗೆ. — ನಾಳೆ ಮಾಳಹಬ್ಬ, ಹೋಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು. — ನಾಳೆ ನಾಳೆಯೆನ್ದು, ಹೇದು, ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿದಿ (Prvs.). See Bp. 46, 15, 17; 49, 28; 53, 17; 60, 17; J. 10, 26. 27. — ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು. To-morrow or the day after to-morrow; any day after to-morrow (My.).

ನಾಳಿಲ್ nâḷ. = ನಾಡು, etc. ನಾಡ್ಕಿ (Śmd. 140). ನಾಡ್ಬಳ್ (124). ನಾಡ್ಗಳ್ (Ĉpr. 1, 76). — ನಾಡ್ವಡೆ. = ನಾಡುಕಡೆ. (Śmd. 28. 217). — ನಾಡ್ವುಡೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To go to the country: to disappear, to be lost (Abh. P. 11, 136). — ನಾಡ್ವೊಡೆಯ. = ನಾಡೊಡೆಯ. (Śmd. 167). — ನಾಡ್ವುಡುಗುಣಿ. (Śmd. 80). That lives on stolen things of the country, etc. — ನಾಡ್ವುಡಿ. (= ನಾಣ್ವುಡಿ). See Mr. s. ಕಾಲಿಕ. — ನಾಡ್ಪ ಗರಣ. (Śmd. 80). A country-drama.

ನಾಲಿ nâḷa. (*cf.* ನಾಲ 1). ನಾಡಿಂ ತುಮ್ಬಿನೊಳಂ ಕಬ್ಬಿನೊಳಂ ಪುದಿಂ; ನಾಡಿವಾಸಗೆಯೆನ್ದು ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ; ನಾಳಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಕ್ಷಳಂ (Śmd. I; other readings of two MSS. are: ನಾಡಿ ತುಮ್ಬಿನೊಳಂ ಕಬ್ಬಿನೊಳಂ ಪುದಿಂ; ನಾಡಿವಾಸಗೆಯೆನ್ದು ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ; ನಾಳಶಬ್ದಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಕ್ಷಳಂ; one MS. has ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ). 2, the (stem or) clapper of a bell. ನಾಡಿಮಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಟೆ ಬಾಳವಾಗಿರಲೇನು? (Dp. 148). — ನಾಡಿವಾಸಗೆ. -ವಾಸಗೆ. = ನಾಡಿವಾಸಗೆ, ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ, ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ. See above.

ನಾಲಿ nâḷi. See s. ನಾಡಿ. (T., M. ನಾಡಿ, a tube, a bamboo, anything hollow).

ನಾಡಿ nâḷi. Tbh. of ನಾಡಿ (Śmd. 28. Mḍb.). A period or hour of twenty-four minutes (ನಾಡಿ, ಗಡಿಗೆ Kk. 58. 86; Śm. 18). 2, = ನಾಲಿ, an instrument for perforating an elephant's ear (?); or = ನಾಲಿ, a lotus flower (?); or = ನಾಡಿ, a sort of bent grass (?). — ನಾಡಿವಾಸಗೆ. = ನಾಡಿವಾಸಗೆ. See s. ನಾಡಿ.

ನಾಡಿಗೆ nâḷigĕ. Tbh. of ನಾಡಿಕೆ. (Śmd. 28). (ನಾಡಿಕೆ, ಗಡಿಗೆ Śmd. 28).

ನಿ ni. Down, downwards, under, back; on, upon; in, into, within. 2, sometimes = ನಿಃ without, deprived of. 3, an abbreviation of ನಿಷಾದ, one of the notes of the gamut (Mr. 76).

ನಿಃ niḥ. = ನಿ No. 2, ನಿರ್, ನಿರ್ಗ, ನಿಶ್, ನಿಷ್, ನಿಸ್ q. v., ನೀ.

ನಿಃಕಣ್ಟಕ niḥ-kaṇṭaka. = ನಿಷ್ಕಣ್ಟಕ. (Ĉpr. 2, after 49).

ನಿಃಕರುಣ niḥ-karuṇa. = ನಿಷ್ಕರುಣ. (Ĉpr. 8, 75).

ನಿಃಕಾಸಿತ niḥ-kâsita = ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, q. v.

ನಿಃಪಕ್ಷಪಾತ niḥ-pakshapâta. = ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ. (B. 5, 267).

ನಿಃಪೀಡನ niḥ-pîḍana. = ನಿಷ್ಪೀಡನ. Pressing out; see ಒನ್ದ್ವಿ. 2, probably meant for ನಿಸಿಡಿಸನ, pressing together, squeezing; see ತೀಡು.

ನಿಃಪ್ರತ್ಯೂಹ niḥ-pratyûha. = ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹ. (Ĉpr. 1, after 101).

ನಿಃಪ್ರಪಂಚ niḥ-prapañca. = ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚ. (Ĉpr. 4, 86).

ನಿಃಪ್ರಭ niḥ-prabha = ನಿಷ್ಪ್ರಭ. *Deprived of light or radiance, gloomy, obscured.*

ನಿಃಫಲ niḥ-phala. = ನಿಷ್ಫಲ. (Bp. 39, 24).

ನಿಃಶಂಕ niḥ-śaṅka. = ನಿಶ್ಶಂಕ, ನಿಸ್ಸಂಕ. Free from fear, fearless, without hesitation, misgiving or apprehension, without care. 2, = ನಿಃಶಂಕೆ. (B. 4, 167).

ನಿಃಶಂಕತೆ niḥ-śaṅkatĕ. = ನಿಶ್ಶಂಕತೆ. The state of being free from fear, hesitation, etc.

ನಿಃಶಂಕೆ niḥ-śaṅkĕ. = ನಿಶ್ಶಂಕೆ, ನಿಸ್ಸಂಕೆ. Fearlessness, boldness, confidence.

ನಿಃಶಠ niḥ-śaṭha. (= ನಿಚ್ಚಟ). See ನಿಶಠ.

ನಿಃಶಬ್ದ niḥ-śabda. = ನಿಶ್ಶಬ್ದ. Noiseless, not making a noise; soundlessness, silence, a calm. (Bp. 8, 5).

ನಿಃಶಲಾಕ niḥ-śalâka. = ನಿಶ್ಶಲಾಕ. Free from talking birds, as parrots, jays, or crows: *solitary, private.*

ನಿಃಶಲ್ಯ niḥ-śalya. = ನಿಶ್ಶಲ್ಯ. Freed or free from an arrow, pike, or thorn; without pain or difficulty.

ನಿಃಶಾಠ್ಯ niḥ-śâṭhya. Free from wickedness, dishonesty or deceit; true (ದಿಶದುದು, ಆನವಸ್ಕರ Hlâ., o. r. ನಿಃಶೋಧ್ಯ).

ನಿಃಶೇಷ niḥ-śêsha. = ನಿಶ್ಶೇಷ. *Having no remainder, without remainder, complete, entire, whole, all* (ನೃತ್ಯ, ಉದಿಯದಿಹುದು Mr. 453). 2, completely spent or destroyed, entirely consumed, annihilated. See ನಮಿ.

ನಿಃಶೋಧ್ಯ niḥ-śôdhya. *Not to be purified, not requiring cleansing; clean, pure.*

ನಿಃಶ್ರೇಣಿ niḥ-śrêṇi. = ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ, ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ. *A ladder; a flight of stairs or steps* (ಆಧಿರೋಹಿಣಿ, ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ, ಏಣಿ Mr. 199).

ನಿಃಶ್ರೇಯಸ niḥ-śrêyasa. Having nothing better or superior; *supreme felicity in the life to come, final beatitude* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26).

ನಿಃಶ್ವಸಿತ niḥ-śvasita. = ನಿಶ್ವಸಿತ No. 2. Breathed out; sighed.

ನಿಃಶ್ವಾಸ niḥ-śvâsa. = ನಿಶ್ವಾಸ No. 2, ನಿಶ್ವಾಸ. Breathing out, expiration; breath; sighing, a sigh.

ನಿಃಸಮ niḥ-sama. Uneven, unequal. ನಿಃಸಮಂ, improperly; *at the wrong time, unseasonably.*

ನಿಃಸಂಶಯ niḥ-saṁśaya. = ನಿಸ್ಸಂಶಯ. Undoubted, infallible, unerring, certain; not doubting, not doubtful.

ನಿಃಸಂಸಾರಿ niḥ-saṁsâri. = ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿ. A person not engaged in worldly or secular occupations, or the cares of a family.

ನಿಃಸಂಗ niḥ-saṅga. = ನಿಸ್ಸಂಗ. Unattached, unconnected; not attached, not devoted, regardless, indifferent to; free from worldly attachment or selfish desires, unselfish, disinterested; freed from all ties and bounds; single (as an ascetic, etc.). 2, absence of attachment, disinterestedness; freedom from worldly attachment, freedom from all ties and bounds.

ನಿಃಸಂಗತ್ವ niḥ-saṅgatva. = ನಿಸ್ಸಂಗತ್ವ. Absence of attachment, etc. (= ನಿಃಸಂಗ No. 2).

ನಿಃಸಂಗಿ niḥ-saṅgi. = ನಿಸಂಗಿ, ನಿಸ್ಸಂಗಿ. Free from worldly attachment or selfish desires, etc. (= ನಿಃಸಂಗ No. 1).

ನಿಃಸತ್ವ niḥ-satva. = ನಿಸ್ಸತ್ವ. Without strength, unenergetic, weak; insignificant; unsubstantial;—absence of power, etc.

ನಿಃಸನ್ತಾನ niḥ-santâna. = ನಿಸ್ಸನ್ತಾನ. Destitute of posterity, childless.

ನಿಃಸನ್ದೇಹ niḥ-sandêha. = ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹ. Free from uncertainty, doubtless, certain; certainty, etc.

ನಿಃಸನ್ದೇಹಿ niḥ-sandêhi. = ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹಿ. Entertaining no doubt; being free from despair or danger.

ನಿಃಸರಣ niḥ-saraṇa. = ನಿಸ್ಸರಣ. *Going forth or out, exit.* 2, *the egress or outlet from a building, market-place, town, etc.;* the gate, the gate-way. See ಪುಲಿಮುಖ.

ನಿಃಸಹಾಯ niḥ-sahâya. = ನಿಸ್ಸಹಾಯ. Without helpers or associates, unassisted.

ನಿಃಸಾರ niḥ-sâra. = ನಿಸ್ಸಾರ. Sapless; insipid; pithless; worthless, vain, vapid, unsubstantial; saplessness, insipidity, etc.

ನಿಃಸೀಮ niḥ-sîma. = ನಿಸ್ಸೀಮ. Having no boundaries or limits, imeasurable; excessive, extravagant.

ನಿಃಸ್ಪೃಹ niḥ-spṛiha. = ನಿಸ್ಪೃಹ. Free from desire. 2, disregarding, indifferent to. 3, content, unenvious. 4, impartial.

ನಿಃಸ್ರಾವೆ niḥ-srâvĕ. = ನಿಸ್ರಾವ. *The moisture or water of boiled rice.* See Nr. s. ನಿಡಿ 2.

ನಿಃಸ್ವ niḥ-sva. = ನಿಸ್ವ. *Deprived of one's own, having no property, poor.*

ನಿಕಟ ni-kaṭa. Situated at the side: *near, proximate;* proximity.

ನಿಕರ ni-kara. A heap; *a flock, a multitude* (ಜಾಲ, ಪಟಲ Nn. 34; ಸ್ತೋಮ Mr. 423); excess. 2, pith, sap, essence, substantiality. 3, a suitable gift. 4, = ನಿಗರ, a treasure; the best of anything (ಸಾರ).

ನಿಕರ್ಷ ni-karsha. Excess, excessiveness; blind determinedness of purpose or action, extreme headiness of action, the violence of oppression or injustice (Mhr.; ನೀಚತನ G.).

ನಿಕರ್ಷಣ ni-karshaṇa. (also ನಿಕರ್ಷ). Drawing down, drawing in or on; see ನನ್-. 2, *an open place in a town or its vicinity;* a court at the entrance of a house. 3, a neighbourhood.

ನಿಕಷ ni-kasha. (= Sk. ನಿಕರ್ಷ). *The touchstone;* the streak of gold or test made on it (ಸಮಯನಿಕಷಂಗಳು ತಾ ಕರಂ ಮಯ್ಯೆತ್ತಿ ನಿನ್ದುದಜೊಳಕ್ಕು Mr. 535).

ನಿಕಷಾ ni-kashâ. *Near to, proximate, in the middle.*

ನಿಕಷಾತ್ಮಜ nikashâ-âtmaja. Born of Nikashĕ: *a râkshasa.*

ನಿಕಷೆ ni-kashĕ. = ನಿಕಸೆ. The mother of Râvaṇa; *the mother of the râkshasas in general.*

ನಿಕಸೆ nikasĕ. = ನಿಕಷೆ. (ರಕ್ಕಸರ ವೃನ್ದಮಂ ಪಡದಾಕೆ Mr. 24).

ನಿಕಾಮ ni-kâma. Desire, wish. ನಿಕಾಮಂ, *according to pleasure or to one's satisfaction, to one's heart's content; willingly.*

ನಿಕಾಯ ni-kâya. *A heap, an assemblage, a group, a class, a set; a flock, a multitude* (ಗಡಣ Ct. I, 102; ಸ್ತೋಮ Mr. 423). 2, a house, a habitation.

ನಿಕಾಯ್ಯ ni-kâyya. *A dwelling, a house.*

ನಿಕಾರ ni-kâra. 1. Putting down, bringing down; *subjugation, humiliation; injury, insult, wrong.*

ನಿಕಾರ ni-kâra. 2. (fr. ನಿಕರ). *Piling up or winnowing corn.*

ನಿಕಾರಣ ni-kâraṇa. *Killing, slaughter.*

ನಿಕಾಲಸು nikâlasu. Plain, blunt, open, as a person, speech, etc.; certainly, etc. (My.; Mhr., H. ನಿಖಾಲಸ).

ನಿಕಾವು nikâvu. An inferior kind of marriage amongst Mahomedans (My.; Mhr., H. ನಿಕಾ).

ನಿಕಾಶ ni-kâśa. = ನಿಕಾಸ, ನೀಕಾಶ. Appearance, sight. 2, having the appearance of, similar, like.

ನಿಕಾಸ ni-kâsa. = ನಿಕಾಶ. (Kâvy. V, 32).

ನಿಕುಂಚಕ ni-kuṅčaka. *A measure of capacity equal to $\frac{1}{4}$ of a kuḍava* (ಸೊಲಿಗೆ Si. 329).

ನಿಕುಂಜ ni-kuṅja. *A place overgrown with shrubs and creepers, an arbour, a thicket.* 2, a cave (see Mr. s. ಕೊಳ್ಳ 1).

ನಿಕುಮ್ಭ ni-kumbha. N. of a Dânava, etc. (Č. Bp. 47, 21). 2, *the plant Croton polyandrum* Spr.

ನಿಕುಮ್ಭಿಣಿ ni-kumbhiṇi. N. of a form of Bhadrakâlî (Râm. 6, 42, 3).

ನಿಕುಮ್ಭಿಲೆ ni-kumbhilĕ. ನಿಕುಮ್ಬಿಲಾ. A place where oblations are offered; a grove at the western gate of Laṅkâ for the performance of sacrificial rites. (Râm. 6, 42, 3. 4. 5).

ನಿಕುರಮ್ಬ ni-kuramba. *A flock, a mass, a multitude* (ಗೊಸ್ಟಣ Čt. II, 47).

ನಿಕುರುಮ್ಬ ni-kurumba. = ನಿಕುರಮ್ಬ. *A flock, etc.*

ನಿಕೃತ ni-kṛita. Put or brought down; *humbled; insulted; injured;* tricked, cheated. See s. ದೈನ್ಯಮ್ಬಡು.

ನಿಕೃತಿ ni-kṛiti. *Dishonest practice, deception, fraud.*

ನಿಕೃಷ್ಟ ni-kṛishṭa. Drawn down; *debased, low, base, vulgar.*

ನಿಕೇತನ ni-kêtana. *A habitation, a house.*

ನಿಕೇವಲ ni-kêvala. = ನಿಷ್ಕೇವಲ. (Kâvy. V, 1).

ನಿಕೋಚಕ ni-kôčaka. *The tree Alangium decapetalum* Lam.

ನಿಕ್ಕ nikka. Tbh. of ನಿಷ್ಕ. (See Mr. s. ಪಾಗ, o. r. ನಿಲ್ಕು).

ನಿಕ್ಕುವ nikkuva. Truth, certainty; truly, certainly (ನಿಸದ, ಸತ್ಯ Čt. II, 11; ನಿಜ್ಜಿ, ನಿಸದ, ಸತ್ಯ Kk. 64; ನಿಶ್ಚಯ 79; ನಿಸದ, ನಿಜ್ಜಿ, ನಿನಸು, ವಲಂ, ವೆಱಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Šm. 34; Tĕ. ನಿಕ್ಕಮು, ನಿಕ್ಕೆಮು, ನಿಕ್ಕುವ). See Šmd. 128; Šm. 66; Šâv. 5, 32.

ನಿಕ್ಕುಳಿಸು nikkuḷisu. To bend one's self from coquetry or in a coquettish manner (ವಿಲಾಸಾವನವು Šmd. Dh.; ವಿಲಾಸದಿಂ ಬಾಗುವತನ Cm.; M. ನಿಗಳ್, ಞಿಳಿ, to stretch one's self, to strut, to swell; Tĕ. ನಿಕ್ಕು, to walk erect; to strut; to stand on tiptoe; *cf.* ನಿಗುರ್ and ನಿಲುಕು).

ನಿಕ್ತ nikta. Washed, cleaned; sprinkled. See ನಿರ್ಣಿಕ್ತ.

ನಿಕ್ವಣ ni-kvaṇa. *A tone or sound.*

ನಿಕ್ವಾಣ ni-kvâṇa. *A tone or sound.*

ನಿಕ್ಷಿಪ್ತ ni-kshipta. Thrown down, put down, laid down or in, placed, put, deposited, pledged, etc. (Šâstrasâra in W. v. 1301).

ನಿಕ್ಷ್ವಣ nikshûṇa. Positively, plainly, peremptorily (Mhr.; B. 5, 175).

ನಿಕ್ಷೇಪ ni-kshêpa. Placing, putting, depositing; *a deposit, a pledge, a trust.* 2, a buried or hidden treasure (My.). See Bp. 48, 20; ಬಯಳ್.

ನಿಕ್ಷೇಪಿಸು nikshêpisu. To deposit; to bury (Bp. 5, 57; 47, 8; My.).

ನಿಖಿಲ ni-khila. *Complete, all, whole, entire.*

ನಿಗ niga. = ನಿಗಿ. Glow (*cf.* ನೆಗಪ್ 2; Mhr. ನಿಢಾ). — ನಿಗ ನಿಗ. rep. Very glowingly or brightly (My.; Tĕ.). ನಿಗ ನಿಗ ಉರಿ (My.).

ನಿಗ niga. Tbh. of ನಿಘ. Sin (Râm. 6, 53, 103).

ನಿಗಡ ni-gaḍa. = ನಿಗಳ, ನಿಗಳ. A chain for the feet, especially *the chain used to secure the hind feet of an elephant;* a fetter or shackle in general; an ornamental foot-chain.

ನಿಗಡಿ nigaḍi. = ನೆಗಡಿ, etc. (ಪೀನಸ Mr. 386, o. r. ನೆಗಡಿ).

ನಿಗಣ್ಟು niganṭu. Tbh. of ನಿಘಣ್ಟು (Šmd. 338). See *e. g.* Mr. 5. 6. 2, certainty (My.).

ನಿಗದ ni-gada. Reciting; *a prayer or sacrificial formula recited aloud.*

ನಿಗದಿ nigadi. Fixing. (as daily hire, salary, or tribute); deciding, decision (in a discussion, My., H.). ನಿಗದಿಯಿದ್ದ ಪನಿಗೆ ಪಗದಿಯಿದ್ದೀತು.— ಪಗದಿ ಕೊಡದವನಿಗೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಏನು? (Prvs.). — ನಿಗದಿ ಮಾಡು. To fix; to decide (My.).

ನಿಗದಿತ ni-gadita. Recited; told, said. (R.).

ನಿಗಮ ni-gama. 1. Going into, entering. 2, insertion, especially of the name of a deity into a liturgical formula. 3, a passage of the vêdas. 4, *the vêda* (ಶ್ರುತಿನಿಕರ, ವೇದಸಮೂಹ Nn. 40); a sacred precept. 5, metrical science, prosody (ಛನ್ದ, ಛನ್ದಸ್ಸು 40). 6, *a town* (ನಗರ 40). 7, *a road, a market road* (ಪೆರ್ಟಟ್ಟಿ, ಹೆಬ್ಬಟ್ಟಿ 40). 8, *a trader, a merchant.* 9, a snake (ಭುಜಂಗ, ಸರ್ಪ 40).

ನಿಗಮ ni-gama. 2. (= ನಿರ್ಗಮ). Issued from; loosed, liberated, set free (ವಿಮುಕ್ತ, ಬಿಟ್ಟುದು Nn. 40).

ನಿಗಮಗೋಚರ nigama-gôčara. Śiva; Vishṇu (My.).

ನಿಗಮಾಗಮ nigama-âgama. The vêdas and śâstras (J. 7, 13).

ನಿಗರ nigara. = ನಿಸುರ, ನಿಸುರು 2, q. v. — ನಿಗರನಿವಿ. -ಕವಿ. An erect ear (B. 5, 12).

ನಿಸರ nigara. Tbh. of ನಿಕರ No. 4. The uppermost or best of any thing, the state of being very charming, beautiful or good, excellence (ಅತ್ಯುತ್ತಮ Čt. I, 18, o. r. ಅತ್ಯುನ್ನತ; ಒಳ್ Čt. II, 24; ಉತ್ತಮ II, 77; ಮನೋಹರ Šs.; Râm. 3, 6, 33; 6, 48, 39).

ನಿಗರಿಕೆ nigarikĕ. The state of being stretched or lengthened out, etc. (My.).

ನಿಗರಿಸು nigarisu. = ನಿಸುರಿಸು. (My.; ನಿಮಿರ್ಚು G.). ಲಕ್ಕಾ ಎಮ್ಮ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಮು, ಹಿಂಗಱಿಯನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ ಕೊಣ್ಮು, ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ನೆಟಿದಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 114). ಶಹಾಮ್ಯಗವು ಎದೆ ಉಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಱೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಪಹಗಪರಗಳ ತೆಱದಲ್ಲಿ ಹರವಿ, ಹಿಂಗಱಿಗಳನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ (4, 191).

ನಿಗರು nigaru. = (ಎಗರು), ನಿಸುರ್, etc. (My.). ಕುದುರೆಯ ಕಿವಿ ಯಾವಾಗಲು ನಿಗರಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 55). ತೋಳಗಳ ಕಿವಿ ನಿಗರಿರುತ್ತವೆ (3, 35).

ನಿಗರುವಿಕೆ nigaruvikĕ. = ನಿಗರಿಕೆ. (My.).

ನಿಗರ್ಭ ni-garbha. The entire belly: the belly (Bp. 35, 18).

ನಿಗರ್ವ ni-garva. = ನಿರ್ಗರ್ವ (My.). — ನಿಗರ್ವಿ. = ನಿರ್ಗರ್ವಿ (My.).

ನಿಗಲ ni-gala. = ನಿಗಡ, ನಿಗಳ. (Sk.).

ನಿಗಳ ni-gaḷa. = ನಿಗಲ, etc. (ಕರಿಯ ಸಂಕಲೆ Čt. I, 64; Bp. 14, 15; J. 2, 7). ನಿಗಳೆ, a woman with ornamental foot-chains (J. 30, 3).

ನಿಗಾ nigâ. = ನಿಗಾವಾನಿ, ನಿಗಾವು, ನಿಗೆ, ನಿಗೇವಾನಿ. Care in looking after; tending; regard to (My.; Br.; Mhr., H. ನಿಗಾ, ನಿಘಾ).

ನಿಗಾದ ni-gâda. Reciting; *a prayer or sacrificial formula recited aloud.*

ನಿಗಾರ ni-gâra. *Swallowing.*

ನಿಗಾಲ ni-gâla. *The throat or neck of a horse.*

ನಿಗಾವಾನಿ nigâvâni. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗಾವು nigâvu. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗಿ nigi. = ನಿಗ. — ನಿಗಿ ನಿಗಿ. = ನಿಗ ನಿಗ. (My.).

ನಿಗುತು nigutu. = ನಿಸುರ್ತು. P. p. of ನಿಸುರು 1.

ನಿಗುಮ್ಬಿಸು nigumbisu. A heap to be formed of miscellaneous things, to assemble in large numbers (ಸಂಕೀರ್ಣರಾತಿ Śmd. Dh.; Čpr. 4, 71; 6, 90).

ನಿಗುಮ್ಬು nigumbu. = ನಿಲುಮ್ಬು 1. To heap, to lay in a heap, to amass (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.); (to assemble, v. i.).

ನಿಗುರ್ nigur. = ನಿಗರು, ನಿಸುರು 1, (ನಿಸುಳ್), ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರು. To be stretched forth, to be extended, to lengthen out to the full; to spread, to expand; to become erect; to raise one's self, to take an upright position; to rise; to swell, to become proud, to strut (*cf.* ನಿಡು; see s. ನಿಕ್ಕುಳಿಸು). Present rel. P. ನಿಗುರ್ವ (see ನಿಗುವ); P. ps. (ನಿಗುತು, My.), ನಿಗುರ್ದು (Bp. 56, 16); ನಿಗುರ್ದಪವು (46, 27). See Bp. 27, 13; 31, 16; 47, 58; 59, 20. — ನಿಗುರ ತೆಗೆ. To make go out to the full length (Bp. 38, 50).

ನಿಗುರ nigura. = ನಿಗರ, etc. — ನಿಗುರಗಿವಿ. = ನಿಗರಗಿವಿ. (B. 5, 30).

ನಿಗುರಿಸು nigurisu. = ನಿಗರಿಸು, ನಿಸುರ್ದು, ನಿಮಿರ್ದು. To stretch forth (v. t.), stretch out to its full length, etc. (Râm. 6, 10, 12; My.; Tĕ. ನಿಗುಡಿಂಡು, ನಿವುಡಿಂಡು).

ನಿಗುರು niguru. 1. = ನಿಸುರ್, etc. (My.; Tĕ. ನಿಗಡು, ನಿಗುಡು, ನಿವುಡು, ನೆಗಡು). P. ps. ನಿಗುರಿ (Bp. 42, 15; My.), ನಿಗುತು (My.). ನಿಗುರುವ (Bp. 50, 48). ನಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ವೆರಸಿದ ಮುಂಗೆಯ್ (ಹಸ್ತ); ನಿಗುರಿದ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಜಪೇಟ, ಪ್ರತಲ, etc. Nr.). See Bp. 57, 16; Bh. 8, 23, 12; Râm. 3, 8, 68.

ನಿಗುರು niguru. 2. = ನಿಗರ, etc. The state of being stretched forth or lengthened out, etc. — ನಿಗುರು ತೆಗೆ. = ನಿಗುರ ತೆಗೆ. To stretch (v. t.), etc. (Bp. 15, 9).

ನಿಗುರ್ಚು niguruču. = ನಿಗುರಿಸು, etc. — ನಿಗುರ್ಚು ನಿಗುರ್ಚು. rep. (Bp. 38, 38).

ನಿಗುವ niguva. = ನಿಸುರ್ವ of ನಿಸುರ್. (Bp. 19, 10).

ನಿಗುಳ್ nigul. (= ನಿಸುರ್, etc., ನಿಳ್). To take an upright position, to stand erect; to expand, to increase. ನಿಗುಳ್ದು (Bp. 2, 12; 35, 8).

ನಿಗೂಢ ni-gûḍha. Hidden, concealed, secret; profound, recondite; mysterious, obscure.

ನಿಗೂಢಚತುರ್ಥ nigûḍha-čaturtha. One of the čitras in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ನಿಗೂಹನ ni-gûhana. *Hiding, concealing.* 2, a term used in arthâlaṅkâra (= ಲೇಶ, Kâvy. III, 3, B, 35). See ಅವಿ.

ನಿಗೃಹ್ಯ ni-gṛihya. To be held back or restrained; to be punished, punishable, deserving chastisement. (My.).

ನಿಗೆ nigĕ. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗೇವಾನಿ nigêvâni. = ನಿಗಾವಾನಿ, etc. (My.; ಆವೇಶ್ಮೆ, etc., ಎಚ್ಚ ಉಳಿ Si. 397).

ನಿಗ್ಗಮ niggama. = ನಿರ್ಗಮ. (ಗಜದನ್ತ Čt. II, 95).

ನಿಗ್ಗರ niggara. (Tbh. of ನಿಗ್ರಹ). Coercion, compulsion (B. 1, 6).

ನಿಗ್ಗವ niggava. (fr. ನಿಡು-ಕೆವೆ). = ನಿರ್ಗಮ. The tusks of an elephant: ivory (ಗಜದನ್ತ Śmd. II; Čt. I, 4; Kk. 77; Śm. 41; Abh. P. 10, 152; Râv. 5, 71; Šâv. 3, 27). ನಿಗ್ಗವದ ಕರ್ಣಿಕಂ (Râv. 5, after 25). ಯಾವರಸವನೂಡಿದ ನಿಗ್ಗವದ ಬಲೆಗಳ, ಬಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಡಿಪಿಣ್ಡಿತಿಯರ್ (Râghč. 17, 65).

ನಿಗ್ಗಿಡಿ niggĕḍi. A shameless (or foolish) person (? Abh. P. 6, 35).

ನಿಗ್ರನ್ಥನ ni-granthana. = ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥನ. *Killing, destroying, slaughter.*

ನಿಗ್ರಹ ni-graha. (= ನಿಗ್ಗರ). *Keeping down or under, keeping in check; seizing, confinement, holding fast; coercion; restraint; subjugation; humbling; punishing, punishment, chastisement.* 2, rebuke, rebuff, reprimand, blame; squeezing, oppressing, paining (ಪೀಡನ, ಸ್ವರ್ಶನ, ಗ್ರಹಣ, ಹಿಡಿಹಂ Mr. 439). 3, *aversion, dislike, disgust;* mental pain (ಮನಸ್ತಾಪ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 160). 4, a boundary, a limit. 5, a strait, an obstruction (ಇಟ್ಟಳ, ಇಟ್ಟಿಡೆ 160). 6, debt (ಸಾಲ 160). See Čpr. 7, 27; Bp. 21, 38; 53, 2; 54, 86; 61, 35. — ನಿಗ್ರಹಮ್ಮಡು. -ಂ-ಪಡು. To suffer mental pain (Bp. 56, 45).

ನಿಗ್ರಹಗ್ರಹಣ nigraha-grahaṇa. Seizing or holding with restraining or binding force. See ಇಡುಕು.

ನಿಗ್ರಹಿಸು nigrahisu. To seize; to restrain, to subdue, to subjugate, to keep in check (Bp. 21, 38; Šâv. 4, 66; Si. 69. 380); to punish, etc.;—to suffer mental pain (Bp. 49, 40). ಇನ್ದ್ರಿಯವ ನಿಗ್ರಹಿಸೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 248).

ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ nigrahisuvikĕ. Keeping in check, restraining. ರೂಪರಸಾದಿವಿಷಯಗಳ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕವಿ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, etc. Si. 392).

ನಿಗ್ರಾಹ ni-grâha. = ನಿಗ್ರಹ.

ನಿಘ ni-gha. = ನಿಗ. As high as broad; *anything whose height and circumference are equal, as a ball;* a ball. 2, sin.

ನಿಘಣ್ಟು ni-ghaṇṭu. = ನಿಗಣ್ಟು. A vocabulary (Śmd. 97. 98).

ನಿಘರ್ಷಣ ni-gharshaṇa. Rubbing; friction, grinding, trituration. (Čpr. 6, 61).

ನಿಘರ್ಷಿಸು ni-gharshisu. To rub, to pound, to grind; to consider again and again (Čpr. 2, after 49).

ನಿಘಸ ni-ghasa. Eating; *food, victuals.*

ನಿಘಾತ ni-ghâta. A blow, a stroke; killing, destroying (Bp. 40, 65).

ನಿಘೃಷ್ಟ ni-ghṛishṭa. Rubbed, ground; chafed; worn. See ಸಘ್-.

ನಿಘ್ನ ni-ghna. Struck into, infixed; *dependent, subject;* dependent on.

ನಿಂಗ ninga. = ಲಿಂಗ. N. (My.). — ನಿಂಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.; B. 4, 74).

ನಿಂಗಿ ningi. = ಲಿಂಗಿ. N. (My.). — ನಿಂಗವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (My.).

ನಿಚಯ ni-čaya. 1. Piling up; a collection, a heap; assemblage, assemblage or collection of parts constituting a whole (ಸನ್ತಾನ, ಸಮೂಹ Nn. 92; see ದಿಗು-).

ನಿಚಯ ni-čaya. 2. = ನಿಶ್ಚಯ. (Sk.).

ನಿಚಿತ ni-čita. 1. Piled up, heaped up; *full of, filled; covered, overspread.*

ನಿಚಿತ ni-čita. 2. = ನಿಶ್ಚಿತ. Determined, settled, established; innate, inherent (ನಿಚ್ಚಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಕೆಮಂ. 107 Cm.; ಸಹಜ Čt. I, 74).

ನಿಚುಲ ni-čula. = ನಿಚೋಲ. 2, *the tree Barringtonia acutangula* Gaertn. (ನಿರ್ಜುಲ, ಆರ Mr. 112; ತೊಜಿಗಣಗಿಲೆ Nr.; see ಇಜ್ಜಲ, ಹಿಜ್ಜಲ).

ನಿಚೋಲ ni-čôla. A cover, wrapper; *a sort of jacket, a bodice, a mantle, a soldier's jacket serving as a cuirass or breast-plate.*

ನಿಚೋಲಕ ni-čôlaka. = ನಿಚೋಲ. A cover; *a sort of jacket, etc.*

ನಿಚ್ಚ ničča. Tbh. of ನಿತ್ಯ (Šmd. 348; Čt. I, 89; Čh. v. 16. 206; My.). See Čpr. 2, 57; 8, 11; Bp. 26, 18; 43, 47; 60, 15; J. 3, 21; ಎಡೆನಿಚ್ಚ. — ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ. rep. (Čpr. 3, 45). — ನಿಚ್ಚಲುಂ. -ಲುಂ. Even always: continually (Čpr. 3, 37; Bp. 6, 1; 23, 4; 30, 5).

ನಿಚ್ಚಟ niččaṭa. (Tbh. of ನಿಶಠ). The state of being without deceit, sincerity (Bh. 4, 2, 67; 6, 5, 46; J. 23, 40; 27, 29; 31, 68). 2, natural state: nakedness (J. 26, 19).

ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ niččaṇikĕ. = ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ. (ನಿಶ್ರೇಣಿ, ಅಭಿರೋಹಿಣಿ, ಏಣಿ Mr. 199; B. 4, 150).

ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ niččaṇigĕ. = ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ. Tbh. of ನಿಶ್ರೇಣಿ. A ladder (ನಿಶ್ರೇಣಿ Hlâ., Nr.; Si. 112; My.). See Prv. s. ಮಾತು.

ನಿಚ್ಚಯ niččaya. = ನಿಶ್ಚಯ 2. Tbh. of ನಿಶ್ಚಯ. (My.; T.).

ನಿಚ್ಚಲ niččala. = ನಿಚ್ಚಳ. Tbh. of ನಿಶ್ಚಲ (Šmd. 348; Bp. 29, 9; 35, 8; J. 6, 10).

ನಿಚ್ಚಳ niččaḷa. = ನಿಚ್ಚಲ. (J. 3, 10. 24; 8, 5; 13, 18; B. 4, 63). 2, the powder to make the middle sectarian mark on the forehead of a Vaishnava (My.).

ನಿಚ್ಚಿನ್ತ niččinta. Tbh. of ನಿಶ್ಚಿನ್ತ (Šmd. 348).

ನಿಜ ni-ja. Innate, native, congenital, indigenous. 2, *own;* my own, his own, our own, etc.; my, his, our, etc. 3, own, peculiar. 4, own or native state, natural state, nature, inherence (Šmd. 15-18). 5, very self: real, true, actual, genuine; real state or shape; reality, truth (ಪ್ರಕೃತ, ಸಿಬದ್ದಿ, ನಿಜಮಾದುದು Nn. 111; ಪ್ರಕೃತಿ Mr. 500; My.). 6, *continual, perpetual.* ಎರವು ನಿಮ್ಮಿ, ನಿಜಾ ಮಡಿತ.— ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಯುವವನ ಹಾಗೆ ಮನೆ ತುಮ್ಬ ಹೇತ.— ನಿಜವಾಡಿದರೆ ಸಿಪ್ಪುರ (Prvs.). See Šmd. 155; Čpr. 1, 83; Bp. 28, 44; 29, 15; 50, 70; 51, 17; B. 3, 82. 96; 4, 77. 198. 7, a short syllable (Čh.). — ನಿಜಗಲಿ. -ಕಲಿ. A truly valiant person (Bp. 51, 45). — ನಿಜವೆಡು. -ವೆಡು. Truth to be born: to be true (Bp. 60, 33).

ನಿಜಕರ್ತೃ nija-kartṛi. The agent indicated by a verb as doing anything himself (in opposition to ಅನ್ಯ-, ಭಿನ್ನ- or ಪರ-, Šmd. 273).

ನಿಜಗುಣ nija-guṇa. A man endowed with truthful qualities: N. (My.); also ನಿಜಗುಣಿ (B. 3, 121).

ನಿಜಗೋಪಾಲ nija-gôpâli. N. of the author of a vocabulary (Nn. 3, o. r. ನಿಜಗೋಪಾಲ).

ನಿಜಪ್ರಿಯ nija-priya. A continually firm, true friend (see Mr. 271 s. ದುರ್ಜಲ).

ನಿಜಬಿನ್ದು nija-bindu. = ನಿತ್ಯಬಿನ್ದು. (Šmd. 47).

ನಿಜಮಾರ್ಗ nija-mârga. The proper, orderly way or method (ಪಾಟಿ Čt. I, 77).

ನಿಜರೂಪ nija-rûpa. One's own shape (My.).

ನಿಜಲಿಂಗ nija-liṅga. N. (My.; Bp. 59, 1).

ನಿಜವಿದ್ಯ nija-vidya. One's own learning or merits (ಫಲ, ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ ವಿದ್ಯಗಳು Nn. 92).

ನಿಜಸಾಕ್ಷಿ nija-sâkshi. True evidence; a true witness (My.).

ನಿಜಸ್ಥ nija-stha. Being in (something as one's) own; abiding in truth; a truthful man (Bp. 33, 9; My.).

ನಿಜಾಗಾರ nija-âgâra. One's own habitation. See ನೆಲೆ.

ನಿಜಾಮ nijâma. ನಿಜಾಮು. nijâmu. Ruler: the title of the native sovereign of Hyderabad (B. 4, 161; H.).

ನಿಟಲ ni-ṭala. = ನಿಟೆಲ. (Sk.).

ನಿಟೆಲ ni-ṭila. The forehead (ಛಾಳ Bhn. 66; Abh. P. 10, 159). 2, = ತಟಸು, q. v. (o. r. ನಿಟಲ).

ನಿಟೆಲತಟನಯನ ni-ṭila-taṭa-nayana. Šiva (Bp. 56, 32).

ನಿಟೆಲನಯನ ni-ṭila-nayana. = ನಿಟೆಲತಟನಯನ. (Bp. 44, 20; 50, 26; 51, 61).

ನಿಟೆಲಲೋಚನ ni-ṭila-lôčana. Šiva (My.). ನಿಟೆಲಲೋಚನೆ, Šiva's wife Pârvatî (Grj. 9, after 35).

ನಿಟೆಲಾಕ್ಷ ni-ṭila-aksha. = ನಿಟೆಲನಯನ. (Grj. 3, 81; Bp. 27, 32).

ನಿಟೆಲಾಮ್ಬಕ ni-ṭila-ambaka. = ನಿಟೆಲಾಕ್ಷ. (Bp. 24, 1).

ನಿಟೆಲೇಕ್ಷಣ ni-ṭila-îkshaṇa. = ನಿಟೆಲಾಕ್ಷ. (Grj. 8, 46).

ನಿಟ್ಟನೆ nitṭanĕ. Whirlingly, etc. (ಬಟ್ಟನೆ, etc. Čt. I, 15; T. ಜುಲಿ, to turn rapidly). *Cf.* ನೀಡಱು.

ನಿಟ್ಟಯ್ಸು nitṭaysu. = ನಿಟ್ಟಿಸು. (Grj. 6, 57).

ನಿಟ್ಟಿಸು nitṭisu. To look at; to look at much, scrutinously, inquisitively, or sternly; to stare (ನಿರ್ಧರಾಲೋಕ Šmd. Dh.; T. ನಾಟ್ಟ, the eye; inquiry; the aim of a thing, intention; see s. ನಾಡಿ). ನಿಟ್ಟಿಸಿದಂ (273). See Čpr. 1, 119; 4, 81; 5, 6; Grj. 9, 16; Bp. 24, 75; 35, 21; 60, 32; Č. Bp. 42, 14; Rśv. 5, after 120; J. 7, 56; 8, 17; 9, 9; 13, 54; 16, 34; 23, 26. *Cf.* ನೀಡ್ಪಿಸು.

ನಿಟ್ಟು nitṭu. = ನೆಡು, (ನೆಟ್ಟು 1). Another form of ನಿಡಿದು or ನಿಡು (Šmd. 214). (T. ನೆಟ್ಟು, long; ನೆಡಿಲ್, length; M. ನಟ್ಟು, straight, perpendicular; *cf.* ನೆಟ್ಟಗೆ). — ನಿಟ್ಟಡಲ್. -ಅಡಲ್. (Šmd. 215). A long or high pile. — ನಿಟ್ಟಮ್ಬುಧಿ. -ಅಮ್ಬುಧಿ. An extensive sea (Râm. 6, 38, 15). — ನಿಟ್ಟೆಯ್ದೆ. -ಅಯ್ದೆ. (Šmd. 214). A woman of many years whose husband is still living; a woman who is going to live many years with her husband (ಅಯ್ದೆ Čt. I, 50; Grj. 10, after 82; 10, 97). — ನಿಟ್ಟಿಕೆ. -ಇಕೆ. (Šmd. 215). A long, extensive abode. — ನಿಟ್ಟುಸುರ್. -ಉಸುರ್. ನಿಟ್ಟುಸುರು. A drawn out, long, deep sigh (My.; B. 4, 176; Tĕ. ನಿಟ್ಟೂಪು). — ನಿಟ್ಟುಸುರ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. To sigh deeply (J. 6, 2). — ನಿಟ್ಟಿಲು. -ಎಲು. = ನಿಟ್ಟಿಲುವು. (ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ Mr. 398). — ನಿಟ್ಟಿಲುವು. -ಎಲುವು. = ನಿಟ್ಟಿಲುವು, ನಿಟ್ಟಿಲ್ಲು, ನೆಟ್ಟಿಲುವು. The spine, the backbone (ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ, ವಂಶ Hlâ.; ವಂಶ, ಚಿನ್ನಸ್ಥಿ Nn. 54). ಚಿನ್ನ ನಿಟ್ಟಿಲುವಿನೊಳ್ ವಂಶಂ (Mr. 474). — ನಿಟ್ಟಿಲ್ಲು. = ನಿಟ್ಟಿಲುವು. (Abh. P. 11, 143). — ನಿಟ್ಟಿಸಳ್. -ಎಸಳ್. (Šmd. 214). A long leaf or petal. — ನಿಟ್ಟಿಸಳುಗಣ್. -ಕಣ್. A long eye that resembles a flower-petal (J. 2, 48). — ನಿಟ್ಟೋಟ. -ಓಟ. A long run (My.; Rśv. 6, after 11). ಆನೆಯ ನಿಟ್ಟೋಟಮಱ ನಡೆ (ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಕ್ಕಯ Mr. 158). See Prv. s. ನೆಟ್ಟಾನ.

ನಿಟ್ಟು niṭṭu. (Tbh. of ನಿತ್ಯ). A side or slope (of a roof, My.).

ನಿಟ್ಟುರ nitṭura. = ನಿಟ್ಟುರ. Tbh. of ನಿಷ್ಠುರ (Śmd. 370; Čt. II, 15; ಪೊಲ್ಲೆಯ, ನಿಷ್ಠುರ Śm. 49; ಪೊಲ್ಲಣ, ಪೊಲ್ಲೆಯ, ನಿಷ್ಠುರ Kk. 57, o. r. ಹೆಲ್ಲಣ; ಹೆಲ್ಲಣೆ, ನಿಷ್ಠೂರ Śs.; Grj. 2, 76).

ನಿಟ್ಟೂರ nitṭūra. = ನಿಟ್ಟುರ. (ವೃಜನ, ನಿಷ್ಠೂರ Nn. 54).

ನಿಟ್ಟೂರಿ nitṭūri. A harsh, cruel, etc. person (ಕ್ರೂರ Nn. 151).

ನಿಟ್ಟೆ nitṭe. Tbh. of ನಿಷ್ಠೆ (Śmd. 370; Śs.; Abh. P. 9, 25; Grj. 4, 93; T.). — ನಿಟ್ಟೆ ಪಡು. To be excellent (Čpr. 3, 37); to be full of devotion (8, 84).

ನಿಡಿ nidi. 1. = ನಿಡು. (J. 30, 14). — ನಿಡಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Long hair (J. 30, 17). — ನಿಡಿದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Śmd. 117. 64, o. r. ನಿಡು-). = ನಿಡುದೋಳ್. — ನಿಡಿಮೂಗ. (Śmd. 95, o: r. ನಿಡು-). = ನಿಡುಮೂಗ. — ನಿಡಿಯ. -ಅ 3. (Śmd. 154. 184). A tall man. — ನಿಡಿಯ ನಾಲಗೆ. (Śmd. 201). A long tongue. — ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆ. -ಆಲರ್ಗಣೆ. A long flower-arrow. ಮದನ ನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ವುವು ಆಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81). — ನಿಡಿಯೆಸಳ್ಗಣ್. -ಎಸಳ್ಗಣ್. A long petal-like eye. See Čh. s. ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ, and *cf.* ನಿಟ್ಟೆಸಳು-.

ನಿಡಿ nidi. 2. Scum, froth, whey, etc. ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮನ್ಸ, ಮನ್ಸ Śmd. 338; ಮುಸ್ಸು Nr.). ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಾಸರೆ, ಆಚಾಮ, ನಿಃಸ್ರಾವೆ; ಓಗರದ ಗಂಜಿ ಎನ್ನೂ, ಎಮ್ಮರು Nr.). ಕೂಡಿ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಸಿಣ್ಣೆ Nr.). ಮದ್ಯದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, ಸುರಾಮಣ್ಡ Nr.).

ನಿಡಿ nidi. 3. A strong, pungent, stifling smell, as that of tobacco or tobacco-smoke, of cayenne pepper or its vapour (when being roasted, My.; T. ನೆಡಿ).

ನಿಡಿದು niḍidu. (Śmd. 96. 214). (=ನಿಡು). That which is extended, long, etc.; length, etc. (ನೀಳ್ವು, Čt. II, 53; ಜೆಲ್ಲೆ Kk. 51; Śm. 49; Tĕ. ನಿಡುದೆ). ನಿಡಿದಹುದು (ಆರೋಹ Nr.). ದಣ್ಡೆ ನಿಡಿದಾಗಲು ಸ್ರಗುವಕ್ಕು (Mr. 334). ಚರ್ಚುಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಂಚು ಎತ್ತರ, ಮೂಡುವರೆ ಪೂಟು ನಿಡಿದು ಇರುವವು (B. 3, 99). ಊದೀ ಬಣ್ಣದ ಕರಡಿಗಳು ಅಯ್ದೋಣು ನಿಡಿದು, ಮೂಡು ಗೇಣು ನಿಲವು (3, 108). ಆನೆಗಳ ನಿಡಿದು ನುವಾರು ಹನ್ನೆರ್ದು ಪೂಟ ಇರುತ್ತದೆ (5, 239). See ಬಿಲ್-; Rśv. 5, after 55.

ನಿಡು niḍu. (Śmd. 214). = ನಿಟ್ಟು, ನಿಡಿ 1, ನಿಪ್, ನಿಬ್. The state of being drawn out in length, stretched or extended; that of being long, length; that of being tall; extensiveness; greatness, bigness (T., M. ನೆಡು; Tĕ. ನಿಡಿ; *cf.* ನಿಗುರ್, ನೀಟು, ನೀಡು 2, ನೀಳ್). — ನಿಡುಕರ. A stretched-out or long arm or hand (Bp. 45, 29). — ನಿಡುಕೋಲ್. A long arrow (J. 25, 31). — ನಿಡುಗಣ್. -ಕಣ್. A long eye (Śkv. 4, 37). — ನಿಡುಗಣೆ. -ಕಣೆ. = ನಿಡುಕೋಲ್. (J. 12, 23). — ನಿಡುಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. A long entrail (J. 22, 23). — ನಿಡುಗಲ್. -ಕಲ್. A large rock (Rām. 4, 4, 22). — ನಿಡುಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. A long sling (Bh. 1, 6, 2). — ನಿಡುಗಬಲೆ. -ಕಬಲೆ. A long thorny branch (Śkv. 3, 37). — ನಿಡುಗಾರಣೆ. -ಕಾರಣೆ. Long linear coloration (Rām. 1, 13, 5). — ನಿಡುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. An extensive, large fire (Rām. 5, 8, 62). — ನಿಡುಗೇಶ. -ಕೇಶ. Long hair (ಜಾಲ, ಉದ್ದಿಯ ಕೂದಲು Nn. 123; ಜಾಲಕ Mr. 225). — ನಿಡುಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A long branch (Śkv. 3, after 35). 2, a large horn or trumpet (Bh. 8, 21, 8). — ನಿಡುಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A long neck (Mr. 283; Rśv. 6, 9). — ನಿಡುಗೋಡು. -ಕೋಡು. A long branch (Rśv. 9, 24). — ನಿಡುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A long staff; a long arrow (ಪ್ರೆಕ್ಷ್ವೀಡನ, ನಾರಾಚ Si. 289). — ನಿಡುಜಾಪೆ. A long mat (Bp. 38, 11). — ನಿಡುನಂಗೆ. A long stride (Bp. 26, 31). — ನಿಡುಜಡೆ. Long matted hair or braided tresses (Rśv. 1, 135; 5, after 19; Śkv. 2, 37). — ನಿಡುಡೊಳ್ಳು. = ನಿಡುದೊಳ್ಳು. (Nr. *b*). — ನಿಡುದನಿ. A long-drawn, high, plaintive sound, note or voice (Bp. 46, 22). — ನಿಡುದೆರೆ. -ತೆರೆ. A long, high wave (Bp. 11, 34). — ನಿಡು ದೊರಳೆ. -ತೊರಳೆ. A large spleen (Rām. 6, 45, 61). — ನಿಡು ದೊಳ್ಳು. A pot-belly. ನಿಡುಡೊಳ್ಳುಳ್ಳವನು (ತುಣ್ಡಿಲ, ಬೃಹತ್ತುನ್ದಿ, etc. Nr. *a*). — ನಿಡುದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Śmd. 215). A long arm (Śkv. 2, after 42). *Cf.* ನಿಡಿ-. — ನಿಡುನಡಿಕೆ. One of a horse's paces: cantering (ರೇಚಿತ Si. 274). — ನಿಡುನರ. A long sinew, etc. (J. 12, 44). — ನಿಡು ನಿದ್ರೆ. rep. (J. 13, 38; 22, 44). — ನಿಡುನಿದ್ರೆ. The long sleep: death (Bh. 7, 4, 14; *cf.* ದೀರ್ಘ-). — ನಿಡುಪತಾಕೆ. A tall banner (J. 20, 37). — ನಿಡುಪುಬ್ಬು. A long brow (J. 19, 21). — ನಿಡುಬುತ್ತ ಳಿಕೆ. A long or high quiver (Rśv. 5, 24). — ನಿಡುಬಾವ. A deep well (Bp. 16, 11). — ನಿಡುಬೊಬ್ಬೆ. A long-drawn, loud cry (Bp. 32, 23; 52, 47; 56, 14). — ನಿಡುಮಾರ. N. of a king (Bp. 50, 43. 46. 52). — ನಿಡುಮಾಳ. -ಂ-ಳಳ. (Śmd. 215). A long intervening tract of country, as between two villages (ಗ್ರಾಮಾನ್ತರದೀರ್ಘ, ಪ್ರಾನ್ತರ Hlā.). — ನಿಡು ಮೀನ್. A long, big fish (Rśv. 2, after 8). — ನಿಡುಮೂಗಿ. (Śmd. 198. 221). A person with a long nose. — ನಿಡು ಮೂಗು. A long nose. ನಿಡುಮೂಗ. A man with a long nose (see ನಿಡಿ-). — ನಿಡುಮೊಲೆ. A lengthy breast (J. 16, 36). — ನಿಡುವಯಣ. -ಪಯಣ. (Śmd. 215). A long journey. — ನಿಡುವರಿ. -ಪರಿ. A long pace. ನಿಡುವರಿಯ ಗಜ (Rām. 3, 6, 15). — ನಿಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A long net (Śkv. 3, 24). — ನಿಡು ವಾಸಿ. -ಪಾಸಿ. Long tresses of braided hair (Rśv. 2, after 8). — ನಿಡುವುರ್ವ. -ಪುರ್ವ. = ನಿಡುಪುಬ್ಬು. (Čpr. 6, after 64). — ನಿಡುವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. A long finger (Rśv. 11, 35). — ನಿಡು ಸರ. = ನಿಡುದನಿ. (Rśv. 13, after 102; J. 3, 32; 28, 38). — ನಿಡುಸರಳ್. A long arrow (ನಿಡುಗೋಲು, etc. Si. 289; J. 12, 40; 13, 18; 28, 45). — ನಿಡುಸುಯ್ 1. To draw a deep sigh (Čpr. 7, 40). 2, = ನಿಡುಸುಯಿಲ್. (5, 51; Śkv. 4, 77). — ನಿಡುಸುಯಿಲ್. A drawn out, deep sigh (Bp. 17, 19; 26, 42; 35, 32). — ನಿಡುಸುಯ್ಲು. = ನಿಡುಸುಯಿಲ್. (Bh. 2, 10, 23). — ನಿಡುಸೂಳು. A long-drawn, loud sound (Bh. 8, 23, 3).

ನಿಡುಕ niḍu-ka. (Śmd. 241). A tall man (?).

ನಿತಮ್ಬ ni-tamba. *The buttocks or posteriors,* especially of a woman. See ಪೊದವಾಜಿ. 2, *the ridge, or slope, of a mountain* (ಸಾನು etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 97).

ನಿತಮ್ಬಸ್ಥ nitamba-stha. *Being on the buttocks.*

ನಿತಮ್ಬಿನಿ nitambini. Having handsome hips: *a woman* (ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301).

ನಿತಾನ್ತ ni-tânta. *Extraordinary, excessive, much* (Čh. v. 96). ನಿತಾನ್ತಂ, *exceedingly.*

ನಿತ್ತರಿಸು nittarisu. Tbh. of ನಿಸ್ತರಿಸು, q. v. (Abh. P. 4, 74; 7, 144; 9, after 39; 14, 31; Śāstrasāra in W. v. 1456; Grj. 6, 76).

ನಿತ್ತು nittu. = ನಿನ್ತು 1, ನಿನ್ದು. P. p. of ನಿಲ್ಲು. See Prvs. s. ನಕ್ಷತ್ರ, ನವಮಾಸ, ನಾಡಿ, ನಾಡು, ನೆಗಡಿ, ಚೀನೆ; Čpr. 4, 87.

ನಿತ್ರಾಣಿ nittrāṇa. = ನಿತ್ರಾಣ. Tbh. of ನಿಸ್ತ್ರಾಣ. (My.).

ನಿತ್ರಾಣಿ nittrāṇi. = ನಿತ್ರಾಣಿ. Tbh. of ನಿಸ್ತ್ರಾಣಿ. (My.).

ನಿತ್ಯ nitya. *Continual, perpetual; regularly repeated, of regular and close recurrence; endless, eternal, everlasting* (ಅನಶ್ವರ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 132; ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 18. 41. 59); *necessary, obligatory, essential;* regularly prescribed, handed down by vedic tradition (ಚಜನ್ಯ, ಆನುಶ್ರುತ 132). ನಿತ್ಯಂ, *perpetually.* ನಿತ್ಯಾ ಸಾಯುವವರಿಗೆ ಅಡುವವರು ಯಾರು? (Prv.). — ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಳೆ. -ಕಟ್ಟಳೆ. A perpetual or standing order, daily observance (My.). — ನಿತ್ಯದನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As usual, as ever, as before (B. 4, 154. 183; My.). — ನಿತ್ಯದ ದಿದ್ರ. One who is or has been ever or always poor. ನಿತ್ಯ ದರಿದ್ರನಿಗೆ ಚಿನ್ತೆಯೇನು?—ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ (Prvs.). — ನಿತ್ಯ ಪಯಣ. Constant travelling. ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು (Prv.). — ನಿತ್ಯಮುಣ್ಡೆ. Widows who customarily are forbidden to remarry. ನಿತ್ಯಮುಣ್ಡೇ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚು ಮೈದ್ದವನೇ ಜಾಣ (Prv.). — ನಿತ್ಯಮುತ್ತಯ್ದೆ. A wife whose husband lives till her death (My.). 2, a dancing-girl or whore (My.).

ನಿತ್ಯಕರ್ಮ nitya-karma. Constant business, especially used of daily rites, etc. of Brâhmaṇas (My.).

ನಿತ್ಯಜೀವಿ nitya-jivi. Always living: an epithet of Aśvatthâma, Bali, Vyâsa, Hanumanta, Vibhîshaṇa, Kṛipa, and Paraśurâma (My.).

ನಿತ್ಯತೆ nityatĕ. = ನಿತ್ಯತ್ವ. (Čpr. 4, after 51).

ನಿತ್ಯತ್ವ nityatva. *Invariableness, perpetuity, eternity,* eternal life (Bp. 15, 36); continual repetition; inevitableness, necessity.

ನಿತ್ಯದಾನ nitya-dâna. Daily alms-giving (My.).

ನಿತ್ಯನೇಮ nitya-nêma. (Sk. ನಿತ್ಯನಿಯಮ). Fixed rule, constant (religious) observance (Bp. 49, 4; 50, 53).

ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಕ nitya-naimittaka. Constant and occasional (My.).

ನಿತ್ಯಬಿನ್ದು nitya-bindu. = ನಿಜಬಿನ್ದು. An obligatory or inherent anusvâra (Śmd. 48).

ನಿತ್ಯಯಾತ್ರೆ nitya-yâtrĕ. The daily begging of rice: wandering about begging alms (My., also ನಿತ್ಯಾತ್ರೆ).

ನಿತ್ಯನ್ನಿಕ್ಕಾದ್ಧ nitya-śrâddha. A śrâddha which is daily to be performed for a whole year (My.).

ನಿತ್ಯಾತ್ಮ nitya-âtma. The eternal soul, the supreme soul: Vishṇu (Bhâgavata 5, 6, 42; 5, 8, 48). — ನಿತ್ಯಾತ್ಮತುಳಯೋಗಿ. N. of the author of the Kannaḍa Bhâgavata (1 at the end, etc.).

ನಿತ್ಯಾರ್ಥ nitya-artha. The meaning of ನಿತ್ಯ. ನಿತ್ಯಾರ್ಥಾವಲಮ್ಬಿ. -ಆವಲಮ್ಬಿ. Clinging to, resting upon or having the sense of ನಿತ್ಯ (Śmd. 395).

ನಿತ್ಯಾಣಿ nitrâṇa. = ನಿತ್ರಾಣ. (My.).

ನಿತ್ಯಾಣಿ nitrâṇi. = ನಿತ್ರಾಣಿ. (My.).

ನಿದರ್ಶನ ni-darśana. Pointing to, showing; indicating; a simile. 2, an example or illustration (Čpr. 4, after 51); a kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 61. 99 seq.). 3, view; vision. 4, a foreboding, sign, mark, omen (Bp. 18, 5).

ನಿದಾಘ ni-dâgha. Burning down. 2, *heat.* 3, *the hot season.* 4, *sweat.*

ನಿದಾನ ni-dâna. 1. A tie, a rope. 2, *a first or original cause, a primary or remote cause.* 3, pathology (ರೋಗಗಳಂ ತಿಳಿವುದು Mr. 390). 4, *end, termination, cessation.* Feminine ನಿದಾನೆ, she who is tied (by, J. 30, 3).

ನಿದಾನ nidâna. 2. Tbh. of ನಿಧಾನ (Śmd. 339; My.; Tĕ.). ನಿದಾನವಿದ್ದವನು ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪಾನೇ? (Prv.). — ನಿದಾನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To desire (Čpr. 3, after 77).

ನಿದಾನವನ್ತ nidâna-vanta. A not hasty, slow, deliberate or patient man (My.).

ನಿದಾನಸ್ತ nidâna-sta. = ನಿದಾನವನ್ತ. (My.; Tĕ.).

ನಿದಾನಿ nidâni. = ನಿದಾನಸ್ತ. (My.).

ನಿದಾನಿಸು nidânisu. To pause, to wait, to ponder (My.; Tĕ. ನಿದಾನಿಂಚು).

ನಿದಿ nidi. Tbh. of ನಿಧಿ (Śmd. 339).

ನಿದಿಗ್ಧ ni-digdha. *Smeared, anointed, plastered; sticking or clinging to.* See Nr. s. ಒದಗಿಸು.

ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ ni-digdhikĕ. *A species of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ನಿದೇಶ ni-dêśa. Pointing out; *order, command, direction, instruction.*

ನಿದ್ದೆ niddĕ. Tbh. of ನಿದ್ರೆ (Śmd. 345; C.; Si. 74). — ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Sleepy eyes: drowsiness (My.). — ನಿದ್ದೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Sleep to be spoiled. ನಿದ್ದೆ ಗೆಟ್ಟವನೋ? ಬುದ್ದಿ ಗೆಟ್ಟವನೋ? (Prv.). — ನಿದ್ದೆಗೆಯ್. = ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು. (J. 30 sum.; Si. 254. 361). — ನಿದ್ದೆ ಬರು. Sleep to come. ಆ ಪಟ್ಟಿತನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಜಾಡಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸದಿದ್ದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 154). — ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು. To sleep. ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು? ಒದ್ದೆಬಟ್ಟೆ ಕೊಡಬಾರದೇ?—ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದವನ ಕಾಲು ಒತ್ತಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ನಿದ್ದೆ ಮೊಬ್ಬು. Drowsiness (My.). — ನಿದ್ದೆಯೆಚ್ಚಜ್ಜು. To become awake with regard to sleep: to awake. ಗಣ್ಡೆ ರಾಗಮಾಲಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ವಾದ್ಯಗಳಿನ್ದ ನಿದ್ದೆಯೆಚ್ಚಜ್ಜುವನ್ತೆ ಮಾಡುವವನು (ಜಾಕ್ರಕ, etc. Si. 292). — ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತು. Sleep to come to, touch, or take possession of (My.). — ನಿದ್ದೆ ಹೋಗು. To fall asleep (My.). ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವವನು (ನಿದ್ರಾಣ, ಶಯಿತ Si. 361).

ನಿದ್ರಾಂಗಧ್ವನಿ nidrâ-aṅga-dhvani. A sound of the body when asleep. See ಕೊರೆ.

ನಿದ್ರಾಣ ni-drâṇa. *Sleeping, asleep; sleepy, drowsy.*

ನಿದ್ರಾಭಾವ nidrâ-abhâva. Non-existence of sleep; cessation of sleep. See ಎಚ್ಚಿಜ್ಜೆ. 2, the state of being asleep (Čpr. 8, after 4).

ನಿದ್ರಾಲು nidrâ-âlu. *Sleeping; sleepy, drowsy; slothful.*

ನಿದ್ರಾಲೋಲ nidrâ-lôla. Longing for sleep (J. 30, 19).

ನಿದ್ರಾವಧೂಟಿ nidrâ-vadhûṭi. Sleep looked upon as a woman (Čpr. 2, 40).

ನಿದ್ರಾವಿಕಾರ nidrâ-vikâra. Perturbation or disquietness in one's sleep. See ಕನವರಿಸು.

ನಿದ್ರಿತ nidrita. Sleeping, asleep.

ನಿದ್ರಿಸು nidrisu. To sleep (Bp. 18, 3; 46, 21; 47, 57; Śśv. 2, 104).

ನಿದ್ರೆ ni-drĕ. ನಿದ್ರಾ. = ನಿದ್ದೆ. *Sleep;* slumber. 2, *sleepiness, sloth.* 3, one of the saṅcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). See Prv. s. ರುದ್ರ. — ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್. To sleep (Bp. 47, 22). ಪಾಸಿನೊಳ್ ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ದಂ (Śmd. 163). ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ದಾತನು (ನಿದ್ರಾಣ, ಶಯಿತ); ಅವನಾನೊಬ್ಬು ಎದ್ರನು ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಜು ಅಸ್ತಮಯಮ್ ಆದುಹುದು ಅವನು ಅಭಿನಿರ್ಮಿತ್ತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ನಿದ್ರೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. Disturbance of sleep (My.). See Prv. s. ಬಜೆ ಗುಲ್ಲು. — ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ. Sleep to be brightened up or be known, sleep to pass away or cease; to be brightened up as to (one's) sleep or to know about it, *i. e.* to become awake, to awake (ಎಚ್ Śmd. I; ಎಚ್ಚಿಜ್ಜೆ I). ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದಂ

(ಎದ್ದಿಂ I). ದಿಕ್ಕನೆ ತರುಣನ್ ಅಗಳಿ ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದೆದ್ದು (Bp. 47, 8). ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯಿತು (My.). See Bp. 35, 9; 46, 22; Bh. 1, 10, 23; 3, 13, 32. — ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು. = ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್. (My.; B. 5, 24). — ನಿದ್ರೆ ಮುಸುಕು. Sleep to cover, fall upon or take possession of (Bp. 35, 9). — ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತು. = ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತು. ಚಿನ್ತೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದ ಕಾರಣ ಆತಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತದೆ (B. 5, 41).

ನಿಧನ ni-dhana. 1. Place of residence; = ನಿಧಾನ No. 4. 2, *race, family.* 3, *conclusion, end.* 4, *death;* destruction, loss. See ಕಡೆ.

ನಿಧನಿ ni-dhana. 2. = ನಿರ್ಧನ. — ನಿಧನವೆಡೆ. -ಪಡೆ. To become poor or wretched (Cpr. 7, 150).

ನಿಧಾನ ni-dhâna. = ನಿದಾನ 2. Putting down, laying aside, depositing. 2, *a place where anything is laid, a vessel in which anything is deposited, a receptacle.* 3, *a treasure, a hoard, wealth* (ಧನ, ವಿತ್ತ Nn. 144; ನಿಧಿ, ಶೇನಧಿ Mr. 56; ಕಡವರ Ct. II, 83), especially the treasures of Kubêra (see ನವನಿಧಿ). 4, *a place of cessation or rest;* a place of residence (ನಿಜಾಗಾರ, ನೆಲೆ Sm. 106). 5, a completed work; a fulfilled intention (ಮುಗಿದ ಕಾರ್ಯ 144; ಮುಗಿದ ಬಗೆ Mr. 483). 6, effort, labour, work (ಮಾಟ, ಮಾಡುವನ್ಯಾದು 144; mistake for ವಿಧಾನ?). 7, directing the thoughts upon, desire (ಇಚ್ಛೆ, ಬಯಕೆ 144). 8, keeping down or back, acting with restraint: slowness, deliberation, patience, pausing, pondering (not Sk., but in general use). See Prv. s. ಪ್ರಧಾನಿ.

ನಿಧಿ ni-dhi. = ನಿದಿ. Putting down, etc.: *a place where anything is laid or deposited, a receptacle.* 2, *a treasure, a hoard, wealth;* a store (ರಾಸಿ Mr. 372). See ಬಯ್. 3, the number 9 (Ch.; ಒಮ್ಬತ್ತು Mr. 347; Bp. 61, 92; see ನವನಿಧಿ). 4, the ocean. ನಿಧಿಯಿದ್ದರೂ ನಿಧಾನವಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ನಿಧೀಶ nidhi-îśa. Kubêra. (My.).

ನಿಧುವನ ni-dhuvana. Shaking to and fro. 2, *sexual intercourse.* See ಓಳ್, ಕೇ.

ನಿಧುವನಕೆರಣ nidhuvana-karaṇa. Performing sexual intercourse. See ಕೊಸೆ (where o. r. ವಿ).

ನಿಧ್ಯಾನ ni-dhyâna. *Intuition, looking at, beholding.*

ನಿನ್ nin. (Śmd. 178). = ನಿನ್ನು, ನೀ, ನೀಂ 1, ನೀನ್, ನೀನು. (Thou). See its plural ನಿಮ್. Genitive: ನಿನ್ (My.), ನಿನ (My.), ನಿನ್ನ (J. 6, 30; C.), of thee, thine, thy; ನಿನ್ನಗ, ನಿನ್ನನೆ, etc. (My.). — ನಿನತು. -ಅತು. = ನಿನತ್ತು, ನಿನ್ನದು (Śmd. 178. 179; ನಿನ್ನದು Kk. 61). That of thee, thine, thy. ನಿನತು ಬಲಮ್, ಎನತು ಕೌಯಂ (Śmd. 179). — ನಿನತ್ತು. = ನಿನತು, q. v. ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ನಯ್ಪಣಿ ಎನತ್ತು (Śmd. 179). — ನಿನದು. = ನಿನ್ನದು. (My.). — ನಿನ್ನ. Of thee, thine. ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಹೋದರೆ ನನ್ನ ಆಧಿಕಾರ ಹೋಯಿತೋ?—ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು.—ನಿನ್ನ ಹೊಡೆಗೆ (or also ಹೊರಗೆ) ನನ್ನ ಮಿಟ್ಟೀ? (Prvs.). See Śmd. 155. — ನಿನ್ನತು. = ನಿನತು. ಎಲೇ, ಅಬಗವಿ, ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನೋದಿನ ಕಬ್ಬುಮನ್ ಓದದಿರ್ ಸುಧಾಸಿಲಯದ ಮುನ್ದೆ (Harîśvara's girijâkalyâṇa 1, 26). — ನಿನ್ನದು. = ನಿನತು, q. v. (C.). — Dative: ನಿನಗೆ, ನಿಂಗೆ (My.). ನಿನಗೆ ಎನಗೆ ತನಗೆ ತೀರ್ಗುಮೆ ಹನುಮನ್ನನ ಶಕ್ತಿಸಾಹಸಂ ರಿಪುವಿಜಯಂ? (Śmd. 178). See Śmd. 139. 150; Cpr. 7, 41. — Accusative: ನಿನ್ನ, ನಿನ್ನ, ನು, ನಿನ್ನನ್ನು (My.), ನಿನ್ನಂ. — Locative: ನಿನ್ನಲಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ (My.). — Ablative: ನಿನಿನ್ದ, ನಿನ್ನಿನ್ದ (My.), ನಿನ್ನಿನ್ದಂ, ನಿನ್ನಿನ್ದೆ. ನಿನ್ನಿನ್ದ ಎತ್ತು ಮಾಡಿತು, ನಿನ್ನಿನ್ದ ಒಣ್ಣಿ ಮಾಡಿತು (Prv.).

ನಿನದ ni-nada. *Sound, noise, cry,* etc. (ಕಿಳಿರ್ Ct. II, 92).

ನಿನದತ್ ni-nadat. Sounding, resounding, ringing, crying, etc. (Śmd. 188).

ನಿನಾದ ni-nâda. = ನಿನದ. *Sound, etc.*

ನಿನ್ತು nintu. 1. = ನಿತ್ತು, ನಿನ್ದು. P. p. of ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ತು nintu. 2. = ನಿನ್ತಿತು, ನಿನ್ದಿತು. Third person singular neuter of the imperfect of ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ದಕ nindaka. Blaming, defaming, abusing; a man who ridicules or blames, a scorner (Bp. 4, 55).

ನಿನ್ದನೆ nindanĕ. (ನಿನ್ದನ). Reproach, censure, blame, abuse. ನಿನ್ದನೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ವನ್ದನೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ನಿನ್ದಿತ nindita. Blamed, abused, reviled; low, despicable; forbidden.

ನಿನ್ದಿತಕ್ರಮ nindita-krama. A wrong form of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 16).

ನಿನ್ದಿದನು nindidanu. = ನಿನ್ದನು. He stood (Râm. 4, 3, 6).

ನಿನ್ದಿರಿಸು nindirisu. See s. ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ದಿಸು nindisu. To blame, to censure, to abuse, etc. (Bp. 6, 4; 50, 74; 57, 40; 61, 17; J. 13, 41; My.). — ನಿನ್ದಿಸಿ ಕೊಳ್. To blame one's self (Abh. P. 15, 16; 15, after 77 & 79).

ನಿನ್ದು nindu. = ನಿನ್ತು 1, etc. P. p. of ನಿಲ್, ನಿಲ್ಲು. — ನಿನ್ದುಕೆ. See s. ನಿಲ್.

ನಿನ್ದೆ nindĕ. Blame, censure, reproach, abuse, defamation, scorn, reviling (ಪದಿ Ct. II, 46; ತೆಗುದ್ Kk. 64; ಹುನ್ನ Ct. II, 66). See ಹುನ್ನ, ತೆಗುದ್, ತೆಗುದಿಸು, ಪಜಿ, ಪದಿ.

ನಿನ್ದ್ಯ nindya. Blamable, to be censured, reprehensible, despicable; bad; forbidden.

ನಿನ್ದ್ಯವಾಕ್ಯ nindya-vâkya. A blamable, etc. word or speech (ನಿನ್ದಾರ್ಹರುತ Nn. 89).

ನಿನ್ದಾರ್ಹರುತ nindyâ-ruta. = ನಿನ್ದ್ಯವಾಕ್ಯ, q. v.

ನಿನ್ನ ninna. See s. ನಿನ್.

ನಿನ್ನು ninnu. (= ನಿನ್, etc.; but see ಉವಂ 2). — ನಿನ್ನುವಂ. (Bp. 2, 41; 10, 3; 12, 50; 15, 35; 18, 58; 30, 28; 42, 7; 45, 8; Râm. 3, 4, 27; 6, 51, 39).

ನಿನ್ನೆ ninnĕ. (Śmd. 400). Yesterday; time lately passed (ಹೃನ್ನನದಿನ, ಕಲ್ಯ Hlâ.; ಕಲ್ಯ, ಪೂರ್ವವಾನರ Nn. 105; Bp. 57, 34; Dp. 4, 2; J. 9, 18; C.; Tê.; T. ನೆನ್ನಲ್, ನೆರುನಲ್, ನೇಲ್ದು). Declension: ನಿನ್ನಿಂಗೆ, ನಿನ್ನಿನ (Śmd. 401); ನಿನ್ನಿನ (Śmd. 133; Bp. 51, 74; My.); ನಿನ್ನೆಗೆ, ನಿನ್ನೆಯ (My.). ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ (ಹೃಸ್ Si. 316). ನಿನ್ನೆ ಕಱುದ ಹೂಲಿನ್ದಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಜೈಯಂಗವೀನ Nr.). ನಿನ್ನಿನವು (B. 4, 187). ನಿನ್ನೆ ಉಣ್ಣದ್ದು ಬಯಸೋದು ಯಾಕೆ?—ನಿನ್ನೆಗೆ ಮೊನ್ನೆಗೆ ಚನ್ನಕ್ಕ (Prvs.).

ನಿಪ್ nip. = ನಿಸು. — ನಿಪ್ಪಳಿ. -ಉರಿ. Great heat (Râm. 6, 53, 78). — ನಿಪ್ಪೆಣ. A tall corpse (Râm. 6, 48, 29).

ನಿಪ ni-pa. Where is drunk in: *a water-jar* (ಕುಮ್ಭ, ಕುಟ, ಕಲಶ, ಕೂಡ Mr. 209).

ನಿಪಠ ni-paṭha. *Reading, recitation, studying.*

ನಿಪತನ ni-patana. Flying down, falling down, falling; descending; alighting. — ನಿಪತನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To throw down (J. 14, 13).

ನಿಪತಿತ ni-patita. Fallen down, fallen; descended, alighted. (Bp. 19, 35; 26, 42).

ನಿಪತ್ತಿ ni-patti. Falling down, throwing one's self down. See ಪ್ರಣಿಪತ್ತಿ.

ನಿಪಾಠ ni-pāṭha. = ನಿಪಠ.

ನಿಪಾತ ni-pāta. Falling down, falling, descending; attacking; casting; dying, death; ruined state (My.). 2, putting down as irregular or exceptional, as the occurrence of a word at the beginning instead of the end of a compound, etc. 3, *a particle, the term for all adverbs including conjunctions and interjections* (S̈md. 12. 67. 70. 76; Kâvy. I, 1*b*, 15-22). See s. ಮಂಗಲ. — ನಿಪಾತ ಮಾಡು. To destroy (My.).

ನಿಪಾತನ ni-pātana. *Causing to fall, throwing down, dropping, etc.;* destroying. 2, falling down.

ನಿಪಾನ ni-pāna. Drinking. 2, *any reservoir of water, any place or trough near a well for watering cattle;* a well, a pool (ಉದಪಾನ, ಉಪ್ವಾಸ್ಯ, ಬೆಂಚೆ Mr. 421).

ನಿಪೀಡನ ni-pīḍana. See s. ನಿಷೀಡನ.

ನಿಪುಣ ni-puṇa. Perfect, complete; accurate; careful. 2, *clever, adroit, skilled in, conversant with;* skilfulness, etc. (Bp. 51, 31). Feminine ನಿಪುಣೆ (My.). ನಿಪುಣನಾದವನು ಕೃವಣನಾಗ ಬಾರದು. — ಉಪಕಾರವಱಿಯದವನ ನಿಪುಣನೆನ್ದು ಹೇಡಿ ಬೇಡ (Prvs.).

ನಿಪುಣತನ nipuṇatana. = ನಿಪುಣತೆ. (ನೈಪುಣ್ಯ G.; My.).

ನಿಪುಣತೆ nipuṇatĕ. Skilfulness, cleverness, adroitness; carefulness, accuracy. (My.).

ನಿಪುಣತ್ವ nipuṇatva. = ನಿಪುಣತೆ. (My.).

ನಿಪ್ಪಡಿ nippaḍi. (fr. a ನಿಷ್ಪರ್ಣಿ?). — ನಿಪ್ಪಡಿಗಿಡ. A thorny leafless shrub with red flowers, Capparis aphylla Roxb. (Z.).

ನಿಪ್ಪಸರ (nip-pasara?). Severity, vehemence, impetuousity, coarseness, harshness (ಉರವಣೆ, ನಿಷ್ಠುರ S̈s.; Kk. 65, where one MS. has ಉರವಣೆಯೆ ನಿಪ್ಪಸರದಿಂ ಪೋಪುದು; Râm. 6, 51, 66. 91; J. 27, 13). ಇನ್ನು ರಿಪುನಿಪ್ಪಸರದಲಿ ಕಲಿಯೇಱಿದನು, ಕೆಯ್ಯೊಳ್ಳನೀಕ್ಷಿಸರನ (Bh. 8, 23, 45).

ನಿಪ್ಪಾಳೆಯ nip (*i. e.* ನಿಕ್ಷ)-pāḷĕya. Absence of settlement: expulsion (Bh. 1, 4, 31).

ನಿಬ್ nib. = ನೀಡು. — ನಿಬ್ಬೆಱಗು. Amazement (ತಳವಿಳಗು S̈s.; Bp. 17, 1; Tĕ. ನಿವ್ವೆಱಗು).

ನಿಬದ್ದಿ ni-baddi. ನಿಬದ್ದಿ. Certainty, truth, reality (ಪ್ರಕೃತ, ನಿಜ Nn. 111; ಅಂಜಸಾ, ದಿಟ 129; Tĕ., T.; not in Sk.; see ನಿಬದ್ಧ).

ನಿಬದ್ಧ ni-baddha. Bound in or on, bound; fastened, connected, bound together; caught, fettered; coherent; stopped; confined; checked; composed, written; inlaid, enchased, set; etc. 2, not movable or fluctuating: a fixed rule, demonstrated truth, truth (ಕಟ್ಟಳೆ, ಸತ್ಯ Mr. 358; not in Sk.). 3, destroyed. See Bp. 19, 10. 12; 56, 9; Kâvy. IV, 1. 2. *Cf.* ನಿರ್ದ್ಧ.

ನಿಬನ್ಧ ni-bandha. = ನಿಬನ್ಧನ.

ನಿಬನ್ಧನ ni-bandhana. Binding, ligation; constructing, building; etc. 2, syntax. 3, *a composition, a treatise.* 4, = ನಿರ್ಬನ್ಧ, rule, governing (Ĕpr. 4, 21).

ನಿಬನ್ಧನೆ ni-bandhanĕ. = ನಿರ್ಬನ್ಧ. Appointing, ordering; a rule, an order (My.).

ನಿಬರ್ಹಣ ni-barhaṇa. = ನಿವರ್ಹಣ. (Bp. 38, 43*b*; My. Amara).

ನಿಬಾಯಿಸು nibâyisu. Tbh. of ನಿರ್ವಾಹಿಸು. (My.).

ನಿಬಾವು nibâvu. (Tbh. of ನಿರ್ವಾಹ; *cf.* Mhr., H. ನಿಭಾವ). The state of lasting (used of cloth, My.).

ನಿಬಿಡ ni-biḍa. = ನಿವಿಡ. (Bp. 42, 22; J. 3, 23. 40; My. Amara).

ನಿಬಿಡತೆ ni-biḍatĕ. The state of being close, etc. (S̈Śv. 3, after 35).

ನಿಬಿಡಿತ ni-biḍita. Filled, etc. (Ĕpr. 7, 151).

ನಿಬಿಡೀಕೃತ nibiḍī-kṛita. Made close, dense, full, etc. (My.).

ನಿಬುದ್ದಿ nibuddi. = ನಿಬ್ಬುದ್ಧಿ. Tbh. of ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ (S̈md. 380).

ನಿಬ್ಬಣ nibbaṇa. (= ನಿಬ್ಬಣಿ 1). (Tbh. of ನಿರ್ವಹಣ?). A marriage festival with all its display, especially with its processions and gifts. **2,** the display of the gifts or the gifts themselves (ತೆಲ್ಲಬ್ಬೆ S̈md. II). ಅಬ್ಬೆಗರುಷಣವೇಕೆ? ಕಬ್ಬೇಕೆ ಜೋಡಂಗೆ? ನಿಬ್ಬಣವು ಯಾಕೆ ಕುರುಡಂಗೆ? ವನದೊಳು ಬೊಬ್ಬುಲಿಯು ಯಾಕೆ? (Sp.).

ನಿಬ್ಬಣಿಗ nibbaṇiga. The friend or attendant or companion of a bridegroom (ಜನ್ಯ Nr.).

ನಿಬ್ಬನ್ಧಿನ nibbandiga. Tbh. of ನಿರ್ಬನ್ಧಿಕ (S̈md. 380).

ನಿಬ್ಬರ nibbara. Tbh. of ನಿರ್ಧರ. (ನಿರ್ಧರ Bhn. 44; ಒಡ್ಡತಮಿಳ್ಗೆಮ್ಬುದರ್ಥ Cℓt. I, 89; Bp. 34, 11; 35, 48; 36, 1; 44, 21; 52, 20; 56, 14; Bh. 8, 23, 3; Râm. 4, 7, 10; J. 6, 17).

ನಿಬ್ಬಾರ nibbâra. Tbh. of ನೀಹಾರ. (ಮಂಜು Cℓt. I, 87).

ನಿಬ್ಬುದ್ದಿ nibbuddi. = ನಿಬುದ್ದಿ. Tbh. of ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ (S̈md. 345).

ನಿಭ ni-bha. = ನೆವ, ನೆವ, ನೆವನ, ನೆವನು. Having the shine or appearance of: *resembling, like, similar.* 2, *pretence, pretext, fraud, sham, trick, disguise.* 3, appearance, light, manifestation.

ನಿಭಾಯಿಸು nibhâyisu. To get through or over; to endure, to suffer, to bear (My.; Br. ನಿಭಾಯಿಂಚು; Mhr., H. ನಿಭಣೇಂ, ನಿಭಾವಣೇಂ; *cf.* ನಿರ್ವಾಹ); to succeed (Mhr., etc.).

ನಿಭಾಲನ ni-bhâlana. *Seeing, sight, perception.*

ನಿಭೃತ ni-bhṛita. Borne or placed down, deposited; concealed, hidden; filled with, full of (Ĕpr. 1, 69. 79; 6, 2).

ನಿಮ್ nim. = ನಿಮ್ಮು, ನೀಂ 2, ನೀಮ್, ನೀವು 1. The plural of ನೀನ್. (You). Genitive: ನಿಮ್ (My.), ನಿಮ (S̈md. 178; My.), ನಿಮ್ಮ (S̈md. 178; C.). ನಿಮ್ಮನೇ ಕಾಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನೇ ಬಟ್ಟಿಯೇ? — ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮನೇ ಕೊಮ್ಮೆ ಇದೆ. — ನಿಮ್ಮ ನೆಯೆಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೇ ಕಱು; ತಾ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕಾ, ಪಂಜೇರು ತುಪ್ಪ ನ! — ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಯ ಕೊಟ್ಟು, ಅವನ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮನೇ ಪ್ರಸಾದವೇ? — ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ದುಡೀ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆ ಬರ ಬೇಕು (Prvs.). ಜೀಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ನಿರೂಪಮಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆಂ (J. 31, 34). ನಿಮ್ಮಿಸಿಬರ್ (ನಿಮ್ಮ ಇನಿಬರ್, Bp. 57, 80). ನಿಮ್ಬಿಬ್ಬರು (ನಿಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು, B. 3, 127); ನಿಮ್ಮಿಸಿಬ್ಬರಂ (ನಿಮ್ಮನ್ ಇಬ್ಬರಂ, Bp. 26, 61; 52, 37); ನಿಮ್ಮವಂ (9, 40). — ನಿಮುತು. -ಆತು. = ನಿಮುತ್ತು (S̈md. 178. 179), ನಿಮದು, ನಿಮ್ಮತು, ನಿಮ್ಮದು. That of you, yours, your. — ನಿಮುತ್ತು. = ನಿಮುತು, q. v. — ನಿಮದು. -ಅದು. = ನಿಮುತು. (My.). — ನಿಮ್ಮತು. = ನಿಮುತು. (Kk. 61). — ನಿಮ್ಮದು. = ನಿಮದು. (My.). — ನಿಮ್ಮುತು. -ಆತು. (S̈md. 180). That of you who are in the middle, yours, your. ನಿಮ್ಮುತಿವರುನ್ ಎಮ್ಮುತುಮ್ಮರುಂ ತಮ್ಮುತಱವರುಂ (180). Dative: ನಿಮಗೆ (C.). ಕೂಡದ ನಿಮಗೆ ಈ ಎಡಱಾಯ್ತೇ? (S̈md. 125). Accusative: ನಿಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮನು, ನಿಮ್ಮನ್ನು (My.), ನಿಮ್ಮಂ. Locative: ನಿಮಲಿ, ನಿಮಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮಲಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ (My.). ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಸ್ಟು ರೊಕ್ಕ

ಉಣ್ಮೆಯ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಬು (Prv.). Ablative: ನಿಮಿನ್ದ, ನಿಮ್ಮಿನ್ದ (My.), ನಿಮ್ಮಿನ್ದಂ, ನಿಮ್ಮಿನ್ದೆ.

ನಿಮಗ್ನ ni-magna. Plunged in or into, immersed, submerged, sunk; sunk in, depressed, not prominent. See ಮುಟಿಗು.

ನಿಮಜ್ಜನ ni-majjana. Diving, immersion, sinking. 2, causing to immerse. See ಆಟ್.

ನಿಮತು nimatu. ನಿಮತ್ತು nimattu. See s. ನಿಮ್.

ನಿಮನ್ತ್ರಣ ni-mantraṇa. Inviting, invitation, bidding to a feast, especially a śrâddha (My.); summoning, calling.

ನಿಮಯ ni-maya. *Barter, change, exchange.* See ವಿ-.

ನಿಮರ್ದನ ni-mardana. Crushing; destroying (ನಂಜರ, ಮರ್ದಿಸುವುದು Nn. 105).

ನಿಮಾಜು nimâju. = ನಮಾಜು, ನಿವಾಜು. (My.; Mhr., H., Br.). — ನಿಮಾಜುಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. A wall-like structure (on an elevation) whereat Mussulmans yearly perform worship (My.). — ನಿಮಾಜುಜೋರೆ. The elevation whereon the nimâjugaṭṭĕ stands (My.).

ನಿಮಾನಿಮಿ nimânimi. Exact, quite correct; exactly, etc. (My.; H.).

ನಿಮಿ nimi. N. of a king of Vidêha (Râm. 1, 16, 21). 2, N. of a son of Ikshvâku, who lost his body through the curse of Vaśishṭha, etc. 3, winking of the eyes, twinkling.

ನಿಮಿತ್ತ ni-mitta. A mark, an aim; *an archer's butt, target.* 2, sign, token. 3, an omen. 4, cause, motive, reason; *instrumental or efficient cause, causa efficiens* (opposed to upâdâna). ನಿಮಿತ್ತಂ, because of, on account of. ಅವನ ಮನೋವೃತ್ತಿನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ (Śmd. 45).

ನಿಮಿತ್ತಗಾಱ nimitta-gâṟa. A fortune-teller (My.).

ನಿಮಿತ್ತಸ್ಥಲ nimitta-sthala. The place where the man has to stand who is the representative of the deceased one at the sâpiṇḍyaśrâddha (My.).

ನಿಮಿತ್ಯ nimitya. = ನಿಮಿತ್ತ. (Mhr.). ಇದು ನಿಮಿತ್ಯಂ, on account of this, therefore (Bp. 37, 15). ಅವನ ಬಿಟ್ಟಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ನಿಮಿತ್ಯದಿನ್ದ (B. 5, 60). ಅವರು ನಿಮಿತ್ಯವಲ್ಲದೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವರು (5, 108). See Prv. s. ಬೇಗೆ ಹತ್ತು.

ನಿಮಿತ್ಯಗಾಱ nimitya-gâṟa. = ನಿಮಿತ್ತಗಾಱ. (My.).

ನಿಮಿರ್ nimir. = ನಿಗುರ್, etc. To be stretched; to become straight; to stand up to one's full length; to become erect; to grow high, to be lifted up; to be unfurled; to become extensive, to spread, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; T. ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರ್, ನಿನರ್; M. ನಿವರು). P. p. ನಿಮಿರ್ದ (Śmd. 55). ನಿಮಿರ್ದವು, ಪೊಳೆದುವು, ಅಳುಂಕಿದುವು.... ಅವಳ ಭವಳಕಟಾಕ್ಷಂ (264). ನಿಮಿರ್ದ ಹಾವು (ಅತೀರ್ವಿಷ, ದೀರ್ಘವೃಷ್ಠ Hlâ.). ಪುಡಿಯಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪೃತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Lîlv. 3, 3). ನಿಮಿರ್ದ ಕಾನ್ತಾರದಲ್ಲಿಯ ಕಿಚ್ಚು (ಪಾವ Mr. 48). ಮರಳೆ ಮರಳೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪನ್ದಿಸಿ (Bp. 4, 47). ಆವರಿ ಬೇರುಗಳ್ ಅಯ್ದೆ ಕೆಳಯಕಿದಿದು, ನಿಮಿರ್ದಿರೆ (34, 5). ಬಂಕತನ್ದೆಗೆ ಕೊರಡು ಕೊನರಿ ನಿಮಿರ್ದವೊಲ್ (38, 40). ಆವರಿಲತಿವಧಕ್ತಯೆಲ್ಲಾ ಬುವಿಗಳೊಳು ಪಸರಿಸಿ, ನಿಮಿರಿರೆ (58, 13). ಕುಡಿ ನಿಮಿರ್ದ ಪುರ್ (Rśv. 6, 36). See Ṗpr. 1, 112; 2, 52; 6, 65; 7, 32. 134; Grj. 1, 96; Rśv. 5, 85; J. 8, 18; 11, 25.

ನಿಮಿರು nimiru. = ನಿಮಿರ್, etc. P. p. ನಿಮಿರಿ. ತನಯನ್ ...ಸುದತಿಯ ನಿಮಿರಿದುದರದೊಳ್ ಇರಲ್ (Bp. 3, 1). ಪುರುಷತ್ವಮ್ ಅಳವಟ್ಟು, ನಿಮಿರಿ (35, 25). ಗುರುಭಕ್ತ ನಿಮಿರಿ (39, 62). ಅಮಿತ ಕರ್ಣಂಗಳೊಳ್ ಅನೇಕಂ ನಿಮಿರಿ ಫಣಫಣ ಎನ್ದು ಮೊರೆವಾಕ್ಕಮಿಷ ಫಣ್ಪೆಗಳಿನ್ದ ಫಣಾಬರ್ಣನೆನ್ದೆನೆದ (53, 37). See Bp. 58, 25.

ನಿಮಿರ್ಕೆ nimirkĕ. (Śmd. 248). The state of being stretched, of being spread abroad, of being increased, etc. (Ṗpr. 6, 32; Grj. 6, 11).

ನಿಮಿರ್ಚು nimirĕu. (= ನಿಗುರಿಸು, etc.). To cause to be stretched, etc.; to lengthen; to lift up, to raise; to enlarge; to cause to spread or increase, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh., ನಿಗುರಿಸು Cm.). ನಿಮಿರ್ಚಿದೆಂ (Śmd. 255). ಆತ್ತನ್ವಾಗಿದರ್ ಪಂಚಮಿಯನ್ನ್, ಆತ್ತಣಿನ್ ಎನ್ದು, ನಿಮಿರ್ಚುವರ್ (141). ಕಪ್ಪಿಗಂಗೆ ನೆಲನಂ ನಿರ್ಮಾಜದಿನ್ದಂ ನಿರ್ಮಿಚಿದಗೆ, ಎಲ್ಲಂ ಭುವನೈಕರಾಮಮಹಿಪಂಗೆ ಆಕ್ಕುಂ (188). See Ṗpr. 1, 49. 108; 2, 14; 4, 77; Abh. P. 2, 38; 3, 108. 145; Rśv.10, after 31; s. ಬಯಲುಗು.

ನಿಮಿಷ ni-misha. = ನಿಮಿಸ, ನಿಮುಸ, ನಿವಿಸ. Twinkling, winking; *the twinkling of an eye considered as a measure of time, a moment* (ನಿಮೇಷ, ಪಳಕುವ ಅಷ್ಟೆ Mr. 317). ನಿಮಿಷ ತಡದರೆ ಆನಿಮಿಷನಾದಾನೇ? (Prv.). 2, a minute (My.).

ನಿಮಿಷಭೇದ nimisha-bhêda. A distinction (consisting) of moments (ಕಾಲ, ಸಮಯ Nn. 56).

ನಿಮಿಸ nimisa. Tbh. of ನಿಮಿಷ (Śmd. 335. 357; My.).

ನಿಮಿಲನ ni-milana. Shutting the eyelids, winking or twinkling of the eyes, winking. 2, shutting, closing, as flowers; closing the eyes, looking down (ಅಷ್ಟಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು Mr. 317); *closing the eyes in death; dying, death.* See ಮುಗುಳ್. 3, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 57-59).

ನಿಮಿಲಿಕೆ ni-mlikĕ. = ನಿಮಿಲನ No. 1. (Sk.; R.).

ನಿಮುಸ nimusa. Tbh. of ನಿಮಿಷ. (My.).

ನಿಮೇಷ ni-mêsha. = ನಿಮಿಷ. Twinkling; *a moment.*

ನಿಮ್ನ nimna. Depth, low ground; a slope; *a gap, a chasm or cavity in the ground;* a depression, deepening. 2, *deep;* low, sunk. See ಕಪ್ಪು, ಕುಡಿ.

ನಿಮ್ನಕುಕ್ಷಿ nimna-kukshi. A sunk, hollow belly. See ಆಕ್ಕುಳಿಸು.

ನಿಮ್ನಗೆ nimna-gĕ. She who goes downwards: *a river* (ನದಿ, etc., ತೊಜೆ Mr. 413).

ನಿಮ್ನಪತನ nimna-patana. Downwards-falling. See ಉರುಳ್.

ನಿಮ್ನಭೂಮಿ nimna-bhûmi. A low or deep, depressed place. See ಕುಡಿ.

ನಿಮ್ನಾಗಮಕರಣ nimna-âgama-karaṇa. Causing to course downwards. See ಉರುಳ್ಚು.

ನಿಮ್ನಾವತರಣ nimna-avataraṇa. Going downwards, descending. See ಇಡಿ.

ನಿಮ್ಬ nimba. *A tree with bitter fruits, the Nimb-tree, Azadirachta indica* Juss. See ಬೇವು.

ನಿಮ್ಬತರು nimba-taru. *The coral tree, Erythrina fulgens* Hortul. (or, according to others, Melia sempervirens), one of the trees of svarga.

ನಿಮ್ಬಿ nimbi. 1. = ನಿಂಬ್ಬೆ, ಲಿಂಬ್ಬೆ. (Sk. ನಿಮ್ಬೂಳ, the common lime, Citrus acida). See ಕಂಚಿ-.

ನಿಮ್ಬಿ nimbi. 2. (= ನಿಮ್ಬಿ). N. (Bp. 3, 82; 9, 41; 18, 90; 24 sum.; 24, 52. 64; 54, 73). — ನಿಮ್ಬಿಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (Bp.

24, 1. 60. 75. 85; 47, 37; 48, 26). — ನಿಂಬ್ಯಯವ್ಯೆ. -ಅವ್ಯೆ. N. (Bp. 48, 26).

ನಿಂಬ್ಬ nimbĕ. = ನಿಂಬ್ಬಿ 1, etc. The acid lime, Citrus medica L., var. acida (ಜಮ್ಬೀರ Mr. 112; ಜಮ್ಬೀರ, ಜಮ್ಬೀರ, ಜಮ್ಬು, ಜಮ್ಬುಲ, ದನ್ತಶಠ Si. 126; My.; Tĕ. ನಿಮ್ಬೆ; *cf.* ಇಲಿಮಂಬಿ). See ಗಜ-. — ನಿಮ್ಬೀ ಗಿಡ. The lime tree (My.). — ನಿಮ್ಬೀ ಹಣ್ಣ್. -ಹಣ್ಣು. A ripe lime (Bp. 18, 16). ನಿಮ್ಬೀ ಹಣ್ಣಾದರೆ ಹಮ್ಬಲಿಸಿದರೆ ಒದ್ದೀತೇ? (Prv.). ಅವನಿಗೆ ನಿಮ್ಬೀ ಹಣ್ಣಿನ ಸಮ್ಬನ್ಧ ಉಣ್ಬು, he is foolish or mad (My.).

ನಿಮ್ಮ nimma. See s. ನಿಮ್.

ನಿಮ್ಮಳ nimmaḷa. Tbh. of ನಿರ್ಮಲ (Ṣmd. 345). Pureness; serenity: quiet, ease, comfort (My.; Tĕ. ನಿಮ್ಬಳ).

ನಿಮ್ಮು nimmu. (= ನಿಮ್, etc.; but see ಉವಂ 2). — ನಿಮ್ಮುವಂ (Bp. 22, 37; 14, 19; 48, 15; 55, 32).

ನಿಯತ ni-yata. Checked, restrained; governed, controlled, self-governed. 2, fixed, settled, constant, permanent, incessant. (My.). 3, certain, established, sure (ನಿಶ್ಚಿತ Ṣmd. 88 Cm.; ನಿಶ್ಚಯ, ನಿಶ್ಚಿತ Mr. 435); positive, definite. 4, restraint; self-restraint; a religious duty or obligation (ಗುಣ Nn. 78, one MS. ನೀತಿ; ನೀತಿ 89); the state of being fixed, settled, etc., etc. See Ṣmd. 77. 82. 167. 342; KÂvy. II, 2, B, 27; III, 2, B, 88; Ch. v. 93; Bp. 2, 49; 35, 40; Mr. 524; Ṣm. 85. — ನಿಯತಂ, *always, constantly, decidedly, positively* (ಈಪ್ಪಾಗಿ Ṣmd. 82 Cm.).

ನಿಯತದ್ವಿತ್ವ niyata-dvitva. A constant or obligatory reduplication (Ṣmd. 48).

ನಿಯತಹಾರಿ niyata-hâri. A person who removes or shakes off all self-restraint, a malevolent person (ಕುಚರ, etc., ಪಕ್ಕ Mr. 244).

ನಿಯತಿ ni-yati. = ನೇತಿ. Restraint, restriction; regulation, precept, rule (*e. g.* of being changed into, ನಿಯತ Ṣmd. 343 Cm.). 2, the fixed order of things: *destiny, fate.* 3, self-command, self-restraint. 4, a religious duty or obligation (Bp. 9, 6).

ನಿಯತೇನ್ದ್ರಿಯ niyata-indriya. Having the passions restrained or subdued (My.).

ನಿಯತ್ತು niyattu. Tbh. of ನಿಯತ. Right state of mind, truthfulness (My.; H.). ನಿಯತ್ತಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಚನ್ದ (Prv.).

ನಿಯನ್ತ್ರ niyanta. Tbh. of ನಿಯನ್ತೃ. (My.).

ನಿಯನ್ತೃ ni-yantṛi. Who or what restrains, subdues, tames, governs or guides; a ruler, etc. 2, *a driver, a charioteer.*

ನಿಯನ್ತ್ರ niyantra. Tbh. of ನಿಯನ್ತೃ. (Ćpr. 7, 146).

ನಿಯಮ ni-yama. = ನೇಮ 1. Restraining, checking, curbing, subduing, ruling; restraint, restriction. 2, fixing, establishing (ಸಂಸ್ಥೆ Mr. 480); defining; fixed rule, a rule, a law, a precept; established order; a regular practice; appointment; certainty, ascertainment. 3, *agreement, contract, assent, promise.* 4, *any self-imposed restraint or religious observance voluntarily practised, as fasting, watching, pilgrimage, praying, etc.* ನಿಯಮವುಳ್ಳವನ್ನ ಕಣ್ಡರೆ ಯಮನಿಗೂ ಭಯ (Prv.). See Ṣmd. 28; KÂvy. III, 2, B, 33; B. 4, 214; ತಿಳ್ಸು.

ನಿಯಮನ ni-yamana. Restraining, subduing; ruling, regulating; order (My.).

ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆ niyama-nishṭhĕ. Regular and rigid observance of prescribed or meritorious rites and works. (My.).

ನಿಯಮವನ್ತ niyama-vanta. = ನೇಮವನ್ತ. A man who practises or observes religious obligations (My.).

ನಿಯಮವ್ಯವಸ್ಥೆ niyama-vyavasthĕ. A settled order of things or circumstances: one of the rules of kâvyasamaya (KÂvy. V, 40 seq.).

ನಿಯಮಸ್ಥ niyama-stha. = ನಿಯಮವನ್ತ, ನೇಮಸ್ತ. (My.; Bp. 43, 36).

ನಿಯಮಸ್ಥಿತಿ niyama-sthiti. *Steady observance of religious obligations.*

ನಿಯಮಿತ ni-yamita. = ನೇಮಿತ. Restrained, checked, subdued, ruled; being bound to a vow (Bp. 6, 31); — regulated, prescribed; fixed, appointed (Bp. 33, 2; B. 4, 87. 134).

ನಿಯಮಿಸು ni-yamisu. = ನೇಮಿಸು. To restrain, to subdue. ಎಲ್ಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳಂ ನಿಯಮಿಸುವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ HlÂ.). 2, to appoint, to fix; to lay down a rule; to give orders, to order; to nominate (Bp. 39, 14; My.).

ನಿಯಾಮು ni-yâma. = ನಿಯಮ. See ಉಯ್; Ṣmd. 12. 27. 28.

ನಿಯಾಮಕ ni-yâmaka. = ನಿರ್ಯಾಮಕ, ನೇಮಕ. Restraining, subduing; guiding, governing; who or what restrains, regulates or rules; a ruler. 2, a charioteer. 3, *a boatman; a helmsman; a pilot.* See ಸರ್ವ-. 4, order, rule (My.).

ನಿಯಾಮಿತ ni-yâmita. Ordered (RÂv. 6, after 43).

ನಿಯಾಮಿಸು ni-yâmisu. = ನಿಯಮಿಸು No. 2. To give orders or an order, to order, to command (ಆಜ್ಞಾಪನ Ṣmd. Dh.; My.).

ನಿಯುಕ್ತ ni-yukta. Fastened to, joined to, attached to; appointed; employed, assigned (ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ Ṣmd. 24. 256 Cm.; ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ 343 Cm.); — engaged in, attached to; — directed, enjoined; — authorized, appointed; ascertained (Ch. v. 95).

ನಿಯುಕ್ತಿ ni-yukti. The state of being joined to or endowed with (Bp. 38, 50); that of being attached to or engaged in (39, 8; 52, 10). 2, injunction, order, command. 3, appointment, charge, office.

ನಿಯುತ ni-yuta. Joined. 2, a great number: *a hundred thousand,* or *a million,* or *greater numbers.*

ನಿಯುದ್ಧ ni-yuddha. *Close fight or combat;* wrestling; pugilism. See ಮಲ್ಲಗಾಳಗ, ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ.

ನಿಯೋಗ ni-yôga. Joining or attaching to; setting to. 2, application, use, employment. 3, appointment, order, command. 4, any trust or appointed task or duty, any business or function committed to one's charge. ನಿಯೋಗ ನಡೆಯಿಸುವಂ (Ṣmd. 234). See Ṣmd. 232; Bp. 5, 4. 19; 9, 49; 52, 10; ಉತ್ತ-, ಬಲು-.

ನಿಯೋಗಿ ni-yôgi. Appointed, employed, engaged in any duty or business; a functionary, an official, a minister, etc. (ಆಜ್ಞಾಜ್ಞ Mr. 268; Ṣmd. 232; Ćpr. 2, after 49; Bp. 59, 30). 2, a class of Ârvêli Brâhmaṇas who profess to be sorcerers (My.).

ನಿಯೋಗಿಸು ni-yôgisu. To join or put to; to urge towards (B. 4, 154); to put on (somebody) or deliver over (to him, J. 29, 27), to assign; to employ; to order, to command (My.).

ನಿಯೋಜನ ni-yôjana. Uniting, attaching to; ordering; urging; appointing to. (My.).

ನಿಯೋಜಿಸು ni-yôjisu. To join or put to; to assign, to appoint, etc. (Čpr. 3, 54; 4, after 24; 6, 96; Abh. P. 3, after 92; Bp. 35, 37; 43, 2; My.).

ನಿಯೋಜ್ಯ ni-yôjya. To be joined to; fit to be appointed or employed in; proper to be enjoined. 2, *a functionary, a servant.*

ನಿರ್ nir. = ನಿಸ್, etc.

ನಿರಕ್ಷ nir-aksha. Having no latitude; the terrestrial equator.

ನಿರಕ್ಷದೇಶ niraksha-dêśa. A first meridian, as Laṅkâ; the equatorial region. (My.).

ನಿರಕ್ಷರ nir-akshara. Illiterate (My.).

ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿ niraksharа-kukshi. An illiterate person (My.).

ನಿರಖು nirakhu. = ನಿರುಕು. Current price, market-rate (My.; Br., Mhr., H.). — ನಿರಖುಜಟ್ಟಿ. A price-list, a price-current (My.).

ನಿರಘ nir-agha. Sinless, blameless (Bp. 61, 44; Šśv. 2, 97).

ನಿರಂಕುಶ nir-aṅkuśa. Not held by a hook: *unchecked, unfettered, uncontrolled, independent, self-willed* (ಆಯುಷ್ಕೃತ, ಉದ್ದಾಮ, etc. Hâ.).

ನಿರಂಗ nir-aṅga. Having no body (Abhâ. 6, 24; Šśv. 4, 131); having no resources, deprived of expedients.

ನಿರಜ ni-raja. = ನೀರಜ. (Bp. 61, 44).

ನಿರಜೆ ni-rajĕ. = ನೀರಜೆ. (J. 18, 54).

ನಿರಜ್ಞ nir-ajña. Intelligent, wise (Bp. 61, 43).

ನಿರಂಜನ nir-aṅjana. Without collyrium or paint (Čpr. 3, 54): unstained, untinged, pure; free from falsehood; artless;—Śiva; Vishṇu. (Śm. 1; J. 13, 28; My.). — ನಿರಂಜನದ ಥವಳಾಯಿ. N. (Bp. 59, 6).

ನಿರತ ni-rata. Delighting in; engaged or interested in; attached or devoted to; pleased, delighted;—rested, ceased. Frequently used as a noun neuter, and occasionally as an adverb. See Bp. 38, 43; 39, 71; 43, 5. 67; 44, 38; 61, 44; J. 29, 21.

ನಿರತಿಶಯ nir-atiśaya. Unsurpassed (Kâvy. III, 1); that is unsurpassed (Čh. v. 234); the state of being unsurpassed, unsurpassedness (Čh. v. 196). See Bp. 33, 21; 35, 8; 61, 43. Feminine ನಿರತೆ (Čpr. 6, after 64).

ನಿರಧಿಕ nir-adhika. Having none above one's self, supreme (Bp. 61, 44).

ನಿರನುನಾಸಿಕ nir-anunâsika. Not nasal (Šmd. 24. 25).

ನಿರನ್ತ nir-anta. Without end, endless (Bp. 61, 44; Šśv. 5, 24).

ನಿರನ್ತರ nir-antara. Without any intermediate space, closely contiguous, close, having contact with; continuous; *without interstices, compact, dense, tight, coarse;* uninterrupted, continual, constant, incessant (Čh. v. 30). ನಿರನ್ತರಂ, without interruption, continuously, constantly, incessantly (Šmd. 230; ಸಪಾ, ಅನುಶ್ರುತ Nn. 136). ನಿರನ್ತರ ಒರುವನ ಪರ್ಯನ್ತರ ಬಾರನೇ? (Prv.).

ನಿರನ್ತರಗುರೂಪದೇಶ nirantara-guru-npadêśa. Doctrine uninterruptedly transmitted from one teacher to another, traditional instruction, tradition (ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ, ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ Mr. 252).

ನಿರನ್ತರಾವಲಿಯಮಕ nirantara-âvali-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ನಿರನ್ತರಿತ nir-antarita. Having no intermediate space, closely contiguous (Čpr. 5, 92).

ನಿರಪರಾಧಿ nir-aparâdhi. A faultless, guiltless or blameless person (Bp. 28, 29; 38, 30; My.; B. 5, 266).

ನಿರಪಾಯ nir-apâya. Free from misfortune, harm, trouble or danger (My.); imperishable.

ನಿರಪೇಕ್ಷೆ nir-apêkshĕ. Absence of regard, desire or expectation (My.).

ನಿರಭಿಮಾನ nir-abhimâna. Humbleness. ನಿರಭಿಮಾನವುಳ್ಳ (ವಿ ತುದ್ಧ Čb.).

ನಿರಭಿಮಾನಿ nir-abhimâni. A person exempt from pride, a lowly, humble person (My.; B. 5, 184. 217).

ನಿರಯ nir-aya. Without happiness: *hell.*

ನಿರರ್ಗಲ nir-argala. *Unbarred, unobstructed, unrestrained* (Bp. 30, 3; 57, 94).

ನಿರರ್ಥ nir-artha. Devoid of meaning (Šmd. 89); nonsensical, purposeless, vain (see s. ನಿರರ್ಥಕ).

ನಿರರ್ಥಕ nir-arthaka. *Nonsensical, purposeless, useless, vain, unprofitable* (ನಿಷ್ಫಲ, ಮೋಘ, ವೃಥೆ Mr. 462, o. r. ನಿರರ್ಥ). ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ನಿರವಗ್ರಹ nir-avagraha. *Without obstruction, unrestrained, unchecked, uncontrolled; self-willed, head-strong* (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಾಲಿ Mr. 230).

ನಿರವದ್ಯ nir-avadya. Unblamable, blameless, unobjectionable; unblamably, etc. (ಅವಥಯಿಲ್ಲದೆ Šmd. 127 Cm.; J. 17, 51).

ನಿರವಧಿ nir-avadhi. Without bounds, unlimited, interminable (Bp. 6, 16; J. 6, 1; My.).

ನಿರವಧಿಕ nir-avadhika. Boundlessness, etc. (Bp. 7, 1).

ನಿರವಮಾನ nir-avamâna. Free from disrespect or contempt, not meriting disrespect (Bp. 61, 43).

ನಿರವಯ nir-avaya. = ನಿರವಯವ. (Bp. 1, 29; 61, 44). 2, a kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ನಿರವಯವ nir-avayava. Without limbs or members; without component parts, indivisible. (My.).

ನಿರವಶೇಷ nir-avaśêsha. Without a residne, complete, whole. See ಆಶ್ಯಾಡು.

ನಿರವಸ್థ nir-avastha. Being devoid of circumstances, of age or position, etc. (Šśv. 2, 103).

ನಿರವಿಸು niravisu. Tbh. of ನಿರೂಪಿಸು (Šmd. 373). ನಿರವಿಪ (ಪೇಳ್ವಿ Šmd. 297 Cm.). See Čpr. 1, 103. 112; 5, 135.

ನಿರಶನ nir-aśana. Abstaining from food; fasting, a fast. (My.).

ನಿರಸ ni-rasa. = ನೀರಸ. (My.). See Prv. s. ಪರಸು.

ನಿರಸತೆ ni-rasatĕ. Want of juice, dryness (Čpr. 3, after 9); insipidity.

ನಿರಸನ nir-asana. Casting out, off or away; tearing out; expelling; removing; *rejection, denial; extermination, destruction.* (Čpr. 8, 99; Bp. 38, 3; 40, 64; 57, 92).

ನಿರಸನೇನ್ದ್ರಿಯ nirasana-indriya. Having rejected or set aside, or being not attached to, the organs of sense (Bp. 61, 43).

ನಿರಸೂಯ nir-asûya. Free from envy, etc. (Bp. 61, 43).

ನಿರಸ್ತ nir-asta. Cast out, off or away; *shot off, discharged,*

as an arrow; rejected, repudiated;—uttered hurriedly or rapidly. (Bp. 39, 54; 47, 61). See ಮರುಳಾಟನುಡಿ.

ನಿರಹಂಕರಣ nir-ahaṅkaraṇa. Free from egotism, selfishness or pride, humble, lowly (Bp. 2, 31; 53, 55; 54, 54).

ನಿರಹಂಕಾರ nir-ahaṅkâra. Absence of egotism, selfishness or pride. (My.).

ನಿರಹಂಕಾರಿ nir-ahaṅkâri. = ನಿರಹಂಕರಣ. (My.).

ನಿರಹಂಕೃತ nir-ahaṅkṛita. Unselfish; humble. (My.).

ನಿರಾಕರಣ nir-â-karaṇa. = ನಿರಾಕೃತಿ 2. (My. as ನಿರಾಕರಣೆ). ನಿರಾಕರಣ ಮಾಡುವವ (ನಿರಾಕರಿಸ್ನ); ನಿರಾಕರಣವಾದದ್ದು (ನಿರಾಕೃತ G.).

ನಿರಾಕರಿಸ್ನು nir-â-karishṇu. Pushing or driving away; *a person who repudiates, spurns, disdains or despises.*

ನಿರಾಕರಿಸು nir-â-karisu. To push away, to repudiate, etc. (Bp. 44, 54; My.).

ನಿರಾಕಾಂಕ್ಷೆ nir-âkâṅkshĕ. Absence of desire (My.).

ನಿರಾಕಾರ nir-â-kâra. 1. Rebuke, reproach, censure, blame (ಪರಾಭವ, ಪರಿಭವ, etc., ಜಪಿಹಂ Mr. 428).

ನಿರಾಕಾರ nir-âkâra. 2. Devoid of form or figure, formless, shapeless; deformed, ugly. 2, heaven; Vishṇu; Śiva; the universal soul. ನಿರಾಕಾರವಾದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೆ ಆಕಾರವಾದ್ದು ಕಾಣದೆ ಹೋದೀತು (Prv.).

ನಿರಾಕುಲ nir-âkula. Unconfused; unperplexed, unbewildered; steady, calm, quiet; clear, perspicuous. ನಿರಾಕುಲಂ, clearly, with perspicuity (Śmd. 31). See s. ನೋಸಿಸು; Ćpr. 3, 103; 5, 10; Grj. 10, 115.

ನಿರಾಕೃತ nir-â-kṛita. *Pushed away, removed, set aside, rejected, despised, spurned.*

ನಿರಾಕೃತಿ nir-âkṛiti. 1. Formless, shapeless; deformed, ugly. 2, a Brâhmaṇa who has not gone through a course of study (ಅನಧ್ಯಾಯ, ಓದಿಲ್ಲದಂ Mr. 253); *a Brâhmaṇa who neglects the forms or duties of his caste by not going through a regular course of studies.*

ನಿರಾಕೃತಿ nir-â-kṛiti. 2. *Repudiation, rejection.*

ನಿರಾಕ್ಷೇಪ nir-âkshêpa. Unblamable, unobjectionable, doubtless, unquestionable (My.); the state of being unobjectionable, etc. (My.).

ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣೆ nir-âkshêpaṇĕ. The state of being unblamable, etc. (My.).

ನಿರಾಗ nir-râga. = ನೀರಾಗ. Passionless, dispassionate, devoid of lust.

ನಿರಾಗಮ nir-âgama. Not resting on the vêdas (Bp. 51, 19).

ನಿರಾಜಿ nirâji. Furnished with kalâbatu, as a cloth (My.; H.). — ನಿರಾಜಪರಿವಟ್ಟಿ. A kalâbatu cloth for the head of persons who come to visit an idol (My.).

ನಿರಾಜಿಸು nir-râjisu. = ನೀರಾಜಿಸು. To wave lights before an idol, etc. as an act of adoration (ಆರಾತ್ರಿಕಪ್ರಯೆ Śmd. Dh.).

ನಿರಾತಂಕ nir-âtaṅka. Not feeling pain or uneasiness; not causing pain, ailment or disagreeable feelings. (Ćpr. 2, after 49; My.).

ನಿರಾದರಣೆ nir-âdaraṇĕ. Want of respect, showing no honour (My.).

ನಿರಾಧಾರ nir-âdhâra. Void of foundation; destitute of support; poorness, etc. (My.).

ನಿರಾಧಾರಿ nir-âdhâri. A person without support; a poor person (My.).

ನಿರಾಭಾರಿ nir-â-bhâri. One who is free from burdens (Bp. 20, 23).

ನಿರಾಮಯ nir-âmaya. *Free from illness, healthy, hale;* free from defects; health, happiness, welfare. (Bp. 61, 43).

ನಿರಾಯಸ nir-âyasa. Tbh. of ನಿರಾಯಾಸ. (Bp. 4, 73; My.).

ನಿರಾಯಾಸ nir-âyâsa. Not causing trouble; not requiring efforts; not fatiguing; facility (Si. 285; My.).

ನಿರಾಲಂಬ nir-âlamba. Having no prop or support; standing alone, friendless (J. 28, 19).

ನಿರಾಲಸ್ಯ nir-âlasya. Not slothful. 2, without fatigue (My.).

ನಿರಾವರಣ nir-âvaraṇa. Being free from any covering or obstruction; free from illusion (Abhâ. 5, 56; J. 13, 28).

ನಿರಾಶೆ nir-âśĕ. Freedom from desire or lust; hopelessness, despair (My.). ನಿರಾಶೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? (Prv.).

ನಿರಾಶ್ರಯ nir-âśraya. Supportless; unsupported, self-supported;—without shelter or refuge, friendless, destitute. (Śśv. 5, 24; My.).

ನಿರಾಸಕ nir-âsaka. Removing; destroying (Bp. 46, 71).

ನಿರಾಹಾರ nir-âhâra. Foodlessness; not eating, fasting, abstaining from food (J. 28, 38; My.).

ನಿರಾಹಾರಿ nir-âhâri. A person who is without food, who has nothing to eat (My.); a person who abstains from food or fasts (My.).

ನಿರಾಳ nirâḷa. (Tbh. of ನಿರಾವಿಲ, ನಿರ್-ಆವಿಲ). The state of being devoid of (turbidness, *i. e.*) obscurity: the state of the mind when free from doubt or uncertainty, calmness of the mind (My.; Tĕ.). 2, the sky (Mhr.). — ನಿರಾಳದೇವ. N. (Bp. 59, 2). See ನಿಸಂಗಿ. — ನಿರಾಳಪುರ. The sky-town (Bp. 25, 7).

ನಿರಿಲೆ nirilĕ. (ನಿಱಿಲೆ). A certain bird (Bh. 1, 20, 53).

ನಿರೀಕ್ಷಣ nir-îkshaṇa. Looking at, regarding, seeing (Ćpr. 2, 81; 6, 96), beholding closely and attentively; looking towards, expecting (My.); a look (Bp. 18, 77; My. also as ನಿರೀಕ್ಷಣೆ).

ನಿರೀಕ್ಷಿಸು nir-îkshisu. To look at, to behold, to gaze at, to behold closely and attentively (Ćpr. 4, 81; 8, 33; Grj. 6, after 56). ಇನ್ತೆನೆವ ಆನಘ್ರ್ಯಮಣಿಯಂ ನೃಪತಿರೋಮಣಿ ನೀರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಕೌತುಕಮನ್ ಆಳ್ದು (Rśv. 5, after 27). See Râm. 2, 7, 4; Rśv. 5, after 114, 120 & 127; 7, after 21; 8, 88; 10, 5; 10, after 5; 11, 106; 11, after 175; 13, after 61; J. 2, 52. 2, to expect (My.).— ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಡೆ. To look at (Abh. P. 13, 44).

ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ nir-îkshisuvikĕ. Looking at, regarding closely (ಆಲೋಕನ, ಈಕ್ಷಣ, etc., ಜನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವಿಕೆ Si. 398).

ನಿರೀಕ್ಷೆ nir-îkshĕ. Looking at, regarding; consideration (Sk.; ನೋಡೋಣ G.). 2, looking towards, expectation, waiting for (Sk.; My.).

ನಿರೀಶ nir-îśa. ನಿರೀಷ. *The body of the plough, without the pole and ploughshare.*

ನಿರೀಶ್ವರ nir-îśvara. Having no master, supreme (Bp. 61, 43). 2, godless, atheistic.

ನಿರೀಶ್ವರವಾದ nirîśvara-vâda. Atheism. (My.). — ನಿರೀಶ್ವರವಾದಿ. An atheist. (My.).

ನಿರೀಹ nir-îha. Effortless; desireless. (Śśv. 5, 17. 24).

ನಿರೀಹತೆ nir-ihatĕ. Absence of desire or effort, indifference. (Čpr. 2, 85).

ನಿರುಕು niruku. = ನಿರಖು. (My.).

ನಿರುಕ್ತ nir-ukta. Uttered; explained. 2, *one of the vêdângas.* 3, N. of a commentary by Yâska.

ನಿರುಗ niruga. N. of a bird. See Mr. s. ಪಾತ್ಯೂಹ.

ನಿರುಜ ni-ruja. = ನೀರುಜ. (ತೋಗವಿಲ್ಲದವನು Nn. 112).

ನಿರುತ (ni-ruta). (Uncut, unbroken, undivided); undoubted, true; undoubtedness, truth, certainty; unfailingness; straightness, rectitude; properness (ನತ್ಯ Bhn. 46; ಸಾಧ, ಸಸಿನ, ನೇರಿತು Nn. 94; ಪ್ರತ್ಯಯ, ನೇರಿತು 137; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ; ಸಸಿನ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು 162). ನಿರುತಂ, according to truth, in the true way (Čh. v. 227). See Bp. 2, 15; 22, 11; Mr. 349. 509. 523; J. 1, 12; 5, 62; 15, 11. 2, a man of rectitude, a truthful, pious man, a sage (ಸಯ್ತು Čt. I, 39; Bp. 6, 16).

ನಿರುತಿ niruti. Tbh. of ನೈರ್ಋತ, ನೈರ್ಋತಿ, (ನಿರ್ಋತಿ). A râkshasa, a fiend (ನಿಶಾಚರ, ರಾಕ್ಷಸ, ನೈಕಷೇಯ, etc. Mr. 49). 2, the regent or guardian of the south-western quarter (ದಿಶಾಧಿಪ Mr. 57; Śmd. 292; ಮಾನಿಸದೇರ, ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ, ಪಿಚ್ಚ ವಣಿಗ Śm. 12. 13, Kk. 15).

ನಿರುತ್ತರ nir-uttara. Without a reply, being at a loss for an answer; silenced, posed (B. 4, 54; My.). 2, having no superior (Bp. 61, 43).

ನಿರುದ್ಧ ni-ruddha. Stopped, restrained, obstructed, opposed; confined. See ಆ-. 2, obstruction, impediment, etc. (J. 12, 2).

ನಿರುದ್ಯೋಗ nir-udyôga. Effortless, inactive; the state of being effortless, etc. (J. 5, 68).

ನಿರುದ್ಯೋಗಿ nir-udyôgi. One who is effortless (My.); one who is destitute of employment (My.).

ನಿರುಪದ್ರ nir-upadra. = ನಿರುಪದ್ರವ. (My.).

ನಿರುಪದ್ರವ nir-upadrava. Free from molestation, undisturbed (Sk.; My.);—harmless, inoffensive (Mhr.; B. 5, 130);—the state of being free from molestation, etc. — ನಿರುಪದ್ರವದಿನ್ದ ಇರು. To be undisturbed, etc. (My.; B. 5, 267).

ನಿರುಪಧಾವಿ nir-upadhâvi. Not running near to, not following; not having recourse to for assistance (Bp. 7, 3; 30, 3).

ನಿರುಪಮ nir-upama. Peerless, matchless, unequalled (Čh. v. 153. 308; Bp. 7, 4). 2, N. of a vritta (Čh.).

ನಿರುಪಮಾನ nir-upamâna. = ನಿರುಪಮ No. 1. (Čh. v. 153; Bp. 61, 44).

ನಿರುಪಮಿತ nir-upamita. = ನಿರುಪಮ No. 1. (Bp. 7, 13; 46, 71; 50, 70).

ನಿರುಪಯುಕ್ತ nir-upayukta. Useless (My.; B. 3, 19).

ನಿರುಪಾಧಿ nir-upâdhi. Free from cares, free from trouble (My.).

ನಿರುಪಾಧಿಕ nir-upâdhika.. = ನಿರುಪಾಧಿ. (Bp. 35, 34; My.).

ನಿರುಹರಣ niruharaṇa. Tbh. of ನಿರ್ಹರಣ. (Bp. 47, 61; see ನಿರ್ನಿರುಹರಣ).

ನಿರೂಢ ni-rûḍha. Inherent; conventional, accepted (Sk.); versed in; famed (Bp. 22, 23; 41, 6; 58, 16).

ನಿರೂಢಿ ni-rûḍhi. Skilfulness, versedness (Tĕ.). 2, fame, celebrity (Sk.).

ನಿರೂಪ ni-rûpa. 1. An appointment, order, command (Bp. 43, 16; 48, 8; J. 9, 12; 10, 21; 30, 52); a representation in writing, a written order (My.; Tĕ.). ನಿರೂಪವಿದ್ದರೆ ಸ್ವರೂಪ (Prv.).

ನಿರೂಪ ni-rûpa. 2. = ನೀರೂಪ. (Bp. 61, 45).

ನಿರೂಪಣ ni-rûpaṇa. ನಿರೂಪಣೆ. nirûpaṇĕ. Performing; representing; defining, determining; investigation; determination, definition; ascertaining (Kâvy. I, 1*a*, 5; Čh. v. 71; see ಶಬ್ದ-); sight, seeing, looking for or at (ನೋಟ G.); describing; telling, narrating (Mhr.).

ನಿರೂಪಿತ ni-rûpita. Seen, beheld; discovered, found; appointed; ascertained (Kâvy. III, 2; Bp. 53, 60); described; told (Mhr.).

ನಿರೂಪಿಸು ni-rûpisu. = ನಿರವಿಸು. To order, to command, to tell (see ಪೇಳ್); —to make known, to tell; to define. See Śmd. 3. 335; Bp. 28, 38; 30, 23; 39, 48; J. 9, 2; 11, 27; 14, 28; 32, 57.

ನಿರೂಪ್ಯಮಾನ ni-rûpyamâna. Being defined, determined, ascertained, etc. (Kâvy. III, 3, B, 121).

ನಿರೆ nirĕ. To kill (Abh. P. 7, 80; T. ನೆರುಂಗು; T., M. ನೆರಿ, to be crushed; *cf.* ನೇರ್ 1). ನಿರದಂ (ಕೊನ್ದಂ Śmd. II; ಕೊನ್ದವಂ Kk. 91). ನಿರೆದಪ್ಪಂ ಮಗಧೇತನಂ (Śmd. 276 Mḍb.).

ನಿರೋಗ ni-rôga. = ನೀರೋಗ. (Bp. 49, 28; 4, 135; My.; Mhr.).

ನಿರೋಗಿ ni-rôgi. = ನೀರೋಗಿ. (Bp. 15, 34; 47, 65; My.; Mhr.).

ನಿರೋಧ ni-rôdha. Shutting in; enclosing; check, restraint, coercion, hindrance, obstruction; destruction; hurting. ನಿರೋಧವಲ್ಲದಹಂಗೆ (ಕೆದನ ಪೂಲ್ Śmd. 334 Mḍb. Cm.). See ಮನೋ-; Grj. 9, 117. — ನಿರೋಧಮ್ಬುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To be checked or impeded (Čpr. I, after 81).

ನಿರೋಧಕ ni-rôdhaka. Obstructive, hindering, etc. (Kâvy. IV, 2, 52. 53).

ನಿರೋಧಾವರಣ nirôdha-âvaraṇa. Obstructing by shutting in. See ಮುತ್ತು.

ನಿರೋಧಿಸು ni-rôdhisu. To obstruct, to impede, to restrain, to keep back (My.).

ನಿರೋಪ nirôpa. (Tbh. of ನಿರೂಪ). A message; honourable dismission; permission to depart (Mhr.; G. 512. 514; B. 5, 284). Also ನಿರೋಪು (5, 67).

ನಿರೋಷ್ಠ nir-ôshṭha. A kind of viĕchittiĕitra (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ನಿಱ್ nir. = ನಿಱಿ, etc. See ನಿಪ್ಪಿನ್ದ, ನಿಪ್ಪಿನ್ನ, ನಿಱ್ಪಾವಕ.

ನಿಲಿಡವು niṛaḍavu. The water-plant Pistitia stratiotes Lin. (ಪಾರಿಪರ್ಣಿ, ಕುಮ್ಭಿಕೆ, ಅನ್ತರವಳ್ಳಿ Nr.; *cf.* ಆನ್ತರಗಂಗೆ).

ನಿಱಿತೆ niṛatĕ. = ನೀಱಿಕೆ. Properness: beauty, charm, prettiness, elegance (ದೆಸಿ, ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು ಕೆಸ.; ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; ಗಾಡಿ, ಹೊಕ್ಕಟು, ಸೊಬಗು, ಗರಗರಿಕೆ, ಸುಭಗ Śm. 47; see ನೀಟು; T. ನಿಜ್ಜೆ, excellency = ಮಟಿಂಮೆ; a constant rule; integrity; ನೆಜ್ಜೆ, the proper way; straightness).

ನಿಱಿ niṛi. 1. (= ನಿಱು 1). To be properly arranged or prepared, to be ready (see ಕೆಯ್- s. ಕೆಯ್ 4, & *cf.* ನೆಜ್ಜೆ 2). ಮಣ್ಣಿಲವ್ಯೂಹಮನ್ ಒಡ್ಡಿ, ನಿನ್ದು, ನಿಱಿಯಲ್ (Śmd. 281 Mḍb.).

ನಿಱಿ niṛi. 2. = ನಱಿ, ನಱುಸೆ, ನಿಱಿಸೆ 1, ನೀಱಿಸೆ, ನೆಱಿ 1, ನೆಱಿಸೆ, ನೆಜ್ಜೆ 4. (A fold, as of a dôtra, M. ಞಱಿ; Mhr.

ನಿಂಱ; M. ಾಿಱಿ, to plait, to tuck or fold a cloth; to knit, as the brows); foldings: the folds of a garment, as of a dôtra or sîrĕ, to be tucked into the waist-band in front (ನೀವಿ Nn. 105; My.; Tĕ. ನೆಱಿ, ನೆಱಿಕೆ; M. ನೆಱಿವು, folded front of a gown; see ಬಲ್-); plaits or folds made by drawing a thread through cloth, garthers (My.). ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡಿಯ ಸೀರೆಯ ಕಣಿ (ಸ್ತ್ರೀಳಟ್ಟಿಬನ್ನ, ನೀವಿ, ನಿಱಿ Hlâ.). ನಡ ನಡುಗೆ ನಿಱಿ (Bp. 5, 28). ನಿಱಿ ಅತ್ತ ನಡಲುತ್ತಿರಲು (40, 22). ನುಱಿಯಿ ಕುನಿಕಿಲನ್! ಅದಱಿ ಮೇಲಣ ನಿಱಿಯನ್ ಒದನೊಡ ಸೀಳ್ದು, ಕಟ್ಟಿದ ಮಿಱುವ ತೋರಣಕೇತನಂಗಳ ನೆಱಿ ಪಱಿದು, ಳಳಯಿ! ಇಱದೆ ನೀಮ್ ಆ ಬಣ್ಣಿಯಂ ಕುನಿಕಿಪಿದು, ಬರಲೀಸದಿರಿ! (56, 29). ನಿಱಿಯ ಸಿಂಗರದುಡಿ (J. 11, 9). ನಿಱಿಯನ್ ಓಸರಿಸುತ್ತ (Rām. 3, 4, 8). See Čpr. 7, 126. 136; 8, after 4; J. 10, 50; 11, 19; 18, 25; 26, 12. — ನಿಱಿಚಲ್ಲಣ. Breeches with garthers (ಟೊಣ್ಣಾಲ Mr. 343; My.). — ನಿಱಿಎಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ನೆಱಿಎಡಿ. To lay hold of the niṛi (Čpr. 6, after 64 & 86; Rśv. 7, 6; 8, after 5).

ನಿಱಿ niṛi. 3. = ನಿಱು 2, ನೆಱಿ 2. Orderly arrangement; beauty, fineness, elegance (*cf.* ನೆಟ್ಟಗೆ; Tĕ. ನೆಱಿ, goodness, excellence; greatness, eminence, excess; see T. s. ನಿಱಿತೆ). — ನಿಱಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. = ನಿಱುಗುರುಳ್. Well-trimmed hair (Śs.; Bh. 1, 13, 18). — ನಿಱಿದಲೆ. -ತಲೆ. = ನಿಱುದಲೆ. (Śmd. 78, o. r. ನಿಱು-, q. v.; Bh. 1, 13, 30). A fine head. — ನಿಱಿದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Beautiful young leaves (Śśv. 3, after 35). — ನಿಱಿಮುಗಿಲ್. = ನೆಱಿಮುಗಿಲು. A beautiful sky (Čpr. 6, after 64).

ನಿಱಿಗ niṛiga. = ನಿಱುಗ. A sweet mango (ಒನ್ದು ಮಾವು Śmd. II; ಮಾಕನ್ದ, ಇಮ್ಮಾವು Śm. 26).

ನಿಱಿಗೆ niṛigĕ. 1. = ನಿಱಿ 2, etc. (My.). ಗಣ್ಣಿಕದ ಕಾಲುಗಳ ತೊಗಲಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನಿಱಿಗೆಗಳಿರುತ್ತವೆ; ಕೆಲವುಗಳಿಗೆ ಎರ್ಡೂ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ನಣ್ಣಿ ನಿಱಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 249).

ನಿಱಿಗೆ niṛigĕ. 2. = ನಿಱುಸೆ. Display (Bh. 4, 3, 16).

ನಿಱಿಲು niṛilu. = ನೆಱಿಲ್, q. v. — ನಿಱಿಲು ನಿಟಲು ಎನ್. To crash (Rām. 4, 3, 8).

ನಿಱಿಸು niṛisu. 1. (= ಇಱಿಸು). To put down, to place (Čpr. 3, 80; 9, after 42; Abh. P. 3, 6; 10, 60); to arrange; to adjust; to prepare (ನಿಱುಗೆ ಮಾಡು Śmd. 92. 97 Cm.). ತತ್ಪುರುಷ ಕರ್ಮಧಾರಯ ದ್ವಿಗು ದ್ವನ್ದ್ವ ಆ ವ್ಯಯೀಭಾವ ಬಹುವ್ರೀಹಿಗಳಂ ನಿಱಿಸಿ, ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿಗಳಂ ಪತ್ತಿಸೂಡು (Śmd. 89 Mḍb.). ಎನುತಕ್ರಮಾತ್ಮಕಂಗಳುಮ್ ಎನಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾವವಚನಂಗಳನ್ ಆಯ್ದು, ಅನಿತರ್ಕಮ್ ಇಸುಪ್ರತ್ಯಯವನೆ ಪತ್ತಿಸಿ, ನಿಱಿನೆ ಬರ್ಕುಮ್ ಆ ಕೃಲ್ಲಿಂಗಂ (92). ಆದು ಇದು ಅವುದು ಎಲ್ಲದು ಪೆಱುತು ಏನ್ ಪೆಱುದು ಎನಿಪ್ಪ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ತಪ್ಪದೆ ಸರ್ವನಾಮಮ್ ಆಕ್ಕುಂ; ವಿದರ್ಗ್ಗಳ್ ಇವನ್ ಅದೆದು ನಿಱಿಕೆ ಲಿಂಗಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್! (97). ತೃತ್ತಪ್ತನ ತದ್ಧಿತನ, etc. ಈ ತೆರದಿಂ ನಿಱಿಸಿ, ಸಮಾಸಮಂ ಮಾಡಿ, ವಿಭಕ್ತ್ಯಂ ಪತ್ತಿಸುವುದು (100 Mḍb.). ಗ್ರೀವ ಗ್ರೀವೆ, ಭಿಕ್ಷೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಎನ್ದು, ನಿಱಿಸುವುದು (102 Mḍb.). (ಶುದುರೆಯ) ಎರಡು ಕರ್ಣದ ಮೊದಲೊಳ್ (ಸುಬ್) ಇರೆ ಕುಥಂ, ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಱಿಸಿದ ಒನ್ದಾವಿ ಅಯ್ದಿರೆ ಜಯಂ (Mr. 279).

ನಿಱಿಸು niṛisu. 2. Arrangement; display (Rām. 1, 5, 30). — ನಿಱಿಸು ಕೆಯ್. To arrange, to make ready (Čpr. 5, after 76).

ನಿಱಿ niṛu. 1. (= ನಿಱಿ 1). See P. ps. ನಿಱುರ್ (Śmd. 79, o. r. ನಿಱ್ತು; Kâvy. I, 1b, 27), ನಿರ್ದು (Abh. P. 11, 97).

ನಿಱಿ niṛu. 2. = ನಿಱಿ 3. — ನಿಱುಗುರುಳ್. = ನಿಱಿಗುರುಳ್. (J. 30, 6, o. r. ನಿಱಿ-). — ನಿಱುದಲೆ. = ನಿಱಿದಲೆ. ನಿಱುದಲೆ ನೀಳ್ದು ವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Śmd. 78, o. r. ನಿಱಿ-).

ನಿಱುಗ niṛuga. = ನಿಱಿಗ. (ಮಾಮರ Čt. I, 62; ಇಮ್ಮಾವು Kk. 19, o. r. ನಿಱಿಗ; ಮಾವು 86).

ನಿಱುಗೆ niṛugĕ. = ನಿಱಿಗೆ 2. Putting down; arrangement; orderly arrangement (ವಿನ್ಯಾಸ Śmd. 5 Cm.); properness. ಪ್ರಾಸದ ಛನ್ದದ ಅನ್ವಯದ ನಿಱುಗೆಯಿಂ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ವ್ಯತ್ಯಯಮಾಗಿರ್ಪುವು (5). ನಿಱುಗೆಯಿಂ ಪಚಿವಿನ್ನು ಬಂಜೆಯೆನಿಸುಗು (Śm. 73).

ನಿಪ್ಪನ್ನ nir-panda. = ನಿಷ್ಪನ್ನ. — ನಿಪ್ಪನ್ನತಾರತ್ನ. The state of the pupil of the eye being motionless (Čpr. 8, 86).

ನಿಪ್ಪನ್ನ nir-panna. = ನಿಷ್ಪನ್ನ. (Čpr. 2, 65).

ನಿಷಾಪ್ಪಾವಕ nir-pâvaka. = ನಿಷಾಪ್ಪಾವಕ. (Hlâ. MS.).

ನಿರ್ಋತಿ nir-ṛiti. (= ನಿರುತಿ). Decay; *decay, destruction or adversity personified, goddess of death and corruption and regent of the south-western quarter.*

ನಿರ್ಗತ nir-gata. Gone out, come forth. 2, gone away; disappeared, extinct. 3, freed from.

ನಿರ್ಗತಜ್ವಾಲೆ nirgata-jvālĕ. That is kindled, but does not flame: a fire-brand (ಉಲ್ಕೆ, ಕೊಳ್ಳಿ Nr.).

ನಿರ್ಗತಿ nir-gati. Helplessness, misery, poverty (My.; Tĕ.).

ನಿರ್ಗಮ nir-gama. = ನಿಗಮ 2. Going forth or out, setting out; going away, receding;—departure, vanishing;—exit, outlet. See ಜಲ-.

ನಿರ್ಗಮನ nir-gamana. = ನಿರ್ಗಮ. (Čpr. 5, after 67; Bp. 51, 47; J. 32, 56).

ನಿರ್ಗರುಳ (nir-karuḷa = karaḍa, of ಕರಡು 1?). A man of mild disposition (ಕೋಮಲನು Bhn. 61).

ನಿರ್ಗಲಿತ nir-galita. Flowed out, poured forth. (Čpr. 8, 77).

ನಿರ್ಗರ್ವ nir-garva. = ನಿಗರ್ವ. Free from pride, humble. 2, humbleness (My.).

ನಿರ್ಗರ್ವತೆ nir-garvatĕ. The state of being free from pride, humbleness (Bp. 51, 47).

ನಿರ್ಗರ್ವಿ nir-garvi. = ನಿಗರ್ವಿ. An humble person (Bp. 28, 2).

ನಿರ್ಗಹನ nir-gahana. Without difficulty, easy (Čpr. 5, after 105).

ನಿರ್ಗಾದಿಸೆ nir-gâdigĕ. = ಗಾದಿಗೆ. (Abh. P. 1, 113. 114).

ನಿರ್ಗುಣ nir-guṇa. Without qualities or attributes; the supreme soul (My.); Śiva (Śśv. 5, 24). 2, devoid of good qualities.

ನಿರ್ಗುಣಿ nir-guṇi. A being or person without qualities or attributes (Bp. 8, 13; 51, 44).

ನಿರ್ಗುಂಡಿ nirguṇḍi. *A shrub or small tree, the five-leaved chaste-tree, Vitex negundo* Lin. (ನಿನ್ದುವಾರ, ಇನ್ನಾಣಿ, ಲೊಕ್ಕ Mr. 114, o. r. ಲಕ್ಕ; ಇನ್ನಾಣಿ, ಲೊಕ್ಕ Nn. 28). 2, the three-leaved chaste-tree, Vitex trifolia Lin. (St. & Pl.). 3, *the small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin.

ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥ nir-grantha. Freed from all ties or hindrances: *a Jaina religious mendicant* (ನವಣ Hlâ.); a Jaina guru (Mr. 222).

ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥನ nir-granthana. = ನಿಗ್ರನ್ಥನ. *Killing, slaughter.*

ನಿರ್ಘಾತ nir-ghâta. A severe stroke (Abh. P. 13, after 54; Bp. 34, 25; 54, 39). 2, a violent gust of wind. 3, a thunder-stroke.

ನಿಘೋರ್ಷ nir-ghôsha. *Sound, noise, a loud noise.*

ನಿಘೋರ್ಷಣ nir-ghôshaṇa. = ನಿಘೋರ್ಷ. (Ûpr. 4, 35).

ನಿಘೋರ್ಷಾಯಮಾಣ nir-ghôshâyamâṇa. Sounding, roaring (Ûpr. 3, after 94).

ನಿರ್ಜಡ nir-jaḍa. Devoid of stupidity or dulness (Śśv. 5, 24).

ನಿರ್ಜನ nir-jana. Unpeopled, uninhabited, desolate. (My.).

ನಿರ್ಜನ್ತುಕ nir-jantuka. = ನಿರ್ಜನ. (Abh. P. 7, 32).

ನಿರ್ಜರ nir-jara. Not becoming old; undecaying, immortal. 2, *a god, a deity.*

ನಿರ್ಜರೇನ್ದ್ರ nirjara-indra. Indra (J. 25, 35).

ನಿರ್ಜಲ nir-jala. *Destitute of water,* dry (B. 5, 35).

ನಿರ್ಜಾಡಿಸು nir-jâḍisu. To sweep away; to shake vehemently; etc. (Bp. 54, 37).

ನಿರ್ಜಿತ nir-jita. *Conquered, overcome.* 2, unconquered. See Bp. 26, 56; 47, 61.

ನಿರ್ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯಗ್ರಾಮ nirjita-indriya-grâma. *A man who has subdued the whole assemblage of the organs of sense: a saint, a muni.*

ನಿರ್ಜೀವ nir-jîva. Lifelessness; that has no life (My.); lifeless, inanimate (Č. Bp. 47, 20; B. 5, 131).

ನಿರ್ಜೀವಿ nir-jîvi. A lifeless, dead or dying being or person (Bp. 14, 18; My.).

ನಿರ್ಜುಲ nirjula. = ನಿಹುಲ No. 2, q. v.

ನಿರ್ಝರ nir-jhara. *A waterfall, a cataract, a mountain-torrent.*

ನಿರ್ಝರಿಣಿ nir-jhariṇi. *A torrent, a river.*

ನಿರ್ಣಯ nir-naya. Leading or taking away; removal. 2, tracing out; settling: *ascertainment, decision, determination* (ನಿರ್ದೇಶ Śmd. 178 Cm.); precise definition (Čh. v. 340). 3, sentence, decree, verdict. 4, final settlement, the end (ನಿರ್ವಾಹ Śmd. 173 Cm.). See ತರ್ಸಲ್, ತರ್ಸಲು. — ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡು. To make an ascertainment of, to come to a decision about; to form a resolution; to decree (B. 4, 222; 5, 263; My.).

ನಿರ್ಣಯಿಸು nirṇayisu. (Śmd. 65). = ನಿರ್ಣಯ್ಸು. To settle, to come to a decision, to decide; to give a verdict; to order; etc. (B. 4, 39. 93. 186; My.).

ನಿರ್ಣಯ್ಸು nirṇaysu. = ನಿರ್ಣಯಿಸು. (J. 7, 61; 12, 19; B. 3, 43; My.).

ನಿರ್ಣಾಮ nirṇâma. = ನಿರ್ನಾಮ. (J. 2, 42).

ನಿರ್ಣಾಯಕ nir-nâyaka. A man who ascertains, decides, etc. (Si. 258).

ನಿರ್ನಿಕ್ತ nir-nikta. *Washed, cleansed, purified, cleaned* (ಧಾತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ, ತೊಳವದು Mr. 255).

ನಿರ್ನೀತ nir-nîta. Brought to a conclusion, ascertained, settled (Kâvy. V, 2). Fem. ನಿರ್ನೀತೆ (Bp. 2, 47).

ನಿರ್ನೀತಿ nir-nîti. Ascertainment, demonstration; narration, description (Kâvy. IV, 1).

ನಿರ್ನೇಜಕ nir-nêjaka. *A washerman.*

ನಿರ್ದಯ nir-daya. Pitiless, unmerciful, unkind. (J. 16, 22). 2, = ನಿರ್ದಯೆ (My.).

ನಿರ್ದಯೆ nir-dayĕ. Unmercifulness; cruelty (Śmd. 345; My.).

ನಿರ್ದಲನ nir-dalana. Splitting, breaking (Bp. 59, 38).

ನಿರ್ದಾಯ nir-dâya. The state of being without a division, completeness (Bh. 1, 10, 11; J. 2, 36).

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ nir-dishṭa. Pointed out; assigned; ordered, directed; described, declared, told; ascertained (Kâvy. II, 2, B, 27. 30).

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಕ nir-dishṭita. = ನಿರ್ದಿಷ್ಟ. (Bp. 1, 13).

ನಿರ್ದುಷ್ಟ nir-dushṭa. Free from fault (My.; Si. 48. 236).

ನಿರ್ದೇಶ nir-dêśa. Pointing out; denoting, indicating, marking; directing, ordering; *order, command, direction;* numeration; telling, declaring; *description, designation;* description, depicting. See ಕ್ರಿಯಾಧ.

ನಿರ್ದೇಶಿಸು nir-dêśisu. To point out, to show; to order; to enumerate, to specify, etc. (My.; Si. 67).

ನಿರ್ದೇಹ nir-dêha. Without a body, bodiless, incorporeal (Bp. 8, 5).

ನಿರ್ದೈವ nir-daiva. Luckless (Râm. 6, 14, 26; Mhr.).

ನಿರ್ದೋಷ nir-dôsha. Faultless, without defect or blemish (ಅಮಲಿನ Śmd. 15; 15. 188; Kâvy. IV, 2, 54-56); innocent, guiltless. (J. 2, 13).

ನಿರ್ದೋಷತೆ nir-dôshatĕ. Guiltlessness, innocence, etc. (Ûpr. 1, 47).

ನಿರ್ದೋಷಿ nir-dôshi. A person without blemish or guilt (Śmd. 163; Bp. 7, 4).

ನಿರ್ದ್ರವ nir-drava. The state of being or becoming devoid of juice or moisture. See ಆರ್, ಬತ್ತು.

ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ nirdrava-karaṇa. Depriving of juice or moisture. See ಪುರಿ, ಹಿರ್, ಹುರಿ.

ನಿರ್ಧನ nir-dhana. = ನಿಧನ 2. Without money or property, poor; poverty.

ನಿರ್ಧನಿಕ nir-dhanika. A poor man (Bp. 44, 59).

ನಿರ್ಧರ nir-dhara. = ನಿರ್ಧಾರ. — ನಿರ್ಧರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To settle in one's mind (Rśv. 13, after 26).

ನಿರ್ಧರಿಸು nir-dharisu. To determine, to ascertain, to settle, to make sure, etc. (see ನಸು; Si. 265; Râm. 1, 16, 29; My.).

ನಿರ್ಧರ್ಮಿ nir-dharmi. An unjust, unrighteous, impious or irreligious person (Bp. 22, 60; 25, 31).

ನಿರ್ಧಾಟಿಸು nir-dhâṭisu. To cast or throw out (W.).

ನಿರ್ಧಾರ nir-dhâra. Taking out from, particularizing; — determining, defining, settling, ascertaining; — certainty; settledness of mind or judgment regarding anything.

ನಿರ್ಧಾರಣ nir-dhâraṇa. ನಿರ್ಧಾರಕೆ. = ನಿರ್ಧಾರ. Particularizing individuals according to their degree of merit, specifying one out of many (Śmd. 163; Kâvy. I, 2, 41-43); settling; emphasizing (Śmd. 57. 64. 68. 395).

ನಿರ್ಧಾರಿತ nir-dhârita. Particularized, specified (Kâvy. III, 3, B, 54); settled, ascertained.

ನಿರ್ಧಾರ್ಯ nir-dhârya. To be settled, determinable, ascertainable. 2, not to be restrained, acting resolutely or fearlessly, energetic (Sk.; G.).

ನಿರ್ಧಾವನ nir-dhâvana. Streaming forth from, springing from; running out, escaping from; running away. 2, washing off, washing away, cleansing. See ಪಾಜ್ಗೀಟ್.

ನಿರ್ಧೂತ nir-dhûta. Shaken off; removed; rejected, etc. (Bp. 7, 2).

ನಿರ್ಧೂಮ nir-dhûma. Smokeless.

ನಿರ್ಧೂಮಧಾಮ nirdhûma-dhâma. A smokeless home: utter ruin and ashes, utter destruction (Bp. 23, 17; 56, 36). 2, a man who ruins or destroys (58, 52).

ನಿರ್ನಾಕೆ nirnâki. = ನಿರ್ನೋಕಿ, q. v.

ನಿರ್ನಾಮ nir-nâma. = ನಿರ್ಣಾಮ. Without a name, nameless. 2, ruined; ruin (ನಾಕ Bhn. 19; Bp. 56, 36; Râm. 3, 6, 54; My.). 3, unnamable (Bp. 8, 5).

ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತ nir-nimitta. Without reason or motive, causeless, groundless (Śmd. 389); causelessness (143). ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ, causelessly, without cause (111; Bp. 43, 11; Kk. 93).

ನಿರ್ನಿರ್ nirnir. = ನಿರ್ನಿರ, ನಿರ್ನೆರ್, ನಿರ್ನೆರ, ನೆರ್ನೆರ್, ನೆರ್ನೆರ. Causelessly, without cause (ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಾರ್ಥೋಲ್ಲಸಿತಂ Śmd. 389, o. r. ನೆರ್ನೆರ್; Śmd. II, o. r. ನೆರ್ನೆರ್).

ನಿರ್ನಿರ nirnira. = ನಿರ್ನಿರ್, etc. (ನೆರ್ನೆರಂ, ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ Kk. 93).

ನಿರ್ನಿರುಹರಣ nir-niruharaṇa. Tbh. of a ನಿರ್ನಿರ್ಹರಣ. Not taking away (Bp. 61, 43).

ನಿರ್ನೆರ್ nirnĕr. = ನಿರ್ನಿರ್, etc. (Śmd. 389, Śmd. II, as o. r.).

ನಿರ್ನೆರ nirnĕra. = ನಿರ್ನಿರ್, etc. (Śmd. 389, Śmd. II, o. r. ನೆರ್ನೆರ). ನಿರ್ನೆರಂ ಬನ್ದಂ (ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಬನ್ದಂ 111, o. r. ನೆರ್ನೆರಂ). ದೇವನಿಯರಿರಾ, ಕಡು ಕೆಯ್ದು ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ನೆರಮ್ ಎದಿರ್ದುಯ್ಯೆ ಬಾರಿಸದೆ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪಿರೇ? (112).

ನಿರ್ನೋಕೆ nirnôki. = ನಿರ್ನೀಕಿ, q. v.

ನಿರ್ಬದ್ಧ nir-baddha. (= ನಬದ್ಧ). Fixed or fastened upon; directed on; clung to; pressed hard.

ನಿರ್ಬನ್ಧ nir-bandha. Insisting upon; persistence, perseverance, pertinacity; obstinacy (Sk.). 2, determination (Mhr.). 3, restraining, hindrance, obstruction (ಅಡ್ಡಿ My.). 4, pressing or urging, importunity (Sk.). 5, force, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ Śmd. 72, Cm.: abnormity; Čpr. 5, 28; My.). 6, a rule, an ordinance (Mhr.; B. 4, 215; My.); control (Mhr.). ನ್ಯಾಯನಿರ್ಬನ್ಧದಿನ್ದ ಹಾಜಿ ಹೋಗುವದು (ರಿಂಬುಣ, ಸ್ವಲನ Sl. 74). ನಿರ್ಬನ್ಧ ಮಾಡಿದವನ ಸ್ವಬನ್ಧ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ನಿರ್ಬನ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Using force (ಪ್ರಸಭ, ಬಲಾತ್ಕಾರ, etc., ಬಲವನ್ತ ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 295).

ನಿರ್ಬನ್ಧನ nir-bandhana. = ನಿರ್ಬನ್ಧ. (My.).

ನಿರ್ಬನ್ಧಿಕೆ nir-bandhika. = ನಿಬ್ಬನ್ಧಿಗ. A man who insists upon or persists in, etc.

ನಿರ್ಬನ್ಧಿಸು nir-bandhisu. To restrain, to hinder, to impede; to press, to urge, to force (My.).

ನಿರ್ಬಲ nir-bala. Powerless (Sk.; My.); want of power (My.).

ನಿರ್ಬಾಧ nir-bâdha. Free from opposition or contradiction (Kâvy. III, 3, B, 30). 2, freedom from trouble or annoyance (My., also ನಿರ್ಬಾಧೆ).

ನಿರ್ಬುದ nirbuda. Tbh. of ನಿರ್ಬುದ. (My.).

ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ nir-buddhi. = ನಿಬುದ್ಧಿ, ನಿಬ್ಬುದ್ಧಿ. Senseless, unwise, stupid, dull.

ನಿರ್ಭಂಗ nir-bhaṅga. Free from defeat or ruin (Śśv. 5, 26).

ನಿರ್ಭಯ nir-bhaya. Fearless, undaunted; secure; safe; — fearlessness (My.); freedom from danger. See Bp. 59, 41; 61, 44; Śśv. 5, 24; B. 4, 104.

ನಿರ್ಭರ nir-bhara. = ನಿಬ್ಭರ. Excessive, vehement, violent; *beyond measure, much;* ardent; full, filled with; — excess; vehemence, violence (Bp. 61, 11; Śśv. 3, 57; 4, 10. 11); intent and pertinacious pursuit or purpose.

ನಿರ್ಭರಾಲೋಕ nirbhara-âlôka. Viewing excessively, etc. See ನಿಟ್ಟಿಸು.

ನಿರ್ಭವ nir-bhava. Birthless (Bp. 61, 44; Śśv. 5, 24).

ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನ nir-bhartsana. Threatening; *threat, menace; abuse; reproach.* See ಕೊಕ್ಕರಿಸು.

ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ nir-bhâgya. *Unlucky, destitute of fortune.* — ನಿರ್ಭಾಗ್ಯದಾತ್ಮೋದರ. A wretched vagrant (My.).

ನಿರ್ಭಾವ nir-bhâva. = ನಿರ್ಭವ. (Bp. 54, 21).

ನಿರ್ಭಿನ್ನ nir-bhinna. Broken asunder, pierced, divided, destroyed (Sk.; My.). 2, = ಅಭಿನ್ನ, adhering closely, clinging to; undivided; unchangeable (Bp. 35, 7; 53, 3; Bh. 5, 3, 26).

ನಿರ್ಭೀತ nir-bhîta. Fearless, undaunted (J. 4, 26; My.; ಆಂಜಕೆಯಿಲ್ಲದವ G.).

ನಿರ್ಭೀತಿ nir-bhîti. Fearlessness (My.).

ನಿರ್ಮಜ್ಜ nir-majja. Marrowless, fatless, meagre. 2, N. of a plant (ಗೊಡ್ಡ Mr. 116).

ನಿರ್ಮದ nir-mada. Unintoxicated, sober; not proud, humble (Śśv. 5, 24); *not in rut,* as an elephant.

ನಿರ್ಮನ್ಥ nir-mantha. *Churning; rubbing.*

ನಿರ್ಮನ್ಥಕಾಷ್ಠ nirmantha-kâshṭha. *The wood used for kindling fire by friction.*

ನಿರ್ಮನ್ಥ್ಯ nir-manthya. *To be churned, rubbed, or excited by friction.*

ನಿರ್ಮರಣ nir-maraṇa. Deathless (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ಮಲ nir-mala. = ನಿಮ್ಮಳ. Spotless, free from dirt or impurities, stainless, unsullied; — virtuous; — clear, clean, pure, serene; — shining, splendent, bright; charming, lovely (ರಾಮ, ವಿಮಲ Nn. 24; ಮನೋಹರ 91; ಪಳಕನೆ, ಜಳಕನೆ Čt. II, 30). See ತಿಳಿ, ಬೆಳ್ಳಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮ. — ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡು. To clean, as a house, etc. (B. 4, 25; My.).

ನಿರ್ಮಲತರ nirmala-tara. Uncommonly clear or bright, etc. (Čpr. 6, 3).

ನಿರ್ಮಲತೆ nir-malatĕ. Stainlessness, purity, cleanness (Bp. 3, 48).

ನಿರ್ಮಲತ್ವ nir-malatva. = ನಿರ್ಮಲತೆ. (ರಜತ, ವಿಮಲ Nn. 104; ಪ್ರಸನ್ನತೆ G.; My.).

ನಿರ್ಮಲಿತ nir-malita. Not stained or sullied, pure (Bp. 7, 9; 49, 34; J. 15, 23).

ನಿರ್ಮಲಿನ nir-malina. = ನಿರ್ಮಲ. (My.).

ನಿರ್ಮಲೀಕೃತ nirmalî-krita. Freed from impurity, cleansed, cleared. (Grj. 4, after 12).

ನಿರ್ಮಲೆ nir-malĕ. A spotless female (J. 18, 52). 2, the river Śôṇa (Mr. 414).

ನಿರ್ಮಳಿ nir-maḷi. = ನಿಮ್ಮದಿ. Pureness; serenity; shine, splendour, brightness (ಬೆಳ್ಳಳಿ Kk. 86).

ನಿರ್ಮಳಿಕೆ nir-maḷikĕ. Pureness, etc. (ಬೆಳ್ಳಳಿ Kk. 53).

ನಿರ್ಮಾಂಸ nir-mâṁsa. Fleshless, emaciated. ಕುದುರೆಯ ನಿರ್ಮಾಂಸಜಂಘೆಗಳ್ (Mr. 283).

ನಿರ್ಮಾಣ nir-mâna. Measuring or meting out; building, forming, making, fabricating, creating; creation. (My.).

— ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡು. To fabricate, to produce (B. 4, 112; My.); to create (4, 13; My.).

ನಿರ್ಮಾತೃ nir-mâtṛi. A maker, a builder, a creator. (My.).

ನಿರ್ಮಾನುಷ್ಯ nir-mânushya. Uninhabited, desolate (My.; Sk. ನಿರ್ಮಾನುಷ).

ನಿರ್ಮಾಪಣ nir-mâpaṇa. Causing to be built, formed, or made (Čpr. 2, 57). See ಮಾಡಿಸು.

ನಿರ್ಮಾಯ nir-mâya. Free from illusion (Bp. 61, 44; J. 7, 18).

ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ nirmâlya. Stainlessness, purity, cleanness; that is considered as pure: the remains of an offering to an idol, as flowers, etc., flowers and other articles of an offering now become stale (Bp. 18, 96. 104; 43, 65. 66. 70; 46, 62; 49, 16; 61, 89; My.). See ತಿವಿ.

ನಿರ್ಮಿಚು nirmiću. = ನಿರ್ಮಿಸು. To make, to fashion, to form, to produce, to fabricate, to create (Šmd. 141).

ನಿರ್ಮಿತ nir-mita. Measured out; built, formed, made, produced, created (Čpr. 1, 108. 129; Bp. 1, 35; My.).

ನಿರ್ಮಿಸು nirmisu. = ನಿರ್ಮಿಚು. (Čpr. 1, 66; Bp. 54, 36; J. 2, 23; 8, 19; B. 4, 59; My.). ಅಭಿನವನಿಗಣ್ಟುಸ್ ಅಭಿನವಮಂಗಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದಂ (Mr. 540).

ನಿರ್ಮುಕ್ತ nir-mukta. Loosed, set free, liberated, disjoined, separated. 2, *a snake which has lately cast his skin.* 3, not requiring final emancipation, being always in its possession (Bp. 51, 28).

ನಿರ್ಮುಕ್ತಿ nir-mukti. Liberation, deliverance. (Čpr. 4, after 24).

ನಿರ್ಮೂಲ nir-mûla. Rootless, deprived of its root; eradicated; unfounded; eradication, extirpation (Bp. 50, 65). — ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡು. To eradicate, to extirpate (B. 4, 8; My.). — ನಿರ್ಮೂಲವಾಗು. -ಆಗು. To be extirpated. ಭೂಪರನನ್ದನರು ನಿರ್ಮೂಲವಾದರು (Bp. 31, 22).

ನಿರ್ಮೂಲನ nir-mûlana. The condition of being eradicated or ruined (ಪ್ರಲಯ, ಲಯವಹುದು Nn. 100). 2, uprooting, extirpating (Sk., My.).

ನಿರ್ಮೂಲಿತ nir-mûlita. Uprooted, eradicated, etc. (Bp. 29, 1; 61, 89).

ನಿರ್ಮೂಲಿಸು nirmûlisu. To uproot, to pluck out or up, to extirpate. See ಈಡ್ಗೆ.

ನಿರ್ಮೇಕೆ nirmêki. (ಕಾಡ ತುಪ್ಪೆ Mr. 134, o. rs. ನಿರ್ಮೋಕ, ನಿರ್ಣಾಕ್ಕ).

ನಿರ್ಮೇಘ nir-mêgha. Cloudless (Bp. 35, 10).

ನಿರ್ಮೋಕ nir-môka. Setting loose or free, solving from. 2, *the cast off skin or slough of a snake* (ಹಾವಿನ ಹೆರೆ Nn. 44).

ನಿರ್ಮೋಕ್ಷ nir-môksha. Liberation, deliverance (ಬಿಡುಗಡೆ Nr.).

ನಿರ್ಮೋಹ nir-môha. Absence of love (Bp. 14, 33; My.).

ನಿರ್ಯತ್ nir-yat. Going out or forth, going off, departing. (Čpr. 1, after 81; 1, 130).

ನಿರ್ಯತ್ನಾಗ nir-yatna. Remitted force or energy: standing still (ನಿಶ್ಚಿಹದು Mr. 464).

ನಿರ್ಯಾಣ nir-yâna. Going forth or out, setting out, departure. 2, the cessation of a journey (ನಿಲುಪಯಣ, ಉಪ್ಪಯಣ Nn. 79; ಉಪ್ಪಯಣ, ನಿಲುಪಯಣ 90). 3, vanishing, disappearance. 4, division, separation (ಭಾಗ, ವಿಭಾಗ 79; ವಿಭಾಗ, ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು 90). 5, death (ಮೃತಿ, ಸಾವು 79; ಮೃತ, ಸಾವು 90). 6, *the outer corner of an elephant's eye* (ಆನೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣು Mr. 156).

ನಿರ್ಯಾತ nir-yâta. Gone forth or out, departed, gone (Rśv. 5, after 120).

ನಿರ್ಯಾತನ nir-yâtana. *Giving back, returning, restitution, delivery of a deposit, replacing anything lost.* 2, *a gift.* 3, *requital, revenge.*

ನಿರ್ಯಾಮ nir-yâma. *A sailor; a pilot; a helmsman.*

ನಿರ್ಯಾಮಕ nir-yâmaka. = ನಿರ್ಯಾಮಕ, ನಿರ್ಯಾಮ. ತುದಿಯ ಕೂಳಪ್ಪದವನು (ನಿರ್ಯಾಮಕ, ಕರ್ಣಧಾರಕ Mr. 407).

ನಿರ್ಯಾಸ nir-yâsa. *Exudation of trees or plants, as gum, resin, juice, milk, etc.* (ಮರದ ಬಂಕೆ Si. 487).

ನಿರ್ಯೂಹ nir-yûha. = ನಿರ್ವ್ಯೂಹ. *A peg or bracket projecting from a wall to hang or place anything upon.* 2, *a chaplet worn on the crown of the head, a crest, a head-ornament;* see ಪಾಸಿಗ. 3, *a door.* 4, *extract, decoction.*

ನಿರ್ಯೋಗ nir-yôga. Inconnection, disconnection (Śâstrasâra in W. v. 1508).

ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ nir-lakshya. Disregard, contempt (My.).

ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ nir-lajjĕ. Want of shame, indecency, impudence (My.).

ನಿರ್ಲಜ್ಜೆತನ nir-lajjĕtana. = ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ. (ವೈಯಾತ್ಯ G.).

ನಿರ್ಲೇಪ nir-lêpa. Unsmeared; uncontaminated, stainless, spotless; the state of being uncontaminated, spotlessness, etc. (Jñs. 22, 53; My.).

ನಿರ್ಲೋಟಿಸು nir-lôṭisu. To roll or move about (Bh. 2, 9, 17).

ನಿರ್ಲೋಭ nir-lôbha. Free from desire (Sk.); freedom from desire, unavariciousness, unselfishness (My.).

ನಿರ್ಲೋಭಿ nir-lôbhi. Uncovetous, unselfish (B. 5, 228).

ನಿರ್ವ್ಯಯನಿ nir-vyayani. *The cast off skin of a snake.*

ನಿರ್ವಕ್ರ nir-vakra. Straightness, uprightness, justice (Bp. 5, 8). 2, not ambiguous, plain, evident, as guilt (22, 50).

ನಿರ್ವಂಗ nir-vaṅga. A kind of good horse (Mr. 281; ವಂಗ= ವ್ಯಂಗಿ).

ನಿರ್ವಂಚಕ nir-vañćaka. Without fraud or deceit, sincere (Bp. 1, 31; My.). 2, sincerity (Bp. 28, 4; 36, 21; 59, 49).

ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವ nir-vañćakatva. = ನಿರ್ವಂಚಕ No. 2. (Bp. 8, 22; My.).

ನಿರ್ವಂಚನೆ nir-vañćanĕ. = ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವ. (My.).

ನಿರ್ವಪಣ nir-vapana. Pouring out, sprinkling, scattering; libation, oblation; — *spending, bestowing presents; — gift, donation.*

ನಿರ್ವರ್ಣನ nir-varṇana. *Looking at, regarding, seeing.*

ನಿರ್ವರ್ತನ nir-vartana. *Completing, effecting, accomplishment, completion, execution.*

ನಿರ್ವರ್ತಿತ nir-vartita. Finished, completely done, accomplished (Čpr. 2, after 39; 7, after 148; 8, after 24).

ನಿರ್ವರ್ತಿಸು nir-vartisu. To complete, to accomplish, to finish (Abh. P. 7, after 47; My.).

ನಿರ್ವರ್ತ್ಯ nir-vartya. To be accomplished, to be executed or produced (adj., Šmd. 155. 156).

ನಿರ್ವಹಣ nir-vahana. *Conclusion, completion, end;* the state of being spent. 2, carrying out; effecting, completing. See ಮುಡಿ, ಸಮೆ; Bp. 58, 19; 59, 38; (Šmd. 177, o. r. ನಿರ್ವಾಹಣ).

ನಿರ್ವಹಿಸು nir-vahisu. To carry out; to accomplish, to effect (Bp. 10, 54; J. 20, 7; 31, 42; Si. 238. 256. 267; My.).

ನಿರ್ವಾಣ nir-vâna. *Blown out, extinguished;* becoming extinguished. 2, *liberated from existence.* 3, dead, defunct. 4, extinction of life: *the delivery of the individual soul from the body and further transmigration, and its reunion with the universal or supreme soul* (ಕೈವಲ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 19; ಮುಕ್ತ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). 5, the end of life, death (ಜನ್ಮಾಸ್ತ, ಜನ್ಮದ ಕಡೆ 19, o. r. ಪ್ರಾಣಾನ್ತ್ಯ; ಜನ್ಮದವಸಾನ Mr. 507). 6, calm; complete satisfaction or pleasure, highest felicity. 7, vacuity, vacuum. 8, setting, vanishing from sight; evening, eventide (ಅಸ್ತಮಯಸಮಯ, ಅಸ್ತಮಾನ, ಸಾಯಂಕಾಲ 19; ಅಸ್ತಮಯ 507). 9, sinking under, diving; immersion (ಮುಜ್ಜನ 507). 10, a kind of penance, sanctification of the body by penance (ತಪ, ತಪೋಭೇದ 19; ವಪುಸಿದ್ಧಿ 507). 11, a Jina (507). 12, the soul (ಜೀವನು, ಆತ್ಮನು 19). 13, the body (ದೇಹ 19). 14, an elephant (ಸಾಮಜ, ಆನೆ 19; ಗಜ 507). 15, vairavaśa (ವೈರದ ವಶ 19, o. rs. ವೈರದ ತಮ, ವೈರದ ಸಮ). 16, presenting funeral oblations; funeral rites (ಉತ್ತರಕರ್ಮ, ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ 19; one MS. ಉತ್ತರ= ಪ್ರತಿವಾದ; ಕರ್ಮ=ಕ್ರಿಯೆ). 17, works or performances in general (ಕಾರ್ಯ, ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯಂಗಳ್ 19). 18, nakedness, nudity (My.).

ನಿರ್ವಾಣಕ್ಷೇತ್ರ nirvâṇa-kshêtra. A place where penance is performed (Śâstrasâra in W. v. 1259).

ನಿರ್ವಾಣರೇಖೆ nirvâṇa-rêkhĕ. A life-like stripe (Cpr. 6, after 64).

ನಿರ್ವಾಣಿ nir-vâṇi. A person who goes naked and is exonerated whilst living from future birth and all ritual ceremonies (Bp. 20, 16). 2, N. of an Arhat. 3, N. (My.). — ನಿರ್ವಾಣಿದೇವ. N. (Bp. 59, 3).

ನಿರ್ವಾತ nir-vâta. Free from wind; *not windy, calm, still.*

ನಿರ್ವಾದ nir-vâda. Speaking out: *obloquy, censure.* 2, *rumour, report.* 3, asseveration.

ನಿರ್ವಾಪ nir-vâpa. Pouring out, etc.; *offering oblations, especially funeral oblations;* gift, giving, alms.

ನಿರ್ವಾಪಣ nir-vâpana. 1. = ನಿರ್ವಾಪ.

ನಿರ್ವಾಪಣ nir-vâpana. 2. Blowing out, putting out, extinguishing; *extinction, annihilation; slaughter.*

ನಿರ್ವಾರ್ಯ nir-vârya. *Irresistible; acting fearlessly.*

ನಿರ್ವಾಸನ nir-vâsana. Expelling or driving from home, banishment. 2, *hurting, killing, slaughter, annihilation.*

ನಿರ್ವಾಹ nir-vâha. (= ನಿಬಾವು). Causing one's self to be brought out of: bringing one's self out of, extricating one's self; a way out, an escape (My., not Sk.). ಆದಕ್ಕೆ ಆ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೇ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಯಿತು (B. 4, 12). ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುವೆನು, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (My.). ಅವನಿಗೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (for him there is no escape, he is going to die, My.). 2, accomplishment, achievement; effecting, doing; managing. ನನ್ನಿನ್ದ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (I cannot accomplish it, My.). ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (B. 4, 45). ಬರೆದು ತಿಳಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (4, 196). See Śmd. 156. 160. 173. 3, supporting, maintaining (J. 18, 15). 4, subsisting on. 5, sufficiency, adequacy, competent provision or means of living. 6, accomplished, finished (ಸಿದ್ಧ Nn. 24); completion, end. See ವಾಕ್ಯ-. — ನಿರ್ವಾಹ ಆಯಿಸು. To effect, to bring into being (Bp. 37, 53). — ನಿರ್ವಾಹ ಮಾಡು. = ನಿರ್ವಾಹಿಸು. 2, (to shift), to live frugally or economically, to be content with so much as is absolutely necessary to sustain life (B. 4, 74). — ನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗಿಸು. To obtain, or supply, the means of sustenance; to maintain, to sustain (B. 3, 110; 5, 88. 186). — ನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗು. Maintenance or sustenance to take place (B. 4, 108).

ನಿರ್ವಾಹಕ nir-vâhaka. Accomplishing, performing, affecting (adj., Sk.; My.).

ನಿರ್ವಾಹಣ nir-vâhana. = ನಿರ್ವಾಹ. (Śmd. 177, see ನಿರ್ವಹಣ).

ನಿರ್ವಾಹಶಾಲಿ nirvâha-śâli. A person who has the power of accomplishing anything (My.).

ನಿರ್ವಾಹಿಸು nir-vâhisu. = ನಿಬಾಯಿಸು. To accomplish, to effect.

ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ nir-vikalpa. Not admitting an alternative (Kâvy. V, 70). 2, free from change (Bp. 18, 100; My.).

ನಿರ್ವಿಕಾರ nir-vikâra. Unchanged; unchangeable, immutable (Bp. 38, 27; 61, 43; My.).

ನಿರ್ವಿಕಾರತೆ nir-vikâratĕ. Unchangeableness, uniformity. (Śkv. 2, after 105).

ನಿರ್ವಿಕಾರಿ nir-vikâri. = ನಿರ್ವಿಕಾರ. (ಆವಿಕೃತಿ Śmd. 67. 68).

ನಿರ್ವಿಘ್ನ nir-vighna. Unobstructed, free from obstructions or difficulties; absence of obstruction or impediment (Bp. 61, 43; J. 18, 15; My.).

ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆ nir-vighnatĕ. Absence of obstructions or difficulties (J. 1, 3).

ನಿರ್ವಿಘ್ನದಾಯಕ nirvighna-dâyaka. Gaṇêśa. (My.).

ನಿರ್ವಿಣ್ಣ nir-viṇṇa (-vinna). = ನಿರ್ವಿಣ್ಣ. Despondent; disgusted with anything; loathing; self-disparaged, overcome with fear or sorrow.

ನಿರ್ವಿಣ್ಣ nirviṇṇa. Tbh. of ನಿರ್ವಿಣ್ಣ. (J. 14, 10; 18, 60).

ನಿರ್ವಿನ್ದ nir-vinda. = ನಿರ್ವೇದ. (Cpr. 5, 96).

ನಿರ್ವಿಭವ nir-vibhava. Devoid of substance or wealth, etc. (Bp. 51, 18).

ನಿರ್ವಿರಲ nir-virala. Having no interstices (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ವಿವಾದ nir-vivâda. Absence of contention or controversy. (My.).

ನಿರ್ವಿಶೇಷ nir-viśêsha. Absence of difference;—showing no difference, without distinction; indiscriminate (Kâvy. V, 57); without any specification (ಅವಿಶೇಷ Śmd. 123).

ನಿರ್ವಿಶೇಷಕಬ್ದ nirviśêsha-śabda. A term which does not specify (the quantity, etc., Śmd. 123).

ನಿರ್ವಿಷ nir-visha. Without venom, poisonless; innocuous (Śmd. 224; Bp. 13, 4).

ನಿರ್ವಿಷಯ nir-vishaya. Not attached to any object; separated from, or not attached to, sensual objects (Bp. 61, 43).

ನಿರ್ವೀರೆ nir-virĕ. *A woman whose husband and children are dead.*

ನಿರ್ವೀರ್ಯೆ nir-viryĕ. = ನಿರ್ವೀರೆ. (ಪತಿ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದವ್ Mr. 303).

ನಿರ್ವೃತಿ nir-vriti. = ನಿವೃತ್ತಿ. Complete satisfaction, bliss, happiness; final emancipation. (Cpr. 9, 37).

ನಿರ್ವೃತ್ತ nir-vritta. *Finished, completely done, accomplished.*

ನಿರ್ವೃದ್ಧ nir-vriddha. Not growing old, always young (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ವೇಗ nir-vêga. Without violent motion or impetuosity, not waving, quiet, calm. (Čpr. 2, after 24).

ನಿರ್ವೇದ nir-vêda. Disgust, satiety. 2, *despondency, self-disparagement;* grief, sorrow (ಖೇದ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ Mr. 455). 3, one of the saṁsâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ನಿರ್ವೇಶ nir-vêśa. Entering into; gaining, obtaining. 2, *wages, hire.* 3, payment; expiation, atonement. 4, *enjoyment, enjoying* (ಉಪಭೋಗ, ಭೋಕ್ತೃ Mr. 457).

ನಿರ್ವೇಶನ nir-vêśana. = ನಿರ್ವೇಶ. (ಭೋಗ Mr. 514, one MS. ನಿರ್ವೇತ).

ನಿರ್ವ್ಯಗ್ರ nir-vyagra. Not bewildered or distracted; not agitated or alarmed; steady (Čpr. 3, after 97); not eagerly engaged in (Kâvy. III, 1, A, 12).

ನಿರ್ವ್ಯಥನ nir-vyathana. *A chasm, a hole.* 2, freedom from pain.

ನಿರ್ವ್ಯಸನ nir-vyasana. The state of being unconcerned or careless (My.).

ನಿರ್ವ್ಯಾಕುಲ nir-vyâkula. Not troubled or disquieted, calm. (Čpr. 1, 91).

ನಿರ್ವ್ಯಾಜ nir-vyâja. Without deceit, candid, honest, plain, exact (Čh. v. 98. 200); honesty, etc. (Śmd. 188); without a pretext. 2, without a cause or reason (My., not Sk.).

ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರ nir-vyâpâra. *Without employment or business, unoccupied.*

ನಿರ್ವ್ಯೂಹ nir-vyûha. = ನಿರ್ಯೂಹ. (G.).

ನಿರ್ಹರಣ nir-haraṇa. = ನಿರುಹರಣ. Taking forth or out, rooting up, taking away, removing.

ನಿರ್ಹಾರ nir-hâra. = ನಿರ್ಹರಣ. *Extracting, extraction;* rooting up, destruction; carrying away or out; taking away, removing.

ನಿರ್ಹಾರಿ nir-hâri. *Diffusely fragrant.*

ನಿರ್ಹೇತುಕ nir-hêtuka. Causeless, reasonless. (Čpr. 3, 65).

ನಿಲ್ nil. = ನಿಲು 1, ನಿಲ್ಲು. Not to walk, to stand still; to stand; to stand up; to cease to go on, to stop; to continue in a place, to stay; to be; to wait; to remain, to be left as a remainder;—to stand or last, to continue unimpaired, as colour;—to stand, to remain fixed or without injury, as the garbha; to remain, as life; to cease, to come to an end, as rain; to cease, not to occur again, as pregnation, etc.; to make an interruption in one's work, to rest;—to endure, to be able to resist unimpaired, as the force of a blow, etc. (ಗತಿಮುಕ್ತ Śmd. Dh.; ಇರ್ Śmd. 6. 135. 174 Cm.; ನೆಲೆಗೊಳ್ 24. 70 Cm.; ನೆಲಸು 65. 122; ತಡೆ 150; My. as ನಿಲ್ಲು; T. నిఱ్, నిల్; M. നിൽ; Tdg. నిలు; *cf.* ನೆಲೆ). P. ps. ನಿಲ್ತು, ನಿನ್ದು (Śmd. 281). ನಿಲ್! (272), ನಿಲಲ್ (174), ನಿಲೆ (65. 70. 135), ನಿಲ್ತುಂ (258), ನಿಲ್ತೆ (408), ನಿಲ್ತುದು (258 Cm.), ನಿಲ್ಲದೆ (150), ನಿಲ್ಲವು (291). ಬೆನ್ನೊಳ್ ನಿಲ್ತಂ ಗಾಣ್ಡೇವಿ (288). ಗಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ನಿಲ್ಲವು ಪವಮುಬದ ಕೋಲ್ಗಿಮ್ ಆತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ನಿನ್ದು ಇರ್ದವ (ಊರ್ಧ್ವಜಾನು, ಸಮುತ್ಥಿತ Hlâ.). ನಿನ್ದಂ (ಸಮುತ್ಥಿತ Mr. 246). ಮುಂಜದೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು ಸೇವೆ ಮಾಲ್ಪೆ ಬೊಪ್ಪೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (204). ನಿನ್ದ ಗೆರೆ (ಲಘು 364). ನಿನ್ದುದು (ಕುಣಿತ 453). ನಿನ್ದುದು (ಅಮೃತ 511). ನಿನ್ದಿತು (Bp. 37, 50). ತನೆ ನಿಲಲು ಪ್ರಹ್ವೆಂ (180). ನಿನ್ದ ಬಸುಱು (ಕೃಪೀಟ Nn. 85; Mr. 484). ದೇಗಿನಾಗಿ ನಿಲ್ವನಂ (J. 28, 20). ಅವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲಜ, ನಿಲ್ಲಜ! (Śmd. 139). See Śmd. 6. 24. 153. 281; Čh. vs. 131. 140. 147. 150; Čpr. 1, 111. 136; 4, 47; 8, after 4; Bp. 12, 47; 14, 7. 21; 18, 55; 32, 28; 37, 27; 39, 62; 42, 28. 37; 43, 26; 45, 34; 54, 12. 36; 36, 38; Bh. 1, 10, 34; 2, 13, 11. 37. 39. 46; Râv. 5, 21. 129; 8, 112; J. 15, 3; 26, 4; 28, 26. 33. 35. 36; 31, 28; Râm. 1, 14, 1. — ನಿಲ್ ನಿಲ್. rep. (Bp. 26, 30). — ನಿಲೆ ನುಡಿ. To tell to stand or stop (Abh. P. 7, after 21). — ನಿನ್ದ ಱುಕೆ. -ಆಱುಕೆ. Authority, proof (ನಿನ್ದ ಪವಣಂ Bhn. 46).

ನಿಲ nila. 1. = ನಿಲು 2. Standing. 2, that stands upright: the side-post of a door (My.; T. నిళ్ళె). 3, remainder; balance; arrears (Tě. నిలవే; T. నిలువై; M. നിലവു). ನಿಲವಿಲ್ಲದೆ ಹಲದಿನ್ದ ಹೊಲದ ಉಕ್ಕೆ; ನಿಲ ನೋಡಿ ಸಂಸಾರ (Prv.). — ನಿಲಕಡೆ. = ನಿಲಗಡೆ, ನಿಲು-. Standing; attitude (see Mr. s. ತ್ರಿಭಂಗಿ). 2, cessation: leisure (My.). 3, waiting: patience, composure (My.). ನಿಲಕಡೆಯಿಲ್ಲದವನಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ (as a mendicant, etc.), ಇದ್ದ ಹಲ್ಲು ಉದುರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ನಿಲಗಡೆ. = ನಿಲಕಡೆ. (My.). — ನಿಲಬಾಕಿ. = ನಿಲ No. 3. ನಿಲಬಾಕಿ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗೊಲ್ಲನಿಣ್ಡನಿನ್ದ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದ (Prv.).

ನಿಲ nila. 2. = ನೆಲಿಹು, etc. (My.).

ನಿಲಕೆಸು nilakisu. = ನಿಲಿಕೆಸು, ನಿಲುಕೆಸು. To cause to come within reach, to make reachable (My.). 2, to cause to stretch one's self (My.). 3, to come within reach (My.).

ನಿಲಕು nilaku. = ನಿಲುಕು, etc. (My.). ನಾಲಿಗೆಗೆ ನಿಲಕದ ಹಾಗಿದ್ದರೆ (B. 3, 31). ಆತನ ಕೆಯ್ಗೆ ನಿಲಕದ್ದಲ್ತಿನ್ದ (3, 44).

ನಿಲಯ ni-laya. Lying or settling down; hiding one's self. 2, *a dwelling, an abode, a residence.*

ನಿಲಯವಾನ್ nilaya-vân. (ನಿಲಯವನ್ನ). The householder who performs the domestic rites (ಗೃಹಮೇಧಿ, ಗೃಹಸ್ಥ Mr. 242).

ನಿಲವು nilavu. (Śmd. 247). = (ನಿಲ 1), ನಿಲುವ 1. Standing (Śśv. 2, 101). 2, position, state, condition (Bp. 51, 25; Râm. 3, 6, 33). 3, height, as that of a man, a tree, etc.; high (ಉನ್ನತ, ಉದ್ದ G.; My.; Bp. 19, 29). 4, = ನಿಲ 1, No. 2 (My.). 5, = ನಿಲ 1, No. 3 (My.). 6, cessation: leisure (My.; see Prv. s. ನಿಲ 1). ಕರಡಿಗಳು ಅಯ್ನೂರಿಂ ನಿಡಿದು, ಮೂಱು ಗೇಣು ನಿಲವು (B. 3, 108). ತೋಳ ಸುಮಾರು ಎರ್ದುವರೆ ಪೂಟ ನಿಲವಾಗಿಯೂ ಮೂಱುವರೆ ಪೂಟ ನಿಡಿದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (5, 252). 7, a resting place; a seat, a place of abode; an apartment in a house (ಸಂಸ್ಥಾನ, ಸನ್ನಿವೇಶ Hlâ.; ಸಂಸ್ಥಾನ Mr. 461; J. 8, 2). ಮನೆಯ ನಿಲವು (ಕಕ್ಷಾನ್ತರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Mr. 201). — ನಿಲವಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. = ನಿಲುವಂಗಿ. A garment of a person's own height, a long, loose garment (My.). — ನಿಲವುಗೆಡಿಸು. To destroy one's standing, position, etc. (J. 2, 12).

ನಿಲಿ nili. An abbreviation of the P. p. ನಿಲಿಕೆ of ನಿಲಿಕು. — ನಿಲಿ ನಿಲಿಕು. rep. (Bp. 31, 5; 60, 29).

ನಿಲಿಕಿಸು nilikisu. = ನಿಲಿಕೆಸು, etc. (Bp. 47, 59; My.).

ನಿಲಿಕು niliku. = ನಿಲಿಕು, etc. See ನಿಲಿ ನಿಲಿಕು.

ನಿಲಿಮ್ಪು ni-limpa. = ನಿಳಿಮ್ಪ. A god, a deity (Mr. 8; Bp. 10, 39).

ನಿಲಿಮ್ಪನಿಲಯ nilimpa-nilaya. Heaven (ಬರ್ದಿಲ ಔ. II, 62).

ನಿಲಿಸು nilisu. = ನಿಲ್ಲಿಸು. To cause to stand, stop, cease, stay, etc. ನಿಲಿಸಿದವಂ or ನಿಲಿಸಿದಪ್ಪಂ (Śmd. 276). ನಿಲಿಸುವರ್ಥಂ (ನಿವಾರಣಾರ್ಥಂ 394 Cm.). See Ćpr. 6, after 28; Bp. 16, 9; 18, 11; 22, 14; 28, 42; 32, 22; 40, 40; 42, 20. 28; 45, 12; 47, 58; 50, 12. 21; 51, 3. 31; 53, 14; 59, 13. 55; ಜಾ; Bh. 1, 8, 9; Rśv. 6, after 11; J. 5, 25. 43; 28, 54; 29, 32; Râm. 1, 14 sum.

ನಿಲು nilu. 1. = ನಿಲ್, etc. ನಿಲುವೆ (Bp. 44, 9). — ನಿಲು ನಿಲ್. rep. (Bp. 17, 11). — ನಿಲು ನಿಲ್ಲು. (Bp. 9, 31).

ನಿಲು nilu. 2. = ನಿಲ 1. — ನಿಲುಕಡೆ. = ನಿಲಕಡೆ. Patience, composure (ತಾಳುವದು Śm. 113; My.). 2, cessation: leisure (My.). — ನಿಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A staring condition of the eye (My.). — ನಿಲುಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. A full length mirror (My.; Tĕ.). — ನಿಲುಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A post or pillar that is standing (My.). — ನಿಲುಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A cumley that reaches to the feet (My.). — ನಿಲುಪಯಣ. Cessation of a journey (ನಿರ್ಯಾಣ, ಉಪ್ಪಯಣ Nn. 79. 90).

ನಿಲುಕಿಸು nilukisu. = ನಿಲಕೆಸು, etc. (My.).

ನಿಲುಕು niluku. = ನಿಲಕು, ನಿಲಿಕು, ನಿಲ್ಕು, (ನಿಳ್ಕು). To stretch one's self (Bp. 3, 10; My.; see s. ನಿಳ್ಕುಳಿಸು); to stretch one's self or one's limbs, from fatigue, etc. (Bp. 32, 25; 38, 16; 59, 20); to be extended to one's full height, to reach, so as to obtain something, etc., to stand upon one's tiptoes (My.; Bp. 26, 30; 42, 3; Râm. 3, 8, 69; 6, 14, 25; J. 8, 19); ನಿಲುಕದರೆ ನಿಕ್ಕಡೆ ಇದ್ದದ್ದು ಕೂತರೆ ನಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.);—to rise up to, to rush up to or at (Bh. 3, 13, 27). **2,** to come or be within reach, to be reachable (My.). ಅದು ನನಗೆ ನಿಲುಕುವದಿಲ್ಲ (it is not within my reach, My.). ಗೊನೆಗಳು ಬಾಯಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ (B. 2, 16). ಕಣಿಕೆ ನನ್ನ ಕೈಯ್ಗೆ ನಿಲುಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ (2, 19). ಸಾರವಾನನ ಕಾಲು ಅವನಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ (4, 181). **3,** to come within the reach of, or in contact with, something. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಜೋಪಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದಸ್ಥ ಪರಮೇಶ್ವರನು (B. 4, 89). **4,** to apply one's self to, to begin. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಲುಕಿದನು (My.). **5,** to apply one's thoughts unto (Bh. 4, 6, 26). — ನಿಲುಕು ನಿಲುಕು. rep. (Bp. 26, 30).

ನಿಲುಮ್ಬು nilumbu. 1. (Śmd. 48). = ನಿಸುಮ್ಬು. To heap up, to heap together, to amass (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.). **2,** to crowd (v. i.), to swarm, to be numerous (Rśv. 1, after 135; 2, after 8; Śśv. 2, after 42; 2, 47). **3,** to coil, as a serpent (Rśv. 5, after 55). See s. ಕುವ್ವಳಿಸು 1.

ನಿಲುಮ್ಬು nilumbu. 2. = ನಿಲುವು 2. To jump, to caper. See ಕುವ್ವಳಿಸು 1 & 2.

ನಿಲುವಿಕೆ niluvikĕ. Standing. **2,** = ನಿಲುವು No. 3, height, tallness. ನಿಲುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಸ್ದೇ ಸವನೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 39). ಯಾವನಾದರೂ ಎತ್ತರವಾದ ನಿಲುವಿಕೆಯ ಮನುಷ್ಯನು (4, 65).

ನಿಲುವು niluvu. 1. = ನಿಲುವು, etc. (Śśv. 1, after 81; My.; ಎತ್ತರ, ಸ್ಥಲ G.). ಹುಲಿಗಳ ನಿಲುವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎರಡು ಎರಡು ವರೆ ಮೊದಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 4, 35). — ನಿಲುವಂಗಿ. = ನಿಲವಂಗಿ. (My.). — ನಿಲುವ ಬೀದು. To fall into, *i. e.* entering, the standing (of corn, *i. e.* entering or hiding in standing corn). ತುಡುಗ ಅವು ಗವ ಗವ ತಿನ್ನು, ಹೊಲ ಕಾಯುವವರ ನುಬಿ'ವು ಕಣ್ಣ ಕೂಡಲೆ ಜೋಳದ ನಿಲುವು ಬಿದ್ದು, ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (B. 3, 22).

ನಿಲುವು niluvu. 2. = ನಿಲುಮ್ಬು 2. (Bp. 32, 37; 52, 42).

ನಿಲ್ಕ nilka. = ನಿಕ್ಕ, q. v.

ನಿಲ್ಕು nilku. = ನಿಲುಕು, etc. (Ćpr. 7, 108; Grj. 5, 49).

ನಿಲ್ತು niltu. P. p. of ನಿಲ್, q. v.

ನಿಲ್ಲಿಸು nillisu. = ನಿಲಿಸು. (My.; Si. 91. 288. 393; B. 4, 13. 80. 104. 121. 134).

ನಿಲ್ಲಿಸುವಿಕೆ nillisuvikĕ. Placing, etc. (Si. 284).

ನಿಲ್ಲು nillu. = ನಿಲ್, q. v. (C.; B. 4, 195; J. 28, 45; Bp. 12, 12; 26, 28). P. ps. ನಿತ್ತು (My.), ನಿನ್ತು (C.; B. 2, 47; 3, 11. 33), ನಿನ್ದು. ನಿನ್ತಿತು (Bp. 11, 47), ನಿನ್ತು (My.), ನಿತ್ತಿತು (My.). ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿನ್ತ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಟೆ (ತ್ವಲ್ಲಲ, etc. Si. 91). ಹೊಲೆ ನಿನ್ತು ಹೋದ ಮುದಕಿಯನ್ನಷ್ಟವಳು (ನಿಸ್ಕಲೆ 188). ನಿನ್ತು ಹೋದ ಗಾಳಿ (ನಿರ್ವಾತ, ಗತಾನಿಲ 380). ನಿಲ್ಲುತ (Bp. 20, 13). ನಿಲ್ಲುವ, ನಿಲ್ಲುವದು, ನಿಲ್ಲುತೇನೆ, ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ (My.). ನಾಲ್ವತ್ತು ಆಯ್ತು ತ್ತು ವರುಷದ ಹಿನ್ದೆ ಭಾಗವತದ ಪುಸ್ತಕವು, ನೂರಿಾ ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ನೂರಿಾ ಆಯ್ತುತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿನ್ತಾಗ್ಯೂ, ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 208). ನಿಲ್ಲದಿರುವ ಮಲ್ಲನ ಸಂಗಡ (to a malla who is in too great a hurry to give an answer) ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತೀಯಾಾ ಅನ್ನ ಹಾಗೆ.—ನಿಲ್ಲಲಾಾದ ಗುಲ್ಲು ಮಾಡಿ, ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಂಡ್ಯಾ—ನಿಲ್ಲು! ಎನ್ದರೆ ಹಲ್ಲು ಕಸಿದು, ಗುಲ್ಲು ಮಾಡಿದ (Prvs.). — ನಿನ್ದರು. 1. = ನಿನ್ತರು. 3rd pers. plural imperf. They stood. — ನಿನ್ದರು. 2. = ನಿನ್ದಿರು. ನಿನ್ದರೊಡು (B. 5, 187). — ನಿನ್ದಿರಿಸು. (-ಇರಿಸು). To cause to stand, to place, etc. (Bp. 27, 11. 12; Râm. 4, 4, 6; 6, 40, 7). — ನಿನ್ದಿರು. -ಇರು. To stand, to remain, etc. (Bp. 27, 31; B. 5, 132). — ನಿಲ್ಲಿಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. To allow to stand, etc. (B. 4, 45). — ನಿಲ್ಲು ನಿಲು. rep. (Bp. 44, 9). — ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು. rep. (Bp. 21, 40; 22, 33).

ನಿಲ್ಲುವಿಕೆ nilluvikĕ. Standing, etc. (Si. 288).

ನಿವಡಿಸು nivaḍisu. To become conspicuous (for good or evil qualities, Râm. 3, 5, 3; 6, 53, 99; Mhr. ನಿವಟಣೇಂ, ನಿವಡಣೇಂ).

ನಿವರಿಸು nivarisu. To cause to pass the hand gently over, etc.

ನಿವರು nivaru. To pass the hand gently over, to stroke or rub gently (My.; Tĕ. ನಿಮುರು, ನಿವುರು, ನೆಮುರು; *cf.* ನೀವು 2, ನೇವರಿಸು).

ನಿವರ್ತಕೆ ni-vartaka. Completing, finishing, causing to cease (Bp. 55, 19); turning back; returning; retreating, retiring; desisting from; ceasing.

ನಿವರ್ತನ ni-vartana. (also ನಿವರ್ತನೆ, My.). Accomplishment, completion;—turning back; ceasing, not happening;

desisting from; repenting;—causing to come back or return. See ಮಗುಡು.

ನಿವರ್ತಿ ni-varti. = ನಿವೃತ್ತಿ. See ಅ-.

ನಿವರ್ತಿಸು ni-vartisu. To turn away, to drive back, to repel; to leave off, to desist from, to remove (My.). 2, to turn back; to disappear, to cease; to be removed. ಕಪಿಧ್ವಜಂ ನಿಳ್ಕಿ ನಿವರ್ತಿಸುತ್ತುಮಿರೆ (Śmd. 280).

ನಿವರ್ಹಣಿ ni-varhaṇa. = ನಿರ್ಹರಣ. Throwing down; destroying; removing; *destruction, eradication, extirpation.*

ನಿವಸನ ni-vasana. 1. *A dwelling, a habitation, a house* (ನುನೆ Mr. 194).

ನಿವಸನ ni-vasana. 2. Putting on clothes; *clothes, raiment.* 2, *an under garment.* See ಶು.

ನಿವಸನೋದ್ವಹನ nivasana-udvahana. Raiment at weddings. See ತೆರಣ್ಬು.

ನಿವಹ ni-vaha. Bringing near; *a multitude, a quantity, a heap* (Bp. 35, 6; 36, 33; 46, 53; 52, 41; Śm. 118).

ನಿವಳಿತ ni-valita. Moved, waved (Čpr. 8, after 24).

ನಿವಳಿಸು ni-valisu. (= ನಿವಾಳಿಸು). To wave (a burning lamp, Čpr. 3, after 102).

ನಿವಾಜು. = ನಿವಾಜು, etc. (My.).

ನಿವಾಡ nivāḍa. Settlement, decision (Mhr. ನಿವಾಡಾ). See Bp. 45, 26; 50, 38; 53, 52; Rām. 3, 7, 39.

ನಿವಾತ ni-vāta. *Inaccessible to the wind, not reached by the wind, calm.* 2, *a place sheltered from the wind, a sheltered spot, an asylum.* 3, *an impenetrable coat of mail.* 4, N. of a demon.

ನಿವಾತಕವಚ nivāta-kavača. A class of Dânavas or Râkshasas (J. 13, 19).

ನಿವಾಪ ni-vāpa. Pouring out; scattering; seed. 2, *an oblation or offering of water, etc. to the manes of deceased parents or relatives* (see ಪ್ರೇತತರ್ಪಣ).

ನಿವಾರ ni-vāra. = ನಿವಾರಣ. (Bp. 12, 47; see ಅ-).

ನಿವಾರಕ ni-vāraka. Keeping off, warding off, removing. (My.).

ನಿವಾರಣ ni-vāraṇa. (ನಿವಾರಣೆ). *Keeping back or off, warding off, averting;* preventing, hindering, impeding, stopping, checking, interdicting, prohibiting, suppressing. See Śmd. 393; Bp. 3, 68; B. 4, 63; 5, 20; ಜ್ಯಾಘಾತ-, ತರ್ಜನು, ಮಾಣ್, ಸೊಪ್ಪು.

ನಿವಾರಿಕೆ ni-vārikĕ. = ನಿವಾರಣ. (G.).

ನಿವಾರಿತ ni-vārita. Hindered, prevented, checked, forbidden, etc. (Bp. 41, 6; Rśv. 10, after 1).

ನಿವಾರಿಸು ni-vārisu. To keep back or off, to ward off, to avert, to prevent, etc. See Grj. 10, after 61; Bp. 2, 20; 22, 29. 40; 28, 60; 37, 37; 50, 76; Śśv. 1, after 79; J. 14, 7; ಪೊಡೆ.

ನಿವಾಸ ni-vāsa. = ನಿವಸನ 1. (ಮನೆ Nn. 91; Mr. 194; Bp. 28, 48; 35, 53; 37, 34).

ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ nivāsa-sthāna. A place of residence (J. 10, 6).

ನಿವಾಸಿ ni-vāsi. Dwelling, residing; an inhabitant (Bp. 37, 21; My.; B. 3, 110).

ನಿವಾಸಿಸು ni-vāsisu. To dwell, to reside (My., occasionally).

ನಿವಾಳಿ ni-vāḷi. The act of waving (a thing, as boiled rice, salt, pepper, a lamp, a weapon, blood, a sheep's or buffalo's head, etc., etc.) downwards in front of a person or persons, or of the goddess Kâḷi, either to ward off or remove any evil or to create a feeling of satisfaction or pleasure, etc. (Grj. 10, after 79; J. 31, 14; My.; Tĕ. ನಿವಾಳಿ, ನಿವ್ವಾಳಿ). ನಿವಾಳಿಗೆ ತನ್ನ ಬಚ್ಚೆ (for wicks) ಕಚ್ಚಿಗೆ ಆದರೆ ದಿವಾಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). — ನಿವಾಳಿ ತೆಗೆ. = ಇಬಿದೆಗೆ, ನಿವಾಳಿ ಮಾಡು. (My.). — ನಿವಾಳಿ ಮಾಡು. = ನಿವಾಳಿಸು. (My.). ನಿವಾಳಿ ಮಾಡೋಕ್ಕೆ, ಹೋಗಿ, ದಿವಾಳಿಯಾದ (Prv.). — ನಿವಾಳಿಯ ಬೊಮ್ಮಿ ದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ನಿವಾಳಿಸು ni-vāḷisu. = ನಿವಳಿಸು. To wave (a thing) slowly downwards (in front of etc.), to perform nivâḷi (Grj. 10, after 79; Bp. 4, 6; 39, 6; 43, 20; J. 22, 7; My.). ಯುದ್ಧಪ್ರಯಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವಿಕೆ (ಲೋಪಾಭಿಸಾರ, ಅಪ್ರತ್ಯದ್ರಾಜನೀರಾಜನಾವಧಿ Si. 291; *cf.* ನಿರಾಜಿಸು).

ನಿವಾಳಿಸುಹ nivāḷisuha. = ನಿವಾಳಿ. ಶಸ್ತ್ರಧರರಹ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಪರಿವಾರ ಕೆಯ್ದುಗಳ ನಿವಾಳಿಸುಹಂ (ಲೋಪಾಭಿಸಾರ Nr.).

ನಿವಿಡ ni-viḍa. (ni-vila). = ನಿಬಿಡ. *Without interstices, close, contiguous, tight, compact, thick, crowded, impervious, dense, full.*

ನಿವಿಡೀಶ ni-viḍīśa. = ನಿವಿರೀಶ.

ನಿವಿರೀಶ ni-virīśa. = ನಿವಿಡ, ನಿವಿಡೀಶ. *Without interstices, etc.*

ನಿವಿಷ್ಟ ni-viṣṭa. Entered; seated; fixed on, intent upon. (Bp. 38, 51).

ನಿವಿಸ nivisa. Tbh. of ನಿವಿಷ (Śm. 18).

ನಿವಿಸು nivisu. (fr. ನಿಪ್). To disguise (Čpr. 6, 78).

ನಿವೀತ ni-vīta. Wearing the sacrificial thread round the neck (ಜನ್ನಿ ವಾರಮಂ ಕೊರಲಲಿಕ್ಕುವದು Mr. 255). 2, *that thread so worn.* 3, *a wrapper, a mantle, a veil* (see ಪ್ರಾವೃತ).

ನಿವೀತಿ ni-vīti. Wearing the sacrificial thread round the neck (Sk.). 2, that thread so worn (My.).

ನಿವೃತ ni-vṛita. *Surrounded, enclosed.* 2, = ನಿವೀತ No. 3.

ನಿವೃತ್ತ ni-vṛitta. Returned; returning; turned back; gone, vanished; *ceased, refrained from, abstained;* prohibited; abstaining, abstracted or abstained from this world and its acts;—finished, completed.

ನಿವೃತ್ತಿ ni-vṛitti. = ನಿರ್ವೃತಿ, ನಿವರ್ತಿ. Return; disappearance, ceasing, *cessation, abstaining from action, inaclivity;*—leaving off, desisting from; resigning; abstinence; rest; cessation from worldly concerns and engagements. 2, felicity, bliss, beatitude. See Čpr. 4, after 18.

ನಿವೃದ್ಧಿ ni-vṛiddhi. Great increase or growth (? o. r. ನಿವರ್ತಿ). See ಬೀಳ್.

ನಿವೇದಕ ni-vêdaka. Communicating, relating, telling (adj.). (Čpr. 2, 90; 9, 17).

ನಿವೇದನ ni-vêdana. Making known; communication, announcement; information. (My.);—delivering, offering; an offering or gift to men or idols. (My.). See ಆತ್ಮ-.

ನಿವೇದಿತ ni-vêdita. Made known, announced, told;—presented, given. See Čpr. 6, after 18; Bp. 33, 8; Rśv. 10, after 1.

ನಿವೇದಿಸು ni-vêdisu. To make known, to tell, to state (Čpr. 3, 62; 6, after 25). 2, to present, to offer (Bh. 1, 10, 4).

ನಿವೇದ್ಯ ni-vêdya. To be communicated; fit to be reported. 2, an oblation, a gift of food to an idol. (Čpr. 6, 104).

ನಿವೇಶ ni-vêśa. Entering; settling in a place; a settlement; a dwelling-place, a house (Sk.; My.); *a halting place, a camp.*

ನಿವೇಶನ ni-vêśana. = ನಿವೇಶ. Entering, etc.; *a habitation, an abode,* etc.; building ground (My.; Si. 113).

ನಿವೇಶಿತ ni-vêśita. Made to enter; entered; placed in or upon. (Cpr. 2, after 56).

ನಿಶ್ nîś. = ನಿಸ್, etc.

ನಿಶ *niśa. *Night.*

ನಿಶತ ni-śaṭha. = ನಿಶಠ. Not false, candid, honest; honesty, sincerity; N. (J. 7, 2).

ನಿಶತೆ ni-śaṭhĕ. Truth, honesty. See ಅತಿನಿಟ.

ನಿಶರಣ ni-śaraṇa. *Killing, slaughter.*

ನಿಶಾ nisâ. = ನಿಷಾ. Intoxication (My.; Mhr.). 2, = ನಿಶೆ. — ನಿಶಾಚೋರ. A man who takes any intoxicating substance (My.).

ನಿಶಾಕರ nisâ-kara. The night-maker: *the moon.*

ನಿಶಾಕಾನ್ತ nisâ-kânta. The moon (Rśv. 11, 10).

ನಿಶಾಚರ nisâ-ćara. Moving about by night. 2, the moon (ಮೃಗಾಂಕ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 23). 3, a thief (ತಸ್ಕರ, ಕಳ್ಳ, ಕಳ್ಳಬಣ್ಣ 23). 4, an owl (ಘೂಕ, ಗೂಗೆ 23). 5, a kind of owl (ಪಾಲ್ವಕ್ಕ, ಹಾಲುವಕ್ಕ 23). 6, a vicious snake (ಉಗ್ರಾಹಿ, ಕ್ರೂರಸರ್ಪ 23). 7, a kind of sheat-fish (ಪಾಠೀನ, ಎಮನ್ 23). 8, a fiend, a râkshasa (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸ 23). See Prv. s. ಪಿಶಾಚ.

ನಿಶಾಚರಿ nisâ-ćari. A female râkshasa (J. 2, 58).

ನಿಶಾಚೂರ್ಣ nisâ-ćûrṇa. A black powder (V. 9, 110).

ನಿಶಾಟ nisâ-aṭa. A demon (Abh. P. 13, 66); an owl. — ನಿಶಾಟದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. Who causes demons to tremble: Vishṇu or Krishṇa (J. 13, 43).

ನಿಶಾಟನ nisâ-aṭana. *An ovt.*

ನಿಶಾತ ni-śâta. *Sharpened, whetted, sharp.*

ನಿಶಾದರ್ಶಿ nisâ-darśi. Seeing at night: an owl. (R.).

ನಿಶಾದಿ nisâ-ādi. = ನಿಸಾದಿ 1. The beginning of night, evening.

ನಿಶಾನಾಥ nisâ-nâtha. = ನಿಶಾಪತಿ. (My.).

ನಿಶಾನಿ nisâni. An ensign, a flag, a standard (My.; Mhr., H. ನಿಶಾಣ; Si. 84. 281. 293; B. 5, 136. 155).

ನಿಶಾನ್ತ nisâ-anta. 1. The end of night, break of day. (My.).

ನಿಶಾನ್ತ ni-śânta. 2. Quiet. 2, *a house, a habitation.*

ನಿಶಾಪತಿ nisâ-pati. *The moon.*

ನಿಶಾಮಣಿ nisâ-maṇi. The moon. (R.).

ನಿಶಾಮನ ni-śâmana. *Seeing, sight; looking at, beholding; observing; hearing.*

ನಿಶಾರಣ ni-śâraṇa. *Killing, slaughter.*

ನಿಶಾಸ್ವೈರಿಣಿ nisâ-svairiṇi. A harlot. ಭೀತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ವೈರಿಣಿ ಪೋಗೆ ಬಿದ್ದ ಕವಿಯೋಲೆಯ ಮೌಕ್ತಿಕಪತ್ರನೋ? (Lilv. 3, 4).

ನಿಶಾಹ್ವೆ nisâ-âhvĕ. *Turmeric.*

ನಿಶಿ niśi. 1. (= ನಿಸಿ). Night (Mr. 65; My.).

ನಿಶಿ níśi. 2. Together with, along with, accompanied by (My.; Mhr. ನಿಶೀ).

ನಿಶಿಕರ niśi-kara. The moon (Mr. 36).

ನಿಶಿಚರ niśi-ćara. A thief (ಕನ್ನಗ Mr. 226).

ನಿಶಿತ ni-śita. *Sharpened, whetted, sharp, pointed* (Bp. 39, 64); virulent, as poison (58, 67); penetrating, keen (59, 37).

ನಿಶಿತತರ niśita-tara. Uncommonly sharp (Śśv. 4, 19).

ನಿಶಿವೈರಿ niśi-vairi. The sun (Mr, 34).

ನಿಶೀಥ ni-śîtha. The time of sleep, *midnight.*

ನಿಶೀಥಿನಿ ni-śîthini. *Night.*

ನಿಶೀಥಿನೀನಾಥ niśîthini-nâtha. *The moon.*

ನಿಶುಮ್ಭ ni-śumbha. N. of a Dânava (Bp. 47, 21).

ನಿಶುಮ್ಭನ ni-śumbhana. *Killing, staying.*

ನಿಶೆ niśe. ನಿಶಾ. = ನಿಸಿ. *Night.* 2, *turmeric.*

ನಿಶ್ಚಂಚಲ niś-ćañćala. = ನಿಶ್ಚಂಚಲಿತ. (My.).

ನಿಶ್ಚಂಚಲಿತ niś-ćañćalita. Unmoved, fixed, firm, steady (Bp. 24, 3).

ನಿಶ್ಚಯ niś-ćaya. = ನಿಚಯ 2, ನಿಶ್ಚಯ. Ascertainment, investigation, inquiry;—accurate or certain knowledge, a firm conviction;—*certainty, positiveness* (ನಿಶ್ಚುವ Kk. 79);—determination, resolution, final decision, settlement (ನಿಶ್ಚಿತ, ನಿಯತ Mr. 435; My.);—fixed intention, design, purpose. See ತಪಸಲ್. ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವೇ? (Prv.). — ನಿಶ್ಚಯಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To regard as decided, to fix upon, to settle (Abh. P. 14, after 81). — ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡು. To ascertain, to arrive at a certain decision (B. 5, 219); to make certain to the mind, to satisfy one's self by proof (5, 219; My.); to resolve (4, 56; My.); to appoint (My.).

ನಿಶ್ಚಯಿಸು niśćayisu. = ನಿಶ್ಚಯ್ಸು. (My.). To ascertain; to investigate; to settle; to come to a certain decision, to regard as decided (B. 2, 53); to determine, to resolve (B. 3, 97); to appoint (My.). ನಿಶ್ಚಯಿಪುದು (Śmd. 253).

ನಿಶ್ಚಯ್ಸು niśćaysu. = ನಿಶ್ಚಯಿಸು. (Bp. 27, 2; 28, 51; 43, 81; 53, 22; 57, 58; My.). ನಿಶ್ಚಯ್ಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿಶ್ಚಿತ, ನಿಯತ Hlâ.).

ನಿಶ್ಚಲ niś-ćala. = ನಿಶ್ಚಳ, ನಿಶ್ಚಳ. *Immovable, not moving, still, fixed, steady* (ಚಲಿಸದೆ ಇದ್ದುದು Nn. 33). 2, not subject to motion or fluctuation, *unchanging, invariable, unchangeable.* 3, a mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ Nn. 46). 4, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಯತಿ 46). 5, the earth (= Sk. ನಿಶ್ಚಲಾ; ಇಳೆ, ಭೂಮಿ 46).

ನಿಶ್ಚಲತೆ niś-ćalatĕ. The state of being immovable, etc. (Śśv. 4, 46).

ನಿಶ್ಚಲಾಂಗ niśćala-aṅga. Having immovable limbs, firm-bodied, firm (Sk.); an immovable body (Śśv. 2, 79).

ನಿಶ್ಚಲಿತ niś-ćalita. Unmoved; unchanged; etc. (Grj. 4, 33; Bp. 16, 27; 35, 19. 36; 44, 37; 52, 27).

ನಿಶ್ಚಿತ niś-ćita. = ನಿಚಿತ 2. *Ascertained, settled, decided, estabtished, certain* (ನಿಯತ, ನಿಶ್ಚಯ್ಸಲ್ಪಟ್ಟುದು Hlâ.); certainty (Sk.; B. 4, 16). ನಿಶ್ಚಿತಂ, decidedly, positively.

ನಿಶ್ಚಿತನಾಮ niśćita-nâma. A word known from customary usage (ರೂಢನಾಮ Śmd. 94).

ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ niśćita-artha. = ನಿಸ್ತಾರ್ತ. A fixed matter;—the ceremony of betrothing two persons in which the terms of the future marriage are settled, etc. (My.). 2, a man who has the firm conviction of getting something (Śśv. 2, 117).

ನಿಶ್ಚಿನ್ತ niś-ćinta. = ನಿಚ್ಚಿನ್ತ. Thoughtless, inconsiderate, careless, unconcerned. 2, free from solicitude, free from care or anxiety (Bp. 39, 17; 61, 44; My.). Fem. ನಿಶ್ಚಿನ್ತಳು (My.). 3, = ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ (Bp. 24, 34; 41, 15; 61, 54).

ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ niś-ćintatĕ. = ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ. (Cpr. 7, 3).

ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ niś-cinte. Freedom from anxiety or solicitude, ease (My.; B. 3, 96). ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ (Prv.).

ನಿಶ್ಚೇತನ niś-cêtana. Without consciousness; without reflection; unreasonable, (foolish); without animation. (Čpr. 4, 53; Bp. 8, 12; 54, 14).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ niś-cêshṭa. Motionless; powerless, helpless; incapable of motion or effort. (Bp. 36, 14).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾವಲಮ್ಬನ niścêshṭâ-avalambana. Hanging down motionless. See ನೆಜಿಲ್.

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತ niś-cêshṭita. = ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೆ. (Bp. 3, 25).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೆ niś-cêshṭe. Motionlessness; incapability of motion or effort; want of power. See ಒದಿಲ್ಲು.

ನಿಶ್ಚೈತನ್ಯ niś-caitanya. Want of strength or power (My.).

ನಿಶ್ವಸಿತ ni-śvasita. Breath having been drawn in, inspired (Sk.). 2, = ನಿಶ್ವಸಿತ (Čpr. 3, 54).

ನಿಶ್ವಾಸ ni-śvâsa. Inspiration, inhaling; sighing (Sk.). 2, = ನಿಶ್ವಾಸ (Čpr. 3, after 32; 4, 40; 5, after 9; 5, 98; J. 14, 22).

ನಿಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ niśvâsa-uccĥvâsa. Inhaling and exhaling (Čpr. 4, after 76).

ನಿಶ್ಶಂಕ niś-śaṅka. = ನಿಶಂಕ. (Śmd. 335; Bp. 53, 55; My.).

ನಿಶ್ಶಂಕತೆ niś-śaṅkatĕ. = ನಿಶಂಕತೆ. (Bp. 16, 18). — ನಿಶ್ಶಂಕತೆ ವೆಡ್. -ಪೆಡ್. To obtain freedom from fear, etc. (Śśv. 4, 58).

ನಿಶ್ಶಂಕೆ niś-śaṅkĕ. = ನಿಶಂಕೆ, ನಿಸ್ಸಂಕೆ. (My.).

ನಿಶ್ಶಬ್ದ niś-śabda. = ನಿಶಬ್ದ. (My.).

ನಿಶ್ಶಲ್ಯ niś-śalya. = ನಿಶಲ್ಯ. (My.).

ನಿಶ್ಶೇಷ niś-śêsha. = ನಿಶೇಷ. (My.).

ನಿಶ್ವಾಸ niś-śvâsa. = ನಿಶ್ವಾಸ. (My.).

ನಿಷ್ nish. = ನಿಶ, etc.

ನಿಸಂಗ ni-saṅga. Union. 2, *a quiver.*

ನಿಸಂಗಿ ni-saṅgi. A bowman, an archer (ಬಿಲ್ಲಾಳು G.).

ನಿಸನ್ನ ni-sanna. Seated, sitting, perched, etc.; gone to. (Čpr. 3, after 2).

ನಿಸತ್ ni-sat. Sitting down; sinking down.

ನಿಸದ್ಯೆ ni-sadyĕ. A couch. 2, *a market-place.*

ನಿಸದ್ವರ nishat-vara. *Mud, mire.*

ನಿಸಧ nishadha. *N. of a mountain.* 2, N. of the kingdom of Nala; Nala (Râm. 3, 2, 17).

ನಿಷಾ nishâ. = ನಿಶಾ No. 1. (My.).

ನಿಷಾದ ni-sâda. *N. of a wild aboriginal tribe, described as hunters, fishermen, robbers, etc.,* a Hôléya (ಜನಂಗಮು, ದುಷ್ಟರ್ಮ, ಹೊಲೆಯ Mr. 381; Bp. 57, 77). 2, *the last note of the musical scale* (Mr. 76, see ಸಪ್ತಸ್ವರ). 3, = ನಿಷದ್ವರ, mud, clay (Bp. 21, 27).

ನಿಷಾದಿ ni-sâdi. = ನಿಸಾದಿ 2. Sitting down or on. 2, *an elephant-driver* (ಉದ್ದಣ್ಣಗಜವೀಡುವಂ Mr. 247).

ನಿಷಿಕ್ತ ni-sikta. Sprinkled, sprinkled or poured upon (Bp. 39, 68).

ನಿಷಿದ್ಧ ni-siddha. Prohibited, forbidden, kept back, prevented, denied. (My.). ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ವಸ್ತು ಅಶುದ್ಧವೆನ್ನರೆ ಕಸೂತಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಯಾಕೆ? (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ನಿಸೂದನ ni-sûdana. = ನಿಸೂದನ. (Sk.; My.).

ನಿಸೇಕ ni-sêka. Sprinkling, pouring upon or into; impregnation. 2, a ceremony performed before impregnation at the first menstruation (My.). 3, a ceremony performed upon impregnation (Sk.).

ನಿಷೇಧ ni-sêdha. *Prohibition, forbidding, keeping off or back, hindering, preventing; negation, denial* (Śmd. 291); discontinuance (ಬಾಧ, ಮಾಣಿಸುವುದು Nn. 64; ಮಾಣಿಸುಹ 93); exception. — ನಿಷೇಧರೂಪ. The negative form of a verb (My.).

ನಿಷೇಧಪರ nishêdha-para. Intent upon objection or denial (Kâvy. III, 3, B, 92).

ನಿಷೇಧಿಸು nishêdhisu. To prohibit, to forbid (My.).

ನಿಷೇವಣೆ ni-sêvana. Waiting on, serving, service, worship. (My.); — enjoying, using. See ಮರುನ್-.

ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣ ni-sêvyamâṇa. Being waited upon, served, attended, etc. Feminine ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣೆ (Čpr. 3, after 50).

ನಿಸ್ಕ nishka. = ನಿಷ್ಕ. *A golden ornament for the neck or breast.* 2, *a weight of gold varying in value at different times.* 3, *gold.* See Si. s. ಬೆಸೆ 1.

ನಿಸ್ಕಣ್ಟಕ nish-kaṇṭaka. = ನಿಕಣ್ಟಕ. Thornless; free from danger or trouble.

ನಿಸ್ಕಪಟ nish-kapaṭa. Guileless, free from deceit or fraud. (My.). 2, guilelessness (My.).

ನಿಸ್ಕಪಟತನ nish-kapaṭatana. Guilelessness (My.; ಡಾಕ್ಷಿಣ್ಯ G.).

ನಿಸ್ಕಪಟಸ್ಥ nishkapaṭa-stha. = ನಿಷ್ಕಪಟ No. 1. (My.).

ನಿಸ್ಕಪಟಿ nish-kapaṭi. A guileless, candid person (My.).

ನಿಸ್ಕಮ್ಪ nish-kampa. Not shaking, motionless, immovable (Śmd. 251).

ನಿಸ್ಕರ nish-kara. Taking away, removing; preparing, accomplishing. See ಉಪ-.

ನಿಸ್ಕರುಣ nish-karuṇa. = ನಿಕರುಣ. Pitiless, unmerciful, merciless, cruel.

ನಿಸ್ಕರುಣಿ nish-karuṇi. A pitiless, unmerciful, cruel person (Bp. 4, 55; My.).

ನಿಸ್ಕರ್ಮ nish-karma. Inactive. 2, sinless (Bp. 54, 20).

ನಿಸ್ಕರ್ಮಿ nish-karmi. Sinless (Bp. 22, 60; 51, 27).

ನಿಸ್ಕರ್ಷ nish-karsha. Drawing out, extracting; extraction of the essence: the essence of a thing, chief point, main point. 2, ascertainment, certainty, decision, settlement. (My., as ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ).

ನಿಸ್ಕರ್ಷಿಸು nish-karshisu. To ascertain, to determine, to settle (My.).

ನಿಸ್ಕಲ nish-kala. Without parts, undivided, indivisible. (Bp. 7, 14; 51, 27; 61, 44; Śśv. 5, 24). 2, waned; impotent, barren; infirm.

ನಿಸ್ಕಲಂಕ nish-kalaṅka. Stainless, spotless, sinless, without blemish. (Bp. 46, 76; 61, 44; Śśv. 5, 24; My.).

ನಿಸ್ಕಲಂಕೇನ್ದು nishkalaṅka-indu. The moon without spots (J. 15, 36).

ನಿಸ್ಕಲೆ nish-kalĕ. *An elderly woman past childbearing or in whom menstruation has ceased* (ಮೂಲೆ ಕೆಡಲು Mr. 302). 2, absence of fine arts or skill in ನಿಷ್ಕಲಾಶಿವರು (Bp. 58, 18).

ನಿಷ್ಕಾಪಟ್ಯ nish-kâpaṭya. Guilelessness (My.).

ನಿಷ್ಕಾಮ nish-kâma. Free from desire; disinterested, unselfish; — absence of desire or lust (My.).

ನಿಷ್ಕಾಮಿ nish-kâmi. A person free from desire or lust (Śmd. 64; Bp. 44, 54; My.).

ನಿಷ್ಕಾರಣ nish-kâraṇa. Causeless; groundless (Ūt. II, 121; Bp. 48, 15; B. 5, 180; My.).

ನಿಷ್ಕಾಸ nish-kâsa. Going out, exit. 2, a veranda. 3, *waning, disappearance.*

ನಿಷ್ಕಾಸಿತ nish-kâsita. = ನಿಃಕಾಸಿತ. *Turned out, expelled.* 2, gone forth or out. 3, reviled, reproached. 4, blown, expanded. See Mr. s. ಅವಕುಂಚಿತ.

ನಿಷ್ಕುಟ nish-kuṭa. *The hollow of a tree* (ಕೋಟರ, ಮರದ ಹೊಳಲು, ಹೋಟೆ Nn. 142). 2, *a garden* (or yard) *attached to a house* (ಪಿತ್ತಿಲ್, ಹಿತ್ತಲ 142; ಹಿತ್ತಲ Mr. 480).

ನಿಷ್ಕುಟಿ nish-kuṭi. *Large cardamoms.*

ನಿಷ್ಕುಹ nish-kuha. *The hollow of a tree.*

ನಿಷ್ಕೃತಿ nish-kṛiti. Doing away, removing. 2, *expiation, atonement; compensation, discharge of a debt or obligation.*

ನಿಷ್ಕೇವಲ nish-kêvala. = ನಿಕೇವಲ. Belonging exclusively.

ನಿಷ್ಕ್ರಮ nish-krama. Going out, coming forth. 2, *any intellectual faculty.*

ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ nish-kramaṇa. Going out or forth; exit. See ಜಲ-, ತೋಡು. 2, the ceremony of taking a child out of the house for the first time to see the sun.

ನಿಷ್ಕ್ರಾಮಿತ nish-krâmita. Caused to go out, driven out (ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಂಡವ G.).

ನಿಷ್ಟಪ್ತ nis-tapta. Purified by heat, free from impurities (Cpr. 4, after 75); burnished, made bright.

ನಿಷ್ಠುರ nishṭura. *An outcast, a barbarian, a mlêčča.*

ನಿಷ್ಠ ni-stha. (= ನಿಷ್ಟು). Staying or being in or on, situated on, grounded on, fixed in; firm; intent on; devoted to, practising (My.); skilled in; believing in. 2, the state of being intent on, intention, aim, object (Śmd. 94).

ನಿಷ್ಠಾನ ni-sthâna. *Sauce, condiment* (ಅಬ್ಬಲಿ Mr. 215). See ಪಳದ್ಯ.

ನಿಷ್ಠಿತ ni-sthita. = ನಿಷ್ಠ. (Bp. 3, 78; 6, 16; 21, 5; 61, 43; J. 7, 14).

ನಿಷ್ಠೀವ ni-shṭhîva. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠೀವನ ni-shṭhîvana. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠುರ ni-shṭhura. = ನಿಟ್ಟುರ, ನಿಟ್ಠುರ, ನಿಷ್ಠುರ. *Hard, rough, rugged; harsh, coarse, gruff, unkind, cruel, severe;* contumelious (ಕತೋರ, ಎಷ Nn. 11; ಕುಮುದ, ಕಠೋರ 29; ಪರುಷ, ತೀಕ್ಷ್ಣ 119; ಹೇಯ, ಕೋಪ 137; Kâvy. III, 1, A, 15). ದುಷ್ಟನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಬನ್ದರೂ ನಿಷ್ಠುರಗುಣ ಬಿಡಲಾದಿ (Prv.). See Prv. s. ಮುನಿಸು.

ನಿಷ್ಠುರತನ ni-shṭhuratana. = ನಿಷ್ಠುರತೆ. (B. 4, 73; G. 348).

ನಿಷ್ಠುರತೆ ni-shṭhuratĕ. Harshness, gruffness (of speech); coarseness; reviling, abuse (Sk.); severity (Grj. 9, after 83).

ನಿಷ್ಠುರತ್ವ ni-shṭhuratva. = ನಿಷ್ಠುರತೆ. (Sk.; My.).

ನಿಷ್ಠೂರ ni-shṭhûra. = ನಿಷ್ಠುರ, etc. (ವ್ಯಜನ Nn. 64; ಜರಠ 146; My.). — ನಿಷ್ಠೂರನಂಜಯ. o. r. of ನಿಷ್ಠೂರಸಂಜಯ (in a My. MS.). — ನಿಷ್ಠೂರನಂಜಯ. N. of the commentator of the Śabdamaṇidarpaṇa (see IV. XIII). The probably oldest copy of the Śmd. at Mḍb. does not give the commentator's name; that copy's commentary, though essentially identical with the others used by the editor, differs, however, from them in many particulars.

ನಿಷ್ಠೆ ni-sthĕ. = ನಿಟ್ಟೆ. Position, station; *condition, state;* stand-point, basis. 2, devotion or attachment to, devotedness; *ordinary and uniform practice;* religious duty; believing in, faith, reliance. 2, conversancy with, skill; *eminence, excellence, perfection.* 3, *conclusion, the end or catastrophe of a drama, etc.* 4, *destruction, death.* 5, *fixed or certain knowledge, certainty.* 6, *trouble, affliction.* ನಿಷ್ಠೆಯದ್ದವನಿಗೆ ನಷ್ಟವಲ್ಲ. — ನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲದವ ಭ್ರಷ್ಟನಾದಾನು (Prvs.). See ಮಜ್ಜಾಸಾರ.

ನಿಷ್ಠೇವ ni-shṭhêva. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠೇವನ ni-shṭhêvana. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠ್ಯೂತ ni-shṭhyûta. *Spit out, ejected, thrown out.*

ನಿಷ್ಠ್ಯೂತಿ ni-shṭhyûti. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಣಾತ ni-snâta. Immersed; *deeply versed in, conversant with, learned.*

ನಿಷ್ಪಕ್ವ nish-pakva. *Decocted, boiled.*

ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ nish-pakshapâta. = ನಿಃಪಕ್ಷಪಾತ. Impartial; impartiality (My.; B. 5, 8).

ನಿಷ್ಪತ್ತಿ nish-patti. Going forth or out; birth. 2, being prepared; *completion, conctusion, termination, consummation.* See ತೀರ್ಪು.

ನಿಷ್ಪನ್ದ ni-spanda. = ನಿಷ್ಪನ್ದ. Motionless, immovable. (Śśv. 4, 20).

ನಿಷ್ಪನ್ನ nish-panna. = ನಿಷ್ಪನ್ನ. Gone forth or out; sprung up, arisen, born; *accomptished, done, finished, ready.*

ನಿಷ್ಪಾದ್ಯ nish-pâdya. To be effected or accomplished; achievable; to be produced; to be ripened (ವ್ಯಷ್ಟಿನಿಷ್ಪಾದ್ಯ Hlâ. II, 6).

ನಿಷ್ಪಾಪ nish-pâpa. Free from sin, sinless, guiltless. (J. 32, 16).

ನಿಷ್ಪಾವ nish-pâva. *Fanning, winnowing, cleaning corn, etc.* 2, = ನಿಷ್ಪಾವಕ (ಅವರೆ Nr.).

ನಿಷ್ಪಾವಕ nish-pâvaka. = ನಿಷ್ಪಾವಕ. *A species of pulse, Phaseolus radiatus* (also Dolichos lablab, see ಅವರೆ).

ನಿಷ್ಪೀಡನ nish-piḍana. = ನಿಃಪೀಡನ No. 1. (My.). See ಮುಷ್ಟಿ-.

ನಿಷ್ಪೇಷಣ nish-pêshaṇa. Rubbing together, grinding, pulverizing. (My.).

ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹ nish-pratyûha. = ನಿಃಪ್ರತ್ಯೂಹ. Unobstructed, unimpeded.

ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚ nish-prapañcha. = ನಿಃಪ್ರಪಂಚ. Without prapañča; without deceit, pure, honest. (Bp. 29, 33).

ನಿಷ್ಪ್ರಭ nish-prabha. = ನಿಃಪ್ರಭ.

ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ nish-prayôjaka. Useless; needless (My.). Fem. ನಿಷ್ಪಯೋಜಕಳು.

ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ nish-prayôjana. Without motives; causeless, groundless; — useless; needless; uselessness (My.).

ನಿಷ್ಪ್ರವಾಣಿ nish-pravâṇi. Fresh from the loom, *quite new and unbleached.*

ನಿಷ್ಫಲ nish-phala. = ನಿಃಫಲ. *Bearing no fruit, fruitless, barren;* — useless, unprofitable (ವೃಷ್ಟಿ, etc. Mr. 462; My.). See Bp. 23, 38; 57, 15.

ನಿಷ್ಫಲೆ nish-phalĕ. *A woman in whom menstruation has ceased.*

ನಿಷ್ಯಂದಿ ni-syandi. Moving, blowing (used of the wind, Čpr. 4, 30).

ನಿಸ್ nis. = ನಿಃ, etc. *Out, forth, outward, out of, out from, away from; no, not, without.*

ನಿಸಂಗಿ ni-saṅgi. = ನಿಃಸಂಗಿ. — ನಿಸಂಗಿನಿರಾಳದೇವ. N. (Bp. 58, 7).

ನಿಸದ nisada. (Tbh. of ನಿಶ್ಚಯ?). Certainty, truth; certainly (ನಿಕ್ಕುವ, ಸತ್ಯ ರ್ಟ. II, 11; ನಿಕ್ಕುವ, ನನ್ನಿ, ಸತ್ಯ Kk. 64; ನಿಕ್ಕುವ, ನನ್ನಿ, ನನಸು, ಪಲಂ, ವೆಜಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Šm. 34; Čpr. 2, 28; 3, 37). ನಿಸದದಿಂ (Šm. 87).

ನಿಸರ್ಗ ni-sarga. Letting go; relinquishment; evacuation, voiding excrement (ವರ್ಜನ, ವಿಮುಕ್ತ Mr. 488, one MS. ವಿಸರ್ಗ). 2, giving away, bestowing; a grant. 3, creation. 4, *the natural state, natural or peculiar character, true or natural form* (ನಿಶ್ಚಯಾಕಾರ Šmd. 32 Cm.; 38. 45; Râm. 1, 16, 28).

ನಿಸಾದಿ nisâdi. 1. Tbh. of ನಿಶಾದಿ. (Šmd. 335).

ನಿಸಾದಿ nisâdi. 2. Tbh. of ನಿಷಾದಿ. (Šmd. 335).

ನಿಸಿ nisi. To squeeze with the thumb and forefinger (My.).

ನಿಸಿ nisi. Tbh. of ನಿಶೆ. (Šmd. 357). — ನಿಸಿವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The sun (ನಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45; ಸೂರ್ಯ Šm. 14).

ನಿಸೂದನ ni-sûdana. = ನಿಸೂದನ. *Killing, destroying.*

ನಿಸೃಷ್ಟ ni-sṛishṭa. Let go, dismissed, set free; delivered; deposited; given, bestowed; allowed (ಬಿಟ್ಟದ್ದು G.).

ನಿಸೃಷ್ಟಾರ್ಥ nisṛishṭa-artha. Finished, accomplished (Čpr. 8, after 92). 2, an envoy; a messenger (6, after 18; Sk.).

ನಿಸ್ತರಂಗ nis-taraṅga. Waveless, without waves (Čpr. 1, 138).

ನಿಸ್ತರಣ nis-taraṇa. Going out or forth, coming out (of danger); crossing over; passing or spending time.

ನಿಸ್ತರಿಸು nis-tarisu. = ನಿತ್ತರಿಸು. To spend or pass time, to wait, to bear or endure (Abh. P. 11, after 107).

ನಿಸ್ತರುಣ nis-taruṇa. Not becoming a young man or boy (Bp. 61, 44).

ನಿಸ್ತರ್ಹಣ nis-tarhaṇa. *Crushing, destroying, slaughter.*

ನಿಸ್ತಲ nis-tala. *Not flat, round, globular.*

ನಿಸ್ತಾರಕ nis-târaka. Causing to pass over; rescuing, delivering; a saviour. (Bp. 58, 52).

ನಿಸ್ತಾರ್ತ nistârta. Tbh. of ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ. (My.).

ನಿಸ್ತುಲ nis-tula. Unequalled, unrivalled (Šśv. 5, 24).

ನಿಸ್ತೂಕ nis-tûka. Without weight, light, pithless, weak; weakness (My.). ನಿಸ್ತೂಕವಾದವನು ಮುಸ್ತಕವನ್ನು ಎತ್ತಲಾಪಿ (Prv.).

ನಿಸ್ತೇಜ nis-têja. Devoid of brilliancy or energy; dull; impotent;—want of brilliancy. — ನಿಸ್ತೇಜಬ್ಬಿಲ್. -ಪೆಜ್. To become devoid of brilliancy (Abh. P. 2, 66).

ನಿಸ್ತ್ರಾಣ nis-trâṇa. = ನಿತ್ರಾಣ, ನಿತ್ರಾಣ. Want of strength, weakness.

ನಿಸ್ತ್ರಾಣಿ nis-trâṇi. = ನಿತ್ರಾಣಿ, ನಿತ್ರಾಣಿ. A weak person.

ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ nis-triṁśa. More than thirty; more than thirty fingers in length: *a sword, a scimitar, a sacrificial knife.*

ನಿಸ್ತ್ರಿಗುಣ nis-triguṇa. Destitute of the three qualities (Bp. 61, 44).

ನಿಸ್ಪೃಹ ni-spṛiha. = ನಿಃಸ್ಪೃಹ. (My.).

ನಿಸ್ಪೃಹತೆ ni-spṛihatĕ. = ನಿಸ್ಪೃಹೆ. (Bp. 20, 27).

ನಿಸ್ಪೃಹೆ ni-spṛihĕ. Freedom from desire; absence of covetousness (My.).

ನಿಸ್ರಾವ ni-srâva. = ನಿಃಸ್ರಾವೆ. Flowing down or off; *the scum of boiled rice.*

ನಿಸ್ವನ ni-svana. *Noise, sound, voice.* See ಶರ; Šśv. 4, 71.

ನಿಸ್ವಾನ ni-svâna. = ನಿಸ್ವನ. *Noise, etc.*

ನಿಸ್ಸಂಶಯ nis-saṁśaya. = ನಿಃಸಂಶಯ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿ nis-saṁsâri. = ನಿಃಸಂಸಾರಿ. (Bp. 33, 17).

ನಿಸ್ಸಂಕ nis-saṅka. Tbh. of ನಿಶ್ಶಂಕ (Šmd. 335).

ನಿಸ್ಸಂಕೆ nis-saṅkĕ. Tbh. of ನಿಃಶಂಕೆ. Boldness; disrespect (ಅವಜ್ಞೆ Šmd. II; Kk. 91).

ನಿಸ್ಸಂಗ nis-saṅga. = ನಿಃಸಂಗ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಗತ್ವ nis-saṅgatva. = ನಿಃಸಂಗತ್ವ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಗಿ nis-saṅgi. = ನಿಃಸಂಗಿ. (Bp. 7, 3; 27, 42; My.).

ನಿಸ್ಸತ್ವ nis-satva. = ನಿಃಸತ್ವ. Without strength, etc., pithless, sapless; absence of power, want of energy, weakness (My.; ವಿತಾನ Čb.).

ನಿಸ್ಸನ್ತತಿ nis-santati. = ನಿಸ್ಸನ್ತಾನ. (My.).

ನಿಸ್ಸನ್ತಾನ nis-santâna. = ನಿಃಸನ್ತಾನ. (Bp. 61, 38; My.).

ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹ nis-sandêha. = ನಿಃಸನ್ದೇಹ. (My.).

ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹಿ nis-sandêhi. = ನಿಃಸನ್ದೇಹಿ. (Bp. 51, 29; My.).

ನಿಸ್ಸರಣ nis-saraṇa. = ನಿಃಸರಣ. (My.).

ನಿಸ್ಸಹಾಯ nis-sahâya. = ನಿಃಸಹಾಯ. (Šśv. 4, after 65).

ನಿಸ್ಸಾಣ nissâṇa. = ನಿಸ್ಸಾಳ. (G.; Tĕ.; M. निसाण; T. நிஜான).

ನಿಸ್ಸಾರ nis-sâra. = ನಿಃಸಾರ. (ಲಘು Nn. 145, Mr. 528; Bp. 24, 41; 40, 80; B. 3, 36; My.).

ನಿಸ್ಸಾಳ nissâḷa. = ನಿಸ್ಸಾಣ. A kettle-drum (ಭೇರಿ Bhn. 31; Bp. 5, 39; Bh. 1, 12, 7; 8, 23, 8; J. 4, 18. 30; 7, 3; 12, 5. 12; 13, 24. 41).

ನಿಸ್ಸೀಮ nis-sîma. = ನಿಃಸೀಮ. (Bp. 24, 74; 26, 56; 61, 48; J. 27, 1).

ನಿಸ್ಸ್ವ nis-sva. = ನಿಃಸ್ವ. (My.).

ನಿಹನನ ni-hanana. *Slaying, killing.*

ನಿಹಾಕೆ ni-hâkĕ. *An iguana,* or *the Gangetic alligator* (= ಗೋಧಿಕೆ).

ನಿಹಿಂಸನ ni-hiṁsana. *Killing, slaughter.*

ನಿಹಿತ ni-hita. *Placed, laid, deposited;* fixed; infixed, attached; treasured up (Čpr. 2, after 59; 6, 97; Bp. 19, 4).

ನಿಹೀನ ni-hîna. Deprived of;—*low, vile, of low origin.*

ನಿಹ್ನವ ni-hnava. *Denial, abnegation;* concealment, secrecy; *deception; mistrust; doubt, suspicion;* a secret;—atonement, expiation. See ಅಪನಮ್ನುಗೆ, ಬಾಯಾರುಹ.

ನಿಹ್ರಾದ ni-hrâda. *Sound, noise.*

ನಿಳಿಂಪ ni-limpa. = ನಿಲಿಮ್ಪ. (Čpr. 1, 84; 4, 74; Grj. 6, 6).

ನಿಳಿಮ್ಪಕಾನ್ತೆ nilimpa-kântĕ. The wife of a god (Šśv. 3, 22).

ನಿಳ್ಕು niḷku. (= ನಿಲುಕು, etc.). To stretch one's self upwards, to rise up to one's full height, to stretch one's self (ಉಪರಿಸ್ಪರ್ಶನ Šmd. Dh.; Čpr. 7, 127; Šśv. 1, 7). ಕಪಿಧ್ವಜಂ ನಿಳ್ಕಿ, ನಿವರ್ತಿಸುತ್ತುಮಿರೆ (Šmd. 280). ನಳಿನಿಯಂ ನೆಱೆ ನೆಗೆವ ನಿಡುಮಾನ್ಗಣ್ಗಳಿಂ ನಿಳ್ಕಿ ನೋಡಿ (Rśv. 2, after 8). ತಡಿಯೊಳ್ ನಿನ್ದು ನಿಳ್ಕಿ ನೀಡಿದ ಮದಗಜದ ಕರದ ಮಾರ್ಪೋಲಿಪು

(6, after 24). **2,** to come or be within reach, to be reachable (Čpr. 7, 102; Šśv. 2, 80). *Cf.* ನೀಳ್.

ನಿಲಿ nili. = ನೆಲ್. — ನಿಲಿ ನಿಟಲ್. rep. The sound of breaking. ಹೂಡಿದನ್ ಆಹಿತರೆದೆ ನಿಲಿ ನಿಟಿಲೆನಲು ಧನುವ (Râm. 3, 6, 6).

ನೀ ni. = ನಿನ್, etc. Thou (My.). Plural ನೀವು. See its declension s. ನಿನ್. ನೀ ಕಪಟಿಯಾದರೆ ನಿನಗೆಲ್ಲರು ಕಪಟಿಗಳೇ! (Prv.).

ನೀ nî. = ನಿಃ, etc.

ನೀಂ nîm. 1. = ನೀ, etc. Thou (Šmd. 262. 263). ಕಳೆ ನೀಂ! (45). ನೀಂ ಪಶು (109). ನೀಂ ಕಾಮಂ (110).

ನೀಂ nîm. 2. = ನಿಮ್, etc. You (Šmd. 262. 263; Bh. 2, 13, 36). Also ನೀಂಗಳ್ in one Šmd. MS.

ನೀಕರಿಸು nî-karisu. To disrespect, to contemn (Bp. 49, 8; Râm. 6, 53, 34; Tě. ನೀಕ್ಕಾರ, disrespect, contempt).

ನೀಕಾಶ nî-kâśa. = ನಿಕಾಶ. *Like, resembling.*

ನೀಗಿಸು nîgisu. To cause to quit, etc. (My.).

ನೀಗು nîgu. To quit, to leave, to abandon, to give up, to get rid of; to lose; to remove, to take away, to do away; to squander (ತ್ಯಜ ನ Šmd. Dh.; My.; Tě.; T. ನೀಕ್ಕು, ನೀಂಗು, ನಿಯದು; M. ನೀಕ್ಕು). **2,** to be got rid of, to go off or away, to vanish; Tě. ನಿಗ್ಗು; T. ನೀಂಗು; M. ನೀ಩್ಟು). ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ನೀಗುವದು (B. 3, 70). ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀಗುವದು (5, 104. 202. 205). ಚಳಿಯನ್ನು ನೀಗು (5, 296). ಅನು ನೀಗಿತು ಅಸುರನ ತನುವ (Bh. 1, 10, 38). ಕಕ್ಕೋಟಕನ ದೆನೆಯಿನ್ನ ಅನುವ ನೀಗದೆ, ಸಾರಿದನು ಶುತುವರ್ಣಭೂಪತಿಯ (Râm. 3, 2, 14). ಅಭಿಮಾನವಂ ನೀಗು (Bp. 21, 47). ಭಾಷೆಯಂ ನೀಗು (39, 17). ನೀಗಿದರೂ (though I want to get rid of it) ಬಡತನ ಬಿಡದು.— ನೀಗುವವನಿಗೆ ಭಾಗ ಸಿಕ್ಕದರೂ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದು (Prvs.). See Bp. 1, 36; 31, 21; 34, 10; 36, 19; 40, 8. 48; 42, 13; 54, 61; 60, 25; Č. Bp. 32, 44; Bh. 8, 22, 44; Râv. 14, 28; V. 14, 61; J. 13, 40; 14, 17; 22, 41. — ನೀಗಾಡು. -ಆಡು. To renounce. ಒಡಲ ಹೋಗಾಡಿದರು (though—) ನುಡಿ ನೀಗಾಡಿದರು (though—) ನಡೆಯೊಳು ಒಚ್ಚಲಿನು ಬಿಡದಿರಲು (though—) ಪರವತ, ದೃಢಮನವಿಡದು (though—, Sp.).

ನೀಚ nîca. *Low, not high, short, small;* deep, lowered, bass (in music); situated below; *low, base, vile, mean.* ನೀಚನ ಸಂಗವೂ ಈಚಲು ನೀರೂ ನಾಚಿಗೆ ಕೆಡಿಸುವದು.— ನೀಚರ ಸಭೆಗೆ ಹೋದರೆ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಾಗುವದು.—ನೀಚರ ಸಂಗ ಅಘಮಾನಘಂಗ.— ನೀಚನಿಗೆ ಊಳುವನ್ತು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). 2, the lowest point of a planet, the seventh house from the highest point. — ನೀಚಾಟ. -ಆಟ. Base conduct (My.). See Prv. s. ವೇಚಾಟ.

ನೀಚಕೆ nîcaki. The top; *the head of an ox.*

ನೀಚತನ nîcatana. Lowness, meanness, vileness (My.; B. 4, 89; ನಿಕರ್ಷ G.).

ನೀಚಾತ್ಮ nîca-âtma. A mean person (B. 5, 73).

ನೀಚ್ಯೈರ್ಗತ nîcais-gata. (Šmd. 99). Gone downwards.

ನೀಚ್ಯೈರ್ನಿ nîcais. (Šmd. 99). Low, down, downwards, deep;— *short, small, little, dwarfish.*

ನೀಟ nîṭa. 1. = ನೀಳ. Length (ನೀಳ Bhn. 31; My.; T. ನೀಟ್ಟು; M. ನೀಟ್ಟು, ನೀಡು; see ನಿಡು).— ನೀಟಸಾಲು. A long line or row (My.).

ನೀಟ nîṭa. 2. = ನೀಟು No. 2. (My.).

ನೀಟು nîṭu. = ನೀಟ 2. Straightness: the state of not being curved, that of standing upright; the rêpha (ರ, ವಿಸರ್ಜ Nn. 62, o. r. ಗೀಟು). **2,** properness; neatness, elegance, beauty, tidiness (My.; Tě. ನೀಟು, ನೆಟು; T. ನೇತ್ತು, ನೇಜ್ಜು; M. ನೇಜ್ಜು; Mhr. ನೀಟ; *cf.* ನಿಜುತೆ, ನೆಟ್ಟು, ನೇರ್ 3). ಆಡಿನ ಕೊಡಿಮುಗಳು ಮೇಲುಗಡೆಗೆ ನೀಟಾಗಿರುತ್ತವೆ (B. 5, 23). ನೀಟಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಕಾಟೆ ಬಾರದು.— ಊಟದಲ್ಲಿ ನೀಟಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.). — ನೀಟುದಾರಿ. A nice road (My.).

ನೀಟುಗಾತಿ nîṭu-gâti. A tidy woman (My.).

ನೀಟುಗಾರಿ nîṭu-gâra. A tidy man (My.).

ನೀಡೆ nîḍa. = ನೀಡು, ನೀಳ. A resting place; *a bird's nest.*

ನೀಡೆಜ nîḍa-ja. = ನೀಳಜ. Nest-born: *a bird.*

ನೀಡಿಪ್ nîḍar. Whirling; giddiness; swoon (Abh. P. 14, after 34; *cf.* ನಿಟ್ಟಸೆ). ನೀಡಿಪನ್ ಎಚ್ಚತ್ತು (Abh. P. 16, 15).

ನೀಡಿಸು nîḍisu. To cause to put (Bp. 57, 35); to cause to give (My.); etc.

ನೀಡು nîḍu. 1. = ನೀಳ್. To extend, to stretch out, as the fingers, the arms, the tongue, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Šmd. Dh.; My.; T., M. ನೀಟ್ಟು; *cf.* ನಿಗುರ್). **2,** to hold out, to offer, to present, to give; to serve out, to set (before one, as rice); to put (My.; T., M. ನೀಟ್ಟು). ನೀಡಿದ ಬೆರಳ ತಳಂ (ಪಾಣಿ Hlā.). ನೀಡದವನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವ ಮೂಢನು.— ಜಾಪೆಯಿರು ವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾಲು ನೀಡ ಬೇಕು (Prvs.). See Čpr. 5, 63. 96; Bp. 1, 46. 51; 5, 41; 8, 15; 10, 2; 11, 11; 12, 35; 14, 32; 21, 32; 24, 82; 26, 62. 67; 27, 40; 33 sum.; 33, 11; 40, 42; 43, 84; 47, 29. 39; 48, 24; 50, 4. 36; 57, 34; 59, 2. 20; 60, 23. 28; Râm. 5, 8, 57; Râv. 2, 48; 5, 21. 39; 6, after 24; J. 11, 1; 15, 20; 16, 18. 41; 29, 33. 43; Si. 288; B. 5, 41.

ನೀಡು nîḍu. 2. = (ನಿಡು, ನೀಳ), ನೀಡ್. Extension, length (ದೀರ್ಘತೆ Čt. I, 38; M., T.); delay (Grj. 6, 34; 8, 29; Šśv. 2, 64. 122). **2,** further (Šm. 24); abundantly, much, etc. (ಅಧಿಕಾರ್ಥಂ Šmd. 291; ಕರಂ, ನೆಜಿ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; Râv. 6, 2; 13, after 86). **3,** presenting. — ನೀಡಡಿ. -ಆಡಿ. A long foot: a stretched leg (Grj. 7, 57; 8, 24). — ನೀಡಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To stretch a leg (Šśv. 3, 52; 4, after 19 & 24). — ನೀಡುಂ. -ಉಂ. = ನೀಡು No. 2. (Šmd. 391; ವಿಶೇಷನಾಗಿ 172 Cm.; Čpr. 3, after 102; 8, 43. 49). — ನೀಡು ಕರಿಸು. = ನೀಡ್ಪಿರಿಸು, q. v. (Šmd. 28). — ನೀಡು ಮಾಡು. To make long: to raise (J. 12, 4). — ನೀಡು ಮೊನೆ. Long, persevering fighting (Bh. 3, 10, 52). — ನೀಡುಮ್ಮಾಡು. -ಂ-ಮಾಡು. Idleness, sloth (ಆಲಸ್ಯಂ Čt. I, 51). 2, to delay.

ನೀಡು nîḍu. Tbh. of ನೀಡ. (ಕರಕ, ಗೂಡು Nn. 50).

ನೀಡುಕಾರಿ nîḍu-kâra. A man who presents (arrows to a warrior, Bh. 8, 26, 11).

ನೀಡೋದ್ಭವ nîḍa-udbhava. *A bird.*

ನೀಚ್ಟೆಸು nîṇṭisu. = ನೆಟ್ಟೆಸು. (J. 4, 9).

ನೀಣ್ಟು ninṭu. To throw away (ಬಿಸುಡು Čt. I, 42, o. r. ವೀಣ್ಟು).

ನೀತ nīta. Led, conducted, guided; carried; brought; well-behaved. See ಆ-, ಪ್ರಣೀತ, ವಿ-.

ನೀತಿ nīti. Leading, guiding, guidance;—conduct, propriety;—right or moral or prudent behaviour;—political wisdom or science, political economy, policy, statesmanship;—moral philosophy, ethics, precepts for prudent and moral behaviour; prudence;—acquirement, acquisition. See Nn. s. Nīta. ಸುಮ್ಮನಿಹುದುದು ನೀತಿಯೇ ನಿನಗೆ? (Bp. 61, 18). ನೀತಿಗಳ್ (55, 6). ನೀತಿಯುಳ್ಳವನ ಮನೆದೀಪದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದವೇನು?— ನೀತಿಯುಳ್ಳವನು ಮಾತು ಕೋಪಿಯಾದೀತೇ?— ನೀತಿಯುಳ್ಳವನು ಖ್ಯಾತಿ ಪಡ್ಪಾನು.— ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟರೂ ನೀತಿ ಬಿಡ ಬಾರದು (Prvs.). See Prvs. s. ಪ್ರೀತಿ, ಮತ. — ನೀತಿ ಗೀತಿ. reit. (Bh. 1, 5, 15).

ನೀತಿಕೆ nītikĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ನೀತಿಗ nītiga. A well-conducted, virtuous man (ಸಚ್ಚರಿತ Čt. I, 89).

ನೀತಿಪರ nīti-para. Engrossed in or intent upon political wisdom, etc. (Śmd. 138).

ನೀತಿಮಾರ್ಗ nīti-mārga. The path of morality; moral conduct (My.).

ನೀತಿಯುತೆ nīti-yutĕ. A woman possessed of proper or prudent behaviour (Čh. vs. 127. 221).

ನೀತಿವನ್ತ nīti-vanta. A man who knows the rules of moral or prudent behaviour, a moral, just or prudent man (My.). ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವವನು ನೀತಿವನ್ತನಲ್ಲ (Prv.).

ನೀತಿವಿದ nīti-vida. A man versed in political science, etc. (J. 11, 32).

ನೀತಿವಿಹೀನ nīti-vihīna. Devoid of propriety, etc. (Bp. 45, 21).

ನೀತಿವೇದಿ nīti-vēdi. Knowing proper behaviour, etc.; *knowing policy, a politician.*

ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ nīti-śāstra. The science of ethics or politics; any work on political economy, ethics or morals (My.).

ನೀಧ್ರ nīdhra. = ನೀವ್ರ. *The edge of a thatch, the edge of a roof.*

ನೀನ್ nīn. (Śmd. 59). = ನಿನ್, etc. Thou. The form of ನೀ೦ 1 which appears before vowels. ನೀನ್ ಆರ ಮಗಳ್? (153). See Śmd. 109. 143. 155. 177. 178. 262. 263. 292. 298. 299; J. 31, 33.

ನೀನು ninu. = ನೀನ್, etc. Thou. The present form of ನೀ೦ 1 (C.); see its declension s. ನಿನ್. Its plural is ನೀವು. ನೀನು ನಾನು ಎಮ್ಬ ಭೇದ ಜ್ಞಾನಿಗುಣ್ಟೇ?—ನೀನೇ ಸಟ್ಟಿ ಅನ್ಪರಿ ಮಾನದ ಆಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ (the lower bottom part of a bamboo mâna) ಅಳದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ನೀಪ nīpa. Situated low, deep. 2, *the Kadamba tree, Nauclea cadamba* Roxb.

ನೀಮ್ nīm. = ನಿಮ್, etc. You. The form of ನೀ೦ 2 before vowels. ನೀಮಿರೆ (Śmd. 263). ಈಪೊಡೆ ನೀಮ್ ಒಳ್ಳಿದಿರ್ (298). ನೀಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟರ್ (299).

ನೀರ್ nīr. = (ಈರ), ನೀರು, ನೀರ್. (Said to be Tbh. of ನೀರ Śmd. 365; Čt. II, 81). Water (ಆಪ, ತೋಯ, ಘನರಸ, ಪಯಸ್, ಪುಷ್ಕರ, ಮೇಘಪುಷ್ಪಿ, ಕ, ಪಾನೀಯ, ಸಲಿಲ, ಉದಕ, ವಾರಿ, ವಾರ್, ಶಮ್ಬರ, ಅರ್ಣಸ್, ಪಾಥಸ್, ಕುಶ, ಜಲ, ವನ, ಕ್ಷೀರ, ಅಮ್ಬುಸ್, ಅಮ್ಬು, ನೀರ, ಭುವನ, ಅಮೃತ, ಜೀವನೀಯ, ದಕ Hlâ.; ಕುಶ, ಉದಕ, etc. Mr. 404; ಕೃಪೀಟ 484; ಜಲ Nn. 26; ಉದಕ 43; ಕಾಣ್ಡ 116; see Si. 81; Tĕ. ನೀರು; Tu., T. ನೀರ್; M. ನೀರ್, ನೀಱು); the colour or lustre of a gem (My.). Declension: ನೀರ, ನೀರಂ, ನೀರ್ಗೆ, ನೀರಲ್ಲಿ, ನೀರಿನ್ದ, ನೀರಿಂ; ನೀರ್ಗರ್ಗಳ್ (Rśv. 13, 88). ನೀರೊಳ್ ಮುದಿುಂಗಿದಂ (Śmd. I). ಮರಕ್ಕೆ ಎಱ್ಪೆ ನೀರಂ! (115). ನೀರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಾಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ನೀರಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿ (ಮರು, ಧನ್ವ); ನೀರ ದೋಣಿ (ಅವನಾಪ, ಜಲದ್ರೋಣಿ); ತೊಱೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ನದೀಮಾತೃಕ); ಮಱೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ದೇವಮಾತೃಕ); ನೆಲದೊಳಗುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೊಳವು (Hlâ.). ನೀರ ಸುಱಿ (ಅವರ್ತ); ನೀರ ಹೆಜ್ಜು ಗೆ (ಪೂರ); ನೀರೊಳಗಣ ಹನ್ದಿ (ತಂಕು); ನೀರೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು (ಉದ್ರ); ನೀರೊಳಗಣ ಚಿಪ್ಪೆ (ಜಲಶುಕ್ತಿ); ಬಾವಿಯ ನೀರನೆತ್ತುವ ಜನ್ತ್ರವಿಶೇಷವು (ಸಲಿಲೋದ್ಯಾಪನ, etc.); ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ (ಬುದ್ಬುದ); ನಾವೆಯೊಳಗಣ ನೀರ ಚಲ್ಲುವ ಮರಗೆ (ಸೇಕಪಾತ್ರ); ನೀರ ಹರಿಯಲೀಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳ ಗೊನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ನೀರ ತೆರೆ (ಧಾರ, ತರಂಗ Nn. 12). ನೀರ ಹರಹು (ಆರ, ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, etc. Mr. 415). ನೀರ ಮುರುಹು (ಚಕ್ರಾವಿ 416). ನೀರ ಹರುಕುಣಿ (ಯಾನ, etc. 422). ನೀರು ನೆಲಬಿಲ್ಲದ ಜಾವು (ಮರು Nr.). ನೀರ್ ಪೊಸ ತಪ್ಪ ಮೌತ್ತಿಕಂಗಳ ತೊಡವು (Abh. P. 3, 72). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಯಿಗೆ ಕರಗೊದೇ ಪಾಪ? (Sp.). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.). ನೀರಂ (Bp. 42, 4; 57, 80; 60, 8); ನೀರಲಿ (28, 65). See Čpr. 4, 15; 5, 63; Rśv. 8, 124; 13, after 95; J. 12, 8; 15, 2; 28, 17. 55; ಎಳ-, ಕಣ್-, ಕುಡಿ-, ತಿಳಿ-, ನಡು-, ಪನ್-, ಪೊಯ್-, ಬಿಸು-, ಬೆನ್-, ಮುನ್-, ಸೊಕ್ಕು-. — ನೀರಡಕೆ. -ಆಡಕೆ. A woman who brings water to the house (ಪೋಟೆ Mr. 304, o. r. ನೀರಡಿಕೆ). — ನೀರ ಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. = ನೀರಟ್ಟಿ (Śmd. 28). Thirst (ತೃಷೆ Nr.; ತರ್ಷ, ಪಿಪಾಸ Mr. 235; ಉದನ್ಯೆ, etc. Si. 317; ತೃಷ್ಣೆ 420; J. 28, 35; My.; B. 1, 18; 5, 133). — ನೀರಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To be thirsty (Abh. P. 7, 103; J. 26, 76; My.; B. 2, 13). ನೀರಡಿಸಿದಾತ (ತೃಷಿತ, ತರ್ಷಿತ, ಪಿಪಾಸು, ಪಿಪಾಸಿತ Hlâ.). ನೀರಡಿಸಿದಂ (ತರ್ಷಿತ, ಪಿಪಾಸಿತ Mr. 235). — ನೀರಱುಗ. -ಆಱುಗ. The moon (ಚನ್ದ್ರ ನೆಮ. 15. 16). — ನೀರ ತೇರ್. A cloud (ಮೇಘ ನೆಸ.; Rśv. 13, after 77). — ನೀರ ನಾಯಿ. = ನೀರು-. A water-dog, (an otter? My.; B. 4, 132; *cf.* ನೀರ ಬೆಕ್ಕು). — ನೀರ ಪೊಟ್ಟಣ. A black cloud, a cloud—of the rainy season (ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ Čt. I, 87). — ನೀರ ಬಕ್ಕೆ. A water-passage (ಕೋಡಿ Bhn. 4). — ನೀರ ಬೆಕ್ಕು. = ನೀರು-. (My.; ಉದ್ರ G.). — ನೀರ ಬೆತ್ತ. The tree Barringtonia acutangula (ಹಿಜ್ಜಲ G., sic!). — ನೀರ ಮಡಿ. Cloth that is simply washed in water without the addition of soap, etc. (My.). ನೀರ ಮಡಿ ತೊಳೆಯುವದು (B. 5, 287). — ನೀರ ಮಾಡು. To liquefy (My.; B. 4, 97). — ನೀರ ಹಪ್ಪಲಿ. The plant Jussiaea repens Lin. (ತೋಯಪಿ ಪ್ಪಲಿ, ಶಾರದಿ G.). — ನೀರಳೇ ಹಾವು. = ನೀರುಳ್ಳೆ, ನೀರೊಳ್ಳೆ-. A kind of snake (ಅಲಗರ್ದ, ಜಲವ್ಯಾಲ Si. 77). — ನೀರಟ್ಟಿ. -ಅಟ್ಟಿ. = ನೀರಡಿಕೆ (Śmd. 28). (ಉದನ್ಯೆ, etc. Hlâ.; Bch. P. 1, 103). — ನೀರಾಗು. -ಆಗು. To become liquid, to melt, as metals, sugar, salt, etc. (My.; B. 4, 97). 2, the bath after menstruation to be taken. ಆಕೆಗೆ ನೀರಾಗ ಬೇಕು (My.). — ನೀರಾಟ. -ಆಟ. Sporting or gamboling in water (ಜಲಕ್ರೀಡೆ Ks.; Rśv. 2, after 8; Śśv. 1, 7). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ವಿಸಾಲ ಕಣ್ಣುಂ, ಅಂಜುವದೆ? (Sp.). ನೀರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಡಾಟ ಕಳ ಕೊಣ್ಣು (Prv.). — ನೀರಾನೆ. -ಆನೆ. A kind of aquatic animal (J. 6, 7; Č. Bp. 2, 3; Si. 88). — ನೀರಾಮೆ. -ಆಮೆ. A turtle. — ನೀರಾಮೆಬಳ್ಳಿ. A species of medicinal plant (ವಾರ್ಷಿಕ, ತ್ರಾಯಮಾಣಿ, ತ್ರಾಯಸ್ತಿ, ಬಲಭದ್ರಿಕೆ Si. 159). — ನೀರಾಮ್ಬ್ರ. -ಆಮ್ಬ್ರ. = ನೀರೆರಸು. (My.). — ನೀರಾರಮ್ಬ. Wet cultivation

(My.; Tĕ.). — ನೀರಾವರಿ. -ಆವರಿ. ನಿರಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. Abundance of water: soil fit for wet cultivation (My.). ನೀರಾವರೀ ಬಿಳಿ (Si. 119); ನೀರಾವರೀ ಭೂಮಿ (138. 300). — ನೀರಿಡು. -ಇಡು. = ನೀರೆಜ್. (Kĕśv. 2, 72). — ನೀರಿಪ್ಪೆ. -ಇಪ್ಪೆ. = ನೀರು ಹಿಪ್ಪೆ. A kind of Bassia which grows in watery places (ಮಧೂಲಕ Nr.). — ನೀರಿಬಿ'. -ಇಬಿ'. To descend into water: to bathe (after mourning). ನೀರಿಬಿದವನು (ಅಪಸ್ನಾತ, ಮೃತ ಸ್ನಾತ Nr.). 2, water to grow less (My.). — ನೀರಿಬಿಕ. -ಇಬಿಕ. Bathing (after mourning, ಅಪಸ್ನಾನ, ಮೃತಸ್ನಾನ Hlâ.). — ನೀರುಡ. -ಉಡ. = ನೀರುಡು. (Si. 89). — ನೀರುಡು. -ಉಡು. The aquatic iguana (ನಿಹಾಕೆ, ಗೋಧಿಕೆ Nr.; Č. Bp. 2, 3). — ನೀರುಣ್. -ಉಣ್. To drink water (used of beasts, Čpr. 2, 22; Kĕśv. 2, 55). — ನೀರುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. Salt water. ನೀರುಪ್ಪಿನಲಿ ಕಲಸಿದವು (ಎಲೆ, ಕಾಯಿ, etc., ಲವಣೋದಕ Mr. 216). — ನೀರುಪ್ಪಿಗಿಡ. -ಉಪ್ಪಿ-. = ಗೊಳಗೊಳಿಕೆಗಿಡ. Barleria longiflora Lin. (St. & Pl.). — ನೀರುಳ್ಳಿ. 1. -ಉಳ್ಳಿ. The onion, Allium cepa Lin. (ಲತಾರ್ಕ, ದುಡ್ರುಮ, ಹರಿತವರ್ಣವಾದ ಉಳ್ಳಿ Nr.; Si. 159; My.). *Cf.* ಈರುಳ್ಳಿ. ನೀರಿಳ್ಳಿ ನೀರಲ್ಲಿ ತೊಳದರೆ ನಾಜೋದು ತಪ್ಪೀತೇ?—ನೀರುಳ್ಳಿಯವನ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋಜಿಯೆಲ್ಲ ನಾಜಿದೇ? (Prvs.). — ನೀರುಳ್ಳಿ. 2. = ನೀರಳಿ, ನೀರೊಳ್ಳಿ. ನೀರುಳ್ಳೀ ಹಾವು (= ನೀರಳೇ ಹಾವು My., occasionally). — ನೀರೂಣ್ಣ. -ಊಣ್ಣ. Drinking of water (said of plants, Čpr. 1, 94). — ನೀರೂಬಿ'ಗ. -ಊಬಿ'ಗ. The service of bringing water (My.). — ನೀರೆಜ್. -ಎಜ್. To pour water. ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಜಿವ ಹರಿಕಣಿ (ಆಲವಾಲ Hlâ.). (ಕೂಸಿಗೆ) ಹೆಚ್ಚು ನೀರೆಜ್ದು, ಇಚ್ಚು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳ್ (Prll. 3, 26). ಎಲ್ಲರ ಬಾಯ್ಗೆ ನೀರನೆಜ್ದು (*i. e.* ಅದನ್ನು ಮುದುಗಿಸಿ or ಕೆಡಿಸಿ), ಆರುಂ ಕಾಣದೇ (*i. e.* ಕದ್ದು ಕೊಣ್ತೇ) ಭಕ್ಷಿಪಾ ಗಣಿಕಂ ಜೆಗ್ಗಣಕಂ ಸಮಂ (Nâ. 94). ನೀರೆಜ್ವಂ (ನೀರ್ಘಾಟಿಗ Kk. 37). ಉತ್ತಪುರುಗಳ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ನೀರೆಜ್ವಂ (Abhâ. 2, 52). See Čpr. 1, 95; J. 7, 29; 15, 5. — ನೀರೆಸರು. -ಎಸರು. A kind of plain pepper-water (without the addition of pulse, My.). — ನೀರೇಡು. -ಏಡು. Water to rise (Čpr. 7, 127); to rejoice (7, 2. 127). — ನೀರೊಟ್ಟಲ್. -ಒಟ್ಟಲ್. The ocean. — ನೀರೊಟ್ಟಲಣ್ಣ. Lord of the ocean: Neptune (ವರುಣ Kk. 15, o. r. ನೀರೊಟ್ಟಲಾಮ್ಬ). — ನೀರೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. Tide (ವೇಲೆ, ವಾರಿವೃದ್ಧಿ Hlâ.). — ನೀರೊಳ್ಳೆ. = ನೀರುಳ್ಳಿ 2. A harmless water-snake (My.). — ನೀರೊಳಿ. -ಒಳಿ. Stream, current (My.). 2, the condition of a place being so as to let water run off (My.). — ನೀರೋಡು. -ಓಡು. Water to run off or dry up (Čpr. 4, 85).

ನೀರ nîra. *Water* (ನೀರ್ Śmd. 365; Čt. II, 81).

ನೀರಜ nîra-ja. 1. The garden plant Costus speciosus Sm. (ಕೂಷ್ಮ Mr. 143). 2, a lotus (Čpr. 1, 79. 81). ನೀರ ಜದ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ (ಬಿಸಿನಿ Mr. 420). 3, a pearl.

ನೀರಜ ನಿ-raja. 2. = ನಿರಜ. Free from passion or impurity; free from dust (Abh. P. 3, 110); not menstruating.

ನೀರಜಮಿತ್ರ nîraja-mitra. = ನೀರಜಸಖ. (Abh. P. 3, 110).

ನೀರಜಶರ nîraja-śara. Kâma (J. 16, 10).

ನೀರಜಸಖ nîraja-sakha. Lotus-friend: the sun. (My.).

ನೀರಜೆ nîrajĕ. = ನಿರಜೆ. A woman free from impurity, etc.

ನೀರದ nîra-da. 1. Water-giving: a cloud. (Čpr. 4, 41; Rśv. 13, 19).

ನೀರದ ನಿ-rada. 2. Toothless. (Rśv. 8, 116).

ನೀರದವರ್ತ್ಮ nîrada-mârga. The sky (Čpr. 8, 39).

ನೀರದರವ nîrada-rava. (ಕಿಡುಕುಸಾಲೆ, etc. Mr. 142; *cf.* ಮೀಳೆ ನಿನದ).

ನೀರದಾಧ್ವ nîrada-adhva. The sky (Č. Bp. 47, 15).

ನೀರಧರ nîra-dhara. A cloud (Čpr. 4, 40; Bp. 61, 85).

ನೀರಧಿ nîra-dhi. The ocean. (Bp. 5, 68).

ನೀರನ್ಧ್ರ nî-randhra. Having no openings, close, uninterrupted; coarse, thick. (My.).

ನೀರರುಹ nîra-ruha. A lotus. (Čpr. 8, 9).

ನೀರಸ nî-rasa. = ನಿರಸ. Without juice, sapless, withered; powerless, unsavoury, insipid; weak. See Čpr. 7, 67; Čh. v. 40; Kâvy. II, 1, A, 12, 20-28; Bp. 1, 18; J. 16, 10.

ನೀರಸನಿ nî-rasani. (ಘಾಳಪರ್ಣ, ಕುಟನ್ನಟ, ಲವಂಗ Mr. 142).

ನೀರಾಗ nî-râga. = ನಿರಾಗ. (Čpr. 6, 11).

ನೀರಾಗಿ nî-râgi. A person free from passion, anger, or envy (Bh. 2, 13, 36).

ನೀರಾಜನ nî-râjana. = ನೀರಾಜನೆ No. 1. (Čpr. 8, after 24; Bp. 47, 16; V. 9, after 21; J. 7, 17; 15, 24).

ನೀರಾಜನೆ nî-râjanĕ. Waving lights before an idol, a king, etc. as an act of adoration; the lamp used for it. 2, lustration of arms, a military and religious ceremony held by kings or generals on the 19th of Âśvina before taking the field. See ಲೋಹಾಭಿಸಾರ.

ನೀರಾಜಿತ nî-râjita. Illuminated (Čpr. 6, 43).

ನೀರಾಜಿಸು nî-râjisu. = ನಿರಾಜಿಸು, q. v. (V. 9, after 21).

ನೀರಾಂಜನ nî-râñjana. = ನೀಲಾಂಜನ. The lamp lighted before an idol (My.).

ನೀರು niru. = ನೀರ್, etc. (C.). ಕಣ್ಣ ನೀರು (ಅಶ್ರು, etc.); ಹಲುಗಲಿಕ್ಕುವ ನೀರು (ನಾವ್ಯ); ಅಗರ್ತಯ ನೀರು (ದ್ರಾಗ್ಭೃತಕ Hlâ.). ನೀರುಗಳು (Si. 83). ನೀರಿನ (81. 83). ನೀರಿಗೆ (C.), ನೀರಿಂಗೆ Mr. 40, 4). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಡಿತೆ ನಾಡುವ ನೀರು (Dp. 54). ಏಸಾನು ಬಲ್ಲುದೆ ನೀರು ಜವ್ವಳು ಸೋದೆಮ್ಬುದನು? (76). ನೀರ ಕಡೆಗೆ ನಾಟಿದ ಮರ ಚಿಗುರದೇ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ನೀರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದವನ್ನ ಊರಲ್ಲಿಡ ಬಾರದು, ಎಣ್ಣೆಲಿ ನೋಡಿದವನ್ನ ಕಣ್ಣಲಿ ನೋಡ ಬಾರದು (a proverb resting on superstition).—ನೀರಲ್ಲಿ ಬರದ ಬರಸಾನ ಹಾಗೆ.—ನೀರಾದರೂ ನಾಡಿ ಬಾರದು.—ನೀರಿನ ಒಳಗಣ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಗೆ.—ನೀರಿನ ಮೇಲಣ ಗುಳ್ಳೇ ಹಾಗೆ.—ನೀರಿನಿನ್ದ ಪಾಪ ಹೋದರೆ ನೀಜಿಯಿನ್ದ ಪಾಪ ಹೋಗದೇ?—ನೀರಿನೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆ ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಕದ ಹಾಗೆ.—ನೀರಿಲ್ಲದ ತಾವು ಊರು ಕಟ್ಟದ ಹಾಗೆ.—ನೀರು ಇದ್ದರೆ ಊರು, ನಾರಿ ಇದ್ದರೆ ಮನೆ.—ನೀರು ಎಲ್ಲಾ ಒನ್ದೇ, ಬಡಿದ ಕೋಲು ಮಾತ್ರ ಬೇಜಿ.—ನೀರು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋಬೀತೇ ಹೊರ್ತು ದಿನ್ನೆಗೆ ಹೋಬೀತೇ?—ನೀರಾದರೂ ಮುಜ್ಜಗ, ಮರುಳಾದರೂ ತಾಯಿ.—ನೀರಿನದು ನೀರಿಗೆ ಹೋಯಿತು, ಹಾಲಿನದು ಹಾಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ನೀರು ಹೊಬುವ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಊರ ಪಾರುಪತ್ಯವು ಯಾಕೆ?—ನೀರೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆ ನೀರು ಕುಡಿಯದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ನೀರೊಳಗೆ ಮೋಲ್ ನೋಡಿ, ವರನೆಲ್ಲಿಹುದ ಹಾಗೆ.—ನೀರು ಸೇದಿದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಮಾತು ಆಡಿದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.—ನೀರೊಳಗೆ ಹೋಮ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 54, 11; 60, 25; Si. 81. 82. 83. 85. 90. 91. 116. 383; B. 1, 18; 3, 34; 4, 97; 5, 154. — ನೀರಿನವ. -ಅವ. A water-man (My.); ನೀರಿನವಳು, a water-woman (My.). — ನೀರುಎನ್ಮೆ. A kind of aquatic animal (Si. 88). — ನೀರುಒಣ್ಪೆ. A kind of aquatic animal (Si. 88). — ನೀರುಕಟ್ಟೆ. = ನೀರುಗಟ್ಟೆ, q. v. (My. occasionally). — ನೀರು ಕಟ್ಟು. To apply water, to water, to turn water (on land, My.). — ನೀರುಕಾಗಿ. 1. = ನೀರುಗಾಗೆ, ನೀರ್ಗಾಗೆ. (ಮದ್ದು Si. 177; My. as -ಕಾಗೆ). — ನೀರುಕಾಗಿ. 2. The plant Pistia stratiotes (ವಾರಿಪರ್ಣ, ಕುಮುಚ್ಚಿಕೆ Si. 95). — ನೀರುಕಾರು. Tongs for coals, also for putting water on them, used by goldsmiths (My.; Tĕ.). — ನೀರುಕಾಲುವೆ. A channel (My.; Si. 116). — ನೀರುಕುದುರೆ. A kind of aquatic animal (Si. 88). — ನೀರುಕೊಕ್ಕರೆ. A curlew

(ಕ್ರುಂಚ್, ಕ್ರೌಂಚ Si. 174). — ನೀರುಕೋಳಿ. = ನೀರುಗೋಳಿ. (My.; Si. 174). ಚಿಕ್ಕ ನೀರುಕೊಳಿ (ಪ್ಲವ 177). — ನೀರುಗಂಗಾಳ. A circular vessel for holding water, a basin (C.). — ನೀರುಗಣಿಗಿಲು. -ಕಣಿಗಿಲು. The water hog-weed, Barringtonia acutangula (My.). — ನೀರುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ನೀರುಕಟ್ಟೆ, ನೀರುಗಣ್ಣಿಗ. A man who, according to the rates fixed by government, has to turn water from a reservoir on the surrounding fields (My.). — ನೀರುಗಣ್ಣಿಗ. -ಕಣ್ಣಿಗ. = ನೀರುಗಣ್ಣಿ. (My.). — ನೀರುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A small opening in a well or in the soil from which water issues: a spring (My.). — ನೀರುಗರಗ. A kind of garaga (My.). — ನೀರುಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. = ನೀರುಕಾಕಿ 1, etc. A kind of cormorant, shag, diver (ಮದ್ಗು Nr.; ಮುದ್ಗು, ಜಲವಾಯಸ Hlå.);—the Javan cormorant, Crabo javannica (Bd.). — ನೀರುಗಾಳಿ. A cold wind that comes over water (My.). — ನೀರುಗೋಡಗ. -ಕೋಡಗ. The Gangetic porpoise, Delphinus gangeticus. ಶಿಶುಮಾರ ಎನ್ದು, ಮೊಸಳೆ; ನೀರುಗೋಡಗ ಎನ್ದೂ, ಎನ್ದುರು (Nr.). — ನೀರುಗೋಳಿಗಿಡ. A small potherb growing wild in watery places, Portulaca oleracea L. (St. & Pl. & Z.). — ನೀರುಗೋಳಿ. -ಕೋಳಿ. = ನೀರುಕೋಳಿ. A water-fowl. ಪ್ಲವ ಎನ್ದು, ಮುಣ್ಡುಮುಡುಕ; ನೀರುಗೋಳಿ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ನೀರು ಚಂಡಲಿ. The potherb Marsilia quadrifolia (ಎತುನ್ನ, ಸುನಿಷಣ್ಣಕ Si. 159). — ನೀರುಚಲ್ಲಾಟಿ. Throwing water about (ಸೂನಾಟ G.). — ನೀರುಚೀಲ. The bladder (ತಿಲಕ, ಕ್ಲೋಮ Si. 205). — ನೀರುತುಳಸಿಗಿಡ. = ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿಗಿಡ. (St. & Pl.). — ನೀರುತೊಟ್ಟಿ. A water-trough (ನಿಪಾನ, ತೀರ್ಥ Si. 429; My.). — ನೀರುದಗೆ. Thirst (My.). — ನೀರುದಾರಿ. A water-course (ಜಲಮಾರ್ಗ Si. 82; My.). 2, a path leading to water (My.). — ನೀರುನಾಯಿ. = ನೀರ ನಾಯಿ. The river otter, Lutra nair (Gz.). — ನೀರು ಬಿಡು. To let on water, as from a tank; to pour water, to make a libation; to discharge, or ooze out, as water. ದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೀರ ಬಿಡೋಣ (ತರ್ಪಣ); ತನ್ದೆಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ನೀರ ಬಿಡೋಣ (ಪಿತೃತರ್ಪಣ); ಬೆಳಿಗಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು (ಬಿದುಗಲ್ಲು G.). — ನೀರುಬೆಕ್ಕು. = ನೀರು-. An otter (ಉದ್ರ Si. 88). — ನೀರುಬೊಕ್ಕೆ. A water-pit (Si. 88). — ನೀರುಬ್ಬರ. -ಉಬ್ಬರ. A spring. ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ನೀರುಬ್ಬರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Si. 115). — ನೀರುಬ್ಬುಹ್ಯ. A herb growing on the margin of tanks, etc., the Thyme-leaved Gratiola, Herpestis moniera H. B. (St. & Pl.). — ನೀರುಮಜ್ಜಗೆ. Butter-milk made thin with water (My.). See Prvr. s. ಯಾರ್. — ನೀರುಮಡಿ. = ನೀರ್ಮಡಿ. Rain that brings water to fields, tanks, etc. (C.). — ನೀರು ಮುಟ್ಟು. To touch water after voiding urine or purging: to void urine (My.; Tē.); to discharge the bowels (My.). — ನೀರುಮೊಸರು. Diluted curds (ತ್ರಪ್ಯಂ, ದ್ರಪ್ಸ್ಯ Nr.). — ನೀರುಮ್ಬಟಿ. A rent-free grant of government to one who has built a tank, a well, a water-course, etc. for the public welfare (My.). — ನೀರುವರಿ. 1. -ಪರಿ. Stream, current (ವೇಗ, ಪ್ರವಾಹ Nr.). — ನೀರುವರಿ. 2. Water-cess (My.). — ನೀರುವಜ್ಜೋಲ್. -ಪಜ್ಜೋಲ್. A rudder (ಅರಿತ್ರ Mr. 416). — ನೀರುಸೀನಿಗಿಡ. A half shrub, Clorodendron serratum Spr. (Z.). — ನೀರುಹಕ್ಕಿ. = ನೀರ್ವಕ್ಕಿ. A water-bird: the Indian or Siberian crane, Ardea sibirica (ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ, ಸಾರಸ Si. 174). ಬಣ್ಣಗ ಳಿನ್ದ ಚಿತ್ರವಾಗಿರುವ ನೀರುಹಕ್ಕ (ಕಾರಣ್ಡವ 177). — ನೀರುಹಸ್ಸಿ. The skate fish (ಶಂಕು Si. 88). — ನೀರುಹಬ್ಬೆ. The water-reed Calamus fasciculatus Roxb. (ಸರಿವ್ಯಾಧ, ವಿದುಲ, ತೀವ್ರ, ವಾನೀರ, ವಂಬುಲ Si. 128). — ನೀರುಹಲಸು. A small tree growing in wet soil, Barringtonia acutangula Gaertn. (ನಿಹುಲ, ಅಮ್ಬುಜ, ಇಜ್ಜಲ Si. 136). — ನೀರುಹಾವು. = ನೀರ್ವಾವು. A water-snake (My.). — ನೀರುಹಿಪ್ಪೆ. = ನೀರಿಪ್ಪೆ. (ಮಧೂಲಕ Si. 127). — ನೀರುಹೊಗೆ. Fog arising from water (My.).

ನೀರುಜ nī-ruja. = ನಿರುಜ. Free from sickness, well; painless.

ನೀರೂಪ nī-rūpa. = ನಿರೂಪ 2. Formless, shapeless; misshapen.

ನೀರೇಜ nīrē-ja. Born in water: a lotus (Čpr. 8, 10).

ನೀರೇಜಜ nīrēja-ja. = ನೀರೇಜಭವ.

ನೀರೇಜಜಾಣ್ಡ nīrējaja-aṇḍa. The universe (Rām. 5, 8, 57).

ನೀರೇಜಭವ nīrēja-bhava. Brahmâ (Bp. 54, 48).

ನೀರೇರುಹ nīrē-ruha. = ನೀರೇಜ. (Abh. P. 3, 105).

ನೀರೋಗ nī-rōga. = ನಿರೋಗ. Free from sickness, healthy, well.

ನೀರೋಗಿ nī-rōgi. = ನಿರೋಗಿ. A healthy person (ಸಹ್ಯ, ಆರುಜ Nn. 101).

ನೀರ್ iii nīra. A fine, gay man, a beau; a gallant; a lover; a dear man. ಮಾಡಾಳಿಯುಮ್ ಓಪಾಳಿಯುಮ್ ಏಱುಪಾಳಿಯುಮ್ ಅಪ್ಪನಾಗಿ, ಪಡಪಾಳಿಯೆ ಕೇಳ್, ನೀಱಿಂ ಜೂಪಾಳಿ ಕರಂ, ನೀಱಿಗೆ ಮಾತಾಳ್; (ಅವಳಂ) ಕಳೆಯೆ ಸಿಗ್ಗಾಳಿಯವಂ! (Śmd. 239; Kâvy. I, 4, 32). ನಗೆವಡಿಕಾಱಿಂ ನೀಱಿಂ ಬಗೆಕಾಱಿಂ ಪಗೆಕಾಱಿನ್ ಆಗಿಯುಂ ಕೆಯ್ಮೈಗೆ ತಕ್ಕುಂ, ಕೆಯ್ದು ಕಾಱನ್ ಎನಿಸಲ್ಕಾಱಿಂ (235; Kâvy. I, 4, 4). See Abh. P. 1, 118; Rśv. 6, after 24; 7, 15; 13, 104; ಕಡು-.

ನೀಱಿತೆ nīratĕ. = ನಿಱತೆ. (ಸೊಬಗು Čt. I, 77; ಬಲ್ಲ ತೆಱನದು I, 97; see ನೀಱು).

ನೀಱಿಲು nīralu. = ನೀಱಲೆ, ನೀರ್ಲು, ನೇಱಲ್, etc. A common tree with purple berries, Eugenia jambolana Lam. — ನೀಱಲ ಬಣ್ಣ. A purple colour (B. 4, 70). — ನೀಱಲ ಮರ = ನೀಱಲು. (ಜಮ್ಬು G.).

ನೀಱಿಲೆ nīralĕ. = ನೀಱಲು. (Z.).

ನೀಱಿಗೆ nīrigĕ. = ನಿಱಿಗೆ (G.). ಉಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಸೀರೆಯ ನೀಱಿಗೆ (ನೀವಿ G.). ಸೈಲ ಅಂಗಿಯ ಎಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾಗೂ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ನೀಱಿಗೆಗಳು ಬೀಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ (B. 5, 298). — ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Folds, or wrinkles, to be formed. ಮೆಯ್ ಮೇಲಿನ ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟಿದ ಚರ್ಮ (ತೆರೆ); ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟಿದ್ದು (ಬಲಿ); ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟಿದವನು (ಬಲಿನ G.).

ನೀಱಿಲು nīru. Powder; ashes (T.; M. നീറു, നുറു; Tē. Nigudu, Nivudu, Nīdu; T. നീറു, M. നീറു, നുറു, to be reduced to powder; T. നീറ്റു, നുറു, M. നീറു, Tē. നūdu, to reduce to powder; *cf.* നുഗ്ഗ 2, etc.). See ತಿರು-; Bp. 56, 35.

ನೀಱಿ nirĕ. A fine, beautiful woman, a beauty; a damsel; a gay woman; a courtesan. See Śmd. s. ನೀಱು; Abh. P. 3, 40; 5, 6; 9, 162; Grj. 3, after 91; Rśv. 7, 11; 7, after 13; 7, 17; 11, 84; J. 6, 25. 28; 8, 17. 20; 16, 3; 30, 2. 14; ಕಡು-; Prv. s. ನೀರು.

ನೀರ್ nīr. = ನೀರ್, etc. = ನೀರ್ಕಡೆ. A public necessary (My.). — ನೀರ್ಕುಟಿಕ. 1. A boatman (ಅಮ್ಬಿಗ ಕೆಸ.). — ನೀರ್ಕುಟಿಕ. 2. = ನೀರ್ಕುಟಿಗ, q. v. — ನೀರ್ಕುಟಿಗ. (Śmd. 237). A man who (gratuitously) gives water (to drink, ನೀರೆಱಿ ವಾತ ಕೆಸ. 46, o. r. ನೀರ್ಗುಟಿಕ; ನೀರೆಱಿವ Kk. 37, o. r. ನೀರ್ಕುಟಿಕ). — ನೀರ್ಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. = ನೀರುಗಾಗೆ. (ಮದ್ಗು, ಜಲಕಾಕ Mr. 171). — ನೀರ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. An unripe cocoanut that

contains water (Čpr. 1, after 101). — ನೀರ್ಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. (Šmd. 218). Submarine fire. — ನೀರ್ಗುಬಕ. -ಕುಬಿಕ. = ನೀರ್ಕುಬಗ, q. v. — ನೀರ್ಗುಂಡಿ. -ಕುಂಡಿ. = ನೀರಂ ಕುಡಿ (Šmd. 195). To drink water (Čpr. 5, after 39; Bp. 60, 24; J. 3, 40). — ನೀರ್ಗುಡಿಸು. -ಕುಡಿಸು. To give water to drink. ನೀರ್ಗುಡಿಪುದು (ನಿವಾಪ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ Hlâ.). — ನೀರ್ಗುಳ್ಳಿ. A water-bubble (My. as ನೀರ್ಗುಳ್ಳೆ). ನೀರ್ಗುಳ್ಳಿ, ಗಾಳೀ ನೊಡರ್...ಇವುಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ದುಬಯ್! (Sâs. 74). — ನೀರ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take water, to drink (Rśv. 6, 23). — ನೀರ್ತಿಳಿ. Water to become clear. ಬೆಳಗಿದುದೆಣ್ಬುವ ದೆಸೆ, ನೀರ್ತಿಳಿದುದು (Šmd. 219). ಹಾವನೆ ಕಡಲೊಡಂ ನೀರ್ತಿಳಿವಿದು (295). — ನೀರ್ದಳಿ. -ತಳಿ. To sprinkle water (Čpr. 1, 123; Rśv. 12, 22). — ನೀರ್ದಾಣ. -ತಾಣ. Any piece of water, a pond, etc. (ಜಲಾಶಯೆ Nr.; Šśv. 3, 49; Bh. 3, 13, 15). — ನೀರ್ದಿಗೆ. -ತಿಗೆ. To draw in, as water (Čpr. 7, 140). 2, to dry up (Čpr. 5, 132; Rśv. 5, 36). — ನೀರ್ದೇರ್. -ತೇರ್. Water-vehicle: a cloud (ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ, ಮೇಘ Šm. 14; Kk. 12). — ನೀರ್ನೆಲೆ. A place to rest upon in water. ನೀರ್ನೆಲೆ ತಪ್ಪ (ಅಗುದ್ Šmd. I). — ನೀರ್ಪಡಿಸು. To soak (Šâstrasâra in W. v. 1643. 1644. 1645). — ನೀರ್ಪೊಯ್. = ನೀರ್ವೊಯ್. To pour water (J. 29, 31). — ನೀರ್ಮುಂಡಿ. = ನೀರುಮುಂಡಿ. — ನೀರ್ಮುಂಡಿ ಗಜ್ಜಿ. -ಕಜ್ಜಿ. To let fall abundant rain (J. 10, 8). — ನೀರ್ವಿರ್. To bathe in water (Bp. 56, 54). — ನೀರ್ಮುಟ್ಟು. Water to touch (J. 9, 25). — ನೀರ್ವೊಗೆ. To scoop or draw water (J. 3, 38; 6, 6). — ನೀರ್ವಕ್ಕಿಗಿಡ. A large shrub, the three-leaved chaste-tree, Vitex trifolia L. (St. & Pl.). — ನೀರ್ವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ನೀರುಹಕ್ಕಿ. (J. 15, 9). — ನೀರ್ವನಿ. -ಪನಿ. A water-drop (Abh. P. 13, 11; Šśv. 2, 55; J. 6, 3; 19, 5). — ನೀರ್ವಾನಸೆ. -ಮಾನಸೆ. A mermaid, a nymph (Čpr. 3, 20). — ನೀರ್ವಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. A merman (Čpr. 5, after 39). — ನೀರ್ವಾನಿಸೆ. -ಮಾನಿಸೆ. (Šmd. 218, o. r. ನೀರ್ವಾಮಸೆ). = ನೀರ್ವಾನಸೆ. — ನೀರ್ವಾವು. -ಪಾವು. = ನೀರಲೇ ಹಾವು, etc. A water-snake (ಅಲಗರ್ದ, ಜಲವ್ಯಾಲ Hlâ., Nr.). — ನೀರ್ವುಗು. -ಪುಗು. To enter, or go into, water (Rśv. 6, after 24; 9, 11). — ನೀರ್ವೆಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. A paddle (Šśv. 1, 43). — ನೀರ್ವೊ. -ಪೂ. = ನೀರ್ವಾವು. (Čpr. 1, after 101; Abh. P. 1, 114). — ನೀರ್ವೊವು. -ಪೂವು. A lotus (ಕಮಲ Kk.; ತಾವರೆ Kk. 13). — ನೀರ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. Water to be mixed with (Bp. 14, 9). — ನೀರ್ವೊಗಿಸು. -ಪೊಗಿಸು. To cause to go into water (Rśv. 14, 147). — ನೀರ್ವೊಗಲ್. -ಪೊಗಲ್. A stream, a rivulet (Abh. P. 1, 117; 9, 151). ಜೀರ್ವೆರಸು ಕಾಯ್ತು ಪಲಸು, ಎಳನೀರ್ವೊಗಲಂ ಕಜ್ಜಿವ ತೆಂಗು (Šmd. 81). — ನೀರ್ವೊಯ್. = ನೀರ್ಪೊಯ್. (Abh. P. 16, 55; J. 30, 35).

ನೀರ್ಲು nirlu. = ನೀಜಿಲು, etc. ನೀರ್ಲ ಹಣ್ಣು (ಜಾಮ್ಬವ G.).

ನೀಲ nila. = ನೀಳ. (ಉದ್ದ Nn. 30).

ನೀಲ nila. *Dark-blue or black* (ವರ್ಣ, ವರ್ಣಭೇದ Nn. 30; ಕಪ್ಪ Mr. 511); dyed with indigo. 2, a gem, the sapphire (ನುರತ್ನ, ರತ್ನಭೇದ 30; ರತ್ನ 511). 3, the blue mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತಭೇದ 30; ಶೈಲ 511). 4, one of the monkeys attending on Râma (ವಾನರಳುಲ, ವಾನರಭೇದ 30). 5, bad; wicked, vicious; vile, low; sin, crime (ಪಾಪ, ಪಾತಕ 30; ಅಧರ 511). 6, slow, lazy, dull (ನುನ್ನ 511). 7, a vicious or silly horse (ಕುಜುಬಿಳ್ವುದೋಜೆ ನೀಲಂ Mr. 275). 8, one of the treasures of Kubêra. 9, a kind of house (ಗೃಹ ಭೇದ 30). 10, indigo. 11, ten palas (halas) of copper. ಹತ್ತು ಹಲ ತಾಮ್ರುಮೊಳು ನೀಲಂ (Mr. 60). ಎಳೆಯ ನೀಲ (ರಾಜಾವರ್ತ Kk. 85; Sm. 69). ನೀಲದ ಮಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ನೂಲಾದರೆ ನೀಲದ (*i. e.* ನೀಲದ ಮಣಿಯ) ಕ್ರಯ ಬಾಯ್ತೀರೇ?—ನೀಲ ಬಾಲಕಗೆ ಚನ್ದ, ಕೋಲು ಒಲೆಕಾಱುಗೆ ಚನ್ದ.—ನೀಲ ಮಾಜು, ಒಲೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಲದ ಉಸಪ್ರವ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ನೀಲಗಿಡ. A low under-shrub, Indigofera aspalathoides Vahl. (St. & Pl.).

ನೀಲಕಣ್ಠ nîla-kaṇṭha. Blue-necked: *a peacock* (ಮಯೂರ, ನವಿಲ್ Nn. 49; ಕೇಕಿ Mr. 512). 2, *a sparrow* (ಗುಬ್ಬಿ 49; 512). 3, a quail (ಲಾವುಗೆ 49). 4, a serpent (ಭೋಗಿ, ಸರ್ಪ 49; ಕಾಶ್ಯಪೇಯ 512). 5, a locust or grass-hopper (ಮಿಡತೆ 49). 6, *Śiva* (ವೃಷಧ್ವಜ, ಈಶ್ವರ 49; ರುದ್ರ 512); N. (My.). ನೀಲಕಣ್ಠನ ಮಡಿವೆಗೆ ನೀಲೀ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಳದೆ (Prv.). 7, sign for a long letter (Čh.). 8, the nape, the neck (ಕಣ್ಣ, ಕೊರಳು 49; ಗ್ರೀವ 512). — ನೀಲಕಣ್ಣಂ. The metrical foot —∪——(Čh.). — ನೀಲಕಣ್ಣಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 2).

ನೀಲಕನ್ಧರ nîla-kandhara. = ನೀಲಕಣ್ಠ. (My.).

ನೀಲಕೇತು nîla-kêtu. = ನೀಲಧ್ವಜ. (J. 9, 5. 11).

ನೀಲಗಲ nîla-gala. = ನೀಲಕನ್ಧರ. (Bp. 1, 66; 25, 11).

ನೀಲಗಾಜಿ nîla-gâja. = ನೀಲಿಗಾಜಿ. (S. Mhr.).

ನೀಲಗಿರಿ nîla-giri. The Neilgherries. (My.). See Prv. s. ನೀಲಮಣಿ.

ನೀಲಗ್ರೀವ nîla-grîva. *Śiva.*

ನೀಲಂಗು nîlaṅgu. *A species of worm growing in the inside of animals.* 2, an insect in general (ಸ್ಥಲ್ಲಕ, -ಕ್ಕಮಿ, ಕೀಟಿ, etc., ಪುಡಿ Mr. 396, o. r. ಪುಡಿ); a caterpillar (ಕೋರೀ ಹುಡಿ G.).

ನೀಲತೆ nîlatĕ. Blueness, blackness. See ವಿ.

ನೀಲಧ್ವಜ nîla-dhvaja. (= ಅಸಿತಧ್ವಜ). N. of a prince (J. 8, 1 seq.).

ನೀಲಮಣಿ nîla-maṇi. The sapphire. (Čpr. 1, 39). ನೀಲಮಣಿ ಬೇಕಾದರೆ ನೀಲಗಿರಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ nîla-mêgha-śyâma. Kṛishṇa or Vishṇu (My.).

ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮಲ nîla-mêgha-śyâmala. = ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ. (J. 13, 23).

ನೀಲಲೋಹಿತ nîla-lôhita. Dark-blue mixed with red: purple, dark-red. (Abh. P. 13, after 133). 2, *Śiva.*

ನೀಲಾಂಗ nîla-aṅga. Dark-bodied: Kṛishṇa; Râma (J. 18, 48). 2, the Indian crane. 3, the blue jay.

ನೀಲಾಚಲ nîla-aćala. The blue mountain (ಕಪ್ಪೆವೆಟ್ಟು Šś.).

ನೀಲಾಂಜನ nîlâñjana. Tbh. of ನೀರಾಂಜನ. (My.).

ನೀಲಾಬ್ಜ nîla-abja. = ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ. (Čpr. 8, 101; Šśv. 1, 43).

ನೀಲಾಬ್ದ nîla-abda. A dark cloud (Šśv. 1, 43).

ನೀಲಾಮ್ಬರ nîla-ambara. *Balarâma* (ಬಲ Mr. 21).

ನೀಲಾಮ್ಬರಿ nîlâmbari. N. of a râga (My.).

ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ nîla-ambujanma. *The blue water-lily.* See ಕನ್ನೆರ್ವುಲು.

ನೀಲಾಲಕೆ nîla-alaki. A woman with dark locks (J. 16, 1).

ನೀಲಾಶ್ಮ nîla-aśma. = ನೀಲಮಣಿ. (Čpr. 1, 137).

ನೀಲಿ nîli. *The indigo shrub, Indigofera tinctoria* Lin. (ರಂಗಿಣಿ Mr. 131). 2, a kind of disease, black and blue marks on the body from bruises, etc. 3, indigo, the dye. (My.). 4, a female gnome or evil spirit (Kâlî) that uses to speak lies (My.; Tĕ., T.). 5, dark-blue (Čpr. 8, 30). — ನೀಲವ್ವ. -ಅವ್ವ. Kâlî (S. Mhr.). — ನೀಲಿಗಣ್. -ಕಣ್. A kind of eye disease (Bp. 18, 66). 2, an eye with a bluish pupil (My.). — ನೀಲಿಗವ್ವಡ. -ಕವ್ವಡ. A dark-blue

cloth (Bp.). — ನೀಲೀ ಗಿಡ. = ನೀಲಿ No. 1. (My.; B. 4, 54). — ನೀಲೀ ಬೀಜ. The seed of Cassia tora L., used by indigo dyers (Z.; My.). — ನೀಲೀ ಮಾತು. A word of Nīli: a falsehood (My.). ನೀಲೀ ಮಾತು ನಿಜವಲ್ಲ (Prv.). — ನೀಲೀ ವಾರ್ತೆ. A false report (My.).

ನೀಲಿಕೆ nīlika. A blue-flowering Barleria (ಪಾಣ, etc., ಗೋರಟೆ Mr. 123).

ನೀಲಿಕೆ nīlikĕ. *The small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin. 2, the five-leaved chaste tree, Vitex negundo L. (ಕರೀ ಲಕ್ಕ G.).

ನೀಲಿಗಾಜಿ nīli-gāja. = ನೀಲಗಾಜಿ. A manufacturer of indigo (My.); an indigo dyer (My.).

ನೀಲಿನಿ nīlini. *The indigo shrub.*

ನೀಲೀರಾಗ nīlī-rāga. Having the colour of indigo; as unchangeable as the indigo colour: *constant in affection;* a firm and constant friend (ಸ್ಥಿರರಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಬ್ಪಿವನು Hlā.; ಎಡೆವಿಡದ ವಿನಯಿತಂ Mr. 241).

ನೀಲೋತ್ಪಲ nīla-utpala. *The blue water-lily, Nymphaea cyanea* Roxb. (ಕುಮುದ, ಕಪ್ಪೇಜಿ ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420); a blue lotus. See ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು.

ನೀಲೋತ್ಪಲಸಖಿ nīlōtpala-sakha. The moon (Bp. 35, 24).

ನೀವಾಕ nī-vāka. *The increased demand for grain in times of dearth, competition of buyers in consequence of scarcity* (ಧಾನ್ಯದಿಗಳ ಅರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ವುದು; ಮೀಣು ಧಾನ್ಯವ ಪೊಯಿವುದಱ ಹೆಸರು Nr.); *dearth, scarcity;* collecting or laying up grain in times of dearth.

ನೀವಾರ nīvāra. *Rice growing wild* (ಹೊಡೆ Mr. 372).

ನೀವಿ nīvi. *A cloth worn round a woman's waist; the ends of the cloth passed round the loins so as to hold the whole together* (ನಿಬಿ Nn. 105; ಉಡ್ಡಿಯ Mr. 343; see ನೆಬಿ 1). 2, *capital, principal, stock.* 3, a stake at play, a wager (ಪಣ, ಬಡ್ಡಿದು 105). 4, junction, union (ಯೋಗ, ಕೂಟ 105). 5, a pair (ಯುಗ್ಮ, ಎರತು 105). 6, compassion (ಕರುಣ 105). 7, a saddle (ಪಲ್ಲಣ, ಹಲ್ಲಣ 105). 8, sexual intercourse (ಮೋಹನ 105).

ನೀವಿಸು nīvisu. To cause to use gentle friction, etc. (My.).

ನೀವು nīvu. 1. = ನೀಂ 2, ನೀಮ್, etc. You. The plural of ನೀನು (C.). See its declension s. ನಿಮ್. ನೀವಾದರೇನು, ನಾವಾದರೇನು? ಬಾವಿಲಿ ನೀರು ಬನ್ದರೆ ಸರಿ. — ನೀವು ನಾಗಲೋಕದವರಾದರೆ ನಾವು ನಾಕಲೋಕದವರು (Prvs.). ನೀವಿಬ್ಬರೂ (B. 4, 6). See Bp. 14, 25; 22, 41. 61; 23, 30; 24, 24. 28; 32, 43; 37, 5; 40, 84; 47, 66; 48, 23; 58, 38; Bh. 2, 13, 36.

ನೀವು nīvu. 2. To rub softly, to use gentle friction, to stroke down any member of the body, to make straight or smooth by stroking, as the hair, the beard, cloth, etc. (ಎದಿವು Śmd. I; Čpr. 7, 127; My.; T.; *cf.* ನಿವರು).

ನೀವೃತ್ nī-vṛit. *An inhabited country.*

ನೀವ್ರ nīvra. = ನೀಹ್ರ. *The edge of a thatch, the edge or side of a sloping roof, eaves.* 2, a thatch, a roof.

ನೀಹಾರ nī-hāra. *A warm cloth, a blanket* (ಹಚ್ಚಡ G.; ರಜಾಯಿ G.). 2, curtains. 3, an outer tent or screen.

ನೀಸು nīsu. (Tbh. of ನಯಿಸು). To cause to go: to manage, to accomplish, to fulfil (My.).

ನೀಹಾರ nī-hāra. = ನಿಬ್ಬಾರ. *Fog, mist; frost, hoar-frost; dew.* 2, evacuation (Čpr. 3, after 36).

ನೀಳ್ nīḷ. = (ನಿಸುಳ್), ನೀಡು 1. To grow long or high, to extend, to extend one's self, to be stretched out, to spread, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; Čpr. 1, after 79; 1, 93. 106; 5, 40; 6, 2; 7, 44; 8, 57; Abh. P. 3, 97; 14, 106; T., M. ನೀಳ್, ನೀಳು). ನಿಜತೇಜಂ ನೀಳ್ದ ಕರ್ನೆಯ್ದಿಲ ವೊಲಿರೆ (Śmd. 251, o. r. ನೀಟ್ದಿ). ನೆಗೆದಯ್ ಲೋಕದ ನೀಳ್ದ ತುತ್ತ ತುದಿಯಂ ನೀಂ (229). (ಭೃಂಗತತಿಯು) ನೀಳ್ದಿಗಿದ (ನೀರಜದ) ಳ್ದಿದಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ (Čpr. 7, 60). ನೀಳ್ದಲರ್ವ ಬಾಲ (ಲಲಾಮ Mr. 498). ನೀಳ್ದ ಕುರುಳ್ (Čt. II, 98). See Grj. 8, 46; Rāv. 3, 17; 5, 85; 6, after 11; 8, 47; Č. Bp. 47, 18; Śmd. s. ಬಳ್ಳಳ; J. 3, 5; 17, 29.

ನೀಳ nīḷa. = ನೀಟು 1, ನೀಡು 2, ನೀಲ, ನೀಳು, (ನೀಳ್ಪು), ನೀಟ್. Extension, length, height, tallness (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ Nr.; Mr. 446; ಆಯತಿ Si. 425; ನೀಟ Bhn. 31; My.; T., M.). ನೀಳೆಯ ನೀಳ (ದೈರ್ಘ್ಯ, ಆಯಾಮ, ಆನಾಹ Nr.). ನೀಳವಾದದು (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ Si. 372). ಬಸಳ ನೀಳವಾದದು (ದ್ರಾಘಸ್ಯ 384). ನೂಱು ಗಾವುದ ನೀಳವಾದ ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟದನ್ಗಾ ಮಹಾ ಮೀನು (ತಿಮಿ 88). ನೀಳವಾದ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ (ಕುರುವಿನ್ದ, etc. 162). ನೀಳಕೆಯ್ (Bp. 50, 68); ನೀಳತೋಳ್ (58, 25); ನೀಳಸಾಲಿಗೆ (18, 16). ನೀಳವಾದರೂ ಗಾಳಿಗೆ ಏನು? (Prv.). See Bp. 20, 1; 35, 49; 48, 6; 51, 81; 53, 68; 60, 48.

ನೀಳ nīḷa. = ನೀಡ.

ನೀಳಜ nīḷa-ja. = ನೀಡಜ. (ಪಕ್ಷ Mr. 167).

ನೀಳೆತು nīḷitu. That is long (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ Hlā.).

ನೀಳು nīḷu. (ನೀಳ್). = ನೀಳ, etc. (T.; M. ನೀಣ್, ನೀಳ್, ನೀಟ್). — ನೀಳದು. -ಅದು. That is long, high or tall. ನೀಳದಜಿ ನೆರಳೂ ಜೋಲಿಯ ಮಾತೂ ಗಾಳಿಯ ಹಾಗೆ. — ನೀಳದಜಿ ಮೇಲೆ ನಿನ್ತರೆ ಗಾಳಿಗೇನು? (Prvs.).

ನೀಳ್ಕೊಳೆ nīḷ(nīḷu)-kōḷi. (Extension-seizure): distraction; wandering. — ನೀಳ್ಕೊಳೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become distracted, to wander or rove (J. 19, 29).

ನೀಳ್ಪು nīḷpu. Length, etc. (ನಿಡಿದು Čt. II, 53; Čpr. 3, 81). — ನೀಳ್ದು ವೆಜ್. -ಪೆಜ್. To grow long, to extend. ನಿಡುದಲೆ, ನೀಳ್ದುವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Śmd. 78).

ನೀಲಿಗ್ nīḷ. = ನೀಡು 2, etc. Length, etc. — ನೀಟ್ಪುರಿಸು. = ನೀಡು ಕರಿಸು (Śmd. 28). To make long, to lengthen, to uncoil, etc. ನೀಟ್ಪಿರಿಸಿದಂ (217). ಬರ್ಕುಡಿತೆನೀರ್ಗೆ, ಪಱು ಪಟ್ಟೆರ್ಕೆಯ ಪಣ್ಣೆಲೆಯ ಮುಪ್ಪಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೊಡ್ಡಿಯರ್ (o. r.-ರ) ಮಾಡ್ಪುರೆ ನೀಟ್ಪಿರಿಸದೆ ನಿನ್ದು (o. r. ನಿಮ್ಮ) ಜೊರೆಗೆ ಜೋಟಿಯರ್ ಒಳರೇ (39. 345). See Śāv. 2, 71. — ನೀಟ್ಪಿಯ್ಸು. To make long, to extend, to spread out (Grj. 1, 107).

ನು nu. 1. = ಅಂ 1 (aṁ 1), etc., *e. g.* ಇರ್ದವನು (Hlā. s. ಆಗಿ), ತಿವಿದನು (Bh. 1, 10, 38), ಕೊಡುವನು (Bp. 21, 35), ಆದನು, ಮಾಡಿದನು (22, 47).

ನು nu. 2. = ಅಂ 3 (aṁ 3), etc., *e. g.* ಆಪ್ತಪನು (Bp. 3, 18), ಪುತ್ರನು (3, 24), ಆತನು (18, 74), ಆವನು (20, 24), ಆಯ್ಯನು (21, 3), ಆರ್ಘಕನು (24, 84), ಬಿಜ್ಜಳನು (37, 66); ಏಪ್ರನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಆಳ್ಯದಿತನು (Nr. s. ಆಗು); ಕ್ಷತ್ರಿಯನು (Hlā. s. ಆಗದು), ಶೂದ್ರನು (s. ಆಗಿ); — ಸೊಗನು (Nr. s. ಆರು 4), ಎರನು (s. ಎರ 1), ನೆಣನು (s. ನೆಣ), ನೊಣನು (s. ನೊಣ), ಮರನು (s. ಬಂಜೆಮರ), ತೋಳನು (see ವನಾಶ್ಪ), ಜೊಲನು (My.), ಹೆಣನು (s. ಪರೇತ).

ನು nu. *Now? what? indeed?* 2, indeed, certainly. 3, *or.*

ನುಗಿ nugi. (= ನುಗ್ಗು 2). To reduce to fine particles, to powder, with the fingers, stones, etc. (My.).

ನುಗಿಚು nugiću. = ನುಣ್ಚು. To get out of (the hand, etc.) by wriggling (as a bird), to slip (from the hand, as a rope, generally ನುಗಿಚ ಕೊಳ್ಳು, My.).

ನುಗುಳ್ nuguḷ. = (ನುಗ್ಗು 1), ನುಸುಳ್ 1, etc. To enter a door or a small, narrow passage or opening, to go in with difficulty, to squeeze through, to creep in, to get into, to enter (ದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; see T., M. s. ನೊಡಿ). P. p. ನುಗುಳ್ದ.

ನುಗುಳ್ಚು nuguḷću. To cause to enter a small, narrow passage, etc. (ಸೂಕ್ಷ್ಮದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.).

ನುಗ್ಗಿ nuggi. = ನುಗ್ಗೇ. (ಪೋಡಕ Mr. 510). See ಕಾಡು-. — ನುಗ್ಗೀ ಗಿಡ. (ಆಕ್ಷೀವ, ತೀಕ್ಷ್ಣಗಂಧಕ, ಮಧುಶಿಗ್ರು, ಶಿಗ್ರು G.). — ನುಗ್ಗೀ ಬೀಜ. (ಶಿಗ್ರುಜ, ಶ್ವೇತಮರೀಚ G.).

ನುಗ್ಗಿಸು nuggisu. 1. To cause to creep in or squeeze through (My.).

ನುಗ್ಗಿಸು nuggisu. 2. To cause to powder, etc. (My.).

ನುಗ್ಗು nuggu. 1. = (ನುಸುಳ್), ನುಗ್ಗು 1. To pass by pressing, to squeeze through, to force one's self into, to enter without permission, as a door, a house, to creep into, as into a hole (J. 8, 32; My.). ನುಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಹಗ್ಗ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಕವಿ ಕತ್ತ ಮೂಡಿ ಬೀಳಿ ನುಗ್ಗ ಹೆದಱುವಳೇ? (Prvs.). ದನ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗಿತು (My.). — ನುಗ್ಗಾಡು. -ಆಡು. To be addicted to passing through by force, as cattle through a hedge or fence (My.).

ನುಗ್ಗು nuggu. 2. = (ನುಗಿ, ನುಜ್ಜು 1), ನುಜ್ಜಿಸು, ನುಜುಕು, ನುಜುಸು, ನುರ್ಗು 2, ನುರ್ಚು 1, ನುಳ್ಳು. To reduce to small bits or powder by pressing with the hand, etc. or by pressing or beating with a stone, a piece of wood, etc., to crush, to powder, to grind (My.; Tě.; T. ನುಕ್ಕು, ನುಣಂಗು, ನುಣಿ, ನುಣುಕ್ಕು, ನೊಯಿಕ್ಕು; Tě. also ನುಜುಡು, ನುಜುಮು, ನುಲುಜು; *cf.* ನೀಜು; see ನಜುಜು). 2, to be crushed, etc. (Ŏpr. 2, 44; T. ನುಣುಂಗು, ನೊಜುಂಗು; M. ನುಜುಬ್ಬು). — ನುಗ್ಗೊತ್ತು. ನುಗ್ಗ ಒತ್ತು. = ನುರ್ಗೊತ್ತು. To press so as to crush (Bp. 23, 26; 52, 48).

ನುಗ್ಗು nuggu. 3. = (ನುಚ್ಚು), ನುಜ್ಜು 2, ನುರ್ಗು 3, ನುರ್ಚು 2, ನುಸಿ 1, ನೂಕು 3, ನೂಸು 2, ನೂಜು 2. The state of having been, or being, crushed, etc. (My.; Tě.). See ನೂಕು-. — ನುಗ್ಗಾಗು. -ಆಗು. To be broken to pieces, to crumble, to fall to ruin, etc. ತಗ್ಗಿದವ ಎದ್ದಿಗೂ ನುಗ್ಗಾಗ (Prv.). See Bh. 7, 6, 56. — ನುಗ್ಗು ನುಗ್ಗು. rep. (B. 4, 134; My.). — ನುಗ್ಗು ನುಚ್ಚು. dupl. = ನುಗ್ಗು ನುಸಿ. (My.). — ನುಗ್ಗು ನುಜ್ಜಿ. = ನುಗ್ಗು ನುಚ್ಚು. (My.). — ನುಗ್ಗು ನುಸಿ. dupl. (Bh. 1, 10, 38; 6, 7, 46; 7, 10, 63; My.).

ನುಗ್ಗೆ nuggĕ. = ನುಗ್ಗು. (That is proverbially brittle and weak): the horse-radish, Moringa pterigosperma Gaert. (ತಿಗ್ರು Mr. 119; My.; Tě. ಮುನಗೆ; T. ಮುರುಂಗೈ; M. ಮುರಿಙ್ಙಿ). ನುಗ್ಗೆ ಕೆಮ್ಮಾದೊಡೆ ಮಧುತಿಗ್ರು ಎಸಿಸಿಗು (Nr.). ನುಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬನ್ನೀತೇ? (Prv.). — ನುಗ್ಗೆಯ ಬಿತ್ತು. The seed of the moringa (ತಿಗ್ರುಜ, ಶ್ವೇತಮರೀಚ Nr.). — ನುಗ್ಗೆಯ ಮರ. The moringa tree (ಶೋಭಾಂಜನ, ತಿಗ್ರು, ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಕ, ಆಕ್ಷೀವ, ಪೋಚಕ Nr.; Si. 128). — ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ. A moringa pod (My.; see Prv. s. ಮಗ್ಗಿ). — ನುಗ್ಗೇ ಗಿಡ. = ನುಗ್ಗೆಯ ಮರ. ಕೆಮ್ಮು ಹುಳ್ಳುಗಳುಳ್ಳ ನುಗ್ಗೇ ಗಿಡ (ಮಧುತ್ರಿಗು Si. 128). — ನುಗ್ಗೇ ಬೀಜ. = ನುಗ್ಗೆಯ ಬಿತ್ತು. (ತಿಗ್ರುಜ Si. 335). — ನುಗ್ಗೇ ಸೊಪ್ಪ. Moringa leaves (My.).

ನುಂಗು nuṅgu. = ನೊಣೆ 1, (ಮಿಂಗು). To swallow; to devour (ಗಿಲನ Śmd. Dh.; C.; T. ನುಗರ್, ನುಂಗು, ನೊಣ್ದು; M. ನುಗರು; Tě. ಮಿಂಗು). ಆಕ್ಕೇನ್ದುಗಳಂ ತಕೆ ನುಂಗಿ ಕ್ರುಂ ಕಲ್ತುಡೆ (Śmd. 267). ನುಂಗುವುವುವ್ ಒಳವು ದಧಿಯೊಳೆ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್? (292). ಆಕ್ಷರವ ನುಂಗಿ ಆಡುವ ನುಡಿ (ಲುಪ್ತ ವರ್ಣಪದ, ಗ್ರುಸ್ತ); ತಿಮಿಯೆಮ್ಮಾ ಮಾನ ನುಂಗುವ ಮಾನು (ತಿಮಿಂಗಿಲ Nr.). ನುಂಗಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಗಿಲಿತ Si. 334). ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರವು (ಗ್ರಾಸ, ಕವಲ, ತುತ್ತು 317). ನುಂಗ ಬಾರದು ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ಮೂಡಿದ ಹಲ್ಲೂ ನಮ.—ನುಂಗಿದ ತುತ್ತಿನ ರುಚಿ ಮತ್ತೆ ಬಯಸಿದ ಪಾಗೆ.—ಕೋಲಿಂ ನುಂಗಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Ŏpr. 8, 15; Bp. 21, 17; 39, 52; 48, 15; 59, 21. 48; Rěv. 5, after 120; 6, 9; 13, 64; J. 6, 8; 8, 47; B. 2, 11; Si. 88; Prv. s. ಬೆರಳು; Sp. s. ಬೊಳ್ಳಿದು; Sâ. s. ಮೆಲ್ಲು.

ನುಂಗುವಿಕೆ nuṅguvikĕ. Swallowing (ಸಿಗಾರ Si. 400).

ನುಂಗುಹ nuṅguha. Swallowing (ಗೀರ್ಣ, ಗಿರಿ, ಗಿಲಿ Nr.).

ನುಂಚೆ nu-ći. (nu-čit). Never! certainly not! (ತೃಜ, ಬಿಡುವು Nn. 166; ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ Mr. 536). 2, is it not? (ಕೇಳ್ವಡೆ, ಕೇಳುಹ 166; ಕೇಳ್ವಲ್ಲಿ 536). 3, could it be? (ಸಂಶಯ, ಸನ್ದೇಹ 166).

ನುಚ್ಚು nućću. (= ನುಗ್ಗು 3, etc.). That is reduced to small pieces; fragments, bits: grit, grits of any grain (ಕಣ, ಧಾನ್ಯಾಂಶ Nr.; Si. 418; ಕಣ Hlâ., Mr. 372; ಕಣ, ಕ್ಷುದ್ರತಣ್ಡುಲ Nr., Hlâ.; ತಣ್ಡುಲಚೂರ್ಣ Śm. 86; C.; M. ನುಚ್ಚು, ನುಡುಬ್ಬು, ನೊಕ್ಕುಬ್ಬು, ನೊಯ್; T. ನೊಱು, ನೊಯ್, ನೊಜುಂಗು; Tě. ನುಗ್ಗು, ನುಡುಮು, ನೂಕೆ, ನೆಚ್ಚು). ಇಚ್ಛೆಯಱಿದಿತ್ತ ನುಚ್ಚೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು; ಇಚ್ಛೆಯು ತೀರ್ದ ಬಿಳಿತ್ತ ಮಾಣಿಕವು ನುಚ್ಚಿಗು ಕಷ್ಟಂ (Sp.). 2, wasting away, ruin, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Śm. 86). ನುಚ್ಚು ಉಣ್ಡ ಮಗನು ಇಚ್ಛೀಲಿ ಇರುವನು, ತುಪ್ಪ ಸಕ್ಕರೆ ಉಣ್ಡ ಅಳಿಯ ತಿಪ್ಪೇಲಿ ನಿನ್ನು ಬೊಗಳುವನು.—ಕುಚ್ಚು ನುಂಗುವವ ನುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ನುಚ್ಚಾದರೂ ಹುಚ್ಚಗೆ ಬೇಕು.—ನುಚ್ಚು ಒನ್ದು ಮಾಣಿಕವು.—ನುಚ್ಚಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ್ತ ಥಾವಿಸ ಬೇಕು.—ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚುವ ನೊಚ್ಚಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೂ ನಷ್ಟಗೆ ಸಾಲದು (Prvs.). See Prv. s. ಪಚ್ಚೆ.— ನುಚ್ಚಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Broken rice (My.). — ನುಚ್ಚು ಗಂಜಿ. Ganji made of nućću (My.). See Prv. s. ವೆಂಕಪ್ಪ. — ನುಚ್ಚುಗೋಣಿ. = ನುಚ್ಚುನೂಲೀ. (My.). — ನುಚ್ಚುಗೋಲೀ. The herb Portulaca quadrifida L. (Z.). See ಕಲ್ಲು-. — ನುಚ್ಚು ನುಜ್ಜಿ. = ನುಚ್ಚು ನುಸಿ. dupl. (Ŏpr. 51! 72; My.). — ನುಚ್ಚು ನುಸಿ. dupl. (J. 8, 32). — ನುಚ್ಚು ನೂಜು. = ನುಚ್ಚು ನುಜ್ಜಿ. (J. 21, 34).

ನುಡಿ nuḍi. 1. To sound; to utter; to speak; to say (ವಚನ Śmd. Dh.; ಹೇಬ್ 88 Cm.; ಹೇಬ್ 229 Cm.; C.; T., M. ನೊಡಿ; Tě. ನುಡುಮು, ನುಡುವು, ನೊಡುವು). ಬಲ್ಲಿಲೆ ನುಡಿದು (Śmd. 28). ಸತ್ಯಮಂ ನುಡಿ, ಗಡಾ, ಸೀನ್ ಆತನೊಳ್,

(143). ಭೂವಲಯಾಧಿಪಂ ನುಡಿಗುಮ್ ಆ ದೂತಂಗೆ ಸ್ವಚಿತ್ತಗತಾರ್ಥಮಂ (267). ನಮಂ ನುಡಿವೊಡೆ ಆವಂ ಪಿರಿಯಂ (297). ನುಡಿವೊಡೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಮಾತಱಿಯರ್ (298). ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸೈತ); ಸೋಲೆ ನುಡಿವವನು (ಅಧರ, ಹೀನವಾದಿ); ಇನಿದಂ ನುಡಿವವ (ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, ಮಧುರವಾಕ್); ಹೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿವವ (ಕದ್ವವ, ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Hlâ.). ತನ್ನ ಸೋಲವ ನುಡಿದು ಕೊಮ್ಮಂ (ಅಧರ Mr. 237). ಆಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುಲಾಪ); ಹಲಬಿಸಿ ಕೊಮ್ಮ ನುಡಿಯ ನುಡಿವಂ (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ, ಕದ್ವವ); ನುಡಿಯಲ್ ಆಱಿಯದೆ ಕೇಳಲ್ ಆಱಿಯದೆ ಇರ್ದವಂ (ಕಲ್ಲಮೂಕ); ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವದ, ವದಾವದ); ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವಾಗೀಶ, ವಾಕ್ಪತಿ); ಕೆರಳಿ ನುಡಿವುದು (ಆಘಾಷಣ, ಆಲಾಪ); ನುಡಿಯಲ್ ಆಗದ ನುಡಿ (ಅನಕ್ಷರ, ಅವಾಚ್ಯ Nr.). ನುಡಿವ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ (ಕೇಗು Kk. 24). ಏಟ್! ಎನ್ದ್ದು ಆಸಿಲ ಜಗೆ ನುಡಿದ (Bh. 3, 13, 18). ಕೊಟ್ಟಿಂ ಕೊಟ್ಟೆನ್ ಎನ್ದ್ದು, ಸಿಂಹಳೇಶ್ವಂ ನುಡಿದು (Rśv. 6, after 98). ನುಡಿದನು ಶಕುನಿಕರ್ಣಜಯ ಪ್ರಶಾದ್ಯರಿಗೆ (Bh. 1, 8, 4). See Śmd. 61. 68. 71. 90. 112. 200. 228. 272; Čpr. 2, after 44; 7, 27; Bp. 1, 57; 4, 65; 25, 15; 31, 10; 47, 19. 28; 51, 48; Rśv. 6, 33; 13, after 23 & 95; Bh. 1, 8, 45; 2, 13, 39; J. 2, 9. 21; 29, 16; 31, 28. 31; Dp. 148, 6; Si. 58. 362. 363. 383. 384.

ನುಡಿ nuḍi. 2. Sounding, uttering; a voice; speaking, speech; a word; a term; a promise; a language; a line in poetry that forms a complete sentence, especially one of a saṅkîrtana (ವಚನ Nn. 52; ವಾಕ್ಯ Śmd. 137 Cm.; C.; Të.; T. Nuḍi; Të. Nuḷivu, sound, voice). ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ (in Kannaḍa, although it does not contain all the required words, there is) ಜತ್ತಾನಮುಂ ಬಿದಡ್ದೆಯುಮ್! ಎನ್ದು, ಈಗಡಿನ ನೆಗಟ್ಟಿಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ (by their poems that at present are so renowned) ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ (Śmd. 121). ಆಭಿಧಾನ ವ್ಯಾಹಾರ ಉದೀರಣ ಕಥನ ಈಳ ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳವು ನುಡಿಯ ಭೇದಂಗಳು; ವ್ಯಾಕುಲ ತುಮ್ಪ ಧ್ವನಿ, ಮನ ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿಯುಂ (ಕೋಲಾಹಲ, ಕಲಕಲ, ತುಮುಲ); ಪ್ರಿಯಮಪ್ಪ ನುಡಿ (ಸೂನೃತ); ಸ್ಪಷ್ಟಮುಳ್ಳದ ನುಡಿ (ವ್ಯಕ್ತ); ಉಗುಳು ಸಿಡಿವ ನುಡಿ (ಆಸ್ಫೋಟೃತ); ಕೊಂಕುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಉಲ್ಲಾಪ); ಆಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುಲಾಪ, ಮುಹುರ್ಧಾಪೆ); ಸೂಡಿನುಡಿ (ಸಲ್ಲಾಪ); ಎರಡು ಮೂಱು ಸೂಡು ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅಮ್ರೇಡಿತ Hlâ.). ಉಗುಳುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಅಮ್ಲೋಕೃತ); ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿ (ಸುವಚನ); ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ವಚನೇಶ್ವಿತ); ಚಾಟುತನದ ನುಡಿ (ಚಾಟು, ಚಟು, ಶ್ಲಾಘೆ); ದಿಶದ ನುಡಿ (ಸತ್ಯ, etc.); ನಗೆವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಣನ); ಅಕ್ಕರವ ನುಂಗಿ ಆಡುವ ನುಡಿ (ಗ್ರಸ್ತ, ಲುಪ್ತವರ್ಣಪದ); ಹುಸಿಯೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಹತ, etc. Nr.). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯೆನ್ದ್ದು, ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಉಚಿತಮಲ್ಲ! (Abhâ. 1, 4). ಆರಿದ ಉಜ್ಜದ ಪಾಲಿನನ್ದದಿ ಸುಲಭಮಾಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮಪ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (1, 5). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Čt. I, 1). ಹಿನ್ದೆ ಆಡುವ ನುಡಿಯ ಘೋರವಪ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ಎಪ್ಪರೆನ್ದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ಸಹಜಮಿಶಾ ನುಡಿ! (Bh. 1, 8, 11). ನವಿಲ ನುಡಿ (ಕೇಕಾರವ (Mr. 168); ಪಕ್ಷಿಗಳ ನುಡಿ (ಏರುತ 168). ನುಡಿಯಾದರೂ ಕಡೆಯ ಬಾರದು.—ನುಡಿಗೆ ನಡೆ ನರಿ ಬೀಲಿ ಬೇಕು.—ನುಡಿ ಪುರಾತನದು, ನಡೆ ಕಿರಾತನದು.—ನುಡಿಯಿನ ಊರು, ನುಡಿಯಿನ್ದ ಕಾಡು (Prvs.). See Śmd. 392; Čpr. 4, 2. 33. 35; Grj. 2, after 106; Bp. 37, 25; 40, 15; 45, 43; 56, 20; 59, 14; Kk. 68; Śm. 45. 55. 60. 64; Nn. s. ಕೆಲೆ; J. 28, 19. 28. 45; 29, 23. 37. 44; ಆಗು-, ಊರುಗ-, ಎಱೆ-, ಒಳ್-, ಚುನ್ನ-, ಜವಳಿ-, ತಪ್ಪು-, ತಳರ್-, ತೊದಳ್-, ನಾಣ್-, ಬಲು-, ಬಿನುಗು-, ಬಿಲ್ಲು-, ಬಿಲ್ಲುಸು-, ಬೀಸಜ್-, ಮರುಳಾಟ-, ಮೆಲ್-, ಹೊಳಹು-. — ನುಡಿಗಲ್-ಕಲ್. To learn words; to learn to speak. ಗಿಳಿಯೊಡನೋಯಿಯೋದಿ ನುಡಿಗಲ್ತು (Śmd. 230). — ನುಡಿಗಲಿ. -ಕಲಿ. = ನುಡಿಗಲ್. (Bp. 11, 40; 47, 21; 58, 48). — ನುಡಿಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To teach to speak (Abh. P. 1, 79). — ನುಡಿಗೇಡು. -ಕೇಡು. The state of words or admonitions being lost or ineffectually employed (My.). — ನುಡಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To hear a word, etc. (Čpr. 8, 83; Bp. 13, 9). — ನುಡಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give one's word, to promise (My.). — ನುಡಿಜಾಣ. Talkative; eloquent (ಸಮುಖ Hlâ.; My.). Fem. ನುಡಿಜಾಣೆ (My.). — ನುಡಿ ನುಡಿ. rep. (Čpr. 6, 98). — ನುಡಿಮಿಱ್ದು. Assent by word (Abh. P. 6, 99). — ನುಡಿಮೇಳ. A wind-instrument. See s. ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯ. — ನುಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To be spoken of, to become notorious (Čpr. 1, 74). — ನುಡಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The goddess of speech, Sarasvatî (ಶಾರದೆ Kk. 9; ಸರಸತಿ, ಸಾರದೆ, ಅರವಿನ್ದಭವನ ಅರಸಿ Śm. 8). — ನುಡಿವೆಣ್ಣಾಳ್. -ಆಳ್. Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ, etc., ಆಜ Čt. II, 3). — ನುಡಿವೆಣ್ಣಿನಿಯ. -ಇನಿಯ. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನ್ Ss.).

ನುಡಿಕಾಡಿ nuḍi-kâṛa. A man who utters words or speaks. See ಒಳು-, ಒಳ್-.

ನುಡಿಗಾಡಿ nuḍi-gâṛa. = ನುಡಿಕಾಡಿ. See ತಿಮಿ..

ನುಡಿತ nuḍita. Speech (My.).

ನುಡಿಯಿಸು nuḍiyisu. = ನುಡಿಸು. To cause or induce to utter, speak, etc., to address (Grj. 2, after 106; 8, 54). ನುಡಿಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ನುಡಿಯುವಿಕೆ nuḍiyuvikĕ. Speaking, etc. (Si. 391. 395. 397).

ನುಡಿವಳಿ nuḍi-vaḷi. (Śmd. 252). Uttering, speaking, the way of speaking.

ನುಡಿವಳಿಕಾಡಿ nuḍivaḷi-kâṛa. (Śmd. 235). A man occupied in speaking.

ನುಡಿಸು nuḍisu. = ನುಡಿಯಿಸು. To cause to sound, utter or speak; to perform music upon, to play (ಬಾಜಿಸು Čt. II, 74; My.). ದಿಗ್ವಿಜಯ ನುಡಿಸುವ ಸರ್ವಸನ್ನಹವಿಜಯಬಲ (Bh. 6, 2, 3). ವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುವವನು (ವೀಣಾವಾದ, ವೈಣಿಕ Si. 340). See Čpr. 8, after 52; Bp. 5, 50; 12, 42; 28, 43; 40, 39; J. 1, 8; ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯ.

ನುಡಿಸುಹ nuḍisuha. Making speak; addressing (ಆಘಾಷಣ, ಆಲಾಪ Nr.).

ನುಡಿಹ nuḍiha. Uttering, telling, etc. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ್ ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ಕ್ರಯೆಯ ನುಡಿಹ ಎಮ್ಬುದಱಿಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಬ್ದಮ್ ಎನಿಸುಗುಂ; ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಪೇಳಿಕ್ಕೆ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನೆ, ಆಭಿಶಾಪ Nr.). ಮರಳಿ ನುಡಿಹ (ಪುನರ್ವಚ Nn. 167).

ನುಣ್ nuṇ. = ನುಂಗು. Smoothness, softness, fineness; niceness, neatness, subtilty; gentleness; etc. (Të. ನುನು, ನುಲಿ, ನೂ, ನೂಗು; T. ನುಣ್, slender, taper, fine; ನುಣ್ಮೈ, subtilty, nicety, delicateness, neatness; ನುಸಿ, subtilty, nicety, keenness; ನುವಣ, ನುಟ್ಟಿ, ನೂಟ್ಟಿ, ನುಣಂಗು, ನುಣಿತ್ತಲ್, subtilty; ನುಣುಕ್ಕು, any minute thing; ನುಡ್ಡ, smallness, minuteness; M. ನುಣ್ಮೈ, minuteness; T. ನೊಯ್, ನೊಜವು, fineness, subtilty, minuteness, delicateness, slenderness = ನುಣ್ಮೈ; M. ನೊಯ್, what is minute, trifling, small, thin, weak, delicate, poor; see s. ನುಕ್ಕು). — ನುಣ್ಗಟಿಕೆ. -ಕಟಿಕೆ. Bland irony (V. 37, 13). — ನುಣ್ಗದಪ್ಪು. -ಕದಪ್ಪು. A soft or smooth cheek (Rśv. 13, 61; J. 19, 21; 28, 18). — ನುಣ್ಗುದಿರ್. -ಕದಿರ್. A fine lustre (Rśv. 4, 31; 6, after 11). — ನುಣ್ಗೞ್. A tender, delicate wing; a

delicate leaf (Čpr. 8, 9; Rśv. 5, 46; 8, 98; 10, after 31; V. 4, 52). — ನುಣ್ಣಜಿ. -ಕಜಿ. A fine, slight spot or stain (Čpr. 8, 58; Abh. P. 5, 39). — ನುಣ್ಗಲ್ಲ. = ನುಣ್ಗದಪ್ಪ. (J. 30, 37). — ನುಣ್ಗಾರೆ. = ನುಣುಗಾರೆ. (My.). — ನುಣ್ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Smooth or fine curls (Rśv. 1, after 135; 4, 25). — ನುಣ್ಗೂಡು. A smooth, soft nest (J. 18, 13). — ನುಣ್ಗೊದಳ್. -ಕೊದಳ್. Pleasant stammering (of children, Čpr. 3, 44). — ನುಣ್ಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. A smooth point (Čpr. 8, 103). — ನುಣ್ಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A pretty neck or throat (Rśv. 3, 17; 8, 47; V. 5, after 14); a soft, gentle sound or voice (V. 9, 43). — ನುಣ್ದರ. -ನರ. (Kśmd. 83). A soft, gentle sound or voice (Čpr. 1, 118; 3, 90. 95; Rśv. 1, after 135; Śśv. 2, 40). — ನುಣ್ದಗಲಿ. A smooth, soft seat (Čpr. 8, 62). — ನುಣ್ದರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. (Kśmd. 214). Fine turmeric. — ನುಣ್ದುಡಿ. -ನುಡಿ. A gentle word or speech (Čpr. 3, 61; 6, 85; 7, 78; Rśv. 7, 16). — ನುಣ್ದೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. A smooth flower-leaf (V. 14, 29). — ನುಣ್ದೊಸಲ್. -ನೊಸಲ್. A fine forehead (Rśv. 3, 17). — ನುಣ್ದಸಿ. (Kśmd. 289). = ನುಣ್ದರ. (Čpr. 6, 64; Grj. 3, 118; J. 6, 24). — ನುಣ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. (Kśmd. 52; Čt. II, 98). A soft or slender thigh (Čpr. 4, 77; 8, after 4; Rśv. 8, 82; V. 4, 18; J. 6, 21). — ನುಣ್ನುಡಿ. = ನುಣ್ದುಡಿ. (Čpr. 8, 70). — ನುಣ್ಪಟ್ಟ. Smooth and round. ನುಣ್ಪಟ್ಟಪೊಲೆಗಳ ಮೀಲೆ ಕನ್ನರಿಯಸಿಟ್ಟು (Rāghč. 17, 66). — ನುಣ್ಪದನೆಗಾಯ್. A small, smooth brinjal fruit (V. 6, 4). — ನುಣ್ಪಸಿ. -ಪಸಿ. A small, fine drop (Čpr. 4, 38). — ನುಣ್ಪಸಲೆ. -ಪಸಲೆ. Soft grassy ground (Abh. P. 7, after 31; Rśv. 5, 105). — ನುಣ್ಪಸೆ. -ಪಸೆ. A soft bed (Čpr. 8, 8). — ನುಣ್ಪಳೆ. A smooth arm-ring (Rśv. 5, 110). — ನುಣ್ಪುಬ್ಬಲ್. -ಪುಬ್ಬಲ್. Fine sand (Čpr. 7, 106; V. 4, 52). — ನುಣ್ಪೆಮರ್ವನಿ. A fine drop of sweat (Rśv. 5, after 19). — ನುಣ್ಪೆಳಗು. A delicate, pleasant shine or lustre (Rśv. 4, after 14; 13, 72). — ನುಣ್ಪೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. = ನುಣ್ಪೆಳಗು. (Čpr. 1, 95; Rśv. 1, 112; J. 3, 25). — ನುಣ್ಪೊಗರು. A smooth top or globular projection (Rśv. 10, after 31). — ನುಣ್ಪೊದೆ. -ಪೊದೆ. To be possessed of elegance (Kk. 20). — ನುಣ್ಪಣಲ್. = ನುಣ್ಮಳಲ್. (Śśv. 4, 107). — ನುಣ್ಮಣಿ. A delicate, beautiful gem (Rśv. 11, 23). — ನುಣ್ಮರಲ್. Fine, soft sand (Rśv. 3, 102). — ನುಣ್ಮಲ್ಲ. A fine, clever wrestler (Grj. 2, after 106). — ನುಣ್ಮಳಲ್. = ನುಣ್ಮರಲ್. (Grj. 3, 93; Rśv. 3, 15). — ನುಣ್ಮಾತು. = ನುಣ್ನುಡಿ. (Rśv. 11, after 157). — ನುಣ್ಮುತ್ತು. A fine pearl (Rśv. 4, 71; Śśv. 2, 55). — ನುಣ್ಮೊಗ. A fine face (Rśv. 11, 189; J. 11, 19). — ನುಣ್ಮೊಲೆ. A smooth, fine breast (Rśv. 11, 185).

ನುಣಚು nuṇaču. = ನುಣುಚು, etc. ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ್ದ ನುಣಚು (Čb. 66).

ನುಣು nuṇu. = ನುಣ್. — ನುಣುಗಾರೆ. = ನುಣ್ಗಾರೆ. Fine, smooth plaster (My.).

ನುಣುಚು nuṇuču. = ನುಣ್ಚು, etc. To slip, to slide, as out of the hand (ಜಾಱು G.). ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ್ದ ನುಣುಚು (G. 284). **2,** to slip away, to glide or move off, to escape.

ನುಣುಪು nuṇupu. = ನುಣ್ಪು. Smoothness; delicateness, fineness, etc. (ಒಪ್ಪ, ನುಣ್ G.; My.; Si. 306; Tĕ. ನುನುಪು). ತಿಳುವಾದ ಆಱಿವೆಯನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ನುಣುಪು ಮಾಡಿ (B. 1, 15). ಬಾದ್ಶೀ ಸುದು'ಗಳು ಬಹು ನುಣುಪಾಗಿಯೂ ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪವವು (2, 37). ಬೆಳ್ತಗಳು ಕುಳಿತಾಗ ತಮ್ಮ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ ನುಣುಪು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವು (3, 31).

ನುಣ್ಪು nuṇpu. = ನುಗ್ಗು, ನುಣಚು, ನುಣುಚು q. v., ನೊಣಚು. (ಅವಸರಣ Kśmd. Dh.; ಜಗುದ್, ಜಾಱು Kś.).

ನುಣ್ಪಗೆ nuṇpagĕ. Smooth; smoothness (ನುಣ್ಪು G.; My.); in a levelling, razing, or sweeping off manner: completely (My.). ಮನೆಯೂ ಬದುಕೂ ನುಣ್ಪಗೆ ಹಾಯ್ದಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 62). ಹೊಲದೊಳಗಿನ ಪಯ್ಕು ಎಲ್ಲಾ ನುಣ್ಪಗೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದು (3, 184). ದೂರಕ್ಕೆ ಬೆಟ್ಟ ನುಣ್ಪಗೆ (Prv.). **2,** the state of being powdered. ಅರಿಸಿನ, ಆಕ್ಕಿ, etc. ನುಣ್ಪಗೆ ಮಾಡು (My.). **3,** the state of being smooth by shaving, baldness; bald. ಅವನ ತಲೆ ನುಣ್ಪಗೆ ಮಾಡು (My.).

ನುಣ್ಪನೆ nuṇpane. = ನುಣ್ಪಗೆ. (J. 18, 34; My.; Tĕ. ನುನ್ನನೆ). ನುಣ್ಪನೆಯ ಆಱಿವೆ, etc. (My.).

ನುಣ್ಪಿತು nuṇpitu. = ನುಣ್ಪೆತ್ತು (Kśmd. 96). That is smooth, etc.

ನುಣ್ಪೆತ್ತು nuṇpittu. = ನುಣ್ಪಿತು, q. v.

ನುಣ್ಪು nuṇ-pu. (Kśmd. 248). = ನುಣುಪು, ನುಮ್ಪು. ನುಣ್ಪುಳ್ಳಂ or ನುಣ್ಪನುಳ್ಳಂ (165). ಲತಾಂಗಿಯ ಜತರಮ್ ಅದು ದಿನದಿನಕೆ ನುಣ್ಪುಂ ಪೆಮ್ಪುಮ್ ಇಮ್ಮುಂ ಕೊನರಿ (Bp. 3, 4). ನಮ್ಮುಲ್ಲ ಕಮಲದಲಂಗಳುಂ ನುಣ್ಪಲ್ಲವೋ? (47, 14). ಒಲೆಬತೆಗಳ ನುಣ್ಪುಗಳ, ನವಪರಿಮಲದ ಪವನನ ಸೊಮ್ಮುಗಳ ಬೆಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 1, 5, 8). See Čpr. 7, 102; J. 6, 32. — ನುಣ್ಪಡರ್. -ಆಡರ್. Smoothness, fineness or pleasantness to be joined to or appear (Čpr. 1, 51). — ನುಣ್ಪಿಡು. To smoothen, etc. (ನುಣುಪು ಮಾಡು G.). — ನುಣ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain smoothness, fineness, etc. (Śśv. 1, 21). — ನುಣ್ಪೇಱ್. -ಏಱ್. Smoothness or bareness to be brought about (Bp. 38, 14).

ನುತ nuta. Praised, commended (ಒಳ್ಪಿಹ Nn. 163); praise (ಸ್ತೌತ್ಯ 142; ಕೊಣ್ದಾಟ 154). See Kśmd. 158; Čh. v. 108.

ನುತಿ nuti. *Praise, laudation, eulogium;* worship, reverence. — ನುತಿಗೆಯ್. To praise (Grj. 4, 72; Č. Bp. 47, 3; J. 8, 42). — ನುತಿಪೆಱು. -ಪೆಱು. To get praise, to be lauded, etc. (Bp. 18, 93; 19, 4; 36, 44; 61, 76; Rśv. 2, 32).

ನುತಿಸು nutisu. To praise, etc. (Bp. 4, 57; 5, 59; 30, 14; 43, 49; 54, 70; J. 8, 43). — ನುತಿಸು ನುತಿಸು. rep. (Bp. 6, 26).

ನುತ್ತ nutta. *Pushed away, pushed on, impelled, propelled; thrown; removed; sent.*

ನುದ್ nud. Pushing away; removing. See ತಮೋನುದ್.

ನುನ್ದಿಸು nundisu. = ನೊನ್ದಿಸು, etc. To extinguish (B. 5, 44. 164).

ನುನ್ದು nundu. = ನೊನ್ದು 1, etc. To be extinguished or go out, as fire (B. 5, 154).

ನುನ್ನ nunna. = ನುತ್ತ. *Pushed away,* etc. (ಕ್ಷಿಪ್ತ, ನೂಕಲ್ Mr. 484).

ನುಮ್ಪು numpu. = ನುಣ್ಪು, etc. (Bp. 27, 5; 43, 26; J. 29, 28). ಏಮಲಾಚಾರಮೂಗ್ದದ ನುಮ್ಪು (Bp. 36, 29). — ನುಪ್ಪಡು. = ನುಣ್ಪಿಡು. (J. 31, 6).

ನುಡಿತ nuṛata. = ನುಡಿ 2, etc. (My.).

ನುಡಿತು nuṛatu. = ನುಡಿದು. P. p. of ನುಡಿ 1. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯವಾಗಿ ಒಕ್ಕಲತನದ ಕೆಲಸಕೊಳಗೆ ನುಡಿತವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ (B. 5, 121).

ನುಡಿ nuṛi. 1. (= ನುಗ್ಗು 2, etc.). To be reduced to small bits or powder, to be crushed, etc.

(సంఙూರ್ణ Šmd. Dh.; My.). P. ps. ನುಡಿತು, ನುಡಿದು. ನುಡಿದ (గన్నడ) కొరడు పరిమళిసువదు.— ಹಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ನುಡಿ ದೀತೇ? (Prvs.). **2,** to be harassed or exercised: to become familiar with, to be inured to, to be well versed in, as in work, science, etc. (My.).

ನುಡಿ ನುರಿ. 2. = ನುಗ್ಗು 3, etc. (My.). See ನುಗ್ಗು-, ನುಜ್ಜು-.

ನುಡಿ ಸು ನುರಿಸು. = ನುಗ್ಗು 2, No. 1. ಕುದುರೆಗಳು ಮೊದಲು ದವಡಿಗಳನ್ನ ನುಡಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನುಂಗುತ್ತವೆ (B. 3, 57; 5, 14).

ನುಡಿ ನುರು. The state of being harassed or exercised, etc. — ನುಡಿಪಡಿ. Familiarity with, etc. (My.).

ನುಡಿಕು ನುರುಕು. (= ನುಗ್ಗು 2, No. 2). To wane away, to become devoid of growth or increase (వృద్ధి హీన Šmd. Dh.; *cf.* ನುಚ್ಚು No. 2). **2,** = ನುಗ್ಗು 2, No. 1, to reduce to small bits or powder, etc. (My.).

ನುಡಿಗು ನುರುಗು. = ನುಡಿ 1, No. 2. (My.).

ನುಡಿಜು ನುರುಜು. = ನಡುಜು, ನೊಡಿಜು. Gravel (My.).

ನುರ್ಗು ನುರ್ಗು. 1. (Šmd. 50). = ನುಗ್ಗು 1. (ಇಟ್ಟಿಜೆಯ ಗವು ನ Šm. 84). (గజంగళ్) కేగ్గళం నుర్గి (Rśv. 6, after 11).

ನುರ್ಗು ನುರ್ಗು. 2. = ನುಗ್ಗು 2, etc. (Grj. 10, 74; Šśv. 1, 47; 3, 19; 4, 5). ಮದಗಜಮೆರಡಲಿ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿಯೊತ್ತಿ ನುರ್ಗುತ್ತಿರೆ ಆಸ್ಯದಿನೊಗುವ ರಕ್ತಮ್ ಉರಿಯೆನೆ ತಿದಿಯೊತ್ತುವ ಕಮ್ಮಿ ಬಿಂಜೊಲ್ ಇರ್ದಂ ಭೀಮಂ (Šmd. 91). — ನುರ್ಗೊತ್ತು. ನುರ್ಗಿ ಒತ್ತು. = ನುರ್ಗ್ಗೊತ್ತು. (Bp. 34, 35).

ನುರ್ಗು ನುರ್ಗು. 3. = ನುಗ್ಗು 3, etc. ತಾಮಸಗೆ ತಾಗಿದ ಸುರನ (or ಆಸುರನ?) ಕಾಮಕರಂ ಕರಮ್ ಆಡಂಗಿ ನುರ್ಗಿಪ್ಪಿನೆಗಂ ಕಾಮದನ್ ಆಡಂಗಿಪೊಯ್ದುಂ (Šmd. 293. 406).

ನುರ್ಚು ನುರ್ಚು. 1. = ನುಗ್ಗು 2, etc. (Rśv. 6, 47).

ನುರ್ಚು ನುರ್ಚು. 2. = ನುಜ್ಜು. (ನುಜ್ಜು G.).

ನುಲ nula. P. p. of ನುಲಿ 1, in ನುಲ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನುಲಿ nuli. 1. To twist, as a rope, etc., to wring, as clothes in washing, to twist off, as a twig, to twist or curl the whiskers, to twist or wrench a bullock's tail, to turn round, as the back, to roll (as cotton, etc.) between the hands (My.; Tĕ. నులుము; M. നുക്കു, to pinch; *cf.* ನೂಲ್ 1). P. p. ನುಲಿದು. ಬೆನ್ನನ್ ಒಯ್ಯನೆ ನುಲಿದು ಕೊಳುತ ಆತಂ ನಿಗುರೆ (Bp. 47, 58). **2,** the intestines to gripe (My.).

ನುಲಿ nuli. 2. = ನುಲಿದು. P. p. of ನುಲಿ 1, in ನುಲಿ ನುಲಿದು. ಬಾಲವಂ ನುಲಿ ನುಲಿದು ಕೊಳುತ (Bp. 51, 59).

ನುಲಿ nuli. 3. = ನುಲಿಕೆ, ನುಲಿಸೆ, (ನೂಲ್ 2). The state of being twisted (V. 4, 19); a twist, a cord, a thread, twine. ಎಟ್ಟಿನ್ದು, ಪೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿಯಕ್ಕುಂ (Šmd. I). **2,** griping pain in the intestines (Tĕ.). — ನುಲಿಮಂಡ. A cot with a corded bottom (R.; Tĕ. నులకమంఁడ). — ನುಲಿಯ ಜನ್ನಯ್ಯ. N. (Bp. 36, 58; 58, 7).

ನುಲಿಕೆ nulikĕ. = ನುಲಿ 3. (ಹುರಿ Ćt. I, 66).

ನುಲಿಗೆ nuligĕ. = ನುಲಿಕೆ. — ನುಲಿಗೆಕಪ್ಪ. A kappa formed of three twisted wires (My.). — ನುಲಿಗೆ ಮಾಡು. To twist (My.). — ನುಲಿಗೆಯಗಣಿ. -ಆಗಣಿ. The twisting pin that elevates or depresses the shaft of the oil-mill (My.). — ನುಲಿಗೆಯುಡಿದಾರ. -ಉಡಿದಾರ. A uḍidâra formed by twisting (My.).

ನುಲಿಸು nulisu. To cause to twist, etc. (My.).

ನುಸಿ nusi. 1. = ನುಗ್ಗು 3, etc. The state of being crushed, strengthless, etc.; powder, dust (My.; Tĕ., M. നുരു, small, minute). See ನುಗ್ಗು-, ನುಜ್ಜು-. — ನುಸಿಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow devoid of strength (Bh. 8, 23, 45).

ನುಸಿ nusi. 2. A minute insect that destroys wool, any cloth, and paper (My.); one that destroys grain (S. Mhr.). **2,** = ನೊರಜು, an eye-fly, a gnat (Bh. 7, 10, 113; Tĕ. నుసుమే). ನುಸಿಗೆ ಯಾಕಿ ಕಸಕನೇ ಪಾಯಸ? (Prv.). — ನುಸಿಹುಡಿ. = ನುಸಿ No. 1. (My.; Tĕ. నుసిపురుగు, an insect found in timber; M. നുരുപ്പുഴു, a minute insect in clothes and grains).

ನುಸಿ nusi. 3. = ನುಸುಳ್ 1, etc. To enter a door, etc., etc. (My.). P. ps. ನುಸಿದು, ನುಸ್ತು. ಊರು ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ನುಸು nusu. = ನುಸಿದು. P. p. of ನುಸಿ 3, in ನುಸು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನುಸುಳ್ nusuḷ. 1. = ನುಸುಳ್ q. v., ನುಸಿ 3, ನುಸುಳು 1. (ద్వారవ్రవేశ Šmd. Dh.); also: to retreat, to hide one's self, to slink, to go (Bp. 24, 65; 59, 10; My. as ನುಸುಳು). ನುಸುಳ್ದಂ, ನುಸುಳ್ದಪಂ (Šmd. 49. 55). ತೋರಣ ದೊಳ್ ನುಸುಳ್ವನ್ತೆ (Rśv. 6, after 11). See Ćpr. 5, 64; 5, after 64.

ನುಸುಳ್ nusuḷ. 2. = ನುಸುಳು 2. Entering a door or small, narrow opening. **2,** an artful play in not directly naming an object: one of the pêḷikĕs (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.). **3,** = ನೂಳ್, evasion, subterfuge, falsehood (V. 28, 73).

ನುಸುಳಿಸು nusuḷisu. To cause to enter a door, etc. (My.).

ನುಸುಳು nusuḷu. 1. = ನುಸುಳ್ 1 q. v., etc. (My.). P. p. ನುಸುಳಿ. ದೇವ, ಮುಜೆ ಹೊಕ್ಕವರನ್ ಓವದೆ, ನುಸುಳಿ ಪೋಪದು ಇದು ವೈವವೀರವ್ರತಕೆ ಯೋಗ್ಯವೇ? (Bp. 46, 47). ವಿಸಿನದಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿದನು (Râm. 3, 2, 14). ನುಸುಳಿದವು ಪೊಲನ್ ಉರಿಯ (Bh. 3, 13, 21). ಕಿಟಿಕಿಯನ್ವ ನುಸುಳುವನ ಜೆಬ್ಬಾಗಲಿನ್ವ ಬಾರನೇ? (Prv.). ಇಲಿ ತನ್ನ ಹೋರಿನೊಳಗೆ ನುಸುಳಿತು (B. 4, 91). See Râm. 4, 2, 1.

ನುಸುಳು nusuḷu. 2. = ನುಸುಳ್ 2, ನುಸುಳು 2. Entering, etc. **2,** evasion, etc. (Bp. 40, 60; Râm. 1, 5, 31; J. 2, 5; 6, 34). — ನುಸುಳುಗಣ್ಣಿ. A small passage (in a thicket, etc.) to squeeze through (My.).

ನುಸ್ತು. nustu. = ನುಸಿದು. P. p. of ನುಸಿ 3. (My.).

ನುಳ್ಗು nuḷgu. (ನುಪ್ಪಿಗು). = ನುಗ್ಗು 2, No. 2. To be reduced to small fragments, to be powdered (సంఙూర్ణ Šmd. Dh.).

ನೂಕದು nûkadu. = ನೂಂಕದು, q. v.

ನೂಕಿಸು nûkisu. = ನೂಗಿಸು, ನೂಂಕಿಸು. To cause to push or turn away, etc.; (generally with ಕೊಳ್): to be pushed, etc. ಮುಂಡದ ಮೇಲಿನ್ದ ನನ್ನ ನೂಕಿಸುತ್ತಾ (B. 5, 49). ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅಭಿಷ್ಟಪ್ತ, ಪ್ರತಿಷ್ಟಿಪ್ತ Nr.). ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗೋದಕ್ಕನ್ತ ಮೇಕೆ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು (Prv.). See Prv. s. ಬೇಕಾಗು.

ನೂಕು nûku. 1. = ನೂಗು 1, ನೂಂಕು 1. To shove, to push; to push away; to push aside; to put into shade; to push on, to drive onwards, to urge on (J. 5, 31; 11, 29; My.; Tĕ., T.; M. ನಿರಕ್ಕು; T. also ನೆಕ್ಕು, ನೆಡ್ಡು, Tĕ. also ನೆಟ್ಟು; T. ನುಡಂಗು, ನುಣಂಗು, to move, v. i.). ನೂಕುವುದು (ಕ್ಷಿಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ); ನೂಕಲು ಪಟ್ಟುದು (ನುತ್ತ, ನುನ್ನ, ಅಸ್ತ, ಕ್ಷಿಪ್ತ, etc. Nr.; Si. 377). ನೂಕಲ್ (ಕ್ಷಿಪ್ತ, ನುನ್ನ Mr. 484). ಬಿಲುವಿಡಿದು ನೂಕುವ ಕರಂ (ದಕ್ಷಿ Mr. 297). ಪಾದದಿಂ ಕವಿದ ಕಸವಂ ನೂಕಲೊಡನೆ (Bp. 24, 59). ರಿಪುಗಳನ್ ಆನಲಕ್ಕೆ ನೂಕಲು (44, 47). ಆತನಂ ದನ್ತಾವಲಕ್ಕೆ ನೂಕೆ (49, 38). ನೂಕಿದೊಡೆ (52, 21). ನಿದ್ರೆಯ ನೂಕುವನು (Bh. 1, 9, 8). ನಾಯ್ ನೂಕಿದವು ಹಾಸವ (3, 13, 20). ಅಖಿಲನ್ಯಸನಂಹಾರಬೀಜದ ಕರ್ಮ ಫಲಸಂಸ್ಕಾರಮ್ ಆಳ್ಗೆಯಸಿಬಿದು ನೂಕತು ಧರ್ಮನನ್ನೊನನ (2, 13, 41). ಹೀಗೆ ನೂಕ ಬೇಕೇ? (B. 3, 82). ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನೂಕಲಿಲ್ಲ (3, 4). ದಬಿಾ ನಡಿಸೋ ಬಣ್ಣ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೇ?— ನೂಕುವವನ ಮನೆಯೊಟಕ್ಕನ್ತ ಬೋಕಿಯ ಊಟ ಲೇಸು.— ನೂಕುವವನು ಹಾಕನು, ಬೋಕಿಯವನು ಕೊಡನು (Prvs.). ಕೆಲಸವನ್ನು ನೂಕು (My.). See ಇಬಿಸು. **2,** to pass away, to spend, as time (Bh. 1, 10, 3; My.). ಆ ದಿವಸವನು ಮಧುರಗೇಯವಿನಾದದಲಿ, ಕವಿವಾದಿವಾಗ್ಮಿನೋದದಲಿ ನೂಕಿದರು (Bh. 2, 13, 16). **3,** to dash, to fall upon (J. 12, 40; 13, 1). ಸೀಲಭ್ಧಜಂ ತಾನೆ ತುಬಿಗಿದ್ದ ಸಕಲಬಲಸಹಿತ ನೂಕಿದಂ ಪಲ್ಲುಣನ ಪಡೆಯ ಮೇಲೆ (J. 8, 36). **4,** to fare, to happen well or ill, to be accomplished. ಎಮ್ಮಿಸಬರನು ದೇಶಾನ್ತರಕೆ ನೇಮಿಸು, ಜೀಯ! ನೂಕದು ಭೀಮನೊಡನೆ (Bh. 1, 8, 57). ಅನಿಬರಿಂ ನೂಕ ದೊಡೆ (J. 2, 29). — ನೂಕಾಡು. -ಆಡು. To shove mutually, to dash against one another. ಆಡುವಾಗ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ನೂಕಾಡುವದುಬ್ಬು (B. 3, 82). — ನೂಕು ನೂಕು. rep. (J. 4, 21).

ನೂಕು nûku. 2. = ನೂಂಕು 2. Shoving, etc.; a push, a shove. ಒನ್ದು ನೂಕನ್ನು ನೂಕು (My.). ಒನ್ದೇ ನೂಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ (My.). — ನೂಕು ನುಗ್ಗು. dupl. Shoving and crushing. ನೂಕು ನುಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡ ಬಾರದು, ನಾಚಿಸು ವವರ ಮನೇ ಬಾಗಲು ತುಬಿಯ ಬಾರದು (Prv.).

ನೂಕು nûku. 3. = ನೂಗು 2, etc. (My.).

ನೂಕುವಿಕೆ nûkuvikĕ. Shoving, etc. (ಕ್ಷಿಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ Si. 390).

ನೂಗಿಸು nûgisu. = ನೂಕಿಸು. ಆ ಮುವ್ವರು ಒನ್ದು ಡೋಣಿಯನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ನೂಗಿಸಿ (B. 5, 156).

ನೂಗು nûgu. 1. = ನೂಕು 1. See ನೂಗಿಸು.

ನೂಗು nûgu. 2. = ನುಗ್ಗು 3, etc. Fragments, grit, etc. (My.).

ನೂಂಕದು nûṅkadu. = ನೂಕದು. An adverb with final ಅಮು (Śmd. 389).

ನೂಂಕಿಸು nûṅkisu. = ನೂಕಿಸು. ಜನಬನದಿಗಳ ಮೇಲಳವ ಡಿಪ ತಿಮಿರಂಗಳಂ ಭೂತಲಕಿದು'ಯ ನೂಂಕಿಸುತವೆಲ್ಲಂ ನುಚ್ಚುನುಜಿ ಮಾಡಿ (Bp. 51, 72).

ನೂಂಕು nûṅku. 1. = ನೂಕು 1. (ಪ್ರೇರಣ Śmd. Dh.; ಕ್ಷೇಪಣ, ಕೇವಣ 346; ಪಳುಂಕು Śmd. II, Kk. 92). See Śmd. 130. 168; Ćpr. 5, 36; Abh. P. 13, 73. 74; Grj. 4, 104; Bp. 18, 32. 34; 21, 30; 43, 29; 48, 29; 59, 52; Ć. Bp. 31, 32; Rśv. 6, after 11; 13, after 77; 13, 84. 86.

ನೂಂಕು nûṅku. 2. = ನೂಕು 2. — ನೂಂಕುದಬಿ. -ತಬಿ. A clog or cudgel for repelling (Ćpr. 5, 104).

ನೂಂಕುಹ nûṅkuha. Pushing away, removing, etc. ನೂಂಕುಹಂ (ಅಭಿಹಾರ Nn. 151).

ನೂತ nûta. = ನುತ. Praised. See ಎ-.

ನೂತನ nûtana. *New, novel, recent, modern; fresh, young;* curious, strange; novelty, etc. (ಪೊಸತು Ćt. II, 41). ನೂತನವಾದದಕ್ಕೆ ಸೋತವನು ನಾತದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸೋತಾನೇ? (Prv.). — ನೂತನವ್ಯುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To manifest novel ways (Grj. 2, after 106).

ನೂತನಗಾರ nûtana-gâra. A schemer (My.).

ನೂತನಮಾರ್ಗ nûtana-mârga. A novel way (Kâvy. III, 3, B, 172).

ನೂತನಾಮ್ಬರ nûtana-ambara. New cloth (ದಶೆ, ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರ Nn. 27).

ನೂತಿ nûti. Tbh. of ಲೂತಿ or ಲೂತೆ. A venereal, cancerous disease (My.). See ಕಣ್ಣು-, ಕೆಯ್-. — ನೂತಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Nûti about and in the eye (My.).

ನೂತು nûtu. = ನೂಲ್ತು. P. p. of ನೂಲು 1.

ನೂತ್ನ nûtna. = ನೂತನ. *New, etc.*

ನೂದ nûda. *The mulberry tree, Morus indica.*

ನೂನ nûna. Tbh. of ನ್ಯೂನ (Śmd. 368).

ನೂನಂ nûnaṁ. *Probably, perhaps.* 2, *surely, indeed.*

ನೂನವನ್ಸೆ nûna-vaksha. The son of a step-mother (Bh. 2, 2, 72).

ನೂನಾಟ nûnâṭa. (ಸರುಂಕೆಳೆ Śs.).

ನೂಪುರ nûpura. = ನೇವುರ. *An anklet* (ತುಬಾಕೋಟಿ, ಮಿಸುಪ ಗೆಜ್ಜೆ Mr. 344; ಕಬಿಲ್, ನೇವುರ Śs.; ಆನ್ದುಗೆ Śm. 72).

ನೂಬಿ nûru. 1. = ನೂರ್ (Śmd. 226). A hundred (ಶತ Nn. 129; Ćpr. 6, 37; C.; Tĕ., T., M.; ಹತ್ತು ಹತ್ತುಗಳು Si. 327; Tu. ನೂದು). ನೂಬಿಜ (Śmd. 196). ನೂಬರ್ಕೆ (226). ನೂಬಿಲ್ಲಿ (Nn. 129; My.). ನೂಬಿನ್ನು, (ನೂಜಿ, ನೂಬಿಾ), ನೂಬಕ್ಕೆ, ನೂಬಿಗೆ, ನೂಬಿಲ್ಲಿ, ನೂಬಿನ, ನೂಬಿನ್ನ, ನೂಬಿನ್ನ (My.). ನೂಬಿಗಳ್ (Śmd. 170). ನೂಬು ಸರದ ಮುತ್ತು (ದೇವಪ್ಪನ್ನ Hlâ.). ನೂಬು ಯೋಜನವನುಳ್ಳ ಮಿನಾ (ತಿಮಿ); ನೂಬು ಮಾರಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಘಣ್ಟಾವಥ); ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಬು ತೆಬಿನಾದ ನದಿ (ತತದ್ರು Nr.). ನೂಬು ಆರು ಇದ್ದರೂ ಕೇರಿ ಬೇಕು.— ನೂಬು (ತೂನ್ದರೆ) ಹಾಜಿ ಹೋಯಿತು, ಎರಡು ದೆನ್ನೆಟ್ಟಿತು.— ನೂಬಿಗೆ ನೂಬಿಾದರೂ ಕೆಟ್ಟವನ್ನ ನವ್ಮು ಬಾರದು (Prvs.). — ನೂಬಿಂ ಪದಿನಾಬಿು. 116 (Čh. v. 334). — ನೂಬಿ ನಾಲ್ವತ್ತು ನಾಲುಕು. 144 (Čh. v. 338). — ನೂಬಿನೆಯ. -ಆನೆಯ. Hundredth. ನೂಬಿನೆಯಂ (Śmd. 243). ನೂಬಿನೆಯದು (My.). — ನೂಬಿಯ್ವತ್ತಲು. -ಅಯ್ವತ್ತಲು. Fifty times hundred (My.). — ನೂಬಿಯ್ವತ್ತು. -ಅಯ್ವತ್ತು. 150 (My.). — ನೂಬಿರ್. = ನೂರ್ವರ್. (Bh. 1, 8, 3). — ನೂಬಿಾ ಆಯ್ವತ್ತು. 150 (My.; B. 4, 208). — ನೂಬಿಾ ಆಯ್ವರು. 105 persons. ತಮ್ಮ ಕಲಹಕ್ಕೆ ತಾವು ಅಯ್ವರು, ಪರರ ಕಲಹಕ್ಕೆ ನೂಬಿಾ ಅಯ್ವರು (Prv.). — ನೂಬಿಾ ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. 125 (My.; B. 4, 208). — ನೂಬಿಾ ನಾಲ್ನು. 104 (My.; B. 5, 51). — ನೂಬಿಾ ನುಂ. -ಆನುಂ. (Śmd. 391). Though it be a hundred, even also a hundred. — ನೂಬಿಾರು. -ಆರು. Fully a hundred,

at least a hundred (My.; B. 3, 29. 50; 5, 50. 122). — ನೂಱಾಳು. -ಆಳು. A hundred persons (J. 20, 44). — ನೂಱು ನೂಱು. rep. (J. 21, 19). 2, 10,000 (My.). — ನೂಱು ಪಟ್ಟು. A hundred fold (B. 5, 106). — ನೂಱುಪತ್ತು. = ನೂಱು ಪಿ ಪತ್ತು (Śmd. 196. 201). 110, or 1000. — ನೂಱುಮಡಿ. = ನೂರ್ಮಡಿ. (Bp. 4, 30). — ನೂಱು ಯಜನದ ಜಾಣ. Indra (Rām. 2, 1, 6). — ನೂಱುನರಮುತ್ತು. (ದೇವಚ್ಛನ್ದ Mr. 338). — ನೂಱು ಹತ್ತುಗಳು. 1000 (ಸಾಏರ Si. 327). — ನೂಱೆಣ್ಪು. -ಎಣ್ಪು. 108 (Si. 407; My.). — ನೂಱೆರದು. -ಎರದು. 102 (Ch. v. 330. 333). — ನೂಱೆಲೆ. -ಎಲೆ. The hundred-leaved: a lotus (*cf.* ಶತಪತ್ರ). ನೂಱೆಲೆಗೆಳೆಯ, the sun (J. 3, 41). ನೂಱೆಲೆವಗೆಯ, -ಪಗೆಯು, the moon (G.). — ನೂಱೊನ್ದು. 101. ನೂಱೊನ್ದು ಕುಲದವರ್ (Č. Bp. 47, 43). ನೂಱೊನ್ದು ತಾಳಂ, ನೂಱೊನ್ದು ರಾಗಂಗಳ್ (Mr. 78).

ನೂಱಿು nûṟu. **2.** = ನುಱಿ 2, etc. See ನುಱ್ಚು-.

ನ್ನೂರ nûr. = ನೂಱು 1, q. v. (Kâvy. I, 3, 80-83). — ನೂರ್ಕಣ್ಡುಗ. A hundred kaṇḍugas (Bp. 10, 5). — ನೂರ್ಫಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. 100,000 (Śmd. 22. 83. 227). — ನೂರ್ಮಸದಿ. See ಏಱಿು-. — ನೂರ್ಮಡಿ. (Śmd. 227). A hundred fold (Abh. P. 3, 108; Bp. 5, 60; 45, 3). — ನೂರ್ಮಾತು. (Śmd. 227). A hundred words. — ನೂರ್ಲಿಂಗ. See ಸಾವಿರದೇಳಿು-. — ನೂರ್ವತ್ತರ. See ಏಱಿು-. — ನೂರ್ವರ್. (Śmd. 122). A hundred persons (Bh. 1, 8, 60).

ನೂಲ್ nûl. 1. = (ನುಲಿ 1), ನೂಲು 1. To make thread, to spin (ತನ್ತ್ರುಕರಣ Śmd. Dh.; T. ನೂಲ್, ನೂಲ್; M. ನೂಲ್, ನೂಲ್ಪು). ನೂಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.).

ನೂಲ್ nûl. 2. (Śmd. 58). = (ನುಲಿ 2), ನೂಲು 2. Yarn, thread (of cotton, ತನ್ತ್ರುಮಾತ್ರ Śmd. Dh.; ಗುಣ Čt. I, 21; ಸೂತ್ರ, ತನ್ತು Nr.; Si. 343; ತನ್ತ್ರ, ತನ್ತು Nn. 75; ಗುಣ, ತನ್ತು 78; ಗುಣ Mr. 501; T., M.). ನೂಲಂ (Śmd. 84). ನೂಲ ಪಿಂಜ (ಕೃ Śm. 112). ನೂಲ ಕಂಕಣ (ಕಂಕಣ, ಹಸ್ತಸೂತ್ರ, ಪ್ರತಿಸರ Hlâ.). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವು ನೂಲ ನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು; ದೊಡ್ಡ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ); ಕಾರ್ಪಾಸ ಬಾದರ ಎನ್ಪ ೨ ಫಲದಿನ್ದ ಆದ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಫಾಲ Nr.). ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿ (Śmd. 66. 133). ತಾವರೆಯ ನೂಲಿಂ ಈಲಿಸಿದ ಎಳೆವಾಡಿಯ ಸುಟಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗುಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). ನೂಲಿಟಿ (ಎಟಿ Śmd. I). See Bp. 18, 38; J. 31, 16; ಉಡಿ-. — ನೂಲ ತೊಂಗಲೆ. (ಕಟಸೂತ್ರ Kṣ.).

ನೂಲಿಗ nûliga. (That is thread-like). — ನೂಲಿಗನ ಹಾವು. The common, not venomous green tree-snake, the green whip-snake, the eye-snake, Passerita mycterizans (Bḍ.). 2, a kind of green, venomous coluber, Trimeresurus erythrurus (Bḍ.); — the green tree viper, Trimeresurus viridis (Bḍ.). See ಹಸರು-.

ನೂಲಿಗು nûligu. — ನೂಲಿಗಿನ ಹಾವು. = ನೂಲಿಗನ-. (Bḍ.).

ನೂಲಿಗೆ nûligĕ. Spinning. — ನೂಲಿಗೆನ ಪಲ್ಯ. = ನವಲು ಬೆಟ್ಟಿನ ಪಲ್ಯ (Z.). — ನೂಲಿಗೆನ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Apluda aristata L. (Z.).

ನೂಲಿಸು nûlisu. To cause to spin (My.).

ನೂಲು nûlu. **1.** = ನೂಲ್ 1. (C.; Tĕ.). P. p. ನೂತು (C.). ನೂತ ನೂಲ ಎಟಿ (ತನ್ತು Mr. 530). ನೂತದ್ದೆಲ್ಲ ಹಂಜ, ಕಲಿತದ್ದೆಲ್ಲ ಗಂಜ. — ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಹೇಲೋ ಮೂದಿಯ ತನ್ದೆ (Prv.). ಆರಳೆಯ ನೂತು (B. 4, 28). ಹತ್ತೀ ಆರಿದು, ನೂತು, ಪಟ್ಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು (4, 178). ನೂಲುವ ನೇಯುವ ಯನ್ತ್ರಗಳು (4, 103).

ನೂಲು nûlu. **2.** = ನೂಲ್ 2. (ಸೂತ್ರ G.). ನೂಲು ಮೊದಲಾದ ವಜ್ರ ಕಟುಕು (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ Nr.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕು (Mr. 341). ನೂಲಿಗೆ (Bp. 23, 36). ನೂಲಿನ (Si. 96). ಸಾಧಾಜೋಮಗಳು ಬಜೆ ನೂಲಿನವು (B. 3, 102). ನೂಲಿನ (or ನೂಲಿಗೆ) ತಕ್ಕ ಶೀಲೆ, ಸಾಲಿನ (or ಸಾಲಿಗೆ) ತಕ್ಕ ಎಡೆ. — ನೂಲು ಹಿಡಿದು ಜೋಲುವವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ನೇತಾಡಿದ (Prvs.). — ನೂಲ ಹಬ್ಬ. A feast in the śrâvaṇa month at which wrestlers make a heap of red earth (like a hutta) in the garuḍi, worship it, and tie a thread round the wrist of their right hand (My.). 2, a feast on the eighth day of the śuklapaksha of the śrâvaṇa month when a figure of Durgâ is made of thread by wives over a small metal pot and worshipped, and the thread is tied to the wrist of their right hand (Bp. 42, 11). — ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. = ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. (My.). — ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. An (oblong) ball of thread (Si. 343; My.). — ನೂಲುಕಣ್ಣು. = ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. (My.). — ನೂಲುಬಟ್ಟೆ. Cotton cloth (My.; Si. 221; B. 4, 163). — ನೂಲುಹುಣ್ಣಿಮೆ. The day of full moon in the śrâvaṇa month on which all who wear the janivâra use to renew it (My.). — ನೂಲೇಣಿ. -ಏಣಿ. A ladder made of cotton cords for scaling a fort (My.).

ನೂಳ್ nûl. = ನುಸುಳ್ 2, No. 3. Falsehood, a lie (ಕಟ್ಟುಕ, ತೊದಲ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60; ತೊದಳ್, ಪುಸಿ Kṁ. 48). — ನೂಳ. -ಆ 3. A liar (ಪುಸಿಗ Čt. I, 58).

ನೂಳಿದು nûḷadu. (Śmd. 389). Much, exceedingly, etc. (ಅಧಿಕ 391; ಪಿರಿದು II; ಪಿರಿದು Kk. 84; ಅತಿಶಯ Kṣ.; ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಜಿ, ಅಯ್ದೆ. etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಕರಂ, etc., ಅಧಿಕ Kṁ. 58; T. ನೂಂಗು, greatness; abundance; ನೂಬ್ಲ್, a heap).

నృ nṛi. *A man.*

నృత్త nṛitta. = నృత్య. (Si. 62).

నృత్య nṛitya. *Dancing, acting, pantomime* (ಕುಣಿವುದು Nn. 129).

నృత్యస్థాన nṛitya-sthâna. *A place for dancing.*

నృత్యేక్షణ nṛitya-îkshaṇa. *Viewing an exhibition of dancing.*

నృప nṛi-pa. A protector of men: *a king, a prince.*

నృపకువర nṛipa-kuvara. A king's son (Mr. 263).

నృపకోట nṛipa-kôṭa. A royal city (సప్తి, ఆరసుగళ స్థాన Nn. 164).

నృపఖగ nṛipa-khaga. A kind of bird (మయు Mr. 174).

నృపతి nṛi-pati. = నృప. *A king.*

నృపతిలక nṛipa-tilaka. A distinguished king (Čpr. 2, 10; 5, 2).

నృపతుంగ nṛipa-tuṅga. The most prominent one or chief of kings (Śmd. 171).

నృపభాగ nṛipa-bhâga. The king's portion: tax, revenue (కర Mr. 507).

నృపలక్ష్మ nṛipa-lakshma. *A mark or symbol of a king, especially the white parasol with a golden staff.*

నృపవిద్యే nṛipa-vidyĕ. State policy, political wisdom (Kâvy. II, 2, B, 24).

నృపసభ nṛipa-sabha. *An assembly of princes.* 2, *a king's palace.*

ನೃಪಾಲ nṛi-pâla. = ನೃಪ. (Bp. 21, 46; 55, 24).

ನೃಪಾಲಕ nṛi-pâlaka. = ನೃಪಾಲ. (Bh. 1, 19, 19).

ನೃಪಾಸನ nṛipa-âsana. *A throne.*

ನೃಪೇನ್ದ್ರ nṛipa-indra. An excellent king (My.).

ನೃವಾಹ nṛi-vâha. Kubêra (Mr. 54).

ನೃಶಂಸ nṛi-śaṁsa. Hurting men: *malicious, cruel, mischievous, wicked* (ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ಬಿಜಿಸಿನವಂ Mr. 235).

ನೃಸಿಂಹ nṛi-siṁha. = ನರಸಿಂಹ. (J. 11, 36); N. (My.).

ನೃಸೇನ nṛi-sêna. *An army of men.*

ನೃಹರಿ nṛi-hari. Man-lion: Vishṇu in his fourth avatâra (Mr. 19).

ನೆಕ್ಕರೆ nêkkarĕ. = ದೊಡ್ಡ ನೆಕ್ಕರೆ. (Tu.).

ನೆಕ್ಕಿ nĕkki. = ಲೆಕ್ಕೆ, etc. (My.). See ಕರಿ-, ಬಿಳೀ-.

ನೆಕ್ಕಿಸು nĕkkisu. To cause to lick (My.).

ನೆಕ್ಕು nĕkku. 1. = ನಕ್ಕು 1. To lick (My.). ನೆಕ್ಕೋ ನಾಯಿಗೆ ಲಿಂಗನ್ಯೇನು? ಪೀಠವೇನು?—ನಕ್ಕರೂ ನೆಕ್ಕೊಲ್ಲದು ಬಿಡದು.—ಕತ್ತೀ ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ತುಪ್ಪ ನೆಕ್ಕಿ, ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿ ಕೊಣ್ಣ (Prvs.). See B. 3, 31. 94; Bp. 32, 28; 60, 34; Śśv. 2, 31.

ನೆಕ್ಕು nĕkku. 2. = ನಗ್ಗು 1, ನೆಗ್ಗು 1, ನೆಲ್ಲು. To be depressed, to sink, (to disappear, to vanish, ಅನ್ತರ್ಲೀನ Śmd. Dh.; *cf.* the Tĕ. s. ನಕ್ಕು 3).

ನೆಗ nĕga. = ನೆಗದು, ನೆಸೆ 3, ನೆಸೆದು. P. p. of ನೆಸೆ 2 No. 2, in ನೆಗ ನೆಗೆದು (Bp. 47, 41), ನೆಗ ನೆಗದು (My.).

ನೆಗಚು nĕgaču. = ನೆಗಸು, ನೆಗಿಸು. To cause to jump or jump away. ನೆಗಚಿ ಹೋದ್ದು ಮಗಚಿ ಬನ್ದಿತ್ತೇ? (Prv.).

ನೆಗಡಿ nĕgaḍi. = ನಗಡಿ, ನಿಗಡಿ. A cold, a catarrh (ಕಫ, ಶ್ಲೇಷ್ಮ, ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ, ಪೀನಸ Hlâ.; ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ, ಪೀನಸ Nr.; My.; ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ G.). ನೆಗಡಿಯಾದರೆ ಲವಂಗ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುವರು (B. 3, 13). ನೆಗಡಿಯವ ಸೀನುವಾಗ್ಯೆ, ದಗಡೀ ಮಗ! ಎನ್ದರೆ, ನಿತ್ತಾನೇ?—ನೆಗಡಿಯನ್ಕ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ಬುಗುಡಿಯನ್ಕ ಒಡವೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ನೆಗತ nĕgata. = ನೆಗೆತ. The act of leaping or having leaped (My.).

ನೆಗದು nĕgadu. = ನೆಗೆದು. P. p. of ನೆಸೆ 2 No. 2.

ನೆಗಪು nĕgapu. = ನೆಗವು, ನೆಗಹು 1, ನೆಗೆಪ. To raise, to lift up; to hold uplifted or elevated. (T. ನೆಕ್ಕು, ನೆಮ್ಬು; Te. ನಿಗುದಿಂಡು). ಬನ್ದ ಬಸನ್ತಂಗನ್ದು ಅರವಿನ್ದಿನಿ, ನೇಸಿಕ್ಕಲೆನ್ದು, ನೆಗಪಿದ ಹಸ್ತಕ್ಕೇಂ ಜೊರೆವನ್ದವೊ ಜಲಲವಮಿನ್ದೆನೆವ ಉನ್ನಾಲವಳಚಕೋಕನವಂಗಳ್ (Ćpr. 7, 59). ನೆಗಪಿದ ಹಕಳೆಯ ಆಕಾರದ ಹಾಗೆ (Śmd. 7 Cm.). ನೆಗಪಿದದು (ಊರ್ಧ್ವೀಕೃತ್ತ, ಉದಂಚಿತ Mr. 449). ನೃಪರಂ ನೆಗಪಿ ತಾಳ್ದುವಾನೆ (ಔಪವಾಹ್ಯ 156). ನೆಗಪಿ ನೆಟ್ಟಿ ಘನತ್ರಿಶೂಲಂ (Rśv. 6, after 11). See Ćpr. 5, 51; 7, 60; 8, after 4; Grj. 5, 20; Bp. 2, 13; 4, 12; 54, 47; Č. Bp. 47, 46; Rśv. 6, after 11; 10, after 31; J. 5, 8. 60; Śśv. 2, 42. 56.

ನೆಗವು nĕgavu. = ನೆಗಪು, etc. (G. 549).

ನೆಗಸು nĕgasu. = ನೆಗಚು, etc. To cause to jump or jump over (My.).

ನೆಗಹು nĕgahu. 1. = ನೆಗಪು, etc. ನೆಗಹಿ ಬಾಜಿಸುಹ (ಊರ್ಧ್ವಕ); ನೆಗಹುವುದು (ಉನ್ನಾಯ, ಉನ್ನಯ, ಸಮುದ್ಯರಣ); ನೆಗಪಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಉದ್ಗೂರ್ಣ, ಉದ್ಯತ); ಬಲದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹು ಇಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟನ್ತಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವು (ಉಪವೀತ); ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಲು ಪಟ್ಟ ಜನಿವಾರವು (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Nr.). See Bp. 10, 6; 19, 26; 64, 75; 61, 61; Bh. 8, 25, 8; 8, 26, 21; Râm. 5, 8, 57; 6, 9, 19; 6, 44, 51.

ನೆಗಹು nĕgahu. 2. Lifting up, etc. (Č. Bp. 19, 35; Bh. 2, 2, 104). ಕಹುಗದ ನೆಗಹಿನಲಿ, .. ಬಾಳ ನೆಗಹಿನಲಿ (Râm. 3, 6, 15). See ಕೆಯ್-.

ನೆಗಲ್ nĕgal. 1. To undertake; to engage in; to prepare; to perform, to do, to make, to cause to act (ಉದ್ಯೋಗ Śmd. Dh.; Śm. 115; Tĕ. ನಿಗ್ಗಿಂಹು, ನಿಗ್ಗು; T. ನಿಗಡ್, to go, go on = ನಡ್ಪೆ; Tĕ. ನಿಗ್ಗು, ನೆಗ್ಗು, to go on well, be effected). ನೆಗದ್ದಂ, ನೆಗಡ್ಗಿ, ನೆಗದ್ದುಂ (Śmd. 49. 55). ತಪಮೊಳ್ ನೆಗದ್ದಂ (163). ಪರಿಣಯಮಂ ನೆಗದ್ದು (Bp. 32, 39). ದುರ್ಧರಗ್ರೀಷ್ಮರಾಜಂ ನೆಗದ್ದ ಚತುರಂಗಂ (J. 15, 4). See Ćpr. 2, 48; 3, 62; 6, 88; Rśv. 13, 4. 11. 12.

2, (= ನೆಗಡ್ 2 ?) to come; to be used (ಬರ್ Śmd. 294. 344 Cm.; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು 175 Cm.). ಎಯ್ದು ಮುಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ತಲಲು, ತಲ ನೆಗಡ್ಗುಂ; ಮನೆಯ ಮುನ್ವಣ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾಣ, ಅಲ್ತಿನ ನೆಗದ್ದುಂ; ಅರೆದು ಬೆಸಸುವುದು ಅವುದಾನೊನ್ದು ಉಣ್ಬು, ಅದಱಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶಾಸನಶಬ್ದಂ ನೆಗಡ್ಗುಂ; ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದುದನ್ ಒಡಮ್ಬಡುವಲ್ಲಿ ಕಾಮುಂ ಎಮ್ಬ ಅಮ್ಯಯಂ ನೆಗಡ್ಗುಂ (Nr.). See Śm. 10. 87; J. 5, 45; 28, 63.

ನೆಗಲ್ nĕgal. 2. = ನೆಗದು 1. To become manifest, notorious, well known, renowned or famous; to shine; to appear; to be finished (ಖ್ಯಾತ Śmd. Dh.; ಖ್ಯಾತಿ Śm. 115; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Čt. II, 90; ಪ್ರಸಿದ್ಧವಡೆ Śmd. 39. 137. 194. 213. 260. 344 Cm.; Tĕ. ನೆಗಡು; T. ನೆಗಡ್, to shine; ನಿಗರ, light; ನೆಗಡಿ, ಜ್ವಾಗಿಡ್, fire; ನೆಗಿಡ್, to bloom; ನೆರುಪ್ಪು, fire; Tĕ. ನೆರೆ, to shine). P. ps. ನೆಗಡ್ಗು (Śmd. 66), ನೆಗದ್ದು (Čt. II, 90). See Śmd. 130. 133; Čh. v. 4; Ćpr. 2, 1; Ćpr. s. ಆಗರ್ಳದೇವ; Abh. P. 9, 60; Bp. 55, 25; Č. Bp. 5, 2; Rśv. 5, 40; 8, 116; 13, after 64; J. 4, 7.

ನೆಗಲ್ nĕgal. 3. = ನೆಗದು 2, ನೆಗಡ್. An alligator (ನಕ್ರ Śmd. Dh.; Śm. 115; ಅವಹಾರ, ಗ್ರಾಹ Hlâ.; Mr. 410; ಮಕರ Nr.). — ನೆಗಡ್ಗೀರ. -ತೀರ. Varuṇa (Kk. 15; Śm. 13).

ನೆಗಲಿಸು nĕgalisu. = ನೆಗಡ್ಚು 2. (Bp. 36, 42).

ನೆಗಲು nĕgalu. 1. = ನೆಗಡ್ 2. P. p. ನೆಗಡ್. See Bp. 10, 14; 14, 34; 46, 27; 49, 42; Č. Bp. 47, 33.

ನೆಗಲು nĕgalu. 2. = ನೆಗಡ್ 3, etc. (ವ್ಯಞ್ಜನ, ನಕ್ಷ Nn. 64; ತಿಂಕುಮಾರ Si. 88; ನಕ್ಷ, ಕುಪ್ಪಿರ, ಪೊಸಳೆ 89; My.; Tĕ. ನೆಗಡು). See Sp. s. ಮುಗುಳಿ.

ನೆಗಲಿ nĕgalĕ. = ನೆಗಲು 2, etc. (My.). ನೆಗಡ್ ಹಾಜಿದರೆ ಮುನಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತೇ? (Prv.).

ನೆಗಲ್ಚು nĕgalču. 1. To cause to undertake or do; to cause one's self to undertake, to begin; to perform; to compose, to produce, to cause (ಉದ್ಯೋಗ Śmd. Dh.; Rśv. 8, after 5; J. 2, 23; 4, 17. 50; 5, 62. 67; J. 18, 41).

ನೆಗಲ್ಚು nĕgalču. 2. = ನೆಗಡಿಸು. To make well known, to praise; — to make one's self renowned; to cause one's self to appear, to shine (ವಿಖ್ಯಾತಿ Śmd. Dh.; Ćpr. 8, after 63; Rśv. 2, 46).

ನೆಗಲ್ತೆ nĕgal-tĕ. 1. (Śmd. 247). Action; work; practice; rites; conduct (ಆಚಾರಾಧಿಕ್ಯಮ, ಕ್ರಿಯೆ Hlâ.; ಕ್ರಿಯೆ Mr. 458; ಚರಿತ್ರ Śmd. II; Ćpr. 3, 54; 6, 88).

ನೆಗಲ್ತಿ negaltĕ. 2. Fame, notoriety, accomplishment (ನ್ರಸಿದ್ಧಿ Šmd. 56 Cm.; Šmd. I; ಪ್ರಸಿದ್ಧ Čt. I, 98). ನೆಗಲ್ತಿಯ ಸಮ್ಬ್ರಮೋನ್ನತದ ಜನಪದಂ (Mr. 271). See Šmd. 51. 61. 121; Abh. P. 11, 78. — ನೆಗಲ್ತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. — ನೆಗಲ್ತಿವಡೆ. (Abh. P. 2, 51; Šśv. 4, after 17).

ನೆಗಿಸು nĕgisu. = ನೆಗಸು, etc. (My.).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 1. = ನೆಸೆ 1. To be purified, to become clear, to shine (ಉತ್ಪವನ Šmd. Dh. in all MSS.; is ಉತ್ಪ್ಲವನ and ನೆಗೆ 2 meant?).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 2. = ನೆಸೆ 2. To rise (also used of light), to ascend, to go upward (ಎದ್ Šmd. I; Tĕ. ಎಗಿ, see s. ಎತ್ತಿಗ; M. ನಿಗೆ). P. p. ನೆಗೆದು. ಉದ್ದಂ ನೆಗೆದುದು (ಉದಂಚಿತ, ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷಿಪ್ತ Hlā.). See Šmd. 294; Čpr. 4, 31; 5, after 39 & 42 (twice); Abh. P. 3, 77; 9, 41. 73; 10, 20; Kâvy. 1, 3, 76; Grj. 4, after 104; Bp. 12, 48; 19, 26; 21, 21; 25, 51; 44, 30. 32. 51. 72; 46, 59; 56, 32; 57, 18. 48. 82; 58, 36. 59; Rśv. 5, 69; 6, 6; 8, 105; 9, 4; 11, 7; 13, 19; 13, after 77; 13, 80. 90; Râm. 6, 13, 6. 2, to jump up, to bound, to jump (ಎಳರ್ Čt. I, 36; ನಿಂಕಡು I, 80; ಮಳ್ಳಿನು Kk. 54; Abh. P. 11, after 143; My.; Tĕ. ಎಗೆ, ನೆಗೆ). P. ps. ನೆಗಡು, ನೆಗೆಡು. ನೆಗಡ ನೀರು ಅಗದು ನೋಡ ಜೀಕೆನ್ದು ಬಗದ (Prv.). See Bp. 34, 28; 39, 62; 58, 61; 59, 22; Rśv. 5, 116. 117; Prv. s. ನೇಯಿಗೆ. 3, to raise, to lift up (Grj. 6, 9; 8, 24; Bp. 60, 9).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 3. = ನೆಸ, in ನೆಗೆ ನೆಗೆದು (Bp. 60, 25; J. 8, 39). — ನೆಗೆ ತರ್. = ನೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. To rise (Rśv. 6, 44).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 4. Jumping, etc. — ನೆಗೆವಾವು. -ಪಾವು. A snake that jumps (Šśv. 1, after 79).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 5. (= ನಗೆ 3). — ನೆಗೆಣ್ಣಿ. — ನಗೆವೆಣ್. (ಯಾತ್ಯ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರ ಹೆಣ್ಡರು G.). — ನೆಗೆಳ್ಳು. = ನಗೆಯೆಳ್ಳು. (My.). *Cf.* ಎಳ್ಳುದೆಲ್ಲ.

ನೆಗೆತ nĕgĕta. = ನೆಗತ. (My.).

ನೆಗೆಪು nĕgĕpu. = ನೆಗಪು, etc. ನೆಗೆಪುವುದು (ಲುಣ್ಟಾಕ Šm. 66; Kk. 74, o. r. ನೆಗಪುವುದು).

ನೆಗೆಯುವಿಕೆ nĕgĕyuvikĕ. Rising, etc. (ಪ್ರಡೀನ, ಹಾಱಾಡುವಿಕೆ Si. 178).

ನೆಗೆಹ nĕgĕha. Raising, etc. (ಉನ್ನಾಯ, ಉನ್ನಯ Nr.).

ನೆಗ್ಗಲಿ nĕggali. = ನೆಗ್ಗಲು, etc. — ನೆಗ್ಗಲಿಮುಳ್ಳು. = ನೆಗ್ಗಿಲು.. (Z.).

ನೆಗ್ಗಲು nĕggalu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (My.). See ಆನೆ-.

ನೆಗ್ಗಿಲ್ nĕggil. -ಲು. = ನಗ್ಗಲು, ನೆಗ್ಗಲಿ, ನೆಗ್ಗಲು, ನೆಸ್ಕಲು, ನೆರಿಗಿಲು. A prostrate herb, bearing spinous fruits, the small caltrops, Tribulus terrestris or lanuginosus Lin. (ಗೋಕ್ಷುರ, ಸ್ಥಲಶೃಂಗಾಟ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ; ತ್ರಿಕಣ್ಟಕ Hlā.; ಪಲಂಕಷೆ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ, ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕ್ಷುರಕ, ವನಶೃಂಗಾಟ Nr.; ತ್ರಿಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕ್ಷುರ, ದಂಷ್ಟ್ರೆ Mr. 124; My.; T. ನೆರುಂಜ, ನೆರುಂಜಲ್; M. ಗೋರುಂಜ್ಞಿಲ್). See ಆನೆ-, ಕೆನ್-, ದೊಡ್ಡ-. — ನೆಗ್ಗಿಲುಮುಳ್ಳು. = ನೆಗ್ಗಿಲಿ-, ನೆಗ್ಗುಲು. Tribulus lanuginosus (St. & Pl.; My.).

ನೆಗ್ಗು nĕggu. 1. = ನೆಕ್ಕು 2, etc. To be curved or bent inward, to sink in, to sink; to disappear; to get a bruise; to be bruised (My.; M. ഞെരുങ്ങു). ನೆಗ್ಗಿದುದು (ನ್ಯಂಚಿತ, ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ Hlā.). ಕಚ್ಚಪಂ ನೆಗ್ಗಿದನು (Bp. 28, 55). ಪಾದಘಾತದೊಳ್ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನೆಗ್ಗಿದುದು ನೆಲಂ (Bh. 3, 13, 32). ಮನದ ಮದದಕ್ಕ ಜಾನ ವಿಜಯದ ನೆನಹು ನೆಗ್ಗಿತು (Râm. 3, 4, 24). ರಥಂ ನೆಗ್ಗಿದುದು (J. 7, 46). See J. 3, 38; Bh. 3, 2, 2; 8, 24, 47.

ನೆಗ್ಗು nĕggu. 2. = ನಜುಗು, etc. To crush, to smash, to break, to destroy (My.; M. ഞെരുക്കു; T. നെരു, see s. ನಗ್ಗು 1; ನೆಗಿಡ್, ನೆರು, to be ground small). ರಿಪುಸೈನ್ಯಕಾನ ನವನು ನೆಗ್ಗಿದರ್ (J. 8, 32). ನೆಗ್ಗಿದ್ದು ಬಗ್ಗಿತೇ? (Prv.).

ನೆಗ್ಗು nĕggu. 3. = ನಗ್ಗು 2. (My.).

ನೆಗ್ಗುಲು nĕggulu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (ಪಲಂಕಷೆ, etc. Si. 145; My.). — ನೆಗ್ಗುಲುಮುಳ್ಳು. = ನೆಗ್ಗುಲು. (ಪಲ್ಲೀರುಗಿಡ, etc. Si. 145).

ನೆಗ್ಗೋಧ nĕgrôdha. Tbh. of ನ್ಯಗ್ರೋಧ (Śś.).

ನೆಚ್ಚಿಕೆ nĕččikĕ. = ನಚ್ಚಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಚ್ಚಿಗೆ nĕččigĕ. = ನೆಚ್ಚಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಚ್ಚಿಸು nĕččisu. = ನಚ್ಚಿಸು. (My.).

ನೆಚ್ಚು nĕčču. 1. = ನಚ್ಚು 1. (J. 6, 31; My.). ನೆಚ್ಚಿದ ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣನಾಯಿತು.— ನೆಚ್ಚಿದ ಕಾರ್ಯ ಪಚ್ಚಾದರೆ ಕಿಚ್ಚು ಯಾತಕೆ?— ನೆಚ್ಚಿದ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುದುರೆ (Prvs.). See Śp. s. ಯಾತ.

ನೆಚ್ಚು nĕčču. 2. = ನಚ್ಚು 2. (My.).

ನೆಟಿಕೆ nĕtikĕ. = ನಟಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಟ್ಟಗೆ nĕṭṭagĕ. = ನೆಟ್ಟನೆ (Šmd. 389). Straightly, straight, erect; orderly, regularly; rightly, properly; nicely, neatly; plainly, clearly, distinctly (ಪರಿಸ್ಫುಟ Šmd. 393; ವ್ಯಕ್ತ Cm., ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ 265 Cm.; My.; see ನಿಟ್ಟು, ನಿಜಿ 1 & 2, ನೀಟು, ನೇಟು; Mhr. ನಿಟನ, regular, neat; ನಿಟಾಕ, ನಿಟವಾನಾ, straightness, neatness, rightness; ನೇಟಿಕ, neat, handsome, right, becoming). ನೆಟ್ಟಗೆ ಇರುವದು (ಋಜು, ಅಜಿಹ್ಮ Si. 372). ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋಗಿ, ಮುಟ್ಟಿ ಬನ್ನಿನ್ತೆ (Prv.). See Rśv. 13, 26; Si. 30. 230. 252. 306; B. 1, 8. 16; 2, 39; 3, 19. 30. 67. 79; 4, 37. 139; 5, 205. 238. — ನೆಟ್ಟಗಾಗು. -ಆಗು. To become straight, erect, etc. ಮೆಯ್ಯೂದಲು ನೆಟ್ಟಗಾಗೋಣ (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚ G.).

ನೆಟ್ಟನ nĕṭṭu-ana2. = ನೆಟ್ಟನ್ನ (G. 550).

ನೆಟ್ಟನೆ nĕṭṭanĕ. = ನೆಟ್ಟಗೆ (Šmd. 389. 393; ವ್ಯಕ್ತ ವಾಗಿ 104. 114. 243. 388 Cm.; ಅಮಲ, ವ್ಯಕ್ತ Čt. II, 87; My.; Tĕ). Straightness, etc.; straightly, etc. ನೆಟ್ಟನೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್ (Šmd.). ನೆಟ್ಟನೇ ಮನಮ್ಬುಗುವ ನುಡಿ (ಹೃದಯಂಗಮ Mr. 85). ನೆಟ್ಟನೇ ದಾರಿ (My.). See Čpr. 4, 14; 8, 67; Bp. 6, 7; 24, 82; 27, 11; 60, 29. 32; Rśv. 13, 82. 97; Kk. 61; J. 17, 11; 19, 18. — ನೆಟ್ಟನೇ ತಗೆ. To make straight (Bp. 38, 50).

ನೆಟ್ಟನ್ನ nĕṭṭu-anna1. Straight, regular, proper, etc. (ಋಜು, ನೆಟ್ಟಗೆ G.). ನೆಟ್ಟನ್ನ ದಾರಿ (My.). ನೆಟ್ಟನ್ನ ಗೆರೆ (B. 3, 97).

ನೆಟ್ಟಾನ nĕṭṭu-âna2. = ನೆಟ್ಟನ್ನ. ನೆಟ್ಟಾನ ಮಾತು (My.). ನೆಟ್ಟಾನ (straight and long) ಕಲ್ಲು ನಿಟ್ಟೋಟಾ ಓಡೀತೇ? (Prv.).

ನೆಟ್ಟಾನೆ nĕṭṭu-âné4. = ನೆಟ್ಟನೆ. ನೆಟ್ಟಾನೇ ಊಟ, ನೆಟ್ಟಾನೇ ಹೆಣ್ಣು (My.).

ನೆಟ್ಟೆ ನೆಟ್ಟಿ. = ನಟ್ಟೆ 1. Niceness, beauty, charm (ಮನೋಹರ Ss.; *cf.* ನೀಟು).

ನೆಟ್ಟ್ವ ನೆಟ್ಟು. 1. (or ನೆಟ್ಟ). = ನಟ್ಟ, or ನಿಟ್ಟು. — ನೆಟ್ಟೆಲುವು. = ನಟ್ಟೆಲ್ವ, ನಿಟ್ಟೆಲುವು. (Bp. 21, 28. 44; 29, 4; 54, 43; Tĕ. ನಿಟ್ಟಿಮ್ಮು, ನೆಟ್ಟಿಮ್ಮು).

ನೆಟ್ಟು ನೆಟ್ಟು. 2. = ನಟ್ಟು 2. P. p. of ನೆಡು.

ನೆಟ್ಟು ನೆಟ್ಟು. 3. = ನೆಡು. ದನಗಳು ಬಾರದನ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟಗಳು ನೆಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಗುಬಿ (ಕುಕೂಲ Si. 457, *only* in Si.).

ನೆಟ್ಟು ನೆಟ್ಟು. 4. = ನೆಟಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಡಿಗೆ ನೆಡಿಗೆ. A post or pillar fixed in the ground (My.).

ನೆಡಿಸು ನೆಡಿಸು. = ನಡಿಸು 2. (J. 26, 50; My.). ಬಲಿದ ಶೂಲವನ್ ಒನ್ದನ್ ಆಗಳ್ ತರಿಸಿ, ನೆಡಿಸಿ (Bp. 39, 46). ತೊಡವೆನ್ ಅಂತೋರ್ಪಿರ್ ನಿಶಾಚರ ಪಡೆಯ ಭಾಗ್ಯದ ಫಾಲಲಿಪಿಯನು, ನೆಡಿಸುವೆನು ನೈಶಾಟವಿಜಯನ್ತಮ್ಮಡಮ್ಬರವ (Rām. 3, 6, 4).

ನೆಡು ನೆಡು. = ನಡು 2, etc. To fix firmly, etc. (J. 4, 23. 44; 30, 30; My.). P. p. ನೆಟ್ಟ. ಒನ್ದು ದಸಿ ಅಂಗಾಲ ನೆಟ್ಟಿಡೆ (Bp. 43, 84). ಎರಡು ಕಮ್ಬಂಗಳಂ ನೆಟ್ಟು (49, 44). ನೆಟ್ಟ ನಿಷ್ಠಾಶಿವಪಸಾದಮ್ ಅದೆಟ್ಟದನ್ಯರಿಗೆ (58, 39). ನೆಗಪಿ ನೆಟ್ಟ ಘನತ್ರಿಶೂಲಂ (Rśv. 6, after 11). ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವ ದೇನೊ? (Dp. 148). ಅವನ ಮಾತು ಕೆಸಱಿನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಕಮ್ಬ (Prv.).

ನೆಡೆ ನೆಡೆ. To be fixed or planted. ಕಣ್ಣಿಯದ ಮೊಳೆ ನೆಡೆದ ಖಡ್ಗದ ಹಿಣ್ಡಿಗಳ ತೋಱಿಸುವೆನ್; ಏದೆ! (Bh. 3, 13, 18; ನೆಡೆದ may be a mistake for ನೆಟ್ಟಿ or ಪಡೆದ).

ನೆಣ ನೆಣ. Fat, marrow, etc. (ವಡೆ, ಬಸೆ Śmd. 342; ವಪೆ, ಮೇದಸ್, ವಡೆ Hlā.; ಮೇದಸ್, ಮೆದಡು Si. 204; ಮೇದ, ವಸೆ Mr. 398; Abh. P. 13, after 54; 14, 7; J. 12, 44. 45; 13, 18; 24, 34; My.; T. ನಿಣ; M. ನಿಣ, coagulated blood; blood; *cf.* ನೆಯ್ 2 & ನೆತ್ತರ್). ನೆಣನು (ಮೇದಸ್, etc. Nr.). ಮಾಂಸದಿನ್ದಾದ ನೆಣ (ಮೇದಸ್ G.).

ನೆಣ್ಣ ನೆಣ್ಣ. = ನಣ್ಣ. (J. 6, 53; My.). ನೆಣ್ಣರ ಗುಮ್ಪು (ಬನ್ಧುತೆ Si. 193). ಬಸವ, ಬಸವಾ! ಎನ್ದಡೆ... ಮಸದ ಹಗೆಗಳು ನೆಣ್ಣರ ಪ್ಪರು (Bp. 8, 25). ಕಣ್ಣು ಕರೆಯದ ನೆಣ್ಣ ಗಣ್ಪುಕತ್ತೆಯ ಶಬ್ದ (Dp. 54). ನೆಣ್ಣರು ದೂರವರೆ ಬೇಕು, ಬಾವಿ ಹತ್ತರವರೆ ಬೇಕು.— ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಬ್ಬು ನೆಣ್ಣ, ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಣರು.— ನೆಣ್ಣರೆಲ್ಲ ಖರೆ, ಕಣ್ಣಲೆಚೇಲಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡಿ!— ನೆಣ್ಣರ ಮನೆಗೆ ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಣು ಊರಿಗೆ (or ಮನೆಗೆ) ಬೆರಕೆ.— ನೆಣ್ಣೆ ರೊಳಗಣ ಸಾಲ ಮೆಟ್ಟಿಸೊಳಗಣ ಕಲ್ಲು.— ನೆಣ್ಣ ನೆಣ್ಣಗೆ ಮಾರಿ, ಕುಣ್ಣೆತ್ತು ಹೊಕ್ಕಲಳ್ಳೆ (or ಹೊಲಳ್ಳೆ) ಮಾರಿ (Prvs.). ನೆಣ್ಣ ಪುರನ್ದರವಿಠಲನು, ಪ್ರಾಣಿ! (Dp. 38, 3). See Prvs. s. ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ and ಶಣ್ಣ. Feminine ನೆಣ್ಣಳು (My.). — ನೆಣ್ಣರಿಪ್ಪರು. -ಇಪ್ಪರು. Relations and other beloved ones (Dp. 38, 3; 40, 2).

ನೆಣ್ಣತನ ನೆಣ್ತತನ. = ನಣ್ಣತನ. (My.; ಬನ್ಧುತೆ Si. 193).

ನೆಣ್ಣಸ್ತನ ನೆಣ್ತಸ್ತನ. = ನೆಣ್ಣತನ. (My.).

ನೆಣ್ಣಸ್ತಿಕೆ ನೆಣ್ತಸ್ತಿಕೆ. = ನೆಣ್ಣಸ್ತನ. (My.).

ನೆಣ್ಣೆತಿ ನೆಣ್ತಿತಿ. = ನಣ್ಣೆತಿ. (My.).

ನೆಣ್ಣು ನೆಣ್ತು. = ನಣ್ಣು. (My.). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ನೆಣ್ಣು ಒಡವೆಗೇಡು.— ಕನಸಿನ ನೆಣ್ಣು ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಣ ಗಣ್ಪು (Prvs.). See Prv. s. ಆಕ್ಕ 1.

ನೆಣ್ಪು ನೆಣ್ಪು. = ನಣ್ಪು 1, q. v.

ನೆತ್ತ ನೆತ್ತ. = ಕೆತ್ತ. Tbh. of ನೇತ್ರ (Śmd. 345). The eye; an eye. 2, that which has an eye, eyes or numbers: a die; a cowry used in gaming (My.). 3, gambling (Grj. 2, after 106; Bp. 43, 2. 3; 44, 61; Tĕ.). See J. 6, 39; Dp. 2, 3. — ನೆತ್ತದ ಸಾರಿ. A piece used at a kind of backgammon (or at chess, or at draughts, ಶಾರಿಕೆ Nr.); a die (ಅಕ್ಷ Nr.). — ನೆತ್ತದ ಹಲಿಗೆ. = ನೆತ್ತವಲಗೆ. (Bp. 4, 29). — ನೆತ್ತದ ಪಾಸಂಗ. A die (ಆಕರ್ಷ Nn. 134). — ನೆತ್ತಪಾಟ. -ಆಟ. Playing at backgammon, etc. (Bp. 43, 12). — ನೆತ್ತವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A checkered board (or cloth) used in playing with dice (or at chess, or draughts, ಅಷ್ಟಾಪದ, ಶಾರಿಫಲ Nr.; ಆಕರ್ಷ Nr., Mr. 492; Bp. 43, 11; Rām. 5, 8, 72). — ನೆತ್ತವಾಡು. -ಆಡು. To play at backgammon, etc. (Bp. 43, 8. 13; 44, 60; Bh. 2, 13, 34). ನೆತ್ತವಾಡುವ ಹಲಿಗೆ (ಅಷ್ಟಾಪದ, ಶಾರಿಫಲ, ಲೆತ್ತಸಾಲೆ Si. 349). — ನೆತ್ತಸಾರಿ. = ನೆತ್ತದ ಸಾರಿ, ಲೆತ್ತಸಾಲೆ. (Bh. 2, 13, 45).

ನೆತ್ತರ್ ನೆತ್ತರ್. = ನೆತ್ತರು, ನೆತ್ತ್ರು, ನೆತ್ತ್ರ. Blood (ಕ್ಷತಜ, ಲೋಹಿತ, ಅಸ್ರ, ರುಧಿರ, ಅಸೃಕ್, ಶೋಣಿತ, ರಕ್ತ Hlā., Mr. 394, Nr.; ಕೆನ್ನೀರ್, ರಗುತ, ಶೋಣಿತ Śm. 44; ಕೀಲಾಲ, ರಕ್ತ Nn. 54; ರಕ್ತ 126; Tĕ. ನೆತ್ತುರು; T. ನೆಯ್; see ನೆಣ). ಸೂಸಿದ ನೆತ್ತರ್ (Ṽpr. 8, 27). ನೆತ್ತರ ಪೆರ್ಮಳಿ (Abh. P. 9, 66). ನೆತ್ತರ ತೊಱೆ (13, after 54; 13, 66). ನೆತ್ತರ ಪೆರ್ವೊನಲ್ (Rśv. 5, after 25). See Bp. 15, 19; 27, 4; 32, 20; 38, 10; Śśv. 4, 88; J. 4, 32; 12, 44; 21, 49; 22, 23; 23, 40; 25, 35. 40; 28, 35. 44. 55; 30, 15; 34, 16; ಬಿಸು-.

ನೆತ್ತರ ನೆತ್ತರ. = ನೆತ್ತರ್, etc. (B. 2, 26. 47).

ನೆತ್ತ್ರು ನೆತ್ತ್ರು. = ನೆತ್ತರ್, etc. (My.). ಗಲ್ಲೆಗಟ್ಟದ ನೆತ್ತ್ರು (ಉಲ್ಬ, ಕಲಲ Hlā.). ನೆತ್ತ್ರಾ ನೋಡಿದರೆ ಗೋತ್ರಾ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.). See Bp. 22, 10; 38, 28; 46, 58. — ನೆತ್ತ್ರುಕುರು. An abscess or boil, which when opened discharges only blood (My.). ನೆತ್ತ್ರುಕುರುವಿನ ನೋವು ಸಲ್ಲ, ಮನ್ತ್ರಾ ಮಾಡುವವರ ನೋಗು ಸಲ್ಲ (Prv.). — ನೆತ್ತ್ರುಮಾನ್ಯ. = ರಕ್ತಕೊಡಿಗೆ. (My.).

ನೆತ್ತಿ ನೆತ್ತಿ. The forehead (My.; T., M. ನೆಱ್ಱಿ); the head (ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಮನ್ತಕ, etc. Mr. 315; ತಲೆ, ಮಣ್ಡೆ Śm. 71; Tĕ.); the crown of the head (Bp. 38, 35; My.; M. ನೆಱ್ಱಾಸಿ, ನಿಮಿಗೆ, ನೆಮಿಗೆ). ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣು ನೆತ್ತಿಯಿರುವವರು ಜಾಲ (a peacock, Sp.). ತಿಗುಳಗೆ ತುತ್ತಿಗೆ ತತ್ಸಾರವಾದರೂ ನೆತ್ತಿ ತುಮ್ಬಾ ನಾಮಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.— ಗಾಣಕಿತ್ತಿ ಅಯ್ಯೋ ಅನ್ನರೆ ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾದೀತೇ?— ನೆತ್ತಿಯ ವಾಸನಿಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಜಾಗೆಯೇ! (Prvs.). See Ṽpr. 3, 44; 5, 73; Abh. P. 7, 152; Bp. 2, 52; 15, 12; 38, 56; 39, 51; Rśv. 5, 46; 6, after 11; J. 20, 6. 21; ನಡು-. — ನೆತ್ತಿಕೋಡು. A horn on the head (J. 16, 20). — ನೆತ್ತಿಮುತ್ತು. A pearl in the head (of an elephant, Śśv. 3, 58). — ನೆತ್ತಿಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The head to pain (Bp. 18, 51). — ನೆತ್ತಿವಟ್ಟಿಗೆ. -ವಟ್ಟಗೆ. The periphery of a wheel (ಚಕ್ರಧಾರೆ, ವೃಥಿ, ನೇಮಿ Hlā.). — ನೆತ್ತಿವಣಿ. -ಮಣಿ. A gem in the head (of a snake, V. 4, 69). — ನೆತ್ತಿವತ್ತು. -ಪತ್ತು. To touch or affect the head (Śśv. 4, 111).

ನೆತ್ತಿಗ ನೆತ್ತ-iga. A gambler. — ನೆತ್ತಿಗರಪಸ. -ಅಪಸ. The keeper of a gaming-house (ದ್ಯೂತಕಾರಕ Nr. *b*). — ನೆತ್ತಿಗರ ಹಸ. -ಅಹಸ. = ನೆತ್ತಿಗರಪಸ. (Nr. *a*).

ನೆತ್ತು ನೆತ್ತು. = ನತ್ತು. (My.).

ನೆತ್ತ್ರ ನೆತ್ತ್ರ. = ನೆತ್ತರ್, etc. (My.; Tĕ. ನೆತ್ತು). ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ನೆತ್ತ್ರಾ ಕುಡಿದೇನು, ಮುಕ್ಕಿದರೆ ಮೂತ್ರಾ ಕುಡಿದೇನು ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.).

ನೆನ ನೆನ. 1. = ನೆನದು 1, ನೆನೆ 2. P. p. of ನೆನೆ 1, in ನೆನ ನೆನದು (Bp. 42, 27; J. 6, 2; B. 5, 146; Si. 71; My.), ನೆನೆ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನೆನ nĕna. 2. = ನೆನದು 2. P. p. of ನೆನೆ 3, in ನೆನ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನೆನ nĕna. 3. = ನೆನೆ 4. The state of being moistened or soaked. — ನೆನಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. Soaked kaḍalĕ (My.). — ನೆನಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ನೆನಗಡಲೆ. (My.).

ನೆನದು nĕnadu. 1. = ನೆನ 1, ನೆನೆದು. P. p. of ನೆನೆ 1. (My.).

ನೆನದು nĕnadu. 2. = ನೆನ 2, ನೆನೆದು, ನೆನ್ದು. P. p. of ನೆನೆ 3. (My.).

ನೆನಪು nĕnapu. = ನೆನವಿ, ನೆನವು, ನೆನಹು, ನೆನಹು, ನೆಪ್ಪು 1. Thought, reflection; recollection, remembrance (ಸ್ಮರಣೆ G.; My.; T. నిన్నేపు, నిన్నేవు; M. നിനവു; Tĕ. నేళవు, నేళువు, information, acquaintance, knowledge, experience). ನೆನಪಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಹಣಿಕಿದರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೇನಾದರೂ ನೆನಪುಣ್ಯೋ? (B. 3, 2). ಈ ಸಿದ್ಧಾನ್ತವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ತನ್ದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (4, 49). ಆದು ನೆನಪಾಯಿತು (4, 79). ಅದನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣು (5, 149). See Bp. 2, 34; 6, 2; 8, 12; 35, 7; 40, 11; 43, 72. — ನೆನಪಿಡು. -ಇಡು. To think about, to consider; to remember (My.). ನೆನಪಿಡ ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳು (B. 3, 1). ಇವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೆನಪಿಡ ಬೇಕು (3, 3). ಅವುಗಳನ್ನು ಜನ್ಮಾಗಿ ನೆನಪಿಡಿರಿ, ಮಱಿಯ ಬೇಡಿರಿ (4, 97). See ಽ. ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡು.

ನೆನವಿ nĕnavi. = ನೆನಪು, etc. (Ŏpr. 4, after 72).

ನೆನವು nĕnavu. = ನೆನಪು, etc. (Ŏpr. 5, 16; My.). — ನೆನವ ದಿಕೆ. -ಆಱಿಕೆ. Knowing a memorandum or notice: recollection (My.). ನೆನವಱಿಕೆಯಾಯಿತು, ನೆನವಱಿಕೆಗೆ ಬನ್ತು (My.).

ನೆನಸು nĕnasu. 1. = ನೆನೆಯಿಸು. To think; to imagine; to think of, to remember (C.; J. 2, 35). ನೆನಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಸ್ಮರಣೆ Si. 476). ಇವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸ ಬೇಕು (B. 1, 14). ಆವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸಿ (1, 25). ನಾವು ಆವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಸ ಬೇಕು (2, 40). ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣದ ಸ್ವರವು ಸುಸ್ವರವೇ ಇರ ಬಹುದೆನ್ದು ನಾನು ನೆನಸುತ್ತೇನೆ (3, 12). ನೆನಸಿದರೆ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಾದೀತೇ?—ಚೋಲಿ ತುಱುಬ ನೆನಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಜಾಗೆ (Prv.).

ನೆನಸು nĕnasu. 2. = ನನಸು 2. To make wet, to moisten, to soak (My.). ತಲೆ ಮುನ್ತಾದ ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ನೆನಸಿ ತೊಳೆಯುವಿಕೆ (ಆಪ್ಲಾವ, ಸ್ನಾನ Si. 225).

ನೆನಸು nĕnasu. 3. = ನನಸು 1, q. v.

ನೆನಹ nĕnaha. = ನೆನಪು, etc. ಆಱಿವ ನೆನಹಂ (ಗತಿ Mr. 468).

ನೆನಹು nĕnahu. = ನೆನಪು, etc. (ಸ್ಮರಣ Śmd. 158 Cm.; ಸ್ಮೃತಿ Si. 467; ಚಿನ್ತೆ G.; My.). See Bp. 35, 20; 51, 46; Râm. 3, 4, 24; J. 13, 22; 26, 10; 27, 17; Si. 388; ಒಱು-.

ನೆನೆ nĕnĕ. 1. To think; to think upon, to bear in mind; to be mindful of; to wish; to remember, to recollect (ಸ್ಮರಣ Śmd. Dh.; ಸಂಕಲ್ಪ Mr. 456; ಹಾ, ಸ್ಮರಣೆ Nn. 140; My.; T. నిన్నే; M. നിനै). P. ps. ನೆನದು, ನೆನೆದು. ನೆನೆಯಲು ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ಮೃತ Nr.). ನೆನವ ಸುಧ್ಯಾನ (ಯೋಗ Mr. 514). ಮನಡೊಳ್ ಪೊಲ್ಲಮನ್ ಎನ್ನುಂ ನೆನೆಯರ್ (Śmd. 216). ನೆನದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮನವೇ ಸಹಾಯ (Prv.). See Śmd. 68. 159. 184. 203. 270. 280. 294. 395; Ĉh. v. 60; Ŏpr. 2, 6; 5, 81. 84; 6, 28. 86; Bp. 2, 20; 30, 19; 34, 12; 35, 26; 42, 20; 43, 72; 51, 8. 22; Bh. 1, 8, 32. 55. 65. 84. 86. 87; Râv. 6, after 11; 13, after 77; 13, 100; J. 2, 17; 29, 34. 36; 31, 36; Dp. 1, 5; 4, pallavi. — ನೆನೆ ನೆನೆ. rep. (Bp. 35, 25).

ನೆನೆ nĕnĕ. 2. = ನೆನ 1. P. p. of ನೆನೆ 1, in ನೆನೆ ನೆನೆ (Bp. 35, 26), ನೆನೆ ನೆನೆದು (36, 8; Ŏpr. 5, 83).

ನೆನೆ nĕnĕ. 3. = ನನೆ 1. To become wet, etc. (J. 13, 34; My.). P. ps. ನೆನದು, ನೆನೆದು, ನೆನ್ದು. ಅಪ್ಪುಗಳ್ (-ಳಿಂ) ನೀ ನೆನೆಯಲೇಕೆ? (Bp. 18, 57; see also 27, 47). ತೇವದಲ್ಲಿ ನೆನದುದು (ಆರ್ದ್ರ, ತಿಮಿತ, etc. Si. 388). ನೆನೆದ ಕಲ್ಲು ಮೆತ್ತಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ನೆನದಕ್ಕರಡ್ಡೀ ಗಿಡ. (ಸ್ನೀರಾವಿ, ಮುಗ್ಗಿಕೆ Si. 146). — ನೆನೆ (*i. e.* ನೆನೆಯ) ಹಾಕು. To put into a fluid for soaking (My.). ಆಱಿಕಲ್ಲು ನೆನೆ ಹಾಕದನ್ತೆ (Prv.).

ನೆನೆ nĕnĕ. 4. = ನೆನ 3. — ನೆನೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Soaked rice; a kind of sweetmeat (My.).

ನೆನೆಯಿಸು nĕnĕyisu. = ನೆನಸು 1. To think, etc. (Ŏpr. 3, 100; 7, 45; 8, 12; 9, 25; Abh. P. 3, after 83; 5, 80; 9, 166).

ನೆನೆಯುವಿಕೆ nĕnĕyuvikĕ. Becoming wet, etc. ನೀರು ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವಿಕೆ (ತೇವು, ಸ್ನೇಮು, ಸಮುನ್ದನ Si. 397).

ನೆನ್ದು nĕndu. = ನೆನದು 2, etc. P. p. of ನೆನೆ 3 (My.; Si. 388).

ನೆಪ nĕpa. = ನೆವ. Reason; pretext (My.; Tĕ.).

ನೆಪ್ಪು nĕppu. 1. = ನೆನಪು, etc. Recollection (My.). ನನಗೆ ನೆಪ್ಪು ಸಾಲದು (My.). **2,** acquaintance. ನನಗೀ ಊರಲ್ಲಿ ನೆಪ್ಪಿನವರಿಲ್ಲ (My.; see Tĕ. s. ನೆನಪು).

ನೆಪ್ಪು nĕppu. 2. (= ನೆರ್ಪ). A place of (usually) coming together (Bp. 20, 14; Tĕ.).

ನೆಮರು nĕmaru. = ನಮಲು 2. (My.).

ನೆಮಲಿ nĕmali. = ನವಿಲ್, etc. — ನೆಮಲಿಕೂಗು. (ಕೇಕೆ Si. 177).

ನೆಮ್ಬಿ nĕmbi. (= ನಮ್ಬಿ, ನಿಮ್ಬಿ 2). (Bp. 36, 28).

ನೆಮ್ಬುಗೆ nĕmbugĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಮ್ಮದಿ nĕmmadi. (= ನಿಮ್ಮಳೆ). Serenity: quiet, ease (of mind), comfort, happiness (My.; Tĕ.).

ನೆಮ್ಮದಿವನ್ತ nĕmmadi-vanta. A happy man (My.).

ನೆಮ್ಮದಿಸ್ತ nĕmmadi-sta. = ನೆಮ್ಮದಿವನ್ತ. (My.).

ನೆಮ್ಮಿ nĕmmi. Tbh. of ನೇಮಿ. The tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿನಿತ, ಸ್ಯನ್ದನ, ನೇಮಿ, ರಥದ್ರು, ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ವಂಜುಲ, ಚಿತ್ರಕೃತ್ Si. 127; Tĕ.).

ನೆಮ್ಮಿಸು nĕmmisu. To impose upon a person's back: to charge with, to attribute. ಅವರ್ ಎಮ್ಮವರ ಮೇಲೆ ಇನಿತು ತಪ್ಪಂ ನೆಮ್ಮಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 28, 35).

ನೆಮ್ಮು nĕmmu. 1. = ನೆರ್ಮು. To place the back to: to lean on or upon, to take for one's support; to come upon (ಪೃಷ್ಠಸ್ಥಾಪನ Smd. Dh., MSS. ಪೃಷ್ಠ-; Abh. P. 3, 108; Grj. 3, 73; J. 26, 57). ನೆಮ್ಮಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಲಮ್ಬಿತ, ಅವಷ್ಟಬ್ಧ Nr.). ನೀ ನೆಮ್ಮಿ ಕೋ ಬನ್ದು ಈ ಮರನಂ (Bp. 44, 14). ಏ ಪರಿಯೊಳುಂ ಮಾತಾತನ್ ಅಯ್ಯನು ಕಳ್ವುಮಂ ನೆಮ್ಮಿ (47, 26). ಸುಮ್ಮನೇ ಪಥಶ್ರಾನ್ತನ್ ಒನ್ದಂ ನೆಮ್ಮಿ ನಿದ್ರಿಸಲ್ (47, 57). ಬಸವಟಿದು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಟಿವಿಗೆಯ ನೆಮ್ಮಿದನು (Bh. 8, 27, 15). ಮುತ್ತಿನ ಮತ್ತವಾರಣಮಂ ತ್ರಿಭಂಗಿಯಿಂ ನೆಮ್ಮಿ ನಿನ್ದು (Râv. 11, after 86). ಬ್ರಹ್ಮಏದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲಿ ಮನ ನೆಮ್ಮದ ದಜ್ಞಾನ್ದಾತ್ಮಸುಖಮ್ ಆದು ದುರ್ಮತಿಗಳಿಗೆ ದೂರವಾಗಿಹುದು (Abhâ. 1, 44). See ಕೆನ್ದು 2.

ನೆಮ್ಮು nĕmmu. 2. Leaning upon; an object to lean upon, a support (Râm. 6, 40, 1).

ನೆಮ್ಮುಗೆ nĕmmugĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (ಅಂಕೆ, ಅಡಪ್ಪು Kk. 74; Śm. 66; ಅಂಕೆ Śm. 80; ಆಡೆ 91).

ನೆಯ್ nĕy. 1. = ನೆಯ್ತು 1, ನೆಯ್ಯುಗ, ನೇ 1, ನೇಯ್ 1, ನೇಂತು, ನೇಯು. To weave (ವಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; ತನ್ತುಕ್ರಿಯೆ Śm. 102; T., M.); to entwine (see ನೆಯ್ಗೆ). P. p. ನೆಯ್ದು (Bp. 11, 36; B. 3, 103; My.). ನೆಯ್ಯರ್ (Śmd. 86), and, as an exception from the general rule, ನೆಯ್ಯಲ್ (86). ತೆರಳಿಯ ಹುದು ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕಾಶೇಯ Nr.).

ನೆಯ್ nĕy. 2. = ನೇಯ್ 2. (Tbh. of ಸ್ನೇಹ? *cf.* ನೇಹ 1). Ghee (ಘೃತ Śmd. Dh.; Śm. 102; T. ನೆಯ್, blood, see ನೆಣ & ನೆತ್ತರ್; fat, grease, oil; ghee; ಇೞೆಯ, ನೆಲ್ಲ ನೇಯ, love, friendship; ghee; M. ನೆಯಿ, ನೈ, Tĕ. ನೆಯ್ಯಿ, fat, grease, oil; ghee). See ನಲಿು-.

ನೆಯಿ nĕyi. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. P. p. ನೆಯಿದು (B. 4, 163; My.; Si. 334). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮಿಜ ಕೋಮಂಗಳೆನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕು (Mr. 341).

ನೆಯಿ nĕyi. 2. = ನೇ 2, ನೇಯ. Weaving; a web. See ನೆಯಿಕಾಱಿ.

ನೆಯಿಕಾಱಿ nĕyi-kâṟa. A weaver (ಕುವಿನ್ದ, ಜೀಡ G.).

ನೆಯಿಗೆ nĕyigĕ. = ನೆಯ್ಗೆ, ನೇಸೆ, ನೇಂಥಿಸೆ, ನೇಯ್ಗೆ. Weaving; a web (My.). — ನೆಯಿಗೆಯವ. -ಆವ. = ನೇಯಿಗೆಯವ. A weaver (Si. 337. 396; My.). — ನೆಯಿಗೆಹುಡಿ. A spider (ತನ್ತುವಾಯ, ಊರ್ಣನಾಭಿ, ಮರ್ಕಟಿಕ Si. 171).

ನೆಯ್ದೆ nĕygĕ. = ನೆಯಿಸೆ, etc. (ಊಕೆ Śm. 78; ವಾಣಿ, ವ್ಯುತಿ Nr.; My.); entwining or being entwined. ಜೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿ (ಎದ್ದು Śmd. I). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವು ನೂಲ ನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.). — ನೆಯ್ಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be entwined. ನೆಯ್ಗೆಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಹೊದಪ್ (ಎಱುಧ, ಗುಲ್ಮ, etc. Mr. 108).

ನೆಯ್ಗೆಕಾಱಿ nĕygĕ-kâṟa. A weaver (My.). ನೆಯ್ಗೆ ಕಾಱಿನ ನಾಳಿ (ವೇಮ, ವೇಮದಣ್ಡ Nr.).

ನೆಯ್ದಲ್ nĕydal. -ಲು. = ನೆಯ್ದಲೆ, ನೆಯ್ದಿರ್, ನೆಯ್ದಿಲೆ. A water-lily (ಇನ್ದೀವರ, ಉತ್ಪಲ Hlâ.; ಕೋಮಳೆ Śmd. II; ಕೋವಳ್ Śm. 26; Čpr. 1, 44; 2, 36; 9, 26; T., M.). ನೆಯ್ದಲ ವರ್ಣ (ತ್ರೈಣಿ Hlâ.). See ಕನ್-, ಬಿಳಿಯ-. — ನೆಯ್ದುಕ್ಕೊಳ. -ಕೊಳ. A pond abounding with lilies (ಕುಮುದ್ವತಿ, ಕುಮುದಿನಿ, ಕೈರವಿಣಿ Hlâ.; Abh. P. 5, 80).

ನೆಯ್ದಲೆ nĕydalĕ. = ನೆಯ್ದಲ್. (Si. 446; My.).

ನೆಯ್ದಿಲ್ nĕydil. -ಲು. = ನೆಯ್ದಲ್. (ಉತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Nr.; ಕಮಲ, ಉತ್ಪಲ Nn. 29; ಕುಮುದ 29; ಪದ್ಮ, ಉತ್ಪಲ 54; ಕುಮುದ Mr. 506; ಕೋಮಳೆ Kk. 85). ನೆಯ್ದಿಲ ಗಡ್ಡೆ (ತಾಲೂಕ); ತಾವರೆಯ ನೆಯ್ದಿಲ ಕಾವ (ನಾಲ Nr.). See ಕನ್-, ಕ್ರ-, ಬಿಳಿಯ-; Rśv. 9, 4. — ನೆಯ್ದಿಲ ನಲ್ಲ. The moon (ನಕ್ಷತ್ರಜೀಯ Čt. II, 6). — ನೆಯ್ದಿಲ ಮಯ್ಯುನ. = ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೆಳೆಯ. The moon (Bh. 1, 7, 19). — ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೆಳೆಯ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Kk. 44; Śm. 16). — ನೆಯ್ದಿಲ್ಕೊಳ. -ಕೊಳ. = ನೆಯ್ದುಕ್ಕೊಳ. (Abh. P. 1, 105). — ನೆಯ್ದಿಲ್ನಲ್ಲ. = ನೆಯ್ದಿಲ ನಲ್ಲ (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107).

ನೆಯ್ದಿಲೆ nĕydilĕ. = ನೆಯ್ದಲೆ. (ಇನ್ದೀವರ, ಉತ್ಪಲ Mr. 419; ಉತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Si. 95; My.). ನೆಯ್ದಿಲೆಯಾವರೂ ಕೊಯ್ದರೆ ಬಯ್ವಲೇ ಮೇಲೆ (Prv.). See Sl. 94. 95. 96. 153; Rśv. 9, 9; J. 2, 65; 8, 21; 26, 24. — ನೆಯ್ದಿಲೆಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. The water-lily on account of the eye (sic! J. 30, 4).

ನೆಯ್ನಾರ್ nĕynâr. = ನಯ್ಯನಾರ್, etc. (Bp. 9, 41). See ಇಡುಗುಡಿಯ-, ಜೊಕ್ಕ-, ತಿರುವಾರೂರ-, ನಕ್ಕ-, ಪಿಳ್ಳೈ-.

ನೆಯ್ಯಿನ್ನಾರ್ nĕyyinâr. = ನೆಯ್ನಾರ್. See ಪಿಳ್ಳೆಯ-.

ನೆಯ್ಯು nĕyyu. = ನೆಯ್ 1, etc. (My.). ನೆಯ್ಯುವವನಿಗೆ ಲಾಳಿ, ನಗಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ (Prv.).

ನೆಯ್ಸು nĕysu. = ನೇಂಥಿಸು. (My.).

ನೆರ nĕra. 1. = ನೆರದು, ನೆರೆ 2, ನೆರೆದು. P. p. of ನೆರೆ 1, in ನೆರ ನೆರದು (Bp. 18, 62).

ನೆರ nĕra. 2. = ನೆರವು, ನೆರೆ 3, ನೆರೆವು 2. ನೆರಂ or ನೆರವು (Śmd. 56). Adjoining, being next to or contiguous, nearness; joining, coming near (to assist); assistance (Čpr. 3, 93). — ನೆರನಾಡು. An adjoining district (B. 5, 20; My.). — ನೆರಮನೆ. = ನೆರೆ-. A neighbouring house: next door (My.; G. 108). ನೆರಮನೆ ಹಾದೂದರೆ ಕಜುಗಳ ಕಟ್ಟುವೆನು. — ನೆರೆಮನೇ ಜಕಣಿಗೆ ತವರ ಮನೇ ಸೀರೆಯೋ — ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಜೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೇ ಆಕ್ಕನ ಗಣ್ಣಿ ಭಾವನಲ್ಲ. — ನೆರಮನೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ತುಪ್ಪ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 25, 27; 48, 20; 53, 73; J. 5, 57; Prv. s. ಪರಮಗತಿ. — ನೆರಮನೆಯವ. -ಆವ. A neighbour (Bp. 47, 8; My.). — ನೆರವ್ಯಜೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To accept (with pleasure, Abh. P. 10, after 160); to take for one's assistance (12, 49). — ನೆರವ್ಮುರ್. -ಂ-ಬರ್. To come to assist (Abh. P. 14, after 128). — ನೆರವ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold on (something) as auxiliary (Čpr. 2, 27). — ನೆರವಲ. -ಬಲ. An auxiliary force (Abh. P. 10, 62). — ನೆರವೂರು. -ಊರು. = ನೆರೆ-. A neighbouring village (Bp. 44, 72). — ನೆರ ಹೊರೆಯವರು. -ಆವರು. = ನೆರೆ-. Next door and other neighbours. ನೆರ ಹೊರೆಯವರು ಕೂಡಿದರೂ ಬರುವ ಕೇಡು ತಪ್ಪಿಸಲಾಪಿರು (Prv.).

ನೆರಕೆ nĕrakĕ. = ನೆರಿಕೆ. A fence or a wall of bamboo, palm branches, etc. (My.; T. ನಿಲ್ಬೆಜ್ಜಲ್, ನಿಲ್ಬೆತ್ತಲ್; M. ನಿರಿ; T. ನಿರ್ಪೆ, M. ನಿರಿ, to put in rows, to range in a line; to fence). ಮಿತ್ತಿನ ನೆರಕೆ (ಎಡೂಕ Nr. *b*).

ನೆರತು nĕratu. P. p. of ನೆರೆ 5.

ನೆರದು nĕradu. = ನೆರೆದು. P. p. of ನೆರೆ 1.

ನೆರಪು nĕrapu. = ನೆರಂಥಿಸು, ನೆರಸು, ನೆರಹು, ನೆರೆಪು, ನೆರೆವು 1. To bring or put together, to join, to collect, to convene (Čpr. 3, 11; Abh. P. 10, 37; Bp. 1, 11; 50 sum.; 50, 42; Rśv. 6, after 11; 13, 15; 13, after 65; J. 18, 5).

ನೆರಯಿಸು nĕrayisu. = ನೆರಪು, etc. (Bp. 16, 14).

ನೆರವಿ nĕravi. (= ನೆರವು). A union, a mass, a meeting, a crowd, a multitude, a flock, etc. (ಗುಣ್ಪು Śmd. II, Kk. 81, Śm. 95; ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಳೆ, ಸಾಲ್, etc., etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54, Kk. 17; ಮೊತ್ತ Bhn. 10; My.). ಬಿಸದರ ನೆರವ (ಕೊತ್ತಬೆ Śmd. I). ಕಾಗೆಯ ನೆರವ (ಕೊತ್ತಬೆ Kk. 82; Śm. 30). See Čpr. 1, after 101; 5, after 39; 5, 78; 8, after 4; Grj. 10, after 79; Bp. 22, 29; 57, 45; 58, 50; Ch. v. 78; Bh. 1, 10, 18; J. 7, 4; 28, 22. — ನೆರವಜೊಜೆ. -ತೊಜೆ. A crowd that resembles a river (J. 6, 9).

ನೆರವು nĕravu. = ನೆರೆ 2 (Śmd. 56). A mass. ಎಲೇ, ಆಁಗವಿ, ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನೋದಿನ ಕಪ್ಪುಮನ್ ಓದದಿರ್ ಸುಧಾಸಿಲಯದ ಮುನ್ದೆ! (Grj. 1, 26). 2, assistance, help (Čpr. 2, 54; 5, 98; Abh. P. 8, after 61; ಸಹಾಯ G.; C.). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಯ್ನೆರವಾಗೆ ಪೇದ್ಪಿಪ್ಪ್ (Śmd. 109). ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವವನೇ

ಗೆಳೆಯನು (B. 1, 8). ಅವರು ತಮ್ಮ ಗಣ್ಡಸ್ಥಿರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲು ಕೆಯ್ಯಾದ ಮಟ್ಟಗೆ ನೆರವಾಗುವರು (3, 32). ನನಗೆ ನೀನು ನೆರವಾಗುವಿಯಾ? (4, 139). ಅವನು ನನಗೆ ನೆರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ನನ್ನ ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ (My.). See Grj. 3, after 91; Bp. 29, 30; 38, 58; 57, 13; ನೆಸ. 5, 60; B. 4, 108. 153.

ನೆರಸು nĕrasu. = ನೆರಪು, etc. (Bh. 4, 5, 26).

ನೆರಹು nĕrahu. = ನೆರಪು, etc. (Bh. 1, 10, 15; Râm. 4, 6, 29; J. 17, 57). ನೆರಹಿದ ಉಪಕರಣ (ಪರಿವರ್ಹ, ನೆರಹಿಟ್ಟದ Mr. 202). ಕುಜಿಗಳ ಹಿಣ್ಡು ಹಿಣ್ಡಂ ಛನ್ದದಲಿ ನೆರಹಿ (Bp. 28, 21).

ನೆರಳ್ nĕraḷ. = ನೆರಳು 2, etc. (J. 8, 5; 18, 23).

ನೆರಳು nĕraḷu. 1. = ನರಲ್, etc. (My.). See Prv. s. ಮರುಳ.

ನೆರಳು nĕraḷu. 2. = ನೆಲಿಲ್ 1, etc. Shade, etc. (ಛಾಯೆ, ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Si. 446; ಛಾಯೆ G. 214; C.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಪ್ಪವನೆ ಕಡುಪೆಡ್ಡ, ಸರ್ವನ ಉಜಿಪೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯ ನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ಮುಡುಕವಿಲ್ಲದ ಪೆಣ್ಡತಿಗಿನ್ತ ಮರದ ನೆರಳು ಲೇಸು (Prv.). ಒನ್ದು ನಾಯಿ ಮಾಂಸದ ಕರಣಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಳ್ಳಿ ದಾಟುವಾಗ ನೀರೊಳಗೆ ತನ್ನ ನೆರಳು ಕಣ್ಡಿತು (B. 2, 4). ಆಲದ ಮರದ ನೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ, ಬಹು ತಮ್ಬುರುತ್ತದೆ (2, 22). ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರ ನೆರಳಿಗೆ ಸಹ ಹೋಗ ಬಾರದು (4, 1).

ನೆರಿಕೆ nĕrikĕ. = ನೆರಕೆ. (My.).

ನೆರಿಗಿಲು nĕrigilu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (St. & Pl.).

ನೆರೆ nĕrĕ. 1. To join (v. i.), to be united; to come together, to assemble; to associate with (ಸಂಯೋಗ Śmd. Dh.; ಸಮ್ಮೇಲನ Śm. 102; T. ನೆರುಂಗು, M. ಾರುಙ್ಙು to be pressed, thronged). P. ps. ನೆರೆದು (Śmd. 264), ನೆರದು. ನೆರೆದ ಅರಸುಗಳನಿಬರುಮಂ ಕಾದಿ ಗೆಲ್ವನ್ ಒರ್ವನೆ ಪಾರ್ಥಂ (Śmd. 122). ಜಾತ್ರೆ ನೆರೆದುದು or ಜಾತ್ರೆನೆರೆದುದು (190). ಯಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಯಿಸುವ ಶಾವು ಅವುದಾನೊನ್ದುಣ್ಬು, ಅದು ಸಂಸ್ತಾವ (Nr.). ಪರಿಜನಂಗಳು ಪುರಜನಂಗಳು ನೆರದು (Bp. 46, 35). ಜಯಜಯಧ್ವನಿ ನೆರೆಯೆ (53, 26). ಸನ್ತೆ ನೆರೆಯುವದಕ್ಕನ್ತ ಮುಂಜೆ ಗಣ್ಟುಗಳ್ಳರು ನೆರೆದರು (Prv.). ಸನ್ತೆ or ಸಭೆ ನೆರೆಯಿತು (My.). See Ch. v. 78; Čpr. 5, 55. 60. 61; 7, after 4; Bh. 1, 10, 89; 2, 13, 31; Bp. 27, 5; 58, 49; 61, 3; Râm. 1, 13, 12; Rśv. 6, after 11 (twice); 13, after 70; J. 1, 12; 11, 17; 16, 4; 18, 38. **2,** to have sexual intercourse (ಸುರತ Śm. 102; Čpr. 2, 40; 4, 80; 6, 79. 83; 8, after 67; Bp. 35, 30. 31; 40, 16; 42, 32; Rśv. 11, 94. 105; J. 2, 65; 5, 56; 26, 25; 28, 5; Si. 182; My.).

ನೆರೆ nĕrĕ. 2. = ನೆರ 1, etc. P. p. of ನೆರೆ 1, in ನೆರೆ ನೆರೆದು (Rśv. 6, after 11; 13, after 77; J. 3, 37; 19, 5; 29, 46).

ನೆರೆ nĕrĕ. 3. = ನೆರ 2, etc. Adjoining; proximity, neighbourhood; union, company (coition; ಕೂಟ Śmd. Dh.; Śm. 102). ಪಾರಿಜಾತಂ ನೆರೆಯೆಳ್ ಇರುತಿರೆ ಭೂರುಹಂಗಳ ನೆಲಿಲನರ್ಥಿಸಿ ಸಾರಿದನ ವೊಲು (Bp. 60, 46). ಕೊಂಕುವಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ತಿಗಳ ತಾ ಕೆಡುತ್ತಾ ಏಬು ನೆರೇ ಕೆಡಿಸಿದ (Prvs.). See Sp. s. ತರಹೀನ; Prv. s. ಆ ಭಿಚಾರಿ. — ನೆರೆ ಕರೆ. Neighbours and people within calling (My.). — ನೆರೆಮನೆ. = ನೆರಮನೆ. (B. 1, 9; 2, 7; 3, 59; My.). — ನೆರೆಯವ. -ಅವ. A neighbour (My.). — ನೆರೆಯುಪ್ಪರಿಗೆ. -ಉಪ್ಪರಿಗೆ. An adjoining palace (Bh. 1, 7, 14). — ನೆರೆಯೂರ್. -ಊರ್. = ನೆರೆವೂರ್. (V. 9, after 69). — ನೆರೆವೂರ್. -ರು. = ನೆರವೂರು. (Bp. 14, 2; 16, 1; 46, 5; B. 2, 13). — ನೆರೆಶಬ್ದ. A word with an altered initial joined to another to amplify its meaning (My.). — ನೆರೆಹಳ್ಳಿ. A neighbouring hamlet (B. 3, 121). — ನೆರೆ ಹೊರೆ. dupl. (J. 5, 59; Abhâ. 2, 52). ನೆರೆ ಹೊರೆಯ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ (B. 4, 218). — ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರು. = ನೆರ. (B. 2, 41; 3, 28; 4, 153; My.).

ನೆರೆ nĕrĕ. 4. (ನೆಜಿ). To move about, to whirl about, to be confused, to be eager or possessed of impetuous ardour (ಸಮ್ಭ್ರಮ ಸಂ.; see ನಿಟ್ಟನೆ).

ನೆರೆ nĕrĕ. 5. = ನರೆ 1. To become grey. ನೆರತ ಕೂದಲು (My.). ಕೂದಲು ನೆರತು ಹೋಗುವಳಿಕೆ (ಪಲಿತ Si. 195).

ನೆರೆ nĕrĕ. 6. = ನರೆ 2. Greyness (J. 10, 38; My.).

ನೆರೆಪು nĕrĕpu. = ನೆರಪು, etc. To bring together, etc. (ಸಂಗ್ರಹ Śmd. Dh., o. r. ನೆರಪು; 402).

ನೆರೆವು nĕrĕvu. 1. = ನೆರೆಪು, etc. (Bp. 40, 89).

ನೆರೆವು nĕrĕvu. 2. = ನೆರವು, etc. Assistance (Bp. 61, 23).

ನೆಲಿ nĕla. 1. = ನೆಲು. A vital point, member or organ; a secret (ಜೀವಸ್ಥಾನ, ಮರ್ಮ Hlâ.; T. ನೆಲಿ, the vitals; a swelling on the hip, or under the arm, or on the neck, caused by a boil, or wound in another part of the body). See ಕಜು-; Abh. P. 11, after 140; 14, after 100.

ನೆಲಿ nĕra. 2. = ನೆಲಿ 3. See ನೆಲಿವಣಿಗೆ. ನೆಲಿಂ, completely, altogether (Čpr. 7, 48). — ನೆಲಿಜಾಣ. Replete with wisdom (My.).

ನೆಲಿತೆ nĕratĕ. Fullness, completeness (ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಛೋಗ Mr. 454, o. r. ಅಛೋಗ, probably ಅಛೋಗ; Bh. 8, 5, 15; Râm. 6, 53, 27).

ನೆಲಿದು nĕradu. = ನೆಲಿದು. P. p. of ನೆಲಿ 2.

ನೆಲಿನ್ nĕran. = ನೆಲಿಲ್. — ನೆಲಿನೆನೆ, with a crash (Abh. P. 9, 67).

ನೆಲಿಪು nĕrapu. To complete (Čpr. 3, 73; 4, 18; 7, 26. 69. 74).

ನೆಲಿಯಿಸು nĕrayisu. To make complete; to supply. ತಪ್ಯಾಪೆಯ ಕೂಱತೆ ನೆಲಿಯಿಸುವಂ (Bp. 36, 13).

ನೆಲಿಲ್ nĕral. (= ನೆಲಿ 1, etc., ನೇಲ್) To hang down motionless or powerless; to faint (ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾವಲ ಮ್ಬನ Śmd. Dh.; ಜೋಲ್ Śmd. II; ನೇಲ್ Kk. 74; T., M. ನಿಲು, to weigh, poise, balance). See Kâvy. II, 1, 25; Čpr. 5, 17; 7, 102; 8, 7.

ನೆಲಿವಣಿಗೆ nĕra-vaṇigĕ (or aṇigĕ). = ನೆಲಿವಣಿಸೆ. Fullness, completeness; accomplishment; nicety, propriety; goodness, good state (ಅಛೋಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ Hlâ.; ಜೊಳ್ಳಳಿಕೆ Śmd. 387 Mdb. Cm.; ಒಳ್ತನ Bhn. 34; see Bh. 5, 11, 8; 6, 6, 6; 8, 5, 15; 10, 7, 31; Râm. 6, 47, 26). ಆಚಾರದ ಒಡಿನ ನೆಲಿವಣಿಗೆ (ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ Hlâ.).

ನೆಲಿವು nĕravu. Fullness, completeness. (T., M. ನಿಲಿವು; T. also ನಿಱ್ಪಿವು). — ನೆಲಿವೇಱ್ಸು. -ಏಱ್ಸು. To make complete, to fulfil, to accomplish (My.; T. ನಿಲಿವೇಱ್ಪು). ಇದನ್ನಪ್ಪ ನೆಲಿವೇಱ್ಸುವದಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 18). ನೆಲಿವೇಱ್ಸಲ್ ಪಟ್ಟ ರುವದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿರ್ವೃತ್ತ, ನಿಷ್ಪನ್ನ Si. 382). ಮಾತನ್ನು ನೆಲಿವೇಱ್ಸು (My.). — ನೆಲಿವೇಱ್ಪು. -ಏಱ್ಪು. To be completed, fulfilled or accomplished, as a work, a thought, a word, etc. (My.; Si. 404; Tĕ., T.).

ನೆರಿ nĕṛi. **1.** = ನಿಱಿ 2, etc. (My.). ನೆಱಿಯುಡಿಗೆಗಳ್ (Bh. 1, 10, 2). ಹೆಂಗಳ ಸೀರೆನೆಱಿಯ ಗಣ್ಬು (ನೀವಿ Si. 459).

ನೆರಿ nĕṛi. **2.** = ನಿಱಿ 3. — ನೆಱಿಮುಗಿಲು. = ನಿಱಿಮುಗಿಲ್. (Bh. 8, 23, 36).

ನೆರಿ nĕṛi. **3.** = ನೆಱಿ 1. To suspend (Čpr. 1, after 101; 8, after 44).

ನೆರಿಗೆ nĕṛigĕ. = ನಿಱಿ 2, etc. (My.).

ನೆರು nĕṛu. = ನೆಱು 1. A vital organ, etc. (ಮರ್ಮ Nr.). *Cf.* ನೆಱಿ ಕೊಳ್ No. 2 s. ನೆಱಿ 3.

ನೆರೆ¹ nĕṛĕ. **1.** = (ನೆಱಲ್), ನೆಱಿ 3. To hang down, to be suspended. ನೆಱದನೆನೆ ಜೋಲ್ವಂ (Kk. 91).

ನೆರೆ² nĕṛĕ. **2.** = ನಱೆ. To become entire, full, complete, accomplished, ready, perfect, full-grown, mature, sufficient; to arrive at the age of menstruating (ಸಮಗ್ರತ್ವ Śmd. Dh.; ಸಮಗ್ರತೆ Śm. 116; ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Kk. 71; My.; T. ನಿಂಡಿ; M. ನಿಂಡಿ; *cf.* ನಿಱಿ 1); to be realized, to occur (ಬರ್ Śmd. 183 Cm.); to become replete or plenteous, to prevail (ಪರ್ಜುಗೆಯಾಗು Śmd. 3 Cm.; ಬಹುಲ Śm. 116; T., M.); to suffice (Bp. 59, 2). P. ps. ನೆರಿದು, ನೆಱಿದು. ಮೆಯ್ಗರೆಯಲ್ ಪಾಣ್ದವರ್ಗೆ ನೆಱಿದುವು ಬರಿಸಂ (Śmd. 73). ಮೆಯ್ ನೆಱಿಯಲ್ ಆದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ, ಆದ್ಯಪ್ಪರಜನಾರಿ); ಕುಡಲ್ ನೆಱಿದ ಕೂಸು (ಮರ್ಮೆ, ಪತಿವರೆ Hlā.). ಮೆಯ್ ನೆಱಿಯಲ್ ಆದವಳು (ಗಾರಿ, ನಗ್ನಿಕೆ, ಆನಾಗತಾರ್ತವೆ Nr.). ನೆಱಿದ ಪೆಣ್ (ತುಡುಮಿಡ್ದಿ Śm. 73). ಹೆಣ್ಣು ನೆಱಿಯಿತು, ಅವಳು ನೆಱಿದಳು (My.). See Śmd. 118. 135. 291; Čpr. 1, 46. 48. 81. 95; 2, 16; 4, 18. 62; Abh. P. 4, after 53; Bp. 8, 8; 35, 32; Grj. 9, 51; Č. Bp. 11, 4; Rśv. 4, 117; 5, 65; 8, 98. 116; J. 11, 17; Si. 184. 195. 422; ಎಡೆ ನೆಱಿ.

ನೆರೆ³ nĕṛĕ. **3.** = ನೆಱೆ 2, ನೆರ್. Completeness; maturity, etc.; (a vital organ, *cf.* ನೆಱು, etc.);— completely, perfectly, fully, well, exceedingly, much, etc. (ಅಧಿಕ Śmd. 391; Śm. 58; ಬಹುಳ Śm. 116; ಜನ್ಮಾನಿ Śmd. 31. 70. 194 Cm.; occasionally used only to complete a verse, pādapūraṇārthaṁ Čt. I, 19; II, 34). ನೀನೆನಗೆ ವಸನ್ತನಾಗಮನಂ ನೆಱಿ ಸೂಚಿಸಿ (Čpr. 7, 41). See Śmd. 71. 230. 272; Čpr. 2, 20. 35. 81; Bp. 18, 18; 20, 22; 23, 27; 43, 50; Bh. 1, 5, 8; 2, 4, 12; Śm. 30. 53. 73. 83. 109. 119; Rśv. 5, 21. 44; 6, 36; J. 2, 12; 25, 5; 28, 4. 18; 29, 49; Dp. 54. **2**, a great flow of water (in a river), a flood (My.). —ನೆಱಿ ಕೊಳ್. To seize or use the whole substance or essence of anything, to use for one's self to the utmost (ಸರ್ವಸ್ವಹರಣ Śmd. Dh.; Śāstrasāra in W. v. 1254; Rśv. 5, after 55). 2,= ನೆಱಿಗೊಳ್, to pierce or penetrate the vitals, to pierce to the quick (ಮರ್ಮಭೇದ Śmd. Dh., o. r. ಮರ್ಮಭೇದ; Abh P. 14, 60). — ನೆಱಿಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. To bite excessively (Rām. 5, 8, 59). — ನೆಱಿಗೊಳ್. = ನೆಱಿ ಕೊಳ್ No. 2. (Čpr. 8, 65; Abh. P. 9, 158; Kāvy. II, 1, 25). — ನೆಱಿಜಾಣ. = ನೆಱಿ. (My.). — ನೆಱಿದಿಂಗಳ್. = ನೆಱಿವೆಱಿ. (Abh. P. 5, 66; J. 30, 9). — ನೆಱಿವೆಱ್ಪು. -ಪೆಱಿ. A puncheon, a tool having a figure on it with which impressions are made (ಪಡಿಯಚ್ಚು Śm. 68; Kk. 47). — ನೆಱಿವೆಱಿ. -ಪೆಱಿ. The full moon (Rśv. 11, 143; V. 5, 13).

ನೆರೆ⁴ nĕṛĕ. **4.** = ನಿಱಿ 2, etc. (My.). — ನೆಱಿವೆಡಿ. = ನಿಱಿವೆಡಿ. (Bh. 4, 8, 12).

ನೆರೆಯುವಿಕೆ nĕṛĕyuvikĕ. Menstruation to take place. ಜೆಂಗಳು ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೆಯ್ ನೆಱಿಯುವಿಕೆ (ಋತು Si. 422, *only* in Si.).

ನೆರೆವಣಿ nĕṛĕ-vaṇi (or aṇi). = ನೆಱಿವಣಿಗೆ. (ಜೊಕ್ಕಳಿಕೆ Śmd. 387).

ನೆರೆವಣಿಗೆ nĕṛĕ-vaṇigĕ (or aṇigĕ). = ನೆಱಿವಣಿಗೆ. (Śmd. 219).

ನೆರ್ nĕṛ. = ನೆಱಿ 3, etc. — ನೆರ್ಗಿಱಿಯ. -ಕಿಱಿಯ. A full (*i. e.* perfectly equal) younger brother (Abh. P. 14, 22).

ನೆರ್ನೆರ್ nĕrnĕṛ. = ನಿನೆರ್ q. v., etc.

ನೆರ್ನೆರ nĕrnĕṛa. = ನೆರ್ನೆರ್, etc. (ನಿನೆರ, ನಿನೆರಮಿತ್ತಂ Kk. 93; see Śmd. s. ನಿನೆರ).

ನೆರ್ಪು nĕrpu. (Śmd. 50). (= ನೆಱ್ಪು 2).

ನೆರ್ಮು nĕrmu. = ನೆಱ್ಮು 1. (Abh. P. 5, 115; 16, 14; Śśv. 3, after 35). ಶರೀರಿಯಂ ನೆರ್ಮಿದ ಕುತ್ತಂ (Śāstrasāra in W. v. 1269).

ನೆಲ್ nĕl. (Śmd. 58). = ನೆಲ್ಲು. Paddy, rice in its husk, rice as growing; a grain of paddy (ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ Hlā.; ಆಣು Hlā.; ಆಹು, ವ್ರೀಟಿ Nn. 86; M. നെല്; T. നെല്, നെല്ലു). ನೆಲ್ಲುಂ ಕಾಂಗುಂ (Śmd. 84. 256). ನೆಲ್ಲ ಗದ್ದೆ (ವೈಹೇಯ Hlā.). ಒನ್ದು ನೆಲ್ಲನಿತು (Bp. 40, 77).

ನೆಲ nĕlă. **1.** (fr. ನಿಲ್). Ground, soil; land; ground, floor; a portion of the earth: a country, a kingdom; the earth (ಅಲ್ಲವಸುಧೆ Bhn. 48; ರಾಜ್ಯ Čt. II, 63; ಇಳೆ 44; ಎಳೆ, ಬುವಿ, ಪೊಡವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Śm. 37; ಪೊಡವಿ, ಬೂವಿ, etc., ಧರೆ Kk. 16; C.; T., M. ನಿಲ; Tdc. നെലവು). ನೆಲದನ್ದುಮ್ಬಂ (Śmd. 63). ನೆಲದೊಳಗುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳ ಗೊಳವು (Hlā.). ತಗ್ಗಿದ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ); ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆಡಗಿಡಿಗೆ ವೆಲ್ಲ ಹಿಸುವುದು (ಲುಠಿತ, etc. Nr.). ಜವುಗಿನ ನೆಲ (ಪಿಪ್ಪಲ, ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ Nn. 62). ಉದ್ದದ ನೆಲ (ತವರ್ Čt. II, 35). ನೆಲದ ಪವಣ್ (ಮತ್ತರ್ II, 102). ಯಾವ ಪುರುಷನು ವ್ರತದ ವರದಿನ್ದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗು ತ್ತಾನೋ, ಆನ್ಗಾವನು ಸ್ಥಾಣ್ಡಿಲಶಾಯಿ, etc. (Si. 250). ಉಬದೇ ಇರುವ ನೆಲ (ಖಿಲ 100). ಗೆದ್ದು ನೆಲ (ಸೀತ್ಯ, ಕೃಷ್ಟ, ಹಲ್ಯ 301). ನೆಲನುಮ್ ಆಗಸಮಿನ್ತು ಪಾಳಾಹಳದಹನಮಯಮ್ ಆಗಲ್ (Bp. 58, 64). ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಲ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲ.—ನೆಲದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವವನ ಸಂಗಡ ಎಲೇ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ನೆಲದ ಸಂಗಡ ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನ್ತೆ.—ನೆಲದೊಳಗೆ ಇದ್ದರೂ ಬಲಸಿಗೆ ಹೆದಱಿ ಬೇಕು.—ನೆಲ ಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ.—ನೆಲು ಹಬ್ಬಿದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ (Prvs.). See Śmd. 28. 94. 127. 130. 188. 225; Čpr. 1, 75. 89; 1, after 101; Bp. 42, 2; 45, 6; 52, 33; 54, 81; 55, 28. 29; 57, 48; 60, 4; Rśv. 5, 34. 42; 6, 34; Bh. 1, 8, 15. 59. 86; J. 4, 12; 17, 4; Dp. 1; B. 4, 14. 25. 26; 5, 295; Prvs. s. ಬಲ 2. — ನೆಲಕಂಚಿಗಿಡ. A small shrub, Naregamia alata W. A. (St. & Pl.). — ನೆಲಕಡಲೆ. A frequently cultivated annual plant, the earth-nut or Manilla-nut, Arachis hypogaea Lin. (St. & Pl.; My.; ಕಲಾಯ, ಸತ್ತೀಲಕ, ಪರೇಣು, ಖಣ್ಡಿಕ Si. 304, sic!). — ನೆಲಗಟ್ಟ. = ನೆಲಗಟ್ಟು. ನೆಲಗಟ್ಟಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟಿಸು. (Bp. 53, 29). — ನೆಲಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ನೆಲೆಗಟ್ಟು. Ground smoothed and plastered, pavement (ಕುಟ್ಟಿಮ, ಬದ್ಧ, ಭೂಮಿಕ Hlā.; ಕುಟ್ಟವ Nr., Mr. 192; G.; My.; Bh. 2, 13, 26; B. 4, 121). — ನೆಲಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made in the ground by burglars (Bp. 31, 5). — ನೆಲಗುಮ್ಮಳ. -ಕುಮ್ಮಳ. A creep-

er, Ipomaea digitata L. (Z. ad St. & Pl.; Batatas paniculata Chois., St. & Pl.; Convolvulus paniculatus Lin.; Si. 161). — ನೆಲಗುಮ್ಮ. A kind of bird (S. Mhr.). — ನೆಲ ಗುಳ್ಳ. A kind of prickly nightshade, Solanum jacquini Lin. (Solanum xantocarpum Schr. & W., ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಕಣ್ಣಿಕಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ Hlâ.; ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಸ್ಪೃತಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ, ವೃಹತಿ, ಕಂಟಕಾರಿಕೆ, ಕುಲಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, etc. Nr.; My.). See ಕಿಱಿಯ-, ಬಿಳಿಯ-. — ನೆಲ ತಾಟಿ. = ನೆಲತಾಳೆ, ನೆಲದಾಟಿ. (Si. 151). — ನೆಲತಾಳೆ. = ನೆಲದಾ ಟಿ. (ಮುಸಲಿ, ತಾಲಮೂಲಿಕೆ Si. 151). — ನೆಲದಗಲ. -ಅಗಲ. The breadth of the ground, etc. (C. Bp. 47, 47). — ನೆಲ ದಮರ್ದುಣಿಸು. = ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸು. (ಬ್ರಾಹ್ಮ ಕೈs.). — ನೆಲದಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. A king (J. 27, 39). — ನೆಲದಾವರೆ. 1. -ತಾವರೆ. The plant Hibiscus mutabilis Lin. (ಅವ್ಯಥೆ, ಅತಿಬರಿ, ಪದ್ಮಚಾರಿಣಿ, etc. Nr.). — ನೆಲದಾವರೆ. 2. -ಆವರೆ. = ನೆಲಾವರೆ. (St. & Pl.). — ನೆಲದಾಟಿ. -ಟಿ. -ತಾಟಿ. The plant Curculigo orchioides Roxb. (ತಾಲಮೂಲಿಕೆ, ಮುಸಲಿ Nr.). — ನೆಲದೆಜ್ಜೆ. -ಎಜ್ಜೆ. A king (J. 14, 9). — ನೆಲನಮರ್ದುಣಿ. -ಅಮರ್ದುಣಿ. A Brâhmaṇa (ದ್ವಿಜ Kk. 34, o. r. ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ). — ನೆಲನಮ ರ್ದುಣಿಸಿ. = ನೆಲನಮರ್ದುಣಿ. q. v. — ನೆಲನಾರಿಂಗ. = ನೆಲಳಕಂಚಿ. (St. & Pl.). — ನೆಲನೆಲ್ಲಿ. A small herb, Phyllanthus madraspatensis L. (St. & Pl.). 2, a small creeping plant, Polygonum elegans Roxb. (Z.; My.). 3, = ಅಜ್ಜಟಿ, ಅಮಲೆ, ಝಟಿ, ವಿತುನ್ನಕ (G.; see ಕಿಱಿಯ ನೆಲ್ಲಿ). — ನೆಲನೇಪಳೆ. (ನಾವೇ ಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ Si. 130. 151). — ನೆಲನೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 240). The lord or owner of the land. — ನೆಲಬಣ್ಣ ಣಿ. The large black bee (Ct. I, 28). — ನೆಲಬೇವು. The plant Gentiana cherayta Roxb. (ಕಿರಾತತಿಕ್ತ, ಭೂನಿಮ್ಬ, ಆನಾ ರ್ಯತಿಕ್ತ Nr., Si. 157; ಭೂತಿಕ, ಭೂನಿಮ್ಬ 405; see Mr. 147 s. ಪನ್ನಂಗಿ). 2, the country chirayit, Andrographis paniculata Nees. (St. & Pl.; *cf.* ದೇಶಾವರಿ). — ನೆಲಮನೆ. An apartment in the ground, a cellar (My.; B. 4, 61; 5, 212; ಗುಪ್ತ G.; *cf.* ನೆಲಮಾಳಿಗೆ); a dungeon (ಸುರಂಗ G.). — ನೆಲ ಮಾಗಳಿಬೀರು. The plant Fluggea leucopyrus Willd. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಮಾಳಿಗೆ. = ನೆಲವಾಳಿಗೆ. A subterraneous apartment; a granary (My.; ಗರ್ತ, ಅವಟ, ನೆಲದೊಳಗಿರುವ ಕಣಜ, ಹಗೇವು Si. 75; ಗುಪ್ತ 426). — ನೆಲಮುಳ್ಳಜಜ್ಜಿ. A kind of demon (Śâstrasâra in W. v. 1269). — ನೆಲವರೆ. -ಆವರೆ. The plant Cassia abovata Collad., which is used like ನೆಲಬೇವರೆ (Z.; My.). — ನೆಲವಲ. -ಬಲ. (Śmd. 386). A landforce. — ನೆಲವಾಳಿಗೆ. = ನೆಲಮಾಳಿಗೆ. (Ćpr. 5, 105). — ನೆಲವಿ ಣ್ಣ. -ಪೆಣ್ಣ. The earth personified as a woman (Rśv. 6, 24). ನೆಲವೆಣ್ಣುಮಗಳ್, Sîtâ (J. 18, 60). — ನೆಲಸಮ. = ನೆಲ ಸಮಾನ. (My.). — ನೆಲಸಮಾನ. Level with the ground (My.). ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿನ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಗುಡಿಗ ಳನ್ನೂ ಕೆಡಪಿಸಿ, ನೆಲಸಮಾನ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5, 45). — ನೆಲಸಮ್ಪಿ ಗೆ. A fragrant garden-flower, Kaempferia rotunda L. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಸರಿ. = ನೆಲಸಮಾನ. (Rśv. 6, 34; My.). — ನೆಲಹಲಸು. The ananas (My.; S. Mhr. occasionally). — ನೆಲಹಾಗ. A sexton's fees (My.). — ನೆಲಹಾಡಿ. A land-way (B. 4, 160). — ನೆಲಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ. A creeping herb, Lippia nodiflora Rich. (St. & Pl.). — ನೆಲಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. = ನೆಲಾವ ರಿ. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಾವರೆ. -ಆವರೆ. (Śmd. 345). A plant furnishing the cathartic Senna leaves, Tinnevelly Senna, Cassia lanccolata Forsk. (St. & Pl.; T. ನೆಲ ಆವರೈ).

ನೆಲ nĕla. 2. = ನೆಲವು, etc. (My.).

ನೆಲಕಲ (nĕla-kala). (A man like a stone of the ground?): a miser (ಲೋಭಿ Śmd. 25; II; Ct. I, 10; II, 17; Kk. 84; Śm. 57).

ನೆಲವು nĕlavu. = ನೆಲಹು, etc. (My.).

ನೆಲಸು nĕlasu. To become established; to take up habitation, to settle; to stay, to stand; to obtain (ನೆಲೆಗೊಳ್ Śmd. 6. 94. 187. 205. 225. 289. 351 Cm.; ನಿಲ್ 65 Cm.; My.; T. ನಿಲ್ಲು, M. ನಿಲೆ). See Śmd. 69. 170. 352; Ch. v. 99. 183; Ćpr. 1, 76. 131; 3, 55. 84; 6, 92; Abh. P. 9, 55; Grj. 10, 115; Bp. 38 sum.; 44, 4; 50, 25; 53, 21; 56, 47; 59, 55; Râv. 13, 4; J. 5, 65. 67.

ನೆಲಹು nĕlahu. (fr. ನೆಜ್!? or ನೇಲ್?). = ನಿಲ 2, ನೆಲ 2, ನೆಲ ವು, ನೆಲು, ನೆಲುವು, ನೆಲುಹು. A net-work of rope (or rattan), in which pots and other things are suspended from the beams of the house, or from either end of the pole on the shoulder of a carrier or porter (ಕಾಚ, ತಿಕ್ಕ Hlâ.; My.). ಕ ಮ್ಪಿಯನ್ ಅವಲಮ್ಬಿಸಿರ್ಪ ನೆಲಹು (ವಿಹಂಗಿಕಾಲಮ್ಬಿ, ಕಾಚ); ನೆಲಹಿ ನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕಾಚಿತ, ತಿಕ್ಕಿತ Nr.).

ನೆಲು nĕlu. = ನೆಲಹು, etc. (My.). ನೆಲು ಹಜ್ಜುದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ.—ನೆಲು ಹಜ್ಜುದು, ಚಿಕ್ಕನ ಮುನ್ನ ಬಿದ್ದ ಜಾಗಿ (Prvs.).

ನೆಲುವು nĕluvu. = ನೆಲಹು, etc. (My.). (ಕಾಚ, ತಿಕ್ಕ Si. 412). ಕಾವಡಿದಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲುವ (ತಿಕ್ಕ, etc. 344).

ನೆಲುಹು nĕluhu. = ನೆಲಹು, etc. ನೆಲುಹಿನ ಗಡಿಗೆ (Bp. 14, 11). ಕಬ್ಬಿಯ ನೆಲುಹು (43, 25).

ನೆಲೆ nĕlĕ. Standing; standing place; a place of residence, an abode; an apartment of a house; a story of a house; a place; place; ground; footing; basis: firmness; certainty; certain knowledge; bottom: a mystery, a secret (ಪೀಠಿಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ಚಾವಡಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc., ಆಶ್ರಯ Śm. 58; ನಿಜಾಗಾರ, ನಿಧಾನ 106; ಗವಿ, ಗರುಡಿ, etc., ಆಶ್ರ ಯ Kk. 64; ಸ್ಥಾನ Śmd. 24. 80 Cm.; ಕಕ್ಷಾನ್ತರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Hlâ.; My.; T. ನಿಲ್ಪೆ, M. ನಿಲೆ). ಆವನಿಗೆ ನೆಪ್ಪೆ ನೆಲೆ ತಿಳಿಯುವ ದಿಲ್ಲ (My.). ಮನೆಯ ನೆಲೆ (ಗೃಹಭೂಮಿ, ವಾಸ್ತು Hlâ.). ನೆಲೆಯ ತೀವಿದ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಸುಧಾಧವಲಿತ, ಸೌಧ Mr. 193). ಅದು ನೆಲೆ! (Bp. 10, 2; 53, 19). ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮಾತು ಹೊಲಿಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). See Ćpr. 1, 77; Abh. P. 3, after 17 and 26; 4, 11; 7, after 62; Bp. 1, 30; 10, 16; 40, 40; 43, 24; 57, 15; 60, 61; Râm. 1, 7, 14; J. 26, 41; 30, 41; ಕಲ್ಲೆಲೆ. — ನೆಲೆ ಕಟ್ಟು. = ನೆಲೆಗಟ್ಟು. (J. 17, 23). — ನೆಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ನೆಲ ಗಟ್ಟು. (ಕುಟ್ಟಿಮ, ನಿಬನ್ಧಾಭೂಮಿ Nr.; C. Bp. 5, 48; My.). 2, a fixed abode. ಕೋಪವೆಮ್ಮದು, ಕೇಳ್, ಪಾಪದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು! ಕೂ ಪದೊಳು ನೇಣು ಹಜ್ಜುದನ್ತೆ ನರಕಕೆ ಕೊಪಿ ತಾನ್ ಇಟ್ಪಿವ (Sp.). — ನೆಲೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. The bottom to appear;—to see the bottom (also figuratively, My.). ನೆಲೆಗಾಣ ದಾರದುದು (ಅಗಾ ಧ Nr.). — ನೆಲೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. The foundation to be destroyed, to be ruined (Abh. P. 6, 33). — ನೆಲೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy one's firm position, station or welfare (J. 8, 32). — ನೆಲೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Footing, firm position, etc. to be impaired; to lose ground, etc. (J. 28, 40). — ನೆಲೆಗೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್. To take footing; to take root, as plants, etc.; to take one's place; to occupy, as one's place; to touch the ground; to become established or settled; to take up habitation (ನೆಲಸು, q. v.; ನಿಲ್ Śmd. 24. 70 Cm.; My.). ಸಿರಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಮುದಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಮಿ ದು (ಎರ್ದವತ್ತಿದುದು Ct. II, 12). ವರ್ತಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆವನ

ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವು ಪೂರಾ ನೆಲೆಗೊಂಡ್ಡಿತು (B. 4, 169). ನಾಟುವಣ್ಣುಗಳು ನಾಲ್ಕೈಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಮ್ಮುವವು (Prv.). See Śmd. 209. 365; Bp. 17, 13; 46, 58; 47, 57; 50, 31; 54, 76; J. 6, 34; 18, 51; 24, 78. — ನೆಲೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put down, to place, to establish, etc. (ಊಡು G.; Bp. 2, 11; Rśv. 6, after 11; J. 2, 64; 13, 37. 42; 30, 50; My.). ನೆಲೆಗೊಳಿಸೋಣ (ಸ್ಥಾಪನ G.). — ನೆಲೆದೀಪ. A lamp that is never removed from the niche in which it stands, and is adored when lighted, etc. (My.). — ನೆಲೆದೀವಿಗೆ. = ನೆಲೆದೀಪ. (My.). — ನೆಲೆ ನೆಲೆ. rep. (Ĕ. Bp. 5, 3). — ನೆಲೆಮನೆ. An abode, a place of residence (Bp. 30, 22; Bh. 1, 8, 23). — ನೆಲೆಮಾಡ. = ನೆಲೆವಾಡ. An upper story with various apartments (Abh. P. 1, 124; Rśv. 11, after 124). — ನೆಲೆಮೊಲೆ. A stout, full breast (Śm. 118; Rśv. 7, 17; 10, after 57; J. 8, 20; 30, 7). — ನೆಲೆಯಾಗು. To become a basis, etc.; to be established, to get a firm footing, to obtain, to be in use (Ĕpr. 1, 93. 109; Bp. 24, 2; 51, 47; Śm. 118). — ನೆಲೆಯುವ್ಪರಿಗೆ. An upper story with its various apartments (Bh. 1, 8, 69; 1, 7, 14). — ನೆಲೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To take footing, to stand (Śśv. 3, after 35). — ನೆಲೆವನೆ. -ಮನೆ. A house furnished with stories (ಕರುಮಾಡ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಕೆಸ.). 2, = ನೆಲೆಮನೆ (Bp. 19, 25; Râm. 4, 2, 40; J. 18, 1). — ನೆಲೆವಾಡ. = ನೆಲೆಮಾಡ. (J. 10, 50; V. 5, 5. 12). — ನೆಲೆವೀಡು. -ಬೀಡು. = ನೆಲೆಮನೆ. (Ĕpr. 1, 99). — ನೆಲೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become constant or continual (V. 14, 27). — ನೆಲೆವೆರ್ಚಿಸು. -ಪೆರ್ಚಿಸು. To increase (v. t., Ĕpr. 3, 102). — ನೆಲೆವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. To increase in or to obtain ground, to extend, to increase (v. i., Ĕpr. 6, 81; 7, 127; Abh. P. 3, 52; 9, 109; 14, 2. 71; 16, 42).

ನೆಲ್ಲಿ nĕlli. The emblic myrobalan, Phyllanthus emblica Lin. (Emblica officinalis Gaert., ಧಾತ್ರಿ, ಆಮಲಕ, ತಿವೆ Hlâ.; Nr., except ತಿವೆ; Mr. 122; ಆಮಲಕ Nn. 6; My.; Tĕ., T., M.; Bp. 45, 39; Śśv. 3, 32; J. 19, 6). See ಆಡವಿ-, ಆರ-, ಆಡ-, ಕುಬ್ಯ-, ಕಬ್ರಿ-, ನೆಲ-, ಭೂ-. — ನೆಲ್ಲಿಚಟ್ಟು. = ಚಟ್ಟು 3. (My.). — ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ. Its fruit (ಧಾತ್ರೀಫಲ Nn. 166; B. 2, 17). ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ ಹುಲ್ಲೆಗೆ ಆದೀತೇ?—ಗಟ್ಟದ ಉಪ್ಪು, ಚಿಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ (Prvs.). — ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರ. The nĕlli tree (ತಿಕ್ತಫಲೆ, ಆಮಲಕ, ಆಮೃತೆ, ವಯಸ್ಥೆ Nr.; Si. 135; ಆಕ್ಷ Nn. 37; ತ್ರಿಪರ್ಣಿ Si. 420). — ನೆಲ್ಲಿಣ್ಣಿ. A kind of nĕlli pickles (My.).

ನೆಲ್ಲು nĕllu. = ನೆಲ್. (ಶಾಲಿ, ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ Mr. 373; My.; Si. 304. 305. 434; ಭತ್ತ, ವ್ರೀಹಿ G.; Oryza sativa L., Z.). ಬೀಗ ಬೆಳೆದ ನೆಲ್ಲು (ಖಾಬಲ); ಕರಿಯ ನೆಲ್ಲು (ಆಣು); ಪಚ್ಚನೆಮೆಯ್ದ ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಪಚ್ಚೆಕ್ಕ); ನೆಲ್ಲ ಕದಿವೆಯೂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ವೈ ಹೇಯ, ಶಾಲೇಯ Nr.). ನೆಲ್ಲಪ್ಪ ಗದ್ದೆ (ವೈ ಹೇಯ, Mr. 94). ಸಿತಶಾಲಿ ಕೆಂಗದಿವೆ ಕೆಮ್ಬುತ್ತಿ ರಾಜಾನ್ನಮ್ ಬಯಿಲಮ್ ಎಮ್ಬುವ ನೆಲ್ಲ ಭೇದಂಗಳಕ್ಕು (373). ರಾಜಾನ್ನನೆಲ್ಲಿಂಗೆ (Bp. 27, 16). ನೆಲ್ಲನ್ನ, ನೆಲ್ಲಿನ, ನೆಲ್ಲಿಗೆ (My.). ನೆಲ್ಲೂ ಮೊಸರೂ ಕಲಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice (My.). ನಲ್ಲನ್ ಒಲ್ಲೀ ಒಲ್ಲ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯೋಗೊಲ್ಲ, ಅಲ್ಲುನೆ ಒಲ್ಲ, ಮೊಸರೊಲ್ಲ; ಯಾಕೊಲ್ಲೆ? ಇಲ್ಲದಕ್ಕೊಲ್ಲ (Sp.). — ನೆಲ್ಲುಊಬುಮುಳ್ಳು. A bristle of a beard of rice (ಕಂತಾರು, ಧಾನ್ಯಶೂಕ Si. 448). — ನೆಲ್ಲುಗದ್ದೆ. A paddy-field (ವಪ್ರ, ಕೇದಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ Si. 302). — ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲುಸರವೆ. A band of paddy straw (My.). ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲುಸರವೆ ಹಾಕು, to tie a cord of paddy straw to the right leg as a challenge, expressing that all opponents are like straw (My.).

ನೆವ nĕva. = ನೆಪ, ನೆವನ, ನೆವನು. Tbh. of ನಿಘ. A pretence, a pretext, a plea (ಅಪದೇಶ Nr.; Si. 460; ನಿಘ, etc. Hlâ.; ವ್ಯವಧಾನ, ತಿರೋಧಾನ, ಅಪವಾರಣ Mr. 435; ಕೂಟ, ಕಪಟ Nn. 152; C.; Tĕ.; ನಿಮಿತ್ತ G.). ಒನ್ನೆಱಿನ್ದು ತಿಳಿಸದನ್ತೆ ಮತ್ತೊನ್ದಱಿನ್ನು ತೋಱುವದು ಮುನ್ತಾದ ನೆವವು (ವ್ಯಾಜ, ಆಪದೇಶ Si. 72). ನೆವದಿನ್ದ ಹೋದರೆ ನೋವು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Ĕpr. 1, after 101; 2, 13; 8, 29; Bp. 3, 18; 5 sum.; 35, 44. 48; 36, 47; 38, 19; 47, 19. 25. 56; J. 3, 12; 19, 50. — ನೆವಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ನೆವ ತೆಗೆ. (Rśv. 4, after 14). — ನೆವ ತೆಗೆ. To take a pretext, to hold out as a pretext (B. 4, 80; My.). — ನೆವ ಮಾಡು. To make a pretext, to pretend (B. 4, 6; My.). — ನೆವ ಹೇಳು. To utter a pretext, etc. (B. 4, 6; My.).

ನೆವನ nĕvana. = ನೆವ, etc. (My.; B. 1, 14).

ನೆವನು nĕvanu. = ನೆವನ. (My.; G. 87. 302). Abl. ನೆವನಿನ್ದ (My.).

ನೆವರು nĕvaru. = ನಮುಲು 1. ನೆವರಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವ ಬವರಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.).

ನೆಸೆ nĕsĕ. 1. = ನೆಗೆ 1. (ಉತ್ಪವನ Śmd. Dh. in all MSS.; see remarks ad ನೆಗೆ 1).

ನೆಸೆ nĕsĕ. 2. = ನೆಗೆ 2. To go upwards, to jump, to jump or fly about. P. ps. ನೆಸದು, ನೆಸೆದು, ನೆಸ್ತು. (Bp. 17, 2; 24, 44; 44, 7. 47; 49, 39; 57, 45). **2,** to raise. ಬಾಲಂಗಳಂ ನೆಸದು (60, 32). — ನೆಸ್ತಾಟ. -ಆಟ. Jumping about (from anger). ನೆಸ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮುಸ್ತಾಟ ಹೆಚ್ಚಿತು (Prv.). — ನೆಸ್ತಾಡು. -ಆಡು. To jump about (My.).

ನೆಸೆ nĕsĕ. = ನಸಿ, etc. (My.). ನೆಸೆ ಕೊಟ್ಟವ ಹಸೆ ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ (Prv.).

ನೆಳ್ಳು nĕḷḷu. 1. = ನರಲ್, etc. (My.).

ನೆಳ್ಳು nĕḷḷu. 2. = ನೆದಿಲ್ 1, etc. (My.).

ನೆಲಿಲ್ nĕḷal. 1. = ನಳ್ಳು 3, ನೆರಳ್, ನೆರಳು 2, ನೆಳ್ಳು 2, ನೆದಿಲು. Shade; shadow; shelter, protection (ಆತಪತ್ರಾದಿ ಛಾಯೆ Śmd. I; T. ನಿದಿಲ್, ನೀದಿಲ್; M. ನಿದಿಲ್; Tĕ. ನೀದೆ); a reflection, a reflected counterpart (ಜಲದರ್ಪಣ ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Śmd. I; T., M., Tĕ.). ನೆದಿಲ್ಳಳ್ (J. 8, 5; 15, 2). ನೀರು ನೆದಿಲಿಲ್ಲದ ಠಾವು (ಮರು Nr.). See Śmd. 284; Ĕpr. 1, 72. 90; 6, 47; 7, 125; 8, after 4; Abh. P. 7, 52; Bp. 20, 14; 42, 5; 51, 32; 60, 46; Rśv. 5, 42; 6, after 11; J. 30, 19; ತನ್ನೆದಿಲ್, ಪಡಿ-. — ನೆದಿಲ್ಗವಿ. -ಕವಿ. Shadow to spread over (J. 29, 45).

ನೆದಿಲ್ nĕḷal. 2. = ನೇದಿಲ್. A certain tree (ಒನ್ದು ಮರಂ Śmd. Dh.). ನೆದಿಲ ಮರ (ಶ್ಯಾಮೆ, ಮಹಿಲೆ, ಲತೆ, ಗೋವನ್ದನಿ, ಗುನ್ಜೆ, ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ಫಲಿ, ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೆ, ಗನ್ಧಫಲಿ, ಕಾರವ್ಪೆ, ಪ್ರಿಯಕ Nr.; Si. 135, which adds = ಪ್ರೇಂಕಣಗಿಡ; *cf.* T., M. ಞಾವಲಿ).

ನೆದಿಲು nĕḷalu. = ನೆದಿಲ್ 1, etc. (My.). ನೆದಿಲುಗಳು (Bh. 1, 5, 5). ನೆದಿಲು ಇದ್ದ ಮರ ಚನ್ದ, ನಳಿನವಿದ್ದ ಕೊಳ ಚನ್ದ.—ನೆದಿಲು ಇಲ್ಲದ ಒದೀಲಿ ಬಲವುಳ್ಳವನಾದರೂ ಕಳಕಳಿಸನೇ?—ನೆದಿಲು ಬೂರ ಗಕ್ಕಲ್ಲ, ಕೂಡಿಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ.—ನೆದಿಲು ಸೇರ ಬೇಕೆನ್ದು, ಹದುವಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ.—ನದಿಲು ನೋಡಿ, ನಿಜ ಮಜೀತ (Prvs.). ಪಾಣ್ಡವರ ನೆದಿಲಿರಲು ನಿನಗೆ ರಾಜ್ಯವನಾಳ್ವ ಫಲ ಜನಿಸಲಬ್ಯಯದು (Bh. 1, 8, 32). See Bp. 19, 46; 22, 29; 32, 26; Bh. 2, 13, 28. — ನೆದಿಲುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Shadow to be impaired or gone (Bp. 60, 51).

ನೆಲಿಲ್ nĕḷil. = ನಿಱ್ಲು, ನಿಱ್, ನೆಱಿನ್. A sound imitating that of breaking (*cf.* ನಱಿ 2; M. ഞാറ്റു, to

crash, burst; ಜಾಟ್ಟು, ಜೋಳ್ಳು, ಜಾಡೆ, crashing, etc.; T. ಜೋಮಿರ್, to break). — ನೆಟಾಲೆನೆ. With a crash. ನೆಟಾಲೆನೆ ನೆಟ್ಕಿನೆಯೆ ಮುಱಿದುದು (Śmd. I).

ನೆಟ್ಕಿನೆ nĕṭkinĕ. = ನೆಟಾಲೆನೆ, q. v.

ನೆಟ್ಟು nĕṭṭu. = ನೆಕ್ಕು 2, etc. To sink, etc. (ಅನ್ತರ್ಲೀನ Śmd. Dh.; see M. s. ನಳ, ನೆಗ್ಗು 1; M. also ಇಮುಜ್ಜು = T. ನಮುಜ್ಜು).

ನೇ nê. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. (My.). P. p. ನೇದು (My.; B. 5, 122). ಮಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಬೇ? (Prv.).

ನೇ nê. 2. = ನೆಯಿ 2, etc.

ನೇಕಾವಿ nê-kāṿa. = ನೆಯಿಕಾಱ. (B. 4, 178. 188).

ನೇಗಲ್ nêgal. ನೇಗಲು. = ನೇಗಲ, ನೇಗಲ, ನೇಗಿಲ್, ನೇಗಿಲ. Tbh. of ಲಾಂಗಲ. A plough (ಲಾಂಗಲ, etc. Si. 303; My.; Tĕ. ನಾಗಲಿ, ನಾಗೇಲು; T. ಜಾಂಬಲಲ್, ಜಾಯಿಲಲ್, ನಾಂಜಲ್; M. ಜಿಱ್ಱೋಲ್, ನೆಜ್ಜಲ್; Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ). ನೇಗಲ ಮೂಗು (ಪೋತ್ತ Si. 452). ನೇಗಲಿನ್ದ ಉದುವವನು (ಹಾಲಿಳ 320). ನೇಗಲು ಉತ್ತರೆ ಹೊಲ, ಹಾಲು ಇದ್ದರೆ ಗೋವು (Prv.). — ನೇಗಲ ಹೊಡೆ. To drive the plough: to plough (B. 5, 99; My.). ಹೊಲ ವನ್ನು ನೇಗಲ ಹೊಡಿದು ಹಸನು ಮಾಡಿ (5, 115).

ನೇಗಲ nêgala. = ನೇಗಲ್, etc. (ಗೋಪಾರಣ G.).

ನೇಗಲಿ nêgali. = ನೇಗಲ್, etc. (S. Mhr.). ನೇಗಲಿಯ ತುದಿ (ಪೋತ್ತ); ನೇಗಲಿಯ ಕುಡ (ನಿರೀಪ, ಕೃಷಕ, ಕುಟಳ); ನೇಗಲಿಯ ದಿಣ್ಣ (ಈಶ, ಈಶ್ವರಿ); ಹೊಲದೊಳಗೆ ನೇಗಲೀ ಹೊಡದ ಗೆರೆ (ಸೀತೆ G.).

ನೇಗಿಲ್ nêgil. ನೇಗಿಲು. = ನೇಗಲ್, etc. (ಹಲ, ಲಾಂಗಲ, ಸೀರ Hlâ., Mr. 370, Nr.; ಗೋಪಾರಣ Nr.; ತೀರ G.; My.). ನೇಗಿಲ ಈಸು (ಹಲದಣ್ಡ Nn. 7). ನೇಗಿಲ ಮುಖ (ಪೋತ್ತ 151; Mr. 487). ನೇಗಿಲ ಸಾಲು (ಸೀತೆ Hlâ., Nr.). ನೇಗಿಲ or ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆ (ಉದು G.). ನೇಗಿಲ ಹೊಡದದ್ದು (ಹಲ್ಯ G.). ಪೊನ್ನ ನೇಗಿಲೊಳ್ ಉತ್ತು, ಗುಳ್ಳದ ಬೀಜಮಂ ನೆಱೆ ಬಿತ್ತುವ ಅನ್ನದ (Bp. 60, 50). ಊರ ಮುನ್ದೆ ನೇಗಿಲ ಹೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣವರಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮಾತು (Prv.).

ನೇಗಿಲ nêgila. = ನೇಗಿಲ್, etc. (ಸೀರ G.).

ನೇಗೆ nêgĕ. = ನೇಯಿಸೆ, etc. (My.).

ನೇಜಕ nêjaka. A man who washes. See ನಿರ್ಣೇಜಕ.

ನೇಜಯ nêjaya. A short spear, a lance (Rây. 6, after 11; 6, 64. 65; H. ನೇಜಾ, ನೇಜಾರ್, ನೇರಿಜಾ, ನೇರುಜಾ; *cf.* ನಾರಾಜ).

ನೇಜಿ nêji. = ನಾಟಿ. (Tu.).

ನೇಟು nêṭu. (= ನೀಟು, q. v.). Straightness; directness; truth (My.). ಆಳುಗಳ ಕೂಡುಗಳು ನೇಟಾಗಿ ಆಥವಾ ಬಾಗಿ ಇರುವವು (B. 5, 18). — ನೇಟುಸುದ್ದಿ. Direct news; true news (My.).

ನೇಣ್ nêṇ. = ನೇಣು. A cord; a rope (ತುಲ್ಯ, ರಜ್ಜು, ವಟಾರ, ವಟ, ಗುಣ, ತನ್ತ್ರಿ Hlâ., Nr., Si. 383; Grj. 1, 95; J. 11, 27; 28, 47; T. ನಾಣ್, ನಾಣಿ, ಜಾನ್; M. ಜಾಣ್). ಮೂಗುನೇಣಿಕ್ಕಿದ ಹೋರಿ (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೋತ Hlâ.). ಕುಱಿಯುರವಣಿಸಿ, ಕೊರಳ ನೇಣಂ ಪಱಿದು (Bp. 28, 9). — ನೇಣ ಹೊಲೆಯ. An outcast with a sacrificial cord: a Brâhmaṇa (Bp. 55, 18). — ನೇಣ್ಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. He who has a rope or noose in his hand: Varuṇa (Śm. 13).

ನೇಣು nêṇu. = ನೇಣ್. (My.). ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾಸ್ಯೆ); ಗಾಳದ ನೇಣು (ಜಲಸೂತ್ರ, ಪವಿತ್ರಕ Nr.). ಕೋಪವೆಮ್ಬುದು, ಕೇಳಿ, ಪಾಪದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು! ಕೂಪದೊಳು ನೇಣು ಹುಟ್ಟದನ್ತೆ ನರಕಕೆ ಕೋಪಿ ತಾನಿರ್ಪವ (Sp.). See Bp. 2, 28; 3, 49; 35, 6; 57, 79; Si. 76. 452. — ನೇಣಿನ ಹೊಲೆಯ. = ನೇಣ-. (Bp. 60, 9). — ನೇಣು ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳು. To hang one's self. ನೇಣು ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳುವವನ ಹತ್ತರ ಕೋಣ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಅಪ್ಪ ನೆಟ್ಟ ಆಲದ ಮರವಾದರೆ ನೇಣು ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೋ? (Prvs.).

ನೇಣುಗ nêṇ-uga. (Śmd. 240). A man who deals in ropes.

ನೇತಾರ nêtâra. Tbh. of ನೇತೃ (Śmd. 104).

ನೇತಿ nêti. Tbh. of ನಿಯತಿ. — ನೇತಿಗಳೆ. -ಕಳೆ. To shake the fetters off, to reject. ದುರಿತವೆಳ್ಕನಿತನಾದರು ನೇತಿಗಳೆವುದೆ ಜನ್ದ! (Kp. III, 3).

ನೇತು nêtu. P. p. of ನೇಲು.

ನೇತೃ nêtṛi. = ನೇತಾರ. Leading; *a leader, a guide; a chief, a master.*

ನೇತೃತ್ವ nêtṛitva. Leadership. (My.).

ನೇತ್ರ nêtra. = ನೆತ್ತ, ಲೆತ್ತ. A leader; leading, conducting. 2, *the eye* (ಕಣ್ Nn. 8. 29; ಅಮ್ಬಕ, ಕಣ್ಣು 66; ಅಕ್ಷ Mr. 516). 3, the number two (ಎರಡು Mr. 347). 4, renowned (ಖ್ಯಾತ, ಪ್ರಖ್ಯಾತ 66). 5, a good quality (ನಮ್ಬುಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ಗುಣ 66). 6, the string with which a churning-stick is whirled round (ಗುಣ 516). 7, *the root of a tree* (ಮೂಲ, ಬೇರುಗಳು 66; ಬೇರ್ Mr. 471). 8, a pendent root (ಕುಜಾತಜಟೆ, ಮರದ ಬೀದಿಲು 66). 9, *cloth, or a kind of cloth* (ಚೇಲ, ವಸ್ತ್ರ 66; ಸೀರೆ 516; *cf.* ನೆಯ್ 1). 10, the areca-nut tree (ಪೂಗ, ಅಡಕೆಯ ಮರ 66). 11, N. of a mountain (ಕುಭೃತ್, ಪರ್ವತಭೇದ 66).

ನೇತ್ರಚ್ಛದ nêtra-č-chada. *The eyelid.*

ನೇತ್ರತ್ರಯ nêtra-traya. Śiva (My.).

ನೇತ್ರಪುತ್ರಿಕೆ nêtra-putrikĕ. The pupil of the eye (Čpr. 6, after 64; Abh. P. 11, 164).

ನೇತ್ರಬನ್ಧ nêtra-bandha. Binding or blinding the eye (by magic, ಕಣ್ಣುಗಟ್ಟು Mr. 226).

ನೇತ್ರಮೂಲಿ nêtra-mûli. A small creeping herb with sky-blue flowers, growing on the roadside, Evolvulus alsinoides Lin. (ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ, ಜಯನ್ತಿ Mr. 128).

ನೇತ್ರರುಜ್ nêtra-ruj. *Disease of the eyes.*

ನೇತ್ರವಿರೋಧಕರಣ nêtra-virôdha-karaṇa. Causing hinderance or opposition to the eye. See ಜರಳ್ಚು.

ನೇತ್ರವೈದ್ಯ nêtra-vaidya. An oculist (My.).

ನೇತ್ರಾಮ್ಬು nêtra-ambu. Eye-water: *tears.*

ನೇತ್ರಾವತಿ nêtrâvati. N. of a river in South Canara (My.).

ನೇತ್ರಾವಳಿ nêtrâvaḷi. A kind of sîrĕ (Bp. 11, 25).

ನೇತ್ರಿ nêtri. N. of a plant (ಕೃಕವಾಕು, ಮನ್ತ್ರಕ, ಚಮ್ಮೆ Mr. 140).

ನೇದಿಷ್ಠ nêdishṭha. *Very near, next.*

ನೇದು nêdu. P. p. of ನೇ 1.

ನೇಪಥ್ಯ nêpathya. (= ನೈಪಥ್ಯ). *An ornament, decoration, attire* (see Hlâ. s. ತುಡುಗೆ). 2, the postscenium; the tiring-room; a stage (ರಂಗಭೂಮಿ G.).

ನೇಪಾಲ nêpâla. ನೇಪಾಳ. N. of a country, Nepal (Bp. 6, 18; 61, 30). 2, the purgative-nut plant (Mhr.; see ಜಾಪಾಳ). ನೇಪಾಳದೇಶದ ಭೂಪಾಲನಾದರೆ ಗೋಪಾಳದವನಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ನೇಪಾಳದ ಬೇರು. A creeper, the vomiting swallow-wort, Tylophora asthmatica W. & A. (St. & Pl.).

ನೇಮ nêma. 1. Tbh. of ನಿಯಮ (Śmd. 357. 361; Bp. 43, 21; My.; Tĕ., T., Mhr.). A rule, an order, an appoint-

ment, etc. ನೇಮುಎದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ.—ನೇಮ ಹೆಚ್ಚಿ, ಹೋಮ ಏಸಾಯ್, ತ್ಯಾನನೆ ಹಾಗೆ ತಿರಿಗಾಡುವದಾಯಿತು (Prvs.). — ನೇಮಗಲೆ. -ಕಲೆ. Prescribed skill (? J. 11, 21). — ನೇಮ ತೆಗೆ. To find out or lay down as a rule (B. 5, 171). — ನೇಮದ ವೀರನಂಗವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 6). — ನೇಮನಿಷ್ಠೆ. = ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆ. (My.). — ನೇಮಮ್ಮೊಜ್ಜು. -ಂ-ಪೂಜು. To take an observance upon one's self (Bp. 50, 53; 57, 34).

ನೇಮ nêma. 2. *Half;* a part, a portion. 2, fraud, deceit (*cf.* ನೆವ; Të. ನೇಪು).

ನೇಮಕ nêmaka. Tbh. of ನಿಯಾಮಕ. Ruling, etc.; a rule; an order, an appointment (My.).

ನೇಮಣಿಕೆ nêmaṇike. Appointment, as to a post; allowance, stipend (Mhr.; B. 5, 269).

ನೇಮಣಿಕೆ nêmaṇiki. = ನೇಮಣಿಕೆ. (B. 5, 269. 272).

ನೇಮವನ್ತ nêma-vanta. Tbh. of ನಿಯಮವನ್ತ. A man who practises religious observances, caste-rules, etc. (My.). ನೆಲ ಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ (Prv.).

ನೇಮಸ್ತ nêma-sta. Tbh. of ನಿಯಮಸ್ತ. = ನೇಮವನ್ತ. (My.). 2, moderate, temperate (My.).

ನೇಮಿ nêmi. = ನೆಮ್ಮಿ. ನೇಹಿ. *The circumference or ring or felly or outer rim of a wheel.* 2, *a windlass or framework for the rope of a well.* 3, *the tree Dalbergia oujeinensis* Roxb. 4, a large tree, frequently cultivated for its eatable fruit, Mimusops kauki L. (St. & Pl.). — ನೇಮಿರಾಯ. N. (see s. ಅಮ್ಮು 1).

ನೇಮಿತ nêmita. Tbh. of ನಿಯಮಿತ. (My.).

ನೇಮಿಸು nêmisu. Tbh. of ನಿಯಮಿಸು. (Čh. v. 333; Bp. 2, 46; 57, 54; B. 4, 79. 143; 5, 171. 236; Šśv. 4, 46; J. 2, 66; My.). ನೇಮಿಸಲಾಯಿದ ಸೊನೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಂ (Prv.).

ನೇಯ್ nêy. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. P. p. ನೇಯ್ದು (My.; B. 4, 188). ನೇಯ್ದುದೇ ಬಟ್ಟೆ, ಉಂಡುದೇ ಕರೆ (Prv.).

ನೇಯ್ nêy. 2. = ನೆಯ್ 2. (ಆಜ್ಯ Šś.).

ನೇಯ nêya. = ನೆಯಿ 2, etc. See ನೇಯಕಾಱ.

ನೇಯ nêya. 1. = ನಾಯ 2. Tbh. of ನ್ಯಾಯ (Šmd. 368, o. r. ನಾಯ. 175).

ನೇಯ nêya. 2. To be conducted or guided, to be governed. See ಪ್ರಣೀಯ; ಕೆಯ್-.

ನೇಯಕಾಱಿ nêya-kâṟa. = ನೆಯಿಕಾಱ. (B. 3, 103).

ನೇಯಿ nêyi. = ನೇಯ್ 1, etc. P. p. ನೇಯಿದು (B. 4, 178; My.). ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ (Prv.).

ನೇಯಿಗೆ nêyige. = ನೆಯಿಗೆ, etc. (My.). ನೇಯಿಗೆ ನೇಯ್ದರೆ ಕೂಡೀತಲ್ಲದೆ ನೆಗದರೆ ಕೂಡೀತೇ?—ನೇಯಿಗೆಯಾದರೂ ನಯವಿದ್ದರೆ ನಾಣ್ಯ ಸಿಕ್ಕೀತು (Prvs.). — ನೇಯಿಗೆಯವ. -ಅವ. = ನೆಯಿಗೆಯವ. (ತನ್ತುವಾಯ, ಕುವಿನ್ದ Si. 338; My.). ನೇಯಿಗೆಯವನ ಕೆಯ್ಯೂ ಓದುವವನ ಬಾಯೂ ಚುರುಕಾಗಿರ ಬೇಕು.—ನೇಯಿಗೆಯವನ ಮಟ್ಟು ಕಟ್ಟುವವ ಬಲ್ಲ.—ನೇಯಿಗೆಯವನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕೋತೀ ಮಱಿ? (Prvs.).

ನೇಯಿಸು nêyisu. = ನೆಯ್ಸು. To cause to weave (My.; B. 4, 159).

ನೇಯು nêyu. = ನೇಯ್ 1, etc. (My.; B. 3, 9; 4, 165; Të.). ನೇಯುವದು (ವಾಣಿ, ವ್ಯೂತಿ); ನೂಲುಳಕ್ಷಣಿಕೆಯನಿರಿಸಿ ನೇಯುವ ಕೊರವ (ವೇಮ Si. 343).

ನೇಯ್ಗೆ nêygë. = ನೇಯಿಗೆ, etc. (My.).

ನೇರ್ nêr. 1. To cut, to cut off (ಕೃನ್ತನ Šmd. Dh.; ಅರಿ Šmd. II; Kk. 88; Čpr. 6, 49; 8, 41; Abh. P. 13, 47; *cf.* ಸಿರೆ). ನೇರ್ದಂ (Šmd. 50. 55). ಬಾದುಣ್ಟೆನ್ದು, ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮಂ ನೇರ್ದಾಗಳ್ (288).

ನೇರ್ nêr. 2. To accord, to agree; to yield assent, to agree to. (T., M.). ತಾರದೆ ಎನಾಯಕರ್ ನೇರದೆ (Mr. 2).

ನೇರ್ nêr. 3. = ನೇರ, ನೇರು, ನೇರ್. Straightness, (length T.); union; agreement; harmony; rightness, propriety, fitness, order (T., M.; *cf.* ಸಿಗುರ್; ಸಿಜಿ 3, ಸೀಟು; ನೆರೆ 1). ನೇರ್ಗಳ್ (Šmd. 51). — ನೇರ್ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A long staff: a lance (J. 4, 35). — ನೇರ್ಪಡಿಸು. To make fit or nice (Šśv. 2, 60). — ನೇರ್ಪಡು. 1. To be united; to agree; to be fitting, to fit, to be proper, becoming, or pleasant (ಸಂಶ್ಲೇಷ Šmd. Dh.; ಆಮರ 76; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 76 Cm.; T.: to occur, meet, appear, happen); to be obtained or gained (My.). ಅರ್ಘೋರುಕಂ ನೇರ್ಪಡೆ, ಚಿಲ್ವಂ ಬೀಜಿ (Rśv. 13, 70). ವನದ ನಡುವೆ ದಿಟ್ಟಗೆ ಕಟ್ಟೆ ನೇರ್ಪಟ್ಟ ಜಾಳ ವೇರ ಕೇರ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). See Abh. P. 10, 67; 12, 60; 16, 81; Rśv. 14, 47; Šśv. 1, 53. — ನೇರ್ಪಡು. 2. Propriety, etc. ನೇರ್ಪಡುಗಿಡು. -ಕೆಡು. Propriety, etc. to be lost (Abh. P. 7, 81; 9, 85). — ನೇರ್ವಡು. -ಪಡು. = ನೇರ್ಪಡು. 1. (Čpr. 3, 20. 85).

ನೇರನೇರ. = ನೇರ್ 3. Straightness; propriety, etc., pleasantness. ಅವನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ನೇರ (My.). ಅವನ ಮಾತಿನ ನೇರವೆಷ್ಟಿನ್ತ ಹೇಬಿಲಿ? (My.). ನೇರದಿಂ ಸ್ವರಗೆಯ್ವ ಕಲಪಿಕೋಣ್ಟಾರದಿಂ...ತೀರದೆಬ್ಲಿಲ್ಲಿಯುಂ ನನ್ದನದೊಳು (J. 3, 28). — ನೇರ ನೇರ. rep. Quite proportionate (My.); face to face (My.). — ನೇರಬೊಟ್ಟು. A mark made with coloured clay upon the middle of the forehead of females exactly under the division of hair, either round, or slightly pointed towards that division (above which the baitalĕ bŏṭṭu is worn, ತಿಂಗಳಿಗೆ, ಜೂಳೆಯ Kk. 27; Šm. 72).

ನೇರಿತು nêritu. = ನೇರಿತ್ತು (Šmd. 96. 184). That which is straight, fit, proper or right (ಸರಲ, ಸರಿಸ Nn. 63; ಸೌಷ್ಠ, ಸಸಿನ, ಸಿರುತ 94; ಪ್ರತ್ಯಯ, ಸಿರುತ 137; ನೇರ್ಪು Ct. I, 52; Abh. P. 11, 176). Plural ನೇರಿದುವು. ನೇರಿದುವು ಬಿರಲ್ (Šmd. 170).

ನೇರಿತ್ತು nêrittu. = ನೇರಿತು, q. v. ನೇರಿತ್ತಿದು (Šmd. 109). — ನೇರಿತ್ತಂ ಪೂಡು. To make proper, to correct (ತಿರ್ದುಂ Šmd. 4 Cm.).

ನೇರಿದು nêridu. Propriety, rectitude, religious loyalty (ಭಕ್ತ Ct. I, 75). — ನೇರಿದ. -ಆ 3. (Šmd. 109. 184). A Brâhmaṇa (ಸಯ್ದು Šmd. II, Kk. 93; ದಿವ್ಯಿದ, ಸಯ್ದು, ಗಸಪ, ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ, ದ್ವಿಜ Kk. 34, Šm. 52; Abh. P. 4, 13). ನೇರಿದರಿರ್ (Šmd. 258). — ನೇರಿದಳ್. (Šmd. 109). A Brâhmaṇa woman.

ನೇರು nêru. = ನೇರ್ 3. (Rśv. 5, after 19).

ನೇರೆ nêrĕ. A breakfast (Mhr. ನ್ಯಹಾರೀ, ನ್ಯಾಹಾರೀ; B. 5, 287).

ನೇರಿಲ್ nêṟal. ನೇರಿಲು. = ನೇಱಿಲ್, etc. See ಜನ್ಬು-; Šśv. 3, 32. — ನೇರಿಲುಮರ. A common tree with purple berries, Eugenia jambolana Lam. (Calyptranthes caryophyllata Swartz, My.; Të. ನೇರೆಡು, ನೇರೇಡು; T. నావల್; M. ഞാവൽ).

ನೇರಿಲೆ nêṟalĕ. = ನೇಱಿಲ್. (My.).

ನೇರಿಳು nêṟaḷu. = ನೇಱಿಲ್. See ಪನ್ನೇಱಿಳು.

ನೇಪಿಳೆ nêṟaḷĕ. = ನೇಪಾಲ್. (My.). See ಕಾಗಿ-, ಕುಣ್ಣಿ-, ಗಸ್-, ಗುಡ್ಡ-, ನಾಯಿ-, ನೆಲ-. — ನೇಪಿಳೆಹಣ್ಣು. (ಜಮ್ಬು, ಜಾಮ್ಬವ Si. 125).

ನೇಪಿಲ್ nêṟil. ನೇಪ್ಪಿಲು. = ನೀಪಿಲು, ನೀಪಿಲೆ, ನೀರ್ಲ್, ನೇಪಿಲ್, ನೇಪಿಲೆ, ನೇಪಿಳು, ನೇಪಿಳೆ, ನೇಪಿಳೆ, ನೇರ್ಲ್. The tree Eugenia jambolana Lam. (ಜಮ್ಬು Mr. 115; Šmd. 176; B. 4, 54; My.). See ಅರ-, ಅರಸು-, ನಾಯಿ-, Rśv. 2, 46. 47. — ನೇಪಿಲ ಹಣ್ಣು. (ಜಮ್ಬು, ಜಾಮ್ಬವ Nr.).

ನೇಪಿಳೆ nêṟiḷĕ. = ನೇಪಿಲ್. (Bp. 18, 16).

ನೇರ್ nêr. = ನೇರ್ 3, q. v.

ನೇರ್ಪು nêrpu. Straightness; propriety; regular course, order, way; rectitude, uprightness (ನೇರಿತು Ćt. I, 52; ನಯ್ಪು II, 53; ನಯ್ತೆ Śs.; Ćpr. 8, 83). — ನೇರ್ಪುವೆರ್-ಪೆಱ್. To become proper, etc. (Abh. P. 16, 97).

ನೇರ್ಲು nêṟlu. = ನೇಪಿಲ್. (My.).

ನೇಲ್ nêl. = (ನೆಪಿಲ್), ನೇಲು. To be suspended, to hang, to swing, to dangle (ಅಲಪ್ಪುನ Šmd. Dh.; ನೆಲಲ್ Kk. 74; ಎಲಿಲ್ 72; T. ಊಾಲು, ನಾಲು; M. ಊಾಲು, ಞಾಲು; Tĕ. ವೇಲು; *cf.* ನಾವ್ಯ 2). ನೇಲ್ಪಂ (Šmd. 288). ನೇಲ್ವುದು (Kk. 72). See Rśv. 5, after 55; 5, 79.

ನೇಲಿಸು nêlisu. To suspend, etc. (Mg.).

ನೇಲು nêlu. = ನೇಲ್. P. p. ನೇತು (My.). ಚಿಪ್ಪಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಪ್ರಭ್ವಪ್ಪಕ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಲಘಾಮಕ Nr.). — ನೇತಾಡು. -ಆಡು. = ನೇಲು. To hang, etc. (My.). ಜುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಹುಬ್ಬಿನ ಸರ (ಪ್ರಭ್ವಪ್ಪಕ, ಶಿವಾಲಪ್ಪ Si. 229); ಕೊರಳಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಒಡವೆ (ಲಪ್ಪುನ, ಲಲಸ್ತಿಕೆ 218). ನೇತಾಡುವವನ ಹತ್ತರ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಜೋತಾಡುವದು ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಕಾಟನಾಯಕನ ಮನೆಗೆ ಕನ್ನಾ ಹಾತಿದರೆ ನೇತಾಡುವದೆರಡು ಭಂಗೀ ಚೀಲ.—ನೂಲು ಹಿಡಿದು ಜೋಲುವವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ನೇತಾಡಿದ (Prvs.). See Prv. s. ಜೀತಾಳ.

ನೇವಣ nêvaṇa. = ನೇವಳ, etc. (Rām. 6, 53, 95).

ನೇವಣಿಸು nêvaṇisu. To make a necklace of (Bh. 10, 10, 10).

ನೇವರಿಸು nêvarisu. = ನಿವರಿಸು. To make straight, smooth or proper by gently rubbing with the hand or by fingering; to rub gently with the hand, to stroke (My.; Tĕ. ನೇವರಿಂಚು; *cf.* ನಿವರು). ಕರದೆ ನೇವರಿಸುವಲ್ಲಿ ತಡವೆನ್ನ ಕಜ್ಜುಮದು (Šm. 108). ಕುರುಳಂ ಕೂರುಗುರಿನ್ದೆ ನೇವರಿಸುತಂ (Rśv. 7, 10). ಕುರುಳಂ ನೇವರಿಸಿ (8, after 82). ಧನುವ ನೇವರಿಸಿದನು (Rām. 3, 6, 7). See Ćpr. 7, 127; Rām. 3, 8, 23; 6, 12, 37; 6, 53, 29. 101; Rśv. 4, after 14; J. 26, 12.

ನೇವಳ nêvaḷa. (Šmd. 157). = ನೇವಣಿ, ಲೇವಳ, ಲೇವಾಳ. A necklace of silver or gold (Tĕ. ನೇವಳ, ನೇಹಳ; Grj. 3, after 91; Bp. 4, 37; 42, 11; 44, 48; *cf.* ನೇಲ್? M. ಞಾಲ್ತ್ತಿ, ornamental hangings). **2,** a silver or gold girdle or zone (Tu.). ನೇವಳವಾದರೆ ಹವಳದ್ದು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ನೇವುರ nêvura. Tbh. of ನೂಪುರ q.v. (ಅನ್ಕುಗೆ Bhn. 21; Grj. 3, 118; 4, 19; Bp. 42, 11; V. 4, 86). See ವೀರ-.

ನೇಸರ್ nêsar. (Šmd. 59). **ನೇಸಪಿ.** The sun (ಪೊದ್ತಿ, ಸೂರ್ಯ Šmd. I; ಬಾನ ಜೊಡರ್ Ćt. I, 91; ರವಿ I, 95. 103; II, 20; ನಿಸಿವಗೆಯ, ತಾಸರೆಗೆಳೆಯ, ಪೊದ್ತಿ, etc., ಸೂರ್ಯ Šm. 14 Kk. 45; ಇನ, ಸೂರ್ಯ Si. 435; T. ಊಾಯಿಱು, ನಾಯಱು, ನಾಯಿಱು; M. ಞಾಯಿಱು, ಞಾಯಿಱು; T. ನೀಲಿಲ್ light; M. ನೇರ, the sun, daylight; *cf.* ನೆಗಱ್ 2). ನೇಸಱ ಬಟ್ಟಂ (ಪೊದ್ತಿ Ćt. I, 35). ಆವನಾನೊಬ್ಬ ಎಪ್ರ ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅಸ್ತಮಯ ಮಾದುಹುದು, ಆವನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯ ಮಾದುಹುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಱುವಾಯಿನ್ದ ಅಧಿಸಿರ್ಮಕ್ಕನು ಅಳ್ಕುದಿ ತನು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ದ ನೇಸಱಿನ್ ಆಗಳ್ (Līlv. 3, 5). ತಬಿ ತಬಿನೆ ನೇಸಱ್ ಮೂಡಿದುದು (Šmd. I & 229). See Šmd. 156. 264; Ćpr. 4, 72; Abh. P. 9, 112; J. 7, 50; Si. 255; ಪಡು-, ಮುನ್-. — ನೇಸಱಿಂಬುಗ. -ಆಣುಗ. Yama (ಜವ, ಆದಿ, etc., ಆನ್ಕಳ Šm. 12). — ನೇಸಱುಗಲ್. -ಕಲ್. The sun-stone: crystal (ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ Śs.). — ನೇಸರ್ಗಲ್. = ನೇಸಱುಗಲ್. (ಮಾರ್ತಾಣ್ಡೋಪಲ Ćt. II, 81). — ನೇಸರ್ಗುವರ. -ಕುವರ. Yama (Kk. 15). — ನೇಸರ್ಪಡು. The sun to set (Abh. P. 15, after 38). — ನೇಸರ್ಮುಯಣ. (Šmd. 217). The sunny season of spring.

ನೇಸ್ತ nêsta. = ನೇಹ. Love (My.).

ನೇಸ್ತಗಾತಿ nêsta-gâti. A female friend (My.).

ನೇಸ್ತಗಾಡ nêsta-gâḍa. A male friend (My.).

ನೇಹ nêha. Tbh. of ಸ್ನೇಹ. (ತಳ್ಕು Ćt. II, 36; ಅಳ್ಕಱು II, 72; ಕಾದಲ್ಪೆ II, 81; Kk. 88; ಕಾದಲ್ಪೆ, ನಲ್ಪೆ ಒಱಲ್, ಕೂರ್ಮೆ Šm. 75; Kk. 30; Grj. 2, after 106; Rām. 6, 53, 101). 2, a sexual organ (Bp. 42, 15). — ನೇಹಗಲಹ. -ಕಲಹ. A lover's quarrel, mere wanton quarrelsomeness (J. 26, 5).

ನೇಹಿ nêhi. Tbh. of ನೇಮಿ. A large timber tree, Ougeinia dalbergioides Benth. (St. & Pl.).

ನೇಪಿಲ್ nêlal. = ನೆಪಿಲ್ 2. (ಪ್ರಿಯಂಗು, ಶ್ಯಾಮ, ಫಲಿನಿ Mr. 111).

ನೈ nĕi. nay. For Kannaḍa (or Tbh.) words that appear with this initial in writ see ನಯ್ or ನಯ್.

ನೈಋತ್ಯ nairṛitya. Tbh. of ನೈರ್ಋತ್ಯ. (J. 15, 11; B. 4, 115).

ನೈಕ na-êka. *Not one, more than one, several, many, manifold.*

ನೈಕಭೇದ naika-bhêda. *Of many kinds, various.*

ನೈಕಸೇಯ naikasêya. (fr. ನಿಕಷೆ). A child of Nikashâ: *a râkshasa, a fiend.*

ನೈಗಮ naigama. (fr. ನಿಗಮ). Relating or belonging to the vêda. 2, *a road.* 3, *a townsman, a citizen.* 4, *a trader, a merchant* (see s. ವಣಿಜ).

ನೈಚಿಕೆ naiċikĕ. (fr. ನೀಚಕ). *An excellent cow* (ತಲೆಯೊವ್ವ ಹಿಱ.). 2, the head or forehead of an ox (ಹಣೆ Mr. 179).

ನೈಚ್ಯ naiċya. (fr. ನೀಚ). Lowness, vileness; humility (My.; Tĕ.).

ನೈಜ naija. (fr. ನಿಜ). *Own, one's own,* inherent. 2, real; reality, truth (ನನ್ನಿ, ಸತ್ಯ Kk. 48). See Bp. 3, 68; 57, 19; J. 9, 27; 26, 9; 27, 20; Śś. s. ಜೀಡ 2.

ನೈಜಾಮು naijâmu. (fr. ನಿಜಾಮು). Relating or belonging to the nijâmu, Nizâm (My.).

ನೈಪಥ್ಯ naipathya. = ನೇಪಥ್ಯ. (J. 2, 27; 10, 6; Tĕ.). — ನೈಪಥ್ಯಂಗೆಯ್. -ಂ-. To attire one's self (Rśv. 5, after 19). — ನೈಪಥ್ಯವ್ವನ್ದಲೆ. -ತಳೆ. To put on ornaments (Rśv. 6, after 11). — ನೈಪಥ್ಯವ್ವುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To be decorated (Rśv. 6, after 11).

ನೈಪಾಲಿ naipâli. (fr. ನೇಪಾಲ). Nepaulese. 2, *red arsenic.*

ನೈಪುಣ್ಯ naipuṇya. (fr. ನಿಪುಣ). Dexterity, cleverness, skill; dexterous, etc. (Ōpr. 3, 27; 4, after 12; Bp. 46, 39).

ನೈಮಿತ್ತಕ naimittaka. (fr. ನಿಮಿತ್ತ). Accidental, occasional, produced by particular circumstances. (My.).

ನೈಮಿಷ naimisha. (fr. ನಿಮಿಷ). Momentary. 2, N. of a forest. (J. 22, 22).

ನೈಮೇಯ naimēya. = ನಿಮಯ. *Barter, exchange.*

ನೈಯಗ್ರೋಧ naiyagrôdha. (fr. ನ್ಯಗ್ರೋಧ). *Belonging to or made of the nyagrôdha.*

ನೈಯಾಯಿಕ naiyâyika. (fr. ನ್ಯಾಯ). Knowing the nyâya philosophy or the laws of logic; a dialectitian, a logician. (Ōpr. 1, 25).

ನೈರಸ nairasa. (fr. ನೀರಸ). The state of being devoid of taste, unsavory; saplessness (Bp. 56, 57).

ನೈರುತಿ nairuti. Tbh. of ನೈರ್ಋತಿ. (My.).

ನೈರುತ್ಯ nairutya. Tbh. of ನೈರ್ಋತ್ಯ. (Bp. 1, 64; 2, 28; My.).

ನೈರ್ಋತ nairṛita. (fr. ನಿರ್ಋತಿ). (= ನಿರುತಿ). Relating to nirṛiti; south-western. 2, *the ruler of the south-west quarter.* 3, a child of Nirṛiti: *a râkshasa, a demon.*

ನೈರ್ಋತಿ nairṛiti. = ನೈರುತಿ. The south-west quarter. 2, a râkshasa.

ನೈರ್ಋತ್ಯ nairṛitya. = ನೈರುತ್ಯ, ನೈರುತ್ಯ. Relating to nirṛiti; south-western.

ನೈರ್ಮಲ್ಯ nairmalya. (fr. ನಿರ್ಮಲ). Stainlessness, purity; virtue (ಪುಣ್ಯ, ನಿರ್ಮಲ Nn. 68; Bp. 54, 59). See ತಿಳಿ.

ನೈಲ್ಯ nailya. (fr. ನೀಲ). Blueness; dark-blue, blackness. (My.).

ನೈವೇದ್ಯ naivêdya. (fr. ನಿವೇದ್ಯ). = ನಿವೇದನ. An offering of eatables presented to a deity, an idol or any deified object. (Bp. 33, 10; J. 30, 40; Si. 242; My.). ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನೈಷಧಪತಿ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). See Jns. s. ಎಬ್ಬಿಸು. — ನೈವೇದ್ಯ ಈ. To present a naivêdya (Bp. 33, 10). — ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡು. = ನೈವೇದ್ಯ ಈ. (B. 4, 133). — ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸು. To show eatables at one's dinner to a deity (liṅga, etc.) before eating them (B. 5, 61; My.). — ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡು. = ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡು. (My.).

ನೈಶಾಟ naiśâṭa. (fr. ನಿಶಾಟ). Relating to a demon or demons (Râm. 3, 6, 4).

ನೈಷಧ naishadha. (fr. ನಿಷಧ). Relating to Nishadha. 2, Nala (see Prv. s. ನೈವೇದ್ಯ). 3, an epic poem treating on Nala's adventures (My.).

ನೈಷ್ಕಿಕ naishkika. (fr. ನಿಷ್ಕ). *A mint-master.*

ನೈಷ್ಠಿಕ naishṭhika. (fr. ನಿಷ್ಠೆ). Steady, firm, devoted; vowing abstinence and chastity. (My.).

ನೈಷ್ಠಿಕತನ naishṭhikatana. Constancy, steady adherence to rule, firm belief (My.).

ನೈಸರ್ಗಿಕ naisargika. (fr. ನಿಸರ್ಗ). Natural, innate, inherent, original. (My.).

ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ naistriṁśika. (fr. ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ). *A swordsman.*

ನೊಗ nōga. = ನಗ 3. Tbh. of ಯುಗ (Śmd. 343). A yoke (ಯುಗ Nn. 90; ಸಂಯ, ಸಾಮ್ಯ, ಯುಗ Mr. 286; ಕೂಬರ, ಯುಗಸ್ಥರ Si. 277; J. 25, 26; C.; Tē.; T., M. ನುಗ). ನೊಗನು ತಲೆಯಾರು ಬಣ್ಣಿ ಎಮ್ಮವೆಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿನ್ದಿ ಯುಗ್ಯ ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ ತಾಳಿಟ ಎನಿಸುಗುಂ; ನೊಗದ ಕೀಲು (ಯುಗಕೀಲಕ); ತಿದ್ದಲೆನ್ದು ನೊಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ, ಪೃಷ್ಠವಾಹ್ Nr.). ಬಣ್ಣಿಯ ನೊಗ (ಯುಗ Si. 410). ನೊಗ ಇದ್ದರೆ ನೇಗಲು, ಮಗ ಇದ್ದರೆ ತನ್ದೆ (Prv.). — ನೊಗಪಟ್ಟಿ. The broad strap attached to a yoke and passed round the ox's neck (My.).

ನೊಚ್ಚಗೆ nŏccagĕ. = ಲೊಚ್ಚಗೆ. Agreeableness, pleasant feeling arising *e. g.* for the body from sitting before a fire, for the mouth from eating betel-nut, or for the ear from hearing pleasant words (My.; *cf.* ನಚ್ಚು 1). ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬಿಚ್ಚುವವ ನೊಚ್ಚಗೆಮಾತಾಡಿದರೂ ನಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಲದು (Prv.).

ನೊಚ್ಚಿತು nŏccitu. That is one's desire: that is to the full satisfaction of one's desire (Abh. P. 10, 153).

ನೊಣ nŏṇa. = ನೋಣವು, ನೊಳ, ನೊಳವ. A fly (Bp. 46, 59; 60, 43; My.; T., M. ನುಳಮ್ಬು, ನೊಳ್ಳಲ್, a musquito or gnat; M. ನುಬಿಮ್ಬು, a gnat, chiefly an eye-fly, *cf.* ನೊರಜು). ಕಾಡ ನೊಣ (ದಂಶ, ವನಮಕ್ಷಕ); ಕರಿಯ ನೊಣ (ನೀಲಮಕ್ಷಿಕೆ, ಚರ್ವಣಿ); ದೊಡ್ಡ ನೊಣ (ಪತಂಗಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ); ಜೇನ ನೊಣನು (ನರಳೆ, ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ Nr.). ನೊಣ ಕೂಡಿಸಿದ ಜೇನು ಮಣುವಾದರೆ ಹೆಣ ಹೊತ್ತವನಿಗೇನು?—ನೊಣ ಕೂತರೆ ವ್ರಣ ಹೊರ್ತು ಹೆಣ ಬೀಳಿಸೀತೇ?—ನೊಣದನ್ತೆ ತಾನೂ ಕೆಟ್ಟು, ಪರರನ್ನೂ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾನೆ.—ನೊಣ ಬಿದ್ದ ಊಟಾ ಮಾಡಿ ಳಳಕಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ನೊಣ ಮಣುವಾದೀತೇ?—ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಣ (Prvs.). See Si. 175. 176. 367. — ನೊಣಕಸ. A common plant, Plectranthos cordifolius Don. (Z.). — ನೊಣಗಿಚ್ಚಿಯಾಟ. A play at which one loses when a fly sits down on his peg (My.). — ನೊಣದ ಗಿಡ. = ನೊಣಕಸ. (Z.). — ನೊಣಬೇಸಚಕ್ಕಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 11).

ನೊಣಚು nŏṇaču. = ನುಣ್ಚು, etc. (My.).

ನೊಣಬ nŏṇaba. A man of a caste-division of the Kuṟubas (My.).

ನೊಣವು nŏṇavu. = ನೊಣ. ನೊಣವಿಂಗೆ (Bp. 23, 6).

ನೊಣೆ nŏṇĕ. 1. (= ನುಂಗು). To swallow (ಗಿಲನ Śmd. Dh.; Ōpr. 4, 34; Abh. P. 13, 45; Rśv. 8, 120; V. 4, 120).

ನೊಣೆ nŏṇĕ. 2. To clean with the tongue the teeth of substances lodged between them (My.).

ನೊತ್ತು nŏttu. = ನತ್ತು. (My.).

ನೊದೆ nŏdĕ. = ಮೊದೆ. (My.).

ನೊನ್ದಿಸು nŏndisu. = ನನ್ದಿಸು, ನುನ್ದಿಸು. To extinguish, to quench (Bp. 19, 58; My.; B. 4, 60; T. ನುದು, ನೊದು, ನೂರ್). ನೊನ್ದಿಸಿದಪ್ಪೂ ಉರಿದರೆ ಹನ್ದಿ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv.).

ನೊನ್ದು nŏndu. 1. = ನನ್ದು 1, ನುನ್ದು. To be extinguished, to go out, to be quenched (My.; B. 4, 31. 60; T. ನೂರ್). 2, = ನೊನ್ದಿಸು (My.).

ನೊನ್ದು nŏndu. 2. P. p. of ನೋ.

ನೊಪ್ಪ nŏppa. = ನೊಪ್ಪನೆ (Śmd. 229). ನೊಪ್ಪ ನೆಗೆದು (Grj. 1, 104). — ನೊಪ್ಪ ನೊಪ್ಪನೆ. (Śmd. 229). ನೊಪ್ಪ ನೊಪ್ಪನೆ ಪೇಳ್ (229 Mdb.). — ನೊಪ್ಪನೆ. = ನೊಪ್ಪ, q. v.

ನೊಯ್ nŏy. ನೊಯು. = ನೋ, etc. ನೊಯ್ಯವೇ ಕರಬಿಸರುಹಂಗಳ್? (Bp. 38, 36).

ನೊಯಿಸು nŏyisu. = ನೋಯಿಸು. To cause to feel pain (Tē. ನೊಂಚು). ಸಿಜ್ಜುರನುಡಿಯಿನ್ದ ಆವರ ಮನಸ್ಸು ನೊ

ಯಿಸ ಬಾರದು (B. 4, 72). ನೊನ್ನವನಿಗೆ ನೊಯಿಸಿದರೆ ಕೊನ್ದ ಪಾಪ ವಲ್ಲವೇ? (Prv.).

ನೊಯ್ಯು nŏyyu. = ನೊಯ್. (My.). P. p. ನೊನ್ದು.

ನೊರಜು nŏraju. = ನೊರಂಜು (Śmd. 48), ನುಸಿ 2, No. 2. A (musquito or) gnat, an eye-fly (ತುಪ Mr. 177; ಭೃಂಗಾರಿ G.; Bh. 6, 5, 38; Śāv. 3, 45; C.; see s. ನೊಣ). ಕುರುಜು ಮೀರುವೆ ಇಲ್ಲ, ನೊರಜುಗಳ ಸ್ವರ ಜಿಹ್ಮು (Prv.).

ನೊರಂಜು nŏraṁju. = ನೊರಜು, q. v.

ನೊರೆ nŏrĕ. Foam, froth, scum (ಫೇನ, ಡಿಣ್ಡೀರ, ಅಚ್ಛಿಕಫ Hlā., Nr., Mr. 415; ಫೇನ Nn. 6; ಜತ್ತುಳ Kk. 13, Śm. 35; C.; Tĕ. ನುರುಗು, ನುರುವು, ನುರ್ಪು; M. ನುರೆ, T. ನುಱೈ). ಸಮುದ್ರದ ನೊರೆ (ಫೇನ, etc. Si. 334). ನೊರೆ ಕಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಹರಿ ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 8, after 4; 8, 97; Bp. 51, 53; 61, 66; Č. Bp. 42, 14; Bh. 3, 6, 25; J. 6, 3. 9; ಬೆಳ್ನೊರೆ. — ನೊರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Foam, etc. to be formed (My.). — ನೊರೆಗಡಿಯಣ. -ಕಡಿಯಣ. A bit full of foam (Rām. 6, 30, 10). — ನೊರೆನೆತ್ತರ್. Foamy or scummy blood (Abh. P. 13, 47). — ನೊರೆಮಾಲೆ. A garland of foam (Rśv. 13, after 77). — ನೊರೆವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A mouth covered with or containing foam (Bp. 20, 11; 46, 56; V. 11, 61). — ನೊರೆ ವಾಲು. = ನೊರೆಹಾಲು. Frothing milk fresh from the cow (My.). — ನೊರೆವಿಣ್ಡ. -ಪಿಣ್ಡ. A foam-mass (Rśv. 6, after 24). — ನೊರೆವುಲ್. -ಪುಲ್. Frothy, soft grass (Čpr. 4, 47). — ನೊರೆಹಪ್ಪಳ. A kind of rice-happaḷa (C.). — ನೊರೆಹಾಲು. = ನೊರೆವಾಲು. See Sp. s. ಉಣ್ಣೆ 2.

ನೊಪಿಜು nŏṟaju. = ನಜುಜು, etc. (My.).

ನೊಸಲ್ nŏsal. = ನೊಸಲು. The forehead (ಲಲಾಟ, ಅಲಿಕ, ಗೋಧಿ Nr., Hlā.; ಪಣಿ, ಹಣಿ Śm. 71. 96; T., M. ನುದಲ್; Tĕ. ನುದುರು; Tu. ನೆಸಲ್; *cf.* ಮುಸುಡು). ನೊಸಲನ್ ಆಲೆವ ಕುರುಳು (ಭೃಮರಕ Hlā.). ನೊಸಲೊಳ್ ಆಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಅಲಿ Mr. 320). ನೊಸಲ ಅಲವು (ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ, ತಿಲು Nr.). See Čpr. 2, 89; 4, 14; 5, 127; Bp. 4, 28; 38, 41; 36, 23; 43, 32; 46, 13; Rśv. 6, after 11; 13, 63; J. 5, 7; ಪೆಜಿ-. — ನೊಸಲ ಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. The writ of destiny on the forehead (Śmd. 69; Čpr. 8, 87). — ನೊಸಲ ಕಣ್ಣು. An eye on the forehead (Bp. 27, 14). ನೊಸಲ ಕಣ್ಣಂ, who has an eye on the forehead: Śiva (9, 30). ನೊಸಲ ಕಣ್ಣ ದೇವ, Śiva (Śmd. 162). — ನೊಸಲ ಪಟ್ಟ. A plate on which a favourite god's name is written and put on the forehead by the bride and bridegroom; a plate on which some laudatory words are written, put on the forehead of horses; etc. (ಲಲಾಟಿಕೆ Nr.). — ನೊಸಲ ಬರಹ. = ನೊಸಲಕ್ಕರ. (Bp. 61, 7). — ನೊಸಲ ಬೊಟ್ಟು. A mark made with sandal, etc. on the forehead. ಗೋರೋಜನ ಸುಗನ್ಧದಿನ್ದ ರಚಿಸಿದ (ಬೇಡತಿಯರ) ನೊಸಲ ಬೊಟ್ಟು (Rāghĕ. 17, 65).

ನೊಸಲು nŏsalu. = ನೊಸಲ್. (Bp. 47, 31; My.). ಅನಿಯ ನೊಸಲು (ಅವಗ್ರಹ, ಲಲಾಟ Hlā.). ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಒರಸ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ನೊಳ nŏḷa. = ನೊಳವು (Śmd. 56), ನೊಣ, etc. (ಮಜ್ಜು Kk. 85; Śm. 44. 85).

ನೊಳಲೆ nŏḷalĕ. (ನೊದಲೆ). = ನೊಳಲೆ. A shell or tube (?; see ನಾಯಲೆ-, ನಾಯಿಲೆ-; *cf.* ನಳ್ಳಿ? Tu. ನೊಲ್ಲು, a kind of water-snake).

ನೊಳವು nŏḷavu. = ನೊಳ, q. v, ಸಂಚರಿಸುವ ನೊಳವು (Śmd. 56).

ನೊಳಿಕೆ nŏḷĕ. = ನುಗುಳ್. To creep in, etc. (T. ನುಪ್ಪಿ, M. ನುಪಿ; My. occasionally).

ನೋ nô. = ನೊಯ್, ನೊಯ್ಯು, ನೋಯು. To feel or suffer pain, to ache; pain to be felt; to be afflicted or grieved (ವ್ಯಥನ Śmd. Dh.; M.; T. ನೋ, ನೋಗು). P. p. ನೊನ್ದು (Śmd. 276). ಕಣ್ ನೊನ್ದಪುದು (190). ಕಮುಟ್ಟಿದ ತಳರನ್ತೆ ನೊನ್ದು (39). ನೋವುದು (ಅಧೀನವ, ಆನ್ಯವ, ಕ್ಲೇಶ Nr.). ಹಸ್ತಂ ನೊನ್ದಿತು (Bp. 38, 37). ಕೆಯ್ಗಳು ನೋಯೆ (38, 36). ನೋಸನ್ದು (18, 52). ಬಿಡುಹೊರುಲಿಸಿಂ ನೊನ್ದು ಅಖಿಲ ಜೈನರು (52, 15). ಅವಪ್ತಿನ್ದ ನೊನ್ದು (29, 12). ನೊನ್ದು ಮನದಲಿ (36, 8). ಚಿತ್ತದಲಿ ನೊನ್ದಪರು (38, 8). ಮನಸು ನೊನ್ದಪುದೋ? (38, 35). ನೋಯಲೊಡಿಬುವ ಕರಭ ಸಿಂಹ etc. (Bh. 3, 13, 28). ತಂಕರಕರಣಜನಂ ನೋಯೆ (Rśv. 13, 25). ಮಾಯದ ವೀರನಂ ನೋಯಲಿಬುದು (6, after 11). ಮನ ನೊನ್ದು ನುಡಿದನು (Bh. 1, 8, 4). ಚನ್ನನವ ಕರಗಿಸಲು ನೊನ್ದು ಪರಿಮಳಮಕ್ಕು, ಸನ್ನುಜನಜಿದ ಸತ್ಪುರುಷರೆಸಿಸರು ಸಂಪ್ರಿಯರು (Sp.). See Bp. 38, 9. 10; Rśv. 13, after 96; J. 20, 20; 28, 18. 35; ಕಡುನೋ. ನೋ nô. *Nor; not.*

ನೋಚ್ಚು nôčču. (= ನೋಯಿಸು). (Abh. P. 3, 56).

ನೋಟ nôṭa. (fr. ನೋಡು). Looking at or on; viewing, beholding, seeing; (pondering); examination; a sight, a spectacle; sight, the power of seeing; a look; appearance (ನಿಧಾಲನ, ನಿಶಾಮನ, ನಿಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ಈಕ್ಷಣ, ದರ್ಶನ, ದ್ಯೋತನ, ದೃಷ್ಟಿ Hlā., Nr.; ದರ್ಶನ, ಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ಲಕ್ಷಣ Mr. 316; ನದೃತ್ಯ Nn. 158; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ, ಪೆಕ್ಷಣ Kk. 59; ದೃಷ್ಟಿ, ದರ್ಶನ Si. 415; ಅವಲೋಕ, ಅವೇಕ್ಷೆ G.; C.; T., M. ನೋಟ್ಟ). ಬಳ್ಳಿಹ ನೋಟವು (ವಲ್ಲುದರ್ಶನ Nr.). ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ (ಕಟಾಕ್ಷ Hlā.; ಕಟಾಕ್ಷ, ವಿಕ್ಷೇಪ Mr. 316). ಸಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ (ಅದೃಷ್ಟಿ G.). ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅದೃಷ್ಟಿ Nr.). ಆಟಂ ಪಾಟಂ ತೀಟಂ ನೋಟಂ (Śmd. 250). ಆವನ ನೋಟಿಗೆ ದೂರ ಹರಿಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ನೋಟವಿಲ್ಲದೆ ಓಟ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಟಾ ತಪ್ಪದು.—ನೋಟಕ್ಕೆ ನಾಟ್ಯ, ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಟ.— ನೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಊಟಾ ಬಿಟ್ಟು, ಕಾಟಾ ತನ್ದು ಕೊಣ್ಡ.—ನಾನ್ಯದ ನೋಟ ಬಲ್ಲವನೇ ನೆಟ್ಟ.—ನೋಟದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಓಟೆ ಆಯಿತು.—ನೋಟ ನೆಟ್ಟಗಿದ್ದರೆ ಕಾಟ ಹ್ಯಾಗೆ ಬನ್ದೀತು?—ನೋಟ ನೋಡಿದರೆ ಕಾಟ ಉಣ್ಣ.—ನೋಟ ಪೆಟ್ಟಿಂಡಿಚ್ಚೆ, ಊಟ ಮನದಿಚ್ಚೆ (Prvs.). See Śmd. 244; Čpr. 8, 53. 56; Bp. 9, 12; 10, 55; 18, 83; 34, 9; 35, 21. 23; 35, 34; 40, 4; 47, 65; 48, 31; J. 5, 60; 7, 6; 15, 43; ಕಣ್ಣೊಟ, ಬಿಡು-, ಮಿಯ್-, ನವಿ-. — ನೋಟಿನ್ದೆಗೆ. -ಂತೆಗೆ. To look at one another (Grj. 4, 69). — ನೋಟ ಬೇಟ. Looks and love-gestures (Abhā. 2, 78).

ನೋಟಕ nôṭaka. A looker-on, a spectator; an eye-witness. ನೆಲನ್ ಅದಿರೆ, ನೋಟಕರ್ ಕಣ್ಣಲಸೆ, ಮನಂಗೊರಗೆ (Śmd. 294). See Čpr. 5, after 76; 8, 48; Abh. P. 3, 39; Bp. 28, 50; 57, 32; 60, 32; Bh. 2, 2, 94; 3, 19, 50; Rām. 5, 8, 29; J. 15, 39; 17, 9.

ನೋಟಕಾರಿ nôṭa-kāra. = ನೋಟಕ. (Bh. 6, 4, 26).

ನೋಟಗಾರಿ nôṭa-gāra. A looker-on, a spectator (My.). **2,** an examiner: a shroff (My.). ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱಿನ ಎಣ್ಣಿ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱಿನ ಎಣ್ಣಿ, ಟವಣೆ ತಾನ ಭೋಗನ ಎಣ್ಣಿ (Prv.).

ನೋಡಿಸು nôḍisu. To cause to look at or on, to cause to examine (ಲೋಚಸಕ್ಕಿಯೆ Śmd. Dh.; Bp. 2, 48; J. 30, 53; My.).

ನೋಡು nôḍu. = ನೋಟ್. To look; to look on; to look at, to view, to behold; to look after; to examine; to consider; to take care; to see (ಪ್ರೇಕ್ಷಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. ನೋಕ್ಕು; *cf.* ಹೂಪು 1). ಅಕ್ಕ ಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು (Śiv. Mr. 317). ಮೇಲು ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವುದು (ದೇವದತ್ತ 52). ಕೋಪಿಸಿ ನೋಡಿದಂ (ಕೃಸುಗಣ್ಣಿದಂ Ćt. II, 107). ನೋಡುವಂ or ನೋಪ್ಪಂ (Śmd. 28). ಯಕಾರ ಲಕಾರಂಗಳ್ಗೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ವುದು (59). ಬೊಗನ್ಮೊಗಿದಂ or ಬೊಗ ನೋಡಿದಂ (200). ಸಸಿಯಂ ನೋಡಿ (267). ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ನುಗಳ ನೋಡುವವರು (ಸದಸ್ಯರ್); ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅದೃಷ್ಟ Nr.). ನಿನ್ನಂ ನೋಡುವೆನ್ನ ಕಣ್ಣೊಡೆಯದಿರದಕಟ! (J. 28, 17). ಲೀಲೆ ಎಗೆ ನೋಡುವಚ್ಚರಿಗಳಂ ನೋಡುವಂ (28, 22). ಕಣ್ಗಡಿ ಸಾಲಿದೆ ನೋಡಿ ಬೀಡರಂ (Rśv. 5, 116). ಉಲ್ಲಾಸದಿನ್ನ ಜಿನದಾ ಡುವ ಕುಣ್ಗೂ ಮಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೀವೆ (B. 3, 90). ನೋಡುವ ಕನ್ನಡಿ (4, 226). ಆವನು ಊರೊಳಗಿನ ಬಡವರ ಸಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರ ಬೇಕು (5, 281). ನೋಡದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಗೊಪ್ಪೆ. — ನೋಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಡದ (unfixed) ಸಮ್ಮಳ. — ನೋಡದ ವಸ್ತು ಆಡಿದರೆ ಬಸ್ಸೀತೇ? — ನೋಡದೆ ಆಡಿದರೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪದು. — ನೋಡಿ ಕೊಂಡ್ಡು ಉಣ್ಣದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿದವಳಿನ್ನ ಏನು? — ನೋಡಿದರೆ ಕಾಣದ್ದು ಓಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ನೋಡಿದಷ್ಟೂ ಮಗ ಬಡವನಾದರೆ ಮಾಡಿದವರ ಪುಣ್ಯ (simply: fruit of former actions). — ನೋಡಿ ನಡೆಯೋನಿಗೆ ಕೇಡು ಬಾರದು. — ನೋಡಿ ಬರದರೆ ಪರರನ್ನು ತಿನ್ನಿತು, ನೋಡದೆ ಬರದರೆ ತನ್ನನ್ನೇ ತಿನ್ನಿತು. — ನೋಡಿ ಗೇಯೋಕೆ ಉಣ್ಣು ಮಲಗೋಕೆ ಯಾರೂ ಕಲಿಸ ಬೇಡ. — ನೋಡಿ ಜಾ! ಎನ್ನರೆ ಸುಟ್ಟು ಬನ್ದ (Prvs.). See Śmd. 98. 112. 153. 255. 260. 272; Ćpr. 1, 95; 2, 79; Bp. 4, 65. 66; 14, 18; 19, 85; 20, 13; 37, 52; 40, 14. 16. 36. 42; 45, 31. 32. 33; 49, 17; 50, 25; 52, 36; 53, 17; 54, 81; 57, 32; 58, 36; 60, 27; Bh. 2, 13, 23; Śm. 24. 33. 75; Rām. 3, 2, 19; Rśv. 5, 39; 6, 32; J. 2, 65; 28, 35. 44; 31, 35; Si. 237. 356. 368. 378. — ನೋಡ ನೋಡು. rep. (B. 2, 30). — ನೋಡು ನೋಡು. rep. (Śmd. 230; Bp. 19, 24; 33, 3; 35, 2; 36, 51; 55, 37; J. 3, 37; 28, 26; B. 5, 143. 169). — ನೋಡೇ ನೋಡಿ. = ನೋಡಿಯೇ ನೋಡಿ. (B. 3, 2).

ನೋಡುವಿಕೆ nôḍuvikĕ. Looking, etc. (ಅಲೋಕ, ದರ್ಶನ Si. 404). ಹುಡಿಕಿ ನೋಡುವಿಕೆ (ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ವಿಚಯನ, ಮಾರ್ಗಣ, etc. 398).

ನೋತ nôta. Ache, pain (My.). ನೋತವಾದರೆ ಹೇತರೆ ತಪ್ಪೀತೇ? — ನೋತವುಳ್ಳವನು ಕೋತಿಯ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಮಣ್ಣೆ; ಮೆಯ್-.

ನೋತು nôtu. = ನೋನ್ತು. P. p. of ನೋನು.

ನೋದ nôda. Pushing, impelling, inciting. See ಎ.

ನೋನ್ nôn. = ನೋನು. To observe a vow or religious obligation, to perform any (thing as a) meritorious act of devotion or austerity (ವ್ರತಾಚರಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ನೋಹು, ನೋಮು; T., M. ನೋಲ್). P. p. ನೋನ್ತು (Śmd. 287 Cm.; Ćpr. 1, 32. 75; Abh. P. 15, after 54; Bp. 2, 48. 51. 57; J. 18, 19). ನೋನ್ವಂ (Śmd. 275).

ನೋನಿಸು nônisu. To cause to perform something as a meritorious act, etc. ಅಯಿರ್ದ ಮಾಟ್ಕಿಯೊಳೆ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾನ್ತರ್ಮುಹೂರ್ತಮಾಗಿರ್ಪಾಯಿರವಿನ ಜೈನಾಭಿಷ್ಕಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನಸಮಂ ನೋನಿಸಿದಂ (Śmd. 64. 128; Kâvy. I, 1*b*, 7).

ನೋನು nônu. = ನೋನ್. ನಿನ್ನಂ (*i. e.* ನಿನಗಾಗಿ) ನೋನುವೆವು (Bp. 48, 19). P. p. ನೋತು (My.).

ನೋಮ್ಪಿ nômpi. = ನೋಮ್ಪು. Any religious act or obligation enjoined by the gods; any meritorious act of devotion or austerity (Abh. P. 15, after 54; Bp. 2, 48. 49; 3, 14; J. 30, 40; My.; Tĕ. ನೋಮು; T., M. ನೋನ್ಪು; see ಉಟ್ಟಿ).

ನೋಮ್ಪು nômpu. = ನೋಮ್ಪಿ. (V. 14, 56; My.).

ನೋಯಿಸು nôyisu. (Śmd. 25). = ನೊಯಿಸು. To cause to suffer pain, to pain; to afflict, to distress (C.). ನೋಯಿಸಿದಂ (Śmd. 64. 273). ನೋಯಿಸುವವನು (ಅರುನ್ತುದ, ವ್ಯಥಕ Hlâ.; Mr. 236). ನೋಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತುನ್ನ, ಪೀಡಿತ Hlâ.). ಮರ್ಮವ ನೋಯಿಸುವುದು (ಅರುನ್ತುದ, ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ Nr.). ಗಾಳೀ ಗುದ್ದಿ, ಮೆಯ್ ನೋಯಿಸಿಕ್ಕೊಂಡ ಹಾಗೆ (Prv.). ಆಳುಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಇತರರಿಗಾಗಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಆಡಿ, ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸ ಬಾರದು (B. 4, 34). ನೀನ್ ಆವರುಗಳ ನಾನಾಳ್ವನ್ದದಲಿ ನೋಯಿಸಿದೆ (Bh. 1, 8, 20). See Bp. 22, 17; 38, 10. 12. 34; J. 21, 34; Si. 89.

ನೋಯಿಸುಹ nôyisuha. Inflicting pain, etc. ಶತ್ರುಗಳ ನೋಯಿಸುಹ (ದಣ್ಡ Nr.).

ನೋಯು nôyu. = ನೋ; etc. (My.; B. 2, 24). P. p. ನೊನ್ದು. See Prv. s. ಚಿತ್ತ.

ನೋರು nôru. Fare, haulage: freight (Mhr., H.; Mg.).

ನೋವು nôvu. Ache, pain; affliction (ಪೀಡೆ, ಬಾಧೆ, ವ್ಯಥೆ Nr.; ಪ್ರಸರ Nn. 108; ವೇದನ 156; ವೇದನೆ Śmd. 393 Cm.; ಕ್ಲಮಥು, ಗ್ಲಾನಿ Mr. 384; ತುನ್ನ, ಪೀಡಿತ 448; ಕೋಟಲೆ Bhn. 41; Bp. 28, 11. 14; J. 13, 38; 19, 35; C.; T. ನೊ, ನೊಬವು, ನೋಯ್; M. ನೊಯ್, ನೋಯಿ; Tĕ. ನೊಪ್ಪಿ, ನೊವ್ವಿ). ಕಾಲಿಗೆ ನೋವು ಆಯಿತು (B. 1, 12). ನೋವು ಕಾಮಿಸುವರೆಲ್ಲ, ನಾಯಿ ಬೊಗಳಿಸುವರಿಲ್ಲ. — ಕಾವು ಕೊಟ್ಟು, ನೋವು ಪಡ ಕೊಣ್ಡಾ (Prvs.). ನಡುವಿನ ವಾಯುನೋವು (ಗೃಧ್ರಸಿ Si. 485). See ತಲೆ-, ಮಣ್ಡೆ-; Prv. s. ತನು. — ನೋವು ಕೊಡು. = ನೋಯಿಸು. (G. 304; My.). — ನೋವು ಮಾಡು. = ನೋಯಿಸು. ಬೀನೆಗಳು ಬನ್ದು ನೋವು ಮಾಡುವಾಗ (B. 5, 190; My.).

ನೋಳ್ nôḷ. To precede, to take the lead (ಅಗ್ರಗಮನ Śmd. Dh.).

ನೋಳ್ದು nôḷdu. — ನೋಳ್ದಿ ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ ಬೆನ್ನೊಳ್ ನಿಲ್ತಂ ಗಾಣ್ದೇವಿ (Śmd. 288 Mdb., o. r. ನೊಳ್).

ನೋಳ್ಪು nôḷpu. To go fronting somebody, to go forward to meet (ಇದಿರ್ಚಿ ನಡೆ Śmd. II; ಇದಿರ್ಚು Kk. 87).

ನೋೞ್ nôḻ. = ನೋಡು. ನೋೞ್ಪಂ or ನೋೞ್ದುನಂ (Śmd. 28). ನೋೞ್ಪಂ (217. 275). ನೋೞ್ಕೊಡೆ (ನೋಡುವಡೆ 198 Cm.). ನೋೞ್ಕೊಡೆ ಅವಳ್ ಕುಬಿಯಳ್ (297). ನೋೞ್ಪಡೆ (Ćt. II, 72). ನೋೞ್ಪು (Ćpr. 1, 93; Bp. 2, 13; Rśv. 6, after 11; 13, after 77). ನೋೞ್ದುದು (Rśv. 2, 48). ನೋೞ್ವಾಗಳ್ (5, after 27). See Bp. 10, 55; 32, 6; 42, 20.

ನೌ nau. For Kannaḍa words with this initial in writ see ನವ or ನವು.

ನೌ nau. *A ship, a boat.*

ನೌಕರ naukara. = ನವುಕರ, etc. (My.).

ನೌಕಾದಣ್ಡಿ naukâ-daṇḍa. *An oar.*

ನೌಕಾನಯನ naukâ-nayana. Ship-leading (or building, B. 5, 194).

ನೌಕೆ naukĕ. ನೌಕಾ. *A small ship, a boat.*

ನೌತಾರ್ಯ nau-târya. *Navigable.*

ನೌದಂಡ್ಡ nau-daṇḍa. *An oar.*

ನ್ಯಕ್ ನ್ಯಕ್. = ನ್ಯಂಚ್.

ನ್ಯಕ್ಕು nyakku. Tbh. of ನ್ಯಂಚ್ (ನ್ಯಚ್ ಕೆmd. 106).

ನ್ಯಕ್ಷ ni-aksha. *Low, inferior.* 2, *whole, entire.*

ನ್ಯಗ್ರೋಧ nyak-rôdha. = ನೆಗ್ರೋಧ. Growing downwards: *the Indian fig-tree or banyan tree, Ficus bengalensis* Lin. (Ficus indica Roxb., ಬಟ, ಆಲದ ಮರ Nn. 42). 2, the tree Butea frondosa (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತಗ 42). 3, the moon (ತಿ, ಚನ್ದ್ರ 42). 4, *a fathom, measured by the arms extended.* 5, a road (ಮಾರ್ಗ, ಪಾದಿ 42). 6, a point of the compass (ದಿಕ್, ದಿಕ್ಕು 42). 7, fraud, etc. (ಛಲ 42). 8, a forest (ವನ, ಅರಣ್ಯ 42).

ನ್ಯಗ್ರೋಧಿ nyak-rôdhi. *The tree Salvinia cucullata* Roxb.

ನ್ಯಂಕು ni-aṅku. = ನಂಕು. *A deer, an antelope (cf.* ಜಿಂಕೆ). See Nr. s. ಬಿಳುಪು.

ನ್ಯಂಚ್ ni-aṅć. ನ್ಯಚ್. = ನ್ಯಕ್, ನ್ಯಕ್ಕು. *Going downwards, downwards, down.*

ನ್ಯಂಚಿತ ni-aṅćita. *Thrown or cast down, bent down.*

ನ್ಯರ್ಬುದ ni-arbuda. = ನಿರ್ಬುದ. One hundred millions.

ನ್ಯಸನ ni-asana. Casting, putting or laying down, depositing; delivering, giving up. (Kâvy. III, 3, B, 80).

ನ್ಯಸ್ತ ni-asta. *Thrown or cast down, put, placed.* 2, *delivered, deposited, consigned.*

ನ್ಯಾದ ni-âda. *Food.*

ನ್ಯಾಯ ni-âya. = ನಾಯ 2, ನೇಯ 1. *Method, way, rule, manner, system, plan.* 2, right or fit manner: *fitness, propriety, right, justice;* law; a lawful act. 3, *a lawsuit;* a dispute, a quarrel (My.). 4, judicial sentence, judgment. 5, a logical argument; a complete argument or syllogism; logic, logical philosophy; a system of philosophy delivered by Gôtama or Gautama (Bp. 51, 12; 53, 8; see ವೈಶೇಷಿಕ). 6, a general or universal rule in grammar, an axiom which precedes and must be kept in view in the explanation of special rules. ನ್ಯಾಯದಿನ್ದ ಆಯ ಹುಟ್ಟುವದು.—ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವೇ ಬಲ.—ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದವನ ನಾಯಿನಿನ್ತ ಕಡೆ.—ನಿಯತ್ತಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಚನ್ದ (Prvs.). See Kâvy. II, 2, B, 24. — ನ್ಯಾಯಖಾತೆ. A judicial department (B. 5, 263). — ನ್ಯಾಯತೀರಿಕೆ. A lawsuit or case being settled or decided (My.; also ನ್ಯಾಯತೀರುವಿಕೆ). — ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸು. To settle or decide a case or quarrel (My.; B. 4, 6; 5, 228. 262). ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸೋಣ (ಸಾಚಿವ್ಯ G.). — ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸುವಿಕೆ. Settling or deciding a case (My.). — ನ್ಯಾಯದ ಕಟ್ಟು. A system of rules, a rule (My.). — ನ್ಯಾಯದೂರ. A man who is a long way off from justice, who does not care for it at all (Bp. 28, 62). — ನ್ಯಾಯವಾಡು. -ಆಡು. To engage in lawsuits (My.); to altercate, to quarrel (My.). — ನ್ಯಾಯಾಡು. -ಆಡು. = ನ್ಯಾಯವಾಡು. (B. 5, 232).

ನ್ಯಾಯಕಾರ nyâya-kâra. A quarrelsome man (Bp. 59, 37).

ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ nyâya-nirṇaya. A decision in a lawsuit, a sentence or verdict (My.).

ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಾಯಕ nyâya-nirṇâyaka. A judge (ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕ, ಆಕ್ಷದರ್ಶಕ Si. 258).

ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿ nyâya-paddhati. A guide-book on proper conduct (My.).

ನ್ಯಾಯಪ್ರಮಾಣ nyâya-pramâṇa. A standard of rules or law (My.).

ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗ nyâya-mârga. The way of propriety or justice (My.; ಸಂಸ್ಥೆ G.). ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡೆಯೋಣ (ಮರ್ಯಾದೆ, ಸ್ಥಿತಿ G.).

ನ್ಯಾಯವನ್ತ nyâya-vanta. A properly behaving man (My.).

ನ್ಯಾಯವರ್ತಿ nyâya-varti. Well-behaved. 2, N. (J. 10, 44).

ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಕ nyâya-vićâraka. A judge (My.).

ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಣೆ nyâya-vićâraṇĕ. Investigation of a lawsuit (My.).

ನ್ಯಾಯವಿದ nyâya-vida. A man who knows the law: a judge (My.).

ನ್ಯಾಯವಿಧ nyâya-vidha. An arranger about lawsuits: a judge (ಆರ್ಥದ್ಯಕ್, etc. Mr. 268).

ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ nyâya-vidhâyaka. Legislative (My.). — ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕಸಭೆ. Legislative council (My.).

ನ್ಯಾಯಸಭೆ nyâya-sabhĕ. A court of justice (My.; B. 4, 169).

ನ್ಯಾಯಸ್ಥ nyâya-stha. = ನ್ಯಾಯವನ್ತ. (My.). See Prv. s. ಪ್ರಾಯಸ್ಥ.

ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ nyâya-sthâna. A court, a cutcherry (My.).

ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ nyâya-adhipati. A judge; a magistrate (My.).

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ nyâya-adhîśa. = ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ. (My.; B. 4, 7. 169).

ನ್ಯಾಯಾಸನ nyâya-âsana. The judgment-seat, the bench (My.; B. 5, 280).

ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನ nyâya-âsthâna. = ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ. (My.).

ನ್ಯಾಯ್ಯ ni-âyya. *Regular, adapted, fit, proper.*

ನ್ಯಾಸ ni-âsa. Putting down, placing; depositing; laying aside; putting on, as colour; impressing, stamping; striking in, as the claw; consigning. 2, *a deposit, a pledge.* See *e. g.* ಏ-, ಸಂ-. 3, certain religious ceremonies consisting in putting the fingers into various forms (Mhr.).

ನ್ಯಾಸಕರಣ nyâsa-karaṇa. Putting down, placing. See ನ್ಯಾಪಿಸು.

ನ್ಯಾಸಾರ್ಪಣ nyâsa-arpaṇa. *Delivery of a deposit.*

ನ್ಯುಂಖ nyuṅkha. *Sixfold repetition of the syllable Ôṁ.* 2, *proper; pleasing.*

ನ್ಯುಬ್ಜ ni-ubja. *Bent downwards;* lying on the face; crooked; *hump-backed, gibbous from disease.*

ನ್ಯೂನ ni-ûna. = ನೂನ. *Lessened, diminished, deficient, defective, wanting, deprived of.* 2, *inferior, low; vile, blamable.*

ನ್ಯೂನತೆ nyûnatĕ. Deficiency, incompleteness, want. (My.; B. 5, 1).

ಪ್ P

ಪ್ p. The forty-first letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It often changes places with initial ಹ್, *e. g.* ಪಲಗೆ, ಹಲಗೆ; ಪನ್ದರ್, ಹನ್ದರ್; ಪಾಸು, ಹಾಸು; ಪನ್ದಿ, ಹನ್ದಿ; ಪುಲಿ, ಹುಲಿ; ಪಲಸು, ಹಲಸು (Śmd. 191), etc., etc.; and is replaced by ಹ್ in the middle and ಇನ್ತ್ಹ, etc. (191); it becomes ಬ್, *e. g.* in ಕಬ್ಬಿನ, ತಣ್ಬುಬಿಲ್ (78); and ಮ್, *e. g.* in ಮುನಮ್ಬು ಗು, ಬಗೆವುಗು (3), ಎಳೆನೀರ್ವೊನಲ್, ಎಳವಿಜೆ (81), ತಮುರೂರ್ಗೆ ವೋಗು (82), ಆಡುಮ್ಬೊಲಂ, ಮಿಂಡುಮ್ಬುದು (204), ಮಿನಮ್ಬುದು (205), ಮಂಗಳವಜೆ (207), ಏನೇಲ್, ಎವೋಗು (211), ಬೆಳ್ವಲ್ (213), ನಿತುವಯಣಂ (215), ಕುತುವುರ್ವ್, ಬಿಮುಪೊಯಲ್ (218), ನಾಣಿಲಿವೆಸ್ (221), ಆಡುವತ್ತು, ನಾಲ್ವತ್ತು (224), ಮುತ್ತಲ್ಪೋಲ್ (277), ಉಪವೇದ್, ಉಪಲ್ವೇದ್, ತರವೇದ್, ತರಲ್ವೇದ್ (278; ಕರ್ವೊಡೆ would be wrong, it is to be ಕರ್ಪೊಡೆ 81). *Cf.* ತಪ್ಪಂ = ತವ್ವಂ, ತಪ್ಪಪಂ = ತವ್ವಪಂ (286); and see ಇಹ, ತಹ, ಬಹ, ಬೀಪ, etc.; ದಪ 2, ದಹ; ವ್.

ಪ pa. 1. The letter ಪ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಪ pa. 2. (ಪ್-ಅ 17). = ಪ್ವ, ಬ 2, ವ 2, (ಉವ 2). A syllable used in the formation of the future tense and of the present or future relative participle (Śmd. 274), *e. g.* ಕೂರ್ಪ, ಬರ್ಪ, ಇರ್ಪ (of ಕೂರ್, etc.); — ಆರ್ಪ, ತೋರ್ಪ, ಮಾರ್ಪ (of ಆರ್ etc.); — ಆಗ್ಪು, ಕೇಪ್ಪಿ (of ಆಗು, etc.); — ಬೆಗ್ಪು, ಬಿಸುಪ್ಪಿ (of ಬೆಗಡು, etc.); ನೋಪ್ಪಿ, ಬೇಪ್ಪಿ, ಬೂಪ್ಪಿ (of ನೋಡು, etc.); — ಆನ್ಪ, ನೋನ್ಪ, ಸೀನ್ಪ (of ಆನ್, etc.); — ಪೋಪ, ತಾಪ, ತೂಪ (of ಪೋಗು, etc.); — ಮಿಱುಪ, ತೂಳಪ, ಬೆಳಪ (of ಮಿಱುಗು, etc.); — ಓಪ (of ಓ); — ಬೆಸಪ (of ಬೆಸನು); ಕಾಪ (of ಕಾಸು); — ತರಿಪ, ಬರಿಪ, ಇರಿಪ (of ತರಿಸು, etc.); — ಉದಯಿಪ (of ಉದಯಿಸು, Śmd. 275). See further ಉಪ್ಪಾದಿಪ (1), ಅವಧರಿಪು (3), ಅಂಗೀಕರಿಪುದು (5), ಆಕಾಂಕ್ಷಿಪ (8), ಪರಿಹರಿಪರ್ (141), ಪೋಪುವು (195), ಆಚರಿಪರ್ (206), ಅಗ್ಗಲಿಪುದು (209), ಸನ್ದಿಪುದು (212), ಉದಯಿಪುದು (217), ನಿರವಿಪ (297), ತೂಕಡಿಪ (Lilv. 3, 3), ನೇವಿಪ (Rśv. 5, 26), ಎಱುಪ (J. 25, 5). ಪರಿಯಿಪ ನೆಟ್ಟನೆ ಅಟ್ಟುವ ಇದಿರೇ ಱಪ ಪಾಱಪ ಕಟ್ಟು ದಾಣ್ಟಿಪ ರ್ಜುರಿಯೊಳೆ ಸುತ್ತಿಪ ಆಯತಿಕೆಯಿಂ ಎಗಿಗ ನರ್ತಿಪ ದಿಣ್ಡುವಾಯಲುಪ್ಪರಿಪ ಬೆಡಂಗಿನಿಂ ನಡಯಿಪ ಅಂಗಮು ಲುಂಗದೆ ಪಂಡಧಾರೆಯೊಳ್ ಪರಿಣತಿದೋರ್ಪ ವಾಹಳಿತನಂ (Rśv. 13, 82).

ಪ pa. 3. A letter used in reiteration, *e. g.* ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕ, ಎತ್ತ ಪತ್ತು, ಕಲ್ಲು ಪಲ್ಲು, ಕಾಯಿ ಪಾಯಿ, ಬಿಡ್ಡು ಪಡ್ಡು, ತಣ್ಣನೆ ಪಣ್ಣನೆ, ಲೆಕ್ಕ ಪಕ್ಕ, ಸಕ್ಕರೆ ಪಕ್ಕರೆ, ಸುಳ್ಳು ಪಳ್ಳು (My.).

ಪ pa. 1. Guarding, protecting, ruling. See *e. g.* ಅಘಪ, ನೃಪ. 2, the number 1 (Mr. 349).

ಪ pa. 2. Drinking. See *e. g.* ಅಂಘ್ರಿ-, ಸಿ-, ಪಾದ-.

ಪ pa. 3. An abbreviation of ಪಂಚಮ, the fifth note of the gamut (Mr. 76).

ಪಂ pam. = ಪನ್ 2, etc. Greenness, etc. (ಪಚ್ಚನೆ, ಪಚ್ಚು, ಪಸು Śmd. 215).

ಪಂಸೆ pamse. = ಹಂಸೆ. (ಹಂಸ Mr. 505).

ಪೆಕೆ paka. Imitation of the sound of laughter: ha, ha! — ಪಕ ಪಕ ನಗು. To laugh very loudly, to giggle (C.; Tē.). ಪಕ ಪಕ ನಗುವವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತ (Prv.). — ಪಕ ಪಕನೆ ನಗು. = ಪಕ ಪಕ-. (My.).

ಪಕೆ paka. = ಪ 1. See ಹಪ್ಪ-.

ಪಕಳಿ pakaḷi. A corolla or row of petals (B. 3, 36; Mhr. ಫಕಡಿ).

ಪಕಾನ pakâna. (=ಪಕ್ವಾನ್ನ). (ಉಖ್ಯ, etc. Si. 313).

ಪಕಾರ pa-kâra. 1. The letter ಪ (Śmd. 11. 190).

ಪಕಾರ pakâra. 2. Tbh. of ಪ್ರಕಾರ. (My.).

ಪಕಾಲಿ pakâli. ಪಕಾಳಿ. A double water-skin carried on a bullock (My.; B. 5, 286; Br., T.; Mhr., H. ಪಖಾಲ; *cf.* ಕ ಪಾಲಿ 2). — ಪಕಾಲಿನೀರು. Pakâli-water. ಪಕಾಲಿನೀರು ಕುಡಿಯು ವನಗೆ ಪಕ್ಷ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಪಕಾಸ pakâsa. Tbh. of ಪ್ರಕಾಶ. (S. Mhr.).

ಪಕೇರ pakīra. = ಫಕೀರ. (My.).

ಪಕ್ಕ pakka. = (ಪಕ್ಕ 2), ಪಕ್ಕು 1, ಪಕ್ಕೆ, ಪಂಕ 1. Tbh. of ಪಕ್ಷ (Śmd. 346). A wing (ಗರುತ್, ಛದ, ಪತ್ರ, etc. Nr.; ಎಱಿಂಕೆ Kk. 69, Śm. 78; Ōpr. 8, after 101; Grj. 3, after 103; C.; B. 2, 9). ಪಕ್ಕವಿದ್ದರೆ ಹಕ್ಕ, ಏಡೀಲಿ ಕೊಟ್ಟ ರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ದುಕ್ಕವೇನು? — ಪಕ್ಕವಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಕ್ಕು ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? (Prvs.). 2, the shoulder (ಜಟ್ಟೆ Kk. 69). 3, the flank or side; a side, party, faction (ಬದಿ Kk. 32; ಕೆಲ Śm. 59; ಬದಿ 70. 78. 98; C.). 4, proximity, neighbourhood (ಸಮೀಪ Kk. 33; ಪೊರೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಸನಿಹ, ಸಮೀಪ Śm. 59; ಪೊರೆ 78; ಸನಿಹ 103). 5, favour, support (ಪೋಷಣ Śm. 103). 6, the half of a lunar month (ಕಾಲಭೇದ Śm. 78). — ಪಕ್ಕಜಲ್ಲಿ. Side-hangings (Śśv. 3, 16). — ಪಕ್ಕವೆಟ್ಟ. -ಬೆಟ್ಟ. The western mountain (Abh. P. 11, 177). — ಪಕ್ಕಶೂಲೆ. Severe pain in the right or left side of the body; pleurisy (C.).

ಪಕ್ಕಡಿ pakkaḍi. The flank or side. ಹೊಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಎತಗಡೆ ಪಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಬು ಆಗುತ್ತದೆ, ಆ ರೋಗವು ಗುಲ್ಮ (Čb. 42).

ಪಕ್ಕಣಿ pakkaṇa. *The hut or abode of a savage* (ತುಱರ ತಾಣ Śm. 32).

ಪಕ್ಕನೆ pakkanĕ. ಫಕ್ಕನೆ. Suddenly; without a why or wherefore (C.; Tē. ಪಕ್ಕುನೆ). ಆಕೆಯ ಬಾಯೊಳಗೆ ಮಾತು ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ, ಪಕ್ಕನೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಎರಡನೆಯವರ ಮುನ್ದೆ ನಮ್ಮ ಗುಟ್ಟು ಒಡೆದಾಳು (B. 4, 138). ಕೋಟೆಯೊಳಗಿನ ಹದುಬರು ಪಕ್ಕನೆ ಹೊಱ ಬಿದ್ದು (4, 217). — ಪಕ್ಕನೆ ನಗು. To burst out a laughing (My.; Tē.; T. ಪಕ್ಕು ಪಕ್ಕೆನ್ದು ನಗು).

ಪಕ್ಕರಕೆ pakkarakĕ. = ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕರಿಕೆ, ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕರಿಕೆ, (ಪಕ್ಕರೆ). Tbh. of ಪಕ್ಷರಕ್ಷೆ. ಜಿಂಜೆ ಗುದಿಗಳು ಕುದುರೆ ಆನೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕೆ (Śm. 41, o. r. ಪಕ್ಕರಿಕೆ). ಗುದಿಮೆನ್ದು ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕೆ (Śmd. I, 32, o. rs. ಪಕ್ಕರಿಕೆ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ).

ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ pakkarakkĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, q. v. (ಗುದಿ, ಜಿಂಜೆ, ತಂಗುಡ Kk. 58). ಗುದಿಮೆನ್ದು ಜಿಂಜೆಯ್ದೊಡಮ್ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ (42, o. r. ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ). ವಿಸನಿಯ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ (Rśv. 13, 62).

ಪಕ್ಕರಿಕೆ pakkarikĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, q. v. (ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಜೂಲ G.).

ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ pakkarikkĕ. = ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ, q. v.

ಪಕ್ಕರೆ pakkarĕ. 1. (= ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. ? Grj. 7, 46; Tē.: armour,

mail, housings). ಪದಿನೆಣ್ಪಾಸಿರ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯತ್ಪಂಗಳ್ (Śmd. 22. 83). ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ....ಕಾನ್ತಿ (Abh. P. 13, 60).

ಪಕ್ಕರೆ pakkarĕ. 2. = ಪಕ್ಕಲೆ, q. v.

ಪಕ್ಕಲೆ pakkalĕ. = ಪಕ್ಕರೆ 2. A kind of vessel (ಬಗರಗೆ Ct. I, 86, o. rs. ಪಕ್ಕರೆ, ಬಗರಿಗೆ; ಬಗರಗೆ, ಬಕ್ಕರೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಬಗರಿಗೆ, ಬಕ್ಕರೆ Śm. 62; ಪಾತ್ರ Bhn. 24; ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ 65). ಸೊದೆಗಳ ಬಾವಿಗಳ, ಪಕ್ಕಲೆಯ ಪನ್ನೀರುಗಳ (ಬಣ್ಡಿಗಳು) ಹಿಡಿದವು (Bh. 1, 12, 17). (ಛೇಮಂ) ಕುಡಿದು ಪಕ್ಕಲೆನೀರಂ (1, 10, 30). 2, a temporary well in a stream, etc. (ವಜ್ಜರ, ಒಡಿನ್ತೆ ಕೆ.).

ಪಕ್ಕಾ pakkâ. Tbh. of ಪಕ್ಕ (Mhr.). — ಪಕ್ಕಾಬರಡೆ. The regular account compiled from the diary (Mhr.; R.). — ಪಕ್ಕಾದವ. -ಆದವ. A shrewd, cunning man (My.). — ಪಕ್ಕಾಪಾವು. A large measuring-pâvu (ಪಾವು My.). — ಪಕ್ಕಾಮಾತು. An accomplished, ready word (My.). — ಪಕ್ಕಾರಂಗು. Lasting colour (My.). — ಪಕ್ಕಾಸಿಪಾಯಿ. An accomplished, adept sipâhi (My.). — ಪಕ್ಕಾಸೇರು. A large measuring-sêru (My.).

ಪಕ್ಕಿ pakki. 1. = ಹಕ್ಕಿ, ಪಕ್ಕೆ. Tbh. of ಪಕ್ಷ. (ಎಕ್ಕರ Śmd. 350). ಪಕ್ಕೆ ಎಗಂಗಳ್ (89). See Śmd. I, 60. 61; Śm. 30; ಆಮುಳ್ವಕ್ಕೆ, ಎಣೆವಕ್ಕೆ, ಕನ್ನಡ-, ಕೆಂಗಣ್ಣಿಲರ್-, ಜಕ್ಕ-, ಜೊನ್ನ-, ತಣ್ಗದಿರ್-, ಪಡಿಯಱಿ-, ಪಣ್ಡಿತ-, ಪೊಕ್ಕುದಿ-, ಪೊಣರ್-, ಬಿಸುಲ್-, ಹಂಬರ-. — ಪಕ್ಕೆಗಳರಸ. -ಆರಸ. (ಗರುಡ Śm. 6). — ಪಕ್ಕಿಗಳಣ್ಮ. -ಅಣ್ಮ. (ಗರುಡ Kk. 8).

ಪಕ್ಕೆ pakki. 2. A manner, a way, a means (My.; Tĕ. ಪಕ್ಕ, ಪಕ್ಕೆಕೆ; Mhr. ಪಕ್ಷ).

ಪಕ್ಕು pakku. 1. = ಪಕ್ಕ, etc., ಪಕ್ಷ. Tbh. of ಪಕ್ಷ. (M.; T. ಪಕ್ಕರ್, relations). — ಪಕ್ಕುಗುಡು. -ಕುಡು. To give support, to nourish, etc. (Abh. P. 8, after 54).

ಪಕ್ಕು pakku. 2. Tbh. of ಪಕ್ಷ. (Ṣpr. 1, 5; 5, after 35; Abh. P. 16, after 39; Grj. 9, 56; J. 16, 13; Rśv. 1, 45; 6, after 11).

ಪಕ್ಕುವನಿ pakku1-vani. A person of one's own side, a kinsman (ಪಕ್ಕೂವನಿ, ಒನ್ನು Śk.).

ಪಕ್ಕೂ pakkû. = ಪಕ್ಕು 1.

ಪಕ್ಕೂವನಿ pakkû-vani. = ಪಕ್ಕುವನಿ, q. v.

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. 1. = ಪಡ್ಕಿ 1 q. v., ಹಕ್ಕೆ. Lying down, reposing; bending downwards (see ನಸುವಕ್ಕೆ); a place (J. 20, 52). **2,** a place for reposing: a dormitory (ಸೆಜ್ಜೆಮನೆ Śm. 79; Ṣpr. 1, 128; Tĕ.); the lair of a wild beast (see ಎಗವಕ್ಕೆ); a nest (Grj. 4, 66). **3,** a cow-pen, or a herd of kine (ತುಱುಮನ್ದೆ Śm. 79). — ಪಕ್ಕೆವನೆ. -ಮನೆ. A dormitory (ಸೆಜ್ಜೆವನೆ, ತಯ್ಯಾಗ್ಯೆಹ Śk.).

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. 2. (fr. ಪರು1). (= ಪಡ್ಕಿ 2). Meeting with: closeness, contact, vicinity (ಪೊರ್ದುಗೆ Śm. 79; Tĕ. ಪಜ್ಜೆ). ನಿನ್ನಿಸಿಯನ ಪಕ್ಕೆಯೊಳ್ ಇರು! ಎನ್ದು; ಸಖಿ ತೊಲಗುವುದುಂ (Śmd. 73, o. r. ಪಡ್ಕಿ). See ಮದವಕ್ಕೆ. — ಪಕ್ಕೆಮಱಿ. A young one that is near (J. 28, 44).

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. 3. The tamarisk tree, Tamarix indica (Tĕ.; ಪಿಱುಲ, ಝಾವುಕ Si. 131).

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. = ಪಕ್ಕ, etc. The side (My.; Tĕ.); the page of a book (My.; Tĕ.).

ಪಕ್ಕೆಗ pakkĕ-ga. = ಪಡ್ಕಿಗ. A man who rests or reposes on. See ಎರಲಿವಕ್ಕೆಗ, ಎಲರುಣಿ-, ನಾಗರ-, ಎಗ-, ಮುನ್ನೀರ್-.

ಪಕ್ವ pakva. = ಪಕ್ಕ, ಪಕ್ಕು 2. *Cooked, roasted, boiled, baked;* warmed. 2, *digested.* 3, *mature, ripe.* 4, *accomplished, come to perfection,* perfect, fully developed, ready, fair, adept; shrewd, experienced; strong, durable. 5, ripe for destruction: *on the eve of decay.* 6, grey, as the hair. See ತೊರೆ 2; Hlâ. s. ತುಪ್ಪ.

ಪಕ್ವಕೃತ್ pakva-krit. Cooking, etc. 2, the tree Azadiracta indica (ನಿಮ್ಬ). (R.).

ಪಕ್ವಧಾನ್ಯರಸ pakva-dhânya-rasa. The liquid of boiled grain. See ಕಟ್ಟು.

ಪಕ್ವಶ pakvaśa. (= ಪುಲ್ಕಸ). *N. of a barbarous tribe.*

ಪಕ್ವಾನ್ನ pakva-anna. Boiled rice, cooked or dressed food, a dish; a cake (ಪೂಸ, ಆಪೂಪ, ಪೂಪಲಿಕೆ Hlâ.; My.; B. 3, 46; Bp. 36, 46). ಅಯತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ (ಆಪೂಪ, ಪೂವ Mr. 215). See ಪಂಚ-.

ಪಕ್ಷ paksha. = ಪಕ್ಕ, etc. *A wing.* 2, *a feather; the feathers of an arrow* (ಗಱಿ Nn. 112; Mr. 497). 3, *the side of anything; a side; the flank or side of a man, etc.* (ಬರಿ, ಮಗ್ಗುಲು 112; ಬರಿ 497). 4, *a side, a part; a party, a faction* (ಪಕ್ಷೀಕರ, ಅಂಗೀಕರಿಪುದು 112). 5, *a partisan, a follower.* 6, favour; partiality (ಪರಿಗ್ರಹ 497). 7, *case; one of two cases, one side of argument, an alternative; a case in general, a supposition.* 8, *proximity, neighbourhood* (ಸಮೀಪ, ಪತ್ತಿರೆ 112; ಸಮೀಪ 497). 9, *a wall* (ಭಿತ್ತಿ, ಗೋಡೆ 112; ಗೋಡೆ 497). 10, *the half of a lunar month,* comprising fifteen days (ಮಾಸಾರ್ಧ, ಹದಿನಯ್ದು ದಿನ 112; ಮಾಸಾರ್ಧ 497). 11, the number 15 (Ch.; ಪದಿನಯ್ದು Mr. 348). 12, a multitude, a host. 13, *quantity* in composition with words signifying hair (ಅಡ್ಡಮುಡಿ Mr. 320). ಪಕ್ಷ ಪಾಣ್ಡವರಲ್ಲಿ, ಊಬ ಕೌರವರಲ್ಲಿ.—ಪಕ್ಷವಿಲ್ಲದವಗೆ ಲಕ್ಷವೇನು?—ಪಕ್ಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ನಕ್ಷತ್ರ ತಿಳಿದವ ಪಕ್ಷಾ ತಿಳಿಯಲಾಱನೇ? (Prvs.). See Śmd. 62. 143. 278. — ಪಕ್ಷ ಉಡು. To leave a side or party (Bp. 27, 33). — ಪಕ್ಷ ಮಾಡು. To be partial. ಪಕ್ಷಮಾಡುವ ರಕ್ಷಕನಾದಾನೇ? (Prv.). — ಪಕ್ಷ ಹಿಡಿ. To side with, to espouse a side (B. 5, 234).

ಪಕ್ಷಕ pakshaka. *A side door, a private or back door.* 2, a sidesman; a partisan.

ಪಕ್ಷಘಾತ paksha-ghâta. A stroke with the wings; moving of the wings (J. 14, 19).

ಪಕ್ಷಜ paksha-ja. The moon. (R.).

ಪಕ್ಷತಿ pakshati. *The root or insertion of a wing, the pit of a bird's wing* (ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲ್ Hlâ.; ಮೊದಲ ಗಱಿ Mr. 168). 2, *the first day of the half month.*

ಪಕ್ಷದ್ವಾರ paksha-dvâra. *A side door, an inner or back door, a private entrance.*

ಪಕ್ಷಪಾತ paksha-pâta. Espousing a side: partisanship, partiality. (My.). ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವೇ? (Prv.). 2, falling off of the feathers: the moulting of birds. 3, the flapping of wings (Ṣpr. 2, after 7). — ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡು. To show partiality (My.; B. 5, 8).

ಪಕ್ಷಪಾತಿ paksha-pâti. A person who sides with, or adheres to, the party of any one, a partisan, an adherent, a friend (Bp. 40, 66; 57, 28; My.; B. 4, 107. 126).

ಪಕ್ಷಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ paksha-prâyaśchitta. An expiatory act performed at the śuklapaksha of a month, an offering of cooked rice, etc. being made (My.). See Prv. s. ಪಕಾಲಿ.

ಪಕ್ಷಭಾಗ paksha-bhâga. The side or flank, especially *the flank of an elephant.*

ಪಕ್ಷಭೇದ paksha-bhêda. A distinction between two parties. — ಪಕ್ಷಭೇದ ಮಾಡು. To be partial, to show partiality. ಪಕ್ಷಭೇದ ಮಾಡಿದವಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪಕ್ಷಮೂಲ paksha-mûla. *The root or articulation of a wing.*

ಪಕ್ಷರಕ್ಷೆ paksha-rakshĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. Flank-protection: the armor or gear of horses or elephants.

ಪಕ್ಷಸ್ವೀಕಾರ paksha-svîkâra. Taking or espousing the side of any one. See ಒಲವರಂಗೊಳ್.

ಪಕ್ಷಾನ್ತ paksha-anta. *The last day of the half month.*

ಪಕ್ಷಾನ್ತರ paksha-antara. Another case or supposition (Śmd. 297); another way or manner (ಮತ್ತೊಂದು ಪರಿ Nr.).

ಪಕ್ಷಾಪರಪಕ್ಷೆ paksha-apara-paksha. Siding with another party (My.).

ಪಕ್ಷಾರ್ಥ paksha-artha. The meaning of a case or supposition: a case or supposition (Śmd. 297).

ಪಕ್ಷಿ pakshi. = ಪಕ್ಕ 1, etc. Furnished with wings: *a bird.* 2, siding with. ಪಕ್ಷಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ಬಲ, ಮತ್ಸ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರೇ ಬಲ.— ಪಕ್ಷಿಗೆ ಗೂಡು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ (Prvs.). See Prv. s. ಬಲೆ.

ಪಕ್ಷಿಕ pakshika. = ಪಕ್ಷಿ. See ಕ್ಷುದ್ರ-.

ಪಕ್ಷಿಜ್ಯೇಷ್ಠ pakshi-jyêshṭha. A vulture (ಗೃಧ್ರ, ಹದ್ದು Mr. 175).

ಪಕ್ಷಿಣಿ pakshiṇi. *A night with the two days enclosing it.*

ಪಕ್ಷಿಭೇದ pakshi-bhêda. A kind of bird. See ಕುಕಿಲ್, ಕುಕ್ಕು, ಕೊಂಜೆ.

ಪಕ್ಷಿರಾಜ pakshi-râja. *Garuḍa.*

ಪಕ್ಷಿವಾಹನ pakshi-vâhana. Vishṇu (Bp. 54, 37; J. 26, 3).

ಪಕ್ಷೀಕರ pakshî-kara. Taking the side of or siding with (any body, ಪಕ್ಷ, ಅಂಗೀಕರಿಪುದು Nn. 112).

ಪಕ್ಷೀಕರಣ pakshî-karaṇa. = ಪಕ್ಷೀಕರ. (My.).

ಪಕ್ಷೀಕರಿಸು pakshî-karisu. To espouse a side, to become a partner (Bh. 8, 22, 6; My.).

ಪಕ್ಷೀನ್ದ್ರ pakshi-indra. = ಪಕ್ಷಿರಾಜ. (J. 14, 20).

ಪಕ್ಷ್ಮ pakshma. A wing. 2, *an eyelash* (ಕಣ್ಣಿನ ಎಸೆ Nn. 86; ಈಷ್ಟಿರೋಮ, ಎಸೆ Mr. 317). 3, *the filament of a flower. 4, the point of a thread; a thin thread.*

ಪಖ್ಖಾಳ pakhkhâḷa. (Śmd. 23). = ಪಚ್ಚಳ 2. Tbh. of ಪ್ರಕ್ಷಾಲ (346, o. r. ಪಖ್ಖಳ).

ಪಗಡಿ pagaḍi. A turban (My.; Mhr., H.). See Prv. s. ಯಾತ.

ಪಗಡೆ pagaḍĕ. = ಪೊಗಡೆ. A tree, frequently cultivated, Mimusops elengi Lin. (St. & Pl.; My.; Tĕ. ಪೊಗಡೆ). **2,** a small tree, wild and cultivated, Nyctanthes arbor tristis Lin. (Tĕ.).

ಪಗಡೆ pagaḍĕ. A mark on a die (Mhr. ಪಗಡಾ; T. ಪಗಡೈ, M. ಪಗಡೆ, ಪಗಡಿ, Tĕ. ಪಗಡೆ, an ace on a die); a die (or cowry) for playing a kind of back-gammon (ಅಕ್ಷ G.); a piece used at that play (My.; *cf.* Sk. ವಟಿಕಾ). ಆಟದೊಳಗೆ ಪಗಡೇ ತಿರುಗಿಸೋಣ (ಪರಿಣಾಯ G.). 2, the play itself (My.; ದ್ಯೂತ G.). — ಪಗಡೆಯ ಕಾಯಿ. A piece used in playing pagaḍĕ (My.). ಪಗಡೇ ಕಾಯಿ ನಡಿಸುವದು (ಪರಿಣಾಯ Si. 461). — ಪಗಡೆಯ ಕೋಟೆ. The centre of a dice-cloth or board (My.). — ಪಗಡೆಯ ಪಟ್ಟ. (ಹಾಸಂಗಿ Cb., sic!). — ಪಗಡೆಯ ಬೀಡಿ. = ಪಗಡೆಯ ಸಾಲು. (My.). — ಪಗಡೆಯ ಮನೆ. A square on the dice cloth or board. ಪಗಡೇ ಮನೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರ (ಹಾಸಂಗಿ, ಪಟ G., sic!). — ಪಗಡೆಯ ಲೆತ್ತ. A die (or cowry) at pagaḍĕ (ಅಕ್ಷ Si. 461). — ಪಗಡೆಯ ಸಾಲು. The line of squares a player's pieces have to cross to arrive at the centre of a dice-cloth or board (My.). — ಪಗಡೆಯಾಟ. -ಆಟ. The pagaḍĕ-play (My.). ಲೆತ್ತ ಪಗಡೆ ಮುನ್ತಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುವವ (ಅಕ್ಷ ದೇವಿ G.). — ಪಗಡೆಯಾಡು. To play at pagaḍĕ (J. 6, 31). ಪಗಡೆಯಾಡುವ ಪಟ (ಆಪ್ಯಾಪದ G.). ಪಗಡೆಯಾಡಿ, ಪಾಣ್ಡವರು ಕೆಟ್ಟರು (Prv.).

ಪಗದಸ್ತಿ pagadasti. Immovable, as in a determination or promise; cautious, wary, as in speech; painstaking (My.; Mhr.).

ಪಗದಸ್ತಿಗಾಱ pagadasti-gâṛa. A painstaking man (My.).

ಪಗದಿ pagadi. = ಪೊಗದಿ q. v. Tribute, tax (My.; Tĕ. ಪಂಗು, ಪಂಜಿ, ಪಗಿಡಿ, ಪಗಿಡಿ, ಪನ್ನು; T. ಪಗುಡಿ, ಪನ್ನು; if "share, portion" be concerned, as would appear fr. T. ಪಗುಡಿ, division, equal share, *cf.* T. ಪಗು, M. ಪಗು, ಪಡು, to divide; ಪಂಗು, part, portion, share; see ಪಸು 3; ಬಗಿ 1; *cf.* ಬದಿ 22). ಪಗದಿ ಕೊಡದವನಿಗೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ, ಏನು?—ನಿಗದಿಯೆದ್ದವನಿಗೆ ಪಗದಿಯಿದ್ದೀತು (Prvs.).

ಪಗರಣ pagaraṇa. Tbh. of ಪ್ರಕರಣ. See ನಾಪ್ಪಿಗರಣ, ರಕ್ಕಸವ ಗರಣ.

ಪಗಲ್ pagal. ಪಗಲು. = ಹಗಲು. Day time; a day (ಪೆವನ, ವಿವನ Śm. 18; T., M.; Tĕ. ಪಗಲು, ಪವಲು, ಪಗುಲು; *cf.* ಪರೆ 2). ಪಗಲ or ಪಗಲಿನ (Śmd. 134). ಪಗಲಿನ್ತಿರ್ದ ಅಚ್ಚಡೆ ಪ್ಪಿಂಗಳ್ ಇನಕಿರಣಶ್ರೇಣಿ ಗೆತ್ತಾಗಳ್ ಮುಸಿವನ್ತಂ (134). ಪಗಲಿನ ರವಿಕಿರಣಂಗಳ್ ಮಗುಪ್ಪೀಗಳ್ (134). See Ćpr. 2, 52; 3, 81; Bp. 28, 57; Rśv. 8, 112; 9, 9; J. 15, 18; 28, 4. 40; ಕಡೆವಗಲ್, ನಟ್ಟಿ-, ನಡು-, ಪಿಪ್ಪುಗಲ್, ಮುಮಪ್-. — ಪಗಲ ಕೆಯ್ದಾವಿಗೆ. = ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ. (Rśv. 6, after 11). — ಪಗಲ ಜೊಜಂಗ. The sun (ಸೂರ್ಯ Ćt. I, 46; ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ಪಗಲ ಸಿರಿ. The sun (Abh. P. 7, after 69). — ಪಗಲಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. Day and night (J. 17, 26). — ಪಗಲುಳ್ಕ. -ಉಳ್ಕ. A day-meteor (Ćpr. 6, 16; Abh. P. 13, 63; 14, 122). — ಪಗಲುಳ್ಕು. -ಉಳ್ಕು. = ಪಗಲುಳ್ಕ. (Rśv. 5, 80). — ಪಗಲೆಜ್ಜೆಯ. -ಎಜ್ಜೆಯ. The sun (Śm. 14). — ಪಗಲೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ಪಗಲೆಜ್ಜೆಯ. (Bp. 11, 47). — ಪಗಲ್ವೊಣ್ಗೆ. N. (Rśv. 13, 100). — ಪಗಲ್ವ ಗೆಯ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Ćt. I, 107). — ಪಗಲ್ವಗೆಯ. = ಪಗಲ್ವ ಗೆಯ. (ಇರುಳೆಜ್ಜೆಯ Ćt. II, 6).

ಪಗಾರ pagâra. Pay, salary (Mhr., Port.; My.; ಭೋಗ, ವರ್ತನ, ಸಮ್ಬಳ Ćb.).

ಪಗಿನ pagina. = ಪಗಿನು, etc. (Ćpr. 5, after 64; Rśv. 5, after 55).

ಪಗಿನು paginu. = ಪಗಿನ, ಹಗಿನು. Gum, resin, exudation of trees (ರಸ Nn. 83; Mr. 499; see ಪಗಿಲ್ 1). ಪಗಿನಿಸೊಳ್ (Mr. 499).

ಪಗಿಲ್ pagil. 1. (= ಜಿಗಿಲ್ 1). To be sticky, viscid, glutinous, or adhesive, to adhere, to join (ಸ್ನಿಗ್ಧ Śmd. Dh.; ಪತ್ತು Śm. 21; Ćpr. 6, 70; Abh. P. 7, 165; V. 3, 2; Śśv. 4, 74; T. ಪಜ್ಜೆ, ಪಯಿನ್, ಪಿಜನ್, M. ಪನ್ನ, ಪಯೆ, ಪತೆ, Tĕ. ಪನೆ, viscous matter, gum, resin; M. ಪಗಲೆ, ಪಯಲೆ, the pulp inside the shell forming the cocoanut). ಪಗಿಲ್ತುದು (ಪತ್ತಿದುದು Kk. 22).

ಪಗಿಲ್ pagil. 2. (= ಜಿಗಿಲ್ 2). To be afflicted, to suffer distress, etc. (ಸಂಕ್ಲೇಶ Śmd. Dh.).

ಪಗೆ pagĕ. (Śmd. 109). = ಹಗೆ. Hatred, enmity (Tĕ.,

M.; T. పడి, పటు, పడం, పగ్గు. **2,** an enemy, an opponent (ಮಱುವಸಲ, ಮಾಪಿಡಿ Kk. 60, Śm. 40; see Ss. s. ವೀರ 1; if "division" is concerned, see s. ಪಗಡಿ). ನೆಲದೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ (Śmd. 28). ಪಗೆಯತ್ತಣಿಂ ಬನ್ದನಂ ಬನ್ದುದು (160). ಪಗೆಯನ್ತೆ ಇರ್ಪುದಂ ಕೆಡಿಸಿ (195). See Ūpr. 1, 122; Bh. 1, 8, 24; Rśv. 9, 9; J. 5, 23; 7, 29; 9, 13; 28, 40; 29, 36. — ಪಗೆ ಕೆಳೆ. A foe or friend (Abh. P. 5, 4). — ಪಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become hostile, to fall out with. ಅಕ್ಕಟಾ! ಮರುಳ್ಗುಮ್ಪುಗಳ್ ಏಕೆ ಸಮ್ಪುಗೆಗಳೊಳ್ ಪಗೆಗೊಣ್ಮವೊ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತದಿಂ? (Śmd. 143). — ಪಗೆಯ. -ಆ 3. An enemy. See ಅಮರ್ದುಣಿವಗೆಯ, ಕದ್ದುಲೆ-, ಜತಿ-, ನಿಸಿ-, ಬೆಟ್ಟಿ-, ರಕ್ಕಸ-. — ಪಗೆವ. = ಪಗೆಯ. (Abh. P. 11, 76; 12, 28). — ಪಗೆವಡೆ. -ಪಡೆ. A hostile army (ಮಱುವಳ್ಕ Ćt. I, 103; Abh. P. 5, 4; 14, 159).

ಪಗೆಕಾರಿ pagĕ-kâṟa. (Śmd. 235). An enemy.

ಪಗೆತನ pagĕtana. = ಹಗೆತನ. Hatred, enmity (Rśv. 2, 54).

ಪಂಕ paṅka. 1. = ಪಙ್ಕ. See ಎಡವಂಕ, ತೆಂಕವಂಕ, ಬಲವಂಕ.

ಪಂಕ paṅka. 2. = ಪಂಖೆ. A large fan, a punka (My.; Mhr. ಪಂಖಾ).

ಪಂಕ paṅka. 3. *Mud, mire* (ಕೆಸಱು Nn. 45. 94; ಅಪ್ಲಾಲ್ Śm. 106). 2, *sin.*

ಪಂಕಜ paṅka-ja. *A lotus.* ಪಂಕಜವಾದರೆ ಮಂಕಿಗೆ ದೊಡ್ಡದೇ? (Prv.). 2, N. of a vṛitta (Ćh.).

ಪಂಕಜಗರ್ಭ paṅkaja-garbha. Brahmâ (My.).

ಪಂಕಜಜ paṅkaja-ja. = ಪಂಕಜಗರ್ಭ. (My.).

ಪಂಕಜನಾಭ paṅkaja-nâbha. Vishṇu. (My.).

ಪಂಕಜಭವ paṅkaja-bhava. = ಪಂಕಜಜ. (Bp. 2, 25).

ಪಂಕಜವೈರಿ paṅkaja-vairi. The moon (My.).

ಪಂಕಜಾಕರ paṅkaja-âkara. A lotus pond (Rśv. 13, 43).

ಪಂಕಜಾಕ್ಷ paṅkaja-aksha. Vishṇu (My.).

ಪಂಕಜಾಗನ್ಧಿ (paṅkaja-âgandhi). A woman who is fragrant like a lotus (see Sp. s. ಮಂಕು).

ಪಂಕಜಾತ paṅka-jâta. = ಪಂಕಜ. (Rśv. 13, 90).

ಪಂಕಜಾನನ paṅkaja-ânana. The eyes of which are lotuses (J. 25, 4).

ಪಂಕಜಾನನೆ paṅkaja-ânanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 51, 7).

ಪಂಕಜಾಪ್ತ paṅkaja-âpta. The sun (My.).

ಪಂಕಜಾರಿ paṅkaja-ari. = ಪಂಕಜವೈರಿ. (My.).

ಪಂಕಜಾಸನ paṅkaja-âsana. Brahmâ (ಆಜ, ಬ್ರಹ್ಮನ Nn. 47; J. 5, 27).

ಪಂಕಜಾಸ್ತ್ರ paṅkaja-astra. Kâma (My.).

ಪಂಕಜಿನಿ paṅkajini. A lotus; a lotus pond. (R.).

ಪಂಕಜೋದರ paṅkaja-udara. Vishṇu (My.).

ಪಂಕರುಹ paṅka-ruha. = ಪಂಕೇರುಹ. (Ćh. v. 298).

ಪಂಕರುಹಗರ್ಭ paṅkaruha-garbha. = ಪಂಕಜಗರ್ಭ. (Bp. 46, 13).

ಪಂಕಿ paṅki. A perennial plant, Tephrosia purpurea Pers. (St. & Pl.).

ಪಂಕಿಲ paṅkila. *Muddy;* mud (ಜರಠ, ಕೆಸಱು Nn. 146).

ಪಂಕೇಜ paṅkê-ja. = ಪಂಕೇಜಾತ. (My.).

ಪಂಕೇಜಾತ paṅkê-jâta. = ಪಂಕಜಾತ. (Kk. 2; J. 5, 9).

ಪಂಕೇರುಹ paṅkê-ruha. *A lotus.*

ಪಂಕ್ತಿ paṅkti. = ಪನ್ತಿ, ಪನ್ತೆ, ಪನ್ಸಿ, ಪಯ್ತಿ, ಬನ್ತಿ, ಹನ್ತಿ. A row or set of five, the number five. 2, *a metre of four lines, each line consisting of 10 syllables* (Ćh.; Mr. 362). 3, *the number 10.* 4, *a line, a range, a row, a series* (ನಾಲು Nn. 138; ಪರಿವಿಡಿ, ತಗಱು Śm. 105). 5, *a group, a flock, a troop, a multitude.* 6, *a row of people sitting down at a meal: a company, a body,* a sodality. 7, fame, celebrity. ಪಂಕ್ತೀ ಊಟವಾದರೂ ಸಂಗ್ತೀ ಗುಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಪಂಕ್ತೀಲಿರುವವನಿಗೆ ಪನ್ತಿ ಇರ ಬಾರದು.— ಪಂಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪಕ್ಷ ಬಡಿಸುವವನೂ ಮುಖಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮತಾತಾಡುವವನೂ ಸಮ ಸವು (Prvs.). See ಕೇಲಿ, ಪಾಲಿ.

ಪಂಕ್ತಿಕೆ paṅktikĕ. = ಪನ್ತಿಗೆ. A row, a line.

ಪಂಕ್ತಿಗ್ರೀವ paṅkti-grîva. Râvaṇa (My.).

ಪಂಕ್ತಿಭೇದ paṅkti-bhêda. Partiality in serving guests (Bp. 45, 14; My.).

ಪಂಕ್ತಿಭೋಜನ paṅkti-bhôjana. A meal at which people sit in a row or in rows (My.).

ಪಂಕ್ತಿಯೋಗ್ಯ paṅkti-yôgya. A man who deserves to sit in the row of people at meals, who is fit for intercourse (My.).

ಪಂಕ್ತಿರಥ paṅkti-ratha. = ಪನ್ತಿರಥ. Daśaratha (My.).

ಪಂಖೆ paṅkhĕ. = ಪಂಕ 2. (ವೀಜನ G.).

ಪಂಗ paṅga. The state of being astride or forked: a fork, the forked branch of a tree (Tĕ. ಪಂಗೆ). — ಪಂಗನಾಮ. A large sprawling foreheadmark (Tĕ.; My.). — ಪಂಗನಾಮ ಬೀಯಿ. To be tricked (My.). ಅವನಿಗೆ ಪಂಗನಾಮ ಬಿತ್ತು (My.). — ಪಂಗನಾಮ ಹಾಕು. To trick, to deceive (My.).

ಪಂಗಡ paṅgaḍa. Astride, apart, distinct (Tĕ. ಪಂಗಟೆ). **2,** a separate mass or heap; a party or faction of people (My.). ಪಂಗಡವಾದವ ಸಂಗಡ ಬಂದಾನೇ? (Prv.). *Cf.* ವಂಗಡ?

ಪಂಗಿ paṅgi. = ಪಪ್ಪಾಯಿ, etc. (St. & Pl.).

ಪಂಗು paṅgu. = (ಅಗು 2, ಅಗುವು), ಅಂಗು, ಹಂಗು. The state of being bound by some favor rendered, that of being obliged, that of being indebted for an act of favor or kindness, obligation (Rśv. 8, 122; 12, 51).

ಪಂಗು paṅgu. *Lame, crippled.* 2, *the planet Saturn.* ಪಂಗುವಿನಾಶ್ರಯ ಮಾಡಿ, ಅಂಗ ಕಳಕೊಣ್ಣ.— ಪಂಗುವಾದರೂ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಇದ್ದರೆ ಭಂಗವಾಗ.— ಪಂಗುವಿಗೆ ಪರಮಹಿಂಸೆ ಅಲ್ಲವೇ? (Prvs.).

ಪಚ paća. = ಪಚೆ 2, ಪಿಚೆ. The sound proceeding from treading or walking in mud (C.; Mhr. rep. ಪಚಕನ, ಪಚಪಚ). — ಪಚ ಪಚ ತುಯಿ. To tread with the sound of paća paća (C.). — ಪಚ ಪಚಾ ತುಯಿ. ಪಚ ಪಚ ತುಯಿ. = ಪಚ ಪಚ ತುಯಿ. (C.).

ಪಚ paća. = ಪಚನ. See ಎಂತಮ್ಮಚ, ಪಚಮ್ಮಚ.

ಪಚಕ್ಕನೆ pačakkanĕ. (fr. ಪಚ). With the sound of pačak in treading (My.).

ಪಚಗಾರಿಸು paćagârisu. = ಪಚಾರಿಸು. (My.).

ಪಚಡಿ pačaḍi. = ಪಚ್ಚಡಿ. (My.).

ಪಚಣ್ಣ paćaṇṇa. Tbh. of ಪ್ರಚಣ್ಡ. (My.).

ಪಚನ paćana. Cooking, boiling; roasting; dressing; ripening; maturing; digesting, digested (My.). 2, fire. 3, a cooking utensil; a frying-pan. See ಆಡು, ಕುಡಿ.

ಪಚನೆ pacane. = ಪಚನ. (My.).

ಪಚಮ್ಪಚೆ paca-m-pače. *A species of Curcuma, Curcuma aromatica, or Curcuma xanthorrhiza* Roxb. (ಮರದ ಅರಿಸಿನ Mr. 130).

ಪಚಾರ pacâra. Upbraid, reproach (Râm. 1, 5, 31).

ಪಚಾರಿಸು pacârisu. To upbraid, to reproach, to chide, to jeer (Râm. 5, 8, 48; 6, 10, 10; 6, 14, 23; J. 23, 19. 31; 25, 28. 52; 27, 8. 45; Mhr. ಪಚ್ಚಿಸಿ, disgracing, jeering).

ಪಚಿ pači. 1. = ಪಚ್ಚೆ 1 q. v., etc. See ಒಪ್ಪ.

ಪಚಿ pači. 2. = ಪಚ. — ಪಚಿ ಪಚಿ ತುಯಿ. = ಪಚ. (My.).

ಪಚೆ pače. = ಪಚ್ಚೆ, (ಪಚ್ಚೆ ನೆ), ಪಚ್ಚೆ q. v., etc. Greenness; unripeness, etc. (T. ಪಚ್ಚೆ). — ಪಚೆವೆಣ್. -ವೆಣ್. A woman never having the menstrual courses; a barren or childless woman (ಬಂಜೆ Kk. 28, o. rs. ಬಚ್ಚವೆಣ್, ಬಚ್ಚೆ-, ವಚ್ಚೆ-; ಬಂಜೆ Śm. 73, o. r. ಪಚ್ಚೆವೆಣ್). *Cf.* ಬಿಚ್ಚೆವೆಣ್.

ಪಚೆ pače. *Cooking, maturing,* etc.

ಪಚ್ಚ paccа. = ಪಚೆ, etc. Greenness; fair colour; etc. (Čpr. 7, 42; Rśv. 2, 22; Tė.); an emerald (Rśv. 1, 36; B. 4, 174; Tė.). — ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ. Crude camphor, a brilliantly white drug (ಕರ್ಪೂರ, ಘನಸಾರ, etc. Si. 228; ಚನ್ನ 452; J. 31, 2; My.; Tė.; T. ಪಚ್ಚೈ-; see ಪಚ್ಚೆ No. 6). — ಪಚ್ಚಗುಪ್ಪಸ. -ಕುಪ್ಪಸ. = ಪಚ್ಚೆ-. A green bodice (Bp. 34, 22). — ಪಚ್ಚಪೊಪ್ಪಿಗೆ. A green hat (Bp. 34, 22).—See Prv. s. ಹುಚ್ಚ.

ಪಚ್ಚ pacca. = ಪಚ್ಚೆ, (ಪಂಚೆ, ಪಸ). Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ or ಪ್ರಸಾಧನ. Dressing; dress; embellishing, adorning; an ornament (ತೋಡ Čt. I, 21; ತೊಡುವ ಆಭರಣ II, 54; ಪಸದನ, ತೊಡ, ಆಭರಣ Śs.; ತೊಡ, ಪಸದನ, ತೊಡಿಗೆ Kk. 26; ಪಸದನ, ತೊಡ, ತೊಡಿಗೆ Śm. 72; ತುಡುವುದು 92). See ಪನ್ನೆಲೆವಚ್ಚ; Rśv. 2, 22. — ಪಚ್ಚ ವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪಚ್ಚೆ ವಡಿಸು. (Čpr. 6, after 71; 7, 70).

ಪಚ್ಚಗಾಪಿ paccа-gâra. = ಪಚ್ಚೆಗಾಪಿ. A man whose occupation is embellishing or adorning, a dresser, a master of the robes (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲು Śmd. II).

ಪಚ್ಚರೆ paccaḍa. = ಪಚ್ಚೆಡ, (ಪಚ್ಚವಡ), ಹಚ್ಚಡ. Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ. A large wrapper: a stout cotton cloth, generally twenty-four cubits long and two cubits broad; to make it broader, it is cut crosswise, and the two halves are sewn together; it is used as a wrapper or cover at night (My.; Té. ಪಚ್ಚ; T., M. ಪಚ್ಚವಡ, *i. e.* ಪಚ್ಚ-ಪಟ).

ಪಚ್ಚಡಿ paccaḍi. = ಪಚಡಿ. A kind of pickles generally made of green (raw), minced vegetable substances (cucumbers, unripe mangoes, plantain marrow, etc., My.; Tė., T., M.); a piece of the minced substances (My.).

ಪಚ್ಚಡಿಸು paccaḍisu. = (ಪಚ್ಚೆಡಿಸು), ಹಚ್ಚಡಿಸು. To dress, to adorn. ಪಚ್ಚಡಿಪಂ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Kk. 36). ಪಚ್ಚಡಿಸುವಂ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Śm. 45).

ಪಚ್ಚನೆ paccaně. (Śmd. 109). = ಪಂ, ಪನ್ 2, ಪಸು, ಪಚ್ಚು 1 (215), ಹಚ್ಚಗೆ, ಹಚ್ಚನೆ, (ಪಚೆ, etc.). Greenness, etc. (Tė.). ಪಚ್ಚನೆಯ ಬಣ್ಣ (ಪಲಾಶ, ಹರಿತ, ಹರಿತ್ Nr.). See Śmd. 112; Čpr. 1, 93.

ಪಚ್ಚಯಿಲ paccа-ila. (Śmd. 241, o. r. ಪಚ್ಚಾಯಿಲ). = ಪಚ್ಚಗಾಪಿ.

ಪಚ್ಚವಡ (paccа-paḍa). = ಪಚ್ಚಡ, etc. (My.). *Cf.* ಹಚ್ಚವಡ.

ಪಚ್ಚವದೆತಿ paccа-paḍati. A woman whose occupation is dressing or adorning, a mistress of the robes (ಪಚ್ಚಡಿಸು ವಾಕೆ Śmd. II; ಪಚ್ಚೆವಡಿಪಾ ಸತಿ Kk. 92).

ಪಚ್ಚವಣಿ paccavaṇa. O. r. of ಪುಚ್ಚವಣ 1 in Śmd. II, No. 179.

ಪಚ್ಚಳ paccaḷa. 1. Tbh. of ಪ್ರಚಲ. (J. 28, 46).

ಪಚ್ಚಳ paccaḷa. 2. = ಪಪ್ಪಾಳ (ಪಪ್ಪಳ). Tbh. of ಪ್ರಕ್ಷಾಲ. ಪಚ್ಚಳದ ಮನೆ (ಛತ್ರಾಲಯ Mr. 196). *Cf.* ಬಚ್ಚಲ್.

ಪಚ್ಚಾಯಿಲ (paccа-â-ila). = ಪಚ್ಚಯಿಲ, q. v.

ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ paccа-âyla. = ಪಚ್ಚಯಿಲ, ಪಚ್ಚಾಯಿಲ, ಪಸಾಯಿತ 2, etc. A master of the robes, etc. (ಪಚ್ಚಗಾಪಿ Śmd. II; ಪಚ್ಚೆಗಾಪಿ Kk. 75; ಪಚ್ಚಡಿಪ 36; ಪಚ್ಚಡಿಸುವ Śm. 45).

ಪಚ್ಚಾರಿ paccâri. N. of a tree (Rśv. 5, 56).

ಪಚ್ಚಿ paccі. 1. (fr. ಪಸು 3). = ಪಚೆ 1, ಪಚ್ಚು 4. A part, a portion. See ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಪಚ್ಚಿ paccі. 2. (fr. ಪತ್ತಿಸು, ಹಚ್ಚು ?). The condition of a precious stone being set in gold, etc. by simply bending the edge of the metal over it (My.).

ಪಚ್ಚಿಮ paccima. Tbh. of ಪಶ್ಚಿಮ. (My.). — ಪಚ್ಚಿಮದ ದಿಸೆ ಗೊಡೆಯ. Varuṇa (Kk. 15, o. r. ಪಶ್ಚಿಮದ-).

ಪಚ್ಚೀಸು paccîsu. Twenty-five (My.; Mhr., H. ಪಂಚವೀಸ). 2, a game with cowries, used instead of dice, and named from the highest throw, which is 25 (My.).

ಪಚ್ಚು paccu. 1. = ಪಚ್ಚನೆ, ಪಸು 2, ಪಂ (Śmd. 215), ಪಚ್ಚೆ, etc. Greenness, etc. — ಪಚ್ಚಡಕೆ. -ಅಡಕೆ. (Śmd. 216). A green betel-nut. — ಪಚ್ಚೆಲೆ. -ಎಲೆ. (Śmd. 216). A green, fresh leaf (J. 9, 32). — ಪಚ್ಚೊಲೆ. -ಓಲೆ. (Śmd. 216). A green cadjan leaf (Rśv. 5, 112).

ಪಚ್ಚು paccu. 2. P. p. of ಪಸು 3.

ಪಚ್ಚು paccu. 3. = ಪರ್ಚು, q. v. (Čpr. 4, 83; 7, after 93).

ಪಚ್ಚು paccu. 4. = ಪಚ್ಚೆ 1, etc., (ಪಂಚು 2). — ಪಚ್ಚುಗುಡು. -ಕುಡು. To apportion (Abh. P. 7, after 80). — ಪಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To partake (Čpr. 3, 53).

ಪಚ್ಚು paccu. = ಪೆಚ್ಚು. (My.). ನೆಚ್ಚಿದ ಕಾರ್ಯ ಪಚ್ಚಾದರೆ ಳಚ್ಚು ಯಾತಕೆ? — ಪಚ್ಚ ಮಾತಾಡುವವನು ಬೆಚ್ಚು ಬೀಳಿನೇ? (Prvs.).

ಪಚ್ಚುಗೆ paccuge. = ಪೆಚ್ಚುಗೆ 2, ಪೆರ್ಚುಗೆ 2, ಹಚ್ಚು 1. A lonely, retired, secret or private place; privacy; counselling, or consulting, in private (M. ಪಯ್ಯೆ, T. ಪೈ, gently; secretly; quietly; T. ಪದುಂಗು, M. ಪದುಙ್ಙು, to sneak, crouch, conceal, skulk, be cautious; *cf.* ಆಡಂಗು 2 ?). — ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ. -ಗಾರ್ತಿ. = ಪೆರ್ಚುಗೆಕಾರ್ತಿ. A woman who lives in privacy, is consulted and advises (ಮನ್ತಣಗಾರ್ತಿ, ಏಕಾನ್ತದವ್ Śs.; ಏಕಾನ್ತದವ್ Kk. 28, o. r. ಪೆಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ).

ಪಚ್ಚೆ paccе. = ಅಚ್ಚೆ 2, ಪಂ, ನಚೆ, ಪಚ್ಚ, (ಪಚ್ಚನೆ), ಪಚ್ಚು 1, ಪನ್ 2, ಪಮ್, ಪಸ 3, ಪಸು 2, (ಹಚ್ಚಗೆ, ಹಚ್ಚನೆ) ಹಚ್ಚೆ, ಹಸಿ 1. Greenness; the colour green; a yellowish colour, a golden colour (ಜಾಗ, ಪಸುರ್ Śm. 69; ಪೀತ, ಗೌರ, ಹರಿದ್ರಾಭ, ಹಸುರುಬಣ್ಣ Si. 51; J. 6, 31; My.; M.; T. ಪಚ್ಚೆ; see ಮಿಾನ್ವರ್ಣ). 2, young sprouts or new leaves, and their colour (ಪ್ರವಾಲ, ಪಸುರು

Nn. 7). ಎಲೆಪಚ್ಚಬಣ್ಣ (ಪಾಲಾಶ, ಪಲಾಶ, ಹರಿತ, ಜಂಗಾಲ್ Si. 51). **3,** growing corn, etc., and their colour. ಸಕಲಮಾದ ಪಯ್ರು ಪಚ್ಚೆಗಳಿನ್ದ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಮಾದ ಶ್ರಯಥೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ Si. 100; My.). **4,** freshness; unripeness, crudeness, rawness; youngness (T., M.; Tĕ. ಪಚ್ಚೆ). **5,** an emerald (ಅಶ್ಮಗರ್ಭ, ಮರಕತ, ಹರಿನ್ಮಣಿ Hlā., Mr. 101; ಗಾರುತ್ಮತ, ಮರಕತ, etc. Nr., Si. 330; ಪಸುರ್ಗಲ್ Ct. II, 112; My.; M.; T. ಪಚ್ಚೈ; Mhr. ಪಾಚೂ). ಸನಾಯದಚ್ಚ ಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳಿದ ವೋಲ್ ಆದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದು (Cpr. 7, 41). See Cpr. 6, 49; Abh. P. 4, 17; Bh. 2, 13, 25; Č. Bp. 5, 3. 48; Rśv. 2, 47; J. 8, 4. ಪಚ್ಚೆಯಾದೂಂ ಮೆಚ್ಚ ತೆಗದು ಕೋಡೀಕು.—ಪಚ್ಚೆಯಾದರೆ ನುಚ್ಚಗಿನ್ತೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prvs.). **6,** camphor (ಪ್ರಾಲೇಯ, ಘನಸಾರ Mr. 336). **7,** N. of a plant with fragrant ears (ದೇವಕಣಿಶ Mr. 132; Rśv. 10, 2). **8,** cane or ratan, Calamus fasciculatus or rotang (ವೇತಸ, ಪಂಜುಲ, ವಿದುಲ, ವಾಸರ, ತೀತ Mr. 124; ವಾಸರ = ವಾಸೀರ; *cf.* ಹಚ್ಚೆ). **9,** any figure punctured or tatooed into the skin because green, tattoo (My.; Tĕ.). See ಕರ್ಪೂರಪಚ್ಚೆಗಿದ; ಪುಬಿವಚ್ಚೆ.— ಪಚ್ಚೆ ಕಾಯಿಗಿಡ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಪಚ್ಚೆಗುಬ್ಬಸ. -ಕಬ್ಬುಸ. The yellow-coloured metal: gold (Abh. P. 4, 83). — ಪಚ್ಚೆಗುಪ್ಪಸ. = ಪಚ್ಚಗುಪ್ಪಸ. (Śśv. 3, 27). — ಪಚ್ಚೆತೆನೆಗಿಡ. = ಪಚ್ಚೆ No. 7. (My.). — ಪಚ್ಚೆದಿಮಿರ್. -ತಿಮಿರ್. Gold-coloured unguent (Cpr. 7, 43). — ಪಚ್ಚೆದೋರಣ. -ತೋರಣ. (Śmd. 385; Kk. 97). A festoon of green leaves. — ಪಚ್ಚೆಮಾಲೆ. (Śmd. 386; Kk. 96). A garland of emeralds. — ಪಚ್ಚೆರು ವರ್ಣ. (ಹರಿತ Nn. 60). — ಪಚ್ಚೆವಡಿಗ. -ಪಡಿಗ. A spittoon of emerald (Rśv. 2, 70). — ಪಚ್ಚೆವರಲ್. -ಪರಲ್. An emerald (Cpr. 1, after 101; Śśv. 2, after 42). — ಪಚ್ಚೆವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A shield of emerald (Grj. 6, after 56). — ಪಚ್ಚೆವಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. Kâma: a libidinous man (Rśv. 1, after 135). — ಪಚ್ಚೆವೆಣ್. = ಪಚ್ಚವೆಣ್, q. v. — ಪಚ್ಚೆವೆನಸು. = ಹೆನಸು. (St. & Pl.).

ಪಚ್ಚೆ paccĕ. = ಪಚ್ಚ. — ಪಚ್ಚೆವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪಚ್ಚವಡಿಸು. To decorate, to adorn. ಪಚ್ಚೆವಡಿಪ ಸತಿ (ಪಚ್ಚವಡಿ Kk. 92).

ಪಚ್ಚೆಗಾಜಿ paccĕ-gāja. = ಪಚ್ಚಗಾಜಿ. (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲು Kk. 75).

ಪಜಕ್ pajaka. A kind of tree. ಕ್ರಮುಕ, ಪಟ್ಟಿಕೆ, ಪಟ್ಟಿ, ಅಕ್ಕಾ ಪ್ರಸಾದನ ಎನ್ನು, ಕೆಮ್ಪು ಅರಗಿನ ಗಿಡ; ಪಜಕದ ಮರ ಎನ್ದ್ದ, ಕೆಲವ ರನ್ನುವರು (Si. 131, *only* in Si.).

ಪಜ್ಜ pad-ja. Born from the feet: *a Śûdra.*

ಪಜ್ಜಳ pajjaḷa. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲ (Śmd. 351; Kk. 65). — ಪಜ್ಜಳಿಪ್ಪೆದ್. -ಪೆದ್. To obtain lustre or fame (Grj. 2, after 106).

ಪಜ್ಜಳಿಸು pajjaḷisu. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು. (Cpr. 3, 94; 6, 52; 7, 8; Abh. P. 16, 82; Rśv. 10, after 31; 11, after 1; 13, after 1; J. 18, 30).

ಪಜ್ಜೆ pajjĕ. = ಪೆಜ್ಜೆ, ಹಜ್ಜೆ, ಹೆಜ್ಜೆ. Tbh. of ಪದ್ಧತಿ (Śmd. 370). A footstep, a foot-print, a trace; a stride. (Tĕ. ಅಂಜೆ). See ಅಡೆವಣಿಗೆ, ಅಡಿವಜ್ಜೆ; Śśv. 3, 45. 49. — ಪಜ್ಜೆದೋಱು. -ತೋಱು. To be marked or noticed (J. 18, 30). — ಪಜ್ಜೆವಡಿ. -ಪಿಡಿ. To track (Cpr. 5, after 64; Abh. P. 9, after 33; Grj. 3, after 103; Sś. 97; J. 28, 45).

ಪಂ pan. Five. — ಪಂಚೀರು. -ಸೀರು. Five sêrs. ದುಡ್ಡಿಗೆ ಪಂಚೀರು.—ನಿಮ್ಮನಿಯೆಮ್ಮೆ, ನಮ್ಮನೇ ಕಱು; ತಾ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕಾ, ಪಂಚೀರು ತುಪ್ಪ ವ! (Prvs.).

ಪಂಚ pañca. 1. *Five.* 2, incomparable, wonderful (ಅಪೂರ್ವ Śmd. II, o. r. ಪೂರ್ವ; Kk. 58. 77; Śm. 57; *cf.* ಪಂಚಮ No. 7). 3, a jury (Mhr.). — ಪಂಚಕಚೇರಿ. An office of jury (B. 4, 146). — ಪಂಚಪಾಟು. Five items of revenue, viz. toddy, spirituous liquor, opium, hemp, and excise (My.). — ಪಂಚಪಾಟುಕಚೇರಿ. An office of the ಪಂಚಪಾಟು (My.). — ಪಂಚವರ್ಣಿಗೆ. -ವರ್ಣಿಗೆ. Wonderful or very beautiful decoration (Abh. P. 13, 59; Rśv. 8, after 5).

ಪಂಚ pañca. 2. Spreading. See ಪ್ರ-.

ಪಂಚಕ pañcaka. Consisting of five, relating to five, made of five; any collection or aggregate of five; *the number five.* See Śmd. 21. 101. 345; Kâvy. III, 2, B, 24; Ch. v. 181. 2, a field of battle. 3, a pack of five, as of paper (My.).

ಪಂಚಕಜ್ಜಾಯ pañca-kajjâya. The five pleasant articles of food: avalakki, ĕḷḷu, kaḍlĕ, kŏbari, bĕlla (My.).

ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ pañca-kalyâṇa. N. of writings of the Jainas (Cpr. 3, 92).

ಪಂಚಕಾರುಕ pañca-kâruka. The five artificers or artisans: carpenters, goldsmiths, blacksmiths, stone-cutters (masons), and braziers (see Nr. s. ಕಲುಕುಟಿಗ). ಶಿಲ್ಪಿ, ಕಾರು, ಪ್ರಕೃತಿ ಈ 3 ಪಂಚಕಾರುಕರು; ಪಂಚಕಾರುಕರು ಕೆಲಸಂಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ, etc. Hlā.). ಪಂಚಕಾರುಕರ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ Mr. 197). *Cf.* ಪಂಚಾಳ. — ಪಂಚಕಾರುಕಕರ್ಮದಾರು. A piece of wood for the work of artisans. See ಆಡೆ.

ಪಂಚಕೋಣ pañca-kôṇa. A pentagon. (My.).

ಪಂಚಗವ್ಯ pañca-gavya. Five things derived from the cow: milk, curds, ghee, urine, and dung. (My.).

ಪಂಚಗುಪ್ತ pañca-gupta. A tortoise, turtle, as drawing in its four feet and head under its shell. (R.).

ಪಂಚಗುರುಗಳ್ pañca-guruga. The five great Jaina gurus (Cpr. 4, 86; Kâvy. III, 1). See ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ.

ಪಂಚಗೌಡ pañca-gauḍa. = ಪಂಚಗೌಳ. (My.; Tĕ.).

ಪಂಚಗೌಳ pañca-gauḷa. = ಪಂಚಗೌಡ. Bengal and the northern provinces; the collective name for Brâhmaṇas of those countries (Bh. 2, 4, 11).

ಪಂಚಚಾಮರ pañca-cāmara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪಂಚಜನ pañca-jana. The five kinds of beings: gods, men, gandharvas, apsarasas, serpents and pitṛis. 2, *man, mankind;* a man (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, ನರ, etc., ಗಣ್ಡುಗೂಸು Mr. 222). 3, N. of a demon in the form of a conch shell.

ಪಂಚಜನೀನ pañca-janîna. *An actor, a mimic, a buffoon* (ಆಡಿಗ Hlā.; ಆಡಿ ಬದುಕುವನು Mr. 238).

ಪಂಚತನ್ತ್ರ pañca-tantra. N. of a collection of stories and fables in five books or chapters. (My.; B. 4, 135).

ಪಂಚತೆ pañcatĕ. ಪಂಚತಾ. Fivefoldness; the aggregate of five; the five elements collectively: earth, air, fire, water and ether. 2, separation into the five elements of which the body consists: *dissolution, death.*

ಪಂಚತೋಪಂಚನ pañcatâ-udañcana. The rising of death (Cpr. 5, 135).

ಪಂಚತ್ವ pañcatva. = ಪಂಚತೆ. Fivefoldness, etc. 2, *death.* ಭೀಮು, ಭೀಮು, ಗದೆಯಿಂ ಪಂಚತ್ವಮಂ ಪೊರ್ದಿದಯರ್! (Śmd. 255).

ಪಂಚದಶ pañca-daśa. Fifteenth. 2, fifteen (Mr. 64).

ಪಂಚದಶಿ pañca-daśi. *The fifteenth day of a half month, the day of full or new moon.*

ಪಂಚದಾರ (pañca-dâra). Sugar (Tĕ.; ತವರಾಜ Si. 311).

ಪಂಚದ್ರಾವಿಡ pañca-drâviḍa. The five so-called drâviḍa Brâhmaṇas. See ದ್ರಾವಿಡ.

ಪಂಚಧಾರೆ pañca-dhârĕ. The five paces of a horse: dhôrita, valgita, pluta, uttêjita, uttêrita (Rśv. 13, 82). See s. ನಡಿಕೆ.

ಪಂಚನಖಿ pañca-nakha. Five-clawed: an elephant; a tiger; a tortoise. (Śâstrasâra in W.).

ಪಂಚನಮಸ್ಕಾರ pañca-namaskâra. Obeisance made with the arms, knees, head, voice, and look (Abh. P. 16, after 39).

ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನ pañca-pakvânna. Five pakvânnas (Bp. 8, 14; they are enumerated ad libitum, My.). *Cf.* ಪಂಚವಿಧ-, ಪಂಚಭಕ್ಷ್ಯ.

ಪಂಚಪತ್ರೆ pañca-patrĕ. N. of a plant (ದೇವಪತ್ರ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಗಾನ್ಧಾರಿ Mr. 132, o. r. ಮಂಚಿಪತ್ರೆ); a kind of caṇḍâlakanda or bulbous plant (Sk. as ಪಂಚಪತ್ರ).

ಪಂಚಪದ pañca-pada. A cold, indifferent relationship, indifference, apathy (Ćpr. 4, 86).

ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ pañca-paramêshṭhi. The five chief Jaina gurus: (sarasijavâsa), arha, âćârya, upâdhyâya, sarvasâdhu (Nn. 150).

ಪಂಚಪರ್ವ pañca-parva. Five fixed days in a month on which Brâhmaṇas perform special idol-worship (My.).

ಪಂಚಪಲ್ಲವ pañca-pallava. The aggregate of young shoots of the âmra, jambû, kapittha, vijapûraka, and vilva. — ಪಂಚಪಲ್ಲವದ ವಾಜಿ. A horse which a king mounts (ರಾಜವಾಹನ Śmd. II; Kk. 78; Śm. 41).

ಪಂಚಪಾಂಡವ pañca-pâṇḍava. The five sons of Pâṇḍu: Yudhishṭhira, Bhîma, Arjuna, Nakula, and Sahadêva (C.), who are worshipped by peasants in the form of stones (S. Mhr.).

ಪಂಚಪಾತ್ರೆ pañća-pâtrĕ. Five cups or vessels collectively. 2, a metal vessel of a cylindric form (C.; Mhr.; Si. 309).

ಪಂಚಪ್ರಮೆ pañća-pramĕ. Five true perceptions (Rśv. 4, 104).

ಪಂಚಪ್ರಾಣ pañća-prâṇa. The five vital airs: prâṇa, apâna, samâna, vyâna, and udâna. (My.).

ಪಂಚಬಾಣ pañća-bâṇa. *Kâma.*

ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ pañća-brahma. Śiva (Rśv. 4, 104).

ಪಂಚಭಕ್ಷ್ಯ pañća-bhaksha. Five kinds of cake (Bp. 2, 53; 43, 20).

ಪಂಚಭೂತ pañća-bhûta. (Śmd. 101). The five elements: earth, fire, water, air, and ether (âkâśa). ಆಕಾಶ ಹೊರಗಾದ ಪಂಚಭೂತ (ಅಪ್ಪುರವರ್ಜಿತಪಂಚಭೂತ, ಧಾತು Nn. 82).

ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕ pañćabhûta-âtmaka. Consisting of the five elements, as the âtman or person (Bp. 51, 30; ಪೃಥ್ವ್ಯಾದಿಪಂಚಭೂತ Nn. 78).

ಪಂಚಮ pañćama. The fifth (Bp. 54, 48). 2, the fifth letter of a varga (Kâvy. I, 2, 110-112). 3, forming the fifth part; a fifth. 4, a Śûdra (ಪಜ್ಯ Mr. 375 sic!); a Čâṇḍâla (My.). 5, *the fifth* (or seventh) *note of the gamut;* see ಸಪ್ತಸ್ವರ. 6, the note of the cuckoo (ಕೋಕಿಲರವ Čt. II, 66). 7, beautiful, brilliant, elegant, pleasing (*cf.* ಪಂಚ No. 2). 8, dexterous, clever. 9, one of the râgas or musical modes. 10, copulation. ಪಂಚಮದ ಶನಿ (śani when in the fifth constellation) ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣಿಸ್ಯಾನು (Prv.). See ತುಬ್ಬಿಲ್ಲಲ್. — ಪಂಚಮಬ್ಬೊರೆ. -o-ಪೊರೆ. The fifth note to join (Čpr. 1, 118).

ಪಂಚಮಜಾತಿ pañćama-jâti. The fifth caste: that of the Čâṇḍâlas or Hŏlĕyas (My.).

ಪಂಚಮಕಾಲೆ pañćama-śâlĕ. A brazier's shop. See ಪಂಚಾಳ. — ಪಂಚಮಶಾಲೆಯನ. -ಅವ. A brazier. ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವರ ಕಂಚು ಪನ್ತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಚಮಸ್ವರ pañćama-svara. = ಪಂಚ No. 5. ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯಿಟ್ಟರೆ ಪಂಚಮಸ್ವರ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಚಮಹಾನಿನದ pañća-mahâ-ninada. = ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ. (Bp. 16, 14).

ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ pañća-mahâ-pâtaka. The five heinous sins: killing a Brâhmaṇa, drinking intoxicating liquors, stealing gold, committing adultery with the wife of a guru (or incest with one's mother), and associating with any one guilty of these crimes (Bp. 51, 54; My.).

ಪಂಚಮಹಾಪಾಪ pañća-mahâ-pâpa. = ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ. See Prv. s. ಪ್ರಪಂಚ.

ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ pañća-mahâ-yajña. Sacrifices or devotional acts having reference severally to the vêda, the gods, the manes of ancestors, men, and all created beings (My.).

ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ pañća-mahâ-vâdya. Five great musical instruments: a horn, a tabor, a conch-shell, a kettle-drum, and a gong. ತನ್ತಿಯಂ ಕಟ್ಟಿ ನುಡಿಸುವ ವೀಣಾದಿಕವೇ ತತವೆನಿಸುವದು, ಚರ್ಮದ ಕಟ್ಟಿ ನುಡಿಸುವ ಮುರಜಾದಿಕವೇ ಆನದ್ಧವೆನಿಸುವದು, ಕಂಚಿನ ತಾಲಾದಿಕವೇ ಘನವೆನಿಸುವದು, ಊದಿ ಬಾಜಿಸುವ ನುಡಿಮೇಳ ಮೊದಲಾದುದೇ ಸುಸಿರವೆನಿಸುವದು, ಇನ್ತು ಚತುರ್ವಿಧವಾದ್ಯಂಗಳಂ,—ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆವಾನ್ತರಭೇದಗಳಾದ ತೃಂಗವಾದ್ಯವೆನ್ಬ ಕೊಮ್ಮು, ತಮ್ಮಟವೆನ್ಬ ಹಲಿಗೆ, ಶಂಖವೆನ್ಬ ದನಲ, ಭೇರಿಯೆನ್ಬ ಬಾಜಾ, ಜಯಘಣ್ಟೆಯೆನ್ಬ ಜಾಗಟೆ ಇತ್ತೆದದ ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯಂಗಳಂ,—ಭದ್ರವೆನ್ಬ ಕರಡಿ, ಶಾಸಕವೆನ್ಬ ನಗಾರಿ, ಭೀಜಣವೆನ್ಬ ತ್ರಾಸಾ, ಘೋಷಣವೆನ್ಬ ಹುಡುಕ್ಕಾ, ಡಿಣ್ಡಿಮವೆನ್ಬ ಡಿಕ್ಕಿ, ಡಮರುವೆನ್ಬ ಜೋಲು, ಝರ್ಝರವೆನ್ಬ ಝಾಂಜಿ, ಕಾಹಲವೆನ್ಬ ಗವ್ವರಿಕಾಳೆ, ದುನ್ದುಭಿಯೆನ್ಬ ಧೋರ, ಘಣ್ಟೆಕೆಯೆನ್ಬ ಗಣ್ಟೆ ಇತ್ತೆದದ ದತವಾದ್ಯಂಗಳಂ ಬಾಜಿಸಲುಳ್ಳ ವಿಜಕ್ಷಣರ್ (Vivĕkaćintâmaṇi, 4th prakaraṇa).

ಪಂಚಮಹಾವಿಸರವಾದ್ಯ pañća-mahâ-visara-vâdya. The five great musical instruments of far-spreading sound (Bp. 59, 58).

ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ pañća-mahâ-śabda. = ಪಂಚಮಹಾನಿನದ. The sound of the ಆಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ, q. v.; or: the loud sound of the five (great musical instruments).

ಪಂಚಮಹೋರುವಾದ್ಯ pañća-mahâ-uru-vâdya. = ಪಂಚಮಹಾವಿಸರವಾದ್ಯ. (Bp. 11, 49).

ಪಂಚಮಾಸ್ಯ pañćama-âsya. The kôgilĕ or cuckoo. (R.).

ಪಂಚಮಿ pañćami. = ಪಂಚವಿ. *The fifth day of the half month.* 2, the ablative (Śmd. 115. 141. 159; Kâvy. I, 3, 33-35). 3, a chequered cloth or board for playing at draughts, etc.

ಪಂಚಮಿಸ pañćama-iga. A Śûdra (see ಪಂಚಮ No. 4).

ಪಂಚಮಿಸಿತಿ pañćamiga-iti. (Śmd. 244). A Śûdra woman.

ಪಂಚಮುಖಿ pañća-mukha. Five-faced; Śiva (Bp. 36 sum.); a lion.

ಪಂಚಮುದ್ರೆ pañća-mudrĕ. Five gestures of the fingers to be made in presenting offerings to an idol. 2, five sectarian marks of Śaivas (Bp. 27, 34; 49, 41); such of Mâdhvas (My.).

ಪಂಚಯಜ್ಞ pañca-yajña. = ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ. (My.).

ಪಂಚರಂಗು pañca-raṅgu. = ಪಂಚವರ್ಣ No. 1. (C.; V. 8, 33).

ಪಂಚರತ್ನ pañca-ratna. A collection of five jewels or precious things, as gold, the diamond, sapphire, ruby, and pearl (Abh. P. 1, 64). 2, a collection of five verses on ethical and other subjects. ಪಂಚರತ್ನಕ್ಕೆ ಮಂಚದ ಕಾಲು ಕ್ರಯವೇ? (Prv.).

ಪಂಚರಸ pañca-rasa. Five fluids: *e. g.* ghee, milk, honey, oil, and spirituous liquor (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಆಯ್ದು ರಸಂಗಳು Nn. 83).

ಪಂಚರಾತ್ರ pañca-râtra. Lasting five nights or days. 2, a general term for the doctrinal books of various Vaishṇava sects. (My.). 3, a pûjâri of a superior position among Vaishṇavas (My.).

ಪಂಚರಾಶಿ pañca-râśi. ಪಂಚರಾಶಿಕ pañca-râśika. The double rule of three. (My.).

ಪಂಚಲಕ್ಷ್ಮಣ pañca-lakshaṇa. *Possessing five characteristics, as a purâṇa which should comprehend five topics: the creation of the universe, its destruction and renovation, the genealogy of gods and patriarchs, the reigns of the Manus and the legends of the solar and lunar races.*

ಪಂಚವಿಲವಣ pañca-lavaṇa. Five kinds of salt: kâca, saindhava, sâmudra, viḍa, and sauvarchala. (My.).

ಪಂಚಲೋಭಿ pañca-lôbhi. A very avaricious person (ಕದರ್ಯ, ಕೃಪಣಾಶ, ದೀನ Mr. 228).

ಪಂಚಲೋಹ pañca-lôha. A metallic alloy containing five metals: copper, brass, tin, lead, and iron (Sk.). 2, the five metals: gold, silver, copper, tin (lead), and iron (My.; ಧಾತು Nn. 82; Mr. 498). ಪಂಚಲೋಹದ ಹಂಡು ಆದರೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪಂಚವಕ್ತ್ರ pañca-vaktra. = ಪಂಚಮುಖ. A lion (ಸಿಂಹ Mr. 159); Śiva.

ಪಂಚವಟಿ pañca-vaṭi. The five fig-trees; N. of a place at the source of the Gôdâvarî where Râma resided. (Râm. 3, 1 sum.).

ಪಂಚವರ್ಣ pañca-baṇṇa. Tbh. of ಪಂಚವರ್ಣ. (Rêv. 6, after 11).

ಪಂಚವದನ pañca-vadana. = ಪಂಚಮುಖ. (Bp. 28, 4).

ಪಂಚವರ್ಗ pañca-varga. A class, group or series of five; the five classes of consonants in the alphabet (from kavarga to pavarga, Śmd. 21).

ಪಂಚವರ್ಣ pañca-varṇa. = ಪಂಚವರ್ಣ. The five colours: white, black, red, yellow, and green (ಧಾತು Mr. 498; Nn. 82; Rêv. 14, 79). 2, five letters (Śmd. 21); five syllables (Rêv. 14, 79; *cf.* ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ). 3, five castes.

ಪಂಚವಾದ್ಯ pañca-vâdya. The bhêri, śaṅkha, kahaḷe, gaṭṭe, and viṭṭe (My.). 2, beating one's own mouth whilst lamenting (My.). — ಪಂಚವಾದ್ಯತಟ್ಟು. A pony that walks only when all sorts of noises and other efforts are made (My.).

ಪಂಚವಿಂಶತಿ pañca-viṁśati. Twenty-five. — ಪಂಚವಿಂಶತಿತತ್ವ, the twenty-five sâṅkhya first principles (see ತತ್ವ; Vivêkachintâmaṇi 1, 109).

ಪಂಚವಿಧಪಕ್ವಾನ್ನ pañca-vidha-pakvânna. = ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನ. (Bp. 24, 3).

ಪಂಚವಿಧಾಕ್ಷರ pañca-vidha-akshara. The five kinds of letters: vowels, etc. (Śmd. 43).

ಪಂಚವಿಶಿಖ pañca-viśikha. = ಪಂಚಶರ. (My.).

ಪಂಚವಿಷಯ pañca-vishaya. The five objects of sense: rasa, rûpa, gandha, śabda, and sparśa (Mr. 501).

ಪಂಚವೆ pañcavĕ. Tbh. of ಪಂಚಮಿ (Śmd. 365; Śm. 19).

ಪಂಚಶರ pañca-śara. = ಪಂಚಸರ. Five-arrowed: *Kâma.*

ಪಂಚಶಾಖಿ pañca-śâkha. Five-branched: *the hand* (Mr. 321).

ಪಂಚಶಿಖಿ pañca-śikha. A man who wears the pañcaśikhâ. (My.).

ಪಂಚಶಿಖೆ pañca-śikhĕ. Five tufts of hair left by vaidika Brâhmaṇas on the head, etc. (My.).

ಪಂಚಸರ pañca-sara. Tbh. of ಪಂಚಶರ (Śmd. 376; ಅಯ್ಯಮ್ಮ Ct. I, 92; II, 52).

ಪಂಚಸಾಯಕ pañca-sâyaka. = ಪಂಚಶರ. (My.).

ಪಂಚಸೂನಂಗಳ್ pañca-sûnaṅgaḷ. The five things in a house by which animal life may be accidentally destroyed: the fire-place, the slab on which condiments are ground, the broom, the pestle, the mortar, and the water-pot. (R.).

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ pañca-akshari. The Śaiva mantra or formula of five syllables: ನಮಃ ಶಿವಾಯ (reverence to Śiva, Bp. 18, 3; 41, 23; 46, 3. 64; 49, 29; 53, 73; Śm. 1; Rêv. 4, 104).

ಪಂಚಾಗ್ನಿ pañca-agni. The five fires collectively amidst which a devotee performs penance or devotion (Grj. 9, 9. 10; Bp. 2, 13; 19, 81). 2, the vaidika fires called anvâhâryapachana, gârhapatya, âhavanîya, sabhya, and âvasathya.

ಪಂಚಾಂಗ pañca-aṅga. Five-membered. 2, a calendar or almanac treating chiefly of five things: solar days, lunar days, asterisms, yôgas, and karaṇas. (Mr. 68; My.; B. 5, 151). ಪಂಚಾಂಗ ಹೋದರೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ಪಂಚಾಂಗದವ. -ಅವ. An astrologer. 2, a poor man (My.). See Prv. s. ಪಂಚಾಲ. — ಪಂಚಾಂಗ ಹೇಳು. To tell all the things of an almanac (My.). 2, to tell circumstantially and verbosely (My.).

ಪಂಚಾಂಗುಲ pañca-aṅgula. Measuring five fingers. 2, *the ricinus or castor-oil plant, Ricinus communis.*

ಪಂಚಾಚಾರ pañca-âchâra. Five rules or institutes (Rêv. 4, 104).

ಪಂಚಾನನ pañca-ânana. Five-faced: Śiva; *a lion.* (Abh. P. 10, 29; Śâv. 5, 31).

ಪಂಚಾನನವಿಷ್ಟರ pañchânana-vishṭara. Lion-seat: a throne (Čpr. 4, after 75).

ಪಂಚಾಮೃತ pañca-amṛita. The five nectarious substances: milk, curds, ghee, honey, and sugar (Sk., Mhr.), and a compound made of them (My., wherein, instead of curds, plantains are used; Bp. 18, 35; 35, 11).

ಪಂಚಾಯಿತ pañchâyita. A member of an assembly of arbritation (My.; Mhr., H.).

ಪಂಚಾಯಿತಿ pañchâyiti. An assembly of five (or more) persons to settle a matter by arbitration (My.; Br.); arbitration (My.).

ಪಂಚಾರ್ತಿ pañca-ârti. A platter with five wicks burning in ghee, and the act of waving it (My.). ತುಟಿಗೆ ತುಪ್ಪವಲ್ಲ, ಕಟಿಗೆ (or ತರಡಿಗೆ) ಪಂಚಾರ್ತಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪಂಚಾಲ pañchâla. N. of a tribe and their country in the north (Bp. 61, 30); a prince of the Pañchâlas. ಪಂಚಾಲದೇಶದ ಶಾಲಕನಾದರೆ ಪಂಚಾಂಗದವನಿಗೇನು? (Prv.).

ಪಂಚಾವರಣ pañca-âvaraṇa. Five positions of distance in

standing around a person (Bp. 25, 46; 54, 18). 2, five powers of illusion.

ಪಂಚಾವಸ್ಥೆ pañca-avasthĕ. Five states or conditions of humanity: childhood, boyhood, youth, manhood, and old age (My.).

ಪಂಚಾಶತ್ತು pañcâšat (pañca-dašat). Fifty. (My.). ಪಂಚಾಶತ್ತಮ, the 50th.

ಪಂಚಾಸ್ತ್ರ pañca-astra. Kâma (Rśv. 4, 104).

ಪಂಚಾಸ್ಯ pañca-âsya. = ಪಂಚಾನನ. Five-faced; *a lion.*

ಪಂಚಾಳ pañcâḷa. = (ಪಂಚಕಾರುಕ), ಪಾಂಚಾಲ. The five classes or castes of artificers: goldsmiths, carpenters, blacksmiths, braziers, and stone-cutters (My.; Mhr.); the first three classes (My.). ಪಂಚಾಳರು ದಣ್ಡಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಹಾಂಗೆ (Prv.). 2, a goldsmith (My.).

ಪಂಚೆ pañcĕ. = ಹಂಚೆ. Five or a cinque, at a game (Bp. 43, 6; Dp. 99, 5; see ಚೌ-).

ಪಂಚೇಕರಿಸು pañcĕ-karisu. To render fivefold (Šśv. 5, 31).

ಪಂಚು pañcu. 1. = ಅಂಚು 1. ಪಸು 3, ಹಂಚು. To divide, to share, to distribute (Bp. 43, 6; J. 26, 61; Tĕ.).

ಪಂಚು pañcu. 2. (= ಪಜ್ಜ್ಲ 4). Distribution: unfair distribution (J. 6, 34, o. r. in one copy ಸಂಚು).

ಪಂಚೆ pañcĕ. = ಅಂಚೆ, (ಪಜ್ಜ), ಪಂಜಾ 1, ಪಂಜೆ. A small dôtra, used for various purposes (ಆಡುವೆ Kk. 54; My.; Tĕ.; Mhr. ಪಂಚಾ). ಚಿಕ್ಕ ಪಂಚೆ (ಕರ್ನಾಟ Si. 495). See Mr. s. ಪಟಭೇದ.

ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ pañca-indriya. The five organs of sense: the eye, ear, nose, tongue, and skin (Bp. 43, 6; ಇನ್ದ್ರಾಣಿ Nn. 28). 2, the five objects of sense (ಶಬ್ದ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ Nn. 78; see ಪಂಚವಿಷಯ). 3, = ಆಂಗಜ (Nn. 53).

ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯಾತ್ಮಕ pañcêndriya-âtmaka. Having the nature of the five organs of sense (Bp. 51, 30).

ಪಂಚೇಷು pañca-ishu. Five arrows (Abh. P. 9, 84). 2, *Kâma.*

ಪಂಜರ pañjara. 1. = ಹಂಜರ (Śmd. 342), (ಪಿಂಜರ), ಹನ್ದರ. *A cage,* an aviary, a dove-cot, etc. (ದಡ್ಡಿ Čt. I, 11; *cf.* ಪನ್ದರ). 2, *a skeleton;* see ಅಸ್ಥಿ-. ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯಿಟ್ಟರೆ ಪಂಚಮಸ್ವರ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಜರ pañjara. 2. A claw, of a cat, etc. (B. 3, 30; 4, 90; Mhr. ಪಂಜಾ, a claw, the hand of a monkey, the hand as spread abroad).

ಪಂಜರಪಕ್ಷಿ pañjara-pakshi. = ಹಂಜರವಕ್ಕಿ. A bird in a cage.

ಪಂಜರಾಖೇಟ pañjara-âkhêṭa. A sort of basket or wicker trap in which fish are caught. (R.).

ಪಂಜಲ pañjala. A mode used in saṅgîta (V. 11, 9).

ಪಂಜಾ pañjâ. 1. = ಪಂಚೆ, etc. ಗಣ್ಡುಗಣ್ಡಿಯ ಹಾಕ, ತಲೆಗೆ ಪಂಜಾ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 4, 179).

ಪಂಜಾ pañjâ. 2. The metal hand of Mohammadans, representing their five holy personages (My.; Mhr., see ಪಂಜರ 2).

ಪಂಜಾಬು pañjâbu. The Panjab (C.).

ಪಂಜಾರ pañjâra. Sweet cakes, fritters, pastry (T. ಪಣಿಗಾರ, ಪಣಿಯಾರ, ಪಣ್ಡ, ಪಣ್ಣಿಗಾರ; Tĕ. ಪಣ್ಣೇರ, ಪಣ್ಯರ, ಪಣ್ಯಾರ; R.).

ಪಂಜಿ pañji. = ಪಂಜಿಕೆ, etc. (My.; T., M. ಪನ್ಜು).

ಪಂಜಿಕೆ pañjikĕ. = ಅಂಜಿ, ಪಂಜ, ಪಂಜಿ. *The ball or roll of cotton from which the thread is spun.* (My.). 2, *a perpetual commentary.* 3, *an almanac.* 4, *a journal; a register.*

ಪಂಜು pañju. = ಪೊಂಜು. A torch (Č. Bp. 47, 37; V. 10, 12; My.; Tĕ.; T., M. ಪನ್ದ; Br., H. ಪಂಜಾಯಿ). ಕಟ್ಟು ಪಜ್ಜದ ಪಂಜು.—ತನ್ದೇ ಮದಿವೆಗೆ ಪಂಜು ಹಿಡಿಯುವ ಮಗ (Prvs.). ಏರಿಮೇಲಣ ಪಂಜು ನೀರೊಳಗೆ ಉರಿದನ್ತೆ, ನಾರಿಯರೊಲುವೆ ತನಗೆಮ್ಮ ಮರುಳಂಗೆ ಮಾರಿ ಹೊದನ್ತೆ (Sp.). — ಪಂಜುಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳ. = ದೀವಟಿಕಳ್ಳ. (My.). — ಪಂಜುವಿಡಿವ. -ಪಿಡಿವ. A torch-bearer (ದೀವಟಿಗ Čt. 1, 58).

ಪಂಜೆ pañjĕ. A poor, helpless, weak person (My.; Tĕ.; T. ಪಂಜೈ; *cf.* ಪಜಿ 3); a wretch, a coward (Tĕ.; *cf.* ಪನ್ಜೆ).

ಪಂಜೆ pañjĕ. = ಪಂಜಾ 1, etc. (C.). ಹುಡುಗರ ಸಲುವಾಗಿ ನೆಯ್ದ ರೇಶ್ಮೀ ಅಂಚಿನ ಸಣ್ಣ ದೋತರಜೋಡುಗಳಿಗೆ ಬಚ್ಚಕಾಸಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಉದ್ದವೂ ಅಗಲವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಉರುಟುನೂಲು ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪಂಜೆಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ನಾಲ್ಕು ಪಂಜೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ನೆಯ್ದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೊರೆಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 3, 103).

ಪಂಜೆತನ pañjĕtana. Poverty; parsimoniousness (My.; Tĕ.; M. ಪಂಜ, ಪಜ್ಜ, famine, scarcity, poverty).

ಪಟ paṭa. = ಪಟಿ, (ಪಟಾರನೆ, ಪಟೇರ್, ಪಟ್ಟನೆ, ಪಠಿಲ್), ಪಡಪ 3. A sound imitating those of the flapping of wings or suspended clothes when fluttering in the wind, of a dog shaking his body, of applying blows or kicks, and of bursting.— ಪಟ ಪಟಿ. = ಪಡ ಪಡ. The repeated sound of ಪಟ (My.; Tĕ.; Mhr. ಫಡ ಫಡ; Bp. 51, 81). — ಪಟ ಪಟನೆ. With the repeated sound of ಪಟ (My.; Bp. 23, 16).

ಪಟ paṭa. = (ಪಟ್ಟ), ಪಡ, ಪಡು. *Cloth.* 2, *fine cloth;* = ಪಟವೆ, ಪಟ್ಟ No. 2, silk cloth, see ಪಟಾವಳಿ 2. 3, = ಪಟ್ಟ No. 7, *a veil or screen* (ತೆರೆ Śm. 105; see ಅಪಹಾನ್ತರ). 4, a sheet, an expanse; vastness, length, breadth. 5, a piece of cloth or tablet or plate on which anything may be written or painted. 6, a thatch, a roof. 7, a sail (ಹಾಯಿ Mr. 408; B. 3, 117). 8, a paper-kite (My.; Tĕ., T.). ಪಟ ಹಾಯಿದರೆ ಮತ ಹಾಯೀತೇ? (Prv.). 9, a picture (My.; Tĕ., T.; Bp. 58, 31). 10, = ಪಟ್ಟ No. 8, a chequered cloth or board to play at chess, etc. (Mhr.; ಅಷ್ಟಾಪದ, ಆಕರ್ಷ G.). 11, a basin or channel for watering plants and trees (My.); = ಪಟ್ಟಿ 3, No. 8, & ಪಡ, No. 3, a plat (My.). 12, *the tree Buchanania latifolia* (Chironjia sapida). 13, = ಪಟ್ಟ No. 5 (see Mr. s. ತುಥ). 14, anything well made, finished, or polished (see ಚೌಪಟಿ, ಚೌವಟ No. 2).

ಪಟಕೆ paṭaka. 1. = ಪಟಿಕ 2, ಪಟಿಕೆ 1. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕಾ. Sulphate of alumina or alum (My.; Mhr. ಫಟಕಿ).

ಪಟಕೆ paṭaka. 2. = ಪಟಿಕೆ 2, ಪಳಿಗೆ. Cotton cloth. See ಪಡಿಹ 2. 2, a camp, encampment.

ಪಟಕಾರ paṭa-kâra. 1. A weaver; a painter. (R.).

ಪಟಕಾರ paṭakâra. 2. (*i. e.* ಪಟಕ 1 -ಕಾರ). = ಪಟಿಕ 1, etc., ಪಟಿಗಾರ. (My.).

ಪಟಕಾರು paṭa-kâru. Tongs, pincers (Tĕ. ಪಟಕಾರು, ಪಟುಗಾರು; T. ಪಟ್ಟಡೈ, ಪಜ್ಜಿರುಮ್ಬು, ಪಜ್ಜಿಕುಡಿಪು; My. occasionally).

ಪಟಕುಟಿ paṭa-kuṭi. *A tent.*

ಪಟಕ್ಕನೆ paṭakkanĕ. With the sound of ಪಟಿ.

that is used to express "suddenly and with a noise", as ಪಟಕ್ಕನೆ ಕತ್ತು ಕೊಳ್ಳು, ಪಟಕ್ಕನೆ ದೀಪ ನೊಂದಿಸು, ಪಟಕ್ಕನೆ ಹಗ್ಗ ಹಱಿ' (My.).

ಪಟಗೃಹ paṭa-gṛiha. = ಪಟಕುಟಿ. (My.).

ಪಟಚೌರ paṭa-čaura. *A cloth-stealer, a shop-lifter.*

ಪಟಚ್ಚೋರ paṭaččora. A thief. 2, *old or ragged clothes* (ಪೊಸ ತಡೆದುದು Mr. 342).

ಪಟಣೆ paṭaṇĕ. Tbh. of ಪಠಣ. (My.).

ಪಟಠಾರ paṭaṭ-kâra. A sound in imitation of that of flapping flags (Grj. 8, after 8).

ಪಟಭಿತ್ತಿ paṭa-bhitti. The canvas-wall of a tent (ಗುಡಿಯ ಸುತ್ತಣ ಸರಾತಿ Mr. 288).

ಪಟಭೇದ paṭa-bhêda. Different kinds of cloth or garments. ದಸರಿ ಗಬ್ಬಂ (o. rs. ಗಬ್ಬುಳ, ದಬ್ಬುಳಿ for ಗಬ್ಬಂ) ಗನ್ನೀಲಿ ಸನ್ನಾಕೈ ರಾಗ ಕುಸುರಿ (one MS. ಕುಸುಮಿ) ಆವಂಜೆ ದೋರಿರು ನಾಗವಲ್ಲಿ ವಟ್ಟಿ ಸುವರ್ಣಪಟೆ ಮದವಿ ಮಂಬಜ್ರೆ ದೇವಾಂಗಮ್ ಎನ್ವು; ಪಟಭೇದಮಳ್ಕು (Mr. 342).

ಪಟಲ paṭala. 1. *A roof, a thatch.* 2, a cover, a covering, a veil. 3, *a film over the eyes.* 4, *a heap, a mass, a multitude.* 5, a basket (Abh. P. 12, after 2).

ಪಟಲಿ paṭala. 2. Tbh. of ಪಟೋಲ. (My.).

ಪಟಲಕ paṭalaka. = (ಪಟ್ಟಳಿಗೆ), ಪಡಲಿಕೆ, ಪಡಲಗೆ, ಪಡಲಿಗೆ, ಪಡಲಗೆ, ಪಡಲಿಗೆ. A heap, a mass, a multitude; a kind of basket (Čpr. 7, after 151; 9, 2); a jar (see ಪಟ್ಟಳಿಗೆ).

ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ paṭala-prânta. *The edge of a thatch.*

ಪಟವಾಸ paṭa-vâsa. 1. A tent. (My.). 2, a petticoat.

ಪಟವಾಸ paṭa-vâsa. 2. = ಪಟವಾಸಕ.

ಪಟವಾಸಕ paṭa-vâsaka. *Perfumed powder.*

ಪಟವೆ paṭavĕ. = ಪಟ, No. 2. Silk. — ಪಟವೆಗಾಱಿ. -ಗಾಱಿ. A man who dyes silk yarn, makes silken tassels, etc. (C.).

ಪಟವೇశ್మ paṭa-vêśma. A tent. (R.).

ಪಟಸ್ತమ్భ paṭa-stambha. A mast (B. 3, 117; My.).

ಪಟಹ paṭaha. = ಪಟಹ 1. *A kettle-drum,* a war-drum, a drum, a tabor.

ಪಟಹಾರಿ paṭa-hâri. (ಜಱಿ Mr. 165).

ಪಟಾ paṭâ. = ಪಟಿ 1, etc. A stripe, a line, a streak (Mhr., H. ಪಟ್ಟಾ). — ಪಟಾಪಟಿ. Striped, etc. — ಪಟಾಪಟಿಕಬ್ಬು. Sugar-cane with stripes (My.). — ಪಟಾಪಟಿತೆರೆ. A striped curtain (My.).

ಪಟಾకాశ paṭa-âkâśa. The ether within any cloth (Bp. 51, 33; *cf.* ಘಟಾకాశ).

ಪಟಾకೆ paṭâki. = ಪಟಾಕ್ಷಿ, ಪಟಾಸು. A cracker, a squib (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಫಟಾకಡಾ, ಫಟಾకಾ).

ಪಟಾకೆ paṭâkĕ. = ಪತాకೆ. (Sk.). See ಪದುಮಿಗೆ, etc.

ಪಟಾక్ಷి paṭâkshi. = ಪಟಾకೆ. (S. Mhr.).

ಪಟಾటోప paṭa-âṭôpa. Pride on account of one's dress, ostentatious display of it (My.).

ಪಟಾಣ paṭâṇa. A Pathân, an Afghân (My.; Mhr., H. ಪಠಾಣ; B. 5, 38. 41). — ಪಟಾಣಿ. = ಪಟಾಣ (My.). 2, relating to the Pathâns.

ಪಟಾయిత paṭâyita. Striped, as a tiger (B. 5, 245; Mhr. ಪಟ್ಟಾಇತ).

ಪಟಾರನೆ paṭâranĕ. = ಪಟ, etc. ಅವಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಪಟಾರನೆ ಬಿತ್ತು (My.).

ಪಟಾలం paṭâlaṁ. A battalion, a regiment, an army (My.; Br.; M. ಪಟ್ಟಾళ).

ಪಟಾವಳಿ paṭâ-âvaḷi. 1. = ಪಟ್ಟಾವಳಿ 1. Stripes, lines. — ಪಟಾವಳಿಸೀರೆ. A sîrĕ with coloured stripes (My.).

ಪಟಾವಳಿ paṭa-âvaḷi. 2. = ಪಟ್ಟಾವಳಿ 2. Woven silk. — ಪಟಾವಳಿಸೀರೆ. A silk-sîrĕ (My.).

ಪಟಾసు paṭâsu. = ಪಟಾకె. (My.; Br.; M. ಪಟ್ಟಾస್).

ಪಟಿ paṭi. = ಪಟು, etc. — ಪಟು ಪಟು. = ಪಟ ಪಟ. (My.).

ಪಟಿ paṭi. = ಪಡಿ 1. ಪಟಿ 2. A kind of cloth; coarse thick cloth; a coloured, fine garment; a curtain. See ಯೋಗ-.

ಪಟಿಕ paṭika. 1. = ಪಳಿಕ, etc. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕ. Crystal (Bp. 51, 33; Tĕ.; T., M. ಪಡಿಗ).

ಪಟಿಕ paṭika. 2. = ಪಟಕ 1, etc. (My.).

ಪಟಿಕೆ paṭikĕ. 1. = ಪಟಿಕ 2, etc. (My.).

ಪಟಿಕೆ paṭikĕ. 2. = ಪಟಕ 2. Woven cloth (Sk.).

ಪಟಿಗಾರ paṭigâra. (*i. e.* ಪಟಿಕ 2-ಕಾರ). = ಪಟಕ 2, etc. (My.).

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭigĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 1, etc. See ಗರವಟಿಗೆ.

ಪಟಿಂಗ paṭiṅga. A man without family or retinue (Mhr. ಫಟಿಂಗ). 2, a vile wretch, an unprincipled fellow, a lecher (My.; ಅನುಕ, ಅಭಿಕ, ಕಾಮುಕ, ಜಾರ, ನರ್ಮರ G.; B. 2, 25). ಪಟಿಂಗನ ಸಂಗಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಡಿದವನ ಕೇಡು. — ಪಟಿಂಗ ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣರೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸನ್ವಾನೇ? (Prvs.).

ಪಟಿಂಗತನ paṭiṅgatana. The state and conduct of a paṭiṅga (My.; ಆಕಾರ್ಯ, ಗುಹ್ಯ, ಕೌಪೀನ Si. 437).

ಪಟಿಮ paṭima. Sharpness, smartness, ability. (R.).

ಪಟಿಷ్ఠ paṭishṭha. Sharpest, very clever or able. (R.).

ಪಟೀಯಸ್ paṭîyas. Sharper, more clever. (R.).

ಪಟೀರ್ paṭîr. = ಪಟ. etc. (My.).

ಪಟೀర paṭîra. Sandal wood (Bp. 1, 7; 12, 4). 2, Kâma. 3, the belly. 4, a sieve. 5, a field. 6, a cloud. 7, bamboo manna. 8, a ball for playing with. 9, rheumatism; catarrh. 10, height.

ಪಟು paṭu. (Šmd. 109). Sharp, pointed, as a ray of light. 2, *fierce; pungent, hot; violent; busy, active; strong; intense, great;* shrill, ringing, sharp-sounding, clear-sounding, crackling, rustling (said of sound). 3, *sharp, clever, smart, dexterous, skilful;* crafty, sly, cunning. 4, eloquent; loquacious, talkative. 5, *hale, healthy.* 6, contumelious, as speech, etc. 7, blown, expanded. 8, cruel. 9, *the cucumber Trichosanthes dioeca* Roxb. (= ಪಟೋల). — ಪಟು ಮಾಡು. To kindle (My.). ಇಂಗಳವ ಪಟು ಮಾಡು (ಶೈತ್ತು Šm. 97).

ಪಟುಕ paṭuka. = ಪಟು No. 9. (Sk.; R.).

ಪಟುತಮ paṭu-tama. = ಪಟిష్ఠ. (R.).

ಪಟುತರ paṭu-tara. More sharp, uncommonly sharp, etc. (Bp. 50, 26; J. 4, 18; Šśv. 4, after 6).

ಪಟುತೆ paṭutĕ. = ಪಟుత్వ. (Čpr. 4, 17).

ಪಟುತ್ವ paṭutva. Sharpness, keenness; cleverness, skilfulness; eloquence. (My.; see ಗೋ-, ವಾಙ್-).

ಪಟುపర్ణి paṭu-parṇi. *A cucurbitaceous plant, Bryonia grandis* Lin.

ಪಟುవేకవాక్య paṭu-êka-vâkya. (Šmd. 63). One clever word.

ಪಟుకరణ paṭû-karaṇa. Making sharp, hot, etc.; kindling. See ಅగ್ನಿ-, ಶಿవి-.

ಪಟೂಕ್ತಿ paṭu-ukti. A clever word (My.).

ಪಟೆ paṭe. 1. = ಪಹಾ, ಪಟ್ಟಾ 2, ಪಟ್ಟೆ 3 No. 1, ಪಟ್ಟೆ 1 No. 2. See ಪಹಾವಳಿ 1.

ಪಟೆ paṭe. 2. = ಪಟ್ಟೆ No. 2, etc. Silk. See ಪಹಾವಳಿ 2. — ಪಟೆ ಗಾಣಿ. -ಗಾಣಿ. A man who dyes silk yarn, and weaves silk cloth (S. Mhr.).

ಪಟೆ paṭe. 3. = ಪಜ್ಜೆ 1. A kind of sword (ತೋಮರ, ಪಟ್ಟಿಶ G.).

ಪಟೇಲ paṭêla. The head managing officer of a village (My.; Br.; Mhr., H. ಪಾಟೀಲ).

ಪಟೋಲ paṭôla. = ಅಡಲ, ಅಡ್ಲ, ಪಟಲ 2, ಪಟ್ಲ, ಪಡಲ, ಪಡವಲ 1, ಪಡುವಲ, ಪೊಟ್ಲ, ಹಡಲ, ಹಾಲೆ. *A species of cucumber, Trichosanthes dioeca* Roxb.; — the snake-gourd, Trichosanthes anguina Lin. (St. & Pl. and Z. s. ಪಡವಲ 1).

ಪಟೋಲಿ paṭôli. = ಪಟೋಲ. (ಹಡಲ HlÅ.; ಹಾಲೆ Mr. 123).

ಪಟೋಲಿಕೆ paṭôlikĕ. *The cucumber Trichosanthes dioeca* Roxb. (= ಜಾಲಿ, ಜೋಪ್ಪಿ.); — = ಪಡವಲ (Si. 141).

ಪಟ್ಟ paṭṭa. (= ಪಟ). It is one of the *tatsamas* (Śmd. 384; Ćt. II, 480; Kk. 95; Śm. 77). Cloth. 2, = ಪಟೆ 2, ಪಟ್ಟೆ 2, ಪಟ್ಟು 2, ಪಟ್ಟೆ 2, coloured cloth, fine cloth; woven silk, silk. 3, an upper or outer garment. 4, a tablet for painting, a plate of metal for inscription or engraving royal edicts, grants, etc.; a royal order or grant. 5, a frontlet or fillet with a golden tablet, with which a king is decorated at coronation and his principal wife at the time of marriage; it is also worn by the prince, and the general, and by others who receive it as a token of royal favor; it is further tied to the head of the king's favourite horse (see ಭಾಳ-) or elephant; and the purôhita affixes it to the forehead of the bride and bridegroom at marriages (My.); the chief office of the state, royalty; a royal throne; dignity, authority, office. 6, a place where four roads meet; see ಚತುಃಪಟ್ಟ. 7, = ಪಟ No. 3, a curtain or screen; see ದ್ವಾರಪಟ್ಟ. 8, = ಪಟ No. 10. See ಪಗಡೆಯ ಪಟ್ಟ. 9, = ಪಟ್ಟಣ, a city, town, village. ಅಮ್ಮನವರು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ, ಅಯ್ಯನವರು ಚಟ್ಟಕ್ಕೆ (Prv.). See Śmd. 155. 292; ಕೆಯ್ವಟ್ಟ, ಪರಿವಟ್ಟ, ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ; Čpr. 4, 14. 25; J. 8, 24; 16, 1. — ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟು. To tie the frontlet of dignity or authority, etc. (to a person's forehead, Bp. 44, 32; 56, 6; My.). ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಪಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು. To sit down on or come to the throne (My.; B. 4, 3. 79). — ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಿರಿಸು. To place on the throne (B. 5, 42. 48. 57; My. as -ಕೂಡ್ರಿಸು). — ಪಟ್ಟ ಕೊಡು. To grant any dignity or office (My.). ದೇವರಾಜನು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಪಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 81). — ಪಟ್ಟ ಗದ್ದುಗೆ. (Śmd. 385). A throne. — ಪಟ್ಟಗೊಂಚಿ. -ಕೊಂಚೆ. (Śmd. 385. Mdb., o. r. ಪಟ್ಟಗಾಂಚಿ, which appears also Kk. 99). Silk raiment, etc. — ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟು. -ಂ-ಕಟ್ಟು. = ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟು. (Bp. 2, 25; Rśv. 4, 119). — ಪಟ್ಟದ ಚರ. = ಪಟ್ಟದ ಅಯ್ಯ. (V. 8, after 25). — ಪಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ್ನ ತೆಗದು ಹಾಕು. To throw from the throne, to dethrone (B. 5, 52; My.). — ಪಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು. = ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ -. (B. 4, 3; My.). — ಪಟ್ಟದಅಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A jangama who has been formally installed as a spiritual guide or principal of a maṭha (My.). — ಪಟ್ಟದರಸಿ. -ಅರಸಿ. The first or properly consecrated wife of a râja, the queen (ಮಹಿಷಿ Mr. 301). — ಪಟ್ಟದರಸು. -ಅರಸು. A formally installed king (J. 31, 50). — ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ. = ಪಟ್ಟದರಸಿ. (J. 1, 4; 28, 14; Si. 182. 183; C.). — ಪಟ್ಟದಾನೆ. -ಆನೆ. An elephant with a paṭṭa on its forehead: a distinguished elephant, or a king's favourite, or a white elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಜ, ಪುನ್ನಾಗ Nn. 61). — ಪಟ್ಟಪಟ್ಟಣಿಜ. (ಕರ್ಣಜಲೊಕ, ತತಪದಿ Nr., see ಜಡಿಲೆ). — ಪಟ್ಟವನೆ. -ಮನೆ. (Śmd. 385; Kk. 99). A throne (ಗದ್ದುಗೆ, ನರೇನ್ದ್ರಾಸನ Ćt. II, 51; ಸಿಂಹಪೀಠ 87; ಬಿತ್ತರಿಗೆ, ಸಿಂಹಾಸ Śks.; ಗದ್ದುಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Kk. 26; ಗರ್ದುಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Śm. 37). See Čpr. 6, 53; 6, after 71; Abh. P. 3, after 83; Rśv. 4, after 55; 6, after 10; 10, after 5. — ಪಟ್ಟವಾಗು. -ಆಗು. Royal power, etc. to come into one's possession (My.). ಆತನ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಾಯಿತು (B. 4, 3). — ಪಟ್ಟವೇಱು. -ಏಱು. To ascend the throne (My.; B. 4, 8. 216; 5, 50).

ಪಟ್ಟಕಾನ್ತಾರ paṭṭa-kântâra. A large forest (Čpr. 5, after 39; see ಪಟ No. 4).

ಪಟ್ಟಗೆ paṭṭagĕ. (fr. ಪಡು 1). = ಪಟ್ಟೆಗೆ 1, etc. Obtaining, catching, incurring, undergoing, etc. (*cf.* ಪಟ್ಟ ತನ). See ಮೂಗುವಟ್ಟಗೆ.

ಪಟ್ಟಡಿ paṭṭu 2-**aḍi** 4. = ಪಟ್ಟಡೆ, q. v. (My.; Si. 399). **2,** = ಪಟ್ಟಡಿಮನೆ (My.). — ಪಟ್ಟಡಿಮನೆ. A workshop (ಆವೇಶನ, ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ Si. 108; My.).

ಪಟ್ಟಡೆ paṭṭaḍĕ. (ಪಟ್ಟು 2-ಅಡೆ 8). = ಪಟ್ಟಡಿ. An anvil, etc. (My., Tĕ.; T. ಪಟ್ಟಡ್ಡೆ, ಪಟ್ಟಜ್ಜೆ).

ಪಟ್ಟಣ paṭṭaṇa. = (ಪಟ್ಟ No. 9), ಪಟ್ಟನ. Tbh. of ಪತ್ತನ (Śmd. 363. 364; ನಗರ Nn. 22. 40; ಪುರ 23; My.; Tĕ., T.). ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆರನು ಬಲ, ಕಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಲ. — ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕುಟ್ಟೋದು ತಪ್ಪದು. — ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾಫಿಷೇಕವಾದರೆ ನಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಏನು? (Prvs.). See ಸಂಸ್ಥಾನವಟ್ಟಣ, ಸನ್ತೆವಟ್ಟಣ.

ಪಟ್ಟಣಿಗೆ paṭṭaṇigĕ. Cloth; dress, attire (ಹುಟ್ಟಿಗೆ, ದುಗುಲ, ಉಟ್ಟುಡಿಗೆ, ವಸನ Śs.; Čpr. 8, after 4; 8, 52; Abh. P. 3, 72).

ಪಟ್ಟತನ paṭṭatana. (fr. ಪಡು 1). Obtaining, incurring, feeling, etc. ಧೀರ ಪಟ್ಟತನ (ಧೈರ್ಯ Nn. 106).

ಪಟ್ಟನ paṭṭana. = ಪಟ್ಟಣ. (Sk.).

ಪಟ್ಟನೆ paṭṭanĕ. = ಪಟಾರನೆ, etc. (My.). ಇಲಿವೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟನೆ ಬಡಿದು (B. 2, 43).

ಪಟ್ಟಬದ್ಧ paṭṭa-baddha. A man to whose forehead the paṭṭa has been tied: a king, etc. (Bp. 52, 40; 55, 3).

ಪಟ್ಟಬಿದ್ದೊತ್ಸವ paṭṭa-baddha-utsava. The festival of formally installing a king (Čpr. 4, after 24).

ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ paṭṭa-mahishi. (Śmd. 385; Kk. 99). The first wife of a king: the queen (My.).

ಪಟ್ಟಮಾರ್ಗ paṭṭa-mârga. A principal street, a main road (Čpr. 1, 124).

ಪಟ್ಟಲೆ paṭṭalĕ. A district, a community. (R.).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನ paṭṭa-vardhana. (Śmd. 385). Elevated by the paṭṭa: a distinguished elephant (ಪೂಜಾಗಜ II, 50; Śm. 38; Kk. 92; Čpr. 2, after 91). 2, a vaidika Brâhmaṇa of much reading, but devoid of any practical knowledge (My.).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಜ paṭṭavardhana-gaja. = ಪಟ್ಟವರ್ಧನ. (ಪುನ್ನಾಗ, ಪಟ್ಟದಾನೆ Nn. 61).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನನರಸಿಂಹ paṭṭavardhana-nârasiṁha. N. (Bp. 56, 34).

ಪಟ್ಟಶರ paṭṭa-śara. (Śmd. 385). = ಪಟ್ಟಸರ. A large tank.

ಪಟ್ಟಶಾಲೆ paṭṭa-śālĕ. = ಪಟ್ಟಸಾಲೆ. A reading-hall (Čpr. 1, 117). 2, a silk-shop.

ಪಟ್ಟಸ paṭṭasa. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಸ. (J. 12, 24).

ಪಟ್ಟಸರ paṭṭa-sara. (Kk. 99). = ಪಟ್ಟಶರ.

ಪಟ್ಟಸಹಣಿ paṭṭa-sahaṇi. A distinguished groom (Grj. 2, after 106; Rsv. 13, after 61).

ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗ paṭṭa-sâliga. (Śmd. 233). A silk-weaver.

ಪಟ್ಟಸಾಲೆ paṭṭa-sâlĕ. = ಪಟ್ಟಶಾಲೆ (Śmd. 376). A reading-hall (Âbh. P. 7, after 47; V. 4, 54).

ಪಟ್ಟಳಿಗೆ paṭṭaḷigĕ. (Tbh. of ಪಟಲಕ). A jar (ಕರಗ Čt. II, 88).

ಪಟ್ಟಳೆ paṭṭaḷĕ. (= ಪಟ್ಟಿ 1 No. 2). The broad strap tied round an ox's or horse's body, a girth, a martingal (ಉರಪಾತ Mr. 350; Tĕ. ಪಟ್ಟಿಡ, ಪಟ್ಟಿಡೆ; *cf.* ಪಟ್ಟಿ 3, No. 2; ಪಟ್ಟಿ 1, No. 3).

ಪಟ್ಟಾ paṭṭâ. 1. = ಪಟೆ 3, ಪಟ್ಟಿಯ. A long and broad sword (Mhr., H.; Tĕ. ಪಟ್ಟಿಯ, ಪಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಸ; T. ಪಟ್ಟೈಯು; M. ಪಟಯ, ಪಟ್ಟಸ = Sk. ಪಟ್ಟಿಶ). — ಪಟ್ಟಾಕತ್ತಿ. = ಪಟ್ಟಾ. (My.; Si. 289). — ಪಟ್ಟಾವರಸೆ. Brandishing of a paṭṭâ (My.).

ಪಟ್ಟಾ paṭṭâ. 2. = ಪಟೆ 1, etc. See ಪಟ್ಟಾವಳಿ 1.

ಪಟ್ಟಾಂಶುಕ paṭṭa-aṁśuka. Silk cloth (Čpr. 9, 4).

ಪಟ್ಟಾಂಗ paṭṭâṅga. Idle talk (Tu. ಪಟ್ಟಂಗ, ಪಟ್ಟಾಂಗ). ಪಟಿಂಗನ ಸಂಗಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಡಿದವನ ಕೇಡು (Prv.).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ paṭṭa-abhishikta. Having the paṭṭa sprinkled or consecrated: formally installed, as a king, etc. (My.). ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳಾದ ರಾಣಿ (ದೇವಿ Si. 65).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ paṭṭa-abhishêka. The act of sprinkling water on the paṭṭa (which has been affixed to the forehead) and thereby consecrating it, as is done at the installation of a king or guru, formal inauguration, coronation (ರಾಜ್ಯಪದ, ಶುಭ Nn. 139; My.). 2, a ceremony that takes place after a reading of the whole vâlmîki-râmâyaṇa, when all persons present put flowers, akshatĕ, etc. on the book (My.).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಚನ paṭṭa-abhishêčana. = ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ. (J. 18, 11).

ಪಟ್ಟಾವಳಿ paṭṭâ2-âvaḷi. 1. = ಪಟಾವಳಿ 1. (Bp. 11, 25; 27, 13; 61, 26). — ಪಟ್ಟಾವಳಿಸೀರೆ. A sīrĕ with stripes (My.).

ಪಟ್ಟಾವಳಿ paṭṭa-âvaḷi. 2. = ಪಟಾವಳಿ 2. (My.).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. = ಹಟ್ಟಿ. (fr. ಪಡುಕ). A place of lying down: a pen or fold, an abode; a hamlet. (T., M.; Tĕ., T. also ಪಟ್ಟು; *cf.* ಪಟ್ಟ No. 9). ತುಡುಕಾದಿರ ಪಟ್ಟಿ (ಗೋಪ್ಯ, ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ Hlâ.).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. 1. An ornament of the forehead (Sk., = ಪಟ್ಟ No. 5). 2, a martingal, a horse's girth (Sk.). 3, *a species of the lôdhra or lodh plant* (see ಪಟಕ್).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. 2. = ಪಟ್ಟ No. 2, etc. Silk; silk-cloth. ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರ (ಕ್ಲಾಮ, ರೇಷ್ಮೇ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. 3. = ಪಟೆ 1, etc. A stripe, a line (B. 2, 26; 3, 31. 48; G. 319. 335; My.). ಪಟ್ಟಿಚಿರ್ಡು (B. 3, 98; 5, 254). 2, = ಪಟ್ಟಿ 1, No. 3, a strip, a slip, a strap, as of lace, cloth, etc. (Mhr. ಪಟ್ಟಾ, ಪಟ್ಟೇ; see ನೊಗ-); ಮುಳಾಮಿನ ಪಟ್ಟಿ (My.); a narrow and long piece, as of cloth, leather, metal, wood, etc., a band, etc. (Mhr. ಪಟ್ಟೇ; G. 193; My.); a bar of iron (B. 4, 148; My.); a rail for a railroad (4, 164; My.); each of the pieces of timber of a door-frame (My.); an, at least partially, squared rafter, a collar-beam, a joist, etc. (My.; Si. 111; *cf.* ಪಟ್ಟಿ 1 No. 4). 3, = ಪಟ್ಟಿ 1, No. 5, a zone for females made of a flat piece of metal (My.; B. 4, 125); ನಡುವಿನ ಪಟ್ಟಿ (ಕಣ್ಣಿಪ್ಪಿ, ರಶನೆ, ಸಪ್ತಕ G.); a collar of the same description for dogs, etc. (My.; see ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ, ಕೊಳ್-). 4, a skein of yarn (B. 4, 178). 5, a few leaves of betel joined into a packet, or a roll of them (Mhr. ಪಟ್ಟೇ; My.; Tĕ., T.). 6, a fold or plait, as of a turban (My.; Mhr.; Tĕ. ಪಟ್ಟಿ). 7, a strip (or strips) of silk-cloth or other fine cloth hung up for decoration's sake on festive occasions (Č. Bp. 5, 2. 3. 51; My.). 8, = ಪಟ್ಟಿ 1, No. 6, a plat, or a bed, in gardens or fields (B. 5, 97; My. as ಪಟ್ಟಿ). 9, a roll of a general collection, as by government from a village; of a general contribution for a charitable or other purpose; of an assessment in general (Mhr.; My. also as ಪಟ್ಟಿ). 10, the paper containing the list of a general assessment, collection, or contribution (My.; Mhr.). ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕು, to collect money by a subscription-list (My.; B. 5, 157). 11, the money of subscription itself (B. 5, 218). 12, pay, salary (My.). ಪಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಟ್ಟಿಗೆ ಬಡತನವೇ? (Prv.). 13, a roll or list, as of names, etc. (My., Tĕ.; M. ಪಟ್ಟಿಗೆ; Mhr. ಪಟ). 14, information, charging with fraud, informing against others (Br. as H. ಪಟ್ಟಾ; (My.). — ಪಟ್ಟಿಮೋರ. A slanderer (My.). — ಪಟ್ಟಿಗವಣಿ. -ಕವಣಿ. A flat-bottomed sling (V. 4, 19). — ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯ. = ಪಟ್ಟಿ No. 5. ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯಕ್ಕೆನ್ತ ಹೋಗಿ, ಕುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬನ್ದ. — ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯವಾದರೆ ಬಟ್ಟೆರಿಗಾಗದೇ? (Prvs.).

ಪಟ್ಟಿಕಾಖ್ಯಿ paṭṭikâ-âkhya. *A species of the lôdhra plant.*

ಪಟ್ಟಿಕೆ paṭṭikĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ, ಹಟ್ಟಿಕೆ. A tablet; a plate of metal; a kind of necklace (see ಲೇವಳಿ). 2, a document. 3, a bandage, a ligature. 4, a frontlet. 5, a piece of cloth; cloth. 6, a piece of wove silk, silk cloth. 7, a board: the pieces of wood across a door (Tĕ., = ಪಟ್ಟಿ 3 No. 2). See ಚರ್ಮ-, ದ್ವಿ-, ರತ್ನ-.

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭigĕ. 1. = ಪಟೆಗೆ, ಪಟ್ಟಳಿಗೆ, ಪೊಟ್ಟಿಗೆ. See ಗರವಟ್ಟಿಗೆ.

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭigĕ. 2. = ಹಟ್ಟಿಗೆ, q. v. See ಪರಣವಟ್ಟಿಗೆ, ಮಸಣವಟ್ಟಿಗೆ. *Cf.* ಪಟ್ಟಿ 3.

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭigĕ. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಕೆ. See ಗನ್ದವಟ್ಟಿಗೆ, ಜೋಗ-, ದು-, ದೂ-, ಮದ-, ರನ್ನ-. A woman's zone (My.; T., = ಪಟ್ಟಿ 3, No. 3).

ಪಟ್ಟಿಶ paṭṭiśa. = ಪಟ್ಟಸ. A sort of weapon, a kind of axe; *a spear with a sharp edge* (*cf.* ಪಟೆ 3, etc.).

ಪಟ್ಟಿಸ paṭṭisa. = ಪಟ್ಟಿಶ. *A spear with a sharp edge.* 2, a certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 1. (= ಪಡು 1, ಪತ್ತು 1). To seize, to catch, to hold, to take hold of;—to be held or contained; to stick to, etc. (Tĕ.). — ಪಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To stick to one's own opinion, to be obstinate, to wrangle; to fight, to come to blows (My.).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. (= ಪತ್ತು 2). Hold, seizure; a gripe, a firm grasp (My.; Tĕ.; see ಕಾಳೆಯ-, ಮೂರ್ಬಿ-). **2,** persistence; firmness, resolution (My.; Tĕ.); pertinacy, obstinacy, stubbornness (My.); ಪಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೂ ಪಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.);—habit, character (see ಎಡವಟ್ಟು). **3,** an application to a swelling, etc. to allay pain (My.; Tĕ.; T. ಪಜ್ಜು, M. ಪತ್ತಿ, ಪಜ್ಜು;

see ಕಣ್ಣು-). 4, coherence, suitable connection. ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವನನ ಮಾತು ಸುತ್ತಿ ತೊಲಿದಿದರೆ ಪಟ್ಟು ಆಯೀತೇ? (Prv.). 5, a callous spot (My.). — ಪಟ್ಟುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A callous spot to be produced (My.).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 3. P. p. of ಪಡು 1.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 4. P. p. of ಪಡು 2.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 5. (fr. ಪಡು 3). Lying down, etc. — ಪಟ್ಟುರಿಸು. -ಇರಿಸು. To put in a lying position, to lay down, to place, etc. (Rśv. 4, 60; V. 9, 25; J. 19, 50; 21, 11).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 1. The state of a quantity taken as often as the prefixed numeral denotes: so much as; time, repetition (Mhr. ಪಟು; My.). ನೂಱು ಪಟ್ಟು (ನೂರ್ಮಡಿ G.). ಇನ್ನಾನ್ಕು ದೇಶದೊಳಗೆ ಪ್ರತಿವರುಷ ನೂಱು ಪಟ್ಟು ಜನರು ಜೆಜ್ಜಿಗೆ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ (B. 5, 106).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. = ಪಟ್ಟ, Nos. 1 & 2, etc. Cloth (see ಎರೆಪಟ್ಟು); silk; woven silk (Tē., T., M.; Mhr. ಪಟ್ಟ; see ಮಣಿವಟ್ಟು).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭē. 1. The rind or bark of trees (My.; Tē., M.; T. ಪಟ್ಟೈ).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭē. 2. Plantain fibres folded up so as to hold snuff, etc. (My.; *cf.* ಪೊಟ್ಟಣ).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭē. 3. (= ಪಟ್ಟಿಗೆ 2). See ಮಸಣಪಟ್ಟೆ.

ಪಟ್ಟೆ paṭṭē. 1. = ಪಟ್ಟ, No. 4. A plate, *i. e.* a place without hair, on the head (My.; Tē.; in former days such bare places used to be produced on the head of culprits as a punishment, My.). ಪಟ್ಟೆ ತೆಗೆ, to shave the hair so as to produce a paṭṭē or paṭṭēs (My.).—ಪಟ್ಟೆದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a paṭṭē or paṭṭēs (My.). 2, = ಪಟ್ಟ 3, No. 1, etc., a stripe, as of colour (My.; M., T.). ಪಟ್ಟೆಕಮ್ಮಳಿ, a striped cumbly (My.). 3, = ಪಟ್ಟ 3, No. 2, broad tape, in ಪಟ್ಟೆಮಂಚ, a cot with a tape bottom (Kk. 96, o. r. ಪಟ್ಟ-; Bp. 39, 41, 42, 43, 45; My.; Si. 230); a strap, a girth, a girdle (Si. 279; Tē.). ಒಬ್ಬ್ರಿನ ಪಟ್ಟೆ (ಬಿಗಿ Kśm. 81). ಕುದುರೆಗಳ ಪಟ್ಟೆ (ಮಳಾರ Kk. 78; *cf.* ಪಟ್ಟ 1, No. 2). 4, a palmyra rafter or spar, an areca bough (Tē., M., T.; *cf.* ಪಟ್ಟ 3, No. 2). 5, = ಪಟ್ಟ 3, No. 3, a zone, a sash (Si. 279; M., T.). 6, = ಪಟ್ಟ 3, No. 8, a plat (My.). 7, the outer iron rim of a wheel (My.). 8, = ಪಟ್ಟ 3, No. 9, a roll of an assessment in general (My.). — ಪಟ್ಟೆಹಾವು. The venomous snake Callophis maclellandii (My.). 2, the venomous snake Bungarus fasciatus (Bḍ.).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭē. 2. = ಪಟ್ಟ No. 2, etc. Silk; woven silk (ಎರೆಪಟ್ಟು Ct. II, 78; ದುಕೂಲ Mr. 341; Ōpr. 7, 43; My.). ಪಟಿಂಗ ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡರೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸನ್ವಾನೇ?.—ಪಟ್ಟಿಗೆ ಮಯ್ಲುಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದಿಗೆ ಹಾದರ ಸಲ್ಲ.—ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟರೂ ಮಟ್ಟಿಯವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ? (Prvs.). See Si. 221. 222; Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2. — ಪಟ್ಟೇ ಮಡಿ. Woven silk; a silk garment (Si. 222; My.). — ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ. A precious silk sīrē (Si. 222). ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ ಕಟ್ಟಿದ.—ಆದರೆ, ಹೋದರೆ, ಹತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜಕ್ಕ ನಿಗೊನ್ದು ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ.—ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆಯುಟ್ಟರೂ ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊಡಿಯದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭē. 3. = ಪರಟೆ, etc. See ಕಲ ಪಟ್ಟೆ s. ಕಲು.

ಪಟ್ಟೆಯ paṭṭēya. = ಪಜ್ಯಾ 1, etc. (Rśv. 6, after 11). — ಪಟ್ಟೆಯಡೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster, or tassel, of long and broad swords (Abh. P. 13, 59).

ಪಟ್ಟ್ರೆ paṭṭrē. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. A hollow in a tree or between stones (ನಿಷ್ಕುಹ, ಕೋಟರ Si. 122).

ಪಟ್ಣ paṭṇa. = ಪಟ್ಟಣ. Tbh. of ಪತ್ತನ. (C.; Tē.).

ಪಟ್ಲ paṭla. = ಪಟಲ 2. The snake-gourd, Trichosanthes anguina Lin. (My.; St. & Pl.).

ಪಠ paṭha. = ಪಠನ. See ಸಿ-.

ಪಠನ paṭhana. = ಪಟಣೆ. Reciting, reading.

ಪಠನಾಗಾರ paṭhana-āgāra. A school (V. 14, after 37).

ಪಠಿಯಿಸು paṭhiyisu. = ಪಠಿಸು. (Bp. 53, 39).

ಪಠಿಲ್ paṭhil. = ಪಟೀರ್, etc. (My.; Tē. ಪಠಿಲ್, ಪಟೀಲ್, ಫಳೀಲ್; T. ಪಡೀರ್, ಪಳೀರ್; *cf.* ಫಟಿಲ್). — ಪಠಿಲ್ಲೆನೆ. -ಎನೆ. (Kśm. 22). Bang! slap!

ಪಠಿಸು paṭhisu. = ಪಠಿಯಿಸು. To read or repeat aloud; to recite;—to read, to study;—to mention, to cite;—to enumerate;—to express, to describe. ಊಟ ಪಠಿಸಿದ ಹಾಗೆ (but going without one, Prv.). See Bp. 18, 106; 45, 55; 47, 70; Prv. s. ವೇದ.

ಪಠ್ಯ paṭhya. To be read, etc. (adj.); reading, reciting (Bp. 19, 8; Sk. ಪಠಿ).

ಪಡ paḍa. 1. = ಪಡದು, ಪಡೆ 2, ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1, in ಪಡ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 3, 105; 4, 174; ತಳೆ G.).

ಪಡ paḍa. 2. = ಪಡಿ 5, ಫಡ. A sound imitating that of angry language; ha! fy! (Bp. 41, 15). — ಪಡ ಪಡ. ಪಡ ಪಡಾ.= ಪಡಿ ಪಡ, ಫಡ ಫಡ, q. v. Ha, ha! oh, oh! fy, fy! (Bp. 22, 31; Bh. 4, 5, 51; 8, 23, 37; Rām. 4, 7, 10; Śśv. 4, 14; *cf.* Mhr. ಫಟಫಟ, ಫಡಾಫಡ).

ಪಡ paḍa. 3. (= ಪಟ). A sound imitating that of a cracker or squib. — ಪಡ ಪಡ. rep. = ಪಟ ಪಟ. (S. Mhr.).

ಪಡ paḍa. = ಪಡು. Tbh. of ಪಟ. Cloth, etc.; see ಪಚ್ಚಪಡ, ಪಡವಳ. 2, a thatch, a roof; see ಪಡಸಾಲೆ. 3, = ಪಟ No. 11, a plat, or a bed, in gardens or fields (B. 3, 45; Mhr., H. ಫಡ, a plantation). 4, a cut with a right angle made at the end of a beam, etc. (in joinery, My.).

ಪಡಕ paḍaka. (fr. ಪಡೆ 1). A man who gets, feels, etc. See ಆಸೆಬುಡಕ.

ಪಡಕು paḍaku. = ಪಡಿಕೆ. One half of a folding window (see ಕಡಿಕೆ-; Mhr. ಫಡಕಾ, a flap, of a wing, etc.).

ಪಡಗು paḍagu. = ಪರಗು, ಹಡಗ, ಹಡಗು. A ship, a large boat, a proa or prow (Tē. ಪಡವೆ; T., M. ಪಡಗು, ಪಡವು; Tu. ಅಡಗು, ಪಡಾವು; ಪಡ, a boat; Mhr. ಪಡಗೀ, a small kind of canoe; Mhr., H. ಪಡಾವ, a kind of boat). See ಪೆರ್ವಡಗು.

ಪಡಗು paḍagu. Tbh. of ಪಡಹು (Śmd. 348, o. r. ಹಡಹು=ಹಡಗು).

ಪಡಂಗು paḍaṅgu. (Śmd. 48). = ಪಡಗು, etc. (Śśv. 1, 34; 2, 44).

ಪಡಚ paḍaca. = ಪಡಿಚ, q. v. (My.).

ಪಡಡಕ್ಕೆ paḍaḍakkē. Tbh. of ಪದಡಕ್ಕೆ (Śmd. 352, o. r. ಪದದಕ್ಕೆ = ಪದಡಕ್ಕೆ). A kettle-drum (ಆನಕ, ಪಟಹ Hlā.).

ಪಡತಿ paḍati. A woman. (Tē.). See ಪಡ್ಚವಡತಿ.

ಪಡದು paḍadu. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1.

ಪಡದೆ paḍadĕ. = ಪರದ, ಪರದೆ, ಪರ್ದಾ. A curtain; a veil (ಜವನಿಕೆ, ಪರದೆ, ತಿರಸ್ಕರಿಣಿ, ಯವನಿಕೆ G.; My.; Mhr., H. ಪರ್ದಾ).

ಪಡಪಾಳಿ paḍapu-âḷi. (Śmd. 239). = ಪಡಪುಗಾರ್ತಿ. (A meretrix). See Śmd. s. ಸೀಡಿ.

ಪಡಪು paḍapu. (fr. ಪಡೆ 1). = ಪಡೆಪು. Getting, acquiring, attaining, gaining; gain, acquisition, wages (Bp. 52, 34; 53, 12).

ಪಡಪುಗಾರ್ತಿ paḍapu-gâṛti. = ಪಡೆಪುಗಾರ್ತಿ. A woman who acquires, makes acquisitions, or is industrious (ಗಬಿಸಾಬ್‌ವಿಕ್ Kk. 29); (a meretrix; Tĕ. ಪಡುವು, prostitution).

ಪಡಪೋಸಿ paḍapôsi. Inattention, thoughtlessness, carelessness (My.; H.).

ಪಡಮ paḍama. A stuff or coarse cotton, used for bags, etc. (Mhr.; B. 3, 117).

ಪಡರಕ್ paḍarak. A sound produced when easing nature (S. Mhr.).

ಪಡಲ್ paḍal. 1. (fr. ಪಡು 3). A lying or falling down. — ಪಡಲಿಡು. -ಇಡು. To fall down here and there; to fall (ವಿತೀರ್ಣಪತನ Śmd. Dh.; ಬೀಳ್ Śm. 60). ಪಡಲಿಟ್ಟುದು (ಬಿರ್ದುದು Čt. II, 21; ಬಿದ್ದುದು Kk. 60). ಪಡಲಿಟ್ಟಸ್ತಿರೆ ಮಾಟ್ಟಿಸ್ನ್ ಓವಡೆ ಪಯಿಂಭಾಸಿರ್ವರಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ (Śmd. 226 Mdb.). See Čpr. 7, 68; Abh. P. 13, 69. 75; V. 10, 5; Śśv. 2, 10; 3, 59. — ಪಡಲ್ಪಡಿಸು. To cause to fall (Abh. P. 2, 20; 4, 48; 5, 4; 7, 58; 14, after 141). — ಪಡಲ್ಪಡು. = ಪಡಲಿಡು. (Abh. P. 13, 45; Rśv. 5, 84; 9, 22).

ಪಡಲ್ paḍal. 2. (fr. ಪಡು 1). An incurring or suffering. — ಪಡಲ್ಪಡಿಸು. -ಪಿಡಿಸು. To trouble, to harass (Rśv. 3, 39; o. r. ಪಡಲ್ಪಡಿಸು in MS.).

ಪಡಲ paḍala. = ಅಡಲ, etc. Tbh. of ಪಟೋಲ. (ಪಟೋಲ Mr. 146; ಕುಲಕ, ಪಟೋಲ, ತಿಕ್ತಕ, ಪಟು Nr.; My.; see ಅಪಿ-).

ಪಡಲಿಗೆ paḍalagĕ. = ಪಡಲಿಗೆ. (Abh. P. 5, 108).

ಪಡಲಿಕೆ paḍalikĕ. = ಪಡಲಿಗೆ, q. v.

ಪಡಲಿಗೆ paḍaligĕ. Tbh. of ಪಟಲಕ. (ಚಿಬ್ಬುಲ್ Mr. 207, o. rs. ಪಡಲಿಕೆ & ಚಿಬ್ಬಿಲ್). See Bp. 12, 12.

ಪಡವಲ್ paḍaval. -ಲು. = ಪಡುವಲ್, etc. The west (ವಾರುಣಿ Si. 420; My.). ಪಡವಲಲ್ಲಿ (Si. 114).

ಪಡವಲ paḍavala. 1. = ಪಡಲ, etc. (ಪಟೋಲಿಕೆ, etc. Si. 151; ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿಕೆ 405; ಜಾಲಿ 456; My.; Mhr. ಪಡವಳ, the snake-gourd; see ಕಯ್-, ಕಲ್ಲು-, ಹುಚ್ಚು-). ಪಡವಲಕಾಯಿಯೆಸರು ಎನ್ದು, ನಡುಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದ (he thought it was snake-broth etc. Prv.).

ಪಡವಲ paḍavala. 2. The trumpet flower, Bignonia suaveolens (ಶುಬೇರಾಕ್ಷಿ, ಕೃಷ್ಣವೃನ್ತೆ; ಸ್ಥಾಪನ G.).

ಪಡವಳ paḍa-vaḷa. A dresser, a master of the robes (ಪ್ರಸಾಯತ Čt. II, 40. 108; ಪಡಿಯಳ II, 84).

ಪಡಸಾಲೆ paḍa-sâlĕ. = ಪಡುಸಾಲೆ. A roof-hall: a veranda (My.; B. 3, 82; Mhr. ಪಡವೆ; Tĕ.: a hall, portico; T. ಪಟ್ಟಾಲ್ಶಾಲೆ, a hall, saloon, place of audience; Mhr. ಪಡಶಾಳ, ಪಡಸಾಳ, an out-house; a building contiguous to a temple for travellers, etc.).

ಪಡಹು paḍahu. = ಪಡಗು, q. v.

ಪಡಾವು paḍâvu. Wholesale merchandise (My.; H.). — ಪಡಾವುದಾರ. A wholesale merchant (My.).

ಪಡಿ paḍi. 1. = ಪಡಿಕೆ, ಪಡು 2, ಪಳಿ, (ವನಿ, ವಳಿ). Incurring, undergoing, obtaining, etc. See *e. g.* ತಿದ್ದುಪಡಿ, ತೀರುಪಡಿ, ನಗೆವಡಿ, ಪರಿಪಡಿ. **2,** manner, way, method (T., M.; see ಆಚ್ಚುವಡಿ). **3,** a stirrup (T.; see ಅಂಗವಡಿ). — ಪಡಿಪಾಟು. = ಪಡುಪಾಟು (C.).

ಪಡಿ paḍi. 2. A measure of capacity, equal to half a seer (sêru; My.; ಕುಡುಬ Śm. 95; Si. 327; Bp. 27, 70; Tĕ., T.: a seer and a half). ಪಟಿಂಗನ ಸಂಗಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಡಿದವಸ ಕೇಡು (Prv.). ಪಡಿಯಾಸೆ ಹದಡಂಗೆ, ನುಡಿಯಾಸೆ ವೇಶೆಗೆ, ಜಿಪಿಯಾಸೆ ಬೂದಿಗೊರವಗೆ, ಹಾವರಕೆ ಎಡೆಯಾಟವಾಸೆ (Sp.).

ಪಡಿ paḍi. 3. = ಪಡಿ 2. A door-joining (ದ್ವಾರಬನ್ಧ Śm. 95): the leaf or panel of a door (ಕವಾಟ Śś.; ಕದ Čt. I, 84; Čpr. 4, 62. 63; Abh. P. 10, 8; T., M. ಪಡಿ, a sill of a door or window); a door (see ಜವಳಿವಡಿ, ಬಲ್ಲಡಿ). — ಪಡಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To open a door (Čpr. 4, 62; Abh. P. 10, 8; V. 29, after 86).

ಪಡಿ paḍi. 4. (Probably Tbh. of ಬತ್ತ 2, ಭಾಟಿ, or ಭೃತ್ಯ). An (extra) allowance in food (grain, salt, vegetables and all that is required to prepare a meal, also the fire-wood), sometimes also in money, to servants (T.); a gift of the mentioned articles to friends or poor people (Bp. 9, 37; 11, 20; 25, 10; 26, 14. 18. 21; 29, 11; 47, 5. 38; 53, 12. 16. 73; My.). ಬಲ್ಲೆನೆಮ್ಬುವ ಮಾತು ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಇರಲು, ತಲ್ಲಣಂ ಸಿಲ್ಲೆ ದೇವ್ರಿತ್ತ ಪಡಿ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೇ ಒಕ್ಕು (Sp.). ಪಡಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪರಡೋದು ಬಿಡ. — ಪಡಿಗೆ ಬನ್ದ ಪಗೆ ಕಡಿಯಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? — ಊಟ ಬೇಡಿ, ಪಡಿ ಬೇಡಿ (a meal, and a paḍi in addition, Prvs.). — ಪಡಿಕಟ್ಟೆ. A fixed allowance in grain (My.). — ಪಡಿಗಿಡಿ. reit. (Bp. 29, 14). — ಪಡಿತರ. Daily allowance at a temple (My.; Tĕ., T.).

ಪಡಿ paḍi. 5. = ಪಡು 2, etc. — ಪಡಿ ಪಡ. = ಪಡ ಪಡ. (ಕೋಪವಾಚಿ Čt. I, 84).

ಪಡಿ paḍi. 1. Tbh. of ಪಟಿ. See ಪಡಿಯಳ 2.

ಪಡಿ paḍi. 2. = ಪಡಿ 1. Tbh. of ಪ್ರತಿ. Equality, likeness, resemblance, comparison, par (ವೊಲ್, ಆನ್ತೆ, ತೋಡು, ಸಾಮ್ಯ Čt. I, 88; ಸಮಾನ Kk. 16; ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾನಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಸಾಮ್ಯ 95); in the place of, instead of, in substitution; beside; against; down upon. See Grj. 10, 50; Bp. 2, 57; 27, 4; 28, 5; 36, 27; J. 17, 14; 23, 59; 31, 12. — ಪಡಚ್ಚು. = ಪಡಿಯಚ್ಚು. (My.; Tĕ.). — ಪಡಿ ಕಟ್ಟು. To produce equipoise (My.). — ಪಡಿಕಲ್ಲು. A stone, etc. used to produce equipoise (My.). — ಪಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make similar, to cause to resemble; — to compare (J. 6, 21). — ಪಡಿಗುಣ್ಡು. A round stone used to break another one (My.). 2, stones used for the foundation of a building (My.). — ಪಡಿಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. Another fort (Bh. 3, 19, 50). — ಪಡಿಚನ್ದ. Tbh. of ಪ್ರತಿಶ್ಚನ್ದ (Śmd. 376; Čh. v. 21). — ಪಡಿತೊತ್ತು. A servant in lieu of, an extra servant. ತೊತ್ತಿಗೆ ಬನ್ದು ಪಡಿತೊತ್ತು (Prv.). — ಪಡಿನೆಲೆ. A reflection, a reflected counterpart (ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ, ಪೂರ್ಪಳಪು Kk. 62; Śm. 64; Rśv. 2, 49; 6, after 24; Śśv. 3, after 35). — ಪಡಿಬಲ. Tbh. of ಪ್ರತಿಬಲ. (J. 4, 25; Bh. 8, 21, 22; Rśv. 6, after 115). — ಪಡಿಭವಿಸು. Tbh. of ಪ್ರತಿಭವಿಸು. (Râm. 6, 30, 31). — ಪಡಿಮಚ್ಚು. = ಪಡಿಮೆಚ್ಚು,

q. v. — ಪಡಿಮಾತು. An answer (Rāv. 6, 33; Śēṣ. 4, 97). 2, a simile (Abh. P. 1, 113; 9, 15. 44). — ಪಡಿಮುಖ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮುಖ. (Bh. 8, 24, 29; Rām. 6, 30, 13. 34). — ಪಡಿಮೆಚ್ಚು. Counter-approbation: irresolution, doubt (ಸಂಶಯ (Bhn. 52, o. r. ಪಡಿಮಚ್ಚು). — ಪಡಿಯಚ್ಚು.-ಅಚ್ಚು. A puncheon or tool having a figure on it with which impressions are struck (ನೆಜೆಪೆಟ್ಟು Kk. 47; Śm. 68). — ಪಡಿಯಟ್ಟಣಿ. -ಅಟ್ಟಣಿ. A corresponding parapet (Č. Bp. 42, 24). — ಪಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. To make equal to (Abh. P. 7, 13). — ಪಡಿಯುತ್ತರ. Tbh. of ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ. (Rām. 4, 2, 49). — ಪಡಿವಾಳಿ. Another bridle (J. 4, 12).

ಪಡಿಕೆ paḍiki. A woman who obtains, experiences or feels. See ಅನೆಪಡಿಕೆ.

ಪಡಿಕೆ paḍikĕ. = ಪಡಿ 1, etc., ಪಳಿಕೆ. Incurring, etc. See ಆಳವಡಿಕೆ, ಒಡಪಡಿಕೆ, ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ, ನಡವಡಿಕೆ, ಪೆಬ್ಬಡಿಕೆ.

ಪಡಿಕೆ paḍikĕ. = ಪಡಕು. A piece of cloth, a strip, a rag, etc.; a sort of gown (Mhr. ಫಡಕಾ, ಪಡಕೇಂ). ಹೆಂಗಸರು ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಪಡಿಕೆ (ಚಣ್ಡಾತಕ G.).

ಪಡಿಗ paḍiga. (= ಪಳಿಗ, ವಳಿಗ, etc.). One who incurs, etc.

ಪಡಿಗ paḍiga. Tbh. of ಪ್ರತಿಗ್ರಹ or ಪತದ್ಗ್ರಹ. A spitting-pot, spittoon (ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ, ಪತದ್ಗ್ರಹ Nr.; Si. 231; ಫೇಲಿಪಾತ್ರೆ Mr. 212; T. ಪಡಿಕ್ಕ, ಪಡಿಯಗ; M. ಪಡಿಕ್ಕ; Tč. ಪಟಿಕ, ಪಡಿಕ, ಪಡಿಗ, ಪಡಿಗಮ್ಬು). See Čpr. 6, after 86; Bp. 12, 7. 12; Bh. 2, 8, 7; Č. Bp. 51, 9; ಪಚ್ಚೆವಡಿಗ.

ಪಡಿಚ paḍiča. = ಪಡಚಿ. Clearance, settlement (of a debt); settled state (of an affair); consumption (of articles of provision, My.; Mhr., H. ಫಡಶಾ).

ಪಡಿತಳ paḍi-taḷa. Effort, exertion, zeal (Rām. 3, 6, 3; 6, 31, 22).

ಪಡಿತಳಿಸು (paḍi-taḷisu). To make effort (Grj. 6, after 67; Bh. 3, 13, 30; 3, 19, 45; 7, 17, 29; Rāv. 13, after 77; J. 28, 45); to show off, to be conspicuous (Rāv. 6, after 11), 2, to grasp, to seize (Rām. 6, 14, 22; Mhr. ಪಡತಳಣೇಂ); to grasp and frighten (Rām. 6, 13, 2).

ಪಡಿಯಜಿ paḍiyaja. = ಪಡಿಯಳ 1, ಪಡಿವಳ, ಪಡಿಹಾಜಿ. Tbh. of ಪ್ರತಿಹಾರ. A male door-keeper (ಕವ್ಲಿಗ Čt. I, 13; ಪ್ರತೀಹಾರ Kk. 37; ಪ್ರತಿಹಾರ Śm. 45; Abh. P. 7, after 48; 8, 24; Grj. 2, 107). — ಪಡಿಯಜಿಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A door-keeper's stick (Śmd. 16). — ಪಡಿಯಜಿವಕ್ಕಿ. -ವಕ್ಕಿ. The cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Śmd. II; Čt. I, 62; Kk. 79; Śm. 28).

ಪಡಿಯಜಿತಿ paḍiyajati. A female door-keeper (Rāv. 5, after 19).

ಪಡಿಯಳ paḍiyaḷa. 1. = ಪಡಿಯಜಿ, etc. (ಪ್ರತೀಹಾರ Ks.).

ಪಡಿಯಳ paḍiyaḷa. 2. = ಪಡವಳ. (Čt. II, 84).

ಪಡಿವಳ paḍivaḷa. = ಪಡಿಯಜಿ, etc. — ಪಡಿವಳಗಟ್ಟಿಗೆ. = ಪಡಿಯಜಿಗಟ್ಟಿಗೆ. (Čpr. 7, after 81).

ಪಡಿಸಣಿ paḍisaṇa. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಣ. (ಪರೀಕ್ಷೆ Bhn. 3; Grj. 10, after 26; Bp. 9, 40; Bh. 7, 10, 119).

ಪಡಿಸು paḍisu. = ಪಳಸು. To cause to get, incur, etc. (C.). ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸು (B. 4, 49); ಬಾಧೆ- (4, 91); ಸುಖ- (4, 152); ಶ್ರುತ- (5, 159); ಕಷ್ಟಪಡಿಸು (5, 201). ಹಸ್ತವಿನ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿನ್ದ ಭಾವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವದು (ವ್ಯಂಜಕ, etc. Si. 66). ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವ ಮುಖವಿಕಾಸಾದಿಗಳು (ಅನುಭಾವ 68). ಇತರರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಆಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವದ ಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ವಿಲಮ್ಬು, etc. 397). ಎಳೇ ಮಕ್ಕಳು ಪಡಿಸುವ ವೇದೆ (ಆತಿ 424). ಸಮ್ಬನ್ಧ ಪಡಿಸು (229); ಪ್ರಕಟಿ- (294). ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುವದು (ಆಕಂಚನ 436). See ಒಡಪಡಿಸು, ಒಡಮ್ಬಡಿಸು, ಒಳ ಪಡಿಸು, ಪಲ್ಲವಡಿಸು, ಭಂಗ ಪಡಿಸು, ಸನ್ತಾಪಪಡಿಸು, ಸನ್ತೋಷಪಡಿಸು, etc.

ಪಡಿಸುವಿಕೆ paḍisuvikĕ. Causing to get, etc. ಸುಖ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (Si. 388). ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಹಿಂಸೆ); ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಗನ್ಧ 436). ಬೇಕಾದದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರವೇದನ 474). See ಒಡಮ್ಬಡಿಸುವಿಕೆ.

ಪಡಿಸುಹ paḍisuha. = ಪಡಿಸುವಿಕೆ. See ಬೇರ್ಪಡಿಸುಹ.

ಪಡಿಹರಿ paḍihari. = ಪಡಿಹಾಜಿ. (Bp. 53, 16). ಪಡಿಹರಿಯ ದಾಸ್ಯೆ (12, 42).

ಪಡಿಹಾಜಿ paḍihāra. = ಪಡಿಯಜಿ, etc. (ದ್ವಾಃಸ್ಥ, ಕ್ಷತ್ರೃ Nr.; ಪ್ರತೀಹಾರ, ದ್ವಾರಶಾಲ, etc. Nr., Hlā.). See Bp. 35, 56; 37, 22; B. 4, 155.

ಪಡಿಹಾಜಿ paḍihāri. = ಪಡಿಹರಿ. A door-keeper (and, perhaps, a king's buffoon, see s. ಪ್ರತಿಹಾರಿ). See Bp. 9, 48; 36, 19; 37, 4. 13. 14. 16. 20; 53, 16; ಬಾಹಡೆ-. — ಪಡಿಹಾಜಿಬಾಗಿ. N. (36, 9).

ಪಡು paḍu. 1. (= ಪಡೆ 1). To get, to obtain; to catch (see ಮೂಗುವಡು); to incur, to undergo; to experience, to feel; to suffer (C.; Tč., T., M.); — (to be touched, to hit; to be caught; to be obtained, Tč., T., M.; *cf.* ಪಟ್ಟು 1 & 2). P. p. ಪಟ್ಟ. See *e. g.* ಅನುಶಯವ್ಪುಡು, ಅಳವಡು, ಒಡವ್ಪುಡು, ಕಡೆವಡು, ದೈನ್ಯವ್ಪುದು, ನೇರ್ಪಡು, ಪಡಲ್ಪಡು, ಪಲ್ಪಡು, ಪ್ರಿಯವಡು, ಬಡವಡು, ಬೆಕ್ಕಸವ್ಪುಡು, ಬೇರ್ಪಡು, ಸನ್ತಸವ್ಪುಡು, ಹೆಸರುವಡು, etc. As in Tč., T. and M., so in Kannaḍa this verb (like ಪಡೆ 1) is used to form a kind of *passive voice* (ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ; *cf.* remark *b*, ad ಕೊಳ್ 1), a use that is old, although this peculiar formation had not yet got the grammatical name of passive voice at the time of the composition of the Śabdamaṇidarpaṇa, because the sûtra which refers to it in that grammar (251*b*), is an interpolation based on the (later) Śabdânuśâsana, as it does not occur in the best MSS. (*e. g.* in that of Mâḍabidaru), and where it occurs, is introduced as an *anuktasûtra*. The author of the Śmd. has: ಆವನಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (154, o. r. -ಮಾಡಲ್-); ಪದಕಮ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (157, o. rs. -ಮಾಡೆ-, -ಮಾಡೆ-). ಕಾವ್ಯಮ್ ಎನ್ಪಿಂ ಪೇಟಿಲ್ ಪಟ್ಟುದು (157, o. r. -ಪೇಟೆ-). ಬಿಡಲ್ ಪಡು (ಬಿಡ್ಪಿಂಕು I). Its commentator uses it frequently, *e. g.* 7. 11. 23. 27. 61. 92. 93. 107. 120. 125. 132. 243. 283. — ಬ್ರಮ್ಹಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೇಳ್ದಿ ಪಟ್ಟುವು (Hlā.). ಬಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಕೀರ್ಣ, ಅವಧ್ವಸ್ತ, ತ್ಯಕ್ತ, etc.); ಔದಾಸೀನಂ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆನಾದೃತ, etc.); ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ನಿರಸ್ತ, etc.); ಸಾಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನುನ್ನ, ಕ್ಷಿಪ್ತ); ಸುತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು (ನಿವೃತ್ತ, ವೇಷ್ಟಿತ, etc.); ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, etc. Hlā.). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತ್ಯಕ್ತ, etc.); ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, etc.); ಸುತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು (ನಿವೃತ್ತ, etc.); ಅಗಲಕ್ಕೆ ಹರಹಲು ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, etc.); ಪೊಗಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ತುತ); ಹೊಲಿವಡಿಸಲು ಪಟ್ಟವನು (ಅವಕೃಷ್ಟ, etc. Nr.). ಕಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ (ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ Nn. 148). ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ (ಸಾಧಿತಬುದ್ಧಿ 148). ಹುಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ (ಸಂಜನಿತ 159). See ಆಜಿಸಲ್ ಪಡು, ಆಲಿಯಲ್-, ಆಲುಗಲು-, ಅಟಿಲಿಸಲ್-, ಉಣಲ್ಪಡು, ಏಲಿಸಲ್ ಪಡು, ಒಡೆಯಲ್-, ಒದಗಿಸಲ್-, ಕೀಲಲ್-, ಕೆತ್ತಲ್-, ತಗ್ಗಿಸಲ್-, ತೊಳೆಯಲ್-, ಮಸೆಯಲ್-, ಹಡಿಯಲ್-; Bp. 3, 16; 14, 29; 26, 38; 33, 19; 36, 60; 50, 19; 54, 10; 56, 55; 60, 20; B. 4, 58. 59. 92; 5, 255; Si. 79. 141. 293. 300.

384; G. 17. 18. 23. 28. 30, etc., etc. See also the peculiar way of expressing the passive s. ಪೇಟ್ (Šmd. 61; Šm. 27).—For ತಾಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟರ್, etc., *without the meaning of the passive* (Šmd. 299) *cf.* remark at the end of ಪಡೆ 1.

ಪಡು paḍu. 2. = ಪಡಿ 1, etc. Getting, etc. See ನೇರ್ಪಡು 2. — ಪಡುಪಾಟು. = ಪಡಿಪಾಟು. (My.). — ಪಡುಪಾಟ್ಲು. Sufferings, troubles (My.).

ಪಡು paḍu. 3. = ಹಡು. To lie down, to repose;—to go down, to set, as the sun; to wear away, to be spent (as the day);—to have sexual intercourse;—to fall (in battle), to die (ತಂಯನ Šmd. Dh., Šm. 92; ಮುರಣ Šmd. Dh., Šm. 92; Abh. P. 7, after 7; 13, 44; V. 9, after 107; Tĕ., T., M.). ಪುಡಿಯಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪೃತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಜಿಪತ್ತಾಲನ್ ಒಲೆದುದದಜಿಡಿಯೊಳ್ ತೂಂಕಡಿವ ಮಿಗಂ ಮುನ್ದಣಗೊರ್ಮರಿಸಿದುದೋ ಪಡುವ (in the west) ಪಡುನ ಮೃಗಲಾಂಛನನಾ? (Lílv. 3, 2).

ಪಡು paḍu. 4. Setting: the west (My.); dying. — ಪಡುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The western sea (V. 8, 42; J. 26, 4. 5). — ಪಡುಗಡೆ. -ಕಡೆ. The western side or point of the compass (My.). — ಪಡುನೇಸಱ್. The setting sun (ಪಿಮ್ಪೊದ್ದಿ Šs.; Čpr. 8, 6; Abh. P. 7, 89). — ಪಡುಮಿಗ. A wild beast doomed to die. — ಪಡುಮಿಗಂಗೊಡು. -ಂಕುಡು. To deliver (one's self into the hand of the huntsman) as a doomed beast (Čpr. 5, after 64). — ಪಡುವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The western mountain (ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ Šs.).

ಪಡು paḍu. 5. (fr. ಪಡು 3 ?). = ಪಡೆ 4. A place (hollow or hole) of refuge (for wild animals) between stones or in rocks (ಕಲ್ಲ ಮಱೆ Šs.; *cf.* M. പടുപ്പു, a hole?).

ಪಡು paḍu. = ಪಡ. Tbh. of ಪಟು. See ಪಡುಸಾಲೆ.

ಪಡುವ paḍuva. = ಪಡವಲ್, ಪಡು 4, (ಪಡುವಣ), ಪಡುವಲ್ (Šmd. 145; My.), ಪಡುವು. The region of sunset: the west. Declension: ಪಡುವಣ, ಪಡುವಣಿಂ (Šmd. 135). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳಿಲ್ಲೆನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (145). ಪಡುವಣ ಗಿರಿ (Bp. 24, 43). ಪಡುವಣ ಮನೆಗೆ ಮೂಡಣ ದೀಪ (Prv.). — ಪಡುವಣಂ. -ಅಂ. A man of the west (Šmd. 136). — ಪಡುವಣ ದೆಸೆ. The western quarter (ವಾರುಣಿ, ಪ್ರತೀಚಿ, ಪ್ರತ್ಯಂಙ್ Hlâ.). — ಪಡುವಣ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Varuṇa (Šm. 13). — ಪಡುವಣ ಬಡಗಣ ದೇಸ. The north-west (ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರದೇಶ Nr.).

ಪಡುವಣ paḍuvaṇa. = ಪಡುವ. ಪಡುವಣದಲ್ಲಿ (B. 3, 114; 4, 67).

ಪಡುವಲ್ paḍuval. -ಲು. = ಪಡುವ (Šmd. 145; My.), etc. (ಪ್ರತ್ಯಕ್, ಪ್ರತೀಚಿ Mr. 58; ಪ್ರತೀಚಿ Si. 28; Tĕ. ಪಡಮರೆ; T. ಪಡುಞಾಯಿಯು, ಪಡುನಾಯಿಯು; M. പടിഞ്ഞാറു, പടിഞ്ഞാറു; see നേഴൽ). ಪಡುವಲಾದುದು (ಪ್ರತ್ಯಕ್, ಪ್ರತೀಚೀನ Hlâ.; ಪ್ರತೀಚೀನ Mr. 58). ಪಡುವಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು (ಪ್ರತೀಚೀನ Si. 29). ಪಡುವಲ paḍuvala. Tbh. of ಪಟೋಲ (ಕೋಶಾತಕಿ, ಜಾಲಿ, ಪಟೋಲ G.).

ಪಡುವಿಕೆ paḍuvikĕ. Getting, incurring, experiencing, etc. ಆತೆ ಪಡುವಿಕೆ (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, etc. Si. 70). ಆತುರ ಪಡುವಿಕೆ (ಸಮ್ಭ್ರಮ, etc., ತ್ವರೆ ಪಡುವಿಕೆ 397). See ಒಡನ್ನುಡುವಿಕೆ.

ಪಡುವು paḍuvu. = ಪಡುವ, etc. ಪಡುವಿನ, ಪಡುವಿಗೆ, ಪಡುವಿನಲ್ಲಿ (My.).

ಪಡುಸಾಲೆ paḍu-sâlĕ. = ಪಡಸಾಲೆ. ಪಡುಸಾಲೇ ಊಟ, ನಡುಸಾಲೇ ನಿದ್ರೆ (Prv.).

ಪಡುಹ paḍuha. = ಪಡುವಿಕೆ. See ಉಪತಾಪಪಡುಹ, ಒತ್ತೆ-, ತಪಪ್ಪಡುಹ.

ಪಡೆ paḍĕ. 1. = ಅಡೆ 5, (ಪಡು 1), ಹಡಿ 1, ಹಡೆ. To get; to incur, to undergo, to experience; to acquire, to gain, to obtain (ಉಪಾರ್ಜನ Šmd. Dh.; ಹಡೆ 11 Cm.; ಪೆಱು 141 Cm.; ತಾಳ್ 141 Mḍb. Cm.; My.; Tĕ.; T. ಪಡ್ಪೆ, ಪಯು). **2,** to beget: to generate, to procreate, as a father; (but especially) to bear, to give birth to, as a mother (My.; T., M.). P. ps. ಪಡದು, ಪಡೆದು. ಇನ್ನುಂ ಪೊನ್ನನೆ ಪಡೆವುದು! (Šmd. 84). ಪಡೆದಂ ಪದ್ಮಜಸಿ ಜಗತ್ಪ್ರಯಮಂ (155). ಪಡೆದಪಂ (260). ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದು (Si. 263). ಪಡದ ತಾಯನ್ತೆ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕನ್ಮ ಮನ್ ಈವುದು (Mr. 6). ವೃನ್ದಾರಕರ ಪಡದ ಸತಿ ಅದಿತಿಯೆನ್ದೆ ನಿಕ್ಕುಂ; ದಾನವರ ತಾಯಿ ದನುವೆನಿಕು; ರಕ್ಕಸರ ವೃನ್ದಮಂ ಪಡದಾಕೆ ನಿಕಸೆಯಕ್ಕುಂ; ಅಸುರರ ಪಡೆದಾಕೆ ದಿತಿಯೆನಿಕ್ಕುಂ; ಇನ್ದ್ರಾರಿಯಂ ಪಡದವಳು ವಿನತೆಯಕ್ಕುಂ; ಉರಗಸನ್ದೋಹಮಂ ಪಡದವಳ್ ಕದ್ರುವಕ್ಕುಂ (24). ಪಡದ ಮಗನಿಗೆ ಕಡದ ಬೆಣ್ಣೆ ಆಗದೇ?—ಪಡದಜ್ಜಿ ಹಡದಜ್ಜಿಕ್ಕೆ ಹೋಗೆ, ಕಡೆಗೆ ಬತತನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Šmd. 14. 123. 128. 157; Čpr. 1, 47; 2, 19. 22; Bp. 11, 23; 29, 29; 46, 43; 47 sum.; 49, 12. 13. 46; 50, 77. 78; 52 sum.; 52, 35. 36. 56; 53, 54; 57, 58; 59, 14; 60, 60; J. 18, 19; Dp. 5, 2; 63, 1; B. 5, 50; ಅನ್ತಃಕರಣಮ್ಮುಡೆ, ಋತುವಡೆ, ಎಣೆವಡೆ, ಕಡಿವಡೆ, ಗಾಯವಡೆ, ಜಾಣ್ಪಡೆ, ಪೂಜೆವಡೆ, etc., etc. In the same manner as ಪಡು 1, ಪಡೆ is used to form a sort of *passive voice, e. g.* ಪೇಟಲ್ ಪಡೆಗುಂ (Šmd. 16. 61); ಪ್ರಯೋಗಿಸ ಪಡೆಗುಂ (135. 394); ಪೇಟಿಲ್ ಪಡೆದ ಶಬ್ದಂಗಳ್ (358); ಆಯ್ದಲ್ ಪಡೆವುದು (156). *Without the meaning of the passive* this form appears *e. g.* in ಗೆಲಲ್ ಪಡೆ s. ಗೆಲ್ 1, and in ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಡೆ s. ನಿರೀಕ್ಷಿಸು; *cf.* remark at the end of ಪಡು 1.

ಪಡೆ paḍĕ. 2. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1, in ಪಡೆ ಪಡೆದು. ಪಡೆ ಪಡೆದಚ್ಚರಿಯಂ (Šmd. 272).

ಪಡೆ paḍĕ. 3. Getting, etc. See ಮೆಳ್ಪಡೆ. — ಪಡೆಮಾತ. An originating, *i. e.* principal, great man (Abh. P. 7, 2).

ಪಡೆ paḍĕ. 4. = ಪಡು 5. (ಕಲ್ಲ ಮಱೆ Kk. 70; Šm. 90; Tĕ.: an orifice or hole, as in a mountain; *cf.* ಪೊಡಗು).

ಪಡೆ paḍĕ. 5. A multitude, a host, a force, an army (ಬಲ Šmd. Dh., Šm. 40; ಪೃತನೆ, ಸೇನೆ, ಧ್ವಜಿನಿ, ಪತಾಕಿನಿ, ವಾಹಿನಿ, ಬಲ, ಸೈನ್ಯ, ಹಕ್ಕ, ಚಮು, ವರೂಥಿನಿ, ಅನೀಕಿನಿ, ಅನೀಕ Hlâ.; ಕಟಕ Hlâ., Mr. 466; ಸೇನೆ Nn. 114. 127; ಬಲ, ಚಮು, etc. Mr. 291; ದಣ್ಡ 481; My.; M.; T. ಪಡ್ಪೆ). ಪಡೆಯ ಹಿನ್ದಣ ಮೆಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hlâ.). See Bh. 2, 4, 12; 3, 13, 30; Rśv. 6, after 11; 6, 54; 13, after 95; ಕುಡುವಡೆ, ಬೀಡವಡೆ, etc. — ಪಡೆಯ. -ಅ 3. A man who has a multitude. See ಪೆಣ್ಪಡೆಯ. — ಪಡೆನೆರಸು. -ಜಿರಸು. To be together with an army. ಪಡೆವೆರಸಿ ನಡೆವುದು (ಅಭಿಷೇಣನ Hlâ.).

ಪಡೆಪು paḍĕpu. = ಪಡೆಪ.

ಪಡೆಪುಗಾರ್ತಿ paḍĕpu-gârti. = ಪಡಪುಗಾರ್ತಿ. (ಗಟಿಸಾಳಿವಿಕ್ Šm. 74).

ಪಡೆಯಿಲ paḍĕ-ila. (Šmd. 241). A soldier.

ಪಡೆಯುವಿಕೆ paḍĕyuvikĕ. = ಪಡೆಯುವಿಕೆ. Obtaining, gaining, etc. (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Si. 424; ಸಾಧನ 437).

ಪಡೆವಳ paḍĕ-vaḷa. = ಪಡೆವಳ್ಳ (Śmd. 234). A general (ಸೇನಾಧಿಪತಿ Kk. 37; ಸೇನಾನಿ Śm. 45; Abh. P. 10, after 134; Tĕ. ಪಡೆವಾಲು).

ಪಡೆವಳ್ಳ paḍĕ-vaḷḷa. = ಪಡೆವಳ, q. v.

ಪಡ್ಡಮಿ paḍḍami. = ಪಾಡ್ಯಮಿ. (My.).

ಪಡ್ಡಳಿ paḍḍaḷi. (Tbh. of ಪ್ರತಿಪಾಸ). The sweet-scented oleander, Nerium odorum Ait. (ಕರವೀರ Čt. I, 11; ಕಣಲಿಗೆ Čt. II, 38; Kk. 22; Śm. 27; T. ಪಟ್ಟಿದೈ). See Grj. 5, 56; 7, 53; Bp. 12, 18; 19, 65; Śśv. 3, 9.

ಪಡ್ಡೆ paḍḍĕ. Maturity; fitness for breeding (My.; Tĕ.), as ಪಡ್ಡೆಯಾಕಳು, ಪಡ್ಡೆಯೆಮ್ಮೆ, ಪಡ್ಡೆಹಾವು, ಪಡ್ಡೆಹುಡುಗ, ಪಡ್ಡೆಹುಡುಗಿ, ಪಡ್ಡೆಹುಲಿ (My.). (*Cf.* Mhr. ಪಾಡಾ, ಪಾಡೀ).

ಪಣ್ paṇ. 1. Ripe fruit to be produced (ಪಣ್ಣು ದೋಱು Śm. 22; ಪಣ್ಣಾಗು Kk. 20; Tĕ. ಪಣ್ಣು; T., M. ಪಟು; see ಪಟ). P. p. ಪಣ್ತು (Śm. 22; Kk. 20; Čpr. 8, 28; Śśv. 1, 27; 2, after 42). ತಳಿಯ ಕೂಡೆ, ಇದಿರೊಳ್ ಪಣ್ತಾರದೆ (Śmd. I).

ಪಣ್ paṇ. 2. = ಪಳ್ಳು 2, ಹಣ್ಣು. A ripe fruit; ripeness (ಫಲ Śmd. Dh.; ಮೆಲ್ Čt. II, 28; Tĕ. ಪಣ್ಣು; T., M. ಪಟು). ಮರದದು ಪಣ್ (Śmd. 115). ಮರದತ್ತಣಿಂ ಪಣ್ಣುರುಳ್ವುದು (160). ಪಣ್ಣಳ್ (Čpr. 1, after 101; 2, 84. 86; 7, 48; Rśv. 2, 46). See Rśv. 9, 23; ತನಿವಣ್, ಪಲು-, ಪಾಡಿ-, etc. — ಪಣ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. Ripe fruit and nuts, heads, etc. (Čpr. 1, 102; J. 15, 17). ಪಣ್ಗಾಯಿ (J. 18, 13). — ಪಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. Ripe fruit to be produced (see s. ಪಣ್ 1); to become ripe. ಮಿಡಿ ಪಣ್ಣಾಗದೆ? (Śś. 44). — ಪಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. A ripe, full-grown leaf (Śmd. 39. 345). — ಪಣ್ಪೊತ್ತರ. -ಒತ್ತರ (s. ಒತ್). One of the divisions in a ripe fruit (ತೊಳೆ Čt. I, 23). — ಪಣ್ದೆಸೆ. -ತೆನೆ. A ripe ear of corn (J. 25, 5).

ಪಣ paṇa. 1. = ಬಣ 2. Any tribe; a sectarian division (My.; Tĕ. ಫಣ; Mhr. ಫಡ, a company of actors, dancers, etc.). — ಪಣಕಟ್ಟು. Caste rules (My.).

ಪಣ paṇa. 2. = ಹಣ. Play, gaming, playing with dice, playing for a stake. 2, *a stake at play, a wager* (ಸೇವಿ, ಒಡ್ಡಿದದು Nn. 105; Bh. 2, 13, 49). 3, *wages, hire.* 4, a sum, reckoned in coins or cowries. 5, a fanam, a small coin of silver or gold (T.): four Aṇĕs and eight Kâsus (My. as ಹಣ): four Pâgas (Mr. 355). 6, *a coin of a certain weight, equivalent to 80 cowries.* 7, a weight: two tolas. 8, *price.* 9, *money, wealth, property* (ಮುದ್ದು G.). 10, a commodity for sale. 11, business, trade. 12, a shop, a stall (ಪಣ್ಯ, ಎಪಣಿ, ಅಂಗಡಿ Mr. 195). 13, a particular measure (see Mr. 60). See ಇಪ್ಪಣ, ಒಪ್ಪಣ. — ಪಣ ಕಟ್ಟು. To wager. ಪಣ ಕಟ್ಟುವವನ ಹತ್ತರ ಹೆಣಗ ಬಹುದು, ಹಣ ಕೂಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ನಿಲ್ಲಲಾಗದು (Prv.).

ಪಣ paṇa. 3. (= ಪಣೆ 5). Tbh. of ಪಣವ 1 in ಬದ್ದವಣ 1.

ಪಣಕಾನ್ತೆ paṇa-kântĕ. A venal woman, a harlot (V. 8, 25).

ಪಣತೆ paṇatĕ. = ಪಣಿತೆ. Tbh. of ಪ್ರಣೀತೆ. An earthen or metal saucer-formed receptacle for the oil and wick of a lamp (My.; Mhr. ಪಣತೀ; Tĕ. ಪ್ರಮಿತೆ).

ಪಣಮ್ಬು paṇambu. — ಪಣಮ್ಬೂರು. N. of a village in South Canara. See Prv. s. ಪೆಂಕು.

ಪಣವ paṇava. 1. = ಪ್ರಣವ. *A small drum or tabor or a kind of cymbal, one used to accompany singing* (ಪಬಿಹ, ಡಿಣ್ಡಿಮ Hlâ.; ಜೊಮ್ಪುಳಿಕೆ Nr.).

ಪಣವ paṇava. 2. Tbh. of ಪ್ರಣವ No. 3 (Bp. 41, 23).

ಪಣವತ್ತ paṇavaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪಣವದು paṇa-vadhu. = ಪಣಕಾನ್ತೆ. (Čpr. 8, 46).

ಪಣವಧೂತಿ paṇa-vadhûti. = ಪಣವಧು. (V. 8, 20).

ಪಣವಾಯಿತ paṇâyita. *Praised, honored.*

ಪಣಾರ್ಪಣ paṇa-arpaṇa. Retaining-fee; earnest-money (ಸಂಚಕಾರ Mr. 345). 2, making an agreement, contract.

ಪಣಿ paṇi. 1. A stout stick or bat. See ಚಿಣಿ-. (*Cf.* ಪಣೆ 2?). — ಪಣಿಚಿಣ್ಡ. A play at which a paṇi and cĕṇḍu are used (C.).

ಪಣಿ paṇi. (T. ಪಣ್ಕಿ. Ficus religiosa). — ಪಣಿಯಾಲ. (ಗದ್ದ ಭಾಣ್ಡ, ಕನ್ದರಾಲ, ಪ್ಲಕ್ಷ, etc., ಬಸರೀ ಗಿಡ, ಜಡೀ ಬಸರೀ ಗಿಡ Si. 132; My.).

ಪಣಿ paṇi. Tbh. of ಫಣಿ (Śmd. 338).

ಪಣಿತ paṇita. 1. *Praised, honored.*

ಪಣಿತ paṇita. 2. = ಪನ್ತ 1. Betted; risked or hazarded; a bet, a wager, a stake.

ಪಣಿತವ್ಯ paṇitavya. *To be bought, vendible.*

ಪಣಿತೆ paṇitĕ. = ಪಣತೆ. (ಮಲ್ಲಿಕೆ Nr.; My.).

ಪಣೆ paṇĕ. 1. = ಅಣೆ 2, ಹಣೆ 3. The forehead (ನೊಸಲ್ Śm. 71; Si. 214; Čpr. 7, 87; J. 2, 28; 8, 8; 29, 40). — ಪಣೆ ಕುರುಳು. A look of hair on the forehead (J. 28, 18). — ಪಣೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A forehead-band. ಮಣಿಯುಡಿದೊಪಲುಂ ಪಿರಿಯ ಪಣೆಗಟ್ಟುಂ (Śmd. 78). — ಪಣೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye in the forehead (Grj. 8, 47; J. 20, 17). — ಪಣೆಗಣ್ಣ. Śiva (ಉಮೆಯಾಳ್ಕ Čt. II, 5). — ಪಣೆಗತ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು. -ಕಸ್ತೂರಿ-. A bŏṭṭu of musk on the forehead (Rśv. 3, 29). — ಪಣೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. Brahmâ's writ on a man's forehead: fate (J. 24, 29). — ಪಣೆವಾಸಱಿ. -ಪಾಸಱಿ. A forehead like a flag-stone (Rśv. 6, after 11). — ಪಣೆವೆಱಿ. -ಪೆಱಿ. A forehead like the moon (Rśv. 14, after 14).

ಪಣೆ paṇĕ. 2. = ಹಣೆ 1, ಹಣೆ 1. The upper part of the stem of a tree. ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವು, ಆರರೆ, ಚಮ್ಪಕಸಿಕರಂ (Čpr. 7, 53).

ಪಣೆ paṇĕ. 3. = ಹಣೆ 2. A haunt or lair of wild beasts (ಮಿಗಮಿಪ್ಪ ತಾಣ Kk. 73; Śśv. 3, after 44; T. ಪಣ್ಕಿ, ಪಣ್ಣಿ, litter or straw laid for animals).

ಪಣೆ paṇĕ. 4. (= ಪಣ್ಣೆ ಯ). Ground that is worked; tillage; a quarry (M.; T. ಪಣ್ಕಿ, ಪಣ್ಣಿ; see ಪಣ್ಣು 1) See ಕಲ್ಲಪಣೆ.

ಪಣೆ paṇĕ. 5. (= ಪಣೆ 3). (T. ಪಣ್ಕಿ, a drum). See ರಿಗ್ಗಪಣೆ.

ಪನ್ಟಿಸು paṇṭisu. To tumble, to turn over, to make a somerset (Bh. 1, 14, 21; 3, 17, 35; 8, 25, 6; see ಪೈಟ).

ಪನ್ದ paṇḍa. = ಪಣ್ಡ. *A eunuch, an impotent man.*

ಪನ್ದಕ paṇḍaka. *A eunuch.*

ಪನ್ದಿತ paṇḍita. *A Pandit, a scholar, a learned or wise man, a learned Brâhmaṇa, a doctor* (ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 126). 2, a physician (ಮೂಲಿಕ, ವೈದ್ಯ Nn. 44; My.). ಪಣ್ಡಿತರೆನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತೀ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗು! ಆನ್ದ.—ಪಣ್ಡಿತನಾದರೂ ಕಣ್ಣಾಬಟ್ಟೆ ಅಡಿದರೆ ಕುಣ್ಡೆಪಟ್ಟು ತಿನ್ನು ಹೋಗ ಬೇಕಾದೀತು (Prvs.). — ಪಣ್ಡಿತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 43). — ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. A parrot (ಕನ್ನಡವಕ್ಕ, ಗಿಳಿ Śmd. II; ಗಿಳಿ Čt. I, 97; ಕನ್ನಡವಕ್ಕ, ಪುರುಳಿ, ಗಿಳಿ Kk.

24; Śm. 28; Śśv. 1, 52). — ಪಣ್ಡಿತಳು. A female Pandit (My.; Si. 186).

ಪಣ್ಡಿ paṇḍĕ. Wisdom; science, learning. (R.).

ಪಣ್ಣನೆ paṇṇanĕ. To some extent, etc. (ಅರಮಿ, ಕೆಲ Śs.; Čpr. 2, 83; Rśv. 1, 128).

ಪಣ್ಣಿಕ paṇṇika. = ಪಣ್ಣಿಸೆ, ಪಣ್ಣುಸೆ. Arranging, putting in order, making ready, equipping (ಸಂವರಣೆ Śm. 42; Kk. 62, o. r. ಕೆಯ್ತ; T. ಪಣಿಕ್ಕು, a plan, design, accurate performance). **2,** an ornamental mark on the forehead (ತಿಲ Śs.).

ಪಣ್ಣಿಗೆ paṇṇigĕ. = ಪಣ್ಣಿಕೆ. See ಪಂಚವಣ್ಣಿಗೆ.

ಪಣ್ಣಿಸು paṇṇisu. To cause to make ready, etc. (Kâvy. 5, 26).

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 1. To make ready, to prepare; to array; to equip; to dress, to decorate, to trim; to put on armour (ಸಜ್ಜೀಕರಣ Śm. Dh.; Tĕ. ಪನ್ನು; T., M. ಪಣ್ಣು, to make, perform, produce; T. also ಪಣ್). P. p. ಪಣ್ಣಿ. ಪಣ್ಣಿದ ಮೌಕ್ತಿಕ (ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು, ರಜತ Nn. 104). See Cpr. 2, after 91; 7, after 79; Abh. P. 2, 11; 13, 95; Rśv. 6, after 11 (twice); V. 5, after 4; J. 16, 17; 18, 61; 21, 12; 29 sum.; 30, 35.

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 2. = ಪಣ್ 2, etc. — ಪಣ್ಣು ಬೋಲ್ದು. -ತೋಲ್ದು. Ripe fruit to appear or be produced (ಪಣ್ Śm. 22).

ಪಣ್ಣುಗೆ paṇṇu-gĕ. (Śmd. 248). = ಪಣ್ಣಿಕೆ, etc.

ಪಣ್ಣೆಯ paṇṇĕya. = (ಪಣೆ 4), ಪಣ್ಯ. A farm, a landed estate (My.).

ಪಣ್ಯ paṇya. = ಪಣ್ಣೆಯ. (My.).

ಪಣ್ಯ paṇya. 1. To be purchased or bought; to be sold, saleable, vendible. 2, *an article of trade, a ware.* 3, a shop (ವಿಪಣಿ, ಅಂಗಡಿ Mr. 195).

ಪಣ್ಯಿ paṇya. 2. To be praised or honored.

ಪಣ್ಯವನಿತೆ paṇya-vanitĕ. = ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ. (Mr. 514).

ಪಣ್ಯವಿಕ್ರಯಶಾಲೆ paṇya-vikraya-śâlĕ. *A hall for buying and selling.*

ಪಣ್ಯವೀಥಿ paṇya-vîthi. = ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ. (My.).

ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ paṇya-vîthikĕ. *A market-street, a bazar.*

ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ paṇya-strî. = ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ. (My.).

ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ paṇya-aṅganĕ. *A venal woman, a prostitute.*

ಪಣ್ಯಾಜೀವ paṇya-âjîva. *A tradesman.*

ಪಣ್ಯಾಜನ paṇyâ-jana. A harlot (Râm. 5, 8, 22).

ಪಣ್ಯೆ paṇyĕ. ಪಣ್ಯಾ. A venal woman. 2, *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಪತ pata. 1. Tbh. of ಪಥ (Śmd. 338). See ಮಾ-.

ಪತ pata. 2. *Flying, flight.*

ಪತಗ pata-ga. *A bird.*

ಪತಂಗ pata-ṅ-ga. 1. = ಹದಗ. *A bird* (ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿ Nn. 61). 2, *a grasshopper* (ಶಲಭ Mr. 176). 3, a fire-fly (ಶಲಭ, ಮಿಂಚುಬುಳು 61). 4, *any flying insect, especially a moth, that is attracted by a light.* 5, *the sun* (ರವಿ, ಸೂರ್ಯ 61). 6, an arrow (ಬಾಣ, ಅಮ್ಬು 61). 7, a sort of paperkite (Mhr.; My.; B. 5, 219). — ಪತಂಗದ ಹುಬಿ. -ಹುಬಿ. = ಪತಂಗ No. 4. (My.; Si. 175. 176).

ಪತಂಗ pataṅga. 2. Tbh. of ಪತ್ರಾಂಗ. A small prickly tree yielding Sappan wood, Caesalpinia sappan L. (Mhr.; St. & Pl.). 2, red-sanders, Pterocarpus santolinus (ಪತ್ರಾಂಗ, ರಕ್ತಚನ್ದನ Nr.; G.; My.; Śśv. 3, 32).

ಪತಂಗಿಕೆ pata-ṅ-gikĕ. A small bird; *a small bee.*

ಪತಂಜಲಿ patañjali. N. of a muni, teacher of the yôga philosophy. (My.).

ಪತತ patat. ಪತನ್ತ್ರ. Flying; alighting; falling. 2, *a bird.*

ಪತತ್ರ patatra. *A wing.*

ಪತತ್ರಿ patatri. *A bird.*

ಪತದ್ಗ್ರಹ patat-graha. Receiving what falls: *a spittoon.*

ಪತನ patana. Flying down; falling down; falling; going down; hanging down, becoming flaccid (ಮಂಗಲ, ಬೀಳುವುದು Nn. 154). See ಉದಿರ್, ಕೆಡಪು, ಕೆಡೆ, ತೀರ್-, ನಿಮ್ನ-, ಬಿನ್ದು-, ಬೀಳ್, ಮುಡ್ಚು; ವಿಪರೀತ-.

ಪತನಕ್ರಿಯೆ patana-kriyĕ. The act of falling. See ಬೀಳ್.

ಪತಯಾಲು patayâlu. *Flying, falling, liable to fall.*

ಪತಾಕ patâka. = ಪತಾಕೆ (Mr. 287).

ಪತಾಕಿ patâki. *A standard-bearer, an ensign.*

ಪತಾಕಿನಿ patâkini. *An army.*

ಪತಾಕೆ patâkĕ. = ಪಟಾಕೆ. *A flag, a banner, a standard* (ಬಿಕ್ಕೆ Nn. 18. 42). See ನನ್ದಿ-.

ಪತಿ pati. 1. *A master, an owner, a possessor.* 2, *a governor, a ruler, a lord, a sovereign* (ಒಡೆಯ Nn. 91). 3, *a husband.* ಪತಿಯಿದ್ದ ವಳೇ ಸತಿ, ಯತಿಯಿದ್ದ ದ್ದೇ ಕ್ಷೇತ್ರ.— ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಸತಿ, ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ದಾತಾರ (Prvs.).

ಪತಿ pati. 2. Tbh. of ಪ್ರತಿ (Čt. I, 71; My.). — ಪತಿಮಾತು. A word to the contrary (My.).

ಪತಿಂವರೆ patiṁ-varĕ. *A young woman who has the privilege of choosing her husband.*

ಪತಿಕರಿಸು pati-karisu. Tbh. of ಪ್ರತಿಕರಿಸು. To return, etc. 2, to help, to alleviate, to succour; to favor with; to treat kindly (Bp. 3, 14; 10, 10; 28, 11; 35, 53; 40, 43; 44, 70; 46, 48; 48, 31; 50, 18; 54, 8; 55 sum.; 60, 35; Râm. 4, 2, 49; Bhâgavata 3, 2, 42; J. 21, 52).

ಪತಿಘ್ನಿ pati-ghni. A woman who murders her husband. (R.).

ಪತಿತ patita. *Fallen.* 2, *defeated in battle, overthrown.* 3, fallen (from virtue), wicked. (J. 5, 56). 4, sin (Bp. 3, 45). 5, sprung from.

ಪತಿತತ್ವ patitatva. Unrighteousness, wickedness (My.).

ಪತಿತಪಾವನ patita-pâvana. Purifier and restorer of the fallen (used of God, My.).

ಪತಿತ್ವ patitva. Mastership, lordship. 2, conjugal state, matrimony. See ಎಜಿ.

ಪತಿಪತ್ನಿ pati-patni. = ಹದಿಬತ್ತೆ. A woman who has the husband or is the legitimate wife.

ಪತಿಬಿಮ್ಬ pati-bimba. Tbh. of ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ. (Bp. 57, 40).

ಪತಿಬ್ರತೆ pati-bratĕ. = ಪತಿವ್ರತೆ, ಹದಿಬದೆ.

ಪತಿಮೆ patimĕ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. (My.).

ಪತಿಮೋಹಿ pati-môhi. N. of a minister (Rśv. 7, after 97 & 98).

ಪತಿಯಿನ pati-ina. A mock-sun, parhelion (Bp. 61, 12).

ಪತಿವತ್ನಿ pati-vatni. *A woman whose husband is living* (ಆಯ್ದೆ Mr. 303).

ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮ pativratâ-dharma. Loyalty to a husband (My.).

ಪತಿವ್ರತಾಸ್ತ್ರೀ pativratâ-strî. = ಪತಿವ್ರತೆ. (My.).

ಪತಿವ್ರತೆ pati-vratĕ. -ವ್ರತಾ. = ಹದಿಬತೆ, ಹದಿಬದೆ. *A devoted and virtuous wife who is faithful to her husband* (ತೀರ್ಥ Nn. 48).

ಪತಿಷ್ಣು patishṇu. Flying. See ಉತ್-.

ಪತಿಶೂನ್ಯಳು pati-śûnyaḷu. A woman who is deprived of her husband. ಪತಿಶೂನ್ಯಳಾದರೂ ಮತಿಶೂನ್ಯಳಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಪತಿಸಮ್ಬನ್ಧ pati-sambandha. Association with, or concern of, ownership (Śmd. 161).

ಪತ್ತ patta. 1. = ಪತ್ತೆ. (My.).

ಪತ್ತ patta. 2. Tbh. of ಪತ್ರ. See ಬೆಲ್ಲಪತ್ತ.

ಪತ್ತನ pattana. = (ಪಟ್ಟಿ No. 9), ಪಟ್ಟಣ, ಪಟ್ಟನ, ಪಟ್ಣ. *A town, a city.*

ಪತ್ತಲ pattala. A lower garment of females (My.; Mhr. ಪಾತಳ).

ಪತ್ತಳಿಕೆ pattaḷikĕ. 1. = ಬತ್ತಳಿಕೆ, etc. A quiver (T. ಪಜ್ಜಾಳ್ಕೈ, a cord tied round a bundle of arrows). ಅಮ್ಬಿನ ಪತ್ತಳಿಕೆ (ಕಲಾಪ, ತೂಣೀರ Nr.).

ಪತ್ತಳಿಕೆ pattaḷikĕ. 2. = ಪತ್ತಳೆ. A Tbh. of ಪತ್ರಿಕೆ. (ಕಾಗದ Mr. 359).

ಪತ್ತಳೆ pattaḷĕ. Leavings, etc. (ಎಂಜಲ್, etc. Śś.).

ಪತ್ತಳೆ pattaḷĕ. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 2, ಪಳ್ಳೆ. See ಬಿಸ್ಸವತ್ತಳೆ.

ಪತ್ತಾರಿ pattâri. An examiner of tax money and measurer of public corn. See s. ಆಯಗಾಱಿ.

ಪತ್ತಿ patti. = ಪರ್ತಿ, ಪಟ್ಟಿ, ಹಂಜಿ, ಹತ್ತಿ. Cotton in the pod, or not cleaned from the seed (Tĕ.; T. ಪರಿ, ಪಂಜ, ಪಂಜು, ಪರುತ್ತಿ; M. ಪಞ್ಞಿ, ಪರುತ್ತಿ); cotton in general.

ಪತ್ತಿ patti. 1. *Going, moving, walking.* 2, *a footman, a foot-soldier, infantry.* 3, *a company consisting of 1 chariot, 1 elephant, 3 horses, and 5 foot-soldiers.*

ಪತ್ತಿ patti. 2. A share of some joint concern (Mhr. ಪಾತೀ).

ಪತ್ತಿ patti. 3. Tbh. of ಪತ್ರ. See ಎಕ್ಕವತ್ತಿ, (ಕಟ್ಟಿವತ್ತಿ s. ಕಟ್ಟಿ 3).

ಪತ್ತಿಗ pattiga. A partner (My.).

ಪತ್ತಿಗಾಱಿ patti-gâra. = ಪತ್ತಿಗ. (My.; Mhr. ಪಾತೀದಾರ).

ಪತ್ತಿಗೆ pattigĕ. = ಪತ್ತುಗೆ. Joining; a hold: a wall-shelf (My.). See ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ. — ಪತ್ತಿಗೆಯಾರಮ್ಬ. -ಆರಮ್ಬ. A joint farming concern (My.).

ಪತ್ತಿಗೆ pattigĕ. Tbh. of ಪತ್ತಿಕೆ. The blade of a sword; a knife; etc. See ಕಟ್ಟುವತ್ತಿಗೆ, ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ, ಹೆಗ್ಗಟ್ಟುವತ್ತಿಗೆ.

ಪತ್ತಿಸಂಹತಿ patti-samhati. A body of infantry; *infantry.*

ಪತ್ತಿಸು pattisu. = ಹತ್ತಿಸು, (ಹಚ್ಚು). To cause to adhere or join; to join (v. t.), to affix, etc.; to cause to climb or ascend (ಪೊರ್ದುಗೆಯಂ ಮಾಡು Śmd. 141 Cm.). See Śmd. 55. 89. 91. 118. 135; Čpr. 5, 79; 6, after 64; 7, after 92; Bp. 1, 35; Rêv. 10, after 31). ಪೆಗಲಂ ಪತ್ತಿಪಾಟ (ಪಜಿಮಜು Śś.).

ಪತ್ತು pattu. 1. = (ಪಟ್ಟು 1), ಸರ್ತು, ಹತ್ತು 1. To hold to by cleaving to the surface, to stick to, to adhere; to be united, to join, to be joined to; to follow, as one's back; to be included in a number of other things; to take effect, as fire, or fire or light to catch or be kindled; to take effect, as dye; to come about, to arise, as a quarrel; to come home to, to touch, as the mind; to come toward us attack, to close with an enemy (ಸಂಶ್ಲೇಷ, ಪೊರ್ದುಗೆ Śmd. Dh.; ಪಗಿಲ್ Kk. 23; ಪಗಿಲ್ Śm. 21; ಪೊರ್ದುಗೆ 97; T., M. ಪಡ್ಡು). See Śmd. 115, 136. 176. 195; Čpr. 5, 48; 8, 18; Abh. P. 9, 64; Čh. v. 170; Rêv. 5, 93; 6, after 115; 13, 78. 84. 91; V. 9, 56; J. 19, 29; ಎರ್ದೆವತ್ತು, ಬೆಮ್ಬತ್ತು. **2,** to ascend, to climb, as a tree; to scale, as a fort (ಅಡರ್ Śm. 97; C. Bp. 42, 13; J. 2, 65). ಕೋಣ್ಟೆಯಂ ಪತ್ತುವೆಂ (Śmd. 259).

ಪತ್ತು pattu. 2. = (ಅತ್ತ 2, ಪಟ್ಟು 2), ಹತ್ತು 2. Adhesion, sticking to, hold. (T., M. ಪಡ್ಡು). **2,** a close, a grapple in fight, a fight (ಕಲಹ Śmd. Dh.). **3,** friendship (T. M.); trust (ನಮ್ಬಿಗೆ G.). ಎರಡನೆಯವರ ಪತ್ತು ಕೆಡಿಸಿದ ದೋಷವು (B. 4, 49). — ಪತ್ತುವಿಡಿಸು. To cause to leave, to remove (Abh. P. 10, after 195). — ಪತ್ತುಬಿಡು. -ಬಿಡು. To let go the hold of; to be loosened from; to leave; to cease. ಒಡೆದು, ಆದ್ರಿ ಕ್ಷತಿಸಿನ್ಗಿ ಪತ್ತುವಿಡೆ ಪೈ ಪೈಯೆ ಪ್ಪಿನಂ ಕಿಟ್ಟು (Śmd. 64). ಆಗುರ್ವಿಪ ಪನ್ದಿಯ ಕೋಣ್ಟೆಳಿಂ ಪತ್ತು ವಿಟ್ಟು ಆಗನಿಕಾಯದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಬಳಮುತ್ತನ್ ಅಯ್ವುತ್ತುಮ್ ಇರ್ಪ ಶೂರವಿಪ್ರರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (166). ಪತ್ತುವಿಡೆ ಮೂರ್ಛೆ (Abh. P. 14, 70). See Abh. P. 6, after 19 & 56; 11, 20; 14, 70. 118.

ಪತ್ತು pattu. 3. = ಪದಿ, ಪದಿನ್, ಪನ್ 1, ಪಯ್, ಪಯಿನ್, ಹತ್ತು 3, ಹದಿ, ಹದಿನ್, ಹನ್. Ten (ಸಂಖ್ಯೆ Śmd. Dh.; Śm. 97; T., M.; Tĕ. ಪದಿ). ಪತ್ತು ದೆಸೆ or ಪತ್ತು ದೆನೆಗಳ್; ಪತ್ತು ನೂಱು or ಪತ್ತು ನೂಱುಗಳ್ (Śmd. 170). ಪತ್ತಂ (45). ಪತ್ತರ್ಕೆ (226. 227). ಪತ್ತಾನುಂ (391). ಪತ್ತಲ್ಲೋಳ್ (Rêv. 9, 60). See Śmd. 13; Śêv. 5, 51; J. 20, 42; 28, 57; ಅಯ್ವತ್ತು, ಅಱುವತ್ತು, ಇಪ್ಪತ್ತು, ಎಪ್ಪತ್ತು, ಎಮ್ಬತ್ತು, ಎಱ್ಪತ್ತು, ಎಱ್ಪತ್ತು, ಒಮ್ಬತ್ತು, ತೊಮ್ಬತ್ತು, ನಾಲ್ಪತ್ತು, ನೂಱು ವತ್ತು, ಮೂವತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 4. = ಪೊತ್ತು 2, etc. See ಈವತ್ತು, ಒಪ್ಪತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 1. = ಬತ್ತ 3, etc. See ಕಲ್ಪತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 2. Credit, reputation for probity especially among mercantile people (S. Mhr.; Mhr. ಪತ).

ಪತ್ತುಗೆ pattu-gĕ. (Śmd. 248). = ಪತ್ತಿಗೆ. The state of being joined, etc., connexion (Abh. P. 14, 118). — ಪತ್ತುಗೆಗಡು. -ಕಡು. Connexion or union to be dissolved (Čpr. 8, 80). — ಪತ್ತುಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be joined, etc. (ಪೊರ್ದುಗೆಗೊಳ್ Śmd. 226 Cm.; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 288 Cm.; Śêv. 1, after 81; 2, after 42).

ಪತ್ತುವಳಿ pattu-vaḷi. The amount of frauds on the government or embezzlements (stuck to or) charged to a public functionary (My.).

ಪತ್ತೆ pattĕ. = ಪತ್ತ 1. Tidings; trace; clew; guide; a person's address (My.; Mhr., H. ಪತ್ತಾ).

ಪತ್ತೆದಾರ pattĕ-dâra. A detective (My.).

ಪತ್ತೇಮಾರಿ pattêmâri. A Pattimar, a large native sailing-vessel with one mast (My.; M.; B. 3, 116; Mhr. ಪತೇಮಾರೀ).

ಪತ್ನಿ patni. *A wife.* ಪತ್ನಿಯಿದ್ದವನು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ರತ್ನ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪತ್ಯ patya. Tbh. of ಪಥ್ಯ. (My.). ಪತ್ಯ ಹಾಕುವವನ ಬಿರಳು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪತ್ರ patra. = ಪತ್ತ 2, ಪತ್ತಿ 3. *A wing; a feather* (ಗಱಿ Nn. 39). 2, *a vehicle in general: a chariot, car, cart, horse, camel, etc.* (ವಾಹನ 39). 3, *a leaf* (ಪರ್ಣ, ಎಲೆ 39). 4, *the leaf of the Laurus cassia.* 5, a leaf prepared for writing on (ಓಲೆ Mr. 359). 6, *a letter, a note;* a written paper or deed. 7, the leaf of a book. 8, *the blade of a sword, knife, etc.* 9, *a knife, a dagger.* 10, = Sk. ಪತೇರ, a bird. See ಪತ್ರವಾಹನ. 11, staining the person as a decoration, lines and figures painted on the face. ಪತ್ತೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲ (Prv.). — ಪತ್ರದ್ವಾರ. By means of a letter (My.; B. 5, 157).

ಪತ್ರನಾಡಿಕೆ patra-nâḍikĕ. The fibre or vein of a leaf. (R.).

ಪತ್ರಪರಶು patra-paraśu. *A fine file or saw used by silver smiths, etc.*

ಪತ್ರಪಾಲಿ patra-pâli. *The feather of an arrow* (ಅಮ್ಬಿನ ಗಱಿ Mr. 295).

ಪತ್ರಪಾಶ್ಯೆ patra-pâśye. *An ornament on the forehead.*

ಪತ್ರಪುಟಿಕೆ patra-puṭikĕ. A basket made of leaves (Čpr. 2, after 59).

ಪತ್ರಭಂಗ patra-bhaṅga. = ಪತ್ರಲೇಖೆ. (Čpr. 2, after 14; 6, after 64; Abh. P. 1, 117).

ಪತ್ರರಥ patra-ratha. *A bird.*

ಪತ್ರಲೇಖೆ patra-lêkhĕ. (= ಪತ್ರಭಂಗ, ಪತ್ರವಲ್ಲಿ). *Drawing lines or figures on the face and person with fragrant pigments.*

ಪತ್ರವತಿ patra-vati. N. of a plant, or of a pod (ಸೆಪ್ಪೆ Mr. 150).

ಪತ್ರವಲ್ಲಿ patra-valli. *Lines drawn with fragrant pigments on the arms, breast, and neck* (ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಆನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ Hlâ.; see Mr. s. ಮಕರಿಕೆ).

ಪತ್ರವಾಹನ patra-vâhana. Vishṇu (Bp. 11, 56).

ಪತ್ರವಾಹನಪುತ್ರ patravâhana-putra. Kâma (Bp. 11, 56).

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ patra-vyavahâra. Correspondence (My.).

ಪತ್ರಾಂಗ patra-aṅga. = ಪತಂಗ 2. *Sappan wood, Caesalpina sappan.* 2, *red sanders, Pterocarpus santolinus.*

ಪತ್ರಾಂಗುಲಿ patra-aṅguli. = ಪತ್ರಲೇಖೆ. *Drawing lines or figures etc.*

ಪತ್ರಾವಳಿ patra-âvaḷi. A plate formed of leaves (G. 6; My.; Mhr. ಪತ್ರಾವಳ). 2, a mass of leaves (J. 3, 22).

ಪತ್ರಾಶ್ರಯ patra-âśraya. The lobe of the ear (ಲಮ್ಬಿಕಾ ಶ್ರಿ, ಹಾಲೆ Mr. 319).

ಪತ್ರಿ patri. 1. Having wings, feathers, or leaves: *a bird.* 2, *a hawk or falcon.* 3, *an arrow.* 4, a palm tree (ಕಲ Mr. 111). 5, a mountain. 6, ನಾರಾಚ, ಕಣ್ಣ (Mr. 359).

ಪತ್ರಿ patri. 2. The coat of the nutmeg, mace (My.; Mhr.; B. 3, 52). — ಪತ್ರಿಗಿಡ. A herb, the thick-leaved lavender, Anisochilus carnosus Wall. (St. & P.l.).

ಪತ್ರಿಕ patrika. A man who prepares writing-leaves (ಓಲೆಗಳ ಮಾಡ್ಪವಂ Mr. 377). 2, painting lines or figures on the body by way of decoration.

ಪತ್ರಿಕೆ patrikĕ. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 2, ಪತ್ತಿಗೆ. A leaf for writing upon, a leaf on which anything has been written. 2, a letter. (J. 30, 24; My.). 3, = ಪಟ್ಟ No. 5 (for a horse, J. 20, 4). 4, = ಪತ್ರ No. 8.

ಪತ್ರೀನ್ದ್ರ patri-indra. Garuḍa.

ಪತ್ರೀನ್ದ್ರವಾಹನ patrîndra-vâhana. Vishṇu (J. 2, 47).

ಪತ್ರೆ patrĕ. = ಪತ್ರಿ 2. (ಜಾಜೀ ಕಾಯ ಪತ್ರಿ G.; My.). 2, the leaves of the bilva or Bael tree (My., especially with the Liṅgavantas). ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲ (Prv.). See Bp. 34, 21; 43, 60. 67. 68. 83.

ಪತ್ರೋರ್ಣ patra-ûrṇa. *The tree Calosanthes indica* Blum. 2, *wove silk.*

ಪತ್ವ patva. The letter or syllable ಪ (Šmd. 248. 274. 340. 369).

ಪಥ patha. *A path, a way, a road.* See ಪೊಡಿ, ಬಟ್ಟೆ, ಬದಿ.

ಪಥಕಲ್ಪನೆ patha-kalpanĕ. *Juggling tricks, conjuring.*

ಪಥವರ್ತಿ patha-varti. A person who moves or goes on a path (Bp. 46, 77).

ಪಥಭೇದ patha-bhêda. A kind of road, or a division of a road. See ಅಂಚೆ; Nn. 112.

ಪಥಶ್ರಾನ್ತ patha-śrânta. Exhausted from marching (Bp. 24, 54; 47, 57).

ಪಥಿ pathi. *A way, a road.*

ಪಥಿಕ pathika. *A traveller, a wayfarer.*

ಪಥಿತ pathita. Gone, moved (Bp. 51, 39).

ಪಥಿದೇಯ pathi-dêya. *A toll levied on public roads.*

ಪಥ್ಯ pathya. = ಪತ್ಯ. Suitable for the way or course of anything: proper, fit, suitable, wholesome, agreeing with, as diet, regimen, etc. (Sk.). 2, diet; dietetics (My.). 3, the food or meal of a person under a regimen (B. 5, 206; Mhr.). See Prv. s. ತಪ್ಪ. — ಪಥ್ಯಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give suitable food (Bp. 17, 8). — ಪಥ್ಯ ಮಾಡಿಸು. To cause to eat and drink dietetically (B. 3, 32). — ಪಥ್ಯ ಮಾಡು. To eat according to prescribed rules (My.). 2, to observe dietetical rules (My.).

ಪಥ್ಯಕರ pathya-kara. Wholesome (My.).

ಪಥ್ಯೆ pathyĕ. *The tree Terminalia chebula or citrina.*

ಪದ pad. Going; going to; obtaining. 2, *a foot.*

ಪದ pada. = ಪಪ, (ಪಸ). Proper or good state or condition; proper degree or temperature; the tempering, or seasoning, of any food; the right degree of ripeness; keenness of edge or sharpness (T., M.; Tĕ. ಪದನು, ಪದುನು; *cf.* ಪಣ್ 1, ಪದುಳ; M. പടു also: to become well tempered, red-hot). — ಪದಗುಡು. -ಕುಡು. = ಪದಂಗುಡು. (Šmd. 200, o. r. in Mḍb. ಪದಗೊಳ್, ಪದಂಗೊಳ್). To give the proper state, etc. — ಪದಗೊಳ್. ಪದಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. (Šmd. 200 Mḍb.; *cf.* 78, where Kâvy. has ಪುದುಂ-). To get the proper state, etc. — ಪದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To bring to the proper condition; to temper; to fertilize (Šśv. 3, 41); to sharpen. ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೂಡೆ ಬಿಣ್ಣನೊಡೆದೆಕ್ಕಲಂ ಚಳಿಗದಿರ್ಗ ಳ್ಳಿನೊಳು ಪಾಡಿಯಂ ಮಸೆದು ಪದಗೊಳಿಸುವನಿತಕ್ಕೆ (Râghc. 17, 72). — ಪದಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. = ಪದಗುಡು. (Šmd. 200). — ಪದಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪದಗೊಳ್. See Šmd. s. ಪದಗುಡು. —

ಪದಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು. (Rśv. 8, after 5; 13, 66). — ಪದವ್ಯಪದೆ. -ಂ-ಪದೆ. = ಪದಗೊಳ್. (Čpr. 3, 90). — ಪದವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು. (Čpr. 3, 30). — ಪದವಿಲ್. -ಬಿಲ್. = ಪದವಿಲ್. A duly tempered bow, or a bow well adapted to arrows (Čpr. 7, 115; Rśv. 5, 52; Śśv. 3, 4. 10. 23). ಪದವಿಲ್ಲ. -ಅ 3. Kâma (Abh. P. 9, 164).

ಪದ pada. = ಪಯ 1. *A step, a stride.* 2, a footstep, a footprint; *a trace, a track, a mark.* 3, *a foot* (ಚರಣ, ಕಾಲು Nn. 84). 4, the number two (ಯುಗ, ಎರಡು 84). 5, a verse-line (Čh.). 6, a verse-quarter (Čh.; ವೃತ್ತಛೇದ 84). 7, a footing, a stand-point, position, station, site. 8, *an abode, a home* (ಸದನ, ಮನೆ 84). 9, a place, a post, an office, rank, degree; dignity (ಸಮ್ಪದ್ವಿಶೇಷ, ಐಶ್ವರ್ಯದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ 84). 10, *an object, a thing.* 11, *occasion, cause, subject.* 12, *a pretext.* 13, *a business, an affair, a matter.* 14, *shelter, protection;* favour (ಒಲುಮೆ Mr. 267). 15, *a word* (Śmd. 8; see Kâvy. I, 3, 18-20. 64-68; II, 1, 6. 8-11; II, 2, B, 1. 2; III, 2, B, 33. 54. 55). 16, a complete word, *i. e.* an inflected word, or a word with the case-terminations added (Śmd. 46; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29). 17, a verse, a stanza (Čh.); a piece of metrical composition (My.). ಪದ ಕನ, ಸ್ವರ ಸರ.—ಪದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಪ್ರಾಸು ತಪ್ಪೀತೇ?—ಪದದನ್ತೆ ತಾಳ, ಮದದನ್ತೆ ಗರ್ವ.—ಪದ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). See ಆಡಿ 2; Prv. s. ರೂಢಿ. — ಪದಮಿಡು. -ಇಡು. To compose verses or poetry (Čh. vs. 37. 71). 2, to put down the feet, to walk, to proceed (v. 17; Śśv. 5, 51). — ಪದವಿಡು. -ಇಡು. = ಪದಮಿಡು No. 1. (Śmd. 407; Bh. 1, 1, 9). — ಪದವಿಲ್. -ಪೆಲ್. To obtain a place, to stand (Śmd. 170; Śśv. 1, 76).

ಪದಕ padaka. An ornament hanging over the breast like a medal (Sk.; My., Tĕ., T., M.; ಕಂಕಣ, ಕೌಸ್ತುಭ Nn. 45; see ಲೇವಳ; Śmd. 157). ಪದಕದ ಮಣಿ (ತರಲ, ಹಾರಮಧ್ಯಗ Si. 217). ಪದಕ ಹೋಯಿತೆನ್ತ, ಬದುಕಲಾಜನೇ?—ಪದಕಕ್ಕೆನ್ತ ಬದುಕು ಲೇಸು (Prvs.). 2, relating to, or consisting of, metrical stanzas (see ಪದಕವಾದ). 3, an index, a table (My.; Tĕ.).

ಪದಕಮಲ pada-kamala. = ಪದರಾಜೀವ. (My.).

ಪದಕವಾದ padakа-vâda. Poetical speech (Bp. 3, 78).

ಪದಕ್ರಮ pada-krama. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಪದಗ pada-ga. Going on foot; *a pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದಗತ pada-gata. Gone on foot; described or recorded in a line or stanza.

ಪದಗತಪಾತ padagata-pâta. One of the viččhittičitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಪದಗತಿ pada-gati. = ಪಯಗತಿ. Going on foot; manner of going, gait.

ಪದಘಟ್ಟಿ pada-ghaṭṭi. Firm or well-ordered construction of a stanza (Čh.).

ಪದಘಾತ pada-ghâta. A blow with the foot (Śśv. 4, 78).

ಪದಚತುರೂರ್ಧ್ವ pada-čatur-ûrdhva. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪದಚ್ಛೇದ pada-č-chêda. Separation of words, resolving a sentence into its elementary parts; parsing (Śmd. 1, etc.).

ಪದಜಾತ pada-jâta. A class of words; *a mass of words, a period.*

ಪದಡಕ್ಕೆ padaḍakkĕ. = ಪಡಡಕ್ಕೆ, q. v.

ಪದದೋಷ pada-dôsha. A fault or defect in words, or in stanzas (Kâvy. II, 1, A, 12 seq.).

ಪದಪದಾರ್ಥ pada-pada-artha. Various nice dishes, especially vegetable curries (Bp. 36, 46; 52, 2. 5; 60, 3; My.).

ಪದಪಾಠ pada-pâṭha. A peculiar method of reading and writing vedic texts. (My.).

ಪದಪಾತ pada-pâta. A foot-fall: a tread (Čpr. 7, 75); step, pace. 2, = ಪದಗತಪಾತ (Kâvy. III, 2, B, 60 seq.).

ಪದಪು padapu. (fr. ಪದೆ 1). = ಪದಪ್ಪ. Eagerness, zeal; pleasurable excitement, agreeable emotion; pleasure; charm (ಸೌರಮ್ಯ Čt. II, 44). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೊನ್ದೊನ್ದು ಕೆನ್ದಾವರೆಯೆಸಳ್ಗಳಂ ಕೋದು, ಕೊಸಗಿನೆಸಳ್ಗಳಿಂ ಬೀದಿಗಟ್ಟಿ, ಪೊಸಯಿಸಿ, ಮನಕ್ಕೆ ಪದಪನ್ ಈವ ನವಪದಂಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). See Čpr. 1, 97; Abh. P. 4, 27; 7, 30; 10, 214; Grj. 1, 43; Śm. 71; Kk. 20; Rśv. 2, 5; 3, 38; Śśv. 3, 64; Č. Bp. 2, 4; J. 14, 27; 17, 46; 20, 37; 24, 72.

ಪದಪುಗಾರ್ತಿ padapu-gârti. A woman who causes pleasurable excitement, etc., a charming woman (ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ, ಸೌರಮ್ಯವತಿ Ss.; ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ Kk. 29; Śm. 74).

ಪದಪೂರ pada-pûra. Filling out a verse, serving to complete a verse, expletive (ಪಾದ, ಪಾದಪೂರಣ Nn. 130).

ಪದಪೂರಕ pada-pûraka. A mere expletive (Bp. 1, 18).

ಪದಪ್ಪು padappu. = ಪದಪು. (Čpr. 8, 83).

ಪದಬನ್ಧ pada-bandha. A footstep, a step. 2, the proper construction of verses (Čt. II, 121).

ಪದಮಧ್ಯಸನ್ಧಿ padа-madhya-sandhi. Euphonic coalition of letters when terminations are added to nominal bases or to verbal forms (Śmd. 60. 61).

ಪದಮಸ್ತಕ pada-mastaka. A flying-fox, a bat (ಬಾವುಲ್ Mr. 177).

ಪದಯುಗಲೋಚ್ಚಾರಣ pada-yugala-uččaraṇa. Repetition of words (Śmd. 230).

ಪದರ padara. = ಪದರು, q. v. (ಹೊರೆ Śm. 103; My.).

ಪದರಾಜೀವ pada-râjîva. The foot considered as a lotus; a foot beautiful as a lotus (Čpr. 9, 26).

ಪದರು padaru. = ಪದರ. A fold, as of cloth (Mhr. ಪದರ; My.); a division, *e. g.* ಪದರದ ಚೀಲ, a pouch with divisions (My.); a thin layer or scale of stone (My.; B. 3, 58); a scale or coat of an onion (My.); a scale of a fish or of a crocodile (My.). 2, the lap (Mhr.) in the sense of protection (My.), *e. g.* ಒಬ್ಬನನ್ನು ತನ್ನ ಪದರಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವದು (My.). — ಪದರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Scales to be formed, to be scaly, as the back of a crocodile (My.; B. 4, 131). — ಪದರುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. A coat or cover to appear or exist. ಪದರುಗಾಣಿಸದ ಬುದ್ಧಿ ಗದಲಿಸಿದರೂ ಹೋಗದು (Prv.).

ಪದರ್ಚಿ padaru. To be overhasty, to be precipitate (T., Tĕ., M.). **2,** to speak unadvisedly, to blabber, to talk nonsense (My.). — ಪದಱಾಡು. -ಆಡು. = ಪದರ್ಚು No. 2. (My.).

ಪದವರ್ಣವ್ಯವೃತ್ತಿ pada-varṇa-vyâvṛitti. The frequent repetition in the same stanza of letters, syllables (or words, ಯಮಕ Kâvy. III, 2, B, 3).

ಪದವಿ padavi. *A path, a road, a way.* 2, station, situation, rank, post, office (Bp. 2, 19. 25; B. 4, 5. 81; My.); wealth (My.). ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ಪದುಮನಾಭನ ಗೊಡವೆ ಏನು? (Prv.). — ಪದವಿ ಗಿದವಿ. reit. (Bp. 2, 24; 29, 14).

ಪದವಿಧಿ pada-vidhi. Word-rule, *i. e.* the rule that governs the changes of letters in the composition of words or that composition itself (ಸಮಾಸವಿಧಿ, ಸಮಾಸವಿಷಯ Śmd. 77. 78. 80. 99. 206; Kâvy. I, 1*b*, 23-31; I, 3, 98-103).

ಪದವಿನ್ಯಾಸ pada-vinyâsa. Putting down the feet, stepping. See ಮೆಟ್ಟು. 2, orderly arrangement of words (My.).

ಪದವಿರುದ್ಧ pada-viruddha. A perverse or repugnant word or composition (Kâvy. I, 3, 84-88).

ಪದವಿಶೃತಿ pada-viśriti. The course of a verse (Kâvy. II, 2, B, 27-29; III, 1, A, 12).

ಪದಶಯ್ಯೆ pada-śayyĕ. The placing of words (Bp. 1, 19).

ಪದಸನ್ಧಾನ pada-sandhâna. The combining of words, or the composing of verses (Čh. v. 18).

ಪದಸಿದ್ಧಿ pada-siddhi. The correctness of a word, an accurate term (Śmd. 8).

ಪದಹತಿ pada-hati. (= ಪದ್ಧತಿ). Striking or beating with the foot. See ಜಡ್ಜಕಾರ.

ಪದಾಗಮಜ್ಞ pada-âgama-jña. A man who knows the rules of metrical composition (Kâvy. II, 1, A, 12).

ಪದಾಜಿ pada-âji. *A footman, a foot-soldier.*

ಪದಾತಿ pada-âti. *A pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದಾತಿಕ padâtika. *A footman, a foot-soldier.*

ಪದಾದಿ pada-âdi. The beginning or first letter or syllable of a word (Śmd. 361).

ಪದಾನ್ತ pada-anta. The end or last letter or syllable of a word (Śmd. 363).

ಪದಾನ್ತರ pada-antara. *An interval of one step.* 2, another word or other words (Kâvy. I, 5, 38; II, 1, 24; IV, 1, 11; Čpr. 1, 77).

ಪದಾನ್ತಿಕೆ pada-antikĕ. A kind of metre (Čh. p. 75, o. r. ಪದಾನ್ತಿಕೆ).

ಪದಾನ್ತ್ಯ pada-antya. = ಪದಾನ್ತ; final. (Śmd. 219. 363. 365. 380; Kâvy. I, 3, 49-52).

ಪದಾನ್ತ್ಯಸನ್ಧಿ padântya-sandhi. Euphonic coalition of a final letter or syllable with the vowel of the next word (Śmd. 60. 61).

ಪದಾಪೂರಣ pada-âpûraṇa. The filling up or continuation of words or sentences (Śmd. 398).

ಪದಾಬ್ಜ pada-abja. = ಪದರಾಜೀವ. (J. 5, 35).

ಪದಾಮ್ಬುಜ pada-ambuja. = ಪದಾಬ್ಜ. (Nn. 1; J. 7, 62; 8, 19).

ಪದಾಮ್ಬುರುಹ pada-amburuha. = ಪದಾಮ್ಬುಜ. (Čpr. 6, 20).

ಪದಾಯುಧ pada-âyudha. A cock (ಕೋಳಿ‌ಹುಂಜ Nn. 121).

ಪದಾರವಿನ್ದ pada-aravinda. = ಪದಾಬ್ಜ. (My.).

ಪದಾರ್ಥ pada-artha. The meaning of a word (ಆನ್ತ್ರ, ಪದದ ಅರ್ಥ Nn. 88; ಭಾವ, ಪದದ ಅರ್ಥ 100; J. 1, 5). 2, a thing, an object. (Čpr. 5, 83; My.; B. 2, 9; 3, 30). 3, a head or topic; a category or predicament in logic. 4, a nice dish; a dish of any vegetables; curry (Bp. 8, 16; 24, 30; 33, 4. 11; 47, 17. 44; My.; Mhr.). ಪದಾರ್ಥದ ರುಚಿಯಿಲ್ಲದ ಮಗೆ ಕದನ್ನವು ಯಾಕೆ? (Prv.).—See Śmd. 6. 116. 155. 197. 402; Kâvy. III, 3, B, 122.

ಪದಾವೃತ್ತಿ pada-âvṛitti. The repetition of a word (Kâvy. III, 3, B, 48).

ಪದಿ padi. = ಪತ್ತು 3, etc. (Śmd. 227). Ten.— = ಪದಿನಾಲ್ಕು. = ಹದಿನಾಲ್ಕು. Fourteen. ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂಗಳ್ (Śmd. 13). ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂ (44). See 227; ಮನು; J. 13, 2.— ಪದಿಮೂಱನೆಯ. Thirteenth (Bp. 26, 3).— ಪದಿಮೂಱು. = ಹದಿಮೂಱು. Thirteen (Śmd. 227; see ವಿಶ್ವ).— ಪದಿಮೂವರ್. Thirteen persons (Bp. 27, 34; 51, 70).— ಪದಿರ್ಮಡಿಸು. -ಇರ್ಮಡಿಸು. To multiply by ten (Abh. P. 13, 8).

ಪದಿಕ್ padika. (= ಪಯಿಕ, ಪಯ್ಕ). A pedestrian; *a foot-soldier.* 2, containing only one division.

ಪದಿಟೆ padiṭĕ. = ಹದಿಟೆ, q. v.

ಪದಿನ್ padin. = ಪತ್ತು 3, etc. (Śmd. 227). Ten. (T., M.).— ಪದಿನಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. = ಹದಿನಯ್ದು. Fifteen (Śmd. 228; Čh. v. 289; Bp. 43, 3; see ಪಕ್ಷ).— ಪದಿನಾಱನೆಯ. Sixteenth (Śmd. 243).— ಪದಿನಾಱು. -ಆಱು. = ಹದಿನಾಱು. Sixteen (Śmd. 228; Čh. v. 250; Čpr. 1, 76).— ಪದಿನೆಣ್. -ಎಣ್. = ಪದಿನೆಣ್ಪು. ಪದಿನೆಣ್ಬಾಸಿರ ಲೋಹವಳ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯತ್ವಂಗಳ್ (Śmd. 32. 83).— ಪದಿನೆಣ್ಬರ್. Eighteen persons; the eighteen nobles in close attendance on a king (see Mr. 272 s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ).— ಪದಿನೆಣ್ಪು. -ಎಣ್ಪು. = ಹದಿನೆಣ್ಪು. Eighteen (Śmd. 228; Bp. 3, 73; see ಜಾತಿ).— ಪದಿನೆಣ್ಪು ವರ್ಣ. = ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ, ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣ, ಹದಿನೆಣ್ಪು ಜಾತಿ. (Bp. 55, 20; see ಜಾತಿ).— ಪದಿನೇದು. -ಒಂದು. = ಹದಿನೇದು. Seventeen (Śmd. 228).— ಪದಿಮ್ವರ್. Ten persons (Abh. P. 10, after 106).

ಪದಿರ್ padir. = (ಪುದುರು), ಹದರ್. Speech that admits of a double meaning (Grj. 4, after 70; Rśv. 11, 32). **2,** a variety of sounds. ಪದಿರ ಪಱಿ (Abh. P. 13, after 34).

ಪದುಗು padugu. = ಹದುಗು. To bend (v. i.), to bow (J. 13, 47).

ಪದುಮ paduma. Tbh. of ಪದ್ಮ (Śmd. 336 Mḍb.; My.).

ಪದುಮನಾಭ paduma-nâbha. Tbh. of ಪದ್ಮನಾಭ. See Prv. s. ಪದವಿ.

ಪದುಳ padula. = ಹದುಳ, q. v. Well-being, prosperity, happiness, welfare; tranquillity; security, safety (ಮುಟ್ಟ or ಮುಟ್ಟಮೆ Čt. II, 79; Grj. 5, 12. 45; Bp. 1, 8; 2, 9; 3, 39; 12, 16; 13, 18; 27, 21; 41, 17; 45, 16; 49, 27; 51, 68; 53, 54; J. 7, 19. 20; 18, 53; 19 sum.; T. ಪಜು, prosperity; *cf.* ಪದ). ಏರ್ಪೆತ್ತರೇರ್ಪೆತ್ತರಂ ಪದುಳಂ ಮಾಡ್ಪಿ ದುಚಿತಂ (Śmd. 79. 217).— ಪದುಳಮ್ಮೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To become happy, etc. (Grj. 6, 39).

ಪದುಳಿಗ paduliga. = ಹದುಳಿಗ. A happy man (J. 17, 13).

ಪದುಳಿರ್ paduḷir. ಪದುಳಿರು. To cheer up, to become tranquil (Bp. 3, 20; *cf.* ಪದುಳಿದ, ಹದುಳಿರಿಸು).

ಪದುಳಿಸು paduḷisu. = ಹದುಳಿಸು. To become well or happy; to be calmed or soothed, as sorrow (Bp. 24, 66); to feel refreshed, to recover one's strength (J. 19, 43; 24, 69).

ಪದೆ padĕ. 1. To desire, to wish, to strive, to be eager (ಈಪ್ಸೆ Śmd. Dh.; *cf.* ಪಸ; T. ಪಚ್ಚೆ, desire, love, affection; Tĕ. ಪಸೆ, inclination, addiction, devotion to, see s. ಪಗಿಲ್ 1; *cf.* ಅದೆ 1?). See Čh. v. 226; Čpr. 6, 24; Grj. 5, 83; Kk. 20; Rśv. 13, 77. 87; Śśv. 1, after 79.

ಪದೆ padĕ. 2. P. p. of ಪದೆ 1.— ಪದೆ ಪೊಯ್. To beat or kill with pleasure (Čpr. 6, 27. 29).

ಪದೆ padĕ. 3. Desire, wish. — ಪದನಿಪ್. -ಪೆಪ್. To get desire, etc. (Ćpr. 6, 83).

ಪದೆಯಿಸು padĕyisu. To cause to desire, etc. (ಉಪ್ಪೆ ಕೆmd. Dh.; T. ಪಜಪ್ಪು, to charm, allure, deceive).

ಪದೇ padĕ. At a step. ಪದೇ ಪದೇ, at every step, everywhere, on every occasion. (My.). ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿದರೂ ಸದೆ ಕೂಡಿಸೋದು ಬಿಡ (Prv.).

ಪದೋದಕ pada-udaka. Water for washing the feet; water in which the feet have been washed. (Bp. 28, 7).

ಪದ್ಗ pad-ga. *A pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದ್ದಂಚಿ paddañći. A swallow (S. Mhr. Guḷĕdagudḍa).

ಪದ್ದು paddu. = ಪರ್ದು, ಹದ್ದು. A kite; a hawk or falcon; a vulture (J. 7, 28; 15, 19; 17, 18; 23, 29; 24, 34; ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯ, ಗೃಹ್ಯ Si. 173).

ಪದ್ಧತಿ pad-d-hati. = ಪಜ್ಜೆ. (A foot-stroke: a step; a foot-print). 2, *a way, a path, a road.* 3, manner, mode, usage, custom (Śmd. 97; My.). 4, a ritual, a manual. 5, *a row, a line.*

ಪದ್ಧತಿಕೆ paddhatikĕ. = ಪದ್ಧತಿ No. 3. (Kâvy. V, 965).

ಪದ್ಮ padma. = ಪದುಮ. *A lotus, Nelumbium speciosum* (ನಲಿನ, ತಾವರೆ Nn. 54; ಕಂಜ Mr. 507). 2, the water-lily, Nymphaea alba (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲು 54). 3, *whitish or coloured marks on the body of elephants* (ಗಜಚಿನ್ಹ, ಆನೆಯ ಚಿಬ್ಬು 54; ದ್ವಿಪದ ಚಿಬ್ಬು 507). 4, *a species of fragrant plant used in medicine.* 5, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 54; ಉದಕ 507). 6, one of the treasures of Kubêra. 7, an army arrayed in the form of a lotus (ವ್ಯೂಹ, ಬಿಹ್ವಭೇದ 54; ವ್ಯೂಹ 507). 8, a species of serpent (ಫಣಿ, ಸರ್ಪಭೇದ 54; ಫಣಿ 507; see ಎಣ್ಬು ಕುಲ). 9, crookedness, etc. (ವಕ್ರ, ಡೊಂಕು 54; ವಕ್ರ 507). 10, the moon (ಜನ್ದ 54). 11, a pond (ಸರ, ಕೊಳನು 54). 12, a peculiar posture of the body in religious meditation (ಆಸನ, ಕುಳಿರುವುದು 54). 13, an ascetic or N. of an ascetic (ಮುನೀನ್ದ್ರ, ಯತಿ 54). 14, thousand billions (ಸಂಖ್ಯಾಭೇದ, ಗಣನಾಭೇದ 54; ಲೆಕ್ಕದ ನಂಬೆ 507; see Mr. s. ಖರ್ವ). 15, a steady or bold man (ಧೀರನು 54). — ಪದ್ಮದ ಹಾವು. A small venomous snake on the head of which is a padma like that of the cobra (Bd.).

ಪದ್ಮಕ padmaka. *Whitish or coloured spots on the body of elephants.*

ಪದ್ಮಗನ್ಧಿ padma-gandhi. A woman fragrant as a lotus. (My.).

ಪದ್ಮಗರ್ಭ padma-garbha. Brahmâ. (My.).

ಪದ್ಮಚಾರಿಣಿ padma-câriṇi. *The tree Hibiscus mutabilis.*

ಪದ್ಮಜ padma-ja. Brahmâ (Śmd. 128; Bp. 1, 51).

ಪದ್ಮಜನಿ padma-jani. = ಪದ್ಮಜ. (Rśv. 4, 113).

ಪದ್ಮಜಾಣ್ಡ padmaja-aṇḍa. The universe (Ćpr. 6, 32).

ಪದ್ಮನಾಭ padma-nâbha. *Vishṇu.* 2, N. of a king (Ćpr. 2, 15; 2, after 21 & 48; 2, 53).

ಪದ್ಮನಾಲ padma-nâla. A lotus-stalk. (R.).

ಪದ್ಮಪತ್ರ padma-patra. *Costus speciosus.*

ಪದ್ಮಪಾಣಿ padma-pâṇi. Lakshmî (My.); Pârvatî (My.); Vishṇu; Brahmâ.

ಪದ್ಮಪುರಾಣ padma-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76).

ಪದ್ಮಪ್ರಿಯೆ padma-priyĕ. Lakshmî (My.).

ಪದ್ಮಬನ್ಧು padma-bandhu. The sun. (My.).

ಪದ್ಮಭವ padma-bhava. Brahmâ (Bp. 2, 19; 10, 31; 53, 9).

ಪದ್ಮಭವಗಣ padmabhava-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಪದ್ಮಭು padma-bhu (bhû). *Brahmâ.*

ಪದ್ಮಮುಖಿ padma-mukhi. A woman with a lotus-like face (Ch. v. 184).

ಪದ್ಮಮುದ್ರೆ padma-mudrĕ. A certain intertwining of the fingers in devotion (My.). 2, the sectarial mark of a lotus applied by Mâdhvas to their forehead, etc. (My.).

ಪದ್ಮರಾಗ padma-râga. Lotus-coloured; *a ruby.*

ಪದ್ಮರಿಪು padma-ripu. The moon (Rśv. 4, 112).

ಪದ್ಮರೇಖೆ padma-rĕkhĕ. A line in the palm of the hand indicating the acquisition of great wealth. (My.). 2, a kind of bandha; see ರಂಗವಾಲಿ.

ಪದ್ಮಲಾಂಛನ padma-lâñćhana. A king; Brahmâ; Kubêra; the sun. (R.).

ಪದ್ಮಲೋಚನ padma-lôćana. Lotus-eyed. 2, Vishṇu (Śśv. 5, 50).

ಪದ್ಮವಾಸೆ padma-vâsĕ. *Lakshmî.*

ಪದ್ಮವ್ಯೂಹ padma-vyûha. = ಪದ್ಮ No. 7. (J. 12, 10).

ಪದ್ಮಸಖಿ padma-sakha. The sun (Rśv. 6, after 11).

ಪದ್ಮಸದ್ಮ padma-sadma. = ಪದ್ಮಾಕರ. (Ćpr. 5, 40). 2, Brahmâ (5, 96).

ಪದ್ಮಸಮ್ಭವ padma-sambhava. Brahmâ. (My.).

ಪದ್ಮಾಕರ padma-âkara. *A lotus-pond.*

ಪದ್ಮಾಕ್ಷ padma-akṣha. Lotus-eyed; N. of a king (J. 31, 77; 32, 2. 7). 2, the seed of the lotus.

ಪದ್ಮಾಟ padma-âṭa. *The medicinal plant Cassia tora* (or alata) Lin.

ಪದ್ಮಾಭಿಧಾನ padma-abhidhâna. N. of a Brahmâ (J. 32, 37).

ಪದ್ಮಾಲಯೆ padma-âlayĕ. *Lakshmî.*

ಪದ್ಮಾವತಿ padmâ-vati. N. of a beautiful woman (My.); N. of a town, Patna (My.). ಊರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸೂಳೆ (ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ ಆವಳು) ಪದ್ಮಾವತಿ (Prv.).

ಪದ್ಮಾಸನ padma-âsana. A particular posture (in religious meditation), sitting with the thighs crossed with one hand resting on the left thigh, the other held up with the thumb upon the heart, and the eyes directed to the tip of the nose. (Bp. 3, 5).

ಪದ್ಮಿ padmi. Possessing lotuses (J. 15, 12); having coloured marks. 2, *an elephant.* 3, the husband of Padmâ, Vishṇu (J. 15, 12).

ಪದ್ಮಿನಿ padmini. *A lotus.* 2, *a multitude of lotuses; a lake abounding in them.* 3, a woman of the first and most excellent class (Grj. 7, after 11).

ಪದ್ಮಿನೀಕಾನ್ತ padmini-kânta. The sun. (Rśv. 11, 10, as ಪದ್ಮಿನಿ-).

ಪದ್ಮಿನೀಜಾತೆ padmini-jâtĕ. A female born of a padmini woman (Bp. 41, 2).

ಪದ್ಮಿನೀಮಿತ್ರ padmini-mitra. The sun. 2, the number 12 (Ch.). See ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ, and *cf.* ಪನ್ನೆರಡಿನ.

ಪದ್ಮಿನೀವಲ್ಲಭ padmini-vallabha. The sun. (My.).

ಪದ್ಮೆ padmĕ. ಪದ್ಮಾ. *Lakshmi* (ಗೋಮಿನಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 54; ತಾಸ್ಸರೆ Mr. 507). 2, *the plant Clorodendrum siphonantus* R. Br. 3, *the plant Hibiscus mutabilis* Lin.

ಪದ್ಮೇಶಯು padmê-śaya. Vishṇu. (R.).

ಪದ್ಮೋದರ padma-udara. Vishṇu (Śmd. 18).

ಪದ್ಮೋದ್ಭವ padma-udbhava. Brahmâ. (My.).

ಪದ್ಯ padya. Relating to the foot, to feet, or to a word. 2, *a Śûdra.* 3, *a verse;* metre; poetry; a piece of metrical composition (Bp. 5, 37; Śmd. 72). ಪದ್ಯ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಗದ್ಯವಾದರೂ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಪದ್ಯಾರ್ಧ padya-ardha. The end of half a verse (Śmd. 73).

ಪದ್ಯೆ padyĕ. *A path, a road.*

ಪನ್ pan. 1. = ಪತ್ತು 3, etc. (Śmd. 227). Ten. (T., Tĕ.). — ಪನ್ನಿಬ್ಬರ್. -ಇಬ್ಬರ್. = ಪನ್ನಿರ್ವರ್. (Bp. 5, 18. 63). — ಪನ್ನಿರ್ವರ್. -ಇರ್ವರ್. = ಪನ್ನಿರ್ವರ್. (Abh. P. 10, after 39). — ಪನ್ನಿರ್ವರ್. -ಇರ್ವರ್. Twelve persons (Śmd. 17). — ಪನ್ನೆರಡಿನ. -ಇನ. The twelve suns (Bp. 10, 31; see ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ). — ಪನ್ನೆರಡು. -ಎರಡು. = ಹನ್ನೆರಡು. Twelve (Śmd. 227 Mdb.; Ch. v. 285). — ಪನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ. 12000 (Bp. 6, 33; 51, 68; 57, 12). — ಪನ್ನೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Eleven (Śmd. 227). — ಪನ್ನೊನ್ದು ಇನ್ದ್ರಿಯ. Eleven indriyas (Bp. 43, 2). — ಪನ್ನೊನ್ದು ರುದ್ರರ್. The eleven rudras (Bp. 10, 31; see ಏಕಾದಶರುದ್ರರ್).

ಪನ್ pan. 2. = ಪಂ, ಪಚೆ, ಪಚ್ಚ, ಪಚ್ಚೆ, ಪಚ್ಚು 1, ಪಚ್ಚೆ, etc. (Śmd. 215). Greenness; freshness; etc. — ಪನ್ನಲೆ. -ತಲೆ. (Śmd. 216). A newly decapitated head (ಪಸಿಯ ತಲೆ Śm. 44; Kk. 41, o. r. ಪಸಿದಲೆ). See Abh. P. 4, 60; 13, after 54; 13, 62. 100; Rśv. 13, 137. — ಪನ್ನಲೆದರ್. -ತರ್. To bring such a head (Abh. P. 13, 135). — ಪನ್ನಲೆಪಾಣಿ. Śiva (V. 37, 83). — ಪನ್ನಲೆವಚ್ಚ. -ಪಚ್ಚ. He who is decorated with fresh skulls: Śiva (Kk. 5; ಈತ್ತರ Śm. 23). — ಪನ್ನೆಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Śmd. 216). Fresh young leaves. — ಪನ್ನೆವಲ್. -ತೊವಲ್. (Śmd. 216). A fresh hide. — ಪನ್ನೊಲ್. -ತೋಲ್. (Śmd. 216). = ಪನ್ನೊವಲ್. — ಪನ್ನೇಱುಮರ. A small evergreen tree with a very fragrant white flower, Guettarda speciosa L. (St. & Pl.; My. as ಪನ್ನೇಱಿಲು; T. ಪನ್ನಿರ್ಮರ). See ಗುಡ್ಡೆ-.

ಪನ್ pan. 3. An abbreviation of ಪನಿ 2. — ಪನ್ನೀರ್. -ರು. Dew-water: water distilled from various flowers, perfumed water: rose-water, etc. (ಹಿಮವಾರಿ Mr. 336; My.; Tĕ., T.; M. ಪನಿನೀರ್). See Śm. 118; Bp. 4, 35; Bh. 1, 12, 17; Râm. 1, 13, 5. 9; Č. Bp. 5, 2. 5; J. 11, 41; 31, 2; 33, 18. — ಪನ್ನೀರ್ಗೊಡ. -ಕೊಡ. A pot filled with pannîr (Rśv. 8, after 5). — ಪನ್ನೀರ್ದಳಿಪ. -ತಳಿಪ. Sprinkling of pannîr (V. 5, after 43).

ಪನವು panavu. (ಪನ). A place appointed for meeting, a place of assignation (ಸಂಳೇತಸ್ಥಳ Śmd. II; ಕೊಳ, ಕೊಮ್ಮು, ಸಂಕೇತಸ್ಥಳ Kk. 74; ಕೊಮ್ಮು, ಸಂಕೇತದ ಸ್ಥಳ Śm. 57; Tĕ. ಪನುಪು, to send; ಪನುಪು, ಪಮ್ಮು, sending, mission, command, order; bewitching; see ಅಮ್ಮಳ).

ಪನಸ panasa. = ಪಲಸ, ಫಲಸ, ಪಲಸು, ಹಲಸು. *The jaka or jack tree, Artocarpus integrifolia* Lin. (M. ಪಿಲಾವು).

ಪನಾಯಿತ panâyita. *Praised.*

ಪನಿ pani. 1. = ಪನಿ 1. To drop. (T.). P. p. ಪನಿತು (Čpr. 5, 125; 8, 23).

ಪನಿ pani. 2. = ಪನ್ 3, ಪನಿ 2. A drop, of water, dew, etc. (T., M.). See ಎಲೆವನಿ, ಕಣ್ಬನಿ, ಕವ್ಬನಿ, ಗಜ್ಬನಿ, ನಟ್ಟಿವನಿ, ನೀರ್ವನಿ, ನುಣ್ಬನಿ, ಪಾಡುವ್ಬನಿ, ಬೆಮರ್ವನಿ, ಮದಿವನಿ, ಮುಸ್ಬನಿ; Rśv. 5, 41.

ಪನಿತ panita. *Praised.*

ಪನಿಯಾಣ paniyâṇa. = ಪನಿವಾರ. A sweet cake, a fritter (V. 6, 36; T. ಪಣಿಗಾರ, ಪಣಿಯಾರ; Tĕ. ಪಣ್ಣೇರಮು, ಪಣ್ಣುರ, ಪಣ್ಣಾರ).

ಪನಿವಾರ panivâra. = ಪನಿಯಾಣ. (My.).

ಪನೀರು panīru. Cheese (B. 5, 287; Mhr., H. ಪನೀರ, ಪನೀರಿ, ಪನ್ನೀರ).

ಪನೆ panĕ. 1. A bud-like, pointed, or sharp tooth (ಮೊನೆವಲ್ Kk. 70; ಮೊಳೆವಲ್ Śs.; *cf.* ಪದಿ).

ಪನೆ panĕ. 2. = ಪಯ್ಯೆ, etc. (Rśv. 5, 58; Kśv. 3, 32; T. ಪನ್ಯೆ, a palmyra tree, Borassus flabelliformis = ತಾಲ).

ಪನ್ತ panta. 1. ಪನ್ತ = ಪನ್ತ್ಯ. Tbh. of ಪಣಿತ 2. A bet, a wager (My.; Tĕ. ಪನ್ತ, ಪನ್ದಮು, ಪನ್ನಿದ; M. ಪನ್ದಯ; T. ಪನ್ದಯ, ಪನ್ದೈಯ). 2, an asseveration; an engaging for by declaration; a vaunt of what one is able to do or to do better than others; a declaration resting on truth; a promise or vow, of allegiance, etc. (Tĕ. ಪದ್ದು, ಪನ್ತು); a challenge; a song expressing allegiance, etc. (ಪಾಡು Bhn. 4; ವಾಸಿ 9). ಪಂಕ್ತ್ಯೇಲಿಯಿರುವನಸಿಗೆ ಪನ್ತವಿರ ಬಾರದು. — ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವರ ಕಂಚು ಪನ್ತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Čpr. 5, 41; Bp. 24, 88; Bh. 8, 25, 17. 34; 8, 26, 20; Râm. 5, 9, 1; J. 22, 7. 12. — ಪನ್ತ ಕಟ್ಟು. To bet, to wager (My.). — ಪನ್ತ ಪಾಡು. dupl. = ಪನ್ತ No. 2. (J. 4, 50; 9, 15; 22, 6). ಪನ್ತ ಮಾಡು. = ಪನ್ತ ಹಾಕು. (My.). — ಪನ್ತವೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To put a stake or as a stake at play (My.). — ಪನ್ತ ಹಾಕು. To engage for by declaration, to vaunt to be able to do something better than others, to challenge, to vow (My.). ಹಾಕದ ಪನ್ತಕ್ಕೂ ಆಡದ ಜುಗಾರಿಗೂ ಅನ್ತರವಿಲ್ಲ. — ಪನ್ತ ಹಾಕಿದವರ ಹತ್ತರ ಶಾನ್ತನಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.).

ಪನ್ತ panta. 2. A learned man, a pandit (My.; Mhr.); a schoolmaster (B. 1, 21; My.).

ಪನ್ತಗಾಱಿ panta-gâṛa. A proud, obstinate assertor (My.); a wagerer (My.).

ಪನ್ತಿ panti. = ಪನ್ತೆ, ಪನ್ನಿ, ಬನ್ತಿ, ಹನ್ತಿ. Tbh. of ಪಂಕ್ತ. (ಆಳಿ, ಶ್ರೇಣಿ, ಆವಳಿ, ಪಂಕ್ತಿ, etc. Hlâ.; ಆಳಿ, ವೀಥಿ, ರಾಜ Mr. 359, o. r. ಪನ್ನಿ; ಪಂಕ್ತಿ Kk. 57; ಪಾಡಿ, ಕೇಟಿ 90; Śm. 53; ಪಾಲಿ Si. 456). ಪನ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವದು (ಸಹಭೋಜನ Si. 317). See ಇರವನ್ತಿ. — ಪನ್ತಿತಣ್ಣ. = ಪಂಕ್ತಿಗ್ರೀವ. (Bp. 54, 59). — ಪನ್ತಿದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. A line or an orderly state to be lost (Čpr. 8, 73). — ಪನ್ತಿರಥ. = ಪಂಕ್ತಿರಥ. (My.).

ಪನ್ತಿಗೆ pantigĕ. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿಕೆ. See ಇರವನ್ತಿಗೆ, etc.

ಪನ್ತು pantu. (Tbh. of ಪನ್ಥ). — ಪನ್ತುವರಾಳಿ. N. of a tune (Tĕ.; My.; M. ಪನ್ತುವರಾಡ).

ಪನ್ತೆ pantĕ. = ಪನ್ತಿ. (ಸೇಣಿ, ಹನ್ತಿ, etc., ಸಮೂಹ Śs.).

ಪನ್ತ್ಯೋಜೆ pantôji. A schoolmaster (Mhr.; My.).

ಪನ್ಥ pantha. = ಹನ್ತ 1. A path, a road (ಮಾರ್ಗ, etc., ಬಟ್ಟೆ Mr. 187).

ಪನ್ಥಿ panthi. (= ಪಥಿ). See ಪರಿ-.

ಪನ್ದರ್ pandar. -ರು. = ಅನ್ದರ 1, ಪನ್ದರ, ಪನ್ದಲ್, ಹಂಜಿರ, ಹನ್ದರ್, ಹನ್ದರ. A pandal, a temporary shed

of leaves, cloth, etc., erected for marriages, etc.; a trellis for vines or creepers (ಕಾವಣ, ಚಪ್ಪರ Śm. 59; Čpr. 8, after 64; Abh. P. 4, 60; Tĕ. ಪನ್ದಿರ, ಪನ್ದಲಿ; T. ಪನ್ದರ್, ಪನ್ದಲ್; M. ಪನ್ದಲ್). ಹನ್ದರ್ or ಪನ್ದರ್ (Śmd. 191). See ಪಸುರ್ವನ್ದರ್.

ಪನ್ದರ pandara. = ಪನ್ದರ್, etc. (ಚಪ್ಪರ, ಹನ್ದರ Nn. 143). See ತಳಿರ್ವನ್ದರ.

ಪನ್ದಲ್ pandal. = ಪನ್ದರ್, etc. (ಚಪ್ಪರ, ಕಾವಣ Kk. 26, one MS. ಪನ್ದರ್; ಕಾವಣ Čt. II, 93).

ಪನ್ದಿ pandi. = ಹನ್ದಿ. A hog; a pig, a swine (ಸೂಕರ, ವರಾಹ, etc. Mr. 161; Tĕ.; T. ಪನ್ದಿ; M. ಪನ್ದಿ). See Śmd. 142. 166; J. 16, 37; 28, 44. 46. 52. — ಪನ್ದಿದಲೆ. -ತಲೆ. A pig's head: a certain means of defence (C. Bp. 42, 22. 23; Rśv. 6, 116). — ಪನ್ದಿಮೀನ್. A sort of fish (Rśv. 5, 115).

ಪನ್ದೆ pandĕ. = ಹನ್ದೆ. A coward (Abh. P. 3, 150; 12, 74; Rśv. 13, 20; J. 17, 52. 54; Tĕ.; T. ಪನಿ, trembling, fear; to tremble; *cf.* ಪಂಜೆ). ಪನ್ದೆ, ಹುಡುಕು! (Grj. 1, 23).

ಪನ್ದೆತನ pandĕtana. Cowardice (Kâvy. I, 4, 121; Abh. P. 6, 113).

ಪನ್ದ್ಯ pandya. = ಪನ್ದ 1. (ದುರೋದರ Si. 450). ಕೋಬಿ ಮೊದಲಾದ ಜನ್ತುಗಳ ಪನ್ದ್ಯ (ಪ್ರಾಣಿದ್ಯೂತ, ಸಮಾಹ್ವಯ); ಜೂಜದಲ್ಲಿ ಪನ್ದ್ಯ (ಗ್ಲಹ Si. 349). ಜೂಜು ಕೋದೀ ಪನ್ದ್ಯ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಪಡುವ ಪಣದ್ರವ್ಯ (ಪಣ 418).

ಪನ್ನ panna. Pride, haughtiness (ಕಾಮಕರ, ಗರ್ವ, ಬಿಂಕ, ಮುಕ್ಕು, ಗರ್ವ Śm. 38; *cf.* ಪದೆ 1?).

ಪನ್ನ panna. 1. *Fallen* (ಪತಿತ, ಬಿದ್ದುದು Mr. 448); falling; creeping on the ground. 2, gone to. 3, obtained, attained, gained.

ಪನ್ನ panna. 2. The breadth of cloth (My.; Mhr., H. ಪನ್ನಾ).

ಪನ್ನಗ panna-ga. *A snake, a serpent.* See Bp. 46, 25. 26. 28.

ಪನ್ನಗಕನ್ನಿಕೆ pannaga-kannikĕ. A serpent-virgin, a female serpent-demon (Bp. 27, 10).

ಪನ್ನಗಭೂಷಣ pannaga-bhûshaṇa. Śiva (My.).

ಪನ್ನಗರಾಜ pannaga-râja. The chief of serpents, Śêsha. 2, the number 1 (Čh.).

ಪನ್ನಗಶಯನ pannaga-śayana. Vishṇu (My.).

ಪನ್ನಗಾನ್ತಕ pannaga-antaka. Garuḍa (My.).

ಪನ್ನಗಾಭರಣ pannaga-âbharaṇa. Śiva (Bp. 33, 16; Č. Bp. 47, 3).

ಪನ್ನಗಾರಿ pannaga-ari. Garuḍa.

ಪನ್ನಗಾರಿಧ್ವಜ pannagâri-dhvaja. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 6, 40; 12, 11).

ಪನ್ನಗಾಶನ pannaga-aśana. *Garuḍa.* 2, a peacock.

ಪನ್ನಗಾಶನವಾಹನ pannagâśana-vâhana. Vishṇu; Shaṇmukha (My.).

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರ pannaga-indra. = ಪನ್ನಗರಾಜ.

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರಸಮ್ಭವೆ pannagêndra-sambhavĕ. N. of a wife of Arjuna (J. 24, 1).

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರಾಭರಣ pannagêndra-âbharaṇa. = ಪನ್ನಗಾಭರಣ (Bp. 27, 18).

ಪನ್ನಗೇಶ್ವರ pannaga-îśvara. = ಪನ್ನಗರಾಜ. (J. 24, 25).

ಪನ್ನಂಗ pannaṅga. (Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ). The canopy over an open palanquin (Č. Bp. 47, 39; Tĕ. ಪನ್ನಾಗ; T. ಪನ್ನಾಂಗು, ಪಡಂಗು; M. ಪನ್ನಗ).

ಪನ್ನಂಗಿ pannaṅgi. (= ಗೌರಿ, ಗೋಟಜಿ, ನೆಲಬೇವು Mr. 147; o. rs. ಪನ್ನೆಗ, ಗೊಟ್ಟಜಿ, and, for ಗೌರಿ, ಕಾರಪತ್ರ).

ಪನ್ನತಿಕೆ pannatikĕ. Prowess, valor, courage, etc. (ಪರಾಕ್ರಮ Śmd. II; Čt. I, 70. 100; ವಿಕ್ರಮ II, 15; ಉನ್ಮು, ಪರಾಕ್ರಮ Kk. 41, Śm. 38; Rśv. 5, after 114 & 120; 6, after 11 & 115; 13, 97). — ಪನ್ನತಿಕೆವಿಜ್. -ಪೆಜ್. To become valorous, to take courage, etc. (Rśv. 6, after 81).

ಪನ್ನಲಿನ pad-nalina. = ಪದ್ಮಾಮ್ಬುಜ. (Bp. 45, 50).

ಪನ್ನಾಡೆ pannâḍĕ. The web which surrounds the lower part of the stem-leaves of a palmtree (My., M.; T. ಪನ್ನಾಡೈ).

ಪನ್ನಿ panni. Bragging, boasting; self-conceit (Tu.). ಬನ್ನಿ! ಎನ್ದರೆ ಪನ್ನಿ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ಪನ್ನಿ panni. = ಪನ್ತಿ, q. v. (Čpr. 3, 51).

ಪನ್ನೆ pannĕ. Camphor (ಚೀನಿ, ತುಹಿನ, ಹಿಮವಾಲುಕ Mr. 336).

ಪನ್ನೆ pannĕ. The state of having the whiskers cleared away in a peculiar funny manner (My.; H.).

ಪಪಿ papi. Drinking. 2, the moon. (R.).

ಪಪ್ಪ pappa. Arrogance, pride (ದರ್ಪ Śm. 30, o. r. ದಪ್ಪ; ದರ್ಪ Kk. 94, o. r. ದಪ್ಪ).

ಪಪ್ಪಂ pappaṅ. = ಪಂಗಿ, ಪಪ್ಪಾಯಿ q. v., ಪೊಪ್ಪಾಯ. — ಪಪ್ಪಂಗಾಯಿಮರ. -ಕಾಯಿ-. = ಪಪ್ಪಾಯಿಮರ, q. v. (St. & Pl.).

ಪಪ್ಪಕ pappaka. = ಪಪ್ಪಕೆ, q. v.

ಪಪ್ಪಡಿ pappaḍi. = ಪಪ್ಪಳ. See ಗುಳ-.

ಪಪ್ಪರಿಕೆ papparikĕ. = ಪರ್ಪರಿಕೆ. q. v.

ಪಪ್ಪಳ pappaḷa. = ಅಪ್ಪಡ, ಅಪ್ಪಳ, ಪಪ್ಪಡಿ, (ಪಾಪಟೆ), ಪಾಪಟೆ, ಹಪ್ಪಳ. Tbh. of ಪರ್ಪಟ. A thin crisp cake made of the flour of uddu or other pulse, with spices (Mhr. ಪಾಪಡ, ಪಾಪಡೀ; M. ಪಪ್ಪಡ; R.).

ಪಪ್ಪಳಿ pappaḷi. (ಪಟೆ 1-ಪಳಿ = ಪಟಿ). = ಪೊಪ್ಪಳಿ, ಪೊಪ್ಪಿ. A chequered garment, worn by females, the stuff called "poplin" (My.; T.).

ಪಪ್ಪಾಯಿ pappâyi. = ಪಪ್ಪಂ, etc. The Papaya (of Hayti) or Papaw (M. ಪಪ್ಪಾಯು; Tĕ. ಪಪಯೆ, ಪಪ್ಪಾಯೆ; Mhr. ಪೋಪಯ). — ಪಪ್ಪಾಯಿಮರ. The Papaw tree, Carica papaya L. (Z.).

ಪಪ್ಪು pappu. Split pulse of any kind, split almonds, etc. (Tĕ.; T. ಪರುಪ್ಪು; M. ಪರಿಪ್ಪು). See ಗೇರು-.

ಪಪ್ಪುಕ pappuka. (Śmd. 48). = ಪೆಪ್ಪಕ, ಪೊಪ್ಪಕ. Beating the bushes, in hunting (ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟುಹಂ Śmd. II, o. r. ಪೊಪ್ಪುಕ; Kk. 94, o. r. ಪಪ್ಪಕ; ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟುವುದು Śm. 30).

ಪಬು pabu. Tbh. of ಪ್ರಭು. (Bp. 61, 86; Č. Bp. 11 sum.).

ಪಮ್ pam. = ಪಟ್ಟಿ, etc. ಪಮ್ಮೆನೆ ಪಸಿಯಾಗಿಯಿರ್ದುದು (Čt. I, 90).

ಪಮಾಣ pamâṇa. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. — ಪಮಾಣಕೋಟ. N. of a place (Bh. 1, 6, 8).

ಪಮ್ಪ pampa. (fr. ಪಸು 3). Equal share or division (ಸಮಭಾಗ Čt. I, 105; II, 9; Tĕ. ಪಪ್ಪಕ, distribution). 2, N. of a Kannaḍa author (Čpr. 1, 66).

ಪಮ್ಪಾಕ್ಷೇ ಕ್ಷತ್ರ pampâ-kshêtra. The place of pilgrimage called Pampâ or Hampĕ (My.).

ಪಮ್ಪಾಪುರ pampâ-pura. The town of Pampâ (Hampĕ; see Râghv. s. ಆನ್ತುಟು).

ಪಮ್ಪಾಪುರಾಗಾರ pampâpura-âgâra. Śiva (Kk. 1).

ಪಮ್ಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷ pampâ-virûpâksha. Śiva of Pampâ (Č. Bp. 47, 1).

ಪಮ್ಪಾಸರೋವರ pampâ-sarôvara. The lake at Pampâ (Râm. 3, 12 sum.; My.).

ಪಮ್ಪೆ pampĕ. ಪಮ್ಪಾ. = ಹಮ್ಪೆ. The river, lake, or town of Pampâ or Hampĕ. — ಪಮ್ಪೆಯಾಳ್ವ. -ಆಳ್ವ. Śiva (Čt. II, 1).

ಪಮ್ಬಲ್ pambal. (fr. ಪಡೆ 1). = ಹಮ್ಬಲ, ಹಮ್ಬಲು. Ardent desire; lookout; having the mind intently fixed on; solicitous or grievous thought (Čpr. 6, 87).

ಪಮ್ಬಲಿಸು pambalisu. = ಹಮ್ಬಲಿಸು. To desire; to look out for, to crave for; to be full of solicitous or painful thought, etc. (Čpr. 3, after 50; Abh. P. 9, 152; Rśv. 13, after 130; 13, 134; J. 13, 59; 24, 26).

ಪಯ್ pay. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. See ಒಮ್ಬಯ್.

ಪಯ paya. 1. Tbh. of ಪದ (Śmd. 352). ಪಯಂಗಳ್ or ಪಯಗಳ್ (126). See ಬತ್ತುವ್ಬಯ. — ಪಯಪಾಡು. Manner of (placing) the feet (Bh. 1, 7, 27; 10, 6, 22).

ಪಯ paya. 2. Tbh. of ಪಯಸ್ (Śmd. 107). (ಕೃತ, ಅಮೃತ, ಹಾಲು Nn. 24; ಅಮೃತ, ಉದಕ 65).

ಪಯಕೆಳಿ payas-kêli. Playing or gamboling in water (Čpr. 7, 147).

ಪಯಪತಿ payas-pati. Varuṇa (Śśv. 1, 67).

ಪಯಪೂರ payas-pûra. A stream of milk (Čpr. 8, 39). 2, a lake (Sk.).

ಪಯಗತಿ paya-gati. Tbh. of ಪದಗತಿ (Śmd. 376).

ಪಯಣ payaṇa. Tbh. of ಪ್ರಯಾಣ (Śmd. 359; ಯಾತ್ರೆ, ಪ್ರಜ್ಞೆ, etc. Nr.; ಯಾತ್ರೆ, ಪ್ರಯಾಣ, etc. Hâ.; ಪ್ರಸ್ಥಾನ, ಯಾತ್ರೆ Mr. 288; J. 2, 67; 4, 68; 5, 70; 6, 1; 18, 62). ಕಡಲ ಪಯಣ (B. 4, 104). ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು.— ಪಯಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವಗೆ ಅಯನದ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). ಪಯಣದ ರಥ (ಪಾರಿಯಾತ್ರಿಕ, ಕಣ್ಣೀರಥ Hâ.). See Prv. s. ಒಣ್ಣಿಗ. — ಪಯಣಗತಿ. Travelling (J. 3, 1; 6, 1; 7, 13). — ಪಯಣಮ್ಬೋಗು. -ಂಪೋಗು. To enter upon a journey (Abh. P. 7, after 7). ಪಯಣಮೆಬ್ಬೀದಂ (Śmd. 200).

ಪಯಶ್ಚರ payas-ćara. A fish (Śśv. 4, 110).

ಪಯಸ್ payas. = ಪಯ 2, ಪಯಸ್ಸು. *Water.* 2, *milk.* 3, a certain metrical foot (Čh.).

ಪಯಸ್ಯ payasya. *Made of milk,* as curds, butter, etc.

ಪಯಸ್ವಿನಿ payasvini. A milch cow; a river; N. of a river; the night. ಪಯಸ್ವಿನಿನಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ಪಾಯಸ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪಯಸ್ಸು payassu. Tbh. of ಪಯಸ್ (Śmd. 107).

ಪಯಿಕ payika. = ಪಯ್ಕ. (Tbh. of ಪದಿಕ). A division; a district (ವಿಷಯ, ಕಮ್ಮಣ Mr. 189).

ಪಯಿನ್ payin. = ಪಯ್, etc. Ten (Śmd. 226). — ಪಯಿಂಭಾಸಿರಂ. Ten thousand (Śmd. 226). — ಪಯಿಂಭಾಸಿರ್ವರ್. Ten thousand persons (121. 226).

ಪಯಿರ್ payir. ಪಯಿರು. = ಪಯ್ಯು, (ಪಸುರ್ 2, etc.). Green corn, growing corn; any green, growing crop (My.; Tĕ., M., T.; *cf.* ಪೆಸರ್).

ಪಯೋಜ payas-ja. A cloud. 2, the lotus (Nn. 1).

ಪಯೋಜಜ payôja-ja. Brahmâ (Čpr. 6, 80).

ಪಯೋಜನಾಭ payôja-nâbha. Vishṇu (Bp. 54, 36).

ಪಯೋಜಜನ್ತು payas-jantu. An aquatic animal (ಜಲಚರ Nn. 87).

ಪಯೋಜನ್ಮ payas-janma. A cloud. (R.).

ಪಯೋಜಮಿತ್ರ payôja-mitra. The sun (Nn. 1).

ಪಯೋಜಾಯತ payôja-âyata. Extended like a lotus (Nn. 95. 149).

ಪಯೋದ payas-da. A cloud. (Čpr. 4, 32; Rśv. 6, 3).

ಪಯೋಧರ payas-dhara. *A cloud* (ಆಪ್ತ, ಮೇಘ Nn. 6). 2, *a breast* (ಕುಚ, ಸ್ತನ 6). 3, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 6). 4, the eye (ನಯನ, ಕಣ್ 6).

ಪಯೋಧಿ payas-dhi. The ocean. (Rśv. 13, 19).

ಪಯೋನಿಧಿ payas-nidhi. = ಪಯೋಧಿ. (J. 6, 6). 2, the milk-sea (10, 35).

ಪಯೋಭೃತ್ payas-bhṛit. A breast (Čpr. 8, 34).

ಪಯೋಮಯ payas-maya. Full of water (Čpr. 5, 37).

ಪಯೋಮುಚ್. -ಕ್ payas-muć. A cloud. (R.).

ಪಯೋಮ್ಬುಧಿ payas-ambudhi. The milk-sea (Čh. v. 24).

ಪಯೋರಾಶಿ payas-râśi. The ocean (Bp. 36, 50; 39, 1).

ಪಯೋರುಹ payas-ruha. The lotus (Čh. v. 70. 139).

ಪಯೋವ್ರತ payas-vrata. The act of subsisting on mere milk in consequence of a vow (My.).

ಪಯ್ಕ payka. = ಪಯಿಕ. A division, a set, a number of things or beings ranged under a common denomination (Bh. 4, 8, 5; Mhr.; Tĕ. ಪೈಕ). ಪಯ್ಕಪಯ್ಕವಾಗಿಹುದಜಿಲ್ಲಿ ವರ್ಗ (Nn. 159).

ಪಯಿತ್ತು payti. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿ. See ಇರುವಯಿತ್ತು.

ಪಯ್ನಿ paynĕ. = ಬಯೆ, etc. (St. & Pl.).

ಪಯ್ಯು payru. (**ಪೈರು**). = ಪಯಿರ್. (C.; Tĕ.; Si. 100. 118). ನೀಲಿಯ ಪಯ್ಯು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 55). ಹತ್ತೀ ಪಯ್ಯು ಬೆಳೆದು ಒಡೆದ ಬಬೆಳ್ಳಕ (4, 178). ಮಬೆಯಿಲ್ಲದ ಪಯ್ಯೂ ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಮ (Prv.). See Prv. s. ಬಿತ್ತು 1.

ಪಯ್ಯುದಾರ payru-dâra. A broker in grain and pulse (My.).

ಪಯ್ಸರ paysara. Slipping, sliding; forfeiture, loss (Bh. 2, 2, 114; 4, 2, 62; 8, 26, 13; T. ವಯಿಕ್ಕು, ವಯುವು, M. ವಯಿದು, to slip, etc.; *cf.* ಪಡು 32).

ಪಯ್ಸರಿಸು paysarisu. To slip, to slide; to go to one side; to be forfeited or lost (ಜಾಜು Bhn. 26; Č. Bp. 5, 13; Bh. 1, 5, 16; 3, 19, 42; J. 11, 19; Śśv. 4, 73).

ಪರ para. (= ಪಸೆ 5, ಪಜಿ 1). See ಅತ್ತ..

ಪರ para. 1. *Distant, remote, removed, far.* 2, *opposite, ulterior, beyond, further, on the other side of* (ಪಾರ, ನದಿಯಾಚೆ Mr. 415). 3, *subsequent, succeeding, following;* next, after, future. 4, *other, another, different, foreign, alien;* a stranger. 5, *inimical, hostile; an adversary, an enemy.* 6, *very high or excellent, most excellent, best, supreme, chief.* 7, the highest point or degree; final

beatitude (môksha). 8, having anything as the highest object, completely devoted to or occupied with, intent upon, engrossed in. ಪಾಪ ಪರಚ್ಚೆ ಹೋದಾನೇ? — ಪರರನ್ನು ಕಾಯೋಕ್ಕಿನ್ತ ಪಶುಗಳ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು.— ಪರರ ಕೇಡು ತನ್ನ ಕೇಡು.— ಪರಕೆ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.). ಅನ್ನವನ್ನು ಪಾಕುವದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ತೆ ಪರರ ಬಗೆದಣಿ ಕೈಲಾಸ ಬಿನ್ನಣವಕ್ಕು (Sp.). — ಪರನಾಡು. Another or foreign country (B. 3, 64; My.). — ಪರವರಿ. -ಪರಿ. A far run: great extension (Abh. P. 1, 64). — ಪರವಿಹ. -ಇಹ. The other and this (world, Bp. 43, 12). — ಪರವೂರು. -ಊರು. Another or foreign village or town (B. 5, 270; My.). — ಪರವೆಣ್. -ಪೆಣ್. = ಪರವನಿತೆ. See Śmd. s. ಪವಣ್ಣರಿ.

ಪರ para. 2. = ಪರುವ. (My.). ಬಲಿಗೆಟ್ಟ ದೇವರಿಗೆ ಪರ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪರಂಶತ paraṁ-śata. *More than a hundred.*

ಪರಂಸಹಸ್ರ paraṁ-sahasra. *Above a thousand.*

ಪರಃ paraḥ. = ಪರಸ್.

ಪರಃಶತ paraḥ-śata. *More than a hundred.*

ಪರಃಶ್ವಸ್ paraḥ-śvas. *The day after to-morrow.*

ಪರಃಸಹಸ್ರ paraḥ-sahasra. *More than a thousand.*

ಪರಕ paraka. Tbh. of ಪರೋಕ್ಷ (Śmd. II; Kk. 84; Ćt. I, 63).

ಪರಕರ parakara. (= ಪರಿಕರ). A sort of gown of little girls (Mhr.; B. 5, 297).

ಪರಕರ್ತೃ para-kartṛi. Another agent: the agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (Śmd. 272).

ಪರಕರ್ತೃಕ para-kartṛika. = ಪರಕರ್ತೃ (Śmd. 273).

ಪರಕಾಯ para-kâya. Another's body; another body.

ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ parakâya-pravêśa. Entering into the body of another, looked upon as a science (My.).

ಪರಕಾವಣೆ parakâvaṇĕ. = ಪಾರಕಾವಣೆ. Proving coin, shroffing (My.; Br., H.; Mhr. ಪರಾಪ).

ಪರಕಾಳೆ parakâḷĕ. A kind of cloth, a long cloth (My.; Tĕ.; Mhr. ಪರಕಳಾ).

ಪರಕೀಯ parakîya. Relating or belonging to another; another; a stranger. (My.; B. 4, 161); hostile.

ಪರಕೆ parakĕ. 1. = ಹರಕೆ, ಹರಿಕೆ 1. A benediction, a blessing (Čpr. 9, after 28; Abh. P. 15, after 27; Bp. 61, 22; see ನಲ್ವರಕೆ, ನಲವರಕೆ). **2,** a vow (J. 3, 22). — ಪರಕೆ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or receive a blessing (J. 8, 11; 12, 4). — ಪರಕೆಯಂ ಕೊಳ್. = ಪರಕೆಗೊಳ್. (Rây. 5, 133). — ಪರ ಕೆಯೆನ್. -ಎನ್. To utter a benediction (Čpr. 7, after 95). — ಪರಕೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get or receive a benediction (J. 18, 62; 29, 40). — ಪರಕೆ ಹೇಳು. To utter a vow. ಪರಕೆ ಹೇಳಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prv.).

ಪರಕೆ parakĕ. 2. = ಪರಿಕೆ 1, ಪರಿಗೆ 2, ಪೊರಕೆ 2, ಪೊರಿಗೆ, ಪೋರಿಗೆ. A broom (My.; ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, ಕೋಧನಿ Si. 112; M., T. ಪೆರುಕ್ಕು, to sweep).

ಪರಗ para-ga. Being with another, present with another. See ಎಗೆವರಗ.

ಪರಗಣೆ paragaṇĕ. A district (My.; Mhr., H. ಪರಗಣಾ; B. 4, 81).

ಪರಗಾಮಿ para-gâmi. *Belonging or relating to another.*

ಪರಂಗಿ paraṅgi. = ಪರಂಗಿ. A Frank: — a European generally (My.; T., M. ಪಱಂಗಿ; Tĕ. ಪರಂಗಿ, ಪಿರಂಗಿ, ಫಿರಂಗಿ; Sk., Mhr., H. ಫಿರಂಗೀ). ಪಿರಂಗೀ ಗುಣ ಪರಂಗಿ ಅಱಿಯನೇ? (Prv.). — ಪರಂಗಿಚೆಕ್ಕೆ. The drug called China root, Smilax china (Br.; My.). — ಪರಂಗಿಹಣ್ಣು. = ಪಪ್ಪಾಯಿ. (My.). — ಪರಂಗಿಹಲಸು. = ಪರಂಗಿಹಣ್ಣು. (My.). — ಪರಂಗಿಹುಣ್ಣು. Syphilis (My.).

ಪರಚಕ್ರ para-čakra. *The army of an enemy.* (Abh. P. 2, 32). 2, a hostile prince.

ಪರಚು paraču. = ಪರಡು 3. (My.).

ಪರಚು paraču. = ಪರಜು, q. v.

ಪರಚಿತ್ತಗ್ರಹಣ para-čitta-grahaṇa. Seizing, or comprehending, the thoughts of another (Kâvy. III, 1, A, 12).

ಪರಚ್ಛಂದ para-čchanda. *Subject to the will of another, dependant.*

ಪರಜಾತ para-jâta. Born of another; *nourished or maintained by a stranger, fostered by strangers, dependant on others for sustenance.*

ಪರಜಿ paraji. = ಪರಜು. See ತೊಂಗಲ್ಪರಜಿ.

ಪರಜಿತ para-jita. Conquered or subdued by another; *nourished by a stranger.*

ಪರಜು paraju. = ಪರಡು, ಪರಜು, ಪರುಜು. Tbh. of ಪರಂಜ. The blade of a sword or knife; a sword or scymitar. 2, a sword-hilt (ಪಾಲಿ, ಮೋಹಳ Mr. 297; Mhr. ಪರಜು; T. ಪರಿಂಜು; M. ಪರಿಜ್ಜು, ಪರಿಞ್ಞು; Tĕ. ಪರಂಜು, ಪರುಜು, ಪರುಂಜು); the sharp edge or point of a sword (ಪಾಲಿ, ಆಯುಧದ ಪರಜುಗಳ್ Nn. 31, o. rs. ಪರಡು, ಪರುಜು).

ಪರಂಜ (para-ṅ-ja). = ಪರಜು. The blade of a sword or knife. 2, a sword. 3, an oil-press. 4, froth, foam.

ಪರಂಜನ para-ṅ-jana. Varuṇa. (R.).

ಪರಂಜಯ para-ṅ-jaya. Foe-conquering. 2, Varuṇa. (R.).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿ para-ñ-jyôti. The supreme light (My.).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ paraṅjyôti-svarûpa. Having the supreme light as one's own form, having the nature or character of the supreme light (Bp. 61, 45).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಿ paraṅjyôti-svarûpi. = ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ. ಕ್ರೀಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಿಗೆ ದೀಪವೊನ್ದಂ ಪತ್ತಿಸಿದ ಪೊಲ್ (Bp. 1, 35).

ಪರಟೆ paraṭĕ. = ಪಟ್ಟೆ 3, ಪಟಿ. A platter, a pot (Mhr. ಪರಡೇಂ, ಪರಳ; Tĕ. ಪರುಟು; see ಕಲ್-). 2, the bowl of a spoon (Mhr. ಪರಡೇಂ); the blade of a hoe (My.). 3, an enclosure around a house (Mhr. ಪರಡೇಂ), a low wall around a house (My., as ಪರಟೆಗೋಡೆ).

ಪರಡಿ paraḍi. 1. A kind of dish: wheaten sâvigĕ (S. Mhr.; Bh. 1, 15, 7; J. 6, 44; *cf.* Mhr. ಪರವಡ, varied preparations of victuals). ಪರಡೀ ರುಚಿ ಕರಡಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ಪರಡಿ paraḍi. 2. = ಪರಟೆ. The bowl, *i. e.* nape, of the neck (My.).

ಪರಡು paraḍu. 1. To scrape together with the hand or a hoe and take completely away (My.). ಪಡಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪರಡೋದು ಬಿಡ (Prv.).

ಪರಡು paraḍu. 2. = ಅರಡು, ಹರಡು 1. To spread, to spread out (v. t., ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; Bp. 21, 8; 36, 47; Tĕ. ಪರಡು). **2,** to spread (v. i.), to extend, to be diffused (ಪ್ರಸರಣ Śm. 95).

ಪರಡು paraḍu. 3. = ಪರಚು, ಹರಡು 2. To scratch with the fingers or nails, to claw (ಅಂಗುಲಿಖನನ Śmd. Dh.; T. ಪಱಿಂಡ್ರು, ಪುಱಿಂಡ್ರು, ವಡಿಂಡ್ರು; Tĕ. ಬರುಕು; *cf.* ಬಗರು, ಬೆರಣ್ಪು).

ಪರಡು paraḍu. 4. = ಹರಡು 3, ಹರಡೆ. The ankle (ಗುಳ್ಫ Śmd. Dh.; Śm. 95; Bp. 40, 19; T. ಕರಡು, ಪರಡು; *cf.* ಪರಲ್, ಪರಳ್, etc.).

ಪರಡೆ paraḍĕ. = ಹರಡೆ 1. (Śśv. 3, 33).

ಪರಣ paraṇa. = ಪರಣ. Tbh. of ಪ್ರಾಣ. (Bp. 26, 47; 36, 57; 46, 43; 48, 31; 67, 69; My.). — ಪರಣದಾನ. Tbh. of ಪ್ರಾಣದಾನ. (Bp. 46, 41. 46; 47, 68). — ಪರಣವಟ್ಟಗೆ. -ಪಟ್ಟಗೆ. The seat of life (Bp. 43, 54).

ಪರತನ್ತ್ರ para-tantra. *Subject to another, dependant upon another* (Śmd. 174).

ಪರತನ್ತ್ರತನ paratantratana. The state of being subject to another, etc. (B. 5, 190).

ಪರತರ para-tara. Greater, higher, uncommonly excellent; farther. (Bp. 61, 45; Śśv. 4, 119). ಪರತರವಾದದ್ದು ಹರದರ ಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪರತೆ paratĕ. The state of being pre-eminent; highest degree; comprehensiveness, absoluteness; posteriority; separateness, distinction; hostility; priority; the state of having anything as the highest object. (Kâvy. II, 1, 7).

ಪರತ್ರ para-tra. Elsewhere; in a future state; in the other or next world; hereafter; farther on; otherwise;— the other world. (Bp. 3, 7).

ಪರತ್ರಸೌಖ್ಯ paratra-saukhya. Future happiness, happiness in the other world (Čpr. 2, 35).

ಪರತ್ರೆ paratrĕ. The other world (Abh. P. 6, 111).

ಪರತ್ವ paratva. = ಪರತೆ. (Bp. 38, 13; 55, 42). 2, influence, sway. ಪರತ್ವದಿನ್ದ, by virtue of, by the influence of, through (B. 5, 233; Mhr. ಪರತ್ವೇಂ).

ಪರದ paradu3-a3. = ಹರದ. A dealer, a merchant (Abh. P. 16, after 37; Č. Bp. 47, 41; T.). See ಪೊಮ್ಮರದ, ಸೀರೆವರದ, ಸೊನ್ನೆವರದ.

ಪರದ parada. = ಪರದೆ. (My.).

ಪರದರ್ಶನ para-darśana. Another doctrine or system (Bp. 53, 57).

ಪರದಾರ para-dâra. Another's wife. (My.).

ಪರದಿತಿ parada-iti. A merchant woman (Abh. P. 16, after 37).

ಪರದು paradu. 1. = ಪರೆದು. P. p. of ಪರೆ 1.

ಪರದು paradu. 2. = ಪರಿದು. P. p. of ಪರಿ 1.

ಪರದು paradu. 3. = ಹರದು. Trade, traffic. — ಪರದುಗೆಯ್. To trade (V. 6, after 8).

ಪರದೆ paradĕ. = ಪಡದೆ, etc. (My.; B. 5, 292; G. 220, etc.). — ಪರದೇಶಾಡಾಬಟ್ಟೆ. A kind of cloth (Si. 223).

ಪರದೇಶ para-dêśa. A foreign country; a remote country. (My.; B. 4, 165; 5, 93. 301). ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪರವಾಸ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪರದೇಶಸ್ಥ paradêśa-stha. A man residing abroad (B. 4, 167; My.).

ಪರದೇಶಿ para-dêśi. A foreigner (Sk.; My.); a poor wanderer, a homeless and friendless person; a wretch. ಒಕ್ಕಳ ಹೊಸ್ನಿನ ಪರದೇತಿ (Prv.). See Bp. 21, 19; 32, 53; 43, 45; 51, 69; 55, 17. 26; B. 3, 25; 4, 199; Prv. s. ಬಾಯೀ ಹಣ್ಣು.

ಪರದೈವ para-daiva. Another deity (Bp. 53, 49. 50. 54; 54, 9).

ಪರನಾಳ para-nâḷa. Another stalk (Abh. P. 16, 89).

ಪರನಿನ್ದೆ para-nindĕ. Reviling others. ಪರನಿನ್ದೆ ಗೃಹಕ್ಷಯ, ಯತಿನಿನ್ದೆ ಕುಲಕ್ಷಯ (Prv.).

ಪರನ್ತಪ para-n-tapa. Paining enemies; vexing and annoying others; subduing a foe; a conqueror, etc. (My.).

ಪರನ್ತು param-tu. But yet, however (Mhr.; My.; B. 5, 16).

ಪರನ್ಧಾಮ para-n-dhâma. Another abode; another, or better, world. (My.). See ತಿರು-.

ಪರಪಕ್ಷ para-paksha. The side or party of an enemy or adversary; (treachery, perfidy). ಪರಪಕ್ಷ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪರಪಕ್ಷದವನು. -ಅವನು. A perfidious man (ಉಪೇಕ್ಷ Mr. 243).

ಪರಪಞ್ಚ parapañča. Tbh. of ಪ್ರಪಂಚ. (My.).

ಪರಪಾಕ para-pâka. Anything cooked by another. (My.).

ಪರಪಾಷ್ಟಕೆ parapâshṭaka. = ಪರಪಾಟಕ. (My.).

ಪರಪಿಣ್ಡಾದ para-piṇḍa-âda. Taking another's cake or food: *feeding at another's cost; a parasite, a hanger-on;* a servant.

ಪರಪಿಣ್ಡಿ para-piṇḍi. = ಪರಪಿಣ್ಡಾದ. Maintained by others (ಪರ್ಯಧಿತ, ಪರಾನ್ನ, ಹೆಪಿರ್ ಆಕ್ಕಿದುದ ತಿನ್ಬವಂ Mr. 231).

ಪರಪು parapu. = ಪರೆಪು 1. To spread about (v. t.; Čpr. 7, 39; Abh. P. 15, after 72; Rśv. 5, after 120; 13, 15; J. 6, 12; 21, 47; T. ಪರಪ್ಪು). **2,** to be spread about or be divulged (Čh. v. 22; T. ಪರವು).

ಪರಪುಟ್ಟ para-puṭṭa. Tbh. of ಪರಪುಷ್ಪ. (ಪರಜತ, ಪರಿನ್ದ್ರ, ಪರಜಾತ, ಪರ್ಯಧಿತ Nr.; J. 28, 21. 22). 2, (ಕೋಗಿಲೆ Čt. I, 62; Kk. 79; Śm. 28; Rśv. 5, 59).

ಪರಪುಟ್ಟಿ para-puṭṭĕ. A female cuckoo (Bp. 45, 44).

ಪರಪುರುಷ para-purusha. Another man, a stranger. 2, the husband of another woman. 3, Vishṇu. (My.).

ಪರಪುಷ್ಟ para-pushṭa. = ಪರಪುಟ್ಟ. Fostered or nourished by a stranger. 2, *the kôkila or cuckoo.*

ಪರಪೂರ್ವೆ para-pûrvĕ. A woman who has had a former husband. (R.).

ಪರಪ್ರಕಾಶ para-prakâśa. One who has excellent lustre (Śśv. 4, 119).

ಪರಬಲ para-bala. A hostile army. ಪರಬಲವನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡಲೆನ್ದು, ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು (ಪ್ರೌಢೆಡೆ Nr.).

ಪರಬೊಮ್ಮ para-bŏmma. Tbh. of ಪರಬ್ರಹ್ಮ (Śmd. 376; Grj. 3, after 91).

ಪರಬ್ರಹ್ಮ para-brahma. = ಪರಬೊಮ್ಮ. The supreme soul (Bp. 55, 39. 41; 61, 45).

ಪರಭಾಗ para-bhâga. *Superior merit, excellence* (ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ, ಒಳುಹು Mr. 456, o. r. ಒಳುರೂಪು).

ಪರಭಾರಿ parabhâri. ಪರಭಾರಿ. Elsewise, in some other way (My.; Mhr. -ರೀ, -ರೇ; ಪರನ್ನರ ರೆಂ.); assignment to others (My.). — ಪರಭಾರಿಪತ್ರ. A deed of transfer (My.).

ಪರಭಾಷೆ para-bhâshĕ. Another or foreign language (B. 5, 196; My.).

ಪರಭೃತ್ paraभृt. Nourishing another: *a crow* (said to nourish the cuckoo).

ಪರಭೃತ paraभृta. Nourished by another: *a cuckoo.*

ಪರಮ parama. Most distant. 2, highest, most excellent, best, greatest, superior. 3, extreme. 4, the utmost or

highest: the supreme soul (ಗುಣ, ಪರಮಾತ್ಮನು Nn. 78). ಪರಮಂ, *yes, very well.*

ಪರಮಗತಿ parama-gati. Any chief object or a most excellent condition; final beatitude. ಪರಮಗತಿಯೆಮ್ಬುದು ನಿರಮನೇ ಹಟ್ಟಿಯೋ? (Prv.).

ಪರಮಜಿನೇನ್ದ್ರ parama-jinêndra. A most excellent, or the highest, jinêndra (Śmd. 109).

ಪರಮಜ್ಞಾನ parama-jñâna. Superior wisdom (My.). ಪರಮ ಜ್ಞಾನಿ, a person of superior wisdom (My.).

ಪರಮಣ್ಡಲ para-maṇḍala. Another or foreign district or country (J. 2, 54; 17, 30).

ಪರಮಣ್ಡಲಿಕ parama-maṇḍalika. The ruler of another province or country (My.).

ಪರಮತ para-mata. The opinion or doctrine of another; another doctrine; heterodoxy, heresy. (My.).

ಪರಮತ್ವ paramatva. The highest position or rank; highest end or aim. (Bp. 37, 49).

ಪರಮಪದ parama-pada. The highest rank or station; final beatitude. (My.).

ಪರಮಪದವಿ parama-padavi. = ಪರಮಪದ. (My.).

ಪರಮಪರ parama-para. Most supreme, highest of all (Bp. 61, 45).

ಪರಮಪಾತಕ parama-pâtaka. A very great crime (Bp. 28, 30).

ಪರಮಪಾತಕಿ parama-pâtaki. A person guilty of heinous sin (Bp. 52, 7).

ಪರಮಪಾವನ parama-pâvana. Most pure (Bp. 51, 60).

ಪರಮಪುರುಷ parama-purusha. A very excellent man; the supreme soul (Bp. 61, 45); Vishṇu (My.).

ಪರಮಪ್ರದೀಪಿ parama-pradîpi. A woman full of lustre (Grj. 3, 19).

ಪರಮಯೋಗಿ parama-yôgi. A very great devotee, an ascetic of the highest order (ಆಚಲ, ಎತಿ Nn. 41).

ಪರಮರ್ಷಿ parama-ṛishi. A very great rishi (J. 5, 32).

ಪರಮಶ್ರೀ parama-śrî. = ಪರಮಸಿರಿ. The highest prosperity, etc.

ಪರಮಸಿರಿ parama-siri. Tbh. of ಪರಮಶ್ರೀ (Śmd. 376).

ಪರಮಹಂಸ parama-haṁsa. An ascetic of the highest order. (My.).

ಪರಮಹಿತ parama-hita. Most proper or worthy (ತಕ್ಕ Śm. 47).

ಪರಮಾಗಮ parama-âgama. Holy writ of Jainas (Cpr. 3, 30).

ಪರಮಾಚಾರ್ಯ parama-âchârya. A supreme guru (Cpr. 1, 67).

ಪರಮಾಣು parama-aṇu. A infinitesimal particle, an atom. (My.).

ಪರಮಾತ್ಮ parama-âtma. The supreme soul, the soul of the universe (ಗುಣ, ಪರಮ Nn. 78; ಬ್ರಹ್ಮ, ಆತ್ಮನು 79; ಭಾವ 100; ಆನಾಧಾರತೆ, ಆಧಾರವಿಲ್ಲದುದು 157). 2, a jinêśvara (157). 3, the sun (ಇನ 120). 4, a man armed for battle (? ಸನ್ನಾಹ 105). 5, a siddha (157). ಪರಮಾತ್ಮನ್ನ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಪರಮಾನ್ನ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prv.). See Bp. 51, 30; 55, 39. 40; 61, 45; J. 6, 45; 14, 7; Dp. 1, 5; Prvs. s. ಪಾಪ, ಪಾಪಾತ್ಮ.

ಪರಮಾನನ್ದ parama-ânanda. Supreme felicity; the supreme soul; N. (My.).

ಪರಮಾನ್ನ parama-anna. Best food, *e. g.* rice boiled in milk with sugar (My.; see Hlâ. & Nr. s. ತುಯ್ಯಲ್, Prvs. s. ಪರಮಾತ್ಮ, ಮಾದಿಗ).

ಪರಮಾಯು parama-âyu. The longest period of life. ಪಾಪಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಚಿರಾಯು (Prv.).

ಪರಮಾರ್ಥ parama-artha. The highest or most sublime truth, real truth, reality, truth (ತತ್ತ್ವ, ಸಿತ್ಥ Nn. 75; see Mr. s. ಬಲ್ಲವ). 2, the highest and most excellent object or end of man.

ಪರಮಾವಧಿ parama-avadhi. Utmost term or limit, the extremity. (My.; B. 4, 40).

ಪರಮೆ paramĕ. The best female. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪರಮೇಶ parama-îśa. = ಪರಮೇಶ್ವರ. (ಪಾಲಿ Nn. 31, o. r. ತಿವ). ಪರಮೇಶನಾದರೂ ಸ್ಮಶಾನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 27, 51; 54, 27; 55, 39.

ಪರಮೇಶ್ವರ parama-îśvara. Supreme lord: *Śiva;* Vishṇu; Indra. See Bp. 52, 24. 26; 61, 45; B. 4, 186.

ಪರಮೇಷ್ಠಿ paramê-sthi. Standing at the top or head, highest, chief: *Brahmâ* (ಸರಸಿಜಜಾನ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 150). 2, a Jaina guru (150; see ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ). — ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಸ್ವಾಮಿ. N. of an author (Śmd. 125).

ಪರಮೋತ್ಸವ parama-utsava. Very great joy (Cpr. 6, after 43).

ಪರಮ್ಪದ param-pada. = ಪರಮಪದ. (My.).

ಪರಮ್ಪರ param-para. One following the other, proceeding from one to another; successive, one after another, repeated. See Ch. G. MS. v. 3; Bp. 36, 49; 39, 66; 58, 26.

ಪರಮ್ಪರಾಕ param-parâka. *Immolating an animal at a sacrifice.*

ಪರಮ್ಪರಾವಾಹನ paramparâ-vâhana. *An indirect means of conveyance,* as a porter carrying a litter, a horse dragging a carriage, etc.

ಪರಮ್ಪರೆ param-parĕ. -ರಾ. An uninterrupted series, a row, a regular series, succession, order, method; race, lineage. 2, *mediate or indirect condition.* 3, injuring, killing. — See Kâvy. III, 3, B, 22-29; V, 1; ಉಪದೇಶ-.

ಪರಯಿಸು parayisu. (fr. ಪರೆ 1). To spread (v. t.); to disperse, to dismiss, as an assembly (Rśv. 10, after 5).

ಪರರಾಯ para-râya. Another, or hostile, king (My.; B. 5, 109).

ಪರರಾಷ್ಟ್ರ para-râshṭra. A (partly) hostile country (ಬಿಸಕೆಯ್ವುದಲ್ಲನೆ ಇದಿರಿಪ್ಪ ಸೀಮೆ Mr. 189); another kingdom (My.).

ಪರಲ್ paral. = ಪರಳ್ (Śmd. 41), ಪರಳು, ಹರಳು. A pebble, a stone (Rśv. 2, 47; T., M.; *cf.* ಪರಡು 4). ಪರಲೆಲ್ಲಂ ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕಂ (Śmd. 85 Mḍb.). See ಆಲಿನರಲ್, ಕೆಮ್ಮರಲ್, ಜಾಗನರಲ್, ರನ್ನನರಲ್. — ಪರಲ್ಮೊಲೆ. A pebble-like breast (Ć. Bp. 10, 19).

ಪರಲೋಕ para-lôka. The other world, the next world, the future state (whether good or bad, Sk.; My.). ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಜಗದೀಕರಕ್ಷಕಶಿಕ್ಷಕಂ ನೀನಲ್ಲದಾರ್ ಉಣ್ಬು? (Bp. 28, 64). ದುಷ್ಟನಾದ ಮನ್ತ್ರಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆರಸನನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೆಡುವನು (Pañcatantra, edited by J. Garrett, pp. 48. 49). See ಪರಲೋಕಯಾನ. 2, paradise (Sk.), heaven (J. 2, 36; B. 4, 195; 5, 94; My.). ಪರಪಕ್ಷ ಮಾಡುವವಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ. — ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದವಗೆ ನರಲೋ

ಕದ ಗೊಡವೆಯೇ?—ಪರಲೋಕವೆಮ್ಮದು ಪಲಹಾರದ ಗುಡ್ಡೆಯೇ?—ಪರ್ವತವೇಱಿದವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಪಾನೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಪಾಪಿ, ಪ್ರಸಾದ.

ಪರಲೋಕಯಾನ paralôka-yâna. Going to the other world, death, dying (Sk.).

ಪರವತ್ para-vat. *Dependant upon another, being under the command of another.*

ಪರವನಿತೆ para-vanitĕ. Another's wife (Bp. 4, 65).

ಪರವರ್ಷಿ paravarshi. (Tbh. of ಪರಾಮರ್ಶೆ). Nourishing, supporting (My.; Mhr., H. ಪರವರಿಶೆ).

ಪರವಶ para-vaśa. = ಪರವಸ. *Subject to another, depending on the will of another, dependant, subservient, subject;* dependence, dependency (ಪಾರವಶ್ಯ Ct. II, 115). Feminine ಪರವತೆ (J. 5, 61). — ಪರವಶದವ. -ಅವ. A man depending upon or subject to the will of another, a dependant or subservient man (ಪರಚ್ಛನ್ನ Mr. 228).

ಪರವಶತೆ para-vaśatĕ. Dependence on another or on the will of another (Ćpr. 1, after 101; 6, after 91; 8, after 67).

ಪರವಶೀಭೂತ paravaśî-bhûta. = ಪರವಶ. (Bp. 8, 4).

ಪರವಶೀಯುತ paravaśî-yuta. = ಪರವಶ. (Bp. 61, 59).

ಪರವಾ paravâ. = ಪರಪೆ, ಪರ್ವಾ. Care, concern about; regard, heed; anxiety (My.; Br.; M. ಪಶಿವೆ; Mhr., H.). ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, there is no anxiety, *i. e.* there is no cause for anxiety, it is of no consequence, never mind (C.).

ಪರವಾದಿ para-vâdi. A person who makes an adverse statement or raises an objection, a controversialist, a dissenter (Bp. 23, 23; 28, 47; 32, 61; 36, 43; 44, 34; 53, 32).

ಪರವಾನಾ paravânâ. ಪರವಾನೆ. An order, a pass; a commission, a sealed paper of authority (My.; Br.; Mhr., H.).

ಪರವಾರ್ಕೆ paravârkĕ. (paravâṛkĕ). See ಪೋಸರ.

ಪರವಾಸ para-vâsa. A foreign place, abode or house. ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪರವಾಸ ತಪ್ಪದು (Prv.). — ಪರವಾಸ ಮಾಡು. To stay or abide in a foreign place, etc. ಪರವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹವಾಸ ಬೇಕು.—ಪರವಾಸ ಮಾಡುವವನ ಭರವಸ ಸಲ್ಲದು (Prvs.).

ಪರವಿ paravi. = ಹರವಿ, ಹರುವಿ. An earthen water-vessel of the form of the kŏḍa, but larger (ಘಟಿ, ಹರವಿ Nn. 109).

ಪರವೆ paravĕ. = ಪರವಾ, etc. (B. 5, 205). 2, N. of a place (?). — ಪರವೆನಾಟ. N. (Bp. 26, 5).

ಪರವೇಶ್ಮಸ್ಥ para-vêśma-stha. *Staying or living in another's house.*

ಪರಶಕ್ತಿ para-śakti. Pârvati. 2, he who possesses Pârvati (Śśv. 4, 19).

ಪರಶು paraśu. = ಪರಸು. *An axe, a hatchet.*

ಪರಶುಧರ paraśu-dhara. A soldier armed with an axe. 2, Paraśurâma. 3, *Gaṇêśa.*

ಪರಶುರಾಮ paraśu-râma. Râma, the son of Jamadagni (ಖಂಡ್ಡಪರಶು, ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ Nn. 165; J. 2, 33), the sixth avatâra of Vishṇu (Mr. 19).

ಪರಶ್ವಧ paraśvadha. *An axe, a hatchet.*

ಪರಶ್ವಸ್ paraśvas. *The day after to-morrow.*

ಪರಸ್ paras. = ಪರಶ. Beyond, further on, on the other or opposite side, etc. See ಪರೋಕ್ಷ.

ಪರಸಮಯ para-samaya. Another, different body, congregation or sect (Bp. 29, 5; 36, 39; 49, 14; 50, 17).

ಪರಸಮಯಿ para-samayi. A person belonging to a different body, etc. (Bp. 50, 79; 53, 50. 61).

ಪರಸಾಧಕ para-sâdhaka. A means of obtaining final beatitude (My.).

ಪರಸು parasu. = ಪರಸು. To utter a benediction; to bless. (T. ಪರಜು, ಪಜ್ಜಿಪ್ಪು, to praise). ಪರಸುತ್ತ ಬನ್ದಂ (Śmd. 280). See Ćpr. 3, 45. 71; 5, 116; 6, 91; 9, 27; Abh. P. 9, after 15; Bp. 1, 34; 4, 43; 32, 12; 46, 8. 12; J. 2, 14. 45; 10, 54; 11, 1; 20, 22; 28, 25; 30, 25; 31, 31; 34, 37.

ಪರಸು parasu. Tbh. of ಪರಶು (Śmd. 335). 2, = ಪರುಸ 1, the philosopher's stone (Tu.). ಪರಸು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಿರಸವಿದ್ದವಗೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಪರಸೆ parasĕ. = ಪರಿತೆ, ಪರಿಷೆ, ಪರಿಸೆ. Tbh. of ಪರಿಷದ್. People assembled at the festival of an idol (My.; Tĕ. ಪರಸೆ, ಪರುಸೆ; M. ಪರಿಷೆ). ಪರಸೇ ಯಜಮಾನನೆನ್ದು, ಪರರ ಹೆಸಿಗೆ ತೆಗಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಹತ್ತಱ ಕೂಡ ಹನ್ನೊನ್ದು, ಪರಸೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ದ (Prvs.). See Prv. s. ವರುಷ.

ಪರಸ್ತ್ರೀ para-strî. = ಪರವನಿತೆ. (My.). Also ಪರಸ್ತ್ರೀಯಳು. ಪರಸ್ತ್ರೀಯಳ ಮಗನು (ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯ G.).

ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನ parastrî-gamana. Approaching the wife of another, adultery (My.).

ಪರಸ್ಥಲ para-sthala. A foreign, strange place, not one's own residence (My.; B. 4, 155).

ಪರಸ್ಥಾನ para-sthâna. Removing the baggage for a journey, on an auspicious day, to another house, when it is not convenient to start immediately one's self (My.; Tĕ.).

ಪರಸ್ಪರ paras-para. Another-another: *one another, each other, mutual; with one another, from each other, against one another, to one after another, one after the other, to one another, mutually, reciprocally.* 2, one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 3. 54-56). ಪರಸ್ಪರಂ, *mutually.*

ಪರಸ್ಪರಬನ್ಧನ paraspara-bandhana. Mutual holding fast, clasping or embracing (ಕಲ್ಯ. ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕಟ್ಟುವುದು Nn. 105).

ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಕ paraspara-âsaṅgataka. Strongly attached to one another. 2, one of the atiśayas (Kâvy. III, 3, B, 121. 140 seq.).

ಪರಸ್ಪರೋಪಕಾರ paraspara-upakâra. Mutual assistance or benefit (My.).

ಪರಸ್ಮೈಪದ parasmai-pada. Word to or for another: the form of the word that relates to another; the active or transitive verb. (My.).

ಪರಸ್ವ para-sva. Another's property.

ಪರಸ್ವಾಪಹರಣ parasva-haraṇa *Seizing another's property.*

ಪರಸ್ವಾಧೀನ para-svâdhîna. = ಪರಾಧೀನ. (Mhr.; My.).

ಪರಸ್ವಾಪಹರಣ parasva-apaharaṇa. = ಪರಸ್ವಹರಣ. (My.).

ಪರಹ parasa-ha. (ಪರಹನ್). Killing others or enemies. (R.).

ಪರಹತ್ತ para-hatta. Tbh. of ಪರಹಸ್ತ. (Ćpr. 8, 82).

ಪರಹಸ್ತ para-hasta. Another's hand (B. 4, 77).

ಪರಹಿಂಸೆ para-himsĕ. Injuring others (My.).

ಪರಹಿತ para-hita. Friendly to others, benevolent (Śmd. 129). 2, benevolence; the welfare of another (My.; B. 5, 210). ಪರಹಿತ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಹಿತ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿ (Prv.).

ಪರಹಿತಂ para-hitaṁ. The metrical foot ⏑ ⏑ ⏑—(Čh.).

ಪರಹೇದವ parahêda-ava. = ಪಹರೇದವ. (ವಿಶಾಯ, ಕಾವಲದವನ G.).

ಪರಳ್ paraḷ. Vulgar form of ಪರಲ್ (Šmd. 41). See ಕಂಳಪರಳ್; Abh. P. 7, 27.

ಪರಳಿಗ paraḷiga. = ಪರಳಿಗ. A gallant, a paramour, a whoremonger (ಪಾಣ್ಬ Čt. I, 43; II, 24; ಸಿತಗ, ಜೋಡ, ಪಾಣ್ಬ, ಜಾರ Kés.; *cf.* ಪಡು 3 ?).

ಪರಳು paraḷu. = ಪರಲ್, etc. — ಪರಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Stone-fruit: a still hard, unripe fruit (ಮಿಡಿ Bhn. 58).

ಪರಾ parâ. Away, off; to, towards; over, on; back; inverted order; aside.

ಪರಾಕ parâka. Distance. See ಪರಮ್-.

ಪರಾಕು parâku. 1. Attention! take heed! listen! (My.; Tě.; J. 30, 46).

ಪರಾಕು parâku. 2. = ಪರಾಂಙ್. Carelessness, forgetfulness (My.; Tě.), inattentiveness (My.; T.).

ಪರಾಕ್ರಮ parâ-krama. Marching forth; advancing against, attacking. 2, *heroism, prowess, valour, courage, power, strength* (ಪನ್ನತಿಕೆ Čt. I, 70. 100; Kk. 77; ರಯ್ಯ Čt. I, 92; ಪನ್ನತಿಕೆ, ಆಣ್ಮ Kk. 41, Šm. 38; ಸತ್ವಗುಣ Nn. 67; ಮಿಡುಕು Bhn. 3). 2, *exertion;* endeavour, effort, enterprise.

ಪರಾಕ್ರಮಪ್ರಥಿತ parâkrama-prathita. A man famous for his power or valour (ಬಲ್ಲಿಯ್ಕ Čt. II, 52).

ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ parâkrama-śâli. Endowed with prowess, etc. (My.).

ಪರಾಕ್ರಮಿ parâkrami. Powerful, displaying strength or courage, valorous, etc. (Šmd. 251; J. 2, 28; My.; B. 5, 51).

ಪರಾಖ್ಯಾನ para-âkhyâna. Another's story: a kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 61. 96 seq.).

ಪರಾಗ parâga. *The pollen or farina of a flower* (ಮಲರ್ವುಡಿ Šm. 23; ರಜ Mr. 108). 2, *dust, powder* (ರೇಣು, ಪೂಳು Nn. 113). 3, the nectar or honey of flowers (ಮಧು, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣು Nn. 13, instead of ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣು o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ and ಪರಿಮಳ; ಉದ್ಗಮಸಾರ, ಪುಷ್ಪರಸ 113, o. r. ಪುಷ್ಪದ ಮಕರನ್ದ; ಬಣ್ಣು Šm. 23. 93). 4, fragrant powder used after bathing. 5, tawny or red colour (ಕೆಮ್ಪು, ಅರುಣ Nn. 113). 6, gold (ಕನಕ, ಚಿನ್ನ 113; ರಜತ Mr. 476). 7, an eclipse of the sun or moon.

ಪರಾಂಗನೆ para-aṅganĕ. = ಪರವನಿತೆ. See s. ಪುಸಿ 2.

ಪರಾಙ್ಮುಖ parâṅĕ-mukha. *Having the face turned away or averted, turning the back upon, averted, turned away* (ತಿರಿದನ್ತ G.); taking to flight, retreating. See ಪೆಡಮಗುಟ್, ಮರಲ್, ಮುಲರ್; Bp. 60, 51. 2, averse from; disinclined towards, not caring about, regardless of.

ಪರಾಙ್ಮುಖತೆ parâṅĕ-mukhatĕ. Turning away or averting the face; disinclination, repugnance, dislike, aversion, disgust (Sk.).

ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ parâṅmukhî-karaṇa. Turning away or averting the face; turning the back upon, retreating. See ಮಗುಡ್ಪು, ಮರಲ್ಪು.

ಪರಾಚೀನ parâčîna. *Turned away, turned in an opposite direction, averted;* having the hind part before (ಎಪರೀತ, ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು Mr. 437).

ಪರಾಜಯ parâ-jaya. Conquest, victory. 2, *defeat.* 3, loss, losing (at play, etc.). See ಸೋಲ್. — ಪರಾಜಯ ಪಡು. To be defeated (B. 4, 216).

ಪರಾಜಿತ parâ-jita. *Defeated, overcome;* condemned by law.

ಪರಾಂಙ್ parâṅĕ. ಪರಾಕ್. = ಪರಾಕು 2. Turned away, averted; turning the back upon; departing or retiring from; distant; (not caring about).

ಪರಾತ parâta. = ಪರಾತು. A circular and edged dish (My.; B. 4, 55; Mhr.). See Prv. s. ವರಾತ.

ಪರಾತು parâtu. = ಪರಾತ. (My.; B. 4, 141).

ಪರಾತ್ಪರ parât-para. Higher than the highest, of the greatest excellence, superior to the best (ಶ್ರೇಷ್ಠಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ G.; My.; Bp. 2, 17; 51, 80).

ಪರಾಧಿ parâdhi. Hunting, the chase. (R.).

ಪರಾಧೀನ para-âdhîna. *Depending on another, dependant, subject, subservient.* ಪರಾಧೀನನಾದರೆ ನರಜನ್ಮ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). 2, alienation, transfer, as of property (My.).

ಪರಾಧೀನತನ parâdhînatana. Dependence upon another, subjection (Čb. 10).

ಪರಾಧೀನತೆ parâdhînatĕ. = ಪರಾಧೀನತನ. (Sk.; My.).

ಪರಾನ್ನ para-anna. The food of another, food supplied by or belonging to another. ಪರಾನ್ನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ಬನ್ತು (Prv.). 2, *eating the food of another, sponging* (ಪಶ್ಚೆಥಿತ, ಪರಪಿಣ್ಡಿ, ಹೆಜಿರ್ ಆರಿಕ್ಕಿಮದ ತಿಮ್ಬವಂ Mr. 231).

ಪರಾಪರ para-apara. Remote and proximate, best and worst, etc. 2, = ಪರಾತ್ಪರ (T., My.; Bp. 18, 79).

ಪರಾಭವ parâ-bhava. Passing away, vanishing, disappearance, dissolution. 2, *defeat, overthrow, humiliation.* 3, the fortieth year in the cycle of sixty (Mr. after 540; My.). 4, contempt, disrespect; reproach (ಸಿರಾಕಾರ, etc., ಜಬಿಹಂ Mr. 428).

ಪರಾಭವಿಸು parâbhavisu. To defeat, to overthrow (Šśv. 4, after 99).

ಪರಾಭೂತ parâ-bhûta. *Defeated, overcome;* degraded, treated with contempt.

ಪರಾಭೂತಿ parâ-bhûti. Defeat, humiliation. — ಪರಾಭೂತಿ ಪಡ್-ಪೆಡ್. To be defeated (Šśv. 4, 95).

ಪರಾಮರಿಕೆ parâmarikĕ. = ಪರಾಮ್ಬರಿಕೆ. (Tbh. of a ಪರಾಮರ್ಶೆ) = ಪರಾಮರ್ಶ, q. v. (My.; Tě., T.; G. 373; B. 2, 39; 3, 128).

ಪರಾಮರಿಸು parâmarisu. = ಪರಾಮ್ಬರಿಸು, ಪರಾಮ್ಮರಿಸು. Tbh. of ಪರಾಮರ್ಶಿಸು, q. v. (My.; B. 4, 142).

ಪರಾಮರ್ಶ parâ-marśa. = ಪರಾಮರ್ಶ. Seizing, dragging, pulling; injuring, assault. 2, remembering, recollection; reflection, consideration, thought; discrimination, judgment (Sk.). 3, kindly inquiring into and relieving the wants, etc. of the poor, sick, etc.; inquiring into the health and welfare of friends (Mhr.; My.; B. 5, 95). — ಪರಾಮರ್ಶ ಮಾಡು. = ಪರಾಮರ್ಶಿಸು. (ಉಪಚರಿಸು G.).

ಪರಾಮರ್ಶಿಸು parâ-marâisu. = ಪರಾಮರಿಸು, ಪರಾಮ್ಬರಿಸು, ಪರಾಮ್ಮರಿಸು. To treat or attend kindly, to tend or take care of, to console;—to investigate, to examine, to inquire, to be considerate (My.; G. 315); to discriminate; to draw conclusions.

ಪರಾಮರ್ಶೆ parâ-marśĕ. = ಪರಾಮರ್ಶ. (ಸ್ಮರಣ Šmd. 202 Cm.; My.).

ಪರಾಮೋಷಿ parâmôshi. An unintentional fault or mistake (H. ಫರಾಮೋಷಿ; My.).

ಪರಾಮ್ಬರಿಕೆ parâmbarikĕ. = ಪರಾಮರಿಕೆ. (My.).

ಪರಾಮ್ಬರಿಸು parâmbarisu. = ಪರಾಮರಿಸು. (My.).

ಪರಾಮ್ಮರಿಸು parâmmarisu. = ಪರಾಮರಿಸು. (My.). ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಣಿರೂ ಪರಾಮ್ಮರಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ.

ಪರಾಯ para-aya. = ಪರಾಯಣ. See ಸಂ-.

ಪರಾಯಣ parâ-ayana (or para-ayana). Going away; going towards; etc. 2, principal, being the chief or final end or aim. 3, *making anything one's chief object, wholly devoted to, zealously engaged in, intent on.* 4, principal object or aim. See Bp. 25, 16; 55, 24; 57, 21.

ಪರಾಯತ್ತ para-âyatta. *Dependant upon another, subject to another, subservient.*

ಪರಾಯಿ parâyi. Other, foreign; strange, new (My.; Mhr., H. ಪರಾನಾ).

ಪರಾರಿ parâri. *The year before last.*

ಪರಾರ್ಥ para-artha. The profit or interest of another. (My.).

ಪರಾರ್ಥೈಕವೃತ್ತ parârtha-êka-vṛitta. Working only for the interest of others (Cpr. 8, 3).

ಪರಾರ್ಧ para-ardha. The ulterior part, the other part. 2, a hundred thousand billions, or a lac of lacs or crores, or half the term of Brahmâ's life. 3, = ಪರಾರ್ಧ್ಯ.

ಪರಾರ್ಧ್ಯ para-ardhya. Most remote; *highest in rank, most excellent.*

ಪರಾವೃತ್ತ parâ-vṛitta. Turned back, returned, retreated; turned round, revolved; *rolling one's self.*

ಪರಾಶರ parâ-śara. N. of the father of Vyâsa (Sk.; J. 33, 39); N. of the author of a smṛiti or law-book (Sk.; My.); Vyâsa (ವೈಶಮ್ಪಾಯನ, ಸತ್ಯವತಿಜ, ವ್ಯಾಸ Mr. 257, sic! one MS. ಪಾರಾಶರ).

ಪರಾಶರಸುತ parâśara-suta. Vyâsa (J. 5, 70).

ಪರಾಶರಿ parâ-śari. An ascetic (ತಪಸ್ವಿ Mr. 256); a wandering mendicant.

ಪರಾಶ್ರಯ para-âśraya. Dependence, or reliance, upon another (My.).

ಪರಾಶ್ರಿತ para-âśrita. Having taken recourse to another, relying upon another; dependant, subject. (My.).

ಪರಾಸನ parâ-asana. *Killing, slaughter.*

ಪರಾಸು parâ-asu. *Dying; lifeless, dead.*

ಪರಾಸ್ಕನ್ದಿ para-âskandi. Assailing another: *a robber, a thief.*

ಪರಾಹ್ಣ para-ahna. The afternoon. (My.).

ಪರಾಳ parâḷa. = ಪಲಶಾರ, etc. (Mhr. ಫರಾಳ; ಶಮ್ಬಲ G.).

ಪರಿ pari. 1. = ಅರಿ 5, ಹರಿ 1. (To move); to run; to flow (ಧಾವನ Śmd. Dh.); to proceed, to advance in a satisfactory manner, as work, etc.; to go away, to disappear, as trouble; to be discharged, as a debt. P. ps. ಪರದು, ಪರಿದು. ಆರೆಗಾವು ದಮುಂ ಪರಿದಂ (Śmd. 157). ಗದುಗದಿನೆ ಗುದುಗುದುವೆನುತುಂ ಪರಿವ ವೋನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಮ್ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿದುದು ಒನ್ದೆ ಗಜಂ ಭುವನೈಕ ರಾಮನಾ (146). ಬೆಟ್ಟಿದ ತಟ್ಟಿಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಜೆ (ಸಿರ್ಧುರ Hlâ.). ಪರಿದವು ಅರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ (J. 22, 11). See Cpr. 1, after 101; 1, 112; Abh. P. 13, 64. 66. 74; Bp. 32, 28. 32. 38; 50, 40; 61, 22; C. Bp. 11, 4; Rśv. 5, 122; 6, 10; 6, after 11 (several times); 13, 90; 13, after 96; J. 3, 2. 8. 21; 25, 3; 28, 44; ಉರಿವರಿ, ಪೊನಲ್ವರಿ, ಬೀದಿವರಿ, ಮುನ್ವಿನವರಿ, ಮುಮ್ಬರಿ, ಮೇಲ್ವರಿ, ವಸಟಮ್ಬರಿ, ಸಯ್ವರಿ. — ಪರದಾಟ. -ಆಟ. Running about (My.). See Prv. s. ಫಲ. — ಪರಿದಯ್ದು. -ಆಯ್ದು. To go running or with celerity (Bp. 32, 58). — ಪರಿದಾಟ. = ಪರದಾಟ. (My.). — ಪರಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಹರಿದಾಡು. To move about, to run about (Bp. 3, 40; Śśv. 5, 15).

ಪರಿ pari. 2. = ಹರಿ 2. P. p. of ಪರಿ 1, in ಪರಿ ಪರಿದು (Bp. 3, 40; J. 3, 9). — ಪರಿ ತರ್. (*i. e.* ಪರಿದು ತರ್). = ಹರಿ ತರ್. To come running or with celerity, to hasten (Tĕ. ಪರ ತೆಂಡು). See Cpr. 7, 79; 8, after 101; Abh. P. 14, 159; Grj. 3, 94; Bp. 2, 16; 16, 23; 22, 13; 27, 17; 32, 41; 46, 21; 60, 31; Rśv. 5, 26; 6, after 11; J. 28, 59. — ಪರವಿ. -ಪರಿ. (Grj. 5, 7).

ಪರಿ pari. 3. = (ಪರಿ 4), ಹರಿ 3. Moving, running (Bp. 32, 26; see ಅನಗವರಿ, ಬೀದಿವರಿ 2; T.: haste, swiftness); pacing (see ಸಿಡುವರಿ); flowing, streaming; stream, current (Rśv. 6, after 24; see ನೀರುವರಿ); a channel; a run or course, as a measure of distance. **2,** a course: a way, a manner, a kind (ಭಂಗಿ, ವ್ಯಾಕೂತಿ Hlâ., MS. ವ್ಯಾಕೃತಿ; ರೀತಿ Nr.; Cpr. 3, 47; 8, 72; My.; T., M.; Mhr. ಪರಿ). ಮತ್ತೊನ್ದು ಪರಿ (ಪಕ್ಕನ್ನಡರ Nr.). — ಪರಿಕಾಲ್. A running channel or brook (V. 4, 4; 10, 2). — ಪರಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. A current to be impaired; to be impaired in one's current (Abh. P. 7, 86). — ಪರಿದಿಟ್ಟಿ. A roving look or eye (Rśv. 1, after 135). — ಪರಿ ಪಡಿ. Running condition: fate (Abh. P. 6, 128). — ಪರಿ ಪರಿ. rep. Various ways or manners (Bp. 6, 27; 12, 45; 26, 44; 28, 57; 39, 30; 45, 42; 61, 25; Bh. 1, 8, 69). — ಪರಿಮಱಿ. = ಪಱಿಮಱಿ, q. v. (Cpr. 6, 49; 7, 34; Abh. P. 9, 80). — ಪರಿಮುತ್ತೆ. A rush and falling upon: plundering, robbing (ಕವರ್ದುದು, ಇದ್ದುದು, ಸುಲಿವುದು, ಸೆಳೆವುದು Śm. 63; ಸೆಳೆವುದು Kk. 71). — ಪರಿಯೆಡು. -ತಾಡು. To run (Abh. P. 10, 162; Rśv. 13, 91). — ಪರವಡೆ. -ಪಡೆ. To become mannerly, to grow becoming or fit (ಒಪ್ಪ Śm. 62; Kk. 65). ಪರಿವಡದಿರೆ ಕರ್ಣಾಟಿಕಸರಸಕವೀ ಸ್ವರ್ಕಳ್ ಒಳ್ಕತಾದುದೆನಲ್ ಪೆತ್ತರಿಸಿದನ್ ಅಭಿಧಾನಮಂ ಜೊಮ್ಮರಿಸಂ (Ct. II, 122). See Grj. 2, after 106; Bp. 26, 68; 32, 29; 51, 66. — ಪರಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. Course-seizing: regular course or succession, row, order, method, etc. (ಪರಿಪಾಟಿ, ಆನುಪೂರ್ವಿ, ಪರ್ಯಾಯ, etc. Hlâ., Mr. 441; ತಡುವಾಯ್ Śmd. 9 Cm.; ತಡುವಾಯು, ತರ, ಕ್ರಮ Śm. 53; ತಗಹು, ಪಂಕ್ತಿ 105; Tĕ. ಪರುವಡ). See Śmd. 112. 255. 269; Grj. 2, after 106; Bp. 14, 3; C. Bp. 5, 5; Râm. 1, 13, 4; Râghč. 17, 54; Bh. 1, 7, 41. — ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್. To form a regular course, row, etc. (Cpr. 1, after 101; 8, 71). — ಪರಿವೆಜ್. -ಪೆಜ್. = ಪರಿವಡೆ. (Cpr. 4, 64).

ಪರಿ pari. 4. = ಪರೆ 1 (occasionally in MSS. and prints).

ಪರಿ pari. 5. = ಪೊರೆ 5, etc. A spider's web (B. 4, 113).

ಪರಿ pari. (ಪರಿ). Round, around, about, round about; further, in addition to; against, opposite to, towards, to; beyond, more than; from; after, successively, severally; outside of, except, with exception of; on account of, for the sake of; according to, in accordance with; much, excessively. 2, ornament, decoration, embellishment (*cf.* ಪರಿ 5 & 6). — ಪರಿಪಾಡು. Fully equal (Râm. 6, 9, 20).

ಪರಿಕೃತ pari-ḥ-kṛita. = ಪರಿಷ್ಕೃತ. (Čpr. 5, after 2). Feminine ಪರಿಕೃತೆ (3, after 50).

ಪರಿಕರ pari-kara. (= ಪರಿಕರ). Surrounding: *attendants, dependants, retinue, train, followers;* a follower, etc. (Grj. 7, 61; Bp. 57, 51). 2, preparation. ರಜನಿಯ ಪರಿಕರ (ರಂಜನೆ Čt. I, 63). 3, *a cloth worn round the loins; a girth.* 4, beginning, commencement; effort. 5, a multitude, a crowd. 6, apparatus, articles, as the vessels, flowers, perfumes, etc. used at pûjâ (My.; Abh. P. 16, 52).

ಪರಿಕರ್ಮ pari-karma. A servant. 2, attending on, worship, adoration. 3, *personal decoration, dressing, painting, or perfuming the body;* cleansing, purifying.

ಪರಿಕಲಿಸು parikalisu. (= a ಪರಿಕರಿಸು). To become plentiful or excessive; to surround, to inclose, to extend over (Rśv. 7, after 17; V. 3, 5; Śśv. 2, after 2 & 42).

ಪರಿಕಲ್ಪಿತ pari-kalpita. Settled, decided, fixed. (J. 5, 62).

ಪರಿಕಾಂಕ್ಷಿತ pari-kâṅkshita. Much desired (My.). 2, a devotee (Sk.).

ಪರಿಕಾಂಕ್ಷೆ pari-kâṅkshĕ. Great desire (My.).

ಪರಿಕಾರ pari-kâra. Attendants, retinue (ಪರಿವಾರ, ಪರಿಸ್ಪಂದ, ಪರಿಗ್ರಹ Mr. 202; Čpr. 8, 33). 2, preparation: seasoning food with salt, pepper, etc.; condiment, spice or seasoning (ಉಪಸ್ಕರ, etc., ಊಟದ ಪರಿಕಾರ Hlâ.; My.).

ಪರಿಕಾರಿ pari-kâṛa. = ಪರಿಕಾಪಿ, q. v. (Abh. P. 4, 118; Mhr., Persian ಹರಕಾರ, a courier). ಪರಿಕಾರಿಯೊಳ್ ಈತಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ (Śmd. 163).

ಪರಿಕೆಸು parikisu. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಿಸು. (ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 20. 297 Cm.; Čh. v. 38; Čpr. 1, 42; 3, 23; Bp. 3, 64; 22, 64; 31, 6; Mr. 434).

ಪರಿಕೀರ್ಣ pari-kîrṇa. Scattered or strewn about; spread, diffused; crowded, full (ಪ್ರಪೂರ್ಣ, ಥರಿತ, etc., ಸಸ್ಪಣಿ Mr. 431). See ಸೂಸು.

ಪರಿಕೂಟ pari-kûṭa. *An embankment at the gate of a city or fort;* a large gate (ಹಸ್ತಿನಪು, ಪೆರ್ಬಾಗಿಲ್ Mr. 191).

ಪರಿಕೆ parikĕ. 1. = ಪರಕೆ 2, etc. (My.).

ಪರಿಕೆ parikĕ. 2. Running; or: speaking (*cf.* ಪರಿಸು 2). See ಕನವರಿಕೆ.

ಪರಿಕೆ parikĕ. 1. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷೆ (Śmd. 346).

ಪರಿಕೆ parikĕ. 2. Tbh. of ಪರಿಖೆ (Śmd. 338); a sort of lake or pond (ವೀಥಿಗಳ್ Mr. 418).

ಪರಿಕ್ರಮ pari-krama. *Walking round or about,* walking for pleasure, etc.

ಪರಿಕ್ರಿಯೆ pari-kriyĕ. *Surrounding, encompassing, inclosing.*

ಪರಿಕ್ಷಿತ್ pari-kshit. = ಪರೀಕ್ಷಿತ್. N. of several kings. (My.).

ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ pari-kshipta. Thrown about, scattered. 2, *surrounded.*

ಪರಿಕ್ಷುಬ್ಧ pari-kshubdha. Greatly agitated, stirred up, etc. (Rśv. 6, 47).

ಪರಿಕ್ಷೆ parikshĕ. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷೆ. (My., Tĕ.).

ಪರಿಖಚಿತ pari-khaćita. = ಖಚಿತ. (Čpr. 3, 17; Rśv. 14, after 106).

ಪರಿಖೆ pari-khĕ. = ಪರಿಕೆ 2. A dug-round: *a moat, a ditch* (ಗಾಂಗಿಗೆ Śs.).

ಪರಿಖ್ಯಾತಿ pari-khyâti. Reputation, fame, celebrity (My.).

ಪರಿಗಣನ pari-gaṇana. Complete or accurate enumeration, accurate calculation. (My.). 2, deliberate consideration (My.).

ಪರಿಗಣಿತ pari-gaṇita. Enumerated, calculated, reckoned. (My.). 2, deliberately considered (My.).

ಪರಿಗಣಿಸು pari-gaṇisu. To calculate; to consider deliberately (My.).

ಪರಿಗತ pari-gata. Gone round; spread on all sides, spread, diffused, extended (Śmd. 98; Čpr. 2, 81; 4, after 18); filled with, possessed of; obtained; entered upon, having anything as one's object (ಅಯ್ದುಲ್ವಟ್ಟ 395 Cm.); known, understood; walking to (Râm. 3, 2, 19).

ಪರಿಗಲಿತ pari-galita. Tumbled down; sunk; flowing, fluid; melted. (Rśv. 14, after 106).

ಪರಿಗೆ parigĕ. 1. (ಪರ್ಪಿಗೆ). Roughness, the state of being unsmooth (ಕಕ್ಕಸ Čt. I, 86; *cf.* ಪರ್ಪರಿಕೆ, etc.). — ಪರಿಗೆಮುಳ್ಳು. A thorny shrub, Zizyphus oenoplia Mill. (Z., as ಪರಿಗಿ-).

ಪರಿಗೆ parigĕ. 2. = ಪರಕೆ 2, etc. See ಕನಬರಿಗೆ.

ಪರಿಗೆ parigĕ. = ಅರಿಗೆ, ಅಲಿಗೆ, ಪಲಗೆ, ಪಲಿಗೆ, ಹರಿಗೆ, ಹಲಗೆ, ಹಲಿಗೆ. Tbh. of ಫಲಕ. A shield (ಅಷ್ಟಣ Čt. I, 11; T. ಪರಿಚ್ಚೆ; M. ಪರಿಚ, ಪರಿತೆ). See ತಲೆವರಿಗೆ, ಪಚ್ಚೆವರಿಗೆ, ಮೊಗವರಿಗೆ, ಮೋಹರ-.

ಪರಿಗ್ರಹ pari-graha. Laying hold of, seizing, grasping; surrounding; embracing, spanning. 2, taking; accepting, receiving, acceptance; anything received, a gift (ದಾನ, ದಾನವ ಕೊಮ್ಬುದು Nn. 166); taking possession of, obtaining. 3, *possession, property.* 4, *taking a wife, marrying.* 5, honouring, favouring; grace, favour, patronage (ಸಕ್ಷ Mr. 497). 6, *a wife.* 7, *adherents, attendants, retinue.* 8, the rear or reserve of an army (ಸೇನೆ, ಸೇನೆಯ ಭೇದ Nn. 166). 9, *root, origin.* 10, a fan (ವ್ಯಜನ, ಬೀಸಣಿಗೆ 166). 11, a curse, an imprecation, *an oath;* etc. (ತನ್ತ್ರ, ಬಲುತನ್ತ್ರ Mr. 530; see ಬಯ್ಗುಳ್). 12, an eclipse of the sun.

ಪರಿಗ್ರಹಣ pari-grahaṇa. = ಪರಿಗ್ರಹ 1 & 2.

ಪರಿಗ್ರಹಿಸು pari-grahisu. To lay hold of, to take, to receive, to accept (Mr. 539; J. 18, 7. 8).

ಪರಿಘ pari-gha. *A bolt or bar for locking a door* (ಆಗಡಲು, ಆಗುಬಿ Mr. 199; see ಖಾಳವಣ್ಣಿಗೆ). 2, *an iron club, a bludgeon armed with iron.* 3, *beating, killing, injuring;* a blow.

ಪರಿಘಾತ pari-ghâta. *Beating, killing;* removing. 2, = ಪರಿಘ No. 2.

ಪರಿಘಾತನ pari-ghâtana. *A bludgeon armed with iron* (ಪರಿಘ, ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆ Mr. 298). 2, = ಪರಿಘಾತ No. 1. 3, = ಪರಿಘ No. 1 (see ಖಾಳವಣ್ಣಿಗೆ).

ಪರಿಚಯ pari-čaya. *Acquaintance, intimacy* (ಸಂಸ್ತವ, ಮೊಗವಡಿಕೆ Mr. 454; B. 4, 34).

ಪರಿಚರ pari-čara. Roaming about. 2, *an attendant;* a guard, *a body-guard.*

ಪರಿಚರಣ pari-čaraṇa. Attendance, homage, service (Bp. 22, 4; 34, 1; 35, 1; 39, 68; 47, 3; 57, 31). 2, an attendant, a servant.

ಪರಿಚರಣತೆ pari-čaraṇatĕ. Service, etc. (Bp. 39, 8).

ಪರಿಚರಿಯ pari-čariya. ಪರಿಚರಿಯೆ. Tbh. of ಪರಿಚರ್ಯೆ. (ಸೇವೆ Mr. 27; Bp. 4, 47; 22, 25; 39, 7; 48, 24; My.). See ಆತಿ-.

ಪರಿಚರ್ಯ pari-čarya. = ಪರಿಚರ್ಯೆ. See ಆತಿ-; J. 10, 24.

ಪರಿಚರ್ಯೆ pari-čaryĕ. *Waiting upon, attendance, service;* devotion, worship.

ಪರಿಚಾಯ್ಯ pari-čâyya. *A sacrificial fire heaped or arranged in a circle.*

ಪರಿಚಾರ pari-čâra. Attendance, service (Bp. 34, 7). 2, an attendant, a servant.

ಪರಿಚಾರಕ pari-čâraka. *An attendant, a servant.* See ಆಚ್ಚು ಳಾಯ್ತು.

ಪರಿಚಾರಿಕೆ pari-čârikĕ. A female servant. (Čpr. 3, after 50; 6, after 80). 2, attendance; service (My.).

ಪರಿಚಿತ pari-čita. 1. Heaped, accumulated, filled with. (Čpr. 6, 2; J. 2, 13).

ಪರಿಚಿತ pari-čita. 2. Known, acquainted or familiar with. (J. 19, 11; My.).

ಪರಿಚಿತಿ pari-čiti. = ಪರಿಚಯ. (Sk.; My.).

ಪರಿಚುಂಬಿಸು pari-čumbisu. To kiss heartily, to cover with kisses; to touch (Bh. 3, 18, 40).

ಪರಿಚ್ಛದ pari-č-čhada. A cover; a garment. 2, surroundings: *domestic utensils or implements, goods and chattels, furniture,* etc. (see ಪರಿವರ್ಜ). 3, *retinue, train, attendants.*

ಪರಿಚ್ಛನ್ನ pari-č-čhanna. Covered, enveloped; clothed; concealed; surrounded with. (My.).

ಪರಿಚ್ಛಾದನೆ pari-č-čhâdanĕ. Covering, wrapping round; a cover, a cloth (My.).

ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ pari-č-čhinna. Cut on both sides or off, cut through, divided, etc.; see ಅ-. 2, positively, absolutely, expressly (Mhr.; B. 4, 75).

ಪರಿಚ್ಛೇದ pari-č-čhêda. Cutting on both sides, clipping round, cutting through, cutting off, cutting to pieces; mutilating. 2, *limit, boundary;* moderation. 3, *the division of a book, a section or chapter.* 4, exact discrimination, decision; discernment, discretion. See ಪ್ರಾಣ-.

ಪರಿಚ್ಛೇದನ pari-č-čhêdana. = ಪರಿಚ್ಛೇದ. — ಪರಿಚ್ಛೇದನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To cut to pieces, etc. (Abh. P. 9, after 144).

ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸು pari-č-čhêdisu. To cut on both sides, etc. (Čpr. 4, after 59; 6, after 39; Abh. P. 4, after 41; 9, after 142 & 146).

ಪರಿಚ್ಯುತ pari-čyuta. Fallen from or down; deprived of, lost, etc. See ಕರ-.

ಪರಿಜನ pari-jana. *A surrounding company of people, attendants, servants, suit;* a servant. (Čpr. 4, 23; Bp. 46, 35; 54, 1).

ಪರಿಜು pariju. Manner (see ಪರಿ3); form, shape (ರೂಪ Čt. I, 69; ರೂಪ 100; ಆಕಾರ Kk. 32; ಪಾಂಗು, ಆಕಾರ Šm. 71; Čpr. 3, 59; Tĕ. పరుసు; T. పరిజు; M. പരിശു). See ಎನ್ನರಿಜು, ಗಣ್ಣನರಿಜು, ಬಿಗುವರಿಜು, ಮಾಸಿಸವರಿಜು.

ಪರಿಟವೆ pariṭava. = ಪರುಟವ. (Bh. 1, 4, 16).

ಪರಿಣತ pari-nata. Bent or bowed down; changed or transformed (Kâvy. I, 2, 58); *ripened, matured, advanced in age;* proficient, well-skilled (ಪ್ರೌಢ Šmd. 249 Cm.). See ವಾಕ್-. 2, *an elephant who gives a side-blow with his tusks* (ಆಡ್ಡವಿಡ್ದಾನೆ Hlâ.).

ಪರಿಣತಿ pari-nati. Bending down, bowing; change, alteration, transmutation, (use or form, Šmd. 152. 153); ripeness, maturity, full growth, proficiency, perfection. See Čpr. 2, after 24; 2, 33; 4, after 18; Bp. 24, 89; Rêv. 13, after 82. — ಪರಿಣತಿದೋಱ್. -ತೋಱ್. To exhibit proficiency (Rêv. 13, 82).

ಪರಿಣತೆ pariṇatĕ. A proficient female. See ಕನ್ಯಾ-.

ಪರಿಣಮಿಸು pari-namisu. To bend down, to bow (v. i., Bp. 9, 18; 15, 17; 21, 45; 44, 69; 47, 5; 53, 28). 2, to be changed or transformed into (Čpr. 4, after 18; My.); to get the form of (Šmd. 340); to appear in the form of, to become (Šmd. 153 Cm.; 270. 400). 3, to become ripe or mature, to ripen, to come to perfection, as virtue (My.). 4, to become old (Grj. 1, 62); to elapse, to come to its end, as age (My.).

ಪರಿಣಯ pari-naya. Leading round, especially leading the bride round the sacred fire; *marrying, marriage.*

ಪರಿಣಯನ pari-nayana. = ಪರಿಣಯ. *Marrying, marriage.*

ಪರಿಣಾಮ pari-nâma. Bending down or aside. 2, *change, alteration, transformation* (Šmd. 177). 3, turning round about, spreading far: expansion, magnitude (ಬೆಳ ಸು Hlâ.; ವಿಶಾಲತೆ, ಸುತ್ತು Mr. 456; *cf.* ಪರಿಣಾಹ). 4, change for the better: health, alleviation, ease, welfare (ಸುಕ Šm. 78; Bp. 25, 2; My.). 5, end, close, termination, last stage or state, conclusion. (Čpr. 3, 66. 75). 6, end, result, consequence (Sk., Mhr.; B. 3, 97). 7, happy conclusion, as of a work (Mhr.; My.). — ಪರಿಣಾಮ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗು. Welfare, etc. to thrive (C.; B. 5, 187). 2, last stage or ruin to be sure to come (My.). — ಪರಿಣಾಮಗಾಣು. -ಕಾಣು. To experience or find ease (B. 4, 43).

ಪರಿಣಾಮಕೂಲೆ pariṇâma-šûlĕ. Pain resulting from the changes of the food in indigestion, violent and painful indigestion, flatulence with pain, colic. (My.).

ಪರಿಣಾಮಿ pari-nâmi. Changing into, being transformed into; altering, subject to alteration (Šmd. 260; Bp. 8, 12). — ಪರಿಣಾಮಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 1).

ಪರಿಣಾಮಿಸು pari-nâmisu. To be changed, to change, to appear in different forms (Šmd. 115. 177). 2, to be healthy or at ease, to enjoy pleasure (Bp. 4, 61. 66; 43, 57); to thrive (B. 5, 14).

ಪರಿಣಾಯ pari-nâya. Leading round; *moving a piece at chess, draughts, etc.*

ಪರಿಣಾಹ pari-nâha. Binding round, encircling; compass, extent, *width, breadth;* circumference, periphery. *Cf.* ಪರಿಣಾಮ No. 3 and see Nr. s. ಆಗು.

ಪರಿಣೀತ pari-nîta. Led round; married (Čpr. 4, after 12); completed.

ಪರಿತ parita. Tbh. of ಪರೀತ. (Bp. 18, 45).

ಪರಿತಸ್ pari-tas. *All round, from all sides.*

ಪರಿತಾಪ pari-tâpa. Burning excessively; *glow, heat, fever; pain, anguish, affliction.*

ಪರಿತುಷ್ಟಿ pari-tushṭi. = ಪರಿತೋಷ. — ಪರಿತುಷ್ಟವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain complete satisfaction, etc. (Rêv. 4, after 14).

ಪರಿತೋಷ pari-tôsha. Complete satisfaction, gratification, pleasure, delight, glee. (J. 31, 79; My.).

ಪರಿತೋಷಿ pari-tôshi. Completely satisfied, delighted; taking great delight in (Bp. 7, 4).

ಪರಿತ್ಯಜನ pari-tyajana. Abandoning, leaving, resigning; giving away. (My.).

ಪರಿತ್ಯಜಿಸು pari-tyajisu. To abandon, etc. (My.).

ಪರಿತ್ಯಾಗ pari-tyâga. Abandoning, leaving, quitting, rejecting, resigning, letting go; giving away, liberality. (My.). See ಸೂಸು.

ಪರಿತ್ಯಾಗಿ pari-tyâgi. A person who abandons, leaves, etc. (Bp. 21, 3).

ಪರಿತ್ರಾಣ pari-trâṇa. Protecting, protection, preservation, defence; means of defence. 2, *self-defence.*

ಪರಿತ್ರಾಸ pari-trâsa. Much trembling, terror, fright. (Rśv. 5, after 120).

ಪರಿದಲಿತ pari-dalita. Full-blown (Bh. 1, 5, 8).

ಪರಿದಾನ pari-dâna. *Barter, exchange.*

ಪರಿದೇವನ pari-dêvana. *Lamentation, wailing.*

ಪರಿಧಾನ pari-dhâna. Putting or wrapping round, putting on; a garment, clothes, vesture (ತನ್ತ್ರ, ಹೊದಕೆ Nn. 75); *an under-garment.*

ಪರಿಧಾವಿ pari-dhâvi. = ಪರೀಧಾವಿ. Running about; the forty-sixth year of the cycle of sixty. (My.).

ಪರಿಧಿ pari-dhi. Surrounding, enclosing. 2, a fence, a wall, a rampart (ವೇಗ, ಕೋಟೆ Nn. 97; ಶಾಲ, ಕೋಟೆ 121). 3, *a halo or circle round the sun or moon* (ಪರಿವೇಷ 121). 4, the horizon. 5, a circle; the circumference of a circle. 6, the periphery of a wheel. 7, *pieces or branches of fresh wood laid round a sacrificial fire;* the point of a branch of a tree (ವೃಕ್ಷಶಾಪಾಗ್ರ Mr. 475); a tree (ಭೂಜ, ಮರ 121). 8, water (ಅಮ್ಬುಸ, ಉದಕ 121).

ಪರಿಧಿಸ್ಥ paridhi-stha. A number of sentinels posted in a circle; *a body-guard; an aide-de-camp.*

ಪರಿನರ್ತನ pari-nartana. Dancing about, dancing. — ಪರಿನರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To dance. ಪರಿನರ್ತನಂಗೆಯ್ವುತಿರೆ ನವಿಲು (Râghé. 17, 71).

ಪರಿನಿರ್ಮಿಸು pari-nirmisu. To make, to fabricate, to compose (ಮಾಡು Śmd. 232).

ಪರಿನಿರ್ವೃತಿ pari-nirvṛiti. Final liberation, môksha. (Čpr. 9, 20).

ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ pari-nishkramaṇa. = ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ. (Čpr. 4, after 18).

ಪರಿನ್ಯಸ್ತ pari-nyasta. Stretched out, extended; placed upon (Bp. 39, 54).

ಪರಿಪಕ್ವ pari-pakva. Completely cooked or dressed; quite ripe, quite mature; highly cultivated or educated, very knowing. (Čpr. 6, after 55; Kâvy. II, 2, B, 45).

ಪರಿಪಠನ pari-pathana. Complete enumeration (Čpr. 4, 17).

ಪರಿಪಠಿತ pari-pathita. Detailed, described, mentioned (Rśv. 14, after 106).

ಪರಿಪಣ pari-paṇa. *Capital, principal, stock.*

ಪರಿಪನ್ಥಂ pari-panthaṁ. By the way; in the way. See ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕ.

ಪರಿಪನ್ಥಿ pari-panthi. *An antagonist, an enemy.* (Čpr. 4, after 18).

ಪರಿಪಾಕ pari-pâka. Being completely cooked or dressed; perfect maturity, perfection; the fruit or result of actions; cleverness. (My.).

ಪರಿಪಾಟ pari-pâṭa. = ಪರಿಪಾಠ. (ರೂಢಿ G.).

ಪರಿಪಾಟಿ pari-pâṭi. = ಪರಿಪಾಡಿ, ಪರಿಪಾಟಿ. *Regular course, succession; order, method, proper arrangement.*

ಪರಿಪಾಠ pari-pâṭha. = ಪರಿಪಾಟಿ. Custom, practice; fashion, rule, way (Mhr.; B. 5, 274).

ಪರಿಪಾಣ್ಡುರ pari-pâṇḍura. Very white or pale (Čpr. 8, 77; 9, 6).

ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವ pari-pârśva. Being at or by one's side. See ಪಾರಿಪಾರ್ಶ್ವಿಕ.

ಪರಿಪಾಲಿ pari-pâla. A guardian, a protector, a defender (Bp. 38, 67).

ಪರಿಪಾಲಕ pari-pâlaka. = ಪರಿಪಾಲಿ. See ತಿಷ್ಟ-.

ಪರಿಪಾಲನೆ pari-pâlanĕ. Protecting, guarding, nourishing, sustaining, ruling (ಪೋಗ, ರಕ್ಷಿಸುವುದು Nn. 113).

ಪರಿಪಾಲಯ pari-pâlaya. Protect! guard! (My.).

ಪರಿಪಾಲಿಸು pari-pâlisu. To protect, to guard, to keep, to maintain, to govern (Śmd. 269; Čpr. 1, 89; Bp. 19, 4; 21, 31; 38, 77; 49, 13).

ಪರಿಪಾಡಿ pari-pâḍi. Tbh. of ಪರಿಪಾಟಿ. (Râm. 1, 13, 1).

ಪರಿಪೀಡನ pari-piḍana. Pressing all round, squeezing; tormenting greatly, torturing (ಸಪತ್ರಾಕರಣ, ಲೋಗರನು ಬಿಸ್ಟಿಸಲ್ Mr. 454).

ಪರಿಪುಷ್ಟ pari-pushṭa. Nourished, fostered, cherished, furthered; amply provided with, abounding in. (Kâvy. IV, 2, 54; Bp. 33, 3).

ಪರಿಪೂತ pari-pûta. Completely purified, pure (Bp. 37, 57; J. 34, 17).

ಪರಿಪೂರ pari-pûra. = ಪರಿಪೂರ್ಣ. (Bp. 38, 4).

ಪರಿಪೂರಿತ pari-pûrita. = ಪರಿಪೂರ್ಣ. (Bp. 11, 10; 43, 3).

ಪರಿಪೂರಿಸು pari-pûrisu. To fill completely (v. t., Čpr. 4, 67).

ಪರಿಪೂರ್ಣ pari-pûrṇa. Completely filled, quite full, entire, complete, perfect (Śmd. 12. 251; Ch. v. 1; Čpr. 7, 73; Bp. 40, 69; see ನೆಱಿತೆ).

ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ pari-pûrṇatĕ. *Completion, completeness, entireness, fulness;* satiety, satisfaction.

ಪರಿಪೂರ್ಣತ್ವ pari-pûrṇatva. = ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. (G. 43. 321; My.).

ಪರಿಪೂರ್ತಿ pari-pûrti. = ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. (Bp. 36, 32; 44, 42; 47, 22; My.).

ಪರಿಪೇಲ pari-pêla. = ಪರಿಪೇಲವ.

ಪರಿಪೇಲವ pari-pêlava. Very small, fine or delicate. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಪರಿಪೋಷಣ pari-pôshaṇa. Nourishing, cherishing, furthering, promoting. (Bp. 39, 2).

ಪರಿಪೋಷಿತ pari-pôshita. = ಪರಿಪುಷ್ಟ. (Bp. 60, 56).

ಪರಿಪ್ರಶ್ನ pari-praśna. *Question, interrogation, inquiry.*

ಪರಿಪ್ಲವ pari-plava. Swimming about; moving to and fro; running about; *vibrating, waving, trembling, shaking, unsteady, restless.* 2, oppression, tyranny.

ಪರಿಬವಣೆಗೆ pari-bavaṇigĕ. (Tbh. of ಪರಿಭ್ರಮಣ). Turning round, revolving (of wheels, Bh. 3, 6, 79).

ಪರಿಬಾಟಿ paribâṭi. Tbh. of ಪರಿಪಾಟಿ. (Bh. 2, 7, 21).

ಪರಿಬೋಧಿಸು pari-bôdhisu. To take notice or care of (Âbh. P. 14, 143).

ಪರಿಭವ pari-bhava. Becoming *i. e.* passing round, paying no attention to: *disregard, disrespect, contempt, contumely, insult, offence, disgrace.*

ಪರಿಭವಿಸು pari-bhavisu. To disregard, to slight, to disrespect, to despise, to disgrace, etc. (Čpr. 3, 59; 8, 57;

Abh. P. 9, 44; Grj. 7, 66; Bp. 23, 22; 59, 51; Rśv. 5, 27; 6, after 11; J. 14, 5).

ಪರಿಭಾಗಿಸು pari-bhâgisu. To divide; to distinguish (Bp. 57, 69).

ಪರಿಭಾವ pari-bhâva. = ಪರಿಭವ. *Disregard, disrespect, etc.* See ಅಲೆ. 2, = ಪರಿಭಾವನ; see ಬಗೆ.

ಪರಿಭಾವನ pari-bhâvana. = ಪರಿಭಾವ No. 2. Thinking about, thought, reflection, idea, opinion, supposition, conjecture, meditation. See ಅಲಿಸು, ಗಿಙ್.

ಪರಿಭಾವಿತ pari-bhâvita. = ಪರಿಭೂತ. (Kâvy. II, 2, B, 44). 2, contained, included; pervaded. 3, conceived.

ಪರಿಭಾವಿಸು pari-bhâvisu. = ಪರಿಭವಿಸು (Rśv. 13, 11). 2, to think, to reflect, to meditate; to consider, to investigate, to mind, to pay attention to (ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 44. 260 Cm.; Čpr. 3, 7. 74; 4, 21; Bp. 2, 8; 8, 26; 24, 85; 51, 27; Rśv. 6, 132; Si. 71).

ಪರಿಭಾಷಣೆ pari-bhâshaṇa. Speaking much; *admonition, expression of censure or contempt, reproof, abuse;* talking, conversing with.

ಪರಿಭಾಷೆ pari-bhâshĕ. Speech; explanation, definition. (My.). 2, censure. 3, a table or list of abbreviations or signs used in any work. 4, prognosis, in medicine.

ಪರಿಭೂತ pari-bhûta. *Disregarded, despised, treated with contempt;* overpowered, conquered.

ಪರಿಭ್ರಂಶ pari-bhraṁśa. Falling off, falling from; escaping, escape. (Kâvy. V, 32).

ಪರಿಭ್ರಮಣ pari-bhramaṇa. Wandering round, roving or roaming about; wandering, roaming, used also of the mind (My.); turning round; revolving. See ಸುರಿ"; J. 10, 20.

ಪರಿಭ್ರಾಂತಿ pari-bhrânti. = ಪರಿಭ್ರಮಣ. (My.).

ಪರಿಮಂಡಿಲಿಸು pari-maṇḍalisu. To move round (v. i., Bh. 10, 6, 22).

ಪರಿಮರ್ದಿಸು pari-mardisu. To rub, to grind (Śmd. 225).

ಪರಿಮಲ pari-mala. ಪರಿಮಳ. *Exquisite fragrance, perfume, fragrant scent* (ಕಮ್ಮತು Kk. 68; ಸವುಸವ, ಕಮ್ಮು, ಕಮ್ಮತು, ಮಗಮಗಿಸು, ನಱು Śm. 23). 2, *the pounding or trituration of perfumes* (ಎಡಿವುದು Hlâ.; ಸಮ್ಮರ್ದ, ಎಡಿವುದು Mr. 456). ಪರಿಮಳದ ಹೂ ಪರಿಮಳದಲ್ಲೇ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). — ಪರಿಮಳದಿರುಳ. -ತಿರುಳ. The large black bee (ತುಮ್ಬಿ Ćt. I, 27).

ಪರಿಮಲಾಶೋಕ parimala-aśôka. (ಕಪಿಲೆ, ಧನ್ಯಗರ್ಭ, ಪರಿಮಲಯುಕ್ತವಾದ ಆಗುರು Si. 136).

ಪರಿಮಲಿತ pari-malita. Perfumed, scented. (Čpr. 8, after 72).

ಪರಿಮಳಿಸು parimaḷisu. To be exquisitely fragrant, to be highly perfumed (Bp. 14, 8; 18, 29; 43, 25; 44, 26; My.).

ಪರಿಮಳಿಸುಹ parimaḷisuha. Being exquisitely fragrant; smell, as one of the objects of sense (see Nr. s. ಸಏಹ).

ಪರಿಮಾಣ parimâṇ. Tbh. of ಪರಿಮಾಣ. ಪರಿಮಾಣಿನನ್ದ ಬೊಳ್ ಗೇಣಕ್ಕು (Śm. 96).

ಪರಿಮಾಣ pari-mâna. = ಪರಿಮಾಣ್. Measuring; *measure; quantity; compass; weight.* See Śmd. 94; ಆಳೆ.

ಪರಿಮಾರ್ಜ pari-mârja. Wiping all round; wiping off, cleaning; stroking, rubbing. See ತುನ್ದ-.

ಪರಿಮಾರ್ಜನ pari-mârjana. = ಪರಿಮಾರ್ಜ. (also: the act of smearing with cow-dung, My.).

ಪರಿಮಿತ pari-mita. Measured, meted; circumscribed, limited; adjusted; moderate. (Čh. v. 308; Bp. 1, 23; 5, 52; J. 16, 11).

ಪರಿಮಿತಿ pari-miti. Measure, limitation. (My.).

ಪರಿಮಿಲಿತ pari-milita. Mixed or combined with, pervaded by (Bp. 61, 45).

ಪರಿಮುಕ್ತ pari-mukta. Unloosened, unfastened, released, liberated. (My.).

ಪರಿಮುಖಂ pari-mukhaṁ. Round or about the face, round, about. (R.). ಪರಿಮುಖಮಾಗಿ, through, by means of (My.; Tĕ.).

ಪರಿಮೃಜ pari-mṛija. = ಪರಿಮಾರ್ಜ. See ತುನ್ದ-.

ಪರಿಮೋಷ pari-môsha. *Theft, robbing.*

ಪರಿಮೋಷಿ pari-môshi. *A thief, a robber.*

ಪರಿಯ pariya. (= a ಪರಿಹ). Running. See ಬಿದಿಯ ವರಿಯ.

ಪರಿಯಂಕ pariyaṅka Tbh. of ಪರ್ಯಂಕ. (Mr. 202; Bp. 39, 61; My.).

ಪರಿಯಂಕಾಡಿ pari-aṅka-kâra. A good warrior (Bh. 6, 2, 10).

ಪರಿಯಟನ pariyaṭana. Tbh. of ಪರ್ಯಟನ. (J. 25, 6).

ಪರಿಯಣ pariyaṇa. = ಪರಿಯಳ, ಪರಿಯಾಣಿ, ಪರಿವಾಣಿ q. v., ಪರ್ಯಣಿ, ಪರ್ಯಾಣಿ, ಹರಿಯಣಿ, ಹರಿವಾಣಿ. (Abh. P. 16, 90; Č. Bp. 47, 40; V. 14, 54).

ಪರಿಯನ್ತ pariyanta. Tbh. of ಪರ್ಯನ್ತ. (My.; J. 2, 18; 28, 19).

ಪರಿಯನ್ತರ pariyantara. = ಪರ್ಯನ್ತ. Tbh. of ಪರ್ಯನ್ತರ. (My.; Tĕ.; Bp. 52, 43; 54, 72).

ಪರಿಯನ್ತ್ರ pariyantra. = ಪರಿಯನ್ತರ. (My.).

ಪರಿಯಳ pariyaḷa. = ಪರಿಯಣಿ, etc. (Čpr. 6, after 86).

ಪರಿಯಾಣ pariyâṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. (Abh. P. 12, after 2; Bp. 9, 40; 12, 12. 35; 33, 11. 16; 37, 49; 59, 18. 22; ಸರಾವ G.).

ಪರಿಯಾನ pari-yâna. Going about; circumambulating. See ಪಾರಿಯಾನಿಕ.

ಪರಿಯಾಪ್ತ pariyâpta. Tbh. of ಪರ್ಯಾಪ್ತ. (ಉಪಪನ್ನ, ಭೋಜನದ ಜಣಿವು Mr. 220).

ಪರಿಯಾಪ್ತಿ pariyâpti. Tbh. of ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ. (Bh. 1, 6, 27).

ಪರಿಯಾಯ pariyâya. Tbh. of ಪರ್ಯಾಯ. (My.).

ಪರಿಯಾಸಕೆ pariyâsaka. Tbh. of ಪರಿಹಾಸಕ. (My.; Tĕ.; T. ಪರಿಯೂಜ = ಪರಿಹಾಸ).

ಪರಿಯಿಸು pariyisu. (= ಪರಿಸು 1, ಹರಿಸು). To cause to run; to cause to flow. See Abh. P. 13, 126; Rśv. 6, after 11 (twice); 13, 32. 87; ಅಡ್ಡಮ್ಬರಿಯಿಸು, ಕವಲ್ವರಿಯಿಸು; ತುಮ್ಬುವರಿಯಿಸು, ಪೊನಲ್ವರಿಯಿಸು, ವಿಸಟಮ್ಬರಿಯಿಸು, ಸಯ್ತುವರಿಯಿಸು.

ಪರಿಯುತ pari-yuta. Completely fastened to or bound (Abhâ. 1, 52).

ಪರಿಯೋಗ pari-yôga. (= ಪರ್ಯನುಯೋಗ). Asking (for something) with words of abuse: overreaching (ಸ್ವಲಮ್ಮು, ಹುನ್ನವಾಡಿ ಬಿಸಗೊಮ್ಬುದು Mr. 90).

ಪರಿಯೋಗಿಸು pari-yôgisu. To join well; to bring about (Bp. 45, 3).

ಪರಿರಕ್ಷೆ pari-rakshĕ. Rescue, protection, preservation, guarding. See ಪಾರಿರಕ್ಷಕ.

ಪರಿರಂಜಿಸು pari-rañjisu. To cause delight; to shine (Rśv. 6, after 24; 7, after 17).

ಪರಿರಮ್ಭ pari-rambha. *Embracing, an embrace.*

ಪರಿರಮ್ಭಣ pari-rambhaṇa. *Embracing, an embrace.* — ಪರಿರಮ್ಭಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To embrace (Rāghč. 17, 71).

ಪರಿರಾಜಿಸು pari-rājisu. To shine on all sides, to be very resplendent (Rāghč. 17, 64).

ಪರಿಲಕ್ಷಿತ pari-lakshita. Greatly marked, characterized, or distinguished (Šǩv. 1, 67).

ಪರಿಲಬ್ಧ pari-labdha. = ಲಬ್ಧ. (My.).

ಪರಿಲುಲಿತ pari-lulita. = ಲುಲಿತ. (My.).

ಪರಿವಟ್ಟ pari-paṭṭa. A piece of cloth put round the head of persons at a temple on particular occasions (My.; Tč., T.).

ಪರಿವರ್ಜನ pari-varjana. Abandoning, giving up, resigning, avoiding. 2, *killing, slaughter.*

ಪರಿವರ್ತ pari-varta. Turning round, revolving; roaming or wandering about. 2, = ಪರಿವರ್ತನ No. 2, *revolution, end of a period of time,* the periodical destruction or dissolution of the universe (Mr. 71; ಸಂವರ್ತನ 472). 3, *a year.*

ಪರಿವರ್ತನ pari-vartana. Turning round; moving to and fro, moving (ಚಲನ, ಜಂಚಲ, ಜರಿಸುವುದು Nn. 158). 2, = ಪರಿವರ್ತ No. 2 (ಸಂವರ್ತನ, ಪ್ರಲಯ 158). 3, interchanging (ಪಲ್ಲಟ, ಪ್ರತಿಪಲ್ಲಟ 158); *change, exchange, barter.* 4, inverting, taking or putting anything in a wrong direction (? ವ್ಯಸನಂಗಳು 158).

ಪರಿವರ್ತಿಸು pari-vartisu. To move; to engage in (Čpr. 2, 31); to be used (ಪ್ರವರ್ತಿಸು Šmd. 112 Cm.; ಲೇಸಾಗಿ ವರ್ತಿಸು Mdb. Cm.; Bhn. 57).

ಪರಿವರ್ಧಿತ pari-vardhita. Increased, augmented, enlarged (Rśv. 14, after 106).

ಪರಿವರ್ಧಿನಿ pari-vardhini. Increasing, augmenting.

ಪರಿವರ್ಧಿನಿಷಟ್ಪದಿ parivardhini-shaṭpadi. N. of a metre (Čh.).

ಪರಿವರ್ಹ pari-varha. That which surrounds or encompasses: *retinue, train, attendants.* 2, *goods, furniture, implements* (ಪರಿಚ್ಛದ, ನೆರಹಿದ ಉಪಕರಣ Mr. 202). 3, royal insignia; attire, trim; wealth, property. See ಬಿರುದು.

ಪರಿವಳಿಗೆ (pari-paḷigĕ). N. of a place (Bp. 52, 1. 29).

ಪರಿವಾಣ parivâṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. A plate-like vessel of metal or wood (ಪುರುಷಾತ್ರ Mr. 212; see ಪೊಮ್-).

ಪರಿವಾದ pari-vâda. *Abuse, reproach, reproof* (ನಿನ್ದೆ Mr. 87); charge, accusation.

ಪರಿವಾದಕ pari-vâdaka. A complainant, an accuser, a plaintiff, a calumniator. (R.). 2, one who plays on the lute.

ಪರಿವಾದಿ pari-vâdi. = ಪರಿವಾದಕ.

ಪರಿವಾದಿನಿ pari-vâdini. *A vîṇâ or lute of seven strings* (Mr. 80).

ಪರಿವಾಪ pari-vâpa. = ಪರೀವಾಪ. *Furniture.* 2, *sowing.* 3, *a piece of water, a pond, a reservoir.* 4, shaving.

ಪರಿವಾಪಿತ pari-vâpita. *Shaven, shorn.*

ಪರಿವಾರ pari-vâra. What surrounds: *train, suite, retinue, followers;* an army (ಭೋಗ, ನೇನೆ, ಪಡೆ Nn. 113).

ಪರಿವಾಸ pari-vâsa. Excellent perfume (Abh. P. 4, 27).

ಪರಿವಾಹ pari-vâha. = ಪರೀವಾಹ. Overflow, an inundation. 2, *a water-course or drain to carry off excess of water; a sluice* (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, ಕಡೆಗೋಡಿ Mr. 418).

ಪರಿವಿತ್ತಿ pari-vitti. *An unmarried elder brother whose younger brother is married.*

ಪರಿವಿಲೀನ pari-vilîna. = ವಿಲೀನ. (Rśv. 14, after 106).

ಪರಿವಿಸ್ತರ pari-vistara. = ವಿಸ್ತರ. (Râm. 1, 13, 5).

ಪರಿವೀತ pari-vîta. Surrounded; overspread. 2, the bow of Brahmâ. (R.).

ಪರಿವು parivu. = ಪರಿವ. Running; flowing, streaming; current (J. 19, 5; Tĕ. ಪರುವು); force (ಯತ್ನ Mr. 490). ಪರಿವಲ್ಲಿ (490).

ಪರಿವೃಢ pari-vṛiḍha. *A superior; a master* (ಒಡೆಯ Nn. 161; Bp. 36, 53).

ಪರಿವೃತ pari-vṛita. Surrounded, encompassed, encircled; combined. See Šmd. 345; Čpr. 1, 129; 2, 92. 93; Bp. 4, 52; 18, 38; 53, 30; Rśv. 13, after 61.

ಪರಿವೃತ್ತ pari-vṛitta. Revolved, gone round; turned back; exchanged, bartered; ended. 2, *surrounded, encompassed.*

ಪರಿವೃತ್ತಯಮಕ parivṛitta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಪರಿವೃತ್ತಿ pari-vṛitti. Revolution; return. 2, *exchange* (Kâvy. III, 3, B, 3. 13-15), *barter* (ವಿನಿಮಯ, ಮಾಱಾಟ Mr. 346). 3, end. 4, surrounding, encompassing.

ಪರಿವೇತೃ pari-vêṭṛi, *A younger brother married before the elder.*

ಪರಿವೇಷ pari-vêsha. Surrounding, encompassing, etc.; a circle, a wreath, crown. 2, a circle; the circumference of a circle; etc. (ವಪ್ರ Nn. 61). 3, *a halo round the sun or moon* (ವೈಷ್ಣನ, ನಾನಾರೂಪು Nn. 23; Bp. 61, 11). — ಪರಿವೇಷಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To get a halo (Abh. P. 9, after 62; Grj. 2, after 106).

ಪರಿವೇಷ್ಟಿತ pari-vêshṭita. Surrounded, enclosed, encompassed (Čh. v. 6).

ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸು pari-vêshṭisu. To surround (Čpr. 4, 64; Grj. 5, 30; Bp. 10, 32).

ಪರಿವ್ಯಾಧ pari-vyâdha. *A species of reed, Calamus fasciculatus* Roxb. 2, *the tree Pterospermum acerifolium* Willd.

ಪರಿವ್ರಜ್ಯೆ pari-vrajyĕ. Strolling; *leading the life of a religious mendicant;* ascetic devotion, religious austerity.

ಪರಿವ್ರಾಜ್ pari-vrâj. A vagrant; *a mendicant devotee.*

ಪರಿವ್ರಾಜಕ pari-vrâjaka. *A mendicant devotee.*

ಪರಿಶಂಕೆ pari-śaṅkĕ. Apprehension, distrust, fear (Čpr. 1, 92).

ಪರಿಶಿಷ್ಟ pari-śishṭa. Left, remaining; finished (Sk.); finished state (J. 33, 37).

ಪರಿಶೀಲನ pari-śîlana. Fond pursuit of, or attachment to, study. (My.).

ಪರಿಶುದ್ಧ pari-śuddha. Completely cleansed, cleaned, purified, pure, in one's clothes, religious observances, and mind (ಪವಿತ್ರ, ಪ್ರಯತ, ಪೂತ Śi. 250; J. 31, 78; 34, 18. 26; My.; *cf.* ಪರಿಶೋಧನ). 2, acquitted, discharged. 3, cleared off, paid. *Cf.* ಆತಿಶುದ್ಧ. Feminine ಪರಿಶುದ್ಧೆ (J. 18, 52; 21, 63).

ಪರಿಶುದ್ಧವನ್ತ pariśuddha-vanta. A clean, pure man (My.).

ಪರಿಶುದ್ಧಿ pari-śuddhi. Complete purification, purity. (My.).

ಪರಿಶುಷ್ಕ pari-śushka. Perfectly dried up or parched, withered, emaciated, shriveled. (R.).

ಪರಿಶೆ parišĕ. = ಪರಸೆ, etc. (My.). See Prv. s. ತೀರು.

ಪರಿಶೇಷ pari-śêsha. Remnant, remainder. (Kâvy. I, 7). 2, sequel, supplement. 3, conclusion, termination.

ಪರಿಶೋಧಕ pari-śôdhaka. A man who scrutinizes or searches (not Sk.; My.); one who corrects (My.).

ಪರಿಶೋಧನ pari-śôdhana. -ನೆ. Completely cleansing, purifying (Sk.); clarifying, straining, sifting (My.). 2, searching, seeking after, enquiry (not Sk.; My.). 3, correction (not Sk.; My.).

ಪರಿಶೋಧನಿ pari-śôdhani. A broom (ಕಸಕಲ್, ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Mr. 202).

ಪರಿಶೋಧಿತ pari-śôdhita. Cleaned; sifted, strained; scrutinized, searched; corrected (My.).

ಪರಿಶೋಧಿಸು pari-śôdhisu. To purify; to sift, to strain (My.). 2, to scrutinize; to correct (My.).

ಪರಿಶೋಭಿತ pari-śôbhita. Very beautiful, made very splendid, etc. (J. 10, 5).

ಪರಿಶೋಭಿಸು pari-śôbhisu. To shine greatly (J. 5, 12. 53; 15, 8).

ಪರಿಶೋಭೆ pari-śôbhĕ. Great lustre or beauty, etc. — ಪರಿಶೋಭೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To be ornamented (Râv. 13, after 77). — ಪರಿಶೋಭೆವೆಜ್ಜ್. -ಪೆಜ್ಜ್. To become full of lustre (Śâv. 1, 70).

ಪರಿಶ್ರಮ pari-śrama. Fatigue; laborious exertion; distress. (My.). — ಪರಿಶ್ರಮ ಪಡಾಡು. To toil, to labor (B. 4, 222).

ಪರಿಶ್ರಾನ್ತ pari-śrânta. Thoroughly fatigued, overcome with fatigue or distress, worn out, wearied. (Čpr. 1, after 81).

ಪರಿಶ್ರಾನ್ತಿ pari-śrânti. Fatigue, exhaustion. (My.).

ಪರಿಶ್ರುತ pari-śruta. Heard; known, renowned (Râm. 1, 1, 17).

ಪರಿಶತ್ತು pari-śattu. Tbh. of ಪರಿಷದ್ (Śmd. 106).

ಪರಿಷದ್ pari-śhad. = ಪರಸೆ, ಪರಿತೆ, ಪರಿಷತ್ತು, ಪರಿಜೆ, ಪರಿಸೆ. Sitting round. 2, *an assembly, a meeting, a congregation.* 3, an expiatory act, atonement (My.).

ಪರಿಷೆ parishĕ. = ಪರಸೆ, etc. (Bp. 6, 13).

ಪರಿಷೇಕ pari-śêka. Sprinkling over. (Čpr. 2, 37).

ಪರಿಷೇಚನ pari-śêčana. Sprinkling round. (My.).

ಪರಿಷ್ಕರಿಸು pari-sh-karisu. To prepare; to adorn; to perfect, to finish, to polish (My.).

ಪರಿಷ್ಕಾರ pari-sh-kâra. *Adorning, ornament, decoration, embellishment;* finishing, polishing.

ಪರಿಷ್ಕೃತ pari-sh-kṛita. = ಪರಿಕೃತ. Surrounded; prepared, equipped; adorned; highly finished, polished; *cleansed, purified* (by initiatory rites).

ಪರಿಷ್ವಂಗ pari-svaṅga. *Embracing, an embrace.*

ಪರಿಸ pariśa. = ಪರುಸ 1, etc. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ. (Čpr. 1, 46; Śâv. 3, 30).

ಪರಿಸಂಖ್ಯೆ pari-saṅkhyĕ. Enumerating one by one, computation; sum; total, a number. (Čh. v. 248).

ಪರಿಸನ parisana. = ಪರುಷನ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. See ಅಣ್ಬು, ಮುಟ್ಟು; V. 41, 24.

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ pari-samâpti. Full completion, accomplishment, conclusion, end (ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Nn. 157). 2, leaving, quitting, giving up (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು 157).

ಪರಿಸರ pari-sara. Going round; standing-place, position; environs, bounds, border; *proximity, neighbourhood.* 2, death. 3, rule, precept.

ಪರಿಸರ್ಪ pari-sarpa. Going or walking round or about; *perambulation; surrounding, encircling;* going after, following.

ಪರಿಸರ್ಯೆ pari-saryĕ. Going about; *perambulation;* near approach; service.

ಪರಿಸು parisu. 1. = (ಪರಿಯಿಸು), ಹರಿಸು. To cause to move, run or flow. See ಎಡನರಿಸು, (ಈನನರಿಸು), ತಡನರಿಸು, ಬೀದಿನರಿಸು.

ಪರಿಸು parisu. 2. (= ಪರ್ಚು ?). To speak, to chat (? T. పేరువు, to speak in sleep; వదించు, to speak; Tĕ. పలుకు, to speak; *cf.* ಪರಿಕೆ 2, ಪಜ್ 1). See ಈನನರಿಸು (?).

ಪರಿಸುಪ್ತಿ pari-supti. Sleep (Grj. 8, 70).

ಪರಿಸೂತ್ರ pari-sûtra. An enclosure (? Abh. P. 7, after 47).

ಪರಿಸೆ parisĕ. = ಪರಸೆ, etc. (My.).

ಪರಿಸೇವೆ pari-sêvĕ. = ಸೇವೆ. (Čpr. 4, 77).

ಪರಿಸ್ಕನ್ದ pari-skanda. *Maintained or nourished by strangers; a servant;* a day-laborer (ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಕೂಲಿಕಾಱ Hlâ.; ಕೂಲಿ ಕಾಱ Mr. 236).

ಪರಿಸ್ತರಣ pari-staraṇa. Strewing round, strewing, as the darbhĕ. (Grj. 10, after 97; My.). 2, a line drawn with red clay, etc. at the foot of a wall (J. 17, 27).

ಪರಿಸ್ತೋಮ pari-stôma. *A cover, a coverlet; an elephant's coloured housings.*

ಪರಿಸ್ಪನ್ದ pari-spanda. Throbbing, trembling; movement. 2, *train, retinue.* 3, *decoration of the hair.*

ಪರಿಸ್ಫುಟ pari-sphuṭa. Very clear or manifest, quite evident or plain or distinct (Śmd. 392; Čh. v. 248).

ಪರಿಸ್ಯನ್ದ pari-syanda. Flow, stream. 2, *train, retinue.* 3, decoration of the hair.

ಪರಿಸ್ರವಣ pari-sravaṇa. Flowing, streaming, oozing, trickling.

ಪರಿಸ್ರುವಣಿ pari-sravaṇi. (= ಪರಿಸ್ರುತ್). Toddy, vinous liquor (ಮೈರೇಯ, etc., ಕಳ್ Mr. 221).

ಪರಿಸ್ರುತ pari-srut. Flowing, dropping, trickling; *vinous or distilled liquor.*

ಪರಿಸ್ರುತ pari-sruta. Flowed, oozed.

ಪರಿಸ್ರುತೆ pari-srutĕ. *Vinous or distilled liquor.*

ಪರಿಹರ pari-hara. = ಪರಿಹಾರ. (Bp. 13, 4; 29, 12; 45, 38; My.).

ಪರಿಹರಣೀಯ pari-haraṇîya. To be shunned or avoided; avoidable. (Râv. 13, 13).

ಪರಿಹರಿಸು pari-harisu. To abandon, to leave, to shun, to reject (ಪಿಡು Śmd. 78. 141; ನೀಗು G.); to destroy, as a paper (My.); to take away, to remove, to set aside, to clear away, to avert, to remedy (ತೀರ್ಚು Kk. 68; Śm. 51; My.); to clear off, as a debt (My.). ಈ ರೋಗದೊಳ್ ಅವ ರೋಗಮಂ ಪರಿಹರಿಕುಂ? (Śmd. 268). ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪರಿಹೃತ, etc. Hlâ.). ಗರ್ಜ್ಜಾನ್ತರ ಬನ್ದಾಗ ಹೆದಱಿದೆ, ಆದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸ ಬೇಕು (B. 4, 60). ಮುಂಬು ಗಾಳಿ ಇವುಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಹಚ್ಚಡ ಮುನ್ತಾದ ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷವು (ನಿಕಾರ Si. 224). ಸಮಸ್ತಪಾಪಗ

ಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜಪಿಸಿ ತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಗಳು (ಆಶೌಮರ್ಜಣ 251). See Śmd. 77; Čpr. 2, 48; Bp. 2, 27; 3, 19. 46; 6, 6; 16, 3; 32, 44; 40, 8; 43, 67; 45, 15; 46, 28; 49, 29; 50, 31; 51, 4; 54, 42; 56, 55; 57, 49; J. 2, 39; 5, 12; 9, 34; 11, 35; 15, 37. 2, to be taken away, etc. (Bp. 45, 8).

ಪರಿಹರ್ತವ್ಯ pari-hartavya. To be shunned or avoided (adj.). (Čpr. 1, 45).

ಪರಿಹಸಿತ pari-hasita. Laughed at, ridiculed (Rśv. 14, after 106).

ಪರಿಹಾರ pari-hâra. Abandoning, leaving, avoiding, shunning. 2, taking away, removing, averting; remedying or atoning for any improper action (ಪರಿಹೃತ, ನಿಶ್ಕೃತ, etc. Mr. 431; ದೂರ ಮಾಡೋಣ G.; Bp. 60, 57; My.). 3, exemption from taxes, immunity.

ಪರಿಹಾರಕ pari-hâraka. He who removes, averts, or remedies (My.).

ಪರಿಹಾರಣೆ pari-hâraṇĕ. = ಪರಿಹಾರ. (ದೂರ ಮಾಡೋಣ G.).

ಪರಿಹಾರ್ಯ pari-hârya. To be abandoned, shunned or avoided; to be escaped from; to be taken off or away; to be severed or separated. 2, *a bracelet.*

ಪರಿಹಾಸ pari-hâsa. = ಪರೀಹಾಸ, ಪರ್ಯಾಸ 2. Jesting, joking; a jester, a buffoon (ದ್ರುತ, etc., ನೃಪರಂ ನಗಿಸುವಂ Mr. 270; see Hlâ. s. ಮೇಳದಾತ). 2, *mirth, merriment, jest, sport;* laughter; laughing at, deriding. 3, one of sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15).

ಪರಿಹಾಸಕ pari-hâsaka. = ಪರಿಯಾಸಕ. A jester, a buffoon (ಸಭ್ಯವಕಾಱ Śm. 48; Bp. 59, 29).

ಪರಿಹಾಸ್ಯ pari-hâsya. Laughable, ridiculous (Sk.). 2, = ಪರಿಹಾಸ No. 2. (My.).

ಪರಿಹೃತ pari-hṛita. Abandoned, quitted; *set aside, removed, rejected;* taken away. See Bp. 36, 37; 37, 64.

ಪರಿಹೃತಿ pari-hṛiti. Shunning, avoiding; removing, averting. — ಪರಿಹೃತಿಗೆಯ್. To avert (V. 9, 44).

ಪರೀಕ್ಷಕ pari-îkshaka. Looking round, *inspecting carefully, testing, examining;* a prover, a tester, an examiner.

ಪರೀಕ್ಷಣ pari-îkshaṇa. = ಪಡಿಸಣ, (ಪುಚ್ಚವಣ 1). *Trying, testing, examining, inspecting carefully* (ಧಾತು, ಆರಯ್ಕೆ Mr. 437).

ಪರೀಕ್ಷಿತ್ parî-kshit. = ಪರಿಕ್ಷಿತ್. N. of a king, son of Abhimanyu and father of Janamêjaya (Bh. 1, 2, 13).

ಪರೀಕ್ಷಿತ pari-îkshita. Carefully or accurately inspected, tried, examined, tested, proved. 2, a touch-stone (ವೇತ್ತಿ, ಒರೆಗಲ್ಲು Mr. 358).

ಪರೀಕ್ಷಿಸು pari-îkshisu. = ಪರಿಕಿಸು. To inspect carefully, to examine, to test; to investigate (Čpr. 5, 81; Bp. 18, 19; 22, 7; 31, 5; B. 4, 51. 126; 5, 20; My.).

ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ parîkshisuvikĕ. = ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹ. ಪ್ರಮಾಣದಿನ್ವ ಆರ್ಥವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ (ಚರ್ಚೆ, ವಿಚಾರಣೆ, etc. Si. 47).

ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹ parîkshisuha. Trying, testing, etc. ಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಆರಸು ಮಿಸ್ರಿಗಳ ಚಿತ್ತಮಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹಂ (ಉಪಕ್ರಮ Nr.).

ಪರೀಕ್ಷೆ pari-îkshĕ. = ಪರಿಕೆ, ಪರಿಕ್ಷೆ. Investigation, examination, test, trial (ಪುಚ್ಚವಣ Kk. 83; Śm. 56; ಪಡಿಸಣ Bhn. 3); trial by ordeal of various kinds. — ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗು. An examination to take place (My.; B. 5, 278). — ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡು. To undergo an examination (My.); to pass an examination with success (My.; B. 5, 272). — ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆ. = ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು. (My.). ಆವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳು ತ್ತಾರೆ (B. 5, 273). — ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು. To examine (My.; B. 4, 51). ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವವನು (ಪರೀಕ್ಷಕ G.). — See Prv. s. ಎಾನು.

ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಱ parîkshĕ-gâra. An examiner (My.).

ಪರಿತ pari-ita. = ಪರಿತ. Past, elapsed, expired; departed; surrounded, encompassed; filled; taken possession of, seized. (Čpr. 5, 92; Rśv. 6, 35). See Mr. s. ಜೋಗ.

ಪರಿಧಾವಿ parî-dhâvi. = ಪರಿಧಾವಿ. (My.).

ಪರೀವಾಪ parî-vâpa. = ಪರಿವಾಪ.

ಪರೀವಾಹ parî-vâha. = ಪರಿವಾಹ. (See Si. s. ಮೇಲುಹೊಬ್ಬೆ).

ಪರೀಷಹ parî-saha. The act of sustaining or bearing up against (Čpr. 1, 3; Abh. P. 16, 61).

ಪರೀಷ್ಟಿ parî-ishṭi. *Investigation, research, inquiry.* 2, *reverence, respect, homage.* 3, willingness, readiness, inclination.

ಪರೀಸರ parî-sâra. ಪರಿಸಾರ. *Going round or about, perambulation.*

ಪರೀಹಾಸ parî-hâsa. = ಪರಿಹಾಸ.

ಪರು paru. = ಪರುಸ್. (ಪರ್ವ, ಗ್ರಸ್ಥಿ, ಗಣ್ಟು Mr. 109).

ಪರುಜು paruju. = ಪರಜು, q. v.

ಪರುಟವ paruṭava. = ಪರಿಟವ. (Tbh. of ಪ್ರಥಿಮನ್ or ಪಾರ್ಥವ). Spreading, extension; prolixity, diffuseness; verbosity; extensive work (ವಿಸ್ತರ Bhn. 11; Bh. 2, 7, 14).

ಪರುಟನೆ paruṭavanĕ. = ಪರುಟವ. (Bh. 1, 8, 70; Rśv. 6, after 11; My.).

ಪರುಟವಿಸು paruṭavisu. To spread, or put, about; to give the details of, to tell in detail (Bh. 1, 12, 7; Râm. 1, 7, 8. 9; 1, 16, 34; Śśv. 4, 29; J. 5, 20).

ಪರುತ್ parut. *Last year.*

ಪರುವ paruva. = ಪರ 2. Tbh. of ಪರ್ವ. A yearly feast at which villagers, for money raised by subscription, buy rice, have it boiled and heaped up outside of the village in front of an idol, and eat it in common (My.).

ಪರುಷ parusha. 1. Knotted, knotty; rough, rugged, uneven, shaggy; *harsh, unkind, cruel, stern, rude, severe* (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ನಿಷ್ಕರುಣವಾದುದು Nn. 119; ಕೂರ Mr. 515, o. r. ಕ್ರೂರ). 2, an enemy (ದ್ವಿಟ್, ವೈರಿ 119). 3, theft, trickery (ಚೌರ್ಯ 515). 5, courage (ಧೈರ್ಯ 119; 515). 6, spotted, variegated, party-coloured (ಪೀತ 515; the MSS. ಪೀಠ & ವೀರ); dirty. 7, gold (ಚಾಮೀಕ್ಲಿನವ, ಸುವರ್ಣ 119; ಪೊನ್ 515). 8, pure (ಶುದ್ಧ 515). See ಬಿಲ್ಲು.

ಪರುಸ parusha. 2. = ಪರುಸ 1. A touch-stone; the philosopher's stone (Grj. 3, after 91; 3, 110; Bp. 1, 39; 23, 32; 30, 27; 36, 2; 38, 45; 39, 2; Mhr. ಪರೀಸ).

ಪರುಷನ parushana. = ಪರಿಸನ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. (Bp. 60, 32).

ಪರುಷವೇದಿ parusha-vêdi. = ಪರುಸವೇದಿ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. The philosopher's stone (Bp. 31, 19).

ಪರುಷೆ parushĕ. = ಪರಸೆ, etc. Tbh. of ಪರಿಷದ್. (Bp. 18, 9).

ಪರುಷೋಕ್ತಿ parusha-ukti. Harsh or abusive language. (My.).

ಪರುಸ್ parus. = ಪರು. *A knot or joint of a cane or reed.*

ಪರುಸ parusa. 1. = ಪರಿಸ, ಪರುಷ 2. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ (Śmd. 358).

ಪರುಸ parusa. 2. = ಹರುಸ. Tbh. of ಹರ್ಷ (Śmd. 335 Mḍb.).

ಪರುಸವೇದಿ parusa-vêdi. = ಪರುಸವೇದಿ. (My.; Tĕ.).

ಪರೆ parĕ. 1. = (ಪರಿ 4), ಹರೆ 1. To spread (v. i.), to extend, to be diffused; to spread out or run, as creepers or roots; to disperse (v. i.), as an assembly, darkness, etc.; to be dishevelled, as hair (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; M.). P. ps. ಪರದು, ಪರೆದು. ಓಲಗಂ ಪರೆವುದುಮ್ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಪೊಕ್ಕಂ (Śmd. 295). ಪರೆಯದೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿಹ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ಮತಸ, ಅವತಮಸ Mr. 67). ಭುವನ ಮನ್ ಅವಗಂ ಪರೆದು ತೀವಿದ ತಣ್ಗದಿರ್ಗಳ್ (Līlv. 3, 7). See Śmd. 408; Čpr. 8, 29. 32. 101; Grj. 4, after 104; 10, 100; Abh. P. 6, 113; Bp. 1, 51; Rśv. 4, 25; 7, after 17 (twice); J. 2, 65; 17, 20; 19, 33; 22, 25; ಕರಿಕುವರೆ, ಕುಸುನಂಜೆವರೆ, ಕುಡಿವರೆ, ಕೊನೆವರೆ, ತಡಪ್ಪರೆ s. ತಡ 1, ಬೀರ್ವರೆ, ಪಿಳ್ಳೆವರೆ. — ಪರೆ ಗಡಿ. -ಕಡಿ. (*i. e.* ಪರೆಯ-). To cut and scatter about (J. 20, 13; 23, 43. 45). — ಪರೆ ಮಾಡು. (*i. e.* ಪರೆಯ-). To scatter about (Abh. P. 13, 142).

ಪರೆ parĕ. 2. = ಹರೆ 2. To dawn (ಕಾಲ್ಯ Śmd. Dh.; Tě. ಬರ್ಪು, ವರಲು, ಬೆಲಯು, T. వయంగు, to shine; T. విడి, to break, to dawn; to be divided, as the night from the day; *cf.* ಎರೆ 1?).

ಪರೆ parĕ. 3. Extension, stretch. See ತಡಪ್ಪರೆ s. ತಡ 4.

ಪರೆ parĕ. 4. = ಎರೆ 5, ಪರಿ 5, ಪೊರೆ 5, etc. A fold (see ಹೊರೆ s. ಪದರ); a scale or coat of an onion; a web or film on the eye; the skin or slough of a snake (My.); a caul (G.); the web of a spider (My.); a thin layer or scale of stone, a lamina; dry scab of a sore or on the skin (My.); scurf of the head, dandruff (My.). ಬಲಿದುದೋ (ಕಣ್ಣ) ಪರೆ? (Bp. 18, 66). ಗರ್ಭದೊಳಗಿನ ತಿಪುವಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಪರೆ (ಜರಾಯು G.). ಕೊಬದೊಳಗೆ ಹಾಕಿದ ಪರೆ (chip, ಜೀವಾಳ G.). ಹುದಿಗಳು ತತ್ತಿಯಿಡುವದಕ್ಕೆ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಬಿಳೇ ಪರೆಯ ಗೂಡು (G. 494). ಜೇಡಹುಟಿದ ಪರೆ (ಸನ್ತಾನಿಕೆ G.). See ಕಿದ್ದಿರೆ. — ಪರೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To cast its slough, as a snake. ಪರೆಗಳೆದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ G.). — ಪರೆ ಬಿಡು. = ಪರೆಗಳೆ. (My.).

ಪರೆಂಗಿ parĕṅgi. = ಪರಂಗಿ. (My.). — ಪರಂಗಿಜಾಲಿಗಿಡ. A prickly shrub or small tree with yellow flowers, frequent on roadsides, Parkinsonia aculeata L. (Z.). — ಪರೆಂಗಿಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. Chilli, the pod of the Spanish or Cayenne pepper, Capsicum annuum L. (St. & Pl.; My.). — ಪರೆಂಗಿಯಿಪಾಲಮರ. The African oil-palm, Elaeis guineensis L. (St. & Pl.). — ಪರೆಂಗಿಪರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas L. (St. & Pl.). — ಪರೆಂಗಿಹಲಸು. The pine-apple, Ananas sativus Mill. (St. & Pl.; *cf.* ಸೆಲಹಲಸು).

ಪರೆಪು parĕpu. 1. = ಪರಪು. To spread (v. t., ಪ್ರಸಾರ Śmd. Dh.).

ಪರೆಪು parĕ-pu. 2. (Śmd. 248 Mdb.). = ಹರೆವು. Spreading, the state of being extended, diffusion, etc.

ಪರೇಂಗಿತ para-iṅgita. A hint or sign to another (Kāvy. III, 3, B, 30).

ಪರೇತ parā-ita. *Departed, deceased, defunct, dead.* 2, a corpse (ಶವ, ಕುಣಪ, ಹೆಣನು Mr. 395). 3, a ghost, a spirit, a goblin.

ಪರೇತಕೃತ್ಯ parēta-kṛitya. Any rite connected with a deceased person, funeral rites (Bh. 1, 5, 25; Rām. 3, 12, 10).

ಪರೇತಪತಿ parēta-pati. = ಪರೇತರಾಜ್. (Bp. 41 sum.; Rām. 5, 9, 22).

ಪರೇತರಾಜ್ parēta-rāj. *Yama.*

ಪರೇತವನ parēta-vana. A cemetery (Čpr. 9, 16).

ಪರೇದ್ಯವಿ parē-dyavi. *On the next day, to-morrow.*

ಪರೇಶ para-īśa. = ಪರೇಶ್ವರ. (My.).

ಪರೇಶ್ವರ para-īśvara. The supreme lord; Śiva (Bp. 61, 46); etc.

ಪರೇಸ್ಪುಕೆ parēsḥṭukĕ. *A cow which has often calved* (ಹಲವು ಸೂಡಿಕೆಗಳು Mr. 181).

ಪರೈಧಿತ para-ēdhita. *Nourished by a stranger, maintained by others* (ಪರಾನ್ನ, ಪರಪಿಣ್ಡಿ, ಹೆಬ್ಬರ್ ಆರಿಕ್ಕುದುದ ತಿಮ್ಬವಂ Mr. 231). 2, the cuckoo.

ಪರೋಕ್ಷ paras-aksha. = ಪರಕ್. Beyond the range of sight, invisible, imperceptible, escaping observation; invisibility; secrecy.

ಪರೋಪಕಾರ para-upakāra. The act of assisting others, doing good to another, benevolence, charity; a favour, a kindness. (J. 24, 18. 25; My.; B. 4, 181; 5, 95).

ಪರೋಪಕಾರಿ para-upakāri. A person who assists others or does good to them, a beneficient, philanthropic person (My.; B. 3, 121; 4, 3; 5, 200).

ಪರೋಷ್ಣಿ parōshṇi. *A cockroach.* See ಹೆಣ್ಡೀ ಮೂಗಕ್ಕ.

ಪಲಿ par. = ಪಲಿ 1. — ಪಲ್ ಪಲ್. = ಪಲಿ ಪಲಿನೆ. (S. Mhr.).

ಪಲಿ para. 1. A sound imitating that produced by rending or tearing cloth. — ಪಲಿ ಪಲಿನೆ. rep. With the repeated sound of para (My.; M. ಪಲುಪಲಿಲ್).

ಪಲಿ para. 2. Short P. p. of ಪಲಿಸು. — ಪಲಿ ಪಲಿಸು. rep. To cause one's self to run and run, to try to outrun: to emulate, etc. — ಪಲಿಪಲಿಸುಹ. Emulation, rivalry, competition (ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಸಂಹರ್ಷ Hlā.).

ಪಲಿಕಲು parakalu. (fr. ಪಲಿ 3). The state of being emaciated or lean (My.). — ಪಲಿಕಲ. -ಆ 3. A lean man (My.). — ಪಲಿಕಲಿ. A lean woman (My.).

ಪಲಿಕು paraku. = ಪಲುಕು, ಹಲುಕು, etc. (My., in ಹಲುಕು-).

ಪಲಿಟಿ paraṭĕ. The state of being rough, harsh, bristled, bushy, or curly (M. ಪಲು, rough, harsh; see ಪರ್ಪರಿಕೆ). — ಪಲುಟಿದಲೆ. -ತಲೆ. A rough, etc., head (T. పలుట్టెత్తలై; M. ಪಲುದಲೆ; R.).

ಪಲಿನೆ paranĕ. With the sound of ಪಲಿ 1. — ಪಲಿನೆ ಹಲು. To rend with the sound of para, as cloth, paper (My.).

ಪಲಿಮೆ paramĕ. The large black bee (ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಆಡಿ Čt. I, 62; ಬಣ್ಣುಣಿ, ಭೃಂಗ II, 63; ತುವ್ವಿ Śmd. II; ಬವರ, etc. Kk. 14; ಆಡಿ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಮೇಳವ್ಪ, ಪಲ್ಲ, ಆಳಿ, ಬವರ, ಬಿಂಗ, ಬಣ್ಣುಣಿ, ಆಲರುಣಿ, ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Śm. 27, Kk. 90; ಬಿಂಗ Śm. 83; Grj. 2, after 71; Č. Bp. 11, 5; J. 17, 25; T. పఱువ్వి, M. പടവി, a bird). — ಪಲುಮೆವಡಿ. -ಮುಡಿ. A young black bee (Čpr. 7, 34; Rśv. 2, after 8; 4, after 14; 8, after 5). — ಪಲುಮೆವಡಿದುಡುಗಲ್. -ತುಡುಗಲ್. A swarm of young black bees (Rśv. 2, after 8; Śśv. 3, after 35).

ಪಲ್ಲಿ pal·li. 1. = ಅಲ್ಲಿ 2, ಪಲ್ಲಿ 1. To tear asunder, to tear, to rend, to break, to slit; to cut asunder; to cut off, to sever, to cut; to break off, as fruits, etc. from a tree (ಎಚ್ಚಿತ್ತಿ Šmd. Dh.; ಉಗಿ Čt. I, 29; Bp. 22, 6. 29; 27, 18; 28, 9. 38; 39, 10; 49, 33; 54, 46; Rāv. 6, after 11; T., M.). **2,** to be torn asunder, to be torn, etc.; to cut, as a knife, etc. (Čpr. 1, 94; 2, 83; 5, after 64; 6, 35; Bp. 32, 44; Rāv. 5, 119; J. 33, 22). ಬೇರ್ ಪಲ್ಲಿದುದು (Šmd. 219). — ಪಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಿ. rep. (Bp. 56, 28). — ಪಲ್ಲಿಯಲಿಸು. -ಇಸು. To shoot so that (anything) is cut asunder or off (Bp. 34, 35). — ಪಲ್ಲಿಯಲೆಸು. -ಎಸು. = ಪಲ್ಲಿಯಲಿಸು. (Bp. 44, 3). — ಪಲ್ಲಿಯ ಹೊಡೆ. To beat so that (the head, etc.) be severed (Bp. 28, 26). — ಪಲ್ಲಿಯಿಸು. -ಇಸು. = ಪಲ್ಲಿಯಲಿಸು. (Abh. P. 11, 52; 13, 87). — ಪಲ್ಲಿಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. To kick so as to rend or break (Čpr. 9, 18).

ಪಲ್ಲಿ pal·li. 2. = ಪಲ್ಲಿ 2. P. p. of ಪಲ್ಲಿ 1, in ಪಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಿದು (Bp. 18, 53).

ಪಲ್ಲಿ pal·li. 3. = ಪಲ್ಲಿ 3. Tearing, etc. (T., M.). — ಪಲ್ಲಿಗಡ್ಡ. A torn, dishevelled beard (V. 11, 61). — ಪಲ್ಲಿವಲ್ಲಿ. -ಪಲ್ಲಿ. rep. Torn and scattered state (Čpr. 8, 24).

ಪಲ್ಲಿ pal·li. 4. = (ಪರಿ 3), ಪಱು, etc. Flying, (jumping); running swiftly, etc., (floating, swimming across). (T., M. ಪಱ, to fly; to run very swiftly; to flee; *cf.* ಪಾಱು 1). — ಪಲ್ಲಿಗೋಲ್. = ಪಱುಗೊಲ್. See ನೀರುವಲ್ಲಿಗೋಲ್. — ಪಲ್ಲಿಮಱಿ. = ಪರಿಮಱಿ. A certain game that at present (as ಠಾಱುಗುಪ್ಪೆ) is played as follows: boys form two parties both of which make a heap of sand in their front, when one of the party is ordered to jump from one heap to the other; if he is not successful, one jumps on his shoulders and drives him about (ಪೆಗಲಂ ಪತ್ತಿಪಾಟ Ks.; ಠಾಱುಗುಪ್ಪೆ Kk. 71, Šm. 56). ಧುರದೊಳ್ ಪಲ್ಲಿಮಱಿಯಾಡುವ ತೆಱದಿನ್ದುಱಿದಿಱಿದಂ (Šmd. 28, o. r. in Mḍb. ಪರಿಮಱಿ-). See Grj. 5, after 76; Rāv. 5, after 19. — ಪಲ್ಲಿಮಱಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To undertake that game (Šāv. 1, after 79; 3, after 35).

ಪಲ್ಲಿ pal·li. 5. To adorn, to decorate (ಭೂಷಣ Šmd. Dh.).

ಪಲ್ಲಿ pal·li. 6. Ornament, decoration, embellishment. (T. ಪಲ್ಲಿ, gold; ಪೊಲಿ, beauty = ಪೊಲಿವು, ಅಡಿಗು; ಪೊಱ್ = ಪೊನ್, metal; beauty; ಪೊಱ್ದು, beauty; ornament; *cf.* Sk. ಪರಿ No. 2). — ಪಲ್ಲಿ ಪಡಿಸು. = ಪಲ್ಲಿವಡಿಸು, q. v. — ಪಲ್ಲಿ ಪಡು. To be ornamented or decorated; to grow accomplished, finished, perfect, adept, full, fully developed, agreeable or proper; to appear; to come to an end. ಒಕ್ಕುಡಿತೀನೇರ್ಗೆ, ಪಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿರ್ಕೆಯ ಪಣ್ಣೆಲೆಯ ಮುಡಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೊಡೆಯರ (o. r. ಒಡೆಯರ್) ಮಾಡ್ಪಿರೆ? (Šmd. 345). ಅಱಿದಿಂಗಳಾಯುಮುಣ್ಟಿನೆ ಮಱುಗುವುದುಂ, ನಲ್ಲರ್ (o. r. ನಲ್ಲಳ್) ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂ ಮುನ್ನಂ ಪಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟು ಬರೆ ಕನಲ್ವುದುಮ್, ಆಂಪನೆ ಸುರಜನರ್ಗೆ ನರಕದುಃಖದ ತೆಱನಂ? (225; Kāvy. I, 3, 72). See Čpr. 4, 18; Abh. P. 2, 21; 3, 60; 8, 53; 14, after 13; V. 2, after 9. — ಪಲ್ಲಿನಣ್ಬುರ್ತನ. Perfect, close friendship (Čpr. 5, 86). — ಪಲ್ಲಿವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To cause to become or appear beautiful or charming. — ಕಱುವಮಡುಗೊಣ್ಡಿ ಬಣ್ಣೆನೊಳಗೀಸಿ, ಪೊದಳ್ದಾರ್ದ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಡುವನೊಳಯೆ ಪೆಯ್ದು ರೆದು, ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು, ನೀಳ್ದೊಱಿಗಿದ ಕೀಱಿಸಳ್ವಲ್ಲಿಯೆಳೊಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ, ಪರಾಗಪುಂಜದೊಳ್ ಪಲ್ಲಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗತತಿಯು ನೀರದಜೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಲಿಯುಂ (Čpr. 7, 60, o. r. ಪಲ್ಲಿ ಪಡಿಸು).

ಪಲ್ಲಿಕೆ pal·li·ke. = ಪಲ್ಲಿ 6. See ತೊಡವಲ್ಲಿಕೆ.

ಪಲ್ಲಿವು pal·li·vu. Tearing, rending, etc. (J. 12, 31).

ಪಲ್ಲಿಸು pal·li·su. To cause one's self to run. See ಪಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಿಸು s. ಪಲ್ಲಿ 2.

ಪಱುವು pal·u. = ಪಲ್ಲಿ 4 q. v., (ಪಾಱು 2), ಪೋಱಿ 1, ಹಱು 2, ಹಲ್ಲಿ 4, ಹಱುವು. Flying, etc. — ಪಱುಗುಲ್. -ಕುಲ್. = ಪಱುಗೊಲ್. (Abh. P. 9, 81). — ಪಱುಗೊಲ್. -ಕೊಲ್. = ಪೊಱುಗೋಲ್, ಹಱುಗಲ್, ಹಲ್ಗುಗೊಲ್, ಹಱ್ಗಲ್, ಹಱ್ಗೋಲ್, ಹಱುಗೋಲ್, ಹಱುಗೊಲ್, ಹಱುಗೊಲ್. A round basket boat lined with leather, a boat made of wicker work covered with hides (Tē. ಅರಿಗೋಲು, ಹರಿಗೋಲು; T. ಪರಿಚಲ್, ಪರಚ್ಚಿ, ಪರಿಸು; T. ಪೊಱು, a boat = ದೋಣಿ). ಪಱುಗೊಲೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ (Šmd. 163). — ಪಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಪಱುಗೊಲ್. (Nēv. 1, 43).

ಪಱುಕು pal·uku. = ಪಱಿಕು, etc. See ಹಱುಕು.

ಪಱುಂಕು pal·uṅku. ಪಱುಂಕದಂ (Šmd. 48, o. r. ಪಱುಂಕದಂ; see ಪಳುಂಕು).

ಪಱೆ pal·e. 1. = (ಸರ), ಹಱೆ. A drum (ವಾದ್ಯ Šm. 117; M.; T. ಪಱ್ಪೈ; T. also: a word; T. ಪಱ್ಪೈ, to speak; ಆಡಿಸ್ಪೈ, the beating of a drum, tom-tom, *cf.* ಆಡಿಸ್ 1). See ಅಂಕವಱೆ, ಕೆಯ್ವಱೆ, ಡವಣೆವಱೆ, ದೊಮ್ಮವಱೆ, ಪಲ್ಲಱೆ, ಮಂಗಳವಱೆ, ಲಗ್ನವಱೆ, ಹೆಬ್ಬಱೆ; Čpr. 8, 30; Abh. P. 7, 82; 13, after 34; 13, 100. — ಪಱೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To beat a drum (Abh. P. 10, 144).

ಪಱೆ pal·e. 2. Abuse, censure, blame (ನಿನ್ದೆ Šm. 117).

ಪಱೆ pal·e. 3. Leanness, thinness, weakness, feebleness (ಕೃಶ Šm. 117; *cf.* ಪಂಜೆ; M. ಪಂಜ, ಪಞ್ಜ, poverty, scarcity, famine).

ಪಱೆ pal·e. 4. An eyelid (ಜೀಪ್ಪೆ Šm. 117; T. ಪಱ್ಪೈ, a feather = ಇಱಗು).

ಪಱೆಯ pal·e·ya. See Šmd. II s. ಪೆಱಂ. (T. ಪಱ್ಪೈಯ, a Pariah).

ಪಱ್ಱ್ pal·r. (= ಹಱ್ಱ್). The sound of fluttering. — ಪಱ್ಱನೆ. With the sound of parr. ಪಱ್ಱನೆ ಠಾಱು (used of birds, My.). — ಪಱ್ಱಿನ್ನು. -ಎನ್ನು. To produce the sound of parr (My.).

ಪರ್ಕಟಿ parkaṭi. *The waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria* Willd. (ಬಸುರಿ Mr. 122; see ಕಬ್ಬಸುರಿ).

ಪರ್ಕುಲ್ parkul. = ಪೊಕ್ಕುಳ್, etc. See ಸುಪ್ಪರ್ಕುಲ್.

ಪರ್ಚು parču. (parču). = ಪಚ್ಚು 3. To whisper; to communicate by whispering (ಆವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; Abh. P. 13, 48; *cf.* ಪರಿಸು 2? T. s. ಪಚ್ 1?). ಕವಿಯೊಳ್ ಪರ್ಚಿದಂ (Šmd. 163).

ಪರ್ಜನಿ parjani. *The plant Cucumis aromatica* Salisb. or *C. xanthorrhiza* Roxb.

ಪರ್ಜನ್ಯ parjanya. *A rain-cloud, a thunder-cloud,* a cloud (ವಾರಿಧರ, ಮೇಘ Nn. 57). 2, the muttering of clouds, thunder (ಮೇಘಧ್ವನಿ 57; ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ Mr. 480). 3, *Indra* (ಪುರನ್ದರ, ಇನ್ದ್ರ 57). 4, violent, fierce, etc. (ತೀವ್ರ, ನಿಷ್ಠುರ 57).

ಪರ್ಜನ್ಯಜಪ parjanya-japa. A prayer for rain (My.).

ಪರ್ಜಿ parji. A king's councillor or minister: the queen at chess (My.).

ಪರ್ಜಿ parjĕ. = ಪರಜಿ, etc. See ಕಲ- s. ಕಲು.

ಪರ್ಣ parṇa. *A wing.* 2, *a leaf* (ಎಲೆ Nn. 9. 39). 3, *the tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುತ್ತುಲ ಗಿಡ G.).

ಪರ್ಣಕುಟಿ parṇa-kuṭi. A hut made of leaves and grass. (G., Mhr.).

ಪರ್ಣಘಟಿಕೆ parṇa-ghaṭikĕ. A water-pot made of a (lotus-) leaf (Abh. P. 7, 105).

ಪರ್ಣಭೋಜಿನ parṇa-bhôjana. Eating leaves, feeding upon leaves. (My.).

ಪರ್ಣಮಂದಿರ parṇa-mandira. = ಪರ್ಣಶಾಲೆ. (Râm. 3, 6, 57. 58).

ಪರ್ಣವಿಕ್ರಯಿ parṇa-vikrayi. A woman who sells (betel-) leaves (J. 5, 58).

ಪರ್ಣಶಾಲೆ parṇa-śâlĕ. *An arbour or hut made of leaves and grass,* a hermitage (ಉಟಜ Nn. 80); a similar structure for an assembly (ಸಭೆಯಿಪ್ಪದು Mr. 193).

ಪರ್ಣಾಶನ parṇa-aśana. Feeding upon leaves. (My.). 2, a cloud.

ಪರ್ಣಾಸ parṇâsa. (ಪರ್ಣಾಸಿ). *A species of Basil with small leaves* (ಕಾಂಜರ, ಕುಟೇರಕ, ಕಗ್ಲೋರ್ಲೆ, ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ, ಕಮ್ಮಗಗ್ರೆ Si. 141).

ಪರ್ಣಾಹಾರ parṇa-âhâra. Feeding upon leaves. (My.).

ಪರ್ಪಿಕೆ parpikĕ. A kind of vegetable. See ಅಂಪ್ಲಿ-.

ಪರ್ಪೆ parpĕ. = ಪರ್ಣ. A leaf (Mr. 89).

ಪರ್ಪೋಟಜ parṇa-uṭaja. = ಪರ್ಣಶಾಲೆ. (R.).

ಪರ್ತಿ parti. = ಪತ್ತಿ, etc. See ಎಳವರ್ತಿ.

ಪರ್ತು partu. = ಪತ್ತು 1, etc. See ಎನೆನರ್ತು.

ಪರ್ದಾ pardâ. = ಪಡಪೆ, etc. (My.).

ಪರ್ದು pardu. (Śmd. 49). = ಪದ್ದು, etc. (ಎಲರುಣಿವಗೆಯ, ಪಕ್ಕಿಗಳಣ್ಣ, ಬಲಗರುಡ Kk. 8; ಗರುಡ, ಎಲರುಣಿವಗೆಯ, ಪಕ್ಕಿಗಳ ರಸ Śm. 6; Abh. P. 5, after 15; 9, after 15; 9, 56; Rśv. 13, after 104; Tĕ. ಪನ್ನೆ, a vulture, an eagle; ಬನ್ದು, a vulture; T. పణనೈ, a vulture; పరున్దు, పాఱు, a kite; M. പരന്നു, പരുന്നു, a kite). — ಪರ್ದುದೇರ. -ತೇರ. He whose vehicle is a kite: Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Śm. 5).

ಪರ್ಪಟ parpaṭa. = ಪಪ್ಪಳ, etc. A thin crisp cake made of any pulse. 2, = ಪರ್ಪಟಕ, (ಪಾಪಡಿ), a species of medicinal plant with bitter leaves (Oldenlandia biflora?).

ಪರ್ಪಟಕ parpaṭaka. A species of medicinal plant with bitter leaves, probably Oldenlandia biflora. See Mr. s. ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಣಿಕೆ.

ಪರ್ಪಟಿ parpaṭi. = ಪಾಪಡಿ, etc. A sort of fragrant substance or perfume (ಜತುಕೆ, ಪಾಪಡಿ Mr. 141, o. r. ಪಾಪಟಿ).

ಪರ್ಪರಿಕೆ parparikĕ. (Śmd. 50). = ಪಪ್ಪರಿಕೆ. Roughness, the state of being unsmooth; harshness, unkindness, rough manners, cruelty (ವೈಕ್ಕಸ Ct. I, 12; ಕರ್ಕಶತೆ Śmd. II; ಕರ್ಕಶತೆ Kk. 87, o. rs. ಪಪ್ಪರಿಕೆ and ಕಕ್ಕಸತೆ; see ಪಜಿಪಿ).

ಪರ್ಪಾಟಕ parpâṭaka. = ಪರಪಾಪ್ಪಕ. A herb, Mollugo cerviana Spr. (St. & Pl.).

ಪರ್ಬ parba. Tbh. of ಪರ್ವ. (Bp. 5, 50; 48, 16; 56, 4; 59, 6).

ಪರ್ಬತ parbata. Tbh. of ಪರ್ವತ. — ಪರ್ಬತಾಯ್. -ಆಯ್. N. (Bp. 59, 6).

ಪರ್ಬು parbu. 1. (fr. ಪರೆ 1). = ಪರ್ವು 1, ಹಬ್ಬು. To spread, to be extended, to be diffused, to prevail; to spread out or run, as creepers, etc. (ಎಸ್ತಾರ Śmd. Dh.; ಮಡಲಿಱ್ Ct. I, 8; ಮಡಲ್ Śm. 23; Tĕ. పమ్బు, పమ్ము, ప్రబ్బు; T. పమ్బు, పరమ్బు; M. പടരു). ಪರ್ಬಿದುದು ತಮಂ (Śmd. 181). See Abh. P. 2, 23; 13, 62; 14, 7; Grj. 4, 88; Bp. 57, 82; 61, 61; Rśv. 5, 44; 9, 7; 13, 61. 65; J. 25, 27. **2,** to spread or run over (c. Acc., Abh. P. 14, 7; Bp. 13, 19).

ಪರ್ಬು parbu. 2. = ಪರ್ಬುಗೆ, ಪರ್ವು 2. (Grj. 10, 49).

ಪರ್ಬುಗೆ parbugĕ. = ಹಬ್ಬುಗೆ. Spreading, running, being extended, extension, etc. (J. 6, 4; 22, 2; 28, 41).

ಪರ್ಯಂಕ paryaṅka. = ಪರಿಯಂಕ, ಪಲ್ಯಂಕ. *A couch, a bedstead, a bed* (ಪಾಂಡ Mr. 202). 2, a palanquin. 3, *a cloth worn round the loins.*

ಪರ್ಯಟನ pari-aṭana. = ಪರಿಯಟನ. *Roaming, wandering or roving about.* — ಪರ್ಯಟನ ಮಾಡು. To wander about (B. 4, 5; My.).

ಪರ್ಯಣ paryaṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. (Abh. P. 12, 7).

ಪರ್ಯನುಯೋಗ pari-anuyôga. (= ಪರಿಯೋಗ, q. v.). *Blame, censure, reproach,* etc. (ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬಿಸಗೊಳುಹ Hlâ.).

ಪರ್ಯನ್ತ pari-anta. = ಪರಿಯನ್ತ. *An encircling boundary: bounds, border, limit.* ಪರ್ಯನ್ತಂ, ಪರ್ಯನ್ತ, until or unto, used of time or space; throughout (Śmd. 408; My.).

ಪರ್ಯನ್ತಭೂ paryanta-bhû. *Surrounding country, contiguous ground.*

ಪರ್ಯನ್ತರ pari-antara. = ಪರಿಯನ್ತರ, ಪರಿಯನ್ತ್ರ. A distance or period towards. ಪರ್ಯನ್ತರಂ, ಪರ್ಯನ್ತ್ರಂ, until or unto (J. 23, 16; My.). ನಿರನ್ತರ ಬರುವವ ಪರ್ಯನ್ತರ ಬಾರನೇ? (Prv.). ಆಲ್ಲಿ ಪರ್ಯನ್ತರ, ಮುನಿಪರ್ಯನ್ತರ, ಒನ್ದು ವರ್ಷಪರ್ಯನ್ತರ (My.). See Prv. s. ಹೊದೆ.

ಪರ್ಯಯ pari-aya. (= ಪಲ್ಲಟ). Going round; encompassing, encircling; revolution of time, lapse, expiration. 2, change, mutation, alteration. 3, inverted order, confusion; contrariety. 4, *deviation from enjoined or customary observances, neglect of duty.*

ಪರ್ಯಯಣ pari-ayana. Going round. 2, = ಪಲ್ಯಯನ, ಪರ್ಯಾಣ. (R.).

ಪರ್ಯವಸಾನ pari-avasâna. End, termination, conclusion, issue. (My.).

ಪರ್ಯವಸ್ಥಾತೃ pari-avasthâtṛi. *An antagonist, an adversary.*

ಪರ್ಯವಸ್ಥೆ pari-avasthĕ. *Opposition; contradiction.*

ಪರ್ಯಷ್ಟಿ pari-aṣṭi. Food (Abh. P. 7, 21).

ಪರ್ಯಾಟನ paryâṭana. Tbh. of ಪರ್ಯಟನ. (ವ್ರಜ್ಯೆ G.; B. 5, 147).

ಪರ್ಯಾಣ paryâṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. (ತರಾವ G.).

ಪರ್ಯಾಣ (pari-yâna). *A saddle* (ಪಲ್ಯಯನ, ಪಲ್ಲಣ Mr. 274).

ಪರ್ಯಾಪ್ತ pari-âpta.. = ಪರಿಯಾಪ್ತ. Obtained, gained. 2, made an end of: finished, ended. 3, *adequate, enough, sufficient, abundant.* ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ, *willingly, readily;* satisfactorily.

ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ pari-âpti. = ಪರಿಯಾಪ್ತಿ. Attaining, obtaining, acquisition. 2, end, conclusion, close. 3, *adequacy, competency.* 4, satisfaction, repletion, satiety. 5, protecting; *warding off a blow, self-defence.* 6, willingness.

ಪರ್ಯಾಯ pari-âya. = ಪರಿಯಾಯ. Going or turning round. 2, revolution, passing away, course, expiration. 3, regular recurrence, repetition. 4, *succession, turn;* — *regular order, methodical disposition, method;* style; way, manner, mode; generic or specific character. 5, *a synonym.* 6, *opportunity, occasion.* 7, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 17-20). 8, formation, creation, preparation, artificial production.

ಪರ್ಯಾಯನಾಮ paryâya-nâma. A convertible term, a synonym (Śmd. 10).

ಪರ್ಯಾಯಶಯನ paryâya-śayana. Alternate sleeping and watching. (R.).

ಪರ್ಯಾಸ pari-âsa. 1. End, conclusion; rotation, revolution; inverted order or position. See ಏ-.

ಪರ್ಯಾಸ paryâsa. 2. Tbh. of ಪರಿಹಾಸ. (My.).

ಪರ್ಯಾಹಾರ pari-âhâra. *A bamboo, etc. provided with strings at each end, used for carrying various articles across the shoulders.* 2, a load on the head (ಎವಢ, ಎೀವಢ, ಭಾರ, ತಲೆಹೊಜೆ Hlâ.). 3, conveying, taking. See Nr. s. ಎಡೆಯಾಡು.

ಪರ್ಯುದಂಚನ pari-udañčana. *Debt.*

ಪರ್ಯುಪ್ತಿ pari-vapti. *Scattering seed, sowing.*

ಪರ್ಯುಷಿತ pari-ushita. Having passed the night, stale, not fresh. (My. as ಪರ್ಯೂಷಿತ).

ಪರ್ಯುಷಿತಭೋಜನ paryushita-bhôjana. Eating stale food (My.).

ಪರ್ಯುಷಿತಭೋಜಿ paryushita-bhôji. The eater of stale food (said to become a maggot or worm in the next birth). (My.).

ಪರ್ಯುಷಿತಾನ್ನ paryushita-anna. Stale rice (My., as ಪರ್ಯೂ-).

ಪರ್ಯೇಷಣೆ pari-êshaṇĕ. Seeking about for: *search, inquiry, research.* 2, serving, waiting upon, service. See G. s. ಶ್ರಾದ್ಧ.

ಪರ್ವ parva. = ಪರ 2, ಪರುವ, ಪರ್ಬ, ಹಬ್ಬ. *A knot or joint of a cane or reed* (ಪರು, ಗ್ರಂಥಿ, ಗಣ್ಟು Mr. 109); a joint of the body; a member. 2, a section, a chapter, a book. 3, a division of time: *the days of the four changes of the moon, i. e.* the full and change of the moon and the eighth and fourteenth of each half month; *the days of conjunction and opposition* or eclipse of the sun and moon. 4, a religious offering presented on the occasion of a change of the moon (ಬಲಿ, ಪರ್ವಗಳು, ನಾನಾ ಬಲಿಗಳ ಕೊಡುವುದು Nn. 16). 5, a particular period of the year, as the equinox, solstice, etc.; the moment of the sun's entering a new sign. 6, *a festival, a holiday* (ಉತ್ಸವ Si. 437). 7, opportunity, occasion (ಪ್ರಸ್ತಾಪ 437).

ಪರ್ವಕಾಲ parva-kâla. The time of any of the parvas (My.). ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ವನಾದರೆ ಗರ್ವ ಯಾಕೆ? — ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರ್ವೆಸೊಪ್ಪು ತಿನ್ದರೂ ಗರ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.).

ಪರ್ವತ parvata. *A mountain* (ಗೋ, ಬೆಟ್ಟ Nn. 5; ಬೆಟ್ಟ 53. 106; see ಬೆಟ್ಟು). 2, N. of the number 7 (from the 7 principal mountains; *cf.* ಎಣ್ಬ ನಗ). ಪರ್ವತದ ಅಗ್ರ (ಶೃಂಗ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ Nn. 28). ಪರ್ವತನೇಱಿದವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? — ಪರ್ವತ ಅಱವತ್ತು ಗಱಿಗೆ ಪ್ರಸವವೇದನೆ ಪಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ ಚುಣ್ಡೆಲಿ ಹೆತ್ತಿತ್ತೆ (Prvs.). See Prv. s. ಆಂಗುಷ್ಠ. — ನರ್ವತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 4). — ಪರ್ವತಹಕ್ಕಿ. = ಕಳ್ಗೊಂಚೆ. (My.).

ಪರ್ವತಕಾಕ parvata-kâka. A raven. (R.).

ಪರ್ವತನಾಥ parvata-nâtha. The Himâlaya; Mêru. — ಪರ್ವತನಾಥನಣುಗ. -ಅಣುಗ. Mainâka (Bp. 38, 21).

ಪರ್ವತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ parvata-mallikârjuna. Śiva of Śrîgiri (Bp. 44, 7).

ಪರ್ವತಾರಿ parvata-ari. Indra. (My.).

ಪರ್ವತಾಶಯ parvata-âśaya. Resting on the mountains: a cloud. (R.).

ಪರ್ವತೋಪತ್ಯಕ parvata-upatyaka. Table-land, etc. (ಕಟಕ, ಚಿಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಲು Nn. 127).

ಪರ್ವದಿನ parva-dina. A day on which any of the parvas takes place (My.).

ಪರ್ವಸನ್ಧಿ parva-sandhi. *The junction of the fifteenth and first of a lunar fortnight or the precise moment of the full and change of the moon.*

ಪರ್ವಳಿಸು parvaḷisu. To go to one side or aside (ಕೆಲಕೆ ಪಾಯ್ Bhn. 28).

ಪರ್ವಾ parvâ. = ಪರವಾ, etc. (My.).

ಪರ್ವು parvu. 1. = ಪರ್ಬು 1, etc. To spread (v. i.), etc.; to spread or run over (ಕುಡಿದರೆ Ct. II, 50; ಮಡಲ್ Kk. 22). ಭೀರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು (Śmd. 145). ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರ್ವಿದ ಕತ್ತಲೆ (ನಸ್ತಮಸ Nr.). See Ćpr. 1, after 101; 4, 29; 5, 46; Abh. P. 2, 23; Grj. 3, 112; Bp. 12, 37; 34, 5; J. 3, 5.

ಪರ್ವು parvu. 2. = ಪರ್ಬು 2. — ಪರ್ವುಗಿಡು. -ಕಿಡು. To cease from spreading (Ćpr. 4, 46).

ಪರ್ಶುಕೆ parśukĕ. *A rib.*

ಪಲ್ pal. = ಹಲ್, ಪಲು, ಹಲ್ಲು. A tooth (ಜನ್ನ, ರದನ Śm. 70; T. ಪಱ್, ಪಲ್; M. ಪಲ್, ಪಲ್ಲು; Tĕ. ಪಲು, ಪಲ್ಲು; Tu. ಪರು). ಪಲ್ಗಳ್ (Bp. 20, 11; Rêv. 8, 124). See Bp. 38, 15; 46, 57; 59, 54; ಬೆಳ್ಪಲ್, ಮೊನೆವಲ್, ಮೊಳೆವಲ್, ಸುಲಿಪಲ್. — ಪಲ್ಕಿರಿ. = ಪಲ್ಗಿರಿ. ತೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಬಿಕ್ಕು ಪಲ್ಕಿರಿದನ್ತೆ (Prv.). — ಪಲ್ಕಡಿ. -ಕಡಿ. To gnash the teeth (J. 31, 30). — ಪಲ್ಗಿರಿ. -ಕಿರಿ. To show the teeth, to grin (Bp. 1, 49; J. 13, 35; 27, 40). ಒಳಕೆಯ್ಯೊಳದ್ದು, ಪಲ್ಗಿರಿದು, ಒಳವಾಲಂಗೊಣ್ಡು (Śmd. 78). — ಪಲ್ಗುಟ್ಟುಹ. -ಕುಟ್ಟುಹ. Striking or breaking (another's) teeth. ಪಲ್ಗುಟ್ಟುಹಂ ಮೊದಲಾದುದು (Śkara, ವಿಪ್ರಕಾರ Nr.). — ಪಲ್ತುದಿ. -ತುದಿ. The point of a tooth (Śśv. 3, 54). — ಪಲ್ತೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To uncover or show the teeth (Rêv. 9, 29). — ಪಲ್ತೆಱೆ. The teeth looked upon as a drum. ಪಲ್ತೆಱಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು, to beat that drum. ಪಲ್ತೆಱಗುಟ್ಟಿದಂ (Śmd. 82). — ಪಲ್ಕಿರಿ. To gnash or grind the teeth (Rêv. 2, after 8; Śśv. 2, after 42; J. 12, 33; 19, 20). — ಪಲ್ಲ. See it separately. — ಪಲ್ಲಿಲಿ. See it separately.

ಪಲ pala. 1. = ಪಲವು (Śmd. 211), ಹಲ, ಹಲವ. Much; many, several, various (Śm. 119; T.; M. ಪಲೆ; Tĕ. ಪಲು). — ಪಲ ಕಾಲ. Much time, a long time (Ćpr. 5, 36; J. 3, 19; 23, 51). — ಪಲಗಣ್. -ಕಣ್. = ಪಲವು ಕಣ್ (Śmd. 211). Many eyes. ಪಲಗಣ್ಣ, who has many eyes: Indra (ಇನ್ದಿರ, ಬಲವೈರಿ, etc. Kk. 10*b*). — ಪಲ ತೆಱ. Many kinds, etc. (Śmd. 10; Ćpr. 5, after 76; 7, 56; Bp. 34, 36). — ಪಲ ದೆವಸ. = ಪಲವು ದೆವಸ (Śmd. 202. 211). Several days. —

ಪಲ ಬಗೆ. Various kinds (Rśv. 6, after 11). — ಪಲಬರ್. = ಪಲಮ್ಬರ್, ಪಲರ್ (Śmd. 122), ಪಲವರ್ (123). Many or several persons (J. 7, 11; 32, 38). — ಪಲ ಬಿರುದು. Various badges of honor (Rśv. 6, after 11). — ಪಲ ಮಾತು. Many words (Bp. 3, 56). — ಪಲ ಮೊಗ. Many faces (J. 8, 39). — ಪಲ ಮ್ಬರ್. = ಪಲುಬರ್, q. v. ಪಲರ ನುಡಿ (ಜನಪ್ರುತಿ, ಕಂಂದಸ್ತ್ರ Mr. 86). — ಪಲ ರೂಪು. Various forms (Śśv. 5, after 57). — ಪಲುರ್. Several times (Śmd. 243; Čpr. 3, 45). — ಪಲವಂಗ. -ಆಂಗ. = ಪಲ ಬಗೆ. (Bp. 12, 38; 25, 3; 40, 69). — ಪಲವಜ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. Many steps (Śśv. 3, after 46). — ಪಲವನ್. -ವಣ್. Many ripe fruits. ಪಾದರಿಗಂ ಪಲವಣ್ಣನ್ ಆದೇನೀವಂ (Śmd. 211 Mḍb.). — ಪಲವನರ್ಥಿಸು. -ಅರ್ಥಿಸು. To desire, or ask for, many things (Bp. 44, 22). — ಪಲವನ್ದ. -ಅನ್ದ. = ಪಲವಂಗ. (Bp. 40, 84; 47, 54; 53, 7; Śśv. 4, after 99). ಪಲವನ್ದಮಾದುದು (ನಾನಾ ರೂಪ Nr.). — ಪಲವರ್. = ಪಲಬರ್, q. v. — ಪಲವರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. Various meanings (Śmd. 288). — ಪಲವಾಕಾರ. -ಆಕಾರ. Various forms (Śmd. 11). — ಪಲವಾಡು. -ಅಡು. To utter much, to speak many or various things or words (Bp. 61, 15; Rśv. 13, after 104; 13, 134). — ಪಲವು. = ಪಲ (Śmd. 211; ಹಲವು Nn. 162). See Śmd. 59. 123. 172; Čpr. 1, after 101; 8, 70. — ಪಲವು ಕಣ್. = ಪಲಗಣ್, q. v. — ಪಲವು ತೆಱ. = ಪಲ ತೆಱ. (Śm. 119). — ಪಲವು ದೆವಸ. = ಪಲ ದೆವಸ, q. v. — ಪಲವುಪಾಯ. -ಉಪಾಯ. Many means (J. 31, 37). — ಪಲವು ಮಾತು. = ಪಲ ಮಾತು. (Bp. 28, 38). — ಪಲವು ಮೃಗಜಾತಿ. Various kinds of wild animals (J. 28, 52). — ಪಲವು ರೂಪು. = ಪಲ ರೂಪ್ಪ. (Rśv. 13, after 77; J. 28, 40). — ಪಲವು ಸುರ್. -ಉಸುರ್. = ಪಲವಾಡು. (Bp. 51, 8). — ಪಲವು ಸೂರ್. Many times (Bp. 52, 12). — ಪಲವೆಣಿಕೆ. -ಎಣಿಕೆ. Much thinking, many thoughts (J. 24, 45). — ಪಲವೇಱ್ಪೆ. -ಚೇಱ್ಪೆ. Many chases (Rśv. 5, after 114; Śśv. 3, after 63).

ಪಲ pala. 2. A sound in imitation of the chirping of birds at dawn. — ಪಲ ಪಲವೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To produce the repeated sound of pala (My.).

ಪಲ pala. *A particular weight, = 4 karshas = $\frac{1}{100}$ of a tulâ;* the 8th part of a sêr or 3 tôlas or rupees (My.); 4 tôlas or 320 guñjês (G.); see ಒಪ್ಪಲ and ರೂಪಾಯಿ. 2, = ಪಳ 2, a particular measure of time (the 60th part of a ghaṭikâ, Mhr.; see ಗೋಧೂಳಿ). 3, *flesh.* 4, = ಪಲಾಲ.

ಪಲಗಣ್ಡ palaganḍa. *A plasterer, a bricklayer* (ಮುಚ್ಚಿಗ Mr. 379).

ಪಲಗೆ palagĕ. = ಪರಿಗೆ, etc. A plank, a board (Rśv. 10, after 31); a tabor, a small drum; a shield (J. 20, 27). See ಅಡ್ಡಪಲಗೆ, ಒಡ್ಡುವಲಗೆ, ಕಾಳಗವಲಗೆ, ನೆತ್ತವಲಗೆ, ಪವಳವಲಗೆ, ರಕ್ಕಸವಲಗೆ. — ಪಲಗೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A structure of boards (Čpr. 7, after 92).

ಪಲಂಕಸ pala-ṁ-kasha. A flesh-eater, a râkshasa. 2, *bdellium.*

ಪಲಂಕಸೆ pala-ṁ-kashĕ. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. See ನೆಗ್ಗಿಲ್.

ಪಲಂಗ palaṁga. Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ. (Mhr., H.; ಪರ್ಯಂಕ, ಮಂಚ, ಖಟ್ವಾ G.).

ಪಲಂಗು palaṁgu. = ಪಲಂಗ. (My.).

ಪಲಮ್ಬರ್ palambar. ಪಲರ್. ಪಲರ್ಮೆ. See s. ಪಲ 1.

ಪಲಲ palala. 1. *Flesh, meat* (= ಪಲ). 2, a râkshasa. 3, mud, mire.

ಪಲಲ palala. 2. Tbh. of ಪಲ್ವಲ. A small pond (ಬೆಂಜೆ, ಅಲ್ಪ ಸರಸಿ Śm. 35).

ಪಲವರ್ palavar. ಪಲವು. See s. ಪಲ 1.

ಪಲಸ palasa. = ಪನಸ, etc. (Sk.).

ಪಲಸು palasu. Tbh. of ಪನಸ. (Rśv. 2, 36; Râghĕ. 17, 56; see ಒಕ್ಕೆಪಲಸು).

ಪಲಹಾರ palahâra. = ಪರಾಳ, ಪಲಾರ, ಪಳಾರ. Tbh. of ಫಲಾಹಾರ. (My.; Tĕ., M.). ಊಟ ಪಾಗ, ಪಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ. — ಪರಲೋಕವೆನ್ಪುದು ಪಲಹಾರದ ಗುಡ್ಡೆಯೇ? (Prvs.).

ಪಲಾಣ್ಡು palâṇḍu. *An onion* (ಗೃಂಜನ, etc., ಉಳ್ಳಿ Mr. 137).

ಪಲಾದ pala-ada. = ಪಲಂಕಸ No. 1. (My.).

ಪಲಾಯನ palâ (= parâ)-ayana. Fleeing, flying, running away, flight; a run (ಸರಿ Čt. I, 48; B. 4, 19; My.). See ಓಡು, ತೆಗೆ, ಪೊಱಮಾಜ್, ಸರಿ.

ಪಲಾಯನಸೂಕ್ತ palâyana-sûkta. A hymn of flight. — ಪಲಾಯನಸೂಕ್ತ ಜಪಿಸು or ಪಠಿಸು, to run away (My.).

ಪಲಾಯಿತ palâyita. Fled, run away. (My.).

ಪಲಾರ palâra. = ಪಲಹಾರ. (My.).

ಪಲಾಲ palâla. *Straw;* the stalk of millet or sorghum.

ಪಲಾವು palâvu. The dish called Pulâo or Pillaw (My.; Br., H.).

ಪಲಾಶ pala-âśa. 1. = ಪಲಾಶ. (My.).

ಪಲಾಶ palâśa. 2. *A leaf* (ಪತ್ರ, ಎಲೆ Nn. 147). 2, *the tree Bulea frondosa* Roxb. (ಮುಳುಮುತ್ತ, ಮುತ್ತಗ 147; ಮುತ್ತುಗ 42, o. r. ಮುತ್ತಗ). 3, *the plant Curcuma zedoaria* Rosc. 4, sharp (ಕಟು, ಕಾರ 147); bitter (ತಿಕ್ತ, ಕಟು 147).

ಪಲಾಶದಲ palâśa-dala. The leaf of the Butea frondosa. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಪಲಾಶವೃಕ್ಷ palâśa-vṛiksha. = ಪಲಾಶ No. 2. (ಮುಯ್ತಿಗ Ss.).

ಪಲಾಶಿ palâśi. = ಪಲಾಶ 1. (My.). 2, leafy; a tree. 3, a species of climbing plant.

ಪಲಿಕ್ನಿ palikni. *A grey-haired, or old, aged woman.* 2, *a cow for the first time with calf* (ತನೆ ಬಲಿಯೆ Mr. 180).

ಪಲಿಗೆ paligĕ. = ಪಲಗೆ, etc. See ಕಾಳಿಗವಲಿಗೆ s. ಅತ್ತಪರ.

ಪಲಿತ palita. (= ಪಳಿತ). Grey, grey-haired; old, aged (*cf.* ಪಡು); *grey hair;* old age (ಜರೆ, ನರೆ Mr. 320). 2, mud, mire (= ಪಲಲ).

ಪಲಿತಾಂಕುರ palita-aṅkura. A sprout or bud of old age (Čpr. 2, 17).

ಪಲುಗುಣ paluguṇa. = ಪಲ್ಗುಣ. Tbh. of ಫಲ್ಗುನ (Śmd. 338. 364; J. 5, 10; 8, 26).

ಪಲುಮ್ಬಿ palumbi. A crier, lamenter: a peacock (?). ಪಲುಮ್ಬಿಯ ಗಜ್ (Rśv. 6, after 11).

ಪಲುಮ್ಬು palumbu. (Śmd. 48). = ಪಲುಬು. To lament (Čpr. 3, after 50; 8, 65. 80; Grj. 8, after 73; Rśv. 13, 134; 13, after 104; T., M. ಪುಲಮ್ಬು, to sound, to clamour; to lament; *cf.* ಉಲಿ 1).

ಪಲ್ಗುಣ palguṇa. = ಪಲುಗುಣ. (J. 8, 36).

ಪಲ್ಯ palya. = ಪಲ್ಲೆ, ಪಲ್ಲೆ, ಪಲ್ಲೆಯ, (ಪಲ್ಲೆಹ), ಪಲ್ಲೆಳ್. (Perhaps connected with ಪಯಿರ್; Sk. ಫಲ್ಯ: a flower, a bud). Any garden green, any vegetable; a vegetable dish (My.; ಶಾಕ Si. 156. 310; B. 2, 37; T. ಪಚಳ್ಳೆ, ಪಚರಿ, ಪಯಿರಿ, ವಚಳ್ಳೆ, ವಯಳ್ಳೆ, spinage; Mhr. ಪಾಲಾ, leaves, blades, tuft of leaves).

ಪಲ್ಯಂಕ pali (= pari)-aṅka. = (ಪಸ್ಸಂಗ), ಪರ್ಯಂಕ, ಪಲಂಗ, ಪಲಂಗು, ಪಲ್ಲಕ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, (ಪಾಲಕ, etc.). *A couch, a bedstead.* 2, a palanquin. 3, a cloth for wrapping round the loins while sitting.

ಪಲ್ಯಯನ pali (= pari)-ayana. = ಪಲ್ಲಣ, ಹಲ್ಲಣ. *A saddle.*

ಪಲ್ಯೆ palyĕ. = ಪಲ್ಯ, etc. Genitive also ಪಲ್ಯದ. ಪಲ್ಯೆದ ಮಡಿ (G. 398).

ಪಲ್ಲ pal-as. 1. One with tusks: an elephant. — ಪಲ್ಲಮಱಿ. The young of an elephant (ಕಲಭ Ct. I, 30. 99; II, 23; ಆನೆಯ ಮಱಿ Śmd. II; Kk. 78, o. r. ಪಲ್ಲವಱಿ; ಆನೆವ ಱಿ Śm. 41; Čpr. 5, 64; Śśv. 3, 43; *cf.* ಪಲ್ಲವ No. 8). — ಪಲ್ಲ ಮಡಿರಕ್ಕಸ. Gajâsura (Śśv. 5, 9).

ಪಲ್ಲ palla. 2. The large black bee (ಆಡಿಡಿ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಮೀಳಮ್ಮಿ, ಅಳಿ, ಬವರ, ಪಡಿಮೆ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಗ Śm. 27).

ಪಲ್ಲ palla. Tbh. of ಪಲ್ಲವ No. 11 (My.).

ಪಲ್ಲಕೆ pallaki. = ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಪಲ್ಲಕ್ಕೆ pallakki. = ಪಲ್ಲಕಿ, ಪಾಲಕ, etc. Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ. A palanquin (My.; Tĕ.; M. ಪಲ್ಲಕ್ಕು, ಪಲ್ಲಂಕಿ, ಪಲ್ಲಾಕ್ಕು; T. ಪಲ್ಲಕ್ಕು; Č. Bp. 47, 39; J. 7, 3. 5; B. 4, 9; 5, 286). ನೃಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕೆ (ಆನ್ವಣ, ದೋಲ Mr. 262). ಈಬಿದಿನಲ್ಲೇ ಪಲ್ಲಕ್ಕೇ ಸೇವೆ. — ಪಲ್ಲಕ್ಕೇಲಿ ಕೂತರೂ ನಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಹೋಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪಲ್ಲಕ್ಕಬೋಯಿ. A palanquin bearer (My.).

ಪಲ್ಲಟ pallaṭa. (Tbh. of ಪರ್ಯಯ). Inversion, inverted order, irregular order, irregularity, change, confusion (ಆನ್ತಿನ್ತು, ನ್ಯತ್ಯಯ Śmd. 5; Bp. 37, 11; Bh. 2, 2, 19; J. 30, 27; My; Tĕ.). See ಪ್ರತಿ-. — ಪಲ್ಲಟನ್ಯಾಯ. -ಂ-ಪಾಯ. = ಪಲ್ಲಟವ್ಯೀಗು. (Čpr. 8, 69). — ಪಲ್ಲಟವ್ಯಾಬ್ಧಿ. -ಂ-ಬೀಬ್ಧಿ. = ಪಲ್ಲಟವ್ಯೀಗು. ಪಲ್ಲಟವಿಬ್ಬರ್ಮ (Čpr. 5, after 64). — ಪಲ್ಲಟವ್ಯೀಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To get inverted, etc. (Śmd. 14 Mḍb.).

ಪಲ್ಲಟಿತ pallaṭita. Inverted, confused (J. 7, 64).

ಪಲ್ಲಟಿಸು pallaṭisu. To get or be inverted in order, to change places, to be changed, etc. (Śmd. 163. 164; ಪಲ್ಲಟವಾಗು 164 Cm.; Abh. P. 8, 14; Grj. 2, after 106; Bp. 57, 54; Bh. 8, 27, 24; My.). 2, to invert, to put in an irregular order, etc. (Bp. 39, 18). ಇವಂ ಕ್ರಮನಿನ್ದ ಪಲ್ಲಟಿಸೆ (Mr. 352).

ಪಲ್ಲಣ pallaṇa. = ಹಲ್ಲಣ. Tbh. of ಪಲ್ಯಯನ (Śmd. 352 Mḍb.; Ct. II, 18; ನೀವಿ, ಹಲ್ಲಣ Nn. 105; ಪರ್ಯಾಣ, ಪಲ್ಯಯನ Mr. 274; Rśv. 6, after 11; 11, 7; 15, 62).

ಪಲ್ಲಣಿಸು pallaṇisu. To saddle (Abh. P. 4, after 119; Grj. 6, 56; Rśv. 13, after 61).

ಪಲ್ಲವ pallava. *A sprout, a shoot;* young foliage or leaves (ತಳಿರ್ Nn. 7. 130); spreading, expanding. 2, coral (ವಿದ್ರುಮ, ಹವಳ 130). 3, a lute (ವೀಣೆ 130). 4, pearls (ರತ್ನ ನಿಚಯ 130). 5, a tail (ಲಾಂಗೂಲ 130). 6, hair (ಕೇಶ 130). 7, a libertine, a paramour (ವಿಟ 130). 8, the young of an elephant (ಕಲಭ, ಮಱಿಯಾನೆ 130). 9, a boy (ಬಾಲಕ, ಸಣ್ಣವ 130). 10, a collection of words, a vocabulary (ಶಬ್ದಸಮೂಹ, ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ 130). 11, a refrain (Čh.). See ಕರ-, ಪಂಚ-. — ಪಲ್ಲವರುಳ್ಳರಿ. A tassel or hangings of young leaves (Râm. 1, 13, 4). — ಪಲ್ಲವಸತ್ತಿಗೆ. An umbrella of young leaves (Bh. 1, 12, 8).

ಪಲ್ಲವಕ pallavaka. *A libertine, a gallant* (ಬೋಜಗ Mr. 239). 2, *a species of fish, Cyprinus denticulatus.* 3, N. of a country (Bp. 6, 19).

ಪಲ್ಲವಜಂಗಮ pallava-jaṅgama. A lascivious Jaṅgama (V. 8, 20).

ಪಲ್ಲವಪಾಣಿ pallava-pâṇi. A hand like a fresh shoot (My.).

ಪಲ್ಲವಪ್ರಾಪ್ತಿ pallava-prâpti. Getting shoots or young leaves. See ಎಲೆತಳಲ್.

ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ pallava-aṅkura. *A leaf-bud* (ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ Mr. 106).

ಪಲ್ಲವಾಧರೆ pallava-adharĕ. A woman whose underlip is like a sprout, etc. (Bp. 3, 17; 40, 14).

ಪಲ್ಲವಾಸ್ತ್ರ pallava-astra. Kâma. (My.).

ಪಲ್ಲವಿ pallavi. = ಪಲ್ಲವ No. 1. (ಕೆನ್ನಡಿಗರ್ Mr. 120). 2, = ಪಲ್ಲವ No. 11. (My.).

ಪಲ್ಲವಿತ pallavita. Sprouted, sprouting; spread, extended. (Čpr. 1, 141; Abh. P. 12, after 2; Bp. 31, 31; 36, 49; J. 21, 36).

ಪಲ್ಲವಿಸು pallavisu. To sprout; to spread (Čpr. 2, 10; 7, 113; Grj. 4, 87; Bp. 35, 17; 37, 55; 50, 79; Bh. 8, 25, 7; J. 9, 12).

ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ pallava-utpatti. Sprouting, budding, shooting. See ಕೊನರ್, ಚಿಗುರ್, ತಳಿರ್.

ಪಲ್ಲವೋತ್ಸವ pallava-utsava. A yearly feast at which young foliage is worshipped in a temple, presented to an idol, and taken back as prasâda (My.).

ಪಲ್ಲಾ pallâ. A measure of capacity of 100 sêrs (My.), of 120 sêrs (Mhr., H.).

ಪಲ್ಲಿ palli. = ಪಲ್ಲಿ. The small house-lizard, Lacerta gecko (Sk.; My.; M., T., Tu.; Tĕ. ಪಲ್ಲಿ, ಬಲ್ಲಿ; Mhr. ಪಲ್ಲಿ, ಪಾಲ). ಪಲ್ಲೀ ಶಕುನ ಕೇಳಿ, ಕಲ್ಲಿನಿನ್ದ ಹೊಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಪಲ್ಲಿ palli. = ಪಳ್ಳಿ 1, ಹಳ್ಳಿ. A hut, a house. 2, a settlement, a small village. 3, a small house-lizard. 4, a creeping plant. See ಅಳೀರ-. — ಪಲ್ಲಿಮೊಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster of creepers (Čpr. 7, after 81).

ಪಲ್ಲಿಮ್ಬ pallimba. N. of a country. ಪಲ್ಲಿಮ್ಬದೇಶಾಧಿಪ (ಮಯ್ನಾರಿದೇವ Mr. 15).

ಪಲ್ಲಿಲಿ pal-ili. Toothless. 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 14). — ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A toothless mouth. ಸೊಗಯಿಸುಗುಮಿ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್? (Śmd. 221).

ಪಲ್ಲೆ pallĕ. = ಪಲ್ಯ, etc. (My.; B. 2, 5; 4, 177; 5, 278). — ಪಲ್ಲೇ ನಪ್ಪ. dupl. ತಾನು ತಿಪ್ಪೋದು ಪಲ್ಲೇ ನಪ್ಪು, ಏರೇ ಕುದುರೇ ಜೆಣ್ಣೆ (Prv.).

ಪಲ್ಲೆಯ pallĕya. = ಪಲ್ಲೆ, etc. (My.).

ಪಲ್ಲೆಹ pallĕha. (= ಪೆಲ್ಯ, etc.). — ಪಲ್ಲೆಹದಪ್ಪಿದೇವ. -ಆಪ್ಪಿ-. N. (Bp. 58, 12).

ಪಲ್ಲೇರು pallêru. The plant Ruellia longifolia Roxb. (Te.; ಪಲಂಕಜಿ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧಿ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ, etc. Si. 145).

ಪಲ್ಯೆ palyĕ. = ಪಲ್ಯ, etc. (B. 5, 128. 203). ಕಪಿಪಲ್ಯೆ (ತಿಕ್ತ ಶಾಕ G.).

ಪಲ್ವಲ palvala. = ಪಲಲ 2. *A small pond* (ಬೆಂಚೆ, ಅಲ್ಪಸರಸಿ Kk. 13; *cf.* ಪಳ್ಳಿ).

ಪವ pava. *Winnowing, cleaning;* purity. 2, mud, mire (*cf.* ಪಂಕ, ಪಲಲ). 3, cow-dung.

ಪವಡಿಸು pavaḍisu. = ಪವಳಿಸು. To lie down, to recline in order to rest, to repose (Bp. 46, 21; 47, 22; J. 6, 36; 8, 4; 21, 36; 29, 49; My.; Mhr. ಪಹುಡಣೇಂ, ಪೌಢಣೇಂ). See ಉಪ್ಪವಡಿಸು.

ಪವಣ್ pavaṇ. (Šmd. 58). = ಪವಣ, ಹವಣ್. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ (Šmd. 365; Kk. 46; Šm. 63; also = ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ Šmd. 122 Cm.). ಪವಣಂ (Šmd. 122), ಪವಣ್ಗೆ (134), ಪವಣೊಳ್ (121). ಪವಣಿಲ್ಲ (85). ಪವಣ್ಗಳಂ (Abh. P. 13, 11). ಎಳ್ಕ ಪವಣ್ (ಘನ Mr. 510). ನೆಲದ ಪವಣ್ (ಮತ್ತರ್ Čt. II, 102). See Čpr. 1, 57; Bp. 1, 9; 28, 63; 38, 72; 49, 25; 56, 20; 58, 37. — ಪವಣ್ಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To measure; to compare (Abh. P. 11, 103; 14, 85); to prove (13, 11). — ಪವಣ್ಪಟ್ಟು. To exceed measure (Čpr. 7, 106). — ಪವಣ್ಗರಿ. Proof-straightness: exact proof or certainty. ಕಣ್ಕೊಳ್ದಲಮನಱಯುಂ (*i. e.* ಆಱಯೆ-ಉಂ) ಪರವೆನ್ ಸುರವಧುಗೆಱೆಯಿಸಿಪ್ಪೊಡಂ, ತೊಡರ್ದಾತಂ ಮೀಣ್ ಸುರನಕ್ಕುಮೆ? ಆಡಲುಪವಣ್ಗರಿಯೆ, ಕೇಳ್, ಸರಿಗೆವಾರನಿಂತಕ್ಕಯಾಸ್ತಂ! (Šmd. 83; Kâvy. I, 1 *b*, 44).

ಪವಣಿ pavaṇa. = ಪವಣ್, ಆದ ಸ್ವ ಪವಣಂ (ನಿನ್ದಱಿಕೆ Bhn. 46).

ಪವಣಿಗೆ pavaṇigĕ. Joining, entering, being threaded. (T. ಪಯಿಸಿ, connexion = ಕೂಟ, *cf.* ಪಗಿಲ್ 1). — ಪವಣಿಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. To enter or be threaded (ಹೋ Šmd. 398 Cm.).

ಪವಣಿಸು pavaṇisu. = ಪೋಣಿಸು. To thread, as a needle, a bead, etc. ಸೀಲದ ಮಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ನೂಲಾದರೆ ಸೀಲದ ಕ್ರಯ ಬಾಯೀತೇ? (Prv.).

ಪವನ pavana. *Winnowing; purifying.* 2, *wind, air* (ಎಲರ್ Čt. II, 10). 3, a certain metrical foot (Čh.).

ಪವನಜ pavana-ja. = ಪವನಸುತ. (Bh. 1, 10, 23).

ಪವನಜೆ pavana-jĕ. The tree Terminalia catappa Ainslie (ಇಂಗಳ Mr. 135, o. r. ಇಂಗುಳ).

ಪವನನನ್ದನ pavana-nandana. = ಪವನಸುತ. (Šmd. 130. 133).

ಪವನಸುತ pavana-suta. Bhîma (Bh. 3, 13, 15). 2, Hanumat.

ಪವನಾತ್ಮಜ pavana-âtmaja. = ಪವನಸುತ. (My.).

ಪವನಾಶ pavana-âša. = ಪವನಾಶನ.

ಪವನಾಶನ pavana-ašana. Feeding on air: *a snake.*

ಪವನಾಶನಾಶ pavanâša-nâša. Snake-destroyer: *Garuḍa;* a peacock.

ಪವನು pavanu. A "pound" in money, the gold sovereign (My.).

ಪವಮಾನ pavamâna. *Wind, air.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಪವಮಾನಸೂನು pavamâna-sûnu. = ಪವನಸುತ. (Šmd. 133).

ಪವರ pavara. = ಪಾನ (Bhn. 17).

ಪವರ್ಗ pa-varga. The labial series of consonants (Šmd. 80. 337).

ಪವಳ pavaḷa. = ಹವಳ. Tbh. of ಪ್ರವಾಲ. (ಪ್ರವಾಲ Čt. II, 70; ಪ್ರವಾಲ, ಹವಳ Nn. 7; ಪ್ರವಾಲ, ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿ, ವಿದ್ರುಮ Mr. 143; ಪ್ರವಾಲ, ವಿದ್ರುಮ, ಹವಳ Si. 331; T. ಪವಳ, ಪವಡಿ; M. ಪವಡಿ, ಪವಿಡಿ; Tč. ಪಗಡ, ಪವಡ). — ಪವಳವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A coral-board (Č. Bp. 5, 3). — ಪವಳವಾಯ. -ಬಾಯ. A kind of fish (Rśv. 5, 115). — ಪವಳಹುವ್ವಿನಿಡ. (ಕೇಸರ, ವಕುಲ Si. 137).

ಪವಳಿಸು pavaḷisu. = ಪವಡಿಸು. (My.; Si. 108. 292).

ಪವಾಡ pavâḍa. A vow or determination to effect an object; fanatical, obstinate, pompous, or marvellous words or acts (My.; Tč.; T. ಪಾವಾಡ; Mhr. ಪವಾಡಾ, a panegyric or encomiastic piece in a kind of recounting the achievements of a warrior, the talents of a scholar, the virtues of a person). ಪವಾಡಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಂ ಪಡೆದರ್ (Č. Bp. 55, 47). See Bh. 1, 7, 2; ವೀರ-. — ಪವಾಡಪುರುಷ. A man of marvellous words or acts (Č. Bp. 6, 47).

ಪವಾಡಿ pavâḍi. A panegyrist (Bh. 7, 17, 30).

ಪವಿ pavi. *A thunderbolt.*

ಪವಿಘಾತ pavi-ghâta. The stroke of a thunderbolt (J. 6, 1).

ಪವಿತ್ರ pavitra. A means of purification: a filter, a strainer, etc.; purifying. 2, *the kuśa grass* (ದರ್ಭೆ Nn. 111). 3, a ring of kuśa grass worn on the fourth finger on particular occasions (My.); a gold-ring worn on that finger (My.). 4, the middle finger (ಮಧ್ಯಾಂಗುಲಿ Mr. 324, o. r. ಪವಿತ್ರೆ). 5, the sacrificial thread. 6, a kind of ear-ornament (ತಂವಿದುಡಿಗೆ Šmd. II; Kk. 85). 7, *pure, clean,* as cloth, a house, water, etc. (ಶುಗ, ಶುದ್ಧಮಪ್ಪದು Nn. 52; My.); pure in mind, sinless, holy (Sk.; ವಿಸ್ತರ, ಸಾದ್ಗುಣ Nn. 140; Mhr.); cleanness, purity (ಶುಚಿ, ಶುದ್ಧವು Nn. 111). See Bp. 54, 85; B. 5, 279. 301; Prv. s. ಪತ್ರ.

ಪವಿತ್ರಕ pavitraka. *Pack-thread, or a rope or net made of pack-thread.* 2, at the end of a compound = ಪವಿತ್ರ.

ಪವಿತ್ರತೆ pavitratĕ. Cleanness, purity (Čpr. 1, 75; Bp. 4, 30).

ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿ pavitra-aṅguli. = ಪವಿತ್ರ No. 4. The middle or ring-finger. ಗೇಣಿನೊಳ್ ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿ (ಗೋಳ್ಕರ್ಣ Mr. 324).

ಪವಿತ್ರಿತ pavitrita. Cleansed, purified, clean, pure. (My.).

ಪವಿತ್ರೆ pavitrĕ. = ಪವಿತ್ರ No. 4, q. v.

ಪವಿಧರ pavi-dhara. Indra (Bp. 19, 27).

ಪವಿಮೂರ್ತಿ pavi-mûrti. = ಕಾಣಿ ೇರಿ, q. v.

ಪವುಜು pavuju. = ಪೌಜು. (My.).

ಪವುಂಚಿ pavuṅči. = ಪೊಹಚಿ, ಪೋಣಿ, ಪೋಂಚಿ. An ornament for the wrist of females (My.; Si. 219; Mhr., H. ಪೋಂಚೀ, — of males).

ಪವುಡ pavuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. (Č. Bp. 63, 38).

ಪವುಡವಲಿ pavuḍa-vati. Tbh. of ಪ್ರೌಢವತಿ. (Bp. 40, 3. 6. 23. 88).

ಪವುಡೆ pavuḍĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢೆ. (Bp. 40, 18).

ಪವುಶಿ pavuti. Deceased, defunct (My.).

ಪವುಳಿಯ pavuḷiya. Wove silk (ಪತ್ತೋರ್ಣ, ಶಾತೇಯ Mr. 341).

ಪವುಸೆ pavusĕ. — ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀವಿ ಸಱಯಿಂ ಬರದ ಪವುಸೆ ಲತೆಗಳ್ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮಕರಿಕೆ Mr. 339). **2,** N. of a tree (My.).

ಪವುಳಿ pavuḷi. ಪೌಳಿ. A parapet or low wall of stones loosely thrown up (Mhr. ಪೌಳ), a surrounding wall, an enclosure; a rampart (Bp. 26, 30; My.; ಪ್ರಾಕಾರ, ವರಣ, ಸಾಲ Si. 107; see Si. 113. 262).

ಪವ್ವನೆ pavvanĕ. = ಹೆವ್ವನೆ, q. v. Suddenly, unexpectedly (ಆಕಸ್ಮಿಕ Čt. I, 33; Kk. 50; Čpr. 5, 7; Abh. P. 9, 28; V. 3, after 21; Šśv. 4, 112).

ಪಶು paśu. = ಪಸು, ಹಸ, ಹಸಿವು, ಹಸು, ಹಸುವು. Cattle, both singly and collectively (especially a cow); any domestic animal; *a brute, a beast;* a mere animal in sacred things, an ignorant person; a victim. ಪಶುವಿದ್ದರೆ ಪವಿತ್ರ, ಹಸಿವಿದ್ದರೆ ಊಟ (Prv.).

ಪಶುಕರ್ಮ paśu-karma. Acting like cattle, conduct of cattle; copulation; sacrifice.

ಪಶುಕರ್ಮಜೀವಿ paśukarma-jîvi. A person who lives or behaves like cattle (Bp. 54, 7).

ಪಶುಕರ್ಮಿ pašu-karmi. A person who acts like cattle (Bp. 50, 47; 57, 77; 60, 40).

ಪಶುತುಂಡ pašu-tuṇḍa. A cow's mouth (ಗೋಮುಖ, ಗೋವಿನ ಮುಖ Nn. 20).

ಪಶುಪ pašu-pa. = ಪಶುಪತಿ. (Bp. 2, 6; 22, 60; 32, 29; 37, 29; 50, 47).

ಪಶುಪತಿ pašu-pati. = ಪಸುಪತಿ. *Śiva;* a bull. (Bp. 51, 36).

ಪಶುಪಾಲ pašu-pâla. = ಪಶುಪಾಲಕ. See ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ.

ಪಶುಪಾಲಕ pašu-pâlaka. A keeper of herds, a herdsman (ಗೋಪ, ಗೋರಕ್ಷಕ Nn. 53).

ಪಶುಪ್ರೇರಣ pašu-prêraṇa. *The driving of cattle.*

ಪಶುರಜ್ಜು pašu-rajju. *A cord for tethering cattle.*

ಪಶುರೋಗ pašu-rôga. A cattle-disease. See ಕುನ್ನು.

ಪಶುವ್ರಜ pašu-vraja. A station for cattle, a cow-pen; a herd of kine, kine (ಗೋತ್ರ, ಗೋಸಮೂಹ Nn. 16; ಮೃಗ, ಗೋವುಗಳ್ 81).

ಪಶುಸ್ತನಿ pašu-stani. = ಗೋಸ್ತನಿ. (ದ್ರಾಕ್ಷೆ Mr. 112).

ಪಶ್ಚಾತ್ pašcât. From behind; *behind;* after, afterwards (ಚರಮ, ಬಳಿಕ Mr. 434). 2, from the west; *westward.*

ಪಶ್ಚಾತ್ಕರಿಸು pašcât-karisu. To come behind (Šův. 1, 16).

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ pašcât-tâpa. After-pain: *sorrow, regret, repentance, remorse.* ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. (My.; B. 3, 38). ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡು (My.; B. 5, 53). ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಹುಟ್ಟು (My.; B. 5, 94).

ಪಶ್ಚಾದರ್ಥ pašcât-artha. The meaning of pašcât. See ಪಿಂಚು; ಬಳಿಕ, etc.

ಪಶ್ಚಾದ್ವಿವೇಕ pašcât-vivêka. Knowledge that comes after an act (J. 11, 39).

ಪಶ್ಚಿಮ pašcima. = ಪಚ್ಚಿಮ. Being behind, hinder, hindmost; the back (ಪೃಷ್ಠ, ಬೆನ್ನು Mr. 327). 2, *western; the west.* — ಪಶ್ಚಿಮಗಟ್ಟು. The western ghauts (B. 3, 29; 4, 163; My.). — ಪಶ್ಚಿಮದ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ. = ಪಚ್ಚಿಮದ-, q. v.

ಪಶ್ಚಿಮಾಚಲ pašcima-ačala. = ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ. (J. 8, 46).

ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ pašcima-adri. The western mountain (ಪಡುವೆಟ್ಟು Ss.).

ಪಶ್ಚಿಮಾಬ್ಧಿ pašcima-abdhi. The western sea (J. 8, 49).

ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರ pašcima-uttara. *North-western; the north-west.*

ಪಶ್ಯ paśya. Seeing, beholding. See ಉತ್-.

ಪಶ್ಯತ್ paśyat. = ಪಶ್ಯ.

ಪಶ್ಯತೋಹರ paśyataḥ-hara. *Stealing in the very sight of the possessor; a thief* (ಎಲ್ಲರೊಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಕಳುವವಂ Mr. 226).

ಪಸ pasa. Wish, great desire, eagerness (ಪಾ ಕುಳಿ, ಪೊಗಸು, ಇಚ್ಛೆ Ss.; ಆರ್ತ Kk. 55; ಉರವಣಿಗೆ Šm. 62; see ಪದೆ 1). — ಪಸದಡು. -ಪಡು. To desire (Abh. P. 7, 141).

ಪಸ pasa. (= ಪಚ್ಚೆ). See ಪಸಾಯತ 2, ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯ್ತು 1, (ಕಡವಸ).

ಪಸಪನ pasadana. Tbh. of ಪ್ರಸಾಧನ (Šmd. 373, Čt. II, 40; ತೊಡ, ಪಚ್ಚ, ತೊಡಿಗೆ Kk. 26, Šm. 72; Tě.). See ಗಣ್ಣವ ಸದಸ, ಬೆಳ್ಪಸದನ, ಮಂಗಳವಸದನ; Čpr. 6, 67; Rśv. 6, after 11. — ಪಸದನಂಗೊಳ್. -ಂ- ಕೊಳ್. = ಪಸದನವ್ಮುಡೆ No. 1. (Čpr. 7, after 115). 2, to decorate (Grj. 5, after 76; Rśv. 8, after 5). — ಪಸದನವ್ಮುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To decorate one's self (Rśv. 13, after 65). 2, to become beautifnl (Rśv. 8, after 5).

ಪಸನ pasana. See ಗಣ್ಣವನ.

ಪಸನ್ದು pasandu. Approved, admitted; agreeing to (Mhr., H. ಪಸನ್ದ, ಪಸನ್ದು); agreeable, comely, pleasing (My.; Br.).

ಪಸರ pasara. = ಹಸರ. Tbh. of ಪ್ರಸರ (Čt. II, 40; ಪ್ರಸರಣ Šm. 103; ಸಮೂಹ Ss., Šm. 103; ಪ್ರಚುರತೆ Čt. I, 74; ಸ್ವಣಿ, ಪಿಣ್ಪು, ಸೇಣಿ, ಮೊತ್ತ, ಪೊಕ್ಕಳ, etc. Šm. 54; ಸೇಣಿ, ಪಿಣ್ಪು, etc., ಕ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Čpr. 5, after 39; 6, after 88; Bp. 30, 6; 37, 65. 66; 61, 40). 2, = ಪಸಾರ, a shop (J. 6, 19; My. as ಹಸರ). See ದೂಸಿಗವಸರ; ಧನ್ವವಸರ. ಒನೆದೆಣ್ಪು ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಎಸುನಿನಿಣಿಲುಗಿಡ್ಡಿ ಹುಸಿದು ಮಾಡುವವನ ಪೂಜೆ ಬೋಗಾಯಿ ಪಸರ ವಿಟ್ಟನ್ನೆ (Sp.). 3, a gift (ಉಪಹಾರ Bhn. 54). — ಪಸರವ್ಮುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To spread (v. i.), etc. ಪಸರವ್ಮುಡೆವಂ (Šmd. 200). — ಪಸರವ್ಪೆಚ್ಚ್. -ಪೆಚ್ಚ್. To extend (v. i.), to form a multitude (V. 8, 35).

ಪಸರಿಕೆ pasarikĕ. = ಪಸರ No. 1. (Râm. 6, 12, 37). 2, articles of a shop (1, 16, 36).

ಪಸರಿಗ pasariga. One who spreads about (Abh. P. 3, 19).

ಪಸರಿಸು pasarisu. = ಪ್ರಸರಿಸು, ಹಂಜರಿಸು. To proceed; to spread (v. i.), to spread abroad (Čpr. 2, after 93; 6, 58; 7, after 92; Bp. 46, 59; 60, 21). ಕೂಪಾದಿಗಳಿನ್ನುದಕ ಪೊಲಿ ವಟ್ಟು ಚಕ್ರಾಕಾರದಿನ್ದೆಲ್ಲಾ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದದು (ಜಕ್ರ, ಪಟು ಭೇದ, ಪೊರೆಹು Nr.). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡಣ (o. r. ಮೂಡ) ದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳಗೆಮ್ಮುದಯಂ (Šmd. 266). ಪಸರಿಸಿದ ಚೀರ್ (ಪಾದ, ಮೂಲ Mr. 104). 2, to spread, etc. (v. t., Čpr. 1, after 101; Bp. 2 sum.; 18, 107; 61, 79; Č. Bp. 47, 10; B. 4, 113). ಮಾಣಿಲ್ ಲೇಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವ (ಕ್ರಯ್ಯ Nr.).

ಪಸಲೆ pasalĕ. = ಹಸಲೆ. Young, green grass, pasturage, a place overgrown with grass (Grj. 5, after 67; Rśv. 5, 103; Bhâgavata 10, 18, 8; M. ವಯಲು; *cf.* ಪಸುರ್). See ನುಣ್ಪಾಸಲೆ, ಬಳ್ಳಿವಸಲೆ.

ಪಸಾ pasâ. A sound produced when digging. — ಪಸಾ ಪಸಾ. rep. (S. Mhr.).

ಪಸಾದ pasâda. = ಪಸಾಯ, ಹಸಾದ. Tbh. of ಪ್ರಸಾದ. See Čpr. 7, 107; 8, 56; Bp. 29, 7; 31, 6; 37, 65; 58, 32; ಶಿವ-.

ಪಸಾಯ pasâya. = ಪಸಾದ, etc. A present of clothes or other articles (ಉಡುಗೊಡಿ Ss.). ನನ್ದನವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೀರರವದಿಂ ಪೋಗುದ್ದು, ಇತ್ತ ಪಸಾಯದಚ್ಚ ಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದೆತ್ತಲುಂ (Čpr. 7, 41). See Bh. 1, 7, 13; ಶಿವ-. — ಪಸಾಯಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give presents (V. 8, 25).

ಪಸಾಯತ pasâyata. 1. = ಪಸಾಯಿತ 1, ಪಸಾಯ್ತ 2. Tbh. of ಪ್ರಸಾಧಿತ. See Grj. 10, after 110; ಶಿವ-.

ಪಸಾಯತ pasa-âyata. 2. = (ಪಚ್ಚಾಯ್ಕ), ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯ್ತ 1. A master of the robes (ಪಡವಳ Čt. II, 40. 108).

ಪಸಾಯನ pasâyana. Tbh. of ಪ್ರಸಾದನ. A gift, a present (Grj. 4, after 104). ತೋಟವಾಳಂಗೆ ಪಸಾಯನುಸ್ಸಿತ್ತು (Rśv. 10, after 5).

ಪಸಾಯಿತ pasâyita. 1. = ಪಸಾಯತ 1, etc. See ಲಿಂಗ-, ಶಿವ-, ಸಂಕರ-.

ಪಸಾಯಿತ pasa-âyita. 2. = ಪಸಾಯತ 2, etc. (Bp. 59, 26).

ಪಸಾಯ್ತು pasa-âyta. 1. = ಪಸಾಯಿತ 2, etc. (Bh. 2, 13, 15. 31).

ಪಸಾಯ್ತ pasâyta. 2. = ಪಸಾಯತ 1, etc. (Bh. 8, 21, 26).

ಪಸಾಯ್ತೆ pasa-âytĕ. A mistress of the robes (Bh. 2, 13, 12).

ಪಸಾರ pasâra. = ಪಸರ No. 2, ಪಸಾರಿ. (Tbh. of ಪ್ರಸಾರ). Spread out state: things lying spread about; a sort of

tray to hold the measures, etc. of a shop (Mhr. ಪಸಾರಾ); a grocer's shop (Tĕ.; Mhr. ಪಸಾರೀ, a grocer; H. ಪಸಾರ, ಪಂಸಾರ, the trade of a druggist; ಪಸಾರಿ, ಪಂಸಾರಿ, a druggist).

ಪಸಾರೆ pasārĕ. = ಪಸಾರ, etc. A grocer's shop (My.; Tĕ.).

ಪಸಿ pasi. 1. = ಹಸಿ 1. To hunger (Čpr. 5, 63; Šśv. 2, 65; J. 19, 50; T. ಪಜಿ, M. ಪಯಿ). ಪಸಿದುಣ್ಣಂ (Śmd. 63).

ಪಸಿ pasi. 2. = ಪಸಿವು, ಪಸು 1, ಹಸಿವಿ, ಹಸಿವು, ಹಸುವು. Hunger (T. ಪಜ; M. ಪಯಿ, ಪೈ, ಪೈಕ್ಕ). — ಪಸಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get hungry (Rśv. 5, 79).

ಪಸಿ pasi. 3. = ಪಚ್ಚೆ, etc. Greenness, etc. (Grj. 5, 59; Rśv. 5, after 55; Tĕ.; T. ಪೈ; M. ಪಯಿ, ಪೈ). ಪಸಿಯ ಬಣ್ಣಂ (Śmd. 201). ಪಸಿಯ ತಲೆ (ಪನ್ದಲಿ Kk. 41; Śm. 44). — ಪಸಿದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. A fresh hide (J. 16, 24). — ಪಸಿವರೆ. -ಪರೆ. Greenness or freshness to go away (Rśv. 2, 22).

ಪಸಿಮೆ pasimĕ. Freshness: the state of being not yet dry (used of grain and wood, My.).

ಪಸಿಯಿಸು pasiyisu. = ಪೊಸಯಿಸು 2. To stir up, to rub, to excite, to shake, to churn. (ಬ್ರಹ್ಮನು) ಲಿಂಗಮಂ ಪಿಡಿದು, ಪಸಿಯಿಸಿ, ಜಡಿಯಲ್ ಮತ್ತಿಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪದ್ಮ ಜೊಳಿಂಕ್ಕೊಡೆ (Śāstrasāra in W. v. 1396).

ಪಸಿರ್ pasir. = ಪಸುರ್ 2, etc. — ಪಸಿರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. An emerald (Śśv. 3, 30). — ಪಸಿರ್ನವಿಲ್. A green-coloured peacock (Abh. P. 7, 141 MS.).

ಪಸಿವು pasivu. = ಪಸಿ 2, etc. (J. 28, 35).

ಪಸು pasu. 1. (ಪಸುವು). = ಪಸಿ 2, etc. (Bp. 3, 1).

ಪಸು pasu. 2. (Śmd. 215). = ಪಚ್ಚೆ, etc. Greenness, etc.; youngness (T., M. ಪಜು; T. also ಪಾಜು). — ಪಸುಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಹಸುಗೂಸು. A young child (Abh. P. 2, 46; Bp. 52, 37). — ಪಸುಂಗಜೆ. -ಂಗಜೆ. (Śmd. 216). A green leaf of a palm, etc. — ಪಸುಸಂಜೆ. A gold-coloured evening (Abh. P. 9, 71, o. r. in MS. ಸುಸು).

ಪಸು pasu. 3. (Śmd. 90). = ಪಂಚು 1, etc. To divide, to separate, to part, to cut; to apportion, to distribute, to assign, to share (ವಿಭಜನ Śmd. Dh.; Śm. 109; see s. ಪಗಿಸು); to be divided, etc. P. p. ಪಚ್ಚು (Śmd. 284. 287; Čpr. 5, 42; Abh. P. 13, 142). See ಮನಮ್ಬಸು; Śmd. s. ವಿಬ್ಭು. — ಪಸೆಯಿಱ್. -ಇಱ್. To be ready or willing to share in or with. ಪಸೆಯಿದಂ ಗರುಡ ವೇಗನ್ಯಪನನ್ದನೆಯೊಳ್ (Śmd. 64. 282).

ಪಸು pasu. Tbh. of ಪಶು (Śmd. 335). (ಜೀವಘನ Śmd. II; ಜೀವಘನ, ಅಜ್ಞಾನಿ Śm. 109; Tĕ. ಪಸಿ, ಪಸು; M. ಪೈ).

ಪಸುಗೆ pasu-gĕ. (Śmd. 248) = ಹಸಿಗೆ, ಹಸುಸೆ. Dividing, separating; division; part, portion, share; apportionment; arrangement, disposition. See ಪಿಂಜು; Čpr. 8, after 87; Abh. P. 4, 11; 6, 165; 16, after 5; J. 5, 44; 19, 49; ತೋಳ್ವಸುಗೆ.

ಪಸುಪತಿ pasu-pati. Tbh. of ಪಶುಪತಿ (Śmd. 376).

ಪಸುಬ pasuba. (fr. ಪಸು 2) = ಪಸುಮ್ಬು, ಹಸುಬ, ಹಸುಮ್ಬ. A kind of bird with greenish plumage (ಜಂಜುಳ Mr. 174; Tĕ. ಪನಪು, a goldfinch; a bottle-nest bird).

ಪಸುಬೆ pasubĕ. (fr. ಪಸು 3). = ಪಸುಮ್ಬೆ, ಹಸಿಬೆ, ಹಸುಬೆ, ಹಸುಮ್ಬೆ. A long bag that has its opening in the midst and is thrown over the shoulder so as to form two divisions (M. ಪಯಿಮ್ಬೆ, ಪೈ; T. ಪೈ; Tĕ. ಆಸಿಮಿ-ಸಂಚಿ).

ಪಸುಬೆವಳ pasubĕ-vaḷa. A man who carries a pasubĕ: a merchant (ವೈಶ್ಯ Kk. 34; Śm. 67).

ಪಸುಮ್ಬ pasumba. = ಪಸುಬ, etc. ಗಿಳಿ ಪಸುಮ್ಬುಗಳ ಗಜಿ ಯನ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (ಹರಿಣಿ Mr. 444; Śśv. 3, 33).

ಪಸುಮ್ಬೆ pasumbĕ. = ಪಸುಬೆ, etc. ಕಕಾರಮುಚ್ಚಾರಣಾರ್ಥ ಮಾಗಿ ಉದಿದ, ಪಸುಮ್ಬೆಯ ಲಚ್ಚಣದನ್ತಿರ್ದ ವರ್ಣಂ ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯ ಮೆಮ್ಬುದು (Śmd. 26).

ಪಸುರ್ pasur. 1. To be green (ಹರಿತಭಾವ Śmd. Dh.; T. ಪೈ).

ಪಸುರ್ pasur. ಪಸುರು. 2. = (ಪಯಿರ್, ಪಯುಱ್), ಪಸಿರ್, ಹಸರು, ಹಸುರು, ಹಸುರು, ಹಸುಱ್. Green colour, greenness, yellowishness; youngness, freshness; unripeness; tenderness; young, green grass; an emerald (ಜಾಗ, ಪಚ್ಚೆ Śm. 69; see Čt. II s. ಪೊಮ್ಬಣ್ಣ; ಮೆಯ್ಯಸುರ್). ಪಸುರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಪಸುರ್ಗೆ (J. 20, 5). ತೆನೆಸೋಗೆವಸುರ ಕಬ್ಬಿನ ಕೊಬ್ಬು (Č. Bp. 11, 11). — ಪಸುರಂಗಿ. -ಙಂಗಿ. A green coat (Śśv. 3, 16). — ಪಸುರುಗೂಯಿ. -ಕೂಯಿ. Rice mixed with green-colouring substances and used for nivâḷi (Râm. 1, 16, 44). — ಪಸುರುಡಿಗೆ. -ಉಡಿಗೆ. A green cloth (J. 3, 22). — ಪಸುರುವಡು. -ಪಡು. To grow green (Bp. 26, 41). — ಪಸುರುವಣಿ. -ಮಣಿ. = ಪಸುರ್ವಣಿ. (ಜಾಗವರಲ್, ಮರಕತ Śm. 68). — ಪಸುರುವೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. A green lustre (J. 3, 5). — ಪಸುರೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. A green leaf or petal (J. 15, 10). — ಪಸುರ್ಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. An emerald bracelet (Abh. P. 9, 171). — ಪಸುರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. An emerald (ಪಚ್ಚೆ Čt. II, 112). — ಪಸುರ್ಗಾಯ್ದೊಡಮ್ಬೆ. -ಕಾಯ್-ತೊಡಮ್ಬೆ. A cluster of young fruits (Śśv. 2, after 42). — ಪಸುಮ್ಬಿಡಿ. A green, very small fruit (Čpr. 7, after 115; V. 2, 43). (ನಾಮರೂ) ಪಸುರ್ಮಿಡಿಯಿನ್ದ ಮೆಱ್ಪೆ, ಕಾಯ್ಗುಳಿನರದೊಪ್ಪಿ, ಪಣ್ಗಳಿನ್ದ ದೊಱ್ಪೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ (Čpr. 7, 49). — ಪಸುರ್ವಣಿ. -ಮಣಿ. An emerald (ಜಾಗವರಲ್, ಮರಕತ Kk. 48). — ಪಸುರ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Green, yellowish colour. 2, a male person so coloured: Vishṇu (ಪೊಡೆಯಲರಂ Čt. II, 31). — ಪಸುರ್ವನ್ದರ್. -ಪನ್ದರ್. (Śmd. 216). A green pandal (Čpr. 1, after 101; Rśv. 8, after 5). — ಪಸುರ್ವರಲ್. -ಪರಲ್. = ಪಸುರ್ಗಲ್. (V. 4, 14; Šśv. 1, 45). — ಪಸುರ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To get green foliage. ಉರುತಮ್ಮುಪಸುರ್ವಿಡಿದ ಮಾವು (Rāghe. 17, 54). — ಪಸುರ್ವಲ್. -ಪಲ್. Green grass (Abh. P. 7, 157). — ಪಸುರ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Green or fresh light or lustre (Čpr. 6, 52; J. 8, 4).

ಪಸುರ್ಪು pasur-pu. (Śmd. 248). Greenness, the colour of the emerald (ಜಾಗ Kk. 25; Abh. P. 3, after 33; Grj. 7, 39; V. 4, 14; T. ಪಜಪ್ಪು, ಪಯಪ್ಪು, ಪಟುಪ್ಪು). — ಪಸುರ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become green (Śśv. 3, 9).

ಪಸುಳ pasuḷa. = ಪಸುಳೆ. ಪಸುಳರ್ (Bp. 24, 63).

ಪಸುಳೆ pasuḷĕ. (fr. ಪಸು 2). = ಹಸುಳೆ. A child (T. ಪಜಲ್, ಪಯಲ್, ಪೈದಲ್, ಪೈಯಲ್; M. ಪೈದಲ್). See J. 4, 34. 40; 7, 42; 19, 23; 20, 14. 16. 20; 21, 24; 28, 16. 19. 22. 25. 27. 33. 35; 29, 24. — ಪಸುಳೆವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. = ಎಳೆ ವಿಸಿಲ್. (J. 9, 14).

ಪಸುಳೆತನ pasuḷĕtana. Childhood (J. 28, 61).

ಪಸೆ pasĕ. 1. (fr. ಪಡು 3). = ಹಸೆ. A layer; a bed; a beautiful seat. ಕುಸುಮದೆಸಳ ಪಸೆಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ದ ತಾವರೆಯ ನೂಲಿಂ ಕೀಲಿಸಿದೆಳಾಬಿಯ ಸುರಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೀಲ್ಗಟ್ಟು (Ṭpr. 7, after 92). See Śmd. 214; Ṭpr. 6, after 77; 8, after 53; Grj. 5, after 67; ಅಲರ್ವನೆ, ಎಸಳ್ವಸೆ, ತಳಿರ್ವಸೆ, ತಾವರೆವಸೆ, ನುಣ್ಣನೆ, ಪೂವಸೆ, ಪೊಸವಸೆ. — ಪಸೆಗೆಯ್. To make (something) one's bed (J. 22, 14). — ಪಸೆ ಸಿಲ್. To be on a seat (V. 8, 35). — ಪಸೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put a seat (Grj. 4, after 159).

ಪಸೆ pasĕ. 2. A meaningless, vain word (ಪುರುಳಿಲ್ಲದ ಮಾತು Ćt. I, 72, o. r. ಹು-; *cf.* ಪದಜಿ, ಪಜೆ 2).

ಪಸೆ pasĕ. 3. = ಪಸಿಮೆ. (My.).

ಪಸ್ತಕ pastaka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (My.).

ಪಸ್ತಗ pastaga. = ಪಸ್ತಕ. (My.).

ಪಸ್ತ್ಯ pastya. *A house.*

ಪಸ್ನೆ pasnĕ. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನೆ. (Bp. 51, 16; My.).

ಪಹಡು pahaḍu. A hill (My.; Mhr., H. ಪಹಾಡ).

ಪಹರೆ pharĕ. (fr. ಪ್ರಹರ). = ಪಾರಾ, ಪಾರೆ 1, ಪಾಹರೆ. A period of three hours, a watch; a watch or a guard; the business of a guard, the state of guarding (Mhr., H. ಪಹಾರ, ಪಹಾರಾ; Si. 268. 278; My.; Br. ಪಾರಾ). — ಪಹರೆ ಕೊಡು. To watch (My.). — ಪಹರೇ ಕಾಯು. To watch. ಕೋಟೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಪಹರೇ ಕಾದರು (Prv.). — ಪಹರೇ ತಿರುಗು. To go about on guard. ಪಹರೇ ತಿರುಗುವ ಕಾವಲುಗಾಱರು (Si. 398). — ಪಹರೇದಪ. -ಅವ. A guard, a sentinel (My.).

ಪಳ paḷa. = ಪಬ 1. The sound of rain or tears falling in big drops, that of fruits falling in numbers when shaking a tree (My.); that of leaves agitated by wind (S. Mhr.). — ಪಳ ಪಳ. rep. (S. Mhr.). — ಪಳ ಪಳನೆ. With the repeated sound of ಪಳ (My.).

ಪಳ paḷa. 1. Tbh. of ಫಲ (Śmd. 338).

ಪಳ paḷa. 2. = ಪಲ No. 2. (Mhr. also ಪಳ; B. 5, 226).

ಪಳಕ್ paḷak = ಬೊಳಕ್. A sound produced when an earthen vessel with water breaks (S. Mhr.).

ಪಳಕನೆ paḷakanĕ. = ಪಳಪನೆ, ಪಳಜ್ಜನೆ, ಪಳಂಪೆ. With a glitter, with pure brightness, with a flash; brightness, pureness, etc. (ಜಳಕನೆ, ನಿರ್ಮಲಾರ್ಥಂ Ćt. II, 30; T. ಪಳುಬು, ಪಳಿಕ್ಕು; Tĕ. ಪಳಪಳ; M. ಪಳುಪ್ಪು, to glitter).

ಪಳಕು paḷaku. = ಪಳುಕು, etc. (Č. Bp. 5, 48; J. 8, 4; 17, 23).

ಪಳಂಕು paḷaṅku. = (ಪಳಂಚು 1, etc.), ಪಳುಂಕು (ಪಡುಂಕು). To touch with force or roughly, to strike or dash against, to strike, to push, etc. (ಗಾಢಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh., o. r. ಪಳುಂಕು; T. ವದುಕ್ಕು, to beat; to dash against).

ಪಳಚನೆ paḷačanĕ. = ಪಳಕನೆ, etc. (Rśv. 6, 2).

ಪಳಚು paḷačų. = ಪಳಂಚು 1, etc. ಪಳಚುವ ಅಕ್ಷಿ (ನಿಮಿಷ, ನಿಮೀಷ Mr. 317).

ಪಳಚ್ಚನೆ paḷaččanĕ. = ಪಳಕನೆ, etc. (ಜಲಜ್ಜನೆ, ನಿರ್ಮಲ Kk. 52; Śśv. 1, 46; 5, 8). — ಪಳಚ್ಚನಾಗು. -ಆಗು. To become bright (Ṭpr. 1, 123); to become pure (V. 3, 18).

ಪಳಂಚು paḷaṅčų. 1. (Śmd. 48). = (ಪಳಕು), ಪಳಚು, ಹಳಚು. To strike against, to strike, to touch, to dash against; to clash together, to encounter; to oppose, to resist (ಸಂಘಟ್ಟನ Śmd. Dh.; ತಾಂಗು, ಸಂಘಟ್ಟನ Kk. 58, o. r. ತಾಗು; Śm. 44; ಅಣ್ಣಲಿ, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.). ಪಳಂಚಿದಪ್ಪೊಡೆ ಕೊನ್ದಪಂ (Śmd. 298). See Abh. P. 3, 51; 10, 57; 13, 38. 144; Grj. 2, after 106; Rśv. 5, 77. 123; 6, after 11 (twice); 13, after 54; 13, 61; 13, after 71; 13, 83; 13, after 83; 13, 85. 92; J. 3, 3; 22, 28; 26, 10. — ಪಳಂಚಲೆ. -ಅಲೆ. To strike against and shake or put into commotion (Ṭpr. 1, 33; 2, 7; 7, 127; Abh. P. 12, 11; 16, 42).

ಪಳಂಚು paḷaṅčų. 2. Opposition, resistance, backwardness (J. 6, 34).

ಪಳಂಚೆ paḷaṅčĕ. = ಪಳಕನೆ, etc. (ವಿಮಲಾರ್ಥಂ Ćt. II, 59).

ಪಳದಿ paḷadi. = ಹಳದಿ. Tbh. of ಹರಿದ್ರೆ or ಹಲದಿ. Turmeric; the colour of turmeric, yellow (Rśv. 6, after 11, twice; J. 6, 31; 8, 4; Mhr. ಹಳದ; Tĕ. ಪಸಪು, *cf.* ಪಸುಪ್ಪು).

ಪಳದಿಯ paḷadiya. = ಪಳದೆ, etc. (My.).

ಪಳದೆ paḷadĕ. = ಪಳದಿಯ, ಪಳಿದೇಯ, ಪಳಿದ್ಯ. (Perhaps connected with Sk. ಫಾಣಿ, ಫಾಣಿತ, flour or meal mixed with curds; a decoction; or Tbh. of ಪ್ರಣೀತ?). Boiled and seasoned vegetables mixed with flour, curds, etc. and used as sauce (ತೇಮನ, ಪ್ರಣೀತ G.). ಮೊಸರ ಪಳದೆ (ಸೂದ G.). See G. s. ಬಾಷಿಸು 1.

ಪಳಮಂಜರಿ paḷa-mañjari. N. of a râga (J. 21, 56).

ಪಳಯ paḷaya. Tbh. of ಪ್ರಲಯ. (Bp. 59, 49; Č. Bp. 48, 28). — ಪಳಯನಹ್ನಿ. = ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ. (Bp. 56, 37).

ಪಳಯಿಸು paḷayisu. = ಪಳವಿಸು, ಹಳಿದಿಸು. Tbh. of ಪ್ರಲಪಿಸು. To talk incoherently or deliriously, to cry, to lament, to wail (Grj. 8, 79; Rśv. 13, after 104, 110 & 130; Tĕ. ಪಲವಿಂಡು).

ಪಳವಿಸು paḷavisu. = ಪಳಯಿಸು, etc. (Grj. 8, after 73).

ಪಳವೆ paḷavĕ. (or ಪದವೆ?). (Śmd. 247).

ಪಳಾರ paḷâra. = ಪಲಹಾರ, etc. (G. 490; My.).

ಪಳಾಳ paḷâḷa. Cunning, deceit, craft (ಟಕ್ಕು Śmd. II; Abh. P. 11, 8).

ಪಳಿ paḷi. = ಪಡಿ 1, etc. See *e. g.* ನಗೆವಳಿ, ನಡವಳಿ, ಸಾಗುವಳಿ.

ಪಳಿಕ paḷika. = ಪಟಿಕ 1, ಪಳಕು, ಪಳಿಕು, ಪಳುಕು. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕ. Crystal (Śmd. 31; T. ಪಳಿಂಗು, M. ಪಳುಂಗು).

ಪಳಿಕು paḷiku. = ಪಳಿಕ (Śmd. 358. 364; see ಅಚ್ಚವಳಿಕು, ತೆಳ್ಪಳಿಕು, ಪಾಯ್ವುಳಿಕು; Ṭpr. 1, 120; 6, after 71).

ಪಳಿಕೆ paḷikĕ. = ಪಡಿಕೆ, etc. See ಆಳವಳಿಕೆ (s. ಆಳ 2), ನಡವಳಿಕೆ, (ಪರಿವಳಿಗೆ).

ಪಳಿಗ paḷiga. (= ಪಡಿಗ, ವಣಿಗ, etc.).

ಪಳಿಗೆ paḷigĕ. Tbh. of ಪಟಿಕ 2. See ಬೊಪಳಿಗೆ.

ಪಳಿತ paḷita. (ಪಡಿತ). = ಪಳಕೆ, etc. See ನಡವಳಿತ.

ಪಳಿತ paḷita. A certain measure of time (Abh. P. 1, 62).

ಪಳಿತೋಪಮ paḷita-upama. Equal to a paḷita (Abh. P. 1, 67. 68; 1, after 68).

ಪಳಿದೇಯ paḷidêya. = ಪಳದೆ, etc. (ರಸಮ್ ಆದಿಗಳು ಪಾಕಗೊಣ್ಡಿರಲು Mr. 217).

ಪಳಿದ್ಯ paḷidya. = ಪಳಿದೇಯ, etc. (ವ್ಯಂಜನ, ನಿಷ್ಪಾನ Nr.; ತೇಮನ, ನಿಷ್ಪಾನ Si. 313; Ć. Bp. 5, 60; J. 6, 44; My.). ಮುಜ್ಜಗೆಯ ಪಳಿದ್ಯ (ತೇಮನ, ನಿಷ್ಪಾನ Nr.; Si. 436). ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಬಿಕ್ಕಿನ ಪಳಿದ್ಯವೀ (Prv.).

ಪಳಿಸು paḷisu. = ಪಡಿಸು. See ಅಳವಳಿಸು.

ಪಳುಕು paḷuku. = ಪಳಿಕ, etc. (ಸ್ಫಟಿಕ Ćt. II, 84; Nn. 13, o. r. ಪಳಿಕು; J. 8, 4; Rśv. 5, after 55). — ಪಳುಕುಗೊಡ. -ಕೊಡ. A water-pot of crystal (Rśv. 13, 55; Śśv. 2, 103). — ಪಳುಕುವಣಿ. -ಮುಣಿ. A bead of crystal (V. 37, 16). — ಪಳುಕುವಾಸಜ್ಜಿ. -ಪಾಸಜ್ಜಿ. A flag-stone of crystal (Rśv. 1, after 130).

ಪಳುಂಕು paḷuṅku. = ಪಳಂಕು, q. v. (ನೂಂಕು Śmd. II; Kk. 92).

ಪಳ್ಳ palḷa. (fr. ಪರು 3). = ಹಳ್ಳ. Depth (T.; My. as ಹಳ್ಳ); a pit, a hole in the ground, or in the surface of a thing (T., also ಪಡುಗರ್; M.; Tě. ಸಲ್ಲ; My. as ಹಳ್ಳ); low ground (Śśv. 4, 23; J. 10, 8; 5, 6; M.; Tě. also ಪಡುವೆ; My. as ಹಳ್ಳ); a nullah, a stream (Bp. 55, 23; My. as ಹಳ್ಳ).

ಪಳ್ಳಿ palḷi. 1. (fr. ಪರು 3). = Sk. ಪಲ್ಲಿ Nos. 1 & 2, ಹಳ್ಳಿ. A settlement, an abode; a hamlet, a village (Bp. 18, 7; J. 6, 47; T., M.; Tě. ಪಲ್ಲಿಯೆ, ಪಲ್ಲೆ; T., M. also: a couch, bed, dormitory). ಬೀಡರ ಪಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ Hlâ.). See ತುಡು-.

ಪಳ್ಳಿ palḷi. 2. (fr. ಪಡು 1?). A play at which two boys mutually seize their left hands and try to hold them fast in spite of the contrary endeavours of others (Tu.). ಪಳ್ಳಿಯಾಡಿದರೂ ತಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದು (Prv.).

ಪಳ್ಳಿ palḷi. = ಪತ್ತಳೆ. See ಎದುರ್ವಳ್ಳಿ.

ಪಳ್ಳಿ pal. = ಪಲ 1, q. v. — ಪಪ್ಪಲ. rep. = ಪಲ ಪಲ. (Śmd. 65). — ಪಪ್ಪಲನೆ. = ಪಲ ಪಲನೆ. (Śmd. I).

ಪಳಿ paḷa. 1. = ಪಳ, ಪಟ್. A sound in imitation of the rattling or pattering of the fall of loose or single things, as of hail-stones. — ಪಟ ಪಟ. rep. The repeated sound of paḷa. ಪಟ ಪಟ ಪಟ್ಟಬಿಯೆನ್ದು ಅಲಿಕಲ್ಲಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಭದಿಂ (Śmd. 65). — ಪಟ ಪಟನೆ. With the repeated sound of paḷa (ವಿರಲಾರ್ಥ Śmd. I). ಗಗನಸ್ಥಲದಿನ್ದುಡುಗಳ್ ಪಟ ಪಟನುದುರ್ವ ಮೊಲ್ ಎಡೆವಿಡದಿರ್ಪ ಅಲಿವರಲ ಮಟೆ (Rśv. 8, 113).

ಪಳಿ paḷa. 2. (Śmd. 70). = ಪಟಿ, ಹಡಿ, ಹಟ್. (Ripeness): old; worn out; ancient (T.; M. ಪಟ್; Tě. ಪ್ರಾ; see ಪಣ್ 1 & 2; T., M. ಪಡು, to ripen; to grow old). — ಪಟ ಅಲಗು (Śmd. 70). An old knife-blade. — ಪಡಿಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Ancient Kannaḍa (Śmd. 78). — ಪಟನೆಲ್. Old paddy (ಆಜ, ಹಟ್ಟಿಯ ನೆಲ್ಲು Nn. 47). — ಪಟವಾಸಿನ. -ಮಾಸಿನ. An old man. ಕಳಿಯಲ್ಯಾಗದು ನರಪತಿಕುಲನನ್, ಆಲಿವ ಪಟವಾಸಿನನಂ (Śmd. 81).

ಪಳಿಕ paḷaka. (= ಬಯಕೆ). Use, practice, habit, custom (My.; M.; T. ಪಟಕ್ಕ, ಪಟಿಕ್ಕ, ಪಟಿಕ್ಕು).

ಪಳಿಕೆಸು paḷakisu. = ಪಟಗಿಸು. To accustom, to make familiar by use, to habituate, to inure one to anything, to train; to practise; to use (T. ಪಟಿಕ್ಕು, ಪಯಿಲು; M. ಪಟಿಕ್ಕು; R.; T. ಪಡಿ, to become habitual by learning or exercising; ಪಡಿಗು, ವಡಿಂಗು, to be used to, etc.; to be in use; M. ಪಯಕ್ಕು, to bring into use; M. ಪಟ್, to be habituated, practised; ತಟಿಕ್ಕು, to exercise, habituate, train; *cf.* ಚಳಕ 1).

ಪಟ್ಟಿಗ paḷaga. A withered or dry leaf (ಒಣಗಿದೆಲೆ Śmd. I; M. ಪಟುತ್ತಿಲೆ; T. ಪಟುಸ್ಪ, the withering of leaves, the ripening of fruit).

ಪಟ್ಟಿಗಿಸು paḷagisu. = ಪಟಕಿಸು. (My.).

ಪಟ್ಟಿಗು paḷagu. To become used to or familiar with, to be trained, etc.; to be in use. ಪಟಗಿದ ಎತ್ತು (My.). ಪಟಗಿದ ಪಾತ್ರೆ (My.).

ಪಟ್ಟಿದು paḷadu. (Śmd. 70). = ಪಡುದು, ಹಡಿದು. That is old, worn out, faded or decayed (ಜೀರ್ಣ Śmd. I; T. ಪಡಜು).

ಪಟ್ಟಿಪು paḷapu. A black colour applied to grey hair (ನರೆಗಿಕ್ಕುವ ಕಪ್ಪು Śmd. I; *cf.* ತಳಪ; T. ಪಟುಪ್ಪ, that which has a yellow colour, as withering leaves; a yellow sulphuret = ಅರಿತಾರ; ಪಯಪ್ಪು, ಪಜಪ್ಪು, a yellow paleness; a golden colour; colour; Tě. ಪಲ್ಲೆ, reddish; ಪಯ್ಯಿ, ಪಯ್ಯೆ, dun, sorrel; red colour = ಪಾಟಲ; *cf.* ಪಸುಪ್ಪು).

ಪಟಯಿಸೆ paḷayigĕ. = ಪಟವಿಗೆ, ಹಡಯಿಗೆ, ಹಡವಿಗೆ. Tbh. of ಪಟಾಕೆ (or a ಪಟಾಕಿಕೆ). A banner, a flag (ಕೇತನ Śmd. I, o. r. ಪಟವಿಗೆ; ಕೇತು, ಕೇತನ Nr., o. r. ಪಟವಿಗೆ; ಕೇತನ Bhn. 32). See Abh. P. 3, 60; 13, 68; Rśv. 6, after 11; 13, 69; 13, after 71; ಕೆಮ್ಬುಬಯಿಗೆ, ಗೋನ್ದ್ವಿವಟಯಿಗೆಯ, ಪೊಗೆವಟಯಿಗೆಯ, ಮಾಮ್ಬುಟಯಿಗೆಯ.

ಪಟವಿಸೆ paḷavigĕ. = ಪಟಯಿಗೆ, q. v. See J. 12, 51; 16, 9; ಮಾಮ್ಬುಟವಿಗೆಯ. — ಪಟವಿಗೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A flag-staff (J. 17, 9). — ಪಟವಿಗೆದುವಿ. -ತುದಿ. The point of a flag (16, 33).

ಪಟ್ಟಿಸು paḷasu. = ಹಡುಸು. To become old or worn out, to decay, to go to ruin, to be spoiled (ಬಿಟ್ Śmd. I). ನವವಧರತೋಪಚಾರದಿನ್ ಎನ್ದುಂ ಪಟಿಸದು ಬೀಟಿಂ (291).

ಪಟಿಹ paḷaha. 1. Tbh. of ಪಟಿಹ. (ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ Śmd. I; ದಿಣ್ಡಿಮ, ಪಣವ Hlâ.; V. 5, after 21).

ಪಟಿಹ paḷaha. 2. (Tbh. of ಪಟಕ 2). A screen for hunting purposes (ಬೇಣ್ಟೆಯ ತೆರೆ Śmd. I; T. ಪಡಂಗು, a tent; any cloth covering).

ಪಟ್ಟಿ paḷi. 1. = ಹಟ್. To revile, to scold, to rebuke, to scorn, to upraid, to deride (ನಿನ್ದೆ Śmd. Dh.; ದೂಷಣ, ತೆಗಟ್ Śmd. I; ಕಟ್ಟಿಾಡು Ćt. II, 22; ತೆಗಟ್ Śm. 115; T., M.). ಪೆಱರಂ ಪಟ್ಟದಲ್ಲದೆ ನಿಲ್ಲಂ (Grj. 1, 23). See Čpr. 7, 31; Bp. 4, 25; Râghć. 17, 66; Rśv. 1, 45; 7, after 98; 13, 60; Śśv. 4, 54; J. 4, 1; 9, 4; 15, 10; Jns. 1, 16.

ಪಟ್ಟಿ paḷi. 2. = ಪಟ್ಟು, ಹಟ್ಟು. Blame, rebuke; fault, guilt (Rśv. 1, 45; 13, 12; 14, after 14; T., M.). — ಪಟ್ ಕೆಯ್. To revile (Śśv. 1, 19; 5, 4; see ಪಿಮ್ಬುರಿಕೆಯ್). — ಪಟ್ಟುಪೊಱಿಸು. -ಪೊಱಿಸು. To bring blame upon (J. 18, 15).

ಪಟ್ಟಿ paḷi. 3. To beat or drive dogs (ನಾಯ್ಕ ನೋವುವುದು Śmd. I; T. ಆಡಿ, ಪಡಿ, to beat).

ಪಟ್ಟಿ paḷi. 4. A pig or bar of metal (ಲೋಹದ ಘಟ್ಟಿ Śmd. I; T. ಪಾಳಕ್ಕಟ್ಟಿ; see ಪಾಳ).

ಪಟ್ಟಿ paḷi. 5. (ಪಳಿ). = ಪಯು 2. (ಕಳೆ Ćt. I, 60, o. r. ಪಳೆ).

ಪಲಿ pali. 1. = ಪಡಿ 2. Tbh. of ಪ್ರತಿ. Equality, likeness; a counterpart; an equivalent; compensation for injury, amends (ಸರಿ, ಜೋಡಿ, ಪಡಿ, ಪಾಸಟು, ಎಣೆ, ಮಾರ್ಪಾಡಿ, ಜೋಡು, etc., ಸಮಾನ Ks.). ಎನ್ನ ಶಿರಮ್ ಇದರ್ಕೆ ಪಲಿ! (Rśv. 14, after 14). See ಪಲಿವಾವುಗೆ, ಪಲಿಹತ್ತ, ಬೆಟ್ಟಪಲಿ. — ಪಲಿ ಈ. = ಪಲಿಗೊಡು. To give or offer as an equivalent. ಈ ಶಿರಕೆ ಪಲಿಯನ್ ಎನ್ನಯ ಶಿರಮಂ ಪದೆದೀವುದು ಉಚಿತಂ (Rśv. 14, 14). — ಪಲಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಪಲಿ ಈ. ಈತನ ಶಿರಮನ್ ಆರಿದು, ಈ ಶಿತು ಶಿರಕ್ಕೆ ಪಲಿಗೊಡುವುದು! (Rśv. 14, after 14). — ಪಲಿ ನೋಡು. To look upon as an equivalent (Rśv. 14, 75).

ಪಲಿ pali. 2. Tbh. of ಪಟಿ. (ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷ Śmd. Dh., Śmd. I; Čt. II, 46; ದೂಸು Śm. 115). See ಜೋನೆಗನಪಲಿ, ವೀರಕಪಲಿ. ನವರಂಗದ ಸುವರ್ಣಪಲಿ (Rśv. 6, after 11). — ಪಲಿಯುಡೆ. -ಉಡೆ. A garment of pali (V. 37, 16).

ಪಲಿವಾವುಗೆ pali-pâvugĕ. Tbh. of ಪ್ರತಿಪಾದುಕ (Śmd. 30).

ಪಲಿವು palivu = ಪಲಿ 2, etc. (ಸಿದ್ಧಿ Čt. II, 46; ಜೀಲೆ, ಜಲಿವುದು Nn. 108; J. 7, 10; 18, 42; 28, 62).

ಪಲಿಹತ್ತ pali-hatta. Tbh. of ಪ್ರತಿಹಸ್ತ (Śmd. 30).

ಪಲಿು palu. 1. (Śmd. 59). = ಪಡುವ, ಹಡುವ. A forest, a jungle (ಆಡವಿ Śmd. I; ಬಿಂಜ, ಅರಣ್ಯ Čt. II, 62; ಕಾನನ, ಕಾಡು, ಬಿಂಜ, ಅಪವಿ Śm. 21; ಬಿಂಜ 112). ಪಡುವಂ ಕಡದಂ (Śmd. 156). See ಪೇಂಗಿ-; Abh. P. 1, 102. — ಪಡುಗಟಿ. -ಕಟಿ. A forest to be left far behind (Abh. P. 7, 130). — ಪಡುವಡು. -ಪಡು. To get into a forest (Abh. P. 8, after 5; 8, 15).

ಪಲಿು palu. 2. (ಪಳು). = ಪಡಿ 5. Rubbish, sweepings, weeds (ಕಸ Śm. 112).

ಪಲಿುಂಕು paluṅku. See ಪಡುಂಳು, ಪಳುಂಕು.

ಪಲಿುವ paluva. = ಪಡು 1, etc. — ಪಡುವಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Jungle-fire (ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು Čt. II, 113).

ಪಲಿೆ palĕ. = ಪಡಿ 2 (Śmd. 185), etc. (T. ಪಬ್ಬಿಯ). — ಪಲೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Ancient poetry (Čt. I, 1). — ಪಲಿಗಪರ್ಪಡ. -ಕರ್ಪಡ. An old ragged garment (V. 12, 20). — ಪಲಿಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. An old fire-brand (J. 31, 55). — ಪಲಿಗೋಣ್ದೆ. An old ox (V. 10, 7). — ಪಲಿಪಾತಮ್ರ. -ತಾಮ್ರ. Old copper (ಕಸುವೊನ್ Čt. I, 32). — ಪಲಿಯಂ. -ಆಂ 3. An old man; ಪಲಿಯಳ್, an old woman (Śmd. 185). — ಪಲಿಯೋಲ್. -ಓಲ್. As before (J. 30, 29). — ಪಲಿವಾತು. -ಮಾತು. = ಹಡಿವಾತು. The vêda (Kk. 70; Śm. 34; Śśv. 2, 12).

ಪಲಿೆಕ್ಕೆ palkĕ. 1. (fr. ಪಡು 3). = ಪಕ್ಕೆ 1, etc. Lying down, etc. (ಶಯನ, ಶಯನಸ್ಥಾನ Śmd. I; ಶಯನ Ks.; ಸೆಜ್ಜೆ, ಶಯ್ಯೆ Kk. 30; Śm. 76, o. r. ಸಜ್ಜೆ).

ಪಲಿೆಕ್ಕೆ palkĕ. 2. = (ಪಕ್ಕೆ 2). — ಪಲ್ಕಿ ತಬ್ಬಿಕ್ಕುಯ್ದು. To embrace closely (see Śmd. s. ತಜೆ ಕೆಯ್). — ಪಲ್ಕುಜು. -ಇಜು. To come about (Grj. 6, 7, ಪಲ್ಕುಜು in print).

ಪಲಿೆಕ್ಕೆಗ palkĕga. = ಪಕ್ಕೆಗ. See ಎರಲುಣಿವಲ್ಕಿಗ, ಮುನ್ನೀರ್ವಲ್ಕಿಗ.

ಪಲಿೆಗಿ palgi. = ಹಲ್ಗಿ. q. v. (M. ಪಡುಕ್ಕ, a fruit put to ripen; see ಪಡ 2).

ಪಲಿೆತ್ತಿ palti. = ಪತ್ತಿ, etc. (ಕಾರ್ಪಾಸ Śmd. I; Tč. ಪ್ರತ್ತಿ; *cf.* Sk. ಒದರೀ, ಬದರಾ).

ಪಾಂಶು pâṁśu. = ಪಾಂಸು. *Dust, etc.* See ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಮೆಕೆ.

ಪಾಂಶುಲೆ pâṁśulĕ. = ಪಾಂಸುಲೆ. *An unchaste woman.*

ಪಾಂಸು pâṁsu. *Dust, powder, sand;* dung, manure. 2, a species of plant (= ಪರ್ಪಟಕ).

ಪಾಂಸುಲೆ pâṁsulĕ. A menstruous woman. 2, *a licentious, unchaste woman.*

ಪಾಕ್ pâk. = ಪವಡಿಸಿ, in ಪಾಕ್ಕೊಳ್ಳು, to lie down (My.).

ಪಾಕ pâka. (T.: a village near Madras, inhabited only by Brahmans; M. ಪಾಕ್ಯನಾರ್, a famous low-caste sage). — ಪಾಕನಾಡು. N. of a country or district. — ಪಾಕನಾಪು ಜೋಗಿ. A sort of Śûdra beggars, who hunt, sell palmyra writing-leaves and drugs, and are fortune-tellers (My.).

ಪಾಕ pâka. 1. Very young (*cf.* K. ಪಸು 2); simple; honest; ignorant. 2, *the young of animals;* a child (see Hlâ. s. ಮಗವು). 3, N. of a daitya.

ಪಾಕ pâka. 2. *Cooking, baking, roasting, boiling, dressing food, maturing.* 2, the state of being well boiled, etc.; *maturity, ripeness, perfect development;* completion, perfection, accomplishment. ಪಕ್ವಾನ್ನಂಗಳ್ ಅವು ಪಾಕಕ್ಕೆ ಬರೆ (Bp. 36, 46). ತೂಕಕ್ಕೆ ದಯವಿಲ್ಲ, ಪಾಕಕ್ಕೆ ಹಸಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). 3, digestion. 4, decoction (Mhr.). 5, syrup (My.; Mhr., also ಪಾಂಕ). — ಪಾಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become well boiled, etc. ರಸಮ್ ಅದಿಗಳು ಪಾಕಗೊಣ್ಡಿರಲು (ಪಳಿದೇಯ Mr. 217). — ಪಾಕಂಗೆಯ್. -ಂ-. = ಪಾಕ ಮಾಡು. (J. 10, 29). — ಪಾಕ ಮಾಡು. To cook, to roast, etc. (Bp. 57, 34). ಪಾಕಾ ಮಾಡಿದವನು ನಾಕವನೇಯಿವನೋ? (Prv.).

ಪಾಕಯಜ್ಞ pâka-yajña. A simple or domestic sacrifice. 2, cooking (My.).

ಪಾಕರಿಪು pâka-ripu. Indra.

ಪಾಕರಿಪುತನಯ pâkaripu-tanaya. Arjuna (Śśv. 4, 82).

ಪಾಕಲ್ pâkal. Tbh. of ಪ್ರಕಾರ (Śm. 57).

ಪಾಕಲಿ pâkali. *The drug Costus speciosus or arabicus.*

ಪಾಕಲಾಲಿತ್ಯ pâka-lâlitya. Accomplished charm (in poetry, Grj. 2, after 106).

ಪಾಕಶಾಲೆ pâka-śâlĕ. A cook-room, a kitchen. (My.).

ಪಾಕಶಾಸನ pâka-śâsana. Punisher of the daitya Pâka: *Indra.*

ಪಾಕಶಾಸನಿ pâka-śâsani. Indra's son *Jayanta;* Arjuna.

ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ pâka-śâstra. A book on cookery (My.).

ಪಾಕಸ್ಥಾನ pâka-sthâna. *A place for cooking, a kitchen.*

ಪಾಕಾರಿ pâka-ari. Indra (Śśv. 1, 83).

ಪಾಕೆ pâki. 1. = ಪಾಕು 2. A side of a roof (Mhr. ಪಾಖ, ಪಾಜೀಂ; see ಓರ-).

ಪಾಕೆ pâki. 2. Being cooked, becoming mature, ripening; being digested. 2, a cook (My.).

ಪಾಕೇಟು pâkîṭu. A "pocket" (My.).

ಪಾಕು pâku. 1. An exclamation of praise (ಕೂಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38, o. r. ಪಾಯ್ತು).

ಪಾಕು pâku. 2. = ಪಾಕ 1. See ಓರ-.

ಪಾಕ್ಯ pâkya. To be cooked; obtained by cooking; *factitious salt; saltpetre.*

ಪಾಖಂಡ pâkhaṇḍa. = ಪಾಷಂಡ. (Sk., Mhr.; ನಾಸ್ತಿಕ G.).

ಪಾಖಂಡಿ pâkhaṇḍi. = ಪಾಷಂಡಿ. Heterodox, heretic (Mhr.; B. 5, 170. 176).

ಪಾಗ pâga. = ಪಾಗ. Tbh. of ಪಾದ. The fourth part of a paṇa: 1 aṇĕ 2 kâsu (My.). ಸಿಕ್ಕಸಲು ಬೇಳೆಯೆರಡುಮನ್ ಒನ್ದು ಪಾಗಮ್, ಅವು ನಾಲ್ಕಾಗೆ ಪಣಮ್ ಎನಿಕ್ಕು; ಅವು ದಶಂ ತೂಕ

ಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಮ್ (o. r. ಸಿಲ್ಕಮ್); ಈರೆನ್ಪಾಗೆ ಪಲಮ್ ಆಕ್ಕು; ಅವು ಇಪ್ಪ ತ್ತೆನಲ್ಲೆ ಬೀಸಿಗೆಯೆನಿಕ್ಕು; ಸಿಕ್ಕಮ್ ಆಯ್ದಾಗಲ್ಲೆ ತೊಲೆ; ಅನ್ನವು ಇಪ್ಪ ತ್ತಿರಲ್ಲೆ ಭಾರ; ನಾಲ್ಕು ಸೊಲ್ಲಿಗೆಗೆ (o. r. ಸೊಲ್ಲಗೆಗೆ) ಮಾನಮ್; ಅವು ನಾಲ್ಕಾಗೆ ಬಳ್ಳಮ್; ಅವು ನಾಲ್ಕೆನಲು ಕೊಳಗಮ್; ಅವು ಎಂಶ ತಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಾಲ್ಕುಂ (Mr. 355). See ಮುಖ್ಯಾಗ.

ಪಾಗದ pâgada. Tbh. of ಪ್ರಾಕೃತ (Šmd. 338. 353; Kk. 58; Šm. 44).

ಪಾಗರ pâgara. = ಪಾಗಲ್, etc. (My.).

ಪಾಗಲ್ pâgal. = ಪಾಗರ, ಪಾಗಲ, ಪಾಗಾರ. Tbh. of ಪ್ರಾಕಾರ (Šmd. 367; Kk. 93).

ಪಾಗಲ pâgala. = ಪಾಗಲ್, etc. (ಪ್ರಾಕಾರ Šmd. II).

ಪಾಗಾ pâgâ. A horse stable (Mhr., H.). ಕುದುರೇ ಪಾಗಾ (ಮನ್ಸುರೆ, ವಾಜಶಾಲೆ G.).

ಪಾಗಾರ pâgâra. = ಪಾಗಲ್, etc. (Bh. 2, 13, 25). ಪಾಗಾರಾ ದಾ ಖಿದನು ಸಾಗರ ಪಾಶ್ಯಾನ್ಯೇ ? (Prv.).

ಪಾಗು pâgu. A kind of turban (My.; Si. 217. 461; T. ಪಾಗು, ಪಾಗ್ಗೆ; Br. ಪಾಗಾ; Mhr., H. ಪಾಗೋಟೇ; see ಕುಸುಮ್ಬೆ-).

ಪಾಗುತ pâguda. = ಪಾವಡ 2, ಪಾವ್ಡಿಪ 2. Tbh. of ಪ್ರಾಭೃತ. (ಪ್ರಾಭೃತ, ಪ್ರದೇಶನ Nr.; ಉಪಡಿ, ಪ್ರಾಭೃತ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, etc. Hlâ.).

ಪಾಂಕ್ತೇಯ pâṅktêya. (fr. ಪಂಕ್ತಿ). Fit to sit in the general row at meals, fit to be associated with. (My.).

ಪಾಂಗು pâṅgu. Manner, form, shape (ಆಕಾರ Šmd. 7. 8; ಪರಿಜು, ಆಕಾರ Šm. 71; ಆಕಾರ 83; Ch. v. 232); (fittingness, fitness, propriety, agreement; beauty T.; M. ಪಾಂಗು, ಪಾಙ್ಡು); likeness, similitude, resemblance (ಬಂಗಿ, ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 101; ವೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ II, 32; ಸದೃಶ Kk. 31; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; ಸಾಮ್ಯ 83; *cf.* ಪಾಡು 3). ಪಿನಾಕಿಯುಂ ನಾಕಿಯುಮೆನ್ದ ಪಾಂಗಿಂ, ಘೆನಸ್ತನೇ, ಕೇಳ್, ಅದುಬೇನ್ದ್ರನ್ವಜ್ರಂ (Ch. v. 133). ಮುನಿಸಿಲ್ಲೆಮಗಾತನೊಳ್ ಅವ ಪಾಂಗಿಸಿಂ (Šmd. 290, o. r. ಮುನಿಸಲ್ಲು). ಒರ್ವ ಜಿನ್ನಣಿಯಸ್ಪ ಬಡಗಿಯ ಪಾಂಗಿನಿನ್ದೆಲ್ಲ ವಂ ಮಾಬ್ಬಿ ತಾಮಿರ್ವರುಂ ಕೆಯ್ದುವಂ ಬಿಸುಟರ್ (121). ಕಣ್ಪೋಲ್ತು ದೆನಲ್ ಒಲ್ಲ ಪಾಂಗು (Čt. II, 26). See Čpr. 5, 90; 6, 72. — ಪಾಂಗಱಿ. -ಆಱಿ. To know, or follow, the proper manner or method (ಪ್ರಕಾರಗಮನ Šmd. Dh.; Čpr. 6, 83). — ಪಾಂಗ ಬಿ. -ಆಬಿ. To deviate from the proper manner. ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ, ಪಾಂಗಬಿದು, ಸಿಲಲೀಯನೆ, ಅಲ್ಲಿನ್ದೆಬಿಕೊಯ್ವನ್ತೆ ಒಯ್ದುನ್ ಆತ್ಮವರನಂ ನರನಂ (Šmd. 28). — ಪಾಂಗುಗಿಡು. -ಕೆಡು. To lose one's form, to be defaced (Čpr. 5, 19).

ಪಾಚಕ pâčaka. Cooking; maturing; digestive (Sk.; B. 4, 25); a cook (Sk.; My.).

ಪಾಚಿ pâči. 1. = ಪಾಸಿ, etc. (My.).

ಪಾಚಿ pâči. 2. Milk, in children's language (My.; Tě., T., M.).

ಪಾಚೆ pâči. Tbh. of ಪ್ರಾಚಿ. (My.).

ಪಾಚೆಕೆ pâčikĕ. Tbh. of ಪಾಶಕ. (Si. 349. 441. 461; Tě.; T. ಪಾಚ್ಚಿ, ಪಾಚ್ಚಿಕ್ಕೈ; M. ಪಾಚ್ಚಿಗೆ).

ಪಾಚೆಸು pâčisu. To cook, boil or roast (J. 26, 49).

ಪಾಚ್ಚ pâčča. = ಪಾತಪಾಹ, ಪಾವಡಹ. A king, a Pasha (My.; Mhr., H. ಪಾಚ್ಚಾಯ, ಪಾದಶಾಹ; Br. ಪಾದುಷಾ; M. ಪಾರ್ಶಾವ). *Cf.* ಬಾದಶಹ.

ಪಾಜಿ pâji. Low, mean; a scrub, a sorry fellow (My; Mhr., H., Br.). ಕಾಜ ಪಾಜಿ, ಪಾಜ ಕಾಜ (Prv.).

ಪಾಂಚಜನ್ಯ pâṅčajanya. (fr. ಪಂಚಜನ). *N. of the conch of Krishna which was taken by him from the demon Pañčajana* (ಶಂಖ Nn. 65). 2, relating or belonging to the five classes of beings (ಕುಲಭೇದ 65). 8, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 65). 4, the moon (ಹಿಮಾಂಶು, ಚನ್ದ್ರ 65).

ಪಾಂಚಜನ್ಯಧರ pâṅčajanya-dhara. Krishna. (My.).

ಪಾಂಚರಾತ್ರ pâṅčarâtra. (fr. ಪಂಚರಾತ್ರ). A vaishnava sect following the doctrine of the pañčarâtra books. (My.).

ಪಾಂಚಾಲ pâṅčâla. (fr. ಪಂಚಾಲ). Relating or belonging to pañčâla (Bp. 40, 18); the country of the pañčâlas (Bp. 6, 18) or a ruler of them. 2,= ಪಂಚಾಳ No. 1, an association of five guilds, viz. those of the carpenter, weaver, barber, washerman, and shoemaker (Sk.), or those of the carpenter, brazier, ironsmith, goldsmith, and stonemason (My.). 3, a kind of poetical riti (Kâvy. IV, 2. 5. 6. 9).

ಪಾಂಚಾಲತನಯ pâṅčâla-tanaya. The brother of Draupadî (Bh. 5, 11, 34).

ಪಾಂಚಾಲತನುಜೆ pâṅčâla-tanujĕ. = ಪಾಂಚಾಲಿ. (J. 32, 56).

ಪಾಂಚಾಲಿ pâṅčâli. Draupadî. (Sk.; My.).

ಪಾಂಚಾಲಿಕಾನೀಕ pâṅčâlikâ-anîka. An image (ಪ್ರತಿಮೆ Nn. 102).

ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ pâṅčâlikĕ. = ಪಾಂಚಾಲ No. 3 (Kâvy. IV, 9). 2, *a doll, a puppet* (see Mr. s. ಪುತ್ರಿಕೆ).

ಪಾಂಚಾಲೆ pâṅčâlĕ. = ಪಾಂಚಾಲಿ. (J. 2, 50; 4, 72; 8, 43).

ಪಾಟ್ pâṭ. *An interjection used in calling.*

ಪಾಟ pâṭa. (fr. ಪಾಡು, Šmd. 246. 250). Singing; a song (Tě. ಪಾಟೆ; T., M. ಪಾಟ್ಟು). ಆಟ ಪಾಟ ಕೂಟಂಗಳ ಕೇಲಿ (198).

ಪಾಟ pâṭa. 1. Breadth, expanse, extension. See ಪಾಟಿಸು 1.

ಪಾಟ pâṭa. 2. Tbh. of ಪಾಠ. (My.). See ಪರಿ-.

ಪಾಟಂಚರ pâṭaṅčara. (fr. ಪಟಚ್ಚರ). *A shop-lifter, a thief.*

ಪಾಟನ pâṭana. Splitting, cleaving; breaking, destroying; tearing. See ಉತ್-.

ಪಾಟಲ pâṭala. = ಪಾದರಿ. *Pale red, pink-coloured.* 2, the trumpet flower, Bignonia suaveolens. 3, *a species of rice ripening in the rains.*

ಪಾಟಲಿ pâṭali. ಪಾಟಳಿ. = ಪಾಟಲ. *The trumpet flower, Bignonia suaveolens* (ಪಾಟಲ, ಪಾದರಿ Mr. 118; ಪಾದರಿ Šm. 25; ಹರಸುಪಾದರೀ ಗಿಡ Si. 134).

ಪಾಟಲಿತ pâṭalita. = ಪಾಟಲ No. 1. (Abh. P. 12, after 2, Šśv. 4, after 70).

ಪಾಟಲಿಪುತ್ರ pâṭali-putra. The capital of Magadha, Palibothra, the modern Patna. (My.).

ಪಾಟಲಿಮ pâṭalima. A pale-red or rose colour. (Čpr. 4, after 88).

ಪಾಟವ pâṭava. (fr. ಪಟು). Sharpness, acuteness; cleverness; energy; rashness; health. (My.). See ಅ-.

ಪಾಟಾ pâṭâ. = ಪಾಟಿ 2. Ruin, demolition (Mhr.). 2, a line as drawn through a letter (My.; Mhr., H. ಫಾಟಾ, ಫಾಣಾ; Br.); a mark put to an item in an account (My.).

ಪಾಟಿ pâṭi. 1. = (ಪಾಟು 2), ಪಾಟ್ಟೆ. Manner, form, shape (My.; Tě.); degree, extent, size (My.; Tě.); fitness, propriety, agreeableness (Bh. 1, 12, 20; J. 34, 30); likeness, similitude, resemblance (ಪಡಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; ಸಾಮ್ಯತ್ವ 90; Bp. 6, 10; 35, 55; 54, 17; *cf.* ಪಾಡಿ 2, ಪಾಟಿ). ಪಾಟಿಯಿಲ್ಲದವನು

ಸಾಟಯೊಗದಾನೇ? (Prv.). — ಪಾಟಕುನ್ಬ. A proper vessel (Bp. 9, 12). — ಪಾಟದೈವ. A fit deity (Bp. 51, 75).

ಪಾಟಿ pāṭi. 2. (fr. ಪಡು 3). Downfall, ruin, defeat, discomfiture (ಭಂಗ Śm. 90; *cf.* ಪಾಟು 1).

ಪಾಟಿ pāṭi. 1. = ಪಾಟಿ, (ಪಾಟಿ). See ಪರಿಪಾಟಿ.

ಪಾಟಿ pāṭi. 2. = ಪಾಟಾ No. 2. (My.).

ಪಾಟಿ pāṭi. 3. = ಪಾಡಿ. A gang of workmen (My.).

ಪಾಟಿತ pāṭita. Split, cleft, broken, torn, plucked. See ಉತ್-.

ಪಾಟಿಸು pāṭisu. 1. (fr. ಪಾಟ 1). To extend (v. t.), to spread out, to build on a large scale (Bp. 16, 11). 2, to be excessive, to surpass, to excel (J. 34, 10).

ಪಾಟಿಸು pāṭisu. 2. Tbh. of ಪಾಠಿಸು. (Bp. 51, 75; J. 6, 37).

ಪಾಟು pāṭu. 1. (fr. ಪಡು 3). (= ಪಾಟ್). Falling; a fall (Tĕ.; M. ಪಾಡು). See ಔಪ್ಪೆ-. **2,** a declining state (Tĕ.). **3,** the ebb of the tide (Tĕ.).

ಪಾಟು pāṭu. 2. (fr. ಪಡು 1). = ಪಾಡು 3, ಹಾಡು 3. Obtaining, incurring, undergoing, experiencing, feeling, suffering (Tĕ.; T., M. ಪಾಡು). See ಏರ್ಪಾಟು, ತಿದ್ದು-, ತೀರು-, ಪಡಿ-, ಪಡು-. **2,** manner of being, state, nature, manner, mode (My.; Tĕ.; T. ಪಾಟ್ಟು; M. ಪಾಡು; see ಹೊಲೆ-). **3,** proper state, fitness (My.; M. ಪಾಡು). **4,** measure of space and time (M.); time, occasion (Tĕ.). **5,** capture (T.); obstruction, detaining, arresting (M.).

ಪಾಟೆ pāṭĕ. = ಪಾಟ 1. Regular or successive order, series, succession. *Cf.* ಪಾಟಿ.

ಪಾಟ್ಟಿ pāṭṭi. A bracelet of gold, pearls, etc. (Mhr. ಪಾಟಲಿ; My.).

ಪಾಠ pāṭha. (fr. ಪಠ). = ಪಾಟ 2. *Recitation, recital;* declaration. 2, *reading, perusal, study.* 3, a lesson (My.; Mhr.; B. 3, 1). 4, the text of a book. ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.— ಪಾಠ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಆಟ ಬರುತ್ತದೆ.— ಪಾಠವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೋಟವಿರ ಬೇಕು.— ಪಾಠಾ ಹೇಳಿುವವಗೆ ಕೋಟಿದ ಸುದ್ದಿ ಯಕೆ?— ಪಾಠ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಮೌಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು (Prvs.).— ಪಾಠ ಮಾಡು. To learn by heart. 2, to instruct, teach (My.).

ಪಾಠಕ pāṭhaka. A reciter; a reader; a student (ಓದಾಳಿ Čt. II, 39); a lecturer; a teacher. See ಮಂಗಳ-; Čpr. 6, after 97; Bp. 59, 29.

ಪಾಠಕ್ರಮ pāṭha-krama. The way or manner of reading (Śmd. 11).

ಪಾಠದೋಷ pāṭha-dôsha. An error in a text, a false reading. (My.).

ಪಾಠಶಾಲೆ pāṭha-śālĕ. A school, a college. (My.).

ಪಾಠಾನ್ತರ pāṭha-antara. Another reading, a variation of reading in a book or MS. (My.).

ಪಾಠಿ pāṭhi. One who has read or studied; conversant with. 2, *lead-wort, Plumbago zeylanica,*

ಪಾಠಿಸು pāṭhisu. = ಪಾಟಿಸು 2. To recite; to learn; to declare.

ಪಾಠೀಣ pāṭhīṇa. = ಪಾಠ Nos. 1 & 2 (Bp. 27, 80).

ಪಾಠೀನ pāṭhīna. A public reader, a lecturer. 2, *a kind of sheat fish, Silurius pelorius* B. Mss., or *Si. boalis* Ham. (ಸಿತಾಚರ, ಮೀನಾ Nn. 23; ಮಕರ Mr. 410).

ಪಾಠೆ pāṭhĕ. *A climbing plant possessing various medicinal properties, Clypea hernandifolia* W. & A. (see ಅಗುಳು ಸುಣ್ಣಿ). 2, the root of Bignonia suaveolens.

ಪಾಡ್ pāḍ. = ಪಾಡು 1. P. p. ಪಾಡ್ದು (J. 21, 57).

ಪಾಡ pāḍa. (= ಪಾಟು 2). Place, situation (M.; see ಕೆಯ್ವಾಡ No. 1). **2,** = ಪಾಡು 3. See ಕೆಯ್ವಾಡ No. 2. **3,** a frame. See ಬಾಗಲವಾಡ.

ಪಾಡಗ pāḍaga. = ಹಾರಗ. The teak tree (ತೇಗಿನ ವೃಕ್ಷ Kś.; ತೇಗು Kk. 71).

ಪಾಡಗ pāḍaga. Tbh. of ಪಾದಕಟಕ. An anklet worn by children and women (ಪಾದಾಂಗದ, ಪಾದಕಟಕ, etc. Si. 220; Grj. 3, after 91; My.; Tĕ., T., M.).

ಪಾಡಾವಳಿಬಳ್ಳಿ pāḍâvaḷi-baḷḷi. (= ಪಾತೆ). A climbing shrub, Clypea burmanni W. & A. (St. & Pl., Kŏṅkaṇi).

ಪಾಡಿ pāḍi. (fr. ಪಡು 3). A settlement, a hamlet, a village (T.; My. at the end of many compounds; Mhr. ಪಾಡಾ). See *e.g.* ಕನ್ನಮ್ಬಾಡಿ, (ಬಲ್ಲವಾಡಿ), ಬಾಗವಾಡಿ, ಹಾಗಲವಾಡಿ.

ಪಾಡಿ pāḍi. = ಪಾಟ 3. (My.).

ಪಾಡಿಯ pāḍiya. = ಪಾಡ್ಯ, etc. (Mr. 68; My.; Mhr. ಪಾಡವಾ).

ಪಾಡಿವ pāḍiva. = ಪಾಡಿಯ. See ಎಳೆವಾಡಿವ.

ಪಾಡಿಸು pāḍisu. = ಪಾಡಿಸು. To cause to sing (ಗಾನ Śmd. Dh.).

ಪಾಡು pāḍu. 1. = ಪಾಡ್, ಹಾಡು 1. To sing (ಗಾನ Śmd. Dh.; Śm. 93; Tĕ., T., M.). ಅಮರಾಂಗನೆಯರ್ ಜೋಯೆನು ಪಾಡಿದರ್ ಜೋಗಳಮಂ (Śmd. 64). ಪಾಡಿದುದು ತುಮ್ಬಿ (169). ಗಾಯಕಂ ಪಾಡ ದೇವಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂ (296). ಪಾಡುವೆಂ (91). ಬಿದರ ಕೇಳುವನೆ ಸಂಗೀತವನು ಪಾಡಿದರೆ? (Dp. 87). See Śmd. 153. 201. 255. 272; Čpr. 2, 7; Grj. 2, after 106; Č. Bp. 4, 7; Rśv. 12, 23; 13, after 45; J. 2, 65; 5, 57; 8, 16; 28, 22. — ಪಾಡು ಆಡು. (Bp. 28, 56).— ಪಾಡು ಪಾಡು. (Bp. 6, 26).

ಪಾಡು pāḍu. 2. = ಹಾಡು 2. Singing; a song (J. 21, 57). **2,** = ಪನ್ತ 1 (Bhn. 4; Bh. 1, 8, 1). See Kâvy. V, 963; ಪನ್ತ-. — ಪಾಡುಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. A kind of poetical composition (Kâvy. V, 964). — ಪಾಡು ಪನ್ತ. = ಪನ್ತ ಪಾಡು. (Râm. 4, 3, 6).

ಪಾಡು pāḍu. 3. = ಪಾಟು 2, etc. Obtaining, etc.; suffering, trouble (ಬಲಬಲಿಕೆ Śm. 93; My.); state, manner, mode, form (Bh. 2, 13, 32; My.); proper state; fitness (My.). **3,** likeness, similarity, resemblance (ಸದೃಶ Bhn. 30; Bp. 5, 41; 27, 44; 37, 68; 42, 6; 50, 36; 51, 9; J. 21, 2; 27, 35). See ಅನಿ-, ಏರ್ಪಾಡು, ಪಯ-, ಪರಿ- (s. Sk. ಪರಿ). — ಪಾಡುಗೆಯ್. To make proper (Râm. 5, 9, 1). — ಪಾಡಱಿ. -ಆಱಿ. The proper state or form to be lost (Grj. 6, 80; J. 19, 38).

ಪಾಡು pāḍu. Ripeness and readiness to be gathered (My.; ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬನ್ದದ್ದು G.; Mhr. ಪಾಡ). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಾಗಿ ಬೀಳಿ ಹತ್ತಿದ ಬಿಳಿಕ (B. 2, 51). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಿಗೆ ಬನ್ದು (3, 37).

ಪಾಡುಂಗಾರಿ pāḍu-ṅ-gāṛa. (Śmd. 236). = ಪಾಡುಗಾಱಿ. A singer, a minstrel.

ಪಾಡ್ಯ pāḍya. = ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿವ. Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. The first day of a lunar fortnight (ಪ್ರತಿಪತ್ತು Śm. 19; ಪ್ರತಿವದಿ Nn. 155; Si. 39). ಪಾಡ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಮೌಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು.— ಪಾಡ್ಯವಾದರೂ ಸದ್ಯವರ ಬಾರದು (Prvs.).

ಪಾಡ್ಯಮಿ pāḍyami. = ಪಡ್ಡಮಿ, ಪಾಡ್ಯ, etc. (Si. 39; My.; Tē.; *cf.* Mhr. s. pāḍiya).

ಪಾಣವಿಕ pāṇavika. A man who beats the paṇava (Čpr. 6, after 86).

ಪಾಣಿ pāṇi. 1. *The hand.* 2, holding in one's hand, wearing; see ತೂಲ-. See Prv. s. ಪ್ರಾಣ.

ಪಾಣಿ pāṇi. 2. = ಪಾಣಿಯ. — ಪಾಣಿವಟ್ಟಲು. -ಬಟ್ಟಲು. A pedestal with a spout (for a liṅga, to carry off the water, My.).

ಪಾಣಿಸ್ಗೃಹೀತಿ pāṇi-gṛihīti. *He whose hand has been taken hold of: a woman married according to the ritual,* a bride, a wife.

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ pāṇi-grahaṇa. *Taking by the hand: marrying, marriage.* ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾದರೆ ಗಾಣಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ಪಾಣಿಗ್ರಜಣಂಗೆಯ್ದ. -ಂ-. To take by the hand, to marry (Śâstrasâra in W. after v. 1559).

ಪಾಣಿಘ pāṇi-gha. *Striking the, or with the, hands: one who plays on a tabor or other hand-instrument; one who claps the hands together.*

ಪಾಣಿಜ pāṇi-ja. *A finger-nail.*

ಪಾಣಿತಲ pāṇi-tala. The palm of the hand (ಅಂಗೆಯ್ Mr. 322).

ಪಾಣಿದಂಡ್ಡಿ pāṇi-daṇḍa. An oar (ಗಡಿ, ಹುಟ್ಟು Mr. 416).

ಪಾಣಿನಿ pāṇini. N. of an eminent grammarian. (My.). ಪಾಣಿನಿಯ ಸೂತ್ರ (Bp. 35, 29).

ಪಾಣಿನ್ಧಮ pāṇi-n-dhama. Blowing through or into the hands. (G.).

ಪಾಣಿಪೀಡನ pāṇi-pīḍana. *Pressing the hand: marrying, marriage.*

ಪಾಣಿಮುಕ್ತ pāṇi-mukta. *A weapon thrown by the hand.*

ಪಾಣಿಮೂಲ pāṇi-mûla. The root of the hand: *the extremity of the arm,* the wrist (ಮಣಿಕಟ್ಟು Mr. 322, o. r. ಮಣಿಬನ್ದ).

ಪಾಣಿಯ pāṇiya. = ಪಾಣಿ 2. Tbh. of ಪಾಣೀಯ. See ಪಾಣಿಯ ಬಾರ.

ಪಾಣಿಯಬಾರ pāṇiyabâra. Tbh. of ಪಾಣೀಯಬ್ಬಾರ (Śmd. 384).

ಪಾಣಿಲಾಘವ pāṇi-lâghava. Manual readiness, smartness, legerdemain (J. 22, 6. 12).

ಪಾಣಿವಾದ pāṇi-vâda. *One who plays on a tabor or other hand-instrument; one who claps the hands together.*

ಪಾಣಿಶಾಖಾಪರ್ವ pāṇiśâkhâ-parva. A finger-joint (ಬೆರಳುಗಳ ಗಣ್ಣು Mr. 322).

ಪಾಣಿಶಾಖೆ pāṇi-śâkhĕ. A hand-branch: a finger (ಅಂಗುಲಿ, ಬೆರಳ್ Mr. 322).

ಪಾಣ್ಟಿ pāṇṭi. = ಪಾಟಿ 1. (ಪೋಲ್ವಿ Čt. I, 42).

ಪಾಣ್ಡರ pāṇḍara. *Whitish-yellow, whitish, white, pale.* 2, a white-robed mendicant. 3, red chalk.

ಪಾಣ್ಡವ pāṇḍava. A descendant or son of Pāṇḍu; see ಪಂಚ-. 2, a partisan of the sons of Pāṇḍu. ಪಾಣ್ಡವನಾಗಿ ಕಾಣ್ದವನಾ ದಹಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? — ಪಾಣ್ಡವರನ್ದರೆ ಪಣ್ಣಾರಕಮ್ಬುಳದ ಕೋಣಂಗ ಕೋ? — ಪಗಡೆಯಾಡಿ ಪಾಣ್ಡವರು ಕೆಟ್ಟರು. — ಪಕ್ಷ ಪಾಣ್ಡವರಲ್ಲಿ, ಊಟ ಕೌರವರಲ್ಲಿ (Prvs.). See Śmd. 73. 287. 288. 292; J. 2, 4. 47; 5, 3. — ಪಾಣ್ಡವಮದ್ಯ. (ಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪೌಣ್ಡರ್ಯ, ಪೆಣ್ಡಾರೀ ಗಡ್ಡೆ, ಬಿಳಿನೆಯ್ದಿಲೇ ಗಡ್ಡೆ Si. 153).

ಪಾಣ್ಡಿ pāṇḍi. ಪಾಣ್ಡ್ಯ. A village-officer (Mhr. ಪಾಣ್ಡಾಃ; see ವೇಶ-).

ಪಾಣ್ಡಿತ್ಯ pāṇḍitya. (fr. ಪಣ್ಡಿತ). Scholarship, erudition; cleverness, skill. (Bp. 2, 31; J. 2, 27; B. 2, 8; My.).

ಪಾಣ್ಡು pāṇḍu. *Yellowish-white, white, pale.* 2, yellow disease: jaundice (ಪಾಣ್ಡುಕ Mr. 387, o. r. ಪಿಣ್ಡಿಕ). 3, N. of a son of Vyâsa, brother of Dhṛitarâshṭra and Vidura, father of the Pañčapâṇḍavas. (Bh. 1, 5 sum.). 4, Dhṛitarâshṭra (ಅನ್ಧರಾಜ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 264).

ಪಾಣ್ಡುಕ pāṇḍuka. A yellowish-white or pale colour. 2, jaundice (see ಪಾಣ್ಡು No. 2). 3, a kind of cucumber (ಕುಲಕ, ಕಪಿಪಡಲ Mr. 146).

ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲ pāṇḍu-kambala. *A white blanket.*

ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಿ pāṇḍu-kambali. *A carriage covered with a white woolen cloth.*

ಪಾಣ್ಡುತನುಜ pāṇḍu-tanuja. A son of Pāṇḍu (Śmd. 266).

ಪಾಣ್ಡುಪುತ್ರ pāṇḍu-putra. = ಪಾಣ್ಡುತನುಜ. Arjuna (J. 8, 38).

ಪಾಣ್ಡುಭೂಮ pāṇḍu-bhûma. *A country with a yellowish soil.*

ಪಾಣ್ಡುರ pāṇḍura. *Yellowish-white, white, pale.* 2, jaundice. 3, *the white leprosy, vitiligo.*

ಪಾಣ್ಡುರಂಗ pāṇḍu-raṅga. Having a yellowish-white colour: Kṛishṇa (My.). 2, N. of a man (Bp. 4, 5; 9, 43; 50, 13; 61, 33). — ಪಾಣ್ಡುರಂಗವಿಟ್ಠಲ. Kṛishṇa (My.).

ಪಾಣ್ಡುರತರ pāṇḍura-tara. Uncommonly white (Čpr. 8, 34).

ಪಾಣ್ಡುರಿತ pāṇḍurita. = ಪಾಣ್ಡುರ No. 1. (Abh. P. 12, after 2).

ಪಾಣ್ಡುರೋಗ pāṇḍu-rôga. = ಪಾಣ್ಡುರ No. 3. (C.).

ಪಾಣ್ಡುಸುತ pāṇḍu-suta. = ಪಾಣ್ಡುತನುಜ. (J. 24, 16).

ಪಾಣ್ಡ್ಯ pāṇḍya. N. of a people and of the country in the Dekhan inhabited by them (T. ಪಾಣ್ಡಿ, ಪಾಣ್ಡಿಯ); a prince of the Pāṇḍyas. See Bp. 6, 18; 11, 16. 17; ಕೂನ-, ಸೌನ್ದರ-, ಜೊರಟ-, and s. ಮಂಗಳಾಪುರ. — ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಣ್ಡಲ. The country of the Pāṇḍyas (Bp. 27, 20). — ಪಾಣ್ಡ್ಯನುಪೀತಲ. = ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಣ್ಡಲ. (Bp. 50, 50). — ಪಾಣ್ಡ್ಯವನುಮತಿ. = ಪಾಣ್ಡ್ಯಮ ಹೀತಲ. (Bp. 50, 45).

ಪಾಣ್ಬ pāṇba. A whoremonger; an adulterer (ಜೋಡ, ಸಿತಗ Śmd. II; Kk. 89; ಸಿತಗ Čt. I, 16; ಪರಳಿಗ Čt. I, 43; II, 24; Abh. P. 8, after 50; 15, 39; *cf.* ಪಜು 3; ಪಾಜು 3).

ಪಾಣ್ಬೆ pāṇbĕ. (Śmd. 245). A whore; an adulteress (ಜೋಡೆ, ಸಿತಗೆ Śmd. II; Kk. 89; ಜೋಡೆ Čt. I, 38; ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Kk. 29; Śm. 75).

ಪಾತ pāta. 1. Flying; falling, fall; a cast, a throw; a stroke; an attack; defect, fault. See ಅತಿ-, ಉತ್-, ತಾಲ-, ಸಿ-, ಪಾದ-, Śmd. 112.

ಪಾತ pāta. 2. Watched, protected, preserved.

ಪಾತಕ pātaka. Causing to fall or sink; *sin, crime* (ನೆರಗ Čt. I, 59). — ಪಾತಕ ಆಯ್. Sin to be destroyed or blotted out (Bp. 30, 14). — ಪಾತಕಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To commit a sin (J. 19, 27). — ಪಾತಕ ಪರಿಹರಿಸು. Sin to be removed (Bp. 45, 8). — ಪಾತಕ ಹಿಡಿ. Sin to take possession of one, or to undertake or incur sin (Bp. 28, 24).

ಪಾತಕತನ pātakatana. Sinful state or behaviour; sin (My.; Jmt. 22 s. ಕೇಡು).

ಪಾತಕಿ pātaki. Guilty of a crime, sinful; a sinner (Bp. 14, 30; 52, 7; J. 13, 31).

ಪಾತನ pātana. Causing to fall, etc. See ಸಿ-.

ಪಾತರ pātara. Tbh. of ಪಾತ್ರ. (Sp. s. ಬಾಯು; My.; Tē.). — ಪಾತರದವಳು. -ಅವಳು. = ಪಾತ್ರದವಳು. A dancing girl, a harlot (ಗಣಿಕೆ, ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ, ವಾರಸ್ತ್ರೀ, ವೇಶ್ಯೆ G.; My.). ಸ್ವರ್ಗಲೋ

ಕದ ಪಾತರದವಳು (ಸ್ವರ್ವೇಶ್ಯೆ G.). ಪಾತರದವರ ಮನೆ (ವೇಶ್ಯ); ಪಾತರದವರ ಸಮುದಾಯ (ಗಾಣಿಕ್ಯ G.).

ಪಾತರಗಿತ್ತಿ pâtara-gitti. = ಪಾತರದವಳು. (My.). 2, a butterfly (C.; B. 4, 1).

ಪಾತಲಿಮರ pâtali-mara. = ಪಾದರಿಮರ. (St. & Pl.; *cf.* ಪಾದರಿ 1).

ಪಾತಷಾಹ pâtashâha. = ಪಾಷ್ಟ. (B. 5, 38. 108). — ಪಾತಷಾಹಿ, relating to or granted by a Pasha; kingly; grand, noble; royalty, reign of a king (B. 5, 266; Mhr., H. ಪಾದಶಾಹೀ).

ಪಾತಾಲ pâta-âla (= âlaya). = ಪಾತಾಳ. *One of the seven regions under the earth and the abode of the nâgas or serpents and demons;* a general name for the seven regions, hell (ಭೋಗವತಿ, ಅಧೋಲೋಕ Nn. 22). 2, *submarine fire.* ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಲಮೊಳಗುಳ್ಳಖಿಲಶಬ್ದ ಪ್ರವರ್ತನೆಯನ್ ಆಭಿಧಾನಮಾಗಿ ಪೇಳ್ದಿಂ (Mr. 2).

ಪಾತಾಲಗಂಗೆ pâtâla-gaṅgĕ. The Ganges of the lower regions. (Bp. 19, 55).

ಪಾತಾಲನಿಲಯ pâtâla-nilaya. *An asura, a demon;* a nâga.

ಪಾತಾಲಲೋಕ pâtâla-lôka. The pâtâla region (ಅಧೋಭುವನ, etc. Mr. 392).

ಪಾತಾಳ pâtâḷa. = ಪಾತಾಲ. ಪಾತಾಳವಾದರೆ ಪಾತ್ರನೀಳದವರಿಲ್ಲವೇ? — ಪಾಪಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ (Prvs.). — ಪಾತಾಳಗತ. A grappling hook or drag to catch things under water (My.; B. 3, 118). — ಪಾತಾಳಗರಡಿ. = ಪಾತಾಳಗತ. (My.). — ಪಾತಾಳಗರುಡ. = ಗರುಡಪಾತಾಳ. A medicinal herb, said to be an antidote to snake-bites, Ophiorrhiza mungos L. (St. & Pl.). 2, = ಪಾತಾಳಗರಡಿ (My.). — ಪಾತಾಳಭೈರಿ. = ಪಾತಾಳಗತ. (Tĕ.; My.). — ಪಾತಾಳಲಂಕೆ. The Laṅkâ of the lower regions (Abh. P. 9, 196).

ಪಾತಿ pâti. A basin for water round the foot of a tree, etc. (Bp. 57, 91; My.; Tĕ. ಪಾತಿ, ಪಾತು, ಪಾದಿ, ಪಾದು; T., M. ಪಾತ್ತಿ). **2,** a garden bed (My.; Tĕ., T., M.).

ಪಾತಿ pâti. 1. Tbh. of ಪಾರ್ವತಿ. (My.). — ಪಾತನ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. of women (My.).

ಪಾಶಿ pâti. 2. = ಪತಿ. (Sk.).

ಪಾತಿತ pâtita. Made to fall, felled, thrown down, etc. (Čpr. 4, 27).

ಪಾತಿವ್ರತೆ pâti-vratĕ. = ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ. (Bp. 25, 37).

ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ pâtivratya. (fr. ಪತಿವ್ರತಾ). Devotedness or loyalty to a husband, conjugal fidelity. (My.; B. 5, 292).

ಪಾತುಕೆ pâtuka. *Apt or disposed to fall;* falling.

ಪಾತ್ರ pâtra. = ಪಾತರ, ಪಾತ್ರೆ. A drinking vessel; a goblet, a cup, etc. 2, *a vessel in general.* ಪಾತ್ರವಿದ್ದಬ್ಬೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prv.). 3, *any kind of sacrificial vessel.* 4, *the channel or bed of a river* (ತೊಜೆಯ ನಡುವು Mr. 415). 5, a utensil (ಅಡ್ಡಣಿಗೆ 212). 6, a receptacle, a recipient or a person in whom any quality is contained: *a fit or competent or worthy person or man,* a person or man worthy to receive gifts; fit for; a recipient or subject also of curses, blame, etc. Feminine ಪಾತ್ರಳು (My.). ತರಹರಿಸಲಾಱದವಳು ಮರಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳು (Prv.). 7, a king's counseller or minister. 8, an actor, dramatis persona. ಪಾತ್ರವಾಡೆ ವಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (Šmd. 296). 9, a part in a play (Sk.); a disguise, an assumed character (My.; Mhr.); performing, dancing (Mhr. ಪಾತ್ರಾ, a dancing girl). ಪಾತ್ರವನಾಡುವನಳು (ನರ್ತಕಿ, ಲಾಸಿಳೆ Nr.). ಕೊತ್ತೀ ಪಾತ್ರ ಒಲೀ ಮುನ್ದೆ.— ಆನುಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರನ್ತೆ (Prvs.). — ಪಾತ್ರದವಳು. = ಪಾತರದವಳು. (My.). — ಪಾತ್ರಪಸಿವಿ. A shrub with long continuous rows of circular bracts hiding the flowers, Desmodium pulchellum Benth. (Z.).

ಪಾತ್ರತೆ pâtratĕ. Capacity, fitness, worthiness. (My.).

ಪಾತ್ರತ್ವ pâtratva. = ಪಾತ್ರತೆ. (My.).

ಪಾತ್ರದ pâtra-da. A balance (ತ್ರಾಸು Mr. 358).

ಪಾತ್ರವಿಶೇಷ pâtra-viśêsha. A distinguished person (Šmd. 125).

ಪಾತ್ರೀಭೂತ pâtrî-bhûta. Having become a fitting receptacle or recipient, fit for (Abh. P. 1, 4).

ಪಾತ್ರೆ pâtrĕ. = ಪಾತ್ರ Nos. 1-3. (ತಟ್ಟೆ Mr. 212; My.; B. 5, 142). See ಜಲ-, ಮೃಣ್ಮಯ-, ಸು-.

ಪಾಥಸ್ pâthas. *Water.*

ಪಾಥೇಯ pâthêya. (fr. ಪಥಿ). *Provisions for a journey* (ಸಮ್ಬಳ Mr. 234).

ಪಾಥೋದ pâthas-da. A cloud. (My.).

ಪಾಥೋಧರ pâthas-dhara. A cloud. (My.).

ಪಾಥೋಧಿ pâthas-dhi. The ocean. (My.).

ಪಾಥೋನಿಧಿ pâthas-nidhi. The ocean. (My.).

ಪಾಥೋಭೃತ್ pâthas-bhṛit. A cloud (ಮೋಡ G.; My.).

ಪಾಥೋರುಹ pâthas-ruha. The lotus.

ಪಾಥೋರುಹಾಕ್ಷ pathôruha-aksha. Vishṇu (J. 7, 56).

ಪಾದ್ pâd. = ಪಾಯ್. A foot. See ಗೂಢ-, ಬಹು-.

ಪಾದ pâda. = ಪಾಗ, ಪಾಯ 1, ಪಾವ 1, ಪಾವು. *A foot* (ಅಂಘ್ರಿ, ಕಾಲು Nn. 130; ಕಾಲು 77; ಅಡಿ, ಕಾಲ್ Šm. 70). 2, *an affix to proper names as a title of respect.* 3, *the foot of a mountain, a hill at the foot of a mountain.* 4, *the root of a tree* (Mr. 104). 5, *a ray of light;* lustre (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 130). 6, *a quarter, a fourth part.* 7, a verse-quarter (Čh.). 8, a verse-line (Čh.). 9, a quarter of a weight of gold. 10, = ನದಪೂರ, ಪಾದಪೂರಣ (Nn. 130). 11, a part in general. 12, combination (? ಬೆರಕೆ Mr. 460). ಪಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ. — ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೂ ನಾಗಪ್ಪ ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಡ. — ಪಾದಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. A gift placed at the feet of a gurn (My.). 2, price (of a thing, My.).

ಪಾದಕಟಕ pâda-kaṭaka. (= ಪಾಡಗ). *An anklet.*

ಪಾದಗ್ರಹಣ pâda-grahaṇa. *Laying hold of or clasping the feet of a person, as a mark of respectful salutation.*

ಪಾದಚಾರಿ pâda-châri. *Walking on foot;* a footman.

ಪಾದಜ pâda-ja. A Śûdra. (My.).

ಪಾದತಲ pâda-tala. The sole or lower part of the foot. (Kk. 98).

ಪಾದತೀರ್ಥ pâda-tîrtha. Water in which the feet (of superiors) have been washed (My.).

ಪಾದತ್ರಾಣ pâda-trâṇa. Foot-protecting: a sandal, a shoe, a boot. See ಮೆಟ್ಟು.

ಪಾದನ pâdana. Causing to go or to obtain. See ಪ್ರತಿ-.

ಪಾದಪ pâda-pa. Drinking with the root: *a tree* (ಮರ Nn. 28).

ಪಾದಪಟ್ಟ pâda-paṭṭa. = ಪಾಯವಟ್ಟ. A badge of honour for the foot; an ornament for it.

ಪಾದಪದ್ಮ pâda-padma. A lotus-like foot, a foot beautiful as a lotus. (My.).

ಪಾದಪಯೋಜ pâda-payôja. = ಪಾದಪದ್ಮ (Šśv. 5, 56).

ಪಾದಪಾಗ್ರ pâdapa-agra. The top of a tree (ತಿಖಿ, ಮರದ ತುದಿ Nn. 4).

ಪಾದಪಾತ pâda-pâta. A foot-fall, a tread, a kick (Čpr. 5, after 76).

ಪಾದಪಾಶ pâda-pâśa. = ಪಾದವಾಸ. A foot-rope for cattle, etc.; an anklet of small bells, etc.

ಪಾದಪಾಶನ pâdapa-aśana. Eating trees: fire. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಪಾದಪೀಠ pâda-pîṭha. A foot-stool. (My.).

ಪಾದಪೂಜೆ pâda-pûjĕ. Homage paid to the feet of gurus (My.).

ಪಾದಪೂರಣ pâda-pûraṇa. Filling out a part or a line of a verse, expletive; the act of filling out a line or the measure of a verse; *an expletive*, like ನೆಜೆ, ಸಲೆ, etc. (Čt. I, 19; II, 34).

ಪಾದಪ್ರಹರಣ pâda-praharaṇa. A kick. See ಒದೆ.

ಪಾದಬನ್ಧ pâda-bandha. *Any tie for the foot.*

ಪಾದಬನ್ಧನ pâda-bandhana. *Any tie for the foot.* 2, *a stock of cattle.* See ಗುದಿ.

ಪಾದರ pâdara. = ಪಾದರ. (Tbh. of ಪಾರದಾರ್ಯ?). Adultery (J. 2, 5). *(Cf.* ಪಾಡಿ 3 ?).

ಪಾದರಕ್ಕೆ pâda-rakkĕ. Tbh. of ಪಾದರಕ್ಷೆ (Šmd. 376).

ಪಾದರಕ್ಷಣ pâda-rakshaṇa. Foot-guarding: *a sandal, a shoe, a boot.*

ಪಾದರಕ್ಷೆ pâda-rakshĕ. = ಪಾದರಕ್ಕೆ, ಪಾದರಕ್ಷಣ. (ಉಪಾನಹ್, ಪಾದರಕ್ಷಣ Hlâ.; ಪಾದು, ಪಾದುಕೆ, ಉಪಾನಹ್ Si. 344; Bp. 55, 57).

ಪಾದರಸ pâda-rasa. Quicksilver, mercury (ಸೂತ Nn. 32; ಪಾರದ 83; ಸೂತ, ರುಚಿರಾಮ 131; ಜಪಲ, ರಸ, ಪಾರದ, etc. Si. 332; My.).

ಪಾದರಿ pâdari. An adulteress (J. 5, 61).

ಪಾದರಿ pâdari. 1. = ಹಾದರ. Tbh. of ಪಾಟಲ (Šmd. 364, o. r. ಹಾದರ; ಪಾಟಲ, ಪಾಟಲಿ Mr. 118; ಪಾಟಲಿ Kśm. 25; ಪಾಟಲಿ, etc. Si. 134; ಮೋಘ G.; Čpr. 7, 56. 69; Tĕ., T., M. ಪಾದರಿ). — ಪಾದರೀ ಮರ. A high tree, Stereospermum chelonoides D. C. (St. & Pl.).

ಪಾದರಿ pâdari. 2. = ಪಾದ್ರಿ. A padre or priest (Portuguese; My.; M.; B. 5, 272).

ಪಾದರಿಗ pâdara-iga. = ಪಾದರಿಗ. An adulterer.

ಪಾದರಿಗಂ ಪಲವಣ್ಣನ್ ಆದೇಸ್ ಈವಂ (Šmd. 211. Mdb.).

ಪಾದವಲ್ಮೀಕ pâda-valmîka. *Elephantiasis.* See ಒಬಿಲೆಗಾಲ್.

ಪಾದವಾಸ pâdavâsa. Tbh. of ಪಾದಪಾಶ (Šmd. 380).

ಪಾದವಿನ್ಯಾಸ pâda-vinyâsa. = ಪದವಿನ್ಯಾಸ. 2, the putting down or spreading of rays (Čpr. 1, 47).

ಪಾದಶಾಖೆ pâda-śâkhĕ. A toe. (R.).

ಪಾದಶೃಂಖಲೆ pâda-śṛinkhalĕ. = ಪಾದಸಂಕಲೆ. A chain for the foot.

ಪಾದಸಹ pâdashaha. = ಪಾಚ್ಯ, etc. (My.).

ಪಾದಸಂಕಲೆ pâda-saṅkalĕ. Tbh. of ಪಾದಶೃಂಖಲೆ (Šmd. 176).

ಪಾದಸಂಘಟ್ಟನ pâda-saṅghaṭṭana. Striking or crushing with the foot. See ತುಬ್.

ಪಾದಸರೋಜ pâda-sarôja. = ಪಾದಪದ್ಮ (Šśv. 2, 100).

ಪಾದಸ್ಫೋಟ pâda-sphôṭa. *A blister or sore on the foot.*

ಪಾದಾಗ್ರ pâda-agra. *The point or extremity of the foot.*

ಪಾದಾಂಗದ pâda-aṅgada. *An ornament for the feet or toes, an anklet.*

ಪಾದಾತ pâda-âta. *A foot-soldier.* 2, *infantry.*

ಪಾದಾತಿ pâdâti. = ಪಾದಾತಿಕ. (Sk.; R.).

ಪಾದಾತಿಕ pâdâtika. *A foot-soldier.*

ಪಾದಾದಿಯನುಕ pâda-âdi-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಪಾದಾಮ್ಬುಜ pâda-ambuja. = ಪಾದಪದ್ಮ (J. 9, 27).

ಪಾದಾಮ್ಬುರುಹ pâda-amburuha. = ಪಾದಾಮ್ಬುಜ. (Čpr. 3, 72).

ಪಾದಾವರ್ತ pâda-âvarta. *A wheel worked with the feet for raising water from a well.*

ಪಾದಿ pâdi. 1. (fr. ಪಾಯ್ 1). = ಪಾಯ್ 2, etc., ಪಾದ. A road. ಗಜಂ ಪೋದ ಪಾದಿಯಿದು! (Râghĕ. 17, 68).

ಪಾದಿ pâdi. 2. (= ಪಾಟಿ 1; ಪಾದ 1?). (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಡಿ, ಗಡೆ, ಪಾಸಟಿ, ಎಣೆ, etc., ಸಮಾನ Kś.).

ಪಾದಿತ pâdita. Gone to; obtained. See ಅ-.

ಪಾದು pâdu. ಪಾದೂ. = ಪಾದುಕೆ. *A shoe, etc.*

ಪಾದುಕ pâduka. = ಪಾದುಕೆ, ಪಾವುಗೆ, ಹಾಎಗೆ, ಪಾವುಗೆ, q. v. (ಆನು ಪದೀನ, ಹಾಎಗೆ Mr. 205, o. r. ಹಾವುಗೆ).

ಪಾದುಕಾಕಾರ pâdukâ-kâra. *A shoemaker.*

ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿ pâdukâ-siddhi. A magical slipper or shoe, supposed to have the power of conveying the wearer wherever he likes. ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿಯಿದ್ದರೂ ನಾಜೋದು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪಾದುಕೆ pâdukĕ. = ಪಾದುಕ, etc. *A wooden shoe, a shoe, a slipper* (ಎಕ್ಕವಡ Kk. 39). 2, an impression of a foot on stone or wood, worshipped as the trace of some god or guru (My.; Mhr.).

ಪಾದೂಕೃತ್ pâdû-kṛit. *A shoemaker.*

ಪಾದೆ pâdĕ. — ಪಾದೆಮುಳ್ಳುಗಿಡ. A perennial herb, Polycarpea corymbosa Lam. (St. & Pl. = M. ಪಾರಮುಳ್).

ಪಾದೋದಕ pâda-udaka. Water for washing the feet; water in which the feet of a person have been washed (Grj. 4, after 48).

ಪಾದ್ಯ pâdya. Relating to the foot; *water for washing the feet.* 2, washing the feet (Mhr.). ಪಾದ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜಗೆಯೆಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಪಾದ್ರಿ pâdri. = ಪಾದರಿ 2. (My.; B. 5, 206).

ಪಾನ pâna. (= ಪಾನೆ). Drinking; enjoying. 2, a drink, a beverage. 3, a drinking vessel. 4, *a water-conduit, a canal.* See ಈಣ್ಟು, ಕುಡಿ; ಕೊಡ-.

ಪಾನಕ pânaka. A draught, a drink, a beverage (Sk.); hydromel, beverage made of jaggory, sugar, etc. and water, and drunk as sherbet (Tĕ.; My.). ಕುಡಿಯುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ. — ಪಾನಕಾ ಕುಡಿಯುವಾಗ್ಳೆ ಮಾಣಿ ಕುತ್ತಿಗೇ ಹಿಡಿದ. — ಪಾನಕಾ ಬೇಕೆನ್ದು, ಶುನಕಕ್ಕೆ ಕರದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ pâna-gôshṭhi. *A drinking party; a place where people drink together* (ಆಪಾನ, ಪೀಠಿ ಕುಡಿವುದು Mr. 221).

ಪಾನಗೋಷ್ಠಿಕೆ pâna-gôshṭhikĕ. = ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ. *A drinking party, etc.*

ಪಾನಪಾತ್ರ pâna-pâtra. *A drinking vessel, a goblet, etc.*

ಪಾನಭಾಜನ pâna-bhâjana. *A drinking vessel, a goblet, etc.*

ಪಾನಾಮ್ಬು pâna-ambu. Drinking-water (Bp. 12, 9).

ಪಾನಿ pâni. Water (My.; H.; Mhr. पाणे).

ಪಾನೀಯ pânîya. = ಪಾಣಿ 2, ಪಾಣೀಯ. To be drunk, drinkable. 2, a beverage, a drink. 3, *water.*

ಪಾನೀಯಜ pânîya-ja. A lotus.

ಪಾನೀಯಜಾಸನ pânîyaja-âsana. Brahmâ (Râm. 4, 2, 13).

ಪಾನೀಯದ್ವಾರ pânîya-dvâra. = ಪಣಿಯಬಾರ. An outlet for water.

ಪಾನೀಯಮಂಡ್ಪ pânîya-maṇḍapa. = ಪಾನೀಯಶಾಲೆಕೆ. (Čpr. 1, after 94).

ಪಾನೀಯಶಾಲೆಕೆ pânîya-śâlikĕ. *A shed on the road-side for providing passengers with water.*

ಪಾನು pânu. A leaf; the leaf of a book (Mhr.; My.); the leaf of piper betel; the roll of this leaf with betel-nut, spices and lime, Pan (Mhr.; My.).

ಪಾನೆ pânĕ. (Tbh. of ಪಾನ). A pot of metal or earth (T. పానై; M. പാനി; see ಇಪ್-, ಒಪ್-, ಕೊಡ-).

ಪಾನ್ತ pa-anta. A term ending in pa (Śmd. 316).

ಪಾನ್ಥ pântha. (fr. ಪಥಿ). *A wanderer, a traveller.*

ಪಾನ್ಥಸ್ಥ pânthastha. = ಪಾನ್ಥ. (Mhr.; B. 4, 155).

ಪಾಪ pâpa. = ಪಾಪೆ, etc. A small child (My.).

ಪಾಪ pâpa. *Bad, wicked, vicious, sinful,* etc. 2, a bad man. 3, *sin, vice, crime, wickedness, guilt* (Bp. 55, 7). 4, bad fortune, bad state, misery, a scrape, a strait. ಪಾಪ, O misery! etc. (My.; B. 2, 38. 44; 3, 89; 4, 44). ಪಾಪ ಬರ ಬಾರದೆನ್ದು, ತಾಪ ಕೊಣ್ಡಾ.— ಪಾಪದಲ್ಲಿ ತಾಪ ತಪ್ಪದು.— ಪಾಪ ಹೋಗ ಬೇಕೆನ್ದು, ತೋಪಿಯಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ.— ಪಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೀಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ.— ಮನವಬಿಯದ ಪಾಪವಲ್ಲ, ತನು ತಿಳಿಯದ ನೋ ವಿಲ್ಲ.— ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣಿತಿ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಯಿ. (Prvs.). See Prv. s. ಛಾರ. — ಪಾಪ ಅಬಿ. Sin to be destroyed (Bp. 1, 25). — ಪಾಪ ಕೆಡೆ. Sin to fall, perish or vanish (Bp. 45, 34). — ಪಾಪ ಪ್ರಹರಿಸು. To repel or remove sin (Bp. 61, 79). — ಪಾಪ ಹರಿ. Sin to go away (Bp. 45, 8). — ಪಾಪ ಹೊಱಿಸು. To bring sin upon one's self (Bp. 60, 9).

ಪಾಪಕರ್ಮ pâpa-karma. An evil deed, a bad action, etc. (Bp. 57, 58). ವ್ಯಾಪಾರಮ್ ಅಬಿದಲ್ಲದಾ ಪರವು ಕಾಣಿಸದು, ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳ ಆತಿಗಳೆದು ನಿನ್ನವಗೆ ಕೋಪಮ್ ಎಲ್ಲಿಹುದು? (Sp.).

ಪಾಪಕ್ಷಯ pâpa-kshaya. The destruction of sin. ಪಾಪಕ್ಷಯ ವಾಗಲೆನ್ದು, ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕುಲಕ್ಷಯವಾಗಲೆನ್ದು, ಮೊಸಳೆ ಎದಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಪಾಪಗ್ರಹ pâpa-graha. A planet of evil or malignant aspect, as râhu, kêtu, śani and maṅgala. (My.).

ಪಾಪಚಿತ್ತ pâpa-čitta. Evil-minded, being of an evil disposition (Bp. 32, 51).

ಪಾಪಚೇಲಿ pâpa-čêli. *The creeper Clypea hernandifolia* W. & A. See ಆಗುಳುಸುಣ್ಬೆ.

ಪಾಪಟೆ pâpaṭĕ. = ಪಾಪಡಿ, q. v. 2, (Tbh. of ಪರ್ಪಟಿ). = ಪಾಪಕೆ, ಪಾವಟಿ. See ಕಾಡ-. — ಪಾಪಟೆಗಿಡ. ವಿಶಾಲೆ, ಇನ್ನವಾರುಣಿ ಆನ್ದಗೆ ಪಾವುಪಿಕ್ಕೇ ಗಿಡ; ಪಾಪಟೆಗಿಡವೆನ್ದು, ಕೆಲವರರ್ಥ ಹೇಳಿಯವರು Si. 161); a shrub or small tree, Pavetta indica Lin. (Ixora pavetta Roxb., St. & Pl.; Ixora tomentosa, Tĕ.).

ಪಾಪಡಿ pâpaḍi. = ಪಾಪಟೆ. Tbh. of ಪರ್ಪಟಿ. (ಜತುಳೆ, ಪರ್ಪಟಿ Mr. 141, o. r. ಪಾಪಟಿ).

ಪಾಪದೂರ pâpa-dûra. A man who is far from sin (Bp. 27, 78).

ಪಾಪನಾಶನ pâpa-nâśana. The destruction of sin (Bp. 27, 26).

ಪಾಪನಿವಾರಣ pâpa-nivâraṇa. Keeping off, checking or averting sin (My.).

ಪಾಪನಿಷ್ಕೃತಿ pâpa-nishkṛiti. Atonement for sin (My.).

ಪಾಪರಾಸಿ pâpa-râsi. = ಪಾಪೌಘ. ಪಾಪರಾಶಿಗಳು (ಪಾಪೌಘೆ, ವಿಷ್ಣ Nn. 103).

ಪಾಪರೆ pâparĕ. = ಪಾಪಟೆ. The bitter apple, colocynth; the bitter melon vine (Tĕ.). See ಕಾಡ-, ಪಿಲ್ಲ-. — ಪಾಪರೆಚೆಟ್ಟು. (ಚಿತ್ರೆ, ಗವಾಕ್ಷಿ, ಗೋಡುಮ್ಬೆ Si. 161; Tĕ. = ಪಾಪಲೆ).

ಪಾಪರ್ದ್ಧಿ pâpa-ṛiddhi. Sin-prosperity: *getting a living by hunting;* the chase.

ಪಾಪವಿಮೋಚನ pâpa-vimôčana. Liberation from sin (My.).

ಪಾಪಾತ್ಮ pâpa-âtma. Evil-minded; a sinner, a reprobate, a very wicked person. (My.). ಪಾಪಾತ್ಮನ್ನ ಪರಮಾತ್ಮ ತಿಳಿಯನೇ? (Prv.).

ಪಾಪಾಸು pâpâsu. = ಪಾಪೋಸು (My.; Tĕ.; T. పాపాజి). — ಪಾಪಾಸುಕಳ್ಳಿ. The prickly pear (My.).

ಪಾಪಿ pâpi. = ಪಾಯಿ 2. Wicked, sinful, bad; a sinner, a criminal (ಜೀವಿ, ನಿಕುಷ್ಟ, ಕಷ್ಟ, etc. Mr. 225; Śmd. 287; Bp. 13, 20; 28, 38; 45, 10; B. 3, 96). ಪಾಪಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ. — ಪಾಪಿಗಳ ದೇವರೆನ್ದು, ಪಾಪೋಸಿನಿನ್ದ ಹೊದೆಯ ಬಾರದು.— ಪಾಪಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಚಿರಾಯು.— ಪಾಪಿಗೆ ಪರಲೋಕವಲ್ಲ, ಪಾಪೋಸಿಗೆ ಮಡಿಯಿಲ್ಲ.— ಪಾಪಿಗೆ ಪಾರಾಯಣದ ಯೋಚನೆಯುಣ್ಟೇ?— ಪಾಪಿ ಗಬ್ಬಿಸಿದ್ದು ಪರರ ಪಾಲು.— ಪಾಪಿ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ?— ಪಾಪಿ ಪರರ ಕಷ್ಟ ಬಲ್ಲನೇ?— ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ.— ಪಾಪಿಯ ಧನ ಪರರಿಗೆ, ಲೋಭಿಯ ಧನ ಕತ್ತೆಗೆ.— ಪಾಪಿಯಾದವ ಭೂಪತಿಯಾದಾನೋ?— ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು.— ಪಾಪೀ ಗಣ್ಟು ಪರರಿಗೆ, ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಟು ಕಣ್ಣ ಪರಿಗೆ.— ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಿಗೆ ಪುಟಗೋಸಿ (Prvs.).

ಪಾಪಿಷ್ಠ pâpishṭha. Most wicked, worst, exceedingly bad (Bp. 60, 20; My.).

ಪಾಪೆ pâpĕ. = ಪಾವ, ಪಾಹೆ. A figure, an ornamental form, a puppet, a doll; a badge, an ensign;—the pupil of the eye (Abh. P. 3, 39; 4, 12; My.; Tĕ. ఆబె, పాపే, the pupil of the eye; పాపే also: a child; T. పాప్పే, M. പാവ, a doll, puppet; Tĕ. పాపడు, a little boy, *cf.* పసుళ and పాంగు). (రభద) ಪಾಪೆ ರೂಪಗೆಟ್ಟು ದು (Abh. P. 13, 69).

ಪಾಪೋಸು pâpôsu. = ಪಾಪಾಸು. A shoe or slipper (My.; M.; Mhr., H. पायजोस). See Prvs. s. ಪಾದ, ಪಾಪಿ.

ಪಾಪೌಘ pâpa-ôgha. A heap of inauspicious things: the feces, excrement (ವಿಷ್ಣ, ಪಾಪರಾಶಿಗಳು Nn. 103).

ಪಾಪ್ಮ pâpma. *Evil, sin, crime.*

ಪಾಮ pâma. *Herpes, itch, scab* (ಕಜ್ಜು, ಬಸ, ಕೆರಕು Mr. 384).

ಪಾಮನ pâmana. = ಪಾಮರ. *Diseased with herpes, etc.*

ಪಾಮರ pâmara. *Diseased with herpes, scabby.* 2, *low, vulgar;* stupid. 3, a man of the lowest extraction: a Kirâta (ಆಜಲ, ಕಿರಾತ Nn. 41; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Mr. 517); an unrefined, vulgar man, etc. (ಪ್ರಾಕೃತ, ಬರ್ಬರ, ಇತರ ತಾನ್ ಒಲ್ಲದಂ Mr. 229, o. r. ತನಗಲ್ಲದವಂ).

ಪಾಮರತನ pâmaratana. Lowness, rudeness, etc. (My.).

ಪಾಮರಿ pâmari. A Śabara or Kirâta female (ತ್ರಿತೂಲೆ, ಶಬರಸ್ತ್ರೀ Nn. 92; Č. Bp. 11, 9; J. 3, 5. 6. 8).

ಪಾಮೆ pâmĕ. *Herpes, scab.*

ಪಾಮ್ಬ pâmba. A powerful, heroic or eminent man (ವೀರವಡೆದಂ Čt. I, 61; *cf.* ಆಣ್ಮ).

ಪಾಯ್ pây. 1. (Šmd. 53). = ಪಾಯಿ 1, ಹಾಯ್, ಹಾಯಿ 1, ಹಾಯು. To jump over; to step over, to pass over, to cross; to jump, to leap; to leap against, to assault (ಲಂಘನ Šmd. Dh.; My. as ಹಾಯ್; T., M.); to step, to advance, to go, to flow (My. as ಹಾಯ್; T., M.); to run against, to butt, to gore (My. as ಹಾಯ್; T., M.); to knock against (v. i.), as the head (My. as ಪಾಯ್). P. p. ಪಾಯ್ದು. ಮರನಂ ಪಾಯ್ದಂ (Šmd. 195). ಪೊಳಿಪಿಂಚವ್ಗೇಯ್ತ್ರ, ತಾರಗೆ ಬೆಳ ಗುಬಿದುವು, ಹಿಮಕರಂಗೆ ಪಾಯ್ದ ಜಕೋರಾವಳಿ ಬೆಡಗಾದುದು, ಕು ಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ದ ನೇಸಱಿನಾಗಳ್ (Lîlv. 3, 5). ಕೆಲಕೆ ಪಾಯ್ (ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸು Bhn. 28). See Čpr. 2, 24; Bp. 22, 15. 34; Rśv. 5, 117; 6, after 11 (twice); 13, 78. 91; J. 3, 32; 14, 9; 31, 62; ಕಡೆವಾಯ್, ದಿಣ್ಡುಪಾಯ್, ಮೇಲ್ವಾಯ್.

ಪಾಯ್ pây. 2. = ಪಾದಿ 1, ಪಾಯು, ಪಾಯಿ 2, ಪಾಯುು, ಹಾಯಿ 2. Going; course, way; manner, propriety, fitness. See ತಕುವಾಯ್.

ಪಾಯ್ pây. 3. = ಪಾಯ್ದು. P. p. of ಪಾಯ್ 1. — ಪಾಯ್ ತರ್. To run, to flow (Abh. P. 13, 128; Šśv. 4, 22); to come (Šśv. 3, 62; 4, 11. 43).

ಪಾಯ್ pây. (= ಪಾಯ 1, etc.). Tbh. of ಪಾದ್. — ಪಾಯ್ದುದಿ. Infantry (My.). — ಪಾಯ್ಬುನೆ. = ಪಾಯುಪಾನೆ, q. v. (My.). — ಪಾಯ್ಬುದ್ಧಿ. = ಪಾಯಾಶುದ್ಧಿ, q. v. (My.).

ಪಾಯ pâya. = ಪಾಯ್ 2, etc. See ತಕುವಾಯ.

ಪಾಯ pâya. 1. = ಪಾಯಿ 3. Tbh. of ಪಾದ. See ಪಾಯವಟ್ಟೆ. — ಪಾಯುಪಾನೆ. = ಪಾಯ್ಬುನೆ, ಪಾಯಿಪಾನೆ. A privative (My.; Mhr., H., Br.). — ಪಾಯುದದಿ. = ಪಾಯ್ದುದಿ. (J. 4, 31; 17, 30. 45; 20, 23).

ಪಾಯ pâya. 2. = (ಪಾಯ್, ಪಾಯ 1), ಪಾಯಾ, q. v. (My.).

ಪಾಯಕ್ pâyaka. = ಪಾಯಿಕ. (Bh. 3, 5, 22).

ಪಾಯವಟ್ಟೆ pâya-paṭṭa. Tbh. of ಪಾದಪಟ್ಟೆ (Šmd. 380; ಪೆನ್ನೈಯ Mr. 344; Čpr. 7, after 115; Bp. 4, 36; 42, 12; in Tê. = ಅಸ್ತಿಗೆ).

ಪಾಯಸ pâyasa. (fr. ಪಯಸ್). = ಪಾಯಿಸ. Made of milk; food prepared with milk; *a dish (or oblation) of milk, rice, and sugar, etc.*; milk; — *the resin of Pinus longifolia.* ಪಾಯಸನಾದರೂ ಆಯಾಸದ ಜೊತುರ್ ಸಿಕ್ಕದು. — ಪಾಯಸಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಸ ಪಟ್ಟು, ವಾಯಸಾ ಕೊನ್ದು, ತಿನ್ದ. — ನಿಯಮಿಸಲಾಜಿದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾ ಯಸವೇ ಕಹಿ. — ನುಸಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕಸಕಸೆಪಾಯಸ? — ವಯಸ್ಸಿನನಂತಿಗೆ ಹೋದರೆ ಪಾಯಸ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See ಕಡ್ಲೆ-; Prv. s. ಬೇಯಿ ಸು; Hlâ. & Nr. s. ತುಯ್ಯಲ್.

ಪಾಯಾ pâyâ. = ಪಾಯ 2. A foundation (My.; Br.; Mhr.; B. 4, 151).

ಪಾಯಾಶುದ್ಧಿ pâyâ-śuddhi. A firm, regular, correct foundation (of a building or business, Mhr.; My.).

ಪಾಯಿ pâyi. 1. = ಪಾಯ್ 1, etc. ಬೆಂಗೆವಾಯಿದುದು (ಎಬ್ಬಿ ಟ್ಟಿದುದು, ಬೆನ್ನೇಱಿದುದು, etc. Ns.). See ಮೇಲ್ವಾಯಿ.

ಪಾಯಿ pâyi. 2. = ಪಾಯ್ 2, etc. See ತಕುವಾಯಿ.

ಪಾಂತಿ pâyi. 1. Drinking. See ಮದ್ಯ-, ಮಧು-.

ಪಾಂತಿ pâyi. 2. Tbh. of ಪಾಪಿ. See ಬಡ-.

ಪಾಯಿ pâyi. 3. = ಪಾಯ 1. — ಪಾಯಿಪಾನೆ. = ಪಾಯಪಾನೆ. (My.; Br.). — ಪಾಯಿದದಿ. = ಪಾಯ್ದುದಿ, ಪಾಯದದಿ. (My.).

ಪಾಂತಿಕೆ pâyika. = ಪಾಯಕ. A foot-soldier (Sk.).

ಪಾಂತಿಕೆ pâyikĕ. Drinking. See ತೈಲ-.

ಪಾಂತಿಜಾಮೆ pâyijâmĕ. Trowsers (My.; Si. 224; Mhr., H. ಪಾಯಜಮಾ).

ಪಾಂತಿದಾ pâyidâ. Advantage, profit (My.; Mhr., H. ಫಾಯದಾ).

ಪಾಂತಿದೆ pâyidĕ. = ಪಾಯಿದಾ. (My.).

ಪಾಂತಿಸ pâyisa. = ಪಾಯಸ. (My.; ತರಲ G.).

ಪಾಯಿಸು pâyisu. = ಪಾಂತಿಸು. To cause to jump over; to cause to cross; to cause to flow (Abh. P. 13, 62. 66).

ಪಾಯು pâyu. = ಪಾಯ್ 2, etc. See ತಕುವಾಯು.

ಪಾಯು pâyu. *The anus.*

ಪಾಯ್ಕು pâyku. = ಪಾಕು 1, q. v.

ಪಾಯ್ಯ pâyya. *Measure.*

ಪಾರ್ pâr. = ಪಾರು 1. To seek for a time or an occasion; to look for; to wait for; to look to, to look after; to consider, to regard; to desire (ಸಮಯಾನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh.; ಬಯಸು Šmd. 174 Cm.; Čpr. 2, 72; 5, after 36; 5, 137; 6, 21; 8, 11. 51; Abh. P. 13, 94; 15, 39; Grj. 8, 44; Bp. 4, 65; J. 1, 5; T., M.; *cf.* ಆರಯ್). ಪಾರದಂ (Šmd. 50, o. r. ಪೋರ್ದಂ). ಇವಂ ಪಾರದೆ (174). ರಥಿಗಳ ನೆರಿಗಂ ಪಾರದೆ (Abh. P. 13, 70). ಪೆಱು ರ್ಗಳಂ ಪಾರದೆ (Mr. 2). ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಆರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ವುದು (ಸೀ ವಾಕ, ಪ್ರಯಾಣ Nr.). — ಪಾರ್ಬರ್. = ಪಾರರ್. (Bp. 53, 40; 56, 43; 57, 79; 60, 4). — ಪಾರರ್. = ಪಾರ್ಬರ್, ಪಾರುವ, ಹಾರುವ, ಹಾರರ್. A Brâhmaṇa (ವೇದಾಳಿ Čt. I, 21; ವಿಪ್ರ II, 50; Bp. 3, 73; 56, 25; T., M. ಪಾಪ್ಪಾನ್, ಪಾಪ್ಪಾನ್; Tê. ಪಾರುವ). See Šmd. 120. 121. 300; Abh. P. 16, after 38; Bh. 1, 8, 87; J. 2, 25. ಜಾತಿಮಾತ್ರವನೆ ತೋಱಿ ಬಾಪ್ಪಿ ಪಾರ್ವಂ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ Hlâ.). ಪಾರ್ವನೆನೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯಂ ತೋಱಿ ಬಾಪ್ಪಿಂ (ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ Mr. 254). See ಪಾರ್ವತಿ separately.

ಪಾರ pâra. = ಪಾರು, ಪಾರು. *The further shore or opposite bank of a river* (ನದಿಯಾಚೆ Mr. 415). 2, the end or limit of anything. 3, across, over, through. — ಪಾರ ಕಾಣಿಸು. = ಪಾರುಗಾಣಿಸು. To cause to look through; to be pellucid (B. 4, 96). 2, to cause to see the other side: to convey to the other side (of a river, trouble, etc.), to help to cross. ನದಿಯನ್ನು ಪಾರ ಕಾಣಿಸು (My.); ಕಷ್ಟದಿನ್ದ ಪಾರ ಕಾಣಿಸು (My.). — ಪಾರಗಾಣಿ. -ಕಾಣಿ. = ಪಾರುಗಾಣಿ. To see to the other side or through, to see the end of (My.). — ಪಾರಗೆಯ್. To convey to the other side, to drive away (Śś. in B. 5, 87). — ಪಾರ ಮಾಡು. To convey to the other side, across or through, to help out of (B. 3, 19; 5, 165; My.). — ಪಾರವಯ್ದಿಸು. -ಆಯ್ದಿಸು. To carry to the end, to cause to come to a successful end; to make pass or cross over; to deliver, to save. See Bp. 1, 7; 24, 41; 35, 54; 37, 47; 54, 16. — ಪಾರವಯ್ದು. -ಆಯ್ದು. To pass or cross over (Bp. 60, 46). — ಪಾರಾಗು. To get to the other side, over or through; to be saved from; to get out of (C.; B. 2, 44; 4, 43. 60. 192; 5, 85). ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ್ದ ಪಾರಾಗು (G. 300).

ಪಾರಕ್ pâraka. Carrying over, bearing across, saving. 2, an usher (Bp. 61, 29).

ಪಾರಕಾವನೆ pârakâvaṇĕ. = ಪರಕಾವಣೆ. (My.).

ಪಾರಗ pâra-ga. Going through or across; completely familiar or conversant with, well versed in. (My.).

ಪಾರಗತ pâra-gata. = ಪಾರಂಗತ. Passed through or over, crossed.

ಪಾರಂಗತ pâra-ṅ-gata. Thoroughly versed in, adept, proficient (Mhr., My.; Bp. 46, 2).

ಪಾರಜಿ pâraja. Tbh. of ಪಾರದ. (ರಸ Mr. 499; ಚಪಲ, ಪಾರದ G.; B. 4, 226).

ಪಾರಣಿ pâraṇa. = ಪಾರಣೆ. Bringing over, etc. 2, concluding a fast: eating after a fast, breakfast. (My.). ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ, ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣಿ (Prv.).

ಪಾರಣಿಕ್ಷಮ pâraṇa-kshama. Able to finish (another's) fasting (Čpr. 8, 35).

ಪಾರಣೆ pâraṇe. = ಪಾರಣಿ. (Čpr. 8, after 4; Bh. 2, 10, 22; 3, 2, 38). ಪಾರಣೆಯಾದರೂ ಪಾರಾಯಣ ತೀರಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯ pâratantrya. (fr. ಪರತನ್ತ್ರ). *The state of being subject to another, dependence.*

ಪಾರದ pârada. = ಪಾರಜ. *Quicksilver.*

ಪಾರದರ್ಶಕ pâra-darśaka. Pellucid, transparent (B. 4, 225; 5, 136).

ಪಾರದಾರ್ಯ pâradârya. (fr. ಪರದಾರ). Adultery (*cf.* ಪಾದರಿ).

ಪಾರಮಾರ್ಗ pâra-mârga. A way through; complete attainment (Śmd. 231).

ಪಾರಮಾರ್ಥ pâramârtha. = ಪರಮಾರ್ಥ. See Prv. s. ಪ್ರಪಂಚ.

ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ pâramârthika. (fr. ಪರಮಾರ್ಥ). Supremely good, excellent; spiritual; essential, real, true; spiritually minded, studious of divine knowledge. (My.).

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ pâramparya. (fr. ಪರಮ್ಪರಾ). Continuous order or hereditary succession. 2, *traditional instruction, tradition.*

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯೆ pâramparyĕ. = ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ. (ನಿರನ್ತರಗುರೂಪದೇಶ, ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ Mr. 252).

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯೋಪದೇಶ pâramparya-upadêśa. *Traditional instruction.*

ಪಾರಮ್ಬಿ pârambi. The descending shoots of Ficus indica, etc. which take root and re-ascend (Mhr.; ಅವರೋಹ, ನೇತ್ರ, ಶಾಖಾಶಿಫೆ, etc. G.).

ಪಾರಯುಸ್ಸು pârayusu. = ಪಾರಯುಸ್ಸ್. To desire (Čpr. 2, 72; 6, 78).

ಪಾರಲೌಕಿಕ pâralaukika. (fr. ಪರಲೋಕ). Relating to the next world (Bh. 1, 10, 13; My.).

ಪಾರವಶ್ಯ pâravaśya. (fr. ಪರವಶ). Dependence (ಪರವಶ Čt. II, 115); rapture, ecstasy (Bp. 3, 11; 34, 4).

ಪಾರವಾರ pâravâra. Tbh. of ಪಾರಾವಾರ. (B. 5, 146).

ಪಾರಶವ pâraśava. (fr. ಪರಶು). *Iron;* steel (ಉಕ್ಕು Mr. 98); an iron weapon. 2, *the son of a Brâhmaṇa by a Śûdra woman.*

ಪಾರಶಿಕ pâraśika. = ಪಾರಸೀಕ, (ಪಾರಸಿ). (ಕುದುರೆ ಪಾರಶಿಕದೇಶದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿರೆ ವನಾಯುಜಂ Mr. 282).

ಪಾರಶ್ವಧಿಕ pâraśvadhika. *A man armed with an axe.*

ಪಾರಸೀಕ pârasîka. = ಪಾರಶಿಕ. A Persian. 2, *a Persian horse.*

ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯ pârastraiṇêya. (fr. ಪರಸ್ತ್ರೀ). *A son by another's wife.*

ಪಾರಾ pârâ. = ಪಹರೆ. (My.).

ಪಾರಾವತ pârâpata. = ಪಾರಾವತ, etc. (Čpr. 1, after 101; 3, 17; 3, after 96; 8, 36).

ಪಾರಾಯಣ pâra-ayana. Going over or across. 2, *reading from one end to the other, reading through, perusal* (ಸಾಕಲ್ಯವಚನ, ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವುದು Hlâ.); studying, study; a man who has read very much (ಮಿಗೆ ಓದಿದವಂ Mr. 252); a man who is devoted to (ತತ್ಪರ, ಪ್ರೇಮಿ, ಪ್ರಬಂಧ, ಪ್ರೇಮಿಗೆಯ್ವನ 229).

ಪಾರಾವತ pârâvata. = ಆರಿವಾಳ, ಪಾರಾಪತ, ಪಾರಿವ, ಪಾರಿವಾಣ, ಪಾರಿವಾಳ, ಪಾರುವಾಣ 2, ಪಾರವಾಣ, ಹಾರುವಾಣ, ಹಾಲಿವಾಣ, ಹಾಲುವಾಣ. *A pigeon, a dove* (ಪಾರಿವ Čt. II, 56; ಪಾರಿವಾಳದ ಹಕ್ಕೆ Nn. 10, o. r. ಪಾರಿವಾಣ-; Tč. ಪಾರುವ, ಪಾವುರ, ಪಾವುರಾ, ಪಾವುರಾಯಿ; T. ಪುರಿವು, ಪುರಿಪಾವು; M. ಪುರಿಪಾವು, ಪ್ರಾವು; Mhr., H. ಪಾರವಾ, the blue pigeon).

ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ pârâvata-aṅghri. Pigeon's foot: *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಪಾರಾವಾರ pâra-avâra. = ಪಾರವಾರ. *The further and the nearer bank or shore.* 2, bounds (Mhr.). 3, *the ocean.*

ಪಾರಾಶರ pârâśara. (fr. ಪರಾಶರ). Coming from Parâśara. 2, Vyâsa (Mr. 257). 3, the rules of Parâśara for the conduct of the mendicant order.

ಪಾರಾಶರಿ pârâśari. *A mendicant of the school of Parâśara.*

ಪಾರಾಶರ್ಯ pârâśarya. *Vyâsa.*

ಪಾರಿ pâri. The two side-posts of a cart wherein the pegs are fastened (My.; V. 38, 93).

ಪಾರಿ pâri. *A drinking vessel, a cup.*

ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷಿ pârikâṅkshi. *An ascetic.*

ಪಾರಿಖಿತ್ತು pârikhattu. A deed of relinquishment of claim for partition of property, a partition-deed (My.; Mhr., H. ಪಾರಖತ).

ಪಾರಿಜಾತ pârijâta. (fr. ಪರಿಜಾತ). = ಪಾರಿಜಾತಕ. (Bp. 55, 22).

ಪಾರಿಜಾತಕ pârijâtaka. *The coral tree, Erythrina indica* Lam., *one of the five trees in svarga* (see ದೇವತರು).

ಪಾರಿತಥ್ಯೆ pâritathyĕ. *A trinket worn on the forehead where the hair is parted; a string of pearls for binding the hair* (ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಡು, ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆಯೆನ್ದೂ ಎನ್ಬರು Nr.).

ಪಾರಿತೋಷಿಕ pâritôshika. (fr. ಪರಿತೋಷ). A reward, a gratuity, a present. (Čpr. 2, 91; My.).

ಪಾರಿಪಕ್ಷ್ಯ pâripaksha. One kind of the horse's teeth (Mr. 281).

ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕ pâripanthika. (fr. ಪರಿಪನ್ಥಂ). *A highwayman, a robber, a thief.*

ಪಾರಿಪಾತ್ರಕ pâripâtraka. = ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ.

ಪಾರಿಪಾರ್ಶ್ವಿಕ pâripârśvika. (fr. ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವ). *Retinue, attendants.*

ಪಾರಿಪ್ಲವ pâriplava. (fr. ಪರಿಪ್ಲವ). *Moving to and fro, shaking, tremulous, unsteady;* perturbed. 2, N. of a country (J. 15, 2. 7. 41).

ಪಾರಿಭದ್ರ pâribhadra. (fr. ಪರಿಭದ್ರ). *The coral tree, Erythrina indica* Lam. See ಪಾರುವಾಣ 1.

ಪಾರಿಭದ್ರಕ pâribhadraka. *The tree Erythrina fulgens.* 2, a species of pine, Pinus dêvadâru.

ಪಾರಿಭಾವ್ಯ pâribhâvya. *A species of costus, Costus speciosus or arabicus.*

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ pâribhâshika. (fr. ಪರಿಭಾಷಾ). Universally received, common. (My.). 2, technical, as a term.

ಪಾರಿಯಾತ್ರ pâriyâtra. N. of a mountain. (My.).

ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ pâriyâtraka. = ಪಾರಿಪಾತ್ರಕ. *N. of a mountain range, the central or western portion of the Vindhya* (Bp. 6, 19).

ಪಾರಿಯಾತ್ರಿಕ pâriyâtrika. (fr. ಪರಿಯಾತ್ರಾ). A travelling coach (ಅಧ್ವನ್ಯ, ಕರ್ಣೇರಥ, ಪಯಣದ ರಥ Hlâ. MS.).

ಪಾರಿಯಾನಿಕ pâriyânika. (fr. ಪರಿಯಾನ). *A travelling coach.*

ಪಾರಿರಕ್ಷಿಕ pârirakshika. (fr. ಪರಿರಕ್ಷಾ). *An ascetic or religious mendicant.*

ಪಾರಿವ pârivа. Tbh. of ಪಾರಾವತ, q. v. (ದೃಷದಾತನ Mr. 174; ಪಾರಾವತ Čt. II, 56; Čpr. 8, after 67; Rśv. 6, after 11; J. 15, 47; 28, 38). ಪಾರಿವದ ಹಕ್ಕ (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, etc. Nr.).

ಪಾರಿವಾಣ pârivâṇa. = ಪಾರಿವಾಳ, etc. (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, ಕಪೋತ Si. 171; My.).

ಪಾರಿವಾಳ pârivâḷa. = ಪಾರಿವ, etc. (ಪರಿ, ಪಾರಾವತ Nn. 10; C.; B. 2, 23; 3, 112).

ಪಾರಿಶುದ್ಧ್ಯ pâriśuddhya. (fr. ಪರಿಶುದ್ಧ). Purity (Si. 235; My.).

ಪಾರಿಷದ pârishada. (fr. ಪರಿಷದ್). Belonging to an assembly or council; *a king's companion or attendant; the retinue or attendants of a god.*

ಪಾರಿಸಿ pârisi. = (ಪಾರಶಿಕ), ಪಾರ್ಸಿ. Persian; a Parsee (B. 4, 92; Mhr., H. ಪಾರಶೀ). — ಪಾರಿಸಿಲಿಪಿ. Persian letters (Bp. 5, 53).

ಪಾರಿಹಾರಿಕ pârihârika. (fr. ಪರಿಹಾರ). A maker of garlands. (R.).

ಪಾರಿಹಾರ್ಯ pârihârya. *A bracelet.* See ಕಡಿಯ.

ಪಾರೀಣ pârîṇa. Being on, or crossing to, the other or opposite side; completely familiar with, well acquainted with (Bp. 39, 53).

ಪಾರೀನ್ದ್ರ pârîndra. A lion; a boa. (R.).

ಪಾರು pâru. 1. = ಪರ್ವ. Looking to or after. — ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱ. = ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱಿ, ಪಾರ್ಪತ್ಯಗಾಱಿ. (My.). — ಪಾರುಪತ್ಯ. = ಪಾರ್ವತ್ಯ. Local government or administration, of a temple, an alms-house, or a sub-district (My.; Tĕ. ಪಾರುಪತ್ಯ; T. ಪಾರಪತ್ತಿಯ; M. ಪಾರವತ್ಯ). ಚೀಲಿಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವಕ್ಕೊನ್ದು ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು. — ತೇಲೇ ಗಂಬ ಕುದಿಯೋ ಸಿಗೆ ಏಟ್ಗೇಟು ಪಾರುಪತ್ಯಗೆ — ನೀರು ಹೊಯ್ದು ಬಚ್ಚಿಗೆ ಊರ ಪಾರುಪತ್ಯವು ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Prvs. s. ಫಲ, ಬಣ್ಣನಾಳ, ಮಂಗ. — ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱಿ. An officer in charge of a temple, etc. (My.; Tĕ.); a subordinate collector and magistrate (T. ಪಾರಪತ್ತಿಯಕ್ಕಾರ, M. ಪಾರವತ್ಯಕಾರ). ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱಿನಾದರೆ ಹಾಱಿ ಹೋದಾನೋ? (Prv.).

ಪಾರು pâru. 2. To grow, to become (Tĕ.). See ಒಣ್ಣುಬಾರು, ಹಣ್ಣುಬಾರು.

ಪಾರು pâru. Tbh. of ಪಾರ. End; a side of a roof (*cf.* ಪಾಕ 1). See ಒಪ್ಪ-. — ಪಾರುಗಾಣಿಸು. = ಪಾರಕಾಣಿಸು. (My.). — ಪಾರುಗಾಣು. = ಪಾರಗಾಣು. (My.). — ಪಾರು ಮಾಡು. = ಪಾರ ಮಾಡು. (My.). ತಾಪದಲಿ ಸಂಸಾರಕೂಪದಲಿ ಬಿದ್ದವರ ಕೂಪದಿಂ ಪಾರು ಮಾಡುವ ಗುರುಕರುಣಸೋಪಾನ ಕಣ್ಣಾಲ್ಗೆ (Sp.).

ಪಾರುಖಾಣ pârukhâṇa. = ಪಾರುಖಾಣಿ. A gratuity, a present (ಉಚಿತವಲ್ಲದುತು ಕೊಡುವ ವಸ್ತು ಕೆಸ.).

ಪಾರುಖಾನೆ pârukhâṇĕ. = ಪಾರುಖಾಣ. A clerk's account (ಕರಣಿಕರ ಕರಣಸಂಖ್ಯೆ Bhn. 57, o. r. ಲೆಕ್ಕಸಂಚಿ; Mhr., H. ಪಾರಖಣೇಂ, to try or examine money, etc.). 2, a present (ಆರಸರ್ ವಿಬುಧಾಳಿಗೆ ಈಯುನ ಆಸ್ಥಿಂ 57). 3, death (ಮರಣ 57). 4, pain of lust (ಮದನತಾಪ 57).

ಪಾರುವ pâruva. = ಪಾರ್ವ (s. ಪಾರೆ), etc. (ಮಾಸಿಸವರಿಜು Čt. I, 69).

ಪಾರುವಾಣ pâruvâṇa. 1. = ಹಾರಿಯಾಳ, ಹಾರಿವಾಳ, ಹಾಲಿವಾಣ. (Tbh. of ಪಾರಿಭದ್ರ). (My.).

ಪಾರುವಾಣ pâruvâṇa. 2. = ಪಾಠವ, etc. (Si. 111; My.).

ಪಾರುವೇಟೆ pâruvêṭĕ. (Tbh. of ಪಾಪದ್ಧಿರ್?). The chase; game that is hunted (Tĕ. ಪಾರುವೇಟೆ; My.; Mhr. ಪಾರಧ).

ಪಾರುಸ್ಯ pârushya. (fr. ಪರುಷ). Roughness, harshness; *harshness of language, abuse, opprobrious or unfriendly speech;* violence. See ವಾಕ್-.

ಪಾರೆ pârĕ. 1. = ಪಹರೆ, etc. (My.).

ಪಾರೆ pârĕ. 2. = ಆರೆ 3, ಪಾರೆ. A crowbar (Mhr. ಪಹಾರ; Kŏṅkaṇi ಪಾರಾಯಿ; Tu. ಪಾರಂಗಿ; Tĕ. ಪಾಕೆ; T. ಪಾಡ್ಡೆ; R.).

ಪಾರ್ಪ್ pâr. = ಪಾಱು 1, etc. P. p. ಪಾರ್ದು. ಪಾರ್ದುವು (Abh. P. 13, 74). ಪಾರ್ವ (Rśv. 6, after 11).

ಪಾರ್ಪಿಸು pârisu. = ಪಾಱಿಸು. To cause to jump, etc. (Čpr. 5, 9; Rśv. 13, 82).

ಪಾರ್ಪು pâru. 1. = ಪಾಱು, ಪಾಱು 1. To leap up; ot jump, to spring; to run; to fly; to fly about; to palpitate (ಉತ್ಪ್ಲವನ Śmd. Dh.; Śm. 117; My. as ಪಾಱು; Tĕ., T., M.; see ಪಱು 4, ಪಱು); to cross by jumping, as a stream (My. as ಪಾಱು); to spring on, to copulate, as a bull (My. as ಪಾಱು). P. p. ಪಾಱು. See Śmd. 79. 142. 166. 289; Čpr. 5, 7. 76; 6, 39; 7, 52; Abh. P. 13, 63; Bp. 1, 50; 18, 62; 32, 28. 38; 40, 76; Śm. 110; Rśv. 5, 41. 46; 8, 98; 9, 26; 13, 69. 78; J. 7, 47; 13, 11; 28, 4.

ಪಾರ್ಪು pâru. 2. = (ಪಱು, etc.), ಹಾಱು 2. Running, flying, etc. **2**, a kind of boat or ship (ಪಹಿತ್ರ ಭೇದ Śmd. Dh., o. r. ಬಹಿತ್ರ-; ಬಹಿತ್ರಭೇದ Śmd. II, Śm. 35; ಬಹಿತ್ರ Śm. 117; ಬಹಿತ್ರದ ಭೇದ Kk. 93; ಜಡಗುಗಳ ಭೇದ Čt. I, 77; T., M.; Tu. ಪಾತಿ; M. ಪಾಱಿಲ್, a float, raft). **3**, a flying vehicle: a self-moving chariot of the gods (ನಡೆಮಾಡು, ವಿಮಾನ Kk.; ನಡೆಮಾತ, ವ್ಯೋಮಯಾನ Śm. 10, o. r. ನಡೆಮಾಡು; see ಗಜ-). — ಪಾಱಿಲ್. -ಆಟ. = ಪಾಱುಗೆಡು. (Rśv. 14, after 106). — ಪಾಱುಗೆತು. -ಕೆತು. Leaping, running, etc. to cease (Kśv. 3, after 35). — ಪಾಱುವ್ವನಿ. -ಂ-ಪನಿ. Flying drops, drizzling rain (ತುಷಾರ Mr. 44; M. ಪಾಱಿಲ್). — ಪಾಱುವ್ವಳಿ. -ಂ-ಬಳೆ. (Śmd. 204). A discus (ಚಕ್ರ Čt. I, 77; II, 75; Abh. P. 13,89; 14, 188; Rśv. 6, after 11; J. 20, 50). — ಪಾಱುವ್ವಳೆಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ (ವಜ್ರ Kk.). — ಪಾಱುವ್ವಳೆಯ ಕೆಯ್ಯ. Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7). — ಪಾಱೋಟ್. -ಏಟ್. To commence to run, to run away (ನಿರ್ಧಾವನ Śmd. Dh.). 2, to become contemptuous (ಅವಮಾನ Śmd. Dh.).

ಪಾರ್ಪು pâru. 3. Whoredom, adultery (ಸಿತಗತನ Śm. 117). **2**, a profligate woman (ಸಿತಗೆ Śmd. II; ದಪ್ಪುಂಚೆ, ಸಿತಗೆ Kk. 91, Śm. 75). See ಮುದಿ-, ಮುದು-. — ಪಾರ್ಪುಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. = ಪಾರ್ಪುಗೆಯ್ತ. Whoredom, adultery (V. 9, 9; Śśv. 1, 32).

ಪಾರ್ಪ್ pâr. = ಪಾರು 1. — ಪಾರ್ಪತ್ಯಗಾಱಿ. ಪಾರ್ಪತ್ಯ. ಪಾರ್ಪತ್ಯಗಾಱಿ. = ಪಾರುಪತಿಗಾಱಿ, etc. (My.).

ಪಾರ್ಥ pârtha. (fr. ಪೃಥು). A king. 2, Arjuna (Nn. 12; J. 5, 9; 8, 25. 26. 40). ತೀರ್ಥಕ್ಕನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿಲ್ಲ, ಪಾರ್ಥಗಿನ್ತ ದೊರೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾರ್ಥವ pârthava. (= ಪರುಟವ). Width, greatness, immensity.

ಪಾರ್ಥಿ pârthi. A son of Arjuna, Babruvâhana (J. 22, 35; 24, 28. 45).

ಪಾರ್ಥಿವ pârthiva. Earthen, terrestrial; ruling or possessing the earth. 2, *a prince, a king* (ನರೇನ್ದ್ರ, ಅರಸು Nn. 32). 3, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 32). 4, a tree (ಪೃಥುವೀಜಾತ, ವೃಕ್ಷ 32). 5, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 32). ಪಾರ್ಥವವಿಭೇದ (ಜ್ಞತ್ರಿಯರ ಭೇದ 157). 6, nineteenth year in the cycle of sixty (My.).

ಪಾರ್ಥಿವಾಕ್ pârthivâka. A judge (ಅರ್ಥದೃಕ್, ನ್ಯಾಯವಿಧ Mr. 268, one MS. ಪಾರ್ಥಿವಪಾಲ).

ಪಾರ್ಬ pârba. See s. ಪಾರ್.

ಪಾರ್ಬಿಕೆ pârbikĕ. (fr. ಪಾರ್, q. v.).= ಪಾರ್ವಿಕೆ. Brâhmanism (Bp. 3, 51).

ಪಾರ್ವ pârva. See s. ಪಾರ್.

ಪಾರ್ವಣ pârvaṇa. (fr. ಪರ್ವ, ಪರ್ವನ್). The general funeral ceremony to be offered to all the near deceased ancestors at the parva or conjunction of the sun and moon. (My.).

ಪಾರ್ವತಿ pârvati. (fr. ಪರ್ವತ). = ಪಾತಿ 1. *The daughter of Himavat, Párvatí or Durgâ.* — ಪಾರ್ವತಿಯಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. Śiva. (Bp. 27, 8).

ಪಾರ್ವತೀನನ್ದನ pârvatī-nandana. *Kârttikêya.*

ಪಾರ್ವತೀಶ pârvatī-îśa. Śiva (Bp. 51, 18).

ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರಿ pârvatī-îśvara. = ಪಾರ್ವತೀಶ. (Bp. 25, 14; 38, 27).

ಪಾರ್ವಿಕೆ pârvikĕ. = ಪಾರ್ಬಿಕೆ. (Bp. 3, 74).

ಪಾರ್ವಿತಿ pârva-iti. A Brâhmaṇa woman (Abh. P. 16, after 38).

ಪಾರ್ಶ್ವ pârśva. (fr. ಪರ್ಶು = ಪರ್ಶುಕೆ). *The region of the ribs, the part of the body below the armpit;* the side, the flank. 2, *side, vicinity* (ಸಮೀಪ Mr. 425). See ನೆರೆ.

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ pârśva-nâtha. N. of a Jaina Arhat. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗ pârśva-bhâga. *The side or flank of an elephant.*

ಪಾರ್ಶ್ವವರ್ತಿ pârśva-varti. Standing by the side; an attendant. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು pârśva-vâyu. Rheumatism in one side, partial paralysis (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಶೂಲೆ pârśva-śûlĕ. A shooting pain in the side, stitch; pleurisy. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥ pârśva-stha. Standing at the side or next to, adjacent; an associate, a companion. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥನ್ pârśva-asthan. *A rib.*

ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥಿ pârśva-asthi. *A rib.*

ಪಾರ್ಷದ pârshada. (fr. ಪರ್ಷದ್). A person present in a congregation, a spectator. (R.).

ಪಾರ್ಷ್ಣಿ pârshṇi. *The heel* (ಮಡ Nn. 134; Mr. 484). 2, the backside, the back (ಪಿನ್ನು, ಹಿನ್ದಣ ಭಾಗ 134); *the rear of an army; the rear of a battle* (ಹಿನ್ನೆ ಪಿಡಿವುದು 484). 3, the extremity of the fore-axle.

ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ pârshṇi-grâha. *Seizing from behind, an enemy in the rear.*

ಪಾರ್ಸಿ pârsi. = ಪಾರಿಸಿ. (B. 4, 217; My.).

ಪಾಲ್ pâl. 1. (Śmd. 58). = ಹಾಲ್, ಹಾಲು. Milk; the white juice of some plants; the juice of sugar-cane and that of a cocoa-nut (C. as ಹಾಲು; T., M.; Tĕ. ಪಾಲು; Tu. ಪೇರ್); vaccine matter (My. as ಹಾಲು). ಪಶುವಂ ಪಾಲಂ ಕಱಿದಂ (Śmd. 157). See Čpr. 5, after 64; Bp. 1, 20; 14, 8; 51, 32; 57, 15. 75; 59, 30; 60, 42; 61, 71; Śśv. 3, 43; J. 19, 51; ಕೆನೆವಾಲ್, ಕೊಡವಾಲ್, ಗಿಣ್ಣುವಾಲ್, ಮೊಗೆವಾಲ್. — ಪಾಲುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A kind of sweetmeat (ಪೀಯೂಷಪಿಣ್ಡಿ Mr. 215). — ಪಾಲ್ಕುಡಿಕೆ. N. of a village in S. Mhr. (Nîlakaṇṭha's vîramâhêśvara-saṅgraha v. 16; Gubbi Malhaṇârya's bhâvachintâratna v. 9; Bp. 1, 14; 4, 76; 61, 94). — ಪಾಲ್ಗಂಬಿ. -ಕಂಬಿ. N. of a plant. See Mr. s. ಕೋಳಿ. — ಪಾಲ್ಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The milk-sea (Čpr. 8, 44; Abh. P. 7, 79; J. 6, 40). ಕಡಯಿಸಿದಂ ಸುರರಿನ್ ಅಸುರರಿಂ ಪಾಲ್ಗಡಲಂ (Śmd. 273). — ಪಾಲ್ಗಡಲ ಕುವರಿ. Lakshmí (Śrí, ಲಕುಮಿ, etc., ಇನ್ದಿರೆ Śm. 6). — ಪಾಲ್ಗಡಲೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Vishṇu, Kṛishṇa (J. 24, 67). — ಪಾಲ್ಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. To draw milk, to milk (Bp. 50, 12). — ಪಾಲ್ಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. To drink milk (V. 9, after 71; 9, 81). — ಪಾಲ್ಗೆನೆ. -ಕೆನೆ. Milk (and) cream (J. 6, 47). — ಪಾಲ್ತುತ್ತ. = ಪಾಲ್ತುತ್ತ. White vitriol (My.; Tĕ.). — ಪಾಲ್ದೆನೆ. -ತೆನೆ. A milky ear of corn (J. 3, 5. 7). — ಪಾಲ್ದೊರೆ. -ತೊರೆ. Milk to collect in the breast (J. 18, 21). — ಪಾಲ್ಬಟ್ಟಲ್. A milk cup (Bp. 14, 28; V. 9, after 71). — ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಹಾಲವಕ್ಕಿ, ಹಾಲು-, ಹಾಲೆಹಕ್ಕಿ, ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ. A small owl that flies about especially in moon-light nights and mimics the human voice (ನಿಶಾಚರ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ Nn. 23; My.; *cf.* ಪಾಲೆ 1; ಪಿಂಗಲಿ).

ಪಾಲ್ pâl. 2. (fr. ಪನು 3). = ಪಾಲು. A division; a part, a portion, a share; a share in a joint property; joint property (T., M.; Tĕ. ಪಾಲು). See ಪಾಲ್ದಾರ, etc., ಮಣ್ಣುಪಾಲ್.

ಪಾಲ pâla. 1. A guard, a protector, a nourisher, a keeper, etc. See *e. g.* ಕಕ್ಷ-, ಕರ-, ನರ-, etc.

ಪಾಲ pâla. 2. Tbh. of ಫಾಲ (Śmd. 338).

ಪಾಲ pâla. 3. A bridge (My.; T., M.; *cf.* Sk. ಪಾಲಿ No. 3).

ಪಾಲಕೆ pâlaka. Guarding, protecting, nourishing; a guardian, etc.; a prince, a ruler, a king (Śmd. 13). ಪಾಲಕನು ಬಾಲಕನಾದರೆ ಪಾಲಿಗೇನು ದರಿದ್ರವೋ? (Prv.). Feminine ಪಾಲಕಳು (My.).

ಪಾಲಕೆ pâlaki. = ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ, ಪಾಲಿಕೆ, ಪಲ್ಲಂಕ್, etc. A palanquin (Mhr., H. ಪಾಲಖೀ; My.; Tĕ.). ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಕೀಲಿ ಕೂತರೆ ಹೊಗೋರು ಯಾರು? (Prv.). — ಪಾಲಕತೊಟ್ಟಿಲ್. A palanquin-like cradle (My.; G. 347).

ಪಾಲಕ್ಕಿ pâlakki. = ಪಾಲಕೆ, etc. (My.; Si. 275).

ಪಾಲಕ್ಯೆ pâlakyĕ. A species of beet-root, Beta bengalensis (ಪಹುಜೆ Hlâ. MS. 2, 10*a*).

ಪಾಲಘ್ನ pâla-ghna. *A mushroom* (ಕೊಡೇ ಹುಲ್ಲು Si. 165).

ಪಾಲಂಕೆ pâlaṅki. *The resin of Boswellia thurifera, gum olibanum.*

ಪಾಲನ pâlana. Guarding, protecting, fostering, nourishing, cherishing; maintaining, keeping, observing. See ಓವು, ರಕ್ಷಿಸು.

ಪಾಲನೆ pâlanĕ. = ಪಾಲನ. (ಭೋಗ Mr. 514). ಪಾಲನೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಲಾಸೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prv.). See Prv. s. ಆಲಸೆ.

ಪಾಲಾಶ pâlâśa. (fr. ಪಲಾಶ). = ಪಾಳಾಸ. Made of the wood of the palâśa tree (Bp. 3, 54). 2, *green* (see Mr. s. ಶ್ಯಾಮ).

ಪಾಲಿ pâli. 1. Guarding, protecting, cherishing, nourishing; Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ, ಪರಮೇಶ Nn. 31). — ಪಾಲಿ ಕಾಯು. To guard, to watch (My.; see Prv. s. ಊರು).

ಪಾಲಿ pâli. 2. ಪಾಳಿ. (= ಪಾಟಿ 1, ಪಾಡಿ'). *A line, a row.* 2, a multitude (ಸಂಚಯ, ಸಮೂಹ Nn. 31). 3, *a raised bank, a dike, a causeway, a bridge* (ಆಲಿ, ಏರಿ Mr. 417). 4, a wall (ಭಿತ್ತಿ, ಗೋಡೆ 31). 5, binding or fastening on different or both sides or completely (ಎಡಸ್ಪ, ಆತಿಬಸ್ಪನ 31). 6, place, site, etc. (ಆಸ್ಪದ 31). 7, a certain place or region, etc. (ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕ್ಷೇತ್ರಭೇದ 31, o. r. ಸ್ಥಲಭೇದ). 8, a point of the compass (ಆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 31). 9, a part, a portion (ವಿಭಾಗ, ಭಾಗೆಯ 31; *cf.* ಪಾಲು). 10, an edge, a margin; *the sharp side of anything, the sharp edge or point of a sword or any cutting instrument;* a sword-hilt (ಆಯುಧದ ಪರಜುಗಳು 31; ಪರಜು, ಮೋಹಳ Mr. 297). 11, beginning, commencement, priority (ಆದಿ, ಪೂರ್ವ 31). 12, the tip of the ear; the ear (ತ್ರೈತ್ರ, ಕಿವಿ 31). 13, *the hip, the haunch;* the lap. 14, the body (ಗಾತ್ರ, ದೇಹ 31, o. r. ಶರೀರ). 15, a mark, a spot, a stain. 16, a banner (ಧ್ವಜ, ಪತಾಕೆ 31). 17, a thread, a string, etc. (ಸೂತ್ರ 31). 18, a creeper (ಲತೆ, ಬಳ್ಳಿ 31). 19, an arrow (ಶರ, ಬಾಣ 31). 20, fire (ಅಗ್ನಿ 31). 21, a division of the vêda (ಶ್ರುತಿಭೇದ, ವೇದಭೇದ 31). 22, shame (ಲಜ್ಜೆ 31). 23, moisture; ginger in its undried state (ಆರ್ದ್ರತೆ, ಹಸಿಯ 31, o. rs. ಆರ್ದ್ರಕ, ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಣಿ). 24, a louse (*cf.* ಪೇನ್).

ಪಾಲಿಕೆ pâliki. = ಪಾಲಕ, etc. (Čb.).

ಪಾಲಿಕೆ pâlikĕ. Guarding, protecting, etc. See ಕಕ್ಷ-, ಕಪೋತ-. 2, a collection of five earthen vessels containing offerings of pulse or grain for Brahmâ, Indra, Yama, Varuṇa, and Sôma, used at marriages (My.; T.).

ಪಾಲಿತ pâlita. *Guarded, protected, cherished, nourished; blessed.* See Bp. 30, 25; 61, 89; ಗೋ-.

ಪಾಲಿನ್ದಿ pâlindhi. *A species of Ipomoea with dark blossoms.*

ಪಾಲಿಸು pâlisu. = ಪಾಳಿಸು 1. To guard, to protect, to cherish, to nourish; to rule, as a kingdom (My.); to follow, to obey, as a command (B. 3, 53. 54; 5, 279; My.); to observe, as a rule (4, 152; My.); to give, as an order, a gift, etc. (My.); to present, to exhibit to view. See Śmd. 268. 269; Čpr. 2, after 49; Bp. 18, 25; 36, 42; 46, 50; J. 2, 7. 22. 34.

ಪಾಲಿಸುವಿಕೆ pâlisuvikĕ. Guarding, etc. ಗೋ ಮಹಿಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಿಕೆ (ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ Si. 299).

ಪಾಲು pâlu. = ಪಾಲೆ 2. (My.). ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾಲು (ಪಾದ Si. 330). ಚನ್ನನಲ್ಲಿ ವೀಸಪಾಲು (ಕಲೆ 31). ಆಹಸ್ಸನ್ನು ಹದಿನಯ್ದು ಪಾಲು ಮಾಡಿ (244). ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೆ ಆಯ್ದು ಸಾವಿರ ರೂ ಪಾಯಿ ಪಾಲು ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಬೇಱೆಯಾದರು (B. 2, 25). ಪಾಲು ಕೊಡುವದು (ಎನಿಯೋಗ G.). ಪಾಲು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಚೀಟಿ ಪಾಕೋಣ (G. 574). ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಱೆಯಾದರೂ ಪಾಕ ಬಾರದು. — ಪಾಲು ತೀರಿ ಹೋದರೆ ಪಾಲು ಕೊಡ ಬಾರದೇ? — ಪಾಲು ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಯಿ. — ಪಾಪಿ ಗಱೆಸಿದ್ದು ಪರರ ಪಾಲು (Prvs.). ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ಬನ್ನೀತು (B. 3, 77). ಕುರುಪನ ಪಾಲಿಗೆ ಜಗಜೇ ಇಲ್ಲದ ಪಾಗಾಯಿತು (3, 90). ಪತ್ತು ಕೆಡಿಸಿದ ದೋಷವು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುವದು (4, 49). See B. 4, 10. 139. 159; 5, 173. — ಪಾಲಾಗು. -ಆಗು. To be divided; to become the portion, possession or prey of anything. ತುಪ್ಪದನ್ತ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡು, ತಿಪ್ಪೇ ಪಾಲಾದ (Prv.). ಬಡವಾರದ ನರಿ ನಾಯಿಗಳ ಪಾಲಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು (B. 2, 40). See B. 3, 126; 4, 215; 5, 115.

ಪಾಲುಕಾರಿ pâlu-kâra. A partner in business, an associate (B. 5, 218. 301); a partner, a sharer. Feminine ಪಾಲುಕಾಱಿಳು (5, 47).

ಪಾಲುಗಾರಿ pâlu-gâra. A partner in business; a man who gets a portion or share; one who acts, enjoys or suffers with another (My.). Feminine ಪಾಲುಗಾಱಿಳು (My.).

ಪಾಲುಗಾರಿಕೆ pâlu-gârikĕ. Sharing in; partnership (My.; G. 336). — ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಪತ್ರ. A deed of partnership (My.).

ಪಾಲುಗಾರ್ತಿ pâlu-gârti. A woman who gets a portion or share (My.); a woman who acts, enjoys or suffers with another (B. 4, 175; My.).

ಪಾಲುಗುಣ pâluguṇa. Tbh. of ಫಾಲ್ಗುನ (Śmd. 338).

ಪಾಲುವನ್ತಿಗೆ pâlu-vantigĕ. Sharing in; partnership (My.).

ಪಾಲೆ pâlĕ. 1. = ಪಾಲೆ 1. The bird called the blue jay (Br.; ಚಾಷ, ಕಕ್ಕೀದಿವ, ಹಂಗ, ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ Si. 172; *cf.* ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ).

ಪಾಲೆ pâlĕ. 2. = ಅಲೆ 6, ಪಾಲೆ 2. A large tree, frequently cultivated for its eatable fruit, Mimusops kauki Lin. (ರಾಜಾದನ, ಫಲಾಢ್ಯಕ್ಷ, ಕ್ಷೀರಿಕೆ. ಪಾಲೇ ಗಿಡ Si. 132; Tĕ.; T.: Mimusops hexandra). **2,** a large ever-green tree, Alstonia scholaris R. Br. (Echites scholaris Lin.; T., M.; St. & Pl.).

ಪಾಲೆ pâlĕ. 3. = ಅಲೆ 4, ಹಲ್ಲೆ, ಪಾಲೆ 3. The lobe of the ear (Čpr. 6, after 64).

ಪಾಲ್ದಾರ pâl-dâra. = ಪಾಲುಗಾರ. (My.).

ಪಾಲ್ದಾರಿಕೆ pâl-dârikĕ. Partnership (My.).

ಪಾಲ್ಯ pâlya. (= ಪಾಳ್ಯ). To be watched, kept, protected, defended, guarded (adj.).

ಪಾವ pâva. 1. = ಪಾವು. ಪಾವಸೇರು (B. 5, 162; ಕುಡಪ G.).

ಪಾವ pâva. 2. = ಪಾವಕ. See ನಿಷ್-.

ಪಾವಕ pâvaka. Purifying; pure, clear, bright. 2, *fire* (ವೈಶ್ವಾನರ, ಅಗ್ನಿ Nn. 122; ಅಗ್ನಿ Mr. 526). 3, religious custom (ಆಚಾರ 122; ಉತ್ತಮಾಚಾರ 526). 4, a burning wick (ಉರಿವತ್ತಿ 526). 5, a fire-poker (ಕೆಡ್ಡುಗೋಲ್ 122; 526). 6, apparent, manifest, evident (? ಉಲ್ಬಣ, ಭಿದ್ರತರವಾದುದು 122). 7, the marking nut tree, Semecarpus anacardium L. f. (ಗೇರು, ಭಲ್ಲಾತಕ 122; ಗೇರ್ 526). 8, an under-shrub, the Ceylon leadwort, Plumbago zeylanica L. (ಚಿತ್ರಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ 122; ಚಿತ್ರಮೂಲ 526). 9, the tree Premna spinosa (ನಡುವಲ್ 122; 526). 10, completion (ಪೂರಣ, ಮುಕ್ತಾಯ 122). 11, a certain metrical foot (Čh.).

ಪಾವಕನಯನ pâvaka-nayana. Śiva (Bp. 33, 20).

ಪಾವಕಾಕ್ಷ pâvaka-aksha. = ಪಾವಕನಯನ. (Bp. 60, 7).

ಪಾವಕಾಮ್ಬಕ pâvaka-ambaka. = ಪಾವಕಾಕ್ಷ. (Bp. 53, 1).

ಪಾವಕಾಸ್ತ್ರ pâvaka-astra. = ಅಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ. (J. 13, 11).

ಪಾವಕೆ pâvakĕ. (ಬಿಸಿಕಲ್ Mr. 207, o. r. in two MSS. ಸಾಮುಕ against prâsa).

ಪಾವಟಿಸೆ pâvaṭigĕ. A step, a stair (My.; Mhr. ಪಾಯಟಾ, ಪಾವಕಾ, ಪಾಂವಡಾ; Tĕ. ಪಾವಂಚೆ, ಪಾವಟಿ; B. 4, 62.121; ಆರೋಪಣ, ಸೋಪಾನ Si. 112).

ಪಾವಟೆ pâvaṭĕ. = ಪಾಪಟಿಗೆ s. ಪಾಪಟೆ. (St. & Pl.).

ಪಾವಡ pâvaḍa. 1. = ಪಾವಡೆ, ಪಾವುಡ 1, ಪಾವ್ಡೆ. Tbh. of ಪ್ರಾವೃತ. Cloth (Bp. 47, 15; My.); a girl's petticoat (My.; Tĕ. ಪಾವಡೆ); a woman's garment (My.; T. ಪಾನಾಡ್ಪೈ; T. ಪಾವಾಡ್ಪೈ, M. ಪಾವಾಡೆ, cloths spread in the streets at a great solemnity; M. also: awning).

ಪಾವಡ pâvaḍa. 2. = ಪಾವುಡ 2 q. v., etc. A present (in cloth, ಉಡುಗೊಜ್ Bhn. 22; Bh. 1, 17, 24).

ಪಾವಡಿಗ pâvu-aḍiga. (Śmd. 239, o. r. ಹಾ-). = ಪಾವಡಿಗ, ಪಾವಾಡಿಗ. A snake-catcher and exhibiter, a snake-charmer (ಲಾವಕ Čt. I, 58).

ಪಾವಡೆ pâvaḍĕ. = ಪಾವಡ 1, etc. (ಪ್ರಾವಾರ, ಉತ್ತರಾಸಂಗ, ಉತ್ತರೀಯ, etc. Si. 224; My.).

ಪಾವನ pâvana. Purifying; sanctifying. 2, *purified, pure, holy.* 3, fire. 4, a means of purification: penance; water; cow-dung. 5, N. of a vṛitta (Čh.).

ಪಾವನತರ pâvana-tara. Uncommonly pure (Bp. 57, 71; J. 1, 2).

ಪಾವನತೆ pâvanatĕ. = ಪಾವನತ್ವ. (Bp. 32, 63).

ಪಾವನತ್ವ pâvanatva. Purity; the property of purifying. (Bp. 1, 60).

ಪಾವನಿ pâvani. A son of Pavana or the wind-god: Hanumat; Bhîma (My.).

ಪಾವಮಾನಿ pâvamâni. Hanumat (J. 27, 35. 48).

ಪಾವಲ pâvala. = ಪಾವಲಿ, ಪಾವಲೆ. A quarter of a Rupee (Mhr. ಪಾವಲಾ; My.). 2, a footstep (My.; Mhr.).

ಪಾವಲೆ pâvali. = ಪಾವಲ No. 1. (My.; G. 442).

ಪಾವಲೆ pâvalĕ. = ಪಾವಲಿ. (S. Mhr.; Br. ಪಾವುಲಾ). ಪಾವಲೆಯಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ದರಣ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪಾವಸೆ pâvasĕ. (fr. ಪಸಿ 3). = ಪಾಚೆ, ಪಾಸಿ, (ವಾಚೆ), ಹಾಚೆ, ಹಾಂಜೆ, ಹಾಂಸೆ, ಹಾವಸೆ. Green stuff or slime (algae) produced in or on stagnant water, or on stones near water, or in vessels containing water; the weed growing upon standing water or duck-weed; green mouldiness (lichens) upon stones, walls, and wood; yellowish frowzy slime of the teeth (T. ಪಾಚು; M. ಪಾಯಲ್, ಪಾಯಿ, ಪಾಯಿಲ್; Tĕ. ಪಾಚಿ, ಪ್ರಾಚಿ). See ಸೀರ್ವಾವಸೆ. — ಪಾವಸಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get, or be covered with, pâvasĕ (Čpr. 5, after 39). — ಪಾವಸೆಮುಗಿಲ್. A cloud in which pâvasĕ has grown (Čpr. 9, 5). — ಪಾವಸೆವಲ್. -ಪಲ್. A tooth or teeth covered with pâvasĕ (V. 11, 60).

ಪಾವು pâvu. = ಪಾವು. A snake (Čpr. 5, 75; Abh. P. 3, 52; Tĕ. ಪಾಮು; T., M. ಪಾಮ್ಬು). ಪಾವಂ ಬಾಣ್ಟಿದಂ (Śmd. 157). ಮಣಿಕ್ಕೊಳ್ ಜೀವಿಸುವ ಪಾವು (ಮಣ್ಣುಳಿಗ 237). ಬಾಂಗೆಸೆವ ಪಾವು (ರಾಜು Kk. 11b). See Śśv. 2, 69; 5, 54; 13, 19; J. 28, 44; ಆರೆವಾವು, ಎಲರ್ವಟ್ಟೆವಾವು, ಸೀರ್ವಾವು. — ಪಾವುಮೀನ್. A sort of fish (Rśv. 5, 115). — ಪಾವುವೆಡಗೆ. -ಪೆಡಗೆ. A snake-basket (ಪೆಳ್ಗೆ Čt. I, 45).

ಪಾವು pâvu. = ಪಾವ 1. Tbh. of ಪಾದ. A quarter (My.; Br.; Mhr. ಪಾವ). ಪಾವುಗುಂಜತೂಕ (B. 4, 194). ಪಾವುಸೇರು (My.; Mhr. ಪಾವಶೇರ).

ಪಾವುಗೆ pâvugĕ. Tbh. of ಪಾದುಕ (Śmd. 364; Čpr. 6, after 86; My.). See ಚನ್ದವಾವುಗೆ, ಜೋಗವಾವುಗೆ, ಪಬ್ಬವಾವುಗೆ, ಮಣಿವಾವುಗೆ.

ಪಾವುಡ pâvuḍa. 1. = ಪಾವಡ 1, etc. A girl's petticoat (My.); a cloth waved like a fan in front of a procession (Rśv. 6, after 11; My.).

ಪಾವುಡ pâvuḍa. 2. = ಪಾಗುಡ, etc. Tbh. of ಪ್ರಾಭೃತ. (ಉಪಾಯನ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಉಪದೆ, ಪ್ರಾಭೃತ Mr. 269).

ಪಾವುದೆ pâvudĕ. = ಪಾವುಡ 1, etc. (My.).

ಪಾಶ pâśa. = ಪಾಸ, (ಪಾಸು), ಪಾಸ, (ಪಾಸು). *A tie, a cord, a rope, a fetter, a chain* (ಪಾಮ, ಹಗ್ಗ Nn. 33); a noose, a snare. 2, (after hair) *abundance, quantity;* braided hair (ಜಿಣಿಲು Mr. 320). 3, expressive of admiration, as in ಕಣ್-. 4, expressive of contempt, at the end of some compositions.

ಪಾಶಕ pâśaka. = ಪಾಚಿಕೆ, ಪಾಸಂಗಿ, ಪಾಸಂಗಿ. = ಪಾಶ (at the end of a compound). 2, *a die used in playing* (ಆಕ್ಷ, ದೇವನ, ಪಾಸಂಗಿ Nr.).

ಪಾಶಪಟ್ಟಿ pâśa-paṭṭa. A snare, a trap. ಗಜಾದಿಗಳ ಹಿಡಿಯಲೆನ್ದು, ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಶಪಟ್ಟವಿಶೇಷಂಗಳು (ಕೂಟಯನ್ತ್ರ, ಜೋರ Nr.).

ಪಾಶಪಾಣಿ pâśa-pâṇi. Noose in hand: *Varuṇa.*

ಪಾಶವಾರ pâśavâra. A fisherman (ಕೈವರ್ತ, ಧೀವರ, etc., ವಿವಿಸಿನ ಬಲೆಗಾರಿ, ಬೆಸ್ತರವ Si. 86; My.).

ಪಾಶಹರ pâśa-hara. Removing fetters (Bp. 58, 17).

ಪಾಶಿ pâśi. Having a noose: *Varuṇa.* 2, a rope (for the gallows, My.; H.). — ಪಾತಿ ಕೊಡು. To hang (My.). — ಪಾತಿಸಜಾ. Punishment of hanging (My.). — ಪಾತಿ ಪಾಕು. = ಪಾತಿ ಕೊಡು. (My.).

ಪಾಶಿತ pâśita. Tied, fettered, snared (Dhw.).

ಪಾಶೀಖೋರ pâśî-khôra. A man who ensnares: a cheat (My.). 2, a man condemned to be hanged (My.).

ಪಾಶುಪತ pâśupata. (fr. ಪಶುಪತಿ). Relating, belonging or sacred to Śiva paśupati (Bp. 46, 72; 54, 60; 58, 15); a follower of Śiva paśupati. 3, N. of a weapon (Bp. 22, 41; Bh. 3, 7 sum.; J. 23, 32). 4, *the plant Aeshynomene grandiflora* (Agati grandiflora Desv.; see ಬಕ ಪುಷ್ಪ).

ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರ pâśupata-astra. Śiva's trident. 2, a weapon presented by Śiva (Śśv. 2, 116. 118).

ಪಾಶುಪತಿ pâśupati. Śiva (Bp. 54, 22; 60, 40).

ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ pâśupâlya. (fr. ಪಶುಪಾಲ). *The occupation of a grazier or keeper of cattle.*

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ pâśčâtya. (fr. ಪಶ್ಚಾತ್). Hinder; *posterior, last;* western.

ಪಾಶ್ಯೆ pâśyĕ. = ಪಾಸಿ, ಪಾಸೆ. A number or multitude of nooses or ropes, or of braided hair; *a net.*

ಪಾಷಂಡ pâshaṇḍa. = ಪಾಖಂಡ. Heresy. 2, heretical; *a heretic.*

ಪಾಷಂಡಿ pâshaṇḍi. = ಪಾಖಂಡಿ, ಪಾಸಂಡಿ. A heretic. (J. 5, 69; 18, 51).

ಪಾಷಾಣ pâshâṇa. = ಪಾಸಾಣ. *A stone, a rock* (ಕಲ್ಲು Nn. 106; see ಕಲ್). 2, arsenic and other poisons (My.). ಪಾಷಾಣದ ಭೋಗ ಸ್ಥಶಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prv.). See Prv. s. ಪಾಷಾಣಿ.

ಪಾಷಾಣಿದಾರಣಿ pâshâṇa-dâraṇa. *An instrument for cutting stones, a stone-cutter's hammer or chisel.*

ಪಾಷಾಣಿಭೇದಿ pâshâṇa-bhêdi. The plant Plectranthus scutellarioides, used as a remedy for stone in the bladder. (R.).

ಪಾಷಾಣಿಸನ್ಧಿ pâshâṇa-sandhi. *A chasm in a rock.*

ಪಾಷಾಣ್ಡಿ pâshâṇḍi. = ಪಾಸಾಣ್ಡಿ. A heretic. ಪಾಷಾಣ್ಡಿಗೆ ಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಷಾಣಕ್ಕೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾಸ pâsa. Tbh. of ಪಾಶ (Śmd. 335). See ತೋಳ್ವಾಸ, ಪಾದವಾಸ.

ಪಾಸಗೆ pâsage. = ಪಾಸಿಕೆ, ಪಾಸುಸೆ, ಹಾಸಿಕೆ, ಹಾಸಿಸೆ, ಹಾಸುಸೆ. That is spread: a bed. See ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ, ನಾಲಿವಾಸಗೆ. **2,** one of the feats of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ಪಾಸಂಗಿ pâsaṅgi. = ಪಾಸಂಗಿ. Tbh. of ಪಾತಕ. (Bp. 43, 11. 13).

ಪಾಸಟೆ pâsaṭi. Likeness, similitude, resemblance (ಪೋಲಿಸುವಿಕೆ, etc. Ct. I, 88; ತೋಡು, ಒರೆ, ಪೊರೆ, ಸರಿ, ತೊಣಿ, ಸರಿಸ, ಸಾಮ್ಯ II, 25; ಸಮಾನ, ಪ್ರಕಾರ, ಸಮು, etc. Mr. 427; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; Abh. P. 3, 72; Râm. 4, 2, 49; J. 6, 24).

ಪಾಸಣ್ಡಿ pâsaṇḍi. Tbh. of ಪಾಷಣ್ಡಿ (Śmd. 335 Mdb.).

ಪಾಸಲೆ pâsalĕ. Relating to the vicinity of; connected with or near unto by position in space, etc. (Mhr., H. ಪಾಸಲಾ);—along the ground (Mhr.);—distance (My.).

ಪಾಸಾಣ pâsâṇa. Tbh. of ಪಾಷಾಣ (Śmd. 335). ಪಾಸಾಣದ ಹೂ ಪಾಸಾಣದ ಮೇಲೆ ಮೊಳದೀಳೆ (Prv.).

ಪಾಸಾಣ್ಡಿ pâsâṇḍi. Tbh. of ಪಾಷಾಣ್ಡಿ (Śmd. 335).

ಪಾಸಾದ pâsâda. Tbh. of ಪ್ರಾಸಾದ. (Bh. 2, 13, 16).

ಪಾಸಾಲೆ pâsâlĕ. An earthen saucer-like vessel (My.).

ಪಾಸಿ pâsi. = ಪಾಜಿ, ಪಾವಸೆ, etc. (My.).

ಪಾಸಿ pâsi. = ಪಾಸೆ. Tbh. of ಪಾಶ್ಯ. See ಎಳೆವಾಸಿ, ನಿಡುವಾಸಿ.

ಪಾಸಿಕೆ pâsikĕ. = ಪಾಸಗೆ, etc. (Bp. 3, 17).

ಪಾಸು pâsu. 1. (fr. ಪಡು 3; or fr. ಪಾಯ್ 1?). = ಪಾಸು 1. To spread, as a blanket, a carpet, a mat, leaves, etc., to lay (ಆಸ್ತರಣಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; T. ಪಾವು, to pass over; to lay things regularly on the ground, as bricks, planks, etc.). See Cpr. 2, 20; 5, 22; 8, after 4; 8, 92; Abh. P. 3, 116; Grj. 5, after 67; Râv. 2, 78; 5, after 120; 19, 34; 29, 49.

ಪಾಸು pâsu. 2. (Śmd. 191; Ct. II, 59). = ಪಾಸು 2 (ಪಸೆ 1). That is spread or laid flat: a bed (ತಲ್ಪ Śmd. Dh.; ತಲ್ಪ Śm. 110); the bed called a litter (ಶೈವಕ Mr. 207). ಪಾಸಿನೊಳ್ ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದುಂ (Śmd. 163). See Cpr. 8, 62; Râv. 1, after 135; ಆಡಿಕಲ್ವಾಸು, ಅಲವಾಸು, ತಳಿವಾಸು, ಮೆಲ್ವಾಸು, ಮೇಲ್ಮಡಿವಾಸು, ಮೇಲ್ವಾಸು. — ಪಾಸಜೆ. -ಅಜೆ. A flat-stone, a slab (Cpr. 8, after 4; Abh. P. 4, 17; 10, 159; Grj. after 131; Śśr. 2, 32; J. 29, 45; see ಪಳುಕುವಾಸಜೆ, ರನ್ನವಾಸಜೆ). — ಪಾಸುಮಣಿ. A kind of table (Bp. 12, 9). — ಪಾಸುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Râghc. 17, 67).

ಪಾಸು pâsu. = ಪಾಸು. (Tbh. of ಪಾಶ). A tie for the neck of dogs (Ct. II, 59).

ಪಾಸುಗೆ pâsugĕ. = ಪಾಸಗೆ, etc. (Cpr. 8, 69).

ಪಾಸೆ pâsĕ. = ಪಾಸಿ. See ಕೊನೆವಾಸೆ.

ಪಾಹರೆ pâharĕ. = ಪಹರೆ, etc. (My.).

ಪಾಹಿ pâhi. Guard! protect! (Bp. 61, 48; My.).

ಪಾಳ pâḷa. (= ಪೆಬ್ಬ 4). An ingot or a bar of gold or silver (My.; Tĕ., T.; M. പാള, വാള).

ಪಾಳಜೆ pâḷaṭi. A narrow and covert watching over the doings and goings of another, spying; a tracing or searching out, as of a theft (Mhr. ಪಾಳತ; My.). — ಪಾಳತಿ ನೋಡು. To lurk, to spy (My.).

ಪಾಳಜಿಗಾಜಿ pâḷaṭi-gâra. A man set to watch the conduct of another, a watcher, a spy (My.; Mhr. ಪಾಳತಿ).

ಪಾಳಯ pâḷaya. = ಪಾಳೆಯ, etc. (Bh. 3, 18, 42; J. 7, 12; 35, 39. 49).

ಪಾಳಾನ pâḷâsa. Tbh. of ಪಾಲಾಶ. A post of palâśa wood (Grj. 2, after 106).

ಪಾಳಿ pâḷi. = ಪಾಲಿ 2. A raised bank (ಬದುಹು Mr. 371 in two MSS.; o. rs. ಪೋಳಿ or ಪೋಳೆ in one MS., ಬಿದುಹು in one MS.). 2, = ಪಾಲಿ, a mass, a multitude; see ಪಾಳಿಸು 2. 3, a wooden bowl (Si. 241; Mhr. ಪಾಳೀ). 4, the raised edge of the mouth of a hand-mill (B. 5, 134; Mhr. ಪಾಳಿ).

ಪಾಳಿವ pâḷiva. A mode in saṅgita (V. 11, 9).

ಪಾಳಿಸು pâḷisu. 1. = ಪಾಲಿಸು. (Abh. P. 3, 155; 13, 62. 63; 14, 29).

ಪಾಳಿಸು pâḷisu. 2. (fr. ಪಾಳಿ No. 2). To unite, to be united with, to associate, to be joined, etc. (ಮೇಳಿಸು Śmd. Dh.; ಸಂಯೋಗ Śmd. Dh.).

ಪಾಳೆ pâḷĕ. = ಪಾಳೆಯ, etc. (T. ಪಾಳಿ).

ಪಾಳೆಗಾಜಿ pâḷĕ-gâra. = ಪಾಳೆಯಗಾಜಿ, etc. (ಮನ್ನೆಯ, ಸಾವನ್ತ G.; My.).

ಪಾಳೆಯ pâḷĕya. = ಪಾಳಯ, ಪಾಳೆ, ಪಾಳೆವು, ಪಾಳೀ, ಪಾಳ್ಯ, ಪಾಳ್ಳಿ, ಪಾಳ್ಳೆ. (Connected with ಪಾಲಿ, or with ಪಾಲ್ಯ, or ಪಾಡಿ). An encampment, a camp; a settlement, a hamlet (My.; T. ಪಾಳ್ಯೆಯ, M. പാളയം). ಅರಸು ಬಿಡುವ ಪಾಳೆಯ (ಸಿವೀತ, ಶಿವಿರ, ಶಣ್ಡ); ಪಾಳೆಯದ ಕಾಪು (ಸಜ್ಜನ, ಉಪರಕ್ಷಣ Nr.). ದಣ್ಡಿಟ್ಟಿದಿರುವ ಪಾಳೆಯ (ಸಿವೇಶ, etc. Si. 268). See Bh. 1, 16, 15; 2, 4, 7; 6, 2, 1; Ĉ. Bp. 42, 13. 15; 47, 12. 47; J. 2, 65; 16, 1; 17, 11. — ಪಾಳೆಯನಟ್ಟು. A district in the hold of a Poligar (My.). — ಪಾಳೆಯಂಗೆಯ್. -ಂ-. To encamp (Râv. 6, after 24).

ಪಾಳೆಯಗಾಜಿ pâḷĕya-gâra. = ಪಾಳೆಗಾಜಿ, ಪಾಳೀಗಾಜಿ, ಪಾಳ್ಯಗಾಜಿ, ಪಾಳ್ಯೆಗಾಜಿ, ಪಾಳ್ಳಿಗಾಜಿ. A Poligar, a feudal ohieftain; occasionally: a revolted ryot setting himself up as a petty chieftain (My.; T. ಪಾಳ್ಳೆಯಕ್ಕಾರ, M. പാളയക്കാർ; Mhr. ಪಾಳೀಗಾರ).

ಪಾಳೆವು pâḷĕvu. = ಪಾಳೆಯ, etc. (Tĕ. പാലെമു; My.).

ಪಾಳೀ pâḷî. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳೀಗಾಜಿ pâḷî-gâra. = ಪಾಳೆಯಗಾಜಿ. (My.; B. 4, 80).

ಪಾಳ್ಯ pâḷya. = ಪಾಳೆಯ, etc. (My.). ಸೂಳೆಯರ ಪಾಳ್ಯ (ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಶ್ರಯ, ಸೂಳೆಗೇರಿ Si. 106); ಗೊಲ್ಲರಿರುವ ಪಾಳ್ಯ (ಘೋಷ, ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ, ಗೊಲ್ಲರ ಪಳ್ಳಿ 113); ಬೇಡರ ಪಾಳ್ಯ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ, ಬೇಟೆಗಾಜಿರಿರುವ ಹಳ್ಳಿ 114). ನಾಯಿ ಬೊಗಳೆ, ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಡು ತನ್ನು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಳಯ.

ಪಾಳ್ಯಗಾಜಿ pâḷya-gâra. = ಪಾಳೆಯಗಾಜಿ, etc. (My.).

ಪಾಳ್ಳೆ pâḷyĕ. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳ್ಳೆಗಾಜಿ pâḷyĕ-gâra. = ಪಾಳೆಯಗಾಜಿ, etc. (ಸಾಮನ್ತ, ನಾಡೊಡೆಯ G.).

ಪಾಳ್ಳೆ pāḷḷĕ. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳ್ಳೆಗಾರಿ pāḷḷĕ-gāra. = ಪಾಳೆಯಗಾರಿ, etc. (My.; ಮಣ್ಣಲೇಶ್ವರ, ಮಣ್ಣಲಿಳಅರಸು G.).

ಪಾಳ್ವಿ pāḷ. = (ಪಾಟು 1), ಹಾದ್, ಹಾಯಿ. Ruin, desolation; a waste (ಶೂನ್ಯಸ್ಥಲ ನೆಮ್ದ. I; ಇರಣ, ಶೂನ್ಯ Si. 421; T., M.; Té. ಪಾಡು). See ನೆಮ್ದ. 256 s. ಬಿಳಸು 2. — ಪಾಬಟವಿ. -ಆಟವಿ. A desolate jungle (J. 29, 24). — ಪಾಬ್ಳೇಬ್. -ಎಬ್. To begin to be destroyed (Rśv. 12, 13). — ಪಾಬ್ಳಿಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. A useless, good-for-nothing poetry. See s. ದುರದೃಷ್ಟ. — ಪಾಬ್ಳಿಯ್. To ruin (Bp. 11, 6; V. 8, 8). — ಪಾಬ್ಳಿಗಲು. A temple in ruins (Bp. 32, 52; 50, 54). — ಪಾಬ್ಳಿನೆ. (ನೆಮ್ದ. 82). A house in ruins (Čpr. 8, 60). — ಪಾಬ್ಳೊಲ. -ಪೊಲ. A waste field (Rśv. 11, 68).

ಪಾವಿ pāḷi. (Another form of K. ಪಾಟಿ 1, or Tbh. of ಪಾಟಿ 1 or of ಪಾಲಿ). A row, a line; regularity; regular or proper order or way; order, method, rule (ಕ್ರಮ ನೆಮ್ದ. I, Čt. I, 17, Bhn. 6; ತಪುವಾಯ, ಕ್ರಮ ಕಿಸ್.; ಪಂಕ್ತ ನೆಮ್ದ. II; ಕೇಬಿ, ಪನ್ತಿ Kk. 90, Šm. 53; ನಿಜಮಾರ್ಗ Čt. I, 77). See Čh. v. 347; Abh. P. 4, 11; 9, 178; 14, 29. 87; Rśv. 2, 59; 6, 23; 6, after 24; ಲಘು-. — ಪಾಬಿವೆಬ್. -ಪೆಬ್. To be in rows or properly arranged (Rśv. 6, after 11).

ಪಾವಿಕಾವಿ pāḷi-kāra. (ನೆಮ್ದ. 235, o. r. ಪಾಟಿಕಾಬಿ). An arranger.

ಪಾವ್ತಿನ pāḷtana. = ಪಾಯಿತನ. A ruined state (Čpr. 8, 81).

ಪಿ pi. An affix to form nouns, *e. g.* ಕಲ್ಪಿ (ನೆಮ್ದ. 248), ನೋಪಿ.

ಪಿಕ್ pika. *The cuckoo, Cuculus indicus* (ಕೋಗಿಲೆ Mr. 169).

ಪಿಕಲಕ್ಕಿ (pikal-akki). The common Madras bulbul, Pycnonotus haemorhous (Bd.). See ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ.

ಪಿಕಲಾರಿ pikalâri. = ಪಿಕಲಕ್ಕಿ. (Bd.).

ಪಿಕಾಸಿ pikâsi. A "pickaxe" (My.; Si. 399; Mhr. ಪಿಕಾವ).

ಪಿಕ್ಕಾ pikkâ. Faint, pale; weak, vapid; faded in look, pallid; of no vigour, poor (My.; Mhr., H. ಫಿಕ್ಕಾ).

ಪಿಕ್ಕು pikku. = (ಪಿಂಜು 1), ಹಿಕ್ಕು. To separate, to disunite, to disentangle, to comb (ಎವರಣ ನೆಮ್ದ. Dh.; Rśv. 11, 115; T., M. ಪಿರಿ). See ತಲೆವಿಕ್ಕು, ಮುಡಿವಿಕ್ಕು. — ಪಿಕ್ಕು ಪಿಕ್ಕು. rep. (Abh. P. 3, 88).

ಪಿಕ್ಕುಳಿಕ pikkulika. = ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ, q. v. (Râm. 3, 3, 18).

ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ pikkulikĕ. N. of a bird (ರಕ್ತಚ್ಛದ Mr. 175, o. r. ಪಿಕ್ಕುಳಿಕ; Té. ಪಿಕಲಿ, ಪಿಗಿಲಿ, the hill bulbul; see ಪಿಕಲಕ್ಕಿ).

ಪಿಕ್ಕೆ pikkĕ. = ಪಿಡಿ, etc. (My.).

ಪಿಂ piṅ. (ನೆಮ್ದ. 198). = ಪಿನ್, ಪಿಮ್, (ಪಿಜಿ), (ಪೂಜ), (ಪೆಡ), (ಪೆಡಿ, etc.), ಹಿಂ (ಪಿಜ್). The state of being behind, back or after. — ಪಿಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. The backside; backwards (ಪೆಡ, ಪೆಜಿಗು, ಪಿನ್ತಿಲ್ Kk. 46; Šm. 60; Bp. 4, 12; Šśv. 4, after 17). — ಪಿಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (ನೆಮ್ದ. 199). The hind-leg (Râghč. 17, 73; Rśv. 6, after 11, twice).

ಪಿಂಗ piṅga. *Reddish-brown, tawny.* 2, the bird ಬೆಳವ (Mr. 177).

ಪಿಂಗಚಕ್ಕುಸ piṅga-čakshus. A crab (Sk.). 2, Duryôdhana (Šśv. 3, 29).

ಪಿಂಗಲ piṅgala. (= ಪಿಂಜರ). *Reddish-brown, tawny.* 2, *an attendant of the sun.* 3, N. of a fabulous being in the form of a nâga: the author of the čhandas or prosody (Čh.). 4, a small kind of owl. 5, the fifty-first year of the cycle of sixty.

ಪಿಂಗಲಾಕ್ಷೆ piṅgala-akshi. A tawny eye (Šśv. 3, 53).

ಪಿಂಗಲಾಹಿ piṅgala-ahi. = ಪಿಂಗಲ No. 3. (Čh. v. 202).

ಪಿಂಗಲಿ piṅgali. (= ಪಿಂಗಲೆ). N. of a bird, a kind of owl (ಗೂಗೆ Mr. 170; ಶಕುನ್ತ, ಭಾಸ, ಜಾಲುವಕ್ಕೆ 174; ಶಕುನ್ತ, ಭಾಸ Hlâ.; ಸಕುನವಕ್ಕೆ Čt. I, 73).

ಪಿಂಗಲೆ piṅgalĕ. A kind of owl (Sk.; Mhr. ಪಿಂಗಳಾ, a little spotted owl). 2, *the female elephant of the south quarter.* 3, a particular vessel or artery, said to be the path of the fifteen vital airs (Mr. 52).

ಪಿಂಗಾಕ್ಷ piṅga-aksha. The francoline partridge (ಕವ್ವುಜು Mr. 175, o. r. ಕಣಜು).

ಪಿಂಗಾಣಿ piṅgâṇi. Crockery: procelain, China ware, dishes, plates, etc. (My.; Té.; M. ಪಿಂಗ್ಣಾಣಿ, Pers. finjân; T. ಪೀಂಗಾನ್).

ಪಿಂಗಿಸು piṅgisu. = ಹಿಂಗಿಸು. To cause to go back, to remove, etc. (Čpr. 2, 43; 8, 63; Abh. P. 14, 33; 16, 56). ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ದೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಯೊಳಿಸುವನ್ತೆ (ನೆಮ್ದ. 84).

ಪಿಂಗು piṅgu. = (ಪಿಂಜು), ಹಿಂಗು 1. To go back, to retreat, to go away; to be removed from; to keep at a distance; to fail, to be lacking (ಅಪ ಸರಣ ನೆಮ್ದ. Dh.; ಉಬಿ 78; ತೊಲಗು 17. 118 Cm.). ಮುಜವೆ ಪಿಂಗಿದಂ (ಎಬ್ಬಿತ್ತಂ ನೆಮ್ದ. I). See Čpr. 2, 42; 4, 2. 17. 19; 6, 25; Grj. 10, after 45; Rśv. 9, 4; 5, 21; 13 after 65 & 71; J. 6, 13; 19, 6; Šm. 17; ಪೆಡಿ-.

ಪಿಚ್ pič. A sound in imitation of spitting (S. Mhr.). 2, a sound to express emptiness. — ಪಿಚ್ ಪಿಚ್. rep. (S. Mhr.). — ಪಿಚ್ಚನ್ನು. -ಎನ್ನು. To appear quite empty (My.).

ಪಿಚಕಾರಿ pičakâri. A syringe (My.; Mhr., H. ಪಿಚಕಾರೀ; *cf.* ಪೀಜು).

ಪಿಚಂಡ್ಡ pičaṇḍa. *The belly.*

ಪಿಚಂಡ್ಡೆ pičaṇḍi. 1. The thigh (ಊರು, ಪೆರ್ದೊಡೆ Mr. 331).

ಪಿಚಂಡ್ಡೆ pičaṇḍi. 2. = ಪಿಚಾಡಿ. — ಪಿಚಂಡ್ಡೆ ಬಿಗಿ. To pinion, to tie the hands from behind (My.).

ಪಿಚಂಡ್ಡೆಲ pičaṇḍila. *Gorbellied, corpulent.*

ಪಿಚವ್ಯ pičavya. *The cotton plant* (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಬಾದರ, ಹತ್ತಿ Mr. 128).

ಪಿಚಾಚೆ pičâče. Tbh. of ಪಿಶಾಚ. (My.).

ಪಿಚಾಡಿ pičâḍi. The hinder parts; the hinder legs of a horse: the heel-ropes (My.; Br.; Mhr., H. ಪಿಚ್ಛಾಡೀ).

ಪಿಚಿ pičі. = ಪಚ, etc. (My.).

ಪಿಚಿಂಡ್ಡ pičiṇḍa. *The belly.*

ಪಿಚಿಂಡ್ಡೆಲ pičiṇḍila. *Gorbellied.*

ಪಿಚು piču. *The cotton plant; cotton* (ತೂಲಕ, ಅರಳಿ Mr. 128). 2, the plant Vanqueria spinosa. See Nr. s. ಅಲತಗೆ.

ಪಿಚುತೂಲ piču-tûla. *Cotton.*

ಪಿಚುಮನ್ದ piču-manda. *The neem or nimb tree, Azadirachta indica* A. Juss.

ಪಿಚುಮರ್ದ piču-marda. *The neem tree.*

ಪಿಚುಲ pičula. Cotton (ಹತ್ತಿ Nn. 107). 2, *the tamarisk, Tamarix indica.* 3, the plant Barringtonia acutangula.

ಪಿಚ್ಚ pičča. (Tbh. of ಪಿತೆ? or *cf.* ಪಿಜ್ಜ?). See ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ.

ಪಿಚ್ಚಟ piččaṭa. Pressed flat; a substance pressed flat, a cake. 2, an inflammation of the eyes. 3, *tin.*

ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ pičča-vaṇiga. A rákshasa, and the guardian of the south-eastern quarter (ಮಾನಸದೇರ, ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ, ನಿರುತಿ Śm. 12. 13; ಮಾನಸದೇರ, ನಿರುತಿ Kk. 15).

ಪಿಚ್ಚು pičču. = ಪಿಸರು, etc. Slimy impurities of the eye, rheum (S. Mhr.; Tě. పుసి; T. పీళ్ళి, పిళిచ్చే; M. പീള). See ಕಣ್ಣು-.

ಪಿಚ್ಚೆ pičče. Shortness or deficiency in measure or weight (My.; Tě.; M. പിച്ചെ, what is small, dwarfish, immature; *cf.* ಪೀಚು 2). ಆ ನೇರು ಪಿಚ್ಚೆಯಾಗಿದೆ (My.). — ಪಿಚ್ಚೆಮೊಳ. A deficient cubit (My.). — ಪಿಚ್ಚೆನೇರು. A lesser or deficient sêru (My.; Tě.).

ಪಿಚ್ಛ pičča. = ಪಿಂಛ. *The tail of a peacock;* the feathers of an arrow or of a peacock's tail. 2, *a wing.*

ಪಿಚ್ಚಂದ pičchanda. = ವಿಚ್ಚನ. (Si. 109; My. Amara).

ಪಿಚ್ಚಿಲ pičchila. *Slimy, lubricous, slippery, smeary.* 2, a muddy place (ವಜಪಿಲ, ಕೆಸಯಿಳ್ಳ ಎಡೆ Hlâ.); muddy water (ಕೆಸಱ ನೀರ್ Mr. 418).

ಪಿಚ್ಚಿಲೆ pičchilĕ. *The silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum* Roxb. 2, *the tree Dalbergia sissoo* Roxb.

ಪಿಚ್ಚೆ pičchĕ. *Slime or scum of boiled rice, etc.* 2, *the gum of the silk-cotton tree* (ಬೂರುಗೆಬಂಕೆ, ಎಲವದ ಮೇಣ Si. 133). 3, the saliva of a snake.

ಪಿಂಚು piñču. = (ಪಿಂಗು), ಹಿಂಚು. To be behind, to be or come afterwards or later, to be or come too late (ಪಶ್ಚಾದ್ವರ್ತ Śmd. Dh.).

ಪಿಂಚೆ piñčĕ. (Tbh. of ವೀಚಿ). A wave (ವೀಚಿ Čt. I, 18).

ಪಿಂಛ piñčha. = ಪಿಚ್ಚ No. 1. (My.; Tč.). See ತಿಪಿ-.

ಪಿಂಜ piñja. Confused, confounded, disturbed in mind, bewildered. 2, injured, killed; killing, injury. 3, *the moon* (*cf.* ಪೆಜಿ). 4, power, might.

ಪಿಂಜರ piñjara. (= ಪಿಂಗಳ). *Reddish-yellow, tawny.* 2, gold. 3, *yellow orpiment.* 4, a cage (Sk.; ಪಂಜರ G.). 5, a skeleton. 6, a horse. 7, N. of a bird (Râm. 3, 3, 18).

ಪಿಂಜರಿ piñjari. (Tbh. of ಪಿಂಜರ ?). = ಹಿಂಜರಿ. Silver (ಬೆಳ್ಳಿ Kk. 47; Śm. 68; see ಪೆಜಿ). — ಪಿಂಜರಿವೆಟ್ಟು, -ಬೆಟ್ಟು. The silver-mountain (ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟು, ರಜತಾದ್ರಿ Śm. 10).

ಪಿಂಜರಿತ piñjarita. Coloured reddish-yellow (Abh. P. 12, after 2).

ಪಿಂಜಲ piñjala. *Extremely confused or perplexed, overcome with terror or grief.*

ಪಿಂಜಾರ piñjâra. A carder or comber of cotton (C.; B. 5, 122; Mhr., H. ಪಿಂಜಾರೀ; Br. ಪಿಂಜರಿ, ಪಿಂಜಾರಿ).

ಪಿಂಜಾವಳಿ piñjâvaḷi. A sort of cloth or garment (Bp. 11, 24).

ಪಿಂಜಿ piñji. (= ಉಂಜ, ಹುಂಜ). A quantity or skein of cotton yarn (My.). ನೂಲ ಪಿಂಜ (ಕಳ್ Śm. 112; Sk. ಪಿಂಜಕಾ).

ಪಿಂಜು piñju. 1. = (ಪಿಕ್ಕು), ಹಿಂಜು, (ಹೀಜು 2). To divide (ಪಸುಗೆ Śm. 87). **2,** to separate; to card cotton (ಪೃಥಕ್ಕರಣ Śmd. Dh.; ಕಾರ್ಪಾಸವಿವರಣ Śm. 87; Tč.; M. പിഞ്ഞു; T. పన్ను, పియ్; Tě. పిగులు, to be burst; M. പിടരു, പിടഞു, to burst, to split; Mhr., H. ಪಿಂಜನೇ, to card or comb, as cotton; to split, as bamboos; to tear lengthwise, as cloth). **3,** to go asunder, to be rent, as cloth (My. as ಹಿಂಜು).

ಪಿಂಜು piñju. 2. = ಈಚು 2, ಹೀಚು. A fruit newly come forth from blossom (My.; T., M.; Tě. పిన్ని యే, పిన్నే; Tě. పినే, పిన్నె, little, small, young, *cf.* ಪಿಳ್ಳೆ).

ಪಿಂಜೂಷ piñjûsha. The wax of the ear. (R.).

ಪಿಂಜೆ piñjĕ. Injuring; injury. 2, turmeric. 3, cotton. 4, a switch.

ಪಿಟ್ piṭ. A sound produced when easing nature. — ಪಿಟ್ ಪಿಟ್. rep. (C.).

ಪಿಟ piṭa. (= ಪೆಟ್ಟೆ). *A basket, a box; a basket for holding grain.* 2, a house, a hovel. 3, a roof.

ಪಿಟಕ piṭaka. The tailor bird, Orthotonues longicauda (Sylvia sutoria, Bd.).

ಪಿಟಕ piṭaka. = ಪೆಟ್ಟಗೆ, (ಎಡಕ). *A basket, a box.* 2, *a boil, a blister, an ulcer* (ಸ್ಫೋಟಕ, ಮುಳ್ಳುಬೊಕ್ಕೆ Mr. 384, one MS. ಮುಗುಳು-, another one ಹುಗುಳು-).

ಪಿಟಿ piṭi. A sound in imitation of indistinct, mumbling speech (used also in muttering mantras). — ಪಿಟಿ ಪಿಟಿ. The repeated sound of piṭi. — ಪಿಟಿ ಪಿಟಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To utter with the sound of piṭi piṭi (My.).

ಪಿಟೀಲು piṭîlu. A "fiddle" (My.).

ಪಿಟ್ಟು piṭṭu. A formation from ಪಿಡುಗು. — ಪಿಟ್ಟು ಪಿಡುಗನೆ ಸಾಯು. ಪಿಟ್ಟು ಪಿಡುಗಾಗಿ ಸಾಯು. To die as suddenly as if struck by a thunderbolt, to die quite unexpectedly (My.).

ಪಿಟ್ಟು piṭṭu. = ಪಿಟ್ಟಿ, ಪಿಟ್ಟು. Tbh. of ಪಿಷ್ಟ (Śmd. 370; My.; Tč., T., M.; Mhr. ಪಿಠೀ). — ಪಿಟ್ಟವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 15, 24; 24, 73; 26, 54; 38, 56; see ಕಪಾಲಿ-).

ಪಿಟ್ಟಿ piṭṭĕ. = ಪಿಟ್ಟು. (My.).

ಪಿಠರ piṭhara. *A pot* (ಚರು, ಕುಮ್ಭ, ಕುಣ್ಡ, ಉಚೆ, etc., ಮಡಕೆ Mr. 209). 2, *the root of Cyperus rotundus.* 3, a churning stick.

ಪಿಡಗ piḍaga. = ಪಿಡಗು, ಪಿಡುಗು. Trouble, affliction, disease (B. 5, 181. 203; Mhr. ಪಿಡಣೇ, to be in trouble or pain).

ಪಿಡಗು piḍagu. = ಪಿಡಗ, etc. (B. 5, 210; My.).

ಪಿಡಿ piḍi. 1. = ಪಿಡಿ 1. To seize, to lay hold of, to catch, to take, to grasp; to deduct from wages; to hold (ಗ್ರಹಣ Śmd. Dh.; Śm. 92; T., M.); to apply to the mouth for blowing, as a trumpet, etc.;—to occupy as a place of refuge;—to begin, as rain, etc. (My. as ಹಿಡಿ);—to be required, as time, people, etc. for anything (My. as ಹಿಡಿ);—to comprise, to include, to be able to receive, as a sack, a cart (My. as ಹಿಡಿ);—to be so spacious as to let (a thing) pass through, as a window or door (My. as ಹಿಡಿ). ಮದಗಜಮೆರಡಿ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ

ಪಿಡಿದು (Šmd. 91). ಪಿಡಿವಂ (260). ಪಿಡಿವ ಕಡಲೆ (201). See Čpr. 4, 47; 5, after 39; 5, 63; 7, after 81; 7, 87; Bp. 8, 43; 46, 59; 57, 56; Rśv. 5, 44. 120; 6, after 10 & after 11 (twice); 10, 7; J. 2, 41; 3, 32; 4, 23; 30, 48; ತಿತ್ತರಮ್ಬಿಡಿ, ಕಪ್ಪವ್ಬಿಡಿ, ಕಾಲ್ಬಿಡಿ, ಕೆಯ್ಯುವಿಡಿ, ಕೆಯ್ಬಿಡಿ, ಕೊಡೆವಿಡಿ, ಕ್ರಮವಿಡಿ, ತಡಿವಿಡಿ, ದೀವಿಗೆವಿಡಿ, ಪಜ್ಜೆ-, ಪಂಜು-, ಪಸುವರ್ದಿಡಿ, ಬಟ್ಟೆ-, ಬಸ್ತಿ-, ಬಬ್ಬಿ-, ಬಿಲ್-, ಸಾಲ್-, ಸೆಜ್ಜೆ-; Mr. s. ತ್ರಾಣ. — ಪಿಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To lay hold of and speak, to hold fast by deed and word (Bp. 3, 79).

ಪಿಡಿ piḍi. 2. = ಪಿಡಿದು, ಹಿಡ, ಹಿಡಿ 2, ಹಿಡು. P. p. of ಪಿಡಿ 1, in ಪಿಡಿ ಪಿಡಿದು (Bp. 61, 25). — ಪಿಡಿ ತರ್. (= ಪಿಡಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To seize or take and bring (Bp. 28, 38). — ಪಿಡಿ ತರಿಸು. To cause to seize, etc. and bring (Bp. 11, 17; 50, 42. 51). — ಪಿಡಿ ಪಡೆ. = ಪಿಡಿ ಪೆಡು. (Abh. P. 10, 220). — ಪಿಡಿ ಪೆಡು. To get (Abh. P. 11, 133; 14, 78).

ಪಿಡಿ piḍi. 3. = ಹಿಡಿ 3. A seizing, hold, etc. **2,** grasping, closing the hand, clenching the fist; a grasp, a handful (ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯ Čt. II, 14). **3,** the closed or clenched hand, the fist. **4,** a handle; a hilt. ಆಡಾಯುಧಗಳ ಪಿಡಿ (ಫರು Mr. 298). ಕತ್ತಿಯ ಪಿಡಿ (ತ್ಸರು, etc. Si. 289). **5,** a broom (My. as ಹಿಡಿ). See ಒಪ್-, ಒ-, ಓಜೆವಿಡಿ, ಕೆಯ್ವಿಡಿ, ಪರಿವಿಡಿ; Čpr. 7, 87; J. 6, 21. ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಮ್ಬುರಿ ಪಂಕ ಮೇಲೆ ತೊಳಿಯಲ್ ತಾಂ ಶುದ್ಧನೇ? (Śś. 164). — ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಯು. To cause to make a grasp or fist; to close the fist; to grasp or hold tightly. ಬೆಮರ್ಗಳನೂಡಿ, ನುಣ್ಗೊಡೆಗಳಂ ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಸಿ (Šmd. 52). — ಪಿಡಿಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A horse that is led (Rśv. 10, 13). — ಪಿಡಿ ಪಡು. To be seized (Abh. P. 4, 115). — ಪಿಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To be grasped, attacked, or harassed. ಹಗೆಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವಡೆದವನು (ಪುರಸ್ಕೃತ Nr.).

ಪಿಡಿ piḍi. 4. = ಹಿಡಿ 4. A female elephant (ಕರಿಣಿ Šmd. Dh., Śm. 92, Čt. II, 14; ಕರಿ Čt. I, 30; ಪೆಣ್ಣಾನೆ I, 102; ಕರಿಣಿ, etc., ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153; T., M.; T., M. also: the female of camels, pigs; M. ಪಿಡೆ, the female of birds; the female of deer; T. also ಪಿಣ್ಟೆ; Sk. ಪಿಲ್ಲಕಾ; see s. ಪೆಣ್). See ತಾಯ್ವಿಡಿ; Čpr. 5, 63; 7, after 81; Abh. P. 7, after 105; Rśv. 10, 13. — ಪಿಡಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. = ಪಿಡಿ. (ಧೇನುಕೆ Hlā.). ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ (ಧೇನುಕೆ Mr. 471). — ಪಿಡಿಸವತಿ. A female elephant (ಪೆಣ್ಣಜ Bhn. 58, o. rs. -ಸವಡಿ, ಸವರಿ).

ಪಿಡಿತೆ piḍite. Seizure, etc. See ಕೆಯ್ವಿಡಿತೆ.

ಪಿಡಿಪು piḍipu. The state of seizing or of being seized. — ಪಿಡಿಪೀ. -ಈ. To deliver into (one's) power, to make over (Abh. P. 11, 134).

ಪಿಡಿಯಿಸು piḍiyisu. = ಹಿಡಿಯಿಸು. To cause to seize, etc. (Bp. 27, 65). **2,** to castrate.

ಪಿಡಿಸು piḍisu. = ಹಿಡಿಸು. To cause to seize, etc. (Bp. 26, 25; Č. Bp. 47, 12).

ಪಿಡಿಹ piḍiha. Seizing, etc. See ಬನ್ದಿವಿಡಿಹ.

ಪಿಡುಗು piḍugu. (= ಪಿಟ್ಟು). A thunderbolt (My.; Tē.; M. ಪಿಣರ್; T. ಇಡಿ, ಇಗಳಿ, ಏಟು, ವೆಡಿ, see ಪೆಟಲ್; M. ಪಿಣರ್, ತಿಣರ್, ಚಿಣರ್, also: grossness, what is thick, stiff; to grow thick, coagulate, become thick, swell; *cf.* ಪಿಣಲ್ 2, etc.). — ಪಿಡುಗು. -ಅ 3. A man like a thunderbolt: a dauntless, bold man (My.).

ಪಿಡುಗು piḍugu. = ಪಿಡಗ, etc. (B. 5, 203. 205. 206; My.).

ಪಿಣ piṇa. = ಪುನ, ಪೋಣಿ, ಪೊನ್. Metal. See ಕಬ್ಬಿಣ, and *cf.* Sk. ಪಿಣ್ಡ No. 8.

ಪಿಣಿಲ್ piṇil. 1. = ಹೆಣಿಲ್ 2, etc. A braid of hair (Abh. P. 13, 79; see ಕರುಳ್ವಣಿಲ್; *cf.* ಪೆಣಿ).

ಪಿಣಿಲ್ piṇil. 2. = ಹೆಣಿಲ್ 1, etc. A hump (Čpr. 5, 59; see M. s. ಪಿಡುಗು).

ಪಿಣ್ಡ piṇḍa. = ಪಿಣ್ಡು, ಹಿಣ್ಡು. *A lump, a clod, a round mass, a ball, a globe.* **2,** *a heap, a quantity, a collection, a cluster.* **3,** a bite, a morsel, a mouthful. **4,** a cake or ball of meal offered to the Manes; *a ball or lump of meat or rice mixed up with milk, curds, flowers, etc, and offered to the Manes;* food (Sk., My.; Tē.). **5,** the embryo or fetus. **6,** *the body.* **7,** *myrrh, incense.* **8,** *iron.* ಪಿಣ್ಡಕ್ಕೆ ಬಗೆಯಿಲ್ಲದವ ದಣ್ಡವೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು?—ಪಿಣ್ಡ ಪಾತಕದರೂ ಲಣ್ಡನೆ ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪಿಣ್ಡಕ piṇḍaka. *Incense, myrrh.*

ಪಿಣ್ಡಖರ್ಜುರ piṇḍa-kharjūra. = ಪಿಣ್ಡ-, ಪೆಣ್ಡ-, q. v. (Sk.).

ಪಿಣ್ಡಜ piṇḍa-ja. Embryo-born: men and beasts. (My.).

ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನ piṇḍa-pradāna. The offering of the piṇḍas, an oblation of them; supplying with food (My.). ತಿಲೋದಕ ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನಗಳು (ನಿವಾಪ Si. 243). ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದರೂ ರಣ್ಡೆಯರಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಿಣ್ಡಾಣ್ಡ piṇḍa-aṇḍa. The egg of the embryo or of the body, being considered, in its construction and arrangement, to be identical with the brahmāṇḍa (My.; Dp. 30, 3).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. = ಪುಣ್ಡಿ No. 1. — ಪಿಣ್ಡಿಸೊಪ್ಪು. Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus Lin. (St. & Pl.; T. ಪುಳಿಚ್ಚ-ಕೀರೈ).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 1. = (ಪಿಣ್ಡು), ಪೆಣ್ಡಿ, ಪೆಣ್ಡೆ 2. A bundle, a pack, a mass (My.; Tē. ಪೆಣ್ಡೆ; Mhr. ಪೇಣ್ಡ, ಪೇಣ್ಡೀ). — ಪಿಣ್ಡಿಖರ್ಜೂರ. = ಪಿಣ್ಡಖರ್ಜೂರ, etc. (My.).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 2. (= ಪೆಣ್ಡೆ 1). Possessing a body; (possessing the body of or being related to).

ಪಿಣ್ಡಿಕ piṇḍika. (= ಪಿಣ್ಡಿಕೆ). A globular swelling or protuberance, etc. (Sk.; see Mr. s. ಪಾಣ್ಡು No. 2).

ಪಿಣ್ಡಿಕೆ piṇḍikĕ. = ಪಿಣ್ಡಿಗೆ. *A globular swelling or protuberance, a fleshy swelling in the shoulders, arms, legs, etc.* **2,** *the nave of a wheel* (ನಾಭಿ, ಕೂಲುದುಮ್ಬು Mr. 285). **3,** the calf of the leg. **4,** a stool or seat of various shapes. **5,** a base or pedestal. **6,** the instep.

ಪಿಣ್ಡಿಗೆ piṇḍigĕ. Tbh. of ಪಿಣ್ಡಿಕೆ (Šmd. 338). See ಲಾಳವಣ್ಡಿಗೆ.

ಪಿಣ್ಡಿತ piṇḍita. Made into a lump or ball; heaped together, etc. See ಸಮ್-.

ಪಿಣ್ಡಿಪಾಲ piṇḍipāla. = ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, etc. (Sk.).

ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ piṇḍivāḷa. Tbh. of ಭಿಣ್ಡಿವಾಲ (Šmd. 369; ಭಿನ್ದಿಪಾಲ, ಸೃಗ Hlā.; see s. ಮುಸುಣ್ಡಿ).

ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ piṇḍi-śūra. = ಪಿಣ್ಡೀಶೂರ. (ಚೀಜಿ' ಗೃಹದೊಳ್ ಗರ್ಜಪಂ Mr. 236).

ಪಿಣ್ಡೀತಕ piṇḍītaka. *The tree Vangueria spinosa* Roxb. See ಬೋನಗಾರೆ.

ಪಿಣ್ಡೀಶೂರ piṇḍī-śūra. = ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ. A cake-hero: *a cowardly boaster, a poltroon.*

ಪಿಣ್ಡು piṇḍu. = ಹೆಣ್ಡು, q. v. To squeeze, etc. (Abh. P. 1, 94; Tē. ಪಿಡುಚು, ಪಿಣ್ಡು; *cf.* ಪಿಳಿ).

ಪಿಣ್ಡು piṇḍu. = ಪಿಣ್ಡ. Tbh. of ಪಿಣ್ಡ. A collection, a multitude, a mass; a herd, a flock, a drove, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ನೆರವಿ, ಜೊರಲಿ, ಸಾಲ್, ಗೊನ್ದಣಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Śm. 54; Ćpr. 7, after 81; Grj. 10, after 79; Tḍ.). ಗಿಳಿಯ ಪಿಣ್ಡು (Śmd. 161). ಆಂಜೆಯ ಪಿಣ್ಡು (Rśv. 6, 6). See ಆಂಜೆವಿಣ್ಡು, ತುಜುವಿಣ್ಡು, ನೊರೆವಿಣ್ಡು. — ಪಿಣ್ಡಿದು- -ಆಡು. A herd to be scattered (Abh. P. 3, 119). — ಪಿಣ್ಡಾನೆ. -ಆನೆ. Elephants assembled together, a herd of elephants (Rśv. 6, after 11). — ಪಿಣ್ಡುಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. A number of bracelets (Abh. P. 3, 106; 12, 44. V. 4, 86; 9, 6). — ಪಿಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be amassed or accumulated (Rśv. 5, after 120).

ಪಿಣ್ಡೋತ್ಪತ್ತಿ piṇḍa-utpatti. The birth or formation of the fetus (My.).

ಪಿಣ್ಯಾಕ piṇyâka. *An oil-cake.* 2, *incense.*

ಪಿತ pita. Tbh. of ಪಿತೃ (Nom. ಪಿತಾ). (ಪ್ರಪೂರ್ವ Mr. 314). ಪಿತನಿಲ್ಲದ ಮಗನ್ನ ಸಾಕಿದವನೇ ತನ್ದೆ.—ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಮುಸಿದ ಸುತ ಸಿಗೆ ಗತಿಯೇನು? (Prvs.). See ಕನ್ತು-, ಮದನ-; Prv. s. ಪಿತೂರಿ.

ಪಿತರ pitara. Tbh. of ಪಿತೃ (Śmd. 105; Kâvy. I, 2, 93 seq.). ಬಡವರ ಪಿತರನ್ತೆ ಮಡುಗುತ್ತಿರ್ಕುಂ (Śmd. 105).

ಪಿತರೌ pitarau. Sk. dual of ಪಿತೃ. *Mother and father, parents.*

ಪಿತಾಮಹ pitâ-maha. *A paternal grand-father* (ತಾತ, ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ Nn. 22). 2, Brahmâ (ಧಾತ, ಬ್ರಹ್ಮನು 22; Bp. 54, 31). 3, a king (ಭೂನಾಥ, ಅರಸು 22). 4, a self-knowing, or soul-knowing, man (ಮನೋಜ್ಞಾನಿ, ಆತ್ಮಜ್ಞ 22).

ಪಿತುರ pitura. = ಪಿತೂರಿ. (G. 151).

ಪಿತೂರಿ pitûri. Revolt, defection, plot, perfidy (My.; Mhr., H. ಫಿತುರೀ, ಫಿತೂರ; B. 5, 54. 221). ಪಿತೂರಿ ಮಾಡಿದರೂ ತುತೂರೀ ಧ್ವನಿ ತಡಿನಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ.—ಪಿತೂರಿ ಮಾಡಿದನ ಪಿತಸಿಗೆ ಬಲ್ಲನೇ? (Prvs.).

ಪಿತೃ pitṛi. = ಪಿತ, ಪಿತರ. (Sk. Nom. ಪಿತಾ). *A father.* ಪಿತೃಗಳು, fathers; forefathers, ancestors; the spirits of departed and deified ancestors, the manes or spirits of the dead. ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಪ್ಪ ಪಿತೃಗಳ್ (Śmd. 105).

ಪಿತೃಕರ್ಮ pitṛi-karma. Obsequial rites, oblations offered to the manes or deceased ancestors. (Si. 243).

ಪಿತೃಕಾನನ pitṛi-kânana. A grove of ancestors: *a cemetery.*

ಪಿತೃತರ್ಪಣ pitṛi-tarpaṇa. *Oblations giving satisfaction to the manes;* water out of the right hand as a daily offering to the manes (My.); the act of throwing sesamum and water out of the right hand as an offering to deceased ancestors at parvas or śrâddhas (My.).

ಪಿತೃತಿಥಿ pitṛi-tithi. The death-day of either deceased parent appointed for obsequial rites to them (My.).

ಪಿತೃತ್ವ pitṛitva. Fatherhood, paternity. 2, the state or condition of a pitṛi or deified progenitor. ಪಿತೃತ್ವವನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವರು ತೃಪ್ತಿ ಪಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ದಾನ (ನಿವಾಪ Si. 243).

ಪಿತೃದಾನ pitṛi-dâna. *A gift in honour of deceased ancestors, an offering to the manes.*

ಪಿತೃದಿನ pitṛi-dina. = ಪಿತೃತಿಥಿ. (My.).

ಪಿತೃದೀಕ್ಷೆ pitṛi-dîkshĕ. A course of austerities (as not shaving the head, abstinence from sexual intercourse, etc.) for the first year after one's father's death (My.).

ಪಿತೃದ್ರೋಹಿ pitṛi-drôhi. A traitor to his father (My.).

ಪಿತೃಧನ pitṛi-dhana. A father's property (ಗೃಹ್ಯ, ತನ್ದೆ ಗಟ್ಟಿಸಿದ ಧನ Nn. 141). 2, patrimony.

ಪಿತೃಪಕ್ಷ pitṛi-paksha. Siding with one's father (Bh. 1, 8, 17). 2, the dark half in the bhâdrapada month peculiarly appointed for the celebration of obsequial rites to the Manes (My.).

ಪಿತೃಪತಿ pitṛi-pati. *Yama.*

ಪಿತೃಪಿತೃ pitṛi-pitṛi. *A father's father.*

ಪಿತೃಪ್ರಸು pitṛi-prasu. A father's mother. 2, mother of the Manes: *twilight.*

ಪಿತೃಪ್ರಿಯ pitṛi-priya. Yama (Mr. 49).

ಪಿತೃಮೇಧ pitṛi-mêdha. Obsequial offerings to the Manes. (My.).

ಪಿತೃಯಜ್ಞ pitṛi-yajña. = ಪಿತೃಮೇಧ. (My.).

ಪಿತೃರಿಣ pitṛi-riṇa. A debt to the Manes: the generation of a son (My.).

ಪಿತೃವನ pitṛi-vana. = ಪಿತೃಕಾನನ. *A cemetery.*

ಪಿತೃವಸತಿ pitṛi-vasati. An abode of ancestors: *a cemetery.*

ಪಿತೃವಿಯೋಗ pitṛi-viyôga. The loss, or death, of a father (Ćpr. 2, 49; My.).

ಪಿತೃವ್ಯ pitṛivya. *A paternal uncle.*

ಪಿತೃಶೇಷ pitṛi-śêsha. Remains of the meal of an obsequial rite (My.).

ಪಿತೃಸ್ವಸೃ pitṛi-svasṛi. *A father's sister, paternal aunt.*

ಪಿತೃಸನ್ನಿಭ pitṛi-sannibha. *Like a father, fatherly, paternal.*

ಪಿತೃಸ್ಥಾನ pitṛi-sthâna. The place in the house where a deceased father is summoned to sit down (My.).

ಪಿತ್ತ pitta. = ಪುಚ್ಚು, ಪಚ್ಚು, etc. *Bile; the bilious humour.* 2, foolishness, madness (not Sk.; My.); choler, irascibility, irritability of temper (Mhr.). ಪಿತ್ತ ತಲೆಗೇಱಿದವಗೆ ಶಂಖ ಕಜ್ಜಿಗೆ ಕಣ್ಣಿರೆ ಅದಱಿ ಬಣ್ಣ ಕೆಟ್ಟೀತೇ?—ಪಥ್ಯ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಪಿತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿತು.—ಪಿತ್ತವಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಮರುಳ.

ಪಿತ್ತಕಾಮಾಲೆ pitta-kâmâlĕ. A kind of jaundice (My.).

ಪಿತ್ತಗನ್ಡಿ pitta-gandi. Small swellings in the skin produced by bile (My., also ಪಿತ್ತಗನ್ಡೆ).

ಪಿತ್ತಘ್ನಿ pitta-ghni. The plant Cocculus cordifolius. (R.).

ಪಿತ್ತಜ್ವರ pitta-jvara. Bilious fever. (My.).

ಪಿತ್ತನಾಡಿ pitta-nâḍi. The middle vein of the wrist which is said to indicate the amount of the body's bile (My.).

ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆ pitta-bhramĕ. Bile-erring, disorder in the action of the liver. ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಚಿತ್ತಭ್ರಮೆಯಾಗದೇ? (Prv.). 2, madness (My.).

ಪಿತ್ತಲ್ pittal. = ಪಿತ್ತಿಲ್, etc. (V. 33, 28; 41, 42).

ಪಿತ್ತಲ pittala. 1. = ಪಿತ್ತಳೆ, ಪಿತ್ತಾಳೆ, ಪಿತ್ತಾಳೆ, ಪಿತ್ತಾಳೆ. Brass (Sk.; Mhr., H. ಪಿತಳ; Tḍ. ಪಿತ್ತಳೆ; T. ಪಿತ್ತಳೈ; M. ಪಿತ್ತಳೆ).

ಪಿತ್ತಲ pittala. 2. Relating to the bilious humour, bilious, secreting bile (Sk.). 2, roguish behaviour (T. ಪಿತ್ತನ್, a mad man; a rogue). — ಪಿತ್ತಲಾಟ. -ಆಟ. Trickery, lying, deceit, defrauding (My.; T., M.; Tḍ. ಪಿತಲಾಟ; My. also ಪಿತ್ತಾಟ).

ಪಿತ್ತಿಲ್ pittil. = ಪಿನ್ತಿಲ್ (s. ಪಿನ್ತು), etc. (ನಿಷ್ಕುಟ Nn. 142, o. rs. ಪಿತ್ತಲ್, ಪಿತ್ತಿಲ್).

ಪಿತ್ರ್ಯ pitrya. *Paternal, patrimonial, ancestral.* 2, *referring to the Manes, devoted to the Manes, obsequial.*

ಪಿತ್ಸತಿ pitsati. ಪಿತ್ಸನ್ತಿ. Habitually falling or flying; *a bird.*

ಪಿಧಾನ pi(*i. e.* ಆಪ)-dhâna. *Covering, shutting.* 2, *a cover, a lid* (ಉದಂಚನ, ಎಸಮುಚ್ಚಿ Mr. 210). 3, a wrapper, a cloak.

ಪಿನ್ pin. = ಪಿಂ (ಪಿಙ್), etc. The state of being behind, etc. (T., M.; M. also: other, see ಪೆಱು). — ಪಿನ್ದಿರಿಗು. -ತಿರುಗು. = ಪಿನ್ನಿರುಗು. (Rśv. 5, after 120). — ಪಿನ್ನಿರುಗು. -ತಿರುಗು. To turn backwards (v. i., ಪೆಱ ತೆಗೆ Kk. 72). 2, to turn backwards (v. t.). — ಪಿನ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To retreat (Śśv. 4, 74). — ಪಿನ್ನೆಲೆ. Back ground (J. 8, 31).

ಪಿನದ್ದ pi(*i. e.* ಅಪಿ)-naddha. Tied on, put on, fastened; *dressed, accoutred;* covered.

ಪಿನಸ pinasa. = ಪೀನಸ. (Sk.; see Mhr. s. ಪಿನಸಿ).

ಪಿನಸಿ pinasi. = ಪೀನಸ. ಪಿನಸಿರೋಗ (ಪೀನಸ, ಪ್ರತಿಶಾಯ, ನೆಗಡಿ G.; S. Mhr.; Mhr. ಪಿನಾಸ, purulent deflection in the nose).

ಪಿನಾಕ pinâka. *A three-pronged spear, a trident, especially that of Śiva.* 2, *Śiva's bow.*

ಪಿನಾಕಧರ pinâka-dhara. Śiva (Mr. 12).

ಪಿನಾಕಿ pinâki. *Śiva.*

ಪಿನಾಕಿನಿ pinâkini. N. of a river, the Pĕnnâr. (My.; Tĕ.).

ಪಿನ್ತು pin-tu. = ಪಿನ್ತೆ (Śmd. 146), ಪಿನ್ದು (146), ಪಿನ್ದೆ, ಹಿನ್ದು (64 Cm.), ಹಿನ್ತೆ, ಹಿನ್ದೆ. That which is back, behind, previous; that which is afterwards or hereafter (ಪೆಱಗು Śmd. 199; ಪೆಱತು Ćt. II, 110); and *adverbially.* ಪಿನ್ತಣ, ಪಿನ್ತಣಿಂ (Śmd. 135). ಪಿನ್ತಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (ಪೆಱಗೆ 201). ಪಿನ್ತಣ್ಗೆ (see below). — ಪಿನ್ತಣಂ. -ಅಂ. (Śmd. 136). A man that is behind or belongs to the rear. — ಪಿನ್ತಣ್ಗೆವರ್. -ಬರ್. To retreat, etc. (ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಒಳ ಸೋರ್, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱ ಹೋಗು, ಪಾಯು, ಅಳ್ಕುಳಿಸು, etc., ಆವರಣ Ss.). — ಪಿನ್ತಾಗು. -ಆಗು. To be behind (Śśv. 4, 40). — ಪಿನ್ತಿಲ್. -ಇಲ್. (Śmd. 198. 199). = ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪಿತ್ತಲ, ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪಿತ್ತುಲ್ಲ. The back-place, the rear, etc. (ಪಿಂಗಡೆ, ಪೆಡ, ಪೆಱಗು Śm. 60; Kk. 46; ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱಗು, ಪೆಱತು, ಹಿಂಗಡೆ Ss.); a back-yard. — ಪಿನ್ತೊಲೆ. -ಒಲೆ. (Śmd. 199). A back-fireplace.

ಪಿನ್ತೆ pintĕ. = ಪಿನ್ತು (Śmd. 146), ಪಿನ್ದೆ (115), ಹಿನ್ತೆ (285 Cm.), etc. The rear, the back-side or part, etc. (ಪಾರ್ಶ್ವ, ಹಿನ್ದಣ ಭಾಗ Nn. 134); behind, in a preceding place (ಹಿನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ Śmd. 52 Cm.; J. 7, 23), in the first place (Ch. v. 111); formerly, previously (J. 2, 3. 25; 10, 18; 29, 34). ಪಿನ್ತೆಗೆ (Bp. 34, 21).

ಪಿನ್ದನೆ pindanĕ. Behind (in place, Abh. P. 11, 96).

ಪಿನ್ದು pindu. = ಪಿನ್ತು, ಪಿನ್ದೆ (Śmd. 146; Tĕ. ಪಿಱಿ, ಪಿಱುನ್ದೆ), etc. ಆವಱಿಂ ಪಿನ್ದು (47). ಪಿನ್ದುಗಳ್ (198). ಪಿನ್ದುಗ್ಗೆ (Ćpr. 1, 102). ಹಡಗಿನ ಪಿನ್ದು (ಜುಕ್ಕಣ Mr. 408). — ಪಿನ್ದಣನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As before (Śmd. 146). — ಪಿನ್ದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. To go or come at the back. ಪಿನ್ದಯ್ದಿ ಪೋಪುದು (ಬಱಿ ಸಲ್ Ćt. I, 85). — ಪಿನ್ದುಗಡೆ. -ಕಡೆ. A place that is behind (ಪೆಱಗೆ Śmd. 201 Cm.). — ಪಿನ್ದುಗಳಿ. -ಕಳೆ. To reject, to scorn (Rśv. 5, after 19). — ಪಿನ್ದುಗೆಯ್. To throw back (Śśv. 4, 40). — ಪಿನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To follow (Rśv. 1, after 135; 2, after 76). — ಪಿನ್ದು ಮುನ್ದು. That is behind and in front (Ć. Bp. 47, 23). 2, the hind part being in front, reversed position, inversion, disorder, confusion (My. as ಹಿಂ).

ಪಿನ್ದೆ pindĕ. = ಪಿನ್ದು (Śmd. 146), ಪೆಱಗೆ (114 Cm.), etc. ಪಿನ್ದೆ ಹೋದ ಆರ್ಥವಲ್ಲಿ (ಅತೀತಾರ್ಥವಲ್ಲಿ) ಪ್ರಾಕ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮುನೆ ಒತ್ತಕ್ಕರಮ್ ಇರಲು ಪಿನ್ದೆ ಗುರುವಕ್ಕು (Mr. 363). — ಪಿನ್ದೆ ಬರ್. To come behind, to follow (ಬೆಮ್ಮಟಿ Śmd. I.; Rśv. 13, 95).

ಪಿನ್ನಿ pinni. (= ಪಿನ್ನೆ?). — ಪಿನ್ನಿವಾಲದ ಮರ. A common roadside tree, Urostigma retusum Miquel (Z.).

ಪಿನ್ನೆ pinnĕ. = ಪಿನ್ದೆ. Formerly, in old times (Rśv. 1, 77; T.).

ಪಿಪಾಸ pipâsa. = ಪಿಪಾಸೆ. (Mr. 235).

ಪಿಪಾಸಿತ pipâsita. *Wishing to drink, thirsty.*

ಪಿಪಾಸು pipâsu. *Thirsty.*

ಪಿಪಾಸೆ pipâsĕ. *Thirst.*

ಪಿಪೀಲಿಕ pipîlika. An ant (ಕ್ಷುದ್ರ, ಇಱುಜೆ Mr. 165). 2, a kind of gold supposed to be collected by ants.

ಪಿಪೀಲಿಕಾಸ್ತ್ರ pipîlikâ-astra. A weapon that takes the form of ants when thrown (J. 24, 34).

ಪಿಪೀಲಿಕೆ pipîlikĕ. -ಕಾ. *An ant;* the common small red ant. See Prv. s. ಲಿಪಿ.

ಪಿಪ್ಪಲ pippala. = ಪಿಮ್ಮಲ. *The holy fig-tree, Ficus religiosa* (ಶುಜಭೇದ, ಮರಗಳ ಭೇದ Nn. 62). 2, water (ಜಲ, ಉದಕ 62). 3, swampy ground (ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, ಜವ್ವಗಿನ ನೆಲ 62). 4, dirt, filth, impurity (ಮಲಿನ, ಮಾಸಿದುದು 62). 5, an ascetic (ಯೋಗೀಶ್ವರ, ಯತೀನ್ದ್ರ 62).

ಪಿಪ್ಪಲಿ pippali. = ತಿಪ್ಪಲಿ, ಹಿಪ್ಪಲಿ (Śmd. 342), ಹಿಪ್ಪಿಲಿ. *Long pepper, Piper longum* Lin.

ಪಿಪ್ಪಲೀಮೂಲ pippalî-mûla. *The root of long pepper.*

ಪಿಪ್ಲು piplu. *A freckle, a mark, a mole.*

ಪಿಮ್ pim. = ಪಿಂ (ಪಿಙ್), etc. The state of being behind, afterwards, later, etc. — ಪಿಮ್ಪಟೆ ಱೆಯ್. To rebuke in by-gone days (Ćpr. 8, after 53). — ಪಿಮ್ಪುಗಲ್. -ಪಗಲ್. The latter part of the day, eventide (ಕಡೆವಗಲ್ Śm. 18). — ಪಿಮ್ಪೆದೆ. -ಬೆದೆ. (Śmd. 199). = ಹಿಮ್ಪೆದೆ. The latter time of sowing seed. — ಪಿಮ್ಪೊಱ್ತು. -ಪೊಱ್ತು. (Śmd. 199). The setting sun (ಪಡುನೇಸಱ್ Ss.).

ಪಿಮ್ಪಲ pimpala. = ಪಿಪ್ಪಲ. (ಗೋಳಿ Mr. 118, o. r. ಗೋಣಿ; Mhr. ಪಿಮ್ಪಳ).

ಪಿಮ್ಪು pimpu. = ಪೆಮ್ಪು. ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಿಮ್ಪಿನ್ವ ಗುನ್ವಲೆಯಾಗಿರ್ದುದು (Śmd. 223 Mḍb.).

ಪಿಯ piya. Tbh. of ಪ್ರಿಯ (Ć. Bp. 10, 9).

ಪಿಯಾಲ piyâla. = ಪ್ರಿಯಾಲ. *The tree Buchanania latifolia* Roxb., *and its fruit* (Chironjia sapida R. MSS.). See ಮೊಱಟೆ.

ಪಿರಂಗಿ pirangi. = ಪೆರಂಗಿ. A great gun or cannon (My.; V. 10, after 10; B. 4, 141. 146. 217; Si. 287; Tĕ., H. ಫಿರಂಗಿ, ಫಿರಿಂಗಿ; T. పీరంగి; M. പീരംഗി, ಬೀರಂಗಿ, ಭೀರಂಗಿ). ತುಪಾಕ್ಕಿ ಜೊಟ್ಟಿಲೀ ಪಿರಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಕೋವೀ ನೋಡಿ ಜೆದಱಿವವ ಪಿರಂಗಿಗೆ ಜೆಂಕ ಕೊಟ್ಪಾನೇ?—ಪಿರಂಗೀ ಗುಣ ಪರಂಗಿ ಅಱಿಯನೇ? (Prvs.). — ಪಿರಂಗಿಗಾಡಿ. A gun-carriage (Si. 275; My.). — ಪಿರಂಗಿಬಾಯಿ. The muzzle of a gun (My.).

ಪಿರಿ piri. = ಹಿರಿ 1, ಹಿರೆ. Extensiveness, largeness; abundance; numerousness, frequency; greatness, pre-eminence; advanced age (T. పెరు, పరు; M. പെരി, പെരു; T., M. പെరుగు, to be multiplied, grow large; T. పెఱుగు, to be full, increase; see ಪೆರ್ 1, etc.). — ಪಿರಿದಾಗು. ಪಿರಿದು ಆಗು. To become extensive, plentiful, abundant, great, conspicuous, etc. (J. 16, 34). ಪಿರಿದಾದುದು (ಮಿಗು Śm. 81). ದೇವನಾಲಂ ಪಿರಿದಾಗಿರ್ಪ ಭೂಮಿ (ನಡಪ್ರಾಯ, etc.); ಪಿರಿದಹ ಇಚ್ಛೆಯನುಳ್ಳವನು (ಮಹೇಚ್ಛ Nr.).

ಕಬ್ಬಿದಾಗಿರುವದನ್ನು ಪಿರಿದಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ (ವಿಸ್ತಾರ, etc. Si. 395). — ಪಿರಿದಾಸೆ. -ಆಸೆ. Great desire (ಬಾಕುಳಿ Śm. 51). — ಪಿರಿದೀ. -ಈ. To give much (Rāv. 11, 165). — ಪಿರಿದೀವಂ. -ಈವಂ. (Śmd. 90). A liberal man. ಆಃ, ಪಿರಿಯಂ! ಪಿರಿದೀವನ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೇ ಚಿಃ, ಆದಂ ನೆನೆಯಂ! (68. 184). — ಪಿರಿದು. = ಪೆಮ್ಪು (Śmd. 249), ಪಿರಿದು. That is extensive, large, big, great, etc., and of advanced age (ದಿಮ್ಮಿತು Čt. I, 22; T. ಪೆರಿಜು, ಪೆರದು, ಪೆರಿಯದು; M. ಪೆರುದು). ತಾನದು ಪಿರಿದು (Śmd. 174). ಪಿರಿದುಚಾಗಂ (291). ಪಿರಿದಜೋಳ್ ನಾನಾ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 537). ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಿಗಳ್ ಆದೊಡ್ಡಕ್ಕೊನ್ದು ಪಿರಿದಪ್ಪ ಮಾನಕಕ್ಕು (410). ಪಿರಿದು ಮಾಡ್ಪುದು (ವಿಸ್ತರ, ಬಿತ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, etc. 447). ಕಬ್ಬಿದಂ ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, etc. Nr.). Conjugation: ಪಿರಿಯನೆಂ, ಪಿರಿಯರೆವು, ಪಿರಿಯೆವು (Śmd. 258). See Rāv. 6, 34; 12, 39; 13, after 71; J. 2, 32; 17, 20. 2, = ಪಿರಿದುಂ, extensively, greatly, much, frequently, etc. (ಘನವಾಗಿ Śmd. 237; ಪೆಗ್ಗಳಮಾಗಿ Cm.; ಕಾಮಂ, ಪ್ರಕಾಮಂ, ಆತ್ಯರ್ಥಂ, etc. Mr. 436; ಆಣಿಯರ, ಆಗುನ್ದಲೆ, ನೂಳದು, etc. Kk. 84). See Śmd. 225; Bp. 32, 39; 46, 34. 35; 52, 3. 15; Prll. 3, 26; J. 5, 57; 20, 31. — ಪಿರಿದುಂ. -ಉಂ. Extensively, greatly, much, conspicuously, frequently; further; indeed (ನಾಜೆ, ಎಡೆ, ನೆಜೆ, ನೀಡುಂ, ಎಗೆ, etc., ಅಧಿಕಂ Śmd. 391; ಸೋಡಂ, ಬಾಡಂ 393; ಪೀನಂ 108; ನಾಜೆ, etc., ಆತ್ಯರ್ಥಂ Čt. II, 25; ಬಹುಳಮಾಗಿ Śmd. 42. 52. 58 Cm.; ಪೆಗ್ಗಳಮಾಗಿ, ದೊಡ್ಡಿತಾಗಿ 108 Cm.; ಎತೇಪಸಮಾಗಿ 140. 297. 394). See Čpr. 1, 49. 78; 2, 54; 3, 3; Rāv. 8, 98. — ಪಿರಿದುರಿ. -ಉರಿ. A great flame (Bp. 44, 21; 45, 31). 2, to burn greatly (50, 28). — ಪಿರಿ ಪಿರಿದು. rep. (Bp. 59, 18). — ಪಿರಿಯ. *Genitive* of ಪಿರಿ. (According to grammar a formation from ಪಿರಿದು, Śmd. 184). ಮಣಿಯುಡಿದೊಲವುಂ ಪಿರಿಯ ಪಣೆಗಟ್ಟುಂ (78). ಪಿರಿಯ ಮಗಂ (201). ಪಿರಿಯ ಮಾನ್ (Čpr. 5, 40). ಪಿರಿಯ ಕಡುವು (Abh. P. 10, 158). ಪಿರಿಯ ಕಣಜ (Bp. 53, 26). ಪಿರಿಯ ಕರಿ (22, 6). ಪಿರಿಯ ಕಲ್ (20, 14). ಪಿರಿಯ ಧ್ವಜ (53, 25). ಪಿರಿಯಯ್ಯ (3, 82). ಪಿರಿಯಬ್ಬೆ (V. 9, 124). ಪಿರಿಯ ನೇಜಿಯ (Rāv. 6, after 11). ಮುತ್ತಿನೊಜ್ಜರವನ ಪಿರಿಯುರವೊಳ್ ಇಟ್ಟು (Rāghe. 17, 71). ಪಿರಿಯವು (Śmd. 117. 119). 2, ಪಿರಿ-ಆ 3. = ಹಿರಿಯ. (T., M. ಪೆರಿಯ). A great, eminent, noble man (ಮಹಾತ್ಮ, ಉದಿರ್ಣ Mr. 233); a chief (see ಇಳೆಯ-, ಕನನು ಗಾಣದರ-, ಸಗ್ಗಿಗರ-); a wise man, a scholar (ಶ್ರೇಷ್ಯನಾದ ವಿದ್ವಾಂಸ Śmd. 38 Cm.; ವಿದ್ವಾಂಸ 260 Cm.); a Brāhmaṇa (ದ್ವಿಜ Śm. 52); a man more advanced in age, one who is older; an elder, a senior (see ಜಗುನೆಯ ಪಿರಿಯ). ಕೃಷ್ಣನತ್ತಣಿಂ ಬಲ ಭದ್ರಂ ಪಿರಿಯಂ (Śmd. 160). ಸಮಂ ನುಡಿಪೊಡೆ ಅವಂ ಪಿರಿಯಂ (297). ಪಿರಿಯಂ, ಕಿಱಿಯಂ (184). ಪಿರಿಯಳ್ (245). — ಪಿರಿಯ ಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Čh.; see an instance in Čpr. 4, 18).

ಪಿರಿಕೆ piriki. = ಪಿರಿಕೆ. A range, division, jurisdiction. (H.; My.).

ಪಿರಿಯ piriya. Tbh. of ಪ್ರಿಯ. (My.).

ಪಿರಿಯಾದಿ piriyāḍi. = ಫಿರ್ಯಾದಿ, q. v. ಪಿರಿಯಾದಿ ಮಾಡದ ಜೊರ್ತು ದಾಯಾದಿ ಕೇಳ (Prv.).

ಪಿರೀತಿ pirīti. Tbh. of ಪ್ರೀತಿ. (My.).

ಪಿರೂತಿ pirūti. = ಪಿರೀತಿ. (S. Mhr.).

ಪಿರಿವಿದು piṟadu. O. r. of ಪೆಱದು, q. v. s. ಪೆಕ. ಪಿಱಿವುಂ (plural of ಪಿಱದು -ಉಂ), other (Abh. P. 12, after 40).

ಪಿರಿ piṟi. = ಪಿಱು. Flesh (? Tě. ಪೆರಸು, T. ಇರ್ಪ್ಪು, ಇಱ್ಪಿ ಚ್ಚಿ, ಪುಳ್ಳಿ, flesh, see s. ಎರೆ 3; *cf.* ಪಿಚ್ಚಲ್), or a sheep, a goat (? T. ವೆಱಿ, Tě. ವೀಟು, a sheep or goat for slaughter). ಪೊಯ್ವಾಡಿ ಮುಡಿದ ಕಲಿಗಳ ಶರೀರಂಗಳಂ ಪೊಯ್ದೆಡಿದು ಪಿಱಿ ತಿನ್ಪ ಮರುಳ್ಗಳ್ (J. 8, 33). — ಪಿಱಿತಿನಿ. A piṟi-eater: a demon (ಮರುಳ್ Śmd. II; Śm. 53; Kk. 91, o. r. ಪಿಱು-; Kâvy. II, 1, 27). — ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. Śiva (Kk. 5). — ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಳ್ಕ. -ಆಳ್ಕ. = ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಣ್ಮ. (ಈಶ್ವರ Śm. 3).

ಪಿರಿಕಿ piṟiki. A timid man, a coward (Tě.; T. ಪಿಱಿಕ್ಕ, ಪಱಪ್ಪು, ಪಿಱಿಸ್ಪ, fear; ಪಿಱಿಯ್, to tremble; ಪಿಱಿ, to fear; *cf.* ಪುಕ್ಕು 1, ಬೆಚ್ಚಿಗು). ಭಯಂ ಪಡುವ ಪಿಱಿಕೆ (ತ್ರಸ್ನು, ಭೀರು, ಭೀರುಕ, ಭೀಲುಕ, ಹೆದಱುವವನು Si. 360).

ಪಿರಿಯಿ piṟu. = ಪಿಱಿ. — ಪಿಱಿತಿನಿ. = ಪಿಱಿತಿನಿ, q. v.

ಪಿರಿಕೆ piṟě. (= ಪೂಜ, ಪೆಜ). The hind part: the posteriors, a buttock (My.; Tě. ಪಿಱಿದು, ಪಿಱ್ಪಿ; M. ಪೂನಲ್, ಪೂಜಿ, ಪೂಡಿ, see s. ಪುಕ್ಕು 2; Mhr. ಪುತಾ; T. ಪುಜಿ, the behind-side; see ಪಿಂ, ಪಿಱ್; *cf.* ಪೂಜಿವಾಜ್). ಪಿಱ್ಗಳು (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ, ಕಕುದ್ಮತಿ, ಅಣ್ಡುಗಳು); ಹೆಂಗಳ ಪಿನ್ದುಗಡೇ ಪಿಱ್ಗಳು (ನಿತಮ್ಬ Si. 208).

ಪಿಲು pilu. = ಪೀಲು. N. of a tree (ಕುಜಾತ, ವೃಕ್ಷ Nn. 126; ಮರ Mr. 489; ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ, ಉಗುನಿ Mr. 146). 2, grass (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 126; ಹುಲ್ಲು 489). 3, a stone (ಅಶ್ಮ, ಕಲ್ಲು 126).

ಪಿಲ್ಲ pilla. = ಪಿಳ್ಳ, 1, ಪಿಳ್ಳೆ. Smallness (Tě. ಪಿಲ್ಲೆ). — ಪಿಲ್ಲ ಪಾಪರೆಚೆಟ್ಟು. (ಚಿತ್ರ, ಗವಾಕ್ಷ, etc., ಪೆಮ್ಮಕ್ಕೆರು, ಬುಡುಮಕಾಯಿ Si. 161). — ಪಿಲ್ಲಪಿಚ್ಚರೆ. (Tě. ಪಿಲ್ಲಪೀಚರೆ; ಶತಮೂಲಿ, ಬಹುಸುತೆ, ಅಛಿರು, ಭೀರುಪತ್ರಿ, ಶತಾವರಿ, etc. Si. 146).

ಪಿಲ್ಲ pilla. *Blear-eyed, moist-eyed.* See ಆಬಿಗಣ್ಣನವನು.

ಪಿಲ್ಲಕೆ pillakĕ. A female elephant (Sk.; see ಪಿಡಿ 4).

ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆ pillaṇigĕ. A club, a bludgeon (ಪಂಥ, ಪರಿಘಾತನ Mr. 298; Tě. ಪುಲ್ಲತಿ; *cf.* ಪುಟ್ಟಗೋಲ್?). ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆಯನುಂ ಕೊಡಲಿಯನುಂ ಆಯುಧಮಾಗುಳ್ಳವನು (ಯಾಷ್ಟೀಕ, ಪಾರಶ್ವಧಿಕ Nr.).

ಪಿಲ್ಲಿ pilli. 1. A silver ring worn on the second toe by married women (Bp. 4, 36; My.; Tě. ಪಿಲ್ಲಾಣಿ; T., M. ಪೀಲಿ). See ಕಾಲ್-.

ಪಿಲ್ಲಿ pilli. 2. (= ಜೇಲೆ). A cat (Tě., T.; R.; *cf.* Mhr. ಪಿಲೂಂ; *cf.* ಪುಲಿ?).

ಪಿಶಂಗ piśaṅga. *Reddish-brown, reddish, tawny.*

ಪಿಶಂಗಾಶ್ಮ piśaṅga-aśma. A kind of precious stone (ಗೋಮೇಧಕ, ಬನ್ಜುರ Mr. 101).

ಪಿಶಂಗೀಭೂತ piśaṅgī-bhūta. = ಪಿಶಂಗ. (Čpr. 4, after 75).

ಪಿಶಾಚ piśāća. *A male spirit, a fiend, a goblin, a malevolent being, a devil.* See Mr. s. ದೇವಯೋನಿ. ಪಿಶಾಚ ಬಿಟ್ಟಿರೂ ನಿಶಾಚರ ಬಿಡ. — ಪಿಸರು ತೆಗದರೂ ಪಿಶಾಚ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪಿಶಾಚಗಳೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Śiva (G. 333).

ಪಿಶಾಚಿ piśāći. = ಪಿಶಾಚ. A female imp, a she-demon (Sk.; Bp. 13, 21; 40, 52). 2, a male, female, or neuter spirit, etc. (My.; ಗ್ರಹ G.). ಪಿಶಾಚಿಯ ಬಾಧೆ (ಆವೇಶ G.). See Prv. s. ಬೆನ್ನು; *cf.* ಪೇ 1.

ಪಿಶಾಚು piśāču. = ಪಿಶಾಚ No. 2. (My.).

ಪಿಶಿತ piśita. = (ಪಿಚ್ಚ), ಪಿಸಿತ. *Flesh, meat.*

ಪಿಶಿತಾಶ piśita-āśa. = ಪಿಶಿತಾಶನ. (My.).

ಪಿಶಿತಾಶನ piśita-aśana. Flesh-eating: *a demon, rākshasa or piśāća.*

ಪಿಶಿತೆ piśitĕ. Spikenard, Nardostachys jatamansi (ಜಟಾಮಾಂಸಿ Mr. 143).

ಪಿಶುನ piśuna. = ಪಿಸುಣ, ಪಿಸುಣು, ಪಿಸುಣ. *A betrayer, an informer, a tale-bearer, a backbiter, a calumniator, a*

slanderer. 2, informing against, calumny, slander. 3, *cruel, wicked, malignant* (ಸೀಚ, ಖಲ, ದುರ್ಜನ Mr. 229). 4, *saffron.* 5, making known, indicating, displaying, making manifest.

ಪಿಶುನತ್ವ pišunatva. Slander, scandal, tale-bearing, backbiting (My.).

ಪಿಶುನೆ pišuné. *The plant Medicago esculenta* Rottl., Roxb.

ಪಿಷ್ಟ pishṭa. = ಪಿಟ್ಟು, ಹಿಟ್ಟು. Ground, pounded, crushed, bruised; squeezed. 2, flour, meal. 3, lead.

ಪಿಷ್ಟಕ pishṭaka. *A cake;* bread.

ಪಿಷ್ಟತನ್ತು pishṭa-tantu. A kind of vermicelli (ಸೇವಗೆ Mr. 213, o. r. ಸೇವಿಗೆ).

ಪಿಷ್ಟಪ pishṭapa. = ವಿಷ್ಟಪ. *A world, a division of the universe.*

ಪಿಷ್ಟಪಚನ pishṭa-pachana. *A pan, a boiler, a seether.*

ಪಿಷ್ಟಾತ pishṭâta. *Perfumed powder,* for scenting rooms, garments, etc.

ಪಿಷ್ಟಾತಕ pishṭâtaka. = ಪಿಷ್ಟಾತ. (Čpr. 3, after 96; Abh. P. 4, 27).

ಪಿಸರು pisaru. = ಪಿಚ್ಚು, ಪಿಸುರು. Filth of the body, the rheum of the eye, etc. (My.; Tĕ.; *cf.* ಪಿಕ್, etc.).

ಪಿಸರು pisaru. Infatuation: foolish pride, arrogance, refractoriness (My.; H.; Tu.: anger; Mhr. ಪಿಸಾ, mad; ಪಿಸಾಟಣೇಂ, ಪಿಸಾಳಣೇಂ, to become rabid). ಪಿಸರು ಇದ್ದವನ ಹತ್ತರ ಉಸುರ ಬಾರದು (Prv.). — ಪಿಸರು ತೆಗೆ. To reprove, to scold. ಪಿಸರು ತೆಗದರೂ ಪಿಶಾಚಿ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಿಸಾಯ್ pisây. The mouse deer, Memimna indica (Gz.; H.).

ಪಿಸಿ pisi. = ಪಿಸು. A sound in imitation of whispering. — ಪಿಸಿ ಪಿಸಿ ಮಾತಾಡು. To whisper (My.).

ಪಿಸಿತ pisita. Tbh. of ಪಿತಿ. (Bp. 24, 17. 21).

ಪಿಸು pisu. = ಪಿಸಿ. — ಪಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಪಿಸುಕು pisuku. = ಪಿಸುಂಕು, ಪಿದುಕು, ಪಿಸಕು, ಪಿಸಿಕು, ಪಿಸುಕು. To squeeze, to press, as a fruit; to press closely, as the throat; to knead; to shampoo (My. ಪಿದುಕು, etc.; Tĕ. ಪಿತುಕು, ಪಿದುಕು, ಪಿಸುಳು; T., M. ಪಿದುಕ್ಕು; Tu.; M. ಪಿಶುಕ್ಕು, the remains of expressed cocoanuts; *cf.* ಪಿಂಡಿ). 2, to treat with great disrespect or contempt (ಅವಜ್ಞಾತಿಶಯ Šmd. Dh.).

ಪಿಸುಂಕು pisuṅku. = ಪಿಸುಕು No. 2. (Šmd. Dh.).

ಪಿಸುಣ್ pisuṇ. Fury, rage. — ಪಿಸುಣ್ಬಟ್ಟೆ. To become furious or very angry (Čpr. 5, after 64; 7, 143; Abh. P. 8, after 52).

ಪಿಸುಣ್ pisuṇ. = ಪಿಸುಣ. ಪಿಸುಣಿನ್ದು ಕುಕ್ಷಿತಂ (Kk. 72). — ಪಿಸುಣಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to slander (Čpr. 8, 73). — ಪಿಸುಣಾಡು. -ಆಡು. To slander (V. 8, after 4; Šāv. 1, 50). — ಪಿಸುಣ್ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To drop slander: to slander (V. 8, after 16, twice).

ಪಿಸುಣಿ pisuṇa. Tbh. of ಪಿತುನ. A betrayer, etc. (ದುರ್ಜನ, ಪಿತುನ Hlâ.). 2, slander, etc. (ಕೊಣ್ಡಿಯ, ಚಾಡಿ, ಕುಕ್ಷಿತ Šm. 65; ಬಜೆಸಿಚ್ಚ Čt. I, 13). ಆತನುಂ ನೀನುಮ್ ಆನುಂ ಪೊಜಿಗಾಗಿದೆ ವವನಿಪತಿಗೆ ಪಿಸುಣರಿಂ (Šmd. 262). ಪಿಸುಣನ ದ್ರವ್ಯ ಲೋಭಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಬಿಸಲೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊಸಳೆಯ ಅಸುವಬ್ಬಿಯದ ಹಾಗೆ ತನ್ದು, ನೀರೊಳ್ ಬಿಡಲಾ ಮೊಸಳೆ ಮರಳವನ ನುಂಗಿತು; ಪಿಸುಣಂಗುಪಕಾರ ಮಾಡೆ ತಪ್ಪದು ಕೇಡು (Subhâshitakandapadya). — ಪಿಸುಣಪಸರಿಗ. One who spreads about slander: Nârada (Abh. P. 3, 19).

ಪಿಸುಣಿತನ pisuṇatana. = ಪಿಶುನತ್ವ. (My.).

ಪಿಸುರು pisuru. = ಪಿಸರು, etc. (My.).

ಪಿಸ್ತೂಲು pistûlu. A "pistol" (My., also ಪಿಸ್ತೋಲು).

ಪಿಹಿತ pi(*i. e.* api)-hita. *Shut, covered, hidden;* filled with.

ಪಿಳ್ piḷ. — ಪಿಳ್ಪಿಸಕನ ಬಳ್ಳಿ. or ಪಿಳ್ಪಿಸಬುಬಳ್ಳಿ. A climbing plant, Phaseolus trinervius Heyne (Z.).

ಪಿಳಿಗು piḷigu. = ಪಿಳ್ಳು, q. v. To break, to crack, to burst (Čpr. 6, 32; Abh. P. 13, 35).

ಪಿಳಿಲ್ piḷil. To unfasten, or to loosen, or to throw from the hand, or with the hand (ಹಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತಿ Šmd. Dh.).

ಪಿಳುಕು piḷuku. = ಪಿಳ್ಳು, ಪಿಳುಕು. The lower part of an arrow which comes in contact with the bow-string and contains the feathers and shaft (ಕರ್ಕರಿ, ಪುಂಖ Hlâ.; ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ Ks.; T. ಪುದುಬು).

ಪಿಳ್ಳು piḷḷu. = ಪಿಳುಕು, etc. The lower part of an arrow (Abh. P. 14, 175). 2, the curved end of a bow, the notched extremity or horn of a bow (ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪ, ಧನುಃಕೋಟಿ Kk. 39, o. r. ಪಿಳುಕು; ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪ, ಕೋಟಿ Šm. 43). ಪೂಡೊಡಪ್ಪೆ ಪಿಳ್ಳಾದುಮು (Šmd. 289).

ಪಿಳ್ಳೆ piḷḷa. 1. = ಪಿಳ್ಳೆ, etc. See ಒಡೆಯ-. — ಪಿಳ್ಳಾವ್ದಿ. -ಉದ್ದಿ. A group or company of children (My. among Têlugus).

ಪಿಳ್ಳೆ piḷḷa. 2. A sound in imitation of that of a pipe or flute (T. ಪಿಳಿಪು, to sound; T., M. ವಿಳಿ, to call, invite; to sound, blow; *cf.* ಬಿದ್ದಣ; ಸಿಳ್ಳು? ಪೀಪಿ?). — ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ. -ಂ-ಕೋವಿ. A pipe or flute (My.; ಸುಪಿರ Si. 62; T. ಪಿಲ್ಲಂಗುಬಿಲ್, ಪಿಲ್ಲಾಂಗುಬಿಲ್, ಪಿಳ್ಳಾಂಗುಬಿಲ್; Tĕ. ಪಿಲ್ಲಂಗೋವ, ಪಿಲ್ಲಗ್ರೋವ). ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ ಊದುವವನು (ವೇಣುಧ್ಮ ವೈಣ ವಿಕ Si. 340).

ಪಿಳ್ಳೆ piḷḷe. = ಪಿಲ್ಲ, ಪಿಳ್ಳ 1. That is small or petty (Tĕ. ಪಿಲ್ಲೆ; *cf.* ಪಿಂಜು 2). 2, a child; the young of any animals (My.; Tĕ.; T. ಪಿಳ್ಳೈ; M. ಪಿಳ್ಳೆ; ಪೋತ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಡಿಮ್ಭ, ಪೃಥುಕ, ಶಾಬಕ, ತಿಶು, ಮಜ್ಜು, ಮೊಗು Si. 179; Mhr. ಪೀಲ, a young one in general). 3, an epithet of Bhairava (T.); N. of a caste (T.). ಮಾನುಗಳ ಪಿಳ್ಳೆಗಳು (ಗಡಕ, ತಕುಲಾರ್ಧಕ Si. 87). ಗಣ್ಡುಗುಟ್ಟುಚ್ಚಿ ಪಿಳ್ಳೆ (ಚಾಟಿಕ್ಕೈರವ 173). — ಪಿಳ್ಳೆನೆಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 44, 53). — ಪಿಳ್ಳೆ ಪಿಸುಕು. reit. (My.). — ಪಿಳ್ಳೆಯನಾರ್. N. (Bp. 54, 75). — ಪಿಳ್ಳೆಯ ನೆಯ್ಯನಾರ್. N. (Bp. 50, 1. 16). *Cf.* Mhr. ಪಿಲೂ.

ಪಿಲಿ pili. = ಹಿಲಿ. To wring or squeeze out; to press out juice, to deprive of juice or moisture, to make sapless or dry (ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ Šmd. Dh.; T., M.; Mhr. ಪಿಳಕೇಂ, to wrench, squeeze, etc.). 2, to become sapless or dry (see Bh. s. ಹಿಲಿ). See Abh. P. 1, 94; 7, 79; Rāv. 5, 38.

ಪಿಲಿಕ್ಕೆ pilkĕ. = ಪಿಕ್ಕೆ, ಹಿಕ್ಕೆ. The dung of goats, sheep, deer, rats, etc. (V. 6, 15. 16; T. ಪಿಬುಕ್ಕೆಳು, M. ಎಬುಕ್ಕು, ಪಿಟ್ಟೆ).

ಪೀ pi. = ಪೇ 2. Man's dung (T., M.; Tĕ. ಪಿಯ್ಯಿ; *cf.* ಪೇಲ್).

ಪೀಕ್ pîk. ಪೀಕೆ. Spittle ejected from the mouth (Mhr., H. ಪಿಂಕ, ಪೀಕ). 2, = ಪಿಕ, cuckoo (Mhr.). 3, ripeness of the crop; crop (Mhr.). — ಪೀಕ್ಜಾಲಿ. also ಪೀಗ್ಜಾಲಿ. = ಪೀಗ್ಜಾಲಿ. A thorny shrub with very fragrant yellow flower-head, Acacia farnesiana Willd. (Z.).

ಪೀಕ್‌ದಾನಿ pîka-dâni. A spit-box, a spittoon (My.; Mhr., H. ಪಿಂಕದಾನೀ, ಪೀಕದಾಣೀ).

ಪೀಕು piku. To pull out, to pluck up (Tĕ.; M. ಪಿಡು; *cf.* Tĕ. ಪೆಕಲಿಂಡು, ಪೆರುಕು; T. ಪಿಡುಂಗು, ಪಿಯರ್; M. ಪೇರು); to pull, to wrest, to tear (Tĕ.); to turn out, to dismiss, to excommunicate (T.; M. ಪಿಡುಕ್ಕು). — ಪೀಕಲಾಟ. -ಆಟ. Quarrel (Tĕ.); trouble (My.; Tĕ.).

ಪೀಚು pîču. 1. To squirt, to syringe (My.; T., M.; T. also ಪೀಱ್ಚು; *cf.* ಪೀಲ್ 1?).

ಪೀಚು pîču. 2. Squirting. — ಪೀಚುಗೊಬಿವಿ. -ಕೊಬಿವಿ. A syringe (M. ಪೀಚ್ಚಾಂಗುಬಿಲ್; T. ಪೀರ್ಚಾಂಗುಬಿಲ್; R.; *cf.* ಪಿಚಕಾರಿ).

ಪೀಚು pîču. 3. Shortness, smallness (*cf.* ಪಿಂಜು 2, ಪಿಳ್ಳೆ). ಈ ಆಳು ಪೀಚಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.). — ಪೀಚುಗಡ್ಡ. A small, somewhat projecting beard about the chin, as is occasionally seen also about that of women (My.).

ಪೀಠ pîṭha. *A stool, a low seat.* 2, the pedestal or seat of an idol (J. 31, 68; My.); a round stone altar (frequently eight such altars are round a big temple for offering rice, etc. upon, My.). 3, a basis, a basement. 4, a seat or spot of eminent residence, of a guru (My.). ಪೀಠ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಕಾಟಕತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಪೀಠ ಶುದ್ಧ ವಿದ್ದರೆ ತಿಖರ ತುದ್ದ ವಿದ್ದೀತು (Prvs.).

ಪೀಠಮರ್ದಕ pîṭha-mardaka. A man who has to take part in promoting the amusements of a prince (Čpr. 8, after 44).

ಪೀಠವರ್ಧನ pîṭha-vardhana. A servant who bestows the benefit of seats (Bp. 26, 20).

ಪೀಠಿಕಾಗ್ರ pîṭhikâ-agra. An elevated seat (Čpr. 7, 70).

ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿ pîṭhikâ-sandhi. An introductory chapter (Bp. 1, after 66).

ಪೀಠಿಕೆ pîṭhikĕ. ಪೀಠಿಕಾ. = ಪೀಠಿಗೆ, ಪೀಳಿಗೆ, ಪೀಢಿಗೆ. A seat; a base, a pedestal (Sk.). 2, the whole of any business, story; all the particulars, points, etc. (Mhr.). 3, an introduction, a preface.

ಪೀಠಿಗೆ pîṭhigĕ. Tbh. of ಪೀಠಿಕೆ. ಪೀಠಿಗೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಗಲಪರಿಯನ್ತರ ಹೇಬ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಪೀಡನ pîḍana. Squeezing, pinching, pressing, rubbing; inflicting pain, molesting, vexing, harassing, annoying, tormenting; hurting, harming, injuring. See ಅತಿ-, ನಿಷ-, ಪಾಣಿ-; Mr. s. ನಿಗ್ರಹ No. 2.

ಪೀಡಿ pîḍi. A generation (My.; Mhr., H. ಪಿಢೀ; Br.). ಏಬಿ ಪೀಡಿಯ ತನಕ ಪುರುಷರು (ಸನಾಫಿ); ಏಬಿ ಪೀಡಿಯೊಳಗಿನವನು (ಸ ಪಿಣ್ಡ G.).

ಪೀಡಿತ pîḍita. *Squeezed, pressed; pained, afflicted, distressed; hurt, injured* (ತುನ್ನೆ, ನೋವು Mr. 448; Abh. P. 1, 34; B. 4, 126).

ಪೀಡಿಸು pîḍisu. (fr. ಪೀಡನ). To squeeze, etc., etc. (My.). ಹಿರಿದಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪತ್ರಿಕರಣ Hlâ.). ಪರರಂ ಪೀಡಿಪ ಪಾಪಿಗೆ ಪರರರ್ಥಂ ಗತಿಯ ಕೇಡು (Jmt. 22). See Bp. 36, 43; B. 2, 42. 44; 5, 239.

ಪೀಡೆ pîḍĕ. Pain, torment, affliction, trouble, etc. (ದುಷ್ಟ, ಬಾಧೆ, ವೇದನೆ, ವ್ಯಥೆ, ಆರ್ತಿ Mr. 393; ಸಾಧನ 501). 2, a pest, a plague; a devil (Bp. 42, 6; 51, 42; My.); demoniac possession (My.). — ಪೀಡೆ ಪಡು. To experience or suffer pain, etc. ಪೀಡೆ ಪಟ್ಟರೂ ಆಡೋದು ಬಿಡ. — ಪೀಡೆ ಪಟ್ಟರೂ ಮೂಥತ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). — ಪೀಡೆ ಮಾಡು. To cause or give pain, etc. ಎರಡನೆಯವರಿಗಾದರೂ ನೀನು ಪೀಡೆ ಮಾಡ ಬಾರದು (B. 2, 44).

ಪೀತ pîta. 1. *Yellow; yellow colour* (ರಜನಿವರ್ಣ, ಹರಿದ್ರ Mr. 444). 2, a topaz. 3, turmeric (ಹರಿದ್ರೆ, etc., ಆರಿಸಿನ Mr. 130). 4, gold. 5, a species of Barleria with yellow flowers (ಸಹಚರಿ, ಕೆಮ್ಮುಗೋರಟೆ Mr. 124).

ಪೀತ pîta. 2. Drunk, quaffed, imbibed;—drinking. See ವನಫ-, ಪೀತಾಬ್ಧಿ.

ಪೀತಕ pîtaka. *Of a yellow colour, yellow.*

ಪೀತಕಾನ್ತ pîta-kânta. A topaz (ಪುಷ್ಯರಾಗ Mr. 101).

ಪೀತತೆ pîtatĕ. Yellowness. See ಅತಿ-.

ಪೀತದಾರು pîta-dâru. *A species of pine, Pinus deodora* Roxb.

ಪೀತದ್ರು pîta-dru. *A species of pine, Pinus longifolia.* 2, *Curcuma aromatica* Salisb., or *Curcuma xanthorrhiza* Roxb.

ಪೀತನ pîtana. *The hog-plum, Spondias mangifera* Pers. 2, *saffron.*

ಪೀತಪುಚ್ಛ pîta-puccha. A yellow tail (J. 2, 26).

ಪೀತಪುಷ್ಪಿ pîta-pushpi. The plant Momordica charantia Lin. (ಕರ್ಕೋಟಕ, ಹಾಗಲ್ Mr. 146).

ಪೀತಫೇನ pîta-phêna. The soap-berry plant, Sapindus detergens Roxb. (ಅರಿಷ್ಟಕ, ಅರಿಬಾಳ Mr. 141).

ಪೀತರಕ್ತ pîta-rakta. *Yellowish-red, orange.*

ಪೀತರಾಗ pîta-râga. One whose affection is as transient as the colour of turmeric (ಎಡೆವಟ್ಟವ ವಿನಯಿತಂ Mr. 241; *cf.* ಹರಿದ್ರಾರಾಗ).

ಪೀತವಾಸ pîta-vâsa. Tbh. of ಪೀತವಾಸಸ್. (ಕೃಷ್ಣನು Nn. 123; Mr. 17; Bp. 54, 39; J. 13, 26).

ಪೀತವಾಸಸ್ pîta-vâsas. Dressed in yellow: *Vishṇu or Krishṇa.*

ಪೀತಸಾಲ pîta-sâla. *The tree Terminalia tomentosa* W. & A.

ಪೀತಸಾಲಕ pîta-sâlaka. *The tree Terminalia tomentosa.*

ಪೀತಾಬ್ಧಿ pîta-abdhi. By whom the ocean was drunk: Agastya. (My.).

ಪೀತಾಮ್ಬರ pîta-ambara. Clad in yellow: *Vishṇu or Krishṇa.* 2, a garment of yellow silk (J. 14, 26). ಪೀತಾಮ್ಬರ ಉಟ್ಟರೂ ಕೋತಮ್ಮರಿ ಮಾಜೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪೀತಿ pîti. 1. Drinking; a drink, a draught. See ಸ-, ಸೋಮ-.

ಪೀತಿ pîti. 2. = ಏತಿ. *A horse.*

ಪೀತೆ pîtĕ. *Turmeric.*

ಪೀತ್ಕೃತ pît-kṛita. The scream of a young elephant (Mr. 89; *cf.* ಫುತ್ಕೃತ).

ಪೀನ pîna. (= ಪೀವ). *Fat, fleshy, muscular;* swelling, swollen, large, thick, plump; full, round. 2, profuse (Sk.); ex-

tensive; extension. ಪೀನಂ, profusely, extensively, much, frequently, further (ವಿಶೇಷವಾಗಿ Śmd. 97. 103. 178. 241. 358 Cm.; ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿ 108 Cm.; ಪಿರಿಮಂ 108. 178 vṛitti; ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾಗಿ 108 Mḍb. Cm.; ಪ್ರಕೃತವಾಗಿ 178 Mḍb. Cm.).

ಪೀನಗ್ರಸಂ pīna-grahaṇa. (= ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ, ಬಹುಳಗ್ರಹಣ). The extension, or comprehensiveness, of a rule. ಪೀನಗ್ರಹಣದಿನ್ದೆ (ಆದಂ Śmd. 102 Cm.; ಪೀನಂ 380 vṛitti); ಪೀನಗ್ರಹಣದಿಂ (ಪೀನಂ 103 vṛitti).

ಪೀನಸ pīnasa. = ಪಿನಸ, ಪಿನಸಿ. Cough, catarrh; *cold affecting the nose, inflammation of the nasal membrane, purulent deflection in the nose* (ನೆಗಡಿ Mr. 386, o. r. ನಿಗಡಿ).

ಪೀನೋದರ pīna-udara. A man with a fat or thick belly (Čpr. 2, 59).

ಪೀನೋಧ್ನಿ pīna-ûdhni. *A cow with full or swelling udders.*

ಪೀಪಾಯಿ pīpâyi. = ಪೀಪ. A cask, a barrel, a tub (My.; B. 4, 54; Mhr., Portuguese ಪೀಪ; M. ಪೀಪೆ).

ಪೀಪಿ pīpi. A thing that when blown, produces the sound of ಪೀ, as a rolled up young leaf, a small bamboo tube, a child's pipe, etc. (My.).

ಪೀಪು pīpu. = ಪೀಪಾಯಿ. (B. 4, 54).

ಪೀಯೂಷ pīyûsha. = ಪೇಯೂಷ. *The milk of a cow during the first seven days after calving; milk.* 2, *ambrosia, nectar.*

ಪೀಯೂಷಪಿಣ್ಡಿ pīyûsha-piṇḍa. A kind of sweetmeat (ಪಾಲುಣ್ಡಿ Mr. 215).

ಪೀಯೂಷರುಚಿ pīyûsha-ruči. Bright with nectar: *the moon.*

ಪೀರ್ pir. = ಹೀರ್, ಹೀರು. To suck, to suck up or in, as water, as the fluid in a saucer, the juice of fruits, milk from the breast, etc., to drink (ಈಣ್ಟು Čt. I, 7; Tě. ಪೀರ್ದು, ಪೀಲುಚು; T. ಪೀರ್, M. ಪೀರೆ, milk). P. p. ಪೀರ್ದ (Śmd. 50). ರಸಮಂ ಪೀರ್ದಂ (156). ತುಪ್ಪಿ ಪೀರ್ವ ವೊಲ್ ಏಂ ಪೀರ್ದಪುದೇ ಕಡನ್ದುಂಬುತೆ ನವ್ಯಾಮೋದಮಂ ಪೂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13). See Čpr. 1, 61. 81; 4, 34; 6, 49; Abh. P. 1, 65; 12, 94; Bp. 11, 11; 59, 49; Rśv. 8, 117. 122; 9, 60; J. 6, 2.

ಪೀರ್ಪೋ pir. ಪೀಪಿಯಿ. 1. = ಪೇಱು 1. To scatter or spread in different directions, to throw about, etc. (ವಿಕೀರ್ಯ, ಚಿಲ್ಲೂದು Śmd. Dh., o. r. ಪೇಱು); to spread about, to unfold. (T. ಪೀಱು, to rend, tear to pieces; *cf.* ಬೀಱುಲಿ).

ಪೀರ್ಪೋ pir. ಪೀಪಿಯಿ. 2. The state of being scattered about (Abh. P. 9, 124).

ಪೀಲಕ pīlaka. The large black ant. (R.).

ಪೀಲಿ pili. = ಹೀಲಿ, q. v. A peacock's tail (ಪುಲ, ಹೀಲ Nn. 22, one MS. ಪಿಲ್ಲಿ; Čpr. 4, 50; Rśv. 5, 43; T.; see ಕಡುಪೀಲಿ). **2,** a feather of a peocock's tail (Čpr. 8, 52; 5, 114; Śśv. 3, 9. 16; M.). **3,** an eye in a peacock's tail (ಹನ್ವ, ನವಿಲ ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು Nn. 69). — ಪೀಲಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A tie of peacocks' feathers (Śśv. 3, 27). — ಪೀಲಿಗರಗ. -ಕರಗ. A water-jar decorated with peacocks' feathers (Čpr. 5, after 19; 7, after 81). — ಪೀಲಿದಣ್ಡಿ. A head-tie of peacocks' feathers (Śśv. 3, 11). — ಪೀಲಿದಟ್ಟಿ. -ತಟ್ಟಿ. An umbrella made of peacocks' feathers (Č. Bp. 19, 23). — ಪೀಲಿವಿಜ್ಜಣಿಗೆ. -ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. A fan made of peacocks' feathers (Čpr. 8, 62).

ಪೀಲು pīlu. = ಪಿಲು. *The tree Careya arborea* Roxb.; or (according to others) *Salvadora persica* Lin. (see ಆಕ್ಷೀಡ, ಆಕ್ಷೋಟ, ಉಗುನಿ, ಒಗನಿ & ಗೋನು). 2, *a flower.* 3, *an arrow.* 4, *an elephant.* 5, a worm, an insect (*cf.* ಪುಲು). 6, an atom. 7, N. of a tune (My.).

ಪೀಲುಕ pīluka. = ಪೀಲು. See ಕಾಕ-.

ಪೀಲುಪರ್ಣಿ pīlu-parṇi. *The plant Sanseviera zeylanica* Willd. 2, *the plant Momordica monadelpha* Roxb.

ಪೀವ pīva. (= ಪೀನ, ಪೀವರ). *Swelling, full, fat, large; stout, strong, robust.*

ಪೀವರ pīvara. = ಪೀವ. *Fat, stout, large, fleshy, corpulent, strong, plump, thick, dense* (ಸ್ಥೂಲ, ಬಹುಲ, ಬಲವನ್ತ, ದೊಡ್ಡಿತಪ್ಪವಂ Mr. 232).

ಪೀವರಸ್ತನಿ pīvara-stani. A woman with large breasts; *a cow with a large udder.*

ಪೀಳಿಗೆ pīligĕ. (= ಪೀಡಿಗೆ). A series of generations, pedigree (My.; Mhr. ಪೀಠಿಕಾ); progeny, offspring (B. 3, 113). ಪೀಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚ ಕೂಡದೇ?—ಪೀಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಏನು? (Prvs.).

ಪೀಳ್ಗೆ pīligĕ. (= ಪೀಳಿಗೆ). Tbh. of ಪೀಠಿಕೆ (Śmd. 30 Mḍb. MS. and another one, o. r. ಪೇಠಿಕೆ = ಪೇಡಿಗೆ, see ಪೇಡಿಗೆ; Śmd. 341: ಪೀಠಿಕೆ = ಪಿಡಿಗೆ probably is to be ಪೀಠಿಕೆ = ಪೀಡಿಗೆ).

ಪು pu. 1. = (ವು 3), ಹು 1. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಪಡೆಪು, ಪರೆಪು, ಕಡುಪು, ಬಲ್ಪು, ಮೆಲ್ಪು, etc. (Śmd. 248).

ಪು pu. 2. = (ಇಸು 4), ಹು 2. An affix to form transitive verbs, see *e. g.* ಆಡಿಪು, ತಿರುಪು, ನೆರೆಪು, ಪರೆಪು, ಮಡಿಪು, ಸಲಪು.

ಪುಂ puṁ. = ಪುಂಸ್, ಪುನ್, ಪುಮ್, ಪುಲ್. Male; masculine; a male; the masculine gender (ಪುಲ್ಲಿಂಗ Śmd. 108. 120. 121. 126. 147. 148).

ಪುಂಯಿ puṁyi. The sound of the pipe called ಪುಂಗಿ (C.) and that of the ನಾಗಸರ (C.).

ಪುಂಯೋಗ puṁ-yôga. *Connexion with a male.*

ಪುಂಶ್ಚಲಿ puṁs-čali. Running after men: *a harlot, an unchaste woman.*

ಪುಂಸ್ puṁs. = ಪುಂ. *A man, a male.*

ಪುಂಸ puṁsa. = ಪುಂಸ್. See ಸ್ತ್ರೀ-.

ಪುಂಸತ್ವ puṁsatva. = ಪುಂಸ್ತ್ವ. (My.).

ಪುಂಸವನ puṁ-savana. A religious and domestic festival held on the mother's perceiving the first signs of a living conception. (Čpr. 3, after 92; J. 18, 37; My.).

ಪುಂಸ್ಕಟಿ puṁs-kaṭi. *A man's hip.*

ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲ puṁs-kôkila. A male cuckoo. ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲಧ್ವನಿ ತಾಸಿರೆಲೆವೋಯ್ತು (Śmd. 289).

ಪುಂಸ್ತ್ರೀ puṁ-strî. Masculine and feminine in gender (Śmd. 108. 109).

ಪುಂಸ್ತ್ವ puṁstva. The state of a male, manhood, virility. 2, *the masculine gender.*

ಪುಕ puka. A sound in imitation of the palpitation of the heart from fear. — ಪುಕ ಪುಕನೆನ್ನು.

-ಎನ್ನು. To palpitate with repeated ಪುಕ, as the chest (My.).

ಪುಕಸಾಟಿ pukasâṭi. = ಪುಕ್ಕಟಿ, etc. (My.).

ಪುಕಳಿ pukaḷi. = ಪುಕುಳಿ, ಪುಕ್ಕೆ 2 q. v., ಪುಚ್ಚೆ, ಪುಚ್ಚೆ. The female organ of generation (My.). **2,** = ಮುಕಳಿ, etc., the anus (My.; *cf.* ಪೂಪಿ).

ಪುಕಾರ pu-kâra. The syllable ಪು (Śmd. 248).

ಪುಕಾರು pukâru. Loud bawling; crying out (My.; Br. ಪುಕಾರೆ; Mhr., H. ಪುಕಾರ, ಪುಕಾರಾ).

ಪುಕುಳಿ pukuḷi. = ಪುಕಳಿ, etc. (My.).

ಪುಕ್ಕ pukka. = ಪುಚ್ಚ. (Tbh. of ಪುಚ್ಛ). The tail of a bird (My.). ನವಿಲು ಆಡಿದರೆ ಕೆಮ್ಮೋತ ಪುಕ್ಕ ತೆಲು ಕೊಡ್ಡಿತು (Prv.).

ಪುಕ್ಕಟೆ pukkaṭe. = ಪುಕಸಾಟಿ, ಪುಕ್ಕಸಾಟಿ, ಪುಕ್ಕಟ್ಟಿ, ಪುಗಟೆ, ಪುಗಸಾಟಿ, ಪುಗುಟೆ, ಪುಗುಸಟೆ. For nothing, gratis; without remuneration; worthless (My.; B. 4, 179. 180; Tu. ಪೊಕ್ಕಡೆ; Mhr. ಪುಕಟ, ಪುಕಟಶಾಕ, ಪುಕಟಾ, ಪುಕಟ್ಯಾ, ಪುಕಟಾಕ; M. ಪಕ್ಕಡೆ, ಪೊಕ್ಕಡೆ, bad, mean).

ಪುಕ್ಕತನ pukkatana. = ಪುಕ್ಕುತನ. (My.).

ಪುಕ್ಕಲು pukkalu. = ಪುಕ್ಕು 1. (My.). — ಪುಕ್ಕಲ. -ಅ 3. = ಪುಕ್ಕ. (My.).

ಪುಕ್ಕಸ pukkasa. A degraded mixed caste, the offspring of a Nishâda by a Śûdra female; *a Câṇḍâla.*

ಪುಕ್ಕಸಾಟಿ pukkasâṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ. (My.).

ಪುಕ್ಕು pukku. 1. = ಪುಕ್ಕಲು. Fear, timidity (ಭೀರುತ್ವ Śm. 78; My.; *cf.* ಉಗಿ 3? ಪಿಜಿಕು). — ಪುಕ್ಕ. -ಅ 3. A timid man, a coward (My.). ಪುಕ್ಕನಾದರೂ ಮುಕ್ಕೋಣಿಕೆ ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲ.—ಪುಕ್ಕನಾದವ ಮಿಕ್ಕ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.).

ಪುಕ್ಕು pukku. 2. = ಪುಕುಳಿ, etc. The female organ of generation (ಯೋನಿ Śm. 78; Tĕ. ಪೂಕು, ಪೂಕೆ; M. ಪೂಚ್ಚಿ, ಪೊಚ್ಚೆ, ಪೂನಲ್, ಪೂದಿ, ಪೂಡಿ, see ಪಿಜಿ).

ಪುಕ್ಕುತನ pukkutana. = ಪುಕ್ಕತನ. Cowardice (ಭಯ Čb.).

ಪುಕ್ಸಟ್ಟೆ puksaṭṭi. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗಟೆ pugaṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.). ಪುಗಟೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬಯ್ದರೆ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಪುಗಲ್ pugal. = ಪುಗಿಲ್ 1. One of the notes of the cuckoo. (T., M. ಪುಗಲು, ಪುಗಲ್, to speak; T. ಪೋಗಿಲ್, the kôkila). — ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್. The repeated sound of ಪುಗಲ್ (Čpr. 2, after 93). ಕವಕ್ಕವ ಎಲೇ ಒಬ ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆ ನ್ವೊಚ್ಚ ತಮೂಳ್ಳ ಕೋಗಿಲೆಯಂ (Śmd. 74, o. r. ಉ ಊ). ಬನದಲ್ಲಿ ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆಮ್ಬು ಗಣ್ದು ಗೋಗಿಲೆ (277).

ಪುಗಸಾಟಿ pugasâṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.; B. 5, 118).

ಪುಗಿಲ್ pugil. 1. = ಪುಗಲ್. — ಪುಗಿಲ್ ಪುಗಿಲ್. = ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್. (ಕೋಕಲನಿನದ Čt. II, 93).

ಪುಗಿಲ್ pugil. 2. (fr. ಪುಗು 1). Entering; entering place, door (Čpr. 8, after 44); entry, arrival. ಆಪ್ತಿನಿ ಪೋದುದು, ನುಣ್ದಿನಿ ನವಿಲ್ಗೆ ಸರದದ ಪುಗಿಲೊಳ್ (Śmd. 289, o. r. ಪೋದನ್ದು).

ಪುಗಿಸು pugisu. = ಪೊಗಿಸು, ಹೊಗಿಸು. To cause to enter (ಪ್ರವೇಶಮಂ ಮಾಡಿಸು Śmd. 173. 265; Čpr. 8, after 4; Bp. 14, 32). ಮೂನೇವರುಮಬಿಕ್ಕೀಣಿವುಗಿನುಗುವಮ್ ಅಸುರರ್ (Śmd. 267).

ಪುಗು pugu. 1. = (ಉಗಿ 5, ಒಗು 3), ಪೊಗು 1, ಹುಗು, ಹೊಗು. To enter in, to enter (ಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; ಪ್ರವೇಶ ಮಾಗು 54. 72. 168. 213. 274. 390 Cm.; T. ಪುಗು, ಪುಗುದು, ಪೂದು, ಪೂರು; M. ಪುಗು, ಪೂಗು; *cf.* ಪೂದಿ 1). P. p. ಪೊಕ್ಕು (282. 284. 287). ನೆಲದೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ (28). ರಕ್ಕಸಿಯ ಮಾಡಮದ ಜೊಳ್ ಪೊಕ್ಕವರ್ ಉಬಿದವರೆ? (287). ಫಣಿ... ಪುಗೆ ಸೋಗೆಯ ಸೊಮ್ಪಡರ್ದ ಪೊಸ ಪೀಲಿಯೊಳ್ (Rśv. 5, 43). ಸಮಾಸಲಕ್ಷಣಮಂ ಪೊಕ್ಕ ಚತುರ್ಥಿ (Śmd. 139). ಜನಂ ಪೊಕ್ಕು ಶಾಲೆಯಂ (224). ಬೆಳೆಗಳ್ ಕಳನಂ ಪೊಕ್ಕುವು (256). ಪೊಕ್ಕನನ್ದು ನಿಜಮನ್ದಿರಮಂ ಪರ ಸೈನ್ಯಜ್ಞೈರವಂ (284). ವನನ್ತರ್ಗಹಮಂ ಪೊಕ್ಕು (Čpr. 7, after 92). ಅರುಮಂ ಪುಗಲೀಯದೆ ರಾಣಿವಾಸಮಬಿಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾಮೆಂಡೆ ವನವೆ ಪ್ರಮುದವನ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Śmd. 234. 294; Čpr. 2, 24; 5, 71; Abh. P. 7, after 125; 15, 28; Bp. 26, 34; 28, 9; 55, 10; Rśv. 5, 122; 6, after 115; 10, after 1 & 5; 13, 79; 13, after 95 & 97; J. 3, 1; 6, 9; 15, 4; 19, 7; 28, 16; 29, 48; 30, 42; ಒಳ-, ಕೆಯ್ಯುಗು, ಕೆಲಸಮ್ಬುಗು, ನೀರ್ವುಗು, ಬಗೆವುಗು, ಬರೆಪಮ್ಬುಗು, ಮಜ್ಜನಮ್ಬುಗು, ಮನಮ್ಬುಗು, ಮಜ್ಜಿವುಗು, ರಂಗಮ್ಬುಗು. — ಪುಗು. rep. (Bp. 35, 4; J. 28, 43).

ಪುಗು pugu. 2. P. p. of ಪುಗು 1 (= ಪೊಕ್ಕು). — ಪುಗುತರ್. (= ಪೊಕ್ಕು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To enter (Abh. P. 4, 44; Grj. 4, after 15 & 111; 9, after 86).

ಪುಗು pugu. 3. Entering, etc. See ಮುಳ್ವುಗು, ಮೊಗಮ್ಬುಗು 2.

ಪುಗುಟೆ pugutṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗುತೆ pugu-tĕ. (Śmd. 247). Entering.

ಪುಗುಸಟೆ pugusaṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗುಳ್ pugul. = ಹುಗಳು, ಹುಗುಳು. A blister, a vesicle (Rśv. 5, 39; V. 9, 61. 62; M. ಪೊಕ್ಕುಳ್, a blister, a bubble, a water-bladder; T. ಪೊಗುಟ್ಟು, a water-bubble; Mhr. ಫುಗಾರಾ, a bladder or blister; see ಪೊಕ್ಕುಡ್ and ಪುಗ್ಗು). **2,** blisters or sores in the mouth (My. as ಹುಗುಳು; see ಬಲ್ಪುಗುಳ್). ಪುಗುಳ್ಗಿ, ಪುಗುಳ್ಳಳ್ (Śmd. 52).

ಪುಗ್ಗಿ puggi. = ಪುಜ್ಜಿ. See ಆಡುವುಗ್ಗಿ.

ಪುಗ್ಗಿ puggi. Tbh. of ಪುಗಿರ್ (Śmd. 345, o. r. in Mḍb. ಸುಗಿರ್ = ಸುಗ್ಗಿ).

ಪುಗ್ಗು puggu. = ಪುರ್ಗು. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 57; T. ಪುಜ್ಜೆ, to swell; ಪೊಜಿ, to rise up, as pimples; ಪೊಬಿಲ್, greatness; ಪೊಂಗರ್, a mountain; Tĕ. ಪೊಗರು, pride, arrogance; ಪೊಡಗು, to grow, increase; ಪೊಡಗು, ಪೊಡುಗು, ಪೊಡುವು, height, loftiness, length, stature; ಒಡುಚು, ಪೊಡುಚು, to rise, as the tide, the sun, the moon, a star; ಪೊದುಪು, the swell of a river, the rising of the sun; M. ಪೊಜ್ಜು, to boil over, bubble up; to rise, as out of the water; to spread, as light, noise, report; ಪೊಜ್ಜಲ್, boiling, bubbling up; ostentation; T., M. ಪೊಕ್ಕ, height, increase; boiling over; ಪೊಕ್ಕು, a boil, blister; Tĕ. ಪುಲುಸು, pride; see ಪುಜ್ಜಿ, ಪೊಂಗಲು, ಪೊಂಗು 1; *cf.* ಪುರಿ 4; ಉರ್ಕು 1 & 2; ಪೊಣ್ಮು; ಪೊರ್ಕುಳಿ; ಬುಗುಡು; ಬುಗ್ಗೆ). — ಪುಗ್ಗಾಯಿಲ. -ಆಯಿಲ. (Śmd. 252, o. r. in Mḍb. ಪುರ್ಗಾಯಿಲ). A proud or arrogant man (ಗರ್ವಿತ Čt. I, 5). — ಪುಗ್ಗಾಯ್ಲ. -ಆಯ್ಲ. = ಪುಗ್ಗಾಯಿಲ. (ಗರ್ವಿತ Śmd. II; Kk. 77; Śm. 52).

ಪುಂಖ punkha. *The feathered part of an arrow, the lower part of an arrow which comes in contact with the bow-string and contains the feathers and shaft* (ಕರ್ತರಿ, ತೆತ್ತಿಸು

ವ ಹಿಳುಕು Mr. 295; ಕೆಯ್ಪೊಡೆ Šm. 43). ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ (ಕೆಯ್ಪೊಡೆ Kk. 39). 2, a hawk, a falcon.

ಪುಂಗವ puṁ-gava. A bull (ಗೂಳಿ Nn. 99. 143). 2, at the end of a compound: *a hero, an eminent person, best, most excellent.* 3, a kind of plant (ಸಸ್ಪಿ Mr. 121), or a kind of drug (Sk.).

ಪುಂಗವಧ್ವಜ puṅgava-dhvaja. Šiva (V. 29, 65).

ಪುಂಗಳಿ puṅgaḷi. (= ಪೊಂಗಲು?). See ಬೀಳೆ-.

ಪುಂಗಿ puṅgi. A sort of musical pipe (My.; Mhr. ಪುಂಗೀ). *Cf.* ಪುಂಖಿ.

ಪುಚಕ್ಕನೆ pučakkanĕ. Suddenly and with a small noise, as when a mouse quickly enters its hole, spittle is ejected with force, a lancet is quickly inserted into a boil, a stick is moved up and down in mud, etc. (My.).

ಪುಚ್ಚ pučča. Tbh. of ಪುಚ್ಛ. (My.).

ಪುಚ್ಚವಣಿ puččavaṇa. 1. = ಪಚ್ಚವಣಿ. (Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಣ?). Trial, examination (ಪರೀಕ್ಷೆ Šmd. II, 54; Kk. 83; Šm. 56). ಪುಚ್ಚವಣಿ puččavaṇa. 2. (Tbh. of ಪುಂಸ್ತ್ವ?). Manliness, valor (ಆಣ್ಮ Šmd. II; Kk. 83).

ಪುಚ್ಚಲಿ puččaḷi. Ruin, destruction; wickedness (ಕೇಡು Šmd. I & II; Kk. 75; Šm. 56; Tĕ. ಪುಚ್ಚು, to decay, rot;—rotten state, *cf.* ಪುರ್ದು, ಪುದಿ, ಪುದಿಕು; T., M. ಪೊಡಿ, to be pulverized; to be destroyed, perish, see ಪೂಡಿ). — ಪುಚ್ಚದಿಯಳ್. -ಳ್. A wicked woman (Abh. P. 16, 35).

ಪುಚ್ಚಲಿಸು puččaḷisu. To be ruined or destroyed, to perish (ಲಯ Šmd. Dh.).

ಪುಚ್ಚಿ pučči. = ಪಕೆಳಿ, etc., ಪುಚ್ಚೆ. (My.; T. ಪೊಚ್ಚು, the anus).

ಪುಚ್ಚು pučču. = ಪೆಚ್ಚು, etc. See ಹುಚ್ಚು-.

ಪುಚ್ಚೆ pučče. = ಪಕೆಳಿ No 1, etc. (Abhâ. 2, 80).

ಪುಚ್ಚ pučča. = (ಪುಕ್ಕ), ಪುಚ್ಚ. *A tail;* the tail of a peacock; a horse's tail. 2, the hinder part. 3, the end of anything.

ಪುಚ್ಚಮೂಲ pučča-mûla. *The tip of the tail.*

ಪುಜಿನ pujina. = ಪುದಿನ. (Z.).

ಪುಂಜ puñja. = ಉಂಜಿ, ಪುಂಜು, ಹುಂಜಿ, ಹುಂಜು. A cock (My.; Tĕ. ಪುಂಜು; M. ಹೂವನ್; *cf.* ಪುಂಸ್?).

ಪುಂಜ puñja. *A heap, a lump, a mass, a quantity, a collection, a multitude.* ಸಗಣಿಪಿಣ್ಣದ ಪುಂಜ (Šm. 100). ಯಮನ ಧಿಕ್ಕಾರಕಪುಂಜಂ (Bp. 5 6, 22).

ಪುಂಜಿಕ puñjika. = ಪುಂಜ. (Čpr. 6, 54).

ಪುಂಜಿತ puñjita. Piled up, heaped. (Čpr. I, 98).

ಪುಂಜಿಸು puñjisu. To be heaped, amassed, etc. (ರಾಶಿ Šmd. Dh.). ಪುಂಜಿಸಿತು (ತುಮುಗಲ್ Čt. I, 63).

ಪುಂಜೀಕರಣ puñjī-karaṇa. Heaping, laying in a heap, collecting, etc. See ಒಟ್ಟಿಸು, ಕುಪ್ಪ, ಗುಡಿಯಿಸು, ಸಿಗುಮ್ಮು, ನಿಲುಮ್ಮು, ಬಾರ್ದು.

ಪುಂಜು puñju. = ಪುಂಜ, etc. (My.).

ಪುಟ puṭa. 1. Bouncing, leaping up, jumping; a bounce, etc. ಪುಟದ ಕನ್ನುಕದನ್ತೆ ಫಣೆ ಲಟಲಟಿಸಲ್ ಅವು ಕೆತು (Bh. 3, 13, 34). — ಪುಟಚೆಣ್ಡು. A kind of play at which a ball is made to bounce (C.). — ಪುಟ ನೆಗೆ. To rise, or jump up, with a bounce. ಅಡಗಿ ಪುಟ ನೆಗೆವ ಮೃಗಕುಲಗಳ್ (Rāghè. 17, 56). ಬೇಡರ್. . ಬಿಲ್ಲಮ್ಬನಾಗಳೆಯೆಡದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಅಳವಡಿಸಿ, ಪುಟ ನೆಗೆದು, ಮದಕರಿಶಿರವ ಬಿರಿಯಲೊದೆದು (17, 70). ಬೇಡಂ. . ಳಿಬೆಲನೆ ಅಲಗಂ ಕೆತ್ತು, ಪುಟ ನೆಗೆದು, ಲಾಗಿಸುತ ಪುಲಿಯ ಬೆಂಗಡಿಗೊದ್ದು (17, 73). See Bp. 21, 42; 32, 24; Bh. 4, 2, 53; Rām. 5, 8, 31; J. 23, 19. 21. — ಪುಟ ನೆಗೆ ನೆಗೆ. rep. (J. 8, 39). — ಪುಟನ್ನೆಗೆ. -ಂ-ನೆಗೆ. = ಪುಟ ನೆಗೆ. (Šśv. 3, 54; 4, 16). — ಪುಟವಡು. -ಇಡು. To jump or bounce about (Bh. 1, 20, 55). — ಪುಟನೀಲ್. -ಎಲ್. = ಪುಟ ನೆಗೆ. (Grj. 3, 9. 111; Rśv. 13, 84). — ಪುಟ ಹಾಯಿ. To bounce, etc. (My.).

ಪುಟ puṭa. 2. = ಪುಟ್ಟ. — ಪುಟಗೋಸಿ. = ಪುಟ್ಟಂ. A small cloth to cover the privities (My.). ಪಾದಕ್ಕೆ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪುಗೆ ಪುಟಗೋಸಿ. — ಪುಟಗೋಸಿಗಿನ್ತ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ, ಮರಣಕ್ಕಿನ್ತ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪುಟ puṭa. = ಪೂಡ 1, ಜೂಡ, (ಪೊಟ್ಟಣ, etc.). A fold, a pocket. 2, a concavity. 3, a cup or concavity made of a leaf folded or doubled. 4, a basket or vessel or dish made of leaves. 5, a shallow cup, as the hollow of the hand. 6, a folding or doubling of anything so as to form a cup or concavity, *e. g.* joining the palms of the hands in token of respect. 7, a cover, covering, wrapper; a cloth to cover the privities. 8, an eyelid. 9, the pod or capsule which envelopes young shoots (*cf.* ಪೊಟ್ಟು, ಪೂಡೆ 3). 10, a casket. 11, a horse's hoof. 12, a nutmeg. 13, a nostril (Mhr.). 14, a crucible (Mhr.). 15, N. of a vṛitta (Čh.). 16, the leaf of a book (My.; B. 1, 23); a page, one side of a leaf (My.; Tĕ.). 17, a single application unto, as, in preparing medicaments, of fire to bake, of sun, air, etc. to dry (My.; Mhr.). 18, a layer of mud in raising a wall (My.). 19, a foot-print (ಒತ್ತಿ ತೋರುವ ಹೆಜ್ಜೆ Mr. 82). — ಪುಟಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To put into a crucible in order to prepare drugs (B. 4, 149; My.); to refine, as metals (My.). — ಪುಟಮಿಡು. -ಇಡು. = ಪುಟವಿಕ್ಕು. (Šśv. 1, after 81). — ಪುಟವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To apply fire in order to refine metals, etc.; to burn (v. t., My.). ಪುಟವಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುಟವಿಡು. = ಪುಟಮಿಡು. (Grj. 3, after 119). — ಪುಟ ಹಾಕು. = ಪುಟವಿಕ್ಕು. (My.).

ಪುಟಕ puṭaka. = ಪುಟ 1. 2. 3. 4. 5. 12. See ಸಮ್-. 2, a lotus.

ಪುಟವಾಕ puṭa-pâka. A particular method of preparing drugs or refining metals, the various substances being wrapped up in leaves, covered with clay, and roasted in the fire (My.).

ಪುಟಭೇದ puṭa-bhêda. *The bend of a river* (ತೊಜ್ಯೆಯ ಮುರಿವು Hlâ.).

ಪುಟಭೇದನ puṭa-bhêdana. *A town, a city.*

ಪುಟಾಣಿ puṭāṇi. = ಪುಟಾಣಿ. (My.). — ಪುಟಾಣಿಸೀರೆ. A woman's cloth with the color of the ಪುಟಾಣಿ (My.).

ಪುಟಾಣಿ puṭāṇĕ. Bengal gram soaked and parched (My.; Mhr. ಫುಟಾಣಾ).

ಪುಟಿ puṭi. To bounce, as a ball; to spring, to rise in jets, as water (S. Mhr.).

ಪುಟಿ puṭi. = ಪುಟ, ಪುಡಿ. (Sk.).

ಪುಟಿಕೆ puṭikĕ. = ಪುಟ No. 4. A small basket. (Tĕ.). ತರವೀಲ್ ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರದ ಪುಟಿಕೆಗಳಂ! (Šmd. 377). See ಪತ್ರ-.

ಪುಟಿತ puṭita. Embraced, clasped, folded; bound together, sewn, stitched. 2, rubbed, ground, reduced to powder. 3, become small, contracted. 4, shown, appeared, irradiated. 5, spoken.

ಪುಟಿಸು puṭisu. To cause to bounce (S. Mhr.).

ಪುಟೀಪು puṭīpu. A compartment with raised margins, a panel (My.; H.).

ಪುಟುಕು puṭuku. A sound in imitation of the noise caused by a shoe beating the heal of its wearer when walking quickly. — ಪುಟುಕು ಪುಟುಕು. The repeated sound of ಪುಟುಕು (My.).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. = ಪುಟ 2, ಪುಟ್ಟಿ 1. Smallness in size, shortness, littleness; small, etc.; a small, short man (My.; Tě. ಪೊಟ್ಟ; T. ಪೊಡಿಜು; see ಪುಡಿ; ಹುಡಗ; *cf.* ಚಿಟ್ಟು 1, ಪಿಲ್ಲು). ಪುಟ್ಟನಾದರೂ ದಿಟ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ (Prv.). — ಪುಟ್ಟಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. A small kind of rice (My.). — ಪುಟ್ಟಗೋಸಿ. = ಪುಟಿ-. (My.). — ಪುಟ್ಟಿಡಿ. -ಅಡಿ. The small step of children (My.). — ಪುಟ್ಟದು. -ಅದು. That is small (My.). — ಪುಟ್ಟನೆಲ್ಲು. Small paddy (My.). — ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ. rep. ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿನ್ತ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಟೆಗಳು (ವೇಶನ್ತ, ಪಲ್ಲಲ Si. 91); ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕೊಮ್ಮೆಗಳೂ ಜಡಿಗಳೂ ಉಳ್ಳ ಕುಳ್ಯಾದ ಬಲ್ತ ಮರ (ಕ್ನುವ 120). — ಪುಟ್ಟಮಗು. A little child (My.). — ಪುಟ್ಟರಾಜಕ್ಕ. A kind of small, good rice (My.). — ಪುಟ್ಟಸಾಲಗ್ರಾಮ. A small sâlagrâma (J. 28, 23).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. Tbh. of ಪುಷ್ಪ. See ಪರ-.

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 1. = ಪುಟ್ಟ, etc. — ಪುಟ್ಟಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A short cudgel (Rśv. 13, after 83; Tě. ಪೊಟ್ಟಕೋಲೆ, ಪೊಟ್ಟಿಯ-). — ಪುಟ್ಟಿಮುಪ್ಪಿಮ್ಮೀಸೆ. -ತುಪ್ಪಿದಿ-. A mustache of short, fine down (J. 23, 26).

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 2. = ಬುಟ್ಟಿ. A smaller or larger basket made of cane, bamboo, palmyra leaves, etc. (My.; B. 4, 59; T. ಪುಟ್ಟಿ, ಪುಟ್ಟಿಲ್, ಪೊಟ್ಟಿ; M. ಪುಟ್ಟಿಲ್; Tě. ಪುಟ್ಟಿಲೆ; M. ಪಿರಿ, ಪುರಿ, to twist, *cf.* ಹುರಿ, twist, etc.; *cf.* Sk. ಪುಟ). **2,** the belly (ಪೊಟ್ಟಿ My.). ಪುಟ್ಟ ತುಮ್ಬುದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುಟ್ಟಹಣ್ಣು. The ripe fruit of the ಕೆಕ್ಕರಬಳ್ಳಿ (Z.).

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 3. = ಉಟ್ಟಿ 3, ಹುಟ್ಟಿ 1, etc. A comb (of wax in which bees store their honey; see ಜೇನ ಪುಟ್ಟ, ಜೇನುವುಟ್ಟಿ).

ಪುಟ್ಟಿಸು puṭṭisu. = ಹುಟ್ಟಿಸು. To cause to be born, to create, etc. ವೈರಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಲು ಛೇದಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 267). ಪೊಸ ಮಿಣ್ಡಿವೆಣ್ಡಿತಿಯರ್ ಇನಿಯರ್ಗೆ ಹರುಷಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸುತೆ ನಡೆ ತನ್ದರು (Râghě. 17, 65). See Čpr. 1, 103; 5, 8; Abh. P. 13, 59; Bp. 51, 44.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 1. = ಉಟ್ಟು 5, ಹುಟ್ಟು 1. To arise, to originate, to come into existence, to be born, to be produced, to spring up (ಉತ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.; Šm. 88; ಜನಿಯಿಸು Šmd. 7. 46 Cm.; Tě. ಪುಟ್ಟು, ಪೊಡಮು, ಪೊದಲು, ಪೂರೆ; T. ಪುಯ್; ಪುದಲ್ನನ್, a son; M. ಪೊಸಿ, to spring up, as seed; see ಪುಗ್ಗು, ಪೊದದ್, ಒಗೆ 1). ಅನಹ್ಯೋಕ್ತ ಪುಟ್ಟಿದಂ (Šmd. 74). ದುಃಪ್ರತೀತಿ ಪುಟ್ಟುವೊಡೆ (75). ಸದ್ವಂಶದತ್ತಣಿಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (160). ತಾವರೆಯೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದಂ or ತಾವರೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ (167). ವಿಪುಲಕಲಾಪಕೋಪತಿಲಿ ಪುಟ್ಟದು (291). ಆತಂಗಮಾಕೆಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (138). ಬಾಹ್ಯಮಪ್ಪ ಆರ್ಥವನು ಆಶ್ರಯಿಸ್ಪ ಪುಟ್ಟುವ ಮನದ ವಿಕಾರಮಂ ಭಾವ ಎಮ್ಬುದು; ಬಿಟ್ಟದ ತಲ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಱೆ (ಸಿರ್ಧುರ); ಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪ ತನ್ನಗೆ ಪುಟ್ಟದಾತನು (ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ); ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮಿಜ ರೋಮಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟುವುವು (ಸೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ನಿರುತಂ ಸತ್ಕವಿಗೊರ್ವ ಗರ್ವವಿಧುತಾನುಂ ಲೋಭಿಯಾಗಲ್, ಧರೆಯೊಳ್ ಪಾತರು ಪುಟ್ಟರೇ? (Šś. 8). ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟದಂ (ಗೋಪ್ಯ Mr. 310). See Čpr. 2, 15; 3, 93; Bp. 51, 44; 61, 57; J. 3, 36; Šśv. 4, 135; ಒಡವುಟ್ಟು.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 2. = ಹುಟ್ಟು 2, etc. Birth, origin (Šśv. 5, 39); produce; progeny; family (My. as ಹುಟ್ಟು). See ಕಡೆವುಟ್ಟು. — ಪುಟ್ಟುಂಗುರುಡ. -ಂ-ಕುರುಡ. (Šmd. 203). A man born blind.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 3. = ಹುಟ್ಟು 3. A wooden ladle or spoon; a paddle (ದಾರುಹಸ್ತ Šmd. Dh.; ಮರಗೆಯ್ Šm. 88; Abh. P. 13, 66). See V. 37, 36; ಸೀರ್ವುಟ್ಟು.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 4. Salted dough baked in steam (My.; T., M. ಪುಟ್ಟು, ಪಿಟ್ಟು, a thin meal cake; *cf.* ಪುಗ್ಗು?). — ಪುಟ್ಟಿಟ್ಟು ರಸ ತೆಗೆ. To extract the juice of herbs that have been exposed to steam (My.).

ಪುಟ್ಟುಹ puṭṭuha. Birth, etc. (ಜನನ, ಜನ್ಮ Nr.).

ಪುಡ puḍa. A sound in imitation of the noise of quick steps. — ಪುಡ ಪುಡನೆ. rep. With the repeated noise of ಪುಡ. ಪುಡ ಪುಡನೆ ಬನ್ದನು (My.).

ಪುಡಿ puḍi. = ಹುಡಿ. Powder; dust; pollen (ಕೊಡ್ಡು Šs.; My.; T., M. ಪುಡಿ, ಪೂಡಿ, ಪೊಡಿ; Tě. ಪೊಡಿ; Mhr. ಪೂಟಿ, ಪೂಡ; T. also: that which is small, little, minute; Tě. also: small, young; see ಪುಳ್ಚಿ, ಪುಟ್ಟ 1; *cf.* ಪೊಡೆ 1). ಆಲರ ಪುಡಿ (ಪರಾಗ, etc. Si. 124). ಬಣ್ಣದ ಪುಡಿ (ಉದ್ವರ್ತನ, ಮೈಯ್ಗೆ ಉಜ್ಜು ತೊಳೆಯುವ ಪುಡಿ 225). ಒನ್ದು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕುಟ್ಟದ ಪುಡಿ (ರೇಣು, ಧೂಲಿ, etc. 292). ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ (Šmd. 216). ಪುಡಿಯಂತಿರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪ್ರತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Lîlv. 3, 3). ತೀರ್ಥಿನೆಯುಳ್ಕನ ಪುಡಿಯೆನಿಸಾ ದುಸ್ಥವಿತಿಗಳನ್ ಎಣಿಸಲೇಕೆ? (Grj. 1, 21). ಚಿನ್ನದ ಮಣ್ಣು ತನ್ದು, ಸಣ್ಣಾಗಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ (B. 4, 105). See Čpr. 5, after 19; J. 20, 30; Rśv. 5, 34; 6, 34; Si. 229. 334. 379; ಅಲರ್ವುಡಿ, ಮಲರ್ವುಡಿ. — ಪುಡಿಗದುಬು. -ಕಡಬು. A pulverized kaḍabu-cake. (ಬೆಳವಲನಾಡೊಳ್) ಕಡಲೆಯನು ಗೋಧಿಯನು ಮಡಿಕುದ್ದು ಬೆಳದರೂ ಸುಡ ಬೇಕು ನಾಡೆನ್ದ ವನ ಬಾಯೆಳಗೆ ಪುಡಿಗಡಬು ಬೀಳ್ಗೆ! (Sp.). — ಪುಡಿಗತ್ತುರಿ. -ಕತ್ತುರಿ. Powdered musk (Čpr. 2, 70; 8, after 4; Rśv. 7, after 17). — ಪುಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To pulverize by beating, to pound (My.). — ಪುಡಿಗೆಯ್. To reduce to powder (J. 20, 59). — ಪುಡಿ ಪುಡಿ. rep. ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡು. = ಪುಡಿವುಡಿ-. (My.). — ಪುಡಿವಡೆ. -ವಡೆ. To be powdered (J. 4, 23; 12, 7; 16, 47). — ಪುಡಿವುಡಿ. -ಪುಡಿ. = ಪುಡಿ ಪುಡಿ. ಪುಡಿವುಡಿ ಮಾಡು. To reduce to very fine powder (Abh. P. 14, 179). — ಪುಡಿಸಕ್ಕರೆ. Fine-grained sugar (My.; B. 3, 45).

ಪುಡಿ puḍi. Tbh. of ಪುಟಿ. A small bundle, as of medicine-powder, etc. (B. 4, 159; Mhr.).

ಪುಡುಕು puḍuku. = ಪುಡುಂಕು, ಹುಡಕು, ಹುಡಿಕು, ಹುಡುಕು. To search or feel for with the hands, to grope in search of (ಕರಾನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh.; Tě. ಪುಡುಕು, ಪುಣುಕು). **2,** to seek for, to seek.

ಪುಡುಂಕು puḍuṅku. = ಪುಡುಕು (Šmd. Dh.; ಅಱಿಸು Kk. 62, o. r. ಅಱಿಸು).

ಪುಣ್ ಪುಣ್. = ಹುಣ್, ಹುಣ್ಣು. A sore, an ulcer; a wound; a boil (ಆರುಸ್, ವ್ರಣ Mr. 398; T., M.; Tĕ. ಪುಣ್ಣು; *cf.* the terms s. ಪುಗ್ಗುರಿ). ಪುಣ್ ನಾಳಿ ಪೋದಪುದು or ಪುಣ್ಣಾಳಿಪೋದಪುದು (Śmd. 190, o. r. ನಾಬಿ). ಮನದೊಳ್ ದಯ ಮಿಲ್ಲದವನ ಕಣ್ಣೀಂ? ಪುಣ್ಣೀಂ? (84). — ಪುಣ್ಣೂನವು. -ನೋವು. The pain of a sore, etc. (ಕೊಡತ Śm. 97). — ಪುಣ್ಣಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To inflict a wound or wounds (Abh. P. 10, 161). — ಪುಣ್ಣುಡೆ. -ಪಡೆ. To be wounded (Čpr. 6, 38; Abh. P. 4, 49). — ಪುಣ್ಪೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪುಣ್ಣುಡೆ. (Abh. P. 9, 64).

ಪುಣಗು ಪುಣಗು. = ಪುಣುಗು, etc. (My.).

ಪುಣಜಿ ಪುಣಜಿ. = ಪುಣುಜಿ. Dust-like, dry soil in which a sort of paddy is sown (My.; *cf.* T. ಪೊಡಿಜು s. ಪುಟ್ಟ, & ಪುಡಿ).

ಪುಣಂಬು ಪುಣಂಬು. = ಪುಣುಂಬು, q. v.

ಪುಣಿಜ ಪುಣಿಜ. A kind of insect (Tĕ. ಪಿಡುಜು, ಪಿಡುದು, ಪುಣುಜು, ಪುಣುದು, a tick). See ಪಟ್ಟ-.

ಪುಣಿಸೆ ಪುಣಿಸೆ. (fr. ಪುಳಿ). = ಹುಣಿಸಿ, ಹುಣಿಸೆ. The tamarind (ಅಮ್ಲ, ತಿಂತ್ರಿಣೀಕ Mr. 125). See ಪುಳುಮ್ಪುಣಿಸೆ; Kâv. 3, 32. — ಪುಣಿಸೆವಣ್. -ಪಣ್. A ripe tamarind fruit (Rśv. 5, 114).

ಪುಣುಗು ಪುಣುಗು. = ಪುಣಗು, ಪುನಗು, ಪುನುಗು, ಪುಲಿ, ಪುಲಿ 2, ಪುಲು 2. Civet (ಜೀಲಿಕೆ Mr. 336; My.; Tĕ. ಪುನುಗು; T. ಪುಯಿಗು; M. ಪುಯಿ, ಪುಯಿಗು; J. 28, 43). ಪುಣುಗು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಜುಣುಗು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಪುಣುಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. The Paradoxurus prehensillis (Bḍ.; Gz.); the Indian civet cat, Viverra civetta (My.; Bḍ.; Gz.).

ಪುಣುಜಿ ಪುಣುಜಿ. = ಪುಣಜಿ. (My.).

ಪುಣುಂಬು ಪುಣುಂಬು. = ಪುಣಂಬು, ಪುಣ್ಬು, ಪೂಣ್ಬು. (A reed), an arrow (ಬಾಣ, etc. Śs.; ಕಣೆ, ಕೋಲ್, ಸರಲ್, ಅಮ್ಬು Śm. 43, o. r. ಪುಣಮ್ಬು; see M. s. ಬಿತ್ತ). See ಪೂ-.

ಪುಣ್ಡಿ (puṇḍu-a3). Refractory, turbulent; a free-booter (My.; Mhr.); a rascal, a rogue, a lawless fellow, a low, shameless man (My.); a licentious, depraved man, especially also a fornicator (My.). ಪುಣ್ಡನಾದವ ಉಣ್ಣನಕ ಹೋಗ (Prv.). See B. 4, 80; 5, 10. 105. 106. — ಪುಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. = ಪುಣ್ಡತನ. (My.). — ಪುಣ್ಡಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಪುಣ್ಡಾಟ. (My.).

ಪುಣ್ಡಿಗಾಶೆ ಪುಣ್ಡ-ಗಾತಿ. A low woman, especially an adulteress (My., also ಪುಣ್ಡಗಾತಿ).

ಪುಣ್ಡಿಗಾಪು ಪುಣ್ಡ-ಗಾರ. A low man, especially a fornicator (My.). ಸೂಳೆಮನೆಗೆ ಬೆಂಕ ಬಿದ್ದರೆ ಪುಣ್ಡಗಾಪು ಅಣ್ಣು ಕಾಸಿದ (Prv.).

ಪುಣ್ಡತನ ಪುಣ್ಡತನ. = ಪುಣ್ಡತನ. Refractoriness, lawless proceedings; brigandage (My.; B. 5, 51; Mhr. ಪುಣ್ಡಾತ); depravity, wickedness, especially also adultery or fornication (My.). ಪುಣ್ಡತನ ಮಾಡಿದವನ ಬಣ್ಡಾಟ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಪುಣ್ಡರೀಕ ಪುಣ್ಡರಿಕ. A lotus-flower, especially *a white lotus* (ವನೇಜಾತ, ತಾವರೆ Nn. 18; ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆ Mr. 419; ಸಿತಾಬ್ಜ 504). 2, a white umbrella (ಸಿತಾತಪತ್ರ, ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ 18; ಛತ್ರ 504). 3, *a tiger* (ಚಮೂರ, ಹುಲಿ 18; ಪುಲಿ 504). 4, a sectarial mark on the forehead. 5, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 18; ಭೇಕ 504). 6, *the elephant of the south-east quarter* (ಇನ್ದ್ರೇಛ, ಆಯಿರಾವತ 18). 7, an elephant of one of the eight quarters (ದಿಗ್ಗಜ, ದಿಕ್ಕಿನ ಆನೆ 18; ದಿಗ್ಗಜ 504). 8, one of the trees of svarga (ಕಲ್ಪಕುಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 18). 9, a banner (ಕೇತನ, ಪತಾಕೆ, ಟಿಕ್ಕೆ 18). 10, Brahmâ (ಅಬ್ಜೋಸಮ್ಭವ, ಪ್ರಜ್ಞ 18). 11, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 18; ಮುನೀನ್ದ್ರ 504). 12, eminence (? ಶ್ರೇಷವು 18). 13, neighing (ವಾಜಿಧ್ವಾನ, ಕುದುರೆಯ ಧ್ವನಿ 18). 14, a plant, a kind of Artemisia.

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷ ಪುಣ್ಡರಿಕ-ಅಕ್ಷ. Lotus-eyed: *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಪುಣ್ಡರಿಕ-ಅಕ್ಷಿ. A woman with lotus-eyes (Bp. 42, 19).

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಮ್ಬಕ ಪುಣ್ಡರಿಕ-ಅಮ್ಬಕ. = ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷ. (J. 26, 64).

ಪುಣ್ಡರ್ಯ ಪುಣ್ಡರ್ಯ. *A medicinal plant used as a remedy for diseased eyes,* etc. (= ಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪುಣ್ಡರೀಕವೆನ್ನು ಗನ್ನವ್ರ ವ್ಯ, ಪೆಣ್ಡಾರೇ ಗಡ್ಡೆ, ಪಾಣ್ಡವರ ಮದ್ದು, ಇದು ಬಿಳಿನೆಲ್ಲಿರೇ ಗಡ್ಡೆ Si. 153).

ಪುಣ್ಡಾಯಿ ಪುಣ್ಡಾಯಿ. = ಪುಣ್ಡತನ, q. v. (B. 5, 2).

ಪುಣ್ಡಿ ಪುಣ್ಡಿ. = ಪಿಣ್ಡಿ. A generally cultivated plant, the Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus Lin. (My.; Z.). **2,** Roselle, red sorrel, Hibiscus sabdariffa Lin. (St. & Pl.). **3,** = ಪೀಲು (Si. 455). — ಪುಣ್ಡಿಕಡ್ಡಿ. The stalks of the hemp (My.). — ಪುಣ್ಡಿನಾರು. The fibres of the hemp (My.). — ಪುಣ್ಡಿಸೊಪ್ಪು. The leaves of the hemp used as a vegetable (My.).

ಪುಣ್ಡು ಪುಣ್ಡು. = ಪುಣ್ಡುತನ. (My.; *cf.* T., M. ಪಿರಟ್ಟು, ಪುರಟ್ಟು, deceit; lewdness, adultery). — ಪುಣ್ಡುಕೆಲಸ. A vile deed (My.). — ಪುಣ್ಡುಪೂಜಾರಿ. A depraved pûjâri. See Prv. s. ತುಣ್ಣು 2. — ಪುಣ್ಡುಮಾತು. A vile word (My.).

ಪುಣ್ಡುತನ ಪುಣ್ಡುತನ. = ಪುಣ್ಡತನ. (Abhâ. 2, 2; My.).

ಪುಣ್ಡ್ರ ಪುಣ್ಡ್ರ. *A red variety of the common sugar-cane, Saccharum officinarum.* 2, *a mark or line made on the forehead with sandal, etc., a sectarial mark* (ಲಲಾಮ, ತಿಲಕ Nn. 68; ತಿಲಕ Mr. 520). 3, N. of a people and of their country, Bengal and Behar (ನಾಡು, ದೇಶ 68; ಜನಪದ 520). 4, a river (ನದಿ 68; *cf.* ಪೊಬಿ). 5, a painting (ಚಿತ್ರ, ಬರೆದ ಚಿತ್ರ 68; ಚಿತ್ರ 520). 6, an ornament (ಭೂಷಣ, ಆಭರಣ 68). 7, a worm (*cf.* ಪುದಿ).

ಪುಣ್ಡ್ರಕ ಪುಣ್ಡ್ರಕ. = ಪುಣ್ಡ್ರ Nos. 1, 2 & 3. 4, *the creeper Gaertnera racemosa.*

ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷು ಪುಣ್ಡ್ರ-ಇಕ್ಷು. = ಪುಣ್ಡ್ರ No. 1. (Grj. 2, 14).

ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷುಕೋದಣ್ಡ ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷು-ಕೋದಣ್ಡ. Kâma (My.).

ಪುಣ್ಣಮೆ ಪುಣ್ಣಮೆ. = ಪುಣ್ಣೆವೆ, ಹುಣ್ಣಮೆ, ಹುಣ್ಣವೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಹುಣ್ಣೆವೆ, ಹುಣ್ಣುಮೆ, ಹುಣ್ಣುವೆ, ಹುಣ್ಮೆ. Tbh. of ಪೂರ್ಣಮೆ (ಪೂರ್ಣಿಮೆ). ಪುಣ್ಣಮೆ ಆದರೆ ಹುಣ್ಣಿಮ್ಮೆ ಬಿಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪುಣ್ಣೆವೆ ಪುಣ್ಣಿವೆ. = ಪುಣ್ಣಮೆ. (My.).

ಪುಣ್ಬು ಪುಣ್ಬು. = ಪುಣುಂಬು, etc. (ಕೋಲ್, ಸರಲ್, ಕಣೆ Kk. 40, o. r. ಪೂಣ್ಬು).

ಪುಣ್ಮು ಪುಣ್ಮು. = ಪೋಣ್ಮು. (R.).

ಪುಣ್ಯ ಪುಣ್ಯ. = ಪೂಣ್ಯ, ಹುಣ್ಯ (Ćt. II, 58), ಹೂನ್ಯ. Beautiful, fine, bright, pleasing; *good, pure, right, righteous, virtuous, just, holy* (Bp. 47, 61); happy, prosperous, favourable, propitious, auspicious, lucky. 2, *good, right, virtue, moral or religious merit* (ಸಯ್ದು Ćt. I, 12. 98; II, 110; ಧರ್ಮ Nn. 68; Mr. 521). 3, *a good or meritorious act* (ಸುಕೃತ, ಸುಕೃತಿ 68; ಸುಕೃತ 521). 4, purity (ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ನಿರ್ಮಲ 68; ಅಕಲಂಕ 521). 5, auspiciousness (ಸೌಮ್ಯ 521).

6, beauty (ಚೆಲ್ವ, ರೂಪು 68). 7, fame (ಪ್ರಖ್ಯಾತವು 68; ಉದ್ದ 521). 8, a habitation (ಆವಾಸ, ಮನೆ 68). ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಪ್ಪೆ, ಚಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಪ್ಪೆ.— ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಾಪ ಬನ್ತು.— ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ.— ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತು ಕೊಣ್ಡರೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೆ?— ಪುಣ್ಯವೆಮ್ಬುದು ಸಣ್ಣದೇ? ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಹಾಗಲ್ಲ.— ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮೊಬ ಆನ್ದಳು.— ಪುಣ್ಯದ ಊರಲ್ಲಿ ಮಬೆ ಆದರೆ ಪಾಪಿಯ ಊರ ಮುನ್ದೆ ಜಳ್ಳ ಹರಿಯಿತು (Prvs.). — ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To perform a meritorious act, etc. ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್ಯದ ಪಾಪಿಗೆ ಪುಣ್ಯಂ ಬಬಿ'ಕೆಂಕೆ ಮಬುಗಿ ಕುವಬೊಡೆ ಬಿಕ್ಕರಂ? ಪುಣ್ಯಬೊಳೆ ತೊಡರು ಬೀಗರ! ಪುಣ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಾನು ಬನ್ದಿ! (Jmt. 17). See Bp. 3, 15; 5, 51.— ಪುಣ್ಯವೀಡು. -ಬೀಡು. A settlement of merit: virtue (ಸಯ್ದು Kk. 89).

ಪುಣ್ಯಕ puṇyaka. *A religious ceremony.*

ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ puṇya-karma. A virtuous or meritorious act or performance. (My.; G. 500).

ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ puṇya-kârya. = ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ. (My.).

ಪುಣ್ಯಕಾಲ puṇya-kâla. An auspicious time (My.).

ಪುಣ್ಯಕ್ಷಯ puṇya-kshaya. Decay or loss of virtue or religious merit. (My.).

ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ puṇya-kshêtra. *A holy place,* a place by visiting which merit is acquired.

ಪುಣ್ಯಚರಣ puṇya-charaṇa. Krishṇa (J. 13, 26).

ಪುಣ್ಯಜನ puṇya-jana. A good or virtuous man (ಸುಜ್ಞತ, ಸಜ್ಜನ Nn. 95). 2, *a yaksha or attendant of Kubêra.* 3, *a fiend, a rákshasa* (ದೇವಪ್ಪೆರಿ, ರಾಕ್ಷಸ 95). See Hlâ. s. ರಕ್ಕಸ.

ಪುಣ್ಯಜನೇಶ್ವರ puṇyajana-îśvara. *Kubêra.*

ಪುಣ್ಯಜೀವಿ puṇya-jîvi. A person rich in moral merit (Bp. 38, 3).

ಪುಣ್ಯತರ puṇya-tara. Uncommonly good, etc. (Čpr. 5, 16).

ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ puṇya-tîrtha. A bathing place by visiting which purity is obtained. (My.).

ಪುಣ್ಯದೇಹಿ puṇya-dêhi. = ಪುಣ್ಯಶರೀರ. (My.).

ಪುಣ್ಯಪಾಠಕ puṇya-pâṭhaka. A proclaimer of (a person's) fame, or a man who utters benedictions (Abh. P. 3, 115).

ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ puṇya-bhûmi. *The holy land, Áryávarta.*

ಪುಣ್ಯಮಾನಸ puṇya-mânasa. A pure-minded man (Bp. 55, 21).

ಪುಣ್ಯಮಾರ್ಗ puṇya-mârga. The right way. ಪುಣ್ಯಮಾರ್ಗ ಬಬ್ಬವ (ಧ್ರವ್ಯ G.).

ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿ puṇya-mûrti. A personification of virtue, a person rich in moral merit (My.).

ಪುಣ್ಯಲೋಕ puṇya-lôka. Heaven. (My.).

ಪುಣ್ಯವನ್ತ puṇya-vanta. A man possessing merit, a pure, pious, virtuous man (My., ಶ್ರೇಯಸ್ವಿ G.). 2, a man of fortune, a rich man (My.). Feminines: ಪುಣ್ಯವನ್ತಳು, ಪುಣ್ಯವನ್ತೆ (My.). ಪುಣ್ಯವನ್ತ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇಬಿದ್ದೇ ರೋಗ.— ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪುಣ್ಯವರ್ಜಿತ puṇya-varjita. = ಪುಣ್ಯಹೀನ. (J. 13, 30).

ಪುಣ್ಯವಾಸನೆ puṇya-vâsanĕ. The perfuming of virtue; consciousness of past virtue (J. 8, 6).

ಪುಣ್ಯವಾಸರ puṇya-vâsara. A good, auspicious day (Čpr. 2, after 57).

ಪುಣ್ಯಶರೀರ puṇya-śarîra. A man who has a pure body: a virtuous man (Bp. 28, 58).

ಪುಣ್ಯಶರೀರಿ puṇya-śarîri. = ಪುಣ್ಯಶರೀರ. (My.).

ಪುಣ್ಯಶೀಲ puṇya-śîla. Virtuous, good. (B. 3, 21).

ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ puṇya-ślôka. Well spoken of, of good fame or reputation. 2, an epithet of Nala and others (see Mr. s. ಆಜುವರ್; Râm. 3, 2, 18).

ಪುಣ್ಯಹೀನ puṇya-hîna. Devoid or destitute of merit or virtue (Bp. 55, 21).

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ puṇya-âtma. Pure-souled, righteous, virtuous, pious. (My.).

ಪುಣ್ಯಾಹ puṇya-aha. *A good or happy or auspicious day.*

ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ puṇyâha-vâchana. Uttering "a good day", wishing any one a happy day at sacrifices, etc. (My.).

ಪುಣ್ಯೋದಯ puṇya-udaya. The resulting of good fortune, as the effect of virtuous acts done in a former life. (My.).

ಪುತ್ put. A particular hell to which the childless are condemned. (My.).

ಪುತ puta. *A buttock (cf.* ಪಿಜಿ, etc.).

ಪುತ್ತ putta. = ಪುತ್ತು, etc. (J. 32, 27).— ಪುತ್ತವೊಗು. -ಪೊಗು. To enter an ant-hill (J. 12, 39; 18, 47).

ಪುತ್ತಲಿಕೆ puttalikĕ. = ಪುತ್ತಳಿಗೆ, ಪುತ್ಲಿಕೆ. A puppet, etc. (= ಪುತ್ರಿಕೆ).

ಪುತ್ತಳಿ puttaḷi. = ಪುತ್ತಡಿ (Šmd. 39), ಪುತ್ಲಿ. Tbh. of ಪುತ್ರಿಕೆ (Šmd 345; also Sk. ಪುತ್ತಲೀ = ಪುತ್ರಿಕೆ; Mhr. ಪುತಳೀ). A puppet, etc. (ಕರು Čt. I, 53; ಹರಿಣಿ, ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ Nn. 95; ಪುತ್ರಿಕೆ Kk. 55; Čpr. 7, 145; Šśv. 3, after 35). 2, a gold coin valuing about four rupees (Mhr.; My.: a varaha of pure gold); pure gold (My.; Tĕ. ಪುತ್ತಡಿ). ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ (Prv.). — ಪುತ್ತಳಿಗೊಮ್ಬೆ. = ಪುತ್ತಳಿ. (Dp. 19, 13).

ಪುತ್ತಳಿಕೆ puttaḷigĕ. Tbh. of ಪುತ್ತಳಿಕೆ. (ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ Hlâ.).

ಪುತ್ತುಳಿ puttuḷi. = ಪುತ್ತಳಿ (Šmd. 39).

ಪುತ್ತಿಕೆ puttikĕ. The white ant or termite. 2, *a small kind of bee.*

ಪುತ್ತಿಗೆ puttigĕ. Tbh. of ಪುತ್ತಿಕೆ (Šmd. 345).

ಪುತ್ತು puttu. = ಪುತ್ತ, ಪುತ್ತ, ಪುಟ್ಟು. A white ant-hill (wherein often snakes are found; Rśv. 5, 122; Tĕ. ಪುಟ್ಟಿ; T., M. ಪುಟ್ಟು). ಪುಡಿಯಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದ ತ್ತು (Lîlv. 3, 3).

ಪುತ್ರ putra. *A son;* a child (ಪಾಯಿಗ, ಮಕ್ಕಳು Nn. 140). ಪುತ್ರನಾದರೆ ಅವಸಾನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತರ ಇದ್ದಾನು.— ಪುತ್ರಸಿಲ್ಲದವಗೆ ನಾಕವಿಲ್ಲ.— ಪುತ್ರಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆಬಿಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?— ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?— ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಚಾರದೇ?— ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒನ್ದು ಕಪ್ಪ, ಪುತ್ರರಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬತ್ತು ಕಪ್ಪ (Prvs.).

ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ putra-kâma-ishṭi. An oblation or sacrifice made by one desirous of (male) offspring. (Râm. 1, 7, 1; J. 18, 1).

ಪುತ್ರಕಾಮ್ಯಾಧ್ವರ putra-kâmyâ-adhvara. A sacrifice made from the wish for a son or sons (My.).

ಪುತ್ರಕೆ putrakĕ. A daughter. 2, *a puppet, a doll.*

ಪುತ್ರಜೀವ putra-jîva. An ornamental tree, the wild olive, Putranjiva roxburghii (Sk.; St. & Pl.).

ಪುತ್ರಜೀವಿ putra-jîvi. A woman whose children are alive (ಮಕ್ಕಳು ಬಾಬ್ಬಿ ಸತಿ Mr. 303). 2, the seed of the putra-jîva (My.).

ಪುತ್ರದೋಷಳ putra-dôhaḷa. The craving after a son or sons (Čpr. 3, after 44 & 62).

ಪುತ್ರವತಿ putra-vati. She who has a son or sons, or who possesses offspring (J. 18, 19).

ಪುತ್ರವಧು putra-vadhu. *A son's wife.*

ಪುತ್ರವನ್ತ putra-vanta. He who has a son or sons (My.).

ಪುತ್ರವಿರಹಿತ putra-virahita. A sonless man; a man who is separated from his son; a man whose son is dead (My.).

ಪುತ್ರಸನ್ತಾನ putra-santâna. Male progeny or offspring (My.).

ಪುತ್ರಸ್ವೀಕಾರ putra-svîkâra. Adoption (My.).

ಪುತ್ರಾನ್ತರ putra-antara. Another son (J. 18, 16).

ಪುತ್ರಿ putri. *A daughter.* 2, having a son or sons.

ಪುತ್ರಿಕಾಪುತ್ರ putrikâ-putra. A daughter's son who by agreement or adoption becomes the son of her father. (My.). 2, a grandson.

ಪುತ್ರಿಕೆ putrikĕ. = ಪುತ್ತಳಿ, ಪುತ್ತಲಿ, ಪುತ್ತಿಗೆ, (ಪುತ್ತಕೆ), ಪುತ್ಲಿ. A daughter. 2, *a puppet, a doll, a figure of stone, wood, lac, etc.* ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪಗ ನಿನು ನೇಜಿ ಮಾಟ್ಟಿ ಬೊಮ್ಮೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 204). 3, a copy or transcript from an original (My.; *cf.* ಮಾತೃಕೆ).

ಪುತ್ರೇಷಣೆ putra-îshaṇĕ. Desire or longing for a son (My.; G. 65; correct Sk. ಪುತ್ರೈಷಣೆ).

ಪುತ್ರೋತ್ಸವ putra-utsava. Rejoicings on the birth of a son (J. 28, 15).

ಪುತ್ರೋದಯ putra-udaya. The birth of a son (J. 19, 42).

ಪುತ್ರೌ putrau. The Sk. dual of ಪುತ್ರ: two sons. 2, *a son and daughter.*

ಪುತ್ಲಿ putli. = ಪುತ್ತಳಿ. (My.).

ಪುತ್ಲಿಕೆ putlikĕ. Tbh. of ಪುತ್ತಲಿಕೆ. (My.).

ಪುದಿ pudi. 1. = (ಪೊದೆ 1, etc.), ಹುದಿ. To enter into, to enter, to come or go into; to touch (ಪ್ರವೇಶಮಾಗು Śmd. 53. 57. 126. 148. 189. 264. 353. 358. 363 Cm.; *cf.* ಪುಗು); to join (v. i.); to combine; to be joined to, to be attached to; to be put into (ಪತ್ತು 148; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 148. 375 Cm.). **2,** to be involved, inwrapped or covered, to be hidden or concealed (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; T. ಪುದೈ, M. ಪುದೆ; T., M. ಪೊದಿ, to involve, cover, inwrap; to set jewels; *cf.* ಪೊದುಂಳು, ಪೂದ್). **3,** to inwrap, to cover (Grj. 4, after 70; Bp. 9, 2). ಪುದಿಯೆ ತನುಂ ಮನಮುಂ (Abh. P. 7, 15). ವಜ್ರಕವಚಂಗಳ ಕಾಸ್ತಿ ದಿಗನ್ತರಾಲಮುಂ ಪುದಿವಿನೆಗಂ (13, 60).— ಪುದಿದಂಗಮುಂ ಬಲದಿಹುದು ಆಸಿಲಂ (ಕೂರ್ಮ Mr. 51). ಲವಣದೊಳು ಪುದಿವ ಫಲವು (ಉಪ್ಪಗಾಯಿ 219). See Čh. v. 100. 173. 226; Čpr. 1, 79. 80. 125; 5, 49; 7, 63; 8, 96; 9, 16; Abh. P. 3, 114. 117. 127; 9, 94; 16, 75; Grj. 4, 138; Bp. 20, 17; 34, 5; 43, 72; Rśv. 1, 35; 6, after 11 (twice); 9, 18; J. 11, 23; 22, 4; 26, 17. 20; 33, 36; Č. Bp. 47, 44.

ಪುದಿ pudi. 2. The side of a door (ದ್ವಾರಕಾರ್ಶ್ವ Śmd. Dh.).

ಪುದಿ pudi. 3. = (ಪುಡಿ), ಪುಲಿ 2. — ಪುದಿವಟ್ಟು. = ಪುಲಿವಟ್ಟು. A banked fund set apart for religious uses (My.).

ಪುದಿನ pudina. = ಪುಜನ. Mint, Mentha sativa Willd. (Mhr., Persian ಪುದಿನಾ; Z.; My.).

ಪುದು pudu. = ಪುದುವ q. v., ಹುದು, ಹುದುವ. Entering in; union, junction, etc.; joint concern, holding in common, partnership (Abh. P. 2, 66; Tĕ. ಪೊತ್ತು). — ಪುದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪುದುಂಗೊಳ್. — ಪುದುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಪುದುಂಗೊಳಿಸು (Śmd. 200). — ಪುದುಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To get an entry: to be joined or linked to. ಪಡಿಗನ್ನದದ ಪುದುಂಗೊಳೆ, ಕೊಡಿಸಕ್ಕದಮಂ ತಗುಳ್ದಿ, ಜಾಣ್ಗಿಡೆ ಮುತ್ತುಂ ಪೊದಿಸುಂಗೊದವನ್ತಿರೆ ಜೇಬ್ವಿಬಿಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Kâvy. I, 1*b*, 24; Śmd. 78). — ಪುದುಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. (Śmd. 200). To join (v. t.), to unite. ಅಜನಂ (virtue) ಪಾರಿಯುಮುಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀ ಭೂಮಿಪಂ ಜೆಲ್ವಿಸಿಂ ನೆಜಿಯಾಳ್ಗೆ! (Čh. v. 347; from ಕೊಣ್ಡೀ q. rs. begin). 2. to make one's self united, to form one's self into a body: to manifest one's self (Čpr. 7, 132). ಈ ಸುರಗಿರಿಪೆಮ್ಮುವೇಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ! (Śmd. 226). — ಪುದುವಾದಿ. -ಬಾದಿ. To live together with (Abh. P. 6, 33; 12, 84). — ಪುದುವಾದ್ತಿನ. -ಬಾದ್ತಿನ. Joint living or concern (Rśv. 13, 27). — ಪುದುವುಗು. -ಪುಗು. To enter conjointly in or upon (Abh. P. 6, 47).

ಪುದುಗಿಸು pudugisu. = ಪುದಿಗಿಸು, ಪೊದಗಿಸು, ಪೊದಿಗಿಸು, ಪುದುಗಿಸು, ಪೊದಗಿಸು. To cause to enter, to insert, to put into, to set as precious stones, to sheathe, to enwrap; to cover, to hide; to shelter, to protect (My.; Tĕ. ಪೊದಗು, ಪೊದುಗು, ಪೊದುವು).

ಪುದುಗು pudugu. = ಪುದುಗು. To enter; to be covered or hidden, to hide (J. 13, 47; 18, 19; 26, 11; 28, 48; 29, 36). **2,** to insert; to hide; to shelter (J. 28, 4). (Tĕ. ಪೊದುಗು, ಪೊದುವು, to cover; to envelop; to surround, encircle; to set as precious stones; to sit on eggs).

ಪುದುರು puduru. = ಪದರ್, etc. (My.).

ಪುದುವು puduvu. = ಪುದು. A joining, a combination (Čpr. 1, after 101); connexion (Abh. P. 12, 77); a multitude, a thicket. ಅರಮಿ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ ಪುದುವುಗಳ್ (Śmd. 68).

ಪುದೆ pudĕ. = ಪೊದೆ 2, ಪೊದೆ. Wherein anything is put, or whatever envelops: a quiver (ದೊಣೆ Čt. I, 37, o. r. ಪೊದೆ; Tĕ., M. ಪೊದಿ; M. also: a bundle, a load). **2,** a covering, a cover (M. ಪುದೆ; T. ಪುದೈ, concealment): a thatch, a roof. **3,** a bundle. **4,** a bush, a thicket.

ಪುದ್ಗಲ pudgala. Beautiful, handsome. 2, the body; matter (ಮೂರ್ತಿಮದ್ವಸ್ತುಸಮ್ಮದ, ಮೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು Nn. 96 as ಮುದ್ಗಲ). 3, the soul or individuality (ಸಂಸಾರಿ, ಆತ್ಮನು 96 as ಮುದ್ಗಲ); personal identity. ಪುದ್ಗಲಂಗಳ್ ಎರಡುಂ ಕರೀರವನೂ ಆತ್ಮವನೂ ಹೇಬಿವವು (Nr.). 4, shattered, broken to pieces; wrecked, decayed, etc. (ವಿತೀರ್ಣ, ಒಡದುದು 96 as ಮುದ್ಗಲ).

ಪುನ್ pun. = ಪುಂ (puṁ), etc.

ಪುನ punа. = ಪೀಳ್, etc. See ಕರ್ಬುನ.

ಪುನಃ punaḥ. = ಪುನರ್ q. v., ಪುನಹ, ಪುನಹಾ.

ಪುನಃಪಾಕ punaḥ-pâka. (Śmd. 99). Cooking afresh; a repeated baking.

ಪುನಃಪುನಃ punaḥ-punaḥ. *Again and again, frequently.*

ಪುನಃಪ್ರೋಕ್ತಿ punaḥ-prôkti. = ಪುನರುಕ್ತ. (Mr. 2).

ಪುನಃಸಂಸ್ಕಾರ punaḥ-saṁskâra. Renewed investiture, repetition of any essential ceremony. (Bh. 1, 5, 29).

ಪುನಃಸ್ವಯಂವರ punaḥ-svayaṁvara. Renewed svayaṁvara (Râm. 3, 2, 17).

ಪುನಗು punagu. = ಪುನುಗು, etc. (My.). — ಪುನಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. = ಪುಣುಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. (My.; ಗನ್ಧಮಜಾರ್ಜಾಲ G.).

ಪುನರ್ punar. = ಪುನಃ. (Śmd. 99). Further; *again; back, in return; on the other hand, on the contrary, but; indeed* (ಮತ್ತೆ Śmd. 395; Čt. I, 40).

ಪುನರಪಿ punar-api. Even again, and on the other hand, also. (Bp. 38, 50; 50, 69; 56, 45. 46).

ಪುನರಾಗತ punar-âgata. Come back, returned. (My.).

ಪುನರಾಗತಿ punar-âgati. = ಪುನರಾಗಮನ. (My.).

ಪುನರಾಗಮನ punar-âgamana. The act of returning to the place set out from. (My.).

ಪುನರುಕ್ತ punar-ukta. Said again, reiterated; repetition, useless repetition, tautology (Śmd. 251).

ಪುನರುಕ್ತಿ punar-ukti. Saying again, useless repetition, tautology; a mere, empty word. (Râm. 3, 8, 41).

ಪುನರುತ್ಥಾನ punar-utthâna. Rising again, resurrection (Sk.).

ಪುನರುದ್ವಾಹ punar-udvâha. = ಪುನರ್ವಿವಾಹ. (My.).

ಪುನರುಪನಯನ punar-upanayana. Renewel of the upanayana (My.).

ಪುನರ್ಜನ್ಮ punar-janma. = ಪುನರ್ಭವ. A new or second birth, regeneration, future birth by transmigration, metempsychosis. (J. 25, 35; My.).

ಪುನರ್ಜಾತ punar-jâta. Born again, regenerated. See ಅ-.

ಪುನರ್ದರ್ಶನ punar-darśana. Seeing again. (My.).

ಪುನರ್ದಾರಕ್ರಿಯೆ punar-dâra-kriyĕ. Taking a second wife after the death of the first. (R.).

ಪುನರ್ನವ punar-nava. Becoming new or young again; *a finger-nail.*

ಪುನರ್ನವೆ punar-navĕ. *Hog-weed, Boerhavia procumbens* Roxb. See ಗಣಜಿಲೆ 2.

ಪುನರ್ಭವ punar-bhava. Born again; new birth, regeneration, transmigration (ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ Nn. 114). 2, *a finger-nail.* — See Bp. 53, 3; 54, 74.

ಪುನರ್ಭೂ punar-bhû. ಪುನರ್ಭು. Reproduced, born again. 2, *a virgin widow re-married.* See ದಿಗ್ವಿಭು.

ಪುನರ್ವಚ punar-vaća. Saying again, repeating (ಮರಳಿ ನುಡಿಹ Nn. 167).

ಪುನರ್ವಸು punar-vasu. The seventh (or the fifth) of the lunar asterisms. (My.).

ಪುನರ್ವಿವಾಹ punar-vivâha. Second marriage. (My.).

ಪುನಶ್ಚ punar-ća. And again, still again (Mhr.; My.).

ಪುನಶ್ಚರಣೆ punar-ćaraṇĕ. = ಪುರಶ್ಚರಣ. (J. 11, 39; My.).

ಪುನಹ punaha. = ಪುನಹಾ. (My.).

ಪುನಹಾ punahâ. Tbh. of ಪುನಃ. (My.; Mhr. ಪುನ್ಹಾ). ಪುನಹಾ ಹೋದರೆ ಶನೀ ಕಾಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಪುನೀತ punīta. Made clean or pure, purified, pure, clean (Bp. 3, 56; 6, 13; 31, 18; J. 18, 45). Feminine ಪುನೀತೆ (Bp. 2, 47).

ಪುನುಗು punugu. = ಪುಣುಗು, etc. — ಪುನುಗುಬೆಕ್ಕು. = ಪುಣುಗಿನ-. (My.). ಪುನುಗುಬೆಕ್ಕಿನ ಪರಿಮಳ (ಜವಾದಿ, ಪುಣುಗು G.).

ಪುನ್ನಪುಂಸಕ pun-napuṁsaka. Masculine and neuter in gender (Śmd. 108).

ಪುನ್ನಾಗ pun-nâga. = ಮುನ್ನಾಗ. An elephant among men: a distinguished man (ನರಶ್ರೇಷ್ಠ, ಪ್ರಧಾನಪುರುಷ Nn. 61). 2, a white elephant; a distinguished elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನ ಗಜ, ಪಟ್ಟದಾನೆ 61). 3, a buffalo (ಲುಬಾಯ, ಕೋಣನು 61). 4, a serpent (ಫಣಿ, ಸರ್ಪನು 61). 5, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. (ಅವಸಿಜಾತ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 61; ಸುರಹೊನ್ನೆ Mr. 126).

ಪುನ್ನಿಕೆ punnikĕ. = ಪೊನ್ನೆ, etc. See ಸುರ-.

ಪುಪ್ಪ puppa. Tbh. of ಪುಷ್ಪ. (My.; Tč.).

ಪುಬ್ಬು pubbu. = ಪುರ್ಬು, etc. (My.).

ಪುಬ್ಬೆ pubbĕ. = ಉಬ್ಬೆ, ಹುಬ್ಬೆ. Tbh. of ಪೂರ್ವೆ. The eleventh of the lunar mansions (My.; Tč.).

ಪುಮ್ pum. = ಪುಂ (puṁ), etc. (ಪುರುಷ Čt. I, 90).

ಪುಮಪತ್ಯ pum-apatya. *Male offspring.*

ಪುಮಾಂಸ್ pumâṁs. = ಪುಮಾನ್. *A male, a man.* 2, *the soul.*

ಪುಮಾಖ್ಯೆ pum-âkhyĕ. *A designation of a male being.*

ಪುಮಾನ್ pumân. = ಪುಮಾಂಸ್. (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, etc. Mr. 222).

ಪುಮ್ಭಾವ pum-bhâva. = ಪುಂತ್ವ, ಪುರುಷತ್ವ (G.; Čpr. 7, 132).

ಪುಮ್ಭೂಮನ್ pum-bhûman. *A word of the masculine gender in the plural number.*

ಪುಯ್ puy. = (ಒಗೆ 4, ಪೊದೆ 1), ಪೊಯ್ 1, ಪೊಯಿ, ಹುಯ್, ಹುಯಿ, ಹೊಯ್, ಹೊಯಿ. To beat, to strike, to smite; to kill; to throb; to fling, to throw; to cast, to pour; to drive; etc. (M. ಪೊಯ್ಯು, to fight). ಪುಯ್ಕೆ (Śmd. s. ಬಕ್ಕಳ).

ಪುಯಲ್ puyal. = ಪುಯ್ಯಲ್ 1, ಪೊಯಿಲ್, etc. Beating, striking, etc. ಪುಯಲ್ಗೆ ಪೋದಂ or ಪುಯಲ್ವೋದಂ (Śmd. 195).

ಪುಯಲ್ಚು puyalću. = ಪುಯ್ಯಲ್ಚು. To call or cry out, to vociferate; to lament (ಆಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ Śmd. Dh.).

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. = ಪುಯಲ್. Beating, etc.; a blow, blows (J. 4, 41). ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಪೋದಂ (ಸೂಬಿಗರೆವ ವಂ Śm. 42).

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 2. = ಹುಯ್ಯಲು. Vociferation; lamentation (Abh. P. 9, 195; J. 4, 16; see ಪೆಣ್ಪುಯ್ಯಲ್); lamentable communication; solicitation. — ಪುಯ್ಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To lament (Grj. 8, 79); to solicit (6, 25). — ಪುಯ್ಯಲಿಡು. -ಇಡು. To solicit (Čpr. 7, 101); to communicate lamentably (Abh. P. 11, after 100; Grj. 2, after 71); to lament (Abh. P. 10, after 175; Grj. 6, 13; J. 3, 24).

ಪುಯ್ಯಲ್ಚು puyyalću. = ಪುಯಲ್ಚು. (Abh. P. 2, 49; 9, 139. 142; 10, 58; 10, after 176).

ಪುರ್ pur. = ಪುರ 1. *A town.* 2, the body.

ಪುರ pura. A stream, a rivulet, a brook, a water channel (ಪೊನಲ್ Śm. 35; ಪೊನಲ್ 102; ಕಾಲ್, ಕಾಲ್ವೆ Čt. II, 53; T. ಪುದಿಲ್, anything which is hollow; a

water-course, drain, see ಪೊನಲ್; ಪುರಳ್, M. ಪಿರಳ್, Tě. ಪೊರಲು, to roll, welter; to roll over, overflow, be full;—an inundation; *cf.* ಪೊರಳ್, ಪೊರಿ 1, and Sk. ಪೂರ; see s. ಪುಗ್ಗು & ಪುರೆ). See ಕಾಲ್ವುರ.

ಪುರ pura. 1. = ಪುರ್ (Šmd. 106). A fortress, a castle; *a town, a city* (ಪುಟಭೇದನ, ಪಟ್ಟಣ Nn. 72; ಪೊಟಿಲ್ Šm. 102). 2, *a house, an abode.* 3, *the body* (ಕಲೇವರ, ದೇಹ 72). 4, a mode of counting (ಗಣನೆ, ಲೆಕ್ಕಭೇದ 72; = No. 7?). 5, ಲಿಂಗವಿವರ 72). 6, *bdellium.* 7, the number 3 (Čh.; ಮೂರು Mr. 347, on account of ತ್ರಿಪುರ). 8, a certain metrical foot (Čh.). 9, N. of a demon.—ಪುರ ಹೋದರೆ ಪರ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಪುರ pura. 2. Tbh. of ಪೂರ. See ಕನ್ನವುರ, ಬಣ್ಣವುರ.

ಪುರಃ puraḥ. = ಪುರಸ್, q. v.

ಪುರಃಸರ puraḥ-sara. = ಪುರಸ್ಸರ. Going before or in advance: *a forerunner, a leader, a harbinger.*

ಪುರಃಸರಣ puraḥ-saraṇa. = ಪುರಸ್ಸರಣ. Going before or in advance.

ಪುರಕ puraka. (Tbh. of ಪೂರಕ?). = ಪುರುಕ. See ಅಬಿಬುರಕ, ಆಸೆ-.

ಪುರಕ್ಷಯ pura-kshaya. The destroyer of Tripura: Šiva (Bp. 61, 47).

ಪುರಚಿ purači. (= ಪುಣಿಸೆ). See ಪುಲ್ಲಮ್-, ಪುಳ್ಳಮ್-.

ಪುರತಸ್ puratas. *In front, in advance, before, forward.*

ಪುರತ್ರಯ pura-traya. Tripura (Bp. 54, 54).

ಪುರದನುಜಹರ pura-danuja-hara. The destroyer of the Dânavas of Tripura: Šiva (Bp. 54, 25).

ಪುರದ್ವಾರ pura-dvâra. *The gate of a city.*

ಪುರಧ್ವಂಸಿ pura-dhvaṁsi. Šiva (My.).

ಪುರನ್ತ puranta. = ಪುರಾತ. (Bp. 61, 58; My.).

ಪುರನ್ದರ pur-an-dara. Town-splitter: *Indra.* 2, Šiva. ಪುರನ್ದರನಿಗೂ ತೊನ್ದರೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುರನ್ದರದಾಸ. N. of a Vaishnava poet (My.). 2, a poor wretch (My.). — ಪುರನ್ದರವಿಟ್ಠಲ. N. of Krishna (My.; B. 5, 322).

ಪುರಧ್ರಿ pura-n-dhri. *A woman whose husband and children are living, a respectable matron;—a woman* (see ವಾರ-).

ಪುರಭಿತ್ತಿ pura-bhitti. A city-wall, a rampart, etc. (ಪ್ರಕಾರ, ವಪ್ರ, ಶಾಲ, ಕೋಟೆ Mr. 191).

ಪುರಮಥನ pura-mathana. Crusher of Tripura: Šiva (Šśv. 4, 47). 2, sign for a long letter (Čh.). — ಪುರಮಥನ. The metrical foot ⏑⏑⏑—(Čh.).

ಪುರಮರ್ದನ pura-mardana. Šiva (J. 2, 12).

ಪುರಯಮ pura-yama. Restrainer or punisher of Tripura: Šiva (Mr. 12).

ಪುರಲೆ puralě. = ಪುರ್ವೆ, ಪುಳ್ಳೆ q. v. (My.).

ಪುರವಾರ pura-vâra. Eating by turns in the houses of a town. ಇರವಾರ ಕೆಟ್ಟು, ಪುರವಾರ ಸೇರಿದ (Prv.).

ಪುರಶಾಸನ pura-šâsana. Chastiser of Tripura: Šiva. (My.).

ಪುರಶ್ಚರಣ puras-čaraṇa. = ಪುನಶ್ಚರಣೆ. Repetition of the name of a deity or of a mantra. (My.).

ಪುರಸ್ puras. = ಪುರಃ. *Before, in front, in advance, in the presence of.*

ಪುರಸಱ್ತು purasattu. = ಪುರಸುತ್ತಿಗೆ. Leisure; interval; time yet to run (My.; Mhr., H. ಫುರಸತ, ಫುರಸೂತ್). See Prv. s. ಉದ್ದವಿಗಾಜ.

ಪುರಸುತ್ತಿಗೆ purasuttigě. = ಪುರಸತ್ತು. (ಸಮಯ Čb.).

ಪುರಸ್ಕಾರ puras-kâra. The act of placing before or in front; showing respect, etc. (ಸನ್ಮಾನ G.; My.).

ಪುರಸ್ಕೃತ puras-kṛita. *Placed before or in front.* 2, *distinguished, honoured.* 3, *harassed or attacked by an enemy.*

ಪುರಸ್ತಾತ್ purastât. *Before, in front of, in advance, in the first place, at the beginning; previously, formerly, first;* in the presence of. 2, *eastward; in the east; from the east.*

ಪುರಸ್ಸರ puras-sara. = ಪುರಃಸರ. (Čpr. 2, after 93).

ಪುರಸ್ಸರಣ puras-saraṇa. = ಪುರಃಸರಣ. See ಮುನ್ದು.

ಪುರಹರ pura-hara. Šiva (Šmd. 192; Bp. 39, 20; 57, 28). ಪುರಹರನ ಆರಸಿ (Grj. 3, after 12).

ಪುರಾ purâ. *In former times, formerly, of old, of yore.* 2, *before, ere.*

ಪುರಾಕೃತ purâ-kṛita. Done formerly or of old, done long ago (Bp. 34, 32; 49, 32).

ಪುರಾಗ್ರಾಮ pura-agrima. An excellent town (Čpr. 6, 20).

ಪುರಾಣ purâṇa. *Belonging to ancient or olden times, ancient, old.* 2, long, very long (ಕಡುದೀರ್ಘ, ಅತಿದೀರ್ಘ Nn. 138; ದೀರ್ಘ Mr. 519). 3, worn out (ಜರ, ಹಬಿದು 138; ಜೀರ್ಣ 519). 4, *a tale of the past, history legendary and traditionary, legend, a purâṇa* (ಆದಿಕಥೆ, ಮೊದಲುಕಥೆ 138; ಆದಿಕಥೆ 519; see ಪಂಚಲಕ್ಷಣ; Bp. 43, 76. 77). ಪುರಾಣ ತಿಳಿದರೂ ಮಾರಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಪುರಾಣ ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಹರಣ ಉಬಿಸಲಿ.—ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾರಾಯಣ ಎನ್ನಲಿಕ್ಕೇನು?—ಪುರಾಣಾ ಹೇಬಿದರೆ ಪುಷ್ಪ ಬಿದ್ದಾವೇ?—ಪುರಾಣ ಜೇಬಿ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಬಾಗಲ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿ! ಎಮ್ಮನ್ತೆ (Prvs.). See Prvs. s. ಗಾಡೆ, ಪೂರ್ವಿಕ.

ಪುರಾಣಿಕವೀಶ್ವರ purâṇa-kavîśvara. A great poet of the past (Kâvy. III, 2).

ಪುರಾಣಪುರುಷ purâṇa-purusha. The primeval male; Vishnu (My.); Râma (J. 21, 29); Šiva.

ಪುರಾಣವೈರಾಗ್ಯ purâṇa-vairâgya. Momentary freedom from worldly passion derived from hearing or reading a purâṇa, distaste of worldly vanities whilst listening to a purâṇa (My.).

ಪುರಾಣಶ್ರವಣ purâṇa-śravaṇa. Listening to a purâṇa (My.).

ಪುರಾಣಿ purâṇi. = ಪುರಾಣಿಕ. — ಪುರಾಣಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 57, 28).

ಪುರಾಣಿಕ purâṇika. A man well read in the purâṇas; a public expounder of them (ಪೌರಾಣಿಕ, ಸೂತ Nn. 32; Bp. 57, 21. 30). ಆಚಾರ್ಯರ ಮಗನಾಗಿ, ಪುರಾಣಿಕನ ಅಳಿಯನಾಗಿ, ಕೃತ ಅನ್ದರೆ ಅಱಿಯೆನೇ ಎಮ್ಮಿಸಗಣಿಯ? (Prv.).

ಪುರಾತ purâta. = ಪುರನ್ತ. Tbh. of ಪುರಾತನ. (Bp. 22, 67; 25, 17; 45, 47; 48, 17). Fem. ಪುರಾತೆ (Bp. 12, 42). — ಪುರಾತರೆಟ್ಟವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 6).

ಪುರಾತನ purâtana. = ಪುರನ್ತ, etc. *Belonging to the past, former, old, ancient.* 2, a man who lived in former ages, a venerable man, or a scholar, or a devotee, of the past (ಪೂರ್ವದ ಕವಿ Šmd. 11 Cm.). 3, an ancient story, a legend. ಪುರಾತನದ ಕಥೆ ಕಿರಾತ ಏನು ಬಲ್ಲ? (Prv.). See Prv. s. ನುಡಿ 2.

ಪುರಾನ್ತಕ pura-antaka. Šiva (Bp. 21, 4).

ಪುರಾನ್ತರ pura-antara. Another city (Bh. 1, 8, 67).

ಪುರಾರಿ pura-ari. Šiva. 2, Vishnu. 3, a certain metrical foot (Čh.).

ಪುರಾವೃತ್ತ purâ-vṛitta. A former conduct or mode of action. 2, *a legend.*

ಪುರಿ puri. 1. = ಹುರಿ 1. To dry by exposure to the heat of fire: to parch, as grain, pulse, etc. (ನಿರ್ದ್ಯವಕರಣ Kṃ. 106; T., M. ಪೊರಿ; Të. ಪೊರಟು, ಪೊಗಡು; ಪೇಲು, to be parched). ಪುರಿದ ಯವೆ (ಧಾನಿಗಳು Nr.). ಧಾನ್ಯಾದಿ ಪಿಷ್ಟಮಂ ಮಿದಿದು ಪುರಿಯಲ್ಕೆ ಸತ್ತುಗಮಕ್ಕು (Mr. 219). ಮಿಗೆ ಪುರಿದ ಬಿಸಿಯ ಮಳಲ್ (Bp. 11, 19). **2,** to roast, as coffee, Cayenne pepper, cocoanut-kernels, castor-oil-seeds, happaḷas, etc. (My. as ಹುರಿ).

ಪುರಿ puri. 2. = ಹುರಿ 2. Parching; roasting; (frying). **2,** what is parched: partly boiled and then parched rice (My.; T., M. ಪೊರಿ). — ಪುರಿಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A flat wheaten cake that is filled with a mixture of jaggory and Bengal gram flour, and then fried in ghee (V. 9, 78).

ಪುರಿ puri. 3. = ಹುರಿ 3. Twisting; that is twisted: twist, twine, string, pack-thread (of cotton thread or fibres, తన్తు Kṃ. 106; Të., T., M.; M. ಪಿರಿ, ಪುರಿ, to twist). — ಪುರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get twisted: to join together (Bp. 4, 58).

ಪುರಿ puri. 4. = ಪೊರೆ 2, ಹುರಿ 4. Strength, refreshment, spirit, courage, valour (Të.); pride (Të., *cf.* ಪುಗ್ಗು; T. పుపి, strength; పుర, to keep, save, protect; to establish, confirm, see ಪೊರೆ 1; *cf.* ಪುರುಳ್ 1; Të. ಪುರಿ ಕೊನು, to gain strength or spirits, be refreshed; the heart to be pricked; ಪುರಿ ಕೊಲುಪು, to spur on, prick on, instigate, incite, stir up). — ಪುರಿಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. = ಹುರಿಗೂಡಿಸು. (G.).

ಪುರಿ puri. A castle; *a town, a city.*

ಪುರಿಡಿಸು puriḍisu. = ಪುರುಡಿಸು, q. v.

ಪುರಿತತ್ puritat. = ಪುರಿತತ್ತು, ಪುರೀತತ್.

ಪುರಿತತ್ತು puritattu. Tbh. of ಪುರಿತತ್ (Ṣmd. 106).

ಪುರೀತತ್ puritat. *An entrail* (ಆನ್ತ್ರ, ಕರುಳು Mr. 396).

ಪುರೀಷ purîsha. Dust, mould, rubbish; *feces, excrement, ordure.*

ಪುರೀಷೋತ್ಸರ್ಗ purîsha-utsarga. The voiding of excrement. See ಬಾಸು.

ಪುರು puru. = ಪುಲ. *Much, many, abounding, abundant.* 2, the brother of Yadu.

ಪುರುಕ puruka. = ಪುರಕ. See ಅಂಬು-, ಆಮಿ-, ಉಚ್ಚೆ ಬುರುಕ, etc.

ಪುರುಕಿ puruki. Feminine of ಪುರುಕ. See ಅಂಬುಬುರುಕಿ, ಉಚ್ಚೆ-, etc.; Prv. s. ಒಳ್ಳೆ.

ಪುರುಕುತ್ಸ puru-kutsa. N. (see Mr. s. ಆಮಿವರ್).

ಪುರುಜ puru-ja. *Much, many.*

ಪುರುಡಿ puruḍi. = ಪುರುಳಿ 2. (Cpr. 3, after 9).

ಪುರುಡಿಗ puruḍiga. = ಹುರುಡಿಗ. An envious man (V. 29, 24).

ಪುರುಡಿಸು puruḍisu. = ಪುರಿಡಿಸು, ಹುರುಡಿಸು. To stand in competition with or vie with, to rival; to be filled with envious feelings, to envy (Grj. 10, 42; Rây. 2, after 8; 11, 167; Ṣkv. 4, 41; J. 1, 8; Të. ಪುರಡಿಂಡು, ಪುರಣಿಂಡು, ಪುರುಡಿಂಡು, ಪುರುಣಿಂಡು, to resemble; to vie with, emulate; to contemn; ಪುರುಡು, likeness, similarity; ಪೊರೆ, to agree with; T. పోరు, to resemble = ಪೊರುವು; to fight in battle; ಪೊರುದು, to fight; ಪೊರುನ್ದು, to join; to agree; to be agreeable or pleasing; to possess, as a quality or attribute; M. ಪೊರು, ಪೊರುದು, to meet in battle, fight; to vie, emulate; ಪೊರುದುವು, to emulate; to outdo; to scold. See ಪೊರೆ 3, ಪೊರ್ದು, ಪೋಟಿ, ಪೋರ್ 1). ಪುರುಡಿಕ್ಕುಂ (Ṣmd. 268, o. r. ಪುರಿಡಿಕ್ಕುಂ). ಸವತಿಗೆ ಸವತಿ ಪುರುಡಿಪಳ್ (159, o. r. ಪುರುಡಿಸುವಳ್).

ಪುರುಡು puruḍu. 1. = ಹುರಿದು, ಹುರುಡು. Rivalry; envy, jealousy (Cpr. 2, 40; 3, 12; 7, after 62; 8, after 79; 8, 81; Abh. P. 3, 45; V. 4, 9; J. 5, 34. 37). — ಪುರುಡು ದೋಡು. -ತೋಡು. To show envy (V. 29, after 25). — ಪುರುಡುವಾತು. -ಮಾತು. A word of rivalry or envy (Ṣkv. 4, 130).

ಪುರುಡು puruḍu. 2. Ceremonial uncleanness after child-birth (My.; Të.; T. పుసిఱు; M. പുലീ; see ಪೊಲೆ). ಪುರುಡಿನ ಮನೆ (ಆರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Si. 108).

ಪುರುದ puru-da. Gold. (R.).

ಪುರುದನ್ತಿ puru-danti. N. of a female elephant (see Mr. s. ದ್ವಿಪ).

ಪುರುಪಕ್ಷ puru-paksha. A peacock (నవిల్ Mr. 168).

ಪುರುಪಾತ್ರ puru-pâtra. A kind of vessel (ಪರಿವಾಣ Mr. 212).

ಪುರುಪೃಷ್ಠ puru-prishṭha. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಪುರುಳೆ puruḷĕ. 1. That joins or sticks to (?). See ಅಣ್ಣು-.

ಪುರುಳೆ puruḷĕ. 2. (= ಪುಱುಳೆ). See ಕಾಬುರುಳೆ.

ಪುರುವ puruva. = ಪುರ್ಬು, etc. (My.).

ಪುರುಷ purusha. *Man, mankind; a man, a male;* a person; a husband. 2, *the soul.* 3, the soul of the universe; Vishṇu (Mr. 17); Brahmâ; Śiva. 4, the masculine gender (ಪುಲ್ಲಿಂಗ Ṣmd. 135. 140 Cm.; 258). 5, a person in grammar (see ಪ್ರಥಮ-, ಮಧ್ಯಮ-, ಉತ್ತಮ-; Kâvy. I, 5, 6-12. 18-20). 6, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. 7, the penis (My.). ಪುರುಷನಾದರೆ ಹರುಷ ಬೇಕು. — ಪುರುಷನಿಗೆ ಮರ್ಷ ಸಲ್ಲದು (Prvs.). See Bp. 47, 26; 48, 3. 20; 52, 24.

ಪುರುಷತನ purushatana. = ಪುರುಷತ್ವ No. 1. (Bp. 38, 22; 46, 10; Râm. 4, 2, 18).

ಪುರುಷತ್ರಯ purusha-traya. The three persons in grammar (Ṣmd. 254. 259. 261. 263. 291. 297. 299).

ಪುರುಷತ್ವ purushatva. Manhood, virility; manliness, valour, prowess; the state of man, manly nature or property. 2, the penis (Bp. 35, 25). ಪುರುಷತ್ವವಿಲ್ಲದವ (ಷಂಸಕ G.).

ಪುರುಷಮೇಧ purusha-mêdha. The vedic sacrifice of a man or of men. (My.).

ಪುರುಷರತ್ನ purusha-ratna. A perennial herb, Ionidium suffruticosum Ging. (St. & Pl.; My.).

ಪುರುಷರಾಗ purusha-râga. A male musical mode (Bp. 19, 18).

ಪುರುಷವಾಚಕ purusha-vâcaka. A masculine noun (Ṣmd. 187; Kâvy. I, 2, 7-11).

ಪುರುಷವ್ಯಕ್ತಿ purusha-vyakti. A person, an individual (ಪುರುಷ G.).

ಪುರುಷಸನ್ತತಿ purusha-santati. = ಪುತ್ರಸನ್ತಾನ. (My.).

ಪುರುಷಸೂಕ್ತ purusha-sûkta. A vedic hymn about the soul of the universe (Rigv. 10, 90; My.).

ಪುರುಷಾಟವಿ purusha-aṭavi. N. of a forest (Čpr. 5, 45).

ಪುರುಷಾದ purusha-ada. A cannibal, a râkshasa. (My.).

ಪುರುಷಾಧಮ purusha-adhama. A low man, an outcast. (J. 16, 22).

ಪುರುಷಾನ್ತರ purusha-antara. Another man (J. 5, 59).

ಪುರುಷಾಮೃಗ purushâ(*i. e.* purusha)-mṛiga. A four-legged animal with a human face (My.; Rśv. 1, after 135).

ಪುರುಷಾರ್ಥ purusha-artha. Any one of the four objects or aims of man or of the soul, viz. dharma (discharge of duty), artha (acquirement of wealth), kâma (the gratification of desire), môksha (final emancipation, ಧರ್ಮಾದಿ Mr. 259; Kâvy. III, 3, B, 2; Abh. P. 3, 144. 145; Bp. 38, 43 *b*; 40, 15; J. 3, 31. 39; Si. 255).

ಪುರುಷಾರ್ಥಿ purushârthi. A man who has ಪುರುಷಾರ್ಥ (J. 6, 53).

ಪುರುಷೋತ್ತಮ purusha-uttama. An excellent man. 2, *Vishṇu* (Mr. 17). 3, a jina.

ಪುರುಹ puruha. *Much, many.*

ಪುರುಹೂತ puru-hûta. Much invoked: *Indra.*

ಪುರುಹೂತಗಣ puruhûta-gaṇa. A kind of metrical foot (Čh.).

ಪುರುಹೋತ್ರ puru-hôtra. N. (see s. ಅಂತು).

ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. ಪುರುಳು. = ಪುರುಳು, ಹುರುಳ್ಳಿ, ಹುರುಳು. (Joining, see ಪುರುಡಿಸು); fitness, suitableness, propriety (ಯೋಗ್ಯತೆ Čt. I, 43); that is true or good (ಒಳ್ಳಿತು Bhn. 11, o. r. ಹುರುಳ್; ಸಿರಿ, ವೆವಸ್ತೆ Nn. 150); the power or sense of a word, meaning (ಅಭಿಧಾನ Ss.; Kk. 65; ಅರ್ಥ Śmd. 88 Cm.; Čt. II, 3; My.); power, strength of the body, of a tree (My. as ಪುರುಳು; T. ಪೊರುಳ್, the meaning of a word; superiority; money, riches; utensils; a child; gold; truth; a thing, that which exists; ಪೊರುಟ್ಟು, a thing of use; cause = ನಿಮಿತ್ತ; M. ಪೊರುಳ್, what belongs to one; contents, meaning; the cause; ಪೊರುಟ್ಟು, cause, sake; Tě. ಪೊಣ್ಟಿ, on account of). ಪುರುಗ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಪದಂಗಳ ಪುರುಳ್ (ಪದದರ್ಥಂ 46 Cm.). See ಪೆರ್ದುಮ್ಮುರುಳ್; Čpr. 2, 30. 54; Rśv. 11, 167; V. 2, 21; 5, after 78.

ಪುರುಳ್ puruḷ. 2. (= ಪೋರಳ್, etc.). ತಪ್ಪತಪ್ಪನೆ ಪುರುಳ್ (Śmd. 229 Mḍb.).

ಪುರುಳಿ puruḷi. 1. A notable, influential or high position (ಕುಲಸ್ಥಲ Śm. 113, o. rs. ಕುಲಸ್ಥ, ಕುಲರ್ಹ; T. ಪುಳ್ಳಿ, estimation, valuation; M. ಪುಳ್ಳಿ, an article or person, and their valuation; ಪುಳ್ಳಿಕ್ಕಾರ, a man of note, influential).

ಪುರುಳಿ puruḷi. 2. = ಪುರುಡಿ. (That imitates or rivals): a female parrot (ಸಾರಿಕೆ, ಪೆಣ್ಣಿಣಿ Ss.); a young parrot (ಗಿಳಿವಿಡಿ Čt. I, 28, o. r. ಗಿಣಿ-); a parrot (ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Śm. 28; Kk. 24; ಶುಕ Śm. 113). See Čpr. 8, after 67; Abh. P. 3, 108; Rśv. 8, after 5.

ಪುರುಳು puruḷu. = ಪುರುಳ್, etc. (My.).

ಪುರೂರವ purû-rava. Tbh. of ಪುರೂರವಸ್ (Śmd. 106; see Mr. s. ಆಯುವರ್; J. 2, 52; 18, 54).

ಪುರೂರವಸ್ purû-ravas. Crying much or loudly. 2, N. of a prince.

ಪುರೆ purĕ. = ಪೊರೆ 6. A boil, an ulcer. (T. ಪರ್ಪೈ, the hollow of a pipe, tube, etc.; a fistula, or sinuous ulcer; ಪುರ್ಪೈ, the hollow in a pipe, a tube; anything which is hollow = ಪುಬಿಲ್; Mhr. ಪುಳೀ, a pimple; a phagedenic ulcer). See ಏಬ್ಬುರೆ.

ಪುರೋಗ puras-ga. Going before, preceding, leading; *a leader;* first, chief, principal.

ಪುರೋಗತಿ puras-gati. Preceding; precedence. (My.).

ಪುರೋಗಮ puras-gama. = ಪುರೋಗ. Leading; *a leader;* etc.

ಪುರೋಗವ puras-gava. = ಪುರೋಗಮ. See ಪೌರೋಗವ.

ಪುರೋಗಾಮಿ puras-gâmi. *A leader.*

ಪುರೋಚನ purŏčana. N. of a man (Bh. 1, 8, 87).

ಪುರೋಡಾಶ puras-ḍâśa. *A sacrificial cake of ground rice* (ಯಾಗಾರ್ಥಮಾಡ ಹೋಳಿಗೆ Nr.; J. 20, 33).

ಪುರೋದ್ಯಾನ pura-udyâna. A pleasure-garden belonging to a town, a park. (J. 17, 11).

ಪುರೋಧ puras-dha. Tbh. of ಪುರೋಧಸ್. (Mr. 266).

ಪುರೋಧಸ್ puras-dhas. *A family-priest, a prince's domestic priest.*

ಪುರೋಭಾಗ puras-bhâga. The front or fore part. (Čpr 5, after 64). 2, *forwardness, obtrusiveness, meddlesomeness;* malevolence. 3, the entrance or neighbourhood of a town (ಪ್ರತೀಪಾರ, ಪಟ್ಟಣದ ಸಮಾಪ Nn. 100; Čpr. 1, after 134).

ಪುರೋಭಾಗಿ puras-bhâgi. Obtrusive. 2, malevolent; *censorious.* 3, double-tongued, deceitful (ದ್ವಿಜಿಹ್ವ, ಎರಡು ನುಡಿವಂ Mr. 230).

ಪುರೋವಗಮನ puras-avagamana. Going, or going away, before or in advance; learning, comprehending, or considering beforehand. See ಮುಮ್ಮಡು.

ಪುರೋಹಿತ puras-hita. Placed foremost or in front; one holding a charge or commission; the family-priest (ಪುರೋಧ Mr. 266; Śmd. 129; Bp. 55, 7; J. 26, 33).

ಪುರ್ puṟ. A sound in imitation of breaking wind (*cf.* ಬುಡ), and **2,** of easing nature (C.).

ಪುರ್ಪಿ puṟili. = ಪುಬಿಲೆ, q. v.

ಪುರ್ಪಿಲೆ puṟilĕ. = (ಪುರುಲೆ 2), ಪುಬಿಲೆ, ಪೊಜಿಲೆ. N. of a bird (ಹಂಡಲ Mr. 175, o. rs. ಪುಜಿಲೆ, ಪೊಜಿಲೆ).

ಪುಪ್ಪಿ puṟpa. = ಪುಷ್ಪ. (Hlâ. MS.; Čpr. 3, 61; 8, 106).

ಪುಪ್ಪಿಕ puṟpaka. = ಪುಷ್ಪಕ. (Hlâ. MS.).

ಪುಪ್ಪಿಕದಮ್ಬ puṟpa-kadamba. = ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ. (Čpr. 1, 141).

ಪುಪ್ಪಿಚಾಪ puṟpa-čâpa. = ಪುಷ್ಪಚಾಪ. (Abh. P. MS. 1, 118).

ಪುಪ್ಪಿದನ್ತ puṟpa-danta. = ಪುಷ್ಪದನ್ತ. (Hlâ. MS.; Abh. P. MS. 1, 10).

ಪುಪ್ಪಿಧನ್ವ puṟpa-dhanva. = ಪುಷ್ಪಧನ್ವ. (Hlâ. MS.).

ಪುಪ್ಪಿಪತ್ರ puṟpa-patra. = ಪುಷ್ಪಪತ್ರ. (Hlâ. MS.).

ಪುಪ್ಪಿಮಾಲಿಕೆ puṟpa-mâlikĕ. = ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ. (Čpr. 6, 81).

ಪುಪ್ಪಿರಥ puṟpa-ratha. = ಪುಷ್ಪರಥ. (Čpr. 10, 6).

ಪುಪ್ಪಿರಸ puṟpa-rasa. = ಪುಷ್ಪರಸ. (Hlâ. MS.).

ಪುಪ್ಪಿಲಿಹ್ puṟpa-lih. = ಪುಷ್ಪಲಿಹ್. (Hlâ. MS.).

ಪುಪ್ಪಿವತಿ puṟpa-vati. = ಪುಷ್ಪವತಿ. (Hlâ. MS.).

ಪುಪ್ಪಿವಾಟಿ puṟpa-vâṭi. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. (Hlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ puṛpa-sâyaka. = ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ. (Čpr. 6, 80).

ಪುಷ್ಪಹೀನೆ puṛpa-hîné. = ಪುಷ್ಪಹೀನೆ. (Hlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ puṛpa-aṅjali. = ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ. (Čpr. 8, 30).

ಪುಷ್ಪಾವಚಯ puṛpa-apačaya. = ಪುಷ್ಪಾವಚಯ. (Čpr. 3, after 28).

ಪುಷ್ಪಿತ puṛpita. = ಪುಷ್ಪಿತ. (Čpr. 2, 73; 3, 51).

ಪುರ್ಕು purku. A sound expressing disdain (My.). ಪುರ್ಕು ಅನ್ನರೆ ಹರ್ಕು ಮುಚ್ಚೀತೇ? (Prv.).

ಪುರ್ಗಿ purgi. = ಪುಗ್ಗಿ, q. v.

ಪುರ್ಗು purgu. = ಪುಗ್ಗು. See ಪುಗ್ಗಾಯಿಲ s. ಪುಗ್ಗು.

ಪುರ್ಚು purču. Ruin; wickedness (*cf.* ಪುಚ್ಚು, ಪುರಿ, and ಪುರಿಕು). — ಪುರ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be ruined or wicked (V. 41, 39).

ಪುರ್ಬು purbu. = ಉಬ್ಬು, ಪುಬ್ಬ, ಪುರುವ, ಪುರ್ವು, ಹುಬ್ಬು, ಹುರ್ಬು. Tbh. of ಭ್ರೂ or ಭ್ರುವ. An eyebrow, the brow (Bp. 47, 58; Rśv. 5, 51; 6, 36; T. ಪುರುವ, ಪುರೂರ, ಪೀರು; M. ಪುರಿಯ, ಪುರಿಗ). ಕುದುರೆಯ ಪುರ್ಬಿನೊಳು ಕವಏನೊಳು ಬೆನ್ನೊಳು ಉರದೊಳು ಪೆಗಲೊಳು ಉದರದೊಳ್ etc. ಸುದು ಪುಟ್ಟಲ್ಕೆ ಕಷ್ಟಮಕ್ಕುಂ (Mr. 280). ಪುರ್ಬು ಬಿಚ್ಚದಿಪುದು (ಶ್ಯಕುಟಿ 463). — ಪುರ್ಬಿಕ್ಕು. -ಏಕ್ಕು. To frown (Rśv. 5, after 55; 9, 29).

ಪುರ್ಲೆ purlĕ. = ಪುರಲೆ, etc. (My.).

ಪುರ್ವು purvu. = ಪುರ್ಬು, etc. (Čpr. 5, 69. 97; 6, 23; Grj. 5, 20; Bp. 20, 12). ಬೇಡತಿ... ಪುರ್ವಿಸಿಂ ಜರ್ಜರಿತನಿಯಂ (Râghč. 17, 66). See ಕುಡುವುರ್ವು. — ಪುರ್ವುರ್ವು. -ಉರ್ವು. The brows to be raised (Abh. P. 9, 12).

ಪುಲ್ pul. = ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಹುಲು, ಹುಲ್ಲು. Grass; straw (ಜಾಣ Nn. 7; Čpr. 5, after 64; T., M.; Tĕ. ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಪೂರಿ). ಮರಗಿಡುಬುಳ್ಕಿಪುರ್ ಪೊದಲ್ (Śmd. 89. 113. 129). ಪುಲ್ಲುಂ ಹುಟ್ಟಿಗೆಯುಂ (84). ಮಾಸಿಸರಂ ಪುಲ್ಲೆ ಕಷ್ಟಮಾಗೆ ನೆನೆವಂ (159). ಪುಲ್ಲ ದೊಸ್ತೆ (Rśv. 6, 116). ಪುಲ್ಲುಗ್ (J. 15, 17; 20, 5). ಇಸ್ತುವಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುಸ್ತುಜಿಯಗ್! (Sś. 74). See ಎಳೆವುಲ್. — ಪುಲ್ಲಕ್ಕು. -ಕಚ್ಚು. = ಪುಲ್ಲಚ್ಚು. (Č. Bp. 32, 42). — ಪುಲ್ಲಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. To gnaw grass, to feel one's self overpowered, to humble one's self (Rśv. 5, 122). — ಪುಲ್ದಿಗುಲ. A temple built of grass (V. 6, after 9). — ಪುಲ್ದೊಸ್ತೆ. A bundle of grass or straw (Č. Bp. 42, 33). — ಪುಲ್ಪರುಳ್. A weak, worthless demon (Abh. P. 13, 66). — ಪುಲ್ಪಿಗ. A grass-eating, weak beast (Rśv. 5, 130). — ಪುಲ್ಮೇವು. Grass and food (J. 19, 32). — ಪುಲ್ಲಂ ಕಡ್ಚು. = ಪುಲ್ಲಚ್ಚು. (Rśv. 9, 27; 11, 15). — ಪುಲ್ಲ ಮುರಿ. A ring of grass (Rśv. 13, 24). — ಪುಲ್ವೊದ್ದೆ. -ಪೊದೆ. A load of grass or straw (Č. Bp. 42, 29. 30).

ಪುಲ್ pul. = ಪುಂ, etc. See ಪುಲ್ಲಿಂಗ.

ಪುಲ pula. = ಪುದಿ, etc. — ಪುಲಕಾಪು. = ಪುದಿಕಾಪು. (ಪರಿಕರ್ಮ, ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚ ತೊಳದು ಕೊರೀ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸೊಗಸು ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 225). — ಪುಲಕಾಪುಸೇವೆ. The ceremony of undressing an idol, rubbing it with an ointment of civet, etc., and sprinkling paccakarpûra powder over it (My.).

ಪುಲ pula. = ಪುರು. See ಏ-.

ಪುಲಕ pulaka. = ಪುಳಕ, ಪುಳಕೆ. *Erection or bristling of the hairs of the body* occasioned by delight, etc., horripilation (ಪೊಮ್ಮುವಿ Čt. I, 105; II, 9; Kk. 31; Śm. 76. 111; ರೋಮಾಂಚನ, ಪುಳಕೆ Nn. 145). 2, *any kind of insect or vermin infesting animals* (*cf.* ಪುದು). 3, (= ಪುಲಾಕ) a ball of boiled rice (ಕೂದಿ ಅಗಳು 145, o. r. ಅಗುಳು; ಅನ್ನದ ಅಗುಳು Mr. 486). 4, (= ಪುಲಾಕ) grain (ಧಾನ್ಯ, ಧಾನ್ಯಗಳು 145).

ಪುಲಕಾಂಕುರ pulaka-aṅkura. Horripilation (Śśv. 2, 94).

ಪುಲಕಿತ pulakita. Having the hairs of the body erect or bristling up, thrilled with joy. (Abh. P. 5, 7).

ಪುಲಕಿಸು pulakisu. = ಪುಳಕಿಸು, ಪುಳುಕಿಸು. The hairs of the body to become erect or to bristle (Bp. 45, 53; 57, 46).

ಪುಲಕೋದ್ಗಮ pulaka-udgama. = ಪುಲಕ No. 1. Horripilation. (My.).

ಪುಲಸ್ತ್ಯ pulastya. N. of a ṛishi (see ಮುಖ್ಯಋಷಿ; J. 33, 40). 2, N. of one of the seven prajâpatis.

ಪುಲಸ್ತ್ಯಾತ್ಮೋದ್ಭವ pulastya-âtmôdbhava. Kubêra (Mr. 54).

ಪುಲಹ pulaha. N. of an ancient ṛishi, son of Brahmâ. See ಪ್ರಜಾಪತಿ.

ಪುಲಾಕ pulâka. (= ಪುಲಕ Nos. 3 & 4). *Shrivelled or blighted or empty grain.* 2, *a lump of boiled rice* taken from the mass and kneaded into a ball (see ಅಗುಳು, ಕಳಗೂರಿ). 3, *brevity, abbreviation, abridgment.*

ಪುಲಿ puli. 1. (Śmd. 113. 129). = ಪುಲಿ. A tiger (ಪುಣ್ಣರೀಕ Mr. 504; Tĕ., T., M.; Tu. ಪಿಲಿ; T. also ಪಿಲ್ಲಿ, 2?). ಪುಲಿಯ ಬಾಯ್ಕಿಂ ಬಂದ್ಪುಂಕೆದಂ (Śmd. I). ಈದ ಪುಲಿಯಾ ವೋಲ್ ಇರ್ದಗ್ (Śmd. 144). ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಪಿರಿಯ ಪುಲಿಯುಮುಂ ಕವಲೆಯುಮುಂ? (150). ಪುಲಿ ಗರ್ಜನಿಸತ ಬರಲ್ (Râghč. 17, 70. 73). ಪುಲಿಯ ಚರ್ಮದ... ಬಿರುದು (Rśv. 6, after 11). ಪಾಲು ನೀಡಿ ಪುಲಿಯಂ ಸಾಕಲ್ತೆ ವಿಶ್ವಾಸಿಯೇ? (Sś. in B. 5, 41). See J. 15, 32. 33. 39; 28, 44. 46. 48. — ಪುಲಿಕಲ್ಲು. N. of a village in Mysore (My.). 2, a play at which three big stones represent tigers, and fifteen smaller ones huntsmen (My.). — ಪುಲಿಗೆಜ್. -ಕೆಜ್. = ಪುಲಿ-. N. of a village (Bp. 44, 4; 51, 76. 83). — ಪುಲಿದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. A tiger-skin (Rśv. 2, 96; 14, after 106). — ಪುಲಿಮುಖ. = ಪುಲಿ-. An egress or outlet from a fort, made to resemble a tiger's face (ನಿಸರಣ Mr. 191; M.). — ಪುಲಿಮೊಗ. = ಪುಲಿಮುಖ. (Č. Bp. 42, 26). — ಪುಲಿಯಾರ್. -ಆರ್ (= ಆವರ್). See ಪೆಸುಬಟ್ಟ-. — ಪುಲಿಯುಗುರ್. -ಉಗುರ್. = ಪುಲಿ-. A tiger's claw; an ornament of tiger-claws (Abh. P. 3, 141; Tĕ. ಪುಲಿಗೋರು). ಪುಲಿಯುಗುರ ಪಟ್ಟು (Bp. 11, 25). — ಪುಲಿಯುಡುಪ. -ಉಡುಪ. N. (Bp. 21, 12). — ಪುಲಿಸಮ್ಮ. = ಪುಲಿದೊವಲ್. (V. 9, 104).

ಪುಲಿ puli. 2. = ಪುದಿ. — ಪುಲಿವಟ್ಟು. = ಪುದಿವಟ್ಟು. (My.).

ಪುಲಿಗಿಲ್ puligil. = ಪುಲಿಂಗಿಲ್, ಪುಲಿಗಿಲು, etc. (Śśv. 3, 32).

ಪುಲಿಂಗ puliṅga. The hold of a ship (ಮಂಗ, ನಾವೆಯ ಬಸುಜು Hlâ.; ಮಂಗ, ಹಡಗಿನ ಇದ್ದೆಸೆ Mr. 408).

ಪುಲಿಂಗಿಲ್ puliṅgil. = ಪುಲಿಗಿಲ್, etc. (Rśv. 5, 56).

ಪುಲಿನ pulina. = ಪುಡಿಲ್. A sandbank; *an island of alluvial formation, or one from which the water has recently withdrawn, a small island or bank left in the middle of a river by the subsiding of its waters, an islet* (ಸೈಕತ, ದ್ವೀಪ, ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 414).

ಪುಲಿನ್ದ pulinda. = ಪುಳಿನ್ದ. *N. of a barbarous tribe* (ಬೇಡಜಾತಿ Mr. 379); a man of this tribe.

ಪುಲಿನ್ದಿನಿ pulindini. = ಪುಳಿನ್ದಿಸಿ. A female of the Pulinda tribe (Śśv. 5, 13).

ಪುಲು pulu. = ಪುಲ್, etc. (ಜಾಳ, ಹುಲ್ಲು Nn. 123; Bp. 11, 11; 24, 57). — ಪುಲುದೇಗಲು. = ಪುಲ್ದೇಗಲು. (Bp. 9, 6). — ಪುಲುವಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. A grassy path (Čpr. 5, after 52).

ಪುಲೋಮ pulôma. *N. of a demon,* the father-in-law of Indra by whom he was destroyed. 2, N. of a ṛishi (see ಮುಖ್ಯರುಷಿ).

ಪುಲೋಮಜಾತೆ pulôma-jâtĕ. = ಪುಲೋಮಜೆ. (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಶಚಿದೇವಿ Nn. 28).

ಪುಲೋಮಜಿತ್ pulôma-jit. Indra. (R.).

ಪುಲೋಮಜೆ pulôma-jĕ. *Śachī, the wife of Indra.*

ಪುಲೋಮಜೇಶ pulômajâ-îśa. Indra (My.).

ಪುಲ್ಲ pulla. = ಪುಳಿ, etc. (Tĕ. ಪುಲ್ಲೆ, sour, acid; Tĕ. ಪುಲ್ಲೆ, T. ಪುಲ್ಲಿ, a pale, dun, yellowish, grizzled colour). — ಪುಲ್ಲ ಮ್ಬುರಚಿ. -ಂ-ಪುರಚಿ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಬುರಚಿ, q. v. (Si. 157).

ಪುಲ್ಲ pulla. = ಫುಲ್ಲ q. v. (Sk.). — ಪುಲ್ಲವಡಕಾಯಿ. -ವಡಕಾಯಿ. = ಪುಲ್ಲವಡಿಗ. (ಅರಲ್ಲಡಿಗ Kk. 35; Śm. 67). — ಪುಲ್ಲವಡಿಗ. -ವಡಿಗ. (Śmd. 234). A man who grows and sells flowers (ಪೂವ ಡಿಗ Čt. I, 93; II, 97).

ಪುಲ್ಲಕ pullaka. = ನೀಲಂಗು, q. v. (*cf.* ಪುಲಕ No. 2).

ಪುಲ್ಲನಾಭ pulla-nâbha. Vishṇu (Bp. 54, 34).

ಪುಲ್ಲಶರ pulla-śara. Kâma (Abh. P. 8, 14; Râv. 1, after 135).

ಪುಲ್ಲಿಗೆ pulligĕ. Tbh. of ಪೋಲಿಕೆ. (Bh. 1, 15, 7).

ಪುಲ್ಲಿಂಗ pul-liṅga. The masculine gender; a term of that gender (Śmd. 108. 112. 119. 128. 138. 147. 181. 185; Kâvy. I, 2, 20-22. 31. 32. 71-73 *b*).

ಪುಲ್ಲು pullu. = ಪುಲ್, etc. (Bp. 60, 23).

ಪುಲ್ಲೆ pullĕ. = ಹುಲ್ಲೆ. A deer, an antelope (ಚಿಗರೆ G.). ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಬನ್ದವು (Śmd. 169). See Râv. 5, 122; 13, 90; 30, after 104; J. 15, 19; 28, 37. 44. — ಪುಲ್ಲೆವಜಿ. -ಮಜಿ. A young antelope (Râv. 5, 71).

ಪುಲ್ಲೆಗ pullĕga. A talkative or foul-mouthed man (ಸೊರಹುಗಾಡಿ Čt. I, 59; Tĕ. ಪುಲುಗು, T., M. ಪುಳ್, a bird; see ಪಲುಮ್ಬು).

ಪುವ್ವು puvvu. = ಪೂ 2, ಪೂವು, ಹುವ್ವು, ಹೂ 2, ಹೂವು. A flower, a blossom (Tĕ. ಪುವು, ಪುವ್ವು; *cf.* ಪುಪ್ಪಿ; see ಪೊಲೆ). 2, a disease of the eye: albugo (My. as ಹೂ; Tĕ.; *cf.* ಪುಪ್ಪ No. 2). See ಗಜಿಪುವ್ವು.

ಪುಷಿತ pushita. = ಪುಷ್ಪ. (ರಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ G.).

ಪುಷ್ಕರ pushkara. (= ಒಕ್ಕೆರೆ). *A lotus* (ಸರಸಿಜ, ತಾವರೆ Nn. 27; ಬಿಸಜ Mr. 496). 2, *a species of costus, Costus speciosus or arabicus.* 3, *the tip or extremity of an elephant's trunk* (ವಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ, ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ 27; ಗಜಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ 496). 4, the skin of a drum or place where any musical instrument is struck (ವಾದ್ಯಮುಖ 27; ವಾದ್ಯತುಣ್ಡ 496). 5, the mouth of a vessel (ಭಾಣ್ಡಮುಖ 27; ಘಟತುಣ್ಡ 496). 6, *the Indian crane, Ardea sibirica* (ಸಾರಸ, ಪೆಣ್ಣುಲಕ್ಷಣ Mr. 172). 7, *the blade of a sword;* a sword (ತರವಾರಿ, ಖಡ್ಗ 27; ಅಸಿ 496). 8, *the sky, the atmosphere* (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 27; ಗಗನ 496). 9, *water* (ತಮ್ಬುರ, ನೀರ್ 27; ಕುತ 496). 10, *a celebrated place of pilgrimage* in the province of Ajmere (ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ 27; ಸುತೀರ್ಥ 496). 11, the face or mouth of a snake (ಆಹಿತುಣ್ಡ, ಹಾವಿನ ಮುಖ 27). 12, a (good) quality (? ಗುಣ 27; *cf.* ಪುಷ್ಕಲ). 13, a kind of vičchittičitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 14, N. of a dvîpa or great division of the universe. 15, a remedy; any drug or medicament (ಭೇಷಜ, ಪೈದ್ಯ 27; ಔಷಧ 496). 16, N. of a prince, the brother of Nala.

ಪುಷ್ಕರಮೂಲ pushkara-mûla. = ಪುಷ್ಕರ No. 2. A garden plant, Costus speciosus Sm. (St. & Pl.).

ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ pushkara-âhva. *The Indian crane, Ardea sibirica.*

ಪುಷ್ಕರಿ pushkari. An elephant. (R.).

ಪುಷ್ಕರಿಣಿ pushkariṇi. = ಒಕ್ಕರಣಿ, ಹೊಕ್ಕರಣಿ. *A lotus-pool; an artificial tank, a square or large tank.* 2, a female elephant.

ಪುಷ್ಕಲ pushkala. *Much, many, abundant;* splendid, magnificent; *eminent, excellent, best.*

ಪುಷ್ಟ pushṭa. = ಪುಟ್ಟ. *Nourished, cherished, fed, well-fed;* thriving, strong; *abounding, abundant, much;* rich, well-supplied; eminent.

ಪುಷ್ಟಿ pushṭi. (= ಪುಸ್ತಿ). A well-nourished condition, fatness, plumpness. 2, growth, increase, advance, thriving; comfort, wealth, means, property. 3, strength, power (My.). 4, cherishing, nourishing, nourishment, maintenance, support. 5, propping, backing, aid (Mhr.). ಪುಷ್ಟಿ ಯಾಗವ ತುಟ್ಟಿಯಿದ್ದಾನು (Prv.). See ವಾಕ್-.

ಪುಷ್ಟಿಕರ pushṭi-kara. Nourishing, causing to thrive or grow. (My.).

ಪುಷ್ಟಿಕಾರಕ pushṭi-kâraka. = ಪುಷ್ಟಿಕರ. (My.; B. 4, 41).

ಪುಷ್ಟಿಕಾರಿ pushṭi-kâri. = ಪುಷ್ಟಿಕರ. (My.; Si. 143).

ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸು pushṭî-karisu. To cause to thrive, to nourish, to strengthen, to establish firmly, etc. (My.).

ಪುಷ್ಪ pushpa. = ಪುಪ್ಪ, ಪುಷ್ಪಿ. *A flower, a blossom* (see ಪೂ, ಆರಲ್, ಆಲರ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್). 2, a disease of the eyes, albugo. 3, *the menstrual flux.* ಪುರಾಣಾ ಹೇಬಿದರೆ ಪುಷ್ಪ ಬಿದ್ದಾಳವೇ? (Prv.).

ಪುಷ್ಪಕ pushpaka. = ಪುಷ್ಪಿಕ. A flower (ಕುಸುಮ, ಪುಷ್ಪ Nn. 123). 2, albugo (ಅಕ್ಷರೋಗ, ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗಭೇದ 123; ನಯನ ರೋಗ Mr. 527). 3, calx of brass, green vitriol; brass (ರೀತಿಕೆ, ಹಿತ್ತಾಳೆ 123; ಹಿತ್ತಾಳೆ 527). 4, a gem, a pearl (ಮಣಿ, ರತ್ನ 123; ರತ್ನ 527). 5, heat of the sun (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 123). 6, a frying-pan (ಅಮ್ಬರೀಷ, ಅಡುಬಾಣಲೆ 123). 7, a woman recently delivered (ಸೂತಕ, ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ 123; ಬಾಣಂತಿ 527). 8, a bracelet (ಕಂಕಣ, ಕೆಯ್ಯ ಕಂಕಣ 123; ಕಂಕಣ 527). 9, *the self-moving aerial car of Kubéra;* a self-moving car (ವಿಮಾನ 123; ವಿಮಾನ 527; ದೇವರಥ, ಸುರರ ರಥ Mr. 285). 10, Kubêra (ಧನದ, ಕುಬೀರ 123; ಕುಬೇರ 527).

ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ pushpa-kadamba. = ಪುಷ್ಪಿಕದಮ್ಬ. A multitude of flowers.

ಪುಷ್ಪಕುಟ್ಮಲ pushpa-kuṭmala. The opening bud of a flower. See ನನೆ.

ಪುಷ್ಪಕೇತನ pushpa-kêtana. Kâma. (My.).

ಪುಷ್ಪಕೇತು pushpa-kêtu. *Calx of brass.* 2, Kâma.

ಪುಷ್ಪಗಿರಿ pushpa-giri. N. of a mountain (Bp. 54, 64).

ಪುಷ್ಪಚಾಪ pushpa-châpa. = ಪುಷ್ಪಿಚಾಪ. A bow of flowers. 2, Kâma (Grj. 8, 25).

ಪುಷ್ಪದತ್ತ pushpa-datta. N. (Bp. 9, 35).

ಪುಷ್ಪದನ್ತ pushpa-danta. = ಪುಷ್ಪಿದನ್ತ. *The elephant of the north-west quarter.* 2, N. of several persons. ಪುಷ್ಪದನ್ತೌ (ಪುಷ್ಪದನ್ತಗಳು as dual), *sun and moon.* See Sâ. s. ಸುರವೈಶ್.

ಪುಷ್ಪಧನು pushpa-dhanu. Having a bow of flowers: *Kâma.*

ಪುಷ್ಪಧನ್ವ pushpa-dhanva. = ಪುಷ್ಪಿಧನ್ವ. *Kâma.*

ಪುಷ್ಪಧಾರಣ pushpa-dhâraṇa. Holding, putting on, bearing or wearing flowers. 2, Kṛishṇa. See ಸೂಡು.

ಪುಷ್ಪಪತ್ರ pushpa-patra. = ಪುಷ್ಪಪತ್ರ. *A kind of arrow.*

ಪುಷ್ಪಪುತ್ರಿಕೆ pushpa-putrikĕ. A puppet or figure made of flowers (Rśv. 8, 7).

ಪುಷ್ಪಫಲ pushpa-phala. *The elephant or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿ pushpa-mañjari. A cluster of blossoms (Rśv. 8, 7).

ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ pushpa-mâlikĕ. = ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ. A garland of flowers (ಪ್ರಾಲಮ್ಬ Si. 230).

ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ pushpa-mâlĕ. = ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ. (My.).

ಪುಷ್ಪಮಾಸ pushpa-mâsa. Flower-month: the spring. (My.).

ಪುಷ್ಪರಥ pushpa-ratha. = ಪುಷ್ಪರಥ. Flower-chariot: *a pleasure-van* (ಮೇಳದ ರಥ Mr. 285).

ಪುಷ್ಪರಸ pushpa-rasa. = ಪುಷ್ಪರಸ. Flower-juice: *the nectar or honey of flowers.*

ಪುಷ್ಪರಾಗ pushpa-râga. = ಪುಷ್ಯರಾಗ. A topaz (Sk.).

ಪುಷ್ಪಲಕ pushpalaka. *A post, a pin, a stake, a peg, a wedge* (Hlâ. MS. and one MS. of Mr. read ಪುಲಕ).

ಪುಷ್ಪಲಾವ pushpa-lâva. A flower-gatherer, a flower-seller (R.).

ಪುಷ್ಪಲಿಹ್ pushpa-lih. = ಪುಷ್ಪಲಿಹ್. *The bhramara or large black bee.*

ಪುಷ್ಪವತ್ pushpa-vat. -ವನ್ತ್. Having flowers, decorated with flowers, flowery. ಪುಷ್ಪವನ್ತೌ (dual), *sun and moon.* ಆರ್ಕೇನ್ದುಗಳ್ ಕೂಡಿರಲು ಪುಷ್ಪವನ್ತರೆಸಿಸಿರ್ಕು (Mr. 72).

ಪುಷ್ಪವತಿ pushpa-vati. = ಪುಷ್ಪವತಿ. *A menstruous woman* (ಕಡು ರುತುವಿನವಳು Mr. 302). ಪುಷ್ಪವತಿಯಾದವಳ್ (ತುಡುಮಿಣ್ಡಿ Kk. 27).

ಪುಷ್ಪವನ್ತ pushpa-vanta. Tbh. of ಪುಷ್ಪವತ್, q. v.

ಪುಷ್ಪವಾಟ pushpa-vâṭi. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. *A flower garden.*

ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕ pushpa-vâṭika. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆ. (Bp. 19, 70).

ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆ pushpa-vâṭikĕ. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. (Bp. 57, 48; My.).

ಪುಷ್ಪವಾಸನೆ pushpa-vâsanĕ. The fragrance or smell of flowers (My.).

ಪುಷ್ಪವಿಶಿಖ pushpa-viśikha. Kâma (My.).

ಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷ pushpa-vṛiksha. A tree bearing blossoms; (ಜಾತಿ ಮುಕ್ತ, etc., ಕಾಡಿರುವಸ್ತಿಗೆ Si. 139).

ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ pushpa-vṛishṭi. A shower of flowers. (My.).

ಪುಷ್ಪಶರ pushpa-śara. Kâma (Grj. 8, 8).

ಪುಷ್ಪಸಂಕೋಚನ pushpa-saṅkôčana. The closing or shutting of flowers. See ಮುಗಿ.

ಪುಷ್ಪಸಮಯ pushpa-samaya. Flower-season: *the spring.*

ಪುಷ್ಪಸಮ್ಭವ pushpa-sambhava. Birth or production of flowers. See ಪೂ.

ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ pushpa-sâyaka. = ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ. Kâma (Śśv. 4, 128).

ಪುಷ್ಪಸ್ತಬಕ pushpa-stabaka. Kâma (Grj. 7, 10).

ಪುಷ್ಪಹೀನೆ pushpa-hîně. = ಪುಷ್ಪಹೀನೆ. *A woman with whom menstruation has ceased, one past child-bearing.*

ಪುಷ್ಪಾಂಜನ pushpa-añjana. *Calx of brass* employed as a collyrium.

ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ pushpa-añjali. = ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ, ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ. (J. 3, 27; 25, 12; Śśv. 1, after 79).

ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ pushpa-añjuli. An añjuli full of flowers, for presenting (Bp. 32, 30; 60, 51).

ಪುಷ್ಪಾಪಚಯ pushpa-apačaya. = ಪುಷ್ಪಾವಚಯ. Gathering or collecting of flowers (Grj. 5, 51).

ಪುಷ್ಪಾಯುಧ pushpa-âyudha. Kâma (Mr. 32).

ಪುಷ್ಪಾಯುಧವೈರಿ pushpâyudha-vairi. Śiva (Rśv. 14, 43).

ಪುಷ್ಪಾಸವ pushpa-âsava. Decoction of flowers; honey. (My.).

ಪುಷ್ಪಾಸ್ತ್ರ pushpa-astra. Kâma. (My.).

ಪುಷ್ಪಿಣಿ pushpiṇi. Flowering, etc. (fem.); a woman during menstruation. (J. 3, 23).

ಪುಷ್ಪಿತ pushpita. = ಪುಷ್ಪಿತ. Flowered, in flower or blossom, bearing flowers, blooming. (J. 8, 16).

ಪುಷ್ಪಿತೆ pushpitĕ. = ಪುಷ್ಪವತಿ. ಪುಷ್ಪಿತೆಯಾದ ಕಾನ್ತೆ (ತಡಿಮಿಣ್ಡಿ Ks.).

ಪುಷ್ಪೇಷು pushpa-ishu. Kâma. (My.).

ಪುಷ್ಯ pushya. Blossom. 2, a topaz (ತಿಲೆ, ಕಲ್ಲು Nn. 130). 3, *the* (sixth or) *eighth lunar mansion* (ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 130; ಆರ್ದ್ರೆ, ಉದ್ಭುಕ Mr. 39). 4, the month pausha (December-January, ಮಾಸಭೇದ 130). 5, honour, worship (ಅರ್ಚನೆ, ಆರ್ಚಿಸುವುದು 130). 6, price (ಬೆಲೆ 130). 7, a dot or cypher (? ಶೂನ್ಯ 130).

ಪುಷ್ಯಮಾಸ pushya-mâsa. = ಪುಷ್ಯ No. 4. ಪುಷ್ಯಮಾಸವಾದರೆ ನಸ್ಯ ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪುಷ್ಯರಾಗ pushya-râga. = ಪುಷ್ಪರಾಗ. A topaz (ಪೀತಕಾನ್ತ Mr. 101; J. 17, 23; Śśv. 1, 70).

ಪುಸ್ pus. A sound in imitation of a slight breaking of wind, used also in the phrase ಪುಸ್ಸಾಗಿ ಹೋಯಿತು, nothing has become of it (My.). *Cf.* ಪೂಸು 3. See Prv. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಪುಸಕ್ಕನೆ pusakkanĕ. = ಉಸಕ್ಕನೆ, ಪುಸುಕ್ಕನೆ. Suddenly, all at once, quickly (My.).

ಪುಸಲಾಯಿಕೆ pusalâyikĕ. Cajoling, coaxing (My.; Mhr. ಫುಸಲಾವಣೆ).

ಪುಸಲಾಯಿಸು pusalâyisu. To cajole, to coax (My.; Br.; Mhr., H. ಫುಸಲಾವಣೇ).

ಪುಸಿ pusi. 1. = ಹುಸಿ 1. To become or prove untrue or false (J. 31, 36). **2,** to lie (J. 4, 3; 12, 30; 13, 44; T. ಪೊಯ್). ಪುಸಿದೊಡೆ ಬಿಟ್ಪಂ (Śmd. 298). ಪುಸಿಯದುದು ಪರಾಂಗನೆಗಾಸಿಸದುದು ಕೊಲ್ಲದುದು ಮೋಹವಿಲ್ಲದುದಜಿವಂ ಪಸರಿಸುವುದು ವೈರಾಗ್ಯದ ದೆಸೆಗೆಸಗಿವ ಧರ್ಮಮ್, ಅದದು ತಡವಧರ್ಮಂ (Pampa's Âdipurâṇa 5, 101). **3,** to bear no fruit, as flowers, not to attain perfection or ripeness, as fruits (My. as ಹುಸಿ).

ಪುಸಿ pusi. 2. = ಹುಸಿ 2. A falsehood, a lie; hypocrisy; vain, idle prattle; denial (ಅಪಾಪ್ಪ, ಹುಸಿ Nn. 158; ವಾಯ Bhn. 5; ಗಬಿಪತ್ಯ Ćt. II, 46; ತೊದಳ್ Śmd. II; ತೊದಳ್, ನೂಳ್ Śm. 48; ಕಟ್ಟುಕ, ತೊದಲ್, ನೂಳ್, ಆನೃತ Kk. 60; T. ಪೊಯ್; M. ಪೊಯ್, ಪೊಯಿ; Tě. ಉಳಕ್ಕು, ಪುಲುಗು, ಹುಳಕ್ಕು, ಹುಳಂಕು, ಹುಳಿಕ್ಕು; T. ಪುಳುಗು); uselessness, bearing no fruit (used of blossoms), not attaining perfection or ripeness (used of fruits, My. as ಹುಸಿ). ಪುಸಿಯ ಭೇದಂ (ತೊದಳ್ Kk. 88). See Abh. P. 6, 113; 15, 76; Bp. 1, 37; Bh. 1, 8, 28; J. 2, 5; 4, 4; 6, 34; 7, 26; 29, 23. 34. — ಪುಸಿನಣ್ಬು. Untrue, insincere

affection (Abh. P. 10, after 192). — ಪುಸಿನುಡಿ. A lie (Abh. P. 6, 113). — ಪುಸಿಮನ್ನಣೆ. False, insincere respect (Čpr. 8, 61). — ಪುಸಿಮುಳಿಸು. Affected anger (Čpr. 8, 10; 8, after 53). — ಪುಸಿಲಜ್ಜೆ. Insincere modesty (J. 5, 60). — ಪುಸಿವೇ ಬಿ. -ಪೇಬಿ. To utter a falsehood (J. 20, 57).

ಪುಸಿಗ pusiga. (Šmd. 233). = ಹುಸಿಗ. A liar, etc. (ನೂಳ Čt. I, 58; My.).

ಪುಸುಕ್ಕನೆ pusukkanĕ. = ಪುಸಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ಪುಸ್ತ pusta. *Smearing, anointing, plastering (cf.* ಪೂಸು); writing, writ (see Nr. s. ಬರಪ). 2, *anything made of metal or wood or clay or glass* (ಮಣಿ ಗಾಸ ಮೊದಲಾದವುಬ್ ನ್ದ ನೂಡಿದ ಪತ್ತಳಿ Nr.).

ಪುಸ್ತಕ pustaka. = ಪಸ್ತಕ, ಪಸ್ತಗ, ಪುಸ್ತುಕ, ಪುಸ್ತಕ, ಪೊಸ್ತಗ, ಪೊಸ್ತುಗ, ಪೊತ್ತಗೆ, ಪೊತ್ತಿಗೆ, ಪೊತ್ತಗೆ, ಪೊತ್ತಿಗೆ. A book (ತ್ರಿತಲೇಖಿ, ಬಿತ್ತಿ Mr. 359). ಪುಸ್ತಕ ಆಬದ್ಧವಾದರೆ ನಾಲಿಗೆ ಆಬದ್ಧ ವೇ? — ಪುಸ್ತಕವಿದ್ದರೆ ಅಕ್ಷರ ತಿಳಿಯದವಗೇನು? (Prvs.).

ಪುಸ್ತಕಕರ್ಮ pusta-karma. *Using a mixture of earth, lime, cowdung and water as a mortar, plastering.*

ಪುಸ್ತರ್ಕನ ಹುಲ್ಲು pustarkana hullu. The grass Panicum brizoides Jacq. (Z.).

ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲಿ pustaka-valli. N. of a plant (see ಧ್ರುವಣಿ).

ಪುಸ್ತಿ pusti. Tbh. of ಪುಷ್ಟಿ. (= ಪುಷ್ಟಿ No. 5, My.; Mhr.). 2, a paper required from school-boys exhibiting their progress in writing (B. 1, 20; Mhr.).

ಪುಸ್ತುಕ pustuka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (Râm. 5, 8, 69; My.; Tĕ.).

ಪುಸ್ಸನೆ pussanĕ. With the sound of ಫುಸ್, q. v. (My.).

ಪುಳ puḷa. Tbh. of ಸ್ಫುಟ (Šmd. 31).

ಪುಳಕ್ puḷak. A sound produced in swallowing anything (S. Mhr.; *cf.* ಗುಳಕ್).

ಪುಳಕ puḷaka. = ಪುಲಕ. (ಮೆಯ್ನವಿರ್ ಮೂಡಿತು Čt. II, 76; Čpr. 2, 72).

ಪುಳಕಿಸು puḷakisu. = ಪುಲಕಿಸು, etc. (Grj. 3, 75. 111; 4, 86; Bp. 47, 31; 48, 4).

ಪುಳಕೆ puḷakĕ. = ಪುಳಕ. (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚನ Nn. 145).

ಪುಳಿ puḷi. = ಉಳಿ 8, ಪುಲ್ಲಿ, ಪುಳು, ಪುಳ್ಳ, ಹುಳಿ 2. Acidity, sourness (T., M.; Tĕ. ಪುಲಿ, ಪುಲುಸು). See ಇಮ್ಮುಳಿ. — ಪುಳಿಚಾಯಿ. A broth or sauce made of tamarind, salt, etc. (ತಿನ್ದಿಡೀಕ, ಹುಕ್ಕ, ವ್ಯಕ್ಕಾವ್ಸ Nr.; My.; M. ಪುಳಿಞ್ಞಾಯಿ). — ಪುಳಿ ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or try to find out acidity (J. 1, 7).

ಪುಳಿನ್ದ puḷinda. = ಪುಳಿನ್ದ. (ಕುಜ, ಕರಾತ Nn. 20; Bp. 44, 3; J. 28, 44).

ಪುಳಿನ್ದಿ puḷindi. = ಪುಳಿನ್ದೆ. (Šĕv. 3, 9. 10).

ಪುಳಿನ್ದಿನಿ puḷindini. = ಪುಲಿನ್ದಿನಿ. (J. 10, 4).

ಪುಳಿನ್ದೆ puḷindĕ. = ಪುಳಿನ್ದಿನಿ. (J. 28, 42).

ಪುಳು puḷu. = ಪುಳಿ, etc. — ಪುಳುಮ್ಪುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಪುರಚಿ, ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ, ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ q. v., ಪುಳ್ಳಮ್ಪುರಚಿ, ಹುಳಿಹುಣಿಚೆ. A troublesome weed, the yellow wood-sorrel, Oxalis monadelpha Roxb. (O. corniculata Lin., ಲೋಣಿಕೆ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕಾಮ್ಲೆ Mr. 141).

ಪುಳುಕಿಸು puḷukisu. = ಪುಲಕಿಸು, etc. (Bp. 18, 29; 24, 21; 30, 11).

ಪುಳ್ಳ puḷḷa. = ಪುಳಿ, etc. — ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ. (St. & Pl.). — ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳುಮ್ಪುಣಿಸೆ, etc. (ಚಾಂಗೇರಿ, ಚುಕ್ಕಕೆ, ಅಮ್ಬುಜ್ಜೆ, etc. Nr.). — ಪುಳ್ಳಮ್ಪುರಚಿ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ. (St. & Pl.).

ಪುಳ್ಳಿ puḷḷi. (fr. ಪುರಿ?). = ಪುರಲೆ, ಪುರ್ಲೆ, ಹುಳ್ಳಿ. A small bit of very dry wood (My.; Tĕ. ಪುಡಕೆ, ಪುಡ್ಲಿ; T. ಚುಳ್ಳಿ, ಚುಪ್ಪಿ, M. ಚುಳ್ಳಲ್, ಚುಳ್ಳಿ, dry spray, sprig, brushwood, chip, fuel stick, probably from ಚುಡು = ಸುಡು; M. ಪೊಳಕ್ಕೆ, splinters as from stones cut, wood-shavings). — ಪುಳ್ಳೆಮಾತು. A dry, senseless, useless word (My.).

ಪುಳಿ puḷa. 1. = ಪುಯಿ 1, (ಪೂಚೆ), ಹುಬಿ, ಹುಬಿವ, ಹುಯಿ. A worm, an insect in general, a snake, etc. (ಪುಲ್ಲಕ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, ಸೀಲಂಗು Mr. 396, o. r. ಪುಬಿ; T., M. ಪುಬು; Tĕ. ಪುರುಗು).

ಪುಳಿ puḷa. 2. = ಪುಳುಗು, etc. — ಪುಬಿಕಾಪು. = ಪುಲ-, ಪುಬು-. A mixture of civet, etc., which is smeared on idols, then removed, and sold at a high price (My.; T.).

ಪುಳಿ puḷi. = ಹುಬಿ. To be eaten or infected by worms, to get worm-eaten, to putrefy (V. 39, 18; T., M. ಪುಬು, Tu. ಪುಳುರ್; *cf.* ಪುಚುರ್).

ಪುಳಿಬಿಲ್ puḷiḅil. Rottenness, cariousness (V. 35, after 55).

ಪುಬಿಲ್ puḷil. Tbh. of ಪುಲಿನ (Šmd. 30; Sikta Čt. II, 10; ಮಳಲ್ Kk. 13; ಮುಣಲ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್, Sikta Šm. 36). ಕುಡುವ ಪುಬಿಲ್ (Šmd. 201). See ತಣ್ಬುಬಿಲ್, ನುಣ್ಬುಬಿಲ್; Čpr. 7, 149.

ಪುಳಿು puḷu. 1. (Šmd. 59). = ಪುಬಿ 1, etc. (ಕೀಟ Šmd. I). See ಕೆಮ್ಮುಬು, ಗೊಣ್ಣೆಪುಬು, ಮುಂಡುಬುಬು, ವಿಾನ್ಬುಬು; Čpr. 5, after 64. — ಪುಬುವಚ್ಚೆ. -ಪಚ್ಚೆ. The insect-emerald, *i. e.* the emerald-coloured wings of the tumbi (Šĕv. 3, 9).

ಪುಳಿು puḷu. 2. = ಪುಬಿ 2, etc. — ಪುಬಿಕಾಪು. = ಪುಬಿಕಾಪು. (My.).

ಪುಳಿುಕು puḷuku. = ಹುಬುಕು. That is eaten by vermin: a pock-mark (My. as ಹುಬುಕು). 2, the state of being worm-eaten or decayed (My. as ಹು-). 3, baseness. 4, an ulcer, a sore (ಪಣ Kk. 91).

ಪುಳ್ಗಿ puḷgi. = ಪುಗ್ಗಿ, ಪೊಂಗಲು q. v., ಹುಗ್ಗಿ. Rice (or other grain, as wheat, barley) boiled with any kind of pulse, salted, or sweetened with jaggory or sugar (ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುಮೆ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟ ಕೂಡಿ Šmd. I; Tĕ. ಪುಲಗ; M. ಪುಬುಕ್ಕು; T. ಪುಳಗ, boiled rice; T. ಪುಬುಂಗು, M. ಪುಬುಙ್ಙು, to be boiling or preparing in water by means of boiling, to be stewed, steamed; Tu. ಪುಗುರ್, to be well boiled, as rice; see ಪುಗ್ಗು, ಪೊಂಗು 1).

ಪುಳ್ಚಿು puḷgu. To burn (ದಹನಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; T. ಪೊಜುಕ್ಕು, to singe, scorch, sear; ಪೊಜುಂಗು, to be singed or scorched, as hair, skin, etc.; M. ಪೊಳಗು, to burn, blister; *cf.* ಉರಿ 1).

ಪೂ pû. 1. = ಹೂ 1. Flowers to be produced, to flower, to bloom (ಪುಷ್ಪಸಮೃದ್ಧವ Šmd. Dh.; ಪೂವಾಗು Šm. 22; Tĕ. ಪೂಚು, ಪೂಯು; T., M. ಪೂ). P. p. ಪೂತು (Šmd. 279. 287). ಪಣಿಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವರರೆ ಚಮ್ಪಕಸಿಕರಂ

(Čpr. 7, 53). See Čpr. 6, 37; Abh. P. 3 after 132; Rśv. 2, 38; 8, 122; J. 17, 4.

ಪೂ pû. 2. = ಪುವ್ವ್, etc. A flower, a blossom; etc. (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಮಲರ್, ಅರಲ್, ಕುಸುಮ Śm. 23; Tĕ., T., M.; M. also ಪೂವು). ಎನಗ್ಳ್ ಕೆನ್ದು ಪೂವಿನವು (Śmd. 52). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನೊದೆದು (66. 133). ಪೊಸ ಪೂವಿನ ಗೊಂಡಲ್ನ್, ಅಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತನ್ಪಪ್ಪೆಂ (73). ಮಧುರಮಧುವಿಲ್ಲದ ಪೂ (67). ಪೂವಂ ಮೂಸಿದಂ (156). ಪೂವಿನೊಳ್ ಕಮ್ಮು (163). ದೇವರಂ ಪೂವಿನ್ದ ಚ್ಚಿಸಿದಂ (165). ಕೇದಗೆಯ ಪೂ (ಗಱುವ್ವುವ್ವ II). ಪೂಗಳ ಬಿಲ್ಲ or ಪೂಗಳ ಬಿಲ್ಲುಗಳ್ (170). ಬಣ್ಣಮಾಗಿರ್ಪ ಪೂಗಳ್ (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಅಮರಾತ Mr. 124). ಪೂಗಳಿಸಿದು (ಮಕರನ್ದ 108). ಪುಷ್ಪಪೊನ್ದು ಬದಿಲಲ್ ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪೂವಿಲ್ಲ ವೇ? (Śś. 8). See Bp. 46, 6; J. 3, 25. 36; 11, 11. 37; 15, 20; 28, 2; Śśv. 4, 100. — ಪೂಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow of flowers (especially of Kâma, Čpr. 6, 64; 8, 65; Abh. P. 4, 10; J. 6, 24). — ಪೂಗಣೆಯ. -ಆ 3. = ಪೂಗಣೆಯವ. Kâma (Grj. 8, 47; Rśv. 10, 55). — ಪೂಗಣೆಯವ. -ಅವ. Kâma (Bp. 45, 3). — ಪೂಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣುಂ-ಆ 3. The flower-eyed: Vishṇu; one who has the albugo (Rśv. 1, 102). — ಪೂಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The fragrance of flowers (Č. Bp. 5, 5; J. 3, 8). — ಪೂಗಲ್ಲ್. pû-kal. A stone in the form of a lotus-flower on which a liṅga stands (Bp. 50, 75; 57, 43). — ಪೂಗಳಱು. -ಕಳಱು. Flowers to fall off or drop (Abh. P. 11, 13). — ಪೂಗುಡಿ. (ಪೂ-ಕುಡಿ, or ಪೂ-ಗುಡಿ). Flowers at the extremity or point; or a cluster of flowers. ಎನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿಗ್ ಸಂಗತಶರಮ್ ಅದ ಪೂಗುಡಿಗಳ್ ಅವ ಮರಕ್ಕೊಳ್ವವೆ? (Čpr. 7, 45). ತಳಿಗಳಿನೊರ್ಮೆ, ಪೂಗುಡಿಯಿನೊರ್ಮೆ... (ಮಾಮರಂ) ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ (7, 48). ಇವ್ಯಾ ವಿನೆಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (7, after 92). ಮೃದುತಳಕಾಸ್ತಿಯಿಂ ಮಿಳಿರ್ವ ಪೂಗುಡಿ (7, 108). See Čpr. 2, 84; 3, 96; Abh. P. 12, 25; Śśv. 2, 44; Rśv. 2, 35; V. 4, 36. — ಪೂಗೆದ್ದಿ. -ಕೆಣ್ದಿ. A flower as red or bright as a live coal (Rśv. 9, 50). — ಪೂಗೊಂಡಲ್. A bunch of flowers (ಗುಚ್ಛ, ಸ್ತಬಕ, etc. Mr. 107; Śśv. 3, 64; 4, 109). — ಪೂಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To cut or gather flowers (J. 8, 19; Rśv. 10, 55). — ಪೂಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond in which flowers, *i. e.* lotuses, grow (Čpr. 3, 10; 7, 126. 128. 150; Abh. P. 1, 64; Râm. 2, 7, 3; Rśv. 2, 35). — ಪೂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಪೂಗಣೆ. (V. 4, 85; J. 12, 31; 15, 26; 20, 15). ಪೂಗೋಲ. = ಪೂಗಣೆಯ. (My.). — ಪೂದಱಿ. -ತಱಿ. To pluck or gather flowers (V. 7, 13). — ಪೂದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. A young shoot with flowers (Abh. P. 3, 114; J. 15, 17; 18, 13). — ಪೂದಿರಿ. -ತಿರಿ. To wander about in quest of flowers (Śśv. 3, after 35). — ಪೂದುದುಮ್ಬು. -ತುದುಮ್ಬು. A bundle of hair in which flowers are inserted (Grj. 4, after 21). — ಪೂದೂಳ್. = ಪೂದೂಳು. (Śśv. 2, 72). — ಪೂದೂಳು. The pollen of flowers (ಪರಾಗ Si. 409). — ಪೂದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster of flowers (J. 3, 28). — ಪೂದೊಡಮ್ಪೆ. -ತೊಡಮ್ಪೆ. A flower stalk (ಪ್ರಸವಬನ್ಧ, ಪೈನ್ದೆ Mr. 107). See Śmd. s. ಪಿಳ್ಕು; Śśv. 3, after 35. — ಪೂದೊಡವು. -ತೊಡವು. An ornament of flowers (Śśv. 2, 39). — ಪೂದೋಟ. -ತೋಟ. A flower garden (J. 20, 6). — ಪೂದೋಣ್ಬಿ. -ತೋಣ್ಬಿ. = ಪೂದೋಟ. (Grj. 2, after 71). — ಪೂದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. To cause flowers to appear (J. 30, 5). — ಪೂಪುಣುವ್ಪು. = ಪೂಪುಣುಮ್ಪು, q. v. — ಪೂಪುಣುಮ್ಪು. (Śmd 82). = ಪೂಗಣೆ. ಪೂಪುಣುವ್ಪು. -ಆ 3. Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7, o. r. ಪೂಪುಣುವ್ಪು). — ಪೂಮರ. A tree bearing blossoms (Abh. P. 11, 13). ಇರ್ತಡಿಯ ಪೂಮರಂಗಳ ಪೊರ್ತಂ ಕಱುಕಲದೊಳಾದೊಡ ನೊಕ್ಕಲರಿಂ (Śmd. 222 Mḍh.). — ಪೂಮಱಿ. A shower of flowers (Abh. P. 11, 13; 15, 6; 16, 83; Bp. 18, 78; 44, 72; Śśv. 5, 53; J. 21, 12. 36. 51). — ಪೂಮಾಲೆ. = ಪೂಮಾಲ. (Bp. 41, 10). — ಪೂಮಾಲೆ. A garland of flowers (Čpr. 8, 99; Bp. 27, 31). ಪೂಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೂಮಾಲೆ ಬೇಡವೋ? (Prv.). — ಪೂಮಾಲೆದುದುಮ್ಬು. -ತುದುಮ್ಬು. (Śmd. 387). A knot of hair with a garland of flowers. — ಪೂಮಿಡಿ. A very small fruit round which the flower still stands (Čpr. 1, after 101). — ಪೂಮಿವಕೆ. A bodice with flowers. It is forbidden to form the following compound (Śmd. 75): ಪೂಮಿವಕೆಯನ್ತರವೇೀನೆ? (*i. e.* ಪೂಮಿವಕೆಯನ್ ತರವೇೀನೆ?), as it might be read: ಪೂಮಿವ ಕೇಯನ್, ಅನ್ತರವೇೀನೆ?. — ಪೂವಲಿ. Ornamental lines or figures drawn with flour, etc. on the ground, etc. (ಕಡೆ, ರಂಗವಲಿ ಕಿಸ.; see ಕಡೆ 2). ಸೌರಭದ ಪೂವಲಿಗಳಲಿ ಸಿಂಗಾರಿಸಿದ ಬೀದಿಗಳ್ (Prll. 3, 4). See Čpr. 4, 64; Abh. P. 4, 28. — ಪೂವಸೆ. -ಪಸೆ. A bed or seat made of flowers (Rśv. 1, after 135; 5, 105). — ಪೂವುಡೆ. = ಪೂಮುಡೆ. (Grj. 9, 120). — ಪೂವಾಗು. -ಆಗು. Flowers to be produced, to blossom (see ಪೂ 1). — ಪೂವಾಸು. -ಪಾಸು. A bed of flowers (Śśv. 3, after 35). — ಪೂವುಗು. -ಪುಗು. To go into a flower or flowers (Rśv. 9, 60). — ಪೂವುಡಿ. -ಪುಡಿ. The pollen of flowers (V. 4, 34). — ಪೂವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. The name of a flower (J. 31, 7). — ಪೂಸರ. A garland or chaplet of flowers (Bh. 8, 23, 45). ಮಣ್ಡೆಯೊಳು ಮುಡಿದ ಪೂಸರ (ನಿರ್ಯೂಹ Si. 466). — ಪೂಸರಲ್. = ಪೂಗಣೆ. (Rśv. 9, 51; 13, 87; J. 6, 17; 30, 37).

ಪೂಕು pûku. = ಪುಕ್ಕೆ 2. (Tĕ.). — ಪೂಕುತಿತ್ತಿ. A pair of trowsers (My.).

ಪೂಗ pûga. *A heap, a multitude, an assembly.* 2, *the areca or betel-nut tree and its nut, Areca catechu* Lin. (ಅಡಕೆಯ ಮರ Nn. 66; ಅಡಕೆ 102). See ತುತ್ತಿ, and Nr. s. ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ.

ಪೂಗಿ pûgi. = ಪೂಗ No. 2.

ಪೂಗೀಫಲ pûgî-phala. A betel-nut (Mhr.; My.). ನಾಗವಲ್ಲಿಯೆಲೆಯಾದರೂ ಪೂಗೀಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಪೂಜಿ pûji. = ಪುಜಿ 1, etc., ಬೂಜೆ No. 1. (T., M.; My. occasionally).

ಪೂಜಕ pûjaka. Honouring, worshipping, respecting; a worshipper (Bp. 10, 54; 54, 24; 60, 10; B. 4, 133).

ಪೂಜನ pûjana. Reverencing, honouring; worshipping; worship, respect. (Bp. 53, 1; Śśv. 4, 133; My.). See ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ-, ಸವ್-.

ಪೂಜನೀಯ pûjanîya. To be revered or honoured, entitled to homage; venerable; adorable. (My.).

ಪೂಜನೆ pûjanĕ. = ಪೂಜನ. (Bp. 35, 11).

ಪೂಜಾಕಾಲ pûjâ-kâla. The time for showing respect or for worship (My.); the time of giving presents (My.).

ಪೂಜಾಗಜ pûjâ-gaja. A greatly respected royal elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನ Śmd. II; Kk. 92; Śm. 38).

ಪೂಜಾಪರಿಕರ pûjâ-parikara. The articles used at pûjâ (Čpr. 2, after 93; My.).

ಪೂಜಾರಿ pûjâri. The officiating Brâhmaṇa or other person of a temple (ಕೂಲಿಗೆ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವನು, ದೇವಾಜೀವ, etc. Si. 339; My.; Tĕ., T.; Mhr. ಪೂಜಾರೀ; Bp. 9, 35; 17, 1; 26, 17). ತಾ ಕಾಣದ ದೇವರು ಪೂಜಾರಿಗೆ ವರಂ ಕೊಟ್ಟೀತೇೀ?—ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡ.—ಪನುಮನ್ತರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿನ್ದರೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದನನ್ತೆ (Prvs.). See Prv. s. ಗಾಣಿಗ, ತುಣ್ಡು 2.

ಪೂಜಾವಚನ pûjâ-vachana. A word or title of respect (ತತ್ಪ ಭವತ್, etc. Hlâ.). ಹಿಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪೂಜಾವಚನ (ಶಾವ, etc. Hlâ.).

ಪೂಜಾವಾಜಿ pûjâ-vâji. A greatly respected royal horse (Abh. P. 14, after 128).

ಪೂಜಿ pûji. = ಪೂಜಿ 2. (My.).

ಪೂಜಿತ pûjita. *Honoured, respected, reverenced; worshipped, adored.*

ಪೂಜಿಸು pûjisu. To honour, to revere, to worship, to adore; to receive with honour or hospitably (ಆರ್ಹನವಿಧಿ Śmd. Dh.; Čpr. 2, 88; Bp. 6, 29; 13, 19; 18, 12; 24, 23; 29, 29; 33, 6; 39, 6; 43, 39; 49, 22; 53, 51; 60, 8; Śśv. 4, 100; J. 5, 71). ಪೂಜಿಕೆ or ಪೂಜಿಕ್ಕೆ (Śmd. 270). ಅತಿಥಿ ಪ್ರಾಘುಣಕ ಬಿದ್ದಿನಂ; ಅತಿಥೇಯನ್ ಎನಲ್ ಅವರ ಪೂಜಿಸುವಂ (Mr. 238). ಇದಿರ ಪೂಜಿಸುವಂ (ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ 243). ತೋಳು ಪೂಜಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂರಿನಾದ (Prv.).

ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ pûjisuvikĕ. Honouring, etc. (ಪೂಜೆ, etc. Si. 246).

ಪೂಜೆ pûjĕ. 1. ಪೂಜಂ. (= ಪೂಜ್ಯೆ). *Honour, respect, reverence, veneration, homage to superiors, adoration or worship of the gods or idols.* ಪೂಜೆ ಪೂಜಿಸು (Bp. 43, 39). ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೂಜೆ ಸಬ್ದು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪೂಜೆಗೆಯ್ಸು. To cause to show respect, etc. (J. 10, 29). — ಪೂಜೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To be honoured, etc. (Kâvy. I, 5, 50; Bp. 54, 6). ಪೂಜೆವಡೆದಂ (ಗುರು, ಉಪಚಿತ Mr. 243). — See Prv. s. ಶಂಖ.

ಪೂಜೆ pûjĕ. 2. = ಪೂಜ, ಪೂಜ್ಯ 2. A dot; the nasal sound; a cipher; a nought in calculation (Mhr. ಪೂಜ; My.; Tĕ. ಪೂಜ್ಯ; T. ಪೂಜ್ಜಿಯ).

ಪೂಜೋಪಕರಣ pûjâ-upakaraṇa. = ಪೂಜಾಪರಿಕರ. (My.).

ಪೂಜ್ಯ pûjya. 1. *To be honoured, honourable, respectable, venerable, worshipful;* recommendable. 2, *a father-in-law.* ಕುದುರೆಯೊಳ್ ಬೀಡಾಗಿರ್ಪ ಹಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯಮದು (Mr. 277). ಧಾನ್ಯ ಧನನಾಗದೇ ಮಾನ್ಯ ಪೂಜ್ಯನಾಗನೇ? — ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನವೇ ಪೂಜ್ಯ (Prvs.). Feminine ಪೂಜ್ಯಳು (My.).

ಪೂಜ್ಯ pûjya. 2. = ಪೂಜೆ 2. (My.). See Prv. s. ಮಾಘನ್ನಾನ.

ಪೂಜ್ಯತೆ pûjyatĕ. Honourableness, venerableness. (My.).

ಪೂಜ್ಯಪಾದ pûjya-pâda. N. of a Jaina svâmi (Śmd. 125; Čpr. 1, 20).

ಪೂಜ್ಯಪಾದತೆ pûjya-pâdatĕ. The state of being like Pûjya-pâda svâmi (Čpr. 1, 31).

ಪೂಜ್ಯಾರ್ಥ pûjya-artha. The meaning of honourableness (My.).

ಪೂಜ್ಯೆ pûjyĕ. A respectable woman (Sk.; My.). 2, Tbh. of ಪೂಜೆ 1. ಪೂಜ್ಯಾ ಮಾಡೋಣ (ಸಮ್ಬಾವನ Čb.).

ಪೂಟು pûṭu. A bit, a small portion or sum, fractional quantities (My., H.). — ಪೂಟರ್ಜ. -ಅರ್ಜ. A summary arji (My.).

ಪೂಟು pûṭu. 2. Foot (My.; B. 2, 23; 3, 99); also ಪೂಟ (B. 5, 239).

ಪೂಡಿಸು pûḍisu. = ಹೂಡಿಸು. To cause to join or put to (J. 29, 25); to cause to yoke (12, 4); to have conveyed to (29, 9), to have brought near (34, 7); etc.

ಪೂಡು pûḍu. 1. = ಊಡು 2, ಪೂಣ್ 1, ಹೂಡು. To join (v. t.), to unite; to put to, to tie to (J. 31, 26; 22, 24); to yoke; to put oxen, horses, etc. to carts, carriages, ploughs, etc. (Rśv. 6, after 11; J. 26, 26; 33, 34; My. as ಹೂಡು); to tie or fix carts, etc. to oxen, etc. (My. as ಹೂಡು); to put together, as stones for a fire-place (My. as ಹೂಡು); to fix, as an arrow (J. 4, 32; 12, 41. 46; 13, 15. 17; Śśv. 4, after 19 & 24); to make ready, to prepare (Č. Bp. 47, 6), to arrange, to establish, as a play, a shop (My. as ಹೂಡು; T., M. ಪೂಟ್ಟು); to bring about, to create (J. 30, 18); to shut, as a door (17, 21). **2,** to begin (v. i., J. 17, 58).

ಪೂಡು pûḍu. 2. Established state (?). — ಪೂಡೂರು. -ಊರು. N. (Bp. 28, 3).

ಪೂಣ್ pûṇ. 1. = ಪೂಡು 1. P. p. ಪೂಣ್ದು. To fix, as an arrow (J. 6, 17; 7, 49). **2,** to begin (v. i., J. 12 sum.; 22, 47). (M. ಪೂಣು, to be yoked, put to; to embrace; to put on, as cloth, etc. = T. ಪೂಣ್; Tĕ. ಪೂನು, to undertake, to begin, to engage in any enterprise; to bear a burden). See ಪೂಣಲ್ 1.

ಪೂಣ್ pûṇ. 2. To admit, to acknowledge, to assent, to consent; to promise; to vow; to challenge; to bring forward or introduce, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Śmd. Dh.). ಬಗೆದನ್ತಾಗೆ ಸುರೇನ್ದ್ರರಿಂ ಕ್ರಮದೆ ಕಲ್ಯಾಣದ್ವಯಂ, ಜೈನದೀಕ್ಷೆಗೆ ಪೂಣ್ದು (132 Mḍb). ಏಕೆ ನಿರ್ವಹಣಕ್ಕೆ ಸಲ್ಗು ಮೊ ಪೂಣ್ದೊಡಂ ಕೃತಿಬನ್ದಮಂ? (177, o. r. ನಿರ್ವಾಹಣಕ್ಕೆ). ಪೂಣ್ಬಂ (275), ಪೂಣ್ದಂ (288). See Čh. v. 16; Čpr. 2, 35; Abh. P. 9, 64; 16, 35; Śśv. 2, after 91.

ಪೂಣ್ pûṇ. 3. Admission, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Śs.).

ಪೂಣಿಕೆ pûṇikĕ. A vulgar form of ಪೂಸ್ಕೆ (Śmd. 248; Tĕ. ಪೂನಿಕೆ, assumption, persistence).

ಪೂಣಿಗ pûṇiga. An archer (Čpr. 10, 68).

ಪೂಣಿಪು pûṇipu. To intend, to aim at, to make one's aim (Čpr. 10, 103).

ಪೂಣ್ಕೆ pûṇkĕ. (Śmd. 248). Admission, etc.; promise; vow (Abh. P. 2, 36; 4, 105; 7, 34; 10, 52). — ಪೂಣ್ದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. A promise or vow to be deviated from (Abh. P. 7, 36). — ಪೂಣ್ಕೆವುಗು. -ಪಗು. To enter upon a vow (Abh. P. 13, 44. 47).

ಪೂಣ್ಬು pûṇbu. = ಪೂಣ್ಬು, q. v.

ಪೂಣ್ಯ pûṇya. = ಪೂಣ್ಯ. See ಪೂಣ್ಯವನ್ತ s. ಹೂಣ್ಯವನ್ತ.

ಪೂತ pûta. 1. *Made clean or pure, purified, pure, clean.* 2, *threshed, winnowed.* See Nr. s. ತೂಡು 1.

ಪೂತ pûta. 2. Putrid, fetid (*cf.* ಪೂತಿ).

ಪೂತನಾರಿ pûtanâ-ari. The enemy of Pûtanâ: Kṛishṇa. (My.).

ಪೂತನಿ pûtani. = ಪೂತನೆ No. 1. (J. 21, 3).

ಪೂತನೆ pûtanĕ. ಪೂತನಾ. N. of a female demon which was sent by Kaṁsa to destroy the infant Kṛishṇa, and was killed by Kṛishṇa. 2, atrophy and wasting in a child. 3, *yellow myrobalan, Terminalia chebula or citrina.*

ಪೂತಿ pûti. 1. Purity, purification.

ಪೂತಿ pûti. 2. Stench, stink, fetor, putrefaction, pus. 2, the substance called civet. — ಪೂತಿವೆಕ್ಕ. -ಪೆಕ್ಕ. A civet-cat (Rśv. 5, 114; Śśv. 3, 34).

ಪೂತಿಕ pûtika. Foul, stinking, putrid. 2, *a species of plant, grey bonduc, Guilandina bonduc* Lin. (see ತಪಸಿಗಿದ).

ಪೂತಿಕರಜ pûti-karaja. *The plant Guilandina bonduc.*

ಪೂತಿಕಾಷ್ಮ pûti-kâshṭha. *The pine Pinus deodora* Roxb. 2, *the pine Pinus longifolia.*

ಪೂತಿಗನ್ಧ pûti-gandha. *Having an offensive smell, stinking;* a fetid odour, stench.

ಪೂತಿಗನ್ಧಿ pûti-gandhi. *Ill-smelling.*

ಪೂತಿಫಲ pûti-phali. *A species of medicinal plant, Serratula anthelminthica* Roxb.

ಪೂತು pûtu. 1. P. p. of ಪೂ 1.

ಪೂತು pûtu. 2. P. p. of ಪೂನ್.

ಪೂತು pûtu. 3. Bravo! well done! (ಕೋಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38; Bh. 8, 24, 56; T. ಪೋಜ್ಜಿ, to praise). — ಪೂತುರೆ. -ಉರೆ. ಪೂತುರೇ. Well done indeed! (ಕೋಣ್ಡಾಟ Ct. II, 103; Bp. 36, 55; J. 4, 38; 13, 6). — ಪೂತು ಮರ್ಪುರೇ. = ಪೂತುರೆ. (Bh. 8, 24, 56).

ಪೂತ್ಕರಿಸು pût-karisu. To blow, to puff, to sneeze, etc. (Râv. 5, 73; 8, 109; Śâv. 1, 7; 2, 57).

ಪೂನ್ pûn. To attempt, to essay (see Tc. s. ಪೂಣ್ 1, and *cf.* ಪೂಣ್ 2). P. p. ಪೂತು. See ಏರ್ಪೂನ್ s. ಏರ್ 2.

ಪೂಪ pûpa. *A kind of cake, a cake* (ಅಪೂಪ, ಅಯತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ Mr. 215).

ಪೂಪಲಿಕೆ pûpalikĕ. *A cake.*

ಪೂಯ pûya. *Pus, matter, discharge from a wound or sore.*

ಪೂಯನ pûyana. = ಪೂಯ. (Sk.; R.).

ಪೂರ pûra. = ಪುರ 2, (ಪೂರಾ), ಹೂರ. Filling, making full; satisfying;—filled, full, complete, whole (My.). 2, *a swelling of rivers; a large quantity of water, a piece of water;* a stream, flood (ಹೂರ Ct. II, 56; ಬನ್ದ ತೋಜಿ Mr. 415). 3, the cleansing or healing of ulcers or wounds. 4, a cake.

ಪೂರಕ pûraka. *Filling, making full;* satisfying. 2, closing the right nostril and drawing up air through the left as a religious exercise (ನಾಸಿಕದಿ ನೇದುವ ಅನಿಲಂ Mr. 53). 3, a cake. 4, the multiplier. 5, = ಪದಪೂರಕ. ಮತ್ತೆಮ್ಬ ಪೂರಕದ ಬಟಿ ಅವ್ಯಯವಾಗಿ ಜಿದಿಂ (Śmd. 37).

ಪೂರಣ pûraṇa. = ಪೂರಣೆ. Filling, making full; filling out, filling up; completing, accomplishing, supplying a deficiency; puffing or swelling up; fulfilling; completion (ಪಾಕಳ, ಮುಕ್ತಾಯ Nn. 122); fulness, mass (J. 12, 44); filling with wind, blowing; drawing or bending a bow. 2, a cake. 3, an epithet of the ordinal numbers. See ಉಬ್ಬರಿಸು, ತಿಮ್ಬು, ತುಮ್ಬು. — ಪೂರಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To fill (Śm. 91).

ಪೂರಣಿ pûraṇi. *The silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum* (Bombax malabaricum Dec.).

ಪೂರಣೆ pûraṇĕ. Completion, end (ಇತಿ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಮುಕ್ತಮಾದುದು Nn. 93; ಸರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ 157).

ಪೂರತೆ pûratĕ. = ಪೂರ್ತ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೂರತೆ ತಾನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 125).

ಪೂರಯ pûraya. Tbh. of ಪೂರ್ಯ. See ಬಾಹು-.

ಪೂರಯಿಸು pûrayisu. = ಪೂರಯ್ಸು, ಪೂರವಿಸು, ಪೂರಿಸು. To fill; to fill up, to complete; to accomplish; to effect; to fulfil; to blow, to sound (v. t.); to draw or bend. 2, to be filled, to become abundant, to fill; to stream; to be completed, finished (Bh. 1, 10, 33), effected, or fulfilled; to be accomplished or produced; to make a noise, to sound; to be drawn or bent. ಪೂರಯಿಸಿದಂ (Śmd. 65). ದೇವತಾದ್ಯಾರೋದ್ದೇಶದೊಳ್ ಎರ್ದು, ಶಂಖಮನೆ, ಭು ಭೂ ಭೂಃ ಎನ್ದು, ಪೂರಯಿಸಿದಂ (19).

ಪೂರಯ್ಯ pûrayya. = ಪೂರಯ. See ಬಾಹು-.

ಪೂರಯ್ಸು pûraysu. ಪೂರ್ಪೆಸು. = ಪೂರಯಿಸು, etc. (Bp. 59, 5; B. 4, 77; My.). ಪೂರಯ್ಪೆ ವೇದನೋದಿದಂ (ಆನೂಚಾನ Mr. 250). 2, (ಪೂರಿಸು Śmd. 367 Cm.; Bp. 47, 58; My.). ಪೂರಯ್ಸುವ ಶಂಖಂ (Śmd. 201; Râv. 6, after 11). ಮಾತನ್ನು ಪೂರಯ್ಸು, ಮಾತು ಪೂರಯ್ಪಿತು (My.). See Grj. 10, after 79; V. 5, 22; J. 7, 34; 13, 61. 62; 15, 27; 25, 34.

ಪೂರವಿಸು pûravisu. = ಪೂರಯಿಸು, etc. To fill, etc. 2, to be filled, etc. (Bp. 35, 15; 43, 14; 44, 15).

ಪೂರಾ pûrâ. (= ಪೂರ). Fully, completely, wholly (My.; B. 4, 34. 52. 154).

ಪೂರಾಮ್ಬು pûra-ambu. The water of a stream (Ćpr. 4, 48).

ಪೂರಾಯ pûrâya. (= ಪೂರ್ಯ). Completeness; largeness. ಪೂರಾಯದೇಜಿನ ಕರಡಿ (Bh. 3, 13, 28). — ಪುರಾಯಗಾಯ. A large wound (Bp. 61, 31; J. 7, 45; 12, 28; 20, 31).

ಪೂರಾಯತ pûra-âyata. Fully extended, very much lengthened (J. 21, 58).

ಪೂರಿ pûri. = ಪೂರ No. 4. A thin cake made of wheat-flour and baked in ghee or oil, a sort of pan-cake (My.; T., Tc.).

ಪೂರಿಕೆ pûrikĕ. = ಊರಿಗೆ, (ಪೂರಿ), ಪೂರಿಗೆ, ಹೂರಿಗೆ. A sort of unleavened cake fried with ghee or oil (Sk.).

ಪೂರಿಗು pûrigu. Fulness, completeness, exuberance; severity, rigour, cruelty (ಕಠೋರ Bhn. 51).

ಪೂರಿಗೆ pûrigĕ. Tbh. of ಪೂರಿಕೆ (Śmd. 338 Mḍ.; V. 14, 80; M.; T. ಪೂರಿಗೈ).

ಪೂರಿತ pûrita. *Filled, full.* ಪೂರಿತನೆಲದು ಪೂರ್ಣಂ (Ct. I, 80).

ಪೂರಿಸು pûrisu. = ಪೂರಯಿಸು, etc. (ಪೂರ್ಣವಂ ಮಾಡು Śmd. 298 Cm.). ಆಹಶಯ್ಯೆಯನೇಜಿದನ್, ಅಯ್ವಾಯ್ತು ಶಂಖಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (224). 2, (ಆಗು Śmd. 367; ಪೂರಯ್ಸು Cm.). — See Ćpr. 2, 92; 5, 17. 36; 6, 73; Bp. 5, 42; 18, 48; 37, 62.

ಪೂರುಷ pûrusha. = ಪುರುಷ. *A man, mankind.* ವಿಶಾಜಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದೊಳ್ ಆಭಿವಾದನಂಗೊಳ್ವ ಪೂರುಷರ್ (Mr. 250).

ಪೂರ್ತಿ pûrṭa. = ಪಿಜಿ, ಪುಕೳ, etc. See Śmd.'s ಪೂರ್ತಿವಕೆ s. ಪೂ 2. (T. ಪುರ್ತ, the back).

ಪೂರ್ಣ pûrṇa. = ಹೂರಣ, ಹೂರ್ಣ. *Filled, full; full of.* 2, fulfilled, finished, ended, accomplished. 3, *complete, all, entire, perfect.* 4, drawn, bent, as a bow. 5, full-sounding, sonorous. 6, strong, powerful, able. 7, the filling or stuffing of cakes (My.; Tc. ಪೂರಣ, ಪೂರ್ಣ). ಅನವರತಂ ಸಂಚರಿಸೆ ಪೂರ್ಣಮಕ್ಕುಂ (Mr. 53). ಪೂರ್ಣವಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ತೀರದು. — ಪೂರ್ಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೂರ್ಣ ಮಾಡ ಬಾರದೇ? (Prvs.).

ಪೂರ್ಣಕುಮ್ಭ pûrṇa-kumbha. A full cup or jar; *a vessel filled with water from a holy place* (see Si. 268).

ಪೂರ್ಣಗರ್ಭಿಣಿ pûrṇa-garbhiṇi. A woman ready to bring forth (My.).

ಪೂರ್ಣಚನ್ದ್ರ pûrṇa-candra. The full moon (Nn. 1, 3).

ಪೂರ್ಣತೆ pûrṇatĕ. Fulness; plenty. See ಸಮ್-.

ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರ pûrṇa-pâtra. A full vessel or cup. 2, a particular measure of capacity: 256 handfuls of rice,

or as much as will satisfy one great eater. 3, a vessel full of rice presented at a sacrifice to the superintending and officiating priests. 4, a box or basket filled with clothes and ornaments scrambled for by guests and relations at a festival or distributed as presents. 5, a ghee-vessel used at a hôma (My.).

ಪೂರ್ಣಮಾಸಿ pûrṇa-mâsi. *The day or night of full moon.*

ಪೂರ್ಣಿಮೆ pûrṇamĕ. = ಪೂರ್ಣಿಮೆ, ಪುಣ್ಣಮೆ, etc. (ಹುಣ್ಣಿವೆ Śm. 19; Sk., also ಪೂರ್ಣಮಿಾ).

ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ pûrṇa-virâma. A full stop (B. 3, 5).

ಪೂರ್ಣಶಶಿ pûrṇa-śaśi. The full moon (Bp. 37, 54).

ಪೂರ್ಣಾ pûrṇâ. N. of the fifth, tenth and fifteenth tithis (My.).

ಪೂರ್ಣಾಂಕ pûrṇa-aṅka. A full figure or number: an integer. (My.).

ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ pûrṇa-âhuti. An offering made with a full ladle (Sk.). 2, the last offering at a hôma (J. 31, 67; My.).

ಪೂರ್ಣಿಮಾನ್ತ pûrṇimâ-anta. The end of the day of full moon.

ಪೂರ್ಣಿಮಾನ್ತಮಾಸ pûrṇimânta-mâsa. A month that is reckoned from the end of the day of full moon to the first day of full moon (B. 5, 307. 308; My.; *cf.* ಅಮಾನ್ತ ಮಾಸ).

ಪೂರ್ಣಿಮೆ pûrṇimĕ. = ಪೂರ್ಣಮೆ, etc. *The day or night of full moon.*

ಪೂರ್ಣೇನ್ದು pûrṇa-indu. The full moon. See ಸಮ್-; J. 28, 37.

ಪೂರ್ಣೇನ್ದುಮುಖಿ pûrṇêndu-mukhi. A woman with a full moon-like face (Bp. 42, 49; J. 6, 29).

ಪೂರ್ತ pûrta. = ಪೂರ್ತ. Filled, full; complete. 2, fulfilling, fulfilment. 3, fulness, completion: (full, proper) compass or extent (ಈಗಿನ ಪೂರ್ತ ಸಾಕು;—ನನ್ನ ಪೂರ್ತಕ್ಕೆ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ;—ಇದಱ ಪೂರ್ತ; etc., My.); satiety, satisfaction. 4, *an act of pious liberality*, as digging a well, planting a grove, etc.

ಪೂರ್ತಿ pûrti. Fulness; satiety; perfection. See ದಿನ-, ಪ್ರ-; J. 5, 67.

ಪೂರ್ತೆ pûrtĕ. = ಪೂರತೆ. Tbh. of ಪೂರ್ತ. Used = ಪೂರ್ತ No. 3. ಅವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ತೆ ತಿನ್ನಪ್ಪು ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು (B. 5, 96). ಒಬ್ಬನು ಪೇಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ, ತನ್ನೊಬ್ಬನ ಪೂರ್ತೆ ಅಡಿಗೇ ಸಾಮಾನ ತರುವ ವೀಳೆ (125). ನನ್ನ ಶರೀರಪೂರ್ತೆಯಾದ ಸ್ಥಲ (177). ಆಪ್ಪಜಿ ಪೂರ್ತೆ (201). ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಪೂರ್ತೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕಾದರೆ (225). ಆ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪೂರ್ತೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (277). ಮನೆತನ ಮಾತುವ ಪೂರ್ತೆ ಹಣಾ ಗಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ತೊನ್ದರೆ ಬರುತ್ತದೆ (290).

ಪೂರ್ದ್ವಾರ್ pûr (*i. e.* pur)-dvâr. *The gate of a city.*

ಪೂರ್ದ್ವಾರ pûr-dvâra. *The gate of a city.*

ಪೂರ್ಯ pûrya. = ಪೂರಯ, ಪೂರಯ್ಯ, ಪೂರಾಯ. To be filled or satisfied (Sk.). 2, fulness, perfection, largeness (Bp. 7, 6; 22, 24). 3, filling.

ಪೂರ್ವ pûrva. Being before or in front of, fore, first, foremost; previous to, earlier than. 2, *former, prior, anterior, preceding, antecedent.* 3, first in a series, initial. 4, *ancient*, customary. 5, *eastern, easterly.* 6, *an ancestor, a forefather.* 7, preceded by; accompanied by, attended with (Bp. 5, 17). 8, an ancient tradition; former or ancient times; former events; an ancient custom (ಪೂರ್ವ ಪದ್ಧತಿ, ಮಂಗಲ Nn. 154). 9, a kind of atiśaya (Kâvy. III, 3, B, 121. 135 seq.). ಆದಱ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ (B. 4, 7). ಆ ಚಕ್ಕವರ್ತಿ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂಱು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಳಿದನು (218). ಪೂರ್ವದಲಿ (Râm. 3, 2, 13). ಪೂರ್ವ ತಿಳಿದವನು ಗರ್ವಿಯಾದಾನೇ?—ಪೂರ್ವ ಹೇಳಿದರೆ ಹಾರ್ವ ಓಡ್ಯಾನು (Prvs.). 10, = ಪೂರ್ಣ, full, all, entire.—ಪೂರ್ವಂ, *at first, formerly.*—ಪೂರ್ವವಾಡು. -ಆಡು. To tell events or news of former days (Bp. 27, 40).

ಪೂರ್ವಕ pûrvaka. Earlier, former, prior, previous, anterior, etc. 2, preceded by (Śmd. 197); accompanied by, connected with, with. See ಅನು-, ಕೃತಜ್ಞತಾ-, ಪ್ರಿಯ-, ಬುದ್ಧಿ-, ಮನಃ-, ವಿನಯ-, etc.; Bp. 51, 49; 57, 67. 3, an ancestor, a forefather.

ಪೂರ್ವಕರ್ಮ pûrva-karma. Actions done in a former state of being (Bp. 51, 26).

ಪೂರ್ವಕಾಲ pûrva-kâla. Earlier time, former times, past time.

ಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ರಿಯೆ pûrvakâla-kriyĕ. The past participle (Śmd. 86. 278), the preterite tense.

ಪೂರ್ವಕ್ರಿಯೆ pûrva-kriyĕ. = ಪೂರ್ವಕರ್ಮ. 2, = ಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ರಿಯೆ (Kâvy. I, 5, 34. 35).

ಪೂರ್ವಗಿರಿ pûrva-giri. = ಪೂರ್ವಪರ್ವತ. (Č. Bp. 47, 48).

ಪೂರ್ವಜ pûrva-ja. Born or produced before, former; elder; ancient. 2, *an elder brother.* 3, *an ancestor.*

ಪೂರ್ವಜನ್ಮ pûrva-janma. A former birth, former state of existence or life (Bp. 45, 10).

ಪೂರ್ವಣಿ pûrvaṇi. That belongs to a previous matter: continuation of a series (My.).

ಪೂರ್ವದಿಕ್ಪತಿ pûrva-dik-pati. The regent of the east quarter: *Indra.*

ಪೂರ್ವದಿಗ್ದೇವ pûrva-dik-dêva. Indra (Mr. 41).

ಪೂರ್ವದೇಶ pûrva-dêśa. An eastern country; the eastern part of India. (My.).

ಪೂರ್ವನೇತ್ರ pûrva-nêtra. The root of the eye (ಅಕ್ಷಿಮೂಲ, ಮೊದಲುಗಣ್ Mr. 317).

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ pûrva-paksha. The first half of a lunar month. 2, the first side or part of an argument, the primâ facie argument or assertion, the proposition, thesis. (My.). 3, the complaint in law.

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಸಿದ್ಧಾನ್ತ pûrvapaksha-siddhânta. A demonstration that rests only on the proposition (My.).

ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿ pûrva-paddhati. An ancient custom (ಮಂಗಲ, ಪೂರ್ವ Nn. 154).

ಪೂರ್ವಪರ್ವತ pûrva-parvata. *The eastern mountain from behind which the sun is supposed to rise.*

ಪೂರ್ವಪೂರ್ವ pûrva-pûrva. The oldest or first of all (J. 15, 23).

ಪೂರ್ವಫಲ್ಗುನಿ pûrva-phalguni. The eleventh nakshatra. (My.).

ಪೂರ್ವಭಾಷಿ pûrva-bhâshi. Condescending to speak first, polite, complaisant. (R.).

ಪೂರ್ವಮಿಾಮಾಂಸೆ pûrva-mîmâmsĕ. *A systematical inquiry into the first or ritual portion of the vêda,* founded by Jaimini (*cf.* ಉತ್ತರ-).

ಪೂರ್ವರಂಗ pûrva-raṅga. *The commencement or prelude of a drama* (ಮೊದಲ ನರ್ತನಂ Mr. 79).

ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿ pûrva-râtri. -ರಾತ್ರೆ. The first part of the night, from dusk to midnight. (My.; B. 4, 25. 135).

ಪೂರ್ವಲಿಖಿತ pûrva-likhita. Fate written on the forehead in a former birth (Bp. 48, 12).

ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸು pûrva-vayassu. The first period or stage of life, youth (My.; B. 4, 113).

ಪೂರ್ವವಾಸರ pûrva-vâsara. Yesterday (ಕಲ್ಯ, ನಿನ್ನೆ Nn. 105).

ಪೂರ್ವವಿದೇಹ pûrva-vidêha. The eastern part of Vidêha (Čpr. 1, after 78).

ಪೂರ್ವಸುರ pûrva-sura. A daitya (Mr. 9).

ಪೂರ್ವಳಿಹುಲ್ಲು pûrvaḷi-hullu. The grass Andropogon Iwarancusa Roxb. (St. & Pl.).

ಪೂರ್ವಾಚಲ pûrva-ačala. = ಪೂರ್ವಪರ್ವತ. (ಮೂಡವೆಟ್ಟು Šs.; Grj. 4, 44; J. 2, 65).

ಪೂರ್ವಾನುಭವ pûrva-anubhava. That has been experienced in former days (Čpr. 8, after 75).

ಪೂರ್ವಾನುರಾಗ pûrva-anurâga. A kind of vipralambha in śṛiṅgârarasa (Kâvy. IV, 2, 26).

ಪೂರ್ವಾಪರ pûrva-apara. Being before and behind: eastern and western. 2, antecedent and subsequent (J. 10, 22; My.). 3, connection. See Kâvy. II, 2, B, 13.

ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಪದೆ pûrvâ bhâdrapadĕ. The twenty-fifth nakshatra. (B. 5, 308; My.).

ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರೆ pûrvâ bhâdrĕ. = ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಪದೆ. (My.; see ತ್ರಿಪಾದಿ).

ಪೂರ್ವಾಶಾಲಿತಿಕೆ pûrva-âśâ-latikĕ. The eastern region looked upon as a creeper (J. 9, 12).

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮ pûrva-âśrama. Any of the periods of religious life or âśramas which precede that of a sannyâsi (My.).

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ pûrva-âśraya. The former asylum, connection or caste (Bp. 55, 15).

ಪೂರ್ವಾಷಾಢೆ pûrva-âshâḍhĕ. The (eighteenth or) twentieth nakshatra (My. as ಪೂರ್ವಾಷಾಢ).

ಪೂರ್ವಾಸನ pûrva-âsana. The customary seat (Grj. 3, 112. 113).

ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ pûrva-ahna. The earlier part of the day, forenoon. (My.).

ಪೂರ್ವಿ pûrvi. N. of a tune (My.).

ಪೂರ್ವಿಕ pûrvika. Previous, former; formerly or previously come, etc. 2, = ಪೂರ್ವಕ No. 3 (B. 4, 190; My.). ಪೂರ್ವಿಕರು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಪುರಾಣ, ಊರ್ವಿಕರು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಗಾದೆ (Prv.).

ಪೂರ್ವಿಗ pûrviga. Tbh. of ಪೂರ್ವಿಕ. See ಅಪೂರ್ವಿಗ.

ಪೂರ್ವೆ pûrvĕ. = ಉಚ್ಚಿ, ಪುಚ್ಚಿ, ಹುಚ್ಚೆ. *The eastern quarter, the east.* 2, the eleventh nakshatra (My., also the 18th, 20th and 25th).

ಪೂರ್ವೇತರ pûrva-itara. Other than eastern: western (Rśv. 11, 19).

ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಸ್ pûrvĕ-dyus. *On the day before, yesterday.*

ಪೂರ್ವೋಕ್ತ pûrva-ukta. Said before, aforesaid, before-mentioned. (Si. 304).

ಪೂರ್ವೋತ್ತರ pûrva-uttara. North-eastern. 2, antecedent and subsequent (My.).

ಪೂಲ್ pûl. A flower (Mhr. ಪೂಲ).— ಪೂಲ್ಜಜ್ಜಗೆ. Boiled sajjigĕ the granules of which do not stick together (My.).

ಪೂಲ pûla. = ಪೂಲು. A bridge (Mhr., H.; B. 5, 299; ಅಲಿ, ನೇತು G.).

ಪೂಲಿ pûli. A sort of pagoda worth 3½ rupees, a star pagoda (My.; Tĕ., M.). See ಕಾಲ್ಪೂಲಿ. — ಪೂಲಿನರಹ. A certain old pagoda (R.; M.).

ಪೂಲು pûlu. = ಪೂಲ. (ಪಾಲಿ, ಸೇತುಬೆ, ನೇತು Čb.).

ಪೂವಡಿಗ pû-aḍiga. (Šmd. 239). = ಹುವ್ವಾಡಿಗ, ಹೂವಡಿಗ, ಹೂವಾಡಿಗ. A dealer in flowers, a florist (ಪುಲ್ಲ ವಡಿಗ Čt. I, 93; II, 97; ಪೂವಳ Kk. 34; Šm. 67; Bp. 9, 35; 16, 13; 24, 78; V. 6, 31). — ಪೂವಡಿಗವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The wife of a florist, or a female florist (J. 6, 16).

ಪೂವಳ pû-vaḷa. = ಪೂವಡಿಗ. (Šm. 67; Kk. 34).

ಪೂವು pûvu. = ಪೂ 2, etc. See ನೀರ್ಪೂವು. ಪೂವಿನ ಸನ್ತೆ (V. 4, 86).

ಪೂಷ pûsha. *The sun.* 2, *a kind of mulberry, Morus indica.*

ಪೂಷಣ pûshaṇa. The sun. (My.).

ಪೂಸು pûsu. 1. = ಹೂಸು 1. To smear, to daub; to smear over, to spread over, to apply; to besmear, to anoint; to plaster (ಎಲೇಪನ Šmd. Dh.; Tĕ. ಪೂಯು; T., M. ಪೂಜು; *cf.* ಊಡು 2). ಪೂಸಿದ ಥ ಸ್ವಪರಾಗಂ (Šmd. 201). ಪರಿಮರ್ದಿಸುವುದು ದುತ್ತೂರರಸಮನ್, ಇನ್ಮಾಗಿ ಪಿರದು ನೆಲದೊಳ್ ಲವಣಂ ಬೆರಸೊರಸಿ ಕೆಣಣ್ದು ಪೂಸುಗೆ; ಕರಗುಗುಮ್ ಏದ್ಪೊರೆಯೆಸಿಪ್ಪ ಕುರುವಂ ಬೀಗಂ (225). ತರ್ದುಗಳ್ ಆರಿಗುಂ, ಬಿಜ್ಜಿಟೆಯೊಳ್ ಉರ್ದಿ ನೆಲಾವರೆಯ ಬೀರನಾಮಲಕ ಮುಮುಂ ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚೆಯ ರಸದೊಳ್ ನಿರ್ದಯೆಯಿನ್ಪೊರಸಿ ಪೂಸೆ, ದಿನಪಂಜಕದೊಳ್ (345). ಪೂಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ದಿಗ್ವ, ಲಿಪ್ತ Nr.). ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು (ಅಂಗರಾಗ, ಉದ್ವರ್ತ, ಎಲೇಪನ Mr. 339). ನಂಬು ಪೂಸಿದ ಕೋಲು (ದಿಗ್ವ, ಲಿಪ್ತಕ Si. 289). ಪೂಸುವದು ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯೆ (ಪುಸ್ತ 495). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೀದು ಕಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿಯೆನ ಬೀಡ (Sp.). See Čpr. 5, 119; Grj. 4, 109; Bp. 3, 32; 10, 2; 32, 51; 43, 30. 78; 46, 61; 47, 7. 26. 31; 50, 48. — ಪೂಸಲ್. Smearing, etc. ಪೂಸಲ ನಯ್ಯನಾರ್. N. (Bp. 27, 68).

ಪೂಸು pûsu. 2. The act of smearing, etc. (Bp. 27, 4); oil, etc. for smearing on the body. ಹಾಸುವಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೂಸುವಲ್ಲದ ಮಿಂಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟಿಕೆಯ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.).

ಪೂಸು pûsu. 3. = ಹೂಸು 2. To break wind, to fart (ಅಪಾನವಾಯು Šmd. Dh.; *cf.* ಪುಸ್).

ಪೂಸುವಿಕೆ pûsuvikĕ. Smearing, etc. (ಸಮಾಲಮ್ಭ, ಎಲೇಪನ Si. 397).

ಪೂಲಿ pûḷi. = ಪೂಯಿ, ಹೂಳು, ಹೂಯಿ. To inwrap, to insert, to cover; to bury (ಆಚ್ಛಾದನ Šmd. Dh.; Tĕ. ಪೂಡು; M. ಪೂಯಿ, to be buried; ಪೂನ್ದು, to sink in the ground; *cf.* ಪುಯಿ 1, ಹುಗಿ). ದೂವೆಯೊಳ್ ತದಿಲಂ ಪೂದ್ದ ಕ್ರಿಯೆ (ಹದ್ಗಿ Šmd. I, o. r. ಪದ್ಗಿ). See Čpr. 5, after 86; 5, 112; Abh. P. 12, 34. 44; V. 5, 26.

ಪೂಲಿಯಿ pûḷu. = ಪೂಯ್. ಪೂಯಿವರ್ (J. 22, 31).

ಪೃಕ್ಕೆ prikkĕ. *The leguminous plant Trigonella corniculata* Lin.

ಪೃಕ್ತ prikta. Mixed, mingled, combined, touched, etc. See ಸಮ್-.

ಪೃಕ್ತಿ prikti. *Touch, contact.*

ಪೃಚ್ಛೆ pṛiччhĕ. Asking, inquiring; *a question, an inquiry.*

ಪೃಚ್ಛ್ಯ pṛiччhya. To be asked or inquired after.

ಪೃಚ್ಛ್ಯವಭಾಷ pṛicchya-avabhâsha. Speaking with the object of inquiring after (ವಿಸಗೊಮ್ಮುದು Nn. 89).

ಪೃತನಾಷಾಡ್ pṛitanâ-sâh. Winning battles: *Indra.*

ಪೃತನೆ pṛitanĕ. ಪೃತನಾ. A battle. 2, *an army.* 3, *a small army consisting of* 243 *elephants,* 243 *chariots,* 729 *horse, and* 1215 *foot.*

ಪೃಥಕ್ pṛithak. (ಶಿಮ. 99). *Separately, singly, severally* (ಹಜ, ಬೀಜು ಮಾಡುವುದು Nn. 163; ಏನಾ, etc., ಬೀಜು ನುಡಿವೆಡೆ Mr. 534); apart from, with exception of, except; *without.*

ಪೃಥಕ್ಕರಣ pṛithak-karaṇa. Making separate, separating. See ಕಟಿಲ್ಚು, ಪಿಂಜು.

ಪೃಥಕ್ಚರಿತ್ರ pṛithak-charitra. (ಶಿಮ. 99). Going separately or alone. 2, a separate story.

ಪೃಥಕ್ತ್ವ pṛithaktva. Separateness, diversity, severalty; singleness, individuality. (My.).

ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ pṛithak-parṇi. *The plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಪೃಥಗರ್ಥ pṛithak-artha. The meaning of "separately" (ಬೀಜಿ ಬೀಜಿ ಕಿಮ. 392). 2, a separate, distinct meaning (Kâvy. III, 3, B, 159).

ಪೃಥಗಾತ್ಮತೆ pṛithak-âtmatĕ. Separateness, severalty;—*discrimination, judgment.*

ಪೃಥಗಾತ್ಮಿಕೆ pṛithak-âtmikĕ. *Individual existence, individuality.*

ಪೃಥಗ್ಜನ pṛithak-jana. A man of the lower classes or of low caste; *a man of low character or profession; an ignorant man.*

ಪೃಥಗ್ವಿಧ pṛithak-vidha. *Of different kinds, multiform, various.*

ಪೃಥಾಕು pṛithâku. = ಪೃಶಾಕು. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399; My. Amara).

ಪೃಥಿವಿ pṛithivi. -ವೀ. The wide one: *the earth.* 2, land, ground, soil. 3, *earth regarded as one of the elements.*

ಪೃಥಿವಿಜೆ pṛithivi-jĕ. Sîtâ (J. 18, 5).

ಪೃಥಿವಿಪತಿ pṛithivi-pati. A king (J. 7, 39).

ಪೃಥಿವಿಪಾಲ pṛithivi-pâla. = ಪೃಥಿವೀಪಾಲ. (My.).

ಪೃಥಿವೀಪಾಲ pṛithivî-pâla. A king. (My.).

ಪೃಥಿವೀಭೃತ್ pṛithivî-bhṛit. A mountain. 2, a king. (A.).

ಪೃಥಿವೀಶ್ವರ pṛithivî-îśvara. A king (Ĉpr. 9, 6).

ಪೃಥು pṛithu. (also ಪೃಥು). *Broad, wide, expansive, spacious; large, great* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 32); numerous; various; important. 2, N. of several persons (J. 18, 54). 3, *a small pungent seed, Nigella indica* Roxb. 4, *a drug composed of a leaf resembling that of Asa fetida.*

ಪೃಥುಕ pṛithuka. *Rice scalded with hot water and then dried over a fire and flattened in a mortar* (ಅವಲಕ್ಕಿ Mr. 375). 2, *the young of any animal;* a child, a boy.

ಪೃಥುನಿ pṛithuni. A body of forces: three vâhinis (Mr. 291, one MS. ಪ್ರಥುನಿ).

ಪೃಥುಮಾಲಿ pṛithu-mâli. N. of a daitya (G. 132).

ಪೃಥುರೋಮ pṛithu-rôma. *A fish.*

ಪೃಥುಲ pṛithula. *Broad, large, great.*

ಪೃಥುವಿ pṛithuvi. Tbh. of ಪೃಥ್ವಿ. (ಪೃಥ್ವಿ, ಭೂಮಿ, etc. Mr. 91).

ಪೃಥುವೀಜಾತ pṛithuvî-jâta. N. of a tree (ಪಾರ್ಥಿವ, ವೃಕ್ಷ, ಮರ Nn. 32).

ಪೃಥುಸ್ಥಾನ pṛithu-sthâna. A town (ನಗರಿ, etc., ಪಟ್ಟಣ Mr. 190).

ಪೃಥೆ pṛithĕ. Kunti, one of the two wives of Pâṇḍu (ಶಿಮ. 263; J. 13, 21; 33, 3).

ಪೃಥ್ವಿ pṛithvi. = ಪೃಥುವಿ, ಪೊಡವಿ. The wide one: *the earth;* land, ground, soil; a country. 2, earth as an element. 3, = ಪೃಥು No. 3, *Nigella indica.* 4, = ಪೃಥು No. 4, *N. of a drug.* 5, N. of a vṛitta (Ĉh.).

ಪೃಥ್ವಿಕೆ pṛithvikĕ. Cumin seed (ಅಜಾಜ, ಜೀರಿಗೆ Mr. 137).

ಪೃಥ್ವೀಕೆ pṛithvîkĕ. *Large cardamoms.* 2, small cardamoms. 3, = ಪೃಥ್ವಿ No. 4.

ಪೃಥ್ವೀಧವ pṛithvî-dhava. A king (Rśv. 5, 16).

ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ pṛithvî-pâla. A king (Râm. 1, 13, 1).

ಪೃದಾಕು pṛidâku. = ಪೃಥಾಕು. *A snake.*

ಪೃಶ್ನಿ pṛiśni. Variegated, party-coloured, dappled, speckled, spotted. 2, dwarfish, short, small; *a dwarf.* 3, a ray of light; etc.

ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ pṛiśni-parṇi. = ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ. *Hemionitis cordifolia.*

ಪೃಷತ್ pṛishat. = ಪೃಷ್ಣಿ No. 1. 2, *a drop of water,* spray.

ಪೃಷತ pṛishata. = ಪೃಷತ್ No. 1. 2, *the spotted antelope, the porcine deer* (ಎರಳೆ Nn. 47; ಸಾರಂಗ Mr. 508). 3, *a drop of water,* spray (ಪೃಷದ, ಕೆದರ್ದ ಕುಡುವನಿಗಳ್ Mr. 418).

ಪೃಷತ್ಕ pṛishatka. *An arrow.*

ಪೃಷದ pṛishada. = ಪೃಷತ No. 3, q. v.

ಪೃಷದಶ್ವ pṛishat-aśva. Having piebald horses: *air, wind, Vâyu.*

ಪೃಷದಾಜ್ಯ pṛishat-âjya. Sprinkled butter, *ghee mixed with curds forming an oblation.*

ಪೃಷ್ಟ pṛishṭa. Asked, inquired, questioned.

ಪೃಷ್ಠ pṛishṭha. *The back.* 2, *the hinder part of anything, the rear.*

ಪೃಷ್ಠಗ್ರಂಥಿ pṛishṭha-granthi. *A knot or hump on the back* (ಬೆನ್ನ ಕುರು Mr. 385).

ಪೃಷ್ಠಚಕ್ಷುಸ್ pṛishṭha-ĉakshus. A crab. (R.).

ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಾದನ pṛishṭha-mâṁsa-adana. Eating the flesh of the back: backbiting. (R.).

ಪೃಷ್ಠವಾಹ್ಯ pṛishṭha-vâhya. *An ox carrying burdens.*

ಪೃಷ್ಠಸ್ಥಾಪನ pṛishṭha-sthâpana. Putting the back on or to. See ನೆಮ್ಮು.

ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ pṛishṭha-asthi. *The back-bone.*

ಪೃಷ್ಠ್ಯ pṛishṭhya. *A pack-horse, or a horse for riding.*

ಪೃಷ್ಣಿ pṛishṇi. = ಪೃಶ್ನಿ. (ಸಣ್ಣಶರೀರ G.).

ಪೆ pĕ. Feminine of ಪ 2. See ಪ್ರ-.

ಪೆಕ್ಕಣ pĕkkaṇa. = ಪೆಗ್ಗಣ, q. v. Tbh. of ಪ್ರೇಕ್ಷಣ (ಶಿಮ. 346. 356; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ, ನೋಟ Kk. 59; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ ಶಿಮ. 66; ನಚ್ಚಣ Ĉt. I, 34). ರಮ್ಮೆ ಕೇಳಿಕ್ಕುಂ ಪೆಕ್ಕಣಮಂ (ಶಿಮ. 268). See ಸಂಗಡಪೆಕ್ಕಣ; Ĉpr. 4, 71; 5, 53.

ಪೆಕ್ಕಳಿಸು pĕkkaḷisu. = ಪೆಕ್ಕಳಿಸು. To act overbearingly, arrogantly or proudly (J. 14, 6; see Tĕ. s. ಪೆಗ್).

ಪೆಗ್ pĕg. = ಪೆರ್ 1, etc. Largeness, greatness, etc. (Tĕ. పెళ్ళు, T. పెడ, plenty, much). — ಪೆಗ್ಗಡೆ. = ಪೆರ್ಗಡೆ, q. v. (Tĕ. పెగడె, ప్రెగడె, ప్రగ్గడె, ప్రెగ్గడె, an elder, noble, minister). See ತೊತ್ತುವೆಗ್ಗಡೆ, ಬಾಣಾಸುವೆಗ್ಗಡೆ, ಮನೆವೆಗ್ಗಡೆ. — ಪೆಗ್ಗಣ. = ಪೆಗ್ಗಣ. A large rat, a bandicoot (ಪಾಕ, ಉನ್ನುರ Mr. 164).

ಪೆಗಲ್ pĕgal. = ತೆಗಲ್, ತೆಗಳ್ಳೆ, ಹೆಗಲ್, ಹೆಗಲು. The shoulder (ತೆಗಳ್ Śmd. II). See Ćpr. 5, 59; 7, 79; Abb. P. 16, 53; Mr. 280; Rśv. 1, after 135; ಎಡವೆಗಲ್.

ಪೆಗ್ಗಣ pĕggaṇa. See s. ಪೆಗ್.

ಪೆಗ್ಗಣ pĕggaṇa. = ಪೆಳ್ಳಣ. See ನಂಗಡವೆಗ್ಗಣ.

ಪೆಗ್ಗು pĕggu. (= ಪೆಯಿಗು, what is back). — ಪೆಗ್ಗ. -ಆತ. A backward, dull man, a fool. ಪೆಗ್ಗ ಆದರೂ ಅಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ (Prv.).

ಪೆಂ pĕñ. (**ಪೆಬ್ಬು**). = ಪೆಣ್, etc. — ಪೆಂಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪೆಣ್ಣೂಸು, ಹೆಂಗೂಸು. A woman. — ಪೆಂಗೂಸುಮೆಯ್ಯ. Śiva (Č. Bp. 47, 19).

ಪೆಂಗ pĕñga. A simpleton, a fool (Tu. ಪೆಂಗೆ, ಪೆಂಙಿ; Tĕ. పెంకి; *cf.* ಪೆಗ್ಗು and ಪೇ 1). ಪೆಂಗನಾದರೂ ಭಂಗ ಪಿಡದು (Prv.).

ಪೆಚ್ಚರಿ pĕccāra. = ಎಚ್ಚರಿ, etc., ಹೆಚ್ಚರಿ. Waking, etc. (J. 3, 24 Bangalore prints).

ಪೆಚ್ಚಿ pĕcci. = ಪೆದ್ದಿ, etc. A stupid, mad female (My.).

ಪೆಚ್ಚಿಸು pĕccisu. = ಪೆರ್ಚಿಸು, etc. (Bp. 59, 21; Tĕ. పెంచు).

ಪೆಚ್ಚು pĕccu. 1. = ಪೆರ್ಚು 1, etc. To increase, etc. (Mr. 325; Bp. 55, 46; J. 3, 22. 24; 6, 10; 8, 41. 49; 13, 18).

ಪೆಚ್ಚು pĕccu. 2. = ಪೆರ್ಚು 2, etc. Increase, etc. (J. 3, 39; 10, 14; Tĕ. పెచ్చు, పెంచు, surplus).

ಪೆಚ್ಚು pĕccu. = ಪಚ್ಚು, ಪುಚ್ಚು, ಪೆದ್ದು, ಹುಚ್ಚು. Tbh. of ಪಿತ್ತ. Foolishness, madness (My.; Tĕ. పిచ్చి, పిచ్చే; M. పిచ್ಚು; T. పిచ್చು, పిత్తు, bile; Mhr. పిసా, mad; *cf.* ಪಿಂಜ). — ಪೆಚ್ಚ. -ಆತ. = ಪೆದ್ದ, ಹುಚ್ಚ. A foolish or mad man (ಉನ್ಮತ್ತ, ಉನ್ಮಾದವತ್, ಹುಚ್ಚು ಪಿಡಿದವನು Si. 203; My.). — ಪೆಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. = ಹುಚ್ಚಾಟ, q. v. (My.).

ಪೆಚ್ಚುಗೆ pĕccuge. 1. = ಪೆರ್ಚುಗೆ 1, etc. Increase, etc. (J. 6, 2; 26, 14. 15; ದೆಬ್ಬಾಳ Bhn. 65).

ಪೆಚ್ಚುಗೆ pĕccuge. 2. = ಪಚ್ಚುಗೆ, etc. — ಪೆಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ. = ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ, q. v.

ಪೆಚ್ಚುತನ pĕccutana. = ಹುಚ್ಚುತನ. Madness, foolishness (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ, ಹುಚ್ಚು, etc. Si. 70; My.).

ಪೆಜ್ಜೆ pĕjje. = ಪಜ್ಜೆ, etc. ಮೃಗಗಣಮಂ ಪೋದ ಪೆಜ್ಜೆಯಿಂ ಕಾಣಿಸಿದಂ (Śmd. 273). ಇದು ಪನ್ನಿಗಳ ಪೆಜ್ಜೆ (Rāghč. 17, 68). — ಪೆಜ್ಜೆವತ್ತು. -ಪತ್ತು. The foot to be impressed, a foot-print to be formed (J. 3, 26). — ಪೆಜ್ಜೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಪಜ್ಜೆವಿಡಿ. (J. 28, 45).

ಪೆಂಚೆ pĕñčĕ. A peacock (? J. 17, 25; *cf.* ಪಿಂಛಿ?).

ಪೆಟಲ್ pĕṭal. ಪೆಟಲು (Rām. 6, 11, 4). = (ಪಠಲ್), ಪೆಟ್ಲಲು, ಪೆಟ್ಲು. A sound in imitation of exploding, going off as a gun, cracking as a rocket, etc. (Tĕ.; T. వెడి, వెడిలో; T. వెడి, Mhr. పేటె, the report of a gun). — ಪೆಟಲುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. = ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪ. The explosive salt: saltpetre (Rśv. 6, 116; Tĕ. పేటుప్పు; T. పొట్టలుప్పు, వెడిలు ప్పు; M. పొడియುപ്പു).

ಪೆಟಾರಿ pĕṭāri. A large box or chest of wood or metal (My.; Si.ಪೇಟಕ, ಪೇಟಿಕ, etc. Si. 344; Mhr. పేటారా).

ಪೆಟಾರಿಗೆ pĕṭārige. = ಪೆಟಾರಿ. (B. 4, 55).

ಪೆಟ್ಟ pĕṭṭa. = ಪೆಟ್ಟಿ, ಪೆಟ್ಟೆ, ಪೆಟ್ಟೆ, ಹೆಟ್ಟೆ, ಹೆಣ್ಣೆ. A lump of earth, a clod, a flake; a lump (ಪೆಣ್ಣೆ Śm. 64; Tĕ. పెడ్డె, పెల్లె, పేళ్ళె, పేఁటు). — ಪೆಟ್ಟಮೇಟ್. -ಎಟ್. Clods, *i. e.* uneven, wrong things, to rise or appear (Abh. P. 1, 19).

ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ pĕṭṭaṇige. The tool called a road tamper (My.). ಒಗವ ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ (ಕರಪೀಠ Mr. 158).

ಪೆಟ್ಟಲು pĕṭṭalu. ಪೆಟ್ಟಲ್. (= ಪೆಟಲ್, etc.). A pop-gun (My., also ಪೆಟ್ಲು; T. పిట్టిలిక్కుదులే).

ಪೆಟ್ಟಿ pĕṭṭi. Tbh. of (ಪೆಟ್ಟಿ), ಪೇಟೆ 1. A box of any size, a chest, a trunk, etc. (ಪಟಕ, ಪೇಟಕ, ಪೇಟೆ, ಮಂಜೂಷೆ Nr.; Hlā.; My.; T., M.; Tĕ. పెట్టె).

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ pĕṭṭige. = ಪೆಟ್ಟಿಯ, (ಪೆಡಗೆ), ಪೇಳಿಗೆ, ಪೇಳಿಗೆ, etc. Tbh. of (ಪೆಟಕ), ಪೇಟೆಕೆ (Śmd. 338; ಪೇಟೆ, etc. Nr.; ಮಂಜೂಷ Mr. 208; ಪೇಟೆ Si. 498; C.; T., M. పెట్టగ; Si. 344; Bp. 11 sum.; 31, 12; Śmd. 75; Rśv. 6, after 11). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕದ್ದ ಶಳ್ಳ ಬೀಗದ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದಾನೇ?— ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಮ್ಬ ಹಣವಿದ್ದರೂ ಈಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರ್ತು (for the funeral) ಗತಿಯಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಾಡಿ. A bullock-coach (My.; Si. 275; Tĕ. పెట్టెబండ్ళి).

ಪೆಟ್ಟಿಯ pĕṭṭiya. = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc. (ಪೆಟಕ, etc. Hlā.; Tĕ. పెట్టియ).

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. 1. = ಹೆಟ್ಟು 1. To beat, as with the hand, a staff, a hammer, etc. (My.). **2,** to push the penis into the vagina.

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. 2. = ಎಟ್ಟು 2, ಹೆಟ್ಟು 2. Striking; a blow, a stroke; a hurt (ಪ್ರಹಾರ, ಹತಿ G.; My.; Tĕ.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ತುಪ್ಪ.— ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ಒನಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪಿತೇ?— ಗುಟ್ಟು ಸಾವಿರಾಳ ಪೆಟ್ಟು (Prvs.). See Prvs. s. ಜಾಣ, ಬೆತ್ತ, ಮದ್ದು. — ಪೆಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. A blow, or blows, to take place, come, etc. (My.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾದರೂ ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪೆಟ್ಟು ಕೊಡು. To give or deal a blow or blows. ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಹಿಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.; see s. ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು). — ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಪೆಟ್ಟು ತಗಲು. = ಪೆಟ್ಟು ತಾಗು. (B. 5, 25). — ಪೆಟ್ಟು ತಾಗು. A blow or blows, or a hurt, to touch: to be beaten, struck, or hurt (My.). ಬೊಕ್ಕ ಬೋಲ್ದ ಜಿದ್ದು, ಬಹಳ ಪೆಟ್ಟು ತಾಗುವದು (B. 4, 61). — ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು. To eat, *i. e.* to suffer, a blow or blows, to be beaten (My.). ನಿಲವಾಕೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗೊಲ್ಲಮಿಣ್ಣನಿನ್ದ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದ.— ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದವನೂ ಬಲ್ಲ, ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟವನೂ ಬಲ್ಲ.— ಪೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ (Prvs.). — ಪೆಟ್ಟು ಬೀದು. A blow or blows to fall upon (one, My.). — ಪೆಟ್ಟುಮಣಿ. = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. (My.). — ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು. To be hurt. ಆಡುಗಳು ಅನ್ಯಾ ಬಿಚ್ಚುಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ್ದಾದರೂ ಕೆಳಗೆ ಹಾಜು, ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಬಾಟ ಹೋಗುವವು (B. 3, 10). — ಪೆಟ್ಟು ಹತ್ತು. A hurt to be attached: to be hurt (My.). ಆ ಹೊಡತದಿನ್ದ ಅವನ ಮೊಬಕೆಯೆ ಒಬಳ ಪೆಟ್ಟು ಹತ್ತಿತು (B. 2, 31). — ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕು. To apply a blow or blows: to beat (My.). — ಪೆಟ್ಟು ಹೊಯ್. = ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕು. ಒಬ್ಬ ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯ್ದ ಪೆಟ್ಟು (Prv.).

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. 3. = ಬೆಟ್ಟು 3. Pride, domineering, daring, boldness (ದರ್ಪ, ಅದಟು, ಆರ್ಪು, ಸಾಸ, ಪೆರ್ಚು Śm. 38; *cf.* ಪಟ್ಟು 2? ಎಣ್ಪು 1?). — ಪೆಟ್ಟುಸೆರ್ದು. -ಪೆರ್ಚು. 1.

Pride, etc. to become excessive: to be exceedingly proud, etc. (ದರ್ಪ Śmd. Dh., o. r. ಪೆಟ್ಟು-). — ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು.2. Daring, etc. (ಆದಟು, ದಪ್ಪ, ದರ್ಪ Kk. 66, o. r. ಪೆಮ್ಪು ಪೆರ್ಚು).

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. (= ಪೆಟ್ಟೆ). Tbh. of ಪೇಟ 1 (Śmd. 364).

ಪೆಟ್ಟೆ pĕṭṭĕ. = ಪೆಟ್ಟು, etc. (ಪೆನ್ಪೆ Śs.).

ಪೆಟ್ಟೆ pĕṭṭĕ. (= ಪೆಟ್ಟು). An ṭ̌alu mat that has been sewn into the form of a basket and is used as a receptacle of grain (My.).

ಪೆಟ್ಲು pĕṭlu. = ಪೆಟಲ್, etc. — ಪೆಟ್ಲು ತುಂಬಿವೆ. The plant Sida mauritiana Herit. (St. & Pl.). — ಪೆಟ್ಲು ಪ್ಪ. = ಪೆಟಲು ಪ್ಪ. (My.; B. 4, 161). See ಪೆಟ್ಟಲು.

ಪೆಡ pĕḍa. = ಪಿಂ (ಪಿಱ್), etc., ಹೆಡ. The state of being behind, back or after; the back or hinder part; backwards (ಪೆಜಗು Śmd. 206; ಪೆಜಗು, ಪಿನ್ನಲ್, ಪಿಂಗಡೆ Kk. 46, Śm. 60; Tĕ. ಪಿಡು, ಪಿಜುನ್ನು, ಪಿಡೆ; T. ಪಿಂಗಂ, ಪಿಡರ್, ಪಿಡರಿ, ಪಿಡವ). — ಪೆಡಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಪೆಡಂಗೆಯ್ (Śmd. 206). The back of the hand (Tĕ. ಪೆಡಜೆಯಿ, the tip of the hand). — ಪೆಡಂಗೆಯಲೆ. -ಂ-ಕೆಯ್. = ಪೆಡಗೆಯ್, q. v. — ಪೆಡದಲೆ. -ತಲೆ. = ಪೆಡನ್ದಲೆ (Śmd. 206). The back of the head (Abh. P. 9, 49; Śiv. 4, 79; T. ಪಿತರ್ತ್ತಲೈ). — ಪೆಡನ್ದಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. = ಪೆದಲೆ, q. v. — ಪೆಡ ಮಗುಬು. = ಪೆಡಮ್ಮಗುಬು. To turn the face backwards, to turn round (ಪರಾಙ್ಮುಖ ಶ Śmd. Dh.). — ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು. 1. = ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟು (Śmd. 206). To step or go backwards, to retreat (ಮೆಯ್ಪೆಗೆ, ಅಳ್ತುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Śs.; ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು Kk. 70; ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು Śm. 64; ಬೀಗು 82). ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟಿ ಬರ್ಪ ದುರ್ಯೋಧನನ್ ಇಧಘಟಿಯುಂ (Śmd. 206 Mḍb.). — ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು. 2. The back part (ಪೆಜಗು, ಪೆಜುತು, ಪಿನ್ದಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Śs.). — ಪೆಡಮ್ಮಗುಬು. -ಂ-ಮಗುಬು. = ಪೆಡ ಮಗುಬು. (Abh. P. 5, after 78; 7, after 59). — ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟು. -ಂ-ಮೆಟ್ಟು. = ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು 1, q. v. (Grj. 1, 103; Rāv. 13, 45. 85). ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟುದೆಸೂಬ್ಗಿವನ್ನಪಿ'ದುದೆಲಱ'ದಿಘಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (Śmd. 206 Mḍb.).

ಪೆಡಗೆ pĕḍagĕ. = ಎಡಗೆ, ಎಡಿಗೆ, ಪೆಟ್ಟಗೆ, etc., ಪೇಳಿಗೆ, ಹೆಡಗೆ, ಪೆಡಿಗೆ, ಪೇಳಿಗೆ, ಪೇಳ್ಗೆ. Tbh. of ಪೇಟಿಕೆ. See ಪಾವುವೆಡಗೆ.

ಪೆಡಸು pĕḍasu. = ಎಡತು 2, ಎಡಸು. Hardness (as of metal); callousness; stiffness, inflexibility (My.; Tĕ. ಪೆಲುಚು, ಪೆಳುಚು; *cf.* ಬಿಡಸು). **2,** brittleness (My.; B. 4, 158). ನಾಲಿಗೇ ಪೆಡಸು, callousness or stiffness of the tongue: a tongue with an imperfect pronunciation (My.). ಸೀರೆಲ್ಲ ಮಿಯ್ಯುನ್ದ್ದು, ನೂಡಿಗಳ ಪೆಡಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 158). **3,** harshness, offensiveness (of speech, My.). **4,** difficulty, trouble (as of a business, My.). — ಪೆಡಸುಮರ. Hard wood; brittle wood (My.). — ಪೆಡಸುಮಾತು. An offensive word (My.).

ಪೆಡೆ pĕḍĕ. = ಹೆಡೆ. Tbh. of ಸ್ಪಟಿ (Ćt. II, 91; ಫಣ, ಸ್ಪಟೆ Mr. 401; Ćpr. 7, 144; Rāv. 5, 44). The expanded hood of a cobra. ಪೆಡೆಯುಡುಗಿದ ಭೋಗಿ (Ćpr. 5, 99). — ಪೆಡೆಮಣಿ. -ಮಣಿ. The gem of the cobra's hood (Śmd. 260 Mḍb.; Abh. P. 1, 32; Rāv. 5, 43. 46; J. 9, 14; 15, 2; 24, 32). — ಪೆಡೆವಣಿದುಜುಗಲ. -ತುಜುಗಲ್. A number of such gems (Śiv. 3, after 35).

ಪೆಡೆಯ pĕḍĕya. = ಎಡೆಯ. (A back-sider, an outer man), another man, a stranger (ಪೆಱಂ Kk. 91).

ಪೆಣ್ pĕṇ. = ಪೆಂ (ಪೆಂಜು), ಪೆಣ್ಣು, ಹೆಂ, ಹೆಣ್, ಹೆಣ್ಣು. A female; a woman (T. ಪೆಣ್, ಪೆಡ್ಡಿ, ಪೇಡು, ಪೇಡ್ಡಿ; M. ಪೆಣ್, ಪೆಡೆ, ಪಿಡೆ, ಪೇಡೆ, see ಪಿಡಿ 4; Ćpr. 5, 115; 8, 61; Bp. 54, 37; J. 9, 20; 11, 19; 15, 28; 18, 56). ಆ ಪೆಣ್ ಜಾಣೆ; ಆ ಪೆಣ್ ಬನ್ದುದು; ಅವಳ್ ಸಜ್ಜನವೆಣ್, ಅದು ಸಜ್ಜನವೆಣ್ (Śmd. 109). ಚಿತ್ರದ ಪೆಣ್ಣನ್ತೆವೋಲ್ ಉಣ್ಣಳ್ (84). ಪೊಸ್ತಿಂ ಸಮಸಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ (84). ಪೆಣ್ಗೆ (139). Plural ಪೆಣ್ಗಳ್ (ಪೆಂಗಳ್). ನೆಜಿದ ಪೆಣ್ (ತುಜುಮಣ್ಡಿ Śm. 73). See ಆಬೆವೆಣ್, ಕನ್ನವೆಣ್, ಗಬ್ಬಸಾಳಿವೆಣ್, ಜೆನೆವೆಣ್, ನಗೆವೆಣ್, ನಾಣಿಲವೆಣ್, ಪಚೆ-, ಪರ-, ಪೊಡಿಲಲ್-, ಬಿತ್ತೆಗ-. — ಪೆಣ್ಗಜ. A female elephant (Bhn. 58). — ಪೆಣ್ಗಡಣ. A multitude of females (Rāv. 2, 16; V. 4, 18). — ಪೆಣ್ಗಣ್ಡು. A woman and a man (J. 18, 13). — ಪೆಣ್ಣಪ್ಪೆ. -ಕಪ್ಪೆ. A female frog (ಭೇಕ, etc. Mr. 411). — ಪೆಣ್ಗಿಣಿ. A she-parrot (ಪುರುಳಿ, ಸಾರಿಕೆ Śs.). — ಪೆಣ್ಗಳಿ. = ಪೆಣ್ಗಿಣಿ. (ಸಾರಿಕೆ Kk. 24; ಸಾರಕೆ Śm. 28. 29; Rāv. 2, 35). — ಪೆಣ್ಬುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A mare (J. 15 sum.; 15, 7, etc.). — ಪೆಣ್ಮನೆ. A cage for females (J. 6, 20; o. r. ಪೆಣ್ಗಾಡು). — ಪೆಣ್ಮಗಸು. -ಕೂಸು. A female child; a woman. See ಒಳುಪೆಣ್ಮೂಸು; Abh. P. 4, after 14; 4, 15. — ಪೆಣ್ಮೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Murder of a woman (J. 16, 12). — ಪೆಣ್ಮೋಡಗ. -ಕೋಡಗ. A female monkey (Rāv. 5, after 55). — ಪೆಣ್ಮಾನೆ. -ಆನೆ. A female elephant (ಕರಿಣಿ, etc., ಪಿಡಿ Mr. 153; ಪಿಡಿ Śm. 41; J. 16, 5). — ಪೆಣ್ಮಜೆ. -ಉಡಿ. (Śmd. 214). The waist of a female. — ಪೆಣ್ಣಕ್ಕೆ. -ಉಕ್ಕೆ. = ಪೆಣ್ಣುಎಕ್ಕೆ. (Bp. 17, 7). — ಪೆಣ್ಣಾನೆ. = ಪೆಣ್ಮಾನೆ. (ಕರೇಣು, ಪೆಣ್ಮಾನೆ Nn. 120). — ಪೆಣ್ದಡಿ. An army of women (J. 16, 8). — ಪೆಣ್ದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. A female black bee (Ćpr. 2, after 93; Abh. P. 1, 110; Rāv. 1, 84). — ಪೆಣ್ಪೊಡೆಯ. -ತೊಡೆ-ಆ3. He who has a woman on his thigh: Śiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಪೆಣ್ಪೊಱೆ. -ತೊಱೆ. A female river (see ಗಣ್ಣುಮೊಱೆ). — ಪೆಣ್ಪಡೆಯ. -ಪಡೆ-ಆ3. He whose army are women: Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7). — ಪೆಣ್ಪುಲ್ಯಳ್. -ಪುಯ್ಯಳ್. Lamentation of a woman (Ćpr. 8, after 67; Abh. P. 9, 142). — ಪೆಣ್ಪುಲಿ. -ಪುಲಿ. A tigress (Abh. P. 2, 53; Śiv. 2, 65). — ಪೆಣ್ಮಗುವು. A female child; a woman. ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಲ ಪೆಣ್ಣಕ್ಕಳೊಳ್ಳಲಿವಲ್ಲ! (Śmd. 151). — ಪೆಣ್ಮಣಿ. A gem-like woman (Rāv. 3, 21; 7, 99). — ಪೆಣ್ಮಾಪು. The form of a female. ಪರಮಬನೇನ್ದ್ರವಾಣಿಯೆ ಸರಸ್ವತಿ ಬಿಬಿದು, ಪೆಣ್ಮಾಪಮುಂ ಧರಿಯಿಸಿ, ನಿನ್ತುದಲ್ತುದುವೇ (Śmd. 109). — ಪೆಣ್ಸೆಱೆ. The captivity of a woman or of women (Rāv. 1, 54).

ಪೆಣ pĕṇa. = ಪೇಣ. A corpse; a carcass (T., M. ಪಿಣ; Tĕ. ಪೀನಿಗೆ, ಪೀನುಗೆ, ಪೀನ್ಸು). See Abh. P. 13, 66; 16, after 55; Bp. 61, 12; Bh. 1, 10, 39; Rāv. 5, after 120; J. 4, 16; 5, 28; ಪರ್ವೇಣ, ಬಾಟ್ಪೇಣ. — ಪೇಣಮಯ. Full of corpses (J. 22, 23).

ಪೆಣಗಿಸು pĕṇagisu. = ಹೇಣಗಿಸು. To cause to fight. See ತಗರ್ವೆಣಗಿಸು.

ಪೆಣಗು pĕṇagu. = ಪೇಣಸು 1, ಹೇಣಗು. To wrangle, to quarrel, to fight (J. 20, 31; 22, 32; 23, 23; Tĕ. ಪೆನಗು, ಪೆನುಗು, to surround, encompass; to fight; *cf.* ಪೆಬಕ್).

ಪೆಣಲ್ pĕṇal. = ಹೆಂಪೆಲು, etc. (ಪೆರಳು ಆ.).

ಪೆಣಸು pĕṇasu. 1. = ಪೇಣಗು. (Bh. 1, 7, 50; M. ಪಿಣಞ್ಞು, to be entangled; to quarrel, etc.; ಪಿಶಗು, to wrangle, quarrel).

ಪೆಣಸು pĕṇasu. 2. Union, embrace. See ಬಲ್ಪೆಣಸು.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 1. = ಎಣೆ 2, ಹಣೆ 2, ಹೆಣೆ 1. To unite or tie different things together, to intertwine, to

twist, to twine, to plait, to braid (ಮಿಶ್ರಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; T., M. ಪಿನ್ನು, to be intricate, entangled; to twist, etc.; Tē. ಪೇಡು, ಪೇನು; *cf.* ಪಿಣಿಲ್ 1). ಎಳೆತೆಂಗಿನೆಳೆಯೆ ಲೆಯನ್ ಆಮರ್ಕೈವೊಗೆ ಪೆಣೆದು, ಸಮ್ಮಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಬಿತ್ತರಮ್ಮುಡೆದ ಜವಳಡಿಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). **2,** to be joined, to unite, to be joined together, to be intertwined, to get entangled (ಸಂಯೋಗ Śmd. Dh.; ತಳ್ Čt. I, 35; Čpr. 4, 71; 7, 89; Abh. P. 11, 164; Rśv. 13, 86; *cf.* ಆಣಿ 1 & 2; T. ಪಿಣಂಗು, M. ಪಿಣಿ, Tē. ಪೆನೆ, to be entangled; T. ಎಡ್ಡಿ, to be joined; see ಪೆಣಸು 1; *cf.* also T. ಪಿಣಿ, ಪಿಣ್ಪಿ, M. ಪಿಣಿ, to tie together, yoke, bind, ensnare; T. ಪಿಣ್ಪಿ, a tie, band; consent, agreement; a bail, a surety; M. ಪಿಣಿ, tying, yoking; coupling, equal; bail, surcty; *cf.* ಎಣಿ 1; ಪೊಣಿ; Tē. ಪೆನೆ, a twist, a cord coupling animals together). See ತಟ್ಟುಪೆಣೆ.

ಪೆಣೆ ಪೆಣೆ. 2. = ಎಣೆ 1. An entwined state (see ಜಡೆ ಪೆಣೆ). **2,** union, company. — ಪೆಣೆವಕ್ಕೆ. -ವಕ್ಕೆ. = ಎಣೆವಕ್ಕೆ. (J. 8, 47).

ಪೆಣ್ಟೆ ಪೆಣ್ಟೆ. = ಪೆಟ್ಟ, etc. A clod (My.); a lump, a concrete mass (Mhr. ಪೇಣ್ಟ, a mass of slightly wetted earth adhering to the feet in walking). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟವು ಆಲಿ, ಕಲ್ಲಿನನ್ತೆ ಭಾರವುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಟೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 148). — ಪೆಣ್ಟೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To coalesce into a mass, to concrete (B. 4, 148); to become one mass (My.).

ಪೆಣ್ಟೆ ಪೆಣ್ಟೆ.= ಪೆಣ್ಟೆ 2, etc. A bundle (My.; Mhr. ಪೇಣ್ಟೇ).

ಪೆಣ್ಣ ಪೆಣ್ಣ. A female, a woman (T. ಪೆಣ್ಣು; M. ಪೆಣ್ಣಿ, a girl, woman; Tē. ಪೆಣ್ಣಿ, the female of any animal). Plural ಪೆಣ್ಣಿರ್ (Śmd. 120; Čpr. 4, 78; J. 24, 58; Abh. P. 4, 81), ಪೆಣ್ಣರು (Bp. 2, 55), ಪೆಣ್ಣರುಗಳ್ (18, 54). ಆವರ್ ಪೆಣ್ಣಿರ್ (Śmd. 109). ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಣಿರ್ (111). ತುಱುಗಳ ಪೆಣ್ಣಿರ, ಪಾವರರ ಮಱೆವೊಕ್ಕರ (120 Mdb.). See ಕಱುವೆಣ್ಣಿರ್, ಪೂಬಿಲ್ವೆಣ್ಣ. — ಪೆಣ್ಣವಾಸ. A queen's apartments (Abh. P. 5, after 123; 9, 172; ರಾಣೀವಾಸ Kk. 63; ರಾಣೀವಾಸ Śm. 37). — ಪೆಣ್ಣಿಗರ್ಗಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight of women (Abh. P. 13, 139).

ಪೆಣ್ಣತಿ ಪೆಣ್ಣತಿ. = ಪೆಣ್ಣಶ್ರಿ, ಹೆಂಣ್ಣತಿ. A wife (Bp. 27, 9; 18, 46; 26, 64; Tu. ಜೊಡೆಪು). ಸಹಜಮುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಣತಿ (ಹಡಿಬುತ್ತೆ Čt. I, 81). It is conjugated *e. g.* in ಪೆಣ್ಣತಿಯೆಂ (Śmd. 257).

ಪೆಣ್ಣಾರ ಪೆಣ್ಣಾರ.= ಪೆಣ್ಣಾರಿ. (My.).

ಪೆಣ್ಣಾರಿ ಪೆಣ್ಣಾರಿ. A Pindaree, marauder, a freebooter (of former days; My.; Tē.; Mhr. ಪೇಣ್ಣಾರೀ; at present the Pindarees are horse-dealers, etc.). ಪೆಣ್ಣಾರಿಯರು ಬರುವಾಗ ಹೆಣ್ಣರ ಗೊಡವೆಯೇಸುಸಿ? (Prv.).

ಪೆಣ್ಣಾರೆ ಪೆಣ್ಣಾರೆ. (Tbh. of ಪುಣ್ಣರ್ಯ). — ಪೆಣ್ಣಾರೇ ಗಡ್ಡೆ. (ಪುಷ್ಪಾಣ್ಣರೀಕ, ಪುಣ್ಣರ್ಯ, ಪುಣ್ಣರೀಕವೆಮ್ಬುವ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ, ಪಾಣ್ಣವರ ಮಮ್ಮು, ಬಿಳಿನೆಯ್ದಿಲೇ ಗಡ್ಡೆ Śi. 153).

ಪೆಣ್ಣೆ ಪೆಣ್ಡಿ. 1. (Tbh. of ಪಿಣ್ಡಿ 2, or = ಪೀಡಿ). See ಅರಸು-, ರಾಜ-.

ಪೆಣ್ಣೆ ಪೆಣ್ಡಿ. 2. = ಪಿಣ್ಣೆ 1, etc. — ಪೆಣ್ಣಿಖರ್ಜೂರ. = ಪಿಣ್ಣ-, ಪಿಣ್ಡಿ-. An inferior kind of dates that are in lumps (My.).

ಪೆಣ್ಣಿತಿ ಪೆಣ್ಡಿತಿ. = ಪೆಣ್ಣಶ್ರಿ, etc. (Rāghē. 17, 65).

ಪೆಣ್ಡೆಯ ಪೆಣ್ಡೆಯ. = ಪೆಣ್ಡೆಹ. A badge of honour or a trinket for the foot (ಪಾಯಪಟ್ಟ Mr. 344; Bp. 61, 27); a badge of honour in the form of a ring made of metal, grass or rope for the toe (My.; Tē. ಪೆಣ್ಡೆಮು, ಪೆಣ್ಡೇರ; Mhr. ಪೇಣ್ಡೇಂ, a necklace composed of strings of pearls; a loop or ring; ಪೇಟೇ, an ornament for the arm; T. ವೆಣ್ಣೈಯ, a ring, a trinket, of women, etc.).

ಪೆಣ್ಡೆಹ ಪೆಣ್ಡೆಹ. = ಪೆಣ್ಡೆಯ. (Bp. 16, 17).

ಪೆಣ್ಣ ಪೆಣ್ಣ. — ಪೆಣ್ಣಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Čh. v. 6; Tē. ಪಿನ್ನಯ್ಯ, a father's younger brother).

ಪೆಣ್ಣು ಪೆಣ್ಣು. = ಪೆಣ್, etc. — ಪೆಣ್ಣುಲಕ್ಷ್ಮಣ. A female Indian crane (ಪುಷ್ಕರ, ಸಾರಸ Mr. 172). — ಪೆಣ್ಣುವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. A multitude of women (J. 8, 18).

ಪೆಣ್ಣುನ ಪೆಣ್-tana. (Śmd. 248). The state of being a female; a feminine character or behaviour. — ಪೆಣ್ಣುನಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to take the form of a female (V. 37, 110).

ಪೆತ್ತು ಪೆತ್ತು. = ಪೆಕ್ತು. P. p. of ಪೆಱ್ (ಪೆಱು) 1 & 2.

ಪೆದೆ ಪೆದೆ. = ಪೆದೆ. A bow-string (Śśv. 2, 12; 4, after 24; 4, 39). See ಆಳಿವೆದೆ, ಎಲರುಣಿವೆದೆಯ, ಬಿಲ್ಲುಣಿವೆದೆಯ. — ಪೆದೆವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow-string and bow (Rśv. 3, 38).

ಪೆದ್ದ ಪೆದ್ದ. Largeness, bigness, greatness (Tē. ಪೆದ್ದೆ). — ಪೆದ್ದಸದಾಪ. (ಶತಪುಷ್ಪೆ, ಸಿತಛತ್ರೆ, etc., ಕಾಡುಸಬ್ಬಸಿಗೆ Si. 160).

ಪೆದ್ದಿ ಪೆದ್ದಿ. A great or an old person, an elder, a senior (Tē.); N. (Bp. 56, 27. 36; see ಅಪ್ಪ-).

ಪೆದ್ದಿ ಪೆದ್ದಿ. = ಪೆಚ್ಚಿ, ಹುಚ್ಚಿ. A foolish or mad female (My.).

ಪೆದ್ದು ಪೆದ್ದು. = ಪೆಚ್ಚು, etc. (My.). — ಪೆದ್ದ. -ಅ 3. A foolish or mad man (My.).

ಪೆನು ಪೆನು. = ಪೆನ್ 1, etc. (Tē. ಪೆನ್, ಪೆನು). — ಪೆನುಬಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟ. Large stripes. ಪೆನುಬಟ್ಟೆಪುಲಿಯಾರ್. N. (Bp. 27, 57).

ಪೆನ್ನೆ ಪೆನ್ನೆ. N. of two rivers, one falling into the sea near Nellore, the other near Cuddalore (My.; Tē. ಪೆನ್ನೆ, ಪಿನಾಕಿನಿ; T. ಪೆಣ್ಣೈ, ಪೆಣ್ಣಾಱು; M. ಪೆಣ್ಣಾಱು).

ಪೆಮ್ಪು ಪೆಮ್ಪು. (fr. ಪಿರದು Śmd. 249; Kk. 49). = ಪೆಮ್ಪು. Largeness, greatness; abundance; grandeur, eminence, sublimity (ಉನ್ನತಿ Čt. I, 95; II, 20; ಅಧಿಕ Śm. 58; Tē.). ಧರೆಯೊಳ್ ವೀರದ ಪೆಮ್ಪಿನ ನರಸಿನ್ದಿರ್ಮಡಿ (Śmd. 81). ಪೆಮ್ಪಿನೊಳ್ ಎನೆವ ಕರ್ಣನೊಳ್ನುಡಿ (133). ಏನೆಮ್ಪ ಪೆಮ್ಪೊ! (175). ಏವೇಟ್ಪಿನವನ ಜಾಗದ ಪೆಮ್ಪಂ! (211). See Čpr. 1, 80; 9, 39; Śmd. s. ತಿರ್ದು 1; Bp. 3, 4; 6, 8; 19, 28; 30, 3; 32, 39; 57, 71; Č. Bp. 5, 5; Rśv. 6, 23; Śśv. 1, 28. 37; J. 3, 1. 15; 6, 3. — ಪೆಮ್ಪುಪೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain eminence, etc. (Abh. P. 3, 1. 35; Rśv. 4, 96). ಗುಣವ್ರಾತದಿ ಪೆಮ್ಪುವೆತ್ತು ಮೆಱೆಗುಂ ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರಂ (Nn. 168).

ಪೆರಂಗಿ ಪೆರಂಗಿ. = ಪಿರಂಗಿ. (My.).

ಪೆರಣ ಪೆರಣ. Tbh. of ಪ್ರಾಣ. ಉಣ್ಬು ಪಕ್ಷದಕನ್ನು ಪಕ್ಷಜಾತಲ್ಲ; ಬಿಟ್ಟರದು ಹಾಱುವದು, ಗಿಡಗ ತಾನಲ್ಲ; ಬಿಟ್ಟಿರಿಗೆ ಪೆಟ್ಟುವದು, ಪೆರಣ ತನಗಿಲ್ಲ; ಸಿಟ್ಟಯೊಳು ಕುಸಲರೇ, ಹೇಳಿ ಸೀವಿಲ್ಲ! (an arrow, Bēḍaguḍaupadi).

ಪೆರೆ ಪೆರೆ. = ಎರೆ 5, ಪೊರೆ 5, etc., ಹೆರೆ. The skin or slough of a serpent (J. 5, 56; 18, 57; 20, 54). — ಪೆರೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To cast the skin (J. 21, 51). — ಪೆರೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಪೆರೆಗಳೆ. (Abh. P. 10, 31).

ಪೆಱ್ ಪೆಱ್. ಪೆಱು. 1. = ಪೆಱ್, (ಪೆಱು 1). To get; to acquire, to gain, to obtain, to reach; to incur, to undergo, to experience (ಉಪಲಬ Śmd. Dh.; ಪಡೆ

141 Cm.; ಆಗು 186 Cm.; T., M. ಪೆಱು; M. also ಪೆಱು; *cf.* ಪಡೆ 1). **2,** to beget: to generate, to procreate; to bear, to give birth to (ಪ್ರಸೂತ ಶಿmd. Dh.; Śm. 117; T., M. ಪೆಱು; T., M. ಪಿಱಿ, to proceed from, be born, arise; Tĕ. ಪೆಱುಗು, to grow, increase, = T. ಎಱು). P. p. ಪೆತ್ತ (Śmd. 285). ಪೆತ್ತಂ, ಪೆತ್ತರ್ (287). ಜಾತವೇದಂ ಪಟುಳ ಪಟನುಯವ್ಯಾಜದಿಂ ಬೇಡಿ, ಪೆತ್ತಂ (285). ವೀರರನ್ನು ಪೆತ್ತ ತಾಯಿ (ವೀರಮಾತೃ, ವೀರಸೂ Si. 187). ಪೆತ್ತುದೋ ನಭಂ? (Rśv. 6, 34). See Čpr. 3, 85; Abh. P. 13, 87; ಅತಿಥೀಕರಾಕೃತಿವಿಱ್, ಅನ್ದಮ್ಬೆಱ್, ಆಮನ್ದಾನನ್ದಮ್ಬೆಱ್, ಇನ್ದ್ರಜಾಪಮ್ಬೆಱ್, ಏಪೆರ್ಪು, ಒಪ್ಪಮ್ಬೆಱ್, ಓಜೆವೆಱ್, ಓಳಿ-, ಕಜ್ಜಾಳ್ತನಮ್ಬೆಱ್, ಕಡಿವೆಱ್, ಕಳಕಳವೆಱ್, ಗೂಡುವೆಱ್, ಚೆಲ್ವುವೆಱ್, ತರಮ್ಬೆಱ್, ದೊರೆವೆಱ್, ನನೆವೆಱ್, ನುತಿವೆಱ್, ಪದ-, ಪೆಮ್ಪು-, ಪೆರ್ಮೆ-, ಬಂಗಿ-, ಬಿಂಕಮ್ಬೆಱ್, ಬಿಡಂಗುವೆಱ್, ಮೆಯ್-, ಮೊತ್ತಮ್ಬೆಱ್, ಱುಱ್ಪಿ-, ಸಿರಿವೆಱ್, ಸುರ್ಕು-, etc.

ಪೆಱ್ pĕr. ಪೆಱು. 2. = ಪೆಱ್ (ಪೆಱು 2). To thicken, to congeal, to curdle, as ghee, curds, or oil (ಆಜ್ಯಗಟ್ಟಿ Śm. 117; T. ಉಱಿ; M. ಪಿರಿ, to coagulate as milk; to become disjoined, separate, *cf.* ಪಿರಿ; ಪಿರನ್ನು, ಪೆರುಕ್ಕು, to grow thick, curdle, spoil as milk; Tĕ. ಎರುಗು, to break, go to pieces; to curdle). P. p. ಪೆತ್ತ (My. as ಪೆತ್ತು).

ಪೆಱಿ pĕra. = (ಪೆಡೆ, ಪೊಱಿ 1), ಪೆಱಿ, (ಪಿಂ, etc.). Hind part, hind place, backside; backwards;— outer place, outer side, other side (T. ಪಿಱಿ, outer, foreign, other; T., M. ಪಿಱನ್, another; T. ಪಿಱಿದು, another thing; M. ಪುಱಿ, the back; the outside; see ಪಿನ್, ಪಿಱಿ; Tĕ. ಪೆಱಪು, the back yard of a house; ಪೆಱಿ, other; strange, foreign). — ಪೆಱಿಂ. (fr. ಪೆಱಿತು Śmd. 183). A man of the back or outer side: another, a stranger (ಅನ್ಯ Čt. II, 86; ಪೆಡೆಯ Kk. 91; ಎಡೆಯ Śmd. II, o. rs. ಪಱಿಯ, ಸಡೆಯ, ಸೆಡೆಯ). ಪೆಱಿಂ (Śmd. 111; Abh. P. 14, 84). ಪೆಱುರ್ (121); ಪೆಱುರ್ಗಳ್ (Mr. 2). ಒನ್ದಸೀಗಳ್ ಪೆಱಿನಲ್ಲಂ, ದುರ್ಜಯಂ ಕೌರವಕುಲನಲಿ ನೀಕುಂಜರ ಭೀಮಸೇನಂ (Śmd. 91). ನರನೆಮ್ಮಿತಂ ಪೆಱಿನಲ್ಲ, ಈತ ನಾಗಲ್ವೀಡ್ಯಿಂ (184). ಪೆಱರುಮನಱಿ ನೀನುಮ್, ಅರಯ್ಸಿ ವಿದಗ್ಧರಿಂ (121). ಪೆಱರುಮೆನ್ದರ್ (184). ಎಲ್ಲಂ ಭುವನ್ಯೇರಾಮುಮಂ ವಂಗಳ್ಕುಂ, ಪೆಱಿಗರ್ಕ್ಕುಮೇ? (188). ಪೆಱರ ಕಾಡುವಾತಂ (ನವಸೆಗ Kk. 37; Śm. 46). See Čpr. 6, 82; 7, 10; Abh. P. 10, 8; Bp. 11, 11; 45, 20. It is conjugated, *e. g.* ಪೆಱಿನ್, ಪೆಱಿರ್, ಪೆಱಿಯಳ್, ಪೆಱಿರ್ (Śmd. 257). ಆಂ ಪೆಱನೆನೆನ್ದು, ಬಗೆಯಲಿಮಾಗಳ್! (258). — ಪೆಱಿಕಾಲ್. A hind leg. ಪೆಱಿಕಾಲ್ಗಳ್ಗಿಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make stand on the hind legs (Rśv. 13, 85). — ಪೆಱಿಗಾಲ್. = ಪೆಱಕಾಲ್. (Čpr. 5, 64). — ಪೆಱತು. (Śmd. 96. 111. 183; Čpr. 1, 85; 2, 33; Abh. P. 10, 94; Bp. 3, 57; J. 18, 16). That which is other: another thing, anything different, another (ಅನ್ಯ Čt. II, 86; Śmd. 213. 295. 207 Cm.); the back side, etc. (ಪಿನ್ನು Čt. II, 110; ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱಿಗು, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Ks.). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್, ಗಡ, ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇರ್ಪಿಂ ಆಂ ಬೇರ್ಪಿಂ (Śmd. 277). See Kâvy. s. ಮಱಿಸುನ್ದು. Its plural is ಪೆಱವು (287; Čpr. 3, 42; Abh. P. 14, 127). ಓಹೋ, ಇರಲಿ ಪೆಱವರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುಂ! (Śmd. 68). ಪೆಱವರೊಳ್ (123. 207). ಪೆಱವಳೆ (295). ಪೆಱವರ ಧರ್ಮಂಗಳನೇ ತೆಱಿದಿನ್ದಂ ತನ್ದು, ಪೆಱವರೊಳ್ ಪತ್ತಿಸು, ಕಣ್ಡೆಱಿಯೆ ಚತುರೋಕ್ತ್ಯಕ್ಷರಿಯೊಳ್ ನೆಲೆಯಿರೆ ಪೇಳ್ದುದು ಸವಾಥಿಯೆನೆ ಪೆಸರ್ವರ್ತಿಗುಂ (118. 135). — ಪೆಱ ತೆಗೆ. To turn backwards, to retreat (ಪಿನ್ತಿರುಗು Kk. 72; Č. Bp. 50, 27; J. 25, 8). — ಪೆಱದು. = ಪೆಱತು (Śmd. 96. 97, o. r. ಪಿಱಿದು. 183; Čpr. 3, 73. 92). — ಪೆಱುಡೆಗೆ. -ತಗೆ. To take back (J. 3, 23). — ಪೆಱಿ ಪಿಂಗು. To go backwards, to go away, to disappear (Čpr. 4, 77; Abh. P. 14, 72). — ಪೆಱವುಱಿ. -ಉಱಿ. A leaving of what is behind: afterwards (Śmd. I, p. 37 Mḍb., o. r. ಪೆಱಿವುಱಿ). — ಪೆಱ ನಾರ್. To go back or to the rear, to withdraw (Grj. 10, after 65; Rśv. 5, 21). — ಪೆಱಿ ಹೋಗು. To retreat, to flinch (ಆಳ್ಕುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Ks.). — ಪೆಱಳ್. Another woman (Śmd. 111. 245; ಅನ್ಯಳ್ Čt. II, 86; Čpr. 8, after 76; 8, 88).

ಪೆಱಿಗು pĕragu. = ಪೆಱಿಗೆ (Śmd. 145). The back side; that is behind, after or backwards, etc.; afterwards (ಪಿನ್ತು Śmd. 199; ಪೆಡ 206; ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱಿತು, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Ks.; ಪೆಡ, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಪಿಂಗಡೆ Kk. 46, Śm. 60; T., M. ಪಿಱಿಗು; *cf.* ಪೆಱಿಗು). — ಪೆಱಿಗಣ. -ಅಕ್-ಅ. Of the back or part, etc. (Śmd. 52. 53. 249). — ಪೆಱಿಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put, or push, back; to leave behind (Abh. P. 3, 47; 7, after 26; 13, after 87; 13, 88; 14, after 25; 14, 99; J. 8, 36; 20, 56). — ಪೆಱಿಗಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಪೆಱಿಗಿಕ್ಕು. (Abh. P. 11, after 132).

ಪೆಱಿಗೆ pĕragĕ. = ಪೆಱಿಗು, q. v. (ಪಿನ್ದ Śmd. 114. 246 Cm.; ಪಿನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ 201 Cm.). See Śmd. 64. 235. 293; Čpr. 7, 150.

ಪೆಱಿತಿ pĕrĕ. = ಪೆಱಿ. The crescent (see *e. g.* ಪೆಱಿಯ ಮ್ಮು & Abh. P. 4, 119; M. ಪಿಱಿ, T. ಪಿಱಿನ್ಗಿ); the moon (ತಿಂಗಳ್, ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 96; ಎರಳೆಗುಱುವ, ಚನ್ದಿರ, ಮಿಗಲಚ್ಚಣ, etc., ಚನ್ದ್ರ Śm. 16; Čpr. 3, 60; Abh. P. 4, 119; T. ಪಿಱಿದು, to shine; ಪಿಱಿಂಗು, to be full, increase; *cf.* ಪಿಂಜರಿ). See ಆರೆವೆಱಿ, ಎಳೆ-, ಕುಱು-, ಪಣೆ-. — ಪೆಱಿಗೊಡೆಯ. -ಕೊಡೆಯ. Whose umbrella is the moon: Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7). — ಪೆಱಿದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. On whose head is the crescent: Śiva (Kk. 4; Śm. 2. 3; ಮಾದೇವ, etc., ಉಮೆಯರಸ Čt. II, 5; V. 9, 61). — ಪೆಱಿನೊಸಲ್. (Śmd. 212; Abh. P. 5, 57; Ks.; J. 2, 48; 13, 51; 19, 21). A moon-like forehead. — ಪೆಱಿ ಮೀನ್. A kind of fish (Rśv. 5, 115). — ಪೆಱಿಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. An arrow with a crescent-like head (Abh. P. 13, 87). — ಪೆಱಿ ಸೂಡಿದಂ. Śiva (Grj. 3, 88).

ಪೆರ್ pĕr. 1. (fr. ಪಿರಿದು Śmd. 212. 213). = ಪೆಗ್, ಪೆಂ (ಪೆಣ್ಣ್), ಪೆನು, ಪೇರ್, ಪೆಗೆ, ಪೆಱ್, ಪೆತ್ತ, ಪೆದ್, ಪೆನ್, ಪೆಱ್, ಪೆಮ್, ಪೆರ್, ಪೆೞ್. Largeness, tallness, greatness. — ಪೆರ್ಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. A large sea (Śśv. 3, 19; J. 3, 38). — ಪೆರ್ಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪೆಗ್ಗಡೆ, ಪೆಗ್ಗಡೆ. A man of a high position, a headman, a chief, a minister, a superintendent (ಮುಖ್ಯ Kk. 38; Śm. 47; Abh. P. 16, after 3 & 4). See Mr. s. ದುರ್ಬಲ. — ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್. -ಕಣಿಗಿಲ್. (ಉನ್ನದ್ದುಗ, ದ್ವಿಪೆ Mr. 139). — ಪೆರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A large arrow. — ಪೆರ್ಗಣೆದುಡು. -ತುಡು. To place a large arrow on the bow (Rāghč. 17, 69). — ಪೆರ್ಗದಹು. -ಕದಹು. A large door (Bp. 57, 37). — ಪೆರ್ಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. A large entrail (Rśv. 5, 119). — ಪೆರ್ಗವತೆ. -ಕವತೆ. The hand with its fingers widely extended (J. 6, 21). — ಪೆರ್ಗರ್ದ್ದಲೆ. -ಕರ್ದ್ದಲೆ. Great darkness (Grj. 4, 73. 80). — ಪೆರ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A large jungle or forest (Rśv. 5, 58; Śśv. 3, 31. 45). — ಪೆರ್ಗಿಡ್ಡು. -ಕಡ್ಡು. A large fire (J. 13, 12). — ಪೆರ್ಗುರಿಡುಗು. Heavy, loud thunder (Rśv. 8, 102). — ಪೆರ್ಗುರ್ಗು. -ಕುರ್ಗು. A large sheep (Rśv. 11, 165). — ಪೆರ್ಗೞಿ. -ಕೂಳಿ. A large fishing-basket (Rśv. 5, after 114). — ಪೆರ್ಗೞಿ. -ಕೆಜ್ಜೆ. A large tank (Abh. P. 7, 88). — ಪೆರ್ಗೞತ್ತ. -ಕೊತ್ತಳ. A large bastion (V. 10, after 10). — ಪೆರ್ಗೊ

ನೆ. A large bunch (J. 3, 27. 31). — ಪೆಗ್ಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A large branch (Śśv. 3, after 35). — ಪೆಗ್ಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. A large log, large pieces of wood (J. 11, 31). — ಪೆಗ್ಗೋಣಿ. (Śmd. 385). A large sack. — ಪೆಜ್ಜೊದರ್. -ಸೊದರ್. A lamp with a great flame; a large flame (Č. Bp. 42, 9; Rśv. 1, 134). — ಪೆಜ್ವಾಲೆ. A large flame. ಉರಿಯ ಪೆಜ್ವಾಲೆ (ಕ್ಲೇಲಕ Mr. 47). — ಪೆತ್ತಂ. A large palisade (Č. Bp. 42, 28). — ಪೆದ್ದಡಿ. A big cudgel (V. 39, 8). — ಪೆದ್ದಾರಿ. A large, chief, or long, road (ಬದಿಸಳ್ದು Čt. I, 35). — ಪೆರ್ದಿ. -ತಿಪಿ. A large bag (Rśv. 6, 116). — ಪೆರ್ದೆಪ್ಪೆ. -ತೆಪ್ಪೆ. A large raft (Rśv. 5, after 114). — ಪೆರೆರೆ. -ತೆರೆ. A large wave (Rśv. 6, after 11; 13, 45; J. 6, 3. 4; 7, 31). — ಪೆರ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. A large ornament (Abh. P. 14, 126). — ಪೆರ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The thigh (ಊರು, ಪಜಣ್ಣಿ Mr. 331); a stout thigh (V. 11, 60). — ಪೆರ್ದೊಜ್. -ತೊಜ್. = ಪೆದ್ದ್. A large stream or river (Bp. 19, 81; Rśv. 5, after 114; J. 3, 2). ಪೆರ್ದೊಜ್ಯೆಯುಂ ಕೆಜ್ಯೆಯುಂ ಕೊಳಲುಂ ಮುತ್ತುಂ ಕೆಮ್ಪುರಲೊಗೆವ ತಾಣಂ (Čt. II, 67). — ಪೆರ್ದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. A large beam (Rśv. 6, 116). — ಪೆರ್ನಗೆ. Great, violent laughter (Rśv. 6, 4). — ಪೆರ್ನೊರೆ. Much froth (Čpr. 5, 59). — ಪೆರ್ಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. A large kind of bird (Rśv. 5, after 55; 5 59). — ಪೆರ್ಪಟ್ಟಿ. A large or long road; a market road (ನಿಗಮ, ಪೆರ್ಪಟ್ಟಿ, ಪೆದ್ದಾರಿ Nn. 40). ಆತಿಬೆಟ್ಟತಪ್ಪ ಪೆರ್ಪಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ Mr. 478). See Abh. P. 7, after 126; J. 24, 30. — ಪೆರ್ಪಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. Largeness; greatness, parade, coquetry (V. 28, 71). — ಪೆರ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. A large army (J. 12, 15; 20, 23; 25, 27). — ಪೆರ್ಪಲ. = ಪೆರ್ವಲ. A large force (Bp. 11, 2; Rśv. 5, 119). — ಪೆರ್ಪಲೆ. A large net (Rśv. 5, 52). — ಪೆರ್ಪಸಿಱೆ. A large belly (V. 11, 60). — ಪೆರ್ಪುಳಿ. A large creeper (Rśv. 5, after 55). — ಪೆದ್ದಾಗಿಲ್. A large gate, the principal gate (ಪರಿಕೂಟಿ, ಹಸ್ತಿನಪು Mr. 191; J. 3, 40; 5, 28. 31; 9, 17). — ಪೆರ್ದಾವು. -ಪಾವು. A large snake; the boa (Rśv. 5, 68). — ಪೆರ್ಬಿದರ್. A thick bamboo (J. 10, 3). — ಪೆರ್ಬಿಲ. (Śmd. 386; Kk. 98). A large hole. — ಪೆರ್ಬುಲಿ. -ಪುಲಿ. A large, or royal, tiger (Čpr. 5, after 64; Bp. 9, 15; 56, 26; Č. Bp. 47, 10; J. 15 sum.; 22, 34; Śśv. 3, 48). — ಪೆರ್ಬುಸಿ. -ಪುಸಿ. A great lie (V. 38, 122). — ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟ. A large mountain (J. 21, 21). — ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟು. = ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟ. (J. 4, 29). — ಪೆರ್ಬೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. Excessive, dense smoke (Bp. 57, 14). — ಪೆರ್ಬೊಡೆಯ. -ಪೊಡೆಅ 3. The big-bellied one: Gaṇêśa (ವಿನಾಯಕ Śm. 3. 4). — ಪೆರ್ಮಂಜ್. -ಪೊಜ್. A large load (J. 5, 72). — ಪೆರ್ಮಗ. An elder son (Abh. P. 9, 43). — ಪೆರ್ಮಡು. A very deep pool (J. 27, 56; 28, 28). — ಪೆರ್ಮರ. (Śmd. 213). = ಹೆಮ್ಮರ, q. v. A large, tall tree, etc. (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 7, 85). ನ್ಯಗ್ರೋಧಬೀಜಂ ಕೆಲಂ ಸಿಡಿದುಂ ಪೆರ್ಮರನಾಗದೇ? (Śś. 44). — ಪೆರ್ಮರಗಾಡು. -ಕಾಡು. A forest with large trees (Abh. P. 7, 86). — ಪೆರ್ಮರಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A large branch of a tree (Śśv. 4, 62). — ಪೆರ್ಮರುಳ್. A huge demon (J. 31, 56). — ಪೆರ್ಮರೆ. A large deer (Rśv. 5, 83; Śśv. 3, 48). — ಪೆರ್ಮರ್ಪುವೆ. Total unconsciousness: death (J. 20, 60). — ಪೆರ್ಮಲ. Dysentery (ಗ್ರೈಹಣಿ Mr. 387). — ಪೆರ್ಮಳ್. Excessive, heavy rain (Abh. P. 9, 66; Grj. 10, 115; Bp. 2, 12; Rśv. 8, 109; J. 15, 17). — ಪೆರ್ಮಾತು. A great, noble word (Śmd. 128. 213). — ಪೆರ್ಮಾರಿ. A great Mâri (Abh. P. 4, 108). — ಪೆರ್ಮಿಳಿ. A long leather-rope (V. 34, 47). — ಪೆರ್ಮುಡಿ. Large braids of hair (Bp. 25, 9). — ಪೆರ್ಮೂಗು. A large nose (V. 11, 61; Śśv. 3, 62). — ಪೆರ್ಮೊರಕು. A loud tinkling sound (Bp. 17, 15). — ಪೆರ್ವೊಲ. A large hare (Śśv. 3, 50). — ಪೆರ್ವೊಲೆ. A large, full breast (Śmd. 213; Čt. II, 98; Čpr. 4, 77; 7, 107; Abh. P. 3, 108; Rśv. 11, after 86; J. 6, 12). — ಪೆರ್ವೊಲೆಗೊಡ. -ಕೊಡ. A pitcher-like full breast (Abh. P. 1, 103). — ಪೆವ್ಡಗು. -ಪಡಗು. A large ship (Č. Bp. 2, 4). — ಪೆರ್ವಸ್ಸಿ. -ಪಸ್ಸಿ. A large hog (Grj. 1, 110). — ಪೆವ್ಲ. (Śmd. 207 Mḍb.; 386). = ಪೆರ್ಬುಲ. — ಪೆರ್ವಲೆ. -ಬಲೆ. A large net (Śśv. 3, 24; 4, 10). — ಪೆರ್ವಯು. -ಪಯು. A large forest (Abh. P. 7, after 103; 7, 130; 8, after 67; 10, 130; 13, 48). — ಪೆವ್ಪಯ್. = ಪೆರ್ಮಯ್. (Śśv. 1, 45). — ಪೆವ್ಪಾವು. -ಪಾವು. A large snake (Abh. P. 6, 132). — ಪೆರ್ವಣ. -ಪಣ. A huge corpse (Abh. P. 13, 49; Rśv. 5, after 120). — ಪೆರ್ವಸರ್. -ಪಸರ್. A great name (Rśv. 3, 12). — ಪೆರ್ವಳಗು. -ಬೆಳಗು. A great shine, lustre or light (ಬೆಳ್ಪಳಿ Čt. I, 23; Bp. 27, 8). — ಪೆವ್ವೊದಯ್. -ಪೊದಯ್. A large bush (Čpr. 5, 49). — ಪೆವ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A large stream (Rśv. 5, after 120). — ಪೆವ್ವೊಯ್. -ಪೊಯ್. A large river (Rśv. 6, after 24).

ಪೆರ್ ṗĕr. 2. = ಪೆಯ್, instead of which it is customarily used in ಪೆರ್ಗತ್ತು and ಪೆರ್ಗಳ (Śmd. 50; Tē. ಪೆಲುಚಿ, ಪೆಲ್ದಿ, excessively, much; ಪೆಲ್ಲು, much, exceeding; excess; T. పిదుమ్ము, wide extent, intensity, aggregation; పెడ, plenty, much; పెయర్, పేర్, పేర్, greatness; see s. పిడుగు). — ಪೆರ್ಗತ್ತು. -ಕತ್ತು. (Śmd. 50). A large neck. — ಪೆರ್ಗಳ. -ಕಳ. (Śmd. 50). A large threshing floor.

ಪೆರ್ಚಿಸು ṗĕrċisu. = ಪೆಜ್ಜೆಸು, ಪೆಜ್ಜೆಸು. To cause to increase, to multiply, etc. (ವರ್ಧನ Śmd. Dh.; Čpr. 1, 86; 3, 73; 5, 134; 6, 70. 101; Bp. 50, 45). ಪೆರ್ಚಿಕೆ or ಪೆರ್ಚಕ್ಕೆ (Śmd. 270 Mḍb.). ನರನಾಥನಾ ತೆಱದಿಂ ಪೆರ್ಚಕ್ಕೆ ದೇ ತಂಗಳಂ (270 ditto).

ಪೆರ್ಚು ṗĕrċu. 1. = ಎಜ್ಜು 3, ಪೆಜ್ಜು 1, ಹೆಜ್ಜು 1. To become more extensive or greater in bulk, quantity, number, etc., to increase, to thrive, to grow, to be augmented, to swell, to superabound; to become lofty or proud (ಎನ್ತಾರ Śmd. Dh.). ಕಾಮಂ ಪೆರ್ಚಿದುದು (109). ಮತಿ ಪೆರ್ಚಿದುದು (187). ಪೆರ್ಚಿದುದು (ಉತ್ಕಟ, ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಧತ, ಉಲ್ಬಣ, ಉತ್ಕಟ್ಟಪ್ಪ Mr. 446). ಉಡುರಾಜಂ ಕಳೆಗುನ್ದ್ದಿ, ಪೆರ್ಚದಿಹನೇ? (Śś. 44). ಪೆರ್ಚಿದ ಅಯ್ಕಿಲ್ (J. 28, 2). ಇನ್ದು ಪೆರ್ಚಿದ ಪೌಣ್ಣಮಿ (ರಾಕೆ Mr. 69). See Čpr. 1, 96; 3, 38. 85; 5, 2; Č. Bp. 5, 3; J. 2, 6; 6, 7; 8, 3; Śśv. 4, 67. 89; ಎರೆಪೆರ್ಚು, ಮೆಯ್ಪೆರ್ಚು.

ಪೆರ್ಚು ṗĕrċu. 2. = ಎಜ್ಜು 4, ಪೆಜ್ಜು 2, ಹೆಜ್ಜು 2. Increase, growth; largeness; rising, swelling, flood; spreading out, extension; eminence, supremacy, riches; valuableness; superabundance; moreness (more); excess, surpassing the due measure; superfluity; surplus; exaggeration; elation; pride; daring (ಉಬ್ಬಟೆ Śm. 38). ಸುತರ ಪೆರ್ಚು (ಬಳವಿಗೆ Čt. I, 53). ರತ್ನಾಕರಂ ಪೆರ್ಚಿನಿಂ ಮೀರಿವರಿಯೆ (J. 1, 1). See Čpr. 1, 132; 8, 11. — ಪೆರ್ಚುನೀರ್. Water (poured over a young child) for (its) growth (Čpr. 3, 45). — ಪೆರ್ಚುಮ್ಮುರುಳ್. -ಂಪುರುಳ್. (Śmd. 204). Increasing fitness, etc.

ಪೆರ್ಚುಗೆ ṗĕrċugĕ. 1. = ಪೆಜ್ಜುಸೆ 1, ಹೆಜ್ಜೆಸೆ, ಹೆಜ್ಜುಸೆ. Increase, etc. (= ಪೆರ್ಚು 2, q. v.; ಆಸ್ಥಾಲ್ಯ Śmd. Cm. s.

ಸೆಡೆ; ವಿತಾನ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ Nn. 115; ಉನ್ನತಿ Śmd. 158 Cm.; ಪೊಮ್ಪುದಿ Śmd. I; ಉಬ್ಬರ Kk. 55; ಬುಲ್ಲವಣಿ Bhn. 14). ಸಸ್ಯಾದಿ ತರುಲತಾವಳಿಯ ಪೆರ್ಚುಗೆ (Śmd. 256). See Rśv. 9, 4; J. 26, 14, o. r. ಪೆಚ್ಚುಗೆ. — ಪೆರ್ಚುಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. Increase to be produced, to increase, etc. (ನೆಜಿ Śmd. 3 Cm.). — ಪೆರ್ಚುಗೆ ವಡೆ. -ಪಡೆ. To get increase, etc. (ಅಗ್ಗಲಿಸು Śmd. 187 Cm.).

ಪೆರ್ಚುಗೆ *pĕrčugĕ.* **2.** = ಪಚ್ಚುಗೆ, etc. — ಪೆರ್ಚುಗೆಕಾರ್ತಿ. = ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ. (ಏಕಾನ್ತದಳ್ Śm. 74).

ಪೆರ್ಪೆ *pĕrpĕ.* (Śmd. 50).

ಪೆರ್ಮೆ *pĕr-mĕ.* (Śmd. 248). = ಹೆಮ್ಮೆ. Increase; greatness, excellency, ascendancy, magnificence, grandeur, honour; pride (ಹೆಮ್ಮೆ Čt. II, 76; ಬಿಂಕ Čt. I, 9; T. ಪೆರುಮೈ, Tč. ಪೇರಿಮೆ). See Čpr. 1, 69; 2, 5; 6, 88; Rśv. 13, 21. 69; Śśv. 2, 28. 67; J. 7, 18; 9, 25; 27, 21. — ಪೆರ್ಮಡಿ. -ಆಡಿ. = ಪೆರ್ಮಡಿಯ, ಹೆಮ್ಮಡಿ. See ಇಡುಗುಡಿಯ-. — ಪೆರ್ಮಡಿಯ. -ಆಡಿ-ಆ 3. N. (Bp. 54, 74). — ಪೆರ್ಮೆಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 242). A grand ruler, etc. — ಪೆರ್ಮೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain grandeur, to distinguish one's self, etc. (Rśv. 13, 83). — ಪೆರ್ಮೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪೆರ್ಮೆವಡೆ. (Čpr. 7, 29; Rśv. 6, after 11).

ಪೆಸರ್ *pĕsar.* = ಪೆಸರು, ಹೆಸರು. A name, an appellation; greatness, fame, celebrity (ಗೋತ್ರ Mr. 503; Tč. ಪೇರು; T. ಪೆಯರ್, ಪೇರ್; M. ಪಿಯರ್, ಪೆಯರ್, ಪೇರ್; Tu. ಪುದರ್). ತರಳೆ, ಏಟೀಲ್! ಎನುತ ಪೆಸರಲಿ ಕರೆಯಲ್ (Bp. 32, 44). ಅವನಿಯೊಳು ಪೆಸರ ಒಲವಿತ್ತ ಆರುಹತರ್ (50, 46). ಇರ್ಪುದು ಬೀದರೊರ್ಗಿನಿಂ ನಗರಮದೊನ್ದು, ನನ್ದ ಪೆಸರಿನ್ದೆ ಪುಳಿನ್ದ ಪುರಂ (Rśv. 5, 28). ಭಕ್ತೆಯಜ್ಞಗಂ ಶಂಕರನೆನ್ಪ ಪೆಸರ ಪಂಡವ ನ್ದ ಕುಮಾರಂ (13, after 95). ತನ್ನ ತನ್ದೆಯ ಪೆಸರ ಬರಹಮಿರೆ (J. 30, 24). ಪೆಸರ ನಾಯಕರ್ (Abh. P. 11, after 132). See ಪೆರ್ಪೆಸರ್, ಸವಿಪೆಸರ್; Čpr. 1, 77; 2, 11. — ಪೆಸರಂ ಕೊಡು. To give a name. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಮೆನ್ಪ ಪೆಸರಂ ಕೊಟ್ಟು (Śmd. 3 Cm.). — ಪೆಸರಂ ಪೊಡು. To assume, adopt or bear a name. ತಿವಾನನ್ದೋತ್ತಮಂ ತಾನೆನ್ಪ ಪೆಸರಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 34, 4). — ಪೆಸರ ಪೊಡು. = ಪೆಸರಂ ಪೊಡು. (Bp. 54, 45). — ಪೆಸರಾಗು. -ಆಗು. A name to come into being or to arise or to come to; a name to be. ಜನ್ನ ಪ್ರಾಸನೆನ್ದು. ಇಳೆಯೊಳೀ ತಂಗೆ ಪೆಸರಾಗಲಿ! (J. 28, 60). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೊತಿಕೆವೆಸರಪ್ಪದು (Čpr. 7, 41). ಅಱುಮೊಗನೆನಲು ಗುಹನ ಪೆಸರಪ್ಪದು (Śm. 4). 2, fame to come into being, to become or be famous or known. ಪೆಸರಪ್ಪ ಮೊಹಗಳೊಳ್ ಉರ್ದುರ (Śm. 99). See Abh. P. 1, 78. — ಪೆಸರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಪೆಸರಂ ಕೊಡು. ನಿಮ್ಮಯ ಪೆಸರನಿಕ್ಕುವೆಂ (Bp. 2, 54). — ಪೆಸರಿಡು. -ಇಡು. = ಪೆಸರಿಕ್ಕು. ಅಂಕಿತನಾಮಂ ಪೆಸರಿಡುವ ನಿಷ್ಠದಿನ್ ಎನ್ತಾದೊಡಮಿರ್ಪುದು (Śmd. 94). ಸಮಸಂಸ್ಕೃತವೆಸರನಿಟ್ಟು (98). See Abh. P. 1, 78. — ಪೆಸರೀ. -ಈ. = ಪೆಸರಿಡು. ಆನಿವಳೆ ಶೋಭಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ವಿಡಿಯೆನ್ದು ಪೆಸರನಿತ್ತು (Kk. 3). — ಪೆಸರೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To make one's name to be spoken of, to make famous or known. ಸಾರಸತಿಯರ ಪೊತ್ತದಲಿ ಪೆಸರೆನಿಸಿ ನಿನ್ನುವನ್ ಈ ಕಟಕಕೊಳಗೆ (Bp. 28, 22). — ಪೆಸರ್ಕಡಂಗು. To strive after excellence or fame (Ch. v. 15). — ಪೆಸರ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೆಸರುಗೊಳ್. To get a name or fame (Bp. 29, 16). 2, to take up or mention one's name; to name or mention (J. 11, 35). ವಿಕಾಸಮು ಖದಿಂ ನೋಡಿ, ಪೆಸರ್ಗೊಣ್ಡು, ಆ ಸುಪುತ್ರನ ಕರೆಯಲೊಡನೆ (Bp. 48, 29). — ಪೆಸರ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. To get a name, to be called (Śmd. 118). 2, to get fame, to become famous (Abh. P. 1, 78; Bp. 31, 1; 50, 31; J. 24, 18). — ಪೆಸರ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪೆಸರ್ವಡೆ No. 2. (Bp. 28, 13; Râghè. 17, 65). — ಪೆಸರ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. Various names (Čpr. 7, 153).

ಪೆಸರಿಸು *pĕsarisu.* = ಪೆಸರಿಸು. To name, to mention, to tell (J. 6, 24. 25. 26; 18, 43).

ಪೆಸರು *pĕsaru.* = ಪೆಸರ್, etc. ಪೆಸರುಗಳು (Bp. 19, 72). ಸ್ವರ್ಗ, etc. ದೇವಲೋಕದ ಪೆಸರು; ಅಮರ, etc. ದೇವರ್ಕಳ ಪೆಸರು; ಪ್ರಣವ, etc. ಓಂಕಾರಕ್ಕೆ ಪೆಸರು; ಪರಿಸ್ಥೆ, etc. ಬಿಸಕೆಯ್ವುದಕ್ಕೆ ಪೆಸರು (Hlâ.). — ಪೆಸರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೆಸರ್ಗೊಳ್ No. 2. (Bp. 3, 40; 26, 60; 59, 35). — ಪೆಸರು ಬರ್. A name to come into existence or spring up. ಬಸವನ ಅಲವು ಇದು ಎನ್ಬುದು ಏತಕ್ಕೆ ಪೆಸರು ಬನ್ದಿತ್ತು? (Bp. 32, 19). — ಪೆಸರುವೞು. -ಪೞು. To get a name or fame (Bp. 30, 6).

ಪೆಸಱ್ *pĕsaṟ.* (Śmd. 59). = ಹೆಸಱ್, ಹೆಸರು. A kind of pulse, green gram, Phaseolus mungo Willd. (T. ಪಯಱು; M. ಪಯರ್, ಪಯಱು; Tč. ಪೆಸಲು; *cf.* ಪಯಿರ್). ಪೆಸರ್ಗರ್ಳ್ (Śmd. 53).

ಪೆಳಗು *pĕḷagu.* Fear, alarm (T. ವೆಳ್ಗ = ಆಂಜು, = Tč. ಬಿಡುಳು; *cf.* ಬಿಡಗು). See ತಳವೆಳಗು.

ಪೆಳಪಿಱ್ *pĕḷaṟ.* **ಪೆಳಪಿಸು.** **1.** To tremble, to fear (ಭಯ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, after 54). ಕಣ್ಣೆಯೇಱಿಂಗೆ ದಿಶಾಗಜಂ ಪೆಳಪಿಱ್ (Abh. P. 13, 80). ಪೆಳಪಿತ್ತು (5, 98). ಪೆಳರ್ದುರ (V. 9, after 71; 14, 62; Śśv. 1, 39).

ಪೆಳಪಿಱ್ *pĕḷaṟ.* **ಪೆಳಪಿಸು.** **2.** (Śmd. 40). Fear, alarm (ಅಳಪಿಱ್, ಅಡಿಪ್ಪು, ಭಯ Kk. 42; ಅಳಪಿಱ್, ಭಯ Śm. 40).

ಪೆಳಪಿಸು *pĕḷaṟisu.* To cause to fear, to frighten (Abh. P. 4, 56).

ಪೆಳವು *pĕḷavu.* (Śmd. 247). A flaw (? Čpr. 1, 36, text doubtful; T. ಪಿಳವು, a cleft, split, slice; M. ಪೆಳೆ, ಪೊಳೆ, a burst, rent, chip; *cf.* ಪೊಳಪಿಱ್ 1 and ಪಿಳೆ).

ಪೆಳ್ಪಳಿಸು *pĕḷpaḷisu.* (ಪೆಳ್ಪಿಳಿಸು). = ಪೆಳ್ಪಳಿಸು. To tremble, to fear (Abh. P. 12, 18; 14, 141).

ಪೆಳಿಱ್ *pĕḷ.* See ಪೆರ್ 2.

ಪೆಟಿಕು *pĕḷaku.* A wrangle, a quarrel, a fight (ಜಗಳ Śmd. I & II; see ಪೆಣಗು, ಪೆಣಸು 1).

ಪೆಟಿವ *pĕḷava.* = ಹೆಬವ. A lame man, a cripple (ಕಾಲಿಲ್ಲದವ Śmd. I; Śśv. 2, 87; M. ಪೇಳ್ಚ್ಕಾಲನ್, ಪೇಳ್ಚಕಾಲನ್, dragging one leg). ಪೆಬಿವನ ಕಣ್ಣಳ್, ಅನ್ಧಕನ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಇವಿನ್ತೊಡಗೂಡಿ ಗಾವುದುಂ ತಳರ್ದೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದಂ ನಡಿದ ಮಾಜ್ಯೆಯನಿಷ್ಟಮೆ? (Grj. 1, 26).

ಪೆಟಿವಿ *pĕḷavi.* = ಹೆಬವಿ. A lame woman (J. 6, 49).

ಪೇ *pê.* **1.** = ಪೇಯ್. Madness, rage, confusion, viciousness; meanness, worthlessness, growing wild, as plants (T., M.; *cf.* ವೆಱ್; T. ಪಿಶು, ಪೇಯ್, M. ಪೇ, ಪೇಸ್, ಪೇಯಿ, a ghost, devil, demon; *cf.* Sk. ಪಿಶಾಚ; Sk. ಫ, anger, passion; a wicked man). — ಪೇಬುದು. -ಪದು. To become worthless (Čpr. 10, 64).

ಪೇ *pê.* **2.** = ಪೀ. — ಪೇನಾಜಿ. The Poon tree, Sterculia foetida Lin. (St. & Pl.; T. ಪೀನಾಜ್ಜಿ).

ಪೇಂಕುಣಿ *pê-ṅ-kuṇi.* = ಪೇಂಕುಳಿ, etc. (ಮುರುಳುತನ Śś.).

ಪೇಂಕುಳಿ *pê!-ṅ-kuḷi.* (Śmd. 48. 239). = ಪೇಂಕುಣಿ, ಪೇಕುಳಿ. A demon. **2,** madness, fury, etc. (ಮುರುಳ್ Kk. 65, o. r. ಮುರುಳ್ತನ; ಮುರುಳ್ತನ Śm. 49; V. 35, after 55). ಪೇಂಕುಳಿಯ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ Hlâ., = T. ಪೇಯ್ನಾಯ್; Tč. ಏಪು,

ಬೀಸು, ವೇಷ). — ಪೇಂಕುಳಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Devil's milk (V. 37, 89).

ಪೇಚ pêča. A trouble; a strait, scrape (Mhr.). — ಪೇಚಾಟ. -ಆಟ. Trouble, difficulty, strait (My.). ಈಚಲದ ಮರ ಹೀನ, ಸೀಚರದು ನೆರೆ ಹೀನ, ಮೋಚದ ಹೆಣ್ಣು ತರಹೀನ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪೇಚಾಟ ಹೀನ (Sp.). ಪೇಚಾಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಸೀಚಾಟವೇ ಸರಿ (Prv.). — ಪೇಚಾಡು. -ಆಡು. To be involved in trouble and difficulties (My.).

ಪೇಚಕೆ pêčake. *An owl.* 2, *the tip or the root of an elephant's tail* (ಮೊದಲ ಬಾಲ Hlā.; ಬಾಲ Mr. 156). 3, a louse (*cf.* ಪೇನ್).

ಪೇಚಕೆ pêčaki. An elephant. (R.).

ಪೇಜ pêja. (=K. ಪೇ 1) in ತಿಲ-. 2, a drink, a beverage.

ಪೇಟ pêṭa. 1. = ಪೆಟ್ಟು. *A basket; a chest.* 2, a multitude. 3, a retinue.

ಪೇಟ pêṭa. 2. = ಪೇಟಣಿ. A small kind of turban (My.; Mhr., H. ಫೇಟಾ, ಫೇಟ್ಯಾ).

ಪೇಟಕ pêṭaka. = ಪಿಟಕ, ಪೇಟಿಕೆ, etc. *A basket; a box, a chest.* 2, *a multitude, a company.* 3, an attendant (Čpr. 5, after 76).

ಪೇಟಣಿ pêṭaṇi. = ಪೇಟ 2. (Rśv. 13, 72).

ಪೇಟ್ಟಾರಿ pêṭṭāri. = ಪೆಟಾರಿ. (My.).

ಪೇಟಿ pêṭi. 1. = ಪೆಟ್ಟಿ. *A basket; a chest,*

ಪೇಟಿ pêṭi. 2. (ಪೇಠಿ). = ಪೇಟು. Ornamental work woven in the borders of cloth (My.; B. 3, 103).

ಪೇಟಿಕೆ pêṭike. = ಪೇಟಕ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (Śmd. 338), etc., ಪೇಳಿಗೆ (Śmd. 31), etc.

ಪೇಟು pêṭu. = ಪೇಟ 2. (My.).

ಪೇಟೆ pêṭe. 1. = ಪೇಟ 1, (ಪೇಳೆ). *A basket; a chest, a box.*

ಪೇಟೆ pêṭe. 2. A pettah, an emporium, a mart, a market-town; a place of sale, a long street of shops in a town (ಮಾಯುವ ತಾವು Mr. 350; My.; Tē., M.; T. ಪೇಟ್ಟೈ; Mhr., H. ಪೇಠ, ಪೇಣ್ಣ). ಪೇಟೆಗೆ ಜಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಣ್ಣಕ್ಕೆ ನಟ್ಟಿ.—ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಗೆ ಮಿಠಿಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಲಗಾರರ ಕಾಟ, ಮನೆಗೆ ಬನ್ನರೆ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯ ಕಾಟ (Prvs.). ತರಗಸ ಪೇಟೆ (ವಿಪಣಿ, ವಣ್ಯವೀಥಿಕೆ Si. 106).

ಪೇಠಿಕೆ pêṭhike. Probably a wrong reading of ಪೀಠಿಕೆ (see ಪೀಠಿಗೆ).

ಪೇಡ pêḍa. = ಪೇಡೆ. A sweetmeat composed of milk and sugar (My.; Mhr., H. ಪೇಢಾ).

ಪೇಡೆ pêḍe. = ಪೇಡ. — ಪೇಡೇ ಬಳೆ. A snow-cake (B. 3, 101).

ಪೇಣಿ pêṇi. (*cf.* ಫೇನ). Frothy scum; rice-flour, etc. beaten up to a frothy consistence (V. 9, 78; My.; Mhr. ಫೇಣೀ).

ಪೇಣ್ಟೆ pêṇṭe. = ಪೇಟೆ 2. (My.).

ಪೇತ pêta. Tbh. of ಪ್ರೇತ. See ನರ-.

ಪೇತು pêtu. Confusion or distraction of mind (T. ಪೇದು): a demon (My.; see ಪೇ 1).

ಪೇದಾ pêdā. = ಪೇದೆ. — ಪೇದಾಮಾತು. Checkmate with a pawn (My.; Mhr., H. ಪ್ಯಾದೇಮಾತ).

ಪೇದೆ pêde. = ಪ್ಯಾದೆ. A foot-soldier; a peon (My.); a pawn at chess (My.; Tē. ಪೇದಾ, ಪ್ಯಾದಾ; Mhr., H. ಪ್ಯಾದಾ,ಪ್ಯಾದೇ).

ಪೇನ್ pên. 1. Lice to increase or grow greatly (ಯೂಳಸಮೃದ್ಧಿ Śmd. Dlt.). P. ps. ಪೇನ್ದು, ಪೇನ್ದು (287 Cm.).

ಪೇನ್ pên. 2. (Śmd. 59). = ಹೇನ್, ಹೇನು. A louse. (T., M.; Tē. ಪೇನು).

ಪೇನ pêna. Tbh. of ಫೇನ (Śmd. 338).

ಪೇನಾಡಿ pênâḍi. See s. ಪೇ 2.

ಪೇಪೀಯಮಾನ pêpîyamâna. Drinking repeatedly. (Čpr. 1, 135).

ಪೇಯ pêya. To be drunk, drinkable, potable; tastable, sapid; a drink, a beverage; a libation. See Čh. v. 73; ವಾಜ-.

ಪೇಯೂಷ pêyûsha. = ಪೀಯೂಷ. *The milk of a cow,* etc. etc.

ಪೇರ್ pêr. = ಪೆರ್ 1 (before *vowels,* Śmd. 213. 214), etc., ಪೇರ್. Largeness, etc. (T., M.; Tē. ಪೇರು). — ಪೇರದಗು. -ಆಡಗು. Excessive, much flesh (V. 28, 71). — ಪೇರಡವಿ. -ಆಡವಿ. (Śmd. 214). A large forest or jungle (Bp. 18, 9; 26, 33; Śśv. 3, after 28; J. 12, 15). — ಪೇರಡಿ. -ಆಡಿ. (Śmd. 214). A long foot. 2, the long-paced one: a dog (ಸೊಣಗು, ಜಾಯಿಲ, ಕುಕ್ಕುರ, ಶುನಿ ನೆಸ.; ಸೂಣಗ Čt. II, 59, originally ಪೇರಣ; Rśv. 5, 52; 5, after 85; V. 14, after 81). — ಪೇರಣಿ. -ಆಣಿ. A large array (Čpr. 6, 35). — ಪೇರಱಿಕೆ. -ಆಱಿಕೆ. Extensive knowledge (Čpr. 5, 86). — ಪೇರಬಿಗ. -ಆಬಿಗ. A large water-fall (Abh. P. 7, 31). — ಪೇರಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 214). A large elephant (Čpr. 5, after 39; 7, after 81). — ಪೇರಾಲ. -ಆಲ. A large banyan tree (Rśv. 9, 24). — ಪೇರಾವೆ. -ಆವೆ. A large tortoise (Čpr. 5, after 39). — ಪೇರಾಳ್. -ಆಳ್. A great soldier (Abh. P. 13, 120). — ಪೇರಿಳೆ. -ಆಳೆ. A large kind of orange tree (Rśv. 2, 36; *cf.* ಹೇರಳೆ). — ಪೇರುಜ್ಜುಗ. -ಉಜ್ಜುಗ. A grand business or profession (ಉದ್ಯೋಗ Čt. I, 16). — ಪೇರುರ. -ಉರ. A large, broad chest (Mr. 283; Abh. P. 3, 157; 11, 1; Bp. 18, 58; Bh. 3, 13, 33; J. 11, 41; Śśv. 4, 59). — ಪೇರುರಿ. -ಉರಿ. A great flame or blaze (ದಳ್ಳುರಿ, ಘನಜ್ವಲಿತ Śm. 11; Bp. 19, 57; 58, 28; V. 9, after 21). — ಪೇರುಲ್ಲಾಸ. -ಉಲ್ಲಾಸ. Great sport; great delight (Bp. 23, 25). — ಪೇರುಸುರ್. -ಉಸುರ್. Excessive, strong breath (Bp. 54, 40). — ಪೇರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A large ox (Č. Bp. 47, 40). — ಪೇರೆಲೆ. -ಎಲೆ. A large leaf (Bp. 18, 31). — ಪೇರೆದ್ದು. -ಎದ್ದು. = ಪೇರೆತ್ತು. (V. 38, 69). — ಪೇರೊಕ್ಕಲ್. (Śmd. 214). A great farmer. — ಪೇರೊಂಡಲ್. -ಒಡಲ್. A large belly (J. 16, 35). — ಪೇರೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. A great festivity (Rśv. 4, 42). — ಪೇರೋಟ. -ಓಟ. A great run (Bp. 26, 32; 57, 44). — ಪೇರೋಲಗ. -ಓಲಗ. A large assembly, a great audience, etc. (Bp. 1, 51). ಪೇರೋಲಗಂ ಗೊಡು. -ಓಲಗ-ಒಂ-ಕೊಡು. To hold a grand levee, etc. (38, 10).

ಪೇರಣಿ pêraṇi. = ಪೇರಣಿ. Dancing, skipping (Tē., also ಪೇರವಣಿ; ಪೇರೆ, course, pace, running, gallop; Mhr. ಫೇರ, ಫೇರಾ, turning round in a ring, or galloping up and down, as a horse; forming a ring and dancing and capering; *cf.* ಪೇರಿ); a sword-dance (My.).

ಪೇರಣಿಗ pêraṇiga. A dancer, an actor (ಕುತೀಲವ, ಚಾರಣ Nr.).

ಪೇರಣಿ pêraṇe. = ಪೇರಣಿ. Dancing (Ep. 4, 7; 5, 42).

ಪೇರಲ pêrala. = ಪೇರಳ, ಪೇರ್ಲ. (fr. Dutch *peer* or Portuguese *pêra,* a pear). The guava, Psidium guyava Lin. (B. 3, 20. 114; M. ಪೇರೆ, ಪೇರಿ; Mhr. ಪೇರೂ; *cf.* ಬಿಕ್ಕೆ).

ಪೇರಳ pêraḷa. = ಪೇರಲ. (St. & Pl.; Z.).

ಪೇರಿ pêri. Galloping, running, as men, horses, etc. (My.; see ಪೇರಣಿ). ಕುದುರೆಯ ಪೇರಿ (ಪಯ್ಯಾಳಿ G.; Čb.).

ಪೇರು pêru. = ಏರು. Difference or unevenness in scales (My.; Mhr. ಫೇರ). — ಪೇರು ಕಟ್ಟು. To stop, *i. e.* to remove, that unevenness (My.).

ಪೇಪಿಸು pêṟisu. 1. To cause to display or be covered with. See ತಳಿರ್ಪೇಪಿಸು.

ಪೇಪಿಸು pêṟisu. 2. = ಹೇಪಿಸು. To cause to load, etc. (J. 4, 67).

ಪೇಪು pêṟu. 1. = ಪೀಪ್ (ಪೀಪು). P. p. ಪೇಪಿ. To scatter about (Čpr. 7, 55); to spread about, to unfold, to display (6, 72).

ಪೇಪು pêṟu. 2. = ಹೇಪು 1. To lift up and put upon; to load, to lade, to freight; to pile up (J. 15, 43; M.). P. p. ಪೇಪಿ. ನೂಱು ವಿಧದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಾಸಣಿಸಿ, ಎವರದೊಳು ಬೀಜಿ ಬೀಜುಜಿ ಕಮ್ಮಿಗಳೊಳಗೆ ಪೇಪಿ (Bp. 6, 32). ಪೇಪಿ ಮುಂಮೆಗರ (36, 28). ಸಾಲಿಗರ್ ಕಲುಗುಣ್ಡಂ ಮಿಗೆ ಪೇಪುವರ್ (Sś. in B. 5, 87).

ಪೇಪು pêṟu. 3. = ಹೇಪು 2. A load, especially a bullock-load (J. 5, 13).

ಪೇರ್ಲೆ pêṟlĕ. = ಪೇರಲ, etc. (My.).

ಪೇಲ್ pêl. 1. = ಹೇಲು 1. To void excrements (especially used of men and carnivorous animals, ಮಲ ವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.; T. ಪೇಲು; see ಪಿಲ್).

ಪೇಲ್ pêl. 2. = ಹೇಲು 2. Excrement, the dung of man, dogs, cats, etc. (ಮಲ Śmd. Dh.).

ಪೇಲ pêla. Going. 2, a small part. 3, a testicle. 4, = ಪೇಲವ. See ಪರಿ-.

ಪೇಲವ pêlava. *Delicate, fine, soft, tender, thin, slender, small.* See ಪರಿ-.

ಪೇಲೆ pêlĕ. A cup, a bowl (My.; B. 4, 125. 225; Mhr., H. ಪೇಲಾ).

ಪೇಶಲ pêśala. *Beautiful, charming.* 2, *skilful, dexterous, clever; deceitful, crafty.*

ಪೇಶವೆ pêśavĕ. = ಪೇಷ್ವ. The Peshwâ, the head minister of the Mahratha empire (B. 4, 216; Mhr., H. ಪೇಶವಾ).

ಪೇಶಿ pêśi. A piece of flesh or meat; etc. 2, an egg (ಕೋಶ, ಅಣ್ಡ, ತತ್ತಿ Mr. 167).

ಪೇಶೀಕೋಶ pêśī-kôśa. *An egg.*

ಪೇಷಣ pêshaṇa. Pounding, grinding, crushing, triturating, pulverizing by means of a mill. See ಆರೆ. 2, (ಪೇಷಣಿ G.), a hand-mill. — ಪೇಷಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To grind, to mill. ಪೇಷಣಂಗೆಯ್ವ ಶಿಲೆ (ಕನ್ನಡ Śm. 98).

ಪೇಷಣಾಗ್ರಶಿಲೆ pêshaṇa-agra-śilĕ. The top-stone in grinding. See ಕನ್ದು.

ಪೇಷ್ಕಷು pêshkashu. Tribute paid by a zemindar, etc. (My.; Br., H.).

ಪೇಷ್ಕಾರ pêshkâra. A revenue officer secondary to an Amaladâra (My.; Br., H.).

ಪೇಷ್ವ pêshva. = ಪೇಶವೆ. (My.).

ಪೇಸಿಕೆ pêsikĕ. = ಹೇಸಿಕೆ. Aversion, disgust; nastiness (Bh. 1, 4, 42).

ಪೇಸು pêsu. 1. = ಹೇಸು 1. To feel aversion (Abh. P. 4, 81; 8, 52).

ಪೇಸು pêsu. 2. = ಹೇಸು 2. Aversion, disgust. — ಪೇಸೆಲ್ದೇ. -ಎದೇ. Disgust to arise (Abh. P. 11, after 132; 13, 96; 15, after 56).

ಪೇಳಿ pêḷi. = ಪೇದಿ (Śmd. 39).

ಪೇಳಿಗೆ pêḷigĕ. = ಪೆಡಗೆ, etc. Tbh. of ಪೇಟಿಕೆ (Śmd. 31; ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Čt. II, 13; V. 8, 4. 16). — ಪೇಳಿಗೆವೀವು. -ತೀವು. To be filled into a box (V. 8, 3).

ಪೇಳಿಸು pêḷisu. (Śmd. 40).

ಪೇಳೆ pêḷĕ. Tbh. of ಪೇಟೆ 1. (Čpr. 6, 35).

ಪೇಳ್ pêḷ. = ಪೇದು, ಪೋದು. To utter, to say, to speak; to mention; to adduce; to narrate, to relate; to tell; to command, to order (ನಿರೂಪಿಸು Śmd. I; ಎನ್ Śmd. 20. 24 Cm.; T., M. ಪೇಜು; Të. ಪೇಲು, ಪ್ರೇಲು, M. ಪೇಜು, to chatter, as birds; T. ಏವು, M. ಏಗು, to order, command). P. p. ಪೇದ್ದು. ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಮಂ... ಬಗೆವುಗೆ ಪೇದ್ದಿಂ (Śmd. 3). ಕವಿಮಾರ್ಗತತ್ಸಮಾಸಮನ್ ಅವನ್ ಎನ್ನದಿವನಿತನ್ ಅಯ್ದೆ ಪೇದ್ದಿಂ (231). ಇದಜೊಳ್ ನಾಕ ಲ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಪೇದುವ (are not adduced, *passive sense*) ಎನಲ್ ಬೇಡ (61). ಲಿಂಗಮೆಮ್ಮನುದು ವಸ್ತುವಿನ ಕುಲುಪಂ ಪೇದ್ಮಿದು (154). ತೃತೀಯೆ ಸಲೆ ಕರ್ತೃಕರಣಪೇತುಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ಪೇದಿಲ್ ಪಡೆಗುಂ (157). ನೆನೆದು, ಪೇದ್ದಿಂ (280). ಏವೇದ್ಯಿವ್ನ್ ಅವನ ಚಾಗದ ಪೆಮ್ಪಂ? (211). ಈ ಪೇದ್ದ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (164). ಪೇದಲ್ಕೆ ಕೇಳ್ದಂ (278). ಪುತ್ರರಸಲ್ಕೆ ವೇದ್ ಸುವರ್ಣೋತ್ಕರಮಂ! (278). ನೃಪಂ ಪೇದ್ ಪಿಂ (164). ಉಡ ವೇದ್, ಉಡಲ್ವೇದ್; ತರವೇದ್, ತರಲ್ವೇದ್ (278); ತರವೇದ್ ಸನ್ನಿಧ ವಾಜಸಾಧನಮಂ! (278 Mdb.). ತರವೇದ್ದಿಂ (82). ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಶಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೇದ್ ಪಟ್ಟುವು (Hâ.). ಪೇದ್ವಿನು (ಸೂಚಕ, ಪೇದುವನ್ಯಾವನು Nn. 122). ಪೇದ್ಮುದು (ಅಜ್ಜಿ, ಶಾಸಿತ, ಪ್ರಯೋಗ, ಶಾಸನ Mr. 440). ಅಜ್ಜಗೆಯೆನೆ ಇರವನ್ನಿಗೆಯೊಳೆ ಪೇದ್ಮಿ (either: they use to say, or: it is said, or explained by, Śm. 27); ಪೇದ್ಮಿ ಪಿಡಿಯೆನಲ್ ಪೆಣ್ಣಾನೆ (41). ಲಿಂಗ, ಪೇದೆ! ಎನಲ್ ಬಲ್ಲರ್, ಇದನ್ ಆಂ ಪೇದ್ದಿನು (Kk. 3). ಇವನದೇಂ ಭೀತಿಯಂ ಪೇದ್ಪೆಂ? (Rśv. 13, 8). ಎಲೆ, ಮುನಿಪ, ನೀ ನನ್ನಿಯನೆ ಪೇದೆ! (Bp. 1, 55). ಆ ಆಯ್ಯನ ಆಮಲಚರಿತ್ರನಂ ಪೇದಿಲ್ಕೆ (60, 13). See Čpr. 1, 48. 62. 63; 3, 90; 5, 44.

ಪೇಳಿಲಿ pêḷi. = ಪೇಳಿ, q. v.

ಪೇಳಿಕೆ pêḷikĕ. = ಹೇಳಿಕೆ. Saying, telling; talk, rumour. 2, a saying, an enigma, a puzzle, a sort of čitra (Kâvy. III, 2, B, 81; *cf.* ಪ್ರಹೇಳಿಕೆ).

ಪೇಳಿಗೆ pêḷigĕ. = ಪೇಳಿಕೆ. Saying, etc. 2, notoriety, fame. ನೀನುಳ್ಳಿಡುಣ್ಬು ರಾಜ್ಯಂ; ನೀನುಳ್ಳಿಡೆ ಪಟ್ಟು ಮುಣ್ಬು, ಪೇಳಿಗೆಯುಣ್ಬು (Śmd. 155. 292; it is possible that here the term is ಪೇಳಿಗೆ, *i. e.* boxes with money, etc.).

ಪೇಳಿಸು pêḷisu. = ಹೇಳಿಸು. To cause to tell, etc. (J. 1, 8; 9, 12; 10, 27).

ಪೇಳು pêḷu. = ಪೇಳ್, etc. P. p. ಪೇದಿ. See Bp. 2, 43; 5, 57; 10, 7; 23 sum.; 45 sum.; J. 29, 24. ಪೋಗಿ ಪೇಳುವಂ (ದೂತ Mr. 245). ಓದೆನ್ದು ಪೇಳುವನು (ಉಪಾಧ್ಯಾಯ 251).

ಪೇಳುವಿಕೆ pêḷuvikĕ. Saying, telling. ವ್ಯಕ್ತಮಾಗಿ ಪೇಳುವಿಕೆ (ನಿಗಾದ, etc. Si. 391).

ಪೈ pay. 1. For Kannaḍa words with this initial syllable in MSS. or books see ಪಯ್, *e. g.* ಪೈರು = ಪಯಸ್ರು.

ಪೈ pay. 2. Upper; external; extra; upon (Té. ಪಯಿ, ಪಯಿನಿ, ಪೈ). — ಪೈಗಸ್ತಿ. ಪೈಗಸ್ತು. An extra overseer or superintendent (My.); a patrole (My.; Br., H.).

ಪೈ pay. A copper coin, the 12th part of an Aṇa, a Pie (My.; B. 4, 51. 180). ನಾಲ್ಕು ಪೈ (ಪಣ G.).

ಪೈಕ payka. 1. = ಪಯ್ಕ.

ಪೈಕ payka. 2. Money (Mhr. ಪೈಕಾ; R.; Të. ಪೈಕ, a small copper coin, a farthing, a half penny; cash, money).

ಪೈಕಿ payki. Of or out of; from amongst (My.; Br., Mhr.).

ಪೈಗಮ್ಬರ paygambara. A prophet; a messenger from heaven (Mhr., H. ಪೈಗಮ್ಬರ; My.).

ಪೈಗು paygu. = ಪೈಗೋ. Pegu (My.).

ಪೈಗೋ paygô. = ಪೈಗು. (My., T.; Si. 272).

ಪೈಂಗಲ paiṅgala. (fr. ಪಿಂಗಲ). The fifty-first year of the cycle of sixty (My.).

ಪೈಜಣ paijaṇa. Small tinkling bells for the feet (ಕಿಂಕಿಣಿ ಜ್ಜಿ, ಸಣ್ಣ ಗೆಜ್ಜೆ G.; B. 4, 125).

ಪೈಜಾರು paijâru. A shoe (My.; Br.; Mhr., H.).

ಪೈಟಿ paiṭi. A summerset (My.; H.). See ಪಣ್ಟಿಸು.

ಪೈಠಣ paiṭhaṇa. N. of a town (B. 3, 103).

ಪೈಠಣಿ paiṭhaṇi. Manufactured at Paiṭhaṇa (Mhr.; Br., My.). ಪೈಠಣಿಸೀರೆ, a kind of silk garment (My.).

ಪೈತರ paiṭhara. (fr. ಪಿತರ). *Boiled in a pot.*

ಪೈತೃಕ paiṭṛika. (fr. ಪಿತೃ). = ಪೈತಿಗೆ. Paternal; ancestral. 2, a śrâddha in honour of deceased ancestors (J. 10, 26. 27).

ಪೈತೃಕಕರ್ಮ paiṭṛika-karma. = ಪೈತೃಕ No. 2. (Si. 244).

ಪೈತೃಕಧನ paiṭṛika-dhana. Property acquired by a father, ancestral property, patrimony. (My.).

ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ paiṭṛishvasrîya. *A paternal aunt's son.*

ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ paiṭṛishvasrîya. *A paternal aunt's son.*

ಪೈತ್ಯ paitya. Tbh. of ಪಿತ್ತ (or of Sk. ಪೈತ್ತ, bilious). Bilious humour (ಮಾಯು, ಪಿತ್ತ Si. 203); choler; foolishness, madness (My.). ಪೈತ್ಯವಾದವನಿಗೆ ಪೈತ್ಯನಾಗದೋ?—ಪೈತ್ಯನಾದವಗೆ ಪೈತ್ಯವೆಮ್ಬುವದೇನು? (Prvs.).

ಪೈತ್ಯಗಾತಿ paitya-gâti. A foolish, mad woman (My.).

ಪೈತ್ಯಗಾಜಿ paitya-gâra. A foolish, mad man (My.).

ಪೈತ್ರ paitra. *Paternal; ancestral.* 2, the part of the hand between the thumb and fore-finger (ಜೆಟ್ಟಿರಳು ಮತ್ತು ತೋ ಜುವಿರಳು ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅನ್ತರ G.); the root of the fore-finger.

ಪೈಮಾಯಿಷಿ paimâyishi. Surveying and measuring of lands (My., Br.; Mhr., H. ಪೈಮಾಷೀ).

ಪೈಲವಾನ pailavâna. An athlete, a professional wrestler (My.; B. 5, 165; Mhr. H. ಪಹೆಲವಾನ, ಪಹಿಲವಾನ, ಪೈಲವಾನ; Br. ಪೈಲುವಾನ).

ಪೈವಸ್ತಿ paivasti. Endorsement of a letter specifying the date of its receipt (My., also ಪೈವಸ್ತಾ; Mhr., H.).

ಪೈಶಾಚ paiśâca. (fr. ಪಿಶಾಚಿ). Relating or belonging to a piśâca; infernal, demoniacal. 2, a piśâca (J. 2, 60). 3, the lowest form of marriage.

ಪೈಶಾಚಿಕ paiśâcika. = ಪೈಶಾಚ No. 1. 2, a sort of Tadbhava, gibberish (Ch. p. 22).

ಪೈಶುನ್ಯ paiśunya. (fr. ಪಿಶುನ). Information, tale-bearing, backbiting, calumny, reporting evil of others. See ಜೂಜು.

ಪೈಸ paisa. A copper coin, the 3rd part of an Ana, or 4 Pays, or 1 Duḍḍu (My.; M. ಪೈಸೆ; Mhr. ಪೈಸಾ); money (My.; Mhr.). See ಕಾಲ್-.

ಪೈಸಲಾತಿ paisalâti. Final settlement (My.; H.).

ಪೈಸಲು paisalu. Decision of a case or dispute; settlement of a debt (My.; Mhr., H. ಪೈಸಲ). — ಪೈಸಲುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get a decision in one's favour. ಪೈಸಲುಗೊಣ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಿಯ್ಯಾಲ ನವ್ವರು (Prv.). — ಪೈಸಲುನಾಮೆ. A written adjudgment of any case (My.).

ಪೊಕ್ಕು pŏkku. = ಹೊಕ್ಕು. P. p. of ಪುಗು 1 and ಪೊಗು 1.

ಪೊಕ್ಕುಳ pŏkkuḷa. (fr. ಪೊರೆ 1). = ಪೊಕ್ಕುಳಿ 1. The state of having one's self fed (by others; *cf.* ಪರಪುಷ್ಟ). — ಪೊಕ್ಕುಳವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. = ಪೊಕ್ಕುಳಿ. The cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Smd. II, o. r. ಪೊಕ್ಕುಳಿ-; Śm. 28).

ಪೊಕ್ಕುಳಿ pŏkkuḷi. 1. = ಪೊಕ್ಕುಳ, etc. — ಪೊಕ್ಕುಳಿಯ ಪಕ್ಕ. (ಕೋಗಿಲೆ Kk. 79). — ಪೊಕ್ಕುಳಿವಕ್ಕ. = ಪೊಕ್ಕುಳವಕ್ಕ, q. v.

ಪೊಕ್ಕುಳಿ pŏkkuḷi. 2. = ಪೊರ್ಕಳಿ, q. v.

ಪೊಕ್ಕುಳಿ pŏkkuḷi. = ಪರ್ಕುಡಿ, ಪೊರ್ಕುಡಿ, ಪೊಕ್ಕಡಿ, ಪೊಕ್ಕಡಿ, ಪೊಕ್ಕುಟಿ. The navel (ನಾಭಿ Śmd. I; Nr.; see Mr. s. ಆವಲಿಗ್ಗ; T. ಪೋಗಿಲ್, ಪೊಕ್ಕುಳ್; M. ಪೊಕ್ಕುಳ್, ಪೊಕ್ಕುಳ್, ಪೋಡು; Të. ಪೊಕ್ಕಿಲ, ಪೊಕ್ಕುಲ, ಪೊಕ್ಕುಡ್ಡು; T. also: a bubble, water-bladder; see ಪುಗುಳ್, ಪುಗ್ಗು). ಪೊಕ್ಕುಡ್ಡಿ, ಪೊಕ್ಕುಡ್ಡಿಳ್ (Śmd. 52). ಹರಿಯ ಪೊಕ್ಕಳಿ ತಾವರೆ (162). ಬಿಜಣ್ಣುವ ಪೊಕ್ಕುಟಿನ್, ಉಗುರಿಸಿದುವ ತುಡುವ್ವ (288). See ಆಲರ್ವೊಕ್ಕುಡಿ, ತಾವರೆ-.

ಪೊಗದಿ pŏgadi. = ಪಗದಿ. Tribute, tax (My.; Të. ಪುಡುಕು, giving; to give; T. ಪೊದಿಬಲ್, giving; ವದಿಂಗು, to give, *cf.* ಬದಿ, gift). ಪೊಗದೀ ತೆಯುವಿಕೆ (ದಾನ Si. 263).

ಪೊಗರ್ pŏgar. = ಹೊಗರು. Shine, brightness, lustre, colour (ಳಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, ಪೊಳಪು, etc., ಕಾನ್ತಿ Kk. 25; Śm. 15; Të. ಪೊಗರು, ಪೊಗುರು; T., M. ಪುಗರ್; *cf.* ಪೊಂ, ಪೊಚ್ಚು, ಪೊಡಪು, ಪೊಳೆ 1). ಪೊಗರಪ್ಪ ರಜತಾದ್ರಿ (ಪಿಂಜರಿವಿಟ್ಟು Śm. 10). See Abh. P. 1, 113; Rśv. 13, 72; V. 4, 36; J. 12, 19; 22, 21; ನುಣ್ಪೊಗರ್, ಪಸುರುಪೊಗರ್. — ಪೊಗರಾನ್. -ಆನ್. To obtain brightness or lustre (Śśv. 4, 42). — ಪೊಗರಬಿಸು. -ಇಬಿಸು. To lose one's lustre (Abh. P. 9, 21). — ಪೊಗರೇಱು. -ಏಱು. Brightness to increase (J. 24, 66). — ಪೊಗರೊಗು. -ಒಗು. Lustre to come forth or proceed from (Bh. 3, 13, 22; J. 16, 4; 17, 7). — ಪೊಗರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A bright arrow (J. 22, 11). — ಪೊಗರ್ದೋಱು. -ತೋಱು. Bright colour to appear (J. 5, 60). — ಪೊಗರ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. (Śmd. 54, o. r. -ಟ್ಟೆ). A bright garment. — ಪೊಗರ್ವೊಗೆ. -ಮೊಗೆ. Lustre to become abundant (J. 18, 34).

ಪೊಗಸು pŏgasu. Expansion (Ćpr. 6, 58; 8, after 4; see ಪೊಂಗು 1 and ಪೊಚ್ಚ 1).

ಪೊಗಟ್ pŏgaṭ. 1. = ಪೊಗಡು, ಪೊಗಡು. To praise (ಸಂಸ್ತವನ Śmd. Dh.; ಕೊಣ್ಡಾಡು 366 Cm.; T., M. ಪುಗಟ್; Të. ಪೊಗಡು, ಪೊಗುಡು; Tu. ಪುಗರ್). P. p. ಪೊಗಟ್ಟು (49). ಗೊರವನಲ್ಲದೆ ಪೊಗಟ್ಟೆಂ (57). ಕುಲಮಂ ಛಲಮಂ ವಿದ್ಯಾಬಲಮಂ ಶೌರ್ಯಾವಲೇಪಮಂ ಪೊಗಟ್ಟೆ ನೆಲಂ (128. 130). ಮುಚ್ಚಿ ಪೊಗಟ್ಟಿಂ (280). ವನ್ದಿ ಪೊಗಟ್ಟೆ ಜಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಂ (296). ಪೊಗಟ್ಟಿಂ, ಪೊಗಟ್ಟಿ, ಪೊಗಟ್ಟುಂ (55). ನನ್ನನವನಲಪ್ಪ್ಮ (ವನಸ್ತವೂತಿಯಂ) ಱೀರವದಿಂ ಪೊಗಟ್ಟು (Ćpr. 7, 41). ಬೀಜಂ... ಮುತ್ತಂ ತೆಗೆದು, ಸತಿಗೀಯೆ ಪೊರೆಯ ಬೀದರು ಪೊಗಟ್ಟರು (Râghć. 17, 69). ಪೊಗಬಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ತುತ Nr.). See Ćpr. 1, 41; 2, 71; 6, after 69; 7, 42; Śśv. 1, after 79; J. 3, 40.

ಪೊಗಟ್ pŏgaṭ. 2. (Śmd. 59). Praise; renown (T., M. ಪುಗಟ್; Të. ಪೊಗಡು). — ಪೊಗಟ. -ಆತ. A renowned man (ಸತ್ವಾಧಿಕ, ಉತ್ತಮ, ಶಕ್ತ, ಕ್ಷಮ Mr. 246).

ಪೊಗಟ್ಲಿಸು pōgaṭlisu. = ಹೊಗಟ್ಲಿಸು. To cause to praise (Čpr. 2, 57; 4, 78; Abh. P. 13, 84; Bp. 36, 42). ಪೊಗಟ್ಳಿಕ್ಕುಂ (Šmd. 268).

ಪೊಗಟ್ಲಿ pōgaṭlu. = ಪೊಗಟ್ 1, etc. P. p. ಪೊಗಟ್ಟ್. ಪೊಗಟ್ಟಿಂ ತಲೆ (Bp. 49, 21). ಪೊಗಟ್ಟಿದರ್ (Č. Bp. 5, 52).

ಪೊಗಟ್ಲಿಕ್ಕೆ pōgaṭlikĕ. = ಹೊಗಟ್ಲಿಕೆ. Praising, praise (Č. Bp. 47, 5; J. 4, 6; 23, 48; 34, 53; Tu. ಪುಗರಿಗೆ).

ಪೊಗಟ್ಲಿತ್ತೆ pōgaṭ-tĕ. (Šmd. 247). = ಹೊಗಟ್ತೆ. Praising, praise (ಕೀರ್ತನ Šmd. I; Grj. 10, after 61; Tĕ. ಪೊಡ್ತೆ). — ಪೊಗಟ್ತ್ತವಡೆ. -ಪಡೆ. To be praised (Rśv. 4, after 112).

ಪೊಗಿಸು pōgisu. = ಪುಗಿಸು, etc. To cause to enter (Bp. 55, 14; Bh. 1, 8, 35; Rśv. 5, after 23; 5, 24; J. 8, 31; 17, 57; see ಮಜ್ಜನವ್ಮೈಗಿಸು).

ಪೊಗು pōgu. 1. = ಪುಗು 1, etc. To enter, etc. (J. 15, 49; 28, 59; Šśv. 4, 74; see ಕವಿಪೊಗು). P. p. ಪೊಕ್ಕು. ಪೊಗಲ್ ಆರಿದಾದುದು (ಕಲಿಲ, ಗಡನ Nr.). ಧುರವ ಪೊಗುವುದು (ಅಭಿಷಾರ Mr. 490). — ಪೊಗವೇಟ್. -ಪೇಟ್. To tell to enter (Grj. 6, 26).

ಪೊಗು pōgu. 2. = ಒಸು 1, etc. (J. 3, 25; T. ಪೊಜು).

ಪೊಗೆ pōgĕ. 1. = ಹೊಗೆ 1. To smoke; to be smoked (Šśv. 4, 37; T. ಪುಗ್ಯೆ, M., Tu. ಪುಗೆ, Tĕ. ಪೊವೆ).

ಪೊಗೆ pōgĕ. 2. = ಪೊಗೆದು, ಪೊಗೆ 2. Short P. p. of ಪೊಸೆ 1, in ಪೊಗೆ ಪೊಗೆದು (J. 26, 13).

ಪೊಗೆ pōgĕ. 3. = ಹೊಗೆ 3. Smoke; steam, vapour (ಧೂಮ Mr. 47; T. ಪುಗ್ಯೆ; Tĕ. ಪೊಗೆ, ಪೊವೆ). See Čpr. 5, after 64; 5, 132; 8, after 4; Č. Bp. 5, 2; Rśv. 1, 43; 9, 18. 23; J. 15, 24; ಕಾರ್ಮೊಗೆ. — ಪೊಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be smoked (Abh. P. 11, 83). — ಪೊಗೆ ಪೋಗು. To become full of smoke (Abh. P. 16, 57). — ಪೊಗೆ ಮೊಗವಾಗು. Smoke to begin to appear (Abh. P. 16, 93). — ಪೊಗೆವದಯಿಗೆಯ. -ಪಯಿಗೆ-ಅ 3. He whose standard is smoke: Agni, fire (ಕುರ್ಮ Kk. 21; ಅನಲ Šm. 11).

ಪೊಂ poñ. ಪೊಬ್. = ಪೊನ್, etc. Gold (ಕಲ Čt. I, 47; Tĕ.). ಬುಧಂಗೆ ಸಕಲರಿಗೆ ಪೊಂಗಳನು...ದಾನವ ಮಾಡಿದನು (Prll. 3, 12). — ಪೊಂಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. A golden high structure (Čpr. 10, 66). — ಪೊಂಗದ. -ಕದ. A golden or gilt half of a folding door (Č. Bp. 5, 48). — ಪೊಂಗಱ್. A feather of gold (of an arrow, Abh. P. 13, 43). — ಪೊಂಗಲಸ. -ಕಲಸ. A golden vessel (Abh. P. 5, 125; Bp. 58, 68; Rśv. 11, 81; J. 3, 11; 34, 1-4). — ಪೊಂಗವಚ. -ಕವಚ. A golden coat of mail (Čpr. 10, 64). — ಪೊಂಗವಡಿಕೆ. -ಕವಡಿಕೆ. A golden (crescent-formed) ornament of the forehead (swinging about, Čpr. 3, 47). — ಪೊಂಗಳಸ್ತಿಗೆ. A golden water-jar (Čpr. 8, 62). — ಪೊಂಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A golden horn (Č. Bp. 5, 7). — ಪೊಂಗಿಣ್ಡೆ. A golden giṇḍi (Rśv. 14, 158). — ಪೊಂಗಿಱುಗಟೆ. Gold castanets (Bp. 5, 41). — ಪೊಂಗುಡುಪ. -ಕುಡುಪ. A golden drum-stick (Rśv. 6, after 30). — ಪೊಂಗುಪ್ಪಸ. -ಕುಪ್ಪಸ. A golden bodice. ಪೊಂಗುಪ್ಪಸನ್ದುದು. -ಂ-ತುಡು, to put on a golden bodice (Rśv. 13, 70). — ಪೊಂಗುಳಿಗೆ. A gold ball (Bp. 4, 17). — ಪೊಂಗೆಜ್ಜೆ. A small gold bell ornament (My.). — ಪೊಂಗೇದಗೆ. -ಕೇದಗೆ. A gold-coloured Pandanus (Rśv. 10, after 31). — ಪೊಂಗೊಡ. -ಕೊಡ. A golden water-vessel (Grj. 3, after 91; V. 5, 7; J. 3, 7; 6, 30; 11, 17). — ಪೊಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take gold (Šāstrasāra in W. v. 1270). — ಪೊಂಗೊಬಲೆ. -ಕೊಬಲೆ. A golden fife (Bhāgavata 10, 18, 18). — ಪೊಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A golden staff (Grj. 10, 60).

ಪೊಂಗ poñgu2-a3. A man of ebullition, or of elated courage. See ಜೆನ್ನ-.

ಪೊಂಗರ poñgara. = ಹೊಂಗರ. (St. & Pl.).

ಪೊಂಗಲು poñgalu. = ಪುಬ್ಗಿ q. v., etc., ಪೊಂಗಿಲ್. (My.; T. ಪೊಂಗಲ್; Tĕ. ಪೊಂಗಲಿ, ಪೊಂಗಳಿ; T. ಪೊಂಗಲ್ also: a boiling, a bubbling up; T. ಪುಗವ್ವ, ಪುನ್ಗ, ಪೊಮ್ಮಲ್, boiled rice; *cf.* ಬೋನ; see s. ಪುಗ್ಗು). — ಪೊಂಗಲುಹಬ್ಬು. A festival in honor of the sun on its entering the sign of capricorn when poñgalu is eaten (My.; T.; Tĕ. ಪೊಂಗಲಿ-).

ಪೊಂಗಿಲ್ poñgil. = ಪೊಂಗಲು, etc. (Šāstrasāra in W. v. 1270).

ಪೊಂಗಿಸು poñgisu. To cause to expand, etc. (Bp. 1, 49; Šāstrasāra in W. v. 1270). ಪೊಂಗಿಪಿದಂ (Šmd. 274).

ಪೊಂಗು poñgu. 1. To boil over (ಅಳವರಿದು ಬೀವುದು Čt. I, 73; see ಪುಗ್ಗು). **2,** to burst open, to expand, to open, to blossom, to swell, to be elated, to exult, to be overjoyed (to become manifest, ಸ್ಫುಟನ Šmd. Dh.; Tĕ.; *cf.* ಪೊಗಸು, ಪೊಮ್ 2). ಪೊಂಗಿ ಪೊಪವತುಪಂ (ನನು, ವನ್ದನ Mr. 461). See Čpr. 5, 98; 8, 103; Bp. 4, 66; 9, 10; 21, 9; 23, 35; 24, 35; 29, 24; 35, 2; 43, 56; 48, 24; 50, 41; 53, 59; Šśv. 4, 12. 74; ಬೆಮ್ಪೊಂಗು.

ಪೊಂಗು poñgu. 2. Boiling over; expanding, etc. (Čpr. 9, 71; Tĕ.; see ಪೊಂಗ).

ಪೊಚ್ಚ poccha. 1. (Manifestation, see ಪೊಂಗು 1): clearness, brightness, whiteness. ಪೊಚ್ಚಪೊನ್ದವರೆ (J. 3, 8; 8, 4). ಪೊಚ್ಚಕ್ಕುಂಗೆ (Bp. 14, 15). — ಪೊಚ್ಚ ಪೊಸ. Bright and new or fresh (Abh. P. 3, 35; 7, 29; 8, 47; 17, 7; 30, 2). See ಪೊಸ-.

ಪೊಚ್ಚ poccha. 2. A stream, a river (ಪೊಬ್ಬಿ Šmd. II; ಪೊಬ್ಬಿ, ತೊಡಿ Šm. 36; see s. ಪುಗ್ಗು). ತಾನೆಚ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚಮಲ್ಲದ ಅರಿವಾಹನಿಯಂ (Šmd. 263). See Rśv. 6, 23; ಬಾನೆಪ್ಪೆಚ್ಚೆ.

ಪೊಚ್ಚಡಿಸು poccharisu. (To break forth), to start into view, to become evident or manifest, to appear; to shine (ಕಣ್ಣಲಿ, ಪೊಡಕರಿಸು Šmd. II; Kk. 75).

ಪೊಚ್ಚಟಿಸು poccharu. (= ಪೊಚ್ಚಡಿಸು). To appear, etc. (ಸ್ಫುರಣ Šmd. Dh.; *cf.* ಪೊಡರ್). ಪೊಚ್ಚಡುಗುಂ ತೃತೀಯೆ ಬನ್ದು ಆನ್ವಜಿಬೆಮ್ಪ ಪದಕ್ಕಂ (Šmd. 398; Cm.: ಪೊರ್ದುಗೆಯಪ್ಪದು).

ಪೊಚ್ಚಳಿ poccali. Either = ಪೊಚ್ಚ 2, a river, or = ಪೊಳೆ 4, shine, effulgence (ಪೊಳೆ Kk. 75, which also may be ಪೊಬ್ಬಿ).

ಪೊಜ್ಜಲಿಸು pojjalisu. = ಪಜ್ಜಳಿಸು. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು. (Bp. 26, 10).

ಪೊಂ poñ. ಪೊಇನ್. = ಪೊನ್, etc. Gold. — ಪೊಂಜಗಲಿ. A golden bench or seat (Rśv. 10, after 31; Šśv. 2, after 42). — ಪೊಂಜಳವ್ಪು. A golden veil (V. 10, 4). — ಪೊಂಜಾಳೆಗೆ. A sack filled with gold coins (V. 8, 4). — ಪೊಂಜುರಿಗೆ. -ನುರಿಗೆ. (Šmd. 83). A golden knife or dagger (Rśv. 6, after 11). ಕಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜುರಿಗೆಯೊಳಂ ಜನಮ್ ಏಂ ಮನಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ? (Šmd. 83). — ಪೊಂಜೂಡಗ. -ಸೂಡಗ. A gold bracelet (Čpr. 10, 7).

ಪೊಂಚು pŏñcu. = ಹೊಂಚು 1. To be in wait; to lurk (J. 26, 24; Tĕ.).

ಪೊಂಜು pŏñju. = ಪಂಜು. ಪೊಂಜು ಸುಟ್ಟರೂ ಮಂಜು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪೊಟ್ಟಗೆ pŏṭṭagĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 1, etc. See ಗರಪೊಟ್ಟಗೆ.

ಪೊಟ್ಟಣ pŏṭṭaṇa. = ಪೊಟ್ಟಳ, ಪೊಟ್ಟಣ, ಪೊಟ್ಲ 1. (Tbh. of ಪುಟ; *cf.* ಪೊಡ 1). A small cup or packet made of leaves, paper, etc. (My.; Bp. 8, 60; 17, 8; Rśv. 13, 88; T. ಪೊಟ್ಟಣ, ಪೊಟ್ಟಲ; Tĕ. ಪೊಟ್ಟ, ಪೊಟ್ಲ; *cf.* Tbh. ಪುಡಿ); a bag. ನೀರ ಪೊಟ್ಟಣ (ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ ಔಟ. I, 87). ಪೊಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ತಟ್ಟನೆ ಹೋಗ ನೇ? (Prv.). — ಪೊಟ್ಟಣಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie or prepare a pŏṭṭaṇa (Bp. 18, 60). — ಪೊಟ್ಟಣನಾರಿ. Water in a cup of leaves. ಸರೋರುಹದ ಪತ್ರದಲಿ ಪೊಟ್ಟಣವಾರಿಯನು ಕಟ್ಟು! (Bh. 3, 23, 12).

ಪೊಟ್ಟರೆ pŏṭṭarĕ. = ಪಟ್ಟೆ, ಪೊಟ್ಟಿ 1, ಪೊಟ್ರಿ, ಪೋಟಿ, (ಪೋದಿಲ್), ಹೊಟ್ಟೆ 2, ಹೊಟ್ರಿ, ಹೋಟಿ, ಹೋಟ್ರಿ. A hole in a tree, the hollow of a tree (My.; T. ಪೊತ್ತಲ್, ಪೊಯ್, ಪೊಳೆಲ್, ಪೋಜ್ಜಿ; see ಪೊಳ್ಳು).

ಪೊಟ್ಟವನಿ pŏṭṭavani. A term used in saṅgīta (Bp. 19, 8).

ಪೊಟ್ಟಳ pŏṭṭaḷa. = ಪೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಟು pŏṭṭu. = ಹೊಟ್ಟು. Chaff, husk, a pod emptied of its contents (ಕಡಂಗರ, ಬುಸ Nr.; Čpr. 6, 39; M. ಪುಟ್ಟಲ್; Tĕ.; T., M. ಪೊಟ್ಟು, an empty, or blighted, ear of corn; useless; M. ಪುಟ್ಟಲ್ also: a basket; ears of corn just before shooting forth, see ಪೊಡೆ 3; M. ಪೊಟ್ಟಿ, what is broken, maimed, see ಪುಡಿ).

ಪೊಟ್ಟಿ pŏṭṭĕ. 1. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. ಮರದ ಪೊಟ್ಟಿ (ಪೋದಿಲ್ Śmd. I, o. r. -ಪೋಟಿ).

ಪೊಟ್ಟಿ pŏṭṭĕ. 2. = (ಪುಟ್ಟಿ 2, No. 2), ಪೊಡೆ 3, ಹೊಟ್ಟಿ. The belly, the paunch, the stomach; the womb; the cavity or body, as of a ship (ಪೊಡೆ, ಬಸಿಱ್ Śm. 70; Tĕ.; Mhr. ಪೋಟಿ). See Čpr. 8, 61; ಕಬ್ಬೊಟ್ಟಿ, ಕಬ್ಬೊಟ್ಟಿ.

ಪೊಟ್ಟಿಣ pŏṭṭiṇa. = ಪೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ರಿ pŏṭṛĕ. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಲ pŏṭla. 1. = ಪೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಲ pŏṭla. 2. Tbh. of ಪಟೋಲ. (My.; T. ಪುಡಲ್, ಪುಡೋಲ್).

ಪೊಡ pŏḍa. 1. = ಪುಟ, etc. Tbh. of ಪುಟ. A cup or hollow formed by folding, especially that formed by joining the palms of the hands in token of respect. — ಪೊಡ ಮಡಸು. = ಪೊಡ ಮಡಿಸು. (Bp. 48, 30; 53, 62). — ಪೊಡಮಡಿಕೆ. = ಪೊಡವಡಿಕೆ. (ತುಬಿಲ್ Kk. 76). — ಪೊಡ ಮಡಿಸು. To cause to salute respectfully (Bp. 4, 43). 2, to have one's self saluted (4, 68). — ಪೊಡ ಮಡು. = ಪೊಡವಡು. To join the palms of the hands into a cup (and thus to lift them up towards the forehead in token of respect), to make obeisance, to salute respectfully (ನಮಸ್ಕಾರ Śmd. Dh., o. r. ಪೊಡವಡು; Grj. 4, after 55; 5, after 42; Bp. 4, 1. 11; 46, 52; 47, 46; Rśv. 14, after 5; V. 9, 59; J. 5, 30). ಪೊಡ ವಂಡು, ಪೊಡ ಮಡು. rep. (Bp. 6, 27). — ಪೊಡವಡಿಕೆ. -ಮಡಿಕೆ. A respectful salutation (ತುಬಿಲ್ Śmd. I & II; ತುಬಿಲ್, ಎಡಿಗು, ಮೊಣ್ಕಿ, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಮು, ನಮಸ್ಕಾರ Śm. 34). — ಪೊಡವಡು. = ಪೊಡ ಮಡು. (ಮುಣ್ಕಿ Śmd. I; Čpr. 4, after 13 & 14; 4, 74; 5, after 91 & 121; Abh. P. 10, after 181). ದೇವರ್ಗೆ ಪೊಡವಟ್ಟಂ (Śmd. 159, o. r. ಪೊಡ ಮಟ್ಟಂ). ವಿದ್ಯಾದೇವತೆಗೆ ಪೊಡವಟ್ಟು (Abh. P. 14, after 105). — ಪೊಡವಡುಹ. -ಮುಹ. Saluting respectfully. ಪೊಂಗಿ ಪೊಡವಡುಹಂ (ನಮ, ವನ್ದನ Mr. 461).

ಪೊಡ pŏḍa. 2. (Tbh. of ಸ್ಫುಟ). (Manifestation), appearance; form, figure, shape (Tĕ. ಪೊಡೆ; *cf.* ಪೊದಿಕು; also the Tĕ. s. ಪುಗ್ಗು?). — ಪೊಡಕರಿಸು. = ಹೊಡಕರಿಸು. To make one's appearance, to come in sight, to appear, to become manifest (ಕಣ್ಣಲಿ, ಪೊಡ್ಚಜಿಸು Śmd. II; Kk. 75; Č. Bp. 10, 21; Tĕ. ಪೊಡೆಗಟ್ಟು). ಪೊಸಗಾರ ಸಿಡಿಲ ಮಸಕಮನ್ ಅಸಕಟುದು, ಕೃತಾನ್ತಜಜ್ಞೆ ಪೊಡಕರಿಸುವ ಪೊಲ್, ಬಿಸುಬಿಸನೆನ್ದು, ಕರಮ್ ಅರ್ಜುನೆ ಸನ್ನಿಧ ನಾಯ್ತು ವಿಜ್ಞೆ ರಾವಣನಿದಿರೊಳ್ (Abh. P. 14, 105).

ಪೊಡಪು pŏḍapu. = (ಪೊಡರ್ಪು), ಪೊಳಪು 1, etc. Shine, etc. See ಮಾರ್ಪೊಡಪು.

ಪೊಡಯಿಸು pŏḍayisu. = ಪೊಡಸು, ಪೊಡೆಯಿಸು, ಪೊಡಿಸು, ಹೊಡಿಸು. To cause to beat, etc. (Grj. 6, after 54; Rśv. 5, 128).

ಪೊಡರ್ pŏḍar. To tremble, to throb, to quiver (Rśv. 5, 118; 10, 7; V. 4, 18; Rām. 1, 8, 3); to start into view, to manifest itself, to appear (Čpr. 6, 32; Abh. P. 11, 105); to flash, to shine, to glitter (ಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.). ಬಾಣ್ಟಿಣಂ ಪೊದರೆ ಬಳ್ಕುವ ಸಮ್ಮನ ಶೂಲ ವಾಲದೊಳ್ (Śmd. 204).

ಪೊಡರ್ಕೆ pŏḍarkĕ. Quivering, shaking, contracting (Čpr. 6, 23).

ಪೊಡರ್ಪು pŏḍarpu. Glitter, shine, lustre, brightness; glory; power (Abh. P. 3, 60; 9, 70; 11, 141. 177; 14, 143; Grj. 6, 11; Rśv. 5, 28; 6, after 11; *cf.* ಪೊಗರ್). — ಪೊಡರ್ಪುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Brightness, etc. to be impaired or gone (Abh. P. 2, 60; 13, 62; 14, 49. 136; 14, after 188). — ಪೊಡರ್ಪುಗುನ್ದಿಸು. -ಕುನ್ದಿಸು. To cause lustre, etc. to decrease (Abh. P. 13, 143). — ಪೊಡರ್ಪುಗೆಯ್. To use one's power, to exert one's self (Čpr. 9, 76). — ಪೊಡರ್ಪುತೋಱ್. -ತೋಱ್. To show forth or evince power (Abh. P. 13, 32. 113). — ಪೊಡವಪ್ಪವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become glorious or grand (Śśv. 1, 34; 3, 52).

ಪೊಡವಿ pŏḍavi. A kind of swing or palankeen (ಆನ್ದೋಲಭೇದ Śm. 108; T. ಪೊಡ್ಡೆ, to move = ಆಜ್ಜೆ; *cf.* ಪೊಳಪು 2).

ಪೊಡವಿ pŏḍavi. Tbh. of ಪೃಥ್ವಿ. (ತಿರೆ, ಧಾತ್ರಿ Čt. II, 71; ಧರೆ Kk. 16; ಎಳೆ, ಬುವಿ, ಬುವಿ, ದರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರನ್ನವಸಿಱಳ್, ಮೇದಿನಿ Śm. 37; ವಸುಧೆ 108; Mr. 539; Bp. 2, 14; 50, 32; Prll. 3, 6; Rśv. 5, 33; 13, after 95; J. 12, 7; 28, 27; Tĕ. ಪುಡವು; T. ಪುಡವು). ಕಡಲ್ ಉಡಿಗೆಯಾದ ಪೊಡವಿ (Śmd. 12). ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವದೇನೋ? (Dp. 148). ಪೊಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದವಗೆ ಅಡವೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? -ಪೊಡವಿಯಾಗಲಿ ಅಡವಿಯಾಗಲಿ ಬಡವನೇನು? (Prvs.). — ಪೊಡವಿಜ. -ಜ. Earth-born: the planet Mars (ಕೇನೊಡಲ, ಮಂಗಲ Śm. 17). — ಪೊಡವಿದೇವತೆ. The goddess Earth (Dp. 119). — ಪೊಡವಿಪ. -ಪ. = ಪೊಡವಿಪತಿ. (Bp. 28, 43; 53, 12). — ಪೊಡವಿಪತಿ. A king (Bp. 19, 30; J. 13, 36; 28, 17). ಸಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ್ (Śmd. 145). — ಪೊಡವಿಯೊಡೆತನ. -ಒಡೆತನ. The possession of, or rule over, a country (Bh. 1, 8, 23). — ಪೊಡವಿನಿಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. A king (Bp. 24, 80; 46, 22. 42). — ಪೊಡವೀಶ. -ಈಶ. A king. ಒಡವನ್ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತ ನುಡಿದರಲ್ಲೆಮ್ಮುವರು, ಪೊಡವೀಶ ಜೊಲ್ಲೊಡನೆ ತಾ ಕೂಡಿದರೆ ಕಡು ಮೆಚ್ಚು ತ್ತಿಹರು (Sp.). — ಪೊಡವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The woman Earth (Śśv. 3, after 28).

ಪೊಡಸು pŏḍasu. = ಪೊಡಂಬಿಸು, etc. (C. Bp. 47, 22).

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. **1.** = (ಸ್ರಯ್, etc.), ಹೊಡಿ, ಹೊಡೆ. To strike, to beat, to smite; to cast, to throw, as a stone; to shoot, as an arrow; to fire, as a gun; to drive, as cattle, etc.; to drive, as a cart, a plough, etc.; to drive away, as birds; to fall plentifully or pour, as rain; to fall, as a thunderbolt; to smite, as a demon, fever, etc. (ಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.; ತಾಡನ Šm. 90; T. పుడీ; My. as ಹೊಡೆ); to beat off, to drive back, to keep off, to ward off, to prevent, to hinder, etc. (ನಿವಾರಿಸು Šm. 90; ಹರಿಯಿಡಿ, ಎಡೆಗೆಡಿಸು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.); to cut off, as the head (Bp. 51, 72); to fell, as a tree; to pitch, as a tent; to force into (one's body), to devour (My. as ಹೊಡೆ). ಪೊಡೆವ ಭೇರಿ (Šmd. 201). See Rśv. 6, after 10, 11 & 30; 8, 102. 113; 13, after 64 & 95; J. 4, 23; 5, 9; 13, 1; 23, 61.

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. **2.** Beating, etc. — ಪೊಡೆಗಲ್. -ಕಲ್. A stone for throwing (in battle, J. 22, 26). — ಪೊಡೆಚಣ್ಡ. = ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು 1 (Grj. 10, 74); = ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು 2 (J. 23, 19). — ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು. Game of throwing and catching handballs (ಅಮ್ಮಾಲೆ Šs.). 2, game of making a ball bounce repeatedly from the ground by hitting it with the palm of the hand (My.).

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. **3.** = ಪೊಟ್ಟೆ 2, etc. The belly, etc. (ಕುಕ್ಷಿ Šmd. Dh.; ಉದರ Čt. I, 102, Bhn. 58; ಜಠರ Čt. II, 46; ಬಸಿಡ್ Kk. 32; ಪೊಟ್ಟೆ, ಬಸಿಡ್ Šm. 70; ಬಸಿಡ್ 90; Rśv. 5, after 120; Šśv. 4, 79; J. 2, 9; 11, 9). **2,** pregnancy (of beasts, గబ్బ Šm. 101). **3,** a pregnant ear of corn: an ear of corn just before shooting forth (My. as ಹೊಡೆ; see M. పుట్టల్ s. పొట్టు); a plump ear of corn (ಕೊಬ್ಬುತನೆ Šm. 90). See ಅಲರ್ಬೊಡೆಯ, ಕುರ್ಬಿಡೆ, ಪೆರ್ಬೊಡೆಯ, ಪೊಬ್ಬೊಡೆಯ. — ಪೊಡೆ ಮರಳ್. The belly to be turned (upwards, J. 21, 13). — ಪೊಡೆಯಲರ್. -ಅಲರ್-ಆ 3. Vishṇu (ಪಸುರ್ವಣ್ಣ Čt. II, 31). 2, a class of metrical feet (Čh.).

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. **4.** Extension, height, length, stature (see Tĕ. ಪೊಡಗು, etc. s. ಪುಗ್ಗು). — ಪೊಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall to one's full length (or headlong, Grj. 5, after 42; J. 4, 46; 20, 52; 21, 47; 22, 33).

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. **5.** (*cf.* Tbh. ಪೊಡೆ 1). A pouch formed by folding or doubling a part of one's cloth in front (ಸೋಗಿಲ್, ಉಡಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Šm. 71; see ತೆರೆಪೊಡೆ). **2,** the part of an arrow that is taken hold of by an archer in shooting. See ಕೆಯ್ಪೊಡೆ.

ಪೊಡೆಯಿಸು pŏḍĕyisu. = ಪೊಡಂಬಿಸು, etc. (Rśv. 6, after 10).

ಪೊಣ pŏṇa. = ಪಿಣ, etc. See ಕಾರ್ಪೊಣ.

ಪೊಣರ್ pŏṇar. **1.** = ಪೋಣರು, (ಪೋರ್ 1). To be joined or united, to join, to couple (Čpr. 8, after 44; T., M. పుణరు; in M. = పూణు, see పూణ్ 2; M. పుసే, to copulate; to undertake; see పూల్ 1). **2,** to close or grapple with (an enemy), to fight (Rśv. 13, after 86; Šśv. 2, 42; 4, 72. 117. 125; J. 4, 34; 7, 54; 12, 33. 36). P. p. ಪೊಣರ್ದು. ಆರ್ ಮೆಯ್ದ್ದೋರ್ವರ್? ಆರ್ ನಿಲ್ವರ್? ಆರ್ ಪೊಣರ್ವರ್? (Šmd. 183). See ಮುಮ್ಮೊಣರ್.

ಪೊಣರ್ pŏṇar. **2.** (= ಪೋರ್ 2). Union, coupling; a couple (ಅಮಳ್, ಜುಗಮ, ಜವಳ, ಎರಡು Kk. 60; ಅನುಳ್ Čt. II, 23; Abh. P. 15, 78; T. పుణర్; M. పుణర్, పుసే, పూణ్; T. పుణ్జి, పుసై, fetters). **2,** a fight, a combat (ಕೊಳಗುಳ, ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ದ, ಮೊನೆ, ಕಾಳಗ Šm. 39; Kk. 41). See ಈಣ್ಪೊಣರ್. — ಪೊಣರ್ವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ The ruddy goose (ಜಕ್ಕವಕ್ಕ, ಎಣೆವಕ್ಕ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Šm. 28; Kk. 14).

ಪೊಣರು pŏṇaru. = ಪೋಣರ್ 1. ಪೋಣರುವ (J. 22, 29).

ಪೊಣರ್ಕೆ pŏṇarkĕ. Fighting; a fight (Abh. P. 13, 138; 16, after 4; Rśv. 5, 128; Šśv. 4, 86). ಕೌರವಾರಿ ಗದೆ ಗೊಳೆ ಪೊಣರ್ಕೆಗೆ ಆವಂ ನಿಲ್ವಂ? (Šmd. 200).

ಪೊಣರ್ಚು pŏṇarcu. To join, to be joined, united or mixed; to join (with accusative, ಸಂಯುಗ, ಚಿರೆ Šmd. Dh.; Abh. P. 11, 9; 14, after 158).

ಪೊಣೆ pŏṇĕ. = ಹೊಣೆ. Bond, bail; a bondsman, a surety, a bail (J. 23, 64; Tĕ. పూటి; see T., M. s. పణే; *cf.* ಒಲ್ 2). See ಕಾಲ್ಪೊಣೆ, ತೋಡುಬ್ಬೊಣೆ.

ಪೊಣ್ಮಿಸು pŏṇmisu. To cause to rise or swell, etc. (Čpr. 5, 4; Grj. 4, 98).

ಪೊಣ್ಮು pŏṇmu. = ಉಣ್ಮು, (ಪುಣ್ಮು), ಹೊಮ್ಮು. To rise; to swell; to spring up; to break out, to come forth; to be produced (ಉದ್ಗಮನ Šmd. Dh.; see Kk. s. ಎಚ್ಚು 1; see s. ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಪೊದಮ್ 1). ಪೊಣ್ಮುವ ಘರ್ಮಜಲಂಗಳ್ (Šmd. 201). ಪೊಣ್ಮಿತ್ತು ಬ್ಯಂಹಂ (Abh. P. 10, 157). ಮೆಯ್ ಪುಲಕದಿಂ ಪೊಣ್ಮೆ (J. 11, 19). See Čpr. 1, 51. 86; 2, 7; 3, 56; 8, 94; Abh. P. 14, 106; 16, 37; Grj. 3, 111; 4, 86; Rśv. 5, 36; 9, 22; 10, 6; 13, 84; Bp. 27, 4. 71; 42, 15; 51, 59; Č. Bp. 44, 29; J. 6, 40; ಪೊಱಿ-.

ಪೊತ್ತ pŏtta. A treasure-bag (Mhr., H. పోతేం; Tĕ. పొత = ಪೊಟ್ಟಲ, see s. ಪೊದೆ 2). ಕೆಯೊತ್ತ (a small bag, a purse) ಜುದ್ಧಯ್ವಿದವರನ್ತೆ (Šâstrasâra in W. v. 1321).

ಪೊತ್ತಗೆ pŏttagĕ. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ (Šmd. 355). See ಮಾನಸಪೊತ್ತಗೆ; V. 38, after 98.

ಪೊತ್ತಪ್ಪೊ pŏttar. = ಪೊತ್ತಜಿ, etc. Day-time (Abh. P. 8, 60; 10, 94).

ಪೊತ್ತಪ್ಪೊತಿ pŏttarĕ. = ಪೊತ್ತಜಿ, ಪೊದ್ದಜಿ, etc. Day-break; at day-break; etc. (ನಸಿ Čt. I, 19; ಪಗಲ್ Čt. II, 34).

ಪೊತ್ತಿ pŏtti. (= ಪೊತ್ತಿಯ?). (Tbh. of ಪೋತ?). Cloth (Bp. 31, 3; 55, 25; Tĕ. integument, coat, skin, bark; T. a garment of fibres; T. పుసిటు = తోల్; *cf.* ಪೊದೆ 1?). See ವಾರಾಣಸಿಯ ದಸರಿಯ-.

ಪೊತ್ತಿಗೆ pŏttigĕ. Flaming, flame (J. 13, 12).

ಪೊತ್ತಿಗೆ pŏttigĕ. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (Bp. 2, 48).

ಪೊತ್ತಿಯ pŏttiya. (= ಪೊತ್ತಿ 1?). (Tbh. of ಪತ್ರೋರ್ಣ?). Wove silk (ಪತ್ರೋರ್ಣ, ಧೌತಕೌಶೇಯ Hlâ.).

ಪೊತ್ತಿಸು pŏttisu. = ಪೊತ್ತಿಸು. To cause to burn with flame, to kindle, to light. ಸೊಡರಂ ಪೊತ್ತಿಸಿ

(Abh. P. 3, 149). ಬನಮೆಮ್ಬ ಮದನನ್ಯಪನರಮನೆಯೊಳ್ ಪೊತ್ತಿಸಿದ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಮಾತಕ್ಕನುರೂಪಮಾಗಿ ಪಣಿಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವು, ಆರರೆ, ಚೆವ್ವಳಿಸಿಕರಂ (Ṭpr. 7, 53). See Grj. 4, after 70; Bp. 3, 6; 16, 22; 27, 7; 50, 53. 59.

ಪೊತ್ತು, pŏttu. 1. = ಹತ್ತು 3, ಹೊತ್ತು 1. To begin to burn with flame, to be kindled, to catch fire, to flame (Grj. 4, 116; J. 11, 31; 26, 13); (and in the *transitive* sense, ಅಗ್ನಿಪಟೂಕರಣ Śmd. Dh.; ಇಂಗಳವ ಪಟು ಮಾಡು Śm.).

ಪೊತ್ತು, pŏttu. 2. = ಪೊಯ್ದು, etc. Flaming. **2,** the sun. **3,** time (Ṭpr. 4, 28; 6, 86; Bp. 41, 23; J. 28, 24). — ಪೊತ್ತುಗಳೆ. -ಳಕೆ. To spend time (Ṭpr. 2, after 57; J. 26, 55; 32, 30). — ಪೊತ್ತುಂಗೊಂಬಿತು. -ಂ-ಕೊಂಬಿತು. (Śmd. 203). A flaming piece of wood. — ಪೊತ್ತುವೆಳಗು. -ವಿಳಗು. Time and light (J. 2, 16).

ಪೊತ್ತು, pŏttu. 3. = ಹತ್ತು 5, ಹೊತ್ತು 3. To be burnt, as rice, etc., at the bottom of the cooking vessel, to be boiled or baked too much, to be overdone (ಅತಿಪಕ್ವಾನ್ನ Śmd. Dh.; ಅತಿಪಕ್ವ Śm. 97; V. 9, 74; *cf.* ಪುರಿ 1).

ಪೊತ್ತು, pŏttu. 4. = ಹೊತ್ತು 4. P. p. of ಪೊಯ್, ಪೊಯ್ದು.

ಪೊದಕುಳಿ pŏdakuḷi. = ಹೊದಕುಳಿ. Affliction, pain, grief, distress. (Tĕ. ಪೊಳ್ಕು, to be blistered, scalded; to grieve much; ಪೊಗಲು, to burn; to grieve; T. ಪೊದಿರ್, fear, trembling through fear). — ಪೊದಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕ್ಕೊಳ್. To begin to grieve, etc. (J. 19, 12).

ಪೊದಕೆ pŏdakĕ. = ಹೊದಕೆ, ಹೊದಿಕೆ, (ಹೊದ್ದಿಕೆ). A cover, a covering, a wrapper (thrown over one's self especially also at night, My. as ಹೊದಕೆ). **2,** a thatch, a roof (J. 17, 23). ಮನೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪೊದಕೆ (ವಲಭಿ, ಛದಿ Mr. 200).

ಪೊದದು pŏdadu. P. p. of ಪೊದೆ 1.

ಪೊದಯಿಸು pŏdayisu. = ಪೊದೆಯಿಸು, etc. (Ṭpr. 7, after 92; 8, after 4).

ಪೊದರ್ pŏdaṛ. = (ಪೊದೆ 2 No. 3), ಪೊದಲು, ಹೊದಲು. That covers: a bush, a thicket, a thick tuft of trees (ಕುತ್ತುಙ್ Čt. II, 90; Kk. 22; Śm. 24; ಗಿಡಗಳ ಗುಮ್ಮು G.; My.; T. ಪುದರ್, ಪುದಲ್, ಪೂಡು, ಪೂಚ್ಚೆ, ಪೂಜ್ಜಿಕ್ಕ; *cf.* ಪುದುವು). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದಲ್ (Śmd. 89. 113. 129). ಕಮ್ಮಂಗಣಿಯಿನ್ದೆಚ್ಚ ಪನ್, ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೊದಲಿಂಳ್ ಇರ್ದು (210). ಪೊದರ್ಗಳ್ (J. 28, 47). See Ṭpr. 7, 91; Śśv. 4, 23; J. 2, 57; ಪೆರ್ಮೊದಲ್. — ಪೊದವರ್ದೆ. -ಪರೆ. Bushes, etc. to abound (J. 26, 33).

ಪೊದರಿ pŏdaṛu. = ಪೊದಲ್, etc. — ಪೊದಱುವೆಳಗು. -ವಿಳಗು. Clustered light (J. 10, 36).

ಪೊದರ್ pŏdaḷ. 1. (To rise): to come forth (ಪೊಱಪೊಣ್ಮು Čt. II, 75. 90; *cf.* ಪುಟ್ಟು 1); to spring up; to become conspicuous, famous or well-known, to come in sight (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಪ Śmd. 7. 56 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಗು 31 Cm.); to have currency, to be used or employed (ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 147 Cm.). ಕಲಾಗುಣಂ ಪೊದ ದ್ದಿಳವಡೆ ಬಾಲಭಾವದೊಳ್ ಭಾವಜ್ಞಯರ್ ಬಳೆವರ್ ಸಿರನ್ತರಂ (230). ಭುವನಮನ್ ಆವಗಂ ಪರಿದು ತೀವಿದ (ಚನ್ದನ) ತಣ್ಗದಿರ್ಗಳ್ ಪೊದ ದ್ದು, ಕೈರವವನಮ್ ಅದುವು, ಆವ್ದೆ ಪೊಸ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾದುವು (Lîlv. 3, 7). ಭೃಂಗತಿತು. . ಕುಮುಪಡುಗೊಣ್ಣ ಬಣ್ಣಿನೊಳಗೀಸಿ, ಪೊದಬ್ದಿಡಿದರ್ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಡುವದೊಳ್ ಆವ್ದೆ ಪಿಯ್ಗರೆದು (Ṭpr. 7, 60). See Ṭpr. 2, 14; 4, 46; 5, after 64; Abh. P. 1, 103; 6, 49; Rśv. 6, 23; 7, 17; 9, 18; J. 6, 46; 8, 18; Râm. 1, 8, 3.

ಪೊದರಿಲ್ pŏdaḷ. 2. = ಪೊದದ್ದು. P. p. of ಪೊದಿಲ್ 1. — ಪೊದಿಲ್ ತರ್. To manifest itself, to appear (Ṭpr. 4, 48).

ಪೊದರಿಕ್ಕೆ pŏdaḷkĕ. Arising; appearing; conspicuousness (Śśv. 1, 34; 5, 14). — ಪೊದಿಲ್ಕೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To disappear (Ṭpr. 4, 46).

ಪೊದರಿಲ್ಲು pŏdaḷĕu. To bring about, to perform (Ṭpr. 6, 83).

ಪೊದಿಸು pŏdisu. = ಪೊದಂಯಿಸು, ಪೊದಿಯಿಸು, ಹೊಚ್ಚು, ಹೊದಸು, ಹೊದಿಸು. To put over; to put on; to cover; to hide. See Rśv. 4, 14; 6, 10; J. 28, 4. 20.

ಪೊದುಂಕು pŏduṅku. To hide (ಅಡಗಿಸು Śs.).

ಪೊದೆ pŏdĕ. 1. = (ಪದಿ 1), ಹೊದಿ, ಹೊದೆ. To put on; to put over; to wrap round (see T., M. s. ಪದಿ 1). P. ps. ಪೊದದು, ಪೊದೆದು, ಪೊದ್ದು. ಪೊದೆದಿಹ ರನ್ನಗವ್ವಳಿ (Bp. 3, 26). ಪೊದವ ಉತ್ತರಾಸಂಗ (ಶಾಟಿ, ಬೃಹತಿಕೆ, ವೈಕಕ್ಷ Mr. 256). ಪೊದೆದ ಪಾವಡೆ (Si. 224).

ಪೊದೆ pŏdĕ. 2. = ಪುದೆ, etc. A quiver (ದೊಣಿ Čt. I, 37, o. r. ಪುದೆ; ಜೊಣಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮೂಡಿಗೆ Śm. 43; Ṭpr. 6, 37; 7, 44; Abh. P. 9, 164; Rśv. 6, after 11; Tĕ. ಪೊತ, a packet, a bittle bag). **2,** a thatch (ಕುಟುಂಗಳ Si. 490). **3,** a bush (My.; Tĕ.). ಬಳ್ಳಿಗಳ ಗುಮ್ಮುವ್ಳ ಪೊದೆ (ಗುಲ್ಮಿಸಿ, etc. Si. 121). **4,** a bundle (My.). — ಪೊದೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To prepare a quiver or quivers (Ṭpr. 5, 53). — ಪೊದೆಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To scatter about (the contents) of a quiver (Ṭpr. 8, after 4; Abh. P. 1, 118).

ಪೊದೆಯಿಸು pŏdĕyisu. = ಪೊದಿಸು, etc. To put on; to cover; to hide (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.).

ಪೊದ್ದಿಸು pŏddisu. = ಪೊದ್ದಿಸು. To join or put to; to order to do (J. 5, 9).

ಪೊದ್ದು pŏddu. 1. = ಪೊದ್ದು 1. P. p. of ಪೊದೆ 1. ಪೊದ್ದ ಆಂಗವನ್ತ (ಪ್ರಾವಾರ, etc. Si. 224). ಪೊದ್ದು ಕೊಳ್ (Grj. 4, 109).

ಪೊದ್ದು pŏddu. 2. = ಪೊನ್ದು 1, etc. (J. 10, 16; 22, 24; 23, 7; 28, 37). ಕುಷ್ಠಿತಂ ಪೊದ್ದಪೆ (18, 39). ಪೊದ್ದಿದ ಅಪವಾದ (18, 49).

ಪೊನ್ pŏn. (Śmd. 59). = ಪೀಣ, etc., ಪೊಂ (ಪೊಙ್), ಪೊಂ (ಪೋಞ್), ಪೊಮ್ 1, ಹೊಂ (ಹೊಙ್), ಹೊನ್, ಹೊಮ್ಮು. ಹೊಮ್. Metal; gold (ಪರುಸ Mr. 515; M.; Tĕ. ಪೊನ್ನು; T. ಪೊನ್, ಪೊಙ್, metal; gold; lustre; beauty; ಪೊಲ, gold; beauty; M. ಪೂಲ್, gold; see ಪೊಲೆ). ಮಿಸುನಿಯ ಪೊನ್ (ಕನಸರ Śmd. II). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ ಚಿನ್ನಂ ಕಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಯೆನಿಸುಗುಮಮ್, ಅದಱಿನ್ದಿನ್ನುಂ ಪೊನ್ನನೆ ಪಡೆವುದು; ಪೊನ್ನಿಂ ನಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ (84. 174). ಪೊನ್ನಂ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂ (165). ಪೊನ್ನ ಕೋಲ್ (162). ಪೊನ್ನ ಮಡಿ (Abh. P. 3, 142). ಪೊನ್ನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ (Bp. 58, 57). ಪೊನ್ನ ತಮ್ಮುಗೆ (58, 68). ಪೊನ್ನ ನೇಗಿಲ್ (60, 50). ಪೊನ್ನ ಪೂ (4, 38). ಪೊನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಣಿ (Rśv. 13, 72). ಪೊನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆ (6, after 11). ಪೊನ್ನ ಪೊದಕೆ (J. 17, 23). ಕೊಡು, ಕೊಡು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೊನ್ನೆಲ್ಲವಂ! (Bp. 11, 3). See ಕಾರ್ಪೊನ್, ಕೆಸುಪೊನ್,

ಚೆಂಬ್ಬೊನ್; Čpr. 1, 131. — ಪೊನ್ನಡವಕೆ. A golden spittoon (Šův. 1, 78). — ಪೊನ್ನಬ್ಟ್ಟಿ. -ತಬ್ಟೆ. A golden platter (J. 11, 7. 11). — ಪೊನ್ನಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗೆ. A golden palankeen (Bp. 50, 16). — ಪೊನ್ನಳಿಗೆ. -ತಳಿಗೆ. A golden plate (Šův. 2, after 42; J. 31, 18; 33, 23). — ಪೊನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Gold-coloured young foliage (Čpr. 7, after 115). — ಪೊನ್ದುಬಿ. -ತುಬಿ. A golden parasol (V. 5, after 21). — ಪೊನ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A gold-coloured lotus (Rův. 10, after 31; J. 3, 8; 8, 4). — ಪೊನ್ದಾವರೆಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond with gold-coloured lotuses' (Abh. P. 1, 104). — ಪೊನ್ದೆನೆಗೊನೆ. -ತೆನೆ-ಕೊನೆ. The point of a gold merlon of a fort (Čpr. 1, 112). — ಪೊನ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A golden veil (Rův. 5, after 19; 10, 6). — ಪೊನ್ದೇರ್. -ತೇರ್. A gilt chariot (Č. Bp. 42, 15; J. 12, 4; 22, 8). — ಪೊನ್ದೊಡರ್. -ತೊಡರ್. A gold chain (Rův. 6, after 11; 13, 70). — ಪೊನ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. A gold ornament (J. 12, 7). — ಪೊನ್ದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. A gold trinket (J. 28, 17). — ಪೊನ್ನನ್ದಣ. -ಅನ್ದಣ. = ಪೊನ್ನನ್ದಳ. (J. 31, 13. 30). — ಪೊನ್ನನ್ದಳ. -ಅನ್ದಳ. A golden palankeen (Šmd. 75). — ಪೊನ್ನನ್ದುಗೆ. -ಅನ್ದುಗೆ. A gold anklet (Bp. 14, 15). — ಪೊನ್ನಜಿ. -ಅಜಿ. A golden stone-slab (Grj. 3, 110). — ಪೊನ್ನೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Kubêra (ಕುಬೇರ Kk. 16; ಶನ್ನರಪತಿ Km. 13). — ಪೊನ್ನೊರೆ. -ಒರೆ. Equality to gold (Abh. P. 9, 177). — ಪೊನ್ನೋಲೆ. -ಓಲೆ. A golden palm-leaf (Grj. 3, 82; Bp. 11, 43).

ಪೊನಲ್ p̃onal. = ಹೊನಲ್. A stream, a river (ಪುರ Šm. 102; Abh. P. 9, 30; 13, 46; J. 12, 8; 31, 57; T. ಪುನಲ್; M. ಪುಣಲ್, ಪುನಲ್; T. ಪುಟಿಲ್, any thing which is hollow; a drain, water-course, see ಪುರಿ). ಗಡುಗದನೆ ಗುಡು ಗುಡುಯೆನುತುಂ ಪರಿವಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Šmd. I). ಗುಡು ಗುಡು ಗಡುಗದುಯೆನುತುಂ ಪರಿವಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65). See ಕಾಡ್ಪೊನಲ್, ಬೆಳ್ಪೊನಲ್. — ಪೊನಲಿಡು. -ಇಡು. To form a stream (J. 25, 35). — ಪೊನಲ್ವರಿ. -ಪರಿ. To flow in streams (Rův. 8, 124; J. 19, 37). — ಪೊನಲ್ವರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause streams to flow (Rův. 8, 112).

ಪೊನ್ದು p̃ondu. 1. = ಪೊರ್ದು 1, etc. To join, etc. (ಪೊರ್ದುಗೆ Šm. 98; Čpr. 2, 24; Šův. 4, 135; Tĕ. ಬನ್ದು, ಪೊನ್ದು). See ಆಡಕಲ್ಪೊನ್ದು.

ಪೊನ್ದು p̃ondu. 2. = ಪೊರ್ದು 2. Union, concourse, collection (Č. Bp. 2, 4).

ಪೊನ್ದು p̃ondu. 3. = ಪೊನ್ದು 2. To die (ಮರಣ Šm.; T. ಪೊನ್ದು; Tĕ. ಒಲಿ, ಪೊಲಿ, ಪೋಲೆ, to die; to perish; M. ಪೊಲಿ, to be extinguished).

ಪೊನ್ನ p̃ŏn-aa. N. of a Kannaḍa author (Čpr. 1, 66).

ಪೊನ್ನೆ p̃onne. = ಹೊನ್ನೆ, q. v. (Tĕ.; see ಕೋಲ-, s. ಕೋಲು).

ಪೊಪ್ಪಳಿ p̃oppaḷi. = ಪಪ್ಪಳಿ, etc. (My.; Tĕ.).

ಪೊಪ್ಪಾಯ p̃oppâya. = ಪಪ್ಪಾಯ, etc. (St. & Pl.).

ಪೊಪ್ಪಿಳಿ p̃oppiḷi. A diffuse shrub yielding a yellow dye, Morinda umbellata Lin. (St. & Pl.).

ಪೊಪ್ಪುಕ p̃oppuka. = ಪಪ್ಪಕ, q. v.

ಪೊಪ್ಪಿ p̃oppi. = ಪೊಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಪೊಮ್ p̃om. 1. = ಪೊನ್, etc. Gold. — ಪೊಮ್ಪಟ್ಕರಗೆ. -ಪಕ್ಕರಗೆ. Gilt armor or gear (Čpr. 10, 78). — ಪೊಮ್ಪಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. A golden frontlet, etc. (J. 2, 28). — ಪೊಮ್ಪಟ್ಟಲ್. A golden cup (V. 9, after 71; J. 15, 45. 46). — ಪೊಮ್ಪಟ್ಟಿ. Gold-coloured silk-cloth (Bp. 11, 26; Rův. 8, after 5; 13, 69; J. 14, 27). — ಪೊಮ್ಪಣ್ಣ. Gold-colour, a reddish or brown colour (ಪಸರುಂ ಕರಿದುಂ ತಪ್ಪೊಳ್ ಐಕ್ಯವರ್ಣ Čt. II, 67; ಕಪಿಲೆ ವಣ್ಣ Šm. 69, Kk. 26; J. 3, 6; Šův. 1, 68). — ಪೊಮ್ಮರದ. -ಪರದ. A dealer in gold, a money-changer (ಸೊನ್ನೆ ವರದ Šm. 67; Šův. 2, after 42). — ಪೊಮ್ಮರಿಯಣ. -ಪರಿಯಣ. A pariyaṇa vessel of gold (V. 5, after 61; Šův. 3, 22). — ಪೊಮ್ಮರಿಯಾಣ. -ಪರಿಯಾಣ. A pariyâṇa vessel of gold (Rův. 13, after 45). ಪೊಮ್ಮರಿವಾಣ. -ಪರಿವಾಣ. A parivâṇa vessel of gold (J. 6, 44). — ಪೊಮ್ಮಸಿದಿ. Hiraṇyagarbha, Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಸ್ಸ.). — ಪೊಮ್ಮಸುಜ. = ಪೊಮ್ಮಸಿದಿ. (ಬೊಮ್ಮ, etc., ಆಜ Čt. II, 3). — ಪೊಮ್ಮಾಸಿಗ. A golden bâsiga (Bp. 4, 40). — ಪೊಮ್ಮಾಡಿ. = ಹೊಮ್ಮಾಡಿ. ಪೊಮ್ಮಾಡಿಯ ಕಮ್ಮಂಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). ನಟ್ಟ ಪೊಮ್ಮಾಡಿಯ ಬಾಡ್ಗಿಮ್ಮಂಗಳ್ (Rův. 10, after 31). See V. 4, 24; J. 3, 27. — ಪೊಮ್ಮುಸಿಲಲ್. Gold-coloured or purple sunlight (Abh. P. 11, 177; Grj. 2, 82; Rův. 12, 39; J. 1, 3). — ಪೊಮ್ಮುಡಿ. -ಪುಡಿ. Gold dust, gold powder (Šův. 2, after 42; J. 33, 22). — ಪೊಮ್ಮುಲಿ. -ಪುಲಿ. A gold-coloured tiger (Rův. 5, after 25; 5, 114, Šův. 3, 16). — ಪೊಮ್ಪೆಟ್ಟ. = ಪೊಮ್ಪೆಟ್ಟು. (Abh. P. 1, 44; 3, 28; 4, 119). — ಪೊಮ್ಪೆಟ್ಟು. The golden mountain: Mêru (ಸುರಗಿರಿ Šm. 10). — ಪೊಮ್ಪೆತ್ತ. A cane covered with gold, or a gold-coloured cane (Šův. 1, after 79). — ಪೊಮ್ಪೆಸೆ. Gold to be joined or attached (Rův. 6, after 11). — ಪೊಮ್ಮೆಳಗು. Gold-coloured light (Grj. 8, 47). — ಪೊಮ್ಮೊಡಿಯ. -ಪೊಡೆಯ. = ಪೊಮ್ಮಸುಜ. (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬ್ರಹ್ಮನ್ Šm. 8). — ಪೊಮ್ಮೆಪ್ಪಳ್ವಮಾನ್. A sort of fish (Rův. 5, 115). Could it be ಪೊಮ್ಮು (= ಪೊನ್)-ಒಪ್ಪ-ಮಾನ್? — ಪೊಮ್ಮದಿಲ್. (Šmd. 193 Mḍb.). A golden wall. — ಪೊಮ್ಮಜ್ರಿ. = ಹೊಮ್ಮಜ್ರಿ q. v. A gold-coloured young antelope. ಪೊಮ್ಮಱ್ವೋಲ್ ಪೂಳಿದು ಪಾಱಿ ಪೋದಂ ಪ್ರೇತಂ (Šmd. 289). — ಪೊಮ್ಮಜ್ರಿ. A shower of gold (V. 37, 126). — ಪೊಮ್ಮಾಡ. A golden building (V. 4, 88). — ಪೊಮ್ಮುಗಿಲ್. A gold-coloured cloud (Čpr. 1, 111).

ಪೊಮ್ p̃om. 2. Increasing, swelling, rising (see ಪೊಂಗು 1). — ಪೊಮ್ಮುಬಿ. (a sort of reduplication). Increase, growth; greatness (ಪೆರ್ಚುರಿಗೆ Šmd. I, Čt. I, 106; ಪಿರಿದು Kk. 49, o. r. ಸೊಮ್ಮುಬಿ; ಪೆಮ್ಮು, etc., ಆಧಿಕ Šm. 58; ಪಿರಿದು 111; Čpr. 2, 14; 6, 48; 7, 118; Tĕ. ಪೊಮ್ಮಲಿ; T. ಪೊಮ್ಮಲ್, increase = ಪೋಲಿವು; plenty; ಪೊರುಮು, ಪೆರಮು, to be swelled; ಪುಱ್ಱೆ, height; T., M. ಪೋಲಿ, Tĕ. ಪೋಲೆ, to be accumulated; to be elevated; to increase). 2. erection of the hairs of the body (ಪುಲಕ Čt. I, 105; II, 9; Kk. 31; Šm. 76. 111). — ಪೊಮ್ಮುಬಿವೋಗು. -ಪೋಗು. To feel elated (V. 14, 56).

ಪೊಮ್ಮು p̃ommu. A tax on tobacco (My.).

ಪೊಯ್ p̃oy. 1. = ಪಯ್, etc. To beat, etc.; to pour; to cast (ತಾಡನ Šmd. Dh.; ಪೋದು Kk. 59; *see the meanings of* ಪೂಜೆ 1; T. ಪೂಬಿ, to pour; to pour down or out; Tĕ. ಪೋಯು, to pour; to cast in metal). ಪೊಯಲುಂ or ಪೊಯ್ಯಲುಂ (Šmd. 86). ಗದೆಯಿಂ ಪೊಯ್ದುಂ (165). ಪೊಯ್ದ ಸಿಡಿಲ್ (218 Mḍb.). ಪುಲಿನ್ದನ...ಪೊಡವರ್ ಎರ್ದ್, ಪೊಯ್ದ ಕುರ್ಬರಿ (Rův. 5, 118). ಪೊಯ್ದು ಬಬು (ಬಾಸುಬ್ Šmd. I). ಆಗೆ ಭೂತಂ ಪೊಯ್ದುದು? (J. 6, 51). See Šmd. 231. 294; Čpr. 5, 10; 8, 56; Abh. P. 13, 62; Bp. 1, 50; Rův. 5, 117. 123; 6, after 11; 8, 116; J. 4, 43. 44; 8, 33; 18, 10; 28, 45; ಆಡಂಗೆವೊಯ್, ಕೆವೊಯ್, ತಕ್ಕೊಯಯ್, ನನ್ದೆವೊಯ್, ಮನ ವೈಯ್, ಮಾರ್ಪೊಯ್. — ಪೊಯ್ದಾಡು. -ಆಡು. To beat mutually or repeatedly; to fight (Bp. 57, 44; J. 8, 33; 22, 6. 7; 28, 15).

ಪೊಯ್ pŏy. 2. Beating; pouring; a blow (see ಆಸಗವೊಯ್). — ಪೊಯ್ದಣ್ಣ. = ಪೊಡೆಸಣ್ಣ No. 1. (Šśv. 3, 19). — ಪೊಯ್ನೀರ್. Water that is poured (Abh. P. 5, 125; Rśv. 14, 148). ಮಬ್ಬಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪೊಯ್ನಿರಿಂ ಬೆಳಗುಮೆ ಧರೆ? (Ćh. v. 20). — ಪೊಯ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To receive blows (Abh. P. 14, 106).

ಪೊಯಿ pŏyi. = ಪೊಯ್ 1, etc. (ಪೋದು, ಎಱಿಗು Šś.). ಪೊಯಿದ ಎಡೆ (ಬಾಸುಟ್ ರ್ಟ್. I, 17). ಪೊಯಿದುದು (ವಿಸಸನ Šś.). — ಪೊಯಿದಾಡು. = ಪೊಯ್ದಾಡು. (J. 8, 31. 32).

ಪೊಯಿಲ್ pŏyil. = ಪೊಯ್ಲು, etc. (Grj. 1, after 120).

ಪೊಯಿಸು pŏyisu. = ಪೊಯ್ಲು, ಪೊಂಡಿಸು, ಪೊಯ್ಲು. To cause to beat, etc. (Ć. Bp. 47, 32; J. 5, 72; 10, 47).

ಪೊಯ್ಲು pŏylu. = ಪುಯಲ್, ಪುಯ್ಯಲ್ 1, ಪೊಂಡಿಲ್, ಪೊಂಡಿಲು, ಪೊಯ್ಲು. Beating, striking; a blow, a stroke. See Čpr. 1, after 101; 8, 66; J. 3, 21; ಆರಿಪೊಯ್ಲು, ತಿರುವೊಯ್ಲು, ತೆರೆವೊಯ್ಲು, ಬಿಡುವೊಯ್ಲು.

ಪೊಯ್ಸು pŏysu. = ಪೊಯಿಸು, etc. (Čpr. 7, after 78; Rśv. 10, after 10; Č. Bp. 47, 30; J. 7, 1).

ಪೊರಕೆ pŏrakĕ. 1. = ಪೊರೆ 7. — ಪೊರಕೆಯೇಱು. = ಪೊರೆಯೇಱು. (My.).

ಪೊರಕೆ pŏrakĕ. 2. = ಪರಕೆ 2, etc. (My.; Tĕ.).

ಪೊರದು pŏradu. = ಪೊರೆದು. P. p. of ಪೊರೆ 1 & 3.

ಪೊರಮು pŏrama. Nourishing, fostering, rearing (Č. Bp. 53, 20).

ಪೊರಳ್ pŏraḷ. = (ಉರುಳ್ 1, etc., ಪುರುಳ್ 2), ಪೊರಳು, ಪೊರಡು 1, ಹೊರಳು. To roll; to welter, to wallow (ಉಱನ Šmd. Dh.; ಪಲುಱನ Šmd. Dh. Cm. aḷi ಹೊರಡು; Tĕ. ಪೊರಲು; M. ಪಿರಟ್ಟು; T. ಪಿರಟ್ಟು, ಪುರಟ್ಟು, ಪುರುಳು; see s. ಪುರ). P. p. ಪೊರಳ್ವ (Šmd. 55). ಭೃಂಗಶಿಶು...ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದ (Čpr. 7, 60). See Čpr. 1, 41; Bp. 52, 4; 3, 26; 11, 34; 13, 35. 50. 58; 14, 14; 19, 20; 22, 21.

ಪೊರಳಿ pŏraḷi. = ಹೊರಳಿ. A heap, etc. (J. 22, 26; see s. ಪೊಮ್ಮುಟಿ).

ಪೊರಳು pŏraḷu. = ಪೊರಳ್, etc. P. p. ಪೊರಳಿ. — ಪೊರಳು ಪೊರಳು. rep. (Bp. 6, 24; 56, 53; 57, 45. 60).

ಪೊರಳ್ಚು pŏraḷču. = ಹೊರಳಿಸು. To cause to roll, etc. (ಉಱನ Šmd. Dh.; J. 4, 44; 21, 32; 24, 34). ಕಾಳದೊಳಗೆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲಂಜನವ ಕಳಸಿ, ತನಿರಸದೊಳು ನೆಯ್ ಪೊರ್ಚಿದ ನೀಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ತೆ...ಕರಾತರ ತನುಚ್ಛವಿ ಮುಸುಕೆ (Rāghĕ. 17, 64). See ಹೊರಡು 1.

ಪೊರಿಗೆ pŏrigĕ. = ಪರಕೆ 2, etc. See ಕಸಬೊರಿಗೆ.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 1. = ಹೊರೆ 1. To nourish, to cherish, to foster, to support, to sustain, to preserve, to invigorate (ಪೋಷಣ Šmd. Dh.; see s. ಪುರಿ 4; T. ಪೋಱ್ಚು, Tĕ. ಪ್ಪೋಱು, to preserve, save). P. ps. ಪೊರದು, ಪೊರೆದು. ಪೊರೆವುದು (ರಕ್ಷ, ತ್ರಾಣ Si. 388). ಪೊರೆಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪುಷ್ಪ, ಪುಷಿತ 380; ತ್ರಾತ, ರಕ್ಷಿತ, ಗುಪ್ತ, etc. 383). ಪೊರೆವಂ (ಆಳ್ವಂ Čt. I, 27). See Čpr. 8, 13; Bp. 13, 18; 32, 47; 40, 44; 47, 45; 50 sum.; 54, 70; J. 5, 16; 8, 18; 18, 8. 15; 19, 27. 2, to be nourished or fed (J. 1, 1).

ಪೊರೆ pŏrĕ. 2. = ಪುರಿ 4, etc. Nourishing; invigoration, refreshment, etc. — ಪೊರೆಯೞಿಸು. -ಏಱಿಸು. To refresh, etc. (Grj. 7, after 11; Šśv. 2, after 42). — ಪೊರೆಯೇಱು. -ಏಱು. A refreshing or an invigorating feeling or elation to rise; to feel animated or elated, etc. (Čpr. 6, 89; Grj. 3, 17; 9, after 6; V. 5, after 74; J. 28, 59).

ಪೊರೆ pŏrĕ. 3. = (ಪೋಲ್ 1), ಹೊರೆ 2. To be joined, to join; to be put or attached to; to be applied to (see ಪುರುಡಿಸು); to join (v. t.); to come near; etc. ಪೊರೆದ ಕೊಂಕು (ಕುಟಿಲ, ಕುಚಿತ, etc. Mr. 429). See Čpr. 8, 32. 101; Bp. 20, 11; Č. Bp. 5, 51; Rśv. 13, 87; J. 12, 8; ಪಂಜಮ್ಬೆರೆ, ಮುಜಮ್ಬೆರೆ.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 4. = ಹೊರೆ 3. Joining; union; connection; nearness, neighbourhood, vicinity; side (ಉಪಸರ್ಗ Šmd. Dh.; ಪಕ್ಕ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಕೆಲ, etc., ಸಮೀಪ Kk. 33, Šm. 59; ಪಕ್ಕ Šm. 78; ಕಟಿಕ Mr. 523; Tĕ. ಪೊರುಗು). ಆತುಲಸರ್ವತದ ಪೊರೆ (ವನ್ಸ Mr. 477); ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ (ಸಾನು, ಕಟಿಕ, ಪ್ಪಗು, ತಟಿ, ನಿತಮ್ಬ 97). See Bp. 1, 54; 11, 43; 27, 11; 28, 35; 41, 4; 42, 19; Rāghĕ. 17, 69. 70; Šśv. 4, 47; 5, 12.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 5. = ಪರಿ 5, ಪರೆ 4 q. v., ಪೆರೆ, ಪೆರೆ, ಹೊರೆ 4. A fold; a layer, a stratum, etc. etc. (ಉಪಕಲ್ಕ Šmd. Dh.; Čpr. 9, 71; My., Tĕ.; T. ಪುಱ್ಕೆ, a separation in a bag; a room, also M.; a niche in a wall; Sk. ಪುರ, skin). ಪೊರೆ ಕಳಚಿದ ಪಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Si. 77). See ಬೆಳ್ಮಿಗಿಲ್ಪೊರೆ, ಮುಗಿಲ್ಪೊರೆ. — ಪೊರೆಪೊರೆಗೊಳ್. -ಪೊರೆ-ಕೊಳ್. To take the form of layers or strata (Abh. P. 7, 165).

ಪೊರೆ pŏrĕ. 6. = ಪುರೆ. See ಎಡೆಪ್ಪೊರೆ.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 7. = ಪೊರಕೆ 1, ಹೊರೆ 5. Error, mistake, wrongness, fault (Tĕ.; T. ಪುಱ್ಕೆ, ವಬು). 2, the wrong way in drinking or swallowing (Tĕ.), and the choking sensation arising from food or liquid entering the windpipe (T. ಪುಱ್ಕೆ, the upper part of the windpipe). — ಪೊರೆಯೇಱು. -ಏಱು. A choking sensation to arise from a mouthful going the wrong way (My.).

ಪೊರೆಯಿಸು pŏrĕyisu. = ಹೊರಿಸು. To cause to nourish, etc. (Bp. 5, 68);—to have one's self nourished, to depend on any body for one's sustenance.

ಪೊವ್ pŏṿ. ಪೊವಿು. = ಹೊಱು. To take upon or bear on the head (ಶಿರೋಧಾರಣ Šmd. Dh.); to bear, as a burden, etc., to carry; to support; to hold up; to take possession of mentally, to entertain, as lust; to assume or adopt, as a name; to undertake; to endure (T., M. ಪೊಱು). P. p. ಪೊತ್ತು (Šmd. 285). ಪೊತ್ತಂ, ಪೊತ್ತರ್ (287). ಹಲಮಲ್ಲದೆ ಶಕಟಮಂ ಪೊಱಲಱಿಯದ, ಶಕಟನುಲ್ಲದೆ ಹಲಮಂ ಪೊಱಲಱಿಯದ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಏಕಧುರನುಪ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಕಧುರೀಣ ಏಕಧುರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಪುಸ್ತಕವಂ ಪೊತ್ತಿಪ್ಪ ಕೋಲ್ (ಶವಣಿಳ Mr. 359). ದುರಾತಿಯಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 1, 36). ಅನುಲಾಮ್ಬುವಂ ತಾಂ ಪೊತ್ತು ತನ್ನ್ವಿ (18, 34). ಒರ್ವಯ್ಯಂ ತಿವಾನನ್ದೋತ್ತಮಂ ತಾನೆನ್ಬ ಪೆಸರಂ ಪೊತ್ತು (34, 4). ಕಬ್ಬುಂ ಪೊತ್ತೊಡೆ (38, 58). ಕಬ್ಬುಯಂ ಪೊತ್ತು (43, 27). ನಾಂ ಪೊತ್ತ ವಿನ್ದಣ ಕೆಲಸಮ್ ಇನ್ನಾಯಿತ್ತು (61, 34). See Čpr. 1, 76; 3, 81; 4, 19; J. 4, 19; 17, 20.

— ಪೊತ್ತು ತರ್. To load upon one's self and come (Bp. 18, 34; 32, 55). — ಪೊಱು ಪೊಱು. rep. ಮಣ್ಣಂ ಪೊತ್ತು ಪೊತ್ತು (Bp. 38, 56).

ಪೊಂಪಿ pŏṛa. 1. = ಪಱು, etc. — ಪೊಱುಗೋಲ್. = ಪಱುಗೊಲ್, etc. (Śâstrasâra in W. 1256).

ಪೊಂಪಿ pŏṛa. 2. = (ಪೆಱಿ, etc.), ಹೊಱಿ. The outside; outside (ಪೊಱುಗು Śmd. 70). — ಪೊಱಿ ಅಡಿ. (Śmd. 70). The upper part of the foot. — ಪೊಱಿ ಕಾಲ್. = ಪೊಱಿ ಅಡಿ. ಪೊಱಿ ಕಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put down the upper or front part of the hoof. ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಂ ನೆಗಸಿ ನಿಲ್ವ, ಪಿಂಗಾಲ್ಗಳಂ ಱಿತ್ತು ದಾಣ್ಟುವ, ಪೊಱಿ ಕಾಲ್ಗೊಳ್ವ, ಮರಳಿ ಮೆಟ್ಟುವ...ಅಶ್ವಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). — ಪೊಱಿ ತೊಲಗು. To have the menstrual discharge. ಕಾನ್ತೆಯರ್ ಪೊಱಿ ತೊಲಗೆ ಋತು ಎನಿಕು (Mr. 468). — ಪೊಱಿದಡ. -ತಡಿ. The opposite shore (Čpr. 8, after 4). — ಪೊಱಿತೋಟ್ಟ. -ತೋಟ್ಟ. A garden at the outside (of a town, J. 31, 54). — ಪೊಱಿ ಪಾಯ್. To go or come forth (Čpr. 8, 61; Abh. P. 9, 48). — ಪೊಱಿ ಪೊಣ್ಮು. To come forth, etc. as precious stones, words, lustre, moonshine; to go through and come out on the other side, as a discharged arrow (ಪೊಱಿಯ್ Čt. II, 75; ಉಚ್ಚೈಸು Kk. 74, Śm. 65; Čpr. 3, 61; Abh. P. 12, 96; Grj. 3, 42; Rśv. 1, 84). — ಪೊಱಿ ಬಳಸು. Environs (Č. Bp. 42, 24). — ಪೊಱಿ ಬೀಡು. An outer halting-place or encampment (Č. Bp. 47, 32). — ಪೊಱಿಮಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಹೊಱಿವಡಿಸು, ಹೊಱಿವಣ್ಡಿಸು. To cause to go out; to cause to start; to cause to leave; to turn out, to expel (Bp. 26, 17; Rśv. 6, after 11; J. 5, 27; 21, 5). — ಪೊಱಿಮಡು. -ಪಡು. = ಹೊಱಿನಡು, ಹೊಱಿವಣ್ಡು. To obtain or get to, the outside: to go outside, to egress; to set out, to start;—to leave, to quit (T. ಪುಱಿನ್ದಡು; M. ಪುಱಿಪ್ಪೆಡು; Śmd. 67. 234; Čpr. 2, 39. 47; 4, 15; 5, 105; Grj. 2, after 106; Bp. 32, 24; 44, 15; 47, 23. 53; 53, 63; 58, 63; 61, 34; Č. Bp. 5, 7; Rśv. 5, 119; 6, after 10 & 116; J. 2, 46. 67; 3, 9; 6, 1; 8, 3; 31, 53. 54; 28, 4. 16. 48; 29, 32; 33, 19). P. p. ಪೊಱಿಮಟ್ಟು. — ಪೊಱಿಮಾಱ್. -ಮು. (-ಪಾಱ್, or -ಮಾಱ್). 1. To flee (ಪಲಾಯನ Śmd. Dh.). ಪೊಱಿಮಾಱದೆ, ಸಯ್ತು ಪೋಕುಮೇ ಪರಸ್ಮೈಪಂ? (290, o. r. ಸಯ್ತು). — ಪೊಱಿಮಾಱ್. -ಮು. 2. Flight (ಪಿನ್ನೀಹ Śmd. II; ಪಿನ್ನೀವುದು Kk. 79). — ಪೊಱಿಮಾಱ್. -ಮು. 3. = ಪೊಱಿವಾಱ್. (ಕೊಂಚೆ Čt. I, 62). — ಪೊಱಿ ಮಿಂಚು. Outward shine: vain display of what is not one's own. ಪೊಱಿ ಮಿಂಚುಗೆಯ್, to make a vain display etc. (Rśv. 11, 92. 165). — ಪೊಱಿ ಮುಯ್ವು. The back-portion of the shoulder (Čpr. 6, 37; Abh. P. 13, 47. 87. 142). — ಪೊಱಿ ಮೈಯ್. The outside of the body (Śśv. 2, 84). — ಪೊಱಿ ವಳಿಯ. Environs (J. 17, 22). — ಪೊಱಿವಾಱ್. -ಮು. (-ಪಾಱ್). (Śmd. 59). = ಪೊಱಿಮಾಱ್ 3, ಹೊಱಿವಾಱ್. A buttock; the posteriors, the buttocks (ಜಘನ Čt. II, 75; ನಿತಮ್ಬ Śm. 70; Č. Bp. 37, 43; J. 30, 6; *cf.* ಪಿಱಿ, ಪೂಱಿ). ಪೊಱಿವಾಗೆ (Śmd. 139). — ಪೊಱಿವೊಡಿಲ್. -ಪೊಱಿಲ್. The outside of a town (Čpr. 5, 86; Abh. P. 3, after 35; 7, after 126). — ಪೊಱಿ ಸೂಸು. = ಹೊಱಿ ಸೂಸು. To run, flow, or come out or forth (Čpr. 8, 50; Rśv. 13, 96; J. 3, 9).

ಪೊಂಪಿಗು pŏṛagu. = ಪೊಱ 2 (Śmd. 70), ಪೊಱಿಗೆ (145), ಹೊಱಿಗು, ಹೊಱಿಗೆ. The outside; outside (ಬಹಿಸ್ Nr.). Declension: ಪೊಱಿಗಣ, ಪೊಱಿಗಣಿಂ (135). ಹಲವಿಗವಿಗಳ ಕಟ್ಟಂಗಳ ಪೊಱಿಗೊಳಗಾಕ್ಕರದ ಹೂಲಿಗೆ ಬಿರ್ದಂಡೆ (Ch. v. 19; repeated in Grj. 1, 30). — ಪೊಱಿಗಣಂ. -ಅಂ. (Śmd. 136). A man who is outside.

ಪೊಂಪಿಗೆ pŏṛagĕ. = ಪೊಱಿಗು, q. v. ಕವಿ ಪೊಱಿಗಿರೆ, ಕೀರ್ ಒಳಗಿರೆ ಆವಿರಲುವೊ? ತುರಗಮುಖವೊ? ನೃಪಮನ್ದಿರಮೋ? (Śmd. 145). See Čpr. 1, 120; V. 9, 59; J. 2, 46; 29, 24. — ಪೊಱಗಾಗು. -ಆಗು. To get outside, to be removed from or disconnected; not to belong to (Čpr. 3, 7). ಆತನುಂ ನೀನು ಮ್ ಅನುಂ ಪೊಱಿಗಾಗಿರ್ದೆವು ಉರ್ವೀಪತಿಗೆ ಪಿಸುಣರಿಂ (Śmd. 262). — ಪೊಱಿಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or place outside (Bp. 3, 58; Rśv. 6, after 10). — ಪೊಱಿಗೆ ಪುಟ್ಟು. To be born or originate outside;—to be different from. ಆ ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿನ್ದ ಪೊಱಿಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವಮಕ್ಕು; ಅದು ರಸಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 75).

ಪೊಂಪಿಬಿಗ pŏṛabiga. An outsider: a stranger, an alien (J. 21, 59).

ಪೊಂಪಿಲೆ pŏṛalĕ. = ಪುಱುಲೆ, q. v.

ಪೊಂಪಿಗೆ pŏṛigĕ. = ಹೊಱಿಗೆ. The act of taking upon the head, etc.; assuming, undertaking; burden (Bp. 35, 22; J. 31, 42); business, work (C. as ಹೊ-).

ಪೊಂಪಿಸು pŏṛisu. = ಹೊಱಿಸು. To cause to take upon the head; to lade, to load; to cause to carry;—to impose, as a charge. ಪಾಳಿಮ್ಬವ ಕ್ಕೊಗೆನಗಳಂ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೆಡೆಗೆ ವನಪಾಲಕಂ ಪೊಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಆಯ್ದನ್ತಂ (Č. Bp. 45, 29). ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಪಱಿ ಪೊಱಿಸದೆ (J. 18, 15). See J. 34, 1.

ಪೊಂಪಿ pŏṛu. = ಪೊಱಿ, q. v.

ಪೊಂಪಿ pŏṛĕ. = ಹೊಱಿ. A load, a burden (ಭಾರಣೆ Čt. I, 82). **2,** the burden: bulk, measure, quantity, size, extent (ಮಾತ್ರೆ, ಹೊಱಿ Nn. 157). See ತಳರ್ವೊಱಿ, ಬಿಣ್ಪೊಱಿ, ಬಿಟ್ಟುಪ್ಪೊಱಿ; Čpr. 5, 106; Abh. P. 4, 41; J. 13, 21. — ಪೊಱಿಯಾಳ. -ಆಳು. A porter (J. 5, 73; 7, 5).

ಪೊಕ್ಕುಳಿ pŏkkuḷi. (Śmd. 239, o. r. ಹೊರುಕುಳಿ). = ಪೊಕ್ಕುಳಿ 2. A wave (ಅಲೆ Kk. 53, o. r. ಪೊಕ್ಕುಳಿ; see s. ಪುಗ್ಗು, ಪೊಮ್ಮುಬಿ, & *cf.* ಪುರ).

ಪೊರ್ಕುಲಿ pŏrkuḷi. = ಪೊಕ್ಕುಳಿ, etc. (Abh. P. 13, after 54; Rśv. 6, after 11).

ಪೊರ್ತು pŏrtu. = ಪೊಱ್ತು, etc. (Čpr. 8, 55).

ಪೊರ್ದು pŏrdu. 1. = ಪೊಱ್ದು 2, ಪೊನ್ದು 1, ಹೊಱ್ದು 2, ಹೊನ್ದು 1. To join; to be or come in contact, to unite; to go or come nigh, to approach; to enter; to fit; to agree;—to come by, to obtain, to get, to attain, to reach;—to come upon (a person), as blame (ಸಮಿಪ Śmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 195 Cm.; see ಪುರುಡಿಸು, ಪೊಣರ್ 1, ಪೊರೆ 3). ಪೊರ್ದಾದುದು (ಉಪನತ, ಉಪಸನ್ನ, ಉಪಪ್ಲುತ Hlå.). ಪಱಿ ಪೊರ್ದನ ಆಮಲಜರಿತಂ (Rśv. 14, after 14). ಪಂಚತ್ವಮಂ ಪೊರ್ದಿದಯ್! (Śmd. 255). See Śmd. 278. 289. 298; Čpr. 1, 5. 78; 2, 40; 3, 41; 4, 22; Abh. P. 10, 94.

ಪೊರ್ದು pŏrdu. 2. = ಪೊನ್ದು 2, ಪೊರ್ಪುಗೆ. (Čpr. 4, 88).

ಪೊರ್ದುಗೆ pŏrdugĕ. = ಹೊರ್ದಿಕೆ, ಹೊರ್ದಿಗೆ, ಹೊರ್ದುಗೆ, ಹೊನ್ದಿಕೆ, ಹೊರ್ದುಗೆ. Joining; contact, touch; connection; union; harmony; nearness, vicinity,

proximity (ಪತ್ತುವುದು, ಸಂಶ್ಲೇಷ Śmd. Dh. s. ಪತ್ತು; ಪತ್ತುವುದು Śm. 97; ಪೊಸ್ದುವುದು 98; ಸವ್ಪುನ್ನ Śmd. 6; ಉಪಹ್ಪರ Hlâ.; ಸನ್ನಿಧಿ, ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣ Nr.; ಸಂಹರ, ಜೊದ್ದುಗೆ Nn. 105; ಕೆಲ, ಪಕ್ಕ, ಪೊರೆ, etc., ಸಮೀಪ Kk. 33, Śm. 59; ಪಕ್ಕೆ Śm. 79; Čpr. 7, 69. 79). **2,** what is appended: an appendage, something subordinate or inferior. — ಪೊರ್ದುಗೆಯಂ ಮಾಡು. To join (v. t.), etc. (ಪತ್ತಿಸು Śmd. 141 Cm.; ಪೊಸಯಿಸು 268 Cm.). — ಪೊರ್ದುಗೆಯಹುಗು. -ಆಗು. To join (v. i.), etc. (ಅಮರ್ Śmd. 3. 46. 52. 76 Cm.; ಸನ್ನಿಸು 114 Cm.).

ಪೊರ್ದುಗೆಕಾರಿ pordugĕ-kâra. A companion (V. 6, 41).

ಪೊಲ್ pŏl. 1. = (ಪೊರೆ 3), ಹೊಲಿ, ಹೊಲೆ 1. (To join, v. i.; to agree with, to liken, *cf.* ಒಲ್ 1 & 2, ಪೋಲ್ 1); to be fit, befitting, or proper; to excel. **2,** (to join), to sew (ಸ್ಯೂತ Śmd. Dh.; M. ಪೊಲ್ಪು; T. ಪುಲ್ಪೆ, to compare; to sew; T. ಪುಲ್ಪು, to embrace; ಪುಲ್ಲು, v. i., to unite, copulate; to consent, agree; to draw near, be near; to join, couple; M. ಪುಸೆ, ಪುಲ್ಲು, ಪುಲ್ಪು, to embrace; see ಪುಣರ್ 1; ಪೆಣಸು; T. ಉಲ್ಲು, to mend or braid a net). P. p. ಪೊಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.). ಕವಿತಾಪ್ರೌಢನೆ ಪೊಲ್ಚ ವೊಲ್ ಕೃತಿಯೊಳ್ ಆಜ್ಞಂ ಪೊಲ್ತನೇ? (Jnv. 1, 13). ಎಲೆ ದೇವ, ಬುಧಂ ನೆಗದಿರ್ ಆಕ್ಕುಮೇ ಪೊಲ್ಲದುದಂ? (Rśv. 13, 11).

ಪೊಲ್ pŏl. 2. = (ಪೊಲೆ No. 2), ಹೊಲ್. Meanness, vileness, badness, impropriety, disagreeableness, adverseness, inauspiciousness, noxiousness. — ಪೊಲ್ಲಂ. -ಆಂ. A mean, etc. man. ಪೊಲ್ಲರಲ್ಲದರಂ ಪೊಲ್ಲರೆನ್ದು, ನುಡಿದು (Abh. P. 16, after 39). — ಪೊಲ್ಲದು. -ಆದು. = ಪೊಲ್ಲ, q. v. That is mean, etc. (Čpr. 2, after 93; 4, 58; Abh. P. 8, after 56; 11, after 100; 16, after 39; V. 9, 59). ಆ ಕನ್ನಿಕೆ ಪೊಲ್ಲದು (Śmd. 109). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದೆನ್ಬುನ್ತೆ ನಿನಗವರ್ ನಿಲೆ ಕಾಯ್ದುಂ ಮನದೊಳ್ ಪೊಲ್ಲದನೆನ್ದುಂ ನೆನೆಯರ್; ಅದಂ ನಮ್ಮು, ಕುರುಕುಲಾನ್ವಯಥಾನೂ (216, o. r. ಪೊಲ್ಲಮನೆನ್ದುಂ). — ಪೊಲ್ಲಳ್. -ಆಳ್. A mean, etc. woman (Abh. P. 6, 35).

ಪೊಲ pŏla. (Śmd. 94). = ಹೊಲ, (ಪೊಲಬು, etc.). A plough-field; a corn-land (V. 4, 3; J. 3, 4; 13, 25; 33, 5; Tĕ.; T., M. ಪುಲ). ಪೊಲನಂ (Śmd. 130). ಪೊಲಕೆ or ಪೊಲಕ್ಕೆ (139). ಪೊಲಗಳ್ or ಪೊಲಂಗಳ್ (126). ಪೊಲದಲ್ಲಿ ಇರ್ದಂ, ಪೊಲದೆ ಎದ್ದನ್ದಂ (63). ಪೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಕೊಯ್ವುದು (ಲವ, etc. Nr.). **2,** a place (Abh. P. 5, 18; 6, 113; T. ಪುಡ, ಪುಡ್ಪೆ, ಪುಲ; M. ಪುಡೆ, ಪುಲ); an object of sight; direction, a point of the compass (T. ಪುಲ; see s. ಪೊಲೆ). ಪೊಲನಜ್ಜಿಯದ, ನೆಲನಜ್ಜಿಯದ, ಕೆಲನಜ್ಜಿಯದ, ಮುಗದ ಮೂಡು ವಿಧನ ಜ್ಜಿಯದ (Śmd. 127). ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಪೊಲನಾದುದು ಪೊಪ್ಪೆಟ್ಟಂ (Abh. P. 1, 44). See ಆಡುಪ್ಪೊಲ, ಕಣ್ಪೊಲ, ಕೆಯ್ಪೊಲ, ಪಾದ್ಪೊಲ, ಬಿಳಪೊಲ. — ಪೊಲಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To watch a field (J. 3, 8).

ಪೊಲತಿ pŏlĕ-ti. (Śmd. 240). = ಹೊಲತಿ. A low-caste woman.

ಪೊಲದಿ pŏladi. A lewd, profligate man (ಸಿತಗ, ಸೊನ್ದೆ Śmd. II, Śm. 57; ಸಿತಗ Kk. 84; M. ಪುಲಯಾಡಿ).

ಪೊಲಬು pŏlabu. = (ಪೊಲ), ಪೊಲಮ್ಬು, ಹೊಲಬು. (A clear place, a clearing, see s. ಪೊಲೆ): a way; a manner, a mode, a circumstance (J. 18, 4; Tĕ. ಪೊಲುಪು). — ಪೊಲಬಱಿ. -ಅಱಿ. To know the circumstances (J. 31, 47). — ಪೊಲಬುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see the ways of—(J. 5, 62).

ಪೊಲಮ್ಬಿಗ pŏlambu-iga. (Śmd. 233). A man who knows his where-abouts, etc.

ಪೊಲಮ್ಬು pŏlambu. = ಪೊಲಬು, etc. — ಪೊಲಮ್ಬುಗಿಡು. -ಕಿಡು. One's way to be lost: to be at a loss (Grj. 2, after 106). — ಪೊಲಮ್ಬುದಪ್ಪ. -ತಪ್ಪು. One's manner to fail: to lose one's discretion (Čpr. 8, 81). 2, one's way to be lost: to go astray (Rśv. 5, after 55).

ಪೊಲಸು pŏlasu. = ಹೊಲಸು. Impurity, etc. (V. 28, 70).

ಪೊಲಿಗೆ pŏligĕ. = ಪೊಲ್ಗೆ, ಹೊಲಿಸೆ. Sewing; needle-work (ಸೇವನ, ಸೀವನ, ಸ್ಯೂತಿ Nr.).

ಪೊಲೆ pŏlĕ. = ಹೊಲೆ 2. The menstrual flux, the lochia; impurity from childbirth (ಮುಟ್ಟಲ್, ಮುಟ್ಟಿವೆ, ಮಾಣಿಕ, ಸೂತಕ Čt. II, 51; M. ಪುಲೆ; T. ಪೊಲಿ, to shine; ಪುಲರಿ, the dawn; ಪೊಲು, beauty; gold=ಪೊನ್; ಪೊಲಿವು, ಪೊಪ್ಪು, lustre; ಪೊಱ್, beauty; a spark; ಪುಱ್ಕು, ಪುಲ್ಲೈ, a brown, yellowish colour; M. ಪುಲರು, to dawn, light to appear; ಪುಲರ್, ಪುಲಜ್, dawn, day-break; ಪುಲರ್ತು, to bring to light; ಪೊಱ, a spark; Tĕ. ಒಲೆ, ಪೊಲಡು, ಪೊಲುಚು, to appear, come to light; ಪೊಲಿ, bloom, freshness; see ಪುರುಡು 2, ಪೊನ್; *cf.* ಪೊಳೆ 1). **2,** taint, pollution, defilement in general; meanness, baseness, sin (Abh. P. 10, 94; J. 5, 25). — ಪೊಲೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. Intermixture with impurity (with regard to caste, J. 2, 5). — ಪೊಲೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Impurity, etc. to be lost or gone (Čpr. 4, 72). — ಪೊಲೆಯ. -ಆ 3. = ಹೊಲೆಯ. An impure, or base, man, a sinner (Abh. P. 10, 94); a low-caste man, an out-caste, a Puliah or Pariya (ವಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಹೊಲೆಯ Nn. 152; M. ಪುಲಯ; T. ಪುಲೈಞ, ಪುಲೈಯ). — ಪೊಲೆವಾತು. -ಮಾತು. A mean word (V. 6, 14).

ಪೊಲ್ಗೆ pŏl-gĕ. (Śmd. 248). = ಪೊಲಿಸೆ, etc.

ಪೊಲ್ಲ pŏlla. (fr. ಪೊಲ್ 2). = ಪೊಲ್ಲ. An abbreviation of ಪೊಲ್ಲದು, q. v. (Śmd. 210). Meanness, etc. (T. ಪೊಲ್ಲಾ, ಪೊಲ್ಲಾದು, which forms seem to belong to ಪೊಲ್ 1). ಕಾಗೆಗೂಗೆ ಹುಲಿ ಕತ್ತೆ ಹೊಗೆ ಅನ್ನಿಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ) ಪೊಲ್ಲಂ (Mr. 278, o. r. ಪೊಲ್ಲಂ); (ಅದಱ) ಹಲ್ಲು ಕಪ್ಪಾಗಿರಲು ಪೊಲ್ಲ (o. r. ಪೊಲ್ಲ 277). See V. 6, 6. — ಪೊಲ್ಲ ಕೆಯ್. To commit a vile or sinful act (Abh. P. 9, 9; 10, 168). — ಪೊಲ್ಲಮಾತು. A bad, adverse word (Abh. P. 9, 167). — ಪೊಲ್ಲಮಾನಿಸ. A bad man. ಪೊಲ್ಲಮಾನಿಸರ ಪೊಲ್ಲಮೊಗಂಗಳ್ (Śmd. 210). — ಪೊಲ್ಲಮೊಗ. (= ಪೊಲ್ಲದು ಮೊಗ Śmd. 210). A bad, evil face or look. — ಪೊಲ್ಲವಾರ್ತೆ. Bad, inauspicious news (Abh. P. 14, 109).

ಪೊಲ್ಲಣ pŏllaṇa. = ಪೊಲ್ಲೆಯ. Badness, contumeliousness, etc. (ನಿಷ್ಟುರ, ನಿಷ್ಠುರ Kk. 57, o. r. ಹೊಲ್ಲಿಯ).

ಪೊಲ್ಲಮೆ pŏllamĕ. = ಪೊಲ್ಲಮೆ, ಪೊಲ್ಲವೆ. Badness, vileness, etc. (Abh. P. 3, 33).

ಪೊಲ್ಲೆಯ pŏlléya. = ಪೊಲ್ಲಿಗ, etc. (ನಿಷ್ಠುರ Śm. 49).

ಪೊಸ pŏsa. = ಹೊಸ. (An abbreviation of ಪೊಸತು 1, Śmd. 70). That which is new; newness; freshness; beauty; novelty, remarkableness, wonder-

fulness; new, etc. (Tu.; T., M. puđu; Tě. kŏtt̰e). ಪೊಸ ಅಡಿಕೆ (Šmd. 70). ಪೊಸ ಕನ್ನಡಿ (Rśv. 13, 63). ಪೊಸ ಕಮ್ಮು (Bp. 6, 8). ಪೊಸ ಕೆಮ್ಪು (Śśv. 5, 4). ಪೊಸ ಗನ್ಧ (Bp. 47, 14). ಪೊಸ ಗಾತಿ (-charm, J. 18, 34). ಪೊಸ ಗೀತತಾಳೆ (Č. Bp. 5, 49). ಪೊಸ ಜವ್ವನ (Čpr. 4, 8; 6, 80; J. 6, 27). ಪೊಸ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (Šmd. 78). ಪೊಸ ತೇರ್ (Rśv. 13, 83). ಪೊಸ ನನೆ (Abh. P. 7, after 163). ಪೊಸ ಪಜ್ಜೆ (Čpr. 7, 41). ಪೊಸ ಪರಿ (Čpr. 6, after 64; Bp. 53, 24; Śśv. 3, 64). ಪೊಸ ಪೀಲಿ (Rśv. 5, 43). ಪೊಸ ಪೂ (Šmd. 73). ಪೊಸ ಮಂಜುವಾರ್ಷ (Rśv. 9, 4). ಪೊಸ ಮಲ್ಲಿಗೆ (Lilv. 3, 7; Rśv. 8, 3). ಪೊಸ ಮಾಣಿಕವಲ್ಲಣಂ (Rśv. 13, 62). ಪೊಸ ಮಾವು (2, 35. 37; J. 8, 4). ಪೊಸ ರಕ್ತಪೂರಂ (Rśv. 5, 117). ಪೊಸ ರಂಗವಾಲಿ (Bp. 41, 21). ಪೊಸ ವಾಜಿ (Rśv. 13, 4). ಪೊಸ ಸಣ್ಣಿಗೆ (J. 15, 9). ಪೊಸ ಸಮ್ಮ (V. 5, 53). ಪೊಸ ಸವಗಂ (Rśv. 6, after 11). ಪೊಸ ಸೀರೆ (ಅನಾಹತ Mr. 342). — ಪೊಸಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. An excellent smell (Čpr. 7, 49; J. 19, 46). — ಪೊಸಗಬ್ಬಿಲೆ. -ಕಬ್ಬಿಲೆ. An uncommon darkness (Grj. 4, 73). — ಪೊಸಗಾರ್. -ಕಾರ್. A remarkable rainy season, or the outbreak of that season (Abh. P. 7, 157; 14, 105). — ಪೊಸಗಾಸೆ. -ಕಾಸೆ. A new cloth for girdling the loins (Rśv. 9, 58). — ಪೊಸ ಗೆಲ್ಪು. A new gain or victory (V. 29, 55). — ಪೊಸ ಜಾಗ. A beautiful emerald (V. 5, 3). — ಪೊಸದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Čpr. 7, after 92). — ಪೊಸ ಪೊಚ್ಚ. Newness and brightness (Čpr. 6, 82). — ಪೊಸ ಪೊಸ. rep. (Bp. 33, 11). — ಪೊಸ ಮಸೆ. The state of being newly whetted (Čpr. 6, 36; Abh. P. 9, 60; J. 7, 44. 61; 13, 18). — ಪೊಸವಸೆ. -ಪಸೆ. A new, beautiful seat (Śśv. 2, after 42). — ಪೊಸವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. Beautiful, gold-coloured sunshine (Rśv. 6, after 11). — ಪೊಸವುಲ್. -ಪುಲ್. New, fresh grass (V. 10, 7). — ಪೊಸವೂ. -ಪೂ. A new or beautiful flower (Čpr. 2, 86). — ಪೊಸವೆಳ್ಪಿಂಗಳ್. -ಬೆ-. Beautiful moonshine (Čpr. 8, 79). — ಪೊಸವೆಳ್ತು. -ಬೆಳ್ತು. Remarkable whiteness (V. 3, 3). — ಪೊಸವೇಟು. -ಬೇಟು. Charming love-gestures (Čpr. 5, 115).

ಪೊಸಗೆ pŏsagĕ. = ಒಸಗೆ 1, ಪೊಸಗೆ 1. Joy (J. 7, 2).

ಪೊಸತು (pŏsa-atu). 1. = ಪೊಸ (Šmd. 70), ಪೊಸತು, ಪೊಸ ದು, ಪೊಸ್ತು (ನೂತನ Čt. II, 41; ನವ, ನವೀನ, ನೂತನ, etc. Mr. 435; Ch. v. 16; Čpr. 1, 134; 7, 57; Bp. 4, 27; Rśv. 13, 25; J. 8, 6; 16, 2. 42; 28, 45; 31, 35; 33, 18). ಪೊಡವಿ ಗಿದು ಪೊಸತು! (Prll. 3, 6). ಪೊಸತಲಿ ಕಡೆ (Šmd. 184). ಪೊಸತ ಹುದು (ನವ, ನೂತನ, etc. Nr.). ಪೊಸತದು'ದುದು (ಸೀರೆ) ಪಟಚ್ಚರ ಮ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 342).

ಪೊಸತು pŏsatu. 2. P. p. of ಪೊಸೆ 1, q. v.

ಪೊಸದು pŏsadu. = ಪೊಸೆದು. P. p. of ಪೊಸೆ 1.

ಪೊಸನ್ತಿಲ್ pŏsantil. (Šmd. 48). = ಒಸಲು, ಪೊಸತಿಲು, ಪೊಸಲು, ಪೊಸ್ತಲು, ಪೊಸ್ತಿಲು. A door-sill, a threshold (ದೇಶಲಿ Kk. 47; Šm. 57; Grj. 2, after 106).

ಪೊಸಮ್ಬ pŏsamba. (Šmd. 185). = ಪೊಸಬು. A new man. ಎಚಾರಿಪದೆ ಉನ್ತೆ ಪೊಸಮ್ಬರ್ ಒತ್ತೆಯಂ ಕೊಳ್ವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ತು! (185).

ಪೊಸಯಿಸು pŏsayisu. 1. = ಪೊಸವಿಸು. To join (v. t.), to unite; to apply to; to attach (ಪೆರ್ದುಗೆಯಂ ಮಾಡು Šmd. 268 Cm.; T. pŏsaṅgu, Tě. pŏsaru, to agree, fit, suit; *cf.* ಪುಡಿ 1). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೊನ್ದೊನ್ದು ಕೆನ್ದಾಪರೆಯೆಸಳ್ಗಳಂ ಕೋದು ಕೊಸಗಿನೆಸಳ್ಗಳಿಂ ಬೀದಿಗಟ್ಟೆ ಪೊಸಯಿಸಿ ಜುಗಕ್ಕೆ ಪದಪಸೀವ ನವಪದಂಗಳ್;... ಅತ್ಯೋಕೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರಿನ್ದೆ ಪೊಸಯಿಸಿ ವಾಸ ನ್ತಿಯ ಮುಗುಳ ಸೂಸಳದಿನ್ದೆಸೆವೆಯ್ದಾ ವಿಲಾಸವಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಜುಂಟಿ ನನ್ತೆ ಜಂಜುರವಾದ ಜುಂಜುಮೋವೆಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). See Čpr. 1, after 101; 1, 116; 5, 44; 7, 145; 8, after 4; Abh. P. 3, 142; 4, 92; 9, 165; V. 9, 9.

ಪೊಸಯಿಸು pŏsayisu. 2. = ಪಸಿಯಿಸು, q. v. To stir round, to churn, to shake about (ಮಥಿಸು Čt. I, 78, o. r. ಮಡಿಸು).

ಪೊಸವಿಸು pŏsavisu. = ಪೊಸಯಿಸು 1. (Kâvy. III, 3, 96).

ಪೊಸೆ pŏsĕ. 1. = ಪೊಸೆ 1. To shake, to agitate; to churn; to rub; to generate fire by friction; to beat (ಮಥಿಸು Šm. 62; ಕಡೆ Kk. 62; T. ಒಜಿ, to shake, move; *cf.* ಪೊಯ್ 1?). P. p. ಪೊಸದು (Čpr. 6, 29), ಪೊಸೆದು (Grj. 8, after 74), once ಪೊಸತು (Abh. P. 3, 160). ಬಸಿದಂ ಪೊಸೆದು, ದಿಸೆ ದಿಸೆಗೆ ಪಾಯಂ ಬಿಟ್ಟು (Rśv. 13, after 104). ಕಬ್ಬಂ ಪೊಸವ ಕೋಲ್ (ಅರಣಿ Mr. 260). See Čpr. 6, 96; Grj. 10, 74; J. 8, 18; 13, 53; 20, 20.

ಪೊಸೆ pŏsĕ. 2. A churning-stick (ಮನ್ಥದಣ್ಡ Šmd. Dh.).

ಪೊಸೆ pŏsĕ. 3. = ಹೊಸೆ 2. To twist, to plait, to make rope (ರಜ್ಜುಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Rśv. 13, after 104; Tě. ಒದುಕು, ವದುಕು, to turn the spinning wheel, spin; *cf.* ಪೊಸಯಿಸು 1; ಪುರಿ 3?).

ಪೊಸ್ತಕ pŏstaka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಸ್ತಗ pŏstaga. = ಪೊಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಸ್ತುಕ pŏstuka. = ಪೊಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಪಚಿ pŏpači. = ಪವುಂಚಿ, etc. (B. 4, 200).

ಪೊಳಕು pŏḷaku. = ಪೊಳಂಕು (Šmd. 48). To chew (ಚರ್ವಣಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.).

ಪೊಳಂಕು pŏḷaṅku. = ಪೊಳಕು, q. v. (ಚರ್ವಣಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.).

ಪೊಳಪು pŏḷapu. 1. (fr. ಪೊಳೆ 1). = ಒಳ 2, ಒಳಪು, ಪೊಡಪು, ಪೊಳೆಪು, ಪೊಳಪು, ಪೊಳಹು 1. Radiance, lustre, brightness, clearness, as of the sky after rain, etc. (ತೊಳಪು, ತೊಳಗು, ಪೊಗರ್, ವೆಳಗು, ಚವಿ, ಕಾನ್ತಿ Šm. 15; Kk. 25, o. r. ಪೊಳೆಪು). See ಕಣ್ಪೊಳಪು, ಕೆಮ್ಪೊಳಪು, ಮಾಪ್ಪೊಳಪು; Śśv. 4, 4. 42.

ಪೊಳಪು pŏḷapu. 2. (fr. ಪೊಳೆ 2). = ಹೊಳಹು 2. Trembling, shaking, rolling; a swing, a hammock (ಪ್ರೇಂಖ, ಹೊಳಹು Nn. 129; *cf.* ಪೊಡವು).

ಪೊಳಯಿಸು pŏḷayisu. = ಹೊಳಪಿಸು 1. To cause to roll; to cause to go round in a circle; to brandish (Abh. P. 15, 9; Rśv. 6, after 11; 13, 85).

ಪೊಳಲೆ pŏḷalĕ.(?). See ಬೆಪ್ಪೊಳಲೆ.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 1. = ಹೊಳೆ. To shine, to be bright (T. ಒಳಿ, ಒಳವು, splendour, light; ಒಳಿರ್, to shine; *cf.* ಉಳ್ವು 3, ಒಲೆ 4, ಪೊಗರ್, ಪೊಡರ್, ಪೊಲಿ). ಬಿಡ್ದಾಯುಧಪ್ರಾಪಮಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಡನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು (Šmd. 272). ಇಮ್ಮಾಪನೆಳೆದಳರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (Čpr. 7, after 92). See Čpr. 1, 79. 82; Abh. P. 3, 113; Rśv. 5, 24; 13, 78; Č. Bp. 42, 13; J. 3, 4. 16; 6, 3. 16; 28, 18; ತಿಙಪೊಳೆ, ಮಾಪೊಳೆ.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 2. To roll, to roll about, to move about, to move to and fro, to wallow, to

welter, to move in a circle (ಲುತನ Śmd. Dh.; M. पोळे, to twirl about, riggle; to twine one's self round, as a snake; to roll one's self). ಪೊಮ್ಮಬ್ಬುವೋಲ್ ಪೊಳೆದು ಪಾಪಿ ಪೋದಂ ಶ್ವೇತಂ (Śmd. 289). See Śmd. 264; Abh. 13, 60; Rśv. 5, after 114.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 3. P. p. of ಪೊಳೆ 1, in ಪೊಳೆ ಪೊಳೆ (J. 12, 38; 22, 8).

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 4. = ಪೊಳಪು 1. See Kk. s. ಪೊಚ್ಚಳಿ. — ಪೊಳೆವ ಲ್. -ಪಲ್. Shining teeth (J. 2, 48; 30, 2).

ಪೊಳೆಪು pŏḷĕpu. = ಪೊಳಪು 1 q. v., etc. (Abh. P. 3, 113). ಪೊಳೆಪು ಉಂಡುವೋಯ್ತು, ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುದಿದುವು (Lilv. 3, 5).

ಪೊಳ್ಳು pŏḷḷu. = ಪೊಱ್ಳು. Hollowness; emptiness; a hole in a tree; a hollow in the soil, etc; looseness of soil; unsubstantialness; want of strength; trash, worthless stuff (My.; M.; Tĕ. ಪೊಲ್ಲು; Mhr. ಪೋಲ; see ಪುರೆ, ಪೊಟ್ಟರೆ, ಪೊಟ್ಟು; T. ಪೊಳ್ಳು, to bore or make a hole; to chisel; see ಉಳಿ 4). See B. 3, 27. 29. 31; 5, 31; Śśv. 4, 9; J. 24, 35. — ಪೊಳ್ಳುಕೂಗು. A vain outcry, a false report (My.). — ಪೊಳ್ಳುಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಹೊಳ್ಳುಗಳೆ. To throw away (a thing) declaring it to be hollow or worthless, to despise (J. 2, 12). — ಪೊಳ್ಳು ಜಾಲಿ. A worthless jâli tree. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ಪೊಳ್ಳುಜಾಲಿಯ ಮುಳ್ಳು (Sp.). — ಪೊಳ್ಳುಮಾತು. An empty, vain word (My.). — ಪೊಳ್ಳುಸುದ್ದಿ. A vain, groundless report (My.). — ಪೊಳ್ಳುಹಲ್ಲು. A hollow tooth (My.; B. 2, 26).

ಪೊಳಿಕು pŏḷaku. Form, shape (ಸಾಮಾನ್ಯಾಕೃತಿ Śmd. I; see s. ಪೊಡಕರಿಸು).

ಪೊಳಿಲ್ pŏḷal. ಪೊಳಿಲು. = ಬುಲ್, ಹೊಲ್. A dwelling place: a town, a city (ಪುರ Śmd. I; Śm. 102; ಗವು, ಗರುಡಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ಜಾವಡಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಮು, ಆಡುಮ್ಬೊಲ, ಆಶ್ರಯ Śm. 58, Kk. 64; Tĕ. ಪ್ರೋಲು; T. ಪೊಡಿಲ್, the world in general, a country, the earth; greatness). See Śmd. 112. 235; Ćpr. 2, 90; Bp. 61, 3; J. 2, 46; 3, 19; 28, 16. 27; 31, 29. 54; ಬಾಮ್ಬೊಬಿಲ್, ಪೊಜುಪೊಬಿಲ್, ಮುಪ್ಪೊಬಿಲ್. — ಪೊಬಿಲ್ವಾಣ್ಡ. -ಅಣ್ಡ. The ruler of a town (J. 17, 9). — ಪೊಬಿಲ್ವೆಣ್ಡ. -ಪೆಣ್ಡ, A towns-woman (Rśv. 13, after 77).

ಪೊಳಿಲಿಚ pŏḷal-iĉa. (Śmd. 236; see 203). A man born in a town.

ಪೊಳಿ pŏḷĕ. 1. = ಹೊಳಿ. A river (ನದಿ Śmd. Dh.; ತೊಜಿ Śmd. I; ಪೊಜ್ಜ II; ಪೊಜ್ಜ, ತೊಜಿ Śm. 36; ನದಿ 114; see Kk. s. ಪೊಚ್ಚಳಿ; *cf.* ಪುರ & see s. ಪುಗು); *cf.* ಒಜ್ಜು 1). See J. 9, 24.

ಪೊಳಿ pŏḷĕ. 2. A path, a road (ಬಟ್ಟೆ Śmd. I; ಪಥ Śm. 114; *cf.* ಪೊಲ; T. ಉರುಪ್ಪಿ, a place; ಪುರಿಪ್ಪಿ, anything that is hollow; a wicket in a gate; ಒಡಿಗು, to go, walk; ಒಡಿಗ್ಗೆ, a carriage).

ಪೊಳ್ತಿಡೆ pŏḷtu-aḍĕ 2. = ಪೊತ್ತಲ್, ಪೊತ್ತಜಿ, ಪೊಲ್ತುಜ್, ಪೊಲ್ತುಜಿ, ಹೊತ್ತಜಿ, ಹೊತ್ತಾಜಿ, ಹೊತ್ತಜು. The time of sunrise, day-break, dawn (ಉದಯಕಾಲ Śmd. II). Declension: ಪೊಲ್ತಡಿಂಗೆ, ಪೊಲ್ತುಡಿನ (401).

ಪೊಳ್ತಿದೊ pŏḷtar. = ಪೊಲ್ತುದೆ, etc. (ಪ್ರಥಾತಕಾಲ Kk. 90).

ಪೊಳ್ತಿದಿ pŏḷtu-aṛĕ 6. = ಪೊಲ್ತುದೆ, etc. (ಉಜಕಾಲ, ಮುಮ್ಬಗಲ್ Śm. 18).

ಪೊಲ್ತು pŏḷtu. = ಒತ್ತು 6, ಪತ್ತು 4, ಪೊತ್ತು 2, ಪೊರ್ತು, ಹೊತ್ತು 2. The sun (ನೇಸಜ್, ಸೂರ್ಯ Śmd. I; ಸೂರ Čt. I, 31; ನೇಸಪ ಬಟ್ಟೆ I, 35, o. r. -ತೇಜ; ನೇಸಜ್, etc., ನಕ್ಷತ್ರೆ Kk. 45; ನೇಸಜ್, etc., ಸೂರ್ಯ Śm. 14; T., M. పొయిదుు; T. also పోరు, పోదు, పోద్దు, M. పోద్; Tĕ. పొదద్దు, పొద్దు; see ಪಗಲ್ಲು). **2,** time in general (ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಲ Śmd. I; T., M., Tĕ.). **3,** the time for bringing forth young (ಪ್ರಸವಕಾಲ Śmd. I). See Rśv. 5, after 114; 6, after 11; 13, after 95; ಪಿಬ್ಬೊದ್ದು, ಮುಬ್ಬೊದ್ದು.

ಪೋ pô. = ಹೋ 1. Going, departing (Tĕ.; T. పోం), proceeding; having gone (ಪೋಗು Śmd. 211; T.). See Abh. P. 14, 77. 93. — ಪೋ ಕಳೆ. To cast out (Abh. P. 16, 24). — ಪೋ ತರ್. (= ಪೋಗು ತರ್ Śmd. 211). To go and bring (T. పోదదురు). ಪೋ ತನ್ದಂ (211). — ಪೋ ನಲಿ. To rejoice at a going or spending (of riches, Abh. P. 6, 116). — ಪೋ ನುಂಗು. To swallow so that (a thing) goes or disappears (Čpr. 8, 15). — ಪೋಮರಣ. Death through which one departs (Abh. P. 11, 140).

ಪೋಕ pôka. = ಹೋಕ್. A goer, wanderer (M.); a stroller, a vagabond, a worthless man (ವಿವೃತ್ತ Mr. 246, o. r. ಅವಿವೃತ್ತ; My.; T.); a dissolute, profligate fellow, a villain, a blackguard, a rogue, a prodigal (My.). ಕಾಕುಮಾತು ಆಡ ಬೇಡ, ಪೋಕವಿದ್ಯೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ.—ಪೋಕನ ಮಾತು ಕಾಕು, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು ಬೊಳ್ಳು.—ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ನಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ನಲ್ಲ (Prvs.).

ಪೋಕರಿ pôkari. = ಪೋಕ್, (ಪೋಲಿ). A dissolute, profligate, prodigal fellow, etc. (My.; Tĕ., T., M. ಪೋಕರಿ).

ಪೋಕರಿತನ pôkaritana. (= ಪೋಲಿತನ). The ways of a pôkari (My., also as ಪೋಕತನ; Tĕ. ಪೋಕರಿತನ).

ಪೋಕಿ pôki. A person who goes. See ತಿರುಪೋಕಿ.

ಪೋಗಣ್ಡ pôgaṇḍa. Not full-grown or adult, young; a boy. **2,** *deformed, deficient in a member; having a redundant member.*

ಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ pô-gaṇḍikĕ. A prowess that goes or disappears (when proved). See ನಲ್ಲಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ.

ಪೋಗಿಸು pôgisu. = ಹೋಗಿಸು. To cause to go, etc. (Śśv. 2, 112).

ಪೋಗು pôgu. 1. = ಪೊಗು 2, ಹೋಗು 1. To go; (to enter or get any state or condition); to go away; to pass away, to be spent (ಗಮನ Śmd. Dh.; Śm. 82; ಕಳೆ Śm. 82; T., M.; Tĕ. పోవు). P. p. పోగి; relative present participle పోవ; relative past participle పోద (Śmd. 289); present పోదదెం, etc. (289); 3rd person singular future పోకుం (290); 3rd person imperative పోకె (290); imperfect పోదెం, పోదెయర్, పోదుం, పోదుళ్, పోదుదుు or పోయ్తు, etc. (289, పోయెయితు, పోయెయిత్తు). పోయ్తు (Ćpr. 4, 2). ಬನದೊಳಗೆ ಪೋಗಿ, ಪೊಸ ಪೂ ಎನ ಗೊಂಡಲನ್, ಅಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (Śmd. 73). ನೆಟ್ಟನೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್ (112). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದಪಯ್ಯಾ (153). ಏತರ್ಕೆ ಪೋದಂ? (211). ಪೋದ ವರ್ತಿಪ ಬರ್ ಕಾಲತ್ರಯಂಗಳ್ (259). ಪೋವಂಗೆ ಬರ್ಪಂಗೆ ಆನಾಕುಲಂ (289). ಪೋಕೆ! ಏಂ? ಬರ್ಕೆ! ಮುಳಿಪಿಲ್ಲೆಮ ಗಾತನೊಳ್ ಅವ ಪಾಂಗಿಸಿಂ (290). ಪೋದುಮಾಜದೆ ನಂತ್ತು ಪೋಕುಮಾ

ಸರಸೈನ್ಯಂ (290). ಗಿರಿನಗರಾಡಿಗಳ ಒತ್ತುವಿಡಿದು ಪೋಪುದು (ಸರಿನರ್ಯೆ, ಪರೀನಾರ Nr.). ಪೋಗಿ ಪೇದಿವಂ (ದೂತ Mr. 245). ಪೋಗು, like ಹೋಗು, is frequently used to intensify the meaning, *e. g.* ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗು (ಕಾಪಿಸಾಗು Bhn. 63). See ಈಡು ಪೋಗು, ಏಪೋಗು, ಕಡಿವೋಗು, ದೂರಮ್ಪೋಗು, ಮುರಿವೋಗು, ಮೂರ್ಛೆಪೋಗು, ಮೊಳೆವೋಗು, ಹಮ್ಮದಮ್ಪೋಗು, etc.; Abh. P. 6, 35; 6, after 35; Bp. 47, 24; Rśv. 6, after 115; 13, 102 (ಪೋದೆ instead of ಪೋದಯ್ಯ); J. 2, 24. 39; 7, 46. — ಪೋಗಲುಳ್ಕ. -ಉಳ್ಕ. Being to go, likely to go, going. ಭ್ರಾಂತಿ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಆದಕ್ಕೆ ಆಧಿಷ್ಠಾನವಾದ ರವಿಕಿರಣದ ಆಹುಹಿಸಿಂ ಪೋಗ ಲುಳ್ಕ ಪ್ರತಿಭಾಸಿಕಜಲ (ಮರೀಚಿಕೆ Si. 36).

ಪೋಗು pōgu. 2. = ಪೋ q. v., ಹೋಗು 2. Going, going away, etc. ಬರವುಂ ಪೋಗುಮಂ (Abh. P. 11, 113). ತನ್ನೊಡನೆಯ ಪೋಗಿಂಗಂ ಅವಳ ಪೋಗಿಂಗಂ (6, 35). See ಮೇಲ್-, ಮೇಲು-. — ಪೋಗು ತರ್. = ಪೋ ತರ್. (Śmd. 211).

ಪೋಗುಹ pōguha. Going, etc. See ಹರೆಯಪೋಗುಹ.

ಪೋಚಲ್ pōčal. Pouring water (T.). — ಪೋಚಲ ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಪೋಚಿ pōči. — ಪೋಚಿದೇವ. N. (Bp. 58, 12).

ಪೋಚೆ pōčĕ. = ಪವುಂಚಿ, etc. (ಆವಾಸಕ G.).

ಪೋಂಚೆ pōñčĕ. = ಪೋಚೆ, etc. (ಪಾರಿಹಾರ್ಯ G.).

ಪೋಟ pōṭa. 1. A coward (ಧುರದೊಳ್ ಓಡಿ ಬಹಂ Mr. 269; Bp. 16, 15; T. ಪೋರ, fear; Tĕ. ಓಟಿ, fear; Tu. ಪೋಡಿ, to fear; ಪೋಡಿಗೆ, fear; *cf.* ಪೇಡಿ).

ಪೋಟ pōṭa. 2. = ಪೋಕರಿ. (My.). ಪುಣ್ಣತನದಲಿ ಹೆಣ್ಣರನು ಬಿಟ್ಟೆವರ್ ಪೋಟರು (Abhâ. 2, 2).

ಪೋಟಗಲ pōṭagala. *The reed Arundo tibialis.* 2, *the grass Saccharum spontaneum* Lin.

ಪೋಟತನ pōṭatana. = ಪೋಕರಿತನ. (My.; Bp. 54, 40).

ಪೋಟಾ pōṭâ. — ಪೋಟಾಪೋಟಿ. rep. = ಪೋಟ No. 2. (My.; Tu.).

ಪೋಟಿ pōṭi. = ಹೋಟಿ. Joining, uniting: resemblance, likeness, similarity (Tĕ.; see s. ಪುರುಡಿಸು). 2, competition, out-bidding, rivalry (My.; Tĕ., T.; see Prv. s. ಗಾದೆಮಾತು). 3, what is joined or put to, any piece that is joined to wood, cloth, a rope, etc. (My.).

ಪೋಟಿಗಾರಿ pōṭi-gāra. A competitor, an out-bidder (My.; Tĕ., T.).

ಪೋಟೆ pōṭĕ. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. A hole in a tree (My.; T. ಪೋಜಿ); a cavern, etc. ಪೋಟೆಗಳು ಹೊದಲಾದ ಗುಹೆಗಳು (ಕೋಟೆ, ಕೋಟರ Nn. 43, o. r. ಹೋಟೆಗಳು). 2, a hollow in general. ಕಾಡಿಗೆ ಅತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಪೋಟೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಪೋಟೆಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A branch in which are holes (J. 24, 35).

ಪೋಟೆ pōṭĕ. (= ಪೋಟೆ). A woman with a beard. 2, *a hermaphrodite.* 3, *a female servant* (ಸೀರಡಿಕ Mr. 304).

ಪೋಡಿ pōḍi. A slice, a bit, of fruits, nuts, etc. (My.; Mhr. ಪೋಡ; *cf.* Sk. ಸ್ಫೋಟ; ಪೋಟ್ 2).

ಪೋಡು pōḍu. 1. (= ಪೋಟೆ, ಪೋಟ್ 3). Combination. See ಮೇಲ್-.

ಪೋಡು pōḍu. 2. (= ಪೋಟ್ 2). Splitting, etc.

ಪೋಡುಗಾರಿ pōḍu-gāra. A splitter or cutter of wood (Abh. P. 4, 40; 13, 104).

ಪೋಣಿಸು pōṇisu. = ಪವಣಿಸು. To couple, to unite, to string together; to thread, as a needle, etc. (My.; Tĕ. ಪೋಹಣಿಂಚು; Tĕ. ಪೋಸಿ, resembling, similar, like; ಪೋಡಿಮಿ, ಪೋಣಿಮಿ, proportion, fitness, *cf.* ಪೋಟಿ). ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹತ್ತರಮಾಗಿ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ (ಹಾರ, etc. Si. 218). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಆಪವಾ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಪುಸ್ತವಮಾ ಆದಿಗಳು (ಗ್ರಥಿತ, etc. 377).

ಪೋತ pōta. = ಪೆತ 2, ಹೋತ, q. v. See ತಿಣ್ಡಿ-.

ಪೋತ pōta. *The young of any animal* (ತಿತು, ಬಾಲಕ, ಅರ್ಭಕ, etc., ಪಡದ ಕೂಸು Mr. 308); *a colt* (ತಿಕೋರ, ಮುಱಿಗುದುರೆ 273). 2, *a boat, a ship.* 3, *cloth, a garment.*

ಪೋತಕ pōtaka. = ಪೋತಕೆ. The young of any animal.

ಪೋತಕೆ pōtakĕ. = ಪೋದಗೆ. The potherb Basella lucida or rubra (ಮನ್ಪಕಾಲಿ, ಬಸಲೆ Mr. 148).

ಪೋತಕೆ pōtakĕ. = ಪೋತಕ. See ಮಜೆ.

ಪೋತವಣಿಜ್ pōta-vaṇij. *A sea-trader.*

ಪೋತವಾಹ pōta-vâha. *A boatman, a sailor, a steersman.*

ಪೋತಾಧಾನ pōta-âdhâna. *Small fry, a shoal of young fish.*

ಪೋತ್ರ pōtra. *The snout of a hog* (ಸೂಕರಾಸ್ಯ, ಹನ್ದಿಯ ಮುಖ Nn. 151; ಹನ್ದಿಯ ಮುಖ Mr. 487). 2, *a ploughshare* (ಹಲಾಸ್ಯ, ನೇಗಿಲ ಮುಖ 151; ನೇಗಿಲ ಮುಖ 487). 3, a hoe (ಗುದ್ದಲಿ 151, o. r. ಗುದ್ದಲಿ).

ಪೋತ್ರಿ pōtri. *A hog, a boar.*

ಪೋದ pōda. Relative P. p. of ಪೋಗು 1, q. v.

ಪೋದಗೆ pōdagĕ. Tbh. of ಪೋತಕ (Čt. II, 7).

ಪೋಪ pōpa. = ಹೋಹ. Relative present participle of ಪೋಗು 1, q. v.

ಪೋಪು pōpu. = ಹೋಹು. To be zealously active in going (ಆಸನ್ನಗಮನ, ಗಮನೋದ್ಯುಕ್ತ Śmd. Dh.).

ಪೋಯ್ತು pōytu. 3rd person singular of the imperfect of ಪೋಗು 1, q. v. (T. ಪೋಯ್ = ಪೋಗಿ).

ಪೋರ್ pōr. 1. = (ಪೊಗರ್ 1), ಹೋರ್, ಹೋರು 1. To wrestle; to fight; to strive in opposition (ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ Śmd. Dh.; ಕಾಳಗ Śm. 102; Čpr. 5, 78; Śśv. 4, 72; see T., M. s. ಪುರುಡಿಸು; Tĕ. ಪೋರು). ಪೋರ್ವ (Čpr. 2, 22; 5, after 39). ಪೋರ್ದಂ (Śmd. 50). ಪೋರ್ದರ್ (Čpr. 5, 78). ಸದರ್ಥಕ್ಕೆ ಪೋರದೆ (Mr. 2).

ಪೋರ್ pōr. 2. = (ಪೋರ್ 2), ಪೋರ್, ಹೋರು 2. Wrestling; quarrel, fight, battle (T.; Tĕ. ಪೋರು).

ಪೋರ್ pōr. 3. = ಪೊರ್ 2, (ಹೊದರು), ಹೋರು 2. A hole (ಬಿಲ Śmd. Dh.; Śm. 102). ಪೋಗರ್ಳ್ (J. 4, 35).

ಪೋರ pōra. A child; a little boy; a little girl; a young and inexperienced person (My., Tĕ.; Mhr.). ಪೋರನಿಗೆ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಾರೋ (*i. e.* ಹಾರುವನೆವ್ವು) ಕುನ್ನಿ ಸೋತು ಹೋದ.— ಪೋರನಾದರೂ ಏರೇ ಪಳದೇ ರುಚಿ ಆಱಿಯನೇ? (Prvs.).

ಪೋರತನ pōratana. Childhood; boyishness, childishness (My.).

ಪೋರಿ pōri. A little girl (My.). See ಹೊಮ್ಬರ-.

ಪೋರಿಗೆ pōrigĕ. = ಪರಕೆ 2, etc. See ಕಸಪೋರಿಗೆ.

ಪೋರಿಸು pôrisu. = ಹೋರಿಸು. To cause to fight, etc. (Čpr. 9, 107).

ಪೋರ್ pôr. = ಪೋರ್ 2, q. v.

ಪೋರ್ಕುಳಿ pôr-kuḷi. (Šmd. 239, o. r. in Mdb. ಹೋರುಕುಳಿ). A wrestler, etc. **2,** wrestling, fight, struggle, opposition, etc. (ತಳ್ಳಿಯ್, ತಡವ್ಸುಕೆ, ತೊದರ್ದುದು, ಮಾರ್ಕೊಣ್ಡುದು, ಉರ್ಕಿಕ್ಕೆ, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.; Čpr. 8, 73; Abh. P. 11, 61).

ಪೋರ್ಕೆ pôrkĕ. = ಹೋರ್ಕೆ. Fighting; a battle, a fight (ಹೋರ್ಬೆ Bhn. 25, o. r. ಹೋರ್ಕೆ).

ಪೋರ್ತ pôr-ta. (Šmd. 247). Wrestling, etc.

ಪೋಲ್ pôl. 1. = ಪೊಲು 1, (ಪೊಲ್ 1), ಹೊಲ್, ಹೋಲು. To be like, to resemble (ಸಾದೃಶ್ಯ Šmd. Dh.; Tĕ., T., M. ಪೋಲು). P. p. ಪೋಲ್ತು (288), ಪೋಲ್ದು (J. 3, 7; 17, 3). ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Šmd. 81). ಬಿನ್ದು ಮುತ್ತಂ ಪೋಲ್ತು (19). ಖಡ್ಗಾಯುಧಜಾನಮಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಪೋಲ್ತವು (Abh. P. 3, 95). ಪೋಲಡೆ (Bp. 30, 24). See Čpr. 3, 88; 4, 44; 6, 78. 95; Rśv. 5, 97; J. 7, 49.

ಪೋಲ್ pôl. 2. (= ಒಲ್ 2, etc.). Resemblance, equality; like, as (T., M.; Tĕ. ಪೋಲೆ; R.).

ಪೋಲಿ pôli. (= ಪೋಲು). (Contraction of a ಪೋಕಲಿ = ಪೋಕರಿ). Going, strolling: ruin, destruction, waste state;—stray; abandoned state, profligateness, wickedness, viciousness, prodigality. **2,** = ಪೋಕರಿ (My.). See ಆಪಾ. — ಪೋಲಿ ಮಾಡು. To ruin, to waste, to squander, etc. ಪೋಲಿ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಕೋಡ್ಲೀ ಮಜಾ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಪೋಲಿಯವ. -ಆವ. = ಪೋಲಿ No. 2 (My.). ಪೋಲಿಯವನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ತೈಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಖಾಲಿಯಾಗದೇ? — ಪೋಲಿಯವನ ಜೊಲಕ್ಕೆ ಬೀಲಿಯುಣ್ಬೇ? (Prvs.). — ಪೋಲೀ ಜನ. Abject, mean, profligate, or prodigal people (My.). — ಪೋಲೀ ದನ. Stray cattle (My.). ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ಪೋಲೀ ನಾಯಿ. A stray dog, a dog without an owner (My.).— See Prv. s. ಹೋಳಿಗೆ.

ಪೋಲಿಕೆ pôlikĕ. = ಪುಲ್ಲಿಗೆ, ಪೋಳಿಗೆ, ಹೋಳಿಗೆ. A flat cake made of barley or wheat, etc. (Sk., also ಪುಲಿಕೆ).

ಪೋಲಿತನ pôlitana. = ಪೋಕರಿತನ. (My.).

ಪೋಲಿಸು pôlisu. = ಪೊಲಿಸು, ಹೋಲಿಸು. To cause to resemble; to make analogous; to compare. ಎಲ್ಲನ್ದೆದೊಂ ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊ ಅನ್ತೆವೋಲೆನಲಕ್ಕು (Šmd. 73). ವೋಲೆವ್ಸ ಅನ್ತೆಯೆಂಬ ಎರಡುಂ ಪೋಲಿಸುವೆಡೆಗಾದುವು (250). ಪೋಲಿಸುವೊಡೆ ಇವರ್ರುಂ ತಕ್ಕರ್ (298). ಪೋಲಿಸು ವರ್ಥಂ (ಉಪಮಾನಾರ್ಥಂ 397 Cm.). ಅನ್ತೆವೋಲ್ ಆನ್ತರೆಯುಂ ವೊಲ್ ಎನ್ಪೊಡೆ ಪೋಲಿಪ ಅರ್ಥಮಕ್ಕುಂ (Šm. 55). ಅನ್ನನ್, ಅನ್ನಜಂ, etc. ನಟ್ಟನೆ ಪೋಲಿಪ ಎಡೆಗಕ್ಕುಂ (Kk. 61). ಓಲ್ ಪೋಲಿಪ ಎಡೆಗಳ್ಕು ನಾಮಂ (63). ಆವುದಾನೊನ್ದಜೊಳಗೆ ಪೋಲಿಸುವುದು (ಉಪಮೆ, ಉಪಮಾನ Nr.). ಪೋಲಿಪುದು (ರುಜಾಕಲಿಸತು Šs.).

ಪೋಲು pôlu. (fr. a ಪೋಕಲು). (= ಪೋಲಿ No. 1). The state of going or being gone: wasted state, ruin; wasting, squandering. — ಪೋಲಾಗು. -ಆಗು. To be ruined, spoiled, or squandered (My.). ಪೋಲಾದ ವಸ್ತು ಹಾಲಿನ ಹಾಗಿದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಪೋಲಾದಾಯಿ. -ದಾಯಿ. A female spendthrift (My.). — ಪೋಲು ಮಾಡು. To waste, to squander, as one's fortune (My.).

ಪೋಲ್ಕೆ pôlkĕ. = ಹೋಲಿಕೆ. Resemblance, similitude, likeness (Čpr. 7, after 115; J. 15, 37).

ಪೋಲ್ವೆ pôlvĕ. = ಹೋಲುವೆ. Resemblance, similitude, likeness (ಪಾಣ್ಟೆ Čt. I, 42).

ಪೋಷಕ pôshaka. A nourisher, a supporter, a fosterer, a preserver (ಅಕ್ಷ, ರಕ್ಷಿಸುವವನು Nn. 37).

ಪೋಷಣ pôshaṇa. Nourishing, cherishing, fostering, bringing up, supporting. See ಪೊರೆ, ಹೊರೆ. ಪೋಷಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭೂಷಣ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಪೋಷಣೆ pôshaṇĕ. = ಪೋಷಣ. (My.). See Prv. s. ಭಾಷೆ ಕೊಡು.

ಪೋಷಾಕ pôshâka. Apparel (ವೇಶ Čb.; Mhr., H.).

ಪೋಷಾಕು pôshâku. = ಪೋಷಾಕ. (My.).

ಪೋಷಾಗು pôshâgu. = ಪೋಷಾಕು. (B. 5, 48).

ಪೋಷಿತ pôshita. Nourished, cherished, fostered, supported. (My.; see ಪರಿ-).

ಪೋಷಿಸು pôshisu. To nourish, to cherish, etc. (Čpr. 2, after 49; J. 2, 60).

ಪೋಷ್ಟೃ(ಷ್ಟೃ) pôshṭṛi. *A nourisher, a cherisher, a man who brings up.*

ಪೋಷ್ಯ pôshya. To be nourished or cherished, fit to be taken care of, etc.

ಪೋಷ್ಯವರ್ಗ pôshya-varga. A class of persons to be cherished or taken care of, as parents, etc. (My.; Si. 358).

ಪೋಳಕ pôḷaka. — ಪೋಳಕಬ್ಬೆ. -ಅಬ್ಬೆ. N. (Čh. v. 13, 14; Tĕ. ಪೋಲಕಮ್ಮೆ, a certain village goddess).

ಪೋಳಿಗೆ pôḷigĕ. = ಹೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಪೋಲಿಕೆ. A stuffed wheaten cake (ಪೌಲಿ G.).

ಪೋಲ್ pôḷ. ಪೋಲ್ವು. 1. = ಹೋಳ್, ಹೋಳು 1. To cleave, to split, to divide into parts (ವಿದಾರಣ Šmd. Dh.; T. ಪೋಳ್, ಪಿಳ; T. ಪೊರುಕ್ಕು, what is almost loose from the remainder; M. ಪುಳ, to be split; ಪಿಳರು, ಪುಳರು, to split; ಪೂರಿ, to become disconnected; ಪೊಳಿ, to break open; ಪೊಳುಕ್ಕೆ, a piece, slice, splinter; see Tbh. ಪೋಡಿ; see ಪೆಳವು; *cf.* ಉಡಿ 1). ಕಾಯಂ ಪೋಳ್ದುಂ (Šmd. 156). ಪೋಳ್ದಿ (Rśv. 5, after 55). ಗಜಾಸುರನ ಪೋಳುವ ತೆರದಿ (ಬೇಡಂ ಮತ್ತೇಭನ) ನೆತ್ತಿಯ ಸೀಳ್ವ (Rāghč. 17, 69).

ಪೋಲ್ pôḷ. 2. = (ಓಪ್), ಓಪು 2, (ಪೋಡು 2), ಹೋಳು 2. A split, a piece, a slice (ಸೀಳ್ದ ಭಾಗ Šmd. I; ಖಣ್ಡ Šmd. Dh.; J. 12, 21; 26, 65. 66. 67; Tu. ಪೂಳು). ಪೋಳ್ಗಿಳ್ (J. 4, 46). — ಪೋಳುಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To split (Grj. 2, after 106).

ಪೋಲ್ pôḷ. 3. Arranging, constructing, contriving; forming, making; composing, composition; embellishing; any artificial or ornamental fabric (ವಿರಚನಾರ್ಥ Šmd. Dh.; *cf.* ಪೋಡು 1).

ಪೋಳಿಲ್ pôḷal. = ಹೋಳಿಲ್. The hollow of a tree (ಮರದ ಪೊಟ್ಟೆ Šmd. I, o. r. -ಪೋಟಿ; see ಪೊಟ್ಟರೆ; T. ಪುಟಲ್, anything that is hollow).

ಪೌಜು pauju. = ಪವುಜು, ಫೌಜ, ಫೌಜು. An army, a body of troops (ಒಡ್ಡ Čt. II, 38; My.; Br., T.; Mhr., H. ಫೌಜ); a display of troops on the ವಿಜಯದಶಮಿ (My.).

ಪೌಜುದಾರ pauju-dâra. = ಫೌಜದಾರ. A native that commands a body of troops (My.; Mhr., H.). 2, a native criminal judge or magistrate (Mhr., H.).

ಪೌಜುದಾರಿ pauju-dâri. = ಫೌಜದಾರಿ, q. v.

ಪೌಜುದಾರಿಕೆ pauju-dârikĕ. The office of a ಪೌಜುದಾರ (My.).

ಪೌಂಚಾಂಟಿಸು pauñcâṇṭisu. To instruct illicitly (My.; H.).

ಪೌತವ pautava. A kind of measure (ಪಲಕರ್ಷಾದಿಗಳಿನ್ದಳೆವ ಅಳತೆ Nr., o. r. ಯೌತವ).

ಪೌತಿ pauti. = ಪವುತಿ. Death (My.; Br. ಫೌತು, H. faut). — ಪೌತಿಯಂಸಾಮಾಜಾಕ. -ಆಸಾಮಿ-. The balance due to government from a deceased person (My.).

ಪೌತ್ತಿಕ pauttika. (fr. ಪುತ್ತಿಕಾ). A kind of honey. (Si. 334).

ಪೌತ್ರ pautra. (fr. ಪುತ್ರ). Belonging or relating to a son or to children. 2, *a grandson* (ಮಗನ ಮಗ Mr. 314).

ಪೌತ್ರಿ pautri. *A grand-daughter.*

ಪೌನಃಪುನ್ಯ paunaḥpunya. (fr. ಪುನಃಪುನಸ್). Frequent reiteration, constant repetition. (My.).

ಪೌನರ್ಭವ paunarbhava. (fr. ಪುನರ್ಭೂ). The son of a widow remarried. (My.).

ಪೌರ paura. (fr. ಪುರ). Belonging to a town or city. 2, *a townsman, a citizen.* See *e. g.* Bp. 32, 59; 49, 15; Bh. 1, 10, 28. 3, *a species of fragrant grass.*

ಪೌರಣಿಮೆ pauraṇimĕ. Tbh. of ಪೌರ್ಣಮಿ. (Ćb. 175).

ಪೌರಲೋಕ paura-lôka. Citizens (Čpr. 7, 155).

ಪೌರವನ paura-vana. A garden in the neighbourhood of a city (Čpr. 3, 69).

ಪೌರಸ್ತ್ಯ paurastya. (fr. ಪುರಸ್). Situated in front. 2, *previous, prior, first.* 3, *eastern.*

ಪೌರಾಣ paurâṇa. (fr. ಪುರಾಣ). Belonging or relating to the past; old, ancient (ಚಿರ, ಹಬ್ಬಿಯದು Nn. 165); relating to the purâṇas; a purâṇa (Nn. 138).

ಪೌರಾಣಿಕ paurâṇika. = ಪುರಾಣಿಕ. (ಸೂತ, ಪುರಾಣಿಕ Nn. 32; My.). — ಪೌರಾಣಿಕರ ಬಲಭದ್ರ. N. (Bp. 56, 41).

ಪೌರುಷ paurusha. (fr. ಪುರುಷ). = ಪೌರುಸ. Belonging or relating to a man or to man. 2, being of the length of a man with both arms elevated and the fingers extended (ಅಳತೆ Nn. 166; ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಪೌರುಷಮೆಮ್ಬುದು Mr. 474, one MS. ಮುಟ್ಟಿ); the measure of a man. 3, virility; *manliness, heroism, strength, power, vigour* (ಪೌರುಷ್ಯ ಪ್ರತಾಪ, ಪುರುಷರಿನ್ದಾದ ಕಾರ್ಯ 166). 4, action of men, man's work, action.

ಪೌರುಷೇಯ paurushêya. Derived from or relating to man, incidental to man, made by man, human, manly; coming from the soul; a line or lineage of males (My.).

ಪೌರುಷ್ಯ paurushya. = ಪೌರುಷ No. 3, q. v.

ಪೌರುಸ paurusa. Tbh. of ಪೌರುಷ (Śmd. 335).

ಪೌರೋಗವ paurôgava. (fr. ಪುರೋಗವ). An overseer of a royal household, especially *the inspector of the royal kitchen* (ಸೂಪಕರರ ಕರ್ತ Mr. 269).

ಪೌರೋಹಿತ paurôhita. (fr. ಪುರೋಹಿತ). Belonging to a purôhita; the office of a purôhita (Mhr.); the family-priest (see Mr. s. ಆಪ್ಪಾದಪ್ರಧಾನ; My.).

ಪೌರೋಹಿತ್ಯ paurôhitya. The character or office of a family-priest. (My.).

ಪೌಪ್ಪ paurpa. = ಪೌಪ್ಪ in Hlâ. MS.; Čpr. 10, 48.

ಪೌರ್ಣಮಾಸ paurṇamâsa. (fr. ಪೂರ್ಣಮಾಸ). Relating or belonging to the full moon. 2, *a ceremony performed at the full moon.*

ಪೌರ್ಣಮಾಸಿ paurṇamâsi. *A day or night of full moon.*

ಪೌರ್ಣಮಿ paurṇami. (fr. ಪೂರ್ಣಿಮಾ). A day of full moon (Bp. 4, 28). ಪಾಡಿಯಂ ಮೊದಲು ಪೌರ್ಣಮಿಯಮವಾಸೆ ಕಡೆ ಮಾಡಿ ರವಿಯಾದಿವಾರಂಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 68).

ಪೌರ್ಣಿಮೆ paurṇimĕ. = ಪೌರಣಿಮೆ, ಪೌರ್ಣಮಿ. (My.).

ಪೌರ್ವಾಹ್ಣಿಕ paurvâhnika. (fr. ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ). Belonging or relating to the morning or forenoon. (My.).

ಪೌಲಸ್ತ್ಯ paulastya. (fr. ಪುಲಸ್ತ್ಯ). Descended from Pulastya: *Kubéra.*

ಪೌಲಿ pauli. *Grain half dressed or scorched or fried with ghee and made into a sort of cake* (ಪೋಳಿಗೆ, ಹೋಳಿಗೆ, ರೊಟ್ಟಿ G.).

ಪೌಲೋಮಿ paulômi. (fr. ಪುಲೋಮ). The daughter of Pulóma: *the wife of Indra.*

ಪೌವನೆ pauvanĕ. = ಪವ್ವನೆ, q. v.

ಪೌಷ pausha. (fr. ಪುಷ್ಯ). Relating to the time when the moon is in the asterism pushya; *the month pausha* (December-January).

ಪೌಷ್ಪ paushpa. (fr. ಪುಷ್ಪ). = ಪೌಷ್ಪ. *Belonging or relating to flowers, made of flowers.*

ಪೌಷ್ಪಕ paushpaka. *Oxide of brass, green vitriol.*

ಪ್ಪ ppa. = ಪ 2, etc., *e. g.* ತೊಳಪ್ಪಂ, ಬೆಳಪ್ಪಂ, ಬೆಸಪ್ಪಂ (Śmd. 275 Mḍb.), ಉದಯಿಪ್ಪಂ (275). *Cf.* ಅನ್ತಪ್ಪಂ, ಇನ್ತಪ್ಪಂ, ಉನ್ತಪ್ಪಂ; ದಪ, ದಪ್ಪ.

ಪ್ಯಾಟ್ pyâṭ. *Ho! hallo!*

ಪ್ಯಾದೆ pyâdĕ. = ಪೇದೆ. (My.; Tĕ.).

ಪ್ರ pra. Before, forward, in advance, in front, onward, forth, away; pre-eminently, excessively, very, much.

ಪ್ರಕಟ pra-kaṭa. *Evident, clear, manifest, apparent, displayed, unfolded;* published; public, commonly known; noted, notorious; visible (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 124 Cm.; ಹರಡಿ Kk. 52; ಪ್ರಖ್ಯಾತ Nn. 89). ಪ್ರಕಟವಾದರೂ ಆಗಡುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to become manifest, etc. (My.). ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವ ಜೀಜ್ಞೆ (ಆಕಾರ, ಇಂಗಿತ, ಇಂಗ Si. 392). — ಪ್ರಕಟಮ್ಮಾಡು. -ಂ-. To manifest, etc. (Čpr. 7, after 77).

ಪ್ರಕಟತರ prakaṭa-tara. Uncommonly or very evident, etc. (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 21 Cm.; Kâvy. IV, 2, 30; Čpr. 1, 58; Bp. 36, 48; 46, 3).

ಪ್ರಕಟಣೆ prakaṭaṇĕ. Tbh. of ಪ್ರಕಟನ. (My.).

ಪ್ರಕಟನ prakaṭana. Manifesting, bringing to light, disclosing, revealing (Sk.); publishing, as by letter, etc., notification (My.). See ಆಜ್ಞಾರ್ಥ-. — ಪ್ರಕಟನಪತ್ರ. A writing which communicates information, a notification (My.).

ಪ್ರಕಟಿಕ prakaṭita. Manifested; evident, apparent; displayed (Čpr. 1, 126; Bp. 21, 5; 26, 11); published, proclaimed (My.).

ಪ್ರಕಟಿಸು prakaṭisu. To manifest; to disclose; to promulgate; to publish, to proclaim (Čpr. 2, 5; 3, 4; 7, 131; Bp. 3, 51; 33, 30; 51, 31. 45; 54, 23; Rśv. 10, after 10; J. 11, 25; My.).

ಪ್ರಕಟೀಕೃತ prakaṭi-kṛita. Manifested, brought to light, unfolded, displayed. (Čpr. 4, after 42).

ಪ್ರಕಂಪನ pra-kampana. Great trembling, shaking, violent or excessive motion. 2, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಪ್ರಕರ pra-kara. 1. Doing much or well; achieving, making, performing, etc. 2, war, a battle (ಸಮರ, ಕಾಳಗ Nn. 45). 3, an ass (ಗರ್ದಭ, ಕತ್ತೆ Nn. 45).

ಪ್ರಕರ pra-kara. 2. Scattering forth; a scattered heap; *a heap, a multitude.* 2, wealth, property (ಕಸ್ವರ, ವಿತ್ತ Nn. 45).

ಪ್ರಕರಣ pra-karaṇa. = ಪಗರಣ. Doing much or well; treating, expounding, discussion, explanation. 2, *a subject, a topic, a province, a department.* 3, a section, a chapter, a book, a paragraph (Śmd. 61; Čh. p. 24). 4, opportunity, occasion. 5, an introduction, a prologue, a prelude. 6, a poetical fiction or poem, in which the story and principal persons are wholly imaginary. 7, a drama, a kind of drama with a fictitious plot. See ಧಾತು-, ರಾಕ್ಷಸ-.

ಪ್ರಕರ್ಷ pra-karsha. *Pre-eminence, excellence, eminence, distinction, high degree, superiority* (ಹೆಚ್ಚುಗೆ Si. 467).

ಪ್ರಕಲಿತ pra-kalita. Driven onwards, chased; urged on;—attached, affixed, furnished with (Bp. 46, 69).

ಪ್ರಕಾಂಡ pra-kâṇḍa. *The stem or trunk of a tree from the root to the branches* (ಮರನ ಕವಲೊತ್ತು Mr. 105); the stalk of a lotus (ಮೃಣಾಲ, ತಾವರೆಯ ದಣ್ಣಿ Nn. 60). 2, *the upper part of the arm* (ಮೊದಿಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು Mr. 323). 3, a branch, a shoot; the fingers of the hand (ಕರಾಂಗುಲಿಗಳ್, ಕೆಯ್ಯ ಬಿರ ಳುಗಳು 60). 4, a division of time (ಕಾಲ, ಕಾಲಭೇದ 60). 5, a kind of tree (ತರುಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 60; *cf.* No. 1?). 6, at the end of a composition: *anything excellent of its kind.*

ಪ್ರಕಾಮ pra-kâma. Desire, delight, pleasure. ಪ್ರಕಾಮಂ, according to wish or desire; with great pleasure; *to the heart's content; very much.*

ಪ್ರಕಾರ pra-kâra. = ಪಕಾರ 2, ಪಾಕಲ್. *Sort, kind, species.* 2, *way, mode, fashion, manner.* 3, *particularity, speciality.* 4, *similitude.*

ಪ್ರಕಾರಗಮನ prakâra-gamana. Going mannerly. See ಪಾಂ ಗಡಿ'.

ಪ್ರಕಾಶ pra-kâśa. = ಪಕಾಸ. *Visible, manifest, clear, evident; open, public; generally or universally known, noted, celebrated;* bright, shining. 2, at the end of a composition: *having the appearance of, looking like, similar.* 3, *clearness, brightness, brilliance, lustre, splendor, shine;* sunshine; elucidation; display, manifestation, expansion, diffusion; fame, celebrity. ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದವ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೋದ ರೇನು? (Prv.). — ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to obtain lustre, to illuminate, to make bright or full of light (My.); to cause to obtain diffusion, to develop. ಸುಗನ್ಧ ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಗಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಪರಿಮಳಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ತೈಲಾದ್ಯುತ್ತೇಜಕದ್ರವ್ಯಮನ್ತಿ (ಪ್ರಬೋಧನ Si. 225). — ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿ ಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Causing to obtain lustre, etc. (ದೀವ ನ Si. 436). — ಪ್ರಕಾಶಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To obtain lustre, to begin to shine, etc. (My.).

ಪ್ರಕಾಶನ pra-kâśana. Illuminating, giving light; *making known.*

ಪ್ರಕಾಶಿತ pra-kâśita. Become visible, manifest; displayed; illumined, enlightened. (Čpr. 1, 126; My.).

ಪ್ರಕಾಶಿಸು pra-kâśu. To become manifest; to be well known; to shine forth, to shine, to be full of lustre (My.; B. 3, 27; ಮಿಂಚು, ಹೊಳೆ G.). ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ (ಸ್ಫುರತ್ Śmd. 73 Cm.). ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ (ಸ್ಫುರಿತ 153 Cm.). ಪ್ರಕಾಶಿಪುದು (ಉ ಜ್ಜ್ವಲ 400 Cm.).

ಪ್ರಕೀರ್ಣ pra-kîrṇa. Scattered forth, scattered; spread abroad; dishevelled, loose; waved, waving; etc.;—a confused mass, miscellany; a collection, a mass (Bp. 6, 21).

ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ pra-kîrṇaka. *A chowrie, the tail of the Bos grunniens used as a fan,* etc. (ಸುತ್ತ ಕೆದಱಿವ ಚಾಮರ Mr. 265).

ಪ್ರಕೀರ್ತಿತ pra-kîrtita. Announced, proclaimed; pronounced, declared, said; renowned, celebrated. (My.).

ಪ್ರಕೀರ್ಯ pra-kîrya. To be scattered forth, fit to be diffused, etc. 2, *the plant Guilandina bonduc* Juss. (see ತವಸಿಗಿಡ).

ಪ್ರಕೃತ pra-kṛita. Made, accomplished; *commenced, begun; that which is now in hand or under consideration;* original, natural; genuine, real (ನಿಜ, ನಿಬದ್ಧಿ Nn. 111, o. r. ನಿಜ ಮಾದುದು; Bp. 40, 67). 2, the present moment or time (My.).

ಪ್ರಕೃತವಿಕೃತ prakṛita-vikṛita. A natural and an unnatural condition, an innate and a modified condition (Bp. 40, 67).

ಪ್ರಕೃತಿ pra-kṛiti. *The original or natural form of anything, natural condition or state* (ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ Nn. 111; ಸ್ವರೂಪ Mr. 500). 2, *nature, character;* constitution of body (B. 3, 28; 4, 123; My.); disposition of mind; temperament. 3, genuineness, reality (ನಿಜ 500, *cf.* ಪ್ರಕೃತ). 4, *the equipoise of the three constituent qualities of nature: satva, rajas and tamas* (ಗುಣತ್ರಯ, ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮಮೆಮ್ಬ ಗುಣತ್ರಯ 111). 5, the mind, in which the three qualities reside (ಚಿತ್ತ 111; ಸತ್ತಾದಿಗುಣವಿಪ್ಪ ಚಿತ್ತ 500). 6, *the five elements.* 7, *the seven constituent parts of a kingdom:* the king, his minister, his ally, territory, fortresses, treasury, and army (ಸಪ್ತಾಂಗ 111). 8, *the minister (or ministers) of a king* (ಉತ್ತಮದ ಸಚಿವರ್ 500). 9, the Jinas of a town (ನ ತ್ತನಜಿನಂಗಳ್ 500). 10, *the subjects of a king, the artizans,* etc. (ಜನ, ಜನರುಗಳು 111). 11, a woman, womankind (ಸ್ತ್ರೀಯರು 111). 12, the original source of, or passive power of creating, the material world, Nature (mâyâ, pradhâna) as opposed to Purusha (soul, or the primeval male). 13, work or business to be done (ಕಾರ್ಯ 111; 500). 14, cause (ಕಾರಣ 111; 500). 15, a rule, a pattern, a model. 16, a peculiar practice: the suppression of any feeling etc. (ತೀಲ, ಸ್ತಮ್ಭ Nn. 76). 17, tax, tribute, etc. (ಬಲಿ Nn. 16). 18, that which is most excellent (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು 111). 19, beginning and end (ಆದಿ ಅನ್ತ್ಯ, ಮೊದಲು ಕಡೆ 111). 20, leaving, abandoning (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು 111). 21, acting, behaviour, practice, etc. (ಚಾ ರಿತ್ರ, ಚರಿತ್ರ 111). 22, a multitude (ವ್ರಜ, ಸಮೂಹ 111). 23, dust (ರಜ, ದೂಳು 111). 24, *the crude or elementary form of a word, an uninflected word, the radical form of a word before the case-terminations and other affixes are subjoined* (Śmd. 6 Cm.; 46. 60. 62. 98; 105 Cm.; 137. 178. 281; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29; I, 1*b*, 1-5; I, 5, 32-47; ಲಿಂಗ Mr. 514). 25, N. of a type of metres (Čh.; ಛನ್ದೋಭೇದ 111; Mr. 362). 26, *the female organ of generation.* 27, *the*

male organ of generation.—ಪ್ರಕೃತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಿಕೃತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪ್ರಕೃತಿಗುಣ prakṛiti-guṇa. *One of the three constituent qualities of nature.*

ಪ್ರಕೃತಿತ್ವ prakṛititva. Natural state, genuine form (Čpr. 8, 2).

ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವರೂಪ prakṛiti-svarûpa. The original form of the verbal theme (Śmd. 270).

ಪ್ರಕೃಷ್ಟ prakṛishṭa. Drawn forth; drawn out; distinguished, excellent, exalted, eminent, etc. (ಮನೋಹರ, ಶುಭ, etc. Mr. 424).

ಪ್ರಕೋಪ pra-kôpa. Excitement, emotion; violent anger, rage, fury; irritation, provocation, exasperation (Śmd. 173; Kâvy. III, 3, B, 57; IV, 2, 15). 2, excess, superabundance. See ವಾತ-.

ಪ್ರಕೋಷ್ಠ pra-kôshṭha. *The fore-arm* (ಮುಂಗೆಯ್ Mr. 322). 2, *a court in a house, an open space surrounded by buildings* (ಕಳ್ಳಾನ್ತರ, ಮನೆಯ ನಿಲವು Mr. 201).

ಪ್ರಕ್ರಮ pra-krama. Striding forwards, stepping; proceeding; a step; *commencement, beginning.*

ಪ್ರಕ್ರಯ pra-kraya. *Price, worth, value* (ಕ್ಷಪ್ತಿಕ, ಬೆಲೆ Hlâ.).

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ pra-kriyĕ. Conduct, manner, way; a rite, a ceremony. 2, *elevation, precedence, prerogative, dignity, high position.*

ಪ್ರಕ್ವಣಿ pra-kvaṇa. *The sound of a lute.*

ಪ್ರಕ್ವಾಣಿ pra-kvâṇa. *The sound of a lute.*

ಪ್ರಕ್ಷಮ pra-kshama. Very patient (Bp. 46, 3).

ಪ್ರಕ್ಷಾಲ pra-kshâla. = ಪಖ್ಖಾಳ, ಪಜ್ಜಳ 2, ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ. See ತಣ್ಣುಲು-.

ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ pra-kshâlana. Washing, washing off, cleaning, cleansing; bathing; water for washing. See ಕರ್ಚು, ತೊಳೆ. — ಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To wash (Bp. 39, 5; 52, 4).

ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ pra-kshâlita. *Washed, cleansed.*

ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸು pra-kshâlisu. To wash (ಕರ್ಚು Čt. I, 24).

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣ pra-kshêpaṇa. Throwing, casting, placing, depositing. (My.).

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿತ pra-kshêpita. Thrown, cast, placed, deposited. (My.).

ಪ್ರಕ್ಷ್ವೇಡನ pra-kshvêḍana. Clamour. 2, *an iron arrow.*

ಪ್ರಖ್ಯ pra-khya. Visible, clear; at the end of compounds: *resembling, like.* 2, Tbh. of ಪ್ರಖ್ಯೆ (Bp. 38, 44).

ಪ್ರಖ್ಯಾತ pra-khyâta. *Celebrated, renowned, famous, noted, notorious.*

ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ pra-khyâti. Notoriety, celebrity, fame, praise. (My.). ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊನ್ದಿ, ಆಪಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟ (Prv.). — ಪ್ರಖ್ಯಾತಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get fame, to become famous (Čpr. 4, 92).

ಪ್ರಖ್ಯೆ pra-khyĕ. = ಪ್ರಖ್ಯ No. 2. Look, appearance; making manifest; fame, renown.

ಪ್ರಗಣಿತ pra-gaṇita. Reckoned up, calculated (Bp. 19, 10).

ಪ್ರಗಣ್ಡ pra-gaṇḍa. *The upper part of the arm from the elbow to the shoulder.*

ಪ್ರಗತ pra-gata. Gone forward, gone forth; gone in a distinct manner (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಯ್ದುಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 269 Cm.); separate, apart.

ಪ್ರಗತಜಾನುಕ pragata-jânuka. *Having the knees far apart, bandy-legged.*

ಪ್ರಗಲ್ಭ pra-galbha. *Bold, confident;* resolute, energetic; spirited, daring; proud; eminent.

ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ pra-galbhatĕ. Boldness, confidence; *energy, resolution, resoluteness;* arrogance; wilfulness; power, eminence, consequence; ingenuity, intellect (ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ಜಾಣ್ಮೆ Mr. 458).

ಪ್ರಗಾಢ pra-gâḍha. Entered; dipped into. 2, *much, excessive.* 3, *hard, difficult.* 4, hard, firm.

ಪ್ರಗುಣ pra-guṇa. Having excellent qualities; *being in the right state or order, straight;* honest, upright.

ಪ್ರಗುಮ್ಫನ pra-gumphana. Stringing together, arranging (Čpr. 1, 59).

ಪ್ರಗೇ pra-gê. *Early in the morning, at day-break.*

ಪ್ರಗ್ರಹ pra-graha. = ಹಗ್ಗ. Holding in front or forth. 2, taking, laying hold of, grasping, seizing; a police-officer (ಗ್ರಾಹಕ, ಬನ್ದಿವಿಡಿಹರ Mr. 462); a leader, a ruler. 3, *a rope, a rein, a bridle, a halter, etc.* 4, *the string suspending a balance.* 5, *a captive, a prisoner.* 6, *a ray of light.* 7, the arm. 8, kindness, favour.—See ಬನ್ದಿ 1.

ಪ್ರಗ್ರಾಹ pra-grâha. Seizing, etc. 2, *a rein, a halter, etc.* 3, *the string suspending a balance.*

ಪ್ರಗ್ರೀವ pra-grîva. *An air-hole, a window;* a balcony; a summer-house, a pleasure-house; a building on the top of a palace; a wooden balustrade or fence round a building; a stable; the top of a tree.

ಪ್ರಘಟ್ಟಕ pra-ghaṭṭaka. A precept, rule, doctrine. (Čpr. 8, 89).

ಪ್ರಘಣ pra-ghaṇa. *A porch before the door of a house, a terrace before a house, a portico* (ಅಲಿನ್ದಕ, ಜೊಗಸಾಲೆ Mr. 199). 2, an iron mace.

ಪ್ರಘಾತ pra-ghâta. *A battle, a combat.*

ಪ್ರಘಾಣ pra-ghâṇa. *A terrace before a house.* 2, *that part of the stem of a tree where the branches begin* (ಸೈದ್ಧ, ಮರದ ಕವಲ್ Mr. 105). 3, an iron mace.

ಪ್ರಘೋಷಣ pra-ghôshaṇa. Sound, noise, roar (Bp. 37, 69).

ಪ್ರಚಕ್ರ pra-čakra. *An army in motion.*

ಪ್ರಚಣ್ಡ pra-čaṇḍa. = ಪಚಣ್ಡ. Excessively violent, vehement, furious; very hot or burning; fierce; intolerable; terrible; bold, presuming; stupendous. ಪ್ರಚಣ್ಡದ ಎತ್ತೇಱಿನವ (ಆನಡ್ವವಾಹ, ಶಾಕ್ಟರಾರೋಹ Mr. 247).

ಪ್ರಚಣ್ಡಿ pra-čaṇḍi. A cow fit for the bull (ಸೂರತೆ, ಬೆದೆಯಾವು Hlâ.; ಬೆದೆಯಾಕಳ್ Mr. 180, o. r. ಬೆದೆಯಾವು).

ಪ್ರಚಯ pra-čaya. Collecting, gathering; a heap, a quantity, a number, a multitude (Bp. 42, 38; Kk. 1); slight union. 2, the neutral accentless tone (Bp. 55, 51).

ಪ್ರಚರ pra-čara. Going forth; going about, roaming, wandering (Bp. 43, 62); proceeding, behaviour; course; a road; usage, custom.

ಪ್ರಚರ್ಯ pra-čarya. = ಪ್ರಚರ. (Bp. 36, 57).

ಪ್ರಚಲ pra-čala. = ಪಜ್ಜಳ 1. *Being in motion, moving to and fro, trembling, unsteady.*

ಪ್ರಚಲಲಾಕೆ pra-čalâka. *A peacock's tail.*

ಪ್ರಚಲಲಾಕಿ pra-čalâki. *A peacock.*

ಪ್ರಚಲಾಯಿತ pra-čalâyita. Moving to and fro, tossed about; *nodding the head* (while asleep in a sitting posture).

ಪ್ರಚಾರ pra-čâra. Coming forth; becoming manifest or public, appearing, appearance, manifestation; being in actual use, currency; being used or applied; going, wandering, roaming (Rây. 13, 19; J. 7, 36; 12, 15); *conduct, behaviour; prevalence, custom, usage* (B. 4, 214). — ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make public (My.).

ಪ್ರಚಾರತೆ pra-čâratĕ. Moving about (Grj. 4, 58).

ಪ್ರಚಿನ್ತ್ಯ pra-čintya. To be reflected or meditated upon; to be found out, devised or contrived. See ಆ-.

ಪ್ರಚುರ praćura. *Much, many, abundant;* plenteous, plentiful, frequent; abounding in; abundance, augmentation, increase; frequent, prevalent, notorious (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 291 Cm.). — ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸು. To make known, to publish (My.).

ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ praćura-grahaṇa. The extension, or comprehensiveness, of a rule (ಪರಿದುಂ Śmd. 153).

ಪ್ರಚುರತರ praćura-tara. Very much, very many, etc. (A.).

ಪ್ರಚುರತೆ praćuratĕ. Abundance, plentifulness, plenty; multitude; increase; prevalence, notoriety (ಪಸರ Čt. I, 74; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Śmd. 107 Cm.; Kâvy. III, 1, A, 24).

ಪ್ರಚೇತಸ್ pra-čĕtas. = ಪ್ರಚೇತಸ. Wise, intelligent. 2, *Varuṇa.* 3, N. of one of the prajâpatis or ancient sages.

ಪ್ರಚೇತಸ pra-čĕtasa. Yama (Mr. 49).

ಪ್ರಚೋದನ pra-čôdana. Instigating, inciting, exciting, animating; directing, ordering.

ಪ್ರಚೋದನಿ pra-čôdani. *The plant Solanum jacquini* Willd.

ಪ್ರಚೋದಿತ pra-čôdita. Driven on, impelled, instigated; decreed; prescribed, commanded. (My.).

ಪ್ರಚ್ಛದ pra-č-čhada. = (ಪಚ್ಛ), ಪಚ್ಛಡ, ಪಚ್ಛದ. Covering, enveloping, clothing with: *a cover, a coverlet, a wrapper, a blanket,* (a cloth, a garment, ಪಚ್ಛದಪಡಿಗೆ Hlâ.).

ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ praččhada-paṭa. *A cover, a wrapper.*

ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ pra-č-čhanna. Covered, enveloped; concealed, hidden; clothed, clad; *private, secret, unavowed, disguised.* 2, *a private door inside a house.* 3, a lattice, a loop-hole.

ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪ್ರಕಟ praččhanna-prakaṭa. Unriddling (Kâvy. III, 2, B, 81).

ಪ್ರಚ್ಛರ್ದಿಕೆ pra-č-čhardikĕ. *Vomiting.*

ಪ್ರಚ್ಛಾದನ pra-č-čhâdana. Covering, concealing, hiding. 2, *an upper or outer garment.*

ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ pra-č-čhâdita. *Covered;* hidden; clothed.

ಪ್ರಚ್ಛೋದಿತ praččhôdita. Amazement (ಸಂವಿತ, ಬೆದಿಗು Mr. 463, in two MSS., o. rs. ಪ್ರಜ್ಞೋದಿತ, ಪ್ರಜ್ಞೋದಿತ, and in two MSS. ಸಸ್ತ್ವಿತ).

ಪ್ರಜ praja. Tbh. of ಪ್ರಜೆ. (B. 5, 232).

ಪ್ರಜನ pra-jana. Begetting; impregnating; a generator; impregnation or pregnancy of cattle; *the season for a cow's taking the bull.*

ಪ್ರಜನನ pra-janana. Generation, procreation; bringing forth, birth; production; the penis; the vulva. (My.).

ಪ್ರಜವಿ pra-javi. *Hastening, rapid, quick.*

ಪ್ರಜಾಗರ pra-jâgara. *Waking, watching, being awake;* taking care.

ಪ್ರಜಾತ pra-jâta. Born, produced (Bp. 40, 65).

ಪ್ರಜಾತೆ pra-jâtĕ. *A woman who has borne a child.*

ಪ್ರಜಾಧಿಪ prajâ-adhipa. A king (ಅರಸು Mr. 262).

ಪ್ರಜಾಪತಿ prajâ-pati. Lord of creatures; lord of the people: *Brahmâ.* 2, ten personages or ancient ṛishis first created by Brahmâ: Marîči, Atri, Aṅgiras, Pulastya, Pulaha, Kratu, Praćêtas, Vasishṭha, Bhṛigu, and Nârada. 3, *a king.* 4, the penis (My.).

ಪ್ರಜಾವತಿ prajâ-vati. A woman who has children, a mother; a pregnant woman. 2, *a brother's wife* (ಭ್ರಾತೃವಧು, ನಾದುನಿ Hlâ.; ನಾದುನಿ Mr. 312).

ಪ್ರಜೆ pra-jĕ. ಪ್ರಜಾ. *Progeny, offspring, children.* 2, *a created being, a creature.* 3, *people, the inhabitants of a country, subjects.* See Prv. s. ರಾಜ.

ಪ್ರಜೇಶ್ವರ prajâ-îśvara. A king. (My.).

ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ prajâ-utpatti. The raising up of progeny. 2, the fifth year in the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಜ್ಞ pra-jña. Wise, intelligent, learned. (Bp. 8, 12).

ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಸ್ prajñâ-čakshus. Having the understanding or wisdom as the only eyes: blind (Sk.). 2, the mental eye (My.).

ಪ್ರಜ್ಞಾನ pra-jñâna. *Knowledge, wisdom, intelligence;* discrimination. 2, *a mark, a token, a memorial.*

ಪ್ರಜ್ಞು pra-jñu. *Bandy-legged.*

ಪ್ರಜ್ಞೆ pra-jñĕ. ಪ್ರಜ್ಞಾ. A clever or sensible woman. 2, *understanding, intellect, wisdom, knowledge;* discrimination.

ಪ್ರಜ್ವಲ pra-jvala. = ಪಜ್ಜಳ, ಪ್ರಜ್ವಲನ.

ಪ್ರಜ್ವಲನ pra-jvalana. Blazing up, being in flames, flaming, blazing brightly, shining; taking fire, kindling. (Si. 240).

ಪ್ರಜ್ವಲಿತ pra-jvalita. Being in flames, flaming, blazing, burning, shining. (Bp. 24, 38).

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು pra-jvalisu. = ಪಜ್ಜಳಿಸು, ಪೊಜ್ಜಲಿಸು. To catch fire, to be in flames, to blaze up, to shine, to be full of lustre, etc. (Bp. 47, 17; J. 26, 13).

ಪ್ರಡೀನ pra-ḍîna. Flying forward; *taking flight.*

ಪ್ರಣತ pra-nata. Bent forwards, crooked; *bowed, bowing to;* bending; humble. 2, skilful, clever. See ಎಡಗು.

ಪ್ರಣತಿ pra-nati. *Bowing, salutation, obeisance.*

ಪ್ರಣತೆ praṇatĕ. = ಪಣತೆ, etc. Tbh. of ಪ್ರಣೀತೆ. (My.).

ಪ್ರಣಮ pra-nama. = ಪ್ರಣಾಮ. See ದಣ್ಡ-.

ಪ್ರಣಯ pra-naya. A leader. 2, guidance. 3, *confidence, familiarity, trust, intimacy.* 4, *friendly acquaintance, friendly or fond regard, friendship, affection, love, fondness, favour, kindness* (ಪ್ರಸಾದ, ತಿಳಿವು Mr. 455). 5, *affectionate solicitation.* See ಒಲುಮೆ.

ಪ್ರಣಯಕಲಹ praṇaya-kalaha. A lovers' quarrel, mere wanton quarrelsomeness. (Grj. 2, after 106).

ಪ್ರಣಯವಚೋವಿಲಾಸ praṇaya-vačas-vilâsa. Sportive declaration of love or affection (Čpr. 4, 19).

ಪ್ರಣಯಿ pra-nayi. A friend; a lover, a husband; a lord, a master (ಒಡೆಯ Mr. 227); a petitioner; a humble servant.

ಪ್ರಣಯಿನಿ praṇayini. A female friend; a mistress, wife. (Čpr. 1, 64).

ಪ್ರಣವ pra-ṇava. = ಪಣವ 1 & 2. Roaring, crying, sounding, humming, etc. 2, *a small kind of drum or tabor.* 3, *the mystic syllable ôṁ* (Bp. 57, 76).

ಪ್ರಣವಪೂರ್ವಕ praṇava-pûrvaka. Preceded by the syllable ôṁ (Čpr. 6, after 71).

ಪ್ರಣಾದ pra-ṇâda. A loud sound, noise, etc.; any loud noise, *especially one expressing approbation or delight.*

ಪ್ರಣಾಮ pra-ṇâma. Bending, bowing; prostration, obeisance. See ದಣ್ಡ-, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ-.

ಪ್ರಣಾಯ್ಯ pra-ṇâyya. To be led forwards; to be regarded with affection;—to be done away with: *disapproved, disagreeing, contemptible.*

ಪ್ರಣಾಲ pra-ṇâla. = ಪ್ರಣಾಲಿ. See ಜಲ-; Čpr. 6, 48.

ಪ್ರಣಾಲಿ pra-ṇâli. *A channel, a gutter, a drain, a waste-pipe, a water-course* (ಪರಿನಾಳ Mr. 422).

ಪ್ರಣಿಧಾನ pra-ṇidhâna. Laying on, imposing; employing; turning or directing upon, as the eyes or thoughts. 2, respectful conduct or behaviour towards. 3, *profound religious meditation.* 4, great effort, energy.

ಪ್ರಣಿಧಿ pra-ṇidhi. Observing, scrutinizing, spying out. 2, *a spy, a secret agent.* 3, *a request.*

ಪ್ರಣಿಪತ್ತಿ pra-ṇipatti. = ಪ್ರಣಿಪಾತ. (Bp. 21, 7; 30, 15; 55, 2).

ಪ್ರಣಿಪಾತ pra-ṇipâta. Falling at one's feet, prostration, *humble submission to; salutation, obeisance.*

ಪ್ರಣಿಪಾತಿ pra-ṇipâti. = ಪ್ರಣಿಪಾತ. (ಆನುನಯ, ಪ್ರಣತಿ, ಸನ್ನಮಣಿ Mr. 455).

ಪ್ರಣಿಹಿತ pra-ṇihita. Laid on, imposed; *laid down, deposited;* delivered, consigned; having the thoughts concentrated on one point, intent; *obtained, attained, acquired.*

ಪ್ರಣೀತ pra-ṇîta. Led forwards, led; conveyed; brought; offered, given; effected, accomplished; made, done; *prepared, dressed, as food, cooked* (ಪಳದೆ G.). 2, *fire consecrated by mantras* (ಕಿಡ್ಡು Mr. 260).

ಪ್ರಣೀತೆ pra-ṇîte. = ಪಣತಿ, ಪಣಿತೆ, ಪ್ರಣತಿ, ಹಣತಿ, ಹಣಿತೆ. A vessel used at sacrifices, a sort of cup (Sk.).

ಪ್ರಣುತ pra-ṇuta. *Praised, lauded.*

ಪ್ರಣುತಿ pra-ṇuti. Praise (Bp. 35, 3).

ಪ್ರಣುತಿಸು pra-ṇutisu. To praise (Bp. 1, 39; 39, 2).

ಪ್ರಣೂತ praṇûta. = ಪ್ರಣುತ. (Čpr. 5, after 51; 7, 92).

ಪ್ರಣೇಯ pra-ṇêya. To be led or guided; *ductile, docile, submissive, obedient.*

ಪ್ರತತ pra-tata. Spread; spread abroad, diffused (ವಿಸ್ತಾರ G.).

ಪ್ರತತಿ pra-tati. Spreading, expansion, extension; a multitude (ಸಮೂಹ Nn. 84; ಸ್ತೋಮ Mr. 422; see ವಸ್ತು-). 2, *a creeping plant, a creeper.*

ಪ್ರತನ pratana. *Ancient, old.*

ಪ್ರತರ್ಕ pra-tarka. Conclusion, supposition, conjecture.

ಪ್ರತರ್ಕಿಗ pra-tarkiga. A logician, a disputant, a reasoner. See ಕು-.

ಪ್ರತರ್ಕ್ಯ pra-tarkya. Conceivable, comprehensible, imaginable. See ಅ-.

ಪ್ರತಲ pra-tala. *The open hand with the fingers extended.* 2, one of the divisions of the lower regions.

ಪ್ರತಾನ pra-tâna. Branching out, ramification, spreading; a multitude (Grj. 10, after 79; Bp. 7, 16); a shoot, a tendril; a creeping plant, a creeper.

ಪ್ರತಾನಿನಿ pra-tânini. Having tendrils: *a spreading creeper, a climbing plant.*

ಪ್ರತಾಪ pra-tâpa. Glowing heat, heat. 2, splendor; *glory, majesty, dignity.* 3, *ardour, zeal, vigour, power, energy, prowess, valour* (ಪೌರುಷ್ಯ Nn. 166).

ಪ್ರತಾಪನ pra-tâpana. Making hot; burning; paining, distressing;—a particular hell. (My.).

ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ pratâpa-śâli. A powerful, valourous man (B. 4, 7. 126; My.).

ಪ್ರತಾಪಸ pra-tâpasa. *A species of gigantic Asclepias with white flowers, Calotropis gigantea alba* R. Br.

ಪ್ರತಾಪಿ pra-tâpi. (Šmd. 90 Mḍb.). Hot, burning; paining, distressing, harassing; majestic, dignified, powerful. 2, N.

ಪ್ರತಾರಣ pra-târaṇa. Ferrying over or across; crossing over (Čpr. 3, after 9); *deception, deceit, fraud.*

ಪ್ರತಿ prati. = ಪಡಿ 2, ಪತಿ 2, ಪದಿ 1. *Towards, to; against, in opposition to; over against, opposite, contra; in the presence of, before; on a par with, on an equality with; as, like; in the vicinity of, near, beside, by, at, on; on the side of, in favor of; in each, at or in every, according to each, severally: every, each; with regard to; concerning; on account of; according to; back, back again, again, in return; in return for, as compensation for; in the place of, in lieu of, instead of.* (In Kannaḍa the Sk. indeclinable particle is used also as a *noun*). 2, a copy, a transcript from an original, a print; one of a series of imitations or repetitions of an original work (My.; Mhr. ಪ್ರತ; B. 4, 196). ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬರಿಸು (B. 4, 103). ಪ್ರತಿಯೆತ್ತಿ ಬರೆ (My.); ಪ್ರತಿ ಮಾಡು (My.). — ಪ್ರತಿಗೆಯ್. To give an answer. ಮೇಳಯ್ಪಿ ನಾನಾರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ (ವಾಗ್ಭಿ, ಜರ್ಮಣ Mr. 360, o. r. ಚರ್ವಣ). — ಪ್ರತಿದೋಱು. -ತೋಱು. An equal to appear; to show an equal or what is equal (Bp. 28, 65; 49, 13; 52, 31; 57, 79). — ಪ್ರತಿನಾಡು. Every country (B. 3, 115; My.). — ಪ್ರತಿ ನಿಲ್. To stand in opposition (Bp. 57, 49). — ಪ್ರತಿಯಿಡು. -ಇಡು. To requite (Bp. 23, 40). — ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Every one, each one, (every, each). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ (B. 4, 98). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ಮಹಾದ್ವೀಪವು (4, 98). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ಅನ್ತಸ್ಸಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗ (4, 121). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ಊರವರು (4, 142). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ನಾಡಿನ ಜನರು (4, 206). — ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Every man, each man, (every, each). ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು (B. 4, 178).

ಪ್ರತಿಕಕ್ಷೆ prati-kakshi. An opponent, as in a quarrel or a lawsuit (My.).

ಪ್ರತಿಕರ prati-kara. Acting against, counteracting; requital, compensation. See ಅ-.

ಪ್ರತಿಕರಿಸು prati-karisu. = ಪತಿಕರಿಸು. To return, to repay, to recompense, to requite, to retaliate; to treat or attend to, as a physician; to succour; to repair, to mend, to restore; to counteract.

ಪ್ರತಿಕರ್ಮ prati-karma. Requital, retaliation; redress, remedy; counteraction. 2, *decoration, toilet, personal embellishment* (ಪ್ರಸಾಧನ, etc., ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ವುದು Mr. 333).

ಪ್ರತಿಕಾಯ prati-kâya. *An effigy, an image, a likeness.*

ಪ್ರತಿಕಾರ prati-kâra. = ಪ್ರತೀಕಾರ. Rendering back, requital, reward, retaliation, retribution; revenge. 2, counteraction, application of an antidote or remedy, remedying,

prevention, remedy (ಮಸ್ತ್ರತಸ್ತ್ರಗಳು with regard to snakes, Mr. 391). 3, opposition. 4, help against, help, care, alleviation. See ಒದ್ದು.

ಪ್ರತಿಕಾಶ prati-kâśa. = ಪ್ರತೀಕಾಶ.

ಪ್ರತಿಕೂಲ prati-kûla. Against the bank: *contrary, adverse, opposed;* inauspicious (ವಾಮ Nn. 24). Feminine ಪ್ರತಿಕೂಲೆ (My.).

ಪ್ರತಿಕೂಲತೆ prati-kûlatĕ. Adverseness, opposition, hostility. (J. 10, 25).

ಪ್ರತಿಕೃತ prati-kṛita. Rendered back, returned, repaid; *recompensed, requited, retaliated;* recompense, requital. 2, counteracted; resistance, opposition; remedied.

ಪ್ರತಿಕೃತಿ prati-kṛiti. *Resistance.* 2, requital, retaliation; revenge (ಪ್ರತಿಯಾತನ, ಮುಯಿ Mr. 458). 3, a reflected image; *an effigy, an image, a likeness.*

ಪ್ರತಿಕೃಷ್ಟ prati-kṛishṭa. Thrust back, repulsed, rejected, despised; *inferior, low, vile.*

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ prati-kriyĕ. = ಪ್ರತಿಕಾರ. ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾರ್ಘಂ (ಹಾಹಾ Mr. 533). See ರುಕ್.

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ prati-kshaṇam. *Every moment, repeatedly.*

ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ prati-kshipta. *Rejected;* sent; abused.

ಪ್ರತಿಖೇದಿಸು prati-khêdisu. To press down in opposition, to reject (Čpr. 2, after 43).

ಪ್ರತಿಖ್ಯಾತಿ prati-khyâti. Renown. (G.).

ಪ್ರತಿಗ್ರಹ prati-graha. (= ಪಡಿಗ). Receiving, accepting; receiving kindly, friendly reception; marrying; favour, grace;—*the reserve of an army;*—a spitting pot, a spittoon.

ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ prati-grâha. *A spittoon.*

ಪ್ರತಿಘ prati-gha. Repulsing; opposing; mutual beating, combat;—*anger, wrath, passion, rage.*

ಪ್ರತಿಘಾತ prati-ghâta. Repulse; warding off a blow; a blow (Abh. P. 13, 75).

ಪ್ರತಿಘಾತನ prati-ghâtana. Repulsing; *killing, slaughter.*

ಪ್ರತಿಘೋಷ prati-ghôsha. = ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ. (Čpr. 5, 76).

ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ದ prati-čchanda. = ಪಡಿಚನ್ದ. *A reflected image, a likeness, an image;* a substitute.

ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯ pratičchâya. = ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆ. (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆ prati-čchâyĕ. *A reflected image, a likeness, an image, a picture;* a shade, shadow.

ಪ್ರತಿಜಾಗರ prati-jâgara. *Watchfulness, attention.*

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತ prati-jñâta. Asserted; admitted; *promised, agreed.*

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನ prati-jñâna. *Admission, assent, agreement, promise;* assertion.

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ prati-jñĕ. Admission, acknowledgment; *consent, assent; a solemn declaration, agreement, engagement, promise; a vow;* bringing forward or introducing, as a topic; a statement, an assertion, an affirmation, a declaration, an allegation; a proposition (in logic, etc.), the assertion to be proved. See Bp. 36, 48; 54, 34; ಕೆಯ್ವೊಯ್, ಪೂಣ್, ಬಾಯ್ಮಾಡು, ಹೂಣಿಸು. — ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಗೆಯ್. To make a solemn declaration; to promise (Abh. P. 16, after 26; J. 2, 55).

ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸು pratiṭṭisu. Tbh. of ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು, q. v.

ಪ್ರತಿದಾನ prati-dâna. *Giving back, restoring a deposit, restitution, restoration;* a gift in return; barter.

ಪ್ರತಿದಿನ prati-dina. -o. Day by day, daily, every day. (J. 5, 62; 10, 24; My.; B. 4, 171. 186).

ಪ್ರತಿದೇಯ prati-dêya. What is to be given back; what is to be given as an equivalent, a gift in return; a pledge, a pawn. (My.).

ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ prati-dhvani. A reverberated sound, echo (Bp. 51, 33; My.; B. 4, 17).

ಪ್ರತಿಧ್ವಾನ prati-dhvâna. *Echo.*

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ prati-nitya. = ಪ್ರತಿದಿನ. (My.; B. 4, 25. 177. 188).

ಪ್ರತಿನಿಧಾನ prati-nidhâna. = ಪ್ರತಿನಿಧಿ (Śmd. 158 Cm.; 159).

ಪ್ರತಿನಿಧಿ prati-nidhi. Substitution. 2, *a substitute,* a representative, a proxy, a deputy, a vice-regent, a viceroy (see ಪ್ರತಿನಿಧಾನ; B. 5, 269. 279; My.). 2, a surety. 3, *a resemblance of a real form, a likeness, an image* (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿನಿಮಿಷ prati-nimisha. Every moment (B. 4, 194; My.).

ಪ್ರತಿನಿಯತ prati-niyata. Settled, of general prevalence (Kâvy. III, 2, B, 75; IV, 2, 15).

ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ prati-niryâtana. Giving back; *retaliation.*

ಪ್ರತಿನೋದ್ಧೃತ (prati-na-uddhṛita). That which is ruined or spoiled (ಪ್ರತೀಪ್ಪ, ಕೆಟ್ಟುಗು ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hlâ.; ಪ್ರತೀಚ್ಛೆ, ಕೆಟ್ಟುದಂ ಮಾಪ್ಪಿದು Mr. 458, o. r. ಪ್ರತಿನೋಧ್ಧೃತ).

ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ prati-paksha. The opposite side or party; opposition. 2, *an adversary, an enemy.* 3, a respondent, a defendant.

ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿ prati-pakshi. An opponent, an adversary. (My.).

ಪ್ರತಿಪತ್ prati-pat. (Śmd. 106). = ಪ್ರತಿಪದ್, etc.

ಪ್ರತಿಪತ್ತ prati-patta. Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. The being approached: nearness (ಆಸನ್ನ, ಸಮೀಪ Nn. 167). 2, the first day of a lunar fortnight (ಪಾಡ್ಯ 167). 3, a multitude of good women (ಸದ್ವನಿತಾಸಂಚಯ, ಒಳ್ಪಿಹ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು 167).

ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ prati-patti. Gaining, obtaining, acquirement, gain. 2, perception, observation, ascertainment, determination, knowledge. 3, *intelligence, intellect* (ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ, ಜಾಣ್ಮೆ Mr. 458). 4, assertion, statement. 5, assent. 6, undertaking; doing, acting, action; use; giving; etc. 7, elevation, exaltation, promotion, preferment, special regard. 8, acquirement of rank or dignity, reputation, fame, renown. 9, *resoluteness, boldness, confidence.* — ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಗೆಯ್. To honor (Abh. P. 7, after 47).

ಪ್ರತಿಪತ್ತು prati-pattu. (Śmd. 106). Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. Understanding (Mr. 473). 2, ಪಾಡ್ಯ (Śm. 19).

ಪ್ರತಿಪದ್ prati-pad. = ಪಡ್ತಮ, ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿವ, ಪಾಡ್ಯ, ಪಾಡ್ಯಮ, ಪ್ರತಿಪತ್, ಪ್ರತಿಪತ್ತ, ಪ್ರತಿಪತ್ತು, ಪ್ರತಿಪದಿ. Stepping up to, going towards, approaching, etc.; access, ingress; beginning, commencement. 2, *the first day of a lunar fortnight, the first day of a moon's increase or wane.* 3, *understanding, intelligence, intellect.* 4, rank, consequence.

ಪ್ರತಿಪದ prati-pada. A corresponding term, a synonym (My.); each word (My.).

ಪ್ರತಿಪದಿ prati-padi. The first day of a lunar fortnight (ಪಾಡ್ಯ Nn. 155). 2, preferment, regard, honor (ಮನ್ನಣೆ

155). 3, (the being proceeded against), the state of being vile or low (ಕೀಳ್ 155).

ಪ್ರತಿಪನ್ನ prati-panna. Come up to, approached, reached, obtained; etc. 2, *known, understood, ascertained.*

ಪ್ರತಿಪಲ್ಲಟ prati-pallaṭa. Interchanging (ಪಲ್ಲಟ, ಪರಿವರ್ತನ Nn. 158).

ಪ್ರತಿಪಾಕ prati-pâka. A medicinal mixture. ಔಷಧಂ ಜೀಯಲು ಕಷಾಯಮೆನಿಕ್ಕು, ಹಸಿ ಬೆರಸೆ ಪ್ರತಿಪಾಕಮಕ್ಕುಂ (Mr. 390).

ಪ್ರತಿಪಾದನ prati-pâdana. Causing to reach or obtain. 2, *imparting, giving; donation, gift.* 3, *producing, exciting, causing.* 4, explaining, teaching, declaring. 5, establishing, proving, substantiating.

ಪ್ರತಿಪಾದಿಸು pratipâdisu. To produce, to use (ಉತ್ಪಾದಿಸು Śmd. 142 Cm.); to teach, to declare; to establish (B. 4, 186; My.); to charge with, to accuse (My.). ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ (ಆಪಾದಿತ Śmd. 160 Cm.); ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಡುವುದು (ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಂ 279 Cm.; ಆಪಾದಿತಂ 354 Cm.). See Kâvy. III, 3, B, 80.

ಪ್ರತಿಪಾದುಕ prati-pâduka. 1. = ಪದುವಾವುಗೆ. Each shoe (? or = ಪ್ರತಿಪಾದುಕ 2?).

ಪ್ರತಿಪಾದುಕ prati-pâduka. 2. Determining, ascertaining; making manifest or clear; causing, effecting.

ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ prati-pâdya. To be produced, fit to be used (Śmd. 278); to be treated of, explained or expounded; to be proved.

ಪ್ರತಿಪಾಲ prati-pâla. A protector, a guardian, a king (Bp. 28, 36).

ಪ್ರತಿಪಾಲನ prati-pâlana. Protecting, guarding, cherishing, nourishing. (My.).

ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸು prati-pâlisu. To protect, to guard; to cherish, to nourish; to observe, to keep, to maintain; to fulfil (Abh. P. 12, after 51; Bp. 5, 4. 71; J. 31, 34).

ಪ್ರತಿಪ್ರಾಣ prati-prâṇa. An image, a likeness (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಫಲ prati-phala. (or ಪ್ರತಿಫಲನ). Reward, remuneration, requital, retaliation, retribution. (My.). 2, a reflection, a reflected image.

ಪ್ರತಿಫಲಿತ prati-phalita. Reflected, shadowed. (Cpr. 8, after 24). 2, requited, returned.

ಪ್ರತಿಫಲಿಸು prati-phalisu. To shine back, to be reflected (My.).

ಪ್ರತಿಬದ್ಧ prati-baddha. Bound to, tied to, bound; obstructed, hindered, opposed, prevented; *disappointed, thwarted;* set, enchaised, inlaid. See Kâvy. III, 3, B, 4; V, 54.

ಪ್ರತಿಬನ್ಧ prati-bandha. *An obstacle, a hinderance, an impediment, a blocking up* (ವಿಘ್ನಮ್ಬು, ತಗಹು Mr. 453; B. 4, 24; 5, 104; My.). See ಸಿರ್ಕು.

ಪ್ರತಿಬನ್ಧಕ prati-bandhaka. Obstructing, obstructive, hindering, etc.; that hinders, an obstacle (Cpr. 3, 76; B. 4, 189; 5, 83); a demon, a devil (My.).

ಪ್ರತಿಬನ್ಧನ prati-bandhana. Binding, keeping off, blocking up, obstructing, impeding. See ಜಲ-.

ಪ್ರತಿಬನ್ಧಿಸು prati-bandhisu. To hinder, to stop, to prevent, to check (B. 4, 221).

ಪ್ರತಿಬಲ prati-bala. = ಪಡಬಲ. Having equal strength or power, equally matched; able, adequate, powerful (Sk.). 2, another army; an opposing force.

ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ prati-bimba. = ಪತಿಬಿಮ್ಬ, ಪ್ರತಿವಿಮ್ಬ. The disk of the sun or moon reflected in water: a reflection, a reflected image (ಪಡಿನೆಬಿಲ್, ಮಾರ್ಪೊಳಪು Kk. 62, Śm. 64; Bp. 51, 33; 56, 8); *a counterpart of real forms, an image, a likeness, a picture, a shadow* (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬಿಸು prati-bimbisu. To be reflected (Cpr. 6, 4; Bp. 5, 23; B. 3, 18; My.).

ಪ್ರತಿಬುದ್ಧ prati-buddha. Awakened, awake; illuminated, enlightened; observed; known, celebrated; exalted, great (Kâvy. I, 5, 48).

ಪ್ರತಿಭಟ prati-bhaṭa. Vying with, rivalling, emulating (Sk.). 2, an opposing soldier (J. 13, 37).

ಪ್ರತಿಭಟಿಸು prati-bhaṭisu. To rival; to oppose (My.).

ಪ್ರತಿಭಯ prati-bhaya. *Exciting fear, formidable, terrible;* dangerous.

ಪ್ರತಿಭವಿಸು prati-bhavisu. = ಪಡಿವಿಸು. To become equal to, to be on a par with, to have a corresponding character or disposition.

ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ pratibhâ-anvita. *Endowed with knowledge, intelligent.* 2, *endowed with audacity, bold, confident, proud.*

ಪ್ರತಿಭಾವ prati-bhâva. Corresponding character or disposition, congeniality (Kâvy. II, 1, 1-5).

ಪ್ರತಿಭಾಸ prati-bhâsa. Appearance, look, similitude, a reflected image; illusion. See ಪ್ರತಿಫಾಸಿಕ.

ಪ್ರತಿಭು prati-bhu. ಪ್ರತಿಭೂ. A surety, a security, a bail (ಪ್ರಲಗ್ನಕ, ಹೊಣೆಕಾಱ Mr. 238).

ಪ್ರತಿಭೆ prati-bhĕ. ಪ್ರತಿಭಾ. Light, splendor. 2, a flashing thought, brilliant conception. 3, *understanding, intelligence, intellect; genius, wit, ingenuity* (Śmd. 175). 4, audacity, boldness, impudence.

ಪ್ರತಿಮ pratima. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. ದ್ವಿಪದನ್ಪದ ಅನ್ತ್ಯ (ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ Nn. 102). 2, a mirror (ಮುಕುರ, ಕನ್ನಡಿ 102). 3, ಪಾಂಚಾಲಿಕಾನೀಕ (ಪ್ರತುಮೆಗಳು 102). 4, brightness, pureness (ನಿರ್ಮಲವು 102). 5, at the end of a composition: a man who is like (Śmd. 138; see ಈ-).

ಪ್ರತಿಮಾನ prati-mâna. *A likeness, an image, a picture* (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28); *an idol.* 2, similarity, likeness. 3, *the part of an elephant's head between the tusks* (ಆನೆಯ ದನ್ತಮೆರಡಱ ನಡುವು Mr. 155).

ಪ್ರತಿಮಾಲೆ prati-mâlĕ. An exercise analogous to capping verses, reciting verse for verse as a trial of memory or skill. (R.).

ಪ್ರತಿಮುಕ್ತ prati-mukta. *Clothed, armed, accoutred.*

ಪ್ರತಿಮುಖ prati-mukha. = ಪಡಿಮುಖ. Standing before the face, facing, opposite, near at hand. 2, a secondary plot or incident calculated either to hasten or retard the catastrophe (Kâvy. V, 967). ಪ್ರತಿಮುಖಂ, in front, before.

ಪ್ರತಿಮುಖಾವಲೋಕನ pratimukha-avalôkana. Looking towards or at (ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ Śmd. 230; ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನೋಡುವುದು Cm.).

ಪ್ರತಿಮೆ prati-mĕ. -ಮಾ. = ಪತಿಮೆ, ಪ್ರತಿಮು, ಪ್ರತುಮೆ. *A likeness, an image, a picture, a figure, a puppet; an idol* (ಆರ್ಚ್ Mr. 28); a symbol; a reflection; at the end of compositions: *like, similar.* 2, the part of an elephant's head between the tusks.

ಪ್ರತಿಯತ್ನ prati-yatna. Exertion for anything, effort. 2, *a making or preparing, elaboration.* 3, *desire, wish.* 4, *taking prisoner, making captive.* 5, retaliating.

ಪ್ರತಿಯಾತನ prati-yâtana. Requital, retaliation (ಪ್ರತಿಕೃತಿ, ಮುಯಿ Mr. 458).

ಪ್ರತಿಯಾತನೆ prati-yâtanĕ. *A counterfeit, a picture, an image.*

ಪ್ರತಿರವ prati-rava. Echo. — ಪ್ರತಿರವಂಗುಡು. -ం-ಕುಡು. To echo (Śśv. 4, 5).

ಪ್ರತಿರೂಪ prati-rûpa. = ಪ್ರತಿರೂಪು. Like a model, similar, corresponding. 2, *the counterpart of any real form, an image, a representation, a likeness, a picture;* a reflected form. See ఆ-.

ಪ್ರತಿರೂಪು pratirûpu. Tbh. of ಪ್ರತಿರೂಪ. (ಬಿಮ್ಮ Nn. 69). ಪ್ರತಿರೂಪಿನ ಬೊಮ್ಮಿ (ಚರ್ಚೆ 73).

ಪ್ರತಿರೋಧ prati-rôdha. *Opposition, impediment, hinderance;* an opponent; siege, blockade; theft.

ಪ್ರತಿರೋಧಕ prati-rôdhaka. *A thief, a robber.*

ಪ್ರತಿರೋಧಿ pratirôdhi. *A thief, a robber.*

ಪ್ರತಿಲೋಮ prati-lôma. Against the hair or grain: *contrary to the natural course or order, reverse, inverted;* disagreeable; hostile; low, vile; left, not right.

ಪ್ರತಿಲೋಮಜ pratilôma-ja. Born in the inverse order of the castes, as of a Kshatriya father and Brâhmaṇî mother, or of a Vaiśya father and Kshatriyâ or Brâhmaṇî mother, in which cases the wife is of a higher caste than the husband. (R.).

ಪ್ರತಿವಚನ prati-vachana. = ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ (ಉತ್ತರ G.; My.).

ಪ್ರತಿವತ್ಸರಂ prati-vatsaraṁ. *Every year.*

ಪ್ರತಿವರ್ಷ prati-varsha. Every year (B. 3, 58; 4, 163; My.).

ಪ್ರತಿವಸ್ತು prati-vastu. A counterpart, an equivalent; anything given in return; anything contrasted with another, a parallel: one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 80 seq.).

ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ prati-vâkya. *An answer, a reply.*

ಪ್ರತಿವಾದ prati-vâda. An answer; a counter assertion, a contradiction; a rejection. (Bp. 54, 34; see ವಾದ-).

ಪ್ರತಿವಾದಿ prati-vâdi. An opponent; a defendant, a respondent (in law, My.; see ವಾದಿ-).

ಪ್ರತಿವಿದ್ಯೆ prati-vidyĕ. A marvellous skill or capability, supposed to give the power of instantly going wherever one likes (Abh. P. 10, 193; 10, after 193).

ಪ್ರತಿವಿಮ್ಬ prati-vimba. = ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ.

ಪ್ರತಿವಿಷ prati-vishĕ. *A birch tree.*

ಪ್ರತಿವೀರ prati-vîra. A well-matched opponent, an antagonist. (Bp. 20, 38).

ಪ್ರತಿಶಬ್ದ prati-śabda. Echo. (ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ G.; My.).

ಪ್ರತಿಶಾಸನ prati-śâsana. Giving orders; *sending a servant on a message.*

ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ prati-śyâya. *A cold, a catarrh.*

ಪ್ರತಿಶ್ರಯ prati-śraya. Refuge, help; a place of refuge, an asylum, *an alms-house, a place where food, etc. is given away* (ಛತ್ರದ ಗೃಹ Mr. 196). 2, a house. 3, *an assembly.*

ಪ್ರತಿಶ್ರವ prati-śrava. *A promise, an agreement, assent.*

ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ prati-śrut. *Echo.* 2, a promise.

ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ prati-siddha. Warded off; hindered; forbidden, prohibited, interdicted; refused, denied; contradicted. See ఏ-, మాన్డు; Ćpr. 9, 124.

ಪ್ರತಿಷೇಧ prati-sêdha. Keeping or warding off; forbidding, prohibition (Śmd. 276); denial, refusal; negation, contradiction; a negative word or particle (57); the negative mood (86). See Kâvy. I, 5, 38-40; III, 3, B, 130.

ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ pratishêdha-kriyĕ. The negative mood (ಆ ಭಾವಕ್ರಿಯೆ Śmd. 253 Cm.; 254. 260. 282. 291; ವಿಲೋಮ ಕ್ರಿಯೆ 282 Cm.).

ಪ್ರತಿಷೇಧವಿಧಿ pratishêdha-vidhi. A prohibition changed into a command (Śmd. 278).

ಪ್ರತಿಸ್ತಮ್ಭ prati-stambha. *Obstruction, obstacle, impediment.*

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಲು pratishṭhâ-âlu. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಳು. An illustrious, celebrated person (My.).

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ prati-sthita. Set up, erected; established, fixed; comprised; placed, situated; staying; endowed or portioned; established in life, etc.; installed, consecrated, as a person in office, a new idol; completed, effected; famous, celebrated, illustrious, honourable; honorary; fine, splendid, prized, valued. See Ćpr. 6, 6; Bp. 21, 5; 53, 26; 57, 53.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು pratishṭhisu. = ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸು. To establish; to set or place; to set up with the prescribed rites, as an idol; to install, as a person into a dignity, to consecrate; to demonstrate or prove; etc. (Ćpr. 4, 76; 6, 24; Bp. 22, 26; 50, 50; 51, 64. 73; 53, 10; My.). ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವುದು (ಹಃ Nn. 163, o. r. ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುಹ).

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುಹ pratishṭhisuha. Establishing, etc. See Nn. s. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು.

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ prati-sthĕ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ. = ಪದವಿ, ಹದವಿ. Staying; standing;—a high or honourable position;—*honour, celebrity, fame, notoriety,* name;—pride (My.);—installation, as of a king, etc., consecration, the setting up of an idol (see ಪ್ರಾಣ-);—the performance or institution of any rites;—accomplishment, completion;—N. of a type of metres (Ćh.; Mr. 362). ಕುಚೇಷ್ಟೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬಾರದು (Prv.).

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆವನ್ತ pratishṭhĕ-vanta. A celebrated, illustrious man (My.; B. 5, 194. 220).

ಪ್ರತಿಸರ prati-sara. Going towards; going back. 2, *a cord used as an amulet worn round the neck or wrist at nuptials,* etc. (ನೂಲ ಕಂಕಣ Hlâ.). 3, bracelet (ಬಳೆ Mr. 340). 4, a wreath, a garland. 5, a follower, a servant. 6, *the rear of an army.*

ಪ್ರತಿಸಾರ prati-sâra. Causing to go back, returning. See ఏ-.

ಪ್ರತಿಸೀರೆ prati-sîrĕ. *A curtain* (ತೆರೆ Hlâ.).

ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯ prati-sûrya. Opposite to the sun, in the sun. 2, a mock sun, parhelion.

ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯಶಯಾನಕ pratisûrya-śayânaka. Lying or basking in the sun: *a chameleon, a gecko.*

ಪ್ರತಿಹತ prati-hata. Struck in return or back, beaten back; hurt, killed; repulsed, repelled; impeded, opposed, obstructed; averted; overthrown, fallen; disappointed; adverse; etc. (ತಡಮ್ಬರೆ, ಮಾಕೊರ್ಳ್, ಮಿಗು, etc. Ns.; see ತಗೆ 1, ತಳ್ವೊಯ್).

ಪ್ರತಿಹಸ್ತ prati-hasta. = ಪಟ್ಟಿಹತ್ತ. A deputy, a substitute, a proxy.

ಪ್ರತಿಹಾರ prati-hâra. = ಪಡಿಯಪಿ, ಪಡಿಯಳ 1, ಪಡಿಹಾಪಿ, ಪ್ರತೀಹಾರ. *A door, a gate.* 2, a door-keeper, a porter. 3, a juggler. 4, juggling, trick, disguise.

ಪ್ರತಿಹಾರಿ prati-hâri. = ಪಡಿಹಪಿ, ಪಡಿಹಾಪಿ, ಪ್ರತೀಹಾರಿ. A female door-keeper, a portress (Sk.). 2, (= a Sk. ಪ್ರತಿಹಾರಿನ್) a porter. 3, (= ಪ್ರತಿಹಾರ No. 3) a king's buffoon (see Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ).

ಪ್ರತಿಹಾಸ prati-hâsa. (= ಪಡ್ಡಳಿ), ಪ್ರತೀಹಾಸ. Laughing with or at. 2, *fragrant oleander, Nerium odorum* Ait.

ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆ prati-himsĕ. Retaliation, revenge. (R.).

ಪ್ರತೀಕ pratîka. Turned towards; *adverse, contrary; inverted, reversed, contrary to the natural order or condition.* 2, *a part, a portion; a limb.*

ಪ್ರತೀಕಾರ pratî-kâra. = ಪ್ರತಿಕಾರ. *Retaliation; revenge.*

ಪ್ರತೀಕಾಶ pratî-kâśa. = ಪ್ರತಿಕಾಶ. Reflection; look, appearance; at the end of compounds: *looking like, similar, resembling, like.*

ಪ್ರತೀಕ್ಷಣಿ prati-îkshaṇa. (Sk.). = ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ.

ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸು prati-îkshisu. To look towards or forward to, to look out for, to expect; to wait for, to await.

ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ prati-îkshĕ. Looking to or at; looking forward to, waiting for, expectation, hope (Sk.).

ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ prati-îkshya. To be looked forward to or expected;—to be looked at, worthy of consideration: *respectable, venerable* (ಇವರ ಪೂಜಿಸುವಂ Mr. 243).

ಪ್ರತೀಚಿ pratîci. *The western quarter, the west.*

ಪ್ರತೀಚೀನ pratîcîna. *Western* (ಪಡುವಲಾದುದು Mr. 58).

ಪ್ರತೀಚ್ಯ pratîya. Being in the west, western. (My.).

ಪ್ರತೀತ prati-ita. Gone towards; acknowledged, proved, true; experienced; *known, well-known, famous, renowned;* convinced, having a firm conviction; *satisfied, glad, pleased, delighted.*

ಪ್ರತೀತಿ prati-iti. Going towards;—clear apprehension or insight into anything, definite perception, distinct conception;—complete understanding, knowledge, experience; conviction; belief, faith; fame, notoriety; delight. ಕಾವ್ಯಿರಮಾಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಮ್ ಅರ್ಥಮುಮ್ ಆಕ್ಕರಮುಂ ಪ್ರತೀತಿಯುಂ ಪೂಡ್ವಿಸೆಗಂ (Śmd. 80). See Kâvy. I, 1, A, 13-15; III, 3, B, 38; IV, 1, 10; Čh. v. 18; Čpr. 1, 47; ಧ್ವನ್ಯಾ, ಸಾಮ್ಯ.

ಪ್ರತೀಪ pratîpa. (fr. ಪ್ರತಿ-ಅಪ್). Against the stream: *adverse, contrary, reverse;* inverted, out of order; perverse; retrograde; turned away, averted. 2, inverse comparison as a figure of speech, *e. g.* "the lotus resembles thine eyes" instead of "thine eyes resemble the lotus" (Kâvy. III, 3, B, 61. 112 seq.).

ಪ್ರತೀಪದರ್ಶಿನಿ pratîpa-darśini. She who turns away the face: *a woman.*

ಪ್ರತೀರ pra-tîra. *A shore, a bank.*

ಪ್ರತೀವಾಪ prati-vâpa. *Throwing* (one substance) *into* (another, as buttermilk into fresh milk, to alter its form or state); *calcining or fluxing metals.* See ಹೆಪ್ಪಿಡು ಎಕೆ.

ಪ್ರತೀಷ್ಟ (prati-ishṭa ?). = ಪ್ರತಿನೋಢೃತ, q. v.

ಪ್ರತ್ಯಹಾರ prati-hâra. = ಪ್ರತಿಹಾರ. Striking back, repelling; avoiding, abandoning (ವಿಸರ್ಜನ, ತ್ಯಜನುವುದು Nn. 100). 2, a door, a gate (ದ್ವಾರ, ಬಾಗಿಲು 100). 3, a door-keeper, a porter (ದ್ವಾರಪಾಲ, ಬಾಗಿಲ ಕಾವವನು 100; ಕಟ್ಟಿಗೆ ಗಾಪಿ Čt. II, 108; ಪಡಿಯಪಿ Kk. 37). 4, a place in front of or near a town (ಪುರೋಭಾಗ, ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪ 100).

ಪ್ರತ್ಯಹಾರಕ prati-hâraka. A juggler. 2, a door-keeper (Abh. P. 2, 2; Rśv. 5, 23).

ಪ್ರತ್ಯಹಾರಿ prati-hâri. = ಪ್ರತಿಹಾರಿ. *A portress.*

ಪ್ರತ್ಯಹಾಸ prati-hâsa. = ಪ್ರತಿಹಾಸ.

ಪ್ರತ್ಯುಮೆ pratumĕ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. (ಜರ್ಜ Nn. 73, Mr. 522; My.; see s. ಪ್ರತಿಮು). ಮುರದಿನ್ನ ಮಾಡಿದನ್ಗಾ ಪ್ರತುಮೆಗಳು (ಪ್ರವ್ಯ Nn. 164). ಲೋಹದ ಪ್ರತುಮೆ (ಸೂರ್ಮ Mr. 28); ಜೇಮುದ ಪ್ರತುಮೆ (ಹರಿಣೆ 28). See ಆರುಪ-, ಗೋವಿನ್ದ-, ಜನ-, ವನಮಾಲಿ-.

ಪ್ರತೂರ್ಣ pra-tûrṇa. *Quick, fleet.*

ಪ್ರತೋದ pratôda. *A goad for driving cattle.*

ಪ್ರತೋಲಿ pra-tôli. *A high-road.*

ಪ್ರತ್ನ pratna. *Former; old, ancient.*

ಪ್ರತ್ಯಕ್ pratyak. = ಪ್ರತ್ಯಕ್ಕು, ಪ್ರತ್ಯಚ್, ಪ್ರತ್ಯಂಚ್. Backwards; *behind in time or place; in former times;* westwards; the western quarter (ಪ್ರತೀಚಿ, ಪಡುವಲ್ Mr. 58).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಕು pratyakku. Tbh. of ಪ್ರತ್ಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಪರ್ಣಿ pratyak-parṇi. *The plant Achyranthes aspera.*

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣಿ pratyak-śrêṇi. *The plant Antharicum tuberosum* Roxb. 2, *the plant Croton polyandrium* Roxb., or *Croton tiglium* Lin.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ prati-aksha. Being present before the eyes, *perceptible to the eye, visible, in sight; clear, distinct, evident, undoubted, actual, real* (ನಿರುತ, ಸಸಿನ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು Nn. 162); cognizable by any of the organs of sense. 2, perceptibility, ocular evidence, clearness, distinctness. 3, a point of the compass (ದೆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 162). 4, a bed (ತಲ್ಪ, ಹಾಸಿಕೆ). 5, all, all things (ಸರ್ವ, ಎಲ್ಲವು 162). 6, in very truth, verily: self; distinctly, etc. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಣ್ಣಿಂದೂ ಸರಾಮ್ಮಿರಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.; *cf.* the Prv. s. ಪ್ರಮಾಣಿಸು). — ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗು. -ಆಗು. To become visible, to appear, etc. ನಿರಾಕಾರವಾದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೆ ಆಕಾರವಾದ್ದು ಕಾಣದೆ ಹೋಗಿತು (Prv.). ಸೋಮೇಶ್ವರನೊಸೆದು ನಿನಗಿಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಾದಹನು (Bp. 53, 18).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ pratyaksha-pramâṇa. Ocular or visible proof, the evidence of the senses. (My.). 2, axiom (Mhr.).

ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ pratyak-âtma. The individual soul. (My.).

ಪ್ರತ್ಯಗಾಶಾಪತಿ pratyak-âśâpati. The regent of the western quarter: *Varuṇa.*

ಪ್ರತ್ಯಗ್ದಿಶಾರಮಣ pratyak-diśâ-ramaṇa. Varuṇa (Mr. 49).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಭವ pratyak-bhava. = ಪ್ರತೀಚೀನ (Si. 29; My. Amara).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಭೂಧರ pratyak-bhûdhara. The western mountain (Čpr. 8, 3).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ prati-agra. *Fresh, recent, new, young* (ಸದ್ಯಸ್ಸ, ಸಜ್ಜುಕ Mr. 447).

ಪ್ರತ್ಯಂಗ prati-aṅga. A minor or secondary member of the body, as the forehead, nose, chin, etc. (My.). 2, a division, a section.

ಪ್ರತ್ಯಚ್ pratyaṅ. (Śmd. 106 Cm.). = ಪ್ರತ್ಯಂಚ್.

ಪ್ರತ್ಯಂಚ್ prati-aṅc. Proceeding to, turned towards; being behind, coming from behind; subsequent, following; turning the back upon; *west, western*; turned inwards, inner, interior.

ಪ್ರತ್ಯನೀಕ prati-anīka. *Hostile*; *an enemy*; a hostile army; hostility; a hostile position.

ಪ್ರತ್ಯನ್ತ prati-anta. Bordering on, contiguous to, near; a border; a bordering country; *a country occupied by barbarians or savages.*

ಪ್ರತ್ಯನ್ತಪರ್ವತ pratyanta-parvata. *An adjacent hill, a small hill near a mountain.*

ಪ್ರತ್ಯನ್ತರ prati-antara. Another copy (My.).

ಪ್ರತ್ಯನ್ತರಾಜ pratyanta-rāja. A neighbouring king (Čpr. 5, after 2).

ಪ್ರತ್ಯಭಿಯೋಗ prati-abhiyōga. A counter plaint or charge, an accusation brought against the accuser or plaintiff. (R.).

ಪ್ರತ್ಯಮ್ಬರ prati-ambara. A surrounding screen (ಆಪಟಿ, ಕಾಣ್ಣಪಟ, ಯವನಿಕೆ, ಸುತ್ತುಬೆರೆ Mr. 203).

ಪ್ರತ್ಯಯ prati-aya. Going towards. 2, *belief, firm conviction, trust, reliance, confidence* (ವಿಶ್ವಾಸ, ನಮ್ಬುಗೆ Nn. 137; ವಿಶ್ವಾಸ Mr. 493). 3, *certainty, ascertainment, positiveness* (ನಿರುತ, ನೇರಿತು, ನೇರಿತಾಗಿಪ್ಪದು 137; ನಿರ್ಣಯ 493). 4, clear insight into any thing (ಅರಯ್ತೆ 493); *knowledge, experience; apprehension, understanding, intellect* (ಅಱಿವು 137; 493). 5, acceptation, idea, notion, conception. 6, *ground, motive* (ಕಾರಣ, ಕಾರಣಗಳು 137). 7, a co-operating cause (? ಲಕ್ಷಣ, ಲಕ್ಷಣಭೇದ 137). 8, celebrity, fame. 9, *an oath, an ordeal* (ಸೂರುಳ್ 493). 10, *a dependent, a subject.* 11, a hole (see ಜಲ-). 12, *a suffix, or affix*, a case-termination, a personal termination, etc. (Śmd. 6 Cm.; 46. 47. 60. 64. 91. 232. 233. 235. 236-238. 240-242. 247. 251-253; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29; I, 4, 1. 2. 13. 14. 31. 32).

ಪ್ರತ್ಯಯಾನ್ತ pratyaya-anta. A term with a suffix at its end (Śmd. 377).

ಪ್ರತ್ಯಯಿತ prati-ayita. *Confided in, trusted, confidential.*

ಪ್ರತ್ಯಯೋಪಮೆ pratyaya-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿ prati-arthi. *An opponent, an adversary.*

ಪ್ರತ್ಯವಸಾನ prati-avasâna. *Consuming, eating.*

ಪ್ರತ್ಯವಸಿತ prati-avasita. *Consumed, eaten.*

ಪ್ರತ್ಯವಾಯ prati-ava-aya. *Decrease, diminution, privation, detriment, harm;* separation (ವಿಯೋಗ, ಅಗಲಿಕೆ Nn. 149; ಅಗಲಿಕೆ Mr. 483; ಅಗಲ್ಕೆ Hlâ.); that which is adverse, disagreeable or bad (ಹೊಲ್ಲುಮೆ Hlâ.); defeat (ಅಪಜಯ 149; 483).

ಪ್ರತ್ಯಹ prati-aha. -o. Day by day, daily. (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ prati-âkâra. A sheath, a scabbard (ಕೋಶ, ಒಱೆ Mr. 298).

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತ prati-âkhyâta. *Denied, disallowed, refused, rejected, set aside.* 2, celebrated, notorious.

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ prati-âkhyâna. *Denial, disallowance, refusal, rejection, disregard, reproach.*

ಪ್ರತ್ಯಾಗತ prati-âgata. Come back or again, returned; arrived at. See ಗತ-.

ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ prati-âdishṭa. *Rejected, repulsed, removed, set aside.*

ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶ prati-âdêśa. *Rejection, repudiation, refusal, denial.*

ಪ್ರತ್ಯಾಬ್ದಿಕ prati-âbdika. Yearly (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಭಿಹಾರ (prati-âbhihâra). (ಸ್ವರ Mr. 500).

ಪ್ರತ್ಯಾಮ್ನಾಯ prati-âmnâya. Contrary or altered determination (Sk.). 2, instead of, in lieu of (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾರಮ್ಭ prati-ârambha. *Beginning again, entering on* (an action) *repeatedly, recommencement.*

ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ prati-âlîḍha. *An attitude in shooting, the left foot advanced and right drawn back.*

ಪ್ರತ್ಯಾಸಕ್ತಿ prati-âsakti. Great attachment or devotedness (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತಿ prati-âsatti. Immediate proximity; close contact; analogy. (R.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನ prati-âsanna. Near at hand, contiguous, near, proximate; imminent.

ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನಮತಿ pratyâsanna-mati. A contiguous, analogous idea (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರ prati-âsâra. *The rear of an army.*

ಪ್ರತ್ಯಾಹತ prati-âhata. Driven back; beaten in return or in response (in music, J. 21, 57).

ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ prati-â-hâra. Drawing back; retreat; withholding. 2, *withdrawing the senses from external objects, restraint of the organs of sense.*

ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿ prati-ukti. A reply, an answer, a rejoinder. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ prati-utkrama. Setting out; *undertaking, beginning.*

ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ prati-uttara. = ಪಡಿಯುತ್ತರ. A rejoinder, an answer, a reply. (My.). ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವದೆ, ಮುಣ್ಡೆ! ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗನ್ಡ! ಎನ್ಬುವದು.—ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಪಱಿಯದ ಮೂಕ ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಹೇಳಿಬ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂಕೊಡು. To give an answer (J. 6, 50).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ prati-utthâna. Rising from a seat as a mark of respect, rising to welcome a visitor. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನ prati-utpanna. Existing at the present moment, present; prompt, ready.

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನಮತಿ pratyutpanna-mati. *Having presence of mind or a prompt understanding.*

ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮನ prati-udgamana. Going out to meet; rising from a seat as a mark of respect. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ prati-upakâra. A favor in requital, return of a kindness. (My.; B. 4, 91).

ಪ್ರತ್ಯುಪಕೃತಿ prati-upakṛiti. = ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ. — ಪ್ರತ್ಯುಪಕೃತಿವ ಜೆ. -ಪಡೆ. To receive a favor in requital (Čpr. 10, 42).

ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾನ prati-upamâna. The counterpart of a likeness, a copy, a model, a pattern; a counter comparison (ವಾ, ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ Nn. 139).

ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ prati-upamĕ. = ಪ್ರತ್ಯುಸಮಾನ, q. v. (ವಾ Mr. 533).

ಪ್ರತ್ಯುಷಸ್ prati-ushas. Every morning (My.).

ಪ್ರತ್ಯೂಷ prati-ûsha. *Day-break, dawn, morning.*

ಪ್ರತ್ಯೂಷಸ್ prati-ûshas. *Day-break, dawn, morning.*

ಪ್ರತ್ಯೂಹ prati-ûha. *An impediment, an obstacle.*

ಪ್ರತ್ಯೇಕ prati-êka. Each one, each single one, every one. (J. 12, 50). 2, separate, different; separately (My.). ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ, one by one, one at a time, singly, severally (Śmd. 251. 254. 255; ಬೀಜೆ ಬೀಜೆ 255 Cm.; J. 2, 27).

ಪ್ರತ್ಯೇಕೀಕರಿಸು pratyêkîsu. To separate (My.).

ಪ್ರಥನ prathana. Extending; celebrating; praise, fame (Abh. P. 1, 23).

ಪ್ರಥಮ prathama. *Foremost, first;—first, chief, principal, most excellent.* 2, the first person, *i. e.* the *third* person in European grammars (Śmd. 267; Kâvy. I, 5, 6-12). 3, the first consonant of a varga.

ಪ್ರಥಮಋತು prathama-ṛitu. (ಪ್ರಥಮರ್ತು). The first menstrual flux. See ಸಜಿಎಣ್ಣಿ.

ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪ prathama-kalpa. A primary or principal rule. See ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪಿಕ.

ಪ್ರಥಮತ್ವ prathamatva. The state of being the first consonant of a varga, and its form (ಮೊದಲಕ್ಷರದ ಭಾವ Śmd. 283 Cm.).

ಪ್ರಥಮಪುರುಷ prathama-purusha. = ಪ್ರಥಮ No. 2. (Śmd. 54. 255. 262. 263. 266).

ಪ್ರಥಮಸಂಗಮ prathama-saṅgama. The first sexual intercourse (when the first menstrual flux has taken place, Čpr. 6, 83; My.).

ಪ್ರಥಮಾನ್ತ prathamâ-anta. Having the termination of the first or nominative case (Śmd. 171 Cm.).

ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ prathamâ vibhakti. The first or nominative case (Śmd. 154. 171).

ಪ್ರಥಮೆ prathamĕ. ಪ್ರಥಮಾ. = ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ. (Śmd. 107. 111. 115. 128. 137. 150. 166. 172. 177).

ಪ್ರಥಮೈಕವಚನ prathamâ-êkavachana. The nominative singular (Śmd. 128. 129; Kâvy. I, 2, 12. 13).

ಪ್ರಥಮೈಕಾದಶಿ prathama-êkâdaśi. The êkâdaśi of the śukla-paksha in the month of âshâḍha (My.).

ಪ್ರಥಿತ prathita. Extended, spread; made known, published, openly announced; manifested; *famed, famous, celebrated, renowned;* intent upon.

ಪ್ರಥಿಮನ್ prathiman. (ಪ್ರಥಿಮ). (= ಪರುಟವ). Extension, width, breadth, greatness, magnitude.

ಪ್ರಥೆ prathĕ. Extension, spreading out; *fame, celebrity, notoriety.*

ಪ್ರದ pra-da. *Giving away, giving, yielding, granting, conferring.*

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ pra-dakshiṇa. Moving to the right, standing on the right. 2, circumambulation of an object (as of an idol, a Brâhmaṇa, etc., by way of reverence) keeping the right side towards it. (My.). — ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To perform the pradakshiṇa (Čpr. 3, after 2).

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣನಮಸ್ಕಾರ pradakshiṇa-namaskâra. A pradakshiṇa and a namaskâra (My.).

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಿ pra-dakshiṇĕ. = ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ No. 2. (My.). ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪಿತು (Prv.). — ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡು. To circumambulate an object etc. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ದಕ್ಷಿಣಾಯಾತ್ರೆ ತಪ್ಪದು (Prv.). 2, to go or travel round about (the earth) in a straight course (B. 4, 68; My.).

ಪ್ರದರ pra-dara. Splitting, rending, tearing; a fracture, a breach, a crack, a crevice, a cleft in the earth; *scattering, the dispersion of an army.* 2, *a particular disease of women, maenorrhagia.* 3, *an arrow.*

ಪ್ರದರ್ಶಕ pra-darśaka. Showing, exhibiting; he that shows. (My.). 2, foreshowing, foretelling, presaging; a prophet (Sk.).

ಪ್ರದರ್ಶನ pra-darśana. Showing, pointing out, displaying, exhibiting. (My.). 2, foreshowing, prophesying. 3, explaining, teaching. 4, an example.

ಪ್ರದರ್ಶಿತ pra-darśita. Shown, displayed, exhibited. (My.). 2, foreshown, prophesied.

ಪ್ರದಾನ pra-dâna. Giving away, giving, offering, presenting, bestowing; an oblation; a gift, a present. See ಈ, ಕುಡು; ಪಿಣ್ಡ-, ಸ್ವೇಚ್ಛಾ-, ಹವಿ-.

ಪ್ರದಾಯ pra-dâya. Giving away; handing down; a present. See ಸಮ್-.

ಪ್ರದಾಯಕ pra-dâyaka. Giving, granting, bestowing. (Bp. 46, 4; J. 1, 3).

ಪ್ರದಿಗ್ಧ pra-digdha. Smeared over, besmeared; a kind of sauce or gravy. (R.).

ಪ್ರದಿಶ್ pra-diś. -ದಿಕ್. Pointing to; a quarter, a region of the sky; *an intermediate point of the compass or half quarter,* as north-east, etc.

ಪ್ರದಿಶೆ pra-diśĕ. = ಪ್ರದಿಶ್. (ಆನ್ತರಾಲ, ವಿದಿಶೆ Mr. 59).

ಪ್ರದೀಪ pra-dîpa. *A light, a lamp.*

ಪ್ರದೀಪಕಲಿಕೆ pradîpa-kalikĕ. The bud-like flame of a lamp (Čpr. 1, 37).

ಪ್ರದೀಪನ pra-dîpana. Inflaming, illuminating, igniting, exciting. 2, *a sort of mineral poison.*

ಪ್ರದೀಪ್ತಿ pra-dîpti. Great light, lustre, splendor, brilliancy. (My.).

ಪ್ರದೀಯಮಾನ pra-dîyamâna. Being given (adj., Čpr. 8, after 83).

ಪ್ರದೇಶ pra-dêśa. Pointing to or out, showing. 2, *a place, a spot, a region;* a country, a district. 3, a short span measured from the tip of the thumb to that of the fore-finger (ಜೋಟು Mr. 324; *cf.* ಪ್ರಾದೇಶ).

ಪ್ರದೇಶನ pra-dêśana. *A gift, a present.*

ಪ್ರದೇಶನಿ pra-dêśani. *The index finger, the forefinger.*

ಪ್ರದೇಶಿನಿ pra-dêśini. *The index finger.*

ಪ್ರದೋಷ pra-dôsha. Corrupt, bad; offence, sin, etc. 2, *the first part of the night, evening twilight, nightfall.* 3, a vrata in worship of Śiva (Mhr.).

ಪ್ರದ್ಯುತಿ pra-dyuti. Lustre, shine (Ṛśv. 6, 20).

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ pra-dyumna. The pre-eminently mighty one: *Kâma.* 2, N. of a son of Kṛishṇa (J. 7, 2. 34. 36, etc.; 8, 10. 29).

ಪ್ರದ್ಯೋತ pra-dyôta. Splendor; *a ray of light.*

ಪ್ರದ್ಯೋತನ pra-dyôtana. Blazing, shining; *the sun.*

ಪ್ರದ್ಯೋತಿ pra-dyôti. Illuminating; lustre, shine (Čpr. 1, 125).

ಪ್ರದ್ಯೋತಿತ pra-dyôtita. Illuminated; shining (ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ G.; My.).

ಪ್ರದ್ರಾವ pra-drâva. Running away; *flight, retreat.*

ಪ್ರಧನ pra-dhana. Spoil taken in battle;—*a contest, a fight, a battle, war;*—tearing; destroying.

ಪ್ರಧರ್ಷಣ pra-dharshaṇa. Attacking, assailing; molesting. See ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣೆ.

ಪ್ರಧಾನ pra-dhâna. That which is placed or set before. 2, *chief, main, principal*; pre-eminent, most excellent, best; prevalent. 3, a chief or principal thing, chief object. 4, *primary or original matter, the first evolver or source of the material world, nature or matter* (as opposed to soul or purusha). 5, *the supreme or universal soul.* 6, *intellect, understanding.* 7, *the first companion or attendant of a king, his minister or counsellor* (ಮಂತ್ರಿ Nn. 160); any one of the other seventeen chief officers of state (ತೀರ್ಥ, q. v.). 8, a man of noble birth (ಸತ್ಕುಲಜ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದವನು 160). 9, a man of good conduct (ಸಜ್ಜರಿತ, ಒಳ್ಳಿಹ ಚಾರಿತ್ರ 160). 10, the penis (My.). 11, the principal or primary member of a compound (in grammar). See ಉಪ್ಪಾದಕ-.

ಪ್ರಧಾನಕ್ರಿಯೆ pradhâna-kriyĕ. The principal verb in a sentence (My.).

ಪ್ರಧಾನಪುರುಷ pradhâna-purusha. A most distinguished man, the best of men (ಪುನ್ನಾಗ, ನರಶ್ರೇಷ್ಠ Nn. 61);—Śiva.

ಪ್ರಧಾನಭೂತೆ pradhâna-bhûtĕ. A pre-eminent, etc. woman (Čpr. 2, after 10).

ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯ pradhâna-vâkya. Principal sentence (My.).

ಪ್ರಧಾನಿ pra-dhâni. = ಪ್ರಧಾನ No. 7. ಜೈನಪಣ್ಡಿತನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನೀ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 80). ಕುಚೋದ್ಯದ ಅರಸಗೆ ಕುಲಗೇಡಿ ಪ್ರಧಾನಿ.—ಪ್ರಧಾನಿಯಾದವಗೆ ಸಿಧಾನವಿರ ಬೇಕು (Prvs.).

ಪ್ರಧಾನಿಕೆ pradhânikĕ. The office of minister or counsellor (Bp. 11, 7).

ಪ್ರಧಾರಣ pra-dhâraṇa. Resolving, determining; keeping, protecting. See ಸಮು-.

ಪ್ರಧಾವನ pra-dhâvana. Rubbing or washing off. See ಈಷತ್-.

ಪ್ರಧಿ pra-dhi. *The circumference or periphery of a wheel* (ನೇಮಿ, ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ Mr. 285). 2, *a well* (*cf.* ಪ್ರಹಿ).

ಪ್ರಧ್ವಂಸ pra-dhvaṁsa. Utter destruction, annihilation;—scattering, sprinkling;—annoyance, molestation (ಬಾಧೆ Nn. 25, o. r. ಬನ್ನಸು);—an enemy (ರಿಪು, ವೈರಿ 25, o. r. ವೈರ);—fire in a forest (ದವ, ದಾವಾಗ್ನಿ 25);—the female breast (ಕುಚ, ಪಕ್ಷೋರುಹ 25);—the sky (ವಿಹಾಯಸ, ಆಕಾಶ 25).

ಪ್ರಧ್ವಂಸನ pra-dhvaṁsana. Destroying, annihilating. (Čpr. 1, 5).

ಪ್ರಧ್ವಾನ pra-dhvâna. Great noise (Čpr. 8, 17).

ಪ್ರನಾಶ pra-nâśa. Disappearance; destruction. See ಅ-.

ಪ್ರಪಂಚ pra-paṁča. = ಪರಪಂಚ, ಪ್ರಪಂಚು. Spreading out, development, diffusion, display, expansion; expanse, extent (ಬಿತ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, etc., ಪಿರಿದು ಮಾಡ್ಪಿದು Mr. 447); *prolixity, diffuseness, copiousness*, as in style or composition; heap, abundance, quantity. 2, the expansion of the universe, the world as the scene of manifold action, the visible world or universe. 3, the business of life (Mhr.; My.). 4, manifoldness, diversity. 5, error, illusion, deceit, trick. ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟಿರೂ ವಂಚನೆ ಬಿಡ.—ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟಿರೆ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಡುತ್ತೇನೆನ್ನು, ಪಂಚಮಹಾಪಾತ ಹೊದ್ದಿ ಕೊಣ್ಣಿ (Prvs.). — ಪ್ರಪಂಚ ಮಾಡು. To perform or carry on the business of life (B. 4, 153; 5, 159).

ಪ್ರಪಂಚಿತ prapaṁčita. Spread, amplified, expanded, diffused, etc.; beguiled. (Kâvy. III, 3, B, 1. 62).

ಪ್ರಪಂಚಿಸು prapaṁčisu. To develop, to spread, to become prolix, etc. (Čpr. 3, 29).

ಪ್ರಪಂಚು prapaṁču. Tbh. of ಪ್ರಪಂಚ. Display; abundance (J. 26, 10).

ಪ್ರಪತತ್ pra-patat. Flying forwards or down; falling (Čpr. 2, 52).

ಪ್ರಪತ್ತಿ pra-patti. Refuge, succour (Šśv. 2, 117).

ಪ್ರಪದ pra-pada. *The fore part of the foot;* the tip of the toes.

ಪ್ರಪನ್ನ pra-panna. One who seeks for protection or refuge. (My.).

ಪ್ರಪನ್ನತ್ವ pra-pannatva. The state of a prapanna (My.).

ಪ್ರಪಾಂಗನೆ prapâ-aṅganĕ. A woman who accommodates travellers with water (Abh. P. 1, 103).

ಪ್ರಪಾತ pra-pâta. Flying or rushing forwards; flying or rushing down; falling down. 2, *an assault, a sudden attack, a sortie* (ಅವಸ್ಕಂದ, ದಾಡಿ Mr. 287). 3, *a steep rock, a cliff, a precipice.* 4, *a steep bank or shore.* 5, a cascade, a waterfall. 6, a stroke (Čpr. 10, 96).

ಪ್ರಪಾನ pra-pâna. Drinking, sipping. (Čpr. 1, 91).

ಪ್ರಪಾಕಾಲೆ prapâ-śâlĕ. = ಪ್ರಪಾ No. 2. (J. 3, 11).

ಪ್ರಪಿತಾಮಹ pra-pitâmaha. *A paternal great-grandfather.*

ಪ್ರಪಿತಾಮಹಿ pra-pitâmahi. *A paternal great-grandmother.*

ಪ್ರಪುನಾಟ prapunâṭa. *The ringworm shrub, Cassia alata* Lin.

ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ prapunnâḍa. *The ringworm shrub.*

ಪ್ರಪೂರಿತ pra-pûrita. Filled up, completed; filled, become full. (Bp. 4, 76; 27, 81; 61, 94).

ಪ್ರಪೂರ್ಣ pra-pûrṇa. Filled, full of, crowded (ಭರಿತ, ಪರಿಕೀರ್ಣ, etc., ಸನ್ನಣೆ Mr. 431; Čpr. 1, 80; 9, 6); completed.

ಪ್ರಪೂರ್ತಿ pra-pûrti. Fullness, abundance, accomplishment, etc. (Bp. 5, 47; 46, 40).

ಪ್ರಪೂರ್ವ pra-pûrva. First, coming first, initial (ಆದಿಯಾದ Šmd. 143. 201 Cm.).

ಪ್ರಪೆ pra-pĕ. ಪ್ರಪಾ. Drinking. 2, *a shed on the roadside for accommodating travellers with water* (ಕುಡಿನೀರ ಮನೆ Mr. 196).

ಪ್ರಪೌಂಡ್ರೀಕ prapauṇḍarîka. *A small herbaceous plant, used as a remedy for ulcers and bad eyes and as a perfume.*

ಪ್ರಪೌತ್ರ pra-pautra. A great-grandson. (My.).

ಪ್ರಫುಲ್ಲ pra-phulla. *Blown, as a flower, flowering, covered with blossoms.*

ಪ್ರಬನ್ಧ pra-bandha. A connection, a tie. 2, a continuous series. 3, continuous application or action. 4, *a connected discussion or narrative.* 5, composition, any literary composition, a treatise. See Kâvy. III, 3, B, 170; Bp. 41, 22; Čh. v. 16.

ಪ್ರಬನ್ಧಕಲ್ಪನೆ prabandha-kalpanĕ. *A feigned story, a work of imagination* (whether founded on fact or not).

ಪ್ರಬರ್ಹ pra-barha. = ಪ್ರವರ್ಹ. *The best, most excellent, principal, chief.* 2, totally devoted to (ಪ್ರೇಮಿ, ಪರಾಯಣ, ತತ್ಪರ, ಪ್ರೇಮಗೆಯ್ವ Mr. 229).

ಪ್ರಬಲ pra-bala. Prevailing, predominant; strong, powerful, mighty; abounding with or in. (Bp. 59, 33; My.). — ಪ್ರಬಲ ಪಡಿಸು. To increase (v. t., My.).

ಪ್ರಬಲಿತ pra-balita. Become predominant, strong or powerful (Bp. 39, 67).

ಪ್ರಬಲಿಸು prabalisu. To begin to prevail, to increase greatly (My.).

ಪ್ರಬಾಲ pra-bâla. = ಪ್ರವಾಲ, q. v. *A young shoot, a sprout, a new leaf.* 2, *coral.* 3, *the neck of a lute.*

ಪ್ರಬುದ್ಧ pra-buddha. Awakened, awake, roused. 2, *clear-sighted, clever, wise, learned* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 3, expanded, blown, in bloom; developed.

ಪ್ರಬುದ್ಧಿ pra-buddhi. Knowledge, doctrine. See ಜ್ಞ-.

ಪ್ರಬೋಧ pra-bôdha. Awaking; becoming conscious, consciousness (Čpr. 2, 28); vigilance; intellect, understanding, knowledge, wisdom, intelligence.. 2, causing to know, explaining, instructing. 3, a bard, an encomiast (ವಸ್ತಿ, ವೈತಾಲಿಕ, ಮಾಗಧ, ಸೂತ, ಕೀರ್ತಿಪ ನರ Mr. 270).

ಪ್ರಬೋಧಕ pra-bôdhaka. A man who awakens; *a bard or minstrel whose duty is to wake the king with music and song.* 2, intelligible.

ಪ್ರಬೋಧಕರ prabôdha-kara. Waking up, awakening, arousing (Čpr. 3, 8).

ಪ್ರಬೋಧಚನ್ದ್ರ prabôdha-čandra. The moon of knowledge: N. of a composition of Kêšava (Šmd. 408).

ಪ್ರಬೋಧನ pra-bôdhana. Waking, awaking;—awakening, arousing, exciting, reviving;—knowledge, understanding;—instructing, explaining;—*reviving the fragrance of a perfume which has lost its scent.* See Kâvy. V, 70.

ಪ್ರಬೋಧಿಸು pra-bôdhisu. To instruct; to teach (Bp. 53, 27).

ಪ್ರಬೋಧೆ pra-bôdhĕ. = ಪ್ರಬೋಧ. See ಕು-.

ಪ್ರಬ್ಬಲಿ prabbali. (= ಹಬ್ಬೆ). — ಪ್ರಬ್ಬಲಿಗಿಡ. -ಚೆಟ್ಟು. The rattan (Tĕ. ಪ್ರಬ್ಬಲಿ, ಪಬ್ಬಲಿ). ಪ್ರಬ್ಬಲಿಗಿಡಗಳುಳ್ಳದು (ವೇತನ್ವನ್ತ್ Si. 102). ಪ್ರಬ್ಬಲಿಚೆಟ್ಟು (ವೇತಸ, ವಿದುಲ, etc., ಹಬ್ಬೇ ಗಿಡ 128).

ಪ್ರಭ pra-bha. (fr. ಪ್ರಭೆ). At the end of compounds: shining; appearing like, resembling (Čpr. 2, 46; Abh. P. 8, after 48; Rêv. 6, 35; 8, 104).

ಪ್ರಭಂಜನ pra-bhañjana. Breaking down; destroying;—*wind, storm, tempest;*—one of the vital airs (ಮೇಲಕೆ ಚಿಗಿವುದು Mr. 52).

ಪ್ರಭಂಜನಪ್ರಿಯ prabhañjana-priya. Agni (Čpr. 1, 42).

ಪ್ರಭದ್ರೆ pra-bhadrĕ. N. of a plant. 2, N. of a woman (J. 33, 42).

ಪ್ರಭವ pra-bhava. Production, birth; becoming manifest, appearing; increasing. 2, *origin, source, cause of existence; birthplace.* 3, *generative cause, the base or root of being or existence.* 4, strength, might, superiority, power, majesty. 5, the first year of the cycle of sixty (My.). 6, *springing or originating from; born, produced.* 7, prominent, excellent. See Kâvy. IV, 2, 49; V, 40.

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು pra-bhavishṇu. = ಪ್ರಭೂಷ್ಣು. Pre-eminent; mighty; a lord, a master. (Rêv. 6, 35).

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುತೆ pra-bhavishṇutĕ. *Supremacy, dominion, power.*

ಪ್ರಭವಿಸು pra-bhavisu. To come into being, to arise, to originate, to become manifest (ಹುಟ್ಟು Šmd. 154 Cm.; Bp. 6, 23; 30, 30; 35, 13; 51, 62).

ಪ್ರಭಾಕರ prabhâ-kara. Causing light or splendor (Rêv. 1, 8): *the sun.* 2, the moon. 3, fire. 4, the ocean.

ಪ್ರಭಾತ pra-bhâta. Shone forth; begun to become clear or light. 2, *dawn, morning.* 3, N. of a vṛitta (Čh.).

ಪ್ರಭಾತಕಾಲ prabhâta-kâla. The time of day-break or dawn (ಪೊದ್ದಿದ್ Kk. 90).

ಪ್ರಭಾಮಣ್ಡಲ prabhâ-maṇḍala. A circle or crown of rays. 2, N. (Abh. P. 12, after 40).

ಪ್ರಭಾಲಕ್ಷ್ಮಿ prabhâ-lakshmi. Splendor considered as Lakshmî (J. 3, 4).

ಪ್ರಭಾವ pra-bhâva. *Strength, might, power.* 2, *majesty, dignity, glory, grandeur, superiority.* 3, superhuman strength or power. 4, splendor, brilliance. 5, high spirit, spirit, magnanimity. 6, tranquillizing. See Bp. 36, 47; 39, 30; 44, 73; 50, 16; 51, 56; ವಿಗತ-.

ಪ್ರಭಾವತಿ prabhâ-vati. N. of various females (Čpr. 4, 12; 4, after 28; J. 4, 67; 5, 16).

ಪ್ರಭಾವತೆ pra-bhâvatĕ. = ಪ್ರಭಾವ No. 2. *Supremacy, great power, dominion* (ಹಿರಿದಪ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆ Hlâ.; Rêv. 8, 99).

ಪ್ರಭಾವನ pra-bhâvana. Mighty, powerful, ruling. (Bp. 59, 47).

ಪ್ರಭಾವನೆ pra-bhâvanĕ. Greatness, abundance (Bp. 46, 63).

ಪ್ರಭಾವಳೆ prabhâ-vaḷĕ. Radiance-circle: the "glory" surrounding the head of an idol, either in its niche, or in the chair in which it is carried about (My.; T.).

ಪ್ರಭಾಸ್ವಾಮಿ prabhâ-svâmi. N. (Šmd. 125, not in Mḍb.).

ಪ್ರಭಿನ್ನ pra-bhinna. Split asunder; broken to pieces; pierced; cut off, detached; different, various (Čpr. 2, 62). 2, *an elephant in rut.*

ಪ್ರಭು pra-bhu. = ಪಜು, ಪಡು. Powerful, mighty; excellent; able, capable. 2, *a superior, a master, a lord* (ಶೃಂಗ, ಮುಖ್ಯ Nn. 28).

ಪ್ರಭುತೆ prabhutĕ. *Lordship, supremacy, ascendency, power, dominion, rule.*

ಪ್ರಭುತ್ವ prabhutva. = ಪ್ರಭುತೆ. (My.).

ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ prabhu-śakti. The power derived from proper rulership, the majesty or pre-eminence of the king himself (My.).

ಪ್ರಭೂತ pra-bhûta. Sprung from;—increased; *much, abundant; numerous, many; large, great, high, lofty;* abounding in; mature, perfect. 2, an oblation of rice, buttermilk, etc. on the tenth day after the death of a person (My.; see ಪ್ರೇತಬಲಿ).

ಪ್ರಭೂತಪದಯೋನಿ prabhûta-pada-yôni. A source of high rank or value (ಆಕರ Nn. 91).

ಪ್ರಭೂರಿ pra-bhûri. Very much, very abundant; a large quantity (ಬಹುಲ, ಪುಷ್ಕಳ, etc., ಮೊತ್ತ Mr. 430).

ಪ್ರಭೂಷ pra-bhûsha. Ornament, decoration; ornamented (Rêv. 1, 9).

ಪ್ರಭೂಷ್ಣು pra-bhûshṇu. = ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು. (Sk.; R.).

ಪ್ರಭೃತಿ pra-bhṛiti. Leading or bringing forwards; beginning, commencement; at the end of compounds: commencing with; from, since; et caetera. (Kâvy. V, 3. 18).

ಪ್ರಭೆ pra-bhĕ. ಪ್ರಭಾ. = ಹಬೆ. *Light, splendor, radiance, effulgence.* 2, *a ray of light.* — ಪ್ರಭೆಪಡ್. -ಪಿಡ್. To get

splendor;—splendor to be generated (Bp. 3, 12; 22, 20; 53, 57).

ಪ್ರಭೇದ pra-bhêda. Splitting;—division, separation, distinction, difference, disparity; kind, sort. (Kâvy. III, 3, B, 121. 148).

ಪ್ರಭೇದಿಕೆ pra-bhêdikĕ. Splitting, cleaving, severing; piercing. See ಚರ್ಮ-.

ಪ್ರಭೋಗ pra-bhôga. Beginning to eat or to enjoy. See ಉಪ-.

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟ pra-bhrashṭa. Fallen off, fallen, dropping; hanging down from; broken.

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ pra-bhrashṭaka. *A chaplet or wreath of flowers suspended from the lock on the crown of the head.* ಮಾಲೆಯಂ ಜಡ್ಡಿಕೆಯೊಳ್ ಇಕ್ಕೆ ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕಂ (Mr. 334).

ಪ್ರಮತಿ pra-mati. N. of a mantri (J. 10, 37).

ಪ್ರಮತ್ತ pra-matta. Excited, wanton; drunken, intoxicated; impassioned, actuated by passion for (Bp. 24, 1). 2, careless, inattentive, negligent, unmindful.

ಪ್ರಮಥ pra-matha. Stirring about; a tormentor or destroyer; a class of fiends attending on Śiva, *an attendant on Śiva.* ಮಹಾತಿವಗಣಂಗಳು ಪ್ರಮಥರಕ್ಕು (Mr. 14). See Bp. 44, 29; 48, 17; 61, 22; ಆದಿ-, ಮಹಾಕಾಲ.

ಪ್ರಮಥಗಣ pramatha-gaṇa. The host of the pramathas (Bp. 37, 50; 49, 5).

ಪ್ರಮಥತ್ವ pramathatva. The state of being a pramatha (Bp. 27, 46).

ಪ್ರಮಥನ pra-mathana. Stirring about; agitating, churning (Bp. 36, 48); tormenting, paining, injuring; *killing.*

ಪ್ರಮಥನಾಥ pramatha-nâtha. Chief of the pramathas; Śiva (Bp. 54, 73). 2, Gaṇapati.

ಪ್ರಮಥನಾಯಕ pramatha-nâyaka. = ಪ್ರಮಥನಾಥ. (Bp. 2, 7; 27, 27; 44, 32).

ಪ್ರಮಥಲೋಕ pramatha-lôka. The world of the pramathas (Bp. 49, 5; 54, 73).

ಪ್ರಮಥಾಧಿಪ pramatha-adhipa. *Śiva.* ಪ್ರಮಥಾಧಿಪಂ, the foot ∪∪–∪– (Ch.).

ಪ್ರಮದ pra-mada. *Joy, pleasure, delight, rapture.* 2, wanton; mad, intoxicated; impassioned; careless.

ಪ್ರಮದವನ pramada-vana. *A royal garden or pleasure-ground attached to the gynecaeum* (ರಾಣಿವಾಸಸಹಿತ ಅರಸು ಒನ್ದಿಹ ಚೆಲ್ವಿನ ಅರವೆ Mr. 152).

ಪ್ರಮದಾವವ pramadâ-vana. = ಪ್ರಮದವನ. (My.).

ಪ್ರಮದೆ pra-madĕ. ಪ್ರಮದಾ. *A handsome or beautiful woman; a woman in general* (ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301).

ಪ್ರಮನಸ್ pra-manas. *Cheerful-minded, happy, delighted.*

ಪ್ರಮಯೆ pra-mayĕ. (ಪ್ರಮಯ). Ruin, death; — *killing, slaughter* (ಕೊಲೆ Hlå.).

ಪ್ರಮಾಣ್ pramāṇ. ಪ್ರಮಾಣು. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. (ವೇಲೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಮಾಣ, ಸೂರುಳು Nn. 152). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒನ್ದೊನ್ದಂ ಪ್ರಮಾಣಿನ್ಬು ಜವೆಯಳತೆಯಕ್ಕುಂ (Mr. 324).

ಪ್ರಮಾಣಿ pra-mâna. = ಪಮಾಣ, ಪವಣ್, ಹವಣ್, ಪ್ರಮಾಣ್. *Measure, scale, standard; measure in general* (whether of weight, length, or capacity, ಅಳತೆ Nn. 129; ಪರಿಮಾಣ Šmd. 94 Cm.); *quantity; magnitude, extent, circumference, length, duration; weight, quantity; limit* (ಮರ್ಯಾದೆ Mr. 529); bank, shore (ತಟ, ದಡ Nn. 139). 2, evenness, etc. (ಸಮತೆ 529). 3, even or level ground (ಸಮಸ್ಥಾನ 139; ಸಮವೆಮ್ಬ ತಾಣ 529). 4, that which is beautiful, agreeable or good (ಮಂಜುಲ, ಒಳ್ಪಿತ್ತು 139). 5, that which is perpetual (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 139; ನಿತ್ಯ 529). 6, that which is true (ಸತ್ಯ, ತಪ್ಪದೆನ್ಬುದು 139; ಸತ್ಯ 529). 7, rule; the rule by which a thing is determined or adjusted. 8, *ground of assurance*; means of proof. 9, *proof, authority*; support, warrant; *testimony, evidence.* 10, an oath, adjuration (My.; see Nn. s. ಪ್ರಮಾಣ್). 11, a correct notion, right conception. 12, *a work of sacred authority* (ಶಾಸ್ತ್ರ 139; 529). 13, statute, law, etc. (ಧರ್ಮ 139). 14, *cause, motive* (ಕಾರಣ 139; 529). 15, proximity (ಸನ್ನಿಧಿ, ಸಮೀಪ 139). 16, mixing with, etc. (ಎಲಸನ, ಕೂಟ 139). 17, a horn (or branch? ಕೋಡು, ಕೊಂಡುಗಳು 139). 18, a decider, one whose advice or decision is an authority (Sk.; ಸತ್ಯವಾದಿ G.). ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ತಾಳೆ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಸ್ತ. — ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡು. To swear, to take an oath (My.). ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಣಿಕ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳಿ. To tell correctly (My.). — ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳಿ. To tell the quantity, etc. (of anything, My.). 2, = ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡು. ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳಿ', ಪ್ರಮಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಪ್ರಮಾಣಪೂರಣ pramāṇa-pûraṇa. Filling out or completing measure or scale: gradation (Šmd. 242. 243).

ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯ pramāṇa-vâkya. Authoritative statement, authority. (My.). 2, a formula used in taking an oath (My.).

ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ pramāṇa-vâči. A term denoting quantity (ಪವಣ್ Smd. 122. 135 Cm.).

ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕ pramāṇa-sûčaka. A term that indicates measure or quantity. ಅಸಿತಸಿತೆಸಿತು ಎನಲ್ ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕ ಮಕ್ಕು (Kk. 61).

ಪ್ರಮಾಣಿಕ pramāṇika. Forming a measure or standard; forming an authority;—true, fair, equitable (Mhr.). 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, *a cubit* (ಅಳವ ಮೊದಿ Mr. 323). See ಮೊದಿ.

ಪ್ರಮಾಣಿಕತನ pramāṇikatana. Truthfulness, fairness, honesty (B. 2, 25).

ಪ್ರಮಾಣಿಸು pramāṇisu. To measure, to compute, to understand (ಅಳೆ Šmd. 45 Cm.); to discern, to discriminate, to examine (My.). ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.).

ಪ್ರಮಾತಾಮಹ pra-mâtâmaha. *A maternal great-grandfather.*

ಪ್ರಮಾತೃ pra-mâtṛi. Knowing truly or well; *any person who gives evidence or proof, an authority.*

ಪ್ರಮಾಥಿ pra-mâthi. Stirring about, agitating, churning; breaking; afflicting; killing; a destroyer. See ಸೋಮ-. 2, N. of the thirteenth year of the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಮಾದ pra-mâda. Intoxication; madness, insanity, confusion; *inadvertence, negligence, inattention, carelessness;* error, inaccuracy, a blunder, mistake;—distress, misfortune (Bp. 13, 13; My.).

ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ pramâda-tyajana. Throwing away with heedlessness or unconcern. See ಈಡಾಡು, ಬಿಸುಡು, ಬೀಸಾಡು, ಹೋಗಾಡು.

ಪ್ರಮಾದೀಚ pramâdîča. N. of the forty-seventh year of the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಮಾಪಣ pra-mâpaṇa. Murdering; *killing, slaying, slaughter.*

ಪ್ರಮಾರ್ಜನ pra-mârjana. Washing out, cleansing; wiping off, wiping away, wiping out; rubbing off, rubbing. See ಕೀಱು.

ಪ್ರಮಿತ pra-mita. Measured; understood; demonstrated, proved; adjusted, conformed, as by some rule. (My.).

ಪ್ರಮಿತಿ pra-miti. Measure;—*a correct notion, right conception, true knowledge, knowledge established by proof.*

ಪ್ರಮಿತ pra-mîta. *Killed, slain, immolated;—dead* (ಮೃತ, ಸಂಪ್ಷಿತ, etc., ಸತ್ತಂ Mr. 394).

ಪ್ರಮಿಲೆ pra-milĕ. Shutting the eyes; *lassitude, weariness, enervation.* 2, N. of a female (J. 16, 1. 2. 3 etc., as ಪ್ರಮಾಳೆ).

ಪ್ರಮುಕ್ತ pra-mukta. Loosened, untied; liberated; hurled, cast, shot (Rśv. 6, 46).

ಪ್ರಮುಖ pra-mukha. Turning the face towards, facing; in front of. 2, *first, foremost, chief, principal, main, best;* a chief, a respectable man (B. 4, 217; My.). 3, at the end of a compound: *having as chief, headed by, preceded by, accompanied with, and so on, et caetera.* ಪ್ರಮುಖನಾದವನು ಎಮುಖನಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಪ್ರಮುಗ್ಧ pra-mugdha. Bewildered; fainting, unconscious. 2, very charming. (R.).

ಪ್ರಮುದ pra-muda. = ಪ್ರಮೋದ. (Bp. 2, 7; 30, 31).

ಪ್ರಮುದಿತ pra-mudita. *Delighted, pleased, happy, glad, content* (Śmd. 6; Ćh. v. 231; Bp. 35, 16).

ಪ್ರಮುಷ್ಟ pra-mushṭa. Stolen away, taken away; (shortened), small, little, rare (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಱು'ದು Mr. 427).

ಪ್ರಮೆ pra-mĕ. ಪ್ರಮಾ. A measure; *true perception, correct notion, accurate conception, true and certain knowledge.*

ಪ್ರಮೇಯ pra-mêya. To be measured, measurable, finite, to be fathomed (see ಱ-); demonstrable; discernible;—topic to be discussed or established. 2, a subject, a topic in general (= ವಿಷಯ, My.).

ಪ್ರಮೇಹ pra-mêha. Urinary disease, including strangury, stone or gravel, etc. (ಆತ್ಮರಿ Mr. 387).

ಪ್ರಮೋದ pra-môda. *Excessive joy, delight, pleasure, happiness.* 2, the fourth year of the cycle of sixty (Sk.).

ಪ್ರಮೋದಿತ pra-môdita. Delighted, rejoiced, pleased, happy. (My.).

ಪ್ರಮೋದಿಸು pra-môdisu. To rejoice, to be delighted (My.).

ಪ್ರಮೋದೂತ pramôdûta. (Tbh. of ಪ್ರಮೋದ). = ಪ್ರಮೋದ No. 2 (My.).

ಪ್ರಯತ pra-yata. Well restrained, well governed, keeping the organs of sense under control;—*pious, virtuous, pure.*

ಪ್ರಯತ್ನ pra-yatna. Persevering effort, continued exertion or endeavour, great exertion; an effort (J. 24 sum.); an endeavour, essay. (My.). 2, difficulty. ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ (ಅಯತ್ನ Śmd. 125 Cm.). ಯತ್ನ ತಪ್ಪುವದು (B. 5, 128). — ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸು. To make effort, to endeavour, to try (B. 3, 128; 4, 218). — ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡು. To endeavour, etc. (My.). — ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು. = ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸು. (B. 5, 170; My.).

ಪ್ರಯತ್ನತೆ prayatnatĕ. = ಪ್ರಯತ್ನ. (Bp. 38, 65).

ಪ್ರಯತ್ನಿಸು prayatnisu. To make effort; to essay, to attempt, to undertake, as a work (My.).

ಪ್ರಯಸ್ತ prayasta. *Seasoned, dressed with sauces and condiments.*

ಪ್ರಯಾಗ pra-yâga. A sacrifice;—the very place of sacrifice: a celebrated place of pilgrimage (Allahabad) at the confluence of the Gaṅgâ and Yamunâ (J. 14, 21. 23; Si. 101; My.). ಪ್ರಯಾಸ ಪಡದೆ, ಪ್ರಯಾಗ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಯಾಣ pra-yâna = ಪಯಣ, q. v. Going forwards, setting out, starting on a journey (My.); a journey, a march; *the march of an army, an expedition, an attack, an invasion.* 2, departure, death. — ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡು. To start (My.). 2, to journey (B. 4, 116; My.). 3, to die (My.). — ಪ್ರಯಾಣ ಹೊಱಡು. To start for a journey or voyage (My.).

ಪ್ರಯಾಣಸನ್ನಹ prayâṇa-sannaha. ಪ್ರಯಾಣಿಸನ್ನಾಹ prayâṇa-sannâha. Making one's self ready for a journey or march (My.).

ಪ್ರಯಾಣಿಸ್ಥ prayâṇa-stha. A traveler; a voyager (My.; B. 5, 126).

ಪ್ರಯಾಣಿಕ prayâṇika. = ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥ. (My.; B. 5, 154).

ಪ್ರಯಾತ pra-yâta. Gone towards, advanced; gone, departed. (Ćpr. 1, 141; see ಘುಜಂಗ-).

ಪ್ರಯಾಮ pra-yâma. Restraining;—*dearth, scarcity, dearness; competition of buyers in consequence of scarcity.*

ಪ್ರಯಾಸ pra-yâsa. Effort, exertion, endeavour, labour, pains; difficulty. (J. 5, 34; My.). See Prv. s. ಪ್ರಾಯ. — ಪ್ರಯಾಸ ಪಡು. To endeavour, to labour, to take pains (B. 5, 128; My.). ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟವನಿಗೆ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲವೇ?—ಪ್ರಯಾಸ ಪಡದೆ, ಪ್ರಯಾಗ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). — ಪ್ರಯಾಸಬದು.= ಪ್ರಯಾಸ ಪಡು. (B. 4, 221). — ಪ್ರಯಾಸವಾಗು. -ಆಗು. To become or be troublesome or difficult, to require pains (B. 4, 102. 221; My.).

ಪ್ರಯುಕ್ತ pra-yukta. Joined to; used, employed; associated or connected with; endowed with (ಅನ್ವಿತ, ಸಂಪೂತ, ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440; ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ Śmd. 299 Cm.; Bp. 2, 6; 36, 55). 2, produced or occasioned by;—a cause;—on account of, *e. g.* ಊಟದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಕೆಲಸದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ತಪ್ರಯುಕ್ತ (My.).

ಪ್ರಯುಕ್ತಿ pra-yukti. Use, employment, application; impulse, instigation; cause, main object or end, consequence, result. (Bp. 39, 17; 53, 7; 60, 13).

ಪ್ರಯುತ pra-yuta. Joined, combined, united. (Bp. 21, 3; 38, 45; 46, 64; 57, 63). 2, a million. 3, disjoined, separated.

ಪ್ರಯೋಕ್ತೆ pra-yôkti. = ಪ್ರಯುಕ್ತ (Bp. 46, 63).

ಪ್ರಯೋಕ್ತೃ pra-yôktṛi. One who employs or makes use of; one who performs or directs; *one who lends money on usury;* one who shoots, as an arrow.

ಪ್ರಯೋಗ pra-yôga. Joining together. 2, *application, employment, use.* 3, *undertaking, beginning, commencement.* 4, an order, a precept (ಆಜ್ಞೆ, ಶಾಸಿತ, ಆದೇಶ, ಪೇಬ್ಬುದು Mr. 440). 5, a design, a device, a plan, a contrivance. 6, use, usage, practice (My.). 7, ceremonial form, course of proceeding; the learning and business of a purôhita (My.). 8, hurling, throwing, casting, as an arrow. 9, exhibition of a dance, performance or representation of a drama. 10, lending money on usury. 11, the form (of a word) which is commonly used, usual form. 12, the application of a grammatical rule (Śmd. 24. 28. etc. etc.). See ತ್ರಿ-. ಪ್ರಯೋಗವಱಿಯದವ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡು. To use, to employ (ಪ್ರಯೋಗಿಸು Śmd. 22 Cm.; B. 5, 219; My.). 2, to throw, as an arrow (My.).

ಪ್ರಯೋಗತರ prayôga-tara. Common, general use (Ćh. v. 340).

ಪ್ರಯೋಗದೃಷ್ಟ prayôga-dṛishṭa. (A word) seen in actual use (Śmd. 37).

ಪ್ರಯೋಗಿ prayôgi. *Being employed or used, usual.* 2, using, applying.

ಪ್ರಯೋಗಿಸು prayôgisu. To use, to employ (Śmd. 22. 134. 142. 394; My.). 2, to throw, as an arrow (My.).

ಪ್ರಯೋಜಕ pra-yôjaka. Occasioning, effecting, etc. 2, useful, beneficial (My., not Sk.); a useful man (My.).

ಪ್ರಯೋಜನ pra-yôjana. Application, employment, use. 2, need of, necessity for. 3, *cause, occasion, motive, origin.* 4, *purpose, object, aim, intention, design, scope* (ವಿಷಯ Śmd. 60 Cm.; ಕಾರ್ಯ 7 Cm.). 5, profit, interest (Sk.); gain, usefulness, advantage, benefit, use (ಹಿತ Nn. 84; ಬೀಕ್ಕಾದುದು 132; ಅರ್ಥ, ಯೋಗ್ಯ 156; ಅರ್ಥ Mr. 497; ಬಾಡ್ತಿ Śmd. I). ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದವ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). 6, a festive occasion (Mhr.; My.). See ಶ್ರಾದ್ಧ-; Prv. s. ಹೊಸ್ತಿಲು.

ಪ್ರಯೋಜನವಸ್ತು prayôjana-vastu. A thing or article that is originated or used (Śmd. 273. 274).

ಪ್ರಯೋಜನಸ್ಥಾಪನ prayôjana-sthâpana. The establishment of the great aim (Kâvy. II, 1, 7).

ಪ್ರಯೋಜನೀಯ pra-yôjanîya. Fit to be used (My.).

ಪ್ರಯೋಜ್ಯ pra-yôjya. To be used, employed or practised, fit to be used (My.); — to be cast or thrown. 2, a servant. 3, that which is put out to interest: capital.

ಪ್ರರತ್ನ pra-ratna. An excellent gem (Grj. 3, 2).

ಪ್ರರೂಢ pra-rûḍha. Grown forth or up, full-grown; shot, budded; increased. (Śmd. 71; Čpr. 2, after 53; 10, after 2).

ಪ್ರರೋಹ pra-rôha. Growing or shooting forth; germinating, sprouting, budding; a bud, a sprout. (Čpr. 1, 118).

ಪ್ರರೋಹಕ್ರಿಯೆ prarôha-kriyĕ. Sprouting, budding. See ಮೊಳೆ.

ಪ್ರಲಗ್ನಕ pra-lagnaka. A surety, etc. (ಪ್ರತಿಭು, ಹೊಣೆಕಾರ Mr. 238).

ಪ್ರಲಪನ pra-lapana. Speaking forth, speaking; talking idly or incoherently, prattling; crying, lamenting. (My.).

ಪ್ರಲಪಿತ pra-lapita. Spoken, uttered, said; chattered; lamented. (My.).

ಪ್ರಲಪಿಸು pra-lapisu. = ಪಳಯಿಸು, etc. To speak, to talk; to prattle; to speak incoherently or deliriously; to lament, to wail (My.).

ಪ್ರಲಬ್ಧ pra-labdha. Overreached, cheated. See ಎ-.

ಪ್ರಲಮ್ಬ pra-lamba. Hanging down, on or from. 2, N. of a daitya slain by Balarâma.

ಪ್ರಲಮ್ಬಘ್ನ pralamba-ghna. The slayer of Pralamba: *Balarâma, Baladêva.*

ಪ್ರಲಮ್ಬಾರಿ pralamba-ari. The enemy of Pralamba: Balarâma (My.).

ಪ್ರಲಮ್ಭ pra-lambha. Overreaching, cheating, fooling (ಪರಿಯೋಗ, etc. Mr. 90; ವಿಪ್ರಲಾಪ, ವಂಚನೆ 449).

ಪ್ರಲಯ pra-laya. = ಪಳಯ, ಪ್ರಳಯ, ಪ್ರಳೆಯ. Dissolution, destruction (ನಿರ್ಮೂಲನ, ಲಯವಹುದು Nn. 100). 2, *the destruction of the world at the end of a kalpa.* 3, death. 4, *fainting, syncope.* 5, heat of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 100). See Kâvy. IV, 1, 9; IV, 2, 17.

ಪ್ರಲಯಕಾಲ pralaya-kâla. The time of universal destruction (ಸಂವರ್ತ G.).

ಪ್ರಲಯದೂರ pralaya-dûra. Far from or free from destruction (Bp. 8, 3).

ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ pralaya-vahni. = ಪಳಯವಹ್ನಿ. The fire at the destruction of the world.

ಪ್ರಲಯಾಗ್ನಿ pralaya-agni. = ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ. (Bp. 54, 56).

ಪ್ರಲಾಪ pra-lâpa. Talk, conversation, discourse. 2, *unmeaning or senseless talk,* incoherent or delirious speech, prattling, prate, chattering. 3, lamentation. — ಪ್ರಲಾಪಂಗೆಯ್. -o-. To lament, etc. (Abh. P. 7, after 13). — ಪ್ರಲಾಪಸನ್ನಿ. A sanni that produces delirious speech (My.).

ಪ್ರಲಾಪಿಸು pralâpisu. To speak, to talk. 2, to talk incoherently; to rave. 3, to lament, to wail. See Bp. 13, 8; 36, 8; 57, 15.

ಪ್ರಲೀನ pra-lîna. Dissolved; absorbed; vanished; destroyed; unconscious. See Bp. 36, 12; 53, 36.

ಪ್ರವಚ pra-vača. A loud sound; a declaration, a proclamation, an announcement (ಕವಚ, ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ Nn. 88, o. r. ದೊಡ್ಡ ದನಿ).

ಪ್ರವಚನ pra-vačana. Speaking, speech; proclamation; expounding, interpretation; excellent speech or language, eloquence; sacred writings, especially the so-called brâhmaṇas; the sacred writings of the Jainas (Čpr. 4, 17).

ಪ್ರವಚನೀಯ pra-vačanîya. To be spoken or declared, fit to be spoken (My.). 2, a good speaker; a teacher.

ಪ್ರವಣ pravaṇa. *A declivity, a steep descent, a precipice.* 2, declining, bent, sloping down, steep, abrupt. 3, *inclined to, disposed to, devoted to, applying one's self to, addicted, prone;* accomplished (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 240 Cm.). 4, *a place where four roads meet.*

ಪ್ರವಯಣ pra-vayaṇa. A goad. (Colebr.).

ಪ್ರವಯಸ್ pra-vayas. *Advanced in age, old.*

ಪ್ರವರ pra-vara. A call, a summons. 2, a line of ancestors; a family, race or lineage. 3, one of the forty-nine gôtras. 4, an ancestor. 5, offspring, descendants. 6, *most excellent, chief, principal, best* (ಅತ್ಯನ್ನತಶ್ರೇಷ್ಠ Śmd. 2 Cm.); feminine ಪ್ರವರೆ (Čh. v. 75). 7, N. of a vṛitta (Čh.). 8, verbosity, prolixity (My.). See Bp. 36, 49; 46, 63. 9, N.

ಪ್ರವರಾಕ್ಷರ pravara-akshara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪ್ರವರ್ಗ pra-varga. Sacrificial fire; an excellent assemblage. (R.).

ಪ್ರವರ್ತ pra-varta. Engaging in, occupied in, undertaking. (Bp. 19, 3; 46, 6).

ಪ್ರವರ್ತಕ pra-vartaka. Setting in motion, setting on foot; producing, causing, originating (Bp. 55, 19); causing to go on well, promoting (J. 26, 38); instigating, urging. 2, the original instigator of any act, an originator, a founder; a promoter.

ಪ್ರವರ್ತಕಿ pravartaki. A female who instigates; a pimp (J. 5, 58).

ಪ್ರವರ್ತನ pra-vartana. Going or moving forwards; happening, coming to pass, appearing; becoming, existing. 2, activity, action, acting; business; — course, proceeding; — occupying one's self in; behaviour, conduct;

procedure, way, manner, mode. (Abh. P. 1, after 68; Bp. 3, 79; 39, 29). 3, pushing forwards, setting on foot, etc.

ಪ್ರವರ್ತನೆ pra-vartanĕ. = ಪ್ರವರ್ತನ. (Bp. 4, 61; Mr. 3).

ಪ್ರವರ್ತಿ pra-varti. Moving forwards, going on well; coming forth or into being, coming to light (Kâvy. IV, 2, 37); occupying one's self in, practising (Bp. 48, 1).

ಪ್ರವರ್ತಿಸು pra-vartisu. To go on well; to be much used or employed (ಲೇಸಾಗಿ ವರ್ತಿಸು Kmd. 113 Mḍb. Cm.); to be used (256); to proceed, to go on, to go, as law, time, etc. (J. 10, 52; My.); to come to pass, to appear (Kmd. 5. 196); to engage in, to be occupied in (ವರ್ತಿಸು Kmd. 237 Cm.; Bp. 61, 2; My.); to act (J. 28, 25). 2, to set in motion or action, to carry on, to perform, as a business (My.).

ಪ್ರವರ್ಧ pra-vardha. Causing to grow, increasing (Bp. 21, 29).

ಪ್ರವರ್ಧನ pra-vardhana. Causing to grow or increase. 2, augmenting, increase. (Bp. 20, 29; 37, 34; 59, 46).

ಪ್ರವರ್ಧಮಾನ pra-vardhamâna. Growing up, growing, increasing (Čpr. 6, after 86; My.).

ಪ್ರವರ್ಧಿತ pra-vardhita. = ಪ್ರವೃದ್ಧ. (Bp. 43, 75).

ಪ್ರವರ್ಧಿಸು pra-vardhisu. To grow, to increase (My.).

ಪ್ರವರ್ಹ pra-varha. = ಪ್ರಬರ್ಹ.

ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ pra-vallikĕ. = ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ. (ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ, ಓಗಟೆ Mr. 90).

ಪ್ರವಹ pra-vaha. Carrying forwards, dragging onwards. 2, *flowing or streaming forth.* 3, wind, air.

ಪ್ರವಹಣ pra-vahana. Going forth; run or course (ಡಯನ, ರಥದ ಜರ Hlâ.; ಡಯನ, ಭಣ್ಡಿಯ ಹರಿಹು Mr. 284); *a ship, a boat* (ಪೋತ, ಶೈತ್ರ, ಹಡಗು Mr. 407); *a covered carriage, a kind of litter.*

ಪ್ರವಹಿಸು pra-vahisu. To flow (My.). 2, to drag or draw, as a carriage (My.).

ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ pra-vahlikĕ. = ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ, etc. *A riddle, an enigma.*

ಪ್ರವಾಣಿ pra-vâṇi. A weaver's shuttle. See ಸಿಞ್.

ಪ್ರವಾದ pra-vâda. Speaking forth, uttering; mentioning; proclaiming, declaring, declaration; spreading a rumour;—discourse, conversation;—a saying, popular talk, rumour, report (My.; Si. 55);—a fable, a myth.

ಪ್ರವಾದಿ pra-vâdi. Giving forth a sound, uttering a cry; speaking, speaking of, reporting (Sk.).

ಪ್ರವಾರಣ pra-vâraṇa. *Granting what is desired.* See ವಿ.

ಪ್ರವಾಲ pra-vâla. = ಪವಳ, ಹವಳ, ಪ್ರಡಾಲ, q. v. A young shoot, etc. (ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ Mr. 106; ಪಲ್ಲವ, ತಳರ್ Nn. 7; ನವಪಲ್ಲವ Mr. 505). 2, greenness (ಪಚ್ಚೆ, ಹಸುರು 7). 3, redness (ಆರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 7). 4, coral (ಪವಳ, ಹವಳ 7; ಎಳೆಯ ಪವಳ 505). 5, the hair of the head (ನವಿರ್, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 7; ಕೇಶ 505). 6, a tail (ವಾಲ, ಬಾಲ 7; ಅಲರ್ವ ಬಾಲ 505). 7, the neck of a lute (ವಿಪಂಚಿ, ವೀಣೆಯ ಹೊಳಹು 7; ವಲ್ಲಕಿ 505).

ಪ್ರವಾಲಕೀಟಕ pravâla-kîṭaka. The coral-polyp (B. 4, 173).

ಪ್ರವಾಲಭಸ್ಮ pravâla-bhasma. Calx or ashes of coral, used medicinally. (My.).

ಪ್ರವಾಸ pra-vâsa. *Sojourning abroad, foreign residence, being away from home; a temporary sojourn;* a foreign abode. ದುಃಖವನ್ನು ಮಱೆಯ ಬೀಕೆನ್ದು, ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು (B. 5, 200). 2, a kind of śṛiṅgâra (Kâvy. IV, 2, 28). — ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡು. To sojourn abroad, to go abroad (B. 4, 188).

ಪ್ರವಾಸನ pra-vâsana. Causing to live abroad, exile, banishment. 2, dwelling abroad. 3, *killing, slaying.*

ಪ್ರವಾಸಿ pra-vâsi. He that lives away from home or resides abroad. (B. 4, 214; My.).

ಪ್ರವಾಹ pra-vâha. Flowing or streaming forth; *a stream, a current, a flow, a flux, a course; continuous flow or passage.* See ಒಡ್ಡು, ನದಿ. — ಪ್ರವಾಹಗೊಳ್ಳು, -ಕೊಳ್ಳು. To begin to stream or flow (forth, ಒಗು G.).

ಪ್ರವಾಹಿಕೆ pra-vâhikĕ. *Diarrhœa.* See ಎಳ್ತು.

ಪ್ರವಾಹಿಸು pra-vâhisu. To stream, to flow in a current (J. 8, 30; 9, 5).

ಪ್ರವಿಖ್ಯಾತಿ pra-vikhyâti. *Fame, celebrity.*

ಪ್ರವಿಘಟನ pra-vighaṭana. Dividing, breaking up; destruction, ruin (Bp. 51, 62).

ಪ್ರವಿಚರಣ pra-vičaraṇa. Discernment, discrimination (Čpr. 9, 56).

ಪ್ರವಿದಾರಣ pra-vidâraṇa. Causing to burst asunder. 2, *war, battle.*

ಪ್ರವಿದಿತ pra-vidita. Made known, known (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ Kmd. 155 Cm.; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 158 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 344 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧ 374 Cm.).

ಪ್ರವಿಭಾಗ pra-vibhâga. Parting asunder, division, distribution, classification; a part, a portion. (Kâvy. III, 3, B, 164).

ಪ್ರವಿಮಲ pra-vimala. Very pure, etc. (Bp. 2, 3; 12, 24; 18, 50; 36, 49; 59, 44).

ಪ್ರವಿಲಸತ್ pra-vilasat. Very brilliant, beautiful or splendid (Kâvy. III, 3, B, 173).

ಪ್ರವಿಲೋಮ pra-vilôma. Reverse order, reverse: negation.

ಪ್ರವಿಲೋಮಕ್ರಿಯೆ pravilôma-kriyĕ. The negative mood (ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ Kmd. 291 vṛitti & Cm.).

ಪ್ರವಿವೇಕ pra-vivêka. Great knowledge or skill (Bh. 1, 6, 20).

ಪ್ರವಿಶ್ಲೇಷ pra-viślêsha. *Separation, parting.*

ಪ್ರವಿಷ್ಟ pra-vishṭa. Entered into, entered, gone into, come into. (Kmd. 90).

ಪ್ರವೀಣ pra-vîṇa. *Skilful, clever, proficient, erudite, conversant with.* Feminine ಪ್ರವೀಣೆ (My.).

ಪ್ರವೀಣತೆ praviṇatĕ. Skill, proficiency. (Bp. 3, 42; 45, 2; My.).

ಪ್ರವೀಣತ್ವ praviṇatva. = ಪ್ರವೀಣತೆ. (My.).

ಪ್ರವೀರ pra-vîra. Heroic, powerful; best, most excellent; a hero, a warrior, a chief; N. (J. 8, 15. 25. 26. 28, etc.).

ಪ್ರವೃಢ pravuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. (My.).

ಪ್ರವೃಡಿಕೆ pravuḍikĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಕೆ. (My.).

ಪ್ರವೃಡಿಮೆ pravuḍimĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಮೆ. (My.).

ಪ್ರವೃತ್ತಿ pra-vṛitti. Going forwards, proceeding; *continuous flow;*—purging (My.);—progress, advance, procession. 2, active life, as opposed to nivṛitti (My.). 3, *news, tidings, intelligence.* 4, prevalence.

ಪ್ರವೃದ್ಧ pra-vṛiddha. *Grown up, full grown;* increased, spread about; large. See Nr. s. ಆಗಲ.

ಪ್ರವೃದ್ಧಿ pra-vṛiddhi. Growth, increase; prosperity. See ಬಳೆ, ಧರ್ಮ-; Ćpr. 9, after 10.

ಪ್ರವೇಕ pra-vêka. *Choicest, most excellent, best, chief.*

ಪ್ರವೇಣಿ pra-vêṇi. A braid of hair, *the hair twisted and unadorned as worn by widows and by wives in the absence of their husbands.* 2, *a piece of coloured woollen cloth, used instead of a saddle; the housings of an elephant* (see Mr. s. ಅತ್ತರಣಿ).

ಪ್ರವೇಶ pra-vêśa. *Entering into, entering, entrance.* 2, *coming in, setting on, commencement.* See ಪುಗು, ಸಲ. — ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To make one's entrance, to enter (J. 28, 15). — ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡು. = ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್. ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅವೇಶ ಬನ್ದರೆ ಸೇರ್ಯಾನೇ?—ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲಾಬದವಗೆ ಆವೇಶವಿದ್ದರೇನು? (Prvs.).

ಪ್ರವೇಶನ pra-vêśana. Entering into, entering. 2, conducting into, leading into, introducing.

ಪ್ರವೇಶಿ pra-vêśi. Entering; having an entrance. (Bp. 40, 65).

ಪ್ರವೇಶಿಸು pravêśisu. To enter into, to enter, to come into, to go into; to enter upon (Bp. 53, 49; 55, 7; J. 5, 32). ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ-, ಮನೆಯನ್ನು-, ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ- (My.).

ಪ್ರವೇಷ್ಟ pra-vêshṭa. *An arm*; the fore-arm or wrist.

ಪ್ರವೇಷ್ಟನ pra-vêshṭana. Covering over, encompassing, covering, surrounding. See ವಸ್ತ್ರ-.

ಪ್ರವ್ಯಕ್ತ pra-vyakta. *Evident, apparent, manifest.*

ಪ್ರವ್ರಜನ pra-vrajana. Going abroad, travelling abroad, migrating. (My.).

ಪ್ರವ್ರಜಿತ pra-vrajita. Gone abroad. (My.). 2, a religious mendicant. 3, the pupil or attendant of a Jaina or Buddhist mendicant.

ಪ್ರವ್ರಜ್ಯೆ pra-vrajyĕ. Going abroad, migration, wandering about, especially as a religious mendicant. (My.).

ಪ್ರವ್ರಾಜಕ pra-vrâjaka. A religious mendicant. (My.).

ಪ್ರವ್ರಾಜನ pra-vrâjana. = ಪ್ರವ್ರಜ್ಯೆ. (My.). 2, sending abroad; banishing (Sk.).

ಪ್ರಶಂಸಿಸು pra-śaṁsisu. To praise, to eulogize (My.).

ಪ್ರಶಂಸೆ pra-śaṁsĕ. *Praise, eulogy* (ಕೊಣ್ಡಾಟ Śmd. Dh. s. ಜೀಂಕರಿಸು). 2, fame, glory. See ಅಪ್ರಸ್ತುತ-.

ಪ್ರಶಮ pra-śama. Calmness, tranquillity, peace, composure (Bp. 49, 3; My.). 2, tranquillizing, calming, assuagement, removing. 3, abatement, cessation.

ಪ್ರಶಮನ pra-śamana. = ಪ್ರಶಮ 1-3. (Bp. 26, 45). 4, *killing, slaughter.*

ಪ್ರಶಮಿತ pra-śamita. Tranquillized, appeased; quelled, quenched. (My.).

ಪ್ರಶಮಿತತಮ praśamita-tama. A man whose mental darkness has been destroyed (Ćpr. 2, 16).

ಪ್ರಶಮಿಸು pra-śamisu. To become calm, to be appeased, to be soothed (Abh. P. 14, 60).

ಪ್ರಶಸ್ತ pra-śasta. *Praised, commended; eulogized, extolled; laudable; commendable, admirable, excellent; good, best* (ಸಂಸ್ಕೃತ, ಅನ್ಯಗೆಯ್ವುದು Mr. 458); happy; well; right. 2, = ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ತುತ, well-behaved, etc. (ಪ್ರತ್ಯಿತ, ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ Mr. 237). ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಪ್ರಶಸ್ಯ pra-śasya. *Commendable, praiseworthy, excellent.*

ಪ್ರಶ್ನಿಮೆ praśĕimĕ. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನ. (My.).

ಪ್ರಶ್ನ prashna. = ಪನ್ನೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಮೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ. *A question, an inquiry, an interrogation, a query*;—a point at issue; a problem for calculation. — ಪ್ರಶ್ನ ಕೇಳು. To ask a question (B. 4, 64); to inquire about. — ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡು. To ask (B. 4, 126).

ಪ್ರಶ್ನಚಿಹ್ನ prashna-čihna. A sign of interrogation (B. 3, 5).

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ prashna-arthaka. Interrogative (My.).

ಪ್ರಶ್ನೆ praśnĕ. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನ (Śmd. 102; ಬಿಸಗೊಮ್ಮುದು Nn. 167; My.). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳು. = ಪ್ರಶ್ನ ಕೇಳು. ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳ ಬೇಕೇ?—ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ವ್ಯಸನ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು. = ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡು. (My.). — ಪ್ರಶ್ನೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To raise a question (Bp. 53, 59). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕು. = ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು. (My.).

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ praśna-uttara. Questions and answers: conversation, a dialogue (B. 4, 156; 5, 78; My.). 2, a particular figure of speech (Kâvy. III, 2, B, after 87. 100-102). ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಿನ್ದ ಮಾತಾಡೋಣ (ಸಲ್ಲಾಪ, ಸಮ್ಭಾಷಣೆ G.). 3, a catechism (My. schools).

ಪ್ರಶ್ರಯ pra-śraya. *Respectful demeanour, affection, regard, respect, courtesy, civility, modesty.*

ಪ್ರಶ್ರಿತ pra-śrita. *Of respectful demeanour, modest, humble, courteous, civil, well-behaved* (ಪ್ರಶಸ್ತ, ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ Mr. 237).

ಪ್ರಸ್ಥ pra-stha. Standing in front, prior; chief;—*a leader.*

ಪ್ರಸ್ಥವಾಹ್ prashṭha-vâḥ. *A young bull or steer training for the plough.*

ಪ್ರಷ್ಠೌಹಿ prashṭhauhi. *A cow for the first time with calf* (ತನೆ ನಿಲಲು Mr. 180).

ಪ್ರಸಕ್ತ pra-sakta. Attached to, connected with;—*feeling affection for, devoted to, addicted to*;— = ಪ್ರಶಸ್ತ No. 2. (ಪ್ರಸೃತ, ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು Hlâ.).

ಪ್ರಸಕ್ತಿ pra-sakti. Connection;—devotion to;—engagedness, the being occupied with;—the topic or subject of conversation;—perseverance, energy;—effort (B. 4, 57). — ಪ್ರಸಕ್ತ ತಗೆ. To take up as a topic of conversation (B. 4, 34; My.).

ಪ್ರಸಂಗ pra-saṅga. (= ಪ್ರಸಕ್ತಿ). Connection; union, association, intercourse, meeting (Bp. 45, 15; 61, 41). 2, subject, topic, the case as stated, a topic under discussion, a subject of conversation; discussion (My.). ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬಿಸನವಾದಳು.—ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಿದರೂ ಅಸಂಗತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). 3, circumstances, incident, event (Bp. 46, 35; J. 26, 38). 4, the fit time, season;—the occurred time; an occasion, a time (Mhr.; ಅವಸರ, ಠಾವು, ಪರ್ಯಾಯ, ಪ್ರಸ್ತಾವ, ವಾರ G.; B. 3, 7. 19. 93; 4, 37. 48. 50. 79. 89. 123. 134. 142; B. 5, 43. 90); an adverse time (B. 5, 41). — ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To make a discussion of, to discuss (Rśv. 7, after 97). — ಪ್ರಸಂಗ ನಡಿಸು. = ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್. (B. 4, 186; My.). — ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಡು. = ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್. (My.); (to proclaim, preach, ಸಾಮು G., Ćb., according to the use of missionaries).

ಪ್ರಸಂಗತಿ pra-saṅgati. Connection, union (Bp. 31, 19).

ಪ್ರಸಂಗಾವಧಾನ prasaṅga-avadhâna. Attention or care meet for the emergency (B. 4, 61).

ಪ್ರಸಂಗಿ pra-saṅgi. Attached to, devoted to; a devotee (Bp. 7, 3). 2, a discusser (My.).

ಪ್ರಸಂಗಿಸು prasaṅgisu. = ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಡು. (My.).

ಪ್ರಸನ್ನ pra-sanna. Settled down;—*clear, bright, pellucid, limpid, pure, clean*;—tranquil; soothed, propitiated, pleased, delighted;—gracious, propitious, kind, kindly disposed towards, pleased with;—true. 2, one of the guṇas (Kâvy. III, 1, A, 3. 15-17). — ಪ್ರಸನ್ನಗೆಯ್ದು. -ಂ-ಗೆಯ್ದು. To cause to become gracious (Bp. 54, 68).

ಪ್ರಸನ್ನತ pra-sannata. Pleased (Bp. 17, 11).

ಪ್ರಸನ್ನತರ prasanna-tara. Uncommonly clear, etc. (Rśv. 13, after 23).

ಪ್ರಸನ್ನತೆ pra-sannatĕ. *Clearness, brightness, pellucidness, purity*; — favour, kindness, propitiousness; good humour.

ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ pra-sannatva. = ಪ್ರಸನ್ನತೆ. See ತಿಳಿ.

ಪ್ರಸನ್ನಭಾವ prasanna-bhâva. = ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ. (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ ಭಾವ Śmd. 367 Cm.). See ತಿಳಿ.

ಪ್ರಸನ್ನೀಕೃತ prasannî-kṛita. Favoured (Čpr. 4, after 28).

ಪ್ರಸನ್ನೆ pra-sannĕ. (feminine). Pleasing;—*spirituous liquor*.

ಪ್ರಸನ್ನೆಗೆ prasanna-grĕ. *Spirituous liquor*.

ಪ್ರಸಭ pra-sabha. Force, violence, importunity (ಬಲುಹು Hlâ.; see s. ಒಲುಹು). ಪ್ರಸಭಂ, *forcibly, violently*.

ಪ್ರಸರ pra-sara. = ಪಸರ, ಪಸರ. Moving forwards. 2, *spreading; extending*; extent, dimension, diffusion, dispersion (ವಿಕೀರ್ಣ, ಪರಿಹಿದನ್ಥಾದು Nn. 108);—a sort of spreading itch (see Nr. s. ವಿಸರ್ಪಣ). 3, expansion. 4, a multitude, an assemblage. 5, a stream, flow, current. 6, morbid displacement of the humours of the body (ನೋವು 108). 7, *speed, velocity*; force (ಪರ, ಬಲುಹು Mr. 461); sharpness, power, strength, etc. (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ 108). 8, *affectionate solicitation, affection, amiability*.

ಪ್ರಸರಣ pra-saraṇa. Going forward or forth; spreading, etc. (ಪಸರ Śm. 103). 2, *surrounding an enemy*.

ಪ್ರಸರಣಯೋಗ್ಯತೆ prasaraṇa-yôgyatĕ. The capability of extension, extensibility (B. 4, 97).

ಪ್ರಸರಣಶೀಲ prasaraṇa-śîla. Extensible (B. 4, 106. 124).

ಪ್ರಸರಿಸು pra-sarisu. = ಪಸರಿಸು. To move forwards; to spread abroad; to be extended; to be diffused (My.). 2, to spread (v. t., My.).

ಪ್ರಸರ್ಪಣ pra-sarpaṇa. Creeping or crawling forth or on; going forwards, proceeding. (My.).

ಪ್ರಸವ pra-sava. Procreating, generating; *bringing forth or bearing young, childbirth, parturition* (ಪ್ರಸೂತ, ಪೆಱುವುದು Nn. 120); *birth*. 2, *offspring, progeny*. 3, *a flower, a blossom* (ಲತಾನ್ತ, ಪುಷ್ಪ 120). 4, *fruit*. 5, opening, budding, flowering (ವಿಕಾಶ, ಅರುವುದು 120). 6, furtherance, assistance; what is good (ಒಳ್ಪು, ಒಳ್ಪಿತ್ತು 120). 7, rousing up, excitement, animation;—infatuation, the state of being greatly enamoured (ಅತಿಮೋಹ 120; ಮೋಹ Mr. 476).

ಪ್ರಸವಕಾಲ prasava-kâla. The time of childbirth or of travail. See ಪೊದ್ತಿ. ಪ್ರಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪ್ರಸವನ pra-savana. Bringing forth.

ಪ್ರಸವನಕ್ರಿಯೆ prasavana-kriyĕ. The act of bringing forth, the state of being in travail. See ಮುಲುಕು.

ಪ್ರಸವಬನ್ಧ prasava-bandha. = ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ. (Mr. 107).

ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ prasava-bandhana. *The foot-stalk of a leaf or flower, the leaf-stalk or peduncle*.

ಪ್ರಸವವೇದನ prasava-vêdana. The throes of childbirth (My., also as -ವೇದನೆ). See ಮುಲುಕು; Prv. s. ಬೇತಾಳ.

ಪ್ರಸವಿತ pra-savita. Flowered, full of blossoms (Bp. 36, 49).

ಪ್ರಸವಿತೃ pra-savitṛi. A procreator, a generator, a father. (R.).

ಪ್ರಸವಿಸು prasavisu. To beget, to bring forth (My.).

ಪ್ರಸವ್ಯ pra-savya. Turned towards the left; *contrary, reverse, reverted, inverted*. 2, favourable.

ಪ್ರಸಹ್ಯ pra-sahya. Having withstood;—*forcibly, violently, by force*.

ಪ್ರಸಾದ pra-sâda. = ಪಸಾದ, etc. Settling down, becoming clear; *clearness, brightness, pellucidness, limpidness, purity, cleanness*;—clearness of style, perspicuity. 2, calmness, tranquillity, absence of excitement, repose, composure;—serenity of disposition, good humour, good temper. 3, *graciousness, propitiousness, favour, kindness, kind behaviour* (ಪ್ರಣಯ, ತಿಳಿಪುವುದು Hlâ.; ಪ್ರಣಯ, ತಿಳಿವು Mr. 455). 4, *a portion or remnant of anything (food, fruit, flowers, etc.) that has been presented to an idol, given by the pûjâri as a blessing to a worshipper, any gift (food, fruit, water, ashes, etc.) that comes from a guru or idol*. (My.). 5, a free gift, a gratuity. ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಸಾದವಿನ್ನ ಬಿದ್ದ.—ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೋದೀತೇ?—ಪ್ರಸಾದವಿದ್ದರೆ ಪರಲೋಕ ಸೇರ್ಯಾನೇ?—ಪ್ರಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಒಲುಮೆ; Kâvy. IV, 1, 3; Bp. 1, 14; 2, 35. 55; 24, 34. 43; 30, 11. 12; 31, 30; 37, 49; 39, 50; 43, 67; 44, 23; 47, 17; 48, 6. 22. 24. 31; 49, 35; 56, 8-11. 46; 57, 4; 58, 20. 26. 41. 46. 69; 59, 23; 61, 20. 55. 61; ಉಭಯಲಿಂಗ-, ಜಂಗಮ-, ತ್ರಿವಿಧ-, ಲಿಂಗ-, ಶಿವ ಲಿಂಗ-, ಶಿವ-, ಸಿದ್ಧ-; Prv. s. ಪ್ರಸ್ತಾಪ.

ಪ್ರಸಾದನ pra-sâdana. = ಪಸಾಯನ. Rendering clear, cleaning; tranquillizing; gratifying; rendering gracious;—boiled rice;—a gratuity.

ಪ್ರಸಾದನೆ pra-sâdanĕ. Gratifying; *service, worship* (ಉಪಾಸ್ತಿ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27).

ಪ್ರಸಾದಶರೀರಿ prasâda-śarîri. A person to whose body prasâda (ashes, etc.) has been attached (Bp. 49, 34).

ಪ್ರಸಾದಿ prasâdi. Calming, tranquillizing; showing favour, treating with kindness;—bright. 2, come from an idol, a guru, a king, etc. as a gift of blessing (Mhr.; My.). 3, one who distributes prasâda (Bp. 9, 45). 4, a person that has received (or receives) prasâda (56, 29; 60, 9). See ಅ-, ಆದಿ-, ಸು-. — ಪ್ರಸಾದಿಯ ದಾಸಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 33).

ಪ್ರಸಾದಿತ pra-sâdita. = ಪಸಾಯತ 1, etc. Purified;—pleased; propitiated;—worshipped;—having received prasâda or as prasâda;—a present. See ಶಂಕರ-; ಶಿವ-; Čpr. 8, after 24; 10, after 2.

ಪ್ರಸಾದಿಸು prasâdisu. To grant graciously (Bp. 2, 24; 23, 41).

ಪ್ರಸಾಧನ pra-sâdhana. = (ಪಚ್ಚ), ಪಸದನ. Bringing about, accomplishing; arranging; setting in order. 2, *decorating, decoration, embellishment, ornament, dress, toilet* (ಪ್ರತಿಕರ್ಮ, etc., ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ವುದು Mr. 333).

ಪ್ರಸಾಧನಿ pra-sâdhani. *A comb*.

ಪ್ರಸಾಧಿತ pra-sâdhita. Accomplished, done. 2, *ornamented, decorated*.

ಪ್ರಸಾರ pra-sâra. Going forth, spreading, extending;—going out to forage;—stretching or spreading out. See ಪರಿಪು, ಹರಡು.

ಪ್ರಸಾರಣ pra-sâraṇa. Causing to go forwards, stretching out, extending, spreading, spreading abroad, diffusing, diffusion, expanding, expansion, increase;—displaying, unfolding, exhibiting, exposing for sale;—going about. See ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರ್ಚು, ನೀಡು, ನೀಳ್, ಪರೆ, ಹರಡು.

ಪ್ರಸಾರಣಿ pra-sâraṇi. = ಜೆಸರಣಿ. *The creeper Paederia foetida* Lin.

ಪ್ರಸಾರಿ pra-sâri. Coming forth; going along; *extending, spreading.*

ಪ್ರಸಾರಿತ pra-sârita. Moved forwards, held out; stretched out, expanded, extended, spread, diffused; laid out, exhibited, exposed (for sale). (My.).

ಪ್ರಸಿತ pra-sita. Bound to, bound, fastened;—adhering to, engaged in; *diligent, attentive.*

ಪ್ರಸಿತಿ pra-siti. *A bandage, a tie, a fetter.*

ಪ್ರಸಿದ್ಧ pra-siddha. Accomplished, effected; prospered; gained, obtained; established;—*well known, notorious, renowned, famous, celebrated,* public (ನೆಗಟ್ಟಿ Čt. I, 98; ಆಕ್ಷರ Nn. 9; ವಿಸ್ತುತ Śmd. 161 Cm.);—adorned, ornamented. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು ಸಿಸಿದ್ಧವಾಗದೇ? (Prv.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸು. To make known, to publish (My.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸು. To cause to make known, to cause to publish (My.; ಸಾಱಿಸು G.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. To make known, to make notorious (My.).

ಪ್ರಸಿದ್ಧತನ prasiddhatana. = ಪ್ರಸಿದ್ಧತೆ. (B. 5, 172. 179. 282).

ಪ್ರಸಿದ್ಧತೆ prasiddhatĕ. The state of being well kown, celebrity, notoriety (Bp. 46, 11).

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರ prasiddha-patra. A notification (My., also as -ಪತ್ರಿಕೆ).

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ prasiddha-prasâda. A prasâda coming from a jaṅgama. See ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ pra-siddhi. Accomplishment, success, attainment. 2, the state of being generally known, celebrity, fame, notoriety, publicity (ನೆಗಟ್ಟುದು Čt. II, 90; see ನೆಗಟ್ಟಿ). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರು. To come to fame (B. 5, 220). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡು. = ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. (My.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To become well known, etc. (ಜೊರೆವಡೆ Śmd. 129 Cm.; ನೆಗಳ್ 137. 344 Cm.; ಪೊದಳ್ 355 Cm.).

ಪ್ರಸು pra-su. ಪ್ರಸೂ. Bringing forth; see ಪಿತೃ-. 2, *a mother.* 3, *a mare.*

ಪ್ರಸೂತ pra-sûta. Procreated, begotten; brought forth, born; begetting; bringing forth; having brought forth. See ಜೀವಧನ-, ನವ-, ಪೆಱ್.

ಪ್ರಸೂತಿ pra-sûti. Procreating, begetting; *bringing forth, bearing*; birth; *offspring, children.* (Bp. 57, 91).

ಪ್ರಸೂತಿಕೆ pra-sûtikĕ. *A woman who has had a child, a woman recently delivered.*

ಪ್ರಸೂತಿಜ prasûti-ja. Birth-produced: *pain or affliction resulting as a necessary consequence of birth.*

ಪ್ರಸೂತಿವೈರಾಗ್ಯ prasûti-vairâgya. Temporary renouncement of worldly desires and appetites simply from the pangs of child-birth (My.).

ಪ್ರಸೂತೆ pra-sûtĕ. = ಪ್ರಸೂತಿಕೆ. *A woman who has brought forth a child.*

ಪ್ರಸೂನ pra-sûna. Born, produced; birth (ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಹುಟ್ಟುವದು Nn. 25). 2, *a blossom, a flower* (ಲತಾನ್ತ, ಹೂವು 25). 3, *fruit* (ಸತ್ಫಲ, ಒಳ್ಳಿಹ ಫಲ 25). 4, the mind (ವಾನಸ, ಮನಸ್ಸು 25). 5, innumerable (ಅಸಂಖ್ಯಾತ, ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು 25).

ಪ್ರಸೂನಕ pra-sûnaka. *A blossom, a flower.*

ಪ್ರಸೂನೇಷು prasûna-ishu. Kâma. (My.).

ಪ್ರಸೃತ pra-srita. Gone forwards, gone; stretched out, stretched, extended; spread abroad; lengthened. 2, *modest, humble, well-behaved* (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು Hâ.). 3, *the palm of the hand stretched out and hollowed as if to hold liquids.* 4, *attached to, longing for, eager for* (ಉತ್ಸುಕ, ತ್ವರಿತ, ತೂರ್ಣ, ಜಚ್ಚರಿಗ Mr. 233). 5, a handful, as a measure.

ಪ್ರಸೃತಿ pra-sriti. *The palm of the hand hollowed* (ಅಂಗುಲಿ ಮಡಿದ ಕುಡಿತ Mr. 323).

ಪ್ರಸೃತೆ pra-sritĕ. *The leg;* the shank (= ಜಂಘೆ, q. v.).

ಪ್ರಸೇವ pra-sêva. *A sack,* a leathern bottle. 2, = ಪ್ರಸೇವಕ Nr. 2.

ಪ್ರಸೇವಕ pra-sêvaka. A sack; see ಚರ್ಮ-. 2, *a wooden vessel covered with leather and placed under the neck of a lute to render the sound deeper and fuller.*

ಪ್ರಸ್ಕನ್ನ pra-skanna. Sprung forward or forth;—dropped, fallen (ಸ್ಖಲಿತ, ಜಿಳ್ಳಿಸಿದವಂ Mr. 300);—*defeated in battle.*

ಪ್ರಸ್ತ prasta. = ಪ್ರಸ್ತುತ 2. (Tbh. of ಪ್ರಾತಿತಿ?). An auspicious ceremony, a festive occasion, *e. g.* the ತಿಥಿ, ಉಪನಯನ, ನಾಮಕರಣ, ವಿವಾಹ, etc., always connected with a dinner (My.; Si. 244). ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಕಕ್ಷ, ನಾರಾಯಣ ಅನ್ನವಗೆ ಮೋಕ್ಷ.—ಪ್ರಸ್ತದ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವಸ್ತವಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದ.—ಪ್ರಸ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಗೊಡವೆಯೇ?—ನಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರೂ ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತವೂ ಒನ್ದೇ.—ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದವ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಪ್ರಸ್ತಾಪ.

ಪ್ರಸ್ತರ pra-stara. Any thing strewed about or spread out; *a couch of leaves and flowers; a bed or couch in general.* 2, a flat surface, a plain. 3, *a stone, a rock.* 4, = ಪ್ರಸ್ತಾರ No. 3 (Mr. 369).

ಪ್ರಸ್ತರಘಟನೋಪಕರಣ prastara-ghaṭana-upakaraṇa. *An instrument for breaking or splitting stones.*

ಪ್ರಸ್ತರಿಸು pra-starisu. = ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸು. To strew about; to spread out. 2, to perform the ಪ್ರಸ್ತಾರ No. 3 (Čh. v. 297).

ಪ್ರಸ್ತಾಪ prastâpa. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವ. (My.; Si. 437). ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಗಾದೆ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಆಗದ ಕಜ್ಜಾಯ.—ಪ್ರಸ್ತಾಪದಿನ್ದ ಪ್ರಕಟವಾದ್ದು ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ಸಿತ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ prastâpanĕ. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. (My.).

ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು prastâpisu. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸು. (My.).

ಪ್ರಸ್ತಾರ pra-stâra. Strewing about; spreading out; a bed; a flat surface, a plain. 2, a jungle. 3, arrangement of syllables to obtain feet and combinations of feet (Čh.).

ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸು pra-stârisu. = ಪ್ರಸ್ತರಿಸು. (Čh. v. 31).

ಪ್ರಸ್ತಾವ pra-stâva. = ಪ್ರಸ್ತಾಪ. Praising before anything else; speaking, saying, relating, propounding;—an introductory eulogy, introduction; preface (s. Mr. s. ಕಾಣ್ಡ No. 3). 2, the prologue of a drama. 3, *beginning, commencement.* 4, introducing a topic for conversation, the conversation on or discussion of a topic, the topic or subject itself (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪ); affair, pursuit (Čpr. 4, 28); the state of being under disquisition, disquisition,

narration, news (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪ). 4, *occasion, opportunity, time, season, a favourable moment* (ಜೇಕೆ Nn. 152); convenience. ಪ್ರಸ್ತಾವ ನುಡಿಯಲ್ ಪ್ರತಸ್ತವಾಗಿರ ಬೇಕು, ಪ್ರಸ್ತಾವ ತಪ್ಪಿ ನುಡಿದರೆ ದೇವಾಂಗದುಸ್ತು ಬಿದ್ದಂತೆ (Sp.).

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ pra-stâvanĕ. = ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ. Causing to be praised; causing to speak of or to mention. 2, = ಪ್ರಸ್ತಾವ No. 1. 3, = ಪ್ರಸ್ತಾವ No. 2. 4, introducing a topic for conversation, the conversation on a topic (= ವಿಷಯವನೆತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವದು (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ).

ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ pra-stâvita. Caused to be told or related; mentioned. (R.).

ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸು pra-stâvisu. = ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು. To introduce a topic and converse on it (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು).

ಪ್ರಸ್ತುತ pra-stuta. 1. *Praised, eulogized;*—*declared, under discussion, said;*—*expected, desired;*—*ready; come to pass; proximate; done with effort or energy;*—*that which is propounded, any object under discussion, a proposition.* See ಅ-; Ćpr. 2, after 14; 2, 87; 3, after 28; 5, after 121; 6, 44; Bp. 2, 35; 5, 37; 19, 6; 39, 54; 40, 62. 2, at present (Mhr., My.).

ಪ್ರಸ್ತುತ prastuta. 2. = ಪ್ರಸ್ತ. (My.).

ಪ್ರಸ್ಥ pra-stha. Going forth or to; visiting, abiding in, see ವನ-; expanding. 2, *table-land on the top of a mountain* (ಸಾನು, ಬಿಟ್ಟಪದ ತಪ್ಪಲು Nn. 108; ಸಾನು, etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 96). 3, *a measure of capacity containing four kuḍavas* (ಬಳ್ಳ 108; ಆಳತೆಯ ಬಳ್ಳ Mr. 472; Si. 329). 4, a stone, a rock (ಗ್ರಾವ, ಕಲ್ಲು 108).

ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪ prastha-pushpa. *A species of plant, a variety of tulasi or basil with small leaves.*

ಪ್ರಸ್ಥಾನ pra-sthâna. Going forth, proceeding; *a march, an expedition*; a journey (ಯಾತ್ರೆ, ಪಯಣ Mr. 288); *a method, a system.*

ಪ್ರಸ್ಥಾನತೂರ್ಯ prasthâna-tûrya. Musical instruments used when starting for an expedition (Ćpr. 7, after 78).

ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ pra-sthâpita. Made to depart, sent away, dismissed, sent, dispatched.

ಪ್ರಸ್ಥಾವಿತ pra-sthâvita. = ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ. (Ćpr. 6, 42).

ಪ್ರಸ್ಥಿತಿ pra-sthiti. Going forth or away; a march, a journey. (R.).

ಪ್ರಸ್ಪರ್ಧಿ pra-spardhi. Rivalling, emulating, competing (Ćpr. 5, 138).

ಪ್ರಸ್ಫುಟ pra-sphuṭa. Cleft open, expanded; manifest, clear, apparent, appearing (Rśv. 14, 152).

ಪ್ರಸ್ಫುರಿತ pra-sphurita. Become tremulous, quivering, vibrating (Rśv. 13, 67).

ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ pra-sphôṭana. Cleaving open;—expanding, opening, budding, blooming;—manifesting;—striking, threshing, winnowing;—*a winnowing basket.*

ಪ್ರಸ್ರವ pra-srava. Flowing forth, oozing out, dropping; a flow, a stream; *a fall of water, a cascade.*

ಪ್ರಸ್ರವಣ pra-sravaṇa. Flowing forth; *a fountain, a spring* (ಉತ್ಸ, ಒಡತೆ Mr. 418; see s. ಒಜ್ಜರ). 2, N. of a range of mountains.

ಪ್ರಸ್ರಾವ pra-srâva. Flowing forth; *urine.*

ಪ್ರಹತ pra-hata. Struck, beaten; wounded; killed; repelled; spread, expanded;—*learned, accomplished; conversant with the principles of science* (ಕ್ಷುಣ್ಣ Mr. 228). See ಅ-.

ಪ್ರಹರ pra-hara. Striking at; attacking; killing; repelling, removing (Bp. 7, 16; see ತೂರ್ಯಕ-). 2, *the eighth part of a day, a watch.*

ಪ್ರಹರಣ pra-haraṇa. Striking at; striking, beating; casting, throwing; repelling, removing, expelling; *fighting, war, battle*;—*a weapon.* See ಆಂಗುಲಿ-.

ಪ್ರಹರಣಕಲಿತ praharaṇa-kalita. N. of a vṛitta (Ćh.).

ಪ್ರಹರಣೆ pra-haraṇĕ. = ಪ್ರಹರಣ (Śmd. 364).

ಪ್ರಹರಿ pra-hari. One who announces the hours by striking a bell, etc.; a watchman; a sentry. (R.).

ಪ್ರಹರಿಸು pra-harisu. To strike; to repel, to remove, to drive away (Bp. 41, 27; 61, 79).

ಪ್ರಹರ್ಷ pra-harsha. Extreme joy, hilarity, mirth, delight. See ಸಮ್-.

ಪ್ರಹಸನ pra-hasana. Violent or hearty laughter, mirth; mocking, deriding; sarcasm, satire; a kind of comedy, a farce. (My.).

ಪ್ರಹಸಿತ pra-hasita. Laughing, cheerful; laughter, mirth (Bp. 43, 63).

ಪ್ರಹಸ್ತ pra-hasta. *The open hand with the fingers extended.* 2, N. of a râkshasa (Abh. P. 13, 12. 88. 90).

ಪ್ರಹಾರ pra-hâra. Striking, beating, hitting; *a stroke, a blow, a kick, a shot, a hit.*

ಪ್ರಹಾರಕ pra-hâraka. Striking, etc.; one who beats, one who attacks, one who repels or drives away (Bp. 53, 3).

ಪ್ರಹಾರಿ pra-hâri. Striking, etc.; attacking; killing; removing (Bp. 58, 41; 59, 34).

ಪ್ರಹಿ prahi. *A well.*

ಪ್ರಹಿತ pra-hita. 1. Sent forth, sent, dispatched; shot, discharged.

ಪ್ರಹಿತ pra-hita. 2. Put forth, placed (Rśv. 9, 22); stretched out, extended.

ಪ್ರಹುಡ prahuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. (My.). See Prv. s. ಪ್ರೌಢ ಕ್ಷಣೆ.

ಪ್ರಹುಡಿಕೆ prahuḍikĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಕೆ. (My.).

ಪ್ರಹುಡಿಮೆ prahuḍimĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಮೆ. (My.).

ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ pra-hêlikĕ. = ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರವಹ್ಲೀಕೆ. *A riddle, an enigma*, a puzzling question (ಒಗಟೆ Mr. 90).

ಪ್ರಹ್ಲನ್ನ pra-hlanna. *Pleased, glad, happy.*

ಪ್ರಹ್ಲಾದ pra-hlâda. Pleasure, gladness, happiness, joy. 2, sound, noise. 3, N. of a daitya who was remarkable for his devotion to Vishṇu and was on this account persecuted by his father Hiraṇyakaśipu (J. 11, 35; 28, 30; 29, 14).

ಪ್ರಹ್ವ pra-hva. Bent forwards; *bent, bowed, stooping;*—*inclined towards, bent on, intent upon.*

ಪ್ರಹ್ವೀಕೆ pra-hvalikĕ. = ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ. *A riddle.*

ಪ್ರಳಯ pralaya. = ಪ್ರಲಯ. ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದವ ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಪ್ರಳೆಯ pralĕya. = ಪ್ರಳಯ. (frequently in Nn., *e. g.* 158. 160). ಪ್ರಳೆಯರುದ್ರ (Bp. 22, 13).

ಪ್ರಾ prâ. (Śmd. 103 Mḍb.). Filling.

ಪ್ರಾಂಶು prâṁśu. *High, tall, lofty*; long.

ಪ್ರಾಕ್ prâk. (fr. ಪ್ರಾಂಚ್). *Before* (in place or time or order), *in front, first, at first, formerly, in the former part*;—in the east;—*at dawn.*

ಪ್ರಾಕಟ prâkaṭa. (fr. ಪ್ರಕಟ). = ಪ್ರಕಟ; and = Sk. ಪ್ರಾಕಟ್ಯ: publicity, manifestation, notoriety (Bp. 2, 38; 5, 17; 21, 26; 35, 36; 36, 62).

ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ prâkâmya. (fr. ಪ್ರಕಾಮ). Freedom of will; wilfulness; irresistible will or fiat; attainment of every wish. (My.).

ಪ್ರಾಕಾರ prâ-kâra. prâ (= pra)-kâra. = ಪಾಗರ್, etc. *An encircling wall, a surrounding wall elevated on a mound of earth, a rampart, a fence, an enclosure* (ಕೋಟೆ Hlâ.; ಪವ್ರ, ಪುರಭಿತ್ತಿ, ಶಾಲ, ಕೋಟೆ Mr. 191).

ಪ್ರಾಕಾರಾಗ್ರ prâkâra-agra. *The coping of a wall.*

ಪ್ರಾಕಾಶ್ಯ prâkâśya. (fr. ಪ್ರಕಾಶ). The state of being evident or manifest; *celebrity, fame.*

ಪ್ರಾಕೃತ prâkṛita. (fr. ಪ್ರಕೃತಿ). = ಪಾಗದ. Original, natural, native, unchanged, unmodified;—*ordinary, usual, common, uncultivated, unrefined, plebeian, vulgar, low, base* (ಪಾಮರ, etc., ತಾನೊಲ್ಲದಂ Mr. 229);—vernacular. 2, *any provincial or vernacular dialect akin to saṁskṛita, especially spoken by the female characters and the inferior personages of plays* (Ch.). 3, an animal to be immolated (ಯಾಗಕೆ ಆಯ್ದಿದ ಪಶು Mr. 461).

ಪ್ರಾಕ್ಕು prâkku. Tbh. of ಪ್ರಾಚ್ (Šmd. 106 Cm.). — ಪ್ರಾಕ್ಕು ಮುತ್ತೈದೆ. A former muttaydĕ, a matron whose husbandhas died (My.).

ಪ್ರಾಕ್ತನ prâktana. Former, prior, previous, preceding (Ch. v. 55; Ŏpr. 1, 67; 3, 8). 2, fate, destiny (Mhr.).

ಪ್ರಾಕ್ಪದ prâk-pada. *A preceding word, the first member of a compound.*

ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯ prâgalbhya. (fr. ಪ್ರಗಲ್ಭ). Boldness, confidence, energy; resoluteness, determination; pride; pomp; proficiency (Ŏpr. 2, after 14).

ಪ್ರಾಗಾರಭ್ಯ prâk-ârabhya. Beginning from the former or past time (My.).

ಪ್ರಾಗುದಯ prâk-udaya. Rising in the east (My.).

ಪ್ರಾಗ್ಜನ್ಮ prâk-janma. A former birth. (My.).

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ prâk-jyôtisha. N. of a city; N. of a country, the western portion of Assam (My. Amara).

ಪ್ರಾಗ್ದಕ್ಷಿಣ prâk-dakshiṇa. *South-eastern.*

ಪ್ರಾಗ್ಭವ prâk-bhava. Born in the east (ಪ್ರಾಚೀನ, ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು Si. 29; My. Amara).

ಪ್ರಾಗ್ಭಾಗ prâk-bhâga. *The fore part.*

ಪ್ರಾಗ್ರ pra-agra. *The highest point, the summit.*

ಪ್ರಾಗ್ರಹರ prâgra-hara. Taking the top: *chief, principal.*

ಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ prâgrya. *Chief, principal.*

ಪ್ರಾಗ್ವಂಶ prâk-vaṁśa. *The space before the vêdi.*

ಪ್ರಾಘೂರ prâghûra. Dropping, trickling out, *aspersion or pouring out of any oily substance.*

ಪ್ರಾಘುಣಕ prâghuṇaka. *A guest, a visitor, one demanding hospitality* (ಆಗಸ್ತು, ಅತಿಥಿ, ಬಿದ್ದಿನ Mr. 238).

ಪ್ರಾಂಗಣ pra-aṅgaṇa. *A court, a yard, a court-yard* (ಅಂಗಣ Nn. 117; ಜಪ್ಪರ, ಅಂಗಳ 143).

ಪ್ರಾಙ್ನ್ಯಾಯ prâk-nyâya. A former trial of a cause, the plea of a former trial, special plea. (R.).

ಪ್ರಾಚ್ prâc. = ಪ್ರಾಂಚ್. (ಪ್ರಾಕ್ಕು Šmd. 106 Cm.).

ಪ್ರಾಚಿ prâci. ಪ್ರಾಚೀ. *The east.*

ಪ್ರಾಚಿಕೆ prâcikĕ. *A kind of falcon* (ಗಿಡಗ Hlâ.; ಶ್ಯೇನ, etc., ಗಿಡುಗ Mr. 174). 2, a musquito.

ಪ್ರಾಚೀನ prâcîna. Belonging to the front or east; former, prior, ancient, old; *eastern, easterly;* born in the east (My. Amara). 2, the sacrificial cord worn over the right shoulder and passed under the left arm (ಜನ್ನಿವಾರ ಮನ್ ಎಡನ್ದೊಡಲ್ Mr. 255). 3, the doings in antecedent births and their consequences. ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). 4, a hedge, a wall.—See Prv. s. ಪ್ರಾಯಸ್ಥ.

ಪ್ರಾಚೀನತಿಲಕ prâcîna-tilaka. The moon. (R.).

ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಸ್ prâcîna-barhis. *Indra.*

ಪ್ರಾಚೀನಾಮಲಕ prâcîna-âmalaka. The plant Flacourtia cataphracta. (R.).

ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ prâcîna-âvîta. *The sacrificial cord worn over the right shoulder and passed under the left arm.*

ಪ್ರಾಚೀನಿತಮ್ಬನಿ prâcî-nitambini. The east considered as a woman (J. 26, 15).

ಪ್ರಾಚೀನೆ prâcînĕ. *The plant Clypea hernandifolia* Wight. and Arn. (See ಆಗುಳುಸುಣ್ಣಿ).

ಪ್ರಾಚೇರ prâcêra. = ಪ್ರಾಚೀನ No. 4. *An enclosure, a hedge, a wall.*

ಪ್ರಾಚೇತಸ prâcêtasa. (fr. ಪ್ರಚೀತಸ್). *Vâlmiki.*

ಪ್ರಾಚ್ಯ prâcya. Being in front; *eastern, easterly;* prior; ancient;—an inhabitant of the east;—the country south or east of the Sarasvatî.

ಪ್ರಾಚ್ಯವೃತ್ತಿಕೆ prâcya-vṛittikĕ. A kind of metre (Ch. p. 75).

ಪ್ರಾಚ್ಛ prâch. ಪ್ರಾಟ್ಟೆ. *Asking, inquiring.*

ಪ್ರಾಜನ pra-ajana. *A whip, a goad* (ಮುಳುಹು Mr. 371).

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ prâjâpatya. (fr. ಪ್ರಜಾಪತಿ). Relating to prajâpati;—a kind of marriage in which the father gives his daughter to the bridegroom without receiving a present from him, but with the conviction that the two will live faithfully together. (My.). 2, a mode of penance. (My.). 3, a particular sacrifice. 4, the asterism rôhiṇî. 5, procreative power.

ಪ್ರಾಜಿತೃ pra-ajitṛi. *A driver, a charioteer.*

ಪ್ರಾಜ್ಞ prâjña. (fr. ಪ್ರಜ್ಞಾ). *Intelligent, wise, clever;* a wisc or learned man, a skilful man.

ಪ್ರಾಜ್ಞಕ prâjñaka. = ಪ್ರಾಜ್ಞ. (ಸೆಳ್ವ. 5, 35).

ಪ್ರಾಜ್ಞೀ prâjñi. *A clever or intelligent woman.*

ಪ್ರಾಜ್ಞೆ prâjñĕ. *A clever or intelligent woman.*

ಪ್ರಾಜ್ಯ prâjya. *Abundant, plentiful, much, many;* great, important, best (Ŏpr. 1, 45); lofty.

ಪ್ರಾಂಚ್ pra-añc. = ಪ್ರಾಕ್, ಪ್ರಾಕ್ಕು. Turned towards the front;—previous, prior, former;—in front, before;—*eastern, easterly.*

ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕ prâḍ-vivâka. A man who interrogates and discriminates: *a judge.* See Nr. s. ಬಲ್ಲಾತನು.

ಪ್ರಾಣ pra-ana. = ಪರಣ, ಪೆರಣ, ಹರಣ. Breathing; breath, respiration, inspiration and expiration. 2, air, wind. 3, a vital air, that which has its seat in the lungs (ಹೃದಯಾನಿಲ Mr. 51). 4, *life, vitality.* 5, the soul, as op-

posed to the body;—the soul or purusha. 6, *strength, power, might.* 7, breathing, aspiration in the pronunciation of letters. 8, *myrrh.* ಪ್ರಾಣವಿರುವನಾಗ್ಯೆ ಕೂಡಿಸಿದ ಹಣ ಹೆಣವಾದ ಮೇಲೆ ಬಿಸ್ತೀತೇ?—ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಕೋಣನ ಯೋಚನೆಯೇನು?—ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಪಾಣಿ ಮೇಲಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.). See Prv. s. ಮಾನ 2. — ಪ್ರಾಣ ಕೊಡು. To give or offer one's life for the benefit of another (My.). 2, to die (B. 5, 44; My.). — ಪ್ರಾಣಗೆಳೆಯ. A dearly loved friend (My.). — ಪ್ರಾಣ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take away life, to kill. ಮಗಳ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 5, 71). 2, to commit suicide (My.). — ಪ್ರಾಣ ತುಮ್ಬು. To fill life into (Bp. 46, 78). — ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆ. To kill (My.). — ಪ್ರಾಣದಿನ್ದ ಹೋಗು. To die (B. 5, 156). 2, to remain alive, to escape death (My.). — ಪ್ರಾಣಬೊಡನೆ ಹೋಗು. = ಪ್ರಾಣದಿನ್ದ ಹೋಗು No. 2. (My.). — ಪ್ರಾಣ ಪಡೆ. To obtain life (Bp. 55, 27). — ಪ್ರಾಣಬ್ಬುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಪ್ರಾಣ ಪಡೆ. (Bp. 49, 15). — ಪ್ರಾಣ ಬಿಡು. To abandon life, to die (Bp. 27, 18; C.). ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟರೂ ತಕ್ಕೊಂಡರೂ ಸತ್ತನೆಂಬದು ನಿಜ.—ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಾನ ಬಿಡ ಬಾರದು (Prvs.).

ಪ್ರಾಣಕಂಟಕ prâṇa-kaṇṭaka. Danger of life (My.). 2, a man who endangers another's life (My.).

ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತ prâṇa-kânta. A dearly beloved husband or gallant (My.). Feminine ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತೆ (My.).

ಪ್ರಾಣಘಾತಕ prâṇa-ghâtaka. Life-destroying, killing (My.). 2, money (My.).

ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ prâṇa-tyâga. Abandonment of life, suicide. (My.).

ಪ್ರಾಣದಾನ prâṇa-dâna. = ಪರಣದಾನ. The gift or restoration of life, saving any one's life. (My.). 2, resigning or laying down life. (My.). See Bp. 46, 49. 51. — ಪ್ರಾಣದಾನ ಈ. To give or restore life (Bp. 32, 48; 46, 80; 48, 17).

ಪ್ರಾಣದೇಹಾರ್ಥ prâṇa-dêha-artha. Life, body, and property (Bp. 39, 27).

ಪ್ರಾಣನಷ್ಟ prâṇa-nashṭa. = ಪ್ರಾಣಹಾನಿ. (My.).

ಪ್ರಾಣನಾಥ prâṇa-nâtha. Lord of life: a husband, a lover; Śiva (Bp. 27, 9. 69; 61, 86); = ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತ (My.). Feminine ಪ್ರಾಣನಾಥೆ, a wife (J. 26, 60).

ಪ್ರಾಣನಾಯಕ prâṇa-nâyaka. = ಪ್ರಾಣನಾಥ. (My.).

ಪ್ರಾಣನಿಧಿ prâṇa-nidhi. The treasure-house or treasure of life (Bp. 33, 12).

ಪ್ರಾಣಪತಿ prâṇa-pati. = ಪ್ರಾಣನಾಥ. (My.).

ಪ್ರಾಣಪದ prâṇa-pada. A dearly loved object (Bp. 51, 20-24).

ಪ್ರಾಣಪದಕ prâṇa-padaka. = ಪ್ರಾಣಪದ. (My.).

ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದ prâṇa-paricchêda. Cutting off life. — ಪ್ರಾಣ ಪರಿಚ್ಛೇದಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To cut off life, (to threaten to kill). ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದಂಗೆಯ್ವವನು (ಆಯಃಶೂಲಿಕ Hlâ.).

ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆ prâṇa-pratishṭhê. The rite of bringing life into an idol (My.).

ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯ prâṇa-priya. A man dear as one's own life, a dearly loved man (My.).

ಪ್ರಾಣಬಾಧೆ prâṇa-bâdhê. Danger to life, extreme peril (ತಟಪಟ Bhn. 66).

ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರ prâṇa-mitra. A dearly loved friend (Bp. 36, 32).

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ prâṇa-liṅga. The characteristic shape or the phallus in the shape of the soul, the soul or life itself (Bp. 2, 41; 6, 5; 18, 4; 27, 7. 28. 36; 32, 47; 33, 11; 35, 50).

ಪ್ರಾಣವಂಚಕ prâṇa-vañcaka. A man who practises fraud with regard to his life (in his not giving it to whom it is due, Bp. 39, 19).

ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ prâṇa-vallabha. = ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತ. (My.).

ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ prâṇa-saṅkaṭa. A perilous case or state, jeopardy of life, extreme distress (Bp. 56, 38; B. 4, 38; My.). ಅತ್ತಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.—ಬಿಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.—ಪರಾನ್ನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ಬನ್ತು (Prvs.).

ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹ prâṇa-snêha. Very intimate friendship (My.). — ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹ. Mutual intimacy. ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹವಾದರೂ ವಿಾಸನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ (Prv.).

ಪ್ರಾಣಹತ್ಯ prâṇa-hatya. Murder (B. 5, 10; My.).

ಪ್ರಾಣಹರ prâṇa-hara. Taking away life, causing death (Si. 78).

ಪ್ರಾಣಹಾನಿ prâṇa-hâni. Damage to life, loss of life (My.).

ಪ್ರಾಣಹಿಂಸೆ prâṇa-himsê. Injury to life, destroying life (My.).

ಪ್ರಾಣಾಂಗವಿತ್ತ prâṇa-aṅga-vitta. = ಪ್ರಾಣದೇಹಾರ್ಥ. (Bp. 49, 37).

ಪ್ರಾಣಾಧಾರ prâṇa-âdhâra. Support of life (My.).

ಪ್ರಾಣಾಧಿನಾಥ prâṇa-adhinâtha. *A husband, a lover.*

ಪ್ರಾಣಾನ್ತ್ಯ prâṇa-antya. End or cessation of life or human existence (ಜನ್ಮಾನ್ತ್ಯ, ನಿರ್ವಾಣ, ಜನ್ಮದ ಕಡೆ Nn. 19).

ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ prâṇa-apaharaṇa. Taking away life, killing. See ಆಸುಂಗೊಳ್.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ prâṇa-âyâma. Restraining the breath or breathing through the nostrils with certain closings and openings of them during the mental recitation of the names of some deity. (Grj. 10, after 97).

ಪ್ರಾಣಿ prâṇi. *A living or sentient being, any living creature, an animal;* a person (B. 3, 59. 89; My.). ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಗೆನ್ತ ಗೋಣಿ ಉಟ್ಟರೆ ಅದೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಾಣಿಕೋಟಿ prâṇi-kôṭi. The animal branch or kingdom (B. 4, 14. 94; My.).

ಪ್ರಾಣಿದ್ಯೂತ prâṇi-dyûta. *Setting animals to fight for wagers: cock-fighting, ram-fighting,* etc.

ಪ್ರಾಣೇಶ prâṇa-îśa. Lord of life: a husband, a lover. (Bp. 39, 12; 60, 23).

ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ prâṇa-îśvara. = ಪ್ರಾಣೇಶ. (Bp. 27, 15).

ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿ prâṇa-îśvari. A wife (J. 33, 16).

ಪ್ರಾಣ್ಯನಾದರಸ್ಮರಣ prâṇi-anâdara-smaraṇa. Thinking of animals or persons in a disrespectful manner (ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನದ ನೆನಹು Śmd. 158 Cm.).

ಪ್ರಾತಃ prâtaḥ. = ಪ್ರಾತರ್.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ prâtaḥ-kâla. Morning time, the early morning (Śmd. 99).

ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ prâtaḥ-snâna. Bathing at sun-rise, morning ablution. (My.).

ಪ್ರಾತರ್ prâtar. (Śmd. 99). *Early in the morning, at daybreak.*

ಪ್ರಾತರ್ಕ್ಯ prâtarkya. (fr. ಪ್ರತರ್ಕ್ಯ). Conceivable, understood (Grj. 3, 2).

ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನ prâtar-bhôjana. The morning meal, breakfast. (My.). ಆಬ್ಧಿಕ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನ ಮಾಡುವವನು ಪ್ರೇತದ ಪಾಲಿಗೆ ಸೇರ್ಯಾನು (Prv.).

ಪ್ರತಾಪನಾರಾಯಣಪುರ prâtâpa-nârâyaṇa-pura. N. (Bp. 53, 31).

ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ prâtikûlya. (fr. ಪ್ರತಿಕೂಲ). Contrariety, adverseness, opposition, hinderance. (My.).

ಪ್ರಾತಿಪದಿಕ prâtipadika. (fr. ಪ್ರತಿಪದ್). The crude form or base of a noun, a noun in its uninflected state. (My.).

ಪ್ರಾತಿಭಾವ್ಯ prâtibhâvya. (fr. ಪ್ರತಿಭೂ). The act of becoming bail or surety, suretiship. (R.).

ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕ prâtibhâsika. (fr. ಪ್ರತಿಭಾಸ). Having only the appearance of, existing only in appearance. (My.). ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕಜಲ (ಮರೀಚಿಕೆ Si. 36). 2, looking like.

ಪ್ರಾತಿಹಾರಿಕ prâtihârika. (fr. ಪ್ರತಿಹಾರ). *A juggler, a conjurer.* 2, a wreath-maker (? ಮಾಲೆಗಾಱಿ Hlâ.; is ಮಾಟಗಾರ meant?).

ಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ prâtihârya. Juggling, conjuring; working miracles; a miracle, a miraculous phenomenon (Čpr. 2, 64).

ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿತ prâthamakalpita. (fr. ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪ). *One who has just commenced the perusal of the vêda, a student.*

ಪ್ರಾಥು prâthu. = ಪ್ರಾದು, q. v.

ಪ್ರಾದು prâdu. N. of a plant (see Mr. s. ಕುರುಟಿಗೆ).

ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ prâdus-bhâva. *The becoming manifest or visible, arising, coming into existence, existence, appearance, manifestation.* See ಆಗು.

ಪ್ರಾದುಸ್ prâdus. Apparently, evidently, manifestly, visibly.

ಪ್ರಾದೇಶ prâdêśa. (fr. ಪ್ರದೇಶ). *The span of the thumb and forefinger, the space measured by the span of the thumb and forefinger.*

ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ prâdhânya. (fr. ಪ್ರಧಾನ). *The state of being chief or foremost, pre-eminence, superiority, supremacy; prevalence, ascendancy* (B. 4, 108; My.).

ಪ್ರಾಧ್ವ pra-adhva. Being on a road or journey: distant, remote, long. 2, *bent, bowed, inclined; crooked.* 3, *favourable, conformable, agreeable* (ಅಱಿಕ Nn. 122; Mr. 488). 4, *binding, confining* (ಬಚ್ಚನ Nn. 122; Mr. 488).

ಪ್ರಾನ್ತ pra-anta. *Edge, margin, verge, border;*—boundary, bound, extremity, end (ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532); a point, a tip. 2, a country; a region; a place (Mhr.; B. 3, 79; 4, 81; (My.).

ಪ್ರಾನ್ತತಸ್ prânta-tas. *Along the edge or border* (of anything).

ಪ್ರಾನ್ತರ pra-antara. *An intervening long and lonesome tract of country between two villages; a long desolate road.*

ಪ್ರಾನ್ತಲೋಪ prânta-lôpa. Elision of a final syllable (Kâvy. I, 3, 80-83).

ಪ್ರಾನ್ತ್ಯ pra-antya. = ಪ್ರಾನ್ತ No. 2. (My.). ಪ್ರಾನ್ತ್ಯ ನೇರಿದರೂ ಛಾಸ್ತ್ರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪ್ರಾಪಕ pra-âpaka. Causing to arrive at, conveying; causing to obtain, providing with, procuring. (My.).

ಪ್ರಾಪಂಚಕ prâpañcaka. (fr. ಪ್ರಪಂಚ). Worldly, secular, etc. (Bp. 28, 4; 38, 3; 61, 65).

ಪ್ರಾಪಂಚಿತ prâpañcita. Expanded, etc.; mistaken; tricked, beguiled. See ದುಃ.

ಪ್ರಾಪಣ prâpaṇa. Obtaining, receiving. 2, bringing to; procuring (Čpr. 1, after 122).

ಪ್ರಾಪಣಿಕ prâpaṇika. *A trader, a merchant.*

ಪ್ರಾಪಿಸು pra-âpisu. = ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು. (Bp. 13, 23; 19, 38).

ಪ್ರಾಪ್ತ pra-âpta. Attained to, reached, arrived at;—come upon, met with, found;—*obtained, got, gained, acquired, procured;*—arrived, come; arisen unto;—following from a rule;—fixed, placed;—*fit, proper, right;*—a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಪ್ರಾಪ್ತಪಂಚತ್ವ prâpta-pañčatva. *Arrived at dissolution into the five elements, dead.*

ಪ್ರಾಪ್ತರೂಪ prâpta-rûpa. Of a proper form; *handsome, beautiful.*

ಪ್ರಾಪ್ತಿ pra-âpti. Attaining to, reaching, arriving at;—coming upon, meeting with, finding;—*obtaining, getting, gaining;—acquisition, profit, gain, advantage;*—arising unto; befalling, happening; hap, portion, lot;—one of the superhuman faculties: the power of obtaining everything;—good luck. ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಗೋನ್ಯವಾದ್ದು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prv.).

ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು prâptisu. = ಪ್ರಾಪಿಸು. To be obtained, to be got;—to arise, to come to pass;—to come into being;—to become one's portion;—to happen to one (to be caught by one, as a disease);—to be met with, to occur, to appear, to be found;—to come to, to meet with;—to come; to take place (ಒದವು Šmd. 15. 46. 123. 138. 151. 160. 235. 264. 392 Cm.; ಸಮಿಸು 117 Cm.; ಸವಸಿಸು 125. 341 Cm.; ದೊರೆ ಕೊಳ್ 136. 203 Cm.; ಆಗು 117. 136. 138 Mḍb. Cm.; My.). See Bp. 43, 4; 60, 10. 11.

ಪ್ರಾಪ್ಯ prâpya. To be attained, to be arrived at (Šmd. 155), *attainable, obtainable, procurable.*

ಪ್ರಾಬಲ್ಯ prâbalya. (fr. ಪ್ರಬಲ). Powerfulness; prevalence (B. 4, 81; 5, 233; My.).

ಪ್ರಾಬೋಧಿಕ prâbôdhika. (fr. ಪ್ರಬೋಧ). Dawn, day-break. (R.).

ಪ್ರಾಭವ prâbhava. (fr. ಪ್ರಭವ). Pre-eminence, supremacy. (R.).

ಪ್ರಾಭೃತ prâbhṛita. (fr. ಪ್ರಭೃತಿ). = ಪಾಗುಡ, ಪಾವಡ 2, ಪಾವುಡ 2. *An offering; a present, a gift.*

ಪ್ರಾಮಾಣ್ prâmâṇ. Tbh. of ಪ್ರಾಮಾಣ. ಪ್ರಾಮಾಣಿನೊಳಗೆ ಆಳೆ (is used, Šm. 111).

ಪ್ರಾಮಾಣ prâmâṇa. Tbh. of ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ, q. v.

ಪ್ರಾಮಾಣಪುರುಷ prâmâṇa-purusha. A man of authority (Šmd. 32).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ prâmâṇika. (fr. ಪ್ರಮಾಣ). *Forming or being a measure;*—established by proof, being of authority;—authentic, credible; true, just, fair; a man who can be depended upon (My.).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನ prâmâṇikatana. =ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ. (My.; B. 3, 72).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ prâmâṇikatĕ. = ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ No. 5. (My.).

ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ prâmâṇya. = ಪ್ರಾಮಾಣ್, ಪ್ರಾಮಾಣ. Measure, see ಪ್ರಾಮಾಣ್. 2, the being established by proof. 3, proof, evidence, authority. 4, authenticity, credibility, genuineness. 5, truth, equity, veracity, honesty (My.).

ಪ್ರಾಯ pra-aya. = ಹರಯ, ಹರೆಯ. Setting out; going away. 2, departure from life: *seeking death by fasting* (as a religious act, etc., ಅನ್ನವರ್ಜಿತವ್ರತಂಗಳು Nn. 88; ಆನಶನ ಉಣ್ಣಂದಿರುಪಂ Mr. 460). 3, like, similar (ಉಪಮಾನ 88). 4, principal part (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯವು 88). 5, surpassing all reasoning (ಅತರ್ಕ್ಯ, ಗೆಲ ಬಾರದದು 88). 6, *frequency, abundance, excess.* 7, purity (ನಿರ್ಮಲವು 88). 8, a stage or condition of life; any period of life, age (ವಯ, ವಯಸ್ಸು 88; My.); the time of youth, the prime of life (My.).

ಪ್ರಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಬಾಯಿ ಚನ್ನಾಗಿರ ಬೇಕು.— ಪ್ರಾಯ ಹೋದರೂ ಪ್ರಯಾಸ ಬಿಡದು.— ಪ್ರಾಯ (youth) ಬನ್ನಂರೆ ನಾಯಿಯಾದರೂ ಚನ್ನವಾಗಿದೆ (Prvs.). — ಪ್ರಾಯ ತುಮ್ಬು. A stage or period of age to be fulfilled or reached. ಮೂರು ವರುಷದ ಪ್ರಾಯ ತುಮ್ಬಿತು (My.). — ಪ್ರಾಯದವ. -ಅವ. A young man (ಸುವಯೋವಿದ Mr. 310; My.). — ಪ್ರಾಯ ಸಲ್ಲು. Age to pass, depart or decline (My.).

ಪ್ರಾಯತ prâyata. = ಪ್ರಯತ. (J. 10, 41). Feminine ಪ್ರಾಯತೆ (15, 42).

ಪ್ರಾಯಶಃ prâya-śaḥ. ಪ್ರಾಯಶಸ್. For the most part, mostly, generally, usually, always, commonly; to all appearances, likely (B. 4, 106. 146. 188; My.).

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ prâya-ś-čitta. An expiation, an expiatory act, an atonement, penance, amends, compensation. (J. 11, 39; My.). ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ (Prv.).

ಪ್ರಾಯಸ್ prâyas. *For the most part, mostly, generally, usually.*

ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥ prâya-samartha. A male full of the strength of youth (My.). Feminine ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ. ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥಿಯಾಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prv.).

ಪ್ರಾಯಸ್ಥ prâya-stha. A young man. ಪ್ರಾಯಸ್ಥನಾದರೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಪ್ರಾಯಸ್ಥನಾದವ ನ್ಯಾಯಸ್ಥನಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.). Feminines: ಪ್ರಾಯಸ್ಥಳು, ಪ್ರಾಯಸ್ಥೆ (My.).

ಪ್ರಾಯಿಕ prâyika. Common, usual, general. (Si. 403; My.).

ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ prâya-upagamana. = ಪ್ರಾಯ No. 2. (Śmd. 128).

ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ prâya-upaviśa. = ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ. (My.).

ಪ್ರಾರಬ್ಧ pra-ârabdha. Begun, commenced, beginning; an undertaking. 2, merit and demerit during some former stage of existence considered as constituting the occasion of the present birth, and as regulating the allotment to it of physical good and evil: fortune, destiny (Mhr., My.). ಪ್ರಾಣದ ಆಶೆಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆನ್ದನನ್ತೆ.— ಊರು ಬೇಜಿಯಾದರೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಬೇಜಿಯೇ? (Prvs.).

ಪ್ರಾರಮ್ಭ pra-ârambha. Beginning, commencement (Śmd. 2; J. 8, 1; My.); an undertaking, enterprise. See ತೊಡಗು.

ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸು prârambhisu.. To begin (v. t., My.). 2, to commence (v. i., My.).

ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ prârambhisuvikĕ. Beginning (ಆರಮ್ಭ, etc. Si. 396). ವೇದವನ್ನು ಓದಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ (249).

ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯ pra-arthanîya. To be wished for, fit to be asked or begged, fit to be prayed for. (My.).

ಪ್ರಾರ್ಥನ pra-arthana. = ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. (Sk.; My.).

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ pra-arthanĕ. Desire, wish. 2, *requesting, asking, begging, beseeching, praying; a prayer, an entreaty, a request, an application, petition.* 3, a vow (to an idol, My.). — ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡು. To ask for, to beg for, to beg, to petition anything (with accusative, My.). 2, to pray any body (with acc.); to pray to (with dative, My.). 3, to pray, to prefer a petition, to make a request. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಂ ಮಾಡಿ (Bp. 26, 67). ನಾನಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 144). ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೀರ್ತನೆ ಹೇಳಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). 4, to vow, to dedicate (as money to an idol, My.).

ಪ್ರಾರ್ಥಿತ pra-arthita. Wished for; requested, asked for, prayed for (Bp. 6, 28; My.). 2, killed, hurt;—obstructed or opposed by an enemy;—attacked.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು pra-arthisu. = ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡು. ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (B. 4, 108; My.). ಎಲ್ಲರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 282). ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (My.). ವರವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (My.). See Bp. 32, 60; 46, 59; 61, 54; J. 5, 35. 36. 44; 8, 41; 9, 26; 15, 38; 20, 39; 24, 71; 30, 40.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ prârthisuvikĕ. Praying, etc. ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರಸರ Si. 396).

ಪ್ರಾಲಮ್ಬ prâlamba. (fr. ಪ್ರಲಮ್ಬ). Hanging down, pendent;—*a garland hanging round the neck and reaching to the breast.*

ಪ್ರಾಲಮ್ಬಕ prâlambaka. *A garland hanging round the neck and reaching to the breast.*

ಪ್ರಾಲಮ್ಬಿಕೆ prâlambikĕ. *A kind of golden necklace.*

ಪ್ರಾಲೇಯ prâlêya. (fr. ಪ್ರಲಯ). Produced by melting; easily dissolved. 2, *hail, snow, frost, hoar-frost, dew, cold.* 3, camphor (ಘನಸಾರ, ಪಚ್ಚೆ Mr. 336).

ಪ್ರಾಲೇಯಾಂಶು prâlêya-aṁśu. *The moon.*

ಪ್ರಾವರಣ pra-âvaraṇa. *A cover, an upper garment, a cloak* (ಉತ್ತರೀಯ, ಮೇಲುದು Mr. 343).

ಪ್ರಾವಾರ prâvâra. *An upper garment* (ಮೇಲುಮುಸುಕು, ಹೊದ್ದು ಕೊಮ್ಬ ಸೀರೆಯೆನ್ನು, ಉಣ್ಣು Nr.).

ಪ್ರಾವೃಟ್ prâvṛiṭ. = ಪ್ರಾವೃಷ್. The rainy season comprising the months ನಭ and ನಭಸ್ಯ (Mr. 70).

ಪ್ರಾವೃಟ್ಟು prâvṛiṭṭu. Tbh. of ಪ್ರಾವೃಟ್ (Śmd. 106).

ಪ್ರಾವೃಡ್ prâvṛiḍ. Tbh. of ಪ್ರಾವೃಟ್. (ಮುಬ್ಗೆಗಾಲ Mr. 72).

ಪ್ರಾವೃತ pra-âvṛita. = ಪಾವಡ 1, etc. Covered, enclosed, encompassed, screened (Ćpr. 6, 97);—*a wrapper, a cloak, a mantle, a veil* (ಸವೀತ, ಹೊದಕೆಯ ಸೀರೆ Nr.).

ಪ್ರಾವೃಷ್ prâvṛish. = ಪ್ರಾವೃಟ್, ಪ್ರಾವೃಟ್ಟು, ಪ್ರಾವೃಡ್. *The rainy season comprising the months śrâvaṇa and bhâdra* (July, August and September).

ಪ್ರಾವೃಷಾಯಣಿ prâvṛishâyaṇi. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಪ್ರಾಶನ pra-ašana. Eating, feeding upon, absorbing, drinking. (B. 5, 54; My.).

ಪ್ರಾಶಿತ pra-ašita. (= ಪ್ರಸ್ತ?). Eaten, devoured, swallowed, well eaten, absorbed, drunk. (My.). 2, an offering of rice or water to the manes of pitṛis, obsequies to deceased ancestors.

ಪ್ರಾಶ್ಯ pra-aśya. To be eaten, eatable, edible. (My.).

ಪ್ರಾಸ pra-asa. = ಪ್ರಾಸು. Throwing forth, casting, discharging; putting in front or at the beginning. 2, *a dart; a lance* (ಕುನ್ತ, ಸಬಳ Mr. 298). 3, alliteration (Ćh.; Śmd. 5. 13. 26. 28).

ಪ್ರಾಸಂಗ prâsaṅga. (fr. ಪ್ರಸಂಗ). *A kind of yoke for cattle.*

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ prâsaṅgika. (fr. ಪ್ರಸಂಗ). Derived from close connection; connected with, innate; belonging to any topic, relevant; opportune, seasonable;—occasionally connected, occasional, incidental, accidental. (My.).

ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ prâsaṅgya. *Yoked;*—an animal harnessed with a yoke (see Nr. s. ಆರು 4).

ಪ್ರಾಸಾದ prâsâda. (fr. ಪ್ರಸಾದ).= ಪಾಸಾದ. A building erected on high foundations and approached by means of steps; *a temple*; *a palace* (ಇಟ್ಟಿಗೆಯಲಾದ ಮನೆ Mr. 192). ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಸಾದದಿನ್ನ ಬಿದ್ದ (Prv.). 2,= ಪ್ರಸಾದ No. 4 (Bp. 39, 16; 59, 56).

ಪ್ರಾಸಾದಶೇಷ prâsâda-śêsha. The remnant of a prâsâda No. 2 (Bp. 59, 25).

ಪ್ರಾಸಿಕ prâsika. *Armed with a dart or lance.*

ಪ್ರಾಸು prâsu. Tbh. of ಪ್ರಾಸ. Alliteration (Śmd. 12, 27. 38 Cm.). See ಜಡ-. ಪದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಪ್ರಾಸು ತಪ್ಪಿತ್ತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಾಹ್ಣ pra-ahna. *The early part of the day, forenoon.*

ಪ್ರಾಹ್ಲಾದ prâhlâda. (fr. ಪ್ರಹ್ಲಾದ). Pleasure, joy, happiness (Čpr. 4, 84).

ಪ್ರಿಯ priya. ಪಿಯ, ಪಿರಿಯ, ಪ್ರೀಯ. *Beloved, dear to; dear, valued, amiable, agreeable, pleasing, desirable*; loving, kind, affectionate;—dear, expensive, high in price (Sk.; My.);—favour, love (Śmd. 3; ಪ್ರೀತಿ 4 Cm.; Bp. 5, 17; 28, 4; 35, 28; 39, 70; 48, 5; My.); pleasure;—*a husband*, a lover. See ನಿಜ-. — ಪ್ರಿಯನ್ನುಡಿ. -ಂ-ನುಡಿ. (Śmd. 200). To speak kindly. — ಪ್ರಿಯಮ್ಮಾಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. To please, to gratify (Bp. 28, 7). — ಪ್ರಿಯವಪ್ಪು. -ಪಡು. To be pleasant, etc. ಪ್ರಿಯವಪ್ಪ ನುಡಿ (ಚಟು, ಚಾಟು Mr. 85). — ಪ್ರಿಯವು ಗಿಯವು. reit. (Bp. 42, 18). — ಪ್ರಿಯವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get or derive pleasure from (Bp. 8, 15). — ಪ್ರಿಯವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Favour or love to be joined or attached to (Bp. 52, 28).

ಪ್ರಿಯಂವದ priya-ṁ-vada. *Speaking kindly or pleasantly, sweet speaking, agreeable.*

ಪ್ರಿಯಕ priyaka. (= ಪ್ರೇಂಕಣ). *A kind of variegated or spotted deer.* 2, *the plant Nauclea cadamba* Roxb. 3, *the plant Terminalia tomentosa* W. & A. 4,= ಪ್ರಿಯಂಗು No. 2.

ಪ್ರಿಯಕರ priya-kara. Exciting or attracting love, giving pleasure. (B. 3, 61; 5, 247; My.).

ಪ್ರಿಯಕೃತಿ priya-kṛiti. A kind act, kindness (Čpr. 2, 50).

ಪ್ರಿಯಂಗು priyaṅgu. *The Indian millet, Panic seed, Panicum italicum* Lin. 2, *a kind of tree; a certain medicinal plant* (= ಫಲಿನಿ No. 1; see ನೆಟಿಲ್ 2). See ಬರಗು.

ಪ್ರಿಯತಮ priya-tama. Most beloved, very dear; a lover, a husband (ಕಾದಲ, etc. Ša.). Feminine ಪ್ರಿಯತಮೆ (ನಲ್ಲಳ್, ಇನಿಯಳ್, ಓಪಳ್, ಕಾದಲೆ, ಮನದನ್ನೆ Śm. 74; ಮನದನ್ನಳ್, etc. Kk. 30).

ಪ್ರಿಯತರ priya-tara. More beloved, dearer, uncommonly dear, etc. (Kâvy. III, 3, B, 166; Čpr. 6, 74; Bp. 41, 18).

ಪ್ರಿಯತೆ priyatĕ. The being dear, dearness; the being fond of, *affection, love.*

ಪ್ರಿಯಧರ್ಮ priya-dharma. N. of a yati (Čpr. 6, 8).

ಪ್ರಿಯಪೂರ್ವಕ priya-pûrvaka. The state of being endowed with love (Bp. 25, 47).

ಪ್ರಿಯಪ್ರಾಯ priya-prâya. Equal to joy, like pleasure (Čpr. 8, after 56); exceedingly kind or amiable.

ಪ್ರಿಯವಾಚ್ priya-vâč. -ವಾಕ್. Kind speech;—*kind in speech, affable in address.*

ಪ್ರಿಯವಾದಿ priya-vâdi. Speaking kindly or agreeably; a person who speaks kindly (My.); flattering.

ಪ್ರಿಯಾಲ priyâla.= ಪಿಯಾಲ. *The tree Buchanania latifolia.*

ಪ್ರಿಯೆ priyĕ. A beloved female: *a wife, a mistress.*

ಪ್ರೀಣನ prîṇana. *The act of pleasing or delighting, gladdening, satisfaction.*

ಪ್ರೀಣಿತ prîṇita. Pleased, delighted, gratified (Rśv. 1, 17).

ಪ್ರೀತ prîta. *Pleased, delighted;*—joyful, content;—dear, beloved, loved;—agreeable, pleasing (ಮನೋಹರ, ಕಮನೀಯ, etc. Mr. 424).

ಪ್ರೀತಿ prîti. = ಪಿರೀತಿ, ಪಿರೂತಿ. *Pleasure, joy, gladness, happiness;* gratification, satisfaction. 2, graciousness, grace, favour, kindness, amity; *affection, love.* See ಆಪ್ತ, ಒಲಿಕ, ಒಲಿಲ್.— ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ನ ನೀತಿ ಹುಟ್ಟುವದು, ಊತಿಯಿನ್ದ ಗಜ್ಜ ಹುಟ್ಟುವದು.—ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ನೀತಿ ಬಿಡ ಬಾರದು.—ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ಭೀತಿಯರ ಬೇಕು (Prvs.). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬರಡನಿಯವರ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಸುಖವಾಗದು (B. 3, 105). ಗಣ್ಡನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವಳು (5, 203). ಶ್ರೀಮನ್ನನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗಬಿಸುವದು (5, 234). ಅವನಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ or ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಣ್ಟು (My.). — ಪ್ರೀತಿ ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause pleasure or happiness, to gratify (J.). — ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡು. To show affection or love, to bestow or put love (on anything), to love. ನೀನು ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೀ (B. 2, 36). ಅದಱ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (3, 22). ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಗಣ್ಡನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವನು (3, 61). ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದರು (3, 61). ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಳು (3, 78). ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವರು (3, 104). ಹೆಜವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು (3, 105). ಅದಕ್ಕೆ, or ಅವನಿಗೆ, or ಅವನ ಮೇಲೆ, or ಅದನ್ನು, or ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡು (My.). — ಪ್ರೀತಿಯಿಡು. -ಇಡು. To put or bestow love (upon anything). ಸತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಡಿರಿ! (B. 3, 96). ಅವನಲ್ಲಿ or ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಡು (My.). — ಪ್ರೀತಿವಡು. -ಪಡು. To get or enjoy love, to be loved. ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ (ಆದ್ಯರ್ತಂ Śmd. I; ಗುಣಕಡುಗೊಣ್ಣಂ, ಕೂರ್ತು ಮಡುಗಿದಂ, ಒಲಿಲ್ವಂ, ಆದ್ಯರ್ತಂ Kk. 80).

ಪ್ರೀತಿವನ್ತ prîti-vanta. A man full of affection, a loving or kind man (B. 4, 3; My.).

ಪ್ರೀತಿಸು prîtisu. To love (with accusative, My.).

ಪ್ರೀಯು prîya. = ಪ್ರಿಯ. Favour, love (J. 23, 62; 29, 17). See ಆ-.

ಪ್ರುಷ್ prush. Scattering down in drops, sprinkling. See ಎ-.

ಪ್ರುಷ್ಟ prushṭa. = ಪ್ಲುಷ್ಟ. *Burnt, consumed.*

ಪ್ರೇಕ್ಷಣ pra-îkshaṇa. = ಪೆಕ್ಕಣ, ಪೆಗ್ಗಣ. Looking at, viewing, seeing, being a spectator;— any public show or spectacle, a sight (ಪೆಕ್ಕಣ, ನೋಟ Kk. 59); a place where public exhibitions are held.

ಪ್ರೇಕ್ಷೆ pra-îkshĕ. Looking at, viewing. 2, *seeing a play or dance.* 3, any public show or spectacle, a sight. 4, *conception, understanding, intellect.*

ಪ್ರೇಂಕಣ prêṅkaṇa. (Tbh. of ಪ್ರಿಯಕ). = ಪ್ರಿಯಕ. (ಶ್ಯಾಮೆ, ಗುನ್ದ್ರೆ, ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ಪ್ರಿಯಕ, etc. Si. 135; Tĕ. ಪ್ರೇಂಖಣ= ಪ್ರಿಯಕ No. 2).

ಪ್ರೇಂಖ pra-ṅkha. Trembling, shaking, vibrating, swinging (ಪೊಳಪು, ಹೊಳಹು Nn. 129). 2, a swing (ಉಯ್ಯಲು 129; ಉಯ್ಯಾಲೆ Mr. 527). 3, dancing (ನೃತ್ಯ, ಕುಣಿವುದು 129; ನೃತ್ಯ 527).

ಪ್ರೇಂಖಿತ pra-ṅkhita. *Swung, shaken, set in motion.*

ಪ್ರೇಂಖೆ pra-ṅkhĕ. *A swing.* See ಉಯ್ಯಲ್, ಪ್ರೇಂಖ.

ಪ್ರೇಂಖೋಲನ prêṅkhôlana. *A swing, a hammock;* a dooly, a palanquin (ದೋಲ, ಒಲಹು Mr. 461).

ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತ prêṅkhôlita. *Swung, shaken, set in motion.*

ಪ್ರೇತ pra-ita. = ಪೇತ. Gone forth, departed; *deceased, dead; a dead person* (ಪರೇತ Mr. 395). 2, *the spirit of a departed person, a spirit abiding in the lower world, the spirit before all the necessary obsequial rites are performed.* 3, *a ghost, an evil being.* 4, a dead body, a corpse (ಶವ, ಹೆಣ Nn. 395); a carcass (ಕುಣಪ, ಹೆಣನು 395). ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಹಿದ ಱುವವ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹಿದದನೇ?—ಪ್ರೇತದ ಭೀತಿ ಹೋದರೂ ನಾತದ ಭೀತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಪ್ರಾತಘೋ೯ಜನ.

ಪ್ರೇತಕರ್ಮ prêta-karma. Funeral rites. (My.).

ಪ್ರೇತತರ್ಪಣ prêta-tarpaṇa. A libation or offering of water, etc. as one of the funeral rites (ಸಿವಾಪ, ಕರ್ಮದ ತಿಲೋದಕ Mr. 395).

ಪ್ರೇತನಾಥ prêta-nâtha. = ಪ್ರೇತಪತಿ. (Bp. 41, 28).

ಪ್ರೇತಪತಿ prêta-pati. *Yama.*

ಪ್ರೇತಬಲಿ prêta-bali. Food that, after cremation, is cooked in the cemetery, and daily, for nine days, offered to the departed spirit (ghost) when on the tenth day the prabhûta is presented (My.); thereupon, after some other ceremonies, the prêta (ghost) ceases to be a prêta and becomes a pitṛi (My.).

ಪ್ರೇತಮುದ್ರೆ prêta-mudrĕ. A worthless seal, stamp or sign (Bp. 49, 41).

ಪ್ರೇತವಿಪಿನ prêta-vipina. Grove of the dead: a cemetery (ಪಿತೃವನ, ಶ್ಮಶಾನ Mr. 395).

ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಕಾರ prêta-saṁskâra. The burning of a corpse, the mixing of its ashes with water, and the carrying of them to a stream (My.; B. 4, 215).

ಪ್ರೇತಸೂತಕ prêta-sûtaka. Impurity contracted from connection with a corpse (Bp. 18, 98).

ಪ್ರೇತ್ಯ prêtya. *After death, in the next world, in the life to come.*

ಪ್ರೇಮ prêma. *Love, affection, kindness;* see ಆದ್ಯಿಪ್. 2, joy, gladness, pleasure. 3, N. of two vṛittas (Ćh.). ತನ್ನೆ ತಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಬಹಳ (B. 4, 108). ಪ್ರೇಮದಿನ್ದ ಹೇಮ ಕೂಡಿಸಿ, ಹೊಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೆ ತೀರಿಸಿದ (Prv.). — ಪ್ರೇಮಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To love, to be attached to. ಪ್ರೇಮಂಗೆಯ್ವವಂ (ತತ್ತರ, etc. Mr. 229). — ಪ್ರೇಮ ತೋಡಿಸು. To show love, to love (B. 4, 16).

ಪ್ರೇಮಿ prêmi. Loving, affectionate, attached to; a friend (ತತ್ತರ, etc., ಪ್ರೇಮಂಗೆಯ್ವವ Mr. 229; ಸಂಗಡಿಗ, ಮಿತ್ರ, ಸಖ 311).

ಪ್ರೇಯ prêya. Tbh. of ಪ್ರೇಯಸ್. (Kâvy. III, 3, B, 166).

ಪ್ರೇಯಸ್ prêyas. Dearer, uncommonly dear, more agreeable, etc.

ಪ್ರೇಯಸಿ prêyasi. An uncommonly beloved woman: a mistress, a wife. (Ćpr. 2, 58).

ಪ್ರೇರಕ pra-îraka. Setting in motion, urging on, pushing on, impelling, inciting; sending; a pusher, etc. (My.). See ಪುಷ್ಟಿತಿ; Râv. 5, 31.

ಪ್ರೇರಣ pra-îraṇa. The act of driving on or forwards, pushing on, pushing, inciting, urging, instigating; directing, ordering, order; direction; sending, dispatching; impulse, passion. See ನೂಂಕು, ಪಶು-; Ćpr. 1, 64; 2, after 85.

ಪ್ರೇರಣಿಸು prêraṇisu. = ಪ್ರೇರಿಸು. See Nn. 93 s. ಪ್ರೇರಣೆ.

ಪ್ರೇರಣೆ pra-îraṇĕ. = ಪ್ರೇರಣ. (ಇತಿಪ, ಪ್ರೇರಣಿಸುವುದು Nn. 93, o. r. ಪ್ರೇರಿಸುವುದು; Râv. 5, after 23; My.).

ಪ್ರೇರಿತ pra-îrita. Driven forwards, impelled, instigated, incited, urged; sent, directed, dispatched; ordered. (Ćpr. 3, 69; Râv. 6, after 30; My.; B. 5, 226).

ಪ್ರೇರಿಸು prêrisu. (Śmd. 92). To drive forwards, to impel, to push, to urge on, to stimulate, to instigate (My.); to direct, to order; to send. See Nn. s. ಪ್ರೇರಣೆ.

ಪ್ರೇರೇಪಣೆ prêrêpaṇĕ. = ಪ್ರೇರಣೆ. (My.).

ಪ್ರೇರೇಪಿಸು prêrêpisu. = ಪ್ರೇರಿಸು. (My.). ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ (ಕ್ಷಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ, ಹಾಕುವಿಕೆ, ನೂಕುವಿಕೆ Si. 390). ದನಗಳನ್ನು ಗಮನಾದಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ (ಉದಜ, ಪಶುಪ್ರೇರಣ 400).

ಪ್ರೇಷ್ಯಣ pra-ishaṇa. Driving forth, driving on; *sending, dispatching, as a messenger; sending on a commission, commissioning, ordering, directing;* executing a commission.

ಪ್ರೇಷಿತ pra-ishita. Sent, dispatched, as on an errand, commissioned and sent forth (Ćpr. 5, after 2; Râv. 7, after 97; My.); ordered, directed.

ಪ್ರೇಷ್ಠ prêshṭha. (fr. ಪ್ರಿಯ). *Dearest, most beloved, best.*

ಪ್ರೇಷ್ಯ pra-ishya. To be sent, proper to be sent; a messenger; *a male servant*; a menial, a slave.

ಪ್ರೇಷ್ಯೆ prêshyĕ. A female messenger; *a female servant.*

ಪ್ರೈಷ praisha. Sending, dispatching;—*an order, a command.* 2, *sorrow, distress, affliction.* 3, phrenzy.

ಪ್ರೈಷ್ಯ praishya. *A male servant.*

ಪ್ರೈಷ್ಯೆ praishyĕ. *A female servant.*

ಪ್ರೋಕ್ತ pra-ukta. Spoken to;—announced, declared, laid down as a rule, said, told. (Bp. 55, 20; J. 26, 38).

ಪ್ರೋಕ್ತಿ pra-ukti. Declaration, utterance, speech, word (Bp. 55, 36; 61, 41; see ಪುನಃ-).

ಪ್ರೋಕ್ಷಣ pra-ukshaṇa. *The act of sprinkling with water* for purification, consecration by sprinkling (of a sacrificial animal, etc.). 2, *immolation of victims, killing animals in sacrifice.*

ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ prôkshaṇĕ. = ಪ್ರೋಕ್ಷಣ. (My.). ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಹುಡನಾದಾನೇ? (Prv.).

ಪ್ರೋಕ್ಷಿತ pra-ukshita. Sprinkled, purified by sprinkling; offered in sacrifice; *immolated, slaughtered.*

ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸು prôkshisu. To sprinkle (J. 21, 50; My.).

ಪ್ರೋತ pra-ûta. Sewed, stitched; tied, strung. See ಓತ-.

ಪ್ರೋತ್ತುಂಗ pra-uttuṅga. Very high or lofty, elevated, prominent. (Ćpr. 2, 46).

ಪ್ರೋತ್ಪನ್ನ pra-utpanna. Produced, originated, developed. (Bp. 28, 69).

ಪ್ರೋತ್ಪಿಹಿತ pra-utpihita. Covered all about (Râv. 8, 106).

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ pra-utsâha. Great effort, great zeal, ardour. 2, stimulus, incitement. — ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To incite, to instigate, to inspirit, to encourage (My.). — ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಪಡಿಸು. = ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸು. (My.).

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತ pra-utsâhita. Incited, stimulated, encouraged. (My.).

ಪ್ರೋತ್ಸುಕ pra-utsuka. Very full of eagerness or desire (Râv. 5, 78).

ಪ್ರೋಥ prôtha. *The nostrils of a horse;* the nose of a horse or the tip of it. 2, the loins or hip; see ಕಟಿ-. 3, an excavation or cave. 4, a traveller. 5, notorious, famous.

ಪ್ರೋದ್ಗತ pra-udgata. Projecting, prominent, great. (Grj. 3, 4).

ಪ್ರೋದ್ದಂಶ pra-ud-daṁśa. Greatly cutting (Čpr. 10, 23).

ಪ್ರೋದ್ದಂಡ pra-uddaṇḍa. Very large; very violent or severe (Bp. 17, 18).

ಪ್ರೋದ್ದಾನ pra-ud-dâna. Excessive fluid from an elephant's temples (Rśv. 13, 67). 2, very large.

ಪ್ರೋದ್ದಾಮ pra-uddâma. Unbounded, immense, vast, huge. (Ch. v. 76. 207).

ಪ್ರೋದ್ಭವ pra-udbhava. Sprung up, born (Rśv. 6, 35).

ಪ್ರೋದ್ಭಾಸಿ pra-udbhâsi. Very shining, very radiant, very graceful (Ch. v. 210).

ಪ್ರೋದ್ಭೂತ pra-udbhûta. Sprung up, born (Rśv. 1, 102).

ಪ್ರೋದ್ಯತ್ pra-udyat. Very great (Bp. 3, 6).

ಪ್ರೋನ್ನತಿ pra-unnati. Great loftiness, greatness (Śśv. 4, 106).

ಪ್ರೋನ್ಮತ್ತ pra-unmatta. Grown very furious or mad (Čpr. 2, 34).

ಪ್ರೋನ್ಮುದ್ರಿತ pra-unmudrita. Fully unsealed, opened, or displayed (Čpr. 8, 41).

ಪ್ರೋಲ್ಲಸತ್ pra-ullasat. Shining brightly, glittering (Śmd. 127).

ಪ್ರೋಲ್ಲಾಸ pra-ullâsa. Great joy (Bp. 27, 9).

ಪ್ರೋಷ್ಠ prôshṭha. A bull, an ox. 2, a stool, a bench.

ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ prôshṭha-pada. *N. of a double nakshatra: the third and fourth lunar mansions;*— the month bhâdra (August-September).

ಪ್ರೋಷ್ಠಿ prôshṭhi. *A sort of carp, Cyprinus pausius* (ತಪರಿ, ಮಿಾನಿನೊಳು ಹೆಣ್ಣು ಮಿೀನು Mr. 409).

ಪ್ರೌಢ pra-ûḍha. = ಪವುಡ, ಪ್ರವುಡ, ಪ್ರಹುಡ. *Grown up, full-grown, fully developed, matured, perfected* (as the body, mind, or person); mature, adult, old;—married;—proficient (My.; J. 17, 15);—great, illustrious, grand, mighty, strong, dignified; ornate; polite;—thick, dense, as darkness;—impetuous, impulsive, violent;—*confident, bold, arrogant, audacious;*—forward;—raised up, lifted up;—at the end of a compound: filled with, full of. 2, = ಪ್ರೌಢಿ (occasionally). See ಬರ್ದುಗ, ಬಿತ್ತಿಗ; J. 2, 11; 26, 8; 31, 33; ವಾಕ್ಯ.

ಪ್ರೌಢತನ prauḍhatana. = ಪ್ರೌಢತೆ. (My.).

ಪ್ರೌಢತರ prauḍha-tara. Very grand (J. 4, 8).

ಪ್ರೌಢತೆ prauḍhatĕ. -ತಾ. The state of being grand, etc. See ಆ-; Čpr. 5, 138. 2, confidence, arrogance.

ಪ್ರೌಢವತಿ prauḍha-vati. = ಪವುಡವತಿ. A fully developed and perfected woman, a woman bold in her ways, a proficient or clever woman (Bp. 45, 2).

ಪ್ರೌಢವತ್ಸೆ prauḍha-vatsĕ. *A cow that has full-grown calves* (see ವಜ್ರಯಿಣಿ).

ಪ್ರೌಢಸಮಾಗಮ prauḍha-samâgama. A kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 24).

ಪ್ರೌಢಿ pra-ûḍhi. Growth, increase;—maturity, perfect state of body or mind;—elevation, greatness, grandeur, pomp; — proficiency; — self-confidence, arrogance; — boldness;—zeal, enterprise, exertion. See Śmd. 301; Rśv. 13, 8; J. 3, 13; 23, 59; 26, 17; Sp. s. ತರುಣತ್ವ; ಬರ್ದು, ಬಲ್ಲತನ. — ಪ್ರೌಢಿವೆದ್. -ಪಿಡ್. To become zealous, etc. (Čpr. 1, 3).

ಪ್ರೌಢಿಕೆ prauḍhikĕ. = ಪ್ರವುಡಿಕೆ, ಪ್ರಹುಡಿಕೆ. Grandeur, proficiency (My.).

ಪ್ರೌಢಿಮೆ prauḍhimĕ. = ಪ್ರವುಡಿಮೆ, ಪ್ರಹುಡಿಮೆ. Grandeur, proficiency (My.).

ಪ್ರೌಢೆ prauḍhĕ. = ಪವುಡೆ. A female arrived at puberty (J. 10, 53);—a married woman from thirty to thirty-five years of age;—a violent or impetuous woman who stands in no awe of her lover or husband, a woman of impetuous desires;—a proficient or accomplished woman. See ಬಿತ್ತಿಗವೆಣ್.

ಪ್ರೌಢ್ಯ prauḍhya. = ಪ್ರೌಢ. (Bp. 46, 71).

ಪ್ರೌಷ್ಠಪದ prauṣṭhapada. (fr. ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ). *The month bhâdra* (August-September).

ಪ್ರೌಷ್ಠಪದಿ praushṭhapadĕ. = ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ. *N. of a nakshatra.*

ಪ್ಲಕ್ಷ plaksha. *The waved-leaf fig-tree, Ficus infectoria* Willd. (see ಕಬ್ಬಸುರಿ & ಬಸರಿ, ಎತ್ತಿಗುವಿ). 2, *the tree Thespesia populneoides* Wall. (Hibiscus populneoides Roxb.). 3, the holy fig-tree, Ficus religiosa. 4, one of the seven dvîpas or continents.

ಪ್ಲವ plava. Swimming, floating;—leaping, jumping; a tumbler;—*a float, a raft* (ಉಡುವ, ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ Mr. 416). 2, *a kind of duck* (see ಮುಣ್ಡಮುದುಕ). 3, *a frog.* 4, *a Câṇḍâla (cf.* ಪೊಲೆಯ). 5, a monkey. 6, a species of grass, Cyperus rotundus.

ಪ್ಲವಕ plavaka. *A frog;*—a tumbler;—a Câṇḍâla.

ಪ್ಲವಗ plava-ga. Going by leaps: *a frog;*—*a monkey.*

ಪ್ಲವಂಗ plava-ṅ-ga. Going by leaps: a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ Nn. 46);—*a monkey* (ಕಪಿ, ಮರ್ಕಟ 46);—a horse (ತುರಂಗ, ಕುದುರೆ 46);—the forty-first year of the cycle of sixty (ವತ್ಸರವಿನರ, ವತ್ಸರಭೇದ 46; My.).

ಪ್ಲವಂಗಮ plava-ṅ-gama. *A frog;*—*a monkey.*

ಪ್ಲವನ plavana. Swimming, floating; jumping, leaping; flying; capering;—declivity, inclination. See ತೆಂಕು.

ಪ್ಲವಾಕೆ plavâkĕ. A float, a raft. (R.).

ಪ್ಲಾಕ್ಷ plâksha. (fr. ಪ್ಲಕ್ಷ). *The fruit of the Ficus infectoria.* See ಬಸುರಿ.

ಪ್ಲಾನ್ plân. Flannel (Si. 221; *cf.* ಪ್ಲಾನಲ್). 2, a "plan" (My.).

ಪ್ಲೀಹ plîha. *The spleen;*—disease of the spleen.

ಪ್ಲೀಹಶತ್ರು plîha-śatru. *The medicinal plant Amoora rohitaka.* See ಮುಳ್ಳಮುತ್ತಗ.

ಪ್ಲುತ pluta. Floated, floating, swimming; bathed in; submerged, wet;—jumped, leaped, having gone by leaps or jumps; leaping, jumping;—one of a horse's paces: *capering, vaulting* (ಬಿದಿಯವರಿಯು Nr.);—protracted, lengthened to three prosodial instants, as a vowel in pronunciation; a vowel thus lengthened (Śmd. 17. 19. 67. 68; Kâvy. I, 1*a*, 10. 16).

ಪ್ಲುಷ್ಟ plushṭa. = ಪ್ಲುಷ್ಟ. *Burnt.*

ಪ್ಲೋಷ plôsha. *Burning, combustion.*

ಪ್ಸಾತ psâta. Chewed, eaten. 2, *hungry* (ಹಸಿದಾತ Hlâ.).

ಪ್ಸೆ psĕ. Eating, food. 2, *hunger* (ಹಸಿವು Hlâ.).

ಪ್ಲಾನಲ್ plânal. = ಫಲಾನಿಲಿ. Flannel (Si. 276; My.).

ಫ್

PH

ಫ್ ph. The forty-second letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). In Kannaḍa it is used in a few imitative sounds, and in a few nouns (22. 23). For some Mhr. and H. words not found under this letter see under ಪ್.

ಫ pha. The letter ಫ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಫ pha. The number 2 (Mr. 349).

ಫಕಾರ pha-kâra. The letter ಫ (Śmd. 11).

ಫಕೀರ phakîra. = ಪಕೀರ. A Mahommadan mendicant;—a man free from worldly cares (Mhr., H.; My.; B. 4, 168).

ಫಕೀರಿ phakîri. Relating to a ಫಕೀರ (Mhr.); a ಫಕೀರ (My.).

ಫಕ್ಕನೆ phakkanĕ. = ಪಕ್ಕನೆ, q. v.

ಫಜೀತು phajîtu. ಫಜೀತಿ. Disgrace, ignominy; annoyance, harassment (Mhr., H.; My.; Br.).

ಫಂಜಿಕೆ phaṅjikĕ. *The plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br. (see ಬಾರಂಗಿ).

ಫಟಕೆ phaṭakĕ. A sound in imitation of that produced by a vigorous caning, slapping or cuffing (Mhr. ಫಟಕನ, ಫಡ ಫಡಾಟ; B. 5, 268; *cf.* ಪಟ).

ಫಟಿಕೆ phaṭikĕ. = ಫಟಕೆ. (B. 3, 43).

ಫಟೆ phaṭĕ. = ಎಡೆ 2, ಪೆಡೆ, ಹೆಡೆ. *The hood of the cobra or coluber nâga.*

ಫಡ phaḍa. = ಪಡೆ 2, etc. (Grj. 6, 36; 8, 40; Bh. 8, 26, 4; J. 13, 8; 25, 35. 54). — ಫಡ ಫಡ. = ಪಡ ಪಡ, etc. Ha, ha! etc. (ಎಲೆ ಎಲೆ Kk. 43; Śm. 60; Bh. 8, 24, 50; Rśv. 13, 97; J. 12, 38).

ಫಣ phaṇa. = ಫಟೆ. *The hood of the cobra.*

ಫಣಭೃತ್ phaṇa-bhṛit. The cobra di capello. 2, *a snake in general.*

ಫಣಾಧರ phaṇâ-dhara. A snake (ನರ್ಸ Mr. 399).

ಫಣಾಮಣಿ phaṇâ-maṇi. Hood-gem: a jewel supposed to be found on the hood of a cobra (My.).

ಫಣಿ phaṇi. = ಪಣಿ. *A snake;* a cobra.

ಫಣಿಕಟಕ phaṇi-kaṭaka. Śiva (Bp. 50, 11).

ಫಣಿಕುಂಡಲ phaṇi-kuṇḍala. Śiva (Śśv. 1, 74).

ಫಣಿಗಣೇಶ್ವರ phaṇi-gaṇa-îśvara. The serpent śêsha (J. 24, 17).

ಫಣಿಜ್ಜುಕ phaṇijjhaka. *Marjoram and another similar plant.* 2, a species of Basil (see ಮರು). See ಬಿಳೇ ಮರುಗ.

ಫಣಿತಲ್ಪ phaṇi-talpa. Vishṇu (Bp. 2, 19; J. 18, 32).

ಫಣಿಧರ phaṇi-dhara. Śiva (Mr. 12).

ಫಣಿಪ phaṇi-pa. The serpent śêsha (Č. Bp. 47, 31; Śśv. 4, 71).

ಫಣಿಪಕಂಕಣ phaṇipa-kaṅkaṇa. Śiva (Bp. 16, 28).

ಫಣಿಪತಿ phaṇi-pati. = ಫಣಿಪ. (Bp. 51, 75; J. 24, 62. 82).

ಫಣಿಭುಜ್ phaṇi-bhuj. An ophiophagous serpent (ರಾಜಫಣಿ, ಅರವಾವು Mr. 401). 2, a peacock.

ಫಣಿರಾಜ phaṇi-râja. = ಫಣಿಪ. (Bp. 54, 55; J. 23, 4).

ಫಣಿರಾಜಶಯನ phaṇirâja-śayana. Vishṇu (J. 2, 50).

ಫಣಿಲೋಕ phaṇi-lôka. = ನಾಗಲೋಕ. (Abh. P. 7, 31).

ಫಣಿವರಕಟಕ phaṇi-vara-kaṭaka. = ಫಣಿಕಟಕ. (Bp. 48, 15).

ಫಣಿವಿಭೂಷಣ phaṇi-vibhûshaṇa. Śiva (Bp. 61, 70).

ಫಣಿವೇಣಿ phaṇi-vêṇi. Braided hair that resembles snakes (J. 1, 4); a woman who has such braided hair (My.).

ಫಣೀನ್ದ್ರ phaṇi-indra. A cobra (Śmd. 142. 166). 2, Śiva (ತಿವ, ಧರಣೀಧ್ರ Nn. 6; ಹರಿ Mr. 495). 3, the serpent śêsha.

ಫಣೀನ್ದ್ರಸುತೆ phaṇîndra-sutĕ. The daughter of the serpent śêsha: N. of a wife of Arjuna (J. 24, 81).

ಫಣೀಶ phaṇi-îśa. = ಫಣಿಪ. (Ćpr. 2, 71).

ಫಣೀಶ್ವರ phaṇi-îśvara. = ಫಣೀಶ. (J. 24, 75).

ಫಣೆ phaṇĕ. ಫಣಾ. *The hood of a cobra.*

ಫನ phana. Annihilation, ruin (My.; H.).

ಫರ phara. = ಫಲ. A shield (Sk.).

ಫರಮಾಯಿಶಿ paramâyiśi. Made to order, commissioned as an article (Mhr., H. ಫರಮಾಶಿ, ಫರಮಾಸೀ). 2, superlatively excellent (My.; Mhr.).

ಫರಮಾಯಿಸು pharamâyisu. To order, to direct, to bid (My.; Mhr. ಫರಮಾವಿಣೇ).

ಫರವಾನ pharavâṇa. A royal mandate, order; a firman (My.; Mhr., H. ಫರಮಾನ).

ಫರಾಮೋಷಿ pharâmôshi. Forgetfulness, oversight (My.; Br.; H.). ಫರಾಮೋಷಿಯಾದರೂ ಪಡಪೋಸಿಯಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಫರಾರಿ pharâri. 1. A fluttering rag (Mhr. ಫರಾರಾ); a sail (B. 4, 161).

ಫರಾರಿ pharâri. 2. Absconded or emigrated (My.; Mhr., H.).

ಫಲ phala. = ಪಳ 1, ಫರ, ಫಳ. *Fruit;* a fruit (ಫಲೋತ್ಕರ, ಎಲ್ಲಾ ಫಲಂಗಳು Nn. 92). 2, produce, crop;—*profit, gain, advantage, benefit* (ಅತೀವಲಾಭ, ವಿಶೇಷವಾದ ಲಾಭ 92). 3, offspring, progeny. 4, *recompense, reward, retribution* (good or bad). 5, one's own learning or merits (ನಿಜವಿದ್ಯಂಗಳ್, ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ ವಿದ್ಯಂಗಳು 92). 6, the product or quotient. 7, final liberation (ಮುಕ್ತ, ಮೋಕ್ಷ 92). 8, *a blade* of a sword or knife. 9, *a tablet, a board.* 10, *a shield.* 11, *the wood of a plough, exclusive of the pole and share.* 12, a ploughshare. ಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬೀಜ, ನೆಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ನೀರು.—ಫಲವದ್ದ ಬಿಬೀಲಿ ಪಾರುಪತ್ಯ ಜನ್ದ.—ಫಲವದ್ದಲ್ಲ ಪರಡಾಟವಾದರೂ ಲೇಸು.—ಫಲವಲ್ಲದ ಮರ ಹೊಲದಲ್ಲಿದ್ದರೇನು?—ಫಲಾ ನೋಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಹೊಲಾ ಹೂಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು.—ಫಲಾ ನೋಡಿದರೆ ಬಾಯಾಱಿಕೆ ನಿತ್ತೀತೇ?—ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.—ಫಲಾ ಬಿತ್ತಿ, ಪಾಪಾ ಕಳೆ! (Prvs.). See ಪಣ್. — ಫಲ ಕೊಡು. To yield or produce fruit (B. 4, 183; My.). — ಫಲಂಗಿಱ್. -ಂ-ಗಿಡು. To imagine to be fruit (Rśv. 6, 20). — ಫಲ ನಿಲ್ಲು. = ಫಲವಾಗು No. 2. (My.). — ಫಲವಾಗು. -ಆಗು. Fruit or gain to

be produced (My.). 2, pregnancy to take place (My.). — ಫಲ ಹಿಡಿ. To come at fruits, to bear fruits (My.; see ಫಲಹೀನ).

ಫಲಕ phalaka. = ಪರಿಗೆ, etc., ಫಲಂಕ. A board, a plank. 2, *a shield*. 3, a slab or tablet for writing on. 4, any flat surface.

ಫಲಕಪಾಣಿ phalaka-pâṇi. *A soldier armed with a shield*. See Nr. s. ಕಡಿತಲೆಗಾಱ.

ಫಲಕಾಲ phala-kâla. The time of fruits, fruit-season. (My.).

ಫಲಂಕ phalaṅka. A board for playing with dice (ಅಕರ್ಷ, ಹಲಗೆ, ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿಯ ಹಲಿಗೆ Nn. 134).

ಫಲತ್ರಿಕ phala-trika. = ತ್ರಿಫಲೆ, q. v. *The three myrobalans*.

ಫಲದ phala-da. Yielding or bearing fruit; giving a reward, rewarding. (Rây. 13, 16).

ಫಲದಾನ phala-dâna. A present of fruits (My.).

ಫಲದಾಯಕ phala-dâyaka. He who gives a reward or rewards, he who retributes, used of God (My.).

ಫಲಪೂಜೆ phala-pûjĕ. Worship of corn trodden out by oxen; worship of ripe fruits newly plucked; etc. (My.).

ಫಲಪೂರ phala-pûra. Full of kernels: *the citron, Citrus medica* (ಮಾದೀ ಗಿಡ, ಮಾದಾಳದ ಗಿಡ Si. 141; *cf.* ಬೀಜಪೂರ).

ಫಲಪೂರ್ಣ phala-pûrṇa. Full of fruits (My.).

ಫಲಭರಿತ phala-bharita. Laden with fruit or fruits, full of fruit or fruits (My.).

ಫಲಭಾಗಿ phala-bhâgi. Sharing in a good or bad result of actions (My.).

ಫಲರಾಜಿತ phala-râjita. N. of a plant (ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆ q. v., etc. Mr. 113).

ಫಲವತ್ phala-vat. *Fruit-bearing, laden with fruits, fruitful*.

ಫಲಶ್ರುತಿ phala-śruti. Advantage, profit (Mhr.; My.).

ಫಲಸ phalasa. = ಪನಸ, etc. (Sk.).

ಫಲಸಿದ್ಧಿ phala-siddhi. Reaping fruit, realising an object; a prosperous issue (Kâvy. III, 3, B, 144; My.).

ಫಲಹೀನ phala-hîna. Void of fruit, yielding no fruit or profit (ಫಲ ಹಿಡಿಯದುದು ಮರ Mr. 103).

ಫಲಹೀನತೆ phala-hînatĕ. The state of being void of fruit (Čpr. 7, 96).

ಫಲಾದನ phala-adana. The eating of fruits (Śśv. 2, 99); a fruit-eater: a parrot.

ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ phala-adhyaksha. Superintendent of fruits;—*the tree Mimusops kauki*.

ಫಲಾನ phalâna. = ಫಲಾನೆ. Such a one (Mhr., H. ಫಲಾಣಾ; My.; Br. ಫಲಾಣೆ).

ಫಲಾನಿಲಿ phalânili. = ಫ್ಯಾನಲ್. (B. 5, 146).

ಫಲಾನುಭೋಕ್ತೃ phala-anubhôktṛi. A person who suffers, or enjoys, the due consequence of his actions (My.).

ಫಲಾನೆ phalânĕ. = ಫಲಾನ. (My.).

ಫಲಾಫಲ phala-aphala. Profit and loss (My.).

ಫಲಾಶನ phala-aśana. = ಫಲಾದನ. (My.).

ಫಲಾಹಾರ phala-âhâra. = ಪರಾಳ, ಪಲಹಾರ, ಪಲಾರ. Feeding on fruits; a slight repast consisting chiefly of fruits (My.).

ಫಲಿ phali. *Bearing fruit, being in fruit, fruitful;*—a tree. 2, *a kind of medicinal plant* (= ಫಲಿಸಿ No. 1).

ಫಲಿತ phalita. That has produced fruit, bearing fruit, yielding fruit, having got fruits (Čpr. 2, 91; Bp. 36, 49). ಫಲಿತಮಪ್ಪುದು (ಫಲಿಯಿಸುವುದು Śmd. 396 Cm.). ಮರಗಳೊಳು ಫಲಿತನೆನೆ ಫಲವುಳ್ಳವು (Mr. 103). 2, involved (Mhr.).

ಫಲಿತರಸಾಲ phalita-rasâla. A mango tree in fruit (ಬನ್ದಮಾವು Śm. 26).

ಫಲಿತಾಮ್ರ phalita-âmra. = ಫಲಿತರಸಾಲ. (ಬನ್ದಮಾವು Kk. 66).

ಫಲಿತಾರ್ಥ phalita-artha. Result (My.).

ಫಲಿನ phalina. *Bearing or yielding fruit, fruitful*. 2, = ಪನಸ, ಫಲನ. (Sk.).

ಫಲಿನಿ phalini. *A certain medical plant* (= ಪ್ರಿಯಂಗು, etc.; see ಜಾಲಿನಿ, ನೆದಿಲ್ 2). 2, *the medicinal plant Menispermum cordifolium* Willd. 3, a species of herb, Echites dichotoma. 4, a species of flower, Celosia cristata.

ಫಲಿಯಿಸು phaliyisu. = ಫಲಿಸು. To bear fruit, etc.; to be produced (ಫಲಿತಮಾಗು Śmd. 396 Cm.; Čpr. 7, 93).

ಫಲಿಸು phalisu. Fruit to be produced, fruit to grow (ಕಾಯ್ Čt. I, 39); to grow, to be produced (Bp. 41, 11; 45, 42);—to bear fruit, to become fruitful (My.; B. 2, 52); to bear or produce good or bad results (My.).

ಫಲೀನ phalîna. Fruit (ಫಲ Nn. 45). 2, a good man (ಉತ್ತಮ, ಉತ್ತಮಪುರುಷ 45, o. r. ಸತ್ಪುರುಷ). 3, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 45). 4, final liberation (ಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ತಿ 45). 5, the hair of the head (ತಿರೋರುಹ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 45). 6, mud, mire (ಪಂಕ, ಕೆಸಱ್ 45).

ಫಲೇಗ್ರಹಿ phalê-grahi. *Bearing fruit in season, fruitful*.

ಫಲೇರುಹೆ phalê-ruhĕ. *The trumpet-flower, Bignonia suaveolens*.

ಫಲೋತ್ಕರ phala-utkara. Multitude of fruit, all sorts of fruit (ಫಲ, ಎಲ್ಲಾ ಫಲಂಗಳು Nn. 92).

ಫಲೋತ್ಪತ್ತಿ phala-utpatti. Coming forth or growing of fruit, production of fruit. See ಕಾಯ್.

ಫಲೋದಯ phala-udaya. Coming forth or appearance of fruit;—appearance of consequences or results, result, recompense, reward. (My.).

ಫಲ್ಗು phalgu. Small, minute;—*pithless, sapless;—worthless, vain, useless;—week, feeble, insignificant*. 2, *the opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia* Roxb.

ಫಲ್ಗುನ phalguna. = ಪಲುಗುಣ, ಪಲ್ಗುಣ. Arjuna (ಇನ್ದ್ರಜ, ಸಿತಹಯ, ಗಾಣ್ಡೀವಿ, ಜಿಷ್ಣು, ಹರಿಬನ್ದು Mr. 264; Śmd. 270. 281).

ಫಲ್ಗುನಿ phalguni. N. of a double nakshatra or asterism (pûrvâ and uttarâ). See ಫಾಲ್ಗುನ.

ಫಸಲಿ phasali. = ಫಸಲು. 2, the harvest-year: the official revenue-year, originated with the emperor Shâh Jehân; the addition to the phasali, to convert it into the Christian year, is 590 (My.; Mhr.).

ಫಸಲು phasalu. A crop, a harvest (My.; Si. 123. 166; Mhr., H.).

ಫಳ್ phaḷ. A sound in imitation of briskly boiling rice. — ಫಳ್ ಫಳ್. rep. (S. Mhr.).

ಫಳ phaḷa. A sound produced by the feet of running bullocks. — ಫಳ ಫಳ. rep. (S. Mhr.).

ಫಳ phaḷa. = ಫಲ (Śmd. 25).

ಫಳೆಯಕಾಯಿ phaḷĕya-kâya. (Śmd. 23).

ಫಟಿಲ್ phaṭil. An imitative sound (*cf.* ಪಠಲ್). — ಫಟಿಲೆನೆ. With the sound of ಫಟಿಲ್ (Śmd. I; 22).

ಫಾಜಿಲ್ phâjil. ಫಾಜಲ್. Overplus, excess; surplus or spare; whatever is realized over and above the estimated produce; extra (My.; Br.; Mhr., H. ಫಾಜೀಲ).

ಫಾಣಿ phâṇi. Unrefined sugar, molasses;—flour or meal mixed with curds.

ಫಾಣಿತ phâṇita. (= ಫಾಣ್ಟ). *The inspissated juice of the sugar-cane, raw sugar*; the inspissated juice of other plants. See Nr. s. ಬೆಲ್ಲ.

ಫಾಣ್ಟ phâṇṭa. (= ಫಾಣಿತ). Obtained by straining or filtering, *readily or easily prepared*, anything made by an easy process, as a decoction, etc.;—*a decoction*, etc.

ಫಾಮು phâmu. Self-collectedness (Mhr., H.; see ಬೀ-).

ಫಾಯಿದಾ phâyidâ. ಫಾಯಿದೆ. Advantage, profit (My.; Br.; Mhr., H. ಫಾಯದಾ). ಫಾಯಿದೆ ನೋಡಿ, ವಾಯಿದೆ ಕಳ ಕೊಂಡ್ಡಾ (Prv.).

ಫಾಯಿಷ್ phâyish. Published, proclaimed, notified (My.; H.).

ಫಾಲ phâla. = ಫಾಲ 2. *A ploughshare.* 2, a bundle. 3, the forehead. 4, *made of cotton.*

ಫಾಲಾಕ್ಷ phâla-aksha. Śiva (My.).

ಫಾಲಾಮ್ಬಕ phâla-ambaka. = ಫಾಲಾಕ್ಷ. (My.).

ಫಾಲ್ಗುಣ phâlguṇa. Tbh. of ಫಾಲ್ಗುನ. (My.).

ಫಾಲ್ಗುನ phâlguna. (fr. ಫಲ್ಗುನಿ). = ಫಾಲುಗುಣ, ಫಾಲ್ಗುಣ. Belonging to the asterism phalgunî. 2, *N. of a month* (February-March). 3, Arjuna.

ಫಾಲ್ಗುನಿ phâlguni. = ಫಲ್ಗುನಿ. 2, *the day of full moon in the month phâlguna.*

ಫಾಲ್ಗುನಿಕ phâlgunika. *The month phâlguna.*

ಫಿದಿವಿ phidivi. A servant (My.; Br.; H. fidwî).

ಫಿರಕೆ phiraka. = ಪರಿಕೆ, etc. A part, a subdivision (My.; Br., H. ಫಿರ್ಕಾ); a department (My.).

ಫಿರ್ಯಾದಿ phiryâdi. = ಪಿರಿಯಾದಿ, ಫಿರ್ಯಾದು. A representation of injury and an application for redress; a complaint, a suit, an action (My.; ಅಫಿಗ್ರಹ, ಅಫಿಯೋಗ, ಅಫಿಪಾರ, ಮೊಜಿ G.; Mhr., H. ಫಿರ್ಯಾದ). 2, a complainant, a plaintiff (My.; Mhr., H. ಫಿರ್ಯಾದೀ). ಫಿರ್ಯಾದಿ ನೂಡು (ದೂಜು); ಫಿರ್ಯಾದಿ ಹೇಬಿ (ಮೊಜಿಯಿಡು G.). See B. 4, 7. 169; 5, 264. 265.

ಫಿರ್ಯಾದು phiryâdu. = ಫಿರ್ಯಾದಿ No. 1. (My.).

ಫುತ್ಕೃತ phut-kṛita. = (ಪೀತ್ಕೃತ), ಫೂತ್ಕೃತ. Blowing, hissing; screamed aloud; screaming, shrieking, screeching, a scream, a shriek.

ಫುಪ್ಫುಸ phupphusa. The lungs. (B. 4, 85).

ಫುರೋಕ್ತು phurôktu. = ಫ್ರೋಕ್ತು. Sale, selling, vent (My.; Br.; H. furôkht).

ಫುಲ್ಲ phulla. = ಪುಲ್ಲ. *Expanded, blown, as a flower;* in full bloom, flowering; opened wide, dilated, as the eyes;—a full-blown flower.

ಫುಲ್ಲಿತ phullita. = ಪುಲ್ಲ. See ಎ-.

ಫೂತ್ಕಾರ phût-kâra. = ಫುತ್ಕೃತ. (Ćpr. 10, 67; Grj. 8, after 8).

ಫೂತ್ಕೃತಿ phût-kṛiti. = ಫೂತ್ಕಾರ. (Ćpr. 7, 38).

ಫೆಳಯಿಲ phĕla-ila. (Śmd. 241 Mdb.).

ಫೆಳಾವುಗ phĕlâvuga. (Śmd. 23).

ಫೆಳಿ phĕli. (Śmd. 23).

ಫೇಪಾ phêṗâ. = ಫೇಣಿ. (My.; Mhr., H.).

ಫೇಣಿ phêṇi. A dough of wheaten flour in fine granules worked into fine vermicelli of which some portion is coiled and baked in ghee (V. 14, 80; C.).

ಫೇತ್ಕಾರ phêt-kâra. Howling. (Ćpr. 10, 67).

ಫೇನ phêna. = ಪೇನ. *Foam, froth, spume;* scum (ತಿವ, ನೊರೆ Nn. 6). 2, *white cuttle-fish bone, Os sepiae.*

ಫೇನಿಲ phênila. Foamy, frothy, spumous. 2, *the soap plant, Sapindus detergens* Roxb. 3, a species of tree with beautiful flowers (ತಿಲಕತರು, ಕ್ಷುರಕ Mr. 119). See ರಂಗುವಾಲ.

ಫೇರಂಡ phêraṇḍa. *A jackal.*

ಫೇರವ phêrava. *A jackal;*—a râkshasa, a goblin, a demon;—fraudulent, crafty; a rogue.

ಫೇರಿಸ್ತು phêristu. A list, a catalogue, a roll, an inventory (My., also as ಫೇರೀಸ್ತು; Br.; Mhr., H. ಫೇರಿಸ್ತ, ಫೇರೀಸ್ತ).

ಫೇಲ phêla. = ಫೇಲಿ. (Sk.; R.; *cf.* ಪೇಲ್ 2).

ಫೇಲಿ phêli. = ಫೇಲೆ. (Sk.). ಭೋಜನಕಾಗಿ ಎಕ್ಕದು ವಿಘಾಸಮ್; ಉಣ್ಣಾ ಧಾಜನದೊಳ್ ಇರೆ ಫೇಲಿ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 220).

ಫೇಲಿಕೆ phêlikĕ. = ಫೇಲೆ. *Remnants of food, etc.* (ಮುಡಗೂಬಿ Hlâ.).

ಫೇಲಿಪಾತ್ರೆ phêli-pâtrĕ. A spittoon (ಪಡಿಗ Mr. 212).

ಫೇಲೆ phêlĕ. *Remnants of food, leavings of a meal, droppings from the mouth, refuse, orts.*

ಫೊಟ್ phôṭ. An imitative sound. — ಫೊಟ್ಟನೆ. With the sound of ಫೊಟ್ (Śmd. 22, o. r. ಫೊತೆನೆ; Tĕ. ಪೊಟುಕ್ಕುನಂ, suddenly).

ಫೌಜ phauja. = ಪೌಜು, etc.

ಫೌಜದಾರ phauja-dâra. = ಪೌಜುದಾರ No. 2. (B. 5, 106).

ಫೌಜದಾರಿ phauja-dâri. Criminal (Mhr.; B. 5, 265).

ಫೌಜು phauju. ಫೌಜ್. = ಫೌಜ. (J. 25, 10; Si. 268. 279). ಆ ಊಳು ಮೂಜು ಫೌಜು (Prv.). — ಫೌಜ್ ಫಿರಕಾದವನು. (ಭಟ, etc., ಆಗ್ಗದವ Si. 278).

ಫ್ರೋಕ್ತು phrôktu. = ಫುರೋಕ್ತು. (My.).

ಬ್

B

ಬ್ b. The forty-third letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). In compounds it is often changed into ವ್, *e. g.* ಎಳವಳ್ಳಿ, ಕಡುವೆಳ್ಳು, ಚೇರ್ವೆರಸು, ಆಳ್ವಲ್ಮೆ ತೋಳ್ವಲ್ಮೆ, ಕಣ್ವಿಡ್ಡು, ಗೇಣ್ವಾಯಿ (81), ತೆಳ್ವಸಿಱ್ (212), ಬಿಲ್ವಯಲ್ (213), ಕಱುವಲೆ (215), ಪಲ್ಲಿವಾಯ್ (221), ಕುಡುವಿಲ್ಲಂ (220), ನಾಲ್ವೆರಲ್ (224);—ಕೆಲಸಕ್ಕೆವರ್, ಬೆಂಗೆವರ್, ನೆಲೆಗೆವರ್ (82), ಬಗೆಗೆವರ್ (216); ಮುನಿವರ್ (134), ಏವರ್ (211);—ಇರ್ವರ್ (122), ಬರ್ವ (158); see ವ್. Exceptions are, *e. g.* ಇರ್ಪಾಳ್ (81), ಕಣ್ಪೇಟಂ, ಸುಡುಬಾಡು (82). Frequently it takes also the place of ಪ್, *e. g.* ಕಬ್ಬಸಿ, ತಣ್ಬುಬಲ್, ಕಣ್ಬೊಲಂ (78), ಅಡುಮ್ಬೊಲಂ, ಏಂಚುಮ್ಬುದು, ಪೆರ್ಬುಮ್ಬುರುಳ್, ಇಬ್ಬಯುಮ್ಬೊಬ್ಬುತ್ತು, ಬಿಟ್ಟುಮ್ಬೊಜ್ (204).

ಬ ba. 1. The letter ಬ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಬ ba. 2. (ಬ್-ಅ 17). = ಪ 2, etc., *e. g.* ನಾವ್ಬಂ (ನಾವ್ಬುಂ), ಎಸ್ಬಂ (ಎಸ್ಬುಂ), ತಿನ್ಬಂ (ತಿನ್ಬುಂ), ಉಣ್ಬಂ, ಕಾಣ್ಬಂ, ಪೂಣ್ಬಂ (Śmd. 275).

ಬ ba. The number 3 (Mr. 349).

ಬಂಹಿಮ baṁhima. Muchness, abundance, multitude, greatness.

ಬಂಹಿಮವತ್ baṁhima-vat. Having abundance or greatness (Kâvy. V, 44; Abh. P. 7, 22).

ಬಂಹಿಷ್ಠ baṁhishṭha. *Very much, very many, most abundant, very great, excessive.*

ಬಕ್ bak. = ಬಗದು, etc. P. p. of ಬಗೆ 1, in ಬಕ್ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಬಕ baka. = ಬಗೆ, ವಕ. A heron, a crane (ವಕ, etc. Nr.; ಧ್ಯಾಂಕ್ಷ Hlâ., Nn. 120; ಬಕೋಟಿ Mr. 172; see ಕಾಡು-). ಬಕನಲ್ಲಿ (Nn. 120). 2, a man of great cunning like a crane, a cheat, a rogue. 3, N. of a râkshasa or demon killed by Bhîma (Śmd. 183; Bh. 1, 10, 1, etc.; J. 16, 25). 4, N. of an asura conquered by Kṛishṇa. 5, the tree Sesbana grandiflora (see ಬಕಪುಷ್ಪ). ಬಕ ತಪಸು ಮಾಡಿದರೆ ಮಕರಗೆ ಭಯವೇನು?—ಬಕನ ಬಾರಿ (the turn of being devoured by Baka) ಮಗನ ಮುದಿವೆ (Prvs.). See Prv. s. ಬಾಧೆ ಪಡು.

ಬಕದಾಲ್ಭ್ಯ bakadâlbhya. N. of a ṛishi (J. 24, 43; 32 sum.; 32, 25, etc.).

ಬಕಪುಷ್ಪ baka-pushpa. The tree Sesbana grandiflora Poir. (Agati grandiflora Desv., ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಪಾಶುಪತ, ಬಕ, etc. Nr. *b*; ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಏಕಾಷ್ಠೀಲ, ವಕ, etc., ಕೊಕ್ಕರೆಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ Si. 142).

ಬಕರೆ bakarĕ. = ಬಕ್ಕರೆ 1, ಬಕ್ಕೆ. A potsherd (occasionally used for parching seeds, etc., and as a lid, My.).

ಬಕರೆ bakarĕ. ಬಕರ. A he-goat (Mhr. ಬಕರಾ); a goat without reference to sex (Mhr. ಬಕರೇಂ, My.). — ಬಕರಕ ಸಾಯಿ. A mutton-butcher (My.; Mhr.).

ಬಕವಿಡಮ್ಬನ baka-viḍambana. The deceit or imposture of a crane, hypocrisy (Bh. 8, 22, 22).

ಬಕವೈರಿ baka-vairi. Kṛishṇa. 2, Bhîma (J. 4, 60).

ಬಕವ್ರತಿ baka-vratî. One whose acts are like those of a crane: a false devotee, a religious hypocrite (Bh. 3, 4, 26).

ಬಕಶಿ bakashi. = ಬಕ್ಷಿ. A general (My.; Mhr., H. ಬಖ್ಶೀ; ಬಕ್ಷೀ); the head of a department (My.).

ಬಕಶಿಗಿರಿ bakashi-giri. The employment of a bakashi (My.).

ಬಕಾರ ba-kâra. The letter ಬ (Śmd. 11).

ಬಕಾರಿ baka-ari. = ಬಕವೈರಿ. (Śmd. 81).

ಬಕಾಸುರ baka-asura. = ಬಕ Nos. 3 & 4. 2, a term for a voracious eater (My.; Mhr.). ಬಕಾಸುರನ ಊಟ, ಕುಮ್ಭಕರ್ಣನ ನಿದ್ದೆ (Prv.).

ಬಕಾಳ bakâḷa. (Mhr. ಬಕಾಲ, a shopkeeper with contemptuous implication). — ಬಕಾಳಧಾತು. Shopkeepers' rice: rice mixed with curds, butter, and milk (My.).

ಬಕುತ bakuta Tbh. of ಭಕ್ತ. (My.).

ಬಕುತಿ bakuti. Tbh. of ಭಕ್ತಿ. (My.).

ಬಕುಳ bakuḷa. = ವಕುಲ. (ವಕುಳ Ct. II, 60; ನಾಗಕೇಸರ Mr. 125). ಬಕುಳದ ಮರ (ವಕುಲ, ಕೇಸರ Nr.).

ಬಕೋಟ bakôṭa. = ವಕೋಟಿ. (ಬಕ Mr. 172).

ಬಕ್ಕ bakka. (fr. ಬಜ). = ಬಕ್ಕೆಟ, q. v. — ಬಕ್ಕಮ್ಬುಯಲ್. -ಂ-ಬಯಲ್. (Śmd. 205). = ಬಕ್ಕಟಿಬಯಲ್ q. v., ಬಟ್ಟಬಯಲ್. An empty, void place, a wide, open plain; a void, a vacuum, vacuity; vanity, illusion; disappearance; ruin. ಬಕ್ಕಲಿತಿ ಜೋಡೆಯಾದನ್ತಕ್ಕುಂ ಅವಳ್ ಸಿತಗೆ, ಪತಿಗೆ ಮಿಗ ಕಾಯ್ವುಳ್ ನೋಟಕ್ಕೆ, ಕಡುಸೊನ್ವಿ (o. r. ಕಡುಸಾಮ), ನಾಣಿಲಿ, ಬಕ್ಕಮ್ಬುಯ ಲೊಳಮ್ ಅದಾರುಮಂ ಭಂಜಿಸುವಳ್ (Śmd. 244; Kâvy. I, 4, 12).

ಬಕ್ಕ bakka. = (ಬಾಕ). ಜೊಕ್ಕ 3. Tbh. of ಭಕ್ಷ. See ಕೂಯಿ-, ತಿನಸು-, ತಿನಿಸು-.

ಬಕ್ಕಟ bakkaṭa. = (ಬಕ್ಕ, ಬಟ್ಟ), ಬರ್ಕಟ. Bareness, voidness (*cf.* Mhr. ಬಖಳ, open space; any void spot). — ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್. = ಬಕ್ಕಮ್ಬುಯಲ್. (ತೂನ್ಯ Ct. I, 86, o. r. ಬಕ್ಕಮ್ಬುಯಲ್; Abh. P. 11, after 155). ಬೆನ್ದ ವ್ಯಾಮೋಹದೆ ಇನ್ದುವರಂ ಬಕ್ಕಟಬಯಲೊಡನೆ ಪೊರ್ದಿ, ಎನಗುಳ್ಳಾಯುಮಂ ಜ್ಞಾನಮಂ ಬಿಡೆದೆ ಬಜೆ ಕೆಯಿದು, ಪಾಪಿಂಗಾಗಿ, ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್ಗೆ ಬಿರ್ದುಗೆ ಕೆಟ್ಟೆಂ (Sânandapurâṇa kathâvâkyârthasûcaka).

ಬಕ್ಕರಸೆ bakkarasĕ. (Śmd. 49).

ಬಕ್ಕರಿ bakkari. = ಬಕ್ರಿ. Bread (My.; Mhr. ಭಾಕರ). See ಕೋಣದ-; Prv. s. ಭಕ್ತ. — ಬಕ್ಕರಿಹಂಚು. A platter for baking bread (B. 3, 58).

ಬಕ್ಕರೆ bakkarĕ. 1. = ಬಕರೆ, etc. (My.).

ಬಕ್ಕರೆ bakkarĕ. 2. = ಬಗರಸೆ 2 q. v., etc. (ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಗರಗೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಗರಿಗೆ Śm. 62, o. r. ಬಗರಸೆ; *cf.* ಭಕ್ಷಣಿ?).

ಬಕ್ಕಸ bakkasa. = ಜೆಕ್ಕಸ, etc. — ಬಕ್ಕಸಮ್ಬುಡು. = ಜೆಕ್ಕಸಮ್ಬುಡು. ಬಕ್ಕಸಮ್ಬುಟ್ಟು ಬಾಯಂ ಬಿಟ್ಟರ್ (Śmd. 287, o. r. ಬಿ-).

ಬಕ್ಕಸ bakkasa. = ಬೊಕ್ಕಸ, q. v. (ಕೋಶ Si. 262; ಕೋಶ, ಅರ್ಥ 460).

ಬಕ್ಕಸೆ bakkasĕ. (Šmd. 49, o. r. ಬಕ್ಕಸಿ).

ಬಕ್ಕಳಿ bakkaḷi. ಮೆಯ್ಯ ಮಸಿ ಕೊರಲ ಬಕ್ಕಳಿ ಪುಯ್ಯೆ ಘರಿ ಲ್ಗರೆವ ಕೆಯ್ಯ ಕಂಕರಿಕೆ (Šmd. 84 in two MSS., o. r. ಬಕ್ಕಳಿ).

ಬಕ್ಕು bakku. = ಬರ್ಕು of ಬರ್ 1. See Sś. s. ಬಡೆಗೋಲ್.

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 1. To be astonished or amazed. ಬಕ್ಕುಡಿದಂ (Šmd. 49).

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 2. = ಬಕ್ಕುಡೆ, ಬಳ್ಕುಡಿ. Agitation; amazement; alarm; fear; grief (ತಲ್ಲಬಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಿಗುಬ್, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲುಬ್, ಬಿಗುಜ್ಞ, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಬಿಗಪ್ಪ ಭಾವ Šm. 49; Kk. 42, o. r. ಬಳ್ಕುಡಿ).

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 3. N. of a plant (ವಕ್ರೆ Mr. 145; *cf.* Sk. ವಕ್ರಾ?).

ಬಕ್ಕುಡೆ bakkuḍĕ. = ಬಕ್ಕುಡಿ. — ಬಕ್ಕುಡೆಯ. -ಆ 3. A man full of alarm or fear (Bp. 38, 70).

ಬಕ್ಕೆ bakkĕ. Sweetness, goodness (M. ವರಿಕ್ಕೆ; M. ವಬಿಯಕ್ಕೆ, T. ವಬುಕ್ಕೈ, the tender pulpy substance inside a young cocoanut; see ಬಂಕೆ & ಬೆಣ್ಣೆ; *cf.* Mhr. ಬರಕಾ, soft, fluid, used of the pulp of a kind of jack, etc.). — ಬಕ್ಕೆವಲಸು. -ಪಲಸು. (Šm. 118). A sweet kind of jackfruit (ಸ್ವಾದುಪನಸ 26; Č. Bp. 45, 29; Šśv. 2, after 42; T. ವಬುಕ್ಕೈಪ್ಪಲಾವು; M. ವರಿಕ್ಕೆಪ್ಪಿಲಾವು).

ಬಕ್ರಿ bakri. = ಬಕ್ಕ೦. (My.).

ಬಕ್ಕೆ bakrĕ. = ಬಕರೆ, etc. (My.).

ಬಕ್ಷಿ bakshi. = ಬಕಸಿ. (My.). — ಬಕ್ಷೀಸಾಬೇಬು. Mr. general. See Prv. s. ಬಲಿ ಹಾಕು.

ಬಕ್ಷೀಸ್ bakshīs. A gift (My.; Mhr., H. ಬಖ್ಷೀಸ, ಬಖ್ಷೀಸ).

ಬಖೇಡಿ bakhēḍi Contention (My.; Mhr., H., Br. ಬಖೇಡಾ); a troublesome business (My.; Mhr.).

ಬಗ್ bag. The burning sensation caused by chillies when entering the mouth or the eye. — ಬಗ್ ಬಗ್ rep. (C.).

ಬಗ baga. A sound used to express suddenly blazing up, the crackling of flames, shining brightly, and also burning of the body. *Cf.* ಬಗ್ಗನೆ; Sk. ಭಗ. — ಬಗ ಬಗ. rep. (C.; Tĕ., T.; Mhr. ಧಕ್ಕಧಕಣ). — ಬಗ ಬಗ ಎನ್. To crackle as flames (Bp. 16, 25). — ಬಗ ಬಗನೆ. With the sound of ಬಗ ಬಗ (Bp. 53, 53; My.). — ಬಗ ಬಗನೆ ಉರಿ. To blaze with a crackling noise. 2, to burn, as the eyes, the hands, the sole of the foot (My.).

ಬಗಚು bagaṭu. To disjoin the thighs, to open the legs, to straddle (ಊರುವಿಶ್ಲೇಷ Šmd. Dh.; *cf.* T., M. ವಗು, to divide, separate).

ಬಗದೆ bagaḍĕ. Rice roughly cleaned (Mhr. ಬಗಡ). — ಬಗದೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. An inferior kind of rice used to feed elephants, buffaloes, etc. (My.).

ಬಗದಾಳ bagadāḷa. A certain collection of ślokas (My.; see Prv. s. ಬಾಯಿಗೆ ಬರು).

ಬಗದು bagadu. = ಬಕ್, ಬಗೆದು. P. p. of ಬಗೆ 1.

ಬಗರ್ bagar. Without (Mhr., H.). — ಬಗರ್ಬಡ್ಡಿ. Without interest (My.). — ಬಗರ್ಬದಲಿ. Without a substitute (My.). — ಬಗರ್ಜ. Without leave (My.). — ಬಗರ್ಜುಕ್ಕುಂ. Without permission (My.).

ಬಗರಗೆ bagaragĕ. 1. = (ಒಜ್ಜರ), ಬಗರಿಗೆ 1, ಬಸೆರಗೆ 1, (ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ). A hole dug for water in the dry bed of a river or stream, a spring (ಕೂಪಕ, ವಿದಾರಕ Nr.; ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ಒಜಿನ್ತೆ Kk. 56; *cf.* ಬಸಿ 1? ಬಸರ್ 1?).

ಬಗರಗೆ bagaragĕ. 2. = ಬಕ್ಕರೆ 2, ಬಗರಿಗೆ 2, ಬಸೆರಗೆ 2. A kind of vessel (ಪಕ್ಕಲಿ Ct. I, 86, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಕ್ಕರೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಕ್ಕರೆ Šm. 62, o. r. ಬಗರಿಗೆ).

ಬಗರಿ bagari. = ಬುಗರಿ 1. A boy's spinning top (S. Mhr.; Tĕ. ಬಂಗುರ, ಬೊಂಗರ, ಬೊಮ್ಮರ; T., M. ಪವ್ವರ; *cf.* Tbh. ಬವರ & Mhr. s. ಬುಗರಿ 1).

ಬಗರಿಗೆ bagarigĕ. 1. = ಬಗರಸೆ 1, etc. (ಪಕ್ಕಲೆ, ವಜ್ಜರ, ಒಜಿನ್ತೆ ಕೆಕ.).

ಬಗರಿಗೆ bagarigĕ. 2. = ಬಕ್ಕರೆ 2, ಬಗರಸೆ 2, q. v.

ಬಗರು bagaru. (= ಬಗಿ 1). To scratch with the nails or claws (My., *cf.* ಪರಡು 3).

ಬಗಲ್ bagal. ಬಗಲು. The armpit; a side (My.; Br.; B. 4, 157; ಕಂಕುಬಿ, ಕಕ್ಷ, ಕೊಂಕುಬ್, ಬದಿ, ಬಾಹುಮೂಲ G.; Mhr., H. ಬಗಲ). See Prv. s. ತಗಲುಗಾಜು. — ಬಗಲಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A jacket with sleeves that cover only a small portion of the upper arm (My.). — ಬಗಲುಚೀಲ. A bag that is put over the shoulder and hangs under the arm (My.). — ಬಗಲೊಡೆ. -ಒಡೆ. To branch off (ಟಸಲೊಡೆ G. 40).

ಬಗಲ bagala. An Arab boat of a particular description (B. 3, 116; Mhr. ಬಗಲಾ).

ಬಗಸಿಗೆ bagasigĕ. = ಬಸಿಗೆ, ಬೊಗಸಿ, ಬೊಗಸೆ. The palms of the hands joined so as to form a cup. ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳನುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ ಪ್ರಸೃತಿಯೆನಿಸುಗು, ಅದು ಕುಡಿತೆ; ಆ ಎರಡೂ ಕೂಡಿದರೆ ಅಂಜಲಿಯೆನಿಸುಗು, ಅದು ಬಗಸಿಗೆ (Nr., MS. ಬಗಸಿರೆ).

ಬಗಸು bagasu. = ಬಯಸು. (My.).

ಬಗಸೆ bagasĕ. = ಬಸಸಿಗೆ, etc. (ಅಂಜಲಿ, ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಸೇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಂಗೆಯ್ಗಳು Si. 212; My.). ಕೆಯ್ಯ ಬಗಸೆ (ಕುತಪ, ಅಂಜುಲಿ Nn. 107). ಬಗಸೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಂಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವಿಕೆ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ Si. 248). — ಬಗಸೆಗಣ್. -ಕಣ್. (Šm. 118). An eye like a bagasĕ, a large eye.

ಬಗಳಾ bagaḷā. ಬಗಳೆ. = ವಗಲಾ. (Tĕ. ಬಳಲಾ, ಬಗಳಾ, ವಗಳಾ). — ಬಗಳಾದೇವಿ. One of the śakti deities by means of which one may shut the mouth of an opponent, etc. (My.).

ಬಗಳು bagaḷu. = ಬಗುಳು 1, etc. (My.). ಬಗಳೋನು ಹೊಗಬಿನು, ಹೊಗದೊನು ಬಗಳನು (Prv.).

ಬಗಾರ್ bagār. Seasoning (= ಒಗ್ಗರಣೆ My.; H.).

ಬಗಿ bagi. 1. (= ಬಗರು). To separate, to disunite; to divide, to make pieces, to cleave, to tear, to lacerate, to scratch, to dig (ವಿಶ್ಲೇಷ, ಛಾಗ Šmd. Dh.; T. ವಗರ್, to divide, slice; T. ವಗು, M. ವಗು, ವಗೆ, to separate, divide; T. ವಗ್ಗೈ, M. ವಗೆ, division, portion; see s. ಪಗಡಿ). See Bp. 14, 32; 61, 12; J. 4, 44; 31, 56. **2,** to scrape and remove, as rice from the bottom of a pot by means of a spoon, to

scratch and take out of a vessel with the nails or a spoon, as sugar that sticks together, to dig up with the snout, as wild hogs the soil, etc. (My.). — ಬಗಿ ಬಗಿ. rep. (Bp. 47, 30).

ಬಗಿ bagi. 2. = ಬಗಿದು. P. p. of ಬಗಿ 1 in ಬಗಿ ಬಗಿದು (Bp. 47, 10; 55, 25).

ಬಗಿ bagi. 3. = ಬಸೆ 3. Dividing, tearing, etc. See ಉಗಿ-, ಇರ್ಬಗಿ.

ಬಗಿನಿ bagini. = ಪಯ್ಪೆ, ಬಯ್ಪೆ q. v. (My.; Č. Bp. 47, 45).

ಬಗಿಸು bagisu. To cause to scrape or scratch and remove, as the filth of a drain (My.).

ಬಗುಡ baguḍa. (fr. a ಬಗುಡು. = ಬುಗುಡು, -ಅ 3). A man with a prominent navel (ತುಣ್ಡಿ, ಉನ್ನತನಾಭಿ Hlâ.). See ಬುಗುಡು.

ಬಗುತ baguta. Tbh. of ಭಕ್ತ (Bp. 51, 77; 57, 75; My.).

ಬಗುಳ್ bagul. 1. = ಬಗಳು, ಬಗುಳು 1, ಬೊಗಳು 1, ಬೊಗುಳು 1. To bark (ಕುರ್ಕುರಧ್ವನಿ Šmd. Dh.); to cry out. P. p. ಬಗುಳ್ದು.

ಬಗುಳ್ bagul. 2. To suffer from dysentery (ಸಾರಣ Šmd. Dh.; *cf.* ಬಸು in ಬಸುಗುತ್ತಲ್).

ಬಗುಳು bagulu. 1. = ಬಗುಳ್ 1, etc. P. p. ಬಗುಳಿ (My.). ತಿಗಳಿತೀ ಬಾಯಿ ಕೆಣಕ ಬೀಡ, ಬಗುಳೋ ನಾಯಿ ಬಡಿಯ ಬೇಡ (Prv.).

ಬಗುಳು bagulu. 2. = ಬೊಗುಳು 2, ಬೊಳ್ಳು. Barking; crying out. — ಬಗುಳುನಸ್ಸಿ. A kind of delirious fever in which the patient cries out (My.).

ಬಗೆ bagĕ. 1. To think; to consider, to mind, to think of (ಚಿತ್ತ Šmd. Dh.; My.); to opine, to suppose, to conjecture, to take for; to know (ಪರಿಭಾವ Šmd. Dh.; ವಿಚಾರಿಸು 72 Cm.; ಭಾವಿಸು 110 Cm., ಅಬು Mḍb. Cm.; My.; Mhr. ಬಗಣೇಂ, to see; to look, direct the eye to). P. ps. ಬಗದು, ಬಗೆದು. ಬಗೆದಯ್ ನೆನ್ನನೆ (Šmd. 255). ಕೂಡಿದಂಗೆರಡಂ ತಾಂ ಬಗೆವಾತನುಂ ನರಕಕ್ಕೊಳ್ ಬೀಳ್ವಲ್ಲಿಗೇಂ ಸನ್ದಯಂ? (89). ಚಿನ್ತಿಸಿಯುಪಾಯಮುಂ ಪಚ್ಚನೆ ಕೆಚ್ಚನೆ ಬಗೆಯಂ (112). ಆಂ ಪೆಱನೆನೆನ್ದುಂ. ಬಗೆಯಲಿಮಾಗಳ್! (258). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಆಣಂ ಬಗೆಯಲ್, ಗಡ, ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇಱೆ, ಆಂ ಬೇಱೆ (277). ಬಗೆಯದವನು (ವಿಯಾತ, ಧೃಷ್ಟ Hlâ.). ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದವಂ (ಅದುಷ್ಟ Mr. 237). ನಾನೊನ್ದು ಬಗೆಯೆ ದೇವರೊನ್ದು ಬಗದನು. — ಉಣ್ಡು ಮನೆಗೆ ಒರಡು ಬಗೆಯ ಬಾರದು (Prvs.). ಆನ್ನ ವನ್ನು ಹಾಕುವದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ತೆ ಪರರ ಬಗೆದ ಡೆ ಕೈಲಾಸಬಿನ್ನಣವಕ್ಕು (Sp.). See Ch. v. 21; Bp. 2, 19; 24, 25; 31, 15; 32, 32; 40, 90; 45, 19; 47, 41; 51, 47; 61, 4. 5; Rśv. 4, 118; 5, 124; 13, after 2; 13, 4. 100. 103.

ಬಗೆ bagĕ. 2. Thought; concern, regard; notion, idea; intention, purpose, object, aim; the mind (ಭಾವ Nn. 100, Kk. 31, Śm. 56; ಆಕೂತ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ Hlâ., Mr. 460; ಚಿತ್ತ Čt. II, 60; My.; *cf.* ಬಗ್ಗೆ, ಬಗ್ಳೆ). ಮನದ ಬಗೆ (ಸಂಕಲ್ಪ Hlâ.). ಮುಗಿದ ಬಗೆ (ಸಿದ್ಧಾನ Mr. 483). ಬಗೆಯಂ ಬಗೆ (Abh. P. 14, 82). ಬಗೆ ಪೋಯ್ತಾಗಳ್ (Šmd. 68. 289). ಅದಾರ ಬಗೆಗು ಮಾಸರಮಾದ ನಾಗಳ್ಕೇಸರದ ರಜದ ರಂಗವಲಿ (Čpr. 7, after 92). See Šmd. 277; Čpr. 3, 16; 5, 77; 8, 51; Rśv. 13, 8. 26. 100; Râm. 3, 8, 69; J. 2, 46; 6, 34. — ಬಗೆಗಿಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To cause one's thoughts to fail, to bewilder, to confuse (Abh. P. 16, 53). — ಬಗೆಗಿಡು. -ಕೆಡು. Thought to fail, to be bewildered (Čpr. 8, 7; Rśv. 13, after 102). — ಬಗೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. One's aim to fail, to get disappointed, to begin to feel sad (Grj. 4, 69; V. 8, 44; Šśv. 3, 48). — ಬಗೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಬಗೆಗಿಡಿಸು. — ಬಗೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಬಗೆಗಿಡು. (J. 19, 38). — ಬಗೆಗೆವರ್. -ಬರ್. To come to one's mind or notice, to become noticeable (ಬಗೆವುಗು Šmd. 3 Mḍb. Cm.). ಪನ್ದ್ರಂಳರ ತೋರಣಂ ತಳ್ತೊನ್ದಿದ ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ, ಜೆಲ್ಲಿನ್ದೆಸೆವ ಮಂಗಲಾನಕಕೊನ್ದು ರವಂ ಬಗೆಗೆವನ್ದುದನ್ದರ ಮನೆಯೊಳ್ (Šmd. 216). — ಬಗೆಗೆಳಸು. -ಎಳಸು. To act according to one's pleasure (J. 8, 22). — ಬಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To attract one's thought or attention; to be observed, to appear;—to take notice of, to mind, to heed. See Bp. 38, 20; 41, 15; 43, 51; 53, 33; 55, 5. 11; 57, 57; 60, 17; Rśv. 13, 82. 84; Šśv. 1, 34; 5, 37; J. 11, 17. — ಬಗೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause one's attention to be attracted, etc. (Čpr. 7, 152; Rśv. 6, 113; J. 6, 44). — ಬಗೆದರ್. -ತರ್. To take to heart, to mind (Čpr. 1, 60; 4, 3; 8, 81; Abh. P. 14, 29). — ಬಗೆ ನೋ. To get mentally afflicted, to grieve (Šśv. 4, 136). — ಬಗೆ ಮರಳ್. The mind to turn round (towards an object, Čpr. 4, 64). — ಬಗೆಯೊಳಗೊಗೆ. -ಬಗೆ. To be born in the mind. ಬಗೆಯೊಳಗೊಗೆದವ, Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7). — ಬಗೆವಡೆ. -ವಡೆ. To think, to reflect (J. 2, 34; 3, 35). — ಬಗೆವನೆ. -ಮನೆ. The abode of thought, the mind (V. 23, 15). — ಬಗೆವುಗು. -ಪುಗು. To enter the mind, to be understood, to recommend itself (ಮನಮ್ಮುಗು Šmd. 3 Cm.; ಬಗೆಗೆ ಬರ್ Mḍb. Cm.). — ಬಗೆ ವೆಚ್ಚು. -ಪೆಚ್ಚು. To begin to cheer up (Grj. 4, 113). — ಬಗೆ ಹರಿ. (One's) thought or purpose to proceed without any impediment (My.).

ಬಗೆ bagĕ. 3. = ಬಗಿ 3. A division, a portion, a part (see ಇಬ್ಬಗೆ, & T., M. s. ಬಗಿ 1). **2,** a division or section, a kind, a sort, a variety; a class, a caste; a manner, a mode, a way (My.; Tč., M. ವಗೆ; T. ವಗ್ಗು; ವೃತ್ತಾನ್ತ, ಪ್ರಕಾರ Si. 423). See Rśv. 6, after 11; 13, 69; J. 1, 10; 3, 17; 6, 37; 28, 18. 57; Si. 21. 48. 70. 78. 90. 241. etc. — ಬಗೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see a way (J. 23, 6). — ಬಗೆ ಬಗೆ. rep. Different or various or manifold kinds, etc. ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). See Si. 62. 180; B. 1, 5; 3, 81. — ಬಗೆ ಹರಿ. The (proper) mode to run, a way to be opened: to be settled, to be adjusted (My.). — ಬಗೆ ಹರಿಸು. To settle, to adjust (My.).

ಬಗೆ bagĕ. Tbh. of ಬಕ. ಬಗೆಯ ಪುಷ್ಪ (ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಪಾಶುಪತ, ಬಕ, etc. Nr. *a*; see ಬಕಪುಷ್ಪ).

ಬಗೆಕಾವಿ bagĕ-kâṿi. A man who is mindful. See Šmd. s. ನೀಲಿ.

ಬಗೆಯಿಸು bagĕyisu. To cause to mind; to captivate the mind (J. 29, 46).

ಬಗೆರಗೆ bagĕragĕ. 1. = ಬಗರಗೆ 1, etc. A temporary well, etc. (ಚುರಿ, ಚುಣ್ಡಿ, ಜೂತಕ Hlâ.).

ಬಗೆರಗೆ bagĕragĕ. 2. = ಬಗರಗೆ 2, etc. (Râm. 5, 8, 69).

ಬಗ್ಗ bagga. = ಬಗ್ಗು 1. Tbh. of ವ್ಯಾಘ್ರ (Šmd. 345. 356). — ಬಗ್ಗದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. A tiger-skin (V. 14, after 31). —

ಬಗ್ಗುಡೊವಲುಡಿಯ. -ಉಡಿಯ. Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 2; ತಿವ Kk. 4, o. r. -ಲುಡೆಯ). — ಬಗ್ಗಸಮ್ಮ. = ಬಗ್ಗುಡೊವಲ್. (Śāv. 3, 3).

ಬಗ್ಗಡ baggaḍa. Sediment, settlings, dregs as of oil, the mud or mire in a well, cow-dung mixed with water (My.; Mhr. ವಗಳ, refuse, dregs; ವಂಗಳ, bad, foul, nasty).

ಬಗ್ಗಡಿಯ baggu ı-aḍiya. A babbler (Bp. 57, 29; T. ಪಕ್ಕು, a sound, also that of barking; ವಗುಳಿ, a sound).

ಬಗ್ಗಡೆ baggaḍĕ. A kind of fish (Rāv. 5, 115; *cf.* T. ವಗುಲಿ, Mhr. ವಾಗಟೇ).

ಬಗ್ಗಡೆಯತನ baggaḍĕyatana. Babble (Rām. 6, 44, 11).

ಬಗ್ಗಣೆ baggaṇĕ. (Śmd. 49). (= ಬಗ್ಗು 1). Cooing, etc. (Śāv. 2, 45).

ಬಗ್ಗನೆ bagganĕ. With the sound of (ಬಗ್ or) ಬಗ: flashingly (My.; Tĕ. ಥಗ್ಗುನೆ). **2,** quickly (My.).

ಬಗ್ಗರಿ baggari. The thorax (My.).

ಬಗ್ಗಿ baggi. A "buggy" (Si. 275; My.).

ಬಗ್ಗಿಸು baggisu. 1. To cry, to coo, to chirp, to chatter, to sing (ಜೆಂಕಸು Čt. I, 4). ಪಾಡೆಲೆ, ತುಮ್ಬಿ! ಬಗ್ಗಿಸೆಲೆ, ಕೋಗಿಲೆ! ತೀಡೆಲೆ, ಗನ್ಧವಾಹ! (Śmd. 153. 272). ಖಬಿ'ಲೆ ನುಡಿದು, ಅಬಿಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಫಬಿ'ಲನೆ ನಡೆ! ಎನ್ದು, ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ (28). ಬಗ್ಗಿಪ ಕಲಕಣ್ಠಂ (Rāv. 2, 38). **2,** to cry out, to vociferate (Abh. P. 12, 77; Grj. 6, after 56).

ಬಗ್ಗಿಸು baggisu. 2. = ಬೊಗ್ಗಿಸು. To bend (v. t.), etc. (My.).

ಬಗ್ಗು baggu. 1. = ಬರ್ಗು. The crying, cooing, chirping, chattering or singing of birds (ಜಂಕಣೆ Čt. II, 22; ಬೆಜ್ಜೆ, ಜಡಿಪ, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಿಪ್ಪರಣೆ Śm. 29. 30; ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ 84; Kk. 42, o. r. ಬರ್ಗು; ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಿಪ್ಪರಣೆ Kk. 77; Tĕ. ವಾಗು, to sound, ring, talk, chatter).

ಬಗ್ಗು baggu. 2. = (ಬಂಕು), ಬೊಗ್ಗು 1. To bend, to bow (v. i.; ಬಾಗು Śm. 84; My.); to become submissive (My.; T. ವಣಂಗು, ವಳ್ಕಿ M. ವಣಙ್ಙು, ವಟಿಙ್ಙು, ವಳಿ, to bend; *cf.* ಬಗ್ಗು 3, ಬಳ್ತು 2). ನೆಗ್ಗಿದ್ದು ಬಗ್ಗೀತೇ?—ಬಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಒನ್ದು ಗುದ್ದು ಹೆಚ್ಚು (Prvs.). See Prv. s. ಮಣಗು.

ಬಸ್ಗು baggu. 1. = ಬಗ್ಗ. ಬಗ್ಗಿನೆ ವ್ಯಾಕ್ರೋ (Bhn. 58).

ಬಸ್ಗು baggu. 2. Tbh. of ಭಾಗ್ಯ (Čt. II, 41).

ಬಗ್ಗೆ baggĕ. = ಬರ್ಗೆ, q. v. (C.). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಕೂಡ ನಡ ಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ (B. 3, 24). ಆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಅದಱ ಬೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಿ (2, 33). ಕಲಿತ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಪಶು ಪಕ್ಷಿ ಗಿಡ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠಗಳುಣ್ಟು (3, 1). ಇದರ ಹೊರ್ತು ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಬಲ್ಲೆಯಾ? (3, 2). ಯಾವ ಕೋಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗರ್ವ ಬನ್ದಿತ್ತೋ, ಆ ಕೋಡುಗಳೇ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುಳುವು ಆದವು (3, 19). ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು (3, 72). ಮುನ್ದೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಙಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆವಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾದರೂ ಚಿನ್ತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (4, 119).

ಬಗ್ಗೆ baggĕ. (*i. e.* ಬಗೆಯೆ, fr. ಬಗೆ 2). = ಬರ್ಗೆ. The very thought, intention, purpose or concern; with the thought or purpose; on account of, for; with regard to, concerning (C.). ಬಾವೀ ಬದೀ ಪಶುಗಳು ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟಿ ನೀರುತೊಟ್ಟಿ (Si. 90). ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸ್ಥರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಾನ (238). ಗೂಳಿಬಸವನಾಗ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿಗಱ (319).

ಬಙಕ baṅka. (= ವಂಕ). N. (Bp. 9, 24; 49, 23). 2, a bend: a corner (Śāv. 1, 67; B. 4, 155). — ಬಙಕತನ್ದೆ. N. See ಮೊರಟದ-. — ಬಙಕನಾಥನ ಬಙಕಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 24). — ಬಙಕಯ್ಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 47, 35; 49, 24). — ಬಙಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 39).

ಬಙಕಾ baṅkā. (= ವಂಕಾ for ವಂಕ). — ಬಙಕಾಪುರ. N. of a place. ಬಙಕಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಜೊಂಕು ಬಿಟ್ಟೋತ್ತೇ? (Prv.).

ಬಙಕಿ baṅki. = ಬೊಙಕಿ, (ವಂಕಿ). — ಬಙಕಿದೇವ. N. (Bp. 9, 23. 38; see ಮೊರಟದ-).

ಬಙಕು baṅku. (= ಬಗ್ಗು 3, ಬಗ್ಗು 2). To be crooked, to bend (ಕೌಟಿಲ್ಯ Śmd. Dh.; Tĕ. ಙಂಗು, ವಂಗು; *cf.* Sk. ವಂಕ್, to be crooked).

ಬಙಕುಡಿ baṅkuḍi. = ವಂಕುಡಿ. (V. 42, after 21).

ಬಙಕೆ baṅkĕ. = ಬೊಙಕ, ಬೊಙಕೆ. Gum, glue, resin (My.; Tĕ.; ನಿರ್ಯಾಸ Si. 487; M. ವದುಪ್ಪು, slipperiness; glue, mucus; T., M. ವದುಕ್ಕು, to slip, slide; see ಬಕ್ಕೆ; ಬಮ್ಬು; ಬೂರಗಬಙಕೆ).

ಬಙಗ baṅga. Tbh. of ಭಙಗ (My.). ಬಙಗ ಪಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ಬಙಗಾದವನೆಯೇ? (Prv.). See Prvs. s. ಬಣ್ಣ 5, ಬಣ್ಣಾರ.

ಬಙಗಡ baṅgaḍa. — ಬಙಗಡಬಳ್ಳಿ. The creeper Ipomaea biloba Forsk. (St. & Pl.).

ಬಙಗಡ್ಡ baṅ-kaḍḍa. = ಬಣ್ಣಗ್ಡ. The grass ಮರಪಾನ್ತಿ when dry (Z.).

ಬಙಗರಳಿ baṅgaraḷi. N. of a plant (ಹೀಲ Mr. 119).

ಬಙಗಲೆ baṅgalĕ. A bungalow (My.; Mhr., H. ಬಂಗಲಾ).

ಬಙಸರ baṅgāra. = ಙಂಗಾರ, ಭಙಗಾರ, ವಙಗಾರ. Tbh. of ಭೃಙಗಾರ. Gold (C.; Tĕ.; T. ಪಂಗಾರು, ವಂಗಾರ). ಅಂಗರಕ್ಷಕಿಯಿಲ್ಲದ ವನಿಗೆ ಬಙಗಾರವು ಯಾಕೆ?—ಬಙಗಾರದ ಕತ್ತಿಯಾದರೆ ರಕ್ತ ಬಾರದೇ?—ಬಙಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆನ್ತ, ಹಿಙಗದೆ ಕಣ್ಣಂ ಕುಕ್ಕು ಕೊಳ್ಳೆ ಬಹುದೇ?—ಬಙಗಾರವಿದ್ದರೆ ಶೃಙಗಾರ.—ಬಙಗಾರವೊನ್ದು, ಒಡವೆ ಹಲವು.—ಪುತ್ರಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಙಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ (Prvs.). See B. 1, 18. 19; Prv. s. ಬಙ. — ಬಙಗಾರಕಡ್ಡಿ ಬತ್ತ. A kind of very good paddy (My.). — ಬಙಗಾರಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. N. (My.). — ಬಙಗಾರಕಾಯಿಮರ. The Arnotto tree, Bixa orellana Lin. (St. & Pl.). — ಬಙಗಾರದ ನೀರು. The cover of gold on a chemically plated thing (My.). — ಬಙಗಾರದ ಮುಲಾಮು. Gold laid on the surface of a thing, gilt (My.). — ಬಙಗಾರದವಳು. -ಅವಳು. A king's concubine (ರಾಜನ ಉಪಪತ್ನಿ My.). — ಬಙಗಾರದ ಸ್ತ್ರೀ. = ಬಙಗಾರದವಳು. (My.; ಭೋಗಿನಿ Si. 183). — ಬಙಗಾರವರಕು. = ಬಙಗಾರದ ನೀರು (My.).

ಬಙಗಾಳ baṅgāḷa. N. of the country Bengal (Bp. 16, 18). ಅಂಗಾಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಙಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದು.—ಬಙಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಗವುಡ ಬಙಗಾಳಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಙಗಾಳಿ baṅgāḷi. Relating to Bengal. 2, = ಬಙಗಾಳಿತನ. (My.; see Prv. s. ಬಙಗಾಳ). — ಬಙಗಾಳಿದುಡ್ಡು. An ancient copper coin equal to four cash (My.). — ಬಙಗಾಳಿಮರ. The Portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.; Z.).

ಬಙಗಾಳಿತನ baṅgāḷitana. Trickery (My.).

ಬಙಗಾಳಿವಿದ್ಯೆ baṅgāḷi-vidyĕ. Jugglery; trickery (My.).

ಬಂಗಿ baṅgi. 1. Tbh. of ಭಂಗಿ, q. v. Appearance, semblance: likeness, similarity (ಪಾಂಗು, ಸಾಮ್ಯ Ćt. II, 101; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55). — ಬಂಗಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get the appearance of, to resemble. ಬಂಗಿವೆತ್ತು, ಕನ್ತು ರಾಜನ ಮನ್ತ್ರಶಾಲೆಯುಂ ಶೈತ್ಯದ ನೃತ್ಯಭವನಮುಂ ಕಮ್ಪನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ ಜಲ್ವಿನ ಕುಲಗೃಹಮುಮಿರ್ಪನ್ತಿರ್ದ ವಸನ್ತಗೃಹಂ (Ćpr. 7 after 92).

ಬಂಗಿ baṅgi. 2. Tbh. of ಭಂಗೆ. Hemp (ಎಜಿಯ Mr. 116; Č. Bp. 47, 45; My.; Mhr. ಭಾಂಗ); a potion prepared from it (My.). 2, a person addicted to the use of smoking, eating or drinking hemp: a crazy person, a crack (My.; Mhr. ಭಂಗಿಳ್). ಎಱ್ಪಾ ಬಿಟ್ಟ ಮಗ ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ.—ಆಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ.—ಬಂಗಿ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಹಂಗು ಯಾರದು?—ಬಂಗಿ ಮುಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಆಂಗಿಯಾದರೂ ಉಂಟಾಯದು.—ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಹಂಗು ಸುಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಕಾಟನಾಯಕ. — ಬಂಗಿದಾಸಯ್ಯ. A crazy devotee (My.). — ಬಂಗಿ ಸೊಪ್ಪು. Hemp leaves (My.).

ಬಂಗಿ baṅgi. 3. = ಪಾಂಗಿ, q. v. (My.; Tě.).

ಬಂಗು baṅgu. A disease of the skin at which it uses to get black, red and white spots (My.; T. ವಂಗು, black spots in the face; Mhr. ವಾಂಗ, a purple or dark discoloration of the skin, a mole; M. ವಳ್ಕು, ವಾಂಜು, to be singed).

ಬಚಕಾನಿ bača-kâni. = ಬಚ್ಚಕಾನೆ, q. v. (My.; B. 3, 103).

ಬಚನಾಗ bačanâga. Poison-root, the root of Gloriosa superba (Mhr., H.; ವತ್ಸನಾಭ G.).

ಬಚಾರಿ bačâri. — ಬಚಾರಿಮರ. The tree Albizzia odoratissima Benth. (St. & Pl.).

ಬಚಾವು bačâvu. Protection; deliverance, escape, getting safely through (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬಚ್ಚ bačča. 1. (= ಬಚ್ಚ್ಯ, etc.). That which is bad (ಕೆಟ್ಟುದು Ćt. II, 54). — ಬಚ್ಚನಾಲಿಗೆ. A bad tongue, a tongue that speaks lies (J. 6, 31).

ಬಚ್ಚ bačča. 2. = ಪಚೆ, q. v. Greenness, etc. — ಬಚ್ಚಂಗಾಯಿಬಳ್ಳಿ. -ಂ-ಕಾಯಿ-. The water-melon, Cucumis vulgaris Schrad. (St. & Pl.).

ಬಚ್ಚ bačča. 3. A small, flat, circular stone (My.). See ಕುದುರೆ-.

ಬಚ್ಚ bačča. Tbh. of ವತ್ಸ. A young one; a boy (My.; Mhr., H. ವಚ್ಚಾ, ವಚ್ಯಾ); a calf, etc. — ಬಚ್ಚುಬರಿ. -ಪುರಿ. To become a calf, to behave like a calf (Abhâ. 2, 84).

ಬಚ್ಚಕಾನೆ bačča-kâné. = ಬಚಕಾನಿ. A cloth for boys (My.; Br.).

ಬಚ್ಚಣಿ baččaṇé. 1. = ಬಚ್ಚೆಳೆ 1, q. v.

ಬಚ್ಚಣಿ baččaṇé. 2. (= ಬಾಸಣಿ). A cover (Grj. 6, after 56).

ಬಚ್ಚರ baččara. = ಬಜ್ಜರ. (ಕುಲಿತ Ćt. I, 21).

ಬಚ್ಚರಣಿ baččaraṇé. The business of cutting and polishing diamonds (?). — ಬಚ್ಚರಣಿಗಾಱ. (Râm. 5, 8, 51).

ಬಚ್ಚರಿ baččaré. Heaven (ಬರ್ದಿಲ, ಸಗ್ಗ, ಅಮರಲೋಕ Kk. 10*a*).

ಬಚ್ಚಲ್ baččal. ಬಚ್ಚಲು. A drain or little kennel from a bathing room through the wall (ಕೆಸ ಜುಗೆ Ks.); the bathing room itself (My.; Si. 82. 94; *cf.* ಬಸಿ 1; ಪಚ್ಚಳ 2). ಬಚ್ಚಲ ನೀರಿನ ಕುಣಿಯೊಳಗೆ ಬಹು ದಿವಸ ಕೊಬಿತ್ತು ದುರ್ಗನ್ಧವಾದ ನೀರು (B. 4, 185). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲ ರೊಚ್ಚನಸ್ತಿಹುದು (Sp.). See Prv. s. ಒರೆ 4; Abhâ. 2, 84. — ಬಚ್ಚಲುಕುಣಿ. The pit outside a bathing room into which water drains off (My.). — ಬಚ್ಚಲುಕೋಣೆ. A bathing room (My.). — ಬಚ್ಚಲುಗಜ್ಜು. The filthy water in the drain-pit (My.). — ಬಚ್ಚಲುಗಣ್ಣಿ. The kennel for the egress of water (My.). — ಬಚ್ಚಲುನೀರು. = ಬಚ್ಚಲುಗಜ್ಜು. (My.). — ಬಚ್ಚಲುಬಾಯಿ. The opening of a drain (My.). — ಬಚ್ಚಲುಮನೆ. = ಬಚ್ಚಲುಕೋಣೆ. (My.). — ಬಚ್ಚಲುಪೊಲೆ. -ಬಲೆ. The fire-place in a bathing room for heating water (My.). — ಬಚ್ಚಲುಹುಣಿಸೆ. A kind of sorrel (ಸಹಸ್ರವೇಧಿ, ಹುಳ್ಕ, ಆಮ್ಲವೇತಸ, ಶತವೇಧಿ Si. 157).

ಬಚ್ಚಲಿ baččali. = ಬಚ್ಚಲೆ. (Tě.). See ಬಳ್ಳಿ-.

ಬಚ್ಚಲೆ baččalĕ. = ಬಚ್ಚಲಿ, (ಬಸಲೆ). Spinage. See ಕಾಮುಬಚ್ಚಲೆ, and T. s. ಪಲ್ಲು. — ಬಚ್ಚಲೆಬಳ್ಳಿ. A small diffuse annual plant, Portulaca quadrifida Lin. (St. & Pl.).

ಬಚ್ಚಳೆ baččaḷĕ. 1. = ಬಚ್ಚಣಿ 1. Tbh. of ವತ್ಸಲೆ (Śmd. 348, o. r. ಬಚ್ಚಣಿ).

ಬಚ್ಚಳೆ baččaḷĕ. 2. (= ಬತ್ತಳಿಕೆ). (J. 13, 18).

ಬಚ್ಚಿಸು baččisu. Tbh. of ಭಸ್ಮಿಸು (G.).

ಬಚ್ಚು bačču. 1. = ಬಯ್ಚು. To deposit;—to put aside, to conceal, to hide, to cover (T. ಪಡಿ, ಪದುಕ್ಕು, M. ಪದುಕ್ಕು, v. a., to conceal = ಪುದೈ, ಪುದೆ, see ಪುದಿ 1; T. ಪದುಂಗು, M. ಪದುಙ್ಙು, to sneak unseen). See ಕಣ್ಬಚ್ಚು.—ನಾವು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಜಾಗೆ ಅದನ್ನು ಬಚ್ಚುವದು ಸಿಮ್ಪಿನ್ನಾಗುವದೋ? (B. 3, 2). ಜನರು ಸತ್ಯಪಕ್ಷವನ್ನು ಬಚ್ಚುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಒಮ್ಮೆಯಿಲ್ಲಾದಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಹೊಳಿ ಬಿದ್ದೀತು (5, 170). — ಬಚ್ಚಡು. -ಇಡು. = ಬಚ್ಚು, ಬಯ್ಚಿಡು. To deposit, etc. (ಬಯ್ ಕೆಸ.; My.). ಬಚ್ಚಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು ಇದ್ದದನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ಪ್ರತಿದಾನ Si. 325). ಬಚ್ಚಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡದ್ದನ್ನು ಹಿನ್ನಸ್ಕೆ ಕೊಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ 437). ಬಚ್ಚಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಗೂಢ, ಗುನ್ತ 377). ಬಚ್ಚಿಡ ತಕ್ಕದು (ಗುಹ್ಯ 445). ಹೊತ್ತು ಮುದುಗಲು ಬಾಡಿ ಬಚ್ಚಿಡುವದೆಲ್ಲ (an umbrella or parasol, Bĕḍaguḍaupadi). ಗಣ್ಣಾಕರಡಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಜ್ಜಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ಪೆನ್ದು, ಹೆಣ್ಣುಕರಡಿಗಳು ಮಜ್ಜಿಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡುತ್ತವೆ (B. 5, 260). — ಬಚ್ಚಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Depositing, etc. (ಉಪನಿಧಿ, ನ್ಯಾಸ Si. 325; ನಿಕ್ಷೇವ 458). — ಬಚ್ಚೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To hide one's self (J. 21, 34).

ಬಚ್ಚು bačču. 2. = ಬತ್ತು 1. To grow lean, etc. (My.). ನೆಟ್ಟಿದ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುದುರೆ (Prv.).

ಬಚ್ಚೆ bačče. = ಪಚೆ. *Cf.* ಬಿಚ್ಚೆ. — ಬಚ್ಚೆವೆಣ್. = ಪಚೆವೆಣ್, q. v.

ಬಜ baja. (= ಬಜೆ?). See ಕಾಡ-.

ಬಜನ್ತ್ರಿ bajantari. A wind musical instrument (My.; Mhr. ವಾಜನ್ತ್ರಿ). 2, a performer upon the bajantari (My.; Mhr. ವಾಜನ್ತ್ರಿಣೆ).

ಬಜನ್ತ್ರಿ bajantri. = ಬಜನ್ತರಿ. (My.; ವಾದಿತ್ರ Čb.).

ಬಜಾಯಿಸು bajâyisu. To beat, to play a musical instrument (My.; Mhr. ಬಜಾವಿಣೇಂ). 2, to achieve, to execute, as a decree (My.; B. 5, 269; Mhr. ಬಜಾವಿಣೇಂ).

ಬಜಾರ bajâra. = ಬಜಾರು, ಬಾಜಾರ, ಬಾಜಾರು. A market; the business of a market (My.; ಆಪಣ, ಪೇಟೆ, ಸನ್ತೆ, ಹಟ್ಟ G.; Mhr., H. ವಾಜಾರ).

ಬಜಾರಿ bajâri. = ಬಾಜಾರಿ. Relating to a market; low, disreputable (Mhr. ವಾಜಾರಿ);—a low, disreputable woman, a jade, a scold (My.; Tě.; T. ಪಜಾರಿ).

ಬಜಾರು bajâru. = ಬಜಾರ, etc. (My.; M. ಬಜಾರ್).

ಬಜಾವಣೆ bajâvaṇĕ. Play (of a musical instrument), musical performance (or skill, Rśv. 10, 32).

ಬಜಿ baji. = ಬಜೆ. (ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, ಗೋಲೋಮಿ G.).

ಬಜೆ bajĕ. Tbh. of ಪಜೆ (Śmd. 338; ಪಜೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, etc. Nr.; ವಜೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ Mr. 136; ವಜೆ, etc., ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ, ಕವಣದ ಕಡ್ಡಿ Si. 146; My.). See ಅತಿ-, ಬಿಳಿಯ ಬಜೆ. — ಬಜೇ ಬೆಣ್ಣೆ. A compound of bajĕ and butter used as a medicine for a new-born infant (My.).

ಬಜ್ಜರ bajjara. = ಬಜ್ಜರ. Tbh. of ವಜ್ರ (Čt. II, 87; Śm. 68; Kk. 48, o. r. ಬಜ್ಜರ; My.; T. ವಜ್ಜಿರ, ವಯಿರ). See ಒಪ್ಪವಜ್ಜರ. — ಬಜ್ಜರಗಮ್ಮ. -ಕಮ್ಮ. A pillar of diamonds (Rśv. 8, 2). — ಬಜ್ಜರಗವಿ. A cave made of diamonds (Śśv. 3, 30). — ಬಜ್ಜರಗೊತ್ತಳ. -ಕೊತ್ತಳ. A bastion of diamonds (Śśv. 1, 54). — ಬಜ್ಜರದಾರವನ್ದ. A door-frame of diamonds (V. 5, 2).

ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ bajjarakkĕ. (= ಬಸರಕೆ 1, etc.). A hole dug for water in the dry bed of a river or stream (ಬಗರಗೆ, ಒಪನ್ತಿ Kk. 56, o. r. ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ; *cf.* ಬಸಿ 1?).

ಬಜ್ಜಿ bajji. (Tbh. of ಭೃಜ್ಟ್). A čaṭni made of roasted brinjals, chillis, etc. that are bruised with the fingers and mixed with curds, etc. (My.). ಬಜ್ಜಗೆ ಮುಜ್ಜಗಿಲ್ಲ; ಅಜ್ಜಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮೊಸರು? (Prv.). See Prv. s. ಬದನೆ. 2, a bruised state, a bruise. ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಬಜ್ಜಿ ಬಜ್ಜಿ ಆಯಿತು (My.). — ಬಜ್ಜಿ ಬದನೆ. A large round badanĕ, especially used for bajji (My.). — ಬಜ್ಜಿ ಮಾಡು. To bruise, as the body by blows (My.). — ಬಜ್ಜಿ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A large kind of chilli used for bajji (My.).

ಬಜ್ಜಿರ bajjira. Tbh. of ವಜ್ರ (see Kk. s. ಬಜ್ಜರ). 2, a warrior armed with a discus (ವಜ್ರದಂಕವೀರ Kk. 11a).

ಬಜ್ಜಿ bajjĕ. (= ಬಂಜೆ 2). — ಬಜ್ಜಿಗೂಣ್ಟಣಿ. -ಕೂಣ್ಟಣಿ. A crafty procuress (Čpr. 2, after 60).

ಬಂಚ baṅča. Tbh. of ವಂತ (Śmd. 348; Čt. I, 18; Kk. 58; Śm. 64; Čpr. 7, 97).

ಬಂಚನೆ baṅčanĕ. Tbh. of ವಂಚನೆ (Śmd. 342).

ಬಂಚರ baṅčara. A pandore or bandore, a kind of guitar (Rśv. 5, after 19; Śśv. 2, after 42; ವೀಣೆ, ತಮ್ಬುರಿ G.).

ಬಂಚಿಸು baṅčisu. Tbh. of ವಂಚಿಸು. (Abh. P. 7, 59).

ಬಂಜರ baṅjara. = ಬಂಜರು. (My.).

ಬಂಜರು baṅjaru. Waste land (My.; Br.; H.). See ಅನಾದಿ-. — ಬಂಜರುಜಮಾನು. = ಬಂಜರುಭೂಮಿ. (My.). — ಬಂಜರು ದಿಣ್ಣೆ. A waste hillock (Si. 100). — ಬಂಜರು ಬೀಳು. To become waste (My.). — ಬಂಜರುಭೂಮಿ. Waste or fallow-land (My.).

ಬಂಜೆ baṅjĕ. 1. Tbh. of ವನ್ಧ್ಯೆ (Śmd. 344) or ಬನ್ಜೆ. A barren or childless woman (My.; Tĕ.; Mhr. नाऱ्या); a woman who has no menstrual courses (ಪಚಿಪೆಣ್ Śm. 73). 2, a barren cow (ವಶೆ, ವನ್ಧ್ಯೆ Hlâ.; ವಶೆ Mr. 181; ವಶೆ, ವನ್ಧ್ಯೆ, ಬಂಜೆಯಾದ ಆಕಳು Si. 321; Tĕ.). 3, unproductiveness, barrenness, sterility, vainness (My.; Mhr. वाऱ्या, barren). ಬಂಜೆ ಹೋದಲ್ಲೇ ಸಂಜೆ (Prv.). See Prv. s. ನಂಜು 2. — ಬಂಜೆ ಮರ. A barren tree, a tree without fruit (ವನ್ಧ್ಯ, ಅಫಲ Nr.; ಆವಕೇತಿ Mr. 103; ವನ್ಧ್ಯ, ಅವಕೇತಿ Si. 120). ಬಂಜೆಮರನು (ಆವಕೇತಿ Hlâ.). — ಬಂಜೆ ಮಾಡು. To waste (v. t., Abh. P. 9, 165). — ಬಂಜೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become barren (My.). 2, to become unproductive, fruitless or vain (J. 4, 3; 29, 37; My.). — ಬಂಜೆವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To waste (v. t., Čpr. 2, 47). 2, to allay, to cool, as passion (5, 49). — ಬಂಜೆಹಸು. A barren cow (ವಶೆ, ವನ್ಧ್ಯೆ Si. 460).

ಬಂಜಿ baṅji. 2. (= ಬಜ್ಜಿ). Tbh. of ವನ್ಧ್ಯೆ (Čt. I, 63, o. r. ಬಂಜ; Grj. 4, after 120).

ಬಂಜಿತನ baṅjitana. Barrenness (J. 28, 59).

ಬಟ baṭa. 1. = ಬಣ್ಟ 2. Tbh. of ಭಟ. A brave warrior (My.). 2, = ಬಟ್ಟ 2. — ಬಟಮಾನ್ಯ. Free land granted by a ruler to a learned Brâhmaṇa (My.).

ಬಟ baṭa. 2. = ಬಟ್ಟ 1. — ಬಟಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. (ಳಕಾಯ, ಠೀಣುಕ, ಸತೀನಕ, ಹರೇಣು G.).

ಬಟತನ baṭatana. Bravery, prowess, valour. ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಟತನವೇ? (Prv.).

ಬಟವಾಡೆ baṭavâḍĕ. Distributing of wages (My.; Mhr., H. बटवाडा).

ಬಟವೆ baṭavĕ. A draw-purse (Mhr. बटवा; T. వట్టువ; Tĕ. వట్టు). ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕುವ ಬಟವೆ (G. 159. 566).

ಬಟಾ baṭâ. = ಬಟ್ಟ, etc. — ಬಟಾಬಯ್ಲು. = ಬಟ್ಟಬಯಲ್. (My.).

ಬಟಾಟೆ baṭâṭi. A potato (B. 5, 203).

ಬಟಾಣಿ baṭâṇi. The common pea, Pisum sativum Lin. (My.; Mhr., H. वाटाणा).

ಬಟಾಯಿ baṭâyi. Tax paid in kind to the proprietor of the land (My.; Mhr. बटाई).

ಬಟು baṭu. = ಬಟುವು, etc. (My.; ವೃತ್ತ, ದುಣ್ಡಗೆ G.).

ಬಟುವು baṭuvu. (fr. ವೃತ್ತ). = ಬಟು, ಬಟುಹು, (ಬಟ್ಟ 1, etc.). Roundness; a circle; regularity in form, beauty (My.; Tĕ.; ವೃತ್ತ Nn. 112; Mr. 529, o. r. ಬಟುಹು; ಉರಟು, ದುಣ್ಮು G.). ಬಟುವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 112). ಚಿಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣೊಳಗಿನ ಗೊಪ್ಪೆಗಳು ಹಗಲು ಸಣ್ಣ ಗೆರೆಗಳನ್ತೆ, ಇರುಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿ ಬಟುವಾಗಿ ತೋಱುತ್ತವೆ (B. 3, 31).

ಬಟುಹು baṭuhu. = ಬಟುವು, q. v. (ಚಕ್ರ, ವೃತ್ತ Nn. 49, o. r. ಬಟ್ಟತ್ತು; ಹರಿಣಿ, ವೃತ್ತ 95, o. r. ವೃತ್ತಛೇದ; ವರ್ತುಲ, ವೃತ್ತ, ನಿಸ್ತಲ Mr. 447).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. = ಬಕ್ಕ, ಬಕ್ಕಟಿ, ಬಟಾ, ಬಟ್ಟು. Bareness; voidness. — ಬಟ್ಟತಲೆ. A bald head (My., also ಬಟ್ಟದಲೆ). ಬಟ್ಟತಲೆಯವನು (ತಿಪಿವಿಸ್ಟ, ಖಲತಿ Si. 414). ಬಟ್ಟತಲೆಯನನಾದರೆ ಹೆಟ್ಟಗೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prv.). — ಬಟ್ಟಬಯಲ್. -ಲು. = ಬಟ್ಟಸಪ್ಪಯಲ್, q. v. (My.; Tĕ.; Bp. 51, 48; Abhâ. 2, 6; J. 7, 48). ಕೊಟ್ಟಾತ ಬಲುಡಾದ, ಬಿಟ್ಟಾತ ಹಯನಾದ, ಕೊಟ್ಟವಳ ಪಡವೆನೆನುವಾತ ತಾ ಮೊದಲೆ ಬಟ್ಟಬಯಲಾದ (Sp.).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. 1. (fr. ಬಟ್ಟತ್ತು Śmd. 212). = ಬಟ 2, ಬಟ್ಟು 1, ಬೊಟ್ಟು 2 q. v., ವಟ್ಟ. Tbh. of ವೃತ್ತ. That is round, circular, spherical or globular; a circle, a disk (T., M. ವಟ್ಟ, ವಟ್ಟು); that is well proportioned, regular or beautiful; that is uniform, as colour; round, etc. ನೇಸಲಿ ಬಟ್ಟ (ಪೊದ್ದು Čt. I, 35). 2, a mark on the forehead in the form of a circlet. — ಬಟ್ಟಕುದುರೆ. A one-colored (chestnut) horse (My.). — ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. Peas, the round pea, Pisum arvense Shakesp., etc. (ಕಲಾಯ, ಸತೀಲಕ, ಹರೇಣು, ಖಣ್ಡಿಕ, etc. Nr., Hlâ.; Si. 304; My.; see ಸಣ್ಣ). — ಬಟ್ಟಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. (B. 4, 32; My.). — ಬಟ್ಟಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A round ear (B. 4, 210). — ಬಟ್ಟಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. A circular weapon: the discus (Čt. II, 77). — ಬಟ್ಟಜವ್ವನ. Beautiful youth (Rśv. 1, after 135). — ಬಟ್ಟದಲೆ. -ತಲೆ. A round head (B. 5, 30; My.). — ಬಟ್ಟದೆನೆ. -ತೆನೆ. A round top of a rampart (Grj. 2, 79). — ಬಟ್ಟದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. (Śmd. 212). A round

thigh (J. 28, 18). ಬಟ್ಟದೊಡೆಯಂ (Śmd. 220), a man with round, well formed thighs. — ಬಟ್ಟಬಲ್ಮೊಲೆ. A round, stout female breast (J. 8, 19; 26, 11; 30, 2). — ಬಟ್ಟಬಾಣ. The fine asura called Bâṇa (Bp. 38, 39). — ಬಟ್ಟವೊನು. A species of fish (ರಾಜೀವ Nr.). — ಬಟ್ಟಮುತ್ತು. A round pearl (Rśv. 12, after 56). — ಬಟ್ಟಮೊಗ. A round, handsome face (Rśv. 4, after 14; J. 8, 17; 16, 3). ಬಟ್ಟಮೊಗ ಬಟ್ಟು ಅದೀತೇ? (Prv.). — ಬಟ್ಟಮೊಲೆ. A round female breast (Cpr. 8, after 4; Râghc. 17, 66; V. 4, 18; J. 31, 6). — ಬಟ್ಟವೆಜ್ಜೆ. -ಪೆಜ್ಜೆ. The full moon (Rśv. 4, after 14).

ಬಟ್ಟ batṭa. 2. = ಬಟ 1 No. 2. Tbh. of ಭಟ್ಟ. A learned Brâhmaṇa (My.). 2, a pûjâri (My.). 3, a praiser, a panegyrist, an encomiast, a bard (My.; Mhr., H. ಭಾಟ). 4, = ಬಣ್ಣ 1, a cook (Mg.). ಬಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ಕೂಡಿ ತಿನ್ನು, ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟು. — ಬಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟಪ್ಪು ಕೊಣ್ಣರೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಲಾಪು. — ಬಟ್ಟನಿಗೆ ಮನ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ದೊಡ್ಡದು. — ಬಟ್ಟರಿಗೆ ಮನ್ತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ, ಉಗುಳು ಬಹಳ. — ಬಟ್ಟರೇ, ತುಪ್ಪವಲ್ಲ, ರಕ್ತ! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ. — ಬಟ್ಟರೇ, ಯಾವಾಗ ಬನ್ದಿರಿ? ಅನ್ದರೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ ಅನ್ದ. — ಬಟ್ಟರೇ, ಕ್ಷೇಮವೇ? ಅನ್ದರೆ ಒರಡು ದುಡ್ದು ಇಂಗಿ! ಅನ್ದ. — ಪಟ್ಟೇ ಎಳ್ಯವಾದರೆ ಬಟ್ಟರಿಗಾಗದೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬೆಟ್ಟ 1; ಕುಣ್ಡೆ. — ಬಟ್ಟಮಾನ್ಯ. = ಬಟಮಾನ್ಯ. (My.).

ಬಟ್ಟ batṭa. 3. Tbh. of ಭ್ರಷ್ಟ. See ತಾಣಬಟ್ಟ.

ಬಟ್ಟಗೆ batṭagĕ. Roundness, (round, fat). (My.). ಬಟ್ಟಗೆಯಿದ್ದ (ಸೊನ್ನಲಿಗ G.). ಬಿಕ್ಕನ ತಲೆ ಬಟ್ಟಗೆ (B. 3, 30). ಕರಡಿಯ ಕಳಿಗಳು ಬಟ್ಟಿಗೆ (3, 108). ಅನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಬಟ್ಟಗಾಗಿರುತ್ತವೆ (5, 238). ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ (ಮೂಡಿ) ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಟ್ಟಗಾದ (Prv.).

ಬಟ್ಟಂಗಿ batṭaṅgi. = ಬಟ್ಟ 2, No. 3. — ಬಟ್ಟಂಗಿಯಪ. -ಅವ. (ವನ್ದಿ, ಆರಸನನ್ನು ಕೊಣ್ಡಾಡುವ ಜನ G.).

ಬಟ್ಟನೆ batṭanĕ. In a turning-round manner: whirlingly (ತಿಜ್ಜನೆ, ತಿಟ್ಟನೆ, ಧ್ರುಮಾರ್ಧ Śmd. 392, o. r. ಬಿಟ್ಟನೆ; ತಿಟ್ಟನೆ, ತಿಜ್ಜನೆ, ನಿಟ್ಟನೆ, ಸುರಿದು ಬಪ್ಪ ತೆಱಂ ರೆ. I, 15). — ಬಟ್ಟನೆವರ್. -ಬರ್. To turn or whirl round (ಸುರಿ Śmd. I).

ಬಟ್ಟನ್ನ batṭa1-anna1. Round, circular (My.). ಗಡಿಯಾರದ ಮೇಲ್ಬಾಗದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಬಟ್ಟನ್ನ ತಗಡು ಕೂಡ್ರಿಸಿ (B. 3, 86).

ಬಟ್ಟಲ batṭal. ಬಟ್ಟಲು. = ಬಟ್ಟಲ, ಬಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟು. (Tbh. of ವರ್ತುಲ). A concave metal vessel: a bowl, a cup, a basin, a goblet (ಚಷಕ Mr. 212; My.; T. ವಟ್ಟಲ್, M. ವಟ್ಟಿ, ವಟ್ಟಗೆ; Tĕ. ಬಟುಡ; M. ವಟ್ಟಳ, a large cooking vessel, a brass pan; T. ವಟ್ಟಿ, a large water-pot; Mhr. ವಾಟಿಗ, a large metal dish; ವಾಟೀ, a saucer-form vessel of metal; a half of a cocoanut shell; the pan of the knee; ವಾಟೋಳಾ, round). ಉದಕವ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಕಂನ, ಪಾನಭಾಜನ); ಮದ್ಯವ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಚಷಕ, ಪಾನಪಾತ್ರ Nr.). ವಾರುಣಿ ಳಳ್ಳನೀಟ್ಟಿ ಮಜ್ಜಿದಿಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊಳ್ (Llv. 3, 4). ಎನ್ನ ಮೋಜಿ ಬಟ್ಟಲು ಕದ್ದ ಸಾಗಿತ್ತೇ? (Prv.). See ಕೆಯ್ಯಬಟ್ಟಲ್, ಗುನ್ದವಟ್ಟಲ್, ಬಿಳಿವಟ್ಟಲ್, Bp. 14, 5; 33, 18.

ಬಟ್ಟಲ batṭala. = ಬಟ್ಟಲ್, etc. (B. 1, 9; 2, 50).

ಬಟ್ಟಿ batṭi. 1. (= ಬಜಟಿ? Tĕ. ವಟ್ಟ, empty, vain, useless). — ಬಟ್ಟಗಜುಕೆ. -ಕಜುಕೆ. The plant Uraria lagopodioides DC. (ಗಾಂಗೇರುಕ, ನಾಗವಲೆ, ಪ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕ, etc. Nr.).

ಬಟ್ಟೆ batṭi. 2. (The belly, M.; *cf.* ಬಸಿಱ್). **2,** (Tbh. of ವರ್ತಿ), a rupture, hernia (M. ವಟ್ಟಿ; T. ಪಿಟ್ಟಿ, ವಟ್ಟಿ, ವಳ್ಳಿ). — ಬಟ್ಟೆ ಬೀಳು. A rupture to take place (My.). — ಬಟ್ಟೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To raise and replace a rupture (My.).

ಬಟ್ಟಿ batṭi. A kiln, a furnace; a spirit-still; the matter prepared in a kiln (Mhr., H. ಭಟ್ಟೀ; My.; Tĕ.). ಸಾರಾಯ ಬಟ್ಟಿ (ಕನ್ನು, ಸ್ವೇದನ G.). — ಬಟ್ಟಿಯಿಡು. -ಇಡು. To fall in drops, to distill (My.). — ಬಟ್ಟಿಯಿಡಿಸು. -ಇಡಿಸು. To distill, as brandy, etc. (My.).

ಬಟ್ಟಿತು batṭitu. = ಬಟ್ಟತ್ತು. (ಸನ್ನಲಿಗೆ Kk. 48, o. r. ಸ-; see ಆತಿ-).

ಬಟ್ಟಿತ್ತು batṭittu. = ಬಟ್ಟ 1 (Śmd. 212), ಬಟ್ಟಿತು. That which is round, etc. (ವರ್ತುಲ, ನಿಸ್ತಲ, ವೃತ್ತ Nr., Hlâ.; Bp. 15, 8). ಬಟ್ಟತ್ತಜಲ್ಲಿ (Nn. 49). Plural ಬಟ್ಟಿದುವು (Śmd. 170). ಬಟ್ಟತ್ತಾಗಿರ್ಪುದು (ಚಕ್ರವಾಲ, ಮಣ್ಡಲ Nr.; ವೃತ್ತತೆ Śmd. 19 Cm.). ಬಿನ್ದು ಮುತ್ತಂ ಪೋಲ್ವು ಸೊನ್ನೆಯನ್ತೆ ಬಟ್ಟತ್ತಾಗಿರ್ಪುದೆಂ ಕೂನ್ಯಶಬ್ದಂ (Śmd. 19). ಕೆಯ್ವಾರಮಂ ಬೀಸಿದನ್ತೆ ಬಟ್ಟತ್ತಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಸೊನ್ನೆ (26).

ಬಟ್ಟು batṭu. = ಬಟ್ಟ, — ಬಟ್ಟುಬಜೆದು. = ಬಟ್ಟಬಯಲು. (ಬಜೀ ಬಯ್ಯು G.).

ಬಟ್ಟು batṭu. 1. = ಬಟ್ಟ 1, etc. (ಇನ್ದುಮಣ್ಡಲ Kk. 45; ಮಣ್ಡಲ Śm. 16). ನಸು ಬಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂಱುಹ, ಬಟ್ಟಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಶ, ಮಣ್ಡಲಕ Nr.). 2, a round thing used for weighing (My.; Mhr. ಬಟು, a large marble, a taw). 3, = ಬಟ್ಟ 1, No. 2. (Cpr. 8, 73; My.). ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕಸ್ತುರಿ ಮುನ್ನಾದವುಗಳ ಬಟ್ಟು (ಅಪಾಂಗ G.). — ಬಟ್ಟುಕುದುರೆ. A dapple horse (My.). — ಬಟ್ಟುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. = ಬಟ್ಟಗೆಯ್ದು. — ಬಟ್ಟು ಗೆಯ್ದುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ) Śm. 5. 6). — ಬಟ್ಟು ದಾಲಿ. -ತಾಲಿ. A hemispheric plain tâli used as an ornament (My.). — ಬಟ್ಟುಹಸ. A dapple cow (My.).

ಬಟ್ಟು batṭu. 2. = ಬೆಟ್ಟು, ಜೊಟ್ಟು 1. A finger; a toe (My.; Mhr. ಬೊಟ್ಟು). 2, a drop (My.). — ಬಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To fall in drops (Ĕ. Bp. 35, 18).

ಬಟ್ಟೆ batṭĕ. = ಬಿಟ್ಟಿ, q. v.

ಬಟ್ಟೆ batṭĕ. 1. = ಬಣ್ಟಿ. (Tbh. of ವಾಟ; *cf.* ಬಾಟಿ). A path, a road, a way (ವರ್ತ್ಮ, ಮಾರ್ಗ Nn. 86; ಏಕಪದಿ, ಮಾರ್ಗ Mr. 187; ಅಧ್ವ, ಪನ್ಥ, ಪದ್ಧತಿ, ಮಾರ್ಗ, etc. Hlâ.; ಅಯನ, ಮಾರ್ಗ, etc. Nr.; ಪೊಱೆ, ಬಟೆ Śmd. I; ಪಥ Śm. 89; My.; M. ವಟ್ಟೆ; T. ವಟ್ಟಿ; Mhr. ವಾಟ). ಬಟ್ಟಿಗೂಡಿದ ಎಡೆ (ತೃಂಗಾಟಕ); ಬೆಟ್ಟಿಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ); ಬಟ್ಟಿ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಅಧ್ವಗ, ಪಥಿಕ, etc. Hlâ.). ಉದಕದ ಬಟ್ಟೆ (ಧ್ರಮ, ಜಲಸಿರ್ಗಮ); ಉದಕ ಹರಿವ ಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಣಾಲಿ); ಲೇಸಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆ (ಸುವಸ್ತ್ಯ, etc.); ಹೊಲ್ಲಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಪಥ, ವಿಪಥ, etc.); ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲದ ಬಟ್ಟೆ (ಅಪಥ, etc.); ನಾಲ್ಬು ಬಟ್ಟೆಗೂಡಿದ ಬಟ್ಟೆ (ತೃಂಗಾಟಕ, ಚತುಷ್ಪಥ); ದೂರಮಾಗಿಹ ಹಾಯಿಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಜೋಗ ಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ); ಬಟ್ಟೆಯ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ವಥಿಕ, etc.); ನೂಱು ಮಾರಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಶತಾಪ್ಯಪಥ, etc. Nr.). ನೀರ ಬಟ್ಟೆ (ಕೋಲಿ Bhn. 4). ಅಱುಹಿನ ಬಟ್ಟೆ (Sp.). ನಡೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯಱಿತು! (Jmt. 24). See Cpr. 5, 70; Grj. 9, 14; Abh. P. 12, 96; Bp. 40, 71; 41, 8; 53, 63; Rśv. 6, after 120; J. 19, 30. 50; 33, 28; ಎಲವರ್ತ್ತಿ, ಕರ್ಬಟ್ಟಿ, ಕಾಲುಬಟ್ಟೆ, ಗಾಳಿವಟ್ಟಿ, ತಾರಗೆವಟ್ಟಿ, ನಾಲ್ವಟ್ಟೆ, ಮಿಗವಟ್ಟೆ, ಎಂಟ್ವಟ್ಟೆ, ಮಾಮ್ಬಟ್ಟಿ, ಮುಗಿಲ್ವಟ್ಟೆ; Prv. s. ದಾರಿ. — ಬಟ್ಟೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see a way (Cpr. 8, after 4). — ಬಟ್ಟೆಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. A convoy or guard to protect a traveler (J. 4, 69). — ಬಟ್ಟೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. A road to fail; to lose the way (J. 19, 18). — ಬಟ್ಟೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give room (J. 6, 2). — ಬಟ್ಟೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. A road to be lost (Cpr. 7, 22). — ಬಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ. rep. (J. 3, 9). — ಬಟ್ಟೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To enter on a journey, to start (J. 26, 4; 29, 44).

ಬಟ್ಟೆ batṭĕ. 2. (Tbh. of ವಸ್ತ್ರ). Cloth (ಅಱುವೆ Śm. 89; ವಸ್ತ್ರ, ಆಚ್ಛಾದನ, ವಾಸ, ಚೇಲ, ವಸನ, ಅಂಶುಕ Si. 223; My.; Tĕ.; T. ವಟ್ಟ, ವಟ್ಟಲ್ಪು). ಬಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ತಾದು ಬೊಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ಬಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆನ್ದರೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದವಗೆ ಪಟ್ಟೆ, ಊಟಕಿಲ್ಲದವಗೆ ಜೀರಿಗೆಸಾಲೆ. — ಬಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕದ ಕೆಯ್ ಬಜೆಗೆ

ಯ್.—ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಿದರೆ ಅಗಸಗೆ, ನಾಲಿಗೆ ಮಾಸಿದರೆ ಕೆರಕ್ಕೆ.—ನಿಮ್ಮ ನೇ ಇಂಬಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನೇ ಬಟ್ಟೆಯೇ?—ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ (Prvs.). See Si. 60. 187. 204. 221. 222. 223. 224. 276. 279; ಕೆಮ್ಮುಬಟ್ಟೆ, ನವುರು-, ನೂಲು-, ಪೊಗರ್ವಟ್ಟೆ, ಪೊಮ್ಮುಬಟ್ಟೆ, ಬೆಳ್ಳುಬ್ಬಟ್ಟೆ, etc.; Prv. s. ಮಾನ 2.— ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತೆ.-ಕುತ್ತೆ. A female who bears disease in her clothes (Bp. 40, 56).— ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬರೆಗೇಡು. Ruin of cloth and raiment. ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬರೆಗೇಡು, ಬಡ್ಡೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).— ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ. reit. (My.).

ಬಟ್ಟೆಗೆ baṭṭĕ-ge. One who has a road or track. See ಕಾರ್ವಟ್ಟಿಗ, ಗಾಳಿವಟ್ಟಿಗ.

ಬಟ್ಲ baṭla. = ಬಟ್ಟಲು, etc. (ಡಕ. G.; B. 3, 58).

ಬಟ್ಲು baṭlu. = ಬಟ್ಟಲ್, etc. (My.; ಕಂನ, ಪಾನಭಾಜನ Si. 309). ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಲು (ಭೈಂಗಾರ 268). ಹೆಣ್ಣ ಕುಡಿಯುವ ಬಟ್ಲು (ಜಪಕ, ಪಾನಪಾತ್ರ, 348).— ಬಟ್ಲು ಹೂವು. A much cultivated ornamental herb or half shrub with rose-coloured or white flowers, Vinca rosea L. (Z.).

ಬಡ baḍa. 1. = ಬರದು, ಬಡೆದು. Short P. p. of ಬಡೆ 1, in ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 1, 10; 2, 17; 5, 164. 169).— ಬಡ ಬತ. = ಬಡೆದು ಬಡೆದು, in ಬತ ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (B. 2, 43; My.).

ಬಡ baḍa. 2. (fr. ಬರವು Śmd. 210). Poorness; weakness, feebleness; miserableness; thinness, leanness; humbleness;—poor, etc. (My.; M. ನಡು; T., M. ವಡಿ, to dry up, decrease, be diminished; *cf.* ಬಲಿಲ್, ಬಾಡು). ಬಡವಾದ ದೇಹ (ತಲ್ಯ, ಕೃತಾಂಗ Nn. 157). ಕರಗಸದ ನಡು ಬಡವಾದರೆಯು ಕೊಯ್ದಿಕ್ಕದೇ? (Bh. 1, 8, 28).— ಬಡ ಎತ್ತು. A lean, miserable bullock. ಬಡ ಎತ್ತಿಗೆ ಬರೇ ಮೇಲಣ ಹುಲ್ಲೇ? (Prv.).— ಬಡ ಕರಿ. A miserable elephant (Bp. 22, 17).— ಬಡ ಕಾಯಕ. A miserable, low occupation (Bp. 47, 5).— ಬಡ ಕುಟುಮ್ಬ. A poor family (B. 5, 91).— ಬಡ ಗಿಡ. The plant Phyllanthus bada Schold. (St. & Pl.).— ಬಡಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A miserable, lean horse (Bp. 22, 55).— ಬಡಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. = ಬಡ ಕಾಯಕ. (Bp. 23, 18).— ಬಡ ದನ. Lean cattle (My.).— ಬಡ ತಪಸ್ಸಿ. A poor ascetic (Bp. 32, 52).— ಬಡ ದಾಸ. A poor vaishṇava mendicant. ಬಡ ದಾಸಗೆ ನಾಮವೇ ಆಧಾರ (Prv.).— ಬಡ ದೇವ. = ಬಡ ದೈವ. ಬಡ ದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಬಿಲ್ವತ್ತೆ ಬುಸ್ಸೆನ್ನುತ್ತದೆ (in worship, Prv.).— ಬಡ ದೈವ. A miserable, weak deity (Bp. 54, 23).— ಬಡನಡು. (Śmd. 210; Čt. II, 98; Bp. 3, 3; 4, 20; Rśv. 10, 7; V. 5, 7). A thin, small waist (ಆಸಿನಡು G.).— ಬಡ ನಣ್ಪು. A poor relative. ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗೆ ಬಡ ನಣ್ಪ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).— ಬಡ ನುಡಿ. An humble, timid word (Bp. 59, 14).— ಬಡ ಪಾಪಿ. A weak person (My.).— ಬಡ ಪಾಯಿ. = ಬಡಪಾಪಿ. (My.).— ಬಡ ಪಾರ್ವ. A poor Brâhmaṇa (Bp. 56, 25).— ಬಡ ಬಗ್ಗ. reit. A poor, or very poor, man (My.; B. 2, 32; 3, 110).— ಬಡ ಬಡ. rep.— ಬಡ ಬಡಾಗು. -ಆಗು. To become very small or short, etc. (Čpr. 7, after 62).— ಬಡ ಬಡಾದಂ. -ಆದಂ (Śmd. 63). One who is very poor or feeble.— ಬಡ ಬಡಕ. A poor, feeble male (Râm. 6, 46, 39).— ಬಡ ಬಡಕಲು. dupl. The state of being very weak, feeble or thin (My.). ಬಡ ಬಡಕಲುಮೆಯ್ಯುಳ್ಳವನು. = ಬಡ ಮೆಯ್ಯವನು (ಆಮಾಂಸ, ದುರ್ಬಲ, ಭಾತ Si. 196).— ಬಡ ಬಾಸಿ. = ತೆಳುವಾಸಿ. The thin perpendicular line of hair growing in the centre of a person's breast (Rśv. 7, 32; 10, 82; V. 4, 103; ಶೋಮ ರಾಜ G.).— ಬಡ ಭಕ್ತ. A poor devotee (Bp. 29, 10).— ಬಡ ಮಗುವು. A poor child (Bp. 14, 19).— ಬಡ ಮತಿ. A weak or feeble mind or understanding (Bp. 1, 14).— ಬಡ ಮನ. An humble mind (My.).— ಬಡ ಮನಸು. = ಬಡ ಮನ. (Dp. 161, 8; My.).— ಬಡ ಮಸ್ಸಿ. Poor people (B. 5, 203. 235).— ಬಡ ಮಾತು. = ಬಡ ನುಡಿ. (My.).— ಬಡ ಮಾತೆ. A poor, feeble mother (Bp. 15, 7).— ಬಡ ಮುಸಿನು. Feeble anger (Bp. 47, 22).— ಬಡ ಮೆಯ್ಯವ. A man who has a weak, feeble or thin body (ಆಮಾಂಸ, ದುರ್ಬಲ, ಭಾತ Nr.).— ಬಡವ. -ಅವ. A poor, ill-conditioned, miserable, weak man (ಕ್ಷುದ್ರ, ದರಿದ್ರ, ಆಕಂಡನ, ದುರ್ವಿಧ, ದುಃಸ್ಥ, ದುರ್ಗತ, ದೀನ, ನಿಸ್ವ Hlâ., Nr.; Si. 367; ದುಸ್ತರ, ಆಕಂಡನ, ದುರ್ಗತ, ದುರ್ವಿಧ, ದರಿದ್ರ Mr. 230; My.). ಗಿಡ್ಡನಾಗಿ ಬಡವನಾಗಿದ್ದವನು (ವೃಶ್ಚಿ, etc. Nr.). ದೈವದೊಲ್ಮೆಯಿರಲುಂ ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದ ನಾಗನೇ? (Śś. 44). ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇಟ ಬೀಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ ಬಾಸೆ ಹೇಟ ಬೀಡ.—ಬಡವಗೆ ನಾಡ ಮಾತು ಯಾಕೆ?—ಬಡವಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿರಿವನ್ನನ ಹೆಣ್ಣು?—ಬಡವನ ಬಿನ್ನಹ ಎಡೆಯಲೆ ಹೋಯಿತು (fell between, did not reach).—ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ.—ಬಡವನ ಸಂಕಟ ಮನೆಯೆಲ್ಲ, ಅರಸನ ಸಂಕಟ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ.—ಬಡವನ ಹೆಣ್ಣಂತಿ ಎಲ್ಲರ ಅತ್ತಿಗೆ.—ಬಡವ, ನೀ ಮಡಗಿದ ಹಾಗಿರು!—ಬಡವ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ ಕಡೆಕೇರಿಲಿ.—ದೊಡ್ಡವನ ಮನೇ ನೋಟ, ಬಡವನ ಮನೇ ಊಟ.—ದೊಡ್ಡ ವನಾಡಿದ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಬಣ್ಣಾಟ.—ದೊಡ್ಡ ವನು ಉಣ್ಣಾರೆ ಮದ್ದು, ಬಡವನು ಉಣ್ಣಾರೆ ಹೇಸಿಗೆ.—ಬಡವ ತಿನ್ನರೆ ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದೆ ತಿನ್ನ, ಇದ್ದವ ತಿನ್ನರೆ ಮದ್ದಿಗೆ ತಿನ್ನ.—ದೊಡ್ಡವರ ನಣ್ಪ ತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ (Prvs.). See Čpr. 6, 32; Bp. 20, 9; 23, 30; 30, 11; J. 2, 35; B. 3, 22; Prvs. s. ಅವುಡು 2, ಬಲ್ಲಿದ.— ಬಡವನಡು. -ಪಡು. To become poor, feeble, lean, etc. (ನಣ್ಣನಾಗು Čt. I, 15).— ಬಡವಳು. -ಅವಳು. A poor, etc. woman (C.).— ಬಡವಾಗು. -ಆಗು. To become poor, etc. (Čpr. 5, 123; Bp. 22, 54; 35, 32; J. 8, 21). See it again above and s. ಬಡವು.— ಬಡವೆ. = ಬಡವಳು. (My.).— ಬಡವೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. A weak, lean body (Bp. 44, 9).— ಬಡ ಹಗೆ. A paltry foe (ಕಣ್ಬಕ್ಕ, ಕ್ಷುದ್ರತಶ್ರು Nr.).— ಬಡ ಹೊಲತಿ. A poor, miserable outcaste-woman (Bp. 57, 57).

ಬಡ baḍa. 3. = ಬಗಸೆ. (My.; T. ವಡ, M. ವಡೆ).

ಬಡ baḍa. = ವಟ 1. An imitative sound.— ಬಡಬಡ. rep. = ವಟವಟ. Gabble, jabber, prate (Mhr.; My.; Tĕ. ವದವಡೆ; T., M. ವಳವಳ).— ಬಡಬಡಮಾತಾಡು. To gabble, to babble, to prate (My.).— ಬಡಬಡಮಾತು. = ಬಡಬಡ. (My.). ನಿನ್ನ ಬಡಬಡಮಾತು ಸಾಕು, ನನ್ನ ಬಡದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ತಾ! (Prv.).— ಬಡಬಡಿಸು. To gabble. 2, to rave (B. 2, 31; Mhr. ಬಡ ಬಡಣೇಂ).

ಬಡಕ baḍaka. 1. A lean, thin, feeble male (ಅರ್ಭಕ Čb.; B. 3, 22; see ಬಡ-).— ಬಡಕದನ. Lean cattle (My.).

ಬಡಕ baḍa-ka. 2. (Śmd. 241). = ಬಡಿಕ, ಬಡುಕ. A man who beats or bangs. See ಎಡೆ-, ಬಾಯಿ-, ಬೂಸಿ-, etc.

ಬಡಕಲು baḍakalu. The state of being weak, thin, etc. (My.). ಗಿಡ್ಡು ಬಡಕಲವನು (ವೃಶ್ಚಿ, ಅಲ್ಪವನು (Si. 198).— ಬಡಕಲು. -ಆ 3. A weak, etc. man (My.).

ಬಡಗ baḍaga. = ಬಡಗ 3, ಬಡಗಲೆ (Śmd. 145), ಬಡಗು. The north; in the north (145; Tĕ. ವಡಕು; T., M. ವಡಕ್ಕು; J. 15, 1; My.). Genitive ಬಡಗಣ, ablative ಬಡಗಣಿಂ (Śmd. 135). ಬಡಗದಲ್ಲಿ (B. 2, 23); ಬಡಗಕ್ಕೆ (4, 67). ಬಡಗಣ ತಡಿಯೊಳ್ (Čpr. 3, after 9). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿವತಿಗಳೆಲ್ಲ! ಎನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (Śmd. 145). ಪಡುವಣ ಬಡಗಣ ದೇಶ (ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರದೇಶ Nr.).— ಬಡಗಣಂ. -ಆಂ 3. (Śmd. 136). A man of the north, a northerner.— ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. The north quarter. ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಪನರಸ, Kubêra (ಕನ್ನರವತಿ

Śm. 13). — ಬಡಗಣ ದೆಸೆ. = ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. (ಕಾಬೇರಿ, ಉತ್ತರೆ, ಉದೀಚಿ Hlâ.).

ಬಡಗ badaga. (Tbh. of ವಟುಕರ್ಪಿ). A servant (ಭೃತ್ಯ Bhn. 27).

ಬಡಗಲ್ badagal. = ಬಡಗ (Śmd. 145), etc. (ಉತ್ತರ, ಉದೀಚಿ Mr. 58; My. as ಬಡಗಲು). ಬಡಗಲಾದುದು (ಉದೀಚೀನ, ಉದಕ್ Hlâ.; ಉದೀಚೀನ Mr. 58). ಬಡಗಲ ಕಡೆ (ಉದೀಚಿ, ಉತ್ತರದಿಕ್ Si. 28). ಬಡಗಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು (ಉದೀಚೀನ 29).

ಬಡಗಲೆ badagalĕ. A certain Vaishṇava mode of putting the nâma, drawing a line across the upper part of the nose, as is done by northerners (My.). *Cf.* ತೆಂಗಲೆ.

ಬಡಗಿ badagi. = ಬಡಾಯಿ 1, ಬಡಿಗ, ಬಡಿಗಿ, ಬಡಿಗೆ, ಬಡಿಗ್ಯಾ, ಬಡ್ಡಗಿ. Tbh. of ವರ್ಧಕಿ (Śmd. 370). A carpenter (ವರ್ಧಕಿ, etc. Nr., Hlâ.; Mr. 376, o. r. ಬಡಿಗಿ; Bp. 16, 13; 21, 29; Râm. 5, 8, 50; My.). ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nr.). ದೇವರ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ದೇವವರ್ಧಕಿ, etc. Hlâ.). ದಣೀ ಹೇಬಾಟು, ಬಡಗೀ ಮಾಡಾಟ (Prv.). — ಬಡಗನಮಾಡಲದೇವಿ. N. (Bp. 55, 14). — ಬಡಗಿಯರ ಹಕ್ಕಿ. The hoopoe, Upupa epops (Pr.).

ಬಡಗಿತನ badagitana. = ಬಡಿಗಿತನ. Carpentry (My.).

ಬಡಗು badagu. = ಬಡಗ, etc. — ಬಡಗ. -ಆ 3. = ಬಡಗಣಂ. (My.). — ಬಡಗುಕಡೆ. = ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. (My.). — ಬಡಗುದಿಕ್ಕು. = ಬಡಗುಕಡೆ. (My.).

ಬಡತ badata. = ಬಡಿತ. Beating, thrashing; a stroke, a blow (My.). ದುಡುಕು ಇದ್ದವಗೆ ಬಡತ ತಪ್ಪದು (Prv.). ಎನ್ನನ್ನ ಬಡತಾ ತಾಳಲಿ? ಈ ಬಡತದ ಕಾಲೊಳಗೇ ಹಿನ್ನಲ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬೇನೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನು (B. 3, 59). ಆಗಲೆ ಅವನಿಗೆ ಬಡತ ಬಿದ್ದವು (2, 23). ಎಲ್ಲು ದಿನ ಆಳಿಗೆ ಬಡತ ಬೀಲಿಲ್ಲ (3, 60). See Prv. s. ಬಡ್ಡುಕುದುರೆ.

ಬಡತನ badatana. Thinness (Cpr. 6, 69; J. 26, 11; 29, 28); poverty (Cpr. 6, 93; Bp. 22, 55; ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ G.; C.). ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿಡಿ ತುಮ್ಮ ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? — ದೀನನ ಸಿರಿನಿನ್ನ ದಾನಿಯ ಬಡತನವೇ ಲೇಸು. — ದೊರೆತನಕ್ಕೆ ಬಡತನವೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಬಡಿ 1, ಸಮುದ್ರ 1.

ಬಡದು badadu. = ಬಡೆದು. P. p. of ಬಡಿ 1.

ಬಡಬಾಗ್ನಿ badabâ-agni. = ವಡವಾಗ್ನಿ. (ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು Śm. 12; My.).

ಬಡಬಾಬ್ಧಿವಹ್ನಿ badabâ-abdhi-vahni. = ಬಡಬಾಗ್ನಿ. (Śśv. 4, 72).

ಬಡಬಾನಲ badabâ-anala. = ವಡವಾನಲ. (My.).

ಬಡಬೆ badabĕ. ಬಡಬಾ. = ವಡವೆ.

ಬಡಲುವಿಕೆ badaluvikĕ. = ಬಡಲಿಕೆ. Fatigue (ಕ್ಲಮಥ, ಕ್ಲಮ, ಬಡಿಲೋಣವು Si. 390, *only* in Si.; Tĕ. ಬಡಲಿಕೆ; Tĕ. ಬಡಲು, ವಡಲು = ಬಡಿಲ್ 1).

ಬಡವಾ badavâ. A pimp, a procurer (My.; Mhr., H. ಭಡವಾ).

ಬಡವು badavu. = ಬಡೆ 2 (Śmd. 210; ಶಾರದೆ, ಕೃತ Nn. 28; ಕಾಶ್ಯ, ಕೃತ 33; Tĕ. ಬಡುಗು). ಬಡವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 28. 33). ತೊಡಗಿದ ಕೃತಿಗಳೊಳ್ ಆನೆನಡು ಬಡವೇ! (Śmd. 407). — ಬಡವಾಗು. -ಆಗು. To become thin, lean, etc. (ಕರಿಲ್, ತುರಿ Śmd. I; ನಸಿ Ćt. I, 71). ಬಡವಾದಿರ್, ಅರಸ! ಶಾಲೊಳ್ ನಡಪಿರ್! ಬಡನಾರುಮ್ ಇಲ್ಲ! (Śmd. 125). See it again s. ಬಡ 2, & Prv. s. ಅಕ್ಕ.

ಬಡಸ್ತನ badastana. = ಬಡತನ. (My.).

ಬಡಸ್ತಿಕೆ badastikĕ. = ಬಡಸ್ತನ. (My.). ಬಡಸ್ತಿಕೆ ಪಟಿಗೊಡದು, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ಮಲಗಗೊಡದು (Prv.).

ಬಡಹ badaha. (= ಬಡವು). Thinness, leanness, fineness (Cpr. 4, 47; 8, after 44).

ಬಡಾಂತಿ badâyi. 1. = ಬಡಗಿ, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ಬಢಈ).

ಬಡಾಂತಿ badâyi. 2. Greatness; vain pomp; bragging (Mhr., H. ಬಢಾಈ; My.; Br.). ಬಡಾಯಿ ಬಲ್ಲವನು ಲಡಾಯಿ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.). — ಬಡಾಯಿಮಾತು. An empty, vain word (My.).

ಬಡಾಂತಿಖೋರ badâyi-khôra. A braggart (Mhr.; My.).

ಬಡಾಂತಿಗಾಱ badâyi-gâra. = ಬಡಾಯಿಖೋರ. (My.).

ಬಡಾಂತಿಸು badâyisu. To become great, to increase, to grow (My.). 2, to increase (v. t., My.).

ಬಡಿ badi. 1. = ಬಡೆ 1, ಬೊಡಿ, ಬೊಡೆ 1. To beat, to strike, to thrash, to bang, to pound (ತಾಡನ Śmd. Dh.; Śm. 92; My.; M. वडि.; Mhr. बडिणें; *cf.* ಜಡಿ 4). **2,** to sweep away, to carry away. ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಆ ಬದುಕು ಎತ್ತಿ ಬಡಿಯ ಬೇಕು (B. 3, 101). ಹೊಡಿ ಮರವನ್ನು ಬಡ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಯಿತು (My.). ಹಿಡಿಗು ಬಡಿನ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr.). ತುಡುಬು ಬಡಿಯದೆ, ದನಿಯ ಕೊಡುವದೇನೋ? (Dp. 148). ಆವರಿಗೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಣು ನುಳ್ಳ ದೆವ್ವನ್ನು ಬಿಡಿಸ ಬೇಕು (B. 5, 169). ಬಡಿಯೋನ ಹತ್ತರ ಹೋದರೆ ಬಡತನ ಹೋದೀತೇ? — ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಸಿದ್ದಾದೇವಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡೀತು (Prvs.). See Cpr. 7, 87; Bp. 1, 20; 21, 19; 51, 59. 67; 60, 60; Bh. 2, 4, 6; Śśv. 3, 50; J. 3, 32; 4 sum.; B. 2, 19. 43; 3, 23. 59. 101; 4, 158; 5, 287. 293. — ಬಡಿದಾಟ. -ಆಟ. Excessive beating, mutual striking, fighting, wrangling (My.). — ಬಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To strike mutually, to fight, to wrangle (My.). ಬಡಿದಾಡುವವರ ಹತ್ತರ ಬಡಿವಾರವೇ? (Prv.).

ಬಡಿ badi. 2. = ಬರು, ಬಡಿದು. P. p. of ಬಡಿ 1, in ಬಡಿ ಬಡಿದಾಡು (Bp. 38, 32).

ಬಡಿ badi. 3. = ಬಡೆ 2, ಬೊಡೆ 2. Beating, etc.; a blow; castration. **2,** a short, thick stick, a cudgel (ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಣ Śmd. Dh., o. r. ಅಲ್ಪ-; ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಣ Śm. 92; Cpr. 5, 75). — ಬಡಿ ಕೊಳ್. To receive blows, to be wounded by them (Abh. P. 4, 110). — ಬಡಿಕೋಲ್. A staff for striking, beating or pounding (ಡಂಕೆ Śś.; ಡಂಗಿ, ಟಂಕೆ Śm. 31; Râghĕ. 17, 67. 74; Rây. 5, 52; Śśv. 3, 23; J. 28, 47). — ಬಡಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone-trap (for catching bandicoots, Abhâ. 2, 72). — ಬಡಿಬಡಿಗೆ. = ಬಡಿಕೋಲ್. (B. 3, 23). — ಬಡಿಮಣಿ. An instrument for levelling a surface by beating (B. 4, 121). — ಬಡಿವಡೆ. -ವಡೆ. To get blows, to be struck (J. 16, 42). — ಬಡಿಹೋರಿ. A gelded young bull (Bh. 2, 10, 9; 4, 4, 61). — ಬಡಿಹೋರಿಮೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4).

ಬಡಿ badi. 4. = ಬರಿ 2, etc. See ಕಟ್ಟಬಡಿ.

ಬಡಿಕ badika. = ಬಡಕೆ 2, etc. See ಕೂಬ್-, ತೊತ್ತು-, ಬಾಯ್-, ಬಾಂಬು-.

ಬಡಿಕೆ badikĕ. Beating, etc. **2,** trouble, the trouble of old age. ನಾಲ್ವತ್ತಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ನಡಿಕೆ, ಎಮ್ಬತ್ತಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ಬಡಿಕೆ, ತೊಮ್ಬತ್ತಕ್ಕೆ ತಯನ, ನೂಜಕ್ಕೆ ಪಯಣ (Prv.).

ಬಡಿಗ badiga. One who serves up, as a meal. See ಉಣ-. **2,** one who beats or beats off. See ಕುಂಚವಡಿಗ, ನಡೆಬಡಿಗ, & *cf.* ವಡಿಗ.

ಬಡಿಗ badiga. = ಬಡಗಿ, etc. (ತಕ್ಷ G.; B. 2, 24; 5, 80). ಬಡಿಗನ ಉಳಿ (G. 82). ಊರ ಬಡಿಗ (ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ G.). — ಬಡಿಗನ ಹಕ್ಕಿ. (ದಾರ್ವಾಘಾಟ, ಶತಪತ್ರಕ G.).

ಬಡಿಗಿ baḍigi. = ಬಡಗಿ q. v., etc. (B. 4, 122). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಬಡಿಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಡೆ ಕತ್ತಿದ (Prv.). See ಹಾವು-. — ಬಡಿಗಿಕೆಲಸದವನು. = ಬಡಿಗಿ. (ತ್ವಷ್ಟೃ Si. 414). — ಬಡಿಗಿಯವನು. -ಅವನು. = ಬಡಿಗಿ. (Si. 399).

ಬಡಿಗಿತನ baḍigitana. = ಬಡಗಿತನ. (B. 5, 82).

ಬಡಿಗೆ baḍigĕ. A stick, a staff, a cudgel (B. 4, 55; Bp. 16, 21; My.; Tĕ. ಬಡಿಯೆ; Mhr. ವಡಗಾ). **2,** a hammer, a mallet. ಕಬ್ಬುನದ ಬಡಿಗೆ (ಕೂಟ Nr.; ದ್ರುಘಣ, ಮುದ್ಗರ Nr.). ಬಡಿಗೆಯೆಲ್ಲದ ಚಿನ್ನ ಕಡಗವಾಗುವದೇನೋ? (Dp. 148).

ಬಡಿಸೆ baḍigĕ. = ಬಡಿಗಿ, etc. — ಬಡಿಗೆಯವ. -ಅವ. = ಬಡಿಗಿಯವನು. (ತಕ್ಷ, ವರ್ಧಕಿ, ತ್ವಷ್ಟೃ, ರಥಕಾರ, ಕಾಷ್ಠತಕ್ಷ Si. 339; ಸೂತ 422; B. 4, 151). ಊರಿಗೆ ಆಥ್ಥನಾಗಿ ಗೇಯುವ ಬಡಿಗೆಯವನು (ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ Si. 339). — ಬಡಿಗೇರವ. *i. e.* ಬಡಿಗೆಯರ ಅವ. = ಬಡಿಗೆಯವ. (ಬಡ, ತ್ವಷ್ಟೃ, etc. G.).

ಬಡಿಸ್ಯಾ baḍigyā. = ಬಡಿಗೆ, etc. (S. Mhr.; ತಕ್ಷ Čb.).

ಬಡಿತ baḍita. = ಬಡತ. (My.).

ಬಡಿವಾರ baḍivâra. (= ಬಡಾಯಿ 2). Greatness, grandeur (Mhr.). 2, brag, bragging (My.; ಆಟ್ಟಹಾಸ G.; B. 2, 40). ಬಡಿವಾರದವನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿ, ನಡುದಾರಿಲಿ ಬಿದ್ದ.—ಬಡಿದಾಡುವವರ ಹತ್ತರ ಬಡಿವಾರವೇ?—ಬಡಿವಾರದ ಮೂಬಿನನ್ನು ಬಡಿಗೇಲಿ ಬಡಿದರೆ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆತನಕ ಗುಡುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ.—ಆಡಿ ಜಾಜಿ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಬಡಿವಾರ ಮಾಡಿದನಸ್ತೆ (Prvs.).

ಬಡಿಸ baḍisa. Tbh. of ವಡಿಶ. (ಗಾಳ Šm. 31).

ಬಡಿಸು baḍisu. 1. = ಬೊಡಿಸು 1. To cause to beat, etc. (My.).

ಬಡಿಸು baḍisu. 2. = ಬೊಡಿಸು 2. To help (to food) at meals, to distribute (food), to serve up or out (ವಾಲಗಕ್ಕೆಯ Šmd. Dh., o. r. ವಾಲಕ್ಕೆಯೆ; My.; M. ಪಡೆ; T. ಪಡ್ಪೆ, ವಟ್ಟ, ವಿಳಮ್ಬು; Tĕ. ಬಡ್ಡಿಂಚು, ವಡ್ಡಿಂಚು; Mhr. ವಾಢಣ, serving food around at a meal). See Bp. 8, 14; 47, 40; Bh. 8, 27, 1; B. 2, 50; 3, 111; Prv. s. ಮಣ್ಡೆಗೆ.

ಬಡು baḍu. = ಬಡಿ 2. P. p. of ಬಡಿ 1, in ಬಡು ಕೊಳ್ಳು (My.). ಅತ್ತಿತ್ತಲ ಮಾರಿ ಬನ್ದು, ಅತ್ತಿಯ ಬಡು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಲಿ! (Prv.).

ಬಡುಕ baḍuka. = ಬಡಕ 2, etc. See ಬಾಯ್-, ಬಾಯಿ-.

ಬಡುಕತನ baḍukatana. Beating, etc. See ಬಾಯಿ-.

ಬಡೆ baḍĕ. 1. = ಬಡಿ 1, etc. P. ps. ಬಡದು, ಬಡೆದು (My.). See ಜೀವಬಡೆ 1. — ಬಡದಾಟ. = ಬಡಿದಾಟ. (My.; B. 5, 139; ಹಣಾಹಣಿ G.). ದೀನನ ಸಂಗಕ್ಕನ್ತಲೂ ದಾಸಿಯ ಬಡದಾಟ ಲೇಸು (Prv.). — ಬಡದಾಡು. = ಬಡಿದಾಡು. (My.; B. 1, 16).

ಬಡೆ baḍĕ. 2. = ಬಡಿ 3, etc. See ಜೀವಬಡೆ 2. — ಬಡೆಗೋಲ್. = ಬಡಿಕೋಲ್. ಬಡೆಗೋಲಂ ಸವು ಮಾಡಲ್ ಆಕ್ಕು; ಆಕ್ಕಜ್ಜೆಯೊಳುಂ ಕೂಪಂಗಳಂ ತೋಡಲ್ ಆಕ್ಕು; ಇಡಿದು, ಉಕ್ಕಂ ಮೃದು ಮಾಡಲ್ ಆಕ್ಕು; ಮಳಲೊಳ್ ತೈಲಂಗಳಂ ತೋಲಿಲ್ ಆಕ್ಕು; ಆಡವೀ ಸಿಂಗನ ತಿದ್ದಲ್ ಆಕ್ಕು; ಕರೆಯಲ್ ಬಕ್ಕು ಉಗ್ರವ್ಯಾಖ್ಯೆಂಗಳಂ;—ಕಡು ಮೂರ್ಖಂ ಮತಿಗೇಳಂ (Sš. 90, o. r. ಬಡಿಕೋಲಲಂ).

ಬಜೆ baḍĕ. Great, big (My.; Mhr., H. ಬಡಾ). — ಬಜೇಸೋಪು. Sweet fennel; anise-seed (My.; ಮಧುರಿಕೆ, ಶಾಲೇಯ, ಶಿತತಿವ G.; ಮಧುರ Čb.; Mhr., H. ಬಡೀಶೋಪ).

ಬಜ್ಡ baḍḍu-aa. A blunt, dull man (My.; see Prv. s. ಅಜ್ಜೀಟು).

ಬಜ್ಡಗಿ baḍḍagi. = ಬಡಗಿ, etc. Tbh. of ವರ್ಧಕಿ (Šmd. 370; Tĕ. ವಡ್ಡಂಗಿ).

ಬಜ್ಡಿ baḍḍi. 1. = (ಬಜ್ಡೆ 1, *cf.* ಥಾಟಿ), ಬೊಜ್ಡಿ 1. A strumpet; a fornicatress (My.; T. ಪಟ್ಟಿ). ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಬಜ್ಡಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕ್ಯಾಳೇ?—ಆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಯಿದ ಬಜ್ಡಿ ಆಕಾತಕ್ಕೆ ಹಾಪ್ಯಾಳೇ?—ಎನ್ನೇಲಿಆಳಿದ ಬಜ್ಡಿ ಕೊಗ್ಗಿಡಿಗಿಡಾ ತನ್ದಾಳೋ?—ಕಲಿತ ಬಜ್ಡಿ ಹಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಕುಟ್ಟಲಾಯಿದ ಬಜ್ಡಿ ಊದ್ಯೂದಿ ನೋಡಿದಳಸ್ತೆ.—ತಾರೇ, ಬಜ್ಡಿ, ನೀರಾ! ಎನ್ದರೆ ತರುವೆನು, ನಿಲ್ಲೋ, ತಿರುಕಮುಡುವ!—ನೀರು ಹೊಡುವ ಬಜ್ಡಿಗೆ ಊರ ಪಾರುಪತ್ಯವು ಯಾಕೆ?—ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬರೆಗೇಡು, ಬಜ್ಡೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಬಜ್ಡೀ ಬಾಯಿಗೆ ಅಂಜೀಯಾ? ದೊಡ್ಡೆತ್ತಿನ ಕೋಡಿಗೆ ಅಂಜೀಯಾ?—ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಜ್ಡಿ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಬಜ್ಡಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬದುಳಿನ ಯೋಚನೆ? (Prvs.). See Prvs. s. ಗೇರು & ತಂಗಳು.

ಬಜ್ಡಿ baḍḍi. 2. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ 1. Interest on money; usury (ವೃದ್ಧಿ Hlâ.; ಕಲಾನ್ತರ, ವೃದ್ಧಿ Mr. 346; ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ, etc. Si. 299; My.; Tĕ. ವಡ್ಡಿ; T., M. ವಟ್ಟಿ; B. 5, 92. 98. 99; ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿ G.). ಮನ್ತಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ಆದಬಿ ಬಜ್ಡಿ ಹಣದಿನ್ದ ಉಪಜೀವನಸುವವನು (ವಾರ್ಧುಷಿ G.). ಬಜ್ಡಿ ತಲವಾಸಿ ಮುನ್ತಾದ ಚುಂಗಡಿಲಾಭದಿನ್ದ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, etc. Si. 300). ಬೊಜ್ಡಿಮಗಾದರೆ ಬಜ್ಡಿಗೆ ಆಜ್ಜಿಯೇನು? (Prv.). See Prv. s. ಸವದೆ.— ಬಜ್ಡಿ ಕೊಡು. To lend money on interest. ಬಜ್ಡಿಯ ಕೊಡುಹ (ಆರ್ಥಪ್ರಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ); ಬಜ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟಾಡಿ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ); ಬಜ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಪನ್ನನಾದವನು (ಕುಸೀದಿಕ, etc. Nr.). 2, to pay interest (My.). — ಬಜ್ಡಿಗುಡು. -ಕುಡು = ಬಜ್ಡಿ ಕೊಡು No. 1. ಬಜ್ಡಿಗುಡುವವನು (ವಾರ್ಧುಷಿಕ, ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, etc. Hlâ.). — ಬಜ್ಡಿಗೆ ಕೊಡು. To lend money on interest (My.). ಬಜ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವ ಬೊಜ್ಡಿ ಮಗ (Prv.). — ಬಜ್ಡಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಬಜ್ಡಿಗುಡು. ಬಜ್ಡಿಗೊಡುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಿ Mr. 345). — ಬಜ್ಡಿ ತೀರಿಸು. To pay or discharge interest (My.; B. 5, 225). — ಬಜ್ಡಿಯುಣ್-. -ಉಣ್. To take or receive interest (My.). ಬಜ್ಡಿಯುವ್ಯುಂ (ಕುಸೀದ Mr. 345).

ಬಜ್ಡಿಸ baḍḍisa. = ಬಜ್ಡಿಸು, ಬಜ್ಡಿಸ, ಬಜ್ಡಿಸು 1. Pressing or holding firmly (ಅವುಂಕುಹಂ Šmd. II, o. r. ಬಜ್ಡಿಸ್).

ಬಜ್ಡಿಸು baḍḍisu. = ಬಜ್ಡಿಸ, etc. (ಅವುಂಕುಹಂ Kk. 88, o. r. ಬಜ್ಡಿಸು).

ಬಜ್ಡು baḍḍu. = ಬಜ್ಡು, etc. Barrenness, vainness, unprofitableness (see Prv. s. ನೆಗಡಿ); bluntness; dullness (My.);—ಬಜ್ಡು ಆರಸು. A dull, foolish king. ಬಜ್ಡು ಆರಸಿನ ಬಜ್ಜನೊಡ್ಡೊಕ್ಕರೆ ಏನು? (Dp. 148). — ಬಜ್ಡುಕತ್ತಿ. A blunt knife (My.). — ಬಜ್ಡುಕುದುರೆ. A barren mare (My.). 2, a stupid, sluggish horse (My.). ಬಜ್ಡುಕುದುರೆಗೆ ಬಡತವೇ ಮದ್ದು (Prv.). — ಬಜ್ಡುಬಣಗು. A very contemptible person (C. Bp. 42, 28). — ಬಜ್ಡುಮನುಷ್ಯ. A dull, foolish man (My.). — ಬಜ್ಡುಹಸ. A barren cow (My.). 2, a useless cow (My.).

ಬಜ್ಡೆ baḍḍĕ. = ಬೊಜ್ಡಿ 2, etc. (My.).

ಬಣ baṇa. 1. An imitative sound. — ಬಣಬಣ. rep. Buzzing, humming, howling, singing or sounding from very emptiness or barrenness, as an empty house, a deserted village, etc. 2, dreariness or dismalness of a place (Mhr. ಭಣಭಣ; B. 5, 60).

ಬಣ baṇa. 2. = ಪಣ 1. (S. Mhr.).

ಬಣಗು baṇagu. A wretch; a poor person; a worthless person (Bh. 1, 6, 4; 2, 3, 8; see ಬಜ್ಡು-; *cf.* ಬಿನುಗು or ಬಡವು). ಕೂಡಿಬಣಗಿಗೆ ನೆರವು ತಪ್ಪದುನೆವ್ವ ನಾಣ್ವುಡಿಯಾಯಿತು (Bp. 57, 13). — ಬಣಗುಕವಿ. A worthless, wretched poet (Bh. 1, 1, 11). — ಬಣಗುಗವಿ. -ಕವಿ. = ಬಣಗು ಕವಿ. (One MS. of Čh. in its v. 26). — ಬಣಗುತಪಸಿ. A

wretched ascetic (Bp. 32, 53). — ಬಣಗುದೇವ. = ಬಣಗು ದೈವ. (Bp. 16, 28). — ಬಣಗುದೈವ. A worthless deity (Bp. 23, 22). — ಬಣಗುಭಕ್ತ. A poor devotee (Bp. 30, 17. 24). — ಬಣಗುಮರ್ತ್ಯ. A miserable mortal (Abhâ. 2, 51). — ಬಣಗುಮಾನವ. A worthless man (Râm. 3, 6, 17).

ಬಣಗುತನ baṇagutana. Wretchedness (Abhâ. 2, 51).

ಬಣಜಿಗ baṇajiga. = ಬಣಂಜಿಗ, ಬಣಿಜಿಗ. Tbh. of ವಣಿಜಕ. A merchant: a merchant caste (My.; B. 2, 25; 4, 61; 5, 107; ಅಪಣಿಕ, ನಿಗಮ, ವಣಿಜ್ G.). ಬಣಜಿಗನ ಭಿನ್ನ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ (ಮೂಲವಣಿಗ್ಜನದಲ್ಲಿ) ಭಾಣ್ಡ ಮೆನಿಸುಗು (Nr.). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿವ್ವಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಬಣಜಿಗನೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ಬಣಜಿಗ (ಬೇಕೊಬ್ಬರ ಸಂಗಡ) ಕೂಡಿ ಕೆಟ್ಟ, ದೊಮ್ಮ ಆಗಲಿ ಕೆಟ್ಟ (Prv.).

ಬಣಜಿತನ baṇajitana. Trade, traffic (ವಣಿಜ್ಯ, ಬಣಜಿಗನ ಕರ್ಮ G.).

ಬಣಂಜಿಗ baṇaṇjiga. (Šmd. 48). = ಬಣಜಿಗ, etc.

ಬಣಂಜಿಸು baṇaṇjisu. To trade. ಬಣಂಜಿಸುವವಂ (ವಿಪಣಿಕ, etc. Mr. 345).

ಬಣಬೆ baṇabĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.; Tĕ. ಬಣ್ಣಮು).

ಬಣಮ್ಬೆ baṇambĕ. (Šmd. 48). ಬಣಬೆ, ಬಣವೆ. ಬಳಬೆ, ಬಣಿವೆ, (ವಾಮೆ). A stack, a rick (ಕುತ್ತಲು Mr. 371; T. ಪಟ್ಟಡ್ಡಿ; M. ವಣ್ಣ, stoutness, bigness; ವಣ್ಣಿಸು, to become stout; *cf.* ಬಮ್ಮಲ್).

ಬಣವತಿ baṇavati. N. of a plant (ಬಣಿಕೆ Mr. 139).

ಬಣವೆ baṇavĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.).

ಬಣಿಜ baṇija. = ವಣಿಜ. The sixth karaṇa of the day (Sk.).

ಬಣಿಜಿಗ baṇijiga. = ಬಣಜಿಗ, etc. (G.).

ಬಣಿತೆ baṇitĕ. (Tbh. of ಭಣಿತ). Uttering, mentioning, adducing; talk, conversation; friendly discourse (Čpr. 8, after 64; Č. Bp. 47, 15; J. 22, 12; Dp. 167, 3). ಇವನ್ (ತತ್ಸಮಂಗಳನ್) ಆಣಿಯರಂ ಲಾಕ್ಷಣಿಕಳವಿಮಾರ್ಗದೊಳೆ ಸನು ಬಣಿತೆಯಾಗಿರ್ಪ ಉದಾಹರಣಂಗಳಿಂ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ವುದು ಅತಿರಸಿಕವಿ ಸರಂ (Šm. 77).

ಬಣಿವೆ baṇivĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.; B. 4, 16). ಪೊಟ್ಟು ಕಣಿಕೆಯ ಬಣಿವೆ (G. 366).

ಬಣು baṇu. See ಬಣುಕ.

ಬಣುಕ baṇu-ka. (Šmd. 241).

ಬಣ್ಗಡ್ಡ baṇ-kaḍḍa. = ಬಂಗಡ್ಡ. (Z.).

ಬಣ್ಟ baṇṭa. 1. Tbh. of ವಣ್ಣ (Šmd. 338 Mdb., o. r. ವಣ್ಣ). A servant (ಚೇಟ, ಭುಜಿಷ್ಯ, ಕಿಂಕರ Hlâ.; ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, ದಾಸೇಯ, ದಾಸ, ಗೋಪ್ಯಕ, ಚೇಟಕ, ನಿಯೋಜ್ಯ, ಕಿಂಕರ, ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಭುಜಿಷ್ಯ, ಪರಿಚಾರಕ Nr.; ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, etc., ಚಾಕರಿಯವನು Si. 341; ಕೀನಾಶ, ಕಿಂಕರ Nn. 92; My.). See Bp. 27, 73; 29, 14; 59, 26; ಬಲ್ಬಣ್ಣ; Prvs. s. ಮೂಗ and ಸಮಯ. ಅರಸು ಆಯು ಮೊರಿ, ಬಣ್ಣ ಎನ್ನುವ ಮೊರಿ.— ತುಣ್ಬನಿಗೆ ನಣ್ಣರೆಲ್ಲ ಬಣ್ಣರ ಹಾಗೆ.— ತುಣ್ಬನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಬು ಕೊಟ್ಟರೆ (ತಾನೇ) ಬಣ್ಬನಸ್ತಿರುವನು (Prvs.).

ಬಣ್ಟ baṇṭa. 2. = ಬಟ 1, ಬಣ್ಬ. Tbh. of ಭಟ. A warrior, a soldier; a hero, a valiant man (ತುಡಿಲಾಳ್, ಭೀನವೀರನಪ್ಪವಂ Kk. 43; Šm. 42; Tĕ. ಬಣ್ಬು; T. ವಣ್ಣಿ). ದಣ್ಡಿಗಂಜುವ ಬಣ್ಬನ್ ಒಡಕುಹರವಿಯ ಕಣ್ಣ (Dp. 54). ಬಿಡ್ದುಆರಸಿನ ಬಣ್ಬನ್ ಒಡ್ಡೊಕ್ಕ ರೇನು? (148). ಒಡವೆಯಿಲ್ದರೆ ಬಣ್ಬ ಬಿಡದೆ ಸೇವೆಯ ಮಾಳ್ಪಿ (148). See Prvs. s. ಒತ್ತೆ. 2, the farmer-caste of the Tuḷu country, corresponding to that of the Nâyas of Malabar (M. ಬಣ್ಣ). ಬಣ್ಬರಲ್ಲಿ ತಣ್ಟೆ ಹೆಚ್ಚು, ನಣ್ಬರಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ಬಣ್ಟ baṇṭa. 3. A particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಬಣ್ಟತನ baṇṭatana. The state of being a servant (My.).

ಬಣ್ಟವಾಳ baṇṭa-âḷa. N. of a place in the Tuḷu country (My.; Sk. ವಣ್ಣಾಲ, the contest of heroes). ಅಬ್ಬವಾಳದ ಕಾಯಿಗೆ ಬಣ್ಬವಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ?— ಬಣ್ಬವಾಳನುಂಕದ ಪಾರುಪತ್ಯದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಬಣ್ಟು baṇṭu.= ಬಣ್ಣ 2, etc. ಬಣ್ಟಿಂಗೆ (Čpr. 5, 111). See ಬಣ್ಬುತನ.

ಬಣ್ಟುಗೆ baṇṭugĕ. = ಬಣ್ಬುತನ. (Râm. 4, 2, 25).

ಬಣ್ಟುತನ baṇṭutana. Valour, heroism, bravery. (Tĕ.). ಬಣ್ಬುತನಮಿಲ್ಲದವಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮಪೀನ, ಕ್ಲೀವ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಬಣ್ಟೆ baṇṭĕ. = ಬಟ್ಟೆ 1. — ಬಣ್ಟೆಗೆಡು. = ಬಟ್ಟೆಗೆಡು. (J. 13, 62).

ಬಣ್ಡ baṇḍa. = ಬಣ್ಣ 1. Wool (My.; *cf.* ಬೊಚ್ಚು). See ಅಡಿ-No. 1.

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 1. = ವಣ್ಣ. Maimed, defective, crippled. 2, impotent, emasculated. 3, *an ox without a tail* (ಬಾಲ ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು Nr.).

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 2. Tbh. of ಭಾಟ. Price, fee, fare. ಭೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಿಕ್ಕುವ ಬಣ್ಡ (ಆತರ, ತರಪಣ್ಯ Nr.).

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 3. = ಭಣ್ಡ 1. Tbh. of ಭಾಣ್ಡ. Capital, property, wealth, goods (ವಿತ್ತ, ವಸ್ತು Mr. 346). ಹಡಗು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಡಿವ ಬಣ್ಡಂ (ತ್ರಾಣ Mr. 408; T., M. ಪಣ್ಣಿ). ಬಣ್ಡದ ಲಾಭ ಹೆಣ್ಡದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). See Prv. s. ಬಣ್ಡ 5.

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 4. Tbh. of ಭಣ್ಡ (Šmd. 339).

ಬಣ್ಡ baṇḍu-a3. 5. (fr. ಬಣ್ಣು). A shameless, dishonorable, lewd, profligate man (ಕೊಟ್ಟೆ Šm. 89; ಬೂತು Bhn. 21; J. 26, 64; My.; T. ವಣ್ಡ; Tĕ. ಬಣ್ಡೆ; Mhr. ಭಣ್ಡ, contumacious; exposure, public disgrace). See Bp. 28, 17; 38, 25; 51, 53. ಬಣ್ಡನಿಗೆ ಪಿಣ್ಡದ ಯೋಚನೆಯೇ?— ಬಣ್ಡನ ಕಣ್ಣರೆ ಕಣ್ಣೀಲಿ ಆದರೂ ಹೊಗ ಬೇಕು.— ಬಣ್ಡನ ಕೊಲ್ಲುವವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿ ತಿನ್ನುವವರಿಲ್ಲ.— ಬಣ್ಡನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ್ರಿ, ಇದ್ದ ಬಣ್ಡ (or ಬಣ್ಡವಲ) ಕಳ ಕೊಣ್ಡ.— ಬಣ್ಡನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದರೆ ಬಂಗ ತಪ್ಪದು (Prvs.). 2,= ಬಣ್ಡ. (B. 5, 185). — ಬಣ್ಡಜನ್ಮ. A contumacious existence or life. See Prv. s. ಬೇಡು 1. — ಬಣ್ಡಮಾತು. = ಬಣ್ಡ-. (My.; T. ವಣ್ಡ ಪ್ಪೇಚ್ಚು). — ಬಣ್ಡಳು. = ಬಣ್ಡೆ 1. A shameless, etc. woman (My.; Sk. ಬಣ್ಡಾ, ವಣ್ಡಾ, an unchaste woman).

ಬಣ್ಡಗ baṇḍaga. Shamelessness (one Čh. MS. in its v. 27).

ಬಣ್ಡಣ baṇḍaṇa. Tbh. of ಭಣ್ಡನ. A battle; war (ಕಾಳಗ Šmd. II; ಕೊಳುಗುಳ Čt. I, 28; ಪೊಸೆ, ಪೊಣರ್, ಕಾಳಗ, etc. Kk. 41, Šm. 39; ಕಾಳೆಗ Kk. 81).

ಬಣ್ಡತನ baṇḍatana. = ಬಣ್ಡತನ. Shamelessness, shameless behaviour, obscenity, profligacy (J. 2, 60; My.).

ಬಣ್ಡಲು baṇḍalu. = ಬಿಣ್ಡು, etc. Lees, dregs, sediment, the mud or mire in tanks (T. ವಣ್ಡಲ್; R.; T. ಪಡಿ, to settle, sink in the water, *cf.* ಪಡು 3).

ಬಣ್ಡವಲ baṇḍavala. (fr. ಬಣ್ಡ 3). = ಬಣ್ಡವಲು, ಬಣ್ಡವಾಲ, ಬಣವಾಲು, ಬಣ್ಡವಾಳ, ಬಣ್ಡವಾಳು. Capital, funds; stock, store (My.; Sîvi G.; Tĕ., also ಬನ್ಡಾಲ; Mhr. ಭಾಣ್ಡವಲ; B. 5, 99-101).

ಬಣ್ಡವಲು baṇḍavalu. = ಬಣ್ಡವಲ, etc. (My.).

ಬಣ್ಡವಾಲ baṇḍavâla. = ಬಣ್ಡವಲ. (ಭಾಣ್ಡ, ಮೂಲಧನ G.; My.).

ಬಣ್ಡವಾಲು baṇḍavâlu. = ಬಣ್ಡವಲು, etc. (My.).

ಬಣ್ಣವಾಳ baṇḍavāḷa. = ಬಣ್ಣವಲ. (My.). ಬಣ್ಣವಾಳದ ಒಡವೆ (ನೇವಿ, ಪರಿಷಣ, ಮೂಲಧನ Si. 324. 459). ವರ್ತಕನ ಬಣ್ಣವಾಳ ದ್ರವ್ಯ (ಧಾಣ್ಡ, ಮೂಲವಣಿಗ್ಜನ 417). See Prv. s. ಥರವಸ.

ಬಣ್ಣವಾಳು baṇḍavāḷu. = ಬಣ್ಣವಲ, etc. (My.).

ಬಣ್ಣಾಯ baṇḍāya. = ಬಣ್ಣಾಯಿ. Quarrelling; revolt (My.; B. 5, 2. 51; Mhr. ಥಣ್ಣಾಅ).

ಬಣ್ಣಾಯಿ baṇḍāyi. = ಬಣ್ಣಾಯ. (My.; B. 5, 51; G. 238. 263. 277).

ಬಣ್ಣಾರ baṇḍa3-ára1. = ಥಣ್ಣಾರ, q. v. (My.; Si. 263). ಬಣ್ಣಾರ ದೆತ್ತೀಲ ಮಾಡಿ, ಬೋಲಿಮುಣ್ಡೇ ಮಜೆ ಬಿದ್ದ.—ಬಣ್ಣಾರವಿದ್ದರೂ ಬಂಗ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಣ್ಣಾರಿ baṇḍāri. = ಥಣ್ಣಾರಿ. (My.).

ಬಣ್ಣಾರಿಸು baṇḍārisu. To go to the store-room, to be stored (Bh. 5, 1, 39). 2, to store up (see Prv. s. ವಿದ್ಯಾ).

ಬಣ್ಡಿ baṇḍi. (ಭಣ್ಡಿ). A wheel (My.; Tē.; M. ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್; Tē. also ಬಣ್ಡಿಕಲ್ಲು; Sk. ವರ್ತಸ). ಜಾಮಿಗೆ ಸಮ್ಬಸಿ ಸಿದ ಬಣ್ಡಿ (ನೇಮಿ, ಕ್ರಿಳೆ Si. 90). **2,** a bandy, a cart, a carriage (ಅನಸ್, ಶಕಟ Nr., Si. 275; ಶಕಟ Nn. 10; ಅಕ್ಷ, ಶಕಟ 37; ಸ್ಯನ್ದನ, ಶಕಟ, etc. Mr. 284; My.; Tē.; T. ಪಣ್ಡಿ, ಪಟ್ಟಿ, ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್; M. ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್). ಎತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಬಣ್ಡಿ (ಗಪ್ತ್ರಿ, ಕಮ್ಬಲಿವಾಹ್ಯಕ); ಬಣ್ಡಿಯ ಹೊಜೆ (ಶಾಕಟಿಭಾರ, ಅಚಿತ Nr.). ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಪತ್ತಿ ಹೊಡಹಂ (ರಥಿಕ, ಸ್ಯನ್ದನಾರೋಹ Mr. 247). ಬಣ್ಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ಆಳು (ಸಾರಥಿ, etc. Si. 278). ನಡಿಕೆಗೆ ಹವಣಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ ಎತ್ತುಗಳು ಕಟ್ಟ ತಕ್ಕ ಬಣ್ಡಿ (ಗಪ್ತ್ರಿ, etc. 275). ಮರದ ಹಲಿಗೆ ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ಬಣ್ಡಿ (ದಾರವ 276). ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡಿ ನೊಗ ಅಚ್ಚು ಕಡಾಣಿ ಬಳೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಣ್ಡಿಯ ಅವಯವಗಳು (ಅಪಸ್ಕರ, ರಥಾಂಗ 276). ಬಣ್ಡಿಯನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ (!) ಎತ್ತು (ಶಾಕಟ 320). ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣು (ಅಫಘಾನ 438). ಹೂಡು ಬಣ್ಡಿಯಂ! (Bh. 1, 10, 24). ಹೇಙ್‌ಸಿದನ್ ಅನುಪಮದ ವಸ್ತುವನ್ ಆಯು ಸಾವಿರ ಬಣ್ಡಿಯಲಿ (2, 4, 8). ಬಣ್ಡಿಯ ಶಿರದ ಹಲಿಗೆಯನಡರಿದನು (1, 10, 27). ಬಣ್ಡಿ ತುಮ್ಬಿದ ಹೂದಿನ್ ಇವನುಣ್ಮು (1, 10, 31). ಎತ್ತು ಕೋಣಗಳು ಬಣ್ಡಿ ಎಡಿಯುತ್ತವೆ (B. 1, 18). ಆ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಣ್ಡಿಗೆ ಹೂಡಿ (2, 23). ಬಣ್ಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನು (2, 23). ತಳಾ ಬಿಟ್ಟು, ಬಣ್ಡಿ ಹಾಯಿದು.—ಬಣ್ಡಿ ಬಣ್ಣಾಟ, ಹೇಯು ಹೆಟ್ಟಾಟ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮುಸುಖ (Prvs.). See Bp. 21, 16; 46, 8; 51, 69; 56, 5. 6. 9. 12. 13. 15. 18. 28; J. 5, 13; 7, 59; 8, 38; Prv. s. ಮೂವರ್. — ಬಣ್ಡಿಬಸವ. A toy of wood or stone drawn by children (My.). — ಬಣ್ಡಿಜೋವ. A bandy-foreman (Bp. 59, 27; Bh. 8, 26, 19). — ಬಣ್ಡಿಯವ. -ಅವ. The owner of a bandy (My.); a carter, a driver (My.). — ಬಣ್ಡಿಯಾಳು. -ಆಳು. A driver (My.).

ಬಣ್ಡಿಕಾರಿ baṇḍi-kāṛa. A Śūdra servant in connection with a temple who is in charge of the idol-car (My.).

ಬಣ್ಡಿತೆ baṇḍitĕ. = ಬಣ್ಡೆ. A shameless woman (Bp. 40, 52).

ಬಣ್ಡಿಸು baṇḍisu. To behave in a shameless, improper manner (Bp. 38, 13. 18; 40, 34).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. 1. Honey (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ Nr.; ಮಕರನ್ದ ಕೆಸ., Kk. 14; ಮಧು, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಡು Nn. 13, o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ, ಪರಿಮಳ). **2,** the pollen of flowers (ಮಲವರ್ಮಡಿ, ಪರಾಗ Śm. 23; ಪರಾಗ 93). ಹೂವಿನ ಬಣ್ಡು (ಮಕರನ್ದ, ಮಧು Hlā.). ಬಿರಿಮುಗುಳ ಬಣ್ಡು (ಮಧು Mr. 509). ಹುವ್ವಿನ ಬಣ್ಡು (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ, ಹುವ್ವಿನ ಜೇನು, ಅಲರ ಸೀಯು Si. 124). ಕಿಬಿ ಮಡುಗೊಣ್ಡು ಬಣ್ಡಿನೊಳಗಿಸಿ,... ಪರಾಗಪುಂಜಮೊಳ್ ಪಬಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗತಿತು ನೀರಜಮೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಲಿಯಂ (Ṽpr. 7, 60). See Ṽpr. 7, 52; Abh. P. 1, 108; J. 3, 37; ಅಳಿವಣ್ಡು. — ಬಣ್ಣಣಿ. -ಉಣಿ. The large black bee (ಪಬಿಮೆ, ಭೃಂಗ Ct. II, 63; ಅವಿಡಿ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಅಲರುಣಿ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಗ Śm. 27; ಪಬಿಮೆ, ಅಲರುಣಿ, etc. Kk. 14). — ಬಣ್ಡಿಣಿಪೆದೆಯ. -ಪೆದೆಯ. Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 6. 7).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. 2. = ಬೆಣ್ಡು, q. v. — ಬಣ್ಡೀಲ್. -ಎಲ್. = ಬೆಣ್ಡೀಲ್. (ತೆಲ್ಗ Ct. I, 28).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. The state of being destitute of shame or void of modesty, shamelessness, impudence, indecency, obscenity, lewdness (ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನತ್ವ Śm. 93; My.; Tē.; see ಬಣ್ಣ 5; *cf.* ಬಿಡುಮಿ). 2, an incident or business by which one is, or feels one's self, dishonored or humbled; untowardness, awkwardness, trouble, disgrace (see ಬಣ್ಡಾಟ; B. 4, 80). — ಬಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. A disgraceful position; a disgraceful act; disgrace, cause of shame or reproach; a very awkward and troublesome affair (My.). ದೊಡ್ಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಬಣ್ಡಾಟ.—ದೊಡ್ಡವರ ನಣ್ಬತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಡಾಟ.—ಪುಣ್ಡತನ ಮಾಡಿದವ ಬಣ್ಡಾಟ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಬಣ್ಡಿ ಬಣ್ಡಾಟ, ಹೇಯು ಹೆಟ್ಟಾಟ (or ಹೆಡ್ಡಾಟ), ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮುಸುಖ (Prvs.). See Prv. s. ಮಲ್ಲಾಟ. — ಬಣ್ಡುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To utter shameless words (Bp. 42, 19). — ಬಣ್ಡುಚಿತ್ರ. An obscene picture (My.). ಬಣ್ಡುಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಬರದವನನೇ ದಣ್ಡಿಸಲಿ (Prv.). — ಬಣ್ಡುಪದ. An obscene piece of poetry (My.). — ಬಣ್ಡುಬಾದು. A life or state of existence full of disgrace and trouble (My.). — ಬಣ್ಡುಮತಾ. A shameless, obscene word (My.). — ಬಣ್ಡುಹೆಣ್ಡತಿ. A shameless, lewd wife. ಬಣ್ಡುಹೆಣ್ಡಿಯಾಗಿ, ತುಣ್ಡೊಬ್ಬಿ ಸೊನೆಯಾಗಿ, ಕಣ್ಡಲ್ಲಿ ತಿರಗೋ ಮಗನಾದರೆ ಮನೆಗೆ ದಣ್ಡ ತಪ್ಪದು (Sp.).

ಬಣ್ಡುತನ baṇḍutana. = ಬಣ್ಡತನ. (My.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍĕ. 1. = ಬಣ್ಡ. Wool. ಕುಜೀ ಬಣ್ಡೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೂಡಲು (ಊರ್ಣ Si. 419).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍĕ. 2. A rock, a block or slab of stone, a vast stone (My.; Tē.; B. 4, 101. 158. 171). ಬಣ್ಡೆ ಒಡದು, ದಿಣ್ಡೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದ.—ಬಣ್ಡೆ ಒಡೆಯ ಬಹುದು, ರಣ್ಣೇ ಮನಸು ಒಡೆಯ ಕೂಡದು.—ಬಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ್ದೀತೇ? —ಕುಣ್ಡೆಯಿನ್ದ ಬಣ್ಡೆ ಒಡೆದನೆನ್ತೆ (Prvs.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍĕ. 1. = ಬಣ್ಡಳ s. ಬಣ್ಡ. ರಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬಣ್ಡೆಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍĕ. 2. (= ಭಣ್ಡೆ?). N. of a plant (Mr. 134; MSS. out of order; one MS. = ಬಣ್ಡೆ; two MSS. = ಬೆಣ್ಡೆ; one MS. = ಬಣ್ಡೆ).

ಬಣ್ಣ baṇṇa. Tbh. of ವರ್ಣ (Kk. 63; ರಜನೆ Ct. I, 74; Ṽpr. 3, 102). Colour, etc. (C.). ಬಿಳುಪು ಮುನ್ತಾದ ಬಣ್ಣ (ವರ್ಣ Si. 419). ಬಣ್ಣದ ಭೇದ (ವರ್ಣದ ಭೇದ Nn. 55). ಅರಿಸಿನದ ಬಣ್ಣ (ಹಾರಿದ್ರ, etc.); ಬಣ್ಣದ ಹೂ (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಆಮಿಲಾತಕ Hlā.). See ಕವಲೆವಣ್ಣ, ಕಸು-, ಕೆಮ್ಪುಣ್ಣ, ಪ್ರೇಮ-, ಬೆಳವಣ್ಣ, ಬೆಳು-, ಎಸಾನ್ಬಣ್ಣ, ಹೊಮ-. ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರದರೂ ಕಣ್ಣು ಚನ್ನಾಗಿರ ಬೇಕು.—ಬಣ್ಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬನ್ದಿತೇ? (Prvs.). See Sp. s. ವೀಳ್ಯೆ. — ಬಣ್ಣ ಎದ್ದು. To dip into colour, to dye (B. 4, 178. 204; My.). — ಬಣ್ಣ ಏಡು. Colour to increase or become brighter (C.; Grj. 3, 39; B. 4, 106). — ಬಣ್ಣ ಕುಟ್ಟು. To fix a colour or make it permanent (My.). — ಬಣ್ಣಗೂಬಿ. -ಕೂಬಿ. Coloured rice used for oblations (J. 31, 55). — ಬಣ್ಣದ ಅರಗು. A kind of lac (Si. 226). — ಬಣ್ಣದ ಪಕ್ಕೆ. (ಬ್ರಹಂಜೀವ Si. 178). — ಬಣ್ಣಮಿನ್. A kind of fish (Rāv. 5, 115). — ಬಣ್ಣವ್ವಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To get (the) colour (of any-

thing, Šśv. 3, 7). — ಬಣ್ಣವಿಡು. -ಇಡು. = ಬಣ್ಣ ಹಾಕು. (Grj. 3, after 119; My.). — ಬಣ್ಣ ಹಾಕು. To apply colour to; to dye (B. 5, 122).—See Prv. s. ಮುಸಿ.

ಬಣ್ಣಗಾರ banna-gâra. A dyer; a painter (C.; B. 4, 178; 5, 122).

ಬಣ್ಣನೆ bannanĕ. Tbh. of ವರ್ಣನೆ. (My.; Dp. 126, 1).

ಬಣ್ಣವಿಸು bannavisu. = ಬಣ್ಣಿಸು. Tbh. of ವರ್ಣಿಸು. (Grj. 4, 109).

ಬಣ್ಣಪುರ bannapura. Tbh. of ವರ್ಣಪುರ (Šmd. 380; Čpr. 4, 64; 6, 53).

ಬಣ್ಣಸರ bannasara. Tbh. of ವರ್ಣತರ (Šmd. 376). 2, Tbh. of ವರ್ಣಸರ (Bp. 14, 4; Šśv. 3, 9; Bh. 1, 12, 12).

ಬಣ್ಣಿಸು bannisu. = ಬಣ್ಣವಿಸು. Tbh. of ವರ್ಣಿಸು. (Čpr. 4, 79; Bp. 29, 16; Rśv. 14, 113; 14, after 115; J. 6, 41; 7, 18; 31, 31. 78). ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಈಡಿತ, ಪಣತ, ವರ್ಣಿತ, etc., ಹೊಗಟಿಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 384). ಬಣ್ಣಿಸೆನ್ ಅನ್ ಜಯದಂಕರಾಮ ನಂ (Šmd. 255).

ಬತ bata. Tbh. of ವ್ರತ. (V. 36, 60; G.; Tĕ.).

ಬತೆ batĕ. = ಬಡೆ. Tbh. of ವ್ರತೆ. See ಪದಂ.

ಬತೇರಿ batêri. = ಬತ್ತೇರಿ. (My.).

ಬತ್ತ batta. 1. = ಭತ್ತ, ಧಾತು. Paddy, rice in the husk (ಪಾಟಲ G.; My.; Tĕ., T. వరి; Mhr. धात). ಪೂತ ಬಸುಲೀಕೃತ ಎನ್ನೊಡೆ ತೂಬಿದ ಬತ್ತವು, ರಾತಿ ಮಾಡಿದ ಬತ್ತವೆನ್ನು, ಎಮ್ಮರು; ಆರಣ್ಯನೇವಾರಬತ್ತದಿನ್ದಲೂ ಹಕ್ಕಲನಾಯ್ದು ಬತ್ತದಿನ್ದಲೂ ಬದುಕುವುದು (ಪ್ರತ Nr.). ಬತ್ತದ ಊಟು (ಕುಂಬಾರು, ಸಸ್ಯತೂಕ, ಧಾನ್ಯದ ಮುಳ್ಳು Si. 305). ಬತ್ತದ ಗುಡ್ಡೆ (ಪುಂಜ, etc. 181). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿನ್ದಲೂ ಬಿತ್ತಲ್ ಪಡದೆ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಜ್ಞಬತ್ತವೂ ನವಣೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳೂ (ಸೀವಾರ 307).—ಬತ್ತ ಕತ್ತೆ ಹೊತ್ತರೆ ಅತ್ತೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಳೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮುತ್ತು; ಕಿಡು-, ಕೆನ್ಮಾರದ-, ಜಳ್ಳು-, ಜರಿಗೆಸಮ್ಪಾರದ-, ಬಿಂಗಾರಕಡ್ಡಿ-, etc. — ಬತ್ತಥರಣ. Nutriment, or wages, of paddy (Bp. 40, 44); paddy and other articles of food (My.).

ಬತ್ತ batta. 2. = ಬತ್ಯ. Batta, an allowance beyond the settled rate of pay given on occasions of extraordinary service, extra allowance; allowance made by a creditor to one detained by him in prison, subsistence-money generally to prisoners, to attending witnesses, to peons executing processes, etc. (My.; Br.; M. ಬತ್ತೆ; Mhr. H. भत्ता; *cf.* ಹೈತೆ).

ಬತ್ತ batta. 3. = ಪತ್ತು 1, ಬತ್ತು. (Mhr. ಬತಾ, ಬತ್ತಾ, ಬತ್ತಾ, a pestle). See ಕಲು.

ಬತ್ತಲು battalu. (fr. ಬತ್ತು 1). Dried vegetable fruit (My.; T. వట్టి ల్).

ಬತ್ತಲೆ battalĕ. (fr. ಬತ್ತು 1). = ಬೆತ್ತಲೆ. Bareness, nakedness (My.; Tĕ. వట్ట; T., M. ಪಟು, ವೆಱು, ವೆಱ್ಱು). ಬತ್ತಲೆಯಿಹವನು (ನಗ್ನ, ದಿಗಮ್ಬರ); ಬತ್ತಲೆಯಿರ್ದವನು (ನಗ್ನಕೆ, ಕೋಟವಿ Nr.). ಬತ್ತಲೆಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಎತ್ತಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.—ಬತ್ತಲೆಯಾದ ಮಾತ್ರದಿನ್ದ ದಿಗಮ್ಬರನಾದಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 18, 14; 51, 53; Prv. s. ಒದಗು 1.

ಬತ್ತಳಿಕೆ battalikĕ. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 1, (ಬತ್ತಳೆ). A quiver (ಶರಧಿ, ಬಾಣಗೇಹ Nn. 11; ಜೊಣೆ, ಮೂಡಿಗೆ, ಕಣಿಯ ಹೊದೆ Kk. 40; ಜೊಣೆ, ಮೂಡಿಗೆ, ಪೊದೆ Śm. 43; ಜೊಣೆ 96; Rśv. 6, after 11; Šśv. 3, 16. 27; J. 8, 38; My.; Mhr. धातडी, धाता). ಅಮ್ಬಿನ ಬತ್ತಳಿಕೆ (ಇಷುಧಿ Nr.). ಸರಳ ಬತ್ತಳಿಕೆ (ತೂಣ, ಇಷುಧಿ, etc. Si. 289; ಕಲಾಪ 439).

ಬತ್ತಾಸು battâsu. N. of a sweetmeat (Mhr., H. ಬತಾಸಾ, ಬತ್ತಾಸಾ; My.; see ಬೆಣ್ಣು-).

ಬತ್ತಿ batti. Tbh. of ವರ್ತಿ (Šmd. 345). A wick, the wick of a lamp (ದಶೆ Si. 460; Mhr., H. ಬತ್ತೀ; T. వత్తి; My.); a candle (My.);—a cigar (My.). ಎಣ್ಣೆಬತ್ತೀ ದೀವಿಗೆ, ಮೋಣದ ಬತ್ತೀ ದೀವಿಗೆ (Si. 231). See ಉರಿಬತ್ತಿ. ದುರಿಸಾ ನಡಿಸೋ ಬಣ್ಣ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೇ?—ಬತ್ತಿ ನೂಕಲಾಱದ ಬಣ್ಣ ದಱ ನಡಿಸ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಬತ್ತಿ ಕೊಡು. To cheat (My.).

ಬತ್ತೀಸ battîsa. (ಬತ್ತೀಸು). Thirty-two (Čh.; Bp. 19, 6; 53, 53; Mhr. बत्तीस).

ಬತ್ತು battu. 1. (fr. ಬಡು). = ಬಱ್ಚು 2. (To become bare or empty): to grow dry, as a stream; to dry or dry up, to evaporate wholly, as water; to grow lean, to wither, to fade (ನಿರ್ವ್ರವ Šmd. Dh.; C.; T., M. ವಱ್ಚು, ವಱಿಕು; M. also ವರಳು; Tĕ. ఒట్టు, వట్టు). ಬಾಮ್ಮೊಡೆ ಬತ್ತಿತ್ತು (Rśv. 5, 36). ಕೊಳದಮ್ಬು ಬತ್ತೆ (5, 38). ನಲೆ ಬತ್ತಿದ ನರೋವರಕೆ ನವಜಲಮೊದವಿದನ್ತೆ (J. 28, 63). ಬತ್ತಿದ ಕಾಲ್ (Šmd. 286). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಮ್ಯ ನೇಸಱಿನಾಗಳ್ (Lilv. 3, 5). ಕಾಯೆ ಬತ್ತಿದ ಪಾಲ್ (ಚರಪಾಲ್ Mr. 215). ನೀರು ಬಿಸಲಿಗೆ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿ (B. 4, 202). ಬತ್ತಿದ ಕೆಱೆಲಿ ಬದನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.—ದಿಗಿಲು ತಾಗದೆ, ಮಗಳು ಬತ್ತಿದಳು.—ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆಱೆಯು ತುಳುಕಿದರೆ ಬತ್ತೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 20, 17; 57, 47; Šśv. 3, 51.

ಬತ್ತು battu. 2. Growing or being dry, etc. (T. వట్టి). — ಬತ್ತುವ್ಯಯ. -ಂ-ಪಯ. (Šmd. 204). A dry station; a lean or withered foot. — ಬತ್ತುವ್ಬಟ್ಟೆ. -ಂ-ಪಟ್ಟೆ. (Šmd. 204). Dry cloth.

ಬತ್ತು battu. = ಬತ್ತ 3. See ಕಲ್ಲತ್ತು.

ಬತ್ತುಗೆ battugĕ. Dryness (Čpr. 5, 11).

ಬತ್ತೇರಿ battêri. = ಬತೇರಿ. A "battery" (My.; Br., H. ಭತ್ತೇರಿ, ಬತ್ತೇರಿ).—ಕುತ್ತಬಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಲು ಬತ್ತೇರಿಗೆ ಓಡಿದರೆ ನನ್ಸೀತೇ? (Prv.).

ಬತ್ಯ batya. = ಬತ್ತ 2. (My.).

ಬತ್ಸವ batva. The letter ಬ (Šmd. 121. 250. 341).

ಬದ bada. = ಬಿದುವು, etc. (My.). ಬದದ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಾಡುತ್ತಾರೆ (My.). See ಗದ್ದೆ-. **2,** the haunch (? see ಮುಮ್ಮೊ-).

ಬದ bada. ಬದ್. Bad (Mhr., H.; see ಬದನಾಮು). — ಬದ್ ಚಾಲು. Bad conduct (My., H.).

ಬದಕು badaku. 1. = ಬಿದುಕು 1, etc. (My.).

ಬದಕು badaku. 2. = ಬದುಕು 2, etc. (My.; B. 5, 93). ಬದಕು ಮಾಡಿಸು (5, 90; see ಬದುಕು-). ಬದಕು ಮಾಡು (5, 115; see ಬದುಕು-). ಬದಕು ಆಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಬಾಯಿ ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು.—ಬೆದಕುವವನು ಬದಕು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Sp. s. ತಿಳಿ 4.

ಬದಗ (badagu1-a3). = ಬದಗ, ಬದೆಗ. A low man or servant (ಕೀರ್ತಿಶಾಳ್ Śs.; Abhâ. 2, 95; Bh. 2, 2, 72; 3, 19, 25).

ಬದಗು badagu. 1. Drudgery (My.).

ಬದಗು badagu. 2. = ಬದಸು, q. v.

ಬದನೆ badani. = ಬದಣೆ, ಬದನೆ 1, ಬದ್ದೆ. The brinjal or egg-plant, Solanum melongena Lin. (ವಾರ್ತಾಕ Hlâ.; ವಾರ್ತಾಕ, ಧಣ್ಡಾಕ, ಪಿಂಗುಲಿ, ಸಿಂಹಿ, ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣಿ Nr.; Sk. also ವಾರ್ತಾ, ವಂಗ, ವೇರ; T. వదియదల్చే; M. వదియది, వదియనే; Tĕ. వం, వంగే; H. ಬೈಂಗನ್; Mhr. ವೈಂಗಣೀ, ವೈಂಗಸೀ, of the colour of the brinjal).

ಬದನೆ badanĕ. = ಬದಣೆ, etc. (ವಾರ್ತಾಕ Mr. 95).

ಬದನಾಮಿ bada-nâmi. Ignominy, infamy (My., also as ಬದಲಾಮಿ; Br.; Mhr., H.).

ಬದನಿಕೆ badanikĕ. = ಬನ್ನಬಿಕೆ, etc. (My.; Tĕ. ಬದನಿಕೆ, ಬವನಿಕೆ, ಪದನಿಕೆ). ಗಿಡಬದನಿಕೆ (ಕಾಮಿನಿ Si. 435).

ಬದನೆ badanĕ. 1. = ಬದಣಿ, etc. (C.). ಬದನೇ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು ಜಾತಿ (ವಾರ್ತಾಕಿ, etc. Si. 149). See ಕರಿಯ-, ಬಜ್ಜ-, ಮೊಗರು. ಒಲೆ ಸೂಟ್ಟಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ?—ಬದನೆಕಾಯಿಯ ಬಜ್ಜ ಮೈಯ್ಯೆಲ್ಲ ಗಬ್ಬು.—ಬತ್ತಿದ ಕೆಜ್ಜೀಲಿ ಬದನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.—ಪ್ರಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಬದನೆಕಾಯಿ (Prvs.). See Prvs. s. ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣು, ಶಾಸ್ತ್ರ.

ಬದನೆ badanĕ. 2. = ಬದ್ದಿಕೆ No. 2. (My.).

ಬದರ badara. = ಬದರಿ. 2, *the fruit of the jujube* (ಜೋರೆಯ ಹಣ್ಣು G.).

ಬದರಿ badari. = ಬಾರೆ 1, etc. *The jujube tree, Zizyphus jujuba* Lam. (or Z. scandens). 2, the cotton plant. 3, = ಬದರಿ ಕಾಶ್ರಮ. (My.).

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ badarikâ-âśrama. N. of a hermitage in the Himâlaya. (My.).

ಬದರಿಕೆ badarikĕ. 1. A convoy or guard on the road (My.; Br., H. ಬದರಕಾ).

ಬದರಿಕೆ badarikĕ. -ಕಾ. 2. N. of one of the sources of the Ganges and of a neighbouring hermitage.

ಬದರೆ badarĕ. = ಬದರೆ. *The cotton plant.* 2, *a particular species of bulbous plant* (= ಗೃಷ್ಟಿ, ವಾರಾಹಿ).

ಬದಲ್ badal. ಬದಲು. Changing; change, alteration; exchange; retaliation; instead of; other (ಮಾರ್ಪು G.; My.; Br., M. ಬದಲ್, ವದಲ್, ವದಿಲ್; Mhr., H.). ಒನ್ನು ಬಗೆ ಜನುನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮತ್ತೊನ್ನು ಬಗೆ ಜನುನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಪರಿದಾನ, etc. Si. 325). ಪ್ರಾಚೀನಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳೊಳಗಿನ ಸಕಾರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ತರಸೀಮೆಯ ಜನರು ಹಕಾರ ವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವದುಂಟು (B. 4, 114). ಆವುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಹೊಸ ನಡತೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (4, 189). ದಣ್ಣು ಇಡುವ ದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ (4, 216). ಒನ್ನು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದಜಿ ಬದಲು ಮತ್ತೊನ್ನು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಇಸ ಕೊಳ್ಳುವನ್ತೆ (B. 5, 107). ಇವನ ನಡತೆ ಮುಂಚಿನ ಹಾಗೇ ಇತ್ತಲ್ಲದೆ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ (5, 217). ಆ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ (5, 299). — ಬದಲಾಗು. -ಆಗು. To change, to be changed (ಪರಿಣಮಿಸು My.). See s. ಬದಲ್. — ಬದಲು ಕೊಡು. To give in exchange or instead of; to give as a substitute (ಪಡ್ ಕೊಡು G.; My.). — ಬದಲು ಮಾಡು. To change (v. t.); to alter, to make differ (ಪಲ್ಲಟಿಸು G.; My.). ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ತೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುವವನು (ಸಮಾವೃತ್ತ G.). ಉಣ್ಣುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಿರ ಬೇಕು (B. 4, 25). ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (5, 299). — ಬದಲುಮಾತು. A word in reply; another word; a receding or an evasive word, a contradiction (My.). ಬದಲುಮಾತಾಡಿದರೂ ತೊದಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. —ಬದಲುಮಾತಾಡುವವನು ಬೆದಜಿಸಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). — ಬದಲು ಹೇಳು. To reply (My.).

ಬದಲಾಬದಲಿ badalâ-badali. Exchange, interchange (My.; see Mhr. s. ಬದಲೆ).

ಬದಲಾಯಿಸು badalâyisu. = ಬದಲು ಮಾಡು. (My.; B. 5, 231. 267). 2, to change (v. i., My.).

ಬದಲಾವಣೆ badalâvaṇe. Changing, exchanging (My., also as ಬದಲಾವಣಿ). ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬದಲಾವಣಿಯಿನ್ದ ಅನ್ದರೆ ಒನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೊನ್ನು ತೆಗನು ಕೊಳ್ಳುವದಜಿನ್ದ ಉಣ್ಟಾಗುವ ಲಾಭ (ಆಪ ಮಿತ್ಯಕ, etc. Si. 300).

ಬದಲಿ badali. Exchange or relief, as of a guard; a substitute (used of persons, My.; Mhr., H.).

ಬದಲಿಸು badalisu. = ಬದಲಾಯಿಸು. To change, etc. (v. t., My.). ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವದು (G. 100). 2, to alter, to change (v. i., My.). ಈ ತಾರೆಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳು ಯಾವಾಗಲು ಬದಲಿಸುತ್ತವೆನ್ನು, ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು (B. 5, 174).

ಬದಲೆ badalĕ. (= ಬದಲ್). (Mhr. ಬದಲಾ, for; instead; see ಮೂ-).

ಬದಸು badasu. = ಬದಗು 2. Crookedness (ಕೌಟಿಲ್ಯ Śmd. II, o. r. ಬದಗು).

ಬದಿ badi. 1. Mud, mire, slush, ooze (ಕೆಸಜ್ Śm. 98; My.; T. ವಬಿ; Tĕ. ಜಾಡಿ; T. ವಬಿ, a lump of butter or of ointment; ವಬುಮ್ಮು, slimy mucus; suet, fat; *cf.* ಬಸಿ 1). ನದೀ ಜಾಟಿ, ಬದೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬದಿ badi. 2. = ಬರಿ 1, (ಬದಿ 1). The side, the flank (ಪಕ್ಕ Kk. 32; Śm. 70. 78. 98; Bp. 20, 109; 55, 16; Bh. 4, 2, 64; Śśv. 4, 15; My.; B. 4, 168. 171); nearness, proximity, vicinity (My.; Tĕ. ವದಿ). ಜೀರಿಗೆಯ ಚೀಲದ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕರೀ ಬೀಜದ ಚೀಲವು (B. 4, 62). See ಕಬ್ಬದಿ. — ಬದಿಗಾಗು. -ಆಗು. To go aside, to make room (My.; ಕೆಲ ಸಾರು G.). — ಬದಿಗೆ ಮಾಡು. To put or remove to one side (My.; ಒಡ್ಡಿಸು G.). — ಬದಿಯೆಲು. -ಎಲು. A rib (Bh. 1, 10, 38).

ಬದಿಕೆಸು badikisu. = ಬದುಕೆಸು. (Bp. 37, 20; My.). ಬದಿಕಿಸುವ ಮದ್ದು (ಜೀವಾತು, ಜೀವನೌಷಧ Si. 298).

ಬದಿಕು badiku. = ಬದುಕು 1, etc. (Bp. 41, 13; My.). ಬದಿಕಿರುವವನು (ಜೀವ, ಆಸುಧಾರಣ); ಬದಿಕಿರುವ ಕಾಲ (ಆಯುಸ್, etc. Si. 298).

ಬದಿಗ badiga. = ಬದಗ, etc. (ಕೇಪೀಳಾಲ್ Śm. 46, o. r. ಬದೆಗ).

ಬದಿನಿಕೆ badinikĕ. = ಬನ್ನಣಿಕೆ, etc. (ವನ್ದೆ, ವೈಷ್ಣವದಸಿ, ವೈಷ್ಣರುಜಿ, ಜೀವನ್ತಿಕೆ, ಗಿಡದ ರೆವ್ವೆಲ್ಲೀ ಕೊನೆಯೆಳಗೆ ಗಬ್ಬು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತದೆ, ತಾನ್ತ್ರಿಕರಿಗೂ ವೈದ್ಯರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ Si. 142).

ಬದು badu. = ಬದುವು, etc. (My.; see ಗದ್ದೆ-).

ಬದುಕೆಸು badukisu. = ಬದಿಕೆಸು. To cause to live or subsist; to support; to cause to continue in existence, to save from death; to raise to life (Bp. 13, 7. 13; 50, 71; 5, 165; My.; B. 3, 123). ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬದುಕು baduku. 1. = ಬದಕು 1, ಬದಿಕು, ಬದುಂಕೆ, ಬರ್ದುಕು 1, ಬರ್ದುಂಕೆ, ಬಜ್ದುಂಕು. To live, to be alive; to subsist; to make a livelihood, to live by; to continue in existence, to remain alive; to revive, to return to life (My.). See Bp. 1, 34; 20, 9; 43, 79; 48, 14. 19; 56, 38. 39; 58, 57; 60, 2; Bh. 1, 10, 31; J. 2, 18; 14, 9; 28, 49; 24, 9. 65; B. 5, 104; Prvs. s. ಬಾಯಿ, ಬಾಯು. — ಜೀವಧನದಿನ್ದ ಬದುಕುವ ಸ್ತ್ರೀ (ಆಭೀರಿ, ಮಹಾತಪೊದ್ರಿ); ಬದುಕುವ ಕಾಲ (ಜೀವಿತಕಾಲ, ಆಯುಸ್); ಆಕಮ್ಮದಿನ್ದ ಬದುಕುವವನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ); ಕೆಯ್ದುವ ಬಿಡುವ ಬದುಕುವಂ (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ); ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟಾಡಿ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ); ಆರಣ್ಯಸೀವಾರುತ್ತದಿನ್ದವೂ ಹಕ್ಕಲಾಯ್ದು ಬತ್ತದಿನ್ದವೂ ಬದುಕುವುದು (ಋತ Nr.). ಆಡಿ ಬದುಕುವವನು (ಧಾರೋಪಜೀವಿ Si. 238). ಹೊಜೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವನು (ಪಂಚಜನೀನ Nn. 86). ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕುವವನು (ಜೈವಾತೃಕ, etc. Si. 353). — ಬದುಕಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let live, etc. (B. 5, 72).

ಬದುಕು baduku. 2. = ಬದಕು 2, ಬರ್ದುಕು 2. Living, life (My.); livelihood, profession (Bp. 45, 39; My); — property, things, articles, goods (My.; B. 3, 41. 101; 4, 61. 169; 5, 84; Bp. 30, 24; 47, 5; J. 4, 68; ಸಮ್ಪತ್ತಿ G.). ಹನ್ನಾಗಿದೆ ಬದುಕು, ಸಾಯಲಾಬಿನು! ಅಬ್ಬಿಯಾಗಿದೆ ಬದುಕು, ಸಾಯಲಾಬಿನು (Dp. 4). ಬಡ್ಡಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬದುಕನ ಯೋಚನೆ (Prv.). — ಬದುಕು ಬಾದು. dupl. (My.). ಜೀವದಲ್ಲಿ ರುವನಕ ಬದುಕು ಬಾದು, ಸತ್ತ ಬಬಿಕ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲು.— ಮುದುಕನ ಬಾದು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಬದುಕು ಬಾದು ಇದ್ದು ಫಲವೇನು? (Prvs.). — ಬದುಕು ಮಾಡಿಸು. To cause to carry on a business, etc. (My.; see ಬದಕು-). — ಬದುಕು ಮಾಡು. To carry on a business or profession (My.; see ಬದಕು-).

ಬದುಂಕು baduṅku. (Šmd. 48, not in Mḍb.). = ಬದುಕು 1, etc. (Bp. 45, 46). ಆಡಿಂ ಬದುಂಕುವವನು (ಜಾಬಾಲ, ಆಜಾಬೀವ Hlâ.).

ಬದುವು baduvu. = ಬಪ, ಬದು, ಬದುಹು q. v. (My.; T. ವರಪ್ಪ, ವರಮ್ಬು, ವರ್ಮೆಪ್ಪ, ವರ್ಮೆ, ವರ್ಮೆವು; M. ವರಪ್ಪ; Të. ವರುಜು, ವರವೆ). ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೋಟದ ಸಾರಿಗೇ ಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗುಮ್ಮಾಗಿ ಬೆಳದಿರುವ ಹುಲ್ಲುಗಳ ಸಮೂಹ (ನಡ್ಯೆ, ನಡಸಂಹತಿ Si. 165).

ಬದುಹು baduhu. = ಬದುವು, etc. A raised bank in fields, a low ridge (ಪಾಳಿ Mr. 371, one MS. ಬಿದುಹು).

ಬದೆ badë. = ಬತೆ. See ಹದಿ-.

ಬದೆಗ badëga. = ಬದಗ, etc. (ಕೀರ್ತಿಶಾಳ್ Kk. 37, o. r. ಬದಗ).

ಬದ್ದ badda. Tbh. of ಬದ್ಧ. Firm; true; truth; firmly, certainly (ಗಾಡ Šmd. II; Šm. 65; ಗಾಢ Kk. 76, o. r. ಬಿದ್ದ; My.; Mhr.: fully, completely). ಬದ್ದ ನಡೆ ನುಡಿಯಿದ್ದರೆ ಕಾತಿ (Dp. 165).

ಬದ್ದಕೆ baddaki. N. of a plant (ಬನುರ Mr. 149).

ಬದ್ದಣ baddaṇa. = ಬದ್ದವಣ 1. (ಬಸಗೆವಜಿ Čt. II, 47; Šs.).

ಬದ್ದರ baddara. Tbh. of ಭದ್ರ. An ox; an elephant (Čpr. 5, 105; Č. Bp. 42, 24. 27; Bh. 3, 17, 29).

ಬದ್ದವಣ (badda-paṇa = bhadra-paṇa). 1. A drum used on festive occasions (ಮುಂಗಳವಜಿ Šmd. II; Šm. 37; Čpr. 4, 42; Abh. P. 3, 28. 114; 4, 28; 13, 100).

ಬದ್ದವಣ baddavaṇa. 2. Tbh. of ವರ್ಧಮಾನ (ಅವುಡಲ Šmd. 373).

ಬದ್ದಿ baddi. (Tbh. of ವೃದ್ಧಿ).

ಬದ್ದಿಕಾಜ baddi-kâja. One who causes increase, a promoter (Râm. 6, 47, 56).

ಬದ್ದಿಕೆ baddikë. = ಬದ್ದಿಗೆ, ಬದ್ದುಗೆ. Tbh. of ಬನ್ಧಕ. A band, a tie;—a border, the ends or skirt of a cloth. (Të. ಬದ್ದೆ). ಬಬ್ಬೆಯ ಬದ್ದಿಕೆ (ದಶೆ, ವಸ್ತ್ರ Si. 222). 2, = ಬದನೆ 2, comparing anything with, or examining anything according to, a standard, as weights, measures or money (My.).

ಬದ್ದಿಗ baddiga. = ಬಸ್ತಿಗ. See ನೆರೆವದ್ದಿಗ s. additions.

ಬದ್ದಿಗೆ baddigë. = ಬದ್ದಿಕೆ, etc. (ದಶೆ Si. 460).

ಬದ್ದಿಸ baddisa. = ಬಡ್ಡಿಸು, q. v.

ಬದ್ದಿಸು baddisu. 1. = ಬಡ್ಡಿಸು, q. v.

ಬದ್ದಿಸು baddisu. 2. Tbh. of ಬಸ್ಥಿಸು. To compare anything with, or examine anything according to, a standard (My.). 2, to be bound, to be obstructed, as the excrements from costiveness (My.).

ಬದ್ದು baddu. = ಬರ್ದು 3. Proficiency, skill (Čpr. 4, 78).

ಬದ್ದು baddu. A hole in the ground into which children play marbles (My.; Mhr., H. ಬಡ್ಡೆ).

ಬದ್ದುಗೆ baddugë. = ಬದ್ದಿಗೆ, etc. A band, a tie (Bp. 61, 26; Bh. 3, 4, 26).

ಬದ್ದೆ baddë. (fr. ಬದ್ದ). A truthful woman (Râm. 6, 53, 82).

ಬದ್ಧ baddha. = ಬದ್ದ. *Bound, tied, fixed, fastened; fettered; caught, captured, confined;* arrested, held back, checked; joined, connected, combined, united; inlaid, studded; composed, as verses; constructed; formed, set, as fruit; bearing, as fruit; struck, as a root; firmly rooted, firm, (true); placed side by side; clenched; entangled; *put on, dressed.* See ಅ-.

ಬದ್ಧಕಂಕಣ baddha-kaṅkaṇa. = ಕಂಕಣಬದ್ಧ No. 2. (My.).

ಬದ್ಧಪ್ರಕೃತಿ baddha-prakṛiti. A constitution subject to costiveness (My.).

ಬದ್ಧಭೂಮಿಕ baddha-bhûmika. *Having an inlaid floor.*

ಬದ್ಧಭೃಕುಟಿ baddha-bhṛikuṭi. = ಭೃಕುಟಿ. (J. 12, 46; 22, 37; 27, 41).

ಬದ್ಧಮುಷ್ಟಿ baddha-mushṭi. Having a closed fist; covetous, penurious, miserly.

ಬದ್ಧಮುಷ್ಟಿಕರ baddhamushṭi-kara. *The hand with closed fist.*

ಬದ್ಧವಿರುದ್ಧ baddha-viruddha. = ಬದ್ಧವೈರ. (Bp. 58, 27).

ಬದ್ಧವೈರ baddha-vaira. One who has contracted confirmed hostility; fixed and deadly hatred. (My.).

ಬದ್ಧಾಂಜಲಿ baddha-aṅjali. Having the palms joined so as to form a cup and raising them up to the breast, as in humble entreaty or representation, etc. (Rśv. 6, after 132).

ಬದ್ಯೆ badnë. = ಬದನೆ, etc. (My.).

ಬಧಿರ badhira. *Deaf.*

ಬಧಿರತ್ವ badhiratva. Deafness. (My.).

ಬಧಿರೀಕೃತ badhirî-kṛita. Made deaf, deafened (Rśv. 6, after 137).

ಬನ bana. = ವನ, q. v. (ವನ Kk. 18; ಅರವೆ, ಅರಾಮ Šm. 21; Čpr. 1, 104; 2, 71). ಬನಕ್ಕೆ or ಬನಕೆ (Šmd. 139). ಇನ್ದ್ರನ ಬನಂ (ನನ್ನನ); ಕುಬೇರನ ಬನಂ (ಚೈತ್ರರಥ); ಬಿಟ್ಟದ ತಬ್ಬಲ ಬನಂ (ಉಪತ್ಯಕೆ); ಬಿಟ್ಟದ ಮೇಲಣ ಬನಂ (ಅಧಿತ್ಯಕೆ); ಆರಮನೆಯ ಸಮಿಪದ ಬನಂ (ಉದ್ಯಾನವನ); ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯ ಬನಂ (ವೇಲಾವನ Hlâ.). — ಬನಗದ್ದಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The darkness of a wood, etc. (Rśv. 2, 54; V. 4, 46). — ಬನದುಬ್ಬಿ. -ತುಬ್ಬಿ. = ಬನ್ದಂಕಿ, ಬನ್ದಾರೆ. An evergreen shrub, Dodonaea viscosa L. (Z.). — ಬನಪಸಿ. A wild hog (Šśv. 3, 34). — ಬನಮ್ಮುಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To seize, *i. e.* to enter, a forest or wood (Čpr. 1, 106). — ಬನವಸೆ. N. of a town (Prll. 3, 2 seq.). — ಬನವಾಸೆ. = ಬನವಸೆ. (My.). ಬನವಾಸೆಗೆ ಹೋದರೂ ಬಡಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬನಬೆಂಕೆ, -ಬೆಂಕೆ. Forest-fire (ದಾವಾಗ್ನಿ Šs.).

ಬನಪು banapu. A large timber tree, Terminalia tomentosa, var. coriacea, Clarke (St. & Pl.; Tu.; Kŏṅkaṇi ಬಣಪು).

ಬನಾತು banâtu. Broad-cloth, woollen (H., Të.; My.).

ಬನಾಯಿಕೆ banâyikë. = ಬನಾವಣಿ. (My.).

ಬನಾಯಿಸು banâyisu. To make, to fabricate (My.; Të.; Mhr., H. ಬನಾವಿಣೇ).

ಬನಾವಣೆ banâvaṇi. = ಬನಾವು. (My.; Mhr.).

ಬನಾವು banâvu. The act of making, fabricating or bringing about (My.; Mhr., H. ಬನಾವ). 2, good understanding together, mutual agreement (My.; Mhr., H.).

ಬನಿ bani. Substance, essence, as of grains, milk, butter or vegetables (My.).

ಬನಿಯನ್ baniyan. A waistcoat with short sleeves (My.; H.).

ಬನ್ತಿ banti. = ಪನ್ತಿ. (ಆಳಿ, ಪಂಕ್ತಿ, etc., ಸಾಲು Si. 119).

ಬನ್ತು bantu. = ಬನ್ದಿತು, ಬನ್ದುದು. Third person singular neuter of the imperfect of ಬರ್ 1, ಬರು. (C.).

ಬನ್ತೆ bantĕ. = ಬೊನ್ತೆ, q. v. (My.). — ಬನ್ತೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To be stitched together like a quilt. ಆವನ ಕೂದಲು ತೊಡಕಾಗಿ ಬನ್ತೆಗಟ್ಟಿದೆ (My.). — ಬನ್ತೆಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A quilted blanket (My.). — ಬನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಕಳ್ಳಿ. (My.).

ಬನ್ದ banda. Tbh. of ಬನ್ಧ (Śmd. 339). A bond, etc. 2, in the sense of ಬನ್ಧ: formed, set, as fruit; bearing, as fruit; etc. See ದಾರ-, ಸಂಕಲಿವನ್ದ, ಸರವನ್ದ. — ಬನ್ದಕಟ್ಟು. Moderateness (My.). ಆಚ್ಚಕಟ್ಟಾದ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ದ; ಬನ್ದಕಟ್ಟಾದ ಊಟ ಚನ್ದ (Prv.). 2, caste-rules (My.). — ಬನ್ದದ ಮರ. The wild mangosteen, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.). — ಬನ್ದಮಾವು. A mango tree in fruit (ಫಲವಾದ ಮಾಮರ Čt. II, 119; ಫಲಿತಾಮ್ರ Kk. 66; ಫಲಿತರಸಾಲ Śm. 26; Čpr. 7, 43).

ಬನ್ದಗಿ bandagi. Slavery (My.; Mhr., H.).

ಬನ್ದಣಿಕೆ bandaṇikĕ. = ಬದಸಿಕೆ, ಬದಿಸಿಕೆ, ಬನ್ದಳಿಕೆ, ಬನ್ದುರಿಕೆ, ಬಾನ್ದುರಿಕೆ, ಬೊನ್ದಂಗೆ. Tbh. of ವನ್ದಾಕೆ, etc. A parasitical plant; the parasitical plant Epidendrum tesselatum, etc. (ಜೀವನ್ತಿಕೆ, ವೃಕ್ಷಾರುಹೆ, ವನ್ದೆ, ವೃಕ್ಷಾದಿನಿ Nr.; ವನ್ದೆ, ಕಾಮಿನಿ Nr. *a*, ಬನ್ದಳಿಕೆ Nr. *b*; ತರುರುಹ, ಮೂರ Mr. 142).

ಬನ್ದನೆ bandanĕ. Tbh. of ಬನ್ಧನೆ. (My.).

ಬನ್ದರ bandara. 1. Tbh. of ಬನ್ಧನ. See ದಾರಬನ್ದರ, ದಾರವನ್ದರ.

ಬನ್ದರ bandara. 2. = ಬನ್ದರು. A port; a port-town; a landing place on a coast or in an inlet (H., Mhr.; B. 3, 116).

ಬನ್ದರಿಕೆ bandarikĕ. = ಬನದುಡುಬಿ. See s. ಬನ. (My.).

ಬನ್ದರು bandaru. = ಬನ್ದರ 2. (My.; Tč.; M. ಬನ್ದರ್). 2, N. of Masulipatam (Tč.; My.).

ಬನ್ದಳಿಕೆ bandaḷikĕ. = ಬನ್ದಣಿಕೆ, q. v.

ಬನ್ದಾನ bandâna. Tbh. of ಬನ್ಧನ. (My.).

ಬನ್ದಾರೆ bandârĕ. = ಬನದುಡುಬಿ, etc. (My.; Tč.).

ಬನ್ದಿ bandi. 1. = ಪನ್ದಿ 1. One of the *tatsamas* (Śmd. 384; Śm. 77; Kk. 95). A captive or prisoner in general, male or female (ಪ್ರಗ್ರಹ, ಗ್ರಹಕ, ವನ್ದಿ Hlâ.). 2, an obstacle, an impediment; stop, cessation (Mhr.. H. ಬನ್ದಿಶಿ); confinement, imprisonment (see ಬಲ್ಬನ್ದಿ; M. ಪನ್ದಿ). 3, a tie: an armlet (My.; T. ಪನ್ಜಿ); a gold wire worn round the neck by females (My.). ತೋಳ ಬನ್ದಿ (Śm. 162). 4, plunder, booty, spoil (Sk.; Bp. 9, 1; V. 6, 6; J. 23, 15). — ಬನ್ದಿಕಾಱ. -ಕಾಱ. (Śmd. 235). A robber, a thief (Bp. 9 sum.; Sk. ಬನ್ದಿಕಾರ); a man who takes prisoner. See ಬಲ್-. — ಬನ್ದಿಗ್ರಹಣ. (Śmd. 386; Kk. 99). Taking prisoner; seizing plunder. — ಬನ್ದಿಯನ. -ಆವ. = ಬನ್ದಿವಾನ. (B. 5, 202. 206). — ಬನ್ದಿಯವಳು. -ಆವಳು. = ಬಂಗಾರದವಳು. (My.). — ಬನ್ದಿವಾನ = ಬನೀವಾನ. (B. 5, 202. 208; My.). — ಬನಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take captive (Čpr. 1, 127); to plunder. ಬನ್ದಿವಿಡಿದಂ ಬಿಮ್ಬಾಧರ ಸ್ಥಾನಮಂ (Śmd. 386). — ಬನ್ದವಿಡಿಹ. -ಪಿಡಿಹ. A man who takes prisoner (ಗ್ರಾಹಕ, ಪ್ರಗ್ರಹ Mr. 462); a plunderer. — ಬನ್ದೀಖಾನೆ. -ಖಾನೆ. A prison (ಕಾರೆ, ಬನ್ಧನಾಲಯ, ಸೆಱೆಮನೆ Si. 298; My.; Br.; Mhr., H. ಬನ್ದೀಖಾನಾ). — ಬನ್ದೀವಾನ. -ವಾನ. A prisoner (ಪ್ರಗ್ರಹ, etc., ಸೆಱೆಮನೆಯೊಳಗಿರುವವನು Si. 298; My.; Br.; Mhr., H.).

ಬನ್ದಿ bandi. 2. = ಪನ್ದಿ 2. (Sk.; Bh. 1, 7, 34; Mhr.).

ಬನ್ದಿ bandi. 3. N. of a plant. See ಚಿಕ್ಕಣಿಕೆ.

ಬನ್ದಿಕ್ಯಾ bandikyâ. A shrub, Memecylon amplexicaule Roxb. (St. & Pl.).

ಬನ್ದಿಗ bandiga. = ಬನ್ದಿಗ. Tbh. of ಬನ್ಧಿಕ (ಬನ್ಧಕ). See ಸಿಬ್ಬನ್ದಿಗ and ಸರವನ್ದಿಗ.

ಬನ್ದಿಸು bandisu. = ಪನ್ದಿಸು. (Abh. P. 15, after 42).

ಬನ್ದು bandu. P. p. of ಬರ್ 1, ಬರು.

ಬನ್ದು bandu. 1. = ಬೊನ್ದು. (Tbh. of ವನ್ದ). Praise, eulogy (see ಬನ್ದುಕ).

ಬನ್ದು bandu. 2. Tbh. of ಬನ್ಧ. Any tie, a bond, a fetter; confinement; restriction (B. 5, 141. 142. 144. 255; My.; Br.; Mhr., H. ಬನ). 2, a fold of a sheet of country paper (My.; Mhr., H.). — ಬನ್ದುಕಟ್ಟು. The state of being well ordered, regulated or compact; caste-rules (My.). — ಬನ್ದು ಮಾಡು. To close, to shut (My.).

ಬನ್ದು bandu. 3. Tbh. of ಬನ್ಧು. (My.).

ಬನ್ದುಕ bandu1-ka. (Śmd. 239, o. r. in three MSS. ಬೊನ್ದುಕ). A man who gets his food by flattering, coaxing or wheedling (ಚಲ್ಲವತ್ತ, ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಬಾತ Śm. 46; Kk. 66, o. r. ಬೊನ್ದುಕ).

ಬನ್ದುಗೆ bandugĕ. Tbh. of ಬನ್ದೂಕ (Śmd. 359; Čt. II, 19; Mr. 127; Śm. 27; Hlâ., Nr.; Grj. 7, after 11; 7, 53; Bp. 58, 22; Si. 139).

ಬನ್ದುರಿಕೆ bandurikĕ. = ಬನ್ದಣಿಕೆ. (Z.).

ಬನ್ದೂಕ bandûka. = ಬನ್ದೂಕು. (My.; Mhr., H.).

ಬನ್ದೂಕು bandûku. A musket or firelock; a matchlock (My.; Br.).

ಬನ್ದೋಬಸ್ತಿ bandôbasti. = ಬನ್ದೋಬಸ್ತು. (My.; B. 5, 268; Mhr., H.).

ಬನ್ದೋಬಸ್ತು bandôbastu. Settlement, adjustment; fitly arranged or well-ordered condition, secure, firm condition; order (B. 5, 268; My.; Br.; Mhr., H.).

ಬನ್ಧ bandha. = ಬನ್ದ, ಬನ್ದು 2. Binding, tying; *a bond, a tie, a chain, a fetter, any tie;* (a regulation, a rule Mhr.); catching; fettering, confining, checking; imprisonment, custody, check, restriction; joining, uniting;—forming, constructing, building, erecting; embanking, an embankment;—any posture or position of the limbs or body generally, a position or posture; a particular position of the hands and feet, etc.;—connection;—agreement, union;—a border;—bondage;—combination of sounds, construction of words; a composition. See Čh. v. 1; Kâvy. III, 1, A, 4; IV, 1; IV, 2, 62; ರಂಗವಾಲಿ; Śśv. 4, 75.

ಬನ್ಧಕ bandhaka. = ಬನ್ದಿಕೆ, etc. A binder; a catcher;—a violator, a ravisher;—a band, a tie;—a bank, a dam;—binding, confinement;—hindrance, impediment (My.);—*pledging; a pledge, a deposit, a pawn.*

ಬನ್ಧಕೆ bandhaki. *An unchaste woman.*

ಬನ್ಧತನ್ತ್ರ bandha-tantra. A complete army, or one possessing the four divisions of chariots, elephants, horse, and foot. (R.).

ಬನ್ಧನ bandhana. = ಬನ್ಧರ 1, ಬನ್ಧಾನ, ಬನ್ಧ್ಯ. Binding, tying, fettering, fastening; tightening;—holding fast, arresting, checking;—binding on, putting on;—catching, capturing;—*confining, confinement, captivity, bondage, imprisonment* (Śmd. 160; ಕಟ್ಟು Mr. 267); inflicting pain, hurting;—joining, connecting, uniting;—building, construction;—*a bond, a band, a chain, a fetter, any tie;*—a stalk, a stem, a peduncle. See ಕಟ್ಟಣು, ಕಟ್ಟು, ಕೆತ್ತು, ತೊಡರ್, ತೊಡ ರ್ಚು, ಬಿಗಿ; ಪ್ರಸವ-.

ಬನ್ಧನಗ್ರನ್ಥಿ bandhana-granthi. *A noose.*

ಬನ್ಧನಾಕುಲತೆ bandhana-âkulatĕ. Bewilderment from being in captivity (Čpr. 5, 35).

ಬನ್ಧನಾಲಯ bandhana-âlaya. *A prison, a jail.*

ಬನ್ಧನಿ bandhani. = ಬನ್ಧನ. See ಮೃಗ-.

ಬನ್ಧವಿದ bandha-vida. One who knows how to put on (decorations) or to decorate (Čpr. 6, 47).

ಬನ್ಧನೆ bandhanĕ. = ಬನ್ಧನೆ, ಬನ್ಧನ. (My.).

ಬನ್ಧಸ್ತಮ್ಭ bandha-stambha. *The post to which an elephant is tied.*

ಬನ್ಧಿಕ bandhika. = ಬನ್ದಿಗ, ಬನ್ಧಕ. See ನಿರ್ಬನ್ಧಿಕ, ವಸನಬನ್ಧಿಕೆ.

ಬನ್ಧಿಸು bandhisu. = ಬಂಧ್ಸಿಸು 2. To bind, to tie, to fetter, etc. (Čpr. 3, after 2); to bind on one's self, to put on (Bp. 4, 11); to connect, to join, to unite, etc.; to inflict punishment, to chastise, to inflict pain. ಲೋಗರನು ಬನ್ಧಿಸಲ್ (ಪರಿಭೀಷನ, ಸಪತ್ರಾಕರಣ Mr. 454). ವೃಕ್ಷವೆರಡು ಬನ್ಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುವೆಸಿಕ್ಕು (Mr. 476). See Bp. 27, 13; 32, 55; 44, 47; 54, 15; J. 20, 9.

ಬನ್ಧು bandhu. = ಬನ್ಧು 3. Connection, relationship. 2, one who is connected with or belongs to;—*a kinsman, a relation, a relative* (ಗೋತ್ರ Nn. 16; ನಣ್ಪ 140; ಪಕ್ಕುವಣಿ, ಪಕ್ಕೂವಣಿ Ss.). 3, a cognate kinsman in a remote degree. 4, a friend. — ಬನ್ಧು ಬಳಗ. dupl. The whole body of relations, kinsfolk (Bp. 40, 41; Dp. 61, 2; My.; B. 2, 41; 3, 2. 90; 4, 153). ಬನ್ಧು ಬಳಗವು ಕೂಡಿ, ಹೊನ್ತಿ, ಜೋಗಳ ಪಾಡಿ, ಒನ್ದೆ ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ದು, (ಕೂಸಂ) ತೂಗುವರು (Sp.). — ಬನ್ಧೂ ಬಳಗ. = ಬನ್ಧು ಬಳಗ. (Bp. 61, 87; My.).

ಬನ್ಧುಕ bandhuka. = ಬನ್ಧುಲ. *The son of a harlot, a bastard.*

ಬನ್ಧುಕಿ bandhuki. *An unchaste woman.*

ಬನ್ಧುಜನ bandhu-jana. A kinsman; kinsfolk, relations. (My., also as ಬನ್ಧೂ-).

ಬನ್ಧುಜೀವ bandhu-jiva. *The flower Pentapetes phoenicea.*

ಬನ್ಧುಜೀವಕ bandhu-jivaka. *The flower Pentapetes phoenicea.*

ಬನ್ಧುತೆ bandhutĕ. *Relations collectively, kindred, kin.* 2, relationship, affinity, relation (My.).

ಬನ್ಧುತ್ವ bandhutva. = ಬನ್ಧುತೆ No. 2. (My.).

ಬನ್ಧುರ bandhura. 1. *Uneven, undulating, wavy.* 2, *bowed, bent, inclined* (ನಮ್ರ, ನತ, ಒಬಗೂಡು Mr. 454); crooked. 3, pleasing, delightful, handsome, beautiful; beauty (Ch. v. I; Kâvy. IV, I; Bp. 5, 18; Mr. 3). 4, a kind of precious stone (ಗೋಮೇದಕ, ಪಿತಂಗಾಶ್ಮ Mr. 101). 5, a goose. 6, injurious.

ಬನ್ಧುರ bandhura. 2. = ಪನ್ಧುರ. (A.).

ಬನ್ಧುರತರ bandhura-tara. Uncommonly beautiful, etc. (Śĕv. 2, 63).

ಬನ್ಧುಲ bandhula. *The son of a harlot, a bastard* (ಕೆಟ್ಟವಳ ತನುಜ Mr. 310).

ಬನ್ಧೂಕ bandhûka. = ಬನ್ಧುಗೆ. *A shrub bearing a red flower, Pentapetes phoenicea.*

ಬನ್ಧೂಕಪುಷ್ಪ bandhûka-pushpa. *The tree Terminalia tomentosa W. & A.*

ಬನ್ಧೂರ bandhûra. = ಬನ್ಧುರ 1, No. 3. (Sk.; A.).

ಬನ್ಧ್ಯ bandhya. = ವನ್ಧ್ಯ. To be bound or fettered; to be confined or imprisoned; to be constructed;—*not bearing fruit in due season, barren, unfruitful, unproductive, useless, vain;*—not having the menstrual courses;—destitute, deprived of.

ಬನ್ಧ್ಯೆ bandhyĕ. = ಬಂಜೆ 1, ವನ್ಧ್ಯೆ. A woman not having the menstrual courses; a barren or childless woman. 2, *a barren cow.*

ಬನ್ಧ್ರ bandhra. = ಬನ್ಧನ, etc. See ಅ-.

ಬನ್ನ banna. Tbh. of ಭಂಗ (or ಭಗ್ನ). (ಭಂಗ Ct. I, 32. 100; II, 16; Kk. 48; Śm. 51; Abh. P. 11, 78; 13, 134). ಪತಿಗೆನ್ದು ಯುದ್ಧದೊಳ್ ಬನ್ನಮಂ ತಾರಂ (Śmd. 283). ಮಹೇಶ್ವರ, ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬನ್ನವುಣ್ಟೇ? (Bp. 48, 13). ಬನ್ನದಿಂ ಬಗೆಗೆಟ್ಟು (J. 19, 38). — ಬನ್ನಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To cause to suffer discomfiture, etc. (Bp. 38, 30). — ಬನ್ನಬಡು. -ಪಡು. To suffer ruin, etc. (J. 5, 41). ಅನ್ನದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲ, ಬನ್ನಬಡುವದು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬನ್ನಮ್ಬಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. = ಬನ್ನಬಡಿಸು. (Śĕv. 4, 104).

ಬನ್ನಿ banni. 1. Imperative plural of ಬರ್ 1 q. v., ಬರು.

ಬನ್ನಿ banni. 2. A prickly tree with an eatable pod, Prosopis spicigera Lin. (ತಮಿ, ಸಕ್ಕುಫಲೆ, ತಿವೆ Nr.; Si. 134; ತಮಿ Mr. 115; T., M. ವನ್ನಿ). ಬನ್ನಿಯ ತರು ಡಕ್ಕೆಗೆ (Śmd. 75). **2,** Acacia ferruginea (My.; Van Someren).—See ಕಬ್ಬಿಯ ಬನ್ನಿ; Bp. 45, 37; Bh. 4, 1, 11. — ಬನ್ನಿಕಾಯಿ. The pod of the banni tree (ನಂಗರ, ತಮಿಫಲಿನ Nn. 19). — ಬನ್ನೇರುಗಟ್ಟೆ. N. of a place near Bangalore (My.).

ಬನ್ನಿ banni. A portion of grain given to a labourer in requital of his services (H.); tax (see ಹುಲ್ಲು-).

ಬಪ್ಪ bappa. = ಬರ್ನ, ಬರುವ, ಬಹ, etc. Present relative participle of ಬರ್ 1, q. v.

ಬಬ್ಬರ babbara. Tbh. of ಬರ್ಬರ (Śmd. 345). = ಗೊಬ್ಬಳಿ, ಗೊಬ್ಬುಳಿ, ಬಬ್ಬುಳಿ, ಬಬ್ಬುಳಿ, ಬೊಬ್ಬುಲಿ, ಬೊಬ್ಬುಳಿ. ಬನ್ದು ದೇಶಂ (345). 2, ನಾಮುವ ಜೀಳೆ (345). 3, ಬೊಬ್ಬುಲಿ (345). *Cf.* ಬರ್ಬೂರ, etc.

ಬಬ್ಬುಲಿ babbuli. = ಬಬ್ಬುಳಿ, etc. (Mdb. MS. in Śmd. 359. 364).

ಬಬ್ಬುಳಿ babbuli. Tbh. of ಬರ್ಬೂರ (ವರ್ಬೂರ). = ಬಬ್ಬರ, etc. The thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಜಾಲಿ, ಬರ್ಬೂರ Si.; ಜಾಲೀ ಗಿಡ G.; Mhr. ಬಾಭಳ, ಬಾಭಳೀ, ಬಾಭಳೂಳ).

ಬಭ್ರು babhru. *Brown, tawny* (ಕಾಂಚನವರ್ಣ, ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ Nn. 125). 2, *a large kind of ichneumon* (mungoose); *an*

ichneumon generally (ನಕುಲ, ಮುಂಗುರಿ 125; ಮುಂಗುಲಿ Mr. 481). 3, *Krishṇa* (ಹೃಷೀಕೇಶ, ಕೃಷ್ಣ 125). 4, fire. 5, Śiva. 6, N. of various men.

ಬಭ್ರುವಾಹನ *babhru-vâhana.* N. of a son of Arjuna. (J. 9, 33; 17, 1, etc.). ಬಭ್ರುವಾಹನನ ತಾಯಿ (ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ G.).

ಬಮ್ಪು bampu. = ಬೊಮ್ಪು, ಬೊಮ್ಬೆಲು. A slimy and sticky vegetable substance used as soap (My.; T. వదుప్పు; see ಬಕ್ಕೆ, ಬಂಕೆ).

ಬಮ್ಬ bamba. A pump; a fire-engine (B. 5, 286; Mhr., H., Port.).

ಬಮ್ಬಲ್ bambal. A heap, a mass, a swarm, a cluster (ತೊಪ್ಪೆ Ćt. I, 25; ಜಂಗುಳಿ, ಹರಿ, ಬಳಗ, ವಂಗಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಬಳಗ, ವಂಗಡ, ಗುಮ್ಮಿ, ತುಡುಗ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; Ćpr. 5, after 64; Abh. P. 3, after 75; Mhr. ಬವ್ಬಾಳ, ಬವ್ಬಾಳ, huge, vast, large, extensive; T., M. ವನ್, ವల్ = K. ಬಲ್; M. ವನ್ಪು, greatness; stoutness;—to grow large). ಜಿಡಿಗಳ ಬವ್ಬಲ್ (Ch.'s one MS. in its v. 2). ತುಪ್ಪಿಗಳ ಬವ್ಬಲ್ (Rśv. 2, 39). — ಬವ್ಬಲ್ಲಡಿ. -ಕಡಿ. To cut (one's way through) a mass (Ćpr. 5, 59). — ಬವ್ಬಲ್ಜಡೆ. Massive matted hair (V. 5, 43; 9, 123). — ಬವ್ಬಲ್ಲರಿ. A heavy rain. ಪೊನಲ್ವರಿಯಿಪ ಬವ್ಬಲ್ಲರಿ (Rśv. 8, 112).

ಬವ್ಬಳ bambaḷa. = ಬವ್ಬಲನೆ. (Abh. P. 3, 108).

ಬವ್ಬಳನೆ bambaḷanĕ. From great fatigue or distress (Abh. P. 15, 4; *cf.* ಬಲಬಲಿಕೆ, ಬದಿಲ್ 1).

ಬಮ್ಬು bambu. = ಬೊಮ್ಬು. A large hollow bamboo (My.; M. వంబు, వజ్ఞి, వమ్బు; Tĕ. బొంగు; Mhr. బామ్బూ; *cf.* Sk. వంశ; see ಬೆತ್ತ). ಬಮ್ಬು ಯೊಜಿಪವರ ಸಂಗಡ ಹವ್ಯಲಿಸಿದರೆ ಇಮ್ಬು ಸಿಕ್ಕ್ತೀತೇ? (Prv.).

ಬವ್ಬರ bambhara. = ಭ್ರಮರ. (ತುಮ್ಬಿ, etc. Si. 176; My. Amara).

ಬವ್ಬಾರವ bambhâ-rava. Shouting (J. 22, 4).

ಬಯ್ bay. 1. (Śmd. 58 Mḍb.). = ಬಯಿ 1. An open spot, a parting. (T. వగిర్ = ಬಯ್ತಲೆ; see ಬಾಹು 1).— ಬಯ್ತಲೆ. A separation or parting of the hair on each side of the head so as to leave a line (ಸೀಮನ್ತ Nr., Hlâ., G.; ಸೀಮನ್ತ Mr. 320, o. r. ಬಯಿತಲೆ; Bp. 4, 40; Râm. 6, 12, 38; J. 8, 45; V. 5, after 14; My.). ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀಲುವ ಹೂ ಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Nr.). ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಯ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಭರಣ (ಪಾರಿಪಟ್ಟೆ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಡುವ ರತ್ನ (ಮುಡಿವಣಿ G.). ಮುತ್ತಿನ ಬಯ್ತಲೆ (ಹೂಳಯ ನೆಸ.). ಬಯ್ತಲೆಯುಳ್ಳಾಕೆ (ಸೀಮನ್ತಿನಿ Dhw.). — ಬಯ್ತಲೆಬೊಟ್ಟು. A round gold ornament with a precious stone worn by females on the baytalĕ (My., see s. ನೇರ; ಪತ್ರಪಾತ್ರೆ, ಲಲಾಟಿಕೆ, ಹಣಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಸಿಂಗದ ಒಡವೆ Si. 218, sic!). — ಬಯ್ತುಲೆ. = ಬಯ್ತಲೆ. ನೆಲ್ಲಿ ಲೆಯಾದರೂ ಕೊಯ್ದರೆ ಬಯ್ದು ಲೇ ಮೀಲೇ? (Prv.).

ಬಯ್ bay. 2. (= ಜಯ್ 2). To deposit; to put aside; to hide (ನಿಕ್ಷೇಪ Śmd. Dh., o. r. ವಿಕ್ಷೇಪ; సిధి Śm. 102; T. వ్వి, M. వే; Tĕ. వೀ, to throw, cast, fling, discharge; to place, etc.). ಬಯ್ಕುವು, ಬಯ್ಕುಲುಂ (Śmd. 86); ಬಯಿತ್ತೆವು, ಬಯ್ಯದೆ (87). P. p. ಬಯ್ತು (Ćpr. 8, 78; 9, 12; Grj. 3, 102; Bp. 24, 24). ಬಯ್ತುದು (ಇರಿಸಿದರ್ಥಂ Ćt. I, 39; ಬಚ್ಚಿಡುವುದು ಕೆಸ.). ಬಯ್ತ ಬಯ್ಕೆ (Abh. P. 3, 42).

ಬಯ್ bay. 3. = ಬಂಯಿ 2, ಬಯಯ್ಯ, ಜೊಂಯಿ 1, ಜೊಯಯ್ಯ. To abuse, to revile; to use bad language (ಗಾಳಿವಾತು Śm. 102; T. వ్వి; T. వ్వೆదల్, reviling; వజవు, వవ్వెవు, abuse, bad language). P. p. ಬಯ್ದು (Ćpr. 8, 65). ಆಗಳಿನ ಕಜ್ಜಮನ್ ಏಗಮೆ ಗೆಯ್ದ ಪುದು! ಎನ್ದು? ಆವ ರೀತಿ? ಪೇೞಿ! ಎನ್ದೊಡೆ ಬಯ್ವರ್ ಈಗಳಿನ ದೆಸೆಗೆವಂದ್ದಿ ಮಹಾಕವೀಶ್ವರರ್ (Śmd. 134). ಬಯ್ಯೆ (Ćpr. 8, 56. 95). ಪಿರಿಯನೆನೆನ್ದು, ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬಯ್ವುದು ತಕ್ಕುದೆ? (258). ಸಸಿಯಂ ನೋಡಿ, ತಲೋದರ ಬಿಸುಸುಯ್ಗುಂ, ಬಯ್ಗುಮೆನ್ತು ಮಾಡಿದ ಬಿಡಿಯಂ (267). ಬಯ್ದುದು (ಆಕ್ರೋಶನ, ಆಭಿಷಂಗ Nr.). ಸುತನಂ ಬಯ್ದು (J. 31, 30). ಕಾನ್ತೆಯಂ ಬಯ್ದು (Bp. 57, 65). ಬಯ್ತುತ (9, 13). See Bp. 47, 49; J. 5, 31; 8, 33; 28, 33; 31, 26. 31. 35; Prvs. s. ಬಾದಿ 1, ವೈದಿಕ.

ಬಯ್ bay. 4. = ಬಯ್ಯು. — ಬಯ್ತನಕ. Till evening (My.). — ಬಯ್ಸಾರಿ. Evening-time (My.).

ಬಯಕೆ bayakĕ. 1. = ಬಯೆ. ಬಯೆ 1. A deposit, a trust; a treasure, a hoard (ಕಡವರ Ćt. II, 21; Śs.; see Ćt. I s. ಬಯೆ 1). ಹೊನ್ನ ಬಯಕೆ (ನಿಕ್ಷೇಪ, ಉವನಿಧಿ Mr. 56).

ಬಯಕೆ bayakĕ. 2. (Śmd. 25). = ಬಂಯಿಸೆ, ಬಯೆ 2, ಬವಸೆ. Longing, wish, desire; hope; a desired object (ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇಚ್ಛೆ, స్పహ, వాంఛೆ, కామ, etc. Nr.; శ్రద్ధే, విశ్వాస Nr.; ಮನೋರಥ Hlâ.; ಅದ್ದಿ Nn. 89; ಅಲಿ, ಬೀಕೆನ್ದೆಮ್ಬುದು 138; ಇಚ್ಛೆ 144; ಕಾಂಕ್ಷೆ 148; ಕಾಮ 163; ದೋಹದ, ದೋಹಳ, ದೌರ್ಹೃದ, etc. Mr. 307; ಉಪ್ಪಿತ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಮ, etc. 433; My.; T. వయవు, వయావు; Tĕ. బయ్యు). ಮನಸಿನ ಬಯಕೆ (ಮನೋರಥ Nn. 101). ಬಯಕೆಯಾದ್ದು ಬಾಜಿಸಿದರೆ ಸಿಕ್ಕ್ತೀತೇ?—ಬಯಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಯ್ದಿ ಕೊಮ್ಬುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬಯಕೆ ಹಾಕಿದರೂ ಬಂಯಸುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಪೂರ್ಣವಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ತೀರದು (Prvs.). See Ćpr. 1, 102; 3, 91. 92; Abh. P. 3, 98. 100. 101; Bp. 17, 13; 24, 18; 38, 52; J. 18, 40. 58.— ಬಯಕೆ ಗಸ್ಪ್ಪೆ. -ಕಪ್ಪೆ. The desired black pigment or collyrium (ಅಂಜನ Ćt. II, 18).

ಬಯಲ್ bayal. (Śmd. 25). **ಬಯಲು.** = ಬಂಯಿಲ್, ಬಯಯ್ಲು. An open space, field or plain (My.; Tĕ. బయలు, బంబెలు, బయ్లు; T., M. వయల్; M. వయల్);—a wild, a waste (ತಳಪಟ Bhn. 29);—the state of being open to the view: publicity: conspicuousness, distinction, celebrity;—a vacuum; vacuity; nonentity; disappearance; vanity (My.; ಆಕಾಶ, ಪೊಳ್ಳು G.); uselessness (My.). See Ćpr. 1, 87; 5, 114; 7, 72; Bp. 1, 50; 8, 37; 19, 81; 42, 3. 18; Rśv. 13, after 82; Śśv. 4, 61; Râm. 3, 8, 39; J. 7, 6; ಬಕ್ಕವ್ವಯಲ್, ಬಕ್ಕಟಿ-, ಬಟ್ಟಿ-, ಬೆಳ್ಳಯಲ್.— ಬಯಲ ನುಡಿ. To speak vain words (Bh. 4, 4, 13).— ಬಯಲಾಗಮ. -ಆಗಮ. A well known âgama. ಬಯಲಾಗಮದ ಹವಿ ವಪಟ್ಟ್ಯತಮಳ್ಕು (Mr. 261).— ಬಯಲಾಗು. -ಆಗು. To become a waste, to disappear, to be ruined (Bp. 2, 14; 16, 5; 36, 2; 45, 31; J. 20, 16; 28, 29); to become vain or fruitless, as desire (My.). 2, to come to light, to appear; to become public (My.). 3, to become an open, empty space (Abh. P. 9, 69).— ಬಯಲಾನೆ. -ಆನೆ. A vain wish (My.).— ಬಯಲಿಗೆ ಬರು. = ಬಯಲಾಗು No. 2. (My.).— ಬಯಲಿಗೆ ಬೀದು. = ಬಯಲ್ಪಡಿ. (My.).— ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. To bring to light, to make public, to reveal, to show (My.). ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾನ್ತವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕುವದು (G. 67). ಎರಡನೇವರ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕುವವ (ಕುಚರ, ನಿನ್ದಕ G.). ಗುಪ್ತವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕುವದು (G. 185).— ಬಯಲಿಪಿ. -ಇಪಿ. To strike the vacuum or

the air (Bp. 26, 13). — ಬಯಲ್ಬಚ್ಚಡೆ. A public privy (My.). See Prv. s. ಮೊಲ. — ಬಯಲ್ಗೆ ಬರ್. To come to the open plain. ಬಯಲ್ಗೆ ಬನ್ದಪರೊ? ಪೇಛಿ! ಅನಿತರ್ಜಮ್ ಒಳಂ ಪುರಾನ್ತಕಂ (Śmd. 140 Mḍb.). — ಬಯಲ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A field-lotus. ಆರಮೆ ಆರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ್ (Śmd. 68). — ಬಯಲ್ದಾವರೆವಾಣ. -ತಾಣ. A place where field-lotuses grow (Abh. P. 12, 93). — ಬಯಲ್ವೇಸ. = ಬಯಲ್ವಲ್ಲಿ. (My.). — ಬಯಲ್ವೊಡಿ. -ತೊಡಿ. Mirage (ಬೆಸಿಲ್ಬುದುರೆ, ಮರೀಚಿಕಾಜಲ Kk. 11*b*; ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ 12; Abh. P. 9, 30; J. 15, 5). — ಬಯಲ್ವಡಿಸು. = ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. (My.). — ಬಯಲ್ವಟ್ಟಿ. To come to light, to appear (Ćpr. 5, 42).

ಬಯಲುಗ bayaluga. A vacuist: a man who is not a Liṅgâyta, a vain Vêdântist. ಯೋಗಾರಮ್ಭದ ಗ್ರನ್ಥವನಿರ್ಬಯದ ಗುರುವನರ್ಬಿಯದ ಮೂಢಂ ಆ ಬಯಲುಗನ ಪ್ಪ ಸನತ್ಕುಮಾರಂ ತೂನ್ಯಹೃದಯನನ್ತಕಂ ಕಣ್ಬುಚ್ಚಿ ಗೋಣ ಸಿಮಿರ್ಚಿ, ಬಯಲುನಗರಂ ಹೊಡದನ್ತೆ ಬೆಬ್ಬನೆ ಬೆಪಿರೆ (Sadânandapurâṇa).

ಬಯಸಿ bayasi. Long pepper (? see Mr. s. ಕೋಲೆ).

ಬಯಸು bayasu. = ಬಗೆಸು, ಬಂಛಿಸು 1, ಬವಸು. To desire, to wish; to long for (ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು Śmd. 8; ಇಚ್ಛೆಯಸಾಶ್ರಯಿಸು 299 Cm.; ಬೇಡು 387 Cm.; My.). ಬಯಸುವುದು (ಕಾಮ Nn. 163). ಬಯಸುವಾತನು (ಗೃಹ್ನು, ಗರ್ಧನ); ಗಣ್ಣನು ಬಯಸುವನ್ತೆ ಅಪ್ಪವಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). ಭೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವವಳು (ಇಚ್ಛಾವತಿ, ಕಾಮುಕೆ Si. 184). ಮೇಲ ಬಯಸುವಂ (ಲುಬ್ಧ, ತೃಷ್ಣಕ, etc. Mr. 232). ಪರರ ಅಭ್ಯುದಯವನೆ ಬಯಸುವರು (Bh. 1, 8, 10). ಕಾನ್ತಾಲಿಂಗಮನೆ ಬಯಸಿದುದು ಕಾಮುಕ ಜನಂ (J. 28, 2). ಬಯಸಲ್ ತಕ್ಕ ಮೋಕ್ಷಂ (Śmd. 8 Cm.). ತೀರದ ಅಡಿಗೆ ತಿರಿ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ನಿನ್ನೆ ಉಣ್ಡದ್ದು ಇನ್ದು ಬಯಸೋದು ಯಾಕೆ?—ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದಿತೇ?—ಬಯಸಿದ್ದು ಪಾಲನ್ನ; ವೈದ್ಯ ಜೇಲಿದ್ದು ಪಾಲನ್ನ.—ಬಯಕೆ ಪಾಕದರೂ ಬಯಸುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬರಗದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವವ ಹೂರಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Śmd. 124. 197. 299. 301; Ćpr. 2, 73; 3, 24; 5, 17; Bp. 4, 65; 11, 9; 24, 81; 37, 54; 47, 32; 56, 21; 60, 28; Śśv. 2, 117; J. 2, 19. — ಬಯಸು ಬಯಸು. rep. (J. 3, 10). ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಬಾದು ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಯೊ ಗಣ್ಣ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬಯಸುವಿಕೆ bayasuvikĕ. Desiring, etc. (ಭೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ಈಪೆ, ತೃಷ್, ವಾಂಛೆ, ಲಿಪ್ಸೆ, ಮನೋರಥ, ಅಭಿಲಾಷ, ತರ್ಷ Si. 70).

ಬಯಿ bayi. 1. = ಬಯ್ 1. — ಬಯಿತಲೆ. = ಬಯ್ತಲೆ. (see Mr. s. ಬಯ್ತಲೆ).

ಬಯಿ bayi. 2. = ಬಯ್ 3, etc. P. p. ಬಂಛಿದು. (Bp. 42, 18; J. 5, 29; Dp. 32, 1; My.).

ಬಯಿಕೆ bayikĕ. = ಬಯಕೆ 2, etc. (ವಾಂಛೆ, ಸಾಪೇಕ್ಷೆ Čb.; My.).

ಬಯಿಗಳ್ bayigaḷ. = ಬಂಛಿಗುಳ್, ಬಯ್ಗಳ್, ಬಯ್ಗುಳ್ q. v., ಬೋಗಳ. (ಆಭಿಷಂಗ Mr. 492, o. r. ಬಯಿಗುಳ್; My.).

ಬಯಿಗುಳ್ bayigul. = ಬಂಛಿಗಳ್, q. v. (My.).

ಬಯಿಗೆ bayigĕ. = ಬಯ್ಗು. ಬಯಿಗೇ ಹೊತ್ತ (My.).

ಬಯಿಲ್ bayil. ಬಯಿಲು. = ಬಯಲ್, etc. (My.). — ಬಯಿಲ. A kind of paddy (see Mr. s. ನೆಲ್ಲು).

ಬಯಿಸು bayisu. 1. = ಬಯಸು, etc. (My.; ಆಪೇಕ್ಷಿಸು G.; ಪಡೆ Čb.; B. 2, 44; 3, 128).

ಬಯಿಸು bayisu. 2. = ಬಯ್ಸು. (My.).

ಬಯ್ಕೆ baykĕ. 1. = ಬಯಕೆ 1, etc. (ಉಪನಿಧಿ, ನ್ಯಾಸ Nr.; ಕಡವರ Čt. I, 8, o. r. ಬಯಕೆ; Abh. P. 3, 42). ಬಯ್ಕೆಯ ಮಗು ಬಿಸ್ಟಿಸುವುದು (ಪ್ರತಿದಾನ Nr.).

ಬಯ್ಕೆ baykĕ. 2. = ಬಯಕೆ 2, etc. (Abh. P. 3, 67; My.). ಬಸುಜಿನ್ವ ಬಯ್ಕೆಯುಳ್ಳವಳು (ಕ್ರದ್ಧಾಲು, ದೋಹದವತಿ Si. 188).

ಬಯ್ಗಳ್ baygaḷ. ಬಯ್ಗುಳ. = ಬಯ್ಗುಳ್, etc. (ಗಾಳಿವಾತು, ತಿಟ್ಟು Kk. 90; ಜುನ್ನ G.; My.; B. 2, 31; Bp. 25, 31).

ಬಯ್ಗು baygu. = ಬಯ್ 4, ಬಂಛಿಸೆ. The close of day, evening, evening-twilight (Ćpr. 8, after 4; J. 8, 46; My.; T., M. ವೈ to stay, halt at night; to be late; T. ವೈಗಲ್, the passing day; a halt in a journey; dawn = ವಡಿಯಲ್; ವೈಗಜ್ಜಿ, the morning watch; the dawn = ವಡಿಯಪಿಗಾಲ; M. ವಯಿಗಟ್ಟು, ವೈಗೀಟ್ಟು, in the evening; ವೈಗುನೇರ, ವೈನೇರ, evening; Té. ವೇಗು, to dawn; ವೇಗು ಜಾಮು, the morning watch; ವೇಗುಬುಕ್ಕೆ, the morning star; ವೇಗುಪ್ಪೊದ್ದು, the time of dawn; T. ವಯಂಗು, to shine). ಬಯ್ಗುನಲ್ಲಿ (ಸಾಯಂ Nr.). ಬಯ್ಗಿನ ಹೊತ್ತು (ಸಾಯಂ Hlå.). ಬಯ್ಗಿನ ಕೆಮ್ಪುಸಿಲೆಳಸಲ್ ಎನಿದುವ ಆತ್ರಮುತರುಗಳ್ (Śmd. 297). ಹೊತ್ತಾಜೆ ಬಯ್ಗಿಂಗೆ ಮತ್ತೆ ಬಾರ್! ಎನ್ದೆನುತಾ, ಜೊತ್ತನೆ ಕೊನ್ದು, ಹುಸಿಯುವನಿನ್ದಲು ಸತ್ತಾತ ಲೇಸು! (Sp.). ಹೊತ್ತಜೀಲಿತ ಬಯ್ಗು ಮುಟ್ಟಲು ತೊತ್ತುಳಿಲಸಂಗೆಯ್ಯಲ್ (Bp. 29 *b*). — ಬಯ್ಗಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. (Śmd. 198). The night just after the setting of the sun, the night's beginning. — ಬಯ್ಗುಕೆಮ್ಪು. The red colour of evening twilight (J. 8, 46). — ಬಯ್ಗುವೆಸ್ತು. -ಪೊತ್ತು. Evening-time (Ćpr. 9, 69).

ಬಯ್ಗುಳ್ baygul. (Śmd. 198). **ಬಯ್ಗುಳು. =** ಬಂಛಿಗಳ್, etc. Reviling, abuse, bad language, cursing (ಶಾಪ, ಆಕ್ರೋಶ, ಆಕ್ಷೇಪ, ಕ್ವಾರಣೆ, ಸೋಲ್ಬುಣ್ಣ, ಸೋತ್ವಾಸ, ಸೋಪಹಾಸ Hlå.; ಶಾಪ, ಪರಿಗ್ರಪ Nr.; ಶಾಪ, ಆಕ್ಷೇಪ, etc. Mr. 88; ಆಭಿಷಂಗ Nn. 122; ತಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿವಾತು Śmd. II, o. r. ಬಯ್ಗುಳ್; ತಿಟ್ಟು Čt. I, 47; ತಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿವಾತು Śm. 53; ತಿಟ್ಟು 88; My.).

ಬಯ್ಚು bayču. = ಬಚ್ಚಿ 1 q. v. — ಬಯ್ಚುಲ್. Depositing, etc. ಬಯ್ಚುಲ ಬೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ಬಯ್ಚಿಡು. -ಇಡು. = ಬಚ್ಚಿಡು. (My.). ಬಯ್ಚಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ Nr.). ಬೇವು ಫಲವಾಗಲ್ ಅದು ಸೇವಿಸಲ್ ಯೋಗ್ಯವೇ? ಗಾವಿಲನ ಧನ ಫೇನವಾಗಿ ಬಯ್ದಿಟ್ಟ ಶಾವಿಲೇ ಇಕ್ಕು (Sp.). See Bp. 5, 58; 14, 12; 25, 26; J. 4, 29. — ಬಯ್ದಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಬಯ್ದಿಡು. (RÂm. 4, 2, 12).

ಬಯ್ನೆ bayne. = ಬಗಿನಿ, etc. The bastard sago tree, Caryota urens Lin. (from which also toddy is drawn, ವಾರುಣಿ Mr. 117; My.; St. & Pl.).

ಬಯ್ಯು bayyu. = ಬಯ್ 3, etc. (My.). P. p. ಬಯ್ದು. ಇನ್ತಾ ಹುಡುಗನು ತನ್ನನ್ನು ಬಯ್ದು ನೆನ್ದು ದೂಱಿದನು (B. 3, 13). ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಬಯ್ದು (4, 185). ಬಯ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯಿದ ಪಟ್ಟು.—ತಾನು ಬಾದಿಲಾಯಿದೆ, ಎಧಿಯ ಬಯ್ದುನ್ದೆ.—ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಬಾದು ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಕೊ ಗಣ್ಣ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಬಯ್ದು ಹೊಯಿದು ಕೊಟ್ಟದು ಧರ್ಮಕ್ಕಾದರೂ ಬೇಡ (Prvs.). — ಬಯ್ದಾಟ. -ಆಟ. Abusing, etc. (ಆಜ, ಹೊರ್ಲಾಹೊಲ್ಲಿ G.; My.). — ಬಯ್ದಾಡು. -ಆಡು. To use bad language, etc. (My.). ಬಯ್ದಾಡುವ ನಡತೆ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟದ್ದು (B. 3, 14). ಮದಿರಾಪಾನಮದಂ ಪಲರು ದುರುವಚನಂಗಳಲಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಬಯ್ದಾಡಿದರು, ಹೊಯಿದಾಡಿದರು ಮುಷ್ಟಿಯಲಿ (Bhâgavata 3, 2, 48).

ಬಯ್ಯಗೆ bayragĕ. = ಬಂಛಿಗೆ. (My.).

ಬಯ್ರಿ bayri. The tree Antiaris saccidora Dalz. (St. & Pl.). — ಬಯ್ರಿಬತ್ತ. A common kind of paddy (My.).

ಬಯಿರಿಗೆ bayrigĕ. = ಬಯ್ರಗೆ, ಬರಮಾ. A kind of auger, a gimlet, a drill and bow (My.; Mhr., H. ಬರಮಾ; M. ಬು

ರ್ಮೆ, ವರುಮೆ, ವೆಱುಮೆ; Port. verruma). ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಯಜ್ಞ ಗಳು ಹಾಕುವ ಬಯ್ರಿಗೆ (ಅನ್ಯೋಟಸಿ, ಪೈಥಸಿಕೆ Si. 345). ಬಯ್ರಿ ಗೆಯಿನ್ದ ಹೂರಿಗೆ ಅದಿರತೀ? (Prv.). — ಬಯ್ರಿಗೆ ಹಿಡಿ. To apply the bayrigē: to bore holes (My.). ಯಾವದಱಿನ್ದ ತೂತು ಕೊಱೆಯಲ್ ಪಡುತ್ತ್ತೈ, ಅದು ಆವಿಧ, ಅನ್ನರೆ ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಯ್ರಿ ಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ವಜ್ರಸಲಾಕೆ ಮುನ್ತಾದದು (Si. 399).

ಬಯ್ಲು baylu. = ಬಯಲ್, etc. (B. 1, 16; 3, 56; My.). ಬೈ ರಾಗಿಗೆ ಬಯಕ್ಷಾದರೇನು? ಬೇಲಿಯಾಹಬರೇನು? (Prv.). ಊರ ಸು ತ್ತಣ ಬಯ್ಲು (ಸಂಸ್ತ್ಯಾಯ Si. 445). See Si. 113. — ಬಯ್ಲಾಗು. -ಆಗು. = ಬಯಲಾಗು No. 1. (My.; B. 5, 199. 203). 2, = ಬ ಯಲಾಗು No. 2. (My.). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆ. To make public (My.; B. 5, 175). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬರು. To come to light, to appear (My.). ನಮ್ಮ ಮೂಢತನ ಮಾತ್ರ ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 4, 49). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಕು. = ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. (B. 5, 173. 280; My.). ಗುಪ್ತವನ್ನು ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಕುವವ (ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ G.). — ಬಯ್ಲುಉಡ. A land-iguana. (Si. 89). — ಬಯ್ಲುಕ ಡೆ. = ಬಯಲ್ಲಡೆ. (My.). — ಬಯ್ಲುಗಮ್ಮಾಣ. -ಕಮ್ಮಾಣ. A blacksmith who puts up outside a village, a travelling smith (B. 2, 12). — ಬಯ್ಲುಬೂಮಿ. An open plain (My.). 2, a public privy (My.). — ಬಯ್ಲುಸೀಮೆ. An open country, a plain (B. 4, 122; My.).

ಬಯ್ಸು baysu. = ಬಯಿಸು 2. To cause to abuse, etc. (My.); to cause one's self to be abused, etc. (with ಕೊಳ್, My.). ಬಯ್ಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಆತ್ಮಾರಿತ, ಕ್ಷಾ ರಿತ, ಅಭಿಶಸ್ತ Nr.). ಬಯಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಯ್ಸಿ ಕೊಳ್ಳಬು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬರ್ bar. 1. = ಬರು q. v., ಬಾ, ಬಾರ್ 1 No. 1. To come; to arrive (ಆಗಮನ Śmd. Dh.); to arrive at; (to take place, to happen). **2,** to accrue (to any one, etc.), to fall to the share (of any one), to be gotten;—(anything) to come into and be in the possession (of any one so as to understand and use it), to become an acquisition. **3,** (any thing) to be a matter of possibility (for any one to do, etc.), to be possible. **4,** (the bodily members) to be at (one's) command or under (one's) control (so as to have the use of them). **5,** to be becoming, fit, suitable, useful, befitting, proper, or advisable; to be allowed, permitted, or unobjectionable (especially in ಬಹುದು and in the negative ಬಾರದು). **6,** to suffice for P. p. ಬನ್ದು (Śmd. 280);—present ಬನ್ದಪ, ಬನ್ದಪೆ, etc. (280. 281), ಬನ್ದಹ (Bp. 8, 8);—present relative participle ಬರ್ಪ (Śmd. 259. 293), ಬಪ್ಪ (Bp. 61, 28), ಬಹ q. v., ಬಾಹ q. v.;—future ಬರ್ಪಂ (Śmd. 275), ಬರ್ಪುದು (93), ಬರ್ಕುಂ (177. 185), ಬಪ್ಪೆಂ (Bp. 47, 21), ಬಪ್ಪುದು (36, 56); ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋ ದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಪ್ಪ (Prv.); ನಾಡಿಗಿಬ್ಬರು ಅರಸರಾದರೆ ಕೇಡು ಬಪ್ಪ ದು ತಪ್ಪದು (Prv.); also ಬರ್ಕು, ಬಕ್ಕು (Śś. s. ಬಡೆಗೋಲ್), ಬಹು ದು q. v.;—3rd person singular neuter of the imperfect ಬನ್ನುದು, ಬನ್ದೞ್ತು; ಬನ್ನುತು (My.; Dp. 126, 1), ಬನ್ನು;—imperative singular ಬರ್ಕೆ (Śmd. 269), ಬಾ, q. v., ಬಾರ್, q. v.; imp. plural ಬನ್ನಿಂ (281 Cm.), ಬನ್ನಿ (Bp. 4, 4; 21, 22; 24, 30; 51, 80; 59, 16; My.); ಬನ್ನಿ! ಎನ್ನರೆ ಪನ್ನಿ ಹೆಚ್ಚು (Prv.); ಬನ್ನಿರಿ (Bp. 32, 17; 56, 30; My.);—negative participle ಬಾರದೆ (Śmd. 282), exceptionally ಬರದೆ (Bp. 44, 10; B. 5, 52. 299; My.). ಸಂಗಡದಿಂ ಬನ್ದಂ (Śmd. 157). ವಸನ್ತದೋಳ್ ಮಾವು ಬನ್ದುದು (163). ಬನ್ದು ದಿವಸದೊಳ್ ಬನ್ದಂ or ಬನ್ದು ದಿವಸಂ ಬನ್ದಂ (167). ನಗುತುಂ ಬನ್ದಂ (280). ನದಿ ಬನ್ದುದು (187, came down in a flood). ಪೋದ ವರ್ತಿಪ ಬರ್ಪ ಕಾಲತ್ರಯಂಗಳ್ (259). ಬೇಡಲ್ಕೆ ಬನ್ದಂ (278). ಈಯಲ್ ಬನ್ದತ್ತು ಕಲ್ಲಾಂಛ್ರಿಪ ಮ್ ಆಭಿಮುತಮಂ (64. 277). ಪಿನ್ದೆ ಬರ್ಪುದು (ಬೆನ್ಬಟಿ I). ಸುತ್ತಿ ಬ ರ್ಪುದು (ಮಲ್ಲಟಿ I). ಆನೆ ಬೀಡಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋನ ತಾ ಬೊಗಳುವದು (Bp.). ಆಡುವರೆ ಬರ ಹೇಳು (Bh. 2, 13, 34). ಉರ್ವಿ ಬರ್ಪ ತೆರೆ (Rśv. 2, 59). ಮುನ್ದೆ ಏಂ ಬರ್ಪುದೊ? (13, 20). ಬರ್ಪುದನ್ ಈತಂ ಬಲ್ಲಂ (13, 101). ಏಂ, ಬೆರ್ಮಗೆ ಹಾನಿ ಬರ್ಪುದೆ? (13, 21). ಈ ತರುಣನೆಲ್ಲನ್ನ ಬನ್ದಂ? (J. 28, 26). ನಿಜಪುರಕೆ ಬರುತಿರ್ಪನು (28, 57). ಬನ್ದು ಕುನ್ತಲನಗರಿಗೆ (29, 19). ಕುನ್ತಲಪುರದ ಬಾಹ್ಯೋ ಪವನಕೆ ಬರಲು (29, 44). ಬನ್ದ ಕಾರ್ಯಮಂ (the business for which he came) ತನಗೊರೆವುದೆನ್ದು, ಮದನಂ ಚನ್ದ್ರಹಾಸನಂ ಕೇ ಳ್ದೊಡೆ (30, 49). ಮನ ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಕೋಲಾಹಲ, etc.); ಹಾರ ಗುಚ್ಛ ಅರ್ಧಗುಚ್ಛ ಗೋಪುಚ್ಛ ಎಮ್ಬುವು ಕ್ರಮದಿನ್ದಂ ಕುನ್ದುತ್ತುಂ ಬರಲಪ್ಪವು (Hlā.). ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿಕ್ಕಿ ದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಪೆ Nr.). ಬಿನ್ನುವಿಂಗೆ ಬನ್ದುದಲ್ಲದ ನಿಜಮಕಾರಂ (Śmd. 127 Cm.). See Śmd. 93. 177. 281; Ċpr. 2, after 59; Bp. 38, 54; 48, 8; 60, 26; Bh. 1, 10, 24. 26; 1, 19, 19; 2, 13, 7; J. 8, 2; 15, 3; 17, 1; 28, 20; 29, 40; ಎಡವಲವರ್, ಕಣ್ಗೆವರ್, ದೊರೆವರ್, ದೊರೆಗೆವರ್, ಬಲವರ್, etc. — ಬರ್ ಬರ್. rep. (Bp. 52, 22; 40, 3). — ಬರ ಬರ್. = ಬರೆವರ್. (Bp. 19, 35; 61, 24). — ಬರಲಾಗು. -ಆಗು. = ಬರ್ No. 1. (Bp. 40, 48). 2, = ಬರ್ No. 5. (Bh. 1, 8, 27). — ಬರವೇಟ್. -ಪೇಟ್. To tell or order to come (Śmd. 293; Ċpr. 2, after 59; Bp. 53, 74; 58, 29). — ಬರ ಸೆಳೆ. To draw so as to come, to draw towards one's self (Bp. 21, 42; 22, 15; J. 28, 55). ಬರ ಸೆಳವ ಕೆಯ್ (ಆಕರ್ಷ Mr. 297). See Śmd. s. ಎಟೆ 1; J. 11, 27; Rām. 6, 53, 11. — ಬರೆ ತೆಗೆ. = ಬರ ಸೆಳೆ. (Abh. P. 3, 79). — ಬರೆವರ್. -ಬರ್. To come onward, to continue coming (Rśv. 10, after 31; 13, after 88). — ಬಾರ್ 1. = ಬಾರ್ 1 No. 2. Lengthened base used to form the *negative* (ಬಾರೆಂ, etc., ಬಾರದು, etc., ಬಾರದೆ). Meaning of the negative forms: Not to come, etc. ನೃಪಂ ಬೆಪ್ಪಿಟ್ಟುಂ ದೂದಟ್ಟಿಯುಂ ಬಾರಂ (Śmd. 283). ಬಾರದು (ವ್ಯವಹರಿಸದು 68 Cm.). ಭವಿಷ್ಯನ್ತ್ಯಯ ವಕಾರಕ್ಕೆ ಇಬಾಗಮಂ ಬಾರದು (259 Cm.). ಭೂತಕಾಲದ ದಕಾರಂ ಬಾರದು (292 Cm.). ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬಾರದನ್ತೆ ಸರಿ ನೋಡುತ್ತಿ ರುವ ಋತ್ವಿಕ್ಕು (ಸದಸ್ಯ Si. 237). ದನಗಳು ಬಾರದನ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂಂ ಗೂಟಗಳು ನೆಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಗುಬೆ (ಕುಕೂಲ 457). ಭೂಗರ್ಭನಪಾತಾ ಲದ ಅರಮನೆಗಳ್ ಇದಱೊಡನೆ ತೂಗೆ ಸರಿ ಬಾರವು (Ċ. Bp. 5, 52). 2, not to accrue, etc. ಆ ಆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ (if a and ā are not known to him) ಅಮರವಾದರೂ ಹೇರೆಮ್ಬನ್ತೆ.— ಪದ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ?— ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವವಗೆ ಮಾತು ಬಾರದೆ ಬಿಟ್ಟೀ ತೇ?— ಬಾರದ ಬರಹ (a writing that is unknown to them) ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತೇ? (Prvs.). ಎಣಿಕೆ ಬಾರದ ಮನುಜ ಕರಣೀಕನ ಹರೆ ಏನು? (Dp. 167). 3, not to be possible, etc., (to be very difficult). ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವ ಅಕ್ಷರಮಲ್ಲ (Śmd. 10). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣಲು ಬಾರದ ಆಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಕುಸು Hlā.). ನೆಲೆಗಾಣ ಬಾ ರದುದು (ಆಗಾಧ); ಹೋಗ ಬಾರದ ಬಬ್ಬಿ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ); ಸೊ ಗಸುವುದಾಗಿ ಆಱಿಯ ಬಾರದ ಧ್ವನಿ (ಕಲ); ಹೋಗ ಬಾರದುದು (ಗಹ ನ, ಕಲಿಲ Nr.). ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಹೋಗುಎಕೆ (ಆನ್ತ, ಆದರ್ಶನ Si. 475). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು (ಪ್ರಸೂನ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ Nn. 25); ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾ ರದುದು (ಕೋಟಿ, ಅಗಣಿತ 43); ಹೋಗ ಬಾರದನ್ಹಾದು (ಅಕ್ಷರ, ಅಸಂಗತ 75); ಗೆಲ ಬಾರದುದು (ಅತರ್ಕ್ಯ 88. 90). ತೆಜಿಯ ಬಾರ ದು (ad No. 4) ಕಣ್ಣ, ಮದಿದು ಕಣ್ಣೆಜಿಯೆ ದಿಕ್ಕಟ್ಟಿಯ ಬಾರದು

(J. 4, 10). ತಿದ್ದ ಬಾರದ ತೇಜ ಉದ್ದ ಮಾಗಿರಲೇನು? (Dp. 148). ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ಎಣಿಸಿದ ಹಲ್ಲೂ ಸವು (Prv.). See B. 2, 9. 4, not to be becoming, etc. ಇವಂ ಬೆರಳು ಕೊರಳೆ ಮ್ಪನ್ತೆ ಕುಳನಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸ ಬಾರದು (-ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗದು ಕೆಮದ. 41 vṛitti). ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಲಸ್ಥಿತಿಯಂ ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಬಾರದು (77). ಮಾಡ ಬಾರದು (ದುಷ್ಕರಂ 190 Cm.). ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕೆಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು (ಅಮುಕ್ತ Hlā.). ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದುದನೊಡಮ್ಬಹು ವಲ್ಲಿ ಕಾಮುಮೆನ್ಪು ಅವ್ಯಯಂ ನೆಗಳ್ದು (Nr.). ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಂ ಬಾರದುದು (ಹರಣ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯಂ Nn. 165). ಜೇಬಿ ಬಾರದ ಬೊಯಿಲು (ಅನಾಹ್ಯ Si. 59). ಮಾಡ ಬಾರದ ಕೆಲಸ (ಕಟು 414; ಕಾಪೀನ 437). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಅರಿಸಿನ ಅನ್ತಃಪುರ (ಶುದ್ಧಾನ್ತ 423). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮೆಯ್ಯಳ್ಳ ಮುಕ್ಕ (ಆಕರಣಿ 401). ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು ಆದರೆ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಾರದೇ?—ಬಿಡಿಸುವನನ ಸಂಗಡ ಬಿಗಿ ಮಾಡ ಬಾರದು.—ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯವಾರ ಇಕ್ಕ ಬಾರದೇ?—ಬುರುಜು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುರುಬು ಆದರೂ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ?—ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಹುದು, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಾರದು.—ಮುಂಕ ಮಗನಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾರದೇ?—ಮಣ್ಣೇ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ನೀರು ಕಾಲಿಗೆ ಬಾರದೇ?—ಮಚ್ಚಿನಾಲಿಗೆ ಇದ್ದವನ ಸಂಗತ ಕಚ್ಚಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು.—ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಹೆಪ್ಪಾಟು ಮಾಡ ಬಾರದು.—ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು.—ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಜಿ ವಿನವಿರ ಬಾರದು.—ಉಗ್ಗಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡ ಬಾರದು.—ಸೇವಕರಿಗೆ ಔವಕ ತನವಿರ ಬಾರದು.—ಮಾಡ ಬಾರದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಬಾರದ್ದು ಆಗುವದು. (Prvs.). ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಮಸೀ ಜೆಲ್ಲು ಬಾರದು; . . ಧ್ವನಿ ತೆಗೆದು ಓದ ಬಾರದು; ಓದುವಾಗ ಅವಸರ ಮಾಡ ಬಾರದು, ತಡ ಮಾಡಿ ಓದ ಬಾರದು (B. 2, 1). ಹುಡುಗರು ಹದಿನಾಲು ವರ್ಷದವರಾಗುವ ತನಕ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದ ನಡೆಯ ಬಾರದು; . . ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು; . . ದಿನಾಲು ಏನಾದರೂ ಹೊಸಪಾಗಿ ಕಲಿಯದೆ ಹೊತ್ತುಗಳಿಯ ಬಾರದು; . . ತುಣ್ಬ ಹುಡುಗರು ಕರೆದರೆ ಅವರ ಕೂಡ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದು (1, 12. 13). ತುಡುಗು ಮಾಡ ಬಾರದು (2, 29). ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸ ಬಾರದು (2, 42). ಅಂಗಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೋ? ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೋ? (4, 93). 5, not to be at (one's) command etc. ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಾರದವನು (My.). For instances from the Bp. see s. ಬಾರ್ 1 No. 2. ಬಾರ್ 2. Lengthened base used also for the *affirmative* mood; see ಬಾರ್ 1 No. 1.

ಬರ್ bar. 2. Coming, etc.; that from which comes. See ಕಸುರ್ವರ್.

ಬರ್ bar. 3. ಬರು. = ಮ್ಬರ್, ವರ್. An affix for the masculine and feminine plural, *e. g.* ಇರ್ಬರ್, ಪಲಬರ್, ಕೆಲಬರ್, ಆಸಿಬರ್, ಇಸಿಬರ್, ಎಸಿಬರ್ (Śmd. 122. 123).

ಬರ bara. 1. = ಬರವು (Śmd. 56). See Rśv. 5, after 114.

ಬರ bara. 2. = ಬರದು, ಬರೆದು. Short P. p. of ಬರೆ 1, in ಬರ ಕೊಳ್ಳು (B. 3, 49; 5, 303; My.).

ಬರ bara. (= ಬರೆ, ವರಿ 1, ವರೆ 1). Tbh. of ವರ. Compass, space, room: limit; up to, till (*cf.* T., M. s. ಬದುವು). ಆಯ್ದಕ್ಷರಮ್ಬರಂ (Śmd. 94); ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾನ್ತಮ್ಬರಂ (128). See ಅನ್ನಬರ; Abh. P. 13, 62. 64; Śśv. 1, 54. 2, a boon, etc. — ಬರಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain a boon (Ćpr. 5, 123). ಬರಮ್ಪಡೆವನ್ನಮ್ ಆರಾಧಿಸಿದಂ (Śmd. 295).

ಬರಕತ್ತು barakattu. Success, happy termination; successfulness; overplus (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರಕೆ baraki. = ಬರಿ 1. — ಬರಕಯೆಲುವು. A rib (B. 3, 123; Mhr. ಬರಗಡಿ).

ಬರಕಾಸ್ತು barakhâstu. Risen, broken up, as an assembly (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರಗ baraga. = ಬರಗು. ಬರಗದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವವ ಹೂರಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬರಗು baragu. = ಬರಕ. A kind of grain, Paspalum frumenteacum (My.; T., M. ಪರಗು). **2,** Indian millet (ಪ್ರಿಯಂಗು Mr. 374; Sk. ಪರುಕ, a species of inferior grain; Mhr. ಬರಗಜ, millet). **3,** a kind of hill grass of which writing pens are made (My.). — ಬರಗುಕಡ್ಡಿ. (ಕತ್ತೃಣ, ಪೌರ, etc. Si. 165); a pen of ಬರಗು (My.).

ಬರಂಗಿ baraṅgi. The Papaw tree, Carica papaya L. (St. & Pl.).

ಬರಡು baraḍu. = ಬಜಿಡು, etc. — ಬರಡುಕುಂಪ್ಪ. An empty pot (Bp. 9, 27).

ಬರಣಿ baraṇi. (ಭರಣಿ). A small box, a casket, a China jar or vase (ನಮುದ್ಗಕ, ಸಮ್ಪುಟಕ Si. 231; G.; My.; Bp. 12, 12; J. 6, 22; Tē.; M. ಪರಣಿ, ಬರಣಿ; T. ಪರಣಿ; Mhr. ಬರಣೀ). ಬರಣಿಯಾದರೆ ಕರಣಿಕ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Prv. s. ಆರಣಿ.

ಬರತರಫ್ಪ barataraphu. Dismissed, discharged; dismissal (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರತಿ barati. Tbh. of ಭರ್. (My.).

ಬರತಿದಾರ barati-dâra. A merchant who has bandy-loads conveyed from one place to another (My.).

ಬರದಾಸ್ತು baradâstu. Hospitable entertainment (of a guest, etc., Mhr., H.). 2, pardon (My.).

ಬರದು baradu. = ಬರೆದು. P. p. of ಬರೆ 1.

ಬರಪ barapa. = ಬರಹ. (Abh. P. 9, 157).

ಬರಪು barapu. = ಬರವು. — ಬರಪಾಡು. -ಆಡು. To announce the arrival (Ćpr. 8, after 94).

ಬರಮ barama. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ. (C.). — ಬರಮದೇಶ. Birma, Burma (My.).

ಬರಮೂ baramâ. = ಬಯ್ರಿಗೆ, q. v. (My.).

ಬರಲು baralu. = ಬಲರ್, ಬೊರಲು 1. A broom (My.; *cf.* ಪರಕೆ 2).

ಬರವಣಿಗೆ baravaṇigĕ. Writing (ಲಿಪಿ, ಲಿವಿ Si. 261; My.).

ಬರವಸ baravasa. = ಬರಾಸ, ಥರವಸ, q. v. (Bp. 12, 49; My.). 2, perseverance, persistance (Tē.; see ಬರವಸಿಗ).

ಬರವಸಿಗ baravasiga. (ಥರವಸಿಗ). An active, industrious, strenuous man (ಕ್ರಿಯಾವತ್, ಕರ್ಮಾಸೂದ್ಯುಕ್ತ Hlā.; ಉದ್ಯುಕ್ತ Mr. 230).

ಬರವಿಕೆ baravikĕ. = ಬರುವಿಕೆ. (My.).

ಬರವಿಗ baraviga. A man that is to arrive, an arrival (Ćpr. 8, after 61).

ಬರವು baravu. (ಬರ್-ಅ-ವು Śmd. 247). = ಬರ 1 (56), ಬರಪ. Coming; arrival (Ćpr. 2, 72; 5, 26; 6, 93; Grj. 4, 40. 41; Bp. 3, 2; 21, 19. 39; 37, 54; 53, 24; 60, 3; Bh. 1, 10, 26; Č. Bp. 47, 16; J. 10, 9. 17; My.; T. ಪರವು). ನಿಮ್ಮ ಬರವಿನಿನ್ದ ನನಗೆ ಸನ್ತೋಷವಾಯಿತು (My.). ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿ ಬರವಿಗೆ ಕಾದಿರುತ್ತವೆ (My.).

ಬರಸ barasa. (*cf.* ಬರ್ಸನ?). — ಬರಸಗಿಡ. A name applied to several small species of Euphorbia (Z.). See ಸಣ್ಣ-, ಹಿರೇ-.

ಬರಸು barasu. 1. = ಬರಿಸು 1. To cause to come (My.). ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಮಂಕುಮುಟಿ ಬರಸೀತು (Prv.).

ಬರಸು barasu. 2. = ಬರಿಸು 2, ಬರೆಯಿಸು, ಬರೆಸು. To cause to write, to have written, etc. (J. 30, 27; Dp. 1; My.).

ಬರಹ baraha. = ಬರಪು, ಬರಾ, ಬರಾವು, ಬರೆಪ. Writing, drawing; writ, scripture, written letters (ಅಕ್ಷರ, ಲಿಪಿ, ಲೇಖನ Mr. 360; My.). ಚಿತ್ರದ ಬರಹಮುಮ್ ಅಕ್ಷರದ ಬರಹಮುಂ ಲಿಪಿಯೆಮ್ಮುದು (Hlâ.). ಹೊತ್ತಗೆ ಪೊದಲಾದವಱ ಬರಹಂ (ಪುಸ್ತ Nr.). ಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಿ ಮಱೀ ಹಾಕೀತೇ?—ಬರಹ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ತರಹರಿಕೆ ಇರ ಬೇಕು.—ನೀರಲ್ಲಿ ಬರದ ಬರಹಾನ ಹಾಗೆ.—ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಬರಸ ಬಹುದೇ?—ದಾರದ ಬರಹ ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 3, 42; J. 30, 24. 50; 31, 36; B. 1, 11; 5, 77. 93. 108. 168; ನೊಸಲ-; ಹಣೆಯ-; Prv. s. ರಜಪುತ್ರ.

ಬರಾ barâ. = ಬರಹ. (My.). ಜರಾ ಬನ್ದು, ಬರಾ ಮಜಿತು ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಬರಾಬರ್ barâbar. Equal; exact, correct; proper, fit; even (Mhr., H.; My.).

ಬರಾಬರಿ barâbari. Equality; evenness. 2, = ಬರಾಬರ್ (Mhr., H.; Br.; My.).

ಬರಾಮಣಿ barâmaṇa. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (C.).

ಬರಾಯಿಸು barâyisu. To fill or enter (items into a book, My.; H.).

ಬರಾವರ್ದು barâvardu. Working out, or the rule of working, arithmetically: a monthly statement of amounts now payable (My.; Mhr., H. ಬರಾವರ್ದ, ವರಾವರ್ದ). 2, a list of public servants (My.). — ಬರಾವರ್ದುದಾರ. A man whose name has been entered into the list of public servants (My.).

ಬರಾವು barâvu. = ಬರಹ. (My.).

ಬರಾಸ barâsa. = ಬರವಸ. (My.).

ಬರಿ bari. 1. = ಬಡಿ 4, ಬಿಡಿ 2, (ಬರಕೆ). The side, the flank (ಪಕ್ಷ, ಮಗ್ಗುಲು Nn. 112; ಪಕ್ಷ Mr. 497; Čpr. 5, 58. 59; 8, 57; Čpr. 9, 92; Bp. 59, 39; Rśv. 5, after 55; My.; Tč.). ಆನೆಯ ಬರಿ (ಪಕ್ಷಭಾಗ, ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗ); ಬರಿಯ ಆಸ್ಥಿ (ಪರ್ಶುಕೆ); ಬರಿಯ ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹಂ (ಪಾರ್ಶ್ವ Nr.). — ಬರಿ ಮೂಳೆ. A rib (My.).

ಬರಿ bari. 2. = ಬಡಿ 2, etc. See ಆಟ್ಟುವ್ಪರಿ.

ಬರಿ bari. 3. = ಬರೆ 1. (My.; B. 5, 171; T., M. ವರಿ).

ಬರಿ bari. = ಭರಿ, q. v. — ಬರಿಕೆಯ್. = ಭರಿಕೆಯ್. (Śśv. 4, 3; J. 15, 20). — ಬರಿಕೆಯ್ವಿಲ. -ಬಿಲ. The hole in an elephant's trunk (Śśv. 3, 58).

ಬರಿಸ barisa. Tbh. of ವರ್ಷ (Śmd. 336 Mḍb.; ವರುಷ Śs.; ವರ್ಷ Śm. 20; My.; see Śmd. 73). — ಬರಿಸ್ಕಾಲ. The rainy season (ಕಾರು Śm. 102).

ಬರಿಸು barisu. 1. = ಬರಸು 1. (Śmd. 71; Čpr. 2, after 40; 5, after 136; Bp. 10, 7; 20, 30; 24, 65; 37, 35; 44, 70; 50, 26. 64; 53, 13. 27; 59, 25; Rśv. 6, after 10; 13, after 61; J. 3, 13; 11, 3; 16, 16; My.). ಬರಿಪಂ (Śmd. 275). ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ ಮರ್ಪೀ ಬರಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬರಿಸು barisu 2. = ಬರಸು 2. (My.). ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರ ಕೆಯ್ಯಿ ಬರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ (B. 4, 103).

ಬರು baru. = ಬರ್ 1, etc. (My.; T., M. ವರು; Tč. ವಚ್ಚು). P. p. ಬನ್ದು. Imperative ಬಾ; plural ಬರ್ರಿ (B. 3, 81, My.; ಬನ್ರಿ, ಬನ್ನಿರಿ; see ಬರ್ 1). ಆ ಹೆಂಗಸು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಮುಂಚಾನೆ ಎದ್ದು ಕಲಿತರೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಬೇಗ ಬರುವದು; ವಿದ್ಯೆ ಬಾರದೆ ಜ್ಞಾನವು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾನ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡವರಾನ ಬರ್ಪಿಕ ಬರುವದಿಲ್ಲ (1, 4). ಬರುವೆನು (2, 26). ಬರುವ ಹಗಲಿನೊಸ್ಟಿಗೂ ಈಗಿನ ಹಗಲಿನೊಸ್ಟಿಗೂ ಕೂಡಿದ ರಾತ್ರಿ (ಪಕ್ಷಣಿ Si. 38). ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಬರುವವಾಗಿ ಆವುಗಳೆಲ್ಲ (ವಿಷಯ 49). ಕಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಮಗ್ಗು (ಕಲಿಕೆ, etc. 123). ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತವಾಗ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹದಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹುವ್ವಿನ ಮಗ್ಗು (ಕುಟ್ಮಲ, etc. 124). ಕೋಗದ ಹೆಸೆಯಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದವನು (ನಿರಾಮಯ, etc. 202). ಮುನ್ದೆ ಬರುವ ಸಮಯ (ಆಯತಿ, ಉತ್ತರಕಾಲ 266). ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಮೇಲ್ಗಳ್ಕೆ ಎದ್ದು ಬನ್ದ ಕುಮರೆ (ಉಪಾವೃತ್ತ, etc. 274). ಸಂಗಡ ಬನ್ದವನು (ಸಹಾಯ, ಅನುಚರ 281). ಯಮದ್ಯಾದಿಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುವ ಸ್ವತನ್ತ್ರನು (ಕಾಮಂಗಾಮಿ 283). ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳದು ಬರುವ ಚಿಲ್ಲಜಿ ಧಾನ್ಯಗಳು (ತಾಲಿಗಳು 307). ಈ ಹಣ ಮೂಱು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬರುವದು (My.). ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರುವದು. — ಬರುವವರ ಸಂಗಡ ಬನ್ದರೂ ಬಡಿಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಮಾತು ಬನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ.—ಮಾತು ಬನ್ದವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತು ಆಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ.—ಬರುವಾಗ ನರಿಯ ಕಣ್ಣಿರೆ ಕರಕರೆಯಿಲ್ಲ.—ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯ ಹಾಗೆ.—ಬಲಿ ಕೊಡದವ ಚಲಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ?—ಬಾದ್ಯನಾದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ.—ಬಾಯೇ ಹಣ್ಣು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ಬಣ್ಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬನ್ದೀತೇ?—ಬನ್ದದ್ದು ಬರಲಿ ಬಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಸುಂಕ!—ಬನ್ದದೆಲ್ಲ ಬರಲಿ! ಗೋವಿನ್ದನ ದಯ ನಮಗಿರಲಿ! (Prvs.). ತಿಳಿಗೇಡಿಹುಡುಗರು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 18). ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು? ಇವು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿನ್ದ ಬನ್ದವು? (2, 35). ಅಕ್ಕ್ರೀತದ ಎಣ್ಣೆ ದೀವಿಗೆಗೂ ಉಣ್ಣುವದಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ (3, 115). ಈ ಪಾಲು ನನಗೆ ಬರ ತಕ್ಕದು (4, 12). ಅದ ಜಿನ್ದ ಲಾಭವಿಲ್ಲೆನ್ದು, ಕಣ್ಣು ಬನ್ದರೆ (4, 16). ಬಹುತರನುನುಷ್ಯಮಾತ್ರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನಿಟ್ಟು ಬನ್ದೇ ಬರುತ್ತದೆ (4, 16). ಮರಣವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವದೆನ್ದು, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋಱುತ್ತದೆ (4, 42). ಎರಡು ಆಣೆ ಕೊಡದೆ, ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕ ಬರುವದಿಲ್ಲ (4, 44). ತುಟಿಗಳು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ (4, 84). ಕರಡಿಗಳಿಗೆ ಮರ ಏಱುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ (5, 258). ತುದ್ದ ಬರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕು (5, 275). ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆನೆಯು ಕೋಜಿಗಳು ನಾಲ್ಮೈದು ಪೂಟ ಉದ್ದು ಬರುತ್ತವೆ (5, 238). ಔಷಧಕ್ಕೆ ಬರುದ ಹಿಪ್ಪಲಿ (G. 573). ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವದು (4, 155). ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಮ್ಮ ಕಾಲು ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲು ತಿರಿಗ್ಯಾಡುತ್ತವೆ (My.). ಜಾಯ್ ಬರು (My.). See Prvs. s. ಬಜಿ. — ಬರಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to come (B. 3, 48. 113). — ಬರ ಬರ. More and more, by degrees, in course of time (My.; T. ವರವರ). — ಬರ ಬರು. To continue coming, as time. ಬರ ಬರುತ್ತ, in course of time, by and by, etc. (My.). ಆಪದೇ ಕುಡಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೆದಱಿದಾಗ್ಯೂ ಬರ ಬರುತ್ತ ಈಲಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 10). ಬರ ಬರುತ್ತಾ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಜನರು ಹೊಸ ನಡತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು (4, 189). See B. 5, 228. — ಬರ ಮಾಡು. To make come, to cause to come (B. 3, 127; My.); to recover, as money or property (My.). — ಬರ ಹೋಗು. = ಬರು ಹೋಗು. To come and go (My.). ಬರ ಹೋಗುವ ಹಡಗಗಳು (B. 4, 172). ಬರ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಹಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ (5, 117). ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ರಥಗಳೊಳಗೆ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡು ಬರ ಹೋಗುವವರು (5, 300). — ಬರು ಬರು. rep. To continue coming (My.). ಹಡಗವು ತೆಂಕಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರವು ಕೆಳಗೆ ಇದಿದನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ (B. 4, 67). 2, to come one after the other or in crowds. ಬನ್ದ ಬನ್ದವರು ನಿನ್ನಿಸಿದರೆ ಗಣ್ಣಾ ಸತ್ತ ದುಃಖ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೀತೇ? (Prv.).—ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ. = ಬರ ಬರುತ್ತ. (My.). ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ರಾಯನ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಆಯಿತು (Prv.). — ಬರು ಹೋಗು. = ಬರ ಹೋಗು. (My.). ಬರು ಹೋಗುವ ಪಾಸ್ಥನ್ಥರು (B. 4, 155).

ಬರುವಿಕೆ baruvikĕ. Coming, etc. (Si. 380. 392-594. 341).

ಬರೆ barĕ. 1. = ಬರಿ 3. To write; to draw (ವಿಲೇಖನ Šmd. Dh.; ಲಿಖಿಸು 5 Cm.; My.; T. ವರ್ಪೆ, M. വരೆ; Tĕ. వ్రా). P. ps. ಬರೆದು (Šmd. 5; Čpr. 2, 47; 5, 125), ಬರದು (Bp. 46, 13; 50, 36). ಬರೆದುದು (Šmd. 264). ಬರೆದಪಂ or ಬರೆದಪ್ಪಂ (276). ಬರೆಯಲುಮ್ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವಕ್ಕರಂಗಳ್ ಅಲ್ತು (10). ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಜೆ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlā.). ಚಿತ್ರವ ಬರೆವ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ (ತೂಲಿಕೆ, etc. Nr.). ಬರದ ಚಿತ್ರ (ಚಿತ್ರ Nn. 8. 50); ಬರೆಯದ ಓಲೆ (ಅಲೇಖ 96). ಗಣ ಕರ್ ಬರೆವ ಗೃಹ (ಕರಣಶಾಲೆ Mr. 197). ಈಡ್ಗಸುವ ಭಿತ್ತಿಯೊಳು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಂಗಳ್ (ಜ್ವಲಿಕಾರಕ 201). ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀವಿ ಸಜಿಯಿಂ ಬರೆದ ಪವುಸೆ ಲತೆಗಳ್ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮುಕರಿಕೆ 329). ಬರೆಯುವವನು (ಲಿಪಿಕಾರ, ಲೇಖಕ, etc. Si. 271). ಬರೆಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಕ್ಷರಗಳ ಆಕಾರಸ್ಥಿತಿ (ಲಿಪಿ, etc. 271). ಚಿತ್ತಾರ ಬರೆಯುವ ಪನು (ಚಿತ್ರಕರ, ರಂಗಾಜೀವ 338). ಬಿಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರದರೂ ಕಣ್ಣು ಚನ್ನಾಗಿರ ಬೇಕು.—ಬರದು ತಿಳಿಯದ ಲೆಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ದುಕ್ಕ.—ಬರೆಯದ ಕೆಯ್ಯಿ, ಕರೆಯದ ಬಾಯಿ.—ಬರೆಯಲಾಱದವ ಕುದಿ ಕಾಯುವವನಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಬರೆಯ ಬಹುದು; ಸುಡೋದು ಹ್ಯಾಗೆ?—ಬರೆಯುವವನ ಸಂಗಡ ದ್ವೇಷ, ದಾಯಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹ.—ನಡೆಯುವವ ಎಡವುತ್ತಾನೆ, ಬರೆಯುವವ ತಪ್ಪುತ್ತಾನೆ.—ನೋಡಿ ಬರದರೆ ಪರರನ್ನು ತಿನ್ನಿತು, ನೋಡದೆ ಬರದರೆ ತನ್ನನೆ ತಿನ್ನಿತು.—ಹೊಯಿಗೇಲಿ ಬರೆದು, ಉಡೀಲಿ ಹಾಕ ಕೊಣ್ಣಿ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 38, 48; 42, 3; Č. Bp. 5, 51; Rśv. 6, after 11; J. 29, 38; 30, 28. 29; 31, 36.

ಬರೆ barĕ. 2. Writing; lines or stripes (made with a hot iron; T. വറ; M. വറ, വര്യ). — ಬರೆಗುಡ. -ಕುಡ. = ಬರೆಗುದಿ. (B. 2, 12). — ಬರೆಗುದಿ. -ಕುದಿ. An iron used in cauterizing or firing cattle for diseases, lameness, etc. (My.). — ಬರೆಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಬರೆಗುದಿ. (My.). — ಬರೆ ಹಾಕು. To apply lines or stripes by cauterizing (My.; B. 2, 12). See Prv. s. ಎತ್ತು 4.

ಬರೆ barĕ. (= ಬರ, etc.). (ಪರ್ಯನ್ತ Šmd. 12; ಪರಿಯನ್ತರಂ 11 Cm.). ಳಕಾರವ್ಯರಿಗಂ (11). ಆಗ್ರವ್ಯರಿಗಂ (Čpr. 8, 57). See ಅನ್ನ-, ಅವ್ಯರಮ್-.

ಬರೆಪ barĕpa. = ಬರಹ, etc. — ಬರೆಪಮ್ಬುಗು. -ಂ-ಪುಗು. To enter writ: to be written (ಬರೆವುದಂ ಪುಗು Šmd. 10 Cm.). ಬರೆಪವ್ಬೆಕ್ಕು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವು ಆಕ್ಕರಮಲ್ತು (10).

ಬರೆಯಿಸು barĕyisu. = ಬರಸು 2, etc. (ಲೇಖನ Šmd. Dh.; B. 5, 304).

ಬರೆಸು barĕsu. = ಬರೆಯಿಸು, etc. (J. 31, 33. 35; My.).

ಬಱಿ baṟa. = ಬಱಹು. (Bareness); dryness, barrenness;—dearth, famine, drought (My.; T. ವಱಿ, ವಱುಮೈ, ವರ್ವ, ವೆಱಪ್ಪು; M. വറു, വരവു, വരുമ്പ, വരുമ്പു; Tĕ. వరపు, వరుపు); scarcity; emptiness, hollowness; ruin. **2,** dry fire-wood (ಶೈಸೀಟ Nn. 85; T. വെറു). ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಱ ಬಟ್ಟಱೇ? (Prv.). ನೀರ ಬಱ, ಮಱಿಯ ಬಱ (My.). See Prvs. s. ದಣ್ಣು, ಬಱೀ ಮಾತು, ಬಾಯಿ. — ಬಱಿಗರುಗ. Garuga that grows in dry places (My.). — ಬಱಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. A time of famine (My.; ದುರ್ಭಿಕ್ಷ G.; B. 4, 76; 5, 103). ಅಧಿಕಮಾಸ ಬಱಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಬನವಾಸಿಗೆ ಹೋದರೂ ಬಱಿಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬರುವವರ ಸಂಗಡ ಬನ್ದರೂ ಬಱಿಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಬಱಿಗೆಡು. To be ruined by want of food or fasting. ಬಱಿಗೆಟ್ಟ ಬಡ ಹುಡುಗರು (B. 4, 77). See Prv. s. ನರ 2. — ಬಱಿನಾಗು. -ಆಗು. To be ruined or lost (Šśv. 4, 89). — ಬಱ ಬರು. A famine to happen. ಬಱ ಬನ್ದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಗ ಉಮ್ಬೋಣಿಕೆ ಕಲತ (or ಕಲಿತ).—ಬಱಿ ಆನ್ದರೆ ಬಿದರಕ್ಕ.—ಬಱಿ ಬನ್ದರೆ ಊರ ಬಿಡ ಬಾರದು, ದಣ್ಣು ಬನ್ದರೆ ಊರಲ್ಲಿರ ಬಾರದು (Prvs.). — ಬಱಿ ಬೀಡಿ. = ಬಱಿ ಬರು. (My.; B. 4, 74; 5, 102. 205). — ಬಱಿವಡ. -ಬಡಿ. rep. Great or complete dryness; so as to become completely dry. ಬಱಿವಱಿ ಬತ್ತ (Abh. P. 9, 30). — ಬಱಿವ ಬಾಗು. -ಆಗು. To become completely dry (Čpr. 8, 6). — ಬಱಿವೇಡಿ. -ವಡಿ. = ಬಱಿ ಬರು. (My.). — ಬಱಿಸಿಡಿಲ್. -ಲು. A dry, or an empty, thunder-bolt, *i. e.* either one unaccompanied by rain, or one not causing combustion (Čpr. 9, 13; Bp. 45, 10; 50, 60; J. 4, 10; 8, 32; Rśv. 8, 105).

ಬಱಿಪೆಟಿ barāṭi. = (ಬಟ್ಟೆ 1), ಬೆಱಟಿ, ಬೆಱಣಿ. Dried cow-dung, used as fuel (T. വരാട്ടി, വരട്ടാട്ടി, വരൾ; M. പരൻ, വരടി, വരൾ, വരൾ; Tĕ. వరణ్ణి, వరటి; *cf.* ಬಱಿ No. 2). ತರ್ದುಗಳ್ ಆಬಿಗುಂ ಬಱಿಪಿಟೆಯೊಳ್ ಉರ್ದಿ, ನೆಲಾವರೆಯ ಬೀರನ್ ಅಮಲಕಮುಮುಂ ಬರ್ಲಿಮಿಂಚಿಯ ರಸದೊಳ್ ನಿರ್ದಯೆಯಿನ್ಪೊರಸಿ, ಪೊಸೆ ದಿನಸಂಚಕದೊಳ್ (Šmd. 345 Mḍb., o. r. ಬೆಱಪಿ).

ಬಱಿಪಿಡು baṟadu. = ಬಡ್ಡು, ಬರಡು. Bareness, emptiness; vainness, unprofitableness; barrenness, sterility; dullness (My.; T., M. വരടു, dryness, meagerness, sterility; Tĕ. వట్టు). — ಬಱಿಡ. -ಆ 3. A man who has no children (My.; T. വടിമ). 2, a vain or useless man; a man destitute of good qualities, a niggard; a dull, foolish man (Rām. 6, 2, 25; My.). ತ್ಯಾಗಿಯಂ ಬಱಿಡಂ... ಜಱಿಯಲ್ (Šś. 103). See ಮನ-; Sp. s. ಬಟ್ಟೆ. — ಬಱಿಡಾಕಳು. -ಆಕಳು. A barren cow (My.; T. വടിപ്പു മാവു; Tĕ. వట్టి ఆవు). — ಬಱಿಡಿ. A barren woman (My.; T., M. വടിച്ചി). — ಬಱಿಡುಕೆಲಸ. Useless work (My.). — ಬಱಿಡುಪಸು. = ಬಱಿಡಾಕಳು. (Bp. 9, 26). — ಬಱಿಡುಮನ. An empty, hollow mind (Rām. 2, 3, 13; My.). — ಬಱಿಡುಮಾತು. A vain or useless word (My.). — ಬಱಿಡೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A barren buffalo (My.). ಆದಷ್ಟು ಆಯಿತು, ಬಱಿಡೆಮ್ಮೀ ಹಾಲು.—ಬಱಿಡೆಮ್ಮೆಗೆ ಕರಡುಹುಲ್ಲು (Prvs.).

ಬಱಿತು baṟatu. P. p. of ಬಱಿ 1.

ಬಱಿಪ baṟapa. Dryness; emptiness: want of satisfaction (Čpr. 8, 71).

ಬಱಿಲು baṟalu. Bareness. — ಬಱಿಲಾಗು. -ಆಗು. To become bare, as trees (My.). — ಬಱಿಲು ಮಾಡು. To make bare, as trees (C.).

ಬಱಿಹು baṟahu. = ಬಱ. ಮಱಿಯ ಬಱಿಹಿನಲ್ಲಿ ಅವಗ್ರಾಹ ಅವಗ್ರಹ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಬಱೀ baṟi. = ಬಱು, ಬಱೀ 2. Bareness; nakedness; emptiness; (dryness); mereness: the state of being only this and nothing else, simpleness, soleness; vainness, worthlessness, unprofitableness, uselessness (My.; T. വെറു, വെറുപ്പു; M. വെറു, വെറുപ; Tĕ. ఉత్త, వట్టి, వేవి). — ಬಱೀಕಷ್ಟ. Nothing but trouble (My.). — ಬಱೀ ಕೆಯ್. To make bare, empty or void, to annihilate, to ruin (Rśv. 5, 129; J. 4, 37; 12, 20; 23, 13). — ಬಱೀ ಕೆಯ. = ಬಱೀ ಕೆಯ್. See s. ಬಕ್ಕಟಿಬಯಲ್. — ಬಱೀಕೊಬ್ಬು. Nothing but fat (My.). — ಬಱೀಗಣ್ಟು. An empty bundle (My.). — ಬಱೀಗಾಲು. -ಕಾಲು. A naked foot (My.; B. 5, 159). — ಬಱೀಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 1. An empty hand (Šś. 26; My.). — ಬಱೀ ಗೆಯ್. 2. = ಬಱೀ

ಕೆಯ್. (Bp. 31, 14; Bh. 2, 4, 10; Rām. 6, 30, 7; J. 27, 38). — ಬಟ್ಟಾಡಿಗ. A mere dry, sapless mass (Čh. v. 19). — ಬಟ್ಟಿದು. That which is empty, void, barren, vain, idle, etc. (ಸೋಡಂ ಬಾಡಂ Šmd. 110; Čt. II, 22; ಸೋಡಂ ಬಾಡಂ, ಉಣ್ಣಂವಳಿಯದು Kk. 89; My.; T. ವಟ್ಟಿದು). ಬಟ್ಟದಹುದು (ತೂನ್ಯ, ವತಿಕ, ತುಚ್ಛ, ರಿಕ್ತಕ Nr.). — ಬಟ್ಟಾದಾಗು. To become empty (Čpr. 6, 82; Šśv. 4, 60; My.); to be ruined or gone, as a house or property (My.); to be nothing but—. ಬಟ್ಟಾದಾದ ಕ್ಷೇಣಂ (ಜಟ್ಟಿ Čt. I, 29). — ಬಟ್ಟಿದು ಮಾಡು. To empty, as a box (My.); to make void, to ruin, as a house (My.). — ಬಟ್ಟಿದೆ. -ಎ 3. ಬಟ್ಟಿದೇ. -ಎ 2. That which is empty indeed, etc. 2, voidly, vainly, causelessly, for nothing, idly (ಸುಮ್ಮನೆ, ಅಲ್ಲವಟ್ಟ್, ಅಕಾರಣ Šmd. 397. 110; ಸುಮ್ಮನೆ 242 Cm.; My.). ಬಟ್ಟಿದೆ ತಿನುತಿರ್ಪವಂ (242). ಬಟ್ಟಿದೆ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯದಿರು! (Dp. 34). ಪುಗಟೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಬಟ್ಟದೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). See Čpr. 2, 54; 5, 128; 6, 22. 55; Bh. 1, 8, 57; 1, 10, 26; Bp. 14, 22; 58, 34; Šśv. 4, 36; J. 1, 6; 4, 22. 49. — ಬಟ್ಟದೇರ್. -ತೇರ್. An empty chariot (J. 27, 45). — ಬಟ್ಟದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. Nothing but a skin (J. 16, 20). — ಬಟ್ಟದೊಡಿ. -ತೊಜೆ. A dry river or stream (Bh. 4, 3, 12). — ಬಟ್ಟನುಡಿ. An idle word (Bp. 29, 28). — ಬಟ್ಟನೆನಹು. Mere thought or fancy (ಸ್ವಪ್ನ Mr. 317, o. r. ಬಟ್ಟು-). — ಬಟ್ಟಬಾಯಿ. An empty mouth (My.). 2, a person who only speaks, but does not act (My.). — ಬಟ್ಟಬೇಟಿ. Mere, or vain, erotic play (J. 15, 5). — ಬಟ್ಟಬೊಬ್ಬಾಟಿ. Idle bellowing or outcrying (Bh. 2, 13, 47). — ಬಟ್ಟಮಾತು. = ಬಟ್ಟುಮಾತು. An idle word; senseless talk (ಪ್ರಲಾಪ Hlā.); nothing but a word or words, mere words (Bp. 45, 40). — ಬಟ್ಟಾಮಾಯೆ. Nothing but fraud or tricks (J. 4, 15). — ಬಟ್ಟಾಮೆಯ್. A naked body (My.). ಹುಡುಗರು ಬಟ್ಟಾಟಿಯ್ದೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 145). — ಬಟ್ಟಿಯ. = ಬಟ್ಟಿದೆ. ಅನ್ನಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡದೆ ಬಟ್ಟಿಯ ತಿನ್ನೋಣ ಕುಡಿಯೋಣ (B. 5, 86). — ಬಟ್ಟಿಯಂ. (fr. ಬಟ್ಟಿದು Šmd. 184). A vain man. — ಬಟ್ಟಿಯ ಕನ್ನಡ. Nothing but Kannaḍa: pure Kannaḍa. ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಬೆರೆಯದ ಬಟ್ಟಿಯ ಕನ್ನಡಂ (ಆಚ್ಚಗನ್ನಡಂ Šmd. 45 Cm.). — ಬಟ್ಟಿಯ ಕನ್ನಡವಾಸೆ. = ಬಟ್ಟಿಯ ಕನ್ನಡ. (Bp. 1, 21). — ಬಟ್ಟಿಯ ಕರ್ಮ. Mere sin, nothing but sin (Bp. 60, 24). — ಬಟ್ಟಿಯ ತಕ್ಕು. Mere trickery (Bp. 56, 17). — ಬಟ್ಟಿಯದು. = ಬಟ್ಟಿದು. ಉರಿ ಬನ್ನು ಬೇಲಿಯನು ಹಬ್ಬದು ಹೊಕ್ಕದ ಕಣ್ಣಿಂ; ಬಟ್ಟಿಯದು, ಬೇಗೆಯಬ್ಬಿಯದುದು (sun-rays, Sp.). — ಬಟ್ಟಿಯ ಬೇಟಿ. = ಬಟ್ಟಿಬೇಟಿ. (Bp. 42, 7). — ಬಟ್ಟಿಯ ಮಣ್. Nothing but earth (Bp. 60, 49). — ಬಟ್ಟಿಯ ವೈಸಿಕ. Mere trickery (Bp. 40, 51). — ಬಟ್ಟಿಯ ಹುಸಿ. A mere lie (Bp. 40, 60). — ಬಟ್ಟಿಯ ಸಜ್ಜೆ. An empty liṅga-box (Bp. 38, 15). — ಬಟ್ಟಿಯ ಹೇರಯ. Mere sorrow (Bp. 40, 78). — ಬಟ್ಟಿಯಾಟ. -ಆಟ. Useless play (Bp. 15, 24). — ಬಟ್ಟಿವಾತು. = ಬಟ್ಟಿಮಾತು. — ಬಟ್ಟಿವಾತುಗಾರ. An idle talker (Rśv. 11, 92). — ಬಟ್ಟಿಸಜ್ಜೆ. = ಬಟ್ಟಿಯ ಸಜ್ಜೆ. (Bp. 38 sum.). — ಬಟ್ಟಿ ಸುಳ್ಳ. A bare-faced liar. See Prv. s. ಸರಸ. — ಬಟ್ಟಿಹೆಡಗೆ. An empty basket (Bh. 1, 10, 30). — ಬಟ್ಟಿಹೊಟ್ಟೆ. An empty stomach (My.). — ಬಟ್ಟೀ ಕೆಯ್. = ಬಟ್ಟಿಗೆಯ್ 1. (My.). — ಬಟ್ಟೀ ಗುಲ್ಲು. A useless noise. ಬಟ್ಟೀ ಗುಲ್ಲು ನಿದ್ರೆಗೇಡು (Prv.). — ಬಟ್ಟೀಗೆಯ್. = ಬಟ್ಟೀ ಕೆಯ್. (My.). ಬಟ್ಟೀಗೆಯ್ದಿ (with the hand without any cloth) ಪೊರಿ ಪಾಕದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಟ್ಟೀದು. = ಬಟ್ಟಿದು. (My.; Si. 369). — ಬಟ್ಟೀ ಮಾತು. = ಬಟ್ಟಿಮಾತು. ಬಟ್ಟೀ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾದರೆ ಬಟ್ಟ ತಪ್ಪುವರೇ? — ಬಟ್ಟೀ ಮಾತಿನವಸಿಗೆ ನರೆಯಿದ್ದರೇನು? — ಬಟ್ಟೀ ಮಾತಿನವ ಹೊಜೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). — ಬಟ್ಟೀ ಹೇಲು. Mere faeces. ನರೀ ಕೊನ್ದರೆ ಬಟ್ಟೀ ಹೇಲು (Prv.).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. = ಬಟ್ಟಿ, etc. — ಬಟ್ಟಿಗೆಣ್ಣ. -ಕೆಣ್ಣ. An uncovered live-coal. ಬಟ್ಟಿಗೆಣ್ಣದೊಳು ಸುಟ್ಟ ಆಡಗು (ಭೂತಿ Mr. 217). — ಬಟ್ಟುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. An empty hand (Čpr. 2, 43). — ಬಟ್ಟು ಗೋಣಿ. Mere sack-cloth (ಕನ್ನಡಿಕೆ Mr. 350). — ಬಟ್ಟುಜಿನ್ನ. (Šmd. 78 Mḍb.). A handsome man and nothing besides. — ಬಟ್ಟುನೆನಹು. = ಬಟ್ಟಿನೆನಹು, q. v. — ಬಟ್ಟುಮಾತು. = ಬಟ್ಟಿಮಾತು. (ಪ್ರಲಾಪ Mr. 88). See s. ಮಾತುಗುಟ್ಟು. — ಬಟ್ಟುಮೆಯ್. A naked body (Čpr. 8, 64). — ಬಟ್ಟುವ. (fr. ಬಟ್ಟಿದು Šmd. 185). A vain man.

ಬಟ್ಟೆ barĕ. 1. To grow dry, to dry up; to grow lean; to disappear, etc. (ಇಂಗು Šm. 83; ಆವ್ Kk. 60; Čpr. 8, 81; T. ವಡ; M. ವರಳು, ವಡಿಳು). P. ps. ಬಡಿತು (Bp. 11, 12; 12, 48; 20, 12; 21, 46; 27, 5; 35, 32; 58, 49; V. 39, 17; J. 15, 2; 16, 45), ಬಡಿಸು. See Bp. 38, 1; Čpr. 10, 71; ಅಂಗುಳವಟ್ಟೆ. My. only: ಬಟ ಬಡಿತು ಹೋಯಿತು.

ಬಟ್ಟೆ barĕ. 2. = ಬಜ್ಜೆ, etc. **2,** dry soil (My.). — ಬಟ್ಟೆಕೂಟ. A useless, unprofitable intercourse. ಬಟ್ಟೆಕೂಟ ತನ್ನ ನ್ನೆ ಇದು ಕೊನ್ದನ್ತೆ (Sp.). — ಬಟ್ಟೆಗುಡುಹು. -ಕುಡುಹು. A mere drum-stick (Bp. 20, 12). — ಬಟ್ಟೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ. An empty box (My.). — ಬಟ್ಟೆಮಾತು. = ಬಟ್ಟಿಮಾತು. (My.; ಪ್ರಲಾಪ G.). — ಬಟ್ಟೆಯೊಡಲು. -ಒಡಲು. A mere, or vain, body. ಜ್ಞಾನವು ಳ್ಳವರೊಡಲು ಭಾನುಮಂಡ್ಲಾಲದನ್ತೆ; ಜ್ಞಾನವಲ್ಲದರ ಬಟ್ಟೆಯೊಡಲು ಆಗ ಸರ ಬಾನೆಯನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಬಟ್ಟೆಪಾಲು. Nothing but milk (My.). — ಬಟ್ಟೀ ನೂಲು. Nothing but cotton-thread (B. 3, 102). — ಬಟ್ಟೀ ಬಯ್ಲು. A bare plain (G. 366). — ಬಟ್ಟೀ ಸೆಜ್ಜೆ. A mere prison (B. 5, 268).

ಬಟ್ಟಿನೆ barṇanĕ. With a whir or flur or sudden and noisy vibration of wings. (Mhr. ಥರಾಕಾ, ಥರಾರ). ಹಕ್ಕ ಬಟ್ಟಿನೆ ಹಾಯಿತ್ತ ದೆ (My.). ಆ ಹದ್ದು ಬಟ್ಟಿನೆ ಎಜಿಗಿ (B. 2, 28). **2,** with a rush or dash, smartly, swiftly (B. 2, 12; 5, 138; My.).

ಬರ್ಕಟ barkaṭa. = ಬಕ್ಕಟ. — ಬರ್ಕಟಬಯಲ್. = ಬಕ್ಕಬಯಲ್. (Grj. 5, 5).

ಬರ್ಕರಕರ್ಕರ barkara-karkara. Pleasure and grief (? Čpr. 10, after 55; the word appears in Sk. as ವರ್ಕರಕರ, where it has tentatively been translated by "of all kinds or sorts").

ಬರ್ಗು bargu. = ಬಸ್ಗು 1, q. v. (T. ವಬಿಂಗು, to speak).

ಬರ್ಚಣೆ barcaṇĕ. Paint, colour (Tĕ. ಬಜ್ಜಿನೆ). (ಸಿನ್ಥು ರಂಗಳ) ಬಿಮುಖೋಳ್ ಬರೆದು ಬರ್ಚಸಿದ ಬರ್ಚಣೆಯ, ಪಣೆವಾಸಜೆಯೊಳ್ ಆಮರ್ಚಿ ರಚಿಸಿದ ತಮೂಲರೇಚೆಯಂ... ವಿಲಾಸಮಳವಡೆ (Rśv. 6, after 11).

ಬರ್ಜಿ barḍi. = ಬರ್ಜಿ. A sort of spear (B. 5, 48; Mhr., H. ಬರಚೀ). — ಬರ್ಚಿಕಟ್ಟಗೆ. (ತಲ್ಯ G.). ಬರ್ಚಿಕಟ್ಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವವ (ಕೌನ್ತಿಕ G.). ಬರ್ಚಿಕಟ್ಟಿಗೆಯುಳ್ಳವ (ಶಾಕ್ತೀಕ G.). — ಬರ್ಚಿಕೋಲು. (ಈಟಿ Čb.).

ಬರ್ಚಿಸು barcisu. To paint, to colour (Čpr. 6, after 64; 6, 67; see Rśv. s. ಬರ್ಚಣೆ).

ಬರ್ಜಿ barji. = ಬರ್ಚಿ. (My.).

ಬರ್ತನ bartana. The act of coming. See ಎನ್ನವ ತರ್ತನ.

ಬರ್ದು bardu. 1. To die (ಮರಣ Šmd. Dh.; *cf.* ಪಡು 3; T. ವಡ್ಡು, to be destroyed; ವಡಿು, to grow less; to die; Tĕ. ಬಿದ್ದು, to die).

ಬರ್ದು bardu. 2. = ಬರ್ದುಗೆ. Death (ಸಾವು Śm. 44; *cf.* ಬಿರ್ದ್?). — ಬರ್ದಿಲ. -ಇಲ (see s. ಇಲ್ 1). A male who is free from death: a deity (ಸಗ್ಗಿಗ, ಸುರ Śm. 9). 2, a place at which there is no death: heaven (ಸಗ್ಗ Śmd. 55; ನಲಿವ್ವುನಲಯ Ct. II, 62; ಸ್ವರ್ಗ Kk. 10*b*; ಬಚ್ಚರೆ, ಸಗ್ಗ, ಅಮರ ಲೋಕ 10*a*, o. rs. ಬರ್ದಿಲ್, ಬರ್ದಿಲೆ). — ಬರ್ದಿಲಾಳ್ವ -ಆಳ್ವ Indra (ಸಗ್ಗಿಗರೆಜಿಯ, ಸುರಪತಿ Śm. 9).

ಬರ್ದು bardu. 3. (fr. ಬರ್). = ಬದ್ದು. Increase; greatness; perfection; proficiency, skill (V. 11, 13). ಬರ್ದನ್ದು ಪ್ರೌಢಿ (Śmd. II). **2,** = ಬರ್ದುಗ. ಬರ್ದನೆ ಕರಂ ಪ್ರೌಢನಕ್ಕುಂ (Kk. 87). — ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚಿ. -ಇಲಿಮಿಂಚಿ. A well-matured lemon. See Śmd. s. ಬಜಿ.

ಬರ್ದುಕು barduku. 1. = ಬದುಕು 1, etc. (ಜೀವನಾರ್ಥ Śmd. Dh.; ಬಾಡಿ Śm. 115; Ćpr. 8, 91).

ಬರ್ದುಕು barduku. 2. = ಬದುಕು 2, etc. ವನನ್ತರಾಜನ್ ಎ ಬ್ತಿನ್ದಪನ್, ಇನ್ದ್ರು ನಾಳೆ ಬರ್ದುಕಲ್ಲು ವಿಯೋಗಿಗೆ (Śmd. 260 Mdb. and another MS.).

ಬರ್ದುಗ barduga. A man of acquirements, a proficient man (ಬಿತ್ತಿಗ, ಪ್ರೌಢ Kk.; ಬಿತ್ತಿಗ, ಬಿನ್ನಣಿ, ವರ ಪ್ರೌಢ Śm. 47).

ಬರ್ದುಗೆ bardugĕ. = ಬರ್ದು 2. Death (ಸಾವು Śmd. II; Kk. 93).

ಬರ್ದುಂಕು barduṅku. = ಬರ್ದುಕು 1 (Śmd. Dh.; Abh. P. 10, 218; 14, 24; Grj. 10, 19), etc. ಬರ್ದುಂಕುವಂ (ಬಾಧ್ಯಂ Śmd. 237 Cm.).

ಬರ್ಫ barpha. = ಬರ್ಫೆ. Snow; hoar-frost; ice (ತುಷಾರ, ಪ್ರಾಲೀಯ, ಮಹಿಕೆ G.; Mhr., H. ಬರಫ).

ಬರ್ಫೆ barphĕ. = ಬರ್ಫ. See ಪೇಜೆ೯.

ಬರ್ಬರ barbara. = ಬಬ್ಬರ (Śmd. 345), etc., ವರ್ವರ. N. of a district or country (Bp. 6, 18; 61, 30). 2, *a man of low origin, a low fellow, not an Árya, a barbarian* (ಪಾಮರ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಇತರ, ತಾನೊಲ್ಲದಂ Mr. 229). 3, a kind of sandal-wood, yellow and said to smell like a ripe mango (Sk.; ಹರಿಚನ್ದನ Mr. 335). 4, *a kind of shrub, Clerodendrum syphonanthus R. Br.* 5, = ಬರ್ಬರೆ Nr. 1, ವರ್ವರೆ (ನಾಡುವ ಬೀಳೆ Śmd. 345). 6, the thorny Babool tree, Acacia arabica (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Śmd. 345).

ಬರ್ಬರೆ barbarĕ. = ವರ್ವರೆ. *A kind of Ocymum or basil* (see ಬರ್ಬರ No. 5 and ನಾಡುವ ಬೀಳೆ). 2, a strongly smelling annual herb, Cleome pentaphylla L. (see ನಾಡು ಮ್ಬೀಳೆ).

ಬರ್ಬುಲ barbula. = ಬರ್ಬೂರ, etc. (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Śmd. 364, o. r. ಬಬ್ಬುಲಿ).

ಬರ್ಬೂರ barbûra. = ಬಬ್ಬುಳಿ 1 q. v., ಬರ್ಬುಲ, ಬರ್ಬೂಲ, ಬೊಬ್ಬುಲಿ, etc. The thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Śmd. 359, o. rs. ಬರ್ಬೂಲ, ಬಬ್ಬುಲಿ).

ಬರ್ಬೂಲ barbûla. = ಬರ್ಬೂರ, q. v.

ಬರ್ಮ barma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (Śmd. 353; Śm. 8). 2, Birma or Burma (My.).

ಬರ್ಲು barlu. = ಬರಲು. (My.).

ಬರ್ಸನ barsana. See ಗೋವಿ- (and *cf.* ಬರಸ).

ಬರ್ಹ barha. Coming. ಒದ್ದು ಇದಿರ್ಚಿ ಬರ್ಹಂ (ಆಧ್ಯುತ್ಥಾನ Mr. 462).

ಬರ್ಹ barha. = ವರ್ಹ. The tail of a bird; *a peacock's tail.* 2, *a leaf.* 3, a retinue, train.

ಬರ್ಹಿ barhi. 1. *A peacock.*

ಬರ್ಹಿ barhi. 2. Tbh. of ಬರ್ಹಿಸ್. (My.).

ಬರ್ಹಿಶುಷ್ಮ barhis-śushma. Fire, Agni (My. Amara).

ಬರ್ಹಿಣ barhiṇa. = ವರ್ಹಿಣ. *A peacock.*

ಬರ್ಹಿಣವಾಹನ barhiṇa-vâhana. *Skanda, Kártikéya.*

ಬರ್ಹಿಧ್ವಜ barhi-dhvaja. N. of a king (J. 25, 15).

ಬರ್ಹಿಪುಷ್ಪ barhi1-pushpa. *A kind of perfume.*

ಬರ್ಹಿಜ್ಯೋತಿಸ್ barhis-jyótis. *Fire, Agni.*

ಬರ್ಹಿರ್ಮುಖ barhis-mukha. *A deity, a god.*

ಬರ್ಹಿಷದ್ barhi2-sad. Seated on kuśa grass: a pitṛi or deified progenitor. (R.).

ಬರ್ಹಿಷ್ಕೇಶ barhis-kéśa. Fire, Agni. (My.).

ಬರ್ಹಿಷ್ಮ barhishṭha. = ವರ್ಹಿಷ್ಮ. (fr. ಬೃಹತ್). Largest, strongest. 2, a species of fragrant grass, Andropogon muricatus. 3, the resin of Pinus longifolia. (My.).

ಬರ್ಹಿಸ್ barhis. = ಬರ್ಹಿ 2. *Kuśa grass, sacrificial grass.* 2, a bed or layer of kuśa grass. 3, *sacrifice.* 4, *fire.*

ಬಲ್ bal. 1. (= ಬಲಿ 1). To grow strong or firm, to be full-grown, etc. P. p. ಬಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.). ಬಲ್ತ ಮರ (Si. 120; My.). ಬಲ್ತ ಕಾಯಿ, ಬಲ್ತ ಕೊಬ್ಬರಿ (My.).

ಬಲ್ bal. 2. (fr. ಬಲ್ಲಿತು or ಬಲ್ಲಿತ್ತು Śmd. 212. 213). = ಬಲು, ಬೊಲು. Strength, firmness, bigness, greatness, abundance, excess, etc. (T., M. ವಲ್, ವಲು; Tĕ. ಬಲು). — ಬಲ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A strong arrow (Abh. P. 13, 79. 80). — ಬಲ್ಗಣ್ಣಿಕೆ. (Śmd. 248). Great prowess (Rśv. 5, 99). — ಬಲ್ಗಣ್ಣು. = ಬಲ್ಗಣ್ಣಿಕೆ. (Abh. P. 9, 156). — ಬಲ್ಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A strong rope (J. 18, 60). — ಬಲ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಬಲುಗತ್ತಲೆ. Thick or dense darkness (J. 2, 16; 5, 15). — ಬಲ್ಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಬಲುಗತ್ತಿ. A large knife (J. 4, 19). — ಬಲ್ಗದ. -ಕದ. A strong or large door (Č. Bp. 10, 10). — ಬಲ್ಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A strong post (Ćpr. 8, after 44; Rśv. 6, after 11). — ಬಲ್ಗರ. A powerful demon (Abh. P. 5, after 78). — ಬಲ್ಗರಡಿ. -ಕರಡಿ. A huge bear (Rśv. 5, 79). — ಬಲ್ಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. Large entrails (Abh. P. 13, 81). — ಬಲ್ಗಱಿ. Large feathers (of an arrow, Śśv. 4, 42). — ಬಲ್ಗಱ್ಚು. -ಕಱ್ಚು. A large fire (J. 13, 59). — ಬಲ್ಗುಡಿ. A large temple (V. 37, 26). — ಬಲ್ಗುರುಜು. -ಕುರುಜು. A large ಕುರುಜು (Č. Bp. 5, 2). — ಬಲ್ಗೆಱ್ಚು. -ಕೆಱ್ಚು. Strong or hard core (Rśv. 6, after 11). — ಬಲ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A strong hand (J. 20, 5). — ಬಲ್ಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Great dexterity (Abh. P. 13, 79), etc. — ಬಲ್ಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. A man of a strong hand: one famous for his power or valour (ಪರಾಕ್ರಮಪ್ರಥಿತಂ Ćt. II, 52). — ಬಲ್ಜಾಟಿ. A large whip (ಕಂಕರಿಗೋಲ್ Ćt. I, 79). — ಬಲ್ಪಸ್ತೆ. A stout jantĕ (Rśv. 10, after 31). — ಬಲ್ಪಲೆಯ. -ತಲೆಯ. (Śmd. 220). A man with a big head. — ಬಲ್ಪಸಿ. = ಬಲುದ ಸಿ. A large pointed stake (Ćpr. 5, 104). — ಬಲ್ಪೊಜಿ. -ತೊಜಿ. A large stream (Śśv. 3, 30). — ಬಲ್ಪಿಜಿ. Thick foldings (Rśv. 7, 11; 13, 102). — ಬಲ್ಪಿಜಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A tie of thick foldings (Śśv. 3, 9). — ಬಲ್ಪಸ್ತಿ. A large hog (Śśv. 4, after 19). — ಬಲ್ಪುಗುಳ್. Many blisters or sores (V. 9, 63). — ಬಲ್ಪೆಣಸು. A firm or close embrace (Ćpr. 6, 83). — ಬಲ್ಪಣ್ಣಿ. A very valourous man (ತುಬಿಲಾಳ್ Ćt. I, 6; II, 70; ಉರ್ಕಾಳ್, ಬಲ್ಲಾಳ್, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Kś.). — ಬಲ್ಬಸ್ತಿ. Firm confinement, imprisonment (ಸೆಜೆ Ćt. I. 29). — ಬಲ್ಬರಿ. A great drought or famine (V. 8, 36). — ಬಲ್ಬಿ

ರುದು. A great mark of honour (Č. Bp. 47, 12). — ಬಲ್ಬಾರ. = ಬಲುಭಾರ. A heavy weight or burden. ಮರಿನಿರ್ದೇನ್? ಆದುಂ‍ಟ್ಟಲಿತ್ತಲಹುದೇ ಬಲ್ಬಾರಮುಂ? ನನ್ನೆ ಸಾವರ ಕಾರಾಶಿನ ಸತ್ಪ ಮಯ್! (Sś. 11). — ಬಲ್ಮನೆ. A large house (V. 4, 36). — ಬಲ್ಲರ. A large tree (Rśv. 5, 89). — ಬಲ್ಲುರೆ. A large deer (Rśv. 5, 113). — ಬಲ್ಮುಗುಳ್. (Śmd. 197. 213). A thick bud (Rśv. 9, 4). — ಬಲ್ಮುಡಿ. A large knot of hair (Śśv. 1, 74; 3, 7. 15). — ಬಲ್ಮುಸುಡು. A large snout (Śśv. 4, 9). — ಬಲ್ಮೊನೆ. An object with a strong and sharp point (Rśv. 6, 116). — ಬಲ್ಮೊಲ. A large hare (Rśv. 5, 113). — ಬಲ್ಮೊಲೆ. A stout breast (J. 6, 17; 8, 19; 11, 9; 26, 11). — ಬಲ್ಮೊಲ್ದಿಗು. Loud thunder (J. 7, 51). — ಬಲ್ಲೞವಿ. -ಅಡವಿ. A large jungle (Abh. P. 7, after 99; 7, 114). — ಬಲ್ಲಳ. Another form of ಬಲ್ಲಾಳ, q. v. (Bp. 9, 41; Tĕ. ಬಲ್ಲಡ). See ಸಿನ್ದು-. — ಬಲ್ಲಳದಟ್ಟಿ. = ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟಿ. (Bp. 11, 26). — ಬಲ್ಲಾಟವಿಕೆ. -ಆಟವಿಕ. A great cheat (Râm. 1, 5, 32). — ಬಲ್ಲಾಳ್. -ಆಳ್. = ಬಲ್ಲಂಡ್ಡಿ, q. v. (Abh. P. 7, 59; 11, 36; 13, 98). — ಬಲ್ಲಾಳ್ಗಣ್ಡ. A man prominent among very valourous men (Abh. P. 12, 73; T. ವಲ್ಲಾಳರ್ಗಣ್ಡು). — ಬಲ್ಲಾಳ್. -ಆಳ್. = ಬಲ್ಲಳ, ಬಳ್ಳಾಳ. N. (Bp. 25, 9, see ಸಿನ್ದು-; Tĕ. ಬಲ್ಲಾಡ; T. ವಲ್ಲಾಳ = K. ಬಲ್ಲಾಳ್). 2, the Ballâla country or dynasty. — ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟಿ. = ಬಲ್ಲಳದಟ್ಟಿ. A Ballâla waistband or girth (ನಜ್ಜನ, ಉವರಕ್ಷಣ Nr.). — ಬಲ್ಲಾಳದಡ್ಡಿ. A Ballâla screen or tatty (Râm. 1, 13, 7; Bh. 1, 12, 11; 5, 11, 44). — ಬಲ್ಲಾಳ್ತನ. Great valour (ಕಾಣ್ಮೆ Čt. II, 76; Abh. P. 10, after 220; 15, 45). — ಬಲ್ಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A large ox or bull (ಮಹೋಕ್ಷ, ಉಕ್ಷತರ Hlâ.; Bp. 56, 6). — ಬಲ್ಲಿಜೆ ಯ. -ಐಯ. A powerful lord. ಸಾರಲಿಂ! ಬಲ್ಲಿಜೆಯನ್ ಎನ್ದುಡೆ ಮಾತು! (Śmd. 277). — ಬಲ್ವಡಿ. -ಪಡಿ. A strong door (V. 39, 8). — ಬಲ್ವನ್ದಿಕಾಱಿ. -ಬನ್ದಿಕಾಱಿ. (Śmd. 286; Kk. 99). A great thief. ಬಲ್ವನ್ದಿಕಾಱಿನ ಪೋಲ್ ಹಿಣ್ಮೊಡೆದೊನ್ದೆ ಪೋಯ್ತು. (Śmd. 386). — ಬಲ್ವಲ. -ಬಲ. A great force (Abh. P. 9, 97). — ಬಲ್ವಳ. -ಬಳ. Great power (Čpr. 1, 79; 5, 128). — ಬಲ್ವಿಸು. -ಬಿಸು. Great heat (V. 9, 74). — ಬಲ್ವೆತ್ತರ. -ಎತ್ತರ. Great impetuousness or force (J. 26, 6). — ಬಲ್ವರಿ. A heavy rain (Abh. P. 13, 76; Grj. 3, 61). — ಬಲ್ಸಿಡಿಲ್. A large thunderbolt (Śśv. 3, 61; 4, 4). — ಬಲ್ಲಿರ. Large heads (Abh. P. 3, 158). — ಬಲ್ಲೆಜೆ. = ಬಲ್ಲಸ್ತಿ. (Abh. P. 5, 38). — ಬಲ್ಲೂಜೆ. A great pillage or ravage (ದದಿದುಬಿ Śmd. I). — ಬಲ್ಮೋನೆ. A strong, continuous drizzle. ಮಾವಿನೊಳ್ ಮನಗುತಮಿರ್ಪ ಬಲ್ಮೋನೆಯ ಸೋನೆಗೆ ಕಾಂಡನಕೇತಕವನವ್ರ ಸರದಲಂಗಳ್ ಒಲೆಗುಡೆ (Śmd. 83 Mḍb. and another MS.).

ಬಲ bala. The right (not the left), the right side (ಅಪಸವ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣ Hlâ., Mr. 436; ದಕ್ಷಿಣ Śm. 108; C.; T., M. ವಲ; Tĕ. ವಲಿ). ಶರೀರದ ಬಲಭಾಗವು (ಅಪಸವ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣ); ಸಾರಿಗಳನ್ನು ಎಡ ಬಲ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ವಿಸುವುದು (ಪರಿಣಾಯ); ಬಲದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ಇಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟಿಸ್ಪಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವು (ಉಪವೀತ); ಎಡದ ಕಾಲನುಡುಗಿ ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಆಲೀಢ), ಬಲದ ಕಾಲನುಡುಗಿ ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ Nr.). ಎಡ ಬಲ (Bh. 3, 13, 27; Râm. 1, 13, 4; Č. Bp. 5, 8). ಕೆಲ ಬಲ (Bh. 2, 4, 12; J. 30, 29). ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕ್ಕರ ಬೀಡ, ಅಯಿವವನ ಎಡಕ್ಕರ ಬೀಡ (Prv.). See Si. 205. 212. 288. 376; Bp. 24, 28. 42; 50, 27. 28; 55, 16. — ಬಲಕಡೆ. = ಬಲಗಡೆ. The right side (My.). ಮೆಯ್ಯ ಬಲಕಡೆ (ಅಪಸವ್ಯ Si. 376). — ಬಲ ಕಣ್ಣು. = ಬಲಗಣ್ಣು. The right eye (My.). — ಬಲಕೆಯ್. The right hand (My.). — ಬಲಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To cross one's path from left to right (C.). — ಬಲಗಡೆ. = ಬಲಕಡೆ. (My.; Si. 342). ಬಲಗಡೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಮಾಂಸಪಿಣ್ಡ (ಯಕೃತ್ G.). — ಬಲಗಣ್. -ಕಣ್. = ಬಲಕಣ್ಣು. (Bp. 18, 46). — ಬಲಗಣ್ಣು. = ಬಲಗಣ್. (My.; B. 4, 168). — ಬಲಗಾಲು. -ಕಾಲು. The right foot (B. 5, 161; My.). — ಬಲಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The right hand (Bp. 52, 41). 2, a superior caste of Hŏlĕyas (My.). ಬಲಗೆಯ್ಯವನು, a Hŏlĕya of that caste (My.). — ಬಲಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To circumambulate from left to right so that the right side is towards the person or object saluted. ನನ್ದಿಯಂ ಬಲಗೊಣ್ಡು ವನ್ದಿಸಿ (Bp. 2, 55). See Bp. 43, 21; 46, 55; 51, 79; 57, 50. — ಬಲಗೋಲು. -ಕೋಲು. The right, *i. e.* to the right, of the pole of a cart, as an ox (My.). — ಬಲತಾಯಿ. A step-mother (Dp. 32, 1; My.). *Cf.* ಮಲ-. — ಬಲದಂ. -ಅಂ 3. (Śmd. 136). A man of the right. — ಬಲ ದೆಸೆ. The right direction or side (Bp. 53, 36). — ಬಲದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The right thigh (Bp. 13, 16; 55, 17; My.). — ಬಲ ದೋಳ್. -ಳು. -ತೋಳ್. The right arm (Bp. 28, 46; 37, 46; My.). — ಬಲನ್ದೊಡು. -ಒಂತೊಡು. To put to, or wear on, the right side *(i. e.* over the left shoulder and under the right arm). ಜನ್ನವಿರನುಂ ಬಲನ್ದೊಡುವುದು (ಉಪವೀತ Hlâ.). — ಬಲಭಾಗ. The right part; the right side (ದಕ್ಷಿಣ Nn. 14; ಅಪಸವ್ಯ Si. 376. — ಬಲಮುರಿ. Turning or winding to the right; a place at which a river turns to the right; N. of places (My.). ಕನ್ನಮ್ಪಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಬಳೀ ಕತ್ತು ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಲಮುರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಮುಜ್ಜೀ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು (Prv.). — ಬಲಮುರಿಶಂಖ. A conch that winds to the right (My.). — ಬಲಮ್ಮುರಿ. -ಂ-ಮುರಿ. To turn or wind to the right, as a river, etc. (Bp. 32, 36). — ಬಲವಂಕ. -ಪಂಕ. The right side (My.). — ಬಲವರ್. -ಬರ್. To come to the right side: to move round a person or an object, or circumambulate them, with the right side turned towards them. ಅಲರ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನ್ದೆಮಗೆ ಅಲಮ್ಪಿನಗ್ಗಲಿಸಿ ನೀನೆ ರಕ್ಷಪ್ರದೆನುತಂ ಬಲವನ್ದು ಎಱಿಗುವ ತೆಱದಿಂ ಬಲವನ್ದು ಎಱಿಗಿದುದು ತುಮ್ಬುಗರ್ ಪಾದರಿಯೊಳ್ (Čpr. 7, 55). See Śmd. 24. 75; Čpr. 7, 56; Abh. P. 14, after 105; Grj. 3, 72; Rśv. 2, 38; J. 18, 62; ಎಡವಲವರ್. — ಬಲವಾಗು. -ಆಗು. To become to the right side: to cross one's path from left to right (My.). — ಬಲವಯ್ದು ಸು. -ಐದ್ದು ಸು. To cause to go or turn to the right (Bp. 32, 27).

ಬಲ bala. 1. = ಫಲ. See ಚಾಂಗು-.

ಬಲ bala. 2. = ಬಳ, ವಲ. (One of the *tatsamas* Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). *Power, strength, might, vigour:* force, virtue in things or persons (ಶಕ್ತ Nn. 14; Mr. 503). 2, force, violence, rigour, severity; — daring, rashness, etc. (ಸಾಹಸ Śm. 108). 3, help, means, influence (ಸಹಾಯ 14). 4, *massiveness, bulkiness* (ದೊಡ್ಡಿತು, ಸ್ಥೂಲ 14). 5, *forces, troops, a host, an army* (ಸೈನ್ಯ 14; ವಾಹಿನಿ Śm. 108; ದಳ, ಸೇನೆ Nn. 9; see ಪಡೆ 5 and ಮೊಗ್ಗರ). 6, body, form, figure, shape (ರೂಪ 14). 7, *semen virile* (ಇನ್ದ್ರಿಯ 14; 503). 8, *a crow* (ವಾಯಸ, ಕಾಗೆ 14; ಕಾಗೆ 503). 9, *Balaráma,* the elder brother of Krĭshṇa, also called Baladĕva, Balabhadra, etc. (ಅಸಿತಾಮ್ಬರ, ಬಲಭದ್ರ 14; ಮುಸಲಿ 503). 10, N. of a demon (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 14; ರಕ್ಕಸ 503). 11, N. of an author (Nn. 3). 12, the sky (ವಿಹಾಯಸ, ಅಕಾಶ 14). 13, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 14; ನೀರ್ 503). 14, black (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 14). 15, an oblation (ಆಹುತಿ, ಹುತಾಹುತಿ 14; ಆಹುತಿ 503). ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೇಲು, ಚಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು. — ಬಲವಿದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ. — ಬಲವಿದ್ದರೂ ಕುಲಾನೋಡ ಬೇಕು. — ಬಲವಿದ್ದರೆ ನೆಲ. — ಬಲವಿದ್ದಪ್ಪೇ ಹೊತ್ತರೆ ನೆಲಕ್ಕೆ

ಯಾಕೆ ಬೀಡುವನು?—ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅರಸು ಬಲ, ಕಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಲ (Prvs.). — ಬಲಗುನ್ದು. Strength to decrease; to decrease in strength (My.; B. 4, 134). — ಬಲಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಬಲಗೊಳ್ಳು. To get strength, to become strong (Bp. 2, 55; My.). — ಬಲಗೊಳಿಸು. To strengthen (My.). — ಬಲುಂಗಿಡು. -ಂ-ಕೆಡು. Strength to be destroyed or lost; to lose strength (Grj. 9, after 58). — ಬಲುಂಗೆಯ್ದು. To make effort (Čpr. 9, after 92). — ಬಲ ಪಡಿಸು. To strengthen (My.; ಬಲಿಸು G.). — ಬಲರಕ್ಕಸಿ. = ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ No. 1. (St. & Pl.). 2, a kind of eatable Arum (My.; see ಮರನಣಿ, ಮರನಣಿಗೆ). — ಬಲವಟಿ. -ಆಟಿ. = ಬಲಂಗಿತು. (Čpr. 2, 42).

ಬಲಕರ bala-kara. Strengthening. (My.).

ಬಲಕಾಯಿಸು balakâyisu. = ಬಲಗಾಯಿಸು. To strengthen; to increase (v. t., My.; H. ಬಲ್ಯಾಯಿಸು); to grow strong (My.).

ಬಲಕ್ಷ balaksha. = ವಲಕ್ಷ.

ಬಲಗಾಯಿಸು balagâyisu. = ಬಲಕಾಯಿಸು. (My.).

ಬಲಗಾಱ bala-gâra. A strong, powerful man; a rich man (My.).

ಬಲಜ bala-ja. = ವಲಜ. *A city-gate.* 2, *a field.* 3, a pretty figure.

ಬಲಜೆ bala-jĕ. = ವಲಜೆ. *A pretty or handsome woman.*

ಬಲದೇವ bala-dêva. *The elder brother of Krishṇa.* 2, N. (Bp. 3, 86; 9, 48).

ಬಲಬಲಿಕೆ balabalikĕ. Suffering, distress, trouble (ಪಾಡು Šm. 93; Tĕ. ವಲ್ಲಸ್ತೆ; Mhr. ಬಲಬಲ, disorder, confusion; Mhr., H. ಬಲಾಯ, misfortune).

ಬಲಭದ್ರ bala-bhadra. A strong, robust man. 2, *the elder brother of Krishṇa* (ಬಲ, ಅಸಿತಾಮ್ಬರ Nn. 14; Šmd. 251). 3, N. See ಪೌರಾಣಿಕರ್ು.

ಬಲಭದ್ರಿಕೆ bala-bhadrikĕ. *A species of medicinal plant.*

ಬಲಭಿದ್ bala-bhid. The slayer of the demon Bala: Indra. (My.).

ಬಲಭೇದಿ bala-bhêdi. = ಬಲಭಿದ್. (My.).

ಬಲಯುಕ್ತ bala-yukta. Endowed with strength or power (My.).

ಬಲಿಯುತ bala-yuta. = ಬಲಯುಕ್ತ. (J. 2, 13). 2, being together with Bala (2, 13).

ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ bala-râkshasi. = ಬಲರಕ್ಕಸಿ, ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ. An undershrub, Pavonia odorata Willd. (St. & Pl.). 2, = ಬಲರಕ್ಕಸಿ No. 2. (My.; Tĕ. ಬಲುರಕ್ಕಸ, Arum macrorhizon). — ಬಲ ರಾಕ್ಷಸಿಗಡ್ಡೆ. A kind of perfume (ರಾಕ್ಷಸಿ, ಚಡ್ಡೆ, etc., ಕರೀ ಕಡೋರ Si. 154).

ಬಲರಾಮ bala-râma. = ಬಲಭದ್ರ No. 2. (Mr. 19); N.—ಬಲರಾ ಮಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 56, 27).

ಬಲವತ್ bala-vat. *Possessing power, mighty, strong; stout, lusty;*— vehement, violent;—dense, thick. 2, *in a high degree, much, very, well.*

ಬಲವತಿ bala-vati. A powerful, strong woman. (My.).

ಬಲವನ್ತ bala-vanta. (Tbh. of ಬಲವತ್). = ಬಳವನ್ತ. Strong (Râghč. 17, 73); a powerful, mighty, influential man; a stout or lusty man (ಸ್ಥೂಲಂ, ಬಹುಲಂ, ಪೀವರಂ, ದೊಡ್ಡಿತಪ್ಪವಂ Mr. 232; see ಅಂಸಕಳ; Bp. 18, 36; 10, 32; My.); a rich man (My.). ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವನ್ತನು (ಅಧೀಶ್ವರ Si. 256). ಬುದ್ಧಿವಂತನೇ ಬಲವನ್ತನು.—ನೆಲ ಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ (Prvs.). 2, force, rigour, violence (My.). ಬಾಯಿಲೀಸದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತವೇನು? (why should one use force in order to live in etc.? Dp. 148). — ಬಲವನ್ತ ಮಾಡುವಿಕೆ. Doing (anything) by force, acting with violence, etc. (ಪ್ರಸಭ, ಬಲಾತ್ಕಾರ Si. 295).

ಬಲವನ್ತಿಕೆ balavantikĕ. = ಬಲವನ್ತ No. 2. (My.).

ಬಲವರ್ಧನ bala-vardhana. Increasing power, strengthening. (My.).

ಬಲವಲ balavala. = ಬಲೋಲ, ಬೆಳಲ q. v., etc. (Z.).

ಬಲವಿನ್ಯಾಸ bala-vinyâsa. *Array of troops.*

ಬಲವಿರೋಧಿ bala-virôdhi. Indra (Šmd. 200).

ಬಲವು bal-a-vu. (Šmd. 247). = ಬಲುಹು.

ಬಲವೈರಿ bala-vairi. Indra (ಪಲಗಣ್ಣ, ಇನ್ದಿರ, etc. Kk. 10*b*; Šmd. 251).

ಬಲಶಾಲಿ bala-śâli. Possessing strength, strong, vigorous. (My.).

ಬಲಶಾಸನ bala-śâsana. Indra (My.).

ಬಲಸೂದನ bala-sûdana. *Indra.*

ಬಲಸೋದರ bala-sôdara. Kṛishṇa (My.).

ಬಲಹರಿ bala-hari. N. — ಬಲಹರಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 9).

ಬಲಹೀನ bala-hîna. Destitute of strength, weak, infirm. (My.; B. 5, 115).

ಬಲಹೀನತೆ bala-hînatĕ. = ಬಲಹೀನತ್ವ. (My.).

ಬಲಹೀನತ್ವ bala-hînatva. Weakness, prostration of strength, infirmity. (My.).

ಬಲಾಕ balâka. = ಬಲಾಕೆ. (ಬಿಸಕಣ್ಣ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ Mr. 172).

ಬಲಾಕೆ balâkĕ. *A kind of crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ Hlâ.).

ಬಲಾಢ್ಯ bala-âḍhya. Abounding in strength or power, strong, etc. (ಬಲಾನ್ವಿತ, ಶಕ್ತ Nn. 60; Šmd. 251; My.; B. 4, 144. 228).

ಬಲಾತ್ balât. By force, with violence.

ಬಲಾತ್ಕರಿಸು balât-karisu. = ಬಲುಕರಿಸು. To do (any thing) by force, to act with violence, to use or employ force; to constrain or compel (My.). ಕೈತರ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು (B. 5, 8).

ಬಲಾತ್ಕಾರ balât-kâra. *Doing anything by force, force, violence* (ಬಲವನ್ತ ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 295; B. 5, 2. 84). ಬಲಾತ್ಕಾರದಿನ್ದ ತನ್ನ ನಾಯಿ ಮೊಲನ ಹಿಡಿದೀತೇ?—ಬಲಾತ್ಕಾರವಿದ್ದರೂ ಚಮತ್ಕಾರವಿರ ಬೇಕು (Prvs.). — ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡು. = ಬಲಾತ್ಕರಿಸು. (My.).

ಬಲಾಧ್ಯಕ್ಷ bala-adhyaksha. A general. 2, an ox or bull (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಬಲಾನ್ವಿತ bala-anvita. Possessed of power, powerful, strong (ಶಕ್ತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60).

ಬಲಾಬಲ bala-abala. Strength and weakness, comparative strength and want of strength, relative importance and insignificance. (My.).

ಬಲಾರಾಕ್ಷಸಿ balâ-râkshasi. = ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ No. 2. (My.).

ಬಲಾರಾತಿ bala-arâti. = ವಲಾರಾತಿ. Indra. (My.).

ಬಲಾರಿ bala-ari. Indra. 2, N. of a female demon (ಶಾಸ್ತ್ರಸಾರ in W. v. 1259).

ಬಲಾಹಕ balâhaka. *A cloud.*

ಬಲಿ bali. 1. (= ಬಲ್ 1). To increase, to grow, to become larger; to become abundant; to grow strong; to become big or stout; to become tight, firm, or hard; to become full

grown (ವರ್ಧನ Śm. 108; My.; T. వలి, వలు; M. വല്ലു; Tě. బలి, బలుసు; *cf.* ಬಳೆ 1). P. ps. ಬಲಿದು (Bp. 1, 38; etc., etc.), ಬಲಿತು (My.). ಫಲಮಾಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಬಷಧಿಗಳೆನಿಸುಗು (Nr.). ಬಲಿತಿರುವಿಕೆ (ಸಾರ, ಮರ್ಜ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ Si. 122; ಬಲ, ಸ್ಥೌಲ್ಯ 455). ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲಿತ ಮಗ್ಗು (ಕಲಿಕೆ, etc., ಕಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಮಗ್ಗು 123). ಬಲಿತವನು (ಬಲವತ್, ಮಾಂಸಲ 196). ಬಲಿತದು (ಪೀನ, ಸ್ಥೂಲ, ಪೀವರ, etc. 370). ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಲಿತದು (ಸ್ಥವಿಷ್ಠ 384). ಬಲಿತು ತೋರವಾಗಿರುವವನು (ಸ್ಥೂಲ 417). ಬಲಿತು ದೊಪ್ಪವಾದವನು (ಸ್ಥೂಲ 457). ಬಲಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಅನ್ಧತಮಸ Mr. 67). ಬಲಿದ ಮಡಲ್ (ಅವರೋಹ, ಲತೋದ್ಗಮ 106). ತನೆ ಬಲಿಯೆ ಪಲಿಕ್ಷಿಯಕ್ಕು (180). ಒಳಗಿನ ಚಿಪ್ಪು ಬಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆಕ್ರೀಡದ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ (B. 3, 114). ಹತ್ತಿಯ ಕಾಯಿಗಳು ಬಲಿತು ಹಣ್ಣಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 27). See Bp. 1, 8; 3, 1. 4; 12, 37; 15, 28; 18, 55. 66; 20, 25; 24, 58; 27, 57; 39, 46; 42, 31; 44, 13. 46; 47, 23; 50, 67; 55, 10; 57, 47; Râm. 1, 13, 2; Bh. 1, 8, 18. **2,** to increase (v. t.); to make strong; to fix firmly; to clench; to fasten (My.). ಪುದಿದ ಅಂಗಮುಂ ಬಲಿದಿಹ ಅಸಿಲಂ (ಕೂರ್ಮ Mr. 51). ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದು ಕೆಯ್ (ಮುಷ್ಟಿ 323). See Abh. P. 10, 186; Bp. 21, 29; Bh. 1, 10, 33; 6, 4, 140; J. 8, 3; 9, 17; 13, 42; 14, 3; 31, 33.

ಬಲಿ bali. 2. = ಬಲಿ 1, No. 2. See ಸುಡು-, ಸೊಡ-.

ಬಲಿ bali. 3. = ಬಲಿ 2. See ಅಟ್ಟುಮ್ಬಲಿ, ಬದಿವಲಿ, ಬದಿವಲಿ.

ಬಲಿ bali. *Tax, impost, tribute, royal revenue* (ಕರ Nn. 19; ಪ್ರಕೃತಿ 16). 2, *an oblation or religious offering, any oblation or act of worship not being a real sacrifice* (ಅರ್ಚೆ, ಸಪರ್ಯೆ, ಉಪಹಾರ, ಪೂಜೆ Mr. 28; ಉಪಹಾರ Śm. 108). 3, *the offering of a portion of the daily meal of ghee, boiled rice, etc. to all creatures of every description, i. e. to gods* (especially to the gṛihadêvatâs or household spirits), *semi-divine beings, men, animals, trees, etc., and inanimate objects,* performed by throwing up into the air, generally at the door of the house, the remains of the morning and evening meal, uttering at the same time a mantra to some of the inferior deities, to the guhyakas, etc., or to the spirits of trees, waters, etc., the real consumers of the offering being the birds, dogs, insects, etc. in the neighbourhood of the house;—a daily offering of boiled rice to the viśvadêvas before the afternoon-meal to be consumed by dogs (My.);—any religious offering (not real sacrifice) presented on the occasion of a change of the moon (ಪರ್ವಗಳ್, ನಾನಾ ಬಲಿಗಳ ಕೊಡುವುದು 16). 4, an offering to demons (especially also Durgâ or Kâlî), etc., performed by putting heaps of boiled rice, or by killing sheep, buffaloes, etc., and also men (My.; see ಅಸುರ-, ಎಡೆವಲಿ, ದಿಗ್ಬಲಿ, ನರ-, ಪ್ರೇತ-, ಭೂತ-; J. 31, 55). 5, boiled rice (ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214). 6, *N. of a daitya, son of Virôćana,* who by Vishṇu (as vâmana) was tricked out of heaven and earth which belonged to his dominions, when Vishṇu, in consideration of his virtues, left pâtâla still in his dominion (ಬಲಿಸ್ತ್ರಿ 16; Śmd. 251; Bp. 54, 38; 57, 23; J. 29, 1. 14). 7, powerful, strong; *a soldier;*—a general (ಪಮೂಪ, ಸೇನಾಪತಿ 16). 8, a virtuous man (ಸುಜನ, ಸಜ್ಜನ 16). 9, power, virtue (ಬಲ, ಶಕ್ತಿ 16). 10, good report, fame (ಕೀರ್ತಿ 16). 11, a festival, etc. (ಉತ್ಸವ, ಉತ್ಸಹ 16). 12, a washerman (ರಜಕ, ಅಗಸ 16). 13, a crow (ವಾಯಸ, ಕಾಗೆ 16; ಕಾಗೆ Mr. 476). 14, sulphur (ಗನ್ಧಕ 16). 15, = ವಲಿ 1, No. 2, q. v. — ಬಲಿ ಇಕ್ಕು. = ಬಲಿ ಕೊಡು. ಹರಸಿ ಬಲಿಗಳನಿಕ್ಕದರೆ ಗೋಚರಿಸದೇ ರಣವಿಜಯನಿಭಿ? (Bh. 10, 6, 3). — ಬಲಿ ಕೊಡು. = ಬಲಿಗೊಡು, q. v. To present a bali. ಬಲಿ ಕೊಡದವ ಬಲಕ್ಕೆ ಬನ್ನಾನೇ? (Prv.). ಬಲಿ ಕೊಡೋಣ (ಶಾಮಿತ್ರ G.). — ಬಲಿ ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make a bali (of somebody, Rśv. 11, 165; V. 14, 38). — ಬಲಿಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A post to which the victims are tied that are offered to a demon (My.). — ಬಲಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone on which a victim's blood is shed, its flesh (or parts of it) is put, and oblations of rice, flowers, etc. are deposited (My.). — ಬಲಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To throw any balis about (Rśv. 14, after 5). — ಬಲಿ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಬಲಿ ಕೊಡು (J. 5, 72, q. v.). — ಬಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take as a gift or oblation (Rśv. 3, 101; Śśv. 4, 6). — ಬಲಿ ತಿನ್ನು. To eat a bali. ಬಲಿ ತಿಮ್ಮುವವನ ಕೂಡೆ ಕುಲಾ ಕೇಳೋದೇನು? (Prv.). — ಬಲಿ ಹಾಕಿಸು. To cause to offer any balis (especially bloody ones, buffaloes, sheep, etc. to bhûtas, Mârî, Durgâ, etc., My.). 2, to cause to dispossess or eject evil spirits by means of mantras and the offering of a fowl (My.). — ಬಲಿ ಹಾಕು. To offer as a victim or immolate, as a buffalo, a sheep, a goat, a fowl, etc., to evil spirits (My.); to offer boiled rice to them (My.). 2, to dispossess or eject evil spirits by means of mantras and the offering of a fowl (My.). ಬಲಿ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಬಕ್ಷೀಸಾಹೇಬರ ಆಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ bali-ćakravarti. = ಬಲಿ No. 6. (My.).

ಬಲಿದಾನ bali-dâna. Oblation of a bali. ಬಲಿದಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸವಾಧಾನ ಬೇಕು (Prv.).

ಬಲಿಧ್ವಂಸಿ bali-dhvaṁsi. *Vishṇu.*

ಬಲಿನ balina. = ವಲಿನ. (ಮೆಯ್ ಮೇಲೆ ಸೀಜಿಗೆಗಟ್ಟಿದವನು G.).

ಬಲಿನಿಕೇತನ bali-nikêtana. Bali's habitation: pâtâla (Mr. 392; see ಬಲಿ No. 6).

ಬಲಿಪಾಡ್ಯ bali-pâḍya. A yearly feast on kârtikaśuklapâḍya in memory of Vishṇu's humbling Bali (My.).

ಬಲಿಪೀಠ bali-pîṭha. A structure of stone (altar) for putting boiled rice, fruits, flowers, and oblations of water upon, as a secondary pûjâ; there is either one such piṭha in front of a temple or there are eight round about it (My.).

ಬಲಿಪುಷ್ಟ bali-pushṭa. Nourished by balis: *a crow.*

ಬಲಿಪ್ರದಾನ bali-pradâna. The act of putting the offerings on the balipîṭha or the balipîṭhas (My.).

ಬಲಿಬನ್ಧಾಕ್ಷಿ bali-bandha-akshi. The bitter apple, Cucumis colocynthis (ವಾರುಣಿ, ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ Mr. 146).

ಬಲಿಬರ್ದ balibarda. = ಬಲಿವರ್ದ. (Cpr. 2, after 24).

ಬಲಿಭುಜ್ bali-bhuj. ಬಲಿಭುಕ್. Devouring balis: *a crow* (ಕಾಗೆ Nn. 97).

ಬಲಿಮುದ್ರೆ bali-mudrĕ. A seal or mark applied to the body of the victim of a bali. ಬಲಿಮುದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸುಲಿಗೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬಲಿಯಿಸು baliyisu. = ಬಲಿಸು. To make firm, to fasten (Abh. P. 14, 180).

ಬಲಿವರ್ದ balivarda. = ಬಲಿಬರ್ದ, ಬಲೀವರ್ದ. (ಮುರಿ Śm. 105).

ಬಲಿಶಿಕ್ಷಕ bali-śikshaka. Vishṇu (My.).

ಬಲಿಷ್ಠ balishṭha. (fr. ಬಲಿನ್). Most powerful, strongest, very strong or powerful. (My.; Bp. 30, 4; 44, 16; B. 4, 12; 5, 12. 130).

ಬಲಿಸದ್ಮ bali-sadma. *The abode of Bali: pâtâla* (see ಬಲಿ No. 6).

ಬಲಿಸು balisu. = ಬಲಿಯಿಸು. To make strong or firm (ಬಲ ಪಡಿಸು G.); to increase (v. t., J. 6, 37); to clinch; to fix firmly, to fasten, to tie, to tighten (Bh. 6, 4, 140; My.); to plant, as a garden (B. 3, 63); to found, as a town (B. 5, 195).

ಬಲಿಹ baliha. Making firm, clinching, etc. ಮುಷ್ಟಿಯ ಬಲಿಹ (ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಹ Nr.).

ಬಲಿಹರ bali-hara. Vishṇu (Mr. 18).

ಬಲೀನ್ದ್ರ bali-indra. = ಬಲಿ No. 6. (ಬಲಿ Nn. 16).

ಬಲೀನ್ದ್ರಪೂಜೆ balîndra-pûjĕ. Worship of Bali in the form of a ball of cow-dung ornamented with flowers, on the balipâḍya (My.).

ಬಲೀಮುಖ balî-mukha. = ವಲೀಮುಖ. Wrinkled-faced: *a monkey* (ಕೋಡಗ Mr. 161).

ಬಲೀವರ್ದ balîvarda. = ಬಲಿವರ್ದ. *A bull or ox.*

ಬಲು balu. = ಬಲ್ 2. Strength, etc. — ಬಲು ಕಿಟ್ಟದು. That which is very bad (My.; B. 4, 154). — ಬಲುಕೋಱಿ ಪಾಡೆ. Huge, sharp tusks (Cℓ. Bp. 47, 14). — ಬಲುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. A great ocean (Bh. 5, 11, 40). — ಬಲುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಬಲ್ಲತ್ತಲೆ. Thick or dense darkness (Bp. 16, 23; Bh. 1, 8, 93; 1, 16, 15; J. 4, 12). — ಬಲುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಬಲ್ಲತ್ತಿ. A large knife (Bp. 25, 25). — ಬಲುಗಬ್ಬು. Great pride (ಗರ್ವ Cℓ. I, 26). — ಬಲುಗರ. -ಕರ. 1. A powerful hand or ray (Bp. 44, 45; 50, 24). — ಬಲುಗರ. 2. Much or strong poison (J. 18, 51). — ಬಲುಗರ್ವ. = ಬಲುಗಬ್ಬು. (My.). — ಬಲುಗಲಹ. -ಕಲಕ. A great battle (Râm. 6, 50, 21). — ಬಲುಗ ಬಿವಿಗೂಡಿ. -ಕಬವೆ-ಕೂಡು. Much boiled rice of the kaḷavĕ kind (Râm. 6, 55, 15). — ಬಲುಗಾಯ. A severe wound (My.). — ಬಲುಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. A severe illness (Bp. 15, 19). — ಬಲುಗುದ್ದು. A severe blow with the fist (Râm. 6, 38, 12). — ಬಲುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. A large weapon (Bh. 3, 6, 23). — ಬಲುಗೆಯ್ದುಣ್ಣ. -ಕೆಯ್-. A warrior with a powerful hand, one of great strength (Bh. 2, 2, 77). — ಬಲುಗೆರ ಹುಗಾಲ್. -ಕೆರಹು-ಕಾಲ್. A foot with large shoes (Bp. 18, 22). — ಬಲುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Much work (My.). — ಬಲುಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. An assiduous or laborious person (ಕರ್ಮಣಿ, ಕರ್ಮಕೂರ Mr. 236). — ಬಲುಗೋಡೆಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole (made by burglars) in a thick wall (Bp. 31, 5). — ಬಲುಗೋಪ. -ಕೋಪ. Great anger (ಕಾಯ್ದು Cℓ. I, 12). — ಬಲುಚೋದ್ಯ. Great astonishment or wonder (ಕಂಗು Cℓ. I, 73). — ಬಲು ಜಾಣ. A very knowing or clever man (B. 4, 30). — ಬಲು ತನ್ತ್ರ. Severe cursing (ತನ್ತ್ರು, ಪರಿಗ್ರಹ Mr. 530); excessive trickery. — ಬಲುದಗರ್. -ತಗರ್. A large ram (Grj. 6, 59). — ಬಲುದರ್ಪ. Great pride (Bp. 32, 33). — ಬಲುದಸಿ. = ಬಲ್ಲಸಿ. A large pointed stake (Bp. 16, 11). — ಬಲುದುತ್ತು. -ತುತ್ತು. A large mouthful of food (Bh. 1, 10, 33). — ಬಲುಬೆಪ್ಪ. -ತೆಪ್ಪ. A large or firm raft (Bp. 60, 46). — ಬಲು ಮೈನ್ಯ. Great humbleness (B. 4, 90). — ಬಲುಧನ. Great riches (Dp. 1). — ಬಲುಧನಿಕ. A very opulent man (Bp. 22, 54). — ಬಲುಸಿರೊಗ. An important business or office (Bp. 5, 4). — ಬಲುನುಡಿ. A severe, harsh word (ವಿಕ್ರುಷ್ಟ Mr. 84). — ಬಲುಪಾಪ. Great, or much, sin (Bh. 1, 8, 67). — ಬಲು ಬಲು. rep. A very great quantity, very much or many (My.). — ಬಲುಬಲೆ. A large or strong net. ಮೋಹ ಮೆಮ್ಬು ಬಲುಬಲೆ (Jmt. 24). — ಬಲುಬಿದ್ದು. A great banquet (Bh. 4, 2, 58). — ಬಲುಬೊಬ್ಬೆ. A loud bellowing, etc. (Bh. 6, 2, 4). — ಬಲುಭಟ. A strong warrior (J. 4, 18). — ಬಲು ಭಾರ. = ಬಲ್ಭಾರ. Excessive weight, a heavy burden (ಭಾರಣೆ Bhn. 51). — ಬಲುಮದ್ದುಗಾರ್. A great female poisoner (Bp. 40, 56). — ಬಲುಮುನಿಸು. = ಬಲುಗೋಪ. (Bp. 47, 47). — ಬಲುಮೆಳೆ. A large clump of trees (Bh. 6, 4, 108). — ಬಲು ಯೋಚನೆ. Deep thought (My.); great sorrow (My.). — ಬಲುವಡಿ. -ಪಿಡಿ. 1. To seize or lay hold of with one's whole mind (Râm. 3, 7, 22). — ಬಲುವಡಿ. -ಪಿಡಿ. 2. Firm seizure, fast hold (Bh. 8, 27, 27). — ಬಲುಸನ್ತೋಷ. Much pleasure (B. 4, 18). — ಬಲುಸಱು. Great stickiness (Râm. 6, 49, 35). — ಬಲುಸಾಹಸ. Great boldness, etc. (Bh. 3, 13, 17). — ಬಲುಸೂತ್ರ. A firm, or stout, cord (Bp. 49, 44). — ಬಲುಹಾನಿ. A serious damage, loss or calamity (My.). — ಬಲುಹುರಿ. Many twists (Bh. 1, 10, 27). — ಬಲುಹೊದಱ್. A thick bush (Bh. 1, 20, 60). — ಬಲುಹೋರಿ. A large bull or ox (Bp. 56, 28).

ಬಲುಕೆರಿಸು balukarisu. = ಬಲತ್ಕರಿಸು. (Bp. 28, 11; 38, 24; 40, 50).

ಬಲುಮೆ balumĕ. = ಬಲ್ಮೆ. Strength, power;—force, violence, rigour (My.; Tĕ. ಬಲಿಮಿ). ನಮ್ಮ ಮೀಲೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಬಲುಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಆನ್ಥಾದ್ದು ಆತನಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವು? (B. 2, 45). See Bp. 51, 72; 52, 32; 58, 30; 61, 77.

ಬಲುಹು baluhu. = ಬಲಿವು, ಬಲ್ಪು, ಬಲ್ಮು. Increase;—strength, power, vigour, ability; firmness; influence, importance (ಪ್ರಾಣ, ಸ್ಥಾಮನ್, ಬಲ, ದ್ಯುನ್ನ, ಓಜಸ್, ಕುಮ್ಮನ್, ತರಸ್, ಸಹಸ್ Hlâ.; ಸತ್ವ Nr.; ಈಕ್ಷ, ಬಲ್ಪು Nn. 37; My.);—force, violence, compulsion (ಹಠ, ಪ್ರಸಭ Hlâ.; ಹಠ, ಪ್ರಸರ Mr. 461 in three MSS., one MS. ಬಲ್ಪು). ವೇಹದ ಬಲುಹು (ಬಲ, ವೀರ್ಯ); ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲುಹು (ಧೀಶಕ್ತಿ, ನಿಶ್ಚಯ); ಬಲುಹಾಗಿ ಕಟ್ಟುಹ (ಗೃಹ Nr.). ತಿಎದರು ತೋಳ ಬಲುಹನಲಿ (Bh. 1, 10, 37). ಮನದ ಬಲುಹಂ ನೋಡಿದ ಪೆಂ (Bp. 19, 85). See Bp. 19, 26; 21, 47; 26, 25; 40, 45. 46; 50, 25; 51, 81; 58, 37; 59, 13; Abhâ. 1, 35; Râm. 3, 8, 69; Dp. 148, 1; ಅತಿ-.

ಬಲೆ balĕ. A net (ಆನಾಯ, ಜಾಲ, ಕುವೇಣಿ, ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನಿ Hlâ., Nr., Mr. 378; Si. 86; ಜಾಲ Nn. 34. 47; My.; M., Tĕ. ವಲೆ; T. ವಲ್ಲೆ). ಮೃಗಗಳ ಹಿಡಿವ ಬಲೆ (ವಾಗುರೆ Nr.; Si. 348). ಕಾನನದ ಬೀಸಿದ ಬಲೆ (Bh. 1, 8, 53). ಭೂಪತಿಲಕ ಸಿಲುಕಿದನ್ ಅವದಿರೊಡ್ಡಿದ ಬಲೆಗೆ (2, 13, 45). ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೋಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಬಲೆ ನೇಯ್ದು ಮರಕಾಲ ಬಚ್ಚಿ ನೇಯ್ದಾನೇ?—ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಕ್ಷಿ, ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಇಜುವೆ (Prvs.). See Bp. 27, 20. 23. 24; 54, 29; Bh. 3, 13, 19; Śśv. 3, 49; J. 28, 47; 30, 15; ಇಡುವಲೆ, ಕಣ್ಣುವಲೆ, ಕಣ್ಣಿ-, ಕಾರ್ಬಲೆ, ಗುಣ್ಣುವಲೆ, ಗೋರಿ-, ತಡಿಕೆ-, ತೊಡಕು-, ದಣ್ಣಿ-, ದುಣ್ಣು-, ಪಾಸು-, ಬಲುಬಲೆ, ಬಳ್ಳವಲೆ, ಬಿಡುರ್-, ಬೀಸು-, ಬೆಳ್ಳಾರ-, ಮಣ್ಣಿವಿಗೆ-, ಸಿಡಿ-, ಹಿಣ್ಣು-. — ಬಲೆಗಣ್. -ಕಣ್. A mesh of a net (V. 2, 32). — ಬಲೆಬೊಡಕು. -ತೊಡಕು. Entangling in a net (Bp. 40, 57). — ಬಲೆವೀಸು. -ಬೀಸು. To throw a net (Rśv. 5, 84; Śśv. 3, 50).

ಬಲೆ balĕ. *An aquatic plant, a species of mallow, Sida cordifolia.*

ಬಲೆಗಾಲಿ balĕ-gâṛa. A man using a net or nets (ಜಾಲಿಕ, ವಾಗುರಿಕ Nr.; ಸೂತ, ಜಾಲಿ, ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು Nn. 32);—a fisherman (My.). ಎಸಿನಿ ಬಲೆಗಾಲಿನು (ಕೈವರ್ತ, ದಾಶ, ಧೀವರ Si. 86);—a man who hunts with a net (My.). ಮೃಗದ ಬಲೆಗಾಲಿ (ಜಾಲಿಕ, etc. 340). See Bp. 21, 28; ಜಿಗರಿ-.

ಬಲೋಪ್ಪಬ್ದಿ balôdbandi. Force, violence, compulsion (My.; Br.).

ಬಲೋಲ balôla. = ಬಲವಲಿ. (Z.).

ಬಲೌಘ bala-ôgha. A multitude of troops or forces, a numerous force. (J. 4, 29; 20, 61).

ಬಲ್ಪು bal-pu. (Śmd. 248). = ಬಲುಹು q. v., etc. ಬಲ್ಲಿನ ಆಧಾರ (ಆಕ್ಷ Mr. 494). ಬಲ್ಲಿನ ಎತ್ತು (ಉಕ್ಷತರ, ಮಹೋಕ್ಷ 178). ಮುಪ್ಪು ಬಲ್ಪಾಗೆ ತಿಥಿಲನಕ್ಕುಂ (310). ಕುಸುನಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಪು ಪೆಣ್ಮಕ್ಕಳೊಳ್ ಆಲ್ಪುದಿಲ್ಲ! (Śmd. 151). See Čpr. 7, after 115; Bp. 2, 19; J. 1, 11; 2, 42; ಅತಿ-.— ಬಲ್ಪಡರ್. -ಆಡರ್. Strength to arise (Čpr. 4, 2). — ಬಲ್ಪಡಿ. -ಆದಿ. Strength to fail; to lose strength (Grj. 8, after 77; Rśv. 5, 39). — ಬಲ್ಪುಗಿಡು. -ಕೆಡು. = ಬಲ್ಪಡಿ. (Abh. P. 13, 88; Grj. 6, after 40). — ಬಲ್ಪು ದೋಱು. -ತೋಱು. To evince vigour (Grj. 2, after 106). — ಬಲ್ಪೇಱು. -ಏಱು. Strength to increase (Čpr. 5, 73).

ಬಲ್ಬಜ balbaja. = ಪಲ್ವಜ. *A species of coarse grass* (growing in solitary patches and not liked by cattle), *Eleusine indica Gaertn.* See Si. 369; ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು.

ಬಲ್ಮು balmu. = ಬಲ್ಪು, etc. ನಿಚ್ಚ ಫಲ ಪಯ್ರಿನ್ನುವರ್ವಿಯಂ ಬಲ್ಮೆನಲ್ (Śś. 96).

ಬಲ್ಮೆ bal-mĕ. (Śmd. 248). = ಬಲುಮೆ. Strength, etc. See Čh. v. 21; Bp. 44, 8; J. 12, 33; 14, 20; 15, 31; ಅಳ್ಪಲ್ಮೆ, ತೋಳ್ಪಲ್ಮೆ, ಬಿಲ್ಪಲ್ಮೆ.

ಬಲ್ಮೆವನ್ತ balmĕ-vanta. A strong, powerful man (ಬಲಾಸ್ತಿತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60).

ಬಲ್ಯ balya. = ಬಲ್ಲೆ, ಬಲ್ಲೆಯ, ಬಲ್ಲೆವು, ಬಲ್ಲೆಹ, ಭಲ್ಲೆಯ, ಭಾಲೆ. A spear, a pike, a lance, a javelin (My.; Mhr. ಭಾಲಾ; *Cf.* Sk. ಭಲ್ಲ್ಯ?).

ಬಲ್ಲ balla, ಬಲ್2-ಅ3. A man who possesses ability, skill, or erudition; a man who kens or knows. ಬಲ್ಲರ್ (ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ Śmd. 150. 395 Cm.; ಬಲ್ಲವರ್ 144 Cm.). ಬಲ್ಲರ ಮತಂ (144. 302). ಕೃಯಾವಿಶೇಷಣಕ್ಕಂ ಬಲ್ಲಿರಿನ್ದೆೀಕವಚನಮಕ್ಕುಂ (175). ಬಲ್ಲರ್ಗಳ್ ಮೆಚ್ಚುತಿರೆ (384). See Kk. 16; J. 28, 5; Rśv. 13, 25. **2**, it is used like *a relative present participle:* knowing, etc. (*cf.* ಬಲ್ಲವ). ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ (Śmd. 150. 395 Cm.). ಬಲ್ಲ ಬಲ್ಲಿದರ್ (J. 16, 21). ಬಲ್ಲನ್ತೆ (Bp. 35, 49; Rśv. 14, after 115; My.). ನೀನು ಬಲ್ಲಪ್ಪು ಹೇದುಃ (B. 3, 1; My.). ಬಲ್ಲುದು, that which knows. ಕಾದ ಬಲ್ಲುದು (ಸನ್ನಾಹ್ಯ Mr. 156). ಪ್ರಜೆಯಂ ಪಾಲಿಸ ಬಲ್ಲಡಾತನ್ ಅರಸಂ (Śś. 58).—It is *conjugated* (according to Śmd. 256 seq.): ಬಲ್ಲೆಂ (Bp. 20, 8; Bh. 2, 13, 47), ಬಲ್ಲೆನು, I know; ಬಲ್ಲಯ್ (Râm. 3, 2, 13. 20), ಬಲ್ಲೆ, thou knowest; ಬಲ್ಲಂ (Bp. 29, 20; 45, 4; 61, 72; Rśv. 6, 132; 13, after 96; J. 3, 19), ಬಲ್ಲನು, he knows; ಬಲ್ಲಳ್, ಬಲ್ಲಳು, she knows; ಬಲ್ಲುದು, ಬಲ್ಲದು, (ಬಲ್ಲಿತು), it knows; ಬಲ್ಲೆವು (Bp. 18, 24), we know; ಬಲ್ಲಿರ್, ಬಲ್ಲಿರಿ, you know; ಬಲ್ಲರ್ (Bp. 29, 20; J. 29, 36; Bh. 2, 13, 14), ಬಲ್ಲರು, they know; ಬಲ್ಲವು, ಬಲ್ಲವು, they know. ಆರಿದಲ್ಲ ಈ ಮಾತು! ನಿಚ್ಚಯಂ ಬಲ್ಲಿ (Sp.). ಬಲ್ಲೆನೆನ್ದೆವ್ವರಿಲ್ಲವರು ಹಿರಿಯರೇ? (Sp.). ಬರ್ಪು ದನೀತಂ ಬಲ್ಲಂ (Rśv. 13, 101). ಜಗದೆಜ್ಞೆಯನೇ ಬಲ್ಲಂ (J. 4, 10). ಪಾಪಿ ಬಲ್ಲನೆ ಪರರ ಸುಖದುಃಖದಿಂಗಿತವ? ಕೋಪಿ ಬಲ್ಲನೆ ದಾನಧರ್ಮಗಳ ಗುಣವ? ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೊತ್ತ ಕಸ್ತುರಿಯ ಪರಿಮಳವ? ಮೃತ್ಯು ಬಲ್ಲಳೆ ವೇಳ್ಕ ಹೊತ್ತೆಮ್ಬುದ? ತೊತ್ತು ಬಲ್ಲಳೆ ಮಾನವಭಿಮಾನವೆಮ್ಬುದನು? ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ವಿಾನಲೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ಬಲ್ಲ.—ಕಳ್ಳನ ಹೆಜ್ಜೇ ಕಳ್ಳ ಬಲ್ಲ.—ಹಾವಿನ ಹೆಜ್ಜೇ ಹಾವೇ ಬಲ್ಲದು.—ಕೂಗೋ ಕೋಲಿಗೆ ಕುಣ್ಣೇ ನೊಪ್ಪಿತೇ? (no! early) ಎದ್ದು ರಾಗೀ ಬೀಸುವರೇ ಬಲ್ಲಳು.—ನೋಕಿದ ನಾಯಿ ಬಡೆಯನ ಗುದ್ದುತ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲದೆ)? (Prvs.). — ಬಲ್ಲನ. ಬಲ್ಲ No. 2 -ಅವ. = ಬಲ್ಲ No. 1. (ಚತುರ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಕೃತಜಸ್ತ, ಕೃತಮುಖ, ದಕ್ಷ, ಕುಶಲ, ಅಭಿಜ್ಞ, ನಿಷ್ಣಾತ, ತಿಕ್ತ, ಪ್ರವೀಣ Hlâ.; ಎದ್ದಸ್, ಬುಧ, ಧೀರ, ಪಣ್ಡಿತ, etc. Nr.; ಚತುರ, ಪ್ರವೀಣ, etc. Mr. 224; ವಿಧಿ, ವಿಚಕ್ಷಣ Nn. 21). ಬಲ್ಲವರ್ (ಬಲ್ಲರ್ Śmd. 144 Cm.; ಅಱಿವರ್ 175 Cm.; ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ 146 Cm.; ಜದುರರ್ 296 Cm.; ಅಱಿತವರ್ 301 Cm.). ಕವಿಮಾರ್ಗಮಂ ಬಲ್ಲವರ್ (ಮಾರ್ಗವಿದರ್ 22 Cm.); ವಾಕ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲವರ್ (ವಾಗ್ವಿದರ್ 399 Cm.). ತಾಸ್ತ್ರವಂ ಬಲ್ಲವಂ (ಅನ್ವರ್ಥಾಣಿ); ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ದೆಯಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಪುಂಖ Hlâ.). ವಿಶೇಷಾರ್ಥವ ಕಾಣ ಬಲ್ಲವನು (ನೈಗಲ್ಟ, ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ); ಶೈವಸಿದ್ಧಾನ್ತವ ಬಲ್ಲವನು (ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾನ್ತ, ತಾನ್ತ್ರಿಕ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ (ಕೃತಪುಂಖ Mr. 294). ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲವನು (ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕ 79). ಎಲ್ಲವಂ ಬಲ್ಲವನು (ಲಘು, ಮನೋಜ್ಞ Nn. 145, o. r. only ಬಲ್ಲವನು). ರನ್ನದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ (Śm. 67). ಬಲ್ಲವರೊಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವಂ ಮೆದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಬಲ್ಲವನ ಗುಣ ಮಲ್ಲಿಗೇ ಹಾಗೆ.—ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ನವಿ.—ಬರಹ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ತರಹರಿಕೆಯರ ಬೇಕು. —ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ಕಲ್ಲು ತಗಲಿದರೆ ತಲ್ಲಣಿಸದೆ ಇರನು (Prvs.). See Čpr. 1, 48; Bp. 34, 28; Bh. 1, 8, 13; B. 1, 28. — ಬಲ್ಲವಾಡಿ. (-ಪಾಡಿ). N. of a place. ಬಜ್ಜುದು ಬಲ್ಲವಾಡಿ, ನೆಜೆ ನಲ್ಬದ್ದುದು, ಆರುಹತಂ ಜನೇನ್ದ್ರನಸ್ತಿರ್ದ ಮಹಾನುಭಾವ (Śmd. 38, o. r. ಬಳ್ಳವಾಡಿ). — ಬಲ್ಲಾತ. ಬಲ್ಲ2-ಆತ. = ಬಲ್ಲವ. (My.). ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವದ, ವದಾವದ); ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವಾಗೀಶ, ವಾಕ್ಪತಿ); ಸ್ಮಾರ್ತಧರ್ಮವ ಬಲ್ಲಾತನು (ಪ್ರಾಜ್ವಿವಾಕ Nr.). ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ಮಾತಿಕವ್ವ (Sp.).

ಬಲ್ಲತನ ballatana. Ability, erudition, knowledge, good sense (ವೇದನ Nn. 156; ವೇದನೆ Mr. 479; My.). ಕವಿತ್ವದ ಬಲ್ಲತನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಕರ್ತೃ (Śmd. 301 Cm.). ಉಲಿಯ ದೇ ಕೆಲೆಯದೇ, ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡದಲೆ, ಬಲುಬಲ್ಲ ತನದಿಯಿರುವವರು ದೊರೆವುದು ಸಲೆ ಗುರುಕರುಣ (Sp.). See Bp. 5, 5; 40, 14; Rśv. 13, 4.

ಬಲ್ಲನ್ದ ballanda. = ಬಲ್ಲತನ. (Bp. 37, 15).

ಬಲ್ಲವಿಕೆ ballavikĕ. = ಬಲ್ಲತನ. (Č. Bp. 8, 13).

ಬಲ್ಲಹ ballaha. = ಬಲ್ಲವ. ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹಂ or ಮಾತುಬಲ್ಲಹಂ (Śmd. 196, o. r. ಮಾತುವಲ್ಲಜಂ). ಬಲ್ಲಹರ ಬಲ್ಲಹಂ (Bhâgavata 10, 1, 13). See Bp. 9, 46; 53, 53; 51, 63; 53, 70.

ಬಲ್ಲಹ ballaha. Tbh. of ವಲ್ಲಭ (Śmd. 369; ಆಣ್ಮ Čt. I, 59; ಆಣ್ಮ ಎಱಿಯ, ಅಧಿವತಿ Śś.). ಗರಂಗಳ ಬಲ್ಲಹಂ (ನೇಸಜ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). See Bp. 8, 1; 21, 14. 22; 55, 6; 61, 8; J. 18, 49.

ಬಲ್ಲಿತು ballitu. = ಬಲ್ಲಿತ್ತು (Śmd. 96; = ಬಲೆ 212. 213). That which is strong, firm, etc. (J. 14, 9). ಬಲ್ಲಿತಹುದು (ಸಾರ, ಸ್ಥಿರಾಂಶ Nr.). ಎಪ್ಪಲವಿದ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ತಿಕ್ಷ್ಣಪಾತಂ (ಕಲ್ಲಾಯ್ತ, ಓಜ Śm. 46). — ಬಲ್ಲಿದ. A man who is strong, able, clever or great (ಬಲವತ್, ಅಂಸಲ Hlâ.; ದಕ್ಷ, ಸತ್ಪವುಳ್ಳವ Nn. 121; ಹಂಸ Mr. 505; ಅಗ್ಗಳೆಯ Bhn. 13; My.); a rich man (My.). ಎನಗೆ ಬಲ್ಲಿದರಾಗಲಾರ್ಪರೆ ಗಾವಿಲರ್? (Śmd. 121). ಕಾದುವೊಡೆ ಬಲ್ವರಿನ್ ಬಲ್ಲಿದಂ (298). ಕೆಲಸಕೆ

ಬಲ್ಲಿದ (ಕರ್ಮಶೂರ, ಕರ್ಮಠ Hlā.). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದ ನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Nr.). ದೈವದ ಒಲ್ಮೆಯಿರಲುಂ ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದನಾಗನೇ? (Sś. 44). ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇಟಿ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ (ಬಲ್ಲಿದ ಆವಗೆ) ಬಾಸೆ ಹೇಟಿ ಬೇಡ.—ಬಲ್ಲಿದವನ ಹಗೇವು ತೆಗೆಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಡವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See ಕಡು-; Bp. 21, 40; 58, 21. 35; 61, 8; Śś. s. ಬಲ್ಲಿ; J. 16, 2. 21; 31, 12.

ಬಲ್ಲಿತ್ತು ballittu. = ಬಲ್ಲೆತು, q. v.

ಬಲ್ಲೆ ballĕ. Increase: further, and (ಬಿಬಿ, ಮತ್ತೆ Šmd. 398. 110).

ಬಲ್ಲೆ ballĕ. = ಬಲ್ಯ, etc. (My.).

ಬಲ್ಲೆಯ ballĕya. = ಬಲ್ಲೆ, etc. (My.; T. ವಲ್ಲೆಯ; M. വല്ലയ; Tě. ಬಲ್ಲಿಯಮು, ಬಲ್ಲೆಮು).

ಬಲ್ಲೆವ್ವ ballĕvu. = ಬಲ್ಲೆಯ, etc. (My.; ಶಕ್ತ, ಕಾಸು Si. 423).

ಬಲ್ಲೆಪ ballĕha. = ಬಲ್ಲೆವ್ವ, etc. (Grj. 7, 54; Rśv. 6, after 11).

ಬವ bava. The first karaṇa or astrological division of the day (Sk.; My.).

ಬವಕೆ bavakĕ. = ಬಯಕೆ 2. (My.).

ಬವಣಿ bavaṇi. = ಬವಳಿ. Tbh. of ಭ್ರಮಣ. Turning round; confusion, etc. (J. 23, 32; 30, 20). — ಬವಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to move about circularly; to become dizzy (J. 28, 5).

ಬವಣಿಗೆ bavaṇigĕ. = ಬವಣಿ. See ಪರಿಬವಣಿಗೆ.

ಬವಣೆ bavaṇĕ. Tbh. of ಭ್ರಮಣ. (Č. Bp. 47, 25).

ಬವನಾಸಿ bavanâsi. = ಜೋಳಾಸಿ. A mendicant's vessel of metal for receiving alms (My.; Tě.).

ಬವರ bavara. 1. Battle, war (ಸಂಗ್ರಾಮ Bhn. 33; ಕಲಹ, ಜಗಳ, ಕಾಳಗ, ಯುದ್ಧ Si. 294; Bh. 4, 6, 24; 8, 23 sum.; J. 7, 53; 12, 49; 13, 33; My.; Tě.; *cf.* Sk. ಭಣ್ಡಿರ, a particular kind of combat = ಕಲಹವಿಶೇಷ, and ಬಣ್ಡಣ). — ಬವರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To fight (Abh. P. 14, 203).

ಬವರ bavara. 2. Tbh. of ಭ್ರಮರ (Šmd. 345; Čt. I, 99; II, 55; ಆಡಿಡಿ, ಬಿಂಗ, ಪಜಿಮೆ, etc. Šm. 27, Kk. 14; ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 90).

ಬವರಿ bavari. Tbh. of ಭ್ರಮರಿ. The act of turning about, swinging or brandishing (ಭ್ರಮರಿ Bhn. 33; Bh. 1, 7, 2. 3. 28). 2, a beam in a mill by which its kaṇĕ is turned (ಕತ್ತರಿ Mr. 213). 3, revolving, moving in a circle or to and fro, as in a single combat (Rām. 4, 4, 26). — ಬವರಿ ಗಡ್ಡ. = ಬವರಿಯ ಗಡ್ಡ (Rām. 4, 1, 1). — ಬವರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To cause to move about (Rśv. 5, 113). — ಬವರಿಯ ಗಡ್ಡ. A curled beard about the chin (Bp. 3, 27). — ಬವರಿವರಿ. -ವರಿ. To run in a circular manner (Rśv. 6, after 11 twice; Šśv. 4, after 17).

ಬವರಿಗ bavariga. (fr. ಬವರ 1). A warrior (Rām. 6, 14, 21).

ಬವರಿಸು bavarisu. = ಬೆವರಿಸು. (My.).

ಬವರಿಸು bavarisu. To go or move about: to be used (Kâvy. I, 5, 24; III, 1, 24; IV, 37).

ಬವರು bavaru. = ಬೆವರು 3. (My.).

ಬವಸು bavasu. = ಬಯಸು. (My.).

ಬವಸು bavasu. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ (Šmd. II; Kk. 83; ಕೃಷಿ Čt. I, 49).

ಬವಸೆ bavasĕ. (= ಬವಸು). Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. Wish, desire (Čpr. 3, 38; 7, after 48; Abh. P. 2, 16). *Cf.* K. ಬವಸು?

ಬವಳಿ bavaḷi. = ಬವಣಿ. (ಮೂರ್ಛೆ G.).

ಬವಿ bavi. Tbh. of ಭವಿ (Šmd. 339).

ಬವುಳಿಕೆ bavuḷikĕ. = ಬವಳಿ. (ಕತ್ತಲ, ಮೂರ್ಛೆ G.).

ಬಶ್ರುತಿ ba-śruti. The sound, or the syllable, *ba* (Šmd. 121).

ಬಸ basa. A sound in imitation of that of a mill-stone when turned (My.). — ಬಸ ಬಸ. rep. (My.). 2, imitation of the sound of clouds of dust rising and whisking (Mhr. ಧಸಧಸ, ಧಸಾಧಸ). ಕಸಾ ಗುಡಿಸು! ಆನ್ದರೆ ಬಸ ಬಸ ಸುರೀತೋ? (Prv.).

ಬಸ basa. 1. Tbh. of ವಶ. (Rśv. 13, 5; T. ವಯು, ವಜ, subjection, etc.; strength, power, might). See ಮೆಯ್ವಸ. — ಬಸವಡಿ. -ಆಡಿ. Power to be ruined: to be reduced in power, to fade more or less (ಸತ್ವಸಾಮಾನ್ಯತೆ Čt. I, 78). See Čpr. 2, 24; Bp. 13, 16; 14, 17; 23, 18; 32, 20; 44, 15; 52, 18; 53, 64; 56, 42; Č. Bp. 42, 27; Šśv. 1, after 79; J. 2, 14; 19, 30.

ಬಸ basa. 2. = ಬಸವ (My.), *e. g.* ಜನ ಬಸಪ್ಪಾ, ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪಾ (Čb.'s third title-page). Also shortened into ಬ, see ಬಸೆಟ್ಟಿ.

ಬಸತಿ basati. = ವಸತಿ. See ಬಸದಿ.

ಬಸದಿ basadi. = ಬಸತಿ, ಬಸ್ತಿ. Tbh. of ವಸತಿ (Šmd. 338. 342, where o. r. ಬಸತಿ; ಸವಣ್ಣನೆ Čt. II, 100; My.). A Jaina monastery or temple. See Abh. P. 7, after 137; Bp. 49, 12. 42. 46; 50, 80; 51, 1. 52. 53. 64. 66. 73. 78; 52, 11. 13. 17. 22. 23. 32. 34. 36. 48; 54, 8; 56, 36.

ಬಸದು basadu. = ಬಸಿದು. — ಬಸದಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To cause to become sharp, acute, or ardent (Čpr. 4, 78; Abh. P. 10, 40). — ಬಸದಾಗು. -ಆಗು. To become sharp, etc.; to increase (Čpr. 8, 68); to become full of ardent desire (Abh. P. 9, 163; 13, 51).

ಬಸನ basana. 1. = ವಸನ 1. (Čpr. 3, 38).

ಬಸನ basana. 2. = ವಸನ 2. (Čpr. 8, after 48).

ಬಸನ basana. 3. Tbh. of ವ್ಯಸನ. (Čpr. 2, 28; 8, after 56). See ಬೇಣ್ಟೆವಸನ.

ಬಸನ್ತ basanta. = ವಸನ್ತ. (Šmd. 342; Čt. II, 69; Kk. 18; Šm. 20; see Šmd. 127; T. ವಯನ್ತ).

ಬಸರಿ basari. = ಬಸಿರಿ, ಬಸುರಿ. The waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria Willd. (Ficus venosa Ait., ಪ್ಲಕ್ಷ, ಜಟಿ, ಪರ್ಕಟಿ Si. 128); the high tree Ficus tsicla Roxb. (Z.; My.). 2, the tree Hibiscus populneoides Roxb. (ಕನ್ದರಾಲ, ಗರ್ದಭಾಣ್ಡ, ಕಪೀತನ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ, ಪ್ಲಕ್ಷ, ಪಣಿಯಾಲ Si. 131). See ಜಡೇ ಬಸರೀ ಗಿಡ.

ಬಸರಿಬ್ basar. ಬಸರಿಬಿ. = ಬಸುಱ್ q. v., etc. (C.). ಗೂಳಿ ಬಸಱು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ Si. 396). ಬಸಱು ಬನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಹಸುರುಶಾಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಬಸಱುರು. -ಊರು. N. of a place on the western coast. ವನ್ದಾರ ಕಮ್ಬಳ, ಬಸಱೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟಿಶ್ವರ ಕೊಡೀ ಹಬ್ಬ ಮೂಱು ಕಣ್ಣಿರೆ ಮೋಚ. —ಬಸಱೂರಿನವರು (or ಗೋಕರ್ಣದವರು) ಹಾದರ ಮಾಡಿದರೆ ಕುಮುಟಿಯವರು (the people of Coompta on the western coast) ದಣ್ಣಾ ತೆಜಿ ಬೀಕನ್ತೆ (Prvs.). — ಬಸಱೂಸಿಗೆ. -ಬಸಗೆ. A festivity held at the first pregnancy of a woman (My.), or at the first simantônnaya (My.).

ಬಸಱಿ basari. = ಬಸುಱ್. (My.).

ಬಸಲೆ basalĕ. = (ಬಚ್ಚಲಿ, ಬಚ್ಚಲೆ), ಬಸಳೆ, (ವಸಲೆ). The plant Basella cordifolia Lam. (ಉಪೋದಿಕೆ Nr.;

see T. s. ಪಲ್ಲು); the plant Basella lucida or rubra (ಮಂದ್ಕಾಲಿ, ಪೋತಕಿ Mr. 148). See ಉಲಿವಿರಿ-, ಮಡಿವಸಲೆ, ಮದವಸಲೆ. ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಬರಸ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಬಸವ basava. = ಬಸ 2. Tbh. of ವೃಷಭ (Śmd. 353. 369; Ćt. II, 42). A bull (ವೃಷ, ಗೂಳಿ Nn. 16; ವೃಷಭ 26; Śm. 5; ಬಲೀವರ್ದ, ವೃಷಭ, etc., ಎತ್ತು Si. 318; Ćpr. 2, 24);—the bull on which Śiva rides;—its stone-image worshipped by the Liṅgâytas;—and its incarnation on earth: Basava, the founder of the liṅgâyta sect (Bp. 2, 39; 3, 21. 33; 22, 46. 52; 61, 10. 41. 60. 63. 86; Si. 318);—a bull at liberty dedicated to some deity (= ಗೂಳಿ-, My.);—a man who (like a ಗೂಳಿ) roams about idly and leads a shameful life (My.). ಬಸವನ ಹಿನ್ದೆ ಬಾಲ (said of a man when he continually follows one).—ಬಸವಾ! ಎನ್ದರೆ ಪಾಪ! ಎನ್ದರೆ ನೊಸೆಗೆ ಮಜ್ಜಗೆನೀರು ತಾ! ಎನ್ದ (Prvs.). — ಬಸವಚರಿತೆ. The legend of Basava, the founder of the liṅgâyta sect, finished in Kannaḍa A. D. 1369 (Bp. 61, 92). — ಬಸವಣ. -ಅಣ. Basava, the founder of the liṅgâyta sect (Bp. 31, 13; 55, 11; *cf.* ಹನ್ನ-). — ಬಸವಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. = ಬಸವಣ. (Bp. 1, 8; 4, 65; 37, 29; 54, 83; 55, 12; Mhr.). —ಬಸವದಣ್ಣನಾಯಕ. = ಬಸವಣ್ಣ (Bp. 29, 18). — ಬಸವದೇವ. N. (Bp. 58, 3; 59, 1). — ಬಸವನ ಕೊಮ್ಬಿನ ಹುಬಿ. A snail (My.). — ಬಸವನ ಕೋಡಿನ ಹುಬಿ. A snail (My.). — ಬಸವನ ಗಿಡ. The tree Credela toona Roxb. (ತುನ್ನೆ, ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ, etc. Si. 153). — ಬಸವನ ಮುದ್ರೇ ವರಹ. A gold pagoda, worth five Rupees (My.). — ಬಸವಪಾದದ ಹೂ. A garden-plant, growing wild also, Impatiens balsamina L. (Z.), the lady's slipper. — ಬಸವಪುರಾಣ. = ಬಸವಚರಿತೆ. (Bp. 1, 16; 61, 79. 80. 91). — ಬಸವಪ್ಪಣ್ಣಾರಿ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 29, 23). — ಬಸವಮಸ್ತ್ರಿ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 58, 55). — ಬಸವಮ್ಮ. -ಅಯ್ಯ. = ಬಸವಣ್ಣ & N. (Bp. 9, 48; 36, 8; 55, 3; 57 sum.; 58, 21). — ಬಸವರಸ. -ಅರಸ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 1, 29; 58, 20). — ಬಸವರಾಜ. = ಬಸವರಸ. (Bp. 47, 33; 57, 88; 61, 40). — ಬಸವನಸಚಿವ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 35, 1; 55, 8). — ಬಸವನಾಮಾತ್ಯ. -ಅಮಾತ್ಯ. = ಬಸವಸಚಿವ. (Bp. 55, 10; 57, 75. 81). — ಬಸವೇಶ. -ಈಶ. = ಬಸವರಸ. (Bp. 55,86; 60 sum.). — ಬಸವೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. The bull on which Śiva rides (C.); its stone-image (C.); the founder of the liṅgâyta sect (C.).

ಬಸವಿ basavi. = ಬಸವಿ. A prostitute (like a she-gûli) in temples or maṭhas (My.; T. ವಜವಿ, ವದಿಂಗಿ; Tě. ಬಸಿನ; Mhr.).

ಬಸಳೆ basalĕ. = ಬಸಲೆ. A twining succulent herb, the Malabar night-shade, Basella alba Lin. (My.; St. & Pl.; M. ವಶಳೆ, Portulaca oleracea; ಚಿಳ್ಳವಶಳೆ, Basella alba). See ಕೆಮ್ಪು-. ಬಸಳೇ ಸಪ್ಪು ಬಸವಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬಸಿ basi. 1. = ಜೊಸೆ. To drip, to drop, to trickle, to ooze, as water through the small openings in a well, blood from a wound, etc., to flow;—to pour off the water from boiled rice, etc., by inclining the vessel, to strain (ಗಲನ Śmd. Dh.; My.; T., M. ವಡಿ, ವಡಿ; Tě. ವಡಿ; *cf.* ಒಡಿ 3, ಬಚ್ಚಲ್, ಬದಿ 1; ಬಾರ್ 4). P. ps. ಬಸಿದು, ಬಸ್ತು. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಬಸಿದ ನೀರು (ಮಣ್ಣಿ Si. 315). ಬಸಿವ ಬಸಿನೆತ್ತರ್ (J. 12, 25). ಬಸಿವ ನೆತ್ತರ ಗಾಯಂ (28, 35; see also 19, 37). ಸಗ್ಗಳೆಯ ನೀರಿನ್ದ ಕಾಲ್ದುದಿಯೊಳ್ ಬಸಿವ ನೆತ್ತರಂ ತೊಳೆದು (28, 55). ಬಸಿಯುದು ಅರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ ಇದಂ ಖಡ್ಗಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 32, 21). ರುಧಿರಮ್ ಇಸಿತು ಬಸಿಯದೆ (39, 64). ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರೆಲ್ಲ ಬಸಿದು ತೆಗೆಯುನರು (B. 4, 55). ಬಸ್ತ ಎಸರು. = ಬಸ್ತ ಸಾಱು (My.). — ಬಸ್ತ ಗಂಜಿ. Conjee that has been poured off from boiled rice (My.). — ಬಸ್ತ ಸಾಱು. Broth that has been poured off from boiled vegetables (My.).

ಬಸಿ basi. 2. To be pointed, to be sharpened;—to point (a thing), to sharpen (ಶಾತ Śmd. Dh.; Ćpr. 5, 53; T. ವಡಿ; see Tbh. ಬಾಚಿ 2; *cf.* ಮಸೆ?).

ಬಸಿ basi. 3. = ಬಸೆ. (A pointed object; Tě. ವಡಿ, sharpness; ವಸಿ, a spike, a wooden pin; T. ವಜ, ವೈ, ವಳ್, sharpness; the point or edge of a thing; a pointed stake; a sword; a trident); the tongue of a balance (ದಣ್ಡಮಧ್ಯ Śmd. Dh.).

ಬಸಿದು basidu. (Śmd. 95. 96. 183). = ಬಸದು. That which is pointed, sharp, keen, or acute (ಕೂರಿತು Śm. 50). — ಬಸಿಯಂ. (fr. ಬಸಿದು Śmd. 184). A sharp (or rigorous) man.

ಬಸಿರಿ basiri. = ಬಸರಿ, etc. (My.).

ಬಸಿಱಿ basir. (Śmd. 59). = ಬಸಱ್, ಬಸುಱ್, ಬಸ್ತು. The belly, the abdomen (ಪೊಡೆ Kk. 32; ಪೊಡೆ, ಹೊಟ್ಟೆ Śm. 70; ಪೊಡೆ 90; Ćpr. 3, 45. 85. 92; 5, 11; Rśv. 13, after 104; T. ವಯಿಱು; M. ವಯಱು). ಬಸಿಗರ್ಗ್ (Śmd. 53). ತನ್ನ ಬಸಿಱಿ ಹೊರೆವವ (ಆದ್ಯೂನ, ಔದರಿಕ Hlā.). See ಎಲರುಣಿವಸಿಱಿ, ಪೊಮ್ಬಸಿಱಿ, ರನ್ನವಸಿಱಿಳ್. — ಬಸಿಕುರ್ತ್ತ. Diarrhoea. ಬಸಿಕುರ್ತ್ತಮುಳ್ಳವನು (ಅತಿಸಾರಕಿ Hlā.).

ಬಸಿವಿ basivi. = ಬಸವಿ. (My.).

ಬಸು basu. 1. A short P. p. of ಬಸಿ 1, in ಬಸು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಸು basu. 2. Oozing, etc. — ಬಸುಕುತ್ತ. Diarrhoea (ಅತಿಸಾರ Mr. 386, one MS. ಬಸುಗುತ್ತ, another one ಬಸುರ್ಕುತ್ತ; *cf.* ಬಸಿಕುರ್ತ್ತ).

ಬಸುಮ basuma. Tbh. of ಭಸ್ಮ (My.).

ಬಸುರಿ basuri. = ಬಸರಿ, etc. (ಸಕ್ಕಟೆ Mr. 122; ಬದ್ದಕೆ 149; Bp. 45, 36; see ಕಡ್-).

ಬಸುಱಿ basur. ಬಸುಱಿ. = ಬಸಿಱ್, etc. The belly; the womb (C.);—pregnancy; the embryo (C.; ಗರ್ಭ, ಭ್ರೂಣ Si. 194; ಗರ್ಭ 441); the inside, the hold of a ship, etc. ಬಸುಱಿ ಒಳಗು (ಕೋಣ್ಟ, ಅನ್ತರ್ಜಠರ); ತನ್ನ ಬಸುಱಿಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಸ್ವಜಾತ, ಔರಸ Nr.). ಬಸುಱಿ ಹೆಣ್ಣಾತಿ (ಅಪನ್ನಸತ್ತ್ವ, ಗುರ್ವಿ, ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ; ಭ್ರೂಣಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ); ನಾವೆಯ ಬಸುಱು (ಪುಲಿಂಗ, ಮಂಗ Hlā.). ಬಸುಱಿ ಸತಿ (ಭ್ರೂಣ Mr. 476). ಹೆಂಗಳ ಬಸುಱು (ಭ್ರೂಣ Si. 418). ಬಸುಱಿನ ಬಯ್ತೆಯುಳ್ಳವಳು (ಶ್ರದ್ಧಾಲು, ದೋಹದವತಿ 188). ಬಸುಱಿಂಗಳಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮೂಪಿಚೀಲ (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು 194). ಮಮಕಾರ ಪೋಹಿನಿದೇವಿಯರ ಬಸುಱಿನಲಿ ವರಠಾಜೀವಲೋಚನೆ. . . ಹುಟ್ಟುದರ್ (Prll. 3, 10). ಬಸುಱುಣ್ಣಾತಿ, ಮಗನ ಮುದುವೆ ನಾಳೆ (Dp. 4). ಕಾಬುಬಾದ್ಧನ ಬಸುಱಿಂಗೊಳ್ ಉದಯಿಸಿ (Bp. 50, 62). ಬಸುಱುಳ್ಳವಳು (ಗರ್ಭಿಣಿ G.). ಬಸುಱಿನಲ್ಲಿ (Nn. 85). See Grj. 8, after 74; Bp. 1, 49; 3, 14; 12, 48; 45, 32; 46, 58; 59, 10; J. 17, 54; 19, 24; ಕಬ್ಬುಸುಱ್, ಜೊಱ್ಱಲುಬುಸುಱ್, ತೆಳ್ಳಸುಱ್, ಪೊಮ್ಬಸುಱು. — ಬಸುಱಾಗು -ಆಗು. To become pregnant. ಬಸುಱಾದನ್ನಾ ಸ್ತ್ರೀ (ಗರ್ಭಿಣಿ Nn. 133). ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಸುಱಾಗಿ, ಜೆಜುವದಕ್ಕೆ ಕಾವಿಲ್ಲ (Prv.). —

ಬಸುಬುದಣಿ. -ತಣಿ. The belly to be satiated (Bp. 30, 5). — ಬಸುಬುದುಮ್ಮು. -ತುಮ್ಮು. The belly to be filled (Bp. 15, 23). — ಬಸುಱು ನಿಲ್. Pregnancy to take place. ನಿನ ಬಸುಱು (ಕೃಪೀಟ Nn. 85; Mr. 484; My.). — ಬಸುರ್ಕುತ್ತ. = ಬಸಿರ್ಕುತ್ತ, ಬಸುಕುತ್ತ, q. v.

ಬಸುರಿ basuri. = ಬಸಱಿ. A pregnant woman (ಆವನ್ನಸತ್ತ್ವ, ಗುರ್ವಿಣಿ, ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ Si. 188; Bp. 3, 17; 57, 15; My.). ಬಸುಱಿಯರ ಗುಮ್ಮು (ಗಾರ್ಭಿಣ್ಯಸ್ಯ Si. 189).

ಬಸೆ basĕ. = ಬಸಿ 3. A small pointed object that sticks in the ground, a stubble of tögari, etc. (but not a kôli, S. Mhr.).

ಬಸೆ basĕ. 1. Tbh. of ವಸೆ. A barren cow (ಗೊಡ್ಡಾಕ್ಳಳ್ Šmd. 342). 2, a female elephant (ಹೆಣ್ಣಾನೆ 342).

ಬಸೆ basĕ. 2. Tbh. of ವಸೆ. Fat (ನೆಣ Šmd. 342). ಬಸೆಯೆಮ್ಬ ನಾತ (Mr. 278). ಪರಿವ ನೆತ್ತರ (ಮತ್ತೆ) ಬಸೆಯ ಜಿಗಿ (J. 22, 23). ಬಸೇ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಜ್ಯಾಗೆ ಕರ ತರೋದುಂಟೆ (Prv.).

ಬಸೆಟ್ಟೆ ba-sĕṭṭi. (*i. e.* ಬಸವಸೆಟ್ಟೆ). N. (My.; B. 3, 28).

ಬಸ್ತ basta. = ವಸ್ತ. (Sk.).

ಬಸ್ತಿ basti. = ಬಸದಿ, etc. (My.; Mhr.; ನಾಸ್ತಿಕಾಲಯ Si. 108).

ಬಸ್ತು bastu. = ಬೊಸ್ತು. A P. p. of ಬಸಿ 1, q. v. (My.).

ಬಸ್ತು bastu. A bale of goods; a packet of letters (My.; Br., H.).

ಬಸ್ರು basru. = ಬಸಿರ್, etc. (My.).

ಬಹ baha. = ಬಪ್ಪ, etc., ಬಾಹ. Present relative participle of ಬರ್ 1. ಮನಕ್ಕೆ ಬಹ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ); ಜಪೆ ಕೆಡುಜವೆ ಆಡುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ ಭೂಮಿ (ಯವ್ಯ Nr.). ಜನ್ವನಂ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಹ ಆಪಾವಾನ್ಯೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ Hlâ.). ಬಬಿ'ವಿಡಿದು ಬಹವನು (ಅನುಚರ, etc. Nr.). ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಾ ದು (ವ್ಯಕ್ತ Nn. 115). ಆರಮ್ಬುದು ಬಹ ಗಾಳಿ (ಮನ್ದಾನಿಲ), ಮಬೆಯ ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ (ಝಂಝಾನಿಲ Mr. 50). ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯಂಬೆಳಗು ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ Nr.). See Bp. 4, 63; 24, 35; J. 4, 19; 26, 11; 28, 52; 33, 23. — ಬಱರೆ. = ಬನ್ನರೆ. (Bh. 1, 8, 11; 3, 13, 21). — ಬಱೆ (Bp. 14, 12; 60, 58), ಬಱೆನು (Bh. 1, 10, 23) = ಬರುವೆನು; — ಬಱಂ (Bp. 53, 15), ಬಱನು = ಬರುವನು; — ಬಱಿ (Bh. 3, 8, 40) = ಬರುವಿ; — ಬಱರ್ (Bp. 40, 33) = ಬರುವರು. — ಬಱದುದು = ಬರುವದು: it will come, etc.; — it is a matter of possibility; — it is possible; — it is becoming, fit, suitable, useful, proper, or advisable; — it is allowed, permitted, or unobjectionable; it may (one may); — what comes, etc. ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಆರಿಗೆ ಬನುಕ ಬಱದುದು? (Bp. 21, 18). ಕಾಣ ಬಱದುದು (what can be seen, ರೂಪ Nr.). ನಿನ್ನೆ ಕೊಣ್ಡೆ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಫಲವು ಬಱದುದು (Dp. 4). ದುಷ್ಪವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕೆಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿ ತರ ಬಱದುದು, ಆಟ್ಟಿ ಬಹ ಮದಕರಿಯ ಅಟ್ಟಿ ಬಱದುದು, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪನ ಜುತ್ತ ಕಲಕ ಜೀವಿಸ ಬಱದುದು; ದುಷ್ಪಾತ್ರರಾದವರ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ಪಾಪಿಬವಿಯೊಳ್ ಪಸುಳೆಯಂ ಕೊನ್ದು, ಬಱದುದು! (kill... and come! J. 29, 24). ಅಂಗಾಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಱದುದು. — ಧಾರಾಳಿದ್ದವನ ಹತ್ತರ ಜೇರಾಳ ಕೇಳ ಬಱದುದು. — ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಬರಸ ಬಱದೇ? — ಬಣ್ಣೆಯೊಡಿಯ ಬಱದು, ರನ್ಣೇ ಮನಸು ಒಡೆಯ ಕೂಡದು. — ಬಬಿಳಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಾಬಿ ಬಱದುದು, ಚಳೇ ಕಾಟ ಸಂಪ್ರಿಸ ಕೂಡದು. — ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆನ್ತ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕು ಕೊಳ್ಳ ಬಱದೇ? — ಮಂಚದ ಕಾಲು ಆದರೆ ಹಂಚು ಮಾಡ ಬಱದೇ? — ಮೊಱದಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಱ ಹಾಕ ಬಱದೇ? — ಸಂಸಾರ ಬೆಳೀತೆನ್ತ, ಮಾಸಾರ ಮಾಡ ಬಱದೇ? (Prvs.). See Bp. 1, 31; 35, 51; 36, 56; 40, 25. 38; 44, 8. 11; 55, 36; 57, 39; 60, 41; Bh. 2, 13, 35; J. 1, 10; 6, 48; 13, 38; B. 2, 29.

ಬಱನೆ bahanĕ. A false plea, pretext (My.; Br. ಬಹನಾ; Mhr., H. ಬಹಾನಾ).

ಬಱಲ bahala. = ಬಹಳ, ಬಹುಲ. (Sk.).

ಬಱಲಿ bahali. Establishment in an office (My.; Mhr., H. ಬಹಾಲೀ). — ಬಱಲಿ ಬರತರಫ. Establishment and dismissal (My.).

ಬಱಲು bahalu. Established in or invested with (Mhr., H. ಬಹಾಲ). 2, = ಬಹಲಿ (My.).

ಬಹಳ bahaḷa. = ಬಾಳ 3. Tbh. of ಬಹಲ. Abundant, exuberant, copious, much, many; a large quantity, abundance, etc. (C.; Mhr.; ಬಹು Nn. 15; ಅಧಿಕ್ರ 96; ಬಹು 105; ಆಗುನ್ವಲೆ Ct. I, 101; Čpr. 4, 48; Si. 317. 384. 443. 452. 465. 471). ಬಹಳದಲ್ಲಿ (Nn. 96). See Nr. ಬಳ್ಳ. — ಬಹಳ ಮಾಡಿ. (Having made much): commonly, usually, frequently; to all appearances, likely, probably; almost, nearly (B. 5, 15. 16. 31. 52. 74. 97. 141. 310). — ಬಹಳೇ. -ಎ. Even much, very much; — greatly, abundantly (B. 4, 50. 76. 87. 198. 199).

ಬಹಾದರ್ bahâdar. = ಬಹಾದೂರ್, ಬಾಹಾದೂರ್. A hero, a warrior (H.); a title of honour given to the nobles of the court; a title of honour given to persons of inferior, although respectable, station (My.; H.).

ಬಹಾದರಿ bahâdari. Belonging to the ruler Bahâdar Shâh. — ಬಹಾದರೀ ವರಹ. A gold pagoda worth about four Rupees (My.; Br.).

ಬಹಾದೂರ್ bahâdûr. = ಬಹಾದರ್, etc. (My.; H.).

ಬಹಿಃಶಂಕೆ bahis-šaṅkĕ. Voiding excrement (My.).

ಬಹಿಕರಿಸು bahikarisu. Tbh. of ಬಹಿಷ್ಕರಿಸು. (Râm. 5, 3, 60).

ಬಹಿತ್ರ bahitra. = ಭೈತ್ರ (Šmd. 361), ವಹಿತ್ರ, q. v. See ಪಾದು.

ಬಹಿತ್ರಕ bahitraka. = ವಹಿತ್ರಕ. See ಭೈತ್ರ.

ಬಹಿರ್ bahir. = ಬಹಿಸ್. (Šmd. 99).

ಬಹಿರಂಗ bahir-aṅga. The outside body: the outside; publicity; notoriety (Bp. 33, 9; J. 4, 65; My.). — ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ಬರು. = ಬಹಿರಂಗವಾಗು. (My.). — ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸು. To make public, to make known (My.). — ಬಹಿರಂಗ ಮಾಡು. = ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸು. (My.). — ಬಹಿರಂಗವಾಗು. -ಆಗು. To become public or known. ಬಹಿರಂಗವಾದರೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸ್ಯಾರು. — ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಜೇಬಿದ ಗುಟ್ಟು (Prvs.). See Prv. s. ಬಹಿಷ್ಕಾರ.

ಬಹಿರರ್ಥ bahir-artha. An external object; an external cause. (Kâvy. IV, 2, 18).

ಬಹಿಷ್ಪುರ bahiṣ-pura. The outskirts of a town (Čpr. 2, after 21; Abh. P. 7, 129).

ಬಹಿಷ್ಪುಷ್ಕರ bahiṣ-pushkara. The tip of an elephant's trunk (that was) outside (the water, Čpr. 9, 69).

ಬಹಿರ್ದೇಶ bahir-dêša. The outside (of a town, etc., Rây. 13, after 82; My.). 2, = ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ (My.).

ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ bahir-dvâra. *An outer gate; a house door;* the space outside a gate or door; *the ornamental arch of a gateway; decoration of the gate-post;* — adultery (Mhr.).

ಬಹಿರ್ಭಾಗ bahir-bhâga. The outer portion, the outside (J. 8, 14).

ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ bahir-bhûmi. A public necessary (My.); voiding excrement (used with ಆಗು and ಮಾಡು, My.).

ಬಹಿರ್ಮುಖ bahir-mukha. One who turns his face away, indifferent to, averse from. (My.).

ಬಹಿರ್ಯೋಗ bahir-yôga. *Relating to the exterior, external.*

ಬಹಿರ್ವಾಸ bahir-vâsa. Tbh. of ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್. (V. 5, 43).

ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್ bahir-vâsas. = ಹೈರವಾಸ. An outer or upper garment. (Si. 222).

ಬಹಿಷ್ಕರಿಸು bahis-karisu. = ಬಹಿಷ್ಕರಿಸು. To put outside, to expel; to exclude (from caste, etc.), to excommunicate (Śśv. 2, after 42; My.). ಬಹಿರಂಗವಾದರೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸ್ಕಾರು (Prv.).

ಬಹಿಷ್ಕಾರ bahis-kâra. = ಬೈಷ್ಕಾರ. Putting outside, expulsion, exclusion (from caste, etc., My.). ಬಹಿಷ್ಕಾರದವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೇ?—ಗುಟ್ಟು ಬಹಿರಂಗವಾದ ಮೇಲೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರವಾದರೇನು? ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾದರೇನು? (Prvs.).

ಬಹಿಷ್ಕೃತ bahis-kṛita. Turned out, expelled (from caste, etc.); excepted. (Bp. 36, 38).

ಬಹಿಷ್ಕ್ರಿಯೆ bahis-kriyĕ. An outer act, external rite or ceremony. (My.).

ಬಹಿಷ್ಕ್ಷೇತ್ರ bahis-kshêtra. = ಬಹಿಷ್ಪದೇಶ. (J. 8, 7).

ಬಹಿಷ್ಪ್ರದೇಶ bahis-pradêśa. A place outside a town or village, the out-skirts of a town or village (My., never used in the sense of ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ).

ಬಹಿಸ್ bahis. = ಬಹಿರ್, ಬಹಿಙ್, ವಹಿಸ್. *Out, without, outside; on the outside, outwards, out-of-doors; except; apart, away from others.*

ಬಹು bahu. *Much, abundant; many* (ಬಹಳ Nn. 15); large, great, mighty.

ಬಹುತರ bahu-tara. More, more abundant, more numerous; uncommonly abundant, very numerous; very many. ಬಹುತರಂ (adv.), more, very much, for the greater part, chiefly, frequently, often. ಬಹುತರ is also used instead of the adverb ಬಹುತರಂ (My.), *e. g.* B. 4, 16. 73. 80. 94. 106. 157. 163. 204.

ಬಹುತೆ bahutĕ. = ಬಹುತ್ವ. The plural number (Śmd. 168).

ಬಹುತೇಕ bahutêka. Many a one, several (Mhr.; Mg.).

ಬಹುತ್ವ bahutva. *The state of being much or many, abundance, multitude;* plurality, majority. 2, the plural number (Śmd. 115. 116. 124. 152. 167. 263. 291; Kâvy. I, 2, 4-7. 44-46. 62-65. 96-103).

ಬಹುದು bahudu. See s. ಬಹ.

ಬಹುಧಾನ್ಯ bahu-dhânya. Abounding in corn;—the twelfth year in the cycle of sixty (My.; Mr. 540).

ಬಹುನಾಯಕ bahu-nâyaka. Governed by many, possessing polyarchy (My.).

ಬಹುನಾಯಕತ್ವ bahu-nâyakatva. Government by many, polyarchy (My.).

ಬಹುಪದ್ bahu-pad. Many-footed: *the Indian fig-tree.*

ಬಹುಪಾದ್ bahu-pâd. *The Indian fig-tree.*

ಬಹುಪುಷ್ಪಿ bahu-pushpi. N. of a plant (see Mr. s. ಆವರೆ; Sk. ಬಹುಪುಷ್ಪ, the coral tree).

ಬಹುಪ್ರದ bahu-prada. *Much-bestowing, liberal, munificent.*

ಬಹುಭಾರ್ಯಾಯೋಗ bahu-bhâryâ-yôga. An astrological position of particular stars in a man's horoscope by which he is supposed to be destined to have more than one wife in succession (My.).

ಬಹುಭಾಷಣ bahu-bhâshaṇa. Talking much, talkativeness, garrulity, loquaciousness. See Bp. 40, 60; 50, 71; ಗದಿಪ್ಪ.

ಬಹುಭಾಷಿ bahu-bhâshi. A great talker, a loquacious person. (My.).

ಬಹುಭಾಷೆ bahu-bhâshĕ. = ಬಹುಭಾಷಣ. See ಜಜಿಹು.

ಬಹುಮಂಜರಿ bahu-manjari. The holy basil, Ocymum sanctum Lin. (ತುಲಸಿ, ಸುರಸೆ Mr. 129).

ಬಹುಮಾನ bahu-mâna. Respectability, dignity (My.);—great respect or regard for (My.). 2, honourable reception, obliging behaviour (My.). 3, a present; a prize (My.; B. 266). See B. 4, 35. 171. 222.

ಬಹುಮೂತ್ರ bahu-mûtra. Making water in excess; afflicted with diabetes;—excessive discharge of urine; diabetes (ಅತಿವೇಳೆ, ಅತಿಮೂತ್ರ Nn. 132; Si. 201; C.).

ಬಹುಮೂಲ್ಯ bahu-mûlya. *High-priced, costly, precious.*

ಬಹುರೂಪ bahu-rûpa. Many-formed, multiform, variously shaped (Kâvy. III, 3, B, 92); many-hued; manifold. 2, *the resin of Shorea robusta.* 3, a chameleon. 4, the sun. 5, theatrical representation (Mhr.; My.; see ಬಹುರೂಪಿಣಿ).

ಬಹುರೂಪಕ bahu-rûpaka. Multiform, manifold; manifoldness (Kâvy. I, 5, 47).

ಬಹುರೂಪಿಣಿ bahu-rûpiṇi. An actress, a female pole-dancer (ಕೊಲ್ಲಟಿಗಿತ್ತಿ Ct. II, 91).

ಬಹುರೂಪಿಣೀಯ bahu-rûpiṇîya. The faculty of assuming many forms (Abh. P. 14, 85).

ಬಹುರೂಪೆ bahu-rûpĕ. *N. of one of the seven tongues of fire.* See ಏಡಿನಾಲಿಗೆ.

ಬಹುರೇಖೆ bahu-rêkhĕ. Many lines, many wrinkles, many furrows, many marks of care or pain. See ಸೊಪ್ಪು.

ಬಹುಲ bahula. = ಬಹಲ, ಬಹುಳ. *Abundant, exceeding, numerous, manifold, much, many;* frequent. 2, *thick, dense, compact, solid; fat, corpulent, stout.* 3, broad, wide, wide-spread, spacious; capacious, ample, large. 4, variously applicable, comprehensive, as a rule. 5, *black.* 6, *the dark half of a lunar month.*—ಬಹುಲಂ, often, frequently (Sk.); much, fully, well, etc. (see ಬಹುಳ = ನೆಬಿ³).

ಬಹುಲತೆ bahulatĕ. (Sk.). = ಬಹುಳತೆ, q. v.

ಬಹುಲತ್ವ bahulatva. (Sk.). = ಬಹುಳತ್ವ, q. v.

ಬಹುಲಿಮ bahulima. Abundance, etc. (Cpr. 4, 6).

ಬಹುಲೀಕೃತ bahulî-kṛita. Made much or manifold; extended; augmented. 2, *threshed, winnowed.* See Nr. s. ತೂಹು 1.

ಬಹುಲೆ bahulĕ. *A cow.* 2, *large cardamoms.* 3, ಬಹುಲೆಗಳ್, *the Pleiades or kṛittikâs.*

ಬಹುವಚ bahu-vaĉa. A man who talks much or is loquacious (ಗದಿಹುವಂ Mr. 442; Mhr. ಬಹುವಸ).

ಬಹುವಚನ bahu-vaĉana. The plural number (Śmd. 97. 107. 111. 116. 117. 140. 151. 153. 168. 174. 182. 255. 258. 262; Kâvy. I, 5, 27-31).

ಬಹುವರ್ಣ bahu-varṇa. Many-hued, many-coloured; many colours. (My.).

ಬಹುವಾದ್ಯ bahu-vâdya. Many or various musical instruments. ಬಹುವಾದ್ಯ ಹೊಡಿಗಲ್ ಆದು ಲಗ್ಗೆಯಕ್ಕುಂ (Mr. 288).

ಬಹುವಾರಕ bahu-vâraka. *The plant Cordia myxa* Lin.

ಬಹುವಿಧ bahu-vidha. *Of many sorts or kinds, manifold, various.*

ಬಹುವ್ಯಯಿ bahu-vyayi. *Spending much, lavish, prodigal.*

ಬಹುವ್ರೀಹಿ bahu-vrîhi. Possessing much rice. 2, *a relative or adjective compound, a class of compounds in which the last member being a substantive loses its independance as well as its original grammatical character, and together with the first member serves only to qualify or define another word* (Śmd. 89 Mḍb. Cm.; 110. 197. 219. 220; Kâvy. I, 3, 10-15. 57-59).

ಬಹುಶ bahuśa. = ಬಹುಶಃ. Tbh. of ಬಹುಶಸ್. (B. 4, 25; My.; also ಬಹುಶಃ, 4, 142. 188; My.).

ಬಹುಶಸ್ bahu-śas. Much, abundantly, in great numbers; generally speaking, for the most part.

ಬಹುಶಾ bahuśâ. = ಬಹುಶ. (My.).

ಬಹುಶ್ರುತ bahu-śruta. One who has heard or studied much, very learned; well versed in the vêda. (Śmd. 129).

ಬಹುಸಂಕಥನ bahu-saṅkathana. Containing a combination (of words or sentences) in narration (Kâvy. III, 3, B, 21).

ಬಹುಸುತೆ bahu-sutĕ. A woman who has many children;— *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಬಹುಸೂತಿ bahu-sûti. *A cow that calves often.*

ಬಹುಸ್ವನ bahu-svana. Making many sounds; an owl. (R.).

ಬಹುಳ bahuḷa. = ಬಹುಲ. (ನೆಬೆ Śm. 116). Often used as a noun: muchness, abundance, multiplicity, frequency (Śmd. 78. 81), etc. (ಬಹುಳತೆ 66. 213 & 217 Cm.). ಬಹುಳ ದಿಂ (203. 214), ಬಹುಳದಿನ್ದೆ (212), ಬಹುಳದಿನ್ದಂ (346), ಬಹುಳದ (78. 80 Cm.).

ಬಹುಳಗ್ರಹಣ bahuḷa-grahaṇa. (= ಪೀನಗ್ರಹಣ, ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ). The comprehensiveness of a rule (ಆದಂ Śmd. 102).

ಬಹುಳತೆ bahuḷatĕ. = ಬಹುಲತೆ. Muchness, multiplicity, abundance, frequency; various applicability, comprehensiveness. See Śmd. 65. 78. 82. 212. 354.

ಬಹುಳತ್ವ bahuḷatva. = ಬಹುಲತ್ವ, ಬಹುಳತೆ. See Śmd. 66. 212.

ಬಹುಳಪಕ್ಷ bahuḷa-paksha. = ಬಹುಲ No. 6. (Bp. 61, 92).

ಬಹುಳವೃತ್ತಿ bahuḷa-vṛitti. Frequent occurrence, frequency (ಬಹುಳದ ವರ್ತನೆ Śmd. 80 Cm.).

ಬಹುಳಸ್ಥಿತಿ bahuḷa-sthiti. = ಬಹುಳತೆ (Śmd. 78; ಬಹುಳದ ಸ್ಥಿತಿ 78 Cm.).

ಬಹೂಕ್ತಿ bahu-ukti. The plural number (ಬಹುವಚನ Śmd. 269 Cm.).

ಬಹೂಪಮೆ bahu-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಬಹ್ವಾರಮ್ಭ bahu-ârambha. Many efforts (Ṭpr. 4, 59).

ಬಹ್ವಾಶಿ bahu-âśi. Eating much; a glutton. (My.).

ಬಳ್ bal. = ಬೆಳ್ 1. — ಬಳ್ಳೊಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. (ಗೃಂಜನ, ಮಹಾಕನ್ದ, ರಸೋನಕ, ಲಶುನ G.).

ಬಳ bala. 1. = ಬಳ್ಳ. See ಇಬ್ಬಳ.

ಬಳ bala. 2. = ವಳ. See ಅಡುಬಳ.

ಬಳ bala. Tbh. of ಬಲ (Śmd. 25). See ಬಲ್ವಳ. — ಬಳಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join troops (Râv. 13, 4). — ಬಳನನುಜ. -ಅನುಜ. Krishṇa (Grj. 4, 71). — ಬಳಮದ್ದು. = ಬಳವರ್ದು, q. v. — ಬಳಮರ್ದು. (ಅಂಕದೌಷಧ Śmd. II; Śm. 39; ಜಗಳದ ಮದ್ದು G.). Gun-powder (?). — ಬಳವರ್ದು. = ಬಳಮರ್ದು. (ಅಂಕದೌಷಧ Kk. 84, o. r. ಬಳಮದ್ದು).

ಬಳಕ balaka. = ಬೆಳುಕ್, q. v.

ಬಳಕಿಸು balakisu. = ಬಳುಕಿಸು. To shake (v. t.), as a long split of bamboo, a thin blade of a sword, etc. (My.).

ಬಳಕು balaku. = ಬೀಳಕು 2, ಬಳಕು, ಬಳುಕು 1, ಬಳ್ಕು 1. To shake (v. i., My.); to tremble (Bp. 26, 30).

ಬಳಗ balaga. A mass, a multitude, an assemblage, a troop, etc. (ಗೊನ್ದಣಿ, ತರಳ್ಕೆ, ವಂಗಡ, ಪಿಣ್ಡು, ಬಮ್ಬಲ್, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ವಂಗಡ, ಬಮ್ಬಲ್, ಹರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; My.; Tĕ. ಬಲಗ); — the family-circle, relations (My.; Tĕ.). See Ṭpr. 7, after 62; Bp. 58, 28; 59, 50; J. 3, 8. 25. 38; 8, 3; 28, 43.

ಬಳಂಕು balaṅku. = ಬಳ್ಕು 2, etc. To bend (v. i., Grj. 1, 86; T. వళ్కి, M. वळे).

ಬಳಪ balapa. = ಬಳಹ, ಬಳಾಪ. A whitish pot-stone, Lapis ollaris, frequently used (as a substitute for slate pencil, etc.) in writing (ಶುಭ್ರೀ ಪಲ Mr. 359, o. r. ಬಳಸ; My.; T. పలప్ప, వలప్ప; Tĕ. ಬಲಪ). — ಬಳಪಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize the pot-stone pencil. ಸವಣಂ ಬಳಪಂಗೊಳೆ, ಗಾಣ್ಡಿಎ ಬಿಲ್ಲಿಂಗೊಳೆ, ಬಲವಿಕೋಧಿ ವಜ್ರಂಗೊಳೆ, ದಾನವರಿಪು ಚಕ್ರಂಗೊಳೆ, ಕಾರವಾರಿ ಗದೆಗೊಳೆ, ಪೊಣರ್ಕ್ಕಗಾವಂ ನಿಲ್ವಂ? (Śmd. 200).

ಬಳಬೆ balabĕ. = ಬಣವೆ, etc., ಬಳುವೆ. A stack, a rick. ಕರಡದ ಬಳಬೆ (Bhâgavata 3, 2, 40).

ಬಳಯಿಸು balayisu. (fr. ಬಳೆ 1). = ಬಳೆಯಿಸು. To cause to increase; to cause to abound; to cause to grow (Ṭpr. 1, 86; 5, 11; 8, 60; Abh. P. 15, 58; Grj. 3, after 119). (ಮಾಮರಂ) ಕಾಯ್ಗಳಿಸಿರದೊರ್ಮೆ, ಪಣ್ಣಳಿಸಿದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮಾಣದಿತ್ತು ಸಏಯಂ (Ṭpr. 7, 48).

ಬಳಲ್ balal. — ಬಳಲೊಡ್ಡಿಗಿನ ಮರ. A shrub or small tree yielding a red dye, Symplocos racemosa Roxb. (St. & Pl.).

ಬಳವನ್ತ balavanta. = ಬಲವನ್ತ. (Grj. 1, 108).

ಬಳವಿ balĕvi. (Śmd. 247. 255). Increase, growth (Ṭpr. 6, after 64). (T. వళ్ళ, వళమ్మి). ತನುಜನ ಬಳವಿಯನೆ ನೋಡಿ, ಜನಳಂ ನಲಿದಂ (Śmd. 256).

ಬಳವಿಗೆ balavigĕ. = ಬಳವಿ, ಬಳೆವಸೆ. (ಸುತರ ಪೆರ್ಜು Ct. I, 53).

ಬಳಸಿಗ balasiga. (Śmd. 40).

ಬಳಸು balasu. 1. To go in a circle or round, to move round; to have a circular motion (Râv. 6, after 11); to walk or wander about (Bp. 16, 18; 18, 40; J. 3, 28); to go round, as a rêpha round a consonant (Śmd. 345; ಪ್ರಮಾಣ Śmd. Dh.; ಸುತ್ತು 345; ತಿರುಗು Śm. 110; Mhr. వళఙేం, to turn, move round; *cf.* Sk. वल्). to turn round or take one's course towards (Bp. 43, 60). **2,** to be surrounded (Bp. 56, 38; J. 3, 3); to be wrapped up (Bh. 1, 10, 25). **3,** to go round, to circumambulate (Bp. 25, 18; 39, 7; 41, 22; 60, 28; 58, 23; 60, 32; Bh. 3, 13, 27; Râm. 1, 16, 52); to surround; to environ (Râv. 13, after 59, twice; Bp. 54, 19; J. 3, 22; 5, 12; 6,

1; Si. 93); to cover (Rśv. 2, 35); to be in one's company (Bp. 44, 52; Rśv. 4, after 14). ಬಳಸಿ ಬಿಸ್ಟದು (ಕಪ್ಪರೆ Kk. 59). See Čpr. 1, 73; 1, after 101; 1, 109. 111. 136; 2, 69. 86; Abh. P. 5, after 53; 11, after 82; 12, 95; ತಲೆವಳಸು; ಮೂವಳಸು 1. — ಬಳಸು ಬಳಸು. rep. (Bp. 58, 23; 60, 32).

ಬಳಸು baḷasu. 2. (Šmd. 40). (= ಬಾಜಿ). The act of surrounding or encompassing (Bh. 2, 2, 103); the state of being round about (Abh. P. 3, 87; 4, after 128; 5, after 53; see ಪೊಪ-). **2,** what surrounds: a kind of bodice, a coat of mail (ಕಂಚುಕಾಂಗ Šmd. Dh.; ಕಂಚುಕ Šm. 110). ಗರುಡಿಯ ಬಳಸಿಂ, ಬಿಜ್ಜಿಲ್ದೀದರಗಳದಿನ್ದೆ, ಆನೆ ಹೋರಲಿಕ್ಕಿದ ತಯಿಯಿಂ (Šmd. 131). **3,** the state of being circuitous, as a road (My.). **4,** one round or turn, as of a rope, a dôtra, a sîrĕ, etc. (My.). **5,** a turn in serving up dinner (My.). See ಮೂವಳಸು 2.

ಬಳಹ baḷaha. = ಬಳಪ, etc. (Bp. 31, 3. 10; Bh. 1, 1, 9; My.; see Mr. s. ಬಳಪ).

ಬಳಹರಿ (baḷa-hari). (= ಬಳಾರಿ). — ಬಳಹರಿಮಾರಿ. N. (Bp. 23, 19).

ಬಳಾಪ baḷâpa. = ಬಳಪ, etc. (My.).

ಬಳಾಯಿ baḷâyi. (ಧವಲ Čb. 63).

ಬಳಾರಿ baḷâri. (= ಬಳಹರಿ). The demon Baḷâri or Mahâkâḷi (ಮಹಾಕಾಳಿ Čt. II, 119). ಆತನ ಬಲಿಗಟ್ಟಿ, ಮನ್ಮಥಬಳಾರಿಗೆ ಪೆರ್ಗುಜಿ ಮಾಡಿ, ಪೊಯ್ದು ಜೆಂ (Rśv. 11, 165).

ಬಳಿಕು baḷiku. = ಬಳ್ಕು 1, etc. (Bp. 55, 10).

ಬಳಿಂಕ baḷiṅka(?). A part of a ship (? Mr. 408, text corrupt).

ಬಳಿದು baḷidu. The state of being (bent or) sloping, as a roof (My.); the state of not being steep or of gradual ascent, as a hill (My.); that of inclining from a horizontal direction, as the haft of a hoe, etc. (My.; T. ವಳಪು).

ಬಳುಕಿಸು baḷukisu. = ಬಳಕಿಸು. (My.).

ಬಳುಕು baḷuku. 1. = ಬಳಕು, etc. (Bp. 14, 17; 38, 30; My.).

ಬಳುಕು baḷuku. 2. = ಬಳ್ಕು 2, etc. ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಳುಕಿದುದು (ಬಸ್ತೂರ, ಉನ್ನತಾನತ Nr.). ಉರಗರಾಜನ ಹೆಡೆ ಬಳುಕಿದಡೆ (Bp. 11, 12).

ಬಳುಂಕು baḷuṅku. = ಬಳುಕು 2, etc. (Grj. 5, after 42). ಚನ್ದ್ರಕೀರ್ತಿ ಬಳುಂಕಿದನು, ರಾಜೇನ್ದ್ರ ಮುನಿಕೊಂಡನು (Bp. 52, 18). ಬಡನಡು ಬಳುಂಕೆ (Rśv. 10, 7).

ಬಳುವೆ baḷuvĕ. = ಬಳವೆ, etc. A large heap (Râm. 6, 55, 15).

ಬಳುವಳಿಕೆ baḷuvaḷikĕ. Increase, growth (Čpr. 4, 2).

ಬಳುವು baḷuvu. Heaviness, weight (My.; T. ಪಳುವು).

ಬಳೆ baḷĕ. 1. (= ಬೆಳೆ 1; *cf.* ಬಲಿ 1). To increase, to become large, to grow up, to prosper (used only with regard to man and other animals and their bodies according to Šmd. 256; ಪ್ರವೃದ್ಧಿ Šmd. Dh.; ವೃದ್ಧಿ Šm. 114; Čpr. 1, 91; 3, 104; Grj. 4, 2. 38; T., M. ವಳರು). ಬಾಲಧಾವನೊಳೆ ಧಾವಕಿಯರ್ ಬಳೆವರ್ ಸಿರನ್ತರಂ (Šmd. 230). ಮೃದುಮುಗ್ಧಾಲಾಪಂ ಬಳೆದಂ ಸರಸ್ವತೀಮಣಿಹಾರಂ (256). ಎನಿತ್ತೆ ನಿತ್ತು ಆಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಳಿನನ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕರಾತಯಂ, ಆನಿತ್ತನಿತ್ತಂ ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನದನ್ ಆನ್ದೆ ಕೀಸುಗುಂ (144). (ಆ ಕುವಾರರ್) ಇನ್ತು ಬಳೆವುತ್ತಮರೆಯಿರೆ (Rśv. 4, after 75). ಉತ್ತಮನ್ಯಸಸುತ—ಮಸ್ತ್ರಿಪುತ್ರರಿರ್ವರ್ ಬಳೆದರ್ (4, 78). ನೃಪೋತ್ತಮನ ಸುಕುಮಾರಿ ಮಿಗೆ ಬಳೆವುತ್ತಿರ್ದಳು (Prll. 3, 23). Note: The meaning of ಬೆಳೆ 1 appears in Čpr. 1, 82. 90; 1, after 101; 2, 91; 3, 12; 5, 49.

ಬಳೆ baḷĕ. 2. = ಬೆಳು, etc. — ಬಳೆಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬೆಳುಗಾರ. (S. Mhr.).

ಬಳೆ baḷĕ. Tbh. of ವಲಯ. A ring; an armlet, an armring, a bracelet of glass, etc. for females (ಕಾಚಭೂಷಣ Šmd. Dh.; ಜಾಲಿಯರ ಕಾಡವಲಯಯ Šm. 114; ಪ್ರತಿಸರ Mr. 340; ವೃತ್ತಿಕೆ 285; Čpr. 8, 64; C.; M. ವಳೆ, T. ವಳ್ಳೆ; Mhr. ವಾಳಾ). ದನ್ತದ ಬಳೆ (Rśv. 5, 24). ಸಿಗ್ಗವದ ಬಳೆಗಳ್ (Râghĕ. 17, 65). ಯೂಪಸನ್ತಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಬಳೆ (ಚಪಾಲ, ಯೂಪ ಕಟಕ Si. 238). ಜಕ್ಕದ ಕಣ್ಣುಗಣ್ಣಿ, ನೊಗ, ಆಚ್ಚು, ಕಡಾಣಿ, ಬಳೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಣ್ಡಿಯ ಆವಯವಗಳು (ಆಪಸ್ಕರ); ಬಣ್ಡಿಯ ಜಕ್ರದಲ್ಲಿ ಆಚ್ಚು ಸೇರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಲೋಹದ ಬಳೆ (ನೇಮಿ, etc. 276). ಕುದುರೆಸಾಯ ಪೊದಿಗಣ ಬಳೆ (ಕವಿ Šm. 109). ಬಿರಿದಿನ ಬಳೆ (ಕಪ್ಪಜಿ Kk. 75). ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ ಗಿಳಿ ಸೋವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಸ್ಪುಗುಂ ಕೆಲವಿಡೆಯೊಳ್ (Šmd. 231). See ಕೆಯ್-, ಪಾದುಮ್-, ಬಾಹು-; B. 4, 122; Prvs. s. ಬಾದು 1, ನನ್ತೆ 1. 2, a series (in algebra, B. 1, 11; Mhr. ವಳ್ಳೀ). — ಬಳೆಗಡಕಹಾವು. -ಕಡಕ-. = ಬಳೆವಡಕ ಹಾವು. (B. 2, 26). — ಬಳೆದುಡು. -ತುಡು. To put on a ring. ಬಳೆದೊಟ್ಟಿಂ (Šmd. 200). — ಬಳೆದೊಡಿಸು. -ತೊಡಿಸು. To cause to put on a ring or rings (Č. Bp. 47, 42). — ಬಳೆಮಲಾರ. The bundle of glass rings strung on strings that is carried by bracelet vendors (My.). — ಬಳೆಯವ. -ಆಸ. A bracelet maker; a bracelet vendor (My.). — ಬಳೆಯುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪು. A sort of salt (ಪಸು Mr. 143; My.). — ಬಳೆವಡಕ ಗಿಡ. (-ಒಡಕ-). A prostrate herb, the spreading hog-weed, Boerhavia diffusa Lin. (Z.; St. & Pl. as ಬಳೆವಡಕ-). — ಬಳೆವಡಕಹಾವು. -ಒಡಕ-. A venomous snake, the Trimeresurus anemallensis (Bd.); the venomous snake Dipsas gokool (Bd.). — ಬಳೆಪೊಡಕಹಾವು = ಬಳೆವಡಕಹಾವು. (My.).

ಬಳೆಗಾಲಿ baḷĕ-gâḷa. (Šmd. 235). = ಬಳೆಯವ. (Râm. 5, 8, 51; C.). ಬಳೆಗಾಡಿನ ಅಂಗಡೀಲಿ ಬಾಯ್ ಹಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕ್ಯತೇ?—ಬಳೆಗಾಡಿನ ಮೊಟ್ಟೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಡಿಗೆ ಬೇಕು (Prvs.).

ಬಳೆಗಾರ್ತಿ baḷĕ-gârti. (Šmd. 246). A female bracelet maker and vendor (My.).

ಬಳೆಯಿಸು baḷĕyisu. = ಬಳಯಿಸು. (Čpr. 1, 91; 5, 126).

ಬಳೆವಿಗೆ baḷĕvigĕ. = ಬಳವಿಸೆ. (Čpr. 1, after 101).

ಬಳ್ಕಿಸು baḷkisu. To cause to bend, to bend (v. t., Čpr. 7, 107).

ಬಳ್ಕು baḷku. 1. = ಬಳಕು, etc., (ಆಳುಕು 5). To shake (v. i.); to tremble; to fear (ಭಯವನ್ ಆನ್ Kk. 72; ನೆಡೆ, ಆಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬೆಮರ್, ಸುರುಳ್, ಆಗಿ, ಭಯವನ್ ಆನ್ Šm. 40).

ಬಳ್ಕು baḷku. 2. = (ಬಗ್ಗು 2), ಬಳಂಕು, ಬಳುಕು 2, ಬಳುಂಕು. To bend (v. i., ನಮನ Šmd. Dh.; Grj. 2, after 106). ಬಾಬ್ಬೀಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಕುವ ಸಮ್ಮನ ತೂಲವಾಲದೊಳ್ (Šmd. 204,

o. r. ಬಿಡ್ಡುವ). ಬಳ್ಳುವ ನಡುವು (Rsv. 5, 87). ಫಣಿರಾಜಂ ಬಳ್ಳಿ (6, 11). ತೆಳ್ಳನು ಬಳ್ಳಿ (7, 17). ಬಾಲಂ ಮೀಣ್ ಬಳ್ಳಿ (9, 29). ತಾನ್ ಆಳ್ದ, ಬಳ್ಳಿ (J. 6, 28).

ಬಳ್ಳುಡಿ balkuḍi. = ಬಕ್ಕುಡಿ 2, q. v. Fear (ಗರ್ವ, ಬೆಗರ್, ಬೆಬ್ಬಳ, ಆಳರ್, etc., ಭಯ Ks.).

ಬಳ್ಳಳ balpaḷa. (= ಬೆಳವಲ). Growth (ಬೆಳದುದು Ct. II, 37). ತೊಳಪ ದನ್ತಮುರೀಚಿಸನ್ತತಿ ಪರ್ವಿ ಬಳ್ಳಳ (o) ನೀಳ್ದು (Śmd. 275 Mḍb.).

ಬಳ್ಳಳಿಕೆ balpaḷikĕ. Growth, greatness; or great lustre (*cf.* ಬೆಳ್ಳಳಿ; Čpr. 8, after 51).

ಬಳ್ಳ balḷa. = ಬಳ 1. A measure of capacity, the 4th part of a kōḷaga or 4 mânas (C.; Mr. 355, see s. ಪಾಗ and ಖರ್; ಶಿವ Mr. 206; ಪ್ರಸ್ಥ Hlâ., Nr., Nn. 108, Mr. 472, Si. 329. 429; T. ವಳ್ಳ; M. ವಲ್ಲ; Té. ಬಳ್ಳೆ; T., M. ವಳ್ಳ also: a canoe or boat of one trunk; a brazen charger or eating dish; Té. ವಲ್ಲ, a purse; M. ವಲ್ಲ = Sk. ವಲ್ಲ, a large bamboo basket to hold grain, etc.). ಬಳ್ಳ ದಬ್ಬಿ (Śmd. I). See Bp. 9, 17; 42, 5; V. 9, after 71; J. 2, 27; Prv. s. ಬೆಳಸು 1. — ಬಳ್ಳದ ಮರ. A cross piece of wood on the wheel of an idol car (My.). — ಬಳ್ಳಾರಿ. N. of a town in Têlugu (My.; B. 3, 46; 5, 122). — ಬಳ್ಳೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. N. (Bp. 9, 11). ಬಳ್ಳೇಶ್ವರನ ಮಲ್ಲಯ್ಯ (Bp. 9, 46; 47, 38).

ಬಳ್ಳವಳ್ಳಿ (balḷa-balḷi, *i. e.* balḷi-balḷi). Creepers and creepers, *i. e.* turnings and turnings (? Abh. P. 3, 115; 12, 87).

ಬಳಿಳ್ಳಿಳ balḷiḷa. = ಬಲ್ಲಳ (My.).

ಬಳ್ಳಿ balḷi. Tbh. of ವಲ್ಲಿ. A creeper, a vine (ಲತೆ, ಪ್ರತಾನಿನಿ, ವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತತಿ, ವ್ರತತಿ Hlâ.; ಲತೆ Nn. 31; ವಲ್ಲಿ 102; ವಲ್ಲಿ, etc. Mr. 106; C.; Té. ವಲ್ಲಿ; T., M. ವಳ್ಳಿ). ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ (ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ Hlâ.). ನೀರಜದ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ (ಜಿಸಿನಿ Mr. 420). ಬಿಳೀ ನೆಯ್ದಬಳ್ಳೀ ಬಳ್ಳಿ (ಕುಮುದ್ವತಿ, etc.); ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿ (ನಲಿಸಿ, etc. Si. 95). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದಱ್ (Śmd. 89. 113. 129). ಬಳ್ಳಿ ಹಿಂಡಿದು, ಕಾಯಿ ಕೊಯ್ಯ ಬೇಕು (Prv.). See ಅಲವರ್ಬಳ್ಳಿ, ಎಳಿವಳ್ಳಿ; Č. Bp. 11, 5; Kśv. 3, 33; 4, 23. — ಬಳ್ಳಿಗಡುಕೆ. -ಕಡುಕೆ. White bent-grass, Panicum dactylon (ಗಣ್ಡಾಲಿ, ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ Nr.). — ಬಳ್ಳಿದುಬ್ಬೆ. -ತುಬ್ಬೆ. = ಬಳ್ಳಿದುಬ್ಬಿ. (ಯಾನ, ಯವಾನ, etc. Si. 144). — ಬಳ್ಳಿದುಬ್ಬಿ. -ತುಬ್ಬಿ. The plant Alhagi maurorum Tournef. (ಯಾನ, ಯವಾನ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶ, ಧನ್ವಯಾನ, etc. Nr.). — ಬಳ್ಳಿಬಜ್ಜಲಿ. (ಕಲಮ್ಬು Si. 162). — ಬಳ್ಳಿಮಾಡ. Tbh. of ವಲ್ಲಿಮಾಟ (Śmd. 380). See Čpr. 6, after 88; V. 5, 6; 9, 7. — ಬಳ್ಳಿಮಾವು. A kind of mango tree (Čpr. 6, after 88; 8, after 73). — ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚು. Chain-lightning, lightning in zigzag (Abh. P. 13, 76; Bp. 11, 34; Rśv. 5, after 19; Bh. 6, 1, 6). — ಬಳ್ಳಿವಿಸಾನು. A polyp (? Si. 88). — ಬಳ್ಳಿವರೆ. -ಪರೆ. A creeper to spread out or run: to spread like a creeper (Grj. 2, after 106; 3, after 26; Rśv. 4, after 14; 7, after 17). — ಬಳ್ಳಿವರ್ಬು. -ಪರ್ಬು. = ಬಳ್ಳಿವರೆ. (Čpr. 8, after 44). — ಬಳ್ಳಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Rśv. 5, after 114). —ಬಳ್ಳಿವಸಲೆ. -ಪಸಲೆ. A green spot of creepers (Čpr. 8, after 4). — ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Zigzag-light (Grj. 5, 61; 5, after 76; Rśv. 6, after 11; 13, after 77).

ಬಳ್ಳು balḷu. = ಬಳ್ಳು 2, q. v. A jackal (ಭೂರಿಮಾಯ, ಗೋಮಾಯು Mr. 162; Abh. P. 14, 122; J. 19, 3; My.; Té. ವರತು, ವರುತು, an old fox; M. ವವ್ವಾಯಿ, ವವ್ವಾಲಿ, a fox; Mhr. ಭಾಲೂ, a bear; an old female jackal; *cf.* ಭಲ್ಲು No. 2).

ಬಳ್ಳೆ balḷĕ. N. of a plant (ಕುಶಲತೆ Mr. 149). — ಬಳ್ಳೆ ಸೊಪ್ಪು. = ಬಳ್ಳೆ. (My.). ಬಡಾಯಿ ಬಡಾಯಿ, (ನಿನಗೆ) ಬಳ್ಳೆಸೊಪ್ಪು, ಸೋತ ಪುರುಷಗೆ ಸೋರೆಸೊಪ್ಪು (Prv.).

ಬಲಿಲ್ balḷ. (= ಬಾಲ್ 1). To live (ಜೀವಿಸು Śmd. I). ಬಲ್ದುಂ (49). ಬಲ್ದಿಳ್ (Čpr. 1, after 101). ಬೈವದಿಂ ಬಲ್ದುಂ (Śmd. 157). ಬಲ್ದುದು ಬಲ್ಲವಾಡಿ (38). ಬೀಟಮಂ ಪಡೆದನೆ? ಬಾಲ್ದಿ ಬಾಲ್ದಿಡಿಸಿಕಿಲ್ಲದ ಬಾಲ್ವೀಣನೇಕೆ ಬಲ್ದಪಂ? (81 Mḍb.). **2,** to begin to live prosperously (ಒಕ್ಕಲಾಗು Śmd. I).

ಬಲಿಲಿ balḷa. 1. = ಬಲಿ 2, etc. — ಬಲಿವಲಿ. = ಬಲಿವಲ್ಲಿ. (G.). — ಬಲಿವಲ್ಲಿ. = ಬಲಿವಲಿ. (ಯೌತಕಾದಿಯಲ್ಲೀಯಂ, ಸುದಾಯ, ಹರಣ, ಮದಿವೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಗಳಿಗೂ ಅಳಿಯನಿಗೂ ಕೊಡತಕ್ಕ ಬಲಿವಲ್ಲಿ ಮುನ್ತಾದ ಬಹುಮಾನ Si. 266, *only* in Si.).

ಬಲಿಲಿ balḷa. 2. = ಬಲು 2. Short P. p. of ಬಲ್ 4, in ಬಲು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಲಿಲಿಕೆ balḷakĕ. = (ಪದಕೆ), ಬಲುಕೆ No. 1. Course, way of action, plan, contrivance (Bh. 1, 8, 61. 76). **2,** use;—custom, practice; exercise;—the state of being well known or understood by practice; conversancy with;—intimate and frequent converse or association, familiarity, familiar intercourse (Śmd. 262, v. 224, which is an *interpolation*, as it does not occur in Mḍb.; My.; B. 5, 155; T. ಪಲಕ್ಕ, ವಲಕ್ಕ, ವಲ್ಕ). ಬಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಬಾಡು ಬಹುದು, ಜಳೀ ಕಾಟ ಸಯ್ರಿಸ ಕೂಡದು (Prv.). See Prv. s. ಬೆಳಕು.

ಬಲಿಚು balaču. 1. To cause to smear (a floor, etc. with cow-dung, My.).

ಬಲಿಚು balaču. 2. (ಬಳಚು). = ಬಲ್ಚು. (To cause to go?), to cut off (Râm. 3, 4, 27).

ಬಲಿದು balaḍu. = ಬಲ್ದು. P. p. of ಬಲ್ 4. (My.).

ಬಲಿಲ್ balal. 1. = ಬಲಲು 1. To become weary, to be fatigued; to droop, to fade; to be cast down, to be distressed (ಎದಿಲ್ Śmd. I; ಶ್ರಾನ್ತಿ Śmd. Dh.; ನೇದಿ Śm. 107; see ಬಡಲುವಿಕೆ; T. ವದಿಕ್ಕೆತ, weariness, etc.; *cf.* ಬಾಡು 1). P. p. ಬದಿಲ್ದು (Śmd. 49). ಪುಷ್ಪಮೊನ್ದು ಬದಿಲಲ್ ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪೂವಿಲ್ಲವೇ? (Ss. 8). See Čpr. 5, 63; 7, 41; 8, 71; Bp. 42, 31; Rśv. 5, 39; 11, 7; J. 4, 35; 13, 5; 26, 4; 28, 5. 16; 29, 49; ಕಡು-.

ಬಲಿಲಿಲ್ balal. 2. = ಬಲುಲ್. To become slack or loose; to swing, to dangle; to slip (ಜೋಲ್ Śm. 107; T., M. ವದುಕ್ಕು, to slide or slip; M. also ವದಿದು). ಬದಿಲ್ದ ಉಡಿ (Čpr. 7, 117).

ಬಲಿಲಿಲ್ balal. 3. = ಬಲುಲು 2. The state of being loose, etc. (ಜಂಗಳ, ಸೋರ್, ಸಡಿಲ್ದುದು Śm. 49). — ಬದಿಲ್ದಿವಿ. -ಕಿವಿ. A flapping ear (J. 13, 60). — ಬದಿಲ್ದುತುಱು. -ತುಬುಱು. A loose bundle of hair (J. 18, 25). — ಬದಿಲ್ಮುಡಿ. A loose knot or braid of hair (Abh. P. 3, after 67; Śm. 118; Rśv. 7, 17).

ಬಲಿಲಿಲಿಕೆ balalikĕ. = ಬದಿಲ್ಕೆ. Weariness, fatigue, distress (ದವಥು, ಪರಿತಾಪ Hlâ., Mr. 385; ಆಟಳಟ Bhn. 66; Bp. 18, 12; 29, 13; 59, 15; Râm. 3, 2, 15; J. 5, 61; My.; T. ಪಡಲಿಗೈ). ಬಹಳ ಬದಿಲಿಕೆ (ಪ್ರಗಾಢ Si. 417).

ಬಟಿಲಿದು *baḷalidu.* A wrong form of ಬದಲ್ದು. P. p. of ಬದಲ್ 1 (Râm. 2, 7, 3).

ಬಟಿಲಿಸು *baḷalisu.* = ಬದಿಲ್ಚು. (Râm. 3, 2, 27; J. 7, 60; 13, 19. 33. 55; My.).

ಬಟಿಲು *baḷalu.* **1.** = ಬದಲ್ 1. P. p. ಬಟಿಲಿ. (Bp. 24, 61; 47, 40; 57, 14; Râm. 3, 8, 69; J. 7, 39; 10, 50; 15, 5; 18, 17; My.). ಬದಿಲೋಣವು (ಕ್ಲಮಥ, ಕ್ಲಮ, ಬದಲುಎಕೆ Si. 390). ಕಸ್ಟಿ ಬದಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ರೋಗಾದಿಗಳು (ಸ್ವರ್ತ, ಸ್ವಸ್ಥ್ಯ, ಉಪಶಮ ಪ್ರಸ್ತ 392).

ಬಟಿಲು *baḷalu.* **2.** = ಬದಲ್ 3. — ಬದಿಲುಗೊರಳ್. -ಕೊರಳ್. A slack neck (Râm. 3, 3, 18).

ಬಟಿಲ್ಕೆ *baḷalkĕ.* = ಬದಿಲಿಕೆ. (ನೇದೆ ರೆ. I, 50; II, 37; Kk. 46; Śm. 59; Bp. 12, 47; J. 4, 48; 32, 28).

ಬಟಿಲಿಲ್ಚು *baḷalĕu.* = ಬದಿಲಿಸು. To deprive of motion or activity: to exhaust, to weary (ಸಿಜ್ಜೇಚ್ಚೆ Śmd. Dh.; Śśv. 5, 3).

ಬಟಿಸು *baḷasu.* = ಬದಿಸು 1. (To cause to go); to use; to spend, as time, etc. (My.; Bp. 16, 19; 20, 8; Bh. 1, 1, 9; 1, 10, 1; Râm. 3, 2, 18; Si. 36; B. 5, 92. 103; T. ವದಿಂಗು, to walk; to pass current; to be in use;—to conduct; ವಯಂಗು, to conduct, carry on; ವಯಣ, ವಯನ, way, manner; Tĕ. ವರನೆ, way, mode; usage; see ಪದಿಕಿಸು; *cf.* also Tbh. ವಯಿನ and ವಾಡಿಕೆ). ಬದಿಸವಿರ್ಪುದು (ಮಾಸಲ್ Bhn. 9). See Prv. s. ಬೆಳಸು 1.

ಬಟ್ಟಿ *baḷi.* **1.** = (ಬದಿ 2), ಬಲಿ 2. (Going; passing); a way, a road (ವರ್ತಾರ್ಗ Śmd. Dh.; ಬಟ್ಟಿಗಿ; ಪಥ Śm. 115; My.; T. ವದಿ, ವರಿ, ವದು; M. ವದಿ). **2,** a place, a spot (ಎಡೆ, ಠಾವು Nn. 128; Čpr. 6, 48; T.). ಪೊಯ್ದು ಬದಿ (ಬಾಸುದಿ Śmd. I). ನಗಕುಲದ ಬದಿಗಳು (Râm. 3, 2, 16). See ಎಸಳ್ವದಿ. **3,** vicinity, nearness; company (ಸಹಜ Śm. 115; ಸವಿಾಪ, ಸಿಕಟೆ, ಸನೀಡ, ಸದೇಶ, ಸವಧ, ಸಮರ್ಯಾದ, etc., ಹತ್ತಿರ Si. 371; My.). ಕಱು ತಾಯ ಬದಿಯನುದಿಯದ ತೆಱದಿನ್ದಂ (Śmd. 194). ಈತನಂ ಕಳುಹಿದೆವು ನಿನ್ನ ಬದಿಗೆ (J. 30, 25). See Śmd. 5; Bh. 1, 8, 94; 1, 10, 28; J. 10, 43; 13, 53; Si. 90. 201. **4,** way, mode, order: regularity, proper course, right behaviour (T., M. ವದಿ; see ಗದಿವದಿ). **5,** race, lineage (ವಂಶ Śmd. Dh. & I; Śm. 115; M. ವದಿಬಾಡು; Tu. ಬರಿ). **6,** passing on: following: later or succeeding time; after, afterwards; further, and (ಮತ್ತೆ Śmd. I; ಬಳ್ಳೆ, ಮುತ್ತೆ 398; T. ವದಿ). ಬದಿಯೊಳ್ (Čpr. 3, 39). **7,** the place of the throat next to the artery called ಪಿಂಗಳೆ (ಪಿಂಗಳೆಯ ಬದಿಗೊರಲ್ Śmd. I). — ಬದಿ ಕೊಳ್. To take the proper way or order: to place together in regular order (ಕ್ರಮ ಸನ್ಧಾನ Śmd. Dh.). — ಬದಿಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Work in the vicinity or about (a person), waiting upon, attendance, service (Bp. 16, 13; 18, 12; 25, 8; 26, 20. 62). — ಬದಿಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. An attendant, a servant (Bp. 47, 36). — ಬದಿಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. The place of the throat next to—(see s. ಬದಿ No. 7). — ಬದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To occupy a place, to plant one's self (Râv. 5, 42). — ಬದಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. Another arrow (Bh. 8, 10, 39). — ಬದಿದಪ್ಪೆ. -ತಪ್ಪೆ. The road to be lost: to lose one's road (Čpr. 5, after 64). — ಬದಿಯಂ. -ಅಂ. A man of good manners, a submissive man (ವಿಧೇಯಂ Śmd. I). See another ಬದಿಯಂ s. ಬದಿಯ. — ಬದಿವದಿ. -ಬದಿ 2. 1. = ಬದಿವಲಿ, ಬದಿವಟ್ಟು, ಬದಿವಲಿ, ಬದಿವದಿ. A company-gift: a gift that does not come alone, but is followed by another, two and more presents (ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಬದಿಯೊಳ್ ಕುಡುವುದು Śmd. I); especially the present to one's daughter, and other presents besides, given at the time of marriage (ಅಟ್ಟುವ್ವರಿ Kk. 53; ಅಟ್ಟುವ್ವಲಿ Śm. 61). — ಬದಿವದಿ. -ಬದಿ. 2. Different ways or roads (Râv. 11, 166). — ಬದಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take a way;—to join (v. i.);—to follow;—to observe a regular order;—to conduct in accordance with, to comply with (ವಿವ್ವುದಿ ವಿಡಿ Śmd. 195 Cm.). ಬದಿವಿಡಿದು ಬಹವನು (ಅನುವ್ಲನ, ಸಹಾಯ, ಅನುಚರ, etc.); ಬದಿವಿಡಿದುದು (ಅನ್ವಂಜ್, ಅನುಗ, etc.); ಬದಿವಿಡಿದುದು (ಅನುರೋಧ, ಪ್ರಸಾದ Nr.). ಬದಿವಿಡಿದು ವರುಷಕ್ಕೆ ಈವುದು (ಸಮಾಂನಮಿನೆ Mr. 181). See Śmd. 298; Bp. 28, 28; 38, 18; 46, 21; 53, 64; 57, 46; Śśv. 4, after 24; J. 3, 3; 5, 31; 20, 34; 30, 15. — ಬದಿ ಸಲ್. To go after, to follow (ಅನುಗನುನ Śmd. Dh.; ಪಿನ್ದಯ್ದಿ ಪೋಪುದು ರೆ. I, 85; Śmd. 281, o. r. ತಬಿ-; Abh. P. 13, 35; Bp. 4, 61; 56, 48; Bh. 1, 8, 45; Śśv. 2, after 42; J. 28, 52). — ಬದಿ ಸಲಿಸು. To place behind (Râm. 6, 11, 2); to put into the shade (6, 30, 9); to come one after the other (6, 30, 13). — ಬದಿಸಲುಹ. Following (ಅನುಪದ, ಅನ್ವಂಜ್, ಅನ್ವಕ್ಷ Hâ.). — ಬದಿ ಸಳ್ತು. A large, etc. road (ಪೆರ್ದಾರಿ ರೆ. I, 35). — ಬದಿ ಸಾರ್. To approach (Śśv. 2, 47). — ಬದಿಸೂರ್ಯಶಯಾನಕ. A chameleon (ಗೋಸುಂಬೆ Mr. 164).

ಬಟ್ಟಿ *baḷi.* **2.** = ಬರಿ 2, ಬಲಿ 3, ಬದಿ 1, ಬದಿಗೆ, ಬದುಱ, ಬದ್ದಿ. A gift, a present. (T. ಆಳಿ, to bestow, grant; ವದಿಂಗು, to give; to distribute; M. ವದಿಜ್ಜು, to grant a favour; T. ವದಿ, offerings of rice, etc.; ವಡಿತ್ತಲ್, giving in possession; *cf.* ಬಾಗಿನ; ವರಿ 3). See ಉವ್ವುದಿ, ಬದಿವದಿ, ಬದಿವದಿ.

ಬಟ್ಟಿ *baḷi.* **3.** A man who calls or invites (ಆಹ್ವಾನಪುರುಷ Śmd. Dh.; ಕರೆನಂ I; T. ಆಯ್ಕೆ, to call, summon; T., M. ವಿಳಿ, to call, invite;—a call, cry, summons; Tĕ. ಪಿಲುಹು, to call, invite; ಪಿಲುಪು, a call, cry; an invitation; *cf.* ಬಿದ್ದಣ). — ಬದಿಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To send one that calls or invites to come (Čpr. 7, 48; Abh. P. 6, after 42; 12, after 40; 16, after 4).

ಬಟ್ಟಿ *baḷi.* **4.** = ಬೊದಿ. To sweep together, as dust (My.);—to wipe off or aside with the hand (Râm. 3, 6, 57; My.);—to scrape together with the hand (Bh. 2, 13, 50). **2,** to put on or apply to, as lime (white-wash), mud, etc. to a wall, cow-dung to the floor of a house, etc., an ointment to the body (My.);—to besmear, as the floor of a house, etc. with cow-dung; to anoint (ಸಮ್ಯಾರ್ಜನ Śmd. Dh., Śm. 115; ಲೇಪಿಸು Śmd. I; Rśv. 11, 67; My.; T. ವದಿ; M. ವಡಿ; *cf.* ಬಾಡು 2). P. ps. ಬದಿದು, ಬದಿದು. ಬದಿದ ಎಣ್ಣೆ (the oil applied to the body) ಬಚ್ಚಲಿಗೆ (Prv.). — ಬದಿದು ಕೊಳ್ಳು. To smear, as paint on the face (My.). ಬದಿದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು, to rob (My.).

ಬಟ್ಟಿಕ *baḷika.* **ಬಟ್ಟಿಕಂ.** = ಬದಿ 1 No. 6, ಬದಿಕೆ No. 2, ಬದಿಕ್ಕ, ಬದಿಕ್ಕೆ, ಬದಿಯ. After, afterwards;

further, and (ಪಶ್ಚಾದರ್ಥ Śmd. I; 396; ಮತ್ತೆಮ್ಬರ್ಥ 397 Cm.; ಪಶ್ಚಾತ್, ಚರಮ Hlâ., Mr. 434; My.; Të. ಪೆನಕೆ, ಪೆನುಕೆ; Čpr. 2, 41; Bp. 37, 15; 49, 40; Jmt. 17; Bh. 1, 8, 88; 1, 10, 36; Śm. 27. 39; J. 2, 4. 47; Si. 301. 398). — ಬಬಿಕಲೆ. Even afterwards (Bp. 3, 84).

ಬಟ್ಟಿಕೆ baḷikĕ. = ಬಬಕೆ. Use, etc. (My.; Si. 15. 102. 320; B. 4, 53. 141; 5, 60. 226). **2,** = ಬಬ್ಕೆ; etc. (Śmd. I; 396; Śm. 37. 58. 118). — ಬಬ್ಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To obtain use, to be used (My.; Si. 19).

ಬಟ್ಟಿಕ್ಕ baḷikka. ಬಟ್ಟಿಕ್ಕಂ. = ಬಬ್ಕೆ, etc. (Śmd. I; 396; Bp. 13, 6; 42, 30; 49, 13).

ಬಟ್ಟಿಕ್ಕೆ baḷikkĕ. = ಬಬ್ಕೆ, etc. (Śmd. I; 396).

ಬಟ್ಟಿಗೆ baḷigĕ. = ಬಬ್ 2, etc. See ಉಬ್ಬಬ್ಗೆ.

ಬಟ್ಟಿಚು baḷiĕu. (ಬಳಿಚು). = ಬಬಚು 2. (J. 4, 44).

ಬಟ್ಟಿಯ baḷiya. ಬಟ್ಟಿಯಂ. = ಬಬ್ಕೆ, etc. (Śmd. I; 396; Čpr. 5, after 44; Rśv. 13, 99). ಅಲ್ಲಿಂ ಬಬ್ಯಂ (Lilv. 3, after 3). See another ಬಬ್ಯಂ s. ಬಬ್ 1.

ಬಟ್ಟಿಲ್ baḷil. = ಬಬಲ್ 2. (ಜಗುಬ್ Śmd. I).

ಬಟ್ಟಿಲ್ಲು baḷilĕu. To cause to slip, drop or fall down (ಅಧಃಸ್ರಂಸನ Śmd. Dh.).

ಬಟ್ಟಿಸು baḷisu. 1. = ಬಬನು. (My.; B. 4, 141. 194).

ಬಟ್ಟಿಸು baḷisu. 2. = ಬೊಬ್ಸು. To cause to sweep together, etc. (My.).

ಬಟ್ಟು baḷu. 1. = ಬಬ್ 2, etc. — ಬಬುವಲಿ. -ಬಲಿ. = ಬಬುವಬ್. (Nr. *a;* J. 31, 19). — ಬಬುವಬ್. -ಬಬ್. = ಬಬ್ವಬ್ 1. (Bh. 8, 27, 22; J. 27, 54). ಮುಡುವೆ ಮೊದಲಾದವಬಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಬಬುವಬ್ ಮೊದಲಾದುದು ಆನೊನ್ದು, ಆದು ಪಾಯ ಎನ್ದೂ ಹರಣ ಎನ್ದೂ ಎನಿಸುಗು (Nr. *b*).

ಬಟ್ಟು baḷu. 2. = ಬಬ 2. P. p. of ಬಬ್ 4, in ಬಬು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಟ್ಟು baḷu. 3. Putting on or applying to. — ಬಬುಗಾರೆ. Mortar that is applied to a wall, etc. for smoothing and finishing (My.).

ಬಟ್ಟಿದ್ದಿಂಕು baḷduṅku. = ಬದುಕು 1, etc. To live, etc. (ಜೀವನು Śmd. I); to remain alive, to be saved (ಬಿಡಲ್ ಪಡು I). ಪುಲಿಯ ಬಾಯಿಂ ಬಬ್ದುಂಕದಂ (I).

ಬಟ್ಟಿ balli. = ಬಬ್ 2, etc. See ಒಬಿವಬ್ಟ್.

ಬಾ bâ. 1. Imperative singular of ಬರ್ 1: Come! (C.; Bh. 1, 8, 61; 2, 13, 8. 9; T., M. ವಾ). — ಬಾ ಬಾ. rep. (Bp. 24, 82; 27, 61).

ಬಾ bâ. 2. = ಬಾಯು. To swell, to tumefy (ಶೋಭ Śmd. Dh.; ಬೀಗು Bhn. 21). P. ps. ಬಾದು (Śmd. 265 Cm.; 279 Cm.), ಬಾತು (Śmd. 287 Cm.). ಬಾದುಣ್ಬೆನ್ದು, ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುನುಂ ನೇರ್ದಾಗಳ್ (Śmd. 288).

ಬಾ bâ. = ಬಾವ 1. — ಬಾ ಮಂಯ್ಕಳು. = ಬಾವ ಮುಯ್ದುನ್ಕರು. (My.). — ಬಾ ಮಂಯ್ದ. = ಬಾವ ಮುಯ್ದ. (My.).

ಬಾಂವಿ bâṁvi. = ಬಾವಿ. (ವಾಪಿ Cb.).

ಬಾಕೆ bâka. Tbh. of ಭಾಕ್ಷ. See *e. g.* ಹೊಟ್ಟೆ-. Feminine ಬಾಕಳು, see *e. g.* ಹೊಟ್ಟೆ-.

ಬಾಕತನ bâkatana. Gluttony. See *e. g.* ಹೊಟ್ಟೆ-.

ಬಾಕಲ್ bâkal. ಬಾಕಲು. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Si. 111; My.). See Si. 111. 112; B. 5, 27.

ಬಾಕಲ bâkala. = ಬಾಕಲ್, etc. (B. 5, 126. 140).

ಬಾಕಲು bâkalu. = ಹಕ್ಕಲು. — ಬಾಕಲಾಯು. -ಆಯು. = ಹಕ್ಕಲಾಯು. (My.).

ಬಾಕಿ bâki. 1. (fr. ಬಾಕ್). A female eater or devourer. See ಹೊನ್ನು-.

ಬಾಕಿ bâki. 2. Remainder; balance; balance outstanding (of a sum or an account); debt; remaining (My.; Mhr., H., Br.; Čb. 143). ತೆತ್ತ ಪ್ಪು ಬಾಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮುತ್ತೀನು ಕೊಬ್ಬಾನು?— ಅಸಲು ಬಾಕಿಯಾದರೂ ಬಡ್ಡಿ ಕೆಯ್ಲಿ ಬನ್ತು (Prvs.). — ಬಾಕಿ ಸಾಕಿ. Balance outstanding (My.; Mhr. ಬಾಕೀ ಸಾಕೀ).

ಬಾಕಿದಾರ bâki-dâra. A man from whom a balance is due, one who is in arrears (My.).

ಬಾಕು bâku. 1. A bend, a curve (Mhr., H. ಬಾಕ, ಬಾಂಕ, ವಾಕ, ವಾಂಕ). ಹುಬ್ಬಿನ ಬಾಕು (ಭ್ರೂಲತೆ Čb.).

ಬಾಕು bâku. 2. = ಬಾಗು. A dagger (My.; T. ವಾಂಗು, M. ವಾಙ್ಙು, ನಂಗಿ; Br., H.).

ಬಾಕುಳ bâkuḷa. = ಬಾಕುಳಿ. (Bp. 40, 58).

ಬಾಕುಳಿ bâkuḷi. Excessive desire (ಪಸ, ಮೊಗಸು, ಇಚ್ಛೆ Śs.; ಆತ್ಯಾಸೆ Kk. 67; ಪಿರಿದಾಸೆ Śm. 51; *cf.* ಬಯಸು). **2,** an inordinately desirous, covetous person (Bh. 3, 7, 87).

ಬಾಗ್ bâg. ಬಾಗು. A garden (Mhr., H. ಬಾಗ; see ಲಾಲ್-).

ಬಾಗ bâga. 1. (Tbh. of ಭಾಗ್ಯ). One of the qualities of sâtvati (Kâvy. IV, 2, 60; Të. ಬಾಗು). — ಬಾಗವಾಡಿ. N. of a place (Bp. 2, 45; 5, 49; see ಇಂಗಳೇಶ್ವರ-).

ಬಾಗ bâga. 2. Tbh. of ಭಾಗ. (My.). See ಕಡಿವಾಗ.

ಬಾಗ bâga. 3. = ಬಾಗ್. See ಬಾಗವಾನ.

ಬಾಗಲ bâgala. = ಬಾಗಿಲು, etc. See ಆಗಸೆ-. — ಬಾಗಲವಾಡ. -ಪಾಡ. = ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ. A door-frame (My.).

ಬಾಗಲು bâgalu. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (My.). ಊರೆಲ್ಲ ಸೂಜಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಪಾಕಿದರು.— ಬಾಗಲು ಮುಚ್ದು ಹೊಗುವನ ಸಿಗೆ ಬೀಗದ ಕೆಯ್ ಯಕೆ? (Prvs.).

ಬಾಗವಾನ bâgaʒ-vâna. A gardener; one of a caste that buy and sell vegetables and flowers (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಬಾಗಾಯತಿ bâgâyati. Relating to garden-land (Mhr., H. ಬಾಗಾಯತೀ); a garden (My.).

ಬಾಗಾಯತು bâgâyatu. Garden-land, a garden (My.; Mhr., H. ಬಾಗಾಈತ).

ಬಾಗಿ bâgi. = ಬಾಗೆ. N. of a tree (ತಿವಾಂಗಿ Mr. 127, o. r. in two MSS. ಬಾಗೆ; Bp. 45, 36); the tree Calosanthes indica Blum. (St. & Pl.; Oroxylum indicum Vent., Z.).

ಬಾಗಿ bâgi. 1. Tbh. of ಭಾಗಿ 1. An owner; a master, a lord (Abh. P. 5, 3).

ಬಾಗಿ bâgi. 2. (Tbh. of ಭಾಗ್ಯ). = ಭಾಗಿ 3. N. (My.). — ಬಾಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ಬಾಗಿನ bâgina. = ಬಾಯಿನ. Tbh. of ವಾಯನ. A present, a gift (My.; T. ವಾಗೈ; *cf.* ಬಬ್ 2).

ಬಾಗಿಲ್ bâgil. ಬಾಗಿಲು. = ಬಾಕಲ್, ಬಾಕಲು, ಬಾಗಲ, ಬಾಗಲು, ಬಾಗಿಲು. A door, a gate, a door-way (ದ್ವಾರ್, ದ್ವಾರ, ಬಲಜ Hlâ.; ದ್ವಾರ್, ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nr., Si. 111; ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nn. 100; Čpr. 2, after 93; 3, 97; 7, after 79; Bp. 55, 10; B. 2, 45. 52; 4, 57; Č. Bp. 5, 48. 51. 52; Bh. 1, 8, 70; J. 3, 9; 5, 57; 17, 6. 21; C.; T. ವಾಜ

ಲ್, ವಾಯಲ್, ವಾಯಿಲ್; M. ವಾಡಿಲ್; Tĕ. ವಾಕಿಲ; Tu. ಬಾಕಿಲ್). ಬಾಗಿಲ ಹೊಬಗಣ ತೋರಣ ತೋರಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ; ಹೊಬಗಣ ಬಾಗಿಲಿನ್ದ, ಎನ್ಬರು (Nr.). ಒಳಗಣ ಬಾಗಿಲು (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ, ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ); ಪಟ್ಟಣದ ಬಾಗಿಲು (ಪಲಜ); ಮನೆಯ ಕೆಲದ ಬಾಗಿಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ Nr.). ಬಾಗಿಲ ಹೊಸ್ತಲು (ದೇಹಲಿ); ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬಬ್ಬೇ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತುಬಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟರುವ ಪೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ (ತಿಲೆ Si. 110); ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಕದ (ಕವಾಟ, ಅರರ 112). ಬಾಗಿಲ ಕಾವನವು (ದ್ವಾರಪಾಲ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nn. 100). ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಜವಾನ (ದ್ವಾರಪಾಲ, etc. Si. 258). ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದು ಕೊಣ್ಡಿರುವನವನು (ಪ್ರತ್ಯೂ, ದ್ವಾಃಸ್ಥ 422). — ಬಾಗಿಲವ. -ವ. A doorkeeper, a warder (ದವ್ವಾರಿಕ, ದ್ವಾಸ್ಥ Mr. 266; Bp. 16, 13; 35, 47; My.). — ಬಾಗಿಲುವಾಡ. -ಮಾಡ. A tower, or an upstair house, over the gate of a place (ಗೋಪುರ, ಪುರ ದ್ವಾರ Hlâ.). — ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ. = ಬಾಗಿಲುವಾಡ. (Abh. P. 4, after 81). — ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ. -ಪಾಡ. = ಬಾಗಲವಾಡ. (Rśv. 8, after 5; 10, after 31; Śś̆v. 1, 61).

ಬಾಗಿಲ ಬಾgila. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (Bp. 31, 16; B. 4, 217; see ಆಗಸೆ-). — ಬಾಗಿಲವಾಡ. (= ಬಾಗಿಲುವಾಡ). N. of a place (Bp. 12, 8).

ಬಾಗಿಸು ಬಾgisu. To bend (v. t.; My.; Bp. 9, 31; 32, 27; J. 8, 22; see ತಲೆವಾಗಿಸು). **2,** to cause to bend, to have bent (by another, My.).

ಬಾಗು ಬಾgu. 1. To bend (v. i.), to bow, to incline, to stoop (ನಮ್ರತ್ವ Śmd. Db.; ಬಗ್ಗು Śm. 84; My.; T. ವಾಂಗು, M. ವಾಙ್ಙು). ಬಾಗಿದುದು (ಅವಾಗ್ರ, ಅವನತ, ಅನತ Nr.). ಅತಿ ಬಾಗಿದುದು (ನುಣಿ, ಏನವು Nn. 67); ಬಾಗದುದು (ಸ್ತಬ್ಧ, ಅನತ 76). **2,** to bend (v. t., My.); (to pour off the water from boiled rice, etc. by inclining the vessel). ತಿರವ ಬಾಗುವಂ (ಅಧೋಮುಖ Mr. 243). ಬಾಗಿದ ಗಂಜ (ಅರನಾಳ, etc. Nr.; Si. 311).— ಬಾಗಿದರೂ ಬೀಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 24, 43; 27, 11; 43, 85; 46, 57; 57, 47. 59; 59, 22; 60, 28. 34; Č. Bp. 11, 10; Rśv. 2, 49. 50; 13, 65; J. 3, 31; 19, 6; 28, 46; 31, 6; B. 4, 60; ತಲೆವಾಗು. — ಬಾಗೊತ್ತು. ಬಾಗ ಒತ್ತು. To press down so as to bend (J. 14, 24).

ಬಾಗು ಬಾgu. 2. Bending, inclining; a bend, a curve;—a bow, an obeisance (ಪೊಬ್ಬು, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Śś̆.). See B. 4, 47; 5, 238; Bh. 2, 4, 10; Mr. s. ತ್ರಿಭಂಗ; ತಾಗು ಬಾಗು. — ಬಾಗುವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. To begin to bend (v. i., Bp. 4, 29).

ಬಾಗುವ ಬಾgua. = ಬಾಕು 2. (Bp. 6, 9).

ಬಾಗುರಿ ಬಾguri. = ಭಾಗುರಿ. N. of a ṛishi (J. 33, 39).

ಬಾಗುವತನ ಬಾguvatana. The state of being bent. ವಿಲಾಸದಿಂ ಬಾಗುವತನಂ (ವಿಲಾಸಾವನನಮ್ರಂ Śmd. Db. ad ನಿಕ್ಕುಳಿಸು).

ಬಾಗುಹ ಬಾguha. Bending. See ತಲೆವಾಗುಹ.

ಬಾಗುಳ್ ಬಾgul. = ಬಾಗುಳ. Tbh. of ವ್ಯಾಕುಲ (Śmd. II; Kk. 93; *cf.* ಬಾವಳಿಸು).

ಬಾಗುಳ ಬಾguḷa. = ಬಾಗುಳ್. (ವ್ಯಾಕುಲ Śm. 48; ಚಿನ್ತೆ Čt. I, 71; V. 3, 9).

ಬಾಗೆ ಬಾgĕ. = ಬಾಗಿ, q. v. **2,** the tree Acacia (or Mimosa) seeressa Roxb. (Albizzia lebbeck Benth., ಶಿರೀಷ, ಕಪೀತನ, ಭಣ್ಡೀಲ, ಭಣ್ಡೀರ Si. 136; My.; ಸಿರಿಸ Mr. 119; T. ವಾಗೈ, Mimosa flexuosa Rottl.; M. ವಾಗೆ, Acacia odoratissima).

ಬಾಗೆ ಬಾgĕ. Tbh. of ಭಾಗ. (Bp. 56, 35; Hlâ. s. ಮೇಗು).

ಬಾಂಂ ಬಾṁ. ಬಾಙ್. = ಬಾನ್ 3, etc. — ಬಾಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The sky-sea: the celestial Ganges (Rśv. 10, 82; Śś̆v. 3, 3). — ಬಾಂಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. The sky-tank (Rśv. 12, 12; V. 3, 14). — ಬಾಂಗೆಸೆವ ಪಾವು. -ಎಸೆವ-. Râhu (Kk. 11*b*).

ಬಾಂಕೆ ಬಾṁki. A kind of bugle (My.; Mhr., H.).

ಬಾಂಗಿ ಬಾṁgi. = ಬಂಗಿ 3. A pole with a sling attached to each end, carried across the shoulder and bearing packages in the slings; the packages conveyed: the bangy post or mail (My.; Mhr., H. ಬಂಗೀ, ಬಹಂಗೀ).

ಬಾಚ ಬಾca. = ಬಾಚ 1. N. — ಬಾಚಪಡಿಹಾಱಿ. (Bp. 37, 3).

ಬಾಚಣಿಗೆ ಬಾcaṇigĕ. A comb (My.; ಪ್ರಸಾಧನ, ಕಂಕತಿಕೆ Si. 231). ಬಾಚಣಿಗೆಯಿನ್ದ ಬಾಚದವಳು ಬಾಚಿಯಿನ್ದ ಬಾಚ್ಯಾಳೇ? (Prv.). — ಬಾಚಣಿಗೆಹಲ್ಲು. The tooth of a comb (My.).

ಬಾಚಲ ಬಾcala. = ಬಾಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಬಾಚಿ ಬಾči. (= ಬಳಸು 2). A bodice; a coat of mail (ಕಂಚುಕ, ವಾರವಾಣ, ಜೋಲಕ, ಕುಪ್ಪಸ Mr. 343; *cf.* ಬಾಸಣಿ?).

ಬಾಚಿ ಬಾči. 1. = ಬಾಚ. N. See ಪಡಿಹಾಱಿ-. — ಬಾಚಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 53, 32; see ಬಿಬ್ಬಿ-). — ಬಾಚಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 8. 74. 75; 54, 83. 85; see ಬಿಬ್ಬಿ-, ಸೊಡ್ಡ ಅದೇವ-). — ಬಾಚರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 37, 7. 14; 53 sum.; 53, 6. 16. 18. 23. 27; 53, 72; 54, 1; see ಸೊಡ್ಡ ಅದೇವ, ಸೊಡ್ಡಳ್-). — ಬಾಚರಸಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 30; see ಸೊಡ್ಡ ಲದೇವ-). — ಬಾಚಿದೇವಯ್ಯ. N. See ಸೊಡ್ಡಳ್-. — ಬಾಚಿರಾಜ. N. (Bp. 53, 29; 54, 82; see ಸೊಡ್ಡಳ್-).

ಬಾಚಿ ಬಾči. 2. (Tbh. of ವಾತಿ, ವಾಸಿ 5). An adze (ದಣ್ಡಿ Mr. 383; My.; Bp. 24, 81; ವೃಕ್ಷಭೇದಿ G.; T. ವಾಚ್ಚಿ, ವಾಡ್ಡಿ, ವಾಬ್ಬಿ; M. ವಾಚ್ಚಿ; Tĕ. ಬಾಡಿತೆ, ಬಾಡಿಸೆ; Tĕ. ವಾಡಿ, ವಾಡಿಮೆ, ವಾಲಾರು, sharpness of weapons and instruments, *cf.* ಬಸಿ 2 & 3). See Prvs. s. ಕಾವ್ತು 2, ಬಾಚಣಿಗೆ.

ಬಾಚಿಗ ಬಾciga. = ಬಾಸಿಗ, q. v. See ಎಗಬಿಗ-, and My. s. ಭಾಸ್ಕರ.

ಬಾಚಿಸು ಬಾčisu. 1. To cause to comb (My.).

ಬಾಚಿಸು ಬಾčisu. 2. To cause to gather up etc. (My.).

ಬಾಚು ಬಾču. 1. To comb (Bp. 47, 30; My.; ಹಿಕ್ಕು G.; Tu. ಬರ್ಗು; T. ವಾರು, M. ವಾರು, ವಾಱು, ವಾಳು, to cut lengthwise; to trim a palm leaf to write upon, see ಬಾರ್ 2;—to put the hair in order by a comb, to comb; T., M. ವಗಿರ್, to cut in longitudinal little pieces, to divide, slice; to part or disentangle, as the hair, see ಬಯ್ 1). See Prv. s. ಬಾಚಣಿಗೆ.

ಬಾಚು ಬಾču. 2. (= ಬಾರ್ಚು). To scrape together with the hand, etc. and gather up, as sweepings, etc., to make a heap of and take away (My.; T., M., Tĕ. ವಾರು; *cf.* ಬಯ್ 4); to take away and rob everything, to spoliate (My.; Bp. 31, 7; Dp. 55, 3).

ಬಾಜನೆ ಬಾjanĕ. Tbh. of ವಾಚನೆ (Śmd. 338; Kk. 51). — ಬಾಜನೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. A kind of poetical composition (Kâvy. V, 965).

ಬಾಜಾ ಬಾjâ. = ಬಾಜೆ. Tbh. of ವಾದ್ಯ. Playing upon musical instruments, instrumental music (My.; Mhr., H.); a

musical instrument (see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ). — ಬಾಜಾಬ ಜನ್ತ್ರಿ. Music played upon all sorts of instruments (My.).

ಬಾಜಾರ bâjâra. = ಬಜಾರ, etc. (My.; Dp. 169, 3).

ಬಾಜಾರಿ bâjâri. = ಬಜಾರಿ. (My.).

ಬಾಜಾರು bâjâru. = ಬಾಜಾರ, etc. (My.).

ಬಾಜಿಬನ್ದು bâji-bandu. = ಬಾಜುಬನ್ದ. (My.; Br.).

ಬಾಜಿಸು bâjisu. = ಬಾಜಿಸು. Tbh. of ವಾದಿಸು. To sound, to sound or play a musical instrument, to strike a musical instrument, to strike or knock so as to produce a sound (ನುಡಿಸು Ct. II, 74; Abh. P. 4, 31; V. 9, after 21; Tē. ವಾಯಿಂಚು). ವೀಣೆಯಂ ಬಾಜಿಸುತೆ (Bp. 1, 53). ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ವಾದನದಣ್ಣ Śmd. 46; ಕೋಣ Hlâ.; ವಾದ್ಯಕೋಣ, ದಣ್ಣ Nn. 127). ವಾದ್ಯಮಂ ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ಕೋಣ Mr. 80). ಪಾತ್ರವಾಡೆ ವಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (Śmd. 296).

ಬಾಜು bâju. (= ಬಾದಿ 1). A side; any part of the body opposed to any other part; verge, border (ಪಕ್ಕ Čb.; My.; Br.; Mhr., H. ಬಾಜೂ); party, faction; a patron, helper (Mhr., H.). 2, Tbh. of ಬಾಹು. — ಬಾಜು ಆಗು. To go to one side or aside (My.).

ಬಾಜುಬನ್ದ bâju-banda. = ಬಾಜುಬನ್ದು, ಬಾಜೂಬನ್ದು, ಬಾಜೂಬನ್ದು. A bracelet worn on the upper arm (ಅಂಗದ, ಕೇಯೂರ, ಬಾಹುಭೂಷಣ G.).

ಬಾಜೂಬನ್ದ bâjû-banda. = ಬಾಜುಬನ್ದ. (ಕೇಯೂರ Čb.).

ಬಾಜೂಬನ್ದು bâju-bandu. = ಬಾಜೂಬನ್ದ. (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Si. 220).

ಬಾಜೆ bâjĕ. = ಬಾಜಾ. (My.).

ಬಾಜೇ bâjé. Miscellaneous (Br., H.). — ಬಾಜೇ-ಬಾಬು, a miscellaneous head in accounts (My.; Br., H.).

ಬಾಂಜೋತು bâṁjŏtu. Incest committed with one's elder sister; a man who commits that crime (My.; H.).

ಬಾಟೆ bâṭĕ. A road (My.; Br., H.; Sk. ವಾಟ). See ರಾಜ-.

ಬಾಡ bâḍa. ಬಾಡಂ. Tbh. of ವಾಢ. Much, further (ಅತ್ಯರ್ಥ Nr.; ಸೋಡಂ, ಪಿರಿದುಂ Śmd. 393; ಪಿರಿದು, ಸೋಡಂ, ಉಣ್ಣಳಿಯದು Śmd. II); very well, indeed, yes, surely (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Nr.). 2, in vain, causelessly (ಸೋಡಂ, ಸುಮ್ಮನೆ Ct. I, 14; ಸೋಡಂ, ಬಯ್ದು Ct. II, 22; ಸೋಡಂ, ಉಣ್ಣಂ ವಳಿಯದು, ಬಯ್ದು Kk. 89; ಸೋಡಂ, ಬಯ್ದು Śmd. 110 Mdb. MS. and another one; *cf.* ವಾಯು 1; Mhr. ವಾಡ, room, vacancy: leisure).

ಬಾಡಗ bâḍaga. Tbh. of ವಾಟಿಕ (Ct. II, 109).

ಬಾಡಗೆ bâḍagĕ. = ಬಾಡಿಗೆ. Tbh. of ಭಾಟಿಕ. Hire; rent; fare (ಭಾಟಕ, ಅವಶ್ಯಯ Hlâ.; T., M. ವಾಡಗೆ, ವಾಡಗೆ; Tē. ಬಾಡಿಗೆ). — ಬಾಡಗೆಯ ದಾನಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಬಾಡಬ bâḍaba. = ಬಾಡವ, ವಾಡವ. (Bp. 55, 37; 56, 30).

ಬಾಡಬಾಗ್ನಿ bâḍabâgni. = ನಾಡವಾಗ್ನಿ. (My.).

ಬಾಡಬಾನಲ bâḍabânala. = ವಾಡವಾನಲ. (My.).

ಬಾಡಬೇಯ bâḍabêya. = ವಾಡವೇಯ. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಬಾಡವ bâḍava. = ಬಾಡಬು, etc. (ಶೂಚಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 18; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Mr. 248).

ಬಾಡಿಕೆ bâḍigĕ. = ಬಾಡಗೆ. (My.; B. 4, 160). ಗುಡುಸಲಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ,... ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ (B. 5, 204). See ಎತ್ತು ವಾಡಿಗೆ. — ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡು. To hire out (My.). — ಬಾಡಿಗೆಯವ. -ಆವ. A man who has hired or tenanted (My.). — ಬಾಡಿಗೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A hired ox (My.). — ಬಾಡಿಗೇ ಬಂಡಿ. A hired cart (B. 3, 77). — ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ. A rented house. ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ, ಕೂಡಿಕೇ ನೆಲ್ಲರು (Prv.).

ಬಾಡಿಗೆದಾರ bâḍigĕ-dâra. A man who hires out, as cattle, houses (My.; B. 5, 122).

ಬಾಡಿಸು bâḍisu. 1. (= ಬಾಯ್ ಊಡಿಸು). To eat any pungent food to excite drinking or appetite. ಕುಡಿವುತ್ತ ಬಾಡಿಸುವದು (ಉಪದಂಶ, ಆವದಂಶ, ಚಕ್ಷ್ಯಣ Hlâ.). ಬಾಡ ಬಾಡಿಸುತ ಕಳ್ಳುಡಿವುದು (ಆವದಂಶ, ಉಪದಂಶ Mr. 221). ಮದ್ಯ ಪಾನ ಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಮ್ಮುವ ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದುದು, ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಮ್ಮುವ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ನಂಜಿ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಉಪದಂಶ, etc. Si. 347). ಪಳದೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥ (ಸಿಪ್ಪಾನ); ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥ (ವ್ಯಂಜನ, ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ, ಕೋಸಮ್ಮರಿ G.).

ಬಾಡಿಸು bâḍisu. 2. To cause to fade (My.); to scorch or singe by fire, as slices of dried flesh or leaves (My.). ಸುಡುವದೂ ಬಾಡಿಸುವದೂ (ಓಷ, ಪ್ಲೋಷ Si. 389).

ಬಾಡು bâḍu. 1. To wither, to fade, as flowers; to die away, as shrubs, etc.; to grow dry, as wounds; to grow weary or languid; to become weak or feeble; to pine away, to lose colour; to be dispirited, downcast, or sad (ಮ್ಲಾನ Śmd. Dh.; Śm. 93; ಕನ್ದು G.; My.; T., M. ವಾಡು; T. ವಡಂಗು, to wither, fade away, grow dried, scorched, or parched; Tē. ವಡಲು, see ಬಡಿಲ್ 1; Mhr. ಬಾವಣೇಂ, ವಾಳಣೇಂ). ಬಾಡಿದ ಹೂ ನಾಡಿನವರಿಗ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Čpr. 2, 20; 4, 85; 8, 99; Bp. 54, 81; Rāv. 5, 39. 40; 9, 28; J. 9, 13; 11, 37; 15, 18; 19, 30. 32; Č. Bp. 4, 7; B. 3, 7.

ಬಾಡು bâḍu. 2. Flesh (ಮಾಂಸ Śmd. Dh.; Śm. 93; Bhn. 20; ಬಿಕ್ಕು, ಅಡಗು Śm. 32; My.; see Mr. 221 s. ಬಾಡಿಸು 1; ಸುಡು-).

ಬಾಡು bâḍu. Tbh. of ವಾಟ. (ಶಾಕಶಾಕಟ, etc., ಕಾಯ ತೋಣ್ಟ Hlâ.).

ಬಾಣ bâṇa. = ಬಾನ್ 3, etc. (My.).

ಬಾಣ bâṇa. = ವಾಣ. Grass (ಪುಲ್ Nn. 7, = ಬಾಳ 1?); a shaft made of a reed, *an arrow* (ಅಮ್ಬು Nn. 5. 35; ಶರ, ಅಮ್ಬು 7); — a rocket (My.; Tē.; T. ಪಾಣ, M. ವಾಣ). 2, the number 5 (Čh.; ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣನಾಭೇದ 7, see ಪಂಚಬಾಣ). 3, *N. of an asura*, a sun of Bali (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸ ಸಭೇದ 7; Bp. 26, 50. 52; 54, 69; J. 7, 40). 4, N. of an author (Bp. 1, 13). 5, a kind of raiment (ಸಿವಸನ, ವಸ್ತ್ರಭೇದ 7). 6, *a blue-flowering Barleria* (ಗೋರಟೆ 7; Mr. 505). 7, alone, solitary (= ಕೇವಲ). ಬಾಣ ಎದ್ದರೂ ತ್ರಾಣವಿರ ಬೇಕು. — ಬಾಣವಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಗೋಣ ಕೊಯ್ದಿದರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬಾಣ ಎಚೆ. To shoot an arrow (G. 86). — ಬಾಣ ಏಬ್ಸು. To put the arrow on the bow (G. 251. 252). — ಬಾಣ ಬಿಡು. = ಬಾಣ ಎಚೆ. ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣ (ನಿರಸ್ತ G.). — ಬಾಣ ಹೊಡೆ. = ಬಾಣ ಎಚೆ. (G. 86).

ಬಾಣಗಾರ bâṇa-gâra. A preparer and exhibiter of fireworks (My.).

ಬಾಣಗೇಹ bâṇa-gêha. A quiver (ಶರಧಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆ Nn. 11).

ಬಾಣಜಾತೆ bâṇa-jâtĕ. Ushâ, the daughter of the asura Bâṇa (J. 25, 21).

ಬಾಣತಿ bâṇati. = ಬಾಣಸ್ತಿ, ಬಾಣಸ್ತಿ. A puerperal woman, a woman recently delivered, a woman just brought to bed, a lying-in woman (ಜಾತಾಪತ್ಯ ಪ್ರಜಾತ, ಪ್ರಸೂತ, ಪ್ರಸೂತಿಕೆ

Nr.; ಪ್ರಜಾತ, ಪ್ರಸೂತ Mr. 308; ಪುಷ್ಪಕ 527; Bp. 53, 12; My.; Tĕ. ಬಾಲಿನ್ತೆ; M. ವಣ್ಣೆ; Mhr. ಬಾಳನ್ತ, ಬಾಳನ್ತೀಣ). ಬಾಣತಿಯ ಕೋಣೆ (ಆರಿಷ್ಟ); ಬಾಣತಿಯ ಮನೆ (ಸೂತಿಕಾಗೃಹ G.).

ಬಾಣತಿತನ bâṇatitana. Nursing, or attending upon, a lying-in woman (My.; B. 5, 158. 304).

ಬಾಣತ್ತಿ bâṇatti. = ಬಾಣತಿ, etc. (Abhâ. 2, 106; My.).

ಬಾಣಪಡಾಯಕ bâṇa-dâyaka. A servant who hands arrows to a warrior in battle (Bh. 8, 21, 4).

ಬಾಣನ್ತಿ bâṇanti. = ಬಾಣತಿ, etc. (ವಿಜಾತೆ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ Hlâ.; My.). — ಬಾಣನ್ತಿಬಾಳ. Socotrine aloes, given to a woman in child-bed (My.; ಚೋಲ, ಗನ್ಧರಸ, etc., ಚೋಲಿ Si. 334; Mhr. ಬಾಳನ್ತಚೋಳ). — ಬಾಣನ್ತಿಚೋಲಿ. = ಬಾಣನ್ತಿಬಾಳ. (My.).

ಬಾಣಪೀಠ bâṇa-pîṭha. N. of a pedestal or seat of a liṅga (Bp. 57, 53; *cf.* ಬಾಣಲಿಂಗ).

ಬಾಣಮುಕ್ತೆ bâṇa-mukti. *Shooting an arrow.*

ಬಾಣಲಿ bâṇali. = ಬಾಣಲೆ, ಬಾಣ್ಣೆಲ, ಬಾಳಲಿ, ಬಾಳ್ಳೆ. (Tbh. of ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ). A frying pan of stone or metal (My.; ಅಮ್ಬರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Si. 308; ಋಜೀಷ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ 309; Tĕ.; T. ವಾಣಾಯ).

ಬಾಣಲಿಗೆ bâṇaligĕ. (Tbh. of ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರಕ). = ಬಾಳಿಗೆ, q. v.

ಬಾಣಲಿಂಗ bâṇa-liṅga. N. of a liṅga (Bp. 9, 5; 38, 53; 57, 53; 58, 31; Sk. ವಾಣ-).

ಬಾಣಲೆ bâṇalĕ. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.; ಅಂಗಾರಶಕಟಿ Mr. 211; see ಆಡು-).

ಬಾಣಸ bâṇasa. = ಬಾಣಸು. (Tbh. of ಮಹಾನಸ). A kitchen; cookery (Bh. 1, 10, 14; Č. Bp. 47, 41; J. 2, 61; Tĕ. ಪಾನಸ). ಬಾಣಸದ ಮನೆ (ರಸವತಿ, ಪಾಕಸ್ಥಾನ, ಮಹಾನಸ Nr.; ರಸವತಿ, ಮಹಾನಸ Mr. 196). — ಬಾಣಸದ ತಿವಡೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಬಾಣಸಿ bâṇasi. A cook (Bh. 4, 2, 56. 58).

ಬಾಣಸಿಗ bâṇasiga. = ವಾಳಸಿಗ. A cook (ಸೂಪಕಾರ, ವಲ್ಲವ, ಆರಾಲಿಕ, ಸೂದ, etc. Nr., Hlâ., Si. 308; ಸೂದ Nr.; ಅಡಬಳ Šmd. II, Kk. 36, Šm. 45; ಉಣಬಡಿಗ Čt. I, 5; ಅಡಿಗೆಯವ Bhn. 53; T. ಪಾನಶಿಯ, Tĕ. ಪಾನಸೀನು). See Šmd. 233; Bp. 47, 34; 59, 29; J. 2, 60. ಬಾಣಸಿಗನಾದರೆ ಹುಣಿಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅ ಬ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಬಾಣಸಿಗಿತ್ತಿ bâṇasiga-itti. A female cook (Bp. 9, 40).

ಬಾಣಸು bâṇasu. = ಬಾಣಸ. ಬಾಣಸಿನ ಮನೆ (ಪಾಕಸ್ಥಾನ, ರಸವತಿ, ಮಹಾನಸ Hlâ.; Bh. 4, 2, 54). — ಬಾಣಸುಗೆಯ. To cook (Abh. P. 10, 136; 13, 28. 131). — ಬಾಣಸುವೆಗ್ಗಡೆ. -ಪೆಗ್ಗಡೆ. A kitchen-master (ಪೌರೋಗವ, ಸೂದಾಧ್ಯಕ್ಷ Hlâ.).

ಬಾಣಹರ bâṇa-hara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18).

ಬಾಣಾರಿ bâṇa-ari. = ಬಾಣಹರ. (My.).

ಬಾಣಾಶ್ರಯ bâṇa-âśraya. *A quiver.*

ಬಾಣಾಸನ bâṇa-asana. Arrow-discharger: *a bow* (Čpr. 5, 56); — a bow-string.

ಬಾಣಾಸುರ bâṇa-asura. = ಬಾಣ No. 3. (My.).

ಬಾಣಿ bâṇi. = ವಾಣಿ 1. (ವಾಣಿ, ಸರಸತಿ, etc. Kk. 9).

ಬಾಣೆ bâṇĕ. *A blue-flowering Barleria* (see ಬಾಣ No. 6).

ಬಾಣೋಚ್ಛಿಷ್ಟ bâṇa-uĕchishṭa. Orts of the poet Bâṇa (who is said to have used all words in his works and thus to have made, so-to-say, orts of them, Bp. 1, 13).

ಬಾಣ್ದ bâṇḍu. A "bond" (My.). 2, a "band" of musicians and their music (My.).

ಬಾಣ್ದಿಲಿ bâṇḍli. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.).

ಬಾತ bâta. Idle talk (Mhr., H.).

ಬಾತಮಿ bâtami. Intelligence, news (My.; Mhr., H.). ಬಾತ ಮಿ ಹೇಳುವವ (ಸೂಚಕ Čb.).

ಬಾತಮಿದಾರ bâtamî-dâra. An intelligencer (My.; Mhr.); a spy (Mhr.; ಅನಸರ್ಪ, ಚರ, ಚಾರ, etc. Si. 260).

ಬಾತಾಖಾನಿ bâtâkhânî. An idle talker, a loquacious man (My.; Br.).

ಬಾತಾಳ bâtâḷa. The Poon-tree, Sterculia foetida Lin. (St. & Pl.).

ಬಾತು bâtu. 1. = ಬಾದು. P. p. of ಬಾ 2 & ಬಾಯು, q. v.

ಬಾತು bâtu. 2. = ಬಾರ್ತು. A p. p. of ಬಾರ್ 4. ಬಾತುದು (ಗೂನ, ಹನ್ನ Nr.).

ಬಾತು bâtu. = ಬಾತೆ. A duck (My.; Br.; M. ಬಾತ್ತು; Port. pato; Arabic bat). — ಬಾತುಕೋಳಿ. = ಬಾತು. (My.; ಕಾರಣ್ಡ, ಕಾರಣ್ಡವ G.).

ಬಾತೆ bâtĕ. = ಬಾತು. (ಕೋಳಿ Bhn. 20).

ಬಾದಣಿ bâdaṇa. = ಬಾದನ. Tbh. of ವಾತಾಯನ. (ವಾತಾಯನ, ಗವಾಕ್ಷ Nr.; Čpr. 8, after 44; Râm. 6, 30, 16, a hole).

ಬಾದರ bâdara. (fr. ಬದರ). Made of cotton; — *cotton-cloth; — the cotton-plant* (ಪಿಚವ್ಯ, ಕಾರ್ಪಾಸ, ಪತ್ತಿ Mr. 128); — silk.

ಬಾದರರಾಯಣ bâdarâyaṇa. N. of a ṛishi: Vyâsa (ಕೃಷ್ಣ, ವೇದವ್ಯಾಸ Nn. 47; Bp. 54, 32; Bh. 1, 10, 1; J. 2 sum.; 2, 36).

ಬಾದವಣಿ bâdavaṇa. = ಬಾದಣ. (ವಾತಾಯನ, ಗವಾಕ್ಷ, ಜಾಲಕ, etc. Hlâ.).

ಬಾದಕಹ bâdaśaha. = ಬಾದಶಾಹ. (My.; B. 4, 8. 146).

ಬಾದಶಾಹ bâdaśâha. A king, used only of the Mahammadan or of foreign kings or emperors (My.; Mhr., H. ಬಾದಶಾಹ; *cf.* ಪಾಚ್ಛ).

ಬಾದಾಮು bâdâma. = ಬಾದಾಮಿ. The almond-tree, Amygdalus communis and amara; — an almond (Mhr., H.). ಬಾದಾಮಿದ ಗಿಡ (ಮಧುರ Čb.).

ಬಾದಾಮಿ bâdâmi. = ಬಾದಾವಿ. Relating to almonds (Mhr.); — an almond (My.; T. ವಾದುಮೈ). — ಬಾದಾಮಿಮರ. The Indian almond-tree, Terminalia catappa Lin. (St. & Pl.). — ಬಾದಾಮಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Almond-oil (My.).

ಬಾದಾಮು bâdâmu. = ಬಾದಾಮ. (My.; Br.).

ಬಾದಾವಿ bâdâvi. = ಬಾದಾಮಿ. (B. 3, 19. 20). — ಬಾದಾವಿಗಿಡ. The almond-tree (B. 3, 19. 20).

ಬಾದಿ bâdi. 1. (= ಬಾಜು). A patron, a helper. ಬಾದಿಯಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ ಬೂದೀ ಸಮಾನ (Prv.).

ಬಾದಿ bâdi. 2. Weight, load (My.; see Prv. s. ಜೆಣ).

ಬಾದು bâdu. = ಬಾತು 1. P. p. of ಬಾ 2.

ಬಾದು bâdu. 1. Tbh. of ವಾದ (Šmd. 364 Mḍb.; Tĕ. ವಾದು).

ಬಾದು bâdu. 2. Deducted (from a number, list, etc.); deduction (My.; Mhr., H. ಬಾದ).

ಬಾದ್ಯ bâdya. (A formation fr. ಬನ್ನು and ಬಾನ್ತವ). A man who is connected or related: a relative, a relation (My., Tĕ.). ಆವನು ನನಗೆ ಬಾದ್ಯನು (My.). 2, a man who has a right or claim to (My.; Tĕ.; T. ಪಾತ್ತಿಯು). ಈ ಮನೆಗೆ ಆವನು ಬಾದ್ಯನು (My.); an heir (My.; T.). 3, a right or claim to possession (My.; Tĕ., T.; M. ಬಾಧ್ಯ). ತನ್ದೆಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ಮಗನಿಗೆ ಬಾದ್ಯವುಣ್ಟು (My.). 4, property, inheritance (ದಾಯ G.). ಬಾದ್ಯತೆಗೆ ಬಾದ್ಯನಾದರೆ ಹೋದ್ಯವೇನು?— ಪಾದ್ಯನಾದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಾದ್ಯತನ bâdyatana. = ಬಾದ್ಯತೆ, ಬಾದ್ಯತ್ವ. (My.; ಸ್ವಾಮ್ಯ G.; B. 5, 183). ಆ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಆ ಮಗಳ ಬಾದ್ಯತನವಿರುತ್ತದೆ (B. 5, 291).

ಬಾದ್ಯತೆ bâdyatĕ. A right or claim to possession (My.;

Tĕ.; B. 5, 8). 2, that to which one has a right or claim. ಬಾದ್ಯತೆಗೆ ಬಾದ್ಯನಾದರೆ ಜೋದ್ಯವೇನು? (Prv.). 3, heirship (My.; Tĕ.).

ಬಾದ್ಯತ್ವ bâdyatva. = ಬಾದ್ಯತನ, etc. (My.).

ಬಾದ್ಯಸ್ತ bâdya-sta. A man who has a right or claim to (My.; B. 4, 5). 2, the rightful owner (My.; Tĕ.; B. 5, 276). 3, an heir (My.; B. 4, 51). 4, a man who has the duty (of performing something, My.; M.).

ಬಾದ್ಯಸ್ತಿಕೆ bâdya-stikĕ. A right or claim to possession (My.; B. 5, 114).

ಬಾಧ bâdha. = ಬಾಧೆ. Pain, suffering, grief, sorrow, affliction (ದುಃಖ Nn. 64);—annoyance, molestation, trouble (ಅತಿಶಯ 64);—resistance, opposition, obstruction;—opposing, opposition, hindrance, obstacle;—objection; prohibition; a contradiction (ನಿಷೇಧ, ಮಾಣಿಸುವುದು 64);—injury, hurt, damage;—swearing, an oath (ಪ್ರತ, ಸೂರು ೪ 64);—an opposer, an enemy (ಆರಾತಿ, ಹಗೆ 64);—bundle (64);—necessity (ಅವಶ್ಯ 488);—the body (ಉದರ, ಜೊಟ್ಟೆ 64);—a species of tree (ಕುಜ, ಮರನು 64; *cf.* ಬಾಧಕ). See ಆಗ್ನಿ-.

ಬಾಧಕ bâdhaka. A man who oppresses, harasses, troubles, etc. (Bp. 60, 55). 2, suspending, setting aside, as a rule. 3, a species of tree. 4, = ಬಾಧ. ಬಾಧಕ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಸಾಧಕವೇನು?—ಸೋನೂರಿಹುರುಗಗೆ ಜೋಧಕನಾದರೂ ಬಾಧಕನೇ (Prvs.). See Prv. s. ಶೋಧಕ.

ಬಾಧನ bâdhana. = ಬಾಧ. Opposing, annoying, etc. See ಆಗ್ನಿ-.

ಬಾಧಿಸು bâdhisu. To oppress, to harass, to pain, to torment, to trouble, to vex, etc. (Bp. 16, 2; 49, 26; J. 10, 38; B. 4, 61; 5, 166; My.).

ಬಾಧೆ bâdhĕ. = ಬಾಧ. *Pain, etc.* (ಆಪತ್ತು Mr. 487);—*annoyance, etc.*;—*opposition, hindrance*;—objection; prohibition; a contradiction (ನಿಷೇಧ 487);—*refutation*. — ಬಾಧೆ ಪಡಿಸು. = ಬಾಧಿಸು. (B. 4, 91; My.). — ಬಾಧೆ ಪಡು. To suffer distress, etc. ಬಾಧೆ ಪಡುವ ಬಾಬ್‌ಗಿನ್ತೆ ಬಳಕ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಬ್ಗೋ ದುತ್ತಮ (Prv.). — ಬಾಧೆಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಬಾಧೆ ಪಡಿಸು (Śâstrasâra in W. v. 1259).

ಬಾಧ್ಯ bâdhya. To be harassed, etc.;—contradictory, absurd.

ಬಾನ್ bân. 1. To make or fashion, as a potter does, to form earthen ware, to make pots, etc. (ಕುಲಾಲಕರಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ವಾನು; M. ಮನಿ, ಮನೆ; T. ಮನ್ನೆ, ವನ್ನೆ).

ಬಾನ್ bân. 2. = ಬಾನ 1. A pile of earthen vessels (ಕುಮ್ಮಟೊಟ್ಟಿಲ್ Śm. 100; T. ವಾನ್= ಪೆರು, greatness). 2, a heap of cakes of (dried) cow-dung (ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡಪುಂಜ Śmd. Dh.; ಸಗಣಿಪಿಣ್ಡದ ಪುಂಜ Śm. 100). — ಬಾನಂಗುಳಿಗೆ. -ಆಂ-ಗುಳಿಗೆ. (Śmd. 205). A bolus of cow-dung.

ಬಾನ್ bân. 3. (Śmd. 59). = ಬಾಂ (ಬಾಜ್), ಬಾಣಿ, ಬಾನೆ 2, ಬಾಮ್. The sky (ಆಕಾಶ Śmd. Dh., Čt. I, 100, Śm. 100; ಗಗನ Śmd. II, Kk. 88; ಎಲವ-ಟ್ಟಿ, ಆಗಸ, ಆಲ್ವಟ್ಟಿ, ಸಗ್ಗಿಗವಟ್ಟಿ, ಅವ್ಯರ Śm. 14; ಮಿಾನ್ವಟ್ಟಿ, ಆಲ್ವಟ್ಟಿ, etc., ಆಕಾಶ Kk. 12; Rśv. 6, after 11; Śśv. 4, 78; J. 4, 14; T. ವಾನ್; M. ವಾನ್, ವಾನ; T. ವಾನ್ also: a cloud; rain; Tĕ. ವಾನೆ, rain). ಆ ತೋರ್ಪುದಾ ತೋರ್ಪುದೆ ಬಾನೊಳ್ ಧ್ವಜಪಟಂ! (Śmd. 230). — ಬಾನಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. A kind of bird (My.). — ಬಾನಜೊಡರ್. -ಅ (= ಅಂ) -ಸೊಡರ್. The lamp of the sky: the sun (ನೇಸಱ್ Čt. I, 91). — ಬಾನಾಡಿ. -ಆಡಿ. The bird Parra jacana, the lapwing (ಪಿಟ್ಟಬ್ಭ Śs.; Rśv. 5, 59). — ಬಾನುದ್ದ. -ಉದ್ದ. (Śmd. 84). As high as the sky. — ಬಾನೆಡೆ. -ಎಡೆ. = ಬಾನ್ದಳ. (J. 22, 46; 23, 18; 32, 39). — ಬಾನ್ದಳ. -ತಳ. The region of the sky, the sky (J. 3, 5; 4, 15; 16, 36; Śśv. 1, 55). — ಬಾನ್ದೊಜ್. -ತೊಜ್. The celestial Ganges (Bp. 17, 11). ತೊಡರೆ ಮಿಾನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನೇವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ನಡಸಿ ಬಾನ್ದೊಜ್ಜೆಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೊನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರೋಳಿಗುಳ್ (Lilv. 3, 2). — ಬಾನ್ದೊಜೆದಳದ. -ತಳದ. Śiva (ಉಮೆಯಾಳ್ಕ Čt. II, 5). — ಬಾನ್ನವಿರ್. Whose hair are the clouds: Śiva (ತಿನ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 23; Śśv. 5, 90). — ಬಾನ್ಮಣಿ. The sun (ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45).

ಬಾನ bâna. 1. = ಬಾನ್ 2, No. 2. See ಕುಳ್ಳು-.

ಬಾನ bâna. 2. = ಬಾನ್ 3, etc. (My.).

ಬಾನ bâna. 3. = ಬಾನೆ, etc. (Bp. 24, 55).

ಬಾನಲ್ bânal. The state of becoming or being dim or discoloured (ನುಸುಳಿದುದು Čt. II, 117; Čpr. 5, 11; *cf.* ಬಾಸ್ಪಲ್?). ತಾಯಿವ್ಮುದೆ ಎದ್ದಿ ಚುಂಬು, ಬಿಮರಿಂ ಕಡೆಗೆನ್ದೆಯ ಬಾನಲಾದ ಬೊಟ್ಟು (Śmd. 205 Mdb.). ಚುಮ್ಬಿಸಿ ಬೀಗಿ ಬೆಳ್ದಡರ್ದ ಬಾಯ್ದುಜ್ಜಿಯಾಳಿಸಿದ ಅಪ್ಪಿನೊತ್ತಿಸಿನ್ದಂ ಬಿಡೆ ಗುಬ್ಬುಗೊಣ್ಡಿ ಬೊಲೆ ಪೋರ್ಕುಳಿಯಿನ್ದನೆ ಪಸ್ತಿದಪ್ಪಿ ತಾಯಿವ್ಮುದಿಯಂ ತೆರಳ್ದ ಕುರು ಳುಣ್ಮಿ ಬೆಮರ್ ನನುಬಾನಲಾದ ಬಟ್ಟೆಚ್ಚಿವ ಕೂಟದೊನ್ದು ಸವಿಯಂ ಪಿಸುಣಾಡಿಪುವು ಈ ಲತಾಂಗಿಯ (Čpr. 8, 73).

ಬಾನಿ bâni. = ಬಾನೆ, etc. (My.; ಆಹಾವ G.). ಕಾಯಿ ತುಮ್ಬುವ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾನಿ (G. 99).

ಬಾನೆ bânĕ. (fr. ಬಾನ್ 1?). = ಬಾನ 3, ಬಾನಿ. A large earthen pot with a broad mouth (My.; Tĕ.; ಗುಡಾಣ G.). ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಾಕುವ ಬಾನೆ (G. 153). ಹಿಟ್ಟು ತೊಡಿಸುವ ಬಾನೆ (ಪುಜೀಪ, ಪಿಷ್ಟಸಚನ Si. 309). See Sp. s. ಬಜೆ ಯೊಡಲು.

ಬಾನ್ತ ba-anta. A term with final ಬ (Śmd. 317).

ಬಾನ್ದಿ bândi. A female slave (My.; Br., H.); a whore (My.; H.).

ಬಾನ್ದಿತನ bânditana. Slavery (of females, My.).

ಬಾನ್ದು bându. A dam, a mole; a heap of stones, etc., used as a landmark (My.; Mhr. ಬಾನ್ದ, ಬಾನ್ದ). — ಬಾನ್ದಿನವ. -ಅವ. A surveyor (My.). — ಬಾನ್ದುಕಲ್ಲು. A landmark-stone (My.).

ಬಾನ್ದುರಿಕೆ bândurikĕ. = ಬನ್ದುರಿಕೆ, etc. (Z.).

ಬಾನ್ದ್ಕೆನೇಯ bândhakinêya. (fr. ಬನ್ಧಕಿ). *The son of an unmarried woman, a bastard.*

ಬಾನ್ಧವ bândhava. (fr. ಬನ್ಧು). *A relation* (near or remote), *a kinsman*;—a friend.

ಬಾಪು bâpu. Boiled rice (in the language of children, My.).

ಬಾಪು bâpu. 1. = ಭಾಪು, q. v. (Tĕ.; Br. makes it H.). — ಬಾಪು ಕೆ. -ಉಕೆ. (ಕೊಣ್ಡಾಟಿ Čt. II, 103).

ಬಾಪು bâpu. 2. (= ಬೊಪ್ಪ). A father (My.; Mhr., H. ಬಾಪ).

ಬಾಪುರಿ bâpuri. = ಬಾಹುಪುರಿ, etc. (ಅಂಗದ, ಕೇಯೂರ, ಬಾಹುಭೂಷಣ G.; V. 4, 86).

ಬಾಬತ್ತ bâbat. An article, an item; a point of view (My.; Mhr., H.).

ಬಾಬರಿ bâbari. See Mr. s. ಕಗ್ಗೊಜಿಲೆ.

ಬಾಬು bâbu. An article, an item, a point (My.; Mhr., H.). See ಪಂಚ್-, ಬಾಜೇ-.

ಬಾವ್ ಬâm. = ಬಾನ್ 3, etc. — ಬಾವ್ಬಟ್ಟೆ. The sky (Śśv. 3, after 35). — ಬಾವ್ಬಾವು. -ಪಾವು. Râhu (Kk. 12). — ಬಾವ್ಪೊಚ್ಚ. -ಪೊಚ್ಚ. The celestial Ganges. — ಬಾವ್ಪೊಚ್ಚದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Śiva (ತಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2. 3). — ಬಾವ್ಪೊಲ. -ಪೊಲ. The sky considered as a field (Rśv. 12, 13). — ಬಾವ್ಪೊಬಿಲ್. -ಪೊಬಿಲ್. Tripura (Śśv. 5, 9). — ಬಾವ್ಪೊಬಿಲುರಿ ಕ. -ಉರಿಕ. Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ Ss.). — ಬಾವ್ಪೊಬಿ. -ಪೊಬಿ. = ಬಾವ್ಪೊಚ್ಚ. (ಮನ್ನಾಕನಿ Ct. II, 10; ಸಗ್ಗಪೊನಲ್, ಸಗ್ಗಿಗದೊಜಿ, ಸ್ವರ್ನದಿ Śm. 10). See Rśv. 5, 36; 6, 6; 13, 77. — ಬಾವ್ಪೊಬಿದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ Ss.).

ಬಾವಿ bâmi. = ಬಾವಿ. Tbh. of ವಾಪಿ 2. (My.; Si. 90. 242).

ಬಾವ್ಮ್ಬ bâmba. 1. (fr. ಬಾನ್ 1). A potter (ಕುವರ, ಕುಮ್ಬಿ Ct. II, 105; ಕುಮ್ಬಿ Śmd. II, o. r. ಕುಱುಮ್ಬ; ಕುಮ್ಬಿ, ಕೋವ Kk. 91, o. r. ಕುಱುಂಬ).

ಬಾವ್ಮ್ಬ bâmba. 2. A Kuṟuba or Kuṟumba (ಕುಱುಬ Ct. I, 61; ಕುಱುಗಾವ I, 13, o. r. ಕುಱುಗೋವ; see s. ಬಾವ್ಮ್ಬ 1).

ಬಾಯ್ bây. (Śmd. 58). = ಬಾಂಱಿ. The mouth;—the mouth of a vessel, bag, drain, etc.; the head of a drum, etc. (ಮುಖ, ವಕ್ತ್ರ, ವದನ, ಲಪನ, ಆನನ, ತುಣ್ಡ, ಆಸ್ಯ Mr. 315; My.; T., M. ವಾಯ್; Tě. ವಾಯಿ). ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯನೊಡ್ಡಿ (Śmd. 216). ಪುಲಿಯ ಬಾಯಿಂ ಬಬ್ಬುಂಕದಂ (I). ಬಾಯ ಪೊಗೆ (Rśv. 9, 23). ಬಾಯ್ಗೆ (J. 1, 7). ಬಾಯ್ಮಳ್ (8, 3). ಬಾಯೊಳ್ (Bh. 1, 10, 32). ಆವನ ಬದುಕು ಕೆಯ್ ಬಾಯ್ ಹತ್ತದ ಹಾಗಾಯ್ತು (My.). ನೇಯಿಗೆಯವನ ಕೆಯ್ಯೂ ಓದುವವನ ಬಾಯೂ ಚುರುಕಾಗಿರ ಬೇಕು.—ಬಾಯಿನ್ನ ಕೆಟ್ಟ ನಾಯಿ ನ್ನ ಮುಚುವ.—ಬಾಯಿನ್ನ ಬನ್ತು ಭಗಂದರ.—ಬಾಯಿನ್ದ ಹೇಬಿದ್ದು ಗಾಳಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ಬಾಯಿದ್ದರೆ ಮಗ ಬದುಕ್ಕಾನು.—ಬಾಯೊಳಗೆ ಬೊಮ್ಮ, ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಗುಮ್ಮ (Prvs.). ಆಸನದಲಿ ಉಮ್ಬುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ (a syringe, Sp.). See Ṗr. 5, 11; Bp. 22, 18; 38, 19; 45, 6; 47, 1; 51, 53; Śm. 41; Rśv. 5, 34; 5, after 120; ಕಟವಾಯ್, ಕುದುರೆವಾಯ್, ನೊರೆವಾಯ್, ವಲ್ಲಿಲಿ ವಾಯ್, etc. **2,** the edge of any cutting instrument (My.; T., M., Tě.). ನೇಗಿಲ್ವಾಯ ಕಬ್ಬುನಂ (ಕಬಿಂ Śmd. I). — ಬಾಯ ತುತ್ತು. A morsel: food (J. 26, 44). — ಬಾಯ ತುಮ್ಬಾ. So that the mouth becomes quite full (B. 3, 59). — ಬಾಯ ಪಾಠ. = ಬಾಯಿಪಾಠ. Learning by rote or by heart (G., ಸೂಚನೆ). — ಬಾಯ ಬಿಡು. = ಬಾಯಮ್ಬಿಡು, ಬಾಯಿವಿಡು, ಬಾಯ್ಬಿಡು, ಬಾಯ್ಬಿಡು. To open the mouth with the utterance of the sound of *ah* in order to express pain, sorrow, etc., to cry *ah* from pain, etc. (My.; Bp. 32, 42; J. 24, 37; 31, 54); to grow low-spirited, to humble one's self (see s. ಬಾಯ್ಬಿಡು). 2, to open the mouth, to speak, to beg (My.; J. 3, 9). ಭ್ರಷ್ಟದೈವಕೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಿ ಫಲಮಿಲ್ಲ (Sp.). 3, to divulge, as secretly spoken words (My.). 4, to crack (v. i.), to burst (My.). — ಬಾಯ ಮಾಡು. = ಬಾಯಿ ಮಾಡು, ಬಾಯ್ಮಾಡು. To use abusive language, to chide (My.; B. 3, 60). — ಬಾಯಮ್ಬಿಡು. -ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು, etc. ಬಕ್ಕಸಮ್ಬಿಟ್ಟು ಬಾಯಮ್ಬಿಟ್ಟರ್ ಭೀಷ್ಮರ್ (Śmd. 287). See Rśv. 13 after 95 & 104. — ಬಾಯುದಿ ಕೆ. = ಬಾಯಾಜಿಕೆ. ಬಾಯಜಿಕೆಯುಳ್ಳ ಮೃಗಗಳು (Si. 36). — ಬಾಯ ಸವಿ. Savouriness. ಬಾಯ ಸವಿಯಿಲ್ಲದ ರಸಾಯನದ ಲೇಸುಗ್ (Dp. 167). — ಬಾಯುದಿ. -ಆದಿ. The mouth to be destroyed: to lament excessively (Grj. 8, 16; V. 9, after 80). ಹಾ, ರಾಮೋ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯುದಿದಳ್ (Śmd. 68). — ಬಾಯೂಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To eat (My.). 2, to tell (My.). — ಬಾಯೂಡು. -ಆಡು. To eat (My.). — ಬಾಯಾರ್. -ರು. -ಆರ್. The mouth to cry aloud: to vociferate (J. 19, 30); to claim or demand forcibly. ಒಬ್ಬರ ಬದುಳು ಬಾಯಾರೋಣ (ಅಪಚಯು, ಅಪಹಾರ G.). — ಬಾಯಾರ. -ಆರ. = ಬಾಯಾರೆ. So that the mouth is filled: much, to one's heart's content, in ಬಾಯಾರ ಮೂಡಾಡು (My.). 2, through the mouth, in ಬಾಯಾರ ಕೆಡು (My.). — ಬಾಯಾರುಹ. -ಆರುಹ. = ಬಾಯಾಲುಹ. Argumenting noisily in support of falsehood (ಅಪಲಾಪ, ನಿಹ್ನವ Nr. *a*). — ಬಾಯಾರೆ. -ಆರೆ. = ಬಾಯಾರ. (Bp. 6, 26). — ಬಾಯಾಜಿ. -ಆಜಿ. The mouth to be parched; to become thirsty. ಬಾಯಾರ್ವಳ್ (Śmd. 84). — ಬಾಯಾಜಿಕೆ. -ಆಜಿಕೆ. Thirst (ಉದನ್ಯೆ, ಪಿಪಾಸೆ, ತೃಷೆ, ತರ್ಷ Si. 317; My.). ಫಲಾನೋಡಿದರೆ ಬಾಯಾಜಿಕೆ ನಿತ್ತೀತೇ?—ಬಾಯಾಜಿಗೆ ಬನ್ದಾಗ ಬಾವಿ ತೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಬಾಯಾಱು. -ಆಱು. = ಬಾಯಾಜಿ. (J. 19, 31; 24, 1; My.). ಬೇಟೂರ ಸ್ನೇಪಕ್ಕೆ ಹಾಜಿ ಹೋಗುವ ಹೆಜ್ಜ; ಏಱಾದ ಶೂಲದ ಜೆಣಕೊಲಿದು, ನರಿ ಬಾಯಾಱಿ, ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). — ಬಾಯಾಲುಹ. -ಆಲುಹ. = ಬಾಯಾರುಹ. (ಅಪಲಾಪ, ನಿಹ್ನವ Nr. *b*). — ಬಾಯುವಚಾರ. -ಉವಚಾರ. Empty compliments (My.). — ಬಾಯುಗುದ್. -ಉಗುದ್. Spittle of the mouth (V. 9, 57). — ಬಾಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಬಾಯ್ಮೆತ್ತು. To lift up, or open, the mouth for speaking (Bp. 38, 8; V. 37, 54; My.). — ಬಾಯೆಲರ್. -ಎಲರ್. Breath (Ṗr. 8, 91). — ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು. 1. = ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು. (My.). — ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು. 2. A fastening for the mouth, a muzzle (Bp. 31, 4). 2, the state of the mouth being shut by incantations or charms (My.). — ಬಾಯ್ ಕೇಳ್. To listen to (another's) words (Abh. P. 10, 213). — ಬಾಯ್ಕೇಳಿಸು. To name or to enumerate orally (Abh. P. 10, after 155; 16, after 5). — ಬಾಯ್ಕೂಟ. -ಕೂಟ. A kiss (Ṗr. 6, 84). — ಬಾಯ್ಕೂಡು. -ಕೂಡು. To join the mouths (Śśv. 1, 52). — ಬಾಯ್ಕೆಡು. -ಕೆಡು. The mouth to lose its taste (My.). — ಬಾಯ್ಗೆ ಬರ್. -ಬರ್. To come to or into the mouth (Abh. P. 15, 73). — ಬಾಯ್ಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who talks much and foolishly (ಜಲ್ಪಾಕ, ವಾಚಾಲ, ಬಹುಗರ್ಹ್ಯವಾಕ್, etc. Nr.). — ಬಾಯ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing with the mouth (Rśv. 6, after 11). — ಬಾಯ್ತುಂಬಿಸು. -ತುಮ್ಬಿಸು. To have (anything) filled into the mouth (Bp. 11, 19). — ಬಾಯ್ತೊರೆ. -ತೆರೆ. The screen of the mouth (J. 18, 20). — ಬಾಯ್ತೆರಿ. -ತೆಱಿ. 1. To open the mouth. ಬೆಳಗ್ಗೆಮ್ಮಿನ ಪೆಮ್ಪನಾಕ್ಕ ಬಾಯ್ತೆಱಿ! (Śmd. 78). See Ṗr. 5, after 39; Bp. 1, 49; 3, 2; 60, 23; J. 16, 36. 37. 41; 26, 14. — ಬಾಯ್ತೆಱಿ. -ತೆಱಿ. 2. The state of the mouth being opened (Ṗr. 8, 73). — ಬಾಯ್ಮಾರಿ. A sharp edge (Ṗr. 1, 94; Abh. P. 9, 23; Bh. 8, 27, 22). — ಬಾಯ್ತೆರವು. Help of the mouth (V. 9, 56). — ಬಾಯ್ಬಳಿಕ. Mouth-crystal: a mouth like crystal (Abh. P. 3, 72). — ಬಾಯ್ಬಡಿ. To beat the mouth (of a person): to prevent one from speaking, to silence one (My.). — ಬಾಯ್ಬಡಿಕ. = ಬಾಯ್ಮುಚಕ, ಬಾಯಿಬಡಕ, ಬಾಯಿಬಡಿಕ, ಬಾಯಿಬಡುಕ. One who prevents (another) from speaking; one who talks much and foolishly (Bp. 40, 46; Râm. 5, 3, 59; Dp. 3, 4; My.). — ಬಾಯ್ಮುಚಕ. = ಬಾಯ್ಬಡಿಕ. (J. 5, 69; My.). — ಬಾಯ್ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು, etc., ಬಾಯಿವ್ವತು. (Bp. 15, 22; 45, 27; Râm. 6, 12, 32; J. 4, 23). — ಬಾಯ್ಬಿಗ. A lock for the mouth, consisting of wire, occasionally put on by devotees of any sect who have taken on them a vow of silence (My.). — ಬಾಯ್ಬೇ. The mouth to burn (Bp. 2, 13). —

ಬಾಯ್ಮಾಡುಕ. Empty words of love (Čpr. 8, 69). — ಬಾಯ್ಮಾಡು. = ಬಾಯ ಮಾಡು. (My.). 2, to assert, to vow, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Šmd. Dh.). — ಬಾಯ್ಮೆತ್ತು. = ಬಾಯಿತ್ತು. (Bp. 53, 61). — ಬಾಯ್ವಾಯ್. -ಬಾಯ್. rep. (Čpr. 8, 54). — ಬಾಯ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು q. v., etc. (ದೈನ್ಯ Šmd. Dh.). See Čpr. 5, 32; 8, 78; Abh. P. 11, 9; Bp. 45, 50; 48, 9; 52, 13; 56, 43; 60, 30; Rśv. 5, 33. 36. 40; 13, after 102; 13, 103; V. 9, 81. — ಬಾಯ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. Together with the mouth (Šśv. 3, 51). — ಬಾಯ್ವಿಷ. = ಬಾಯ ಸವಿ, ಬಾಯಿಸವಿ. Sweetness or savour of the mouth, *i. e.* of words (Č. Bp. 19, 32). ಬಾಯ್ಸುವಿಗೆ ಮೆಯ್ಸವಿ ಕಣ್ಸವಿಯವ್ವ ರೂಪು (Šmd. 83). 2, savouriness. 3, an article savoury to the mouth.

ಬಾಯಿ bâyi. = ಬಾಯ್. The mouth, etc. (ಎತ್ತ್ರ, ಆಸ್ಯ, ವದನ, ತುಣ್ಡ, ಆನನ, ಲಪನ, ಮುಖ Si. 213; C.). ವೀಣೆಯ ತಸ್ತ್ರೀ ಕಟ್ಟುವ ಬಾಯಿ (ಉಪನಾಹ, ಸಬಸ್ಸನ Si. 63). ಜೀರಿಲ್ಲುನೀರು ಸುರಿಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಾಯಿಯುಂಡು (ಸ್ಯಕ್ಷನ್ 214). ಜೋಲು ಮದ್ದಳೆ ಘಡಾ ಮುನ್ತಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ಬಾಯಿ (ಪುಷ್ಕರ 453). ಬಾಯಿ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ಊರು ಒಳ್ಳೆದು.— ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬಸಪ್ಪ, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಪ್ಪ.— ಬಾಯಿಯುಳ್ಳವನಾದರೆ ಬಜಿದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬದುಕ್ಕಾನು.— ತಾಯಿ ಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಬಾಯಿ ಬೇಕು.— ಪ್ರಾಯ ಹೆಜ್ಜಾದರೂ ಬಾಯಿ ಚನ್ನಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.). **2,** the edge of any cutting instrument (ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, ಅಕ್ಷಿ, ಕೋಟಿ, ಧಾರೆ Si. 391; My.). See Bp. 48, 11; 56, 21; 59, 14; B. 2, 31; 3, 28; 4, 49. 57. 71. 158. 187; 5, 143; ಕಟವಾಯಿ; Prv. s. ಬೀ. — ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು. = ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು 1. To shut the mouth (of an opponent in argument, My.). 2, to restrain the appetite, to observe regimen (My.). 3, to shut any man's or beast's mouth by charms (My.). — ಬಾಯಿಕಡಾಣಿ. The bit of a bridle (ಕವಿಕೆ, ಖಲೀನ Si. 274). — ಬಾಯಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. The whole number of teeth to grow in the mouth of cattle (My.). 2, conformability to take place, to become conformable (B. 5, 309). — ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡು. To give something for the mouth, as betel-nut, etc. (My.). 2, to put into a person's mouth (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಬರು. To come to one's mouth, as words in speaking. ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (inconsiderately) ಬಯ್ದು (My.; B. 4, 185). 2, = ಬಾಯಿಪಾಠವಾಗು. (My.). ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ತು ಬಗದಾಳ, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬನ್ತು ಚೀತಾಳ (Prv.). 3, to become an object of fruition. ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದರೂ ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬಾಯಿಗೆ ಬೀದಿ. To fall into the mouth (of wild animals, etc.; see Prv. s. ಬಾದು 2); — to fall into the mouth (of people, to be slandered, etc., My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬೀದಿ. Fruition (of property, etc.) to fail or cease (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕು. To destroy a person's welfare (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕು. To put into the mouth (My.). 2, to give a bribe (My.). — ಬಾಯಿಚಕ್ಕ. The muzzle of an ox (ಕವಿಕೆ, etc. Si. 274). — ಬಾಯಿಜೊಲ್ಲು. Saliva (ಸ್ಯ ಣಿಕೆ, ನ್ಯೆಷ್ಠಿನಿ, ಅಾಲೆ Si. 206; My.). — ಬಾಯಿತಪ್ಪು. A slip of the tongue (My.). — ಬಾಯಿತೀಟೆ. An itching desire to raise quarrels (My.). — ಬಾಯಿತೀಟೆಗಾದಿ. A man who is fond of, or raises, altercation (My.). — ಬಾಯಿನೆಜ್ಜಿ. -ತೆಜ್ಜಿ. = ಬಾಯ್ದೆಜ್ಜೆ 1. (Bp. 51, 24). — ಬಾಯಿಪಾಠ. = ಬಾಯ ಪಾಠ. ಬಾಯಿಪಾಠವಾಗು, to be learned by rote or by heart. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅವನಿಗೆ ಬಾಯಿಪಾಠವಾಯಿತು (My.). — ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು, to learn by rote or by heart (My.). — ಬಾಯಿಬಡಕ. = ಬಾಯಿಬಡಿಕ, etc. (My.). — ಬಾಯಿಬಡಕ. A female ಬಾಯಿ ಬಡಕ (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡಿ. = ಬಾಯ್ಬಡಿ. (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡಿಕ. = ಬಾಯ್ಬಡಿಕ, etc. (Bh. 8, 26, 9; Abhâ. 1, 32; My.). — ಬಾಯಿಬಡುಕ. = ಬಾಯಿಬಡಿಕ. (My.). — ಬಾಯಿಬಡುಕತನ. The behaviour of a ಬಾಯಿಬಡುಕ (My.). — ಬಾಯಿಬಡುಕ. = ಬಾಯಿಬಡಕ. (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡು ಕೊಳ್ಳು. To beat one's own mouth with the palm of the hand from fear or grief (My.). — ಬಾಯಿ ಬಿಚ್ಚು. To open the mouth (B. 4, 185; My.). — ಬಾಯಿ ಮಾಡು. = ಬಾಯ ಮಾಡು. (My.). — ಬಾಯಿಮಾತು. A spoken word or spoken words; a mere word or mere words; a vain word (My.); oral tradition (B. 5, 280). — ಬಾಯಿಯಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. A dumb man (My.; ಮೂಕ G.); a man who cannot speak well when necessity requires it (My.). — ಬಾಯಿಯೊಣಗು. -ಒಣಗು. = ಬಾಯಾಡು. (My.). — ಬಾಯಿವಿಡು. = ಬಾಯ್ವಿಡು. (J. 31,54). — ಬಾಯಿಸವಿ. = ಬಾಯ್ವಿಷ, etc. An article savoury to the mouth (B. 5, 302). ಬಾಯಿಸವಿ ತಿನ್ದು ನಾಯಿ ಸಾವು ನತ್ತ (Prv.). — ಬಾಯಿಹಗ್ಗ. A mouth-rope (ಕವಿಕೆ, etc. Si. 274). — ಬಾಯಿ ಹಾಕು. To put the mouth into, as dogs, etc. into pots, etc. (My.). 2, to throw out words: to utter, to speak (My.; B. 4, 184).

ಬಾಯಿ bâyi. A term of respectful compellation for one's mother or an elderly female; an affix of respect to the names of females generally (My.; Mhr. ಬಾಕ; see ಪೋಲಾ-).

ಬಾಯಿನ bâyina. = ಬಾಗಿನ. (Čpr. 6, 81; 8, 47; Grj. 2, after 71; Rśv. 4, after 56). — ಬಾಯಿನಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. To give a present (Čpr. 8, 60).

ಬಾಯು bâyu. = ಬಾ 2. To swell (My.; Tě. ವಾಚು; T., M. ವಾಯ್). P. p. ಬಾತು (My.; Bp. 32, 52; 39, 64; 46, 58). (ಮಲನಾಡಿನಲ್ಲಿ) ಸೀತಧಾತುಗಳುಣ್ಣು, ಬಾತಿಹವು ಕುಸ್ಠಿಗಳು, ಪಾತರವು ಮುರದಿ; ತಿರಿದುವ್ವ ನಾಡಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬಹರು? (Sp.). ಅಂಗುಷ್ಠ ಬಾತರೆ ಪರ್ವತವಾದೀತೇ?— ಬಾತವರು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ, ಸೀತವರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ.— ಬಾತಿದ್ದವನಿಗೆ ಹೂಸಿದಷ್ಟು ವಾಸಿ (Prvs.). See Prv. s. ಬೆರಳು.

ಬಾರ್ bâr. 1. = ಬರ್ 1, etc. To come, etc. (lengthened base of the *affirmative mood*). (ಬಾರ್), ಬಾರ, come! (Šmd. 283; Bp. 25, 1; 39, 62; 47, 27. 55; Bh. 1, 8, 61; 2, 13, 9; Rśv. 13, 102), ಬಾರಾ (Bp. 24, 37; 47, 29), ಬಾರೊ (47, 29), ಬಾರೊ, ಬಾರೋ, ಬಾರೆ, ಬಾರೇ (My.). ಬಾರ, ಮರಾಲಿ ಕಾಗಮನೆ! ನೋಡ, ಜಕೋರವಿಲೋಲನೇತ್ರೆ! (Šmd. 153. 283). **2,** (lengthened base of the *negative mood*). See ಬಾರ್ 1 s. ಬರ್ 1.— ಬಾರನ್ (Bp. 53, 33. 34), ಬಾರರ್ (53, 35); ಬಾರದು (9, 20; 11, 22; 20, 2; 21, 18; 32, 54; 37, 46. 67; 40, 8; 43, 45. 84; 44, 11. 63; 48, 3; 51, 30. 68; 53, 12; 57, 39); ಬಾರದೆ (22, 30; 23, 40; 51, 47; 53, 44; 61, 84).

ಬಾರ್ bâr. 2. To make creepers of leather: to cut leather lengthwise or in straps (ಚರ್ಮವಲ್ಲೀಕರಣ Šmd. Dh.; see T., M. s. ಬಾಹು 1). ಬಾರಣಂ (Šmd. 50).

ಬಾರ್ bâr. 3. = ಬಾರ, ಬಾರು 1. A strap of leather, a thong (My.; T. ವಗಿರ್, ವಾರ್; M. ವಾರ್; Tě. ವಾರು; Tu. ಬಾರ). ಬಾರ ಮಿಳಿ (ನಡ್ಡಿ, ವಜ್ರಿ, ವರತ್ರೆ); ಬಾರ ನೆಳೆ (ಪ್ರತಾನ, ತೋದನ, ತೋತ್ರ Nr.). **2,** length (T., M.). **3,** a line, a row (M.; Tě. ಬಾರು).

ಬಾರ್ bâr. 4. To set free a fluid, to pour out (ದ್ರವದ್ರವ್ಯನಿರ್ಮುಕ್ತಿ Šmd. Dh.; T. ವಾರ್, ವಾಕ್ಕ್ಕು, M. ಓಲು, ವಾರ್, ನಾಲು, to pour, pour out; to cast melted metal into a form;— to flow down; to be strained off, = Tě.

ಪಾರು, ವಾರು; *cf.* ಬಸಿ 1); to purge (Tē.; see ಬಾತು 2; *cf.* ಬಾಸು).

ಬಾರ್ bār. = ಬಾರು 1. — ಬಾರ್ಲಿಪಾಯಿ. A foot-soldier (ಪದಾತಿ, etc., ಕಾಲುನಡೆಯ ಭಟ Si. 280; My.).

ಬಾರ bāra. = ಬಾರ್ 3, etc. ತೊಗಲಿನ ಬಾರ (ವಧ್ರಿ); ಆನೆಯ ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ತೊಗಲಿನ ಬಾರ (ವರತ್ರೆ G.).

ಬಾರ bāra. 1. Tbh. of ಬ್ಯಾರ. See ಈಟ್ಟಿಯ-, ಪಾಣಿಯ-, ವಂಕ-, ಸಿರಿಯ-.

ಬಾರ bāra. 2. Twelve (My.; Mhr. ಬಾರಾ).

ಬಾರ bāra. 3. = ಬಾರು 2. Tbh. of ಭಾರ. (My.). See ಮುಮ್ಮ-, ರಾಯ-, ಹಿಮ್ಮ-.

ಬಾರಂಗಿ bārangi. Tbh. of ಭಾರ್ಗಿ. (ವಲ್ಲಿಸಿ Mr. 121; ಭಂಜಕೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಭಾರ್ಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಟ್ಟಿಕೆ, ಬಾಲೇಯಶಾಕ, etc. Si. 143). See ಗಜ್ಜು-.

ಬಾರವಣೆ bāravaṇĕ. (= ಭಾರಣೆ). Weightiness; weight, importance, dignity (Bh. 7, 1, 4; 8, 26, 28; Mhr. ಭಾರಮಾನ, gravity or weight).

ಬಾರವಿಸು bāravisu. To become heavy (Rām. 6, 38, 14).

ಬಾರಾ bārā. (= ಬಾರ 2). — ಬಾರಾಬಂಗಾಳಿವಿದ್ಯೆ. Jugglery and trickery (My.).

ಬಾರಿ bāri. 1. = ಭಾರಿ. Weightiness, importance, greatness, muchness, abundance, excess, high price, valuableness, opulence (My.; Tĕ. ಬಾರಿ, ಭಾರ; M. ಭಾರಿ; T. ವಾರಿ; Mhr. ಭಾರೀ; Bp. 54, 47). ಬಹಳಕ್ರಯವುಳ್ಳ ಬಾರೀ ಬಟ್ಟೆ (ಮಹಾಧನ Si. 222). ಬಾರಿಸಂಕಲೆ (Rśv. 6, after 11). ಬಾಯಿಯ ಬಟಿಲಿಕೆ (Rām. 3, 2, 15). See ರಾಯ-.

ಬಾರಿ bāri. 2. = ಬಾರೆ 2, ವಾರ 1. A time, a turn (ಸೂಬ್ Śmd. I, Čt. I, 45; My.; Tĕ. ಪಾರಿ; Mhr., H. ಬಾರ, ಬಾರೀ); a season, a year (My.). ಒನ್ದು ಬಾರಿ, once (ಒಮ್ಮೆ Śmd. 122 Cm.; ಏಕ ವಾರ, ಸಕೃತ್ Nr.). ಬನ್ದ ಬಾರಿ (ಯುಗಪದ್, ಏಕದಾ); ಹದಿನೆಣ್ಟು ಬಾರಿ ಎವೆಯಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠೆ); ಮೂಡು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ Nr.). ಬಕನ ಬಾರಿ ಮಗನ ಮದಿನೆ (Prv.). See Abh. P. 14, 201; Bp. 6, 2; 13, 8; 26, 50; 48, 13; 50, 38. 77; Bh. 1, 10, 12; J. 5, 41. — ಬಾರಿ ಬಾರಿ. rep. = ಬಾರ ಬಾರಿಗೆ. ಬಾರಿ ಬಾರಿ ಬನ್ದವರು ಹಾಙಿ ಹಾಙಿ ಹೋಗರೇ? (Prv.). — ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. Repeatedly, frequently, again and again (ಆಗಾಗ್ಗೆ G.; J. 25, 34; 32, 32; My.). — ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ. = ಬಾರ ಬಾರಿಗೆ. (ಶಶ್ವತ್ Si. 467; ಮುಹುಃ, ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ, ಅನಕೃತ್ 471; My.). See Si. 58. 246. 274. 360.

ಬಾರಿ bāri. 3. The passage (or slope) at the side of a great well for bullocks to run down in drawing up water (in a leather-bag) by a rope running over a pulley (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಬಾರೀ, a ravine, defile; a passage through a fence). ಬಾವಿಯ ಪೊಟ್ಟೆಯ ಬಾರಿ (ವೀನಾಹ, ಯಂತವ ಬಾರಿ G.).

ಬಾರಿ bāri. 4. = ಬಾರೆ 1, etc. (My.). See ಅಡವಿಯ ಬಾರಿಗಿಡ.

ಬಾರಿಕೇರ bārikēra. A man of a caste in S. Mhr. that is a little superior to that of the Bēḍas and a little inferior to that of the Kuṟubas (S. Mhr.).

ಬಾರಿಸು bārisu. To cause to tremble, throb or quiver; — to set in rapid motion, to shake, as a weapon (ಅಳ್ಗಿಙಿಸು Čt. I, 87). ಮುಳ್ಗಳ್ ಅಂಙ್ಕಯಂ ಬಾರಾಪುದೆನ್ದು, ಬಿಟ್ಟುದೆ ಮದನ್ದಿರದಂ ಗಹನಪ್ರಚಾರದಂ? (Rśv. 13, 19). ಕೂರಂಕುಶಕಮಂ ಬಾರಿಸುತಮ್ ಆನೆಗಳನಾ ಜೋರರ ವಾರಣ ಜೋಳ್ ಅಣಿದು ನೂಂಕಿದರ್ ಅಗಳ್ (Abh. P. 13, 73).

ಬಾರಿಸು bārisu. 1. = ವಾರಿಸು (Čt. II, 73). To restrain, to keep back, to keep off, to ward off; to prevent; to impede, to check, to stop; to remove; to destroy. ಅಂಗದ ಅಣ್ಬು ಬಾರಿಸುವುದು (ಅಙಮನ, ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ Hlā.). ಬಾರಿಸಿದುವು, ಬಿಡದೆ ಜಡಿದು ವನದೇವತೆಗಳ್ (Śmd. 109). ದೇವಿಯರಿರಾ, ಕಡುಕೆಯ್ದು, ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ನಿರಮ್ ಎಱೆದುಯ್ಯೆ, ಬಾರಿಸದೆ ಕೆಮ್ಮನೆಯು ಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪುದೇ? (112). See Abh. P. 6, 165; 7, 35; 8, 53; 9, after 151; 11, 72; 14, after 34; 15, after 74; 16, after 39.

ಬಾರಿಸು bārisu. 2. To become weighty or great, to increase (J. 32, 12).

ಬಾರು bāru. 1. = ಬಾರ್ 3, etc. (My.). ಬಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು (ಚರ್ಮಕೃತ್ Nn. 152). ಆನೆಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ಬಾರು (ಕಕ್ಷ್ಯೆ); ತೊಗಲಿನ ಬಾರು (ನದ್ಧಿ); ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಒಡಿಕೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬಾರು (ಮೋಖಲೆ G.). ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿಯೆದ್ದರೆ ತೋಳ್ಬನ (Prv.). — ಬಾರ ಕೋಲು. = ಬಾರುಕೋಲು. (G. 163; C.). — ಬಾರುಕಾಲವ. A long-shanked man, a man of long strides (ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞು, ಊರ್ಧ್ವಜಾನು Si. 198). — ಬಾರು ಕೋಲು. A whip made from twisted leather-straps (C.).

ಬಾರು bāru. 2. To tremble (Rām. 5, 8, 84. 85).

ಬಾರು bāru. 1. = ಬಾರ್. A charge (of a gun); explosion: the report or noise; a musketeer (Mhr., H. ಬಾರ). — ಬಾರ ಕೋತು. Infantry-barracks (My.). — ಬಾರಿನವ. -ನ. A musketeer, a foot soldier (My.). ಬಾರಿನವರಿಗೆ ಬೇರಿನ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಬಾರುಕಚೇರಿ. The head quarters or office of the infantry (My.). — ಬಾರು ಮಾಡು. To load a gun and be ready for firing (My.; Tĕ. ಬಾರು ಚೇ).

ಬಾರು bāru. 2. = ಬಾರ 3. — ಬಾರು ಮಾಡು. To fill or enter (items) into a book (My.; H.).

ಬಾರೆ bārĕ. 1. = ಬಾರಿ 4, ಜೋರೆ. Tbh. of ಬದರಿ. The jujube tree (My.; Z.).

ಬಾರೆ bārĕ. 2. = ಬಾರಿ 2. A time, etc. (B. 5, 51. 52; My.).

ಬಾರೆಕ್ಸ್ bārĕks. Barracks (Si. 278; Tĕ. ಬಾರಕಾಸು, ಬಾರ್ಕಸು, ಬಾರ್ಕುಜು).

ಬಾಙಿಸು bāgisu. = ಬಾಜಿಸು, q. v. (My., also: to strike or beat with a whip, etc.). ತನ್ತ್ರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಙಿಸುವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ ಮೊದಲಾದುವು (ತನ್ತ್ರ, ವೀಣಾದಿನಾದ್ಯ); ಗಣ್ಟೆಯ ಬಾಙಿಸಿ ಸಾಹುವವರು (ಘಾಣ್ಟೆಕ, ಚಕ್ರಿಕ Nr.). ಕುಣಿಯುವದು ಹಾಡುವದು ಬಾಙಿಸುವದು ಎಲ್ಲಿ ಮೂಡು ಕೂಡಿದ ನಾಟ್ಯ (ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ Si. 64). ಜೋಗಿಗಳು ಬಾಙಿಸುವ ವಾದ್ಯ (ಡಮರು G.). ಜಾಣೆಯಾದರೆ ವೀಣೆ ಬಾಙಿಸ್ಯಾಳು. — ಬಯಕೆಯಾದ್ದು ಬಾಙಿಸಿದರೆ ಸಿಸ್ಯೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 22, 64; 38, 33; 43, 32; 56, 14; Si. 295; B. 5, 70. 288. 294; Prv. s. ವಾತರೋಗ.

ಬಾಙಿಸುಹ bāgisuha. Sounding, playing any instrument, etc. ಮೆಲ್ಲ ಬಾಙಿಸುಹ (ಎಲಮ್ಬಿತ); ಬೇಗ ಬಾಙಿಸುಹ (ದ್ರುತ); ಹವಣಿತಾಗಿ ಬಾಙಿಸುಹ (ಮಧ್ಯ); ನೆಗೞಿ ಬಾಙಿಸುಹ (ಉರ್ಧ್ವ್ಯ); ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಬಾಙಿಸುಹ (ಅಂಕ್ಯ); ವಂಕ ಮೊದಲಾಗಿದ್ದ (ದು) ಪಿಡಿದು ಬಾಙಿಸುಹ (ಸುಷಿರ Nr.).

ಬಾಪ್ಪಿ bāppa. = ಬಾಷ್ಪ, ವಾಷ್ಪ. (ಊಷ್ಮ, ಸೆಖೆ Hlā. MS.; ಆಕ್ರು, ಕಣ್ಣಿ ನೀರು Hlā. MS.; see ನನ್ತೋಪ್ಪ).

ಬಾಪ್ಪಿಜಲ bāppa-jala. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Čpr. 5, 11; 8, 85).

ಬಾಪ್ಪಿಬಿನ್ದು bāppa-bindu. A tear-drop, a tear (Abh. P. 4, 26).

ಬಾಪ್ಪಿವಾರಿ bāppa-vāri. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Čpr. 8, 6).

ಬಾಪ್ಪಾಮ್ಬು bāppa-ambu. = ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು. (Čpr. 8, 86).

ಬಾರ್ಕೆ bārku. Bark. — ಬಾರ್ಕನ ಮರ. The cinchona tree, Cinchona cordifolia Mutis. (St. & Pl.).

ಬಾರ್ಚು bārču. (= ಬಾಚು 2). To heap (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.).

ಬಾರ್ತೆ bārte.= ವಾರ್ತೆ. (Bp. 28, 18; 29, 29).— ಬಾರ್ತೆಗೆಯ್. To bring or convey intelligence (Abh. P. 9, 163; 11, 77).

ಬಾರ್ಪು bārpu. Want of brightness, etc. (ಅತೇಜ Ct. I, 51; the one MS. in which it occurs, does not clearly show whether ಅತೇಜ or ತೇಜ is meant; *cf.* ಬಾನ್ಲ್?).— ಬಾರ್ಪಂ. -ಅಂ. A man who is devoid of brightness or vigour (Bp. 54, 30).

ಬಾರ್ಲಿ bārli. Barley (My.).

ಬಾರ್ಹತ bārhata. (fr. ಬೃಹತ್). *The fruit of the bṛihati, a variety of the solanum.*

ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯ bārhaspatya. (fr. ಬೃಹಸ್ಪತಿ). Relating to or coming from bṛihaspati; a method of reckoning time. (My.).

ಬಾಲ bāla.= ಬಾಳ್, ಬಾಳ 1, ಬಾಳು, ನಾರ 2, ವಾಲ 1, ವಾಳ. *Young,* infantine, immature, not full-grown; newly risen, as the sun, new or waxing, as the moon. 2, *childish, puerile, ignorant, foolish.* 3, *the young of an animal.* 4, a child, an infant (ಆರ್ಷ, ಮೊಲೆಯ ಮಗುವು Nn. 123 as ಬಾಳ್);—*a boy.* 5, *a colt, a foal.* 6, a tail (ಜೋಮ ಪುಚ್ಛ, ಜಾಂಗೂಲ, ವಾಲಹಸ್ತ, ವಾಲಧಿ Hlå.; ಪುಚ್ಛ 123; ಪ್ರವಾಲ 7; ಲಲಾಮ 26; ಪೇಚಕ Mr. 156; C.; Tě. ಪಾಲು, T., M. ವಾಲ್; Tu. ಬೀಲ). 7, hair; long hair (ನಿಡುಗೇಶ, ಉದ್ದಿಯ ಕೂದಲು 123). 8, grass (ಪುಲು, ಹುಲ್ಲು 123). 9, a grass with fragrant roots used for fans, etc., the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz. (ಆಮಜ 123; see ಮುಡಿವಾಳ). 10, fire (ಅಗ್ನಿ 123). 11, the sun (ಪ್ರದ್ಯೋತನ, ಸೂರ್ಯ 123). 12, the moon (ಶೀತಮರೀಚಿ, ಚನ್ದ್ರ 123). 13, Kṛishṇa (ಪೀತವಾಸ, ಕೃಷ್ಣ 123). 14, a finger-ring (ಮಣಿ ಮುದ್ರಿಕೆ, ಕೆಯ್ಯ ಉಂಗುರ 123). 15, a kind of fish, Cyprinus denticulatus or Cyprinus rohita (*cf.* ಬಾಳೆ). ಚೀಲಿ ಬಾಲ (ದ್ರುತಪುಚ್ಛ, ಆಲ Mr. 403). ಬಾಲವದ್ದರೆ ತನ್ನ ಪಾಳಿತಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.—ಬಾಲ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಹಾಲಿಗೆ ಬಗೆಯಿಲ್ಲ.—ಬಸವನ ಹಿನ್ದೆ ಬಾಲ.—ನಾಯಿಗೆ ಹೇಬಿದರೆ ನಾಯಿ ತನ್ನ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಬಿತು.—ಕುದುರೆಗೆ ಬಾಲವದ್ದರೆ ಆಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬೀಸೀತೇ? (no, only for its own benefit, Prvs.). See ಕಿಮd. 81. 91; ಕಿpr. 4, 47; 5, 59; Bp. 32, 25; 60, 25. 32. 48.— ಬಾಲಚಿಕ್ಕ. A comet (My.); ಧೂಮಕೇತು G.).— ಬಾಲಂಗಚ್ಚೆ. -ಂ-ಕಚ್ಚೆ. The tail of a kite (My.).— ಬಾಲಚುಕ್ಕೆ.= ಬಾಲಚಿಕ್ಕ. (My.; Tě. ವಾಲು ಚುಕ್ಕೆ, the planet Venus, ಶುಕ್ರ).— ಬಾಲಜಾಯಿಲ. A young dog (Bp. 55, 53).— ಬಾಲದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments or trinkets for children (Grj. 3, after 89; Bp. 14, 4; 40, 39; Prll. 3, 25).— ಬಾಲಮೆಣಸು. Cubeb, the spicy berry of Piper cubeba Lin. (My.).— ಬಾಲಸುಡುಕ. Who has burnt his tail: Hanumat (Râm. 6, 10, 39).— ಬಾಲಹುಳಿ. A tailed worm found in drains, etc. (Bp. 37, 67; 57, 30; C.).

ಬಾಲಕ bālaka. = ವಾಲಕ. Young. 2, a child, an infant (ತರಳ, ಹನುಮಗುವು Nn. 63; ಕಡುತಿಕು Mr. 525); a boy (ಸಣ್ಣವ Nn. 130). 3, a tail (ಬಾಲ 525). 4, long hair (ನಿಡುಗೇಶ 525). 5, the cuscus-grass (ಆಮಂಚ 525). 6, a seal-ring (ಮುದ್ರಿಕೆ 525; *cf.* ವಾಲಕ). 7, the sun (ಸೂರ್ಯ 525). 8, the moon (ಚನ್ದ್ರ 525). 9, fire emitting sparks (ಕಿಡಿಗೆದಱುವ ಅಗ್ನಿ 525). 10, Kṛishṇa (ದೇವಕೀತನಯ 525). 11, the plant Hibiscus mutabilis.

ಬಾಲಕರೇಣು bāla-karēṇu. A young elephant (ಮಱಿಯಾನೆ Nn. 98).

ಬಾಲಕೆ bālaki. (= ಬಾಲಕೆ). A girl (Bp. 14, 32; 40, 18; J. 2, 59). 2, = ಆರನೆಲ್ಲಿ (Mr. 121, o. r. ಆರೆ-).

ಬಾಲಕೃಷ್ಣ bāla-kṛishṇa. The boy Kṛishṇa or his image (Sk.).

ಬಾಲಕೇಲಿ bāla-kēli. Children's play, childish sport, juvenile pastime (My.).

ಬಾಲಗರ್ಭಿಣಿ bāla-garbhiṇi. *A cow with calf for the first time.*

ಬಾಲಗೋಪಾಲ bāla-gôpāla. The boy-cowherd: Kṛishṇa. (My.).

ಬಾಲಗ್ರಹ bāla-graha. A demon that delights in seizing, teasing and injuring children. (My.).

ಬಾಲಘ್ನಿ bāla-ghni. A murderess of children, a râkshasî. (My.).

ಬಾಲಚನ್ದ್ರ bāla-čandra. The young or waxing moon. (My.).

ಬಾಲಚನ್ದ್ರಾಚೂಡ bālačandrâ-čûḍa. Śiva (Bp. 27, 68).

ಬಾಲತನ bālatana. = ಬಾಲತ್ವ. (Bp. 50, 62).

ಬಾಲತನಯ bāla-tanaya. A young son. 2, *the tree Acacia catechu* Willd.

ಬಾಲತೃಣ bāla-tṛiṇa. *Young grass.*

ಬಾಲತ್ವ bālatva. Childhood; boyhood. (My.). See Sp. s. ತರುಣತ್ವ.

ಬಾಲಧಿ bāla-dhi.= ವಾಲಧಿ. (J. 18, 6).

ಬಾಲಪಾಠ್ಯ bāla-pāṭhyĕ.= ವಾಲಪಾಠ್ಯ. (ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಯ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಭರಣ; ಹೆಳಲಿನ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸರ G.).

ಬಾಲಬನ್ದು bāla-bandu.= ಬಾಳಬನ್ದು. Simple (Mhr. ಬಾಳಬ ದ);—the Mahratta, or dêvanâgarî, character (Br.).

ಬಾಲಬೋಧೆ bāla-bôdhĕ. Instruction of or for the youthful (name of various works adapted to the capacity of the young, My.). 2,= ಬಾಲಬನ್ದು (Mhr. ಬಾಲಬೋಧ; C.).

ಬಾಲಭಾಷೆ bāla-bhāshĕ. The language or the mode of speaking of children (My.). 2, the prâkṛita language (Mhr.; B. 4, 128; My.).

ಬಾಲಮೂಷಿಕೆ bāla-mûshikĕ. *A small rat, a mouse.*

ಬಾಲಮೃಗ bāla-mṛiga. A young deer, a fawn. (Bh. 2, 13, 13).

ಬಾಲರಕ್ಷೆ bāla-rakshĕ. Taking care of children and preserving them (by mantras, etc.) against evil spirits, etc., anything used as a preservative or charm for that purpose (My.).

ಬಾಲಲಿಂಗ bāla-liṅga. A boy and N. (Bp. 47, 29. 40. 47. 53).

ಬಾಲಲೀಲೆ bāla-lîlĕ.= ಬಾಲಕೇಲಿ. (J. 18, 20).

ಬಾಲವ bālava. = ವಾಲವ. (My.).

ಬಾಲವಾಯಜ bāla-vâyaja. *Lapis lazuli or a kind of turkois.* (See ವೈಡೂರ್ಯ).

ಬಾಲಶಯ್ಯೆ bāla-śayyĕ. A cradle (ಶಯತಖ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 203).

ಬಾಲಶಶಿ bāla-śaśi.= ಬಾಲಚನ್ದ್ರ.

ಬಾಲಶಶಿಮೌಲಿ bālaśaśi-mauli. Śiva (Bp. 37, 40).

ಬಾಲಸಾರದೆ bāla-śāradĕ. A young or newly risen Sarasvatî. ಬಾಲತಾರದೆಯೆನಿಪ್ಪ ಮಂಗನ ಕೃತಿ (Mr. 2).

ಬಾಲಶಿಕ್ಷಾದಂಡ್ಡಿ bālaśikshâ-daṇḍa. A staff for punishing children. See ನೆಳೆ.

ಬಾಲಶಿಕ್ಷೆ bāla-śikshĕ. -ಕ್ಷಾ. Punishment, or instruction, of children. (Śmd. 44).

ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿ bāla-sanyâsi. A man who has been an ascetic, or a religious mendicant, from his youth. ಬಾಲ

ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೂಡಿನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹಾಯಿಹರಟೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಬಾಲಸರಸ್ವತಿ bâla-sarasvati. = ಬಾಲಶಾರದೆ. ಬಾಲಸರಸ್ವತಿಮಂಗ ರಾಜ (Mr. after 90).

ಬಾಲಹತ್ಯ bâla-hatya. Child-murder, infanticide (B. 5, 158; My.).

ಬಾಲಹಿಮಕರ bâla-himakara. = ಬಾಲಚನ್ದ್ರ.

ಬಾಲಹಿಮಕರಮೌಲಿ bâlahimakara-mauli. Śiva (Bp. 24, 4; 60, 41).

ಬಾಲಾತಪ bâla-âtapa. The morning-sunbeams. (Ćpr. 5, 20; ಎಳೆಬಿಸಲು G.).

ಬಾಲಾರಿಷ್ಟ bâla-arishṭa. = ಬಾಲಗ್ರಹ. (My.).

ಬಾಲಾರ್ಕ bâla-arka. The newly risen sun. (My.).

ಬಾಲಿ bâli. = ವಾಲಿ. N. of a monkey, brother of Sugriva. (Abh. P. 11, after 175; G. 485). 2, a kind of ear-ring (*cf.* ಬಾವಲಿ).

ಬಾಲಿಕೆ bâlikĕ. A female child or infant; a girl. (My.).

ಬಾಲಿಶ bâliśa. *Young, of tender years, puerile.* 2, *childish, ignorant, foolish; a fool* (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ Nn. 131 as ಬಾಲೀಶ). 3, a child (ತನುಜಾತರ್, ಮಕ್ಕಳು 131); an infant (ಅತಿಬಾಲ Mr. 475). 4, Krishṇa (ವಿಷ್ಣ್ವೇನ, ಕೃಷ್ಣ 131). 5, a cushion, a pillow.

ಬಾಲಿಸು bâlisu. To tail, to follow like a tail, to follow. See ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸು.

ಬಾಲೆ bâlĕ. A female child, a girl; a young woman not more than sixteen years of age (ಕರ್ಣಾಕೆ, ಕೊಡಗೂಸು Nn. 21). 2, a woman, a female. ಬಾಲೆಯರ ಕಾಡವಲಯಂ (ಬಳೆ Śm. 114).

ಬಾಲೇನ್ದು bâla-indu. = ಬಾಲಚನ್ದ್ರ.

ಬಾಲೇನ್ದುಧರ bâlêndu-dhara. Śiva (Bp. 13, 25; 35, 4).

ಬಾಲೇನ್ದುಮೌಲಿ bâlêndu-mauli. Śiva (Bp. 28, 5; 44, 24).

ಬಾಲೇಯ bâlêya. Fit or proper for children; soft, tender. 2, *an ass.*

ಬಾಲೇಯಶಾಕ bâlêya-śâka. *The vegetable Siphonanthus indica* (= ಆಂಗಾರವಲ್ಲಿ).

ಬಾಲೋಪದೇಶ bâla-upadêśa. Instruction of or for the youthful (My.).

ಬಾಲ್ಯ bâlya. *Childhood, infancy, youth.* 2, childishness, folly.

ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆ bâlya-avasthĕ. The circumstances, or period, of childhood, childhood (My.).

ಬಾವ bâva. 1. = ಬಾ, ಭಾವ 1, q. v. Tbh. of ಭಾಮ. A sister's husband (My.; Tĕ. ಬಾವೆ). ಬಾವನ್ದರು (ದೇವ್ಯ, ದೇವರ, ಗಣ್ಣನಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಣುನರು, ಮುಯ್ದುನ್ದರು Si. 192). ಉಮ್ಮುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ! ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹೆಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ!—ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವ ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಣ ಬಾವನಲ್ಲ.—ಬಾವನಾದರೆ ಬಾರವಾದ ಹೊಜೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಅ 9, ಅಕ್ಕ 1, ಸತ್ತಿಗೆ. — ಬಾವನಣ್ಣ. The relative who is called a sister's husband. ಬಾವನಣ್ಣ ಬನ್ದಾಗ್ಯೂ ಹಾಲು ಚಲ್ಲೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬಾಮಮಯ್ದು. = ಬಾಮಯ್ದ. A wife's brother (My.). 2, a husband's brother (My.). — ಬಾಮಮಯ್ದನ್ದರು. = ಬಾಮಯ್ಕುಳು, ಭಾವಮಯ್ದನ್ದರು. The brothers of one's wife (My.). 2, the husband's brothers (My.). — ಬಾವಮಯ್ದುನ. = ಬಾಮಯ್ದು, ಬಾವಮಯ್ದು, ಭಾವಮಯ್ದುನ. (My.).

ಬಾವ bâva. 2. Tbh. of ಭಾವ 2. (My.).

ಬಾವಂಜಿ bâvañji. (The plant Flacourtia sapida, Mhr. ಬಾವಟೀ). — ಬಾವಂಜಗಿಡ. An erect annual herb, Psoralea corylifolia L. (Z.).

ಬಾವಟ bâvaṭa. = ಬಾವುಟೆ, etc. (My.).

ಬಾವಟೆ bâvaṭi. = ಬಾವಟು, etc. (Sin G.).

ಬಾವಟೆ bâvaṭĕ. = ಬಾವಟೆ, etc. (My.).

ಬಾವನ್ನ bâvanna. Sandalwood (ಮಲಯಜಾತ ೦ೇ. II, 63; ಸಿರಿಕಣ್ಣ, ಶ್ರೀಖಣ್ಡ Kk. 19; Śm. 24; Rśv. 5, 25; J. 31, 2). — ಬಾವನ್ನಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The fragrance of sandalwood (J. 31, 7). — ಬಾವನ್ನದಮ್ಪು. -ತಮ್ಪು. The refreshing quality of sandalwood (J. 11, 37). — ಬಾವನ್ನದಿಗುರು. -ತಿಗುರು. Sandal unguent (J. 11, 41). — ಬಾವನ್ನನೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The Malaya mountain, the Malabar hills (ಮಲಯಾಚಲ Ss.).

ಬಾವನ್ನಬಾವನ್ನ. Fifty-two (Mhr., H.). — ಬಾವನ್ನಾಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. The fifty-two letters (ವರ್ಣ, ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಕರಂಗಳು Nn. 71).

ಬಾವಲ್ bâval. = ಬಾವಲಿ, ಬಾವಲಿ, ಬಾವಲಿ. A bat; the flying fox (Nr. in ಕಿಬಿ-, ಹೆಬ್-; T. ಅವಾಲು, ವಾವಲ್, ವೌವಾಲ್; M. ಪಾವಿಲ್; Tĕ. ಗಬ್ಬಿಲ; Mhr. ಪಾಕೋಳಿ, ವಾಗೂಳ, ವಾಕೂಳ; M. ಅವಲ್, ವಾವಲ್, ವವ್ವಾಲ್, a large bat; Sk. ವಲ್ಗುಲ, Mhr. ವಾಗೂಳ, ವಾಕೂಳ, ವಾಕೂಳ, the flying fox).

ಬಾವಲಿ bâvali. = ಬಾವಲ್, etc. (My.).

ಬಾವಲಿ bâvali. = ಬಾವುಲಿ. A kind of ornament of gold, pearls, precious stones, etc. worn on the tip of the ear (My.; Tĕ. ಪಾವಲಿ, ಬಾವಿಲಿ; *cf.* Sk. ಬಾಲಿ; Mhr. ಬಾಳೀ, an ornament for the ear).

ಬಾವಳಿಸು bâvaḷisu. Tbh. of ವ್ಯಾಕುಲಿಸು. To be confused, bewildered or confounded (Mhr. ಬಾವರಣೇಂ, ಭಾವ್ಲುವಣೇಂ; *cf.* ಬಾಗುಳ್, ಬಾಗುಳ). ಬಾವಳಿಪನು (ವ್ಯಾಕುಲ, ವಿಹಸ್ತ Hlâ.).

ಬಾವಿ bâvi. Tbh. of ವಾಪಿ 2 (Śmd. 342; Śm. 36). A well, etc. (ಅನ್ಪ, ಕೂಪ Hlâ.; ತೀರ್ಥ, ಕೂಪ Nn. 48; Bp. 20, 21; 49, 44; 56, 38; B. 5, 74; G. 71. 266. 462; C.; Tĕ.; T. ವಾವಿ). ನದಿ ಬಾವಿ ಕೆಱೆಗಳ್ (ತೀರ್ಥ Mr. 532). ನೀರಿಲ್ಲದ ಬಾವಿ (ಅನ್ಪು, ಕೂಪ 421). ಸೇದುವ ಬಾವಿ (ಅನ್ಪು, etc. Si. 90). ಬಾವೀ ನೀರಾದರೆ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.—(ತುರಳ) ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಬಾಂಙೋತು ಬಿಡ.—ನೀವಾದರೇನು? ನಾವಾದರೇನು? ಬಾವಿಲಿ ನೀರು ಬನ್ದರೆ ಸರಿ.—ಇರುಳು ಕಣ್ಣ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದನನ್ತೆ (Prvs.). See ಅಂಗಣವಾವಿ; Prvs. s. ನೆನ್ಪು, ಬಾಯಾಬಿಕೆ, ಬೆಂಕ ಹತ್ತು. — ಬಾವಿಜೋಡು. -ತೋಡು. To dig a well (Abh. P. 11, 100).

ಬಾವು bâvu. (fr. ಬಾ 2). = ಬಾಹು. A swelling, an intumescence (ಕೋಫ, ಶ್ವಯಥು, ಕೋಥ Si. 200; ಕೋಥ G.; C.). ಬಾವು ಎದ್ದರೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಣಾರೆ ಹೋದೀತೇ?—ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಣ ಬಾವನಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಾವುಗ bâvuga. A male cat, a tom cat (B. 5, 32; Mhr. ಬೋಕ; Tĕ. ಬಾವುರುಗಾಡು, ಬಾವುರುಪಿಲ್ಲಿ; ಬಾವರುಮನು, to resound, as an empty house; to make a caterwauling).

ಬಾವುಜಿಗೆ bâvujigĕ. = ಬಾವುಜೆ, ಬಾಹುಜಗೆ. Tbh. of ವಾಕುಷಿ (ವಾಕುಚಿ). (ಅನಲ್ಪುಜ, ಸೋಮರಾಜ, ಸುವಲ್ಲಿ, ಸೋಮವಲ್ಲಿಕೆ, ಕಾಲಮೇಷಿ, ಕೃಷ್ಣಫಲೆ, ವಾಕುಷಿ, ವಾಗುಷಿ, ಪೂತಿಫಲಿ Nr.).

ಬಾವುಜೆ bâvujĕ. = ಬಾವುಜಿಗೆ. (ವಾಕುಚಿ Mr. 122).

ಬಾವುಟೆ bâvuṭĕ. = ಬಾವಟಿ, ಬಾವಟೆ, ಬಾವಟೆ. A flag (My.; Mhr., H. ಬಾವಟಾ).

ಬಾವುಲ್ bâvul. = ಬಾವಲ್, etc. (ಪದಮಸ್ತಕ Mr. 177). See ಜೆಬ್ಬಾವುಲ್.

ಬಾವುಲಿ bâvuli. = ಬಾವುಲ್, etc. See ತೊಗಲು-.

ಬಾವುಲಿ bâvuli. = ಬಾವಲಿ. (Grj. 2, after 106; Bp. 5, 40; 16, 17; Rêv. 6, after 11; 12, after 56). ಕವಿಯೊಳಗಿನ ಬಾವುಲಿ (ಕುಣ್ಡಲ G.).

ಬಾಷ್ಪ bâshpa. = ಬಾಷ್ಪಿ, ವಾಷ್ಪ. (ಅಶ್ರು, ಅಕ್ಷಿಯ ಆನನ್ದಜಲ Mr. 316).

ಬಾಷ್ಪಜಲ bâshpa-jala. = ಬಾಷ್ಪಿಜಲ. A tear, tears (ಕಣ್ಣ ನೀರ್ Nn. 36).

ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು bâshpa-ambu. = ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು, ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Bp. 40, 69).

ಬಾಸನಿ bâsani. (fr. ವಾಸನ 3). (= ಒಚ್ಚಣಿ 2). The state of being enveloped or covered (ಮುಸುಂಕಿದರ್ಥಂ Ct. II, 58; *cf.* K. ಬಾಚಿ?).

ಬಾಸನಿಸು bâsanisu. To cover (Čpr. 1, 92; 3, 11; 5, 20; Abh. P. 4, 12; Grj. 5, after 67; Bp. 6, 32; 12, 33; 18, 29; 46, 54; Rêv. 6, after 11). 2, to put as a cover to, to cover with. ಎಕ್ಕಡವ ಬಾಸಣಿಸಿ ಪದತಲಕೆ (Râm. 3, 8, 34). 3, to be included in, to join. ಅವಕೆ (ಆ ಮೂರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ) ಪದಿನೆಣ್ಬು ಜಾತಂ ಬಾಸಣಿಸಿರಲ್ಕೆ (Mr. 78; see s. ರಾಗ).

ಬಾಸನ್ತಿ bâsanti. Tbh. of ವಾಸನ್ತ (Šmd. 342).

ಬಾಸರ bâsara. (Tbh. of ವಾತ್ಸ). An exhilerating, gladdening, lovely sound (ಮದ್ಯವಾಚಿ, ಕಲರವ Ct. I, 41).

ಬಾಸಲಿಕೆ bâsalikĕ. = ಬಾಸುಡಿ, etc. (B. 5, 222).

ಬಾಸಲಿಸು bâsalisu. To produce a wale or wales (Râm. 6, 47, 37).

ಬಾಸಿಗ bâsiga. 1. = ಬಾಸಿಂಗ. A garland or chaplet of flowers worn on the top of the head (ಆಪೀಡ, ಶೇಖರ Hlâ.; ಸಿರ್ಯೂಹ Nr.; ಆಪೀಡ, ದಣ್ಡೆ Nr.; ಪೂಮಾಲೆ Šs., Kk. 26, Šm. 72; T. వాజగ్గే; see Šmd. s. ఆప్ 3; Čpr. 7, 78; Abh. P. 9, 80; 12, 22; Grj. 10, after 61 & 79). 2, an ornament of gold, coloured wood or pith, paper, or flowers worn on the forehead (on the head, Mhr.) of the bride and bridegroom (Bp. 2, 52; 32, 29; 56, 6; Râm. 1, 16, 41; J. 30, 54; 31, 23. 32; My.; Tĕ.; Mhr. ಬಾಶಿಂಗ). See ಪೊಮ್ಮಾಸಿಗ.—ಬಾಸಿಗವಾದರೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬಾಸಿಗ bâsiga. 2. = ಬಾಚಿಗ, ಬಾಸೆಗ. A speaker, a talker, a jester (My.).

ಬಾಸಿಂಗ bâsinga. = ಬಾಸಿಗ 1. (ಶೇಖರ, ಅವತಂಸ, ಸಿರದ ರತ್ನಜೂಡಾಮಣಿ Mr. 333). ಹಣೆಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಸಿಂಗದ ಒಡವೆ (ಪತ್ರ ಪಾಶ್ಯೆ, ಲಲಾಟಿಕೆ Si. 218).

ಬಾಸು bâsu. To void excrement (ಪುರೀಷೋತ್ಸರ್ಗ Šmd. Dh.; *cf.* ಬಾರ್ 4).

ಬಾಸು bâsu. Stench (S. Mhr.; ನಾತು G.; Mhr., H. ಬಾಸಾ, smelling, stale, not fresh).

ಬಾಸುಗಿ bâsugi. Tbh. of ವಾಸುಕಿ. (ಶೇಷ Ct. I, 83).

ಬಾಸುಣ್ಡಿ bâsuṇḍĕ. = ಬಾಸುಡಿ, etc. (My.). — ಬಾಸುಣ್ಡಿಗ ಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A wale to be formed (My.).

ಬಾಸುಡಿಲ್ bâsuḍil. (fr. ಬಾರ 2, ಬಾಯು). = ಬಾಸುಡಿಕೆ, ಬಾಸುಣ್ಡಿ, ಬಾಸುಡಿ, ಬಾಸುಬ್, ಬಾಸುಬಿ. A wale or mark caused by a blow or stroke (ಪೊಯ್ದು ಬಿದ್ದ Šmd. I; ಪೊಯಿದ ಎಡೆ Ct. I, 17). ಬಾಸುಡಿಕ್ಕಿ, ಬಾಸುಡ್ಗಳ್ (Šmd. 52). See Čpr. 5, 11; Abh. P. 9, 30; Šśv. 5, 41; ಕೆಸು-. — ಬಾಸುಬ್ಬೀದ್. -ಎದ್ದು. A wale to rise (Bp. 52, 11; Bh. 4, 4, 10).

ಬಾಸುಲಿ bâsuḷa. = ಬಾಸುಡಿ, etc. (G. 504).

ಬಾಸುಲಿ bâsuḷi. = ಬಾಸುಡಿ, etc. (Bp. 52, 16).

ಬಾಸುಳಿಕೆ bâsuḷĕ. = ಬಾಸುಡಿ. (G. 495).

ಬಾಸೆ bâsĕ. (fr. ಬಾರ್ 3 ?). The central line of hair in the bosom and down the belly (ನಾಭಿಯ ರೋಮು Mr. 319). See ತೆಳುಬಾಸೆ, ಒಡ ಬಾಸೆ; Čpr. 2, 14; 3, 85; 8, after 4; Abh. P. 3, 97; Grj. 3, 39; Rêv. 4, 35. 37; J. 8, 19. — ಬಾಸೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. A creeper-like bâsĕ (Rêv. 10, 86). — ಬಾಸೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold of the bâsĕ (Čpr. 7, 137).

ಬಾಸೆ bâsĕ. 1. = ಭಾಸೆ. Tbh. of ಭಾಷೆ, q. v. (Šmd. 24. 335). Speech; language;—a promise;—an oath (Bp. 35, 53; 42, 23; 52, 37; My.). ಒಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇಧಿ ಬೀಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ ಬಾಸೆ ಹೇಧಿ ಬೀಡ (Prv.). See Prv. s. ವೀನ. — ಬಾಸೆ ಕೊಡು. To promise (My.). — ಬಾಸೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. = ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. (G.; My.). — ಬಾಸೆ ಗೀನೆ. reit. (Bp. 36, 15). — ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. -ಕೆಡು ಕ. A man who breaks his promise; a perjurer (My.). — ಬಾಸೆ ಮಾಡು. To assure solemnly, to swear (My.). — ಬಾಸೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To appeal to by an oath (My.). — ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ. — ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ಮಿಠಾಯಿ, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟುಕೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದಪ್ಪೆ (Sp.). — ಬಾಸೆವನ್ತ. A man who sticks to his promise; faithful (Bp. 9, 38). — ಬಾಸೆವೇಣ್. -ವೆಣ್. Sarasvatî (ತಾರದೆ Kk. 9). — ಬಾಸೆವಿಣ್ಣಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. Brahmâ (ಜೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಬಾಸೆಹೀನ. = ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ. (Bp. 28, 27).

ಬಾಸೆ bâsĕ. 2. A rafter; a pole viewed as fit for a rafter (My.; Mhr. ವಾಸಾ, ವಾಂಸಾ).

ಬಾಸೆಗ bâsĕ-ga. (= ಬಾಸಿಗ, etc.). (Tbh. of ಭಾಷಿಕ್). A man who speaks or talks. See ಲಾಬಿ-.

ಬಾಹ bâha. = ಬರ್, etc. Present relative participle of ಬರ್ 1. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಾಹನ್ದಾದು (ಲೋಚನಗೋಚರ Nn. 87); ತಿರಿಗಿ ಬಾಹನ್ದಾದು (ವಿಸ್ಮಯ 129). **2,** future (or present) of ಬರು. ತಪ್ಪುಗೆಯು ತಪ್ಪಲೆಯು ಅವು ತಾಮ್ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು;. . .ತಪ್ಪುಗೆಯ ತಪ್ಪಲೆಯ ಕೊಣ್ಡರೆ ಉಮ್ಬದಕೆ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು (Jns. 42, 14). ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಹುದೆ ಮುತ್ತ? (Dp. 16).

ಬಾಹಪ bâha. = ಬಾಹು. See ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನ.

ಬಾಹಟ bâhaṭa. = ಬಾಹುಟಿ. N. of an author, and of a work on medicine composed by him (My.).

ಬಾಹತ್ತರ bâhattara. Seventy-two (Mhr.); much, many (Bp. 43, 28; Bh. 1, 8, 35).

ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸು bâhu-appaḷisu. To strike the arm (ಭುಜವ ಹೊಯ್ Bhn. 32; Bh. 1, 10, 21). Also ಬಾಹನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸು (Grj. 2, after 106).

ಬಾಹಾದೂರ್ bâhâdûr. = ಬಹಾದರ್, etc. (G. preface; B. 5, 6; Sk. ಬಾಹಾದುರು).

ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನ bâha-âsphâlana. Striking the arm (Čpr. 5, 76). — ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To strike the arm (Šśv. 4, 70).

ಬಾಹಿರ bâhira. (fr. ಬಹಿರ್). Being outside, situated without; outer, external; expelled from, excluded from; devoid of;—a foreigner; an outcast; an abject man. See Bp. 35, 7; 38, 54; 50, 54; Bh. 1, 8, 86; J. 2, 36; 9, 7; ವೇದ-.

ಬಾಹಿರಗಿತ್ತಿ bâhira-gitti. An outcast, abject woman (Bp. 40, 55).

ಬಾಹಿರಂಗ bâhiraṅga. (fr. ಬಹಿರಂಗ). Relating to the outside, outer, external (J. 13, 56).

ಬಾಹಿರಾತ್ಮ bâhira-âtma. An abject person (Bp. 43, 46).

ಬಾಹು bâhu. = ಬಾವು. (ಶೋಫ, ಶ್ವಯಥು Hlâ.; ಶೋಫ Mr. 385; Abh. P. 16, after 39, twice).

ಬಾಹು bâhu. = ಬಾಜು No. 2, ಬಾಹ. *The arm;* the upper arm. — ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. Tbh. of ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. (Rêv. 6, after 11).

ಬಾಹುಜ bâhu-ja. Arm-born: *a Kshatriya.*

ಬಾಹುಜಿಗೆ bâhujigĕ. = ಬಾವುಜಗೆ. (ಅವಲ್ಗುಜ, ಕಾಲಮೇಷಿ, ವಾಗುಜ, etc., ಕ್ರಾಲುಚೆಟ್ಟು Si. 145).

ಬಾಹುಟ bâhuṭa. = ಬಾಹುಟಿ. (My.).

ಬಾಹುತಳ (bâhu-taḷa). N. of a feat of wrestlers (Śêv. 4, 75).

ಬಾಹುದಣಿ bâhudaṇĕ. N. of a feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಬಾಹುದೆ bâhu-dĕ. *N. of a river.*

ಬಾಹುಪುರಿ bâhu-puri. = ಬಾಹುಪೂರಯ, etc. (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Si. 220; Tĕ.; T. ವಾಗುಬುರಿ).

ಬಾಹುಪೂರಯ bâhu-pûraya. = ಬಾಪುರಿ, ಬಾಹುಪುರಿ, ಬಾಹುಲಿ. A bracelet worn on the upper arm (ಕೇಯೂರ Mr. 340; Grj. 7, after 11; 10, 36; 10, after 61).

ಬಾಹುಬಳೆ bâhu-baḷĕ. Tbh. of ಬಾಹುವಲಯ (Śmd. 376).

ಬಾಹುಭೂಷಣ bâhu-bhûshaṇa. = ಬಾಹುಪೂರಯ. (ತೋಳ ಬಾಪುರಿ G.).

ಬಾಹುಭ್ರಾನ್ತಿ bâhu-bhrânti. The act of turning round the arm (Śêv. 4, 78).

ಬಾಹುಮೂಲ bâhu-mûla. The root of the arm: the armpit, *the extremity of the upper part of the arm,* the shoulder-blade, the region of the shoulder.

ಬಾಹುಯುದ್ಧ bâhu-yuddha. *A close fight, personal struggle, wrestling.*

ಬಾಹುರಕೆ bâhurakĕ. = ಬಾಹುರಿಕೆ, etc. (Bh. 7, 4, 45).

ಬಾಹುರಕ್ಷೆ bâhu-rakshĕ. = ಬಾಹುರಕ್ಕೆ (s. ಬಾಹು), ಬಹುರಕೆ, ಬಾಹುರಿಕೆ. A protection (armour) for the arm (ಬಾಹುರಿಕೆ Bhn. 45).

ಬಾಹುರಿಕೆ bâhurikĕ. Tbh. of ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. (ಬಾಹುರಕ್ಷೆ Bhn. 45).

ಬಾಹುಲ bâhula. (fr. ಬಹುಲ). Manifoldness. 2, *the month kârttika.*

ಬಾಹುಲಿ bâhuli. Tbh. of ಬಾಹುಪೂರಯ. (Grj. 7, after 11; 10, after 61).

ಬಾಹುಲೇಯ bâhulêya. *Kârttikêya,* son of Śiva.

ಬಾಹುಲ್ಯ bâhulya. Abundance, plenty, multitude. See ಗೊನ್ದಣಿನು, ಸನ್ದಣಿನು.

ಬಾಹುವಲಯ bâhu-valaya. = ಬಾಹುಬಳೆ (Śmd. 376). An arm-ring.

ಬಾಹೂರ್ bâhûr. N. of a place (Bp. 22, 28; 24, 77). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮ. N. (Bp. 25, 4; 28, 52). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 22 sum.; 47, 37). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 16; 22, 23).

ಬಾಹೆ bâhĕ. Tbh. of ಬಾಹ್ಯ. The outside, of a town, etc. (Bh. 1, 7, 65; 1, 10, 39; 2, 2, 107).

ಬಾಹ್ಯ bâhya. = ಬಾಹ್ಯ No. 2. Being outside, situated without (J. 29, 44);—*outer, external* (B. 4, 133);—excluded from; devoid of;—a foreigner; an outcast. See ವೇದ-.

ಬಾಹ್ಯಮತಿ bâhya-mati. Regard for outer things (Śêv. 2, 103).

ಬಾಹ್ಲಿಕ bâhlika. = ವಾಹ್ಲಿಕ. N. of a country, Balkh (Bp. 6, 19). 2, *a horse from Balkh.* 3, *saffron.* 4, Asa foetida.

ಬಾಹ್ಲೀಕ bâhlîka. = ವಾಹ್ಲೀಕ. Balkh. 2, *saffron.* 3, *Asa foetida.* (ಕುದುರೆ) ಬಾಹ್ಲೀಕದೇಶದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿ ಕಾಮ್ಬೋಜಂ (Mr. 282).

ಬಾಳ್ bâḷ. = ಬಾಳು. A knife, a sword (ಬಜ್ಜ Śmd. Dh., Śm. 111. 115; ಕಗ್ಗ, ಕಡುಗ Čt. I, 11; T., M. ವಾಳ್; Tĕ. ವಾಲು; *cf.* ಕರ-ವಾಲ, ಕರ-ವಾಲ; ಭಿನ್ದ್ಯ-ಮಾಲ; ಫಾಲ). ಬಾಳೊವ್ಪಂ (Śmd. 84). ತೋಳ ಬಾಳ ಕಾಸ್ತಿ (162). ಗಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ನಿಲ್ವು ಪವಮುಖದ ಕೋಡ್ಗಿಮ್ ಆತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ಬಾಳ ಮನೆ (Abh. P. 14, 198). See ಕರವಾಳ್, ಕೂರ್ವಾಳ್, ನಾವಿದವಾಳ್, ಹರಗುವಾಳ್; Abh. P. 9, 22; 13, 63; Rêv. 5, 128; J. 29, 35. — ಬಾಳ್ಮೊದಲ್. The hilt of a sword (Čpr. 7, 102). — ಬಾಳ್ಮೊನೆ. (Śmd. 82). The point of a sword. — ಬಾಳ್ಸಾಸೆ. -ಬಾಸೆ. A challenge (Abh. P. 14, 148). — ಬಾಳ್ವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. A hedge of swords (as that of the kêtakî, Čpr. 1, after 101; 1, 102).

ಬಾಳ್ bâḷ. = ಬಾಳ 1, ಬಾಳು, etc. (ಆಮಾಜ್ಜ Śm. 111).

ಬಾಳ bâḷa. 1. Tbh. of ವಾಲ (Śmd. 342). = ಬಾಲು, etc. A boy, etc. 2, the cuscus-grass (ಆಮಂಜ Čt. I, 70; ಹ್ರೀವೇರ, ಆಮಂಡ Mr. 131; ಕೊಳವೇರು, ಆಮಜ್ಜ Śm. 27). See ಕರಿಯ-, ಬಿಳಿ-, ಬಿಳಿಯ-, ಮುಡಿವಾಳ. — ಬಾಳಗೊಲೆಯ. -ಕೊಲೆಯ. A killer of young people (Č. Bp. 35, 14). — ಬಾಳವೇರ್. -ಬೇರ್. The root of cuscus (see Čpr. s. ಕೇರ್; Čpr. 8, after 64; Rêv. 10, after 31).

ಬಾಳ bâḷa. 2. = ಬೋಳ. See ಬಾಣನ್ತಿ-; ರಕ್ತ-.

ಬಾಳ bâḷa. 3. = ಬಹಳ. (C.; Dp. 148, 1).

ಬಾಳ bâḷa. 4. Tbh. of ಭಾಲ. The forehead (Grj. 10, 48).

ಬಾಳಬನ್ದು bâḷa-bandu. = ಬಾಲಬನ್ದು. (My.).

ಬಾಳಲಿ bâḷali. = ಬಾಣಲಿ, etc. ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನಡುವ ಬಾಳಲಿ (ಯು ಜೀಪ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ Nr.).

ಬಾಳಲೋಚನ bâḷa-lôčana. = ಭಾಳಲೋಚನ. Śiva (Grj. 8, 1).

ಬಾಳಾಕ್ಷ bâḷa-aksha. Tbh. of ಭಾಲಾಕ್ಷ. Śiva (Grj. 3, 81).

ಬಾಳಾಮ್ಬಕ bâḷa-ambaka. = ಭಾಳಾಮ್ಬಕ. Śiva (Grj. 10, after 8).

ಬಾಳಿಗೆ bâḷigĕ. Contraction of ಬಾಣಲಿಗೆ. ಕರಿಯುವ ಬಾಳಿಗೆ (ಕಬಾಹ, ಕಾವಲಿ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ, ಭ್ರಾಪ್ಯ, ಸಿರವನ್ತಿಗೆ G.).

ಬಾಳು bâḷu. = ಬಾಳೆ. — ಬಾಳುಮೀನು. A kind of fish, Ophiocephalus Wrahl. (ಶಾಲ Nr.). — ಬಾಳುಹೊಯ್ಲು. A blow or stroke with a sword (Bh. 2, 2, 104).

ಬಾಳು bâḷu. = ಬಾಳ್, etc. — ಬಾಳುಬುಲ್. -ಪುಲ್. = ಬಾಳ್. (ಅಸೆ Mr. 110).

ಬಾಳೆ bâḷĕ. A sea-fish, Trichiurus lepturus (M. ಬಾಳೆ, T. ವಾಳ್ಳಿ, Tĕ. ವಾಲುಗೆ; Rêv. 6, after 11; J. 6, 23). — ಬಾಳೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye like that of the bâḷĕ (V. 4, 7); the bâḷĕ being the eye (of a river, Śêv. 2, 53).

ಬಾಳ್ bâḷḷĕ. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.).

ಬಾಲಿಲ್ bâḷ. 1. = (ಬುಟ್), ಬಾಯು 1. To live; to be alive; to remain in existence; to subsist; to make a livelihood, to live by; to live prosperously or happily; (to increase); to be preserved, as fruit, etc. (ಜೀವನ Śmd. Db.; Śmd. I; ಬರ್ದುಂಕು 237 Cm.; ಬರ್ದುಳ್ಕು Śm. 115; T., M. ವಾಯು); to cultivate (M.; see ಬಾಟಿ 1). P. p. ಬಾಳ್ದು. ಇವನ್ ಇವರೊಳ್ ಅನುಕೂಲಂ ಬಾಳ್ದಂ (Śmd. 237). ಊಟಮೇ ಜೀವಿತ ಮಾಗಿ ಬಾಳ್ದುನೊಳ್ ವಣಿಗವೃತ್ಯಯಮಕ್ಕುಂ (242). ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾಳ್ದ ತಾಖಂ (ಬಾಬಿಕಂ I). ಜಾತಿಮಾತ್ರವನೆ ತೋಲ್ ಬಾಳ್ದ ಪಾರ್ವಂ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ Hlâ.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾಳ್ದಿ ಸತಿ (ಪುತ್ರಜೀವಿ Mr.

303). ಮುದುತಪಸಿಗಳ ಮನ್ವಯನ್ತ್ರಳಿ, ವಸಿತೆ, ನಿನ್ನಂ ಬಾದುಲೀ ಯವು; ಮನೆಯೊಳ್ ಇರವೇಡ! (Bp. 52, 21). ಭೃತ್ಯನಂ ಕೊಲಿಸಿ, ತಾ ಬಾಲ್ವಿನ್ ಎಮ್ಬುಜ್ಜುಗದೊಳು ಆ ಕುಮತಿಯಂ ಮನ್ತ್ರಿ ಬಬಿಕೊ ನ್ದು ಲೇಖನವನ್ ಏಕಾನ್ತದೊಳ್ ಬರೆದು (J. 29, 38). ಆತಿಕೌರ್ಯ ದೊಳ್ ಒಪ್ಪಿರೆ ವಿನಯಮುಸಾಳ್ದು ಬಾಲ್ದು ವಂಗಿಣೆಯುಣ್ಟೆಗೆ (Rśv. 13, 10). See ಪುದುವಾಲ್. **2,** to have sexual intercourse (see ಮಜೆವಾಲ್).

ಬಾಲಿ° ಬಾಳ್ವು. 2. = ಬಾಲು 2. Living; life, condition of life; subsisting; livelihood, profession; the state of living prosperously or happily; conjugal life, married state, marriage; property. ಬಾಲ್ವಿಳ್ (Grj. 10, 55). ಎಲ್ಲರ ಬಾಲ್ವಿ ನೀರನೆಜೆದು (Sś. 94). See ಮಱುವಾಲ್. — ಬಾಲ್ವಿವ್ಯ. -ಕಮ್ಮ. A living post, as the stock of a plantain, etc. (Čpr. 7, after 92; Rśv. 10, after 31). — ಬಾಲ್ದುಲೆ. -ತಲೆ. A living head (though being cut off, Abh. P. 7, 62; 10, after 210; 13, 65. 135; 14, 34; Râm. 6, 2, 12). — ಬಾಲ್ಮೊದಲ್. The beginning, or the chief thing, of a prosperous life (Čpr. 3, 38). — ಬಾಲ್ವಿಣ. -ಜೆಣ. A living corpse. ಬೇಱಿಮಂ ಹಜೆದನೆ? ಬಾಲ್ವಿಗೆ ಬಾಲ್ದಿಣಿತಿಲ್ಲದ ಬಾಲ್ವಿಣನ್ ಏಕೆ ಬಿದ್ದಿವಂ? (Śmd. 81 Mdb.). ಬಾಲ್ವಿಣಂ ಪೊದರೆ ಬಳ್ಳುವ ಸಮ್ಮನ ತೊಲವಾಲದೊಳ್ (204). — ಬಾಲ್ವೆಳೆ. -ಬೆಳೆ. A thriving crop (Rśv. 12, 13).

ಬಾಲಿಕ° ಬಾಲಕ. = ಬಾಬುಕೆ. (My.; Mhr. ವಾಳಕಾ, dried up, see ಬಾಡು 1).

ಬಾಲಿ° ಬಾಳಿ. A person who lives, etc. See ಜೋಳವಾಲ್.

ಬಾಲಿ°ಕೆ ಬಾಳಿಕೆ. = ಬಾಲ್ವಿ. (ವಾರ್ತೆ, ವೃತ್ತಿ, ಜೀವನ Mr. 345; Râm. 3, 6, 54; J. 2, 4). ಇನ್ನವರ ಬಾಲಿಕೆಗೆ ಆಡಎಯೆಁ ನೆಲೆಮನೆ! (Bh. 1, 8, 23). — ಬಾಲಿಕೆವಳ್ಳ. A creeping or twining weed, Convolvulus arvensis L. (Z.).

ಬಾಲಿ° ವೆ ಬಾಳಿವೆ. = ಬಾಲ್ವಿ. — ಬಾಲಿವೆ ಮಾಡು. To live. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಸುಖದಿನ್ದ ಬಾಲಿವೆ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದನು (B. 2, 25).

ಬಾಲಿ°ಸು ಬಾಳಿಸು. To cause to live, etc. (Abh. P. 6, 138; 14, 191; Bp. 27, 54; 46, 12. 36).

ಬಾಲು ಬಾಳು. 1. = ಬಾಲ್ 1. (C.); also: to be worth, to fetch, to sell for (My.). P. p. ಬಾಲಿ. ಮಕ್ಕಳು ಬಾದುವವಳು (ಜೀವತ್ಕೋಣೆ, ಜೀವನು); ಮಕ್ಕಳು ಬಾದುದವಳು (ನಕ್ಷತ್ರ ಸೂತಿ, ಭಿನ್ನ Hlā.). ಉತ್ತು ಬಾದಿವ ಬಕ್ಕಲುಮುಗನು (ಕರ್ಷಕ, ಈ ನಾಶ Nr.). ಆಜೇಯನೊರ್ವ ಪ್ರಮಥನಚ್ಚಿಯೊಳ್ ಆ ಆಜಾಣ್ಡಾನೀಕ ಮ್ ಆಲಿಗು, ಉದಯಿಸುಗು, ಬಾದಿವುದು (Bp. 8, 50). ಬಾದಿವನು ಗನ್ದಡಂ (51, 23). ಆಹಿಪತಿಯ ಹುತ್ತಿನೊಳಗಿಹ ವೋಲು ಸಲೆ ಬಾದಿ ತ್ತಲೆ ಅನ್ತಃಪುರದೊಳ್ ಅರಸು ಇರುತ ಅತ್ಯಧಿಕದ ಎಡ್ಡಣಿಕೆಯಿರ ಬೇಕು (Bh. 1, 8, 34). ಬಾದುಗೆ! (J. 20, 43). ಬಾದಿಲಿರ್ಪದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತ ಮೆಲಿನು? (Dp. 148). ಬಾದಿ ಬದುಕಿದರೆ ಆಕ್ಕ ತಂಗಿ, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತ.— ಬಾದಿವ ಮನೆಗೆ ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ.— ಬಾದಿವವನಿಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಬಾದಿಗೊನ್ದು ಗೊನೆ.— ಬಾದಿವವನಿಗೆ ಹಾದಿರೂ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?— ಬಾದಿವವರ ಮುನ್ದೆ ಬೋದಿಮುಣ್ಡೆ ಬಿಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಆತ್ತ ಹಾಗೆ.— ತಾಳಿದವನು ಬಾದುಾನು.— ಸೀಲದ ಮಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ನೂಲಾ ದರೆ ಸೀಲದ ಕ್ರಯ ಬಾದೀತೇ? (Prvs.). ಬಹು ದಿವಸ ಬಾದಿ ತಕ್ಕನ್ತ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಬರಿಯತ್ತಾರೆ (B. 1, 15). ಎಮ್ಮಿಗಳು ಹದಿನಯ್ದು ವರ್ಷ ಬಾದಿತ್ತವೆ (3, 24). ಸನ್ತೆಯೊಳಗೆ ಒನ್ದು ರೂಪಾ ಯಿ ಬಾದಿವ ಜೋಡು ಶ್ರೀಮನ್ತನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಬಾದೀತೆಮ್ಬುವ ಪಾಗಲ್ಲ; ಶ್ರೀಮನ್ತನು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದ ಒನ್ದು ರೂ ಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇನಾಮು ಆಯಿತು, ಆದು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಾ ತಲ್ಲ (5, 120). See Prvs. s. ಬೀದಿ ಬೀದಿ, ಬುಡೆ, ಮುಣ್ಡೆ, ಸನಿ 2.

ಬಾಲಿ° ಬಾಳು. 2. = ಬಾಬ್ 2. (C.). ಬಾದಿ ತಪ್ಪಿದ ಬದಿಕ ಬಳೆ ಯ ಯೋಜನೆ ಯಾಕೆ?— ಬದಕು ಆಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಬಾದಿ ನೋ ಡದೆ ಹೋಯಿತು.— ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ, ಬಾದಿ ಜೊಳ್ಳರೆ ಬಯ್ಯೆ ಗಣ್ಡ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಬಾಳಿ ಪಡುವ ಬಾದಿಗಿನ್ತ ಬಳನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳಿಕೋದು ತ್ತಮ (Prvs.). See Bp. 6, 10; 28, 46; 45, 40; 51, 23; ಬಣ್ಮ-; Prv. s. ಮೂಡು. — ಬಾದುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To ruin one's married state (J. 23, 55).

ಬಾಲಿಕ ಬಾಳಿಕ. = ಬಾದಕ. Vegetables (or fruits) that have been split, dried, and thus preserved (ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾದ್ದ ಶಾಖ Śmd. I; J. 6, 44).

ಬಾಲಿವಿಕೆ ಬಾಳಿವಿಕೆ. = ಬಾಲ್ವಿಕೆ. Living, etc. (B. 5, 3; My.).

ಬಾಲಿವೆ ಬಾಳಿವೆ. = ಬಾಲ್ವಿ. (Bh. 1, 8, 48; J. 8, 27. 47; 13, 60). — ಬಾದಿವೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Prosperity to be ruined (see Sp. s. ಬೆಸಲಾಗು).

ಬಾಲಿ° ಬಾಳೆ. 1. (fr. ಬಾಲ್ 1). Cultivation of the soil (especially ploughing, see ಇರ್ಜಾಲ್).

ಬಾಲಿ° ಬಾಳೆ. 2. (ಬಾಳೆ). The plantain or Banana; the plantain tree, Musa paradisiaca Lin. (M. sapientum Roxb.; ಮೋಚೆ, ಕದಲಿ, ವಾರಣಬುನೆ, ರಮ್ಭೆ, ಅಂ ಶುಮತ್ಫಲೆ, ಕಾಷ್ಠೀಲೆ Nr.; ರವ್ಭೆ, etc. Mr. 111; ಮೋಚಕ 510; ಮೋಚ, ಕದಲಿ Nn. 20; ರವ್ಭೆ, ಮೋಚ 62; ವೃಕ್ಷ, ಮೋಚ 110; Čpr. 1, 102; 5, 132; 5, after 19; C.; M. ವಾಬಿ, T. ವಾಬ್ಡಿ; Të. ಅರಟಿ; Tu. ವಾರಿ). ಬಾದಿಗೆ ಕಡಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗು.— ಬಾದಿ ಗೆ, ಕಾಳಿಯಾದರೇನು? ಬೋಲಿಯಾದರೇನು? ನೀರು ಹೊಯಿದರೆ ಸರಿ.— ಬಾದಿಯೊಳಗೆ ಸೀಗೆಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ.— ಬಾದಿಯವನಿಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಬಾದಿಗೊನ್ದು ಗೊನೆ (Prvs.). See Bp. 35, 38; 45, 40; Rśv. 2, 50; J. 6, 23; Śśv. 2, 50. 61; ಅಡಿಕೆ-, ಏಬಿಲೆವಾಬಿ, ಕಾಡು-, ಪೂಮ್ಬಾಬಿ. — ಬಾಬಿಕಾಯಿ. (or ಬಾಬೀ-). An unripe plantain (C.). — ಬಾಬಿಮಾವು. A sort of mango (B. 2, 51). — ಬಾಬಿವಣ್. -ವಣ್. = ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣು. (Rśv. 10, 2). — ಬಾಬೀ ಗಿಡ. The plantain tree (ಕದಲಿ, ಕಾಷ್ಠೀಲೆ, ಮೋಚ, ಮೋಚ G.; B. 2, 37; C.). ಬಾಬೀ ಗಿಡ ನಟ್ಟರೆ ಬಾಬಿಯುಲ್ಲು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬಾಬೀ ತೋಟ. A plantain garden. ಬಾಬೀ ತೋಟ ಟಿಕ್ಕೆ ಅನೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣು. A ripe plantain. ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಕರಗಸವು ಯಾಕೆ?— ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬೇಕಾದರೆ ಬೋದಿಪ್ಪನಾಯಕನ ಆಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ!— ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಪರ ದೇಶಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಈಚೆಗೆ ಬಿಸಾಡು! ಆನ್ಪ.— ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದೀ ತೇ?— ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕ ಬೇಕು, ಬದನೇ ಕಾಯಿಗೆ ಕಾರ ಹಾಕ ಬೇಕು.— ಬಳೆಗಾಪನ ಅಂಗಡೀಲಿ ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕಿತೇ?— ಥಟ್ಟರೇ, ಬಾಬೀ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತೀರೋ? ಆನ್ದರೆ ಚೇಳ್ಬೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ? ಅನ್ದನನ್ತೆ (Prvs.). ಸುಲದ ಬಾಬೀಯ ಹಣ್ಣಿನನ್ತಸಿ... ಸುಲಭಮಾಗಿ ರ್ದ ಲಲತಮಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5).

ಬಾಲಿ°ಕ್ಕೆ ಬಾಳ್ಕೆ. = ಬಾಬ್ಕೆ. Living; way or condition of life; livelihood; profession; household (ಆಜೀವ, ಜೀವಿಕೆ, ವೃತ್ತಿ, ವರ್ತನ, etc, Nr.; Čpr. 2, 26. 31; 8, 67; J. 18, 56; 19, 18. 29; 28, 63).

ಬಾಲ್ತಿನ ಬಾಳ್ತನ. Living, etc. See ಪುದುವಾಲ್ತನ.

ಬಾಲಿ°ತ್ತಿ ಬಾಳಿಕೆ. Living; prosperity, etc.; profit, advantage, use (ಪ್ರಯೋಜನ Śmd. I; Čpr. 6, 108; V. 39, after 18). See ಏವಾಲ್ತ್ತಿ s. ಏ 6. — ಬಾಲ್ತಿಗೆಯೆ. To use for one's own purpose (Čpr. 2, 47; V. 6, 30).

ಬಾಲ್ವಿಕೆ ಬಾಳ್ವಿಕೆ. = ಬಾಬುವಿಕೆ. (C.). ಮಾನವಲ್ಲದ ಬಾಲ್ವಿ ಕೆಗಿನ್ತ ಸಾವು ಲೇಸು (B. 4, 194).

ಬಾಲಿವ್ವೆ bâḷvĕ. = ಬಾಬುವೆ, ಬಾಬುವೆ. Living; life; prosperity; livelihood; profession; household; property (ಜೀವಿತ Śmd. 242 Cm.; C.; B. 1, 8). ಮೂಱು ದಿನದ ಬಾಬ್ವೆಗೆ ಆಱು ಜೋಡು ಓಲೆ (Prv.).

ಬಿಂ bim. = ಬೆಕೋ. A sound used to express emptiness. — ಬಿಮ್ ಎನ್ನು. To be empty or vacant, as a house deprived of its furniture, etc. (My.).

ಬಿಂಹ bimha. = ಬಿಹ್ಮ. (Dp. 32, 30).

ಬಿಕ್ bik. 1. = ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ 1, in ಬಿಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಿಕ್ bik. 2. = ಬಿಗು. — ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು. A difficult obstacle; great difficulty, strait, trouble (C.; B. 3, 10; 4, 152; 5, 24. 43. 62; Mhr. ಬಿಕಟಿ, difficult, hard).

ಬಿಕ bika. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. — ಬಿಕನಾಸಿ One who destroys, *i. e.* is inimical to, (any body's) asking alms: an avaricious woman (My.).

ಬಿಕರಿ bikari. (Tbh. of ವಿಕ್ರಯ). Selling, sale (My.; Mhr., H. ವಿಕರಾ, ವಿಕರೀ).

ಬಿಕರಿದಾರ bikari-dâra. That sells, a vender (My.).

ಬಿಕಸ bikasa. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. (C.).

ಬಿಕಾರಿ bikâri. A beggar, a poor person (My.; Čb. 34; Mhr., H. ಭಿಕಾರೀ; *cf.* ಬಿಕ್ಷೆ).

ಬಿಕಾರಿತನ bikâritana. Poverty, wretchedness (My.).

ಬಿಕೋ bikô. = ಬಿಂ. — ಬಿಕೋ ಎನ್ನು. = ಬಿಮ್ ಎನ್ನು. (My.).

ಬಿಕ್ಕನೆ bikkanĕ. (fr. ಬಿರಿ 1). With the sound produced by bursting, etc. (Bp. 52, 18; 57, 30; 61, 39; Râm. 5, 8, 75; Śśv. 2, after 42).

ಬಿಕ್ಕಲು bikkalu. = ಬಿಕ್ಕು 2. (My.). — ಬಿಕ್ಕಲ. -ಆ 3. A stammerer, a stutterer (My.). — ಬಿಕ್ಕಲುಮಾತು. A faltering word or speech (My.).

ಬಿಕ್ಕಳಿಕೆ bikkaḷikĕ. (= ಬಿಕ್ಕುಳಿ). Hiccough (My.; ಹಿಕ್ಕೆ Si. 484; Tĕ. ಎಕ್ಕಳಿ, ವೆಕ್ಕಲಿ).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 1. To take a deep breath, to sigh, to pant (ಉಚ್ಛ್ವಾಸ Śmd. Dh.; Śm. 78; Abh. P. 13, 39; M. ವೀರ್ಘ್ಯ);—to sob in crying (My.; Tĕ. ವೆಕ್ಕು);—to hiccough (My.; T. ವಿಕ್ಕು);—to hesitate or falter in speaking, to stammer, to stutter (My.; M. ಮಿಕ್ಕು, ವಿಕ್ಕು). ತಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಬಿಕ್ಕಿ ಪಲ್ಲಿಂದನ್ತೆ (Prv.). — ಬಿಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕು. rep. (Bp. 50, 7; B. 3, 84; C.). ಪಕ ಪಕ ನಗುವವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತ.—ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತಿರುಗೀತೇ? (Prvs.).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 2. Sobbing (Grj. 8, after 77; Râm. 6, 47, 38; My.; Tu.); stammering (My.; ಉಗ್ಗು ರೆ. II, 105; M. ವಿಕ್ಕ, ವಿಕ್ಕು); hiccough (My.). ಅವನಿಗೆ ಬಿಕ್ಕು ಬನ್ತು (My.). ಅವನ ಸಮಸ್ಯಾಪೂರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಿಸಿನ್ದ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವ ದಿಲ್ಲ (My.). — ಬಿಕ್ಕು. -ಆ 3. A stammerer, a stutterer (My.).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 3. The heart (ಮೂಂಸಛೇದ Śmd. Dh.; ಆಗ್ರಮಾಂಸ, ಬುಕ್ಕ Hâ., Mr. 398);—flesh (ಅಡಗು, ಜಾಂಗಲ Kk. 41; ಅಡಗು, ಬಾಡು Śm. 32; ಮಾಂಸ 78; Čpr. 5, 59; Râv. 5, 114; T., M. ವಿಡಕ್ಕು).

ಬಿಕ್ಕುಳಿ bikkuḷi. Throwing or vomiting up; the state of being thrown up (into the throat, etc.). ತಾಳಿಗೆಯ (ಒಳ್) ಮೂಗಿನೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕುಳಿಯ ರುಧಿರದ ಧಾರೆ (Bh. 1, 10, 38).

ಬಿಕ್ಕುಳಿಸು bikkuḷisu. To throw up, to vomit up, to eject (ಉದ್ಗಾರ Śmd. Dh.).

ಬಿಕ್ಕುಳು bikkuḷu. Sobbing (Râm. 5, 8, 89; 6, 12, 36).

ಬಿಕ್ಕೆ bikkĕ. = ಬಿಳ್ಕೆ. N. of a small forest tree with eatable fruit, Gardenia gummifera (My.; ಕಪ್ಪು Mr. 120).

ಬಿಕ್ಕೆ bikkĕ. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ (Śmd. 346; C.). ಈ ಮುದುಕ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡಿ, ಕಾದು ತರುತ್ತಾನೆ (B. 2, 38). ಕುಣ್ಬರು ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಬನ್ದರೆ (5, 34). ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಜೊಮ್ಮನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ? (Prv.).

ಬಿಗಡಾಯಿಸು bigaḍâyisu. To be in a disunited state, to be out of order, as one's health; to disagree, as the mind (My.).

ಬಿಗಡಾವು bigaḍâvu. Disunited state, that of being out of order; disagreement (My.; Mhr. ವಿಘಡ).

ಬಿಗಿ bigi. 1. To bind, to fasten; to tighten; to gird; to compress; to tie firmly to; to restrain, as desire; to amass firmly (ಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; Śm. 81; C.; T. ಪಿಗಿ, ವಿಜ; Tĕ. ಬಿಗಿಂಡು). P. p. ಬಿಗಿದು. ಬಿಗಿವಂ (Śmd. 260 Mḍb.). ಅನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿವ ಮಿಳಿ (ಕಕ್ಕೆಯ Nr.). ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ತೊಗಲಿನ ಹಗ್ಗ (ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜಿನಿ, etc. Si. 288). ಆತೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಬಿಗಿದು ಹಿಡಿಯುವಳಕೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, etc. 392). ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿಯಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prv.). See Čpr. 5, 51; Bp. 25, 30; 31, 12; 60, 48; Bh. 1, 10, 25. 38; 3, 13, 33. 35; 6, 2, 4; Râm. 1, 13, 8; Râv. 6, after 11; 10, after 31; 11, 23; J. 11, 27; 12, 51; Si. 279. **2,** to be tightened, to become tight or firm; to become stiff; to become quite full, as the belly; to become full of sleep, as the eyes; to be stretched or strained, to be put to the utmost strength, as voice (My.; Bp. 27, 37; 46, 56. 67; Bh. 5, 2, 4; Tĕ.). **3,** to become proud or arrogant (My., the P. p. being ಬಿಗಿತು; Tĕ.). — ಬಿಗಿದಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. To embrace tightly (Bp. 2, 35; 32, 16; 39, 63; 45, 53; 61, 62; J. 27, 53). — ಬಿಗಿ ಬಿಗಿ. rep. (Bp. 47, 30).

ಬಿಗಿ bigi. 2. = ಬಿಳ್ 1, ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ 1, in ಬಿಗಿ ಬಿಗಿದು (Bp. 4, 34; 12, 18; 21, 8; 43, 25; 55, 25). — ಬಿಗಿಯಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. = ಬಿಗಿದಪ್ಪು. (Bp. 47, 42; Bh. 1, 8, 61; J. 2, 49; 4, 60; 7, 18; 28, 55. 59).

ಬಿಗಿ bigi. 3. Tightness, tension (My.; Tĕ.; J. 11, 19);—firmness, strength, as of a house (My.);—the state of being well secured; well-ordered condition; firm regulation. **2,** a girth for horses or oxen (ಹಯಪರಿಕರ Śmd. Dh.; ಎಟ್ಟಿನ ಪಟ್ಟಿ Śm. 81; My.). **3,** (refractoriness), pride (ಕಾಮುಕರ Śm. 81; Tĕ.; T. ಪಿಗುವು, ವಿಗು; *cf.* ಬಿಂಕ). — ಬಿಗಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become tight (My.); a well-ordered condition to be produced, as in a country (My.; B. 5, 106). — ಬಿಗಿಯೊಳಗೆ ಇಡು. To fasten or secure well, to keep under control (B. 5, 258; My.). — ಬಿಗಿ ಮಾಡು. To tighten. 2,

to enjoin, to order, to enact (B. 3, 23; 5, 106. 107; My.). 3, to behave arrogantly (My.; see Prv. s. ಬಿಡಿಸು). — ಬಿಗಿ ಹಿಡಿ. To hold firm (B. 3, 60; 4, 48).

ಬಿಗಿತ bigita. Tightening; the state of being made tight, tightness (My.; Tḗ. ಬಿಗುತು). ಕಟ್ಟಿನ ಬಿಗಿತ (ಸಿಬ್ಬನ್ನ, etc. Si. 63).

ಬಿಗಿತು bigitu. = ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ No. 3. (My.).

ಬಿಗಿಪು bigipu. = ಬಿಗುಹು, etc. (Čpr. 6, 85).

ಬಿಗಿಸು bigisu. To cause to fasten, tighten, girt, etc. (My.; J. 30, 42; B. 4, 169).

ಬಿಗಿಹು bigihu. = ಬಿಗುಹು, etc. Reticence (Č. Bp. 19, 35).

ಬಿಗು bigu. = ಬಿಕ್ 2, ಬಿಗಿ 3. See ಲಗು-. — ಬಿಗುನಜೆ. (ರೇ ಚಿತ Si. 274). — ಬಿಗುಮಾನ. Reticence (My.).

ಬಿಗುರ್ bigur. 1. To be afraid, to fear; to get amazed (ಭಯ Šmd. Dh.; *cf.* ಬಿಗಡು 1). P. p. ಬಿಗುರ್ತು (Abh. P. 1, 23). ಬಲಭಾರಕ್ಕೆ ಬಿಗುರ್ತು ಸುಯ್ಯೆ ಫಣಿರಾಜಂ (Abh. P. 4, 54). See Grj. 6, 6; V. 9, 57.

ಬಿಗುರ್ bigur. 2. = ಬೆಗರ್. Fear; amazement; dreadfulness (ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಲ್ಲುಡಿ, etc., ಬೆಜಿಗಪ್ಪ ಭಾವ Kk. 42; Šm. 49). — ಬಿಗುರ್ವರಿಜ. -ವರಿಜು-ಅ 3. He who has a terrible form: Bhairava (ಭೈರವ Kk. 6; Šm. 5).

ಬಿಗುರ್ವು bigurvu. (= ವಿಗುರ್ಬಣೆ). That which is formidable or terrific (ಗುರ್ವು, ಭಯಾನಕ Čt. II, 50).

ಬಿಗುವು biguvu. = ಬಿಗುಹು. (My.; Tḗ.; Č. Bp. 47, 31).

ಬಿಗುಹು biguhu. = ಬಿಗಿಪ, ಬಿಗಿಹು, ಬಿಗುವ. Tightness, tension, firmness, etc.; tightening, compression; grasping tightly, firm grasp; reticence; heaping or amassing firmly; the state of being stretched or strained, or of being put to the utmost strength, as voice. ಬಿಗುಹಾಮದು (ದೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಹತ Nr.). See Bp. 19, 30; 40, 6; Bh. 2, 2, 103; 2, 13, 50; 3, 13, 34. 35; 7, 1, 22; Râm. 4, 3, 8; 6, 13, 6; 6, 30, 10; Č. Bp. 48, 51.

ಬಿಘೆ bighĕ. A certain land measure (B. 5, 121; Mhr. ಬಿಘಾ).

ಬಿಂಕ biṅka. (= ಬಿಗಿ 3, No. 3). Pride; pompousness (ಗರ್ವ Čt. II, 47; ಹಸ್ತೆ, ಗಬ್ಬು, ಮುರ್ಕು, ಗರ್ವ Kk. 57; ಕಾಮ ಕರ, ಗಬ್ಬು, ಪನ್ನ, ಮುಳ್ತು, ಗರ್ವ Šm. 38; ಗಬ್ಬು 101; ಪೆರ್ಮೆ Čt. I, 9; My.; Tḗ.; *cf.* ಬೀಗರು 2). ಬಿಂಕ ಮೂಡಿದರೆ ಜೊಂಕು ಹೋದೀತೇ?—ಕಣ್ಣಾರೆ ಸುಂಕ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಬಿಂಕ.—ಟೊಂಕ ಮುರಿದರೂ ಬಿಂಕ ಮುರಿಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Grj. 2, after 106; 5, after 42; Bp. 12, 45; 16, 18; 21, 15; 51, 7; 52, 35; 54, 23; 56, 16; Rśv. 5, after 19; 5, 126; 6, after 11; J. 4, 49; 7, 29; 11, 12; 22, 12; 23, 15; Bh. 9, 2, 45. — ಬಿಂಕಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನ್ದು. Pride to become less; to be humbled (Šśv. 3, after 35). — ಬಿಂಕಮ್ಬೈಜ್. -ಪೆಜ್. To become proud or haughty, etc. ಬಿಜ್ಜಮ್ಬೈತ್ತಿನೆವಂಚಿಯ ಸಂಕಲಂ (Šmd. 24).

ಬಿಂಕಕಾತಿ biṅka-kâti. A proud, arrogant woman (Č. Bp. 45, 33).

ಬಿಂಕಣ biṅkaṇa. = ಬಿಂಕಣಿ. (Tbh. of ವ್ಯಜನ or ವ್ಯಂಜನ). A fan. — ಬಿಂಕಣಗಿವಿಯ. -ಕವಿಯ. Gaṇêśa (with a fan-like ear, ವಿನಾಯಕ Kk. 5).

ಬಿಂಕಣಿ biṅkaṇi. = ಬಿಂಕಣ. — ಬಿಂಕಣಿಗಿವಿಯ. = ಬಿಂಕಣಗಿವಿಯ. (ಚಿನಕ, ಬಿಜ್ಜೆವಳ, ಕರಿಮೊಗ, etc. Šm. 4, o. r. ಬಿಂಕಣ-).

ಬಿಂಕು biṅku. Crookedness, dishonesty, guile (ಕುಟಿಲಭಾವ Čt. I, 8; see Sp. s. ಕಂಕ).

ಬಿಂಗ biṅga. Tbh. of ಭೃಂಗ (Šmd. 353). Talc, glasies mariae, or mica (ಭೃಂಗ, ಅಭ್ರಕ Nn. 45; ಅಭ್ರಕ Šm. 83; ಆಬರಂಗ G.; My.). 2, the black humble bee (ಬವರ, etc., ಚಿತ್ರ ವಿಹಗ Šm. 27; ಪಱಮೆ 83). 3, a kind of plant (ಲತೆ 83).

ಬಿಂಗಾರ biṅgâra. = ಬಿಂಗಾರಿ. Tbh. of ಭೃಂಗಾರ (Šmd. 353). 2, = ಬಿಂಗ (My.).

ಬಿಂಗಾರಿ biṅgâri. (= ಭೃಂಗಾರಿ). Tbh. of ಭೃಂಗಾರ (Šmd. 364; Bh. 1, 12, 12; Râm. 1, 13, 8).

ಬಿಂಗು biṅgu. (= ಬಿಂಗ). ಬಿಂಗಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಹಿಂಗು ಹಚ್ಚಿದನ್ತೆ (Prv.).

ಬಿಚಾನ biçâna. A mattress, mat, anything spread for bedding (My.; Br.; Mhr., H. ಬಿಛಾನಾ).

ಬಿಚಾಯಿಸು biçâyisu. To spread, as a carpet or bed (My.; Mhr. ಬಿಛಾವಿಣೇ).

ಬಿಚ್ಚ biçça. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. (My.).

ಬಿಚ್ಚ ಗಾಡಿ biçça-gâḍa. A beggar (My.).

ಬಿಚ್ಚಟೆ biççaṭĕ. Tbh. of ಭಿಕ್ಷಾಟನ. (Râm. 5, 8, 53).

ಬಿಚ್ಚಣಿಸು biççaṇisu. = ಬಿಚ್ಚ ಬಿಸು. (Bp. 56, 5).

ಬಿಚ್ಚಂಡ biççaṇḍa. = ಬಿಚ್ಚನ್ನ. Tbh. of ವಿಚ್ಛನ್ನ (Šmd. 352).

ಬಿಚ್ಚತ biççata. The state of being opened or wide; that of being extended; that of being much; that of being without restraint or confinement; widely, greatly, etc. (Čpr. 1, after 101; 6, 41; Abh. P. 7, 126; 10, 144). — ಬಿಚ್ಚತಮ್ಮಾದು. -ಂ-ಪಾದು. To fly to a great distance (Čpr. 5, after 39).

ಬಿಚ್ಚನೆ biççanĕ. (fr. ಬಿಜು 1). = ಬೆಚ್ಚನೆ 2. Roughly, harshly, vehemently, rapidly. ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟ ಸಿಡಿಲಂ ಕಿಮ್ಮಾಡಿ (Abh. P. 13, 76). ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟಗಳ್ (14, 6).

ಬಿಚ್ಚನ್ದ biççanda. = ಬಿಚ್ಚಣ್ಡ. Tbh. of ವಿಚ್ಛನ್ದ (Šmd. 340).

ಬಿಚ್ಚರಿಕೆ biççarikĕ. = ಬಿಚ್ಚ ಬಿಗೆ, q. v.

ಬಿಚ್ಚಲಿಕೆ biççaḷikĕ. (fr. ಬಿಚ್ಚು 1 -ಅಲಿಕೆ = ಅಡಿಕೆ 1). Expansion, extension, spreading, prolixity, diffuseness (ವಿಸ್ತಾರ Šm. 56; Kk. 18, o. r. ಬಿಚ್ಚರಿಕೆ, on account of which the ರ್ appears to be right).

ಬಿಚ್ಚಲಿಸು biççaḷisu. = ಬಿಚ್ಚ ಣಿಸು. To spread out, to extend, to amplify; to make much use of; to make broad or wide; to tell diffusely (ವಿಸ್ತಾರ Šmd. Dh.; Kâvy. IV, 1; V. 37, after 132).

ಬಿಚ್ಚಿಸು biççisu. To cause to loosen, etc. (My.; B. 2, 30).

ಬಿಚ್ಚು biççu. 1. = (ಬಿಡಿಸು?), ಬಿರ್ಚು 1. To loosen, to untie, to open, to undo, as a bundle, etc. (Bh. 3, 13, 34; B. 2, 29. 30; 3, 122; C.; Tḗ. ವಿಚ್ಚು); to unfold or expand, as the eye-brows, ಪುಬ್ಬು ಬಿಚ್ಚ ವಿಹುದು (ಭೃಕುಟಿ Mr. 463); to divide, as a crowd (Bp. 40, 76); to cause to be loosened or fail,

to give up, as steadfastness (22, 33; 40, 61); to cut through (Rām. 6, 44, 12; J. 13, 18); to leave, to abandon (19, 31); to open, to lay open, as the mind, etc., to solve (B. 4, 57; My.); to draw, as a sword (My.). **2,** to become loose or open, as a tie, a bundle, etc. (My.; Tĕ.); to be cracked or broken, as the head or a nut by a blow (My.; Tĕ.); to fail (Čpr. 2, 83); to be disconnected or disunited. ಜೇದಮೊಳಂ (ಸನ್ಧಿ) ಬಿಚ್ಚಿಕುರಂ (Śmd. 69). — ಬಚ್ಚಿ ಹೇದು. To tell plainly or minutely (B. 4, 76; C.). ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇದಿದರೂ ಪುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prv.).

ಬಿಚ್ಚು bĭčču. **2.** = ಬಿರ್ಚು 2. Loosening, etc.; becoming loose; unfolding; being separated (J. 8, 47); being drawn. — ಬಿಚ್ಚಲರ್. -ಅಲರ್. An unfolded, opened flower (J. 3, 39). — ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿ. = ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ. (My.; Tĕ. ಬಿಚ್ಚಲ್-). — ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A drawn sword (B. 5, 49; My.). — ಬಿಚ್ಚೋಲೆ. -ಬಲಿ. A coloured palmyra-leaf rolled up and put in the pierced ears of women which uncoils when taken out (My.; Tĕ. ವಿಚ್ಚಾ ಬಾಕು).

ಬಿಚ್ಚು bĭčču. Tbh. of ಭಿಕ್ಷು (Śmd. 346).

ಬಿಚ್ಚೆ bĭčče. (= ಬಚ್ಚೆ). — ಬಿಚ್ಚೆವೆನ್. -ಪೆನ್. A barren woman (ಬಂಜೆ Ks.).

ಬಿಚ್ಚೆ bĭčče. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. (My.).

ಬಿಜ bija. = ಬಿಜಯ, etc. — ಬಿಜ ಮಾಡಿಸು. To cause to walk, to carry about, as an idol (My.). — ಬಿಜ ಮಾಡು. = ಬಿಜಯ ಮಾಡು. (My.).

ಬಿಜಯ bijaya. (fr. Sk. √ī, ವ್ಯಯ್, to go, move?). = ಬಿಜ, ಬಿಯ. Going; coming. — ಬಿಜಯಂಗಯಿಸು. = ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸು. (Bp. 24, 22). — ಬಿಜಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್, (or -ಂ-ಕೆಯ್). To walk; to go; to come. (Tĕ.). ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದಂ (Śmd. 200, o. r. ಬಿಯಂಗೆಯ್ದು ಂ). See Abh. P. 14, after 3; Grj. 3, 115; 4, 44; Bp. 1, 60; 5, 10; 23, 31; 37, 5; 45, 5; 47, 45; Bh. 1, 3, 18; 2, 13, 23; J. 5, 19; 7, 13; 9, 6. — ಬಿಜಯಂಗೆಯಿ. = ಬಿಜಯಂಗೆಯ್. (Bp. 51, 7; 59, 1). — ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸು. -ಂ-ಗೆಯಿಸು. To cause to walk, etc. (Grj 5, after 12; Bp. 46, 52; 52, 4). — ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸು. = ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸು. (Grj. 3, 112; 4, 47; Bp. 8, 42; 32, 10; 51, 4; J. 5, 73). — ಬಿಜಯ ಮಾಡು. = ಬಿಜಯಂಗೆಯ್. (J. 26, 32).

ಬಿಜಾಗರಿ bijāgari. A jointed hinge, jummers (My.; Mhr.).

ಬಿಜ್ಜ bijja. (= ಬಿಜ್ಜೆ). — ಬಿಜ್ಜಮಪಾದೇವಿ. N. (Bp. 15, 1; *cf.* ಬಿಜ್ಜಾಯಿ).

ಬಿಜ್ಜಣ bijjaṇa. = ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. (J. 28, 36).

ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ bijjaṇigĕ. = ಬಿಜ್ಜಣ. Tbh. of ವ್ಯಜನ. (ಬೀಸಣಿಗೆ Čt. II, 47; ಆಲವಟ್ಟ, ತಾಲವೃನ್ತ Ks.; Śśv. 1, after 79). See ಎಲೆ ವಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ಪೀಲಿ-. — ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯವ. -ಆವ. A fanner (ಜಳಮ್ಬಾಯ್ತ Kk. 36; Śm. 45).

ಬಿಜ್ಜಲ bijjala. = ಬಿಜ್ಜೆ q. v., ಬಿಜ್ಜ. — ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟೀದು. A kind of large missile (ಪೆರಿಯ ಬಿಟ್ಟೀದು Śmd. II).

ಬಿಜ್ಜಳ bijjaḷa. N. of a king (Bp. 3, 86; 5 sum.; 5, 6. 13; 10, 1. 2; 52, 38; 53, 14. 28. 33; 54 sum.; 54, 2. 18; 55, 3. 8. 10; 56, 49; 57 sum.; 57, 66. 74. 85; 58, 21; 59, 55. 57. 58; 61, 3. 7. 10. 30. 31. 33. 38).

ಬಿಜ್ಜಾಂತಿ bijja-âyi. N. (Bp. 15, 10).

ಬಿಜ್ಜು bijju. 1. A voracious bird, Palla's paradoxurus, Paradoxurus pallassii (Bḍ.; My.; see ಮರ-). **2,** ruin. ಅವನಿಗೆ ಬಿಜ್ಜು ಬಡಿಯಿತು (My.).

ಬಿಜ್ಜು bijju. **2.** = ಬಿಜ್ಜೆ. ಬಿಜ್ಜನ್ದು ಜಪ್ಪರಣೆ (Kk. 88, o. r. ಬಿಜ್ಜೆಯನೆ ಜಪ್ಪರಣೆ).

ಬಿಜ್ಜೆ bijjĕ. = ಬಿಜ್ಜಲ, etc. Greatness (T. ವಿಜ್ಜು, ವಿಂಜು, abundance; ವಿಜ್ಜೆ, ವಯ, ವಿಯನ್, ವಯಲ್, ವಿಜಲ್, greatness; width, extension; *cf.* ಬಿಟ್ಟಳ, ಬೀಣ್, ಬೆಟ್ಟ). — ಬಿಜ್ಜೆ ಬಿಟ್ಟೀದು. = ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟೀದು. (ಪಿರಿಯ ಬಿಟ್ಟೀದು Kk. 89, o. r. ಬಿಜ್ಜ ಬಿಟ್ಟೀದು).

ಬಿಜ್ಜೆ bijjĕ. (= ಬಿಜ್ಜ). Tbh. of ವಿದ್ಯೆ (Śmd. 343; Čt. I, 16; Kk. 9; My.; see ಚಿಟ್ಟಗ-). — ಬಿಜ್ಜೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatī (Kk. 9).

ಬಿಜ್ಜೆಗ bijjĕga. A man who has the knowledge of —. See ವೇದ-.

ಬಿಜ್ಜೆವಳ bijjĕ-vaḷa. Gaṇêśa (ವಿನಾಯಕ Kk. 5; ವಿನಕ, ಕರಿಮೊಗ, etc. Śm. 4).

ಬಿಜ್ಜೋದರ bijjôdara. Tbh. of ವಿದ್ಯಾಧರ (Śmd. 343; Kk. 114*a*; ದೇವಕುಲ 10*b*; see Śmd. 131). — ಬಿಜ್ಜೋದರಗಳ. -ಕಳ. A battle-field of Bijjôdaras (Śmd. 131).

ಬಿಜ್ಜೋದರಿ bijjôdari. Tbh. of ವಿದ್ಯಾಧರಿ (Čt. II, 82; Śśv. 1, 43; 3, after 35).

ಬಿಂಜ bińja. Tbh. of ವಿನ್ಧ್ಯ (Śmd. 344; Kk. 40). A forest (ಪದು, ಅರಣ್ಯ Čt. II, 62; ಕಾನನ, ಕಾಡು, ಪದು, ಅಡವಿ Śm. 21; ಪದು 112; ಅರಣ್ಯ Bhn. 64; T. ವಿಡ, ವಿಡರ್, ವಯಲ್). 2, the Vindhya range (T. ವಿನ್ದು). — ಬಿಂಜವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The Vindhya range (ವಿನ್ಧ್ಯಾಚಲ Ks.).

ಬಿಟ್ಟನೆ biṭṭanĕ. = ಬಿಟ್ಟನೆ, q. v. (Tĕ. ಬಿಟ್ಟ-ಬಿರ್ರುಗಾ, at once, suddenly).

ಬಿಟ್ಟಳ biṭṭaḷa. Hugeness. (Tĕ. ಬಿಟ್ಟು, greatness, muchness, excess; see ಬಿಜ್ಜಲ). ಮುಬ್ಬಿತು ಮುಬ್ಬದು ದಿವನುಂ, ಮೆಟ್ಟಿತು ಮೆಟ್ಟದು ರಸಾತಲಾಗ್ರಮನ್ ಎನ್ದು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬಿಳವಾಗಿರೆ ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (Śmd. 266; Kâvy. I, 5, 22).

ಬಿಟ್ಟಿ biṭṭi. = ಬಿಡಿ. — ಬಿಟ್ಟೀ ಬೇನದ. = ಬಿಡಿ-. Disregard, unconcernedness, negligence (B. 1, 23).

ಬಿಟ್ಟಿ biṭṭi. Tbh. of ವಿಷ್ಟಿ. Unpaid labour, labour exacted by a government or a person in power without giving remuneration for it, press-service (My.; ಆಳಲಾಯಂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 79; Mhr. ವೇಠ). See Bp. 15, 24; 23, 18; 26, 55; 27, 52; 42, 13; B. 5, 267; Prv. s. ಚಟ್ಟಿ. — ಬಿಟ್ಟಕ್ಕಂದು. Boiled rice (or food) obtained gratis (My.). — ಬಿಟ್ಟಕೆಲಸ. = ಬಿಟ್ಟಿ (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಗಬ್ಬು. A load carried by a person (or animal) pressed (My.); that which is without remuneration or worthless (My.); money obtained without exertion or labor (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. To perform biṭṭi (Bp. 26, 55; 52, 10). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸ. = ಬಿಟ್ಟಿಕೆಲಸ. (Bp. 61, 57). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸದವ. -ಆವ. A man pressed to carry a load, etc. (My.). — ಬಿಟ್ಟಿ ಮಾಡು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು. -ಆಳು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸದವ. (My.). ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು ಆದ ಕೆ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ. -ಊಟ. A meal obtained gratis. ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ ಸಿಕ್ಕದರೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ (tying up for another meal) ಉಣ್ಣಾನು (Prv.). — ಬಿಟ್ಟಿಯೆಸಗು. -ಎಸಗು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. (V. 9, 107). — ಬಿಟ್ಟಿ ಪಿಡಿ. To exact forced labour (My.). ಬಿಟ್ಟಿ ಪಿಡಿಯುವದು (ವಿಷ್ಟಿ, ಆಜು Si. 79). —

ಬಿಟ್ಟಹೊಡೆ². A bundle of grass or fire-wood to be furnished gratis (My.).

ಬಿಟ್ಟು bitṭu. P. p. of ಬಿಡು 1.

ಬಿಟ್ಟೆ bitṭĕ. = (ಒಟ್ಟೆ), ಬಿಟ್ಟಿ 2, etc. Harshness, etc. (ಬಿಡು Ćt. I, 29, o. r. ಬಟ್ಟೆ).

ಬಿಟ್ಟೇಲು bitṭēḷu. A missile weapon: a dart, spear, javelin (ಇಟ್ಟ Ćt. II, 69; Râm. 6, 11, 11; Bh. 3, 19, 11; 6, 2, 6; 7, 6, 18; T. ಎಟ್ಟೇಲು, ಎಟ್ಟೇಲು; M. ಎಟ್ಟೇಲು; see ಏಟು 4). ಬಿಟ್ಟೇಲು ಮೊದಲಾದುದು (ಪಾಣಿಮುಕ್ತ Hlâ.). See ಬಿಜ್ಜಲು, etc.

ಬಿಡ biḍa. 1. = ಬಿಡದೆ, in ಬಿಡ ಬಿಡದೆ (J. 12, 38).

ಬಿಡ biḍa. 2. = ಬಿಡು 2. — ಬಿಡಗಡೆ. = ಬಿಡುಗಡೆ. (My.). — ಬಿಡ ಬೀಸು. 1. Not to blow, as the wind (Râm. 6, 47, 37). — ಬಿಡಬೀಸು. 2. The state of being without any occupation or that of doing no work (My.).

ಬಿಡತೆ biḍatĕ. = ಬಿಡಿತೆ. Leaving space or room; space; interval; cessation, intermission; leisure (My.; ತಿಱಪು G.). ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಡು (ಆಡಳು); ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದೆ ತುಮ್ಬು (ಆಡೆ); ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದನ್ನ (ಅವಿರಲ, ಅಖಣ್ಡಿತ G.).

ಬಿಡದಿ biḍadi. (= ಬಿಡಾರ, etc.). Lodgings provided for visitors (My.; Tĕ. ವಿಡಿದಿ; T., M. ವಿಡುದಿ).

ಬಿಡಯ biḍaya. 1. A mass, a great number, a flock, a swarm, etc. (Bh. 3, 8, 20; J. 3, 3; 8, 15; 27, 38; 28, 43; Mhr. ಭೀಡ, crowdedness; *cf.* ಬಿಜ್ಜೆ, ಬೀಡು 3).

ಬಿಡಯ biḍaya. 2. Anger, wrath (ಸೆಣಸು Bhn. 16, o. r. ಶಣಸು; Bh. 8, 25, 26; T. ವಿಡ್ಪೆ, ವಿಯರ್, ವಿಳಿ, ವಿದರ್, to be angry).

ಬಿಡೆಯ biḍaya. (= ಬಿಡಿಯ). Kindness, civility, etc. (ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ Ćt. II, 65).

ಬಿಡವು biḍavu. = ಬಿಡುವು, ಬಿಡುಹು. A leaving: leaving space, room, or time; space, room; interstice; a gap; an interval of time, cessation, intermission; leisure (My.). ಬಿಡವಿಲ್ಲದುದು (ಅವ್ಯವಹಿತ, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನತರ, ಸಂಸಕ್ತ Nr.).

ಬಿಡಾರ (biḍu²-ârar). = ಬೀಡಾರ, etc. The place or house where one ceases walking or halts: a dwelling-place, a house, lodgings (My.). ಅರ ಸುಗಳ ಬಿಡಾರ (ಉಪಕಾರ್ಯೆ, ಉಪಕಾರಿಕೆ Si. 109). ಬಿಡಾರವಿರುವವನಿಗೆ ನಡುಮಧ್ಯವಾದರೇನು? (Prv.).

ಬಿಡಾಲ biḍâla. = ವಿಡಾಲ. (ಬೆಕ್ಕು Nn. 122; Mr. 163; see s. ಬೆಕ್ಕು).

ಬಿಡಿ biḍi. = ಬಿಡುಪ 2, etc. (My.; Tĕ. ವಿಡಿ). — ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆ. Untied, loose pieces of wood (B. 2, 30; My.). ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆ ಯಾದರೂ ಕಿಡಿ ಹತ್ತಿದರೆ ಸುಡದೇ? (Prv.). — ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲು. The state of being loose or unrestrained. ಮನಸು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲಾಗಿರುವದು (ಯದೃಚ್ಛೆ, ಸ್ವೈರತೆ Si. 386). — ಬಿಡಿಬೀಸು. = ಬಿಟ್ಟೀ ಬೀಸು. (ಅನಾದರ G.). — ಬಿಡಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. Leaves used as plates, that are not stitched together (My.). — ಬಿಡಿಹೂ. A plucked flower (My.); —flowers that are not threaded to form a garland (My.). ಬಿಡಿ ಹೂವಾದರೂ ಜುಡಿಗಿ ಮುಡಿದು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಬಿಡಿಕು biḍiku. = ಬಿಡುಕು. Separation; a crack.

ಮರಬಿಡಿಕು (ಹಳ Mr. 385, one MS. ಮಡಬಿಡುಕು, another ಮಡಬಿರಿಕು).

ಬಿಡಿಕೆ biḍikĕ. Interval, etc. (ವಿರಲ Ćt. I, 43, o. r. ಬಿಡತೆ).

ಬಿಡಿತೆ biḍitĕ. = ಬಿಡತೆ. See s. ಬಿಡಿಕೆ.

ಬಿಡಿಯ biḍiya. (= ಬಿಡಯ, ಬಿಡೆ). Respect, regard, consideration, regardful feelings towards, deference for (Mhr. ಭೀಡ; B. 5, 288). 2, (probably Tbh. of ವ್ರೀಡೆ) shame, bashfulness (Tĕ., R.; T. ವೆಡ್ಪ, M. ವೆಳ್ಕ; T. ವೆಡ್ಪು, ವೆಳ್ಪು, M. ವೆಳ್ಪು, to be ashamed; to fear). — ಬಿಡಯದವಳು. -ಅವಳು. A considerate woman (B. 5, 154).

ಬಿಡಿಯತನ biḍiyatana. = ಬಿಡಿಯ No. 1. (B. 5, 51).

ಬಿಡಿಸು biḍisu. To loosen; to cause to leave; to remove; to cast out; to liberate; to separate what is entangled; to cause to leave and let grow, as a tuft of hair; to pull out, off, or from, to pluck; etc. (C.). ಬಿಡಿಕ್ಕುಂ (Śmd. 269). ವಂಚಿಸುವುದವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂ! ಬಿಡಿಸಲ್ಕೆ ಬರ್ಕುಮೆ? (150). ಬೇಡ, ಬೇಡ! ಎನ್ನು, ಬಿಡಿಸಿದಂ (272). ತೆರಳೆಯ ಹುಬು ಮುಕುಳಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದು ಸೀರೆ (ಕೌತ್ಕೆಯ Nr.). ಅವನು ಆ ಹಾವಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು, ಹಮ್ಬು ಬಿಡಿಸಿದನು (B. 2, 28). ಆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಊರ ಬಿಡಿಸಿ, ಹೊಡಿಗೆ ಹಾಕ ತಕ್ಕದು (3, 13). ನಿನ್ನನ್ನು ಮನೆ ಬಿಡಿಸಿ, ಹೊಡಿಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ (3, 25). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳು ಎದ್ದೆ ಕಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರೇ ಸುಖದ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದುಃಖದ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಆಗುವದು (3, 33). ಆರಳೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತನ್ದು (4, 27). ಮಾಧವನ ಹುಚ್ಚು ಬಿಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ (4, 57). ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಹತ್ತೀ ಬಿಡಿಸಿದರು (4, 178). ಅವನನ್ನು ನೆಜೆಯೊಳಗಿನ್ದ ಬಿಡಿಸಿ (5, 39). ಅವರಿಗೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಡ ಸುಳ್ಳ ದೆವ್ವನ್ನು ಬಿಡಿಸ ಬೇಕು (5, 169). ಅವರ ಹುಚ್ಚು ತಿಳಿ ಏಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಜನರನ್ನು ಜಾಣರಾಗ ಮಾಡ ಬೇಕು (5, 191). ಚಣ್ಡಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸೋಣ (ಚವುಲ); ನಾಚಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸು (ನಾಗ್ಗೆಡಿಸು G.). ಬಿಡಿಸುವವನ ನಂಗಡ ಬಿಗಿ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.). See Bp. 22, 8; 28, 15. 40; 39, 15; 40, 45; 47, 23; Ć. Bp. 47, 22; Bh. 1, 8, 71; V. 9, 44; J. 2, 29; 5, 44; 7, 66; 8, 3. 49; Si. 93.

ಬಿಡು biḍu. 1. To let loose; — to discharge, to throw, to shoot, as an arrow, etc.; — to emit, as breath, etc.;—to void, as excrement;— to let drop, to put (on or in), as water, juice, etc.;—to let on, as water from a tank;—to let out, or down, as a rope; to let hang down;—to set to, as men to work; to set on, as dogs;—to quit hold, to let go; to leave, as a remainder;—to quit, to leave; to abandon; to give up;—to leave out, to omit;—to set aside, to disregard, to leave alone;—to take off, as something from the price;—to quit, as a debt;—to leave off, as work;—to leave, to permit or allow, to let;—to open wide, as the eyes or the mouth;—to spare or let live;—to let grow, as the beard;—to cause to walk or run, to drive, as a horse, a cart; to dispatch, to send, as a servant, a

letter, etc.;—to put forth, to produce, as leaves, flowers, fruits;—to stop a cart and loosen the bullocks (ವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.; ಉಬ್ I; ಕಳೆ 45 Cm.; ಪರಿಹರಿಸು 78. 141 Cm.; C.; Tĕ., T., M. ವಿಡು). P. p. ಬಿಟ್ಟು (Śmd. 284. 287). ಬಿಡುವುದು (ವಿರ್ಜ, ತ್ಯಜ Nn. 62; ಪ್ರಕೃತ, ತ್ಯಜ 111; ತ್ಯಜಯಿಸುವುದು 155; ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ತ್ಯಜ 157; ತ್ಯಜ 166); ಬಿಟ್ಟುದು (ವಿಮುಕ್ತ 40). ಬಿಡಲ್ ಪಡು (ಬಿದ್ದುಕು Śmd. I). ಆಗ್ನಿಯಂ ಬಿಟ್ಟವನು (ವೀರಹ); ಆವ್ಯ ಬಿಡುವುದು (ವೈನ ಜ್ಞೇದ); ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕೆಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು (ಅಮುಕ್ತ); ಬಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಕೀರ್ಣ, ತ್ಯಕ್ತ, ಉತ್ಸೃಷ್ಟ, ಉಜ್ಝಿತ Hlā.). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತ್ಯಕ್ತ, ಹೀನ, ವಿಧುತ, ಸಮುಜ್ಝಿತ); ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು, ಕಿಡುಕುಗಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು, ಆಳಿದ ಮೊರಿ (ಅರಕ್ಷಿ Nr.). ಕೆಯ್ಯನ್ನ ಬಿಡುತಿರ್ಪ ತನ್ತ (ಕರಮುಕ್ತ Mr. 293). ನಾನಕಥಿ ಬಿಡುವ ಆನಿಲಂ (ರೇಚಕ 53). ಬಿಟ್ಟು ಪೋದ್ದು (ಹಿಂಗಿದುದು Bhn. 39). ಬಿಟ್ಟ ಎವೆ (Bp. 17, 3). ತನ್ಪೆಯ ಹೆಸರೆರ್ದ ನೀರ ಬಿಡೋಣ (ಪಿತೃತರ್ಪಣ); ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು (ಬಸರ್ಗಲ್, ಚನ್ನಕಾನ್ತ); ಜೊಂಗಿ ಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬೇರಿನೊಳಗೆ ಎಲೆ ಬಿಡುವ ಗಿಡ (ಗುಲ್ಮ); ಜೊಗ್ಗೆ ಬಿಡು (ನನೆ, ಮುಗುಳ್ G.). ಹುವ್ವು ಇಲ್ಲದೇ ಕಾಯಿ ಬಿಡುವ ಹಲಸು ಮುನ್ತಾದ ಗಿಡಗಳು (ವನಸ್ಪತಿ Si. 119). ತತ್ತಾಲದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮರ (ಫಲವತ್, ಫಲಿನ 120). ಹೊರೆ ಬಿಟ್ಟ ಪಾವು (ನಿಮುಕ್ತ etc. 77). ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೆಯ್ಗಲೆ ಕಟ್ಟಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮನೆ (ಚತುಃಶಾಲ, ಸಂಜವನ 107). ಪಟ್ಟಿಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಪುರಜನಸಂಚಾರಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಬಯ್ಲು (ಸನ್ನಿವೇಶ, etc. 113). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಬಾಣ (ನಿರಸ್ತ, etc. 289). ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ಒನ್ದು ಗೇಣಗಲ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲೋಣ (ವಿಶಾ ಖ 288). ದಣ್ಡು ಹಾಣ್ಯದ ಸ್ಥಲ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಱಬಿಡು (ಪ್ರಚಕ್ರ 291). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮಲ (ಗೂಸ, ಹನ್ನ); ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮೂತ್ರ (ವಿಷಘ, ಮೂತ್ರಿತ 380). ಪಾರಿಯನು ಬಿಡು ಗಜಕೆ ಮಾರು ಸಾವಿರವನ್ನು (Dp. 172). ಪುಣ್ಯತನ ಮಾಡಿದವ ಬಣ್ಡಾಟ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ದಮಾರದ ತಲ್ಲುಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಿಟ್ಟ.—ತಟ್ಟಿನೆ ಜಾ! ಎನ್ನರೆ ತುಟೀ ಬಿಟ್ಟನನ್ತೆ.—ಬಿಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಸುಟ್ಟ ಬಿಕ್ಕಲು.—ಬಿಡದ ಮನೆಗೆ ನುಡಿದದೇ ಗುರ್ತಾ.—ಪುಣುಗು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಜುಣುಗು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ?—ಬಿಟ್ಟ ಸಾಲ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ತಾನೊಂ ಕುಡಿಯ, ಕುಡಿಯುವವನಿಗೂ ಬಿಡ (Prvs.). ತನ್ನ ಕರ್ಮ ತನಗೆ ಬಿಡದು (B. 3, 100; My.). ಹೋಗ ಬಿಡು (Bp. 59, 13; 60, 15. 25). **2,** to be loosened, to be separated, to part;—to cease, to stop;—to halt, to stop, to remain; to settle;—to go away (C.; Tĕ., M.). ಅಂಗಿಯ ಹೊಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿತು (My.). ಗೋತ್ರಾದಿಗಳ ಬೆಸಿಗೆಯು ಬಿಡೆ (Bp. 2, 14). ಬಾರಿಸಿದುವು ಬಿಡದೆ ಜಡಿದು ವನದೇ ವತೆಗಳ್ (Śmd. 109). ಈಸನಿದಂ ಬಿಡದಿಕ್ಕುವಂ (233). ಬಿಡದೆ ಇಪ ರೋಗ (ಸರಲ, ಸರೋಗ Nn. 63). ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮಟೆ (ಆ ಸಾರ Mr. 44). ಕಲಮಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಚರ್ಯಮಂ ಬಿಡದೆ ಮಾಡ್ಪಿ ಕೆಳ ದಿಯರ್ (J. 3, 6). ಸುಬೆವ ಗಾಳಿಗೆ ಬಿಡದೆ ನರ್ತಿಪ ಲತೆಗಳ್ (J. 3, 25). ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟದೇ ಪಟ್ಟ (Prv.). ಗಿರಿವ್ರಜದೊಳಗೆ ಪಾಳೆಯ ಬಿಟ್ಟುದು (Bh. 2, 4, 7). ಸೇನೆ ಬಿಟ್ಟುದು ಪುರದ ಬಹಿರೋದ್ಯಾನವೀಥಿಗಳೊಳಗೆ (2, 13, 6). ಜ್ವರ ಬಿಟ್ಟವನು (My.). ಮದ ಬಿಟ್ಟ ಆನೆ (ನಿರ್ಮದ Si. 269). ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಱ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ತೊನ್ನು ಹತ್ತಿದವ, ಹೊನ್ನು ಕರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ನು, ಗನ್ನಾ ಹೇಱಿದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹನಿ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ನೊರೆ ಕಾಱುವಾಗ್ಯೆ ಹರ! ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.).—See Śmd. 77. 81. 280; Ṗpr. 1, 108. 127; Bp. 20, 11. 22; 21, 45; 27, 18; 28, 16. 50; 31, 3; 39, 45; 40, 30. 49; 42, 9; 44, 6; 48, 9; 51, 9; 58, 36. 56; 59, 13; 60, 45. 49; Č. Bp. 11, 11; J. 2, 12. 16; 15, 3; 28, 46; Bh. 1, 8, 8. 20. 21. 28. 58; Śm. 81. 94; Rśv. 2, 37; 5, 118; 9, 22; 13, 29; 13, after 95; Dp. 4; 148; Si. 371. 392. 393. 394. 437; B. 1, 17. 27; 2, 41. 44. 51. 53; 3, 3. 29. 106. 122; 4, 2. 16. 17. 27. 33. 40. 49. 51. 53. 54. 132. 148. 152. 154. 155. 184. 187. 200. 222. 223; 5, 48. 58. 246. 266. 317; ಎಡೆವಿಡು, ಎಬಿಲೆವಿಡು, ಕಣ್ಬಿಡು, ನಾಯಿವಿಡು, ಪತ್ತುವಿಡು, ಬಾಯ್ವಿಡು, ಬೆವ್ವಿಡು, etc.; Prvs. s. ಮರ, ಮಲಮೂತ್ರ.—ಬಿಡು, especially in *common* language, is often joined to a P. p. to lay stress upon its meaning or to express, so to say, the completion of the action, *e. g.* ಮಾಱಿ ಬಿಟ್ಟನು, ಹೊಡೆದು-, ಹೋಗಿ- (My.). — ಬಿಟ್ಟಾಡು. To reject one and speak, to disclaim connection with, to disown, to deny; to slight, to speak ill of any one (Dp. 54,5; My.).— ಬಿಟ್ಟು ನುಡಿ. = ಬಿಟ್ಟಾಡು. (My.). — ಬಿಡು ಬಿಡು. rep. (Bp. 11, 14; 20, 22; 56, 19; Č. Bp. 2, 4; B. 5, 54). — ಬಿಡೆ ನುಡಿ. To speak so as to leave or reject, to disavow; to slight (Abh. P. 9, 183; 15, 60). — ಬಿಡೆ ಪಳುಂಕು. To push so that one goes away (Kk. 92).

ಬಿಡು biḍu. 2. = ಬಿಟ್ಟಿ, ಬಿಡ2, ಬಿಡಿ. Loosening, etc.;—the state of being loose, separated, freed, dishevelled, opened, etc. — ಬಿಡುಗಡೆ. -ಕಡೆ. The state of being loosened, freed from, liberated, release, freedom, etc. (ನಿರ್ಮೋಕ್ಷ Nr.; My.; ಮೋಚನೆ G.; B. 2, 19; 3, 19). ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೇ ಹೊನ್ದುವ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವಾ! (B. 4, 175). ಸೆಜ್ಜೆಯೊಳಗಿನ್ದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ (5, 161). ಅವನಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು (5, 200). ಬಿಡುಗಡೆಯಂದವ (ನಿರ್ಮುಕ್ತ G.). ಬಿಡುಗಡೆಯಂದರೂ ನಡುರಾತ್ರೆ ಸಂಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಕರ್ಮದ ಬಿಡುಗಡೆ (ದಕೆ, ಕರ್ಮಪರಿಪಾಕ Nn. 27). — ಬಿಡುಗಣ್. -ಕಣ್. (Śmd. 204). An open eye (Č. Bp. 19, 31; Rām. 6, 14, 20). — ಬಿಡುಗಣ್ಣಿ. A kind of sluice or flood-gate (My.). — ಬಿಡುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಆಕ. A man with (always) open eyes: a deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*; Rśv. 13, 65). — ಬಿಡುಗಣ್ಣವ. -ಕಣ್ಣ-ಅವ. = ಬಿಡುಗಣ್ಣ. (ಸುರ Śm. 9). — ಬಿಡುಗೇಶ. -ಕೇಶ. Dishevelled hair (Rām. 6, 47, 37). — ಬಿಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To scatter about (J. 25, 8). — ಬಿಡುದಲೆ. -ತಲೆ. A head of dishevelled hair (Rām. 6, 19, 16; Bh. 2, 14, 62; 8, 24, 44). — ಬಿಡುಮಿದುಳ್. Loosened brain (J. 12, 44). — ಬಿಡುಮುಡಿ. A loose knot or braid of hair (Rām. 5, 8, 38; J. 19, 36). ಬಿಡುಮುಡಿ ಬೆನ್ನಪ್ಪಳೆನೆ (Śmd. 84). — ಬಿಡುಮುತ್ತು. Loose pearls, pearls that are not threaded (Ṗpr. 6, 91; Abh. P. 12, 7; Śśv. 5, after 57; My.). — ಬಿಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Rśv. 5, 52; Śśv. 3, 24). — ಬಿಡುವಾಯ್. -ಬಾಯ್. (Śmd. 204). An open mouth (J. 28, 46).

ಬಿಡು biḍu. 3. P. p. of ಬೆಡು 1. — ಬಿಡು ತರ್. (= ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To unfold itself, to develop, to increase (Ṗpr. 4, 39). ಮದಂ ಬಿಡು ತರೆ (Abh. P. 13, 75).

ಬಿಡುಕು biḍuku. = ಬಿಡಿಕು, q. v.

ಬಿಡುವಿಕೆ biḍuvikĕ. Leaving, giving up, etc. (Si. 243. 397. 437).

ಬಿಡುವು biḍuvu. = ಬಿಡವು, etc. (My.).

ಬಿಡುಹ biḍuha. Leaving, etc.;—the state of being left, abandoned, etc. (ಉತ್ಸೃಷ್ಟ, ಉಜ್ಝಿತ, ಅವಕೀರ್ಣ, etc. Mr. 433).

ಬಿಡುಹು biḍuhu. = ಬಿಡವು, etc. Leaving, starting; release (Bh. 6, 2, 2; Tĕ. ಎಡುಪು).

ಬಿಡೆ biḍĕ. (= ಬಿಡಿಯ). (ಪರಾಮರ್ಶ, ಸಂಕೋಚ Čb.; Bh. 1, 7, 2).

ಬಿಡೌಜ biḍauja. Tbh. of ವಿಡೌಜಸ್. (ಇನ್ದ್ರ, ದೇವೇನ್ದ್ರ Nn. 10; ಇನ್ದ್ರ Mr. 40).

ಬಿಡ್ಡು biḍḍu. (fr. ಬಿಡು 1). A strain, a violent effort (? ಮುಕ್ಕಿಬ್ಬಿದುದು Ćt. 1, 11).

ಬಿಣ್ bin. (fr. ಬಿಣ್ಣಿತು Śmd. 213. 96). Stoutness, bigness, heaviness. (*Cf.* ಬಜ್ಜೆ, ಬೀಗು 2; Tė. ಪೆದೆ, ಪೆದ ಲ್ಪು, ನೆಣದೆ, broad, large, big; ವೆಯ್ಯಿ, ವೆಯ್ಯಿ, a thousand). — ಬಿಣ್ಗೆಚ್ಚಲ್. -ಕೆಚ್ಚಲ್. A big, or full, udder (J. 18, 13). — ಬಿಣ್ಗೊನೆ. (Śmd. 213). A large, or heavy, bunch (Ćpr. 1, 102; Śāv. 1, 51). — ಬಿಣ್ಪೊಜ್. (Śmd. 213). A large, or heavy, load. — ಬಿಣ್ಮೊಲೆ. A stout, or full, breast (Ć. Bp. 10, 21; J. 11, 19).

ಬಿಣಿಕೆ biṇikĕ. N. of a plant (ಬಣವತಿ Mr. 139).

ಬಿಣಿತೆ biṇitĕ. Ponderousness: strength, force (J. 22, 12).

ಬಿಣ್ಡಿಗ biṇḍiga. N. of a plant. See Mr. s. ಅರುಣ ಮೂಲ.

ಬಿಣ್ಡು biṇḍu. = ಬೇಣ್ಡು. See ಕಣ್ಬಿಣ್ಡು.

ಬಿಣ್ತು biṇṇitu. = ಬಿಣ್ಣ್ತು (Śmd. 96). That which is stout, big, or heavy (ಬಿಣ್ಣು, ಭಾರ Kk. 63).

ಬಿಣ್ಣಿತ್ತು biṇṇittu. = ಬಿಣ್ಣ್ತು, q. v.

ಬಿಣ್ಪಿದ biṇpida. = ಬಿಣ್ಮಿದ, q. v.

ಬಿಣ್ಪು biṇpu. (= ಬಿಮ್ಮು). Largeness, stoutness; heaviness; hugeness; gravity, dignity (ಕಡು ದೊಡ್ಡಿತು Ćt. I, 65; ದಿಮ್ಮಿದುದು, ಗೌರವ II, 79; ಬಿಣ್ಣಿತು, ಭಾರ Kk. 63; Ćpr. 5, 59; 6, 69; 7, 107; Abh. P. 3, 105; Grj. 2, after 71; J. 18, 25. 34). ನೆನೆಯದ ಕಜ್ಜದ ಬಿಣ್ಪಂ ಮುನಿವಯ್ ನೀನ್? ಒರ್ವನೆಮ್ಬ ಹರಿಗಮ್ ಆಸಾಧ್ಯಂ! (Śmd. 270). ಫಲಿತ ಜೂತದ ಬಿಣ್ಪುಗಳ್ (Bh. 1, 5, 8). **2,** a metrically long syllable (Ćh.; ಕೂಂಕು, ಗುರು Śm. 55). — ಬಿಣ್ಪುದೋಜು. -ತೋಜು. To become apathetic (J. 18, 34).

ಬಿಣ್ಮಿತು biṇmitu. = ಬಿಣ್ಮಿತ್ತು (Śmd. 96), ಬಿಣ್ಣಿತು. (T. ಎಮ್ಮು, to be extended; to be stout, swell; to be hard, not flexible, *cf.* ಬಿಜಿಸು, etc.).

ಬಿಣ್ಮಿತ್ತು biṇmittu. = ಬಿಣ್ಮಿತು, q. v.

ಬಿಣ್ಮಿದ biṇmida. A stout, heavy, (venerable) man. ಗಿರಿಯನ್ತೆ ಬಿಣ್ಮಿದಂ, ಸುರಕರಿಯನ್ತೆ ಬಲಾಢ್ಯನ್, ಅಬ್ಧಿಯನ್ತೆ ಗಭೀರಂ (Śmd. 251, o. r. ಬಿಣ್ಪಿದಂ).

ಬಿತ್ತ bitta. = ಬಿತ್ತು 2, etc. (Śāv. 2, after 42; My.).

ಬಿತ್ತಗ bittaga. = ಬಿತ್ತಗ, q. v. (ತುತ್ತಿದಂ Śmd. II).

ಬಿತ್ತನೆ bittanĕ. The act of putting seeds or sowing (My.).

ಬಿತ್ತರ bittara. Tbh. of ವಿಸ್ತಾರ (Śmd. 349; Ćt. I, 69; II, 12; ವಿಸ್ತರ Kk. 68; Śm. 51; ವಿಸ್ತರ, etc., ಬಂರಿದು ಮಾಡ್ದುದು Mr. 447; J. 17, 19; 20, 42). ಬಿತ್ತರದ ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹಂ ಹಡಪ ಮಕ್ಕು (Mr. 265). ಬಿತ್ತರದೊಳ್ ಉಬ್ಬು ಮನೆ (ಭುಕ್ತಗೃಹ 196). ಬಿತ್ತರದಿ ಕವಿವ ಕಾಳಗಂ (ಸೌಪ್ತಿಕ 288). — ಬಿತ್ತರಮ್ಬುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become extensive, large, great, etc. (Ćpr. 7, after 92; Grj. 2, after 106; Rāv. 6, after 11). — ಬಿತ್ತರಮ್ಬೆಱೆ. -ಂ-ಪೆಱೆ. = ಬಿತ್ತರಮ್ಬುಡೆ. (Ćpr. 1, after 101). — ಬಿತ್ತರವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. = ಬಿತ್ತರಮ್ಬೆಱೆ. (Rāv. 8, 2).

ಬಿತ್ತರಿ bittari. = ಬಿತ್ತಾರಿ. (Bp. 40, 55).

ಬಿತ್ತರಿಗೆ bittarigĕ. A throne (ಪಟ್ಟವನೆ, ಸಿಂಹಾಸ Ks.; Abh. P. 5, after 38). *Cf.* ವಿತರ್ದಿಕೆ, ವಿಷ್ಟರ & ವಿಸ್ತರ.

ಬಿತ್ತರಿಸು bittarisu. Tbh. of ವಿಸ್ತರಿಸು or ವಿಸ್ತಾರಿಸು. To extend (v. t.), to expand, to make broad, wide, large or prolix, to spread, to amplify (ವಿಸ್ತಾರ Śmd. Dh.). See Śmd. 278; Ćpr. 6, 71; Abh. P. 14, 70; Kâvy. IV, 11; Ćt. II, 122; Bp. 9, 51; 55, 55; Śm. 1; J. 11, 24; 31, 31. 2, to extend (v. i.), etc. (Ćpr. 8, 8; J. 4, 19).

ಬಿತ್ತಾರಿ bittāri. = ಬಿತ್ತರಿ. A woman full of disguise (My.).

ಬಿತ್ತಿ bitti. 1. A book (ಶ್ರಿತಲೇಖೆ, ಪುಸ್ತಕ Mr. 359).

ಬಿತ್ತಿ bitti. 2. Tbh. of ಭಿತ್ತಿ (My.). 2, support (My.).

ಬಿತ್ತಿಗ bittiga. = ಬಿತ್ತಿಗ. (ಬಿನ್ನಣಿ Ćt. II, 102).

ಬಿತ್ತಿಗೆ bittigĕ. The act of sowing (B. 4, 26).

ಬಿತ್ತಿಸು bittisu. To cause to sow (Bp. 28, 18; 60, 19; C.). ಉತ್ತ ಹೊಲ ಬಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು, ಸತ್ತ ಹೆಣ ಸುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು (Prv.).

ಬಿತ್ತು bittu. 1. To put seeds, to sow (ಬೀಜಸ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.; C.; Tė. ವಿತ್ತು; T. ವಿತ್ತು, ವಿದ್ದೆ, ವಿರ್ಚೆ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ, *cf.* ಬಿದೆ 1). ಕಸಮಂ ಸೋದಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದೊಕ್ಕಲಿಗನ ಮೊಲ್ (Śmd. 267). ಕಣ್ಣುಗ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಯಿ (ಖಾರೀಕ Nr.). ಬಿತ್ತಿದ ಪಯ್ರು ಕೆತ್ತಿದರೆ ಆವೀತೇ?—ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಜಾಗೆ.—ಬಿತ್ತಲಿಲ್ಲ, ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ, ಎತ್ತಲಾಗಿನ್ದ ಬನ್ದಿಯೋ, ಹಕ್ಕರಾಜಿ—ಬಿತ್ತುವಾಗ ಮಲಗಿದರೆ ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಹಗುರವಾಯಿತು.—ಅಂಗಲಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಅಗಲವಾಗಿ ಏದುವದು.—ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿದ ಬತ್ತವಾದರೂ ಮುದಿಯೆಲ್ಲದೆ ಮೊಳೆಯದು (Prvs.). See Ćpr. 8, after 44; Bp. 3, 75; 26, 25; 38, 42; 60, 17. 19. 50; Bh. 1, 8, 27; J. 11, 14; Si. 301. 307. 396; B. 4, 26.

ಬಿತ್ತು bittu. 2. = ಬಿತ್ತ, ಬಿದ್ದು. Seed, a seed (ಬೀಜ Śmd. Dh.; My.; T. ವಿತ್ತು, ವಿದ್ದೆ, ವಿರ್ಚೆ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ; Tė. ವಿತ್ತು, ವಿತ್ತನ; see ಬಿದೆ 1). ನುಗ್ಗಿಯ ಬಿತ್ತು (ತಿಗ್ರುಜ Nr.). See Śmd. 112. 133; Grj. 3, after 69; 4, 97; Bp. 26, 25; 30, 1; 40, 62; 60, 17; Śāv. 1, after 81.

ಬಿತ್ತು bittu. 3. Third person singular of the imperfect of ಬೀಯು 1.

ಬಿತ್ತೆ bittĕ. (Tbh. of ವಿತ್, ವಿದಾ). Knowledge, learning, acquirements.

ಬಿತ್ತೆಗ (bittĕ-ga). = ಬಿತ್ತಗ, ಬಿತ್ತಿಗ. A man of acquirements, a proficient man, a clever, well-educated and polite man (ಪ್ರೌಢ Śmd. II; ಬಲ್ಲನ 399 Cm.; ನಾಗರೀಕ Ćt. I, 40; ಬರ್ದುಗ, ಪ್ರೌಢ Kk. 35; ತುತ್ತಿದ, ಪ್ರೌಢ 82, o. r. ಬಿತ್ತಿಗ; ಬರ್ದುಗ, ಬಿನ್ನಣಿ Śm. 47; Abh. P. 13, 48). — ಬಿತ್ತೆಗತ್ತೆನ್. -ಪೆಣ್. An accomplished woman (ಪ್ರೌಢೆ Śm. 73; Kk. 28, o. r. ಬಿತ್ತಿಗ-).

ಬಿದನು bidanu. = ಬಿದರು. — ಬಿದನೂರು. = ಬಿದರೂರು. See s. ಇಕ್ಕೇರಿ.

ಬಿದರು bidaru. = ಬಿದರ್ 2, etc. (C.). ಬಿದರೆ ಅನ್ದಣವಕ್ಕು, ಬಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆಯಕ್ಕು, ಬಿದರಿನ್ದ ಸಕಲಪದವಕ್ಕು; ಲೋಕದೊಳು ಬಿದ ಬಿದವ ಕಟ್ಟಿ (Sp.). ಬಿದರ ಲೆಕ್ಕಣಿ (B. 3, 57). ಬಿದರ ಸಣ್ಣಿ (ವಂಶರೋಚನ); ಬಿದರ ಬುಟ್ಟಿ (ಸಟಿ G.). — ಬಿದರಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಬಿದಿರಕ್ಕಿ. Bamboo seed (occasionally used as food). ಬಡ ಬನ್ದರೆ ಬಿದರಕ್ಕಿ (Prv.). — ಬಿದರುತಟ್ಟಿ. A bamboo screen; a bamboo mat (My.). ಬಿದರುತಟ್ಟಿ ಮೂಜಿದಾಕ್ಷಣ ಸೆಟ್ಟಿ ಆದಾನೇ? (Prv.). — ಬಿದರೂರು. -ಊರು. = ಬಿದನೂರು. N. of a place in the Nagara division of Mysore.

ಬಿದರ್ bidar. = ಬೆದರ್ 1. See Sp. s. ಬಿದರು.

ಬಿದಿ bidi. An abbreviation of ಬಿದರ್, in ಬಿದಿಗು (Bp. 14, 17, = ಬಿದಿರ್ಗು).

ಬಿದಿ bidi. Tbh. of ವಿಧಿ (Šmd. 339. 342, see 267; ಬ್ರಹ್ಮ Šm. 8; ಜೊಮ್ಮ Čt. I, 7; Kk. 9; ಅಜ Čt. II, 3; Čpr. 8, 14; Abh. P. 11, 140). — ಬಿದಿಯ ತೇರ್. A swan, a goose (ಹಂಸ, ಅಂಚೆ Kk. 9).

ಬಿದಿಗ bidi-ga. (Šmd. 237). A man who observes the prescribed form or ritual.

ಬಿದಿಗೆ bidigĕ. Tbh. of ದ್ವಿತೀಯೆ (Šmd. 343. 359. 373; Šm. 19; ದ್ವಿತಿಯೆ, ತಿಥಭೇದ Nn. 136; My.; Tĕ. ವಿದಿಯೆ, T. ವಿದಿಯೈ). ಪಾಡ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಬಿದಿಗೆ ತದಿಗೆಯೆಪ್ಪುವೆಲ್ಲಂ ತಿಥಿಗಳೆನಿಸುಗುಂ (Nr.). ನೋ೯ ದಾಟ ಬೇಕಾದರೆ ಬಿದಿಗೆಯೇ ಆಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬಿದಿಯ bidiya. (= ಬಿಜಯ? Sk. ಎಂಜಾಶ, going, moving; dancing; one of a horse's paces). — ಬಿದಿಯವರಿಯ. -ಪರಿಯ. Capering, vaulting (ಸ್ಲೆತ Nr.).

ಬಿದಿರ್ bidir. 1. = (ಬಿದಿ), ಬಿದಿರು 1, ಬಿದುರ್. To be scattered or spread about, etc. (Rśv. 9, 28; J. 6, 6). **2,** to scatter about, to spread about; to throw about, to toss about; to open, as the mouth; to unfold, as the wings, etc.; to stretch out; to loosen, to untie (ವಿಕೀರ್ಣ Šmd. Dh.; Šm. 102; Abh. P. 11, 143; 12, 25; Rśv. 5, after 55; 8, 13; Šśv. 4, 16; M. ವಿದಱು, to scatter, strew; Tĕ. ವದಲು, ವದುಲು, to loosen, be untied). P. p. ಬಿದಿರ್ದು. ಬಿದಿರ್ದಂ (Šmd. 55).

ಬಿದಿರ್ bidir. 2. = ಬಿದನು, ಬಿದರು, ಬಿದರು 2, ಬಿದುರು, ಬಿದ್ದು. The bamboo, Bambusa arundinacea Lin. (ವೇಣು Šmd. Dh., Šm. 102; ತ್ವಚಿಸಾರ, ವಂಶ, ವೇಣು, ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಮಸ್ಕರ Hlâ.; ವಂಶ Nn. 54; ತ್ವಕ್ಸಾರ 55. 131; ವಂಶ, etc. Mr. 125. 519; Šśv. 3, 32; Tĕ. ವೆದುರು; T.ವೆದಿರ್). ಬಿದಿರ್ಗಳ್ (Šmd. 52). ಬಿದಿರಿಂ (142. 166). ಬಿದಿರ ಕುಡಿ (ಕಬ್ಬಿಲೆ I). ಬಿದಿರ ಕಬ್ಬಿಲೆ (ಕರೀರ, ವಂಶಾಂಕುರ Nn. 136). ಬಿದಿರ ಗಿಣ್ಣು (ಗ್ರಂಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್; ಬಿದಿರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗೋರೋಚನ (ತ್ವಕ್ಷೀರೆ, ವಂಶರೋಚನೆ Nr.). ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರ ಮೆಳೆ (Bh. 1, 20, 27). See ಹೆಬ್ಳೆ. — ಬಿದಿರಕ್ಕಿ. = ಬಿದರಕ್ಕಿ. (ವೈಣವ Nr.; Bp. 18, 17; Rśv. 5, 110). — ಬಿದಿರ್ಬಟ್ಟಿ. -ತಟ್ಟಿ. (Šmd. 54). = ಬಿದುರುತಟ್ಟಿ.

ಬಿದಿರು bidiru. 1. = ಬಿದಿರ್ 1, etc. P. p. ಬಿದಿರಿ. To be scattered, etc. (J. 13, 47). **2,** to throw about, etc. (Bp. 26, 43; J. 15, 31; 18, 21). ಕುದುರೆಯಾ ಜದುರೆಯಾ ಹದಿರೆರಡುಮ್ ಒನ್ದಯ್ಯ; ಜದುರನೇಱಿದರೆ ಕುಣಿವದು, ಬೆಳ್ಳಾಳ ಬಿದಿರಿ ಹಾಕುವದು (Sp.). See ಮೆಯ್.

ಬಿದಿರು bidiru. 2. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (My.; Bp. 16, 21). ಗಾಳಿಗೆ ದಸಿಗೆಯ್ವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Hlâ.). ಗಾಳಿಗೊದಱುವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Mr. 125).

ಬಿದಿರ್ಚು bidirċu. To spread out, to unfold (J. 28, 36); to unharness, to unyoke (ರಥವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.); to loosen or free one's self. (Šśv. 4, 10. 73. 74).

ಬಿದು bidu. 1. = ವದು 2. Tbh. of ವಧು. (ಜಸ್ತಿರ, etc., ಶತ Kk. 44; ಉಪೇನ್ದ್ರ Šm. 5. 6). — ಬಿದುಗಲ್. -ಕಲ್. The moon-stone (Rśv. 4, 21; ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು G.).

ಬಿದು bidu. 2. = ವದು 1. (Rśv. 6, after 11, twice). ಅದಱ (ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ) ನಡು ಬಿದುವಕ್ಕು (Mr. 154).

ಬಿದುರ್ bidur. To unloosen, to untie, to unfetter (ಅಶೃಂಖಲಿ Šmd. Dh.; Tĕ. ವಿದುಲು, to shake off).

ಬಿದುರು biduru. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (My.; ವಂಶ, ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಕರ್ಮಾರ, ತ್ವಚಸಾರ, ತೃಣಧ್ವಜ, ಶತಪರ್ವ, ಯವಫಲ, ವೇಣು, ಮಸ್ಕರ, ತೇಜನ Si. 163; *cf.* Sk. ವದುಲ). See ಕಾಗಿ-, ಬೆಣ್ಣೆ-, ಸಾರೀ-. — ಬಿದುರುಕೊಮ್ಮು. (ಕರೀರ Si. 140). — ಬಿದುರುಕೋಲು. A bamboo stick (Si. 250. 271). — ಬಿದುರುಗೆಣ್ಣು. A bamboo knot or joint (ಗ್ರಂಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್ Si. 163; My.). — ಬಿದುರುಮೆಳೆ. A bamboo bush (My.). — ಬಿದುರುಮೊಳಕೆ. A bamboo shoot (ಕರೀರ Si. 140; My.). — ಬಿದುರುಮೊಳೆ. = ಬಿದುರುಮೊಳಕೆ. (ಕರೀರ Si. 140; My.). — ಬಿದುರುಸೀಬು. (ಕ್ಷೌಮೀಜೆ Si. 417).

ಬಿದುಹು biduhu. = ಬದುಹು, q. v.

ಬಿದ್ದ bidda. 1. = ಬದ್ದ, q. v.

ಬಿದ್ದ bidda. 2. Tbh. of ವಿದ್ಧ. Penetrated, etc. (Abh. P. 3, 134). — ಬಿದ್ದಂ (adverbially), so that (the points of the compass) are penetrated (4, 28). — ಬಿದ್ದಂ ಪೋಗು. To be penetrated or holed (8, 29). — ಬಿದ್ದಮ್ಪರಿ. -ಪರಿ. To penetrate into (12, 54).

ಬಿದ್ದಣ biddaṇa. = ಬಿದ್ದನ, ಬಿದ್ದಿನ 2, (ಬಿದ್ದು 1), ಬಿರ್ದಣ, (ಬಿರ್ದು 1). An invitation to dinner; a banquet, a feasting, an entertainment, a meal (ಆವತನ Kk. 26, o. r. ಬಿದ್ದನ; ಆವತನ Šm. 63, o. r. ಬಿರ್ದಣ; T., M. ವಿಳಿ, Tĕ. ವಿಲುಕು, to call, to invite; see s. ಒದ್ದಿ 3; ವಿಳ್ಳ 2); a prey.

ಬಿದ್ದನ biddana. = ಬಿದ್ದಣ, q. v.

ಬಿದ್ದಿ biddi. = ವಿದ್ದಿ, q. v. ಬಿದ್ದಿಗಾ ಪೊಂಬಿಲಿಚಲ್ ವಾನ್ಯದೊಕ್ಕಲ್ (Šmd. 203 Mḍb.).

ಬಿದ್ದಿನ biddina. 1. = ಬಿದ್ದುನ. A guest (ಅವೀತಿಕ, ಪ್ರಾಘುಣಕ, ಅಗನ್ತು, ಅತಿಥಿ Hlâ.; Mr. 238; Čpr. 7, 84; Bp. 29, 7; T. ವಿರುನ್ದು, M. ವಿರುನ್ನು, Tĕ. ವಿನ್ದು);—a relative by marriage (ಬೀಗ Bhn. 59, o. r. ಬಿದ್ದುನ; Bh. 3, 19, 25; 8, 24, 57). ಬಿದ್ದಿನ ಬನ್ದು ಹಾದು, ಮನೆಯೊಡೆಯ ಕೂತು ಹಾದು (Prv.).

ಬಿದ್ದಿನ biddina. 2. = ಬಿದ್ದಣ, etc. (Bh. 3, 10, 46).

ಬಿದ್ದು biddu. 1. = (ಬಿದ್ದಣ), ಬಿರ್ದು 1. A banquet, a feasting, a meal (ಆವತನ Šs.; Râm. 6, 54, 4; T. ವಿರುನ್ದು, M. ವಿರುನ್ನು, Tĕ. ವಿನ್ದು; T. ವಿದವು, ವಿರಾ, a festival, holiday); a prey. See ಬಲು-.

ಬಿದ್ದು biddu. 2. = ಬಿರ್ದು 2, ಬಿದ್ದು. P. p. of ಬಿದ್, ಬೀದ್ 1, ಬೀಯಿ 1. — ಬಿದ್ದಿನ. -ಇನ. The sun which has set (ಜಲದೊಳ್ ಆದ್ಯ ಭಾಸ್ಕರ Bhn. 59; Grj. 4, 68).

ಬಿದ್ದುನ bidduna. = ಬಿದ್ದಿನ, q. v.

ಬಿದ್ರು bidru. = ಬಿದುರು, etc. (My.).

ಬಿನದ binada. Tbh. of ವಿನೋದ. (Čpr. 4, 79; 7, 81; Grj. 2, after 71 & 106). — ಬಿನದವ್ವಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To feel pleasure, to be amused (Rśv. 2, 126).

ಬಿನದಿಸು binadisu. Tbh. of ವಿನೋದಿಸು. (Šśv. 1, 48; 4, after 17; J. 6, 39; 15, 9). ಮರವಾಯಿದು ಬಿನದಿಪುದು (ಕುಳಿಲ್ ನೆಽ.). ಗೋಬ್ಬುಗಳೊಳ್ ಬಿನದಿಪಾಟಂ (ಎರಲ್, ದಿಂಳು ನೆಽ.).

ಬಿನುಗು binugu. A low, base, mean person (ಪಾಮರ, ನೀಚ, ವಿವರ್ಣ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಪೃಥಗ್ಜನ, ನಿಃಕ್ರಿಯ, ಅಪಸದ, ಜಾಲ್ಮ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Nr.; Râm. 5, 8, 53; Bh. 8, 24, 50; My.; *cf.* ಬಿಣಗು? T. ವಿನ್ಪೆ, M. ವಿನೆ, action; sin, evil, pain, misery; malignity, malice). — ಬಿನುಗುನುಡಿ. Whispering words (ಗುಜುಗುಜು Bhn. 43).

ಬಿನ್ದ binda. Tbh. of ಬೃನ್ದ (Šmd. 353; ಥಟ್ಟು, ತಿತ್ತಿಣಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, etc., ಸೇಣಿ Kk. 17, Šm. 54; ಸೇಣಿ Šm. 96).

ಬಿನ್ದಿಗೆ bindigĕ. A kind of metal water-vessel (Bp. 12, 34; 47, 13; Si. 309; My.; Mhr. ಬಿನಗಾ; Tĕ. ಬಿನ್ದೆ, M. ಎನ್ದೆ). ಬಿನ್ದಿಗೆ ಒಡದರೆ ಹನ್ದಿಗೆ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಬಿನ್ದು bindu. = ವಿನ್ದು. *A drop of water or other liquid* (ನುರಿವೆ ಹನಿ Mr. 418); semen virile (C.). 2, a dot, a mark; whitish spots on the body (ಚಿಬ್ಬು, ಪದ್ಮ Mr. 154). 3, a cypher or dot representing the anusvâra (ಅನುಸ್ವಾರ, ಸೊನ್ನೆ Šmd. 19; Mr. 363). See Šmd. 19. 25. 47. 126. 127. 128. 138. 151. 184. 198. 199. 203. 205. 206. 236. 238. 248. 250. 257. 370. 371. 400; Kâvy. I, 2, 14-16; 110-112; I, 3, 16. 17.

ಬಿನ್ದುಚ್ಯುತ bindu-čyuta. A kind of viččhittičitra (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ bindu-jâlaka. = ವಿನ್ದುಜಾಲಕ. *A mass of dots or spots.*

ಬಿನ್ದುಪತನ bindu-patana. Falling of drops. See ಹನಿ.

ಬಿನ್ದುಮನ್ತ bindu-manta. Tbh. of ಬಿನ್ದುಮತ್. Possessing drops, etc.;—having the anusvâra (Šmd. 371).

ಬಿನ್ದುಮಾಧವ bindu-mâdhava. N. of an idol of Vishṇu. (My.).

ಬಿನ್ನ binna. 1. Tbh. of ಭಿನ್ನ. (My.).

ಬಿನ್ನ binna. 2. A curtailed form of ಬಿನ್ನಪ. — ಬಿನ್ನ ಮಾಡು. To invite (for dinner, C.). — ಬಿನ್ನಪತ್ತಳೆ. -ಪತ್ತಳೆ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪನಪತ್ರಿಕೆ. A letter of respectful communication and petition (Râm. 1, 7, 10; 1, 16, 2; My.). ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಬರದರೆ ಹೊನ್ನು ಒನ್ನ ಜಾಗಾಯಿತೇ? (Prv.).

ಬಿನ್ನಗೆ binnagĕ. = ಬಿನ್ನನೆ (Šmd. 389). Silently, etc. (ರಿಕ್ಕಟಿ, ಬಿನ್ನನೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ Ka.; ಗುಬುಗುಮ್ಮನೆ, ರಿಕ್ಕಟಿ, ಬಿನ್ನನೆ, ಮೌನ Kk. 50).

ಬಿನ್ನಣ binnaṇa. = ಬಿನ್ನಾಣ, ವಿನ್ನಾಣ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನ (Šmd. 354. 364). Knowledge; skill, proficiency, dexterity; ingenuity, art; device (ಜೊಕ್ಕೆಯತನ Bhn. 56). ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕುವದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ತೆ ಪರರ ಬಗೆದಡೆ ಕೈ ಜಾಸಬಿನ್ನಣಕಳ್ತ (Sp.). See Šmd. 167; Čpr. 5, 78; Čh. v. 286; Grj. 5, after 76; Bp. 13, 29; 29, 16; Šâv. 4, 10; J. 31, 58. — ಬಿನ್ನಣನ್ವೋಲ್. -ಂ-ತೋಱ್. To evince skill (Grj. 2, after 106). — ಬಿನ್ನಣಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain or gain skill (Râv. 5, after 114).

ಬಿನ್ನಣಿ binnaṇi. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನಿ. A man who is learned, clever, skilful, proficient, ingenuous, deviceful, conversant (ಬಿತ್ತಿಗ Ût. II, 102; ಬಿತ್ತಗ, ಬರ್ದುಗ Šm. 47; Tĕ. ವಿನ್ನಾಣಿ). See ಮೆಲ್ಲಿನ್ನಣಿ. ಸಬಳವಿನ್ನಣಿ; Šmd. s. ಬಿಸುಡು.

ಬಿನ್ನಣಿಗ binnaṇiga. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನಿಕ. (C. Bp. 45, 40).

ಬಿನ್ನನೆ binnanĕ. = ಬಿನ್ನಗೆ, q. v. (Čpr. 8, after 78).

ಬಿನ್ನಪ binnapa. = ಬಿನ್ನ 2, ಬಿನ್ನಹ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪನ (Šmd. 354. 366; Tĕ. ವಿನ್ನಪ). Representing, informing; respectful communication or representation; respectful petition. See Šmd. 151. 264; Čpr. 7, after 69; Abh. P. 12, after 51; Bp. 10, 33; 50, 74; 51, 3; Râv. 5, after 23; J. 5, 44. — ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್. -ಂ-. To make a respectful representation or humble petition (Râv. 10, after 5; Šâv. 2, after 2).

ಬಿನ್ನಯಿಸು binnayisu. = ಬಿನ್ನವಿಸು, etc. (Bp. 33, 5).

ಬಿನ್ನಯ್ಸು binnaysu. = ಬಿನ್ನಯಿಸು, etc. (Bp. 1, 55; 2, 39; 14, 6; 26, 45; 35, 49; 37, 4; 61, 73; J. 2, 45).

ಬಿನ್ನವಿಸು binnavisu. = ಬಿನ್ನಯಿಸು, ಬಿನ್ನಯ್ಸು. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪಿಸು. To communicate or represent respectfully; to petition respectfully (ವಿಜ್ಞಾಪನ Šmd. Dh.). See Šmd. 294; Čpr. 2, after 62; 3, after 62; 6, after 100; Abh. P. 14, after 59; Bp. 5, 11; 10, 47; 32, 8; 36, 9; 46, 63; 50, 27; 61, 54; Râv. 5, 125.

ಬಿನ್ನಹ binnaha. = ಬಿನ್ನಪ, etc. (Bp. 26, 17; 37, 6; 51, 3; 53, 74; Bh. 1, 8, 16. 59; Râm. 1, 16, 5; My.). ಬಡವನ ಬಿನ್ನಹ ಎಡೇಲೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡು. = ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್. (Bh. 1, 8, 32; 3, 13, 15; B. 4, 30).

ಬಿನ್ನಾಣ binnâṇa. = ಬಿನ್ನಣ, etc. (Bh. 1, 7, 49; 1, 8, 69. 71; J. 17, 6; 22, 6. 12; My.; Tĕ. ವಿನ್ನಾಣ).

ಬಿನ್ನಾಣಗಾತಿ binnâṇa-gâti. A clever woman (My.).

ಬಿನ್ನಾಣಗಾರ binnâṇa-gâra. A clever man (My.).

ಬಿನ್ನಾಣಿ binnâṇi. A clever woman (My.).

ಬಿಪ್ಪಣ್ಡಿ bippaṇḍa. (Šmd. 48; 191, o. r. ಬಿರ್ಪಣ್ಡಿ). = ಬಿರ್ಪಣ್ಡಿ. The crying or chirping of birds (ಬಗ್ಗು, ಒಲೆ, ಚಪ್ಪರಣೆ Kk. 42, o. r. ಬಿರ್ಪಣ್ಡ; ಬಗ್ಗು, ಚಪ್ಪರಣೆ 77; ಬಿಜ್ಜೆ, ಜಡಿಪ, ಬಗ್ಗು, ಚಪ್ಪರಣೆ Šm. 29. 30; ಬಗ್ಗು 84; T. ವಿಮ್ಮು, to cry; to sound; to weep; ವಿಜಿಲಿ, a songstress).

ಬಿಬ್ಬಿ bibbi. — ಬಿಬ್ಬಿಬಾಡಯ. = ಬಿಬ್ಬಿಬಾಡಯ್ಯ. (Bp. 56, 47). — ಬಿಬ್ಬಿಬಾಡಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 45; 56 sum.; 56, 1. 10. 14. 25. 30. 40).

ಬಿಬ್ಬೋಕೆ bibbôka. = ವಿಬ್ಬೋಕ. *Affectation of indifference towards a beloved object through pride and conceit.*

ಬಿಮ್ಬ bimba. = ವಿಮ್ಬ. *The disk of the sun or moon;* any disk, a ball, hemisphere; any round or disk-like appearance or object (ಸುವೃತ್ತ, ಆತಿಬಟ್ಟಿತು Nn. 69; ಚಿಟುಕು Mr. 330). 2, a looking-glass, a mirror. 3, a reflected form, a reflection; an image, a picture (ಪ್ರತಿರೂಪ 69; see ಜನ-). 4, a rain-bow (ಇನ್ದ್ರ ಚಾಪ, ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು 69). 5, a ray (ಮಯೂಖ, ಕಿರಣ 69). 6, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 69). 7, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮಬೆ 69). 8, cloth (ಅಂಬರ, ವಸ್ತ್ರ 69). 9, the fruit of Momordica monadelpha Roxb. of a bright-red colour (ಪಿಪ್ಪಿಳಿ, ತೊಣ್ಡೆ, ತೊಣ್ಡೆಹಣ್ಣು 69; ಓಪ್ಪ, ತೊಣ್ಡೆ, ತುಣ್ಡಿಳಿ Mr. 127). 10, a lizard.

ಬಿಮ್ಬಾಧರ bimba-adhara. A lip red like the bimba fruit (Kâvy. V, 947). — ಬಿಮ್ಬಾಧರೆ. A red-lipped woman (Grj. 10, 45).

ಬಿಮ್ಬಾಧರಸ್ಥಾನ bimbâ-dhara-sthâna. The place of Bimbâdhara. ಒಸ್ಟಿವಿಡಿದಂ ಬಿಮ್ಬಾಧರಸ್ಥಾನಮಂ (Šmd. 386).

ಬಿಮ್ಬಿ bimbi. = ವಿಮ್ಬಿ. *A plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb.

ಬಿಮ್ಬಿಕೆ bimbikĕ = ವಿಮ್ಬಿಕೆ. *Momordica monadelpha* Roxb. (ಬಿಮ್ಬಿ, ತೊಣ್ಡೆ Nn. 69).

ಬಿಮ್ಬಿಸು bimbisu. To be reflected or mirrored (Bp. 5, 23; 6, 22; Šâv. 2, 31).

ಬಿಮ್ಬೆ bimbĕ. ಬಿಮ್ಬಾ. = ಬಿಮ್ಬ. 2, N. of women.

ಬಿಮ್ಬೋಷ್ಠಿ bimba-ôshṭhi. A woman with lips as red as a Momordica fruit. (My.).

ಬಿಮ್ಮಗೆ bimmagĕ. (fr. ಬಿಕ್, or ಬಿಮು 1). = ಬಿಮ್ಮನೆ. Firmly, tightly (as in seizing, tying, embracing, standing, etc., My.), loudly (as in calling, My.), powerfully (as in beating, My.).

ಬಿಮ್ಮಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಹಮ್ಮು ಹೋಗದೇ?—ಕಮ್ಮಗೆ ಉಣಿಸಿ, ಬಿಮ್ಮಗೆ ಕಟ್ಟಿದ (Prvs.).

ಬಿಮ್ಮನಿಸಿ bimmanisi. A pregnant woman (My.).

ಬಿಮ್ಮನೆ bimmanĕ. = ಬಿಮ್ಮಗೆ. (My.). ಬಿಮ್ಮನೆ ಬಿಗಿಯ ಬೀಡ, ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಕ ಬೇಡ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದಿನ ಬಾದ್ಯೀನು (Prv.). See Prv. s. ಮುದುಕ.

ಬಿಮ್ಮು bimmu. (= ಬೆಂಳ್ಪು, or fr. ಬಿಱು 1). Largeness, greatness (Bh. 1, 13, 46); pride. — ಬಿಮ್ಮಟ. -ಅಟ. Pride to abate or go away (Bp. 32, 36). — ಬಿಮ್ಮುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಬಿಮ್ಮಟ. (Bp. 56, 43).

ಬಿಯ biya. = ಬಿಜ, etc. — ಬಿಯಂಗೆಯ್. = ಬಿಜಯಂಗೆಯ್, q. v.

ಬಿಯದ biyada. (Šmd. 25). Tbh. of ವ್ಯಾಧ (Šmd. 337; Čt. II, 35; ಅಱಗುಲಿ, ಬಿಲ್ಲ, ವ್ಯಾಧ Kk. 39; Bp. 34, 2; Rśv. 5, after 80; 5, 85; see ಕಾಟ್ಟಿಯದ). — ಬಿಯದನೆಣ್. -ಪೆಣ್. A woman of the hunter-caste (Šśv. 3, after 28).

ಬಿಯದ biyadi. Tbh. of ವ್ಯಾಧಿ (Šmd. 337).

ಬಿಯಸ biyasa. Tbh. of ವ್ಯಾಸ. — ಬಿಯಸಹಸ್ತ. = ವ್ಯಾಸ. A Vyâsa's hand (Bp. 6, 21).

ಬಿಯಸಂಗ biyasaṅga. Tbh. of ವ್ಯಾಸಂಗ (Šmd. 337).

ಬಿಯಳ biyaḷa. (Šmd. 25). Tbh. of ವ್ಯಾಳ (337). — ಬಿಯಳ ಕಟಕ. Śiva (Bp. 27, 46).

ಬಿಯ್ಯ biyya. = ಬೀಯ. Tbh. of ವ್ಯಯ. (Bp. 42, 9).

ಬಿಯ್ಯಗ biyyaga. 1. (fr. ಬಿಗಿ 1). = ಬೀಗ 1. A lock (Ep. Carn. Nn. 116; ಗೃಹಬಂಧನ Mr. 191; Bp. 12, 10; 43, 46; Bh. 3, 17, 28).

ಬಿಯ್ಯಗ biyyaga. 2. = ಬೀಗ 2. (Râm. 1, 16, 17).

ಬಿರ bira. = ಬಿರಿ 2, ಬಿರು 1. Short P. p. of ಬಿರಿ 1, in ಬಿರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಿರಕು biraku. = ಬಿರಿಕು, etc. (My.).

ಬಿರತು biratu. = ಬಿರದು, ಬಿರಿತು, ಬಿರಿದು. P. p. of ಬಿರಿ 1 (My.; Si. 314).

ಬಿರದು biradu. = ಬಿರತು, etc. (My.).

ಬಿರಯ biraya. Tbh. of ವಿರಹ.

ಬಿರಯಿ birayi. Tbh. of ವಿರಹಿ. (Čpr. 4, 33. 34; 7, 44. 53; Rśv. 5, 34). ಬಿರಯಿಗೆ (Šmd. 16 Mḍb.). ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಯಳ್ (119).

ಬಿರಯಿಸು birayisu. Tbh. of ವಿರಹಿಸು. To be separated from, etc. (Čpr. 8, 29).

ಬಿರವು biravu. = ಬಿರುವು. A fissure, a crack (My.). ಬಿರವು ಬಿಟ್ಟಿತು (My.).

ಬಿರಹ biraha. = ವಿರಹ.

ಬಿರಹಿ birahi. = ವಿರಹಿ (Čt. II, 88).

ಬಿರಾಣೆ birâṇĕ. A grain, as of gunpowder (My.; Mhr. ಬಿರಾಣಾ).

ಬಿರಾದಾರಿ birâdâri. A band (of peons, etc., of men in general), a company, a herd (My.; Br.; H.).

ಬಿರಾಮಣ birâmaṇa. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (My.).

ಬಿರಿ biri. 1. To burst; to be rent asunder, to burst open, to split open, to part asunder, to separate, to crack;—to break away, to escape from restraint;—to burst forth, as tears;—to break forth, to expand, to open, to blossom, to blow (ಸ್ಫುಟನ Šmd. Dh.; My.; Tĕ., T., M. ವಿರಿ). P. ps. ಬಿರಿದು (Čpr. 1, 103), ಬಿರಿತು (Râm. 5, 8, 74), ಬರದು, ಬಿರತು. ಹಿಲ್ಲಿ ಬಿರಿದುದು (Šmd. I). ಬಿರಿದುದು (ಬೀಡು Kk. 67). 3rd pers. sing. imperfect ಬಿರಿಯಿತು, ಬಿರಿದಿತು, ಬಿರೀತು (My.). See Bp. 2, 15; 9, 8; 20, 11; 50, 17; 52, 18; 57, 30. 60; 59, 58; 61, 39; Rśv. 5, 53. 41. 46; Č. Bp. 4, 7; J. 1, 1; 2, 65; 4, 26; ಆಕೆವಿರಿ, ಇನಿವಿರಿ; Prv. s. ಕೆಯ್ಲು.

ಬಿರಿ biri. 2. = ಬಿರು, etc. P. p. of ಬರಿ 1, in ಬಿರಿ ಬಿರಿದು (Bp. 16, 5; Râm. 5, 8, 89).

ಬಿರಿ biri. 3. = ಬಿರು 2. Bursting; opening, etc.; a fissure, a crack (ಬಿರ್ಚು Čt. I, 48). See ಕೋಟಿವಿರಿ. — ಬಿರಿಮುಗುಳ್. = ಬಿರುಮುಗುಳ್. An opening, or opened, flower-bud (Bp. 22, 9; Rśv. 4, after 14; 10, after 31; J. 11, 9). ಬಿರಿಮುಗುಳ ಒಣ್ದು (ಮಧು Mr. 509).

ಬಿರಿಕು biriku. = ಬಿರಕು, ಬಿರುಕು, ಬಿರ್ಕು. A cleft, a fissure, a crack (My.; see o. r. s. ಬಿಡಿಕು).

ಬಿರಿತು biritu. P. p. of ಬಿರಿ 1. (My.).

ಬಿರಿದು biridu. = ಬಿರುದ, ಬಿರುದು. Tbh. of ವಿರುದ. Panegyric, praise (Bp. 35, 53; 50, 16; Č. Bp. 11, 11; Rśv. 6, after 11). 2, an honorary distinctive mark, a badge of honour (Bp. 47, 2; 60, 61; Rśv. 6, after 11). 3, distinction: developed power, valour (Bp. 23, 26). ಬಿರಿದಿನ ಬಳೆ (ಕಚ್ಚಟೆ Kk. 75). ಬಿರಿದಿನ ಹಾಜೆ (ತೊಡರ್ 67). — ಬಿರಿದ. -ಅ 3. = ಬಿರುದ. A man of distinction, a brave, valourous man (Bh. 8, 3, 4). — ಬಿರದಂಕ. -ಅಂಕ. A man marked with badges of honour (Śś. in B. 5; 50). *Cf.* ಬಿರುದಂಕ. — ಬಿರಿದಿನಾಳ್. -ಆಳ್. A man of distinction (Bp. 36, 26). — ಬಿರಿದುಪಾಡು. A panegyric (Bh. 1, 8, 1).

ಬಿರು biru. 1. = ಬಿರ, in ಬಿರು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಬಿರು biru. 2. = ಬಿರಿ 3. — ಬಿರುಮುಗುಳ್. = ಬಿರಿಮುಗುಳ್. (J. 15, 24; 18, 23). — ಬಿರುಕುರಿ. The being (partly) untwisted (Bp. 47, 30).

ಬಿರುಕು biruku. = ಬಿರಿಕು, etc. (ಬೀಡು Kk. 67, o. r. ಬಿರಿದುದು; My.). ಹಾಡುಗೋಡೆಯ ಬಿರುಕುಗಳು (B. 2, 2; 3, 27).

ಬಿರುದ biruda. = ಬಿರದು, etc., ವಿರುದ.

ಬಿರುದಳ್ಳಂಖಲೆ biruda-êṛiṅkhalĕ. A chain, or another badge, of honour (ತೊಡರ್ Šmd. Dh.).

ಬಿರುದಾವಳಿ biruda-âvaḷi. A line or number of distinctions (J. 2, 67): an enumeration of distinctions or marks of distinctions (Šmd. 207).

ಬಿರುದು birudu. = ಬಿರದು, etc. (My.; Tĕ.; T., M. ವಿರುದು; ಪರಿವರ್ಹ Si. 466; see ಅಭಿಜನ). ಬಿರುವಿಂಗೆ (Šmd. 207). ಬಿರುದಿನ ಬಳೆ (ಕಚ್ಚಟೆ Šmd. II; Šm. 40). ಬಿರುದಿನ ಹಾಜೆ (ತೊಡರ್ Šm. 51). ಬಿರುದಿನ ತೊಡರ್ (Rśv. 6, after 11). See Bp. 37, 60; 46, 46; Rśv. 6, after 11; J. 2, 28; B. 4, 5. ಬಿರುದಿನ ಹಾಜೆ (Grj. 2, after 106). — ಬಿರುದ. = ಬಿರಿದ. (Bh. 6, 2, 4; T., M. ವಿರುದ). ಬಿರುದರ ಕರುಳಂ ಕೊಯ್ ಕೊಯ್ದು (Šmd. 27). ಬಿರುದರ್ಗೆ ಬಿರುದರ್ ಸೆಣಸುವರ್ (159). — ಬಿರುದಂಕ. -ಆಂಕ. = ಬಿರುದು (Čpr. 7, 43).

ಬಿರುವು biruvu. = ಬಿರವ. (My.).

ಬಿಬಿಡೆ biṛaḍĕ. (ಬಿರಡೆ). A peg or screw to tighten the strings of musical instruments; a stopple of wood, metal, etc., a cork (My.; Si. 63; Tĕ. ಬಿರಡಾ).

ಬಿಬಿನೆ biranĕ. = ಬಿಬಾನೆ. Swiftly, quickly (My.).

ಬಿಬಿಸ birasa. = ಬಿಬಿಸು, etc. — ಬಿಬಿಸಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Rough hair (B. 5, 255).

ಬಿಬಿಸು birasu. = ಬಿಬಿ'ಸು q. v., etc. Hardness, firmness (as of sweetmeats, boiled rice, metals, or of soil, My.; B. 4, 125); roughness, coarseness; harshness (My.);—briskness, swiftness (My.). **2,** = ಬಿಬು 1, whirring: what whirs: a rocket, a cracker (My.; T. ಎಬ್ಬಿಜು, Tĕ. ಬಿಬುಸು). — ಬಿಬಿಸುಗೂದಲು. = ಬಿಬುಸುಗೂದಲು. (B. 5, 255; My.). — ಬಿಬಸುಬಟ್ಟೆ. Coarse cloth (My.). — ಬಿಬಿಸುಮಾತು. A harsh word (My.). — ಬಿಬಿಸುಹುಲ್ಲು. Coarse grass (B. 3, 48; My.).

ಬಿಬಿಸಾನೆ birânĕ. = ಬಿಬಿಸೆ. (My.; Tĕ.).

ಬಿಬಿ biri. = ಬಿಬು 1. Firmness, etc. **2,** tightness: fastening, as a door by means of a piece of wood that on the inside is put across it: the wood itself (My.; Tĕ. ಬಿಬ್ಬು; T. ಎಬು, ಬೆಬ್, to be narrow, straitened, pressed). — ಬಿಬಿ ಕಟ್ಟು. To fasten (a door) by means of the biri (My.). — ಬಿಬಿಗಾಳಿ. = ಬಿಬುಗಾಳಿ. (B. 5, 128; G. 542). — ಬಿಬಿದನಿ. = ಬಿಬುದನಿ. (Râm. 6, 11, 16). — ಬಿಬಿಹಗ್ಗ. A rope to secure a door by means of the biri (My.). — ಬಿಬಿ ಹಾಕು. = ಬಿಬಿ ಕಟ್ಟು. (My.).

ಬಿಬಿಸು birisu. = ಬಿಬಿಸ, ಬಿಬಿಸು q. v., ಬಿಬುಸು. (ಬಿಟ್ಟಿತು Bhn. 36; My.; T. ಎಬ್ಬಿ, M. ಎಬಿ, to grow stiff, as from cold, to grow thick or compact). ಬಿಬಿಸಿಹುದು (ಪರುಷ, ತುಕ್ತ Nr.). ಬಿಬಿಸಿನ ಹೆಬ್ಬಾರಿ (ಕಾನ್ತಾರ, ವಿಷವಾಹ್ವ Nn. 106, o. r. ಬಿಬಿಸಿನ-). ತಬುಬಿಲ್ಲದ ಒಡ್ಡನು, ಬಿಬಿಸಿಲ್ಲದ ಹುರಿಯು (Prv.). See Bp. 28, 26; 37, 15; 40, 24. 60; 52, 9. 11; Râm. 4, 6, 7. — ಬಿಬಿಸಿನವ. -ಆವ. A rough, cruel man (ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ನೃಶಂಸ Mr. 235). — ಬಿಬಿಸುಕೂದಲು. = ಬಿಬಿಸುಗೂದಲು. (B. 3, 99).

ಬಿಬಿು biru. 1. (fr. ಬಿಟ್ಟಿತು Šmd. 218). = ಬಿಬಿ. Hardness, firmness (Tĕ. ಬಿಬ್ಬು);—roughness; rudeness; vehemence;—swiftness (Tĕ.; T. ಬಿಬಿ);—whirring (ಬಿಟ್ಟಿ Čt. I, 29; T. ಎಬ್ಬಿನ್, to whir in the air);—rudely (Abh. P. 8, 29). — ಬಿಬುಗಲ್ಲ. -ಕಲ್ಲ. A firm, strong stone (V. 9, 106). — ಬಿಬುಗಹಳೆ. -ಕಹಳೆ. A loud-sounding horn (Bp. 50, 17; 56, 17). — ಬಿಬುಗಾಳಿ. (Šmd. 218). A strong or high wind, a gale, a hurricane (ಪ್ರಕಪ್ಪನ, ಮಹಾವಾತ G.). ಬೀಸುವ ಬಿಬುಗಾಳಿ (Šmd. 219 Mḍb.). ಬಿಬುಗಾಳಿಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಸರಿಗೆ ಅಡೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 4, 16; Bp. 22, 8; 45, 31; V. 39, 17; J. 4, 10; 8, 32; B. 4, 223. — ಬಿಬುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A strong stick, a club (Bh. 7, 10, 17). — ಬಿಬುದನಿ. A harsh, disagreeable sound (J. 31, 55). — ಬಿಬುನಡೆ. A brisk, quick walk (Bp. 34, 36; ಧೌರಿತಕ Si. 274, see ಧರಧಾಣ್ಣು). — ಬಿಬುನುಡಿ. A harsh, unkind, abusive word or speech (Bp. 24, 12; Râm. 3, 4, 21; J. 17, 56). ಹೀನಮಾನವರ ಬಿಬುನುಡಿಗೆ ಸತ್ಪದ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಯಂಬುವನೆ? (Sp.). — ಬಿಬುನೋಟ. An unkind look (ಅದೃಷ್ಟ Si. 74; My.). — ಬಿಬುಬಿದ. (-ವಿದ). A rough manner (Šmd. 218 Mḍb., o. rs. -ಬರ್ದ, -ಬರ್ದ). — ಬಿಬುಮೊಲೆ. A firm, hard breast (J. 16, 41). — ಬಿಬುವಡೆ. -ಪಡೆ. (Šmd. 218). A brisk, etc. force. — ಬಿಬುವರಿ. -ಪರಿ. 1. To run swiftly (Bh. 7, 4, 81). — ಬಿಬುವರಿ. -ಪರ. 2. A swift run. — ಬಿಬುವರಿವರಿ. -ಪರಿ. To run very swiftly (Abh. P. 4, 107). — ಬಿಬುವಡಿ. -ಮಡಿ. A heavy rain (Grj. 3, 61; J. 12, 20; 27, 41). — ಬಿಬುವಾತು. -ಮಾತು. = ಬಿಬುನುಡಿ. (V. 13, 11). — ಬಿಬುವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. Excessive heat of the sun (Râv. 5, 78; Šâv. 3, after 35). — ಬಿಬುವೆಲರ್. -ಎಲರ್. = ಬಿಬುಗಾಳಿ. (J. 25, 27). — ಬಿಬುವೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. (Šmd. 218). A severe blow or stroke (Râv. 8, 105). — ಬಿಬುಸರಳ್. A swift arrow (J. 12, 31; 27, 38). — ಬಿಬುಹೊಯಿಲು. = ಬಿಬುವೊಯ್ಲು. (Bp. 52, 15). — ಬಿಬುಹೊಯ್ಲು. = ಬಿಬುಹೊಯಿಲು. (Bh. 2, 2, 104).

ಬಿಬಿು biru. 2. To become stiff; to be astounded (*cf.* ಬೆಬ್ಬೆ). P. p. ಬಿಬುತು (Čpr. 4, 15; Abh. P. 10, after 136; 14, 184).

ಬಿಬಿುಬು birubu. = ಬಿಬುವು, ಬಿಬುಹು. Hardness, firmness, (compactness); vehemence; violence, etc. (ಬಿಟ್ಟತು Kk. 60, o. r. ಬಿಬುವು; Râm. 6, 47, 3; Šâv. 2, 66; J. 5, 48). ಬಿಬುಬಿನಗ್ಗದ ನೋನೆ (Râm. 3, 6, 9). — ಬಿಬುಬುನಾಲಗೆ. A violent, fierce tongue (Bh. 6, 4, 36).

ಬಿಬಿುವು biruvu. = ಬಿಬುಬು, q. v.

ಬಿಬಿುಸು birusu. = ಬಿಬಿ'ಸು, etc. (My.; Tĕ.). ಅಕ್ಕೋಡದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಬುಸು (B. 3, 115). ಚಿನ್ನವು ಸೀನಕ್ಕನ್ನ ಬಿಬುಸು (4, 106). See ಕುಡಿಕೆ-. — ಬಿಬುಸುಕೂದಲು. = ಬಿಬಿ'ಸುಕೂದಲು. (B. 3, 30). — ಬಿಬುಸುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To prepare a rocket (Šâv. 2, after 42). — ಬಿಬುಸುಗೂದಲು. = ಬಿಬುಸುಕೂದಲು. (B. 4, 191). — ಬಿಬುಸುನುಡಿ. Harsh, contumelious language (ನಿಷ್ಠುರ, ಪರುಷ Nr.). — ಬಿಬುಸುಮಾಸೆ. Rough, or stiff, whiskers (B. 4, 35).

ಬಿಬಿುಹು biruhu. = ಬಿಬುಬು, etc. (Bp. 44, 9).

ಬಿಬ್ಬಿನೆ birranĕ. An imitative sound used in the wind's blowing strongly (My.).

ಬಿಕರ್ birku. = ಬಿರಿಕು, etc. (My.).

ಬಿಬರ್ bircu. 1. = ಬಿಬ್ಚು 1. To loosen, to disunite, etc. (ವಿಭಜನ Šmd. Dh.; Ch. v. 19; Bp. 3, 36; Râv. 5, after 114). **2,** to be disunited, etc.; to open (Čpr. 6, after 106; Grj. 9, after 65, twice; V. 23, after 11).

ಬಿಬರ್ birĕu. 2. = ಬಿಬ್ಚು 2. (ಬೇರ್ಕಯ್ವ ಭಾವ Čt. I, 24; ಬಿರಿ I, 48). — ಬಿರ್ಬವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Râv. 5, after 114).

ಬಿರ್ದಣ birdaṇa. = ಬಿದ್ದಣ, q. v.

ಬಿರ್ದುರ್ birdu. 1. (Šmd. 49). = ಬಿದ್ದು 1. (Čpr. 4, 41; Abh. P. 15, 10; V. 37, after 10). ಈ ವಿದ್ಯಾಧರಸೈನ್ಯಮಂ ನಿಮಿಷದಿಂ ಪರ್ದಂಗೆಗೆ ಬಿರ್ದಿಕ್ಕುವೆಂ (Abh. P. 9, 56).

ಬಿರ್ದುರ್ birdu. 2. = ಬಿದ್ದು 2, ಬಿದ್ದು (of which it is a later form). ಬಿರ್ದುದು (ನ್ರನ್ತ, ಧ್ವನ್ತ, ಧ್ವಸ್ತ, etc. Nr.; ಪಡಲಿಟ್ಟದು Čt. II, 21; ಪನ್ನ, ಪತಿತ Mr. 448). See Čpr. 4, 40; 5, 5. 37; Abh. P. 13, 77; Bp. 13, 6; 23, 38; 40, 33; 49, 10; 52, 34; 56, 53; ಕೆಡ್ಡುವಿರ್ದು, ಕಕ್ಕುಂ, ಪಲ್ಲಟಿಪ್ಪಿರ್ದು.

ಬಿರ್ಪಣ್ಣ birpaṇḍa. = ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, q. v.

ಬಿಲ್ bil. 1. = ಬಿಲಿ 1. To sell (ವಿಕ್ರಯ Šmd. Dh.; M. ವಿಲ್, T. ವಿಱ್, Tĕ. ವಿಲುಕು; see ಬೆಲೆ); to buy (Tĕ.; see ಬಿಲಿ 1).

ಬಿಲ್ bil. 2. (Šmd. 58). = ಬಿಲು, ಬಿಲ್ಲು. A bow (ಕೋದಣ್ಡ Šmd. Dh., Šm. 107; ಆಪ್ತ, ಧನುಸ್, ಕೋದಣ್ಡ, ಚಾಪ, etc. Illâ.; see Mr. s. ಕೋಧ; ಕಾರ್ಮುಕ Nn. 63; T., M. ವಿಲ್).

ಬಿಲ್ಲ ದಸಿ (ಎಸ್ಕಾರ); ಬಿಲ್ಲ ತಿರು (ಮೌರ್ವಿ, ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜಿನಿ, ಗುಣ, ಜೀವೆ); ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು (ಕಾರ್ಮುಕಕೋಟಿ, ಆಟನಿ); ಬಿಲ್ಲ ಎಡ್ಡೆಯಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಪುಂಖ Hlâ.). ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ಸಿಂಜಿನಿ); ಬಿಲ್ಲ ಜೀವೊಡೆಯ ಧ್ವನಿ (ಎಸ್ಕಾರ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು (ಕೋಟಿ, ಜಾತದ ಆಸ್ಯ್ರ Nn. 43). ಬಿಲ್ಲ ನಡು (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 294). ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ತಿರು, ತಿರ್ಪ Kk. 39). ಬಿಲ್ಗೆ (Śmd. 139). ಬಿಲ್ಲನದಂ or ಬಿಲ್ಲಾನದಂ (144). ಬಿರ್ಕೆಯ್ಸಿ ಬಿಲ್ಲನುಮ್ಮುಮಂ (79). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊವ್ವನೊದೆದೇಱಿಸಿ ತಾವರೆ ನೂಲ ನಾರಿಯಂ, ಜೀವಡಿಗೆಯ್ದು (66. 133). ಕೆಲದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಬಿಲ್ ಸರಳ್ಗಳ್ (Rśv. 5, after 10). See Čpr. 1, 106; 4, 45; ಇಸ್ತಿರ ಎಲ್, ಇಂಗೋಲ್ವೆಲ್ವ, ಕುಡಿವಿಲ್ಲ, ಪದವಿಲ್, ಬಿಟ್ಟುವಿಲ್ಲ, ಮುಡಿವಿಲ್, etc. **2,** the measure of a bow (Abh. P. 1, 62. 67. 68). — ಬಿಲ್ಲೊಳ್ಪುಳಿ. -ಕೋಲ್ ತಳೆ. To take a bow and arrows (Râghẖ. 17, 70). — ಬಿಲ್ಲೊಡು. -ಕೊಡು. To give a bow (J. 20, 41). — ಬಿಲ್ಗೊಲೆ. The notched extremity of a bow (V. 37, 111). — ಬಿಲ್ಲೆಳ್. -ಕೊಳ್. To take a bow (J. 8, 29). ಗಾಣ್ಡಿವ ಬಿಲ್ಗೊಳೆ (Śmd. 200). — ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆ. Skill in archery. ದ್ರೋಣಂಗಂ ನಿನಗಂ ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆಯದು ಸಕ್ಕಸಮನೆ? (Śmd. 150, o. r. ಸಕ್ಕಸಮೆ). — ಬಿಲ್ಲಸೆ. The sound of a bow (J. 28, 50). — ಬಿಲ್ದಿರುವು. -ತಿರುವು. A bow-string (ಗುಣ Mr. 501; J. 4, 26; 16, 14; 20, 8. 43). — ಬಿಲ್ಲಿಡುದು. A bow-length (Abh. P. 1, 67). — ಬಿಲ್ಬಿನ್ನಣ.= ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆ. (Śśv. 4, after 52). — ಬಿಲ್ಲು. -ಅ೩. A bow-man, a Bêḍa (ಬೇಡ Čt. I, 93; ಬೇಡ, ಬಿಯದ, ಶಬರ Śm. 32; ಬಿಯದ, ಅಮುಗುಲಿ Kk. 39; Grj. 8, 37; *cf.* ಭಿಲ್ಲ). ಬಿಲ್ಲಮೊತ್ತ (Bp. 59, 53). — ಬಿಲ್ಲಸಿ. -ಅಣಿ. A force of archers (Abh. P. 13, 39. 48). — ಬಿಲ್ಲನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. The measure of a bow (J. 14, 12). — ಬಿಲ್ಲಾಳ್. -ಆಳ್. An archer (ಧನ್ವಿ, ಧನುಷ್ಮತ್, etc. Nr.). — ಬಿಲ್ಲಾಳ್ತನ. -ಆತ್ತನ.= ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆ. (Śśv. 4, 49). — ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ. -ಎಸಿಗೆ. A bow-shot; the distance of a bow-shot. ಇನ್ನೂರು ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ ದೂರವು (Si. 285). — ಬಿಲ್ವಡೆ. -ಪಡೆ.= ಬಿಲ್ಲಣಿ. (Abh. P. 9, 61; 13, 44. 47). — ಬಿಲ್ವಡ್ಮೆ. -ಬಿಡ್ಮೆ.= ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆ. (Abh. P. 3, 151). — ಬಿಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a bow (J. 25, 44; 28, 52). — ಬಿಲ್ವೆದೆ. -ಪೆದೆ. A bow-string (J. 7, 41).

ಬಿಲ bila. (One of the *tatsamas* Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). = ವಿಲ. *A hole* (as of a mouse, snake, wild beast. etc.), *a hollow, a cavity;* a gap, a chasm; an opening, an outlet. ಬಿಲನಂ (Śmd. 130). See ಪೋರ್.

ಬಿಲಕನ್ನೆ bila-kannĕ. A female elf (Bp. 19, 83).

ಬಿಲದ್ವಾರ bila-dvâra. (Śmd. 386; Kk. 99). The mouth of a hole or hollow passage.

ಬಿಲಸಗ್ಗ bila-sagga. (Tbh. of ಬಿಲಸರ್ಗ). (Śmd. 386, o. r. -ಸರ್ಗ; Kk. 98).

ಬಿಲಸರ್ಗ bila-sarga. = ಬಿಲಸಗ್ಗ, q. v. Quitting a hole. 2, a subterraneous passage (My.).

ಬಿಲಾರ bilâra. The Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Roxb. (St. & Pl.). *Cf.* ಬಿಲ್ವರ, etc.

ಬಿಲಿ bili. **1.** = ಬಿಲ್ 1. To sell;—to buy (Bp. 28, 8. 10. 13. 14. 17. 21). P. p. ಬಿಲಿತು.

ಬಿಲಿ bili. **2.** = ಬಿಲಿತು, ಬಿಲೆ 2. P. p. of ಬಿಲಿ 1. — ಬಿಲಿತರ್. = ಬಿಲಿತು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. (Bp. 28, 21. 23).

ಬಿಲಿ bili. **3.** = ಬಿಲೆ 1. (Bp. 60, 14).

ಬಿಲಿ bili. **4.** A small tree with red flowers, Rhododendron arboreum Smith (St. & Pl.).

ಬಿಲಿಮ್ಬಿ bilimbi. The Bilimbi tree, Averrhoa bilimbi Lin. (St. & Pl.; T. పిలింజ, పిలిమ్బి; M. ఎలిమ్బి, ఏలుమ్బి).

ಬಿಲು bilu. = ಬಿಲ್ 2, etc. (Bp. 4, 26; 61, 25; Tĕ. ವಿಲು). — ಬಿಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಬಿಲ್ಗೊಳ್. (Bh. 6, 4, 103). — ಬಿಲು ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಬಿಲುಸರಳು. (Bh. 6, 4, 107). — ಬಿಲುಜಾಣ. A man skilled in archery (Râm. 3, 6, 12). — ಬಿಲುಟಂಕಾರ. The twang of a bow-string (Bh. 8, 23, 4). — ಬಿಲು ದನಿ. The sound of a bow (Bh. 8, 23, 9). — ಬಿಲುದಿರುವು. -ತಿರುವು. A bow-string (Bh. 8, 23, 32). — ಬಿಲುವಿದ್ಯೆ. Archery (Bh. 1, 8, 13). — ಬಿಲುಸರಳು. A bow and arrows (Bh. 3, 13, 22).

ಬಿಲುಗಾಪಿ bilu-gâra. = ಬಿಲ್ಲಾಱಿ, ಬಿಲ್ಲುಗಾಱಿ. A bow-man, an archer (ಧನ್ವಿ, ಧನುಷ್ಮತ್, ನಿಷಂಗಿ, etc. Nr.; Bh. 1, 7, 5; Si. 271. 288). See ಅಲರುವಿಲುಗಾಱಿ.

ಬಿಲೇಶಯ bilê-śaya. Any animal living in holes: *a snake;* a rat; a hare.

ಬಿಲ್ಗಾಪಿ bil-gâra. = ಬಿಲುಗಾಱಿ. (Rśv. 6, 46).

ಬಿಲ್ಗಾಪಿತನ bil-gâratana. Archery (J. 22, 12. 38).

ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ bilpatrĕ. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ. (My.; see Prv. s. ಬಿಡ ದೇವ).

ಬಿಲ್ಲ billa. N. of a plant (ಸಿಧ್ರಕೆ Si. 484; Tĕ. ಬಿಳ್ಳು, the satin-wood tree,—the wood resembles box,—Swietania chloroxylon Roxb.).

ಬಿಲ್ಲ billa. Tbh. of ಬಿಲ್ವ. (ಬಿಲ್ಲವತ್ತ Čt. I, 93). — ಬಿಲ್ಲಪತ್ರೆ.= ಬಿಲ್ವತ್ರೆ. (My.).

ಬಿಲ್ಲಿ billi. The eyebrow (ಹುಬ್ಬು, ಭ್ರೂ Mr. 317).

ಬಿಲ್ಲು billu. = ಬಿಲ್ 2, etc. (ಧನು Nn. 72; C.; Tĕ. ವಿಲ್ಲು). ಮಹಾದೇವನ ಬಿಲ್ಲು (ಪಿನಾಕ, ಆಜಗವ); ನಾರಾಯಣನ ಬಿಲ್ಲು (ಶಾರ್ಙ್ಗ); ಇನ್ನನ ಬಿಲ್ಲು (ಯಜುರೋಹಿತ Hlâ.). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊಪ್ಪು (ಆಟನಿ Nr.). ಇನ್ನನ ಬಿಲ್ಲು (ಇನ್ನ್ರಜಾಪ Nn. 69). ಬಿಲ್ಲಿಗೆ (Si. 76). ಬಿಲ್ಲಿಂಗೆ (Mr. 293). ಬಿಲ್ಲಾದರೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಕೆತ್ತೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). See Si. 287. 288. 415. — ಬಿಲ್ಲವ. -ಅವ. A bow-man. 2, a man of the toddy-drawer caste (Tu.). ದೊಣ್ಣರ ಸಾವು ಗಣಿಯ ಮೇಲೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇಲೆ (Prv.). — ಬಿಲ್ಲ ಹಾವು. = ಬಿಲ್ಲೂಱಹಾವು. (S. Mhr.). — ಬಿಲ್ಲೂಱಹಾವು. N. of a long, green venomous snake, living in trees (My.).

ಬಿಲ್ಲುಗಾಪಿ billu-gâra. = ಬಿಲುಗಾಱಿ, etc. (My.).

ಬಿಲ್ಲೆ billĕ. A circular object, a round plate of metal, etc.; the breast-plate of a belt, as of a peon (My.; Tĕ.; T. పిల్లె, ఎల్లె; M. എല്ലെ; Mhr., H. ಬಿಲ್ಲಾ). ಗನ್ನದ ಬಿಲ್ಲೆ (ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನ, ಪರ್ವ Si. 228). ಮೂಱು ಕಾಸಿನ ಬಿಲ್ಲೆ, ಆಱು ಕಾಸಿನ ಬಿಲ್ಲೆ (My.). See ಜಡೆ-; Prv. s. ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ. — ಬಿಲ್ಲೆಯವ. -ಅವ. A peon (My.). — ಬಿಲ್ಲೆಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A ring with a round plate upon (My.; Si. 220). — ಬಿಲ್ಲೆಹುಳು. An insect of a shining greenish colour that does much damage to jôḷa (S. Mhr.).

ಬಿಲ್ವ bilva. = ಬಿಲ್ಲ, ಬಿಳವ, ಎಲ್ವ. *A thorny tree, the Bael or Bel tree, Aegle marmelos* Corr. (ತ್ರೀಫಲ, ಮಾಲೂರ, ಬೆಲ್ವತ Mr. 112).

ಬಿಲ್ವಪತ್ರ bilva-patra. (also ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ, *e. g.* Bp. 43, 19. 26). = ಬಿಲ್ವತ್ರೆ, ಬಿಲಪತ್ರೆ, ಬಿಲ್ಲಪತ್ರೆ, ಬಿಲ್ಲವತ್ತ, ಬಿಲ್ವತ, ಬಿಲ್ವತ್ತ. A Bael leaf, or Bael leaves.

ಬಿಲ್ವರ bilvara. N. of a plant (ಧನ್ವಿ Mr. 120). *Cf.* ಬಿಲಾರ, ಬಿಲ್ವಾರ.

ಬಿಲ್ವಾರ bilvâra. = ಬಿಳವಾರ. (My.).

ಬಿಲ್ಲಣ billaṇa. N. of a poet. (My.).

ಬಿಸ bisa. 1. = ಎಸ 1. Tbh. of ವಿಷ (Śmd. 357, Čt. II, 61; ನಂಜು Śm. 87; Grj. 4, 104). See ಬಿಟ್ಟಿಬಿಸ. — ಬಿಸ ಕೊಳ್. To take poison (V. 9, 104). — ಬಿಸಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಬಿಸ ಕೊಳ್. (V. 9, 44). — ಬಿಸಮುಣ್. -ಉಣ್. To eat poison (V. 9, 48).

ಬಿಸ bisa. 2. = ಎಸ 2. (ನಾಳ, ಮೃಣಾಲ Hlâ.).

ಬಿಸಕಣ್ಠಿ bisa-kaṇṭha. (= ವಿಸಕಣ್ಠಿಕೆ). A kind of crane (ಬಲಾಕ, ಬೆಳ್ಕಕ್ಕ Mr. 172).

ಬಿಸಕಾಣ್ಡ bisa-kâṇḍa. = ಬಿಸ 2. (Čpr. 6, 49; Śśv. 3, 44).

ಬಿಸಜ bisa-ja. = ವಿಸಜ. A lotus (ತಾವರೆ Nn. 56; ಪುಷ್ಕರ Mr. 496).

ಬಿಸಜನಯನೆ bisaja-nayanĕ. A lotus-eyed woman (Bp. 32 sum.).

ಬಿಸಜಲೋಚನೆ bisaja-lôčanĕ. = ಬಿಸಜನಯನೆ. (Bp. 43, 11).

ಬಿಸಜೋದ್ಭವ bisaja-udbhava. Brahmâ (Čpr. 4, 33).

ಬಿಸದಳ bisadaḷa. = (ಬಿಸವನ್ದ, ಬಿಸುವನ್ದ), ಬಿಸುದಳ. Surprise, astonishment, wonder; a wonder (ಜೋದ್ಯ Čt. I, 57, o. r. ಬಿಸುದಳ; ವಿಸ್ಮಯ Čt. II, 94, Kk. 49).

ಬಿಸರು bisaru. (= ಬಿಚ್ಚು 1?). (Abhâ. 2, 53).

ಬಿಸರುಹ bisa-ruha. = ಬಿಸಜ. (Čh. v. 299; Bp. 38, 36).

ಬಿಸರುಹಜನ್ಮ bisaruha-janma. Brahmâ.

ಬಿಸರುಹಜನ್ಮಗಣ bisaruhajanma-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಬಿಸರುಹೋದ್ಭವ bisaruha-udbhava. Brahmâ.

ಬಿಸರುಹೋದ್ಭವಗಣ bisaruhôdbhava-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಬಿಸಲ್ bisal. ಬಿಸಲು. = ಬಿಸಿಲ್, etc. (ಜಳ Śm. 15, o. rs. ಬಿಸಿಲ್, ಬಿಸುಲ್; My.; B. 1, 25; T. ವೆಯ್ಯಲ್). ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಸೇ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? — ಬಿಸಲು ಬನ್ದ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ (Prvs.). See ಬೆವ್ವಿಸಲ್. — ಬಿಸಲಡಿಗೆ. -ಆಡಿಗೆ. A meal prepared and eaten whilst the sun is shining, on the day that immediately precedes the marriage festival (My.). — ಬಿಸಲ್ಮುದುರೆ. = ಬಿಸಲ್ಗುದುರೆ. (ಮರೀಚಿಕೆ, ಮೃಗಜಲ G.). — ಬಿಸಲ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಮರೀಚಿ Śm. 15). — ಬಿಸಲ್ಪಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕ. The ruddy goose (ಜಕ್ಕವಕ್ಕ, ಪೊಣರ್ವಕ್ಕ, etc., ಜಕ್ಕವಾಕ Śm. 28).

ಬಿಸಲತೆ bisa-latĕ. A lotus-plant (Čpr. 7, 142; 8, 41).

ಬಿಸವನ್ದ bisavanda. = (ಬಿಸದಳ, etc.), ಬಿಸುವನ್ದ. (Tbh. of ವಿಸ್ಮಾಪನ?). A surprising object, a wonder; wonder (ಕೌತುಕ Śmd. II; Śm. 5; Kk. 83, o. r. ಬಿಸುವನ್ದ).

ಬಿಸಸನ bisasana. (Tbh. of ವೈಶಸನ). Striking, killing (ಪೊಯಿದುದು Śk.); distress, pain, calamity, misery (? ವೈಶಸನಮ್ಯ Čt. II, 115).

ಬಿಸಸೂತ್ರ bisa-sûtra. A lotus-fibre (Čpr. 6, 54).

ಬಿಸಾಟು bisu2-âṭu. 1. = ಬಿಸುಡು. ಬಿಸಾಟಿ ಒಗೆಯೋಣ (ಸ್ಪೈಪ್ರ); ಬಿಸಾಟೋಣ (ಕ್ಷೇಪಣ Čb.). ತನ್ನ ಕೋಲು ಬಿಸಾಟಿದನು (B. 3, 124).

ಬಿಸಾಟು bisâṭu. 2. P. p. of ಬಿಸುಡು. (My.). ಪಾಯಸದ ಬಟ್ಟಲವನ್ನು ಬಿಸಾಟು (B. 2, 50). ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಅಲೆಯುತ್ತೀಯೇ? ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ಬಿಸಾಟ ಹಾಗೆ ಸಾಯುವನ್ತೆ! (Prv.).

ಬಿಸಾಡು bisu2-âḍu. (= ಬೀಸುಡು). To throw away, to throw (ಚಲ್ಲಿ ಬಿಡು G.). P. p. ಬಿಸಾಟು. ಬಾಯೀ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಪರದೇತಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಈಚೆಗೆ ಬಿಸಾಡು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ bisâḍuvikĕ. Throwing away. ಹಿಡಿದು ಸೆಳದು ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ (Sinhâr, ಆಹ್ಯವಹರ್ಷಣ Si. 393).

ಬಿಸಿ bisi. = ಬೆಸು 1. (ಸನ್ತಾಪ, ಸಂಜ್ವರ Si. 25; C.). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆವುದಾನೊನ್ದು ಪೊಸರ ಹೊಯ್ದೊಡದಿತ್ತಣಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಅಮಿಕ್ಷೆ Nr.). ನೃಲ್ಪ ಬಿಸಿ (ಮನ್ಮೋಜ್ಞ Si. 36). ಆಜ್ಞರ್ಣದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ 201. 400). ಬಿಸಿಯಾದ ಗಂಜಿ (ಯವಾಗು, ಉಷ್ಣಿಕೆ, etc. 315). ಬೆಂಕಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥ ಜ್ಯಾಗೆ ಬಿಸಿಯಿರುವದೋ, ಹಾಗೇ ಈ ಶರೀರಾಗ್ನಿಯಿನ್ದ ನಮ್ಮ ಮೆಯ್ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಿಸಿಯಿರುವದು (B. 4, 31). ಹಾಲು ಕಾಡು ಬಿಸಿಯಾದವೋ? (Bp. 14, 8). ಬಿಸಿಯಾದ್ದು ಆರ್ಸ ಬೇಕು, ಹಸಿಯಾದ್ದು ಕಾಯಿಸ ಬೇಕು. — ಬಿಸಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು. — ದೋಸೆ ಬಿಸಿಯೆನ್ದು, ಮಸಿಕೆಣ್ಣಿ ತಿನ್ದ (Prvs.). See ಬಲ್ವಿಸಿ. — ಬಿಸಿಗಣ್. -ಕಣ್. A fiery eye (Grj. 8, 48). — ಬಿಸಿಗದಿರ. -ಕದಿರ. = ಬಿಸುಗದಿರ. (ಪೊಯ್ತು, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ಬಿಸಿಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Heat to become less; to cool (Śśv. 4, 67). — ಬಸಿನೀರ್. -ನೀರು. Hot water (My.; Č. Bp. 47, 41; B. 1, 24. 158; 5, 143). — ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. Very warm blood, such as issues from a fresh wound (J. 12, 25; 25, 24). — ಬಿಸಿಪಾಲ್. Hot milk (Bp. 9, 38). — ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ. rep. Very hot (My.; B. 5, 186). — ಬಿಸಿಬೆಲ್ಲ. Jaggory that is still hot (My.). — ಬಿಸಿನೂಂಸ. Hot meat (B. 5, 287). — ಬಿಸಿಯ ನೆತ್ತರ್. = ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. (J. 25, 35). — ಬಿಸಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Hot boiled rice (My.). — ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್. = ಬಿಸಿವಿಸಿಲ್. (J. 3, 41; 15, 17). — ಬಿಸಿಯ ಮಳಲ್. Hot sand (Bp. 11, 19). — ಬಿಸಿವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. Hot, burning sunshine (Rśv. 5, 32. 45).

ಬಿಸಿನಿ bisini. = ವಿಸಿನಿ. (ನೀರಜದ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ Mr. 420).

ಬಿಸಿಲ್ bisil. ಬಿಸಿಲು. = ಬಿಸಲ್, ಬಿಸುಲ್. The heat and glare of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಪ್ರಕಾಶ, ದ್ಯೋತ Nr., Si. 36; ಆತಪ, ರೌದ್ರ Hlâ.; ಆತಪ Nn. 100, o. r. ಬಿಸುಲು; ಪುಷ್ಕಕ, ಆತಪ 123; ಆತಪ 176; My.; T. ವೆಯಿಲ್, ವೆಯ್ಯಿಲ್; M. ವೆಯಿಲ್; Tč. ವೆಟ್ಟಿ; see ಬೆವೆ 2). ಜುರ್ದದ ವೇಳೆ ಬಿಸಿಲಳುರೆ ಕಮುಬ್ದಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದು (Śmd. 38). See Čpr. 5, after 39; 7, 82; Bp. 28, 37; Rśv. 5, 37. 42. 47; J. 15, 2; 17, 20; 28, 1. 36; 29, 49; B. 4, 190; ಎಳೆವಿಸಿಲ್, ಕಡು-, ಕೆಮ್ಮಿಸಿಲ್, ತಣ್-, ಪೊಮ್-, ಪೊಸವಿಸಿಲ್. — ಬಿಸಿಲಡಿಗೆ. -ಆಡಿಗೆ. = ಬಿಸಲಡಿಗೆ. (My.). — ಬಿಸಿಲುಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಖರಕಿರಣ, etc. Si. 36; My.). — ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. The mirage (ಖರಕಿರಣ, ಮರೀಚಿಕೆ, ಮೃಗತೃಜೆ Nr.). — ಬಿಸಿಲುಪಪ್ಪರ. A screen to keep off the sun (My.). — ಬಿಸಿಲುದೆಗಸು. -ತಗಹು. Removal or decrease of sunshine (Râm. 6, 11, 14). — ಬಿಸಿಲುದೊಜ್. -ತೊಜ್. The mirage (ಖರಕಿರಣ, etc. Si. 36; Abhâ. 6, 26). — ಬಿಸಿಲುಮಾಳಿಗೆ. The unprotected open flat roof of a house (My.). — ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಬಯಲ್ದೊಜ್, ಮರೀಚಿಕಾಜಲ Kk. 11b; ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ 12; Abh. P. 4, 107; 11, 154; 13, 60; J. 15, 4). — ಬಿಸಿಲ್ಪಕ್ಕೆ. = ಬಿಸಲ್ಪಕ್ಕೆ. (ಎಣೆವಕ್ಕ, etc., ಹಕ್ಕವಾಕ Kk. 14).

ಬಿಸು bisu. 1. = ಬಿಸಿ, ಬೆಂ (ಬೆಜ್) 1, ಬೆಚ್ಚನೆ, ಬೆನ್ 1 (Śmd. 215. 216), ಬೆಸ್ಮು 1 (198). Heat, (fieriness; the sun; see ಬೆವೆ 2). — ಬಿಸುಗಣ್. -ಕಣ್. = ಬಿಸಿಗಣ್. (Grj. 8, 57; 10, after 61). — ಬಿಸುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಅ 3. He with the fiery eye: Śiva. — ಬಿಸುಗಣ್ಣಣುಗ. -ಅಣುಗ. Śiva's son Virabhadra (ವೀರಭದ್ರ Śm. 4. 5). — ಬಿಸುಗಣ್ಣನ ಮಗ. Virabhadra (Kk. 6). — ಬಿಸುಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. (Śmd. 216). A hot ray (Śśv. 2, 66). — ಬಿಸುಗದಿರ. -ಅ 3. The sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 14). — ಬಿಸುಗಲ್. -ಕಲ್. The sun-stone (ರವಿಕಾನ್ತ Čt. II, 112; ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ Śś.). — ಬಿಸುಗಾಳಿ. (Śmd. 216). A hot wind. — ಬಿಸು

ನಯನ. A fiery eye (Bp. 51, 81). — ಬಿಸುಸೀರ್. (Ḳmd. 216). = ಬಿಸಿಸೀರ್. — ಬಿಸುನೆತ್ತರ್. (Ḳmd. 216). = ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. ಬಿಸು ನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯನೊಡ್ಡಿ (216). See Abh. P. 8, after 46; 13, 45. 48. 81. 123. — ಬಿಸುಸುಯ್. 1. To sigh hotly, fervidly or deeply. See Ḳmd. 267; Bp. 18, 57; Bh. 1, 20, 61; J. 18, 16. 47; 19, 7; 28, 16. 17. 33; 30, 35. — ಬಿಸು ಸುಯ್. 2. Hot breath; a fervid, deep sigh (Rśv. 5, 32; Śśv. 2, after 42; 4, 93; J. 15, 3).

ಬಿಸು bisu. 2. (= ಬೀಸು 1). See ಬಿಸಾಟು 1, ಬಿಸಾಡು.

ಬಿಸು bisu. 3. = ಬೆಸು, ಬೆಸೆ 1. To unite firmly, to solder (ಲೋಹಸನ್ಧಾನ Ḳmd. Dh.; T. ಬಿಯ್ಯಿ, to join, be united; T., M. ವಿಳಕ್ಕು, to solder); to join, to be united. P. p. ಬಿಚ್ಚು (282. 284. 287; Čpr. 1, 64; 4, 47; Abh. P. 14, 50; 16, 35; V. 23, after 11; Śśv. 2, 102; J. 5, 7; 10, 11; 30, 22). ಕಳ್ಳವಿಳ್ಳವಬ್ಬಲ್ ಬಾಯೊಳ್ ಬಿಚ್ಚಸ್ತಿರೆ (Ḳmd. 284).

ಬಿಸು bisu. 4. Soldering (Ḳmd. 250).

ಬಿಸುಗೆ bisu-gĕ. 1. (Ḳmd. 248). = ಜೆಸಗೆ, ಜೆಸವು, ಜೆಸಿಕೆ, ಜೆಸಿಗೆ, ಬೆಸುಗೆ No. 1. Soldering; the state of being soldered or firmly united, close connection; composition.

ಬಿಸುಗೆ bisugĕ. 2. A piece at chess or backgammon (? Sāri, ಡೆಂಜಿಯ Ḳmd. II; ದುಣ್ಡಿಜೆ, Sāri Kk. 81; Śm. 39).

ಬಿಸುಟ bisuṭa. = ವಿಸಟ. — ಬಿಸುಟಮ್ಬೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To go or proceed ad libitum (Râm. 6, 44, 12).

ಬಿಸುಟು bisuṭu. 1. = ಬಿಸುಟ್ಟು. P. p. of ಬಿಸುಡು.

ಬಿಸುಟು bisuṭu. 2. = ಬಿಸುಡು. ತಿರವನ್ ಅಗ್ರಹಿಸುತಾಗಳೆ ಜಿವಪಟಿ ಬಿಸುಟಿದನು (Bp. 54, 48).

ಬಿಸುಟ್ಟು bisuṭṭu. = ಬಿಸುಟು 1.

ಬಿಸುಡಿಸು bisuḍisu. To cause to throw away; to throw away. See Bp. 40, 61; 49, 45; Râm. 6, 12, 37; J. 5, 28; 11, 33.

ಬಿಸುಡು bisuḍu. = ಬಿಸುಟು 2, ಬಿಸುರ್, ಬಿಸುಱ್. To throw, cast or fling away madly, furiously, carelessly, heedlessly or inconsiderately, to hurl; to leave abruptly (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ, ಬೀಸಾಡು Ḳmd. Dh.; ವೀಣ್ಬು Čt. I, 42; Tĕ. ವಿಸರು, ವಿಸುರು, to blow, as the wind; to wave, as a fan; to turn, as a mill; to cast, fling or hurl, as a stone). P. ps. ಬಿಸುಟ್ಟು (Čpr. 2, 80; 5, 31; 5, after 75), ಬಿಸುಟು (5, 75). ಒವ್ವ ಬಿನ್ನಣಿಯ ಪ್ಪ ಬಡಗಿಯ ಪಾಂಗಿನ್ವೆಲ್ಲವಂ ಮಾಬ್ಬಿ ತಾಮಿರ್ವರುಂ ಕೆಯ್ದುವಂ ಬಿಸುಟರ್ (Ḳmd. 121). See Bp. 2, 3; 14, 30; 18, 53; 21, 13. 44; 27, 30; 37, 24; 49, 19; 52, 33; 60, 38; Č. Bp. 47, 46; Bh. 1, 8, 21; 8, 37, 34; Râm. 3, 2, 14; Rśv. 6, after 11; Śśv. 1, 18; J. 5, 46.

ಬಿಸುದಳ bisudaḷa. = ಬಿಸದಳ, q. v.

ಬಿಸುಪು bisu-pu. (Ḳmd. 248). Heat (Čpr. 7, after 62; Abh. P. 9, 117; Grj. 4, after 120; 9, after 27; V. 9, 74. 76). See ನನು-.

ಬಿಸುರ್ bisur. = ಬಿಸುಡ್, etc. ಬಿಸುರ್ಪುದು (Abh. P. 14, 23).

ಬಿಸುಲ್ bisul. ಬಿಸುಲು. = ಬಿಸಿಲ್ q. v., etc. — ಬಿಸುಲುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಬಯ್ಲೊಡ್ಡಿ G.).

ಬಿಸುಲಿಸು bisuḷisu. = ಬಿಸುದು, before p. ಬಿಸುದ್ದಿದು (Ḳmd. 222). ಬಿಸುದ್ದಿಂ (217. 275).

ಬಿಸುವನ್ದ bisuvanda. = ಬಿಸವನ್ದ, q. v. (ವಿಸ್ಮಯ Ḳs.).

ಬಿಹ್ವ bihva. = ಬಿಂಹ. Tbh. of ವ್ಯೂಹ. (ಚಕ್ರ, ಬಿಹ್ವಭೇದ Nn. 49; ಪದ್ಮ ವ್ಯೂಹ, ಬಿಹ್ವಭೇದ 54; ಶಂಖ, ವ್ಯೂಹ, ಬಿಹ್ವಭೇದ 66).

ಬಿಳ bila. = ಬಿಳು, ಬೆಳು, etc. — ಬಿಳಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬೆಳುಗಾರ, etc. Borax (My.).

ಬಿಳದು biladu. = ಬಿಳಿದು, etc. (My.; ಅವದಾತ, ಅವಲಕ್ಷ G.; B. 5, 12).

ಬಿಳನ್ದು biḷandu. A large timber-tree, Lagerstroemia microcarpa R. W. (St. & Pl., L. lanceolata Wall.).

ಬಿಳಪು biḷapu. = ಬಿಳುಪು, etc. (My.; ರಜತ, ಸಿಧ್ಮ G.; B. 5, 255).

ಬಿಳಿ biḷi. = ಬಿಳೆ, ಬೆಲಿ. Whiteness (My.; M. ವಿಳಪ್ಪು, T. ವಿಳಂಗು, Tě. ವೆಲೆ, to shine, etc.; *cf.* ಬೆಳ್ 1). Genitive: ಬಿಳಿಯ or ಬಿಳೀ. — ಬಿಳಿಕಬ್ಬು. = ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. (My.). — ಬಿಳಿ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ. White sugar-candy (My.). — ಬಿಳಿಕಾಗದ. White writing paper (My.). — ಬಿಳಿಕೇದಗೆ. A white sort of Pandanus (My.). — ಬಿಳಿಗಡ್ಡ. A white or grey beard (My.). — ಬಿಳಿಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A white blanket (My.). — ಬಿಳಿಗಱೆ. -ಕಱೆ. = ಬಿಳಿಯ ಕಱೆ. (My.). — ಬಿಳಿಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. White or grey hair (My.). — ಬಿಳಿಗೆಣಸು. A white gĕṇasu (My.). — ಬಿಳಿಗೆಮ್ಬು. -ಕೆಮ್ಬು. Pale red, pink (ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ, ಪಾಟಲ, ಶ್ವೇತರಕ್ತ G.; My.). — ಬಿಳಿಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ. ಬಿಳಿಚಿಗ್ಗ. ಬಿಳಿಚಿಗ್ಯನ ಕನ. The common weed Striga densiflora Benth., and a similar species: Striga cuphrasioides Benth. (Z.). — ಬಿಳಿಜಾಲಿ. Acacia leucophlaea (My.). — ಬಿಳಿಜೋಳ. = ಬಿಳೀ ಜೋಳ. (My.). — ಬಿಳಿದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A white lotus (My.). — ಬಿಳಿನಾಗರಹಾವು. A variety of Naga tripudians (Bd.; My.). — ಬಿಳಿಬಣ್ಣ. White colour (My.). — ಬಿಳಿಬಾಳ. = ಬಿಳಿಯ ಬಾಳ. ಬಿಳಿಬಾಳದ ಬೀರು (ಉತ್ತೀರ, ಲಾಮಜ್ಜಕ, etc., ಲಾಮುಜ Nr.). — ಬಿಳಿಮೆಣಸು. A whitish kind of mĕṇasu (My.). — ಬಿಳಿಮೊಗದವ. A man with a white face, a European (My.). — ಬಿಳಿಮೋಡ. A white, rainless cloud (My.). — ಬಿಳಿಯ ಕಣ್. A white eye. (ಕುದುರೆಗೆ) ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಂ (Mr. 276). — ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. (ಇಕ್ಷು, ರಸಾಲ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಕಮ್ಬಳಿ. = ಬಿಳಿಗಮ್ಬಳಿ. ಬಿಳಿಯ ಕಮ್ಬಳಿಯಿನ್ದ ಹೊದಿಸಿದ ರಥವು (ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಕಱೆ. (ಸಿತ ದೂರ್ವ Mr. 109). — ಬಿಳಿಯ ಕರ್ಬು. (Ḳmd. 201). = ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. — ಬಿಳಿಯ ಕೂದಲ. (ಕರ್ಕ Hlâ.; ಸಿತ, ಕರ್ಕ Nr.). — ಬಿಳಿಯಕ್ಷತೆ. -ಅಕ್ಷತೆ. Uncoloured akshatĕ (used at śrâddhas, etc., My.). — ಬಿಳಿಯ ಗಗ್ಗೆ. (ಆರ್ಜಕ, ಬಿಳಿಯ ಕಗ್ಗೊರ್ಲೆ Si. 141). — ಬಿಳಿಯ ಗಜಿ. (ಗೋಲೋಮಿ, ಶತವೀರ್ಯೆ Si. 162). — ಬಿಳಿಯ ಗೋರಟೆ. (ಕಂಕರಾತ, ಕುರುಣ್ಟಕ Mr. 124). — ಬಿಳಿಯ ಚಾಮರ. A white tail-fan (Rśv. 6, after 11). — ಬಿಳಿಯ ತಜ್ಜಿಯ. (ಸಿತಪದಿರ, ಸೋಮವಲ್ಲ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆ. (ಪುಣ್ಡರೀಕ Hlâ., Mr. 419; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಸಿತಾಮ್ಭೋಜ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತಿಗಡೆ. (ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ, ಸರಲೆ, ಶ್ರಿಪುಙ್ಖಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತೊನ್ನು. (ಶುಷ್ಯ, etc. Nr.). — ಬಿಳಿಯದು. -ಅದು. = ಬಿಳಿದು. ತುರಗವರ್ಣಂ ಬಿಳಿಯದಾಗೆ ಕರ್ಕಮದಕ್ಕು (Mr. 275). Plural ಬಿಳಿಯವು (Ḳmd. 119 Mḍb.). — ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಲು. (ಕುಮುದ, ಕೈರವ Hlâ.). — ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಿಲ್. (ಕುಮುದ, ಕೈರವ Nr., Mr. 420). — ಬಿಳಿಯ ನೆಲಗುಳ್ಳ. (ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ, ಮಹಾಶ್ವೇತೆ, ಋಕ್ಷಗನ್ಧಿಕೆ

Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಬಜೆ. (ಮೈಮವತಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಬಳ್ಳಿ. A white creeper (Bp. 34, 8). — ಬಿಳಿಯ ಬಾಳ. (ಉತ್ತರ, ಎಲರ ಣೀಮೂಲ Hlâ.; ಎಲರಣ, ಎಲರತರ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆ. A white stripe. ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆಯುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ರುರು Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ. (ಸಿತಾತಪತ್ರ Nn. 18). — ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವಿ. (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಸರ್ಷಪ Hlâ.). — ಬಿಳಿಯ ಸಾಸುವೆ. (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ Si. 304; My.). — ಬಿಳಿಯ ಸೀರೆ. A white sîrĕ (Bp. 38, 15). — ಬಿಳಿಯ ಹತ್ತಿ. A sort of cotton (Si. 150). — ಬಿಳಿಯ ಹೊಲೆಯ. A white Hŏlĕya. ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಮ್ಬು ಬಾರದು, ಬಿಳಿಯ ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬು ಬಾರದು (Prv.). — ಬಿಳಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. A white elephant (My.). — ಬಿಳಿಯೆಕ್ಕೆ. -ಎಕ್ಕೆ. A white sort of ĕkkĕ (My.). — ಬಿಳಿಲಕ್ಕಿ. A white kind of lakki (My.). — ಬಿಳಿಸಣ್ಣಿಗೆ. A white sort of sampigĕ (My.). — ಬಿಳಿಹೂವಿನ ಲಕ್ಕಿ. A small evergreen tree with a very fragrant white flower, Guettarda speciosa L. (St. & Pl.).

ಬಿಳಿದು bilidu. (ಕೆmd. 96). = ಬಿಳಿದು, (ಬಿಳಿಯದು), ಬಿಳೆದು. That which is white; the colour white (ಸಾರ. ಶ್ವೇತ, ಸಿತ, ಶುಭ್ರ, ವಲಕ್ಷ, ಧವಲ, ಆರ್ಜುನ, ಹರಿಣ, ಅವದಾತ, ವಿಶದ, ಪಾಣ್ಡರ, ಪಾಣ್ಡು Hlâ., Nr.; ಸಿತ Nn. 4; ಧವಲ 6; ಶುಚಿ, ಧವಲ 18; ರಾಮ, ಧವಲ 24; ಲಲಾಮ, ಧವಲ 26; ತಾರದೆ, ಧವಲ 28; ಶುಕ್ಲ, ಸಿತ 32; ತಾರ, ಶುಭ್ರ 40; ಕಲಧ್ಧೌತ, ಸಿತ 44; ಶ್ವೇತ 66. 103; ಬೆಳವರ್ಣ Kk. 25; ಬೆಳುವಣ್ಣ Kṁ. 69; My.). Its genitive (as follows from Hlâ.'s ಬಿಳಿದಬಿಲ್ಲಿ) is ಬಿಳಿದು, or (as follows from Nr.'s ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ) ಬಿಳಿದಿನ; its dative (as follows from Mr.'s ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ) may be also ಬಿಳಿದಿಗೆ. ಬಿಳಿದಬಿಲ್ಲಿ ಶುಚಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ ಸಿತ ಎಮ್ಬುದು (Nr.; ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ appears also Nn. 4. 6. 18. 28. 32. 40. 66). ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ ಕೆಮ್ಪುರೆ (ತುರುಗಂ) ಜನ್ನನದು (Mr. 275). ರಾಮ ಬಿಳಿದಿನೊಳ್ ಅಕ್ಕು (504). (ಕುದುರೆಗೆ) ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ಪ ಹಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯಮದು (277). ಲೊಕ್ಕ ಬಿಳಿದಾದೊಡೆ ಶ್ವೇತಸುರಸೆ ಭೂತವೀಧ್ರೀ ಎನಿಸುಗುಂ; ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿತಂಗ, etc. Nr.). See Ṗr. 5, 124; Grj. 2, after 106; Bp. 60, 48; ನಸು-.

ಬಿಳಿವಾರ bilivâra. = ಬಿಲ್ವಾರ. A large and valuable forest tree, Albizzia odoratissima (Van Someren; My.).

ಬಿಳು biḷu. = ಬಿಳಿ, etc. — ಬಿಳುಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬಿಳಗಾರ, etc. (My.).

ಬಿಳುಪು biḷupu. = ಬಿಳಪು, ಬಿಳ್ಪು, ಬೆಳುಪು, ಬೆಳ್ಪು. Whiteness; the colour white (My.; Bp. 3, 1; B. 3, 99). ಬಿಳುಪುಬಣ್ಣ (ಶುಕ್ಲ, ಶುಭ್ರ, ಶುಚಿ, ಶ್ವೇತ, ವಿಶದ, etc.); ಬಿಳುಪು ಪಚ್ಚೆ ಎರಡೂ ಬೆರತ ಬಣ್ಣ (ಹರಿಣ, ಪಾಣ್ಡುರ, ಪಾಣ್ಡು); ಕೆಮ್ಪು ಬಿಳುಪು ಬೆರತಿರುವ ಬಣ್ಣ (ಪಾಟಲ, ಶ್ವೇತರಕ್ತ Si. 51). ಮುದಿತನದಿನ್ ಕೂದಲು ಮುನ್ತಾದ ರೋಮುಗಳಲ್ಲಿ ಉಣ್ಟಾಗುವ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ 195). ಬಿಳುಪು ಹಳಪಿ ಬೆರತ ಪದಾರ್ಥ (ಹರಿಣ 419). ಬಿಳುಪು ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದುದು (ಪಾಟಲ, etc.); ಬಿಳುಪು ಮಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣವಳು (ಸಾಮಲೋಚನೆ); ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವದಱಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದಾದ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ); ಬಿಳುಪು ಘನಮಾದ ಸಾರಂಗ (ನ್ಯಂಕು Nr.).

ಬಿಳೆ bilĕ. = ಬಿಳಿ. (My.). Genitive ಬಿಳೆಯ, ಬಿಳೇ. — ಬಿಳೆ ಬೆಳ್ಕಕ್ಕ. The pure white heron, Ardea modesta (Bḍ.). — ಬಿಳೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A white, good kind of betel-leaf. ಅಲ್ಲ ಆರಿಸಣವುಣ್ಬು, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳೆಯೆಲೆಯುಣ್ಬು, ಒಳ್ಳೆ ಹಲಸುಣ್ಬು; ಮೆಲಲಿಕ್ಕೆ ಮಲನಾಡ್ದನ್ ಆಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೇ? (Sp.). — ಬಿಳೆಹದ್ದು. The white-dotted eagle, Aquila punctata (Bḍ.). — ಬಿಳೇ ಉಡ. A kind of Agames, Physignathus mentager (Bḍ.). — ಬಿಳೇ ಎಕ್ಕೆ. (ಅಲರ್ಕ, ಪ್ರತಾಪನ G.). — ಬಿಳೇ ಕಮಲ. (ಕುಮುದ G.). — ಬಿಳೇ ಕರಡಿ. A white bear (B. 3, 108). — ಬಿಳೇ ಕಡಿ. (ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ, ಶತವೀರ್ಯ G.). — ಬಿಳೇ ಕಾಗದ. White paper (B. 4, 209). — ಬಿಳೇ ಕಾಡಿನ ಗಿಡ. (ಕದರ G.). — ಬಿಳೇ ಕುಮ್ಬಳಬಳ್ಳಿ. The white gourd, Beninkasa cerifera Savi. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಗಣಬಲಿಗಿಡ. A prostrate herb, Trianthema monogyna L. (St. & Pt.). — ಬಿಳೇ ಗುಲಾಬಿ. (ಸಪಾ G.). — ಬಿಳೇ ಗುಳ್ಳಗಿಡ. (ಗುಳ್ಳಗಿಡ St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಗೆಣಸು. A prickly kind of yam, Dioscorea tomentosa Spr. (St. & Pl.; My.). — ಬಿಳೇ ಜಾಲಿಮರ. The tree Acacia leucophlea Willd. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಜೇನುತುಪ್ಪ. A white kind of honey (G. 311). — ಬಿಳೇ ಜೋಳ. Great millet, Sorghum vulgare Pers. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ತಾಜಿಗಿಡ. (ಸೋಮವಲ್ಲ Si. 405). — ಬಿಳೇ ತಾವರೆ. (ಬಿಳೇ ನೆಯ್ದಿಲೆ St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ತೋಳ. A white wolf (B. 3, 85; 5, 252). — ಬಿಳೇದು (ಬಿಳಿಯ ಅದು, My.). That which is white. Plural ಬಿಳೇವು (B. 3, 55. 113). — ಬಿಳೇ ನನ್ದಿಮರ. (ನನ್ದಿಮರ Z.). — ಬಿಳೇ ನಾಗದನ್ತಿ. The Indian jalap, Ipomaea turpethum R. Br. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ನೆಕ್ಕ. A shrub or small tree, Vitex negundo L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ನೆಯ್ದಿಲೆ. The water-plant Nymphaea lotus L., var. pubescens Hook. f. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಬೂರಗದ ಮರ. A kind of silk-cotton tree, Eriodendron anfractuosum D. C. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಬೋವುಮರ. A tree yielding a kind of lac, Shorea talura Roxb. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಭೋಗಿಮರ. = ಬಿಳೇ ಬೋವುಮರ. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಮುತ್ತಿ. The timber tree Terminalia paniculata Roth (Z.). — ಬಿಳೇ ಮನ್ದಾರ. A shrub with geminate leaves and white flowers, Bauhinia acuminata L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಮರುಗದ ಗಿಡ. (ಫಣಿಜ್ಜುಕ G.). — ಬಿಳೇ ಮಳಲು. White sand (B. 4, 225). — ಬಿಳೇ ಮೀಹ. A kind of mêha (G. 425). — ಬಿಳೇ ಲಕ್ಕಿ. (ಭೂತವೇತ್ರಿ, ಶ್ವೇತಸುರಸ G.). — ಬಿಳೇ ಸೂರಿಗಿಡ. A common shrub with white berries, Flüggea leucopyros Willd. (Z.). — ಬಿಳೇ ಹಣಜ. (ಗೋಲೋಮಿ G.). — ಬಿಳೇ ಹುಚ್ಚುತರ್ಕಣ ಕಸ. The herb Heliotropium ovalifolium Forsk. (Z.). — ಬಿಳೇ ಹೂವಿನ ಜಾಲಿ. (ಅರ್ಜಕ G.).

ಬಿಳೆದು bilĕdu. = ಬಿಳಿದು, etc. (B. 1, 1).

ಬಿಳ್ಪು bilpu. = ಬಿಳುಪು, etc. (ಗಾಂಗೇಯ, ಧವಲ Nn. 44; ಶುಭ್ರ 75; ಆರ್ಜುನ Mr. 508, o. r. ಬೆಳ್ಪು; My.). ಬಿಳ್ಪಿನಲ್ಲಿ (Nn. 26. 44).

ಬಿಟಿಲ್ bil. 1. = ಬೀಲ್ 1 (Kṁd. 285), ಬೀಟು. To fall (ಪಡಲಿದು Kk. 60; T. ಎಟು, ಎಳ್ದ್, M. ಎೞು; Tu. ಬೂರು); to fall out, to happen: to happen to come: to turn out: to become;—to slip from the hand (ಕೆಯ್ಯೋೞ್ಲ್ Kṁd. I; M. ಎೞುಕ್ಕು). **2,** to go to ruin, to be spoiled (ಪದಿಸು Kṁd. I; T. ಎದು, ಎಳಿ; M. ಎೞು);—to die (ಸಾಯ್ Kṁd. I; T. ಎಳಿ, ಎದು, ಎೞ, ಎೞು, M. ಎೞು; Tĕ. ಬಿದ್ದು; Tu. ಬೂರು). P. ps. ಬಿದ್ದು (Ṗr. 5, 42 twice), ಬಿದ್ದು q. v., ಬಿದ್ದ, and abnormally ಬಿದ್ದು (Bp. 44, 28). ಬಿದ್ದುದು (ಪನ್ನ, ಪತಿತ Hlâ.). ಬಿದ್ದಂ (Kṁd. 49. 285. 288). ಈಗಳಿನ ದೆಸೆಗೆವಿದ್ದ (-ಬಿದ್ದ) ಮಹಾಕವೀಶ್ವರರ್ (134). ನೆನದನಾ ಹಿರಣ್ಯಕನನ್ದು ಬಿದ್ದನ್ದನುಂ (203). See Abh. P. 13, 69; Grj. 10, 92; Rśv. 5, 39; 8, 124; 13, after 96; ಇದುವಿದ್, ಬಯಲ್ವಿದ್.

ಬಿಟಿಲ್ bil. 2. P. p. of ಬಿದ್ 1. — ಬಿದ್ ತರ್. (= ಬಿದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To fall (Abh. P. 8, 29; 11, 107; 15, 63).

ಬಿಟಿಲ್ bilal. ಬಿಟಿಲು. = ಬಿದ್ಲ್ No. 1, ಬೀಟಿಲ್, ಬೀಟುಲ್, ಬೀಡುಲ್. A root that (falls or) grows down-

wards from the branches of a banian and other trees, a pendent root (ಜಟಿ, ನೇತ್ರ Si. 452; My.; T. ಎದುದು, ಎೞ್; M. ಎದುದು, ಎದುವೇರ್, ವೇಡು). See Čpr. 8, after 44; Grj. 5, after 42; Si. 120. 121. 415. — ಬಿದಿಲ್ವರೆ. -ಪರೆ. To spread like pendent roots (Čpr. 6, 59).

ಬಿಟ್ಟಿಚು biṭṭiću. = ಬಿಡ್ಚು. To cause to fall, to put down (Bh. 4, 4, 101).

ಬಿಟ್ಟಿಲ್ biṭṭil. ಬಿಟ್ಟಿಲು. = ಬಿಬಿಲ್, etc. (ಜಟಿ Mr. 518; My.). **2,** N. of a plant (ಒಣ್ಣ Mr. 121; T. ಎಬಲ್, the grass Andropogon muricatum). — ಬಿಬಿಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a pendent root (Ššv. 3, after 35).

ಬಿಟ್ಟಿಕ್ಕೆ biṭṭikke. = ಬಿಕ್ಕೆ, q. v. (ಒನ್ದು ಮರಂ Šmd. I).

ಬಿಟ್ಟಿು biṭṭu. = ಬಿಬಿಚು. To cause to fall, to fell (J. 20, 34).

ಬಿಟ್ಟಿುತ್ತು biṭṭutu. = ಬಿತ್ತು 2. Falling, a fall (Abh. P. 11, 143); seed, a seed (Rśv. 11, 68).

ಬೀ bī. To end, to cease (v. i.); to fail; to fall away or off; to fade; to perish; to die (ಅಸಾನ Šmd. Dh.; ತೀರ್ Bhn. 21; ಸವರ್, ತೀರ್ 33, o. r. ಸವೆ; ಬೀಡಾಗು, ಬೀಳಲಾಗು Šm. 22; T. ವೀ, act of forsaking; death). P. p. ಬೀತು (Šmd. 287 Cm.; Čpr. 7, 118). See Čpr. 8, 69; Bp. 22, 8; 26, 42; 37, 22; 40, 86; 47, 7; Bh. 7, 1, 8; 8, 26, 36; 9, 2, 45; J. 5, 48; 10, 14; 15, 17. 18; 18, 13; 24, 60.

ಬೀಕಲ್ bīkal. Ending, etc. (ಬೀತುದು, ಬೀಡಾದುದು Šm. 22).

ಬೀಗ bīga. 1. = ಬಿಯ್ಗಗ 1. A lock, a pad-lock (My.; B. 4, 148; Tč.; T., M. ವೀಗ; T. ಎೞ್ಚು, to bind; *cf.* ಬಿಸು 3). — ಬೀಗದ ಕೆಯ್. A key (My.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕದ್ದ ಕಳ್ಳ ಬೀಗದ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). — ಬೀಗದ ಮರ. The tree Elaeocarpus lanceaefolius Roxb. (St. & Pl.). — ಬೀಗಮುದ್ರೆ. A seal upon a door; shutting a door, locking up (My.; T., Tč.).

ಬೀಗ bīga. 2. = ಬಿಯ್ಗಗ 2. A relative by marriage (My.; ನಣ್ಬಿ, ಶ್ಯಾಲ G.; ಬಿದ್ದಿನ Bhn. 59, o. r. ಬಿದ್ದುನ; B. 5, 49; Tč. ಎಯ್ಯ, ಎೞಯ; M. ವೇೞ್ತಿ, connexions and relations). ಬೀಗನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂ ವೀನ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಮನೆ.

ಬೀಗತನ bīgatana. Relationship by marriage (My.).

ಬೀಗತಿ bīgati. A female relative by marriage (My.).

ಬೀಗಿತಿ bīgitti. = ಬೀಗತಿ. (My.).

ಬೀಗು bīgu. 1. To go backwards, to recede, to retreat (ಪಿಡ ಮೆಟ್ಟು Šm. 82; Č. Bp. 1, 2; J. 16, 39; Tč. ವೀಗು; T. ವಲಗು; M. ವಲಞ್ಞು, to go aside).

ಬೀಗು bīgu. 2. To become large, stout, bulky or big, to swell (ಸ್ಥೂಲ್ಕ Šmd. Dh., Šm. 82; ಬಾ Bhn. 21; Čpr 4, 48; Abh. P. 7, 157; Rām. 3, 8, 4; Ššv. 1, 51; Tč. ವೀಗು, ವಿಕ್ಕು; T. ವೀಂಗು; M. ವೀಙ್ಙು, ವೀಕ್ಕುಕ; T., M. ವೀಙು, to be great or grand; to be puffed up, inflated, proud; *cf.* ಬಿಙಾ);—to behave proudly. ಬಾಗಿದರೂ ಬೀಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ತೇಗು 2. **2,** to be elated, to rejoice (ಹರ್ಷಭಾವ Šmd. Dh.; ಹರಿಸ Šm. 82; Čpr. 8, 73; V. 5, 67; Ššv. 5, 37; J. 22, 41).

ಬೀಜ bīja. = ವೀಜ 1. *Seed (of plants, etc.), seed-corn, grain; semen virile.* 2, *source, cause, origin, beginning.* 3, algebra. 4, a testicle (Tč.; Mhr. ಬೀ). See ಬಿತ್ತು. ಬೀಜವೊನ್ದಾದರೆ ಫಲವೊನ್ದೇ?—ಬೀಜವಿಲ್ಲದೆ ಮರವಿಲ್ಲ, ಮರವಿಲ್ಲದೆ ಬೀಜವಿಲ್ಲ.—ಬೀಜ ಸಣ್ಣದಾದರೆ ಮರ ಸಣ್ಣದೋ?—ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಂದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಬೀಜಗಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To sow (My.). — ಬೀಜಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see seed: to be sown with seed (My.). ಮಬೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಹೊಲಗಳು ಬೀಜಗಾಣುವ ದಿಲ್ಲ (B. 2, 49). — ಬೀಜವರಿ. The amount of seed required for a portion of land (My.; Tč.). ಇಕ್ಕಳ ಬೀಜವರೀ ನೆಲ (ಪ್ರೌಣಕ); ಒನ್ದು ಕಣ್ಣುಗ ಬೀಜವರೀ ನೆಲ (ಪಾರೀಕ, etc. Si. 802).

ಬೀಜಕೋಶ bīja-kōša. *A seed-vesset, the pericarp of a flower; the seed-vessel of the lotus* (ಕರ್ಣಿಕೆ Mr. 420).

ಬೀಜಕೋಶಿ bīja-kōši. *A pod, a legume.*

ಬೀಜಗಣಿತ bīja-gaṇita. Algebra. (My.).

ಬೀಜಪೂರ bīja-pūra. *Common citron.* 2, *a variety of citron, Citrus medica* Lin.

ಬೀಜಸಂಜ್ಞಕ bīja-saṁjñaka. Being called seed or source. ಬೀಜಸಂಜ್ಞಕಮ್ ಅಹ ಸುರಾರಮ್ಭದ್ರವ್ಯ (ಕಿಣ್ವ, ನಗ್ನಹು Nr.).

ಬೀಜಸ್ಥಾಪನ bīja-sthāpana. Planting or putting seed. See ಬಿತ್ತು.

ಬೀಜಾಕೃತ bījā-kṛita. *Harrowed or ploughed over after sowing.*

ಬೀಜಾಕ್ಷರ bīja-akshara. The principal syllable of a mantra; a syllable that is used to represent a certain mantra. (Rām. 1, 2, 9).

ಬೀಜಾವಾಪ bīja-āvāpa. Sowing seed (My.).

ಬೀಜಿ bīji. Possessing, or bearing, seed; being of the race of. See ರಾಜಿ-.

ಬೀಜ್ಯ bījya. Sprung from seed; *sprung from or belonging to any family.*

ಬೀಟಿ bīṭi. = ಬೀಟಿ 1. (St. & Pl.; Tu.).

ಬೀಟಿ bīṭe. 1. = (ಇಬಡಿ, ಇಬ್ಬರಿ), ಬೀಟೆ. The blackwood tree, Dalbergia latifolia Roxb. (My.; M. ವೀಟ್ಟಿ; ಮಜ್ಜೆ Mr. 120).

ಬೀಟಿ bīṭe. 2. = ಬೀಡಿ, ಬೀಡು 1, ಬೀಡೆ. (A separation), a chink, a fissure, a crack, a crevice (My.; Bp. 27, 17; Tč. ಬೀಟಿಕೆ, ವೀಟಿಕೆ; *cf.* ಬೀಙ್, ಬೀಙ್ಞಿ). — ಬೀಟಿ ಬರಿ. = ಬೀಟಿ ಬೀಡು. (My.). — ಬೀಟಿ ಬೀಡು. A crack to occur, to crack, to be cleft (My.).

ಬೀಡಾರ bīḍu²-āra¹). = (ಬೀಡರಿ), ಬಿಡಾರ. A halting- or dwelling-place: a house (ಮನೆ Bhn. 40; T., M. ವೀಡಾರ). ಆರಸುಗಳ ಬೀಡಾರ (ಉಪಕಾರ್ಯೆ, ಉಪಕಾರಿಕೆ Hlā.). See Bp. 27, 52; Č. Bp. 47, 33; Bh. 1, 8, 71; 1, 12, 6. — ಬೀಡಾರ ಮಾಡು. To take lodgings, to lodge. ವಿಪ್ರ ಸೊಬ್ಬನ ಭವನದಲಿ ಮಾಡಿದರು ಬೀಡಾರವನು (Bh. 1, 10, 8).

ಬೀಡಿ bīḍi. = ಬೀಟೆ 2. (Bh. 8, 10, 10).

ಬೀಡಿ bīḍi. A small shiroot, a cigarette (My.; H.).

ಬೀಡಿಕೆ bīḍikē. Halting; a halting- or resting-place: a camp (ನಿವೇಶ, ತಿವರ Hlā.; Čpr. 3, 67; Rām. 6, 55, 15). ಬೀಡಿಕೆಯೆತ್ತು ಅದರೆ ಹಾಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದೀತೇ (Prv.).

ಬೀಡು bīḍu. 1. = ಬೀಟೆ 2, etc. (ಬಿರಿದುದು Kk. 67, o. r. ಬಿರುಕು; Bh. 3, 19, 37; T. ವೀಡ್ದು).

ಬೀಡು biḍu. 2. = ಬೀಟ್ 3. (fr. ಬೀಡು Śmd. 250). Leaving; leave;—dismission;—discharging (an arrow, Abh. P. 9, 63);—halting, stopping (ಬಿಡುವ ಥಾವ Śm. 94); that which is left out or omitted. **2,** a halting place, a camp, a habitation, an abode, a residence, a house, a place (ನೆಲೆ, ಪೊಬಿಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ತಾಣ, ಇಮ್ಮು, etc., ಆಶ್ರಯ Śm. 58; ಮನೆ 94; ನೆಲೆ, ಪೊಬಿಲ್, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; T., M., Tē. ವೀಡು; Tu. ಬೂಡು). ಕುಬೇರನ ಬೀಡು (ಅಲಕೆ); ರಾಜಧಾನಿಯ ಕೆಲವ ಬೀಡು (ತಾಪಾನಗರ, ಉಪನಗರ); ಜನಕನ ಬೀಡು (ಮಿಥಿಲೆ Hlā.; Mr. 190). ನಗರದೊತ್ತಿನ ಬೀಡು (ಉಪನಗರ Mr. 190). ಆರಸುಗಳ ಬೀಡು (ಉಪಕಾರಿಕೆ 191). ರಾಗವೇ ಮೂಡಲೂ, ಯೋಗವೇ ಬಡಗಲೂ, ರೋಗವೇ ಕುದ್ಧ ಪಡವಲೂ, ತೆಂಕಲೂ ಭೋಗದ ಬೀಡು (Sp.). See Śmd. 84 & 281 (Mdb.); Čpr. 5, 102; Abh. P. 7, after 80; 14, after 3, 33 & 105; Bp. 9, 8; 43, 52; Prll. 3, 2; ಕಣ್ಬೀಡು, ತಲೆವೀಡು, ತಾಯ್ವಿಡು, ನೆಲೆವೀಡು, ಪುಣ್ಯವೀಡು, ಪೊಱ ಬೀಡು, ಸಂಕಲೆವೀಡು. — ಬೀಡಂ ಬಿಡಿಸು. To encamp (v. t., J. 7, 8). — ಬೀಡಂ ಬಿಡು. = ಬೀಡುವಿಡು. (Abh. P. 12, after 40). — ಬೀಡಾಗು. -ಆಗು. To become a place for— (Śśv. 4, 133). 2, to encamp (v. i., J. 26, 2). — ಬೀಡು ಕೊಳ್. = ಬೀಬ್ಯೊಳ್ (Śmd. 28). To take leave, etc. — ಬೀಡುಗಲಹ. -ಕಲಹ. Quarrel in a camp, etc. (Bh. 1, 8, 2). — ಬೀಡು ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To encamp (J. 2, 65). — ಬೀಡುದಾಣ. -ತಾಣ. Lodgings (Čpr. 5, after 121). — ಬೀಡು ಬೀಡು. rep. (J. 5, 70). — ಬೀಡುವಿಡು. -ಬಿಡು. To encamp (v. i., Čpr. 6, after 88; Abh. P. 15, after 55).

ಬೀಡು biḍu. 3. A mass, a pile, a heap (J. 10, 3; 17, 20).; a crowd (of people, Bh. 1, 8, 84; Tu. ಬೀಡು; T. ಪೀಡು, greatness; strength; *cf.* ಬಿಡಯ 1, ಬಿಸು 3, ಬೀಗು 2).

ಬೀಡು biḍu. 4. (fr. ಬಿದ್ 1, ಬೀಯ್ 1; *cf.* ಬೀ). = ಬೀಬ್ 2. A waste, a wild, uncultivated, waste land (My.; Tē. ಬೀಡು, ಬೀರು). — ಬೀಡಾಗು. -ಆಗು. To perish; to become waste (ಬೀ, ಬೀಕಲಾಗು Śm. 22). — ಬೀಡು ಬಿಡು. To let remain waste or uncultivated (My.). — ಬೀಡು ಬೀಬು. = ಬೀಡು ಬೀಡು. To become or remain uncultivated (My.).

ಬೀಡೆ biḍĕ. = ಬೀಟೆ 2, etc. (Rāv. 5, 33). — ಬೀಡೆವಿರಿ. -ಬಿರಿ. = ಬೀಟೆ ಬಿರಿ. (Śśv. 2, after 42).

ಬೀಣೆ biṇĕ. = ವೀಣೆ (Śmd. 342). See Śmd. 81. 408; Čpr. 7, 97.

ಬೀತು bītu. P. p. of ಬೀ.

ಬೀದಿ bīdi. Tbh. of ವೀಧಿ (Śmd. 341; ಪ್ರತೋಲಿ, etc. Hlā.; ಎತಿಬೆ, etc. Mr. 191; C.). ಬೀದಿಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಪಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೀದಿಗಿಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To construct a line or road (Čpr. 7, after 92). — ಬೀದಿಗಲ ಹ. -ಕಲಹ. = ಬೀದಿಜಗಳ. (Bh. 1, 8, 2). — ಬೀದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a line; to take and follow a road (Rāv. 6, after 11). — ಬೀದಿಜಗಳ. A street quarrel (My.). ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವದ್ದ (or ಹಣಪಾಗ), ಬೀದಿಜಗಳ ಮುಷ್ಪಾಗ (Prv.). — ಬೀದಿ ಬೀದಿ. rep. (Bp. 10, 5; 28, 18). — ಬೀದಿವರಿ. -ಪರಿ. 1. To run from street to street: to run at one's pleasure (ಜರಗು, ಎಸಟಮ್ಬರಿ Bhn. 10; Grj. 2, after 106; 4, after 104; Rām. 5, 8, 74; Rāv. 5, after 19; 6, after 11; J. 14, 6). — ಬೀದಿವರಿ. -ಪರಿ. 2. A run ad libitum (Rām. 5, 8, 73). — ಬೀದಿವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To cause to run ad libitum (J. 25, 49).

ಬೀಬಿ bībi. = ಬೂಬು. A Musalman lady (Mhr., H. ಬಿಬಿ). — ಬೀಬಿಸಾವೇಲು. A lady (My.); a wife (My.).

ಬೀಭತ್ಸ bībhatsa. Loathsome, disgusting, nauseous, detestable, hideous; loathing, detesting;—*mischievous, cruel.* 2, *disgust, abhorrence; the disgusting sentiment or rasa* (Kāvy. IV, 1, 10; IV, 2, 42. 46. 52).

ಬೀಭತ್ಸು bībhatsu. = ಬೀಭತ್ಸ. 2, N. of Arjuna. (J. 7, 23; 13, 15).

ಬೀಮ bīma. Tbh. of ಭೀಮ (Śmd. 339; C.).

ಬೀಯ biya. Rice when cleared from the husk (Tē. ಬಿಯ್ಯ, ಬೀಯ್ಯ): food. ಉಣ್ಣದರ ಬೀಯ (ಅವ್ಯತ, ಅನುರ್ದು, etc. Kk. 10*a*).

ಬೀಯ biya. = ಬಿಯ್ಯ. Tbh. of ವ್ಯಯ. (Bp. 25, 10; 28, 22; 29, 30; Bh. 1, 10, 14; 2, 1, 39; 7, 1, 16; 8, 18, 23). 2, in a destructive, hurtful manner (Bh. 1, 10, 26).

ಬೀರ bīra. = ಈರ 1, ವೀರ (Śmd. 342), ಬೀರೆ. A hero, a brave man, a warrior. 2, Vīrabhadra (Kk. 6; Śm. 5; V. 4, 36), who is especially the shepherd caste's deity; a common proper name among shepherds (My.). 3, heroism, valour (see Śmd. s. ಬೆಳಗು 1; Abh. P. 11, 36; 14, 119). — ಬೀರಗಜ್ಜೆ. -ಕಜ್ಜೆ. A *kaiccĕ* fit for warriors or brave men (Rāv. 6, after 11; My.). — ಬೀರಜೀಗಟೆ. A *jêgaṭĕ* fit for warriors etc. (Rāv. 6, after 11). — ಬೀರದ ವುಡೆ. A *davuḍĕ* fit for warriors etc. (Rāv. 6, after 11). — ಬೀರವದ್ದಳೆ. -ಮದ್ದಳೆ. A *maddaḷĕ* fit for warriors etc. (Čpr. 7, 43; Abh. P. 13, after 34). — ಬೀರಸಿರಿ. Tbh. of ವೀರಶ್ರೀ (Śmd. 376: Abh. P. 12, after 49; Rāv. 6, after 11).

ಬೀರಿ bīri. N. of shepherds' women (My.).

ಬೀರು bīru. A "bureau" (My.). 2, "beer" (My.).

ಬೀರೆ bīrĕ. = ಬೀರ. Vīrabhadra (My.). — ಬೀರೆದೇವ. = ಬೀರೆ. (My.). ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಗಡ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬೀರೆದೇವರಿಗೆ ಜಿಣ್ಣತಿಯಿಲ್ಲ (Prv., used of unchaste widows).

ಬೀಲ್ bīr. (Śmd. 59). **ಬೀಲಿು. 1.** To throw away: to fling, to throw, as an arrow, a stone, stick, etc. (J. 22, 15; 33, 11, where ಬೀದುರ್; My.; T. ವೀಜು; *cf.* ಬೀಸು 1);—to give away according to one's inclination or at one's pleasure, to spend or bestow profusely, to give liberally or magnanimously (ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರದಾನ Śmd. Db.; T. ವೀಜಲ್, a liberal giving); to spread (v. t.). P. p. ಬೀಲಿು (Čpr. 6, 82), ಬೀಲಿುವ (1, 51). ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಂಗಳುಮನ್ ಒಳಕೊಣ್ಡಾಳ್ವನಮ್ಬೋಸಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಂ ಬೀಲಿಲ್ (Śmd. 208). See Čpr. 3, 16. 81; Abh. P. 1, 103; 8, 12; Grj. 4, after 89; 4, 96; Bp. 1, 50; 26, 8; 42, 18; Rāv. 8, 99; 13, 69. 91; Śśv. 3, 62; Prll. 3, 31; Rāghē. 17, 74; J. 15, 43; B. 2, 14. **2,** to spread, to become extensive (Bp. 10, 8; 36, 28; J. 15, 9, where ಬೀರ್).

ಬೀಲಿು bīr. ಬೀಲಿು. 2. Throwing, flinging;—spending profusely (Bp. 40, 57). — ಬೀಲಿುಗುಣ್ಡು. A ball that is thrown (C. Bp. 42, 27).

ಬೀಲಿುಗ biriga. A scattered, disorderly mass (Čh. v. 19).

ಬೀವು bivu. A kind of utensil (ಕೃತ್ತಿಕೆ Mr. 207).

ಬೀಸ bisa. = ಬೀಸು 2. — ಬೀಸಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A kind of knife or sword (ತೋಮರ, ಪಟೆ G.).

ಬೀಸಣಿಕೆ bisaṇikĕ. = ಬೀಸಣಿಗೆ. (My.; ತಾಲವೃನ್ತಕ, ವ್ಯಜನ G.; B. 3, 80; 5, 238).

ಬೀಸಣಿಗೆ bisaṇigĕ. (fr. ಬೀಸು 1). A fan (ತಾಲವೃನ್ತ, ವ್ಯಜನ Hlâ., Mr. 208; ವ್ಯಜನ, ತಾಲವೃನ್ತಕ Nr., Si. 231; ಪರಿಗ್ರಹ, ವ್ಯಜನ Nn. 166; ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ Ct. II, 47; Bp. 12, 9; Si. 240; T. ವಿಜಣಿ; M. ವೀಜಣೀ; Tk. ವೀಜೋಪು, ವೀಜನೆ).

ಬೀಸರ bisara. (fr. ಬೀ). End; destruction (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 14, 119). ಆ ಸುಯೋಧನಸುತರ ಸರಳ ವಿಲಾಸವನು ಖಡ್ಡಿಸಿದನ್, ಆತನ ಬೀಸರಕೆ ಬನ್ದಡ್ಡ ಬೀಡಿವ ಭಟರ ಕೆಡೆಯೆಚ್ಚಂ (Bh. 7, 6, 83). — ಬೀಸರವ್ಪೊಗು. -ಂ-ಪ್ಪೊಗು. To reach the end, to terminate, to have an end. ಪಲವು ಬಗೆಯ ಗಾಣಂಗಳಂ ಬಿರ್ಚುವಲೆ ಬಳ್ಳಿವಲೆ ಗೋರಿವಲೆ ಕಣ್ಣಳವಲೆಗಳೆಮ್ಪಿವಂ ಬೀಸರವ್ಪೊಗದೆ ಬಿರ್ಚಿ ಬೀಸಿದಾಗಳ್ (Rśv. 5, after 114).

ಬೀಸಿಗೆ bisigĕ. Tbh. of ಎಂಕತಿ. Twenty (My.). 2, twenty palas (see Mr. s. ಪಾಗ).

ಬೀಸಿಸು bisisu. To cause to turn round, mill, etc. (My.; B. 5, 139).

ಬೀಸು bisu. 1. (= ಬಿಸು 2). To swing, to turn round, to whirl, to wave, to brandish;—to fan (Čpr. 5, after 19; 8, 91);—to throw, as a net;—to blow, as the wind (Čpr. 8, 98);—to mill, to grind (ಅವರ್ತನ Śmd. Dh.; C.; T. ವೀಜು; M. ವೀಜು, ವೀಯು, ವೀಶು; Tk. ವಿಸರು, ವೀಶು, ವೀವು; cf. ವೀಜನ). ಕೆಯ್ವಾರಮಂ ಬೀಸಿದನ್ತೆ ಬಟ್ಟೆತ್ತಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಸೊನ್ನೆ (Śmd. 26). ನಯದಿಂ ಬೀಸುಗುಂ ಗನ್ಧವಾಹಂ (267). ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡಮ್ ಎಲೆ ಕದಲ್ವುವು (297). ಬೀಸುವ ಚಾಮರಂ (201). ತೊಡರೆ ಮಾನ್ ಮೃಗ ಲಾಞ್ಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ (Lflv. 3, 2). ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಡಿಗೆ ಮುಕ್ಕುದ್ದೇ ಲಾಭ.— ಬೀಸೊ ಕೆಯ್ (or ಬೀಸೊ ಬೊಣ್ಣೆ) ತಪ್ಪದೆ ಸಹಸ್ರಕಾಲ (Prvs.). ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು (ಸೂತ, ಜಾಲಿ, ಬಲೆಗಾಱ Nn. 32). See Bp. 27, 20. 23. 26; 32, 25; 36, 47; 38, 9; 61, 11; Bh. 1, 8, 53; 3, 13, 30; Rśv. 5, 32; 11, 23; Śśv. 1, after 79; 3, 64; J. 8, 2; 15, 3. 17; 28, 36; Si. 267. 306; B. 5, 129. 238; ಕೆಯ್ವಾಸು, ಬಲೆವೀಸು; Prv. s. ಯಾವ. **2,** to cast, *i. e.* to put, bamboo rafters on a sloping roof (My.). — ಬೀಸಾಡು. -ಆಡು. (= ಬಿಸಾಡು). To swing and let go from the hand: to fling, to throw away (ಕರವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.; Dp. 119, 3; My.); to cast away carelessly, etc. (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ, ಬಿಸುಡು Śmd. Dh.; My.). 2, to turn or swing about, as an elephant's ears (v. i., B. 4, 22). 3, to be flung away or lost from carelessness (My.). — ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು. A millstone (ಸಂಘಟಿ Mr. 206). ಬಿಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕ ಆತ್ತರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತಿರುಗಿಲ್ತೇ? (Prv.). See Prv. s. ತೋಲಿಸು. — ಬೀಸೂ ಕಲ್ಲು. = ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು. (B. 5, 129. 134. 148. 180; My.).

ಬೀಸು bisu. 2. = ಬೀಸ. Swinging, etc. See ಬಿಡ-. — ಬೀಸುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A millstone (My.). — ಬೀಸುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. An arm or hand that is swung about (Bp. 20, 11). — ಬೀಸುಡೋಳ್. -ತೋಳ್. An arm that is swung about (V. 11, 60). — ಬೀಸುವಲೆ. -ಬಲೆ. A variety of net (Bh. 3, 13, 23; Śśv. 3, 23). ಪಾಸುವಲೆ ಬೀಸುವಲೆ (Râghč. 17, 67).

ಬೀಲ್ bil. ಬೀಲಿ. 1. = ಬಿಲ್ 1, q. v. To fall, etc. (ಪತನ Śmd. Dh., Nn. 154, Śm. 115; ಪತನಕ್ರಿಯೆ Śmd. I; ಪಡಲಿಡು Śm. 60). The P. ps. ಬಿದ್ದು, ಬಿರ್ದು, ಬಿದ್ದು are taken from ಬಿದ್ 1, as also the forms of the 3rd person singular imperfect ಬಿದ್ದುದು, ಬಿರ್ದುದು, ಬಿದ್ದುದು, ಬಿತ್ತು. ಬೀಳ್ದು (Bp. 45, 26. 33; 46, 57; 60, 57), ಬೀಳುವ, ಬೀಳೋ (C.). ಕೂಡಿದಂಗೆ ರಡಂ ಬಗೆವಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀಳ್ವಲ್ಲಿಗೇಂ ಸನ್ದೆಯಂ? (Śmd. 89). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳ್ ಮೋಹಮೆನ್ಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳ್ ಸೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀಳಿದೆ, ಜೀವನೆ, ನಡೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರು (Jmt. 24). ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಶೋಕದಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ತತದ್ಭು); ಹಸಿತು ಬೀಳಿಲಾದುದು (ವಿಸಾ ಪೋನ್ಮುಖ, ಪಕ್ವ Nr.). ಬೀಳೋ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳನು (ಪತಯಶಲು, ಪಾತುಕ Si. 360). ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದುದು (ಪ್ರಸವ್ಯ, ಪ್ರತಿಕೂಲ, ಅಪಸವ್ಯ, ಅಪಷ್ಟು 376). ಜಾಱಿ ಬಿದ್ದುದು (ನ್ರಸ್ತ, ಧ್ವಸ್ತ, ಭ್ರಷ್ಟ, ಪನ್ನ, ಚ್ಯುತ, etc. 382). ಮಾತುಗಳಱಿಯದಥಮರಿಗೆ ಮಾಣಿಕವು ತೂತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.; see ತೂತು ಬೀಳು). ಸೂರ್ಯನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಡಳಿ ಬೀಳಿತ್ತಿತ್ತು (B. 2, 24). ಎಷ್ಟೋ ಹುಡುಗರು ಕೆಟ್ಟು ಸಂಗತಿಗೆ ಬಿದ್ದು,... ವೇಳೆಯನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳೆಯುವರು (4, 1). ಈಗ ನೀನು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತರೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡ ಬೇಕು? (4, 2). ಹೊತ್ತು ಬನ್ದಾಗ ಆದು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದೀತು (4, 12). ತಮುಗಿನ್ತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರ ಕೂಡ ಸರಿಕಾಸದ ಸಮ್ಬನ್ಧ ಮಾಡುವ ಭರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬೀಳಿ ಬಾರದು (4, 12). ಖಸಿಜಕೋಟಿ ಹಲವು ರೀತಿಯಿನ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೀಳಿತ್ತವೆ (4, 15). ತುಳಾಪುರವೆಮ್ಬ ಹೆಸರು ಬೀಳಿಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೀಣಾಯಿತೆನ್ದರೆ (4, 30). ದೂರ ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಅರ್ಧ ರೂಪಾಯಿ, ಮುಕ್ಕಾಲು ರೂಪಾಯಿ, ಒನ್ನು ರೂಪಾಯಿಯು ತನಕ, ಬೀಳಿಯವದು (are to be laid or paid down as price or postage, 4, 87). ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆವುಗಳ ಕಾರಣ ಬೀಳಿತ್ತುವೆ (4, 88). ಕಬ್ಬಿಣ ಮುನ್ತಾದ ಧಾತುಗಳು ಹಲವು ವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಕಾರಣ ಆವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳಿಯವದು (4, 95). ಇನ್ಥಾದ್ದೊನ್ನು ಪತ್ರದ ಎರಡೂ ಬಿಯರ್ ಚಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡೂವರೆ ವಿಶಪ ಸಹ ಬೀಬಿಲಿಲ್ಲ (are not required, 4, 103). ಉಗಿಯ ಯನ್ತ್ರದಿನ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಬೀಳಿಬಿಡೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ (4, 103). ನನ್ನ ತಿಗಟೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಜಿತು ಹೋಗಿದ್ದೆನು, ಮುನ್ತೆ ಆದರು ಕಾರಣ ಬಿದ್ದದಱಿನ್ದ (4, 110). ಇನ್ನು ಮುನ್ತೆ ಪರದೇಶಗಳಿನ್ದ ತೆಗಿನಷ್ಟು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲೀ ತರಿಸುವ ಕಾರಣ ಬೀಳಿಬಿಕ್ಕೆಲ್ಲ (4, 165). ಅಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಬೀಳಿದೆ ನಿನಗೆ ತಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳು ದೊರೆಯುವವು (4, 180). ಶಪಾಮ್ಯಗದ ಗಱಿಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಬೀಳಿಯವದು (4, 193). ನೊಣ ಬಿದ್ದ ಊಟ ಮಾಡಿ ಕಳಕಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ.— ಬಾಧೆ ಪಡುವ ಬಾಬಿಗಿನ್ತ ಬಕ್ಷನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳೋದುತ್ತಮ.— ಬಿದ್ದ ಬಬೀಳಿ ಬೆಱಣೆಅಯ ಬೇಕು, ಇದ್ದ ಬಬೀಳಿ ಇರ ಬೇಕು (Prvs.). See Bp. 5, 52; 16, 5; 20, 21; 40, 6; 46, 44; 47, 19; 52, 17; 55, 4; 58, 28; 61, 11; Bh. 1, 8, 91; 1, 19, 19; 2, 13, 16; Râm. 3, 2, 21; Si. 83. 87. 115. 267. 274. 299; B. 5, 230. 301; ಕಡಿವೀಳ್, ಜಗುವೀಳ್, ಬೆವಿವ್ವಿಳ್; Prvs. s. ತಾನು. — ಬಿದ್ದು ಕೊಳ್ಳು. To lie down (B. 2, 50; 3, 10. 109; 4, 213; C.). — ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗು. To wallow from laughter (B. 2, 34; C.). — ಬೀಳಿಗೆಡೆ ಹಸು. -ಕೆಡಹಿಸು. To cause to fell (Bh. 6, 5, 13). — ಬೀಳಿಗೆ ಡಹು. -ಕೆಡಹು. To fell (Râm. in W. v. 449). — ಬೀಳಿ ಸಡೆ. To beat down (Bp. 14, 20). — ಬೀಳಿ ಹೊಡೆ. = ಬೀಳಿ ಸಡೆ. (Bp. 49, 10).

ಬೀಲ್ bil. ಬೀಲಿ. 2. = ಬೀಳು 4. A waste, etc. (ಮಾಪದ ಕೆಯ್ Śmd. I; ಖಿಲಕ್ಷೇತ್ರ Śmd. Dh., Śm. 115; My.). **2,** that which is inferior or bad (My.; see ಮೇಲು ಬೀಳು). **3,** a mistake, as in writing (J. 30, 28). **4,** prostration (from disease, My.). — ಬೀಳಿ ಕೆಡವು. To leave uncultivated or fallow (My.). — ಬೀಳಿಗೆಡಿವು. -ಕೆಡಿವು. = ಬೀಳಿ ಕೆಡವು. (B. 5, 85). — ಬೀಳಿ ಬೀಳಿ. = ಬೀಳು ಬೀಳಿ. To remain untilled (B. 5, 99. 105; My.). ತಾಳ್ಮೆಯಿ

ದ್ದ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಬೀಯು ಬಿದ್ದರೆ ಬಾಯ್ಕಾನು (Prv.). — ಬೀಯಿಭೂಮಿ. = ಬೀಯಿ. (My.). ಬೀಯಿಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾಗು ಮಾಡೋಣ (G. 127). — ಬೀಯಿಬಿಟ್ಟೆ. A powerless arm (My.). ಹಾಯಿತೋಟಕ್ಕೆ ನೀರು ಹಾಕಿ, ಬೀಯಿಬಿಟ್ಟಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಬೀಯಿವಚನ. A bad, worthless word or speech (Bh. 8, 9, 12). — ಬೀಯ್ದಾಡು. To worst (Râm. 1, 5, 32). — See Prv. s. ತಾನು.

ಬೀಲಿ್ bil. ಬೀಲಿತು. 3. = ಬೀಯು 2 (Śmd. 28). Leaving, leave, etc. — ಬೀಲಿಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. A consonant (ವ್ಯಂಜನ Śmd. 146; Śs.; *cf.* ಬೀಯು 2? M. ವೀಲಿಕ್ಷರ, a letter that might be left out). — ಬೀಲಿ ಕೊಡು. = ಬೀಲಿ್ಕೊಡು. (Bh. 1, 8, 60; 2, 13, 13). — ಬೀಲಿುಡೆ. -ಉಡೆ. A garment that has been (worn and) left or put away (as unclean, Abh. P. 9, 178; V. 38, 66). — ಬೀಲಿ್ಕೊಡು. = ಬೀಲಿ ಕೊಡು. To give leave to go: to dismiss (with accusative, Râv. 13, after 97; Śśv. 5, 55; 5, after 55; J. 7, 35; 18, 39; 31, 53). — ಬೀಲಿ್ಕೊಳ್. = ಬೀಡು ಕೊಳ್ (Śmd. 28). To take leave to go: to quit (with accusative, Čpr. 3, after 80; 7, after 28; Abh. P. 7, after 7; Bh. 1, 8, 60. 66; J. 2, 45; 5, 60; 18, 6; 29, 26. 27. 40). — ಬೀಲಿ್ಕೊಳ್ಳಿಸು. To give leave to go: to dismiss (with accusative, Abh. 7, after 84). — ಬೀಲಿ್ಕೊಳ್. = ಬೀಲಿ್ಕೊಳ್. (with accusative, Bp. 4, 49).

ಬೀಲಿ್ಲ್ bil̤al. ಬೀಲಿ್ಲಲು. = ಬಿದಿಲ್, etc. ಮರದ ಬೀಲಿಲು (ಜಟಿ, ಶಿಪೆ Hlâ.; ಜಡೆ Kk. 19, o. r. ಬೀಲಿ್ಲಲ್). ಗುಡ್ಡಗೊಮ್ಮಿನ ಬೀಲಿಲು (ಕ್ಷುಪ, ಪ್ರಸ್ವಶಾಖಾಶಿಫ Nr.).

ಬೀಲಿ್ಲಿಲ್ bil̤il. ಬೀಲಿ್ಲಿಲು. = ಬೀಲಿಲ್, etc. (ಮರದ ಜಿಡೆ Śmd. I, Śm. 24; ಶಿಪೆ, ಜಟಿ Mr. 106). ಮರದ ಬೀಲಿ್ಲಲು (ಕುಜಾತಜಟಿ Nn. 66; ಶಿಪೆ, ಜಟಿ 100, o. r. ಬೀಲಿಲು).

ಬೀಲಿ್ಸು bil̤isu. To cause to fall; to fell, etc. (My.; J. 22, 7; Bh. 4, 4, 99).

ಬೀಲಿತು bil̤u. 1. 2. 3. = ಬೀಲಿ್ 1. 2 (C.). 3. P. p. of the verb: ಬಿದ್ದು (C.).

ಬೀಲಿತು bil̤u. 4. A creeping plant, a creeper (My.; see Prv. s. ತಾನು).

ಬೀಲಿತಿಲ್ bil̤il. ಬೀಲಿತಿಲು. = ಬೀಲಿಲ್, etc. ಕೊಮ್ಮಿನ ಬೀಲಿಲು (ತಾಜಾಶಿಫೆ, ಅವರೋಹ Nr.).

ಬೀಲಿತಿವಿಕೆ bil̤uvikĕ. Falling, etc. (ವ್ಯಸನ, ಭ್ರಂಶ Si. 437).

ಬು bu. An imitative sound. — ಬು ಬು ಬು. rep. (Bp. 9, 12; 58, 23). — ಬು ಬೂ ಬೂ. rep. The sound of a large kahaḷĕ (My.).

ಬುಕ buka. = ವುಕ. (ಗೋಳೀ ಹೂವು G.).

ಬುಕಣಿ bukaṇi. Powder (My.; Mhr. ಬುಕಟೀ, ಬುಕಣೀ, ಬುಕೀ).

ಬುಕ್ಕ bukka. 1. *The heart* (ಆಗ್ರವಾಂಸ, ಬಹ ಬಿಕ್ಕು Mr. 398). 2, a goat.

ಬುಕ್ಕ bukka. 2. (Tbh. of ಭುಕ್). — ಬುಕ್ಕರಾಯ. N. of a king. ಬುಕ್ಕರಾಯ ಮೆಟ್ಟಿ, ಬಿಕ್ಕನ ಮಲಿ ಕೊಟ್ಟ (Prv.).

ಬುಕ್ಕೆ bukki. A fragrant powder, much used in offering to idols (Mhr. ಬುಕಾ, ಭುಕಾ). — ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು. = ಬುಕ್ಕಿ, ಬುಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು. (My.; ಪಟವಾಸಳ, ಪಪ್ಪಾತ G.; B. 4, 147). — ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು ಗಾಜು. (ಸುಗಸ್ಧಿ G.). — ಬುಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು. = ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು. (ಚರ್ಚೆ, etc. Si. 225). See ಮೇಲು-.

ಬುಕ್ಕೆ bukkĕ. *The heart.*

ಬುಗ buga. = ಭುಗ, ಭುಗಿ, etc. — ಬುಗ ಬುಗನೆ. rep. With the repeated sound of ಬುಗ (My.).

ಬುಗಡಿ bugaḍi. = ಬುಗುಡಿ. An ear-ornament of females worn in the upper part of the ear (My.; T. ಪುಗಿಡಿ, Tĕ. ಬೊಗಡೆ; Mhr. ಬುಗಡೀ). ಬುಗಡಿಯಾದರೆ ದಗಡೀ ಮಗಳಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). See Prvs. s. ದಗಡಿ and ಬೇಗಡೆ 1. — ಬುಗಡಿಯಂಚು. -ಆಂಡು. A kind of ornamental border (My.).

ಬುಗರಿ bugari. = ಬುಸುರಿ. The porcher tree, Hibiscus populneoides Roxb. (Thespesia populnea Corr.; My. = T. ಪೂವರಜು; its fruits are used like tops).

ಬುಗರಿ bugari. = ಬುಗರ, ಬುಗುರಿ, ಬೊಗರಿ. A spinning top (J. 13, 5; My.; Mhr. ಭೋವರಾ, ಭೋಂವರಾ, fr. ಭೋವಣೇಂ, to turn round). — ಬುಗರಿಯಾಟ. -ಆಟ. A game at tops (My.). — ಬುಗರಿಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To spin a top (My.).

ಬುಗಿ bugi. = ಭುಗಿ, etc. (My.).

ಬುಗಿಲ್ bugil. = ಭುಗಿಲ್. (My.).

ಬುಗಿಲನೆ bugilanĕ. = ಭುಗಿಲನೆ. (My.).

ಬುಗು bugu. = ಭುಗು. (My.).

ಬುಗುಟಿ buguṭi. = ಬುಗುಡು. (Bp. 38, 28).

ಬುಗುಡಿ buguḍi. N. of a milky plant (ಕ್ಷೀರವತಿ Mr. 147).

ಬುಗುಡಿ bugudi. = ಬುಗಡಿ. (My.; Si. 218).

ಬುಗುಡು bugudu. = ಬುಗುಟಿ. A swelling, an eminence, an elevation, a protuberance (Tĕ. ಪುಂಗುಡು, ಬುಡಿಪು; Tĕ. ಬೊಡ್ಡು, a prominent navel; see ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಬಗುಡ, ಬುಡ್ಡೆ, ಬೋಲ್ಗೆ). See ಆತಿನಳ್ಳುಬುಗುಡು. ಹೊಕ್ಕುಬುಬುಗುಡುಳ್ಳವನು (ತುಣ್ಡಿಲ, ತುಣ್ಡಿಭ Nr.). — ಬುಗುಡುಹೊಕ್ಕುಬ್. A prominent navel (ತುಣ್ಡಿ Mr. 388).

ಬುಗುರಿ buguri. = ಬುಗರಿ. (My.). 2, = ಅಸ್ಕನ್ದೆ (Mr. 117, where another MS., instead of ಬುಗುರಿ, reads ಊಬು).

ಬುಗುರಿ buguri. = ಬುಗರ, etc. (My.; Si. 72).

ಬುಗ್ಗಿ buggi. The cheek (? Tĕ. ಬುಗ್ಗೆ). ಹಿಗ್ಗಳದ ಭಾಗ್ಯವು ಗಬ್ಬಿಗೇಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಬುಗ್ಗಿಯ ಹೊಯ್ಕೊಣ್ಣಿ ಹೋದೆಯೆಲೊ ಪ್ರಾಣಿ! (Dp. 38, 2).

ಬುಗ್ಗೆ buggĕ. A spring of water, the source of a river, a fountain (B. 4, 172; Tĕ.; *cf.* ಪುಗ್ಗು; ಪುಟಿ). ಬುಗ್ಗೆಯ ನೀರು ತೆಗಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಗ್ಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬುಜ buja. 1. Tbh. of ಭುಜ್. — ಬುಜಪತ್ರಗಿಡ. (ಭುಜ್, ಚರ್ಮ, ಮೃದುತ್ವಚ್ Si. 132). — ಬುಜಪತ್ರೆ. Birch-bark (My.; Mhr. ಭುಜಪತ್ರ).

ಬುಜ buja. 2. Tbh. of ಭುಜ. (My.).

ಬುಜಿಸು bujisu. Tbh. of ಭುಜಿಸು. (My.).

ಬುಜ್ಜಯಿಸು bujjayisu. = ಬುಜ್ಜವಿಸು. To cajole, to flatter, to console, to persuade (Tĕ. ಬುಜ್ಜಗಿಂಬು; *cf.* ಪುಸಲಾಯಿಸು, ಬುಲ್ಲಯಿಸು 1, ಬೋಸರಿಸು, ಬೋಳಯಿಸು). ಬುಜ್ಜಯಿಸುವ ನುಡಿ (ಸಾನ್ತ್ವ Hlâ.).

ಬುಜ್ಜವಿಸು bujjavisu. = ಬುಜ್ಜಯಿಸು. (Bp. 22, 38).

ಬುಟೆ buṭĕ. = ಬುಟ್ಟಿ, ಬುಟ್ಟಿ, ಬೂಟೆ. A flower or other figure worked, painted or drawn (Mhr., H. ಬುಟಾ, ಬುಟ್ಟಾ; My.; Br.).

ಬುಟೇದಾರ buṭê-dâra. Decorated with flowery work (Mhr.; My., also ಬುಟೇದಾರಿ). ಬುಟೇದಾರಿಹಚ್ಚಡ ಮದುಮಗಸಿಗಲ್ಲದೆ ಮುದಿಮುದುಕಸಿಗೆ ಒಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಬುಟ್ಟ buṭṭa. = ಬುಟೆ, etc. (My.).

ಬುಟ್ಟ buṭṭa. = ಪುಟ್ಟ 2, ಬುಟ್ಟಿ. A basket of bamboo, etc. of various shapes, especially for flowers, fruits, fishes, etc. (C.; B. 4, 62. 178; Si. 86; Tĕ. ಬೊಟ್ಟ). ಗೋಪಾಳಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶನೀಶ್ವರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ.—ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹವಾದರೂ ಮಿತಿಸಿ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ (Prvs.). 2, a mere basket: an untrimmed object. ಈಕೆಯ ತಲೆ ನೋಡು! ಹ್ಯಾಗೆ ಬುಟ್ಟಿ ಆಗಿದೆ! (B. 1, 6). See Prv. s. ಮುಡಿ ಕಟ್ಟು 1.

ಬುಟ್ಟಿ buṭṭĕ. = ಬುಟ್ಟ. (S. Mhr.).

ಬುಟ್ಟಿ buṭṭĕ. = ಬುಟ್ಟ, etc. (My.).

ಬುಡ buḍa. = ಬುಡು, ಬೊಡ. A sound in imitation of that produced by a vessel, etc. when immersed into water, or by water issuing from the spout of a vessel, and of that produced by the buḍabuḍikĕ (C.; Tĕ.; Mhr. ಬುಡ ಬುಡನೇಂ, to bubble; to mumble, mutter). — ಬುಡ ಬುಡನೆ. With a repetition of the sound of buḍa (My.). — ಬುಡ ಬುಡಿಕೆ. = ಬುಡುಬುಡಿಕೆ. (My.; ಡಮರು Si. 63). — ಬುಡ ಬುಡಿಸು. To have or produce the repeated sound of buḍa (Râm. 3, 8, 4).

ಬುಡ buḍa. = ಬುಡಕು, (ಬೊಡ್ಡಿ 2, ಬೊಡ್ಡೆ). (Tbh. of ಬುಧ್ನ). The bottom or lowest part of anything, the place or side underneath, the lower side, the foot of a tree, the root of the tongue, etc. (C.; Tĕ.; ಬುಧ್ನ, ಬೊಡ್ಡೆ G.; Mhr. ಬುಡಪಾ, ಬುಡೂಪು, ಬೂಡ). ಮರದ ಬುಡ (ಮೂಲ, ಬುಧ್ನ Si. 122). ಮರದ ಬುಡದಿನ್ನೆ ತುದಿಯ ವರಿಏಗೂ ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳು (ಆವ ರೋಹ 121). ಬುಡದ ಬೇರಿನ ದಿಮ್ಮಿ (ಶಾಲೂಕ 95). ಜಿಕ್ಕೆಗಳ ಬುಡ (ಪಕ್ಷತಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ 178. 425). ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ, ಬೆನ್ನೆಲುವಿನ ಕೆಳಗಡೆ 209). ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ ಬುಡ (ಜೂಲಿಕೆ, ಕರ್ಣಮೂಲ 270). ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡ (ಜಿಹ್ವಾಮೂಲ Śmd. 43 Cm.). ಕುದುರೆಯ ಜೀನದ ಬುಡಕೆ ಹಾಕುವದು (ಅಮಳಾರ); ಗಿಡಗಳ ಬುಡಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಸೀರಿನ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ); ಹಕ್ಕೀ ಪಕ್ಕದ ಬುಡ (ಪಕ್ಷತಿ); ಗಿಡದ ಬುಡ (ಮೂಲ); ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಜೊಂಗಿಗಳು ಒಡೆಯುವ ಗಿಡ (ಸ್ವಪ್ನ G.). ಮೊಗ್ಗೇ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 36). ರಸವನ್ನು...ಒಲೆಗುಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (3, 46). ಲಂಗರವು ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬುಡದೊಳಗಿನ ಕೆಸಪಲ್ಲೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕೊಂಡ್ಡು (3, 118). ಸೀಲಿಯ ಎಲೆಗಳು ದೇಟ್ಟಿನ ಬುಡದಿನ್ನ ತುದಿಯ ತನಕ ಎರಡೆರಡಬಿನ್ನೆ ಸಾಲುಗೊಣ್ಡಿರುತ್ತವೆ (4, 54). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿ, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (4, 203). ಆ ಹೂಬಯನ್ನು ಬುಡ ಮೇಲು ಮಾಡಿ ಹಿಡಿದನು (5, 143). ಗೇಣ್ಡಾಮ್ಯಗದ ಕೋಡಿನ ಬುಡದ ಸುತ್ತಳತೆ (5, 249). ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಣ್ಟು, ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ (My.). ಬುಡ ಕಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರ ಬಾಬೋದುಬ್ಬೇ—ಬುಡ ಹತ್ತಲಬಿಯದನ ನಡು ಸತ್ತಾಯ್ತೆ ನೇ—ಎಣ್ಣೇ ಹಾಕಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಬುಡಕ್ಕೆ ಗುಣ.—ಕಬ್ಬು ಕೊನೆಯಿನ್ನ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ (Prvs.). — ಬುಡಕಟ್ಟು. A clan, a family (My.). — ಬುಡಭಾಗ. The bottom; the root; the foot. ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡಭಾಗ (ಸೂನೆ, ಕೆಳನಾಲಿಗೆ G.). ಆ ಗುಡ್ಡದ ಬುಡಭಾಗವು (B. 5, 46). — ಬುಡಮೆಯ್. The lower side (S. Mhr.).

ಬುಡಕು buḍaku. = ಬುಡ. ಗುಡ್ಡದ ಬುಡಕಿನ ಭೂಮಿ (ಉಪತ್ಯಕ G.).

ಬುಡಕ್ಕನೆ buḍakkanĕ. With the sound of buḍa (My.; Mhr. ಬುಟಕನ).

ಬುಡಮೆ buḍamĕ. = ಬುಡುಮೆ. A sort of cucumber (Tĕ.; My.).

ಬುಡು buḍu. = ಬುಡ, etc. — ಬುಡುಬುಡಿಕೆ. = ಬುಡಬುಡಿಕೆ. A small rattle-drum (My.). 2, untruth (My.). — ಬುಡು ಬುಡಿಕೆಯವ. -ಆವ. A fantastically dressed Mahratta śûdra and mendicant fortune-teller, who carries a buḍubuḍikĕ (My.).

ಬುಡು buḍu. (= ಬುಡ). — ಬುಡುಜಾಗನ ಗಡ್ಡೆ. A perennial creeping plant forming roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.).

ಬುಡುಮೆ buḍumĕ. = ಬುಡಮೆ. See ಕಾಡು-. — ಬುಡುಮೆ ಕಾಯಿ. (ಚತ್ರೆ, ಕಲ್ಲಿ, ಹೆಮ್ಮೆಕ್ಕೆರು, ಪಾಪರೆಚಟ್ಟು Si. 161). — ಬುಡು ಮೆಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (St. & Pl.).

ಬುಡ್ಡಿ buḍḍi. 1. (= ಬುಜುಡಿ). A (glass) bottle (for ink, My.; Tĕ., T.).

ಬುಡ್ಡಿ buḍḍi. 2. See s. ಬುಡ್ಡು.

ಬುಡ್ಡು buḍḍu. = ಬುಜುಗು, etc. Roundness, curvedness. — ಬುಡ್ಡ. -ಆ 3. A bandy-legged man (My.). Feminine ಬುಡ್ಡಿ (My.).

ಬುಡ್ಡಿ buḍḍĕ. (fr. ಬುಗುಡು). A rising or swelling: a swollen testicle (My.; Tĕ.; ಬುಡ್ಡೆ ಇಬ್ಬಿಯಿತು, My.; see Prv. s. ನಮುಬ್ಬು).

ಬುಣ್ಡಿ buṇḍĕ. = ಬುಜುಡೆ, etc. (My.).

ಬುತ್ತಿ butti. (Tbh. of ಭುಕ್ತ). Food (prepared for a journey, especially boiled rice), travelling provisions (C.; Tĕ.; Abhâ. 2, 96). ಆವನು ತನಗೆ ಹತ್ತುವಷ್ಟು ರೊಟ್ಟೀ, ಬುತ್ತೀ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದನು (B. 3, 121). ಆವನು ನಾಯಿಗೆ ಒನ್ದು ತುಣುಕು ರೊಟ್ಟೀ ತುಸು ಬುತ್ತೀ ಹಾಕಿದನು (3, 122). ಆವನು ಆ ಬಡ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಬಬಿಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಬುತ್ತೀ ಕೊಟ್ಟು (3, 124). ಬುತ್ತಿಯಿದ್ದವ ಎತ್ತಲೂ ಉಣ್ಣಾನು.—ನಾಯೀ ತಲೀ ಮೇಲಣ ಬುತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ.—ನಿತ್ಯಸಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು (Prvs.). — ಬುತ್ತಿಗಣ್ಟು. A bundle of travelling provisions (My.). ಆವನು ಬುತ್ತಿಗಣ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿ (B. 3, 122). — ಬುತ್ತಿಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A thief who steals travelling provisions. ಬುತ್ತಿಗಳ್ಳರಿಗೇಕೆ ಸತ್ಯವ್ರತನಪಾಜಾರ? (Abhâ. 1, 41).

ಬುದ buda. Tbh. of ಬುಧ (Śmd. 339; ತಿಂಗಳಣುಗ, ಸೌಮ್ಯ Śm. 17).

ಬುದುಬುದ budubuda. Tbh. of ಬುದ್ಬುದ. (Bp. 37, 25; Bh. 1, 15, 19; 6, 4, 27; see ಜಲ).

ಬುದ್ದಣಿಗೆ buddanigĕ. = ಬುದ್ದಲಿ, ಬುದ್ದಲಿಕೆ, ಬುಧ್ಧಿ. A bottle made of skin to hold oil, ghee, etc. (My.; Tĕ. ಬುಡಿಗೆ; Mhr. ಬುದಲೇಂ, ಬುಧಲೇಂ). ತೊಗಲ ಬುದ್ದಣಿಗೆ (ಕೃತ್ತಿಸ್ನೇಪಪಾತ್ರ, ಕುತು); ಆ ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ ಕಲಿದಾದೊಡೆ ಕುತುವ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೆಯ್ಯಿದ್ದಿಗೆ (Nr.).

ಬುದ್ದಲಿ buddali. = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (My.). ತೊಗಲ ಬುದ್ದಲಿ (ಕುತು, ಎಣ್ಣೇ ಬುದ್ದಲಿ, ಸಿದ್ದಿಗೇ ಬುಬಿಡೆ); ಚಿಕ್ಕ ಪಾದ ಚರ್ಮದ ಸಿದ್ದಿಗೇ ಬುಬಿಡೆ (ಕುತನ, ಕೆಯ್ಯಬ್ದಲಿ Si. 309).

ಬುದ್ದಲಿಕೆ buddalikĕ. = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (ಚರ್ಮಗರ್ಪಟಿ q. v., Mr. 213).

ಬುದ್ದಿ buddi. Tbh. of ಬುದ್ಧಿ. (My.). See Prv. s. ಉದ್ದ. — ಬುದ್ದಿಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To impart knowledge, to give instruction (J. 17, 35). — ಬುದ್ದಿಗಿಡು. -ಕೆಡು. = ಬುದ್ದಿಗೆಡು. (Grj. 8, 23). — ಬುದ್ದಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Understanding to be lost: to lose one's intellect. ಸಿದ್ದಿಗೆಟ್ಟಿನೋ? ಬುದ್ದಿಗೆಟ್ಟಿನೋ? (Prv.). — ಬುದ್ದಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who has ruined or lost his intellect (B. 2, 47; 3, 70). — ಬುದ್ದಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. The

state of having lost one's intellect (My.). — ಬುದ್ದಿದೊಱಸು. -ತೊಱಸು. To cause to abandon one's understanding, to stupify (J. 2, 12).

ಬುದ್ದಿವನ್ತ buddi(*i. e.* buddali)-vanta (*i. e.* panta = pantha). 1. The vessel by means of which a buddali, etc. are filled (My.).

ಬುದ್ದಿವನ್ತ buddi-vanta. 2. Tbh. of ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. (My.).

ಬುದ್ದಿವನ್ತಿಕೆ buddivantikĕ. = ಬುದ್ಧಿ. (My.).

ಬುದ್ಧ buddha. Observed; known, understood; wakened, awake;—completely conscious, clever, wise, knowing; a wise or learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 2, a Buddhist or Jaina; a saint of the Bauddha or Jaina sect; *a Buddha* (ಜತಕಾಮ, ಬೌದ್ಧ Nn. 44; ಜೌದ್ಧ Mr. 23). 3, the last one of the twenty-four Buddhas (or Arhats), the Buddha of the present cycle: Śâkya muni or Śâkya simha, Gautama, sometimes regarded as the ninth incarnation of Vishṇu.—See Bp. 53, 3; 54, 7.

ಬುದ್ಧಸಮಯ buddha-samaya. A congregration of Buddhas (Bp. 50, 50).

ಬುದ್ಧಾಣ್ಡಕ buddhâṇḍaka. *A building in which relics of Buddha are preserved.*

ಬುದ್ಧಾವತಾರ buddha-avatâra. The last but one or ninth incarnation of Vishṇu (ತ್ರಿಕಾಣ G.; My.).

ಬುದ್ಧಿ buddhi. = ಬುದ್ಧಿ. *Perception; intelligence, understanding, intellect, judgment, discernment, wisdom, sense;*—comprehension, knowledge;—opinion, notion, view, idea; purpose. 2, in accosting: well! right! etc. (B. 4, 127. 156). ಅಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು, ಕೆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು. — ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕ ಇದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಡು ತನ್ನ.—ಬುದ್ಧಿ ಇರುವಾಗ ಗಣ್ಣಿಸಿಲ್ಲ, ಗಣ್ಣಿ ನಿರುವಾಗ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ.—ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prvs.). See Prvs. s. ಮೂಢ, ಮೂಱು ಪರುಷ, ವಿದ್ಯ. — ಬುದ್ಧಿಯಾಡು. -ಆಡು. = ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳು. ಬುದ್ಧಿಯಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗುದ್ದ್ಯಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬನ್ದ (Prv.). — ಬುದ್ಧಿವೇಱು. -ಪೇಱು. = ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳು. (Ṛpr. 6, after 88). — ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳು. To advise, to instruct, to exhort (B. 4, 139). ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದವರ ಸಂಗಡ ಗುದ್ದ್ಯಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬುದ್ಧಿಕ್ಷೀಣ buddhi-kshîṇa. A man whose intellect is diminished or lost (My.). 2, diminution or loss of intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ buddhi-pûrvaka. Designedly, purposely (Mhr.; B. 4, 154; My.).

ಬುದ್ಧಿಬಲ buddhi-bala. The power of intellect; intellectual prowess (My.).

ಬುದ್ಧಿವನ್ತ buddhi-vanta. = ಬುದ್ಧಿವನ್ತ 2. Tbh. of Sk. ಬುದ್ಧಿಮತ್. An intelligent, sensible, judicious, or learned man (ಮತಿವನ್ತ Śmd. 279 Cm.; ಧೀಮಾನ್ Nn. 59; B. 1, 17; 3, 61; 4, 176). Feminines ಬುದ್ಧಿವನ್ತಳು, ಬುದ್ಧಿವನ್ತೆ (My.; ಪ್ರಾಜ್ಞ G.). ಬುದ್ಧಿವನ್ತನೇ ಬಲವನ್ತನು.—ಬುದ್ಧಿವನ್ತಗೆ ಮೂಱು ಕಡೆ, ಅನ್ಯಬುದ್ಧಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ.—ಬುದ್ಧಿವನ್ತ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು, ಅನ್ಯಬುದ್ಧನ ಬಾಯಿಗೆ ಒರಸಿದ.—ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಜೋಡಿ ಮುದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು.—ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ತಾಯಿಯೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬಾಕೆ (Prvs.).

ಬುದ್ಧಿವಾನ್ buddhi-vân. = ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223); a councillor (ಮನ್ತ್ರಿ, ಅಮಾತ್ಯ Mr. 266).

ಬುದ್ಧಿವಾನ buddhi-vâna. = ಬುದ್ಧಿವಾನ್. (ಧೀರ Cb.; Mhr. ಬುದ್ಧಿಮಾನ).

ಬುದ್ಧಿವಿಕಲ buddhi-vikala. A man defective in intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿವಿಕಾರ buddhi-vikâra. Perverseness or confusion of understanding (My.).

ಬುದ್ಧಿವೈಕಲ್ಯ buddhi-vaikalya. Defect in intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ buddhi-śâli. Intelligent; an intelligent person. (My.).

ಬುದ್ಧಿಸಹಾಯ buddhi-sahâya. *A councillor, a minister.*

ಬುದ್ಧಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ buddhi-sâmarthya. = ಬುದ್ಧಿಬಲ. (My.).

ಬುದ್ಧಿಸ್ಖಲಿತ್ಯ buddhi-skhâlitya. Error of judgment (My.).

ಬುದ್ಧಿಹೀನ buddhi-hîna. Destitute of intelligence, ignorant, foolish, stupid; a stupid man. (My.; B. 3, 121). ಉದ್ದು ಮೇದ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನು (Prv.). Feminines ಬುದ್ಧಿಹೀನಳು, ಬುದ್ಧಿಹೀನೆ (My.).

ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ buddhi-indriya. = ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ. A perceptive organ of sense, of which five are enumerated: eye, ear, nose, tongue, and skin, or seeing, hearing, smelling, tasting, and feeling, the mind (manas) being both an organ of perception and of action. (My.). *Cf.* ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ.

ಬುಬ್ಬುದ budbuda. = ಬುದುಬುದ. *A bubble;* a spontaneously grown thing (ಜರ್ಕ, ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 73).

ಬುಲ್ಲಿ budli. = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (My.).

ಬುಧ್ budh. = ಬುಧ. (Śmd. 106).

ಬುಧ budha. = ಬುದ. *Wise, intelligent, sensible, prudent; a wise or learned man.* 2, *the planet Mercury, regarded as a son of the moon.*

ಬುಧಚಯ budha-êaya. A congregation of scholars (ವಿದ್ವತ್ಸಮೂಹ Śmd. 253 Cm.).

ಬುಧವಾರ budha-vâra. Wednesday. (My.; B. 1, 7). ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯವಾರ ತಿಕ್ಕ ಬಾರದೇ!—ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಸದೆಗೂಡಿನ ಬಾರದೇ! (Prvs.).

ಬುಧಾಗ್ರಣಿ budha-agraṇi. An eminent scholar (Kâvy. III, 3, B, 35).

ಬುಧಿತ budhita. *Known, understood.*

ಬುಧ್ನ budhna. = (ಬುದ), ಬ್ರಧ್ನ. *Depth, lowest part; the bottom of a vessel; the foot or root* (of a tree, etc., ಮೂಲ, ಮೊದಲು Nn. 136; ತೊಡವು Mr. 486). 2, height, bulkiness (ದೊಡ್ಡತನ; ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾದನ್ನಾದು 136); a large abdomen (ಉನ್ನತೋದರ 486). 3, Śiva (ತಿತಿಕ್ಷಣ, ಈಶ್ವರ, 136; ತಿವ 486).

ಬುಧ್ಯ budhya. To be understood, observable, noticeable, noteworthy. (Bp. 24, 20).

ಬುಧ್ಯಾ budhyâ. Designedly, purposely (B. 4, 123).

ಬುನಗು bunagu. = ಬುನುಗು. The rear (My. as ಗುನಗು). ದಣ್ಡಿನ ಹಿನ್ನಿನ ಬುನಗು (ಪರಿಗ್ರಹ G.).

ಬುನಾದಿ bunâdi. The foundation of a building (My.; Br.; H. ಬನಿಯಾದ್, bunyad).

ಬುನುಗು bunugu. = ಬುನಗು. ದಣ್ಡಿನ ಬುನುಗು (ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರ G.).

ಬುನ್ದಿ bundi. A granule of gram-flour, etc. passed through a sieve and fried (My.; Mhr. ಬುನ್ದೆ).

ಬುನ್ದು bundu. = ಬುನ್ನು, ಬೂನ್ದು, ಬೋನ್ದು. A coffee-berry (B. 4, 205; My.; Mhr., H. ಬುನ್ದ, ಬೂನ್ದ).

ಬುನ್ನು bunnu. = ಬುನ್ದು, etc. (St. & Pl.; M.).

ಬುಭುಕ್ಷಿತ bubhukshita. *Hungry;* needy. (B. 4, 17).

ಬುಭುಕ್ಷೆ bubhukshĕ. *Appetite, hunger.*

ಬುರಕಿ buraki. = ಬುರಿಕಿ. A veil; a cover of cloth of a carriage, palankeen, etc.; a cloth covering the body and head of a horse; a top to a carriage (My.; G. 119; B. 5, 39; Mhr., H. ಬುರಕಾ, ಬುರಖಾ, ಬುರಖೀ, ಘುರಕೀ).

ಬುರಗಲು buragalu. = ಬುರುಗಲು. (My.).

ಬುರಲಿ burali. (ಬುಱಲಿ). = ಬುರುಲಿ, ಬುರ್ಲಿ. A quail (Pr.).

ಬುರಿಕಿ buriki. = ಬುರಕಿ. (Si. 277; My.).

ಬುರುಗಲು burugalu. = (ಪುರಿ 2), ಬುರಗಲು. Parched rice (that is also put into the mouth of a dead person, My.; Tĕ. ಬೊರುಗುಲು, ಬೋರುಲು). ಹುರಿದ ಬುರುಗಲು (ಧಾನ್ಯ, ಭೃಷ್ಟಯವ Si. 314).

ಬುರುಗು burugu. 1. Foam, lather, scum (ಸೀರ್ವನಿ Čb.; Mhr. ಬುರಬುರಣೇಂ, to mumble, mutter; to drizzle).

ಬುರುಗು burugu. (ಬುಱಿಗು). 2. (= ಬುಱ, ಬೂರ್). Imitation of a harsh, loud sound. — ಬುರುಗು ಗಾಳಿ. -ಕಾಳಿ. = ಬೂರ್ಗಾಳಿ. A kind of kâḷĕ (Č. Bp. 5, 7).

ಬುರುಜು buruju. A bastion (My.; ಅಬ್ಬಾಳಿಕ G.; Tĕ. ಬುಱುಜು; Mhr., H.). ಬುರುಜು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುರುಬು ಆದರೂ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ? (Prv.). 2, = ಬೂಜು No. 1. A drawn play at chess (My.).

ಬುರುಣ್ಟಿ buruṇṭi. = ಬುರುಣ್ಟೆ. A woman of the Burûḍa caste (Mhr. ಬುರೂಡ, Sk. ಬುರುಡ), who are basket-makers and workers in bamboo and cane (ಮೇದಾರವಳು G.).

ಬುರುಣ್ಟೆ buruṇṭĕ. = ಬುರುಣ್ಣಿ. (J. 5, 58).

ಬುರುದೆ burudĕ. Mud, mire (Tĕ. ಬುರದೆ, ಬುರುದೆ; Jṅs. 22, 53).

ಬುರುಲಿ buruli. (ಬುಱಿಲಿ). = ಬುರಲಿ, etc. (See ಹೆಬ್-; Râm. 3, 3, 18, where ಬುರುಲಿ).

ಬುರ್ನಿಸ್ burnis. A kind of felt (My.; Si. 221; Tĕ. ಬುರ್ನೀಸು; Mhr. ಬುರಣೂಸ).

ಬುಸಿ bura. (ಬುರ). = ಬುಱು, (ಬುಜ್ಜ್). A sound in imitation of that of a rash movement, as when a swelling arises from a blow, or as when dough rises. 2, an imitation of the sound produced by a bird rising suddenly, or by breaking wind (*cf.* ಪುಜ್). — ಬುಱಿ ಬುಱಿನೆ. With the repeated suddenness or sound of ಬುಱಿ (My.; Tĕ. ಬುರ ಬುರೆ).

ಬುಱಿಡೆ buraḍĕ. = ಬುಡ್ಡಿ 1, ಬುಡ್ಡೆ, ಬುಱುಡಿ, ಬುಱುಡು, ಬುಱುಡೆ. A gourd-bottle, a calabash, a gourd-cup, a dry gourd, used, as a bladder, in swimming, the nut or shell of a cocoanut with the kernel scooped out and used as a bottle, etc., a bilva-fruit cleansed from the pulp, an inkstand of earth, etc., a snuff-box of horn, etc.; the skull (My.; Tĕ. ಬುಜ್ಜಿ, ಬೊಜ್ಜಿಯೆ, ಬೊಜ್ಜೆ; Tĕ. ಪೊಜ್ಜಿಯೆ, ಪೊಜ್ಜೆ, the skull; *cf.* ಪುರೆ). ತೆಂಗಿನ ಬುಱುಡೆ (Čb. 36). ಜೋಳಿಗೆ ಜೋಳಿಗೆ ತಟ್ಟಾಡಿದರೆ ಬುಱುಡೆ ಬುಱುಡೆ ತಟ್ಟಾಡಿತು (Prv.). See Si. s. ಬುದ್ದಲಿ. 2, a hollow thing: a lie, untruth (My.).

ಬುಱಿಸು buru. = ಬುಱಿ. — ಬುಱು ಬುಱಿನೆ. = ಬುಱಿ ಬುಱಿನೆ. (My.).

ಬುಱಿಡಿ buruḍi. = ಬುಱುಡೆ, etc. ತೆಂಗಿನ ಬುಱುಡಿ (G. 144). ತಲೆಯ ಬುಱುಡಿ (ಕರೋಟಿ, ಕರ್ಪರ G.).

ಬುಱುಡು buruḍu. = ಬುಡ್ಡು, ಬುಱುಡೆ, etc. Globularness, roundness. — ಬುಱುಡುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A round, beautiful heel (My.). — ಬುಱುಡುಮೊಗ. A round, beautiful face (My.).

ಬುಱುಡೆ buruḍĕ. = ಬುಱಿಡೆ, etc. (My.; Si. 309; B. 4, 82; see ಈಜು-, ಉಚ್ಚೆ-, ಗುಡುಗುಡಿ-, ತಲೆ-, ಮಸಿ-, ಸೋರೆ-). ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿ, ತೆಂಗಿನ ಬುಱುಡೇ ತನ್ದ. — ಬುಱುಡೆಯಾದರೆ ಬಱಿಡೆಮ್ಮೇ ಹಾಲು ಕಱ್ಱೋಕ್ಕಾಗದೇ? (Prvs.). ಸೋರೆಯ ಬುಱುಡೆ (Râghĕ. 17, 67). — ಬುಱುಡೆಮನುಷ್ಯ. A liar (My.). — ಬುಱುಡೆಮಾತು. An untrue word (My.). — ಬುಱುಡೆ ಹೊಡೆ. To utter lies, to brag (My.).

ಬುರ್ರ್ burr. = ಬುಱಿ No. 2. (C.).

ಬುರ್ರಿನೆ burranĕ. With the sound of ಬುಜ್ಜ್. ಭರ ಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಬುಜ್ಜನೆ ಹಾಜಾ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬುರ್ಲಿ burli. (burli). = ಬುರಲಿ, etc. See ಸಣ್ಣ-. — ಬುರ್ಲಿಹುಡು. An insect that is very hurtful to grain (S. Mhr.).

ಬುಲಾಕು bulâku. A jewel worn (by women) in the centre of the nostrils (My.; Br.; H.).

ಬುಲ್ಬುಲ್ bulbul. The so-called Persian (Indian) nightingale, Pycnonotus jocosus (Mhr., H.; My.).

ಬುಲ್ಲ bulla. = ಬುಲ್ಲಿ. The male generative organ (My.; Tĕ. ಬುಲ್ಲೆ). — ಬುಲ್ಲಕಾಯಿ. = ಬುಲ್ಲ. (My.; Tĕ.). 2, an ornament used to cover the membrum of naked children (My.).

ಬುಲ್ಲಯಿಸು bullayisu. 1. = ಬುಲ್ಲವಿಸು 1. To coax; to fondle (Bp. 2, 40; Tĕ. ಬಿಲ್ಲಿಂಚು; Mhr. ಘುಲವಿಣೇಂ, to captivate, beguile, make forget, infatuate; M. ಪುಸ್ಸಾರ, ಪೊಸ್ಸಾರ, flattering, coaxing; *cf.* ಬುಜ್ಜಯಿಸು, etc.).

ಬುಲ್ಲಾಯಿಸು bullayisu. 2. = ಬುಲ್ಲಯ್ಸು, ಬುಲ್ಲವಿಸು 2. To become large or extensive; to be elated. (Tu. ಬುಲ್ಲು). ಹೇಳಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳ ಜಾಜಿಸಿದ ಫಣಿಯನ್ತೆ ಬುಲ್ಲಯಿಸಿತ್ತು ಕುರುಸೇನೆ (on account of its present success in the battle, Bh. 8, 23, 39). ಕ್ರೌಧಪತಿಬಿ ಬುಲ್ಲಯಿಸೆ (ಅರ್ಜುನಂ) ಮುಳಿದು (8, 23, 46).

ಬುಲ್ಲಯ್ಸು bullaysu. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 2. (Bh. 3, 19, 37).

ಬುಲ್ಲವನೆ bullavanĕ. 1. Flattering, coaxing (Bp. 42, 7).

ಬುಲ್ಲವನೆ bullavanĕ. 2. Increase, etc.; elation, etc. (ಪೆರ್ಮುಗೆ Bhn. 14).

ಬುಲ್ಲವಿಸು bullavisu. 1. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 1. (Bp. 47, 32; Râghĕ. 13, 10; Rśv. 8, after 82).

ಬುಲ್ಲವಿಸು bullavisu. 2. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 2. (J. 17, 47; 30, 5).

ಬುಲ್ಲಿ bulli. = ಬುಲ್ಲ. (My.). — ಬುಲ್ಲಿಕಾಯಿ. = ಬುಲ್ಲಕಾಯಿ. (My.).

ಬುವ buvi. Tbh. of ಭೂಮಿ. (ಬೂವಿ, ಬಳೆ, ದರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರನ್ನವ ಸಿಜಳ್, ಪೊಡವಿ, ಮೇದಿನಿ Śm. 37; see 19).

ಬುವ್ವ buvva. = ಬೂವ. Boiled rice (in children's language, My.; Tĕ.; *cf.* ಬಾಪು).

ಬುಸ್ bus. = ಬುಸು, ಬುಸ್ಸು, ಬುಸ್ಸ್, ಮುಸು 1. A sound to imitate the puffing or hissing of a serpent, of a pair of bellows, of the snorting of cattle, etc. (C.). ಒಡ ದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಡರೆ ಬಿಲ್ಲತ್ರೆ ಬುಸ್ಸೆನ್ನುತ್ತದೆ (Prv.). — ಬುಸ್ ಬುಸ್. rep. (C.).

ಬುಸ busa. (also ಬುತ, ಬುಷ). *Chaff* and other refuse of grain (ಕಡಂಗರ, ಜೊಟ್ಟು Mr. 372); — refuse, rubbish; — dry cow-dung.

ಬುಸು busu. = ಬುಸ್, etc. (Tĕ. ಬುಸೆ). — ಬುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To puff, to hiss (C.; Tĕ. ಬುಸೆಕೊಟ್ಟು). ಹಾವಿನ ಬುಸುಗುಟ್ಟೋಣ (ಭೂತ್ಕೃತ G.). — ಬುಸು ಬುಸ. ಬುಸು ಬುಸು. A repeated sound of ಬುಸು. ನಸುನಗೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮೋಡಿ ಬುಸು ಬುಸ ಎಮ್ಬುವದು (Prv.).

ಬುಸ್ತ busta. (= ಹುಸ್ತ). *The burnt exterior of roast meat. 2,* the husk or shell of fruit.

ಬುಸ್ಸು bussu. = ಬುಸ್, etc. — ಬುಸ್ಸೆನ್. -ಎನ್. = ಬುಸುಗುಟ್ಟು. (Bp. 17, 19). — ಬುಸ್ಸು ಬುಸ್ಸೆನ್. To puff or hiss repeatedly (Bp. 17, 18).

ಬುಳ್ಳೆ bulḷĕ. — ಬುಳ್ಳೆಕಡಲೆ. = ಬೇಳೆಕಡಲೆ (Si. 304, *only* in Si.).

ಬೂ bû. Tbh. of ಭೂ. — ಬೂತಾಡಿ. A kind of Pandanus, used for hedges (My.).

ಬೂಚಿ bûči. = ಪೂಚಿ. A worm, an insect (My. in children's language). **2,** urine (My. in children's language, *cf.* ಉಚ್ಚಿ).

ಬೂಚು bûču. A stopple; a bung, cork (My.; Mhr. ಬೂಚ, ಬೂಜ).

ಬೂಜು bûju. = ಬೂಜಿ, ಬೂಷ್ಟೆ, ಬೂಸಿ, ಬೂಸು. Mould, white mould, mildew, mustiness (My.; Tĕ., where also: dirt, cobwebs, trash; T. ಪೂಂಜ, ಪೂಂಜು; Tu. ಬೂಚಿ, ಬೂಜು, ಬೂಜು; Mhr. ಬುರಸೀ, ಬುರಸಾ, ಬುರಾ, ಭೂರ; Mhr., H. ಭುಸಾ, chaff; powder, dust, etc., as of sawn wood). — ಬೂಜುಗುಮ್ಮಳ. (Si. 161, *only* in Si.; *cf.* ಬೂದು-). — ಬೂಜುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Mould to form or be produced (My.). — ಬೂಜು ಹಿಡಿ. Mould to seize or fall upon (anything, My.).

ಬೂಜು bûju. = ಬುರುಜು No. 2. (My.). 2, a play at cards at which the looser has to give some cards as a tribute to the winner (My.).

ಬೂಜೆ bûjĕ. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಟ bûṭa. = ಬೂಟಕ, (ಬೂತು). (My.).

ಬೂಟಕ bûṭaka. Trickery, deceit; fraudulent assumption and display; a lie, a falsehood (Dp. 99, 3; My.; Tĕ.; T. ಪುಟ್ಟಗ, anything unsubstantial; boast, bragging; M. ಪೂಳ, a lie).

ಬೂಟಕತನ bûṭakatana. = ಬೂಟಕೆ. (My.). ಬೂಟಕತನ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಟಕತನ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಬೂಟಾಟ bûṭa-âṭa. = ಬೂಟಕೆ. (My.).

ಬೂಟಾಟಗಾಪಿ bûṭâṭa-gâṛa. A pretender, a boaster, a bragger, a liar (My.; Tĕ., T.).

ಬೂಟಾಟಿಕೆ bûṭa-âṭikĕ. = ಬೂಟಾಟ. (My.).

ಬೂಟೆ bûṭĕ. = ಬುಟೆ, etc. (My.; Mhr., H. ಬೂಟ).

ಬೂತ bûta. Tbh. of ಭೂತ. — ಬೂತಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. A magnifying glass, a microscope (My.; M. ಭೂದಕ್ಕನ್ನಾಡಿ; T. ಪೂದಕ್ಕನ್ನಾಡಿ; Tĕ. ಭೂತಅದ್ದಮು). — ಬೂತನ ಕಸ. A common medicinal plant of a hoary appearance, Crozophora plicata Ad. Juss. (Z.).

ಬೂತು bûtu. Foul, shameless, obscene language; obscenity (Tĕ.; T. ಪೂದ). **2,** a shameless, obscene man (ಬಣ್ಡ Bhn. 21). — ಬೂತಾಟ. -ಆಟ. Obscene, shameful language (Bh. 2, 13, 47; 3, 5, 22; Śśv. 4, 37). — ಬೂತುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಬೂತುಗೆಡೆ. (Bh. 3, 8, 48). — ಬೂತುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To let drop or utter foul words (Râm. 3, 4, 22).

ಬೂತುಗ bûtu-ga. (Śmd. 237). A shameless man; (a boaster). ಮಾತುಗಂ ಬೂತುಗಂ (237).

ಬೂದ bûda = ಬೂದಿ, etc. — ಬೂದಗಮ್ಬಳ. -ಕಮ್ಬಳ. An ash-coloured blanket (My.). — ಬೂದಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. = ಬೂದಿ ಕುಮ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದನ ಬಳ್ಳಿ. A common creeper with hoary leaves, Lettsonia aggregata Roxb. (Z.). — ಬೂದನ ಬುಕ್ಕಗಿಡ. A shrub with greyish leaves, Grewia villosa Herb. Miss. (Z.). — ಬೂದಬುಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ. = ಬೂದನ ಬಳ್ಳಿ. (Z.). — ಬೂದಬೆಳವ. The dove turtle, the ring dove (Pr.). — ಬೂದೆತ್ತು. An ash-coloured bullock (My.).

ಬೂದಿ bûdi. = ಬೂದ, ಬೂದು. Tbh of ಭೂತಿ (Śmd. 338; Śm. 12). Ashes (ಭೂತಿ, ಭಸ್ಮ, etc. Hlâ., Si. 424; ಭೂತಿ Nn. 106; C.; Tĕ.); ash-colour (My.; Tĕ.). ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ (ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ ವಿಭೂತಿ, etc. Mr. 48). See Dp. 118. ಮೂಡಿಗ ಬೂದಿ ಬಡ ಕೊಣ್ಡು ಮಾಧವನೆನ್ದರೆ ಒದಾಳಿಯಾದಾನೇ? (Prv.). — ಬೂದಿ ಕುಮ್ಬಳ. The white gourd, Beninkasa cerifera Savi. (St. & Pl.; My.). — ಬೂದಿಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. = ಬೂದಿಕುಮ್ಬಳ, ಬೂದುಗುಮ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದಿಗೊರವ. A religious mendicant with ashes on his body. ಪಡಿಯಾಸೆ ಹರದಂಗೆ, ನುಡಿಯಾಸೆ ವೇಷ್ಯೆಗೆ, ಜೆಡೆಯಾಸೆ ಬೂದಿಗೊರವಗೆ, ಹಾದರಕೆ ಎಡೆಯಾಟದಾಸೆ (Sp.). — ಬೂದಿಬಡಕ. A man who covers his body with ashes (My.); Śiva (Ū. Bp. 47, 19). — ಬೂದಿಬಣ್ಣ. Ash-colour (B. 3, 55. 108. 113; 5, 12). — ಬೂದಿಬಾಡಿ. A kind of plantain (B. 2, 38; My.). — ಬೂದಿಯುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A ball of cow-dung ashes (My.). — ಬೂದಿಹುಣ್ಣಿವೆ. The Hôḷi feast (My.).

ಬೂದಿಗ bûdiga. — ಬೂದಿಗನ ಕಸ. An ash-coloured herb, Aerva lanata Juss. (Z.).

ಬೂದು bûdu. = ಬೂದಿ, etc. (My.). See Prv. s. ಚೆಟ್ಟಕಪ್ಪುರ. — ಬೂದುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. An ash-coloured horse (My.). — ಬೂದುಗುಮ್ಬಳ. = ಬೂದಿಗುಮ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದುಬಣ್ಣ. = ಬೂದಿಬಣ್ಣ. (My.). — ಬೂದುಬಾಡಿ. = ಬೂದಿಬಾಡಿ. (My.).

ಬೂನ್ದು bûndu. = ಬುನ್ದ್ರು, etc. (My.; B. 4, 163).

ಬೂಬು bûbu. = ಬೀಬು. (My.; Br.; Mhr., H. ಬುಬೂ).

ಬೂಮಿ bûmi. Tbh. of ಭೂಮಿ. (My.).

ಬೂರ bûra. = ಬೂರಗ, etc. (V. 41, 42).

ಬೂರಗ bûraga. = ಬೂರುಗ, etc. ನೆಲಿಲು ಬೂರಗಕ್ಕೆಲ್ಲ, ಕೂಡಿಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬೂರಾ bûrâ. — ಬೂರಾಸಕ್ಕರೆ. A white sort of finely granulated sugar (My.).

ಬೂರುಗ bûruga. = ಬೂರ, ಬೂರಗ, ಬೂರುಸೆ, ಬೂರ್ಲ. The silk-cotton tree, Bombax (ಪಿಚ್ಚಲೆ, ಪೂರಣಿ, ಪೋಣಿ, ಸ್ಥಿರಾಯು, ಶಾಲ್ಮಲಿ, ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕೀ ಹತ್ತೀ ಗಿಡ, ಬೆಣ್ಡುಹತ್ತೀ ಗಿಡ, ಎಲವದ ಮರ Si. 132; My.; Tĕ. ಬುರಗ; M. ಪೂಳ, T. ಪೂಳ್ಳಿ, silk-cotton, and the tree). See ಕೆಮ್ಮು-, ಬಿಳೀ-, ಚಿಟ್ಟ-. ಬೂರುಗದ ಮರ ಗಿಣಿ ಕಾದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೂರುಗಬಂಕ. = ಬೂರುಗೆಬಂಕೆ. (ಪಿಚ್ಚೆ Si. 484).

ಬೂರುಗೆ bûrugĕ. = ಬೂರುಗ, etc. — ಬೂರುಗೆಬಂಕೆ. (ಪಿಚ್ಚೆ, ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ Si. 133).

ಬೂರ್ bûr. = ಬುರುಗು 2. — ಬೂರ್ಗಾಳಿ. = ಬುರುಗುಗಾಳಿ. (My.).

ಬೂರ್ಲ bûrla. = ಬೂರುಗ, etc. (Z.). **2,** a species of birch (ಚರ್ಮ, ಭೂರ್ಜ, ಮೃದುತ್ವಚ್ G.).

ಬೂವ bûva. = ಬುನ್ವೆ. (My.).

ಬೂವಿ bûvi. Tbh. of ಭೂಮಿ (Śmd. 347; ಧರೆ Kk. 16; ಬುವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Śm. 37).

ಬೂಷ್ಟೆ bûshṭĕ. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಸ bûsa. A generic term for the cereal grains, the grasses, and the esculent culms (B. 4, 147; My.; Mhr. ಭುಸಾರ, ಭುಂಸಾರ, ಭೂಸ, ಭೂಂಸ). — ಬೂಸಡಗರಿಗೆ (?). A corn-dealer (Râm. 5, 8, 51).

ಬೂಸಿ bûsi. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಸು bûsu. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೃಂಹಿತ bṛimhita. = ವೃಂಹಿತ. (ಮದಗಜಸ್ಯನಿ Mr. 89). — ಬೃಂಹಿತಂಗೆಯ್. -ಂ-. To roar (Rśv. 6, after 11).

ಬೃನ್ದ bṛinda. = ಬಿನ್ದ q. v., ವೃನ್ದ.

ಬೃಹತ್ bṛihat. = ಬೃಹತ್ತು, ವೃಹತ್. *Great, large, vast.*

ಬೃಹತಿ bṛihati. *N. of a type of metres* (Čh.; Mr. 362). 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd. (see ಗುಳ್ಳ). 4, *another kind of Solanum* (= ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕ). 5, *a large lute, the lute of Nârada.*

ಬೃಹತಿಕೆ bṛihatikĕ. *An upper garment, a wrapper.*

ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿ bṛihat-kukshi. *Pot-bellied, corpulent.*

ಬೃಹತ್ತು bṛihattu. Tbh. of ಬೃಹತ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ bṛihat-âraṇyaka. N. of an âraṇyaka. (My.).

ಬೃಹದ್ಭಾನು bṛihat-bhânu. *Fire, Agni.*

ಬೃಹದ್ರಥ bṛihat-ratha. Indra. 2, N. (My.).

ಬೃಹನ್ತ bṛihanta. (fr. ಬೃಹತ್). A great man (Śmd. 106 Cm.).

ಬೃಹಸ್ಪತಿ bṛihas-pati. = ಬೀಸ್ತ, ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ. Lord of increase: *the planet Jupiter.* 2, *the preceptor or purôhita of the gods.*

ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ bṛihaspati-vâra. = ಬೀಸ್ತವಾರ, ಬೀಸ್ತ್ವಾರ. Thursday (My.; B. 1, 7).

ಬೃಹಸ್ಪತಿಸವ bṛihaspati-sava. *N. of a festival lasting one day, said to confer the rank of purôhita on those observing it.*

ಬೆಕ್ಕರಿಸು bĕkkarisu. O. r. of ಬೆಕ್ಕರಿಸು, q. v. (Mhr. ಬೇಂ, to bleat; *cf.* ಬ್ಯಾ).

ಬೆಕ್ಕಸ bĕkkasa. = ಬಕ್ಕಸ. Astonishment, amazement, surprise (ಆಕ್ಷರ್ಯ Čt. II, 100; Śm. 66; Rśv. 5, 103; Śsv. 5, 62; *cf.* ಬೆಗಡು, ಬೆಡಿಗು). — ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆಡಿಗು. dupl. (My.). — ಬೆಕ್ಕಸಮುಡು. -ಉಡು. Astonishment to arise (Čpr. 4, 70; Abh. P. 5, 81. 86). — ಬೆಕ್ಕಸವ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To be astonished, etc. (ವಿಸ್ಮಯ Śmd. Dh.; Čpr. 5, after 19; Abh. P. 6, 124; Bp. 5, 61; 23, 24; 31, 29; V. 3, after 31). — ಬೆಕ್ಕಸವಡು. -ಪಡು. = ಬೆಕ್ಕಸವ್ಪಡು. (ಕೌತುಕಾರ್ಥಂ Čt. I, 50).

ಬೆಕ್ಕಸನೆ bĕkkasanĕ. (fr. ಬೆಜ್ಜೆ). Stiffly, stubbornly (Abhâ. 2, 54).

ಬೆಕ್ಕು bĕkku. = ಬೆರ್ಕು. A cat (ಓತು, ಬಿಡಾಲ, ಮಾರ್ಜಾರ, ವೃಷಪಂಶ, ಆಖುಭುಜ್ Hlâ., Nr., Si. 168; ಬಿಡಾಲ Nn. 122; ಮಾರ್ಜಾರ, etc. Mr. 163; C.; T. ವೆರುಗು; M. ವಿರುಗು, ವೆರುಗು; Tĕ. ಪಿಲ್ಲಿ; Sk. also ಬಿರಾಲ, ಬಿಲಾಲ; Bp. 15, 13; J. 28, 43; B. 1, 27; see ಕಾಡು-, ನೀರು-, ಪುಣುಗಿನ-, ಮುಣ್ಣ-, ಸುಟ್ಟುಬ್ಬೆಕ್ಕು). ನೀರೆಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು (ಉದ್ರ Nr.). ಇಲಿ ಹಿಡಿಯಲು ಆನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, ಗಾತ್ರಸಂಕೋಚಿ, ಮಣ್ಡಲಿ Hlâ.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಆನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, ಮಣ್ಡಲಿ Mr. 164). ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಜಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.—ನೆಲು ಹಜ್ಜಿದು, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮುನ್ಡೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.—ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪಳಿದ್ಯವೇ?—ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಜೊಕ್ಕವರಿಗೆ ಕಾಣದೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಬೆಳಗು 2, ಮಣ್ಣು. — ಬೆಕ್ಕಪ್ಪ. -ಆಪ್ಪ. = ಬೆಕ್ಕು. ಬೆಕ್ಕಪ್ಪ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಇಲಿಯಮ್ಮ ಲಂಗ ಬಿಗಿಯಿತು (Prv.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣ. (ಪಿಂಗ, ಪಿಂಗಲ, ಬಭ್ರು G.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತಡ್ಡ ಗಿಡ. = ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಡ್ಡ ಗಿಡ. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಡ್ಡ ಗಿಡ. = ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ. A climbing herb, the smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicacabum L. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ಹೆಜ್ಜೆ. A winding herb, Ipomaea palmata Forsk.(Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನು ಚ್ಚೆಗಿಡ. -ಉಚ್ಚೆ-. The lantana, Lantana aculeata Lin. (My., occasionally). — ಬೆಕ್ಕುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A cat's eye, an eye like that of a cat (My.). — ಬೆಕ್ಕುಮಾಳಿಗೆ. An opening in the mâlige, for the egress of smoke (My.).

ಬೆಗಡು bĕgaḍu. 1. = (ಬಿಸುರ್ 1), ಬೆಗಲ್ 1 (Śmd. 28). To be amazed or astonished; to fear (Tĕ. ಬೆಗಡು, ಬೆಗ್ಗಡಿಂಡು, ಬೆಗ್ಗಿಲು).

ಬೆಗಡು bĕgaḍu. 2. = (ಬಿಸುರ 2, ಬೆಗರ್). ಬೆಗಲ್ 2. Amazement; fear, alarm (ಭಯ Śmd. II; ತಂಕೆ Čt. I, 9; ಆಳ್ಕು, ಭಯ Kk. 83, o. r. ಬಿಗುರ್; ತಲ್ಲಣಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಳ್ಕುಡಿ, ಗುರ್ವು, ಮುಲ್ಲುಟಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಡಿಗಪ್ಪ ಭಾವ Śm. 49; Tĕ. ಬೆಗಡು, ಬೆಗಡು, ಬೆಗ್ಗಲು, ಬೆಗ್ಗಿಲು). — ಬೆಗಡ. -ಆ 3. A wonderful man: a very clever man (ಚಮರ Bhn. 60). — ಬೆಗಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become amazed; to begin to fear (Čpr. 5, after 64 & 79; Bp. 28, 54; 58, 61; J. 26, 53). ಬೆಗಡುಗೊಣ್ಡವನು (ಎಕ್ಕವ Nr.). — ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To frighten, etc. (Bh. 3, 13, 22). — ಬೆಗಡುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬೆಗಡುಗೊಳ್. (J. 17, 50). — ಬೆಗಡು ಹತ್ತು. Amazement, etc. to attack: to become amazed, etc. (Bp.). — ಬೆಗಡೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. To become afraid, etc. (Bp. 15, 9; 26, 30).

ಬೆಗರ್ bĕgar. = ಬಿಸುರ್ 2, (ಬೆಗಡು 2, etc.). Amazement; fear (ಗುರ್ವು, ಬೆಬ್ಬಳ, ಆಳುರ್, etc., ಭಯ Śs.).

ಬೆಗಳ bĕgaḷa. (?). See s. ಕತ್ತುಪೆಸೆ.

ಬೆಗಲ್ bĕgal. 1. = ಬೆಗಡು 1, before the letter ಪ್. ಬೆಗಡುವಂ becomes ಬೆಗಲ್ವಂ (Śmd. 28. 217. 275). *Cf.* ಬೆಮರ್ 1.

ಬೆಗಲ್ bĕgal. 2. = ಬೆಗಡು 2. (ಗುರ್ವು Śm. 49; see Kk. s. ಬೆಬ್ಬಳ). — ಬೆಗಲ್ಗೊಳಿಸು. = ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸು. (Rśv. 5, 130).

ಬೆಂ bĕñ. (ಬೆಜ್ಜ್). 1. = ಬೆಸು 1 (Śmd. 216), etc. Heat. — ಬೆಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. (Śmd. 216). A hot ray. — ಬೆಂಗದಿರ. -ಆ 3. The sun (ಕಮಲಮಿತ್ರ Čt. II, 18; ಸೂರ್ಯ Kk. 11*b*, Śm. 14). — ಬೆಂಗದಿರಣುಗ. -ಅಣುಗ. Yama (G.). — ಬೆಂಗಲ್. -ಳಲ್. (Śmd. 216). A hot stone. — ಬೆಂಗಳೂರು. -ಕಳ-ಊರು. Bangalore (My.). — ಬೆಂಗಾಡು. -ಕಾಡು. A jungle or uncultivated wild where the grass is scorched (My.). — ಬೆಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 198). A hot foot; the hot season.

ಬೆಂ ಬೆಂ. (ಬೆಬ್ಬೆ). 2. = ಬೆನ್ 2, etc. The back. ಬೆಂಗ or ಬೆನ್ಗೆ (Šmd. 139). ಬೆಂಗೆ ಆಲಗು ಬಳಮೆ (Abh. P. 13, 128). — ಬೆಂಳಟ್ಟು. The ridge of the roof of a building (B. 4, 122). — ಬೆಂ ಕೊಳ್. = ಬೆಂಗೊಳ್. (Abh. P. 9, 142; Č. Bp. 19, 32; Rśv. 5, after 19; 5, 82). — ಬೆಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. The backside (Rāghè. 17, 73). — ಬೆಂಗಲ್ಲಿ. -ಕಲ್ಲಿ. A bag that is worn on the back (Rāghè. 17, 67; Śśv. 3, 23). — ಬೆಂಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. -ಲು. A rear-guard: a body-guard (J. 28, 7; My.). — ಬೆಂಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. = ಬೆಂಗಾವಲ್. (B. 3, 40). — ಬೆಂಗುಡು. -ಕುಡು. = ಬೆಂಗೊಡು. (Abh. P. 12, 28; 13, 80). — ಬೆಂಗೂನ್. -ಕೂನ್. A hump on the back (V. 34, 95). — ಬೆಂಗೆವರ್. -ಬರ್. (Šmd. 32). To come afterwards, to follow. ಬೆಂಗೆವನ್ದಂ, a younger brother (ತಮ್ಮ G.). — ಬೆಂಗೆವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. To jump upon one's back: to pursue (ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು, ಬೆನ್ನೆಱಿಯು, etc. Śś.). — ಬೆಂಗೊಡು. -ಕೊಡು. To flinch, to withdraw, to retreat (ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, ಅಳ್ಕುಳಿಸು, etc., ಆಪ ಸರಣ ಸ್ಸ.; Bp. 34, 26; Śśv. 4, after 17 & 22; 4, 68; J. 18, 31). — ಬೆಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To follow, to run after (ಅನುಧಾವನ Šmd. Dh.; J. 10, 10; Śśv. 4, after 17).

ಬೆಂಕಿ bĕṅki. = ಬೆಂಕೆ, (ಬೆಂಕೆ). Heat; fire (ನಿದಾಘ, ಘರ್ಮ Hlā.; ಅಗ್ನಿ, ವೈಶ್ವಾನರ, ವಹ್ನಿ, etc. Si. 24; ಶುಚಿ, ಪಾವಕ 412; C.; M. ವೆಕ್ಕೆ, T. ವೆಕ್ಕೈ, heat; M. ವೆಚ್ಚು, to grow hot). ಬೆಂಕೆಯ ಉರಿ (ಜ್ವೆತಿ Si. 425). See Si. 308. 461; B. 4, 31; J. 13, 12; 17, 20; 26, 13; Prv. s. ಮಂಕುಮೂಱಿ. ಬೆಂಕೆ ಆಱಿದರೂ ಸುಂಕ ಆದಿಲಿಲ್ಲ.—ಬೆಂಕೆ ಡೊಂಕಿಗೆ (of a tree), ಬೆಣ್ಣು ಸೀರಿಗೆ.—ಬೆಂಕೆಯಿನ್ದ ಸುಟ್ಟ ಹುಣ್ಣು ಮಾಯುವದು, ನಾಲಿಗೆಯಿನ್ದ ಸುಟ್ಟ ಹುಣ್ಣು ಮಾಯದು.—ಬಲೆ ಊದಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಿಸೆಗೆ ಬೆಂಕ ತಾಗಿತು (Prvs.). — ಬೆಂಕಕಡ್ಡಿ. A match (My.). — ಬೆಂಕಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A match-box (My.). — ಬೆಂಕಪೊಟ್ಟಣ. = ಬೆಂಕಪೆಟ್ಟಿಗೆ. (My.). — ಬೆಂಕ ಬೀಳು. Fire to fall upon or attack (My.). — ಬೆಂಕ ನೂಡು. To make a fire (My.). — ಬೆಂಕಯಾಗು. -ಆಗು. To become very angry (B. 2, 44; My.). — ಬೆಂಕ ಹಚ್ಚು. To put fire to, to set fire; to kindle; to burn up (B. 4, 45; 5, 268; My.). — ಬೆಂಕ ಹತ್ತಿಸು. = ಬೆಂಕ ಹಚ್ಚು. (My.). — ಬೆಂಕ ಹತ್ತು. Fire to be attached or to touch; fire to kindle (B. 4, 60). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕ ಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾವೀ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು (Prv.). — ಬೆಂಕ ಹಾಕು. = ಬೆಂಕ ಹಚ್ಚು. ಬೆಂಕ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡ ದೇ? (Prv.). — ಬೆಂಕ ಹಿಡಿ. Fire to kindle (My.).

ಬೆಂಕೆ bĕṅkĕ. = ಬೆಂಕೆ. See ಬನಬೆಂಕೆ, ಮುನ್ನೀರ್ವೆಂಕೆ.

ಬೆಂಗಾರು bĕṅgâru. Land that has not sufficient water for growing rice (My.; H.).

ಬೆಂಗೆ bĕṅgĕ. = (ಬೆಂಕೆ), ಬೆಗೆ. See ಥಟ್ಟುರಿ.

ಬೆಚ್ಚಗೆ bĕccagĕ. = ಬೆಚ್ಚ್ಗನೆ, ಬೆಚ್ಚಿಕೆ. (My.). ಬೆಚ್ಚಗಿರುವ ಮಿತ್ತನ್ನ ಸ್ಥಳ (B. 3, 31). ಮಾನುಗಳ ರಕ್ತವು ಮನುಷ್ಯರ ರಕ್ತದನ್ತೆ ಬೆಚ್ಚಗಲ್ಲ, ತಣ್ಣಗಿರುತ್ತದೆ (4, 119). ಬೆಂಕೇ ಹತ್ತರ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನು (My.). ಬೆಚ್ಚಗೆ ಹೊದ್ದು ಕೊಣ್ಣನು (My.). — ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡು. To make warm (B. 3, 106; 5, 135. 140; My.); to beat soundly (My.); to give a bribe (My.). — ಬೆಚ್ಚಗೆಯಿಡು. -ಇಡು. To keep warm (B. 4, 25; My.).

ಬೆಚ್ಚನೆ bĕccanĕ. 1. (fr. ಬಿಸು Šmd. 216). = ಬೆಚ್ಚ್ಗನೆ, etc. Heat; warmth;—hot; warmly; warm (Śśv. 4, 22; J. 30, 22; My.; Tĕ. ವೆಚ್ಚನ). ಬೆಚ್ಚನೇ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ಬೆಚ್ಚನೆ bĕccanĕ. 2. = ಬೆಚ್ಚ್ಗನೆ. (Abh. P. 9, 127).

ಬೆಚ್ಚನ್ನ bĕccanna. Warm, etc. ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉಸುರುಗರೆ (ಬಿಸುಸುಯ್ G.). ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉರಿ (G. 379). ಆವರ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಚಳಿಯ ಸಲು ವಾಗಿ ಬೆಚ್ಚನ್ನವಿರುತ್ತವೆ (B. 5, 296).

ಬೆಚ್ಚರ bĕccara. 1. Haste, speed; quickly, etc. (ಚೆಕ್ಕನೆ, ಚೆಚ್ಚರ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥಂ Šmd. 391; ಚಡ್ಡರ, ಬೇಗ, ಚಿಮು ಪುಡನೆ, ಚೆಕ್ಕನೆ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥಂ Śm. 61; Kk. 50; J. 31, 68).

ಬೆಚ್ಚರ bĕccara. 2. = ಬೆಜ್ಜರ. Bewilderment (J. 3, 24); roaming, straying. ಧ್ರುವುರಿಯೊಳ್ ಧ್ರುವಿಯನ್ತಿರೆ ಬೆಚ್ಚ ರಾಗು! (Šmd. 272).

ಬೆಚ್ಚಳಿಸು bĕccaḷisu. To be confused, to become perplexed or bewildered, to be deprived of consciousness; to be beguiled (and transitive-ಎಮೋಹ Šmd. Dh.).

ಬೆಚ್ಚಿಗೆ bĕccigĕ. = ಬೆಚ್ಚ್ಗೆ, etc. (My.).

ಬೆಚ್ಚಿಸು bĕcciśu. = ಬೆಜ್ಜಿಸು. To frighten (Čpr. 1, 93; 5, 74; Bp. 32, 26; 40, 41; My.).

ಬೆಚ್ಚು bĕccu. 1. = ಬೆಜ್ಜು 1. To be frightened, to be scared, to fear (Čpr. 5, after 39; Abh. P. 13, 65; Grj. 2, after 106; Bp. 1, 49; 22, 33; 32, 26; 37, 39; 40, 4; 44, 22; V. 5, 22; J. 17, 40; My.; Tĕ. ವೆಬಿಡು, ವೆಡುಡು; T. ವೆಡಿ, ವೆಜ್, fear, awe; ಎರಳು, ವೆರುಳ್, ವಿಜಿ, ವಿಜ್ಜಿ, ವೆಜ್ಜು, M. ಮೆರುಳು, ವೆರುಳು, to fear, etc.; *cf.* ಬೆಡಗು, ಬೆಳ್ಚಜ್, ವೆಜ್). ಬೆಚ್ಚು ವವನಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ.—ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚು ವವ ನೊಡ್ಡಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೂ ನಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಲದು.—ಹುಚ್ಚಗೆ ಬೆಚ್ಚಿ, ಕಚ್ಚಿಗೆ ಬಿದ್ದಾ (Prvs.).

ಬೆಚ್ಚು bĕccu. 2. = ಬೆಚ್ಚರ 2. Fear, dread;—a scare; crow (M. ವೆರಳ; Tĕ. ವೆಬಿಬೊಮ್ಮೆ; Bp. 28, 47). ಹೊಲವೊ ಳಗಿನ ಬೆಚ್ಚು (ತೃಣಪುರುಷ G.). — ಬೆಚ್ಚು ಬೀಳು. To be seized with alarm (My.). ಪಚ್ಚ ಮಾತಾಡುವವನು ಬೆಚ್ಚು ಬೀಳನೇ? (Prv.). — ಬೆಚ್ಚುವಡು. -ಪಡು. To fear (J. 25, 20).

ಬೆಚ್ಚು bĕccu. 3. P. p. of ಬಿಸು 3.

ಬೆಚ್ಚು bĕccu. 4. (fr. ಬಿಸು 3). The state of being soldered or united (Šmd. 68; T. ವಿಬ್ಬೈಚ್ಚು). — ಬೆಚ್ಚು ಬೆಸುಗೆ. dupl. Firm union or connection (Šmd. 69 Cm.).

ಬೆಜವಾಡ bĕjavâḍa. N. of a town in Tĕlugu (Bp. 21, 21; 40, 3; My. as ಬೀಜವಾಡ).

ಬೆಜ್ಜ bĕjja. = ಬೆಜ್ಜಿ, q. v.

ಬೆಜ್ಜು bĕjju. 1. = ಬೆಜ್ಜು. Tbh. of ವೈದ್ಯ (Šmd. 343. 357; Čt. I, 16). See Šmd. 89 (Mḍb.). 234; V. 6, 39.

ಬೆಜ್ಜು bĕjja. 2. = ಎಜ್ಜ, ಯಜ್ಜ, ವೆಜ್ಜ. Tbh. of ವೇಧ 1. A perforation, a bore, a hole, in a gem, etc.; the eye of a needle, etc. (ಬೇಗಡೆ Bhn. 12; My.; Tĕ.; Mhr. ವೇಜು). ಬೆಜ್ಜ ಮಾಡೋಣ (ವ್ಯಥ, ವೇಧ, ತೂತು ಕೊರ್ಪಿಯುವಿಕೆ, ಜುಜ್ಜುವಿಕೆ Si. 388).

ಬೆಜ್ಜರ bĕjjara. = ಬೆಚ್ಚರ 2. Fear (My.), bewilderment (J. 2, 5).

ಬೆಜ್ಜು bĕjju. = ಬೆಜ್ಜ 1. (Tĕ. ವೆಜ್ಜು). ಬೆಜ್ಜಿನ್ದು ವೈದ್ಯಂ (Šmd. II; Kk. 86; Šmd. 248 Mḍb., where probably ಬಿಜ್ಜು 2 is meant).

ಬೆಜ್ಜಿ bĕjjĕ. = ಬಿಜ್ಜು 2, q. v. The crying or chirping of birds (ಜಪ್ಪರಣೆ Šmd. II; ಜಡಿಪ, ಬಗ್ಗು, ಜಿಪ್ಪಣ್ಣಿ, ಜಪ್ಪರಣೆ Śm. 29. 30; T. ವಿಬಿಡುವು, to speak; to prattle; ಪಿದ ಡುವು, to speak without ceasing; *cf.* ಪದಬು?).

ಬೆಂಚು bĕṅcu. A bench (Si. 231; My.).

ಬೆಂಚೆ bĕṅcĕ. (= ಚಿಂಚೆ). (Tbh. of ವೇಶನ್ತ?). A small pond (ವೇಶನ್ತ, ಪಲ್ವಲ Nr.; ಆಹಾವ, ಸಿಪಾನ, etc. Mr. 421;

ಪಲ್ವಲ, ಅಲ್ಪಸರಸಿ Šs., Kk. 13; ಸರಸಿ Čt. II, 40, Kk. 85; ಪಲಲ, ಅಲ್ಪಸರಸಿ Šm. 35; Kâvy. III, 3, 98; Grj. 9, 21; Bp. 60, 23; Tĕ. ವೀಚಿ).

ಬೆಂಜನ bĕñjana. Tbh. of ವ್ಯಂಜನ (Šmd. 357. 368; V. 5, 80. 82).

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 1. (Šmd. 113. 130). = ಬೆಟ್ಟು 2. A big hill, a mountain (ಅಡಲ, ತಿಲೋಡ್ಡಯ, ಶೈಲ, ಕ್ಷಿತಿಧರ, ಗಿರಿ, ಪರ್ವತ, ಅದ್ರಿ, ಅಚಲ, ಶಿಖರಿ, ಧರಣೀಧರ, ಮಹೀಧರ, ಭೂಧರ, ಕುಧರ, ಅಚಲ, ಭೂಭೃತ್, ಮಹೀಭೃತ್, ಕುಭೃತ್, ಅಹಾರ್ಯ, ಅಚಲ, ಅಹಾರ್ಯ, ಅಚಲ, ಅಹಾರ್ಯ, ಅಚಲ

ಚನ್ನ. = ಬೆಟ್ಟ-. (My.). — ಬೆಟ್ಟಬೆಳ್ಳಿ. Hard, unpliant (brittle) silver (My.).

ಬೆಡಗಿ *bĕḍagi.* A showy woman, a coquette (My.).

ಬೆಡಗು *bĕḍagu.* = ಬೆರಂಗು. Novelty, beauty, elegance, grace, fineness, pleasantness (Tĕ. ಬೆಡಕು, ಬೆಡಗು, ಬೆಡಂಗು, ಬೆರಗು; Tĕ. ವ್ರೇಗ, ವ್ರೇಗು, wonder, marvel; ವೇಡುಕೆ, ವೇಡ್ಕೆ = ಬೆಡಗು; M. ವೆಡಿಪ್ಪು, cleanness, neatness, elegance, clearness, correctness; T. ವೈಪ್ಪು, greatness; ವೇಡಿಕ್ಕೈ, a show; pomp; *cf.* ಬೆಡಗುರಿ). ಗೋಪಾಲಕನ ಬೆಡಗು (Mr. 4). ಒನ್ದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹಲವರ್ಥಮಂ ಹಲವರ್ಥಕೊನ್ದು ಶಬ್ದವ ನುಡಿವ ಬೆಡಗುಮಂ ನಾನಾರ್ಥಮೆನ್ದು ಪೇೞ್ದಿಂ (465). **2,** showiness, ostentatiousness, airs (My.; Tĕ.). ಬಾಬಿಗೆಗೆ ಕಡಗುಂ, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗುಂ.—ಬೆಡಗುಂ ಸೂಡುವಾಕೆ ಮುದುಗಿ ಬೀಳದೆ ಇರಳು (Prvs.). See Bp. 6, 20; 11, 51; 21, 9; 24, 60; 37, 24; 40, 62; 61, 62; Č. Bp. 2, 4; J. 7, 6; 21, 57; 30, 18. — ಬೆಡಗ. -ತ 3. A novel man (Bp. 30, 21); a showy man (Tĕ. ವೇಡುಕೆಗಾಡು).

ಬೆಡಂಗು *bĕḍaṅgu.* (Śmd. 48). = ಬೆಡಗು. (ಮಸೋಹರ ಕೆಸ.; ರಮ್ಯ Kk. 32). See Čpr. 1, 97. 126; 3, 27. 96; 8, 34. 104; Čh. vs. 173. 177. 189; Abh. P. 3, 38; 4, 31; Rśv. 13, 82; J. 11, 16. — ಬಿಡಂಗುವಡೆ. -ಪಡೆ.= ಬೆಡಂಗುವೆಟ್. (Čpr. 1, after 101; 7, 112). — ಬೆಡಂಗುವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To obtain beauty, to become beautiful (Abh. P. 5, 53; 15, 22; Rśv. 13, 91).

ಬೆಣಚಿ *bĕṇači.* (fr. ಬೆಳ್ಳಿ). = ಬೆಣಚು. The white stone: quartz, white spar (T. ವೆಣ್ಣಲ್; M. ವೆಳ್ಳಾರಲ್ ಕಲ್ಲು). — ಬೆಣಚಿಕಲ್ಲು. = ಬೆಣಚಿಗಲ್ಲು. (My.). — ಬೆಣಚಿಗಲ್ಲು. -ಳ್ಳು. Quartz, etc. (My.; B. 4, 225; 5, 184).

ಬೆಣಚು *bĕṇaču.* = ಬೆಣಜೆ. — ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು. = ಬೆಣಚಿಕಲ್ಲು. (My.). — ಬೆಣಚುಗಲ್ಲು.= ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು. (My.; B. 3, 45).

ಬೆಣತಿಗೆ *bĕṇatigĕ.* = (ಬೆಣತು), ಬೆಳತಿಗೆ. — ಬೆಣತಿಗೆಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. = ಬೆಣತಕ್ಕ. (My.).

ಬೆಣತು *bĕṇatu.* (= ಬೆಳಿದು). — ಬೆಣತಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. White rice: rice which is not kusalakki (My.).

ಬೆಣೆ *bĕṇĕ.* A peg, a plug; a stopple, a cork (My.; B. 4, 54; 5, 143; see T. s. ಬಿನು 3).

ಬೆಣ್ಟು *bĕṇṭu.* = ಬೆರಟು, etc. (My.).

ಬೆಣ್ಡು *bĕṇḍu.* = ಬಣ್ಡು 2. The white and light corky wood of the bĕṇḍu kasa, used in making hats, etc.: cork, pith, a soft, light (useless) substance (Abh. P. 9, 37; My.; Tĕ.; T. ವೆಣ್ಡು, the hollowness of a thing, as of a tube, pipe, or cane; ವೆಱು, ವೆಟ್ಟು, empty, void, see ಬಱು); faintness (see ಕಣ್-). ತಿರುಳು ಹೋಗಿ ಬೆಣ್ಡು ಉಟ್ಟೀತು.—ಬೆಂಕ ಡೊಂಕಗೆ, ಬೆಣ್ಡು ಸೀರಿಗೆ.—ಬೆಣ್ಡಲ್ಲ ಬೆನಕನಲ್ಲ, ಉಣ್ಣಿಗಡುಬು ತನ್ದು ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು (Prvs.). ಬೆಣ್ಡೆರದೆ ಮುಡುಗಿದರು, ಗುಣ್ಡೆದ್ದು ತೇಲಿದರು, ಬಣ್ಡೆಯ ನೊಗವು ಚಿಗಿತರು ಸಾಲಿಗನು ಕೊಣ್ಡದ್ದು ಕೊಡನು (Sp.). ತೊಣ್ಡಲ್ ತಿರೋಗ್ರಸ್ಥಿಯೆಸಿಸಿಕ್ತು, ಅವಂ ಮಾಡ್ದಿ ಬೆಣ್ಡು ಚಿತ್ತಕಮಕ್ಕು (Mr. 334). ಅಜ್ಜಿಗೆ ಕಡೆಗೆ ಬೆಣ್ಡುಗಳ್ ಏದ್ದುವಲ್ಲದೆ ನೆಗವವೇ ಗುಣ್ಡು? (Bp. 58, 36). — ಬೆಣ್ಡಾಗು. -ಆಗು. To become like mere pith, to lose one's strength, to faint, etc. (My.). ಬಲವಲ್ಲದೆ ಬೆಣ್ಡಾದ ಆನೆಯೂ ಕುದುರೆಯೂ (ವೀತ Si. 271). ಆನೆ ಬೆಣ್ಡಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಗೇ ಹೊಕ್ಕತೇ? (Prv.). See Rām. 1, 14, 24; Bh. 8, 25, 8; J. 2, 15; 8, 18; 9, 17; 11, 25; 13, 35; 14, 20; 15, 3; 19, 30; 30, 5; B. 5, 72. — ಬೆಣ್ಡುಕಸ. A tall annual plant, Aeschynomene indica Wall. (Z.; A. aspera Lin.; Tĕ.). — ಬೆಣ್ಡುಬತ್ತಾಸು. The sweetmeat battâsu, when hollow (My.; B. 3, 62. 77). — ಬೆಣ್ಡುಹತ್ತಿಗಿಡ (ಪಿಚ್ಚಲೆ, etc. Si. 133). — ಬೆಣ್ಡೇಟ್. -ಏಟ್. = ಬಣ್ಡೇಟ್, q. v. To float; to lose one's strength, to faint (ತೇಕ್ಕು, ತೇಲ್ ಕೆಸ.; ತೇಲ್ Kk. 67; Čpr. 8, 69). — ಬೆಣ್ಡೋಲೆ. -ಓಲೆ. A hollow ear-ôlĕ of metal (My.).

ಬೆಣ್ಡೆ *bĕṇḍĕ.* A tall herb, the esculent okra or edible Hibiscus, Hibiscus esculentus Lin. (ಲೋಮಕೆ Mr. 149; My.; Tĕ.; T. ವಣ್ಡೈ, ವೆಣ್ಡೈ; M. ವೆಣ್ಡೆ; Mhr. ಭೇಣ್ಡೀ). See ಆವಿ-. — ಬೆಣ್ಡೆಕಾಯಿಗಿಡ. = ಬೆಣ್ಡೆ. (ಗೋಬಜ್ಪೆ, ಪಾಏಣ್ಕೆ Si. 151).

ಬೆಣ್ಡೇಲಕು *bĕṇḍêlaku.* (M. ವೆಣ್ಡೇಕ್ಕು). — ಬೆಣ್ಡೇಳ ಮರ. = ಬಿಳನ್ದು-. A large timber tree, Lagerstroemia lanceolata Wall. (St. & Pl.).

ಬೆಣ್ಣಿ *bĕṇṇi.* **1.** = ಬೆಜ್ಜಣಿ, etc. (My.).

ಬೆಣ್ಣಿ *bĕṇṇi.* **2.** = ಬೆಣ್ಣೆ. (B. 1, 15).

ಬೆಣ್ಣೆ *bĕṇṇĕ.* (ಬೆಳ್ 1 -ನೆಯ್ 2 ?).= ಬೆಣ್ಣೆ 2. Butter (ದಧಿಸಾರ, ನವನೀತ, ನವೋದ್ಧೃತ Hlā., Nr., Si. 318; C.; Tĕ. ವೆಣ್ಣೆ; T. ವಿಟುದು, ವೆಣ್ಣೆಯ್; M. ವೆಣ್ಣೆ, ವೆಣ್ಣನೆಯು; T. ವಿಳರ್, fat; whiteness; ವಿಟುಕ್ಕು, fat, suet; *cf.* ಬಕ್ಕೆ, ಬಂಕೆ). ನಿನ್ನೆ ಕಱೆದ ಹಾಲಿನ್ದ ಆದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯಂಗವೀನ Nr.). ಕಡೆಗೋಲು ಹೊಡೆತಾಗಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೋಲುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಆನ್ನ ವಸ್ತ್ರದ ರಿಣವು, ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣ ರಿಣವು ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲ್ (Sp.). ಮಣ್ಣು ಹೊಜುವವನು ತಲೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ.—ಬಿಸಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು (Prvs.). See Bp. 30, 28; 42, 2; 54, 40; J. 6, 47; 28, 17; Prvs. s. ಕೂದಲು, ಬೆಳಗು 2, ಮನ್ಣಸ, ಹದ, ಹಲ್ಲು. — ಬೆಣ್ಣೆಗರುಗ ಗಿಡ. A shrubby plant, Sida rhombifolia L. (St. & Pl.). — ಬೆಣ್ಣೆಗಳ್ಳ. -ಕ್ಕಳ್ಳ. Krishna (My.; J. 7, 29; Tĕ. ವೆಣ್ಣೆದೊಂಗೆ). — ಬೆಣ್ಣೆಗಾರಿಗೆ. A gârigĕ with butter fried in ghee (My.). — ಬೆಣ್ಣೆಬಿದುರು. (ವಿಶಲ್ಯೆ, ಅಗ್ನಿತಿಖೆ, ಫಲಿನಿ, ಶಕ್ರಪುಷ್ಪಿ Si. 156).

ಬೆತೆರೇಕ bĕtirêka. Tbh. of ವ್ಯತಿರೇಕ (Śmd. 357, o. r. ವೆ-).

ಬೆತೆ bĕtĕ. Tbh. of ವೃಥಿ (Śmd. 357. 368, o. rs. ಬೆದೆ, ವೆತೆ, ವೆಥೆ; Tĕ. ವೆತೆ, ವೆದೆ).

ಬೆತ್ತ bĕtta. Tbh. of ವೇತ್ರ (Śmd. 345; Mr. 145; C.; Tĕ.; T. ಪಿರಮ್ಬು; M. ಪುನಮ್ಬು, ಪುರಮ್ಬು, ಪೆರಮ್ಬು; see ಪ್ರಬ್ಬಲಿ & ಹಬ್ಬೆ). ಬೆತ್ತದ ಜಕ್ಕೆಳಂ (ವೇತ್ರಾಸನ, ಆಸನ್ನ Hlā.). ಬೆತ್ತದ ಪೆಟ್ಟು ಪೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ನೋಯದೇಲ್—ಬೆತ್ತ ಮೆತ್ತಗಾದರೂ ದೆಬ್ಬೆ ನೋಯಿಸದಿರದು (Prvs.).

ಬೆತ್ತಲೆ *bĕttalĕ.* = ಬತ್ತಲೆ. (My.; Tĕ. ಬಿತ್ತಲಿ). ಬಟ್ಟೆ ಉಡದೇ ಬೆತ್ತಲೆಯಿರುವವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ, ಕೋಟವಿ Si. 187). ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವವನು (ನಗ್ನ, ದಿಗಮ್ಬರ, ಆವಾಸಸ್ 364). ಅತ್ತಲೋ? ಇತ್ತಲೋ? ಮತ್ತೆತ್ತಲೋ? ಈ ಸಂಸಾರ ಬೆತ್ತಲೆಯು ಬೆತ್ತಲೆಯು, ಫಲವಿಲ್ಲಾ, ಫಲವಲ್ಲ! (Dp. 30).

ಬೆದ *bĕda.* = ಬೆದೆ 2. See ಬಿದಗಾರ್ತಿ. **2,** hotly, fiercely (used of boiling). — ಬೆದ ಬೆದ. rep. Very fiercely (Bp. 56, 40; My.). — ಬೆದ ಬೆದನೆ.= ಬೆದ ಬೆದ. (Bp. 24, 66; 26, 8; 50, 28; 52, 14; 59, 50; My.).

ಬೆದಕು *bĕdaku.* **1.** To strike with the nails or claws (ನಖಘಾತ Śm. 80).

ಬೆದಕು *bĕdaku.* **2.** To seek, to search for, to look for (ಅನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; ಅಜಿಸು Śm. 80; Bp. 24,

66; My.; Tĕ. ವೆತಕು, ವೆತುಕು, ವೆದಕು). ವಿದಕುತ್ತ ಮೃಗಕುಲವ (RâghÒ. 17, 68). ವಿದಕುವನು (one who idles away his time by seeking for) ಬದಕು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ವಿದ ಕಾಟ. -ಆಟ. Searching for (My.).

ಬೆದಕು bĕdaku. 3. Search. — ವಿದಕುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To search for. ಇದಕೊ, ಕಾತಿಯನು, ಮನವೇ, ವಿದಕುಗೊಳ್ಳಲು ಬೇಡ! ತೋಡುವೆನು (Dp. 165).

ಬೆದಗಾರ್ತಿ bĕda-ġârti. = ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, q. v.

ಬೆದಡ್ಡಿ bĕdaṇḍĕ. (Šmd. 48). Tbh. of ವೈದಣ್ಡಿಕ (Šmd. II; Kk. 81; Šm. 52). Criticism, critical skill, exactness. ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಜತ್ತಾಣಮುಂ ವಿದಣ್ಡಿಯುಮ್! ಎನ್ದೀಗಡಿನ ನೆಗದ್ತ್ತಿಯ ಕಬ್ಬುದೊಳ್ ಒಡಮ್ಬುಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ (Šmd. 121). — ವಿದಣ್ಡಿಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. Skilful song-poetry. ಪಾಡುಗಳಿಂದಂ ತಜಿಸಲೆ ಪೂಡಿದುದು ಪಾಡುಗಬ್ಬುಮನೆನ್ದು ಬುಧರ್ ಕೊಣ್ಡಾಡಿದರ್, ಅದಜಿಂ ದಲ್ ಮೇಲ್ವಾಡುಂ ರೂಢಿಯ ವಿದಣ್ಡಿಗಬ್ಬುಮದಕ್ಕುಂ (Kâvy. V, 964).

ವಿದದ್ದಿ bĕdar. ವಿದದಿ. 1. = ಬಿದಜ್. To be agitated, confounded, bewildered, alarmed or frightened, to take fright, to fear (ವ್ಯಸ್ತ Šmd. Dh.; My.; Tĕ. ವಿದರು, ವಿದುರು; T. ವಿದಿರ್, ವೆದಿರ್; T. ವಿದಜು, to be over-hasty; Mhr. ಭೀದರಣೇಂ, to take fright; see also s. ಬಿಡಿಯ). ವಿದರ್ವ ಮನಂ (Rśv. 5, 86). ವಿದರ್ವ ಅಕ್ಷ (5, 118). ವಿದರ್ದು (Šśv. 3, 51; J. 5, 40). Old and common P. p. ವಿದಜಿ (Čpr. 5, 58. 120; 7, 109; My.). See Bp. 1, 49; 2, 14; 52, 26; 37, 39; 45, 52; Bh. 3, 13, 30. 31; J. 6, 8; 8, 38; 19, 3. 39; 20, 9. ದನಕ್ಕೆ ವಿದಜಿ, ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದಾ (Prv.). — ವಿದದಿಟ್ಟು. -ಆಟ್ಟು. To pursue so that (one) is frightened (Abh. P. 3, 54).

ವಿದದ್ದಿ bĕdar. ವಿದದಿ. 2. Agitation, alarm, fright, fear (J. 2, 5; Tĕ. ವಿಡಿದ, ವಿಡಿದಮ್ಮು, ವಿದರು, ವಿದುರು; T. ವಿದರ್ಪು, ವಿದಲ್ಪು). **2,** a scare-crow (ಹೊಲದೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ವಿಚ್ಚು, ಗುಮ್ಮ G.). — ವಿದರಸ. (*i. e.* ವಿದರ್ತ). The sentiment of alarm (Bp. 55, 5). — ವಿದದುವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A stream of agitation (J. 30, 31). — ವಿದಜಿತ್ತು. -ಎತ್ತು. A bullock that is easily frightened (My.).

ಬೆದರಿಣೆ bĕdaraṇĕ. Alarm, etc. (My.; Si. 469). — ವಿದರುಣಿಸೊಲ್ಲು. Menace, reproach (ಭರ್ತ್ಸನ, ಅಪಕಾರಗೀ Si. 57).

ವಿದದಿಕೆ bĕdarikĕ. Fright, alarm (My.; B. 4, 72).

ವಿದದಿಸು bĕdarisu. To alarm, to frighten (My.; B. 2, 21; 4, 90; Bhâgavata 10, 18, 2). ಒದಲುಮಾತಾಡುವವನು ವಿದಜಿಸಿದರೆ ಬಿಬ್ಬಾನೇ?—ಬಾಯಿನ್ದ ವಿದದಿಸಿ ಹೂಸು ಮಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ವಿದದಿಸುವಿಕೆ bĕdarisuvikĕ. Frightening (My.; ಏಭರ್ತ್ಸನ Si. 467).

ಬೆದರ್ಕೆ bĕdarkĕ. Agitation, alarm, fright (J. 26, 10).

ಬೆದೆ bĕdĕ. 1. Sowing, sowing seed (My.; Tĕ. ವೆದೆ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ); seed (see ಬಿತ್ತು 1 & 2). See ಪಿಲ್ಲೆದೆ, ಮುಪ್ಪೆದೆ. — ಬೆದೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. Sowing season (J. 11, 14; My.). — ಬೆದೆಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To prepare for sowing or to make sowing possible (Abh. P. 13, 49). — ಬೆದೆಮದಿ. Rain at the sowing season (My.). — ಬೆದೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain seed: to be sown (Bp. 60, 17).

ಬೆದೆ bĕdĕ. 2. = ಬೆದ No. 1. Heat; rutting; ruttishness, sensual longing (My.; Tĕ. ವೆದೆ; T. ವಿದುಪ್ಪು, ವಿದ್ಮಿವು, ವೆದುಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪ, ವೆಪ್ಪದು, ವೆಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪಡು, ವೆವ್ವುಲ್, ವೆಮ್ಮೈ; M. ವೆದುಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪು, ವೆನ್ಪುಲ್; T. ವಿದುಕ್ಕು, to be sensually inclined; ವಿದ್ಕಿ, ವಿದುಮ್ಬು, ವಿರುಮ್ಬು, to desire; M., T. ವೆದುಮ್ಬು, to be gently heated; see ಬಿಸಿಲ್). — ಬೆದೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. Rutting time; time of being ready for the bull (My.). — ಬೆದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To rut, to seek copulation (used of men and beasts, My.; Grj. 2, after 106). — ಬೆದೆನಾಯಿ. A dog in rut (My.). — ಬೆದೆಯಾಕಳ್. -ಆಕಳ್. -ಳು. A cow ready for the bull (ಪ್ರಡಣ್ಡಿ Mr. 180; My.). — ಬೆದೆಯಾಗು. -ಆಗು. Rutting to take place, etc. ಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆದೆಯಾದ ಆಕಳು (ಕಾಲ್ಕೆ, ಉಪಸರ್ಯೆ, ಕಟ್ಟುಗಡಸು Nr.). — ಬೆದೆಯಾವು. -ಆವು. = ಬೆದೆಯಾಕಳ್. (ಪ್ರಡಣ್ಡಿ, ಸೂರತೆ Hlâ.; My.; Tĕ. ವೆದಾವು).

ಬೆದೆ bĕdĕ. = ಬೆತೆ, q. v.

ಬೆದೆಗಾರಿ bĕdĕ-ġâra. A sensual, lewd man (My.); Kâma (ನಸೆಗಾಱಿ, ಕಾಮ G.).

ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ bĕdĕ-ġârti. A lewd woman, a harlot, an adulteress (ಸಿತಗೆ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಪೆ, ಜಾರೆ Kk.; ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಪೆ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Šm. 75; Kk. 29, o. r. ಬೆದಗಾರ್ತಿ; My.).

ಬೆನ್ bĕn. 1. = ಬಿಸು 1, etc. (Šmd. 216). Heat, etc. — ಬೆನ್ನೀರ್. Hot water (Abh. P. 9, 31; Grj. 9, 18; Tĕ., M. ವೆನ್ನೀರ್). ಎನಿತುಂ ಕಾಯಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Šmd. 216).

ಬೆನ್ bĕn. 2. (Šmd. 59). = ಬೆಂ (ಬೆಜಿರ್) 2, ಬೆನ್ನು, ಬೆಮ್ 2. The back (ಪೃಷ್ಠ, ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗ Hlâ.; ಪೃಷ್ಠ, ಪಶ್ಚಿಮ Mr. 327; T. ವೆನ್, ವೆರಿನ್; Tĕ. ವೆನ್ನು, ಎೀಪು, ಎೀವು; Tu. ವೆರಿ). ಬಿಡುಮುಡಿ ಬೆನ್ನಪ್ಪಳಿಸೆ (Šmd. 84). ಬೆನ್ನೊಳ್ ಸಿಲ್ದಂ ಗಾಣ್ಡೀವಿ (281). ಬೆನ್ನ ಕುರು (ಪೃಷ್ಠಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಡು Hlâ.). ಬೆನ್ನೆಲುಗಳ ಸಮೂಹಂ (ಪೃಷ್ಠಕ್ಕೆ); ಬೆನ್ನ ಹೊರಡು (ಗಡು Nr.). See Čpr. 4, 48; 8, 18; Bp. 20, 41; 38, 17; 47, 58; Rśv. 5, 24; 6, after 11 (thrice); 6, after 115; J. 24, 47; 28, 46. 53. — ಬೆನ್ತಟ್ಟು. To pat one's back, to encourage, to persuade (My.). — ಬೆನ್ದಗುಳ್. -ತಗುಳ್. To follow, to pursue (Abh. P. 4, 50. 87; 7, after 59). — ಬೆನ್ದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. The skin of the back (Abh. P. 7, 93). — ಬೆನ್ನಟ್ಟು. -ಆಟ್ಟು. To follow, to pursue (ಎಟ್ಟಟ್ಟು, ತೂಳ್, ಆರೆಯಟ್ಟು, ಬೆಂಗವಾಯಿ, ಬೆನ್ನೇಡು ಕೊ.; Čpr. 8, 33; Bp. 54, 52; My.; B. 4, 41). — ಬೆನ್ನೆಲ್ಬು. -ಆಸ್ಥಿ. The backbone (ವಂಶ, ಬೆನ್ನ ನಿಟ್ಟೆಲು Nn. 54). — ಬೆನ್ನಿಂ. -ಈ. To turn the back, to retreat, to flee (Abh. P. 5, 81; 9, 64; Šśv. 2, 75; see ಪೊಬಿಮಾಜ್ 2). — ಬೆನ್ನೀಡು. -ಈಡು. Flight (ಪೊಬಿಮಾಜ್ Šmd. II). — ಬೆನ್ನುಡುಗು. -ಉಡುಗು. The back to contract or to be bent (Bp. 2, 14). — ಬೆನ್ನೇಱಜ್. -ಏಱಜ್. -ಱಿ. = ಬೆನ್ನಟ್ಟು, q. v. — ಬೆನ್ನೊಗ್ಗು. -ಒಗ್ಗು. To follow, to pursue (Bp. 54, 38). — ಬೆನ್ನತ್ತು. = ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. (My.).

ಬೆನಕ bĕnaka. Tbh. of ವಿನಾಯಕ (Šmd. 357. 373. 375; Šm. 4). See Prvs. s. ಬೆಣ್ಣಿ, ಮದುವೆ. — ಬೆನಕನ ಎಕ್ಕೆ. (ಶ್ವೇತಾರ್ಕ Si. 141).

ಬೆನ್ತರ bĕntara. Tbh. of ವ್ಯನ್ತರ. (Bp. 23, 20).

ಬೆನ್ದು bĕndu. P. p. of ಬೇ 1, etc.

ಬೆನ್ದುರು bĕnduru. (Šmd. 48).

ಬೆನ್ನನೆ bĕnnanĕ. At the back, after, behind (Čpr. 8, 63; Šśv. 3, after 28; 5, 57; Tĕ. ವೆಣ್ಣನೆ; see ಬೆಮ್ಬೆನ್ನನೆ).

ಬೆನ್ನು bënnu. = ಬೆನ್ 2, etc. (ಪೃಷ್ಠ, ತನುಚರಮ Si. 209; C.). ಬೆನ್ನಿನ (Bp. 20, 11). ಇವನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, he is younger than I (My.). ಬೆನ್ನು ಬಿಡದ ಸಿರಾಚಿ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಿತ್ತೀತೇ?—ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಬನ್ದು ಬೇತಾಳ.—ಹೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ (Prvs.). See Bp. 44, 5; 52, 12. 18; 60, 25; Bh. 1, 10, 33; Dp. 4, 2. — ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. To follow; to pursue (My.; B. 3, 62; 4, 212. 218; 5, 36). ನಾಯಿ ಮನುಷ್ಯರ ಬೆನ್ನ ಹತ್ತಿ (3, 40). — ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದು. Later or succeeding time. ಅವನ ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದಿನವನು, his younger brother (B. 5, 43; My.). — ಬೆನ್ನಾಗು. -ಆಗು. To become accustomed to carry loads, a saddle, a rider, as bullocks or horses (My.). 2, the back (of an ox, a horse, etc.) to get sore (from riding, etc.); to get sore-backed (My.). — ಬೆನ್ನಾಸರೆ. -ಆಸರೆ. Support, help (My.). — ಬೆನ್ನಿನವನು. -ಅವನು. A younger brother (My.). — ಬೆನ್ನು ಕೊಡು. To retreat, to flee (My.). — ಬೆನ್ನುಡಪ್ಪೆ. The upper or outer side of a split bamboo or rattan (My.). — ಬೆನ್ನು ಬೀಳು. To follow. ಅವನ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದು ಹೋದನು (My.). 2, to take (another's) shelter or refuge (My.). — ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ. The backbone. ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ Si. 209). — ಬೆನ್ನುಹಂಚು. A tile on the ridge of a building, or one fit for it (My.). — ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು. = ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. (My.; ಎಬ್ಬಟ್ಟು, ಬಡಿವಿಡಿ G.; B. 5, 62. 63. 68. 252). — ಬೆನ್ನುಹುರಿ. The spine. ಗೇಣ್ದಾಮೃಗಗಳ ಬೆನ್ನು ಹುರಿ ಬಾಗಿರುತ್ತದೆ (B. 5, 248). — ಬೆನ್ನೆಲುಬು. -ಎಲುಬು. The backbone, the spine (My.; B. 4, 118). — ಬೆನ್ನೆಲುವು. = ಬೆನ್ನೆಲುಬು. (ಕಶೇರುಕೆ Si. 206). ಬೆನ್ನೆಲುವಿನ ಕೆಳಗಡೆ (ತ್ರಿಕ Si. 209).

ಬೆಪ್ಪಳ bëppaḷa. = (ಬೆಪ್ಪು), ಬೆಬ್ಬಳ, ಬೆಬ್ಬಳೆ, (ಬೆಳ್ಳಳ). Amazement, alarm, fear, etc. (ತಳ್ಳುಬಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲುಬಿ, ಬಿಗುರ್, ತಳಮಳ, ಬೆಜಗಪ್ಪ ಭಾವ ಕೆಸ. 49).

ಬೆಪ್ಪು bëppu. (= ಬೆಪ್ಪಳ, etc.). Wandering of mind, confusion (My.; Të. ವೆಱಪು, ವೆಡುಪು, fear; T. వెరువు, వెడుప్పు, fear; confusion; wrath). See Prv. s. ತಿವಲೀಲೆ. — ಬೆಪ್ಪ. -ಆ 3. A confused, stupid man (My.).

ಬೆಬ್ ಬëb. 1. (= ಬೆಬ್ ?). — ಬೆಬ್ಬಕ್ಕೆ. -ಹಕ್ಕೆ. ನವುಲುಜೆಕ್ಕೇ ಬೆಬ್ಬಕ್ಕೆ (ಜೀವಂಜೀವಕ Si. 178).

ಬೆಬ್ ಬëb. 2. An abbreviation of ಬೆಜಗು. — ಬೆಬ್ಬೆಜಗು. Amazement (Bp. 13, 22; 30, 22; 36, 19).

ಬೆಬ್ಬನೆ bëbbanë. (fr. ಬೆಜಿ). With a puff or sudden inflation of pride (Bp. 26, 13; 38, 16; 39, 43; see s. ಬಯಲುಗು). 2, (fr. ಬಿರಿ 1), with a burst (Grj. 2, 59).

ಬೆಬ್ಬರಿಸು bëbbarisu. (= ಬೆಳ್ಳಳಿಸು). To get bewildered from fear, to be greatly frightened (C. Bp. 46, 20).

ಬೆಬ್ಬಳ bëbbaḷa. = ಬೆಪ್ಪಳ, q. v. (ಬಿಗರ್, etc., ಭಯ ಕೆಸ.; ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬಿಗುರ್, ಬಿಗಟ್, etc. Kk. 42). 2, confusion, agitation, distress (ವಿಕಲತ್ವ Bhn. 44; Râm. 6, 37, 9).

ಬೆಬ್ಬಳೆ bëbbaḷë. = ಬೆಬ್ಬಳ. — ಬೆಬ್ಬಳೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To get amazed, etc. (V. 5, after 23; 14, after 55).

ಬೆಮ್ bëm. 1. = ಬಿಸು 1, q. v. Heat, etc. — ಬೆಮ್ಬಿಸಲ್. (ಕೆಮ್. 198). Hot sunshine. — ಬೆಮ್ಮುಡಿ. Hot ashes (My.). — ಬೆಮ್ಮೆಮರ್. Hot sweat (Abh. P. 14, 106). — ಬೆಮ್ಬೆಳಲೆ. -ಪೊಳಲೆ. (ಕೆಮ್. 216 Mḍb., o. r. ಬೆಣ್ಣೊಳಂ).

ಬೆಮ್ bëm. 2. = ಬೆಸ್ 2, etc. The back. — ಬೆಮ್ಪೊಂಗು. The back to swell or be raised (Ćpr. 4, 47). — ಬೆಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು. (Ćpr. 4, 47; Bp. 3, 36; 27, 30; 28, 9; 32, 28; 34, 35; 52, 26; J. 28, 54). — ಬೆಮ್ಬಲ. Rear-force: help, aid, countenance (Abh. P. 9, 97; My.). — ಬೆಮ್ಮಬಿ. Following; joining, company, association; the rear (ಪಿನ್ದೆ ಬರ್ಪಾದು ಕೆಮ್ದ. I; ಬಬಿ 194 Cm.; ಅನುಪದ, ಅನ್ವಕ್ಷ, ಅನ್ವಂಗ Mr. 445). See ಕೆಮ್ದ. 8; Abh. P. 12, 90; Bp. 57, 55; Rśv. 6, after 11. — ಬೆಮ್ಮಬಿಯಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To follow; to be together or in company with (ಬಬಿಯಿಡಿ ಕೆಮ್ದ. 195 Cm.; Abh. P. 12, 28; Rśv. 6, after 11). — ಬೆಮ್ಮಬಿಸು. To follow (B. 4, 191). — ಬೆಮ್ಮಾಗ. The back part of the body (My.);—the ridge of a building (My.). — ಬೆಮ್ಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To follow (Ć. Bp. 19, 34). — ಬೆಮ್ಪಿಡು. To withdraw or depart from (Prll. 3, 32; J. 10, 9; 27, 2). — ಬೆಮ್ಮಬಿ. ಬೆಮ್ಪಿಬಿ. = ಬೆನ್ನ ಬೀಬಿ. ನೃವಂ ಬೆಮ್ಪಿಬ್ದಿಂ ದೂಡಟ್ಟಯುಂ ಬಾರಂ (ಕೆಮ್ದ. 283). See Bp. 37, 39; 47, 6; 48, 17. — ಬೆಬ್ಬೆನ್ನಸೆ. Behind (Ćpr. 9, after 18). — ಬೆಮ್ಮರ. The beam on the ridge of a building (My.).

ಬೆಮರ್ bëmar. 1. To be alarmed, to fear (ಸೆಡೆ, ಅಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬಳ್ಕು, ಸುರುಳ್, ಅಗಿ, ಭಯವನಾನ್ ಕೆಮ. 40; Kk. 72; *cf.* ಬಿಗರ್ 1).

ಬೆಮರ್ bëmar. 2. = ಬೆಮರು 1, ಬೆವರು 1. To perspire, to sweat (ಸ್ವೇದಧಾವ ಕೆಮ್ದ. Dh.; Bp. 59, 22; T. ఎయర్, వేర్; M. ಎಯರ್; Të. ಬೆಮುರ್ಚು; Tu. ಬೆಗ, ಬೆಗರ್). P. ps. ಬೆಮರ್ದು, ಬೆಮತ್ತು (ಕೆಮ್ದ. 286. 287). ಬೆಮರ್ವ (Ćpr. 6, 93). ಬೆಮರ್ದು (J. 2, 16), ಬೆಮರ್ತು (Rśv. 13, 89; Kśv. 4, 90).

ಬೆಮರ್ bëmar. 3. (ಕೆಮ್ದ. 58). = ಬೆಮರು 2, ಬೆವರು 2. Perspiration, sweat (ಘರ್ಮ, ನಿದಾಘ, ಸ್ವೇದ Nr.; ಘರ್ಮ Nn. 22; Ćpr. 8, 73; Bp. 15, 19; Rśv. 5, 118; J. 11, 23. 25; T., M. ಎಯರ್, వేర్; Të. ಜೆಮುಟೆ; Tu. ಬೆಗರ್). ಬೆಮರ (not ಬೆಮರಿನ, ಕೆಮ್ದ. 134). ಬೆಮರ್ಗಳನೂದಿ (52). ಕುದುರೆಯ ಬೆಮರಲ್ಲಿ... ಮಾತುಲಂಗದ ತೆಱದ ಕಮ್ಪು ಉತ್ತಮಂ (Mr. 278). ಬೆಮರ ವಿನ್ದು (Ćpr. 7, 117). — ಬೆಮರಾಜಿಸು. -ಆಜಿಸು. To cause one's sweat to grow dry: to take rest (My.). — ಬೆಮರಾಡು. -ಆಡು. Sweat to grow dry: the body to feel cool and refreshed (Ćpr. 3, 15; My.). — ಬೆಮರುಣ್ಮು. -ಉಣ್ಮು. Sweat to issue (Ćpr. 7, 64). — ಬೆಮರ್ವನಿ. -ಪನಿ. (ಕೆಮ್ದ. 54). A drop of sweat (J. 11, 24). See ನುಣ್-.

ಬೆಮರು bëmaru. 1. = ಬೆಮರ್ 2. P. p. ಬೆಮರಿ (J. 10, 50; My.). ಬೆಮರುವ (J. 30, 22).

ಬೆಮರು bëmaru. 2. = ಬೆಮರ್ 3, etc. (My.; ಘರ್ಮ, etc. Si. 72).

ಬೆಮರುವಿಕೆ bëmaruvikë. Perspiring. ಬೆಮರುವಿಕೆಯೇ ಸಾತ್ವಿಕ (Si. 66).

ಬೆಮರ್ಚು bëmarču. To cause to perspire (ಸ್ವೇದ ಕರಣ ಕೆಮ್ದ. Dh.).

ಬೆಮಸು bëmisu. Tbh. of ಭ್ರಮಿಸು. (My.; Dp. 4, 1).

ಬೆಮೆ bëmë. Tbh. of ಭ್ರಮೆ. (My.). 2, desire (My.). — ಬೆಮೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become confused or perplexed (Ć. Bp. 47, 23; My. as ಬೆಮೆಗೊಳ್ಳು). — ಬೆಮೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To confuse or perplex (Bp. 40, 20; My.).

ಬೆಯಿಸು bëyisu. = ಬೇಯಿಸು, etc. (My.). ತುನ್ವವನ್ನೂ ಕಸ ಕಸಿಯನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿ ಬೆಯಿಸಿದ ಹೋಳಿಗೆ (G. 85). ಬೆಯಿಸಿದ ಮಾಂಸ (ಭಟತ್ರ); ಬೆಯಿಸಿದ ಅನ್ನ (ಭಕ್ಷ್ಯ G.).

ಬೆಯ್ಯು bèyyu. = ಬೇ 1, etc. (My.). ಬಿಟ್ಟ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ಯು ತ್ತದೆ ಎನ್ನು, ನೆಟ್ಟ ಆತ್ತ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೆರ bèra. P. p. of ಬೆರೆ, in ಬೆರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬೆರಕೆ bèrakè. (fr. ಬೆರೆ). = ಬೆರಿಕೆ. The state of being united, mixed, or mingled, union, mixture, combination (ಸಂಯೋಗ Šmd. 60 Cm.; ಪಾದ Mr. 460; My.; T. ಎರವು). ನೀರ ಬೆರಕೆ (ಸಂಗಮು Mr. 415). **2,** touch, contamination (My.). ನೆಣ್ಣರ ಮನೆಗೆ ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಣು ಊರಿಗೆ ಬೆರಕೆ (Prv.). — ಬೆರಕೆವಣ್. -ಪಣ್. A fruit partly ripe, partly unripe (Čpr. 1, after 101). — ಬೆರಕೆವರ್ಣ. A variegated colour (ನಾರಂಗ, ಶಬಲ Hlå.). — ಬೆರಕೆ ವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Variegated lustre (Čpr. 6, 46; 6, after 64).

ಬೆರಗು bèragu. Haste, speed, expedition (see ತೋ ಳ್ವೆರಗು); importunity; impertinence, rudeness (T. ವೆಱ್ಱಿ, M. ವೆರೆ, to make haste; to be eager or importunate; T. ವೆಱ್ಱುವು, M. ವೆರವು, speed, haste). ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಬಗೆಯದೆ, ಪುರಮಂ ಪೊಱಮಂಟ್ಟು (Abh. P. 10, 19). ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಬಗೆಯದೆ (13, 57). — ಬೆರಗ. -ಆ 3. A hasty, impertinent, rude man. ಪಿರಿದೀವಂ ನಿಲೆನುಡಿವಂ ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಪ್ರತಾಪಿ (ŠmdMdb. and another MS.).

ಬೆರಂಜು bèranju. To gather together, to collect, to put together, to heap up (ಚಯನ, ಒಟ್ಟುಗೂಡು Šmd. Dh.).

ಬೆರಟು bèraṭu. = ಬೆಣ್ಟು, ಬೆರಣ್ಟು. (Bp. 32, 25; My.).

ಬೆರಡು bèraḍu. Hunting, the chase (ಸರಡು, ಸರವಿ Šs.; *cf.* ಬೇಡ 1; M. ಪಿರಕ್ಕು, to set an elephant to work, drive him, urge on cattle).

ಬೆರಣ್ಣು bèraṇṭu. = ಬೆರಟು, etc. To dig or scratch with the nails, claws or talons, to scratch (ನಖಖನನ, ಕೆರಣ್ಣು Šmd. Dh.; Grj. 1, 120; 1, after 131; Rśv. 5, after 55; Šśv. 3, 55; *cf.* ಪರಡು 3). **2,** to make a certain performance with the fingers (ಅಂ ಗುಲಿಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.).

ಬೆರತು bèratu. = ಬೆರೆದು. P. p. of ಬೆರೆ.

ಬೆರಲ್ bèral. = ಬೆರಳ್ (which is an improper form, Šmd. 41), ಬೆರಳು. A finger; a toe; the tip of an elephant's trunk (Čpr. 6, after 64; 7, 100; Bp. 5, 41; 31, 16; Rśv. 9, 22; T., M. ವೆರಲ್; Tč. ವೇಲು, ವ್ರೇಲು). ಬೆರಲೆ (Šmd. 170). ನೇರಿದುವು ಬೆರಲ್ (170). See ಆಱುವೆರಲ್, ಕಿಱು-, ನಾಲ್-. — ಬೆರಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To lift up the fore-finger or index (Śśv. 4, 48). — ಬೆರಲ್ಮಡಿ. To fillip (from amazement, Čpr. 1, 134).

ಬೆರಸು bèrasu. 1. = ಬೆರಿಸು. To mingle together, to mix, to unite, to join;—to be mixed, to be united with (ಸಮ್ಮಿಶ್ರ, ಕಲಸು Šmd. Dh.; ಒಡನೆ ಕೂಡು 38 Cm.; My.). ಬೆರಸಿದುದು (ಚಿತ್ರ, ಕರ್ಮಾರ, ಕಲ್ಮಾಷ, ಶಬಲ, etc.); ಆಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಪ); ಪ್ರಿಯವಚನಂ ಬೆರಸಿ ಕೊಡುವವನು (ವದಾನ್ಯ); ಬೆರಯುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿದಡೆ ಪ್ರತಲ ಎಮ್ಬುದು; ಆಕ್ಕರಂ ಬೆರಸಿರ್ದ ಉಂಗುರಂ (ಮುದ್ರೆ Hlå.). ಜೆಜ್ಜಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದ ಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಪೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾತಿ (ಜಸ್ತಿನಲು); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಹೊವ್ವಣ್ಣ (ಪಿಂಗಲ, etc.); ಬೆರಸಿ ಕಾದುಹ (ತುಮುಲ, etc.); ಬಿಳುಪು ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದುದು (ಶ್ವೇತರಕ್ತ, etc.); ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಸಿನಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, etc.); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, etc.); ಜೇನ ತುಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಮದ್ಯ (ಮಧು, etc.); ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಮಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, etc.); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೊಂದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ಅರಸಿ ವೆರಸು (-ಬೆರಸು, Rśv. 10, after 31). ಕೂರ್ನಾಯ್ಕೆರಸು (5, 51). ನೊರೆಮಾಲೆವೆರಸು (13, after 77). ನೋಗೆವೆರಸು (10, after 31). ಚರಣಯುಗವೆರಸು (Śm. 110). ಅನುಚರರ್ವೆರಸು (J. 30, 42). ನನುನಗೆವೆರಸು (30, 49). ನೇತಕರ್ವೆರಸು (29, 39). See Šmd. 91. 98. 106. 346; Čpr. 1, 110. 133; Bp. 1, 57; 3, 72; 18, 34; 26, 16; 37, 1; 40, 43; 44, 64. 66; 47, 17; 51, 46; 54, 75; 60, 15; 61, 66. 71; Bh. 1, 8, 45; 2, 13, 44; Ć. Bp. 5, 5; Rśv. 6, 116; J. 29, 35. 46; Dp. 172, 3; ಒಡನೆವೆರಸು, ಕೆಯ್ಯೆರಸು, ಕೊಂಳು-, ದಕ್ಕು-, ನಗೆ-, ನಾಣ್ಬೆರಸು, ಪಡೆವೆರಸು, ಮದೆ-, ಮುಳ್-, ರೇಫೆ-; Prv. s. ಸರಸ.

ಬೆರಸು bèrasu. 2. (Union): in union with, in company with, together with, combined with, with. ಮನಃಪ್ರೀತಿವೆರಸು ತಿರ್ದುವುದು (Šmd. 4). ಬಿನ್ದುವೆರಸು-ಗೆ (138). ದೀರ್ಘಮ್ಬೆರಸು-ತಕಾರಾದೇಶಂ (182). ಬಿನ್ದು ವೆರಸು-ಬಕಾರಂ (184). ಲೋಪಮ್ಬೆರಸು-ಉಚಿತಾಕ್ಷರಾಗಮಂ (209). ಸೊನ್ನೆವೆರಸು (293). ಅಮ್ಬರಮ್ಬೆರಸು (Čpr. 8, 31). ಕೊಂಬ್ಮಿದು ಳ್ಪೆರಸು (Abh. P. 13, 74). ಎನಸುಮ್ಬೆರಸು (Grj. 4, 61). See Rśv. 4, 105. 119; 5, after 50; 5, 133; 6, after 11 (twice); 6, after 115 & 137; 10, after 10; 11, after 1. — ಬೆರಸುಲೆಕ್ಕ. Addition (Bp. 53, 73).

ಬೆರಸುಹ bèrasuha. Mingling, etc. ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ, ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎನ್ದಡೆ ಹಸರಿಸಿದುದು; ಲೇಸಾಗಿ ಬೆರಸುಹವೆನ್ಬುಂ, ಎಮ್ಬುರು (Nr.).

ಬೆರಳ್ bèral. = ಬೆರಲ್, etc. (ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾಖೆ Nr.; ಅಂಗು ಲಿ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlå.; ಅಂಗುಲಿ, ಪಾಣಿಶಾಖೆ Mr. 322). ನೀಡಿದ ಬೆರಳ ತಳಂ ಪಾಣಿ ಎಮ್ಬುದು, ಬೆರಯುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿದಡೆ ಪ್ರತಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlå.). ಆನೆಯ ಬೆರ್ಗಳ್ (ಕರ್ಣಿಕೆ Mr. 155). ಬೆರಳ ಗಣ್ಟುಗಳು (ಪಾಣಿಶಾಖಾಪರ್ವ 322). See Bp. 20, 11; Bh. 1, 10, 32; J. 28, 33; ಕೆಮ್ಪೆರಳ್. — ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋಱಿಸು. To lift up the fore-finger and show (J. 17, 9).

ಬೆರಳು bèraḷu. = ಬೆರಳ್, etc. (C.; ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾಖೆ, ಬಿಟ್ಟು Si.). **2,** a small point on rocks (Bh. 8, 4, 22); a tip (see ನಾಸಿಕವೆರಳು). ನಿಗುರಿದ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಜಪ್ತೇಟು, etc.); ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ, ಪ್ರದೇಶಿನಿ); ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟೂ ನಡುವಣ ಬೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಆಳದಡೆ ತಾಲ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕೆಯ್ಯ ಬೆರಳುಗಳು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಕರಾಂಗುಲಿಗಳ್ Nn. 60). ಬೆರಳಿಂಗೆ (Mr. 324). ಬೆರಳು ತೋಱಿಸಿದರೆ ಕೆಯ್ ನುಂಗುತ್ತಾನೆ.—ಬೆರಳು ಬಾತರೆ ಒರಳಮ್ಬು ಅಡಿತೀ? (Prvs.). See Bp. 54, 55; Si. 211. 212. 253). — ಬೆರಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To move a finger about, to tickle the throat with a finger in order to produce vomiting (My.). — ಬೆರಳುಗಿಣ್ಣು. A finger knuckle (My.). — ಬೆರಳುಗೇಣ್. A finger span. ದರ್ಭೆಯ ಬೆರಳುಗೇಣ್ (ಗೋತೀರ್ಣ Hlå.). — ಬೆರಳುಜಾಳೆ. The (silly habit of the) interlocking of the fingers intertwined with the ends downwards. ಆಯಿತೇಬ್ಬಿತ ಬೆರಳುಜಾಳೆ ಮಿಡಕುವ ಬಾಯಿ ಮೇಳ ದೊಳ ತೊಡಕ ಬಿಡದವನ ಜಪವದು ಜಾಪಿಯನೆಯನ್ತೆ (Sp.).

ಬೆರಿಕೆ bèrikè. = ಬೆರಕೆ, q. v. (My.). — ಬೆರಿಕೆಜಾತಿ. A mongrel caste (My.). — ಬೆರಿಕೆಮಣ್ಣು. Various kinds of earth mixed together (My.). — ಬೆರಿಕೆಮನುಷ್ಯ. A man of mixed blood (My.). — ಬೆರಿಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಲೆ. Mixed vegetables worked together (My.). — ಬೆರಿಕೆಹುಲ್ಲು. Various kinds of grass mixed together (My.; Si. 165).

ಬೆರಿಸು bĕrisu. = ಬೆರಸು 1. (My.; B. 4, 106. 141. 162).

ಬೆರೆ bĕrĕ. To be joined or united, to join, to be mingled or mixed, to associate, etc. (ಪೊಣಜುರ್, ಸಂಯುಗ Šmd. Dh.; My.; T. ಎರವು; M. ಎರಗು; Mhr. ಭೇಲಣೇಂ, ಭೇಳಣೇಂ; Tě. ಬೆರೆ, to be touched, contaminated). P. ps. ಬೆರೆದು, ಬೆರದು, ಬೆರತು (B. 4, 94. 224; My.). ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಬೆರೆಯದ ಬಜಿಯ ಕನ್ನಡಂ (ಅಜ್ಜಗನ್ನಡಂ ಕಿಂತ. 45). ಬೆರೆಯಿತು (My.). See Si. 51. 93. 206. 240. 316. 371. 376. 419; Čpr. 8, 65; Rśv. 9, 28; ಒಡವೆರೆ, ಗಜಿ-, ತೆರೆ-. — ಬೆರೆ ಬೆರೆ. rep. (J. 19, 5).

ಬೆರ್ಗು bĕragu. = ಬೆಬ್ 2. Amazement, astonishment, alarm (ತಳಮಳ, ತಲ್ಲಣ, ತಳವೆಳಗು, ಬಳ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲುಬಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ ಕಿಂತ. 49; Bp. 40, 60; J. 28, 38; My.; Tě. ಬೆಜಗು; Tě. ಬೆಜ್ಜು, madness; M. ಬೆಜ್, intoxication, fury; T. ಬೆಜ್, ಬೆಜುಪ್ಪು, fear; confusion, perturbation, giddiness; see s. ಬೆಜ್ಜು 1 and ಪಿಜುಕು, ವೆಜ್ಜು). 2, wandering or confusion of mind (My.). See ಸಂವಿತ. — ಬೆಜಿಗಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To cause to become amazed, etc. (J. 2, 12). — ಬೆಜಿಗಾಗು. -ಆಗು. To become amazed, etc. ಬೆಜಿಗಾದುದು (ತಳಮಳ Čt. I, 3; ತಳವೆಳಗು II, 96). ಬೆಜಿಗಾದವನು (ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತ Nr.). ಒತ್ತರಮೊತ್ತಿದನ್ತೆ ಬೆಜಿಗಾಗಿ ಕೃಪಾದಿಗಳ್ ಒತ್ತೆ (Šmd. 16). ಹಿಮಕರಂಗೆ ಪಾಯ್ತು ಜಕ್ಕೋರಾವಲಿ ಬೆಜಿಗಾದುದು (Lil'v. 3, 5). See Čpr. 7, 86; Grj. 4, 61; Bp. 60, 32; 61, 62; Bh. 1, 8, 88; 1, 10, 31; J. 7, 32; 28, 26; 30, 19; 31, 34. 35. — ಬೆಜಿಗಾಗುಹ. -ಆಗುಹ. Becoming amazed, etc. (ತಳಮಳ Šmd. II; ತಳವಳ Kk. 80). — ಬೆಜಿಗು ಬಿನ್ನಾಣ. Skill of confusion or of making confuse (Bh. 1, 8, 71). — ಬೆಜಿಗುವಡು. -ಪಡು. To feel amazed, etc. (Č. Bp. 47, 20; V. 8, after 20; Šśv. 4, after 52). — ಬೆಜಿಗುವೆಜ್ಜೆ. -ಪೆಜ್ಜೆ. To get amazed, etc. (J. 13, 14). — ಬೆಜಿಗೊಂದ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಬೆಜಿಗುವಡು. (Bp. 3, 25; 8, 44; 11, 42; 39, 40).

ಬೆಪ್ಪಿಟೆ bĕrati. = ಬಜಟೆ q. v., ಬೆಜಟೆ, etc.

ಬೆಪ್ಪಿಣಿ bĕrani. = ಬೆಣ್ಣಿ 1, ಬೆಜಟೆ, etc. (My.; Bp. 15, 12; 28, 8). ಬೆಜಿಣಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಗುಮ್ಪು (ಕಾರೀಷ, ಸಗಣಿತೊಪ್ಪೆ Si. 402). ಬೆಜಿಣಿಯ ಬೆಂಕ (ಕರ್ಜು 461). ಬೆಜಿಣಿ ಸುಟ್ಟ ಬೂದಿಯಾದ ರೂ ಧರಣೀ ಮೀಲಿರುತ್ತದೆ.—ಬಿದ್ದ ಬಬ್ಬೀಲಿ ಬೆಜಿಣಿ ಆಯ ಬೇಕು, ಇದ್ದ ಬಬ್ಬೀಲಿ ಇರ ಬೇಕು (Prvs.). See ಕಾಡು.

ಬೆಪ್ಪಿತು bĕratu. P. p. of ಬೆಜಿ.

ಬೆಪ್ಪಿಸಿ bĕrĕ. (fr. ಬೆಜಿ 1 or 2). To become (firm or) stiff, as from cold, wind, rain, death, etc. (My.; Bp. 15, 18; 20, 12; 32, 52; 46, 57; 58, 49). P. p. ಬೆಜಿತು (J. 31, 63). ಬೆಜಿತಿಹನ್ತಾದುದು (ಆನತ ಸ್ತಬ್ಧ, ಜಾಗದುದು Nn. 76). 2, to behave proudly or arrogantly, to be haughty or conceited (ಅಹಂಕಾರಧಾಪ Šmd. Dh.; Abh. P. 4, 41; Bp. 26, 13; 38, 16; 39, 43. 58; 42, 16; 59, 22; Rśv. 5, 127; J. 27, 37; see s. ಬಯಲುಲುಗು). P. ps. ಬೆಜಿಂದು, ಬೆಜಿದು, ಬೆಜಿತು (J. 23, 37; Abhâ. 2, 54). ಪರಮಜಿನೇನ್ದ್ರವಾಣಿಯೇ ಸರಸ್ವತಿ ಬೆಜಿದು, ಪೆಣ್ಮೂಪಮಂ ಧರಿಯಿಸಿ ನಿನ್ದುದಲ್ತುದುವೆ? (Šmd. 109). ಬೆಜಿತಿಸ್ವದು (ಜಮ್ಮು Čt. I, 44).

ಬೆರ್ಕು bĕrku. = ಬೆಕ್ಕು. ಆವು ಪಿರಿಯವು ಭಾವಿಪೊಡಿಸ್ತಿವು ಕುಬ್ಯವಿಸಿಸ್ವಿವುದುವೆ ಭೇದಂ! ಪೆಜಿತಿಲ್ಲಿವಜಜಿಸ್ತರಮ್! ಎನಿಸುವುವವ ನೀಧರಣೀಯ ಹುಲಿಗಳುಂ ಬೆರ್ಕುಗಳುಂ (Šmd. 117; Kâvy. I, 2, 6).

ಬೆರ್ಚಿಸು bĕrčisu. = ಬೆಜ್ಜಿಸು. To frighten (ಭಯ Šmd. Dh.; Čpr. 6, 41; Abh. P. 10, 157; Šśv. 4, 5).

ಬೆರ್ಚು bĕrču. 1. = ಬೆಜ್ಜು 1. To be terrified, to fear (ಸನ್ತ್ರಾಸ Šmd. Dh.; ಭಯ Šm. 85). ಬೆರ್ಚ ಬೆಳ್ಳಳಿಸಿ ಬನ್ದಂ (Šmd. 20). ಉಜಿಮೆ? ಅಂಜಿಮೆ? ಬೆರ್ಚಿಮೆ? ಬಿಸಕೆಬಗೆಮೆ, ದೇವ? (177). See Čpr. 4, 18; 5, 79; Grj. 2, 58; Rśv. 5, 86. 118; 11, 10; 13, 65.

ಬೆರ್ಚು bĕrču. 2. = ಬೆಜ್ಜು 2. A scare-crow (ತೃಣಪುರುಷ Šmd. Dh.; Šm. 85).

ಬೆರ್ಮೆ bĕrmĕ. Tbh. of ಭ್ರಮೆ. — ಬೆರ್ಮೆಗೊಳು. = ಬೆಮೆಗೊಳ್ಳು. (Dp. 53, 4).

ಬೆಲಗು bĕlagu. (fr. ಬೆಗೆ). A beam (B. 4, 121; see ಅಡ್ಡ-, ತಲೆ).

ಬೆಲಪತ್ರೆ bĕlapatrĕ. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರ. (My.).

ಬೆಲಿ bĕli. = ಬೆಳಿ, etc. (Tě. ವೆಲಿ). — ಬೆಲಿದೇವಿಯರ ವೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 1). — ಬೆಲಿದೇವಿಯರ ವೇಮಾರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46, 80).

ಬೆಲೆ bĕlĕ. 1. = ಬಿಲೆ 3. Price, cost (ಧೃತಿ, ಧೃತ್ಯೆ. ಕರ್ಮಣ್ಯೆ, ವೇತೆ, ಮೂಲ್ಯ, ವೇತನ Hlâ.; ಪ್ರಕ್ರಯ, ಸ್ಪಷ್ಟಕ Hlâ.; ಮೂಲ್ಯ, ವಸ್ನ, ಅವಕ್ರಯ Nr., Si. 324; ಆರ್ಘ್ಯ, ಮೌಲ್ಯ Nn. 102; ಪುಷ್ಯ Nn. 130; ಆರ್ಘ Mr. 482; ಆರ್ಘ, ಮೂಲ್ಯ Si. 412; C.; Tě. ವಿಲುವೆ, ಬೆಲೆ; M. ವಿಲೆ; T. ವಿಲೈ); (wages, hire). ಕೊಣ್ಡ ಬೆಲೆ (ಸೀವಿ, ವರಿತಣ, ಮೂಲಧನ); ಪಿರಿಯ ಬೆಲೆಯ ಸೀರೆ (ಮಹಾದಾನ Nr.). ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ (ಶ್ಲಪ್ತ, ವೇತನ, ಮೌಲ್ಯ Mr. 346). ಅತ್ತೆ ಒಡೆದ ಮಡಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.—ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಸರಕಾದರೆ ನೆಲದ ಮೀಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಯ್ದರೇ? (Prvs.). ಕಾಡ ಕಪಿ ಬಲ್ಲುದೇ ಮಾಣಿಕದ ಬೆಲೆಯ? (Dp. 76). See Čpr. 1, 66; Bp. 28, 10; 29, 14; J. 23, 31; Si. 595; B. 2, 33; 4, 162; Prvs. s. ಕಳ್ಬು 4, ರತ್ನ. — ಬೆಲೆ ಕೊಡು. To give a price, to pay for (B. 5, 118). — ಬೆಲೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To sell (v. t., My.). — ಬೆಲೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see a price: to be sold for (My.). ಕತ್ತೆಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಂ ತನಕ ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (B. 3, 48). ಜನ್ದನದ ಕೊರಡುಗಳು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (3, 79; see 3, 103; 5, 118). — ಬೆಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. To give the price (of something, Abh. P. 8, after 54). — ಬೆಲೆ ತಗ್ಗು. Price to become less or fall (My.). — ಬೆಲೆ ಬರು. Price to come or be attached to. ಒನ್ದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ (B. 5, 118). — ಬೆಲೆ ಬೀಳು. Price to be paid for—(My.). ಅದಕ್ಕೆ ಒಹಳ ಬೆಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ (B. 5, 117). 2, price to fall. ಬೆಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರಕನಲ್ಲಿ ಆಘವು ನ್ಟೇ? (Prv.). — ಬೆಲೆವೂ. -ಪೂ. A dear flower (Čpr. 8, after 4). — ಬೆಲೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು. A prostitute (Kâvy. I, 5, 35; Bp. 3, 75; 40, 80). ಸುಂಕಗನು, ಹುರಿಹಲು, ಬಿಂಕನ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು, ಕಂಕಯು, ಸುಂಕ, ನಸುಗುನ್ನಿ ಈ ಆಱು ಸೊಂಕದರೆ ಬಿವವು (Sp.). — ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. Price to increase (My.).—See Prv. s. ಸಿಕ್ಕು 1.

ಬೆಲೆ bĕlĕ. 2. = ಬಿಲಿ 2. — ಬೆಲೆ ತರ್. = ಬಿಲಿ ತರ್. (Bp. 24, 9).

ಬೆಲೆಗು bĕlĕgu. A digit of the moon (ಕಲೆ Čt. I, 88; T. ವಿಳಕ್ಕು; see ಬೆಳಗು 1 & 2).

ಬೆಲ್ಲ bĕlla. Coarse dark sugar, jaggory (ದಣ್ಡ, ಗುಡ Nn. 176; ಗುಡ, ಇಕ್ಷು ಪಾಕ Si. 416; C.; Tě.; T., M. ವೆಲ್ಲ; B. 2, 16; 3, 46; Čh. v. 2; J. 31, 16; Si. 348). ಮತ್ಸ್ಯಂಡ್ಡಿ, ಫಾಣಿತ ಎನ್ನೊಡೆ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಕ; ಬೆಲ್ಲವೆನ್ಮೂ, ಎಮ್ಮರು (Nr.). ಬೆಲ್ಲದಿಸ್ಸಿನಯಂ (Šmd. 68. 184). ಬಲ್ಲವರೊಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಪಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಣ.—ಬೆಲ್ಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ಥ ಮಾತು ಇಲ್ಲವೇ?—ಆದಿವ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಯ್ಯೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಡೊಮ್ಮಗೆ ಯಾಕೆ ಬಕ್ಕೆ?—ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ.—ಬೆಲ್ಲದ ದೇವರಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ನೈವೇದ್ಯ.—ಬೆಲ್ಲದ ಗಣಪತಿಗೆ ತೊಡೆಯ ಚಿವುಟೇ ನೈವೇದ್ಯ.—ಬೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅನ್ನ ಗಟ್ಟಿ,

ಸೊನೆ ಬನ್ದರೆ ಮಾಯಿ ಗಟ್ಟಿ.—ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾಡಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಬಟ್ಟೆ ಬೆಲ್ಲ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಲ್ಲವು ಹೋಯಿತು, ಬೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ ಕಲ್ಲೂ ಹೋಯಿತು.—ಎಲ್ಲಾ ದೋಷ ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ (Prvs.). See Prvs. s. ಬಾಯಿಹಣ್ಣು, ಸವಿ 4.

ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆ bĕllapatrĕ. = ಬೆಲ್ಲವತ್ತ, etc. (Bp. 48, 29). — ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆಯ ಕೊಪ್ಪಿದೇವ. N. (Bp. 58, 12).

ಬೆಲ್ಲವತ್ತ bĕlla-patta. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರ (Śmd. 351. 357; ಬಿಲ್ಲ Ct. I, 93; ಅಸುರ Mr. 117; My.).

ಬೆಲ್ಲೊಟ್ಟಿ bĕllŏṭṭi. A shrub with yellow flowers contrasting with a large white calycine leaf, Mussaenda frondosa Lin. (St. & Pl., Kŏṅkaṇi).

ಬೆಲ್ವಿತ bĕlvata. = ಬೆಲ್ಲವತ್ತ. (ಶ್ರೀಫಲ, ಬಿಲ್ವ, ಮಾಲೂರ Mr. 112).

ಬೆಲ್ವಿತ್ತ bĕlvatta. = ಬೆಲ್ವತ. (My.).

ಬೆಲ್ವಿತ್ತಕ bĕlvattaka. = ಬಿಲ್ವತ್ತ. (Rśv. 5, 56).

ಬೆವತು bĕvatu. (= ಬೆವರ್ತು). A P. p. of ಬೆವರು 1 (ಬೆವರ್). (My.; ಬಿಮರ್ತು G.). *Cf.* ಬಿವಿ.

ಬೆವರಿಸು bĕvarisu. = ಬವರಿಸು. To cause to take away superficially etc. (My.).

ಬೆವರು bĕvaru. **1.** = ಬೆಮರ್ 2, etc. (My.). P. ps. ಬೆವರಿ, ಬೆವತು.

ಬೆವರು bĕvaru. **2.** = ಬೆಮರ್ 3, etc. (My.; B. 4, 24). ಬೆವರು ಸುರಿದರೂ ತೌರ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೆವರಟ್ಟೆ. -ಅಟ್ಟೆ. A sole inside a shoe (My.). — ಬೆವರಿಡು. -ಇಡು. To perspire (Bp. 52, 13). — ಬೆವರುಗುಳ್ಳೆ. The prickly-heat (My.). — ಬೆವರುನೀರು. = ಬೆವರು. (My.). — ಬೆವರುಸಾಲೆ. = ಬೆವರುಗುಳ್ಳೆ. (My.). — ಬೆವರುಹನಿ. = ಬೆಮರ್ವನಿ. (My.).

ಬೆವರು bĕvaru. **3.** = ಬವರು. To take away superficially, as rubbish (by means of the hand or of a broom, My.). **2,** to move or stir a heap of grain with the hand so as to remove impurities (My.).

ಬೆವಸಾಯ bĕvasāya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. Cultivation, agriculture (My.). ಬೆವಸಾಯದವನಾದರೂ ಜನಸಹಾಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಬೆವಿ bĕvi. To perspire (ಬಿಮರು G.).

ಬೆವಿನು bĕvisu. Tbh. of ಭ್ರಮಿಸು. (Bp. 28, 54).

ಬೆಸ bĕsa. 1. (Tbh. of ಏಷ, ಏಧಾ compared with ಏಧಾನ). (= ಬೆಸನ 1). Performing, making;—the performance of prescribed acts or rites: act of worship;—a demand, an order, an injunction (Ćpr. 8, after 44; Abh. P. 7, 47; 11, 90);—questioning, asking, inquiry. ಬೆಸಕೆಯಿಗೆಮೆ, ದೇವ? (Śmd. 177). — ಬೆಸ ಕೆಯ್. To make, to perform; to produce (Abh. P. 3, 152; 15, after 30);—to worship; ಬೆಸ ಕೆಯ್ವುದು (ವರಿವಸ್ಯೆ, ಪರಿಚರ್ಯೆ, ಶುಶ್ರೂಷೆ, ಉಪಾಸನೆ, ಉಪಾಸ್ತಿ, ಪರೀಷ್ಟೈ, ಸೇವೆ, ಭಕ್ತ, ಪ್ರಸಾದನೆ, ಆರಾಧನೆ, ಉಪಚಾರ Hlā.);—to be submissive, to obey (Ćpr. 6, 88; Abh. P. 15, 11; 16, after 39; Bp. 39, 48). ಬೆಸ ಕೆಯ್ವುದಲ್ಲದೆ ಇದಿರಿಪ್ಪ ಸೀಮೆ (ವರರಾಪ್ಪ Mr. 189). ಆನುಂ ನೀನುಮ್ ಆತನುಂ ಬೆಸ ಕೆಯ್ವೆವು (Śmd 262, o. r. -ಕೆಯ್ವಂ). See Grj. 1, 66; 2, 105. — ಬೆಸ ಕೆಯ್ಸು. To subject, to rule. See ಇಸುವೆಸ ಕೆಯ್ಸು. — ಬೆಸಗೆಯ್. To worship, to honor (Bh. 1, 19, 35);—to make; to use (Śāstrasāra in W. v. 1258. 1259). — ಬೆಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To demand, to enquire, to ask, to question, to solicit. ಬೆಸಗೊಮ್ಮುದು (ಪ್ರಶ್ನ Nr.; ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 167; ಅನುಯೋಗ, ಪ್ರಶ್ನ Mr. 90; ಆಪ್ತ, ಪೃಚ್ಛ್ಯಾವಧಾಸ Nn. 89). ಜುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಮ್ಮುದು (ಪ್ರಲಮ್ಭ, ಪರಿಯೋಗ Mr. 90). ಗುರುವಂ ಜ್ಞಾನಮಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (Śmd. 157). ಮಾಣವಕನಂ ಕಾರ್ಯಮಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (165). ಗುರುವಿನಿಂ ತತ್ವಮಂ ಬೆಸಗೊಳಲ್ ಪಟ್ಟಂ (300). See Ćpr. 1, 57; 3, 5; 7, 18; Bp. 10, 7. 47; 30, 16; 47, 53; 51, 52; Č. Bp. 47, 16; Śśv. 2, after 52; J. 2, 2; 30, 48. — ಬೆಸಗೊಳುಪ. -ಕೊಳುಪ. Asking, etc. (ಪ್ರಶ್ನ, ಅನುಯೋಗ, ಪೃಚ್ಛೆ Nr., Hlā.). ಜುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಳುಪ (ಪರ್ಯನುಯೋಗ, ಉಪಾಲಮ್ಭ Hlā.). — ಬೆಸಂಗೆಯ್. -ಂ-ಕೆಯ್. To make, to cultivate. See ತೋಣ್ಬವೆಸಂಗೆಯ್ದಂ. — ಬೆಸಮ್ಮುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಬೆಸವಡೆ (Śmd. 200). To get an order, to obtain permission (Abh. P. 5, after 56; J. 12, 14). — ಬೆಸಮ್ಪೆಱ್. -ಂ-ಪೆಱ್. = ಬೆಸಮ್ಮುಡೆ. (Ćpr. 8, 33). — ಬೆಸವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬೆಸಮ್ಮುಡೆ, q. v. — ಬೆಸವೇಟ್. -ಪೇಟ್. To give an order, to command (J. 2, 53).

ಬೆಸ bĕsa. 2. = ಬೆಸಿ. (My.).

ಬೆಸಕೆಲ್ bĕsakil. A broom (? ಪಾವಕೆ Mr. 207). *Cf.* ಬೆಸಕೋಲ್?

ಬೆಸಗೆ bĕsagĕ. = ಬಿಸುಗೆ 1, etc. Soldering, etc. (My.). See ಬೆಟ್ಟಬೆಸಗೆ. — ಬೆಸಗೆ ಹಾಕು. To solder (My.).

ಬೆಸದ bĕsada. = ಬೆಸ್ತ. A fisherman (who also hires himself as palanqueen bearer). ಬೆಸದರ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತಿಯ Śmd. I). — ಬೆಸದವ. -ಅವ. = ಬೆಸದ. (ಕುಂಗ Śmd. II).

ಬೆಸದು bĕsadu. = ಬೆಸೆದು, ಬೆಸ್ತು. P. p. of ಬೆಸೆ 1.

ಬೆಸನ bĕsana. = ಬೆಸಲ್, etc. (Č. Bp. 47, 33). ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬೆಸನವಾದಳು (Prv.). (Could it be Tbh. of ವೈಜನನ?).

ಬೆಸನ bĕsana. 1. (= ಬೆಸ 1, q. v.). Tbh. of ಏಧಾನ. Order, command (Bp. 2, 44. 56; 3, 20; 46, 56; 47, 18; 60, 61; 61, 6). — ಬೆಸನಂ ಪೇಟ್. = ಬೆಸನೀ. (J. 13, 54). — ಬೆಸನಂ ಮಾಡು. = ಬೆಸನೀ. (Rśv. 5, 130). — ಬೆಸನಂ ಸಾರ್. To get an order (Śśv. 2, after 42). — ಬೆಸನ ಹೇಳ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್. To obtain permission. ಬೆಸನ ಹೇಳ್ಪಿಸಿ ಕೊಳುಪ (ಅನುಜ್ಞೆ Nr.). — ಬೆಸನೀ. -ಈ. To give an order (Bp. 5, 6; 61, 7; Śśv. 2, 116).

ಬೆಸನ bĕsana. 2. Tbh. of ವ್ಯಸನ (Ćt. II, 108; Tē. ವೆಸನ, T. ಎಜನ). ಏದುಂ ಬೆಸನಮುಮಂ ನರಪಾಲನ್ ಉಬ್ಬಿಗೆ (Śmd. 16 Mḍb. & a. o. MS.). See ಏಬ್ಬಿಸನ; Śśv. 2, 90.

ಬೆಸಲ್ bĕsal. = ಬೆಸನ, ಬೆಸಲೆ. Birth, production, bringing forth. — ಬೆಸಲಾಗು. -ಆಗು. To bear, to bring forth, as children; to be delivered. ಬೆಸಲಹ ತಿಂಗಳು (ಸೂತಿ ಮಾಸ, ವೈಜನನ); ಬೆಸಲಹ ದುಃಖ (ಆಮಾನಸ್ಯ, ಪ್ರಸೂತಿಜ Nr.). ಪುಣ್ಯಾಂಗೆಯ್ದ ಸತಿಯರು ತರುಣರಂ ಬೆಸಲಹರು, ನವಮಾಸಂಗಳಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 3, 15). ಭೂತಲಂ ಬೆಸಲಾದುದು (6, 13). ಪೀಲಬಿಯ ದಭಿಳರೊಳ್ ಕಾಳಗವ ತೊಡಕ್ದರೆ ಬಾಯಿವೆಗೆಟ್ಟು ಬಡವಕ್ಕ್ಯ. ಬೆಸಲಾದ ಜೀಲಿಸನ್ತಕ್ಕು (Sp.). See Rśv. 6, 34; J. 10, 3; 18, 55.

ಬೆಸಲೆ bĕsalĕ. = ಬೆಸಲ್. ನೆಲಂ ಬೆಸಲೆಯಾದ ವೊಲ್ (Abh. P. 4, 53). See Śāstrasāra in W. v. 1273.

ಬೆಸವು bĕsavu. = ಬೆಸಗೆ, etc. See ಹೊಮ್ಬೆಸವು.

ಬೆಸಸು bĕsasu. To order, to command, to tell (ಸಿರೂಪಿಸು Śmd. 3 Cm.);—to declare, to communicate;—to request; —to grant. ಬೆಸಸಂ ಂ ಬೆಸಪ್ಪಂ (Śmd. 275). ಕರೆದು ಬೆಸಸುವುದು ಆವುದಾನೊನ್ದಣ್ಬು, ಆದಱಿಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕಾಸನಕಬ್ದಂ ನೆಗಬ್ಗುಂ (Nr.). See Śmd. 61. 271; Ćpr. 2, after 62 & 93; 6, after 44; 7, 28; Abh. P. 16, after 39; Bp. 1, 62; 10, 34; 22, 46; 34, 11; 39, 44; 47, 18. 40; Kk. 3; Rśv. 6, after 10; 13, 4. 42;

13, after 61 & 64; 14, after 12; J. 2, 39. — ಬೆಸನು ಬೆಸನು. rep. (Abh. P. 14, 105).

ಬೆಸಳಿಗೆ bĕsaḷigĕ. (fr. ಬೆಸು 1). A fire-pan (ಅಂಗಾರ ತಕಟಿ, ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನ್ತಿಕೆ Hlâ.; ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನ್ತಿಕೆ Mr. 210).

ಬೆಸಿ bĕsi. = ಬೆಸ 2. Odd, not even (My.; Tĕ. ಬೀಸಿ; *cf.* ಎಸಮ).

ಬೆಸಿಕೆ bĕsikĕ. = ಬೆಸಿಸೆ, etc. (My.).

ಬೆಸಿಗೆ bĕsigĕ. = ಬೆಸಸೆ, etc. (My.; Si. 114; Bp. 2, 14). — ಬೆಸಿಗೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be soldered. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಸಿಗೆಗೊಣ್ಡಿರುವಿಕೆ (ದೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಹತ Si. 373).

ಬೆಸು bĕsu. = ಬೆಸೆ 1, etc. (Bh. 2, 2, 105; 6, 4, 141 twice).

ಬೆಸುಗೆ bĕsugĕ. = ಬೆಸಿಸೆ, etc. ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಚಲ್ವುಮಂ ತದ್ದುವದ ಬೆಸುಗೆಯಂ. . . ಉಸುರ್! (Kk. 3). ಸೂತತನಯನ ತಲೆಯ ಬೆಸುಗೆಯ ಬಿಡಿಸುವಮ್ಮಿನ ಹಿಳುಕನುಗಾ! (Bh. 8, 23, 44). See ಬೆಚ್ಚು-; Bh. 2, 2, 105; Râm. 6, 1, 13. **2,** the root of the ear. ಕಳಚದನು ಕರ್ಣದ್ವಯದ ಬೆಸುಗೆಗಳ (Râm. 3, 4, 27).

ಬೆಸೆ bĕsĕ. 1. = ಬೆಸು 3, ಬೆಸು. To solder; to unite firmly (My.). P. ps. ಬೆಸೆದು (Śmd. 255), ಬೆಸದು, ಬೆಸ್ತು. ಆಸೆಯ ಒಜೆ ಬೆಸೆದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (75). ಬೆಸೆಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಂಯೋಜಿತ, ಉಪಾಹಿತ Si. 379). ಜನ್ನಕ್ಕೆ ಬೆಸೆಯುವ ಟಂಕ (ಸಿಕ್ಕ 407). ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಕಳ್ಳೀ ಹಾಲು ಬೇಕೇ? (Prv.). See ಪೊಮ್ಮೆಸೆ, ಮಿನುಸಿವೆಸೆ. **2,** to be established or in use. ಪೊದ್ದುಗೆ ಮರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಸೆಸು ಪೊನ್ದೆಮ್ಬುದು (Śm. 98). See ಬೇಗಡವೆಸೆ. **3,** (to be stiff, *cf.* ಬೆಜೆ?), to be haughty or proud (ಗರ್ವ Śmd. Dh.; ಕಾಮುಕರ Śm. 111).

ಬೆಸೆ bĕsĕ. 2. (fr. ಬೆಸು 2). A swinge: a stroke with a whip, etc., a blow (J. 20, 25; My.). **2,** a bow for dressing cotton (ಕಾರ್ಪಾಸಾಪಾ Śmd. Dh.; Śm. 111; ಜೋಢ, ಬಿಲ್, ಕುಡುಹು Mr. 206). — ಬೆಸೆಕೋಲ್. (Śmd. 78).

ಬೆಸ್ತ bĕsta. = ಬೆಸಪ. (My.; Tĕ.). — ಬೆಸ್ತರವ. -ಅವ. = ಬೆಸ್ತ. ಮಿತಾನುಗಳನ್ನು ಒಡಿಯುವ ಬೆಸ್ತರವನು (ಕೈವರ್ತ, ದಾಶ, ಧೀವರ Si. 86).

ಬೆಸ್ತು bĕstu. = ಬೆಸೆದು, etc. P. p. of ಬೆಸೆ 1. (My.). ಬೆಸ್ತರೆ ಕೂಡದ್ದು ಸಸ್ತರೆ ಕೂಡೀತೇ? (Prv.).

ಬೆಳ್ bĕḷ. 1. (fr. ಬೆಳದು Śmd. 212. 213). = ಬಳ್ಳಿ, ಬಳಿ 2, ಬಿಳ, ಬಿಳು, ಬಿಳ 1, ಬಿಳು. Whiteness; brightness (T. ವೆಣ್; M. ವೆಣ್). — ಬೆಳ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A white ray (V. 36, 68). — ಬೆಳ್ಗಲಿದರ. -ಆ 3. The moon (ಚನ್ದ್ರರ, etc., ಶತ Kk. 44). — ಬೆಳ್ಗಜ್ಜಿ. A white feather (Rśv. 6, after 11; 13, 62). — ಬೆಳ್ಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. = ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. (Ṽpr. 4, 45). — ಬೆಳ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A forest that appears white on account of white flowers (Ṽpr. 1, 87). — ಬೆಳ್ಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. A white umbrella (Abh. P. 9, 172; 12, 24; Bp. 3, 26; J. 6, 9). ನೀನುಳ್ಕೊಡುಣ್ಬು ಬೆಳ್ಗೊಡೆ (Śmd. 155. 292). — ಬೆಳ್ಪಸ. White or bright splendour or fame (Rśv. 13, 18; Śśv. 5, 9). — ಬೆಳ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A white lotus (Ṽpr. 1, 87; 8, 97; Abh. P. 12, 24; J. 3, 4). — ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. (Śmd. 213). The bright moon: moonlight (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ, ಚನ್ದ್ರಿಕೆ Nr.; ಚನ್ದ್ರಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, etc. Mr. 36; ಜೊನ್ನ Kk. 11 *b.* 45; My.). ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಪೊಸವರ್ನ್ತಿರೆ ಗೋಲಿಕಲ್ಲೊಸಗುರ್ಮೇ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್ (Jnv. 1, 13). See Śmd. 89. 134; Ṽpr. 3, 81; 6, 48; Abh. P. 8, 12; Bp. 11, 34; Rśv. 9, 9; J. 1, 1; 8, 6; 25, 5; 28, 1; ಕುದುವೆಳೆ ಂಗಳ್. — ಬೆಳ್ದೊನ್ನು. -ತೊನ್ನು. White leprosy (ಶ್ವಿತ್ರ Hlâ.). — ಬೆಳ್ನಗೆ. A bright smile (J. 8, 17; 30, 11. 18). — ಬೆಳ್ನೊರೆ. White foam (Ṽpr. 8, 8; Bh. 8, 25, 6; J. 6, 6; 9, 24). — ಬೆಳ್ಪಕ್ಕ. = ಬೆಳ್ವಕ್ಕ. (ಪಕ್ಷಪಕ್ಷ Kk. 59). — ಬೆಳ್ಮಣ್. White light-coloured or chalky earth or soil. ಬೆಳ್ಮಣ್ ಬೆರಸಿದ ಮಹೀಪ್ರದೇಶಂ (ಪಾಣ್ಡುಧೂಮ Nâgavarma nighaṇṭu MS. p. 50). — ಬೆಳ್ಮಳ. (Whitish impurity): the mirage (ಮರೀಚಿಕೆ Ct. II, 96, o. r. ಬೆಳ್ಳಳ). — ಬೆಳ್ಮಿಗ. Any wild quadruped that is not a beast of prey, so called on account of its turning pale from fear when attacked (Abh. P. 7, 35). — ಬೆಳ್ಮಿಂಜು. Bright lightning (J. 4, 13). — ಬೆಳ್ಮೃಗ. = ಬೆಳ್ಮಿಗ. (ಮೃಗ, ನಾನಾಮೃಗ Nn. 81). — ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್. (Śmd. 213). A white cloud, or white clouds (Ṽpr. 6, 53; Rśv. 6, 5. 6; 10, after 31; J. 6, 10). See ಕಪ್ಪುಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್. — ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್ವೊರೆ. -ಪೊರೆ. A layer or stratum of white clouds (Ṽpr. 4, 61). — ಬೆಳ್ವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The bright lunar fortnight (ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ Śm. 20). — ಬೆಳ್ವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. = ಬೆಳ್ಕಕ್ಕ. (Abh. P. 9, 58). — ಬೆಳ್ವಯಲ್. -ಬಯಲ್. (Śmd. 213). An open plain with glaring light (Abh. P. 7, 86; M. ವೆಳಿ). — ಬೆಳ್ವಲ್. -ಪಲ್. (Śmd. 213). A white tooth. — ಬೆಳ್ವಸದನ. -ಪಸದನ. Bright decoration or ornaments (Abh. P. 3, 72; 15, 62). ಬೀರಸಿರಿಯ ಬೆಳ್ವಸನದ ಬೆಳಗಿನನ್ತೆ ದನ್ತಕಾನ್ತಿ ಪಸರಿಸೆ (12, after 49). — ಬೆಳ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. = ಬೆಳುವೆಳಗು. A white, pale, or bright lustre (Rśv. 12, 13; V. 4, 78). — ಬೆಳ್ವೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. = ಬೆಳ್ಳಗು. (J. 11, 10). — ಬೆಳ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A white, shining stream (J. 19, 4). — ಬೆಳ್ಸರಿ. A rain of white colour. ಸೋನೆಯ ಕೆಸರ್ಗಳಲರ್ದಲರ ಬೆಳ್ಸರಿ (Śmd. 83). — ಬೆಳ್ಸುದಿ. A white fold of a young leaf (of the screw-pine, Abh. P. 7, 139). — ಬೆಳ್ಕಕ್ಕರಿಗ. -ಅಕ್ಕರಿಗ. (A man whose letters are white or colourless, *i. e.* one who cannot write at all): a rustic, a Śûdra (ಕಾಲುರಿಡಿಕ, ಗ್ರಾಮ್ಯ ಕೆಸ.). — ಬೆಳ್ಕಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. = ಬೆಳ್ವಕ್ಕ. The Indian white heron, Ardea orientalis (Bd.; ಬಲಾಕೆ, ವಿಸಳನ್ಥಿಕೆ Hlâ., Nr.; ಬಲಾಕ, ಬಿಸಕಣ್ಣ Mr. 172; Si. 175; C.; G. 116. 118. 162. 168. 169. 368. 376). See ಕುಡ್ಡ-, ಬಿಳೆ-. — ಬೆಳ್ಕಂಗೆಡೆ. -ಂ-ಕೆಡೆ. To fall with whiteness or brightness (Ṽpr. 8, after 44). — ಬೆಳ್ಕಡಲ್. -ಅಡಕಲ್. N. of a plant. See ಕಡಿಲ್ಲಸಕ. — ಬೆಳ್ಕಡಿ. -ಅಡಿ. A man of a white foot: Gôrava or Śiva (ಗೌರವ Śmd. II; Kk. 76, o. r. ಬೆಳ್ಕಡಿಯ; ಶಿವ Kk. 5, o. r. ಬೀಳಡಿ; Rśv. 5, 60). — ಬೆಳ್ಕಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 214). A white elephant. — ಬೆಳ್ಕಾಳ್. -ಆಳ್. (Śmd. 214, Mḍb. MS. ಬಳ್ಕಾಳ್). A white person. — ಬೆಳ್ಕುಮ್ಪಟ್ಟೆ. -ಉಂಂ-ಬಟ್ಟೆ. (Śmd. 205). White cloth, or a white garment. — ಬೆಳ್ಕುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. Garlic, Allium sativum Lin. (ಮಹೌಷಧ, ಲಶುನ, ಗೃಂಜನ, ಅರಿಷ್ಟ, ಮಹಾಕನ್ದ, ರಸೋನಕ Nr.; My.; Tĕ. ಎಲ್ಲುಲ್ಲಿ, ವೆಲ್ಲುಲ್ಲಿ; T. ವೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ). ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯಾದರೆ ಹಳ್ಳಿಯವನೆ ಆಗದೇ? — ನಾಯಿಯುಳ್ಳೀ ಪಲ್ಲಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳೀ ಒಗ್ಗರಣೆ. — ನೀರುಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟದ ಬಟ್ಟೆ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟ (Prvs.). — ಬೆಳುಳ್ಳೀ ಗಡ್ಡೆ. (ಮಹೌಷಧ, etc. Si. 159). — ಬೆಳ್ಳರಲೆ. -ಎರಲೆ. = ಬೆಲ್ಲಗ. (Abh. P. 15, 60). — ಬೆಳ್ಳಲೆ. -ಎಲೆ. A white, excellent kind of betel leaf (Rśv. 4, 41). — ಬೆಳ್ಳೊಳ್ಳಿ. -ಒಳ್ಳಿ. = ಬೆಳುಳ್ಳಿ. (G. 27. 189).

ಬೆಳ್ bĕḷ. 2. = ಬೆಳೆ 4, etc. Growth, growing. — ಬೆಳ್ಳಳ. A man of a certain agricultural caste; a rustic (My.; T. ವೆಳ್ಳಾಳ). ಕುದುರೆಯಾ ಚದುರೆಯಾ ಹದಿರೆರಡುಮೊನ್ದಯ್ಯ! ಚದುರನೇಱುವುದರೆ ಕುಣಿವದು, ಬೆಳ್ಳಾಳ (*i. e.* ಬೆಳ್ಳಾಳನನ್ನು) ಬಿದಿರಿ ಹಾಕುವದು (Sp.).

ಬೆಳ ಬೆಱ. 1. = ಬೆಳೆ 1, etc. — ಬೆಳಗುದುಗೆ. A white bludgeon (Bp. 29, 4). — ಬೆಳಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. = ಬೆಳಗೆರ್ಮ್ಪು, q. v. —

ಬೆಳದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. = ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. (ಚನ್ನಪ್ಪಕೆ, ಕೌಮುದಿ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ Si. 32; C.). See Bp. 42, 4; J. 1, 1; 8, 4; B. 2, 46; 3, 125; G. 202. — ಬೆಳದಿಂಗಳ ಹಕ್ಕಿ. (ಚಕೋರ Si. 178).

ಬೆಳ bĕḷa. 2. = ಬೆಳಕು, etc. — ಬೆಳಕಣ್ಣಿ. An opening for light: a window (ಗವಾಕ್ಷ, ವಾತಾಯನ Mr. 201; My.). — ಬೆಳಕಣ್ಣಿ. = ಬೆಳಕಣ್ಣಿ. (B. 3, 26; ಗವಾಕ್ಷ, ಜಾಲ, ಪ್ರಸ್ರೀವ, ವಾತಾಯನ G.). — ಬೆಳ ತನಕ. Till light, till it becomes light or dawns (My.; B. 5, 125. 135). — ಬೆಳ ತನ್ಕ. = ಬೆಳ ತನಕ. (My.).

ಬೆಳ bĕḷa. 3. = ಬೆಳದು, etc. P. p. of ಬೆಳೆ 1, in ಬೆಳ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 4, 142. 162; 5, 296). — ಬೆಳ ಬೆಳೆ. rep. in ಬೆಳ ಬೆಳದು (Bp. 26, 40; J. 3, 37).

ಬೆಳ bĕḷa. 4. = ಬೆಳ್ಳೆ 2, ಬೆಳೆ 2. — ಬೆಳಸಾಲ ಕುಣ್ಟೆ. An instrument for removing the weeds from both sides of a furrow of a green, growing crop (S. Mhr.). — ಬೆಳವೊಲ. -ಪೊಲ. (Šmd. 81 Mḍb., o. r. ಬೆಳೆ-). A field of standing corn.

ಬೆಳ bĕḷa. 5. An abbreviation of ಬೆಳಗಿ, P. p. of ಬೆಳಗು 1. — ಬೆಳ ಬೆಳಗು. rep. To become very bright. ಚನ್ನಪುದಯಂಗೆಯ್ದೆ ದೆಸೆ ದೆಸೆಗಳೆಲ್ಲಮುಂ ಚನ್ನಪ್ಪೆಗಳಿನ್ದ ಬೆಳ ಬೆಳಗಿ, ಬೆಳ್ಳಿಯೊಲಾಯ್ತು (J. 26, 17).

ಬೆಳಕು bĕḷaku. = ಬೆಳ 2, ಬೆಳಗು 2. Light;—a lamp (My.; M. ವಿಳಕ್ಕು; ಆಲೋಕ Si. 404; ಭಾಯೆ, ಕಾನ್ತಿ 446). ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬದುಕೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.—ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಳಕು ಕಣ್ಣೀ ತೇ?—ಶೋಣೇಲಿ ಬೆಳಕಲ್ಲಿನ್ದು, ರಾತ್ರೀಲಿ ಕಟಿಕ ತೆದುದನಸ್ತೆ (Prvs.). — ಬೆಳಕರೆ. -ಆರೆ (= ಪರೆ). To dawn (My.). — ಬೆಳಕಡು. -ಇಡು. To place a lamp. ಬೆಳಕಡುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವ ಮಲಕು ಬಯಸಿದ ಪಾಗೆ (Prv.). — ಬೆಳಕುದೋಡು. -ತೋಡು. To show or manifest light (Č. Bp. 47, 24). — ಬೆಳಕು ಬಿಡು. To give passage to the light: to stand out of the light (My.). — ಬೆಳಕು ಮಾಡು. To light, to give light to (My.). ದೀಪಗೆಗಿನ್ದ ಹೆಜ್ಜು ಹೊಳೆದು ಜಗವೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕು ಮಾಡುವನ್ತಾ ಒಡವೆಯಾವದು? ಸೂರ್ಯನು (B. 2, 24).

ಬೆಳಗಿಸು bĕḷagisu. To lighten, to fill with light (as the sun the points of the compass, J. 20, 42). **2,** to cause to make bright, to cause to scour or polish (My.).

ಬೆಳಗು bĕḷagu. 1. To shine, to become bright; to manifest one's self (ತೊಳಗು, ಕಾನ್ತಿ Šmd. Dh.; ಕಾನ್ತ 399 Cm.; Tě. ವೆಲುಗು; T. ವಿಳಂಗು). ಬೆಳವಂ ರ ಬೆಳಪ್ಪಂ (Šmd. 275). ಗಣ್ಣಮಾರ್ತಣ್ಣನ್ ಅಲರ್ದುಗೆಮ್ಮಂ! ಗೆಲ್ವು ಬೆಳಪ್ಪನ್ ಈಗೆ ಬೀರಂಗಳಂ! (275 Mḍb.). ಬೆಳಗಿದುದೆಣ್ಬುಂ ದೆಸೆ (219). ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಮುಬ್ಬುಗಳನೀಡಾಡಿ ನಭದೊಳಗೊಬ್ಬನೇ ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ವೋಲು (Bh. 1, 8, 9). ಧಾನು ಬೆಳಗಲು ಲೋಕ ಚೇಷ್ಟಿಸುವುದು (Abhâ. 6, 23). ಸದಮಲೋದಕಕಣಂಗಳು ... ಎಲಸಿತರತ್ನಾದಿಗಳ ವೊಲು ತವೆ ಬೆಳಗುತಿರಲ್ (Bp. 22, 56). ಶರಣಸಿದಿಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನ್ ಅನಶ್ವರಮಾರ್ತಿ ಶಬರೇಶ್ವರನ ರೂಪಂ ಧರಿಸಿ, ತಾ ತಪ್ತನ್ಮಣಿಪ್ಪೆಗಳುವೆರಸಿ ತೋಲಿಲು ಮಸಿಯಡುವೆಯಾ ವರಿಸಿ ಬೆಳಗುವ ನೂತ್ನರತ್ನದ ಪರಿಯೊಳ್ (44, 1). ಕೊಳನ ಜಲದಲಿ ಕೋಟಿದೀಪಂ ಬೆಳಗೆ (50, 58). ಬೆಳಗುವ ಚನ್ನಪ್ಪೆಯ್ದೆ (51, 19). ಬೆಳಗುವನಲಂ (53, 53). ಮನೆ ಬೆಳಗಿದುದು (— was kindled, 56, 33). ಆತುಲಪಿವ್ಯಾಮೃತನವೀನದಮ್ಮುತಿ ಬೆಳಗೆ (57, 85). ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವದು (ಶುಭ್ರ, ದೀಪ್ತ Si. 455). See Čpr. 1, 113; 9, 30; Bp. 30, 21; 38, 60; Râm. 1, 13, 8. **2,** to cause to shine; to fill with light; to manifest (Čpr. 1, 65; 8, 35; 9, 32; J. 31, 18). ತೆಗೆದವಯ್ ಮೋಕ್ಷದ ಬಟ್ಟೆಯಂ, ಬೆಳಗಿದವಯ್ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದೊಳ್ ಧರ್ಮಮಂ (Šmd. 255 from Lîlv.). **3,** to kindle, as a lamp (Bp. 31, 6; Tě. ವೆಲುಗಿಂಚು). **4,** to scour, to polish (My.; Bp. 12, 34; 14, 9; 47, 13; B. 1, 19; 5, 284).

ಬೆಳಗು bĕḷagu. 2. = ಬೆಳಕು, etc. Shine, lustre, light (ಪ್ರಕಾಶ, ಆಲೋಕ, ಉದ್ಯೋತ Hlâ.; ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, ಹಬೆ, ಮಿಂಚು, ಡಾಳ, ಮಿಡುಗು, ಪೊಳಪು, ತೊಳಪು, ಪೊಗರ್, ತೊಳಗು, ಚಿವಿ, ಕಾನ್ತಿ Šmd. 15; Kk. 25; Tě. ವೆಲುಗು, ವೆಲುಂಗು); —the dawn (My.; B. 4, 136). ತಿಬಿಯ ಬೆಳಗು (ಆಲೋಕ, ಉದ್ಯೋತ Mr. 47). ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ (ಉಷೆ Si. 476). ಅಳಿಯನ ಕುರುಡು ಬೆಳಗಾದರೆ (ಕಾಣುವದು).—ಬೆಳಗ ವರೆಗೆ ಕಡದ ಬೆಣ್ಣೆ ಮೋಳ ಚಿಕ್ಕನ ಪಾಲು ಆಯಿತು (Prvs.). ನೇಸಱನ ಬೆಳಗಿಗೆ ಗೂಗೆಗಳು ಸಂಚರಿಸುವವೆ? (Abhâ. 1, 42). See Čpr. 1, after 101; 6, 48. 59; Grj. 4, 36; Bp. 3, 34; 12, 34. 46. 50; 15, 24; 22, 7; 27, 77; 42, 24; Č. Bp. 4, 7; Šêv. 2, 114; Râm. 6, 12, 34; J. 8, 18; ಕಮ್-, ಕೆಮ್-, ತಾಣದೀಪಿಗೆವೆಳಗು, ನುಣ್-, ಪಸುರ್ವೆಳಗು, ಪೆರ್ವೆಳಗು, ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು, ಬಿರಕೆವೆಳಗು, ಬೆಳ್ವೆಳಗು, ಮೊಯ್ಲೆಳಗು, ರನ್ನವೆಳಗು, etc., etc.; Prvs. s. ಪ್ರಮರ, ಪಕಾನ. — ಬೆಳಗಡಗು. -ಅಡಗು. Light to disappear, to grow dark (Bh. 1, 8, 93). — ಬೆಳಗ ಜಾವ. (Bp. 39, 30). ಬೆಳಗ ಜಾವು (22, 7. 25). The period of dawn. — ಬೆಳಗಂಜಾವ. -ಂ-. = ಬೆಳಗ ಜಾವ. (My.). — ಬೆಳಗನ್ನಕ. -ಅನ್ನಕ. Till dawn (Bp. 57, 15). — ಬೆಳಗಬು. -ಅಬು. Light to go out or become less, to grow dark or dim. ಬೆಳಗಬುದುದು (ಮಸಮಸವಾದುದು Kk. 70; ಮಸಮಸ Šm. 65). — ಬೆಳಗಾಗು. -ಆಗು. Light to appear; to dawn. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟಿದ ಯೋಚನೆ (Prv.). See Bp. 41, 28; 43, 48; 50, 14; 53, 23; B. 3, 25; 5, 42; Prv. s. ನಡುವಿರುಳು. — ಬೆಳಗಾತ. = ಬೆಳಗಾನಾ. Till dawn; at dawn (My.). ಅಳಿಯನ ಮೋಜು ಬೆಳಗಾತ ಕಾಣ ಬಹುದು (Prv.). — ಬೆಳಗಾನಾ. = ಬೆಳಗಾತ. (My.). ಬೆಳಗಾನಾ ರಾಮನಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆ ಏನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದ (Prv.). — ಬೆಳಗಿಲಿ. -ಇಲಿ. Devoid of light. — ಬೆಳಗಿಲಿಗಣ್. -ಕಣ್. (Šmd. 221). A blind eye. — ಬೆಳಗುಜಾವ. = ಬೆಳಗ ಜಾವ. — ಬೆಳಗುಜಾವಗೋಳಿ. -ಕೋಳಿ. A cock of the (*i. e.* which crows at) dawn (Č. Bp. 4, 7). — ಬೆಳಗುಮುಂಜಾನೆ. At day-break (B. 2, 32). — ಬೆಳಗುನೊಡರ್. A burning lamp. See Bĕḍaguĕaupadi s. ನಡು 1. — ಬೆಳಗುಬು. -ಅಬು. To lose one's lustre. ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಬುದುವು (Lîlv. 3, 5). — ಬೆಳಗೊನ್ದಿಸು. -ಒನ್ದಿಸು. To kindle. ಬಹುದೀಪಂಗಳಂ ಬೆಳಗೊನ್ದಿಸುವ ವೋಲ್ (Bp. 50, 56).

ಬೆಳಗುವಿಕೆ bĕḷaguvikĕ. Shining; causing to shine (ದೇವನ Si. 437). ಯುದ್ಧಪ್ರಯಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವಿಕೆ (291).

ಬೆಳತಿಗೆ bĕḷatigĕ. = ಬೆಳನ್ತಿಗೆ (Šmd. 48), ಬೆಣತಿಸೆ. Whiteness; brightness. — ಬೆಳತಿಗೆಗಣ್. -ಕಣ್. A bright eye (Čpr. 6, after 64; 7, 106; Grj. 3, 109). — ಬೆಳತಿಗೆಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. Bright moonshine (Grj. 4, after 104). — ಬೆಳತಿಗೆಯಕ್ಕ. = ಬೆಣತಿಗೆಯಕ್ಕ. (My.; Tu. ಬೊಳ್ತೆಯರಿ).

ಬೆಳತು bĕḷatu. = ಬೆಳರ್ತು of ಬೆಳರ್ 1. (J. 8, 4; 25, 3).

ಬೆಳದು bĕḷadu. = ಬೆಳೆದು. P. p. of ಬೆಳೆ 1, *e. g.* Bp. 1, 38; 25, 7; 50, 79; 57, 23; 59, 12.

ಬೆಳನ್ತಿಗೆ bĕḷantigĕ. = ಬೆಳತಿಗೆ, q. v.

ಬೆಳಯಿಸು bĕḷayisu. = ಬೆಳಸು 1, etc. To cause to grow or increase, etc. (Bp. 6, 7).

ಬೆಳರ್ bĕḷar. 1. To become white or bright (ಧಾವಳ್ಯ Šmd. Dh.; M. ವಿಳರ್, ವಿಳಱು). P. ps. ಬೆಳರ್ದುರ್,

ಬೆಳತುರ್ (287 Cm.; Abh. P. 3, 72; Rśv. 7, 9; V. 3, 2), ಬೆಳತು (q. v.).

ಬೆಳರ್ bĕḷar. 2. = ಬೆಳುರ್. A white or shining white colour (T. ವಿಳರ್). — ಬೆಳಗೆವ್ವು. -ಕೆವ್ವು. (Śmd. 54; Čpr. 6, 69; Abh. P. 5, 53; Rśv. 11, 100). A dazzlingly red colour. ಬೆಳಗೆವ್ವಿನ ಜೆವ್ವನಾಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱೆ! (Śmd. 78, o. r. ಬೆಳಗೆವ್ವಿನ). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡಣ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳಗೆವ್ವು (266, o. r. ಬೆಳಗೆವ್ವು). — ಬೆಳವಾಡ. A shining white upstair house (Rśv. 12, 53). — ಬೆಳವರ್ಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಬೆಳರ್. (ಥ ವಲಕ್ಕಾನ್ತ Čt. II, 28; ಬಿಳದು Kk. 25, two MSS. ಬೆಳುವರ್ಣ್ಣ; V. 3, 3; 9, 31). — ಬೆಳವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A shining bright mouth (on account of its teeth, Grj. 3, after 91).

ಬೆಳಪುರ್ bĕḷarpu. Shining white colour (Čpr. 3, 102).

ಬೆಳಲ bĕḷala. = ಬಲವಲ, ಬಲೋಲ, ಬೆಳವಲ್, ಬೆಳವಲ 1, (ಬೆಬಲ್?), ಬೇಲ. A small spinous tree, the elephant- or wood-apple tree, Feronia elephantum Corr. (T. ವಿಳವ, ವಿಳಾ, ವೆಳ್ಳಿಲ್; M. ವಿಳಾ; Tč. ವೆಲಗೆ). ಬೆಳಲಮರ (ಕಪಿತ್ಥ, ದಧಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ಮನ್ಮಥ, etc. Nr.; *cf.* Sk. ಮಾಲೂರ).

ಬೆಳವ bĕḷava. = ಬೆಳುವ. A wild pigeon (My.; Tč. ಬೆಳವೆ; see ಬೂದ-, ಹಸರು-).

ಬೆಳವಣಿಗೆ bĕḷavaṇigĕ. = ಬೆಳವಳಿಗೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಬೆಳುವಣಿಗೆ. Growing, growth; increase, prosperity (ವರ್ಧನ G.; My.; see B. 3, 17; 5, 50. 250). — ಬೆಳವಣಿಗೆಕಾಲ. Time of growth or increase (ಆಯತಿ G.).

ಬೆಳವಲ್ bĕḷaval. ಬೆಳವಲು. = ಬೆಳಲ, etc. (ಕಪಿತ್ಥ Mr. 115).

ಬೆಳವಲ bĕḷavala. 1. = ಬೆಳವಲ್, etc. (ಕಪಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ದನ್ತ ಶಠ, ಮನ್ಮಥ G.; B. 2, 3).

ಬೆಳವಲ bĕḷavala. 2. (= ಬಳ್ಳಳ, or ಬೆಳವೊಲ s. ಬೆಳ 42). (Abundant growth): N. of a fruitful tract of country, partly belonging to Mysore, partly to South-Mahratta. See Sp. s. ತೊಗೆ.

ಬೆಳವಳಿಗೆ bĕḷavaḷigĕ. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. (J. 29, 12).

ಬೆಳವಾರ bĕḷa-vâra. An outcast, a low man (Tč. ವೆಲಿ, outside; excommunication or exclusion from caste; ವೆಲಿನಾತ, a village of Pariars). ಎಲ್ಲರಂ ಬಾಧಿಪಾ ತಳವಾರಂ ಬೆಳವಾರಂ (Sâ. 97).

ಬೆಳವಿಗೆ bĕḷavigĕ. Growth, growing up, increase (Bh. 1, 8, 23; J. 30, 39; 31, 13. 70; 32, 56).

ಬೆಳವು bĕḷavu. Tbh. of ಬಿಲ್ವ (Śśv. 3, 32). ಬೆಳವಿನ ಮರ (ಬೆಲ ಪತ್ರೆಯರ St. & Pl.).

ಬೆಳಸು bĕḷasu. 1. = ಬೆಳಯಿಸು, ಬೆಳಸು, ಬೆಳೆಯಿಸು, ಬೆಳೆಸು. To cause to grow; to increase (v. t.); to grow (v. t.), to raise, as a crop;—to bring up to maturity, to rear, to foster (Bp. 25, 7; 40, 40; My.); to use more words than are necessary (My.). ಬೆಳಸುವವ ಬಯಿಸಿದರೆ ಬಳ್ಳಕಾಯಿ ಇಲ್ಲ ವೇ? (Prv.).

ಬೆಳಸು bĕḷasu. 2. Growth, increase (ಪರಿಣಾಮ Hlâ.); that which has grown and stands in a field: a crop of corn, etc, growing, standing corn, etc. (of five colours, Abh. P. 1, 64; My.). ಬೆಳಸುಂ ಕುನ್ದು ಪಾದಿನೊಳ್ (?) ಎನ್ನುಂ (Śmd. 256). See Bp. 30, 12; 35, 37; 40, 58; 57, 14; J. 25, 5; ಅಯ್ದುಡೆಬೆಳಸು, ಮೂಱೆಬೆಳಸು.

ಬೆಳಸೆ bĕḷasĕ. Millet or other grain not yet hard (ದುಗ್ಗಿಕಾಖ್ಯ Mr. 375). See ಗುಬ್ಬಿಬೆಳಸೆ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ (bĕḷagu2-ggĕ). When it dawns, at dawn (ಹಗಲಿನಾದಿ Si. 37; My.; B. 2, 45. 49; 3, 22).

ಬೆಳಿಗ್ಯೆ (bĕḷagu2-gyĕ). = ಬೆಳಿಗ್ಗೆ. (ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಅಪರ್ಮಾಖ್ಯ, ಕಾಲ್ಯ, ಉಸಸ್, ಪ್ರಭಾತ, etc., ಪ್ರಾತಃಕಾಲ Si. 37; My.; B. 3, 121; 5, 183).

ಬೆಳಿವಣಿಗೆ bĕḷivaṇigĕ. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. (ವರ್ಧನ Čb.).

ಬೆಳಿಸು bĕḷisu. = ಬೆಳಸು 1, etc. (C.). ಬಿಸಿಲನು ಬೆಳಿಸಿದನು ಗ್ರೀಷ್ಮರ್ತು (Bhâgavata 10, 18, 2). ಉಪಜೀವನದ ಸಲುವಾಗಿ ಜಡಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಸೋಗ ಮಾಡುವವ (ಧರ್ಮಾಧ್ಯಜ G.). ಆವನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ಬೆಳಿಸಿದನು (B. 4, 81). ಅಂಗಡಿಕಾಱರು ಹದಿನಯ್ದು ಪರದಾರಿಯೊಳಗೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮೂಱು ಪಾಲು ಬೆಳಿಸಿದರು (4, 179). ಆವನ ಅಪ್ತನಾದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಆವನ ಸಲಹಿ ಬೆಳಿಸಿದನು (B. 5, 229).

ಬೆಳು bĕḷu. = ಬೆಳ್ 1, etc. — ಬೆಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Bright, splendid Kannaḍa (Subhâshitanîtikanda). — ಬೆಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A white kâyi (V. 37, after 10; J. 30, 4). — ಬೆಳುಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬಳೆ-, ಬಿಳ-, ಬಿಳು-. Borax (ಟಂಕಣ, ರಸಯೋಗಿ Nr.; ಟಂಕಣ Mr. 102; My.; Tč. ವೆಲಿಗಾರ, T. ವೆಣ್ಣಾರ, ವೆಲಿಗಾರ). — ಬೆಳುಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. = ಬೆಳ್ಕೊಡೆ. (Bp. 50, 16; Bh. 6, 8, 12; Râm. 1, 13, 4). — ಬೆಳುದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. = ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. (ಜ್ಯಸ್ನಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, etc. Hlâ.; ಮೇಱಕ, ಕೌಮುದಿ Nn. 60; My.; Čpr. 8, 40; Bp. 8, 25; 12, 37). ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). — ಬೆಳುನಗೆ. = ಬೆಳ್ನಗೆ. (Bh. 1, 15, 19). — ಬೆಳುಬಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. A white waistband (Râm. 3, 6, 5; 6, 44, 7). — ಬೆಳುವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. White colour or lustre (ಧವಲಕಾನ್ತಿ Čt. I, 2; ಬಿಳದು Śm. 69). — ಬೆಳುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. = ಬೆಳ್ವೆಳಗು. (Čpr. 6, 52).

ಬೆಳುಕ bĕḷu-ka. (Śmd. 241, Mdb. ಬಳಕ).

ಬೆಳುಪು bĕḷupu. = ಬೆಳುಪು, etc. (Čpr. 8, 42; Bp. 4, 25; 34, 5). ತೆಳುಪಾದ ಮೆಯ್, ಬೆಳುಪಾದ ಗಮ್ಪು ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.).

ಬೆಳುರ್ bĕḷur. = ಬೆಳರ್ 2. — ಬೆಳುವರ್ಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಬೆಳವರ್ಣ್ಣ, q. v. (*cf.* ಬೆಳುವಣ್ಣ).

ಬೆಳುವ bĕḷuva. = ಬೆಳವ. (Râm. 3, 3, 18).

ಬೆಳುವಣಿಗೆ bĕḷuvaṇigĕ. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. (B. 3, 40; 4, 48; My.).

ಬೆಳೆ bĕḷĕ. 1. (= ಬಳೆ 1, the grammatically peculiar meanings of which are commonly given also to ಬೆಳೆ). To grow (v. i.), as corn, grass, trees, etc. (ಸಸ್ಯವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ಸಸ್ಯಾವಳಿ 255; C.; T. ವಿಳೈ, M. ವಿಳೆ); to increase, etc. P. ps. ಬೆಳೆದು, ಬಳದು (q. v.). ನೆಲ್ಲಂ ಕೌಂಗುಂ ಮಾವುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯುಂ ಬೆಳೆವನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂ (256). ಜನೆ ಕೆಯ್ದುಜವಿ ಆಯುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ, ಪಟ್ಟಿಕಪಮೆಬ್ಬು ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಯವ್ಯ, ಪಟ್ಟಿಕ್ಯ); ನೆಲ್ಲ ಕದಿವೆಯೂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ವೈ ಹೇಯ, ಶಾಲೇಯ); ಹಾರಕು ಬೆಳೆವ ಕೆಯ (ಕೌದ್ರವೀಣ); ಹೆಸಱು ಬೆಳೆವ ಕೆಯ (ಮೌದ್ಗೀನ Nr.). ಬೆಳದ ತೆನೆ (ಕಣಿಶ Mr. 372). ಬೆಳೆದುದು (ಹೊಡೆ ಮರಳಿದುದು Bhn. 16). ಬೆಳೆದದು (ಮೂರ್ಖಿತ, ನೋಜ್ಜೃಯ Si. 428). ಬೆಳೆದನ್ನಾದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರೌಢ, ಏಧಿತ 374). ಕಡೆಗೊ ಬೆಳೆದಿ

ರುವದು (ಸ್ರವ್ಯಧ್ವ, ಪ್ರಸೃತ 377). ಬಹಳ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು (ಉಚ್ಚ್ರ, etc. 372). ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬೊಗ್ಗಿದನ್ನಾದು (ಬನ್ಮುರ, ಉನ್ನತಾನತ 372). ಗಣ್ಡುಸರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕೂದಲು (ಶ್ಮಶ್ರು 216). ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯದ ಜೋಡುತಲೆಯವನು (ಮುಣ್ಡಿ, etc. 198). ಪತ್ರವ್ಯವಸಾರವು ಬಹಳೇ ಬೆಳೆದದೆ (B. 4, 87). See Grj. 4, 86; Rśv. 6, after 24; Č. Bp. 11, 4; J. 3, 5; Dp. 54, 1. **2,** to bear a crop. ಆಯನತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆವ ಷಷ್ಟಿಗದ್ದೆ (ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ); ತೊಜೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ನದೀಮಾತೃಕ); ಮಬೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ದೇವಮಾತೃಕ ಹಿಱಿ.). ಧರೆ ಬೆಳೆದುದು (Śmd. 187). ಮಬೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪೊಯ್ನೀರಿಂ ಬೆಳಗುಮೆ ಧರೆ? (Ćh. v. 20). See Bp. 55, 13; 60, 23; J. 3, 4. **3,** to grow (v. t.), to raise, as a crop (My.; M., T.). ಎಲ್ಲಾ ಧಾನ್ಯವ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ, ಸರ್ವಸಸ್ಯೆ ಹಿಱಿ.). ಕಬಿಮೆಯಂ ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ಶಾಲೇಯ Mr. 94). ಎಲ್ಲವಂ ಬೆಳವ ಮಹಿ (ಉರ್ವರೆ 92). See Bp. 60, 19; B. 5, 100. 319).

ಬೆಳೆ ಬೆಱೆ. 2. = ಬೆಳೆ 2, ಬೆಳೆ 4. Growing; growth; produce, crop (My.; B. 5, 99; M. ಎಳೆ); standing corn, etc. (My.). ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳ್ (Č. Bp. 11, 4). ಹತ್ತೀ ಬೆಳೆಗೆ ಉಸ್ಸಹವೆ ಬೇಕು (B. 4, 26). ಮಬೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ, ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ.—ಬೆಳೆ ಹೊಗಬಿಸಿ ಉಣ್ಣ ಬೇಕು, ಹಯನು ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣ ಬೇಕು.—ಬೇೞೇ ಸಿರಿ ಬೊಳೆಯಲೇ ಕಾಣುವದು (Prvs.). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ (ಲವ, etc. Si. 395). **2,** what is to grow: seed, seedlings. — ಬೆಳೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A field of standing corn, etc. (see Śmd. & Kâvy. s. ಛಲಲಲೆ). — ಬೆಳೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. A failure of crops (B. 5, 102; My.). — ಬೆಳೆದಾಳ್. -ತಾಳ್. To bear or have a crop (Rśv. 6, 2). — ಬೆಳೆ ನೆಡು. To plant seedlings. ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವದೇನೊ? (Dp. 148). — ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತು. To sow (My.). — ಬೆಳೆ ಮಾಡು. To raise a crop (My.). — ಬೆಳೆಯಿಡಿಸು. To have planted or sown (My.). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಭೂಮಿಯ ಬೆಳೆಯಿಡಿಸಿ ಬದುಕುವವನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ, etc. Si. 300). — ಬೆಳೆಯಿಡು. -ಇಡು. To plant; to sow (My.). — ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Planting, etc. ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕೃಷಿ Si. 298). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೃಷಿಕರ್ಮದಿನ್ದ ಬೀಎಸುವಿಕೆ (ಆನೃತ, ಕೃಷಿ 299). — ಬೆಳೆವೞಿಲು. -ಪೞಿಲು. A big hump (Bh. 3, 17, 36). — ಬೆಳೆವೞಲ. -ಪೞಲ. = ಬೆಳವೞಲ, q. v. — ಬೆಳೆಸಾಲ ಕುಣ್ಟೆ. = ಬೆಳಸಾಲ ಕುಣ್ಟೆ. (My.).

ಬೆಳೆಯಿಸು ಬೆಱೆಯಿಸು. = ಬೆಳಯಿಸು, etc. (J. 3, 31).

ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ ಬೆಱೆಯುವಿಕೆ. Growing, etc. (ಸ್ಥಾತಿ, ವೃದ್ಧಿ Si. 389). ಜೊಟ್ಟೆಯೆಳು ಗದ್ದೆ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ (ವಿದ್ರಧಿ 201).

ಬೆಳೆಸು ಬೆಱೆಸು. = ಬೆಳಸು 1, etc. (B. 4, 55; My.).

ಬೆಳ್ಕಡಿ ಬೆಱ್ಕಱ್. To become afraid, to fear (ಅಳ್ಜೆ, ಭಯ Śmd. Dh., o. r. ಬೆದ್ದಿಜ್; Abh. P. 9, 4; 15, 66; V. 37, 190; Tě. ಪೆಲ್ದುಡು; T. ಪೆಡ್ಡು, ಪೆಳ್ಗು, to fear; to be ashamed; see ಬಿಡಿಯ). P. p. ಬೆಳ್ಕತ್ತು, (ಬೆಳ್ಕತ್ತು, Abh. P. 5, 81; 15, 30). ಉರಗರಗದರ್, ದೈತ್ಯರ್ ಬೆಳ್ಕತ್ತರ್, ಅಳ್ಕಿದನಿನ್ದ್ರನ್, ಈಶ್ವರನ ಮನಮಲ್ಲಾಡಿತ್ತು (Śmd. 266).

ಬೆಳ್ಪಳ ಬೆಱ್ಪಱ. (Śmd. 109). (= ಬೆಪ್ಪಳ, etc.). Trembling, tremulousness, quivering, moving about, agitation; tremblingly, unsteadily, etc. (ತರ ಲಾರ್ಥಂ Śmd. 395; ಸಂಜಲ Śmd. II, Kk. 86; ಸಂಜಲ Kk. 53, o. r. ಬೆಬ್ಬುಳ; *cf.* ಮೆಳ್ಗೆ).

ಬೆಳ್ಪಳಿ ಬೆಱ್ಪಱಿ. Great lustre (ಪೆರ್ಪಳಗು Čt. I, 23), brightness, splendour (ನಿರ್ಮಳಿ Kk. 86, o. r. ನಿರ್ಮಲ; ನಿರ್ಮಳಿಕೆ 53, o. r. ನಿರ್ಮಲತೆ; ನಿರ್ಮಲ Śm. 69).

ಬೆಳ್ಪಳಿಸು ಬೆಱ್ಪಱಿಸು. = ಬೆಪ್ಪಳಿಸು, (ಬೆಬ್ಬರಿಸು). To tremble, to be full of agitation (Śśv. 4, 113). ಬೆರ್ಚಿ ಬೆಳ್ಪಳಿಸಿ ಬನ್ದಂ (Śmd. 20).

ಬೆಳ್ಪು ಬೆಱ್ಪು. = ಬೆಳುಪು, etc. Whiteness, etc. (ನಿರ್ಮಲತೆ Śmd. II). ಅಲರೊಳ್ ಬೆಳ್ಪು or ಅಲರ್ಗೆ ಬೆಳ್ಪು (167). ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪು or ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪುಗಳ್ (170). ಕುದುರೆಯ ಬಾಳ ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ತಿಲಕನ್, ಆಡಿ ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ಕಣಬುನ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 276). See Čpr. 3, 81; 7, after 62; 8, 73. 75; Bp. 12, 20; 46, 56; Rśv. 6, 4; J. 18, 36; 25, 5; ಕಡುಬೆಳ್ಪು, ಕೞುಬೆಳ್ಪು, ಪೊಸಬೆಳ್ಪು. — ಬೆಳ್ಪು ದೋಱಿ. -ತೋಱಿ. Whiteness to appear: to be white. ಕುದುರೆಯ ಮುಖ ಬೆಳ್ಪುದೋಱಿರೆ ಜೊಲ್ಲನಸಳ್ಕು, ಕಾಲ್ಮೊಗಮ್ ಅಯ್ದೆ ಬೆಳ್ಪುದೋಱಿರೆ ಮಂಗಲಂ (Mr. 276).

ಬೆಳ್ಳ ಬೆಱ್ಱ-as. A white or bright man: an innocent, harmless man (Bp. 9, 19; My.).

ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಱ್ಱಗೆ. Whiteness; white (C.). ಊರೆಲ್ಲಾ ತೊಳೆದರೂ ಮಸಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗದು (Prv.). ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ಹಾಲು (My.). See B. 3, 30. 36; 4, 36. 71; Prv. s. ಮೆಯ್.

ಬೆಳ್ಳನ್ನ ಬೆಱ್ಱ-anna. White (C.). ಬೆಳ್ಳನ್ನ ಹಾಲು (B. 2, 32; see 3, 44; 4, 71).

ಬೆಳ್ಳವಾರ ಬೆಱ್ಱವಾರ. = ಬೆಳ್ಳಾರ. A snare, a net for for snaring game, a noose (ಪಾಶ, ಬನ್ಧನರ್ಜ್ಜಿ, ವಾಗುರೆ, ಮೃಗಜಾಲಿಕೆ ಹಿಱಿ.; Tě. ವಲ್ಲೆ, ವಲ್ಲೆ-ತಾಡು, a noosed rope, a noose for catching cattle; ವೇಲು, to hang, dangle).

ಬೆಳ್ಳಾನೆ ಬೆಱ್ಱ-ಆನೆ. = ಬೆಳ್ಳನೆ. (My.). ಬೆಳ್ಳಾನೆಯದು; ಬೆಳ್ಳಾನೇ ಬಟ್ಟೆ; ಬೆಳ್ಳಾನೇ ಹಾಲು (My.).

ಬೆಳ್ಳಾರ ಬೆಱ್ಱಾರ. = ಬೆಳ್ಳವಾರ. (ಜಾಲಿಕ, ವಾಗುರ Mr. 380; Śśv. 3, 23. 25. 49; J. 6, 20). — ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆ. -ಬಲೆ. = ಬೆಳ್ಳಾರ. (Bh. 1, 20, 51; 3, 13, 10. 23. 25). — ಬೆಳ್ಳಾರಸುತ್ತು. An encompassment with snare-nets (Bh. 3, 13, 24).

ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಱ್ಱಿ. The white metal: silver (ರಜತ, ಕಲಧೌತ, ರೂಪ್ಯ, ತಾರ ಹಿಱಿ., Mr. 98; ಶ್ವೇತ ಹಿಱಿ., Mr. 467, Nn. 103; ದುರ್ವರ್ಣ, ರಜತ, ರೂಪ್ಯ, ಖರ್ಜೂರ, ಶ್ವೇತ Nr.; ಕಲಧೌತ, ರಜತ Nn. 44; ಸಿಂಜರಿ Čt. II, 80; ಸಿಂಜರಿ Kk. 47, Śm. 68; Si. 331; My.; T., M. ವೆಳ್ಳಿ, ವೆಳ್ಳ, ವೆಳ್ಳೆ; Tě. ವೆಳ್ಳೆ, ವೆಣ್ಡೆ). ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ (ಕುಪ್ಯ ಹಿಱಿ.). ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುದು (ಕೃತ); ಹೊನ್ನನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನೂ ಆಜ್ಞಾಗಿ ಬೆಟ್ಟಮೊಡೆ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಕಳ್ಳೀ ಹಾಲು ಬೇಕೇ?—ಬೆಳ್ಳಿಯಾದರೂ ಬಳ್ಳಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಬೇಕು.—ಬೆಳ್ಳಿಯಾದರೆ ಕಳ್ಳಗೆ ಆಗದೇ?—ಬೆಳ್ಳಿಯಿದ್ದವನಿಗೂ ಕೊಳ್ಳೀ ಭಯ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). **2,** the planet Venus (My.; T., M. ವೆಳ್ಳಿ). See Bp. 34, 5; 58, 31; Rśv. 11, 23; J. 26, 17; Si. 330; Prv. s. ಮಾಣಿ. — ಬೆಳ್ಳಿಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. A kŏpparigĕ of silver (Č. Bp. 47, 40). — ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ. Silver and gold (B. 3, 15). — ಬೆಳ್ಳಿಯ ಚಿಟ್ಟು. = ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟು, (Grj. 6, 40). — ಬೆಳ್ಳಿವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. A cup of silver (Grj. 4, 130). — ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟು. -ಚಿಟ್ಟು. The silver mountain (ಸಿಂಜರಿವೆಟ್ಟು, ರಜತಾದ್ರಿ Śm. 10).

ಬೆಳ್ಳುಚಿ ಬೆಱ್ಱುಚಿ. N. of a plant (ಗೂಡೆ Mr. 134, one MS. ಬೆಳ್ಳುಚಿ).

ಬೆವಿಲಿಲ್ ಬೆಱಲ್. (= ಬೆಳಲ, etc.?). N. of a tree (ಬನ್ದು ಮರಂ Śmd. I).

ಬೇ ಬೇ. 1. = ಬೆಯ್ಯು, ಬೇಯು. To be consumed with fire, to be burnt up;—to be burnt or scorched by the sun's heat, etc.;—to be prepared, as

food for the table, by boiling, to be cooked;—to burn with a fever, with grief, etc. (ಪಾಹ Śmd. Dh.; My.; T., M. ವೇ; Tě. ವೇಗು; *cf.* ಬಿಸು 1, etc.). P. p. ಬೆನ್ದ (Śmd. 276. 279; Ċpr. 5, 132; Bp. 16, 25; 54, 80; 56, 36; 60, 18; C.); third person singular imperfect also ಬೇಯಿತು (My.), ಬೇಯಿತ್ತು (Bp. 56, 35). ಬೇವ (J. 31, 55). ಆರೆ ಬೆನ್ದುದು (ಅಸಕ್ಯ, ಪೌಲಿ Nr.). ಔಷಧಂ ಬೇಯಲು ಕಷಾಯವೆಸಿಕ್ಕು (Mr. 390). ಒಲೆ ಸೊಂಬ್ಬಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ? —ಬೆನ್ದ ಬಾಯಿಗೆ (to one who has no real knowledge) ಬನ್ದದೇ ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ.—ಬೆನ್ದ ಮನೆಗೆ ಹಿರಿದದೇ ಲಾಭ (Prvs.). See Ċpr. 4, 45; Bp. 2, 13; 18, 88; 36, 8; 50, 28. 33. 37; 52, 14; 54, 50; 56, 38; 60, 58; Rśv. 5, 36. 37. 46; Bh. 1, 8, 89. 90; J. 15, 3; 24, 37. 47.

ಬೇ bê. 2. (= ಬ್ಯಾ). An humble, pitiable sound (used in begging). **2,** to beg with an humble, pitiable voice. P. p. ಬೇತು. ಬೇತು ಕೊಣ್ಡು ಸಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ (My.).

ಬೆ bê. Without (Mhr., H.; see ಬೇಕೂಬು, etc.).

ಬೇಕರೆ bê2-karĕ. A person who cries out for alms with an humble, pitiable voice (My.).

ಬೇಕು bêku. = ಬೇಮ್ಕಿ, ಬೇಮ್ಕುಂ, (ಬೇಹು 1). Third person singular future of ಬೇರು 1: It desires: it is wished, desired, solicited or requested; it is desirable; it is requisite, it is required, it is necessary; it is wanted; it is fit; it is due, it must;—he or she is desirable, etc., etc.;—thou art desirable, etc., etc.; you are desirable, etc., etc.;—they are desirable, etc., etc. (ಬೇಱು Bhn. 45; C.; T. ವೇಣುಂ, ವೇಣ್ದುಂ; M. ವೇಣಂ, ವೇಣ್ಡು; Tu. ಬೋಡು). ಪುರುಷರೊಳಗಭಿಮಾನವೇ ಬೇಕು (Bp. 40, 48). ಅಂಗಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೋ? ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ದಾರದೋ? (B. 4, 93). ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನು, ಉಸುರಲೊಲ್ಲೆ (Bp. 14, 10). ಬೆಳ್ಳಿಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಹದಿನೆಣ್ಟು ತಿಂಗಳು ಬೇಕು (B. 5, 33). ಒನ್ದು ವಿದ್ಯುದೊಳಗೆ ತುಮ್ಬಾ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಜನ್ನಾಗಿ ಕೆಲನಾ ಮಾಡ ಹತ್ತ ಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ದಿವಸ ಬೇಕು (5, 81). ಕರೆದೆವಾಂ ಜೂಜುಂಗೆ, ಬೇಕೇ? (Bh. 2, 13, 39). ತೋಟೆ ಬೇಕೇ? (2, 13, 47). ಒನ್ದು ತೆಱದ ಮಗನಾದೊಡಂ ಬೇಕು (J. 28, 57). ಸಚೇಲಸ್ನಾನವ ಮಾಡಲಿಕೆ ಬೇಕು (Bp. 55, 35). ಇವನನಱಿಯಲು ಬೇಕು (Rām. 3, 2, 22). ಅರ್ಥಮಂ ತತ್ಕಾಲಕ್ಕಾಯ ಬೇಕು (J. 29, 17). ಕಣ್ಣುದ ನುಡಿಯ ಬೇಕು (Bh. 1, 8, 16). ಎನಾಶವನೆನಗ ಬೇಕು (1, 8, 56). ದ್ರೋಹ ಮಾಡ ಬೇಕೆಮ್ಬು ಕೆಟ್ಟ ಇಚ್ಛೆ (ವ್ಯಾಪಾದ Si. 48). ಹೆಜ್ಜರ ಒಡಿವೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಮ್ಬುವ ದುರಾಶೆ (ಅಭಿಧ್ಯೆ 68). ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾಯಿಗಳು ಬೇಕೇ ಬೇಕು (B. 3, 40). ಬಿಸಿಯಾದುದ್ದು ಆಱಿಸ ಬೇಕು, ಹಸಿಯಾದ್ದು ಕಾಯಿಸ ಬೇಕು.—ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ಸಿಮಿತ್ಯ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prvs.).—Occasionally the form ಬೇಕಿಲ್ಲ is used instead of ಬೇಡ (but not in My.). — ಬೇಕಾಗು. -ಆಗು. To be solicited, to be desired, to be required, to become or be necessary, etc. (ಬೇಡಿ ಇರು Śmd. 60 Cm.). ಎಱಿಸ ಬೇಕಾದುದು (ಗಣನೀಯ Nr.). ಬೇಕಾದುದು (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 132). ಬೇಕಾದಸಿತನ್ ಅದಱೆ ತನ್ಪೆ (Bp. 14, 11). ಬೇಕಾದನಿತು ವಿತ್ತವನಿತ್ತು (28, 22). ಬೇಕಾದಪ್ಪು (ಕಾಮು, ಪ್ರಕಾಮು, ಇಷ್ಟ, etc. Si. 317). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಕಾದದು (ಅಭೀಷ್ಟ, ಹೃದ್ಯ, etc. 368). ಬೇಕಾದದು (ಲಕ್ಷು, ಇಷ್ಟ 412). ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳೆ (ಸರಾಕ್ರಮ 441). ತನಗೆ ಬೇಕಾದನ್ಹಾ ಪುರುಷನು (ರಮಣ, etc. Dhw.). ಎಳೆಯಂಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮಱಿಗುವಳ್ (J. 28, 16). ಬೇಕಾದ್ದು ಇದ್ದರೂ ಸೋಕೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬೇಕಾದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೂ ನೂಕಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪದಿಲ್ಲ.—ಬೇಕಾದದಾದರೆ ಬೇಗ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ (ಸ್ವಕಾಮ G.). ಕಱುವಿಗೆ ತುಸ ಹುಲ್ಲು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು (B. 2, 21). ಎಲೆಗಳ ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹನಿಯೊಳಗಿನ್ನ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೇಡಾದನ್ಹ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಬಿಡುವ ಗುಣವುಣ್ಟು (3, 36). ಕಾದು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ (3, 91). ಅವಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೆವ ಹೇಳಿ (4, 6). ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಸುಲಿಗೇ ಮಾಡಿ (4, 10). ಕೊತವಾಲನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನಾಗಿದ್ದನು (4, 20). ಹತ್ತೀ ಳಾಂಬಿಗಳು ಬಲಿತು ಹಣ್ಣಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 27). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನು (4, 35). ಈ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಹೊಡಿಬಹುವಷ್ಟು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರ ಕೆಯ್ಯಿ ಬರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಹದಿನಯ್ದು ಲಕ್ಷ ಲೇಖಕರು ಬೇಕಾಗುವರು (4, 103). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಮನ್ದಿ ಇನ್ನೂನ್ನು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (4, 157). ಮಾನವನು ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಿವಿದು, ಬೇಕಾದ ತ್ತ ಅದನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ (5, 240). ಆ ಮೊಸಳೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ನ್ಹ ಸವಿ ಸವಿ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಒಯಿದು, ಸೈವೇದ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು (4, 132). ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ, ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (4, 152). ಆ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಕೊಜ್ಜಿದು (4, 225). — ಬೇಕನ್ನು. -ಅನ್ನು. To say "it is wished or desired", "it is desirable," etc., etc. ಬೇಕನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ನಾಕ ಸೇರುವನೇ?—ಬೇಕನ್ತ ಬಯಸಿದ್ದು ಬೇಸದವಾದೀತೇ? (Prvs.). It is used to express "purposedly": ನಾನು ಬೇಕನ್ತ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಒಡಿದೆನೋ? (B. 3, 82). ಬೇಕನ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ಲುವನು (5, 205). ಬೇಕನ್ತ ತಡ ಮಾಡಿದನು (5, 236). — ಬೇಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. = ಬೇಕನ್ನು. (Bp. 24, 76; J. 5, 23).

ಬೇಕೂಬು bê-kûba. Not proper: foolish, silly; a fool (My., Si. 401; Mhr., H.).

ಬೇಗ bêga. Tbh. of ವೇಗ (Śmd. 342; Ċpr. 5, 8. 106; Bp. 46, 56; 57, 2). Speed; quickly (C.). ಅಪ್ಪಿನ ಬೇಗ (ದೀಪ್ತಿ, ವೇಗ, ತೀವ್ರತ್ವ Hlā.). ಬೇಗ ನಡಿಯುವವನು (ಜಂಘಾಲ, etc. Si. 282). — ಬೇಗನೆ. ಬೇಗನೇ. Quickly (C.; B. 1, 10; 3, 124; 5, 72). — ಬೇಗ ಮಾಡು. To hasten, to act with precipitance (Bp. 56, 20; ಸರನರಿಸು G.). ಬೇಗ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ (ಒನ್ದು ಹಣಕ್ಕೆ) ಹಾಗೂ ಎನಸ (Prv.).

ಬೇಗಡಿ bêgaḍi. = ಬೇಗಡೆ 1. (B. 1, 5).

ಬೇಗಡೆ bêgaḍĕ. 1. Talc mineral, Mica resembling glass (Tě.);—laminae of tin covered over with some colouring substance (My.; Tě.; Mhr. ಬೇಗಡ). ಬೇಗಡೇ ತಗಡಾದರೆ ಬುಗಡಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬೇಗಡೆವೆಸೆ. -ಬೆಸೆ. To affix such laminae (Ċpr. 1, 134).

ಬೇಗಡೆ bêgaḍĕ. 2. A bore, a hole, as in a gem (ಬಿಜ್ಜ Bhn. 12; Bh. 7, 1, 10; 8, 4, 15; 8, 26, 17).

ಬೇಗಾರಿ bêgâri. Labour exacted by a government or a person in power without giving remuneration for it (My.; Mhr., H. ಬಿಗಾರ).

ಬೇಗು bêgu. 1. ಕಯ್ಯಾಡಿನೆ ಬೇಗೆಮ್ಬುದರ್ಥಂ (Ċt. I, 51).

ಬೇಗು bêgu. 2. = ಬೇಹು 2. Spying (My.; Tě. ಏಗು, ವೇಗು; T. ವೇ, ವೇಯ್, ವೇಗು, ವೇವು; M. ವೇವು; Tě. ವೇಗಿಂಡು, to keep awake, v. i.; ವೇಗು, to watch without sleeping; ವೇಡು, to wish for, hope, expect, search for; *cf.* ಬೇಡು 1?).

ಬೇಗುಗಾರಿ bêgu-gâra. = ಬೇಹುಕಾರ. (My.; T. ವೇವುಕಾರ; Tě. ವೇಗುಲವಾಡು).

ಬೇಗುದಿ (bê-kudiº). Burning heat: affliction, distress, grief (ಸನ್ತಾಪ Ct. II, 89; Šs.; Bhn. 12; Bh. 8, 23, 40). — ಬೇಗುದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to grieve, etc. (J. 13, 12; 19, 13).

ಬೇಗೆ bêgĕ. = ಬೆಂಗೆ. Fire; heat; wild fire in jungles (My.; Bp. 54, 54; 56, 24; 60, 58; Rśv. 5, 45; J. 13, 47; Tĕ. ವೇಕೆ, fever). — ಬೇಗೆಗಿರ್ದು. -ಕಂಡು. Wild fire (Abh. P. 13, 48; 15, after 39). — ಬೇಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be heated, burnt (or boiled, Rśv. 5, 36). — ಬೇಗೆ ಬೀದು. Wild fire to originate (My.). — ಬೇಗೆ ಹತ್ತು. Wild fire to break out (My.). ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ಸಿಮಿತ್ಯ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬೇಜಿರಾಕು bê-čirâku. Untenanted, desolate (My.; Br.; Mhr., H. ಬೇಟಿರಾಲು).

ಬೇಜಿಂ bê-jâ. Meaningless, senseless, groundless, bad (My.; Br., H.).

ಬೇಜಾರು bê-jâru. Weariness (from fatigue, pain, vexation), annoyance (My.; Br.; Si. 398; Mhr. ಬೇಜಾರ).

ಬೇಟ bêṭa. 1. (fr. ಬಿಡು 1). Separation, parting, especially the separation of lovers (ವಿರಹಾರ್ತ Bhn. 41; Bh. 2, 9, 17).

ಬೇಟ bêṭa. 2. (fr. ಬೇಡು 1). = ಬೇಡ್ಪಿ. Longings (T. ವೆಟ್ಟಲ್, ವೇಡ್ಪೈ, ವೇಳ್, desire, lust): sexual passion, erotic sentiments, the pleasures of sense; amorous pastime; love-gestures (ಉಡುಗೂಡ Šmd. 1). ನವವಿಧರತೋಪಚಾರದಿನ್ ಎನ್ದುಂ ಪಡಿಸದು ಬೇಟಂ (Šmd. 291; see Šmd. s. ಬಾಬ್ಪೆಣ). ಹಣವುಳ್ಳಂ ಹೆಣ್ಣಾದೊಡಂ, ಒಲಿದ ವೋಲಾರೆನ್ದಡಂ ಬಿಟ್ಟರೆರ್ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಂ; ಬಹು ಕೂಟ ಬೇಟಗಳಳೀ ನೋತನ್ದದಿಂ ಹಾಲ ಮುನ್ದಣ ಬೆಕ್ಕಾಡುವೋಲ್ ಆಡಿ, ಸರ್ವಧನ ತಾಂ ಪೋಗಲ್ಕೆ ಮಾತಾಡರ್ ಅಯ್; ಗಣಿಕಾಸ್ತ್ರೀಗುಣಮೀತಕಯಗ್? (Sš. in W. v. 614). ಪರಸತಿಯ ಬೇಟದಿ ಪುಣ್ಡ ತನದಲಿ ಹೆಣ್ಡರನು ಬಿಟ್ಟರ್ ಪೋಟರು (Abhâ. 2, 2). See Čpr. 3, 42. 43; 5, 121; 8, 53. 56; Grj. 2, after 106; Bp. 40, 40; 42, 7; 45, 29; Č. Bp. 47, 15; Râm. 1, 5, 32; 1, 14, 24; 3, 7, 22; Rśv. 11, 93. 152. 156; J. 6, 34; 7, 6; 15, 5. 26; 26, 7; 29, 35; 30, 23; Abhâ. 2, 78. 102; ಒಳ್ಪೇಟ, ಕಣ್ಪೇಟ, ಕವಿವೇಟ, ತನಿವೇಟ, ಪೊಸವೇಟ.

ಬೇಟಕಾರ್ತಿ bêṭa-kârti. (Šmd. 244). A woman of erotic sentiments; one making love-gestures (Râm. 1, 5, 32).

ಬೇಟೆ bêṭi. = ಬೆಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಬೇಟೆ bêṭĕ. = ಬೆರಡು, ಬೇಟ್ಪೆ. Hunting, the chase (Čpr. 5, 120; Šśv. 3, 2; J. 5, 67; C.; ಆಜ್ಞೋದನ, ಮೃಗಯೆ, etc. Si. 342; Tĕ. ಏಟೆ, ವೇಟೆ; T. ವೇಟ್ಟ, ವೇಟ್ಟೈ, ವೇಡು; M. ವೇಟ್ಟೆ; Tu. ಬೋಣ್ಟೆ). ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಶಲವಾದ ನಾಯಿ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು Si. 342). ವೇಟೆಯಲ್ಲರುವವಗೆ ಬೇಟೆಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಬೇಟೆಗೋಸ್ಕರ ಬನ್ದು, ಊಟ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). 2, animals persued and taken by sportsmen, game (C.; B. 3, 31; 4, 10. 11. 212). — ಬೇಟೆನಾಯಿ. A hunting dog (B. 4, 41; ವಿಶ್ವಕದ್ರು Čb.). — ಬೇಟೆಯಾಡು. -ಆಡು. To hunt (C.). ಬೇಟೆಯಾಡಲ್ ಪಡುವ ಬೇಜ್ ಬೇಜ್ ಮೃಗಜಾತಿಗಳು (ಕೃಷ್ಣಸಾರ, ರುರು, ನ್ಯಂಕು, etc. Si. 170). ಬೇಟೆಯನಾಡಲೆನ್ದು, ನಜೆ ತಪ ಕರಾತರ್ (Râghč. 17, 64). ಬೇಟೆಯಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕಲಿತ ಮಲ್ಲ ಬೇಟೆ ನಾಯಿಯಂ ಬೊಂಕ ಮುಜುದ (Prv.). See J. 6, 20; B. 3, 75; 5, 28.

ಬೇಟೆಕಾತಿ bêṭĕ-kâti. A huntswoman. See ತಡವೇ ಟೆಕಾತಿ.

ಬೇಟೆಕಾರಿ bêṭĕ-kâra. = ಬೇಟೆಗಾಱ, ಬೇಟ್ಟೆಕಾಱ. A hunter, a sportsman. ಹಕ್ಕಿಯ ಬೇಟೆಕಾಱಂ (ಜೀವಾನ್ತಕ, ಶಾಕುನಿಕ Nr.).

ಬೇಟೆಗಾಱಿ bêṭĕ-gâra. = ಬೇಟೆಕಾಱ, etc. (My.; B. 3, 10). ಬೇಟೆಗಾಱಿ ತೋಟ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮೊಲ. — ಬೇಟೆಗಾಱನ ಹಕ್ಕಿ. The common Indian king-fisher, Alcedo bengalensis (Bd.; My.).

ಬೇಡ bêḍa. 1. A huntsman (ಕಣ್ಣಕ, ಲುಬ್ಧಕ Nn. 39; T., M.; T. ವೆಟ್ಟು, to cut down; *cf.* ಬೆರಡು); a tribe of forest people living by the chase (ಬಿಲ್ಲ Čt. I, 93; ಬಿಯದ, ಬಿಲ್ಲು, ತುರ Šm. 32; C.; the Bêḍas at present are fowlers, farmers, merchants, peons, etc.). ಬೇಡರ ಪಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, ತುರಾಲಯ Hlâ.). ಬೇಡರ ಸಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, etc. Nr.). ಬೇಡರ ತಾಣ (ಪಕ್ಕಣ Šm. 32). ಬೇಡರ್ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ಯಜಾತಿಗಳು (ಕರಾತ, ತುರ, ಪುಲಿನ್ದ, ಭಟ, ಮೂಲ, ವ್ಲೇಚ್ಛ Hlâ.). ಬೇಡರ ಪಾಳ್ಯ (ಪಕ್ಕಣ, etc. Si. 114). ನವುಲುಗಬ್ಬಿಯುಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಕರಾತ); ಸೊಪ್ಪನುಟ್ಟಿ ಬೇಡನು (ತುರ); ಬೇಡರ ಧಾಷಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನು (ಪುಲಿನ್ದ Si. 341). ಬೇಡರ ವೋಲ್ ಮನಗಿ ತುಡುಗೊಳಲ್ ಬಬ್ಬಿ ಸನ್ದಂ (Šmd. 281). See Bp. 54, 76; 58, 36. 48. 57. 64; Rśv. 5, 28. 122; Šśv. 4, 6. 92; J. 28, 52; ವ್ಲೇಚ್ಛ. — ಬೇಡಜಾತಿ. A Bêḍa-tribe. ಭಿಲ್ಲರ್ ಕರಾತರ್ ಪುಲಿನ್ದ ತುರರರ್ ಆಟವಿಕರರ್ ಬೇಡಜಾತಿಗಳು (Mr. 379). — ಬೇಡರವನು. -ಅವನು. = ಬೇಡ. (ವ್ಯಾಧ, ಮೃಗವಧಾಜೀವ, ಮೃಗಯು, ಲುಬ್ಧಕ Si. 341). ಬೇಡರವಗೆ ಗಾಡೀ ಸವಾರಿಯಾಕೆ? (Prv.). — ಬೇಡರಸ. -ಅರಸ. A chief of huntsmen (Abh. P. 4, 38). — ಬೇಡವಟ್ಟಿ. -ಹಟ್ಟಿ. A village of huntsmen (Abh. P. 8, after 54). — ಬೇಡವಡೆ. -ಪಡೆ. A company or force of huntsmen (Abh. P. 4, after 37; 7, after 115; Râghč. 17, 68. 73; J. 28, 40). — ಬೇಡವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A Bêḍa woman (Rśv. 5, after 55; 5, 112).

ಬೇಡ bêḍa. 2. A short form of ಬೇಡದು, 3rd person singular negative of ಬೇಡು 1 (the contrary of ಬೇಕು). It does not desire: it is not wished, desired, solicited or requested; it is not desirable; it is not requisite, required or necessary; it is not wanted; it is not fit; it is not due, it must not;—he or she is not desirable, etc., etc.;—thou art not desirable, etc., etc.;—you are not desirable, etc., etc.;—they are not desirable, etc., etc. (C.; ನಿಷೇಧ Si. 469; ವಾರಣ 473; T. ವೇಣ್ದಾಂ; M. ವೇಣ್ಡ; Tu. ಬೊಜ್ಜಿ). In politely accosting the forms ಬೇಡಿರಿ or ಬೇಡರಿ are used (B. 4, 75. 76. 77; 5, 132. 133). ಇದಜೊಳ್ ಸಾಕಲ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಪೇಳ್ದವೆನಲ್ ಬೇಡ! (Šmd. 61). ಬೇಡ ಗಡಾ, ಬೇಡ ಗಡಾ ನಿನಗಾತನೊಳ್ ಚಲಂ! (143). ಕವಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸದೆಯೊಳ್ ಅದಸಿಗಳ್ ಬೇಡ (268). ಸೊಪ್ಪಕ್ಕುಮೆನವೇಡ (269). ನಮ್ಮೊಳು ಭೀತಿ ಬೇಡ! (Bh. 1, 8, 74). ಪಾತಕನ ಹೆಸರೆ ಮೂಲು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಯಾತಕ್ಕು ಬೇಡ (Sp.). ಈತತ್ಪಮುಲ್ಲುದೇ ನೀನಿಶತನೆನ್ದಾದಿ? ಈತಪ್ರೀತನೆನ ಬೇಡ! ಲೋಕಳೆ ಮಾನೀಶನೆ ಈತ (Sp.). ಆಸೂಯೆಗೀಡಾಗ ಬೇಡ! (J. 29, 17). ಇದನ್ನು ಮಾಡು! ಅದನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಡ! ಎನ್ನು, ಹಿರಿಯರು ಕಿಱಿಯರಿಗೆ ಹೇಳುವದೇ ಆಜ್ಞೆ (B. 3, 53). ಮೆತ್ತಗಾಗಿರ ಬೇಡವೇ? (Bp. 38, 35). ಇತ್ತ ಒರ ಬೇಡ! ಎಲವೊ, ಹೋಗು! (40, 12). ಆಱಿಯವೇಡ (40, 24). ನಿಮ್ಮದು ರುಕ್ತಿಗಳು ಬೇಡ (56, 24). ಕಾಕುನಾತು ಆಡ ಬೇಡ, ಪೋಕವಿದ್ಯೆಗೆ

ಹೋಗ ಬೇಡ. — ಪೂಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೂಮಾಲೆ ಬೇಡವೋ? — ಬಡವನೆ ಆಸೆ ಹೇಬಿ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವನೆ ಬಾಸೆ ಹೇಬಿ ಬೇಡ. — ಹಾರುವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ (Prvs.). ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಾಸ ಬೇಡ! (B. 2, 1). ಪೂಜಿ ಬೇಡಂಗಡಿಸಾಲವೂರ ಹೊಣೆಯಂ ನಿಸ್ಸ್ವಂಗಳಂ ಪಾಪವಂ, ಮಜಿಬೇಡಾತ್ಮಜಮಿತ್ರನೈಜಸತಿಯೊಳ್ ನ್ಯಾಯಂಗಳೊಳ್ ಸತ್ಯಮಂ, ಸೆಜಿಬೇಡಂಗಸೆಪಕ್ಷವೃದ್ಧತರುಣೀಗೋವಿಪ್ರ ದಾರಿದ್ರರಂ, ತೆಜಿ ಬೇಡೊತ್ತೆಗೆ ಬಡ್ಡಿಯಂ (Sś. 34). Honorific plural ಬೇಡಿರಿ! (C.), ಬೇಡಿ! (My.). — ಬೇಡನ್ನ. -ಅನ್ನ. = ಬೇಡೆನ್ನ. ಯಾರು ಬೇಡನ್ನುತ್ತಾರೆ? (who does object? My.). ಬೇಡನ್ನರೂ ಮಗ ಆಡು ಕಾಯೋದು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೇಡ ಬೇಡ. rep. (Bp. 21, 47; 43, 52). ಬೇಡ ಬೇಡೆನ್ದು, ಬಿಡಿದೂ (Śmd. 272). — ಬೇಡವಾಗು. -ಆಗು. = ಬೇಡಾಗು. (My.). ಬೇಡವಾದ್ದು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಅದೀತೇ? (Prv.). — ಬೇಡವೆನ್. -ಎನ್. = ಬೇಡೆನ್. ಬೇಡವೆನ್ನುವುದು (ವಾರಣ Nr.). — ಬೇಡಾಗು. -ಆಗು. To be undesirable, etc., etc. ಎಲೆಗಳ ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಜವೆಯೊಳಗಿನ್ದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೇಡಾದನ್ದ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಬಿಡುವ ಗುಣವುಣ್ಡು (B. 3, 36). ಜೇಡನ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿ ಇದ್ದದ್ದಜ್ಜಿನ್ದ ಅವನಿಗೆ ಅವು ಬೇಡಾಗಿದ್ದರೆ (3, 91). ಲೋಕಾಪವಾದ ದಿನ್ದ ಜನರಿಗೆ ಬೇಡಾದವನು (ಅಭಿಶಸ್ತ G.). — ಬೇಡೆನ್. -ಎನ್. ಬೇಡೆನ್ನು. To forbid, etc.; to refuse, etc. ಬೇಡೆನುಹ (ನಿಷೇಧ); ಬೇಡೆನ್ದು ಬಹಿಲುಹ (ಆಕ್ಕೋತನ, etc. Nr.). ಬೇಡೆನ್ದು ಬಿಟ್ಟನು (My.). ಬೇಡೆನವೇಡ! (Rśv. 13, 26).

ಬೇಡ ಬೆಡ. 3. A man of a timid heart, a timid man (ಭೀತಚಿತ್ತ Bhn. 4; Bp. 9, 32; 31, 6; see ಬೆಳ್ಳಿಬೆ).

ಬೇಡತಿ ಬೆಡತಿ A female of the Bēḍa tribe (ತಬರಿ G.; My.; see Rāghc. 17, 66; Śśv. 2, 7; Bh. 1, 8, 87; ಎಳೆ ವೇಡತಿ).

ಬೇಡಿ ಬೆಡಿ. A chain, a fetter (My.; Br.; B. 5, 151; Mhr., H.). ಆನೇ ಬೇಡಿ (ಶೃಂಖಲ, ಅನ್ದುಕ, Śiri Si. 271). ಬೇಡಿಲಿ (or ಬೇಡೀಲಿ) ಇದ್ದವಗೆ ನಾಡಿನ ಯೋಚನೆಯೇ? — ಬೇಡಿಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೇಡು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬೇಡಿಕೆ ಬೆಡಿಕೆ. Asking, entreating (My.).

ಬೇಡು ಬೆಡು. 1. (Śmd. 90). = ಬೇಜಿ. To wish, to desire (ಬಯಸು Śmd. 387 Cm.; T. ವೇಣ್ದು);—to solicit, to beg, to pray, to entreat, to request (ಯಾಚ್ಞೆ Śmd. Dh.; Śm. 95; C.; T. ವೇಣ್ದು; Te. ವೇಡು; Tu. ವೇಡು; T. also: to be necessary, be wanted; see ಬೇಕು, ಬೇಡ 2, ಬೇಕು). ಬೇಡಿದನಿಷ್ಟಮಂ ಸಲಿಪುದು ಕರ್ಣಂಗೆ ಇನ್ಪವ್ವತಂ (Śmd. 89). ಜಾತ ವೇದಂ ಪಟುಕಪಟುಮಯವ್ಯಾಜದಿಂ ಬೇಡಿ, ಪೆತ್ತಂ (285). ಕುರುಪತಿಯಂ ವಿಷ್ಣು ಬೇಡಿದಂ ಧರೆಯುರೆಯಂ (77). ದಾನಿಯಂ ದಾನಮುಂ ಬೇಡಿದಂ (157). ಅವುದು ಮಾಡಲ್ ಬೇಡಿದುದು, ಆದುವೆ ಕರ್ಮಂ (155). ಬೇಡುವಂ ಬೇಡ್ಪಂ (28). ಬೇಡುವವ (ಆರ್ಥಿ, ಮಾರ್ಗಣಕ, ಯಾಚಕ, ವನೀಪಕ Hlā.). ಬೇಡುವಂ (ಎರೆವಂ, ಯಾಚಿಸುವಂ Śm. 47). ಬೇಡುವವನು (ಮಾರ್ಗಣ, ಯಾಚಕಜನ Nn. 70). ಬೇಡುವವನು (ವನೀಪಕ, ಯಾಚನಕ, ಮಾರ್ಗಣ, ಯಾಚಕ, ಆರ್ಥಿ, ಕೇಳುವವನು Si. 367). ಮಾಡಿಲ್ ಬೇಡಿ ಆಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ); ಆಗಲು ಬೇಡಿದುದು (ಭಾವಿಸಿ, ಭವಿಕ, ಭವ್ಯ); ಬೇಡಿ ಕೊಳುಹ (ಪ್ರಾರ್ಥನ Nr.; cf. ಬೇಡುಹ). ಬೇಕಾದದು ಹೋಗಿ ಬೇಡದ್ದು ಆಗುವಿಕೆ (ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಪರ್ಯಾಸ Si. 412). ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇನ್ನಾ ಕೇಡುಗಳು ಉಣ್ಟಾಗ ಬಾರದೆನ್ದು, ನಾವು ದೇವರನ್ನು ಕುಡುತು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ (B. 5, 2). ಅವನು ಆರಸನಲ್ಲಿ ಏನಿಕೆ ದ್ರವ್ಯ ಬೇಡಿದ್ದನು (5, 67). ತನ್ದೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಜಜ್ಞಾಗಲೆನ್ದು, ದೇವರಿಗೆ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡಳು (5, 72). ಈ ಮುದುಕ ಬಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ, ಕಾದು ತರುತ್ತಾನೆ (2, 38). ಕುಣ್ಟೂರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಬನ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಯಲ್ಲಾದದು ಕೊಟ್ಟು, ಆವರೆನ್ನು ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕು (4, 34). ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೈಗ ನಾಫಿ ಬೇಡಿತು. — ನಾನಾರಾಯನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಬೇಡಿದ. — ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಒಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಬೇಡಿ ಉಣ್ಡು ನಾಲಿಗೆ ನಾಡು ಕಣ್ಡಿತು. — ಕಳ್ಳತನ ಎಷ್ಟು ಕಾಮುಧೇನು ಇರುವಾಗ ಬೇಡಿ ತಿನ್ಬುವ ಬಜ್ಜಜನ್ಮ ಯಾಕ? — ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡಜ್ಜು ಹೇಡಿತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಹುದು, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಾರದು. — ಬೇಡುವದೇ ಕಜ್ಜ, ಬೇಡಿದರೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವದು ಆಕಶಕ್ಷ (Prvs.). See Čpr. 3, 103; 5, 102; Bp. 1, 65; 9, 32. 49; 22, 40; 26, 14. 67; 30, 30; 32, 63; 42, 6; 43, 60; 46, 47. 51; 47, 39; 50, 68. 80; 53, 39; Č. Bp. 47, 3; J. 4, 65; 5, 12. 59; 26, 52; Sp. s. ಮುನ್ನಿಲೆ; Prv. s. ಓಕೆ.

ಬೇಡು ಬೆಡು. 2. A multitude of huntsmen or Bēḍas (ಬೇಡರ ಸಮೂಹ Śmd. Dh.; ಶಬರಸಮೂಹ Śm. 95; ಬೇಸರ ಗೊನ್ದಣ Śm. 32; *cf.* ಬೀಡು 3; T. ವೇಡು, a tribe of wild people).

ಬೇಡುವಿಕೆ ಬೆಡುವಿಕೆ. = ಬೇಡಿಕೆ. (My.; B. 5, 67; ಯಾಚ್ಞೆ, ಅಭಿಶಸ್ತಿ, ಯಾಚನೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವದು Si. 245; ಯಾಚ್ಞೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಆರ್ದನೆ, ಕೇಳುವಿಕೆ, ತಿರಿದಾಡುವಿಕೆ 287).

ಬೇಡುಹ ಬೆಡುಹ. Soliciting, begging, praying, etc. (ಅರ್ಥೀಪಣೆ, ವಿಜ್ಞಪಣೆ, ಯಾಚ್ಞೆ, ಯಾಚನೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ Hlā.; ಯಾಚಕ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಆರ್ದನೆ Nr.).

ಬೇಡೆ ಬೆಡೆ. = ವೇಡೆ 1. *A boat.*

ಬೇಣ್ಟ ಬೆಣ್ಟ. = ಬೇಟೆ 2. (Čpr. 6, 85).

ಬೇಣ್ಟಿಗ ಬೆಣ್ಟಿಗ. A hunter (Śśv. 3, 24).

ಬೇಣ್ಟೆ ಬೆಣ್ಟೆ. (Śmd. 48). = ಬೇಟೆ, etc. (ಆಚ್ಛೋಟನ, ಮೃಗಯೆ, ಮೃಗವ್ಯ, ಪಾಪರ್ದ್ಧಿ, ಆಖೇಟಕ Hlā., Mr. 270; ಸರವಿ Śmd. II, Čt. I, 7, Śm. 108; ಸರಡು, ಸರವಿ Kk. 51; ಸರ, ಸರವಿ Śm. 31; My.; Bp. 27, 22). ಬೇಣ್ಟೆಯ ಉಳಿ (Śmd. I). ಬೇಣ್ಟೆಯ ತೆರೆ (ಪಟಿಕಾ). ಬೇಣ್ಟೆಯ ಕೆರ (ಎಳ್ಳವಡ Čt. II, 36). ಬೇಣ್ಟೆಯ ನಾಯಿ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು Hlā.). ಮಳಲ ಬೇಣ್ಟೆಯಂ ಮಾಡಿದ ವೋಲ್ (Śmd. II). See Rśv. 5, 52; Śśv. 3, 48. 64; J. 2, 54; 28, 40; 29, 23; ಮಿಗವೇಣ್ಟೆ. — ಬೇಣ್ಟೆಯಾಡು. = ಬೇಟೆಯಾಡು. (Bp. 34, 17; Rāghc. 17, 67). — ಬೇಣ್ಟೆವನ. -ಬನ. Pursuit of hunting (Čpr. 8, after 4). — ಬೇಣ್ಟೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To go a hunting, to go to the chase (Rśv. 5, after 50).

ಬೇಣ್ಟೆಕಾರಿ ಬೆಣ್ಟೆ-ಕಾರ. = ಬೇಟೆಕಾರ, etc. (ವ್ಯಾಧ, ಮೃಗ ವಧಾಜೀವ, ಮೃಗಯು, ಲುಬ್ಧಕ Nr.; Bp. 9, 48; 34, 23. 36; 47, 36).

ಬೇತಾಳ ಬೆತಾಳ. = ವೇತಾಲ. (Abh. P. 14, after 90; J. 22, 23; My.). ಬೇತಾಳನಾದರೆ ನೆತಾಡ್ಯಾನು, ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಸವವೇದನೆ. — ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಬನ್ದು ಬೇತಾಳ. — ಬೇತಾಳಗೆ ಜ್ಯೋಷ್ಯಾದೇವಿಯೇ ಒಪ್ಪಿದ ಹೆಣ್ಡತಿ. — ಕಾಡು ಬೆಳದರೆ ಬೇಡನಿಗೆ ಬಿಡ ಬೇಕು, ನಾಡು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಬೇತಾಳನಿಗೆ ಬಿಡ ಬೇಕು (Prvs.). See Prv. s. ಬಾಯಿಗೆ ಬರು.

ಬೇತು ಬೆತು. P. p. of ಬೇ 2.

ಬೇತು ಬೆತು. Plan, scheme, plot; purpose, design; method; form (Mhr., H.; ಉದ್ದೇಶ, ಸಂಕೇತ Čb.).

ಬೇದ ಬೆದ. 1. Tbh. of ಬೇದ (Čt. II, 44). — ಬೇದಬಿಜ್ಞೆಗ. Brahmā (ಅಜ್ಞ Čt. II, 3; ಬೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬಿದಿ, ಅಲರಿಜ, ಬೊಮ್ಮ, etc., ಬ್ರಹ್ಮ Śm. 8).

ಬೇದ ಬೆದ. 2. Tbh. of ಭೇದ (My.; B. 5, 23).

ಬೇದನೆ ಬೆದನೆ. Tbh. of ವೇದನೆ (Śmd. 342).

ಬೇನೆ ಬೆನೆ. (Heat; T., M. ವೇನಲ್, ವೇಸಿಲ್): pain; sickness, disease (C.). ಬೇನೆ ತಗಲುವಿಕೆ (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಉಪತಪ್ತ Si. 392). ಒಳಗೊಳಗೆ ಬಸುಬಿಜ್ಜಿವ ಬೇನೆ (Bp. 3, 14). ಬೇನೆ ಗಾನದಿನ್ದ ಹೋದೀತೇ? — ಬೇನೆ ನಿತ್ತರೂ ಹೇನಿನ ಕಾಟ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಇರ್ಬೇನೆ, ಕಣ್-, ಹೊಟ್ಟೆ-. — ಬೇನೆ ಬರು. Pain

or disease to come, be brought on or be created (B. 4, 32. 53. 141; My.). — ಬೇನೆ ಬೀಱು. Pain or disease to happen: to become unwell (My.). ಹಿನ್ನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬೇನೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನು (B. 3, 59). ಮಱುದಿವಸನೇ ಬೇನೆ ಬೀಱುತ್ತಾನೆ (4, 139). ಈಟುಮ್ಮಬ್ಬೊಳಗಿನವರು ಬೇನೆ ಬೀಱುತ್ತಾರೆ (5, 90). ಯಾರಾದರೂ ಬೇನೆ ಬಿದ್ದರೆ (5, 304). — ಬೇನೆಯನ. -ಆವ. A sick, diseased man (ಅಶ್ಯನಿತ, ರೋಗಿ, ಅಧ್ಯಾಸ್ತ, ಆಮಯಾವಿ G.; B. 4, 76).

ಬೇಪರವಾ bê-paravâ. Carelessness, inattention (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಪಾರ bêpâra. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. (My.; Br.; Mhr., H.). — ಬೇಪಾರ ಸಾಪಾರ. reit. (My.).

ಬೇಭಾಮು bê-phâmu. Inadvertence, heedlessness (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಬನ್ದು bê-bandu. Devoid of order, confused; disorder, etc. (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಯಿಸು bêyisu. = ಬೆಯಿಸು, ಬೇಸು. To consume with fire, to burn up. 2, to prepare, as food for the table, by boiling;—to bake, as bread (My.; Tĕ. ವೇಯಿಂಚು). ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನ ಪಾಯಸವಾಗದೇ? (Prv.). 2, to pain (v. t.), to afflict (J. 8, 47).

ಬೇಯು bêyu. = ಬೇ 1, etc. P. p. ಬೆನ್ದು. ಬೇಯುವದು (C.).

ಬೇರ್ bêr. (ಶೆಮ್. 58). = ಬೇರು, ಬೆರ್ 1. A root (ನೇತ್ರ Hlâ., Mr. 471; ಮೂಲ Nn. 66; ಜಟಿ Mr. 518; T., M. ವೇರ್). ಬೇರ್ಗಳ್ (ಶೆಮ್. 51. 112. 133; ಭೆಪ್ರ. 1, 90; J. 3, 36). ನೆಲಾವರೆಯ ಬೇರಂ (ಶೆಮ್. 345). ಬೇರ್ ಪಱಿದುದು (219). ಪಸರಿಸಿದ ಬೇರ್ (ಪಾದ, ಮೂಲ Mr. 104). ಸಂತಯದ ಬೇರ್ (Bp. 11, 15). ಭವದ ಬೇರ್ (37, 24). ಬೇರಂ (ಭೆಪ್ರ. 1, 71). — ಬೇರಿಡು. -ಇಡು. A root to descend. ಬೇರಿಡಿಯೆ ಜಡೆಗಳ್ (Rśv. 1, 134). — ಬೇರೂರಿಸು. -ಊರಿಸು. To fix the root, to root, as plants, etc.; to take root, to be established; to spring up, to originate. See Bh. 2, 2, 114; J. 30, 30.

ಬೇರ bêra. 1. Tbh. of ವೈರ (ಶೆಮ್. 357). Enmity (Tĕ. ವೇರ). 2, an enemy (ಮಱುವನಲ, ಮಾಱಿಡಿ, ಪಗೆ ಸಿಸ್; see ರಕ್ಷಸಬೇರ).

ಬೇರ bêra. 2. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. (My.; Tĕ.). — ಬೇರ ಮಾಡು. To traffic (My.).

ಬೇರಿ bêri. 1. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರಿ. (Si. 298; Tĕ.; M. ಬಿಯಾರಿ).

ಬೇರಿ bêri. 2. Tbh. of ಭೇರಿ (ಶೆಮ್. 339; My.).

ಬೇರಿಲೀಜು bêrîju. The total of an addition: an amount (Mhr.); the total assessment of a land, a village, a district, etc. (My.; Br.). ಒಟ್ಟುಬೇರೀಜು (ಸಮಾಮ್ಯಾಯ Čb.).

ಬೇರು bêru. = ಬೇರ್, etc. (C.; Tĕ. ವೇರು). ಮರದ ಬೇರು (ಪಾದ, ಮೂಲ Hlâ.). ಮೂಲ ಎನ್ನೊಡೆ ಬೇರಿಂಗೆ ಜೆಸರು (Nr.). ಕುಲದ ಬೇರಿಗೆ (Bp. 3, 58). ದುರ್ಭವದ ಬೇರು (61, 79). ಯುದ್ಧದ ಬೇರನ್ನು ಕಿತ್ತು ಜೆಲ್ಲು ಬೇಕು (B. 5, 70). ಕಬ್ಬಿನ ಬೇರುಗಳು (ಮೋರಟೆ, ಐಕ್ಷವಮೂಲ Si. 335). ಬೇರು ಇಲ್ಲದ ವೃಕ್ಷವೇಱಿ ನೋಡುವದೇನು? (Dp. 167). ಬೇರು ಇದ್ದರೆ ನಾರು ಸಿಕ್ಕೀತು.— ಬೇರು ಬಲ್ಲವಗೆ ಎಲೆ ತೋಱಿಸೋದು ಯಾಕೆ?—ಬೇರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರದ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಬೇರಿನ ಪಲ್ಲೆ. Roots used as vegetables (My.). — ಬೇರುಕಡಲೆ. = ನೆಲಕಡಲೆ. (St. & Pl.). — ಬೇರುಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Destruction of the root, utter ruin (Bh. 7, 19, 22). — ಬೇರು ದರಸಲೆ (= ಥರಿಸಲೆ). With the roots, by the roots (My.). ಕಬ್ಬು ಸೀಯೆನ್ದು, ಬೇರು ದರಸಲೆ ತಿನ್ನ ಜಾರದು (Prv.). — ಬೇರು ಬಿಡು. To begin to root (My.). ಒನ್ದು ಮೊಳಕೆ ಕೆಳಗೆ ನೆಲಮೊಳಗಿದ್ದು ಬೇರು ಬಿಡುತ್ತದೆ (B. 3, 35). — ಬೇರುಸೆರನೆ. -ಬೆರನೆ. With the roots (My., also ಬೇರುಸನೆ, ಬೇರುವೆರಸಲೆ). — ಬೇರು ಸಹ. = ಬೇರು ದರಿಸಲೆ. (ಸಮೂಲ Čb.; My.). — ಬೇರು ಸಹಿತ. = ಬೇರು ಸಹ. (Bp. 57, 16; My.).

ಬೇರುಗ bêr-uga. (ಶೆಮ್. 240). A man who deals in, or sells, roots.

ಬೇರುಣ್ಡಿ bêruṇḍa. Tbh. of ಭೇರುಣ್ಡಿ. (My.).

ಬೇರುಸ್ಟ bêrushṭa. See Mr. s. ಗೇರ ಕಾಬ್.

ಬೇರೋಜು bê-rôju. Without wages for a day.

ಬೇರೋಜುಗಾಱಿ bêrôju-gâra. A man without employment, an unemployed man (My.). ಬೇರೋಜುಗಾಱಿ ಸರ್ವಮೆಕ್ತಿಯಾರ (is entirely his own master, Prv.).

ಬೇರೋಜುದಾರ bêrôju-dâra. = ಬೇರೋಜುಗಾಱಿ. (My.).

ಬೇಱಿ bêr. ಬೇಱಿತಿ. = ಬೇರ್ 2. Separation; the state of being separate, apart, or different (ಇತು Nn. 164; T. ವಿಱು, ವೇಱು, ವೇಱ್ಚು; M. ವೇರ್, ವೇಱು; Tĕ. ವೇಱು; *cf.* ಬೀಟಿ 2; Tĕ. ಬೆಡಿ, to separate or fly off, as a splinter, etc.; ವಿಡು, to be separated, loosened; T. ವಿಱು, to be split, cleft = ವಿರಿ; to be alone; Tĕ. ವಿಲು, to split, burst asunder). — ಬೇಱು ನುಡಿ. To express separation, etc. ಬೇಱು ನುಡಿವೆಡೆಯೊಳ್ ಆ ವ್ಯತಿ ಪೃಥಕ್ ಎನಾ ಆನ್ತರ ಮೆಮ್ಪು ಪೆಸರ್ಗಳ್ಕು (Mr. 534). — ಬೇಱು ಮಾಡು. To separate, to set apart. ಬೇಱು ಮಾಡುವುದು (ಹಸ, ಪೃಥಕ್ Nn. 163).

ಬೇಱಿತಿ bêṟĕ. (= ಬೇಱ್). Separation, etc.;—separate, apart, different, other, else; separately, etc. (My.; ಅನ್ಯವಾಗಿ ಶೆಮ್. 74 Cm.; Tĕ. ವೇಲೆ; T., M. ವೇಱೆ); further (Bp. 36, 28; ತಿರ್ದ ನರನ್ ಉದ್ದವಿಸೆ ಬೇಱಿದ್ದಂ ಶೆಮ. 280). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಆಣಂ ಬಗೆಯಲ್ ಗಡ ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇಱಾಂ ಬೇಱಾಂ (ಶೆಮ್. 277; Kâvy. I, 5, 39). ಬೇಱಿಲ್ಲಿ? (Bp. 57, 70). ಬೇಱೀಂ ಗತಿಗಳುಣ್ಟೇ? (51, 6). ಬೇಱೆ ಪಾಣ್ಡವರಿರಲಿ! ರಾಯನ ನೂಱು ಮಕ್ಕಳು ಪುರವನಗಾಳಲಿ! ಬೇಱೆ ಕೌರವರಿರಲಿ! ಪಾಣ್ಡವರಾಳಲಿ ಇಭಪುರಿಯ! ನೂಱುರೊಡನೆ ಅಯ್ವರನು ಧರಿಸರಣಾಜಿದು ಪುರಿ (Bh. 1, 8, 3). ಬೇಱೀನು? (2, 13, 24). ನೃಪತಿಲಕನಿದ್ದರು ಬೇಱೆ ರಚಿಸಿದ ರಾಜಭವನದಲಿ (2, 13, 14). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆಜಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೇಱೆ (Sp.). See ಭೆಪ್ರ. 3, 16; 8, 42; J. 3, 18. — ಬೇಱೂರ್. -ಊರ್. ಬೇಱೂರು. Another town or village (ಭೆಪ್ರ. 5, after 66; V. 9, after 71; B. 3, 72; see Sp. s. ಬಾಯಾಜು). — ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ. rep. Separately, one by one, severally; separate, different; various, many (ಪೃಥಗರ್ಘಂ ಶೆಮ. 392; ಪ್ರತ್ಯೇಕ 255 Cm.; ಒನ್ದೊನ್ದಾಗಿ 352 Cm.; ಪರಸ್ಪರ, ವಿಭಸ್, ಆನ್ಯೋನ್ಯ, ಇತರೇತರ Hlâ.; ಇತರೇತರ, ಆನ್ಯೋನ್ಯ, ಪರಸ್ಪರ Mr. 437). ಹಿಮವತ್ ನಿಷಧ ವಿನ್ಧ್ಯ ಮುನ್ತಾದ ವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದ ಆಯಾ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಹೆಸರುಗಳು (Si. 115). ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ರೂಪವುಳ್ಳದು (ವಿವಿಧ, ಬಹುವಿಧ, ನಾನಾ ರೂಪ, ಪೃಥಗ್ವಿಧ 279). ಒನ್ದೊನ್ದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಮಾಡಿ ಮುಱಿಯ ಹೇಱಿದನು (B. 2, 30). ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಮಾಡು (ಹಿಂಜು G.). See Bp. 51, 6; Bh. 2, 13, 9. 12; Rśv. 5, after 22; 6, after 11; J. 2, 27; Si. 170. 237. 284. — ಬೇಱೆ ಮಾಡು. To separate (B. 4, 27; G. 382. 532). ಬೇಱೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾಶೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). 2, to change, to alter (v. t., My.). — ಬೇಱೆಯಾಗು. -ಆಗು. (also ಬೇಱಾಗು, see Šś. s. ಮೆಳೆ). To become separate, to separate (v. i.); to be removed or withheld; to become different, changed, etc. ಬೇಱೆಯಾಗಿರುವಿಕೆ (ಪೃಕಾರ, ಭೇದ Si. 448). ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೆ ಆಯು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಲು ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೇಱೆ

ಯಾದರು (B. 2, 25). ಬೇಜಿಯಾದರೂ ಹಾದ್ಯಾಡೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Si. 47. 183. 257. — ಬೇಜಿವೇಜಿ. = ಬೇಜಿ ಬೇಜಿ. (Čpr. 7, after 120). — ಬೇಜಿಸೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Another thing, something else; another. ಪುರೋಚನನು ತಾನಿನ್ನು ನೆನೆದರೆ ದೈವಗತಿ ಬೇಜಿಸೊನ್ದ ನೆನೆದುದು (Bh. 1, 8, 87). ಆ ಕುಮತಿ ಬೇಜಿನೊನ್ದು ಉಪಾಯಮಂ ಚಿನ್ತಿಸಿ (J. 28, 29). ಬೇಜಿನೊನ್ದು ದಿನ (ಆಸ್ಯೇ ದ್ಯುಸ್); ಇನ್ನು ಬೇಜಿನೊನ್ದು ದಿನ (ಇತರೇದ್ಯುಸ್ Si. 477). See Śmd. 131; Čpr. 5, after 59; Bp. 41, 17; 47, 50; 48, 28; 55, 28; B. 2, 4. — ಬೇಜಿಗೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Another man; another (Si. 258; B. 4, 49).

ಬೇರ್ bêr. 1. = ಬೇರ್, etc. — ಬೇಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. = ಬೇರುಗೊಲೆ. Root-killing: entire destruction or ruin (J. 7, 40). — ಬೇವರ್ಕೆ. -ಪರೆ. A root, or roots, to spread (Čpr. 3, 20; Bp. 38, 42; Śśv. 2, 69). — ಬೇರ್ಪಿರಸು. -ಬೆರಸು. Together with the root or roots, from the root. ಬೇರ್ಪೆರಸು ಕಾಯ್ತು ಪಲಸು, ಎಳನೀರ್ವೊನಲಂ ಕಱಿವ ತೆಂಗು (Śmd. 81).

ಬೇರ್ bêr. 2. = ಬೇರ್. — ಬೇರ್ಕೆಯ್. To separate; to disjoin (ವಿರಲಂ ಮಾಡು Śmd. 336; ಬೇರ್ ಮಾಡು Mḍb. Cm.; ಕಳೆ Mḍb. Cm. in vṛitti 98; see 163). ಬೇರ್ಕೆಯ್ವ ಭಾವಂ (ವಿರ್ಚು Čt. I, 24). — ಬೇರ್ಪಡಿಸು. To make a difference; to distinguish (J. 6, 42); to separate. — ಬೇರ್ಪಡಿಸುಕ. Making a difference, etc. (ಭೇದ, ಅನ್ತರ Nr.). — ಬೇರ್ಪಡು. To be separated, to separate (ವಿಪಕ್ತ Śmd. Dh.; Čpr. 2, 42). 2, to be spread out, opened, unfolded or exposed (ವಿವರ Śmd. Dh.). ಬೇರ್ಪಟ್ಟಂ (Śmd. 79. 217). 3, to become different, to be altered (*only* in Si.). ಬಣ್ಣವೇ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಬೇರ್ಪಟ್ಟರುವದು (ವರ್ಣಾದಿಭೇದ Si. 321). ಬೇರ್ಪಟ್ಟವನು (ಇತರ, ಅನ್ಯ 454).

ಬೇಲ bêla. = ಬೆಳಲ, etc. (ಕಪಿತ್ಥ, ದಧಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ಮನ್ಮಥ, ದಧಿಫಲ, ಪುಷ್ಪಫಲ, ದನ್ತಶಠ Si. 126; see Mr. 117 s. ಯಾರಿ; My.). ಆನೇ ಹಿನ್ದೆ ಬೇಲದ ಕಾಯಿಗಿ ಹಾಗೆ (also ಆನೆ ನುಂಗಿದ ಬೇಲದ ಕಾಯಿಗಿ ಹಾಗೆ, Prv.). See Śśv. 3, 32; ಆನೆ-, ನಾಯಿ-, ನಾಯ್-, ಹುಲಿ-.

ಬೇಲಿ bêli. A hedge, a fence (ಆವೇಷ್ಟಕ, ವೃತಿ Hlā.; ಆರಘಟ್ಟಕ, ವೃತ್ತಿ Mr. 192; ತೋಪು Mr. 380; C.; B. 5, 20. 115. 302; T., M. ವೇಲಿ). ಯಜ್ಞಕಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿ ಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಪೆ Nr.). ಊರ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಿರುವ ಬೇಲಿ ಮುನ್ತಾದ ತಡೆಗಳು (ಪ್ರಾಚೀನ Si. 107). ಬೇಲಿಯೆದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು?—ಗೋಡೇ ಹಾಜುವವ ಬೇಲೀ ಹಾಜಬೇಕೇ?—ಪೋಲಿಯವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿಯುಣ್ಟೇ?—ಬೈರಾಗಿಗೆ ಬಂಯ್ಲಾ ದರೇನು? ಬೇಲಿಯಾದರೇನು? (Prvs.). See Prv. s. ಜೋಲಿಗಾಮಿ. — ಬೇಲೂರು. -ಊರು. N. of places (My.).

ಬೇವಸ bêvasa. (fr. ಬೇ1). Sorrowful thought, grief, anxiety (ಚಿನ್ತೆ Čt. I, 58. 95; II, 20; ದುರ್ಮ್ಮಾನ, ಉಮ್ಮಳ Ks.; ಚಿನ್ತಿಪುದು, ತನ್ದೂರಿಪುದು Kk. 52). See Abh. P. 13, 125; 14, 184; 15, 65; Śśv. 2, 25.

ಬೇವಾರಸು bê-vârasu. Without heir, master or proprietor (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇವು bêvu. The neem tree or margosa tree, Melia azadirachta Lin. (ಅರಿಷ್ಟ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರ, ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸ, ನಿಮ್ಬ, etc. Nr.; ನಿಮ್ಬ, ಅರಿಷ್ಟ, ಪಿಚುಮನ್ದ Mr. 115; C.; T., M. ವೇಪ್ಪ, ವೇಮ್ಬು; Tē. ವೇಮು). ಬೇವಿನ ಗಿಡ (ಆರಿಷ್ಟ, etc. Si. 136). ಬೇವು ಸೀಯಾಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿಯಾಗದು (Prv.). See Bp. 3, 75; 60, 49; Śśv. 3, 32; B. 5, 41; ಆರೆ-, ಕರಿ-, ಗನ್ಧ-, ಗರಡ-, ನೆಲ-; Sp. s. ಬಯ್ದಿಡು.

ಬೇಸು bêshu. Good, proper, well (My.; Mhr., H. ಬೇಶ).

ಬೇಸಕಿ bêsaki. = ಬೇಸಗೆ, etc. (B. 5, 141. 205).

ಬೇಸಗೆ bêsagĕ. (fr. ಬಿಸು 1). = ಬೇಸಕೆ, ಬೇಸಿಗೆ. The hot season (from the middle of March to the middle of June, My.; ಸಿದಾಳ, ಗ್ರೀಷ್ಮ Hlā.; ಸಿದಾಳ Mr. 72; ಮುತೀರ, ಗ್ರೀಷ್ಮ Nn. 91; T. ವೇನಲ್, ವೇಸಿಲ್, see ವೇಗೆ, ವೇನೆ; Tē. ವೇಸಗಿ, ವೇಸಂಗಿ, ವೇಸಲಿ, ವೇಸವಿ; Tē. ವೇಡಿ, ವೇಡಿಮಿ, heat). See Rāghē. 17, 64; Rśv. 5, 32. 46; J. 13, 10; 15, 3. 18; 21, 36. — ಬೇಸಗೆಕಾಲ. The hot weather (My.; ಉಷ್ಣೋಪಗಮ, ಗ್ರೀಷ್ಮರುತು G.). — ಬೇಸಗೆಗಾಲ. = ಬೇಸಗೆಕಾಲ. (Abh. P. 7, 85). — ಬೇಸಗೆಪಯಿರು. Vegetables grown in the hot weather (My.).

ಬೇಸಗೆ bêsagĕ. Tbh. of ವೈಶಾಖ (Śmd. 340. 357; Śm. 20).

ಬೇಸತ್ತು bêsattu. P. p. of ಬೇಸಱು 1.

ಬೇಸದರ್ bê-sadar. That is not the heading. See ಸದರ್.

ಬೇಸರಿಪ್ bêsaṛ. ಬೇಸರಿಪಿ. 1. To grow weary or fatigued; to get tired of, to be disgusted, to be vexed (ಆಸಱು, ಆಲಸ್ಯ Śmd. Dh.; C.; Tĕ. ವೇಸಱು, ವೇಸಾಡು; T. ವೇಡಾಡು). P. p. ಬೇಸತ್ತು (Śmd. 285 Cm.; Čpr. 1, 76; C.). See Bp. 18, 7. 51; 28, 9; 38, 31; Bh. 1, 8, 45; J. 2, 62; 16, 26; 22, 30; B. 3, 125.

ಬೇಸರಿಪ್ bêsaṛ. ಬೇಸರಿಪಿ. 2. = ಬೇಸಱು. Weariness, fatigue; disgust, vexation, dispiritedness (Čpr. 8, after 4 & 79; J. 2, 43; 17, 1; 18, 39; My.; Tĕ. ವೇಸಱಿ; T. ವೇಡ್ಪಿಲ್ಪು). ಬೇಸಱಿಗೆನ್ತಾ, ಹಾಸರಕತ್ತೆ ಆಡಿಸಿದ (Prv.). — ಬೇಸಱಾಗು. -ಆಗು. = ಬೇಸಱ್ 1. To grow weary or fatigued; to get tired of, to feel dislike, etc. ರಾಜನು ತನ್ನ ಎರ್ಡನೇ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಬೇಸಱಾಗಿ (B. 5, 47). ನಿನಗೆ ಬೇಸಱಾಗುವ ಕೆಲಸಾ ನಾವು ಹೇಬಿಲಾಜಿವು (5, 134). 2, to become a matter of dislike, etc. (see ಬೇಸಱು). — ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಬೇಸಱಾಗು. (My.). ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯು ಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಕಟಗಳು ತಟ್ಟಿದರೂ ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 207). — ಬೇಸರ್ಡು. (Śmd. 217). A word of disgust; a disgusting word.

ಬೇಸಱಿ bêsaṛa. = ಬೇಸಱ್ 2. (Bp. 2, 42; 14, 8; C.; ಉದಾಸ G.). ಒನ್ದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು, ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸಱಿ ಬನ್ದಿದ್ದೀತು (B. 3, 67). ನಿನ್ನೆಯ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆನ್ದರೆ... ತನ್ನ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಎತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ತನಗೇ ಬೇಸಱಿವಾಗುತ್ತದೆ (4, 134). ಬೇಸಱಿ ಹುಟ್ಟಿ (4, 154). ಬೇಸರ್ತ ಬಯಸಿದ್ದು ಬೇಸಱವಾದೀತೇ? (Prv.). ಅಸನದಲಂಬ್ಯುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಬೇಸಱಿದ ಹೊತ್ತು ಕೊಲುತಿಹುದು (a syringe or fountain, Sp.). — ಬೇಸಱಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳು. (B. 5, 169; My.).

ಬೇಸಱಿಕೆ bêsaṛakĕ. = ಬೇಸಱಿಕೆ. (B. 5, 231. 282).

ಬೇಸಱಿಕೆ bêsaṛikĕ. = ಬೇಸಱಿಕೆ. Weariness, etc. (= ಬೇಸಱ್ 2; Bh. 2, 2, 103; My.; ತ್ರಾಸ G.).

ಬೇಸಱಿಸು bêsaṛisu. = ಬೇಸಱ್ 1. (Čpr. 4, 34; Dp. 119, 1; My.).

ಬೇಸಾಯ bêsâya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. Agriculture (My.). ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿದವ ಬೇಗ ಸಾಯ (Prv.).

ಬೇಸಾಯಗಾಱ bêsâya-gâṛa. An agriculturist, a farmer (My.; ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ, etc. Si. 300).

ಬೇಸಿಗೆ bêsigĕ. = ಬೇಸಗೆ, etc. (C.; B. 2, 48; J. 15, 2; 17, 1).

ಬೇಸು bêsu. = ಬೇಯಿಸು, etc. To consume with fire, to burn up (J. 15, 17). 2, to prepare by

boiling, etc. (C.). ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬೀಡುತ್ತಿ; ಬೇಸುವದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆ? (B. 5, 186).

ಬೇಸ್ತವಾರ bêsta-vâra. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ. (My.; Tĕ.).

ಬೇಸ್ತ್ವಾರ bêstvâra. = ಬೇಸ್ತವಾರ. (My.).

ಬೇಹ bêha. = ಬೇಧ್ಯ, (ಬೇಡುವ, ಬೇಕಾದ). ಬೇಹ ವಚನ (ಅ ಹೋ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮಾತು Nn. 149). ಬೇಸ ನುಡಿ (ಅಹೋ Mr. 536). ನೃಪರ ಬೇಸ ಸಭೆ (ಅಸ್ಥಾನ 462). See Bp. 35, 43; 37, 53; Bh. 1, 8, 78; 2, 4, 4. ಬೇಹುದು (= ಬೇಡ್ಬುದು, ಬೇಕು, Bp. 3, 56; 20, 8; 49, 45; 50, 38; 61, 14; Bh. 1, 8, 18; 1, 10, 10; 3, 13, 11. 42; 7, 1, 18; J. 10, 19). ಬೇಹವರ್ (Bp. 12, 41; 28, 35; J. 2, 51).

ಬೇಹರ bêhara. 1. A very clever and able man (ಧೂರಿಬುದ್ಧಿ ಬಲಯುತಂ Bhn. 23; *cf.* ವೇತ್ಯೃ?).

ಬೇಹರ bêhara. 2. = ಬೇಹಾರ (Smd. 357 Mdb.).

ಬೇಹಾರ bêhâra. = ಬೇಹರ 2. Tbh. of ವ್ಯವಹಾರ (Šmd. 357. 368. 375; ವ್ಯವಹಾರ, ಭೋಗ Nn. 113; My.). ಕನನಾಯ ಕಣ್ಣರೆ ಬಿಡದೇ ಬೇಹಾರ (Prv.).

ಬೇಹು bêhu. 1. = ಬೇಸು (Bhn. 45; *cf.* ಬೇಹ).

ಬೇಹು bêhu. 2. = ಬೇಗು 2. Spying (My.). ಬೇಹಿನ ಗೂಢಚರ (ಪ್ರಣಿಧಿ, ಚರ Si. 438). — ಬೇಹವ. -ಆವ. = ಬೇಹಿನವ. (Bh. 3, 18, 39. 42). — ಬೇಹಿನವ. -ಅವ. A spy, a scout (ಜೇರಿಗ Šmd. II; ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣ, ಪ್ರಣಿಧಿ, ಅಪಸರ್ಪ, ಚರ, ಸ್ಪಶ, ಚಾರ, ಗೂಢಪುರುಷ Nr.; ಪ್ರಣಿಧಿ, ಚರ Nr.; My.). — ಬೇಹಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To spy (Rśv. 5, 82).

ಬೇಹುಕಾರಿ bêhukâ̤ra. (Šmd. 235). = ಬೇಗುಗಾಱ. A spy (Bh. 1, 16, 15). ಬೇಹುಕಾರಿನಿನ್ ಆರಸಂ ಸುದ್ದಿಯಂ ಕೇಳ್ ಪಟ್ಟಂ (Šmd. 300).

ಬೇಹುಷಾರು bê-hushâru. Want of attention or care (My.).

ಬೇಳ್ bêl̤. 1. = ಬೇಳು 1. To offer into fire or with fire, as ghee, animals, etc. (ಹವಿಪ್ರದಾನ Šmd. Dh.; T. ವೇಡ್, ವೇಳ್; Tĕ. ವೇಲ್ಚುಂಡು, to cause to offer a burnt offering). P. p. ಬೇಳ್ದು. ಬೇಳ್ದ ಹವಿ (ಹುತ, ವಷಟ್ಕೃತ HlÄ.). ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಗ್ನಿಹುತ, ವಷಟ್ಕೃತ Nr.). ಬೇಳ್ವ ತುತ್ತುಗಳು (ಚರು, ಹವಿಸ್ Mr. 260). ಹೋತೃವೆನ್ ಆನ್, ಅಧ್ವರಿಯಂ ಭ್ರಾತೃವೆ ಸೀನ್, ಉದಿಂದ ಋತ್ವಿಜರ್ ಯಾದವರ್, ಉದ್ಗಾತೃ ಶುಚಸಚವನೆನೆ ಸುರಜೈತ್ರನೆ ಪಶುವಾಗೆ ಅವೆ ಬೇಳ್ವೆವು ಮುನ್ನಂ (Šmd. 66. 412; Kâvy. I, 2, 91). See Čpr. 7, 53; J. 31, 66.

ಬೇಳ್ bêl̤. 2. (ನಿವ್ವಣ್ಣ Šmd. Dh., o. r. ನಿವದ್ಧರ್).

ಬೇಳ್ bêl̤. 3. (= ಬೇಳುವೆ 2). Bewilderment, confusion, infatuation, madness (*cf.* ಬಿಗಡು, ಬೆಳ್ಳಳ; Tĕ. ಬೇಲು, trick, guile; ಬೇಲೆ, simple, ignorant; ವೈಲ, ವೈಗು, ವೇಡುಕೆ, astonishment, wonder = ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಎನ್ತೆ; T. ವೇಲ, a man infatuated or possessed = ವೆಱಿಯಾಟ್ಟಾಳ್, see ವೆಱಿ; Mhr. ವೇಡ, madness; folly; a foolish act; a violent and unreasonable passion or desire after; *cf.* ಮೆಳ್). — ಬೇಳಾಗು. -ಆಗು. To grow bewildered, etc. (V. 9, 81; 30, 31). — ಬೇಳ್ಮಾಡು. To cause to grow bewildered, etc., to infatuate (ಮರುಳ್ಗೊಳಿಪುದು Kk. 72; Šm. 51).

ಬೇಳಮ್ಬ bêl̤amba. 1. (fr. ಬೇಡು 1). Desire (J. 4, 57; 30, 19. 31; My.; T. ವೇಡ್, ವೇಳ್, to desire; T., M. ವೇಳ್, desire).

ಬೇಳಮ್ಬ bêl̤amba. 2. (fr. ಬೇಳ್ 1). (An oblation with fire): destruction of human life (in fire, ಉಪಹುತಿ Bhn. 20; Bh. 1, 8, 91).

ಬೇಳಿ bêl̤i. = ಬೇಳೆ 2. — ಬೇಳಿಮಣಿ. = ಬೇಳಿಮಣಿ. ತಾಳದೋಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಬೇಳಿಮಣಿಯನೆ ಕಟ್ಟಿ, ವೇಳ್ಯನ್ನನ್ನಱ ತು ನಡವಳು ಬೊರೆವದು ತೂಲಿಯ ಕರುಣ (Sp.).

ಬೇಳು bêl̤u. 1. = ಬೇಳ್ 1. P. p. ಬೇಳಿ (J. 31, 67). ಬೇಳುವರ್ (22, 31).

ಬೇಳು bêl̤u. 2. (Mhr. ವೇಲ = ನಲ್ಲಿ, a creeping or climbing plant). — ಬೇಳುಬಳ್ಳಿ. A parasitical threadlike plant, Cassyta filiformis Lin. (St. & Pl.).

ಬೇಳುವೆ bêl̤uve. 1. (fr. ಬೇಳು 1). An oblation with fire, a burnt-offering (Bh. 1, 8, 84; T., M. ವೇಳ್ವಿ, ವೇಳ್ವಿ; Tĕ. ವೇಲಿಮಿ, ವೈಲ್ಮಿ).

ಬೇಳುವೆ bêl̤uve. 2. (= ಬೇಳ್ 3). Bewilderment, etc. — ಬೇಳುವೆಯ ಬೂದಿ. Ashes of infatuation, a powder that confuses the mind (J. 26, 15).

ಬೇಳೆ bêl̤ĕ. 1. (fr. ಬೇಱ್). Splits, halves: split pulse (C.; B. 4, 32; Tĕ. ವೇಡೆ). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ (Si. 313). ಹೆಸಱಿನ ಬೇಳೆ (495). ತೊಮ್ಮತ್ತಱ ಮೇಲೆ ತೊಗರೀ ಬೇಳೆ. — ಬೇಳೇ ಸಾಱಾದರೆ ಬೋಟಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). **2,** the half of a seed of the gunja or Abrus precatorius, or the half of a ಪಾಗ or ಪಾಗ (My.; Tĕ. ವೇಡೆ). ಸಿಕ್ಕಿಸಲು ಬೇಳೆಯೆರಡುಮನ್ ಒನ್ದು ಪಾಗಂ (Mr. 355). ಗುಲಗಂಜಿಯು ಬೇಳೆತೂಕ ಮೊದಲು ಹಣವತ್ತತೂಕದ ವರಿಗೂ ಇರುತ್ತೆ (Si. 328). ಹಣಕ್ಕೊನ್ದಿನಮಂ, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೊನ್ದು ಬೇಳೆಯುಂ, ತ್ರಿಣಯನ ಮಳುಬವಾದರಕ್ಕಸಾಲೆಯ ಹೊಣೆಯದೆ ಬಿಡನು (Sp.). See ಇಬ್ಬೇಳೆ. **3,** the sign for half a pâga is ⊐ (ಎರಪು ವೇಬೆ Mr. 356; My.). — ಬೇಳೆಕವಲೆ. (ಜಣಕ, ಹರಿಮನ್ಥಕ Si. 304). — ಬೇಳೆಕಾಯಿ. A half of any pulse, but especially of tögari (B. 4, 65; My.).

ಬೇಳೆ bêl̤ĕ. 2. = ಬೇಳಿ. A common herb, used as a potherb, Chenopodium album Lin. (Z.; T. ವೇಳ್ಚಿ, M. ವೇಳೆ, a small shrub, edible and medicinal, Cleone pentaphylla, and other kinds; My.). See ನಾಲಿವೇಳೆ, ನಾಯಿವ ಬೇಳೆ. — ಬೇಳೆಪುಂಗಳ. N. of a plant (ತಿಲುವನಿ Mr. 133). — ಬೇಳೆಮಣಿ. = ಬೇಳಿಮಣಿ. Beads of the ಬೆಳ್ಳೆ shrub (My.).

ಬೇಳ್ತನ bêl̤tana. (fr. ಬೇಳ್ 3). The state of being bewildered, etc. (Čpr. 8, 60; Abh. P. 3, 48; V. 3, after 31; 14, 37).

ಬೇಡ್ಪಿ bêḍpi. = ಬೇಡು 1. ಬೇಡುವಂ or ಬೇಡ್ಪುಂ (Šmd. 28). ಬೇಡ್ಪುಂ (217. 275; ಎರವಂ Čt. I, 27). ಬೇಡ್ಪಿ (Čpr. 3, 103) = ಬೇಡ, q. v. ಬೇಡಿಪ್ಪಿಡೆ ನೀನೊಳ್ಪಿದಯ್ (Šmd. 298). ಬೇಡ್ಪಿರ್ (Bp. 22, 54; 43, 60; 45, 37). ಬೇಡ್ಪುದು (Čpr. 3, 12. 41) = ಬೇಱುದು, q. v. ನುಡಿ! ನುಡಿಯೆ ಮಿಗೆ ಬೇಡ್ಪುದು, ಬೇಡ್ಪುದು! (Šmd. 272). ಬಗೆಗೊಗೆದಬ್ಬಿಯಂ ಸಲಿಸವೇಡ್ಪುದು (Rśv. 13, 26). ಬೇಡ್ಪಿ ನಿತು (Abh. P. 3, 118). ಕೊಡವೇಡ್ಪುದು (J. 29, 16). ಪಾಲಿಸವೇಡ್ಪುದು (29, 33). ಬೇಡ್ಮುಂ (= ಬೇಡ್ಪುಂ, ಬೇಳು). ಎನವ್ವೇಡ್ಮುಂ (Šmd. 256). ಆಳ್ವವೇಡ್ಮುಂ (Rśv. 13, 22). ಬೇಡ್ಮು (= ಬೇಡ್ಪುಂ, etc., Bp. 2, 8; 22, 41; 37, 5).

ಬೈ bĕy. For *Kannaḍa* words with this initial syllable in MSS. or books see ಬಯ್.

ಬೈಕೆ baika. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ (Šmd. 346. 357; T. ಪೈಕ್ಕ; M. ಪೈಕ್ಷ). — ಬೈಕಂಗೊಳ್. -ಂಕೊಳ್. To beg alms (Kâvy. III, 2, 82).

ಬೈರವ bairava. Tbh. of ಭೈರವ (Šmd. 339. 357; My.). See ಕಾಯಿ-.

ಬೈರಾಗಿ bairâgi. Tbh. of ವೈರಾಗಿ. (My.; Br.; Mhr.). An individual of a class of mendicants. ಬೈರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ದಾದರೇನು? ಬೇಳಿಯಾದರೇನು? (Prv.).

ಬೈಷ್ಕಾರ baishkâra. Tbh. of ಬಹಿಷ್ಕಾರ. (My.).

ಬೈಸಿಕೆ baisikĕ. The act of sitting down on one's legs and when rising pushing one of them suddenly forwards (a kind of gymnastics, used also as a punishment at school, My., also ಬೈಸಿಗೆ; Mhr. ಬೈಸಣೇ, to sit); a certain movement in acting or dancing (ಚಾರಿ Mr. 82). — ಬೈಸಿಕೆ ಗೆಯ್. To perform ಬೈಸಿಕೆ (Bh. 8, 21, 13).

ಬೊಕ್ ಬೋಕ್ bŏk. = ಬೊಕ್ಕೆ. — ಬೊಕ್ ಬೊರಲು. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. (My.). — ಬೊಕ್ ಬೋರಲು. = ಬೊಕ್ ಬೊರಲು. (My.).

ಬೊಕ್ಕ ಬೋಕ್ಕ bŏkka. (fr. ಬೊಗ್ಗು 1). With a turn, bend or bow. — ಬೊಕ್ಕ ಬೊರಲು. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. (a kind of reiteration). Headlong, flatwise (My.). ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು ಬೀಳು. (My.). — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲ. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲ ಬಿದ್ದು (B. 4, 61). — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲು. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲ. (My.).

ಬೊಕ್ಕೆ bŏkka. 1. Bare, uncovered, without hair (Mhr. ಬೋಡಕಾ, see ಬೋಡ). — ಬೊಕ್ಕತಲೆ. -ತಲೆ. A bare head (B. 5, 298).

ಬೊಕ್ಕೆ bŏkka. 2. (= ಬೊಚ್ಚು). A toothless man (My.; Tĕ. ಬೊಕ್ಕ, ಬೋಸಿ; T. ಪೊಕ್ಕೆಗ; Mhr. ಬೋಳಕೋಂ, a toothless mouth; see ಬೋಡ). ಬೊಕ್ಕನಾದರೂ ಟಕ್ಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೊಕ್ಕಬಾಯಿ. A toothless mouth (My.). — ಬೊಕ್ಕೆ. A toothless woman (My.).

ಬೊಕ್ಕೆ bŏkka. 3. = ಬಕ್ಕ. See ಕೂಡಿ.

ಬೊಕ್ಕಣ ಬೋಕ್ಕಣ bŏkkaṇa. A pocket in a coat, a betel pouch, a beggar's bag, a horse's gram bag (My.; Tĕ. ಪೊಂಕಣ, ಪೊಂಕನ, ಬೊಕ್ಕಣ; T., M. ಪೊಕ್ಕಣ; Tĕ. also ಬೊಕ್ಕೆನೆ; T. also ಪೊಕ್ಕಣಿ; *cf.* ಪೊರೆ 5, ಪೊಲ್ 1).

ಬೊಕ್ಕಣ bŏkkaṇa. Tbh. of ಭಕ್ಷಣ. (My.).

ಬೊಕ್ಕಸ bŏkkasa. = ಬಕ್ಕಸ. (A bundle, Mhr. ಬೋಕಸಾ, ಬೋಚಕಾ; Br. ಬುಕ್ಕಸ, ಬೊಕ್ಕಸಾ, ಬೊಕ್ಕೆಸೆ, H. ಬಕ್ಸಾ; Tĕ. ಬೊಕ್ಕಸ, a money bag; a treasury); a treasury (of a king, of a rich man, or of a temple, My.). ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಣ್ಣೆನ್ನದೆ ಅಕ್ಕ ಸಾಕ್ಯಾಳೇ? (Prv.). — ಬೊಕ್ಕಸದ ಮನೆ. A treasury (Bp. 31, 10; My.). — ಬೊಕ್ಕಸದವನು. -ಅವನು. A treasurer (Bp. 47, 34; My.).

ಬೊಕ್ಕೆ ಬೋಕ್ಕೆ bŏkkĕ. 1. (= ಬೊಬ್ಬೆ 1). A pustule, a pimple, a blister (in the face, the mouth, or on any other part of the body, My.; Tĕ. ಪೊಕ್ಕು, M. ಪೊಕ್ಕುಳೆ; see ಪುಗುಳ್; *cf.* Sk. ಪೋಟಕ, a pustule). ಬೊಕ್ಕೆಯೆದ್ದರೆ ರೊಕ್ಕ ಬನ್ನೀತೇ?—ಬೊಕ್ಕೆಗೆ ಮದ್ದು ಬೋರೇ ಹಣೆ ? (Prvs.).

ಬೊಕ್ಕೆ ಬೋಕ್ಕೆ bŏkkĕ. 2. Any round small hole made by rats, etc. (My.; Tĕ. ಬೊಕ್ಕೆ, ಬೊರಿಯೆ, ಬೊಜ್ಜಿಯೆ, ಬೊಜ್ಜೆ; Mhr. ಭೋಕ, Sk. ಭೂಕ, a bore, hole; *cf.* ಪೊಟ್ಟರೆ?). See ಸೀರು-.

ಬೊಗರಿ bŏgari. = ಬುಗರಿ, etc. ಚೆಣ್ಣು ಬೊಗರಿಯನು ಆಡಿ (Dp. 50). ಬೊಗರೀ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿದರೂ ಹಗರತ್ತ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಲಲಿತೇ ನೃಪಸೀಲದಿಂ ಸವೆದ ಬೊಗರಿಯಂ ಸಿರಿ (Râghĕ. 17, 66). See ಸುಳ್ಬುಗರ.

ಬೊಗಸಿ ಬೋಗಸಿ bŏgasi. = ಬಸಸೆ, etc. (ಅಂಜಲಿ, ಅಂಜಲಿಪುಟ, ಪುಟG.; M. ಪೊಡನ್ನೆ, as much as can be held by two hands; ಪೋಜ್ಜಿ, a handful; Mhr. ಬುಡಕಾ, the hand inverted with the fingers extended, so as to take up bran, flour, etc.).

ಬೊಗಸೆ ಬೋಗಸೆ bŏgasĕ. = ಬೊಗಸಿ, etc. (C.). ಕಡಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಬೀಳಿದಿಲೆನ್ನು, ಬೊಗಸೆಯ ಮಾಡಿ (B. 4, 63). ಬೊಗಸೇ ನೀರು ಆಗಸನಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬೊಗಳು ಬೋಗಳು bŏgaḷu. 1. = ಬಸುಳ್ 1, etc. To bark, etc. (My.; Mhr. ಭೋಕಣೇಂ). ಬೇಟೇ ನಾಯಿಗಳು ಬೊಗಳುತ್ತ ಬನ್ನವು (B. 3, 19). ಉಗುಟಿ ಉಗುಟಿ ರೋಗ, ಬೊಗಳೆ ಬೊಗಳೆ ರಾಗ.—ಬಾಯಿನ ಮನೆಗೆ ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ.—ಬೊಗಳುವನ ಜೊಗಟಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿಗೆ ದಡಿ ಸರದ ಹಾಗೆ.—ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚದು, ಕಚ್ಚುವ ನಾಯಿ ಬೊಗಳದು (Prvs.). See Prvs. s. ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ and ನುಚ್ಚು. ಆನೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋನ ತಾ ಬೊಗಳುವದು, ಸೋನನನ್ತಾನೆ ಬೊಗಳೆ ಆನೆಯಭಿಮಾನವೇ ಪಾಸಿ(Sp.).

ಬೊಗಳು ಬೋಗಳು bŏgaḷu. 2. = ಬಸುಳು 2, etc. (My.).

ಬೊಗುಳು ಬೋಗುಳು bŏguḷu. 1. = ಬೊಗಳು, etc. (My.). ಆನೆ ಕಣ್ಣು ತ್ಸಾನ ಬೊಗುಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೊಗುಳು ಬೋಗುಳು bŏguḷu. 2. = ಬಸುಳು 2, etc. (My.).

ಬೊಗ್ಗಿಸು ಬೋಗ್ಗಿಸು bŏggisu. = ಬಗ್ಗಿಸು 2. To bend (v. t., My.; Si. 212). ತಲೆ ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅವಾಜ್, ಅಘೋಮುಖ 362).

ಬೊಗ್ಗು ಬೋಗ್ಗು bŏggu. 1. = (ಬಗ್ಗು 3), ಬಸ್ಗು 2. To bend (v. i.), etc. (My.). ಬೊಗ್ಗಿದನ್ನಾದು (ಅವಾಗ್ರ, ಅವನತ, ಅನತ Si. 372). ಬೊಗ್ಗಿದವನು (ಪ್ರವಣ 421). ಬೊಗ್ಗಿದ ಅಂಗೆಯ್ (ಪ್ರಸೃತಿ 212). ತನಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿರುವ ಸಮಸ್ತರಾದ ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳುಳ್ಳವನು (ಅಧೀಶ್ವರ, ಪ್ರಣತಾಶೇಷಸಮನ್ತ 256). ಬೊಗ್ಗಿ ನೋಡಿದರೆ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿರುವದು ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಗಿಡನಾಗಿ ಬೊಗ್ಗದ್ದು ಮರನಾದ ಮೇಲೆ ಬೊಗ್ಗೀತೇ? (Prvs.). ಬೇಟೆಯು ಸಿಂಹದ ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಮಜೆಯಾಗಿ, ಬೊಗ್ಗಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬನ್ದೇ ಹಾಜಿಳೆ ಹಾಜಿ, ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 4, 212).

ಬೊಗ್ಗು ಬೋಗ್ಗು bŏggu. 2. The state of being bent. 2, = ಬೊಗ್ಗುಜೆಗ್ಗಾಳೆ. (Râm. 6, 11, 16). — ಬೊಗ್ಗು ಹೆಗ್ಗಾಳೆ. A bent large kâḷĕ (Ć. Bp. 42, 24).

ಬೊಂಕ ಬೊಂಕ bŏṅka. = ಬೊಂಕೆ. See ಅನ್ನುಗ-, s. ಅನ್ನುಗು.

ಬೊಂಕನೆ ಬೊಂಕನೆ bŏṅkanĕ. In a bending or bent way (ಇದಿವಾಕೆ, ವಾಕರೆ Ć.).

ಬೊಂಕೆ bŏṅki. = ಬಂಕೆ. — ಬೊಂಕದೇವ. = ಬಂಕ-. See ಸುಂಕದ-.

ಬೊಂಕು ಬೋಂಕು bŏṅku. To lie or speak falsely (My.; Tĕ.; T. ಪೊಕ್ಕ, a lie).

ಬೊಂಕೆ ಬೋಂಕೆ bŏṅkĕ. = ಬಂಕೆ, etc. Gum, etc. ಸರಲದೇವದಾರುವೃಕ್ಷದ ಬಂಕೆ (ಪಾಯಸ, ಶ್ರೀವಾಸ, ವೃಷ್ಪಧೂಪ, ಶ್ರೀವೇಷ್ಟ, ಸರಲದ್ರವ Si. 227). ತಕ್ಕೋಲದ ಬೊಂಕೆ (ಕೋಲಕ, etc. 228). — ಬೊಂಕೆಕಾಯಿಗಿಡ. (ತೇಲು, ಕ್ಷೇಪ್ಯಾತಕ, ತೀಕ್ಷ, etc. Si. 129). — ಬೊಂಕೆಮಣ್ಣು. A good kind of soil (Si. 100).

ಬೊಚ್ಚು ಬೋಚ್ಚು bŏcchu. Wool, fine hair, down (My.; Tĕ.; T. ಪೊಚ್ಚು; M. ಪೊಗುಡೆ, ಪೊಡೆ; *cf.* ಬಣ್ಣ).

ಬೊಚ್ಚು ಬೋಚ್ಚು. (= ಬೊಕ್ಕ 2). — ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿ. = ಬೊಕ್ಕಬಾಯಿ. (My.). ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿಯಾದವನು ಕೆಟ್ಟೆ ಕೆತ್ತಿದ ಕಬ್ಬು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೊಜಗ ಬೋಜಗ bŏjaga. = ಬೊಜಂಗ. Tbh. of ಭುಜಗ. (ಏಟಿ, etc., ಭುಜಂಗ Mr. 239; Bp. 40, 32. 34; Râv. 11, after 121; Tĕ.). See ಕಾಬ್ಯೊಜಗ.

ಬೊಜಗತನ bŏjagatana. Lechery (V. 29, 25).

ಬೊಜಂಗ bŏjaṅga. = ಬೊಜಗ. Tbh. of ಭುಜಂಗ (Śmd. 355; Čpr. 8, after 4 & 58; Tĕ.). See ಪಗಲು-.

ಬೊಜ್ಜ bŏjja. Tbh. of ಭೋಜ್ಯ. A feast, etc.: the last śrâddha ceremony performed to deceased relatives to relieve them from the state of being prêtas, when a dinner is served up to the surviving relatives (Tu.). ಅಜ್ಜಿ ಸಾಕದ ಮಗು ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೂ ಬಾರದು.—ನಾಯಿಯ ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಅವೀಧ್ಯದ ಹೋಲಿಗೆ (Prvs.).

ಬೊಜ್ಜು bŏjju. = ಬೊಜ್ಜೆ. A pot-belly (My.). ಬೊಜ್ಜು ಇದ್ದರೆ ಕಜ್ಜಿ ಬಿಡುವದೇ? (Prv.).

ಬೊಜ್ಜೆ bŏjjĕ. = ಬೊಜ್ಜು. The belly, a paunch (Tĕ., also ಬೋಕೆ; ಪಿಚಿಣ್ಣ, ಕುಕ್ಷಿ, etc., ಹೊಟ್ಟೆ Si. 209; T. ಪೊಜ್ಜೆ, a little hill; a mountain; a paunch, a paunch belly; Tĕ. ಬೊಜ್ಜೆ; a pot-belly). ಬೊಜ್ಜೆ ಬೆಳದು ಆರಿಮಾಗಿ ಗುಣ್ಡೇ ಕಾಣಿಸುವ ಹೊಕ್ಕಡಿಬೈವನು (ವೃದ್ಧನಾಥೆ, etc. Si. 203).

ಬೊಟ್ಟ bŏṭṭa. A stump (Mhr. ಬೋಟೊಕ; Mhr. ಬೋಡ, bare, etc.; ಬೋಡಕಾ, a hand without fingers). ಬೊಟ್ಟಿಕೆಯ್ಯಿಯುಳ್ಳವನು (ಕುಕರ, ಕುಣಿ Si. 198).

ಬೊಟ್ಟಗ bŏṭṭaga. (Mhr. ಬೋಟೊಕ, a short, straight pod of the tamarind, etc., see ಬೊಟ್ಟು). — ಬೊಟ್ಟಗನ ತೊಪ್ಪಲು. A procumbent herb, Crotolaria bifaria L. (Z.).

ಬೊಟ್ಟು bŏṭṭu. 1. = ಬಟ್ಟು 2, etc. A finger; a toe (C.; Bp. 17, 8; 21, 37; J. 19, 50; B. 2, 5; Mhr. ಬೋಕು); the measure of a finger's breadth (Mhr.). 2, a fingerful: a small quantity, a drop (My.; Tĕ.; Bp. 10, 2; Mhr.). ಕಣ್ಣುಗ ಹಾಲಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಬೊಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು.—ಬಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ತಾದ್ದು ಬೊಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಆದೀತೇ?—ಬೊಟ್ಟು ಸೀಪಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿತೇ? (Prvs.). See ಕಿವಿ-, ಹೆಬ್ಬೆ-.

ಬೊಟ್ಟು bŏṭṭu. 2. = ಬಟ್ಟ 1, etc. Tbh. of ವೃತ್ತ. That is round, a round thing;—an ornamental (and sectarial) mark (of sandal paste, etc.) on the forehead in the form of a circlet; that circlet made of metal, glass, pearls, etc. (ತಮಾಲಪತ್ರ, ಚಿತ್ರಕ, ವಿಶೇಷಕ, ಪುಣ್ಡ್ರ, ಲಲಾಟಿಕೆ Hlâ.; ತಮಾಲ ಪತ್ರ, ತಿಲಕ, ಚಿತ್ರಕ, ವಿಶೇಷಕ, ಜಡೆಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ತಿಲಕ Si. 226; Čpr. 3, 45; Bp. 4, 40; Śśv. 3, 9. 19; J. 16, 4; My.; Tĕ.; M. ಜೊಟ್ಟು, ಪೊಟ್ಟು, ಪೊಜ್ಜು; T. ಪೊಟ್ಟು). ಸೊಡರಕ್ಕಯಲಿ (ಕೂಸಿಂಗೆ) ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು (Prll. 3, 26). ಗೋರೋಜನಸುಗನ್ಧದಿನ್ದ ರಚಿಸಿದ (ಕ್ರಾತರ) ನೊಸಲ ಬೊಟ್ಟು (Râghĕ. 17, 65). (ಪುಲಿನ್ದನ) ಕತ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು (Rśv. 5, 24). See ಮೂಗು-, ರತ್ನಿ-; Śmd. s. ಚಾನಲ್; Sp. s. ಬಿಟ್ಟಕರ್ಪುರ. — ಬೊಟ್ಟಂಚು. -ಅಂಚು. A round, *i. e.* regular, plain border (B. 3, 103). — ಬೊಟ್ಟಲಬು. -ಆಲಬು. A diffuse herb, Desmodium diffusum D. C. (Z.).

ಬೊಟ್ಟಿ bŏṭṭĕ. = ಬೊಡ್ಡಿ 1, etc. (ಸೂಳೆ Bhn. 63, o. r. ಜೋಡೆ; Tĕ. ಬೋಟಿ, a woman; a female servant).

ಬೊಡ bŏḍa. = ಬುಡ, etc. — ಬೊಡ ಬೊಡನೆ. = ಬುಡ ಬುಡನೆ. ಬೊಡ ಬೊಡನೆ ಸುರಿಯುವವನು ಕಡ ಕಡನೆ ನಡದಾನೇ? (Prv.).

ಬೊಡಿ bŏḍi. = ಬಡಿ 1, etc. To beat. ಮದ್ದಲೆ ಬೊಡಿಯುವವನು (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, etc. Si. 340). ಬೊಡಿಯುವ ಗಣ್ಡನ ಹತ್ತರ ಹಿಡಿವರಹಾ ಇದ್ದರೇನು? (Prv.).

ಬೊಡಿಸು bŏḍisu. 1. = ಬಡಿಸು 1.

ಬೊಡಿಸು bŏḍisu. 2. = ಬಡಿಸು 2. ಮದ್ಯ ಬೊಡಿಸೋಣ (ಸ್ವರಕ, ಅನುತರ್ಪಣ Si. 348).

ಬೊಡೆ bŏḍĕ. 1. = ಬಡಿ 1, etc. See ಜೀವೊಡೆ 1.

ಬೊಡೆ bŏḍĕ. 2. = ಬಡಿ 3, etc. See ಜೀವೊಡೆ 2.

ಬೊಡ್ಡಿ bŏḍḍi. 1. = ಬಡ್ಡಿ 1, ಬೊಟ್ಟಿ. A strumpet, a whore, etc. (My.). ಗೂಡ್ಡಿ ಹೆಬುವಳೇನು? ಬೊಡ್ಡಿ ಆಬುವಳೇನು?—ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವ ಬೊಡ್ಡಿಮಗ.—ಬೊಡ್ಡೀ ಮಗನಾದರೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಆಡ್ಡಿಯೇನು? (Prvs.). See Prv. s. ಮೇಳದವ. — ಬೊಡ್ಡಿಮನ. An unchaste mind (Dp. 34).

ಬೊಡ್ಡಿ bŏḍḍi. 2. = (ಬುಡ), ಬಡ್ಡೆ, ಬೊಡ್ಡೆ. The bottom of a tree, the trunk (Mhr. ಬೂಡ, the bottom of anything). ಬೇರುಗಳು ನೆಲದೊಳಗಿನ ರಸವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೊಡ್ಡಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಗಿಡಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹಂಚಿ ಕೊಡುವವು (B. 3, 35). ಕಪ್ಪರದ ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡ್ಡಲಿಯಿನ್ದ ಕಡ್ಡು ಹಾಕಿದರೆ ಹಾಲು ಹೊಲಿಡುತ್ತದೆ (4, 70).

ಬೊಡ್ಡೆ bŏḍḍĕ. = ಬೊಡ್ಡಿ 2, etc. (ಬುಡ್ಡ, ಬುಡ G.; My.).

ಬೊನ್ದಾಲ bŏnḍâla. See ನಿಲಿಚಲ್ಲಣ.

ಬೊಣ್ಡುಳ್ಳ bŏṇḍuḷa. An annual herb, Physalis indica Lamb. (St. & Pl.; Tu. ಬೋಣ್ಡೊಲಿ).

ಬೊದ bŏda. A sound produced by somewhat loose discharges from the bowels. — ಬೊದ ಬೊದನೆ. With the repeated sound of ಬೊದ (My.).

ಬೊದದರಗ bŏdadaraga. The small tree Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.).

ಬೊದ್ದಿ bŏddi. N. of a plant (Tĕ. = ತ್ರಿಪರ್ಣಿ, ಮಹಾಶ್ಯಾಮೆ; R.).

ಬೊನಗಾರೆ (bŏna-kârĕ). = ಜೋನಗಾರೆ. N. of a plant (ಮಗ್ಗಾರಿ, ಮಂಗಾರಿ, ಗೇಣಿ Mr. 119, o. r. ಮದ್ಗಾರೆ).

ಬೊನ್ತ bŏnta. = ಬೊನ್ತೆ. — ಬೊನ್ತಗಳ್ಳೆ. — ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳೆ. (My.).

ಬೊನ್ತಾ bŏntâ. = ಬೊನ್ತೆ. — ಬೊನ್ತಾತೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಬೊನ್ತೆ bŏntĕ. = ಬನ್ತೆ, ಬೊನ್ತ, ಬೊನ್ತಾ. A thick cloth made by sewing one cloth on another, a cloth made of quilted rags (My.; Tĕ.; ಕನ್ನೆ Si. 485; Bp. 27, 43; Mhr. ಬುನ್ತ, ಬುನ್ತೀ, ಬೋನ್ಥ, a cloth thrown, or prepared to be thrown, over the head and body as a muffler; ಬೋನ್ಥೀ, a clout). ಕನ್ತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಬೊನ್ತೆ (Prv.). — ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳೆ. -ಕಳ್ಳೆ. A large leafless shrub, the triangular spurge, Euphorbia antiquorum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಬೊನ್ತೇ ಕಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. (Si. 147).

ಬೊನ್ತೆಗ bŏntĕ-ga. (Śmd. 237). A man who wears a bŏntĕ.

ಬೊನ್ದರಿಗೆ bŏndarigĕ. = ಬನ್ನಣಿಕೆ, etc. (Čpr. 6, after 88).

ಬೊನ್ದಿ bŏndi. The body (ತರಿಂರ Śmd. II; Tĕ.; T. ಪೊನ್ದಿ; *cf.* ಪುದಿ 1? or ಬ್ರಹ್ಮಿ?). **2**, a bundle of coir or other rope (Mg.). ನಿನ್ದೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೊನ್ದಿ ಹೋಗದು (Prv.).

ಬೊನ್ದು bŏndu. = ಬನ್ದು 1.

ಬೊನ್ದುಕ bŏndu-ka. = ಬನ್ದುಕ, q. v. (ಚಲ್ಲವತ್ತ, ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಮ್ಬುವ ಕೆಸ.).

ಬೊಪ್ಪ bŏppa. (= ಬಾಪು 2). A father (Bp. 3, 49; 14, 22; 15, 22; 18, 81; 24, 19; 26, 61; 47, 42; Bh. 1, 8, 59. 75. 84; J. 27, 13). — ಬೊಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಸಿಂಗಿ-.

ಬೊಪ್ಪರ bŏppara. A certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75; Bh. 2, 2, 98).

ಬೊಪ್ಪಲ bŏppala. N. of a man. ಇರದೆ ಗರ್ಜಸಿ ಬೊಪ್ಪಲಂ ತಳರ್ದಂ ಜವಂ ತಳರ್ವನ್ತಿದಂ (Śmd. 73). ಸಡಗರಮಿದು! ಜಯಮೆ ಮೆಜಿವುದು! ಆಜಿ ಬೊಪ್ಪಲನಂ! (177).

ಬೊಪ್ಪಿ bŏppi. (Mhr. ಭೋಪೀ, the person that officiates in the temples of village-deities). — ಬೊಪ್ಪದೇವ. N. See ಬಲಿ ತೆಯ-.

ಬೊಪ್ಪು bŏppu(?). See ಪೊಪ್ಪೊಪ್ಪ ಎಮಾನ್.

ಬೊಬ್ಬಡೆ bŏbbaḍĕ. Rind, bark (My.; Tĕ. ಬೊಬ್ಬಲೆ). See ತಂಗೇಡಿ-.

ಬೊಬ್ಬುಲಿ bŏbbuli. = ಬಬ್ಬರ, etc. Tbh. of ಬರ್ಬರ (Śmd. 345), ಬರ್ಬುಲ, ಬರ್ಬೂರ (359. 364). The thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಉದ್ಭವಿ Mr. 117; Bp. 20, 10. 11; Bh. 1, 8, 5). See Sp. s. ನಿಬ್ಬಣ.

ಬೊಬ್ಬುಳಿ bŏbbuḷi. = ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ. A bubble (J. 6, 3; 9, 24; 19, 5. 12; Tĕ. ಬುಬ್ಬುಡ; Mhr. ಬುಡಬುಡಾ; *cf.* ಪುಗುಳ್, ಬುಡ್ಡೆ, & ಬುದ್ಬುದ). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.).

ಬೊಬ್ಬುಳಿ bŏbbuḷi. = ಬೊಬ್ಬುಲಿ, etc. (Bh. 2, 13, 14; My.).

ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ bŏbbuḷikĕ. = ಬೊಬ್ಬುಳಿ. (Abh. P. 10, 173; Bh. 8, 25, 6). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ (ಬುದ್ಬುದ Nr.).

ಬೊಬ್ಬೆ bŏbbĕ. 1. (= ಬೊಕ್ಕೆ 1). A blister, a pustule from a burn, etc. (Tĕ.; ಎನ್ನೋಟ, ಪಿಟಕ Si. 200).

ಬೊಬ್ಬೆ bŏbbĕ. 2. (fr. ಬೋ). An outcry, a loud call, a shout, a bawl, a yell; a great noise, a loud sound (C.; Tĕ.; ಕೋಲಾಹಲ, ಕಲಕಲ Nr.; Mhr. ಬೋಮ್ಬ); a battle-cry, a war-whoop (ಫ್ರೈವೇಡೆ Nr.; ಥಟಗರ್ಜನೆ Bhn. 44). ಬೊಬ್ಬೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಬ್ಬ ಆದೀತೇ?—ಬೊಬ್ಬೇ ಜಂಗಮನ ಸಂಗಡ ಕಳ್ಬಿನ ಸಮಾಚಾರವೇ? (Prvs.). See Bh. 3, 13, 25. 32; 6, 2, 3. 4; J. 3, 32; 13, 24; 28, 40. 47; Râm. 6, 44, 52. — ಬೊಬ್ಬಾಟ. -ಆಟ. Bawling, general outcry, clamorous complaint, etc. (C.; Mhr. ಬೋಭಾಟ; Bp. 56, 16; Bh. 2, 13, 47; Râm. 6, 13, 3; B. 4, 73. 80. 198). — ಬೊಬ್ಬಿಡು. -ಇಡು. To bawl, to shout, to roar, etc. (My.). ಬೊಬ್ಬಿಡುವುದು (ಫ್ರೈವೇಡೆ, ಪರಭುಲವನು ಭಂಗ ಮಾಡಲೆನ್ದು ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು Nr.). See Bp. 17, 21; 22, 15; 49, 21; 52, 39. 42; 56, 37; 59, 24; 61, 32; Bh. 3, 13, 34; Rêv. 5, 123; 6, after 11. — ಬೊಬ್ಬಿಡು. -ಇಡು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. To bawl, etc. (ಮಹಾರವ Śmd. Dh.; Bp. 32, 14; 56, 16; Rêv. 13, 84. 88; J. 4, 13; 12, 33. 39; 23, 20. 21). — ಬೊಬ್ಬಿಡುತ. The act of bawling, etc. (Râm. 3, 6, 51; 4, 6, 10). — ಬೊಬ್ಬೆಕಾಯಕ. The practice of a mendicant standing on thorns, piercing himself with a dagger, and thus extorting alms (R.). — ಬೊಬ್ಬೆ ಕೊಳ್ಳು. To be bawled or hooted at. ದೆಬ್ಬೇ ಕೊಳ್ಳು, ಬೊಬ್ಬೇ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ಬೊಬ್ಬೆ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (Bp. 16, 20; Rêv. 6, after 11; 13, 83; J. 28, 45). — ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡು. = ಬೆಬ್ಬಿಡು. (My.). — ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವಿಕೆ. Bawling, etc. ವೀರಥಟರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿಚ್ಚಿ ಕೂಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಫ್ರೈವೇಡೆ Si. 294). — ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (My.). ತಬ್ಬಿಲಿಯಾದವನು ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯನ್ನು ಓಡಿಸ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆ. = ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕು. (My.).

ಬೊಮ್ಪು bŏmpu. = ಬಮ್ಪು, etc. (My.).

ಬೊಮ್ಬಯಿ bŏmbayi. = ಮುಮ್ಬಯಿ. (My.).

ಬೊಮ್ಬಲು bŏmbaḷu. = ಬೊಮ್ಮು, etc. (My.).

ಬೊಮ್ಬಾಳ (bŏmbĕ-âḷa). The palms of the hands of metal images (bŏmbĕs) joined so as to form a cup for the reception of combustibles (Bh. 7, 1, 19; Râm. 3, 6, 50; 6, 47, 12; J. 17, 27; 24, 26; 33, 27).

ಬೊಮ್ಬು bŏmbu. = ಬಮ್ಬು. (My.).

ಬೊಮ್ಬುಳಿ bŏmbuḷi. = ಬೊಮ್ಬುಡು (Śmd. 39), ಬೊಮ್ಬುಳಿಕೆ, q. v. (Rêv. 6, after 11).

ಬೊಮ್ಬುಳಿಕೆ bŏmbuḷikĕ. = ಬೊಮ್ಬುಳಿ, etc. A small drum or tabor (ಪಣವ Nr.).

ಬೊಮ್ಬುಲಿ bŏmbuḷi. = ಬೊಮ್ಬುಳಿ, q. v.

ಬೊಮ್ಮೆ bŏmbĕ. = ಸೊಮ್ಮೆ 2. An image, a figure, a puppet or doll; an idol (C.; Tĕ. ಬೊಮ್ಮೆ; M. ಬೊಮ್ಮೆ, ಭೊಮನೆ; T. ಪೊಮ್ಮಲ್, ಪೊಮ್ಮೈ; *cf.* ಪೊಡ 2?). ವಸ್ತ್ರ ದನ್ನ ಕಾಷ್ಠಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಬೊಮ್ಮೆ (ಪಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ); ಜೊಸ್ತ ಬೊಮ್ಮೆ (ಜೀವಪ್ರತಿಮೆ, ಹರಿಣಿ); ಕಣ್ಣ ಬೊಮ್ಮೆ (ತಾರಕೆ, ಕಣ್ಣ ಪಾಪಿ Nr.). ಪ್ರತಿರೂಪಿನ ಬೊಮ್ಮೆ (ಪ್ರತುಮೆ Nn. 73). ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು ಸೇವೆ ಮಾಬ್ಪ ಬೊಮ್ಮೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 204). ಬೊಮ್ಮೆ ಆದರೆ ಹನ್ನುಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Bp. 42, 3; Č. Bp. 5, 51; Rêv. 6, after 11; Si. 344; ಕೀಲಬೊಮ್ಮೆ. — ಬೊಮ್ಮೆದೊಟ್ಟಿಲ್. -ತೊಟ್ಟಿಲ್. A doll's cradle (Bp. 14, 15). — ಬೊಮ್ಮೆಯಾಟ. -ಆಟ. Playing with dolls (Bh. 1, 3, 17). 2, an exhibition of puppets moved by strings (My.).

ಬೊಮ್ಮ bŏmma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (Śmd. 349; Śm. 8; ಬಿದಿ Čt. I, 7; ಪೊಮ್ಮಸುಜ, etc., ಅಜ II, 3; ತನ್ಪೆಯ ತನ್ಪೆ, etc. Kk. 9; My.; Grj. 4, 111; Bp. 28, 51; 31, 23). 2, N. of the author of the Čaturâsyaniganṭu (Čt. I, 1), and of other persons. ಬೊಮ್ಮ ನಿರ್ಮಾಪನೆವ್ವ ದುರ್ಮತಿಯ ನೀ ಕೇಳು! ಬೊಮ್ಮನ ಸರಿಗೆ ಮೂಗಿಲ್ಲ, ಆ ಮೂಗ ನಿರ್ಮಾನನೇಕೆ? (Sp.; see Bp. 54, 52). See ಕನ್ನಡ-, ಬಾಹೂರ-. — ಬೊಮ್ಮಂ. The metrical foot — — (Ůch.). — ಬೊಮ್ಮದೇವ. N. See ಕನ್ನರ-. 2, a Brâhmaṇa (Tĕ.; ದ್ವಿಜಾತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, etc. Si. 233). — ಬೊಮ್ಮಬಟ್ಟ. N. See Prv. s. ಯಾರ್. — ಬೊಮ್ಮಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 29, 29; 61, 34). See ಕಲಕೇತ-, ಕನ್ನರ-, ಬಾಹೂರ-. — ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 29, 11. 34; 31, 26; 35, 57; 36, 1. 7; 50, 78; 61, 21). See ಇಳಿಹಾದಿ-, ಕರೆವಾಳ-, ಕಲಕೇತ-, ಕಾರಣಿಕ-, ಕೋವೂರ-, ಜಕ್ಕಯರ-, ನಾಗೂರ-, ಬಡಿಹೋರಿ-, ಬಾಹೂರ-, ಮುಂಡ್ಡು-, ಲೆಂಕ-, ವೀರ-. — ಬೊಮ್ಮರಸ. -ಅರಸ. N. of the author of the Čaturâsyaniganṭu (Čt. II, 122), and of other persons.

ಬೊಮ್ಮಾಂಡ್ಲಿ bŏmmâṇḍa. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ. (Bp. 36, 43; Č. Bp. 32, 43; 47, 20).

ಬೊಮ್ಮಾಸ್ತ್ರ bŏmmâstra. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ. (Dp. 61, 4).

ಬೊಮ್ಮಿ bŏmmi. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಿ and ಬ್ರಾಹ್ಮಿ. N. See ಕಲಕೇತ-. (In My. N. of females). — ಬೊಮ್ಮಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. ತನ್ನಕ್ಕನ ಆಬಿಯದವಳು ನೆರೆಮನೇ ಬೊಮ್ಮಕ್ಕನ ಬಲ್ಲಳೇ? (Prv.). — ಬೊಮ್ಮದೇವ. N. (Bp. 22, 33; 36, 2; 37, 6; 47, 37; 50, 8; 61, 9). See ಇಣ್ಡೆಯ-, ಕನ್ನದ-, ಕಲಕೇತ-, ಕನ್ನರ-. — ಬೊಮ್ಮದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 28, 48). See ಕನ್ನದ-, ಕನ್ನರ-, ನಿವಾಳಿಯ-, ಶೂಲದ-, ಹಾಟಕೇಶ್ವರ-.

ಬೊಮ್ಮೆಂತಿ bŏmmêti. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಜತ್ತಿ. (V. 37, 38. 95).

ಬೊಯಿ bŏyi. 1. = ಬಯ್ 3, etc. To abuse, etc. P. ps. ಬೊಯಿದು, ಬೋದು (My.).

ಬೊಯಿಯ bŏyi. 2. Abuse, censure, etc. ಆಕರಣಿ ಆಜನಿ ಅವಗ್ರಹ ಇವು ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಬೊಯಿಗಳು (Si. 401, *only* in Si.).

ಬೊಯಿಲು bŏyilu. = ಬೊಯಿ 2. (My.; ಆಕ್ರೋಶನ, ಆಭೀಷಂಗ Si. 387; ಹಿಂಸೆ 463; ಪರಿಗ್ರಹ 466; see also 59. 380).

ಬೊಯ್ಯು bŏyyu. = ಬೊಯಿ 1, etc. (My., only in ಬೊಯ್ಯು ಬೇಡ, ಬೊಯ್ಯುವದು). ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೊಯ್ಯಿ ಕೊಮ್ಬುದು (Si. 482, *only* in Si.).

ಬೊಯ್ಯುವಿಕೆ bŏyyuvikĕ. Abusing, etc. (ಆಕ್ರೋಶನ, etc. Si. 387).

ಬೊರಲು bŏralu. 1. = ಬರಲು, etc. A broom (My.).

ಬೊರಲು bŏralu. 2. = ಬೋರಲು, etc. See ಬೊಕ್-, etc.

ಬೊರ್ಮ bŏrma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ. (Śâstrasâra in W. v. 1269).

ಬೊಲು bŏlu. = ಬಲ್ 2, etc. (My.).

ಬೊಲ್ಲ bŏlla. A horse with a white face. ಮುಖ ಬೆಳ್ಳುದೋ ಜೊರೆ ಬೊಲ್ಲನಕತ್ತ (Mr. 276; see Bp. 59, 40). 2, simple, silly (? Mhr. ಭೋಳಾ). — ಬೊಲ್ಲಜೀಯ. N. (Bp. 58, 21).

ಬೊಲ್ಲಿ bŏlli. (= ಬೊಲ್ಲ No. 2). — ಬೊಲ್ಲಿಘಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 42).

ಬೊಸ್ bŏs. = ಬುಸ್. A sound to imitate the puffing of a pair of bellows (S. Mhr.).

ಬೊಸ bŏsa. A sound used to imitate that of breaking wind, that of treading in fresh cowdung, mud, etc., and that of loose stools (*cf.* ಬೊದ). — ಬೊಸ ಬೊಸನೆ. With the repeated sound of ಬೊಸ (My.).

ಬೊಸಕ್ಕನೆ bŏsakkanĕ. With the sound of ಬೊಸಕ್ (ಬೊಸ), in ಬೊಸಕ್ಕನೆ ತುಬಿ (My.).

ಬೊಸೆ bŏsĕ. = ಬಸಿ 1.

ಬೊಸ್ತು bŏstu. = ಬಸ್ತು. P. p. of ಬೊಸೆ (My.). ಬೋನ ಬೊಸ್ತ ಗಂಜ (ಆರನಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc., ಬಾಗಿದ ಗಂಜ Si. 311).

ಬೊಳಕ್ bŏlak. = ಪಳಕ್. The sound produced when a full earthen water-pot falls and breaks (C.). 2, that produced when saliva is ejected out of the mouth (S. Mhr.).

ಬೊಳಲಿ bŏlali. = ಸೊಳಲಿ No. 2. (My.).

ಬೊಳ್ಳು bŏlḷu. = ಬಸುಳು 2, etc. — ಬೊಳ್ಳಿಡು. -ಇಡು. To vociferate. ಒಳೆಯ ಮಾತಿಂಗಮುಳ್ಳೊಡವೆ ಬಿಡೆನೆನ್ದು, ಬೊಳ್ಳಿಟ್ಟು, ಬೊಗಳಿ, ಹುಸಿದು, ಸಾಲವ ನುಂಗಿ, ಇಲ್ಲೆನುತಲಿಹನು (Sp.).

ಬೊಲಿ bŏli. = ಬಬಿ 4. (My.). ಬೊಬಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ Si. 378). ಎಷ ಬೊಬಿಯಲ್ ಪಟ್ಟಿ ಸರಳು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತಕ 289). ಬೊಬಿದು ಮೆತ್ತುವ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತ, ಲೇಪ್ಯಾದಿಕರ್ಮ 344).

ಬೊಲಿಯುವಿಕೆ bŏliyuvikĕ. Smearing, etc. (ಸಮಾಲಬ್ಧ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ಬೊಲಿಸು bŏlisu. = ಬಬಿಸು 2. (My.).

ಬೋ bô. (= ಭೋ). A sound used in bawling or shouting (My.); a sound in imitation of the howling of wind passing through holes or doors, and of the noise of a river or stream (My.).

ಬೋಕಿ bôki. A potsherd (My.; Tĕ. ಬೊಚ್ಚೆ; Tĕ. ಬೊಂಕ, a bit of a skull; ಬೋಂಕ, a pot). ನೂಕುವವನ ಮನೆಯೂಟ ಕ್ಕನ್ದ ಬೋಕಿಯ ಊಟ ಲೇಸು.— ನೂಕುವವನು ಹಾಕನು, ಬೋಕಿಯವನು ಕೊಡನು (Prvs.). See ತಿರು-; Prv. s. ಲೆತ್ತ.

ಬೋಗ bôga. Tbh. of ಭೋಗ (Śmd. 339; My.).

ಬೋಗಣಿ bôgani. = ಬೋಗುಣಿ. (My.).

ಬೋಗಳ bôgaḷa. = ಬಯಿಗಳ್, etc. (My.).

ಬೋಗಾರ bôgâra. Tbh. of ವ್ಯೋಕಾರ. (ವ್ಯೋಕಾರ, ಲೋಹಕಾರ Hlâ. MS.; see Mr. s. ಲೋಹಕಾರಳ; Râm. 5, 8, 51; C.; ಶಾಂಖಿಕ, ಕಾಮ್ಬುವಿಕ, ಶಂಖದಿನ್ದ ಕೆಮ್ಬಳಿ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾರುವವನು Si. 389, sic!!). ಒಸೆದೆಣ್ಬು ದಿಕ್ಕನಲಿ ಮಿಸುನಿಗಿಣಲುಗಿಣ್ಡಿ ಹುಸಿದು ಮಾತುವವನ ಪೂಜೆ ಬೋಗಾಡಿ ಪಸರವಟ್ಟನ್ತೆ (Sp.).

ಬೋಗಿ bôgi. Tbh. of ಭೋಗಿ (Śmd. 339 Mdb.).

ಬೋಗುಣಿ bôguṇi. = ಬೋಗಣಿ. A metal basin for washing; a metal vessel for culinary purposes (My.; Tĕ. ಬೋಗಾಣಿ, ಬೋಗಿಣಿ, ಭಗೂಣಿ); a vessel of stone for culinary purposes (B. 3, 58; Mhr. ಬಗುಣೀ, a certain metal vessel for culinary purposes).

ಬೋಡ bôḍu-aa. A toothless man (ಅದ್ವಿಜ Mr. 389; My.; *cf.* ಬೋದಿ 2, ಬೊಕ್ಕ 1 & 2; Tĕ. also: tuskless; Mhr. ಬೋಡಕಾ, = Tĕ. ಬೋಡ, ಬೋಡಿ, bare, uncovered, as the head, the person; bare about the crop, as a tree; destitute of the usual appendages, as a cow's head without horns, or with short horns; a hand without fingers, a hill without trees, a house without roof;— a widower).

ಬೋಡತರ bôḍatara. = ಬೋಬಿತರ. (ಮುಳ್ಳ ಗನ್ಧೆ, ಆವೀಗಿ, etc., ಆನನ್ತನ ಗೊಣ್ಣೆ Si. 156; Tĕ. = Sphaeranthus indicus Wight., ಶ್ರಾವಣಿ, ಮುಣ್ಡೆ, or St. & Pl. = Sphaeranthus hirtus Willd.).

ಬೋಡಿ bôḍi. (= ಬೋಬಿ). A toothless woman (My.). 2, one who is bare, or destitute of hairs, of a jutṭu, or of horns (Tĕ.). — ಬೋಡಾಕಳು. -ಆಕಳು. A hornless cow (My.). — ಬೋಡಿಜಂಗಮ. A jaṅgama who has no jutṭu (as is the rule with all of them). ನಾಡ ಜಂಗಮರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೋಡಿಜಂಗಮನೆಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಬೋಡಿಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A bornless she-buffalo (My.).

ಬೋಡು bôḍu. (= ಬೋದು). A toothless state. — ಬೋಡುವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A toothless mouth (Rśv. 5, after 55).

ಬೋಣಿ bôṇi. = ಬೋಣಿಗೆ. The first sale of goods (for ready money) occurring after the dawning of the day; handsel (My., Tĕ.; Mhr., H. ಬೋಹಣಿ). ಬೋಣಿ ನೂಡ ಬೇಕಾದರೆ ಜಾಣನಾಗ ಬೇಕು.— ಬೋಣಿಗೆ ಇತ್ತ ಹಣ್ಣು ಕಾಣಿಕೆಯಾಯಿತು (Prvs.).

ಬೋಣಿಗೆ bôṇigĕ. = ಬೋಣಿ. (My.).

ಬೋಣ್ದಾ bôṇḍâ. A ball of horse gram, salt, chillies, etc. fried in oil (My., also ಬೋಣ್ಡು; Mhr. ಬೋಣ್ಡ, a spherical follicle or capsule, etc.).

ಬೋದಿಗೆ bôdigĕ. = ಬೋದುಗೆ. A piece of wood or stone on a pillar between it and the beam supported by it: an abacus (architrave, capital; Śśv. 1, 70; J. 17, 23; My.; Tĕ. ಬೋದಿಯೆ, ಬೋದೆ; M. ಪೋದಿಗೆ; T. ಪೋದಿಗೈ, ಪೋದಿಗೈ). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ನೆಡಿಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೀಜಿ (Sp.).

ಬೋದು bôdu. 1. P. p. of ಬೊಯ್ 1. (My.).

ಬೋದು bôdu. 2. Rankness or luxuriance in growth without inward substantiality; rank fruits (as badanĕ, savutĕ, etc.) without substance or taste; pithless rankness of the body (My.; Tĕ. ಬೋದುಗಾ, plump, bulky). ಬೋದು ಬೆಳದ ಹೊಲ ಹಾಯೀಲಿದ್ದರೇನು? ಬೀಲೀಲಿದ್ದರೇನು?— ಬೋದುಹೊಲ ಬಾಧೆಗೆ ಕಾರಣ (Prvs.).

ಬೋದುಗೆ bôdugĕ. = ಬೋದಿಗೆ. (My.). ವಜ್ರದೊಳ್ ಕಮ್ಬಂಗಳ್, ಆ ಲಲಿತಪಜ್ಜೆಗಳ ತೊಲೆ, ರನ್ನ ಬೋದುಗೆಗಳು (C. Bp. 5, 48).

ಬೋದೆ bôdĕ. — ಬೋದೆಹುಲ್ಲು. The Roussa or ginger grass, growing on hills, Andropogon martini Roxb. (St. & Pl.).

ಬೋಧ bôdha. = ಬೋಧೆ. Making known, informing, instructing; instruction;—awakening, arousing. 2, understanding;—becoming awake;—perception, apprehension;—knowledge, wisdom. See Kâvy. III, 3, B, 30; IV, 2, 16; Nn. 1; B. 4, 183; ಅನು-.

ಬೋಧಕ bôdhaka. Causing to know, instructing, explaining, teaching; an instructor, a teacher (ಸುಬುಧಕ Mr. 526); *denoting, indicating, signifying;* arousing. See ಪ್ರ-. ಬೋಧಕನಾದರೆ ಸಾಧಕ ಮಾಡಲಿ! ಜಾಣಗೇನು ಅಡ್ಡಿ? (Prv.).

ಬೋಧಕರ bôdha-kara. An awakener: *a minstrel who wakes a prince or chief in the morning with music.*

ಬೋಧನ bôdhana. Making known, explaining, instructing, teaching; arousing. See ಪ್ರ-, ಸಮ್-.

ಬೋಧನೆ bôdhanĕ. = ಬೋಧನ. (My.). ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಿದಿ ಆಲ್ಲಾಡೀತೇ? (Prv.).

ಬೋಧಿ bôdhi. Knowing; causing to know; teaching. 2, the tree under which a man becomes a buddha, *the aśvattha or the sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಬೋಧಿತ bôdhita. Made known, explained, declared;—instructed. (Bp. 55, 19; My.).

ಬೋಧಿದ್ರುಮ bôdhi-druma. *The sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಬೋಧಿಸು bôdhisu. To make known, to explain, to teach, to point out, to instruct, to apprise. ಅವನಿಗೆ ಬೋಧಿಸು (My.). See Bp. 1, 61; 3, 23; 4, 68; 13, 22; 24, 19; 39, 11; 51, 2; 57, 7; B. 4, 51. 186.

ಬೋಧೆ bôdhĕ. = ಬೋಧ. (Bp. 37, 63; My.). ಬೋಧೆ ಕೊಡು (Bp. 50, 41). See ಶುದ್ಧ-.

ಬೋನ bôna. Boiled rice; food (ಫಿಸ್ಸೆ, ಥಕ್ಕ, ಅನ್ನಸ್, ಅನ್ನ, ಓದನ, ದೀದಿವಿ Si. 315; My.; Tĕ.; T. ಪೋನಗ; see ಪೊಂಗಲು). ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲುಬೋನ, ನೀಡಿದ್ದು ಹಾಲುಬೋನ.—ಬೋನವಾದರೆ ಹೀನನಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). See Cpr. 5, 110; 6, after 86; Abh. P. 7, after 49; 16, after 63; Bp. 14, 11; 24, 23; 27, 15. 49; 33, 13; 47, 17; 57, 1; Bh. 1, 10, 25. — ಬೋನದ ಕೇತಿರಾಜ. N. (Bp. 59, 5).

ಬೋನ bôna. (= ಬೋಸಿ 1). A certain metal vessel for culinary purposes (My.; see ಕರ-; *cf.* ಬೋಗುಣಿ).

ಬೋನಗಾರೆ (bôna-kârĕ). = ಬೊನಗಾರೆ. The thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಪಚ್ಚೀತಕ, ಮರುವಕ, ಶ್ವಸನ, ಕರಹಾಟಕ, ಶಲ್ಯ, ಮದನ Nr.; Si. 134).

ಬೋನಗಿತ್ತಿ bôna-gitti. A woman who cooks for strangers and travellers (My.). ಫಲರೆ, ಬೋನಗಿತ್ತಿ! ಅನ್ನರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಅಬ್ರು! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೋನಾಸಿ bônâsi. = ಬವನಾಸಿ. (My.).

ಬೋನು bônu. ಬೋನ್. = ಬೋರ. A trap (ಹೋದಿಲ್ Mr. 380; ಉನ್ಮಾಥ, ಕೂಟಯನ್ತ್ರ Si. 343; ಕೂಟ 415; My.; Tĕ.; T. ಪೊಜಿ, ಪೋನ್; see ಇಲಿ-).

ಬೋನ್ದು bôndu. = ಬುನ್ದು, etc. ಬೋನ್ದುಗಿದದಲ್ಲಿ ಗೋನ್ದು ಅದೀತೇ? (Prv.).

ಬೋಯ bôya. = ಬೋಯಿ, etc. (My.; Tĕ.; B. 5, 40. 286).

ಬೋಯಿ bôyi. = ಬೋಯ, ಬೋನ q. v., ಬೋವೆ. A class or people who are palanquin-bearers and fishermen (B. 4, 9; My.; Tĕ., M.; Mhr., H. ಭೋಈ). ದಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಱೋ ಬೋಯಿಯರು ಕಡಾ ಹುದುಕ್ಕಾರೇ? (Prv.). See Prv. s. ಸತ್ತಿಗೆ. 2, a surname of Ödḍas (My.).

ಬೋರ bôra. = ಬೋನು. (ಗಜಾದಿಗಳ ಪಿಡಿಯಲೆನ್ದು ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಶ ಪಟ್ಟವಿಕೇಪಗಳು, ಕೂಟಯನ್ತ್ರ Nr.).

ಬೋರ bôra. = ಬೋರೆ. (Mhr.). 2, a colour of horses: chesnut (Mhr.); a chesnut horse (Bp. 59, 40). ತುರಂಗಂ ವಾಸೆ ಬೋರಂ (Mr. 275). 2, N. (My.).

ಬೋರಂಗಿ bôraṅgi. A kind of larger insect with brown wings (S. Mhr.).

ಬೋರಲ bôrala. = ಬೊರಲು 2, ಬೋರಲು, ಬೋರ್ಲ್, ಬೋರ್ಲು. (A turning over, a roll, see ಪೊರಳ್): upside down, topsyturvy (Tĕ. ಬೋರ್ಲೆ). — ಬೋರಲ ಬೀಡು. To fall with the head downward or on the face, as a person; to be upset or overturned, as a vessel, etc. (My.). — ಬೋರಲ ಹಾಕು. To put a vessel upside down (My.).

ಬೋರಲು bôralu. = ಬೋರಲ, etc. See ಬೊಕ್ಕ-.

ಬೋರೆ bôrĕ. A hill, a hillock (My.; Si. 105; Tĕ. ಬೋಡು; Tĕ. ಬೋರು, great, large; T. ಪುಠ್ಠಿ, height; ಪೋರ್, a heap, *cf.* ಬುಗುಡು);—a swelling, as from a blow (My.; Bp. 38, 58).

ಬೋರೆ bôrĕ. = ಬಾರೆ 1, etc. Tbh. of ಬದರಿ. The jujube-tree and its fruit (ಸೌವೀರ Mr. 120; My.; Tu. ಬೊಗೊರಿ). 2, chesnut colour. ಬೋರೇ ವರ್ಣದ ಎರಳೆ (ಕದಲಿ Si. 169). See ರಾಯ-. — ಬೋರೆಕಾಯಿ. An unripe jujube or a jujube berry (B. 2, 17). — ಬೋರೆಗಿಡ. The jujube tree (ಕುವಲ Si. 498; ಕರ್ಕನ್ಧು, ಕೋಲ, ಬದರ G.). ಬೋರೇ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಾರೇ ಹಣ್ಣು ಅದೀತೇ? (Prv.). — ಬೋರೆಮರ. (ಕರ್ಕನ್ಧು, ಬದರಿ, ಕೋಲ Si. 129). — ಬೋರೆಹಣ್ಣು. (ಕೋಲ, ಕುವಲ, ಫೇಸಲ, ಸೌವೀರ, ಬದರ, ಘೋಣ್ಟೆ Si. 130; ಬದರ G.). ಬೊಕ್ಕೆಗೆ ಮದ್ದು ಬೋರೇ ಹಣ್ಣೀ (Prv.).

ಬೋರ್ಲ bôrla. = ಬೋರಲ, etc. See ಬೊಕ್ಕ-.

ಬೋರ್ಲು bôrlu. = ಬೋರ್ಲ, etc. See ಬೊಕ್ಕ-.

ಬೋಲ bôla. = ವೋಲ. (Si. 334; see Mr. s. ಬೋದಿ).

ಬೋವ bôva. = ಬೋಯಿ, etc. 2, a bôyi chief, a foreman (Bh. 6, 2, 18). ಮನುಷ್ಯರ ಹೊದುವವರ್ ನಹಿಕರ್, ಅವರ ಹಿರಿಯವಂ ಬೋವನಕ್ಕುಂ (Mr. 381). See ಬನ್ದಿ-; ಸೇನ-; Prv. s. ವಿದ್ಯಾ.

ಬೋವತನ bôvatana. Leadership (Bh. 5, 1, 45).

ಬೋವು bôvu. = ಘೋಗಿ 1. See ಬಿಳೀ ಬೋವು.

ಬೋವೆ bôvĕ. = ಬೋಯಿ, etc. ಬೋವೆಯರವ (ಬೆಸ್ತ G.).

ಬೋಸರ bôsara. False, feigned or pretended courtesy, flattery (ವಿಘಾತ್ಯವಿನಯ Ćt. I, 41; T. ಪೋದರ).

ಬೋಸರಿಸು bôsarisu. (= ಬುಜ್ಜಯಿಸು, ಬೋಳಯಿಸು, etc.). To show feigned respect, to flatter; to coax (ವಿಘಾತ್ಯದರ Śmd. Dh.). See Bp. 11, 28; 15, 31; 18, 7; 47, 30; V. 8, 25).

ಬೋಸಿ bôsi. 1. (= ಬೋನ). A certain metal vessel for culinary purposes (My.).

ಬೋಸಿ bôsi. 2. Tbh. of ಘೋಷ. (My.).

ಬೋಹಣಿಸು bôhaṇisu. To tune, as a maddale (Bp. 12, 41).

ಬೋಹರಿಸು bôharisu. To surround (Râm. 5, 8, 49; Mhr. ಭೋವಡಣೇಂ, to whirl, etc.; ಭೋವರಾ, a whirligig, etc.).

ಬೋಳಯಿಸು bôḷayisu. = ಬುಳ್ಳವಿಸು, etc., (ಬೋಸರಿಸು), ಬೋಳಯ್ಸು, ಬೋಳವಿಸು. To court, to coax, to caress, to fondle, to pat. ಬೋಳಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಎನ್ದೊಡನುನಯದಲ್ಲಿ ಐ ಎಮ್ಬ ಅವ್ಯ

ಯಮಕಳ್ಕುಂ (Nr.). ಹಾಲನೆಯದರೆ ಕುಡಿಯಲೊಲ್ಲದ ಬಾಲಕನ ತೆಱನ್ತೆ ಮನವದು ಕೇಳಲೊಲ್ಲದು ಹಿತವನಱಿಯದ ಮೂರ್ಖನನ್ತಿದಲ್; ಬಾಲಕಯನುಪಲಾಲಿಸುವ ವೋಲ್ ಬೋಳಯಿಸಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಮಾಡಲು ಮೇಲೆ ಮೀಲದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೇಳ ತೊಡಗುವದು (Abhâ. 1, 7). See Grj. 2, after 106; Bp. 2, 33; Râv. 6, after 11, twice; Râm. 3, 6, 48.

ಬೋಳಯಿಸುಹ bôḷayisuha. Courting, etc. (ಆನುನಯ, ಖಲು Nr.).

ಬೋಳಯ್ಸು/ bôḷaysu. = ಬೋಳಯಿಸು, etc. (Râm. 3, 7, 24; J. 2, 14; 12, 51).

ಬೋಳವಿಸು bôḷavisu. = ಬೋಳಯಿಸು, etc. (Bh. 8, 24, 49).

ಬೋಳೆತನ bôḷĕtana. Simplicity, silliness (B. 5, 42; Mhr. ಭೋಳಾ, simple, weak, silly; see s. ಬೊಳ್ಳು).

ಬೋಳ್ಪಿ bôḷ. A (sort of) bow (ಜಾಪ Śmd. I).

ಬೋಳ್ಪಿ bôḷa. 1. Death (ಎಮ್ಬು Śmd. I; ಮೃತ್ಯು Bhn. 20; Râm. 4, 3, 17; T. ಮುಂಡು, ಮೂಡು, Tě. ಬುಂಗು, ಬ್ರುಂಗು, to die; *cf.* ಪೊನ್ದು).

ಬೋಳ್ಪಿ bôḷu-a3. 2. A man with a bald or shaven head; bald, shaven; uncovered (ಮುಣ್ಡ Śmd. I; ಮುಣ್ಡ, ಮುಣ್ಡಿತ Nr.). ಬೆಣ್ಪೇ ಬೋಳಿ ಮದನ ಗೋಪಾಲ (Prv.).— ಬೋಳಿಂಗಡಲೆ. -ಂ-ಕಡಲೆ. N. of a medicinal plant (My.). — ಬೋಳಿಜಂಗಮ. = ಬೋಳಿಜಂಗಮು. (My.). — ಬೋಳಿದಲೆ. -ತಲೆ. A shaven, bald head (My.); an uncovered head (My.). — ಬೋಳಿದಾಸಯ್ಯ. Dâsayya with a shaven head (see Prv. s. ಮೇಲುಗೋಳಿ). — ಬೋಳಿದೇವರು. A bald or crownless deity or idol. See Prv. s. ಜಡೆದೇವರು. — ಬೋಳಿಪತ್ರಿ. A common roadside plant, Erigeron asteroides Roxb. (Z.). — ಬೋಳಿಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. ಬಾಡೋ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬೇಕಾದರೆ ಬೋಳಿಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ಬೋಳಿಮಣ್ಡೆ. A shaven, bald head (Abh. P. 4, 81). — ಬೋಳಿಮಾಳಿಗೆ. The flat roof of a house without a balustrade (My.).

ಬೋಳಿ bôḷa. = ಬೋಳಿ. Tbh. of ವೋಲ. (ಒನ್ದು ಔಷಧ Śmd. I; ಗೋಲರಸ, ಪಿಣ್ಣ, etc. Nr.).

ಬೋಳ್ಪಿತರ bôḷatara. = ಬೋಗತರ, q. v. Sphaeranthus hirtus Willd. (ಮುಣ್ಡಿ Śmd. I; ವತ, ಮುಣ್ಡಿ, ಭಿಕ್ಷು Mr. 130; Sk. ಮುಣ್ಡೀ, ಭಿಕ್ಷು, ಶ್ರಾವಣೀ, ಮಹಾಶ್ರಾವಣಿಕಾ & ಕೋಕಾಪಾಕ್ಷ are synonyms of doubtful meaning).

ಬೋಳ್ಪಿ bôḷi. (= ಬೋಡಿ). A head-shaven woman, a widow (My.). ಬೋಳಿ ತುಱುಬ ನೆನಸಿ ಕೊಣ್ಡಿ ಹಾಗೆ.— ಬೋಳಿಗೆ ಹಾಯಿಮನೆ ಆದರೇನು? ಕೂಯಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸರಿ.— ಬೋಳಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.— ಬಾಬಿಗೆ, ಕಾಳಿಯಾದರೇನು? ಬೋಳಿಯಾದರೇನು?, ನೀರು ಹೊಯಿದರೆ ಸರಿ.— ಬೇಳೇ ಸಾಙಾದರೆ ಬೋಳಿಗೆ ಆಗದೇ?— ನೀಳದಱ ನೆರಳೂ ಬೋಳಿಯ ಮಾತೂ ಗಾಳಿಯ ಹಾಗೆ.— ಬಣ್ಣಾರದ್ಯೋಹ ಮಾಡಿ, ಬೋಳಿಮುಣ್ಡೇ ಮಜಿ ಬಿದ್ದ.— ಕೂಯಿ ತೆಗದ ಮೇಲೆ, ಬೋಳಿ ಮಗ! ಆನ್ದರೆ, ಕೇಳ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ಬೋಳ್ಪಿಸು bôḷisu. To shave (especially the head, Śmd 223; My.; Mhr. ಬೋಡಣೇ). ಬೋಳಿಸಿದುದು (ಮುಣ್ಡಿತ, ಪರಿವಾಪಿತ Nr.). ಬೋಳಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಮುಣ್ಡಿತ, ಪರಿವಾಪಿತ Si. 376). ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣವರಿಗೆಲ್ಲ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬೋಳಿಸದೇ ಬಿಡರು.— ತಿರುಪತಿಕ್ಷೌರಕರು ತಲೇ ಬೋಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ (who cunningly first shave only a small portion of the head of their customers, Prvs.). See ತಲೆ-; Bp. 38, 14; B. 4, 165. 167; Śmd. s. ಮೂಗೋಡು (where ಬೋಳಿಸು = ಬೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು?). — ಬೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To have one's head shaved (C.).

ಬೋಳ್ಪಿಸುಹ bôḷisuha. Shaving (ಕ್ಷೌರ, ಛದ್ಮಾಕರಣ, ಮುಣ್ಡನ, ವಪನ HlÅ.).

ಬೋಳ್ಪಿ bôḷu. (= ಬೋಡು). A bald, close-shaved state;—a bare, roofless, leafless, treeless state. — ಬೋಡಿತಲೆ. = ಬೋಡಿದಲೆ. ತಲೇ ಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯದ ಬೋಡಿತಲೆಯನನು (ಮುಣ್ಡ, ಮುಣ್ಡಿತ Si. 198). — ಬೋಡಿಬೆಟ್ಟ. A treeless hill (My.). — ಬೋಡಿಮನೆ. A roofless house. ಬೋಡಿಮನೆ ಗಾಳಿಗೆ ಅಂಜೀತೇ? (Prv.). — ಬೋಡಿಮರ. A leafless tree (My.). — ಬೋಡಿಮುಣ್ಡೆ. A close-shaved widow. ಬಾಡಿವವರ ಮುನ್ದೆ ಬೋಡಿಮುಣ್ಡೆ ಬಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೋಡಿಹಾರುವ. A vaidika Brâhmaṇa with an uncovered head (My.). ಆನೆ ಕಡಿಯುವೆ ನೇ? ಗಜಬಲಕ್ಷ್ಮ! ಕುದುರೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮ! ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ತು ಸರಿಯೇ ಸರಿ! ತಾಸಿನ್ನಾಸ್ಕರನ್ನ ಕಡಿಯಲಿ? ಆನ್ದರೆ ಕಡಿಯಲೇ ಬೋಡಿ ಹಾರುವನ! (Prv.).

ಬೋಡಿ bôḷu. = ಬೋಡಿ. (ಬೋಲ Mr. 144).

ಬೋಳ್ಪಿ bôḷĕ. 1. An arrow with a point or head in the form of a flower-leaf (ಒನ್ದಷ್ಟಿನ ಭೇದಂ Śmd. I; ಶರಭೇದ Bhn. 20; ಕ್ಷುರಪ್ರ Mr. 296; Bh. 8, 23, 15). — ಬೋಡಿಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ಬೋಡಿ. (Bh. 8, 24, 49; Śâv. 3, 26). ಕ್ಷುರಪ್ರ ಎಮ್ಬುದು ಬೋಡಿಯಮ್ಬು; ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ, ಕ್ಷುರಪ್ರ ಇವು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವ ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಭೇದದ ಮೊನೆಯ ಅಮ್ಬುಗಳು (HlÅ.).

ಬೋಳ್ಪಿ bôḷĕ. 2. (= ಬೋಡು). The state of being without hair, etc. — ಬೋಡಿಯ. -ಆ3. A male who has no eye-lashes (for shutting the eyes), whose eyes are always open: a deity (ಬಿಡುಗಣ್ಣಿನವ, ಅಗಸವಟ್ಟಿಗ, ಸಗ್ಗಿಗ, ಬರ್ದಿಲ, ಸುರ Śm. 9; ಅಮರ Bhn. 63). See Śmd. s. ನೀಡ್ಗಿರಿಸು. — ಬೋಡಿಯರೋಜ. -ಓಜ. The teacher of the gods: Bṛihaspati (ಗುರು Śm. 17).

ಬೌದ್ಧ bauddha. (fr. ಬೋಧ & ಬುದ್ಧ). Relating to intellect or understanding. 2, relating to Buddha (Si. 48). 3, a Buddhist, a follower of the religion of Buddha; a Buddha (ಜಿತಕಾಮ, ಬುದ್ಧ Nn. 44; ಬುದ್ಧ Mr. 23). 4, the ninth avatâra of Vishṇu (Mr. 19). ಬೌದ್ಧನಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). See Bp. 50, 18. 20. 62. 65; 51, 55; 53, 10. 51.

ಬೌದ್ಧತಪ bauddha-tapa (= tapas). The world of Bauddhas (? ಚೈತ್ಯ Mr. 485).

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ bauddha-dharma. The religion of Buddha (B. 4, 213).

ಬೌದ್ಧಮಾರ್ಗ bauddha-mârga. The Buddhistic (Jaina) ways or customs (Bp. 50, 60).

ಬ್ಯಗ್ರ byagra. = ವ್ಯಗ್ರ. (Bp. 22, 15).

ಬ್ಯಸನ byasana. = ವ್ಯಸನ. (Bp. 22, 26; 44, 64).

ಬ್ಯಾ byâ. (= ಬೇ2). The cry of a goat (S. Mhr.; *cf.* ಬೆಳ್ಳರಿಸು, ಬೀ3).— ಬ್ಯಾ ಆ ಆ. The bleat of a sheep (S. Mhr.).

ಬ್ಯಾಕುಲ byâkula. = ವ್ಯಾಕುಲ. (Bp. 41, 16).

ಬ್ಯಾಕುಲಿತ byâkulita. = ವ್ಯಾಕುಲಿತ. (Bp. 58, 60).

ಬ್ಯಾಲ byâla. = ವ್ಯಾಲ. (Bp. 59, 33).

ಬ್ರಜ braja. = ವ್ರಜ. (Čh. v. 307). See ತಿಱಿ-.

ಬ್ರಣ braṇa. = ವ್ರಣ. (Bp. 60, 28).

ಬ್ರತ brata. = ವ್ರತ. (Nn. 82; Bp. 44, 23; 60, 28; see ದೃಢ-). — ಬ್ರತಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who violates any religious vow (Bp. 45, 20).

ಬ್ರತಿ brati. = ವ್ರತಿ. ಬ್ರತಿಗಳ ಕೋಲು (ಅಷಾಢ); ಬ್ರತಿಗಳ ಆಸನವು (ವೃಷಿ Hlâ.).

ಬ್ರತೆ brate. = ವ್ರತೆ. See ಪತಿ-.

ಬ್ರಧ್ನ bradhna. Reddish yellow, bay, fallow. 2, *the sun.* 3, = ಬುಧ್ನ, the root of tree. 4, the body. 5, *one of Śiva's attendants;* Śiva. See ವಿಷ-.

ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ brahaspati. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿ. (My.; B. 5, 174).

ಬ್ರಹ್ಮ brahma. = ಬರಮ, ಬರ್ಮ, ಬೊಮ್ಮ, ಬೊರ್ಮ. A vedic text or mantra. 2, *the vêdas* (ವೇದ, ಚತುರ್ವೇದ Nn. 79; ವೇದ Mr. 502). 3, the aggregate of the śâstras (ಆಗಮ ತತಿ, ಆಗಮಗಳು 79). 4, *religious knowledge* (ಜ್ಞಾನ, ಸುಜ್ಞಾನ 79). 5, good, pure conduct (ಚಾರಿತ್ರ, ಶುದ್ಧ ಮಹ ಚರಿತ್ರ 79). 6, that which is very graceful, pleasant, serene (ಸುಲಲಿತ, ನಿರ್ಮಲವು 79). 7, *liberation from mundane existence or further transmigration* (ಮೋಕ್ಷ, ಮುತ್ತಿ 79). 8, *the practice of austerity or penance.* 9, food (ಓದನ, ಆಶನ 79). 10, *the impersonal essence and source of all being, the substratum of the world* (ವಸ್ತು 502). 11, the soul of the universe (ಆಧ್ಯಾತ್ಮವು 502, neuter, ಬ್ರಹ್ಮವು; *cf.* No. 15).—(from here *masculine,* ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಬ್ರಹ್ಮನು): 12, *a Brâhmaṇa* (ವಿಪ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ 79; ದ್ವಿಜ 502). 13, *Brahmâ, the personal deity, the first deity of the Hindu triad,* the creator (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು 79; ಅಜ 502; Bp. 54, 64). 14, a man who knows the highest truth (ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ, ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲಾತನು 79). 15, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮನು, ಆತ್ಮನು 79; *cf.* No. 11). 16, the chief or best (ಮುಖ್ಯನು 79). 17, Vishṇu, Kṛishṇa (ತ್ರೀನಾರೀಕಾನ್ತ, ಕೃಷ್ಣನು 79). — ಬ್ರಹ್ಮಂ. = ಬ್ರಹ್ಮಾ. (Ch. p. 96 in two MSS.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಣ್ಟಿ. = ಬಹ್ಮಗನ್ದಿ. (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಣ್ಬು. The peculiar knot made by Vaishṇavas in joining the two ends of the sacrificial thread (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗನ್ದಿ. = ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಿ. (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಮ್ಬು. -ಕವ್ಬು. The fastening together of the ends of a dôtra, etc. by sewing, after having severed the worn out back part (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಾ. The metrical foot - - (Ch.).

ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ brahma-kaṅkaṇa. A kind of lute. See Nr. s. ಬಾಜಿಸು.

ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ brahma-kalpa. The age of Brahmâ. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಕೈವರ್ತಪುರಾಣ brahma-kaivarta-purâṇa. = ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ. (Bp. 43, 76; Vivêkaćintâmaṇi 1, 17; My.).

ಬ್ರಹ್ಮಗಣ brahma-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ brahma-ćarya. Religious studentship, the condition of a young Brâhmaṇa in the first period of his life. 2, *religious self-restraint, abstinence, chastity.* 3, a religious student. ಇನ್ದ್ರಿಯವ ನಿಗ್ರಹಿಸೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ brahma-ćâri. A Brâhmaṇa who practises chastity, especially *a religious student or young Brâhmaṇa in the first period of his life, from the time of his investiture with the sacrificial thread till he marries and becomes a householder.*

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ brahma-jñâna. Knowledge of the soul of the universe. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ brahma-jñâni. One who possesses the knowledge of the universal soul. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ brahmaṇya. *Fit for a Brâhmaṇa.* 2, *the Indian mulberry tree, Morus indica* (see Si. 131). 3, the grass Saccharum munja Roxb.

ಬ್ರಹ್ಮತಿ brahmati. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (Bp. 54, 39).

ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ brahma-têjas. The glory or lustre supposed to surround a Brâhmaṇa; the glory or power of Brahma. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯ brahmatya. = ಬ್ರಹ್ಮತಿ.

ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯಕಾರಿ brahmatya-kâri. The murderer of a Brâhmaṇa (Bp. 40, 55).

ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ brahmatva. The office of a Brâhmaṇa or chief priest;—the state or condition of a Brâhmaṇa, brahmanhood. 2, *identification with, or the state of, Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಿ brahma-daṇḍi. A thistle growing on roadsides, Echinops echinatus D. C. (Z.; My.).

ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ brahma-darbhĕ. *Bishop's weed, Ligusticum ajowan* Roxb. (see ಓಮು and ಯವಾನಿ).

ಬ್ರಹ್ಮದಾರು brahma-dâru. *The Indian mulberry tree, Morus indica.* 2, the tree Ficus religiosa Lin. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಪಣ್ಡಿತ brahma-paṇḍita. N. (Bp. 56, 42).

ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ brahma-putra. N. of a river. 2, *a kind of vegetable poison.*

ಬ್ರಹ್ಮಪುರ brahma-pura. The town of Berhampore (B. 3, 21).

ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿ brahma-puri. A city the inhabitants of which are Brâhmaṇas (Bp. 56, 45).

ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು brahma-bandhu. *A contemptible Brâhmaṇa;* a Brâhmaṇa only in name (ವ್ಯಿಜಾಥಮು Mr. 254).

ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು brahma-bindu. *A drop of saliva sputtered while reciting the vêda.*

ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ brahma-bruva. = ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ. (ಪಾರ್ವನೆನೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯಂ ತೋಱಿ ಬಾಟ್ಪಂ Mr. 254).

ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯ brahma-bhûya. *The becoming Brahma, identification or identity with Brahma, absorption into Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮಮೇಢಿ brahma-mêḍi. (ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, etc., ಕಲ್ಲುತ್ತಿ, ಕಾಗಿಮೇಢಿ Si. 137).

ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ brahma-yajña. *The recital of vedic texts.*

ಬ್ರಹ್ಮರನ್ಧ್ರ brahma-randhra. A suture or aperture in the crown of the head and through which the soul is said to escape on death. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮರಶ್ಮಿ brahma-raśmi. The rays of light, or splendor, of Brâhmaṇas (Bh. 1, 10, 2).

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ brahma-râkshasa. A kind of evil demon, a fiend of the Brâhmaṇas, the ghost of a Brâhmaṇa who in his lifetime indulged a haughty and disdainful spirit. (J. 16, 23. 28. 29; My.). ಆರಳೀ ಮರಾ ನೋಡಲೋ? ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ್ನ ನೋಡಲೋ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ brahma-lôka. The world, or heaven, of Brahmâ. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವನ್ತ brahma-vanta. A possessor of religious learning: a Brâhmaṇa (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ brahma-varćasa. Divine splendor or glory: *eminence resulting from the study and observance of the*

vêdas. 2, a man possessing that eminence (ಆಚಾರಮಾರ್ಗ ತನ್ತು ವನಜಾವನ್ ಅವನೊರ್ವಂ Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ತನ brahma-vartana. The profession or conduct of Brâhmaṇas (Bp. 55, 42).

ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ brahma-vidyĕ. Knowledge of Brahma: the vêda and vêdânta (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವೀಣೆ brahma-vîṇĕ. A sort of lute (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ brahma-vṛiksha. *The tree Butea frondosa* Roxb. (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತುಗ Mr. 115). ಅಶ್ವತ್ಥಾಕಾರಮಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷಂ (ಓಢ್ರ, ತೂದ, ಪೂಗ, ಕ್ರಮುಕ Nr.).

ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ brahma-vaivarta-purâṇa.=ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೈನರ್ತ ಪುರಾಣ. N. of a Purâṇa, containing prayers and invocations addressed to Kṛishṇa, descriptions of Vṛindâvana, etc., with tedious narratives about Kṛishṇa and his love for the gôpîs and Râdhâ.

ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಸ್ತ್ರ brahma-śiras-astra. N. of a mythical weapon. (Sâv. 5, 45).

ಬ್ರಹ್ಮಶೌಚ brahma-śauca. An unnecessarily dilatory procedure in making ablutions after easing nature (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯ brahma-sâyujya. *Intimate union or identification with Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮಸು brahma-su. ಬ್ರಹ್ಮಸೂ. Brahmâ's son: Kâma. 2, *Aniruddha, the son of Kâma.*

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ brahma-sûtra. *The sacrificial thread.* 2, the vêdânta sûtras.

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವ brahma-sva. Property (money, lands, etc.) belonging to Brâhmaṇas (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಹತಿ brahma-hati. = ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (J. 20, 2).

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ brahma-hatya. = ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (J. 7, 14; My.).

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ brahma-hatyĕ.=ಬೊಮ್ಮೇತಿ, ಬ್ರಹ್ಮತಿ, ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ. Killing a Brâhmaṇa (Sk.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ brahma-aṅjali. *Joining the hollowed hands together while repeating the vêda, in token of homage.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ brahmâṇi. *The śakti or personified female energy of Brahmâ, the wife of Brahmâ.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ brahma-aṇḍa. = ಬೊಮ್ಮಾಂಡ. The egg of Brahmâ: the universe. (Bp. 2, 15; J. 13, 47). ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಾದನ್ಯಾದ್ದು ಗುಡಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡದೀತೇ? (Prv.). 2, a great quantity, excess (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕಾಯಿಗಿಡ. (ಉದುಂಬರ, etc., ಅತ್ತಿಮರ, ಹುಡುವಳ್ಳಿ ಆಂಜೂರ Si. 126).

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಘಟ brahmâṇḍa-ghaṭa. The universe looked upon as a large earthen jar (J. 4, 18).

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣ brahmâṇḍa-purâṇa. N. of a Purâṇa, containing an account of the egg of Brahmâ and the future kalpas. (Bp. 43, 76).

ಬ್ರಹ್ಮಾನನ್ದ brahma-ânanda. Joy in Brahma, rapture of absorption in Brahma. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಮ್ಲಕೆ brahma-âmlikĕ. The monkey-bread tree, Adansonia digitata L. (St. & Pl.).

ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣ brahma-arpaṇa. Recitation of a mantra at the end of a śrâddha, dedicating all its ceremonies to Brahma (My.). ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣವೋ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಸನ brahma-âsana. *A particular posture suited to devout religious meditation.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ brahma-astra. = ಬೊಮ್ಮಾಸ್ತ್ರ. N. of a fabled weapon which deals infallible destruction. (J. 13, 16; 18, 6). 2, a particular kind of incantation. ಗುಬ್ಬೀ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಿ brahmi. = ಬೊಮ್ಮಿ. Vishṇu. 2, the plant Aloe perfoliata (? ತುಪ್ಪಿ, ಸ್ಮರಣಿ Mr. 130, one MS. ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, another one ಸ್ಮರಣಿ; in Sk. ಬ್ರಹ್ಮಿ is "a kind of vegetable", and "the plant Clerodendrum siphonanthus").

ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ brahmêti. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (My.). 2, one who has killed a Brâhmaṇa (My.). ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಮಾಡುವವನು ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೆ ಇಕ್ಕಾನೇ?—ಒಡಲುರಿಯೊನ್ದು ಕಡೆ, ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ಕಾಟವೊನ್ದು ಕಡೆ.—ಹೋಸ ತಾಪಾ ತನ್ತು, ತಾಪ ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ತನ್ತು (Prvs.). See Prv. s. ಕಾಸು 2.

ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಗಾರ brahmêti-gâra. A man who kills or has killed a Brâhmaṇa (My.; see Prv. s. ಆಗಾತ್ಮಗಾದ).

ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರ brahma-Iśvara. A form of Śiva (Bp. 43, 49; 50, 19; 54, 64).

ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶ brahma-upadêśa. Instruction in, or communication of, mantras (J. 5, 30), especially of the gâyatrî (My.).

ಬ್ರಾತ brâta. = ವ್ರಾತ. (Bp. 34, 6; 52, 46).

ಬ್ರಾನ್ದಿ brândi. Brandy (Si. 348; My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮ brâhma. *Relating to Brahma or Brahmâ.* 2, brahmanical. 3, a Brâhmaṇa (Mr. 254; My.; see ನೆಲದಮರ್ದುಣಿಸು; Prv. s. ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ). 4, a form of marriage, that in which the bride, duly adorned and furnished, is bestowed freely on the bridegroom. 5, *the part of the hand sacred to the vêda, situated at the root of the thumb.*

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ brâhmaṇa. = ಬರಾಮಣ, ಬಿರಾಮಣ. Brahmanical. 2, *a man who has vedic knowledge and acts according to it, a priest, a Brâhmaṇa* (Mr. 254; Bp. 55, 38). 3, that portion of the vêda which contains the sacrificial ritual together with legends and old stories (and to which the upanishads are attached). ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬಾರದೇ?—ಕರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಮ್ಮ ಬಾರದು, ಬಿಳೀ ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಮ ಬಾರದು.—ಜನಿವಾರ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಕ್ಷಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದನೇ? (Prvs.). See Sp. s. ಸರಿಪಾಲು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ brâhmaṇatva. Brahmanhood, the state or condition of a Brâhmaṇa, the rank or dignity of a Brâhmaṇa. (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ brâhmaṇa-bruva. = ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ. *Calling one's self a Brâhmaṇa, a Brâhmaṇa only in name, a Brâhmaṇa by birth but not by attention to his duties.* See Hlâ. s. ಪಾರ್ವ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಷ್ಟಿಕೆ brâhmaṇa-yashṭikĕ. *The shrub Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿ brâhmaṇa-vṛitti. The conduct or practice of Brâhmaṇas (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥ brâhmaṇa-artha. The dinner at a śrâddha (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ brâhmaṇi. A woman of the brahmanical caste. (My.). 2, *the shrub Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ brâhmaṇikĕ. = ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ. (My.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ವುದು (ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಅವಧ್ಯ Hlâ.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ brâhmaṇya. The state or rank or business of a Brâhmaṇa, the dignity of a Brâhmaṇa, brahmanhood. 2, *a multitude or assembly or congregation of Brâhmaṇas.* See Bp. 55, 39. 41.

ಬ್ರಾಹ್ಮಿ brâhmi. *The śakti or personified energy of Brahmâ.* 2, *Sarasvati, Brahmâ's wife.* 3, *the moon-plant, Asclepias acida* Roxb. (see Si. 156). 4, the shrub Clerodendrum siphonanthus R. Br. 5, Thh. of ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ.

ಬ್ರಾಹ್ಮೀಮುಹೂರ್ತ brâhmî-muhûrta. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ brâhmya. = ಬ್ರಾಹ್ಮ. 2, = ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ (Bp. 3, 62. 71).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಪುರಾಣ brâhmya-purâṇa. N. of a Purâṇa, revealed by Brahmâ to Daksha, for the promotion of the worship of Krishṇa. (Bp. 43, 76).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಮುಹೂರ್ತ brâhmya-muhûrta. The hour preceding sun-rise, dawn.

ಬ್ರುವ bruva. Saying, speaking; calling one's self by a name without any real title to it. See ಬ್ರಹ್ಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ.

ಬ್ರೈಹೇಯ braihêya. = ಬ್ರೈಹೀಯ. (Cpr. 1, 89).

ಭ್

BH

ಭ್ bh. The forty-fourth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 23). In Kannaḍa it is used only in a few imitative sounds, *e. g.* in ಭೋರೆನೆ (22); it appears in a few Tadhhavas, and in a few other words together with ಮ್ (24).

ಭ bha. The letter ಭ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಭ bha. Shining; appearing; likeness, resemblance, see ತನ್ನು-, ನಿ-. 2, *a star* (Mr. 37). 3, N. of a metrical foot (Čh.; Mr. 363). 4, the number 4 (Mr. 349). 5, the number 27.

ಭಂ bhaṁ. = ಭು, etc. (My.).

ಭಕಾರ bha-kâra. The letter or syllable ಭ (Śmd. 11).

ಭಕುತಿ bhakuti. = ಬಕುತಿ. Tbh. of ಭಕ್ತಿ (Śmd. 336 Mḍb.). — ಭಕುತಿ ಗಿಕುತಿ reit. (Bp. 60, 21).

ಭಕ್ತ bhakta. = ಬಕುತ, ಬಗುತ. Assigned, allotted, apportioned, distributed;—shared, divided;—occupied with; —attached to, devoted to. 2, a man devoted to, a follower of, a worshipper, a votary (Bp. 22, 46; 38, 63; 53, 20. 68; 55, 21; 57, 66). Feminines ಭಕ್ತೆ (Bp. 40, 9; 48, 27; 57, 7. 56. 66; Rêv. 13, after 95), ಭಕ್ತಳು (My.). ಭಕ್ತನಾದ ಮಗೆ ಬಕ್ಕರಿ ಸಿಕ್ಕದೇ?—ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ, ತಕ್ತನಿಗೆ ಕತ್ತಿ (Prvs.). 3, dressed, cooked; *boiled rice;* food; a meal.

ಭಕ್ತತನ bhaktatana. The state of being a votary, devotedness (Bp. 3, 61).

ಭಕ್ತವತ್ಸಲ bhakta-vatsala. Kind to worshippers, etc. (J. 11, 36).

ಭಕ್ತವತ್ಸಲತೆ bhakta-vatsalatě. Kindness shown to worshippers, etc. (Śêv. 4, 70).

ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ bhakta-siktha. *A mouthful of rice kneaded into a ball.*

ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥಕ bhakta-sikthaka. = ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ. *A lump or boiled rice, etc.* See ಆಗುಳು.

ಭಕ್ತಿ bhakti. = ಬಕುತಿ, ಭಕುತಿ. Allotment, partition, division, separation; separating into; division, share; the being a part of, belonging to. 2, *devotion, devotedness, attachment, loyalty, loving faith;* love, affection, fondness for; reverence, homage, worship (ನೇರಿದು Čt. I, 75, o. r. ನೇರಿತು; Bp. 57, 65; 60, 47). ಭಕ್ತಯಿನ್ದ ಮುಕ್ತ, ಯುಕ್ತಯಿನ್ದ ಉಕ್ತ (Prv.). See Prv. s. ಭಯ.

ಭಕ್ತಿಕ bhaktika. Relating to worship or devotion (Bp. 5, 7).

ಭಕ್ತಿತ್ರಯ bhakti-traya. Devotion to guru, liṅga and jaṅgama (Bp. 6, 9; 21, 2; 36, 3; 39, 71; 61, 70).

ಭಕ್ತಿದೀಪಕ bhakti-dîpaka. A lamp of devotion (Bp. 8, 17).

ಭಕ್ತಿಭಾವ bhakti-bhâva. A devoted mind (Śśv. 4, 101).

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ bhakti-mârga. The way of loving faith, etc. (Bp. 47, 56; My.).

ಭಕ್ತಿರಸ bhakti-rasa. Sense of devotion, feeling of loving faith (ಸ್ವಸ್ರೀಯ Nn. 124; My.).

ಭಕ್ತಿವನ್ತ bhakti-vanta. A man who possesses devotion, loving faith, or loyalty; a pious, religious man (My.).

ಭಕ್ತಿವಾಸನೆ bhakti-vâsanĕ. Knowledge of former devotion derived from memory (Bp. 50, 63; 61, 80; My.).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನ bhakti-vihîna. = ಭಕ್ತಿಹೀನ. (My.).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನತೆಗೆ bhakti-vihînatikĕ. = ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ. (Bp. 60, 57).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನತೆ bhakti-vihînatĕ. = ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ. (My.).

ಭಕ್ತಿಶಕ್ತಿ bhakti-śakti. The power of devotion (Bp. 58, 14).

ಭಕ್ತಿಹೀನ bhakti-hîna. Lacking in, or devoid of, devotion, piety, etc.;—a man lacking in devotion, etc. (Bp. 3, 82; 50, 64; 53, 20; My.). Feminines ಭಕ್ತಿಹೀನೆ, ಭಕ್ತಿಹೀನಳು (My.).

ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ bhakti-hînatĕ. The state of being without devotion, etc. (Bp. 36, 16; My.).

ಭಕ್ಷ bhaksha. = ಬಕ್ಕ, ಬೊಕ್ಕ. Eating; drinking; a man who eats, etc.;—an eatable, especially one that has been seasoned in ghee (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತಾಳಿಸಿದವೆಲ್ಲ ಭಕ್ಷವೆನಿಕ್ಕು Mr. 216); food; drink, bevorage. See ಸರ್ವ-. ಭಕ್ಷವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕದರೆ ಸಾಕು.—ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ ಬಯಸಿದರೆ ಬಸ್ರೀತೇ?—ಪ್ರಸನ್ನಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಕಕ್ಷ, ನಾರಾಯಣ ಅನ್ದವಗೆ ಮೋಕ್ಷ (Prvs.).

ಭಕ್ಷಕ bhakshaka. Eating, an eater, one who feeds or lives upon;—*voracious, gluttonous.* See ತೀನಾಳಿ.

ಭಕ್ಷಕಾರಿ bhaksha-kâri. A glutton (ತೀನಾಳಿ Mr. 231).

ಭಕ್ಷಣ bhakshaṇa. = ಬೊಕ್ಕಣ. *Eating.* 2, an eatable, especially a sweetmeat (My.). 3, a drinking vessel.

ಭಕ್ಷಣೆ bhakshaṇĕ. = ಭಕ್ಷಣ. ದಾಕ್ಷಣ್ಯವನ್ತನು ದಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಭಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ನಕ್ಷತ್ರವಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ಭಕ್ಷಿತ bhakshita. *Eaten, devoured;*—food. (Bp. 61, 93).

ಭಕ್ಷಿಸು bhakshisu. To eat; to devour (Bp. 25, 16; 43, 69; My.).

ಭಕ್ಷ್ಯ bhakshya. Eatable, edible; an eatable, food, a cake, etc. (Bh. 1, 10, 24. 25; J. 6, 44). 2, water.

ಭಕ್ಷ್ಯಕಾರ bhakshya-kâra. *A baker.*

ಭಗ bhaga. *The sun* (ತಪನ, ಸೂರ್ಯ Nn. 52; ಸೂರ್ಯ Mr. 515). 2, fate, destiny (ಅಹನ್ಯಾದು 52, o. r. ಅಹನ್ಯಾದುದು); — *good fortune, happy lot, prosperity, affluence* (ಐಶ್ವರ್ಯ 52; 515). 3, *dignity, majesty, excellence* (ತ್ರಿ 515); *glory, fame* (ಕೀರ್ತಿ 52; ಯಶ 515). 4, *strength, vigour* (ಶಕ್ತಿ, ಸತ್ವ 52; ವೀರ್ಯ 515). 5, magnanimity (? ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ 52; 515). 6, *effort, energy.* 7, radiance, splendour (ಕರಣ, ತೇಜಸ್ 52; ಭಗ 515). 8, *love, affection.* 9, purity (ಪವಿತ್ರ, ಶುದ್ಧಮಪ್ಪುದು 52). 10, knowledge (ಜ್ಞಾನ, ಸುಜ್ಞಾನ 52; ಜ್ಞಾನ 515). 11, law, religion, etc. (ಧರ್ಮ, ಸುಧರ್ಮ 52; ಧರ್ಮ 515). 12, freedom from worldly passion (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 52; ವೈರಾಗ್ಯ 515). 13, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಯತಿ 52; ಯೋಗಿ 515). 14, final emancipation (ಮುಕ್ತಿ 52; 515). 15, *the female organs of generation* (ಯೋನಿ 52; 515). 16, prayer, etc. (ಜಪ, ಸ್ತೌತ್ಯ 52). 17, that which is about to become (ಭವಿತವ್ಯ 52). 18, a deity (ಗೀರ್ವಾಣ, ದೇವತೆ 52).

ಭಗಣ bha-gaṇa. *The whole multitude of stars or constellations* (ದ್ವಿಜ, ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ Nn. 36; ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ 40; ಎಸಾನ್ ನೆಸ. 99); *the zodiac.* 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಭಗದತ್ತ bhaga-datta. N. of a prince (Šmd. 203; Bh. 7, 4 sum.).

ಭಗನ್ದರ bhaga-n-dara. = ಭಗೇನ್ದ್ರ. *A disease in which fistulas and ulcerous holes form in the private parts* (Mhr.). ಬಾಯಿನ್ದ (by touch with the mouth) ಬನ್ದು ಭಗನ್ದರ (Prv.). 2, N. of a ṛishi.

ಭಗವತ್ bhaga-vat. Possessing fortune; glorious; *venerable;*—the revered one, a deity; *a Buddha; a Jina;* Śiva; Vishṇu, Kṛishṇa.

ಭಗವತಿ bhaga-vati. *Durgá or Párvati.* 2, Lakshmî.

ಭಗವದ್ಗೀತೆ bhagavat-gîtĕ. Kṛishṇa's song, N. of an episode in the Mahâbhârata. (My.).

ಭಗವನ್ತ bhaga-vanta. Tbh. of ಭಗವತ್. A venerable man;—a god;—a common N. (B. 5, 132. 134; My.).

ಭಗವಾನ್ bhaga-vân. Masculine form of ಭಗವತ್. A venerable man, etc.;—the ṛishi Bharadvâja (Mr. 257).

ಭಗಿನಿ bhagini. The happy or fortunate one: *a sister.* 2, a woman in general.

ಭಗಿನಿಜ bhagini-ja. (ಭಗಿನೀಜ). A sister's son (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಸೋದರಳಿಯ Mr. 314).

ಭಗಿನಿಪತಿ bhagini-pati. *A sister's husband.*

ಭಗೀರಥ bhagîratha. N. of a king of Ayôdhyâ who brought down the Ganges (ಭಾಗೀರಥಿ) from heaven to earth, etc. (J. 4, 28). ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತನ್ದ; ನಗರದವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ನಗಾ ಳಳ ಕೊಣ್ಡಿ (Prv.).

ಭಗೇನ್ದ್ರ bhagêndra. Tbh. of ಭಗನ್ದರ. (C.).

ಭಗ್ಗನೆ bhagganě. = ಪಕ್ಕನೆ. (ಆಕಸ್ಮಿಕ, ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೆ G.).

ಭಗ್ನ bhagna. Broken;—routed, defeated;—impaired, destroyed;—disheartened, disappointed (ರುಗ್ನ, ಭಿನ್ನ, ಕೆಟ್ಟುದು Mr. 448). ನಗ್ನದವನ ನಾಚಿಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prv.).

ಭಗ್ನಪ್ರಾರ್ಥನ bhagna-prârthana. One whose prayer has been fruitless or in vain (Čpr. 5, after 101).

ಭಗ್ನಮನಸು bhagna-manasu. A broken heart: discouragement, disappointment (My.).

ಭಗ್ನಮಾನಸ bhagna-mânasa. Broken-hearted: discouraged, disappointed (My.).

ಭಗ್ನಶೃಂಗ bhagna-śṛiṅga. *Having broken horns.*

ಭಂಗ bhaṅga. = ಬಂಗ, (ಬನ್ನ). *Breaking,* dividing, splitting, etc. 2, a break, a breach;—a chasm, a fissure, a division;—a fragment;—breaking to pieces, taking to pieces, separation, analysis. 3, falling to pieces, *fall, downfall, ruin, destruction.* 4, *defeat, overthrow, discomfiture;* —distress, trouble (My.). 5, disappointment. 6, humiliation. 7, flight. 8, bowing, bending, stretching, knitting (the brow); a bend (ಕೊಂಕು Nn. 132, o. r. ಭಗ್ನ), a fold (of a garment). 9, a wave (ವೀಚಿ, ಕಡುದೆರೆ Mr. 406; J. 6, 2). 10, falsehood, deceit, fraud. See ಅ-. — ಭಂಗ ಪಡಿಸು. To ruin, to defeat, etc. (My.). — ಭಂಗ ಪಡು. To be ruined, defeated, troubled, disappointed, or humiliated (My.). See Prv. s. ಭ್ರಮರ. — ಭಂಗಬಡು. = ಭಂಗ ಪಡು. (Bp. 51, 83). ತುಂಗಭದ್ರೆಗೆ ಮುಂಗ ಹೋದರೆ ಭಂಗಬ ಡೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). ಹಂಗಿನರಮನೆಗಿನ್ತ ಇಂಗಡದ ಗುಡಿಲೇಸು; ಭಂಗಬಟ್ಟುವ್ದು ಬಿಸಿಯನ್ನಕ್ಕಿನ್ತಲು ತಂಗಳೆ ಲೇಸು (Sp.). — ಭಂಗ ಮಾಡು. = ಭಂಗ ಪಡಿಸು. (My.). See Nr. s. ಪರುಬಲ. — ಭಂಗಮ್ಬಡು. -ಂಪಡು. = ಭಂಗಬಡು. (Bp. 18, 22; 51, 75; 54, 11).

ಭಂಗಶ್ಲೇಷ bhaṅga-ślêsha. = ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ. A kind of pun in rhetorical diction caused by means of words, letters, or cases (Kâvy. III, 3, B, 147. 162).

ಭಂಗಾರ bhaṅgâra. (Šmd. 24). = ಬಂಗಾರ, etc. (ಸುವರ್ಣ, ಹೈರಣ್ಯ Nn. 44). ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಭಂಗಾರಂ (ಕೀರ್ Šmd. I).

ಭಂಗಿ bhaṅgi. = ಬಂಗಿ 1, q. v. Breaking, fracture;—bending, incurvation; undulation;—a wave;—a crooked path;—circumlocution;—irony, wit, repartee;—mere appearance or semblance: *pretext, trick, fraud* (Râm. 1, 5, 29; Bh. 1, 7, 41; J. 5, 60);—*a way, a manner, a kind, a mode, a shape* (ಪರಿ, ವ್ಯಾಕೃತಿ Hlâ. MS.; ಛನ್ದ, ವ್ಯಾಕೃತಿ Mr. 445; see ವ್ಯಾಕೂಪಿ; Kâvy. 1, 5, 45).

ಭಂಗಿತ bhaṅgita. = ಭಗ್ನ. See Bp. 50, 77; ಮಾನ-, ವಿ-.

ಭಂಗಿಸು bhaṅgisu. (Šmd. 63. 92). To break (v. t.), to ruin, to destroy, etc. (Bp. 18, 53; 22, 14; 54, 36; J. 7, 57. 59; 8, 45; 10, 11).

ಭಂಗುರ bhaṅgura. Apt to break, fragile; frail, transitory; changeful, variable. 2, *crooked, bent;* a bend; curved, curled;—fraudulent, crafty, dishonest. See Kâvy. V, 950; Čpr. 5, after 39; Bp. 40, 59; ಅ-.

ಭಂಗೆ bhaṅgĕ. = ಬಂಗಿ 2. *The common hemp plant, Cannabis sativa* Lin.

ಭಂಗ್ಯ bhaṅgya. *A field of hemp.*

ಭಜಕ bhajaka. A worshipper, a votary. (My.). ಭಜಕಂ (one is a worshipper) ದೈವದಿ ಭಕ್ತಯುಳ್ಳಡೆ (Śś. 55).

ಭಜನ bhajana. Dividing, sharing (see ವಿ-); division (also in arithmetic, My.). 2, serving, adoring, adoration, worship, devotion;—the act of waiting or attending upon;—repeating the name or names of a god as an act of worship (Mhr.; My.).

ಭಜನೆ bhajanĕ. = ಭಜನ. (Bp. 40, 36; 50, 48; 60, 58; My.). See Prv. s. ಭೋಜನ.

ಭಜಿಂಪಿಸು bhajiyisu. = ಭಜಿಸು. (Šśv. 4, 117).

ಭಜಿಸು bhajisu. To adore, to worship, etc. (Bp. 1, 30; 3, 81; 6 sum.; 24, 77; 41 sum.; 41, 26; 43, 78; 47, 4; 50,

54; 52, 25; 54, 60; 58, 23; 60, 51; 61, 52. 67; J. 1, 11; 2, 19; 8, 41; 15, 23; My.). 2, to repeat the name or names of a god as an act of worship (My.). — ಭಜಿಸು ಭಜಿಸು. rep. (Bp. 6, 30).

ಭಂಜಕ bhaṅjaka. One who breaks or destroys (My.); what breaks or destroys.

ಭಂಜನ bhaṅjana. The act of breaking or destroying (ದಹನ, ಸುಡುಹ Mr. 48); routing; removing, dispelling;—paining, afflicting;—checking, arresting. See ಪ್ರ-.

ಭಂಜನೆ bhaṅjanĕ. = ಭಂಜನ. (J. 13, 29).

ಭಂಜಿಕೆ bhaṅjikĕ. Breaking. See ಶಾಲ-. 2, = ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ, a wooden puppet, a doll, in ಆಕೃತಿಯ ಭಂಜಕೆ (J. 10, 11).

ಭಂಜಿತ bhaṅjita. (= ಭಗ್ನ). Broken, etc. (J. 5, 25).

ಭಂಜಿಸು bhaṅjisu. To break (v. t.); to discomfit, to humiliate, to dishonour (ಅಪಮಾನ Śmd. Dh.). See Śmd. 244; Grj. 2, after 106; Bp. 23, 26; 36, 43; 51, 60; 56, 22.

ಭಟ bhaṭa. = ಬಟ 1 No. 1, ಬಣ್ಣ 2, etc. *A warrior, a soldier;* a valiant man, a hero (ಶೂರ, ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ಕಲಿ, ವೀರ Mr. 230). ಸೆಣಸುವ ಭಟರಾರ್? (Śmd. 177). 2, *a man of a barbarous tribe* (see Hlâ. s. ಬೇಡ 1).

ಭಟಗರ್ಜನೆ bhaṭa-garjanĕ. The roaring or battle-cry of warriors (ಬೊಬ್ಬೆ Bhn. 44).

ಭಟಾಗ್ರಣಿ bhaṭa-agraṇi. A chief or leader of warriors, a hero (ಭೀಮ, ವೀರಭಟ Nn. 5).

ಭಟಿತ್ರ bhaṭitra. *Roasted on a spit.*

ಭಟ್ಟ bhaṭṭa. = ಬಟ 1 No. 2, ಬಟ್ಟ 2. Any learned man (Brâhmaṇa), doctor or philosopher, used also as a title (My.);—best, excellent. 2, a hereditary panegyrist, a bard, an encomiast.

ಭಟ್ಟಾರಕ bhaṭṭâraka. *Venerable, respectable;* a noble lord, a great and learned man; a sage (Čpr. 1, 35; Abh. P. 16, after 39).

ಭಟ್ಟಿ bhaṭṭi. N. of an author. (My.).

ಭಟ್ಟಿನಿ bhaṭṭini. *A woman of high rank, a queen, but not the consecrated one.*

ಭಣಿತ bhaṇita. = ಬಣಿತೆ. Sounded, uttered, spoken, said; called, named; talking, talk, conversation.

ಭಣಿತಿ bhaṇiti. = ಭಣಿತ. Speech, talking, talk, discourse. (R.).

ಭಣ್ಟಾಕಿ bhaṇṭâki. (also ಭಣ್ಟಾಕ). *The egg-plant, Solanum melongena* Lin. (see ಬದನೆ).

ಭಣ್ಡ bhaṇḍa. 1. = ಬಣ್ಡ 3. Tbh. of ಭಾಣ್ಡ. See ಭಣ್ಡಾರ. ಖೈತ್ರ ದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಭಣ್ಣ (ಆತರ, ತರಪಣ್ಯ Nr.).

ಭಣ್ಡ bhaṇḍa. 2. = ಬಣ್ಡ 4. A jester, a buffoon, an actor, a mime, a mimic. 2, N. of a particular mixed caste.

ಭಣ್ಡನ bhaṇḍana. = ಬಣ್ಡಣ. Armour, mail. 2, war, battle. 3, evil, wickedness, mischief.

ಭಣ್ಡಾರ bhaṇḍa1-âra1. = ಬಣ್ಡಾರ. Tbh. of ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ (Śmd. 383. 24; ಕೋಶ Nr.; ಹರಿ, ಕೋಶ Nn. 10; ಕೋಶ 52; ಗಂಜು, ಕೋಶ 104; ಕೋಶಗೃಹ Kk. 47; ಕೋಶದ ಗೃಹ Śm. 37; ಕೋಶ Mr. 518; ಧನಾಶ್ರಯ Nn. 133; Mhr.; see Bp. 31, 11; 42, 13; Č. Bp. 47, 40; Bh. 1, 8, 64; 2, 4, 9; J. 3, 26; 4, 67; ಮಾಣಿಕ-). ಧನಧಾನ್ಯಂ ತೀವಿ ಭಣ್ಡಾರದೊಳ್ ನಡಿಪಂ ಭಾಗ್ಯದ ಕರ್ತನಯರ್! (Śś. 96).

ಭಣ್ಡಾರಿ bhaṇḍâri. = ಬಣ್ಡಾರಿ. The overseer of a store-house; a treasurer (see Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ; Bp. 3, 86; 5, 18; 22, 59; 27, 77; 30, 5; 55, 8; 57, 88. 90; 59, 29; 60, 2. 62).

ಭಣ್ಡಾರಿಗ bhaṇḍâriga. = ಭಣ್ಡಾರಿ. (Čpr. 7, after 151).

ಭಣ್ಡಿ bhaṇḍi. *A climbing herb, yielding a red dye, Bengal madder, Rubia munjista* Roxb.

ಭಣ್ಡಿಲ bhaṇḍila. Fortunate, happy, prosperous, auspicious;—fortune, welfare. 2, a messenger. 3, an artizan. 4, *the tree Mimosa sirissa* (seeressa) Roxb. (see ಬಾಗೆ).

ಭಣ್ಡೀರ bhaṇḍîra. = ಭಣ್ಡಿಲ. See ಬಾಗೆ. (My. Amara).

ಭಣ್ಡೀರಿ bhaṇḍîri. *Bengal madder, Rubia munjista* Roxb.

ಭಣ್ಡೀಲ bhaṇḍîla. = ಭಣ್ಡೀರ. See ಬಾಗೆ. (My. Amara).

ಭತ್ತ bhatta. = ಬತ್ತ 1, etc.

ಭತ್ವ bhatva. The letter or syllable ಭ (Śmd. 368).

ಭದ್ರ bhadra. = ಬದ್ದರ. *Good, well, prosperous, happy, auspicious* (ಮಾಂಗಲ್ಯ, ಶಿವ Nn. 6; ಸುಮಂಗಲ, ಶುಭ 99). 2, *favourable, propitious, gracious, kind, friendly, good, excellent* (ಒಳ್ಳಿತು, ವೃಷಭ Hlâ. MS.); excellence, greatness (ಅಲ ಘು, ಗುರುತ್ವ 99). 3, *pleasant; lovely, beautiful.* 4, safeness; safe, secure; firm, strong, as a cloth, a rope (My.). 5, prosperity, happiness, welfare, good fortune, fortune. 6, *a bull, an ox* (ಪುಂಗವ, ಗೂಳಿ 99). 7, *a particular kind of elephant;* an elephant (ಮದೇಭ, ಆನೆ 99). 8, gold. 9, a cutting, a gap, a chasm (ಛೇದನ, ಶ್ವಭ್ರ 99). 10, N. 11, N. of a musical instrument (see s. ಪಂಚಮಹಾನಾದ್ಯ). ಭದ್ರಾ ನೂಡಿದಪ್ಪು ನಿದ್ರೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). 12, = ಭದ್ರಪೀಠ. (Bh. 1, 7, 17).

ಭದ್ರಕ bhadraka. Good; fine, handsome, beautiful. 2, N. of two vṛittas (Čh.).

ಭದ್ರಕಾಲಿ bhadra-kâli. ಭದ್ರಕಾಳಿ. The śakti or personified energy of Śiva: Pârvatî, Durgâ (Č. Bp. 32, 43; My.).

ಭದ್ರಕುಮ್ಭ bhadra-kumbha. *A (metal) jar filled with water from a holy place* (see Si. 268).

ಭದ್ರಗಜ bhadra-gaja. A favourite royal elephant (J. 5, 4).

ಭದ್ರದಾಯಕ bhadra-dâyaka. The bestower of welfare: god (My.).

ಭದ್ರದಾರು bhadra-dâru. *A sort of pine, Pinus deodora* Roxb.

ಭದ್ರಪದೆ bhadra-padĕ. N. of the third and fourth lunar asterisms (see ಭಾದ್ರಪದೆ).

ಭದ್ರಪರ್ಣಿ bhadra-parṇi. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಭದ್ರಪೀಠ bhadra-pîṭha. A splendid seat; a throne (ಸಿಂಹಾಸನ Mr. 262).

ಭದ್ರಬಲೆ bhadra-balĕ. *The shrub Paederia foetida* Lin.

ಭದ್ರಮಣಿ bhadra-maṇi. A beautiful precious stone (Râm. 1, 13, 6).

ಭದ್ರಮಣ್ಟಪ bhadra-maṇṭapa. A fine nuptial shed (My.; Bh. 1, 14, 1; J. 31, 14); a beautiful shed erected on other festive occasions (Rśv. 13, after 61).

ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ bhadra-mustaka. = ಭದ್ರಮುಸ್ತ, q. v. *A kind of sedge, Cyperus hexastachyus* Rottl. (the root of the grass Cyperus pertenuis Roxb. = ಗುಸ್ತ್ರಿ q. v.).

ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ bhadra-muste. = ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ. (ಮುಸ್ತಕ, ಕುರುವಿಸ್ತ, ಜಲದ Hlâ.; ಸೀಳವಾದ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೇ ಮುಸ್ತೆ Si. 162). ಕೆಮ್ಪುಛಾಯೇ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ (ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ, ಗುಸ್ತ್ರಿ, ಡೊಪ್ಪಾನೇ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ 162).

ಭದ್ರಯವ bhadra-yava. *The seed of Wrightia antidysenterica* R. Br.

ಭದ್ರಶ್ರೀ bhadra-śrî. *The sandal tree;* sandalwood.

ಭದ್ರಾ bhadrâ. N. of the second, seventh and twelfth days (tithis) of the lunar fortnight. (My.).

ಭದ್ರಾಕರಣ bhadrâ-karaṇa. Making beautiful: *the act of shaving.* ಭದ್ರಾಕರಣ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಭದ್ರವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಭದ್ರಾಕಾರ bhadra-âkâra. A beautiful form (J. 16, 5).

ಭದ್ರಾಕೃತಿ bhadra-âkṛiti. = ಭದ್ರಾಕಾರ. (J. 1, 3).

ಭದ್ರಾಕ್ಷ bhadra-aksha. A particular seed of which beads are made. (My.).

ಭದ್ರಾಂಗಿ bhadra-aṅgi. A woman with a beautiful body (Grj. 3, after 91).

ಭದ್ರಾತಕ bhadrâtaka. A kind of sedge, Cyperus hexastachyus (ಭನ, ಗೇಕು Nn. 15; ಗೇಕು Mr. 138).

ಭದ್ರಾವತಿ bhadrâ-vati. ಭದ್ರಾವತೀ. N. of a town (J. 2, 34. 36). — ಭದ್ರಾವತೀಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. Yauvanâśva, the king of Bhadrâvatî (J. 4, 56; 5, 4).

ಭದ್ರಾಶ್ವ bhadra-aśva. N. of a dvîpa, and of a varsha. (My.). 2, N. of persons.

ಭದ್ರಾಸನ bhadra-âsana. *A splendid seat; a throne.* (Grj. 4, 39; J. 16, 2). 2, a particular posture of a devotee while meditating.

ಭದ್ರಾಸ್ತರಣ bhadra-âstaraṇa. A beautiful carpet (Bh. 1, 8, 69).

ಭದ್ರಿಸು bhadrisu. To shave (ಮುಣ್ಡನಕ್ಕಿಯೆ Śmd. Dh.).

ಭದ್ರೆ bhadrĕ. The seventh astrological division (karaṇa) of the day (My., = ವಿಷ್ಟಿ).

ಭಪ್ಪಲೆ bhapparĕ. Well done! bravo! (ಪೂತುರೆ, ಶಾಪಾಸು G., Cb.; *cf.* ಭಾಪುರೆ).

ಭಯ bhaya. *Fear, alarm, dread, apprehension; dismay, fright, terror* (ಅಳಙ್ Čt. I, 7; ಎಳಙ್ II, 19; ಅಳಙು, ಪೆಳಙ್, ಅಡಿಪ್ಪ Kk. 42; ಅಳ್ಕು, ಬೆಗಡು 83); danger, peril, risk, jeopardy. 2, one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15). ಭಯದಿನ್ದ ಭಕ್ತಿ, ನಯದಿನ್ದ ಯುಕ್ತ.—ಬತ್ತಲೆಯಿದ್ದವಗೆ ಎತ್ತಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.—ನಯವಾಗಲಿ ಭಯವಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲದವ ದಯವೇನು ಮಾಡ್ಯಾನು?—ಭಯವಾದ ವಸ್ತು ನಯವಾದರೂ ನಮ್ಬು ಕೂಡದು.—ನಯದಿನ್ದಲಾಗದ್ದು ಭಯದಿನ್ದಲಾದೀತೇ?—ಭಯವಾದ್ದು ನಯದಿನ್ದ ಲಯವಾದೀತೇ? (Prvs.). See ಅಳ್ಕುಳಿಸು, ಅಗಿ, ಅಂಜು, ಅಳಙ್, ಅಳ್ವಙ್, ಅಳ್ಕು, ಕೋಡು, ಜೀಙ್, ತಲ್ಲುಟಿ, ಪೆಳಙ್, ಬಿಗುರ್, ಬೆರ್ಚಿಸು, ಬೆರ್ಚು, ಬೆಳ್ಕಙ್, ಮಣಿ, ಸುಗಿ; Prv. s. ಭ್ರಾನ್ತಿ. — ಭಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To become afraid or alarmed (Bp. 18, 56; Dp. 59, 5; B. 5, 57). — ಭಯಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಭಯಗೊಳ್. (ಅಗಿ, etc. Śs.; Śśv. 4, 7; J. 26, 63). ತಮು ತಮುಗೆ ಭಯಂಗೊಣ್ಡರ್ (Śmd. 292). — ಭಯಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To frighten, to alarm. ಮಧುಮಾಸಕೇಸರಿ ವಿಯೋಗಿಗಳೆಮ್ಬ ಮೃಗಂಗಳಂ ಭಯಂಗೊಳಿಸಿದುದು (Śmd. 81). — ಭಯ ತಟ್ಟು. Fear to touch, strike or seize. ಆವನಿಗೆ ಭಯ ತಟ್ಟಿತು (My.). — ಭಯ ಪಡಿಸು. = ಭಯಂಗೊಳಿಸು. (My.). — ಭಯ ಪಡು. To fear, to be alarmed (My.). ಬಲವದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೀಲೆ ಭಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ (Prv.). — ಭಯ ಬಡಿ. = ಭಯ ತಟ್ಟು. ಅವನಿಗೆ ಭಯ ಬಡಿಯಿತು (My.). — ಭಯ ಭಕ್ತಿ. Fear and devotion (Bp. 23, 27; 29, 24; 45, 14; 46, 46; 47, 59; B. 4, 143; C.). ಭಯಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವ ದಯವೇನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). — ಭಯಮುಙ್. Fear to arise (Čpr. 5, 81). — ಭಯವ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಭಯ ಪಡು. (Čpr. 6, 39). — ಭಯವ್ಪಡಿಸಿ. -ಂ-ಪಡಿಸಿ. = ಭಯಗೊಳ್. (Śśv. 5, after 19). — ಭಯವನಾನ್. -ಆನ್. = ಭಯಗೊಳ್. (ಅಗಿ, ಅಳ್ಕು, ಬಳ್ಕು, ಬೆಮರ್, ಸುಗಿ, ಸುರುಳ್ Śm. 40; Kk. 72). — ಭಯವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಭಯಗೊಳ್. (Bp. 51, 63).

ಭಯಕಾಱಿ bhaya-kâṛa. = ಭಯಂಕರ. (ವ್ಯಾಕ Nn. 74).

ಭಯಂಕರ bhaya-ṅ-kara. Fear-causing, terrifying; *fearful, formidable, terrible.*

ಭಯಂಕರತನ bhayaṅkaratana. The state of being formidable (ವಿಷಮ Čb.).

ಭಯಂಕರಧ್ವನಿ bhayaṅkara-dhvani. A terrible voice. See ಗರ್ಜಿಸು.

ಭಯಂಕರಿ bhayaṅkari. A formidable woman. (J. 16, 35).

ಭಯಂಕಾರಿ bhaya-ṅ-kâri. Vîrabhadra (ವೀರ, ದಕ್ಷಾರಿ, ಶರಭ, ವೀರಭದ್ರ Mr. 15).

ಭಯಂಕೃತಿ bhaya-ṅ-kṛiti. The causing of fear, fearfulness. — ಭಯಂಕೃತಿಗೆಯ್. To cause fear (Rśv. 6, 46).

ಭಯತ್ರಸ್ತ bhaya-trasta. Trembling for fear (My.).

ಭಯದ್ರುತ bhaya-druta. *Fleeing for fear, routed, put to flight.*

ಭಯಧ್ವನಿ bhaya-dhvani. A voice expressing fear. See ಕೀಱು.

ಭಯನಿವಾರಕ bhaya-nivâraka. One who checks, suppresses or takes away (another's) fear (My.).

ಭಯನಿವಾರಣ bhaya-nivâraṇa. = ಭಯನಿವಾರಕ. (J. 11, 36).

ಭಯಭ್ರಷ್ಟ bhaya-bhrashṭa. Scattered in terror, put to flight. (My.).

ಭಯಭ್ರಾನ್ತ bhaya-bhrânta. Confused, perplexed or bewildered on account of fear (My.).

ಭಯರಕ್ಷೆ bhaya-rakshĕ. Saving from fear (Bp. 50, 48).

ಭಯರಸ bhaya-rasa. Fear or terror as a sentiment (Grj. 5, after 42).

ಭಯವಿಕಾರ bhaya-vikâra. Perturbation or excitement on account of fear. See ಕೆಕ್ಕಳಿಸು.

ಭಯಸ್ಥ bhaya-stha. A man who stands in fear or is afraid (My.). Feminine ಭಯಸ್ಥೆ (Abh. P. 15, after 65).

ಭಯಹರ bhaya-hara. One who removes or takes away fear (Bp. 44, 35).

ಭಯಾತುರ bhaya-âtura. Distressed with fear, agitated with alarm (Bp. 34, 11).

ಭಯಾನಕ bhayânaka. *Fearful, formidable, terrible, horrible.* 2, fear, terror (ಗುರ್ವು, ಬಿಗುರ್ವು Čt. II, 50). 3, *the rasa or sentiment of terror excited by poetical or dramatic composition* (Kâvy. IV, 1, 10; 2, 42. 43. 45. 52).

ಭಯಾಬ್ಧಿ bhaya-abdhi. An ocean of terror (Śśv. 4, 110).

ಭಯಾರ್ತ bhaya-ârta. Distressed with fear, alarmed (My.).

ಭಯಾರ್ತಿ bhaya-ârti. Distress from fear, alarm. — ಭಯಾರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get alarmed or frightened (Śśv. 4, 44).

ಭಯಾವಹ bhaya-âvaha. *Bringing fear or danger, causing alarm, formidable.*

ಭರ್ bhar. — ಭರ್ ಭರ್. rep. Sound in imitation of that produced by a strong wind (S. Mhr.).

ಭರ bhara. Bearing, carrying;—bringing, getting;—granting;—cherishing, upholding, supporting. 2, the act of taking or carrying, taking away, theft. 3, a burden, a load, a weight, a mass. 4, a particular weight or measure, 20 tulés. 5, *a large quantity, a great number, a multitude, plenty, bulk, muchness, excess* (ಅತಿಶಯ G.). 6, fulness of purpose, desire, etc. (Mhr.): desire (Bh. 4, 11, 36). ಭರಕ್ಕೆ ಬೀಯು, to desire (B. 4, 12).

7, exacerbation, violent passion (Mhr.). ಭರಕ್ಕೆ ಬೀಡು, to be exacerbated or irritated (B. 4, 16). 8, quickness, haste (Bp. 30, 17; 39, 62; Bh. 1, 7, 41; 1, 10, 8; J. 7, 32; 11, 11; see ಕಡು-). ಭರದಿನ್ದ ಹೋಗುವವನ ಸಂಗಡ ಹೊಯ್ ಹೊತ್ತಿಯಾ? ಅನ್ದ (Prv.). — ಭರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To hasten (v. i., Abh. P. 14, after 47). — ಭರಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To begin to move with speed (Rśv. 5, 78). — ಭರ ಭರನೆ. rep. In great haste (My.). ಭರ ಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಬುಜ್ಜಿನೇ ಹಾಜಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಭರ ಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಭೈರವದೇವರ ಸಂಗಡ ಭೈರವಾಸ ಕೇಳಿದ (Prvs.).

ಭರಕ್ bharak. A sound produced by cutting grass, etc. (C.).

ಭರಟ bharaṭa. A potter. 2, a servant. (R.).

ಭರಣ bharaṇa. Bearing, carrying;—supporting, cherishing, maintaining, nourishing;—nutriment;—*wages, hire.* 2, filling, filling up; filling stuff, filling material (My.; Mhr.).

ಭರಣಿ bharaṇi. = ಬರಣಿ, q. v. 2, the second nakshatra (My.).

ಭರಣ್ಯ bharaṇya. *Wages, hire.*

ಭರಣ್ಯಭುಜ್ bharaṇya-bhuj. Receiving wages, working for hire: a servant; *a hired labourer.*

ಭರತ bharat. Bearing, bringing; wearing, having. See ಭರದ್ವಾಜ.

ಭರತ bharata. *An actor, a dancer, a mime.* 2, N. of a muni, the author of the gandharvavêda or alaṅkâraśâstra (every branch of dramatic writing and theatrical exhibition). 3, the science of dramatic action or of dramaturgy (Bp. 3, 42). 4, N. of a son of Daśaratha and younger brother of Râma (J. 2, 4. 55; 18, 2. 3, etc.). 5, N. of a monarch (or the first monarch) of all India (see Prv. s. ಗಣ್ಟೆ). 6, the flux of the ocean; flow (Grj. 9, 51; My.). — ಭರತ ಇದೆತ. Flow and ebb (My.).

ಭರತಖಣ್ಡ bharata-khaṇḍa. = ಭರತವರ್ಷ. (ಭಾರತ G.; B. 3, 29; 4, 114; My.).

ಭರತಜ್ಞ bharata-jña. A man conversant with dramatic writings and rules (Bp. 59, 29).

ಭರತಪಕ್ಷಿ bharata-pakshi. (ಪಾತಕ್ಯಾಹ, ಕಾಲಕಣ್ಣಕ, ಕೆಲವರು ನೀರುಕಾಗಿ ಅನ್ನುರು Si. 173).

ಭರತವರ್ಷ bharata-varsha. The country of the monarch Bharata: India. (B. 4, 114).

ಭರತಶಾಸ್ತ್ರ bharata-śâstra. A work on every branch of dramatic writing and theatrical exhibition (Kâvy. IV, 2, 19; Bp. 19, 2).

ಭರತಾಗ್ರಜ bharata-agraja. The elder brother of Bharata: Râma. (My.).

ಭರತಾನುಜ bharata-anuja. N. of Śatrughna (J. 20, 14. 15, etc.).

ಭರತಾವರಜ bharata-avaraja. N. of Lakshmaṇa (J. 19, 30).

ಭರದಣ್ಡು bhara-daṇḍu (*i. e.* -davuḍu). = ಭರದಾಣ್ಡು. The full gallop or run (Mhr. ಭರದವಡ, ಭರಜೌಡ). — ಭರದಣ್ಡುಕುದುರೆ. A horse that runs at full speed (Si. 273).

ಭರದಾಣ್ಡು bhara-dâṇḍu. = ಭರದಣ್ಡು. (ದ್ರೌರಿತಕ, ಬಿಡುನಡೆ Si. 274).

ಭರದ್ವಾಜ bharat-vâja. *A sky-lark.* 2, *N. of another bird* (ವ್ಯಾಘ್ರಾಟಿ, ವಲಿಯನ ಹಕ್ಕಿ Nr.; ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ, ಹೆಗ್ಗಾಜಿ Hlâ.; Mr. 170; Br. says that it is the king-crow, a black long-tailed bird; see Si. 172). 3, N. of a ṛishi (ಭಗವಾನ್ Mr. 257; J. 1, 11; 33, 40). See ಸಮ್ಯಾರಗಾಗೆ.

ಭರವಸ bharavasa. = ಬರವಸ, etc. Confidence, trust (Mhr., H.; Bp. 20, 6; 23, 19; 38, 57; 43, 27; 46, 65; 47, 40; B. 5, 104; My.). ಭರವಸವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಬಣ್ಣವಾಳ ಕಳಕೊಣ್ಡ.— ಪರವಾಸ ಮಾಡುವವನ ಭರವಸ ಸಲ್ಲದು (Prvs.). 2, quickness, eagerness (Bp. 5, 25; 11, 21; Abh. P. 16, 13?).

ಭರವು bharavu. Eagerness (Bp. 2, 56).

ಭರಿ bhari. = ಬರಿ. Bearing; possessing; maintaining, supporting, nourishing. See ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಮ್ಭರಿ. — ಭರಿ ಕೆಯ್. (Śmd. 24). The feeding arm: the trunk of an elephant (Rśv. 6, after 11, twice; 6, 72; 13, 86).

ಭರಿತ bharita. Nourished;—*full, filled, full of* (Bp. 61, 61; B. 4, 143).

ಭರೂಟಕ್ bharûṭaka. (= ಚರೂಟಿ). *Fried meat* (ತಾಳಿಸಿದ ಅಡಗು Hlâ.).

ಭರ್ಗ bharga. Radiance, splendour, lustre, shine. 2, *Śiva.*

ಭರ್ಜನ bharjana. Roasting, frying, baking; a frying-pan. 2, annihilating. (R.).

ಭರ್ತ bharta. Tbh. of ಭರ್ತೃ. (My.; see Bp. 30, 15; 34, 4; ವಿಶ್ವ-).

ಭರ್ತಾಫೆ bhar-tâphĕ. A complete set of dancing girls and musicians (ತಾರ್ಯತ್ರಿಕ, ನಾಟ್ಯ, ಕುಣಿಯುವದು ಹಾಡುವದು ಚಾಔಸುವದು ಈ ಮೂರು ಕೂಡಿದ ನಾಟ್ಯ Si. 64).

ಭರ್ತಾರ bhartâra. Tbh. of ಭರ್ತೃ (Śmd. 104; My.).

ಭರ್ತಿ bharti. = ಬರತಿ. Filled or loaded state, as of carts, vessels, ships, bags, etc. ಬಣ್ಣಿ ಭರ್ತಿಯಾಯಿತು (is filled or loaded, My.). ಬಣ್ಣಿಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡು (My.). ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವವ ಕೇರ್ತಿ ಪಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). 2, the flux of the ocean (Mhr. ಭರತೀ). 3, the state of possessing many inhabitants, a market with various goods, etc. (My.; B. 4, 147). ಈ ಊರು ಭರ್ತಿಯಾಗಿದೆ (My.).

ಭರ್ತುರ್ bhartu. Tbh. of ಭರ್ತೃ (Bp. 34, 4).

ಭರ್ತೃ bhartṛi. = ಭರ್ತರ್, ಭರ್ತಾರ, ಭರ್ತುರ್, ಭರ್ತ್ರು. A cherisher, a nourisher, a holder, a supporter, a protector;—a master, a lord;—*a husband;*—a chief.

ಭರ್ತೃದಾರಕ bhartṛi-dâraka. *A crown prince,* especially in the drama (ನರ್ತನದ ಜೀವಿಯ ನನ್ದನ Mr. 83).

ಭರ್ತೃದಾರಿಕೆ bhartṛi-dârikĕ. *A princess* (ನರ್ತನದ ಸತಿ Mr. 83).

ಭರ್ತ್ರು bhartru. Tbh. of ಭರ್ತೃ. (Bp. 28, 65).

ಭರ್ತ್ಸನ bhartsana. Threatening; reviling;—threat, menace; *reproach, abuse.* See ತಿಟ್ಟು.

ಭರ್ಮ bharma. Support, maintenance, nourishment. 2, *hire, wages.* 3, *gold.* — ಭರ್ಮಪಮ್ಯ. A mansion of gold (Śśv. 1, 55).

ಭರ್ಮ್ಯ bharmya. Gold (ಭಂಗಾರ ಔ. I, 67, o. r. ಕೃಂಗಾರ).

ಭಲ bhala. = ಬಲ 1, ಭಲಾ. Fine! well done! bravo! (Sk. ಭಲ; Mhr. ಭಲೇಂ, ಭಲ್ಲಾ; Bp. 6, 23; My.; Tĕ., T. ಭಳಾ). See ಜಾಂಗು-. — ಭಲ ಭಲರೆ. Very fine! very well done! (Bp. 45, 51).

ಭಲರೆ bhalarĕ. also ಭಲರೇ. = ಭಳರೆ, ಭಳಿರೆ. Fine! well done! bravo! (Grj. 10, 72. 79; Bp. 20, 19; 40, 35; 44, 13; 50, 24; 56, 14; V. 14, 55; see ಜಾಂಗು-; Prv. s. ಜೋನಗಿತ್ತಿ). — ಭಲರೆ ಭಲರೇ. also ಭಲರೇ ಭಲರೆ. = ಭಲ ಭಲರೆ. (Bp. 22, 54; 26, 6; 30, 25; 52, 42; 59, 13. 47).

ಭಲಾ bhalâ. = ಭಲ. (Bp. 5, 39; see ಜಾಂಗು-). ಭಲಾ, ಜಟ್ಟೀ! ಅನ್ದರೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದ.—ಚೀ! ಎನ್ದರೆ ತನ್ನ ಭಲಾ! ಎನ್ದರು ಆನ್ಜ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಭಲ್ಲ bhalla. *A kind of arrow with a point of a particular shape.* 2, *a bear (cf.* ಬಳ್ಳ).

ಭಲ್ಲಕೀನಗರ bhallaki-nagara. N. (Bp. 57, 6).

ಭಲ್ಲಾತಕ bhallâtaka. *The marking-nut tree, Semecarpus anacardium* Lin. (ಮಹಾಕಾಲ, ಗೇರು Nn. 97; ಪಾವಕ, ಗೇರು 122; ಗೇರು Mr. 115).

ಭಲ್ಲಾತಕಿ bhallâtaki. = ಭಲ್ಲಾತಕ. *The marking-nut tree.*

ಭಲ್ಲುಕ bhalluka. *A bear.*

ಭಲ್ಲೂಕ bhallûka. *A bear.*

ಭಲ್ಲೆಯ bhalléya. (Śmd. 24). = ಬಲ್ಯ, etc.

ಭವ bhava. Becoming, being, state of being, existing, existence; a dwelling (see ಜೈತ್ಯಭವ). 2, arising, coming, produced or born from. 3, *birth, production, origin* (ಹುಟ್ಟುವುದು Bhn. 17). 4, a repetition of births, transmigration (ಪುನರ್ಭವ, ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಕ Nn. 114; ಮುಗುಟಿ ಪುಟ್ಟುವುದು Mr. 474). 5, *worldly or mundane existence, life.* 6, the world. 7, a sound state of being, welfare, prosperity, health. 8, *Śiva* (ತಿವ, ಈಶ್ವರ 114). 9, sign for a metrically long syllable (Čh.). See ಆನು-, ತದ್-, ಸಮ್-, etc. ನವದರೂ ಭವ ತಪ್ಪದು (Prv.). See Prv. s. ತಿವ. — ಭವ ಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. One who destroys his welfare (Bp. 15, 29).

ಭವಕ್ಷಯ bhava-kshaya. One who has made an end, or makes an end, of transmigration, etc. (Bp. 61, 47).

ಭವಜನ್ಯ bhava-janya. That which is to be produced, or is produced, by birth: birth (or worldly existence) and subsequent misery (Bp. 47, 61).

ಭವತಿ bhavat. (Śmd. 100). Being, becoming;—present; present time (Kâvy. I, 5, 1-5). 2, you, your honour, your (Bp. 45, 53). See ತತ್ರ-.

ಭವತಿ bhavati. Your ladyship, lady (Čh. v. 307; My.).

ಭವತ್ಕಾಲ bhavat-kâla. Present time (Kâvy. I, 5, 17).

ಭವದೀಯ bhavadîya. Your honour's, your, thy, thine (Bp. 32, 60; Śśv. 4, 50).

ಭವದೂರ bhava-dûra. One who is distant from, or quite unconnected with, the world and its misery (Bp. 1, 7; 5, 15; 46, 74; My.).

ಭವದ್ರಾಜ್ಯ bhavat-râjya. (Śmd. 100). Your honour's kingdom.

ಭವನ bhavana. Being, existing; becoming; production, birth. 2, *a place of abode, a house, a home, a dwelling, a mansion, a residence, an edifice* (ಮನೆ Nn. 51. 59). 3, *the place where any thing grows, a field.*

ಭವನಾಮರ bhavana-amara. N. (Čpr. 5, after 80 & 89).

ಭವನಾಭ್ಯರ್ಣ bhavana-abhyarṇa. The proximity of a house (ವಿವಕ್ಷಿತ, ಮನೆಯ ಸಮೀಪ Nn. 103).

ಭವನಯೋಧಿ bhava-payôdhi. The ocean of transmigration (Čpr. 7, 15).

ಭವಪಾಶ bhava-pâśa. The fetters of mundane existence (Bp. 39, 10).

ಭವಪಾಶನಾಶನ bhavapâśa-nâśana. One who destroys the fetters of mundane existence (Bp. 61, 55).

ಭವಬನ್ಧನ bhava-bandhana. = ಭವಪಾಶ. (Bp. 60, 51).

ಭವಭವಾನ್ತರ bhava-bhava-antara. A numerous repetition of births, transmigration (ಆಫ, ಭವಾನ್ತರ Nn. 115).

ಭವಮೂಲೆ bhava-mûlé. Transmigration (ಆಫ Mr. 515; Bp. 38, 67; Abhâ. 1, 39).

ಭವರೋಗ bhava-rôga. Birth or births looked upon as a disease (My.).

ಭವರೋಗವೈದ್ಯ bhavarôga-vaidya. The curer of the bhavarôga, he who liberates from transmigration: god (My.).

ಭವವಾರಾಶಿ bhava-vârâśi. = ಭವಪಯೋಧಿ. (Śśv. 5, 32).

ಭವಸಪತ್ನ bhava-sapatna. An enemy of birth, etc. (Bp. 33, 1).

ಭವಸಾಗರ bhava-sâgara. = ಭವಪಯೋಧಿ. (My.).

ಭವಾನಿ bhavâni. -ನೀ. *Pârvatî, Śiva's wife.*

ಭವಾನ್ತರ bhava-antara. *Another existence;* a former existence; a future existence; transmigration (ಆಫ, ಭವ ಭವಾನ್ತರ Nn. 115).

ಭವಾನ್ಯಧೀಶ bhavânî-adhîśa. Śiva (Bp. 24, 18).

ಭವಾಬ್ಧಿ bhava-abdhi. = ಭವಸಾಗರ. (Bp. 34, 47).

ಭವಾಬ್ಧಿನಾವೆ bhavâbdhi-nâvé. A ship for crossing the bhavâbdhi (Bp. 36, 7).

ಭವಾಮ್ಭೋಧಿ bhava-ambhôdhi. = ಭವಸಾಗರ. (J. 15, 22).

ಭವಾರಿ bhava-ari. = ಭವಸಪತ್ನ. 2, Kâma (ಅತನು Kâvy. V, 62).

ಭವಿ bhavi. = ಬವಿ. Living, being, having life and sensation; a living being. 2, a person that is subject to transmigration, a worldling, a miserable wretch (Bp. 3, 86; 21, 9; 27, 50; 28, 36; 32, 33; 40, 14; 45, 15. 17; 49, 4; 53, 45; 55, 21; 60, 8. 14. 15. 17; Śâstrasâra in W. 1259).

ಭವಿಕ bhavika. Beneficial, suitable; prosperous, happy; *prosperity, welfare.*

ಭವಿತವ್ಯ bhavitavya. To become, to be about to become, to be about to take place or happen. 2, fate, destiny (ಭಗ, ಅಹಸ್ಟಾದು Nn. 52); good or bad fortune; happiness, welfare (ವಿಪಾಕ, ಭಾಗಧೇಯ, ಭಾಗ್ಯ Mr. 29; Śmd. 159).

ಭವಿತವ್ಯತೆ bhavitavyatĕ. Inevitable necessity: *fate, destiny.*

ಭವಿತೃ bhavitṛi. Being, becoming; imminent, impending; —*what is about to be, future;*—being or faring well.

ಭವಿಷ್ಣು bhavishṇu. Being, becoming, disposed or inclined to be;—*what is or ought to be or to become;* future;—being or faring well.

ಭವಿಷ್ಯ bhavishya. To be about to become, future, imminent. See ಯದ್-.

ಭವಿಷ್ಯತ್ bhavishyat. About to come to pass, future; futurity, future time; the future tense (Śmd. 90. 266; Kâvy. I, 5, 13-16. 24-26).

ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ bhavishyat-kâla. Future time; the future tense (Śmd. 90 Cm.).

ಭವಿಷ್ಯತ್ಪುರಾಣ bhavishyat-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76), chiefly a manual of religious rites and observances.

ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿ bhavishyanti. Future time; the future tense (Śmd. 54. 91. 259. 274. 294; Kâvy. I, 5, 1-5).

ಭವಿಸು bhavisu. To produce, to cause, to create (Čpr. 1, 50).

ಭವ್ಯ bhavya. Being; to be become; to be about to become, future; fit to become;—what ought to be: *suitable, fit, right; happy, auspicious, prosperous* (ಕಲ್ಯಾಣ, ಶುಭ Nn. 90); good, excellent; handsome, beautiful. 2, surpassing reasoning (ಅತರ್ಕ್ಯ, ಗೆಲ ಬಾರದುದು 90). 3, a being that attains or has attained môksha (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವಗಳು, ಮೋಕ್ಷವನಯ್ದುವ ಜೀವರುಗಳು 90). See Čpr. 2, 66; Bp. 53, 41.

ಭವ್ಯತರ bhavya-tara. Uncommonly fit, etc. (Rśv. 1, 8).

ಭವ್ಯತೆ bhavyatĕ. Suitableness, goodness, excellence (Čpr. 7, 14. 28). 2, futurity.

ಭಷಕ bhashaka. A barker: *a dog.*

ಭಷಣ bhashaṇa. Barking. 2, *a dog.*

ಭಸ್ bhas. A sound heard in breaking wind (S. Mhr.).

ಭಸನ bhasana. A bee. (R.).

ಭಸಿತ bhasita. *Ashes* (ಕ್ಷಾರ, ವಿಭೂತಿ, etc., ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ Mr. 48).

ಭಸಿತರುದ್ರಾಕ್ಷೆಶಾಸನಧರ bhasita-rudâkshi-śâsana-dhara. A Liṅgavanta (Bp. 27, 28).

ಭಸ್ತ್ರೆ bhastrĕ. *A bellows.* 2, a leathern bag.

ಭಸ್ಮ bhasma. = ಬಸುಮ. *Ashes;*—any metallic oxide. — ಭಸ್ಮವಾಗು. -ಆಗು. To be reduced to ashes (Bp. 56, 34).

ಭಸ್ಮಗಂಧಿನಿ bhasma-gandhini. *A kind of perfume* (= ರೇಣುಕಾ).

ಭಸ್ಮಗರ್ಭೆ bhasma-garbhĕ. *A species of plant* (= ಕಪಿಲೆ).

ಭಸ್ಮಪುಟ bhasma-puṭa. Application to fire in order to make ashes. ಭಸ್ಮಪುಟ ಇಡು, -ಮಾಕು (My.).

ಭಸ್ಮಾಸುರ bhasma-asura. A demon who, from Śiva, obtained the power to reduce to ashes any one on whose head he put his right hand (Bp. 54, 56). See ಉರಿಗೆಯ್ಯ.

ಭಳರೆ bhaḷarĕ. = ಭಳರೆ, etc. (Bp. 4, 7).

ಭಳಿರೆ bhaḷirĕ. = ಭಲರೆ, etc. (ಕೊಣ್ಣಾಟ Čt. II, 103; ಕೊಣ್ಣಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38).

ಭಾ bhâ. = ಛಿ. *Light, splendour, lustre.*

ಭಾಕ್ಷ bhâksha. = ಬಾಕ. Habitually eating, gluttonous.

ಭಾಗ bhâga. = ಬಾಗ 2, ಬಾಗೆ, ಭಾಗಿ 2, (ಭಾಗೆಯ). A fraction, a part of a whole; *a part, a portion; a share, a lot, a division, a distribution.* 2, good portion, good fortune; luck, destiny. 3, a quarter, a fourth. 4, *a place, a spot, a region, a side.* ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು (ಸಿರ್ಯಾಣ, ವಿಭಾಗ Nn. 90).

ಭಾಗಧೇಯ bhâga-dhêya. Share, portion; *portion allotted by destiny, luck, fortune, fate;* good fortune (ವಿಪಾಕ, ಭಾಗ್ಯ, ಭವಿತವ್ಯ Mr. 29);—property; — happiness. 2, *revenue, income, tax, dues, impost* (ಅರ್ಥಾಗಮ, ಆಯ, ಸಿದ್ಧಾಯ Mr. 268).

ಭಾಗವತ bhâgavata. (fr. ಭಗವತ್). Relating to Vishṇu or Kṛishṇa. 2, a worshipper of Vishṇu or Kṛishṇa (J. 9, 30). 3, = ಭಾಗವತಪುರಾಣ (My.; B. 4, 208). 4, a man who gives dramatic representations of incidents related in the bhâgavata and any other purâṇas (My.). — ಭಾಗವತ ತಡ ಆಟ. ಭಾಗವತರ ಆಟ. The play of bhâgavatas (My.).

ಭಾಗವತಪುರಾಣ bhâgavata-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76), dedicated to the glorification of Vishṇu; the 10th book is devoted to the history of Kṛishṇa.

ಭಾಗಸ್ಥ bhâga-stha. A man who is entitled to a share, an heir (Si. 430).

ಭಾಗಾಕಾರ bhâgâ-kâra. = ಭಾಗಾರ. Division (in arithmetic, C.). ಭಾಗಾಕಾರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಭಾಗಾರ bhâgâra. Tbh. of ಭಾಗಾಕಾರ. (My.).

ಭಾಗಾರ್ಹ bhâga-arha. Entitled to a portion or inheritance. 2, *to be divided according to shares.*

ಭಾಗಿ bhâgi. 1. = ಬಾಗಿ 1. Having a portion or share; participating in; a partner; one to whom a share is due; having luck, lucky, fortunate;—a co-heir. 2, a possessor, an owner.

ಭಾಗಿ bhâgi. 2. Tbh. of ಭಾಗ. (ವಿಭಾಗ, ಭಾಗ Nn. 79; ಗ್ರಸ್ಥೆ, ವಿಭಾಗ 141, o. r. ಭಾಗಸಂಜ್ಞೆ).

ಭಾಗಿ bhâgi. 3. = ಬಾಗಿ 2. Tbh. of ಭಾಗ್ಯ. — ಭಾಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. See Prv. s. ಭಾಗ್ಯ.

ಭಾಗಿನಿ bhâgini. *A co-heiress.*

ಭಾಗಿನೇಯ bhâginêya. (fr. ಭಾಗಿನಿ). *A sister's son.*

ಭಾಗಿಸು bhâgisu. (Śmd. 92). To divide (especially in arithmetic, Mr. 63; ಹರಿಸು 349; My.).

ಭಾಗಿಸುಹ bhâgisuha. Dividing, division. ಭಾಗಿಸುಹಂ (ಎತ್ತು ತೆಗೆ Mr. 349).

ಭಾಗೀದಾರ bhâgi-dâra. A partner; a shareholder, a partaker (Mhr.; Čb. 74).

ಭಾಗೀರಥಿ bhâgîrathi. (fr. ಭಗೀರಥ). *The Ganges.* ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತನ್ದ; ನಗರದನ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ನಗರ ಕಳ ಕೊಣ್ಡಿ (Prv.). 2, water of the Ganges. See ಕಾತೀ-.

ಭಾಗುರಿ bhâguri. = ಬಾಗುರಿ. N. of an author (see Hlâ. s. ಕೋಕ 3; Nn. 3; Mr. 1*b*). ಭಾಗುರಿಯ ಗೂಢತೆ (Mr. 4).

ಭಾಗೆಯ bhâgĕya. (Tbh. of ಭಾಗ). (ವಿಭಾಗ, ಪಾಲಿ Nn. 31).

ಭಾಗ್ಯ bhâgya. = ಬಗ್ಗು 2, ಬಾಗ 1. That which is proper to be allotted: good or bad fortune (resulting from actions); *lot, luck, fate, destiny, fortune.* 2, good fortune (Mhr.; My.; see ಓಲೆ-); happiness, welfare, prosperity; riches (My.). ಆರಸನ ಕುದುರೇ ಕಾಲು ತುಬಿದರೆ ಇವನಿಗೆ ಬನ್ದ ಭಾಗ್ಯವೇನು?—ಭಾಗ್ಯ ಬರುವನ್ದಾದ್ದು ಭಾಗಮ್ಮ ತಡದಾಳೇ? (Prvs.). See Kâvy. III, 2, B, 56; Bp. 30, 25; 57, 47; ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ.

ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ bhâgya-lakshmi. The goddess of good fortune; welfare, riches (My.).

ಭಾಗ್ಯವನ್ತ bhâgya-vanta. A favourite of fortune, a lucky man, a rich man (My.; B. 4, 165; 5, 212).

ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ bhâgya-śâli. A person who is a favourite of fortune, a prosperous, fortunate person (My.).

ಭಾಗ್ಯಹೀನ bhâgya-hîna. A luckless man, a poor man (My.).

ಭಾಗ್ಯೆ bhâgyĕ. = ಭಾಗಿ 2, ಭಾಗಿ 3. A lucky female.

ಭಾಂಗೀನ bhâṅgîna. (fr. ಭಂಗಾ). *A field of hemp.*

ಭಾಜ್ bhâj. Sharing in, participating in, partaking of, possessing, having, connected with. See ಗುಣ-.

ಭಾಜಕ bhâjaka. A divisor (in arithmetic, My.).

ಭಾಜನ bhâjana. Dividing, division, sharing. 2, *any vessel: a cup, pot, plate, dish, etc.;* a receptacle, a repository, a recipient; a person in whom any quality is conspicuous: a fit, clever or capable person. See ಅ-.

ಭಾಜಿ bhâji. = ಭಾಜ್. Possessed of, etc. (A.).

ಭಾಜ್ಯ bhâjya. To be divided. 2, a portion, share;—an

inheritance. 3, the dividend (in arithmetic, My.). See ತಿವಾಜ್ಯೆತ-.

ಭಾಟ bhāṭa. = ಬಣ್ಡಿ 2. Wages, hire, rent, fee; earnings of prostitutes.

ಭಾಟಕ bhāṭaka. = ಬಾಡಗೆ, ಬಾಡಿಗೆ. *Price paid for anything, wages, hire, rent* (ಎತ್ತುವಾಡಿಗೆ Mr. 346).

ಭಾಟಿ bhāṭi. Wages, hire, fee; earnings of prostitutes; (a whore, *cf.* ಬಡ್ಡಿ 1).

ಭಾಣ bhāṇa. N. of a sort of dramatic entertainments, in which one only of the interlocutors appears on the scene, or described as a narrative of some intrigue told either by the hero or a third person. (My.).

ಭಾಂಡ್ಲ bhāṇḍa. = ಬಣ್ಡ 3, ಭಣ್ಡ 1, ಭಾಣ್ಡ. *Any vessel, pot, pan, cup, plate, dish, pail, vat, utensil* (see Mr. s. ಚರು; Prv. s. ಭಾದ್ರಪದ);—any implement, tool, instrument;—any musical instrument. 2, *horse-trappings, harness.* 3, an ornament in general. 4, a pack or bale of goods or merchandise. 5, the stock of a shopkeeper, goods, wares, merchandise, stores of any kind, *the capital or principal of a merchant.* 6, *mimicry, buffoonery, the practice of the bhaṇḍa or professional jester.*

ಭಾಂಡ್ಲಮುಖ bhāṇḍa-mukha. The mouth of a vessel (ಪುಷ್ಕರ Nn. 27).

ಭಾಂಡ್ಲಕಕಲ bhāṇḍa-śakala. A potsherd. See ಓಡು.

ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ bhāṇḍa-āgāra. = ಬಣ್ಡಾರ, ಭಣ್ಡಾರ, ಭಾಣ್ಡಾರ. *A store-room, a store-house, a magazine;—a treasury.* 2, a treasure.

ಭಾಣ್ಡಾದಿರತ bhāṇḍa-ādi-rata. *A person who is intent on buffoonery, etc.* (= ಪಂಚಜನೀನ, q. v.).

ಭಾಣ್ಡಾರ bhāṇḍāra. = ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ. (Mhr.; B. 4, 202).

ಭಾಣ್ಡೀರವನ bhāṇḍīra-vana. N. of a forest. (R.).

ಭಾಣ್ಡೆ bhāṇḍe. = ಭಾಣ್ಡ No. 1. (B. 5, 291).

ಭಾತ bhāta. Shining, bright, splendid, resplendent;—dawn, morning. See ಪ್ರ-, ವಿ-.

ಭಾತೆ bhāti. Light, brightness, splendour (Bp. 6, 21; 8, 58; 57, 91).

ಭಾತು bhātu. = ಬತ್ತ 1, etc. Rice in the husk (Mhr.);—boiled rice (Mhr.; My.; see ಒಕಾಳ-).

ಭಾದ್ರ bhādra. (fr. ಭದ್ರ). *The month bhādra* (August-September).

ಭಾದ್ರಪದ bhādrapada. (fr. ಭದ್ರಪಾದ). *The month bhādrapada* (= ಭಾದ್ರ). ಭಾದ್ರಪದಮಾಸವಾದರೂ ಭಾಣ್ಡಾ ಹೊಜೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಭಾದ್ರಪದೆ bhādrapadĕ. *A name common to the third and fourth lunar asterisms.* See ಉತ್ತರ-, ಪೂರ್ವಾ-.

ಭಾದ್ರಿ bhādri. (N. of a Turk chief). — ಭಾದ್ರೀ ವರಪಾ. N. of a certain gold coin or pagoda worth five rupees (My.).

ಭಾನ bhāna. The act of appearing or growing visible; being clear or evident, perception. (R.).

ಭಾನು bhānu. Brightness, light;—*a ray of light.* 2, *the sun.* 3, a sovereign, a king, a master. 4, the number 12 (Čh.). 5, N. of a certain metrical foot (Čh.). See ಬೃಹದ್-, ಸ್ವರ್-.

ಭಾನುಜ bhānu-ja. The planet Saturn (ಕಾಲ Mr. 502); Yama (My.).

ಭಾನುತನುಜ bhānu-tanuja. Karṇa, the king of Aṅga (Kmd. 155. 292); Sugrīva (My.).

ಭಾನುಭಾಮೆ bhānu-bhāmĕ. The sun's wife (Śśv. 1, after 79).

ಭಾನುಮತ್ bhānu-mat. Luminous, splendid. 2, *the sun.*

ಭಾನುಮತಿ bhānu-mati. N. of Duryôdhana's wife (Bh. 3, 21, 10).

ಭಾನುವಾರ bhānu-vāra. Sunday. (My.).

ಭಾಪು bhāpu. = ಬಾಪು 1. Huzza! hurrah! well done! (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38; Grj. 10, 72; Bp. 30, 7; 32, 46; 36, 12; 46, 76; see ಮರು-). ಜ್ಞಾಪಕವಿದ್ದವನು ಭಾಪು! ಎನ್ನಿಸುವನು (Prv.). — ಭಾಪು ಭಾಪುರೆ. rep. (Bp. 20, 16; 46, 76). — ಭಾಪುರೆ. -ಉರೆ. also ಭಾಪುರೇ. = ಬಾಪುರೆ. O, very well done! (Bp. 4, 71; 30, 25; 23, 32; 36, 24; 59, 47; Rām. 5, 8, 60; J. 23, 24). — ಭಾಪುರೆ ಭಾಪು. (Bp. 18, 81; 36, 12; 59, 47). — ಭಾಪುರೆ ಭಾಪುರೆ. (Bp. 8, 17).

ಭಾಮ bhāma. = ಬಾ, ಬಾವ 1, ಭಾವ 1. Passion, anger. 2, splendour; the sun. 3, a sister's husband.

ಭಾಮಹ bhāmaha. N. of the author of a treatise on the art of rhetoric (Kâvy. V, 970).

ಭಾಮಾಮಣಿ bhāmā-maṇi. A jewel of a woman, an excellent woman (My.).

ಭಾಮಿನಿ bhāmini. *An angry or passionate woman, a vixen;* a woman in general (ಪಾಮೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 24).

ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿ bhāmini-ṣaṭpadi. N. of a Kannaḍa metre (Čh.).

ಭಾಮೆ bhāmĕ. ಭಾಮಾ. An angry or passionate woman (Bp. 12, 32); a wife (see ಭಾನು-); a woman in general (My.); N. of Kṛishṇa's wife Rādhâ (My.). 2, one of the pêlikĕs (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.).

ಭಾಯಿತಿ bhāyi. An affix to words: person, fellow, man, chap; brother (My.; Br.; Mhr., H. ಭಾಈ).

ಭಾರ bhāra. = ಬಾರ 3. Bearing, carrying; supporting, maintaining. 2, *a burden, a load* (carried on the head, etc., ಎವಧ, ವೀವಧ, ಪರ್ಯಾಹಾರ, ತಲೆಹೊರೆ Hlâ. MS.). 3, the quality of being heavy, heaviness, weight (ತಿಣ್ಣ Čt. II, 31; ದೊಡ್ಡಿತು, ಭಾರ Kk. 63). 4, quantity of heaviness, that which anything weighs, weight. 5, a large quantity, mass, bulk, muchness (Kâvy. IV, 2, 42). 6, the weight of 20 tulâs or tŏlĕs (see Mr. s. ಪಾಗ); a rupee's weight (Mhr.; B. 4, 141). 7, gravity (ಬಿಣ್ಪು, ಬಿಣ್ಣಿತು Kk. 63); importance; influence (Mhr.); onus, obligation (B. 4, 126). 8, heavy work, labour, toil, trouble. 9, a pole for carrying burdens. ಭಾರವಾದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಘೋರವಾದ ನರಕ.—ಭಾರವಾದ್ದು ಹೊತ್ತಾ ಕ್ಷಣ ಹಾಜಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡದೇ? (Prvs.). 10, ಕಾಲು ಮೂಡೂದು ಭಾರಮೆಸಿಕ್ಕು (Mr. 380).

ಭಾರಕ bhāraka. A load, a burden. 2, a man who is loaded with; one who carries out (J. 17, 64).

ಭಾರಕತನ bhārakatana. Weightiness; importance. See ಘೂ-.

ಭಾರಕರ್ತ bhāra-karta. The cherisher or nourisher: god (My.).

ಭಾರಕ್ಷಮ bhāra-kshama. Fit for (carrying) burdens. ಭಾರಕ್ಷಮಗುಳಾಗಿ ಹೇಜುವ ಎತ್ತು (ಧುರ್ವಹ, ಧುರ್ಯ, ಧುರೀಣ, etc. Nr.).

ಭಾರಂಕ bhāraṅka. A porter (ದಣ್ಡಿ Bhn. 51; *cf.* ಭಾರಿಕ).

ಭಾರಣೆ bhāraṇĕ. A load, a burden (ಪೊಜೆ Čt. I, 82); a heavy burden, great weight (ಬಲುಭಾರ Bhn. 51); muchness, excessiveness; greatness, gravity, dignity (Bh. 6, 2, 5; J. 22, 12; 23, 15; 25, 9).

ಭಾರತ bhârata. (fr. ಭರತ). A descendant of Bharata. 2, the realm of king Bharata: *India*. 3, N. of the Kannada translation of the mahâbhârata (Bhn. 1. 2; J. 34, 47; C.). 4, an actor, a mime (Bp. 61, 29).

ಭಾರತನಿಘಂಟು bhârata-nighaṇṭu. N. of a small vocabulary for the Kannaḍa bhârata (Bhn. at its heading and end).

ಭಾರತವರುಷ bhârata-varusha. = ಭಾರತ No. 2. (Bh. 3, 11, 19).

ಭಾರತಿ bhârati. *Sarasvatî*. 2, one of the vṛittis or styles of dramatic composition (Kâvy. IV, 2, 58. 59). 3, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಭಾರತಿಕ bhâratika. An actor, a dancer (Abh. P. 4, 26).

ಭಾರದ್ವಾಜ bhâradvâja. (fr. ಭರದ್ವಾಜ). Coming from or relating to Bharadvâja. 2, N. of a ṛishi (Ṛśv. 5, 75) and of several other persons. 3, a sky-lark (Ṛśv. 5, 75).

ಭಾರದ್ವಾಜಿ bhâradvâji. *The wild cotton shrub.*

ಭಾರಯಷ್ಟಿ bhâra-yashṭi. *A pole for carrying burdens* (ಕಾಸಿನ ಕಮ್ಬ Hlâ.).

ಭಾರವಾಹ bhâra-vâha. *A porter, a carrier.*

ಭಾರಹರ bhâra-hara. A remover of burdens or trouble (ಭಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವ G.).

ಭಾರಿ bhâri. = ಬಾರಿ 1, q. v. Bearing, carrying; a bearer;—having weight, heavy, ponderous;—abundance, etc., a mass (ಒಡ್ಡು Bhn. 54).

ಭಾರಿಕ bhârika. *A porter, a carrier.*

ಭಾರಿಯಂಕ bhâri-aṅka. A great war (Bh. 8, 21, 27).

ಭಾರುಣ್ಡ bhâruṇḍa. = ಬೇರುಣ್ಡ, ಭೇರುಣ್ಡ. (Sk.).

ಭಾರೋಪಜೀವಿ bhâra-upajîvi. A person who earns a livelihood by carrying weights (ಜೊಡಿಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವನು Nn. 86).

ಭಾರ್ಗವ bhârgava. (fr. ಭೃಗು). Relating to or coming from Bhṛigu;—N. of Paraśurâma (J. 23, 61) and of various other persons. 2, *Śukra, the regent of the planet Venus.*

ಭಾರ್ಗವವಾರ bhârgava-vâra. Friday (My.).

ಭಾರ್ಗವಿ bhârgavi. Lakshmî;—Pârvatî. 2, *bent grass, Panicum dactylon* Lin. (see Si. 162).

ಭಾರ್ಗಿ bhârgi. = ಬಾರಂಗಿ. *The plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಭಾರ್ಯ bhârya. To be borne, supported or cherished; dependent on; resting on, caused by (Bp. 7, 6). 2, a servant (22, 24).

ಭಾರ್ಯಾಪತಿ bhâryâ-pati. *Husband and wife.*

ಭಾರ್ಯಾವಿಯೋಗ bhâryâ-viyôga. Separation from one's wife on account of her death (My.).

ಭಾರ್ಯೆ bhâryĕ. ಭಾರ್ಯಾ. *A wife.*

ಭಾಲ bhâla. = ಬಾಳ 4, ಭಾಳ. *The forehead. Cf.* ಫಾಲ.

ಭಾಲದಾರ bhâla-dâra. An usher (Mhr., H.; ಸೌವಿದ, ಸ್ಥಪತಿ, ಜೋಪದಾರ G.; Mhr., H. ಭಾಲಾ, a spear).

ಭಾಲಾಕ್ಷ bhâla-aksha. = ಬಾಳಾಕ್ಷ, ಭಾಳಾಕ್ಷ. Having an eye in the forehead: Śiva (Č. Bp. 47, 2).

ಭಾಲೆ bhâlĕ. = ಬಲ್ಲ q. v., etc. (ಇಟ್ಟಿ, ಕುನ್ತ, ಶಲಾಕೆ G.).

ಭಾಲ್ಲೂಕ bhâllûka. (= ಭಲ್ಲ, ಭಲ್ಲೂಕ, ಭಲ್ಲೂಕ). *A bear.*

ಭಾವ bhâva. 1. (Śmd. 24). = ಬಾವ 1. Tbh. of ಭಾಮ. A sister's husband (ಪ್ರಕುರ್ಯ G.). ಭಾವಂಗಳ್, ಭಾವನ್ದಿರ್ (Śmd. 124. 126). — ಭಾವ ಮಯ್ದುನ್ದರು. = ಬಾವ ಮಯ್ದುನ್ದರು, etc. (ಸ್ಯಾಲ, ಹೆಣ್ಣತಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು Śi. 192). — ಭಾವಮಯ್ದುನ. = ಬಾವ-. (Bh. 1, 8, 26). — ಭಾವಮಯ್ದುನತನ. The state of being a bhâvamayduna (J. 6, 50).

ಭಾವ bhâva. 2. = ಬಾವ 2. Becoming, being, existing, existence, taking place, occurring, appearing, appearance. 2, become, produced (ಸಮುಚ್ಚಿತ Nn. 100); *origin;* birth and its misery (ಘೋರಜನ್ಮ 100; Mr. 494). 3, *state of being, condition of existence, state, condition;* see ಆದ್ರ್ರ-, ಪ್ರ-. 4, true condition or state, truth. 5, *manner of being, nature, innate property, temperament, disposition, temper.* 6, *any state of mind or body, affection, sentiment, feeling, emotion, passion* (in the dramatic system). ಆತಿಪಾಸಂ, ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ಶೋಕಂ, ಭಯಂ, ಪರ್ವದ ಉತ್ಸಾಹಮ್, ಆ ವಿಸ್ಮಯಂ, ಕ್ರೌಢಿಮಮ್ ಎನೆ ತೋರ್ಪ ಭಾವಮುದಕ್ಕುಂ (Mr. 74). See ಆನು-, ವಿ-, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ-, ಸಾತ್ವಿಕ-, ಸ್ಥಾಯಿ-. 7, inclination or disposition of mind; *sentiment, idea, thought, opinion, supposition, conjecture; intention, purport* (ಬಗೆ 100; 494; Kk. 31; Śm. 56). 8, meaning, sense (ಅಭಿಪ್ರಾಯ Nn. 94; ಪದಾರ್ಥ, ಪದದ ಅರ್ಥ 100). 9, *the soul, the heart, the mind* (Bp. 61, 22. 65). 10, a being, a living creature; a thing, an object. 11, the universal soul (ಪರಮಾತ್ಮನು 100; ಅತ್ಮನು 494). 12, *behaviour, conduct, action, movement, gesture* (ಚೇಷ್ಟೆ 100; 494). 13, the abstract idea conveyed by a word, the sense of the abstract noun, as describing the state or condition of anything, *e. g.* ಬಾಲಭಾವ, the state of a child, childhood;—the sense of a noun of action, as expressing the idea of the root, *e. g.* going, doing, etc. 14, the eighth year in the cycle of sixty (My.). 15, (especially) in theatrical language: a learned or worthy man, an honourable sir (Bp. 11, 23); an instructor (ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ Mr. 83).—See Śmd. 34. 37. 169. 241. 246-249. 263; Kâvy. I, 2, 62-65; I, 4, 22-26; I, 5, 41-44; III, 3, B, 3. 9-12. 108. 170. 171; IV, 1; IV, 2, 14 seq.; IV, 2, 18. 19. — ಭಾವಮ್ಮೆಯ್ದು. -ಂ-ಪೆಱು. To obtain the state or condition of (Bp. 53, 38).

ಭಾವಕ bhâvaka. (= ಭಾವುಕ). Causing to be. 2, promoting any one's welfare. 3, having a taste for the beautiful; having a poetical taste. 4, a learned man (ಸನ್ಮಾಹ, ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 105; Čpr. 1, 58; Bp. 40, 24; J. 34, 46). 5, in theatrical language: a sister's husband (ನರ್ತನದಲ್ಲಿ ಸಹೋದರಿಯ ಭರ್ತೃ Mr. 83).

ಭಾವಕಿ bhâvaki. A female with a taste for the beautiful (Śmd. 230; Grj. 3, after 91; 5, 52).

ಭಾವಚೇಷ್ಟೆ bhâva-cêshṭĕ. Movement of one's feelings, emotion (Čpr. 5, 121).

ಭಾವಜ bhâva-ja. Produced in the heart: *Kâma;* love. See Bp. 4, 21; 8, 53; ಜತ-.

ಭಾವಜಜನಕ bhâvaja-janaka. Vishṇu or Kṛishṇa (Bp. 54, 32).

ಭಾವಜತಿಲಕ bhâvaja-tilaka. N. of a kind of cloth or garment (Bp. 11, 24).

ಭಾವಜಜಾತ bhâva-jâta. = ಭಾವಜ. (My.).

ಭಾವಜಜನ್ತಕ bhâvaja-antaka. Śiva (Bp. 10, 48).

ಭಾವಜಜಾರಿ bhâvaja-ari. Śiva (Bp. 51, 16).

ಭಾವಜಜ್ಞ bhâva-jña. Knowing the heart, or the aim, of others (My.).

ಭಾವತೆ bhâvatĕ. = ಭಾವ No. 3. See ಪ್ರ-.

ಭಾವತ್ವ bhâvatva. = ಭಾವತೆ. See ಆಹಂಕಾರ-.

ಭಾವನ bhâvana. Causing to be, 2, promoting or effecting any one's welfare; reverencing, treating with respect (My.). 3, imagining, fancying, supposing, thinking; *the act of forming in the mind, imagination, conception, fancy, thought;*—reflection, meditation, contemplation;—recollection. 4, in medicine: saturating any dry powder with fluid, steeping (My.). 5, decorating with flowers and perfumes, scenting. 6, at the end of a compound: nature, essence. 7, N. of a wood.

ಭಾವನತೆ bhâvanatĕ. = ಭಾವನ. (Bp. 22, 4. 53; 40, 84).

ಭಾವನೆ bhâvanĕ. = ಭಾವನ. (Čpr. 8, 84; Bp. 11, 42; 34, 10; 35, 38. 52; 46, 61; 53, 54; 60, 6. 20; J. 1, 2; My.).

ಭಾವಬೋಧಕ bhâva-bôdhaka. *Revealing or displaying any sentiment, indicating a feeling or passion.*

ಭಾವಭವ bhâva-bhava. = ಭಾವಜ. (Bp. 47, 61).

ಭಾವಭವಹರ bhâvabhava-hara. Śiva (Bp. 46, 1).

ಭಾವರಸ bhâva-rasa. The bhâvas and rasas in the dramatic system (Grj. 2, after 106). ಅಂಗನೆಯನ್ತೆ ಭಾವರಸಗಳ ನೀವುದು (Mr. 6).

ಭಾವವಚನ bhâva-vachana. Denoting the abstract notion of a verb: an abstract verbal noun (Śmd. 91. 92. 255).

ಭಾವವಾಚಕ bhâva-vâchaka. = ಭಾವವಚನ. (My.).

ಭಾವವಾಚಿ bhâva-vâchi. = ಭಾವವಚನ. (Śmd. 33; 92 Cm.).

ಭಾವವಿಶೇಷ bhâva-viśêsha. The peculiar mark of the state of anything (Śmd. 154).

ಭಾವಾರ್ಥ bhâva-artha. The simple or inherent meaning of words;—the obvious purport or drift of a phrase, of a letter, of an affair, etc. (My.; J. 31, 35). ಭಾವಾರ್ಥವಹ ವಚನಂ (ಭಾವವಚನಂ Śmd. 92 Mḍb. Cm.). ಭಾವಾರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಭಾವಾರ್ಥ ಕೇೞಿ, ಮೂಲಾರ್ಥ ಮಱೆತಾ (Prvs.).

ಭಾವಿ bhâvi. *About to come to pass, future;* that which is predestined (Rśv. 13, 11); the future tense (Śmd. 294). 2, being possessed of; a person who is possessed of (Bp. 40, 26; 53, 22). 3, attached to. 4, beautiful, illustrious.

ಭಾವಿಕ bhâvika. Actually being or existing, natural, innate. 2, full of feeling or sentiment. 3, happy, well, good, auspicious (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26). 4, description of an imaginary object so vivid that it actually appears to be present, describing the past or future as present. 5, one of the alaṅkṛitis (Kâvy. III, 3, B, 170. 171), language full of feeling or passion.

ಭಾವಿಕಾಲ bhâvi-kâla. The future; the future tense (Kâvy. I, 5, 1-5).

ಭಾವಿತ bhâvita. Caused to be, produced; obtained; a product obtained by multiplication;—manifested;—conceived, imagined, supposed, thought of;—thought about, meditated on;—known, acknowledged;—happy, well, good, auspicious (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26);—inspired by, animated. 2, soaked in, steeped. 3, mixed with, as an ingredient. 4, *perfumed with, scented.* See Kâvy. IV, 1, 3; Śmd. 398; Bp. 43, 86.

ಭಾವಿನಿ bhâvini. *A distinguished or handsome woman;* a lady;—*a wanton woman.*

ಭಾವಿಸು bhâvisu. (Śmd. 63. 92). To occur, to appear (Čh. v. 180. 237). 2, to conceive, to imagine, to fancy, to suppose;—to think, to consider (My.); to observe, to know (ಬಗೆ Śmd. 110 Cm., which Mḍb. Cm. explains by ಅಱಿ);—to have in mind, to think of, to meditate on (with accusative, ದೇವರನ್ನು-, My.);—to treat with respect (My.). ದೇಹವಿದ್ದರೆ ಭಾವಿಸ ಬಹುದು.—ನುಚ್ಚಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ್ತ ಭಾವಿಸ ಬೇಕು.—ಬಾವೀ ನೀರಾದರೆ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). ಭಾವಿಸಕುಂ (Śmd. 268). ಭಾವಿಪೆಡೆ (117. 298. 382). See Čh. v. 25. 247; Čpr. 1, 54; 2, 6. 26; Mr. 193. 340; Kk. 25; Śm. 5. 109. 118; Bp. 1, 12; 3, 50; 4, 65; 12, 2; 34, 10; 35, 33; 38, 10; 39, 51; 40, 75; 42, 23; 43, 32; 51, 63; 52, 9; 53, 40; J. 5, 5.

ಭಾವಿಸುವಿಕೆ bhâvisuvikĕ. Conceiving, imagining, etc. (Si. 293).

ಭಾವುಕ bhâvuka. (= ಭಾವಕ). Being, becoming. 2, having a taste for the beautiful. 3, *happy, well, auspicious, prosperous, faring well* (Bp. 40, 82); *happiness, auspiciousness, welfare.* 4, an elder sister's husband (ಅಗ್ರಜಾತೆಯ ಅಧಿಪಂ Mr. 313).

ಭಾವ್ಯ bhâvya. About to be or happen, future, to be become; fit to be apprehended or conceived; etc. See ಸಮ್-; Čpr. 1, 58.

ಭಾಷಣ bhâshaṇa. Speaking, talking, saying; *speech, talk.* See ಉಸಿರ್, ಎನ್, ಪರಿಭಾಷಣ, ಸಮ್-.

ಭಾಷಾಂಗ bhâshâ-aṅga. In theatricals: proper language and suitable songs (Mr. 78. 82; Bp. 25, 20).

ಭಾಷಾಜಾತಿ bhâshâ-jâti. The (56) languages sprung from saṁskṛita, etc. (Čh. p. 22).

ಭಾಷಾಧೀಶ bhâshâ-adhîśa. The husband of Sarasvatî: Brahmâ (Bp. 24, 48).

ಭಾಷಾನ್ತ bhâshâ-anta. Meaning of the words of a language (Mr. 5).

ಭಾಷಾನ್ತರ bhâshâ-antara. Another dialect or version; a translation (C.). ಭಾರತದೊಳ್ಗಿನ ನುಡಿಯಂ ಚಾರುಸುದೇತೀಯ ವೆನ್ಬ ಭಾಷಾನ್ತರಮಂ ಸೂರಿಜನ ಮೆಚ್ಚೆ ಪೇೞ್ದಿಂ (Bhn. 2). — ಭಾಷಾನ್ತರ ಮಾಡು. To translate (B. 4, 135; C.). ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ಆನೇಕಗ್ರನ್ಥಗಳನ್ನು ಭಾಷಾನ್ತರ ಮಾಡಿ (5, 127). ಬೈಬಲಿನ (of the bible) ಹದೋ ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಹೊಸ ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಹಲವು ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿನ್ದ ಭಾಷಾನ್ತರ ಮಾಡಿಸಿ (5, 301). — ಭಾಷಾನ್ತರಿಸು. To translate (B. 4, 138; My.).

ಭಾಷಿ bhâshi. Speaking, talking, saying; a speaker. See *e. g.* ಕು-.

ಭಾಷಿಕ bhâshika. (= ಬಾಸೆಗ). Belonging to speech; belonging to common or vernacular speech. See ಲಾಟ-.

ಭಾಷಿತ bhâshita. Spoken, said; *speech, language, talk.*

ಭಾಷಿಸು bhâshisu. To speak, to talk, to say (Bp. 47, 11).

ಭಾಷೆ bhâshĕ. ಭಾಷಾ. = ಬಾಸೆ 1 q. v., ಭಾಸೆ. *Speech; language;* a dialect. 2, Sarasvatî, the goddess of speech (Bp. 54, 52). 3, a promise; an oath; a vow (Bp. 6, 1, seq.; 35, 49; My.). ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ನೋಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೇಷ, ಆಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷಾ (Prvs.). See Prv. s. ವೇಷ. — ಭಾಷೆ ಆಡು. To break a promise, etc. (Bp. 36, 17). — — ಭಾಷೆ ಆಡು. To speak a language (C.). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಒನ್ದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 142). — ಭಾಷೆ ಇಡು. To assure solemnly, to swear (My.). — ಭಾಷೆ ಕೊಡು. (J. 7, 66). — ಭಾಷೆ ಉಡು. To break a promise, etc. (Bp. 28, 42). — ಭಾಷೆ ಒದಗಿಸು. To accomplish or fulfill a promise, etc. (Bp. 36, 42). — ಭಾಷೆ ಒದವಿಸು. = ಭಾಷೆ ಒದಗಿಸು. (Bp. 37,

20). — ಭಾಷೆ ಕೊಡು. To promise (J. 2, 60; My.). ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟವನು ಪ್ರೋಷಣೆ ಮಾಡನೇ? (Prv.). See Nr. s. ಮಗುದಿ. — ಭಾಷೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. A promise, etc. to be broken (Bp. 37, 12). — ಭಾಷೆಗೆಡುಕ. -ಕೆಡುಕ. = ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. (My.). — ಭಾಷೆ ಗೊಡು. = ಭಾಷೆ ಕೊಡು. (Grj. 6, after 54). — ಭಾಷೆ ನೀಗು. To quit or break one's promise, etc. (Bp. 39, 17). — ಭಾಷೆ ನುಡಿ. To utter or give a promise, etc. (Bp. 37, 18. 24. 26). — ಭಾಷೆ ಪರಿಪಾಲಿಸು. To keep or fulfill a promise, etc. (Bp. 49, 13). — ಭಾಷೆ ಮುಟ್ಟಿಸು. To fulfill a promise (S. Mhr.). — ಭಾಷೆಯೊಳ್ ಇರ್. To be under a vow, to be bound by a vow (Bp. 53, 39). — ಭಾಷೆ ಸಲಿಸು. To fulfill a promise, etc. (Bp. 61, 7; My.). — ಭಾಷೆ ಹಿಡಿ. To take a promise, etc., upon one's self, to make a promise, etc. (Bp. 36, 13). — ಭಾಷೆ ಹೊಲು. = ಭಾಷೆ ಹಿಡಿ. (Bp. 27, 62; My.).

ಭಾಷೆವನ್ತ bhâshe-vanta. = ಬಾಸೆವನ್ತ (s. ಬಾಸೆ 1). — ಭಾಷೆವನ್ತ ಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4).

ಭಾಷ್ಯ bhâshya. An exposition, a gloss, an explanation, a commentary in general. 2, a sort of house or building.

ಭಾಷ್ಯಕಾರ bhâshya-kâra. A commentator, a sholiast, an expounder of technical aphorisms (sûtras), etc., *e. g.* Patañjali, Śaṅkarâchârya, and Râmânuja. (My.).

ಭಾಸ್ bhâs. Light, lustre; *a ray or gleam of light.*

ಭಾಸ bhâsa. Light, lustre;—shining;—impression made on the mind, fancy. 2, *a vulture.* 3, a small kind of owl (ಶಕುನ್ತ, ಪಿಂಗಲಿ, ಹಾಲುನಕ್ಕ Mr. 174). 4, a cock. 5, a cow-shed. See ಆ-.

ಭಾಸನ bhâsana. Shining; one who shines (Bp. 8, 4).

ಭಾಸಮಾನ bhâsamâna. Shining, glittering; appearing;—lustre, brightness (Abhâ. 2, 99).

ಭಾಸರೂಪ bhâsa-rûpa. A splendid form: splendor (Kâvy. II, 1, 7).

ಭಾಸುರ bhâsura. Shining, splendid (Ch. v. 63); splendor, beauty (Bp. 59, 57). 2, a hero. 3, terrible. See Sp. s. Tbh. ಜಡ 3; Kâvy. III, 3, B, 173; Bp. 1, 45.

ಭಾಸುರತರ bhâsura-tara. Uncommonly splendid or beautiful (ರತ್ನ, ಒಪ್ಪವನ್ತಾದು Nn. 155).

ಭಾಸೆ bhâse. = ಬಾಸೆ 1 (Śmd. 24). Tbh. of ಭಾಷೆ (Śmd. 335).

ಭಾಸ್ಕರ bhâs-kara. Light-causing, shining, resplendent;—*the sun.* 2, the number 12 (Ch.). 3, a certain metrical foot (Ch.). 4, N. of various persons (Bp. 56, 34; 58, 11), also that of a jester at the court of Vidyânagara (who was called Bâḍiga, My.).

ಭಾಸ್ಕರಸುತ bhâskara-suta. Karṇa (Śmd. 81).

ಭಾಸ್ವತ್ bhâs-vat. Possessing light, luminous, splendid, shining; light, lustre, brightness (Ch. v. 36; Kâvy. III, 1). 2, *the sun.* 3, a hero.

ಭಾಸ್ವನ್ತ bhâs-vanta. Tbh. of ಭಾಸ್ವತ್ (Śmd. 108).

ಭಾಳ bhâḷa. = ಫಾಲ, etc. The forehead (ಅಲಿಕ, ಲಲಾಟ, ನೊಸಲು, ಹಣೆ Mr. 318; Siṭṭel Bhn. 66, o. r. ಬಾಳ).

ಭಾಳತಟ bhâḷa-taṭa. The slope of the forehead: the forehead (Bp. 37, 23).

ಭಾಳನಯನ bhâḷa-nayana. Śiva (Bp. 22, 52).

ಭಾಳನೇತ್ರ bhâḷa-nêtra. Śiva (Bp. 27, 12; 44, 21).

ಭಾಳಪಟ್ಟ bhâḷa-paṭṭa. A frontlet with a plate (tied to a sacrificial horse, J. 16, 1).

ಭಾಳಪರ್ಣ bhâḷa-parṇa. The plant and bark of Laurus cassia (ಕುಟನ್ನಟಿ, ನೀರಸನಿ, ಲವಂಗ Mr. 142).

ಭಾಳಲೋಚನ bhâḷa-lôchana. = ಬಾಳಲೋಚನ. Śiva (Bp. 3, 30; 59, 33).

ಭಾಳವಿಲೋಚನ bhâḷa-vilôchana. Śiva (Bp. 30, 2).

ಭಾಳಸ್ಥಲಿ bhâḷa-sthali. = ಫಾಳ. (Ćpr. 6, 66).

ಭಾಳಾಕ್ಷ bhâḷa-aksha. = ಬಾಳಾಕ್ಷ. Śiva (Bp. 46, 19).

ಭಾಳಾಮ್ಬಕ bhâḷa-ambaka. = ಬಾಳಾಮ್ಬಕ. An eye in the forehead (Bp. 44, 21). 2, Śiva (9, 14; 53, 69; Śśv. 1, 74).

ಭಿಕ್ಷ bhiksha. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ (Śmd. 102; ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214; My.). See Prv. s. ಮುತ್ತುಯ್ದೆ. — ಭಿಕ್ಷ ಇಕ್ಕು. To give alms (Bp. 25, 43; 43, 53; 53, 39; 60, 53; My.). — ಭಿಕ್ಷ ಬೇಡು. To ask alms, to beg (Bp. 53, 39; My.).

ಭಿಕ್ಷಾಟನ bhikshâ-aṭana. (= ಬಿಚ್ಚಟಿ). Wandering about asking for alms, mendicancy. (My.).

ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ bhikshâ-anna. Food obtained as alms. ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ಶನೀಶ್ವರ ಬನ್ನ ಹಾಗೆ.— ಜೀಕಾರಿಯಾದವ ಕಾತಿಗೆ ಹೋದರೂ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವಲ್ಲದೆ ಪಕ್ವಾನ್ನವುಣ್ಣಾನೇ? (Prvs.).

ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರ bhikshâ-pâtra. A vessel for collecting alms. (My.).

ಭಿಕ್ಷಾಶನ bhikshâ-aśana. = ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ. (Bh. 1, 10, 4).

ಭಿಕ್ಷಿಸು bhikshisu. To beg alms (Bp. 21, 25; 57, 22).

ಭಿಕ್ಷು bhikshu. = ಬಿಚ್ಚು. A beggar;—*a religious mendicant,* especially a Brâhmaṇa in the fourth âśrama when he abandons his house and family and subsists entirely on alms;—a female mendicant (ಮುಣ್ಡೆ Mr. 303). 2, N. of a plant (ವತ, ಮುಣ್ಡಿ, ಜೋಡಿತರ Mr. 130).

ಭಿಕ್ಷುಕ bhikshuka. A male mendicant. ರಾಕ್ಷಸನಾದರೆ ಭಿಕ್ಷು ಕನಿಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಭಿಕ್ಷುಕಿ bhikshuki. *A female mendicant* (ಕನ್ನ Hlâ.).

ಭಿಕ್ಷೆ bhikshe. = ಬಿಕ, ಬಿಕಸ, ಬಿಕ್ಕೆ, ಬಿಚ್ಚ, ಬಿಚ್ಚೆ, ಭಿಕ್ಷ. *The act of begging.* 2, *alms; food given as alms.* 3, *hire, wages.* 4, *service.* ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡ! ನಾಯನ್ನ ಹಿಡೀರಿ! ಅನ್ದ (Prv.).

ಭಿಕ್ಷೆಗಾಡಿ bhikshe-gâḍa. A beggar (My.).

ಭಿಕ್ಷೇಶ್ವರ bhikshâ-îśvara. A very poor beggar. See Prv. s. ಲಕ್ಷೇಶ್ವರ.

ಭಿಣ್ಡಿಮಾಲ bhiṇḍimâla. = ಭಿನ್ದಮಾಲ, etc. (Sk.).

ಭಿಣ್ಡಿವಾಲ bhiṇḍivâla. = ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ (Śmd. 369), ಭಿನ್ದಮಾಲ, etc. (J. 12, 24).

ಭಿತ್ತ bhitta. *A fragment, a piece, a bit.*

ಭಿತ್ತಿ bhitti. = ಬಿತ್ತಿ 2. Breaking, splitting. 2, a bit, a fragment, a piece;—anything broken or divided. 3, a rent, a fissure. 4, *a wall of earth or masonry,* a partition (ಕೇರ್ Ćt. II, 107; ಗೋಡೆ Nn. 31). 5, an asylum, (a support).

ಭಿತ್ತಿಜೀರ್ಣ bhitti-jîrṇa. An instrument used by burglars for cutting through the wall of a house (ಕನ್ನಗತ್ತಿ Mr. 226, o. r. ಭಿತ್ತಿಭಿನ್ನ).

ಭಿದ್ bhid. Breaking, splitting; destroying. See ಉದ-.

ಭಿದುರ bhidura. Breaking, splitting. 2, *a thunderbolt.*

ಭಿದೆ bhidĕ. *Breaking, splitting, tearing, dividing.*

ಭಿದ್ಯ bhidya. Bursting its banks: *a rushing river* (ಗಣ್ಡು ದೊಡ್ಡಿ Hlâ.).

ಭಿನ್ದಮಾಲ bhindamâla. = ಪಿಣ್ಡಿಪಾಲ, ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, ಭಿಣ್ಡಿಮಾಲ, ಭಿಣ್ಡಿವಾಲ, ಭಿನ್ದಪಾಲ. *A short javelin or arrow thrown from the hand; an iron-bound club, used as a weapon.*

ಭಿನ್ದಿಪಾಲ bhindi-pâla. = ಭಿನ್ದಮಾಲ, etc. *A short javelin*, etc., etc. (ಸೈಗ, ಕೆಯ್ವುವಿನ ಭೇದ Hlâ.; ಸೈಗ, ಹಸ್ತಪ್ರಮಾಣವಾದ ಮುದ್ಗರ, ಮಾರುದ್ದ ಗುದಿಗೆ Si. 290).

ಭಿನ್ದು bhindu. Breaking, splitting. 2, *a woman bringing forth a still-born child; a woman who loses her children by death* (ಮಕ್ಕಳು ಪಾಡಿದವಳು Hlâ.; ಮಕ್ಕಳು ಉಜ್ಜಿ ಸಾವ ಸತಿ Mr. 303).

ಭಿನ್ನ bhinna. = ಬಿನ್ನ 1. *Broken, split, fractured, pounded, torn, rent, cloven, pierced;* disunited; opened, expanded, blossoming; separated into parts; destroyed (ಸನ್ನ, ರುಗ್ನ, ಭಗ್ನ, ಕೆಟ್ಟುದು Mr. 448). 2, separated or different from; *distinct, other, different;* deviating or varying from;—deprived of, without;—a fragment, a bit, a portion. ಭಿನ್ನವಾದ ಗಡಿಗೆ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮನಾದೀತೇ? (Prv.). — ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ. rep. Various (B. 4, 168). — ಭಿನ್ನ ಭೇದ. dupl. Difference (My.).

ಭಿನ್ನಕರ್ತೃ bhinna-kartṛi. The agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (in opposition to ನಿಜ or ಸ್ವಯಂ ಕರ್ತೃ, Śmd. 274; *cf.* ಅನ್ಯ-, ಪರ-; see ಇಸು 4).

ಭಿನ್ನಕರ್ತೃಕ bhinna-kartṛika. = ಭಿನ್ನಕರ್ತೃ. (Śmd. 327).

ಭಿನ್ನಕಾರ್ಯ bhinna-kârya. An act differing from prescribed rules, an improper act (ಕಾಪೀನ Nn. 134; Mr. 486).

ಭಿನ್ನಕುಮ್ಭ bhinna-kumbha. A broken pot (Bp. 60, 51).

ಭಿನ್ನಪದ bhinna-pada. A term that stands by itself, *i. e.* is not in samâsa (Śmd. 190).

ಭಿನ್ನಭಾವ bhinna-bhâva. Another state, a different mind, incongruity of state, etc. (Bp. 40, 67).

ಭಿನ್ನರಸ bhinna-rasa. Another taste, sentiment or feeling (Kâvy. III, 3, B, 159).

ಭಿನ್ನವೃತ್ತ bhinna-vṛitta. Having abandoned the path of duty. 2, one of the vâkyadôshas: containing a metrical fault: a metrical fault (Kâvy. II, 2, B, 3. 30-32).

ಭಿನ್ನಶಬ್ದ bhinna-śabda. A faulty term (Kâvy. II, 1, A, 29).

ಭಿನ್ನಾಬ್ಜಾಕ್ಷಿ bhinna-abja-akshi. A woman with eyes resembling an open lotus flower (Ch. v. 128. 215).

ಭಿನ್ನಾಭಿನ್ನ bhinna-abhinna. Distinct and not distinct, separate and not separate. (My.).

ಭಿಸ್ನಿಸು bhinnisu. To break, to split; to set at variance; to loosen (J. 15, 31); to alter, to change (31, 35). 2, to be split or broken; to die from affliction (23, 59).

ಭಿಲ್ಲ bhilla. (= ಬಿಲ್ಲ s. ಬಿಲ್ 2). *N. of a wild mountain race*, a Bheel (ಬೇಡ Hlâ.; Čpr. 5, after 64; Śśv. 4, 6).

ಭಿಲ್ಲಾಂಗನೆ bhilla-aṅganĕ. A woman of the Bhillas (Śśv. 3, 8).

ಭಿಲ್ಲಿ bhilli. = ಭಿಲ್ಲಾಂಗನೆ. (Śśv. 3, 6. 52).

ಭಿಷಕ್ಕು bhishakku. Tbh. of ಭಿಷಜ್. (My.).

ಭಿಷಜ್ bhishaj. ಭಿಷಕ್. *A physician.*

ಭಿಷಜ bhishaja. Tbh. of ಭಿಷಜ್. (ದೋಷಜಿತ್, ಚಿಕಿತ್ಸಕ, etc. Mr. 390).

ಭಿಸ್ಸಟಿ bhissaṭĕ. *Boiled rice parched.*

ಭಿಸ್ಸೆ bhissĕ. *Boiled rice.*

ಭೀ bhî. (Śmd. 103). *Fear, apprehension, alarm, dread.* See ಆತಿ-.

ಭೀಕರ bhî-kara. Causing or exciting fear, formidable, terrible (Bp. 17, 16; 34, 27; 46, 21; 57, 25; 61, 12; J. 9, 24).

ಭೀಂಕೃತಿ bhî-ṅ-kṛiti. Formidableness (Rśv. 6, 46).

ಭೀತ bhîta. *Frightened, alarmed, terrified; afraid, fearful, timid.* Feminine ಭೀತೆ (J. 5, 51).

ಭೀತಚಿತ್ತ bhîta-čitta. A man of a timid heart (ಬೇಡ Bhn. 4).

ಭೀತತ್ವ bhîtatva. The state of being or becoming timid. ದೂತತ್ವ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಭೀತತ್ವ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಭೀತಿ bhîti. *Fear, alarm, apprehension, dread, terror* (Śmd. 158). 2, danger. See ಮಹಾ-. ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೂ ಭೀತಿ ಇರಬೇಕು.—ಪ್ರೇತದ ಭೀತಿ ಹೋದರೂ ನಾತದ ಭೀತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಭೂತ. — ಭೀತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become afraid (Bp. 2, 27; Râm. 5, 8, 41). — ಭೀತಿವಡು. -ಪಡು. To fear (Śśv. 4, 68).

ಭೀತಿವಲ್ಲರಿ bhîti-vallari. Fear regarded as a creeping plant (Śśv. 4, 113).

ಭೀತಿಶಂಕೆ bhîti-śaṅkĕ. Doubt or diffidence caused by fear (My.).

ಭೀತೋತ್ತರ bhîta-uttara. An answer or speech indicating fear (ಧಾರ, ಭೀತಿಯ ನುಡಿ Nn. 12).

ಭೀಮ bhîma. = ಭೀಮ. *Fearful, dreadful, terrible, formidable*, etc. (ಭಯಂಕರ Nn. 5; ಉಗ್ರ Mr. 512). 2, Yama (ಯಮ 5). 3, *Śiva* (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 5; ರುದ್ರ 512). 4, Bhîma, the second son of Pâṇḍu (ವಾಯುಪುತ್ರ, ಭೀಮಸೇನ 5; ವಾಯುಸುತ 512; ಕುರುವೈರಿ, ವಾಯುಪುತ್ರ, ವೃಕೋದರ Mr. 264). 5, a strong man (ಸತ್ರಾಣಿ, ಸತ್ವವನ್ತ 5). 6, a very valiant man, a hero (ಭಟಾಗ್ರಣಿ, ವೀರಭಟ 5; ಭಟ 512, o. r. ಬಲನ್). 7, the arm (ಭುಜ 5; ತೋಳ್ 512). 8, N. of the author of the Kannaḍa Basavapurâṇa (Bp. 1, 17; 61, 94). 9, N. of an author of a list of saṁskṛita dhâtus (Śmd. 302). See Śmd. 81. 91. 98. 116. 10, N. of a king of Vidarbha. (= ಭೀಷ್ಮಕ No. 3). ಭೀಮನಿಗೆ ಭಾನುವಾರವಾದರೇನು? ಭೌಮವಾರವಾದರೇನು? ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕದರೆ ಸಯ್ (Prv.). — ಭೀಮಯ. -ಅಯ. N. See ದಾಸಿ-. — ಭೀಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಗಣದಾಸಿ-.

ಭೀಮರ bhîmara. War, battle. (R.).

ಭೀಮರಥಿ bhîma-rathi. N. of a river. (My. Amara).

ಭೀಮರಾಜ bhîma-râja. A black bird with two elongated tail-feathers that lives in the forests of the western coast and is known for its guttural soft fluting notes which can be heard to the distance of an English mile, the Malabar racket-tail drongo, Edolius malabaricus Scop. (Coorg).

ಭೀಮಲಿಂಗ bhîma-liṅga. A liṅga consecrated by the Pâṇḍava Bhîma (Bp. 57, 54).

ಭೀಮಸೇನ bhîma-sĕna. = ಭೀಮ No. 4. (ಭೀಮ, ವಾಯುಪುತ್ರ Nn. 5).

ಭೀಮಾನದಿ bhîmâ-nadi. N. of a river in the Mahratta country (B. 4, 30).

ಭೀಮೇಶ್ವರ bhîma-îśvara. N. of a liṅga (Bp. 33, 18).

ಭೀರು bhîru. *Timid, cowardly;* shy; afraid of. 2, *a timid woman.*

ಭೀರುಕ bhîruka. *Timid; a coward.*

ಭೀರುತ್ವ bhîrutva. Fearfulness, timidity, cowardice. See ಪುಕ್ಕ-, ನೆಡೆ.

ಭೀರುಪತ್ರಿ bhîru-patri. *A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus* Willd.

ಭೀಲುಕ bhîluka. = ಭೀರುಕ. *Timid.*

ಭೀಷಣ bhîshaṇa. *Terrific, terrible, awful, formidable;*—horror. 2, Bhairava;—Śiva;—N. of a king (J. 16, 1.

21, etc.). 3, a kind of musical instrument (see ಪಂಚಮ ಹಾವಾದ್ಯ).

ಭೀಷ್ಮ bhîshma. *Terrible, horrible, terrific, fearful;*—fear, horror (Grj. 9, 24). 2, the grand-uncle of the Pâṇḍus, son of Śântanu and Gaṅgâ (ಗಾಂಗೇಯ Mr. 263). See Śmd. 270. 287; J. 9, 30. 32; 13, 4. 19.

ಭೀಷ್ಮಕ bhîshmaka. = ಭೀಷ್ಮ No. 2. 2, N. of a king, the father of Rukmiṇî (Bhâgavata 10, 59, 1). 3, N. of the father of Damayantî (Râm. 3, 2, 16. 24).

ಭೀಷ್ಮಸು bhîshma-su (sû). Bhîshma's mother: *the Ganges.*

ಭು bhu. = ಭಂ, ಭುಂ. A sound in imitation of that of a conch-shell, etc. — ಭು ಭು ಎನ್. To emit the sound of bhu bhu (from the mouth, Bp. 32, 37). — ಭು ಭೂ ಭೋ ಎನ್. To emit the repeated sound of bhu. ದೇವತಾದ್ವಾರದೊಳೆದ್ದು, ಭು ಭೂ ಭೋ ಎನ್ನು, ಶಂಖಮನೆ ಪೂರಯ್ಸಿದಂ (Śmd. 19 Mḍb.).

ಭು bhu. = ಭೂ. At the end of compounds: being, becoming, springing up, taking rise, born. See ಅಗ್ನಿ-, ಅಭಿ-, ಪದ್ಮ-, ಪ್ರ-, ಪ್ರತಿ-, ಸ್ವ-.

ಭುಂ bhuṁ. = ಭು, etc. (S. Mhr.).

ಭುಕ್ bhuk. = (ಬುಕ್ಕ 2), ಭುಜ್ q. v.

ಭುಕ್ತ bhukta. Enjoyed; *eaten.* 2, the act of eating. 3, *food* (ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214).

ಭುಕ್ತ್ಯಗೃಹ bhukta-gṛiha. A dining-room (ಬಿತ್ತರದೊಳ್ ಉಂಬು ಮನೆ Mr. 196).

ಭುಕ್ತಶೇಷ bhukta-śêsha. *The remnants of a meal, leavings, orts.*

ಭುಕ್ತಸಮುಜ್ಝಿತ bhukta-samujjhita. *The remnants of a meal.*

ಭುಕ್ತಾವಶೇಷ bhukta-avaśêsha. = ಭುಕ್ತಶೇಷ. (Bp. 56, 12).

ಭುಕ್ತಿ bhukti. (= ಬುತ್ತಿ). The act of enjoying or eating. 2, *enjoyment;* fruition, possession, usufruct. 3, food. ಭಕ್ತಸಿಗೆ ಭುಕ್ತ, ಶಕ್ತನಿಗೆ ಶಕ್ತಿ.—ಭುಕ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದಾ ಕ್ಷಣ ಮುಕ್ತ ಸಿಕ್ಕದ ಹಾಗಾಯ್ತೇ?—ಮುದ್ದಿನ ಮುಕ್ತನಿನ್ತ ಈಗಿನ ಭುಕ್ತ ಲೇಸು.—ಯುಕ್ತ ವಂತನು ಶುಕ್ರನ ಭುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಪಡೆದನನ್ತೆ (Prvs.). See Prv. s. ಭೂತ. 4, the daily motion of a planet.

ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿ bhukti-mukti. Fruition and final emancipation (Bp. 39, 71; My.).

ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದ bhuktimukti-prada. The giver of bhukti and mukti, as a tîrtha or a god (My.).

ಭುಕ್ತ್ಯೋಚ್ಛಿಷ್ಟ bhukta-uôchhishṭa. *The rejected leavings or remnants of food.*

ಭುಗಿ bhugi. = ಬುಸ, ಬುಗಿ, ಬುಗು, ಭುಸು. A sound in imitation of that of blazing flames, of that emitted by articles under rapid combustion, and of that of kindled wrath. — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲನೆ. With the sound of bhugi bhugil (Rśv. 5, 37). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲೆನ್. To emit the sound of bhugi bhugil (Bp. 17, 19; 25, 21; 57, 18; 58, 59). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಯೆನ್. To emit the repeated sound of bhugi (Bp. 56, 32). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಲೆನ್. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಯೆನ್. (Râm. 5, 8, 57; J. 8, 39). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಸು. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲೆನ್. (J. 12, 22; 23, 46).

ಭುಗಿಲ್ bhugil. = ಬುಗಿಲ್, ಭುಗಿ, etc. — ಭುಗಿಲಿಡು. -ಇಡು. To emit the sound of bhugil (Bh. 1, 20, 55). — ಭುಗಿಲೆನ್. -ಎನ್. = ಭುಗಿಲಿಡು. (Bp. 51, 7. 80; 55, 11; Bh. 2, 3, 9). — ಭುಗಿಲೆಸಿಸು. -ಎಸಿಸು. To cause to emit the sound of bhugil (Bp. 44, 15). — ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಲ್. rep. (C.). — ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಲೆನ್. -ಎನ್. To emit the repeated sound of bhugil (Abh. P. 13, 81).

ಭುಗಿಲನೆ bhugilanĕ. (Śmd. 388). = ಬುಗಿಲನೆ. With the sound of bhugil.

ಭುಗು bhugu. = ಭುಗಿ, etc. — ಭುಗು ಭುಗಿಲು ಭುಗಿಲೆನ್. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಲೆನ್. (Bh. 1, 20, 27).

ಭುಗ್ನ bhugna. *Bent, crooked;* curved; bending, stooping, bowed.

ಭುಜ್ bhuj. ಭುಂಕ್. Enjoying; eating; an eater; ruling. See ಕೃತು-, ಗೃಹ-, ಹುತ-.

ಭುಜ bhuja. = ಬುಜ 2. A bending, a bend. 2, *the arm.* ಭುಜದ ತುದಿ (ತೋಳ್ದಲೆ, ಮುಯ್ Śm. 71). See ಅಷ್ಟ-.

ಭುಜಕೀರ್ತಿ bhuja-kîrti. An epaulet-like ornament for the upper arm (Bp. 4, 36; Rśv. 6, after 11; My.).

ಭುಜಗ bhuja-ga. = ಬೊಜಗ. Going crookedly or in a curve: *a snake* (ಎಲರುಣಿ Ct, I, 10; II, 17). 2, a paramour, see ಬೊಜಗ. 3, (= śêsha) the number 1 (Ch.). 4, the number 8.

ಭುಜಗಧಾರಿ bhujaga-dhâri. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಭುಜಗಬನ್ಧ bhujaga-bandha. A certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಭುಜಗಭೂಷ bhujaga-bhûsha. Śiva (Śśv. 1, 75).

ಭುಜಗವೈರಿ bhujaga-vairi. Garuḍa; a peacock; an ichneumon (My.).

ಭುಜಗಶಯನ bhujaga-śayana. Vishṇu (My.).

ಭುಜಗಾಭರಣ bhujaga-âbharaṇa. Śiva (Bh. 1, 1, 2).

ಭುಜಗೇನ್ದ್ರ bhujaga-indra. Any large snake; Śêsha (Śmd. 145; J. 14, 14).

ಭುಜಂಗ bhuja-ṅ-ga. = (ಬೊಜಗ), ಬೊಜಂಗ, ಭುಜಗ. *A snake* (ಛೋಗಿ, ಸರ್ಪ Nn. 35). 2, *the paramour of a prostitute, a libertine, a gallant* (ಮಧುಪ್ರಿಯ, ಎಟ Nn. 29, o. r. ಎಠ; ಎಟ 35, o. r. ಎಠ; ಎಠ 63). 3, an ascetic (ತಪೋನಿಧಿ, ತಪಸ್ವಿ 35).

ಭುಜಂಗನಿಲಯ bhujaṅga-nilaya. A snake's hole: a white-ants' nest (ಹುತ್ತು Nn. 92).

ಭುಜಂಗಪ್ರಯಾತ bhujaṅga-prayâta. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಭುಜ್ bhujaṅga-bhuj. *A peacock;*—Garuḍa.

ಭುಜಂಗಮ bhuja-ṅ-gama = ಭುಜಗ. *A snake.* 2, Râhu.

ಭುಜಂಗವಿಜೃಮ್ಭಿತ bhujaṅga-vijṛimbhita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಶಯನ bhujaṅga-śayana. = ಭುಜಗಶಯನ. (My.).

ಭುಜಂಗಶಿಶುವದ bhujaṅga-śiśu-pada. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಶಿಶುಸೃತ bhujaṅga-śiśu-sṛita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ bhujaṅga-akshi. *The ichneumon plant,* perhaps Ophioxylon serpentinum Lin. (= ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ).

ಭುಜದೇಶ bhuja-dêśa. The place or region of the arm (ಜಂಗುಡಿ Bhn. 39).

ಭುಜಬಲ bhuja-bala. Strength of arm (Śmd. 386; Kk. 99; Bp. 1, 44; J. 13, 45).

ಭುಜಮಧ್ಯ bhuja-madhya. *The breast, the chest.*

ಭುಜವಲಯ bhuja-valaya. An arm-ring (Bp. 4, 36).

ಭುಜಶಿಖರ bhuja-śikhara. *The shoulder.*

ಭುಜಶಿರಸ್ bhuja-śiras. *The shoulder.*

ಭುಜಾಗ್ರ bhuja-agra. *The shoulder* (ತೋಳ್ಬಲೆ, ಮುಯ್ದು Kk. 67).

ಭುಜಾನ್ತರ bhuja-antara. *The breast, the chest.*

ಭುಜಾನ್ಫಲನ bhuja-âsphâlana. Clapping (one's own) upper arm (Čpr. 5, after 75).

ಭುಜಿಸು bhujisu. = ಬುಜಸು, ಭುಂಜಿಸು. (My.).

ಭುಜಿಷ್ಯ bhujishya. *A servant, a slave.*

ಭುಜೆ bhujĕ. A winding;—*the arm;*—the coil of a snake.

ಭುಂಜಿಸು bhuṅjisu. To eat (J. 7, 42; 29, 13; My.); to enjoy; to suffer, to experience.

ಭುತ bhuta. = ಭೂತ. See ಅದ್ಭುತ.

ಭುವನ bhuvana. A being, a living creature; mankind. 2, *the world;* the fourteen worlds, seven descending and seven rising; the earth (ಲೋಕ, ಭೂಮಿ Nn. 9; ಲೋಕ Mr. 517). 3, the number 14 (ಪದಿನಾಲ್ಕು Mr. 348). 4, *water* (ಸಲಿಲ, ಉದಕ 9; 517). 5, the ocean (ಸಾಗರ, ಸಮುದ್ರ 9; ಅಮ್ಬುಧಿ 517). 6, the sky (ಅಮ್ಬರ, ಆಕಾಶ 9; ನಭ 517). 7, a wood, a forest (ವಿಪಿನ, ಅರಣ್ಯ 9, o. r. ಅರಣ್ಯ).

ಭುವನಕುಕ್ಷಿ bhuvana-kukshi. A person who contains the world in his belly: Vishṇu (J. 15, 12); that receives or contains water in its belly: the ocean (15, 12).

ಭುವನತ್ರಯ bhuvana-traya. The three worlds: heaven, atmosphere and earth (Čh. v. 200; Čpr. 5, after 180).

ಭುವನತ್ರಿನೇತ್ರ bhuvana-triṇêtra. The world's Rudra (Šmd. 288. 292).

ಭುವನನಯನ bhuvana-nayana. = ಭುವನಾಕ್ಷ No. 2. (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನಮಾತೆ bhuvana-mâtĕ. Pârvatî; Lakshmî (My.).

ಭುವನಾಕ್ಷಿ bhuvana-akshi. The eyes of living creatures or of mankind (Rśv. 13, 17). 2, the eye of the world; the sun.

ಭುವನಾಶ್ರಯ bhuvana-âśraya. The refuge of the world: Brahmâ (J. 6, 5); the water-abode: the ocean (6, 5).

ಭುವನೇಜ bhuvanê-ja. A lotus (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೇಶಯ bhuvanê-śaya. A lotus;—the moon (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೇಶಯವನಭುವನನಯನ bhuvanêśaya-vana-bhuvana-nayana. Who has the moon and the shining sun (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೈಕರಾಮ bhuvana-êka-râma. Râma who has no equal in the whole world (Šmd. 146. 188).

ಭುವರ್ಲೋಕ bhuvas-lôka. One of the divisions of the universe, the space between the earth and heaven. (Mr. 32).

ಭುವಸ್ bhuvas. The atmosphere, the sky.

ಭುವಿನಿಮ್ನ bhuvi-nimna. A depression in the ground, a hole (ರನ್ಧ್ರ, ಗರ್ತ, etc., ಕುಬಿ Mr. 392).

ಭೂ bhû. (Šmd. 103). = ಬೂ, ಭು, ಭೂಸ್. Being, becoming, springing up, taking rise, born. 2, the place of being or abiding: *the earth.* 3, *land; ground;*—earth, as a substance (see ಭೂಭೇದ, etc.). 4, a certain metrical foot (Čh.). 5, a country, a district (Bp. 6, 19). — ಭೂನೆಲ್ಲಿ. (ತಾಮಲಕ, ತಾಲಿ, ನಾದೇಯಿ, ವಿತುನ್ನಕ G.).

ಭೂಕಮ್ಪ bhû-kampa. An earthquake. (My.; B. 4, 172; 5, 200).

ಭೂಕಮ್ಪನ bhû-kampana. = ಭೂಕಮ್ಪ. (My.).

ಭೂಕಾನ್ತ bhû-kânta. A king (ಅರಸು Nn. 120; Čpr. 3, 82; J. 2, 2).

ಭೂಗತ bhû-gata. Being or existing on or in the earth; level with the ground, destroyed. — ಭೂಗತ ಮಾಡು. To destroy (My.). — ಭೂಗತವಾಗು. -ಆಗು. To be buried, as riches (My.).

ಭೂಗತಶಾಲಯ bhûgata-âlaya. An underground house (Râm. 1, 16, 27).

ಭೂಗೋಚರ bhû-gôčara. A man who is within the range of, *i. e.* who lives in, the world (Abh. P. 14, 11).

ಭೂಗೋಲ bhû-gôla. ಭೂಗೋಳ. The terrestrial globe, the earth. (C.; ಕುವಲಯು Čb.; B. 5, 271).

ಭೂಗೋಲವಿದ್ಯೆ bhûgôla-vidyĕ. Geography. (C.; B. 5, 275).

ಭೂಂಕೃತಿ bhûṅ-kṛiti. Hissing, puffing (Bp. 51, 59).

ಭೂಚಕ್ರ bhû-čakra. The orbit of the earth, the earth (J. 8, 6; 26, 15). 2, the equator or equinoctial line. 3, a paper-kite composed of many round pieces (My.). 4, an umbrella attached to a throne (My.).

ಭೂಚರ bhû-čara. Going on the earth; moving on the ground or on land, living on land; inhabiting the earth; a man (Abh. P. 4, 101. 102).

ಭೂಚರತ್ವ bhû-čaratva. The condition of going on the earth or moving on the ground (Bp. 57, 45).

ಭೂಛಾಯೆ bhû-čhâyĕ. Earth-shadow: *darkness.*

ಭೂಜ bhû-ja. A tree, etc. (ಮರ Nn. 5. 20; ಕದಲಿ, ವೃಕ್ಷ 43; ವೃಕ್ಷ 63; ಖಪುರ, ಮರ 102). ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರನಯ್ದೆ ಭೂಜಮಕ್ಕುಂ (Mr. 150).

ಭೂಜಟೆ bhû-jaṭĕ. N. of a plant (ಗೌರಿಜಡೆ Mr. 135).

ಭೂಜಾತ bhû-jâta. A tree (ಮರ Nn. 139).

ಭೂಜಾತೆ bhû-jâtĕ. Daughter of the earth: Sîtâ (My.).

ಭೂತ bhûta. = ಬೂತ. Been, become, produced; being, becoming, coming into existence (ಜನಿತ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 78). 2, *past, gone, former;* past time, the past; the past or preterite tense (Šmd. 54. 90. 260. 266. 294; Kâvy. I, 5, 13-16). 3, *obtained, got.* 4, *right, proper, fit;* like, resembling, similar (= ಸದೃಶ, My.; *cf.* ಸಮ್ಮುಖ). 5, gone beyond the common limits, excessive (ಎಸಱುದುದು, ಕೆಯ್ಮಿಱಿ ಹೋದದು 78; ಎಸಱಿದುದು Mr. 494). 6, *a living being, a creature* (ಸತ್ವ Mr. 502). 7, *a goblin, a malignant spirit, a demon* (being of divine origin, see ದೇವಯೋನಿ; ಮರುಳ್ 78; ದೇವಯೋನಿ 494; see Bp. 57, 10. 11. 12. 19; J. 6, 51; 22, 23; 31, 55); the spirit of a deceased person, a ghost (= ಪ್ರೇತ No. 2, My.). 8, *an element,* of which there are five: earth, water, fire, air, ether (ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕ, ಸೃಷ್ಟಾದ್ಯೆ ವಿಪಂಚಭೂತ 78; ಭೂತ 494; see ಧಾತು No. 4; ಪಂಚ-);—the number 5 (Čh.). 9, the nine planets (ಗ್ರಹಸಿಕರ, ನವಗ್ರಹ 78). 10, the eighteen classes of people or castes (ಜಾತಿಸ ಮೂಹ, ಪದಿನೆಣ್ಬುಜಾತಿಗಳು 78). 11, an ârya (ಆರ್ಯ, ದೇವ ಭೂಮಿಜ 78). 12, in law: fact, matter of fact, the real state of a case. 13, = ಭೂತಗ್ರಾಮ (? ಗ್ರಾಮ Nn. 37). ಭೂತ ಹೋದರೂ ಹೇತು ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾಡ ಮರುಳೋ? —ಭೂತವಾದರೂ ಭುಕ್ತಗೆ ಹಾಕಿದ ಹೊರ್ತು ಳೀತಿ ತಪ್ಪದು.—ನಾಡಿನ ಭೂತ ಪೀಡಿಸದೇ ನಿತ್ತೀತೇ?—ನಾಥನಾದರೂ ಭೂತ

ಬಿಡದು.—ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ (corpse) ಹೆದರಿಬನವ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಸೇ? — ಭೂತಕ್ಕೆ ಭೀತಿಯುಣ್ಟೇ? (Prvs.). — ಭೂತಕರಳುಗಿಡ. A shrub or small tree, Helicteres isora Lin. (St. & Pl.).

ಭೂತಕಾಲ bhûta-kâla. Past time; the past or preterite tense (Šmd. 90 Cm.; 265 Cm.; 400).

ಭೂತಕಾಲಕ್ರಿಯೆ bhûtakâla-kriyĕ. The past tense (Šmd. 87. 91. 279).

ಭೂತಕೇಶ bhûta-kêśa. *A particular plant,* root of sweet flag (= ಗೋಲೋಮ; see Si. 335 & ಮರುಳ ಜೆಡೆ).

ಭೂತಗಣ bhûta-gaṇa. The troop or whole class of demons or spirits; the aggregate of beings.

ಭೂತಗಣೇಶ bhûtagaṇa-îśa. Śiva. 2, sign for a long syllable (Čh.).

ಭೂತಗ್ರಸ್ತ bhûta-graha. The bhûta-imp (My.).

ಭೂತಗ್ರಾಮ hbûta-grâma. *The aggregate or whole collection of living beings;* a multitude of spirits or ghosts.

ಭೂತಚಿಕಿತ್ಸೆ bhûta-čikitsĕ. The practice or science of administering antidotes for demoniacal possessions (My.).

ಭೂತದಯೆ bhûta-dayĕ. Compassion or tenderness towards all beings or creatures, universal benevolence. (Bp. 37, 34; 53, 43; My.).

ಭೂತಧಾತ್ರಿ bhûta-dhâtri. *The earth.*

ಭೂತನಾಥ bhûta-nâtha. Śiva (Bp. 29, 35; 37, 11).

ಭೂತಪಂಚಕ bhûta-pañčaka. The aggregate of the five bhûtas or elements. ಧಾತುವೇಬಿನು ಕಲಿತು, ಭೂತಪಂಚಕವಾಗಿ, ಓತು, ದೇಹವನು ಧರಿಸಿರ್ದ ಮನುಜಗೆ ಜಾತಿಯೆತ್ತಣದು? (Sp.).

ಭೂತಪತಿ bhûta-pati. Śiva (Mr. 12; Bp. 15, 7).

ಭೂತಪೂರ್ವಕ bhûta-pûrvaka. *Having been or existed before, prior.*

ಭೂತಬಲಿ bhûta-bali. An offering to demons (= ಬಲಿ No. 4, My.). 2, = ಬಲಿ No. 3 (Sk.).

ಭೂತಲ bhû-tala. The face of the earth, the earth (Čh. v. 127. 203; J. 8, 23).

ಭೂತಲಪತಿ bhûtala-pati. A king, a prince (Čpr. 3, 51; Bp. 50, 25).

ಭೂತಲಪಾಲ bhûtala-pâla. = ಭೂತಲಪತಿ. (Čpr. 2, 91).

ಭೂತಲಾಧಿಪ bhûtala-adhipa. = ಭೂತಲಪತಿ. (Bp. 27, 29).

ಭೂತಲೇಶ bhûtala-îśa. = ಭೂತಲಾಧಿಪ. (Bp. 43, 9; 51, 5).

ಭೂತವತಿ bhûta-vati. The past or preterite tense (Šmd. 91. 261. 289. 294; Kâvy. I, 5, 1-5).

ಭೂತವಾನ bhûta-vâsa. *The tree Belleric myrobalan, Terminalia bellerica* Roxb.

ಭೂತವಿದ್ಯೆ bhûta-vidyĕ. Demonology. (R.).

ಭೂತವೇಶಿ bhûta-vêśi. -ವೇಷಿ. *The white-flowering Vitex negundo.*

ಭೂತಶಂಕೆ bhûta-šaṅkĕ. Doubt or diffidence arising from demons (My.).

ಭೂತಸಂಹಾರಿ bhûta-saṁhâri. A kind of plant (ಭೂತಾಂಕುಶ Mr. 120).

ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ bhûta-saṁjñĕ. A number indicated by natural objects, etc. (Mr. 348).

ಭೂತಸನ್ತುಷ್ಟಿ bhûta-santushṭi. Complete satisfaction given to demons by killing sheep and buffaloes (J. 5, 72).

ಭೂತಾಗ್ರಣಿ bhûta-agraṇi. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಭೂತಾಂಕುಶ bhûta-aṅkuśa. A kind of plant (ಭೂತಸಂಹಾರಿ Mr. 120).

ಭೂತಾಂಜನ bhûta-aṅjana. A collyrium applied to the palm of the right hand to render any goblins, men, etc. visible (My.).

ಭೂತಾತ್ಮ bhûta-âtma. The elementary or vital principle. 2, the individual soul. 3, *Brahmâ;*—Vishṇu;—Śiva. 4, *the body.*

ಭೂತಾರ್ಥ bhûta-artha. Anything which has really happened, anything really existing, a matter of fact, fact.

ಭೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನವ bhûtârtha-apahnava. Concealment of anything really existing (Kâvy. III, 3, B, 103).

ಭೂತಾವೇಶ bhûta-âvêśa. Demoniac possession (Si. 385).

ಭೂತಾಳ bhûtâḷa. N., *e. g.* in ಭೂತಾಳಪಾಣ್ಡ್ಯ. (My.).

ಭೂತಿ bhûti. = ಬೂದಿ, ಬೂವಿ, ಬೂದು. Being, existence, any state of being (Bp. 40, 64);—birth, production. 2, *well-being, prosperity; wealth, riches.* 3, *power, grandeur, majesty, dignity.* 4, *ashes.* 5, *roasted or fried meat* (ಸುಟ್ಟಬೆದು Hlâ.; ಬಜುಗೆಣ್ಣಿದೊಳು ಸುಟ್ಟ ಆಡಗು Mr. 217).

ಭೂತಿಕ bhûtika. *The plant Gentiana chirayta* Roxb. 2, *lemon grass, Andropogon schoenanthus* Lin. 3, *a kind of fragrant grass* (ಕತ್ತೃಣ).

ಭೂತಿಶಾಸನಧಾರ bhûti-šâsana-dhâra. A follower of Śiva (Bp. 27, 29).

ಭೂತೇಶ bhûta-îśa. Lord of beings: Brahmâ; Vishṇu. 2, lord of evil beings: *Śiva.*

ಭೂದಾನ bhû-dâna. Donation of landed property (Grj. 2, 63; My.).

ಭೂದಾನಪತ್ರಿಕೆ bhûdâna-patrikĕ. A deed of gift relating to bhûdâna (My.).

ಭೂದಾರ bhû-dâra. *A hog.*

ಭೂದೆಸೆ bhû-dĕsĕ. The quarters or regions of the earth (Bp. 44, 33).

ಭೂದೇವ bhû-dêva. *A Brâhmaṇa.* (Bp. 50, 6; 55, 48).

ಭೂದೇವಿ bhû-dêvi. The earth looked upon as a goddess or queen (J. 19, 28).

ಭೂಧರ bhû-dhara. A mountain (ರುಚಕ, ಪರ್ವತ Nn. 41; Rśv. 1, 108).

ಭೂಧ್ರ bhû-dhra. = ಭೂಧರ. (Šśv. 2, 35).

ಭೂನಾಗ bhû-nâga. An earth-worm. (Dp. 53, 3).

ಭೂನಾಗಸತ್ವ bhûnâga-satva. Earth-worm-essence: burnt earth-worms, of which rings, etc. are made, said to be antidotes for snake-poison (Bh. 8, 25, 23).

ಭೂನಾಥ bhû-nâtha. A king (ಪಿತಾಮಹ, ಅರಸು Nn. 22; ಅರಸು 79).

ಭೂನಿಂಬ bhû-nimba. *The plant Gentiana chirayta* Roxb.

ಭೂಪ bhû-pa. *A king, a prince.*

ಭೂಪತಿ bhû-pati. *A king, a prince.* ಪಾಪಿಯಾದವ ಭೂಪತಿಯಾ ಪಾನೇ? (Prv.).

ಭೂಪದ bhû-padi. *Arabian jasmine, Jasminum zambac or sambac* Ait.

ಭೂಪಾಲ bhû-pâla. A king (ಚಕ್ರ, ಅರಸು Nn. 80). — ಭೂಪಾಲಪೆಮ್ಮಡಿ. N. (Bp. 11, 14).

ಭೂಪಾಲಕ bhû-pâlaka. = ಭೂಪಾಲ. (Bp. 5, 1. 10).

ಭೂಪುತ್ರಿ bhû-putri. Sîtâ (My.).

ಭೂಪೇನ್ದ್ರ bhûpa-indra. A great king (Čpr. 3, 98).

ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ bhû-pradakshiṇa. Going round the earth (My.).

ಭೂಬಲ bhû-bala. (Śmd. 386; Kk. 99). Earth-power, power consisting in landed property.

ಭೂಭಾಗ bhû-bhâga. A portion of the earth; a portion of ground. See Kâvy. III, 3, B, 173.

ಭೂಭಾರ bhû-bhâra. A burden to the earth: a very wicked man (My.).

ಭೂಭಾರಕತನ bhû-bhârakatana. Universal importance (Bp. 19, 30).

ಭೂಭುಜ್ bhû-bhuj. *A king, a prince.*

ಭೂಭುಜ bhûbhuja. Tbh. of ಭೂಭುಜ್. (Bp. 22, 18; 24, 81; J. 17, 1; 18, 11).

ಭೂಭೃತ್ bhû-bhṛit. *A king.* 2, *a mountain.* 3, Vishṇu.

ಭೂಭೇದ bhû-bhêda. A variety of earth: earth or clay in a certain form. See ಮೊಗೆ.

ಭೂಮು bhûma. The earth. See ಕೃಷ್ಣ-. 2, (ಭೂಮನ್) the earth, the world;—a territory. 3, *a great quantity, abundance, plenty, multitude.* 3, *the plural.*

ಭೂಮಂಡಲ bhû-maṇḍala. The terrestrial globe (Bp. 4, 5; J. 2, 33). 2, a district, a country (Bp. 50, 62).

ಭೂಮಂಡಲೇಶ್ವರ bhûmaṇḍala-îśvara. A king (Bp. 55, 9).

ಭೂಮಾಲೆ bhû-mâlĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಭೂಮಿ bhûmi. = ಬುವಿ, ಬೂಮಿ, ಬುಮಿ. *The earth* (ಎಳೆ Śm. 112). 2, *soil, ground;*—a country, a district;—*land, estate;—a place, site in general.* 3, N. of a certain metrical foot (Čh.; Mr. 364). ಭೂಮಿಯಿದ್ದವನಾದರೆ ಭೂರಿದ ಕ್ಷೇಣ ಕೊಬ್ಬುನೇರ್—ಭೂಮಿ ಮಾಜಿ, ನಾಮ ಹಾಕ ಕೊಣ್ಡಾ (Prvs.).

ಭೂಮಿಕೆ bhûmikĕ. Earth, ground. 2, the story of a house (Čpr. 1, 132; 6, after 97). 3, theatrical dress, the costume of any character represented on the stage.

ಭೂಮಿಛತ್ರ bhûmi-čhatra. A mushroom (ಅಣಬೆ Mr. 132).

ಭೂಮಿಜ bhûmi-ja. Earth-born: a (common) tree (Bp. 55, 22). 2, the planet Mars. 3, the demon Naraka. 4, a kind of horse (ಆಜಾನೇಯ Hlâ.; ಹೊಯಿಸಣಬೊಳ್ ಉದಿಸಿರಲ್ Mr. 282).

ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ bhûmi-jambukĕ. *A species of plant* (= ನಾದೇಯಿ; see ನಾಯಿನೇಜಿಲ್ and ನಾರಂಗ).

ಭೂಮಿತಲ bhûmi-tala. = ಭೂತಲ. (Bp. 25, 1).

ಭೂಮಿದೇವ bhûmi-dêva. *A Brâhmaṇa.*

ಭೂಮಿದೇವಿ bhûmi-dêvi. = ಭೂದೇವಿ. (My.).

ಭೂಮಿಧರ bhûmi-dhara. *A mountain.* 2, a king.

ಭೂಮಿಪ bhûmi-pa. A king (Râm. 16, 52; 26, 23; Râv. 13, 13).

ಭೂಮಿಪತಿ bhûmi-pati. = ಭೂಮಿಪ. (Bh. 2, 13, 49; J. 28, 1).

ಭೂಮಿಪಾಲ bhûmi-pâla. = ಭೂಮಿಪ. (My.).

ಭೂಮಿಪಾಲಕ bhûmi-pâlaka. = ಭೂಮಿಪಾಲ. (Čpr. 7, 28; Bp. 56, 2).

ಭೂಮಿರುಹ bhûmi-ruha. A tree (Mr. 420. 485).

ಭೂಮಿವಲ್ಲಭ bhûmi-vallabha. A king (Bp. 51, 17).

ಭೂಮಿಸ್ಪೃಶ್ bhûmi-spṛiś. Touching the ground;—a terrestrial being, man;—*a Vaiśya.*

ಭೂಮಿಶ bhûmi-îśa. A king (J. 7, 13). See ಮಧು-.

ಭೂಮೀಶ್ವರ bhûmi-îśvara. = ಭೂಮಿಶ. (Čpr. 4, 25; Râv. 5, 26).

ಭೂಮ್ಯರ್ಥ bhûmi-artha. The meaning of "earth". See ಎಳೆ.

ಭೂಯ bhûya. Becoming, being; condition, state. See ದೇವ-, ಪ್ರಜ್ಞ.

ಭೂಯಸ್ bhûyas. (fr. ಬಹು). More, more numerous; larger, greater. 2, *much, many, numerous;—very great, important.* 3, *repeatedly, frequently, again.*

ಭೂಯಿಷ್ಠ bhûyishṭha. Most, most numerous; largest, greatest. 2, *very much, very many;*—most important, chief.

ಭೂರಚನೆ bhû-račanĕ. The composition of a soil (B. 4, 95).

ಭೂರಮಣ bhû-ramaṇa. A king (Mr. 272; Bp. 50, 76).

ಭೂರಿ bhûri. *Much, many, numerous* (ಅದಭ್ರ, ಬಹಳ Nn. 69; Bp. 58, 57). 2, *gold* (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 69; Bp. 57, 68). 3, wood (ಕಾಷ್ಠ, ಕಟ್ಟಿಗೆ 69). 4, contempt (ಅವಜ್ಞೆ, ಉದಾಸೀನ 69). 5, N. of Brahmâ, Vishṇu, Śiva, and Indra. 6, a gift of money conferred on those present at any festival or at a funeral (My.; Tĕ.; also ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆ; see Bh. 1, 11, 7. 8).

ಭೂರಿಫೇನ bhûri-phêna. *A species of plant* (= ಚರ್ಮಕತೆ, ಸಪ್ತಲೆ).

ಭೂರಿಮಾಯ bhûri-mâya. Possessed of much deceit: *a jackal* (ಬಳ್ಳು, ಗೋವಾಯು Mr. 162).

ಭೂರುಣ್ಡಿ bhû-ruṇḍi. *A sort of sun-flower, Heliotropium indicum* Lin.

ಭೂರುಹ bhû-ruha. A tree (ನುರ Nn. 29; Mr. 510).

ಭೂರುಹಾಗ್ರ bhûruha-agra. The top of a tree (ವಿಶಾಖ, ಮುರದ ತುದಿ Nn. 38).

ಭೂರ್ಜ bhûrja. = ಬುಜ 1. *A species of birch, the bark of which is used for writing on.*

ಭೂರ್ಲೋಕ bhûs-lôka. = ಭೂಲೋಕ. (Mr. 32). See Mr. s. ಲೋಕ.

ಭೂಲೋಕ bhû-lôka. The terrestrial world, the earth (Bp. 37, 64; 58, 60; B. 4, 143). ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಭೂಲೋಕ ತಪ್ಪದು.— ಭೂಲೋಕ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸಾಲೋಕ್ಯ ತಪ್ಪ ಪಾರದು (Prvs.).

ಭೂಲೋಲ bhû-lôla. A king (J. 10, 11; 17, 18).

ಭೂವಧು bhû-vadhu. = ಭೂಸತಿ.

ಭೂವಧೂರಮಣ bhûvadhû-ramaṇa. A king (J. 3, 1).

ಭೂವರ bhû-vara. A king (Kk. 101; Bp. 22, 16; 46, 56; J. 2, 63).

ಭೂವಲಯ bhû-valaya. ಭೂವಳಯ. The circumference of the earth; the terrestrial globe (Śmd. 267; Bp. 24, 84).

ಭೂವಲ್ಲಭ bhû-vallabha. A king. (My.).

ಭೂವಾಚಕ bhû-vâčaka. A word denoting "earth" (see ಎಳೆ in Śmd. Dh.).

ಭೂವಿಕೇಪ bhû-viśêsha. A kind of soil. See ಎರೆ.

ಭೂಶಿರ bhû-śira. A promontory, a cape (My.; B. 4, 115).

ಭೂಷಣ bhûshaṇa. Decorating, adorning;—*ornament, decoration, embellishment;* an ornament, a trinket, etc. (ತೊಡ Čt. II, 65);—(praise). — ಭೂಷಣವಾಡು. -ಆಡು. To praise (Bp. 36, 17).

ಭೂಷಣಾವರಣ bhûshaṇa-âvaraṇa. Surrounding or covering with ornaments. See ತುಡು.

ಭೂಷಣೋದ್ವಹನ bhûshaṇa-udvahana. Adorning. See ಕೆಯ್ಗೊಯ್.

ಭೂಷಾಮಣಿ bhûshâ-maṇi. Decoration with gems (Čpr. 6, 70).

ಭೂಷಿತ bhûshita. *Decorated, adorned, ornamented.*

ಭೂಷಿಸು bhûshisu. To decorate, to adorn; to praise (My.).

ಭೂಷೆ bhûshĕ. ಭೂಷಾ. *Adorning, decorating;* an ornament, a jewel.

ಭೂಷ್ಣು bhûshṇu. *Being, becoming;* being or faring well; desiring happiness.

ಭೂಷ್ಯ bhûshya. To be adorned or decorated (adj., Čpr. 6, 68).

ಭೂಸ್ bhûs. = ಭೂ. See ಭೂರ್ಲೋಕ.

ಭೂಸತಿ bhû-sati. ಭೂಸತೀ. The earth considered as a woman (Bp. 11, 26).

ಭೂಸತೀಶ bhûsatî-îśa. A king (Bp. 28, 27).

ಭೂಸತೀಶ್ವರ bhûsatî-îśvara. = ಭೂಸತೀಶ. (Bp. 24, 78).

ಭೂಸಾರ bhû-sâra. The strength of a soil (My.).

ಭೂಸಾರತೆ bhû-sâratĕ. The state of a soil being full of strength (Čpr. 1, 90).

ಭೂಸುತ bhû-suta. The planet Mars (ಕುಜ, ಮಂಗಳ Nn. 20).

ಭೂಸುತೆ bhû-sutĕ. Sîtâ. (My.).

ಭೂಸುರ bhû-sura. A Brâhmaṇa (ದ್ವಿಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 36; ವಿಪ್ರ 104; Bp. 53, 39-42; 55, 23. 54. 55; Kk. 101).

ಭೂಸ್ತೃಣ bhû-s-tṛiṇa. *Lemon grass, Andropogon schoenanthus* Lin.

ಭೂಸ್ಥಾಪನೆ bhû-sthâpanĕ. Putting in the ground, burying, as money (My.).

ಭೂಸ್ಥಿತಿ bhû-sthiti. Landed-property (My.).

ಭೃ bhṛi. = ಭೃ, ಭೃಂ, ಭೃಙ್.

ಭೃಕುಟಿ bhṛi-kuṭi. *Contraction or knitting of the eyebrow, a frown* (ಪುರ್ಬು ಬಿಡ್ಡ ದಿಪುದು Mr. 463).

ಭೃಗು bhṛigu. N. of a ṛishi (Bp. 3, 77; 43, 41; 53, 5; 54, 31; 57, 77; J. 33, 40). 2, Śukra, the planet Venus (Mr. 38). 3, *a declivity, a slope, a cliff, a precipice* (ಸಾನು, etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 96).

ಭೃಗುಜೆ bhṛigu-jĕ. N. of a plant (see Mr. s. ಕಬುಜೇಗು No. 2).

ಭೃಗುವಾರ bhṛigu-vâra. Friday. (My.).

ಭೃಂಗ bhṛiṅga. = ಬಿಂಗ. *The large black humble bee* (ತುಪ್ಪಿ Nn. 13. 29; ಭ್ರಮರ, ತುಪ್ಪಿ 45; ಪಜಮೆ, ಬಣ್ಣಾಣಿ Čt. II, 63; ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). 2, *the fork-tailed shrike, Lanius caerulescens.* 3, the bird Cuculus melanoleucus (ಜಾತಕ, ಸಾರಂಗ, etc. Mr. 171). 4, the plant Eclipta prostrata Lin. or Verbesina prostrata (ಗರುಗ Nn. 45; ಅಂಗಾರಕ, ಗರುಗ Mr. 130). 5, *woody Cassia, Laurus cassia.* 6, *talc or mica* (ಅಭ್ರಕ 45; Mr. 102). 7, a cloud (ಮೇಘ 45). 8, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 45). 5, blackness (ಕೃಷ್ಣ, ಕಪ್ಪು 45). 6, a libertine, a catamite, a lecher. — ಭೃಂಗಾಮರ. See Nn. s. ಭಿನ್ನಕುಜಾತ.

ಭೃಂಗರಜಸ್ bhṛiṅga-rajas. *The plant Eclipta prostrata* Lin. (see ಭೃಂಗ No. 4).

ಭೃಂಗರಾಜ bhṛiṅga-râja. *The plant Eclipta prostrata* Lin. 2, bee-king: the large black humble bee.

ಭೃಂಗಾರ bhṛiṅgâra. = ಬಂಗಾರ etc., ಬಿಂಗಾರ, ಬಿಂಗಾರಿ, ಭಂಗಾರ, ಭೃಂಗಾರಿ. *A golden pitcher or vase;* — a vase used at the inauguration of a king (or at marriages), which may be made of gold, silver, brass, iron, etc. (Čpr. 6, 52). 2, gold.

ಭೃಂಗಾರಿ bhṛiṅgâri. = ಭೃಂಗಾರ No. 1. (ಭೃಂಗಾರ, ಕನಕಾಲುಕೆ Hlâ.; ಕನಕಾಲುಕೆ Mr. 210).

ಭೃಂಗಾಲಕ bhṛiṅga-alaka. Locks resembling black bees (J. 16, 5).

ಭೃಂಗಿ bhṛiṅgi. *A cricket.* 2, N. of one of Śiva's attendants (ಹಳಿಗ Čt. I, 86; ಶಿವನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಮುಕ್ಕಾಲ ಭೃಂಗಿ G.; Bp. 1, 49. 50; 29, 7).

ಭೃಂಗಿನಾಥ bhṛiṅgi-nâtha. = ಭೃಂಗಿ No. 2. (Bp. 53, 36; Č. Bp. 1, 8).

ಭೃಂಗಿಪ bhṛiṅgi-pa. = ಭೃಂಗೀಶ. (J. 14, 20).

ಭೃಂಗಿರಿಟಿ bhṛiṅgiriṭi. = ಭೃಂಗಿ No. 2. (My.).

ಭೃಂಗೀಶ bhṛiṅgi-îśa. = ಭೃಂಗಿನಾಥ. (Bp. 24, 48; J. 14, 18; see riddle s. ಅಡ್ಡಣಿಗೆ 1).

ಭೃಂಗೀಶ್ವರ bhṛiṅgi-îśvara. = ಭೃಂಗೀಶ. (Bp. 43, 38; 53, 5; J. 14, 19).

ಭೃತ್ bhṛit. Bearing, carrying; supporting, maintaining; nourishing, protecting; possessing, having, furnished with; bringing. See *e. g.* ಅಮ್ಬು-, ಕಪಾಲ-, ಕ್ಷ್ಮಾ-, ಜಲ-, ಪರ-, ಫಣ-, ಭೂ-.

ಭೃತ bhṛita. Borne, carried; supported, maintained; hired; paid; possessed of, endowed with; acquired, gained; filled, full of;—a servant. See ಅನ್ಯ-, ಪರ-.

ಭೃತಕ bhṛitaka. Borne, carried (see ಬ್ರಾಗ್-). 2, *a hired labourer; a servant.*

ಭೃತಿ bhṛiti. The act of bearing, supporting, or bringing;—nourishment, support;—*wages, hire;*—capital.

ಭೃತಿಭುಜ್ bhṛiti-bhuj. *A hired labourer; a servant.*

ಭೃತ್ಯ bhṛitya. To be nourished or maintained: *a servant* (ನಾಸಿಗ Bhn. 26). 2, the minister of a king.

ಭೃತ್ಯತೆ bhṛityatĕ. The state of servitude or dependence (Rśv. 14, after 53; 14, 54).

ಭೃತ್ಯೆ bhṛityĕ. Fostering, nourishing;—service;—maintenance, support, sustenance, food;—*hire, wages.*

ಭೃಶ bhṛiśa. Mighty, strong, vehement, violent, intense; *much, exceeding.* 2, swearing, an oath (ಬಾಧ, ಸೂರುಳು Nr. 64; ಸಮ್ಬಾಧ, ಸೂರುಳು 156; ಸಮ್ಬಾಧ Mr. 484). ಭೃಶಂ, vehemently; *much, exceedingly, greatly.*

ಭೃಷ್ಟ bhṛishṭa. Fried, broiled, roasted, parched;—*roasted meat.*

ಭೆ bhĕ. = ಭಾ. See *e. g.* ಪ್ರತಿ-, ಪ್ರ-.

ಭೆಟ್ಟಿ bhĕṭṭi. = ಬೆಟ್ಟಿ, ಬೀಟಿ, ಭೇಟಿ q. v. (ಸನ್ದರ್ಶನ G.). ಅರಸರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಜೋಗುನಾಗ ಒಯ್ಯುವ ಕಾಣಿಕೆ (ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಪ್ರದೇಶನ G.). — ಭೆಟ್ಟಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To go to visit, to visit. ಕೂಡಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪರು ಇಪ್ಪರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಮುನ್ತಾದವರ ಭೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳ ಬೀಕು (B. 4, 34; My. as ಭೇಟಿ-). — ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗು. -ಆಗು. To meet, to fall in with, to encounter. ಅವನು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಷ್ಟ ಜೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಸಿಪಾಯಿಯು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದನು (B. 4, 124). ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ಕುಣ್ಣನು (4, 126). 2, a visit to take place. ನನಗೆ ಅವನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು, ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು (My. as ಭೇಟಿ-).

ಭೇಕ bhêka. *A* (male) *frog* (ಕಪ್ಪೆ Nn. 18. 46. 87). 2, a timid man.

ಭೇಕಿ bhêki. A female frog; a small frog (ವರ್ಷಾಭ್ಜಿ, ಪೆಣ್ಣಪ್ಪೆ Mr. 411).

ಭೇಟಿ bhêṭi. = ಭೆಟ್ಟಿ q. v., etc. Meeting, encountering; an interview, a visit (My.; Mhr., H. ಭೇಟಿ, ಭೇಟೀ). — ಭೇಟಿಗೆ

ಬರು. To come to visit, to visit (C.). ಆವನ ಭೇಟಿಗೆ ಬನ್ನ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನು (B. 2, 17). — ಭೇಟಿ ಕೊಡು. To favor one with a visit, to show one's face. ನನಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋ ದನು (My.). — ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸು. To introduce. ಆವನನ್ನು ದೊ ರೆಗೆ ಭೇಟ ಮಾಡಿಸಿದನು (My.). — ಭೇಟಿ ಮಾಡು. To visit. ಸ್ನೇ ಹಿತನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ (My.).

ಭೇದ bhêda. = ಬೇದ 2. Breaking, splitting, dividing, separating;—a chasm, a fissure;—a hurt, an injury, a wound. 2, division, separation, partition, part, portion. 3, discrimination, discernment. 4, *distinction, difference, kind, sort, species, variety.* 5, *change, alteration, modification.* 6, divulging, disclosure, as of a secret. 7, *dissension, disunion, disagreement, schism.* 8, *creating divisions* (among confederates); *seducing or enticing an ally to one's own party by sowing dissensions* (ತನ್ತ್ರ, ತನ್ತ್ರಭೇದ Nn. 62; see ಚತುರೋಪಾಯ). 9, an opponent, an enemy (ಸಪತ್ನ, ಹಗೆ 62). 10, dualism, duality. 11, evacuation of the bowels. 12, ಗಜಸನ್ತ್ರಾಸ (ಆನೆಯ ಮುನ್ತಕದ ವಿಭಾಗ 62). 13, water (ಅಮ್ಬು, ಉದಕ 62). ಭೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ವಾದಾ ಬಿಡು ವದಿಲ್ಲ.—ನೀನು ನಾನು ಎಮ್ಬು ಭೇದ ಜ್ಞಾನಿಗುಂಟೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಮತ. — ಭೇದಮ್ಬುಡಿ. -ಂ-ಪಡಿ. To show difference, to be different (Ch. v. 239).

ಭೇದಕ bhêdaka. Breaking, splitting, etc.;—who or what breaks, divides, etc. 2, *distinguishing, discriminating, defining.* See ಹೃದಯ-.

ಭೇದನ bhêdana. Breaking, splitting, dividing, separating; loosening, as the feces, purging; etc. See ಉರ್ಧ, ಪುಟಿ-, ಮಲ-, ಲೋಷ್ಟ-. — ಭೇದನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To split; to destroy (J. 28, 8).

ಭೇದಬುದ್ಧಿ bhêda-buddhi. Perception or idea of a difference or distinction (C.). ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೇ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಭೇದಬುದ್ಧೀ ಮಾ ಡುವದಕು ಕಾರಣವನ್ನು ದೇವರೇ ಬಲ್ಲನು (B. 4, 108).

ಭೇದಿ bhêdi. Who or what breaks, splits, divides, cuts, etc. (see ವೃಕ್ಷ-); a destroyer (Bp. 54, 26);—a crowbar (ಪಾರೆ Mr. 371);—loosening the bowels;—frequent or preternatural evacuations of the intestines, purging (My.). ಭೇದಿ ಆಗುವ ಲಾಲ್ ತಿಗಡೆ (ತ್ರಿಪುಟಿ, etc. Si. 148). ವೈದ್ಯನು ಭೇದಿ ಗೆ ಕೊಟ್ಟನು (My.). ಆವನಿಗೆ ಭೇದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿನು (also: I frightened him, My.). ಅವನಿಗೆ ಭೇದಿ ಹರಿಯಿತು (he was purged, My.). — ಭೇದಿ ಕಟ್ಟು. To stop purging (My.).

ಭೇದಿತ bhêdita. *Broken, split, divided, separated.*

ಭೇದಿಸು bhêdisu. To break, to split; to distinguish; to separate; to destroy (Bp. 36, 48; Śśv. 4, 131; B. 2, 26; My.); to open, to disclose (as a secret, My.). 2, to discriminate (Č. Bp. 36, 42). 4, to be broken, as the heart (My.); to separate (v. i., My.). 5, a difference to take place (Ch. v. 334). See Sp. s. ಮಾಡಿಗ.

ಭೇದ್ಯ bhêdya. To be broken or split; *capable of being broken, etc., frangible, fragile, penetrable;—to be seduced or led away, liable to be seduced or led away.* 2, what is specified or defined: *a substantive, a noun.* 3, a river (ಉದ್ಯತ್ಕ, ನದ, ಗಣ್ಡುಮೊಜಿ Mr. 413).

ಭೇರಿ bhêri. = ಬೇರಿ 2. *A kettle-drum* (ದುನ್ದುಭಿ Mr. 80).

ಭೇರುಣ್ಡ bhêruṇḍa. = ಬೇರುಣ್ಡ, ಭಾರುಣ್ಡ. A species of bird with two heads (ಅಮಳ್ಳಲೆವಕ್ಕ Kk. 16; Śm. 29; ಕೇಸರಿದ್ವಿಪಾ ರಾತಿ Mr. 160; J. 16, 37). — ಭೇರುಣ್ಡವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಷ. = ಭೇರುಣ್ಡ. (Abh. P. 10, 78).

ಭೇಷಜ bhêshaja. (fr. ಭಿಷಜ್). Making well or healthy: *a remedy, a drug, a medicament* (ಪುಷ್ಕರ, ವೈದ್ಯ Nn. 27). 2, = ವೈಸಿಕ, hypocrisy, fraud, deceit (not Sk.; My.).

ಭೇಷಜಗಾರ bhêshaja-gâra. A dissembler, a hypocrite (My.).

ಭೇಷಜನಿವಾಸ bhêshaja-nivâsa. A druggist's shop (ಆರೋಗ್ಯ ಗೃಹ Mr. 197).

ಭೈ bhëi. bhai. An imitative sound. — ಭೈ ಭೈ. rep. ಒದೆದು, ಅಬ್ರಿಕ್ಷ ತಿಸನ್ಲಿ ಪತ್ತುವಿಡೆ ಭೈ ಭೈಯೆಮ್ಬಿನಂ ಕಂಡು (Śmd. 64).

ಭೈಕಾರ bhai-kâra. The syllable ಭೈ (Śmd. 361).

ಭೈಕ್ಷ bhaiksha. (fr. ಭಿಕ್ಷಾ). = ಭೈಕ. Asking alms;—anything obtained by begging: *begged food, charity, alms.*

ಭೈತ್ರ bhaitra. Tbh. of ಬಹಿತ್ರ (Śmd. 361; ಬಹಿತ್ರಕ Ct. II, 75; ಯಾನಪಾತ್ರ, ಪೋತ Nr.; ಶಾಂದರ, ಹಡಗು Nn. 28; ಕೂಟಿ, ಹಡಗು 152; ಪ್ರವಹಣ, ಪೋತ, ಹಡಗು Mr. 407). ಭೈತ್ರ ನಡಸುವವರು (ಪೋತವಾಹ, etc.); ಭೈತ್ರದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಧನ್ಣ (ಆತರ, ತರಪಣ್ಯ Nr.). See ಸು-.

ಭೈತ್ರವ್ಯವಹಾರಿ bhaitra-vyavahâri. A sea-trader (ಪೋತವಣಿಜ್, etc. Hlâ.).

ಭೈತ್ಸ bhaitva. The syllable ಭೈ (Śmd. 360. 361).

ಭೈರವ bhairava. (fr. ಭೀರು). = ಬೈರವ. Formidable, awful, terrific. 2, Bhairava, a form of Śiva (ಬಿಗುವರಿಜ, ತೀ ವ್ರೋಗ್ರ Śm. 5; Kk. 6; ಘೋರಮೂರ್ತಿ, ಬಡ್ಗಹಸ್ತ, ಏಗಮ್ಬರ Mr. 15; see Śmd. 79). ಜನ್ನೇ ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಭೈರವದೇವರು ಬನ್ನ ಹಾಗೆ.—ಥರಥರನೆ ಹೋಗಿ, ಭೈರವದೇವರ ಸಂಗಡ ಭೈರವಾಸ ಕೇಳಿದ (Prvs.).

ಭೈರವಾಸ bhairavâsa. Tbh. of ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್. (Si. 222; My.; Të.; see Prvs. s. ಭೈರವ, ಶಿವ).

ಭೈರವಿ bhairavi. *A particular form of Durgâ* (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಚರ್ಚೆ Nn. 28; ಚರ್ಚೆ, ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ವನದೇವಿ Mr. 14; ಚರ್ಚೆ 522; Bp. 23, 19). 2, N. of a rāgiṇī or kind of tune.

ಭೈಷಜ್ಯ bhaishajya. (fr. ಭೇಷಜ). *Any remedy, drug, medicine.*

ಭೋ bhô. = ಭೋಸ್. See Śmd. 64; J. 11, 34.

ಭೋಕ್ತ bhôkta. Tbh. of ಭೋಕ್ತೃ. (ಉಪಭೋಗ, ನಿರ್ವೇತ Mr. 457; My.).

ಭೋಕ್ತವ್ಯ bhôktavya. To be enjoyed or eaten; fit to be used or employed; to be possessed or ruled. See Bp. 53, 41; ಅನು-.

ಭೋಕ್ತಾರ bhôktâra. Tbh. of ಭೋಕ್ತೃ. (My.).

ಭೋಕ್ತೃ bhôktṛi. = ಭೋಕ್ತ, ಭೋಕ್ತಾರ. *An enjoyer, an eater, a feeder;* one who employs or makes use of; one who feels or experiences;—enjoying, eating; feeling, experiencing.

ಭೋಗ bhôga. 1. = ಬೋಗ. Enjoyment, fruition; eating; use, application. 2, sexual enjoyment (ಗ್ರಾಮ Nn. 37; My.). 3, possessing; ruling, governing, protecting; cherishing, nourishing (ಪರಿಪಾಲನೆ, ರಕ್ಷಿಸುವುದು Nn. 113; ಪಾಲನೆ Mr. 514). 4, a transaction (ವ್ಯವಹಾರ, ಬೀಜಾ 113; ವ್ಯವಹಾರ 514). 5, perception of sorrow or joy. 6, *pleasure* (ಅತಿಸುಖ 514). 7, a being that enjoys pleasure (ಸೌಖ್ಯೋ ದ್ಧತಜೀವ, ಸುಖವನಯ್ದುವನ್ತಾ ಜೀವರುಗಳು 113). 8, *feasting, a repast, a banquet.* 9, money, wealth (ಧನ, ದ್ರವ್ಯ 113; ಧನ 514). 10, fullness, plenty (ಪರಿಪೂರ್ಣ, ನಿಜತೆ Mr. 454). 11, *hire, wages* (ನಿರ್ವೇತನ 514); *the hire of dancing girls or courtezans, wages of prostitution.* 12, a whore (ಕಾಮುಕಿ, ಸೂಳೆ 113; ಪಣ್ಯವನಿತೆ 514). ಪಾಷಾಣದ ಭೋಗ, ಶೃತ್ರಾನದ ಸ್ಥಿತಿ

ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prv.). 13, N. of a man (Bp. 24, 72). See Prv. s. ಬೋಗ.

ಭೋಗ bhôga. 2. Any winding or curve: *a ring, the coil of a snake.* 2, *the expanded hood of a serpent.* 3, the body of a snake (ಅಹಿಕಾಯ, ಸರ್ಪಗಳ ದೇಹ Nn. 113; ಹಾವಿನ ಶರೀರ Mr. 400; ಅಹಿಕಾಯ Mr. 514);—the body. 4, *an army in column;*—a train, a retinue, an army (ಸೇನೆ, ಪರಿವಾರ 113).

ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ bhôga-kshiti. = ಭೋಗಭೂಮಿ, etc. Land of enjoyment: the place on this earth where people (all of whom are âryas) enjoy the reward of their works, which is superior to svarga and where people live very long (Čpr. 3, 35).

ಭೋಗಧರ bhôga-dhara. A snake (ಹಾವು G.).

ಭೋಗಭೂತಲ bhôga-bhûtala. = ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ, etc. (Čpr. 3, 36).

ಭೋಗಭೂಮಿ bhôga-bhûmi. = (ದೇವಭೂಮಿ), ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ q. v., ಭೋಗಭೂತಲ. (Čpr. 1, after 101; 3, after 36; 3, 37; Abh. P. 1, after 66, 67 & 68).

ಭೋಗಭೂಮಿಭವ bhôgabhûmi-bhava. (= ದೇವಭೂಮಿಜ). An âryа (ಆರ್ಯ, ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ತಾನನು Nn. 106).

ಭೋಗಮೋಕ್ಷ bhôga-môksha. Fruition and final emancipation (Bp. 49, 12).

ಭೋಗವತ್ bhôga-vat. Furnished with enjoyments, riches, etc. 2, having rings or coils; a snake.

ಭೋಗವತಿ bhôga-vati. = ಭೋಗಾವತಿ. *The city of the snakes in the subterranean regions* (J. 23, 16). 2, *the river of the snakes, the Ganges of the lower regions* (J. 24, 13).

ಭೋಗಷಟ್ಪದಿ bhôga-shatpadi. N. of a metre (Čh.).

ಭೋಗಾರಿಯಿ bhôga-âyi. N. of a woman (Bp. 12, 42).

ಭೋಗಾವತಿ bhôgâ-vati. = ಭೋಗವತಿ. The infernal regions (ಪಾತಾಲ Nn. 22, o. r. ಅಧೋಲೋಕ). 2, ನಗರ, ಪಟ್ಟಣ (22). 3, ತರಂಗಿಣಿ, ನದಿ (22). 4, Mahâlakshmî (ರಮೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 22).

ಭೋಗಿ bhôgi. 1. (Šmd. 109). = ಬೋಗಿ, (ಬೋವ). Enjoying, eating; using, possessing; suffering, experiencing;—devoted to enjoyments, indulging in sensual pleasures;—opulent;—an enjoyer (Bp. 58, 16);—a happy person (My.);—a voluptuary;—a king, a prince;—the headman of a village;—a barber;—a person who accumulates money for a particular expenditure. See ಬಿಳಿ-. ಭೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರುಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮರುಳು.—ಒಬ್ಬ ಭೋಗಿಯಾದರೆ ಒಬ್ಬ ಜೋಗಿ (Prvs.). — ಭೋಗಗಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 38, 57; 57, 37. 52). — ಭೋಗಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 42; 57, 31-33. 43. 49. 50). — ಭೋಗಿದೇವ. N. (Bp. 57, 38. 46. 51. 54. 55; 58, 9). — ಭೋಗಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 5).

ಭೋಗಿ bhôgi. 2. Having curves or coils: *a snake.*

ಭೋಗಿಕಟಕ bhôgi-kataka. Śiva (Bp. 54, 75).

ಭೋಗಿತ bhôgita. A man who has eaten or enjoyed, or eats or enjoys (Bp. 30, 12).

ಭೋಗಿನಿ bhôgini. *The concubine of a king.* 2, a serpent woman (Čpr. 5, 99).

ಭೋಗಿಪ bhôgi-pa. The snake śêsha (J. 13, 47).

ಭೋಗಿಭೂಷಣ bhôgi-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 55, 52).

ಭೋಗಿವಿಭೂಷ bhôgi-vibhûsha. Śiva (Šśv. 1, 82).

ಭೋಗಿಶಯ bhôgi-śaya. Vishṇu (Bp. 1, 3).

ಭೋಗಿಸು bhôgisu. (Šmd. 92). To eat; to enjoy; to experience, to feel, to suffer (Bp. 24, 83; 27, 15; 43, 64. 65; 48, 6. 22; 58, 35. 46; My.; B. 5, 58. 274). 2, to indulge in sensual pleasures (Bp. 6, 33; 11, 23; J. 8, 5). 3, to be consumed or destroyed, to decay, as pearls (Bh. 2, 2, 66). ಭೋಗಿಸಿದರ್ (Šmd. 245). ಕೂಡಿ ಭೋಗಿಸಲ್ಲಿ ರಮಾಭಿಧಾನಂ (Mr. 538). See Prv. s. ಯೋಗ.

ಭೋಗಿಸುವಿಕೆ bhôgisuvikĕ. Enjoying, etc. (ನಿರ್ವೇತ, ಉಪಭೋಗ Si. 394).

ಭೋಗ್ಯ bhôgya. Enjoyable, to be enjoyed, to be used;—what may be enjoyed, anything that may be possessed or used, an object of fruition.

ಭೋಗ್ಯಪತ್ರ bhôgya-patra. = ಭೋಗ್ಯಾಧಿಪತ್ರ. (My.; Tĕ.).

ಭೋಗ್ಯಾಧಿ bhôgya-âdhi. A pledge or deposit which may be used by the mortgagee until redeemed (My.).

ಭೋಗ್ಯಾಧಿಪತ್ರ bhôgyâdhi-patra. A mortgage-bond wherein the lender assumes the temporary use of the property mortgaged (My.).

ಭೋಂಕನೆ bhôṅkaṇĕ. = ಭೋಂಕೆನೆ. Swiftly, speedily, quickly (ಚಿಕ್ಕನೆ, ಭೋರನೆ, ಭೋಂಕಲ್, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Šmd. 391; ಚಿಜ್ಜರ, etc. Čt. I, 21; ಭೋರನೆ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Kk. 50). ಭೋಂಕನೆ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ್ ಆನ್ದಾರತಿಯನ್, ಉಘೇ ಎನ್ದು, ತನ್ದೆತ್ತು ತಿರ್ದರ್ (Šmd. 64). ಭೋಂಕನೆ ಬನ್ದಂ ಭೋಂಕನೆ ಬನ್ದಳ್, ಭೋಂಕನೆ ಬನ್ದುದು (109). ಭೋಂಕನೊರ್ವಂ ಬನ್ದಂ (112). See Bp. 9, 23; Rśv. 5, 120; 10, 9; 13, after 77; Šśv. 1, 7).

ಭೋಂಕರಿಸು bhô-ṅ-karisu. To hum, to murmur (J. 8, 32; *cf.* ಬೋ).

ಭೋಂಕಲ್ bhôṅkal. = ಭೋಂಕನೆ (Šmd. 391).

ಭೋಂಕೆನೆ bhôṅkĕṅĕ. = ಭೋಂಕನೆ. (Čpr. 3, 53. 77; 5, 43. 80; 6, 44; 7, 88).

ಭೋಜ bhôja. N. of a celebrated sovereign of Malwa (Bp. 57, 6. 7. 9. 11. 19. 20); N. of others (*e. g.* J. 14, 3; 25, 19).

ಭೋಜನ bhôjana. *The act of enjoying, using, eating; a meal; food* (ಊಟ Hlâ.). See ಉಣ್. ಭೋಜನವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಜನೆಯಿರ ಬೇಕು.—ತಿರಿದುಮ್ಬುವ ಬಟ್ಟ ದಕ್ಷಣೆಯಾದರೂ ಬಿಟ್ಟಾನು, ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕದರೆ ಬಿಡಲೊಲ್ಲ (Prvs.). 2, the act of giving to eat, feeding. See Prvs. s. ಯೋಜನ. — ಭೋಜನ ಮಾಡು. To eat, to take a meal (B. 4, 122; My.).

ಭೋಜನಕ್ರಿಯೆ bhôjana-kriyĕ. The act of eating or of giving to eat. See ಊಡು.

ಭೋಜನತ್ಯಾಗ bhôjana-tyâga. *Abstinence from food.*

ಭೋಜನದಕ್ಷಿಣೆ bhôjana-dakshiṇĕ. The money present given to Brâhmaṇas after supplying them with a meal (especially at śrâddhas, My.).

ಭೋಜನಸಮಾರಮ್ಭ bhôjana-samârambha. The arrangement, disposition and management of a meal or dinner (B. 4, 215; My.).

ಭೋಜನಾರ್ಥ bhôjana-artha. On account of a meal (My.).

ಭೋಜನಾರ್ಥಿ bhôjana-arthi. A stranger who asks for a meal (My.).

ಭೋಜಿ bhôji. *Enjoying; eating.* See ಸರ್ವಾನ್ನ-, ಸಹ-.

ಭೋಜ್ಯ bhôjya. = ಬೊಜ್ಜ. To be enjoyed or eaten; eatable. 2, anything to be enjoyed or eaten, food (J. 5, 24; 6, 45; My.);—a dainty. 3, a feast;—a store of provisions.

ಭೋಟ bhôṭa. N. of a country (Bp. 6, 19).

ಭೋರ್ bhôr. (= ಬೋ). A sound to imitate the humming of the black humble bee, the noise of the waves of the sea, that of rivers or streams, that of a crowd of people, that of certain musical instruments (kahaḷĕ, tutûri, etc.), that of heavy rain, that of wheels, etc. — ಭೋರಿಡು. -ಇಡು. = ಭೋರೆನ್. (My.). — ಭೋರೆನ್. -ಎನ್. To emit the sound of ಭೋರ್ (Čpr. 8, 17; Bp. 3, 33; 6, 11; 11, 49; 46, 53; 53, 25; Rêv. 6, after 11). — ಭೋರ್ಗರೆ. -ಕರೆ. = ಭೋರೆನ್. (ದ್ವನಿಗೆಯ್ Šmd. 22 Cm.; Čpr. 6, 34; Râm. 6, 49, 35). — ಭೋಭೋರ್ರೆನ್. To emit the repeated sound of ಭೋರ್ (Abh. P. 9, 186). ಭೋಭೋರೆನೆ ಪಾಯ್ವುದು ಹಿಮ ನಗಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಸ್ರೋತಂ (Šmd. 231).

ಭೋರನೆ bhôraně. (Šmd. 22. 388). With the sound of ಭೋರ್ (Bp. 2, 12). **2,** swiftly, quickly (ಭೋಂಕನೆ, ಚಿಕ್ಕನೆ, ಭೋಂಕಲ್, etc., ತೀಕ್ಷ್ಣಾರ್ಥ Šmd. 391; ಚಿಚ್ಚರ, etc. Čt. I, 21; ಚಿಕ್ಕನೆ, ಚಿಚ್ಚರ, ಬಿಚ್ಚರ, ಚೀಗ, etc., ತೀಕ್ಷ್ಣಾರ್ಥ Šm. 61; Kk. 50).

ಭೋರುಂಟ್ಟಿ bhôruṇṭi. A square paper-kite that emits the sound of bhôr when flying (My.).

ಭೋರೆನೆ bhôrĕně. = ಭೋರನೆ No. 1. (Abh. P. 13, 49).

ಭೋಷ bhôsha. = ಬೋಸಿ 2. Decorum, decency; honor (My.). ದೇಶಾನ್ತರದವರಿಗೆ ಸ್ವತನ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? — ದೇಶಾನ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭೋಷ ಳಳ ಕೊಣ್ಣ. — ನಹುಷರಾಯನ್ ಭೋಷ ನಾಳ ದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು. — ನಿರಾಶೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಆತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? (Prvs.).

ಭೋಸ್ bhôs. = ಭೋ. *O! ho! there! hallo! ah! alas!*

ಭೋಸಡ bhôsaḍa. = ಭೋಸಡಿ No. 1. (My.).

ಭೋಸಡಿ bhôsaḍi. Pudendum muliebre (Mhr.). 2, a term of reproach for an adulteress (My.).

ಭೌತಿಕ bhautika. (fr. ಭೂತ). Coming from or relating to existing beings; relating or pertaining to evil spirits; formed of the elements; material. (My.). See ಅಧಿ-, ಅಧಿ-.

ಭೌಮ bhauma. (fr. ಭೂಮಿ). Belonging or relating to the earth; terrestrial; made of earth; — *the planet Mars* (ನಕ್ಷ, etc. Mr. 38).

ಭೌಮವಾರ bhauma-vâra. Tuesday. (My.). See Prv. s. ಭೀಮ.

ಭೌರಿಕ bhaurika. (fr. ಭೂರಿ). *The superintendent of gold in a royal treasury, a treasurer.*

ಭ್ರ bhra. = ಭ್ರ, etc.

ಭ್ರಂಶ bhraṁśa. *Falling, falling off, a fall; — declining, decline, decrease;* — decay, ruin; — *separating from, abandoning, deserting; — losing, loss;* — deviating or straying from.

ಭ್ರಂಶತೆ bhraṁśatĕ. The state or condition of falling, etc. See ಅಪ-.

ಭ್ರಕುಂಸ bhrakuṁsa. = ಭ್ರುಕುಂಸ. *An actor in female apparel.*

ಭ್ರಕುಟಿ bhra-kuṭi. *A contraction of the eyebrows, a frown.*

ಭ್ರಜ್ಜ್ bhrajj. (= ಬಜ್ಜ್). Frying, parching (as grain), roasting.

ಭ್ರಮ bhrama. = ಬೆಮೆ, ಬಿರ್ಮೆ, ಭ್ರಮೆ. Flying about humming, as insects; — roving or roaming about, wandering about; — *moving in a circle, going round, turning round, whirling, revolving;* — straying, erring; — a circular motion, a whirl; a whirlpool, an eddy; — giddiness, dizziness; — *wandering of mind; confusion, perplexity, error, mistake, aberration, misconception, misapprehension, delusion; — a water-course;* — one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಭ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 41).

ಭ್ರಮಣ bhramaṇa. = ಬವಣೆ, ಭ್ರಮಣೆ. Roaming, wandering about; turning round, whirling (ಕಂಳಣ, ತಿರುಗುವುದು Nn. 45; Čpr. 4, after 18); revolution, the orbit of a planet, etc.; wavering, staggering, tottering, unsteadiness; erring, falling into error; confusion, perplexity; giddiness, dizziness; — causing to go round or move about. See ದಿಗ್-, ಮುಷ್ಟಿ-; ಜರಯಿಸು, ತಿರುಪು, ತೊಡಿಲ್, ಬಳಸು, ಸುಬ್.

ಭ್ರಮಣಿ bhramaṇi. = ಬವಣಿ, ಬವಳಿ. A sort of game (played by lovers), oonsisting in circular movements or waltzes. 2, a *vulgar* form of ಭ್ರಮಣೆ.

ಭ್ರಮಣೆ bhramaṇĕ. = ಭ್ರಮಣ. (J. 13, 20; My.).

ಭ್ರಮತ್ bhramat. (Šmd. 100). Flying about humming; roaming; turning round, whirling, etc.

ಭ್ರಮದ್ಭ್ರಮರ bhramat-bhramara. (Šmd. 100). The black humble bee flying about humming.

ಭ್ರಮರ bhramara. = ಬವರ 2. *The large bright black humble bee,* Bombinatrix glabra (ಭೃಂಗ, ತುಪ್ಪಿ Nn. 45; ಮಧುವ್ರತ, ತುಪ್ಪಿ 63; ಆಡಿತ Šm. 95); a bee. 2, a potter's wheel. 3, a bow (ಕಾರ್ಮುಕ, ಬಿಲ್ಲು 63). 4, a gallant, a libertine (ಭುಜಂಗ, ಎಟೆ 63). 5, shine, lustre (ಮಿಂಚು, ಹೊಳಕು 63). 6, giddiness, vertigo. ಭ್ರಮರ ಭ್ರಮಿಸು, ಬೆಳಗೂ ಭಂಗ ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಭ್ರಮರಕ bhramaraka. A bee. 2, *a curl hanging down on the forehead.*

ಭ್ರಮರವಿಲಸಿತ bhramara-vilasita. N. of a vṛitta (Čh.).

ಭ್ರಮರಾದಿನಿನದ bramara-âdi-ninada. The sound of the black humble bee, etc. See ಮುರೆ.

ಭ್ರಮರಾಮ್ಬೆ bhramara-ambĕ. Durgâ. (My.).

ಭ್ರಮರಾರಿ bhramara-ari. Bee-enemy: the čampaka tree and its flowers. — ಭ್ರಮರಾರಿಮಾಲಿನಿ. N. of one of Čandrahâsa's wives (J. 31, 51).

ಭ್ರಮರಾರ್ಥ bhramara-artha. The meaning of "the black humble bee" (ಆಳಿ Šmd. Dh.).

ಭ್ರಮರಿ bhramari. = ಬವರಿ. Going round (see ಬವರಿ). 2, a bee, the black humble bee (Sk.). ಭ್ರಮರಿವೊಲ್ ಭ್ರಮಿಯಸ್ತಿರೆ ಬಿಚ್ಚರಾಗು! (Šmd. 272). 3, making go round, moving in a cirole (see ಬವರಿ).

ಭ್ರಮಾರ್ಥ bhrama-artha. The meaning of "turning round", etc. (Šmd. 392).

ಭ್ರಮಿ bhrami. Going round or about, revolving; roaming about. 2, a potter's wheel, a turner's lathe. 3, a whirlpool. 4, any circular arrangement of troops, a circle formed by troops (J. 20, 44. 48. 62). See Šmd. s. ಭ್ರಮರಿ.

ಭ್ರಮಿತ bhramita. Wandered about, wandering about in, wandered or spread through (Bp. 19, 3; 28, 59); strayed, perplexed, etc. (40, 59).

ಭ್ರಮಿಯಿಸು bhramiyisu. To roam or wander about (Čpr. 3, after 28).

ಭ್ರಮಿಸು bhramisu. = ಬಿಮಿಸು, ಬಿವಿಸು. To fly about humming (as the ಭ್ರಮರ, Bp. 45, 43; J. 8, 2); to roam or wander about. 2, to wander, not to be under the guidance of reason, to be confused, perplexed or bewildered, to act foolishly (Bp. 10, 3; 45, 43; 54, 48; My.). See Prv. s. ಭ್ರಮರ.

ಭ್ರಮೆ bhramĕ. = ಭ್ರಮ. (Bp. 45, 43; Śmd. 399 Cm.; My.). ಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ, ಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಭ್ರಮೆಗವಿ. -ಕವಿ. Confusion to fall upon or seize (Bp. 9, 3). — ಭ್ರಮೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To enter upon a roaming or wandering about;—to begin to wander or to lose the guidance of one's reason, to become confused or bewildered (My.). See ತೊಬಲ್; Bp. 26, 32; 45, 34.

ಭ್ರಷ್ಟ bhrashṭa. = ಬಟ್ಟ 3. *Fallen, dropped, fallen down, fallen out or off;*—declined, ruined, lost;—strayed from, devious from;—separated from, deprived of;—fallen (as from dignity, power, caste, virtue);—depraved, vicious, wicked. ಭ್ರಷ್ಟನಾದರೂ ಕಷ್ಟ ತನ್ನದು (Prv.).

ಭ್ರಷ್ಟತ್ವ bhrashṭatva. The state of being deprived of, put out or expulsed from (caste, etc., My.).

ಭ್ರಾಜ್ bhrâj. Shining; lustre. See ಎ-.

ಭ್ರಾಜಿ bhrâji. Shining, gleaming, glittering.

ಭ್ರಾಜಿತ bhrâjita. Shining, glittering, beaming (Čpr. 1, 121; Śmd. 180; Kâvy. I, 2, 22; Śâstrasâra in W. v. 1505).

ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು bhrâjishṇu. *Shining, splendid, radiant, elegant.*

ಭ್ರಾತ bhrâta. Tbh. of ಭ್ರಾತೃ. (My.).

ಭ್ರಾತಾರ bhrâtâra. Tbh. of ಭ್ರಾತೃ. (My.).

ಭ್ರಾತೃ bhrâtṛi. *A brother, a uterine brother.* ಭ್ರಾತೃಗಳ್ (dual), *brother and sister.*

ಭ್ರಾತೃಜ bhrâtṛi-ja. *A brother's son.*

ಭ್ರಾತೃಜಾಯೆ bhrâtṛi-jâyĕ. *A brother's wife.*

ಭ್ರಾತೃದ್ರೋಹ bhrâtṛi-drôha. Betraying one's own brother (My.).

ಭ್ರಾತೃಪುತ್ರ bhrâtṛi-putra. *A brother's son.*

ಭ್ರಾತೃಭಗಿನಿಗಳ್ bhrâtṛi-bhaginigaḷ. (dual). *A brother and sister.*

ಭ್ರಾತೃವಧು bhrâtṛi-vadhu. *A brother's wife* (ಅತ್ತಿಗೆ Mr. 312).

ಭ್ರಾತೃವ್ಯ bhrâtṛivya. *A brother's son.* 2, *a rival, an enemy.*

ಭ್ರಾತ್ರೀಯ bhrâtṛîya. *A brother's son;*—fraternal, belonging or relating to a brother.

ಭ್ರಾನ್ತ bhrânta. Roamed; whirled round. 2, confused, perplexed, bewildered, enchanted. (B. 3, 12; My.; see ಎ-).

ಭ್ರಾನ್ತತೆ bhrântatĕ. Confusion, perplexity, bewilderment (Čpr. 5, 15).

ಭ್ರಾನ್ತಿ bhrânti. = ಭ್ರಾನ್ತು. Wandering about, roaming, going round, etc.;—*confusion, perplexity, bewilderment; error, mistake, delusion, false idea or supposition* (ಭ್ರಮೆ Śmd. 399 Cm.). ಪ್ರಾನ್ತ್ಯ ನೇರಿದರೂ ಭ್ರಾನ್ತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹಿಡಿದವ ನಿಗೆ ವಾಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೋದೀತೇ?—ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹೋದರೂ ಭಯ ಹೋಗ ಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ನನ್ತೆ 1. — ಭ್ರಾನ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. = ಭ್ರಮೆಗೊಳ್. (Bp. 17, 9; My.). — ಭ್ರಾನ್ತಿಸು ಪಡು. To be confused, etc. (Si. 36; My.).

ಭ್ರಾನ್ತು bhrântu. Tbh. of ಭ್ರಾನ್ತಿ. ಅವನಿಗೆ ಭ್ರಾನ್ತು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). 2, a confused person (Bp. 51, 25).

ಭ್ರಾಮು bhrâma. = ಭ್ರಾನ್ತಿ.

ಭ್ರಾಮಕ bhrâmaka. Causing to turn round; bewildering; a perplexing or bewildering affair (J. 26, 40). 2, *a loadstone* (ಜುಮ್ಬಕ, ಅಯಸ್ಕಾನ್ತ Mr. 100).

ಭ್ರಾಮಕೆನ್ದ bhrâma-kanda. A very poisonous, yet medicinal plant (ಅತಿಬಜೆ, ಶ್ವಂಗಿ Mr. 138).

ಭ್ರಾಮರ bhrâmara. (fr. ಭ್ರಮರ). Belonging to or coming from a bee (Si. 334).

ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ bhrâshṭra. (= ಬಾಣಲಿ, etc.). *A frying-pan, a roasting-pan, a parching-pan* (ಅಮ್ಬರೀಷ, ಹುರಿವ ಹಂಚು Mr. 211).

ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರಕ bhrâshṭraka. (= ಬಾಣಲಿಗೆ). A frying-pan, etc. (=ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ).

ಭ್ರು bhru. = ಭ್ಲ, etc.

ಭ್ರುಕುಂಸ bhrukuṁsa. = ಭ್ರಕುಂಸ. *An actor in female apparel.*

ಭ್ರುಕುಟಿ bhru-kuṭi. A contraction of the eyebrows, *a frown.*

ಭ್ರುವ bhruva. = ಭ್ರೂ, etc. An eyebrow.

ಭ್ರೂ bhrû. (Śmd. 103). = ಭ್ರು, etc., (ಪುಬ್ಬು, etc.). *An eyebrow, the brow* (ಹುಬ್ಬು, ಬಿಲ್ಲಿ Mr. 317).

ಭ್ರೂಕುಂಸ bhrûkuṁsa. *An actor in female apparel.*

ಭ್ರೂಕುಟಿ bhrû-kuṭi. = ಭ್ರುಕುಟಿ. *A frown.*

ಭ್ರೂಣ bhrûṇa. *An embryo, a fetus, an unborn child* (ಅತೀ ವಜಾಲಕ, ಶಿಶು Nn. 133, or ad No. 2?). 2, *a child, a boy.* 3, *a pregnant woman* (ಗರ್ಭಿಣಿ, ಬಸುರುಕಾದನ್ನಾ ಸ್ತ್ರೀ 133; ಬಸು ೞ ಸತಿ Mr. 476). 4, fire (ಜ್ವಾಲೆ, ಅಗ್ನಿ 133).

ಭ್ರೂಣಹತ್ಯ bhrûṇa-hatya. = ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ. (Bp. 18, 90; My.).

ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ bhrûṇa-hatyĕ. The killing of an embryo, procuring abortion (Sk.).

ಭ್ರೂಲತೆ bhrû-latĕ. A creeper-like eyebrow (ಬಳ್ಳಿಯ ಹಾಗಿದ್ದ ಹುಬ್ಬು G.; J. 2, 48).

ಭ್ರೇಷ bhrêsha. Falling, slipping;—*deviation from rectitude, trespass.*

ಮ್

M

ಮ್ m. The forty-fifth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It takes the place of the bindu (24. 115. 128. 130. 192. 193. 200), and often becomes ಂ (81. 128. 202). *Cf.* ನೊದೆ = ಮೊದೆ, ನೊಳಲೆ = ಮೊಳಲೆ.

ಮ ma. The letter ಮ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಮ ma. N. of one of the metrical feet (Čh.; Mr. 363). 2, N. of the fourth note of the scale (Mr. 76). 3, the number 5 (Mr. 349).

ಮಕ maka. The state of being not bright or dim (*cf.* ಮಂಕು). — ಮಕ ಮಕ ಎನ್ನು. To want brilliancy, as a light (My.).

ಮಕರ makara. *A kind of sea-monster* (crocodile, shark, dolphin, etc., ಮತ್ಸ್ಯಭೇದ Hlâ.; ಉಗ್ರಪಾಠೀನ Mr. 410). 2, N. of the 10th sign of the zodiac: Capricornus. 3, one of the nine treasures of Kubêra. — ಮಕರಡಿಬ್ಬಿ. A mortar-piece (My.).

ಮಕರಕುಂಡ್ಲ makara-kuṇḍala. An ear-ring shaped like a makara. (My.).

ಮಕರಕೇತನ makara-kêtana. Kâma (Bp. 40, 51).

ಮಕರಕೇತು makara-kêtu. = ಮಕರಕೇತನ. (J. 6, 25).

ಮಕರತೋರಣ makara-tôraṇa. (Śmd. 385; Kk. 97; Bp. 4, 3; 6, 21). A tôraṇa of the form of a makara attached to two poles, which, in processions, as an emblem of distinction (birudu), is carried before idols, gurus and kings (My.).

ಮಕರಧ್ವಜ makara-dhvaja. Makara-bannered: *Kâma.*

ಮಕರನ್ದ makaranda. *The nectar of flowers; honey* (ಮಧು, ಪೂಗಳ ಇಸಿದು Mr. 108; ಬಣ್ಣ Kk. 14; ಸವುಸವ Śm. 23).

ಮಕರಪತ್ರ makara-patra. = ಮಕರಿಕೆ. (J. 11, 25; 30, 17).

ಮಕರಮಾಸ makara-mâsa. The tenth solar month (My.).

ಮಕರರಾಶಿ makara-râśi. = ಮಕರ No. 2. ಮಕರರಾಶಿಗೆ ಗುರು ಬನ್ದರೆ ಶೂಕರಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಮಕರವೃತ್ತ makara-vritta. The first point of Capricorn, the winter solstice (B. 5, 306; My.).

ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ makara-saṅkramaṇa. The passage of the sun from Sagittarius into Capricornus (when the ಪೊಂಗಲುಹಬ್ಬ is celebrated, My.).

ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ makara-saṅkrânti. = ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ. (My.). ಕಾಡ ಕೋಣಿಗೆ ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿಯೇ? (Prv.).

ಮಕರಾಕರ makara-âkara. The ocean.

ಮಕರಾಕಕೇಶ್ವರ makarâkara-îśvara. Varuṇa (Râm. 6, 44, 52).

ಮಕರಾಕ್ಷ makara-akṣha. N. of a râkshasa. (Râm. 6, 40 sum.).

ಮಕರಾಂಕ makara-aṅka. = ಮಕರಧ್ವಜ. (My.).

ಮಕರಾಲಯ makara-âlaya. The ocean. (My.).

ಮಕರಾಶ್ವ makara-aśva. Whose horse is the makara: Varuṇa. (R.).

ಮಕರಿ makari. A female makara. 2, = ಮಕರಿಕೆ (My.).

ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ makarikâ-patra. = ಮಕರಿಕೆ. (ಪತ್ರಲೇಖೆ, etc., ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೊಲೆಗಳು ಮುನ್ತಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಕೇಸರಿ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಮುನ್ತಾದ ಪರಿಮಳದ ಬಣ್ಣಗಳಿನ್ದ ಬರೆಯಲ್ ಪಡುವ ಮಕರಿ ಕಾಪತ್ರಾದಿಚಿತ್ರಗಳು Si. 226; My.). ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವಳು (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ Nr.).

ಮಕರಿಕೆ makarikĕ. Figures drawn with fragrant pigments on the breast, cheek, arm and neck (of a woman, ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀವಿ ಸಜಿಯಿಂ ಬರದ ಪವುಸೆಲತೆಗಳ್ Mr. 339).

ಮಕರೀಪತ್ರ makari-patra. = ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ. (My.).

ಮಕಾರ ma-kâra. The letter or syllable ಮ (Śmd. 11). 2, = ಅಬ್ 2, No. 3. (My.). 3, dishonour (My.).

ಮಕುಟ makuṭa. = ಮಗುಡ, ಮುಕುಟಿ. *A head-dress, a crown, a tiara, a crest* (ಶಿಖಿ, ಚೂಡ Nn. 4; ವೇಷ್ಟನ 23; ಮೌಲಿ 47; ಮೌಲಿ, ಕಿರೀಟ 101).

ಮಕುಟಮಣಿ makuṭa-maṇi. (Śmd. 385; Kk. 96). A tiara-gem.

ಮಕುಟವರ್ಧನ makuṭa-vardhana. A crowned sovereign (Grj. 2, after 106).

ಮಕುರ makura. = ಮುಕುರ. (Sk.).

ಮಕುಷ್ಠಕ makushṭhaka. = ಮಪಷ್ಣಕ, etc. *A species of kidney bean* (ಮಯಷ್ಣಕ, etc., ಕಾಡ ಹೆನಜು Nr.; see ಮಡಕಿ).

ಮಕೂಲಕ makûlaka. *A species of medicinal plant* (= ದನ್ತಿ).

ಮಕ್ಕ makka. = ಮಕ್ಕಾ, etc. Mecca. ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ದ.— ಮಕ್ಕಳಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಟಕ್ಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಕ್ಕಡ makkaḍa. = ಮಂಕಡ. Tbh. of ಮರ್ಕಟ (Śmd. 345. 372; Mhr. ಮಾಕಡ).

ಮಕ್ಕರಿ makkari. = ಮುಕ್ರೆ, ಮುಂಕರಿ, ಮುಂಕ್ರೆ. A basket plaited of stout slits of bamboo or of the date tree (My.; T., Tĕ.; *cf.* Sk. ಮುಸ್ಕರ and Tbh. ಮಕ್ಕರಿ).

ಮಕ್ಕರಿ makkari. Tbh. of ಮಸ್ಕರಿ (Śmd. 350).

ಮಕ್ಕಳ್ makkaḷ. (Śmd. 124). ಮಕ್ಕಳು. (= ಮರ್ಕಳ್). Plural of ಮಗ 1, ಮಗು, etc. Children (ಸನ್ತಾನ, ತನುಜ Nn. 92; ಸುಮುಖ, ತನೂಭವ 126; ಡಾಯಿಗ, ಪುತ್ರ 140; ಪುತ್ರರು 151; C.; M.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾಧ್ಪಿ ಸತಿ (ಪುತ್ರಜೀವಿ Mr. 303). ಮಕ್ಕಳುಜಿ ಸಾವ ಸತಿ (ಭಿನ್ದು 303). ಮಕ್ಕಳು ಬಾದಿವಳು (ಭಿನ್ದು, ನಷ್ಟತ್ವಸೂಚಿ); ಮಕ್ಕಳು ಬಾಯಿವಳು (ಜೀವತ್ಯೈಕೆ); ಗಣ್ಡನುಂ ಮಕ್ಕಳು ಮಿಲ್ಲದವಳು (ನಿರ್ವಿರೆ Hlâ.). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೊಯಿತ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು. . . ಫಲಮೇನುಂ (148). ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತನ್ದೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವಗೆ (a cook, Sp.). ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲುಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲುತೊದಲಿಲ್ಲ.— ಪಕ್ಷಿಗೆ ಗೂಡು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ.— ಹಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲದ್ದು ತೋಟವಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲ.— ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣಾ ಸವಿ.— ಮಕ್ಕಳ ಹೇಲು ತಿನ್ನುವವಳು ತುಪ್ಪದ ಗಸಿ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?— ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕನ ಪಳಿದ್ಯವೇ?— ಮಕ್ಕಳ ತಲೆ ನೆರೆಯಿತು, ಕೂದಿ ಗಂಟಿ ಹರಿಯಿತು.— ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು, ಮಣ್ಣು ಬಿಡಿನ ಬೇಕು.— ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಒಕ್ಕಳ ಹೊನ್ನು ಇದ್ದರೇನು?— ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಮುದ್ದು, ಹೆಣ್ಣಾತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ತಾನೇ ಮು

ದ್ದು.—ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆನ್ನು, ಮಂಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಇಬಿದು ಹೋಯಿತು.—ಯಾವ ದೇವರು ವರಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಗಣ್ಣಿಸಿಲ್ಲದೇ ಮಕ್ಕ ಳಾಗದು.—ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವ್ವಗೆ ಯಾಕೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣರು? (Prvs.). See Si. 185. 413; Bh. 1, 8, 3. 35; Râm. 1, 4, 3; J. 14, 29; 19, 45. 51; ಎಳೆ-, ಗಣ್ಣು-, ಹೆಣ್ಣು-; Prvs. s. ಕಾಣಿ and ಮಂದ್ದಾಸ. — ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. = ಹಲು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd. (ಶತಮೂಲಿ My.; -ವಜೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, etc., ಬಜೆ, ಕವಣದ ಕಡ್ಡಿ Si. 146, sic!). 2, a female doll that carries many children (My.). — ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. Children's play (J. 31, 27; Abhâ. 2, 52; Dp. 6, 3; My.). — ಮಕ್ಕಳಾಟಿಗೆ. -ಆಟಿಗೆ. = ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ. (My.; Tu.). — ಮಕ್ಕಳುಗಳ್. = ಮಕ್ಕಳ್. (J. 28, 20). — ಮಕ್ಕಳು ಮಡಿ'ಗಳು. dupl. (B. 2, 33. 48). — ಮಕ್ಕಳೊಪ್ಪಿಗ. -ಒಪ್ಪಿಗ. A man who has children (My.). — ಮಕ್ಕಳೊಪ್ಪಿಗಳು. -ಒಪ್ಪಿಗಳು. A woman whose (husband and) children are living (ಕುಟುಮ್ಬಿನಿ, ಪುರಧ್ರಿ, ಪುತ್ರವತೃತ್ಯಾದಿಯಕುಟು ಮ್ಬಮುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀ Si. 183).

ಮಕ್ಕಾ makkâ. = ಮಕ್ಕ, ಮೆಕ್ಕಾ. (Si. 101; My.).

ಮಕ್ಕಿ makki. — ಮಕ್ಕಗದ್ದೆ. Rice land above the level of a valley that is to be watered and produces a crop of luxuriant growth (My.). ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸ ತಿಳಿಯದು, ಮಕ್ಕಗದ್ದೇ ಬೆಳೆ ತಿಳಿಯದು (as to its grain, Prv.). See Prv. s. ಅಕ್ಕಸಾಲೆ.

ಮಕ್ಕಿ makki. A copy. — ಮಕ್ಕಿಕಾಂ ಮಕ್ಕಿ. An exact copy (My.; H.).

ಮಕ್ರಿ makri. = ಮಕ್ಕರಿ, etc. (My.).

ಮಕ್ಷಿ makshi. = ಮಚ್ಚು (Śmd. 346. 365). A fly.

ಮಕ್ಷಿಕ makshika. A fly; a bee (ಮಧುಮಕ್ಷಿಕ, ಜೀನ ಸೊಣ Mr. 175).

ಮಕ್ಷಿಕೆ makshikĕ. *A fly;* a bee.

ಮಖ makha. *A sacrifice.*

ಮಖಪುರುಷ makha-purusha. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 17).

ಮಖಮಲ್ಲು makhamallu. = ಪೊಬಮಲ್ಲು. Velvet (Mhr., H. ಮಖಮಲ; My.).

ಮಖಯಾಜನ makha-yâjana. Assisting at the sacrifices of others (J. 5, 25).

ಮಖರಿಪ makha-ripu. Śiva; Vîrabhadra. 2, N. of a certain metrical foot (Ch.).

ಮಖವೈರಿ makha-vairi. = ಮಖರಿಪು. (My.).

ಮಖಾನ್ತ್ಯ makha-antya. The conclusion of a sacrifice (ವಾಜ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ Nn. 124).

ಮಖಾಶ್ವ makha-aśva. A sacrificial horse (J. 15, 7).

ಮಖೆ makhĕ. = ಮಳೆ. (My.). ಮಟಿಮಡಿ ಆದರೆ ಮೊಗ ತೊಳೆ ಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Prv.).

ಮಖೋದಯ makha-udaya. The beginning of a sacrifice (J. 5, 37).

ಮಖ್ತೇಸರ makhtêsara. = ಮೊಕ್ತೇಸರ, etc. (ಅಧ್ಯಕ್ಷ, etc. Si. 258, *only* in Si.).

ಮಗ maga. 1. A son (ಸೂನು, ಸನ್ತತಿ, ಆತ್ಮಜ, ತನುಜ, ಪುತ್ರ, etc. Hlâ.; ಆತ್ಮಜ, ತನುಜ Nn. 48; ಅಂಗಜ, ಆತ್ಮಜ 53; ಸುತ Si. 422; ಜಾಯಾದ, ಸುತ 430; C.; M.; T. ಮಗ, ಮಂಜ, ಮದಲ್ಯೆ; Tė. ಮಗೆ, ಮೊಗೆ; see T. s. ಮಣಕ; *cf.* ಮೊಗ 2); a male, a he (see ಅಳು-, ಒಕ್ಕಳು-). Plural ಮಕ್ಕಳ್. ಜಾಣನ ಮಗಳ ಮಗನೆಂ (declension, Śmd. 3). ತೊತ್ತಿಮಗ (ದಾಸ, ದಾಸೇರಕ); ಕನ್ಯಕೆಯ ಮಗನು (ಕನ್ಯಾಪುತ್ರ, ಕಾನೀನ); ಕುಬೇರನ ಮಗ (ನಲಕೂಬರ); ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ ಮಗ (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, etc.); ಒಡವುಟ್ಟಿದ ನ ಮಗ (ಭ್ರಾತೃವ್ಯ Hlâ.). ಸವತಿಯಾಯ ಮಗನು (ವೈಮಾತ್ರೇಯ); ತನ್ದೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ Nr.). ಆಚಾರ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ನಮಸ್ಯಾಯಣ Mr. 250) ಪೆತ್ತ ಮಗನು (ಆತ್ಮಜ, ತನಯ, ಸೂನು, etc. Si. 190). ಊರಿಗೆ ಅರಸ ನಾದರೂ ತನ್ದೆಗೆ ಮಗ.—ಮಗನಿಗೆ ಮೂವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸಗೆ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತರೇನು?—ನಾಲಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮಗ ಬದುಕ್ಕಾನು.—ಮಗ ಸೋತರೂ ಜೂಜಿನ ಒಳವು ಕಲಿತ.—ನೊಗ ಇದ್ದರೆ ನೇಗಲು, ಮಗ ಇದ್ದರೆ ತನ್ದೆ.—ಮಗನ ಸಂಗಡ ಪಾತ, ಅಳಿಯನ ಸಂಗಡ ಊಟ.—ಮಗ ಬದುಕ ಬೇಕು, ಸೊಸೆ ಮುಣ್ಡೆ ಆಗ ಬೇಕು.—ಪಿತನಿಲ್ಲದ ಮಗನ್ನ ಸಾಕಿದವನೇ ತನ್ದೆ.—ಬಳನ ಜಾರಿ, ಮಗನ ಮದಿನೆ (Prvs.). See Śmd. 68; Ûpr. 3, 93; Bh. 1, 8, 65; J. 2, 25; 3, 25; 28, 57; 30, 25; 31, 27; Dp. 4; Si. 189. 190; ಮದ-, ಮುನ್ನೀರ್ಮಗ, ಪೊಮ್ಮಗ; Prvs. s. ದೂರ and ಮಗಳು. — ಮಗನ ಮಗ. A grandson (Bp. 27, 66; My.).

ಮಗ maga. 2. Smell, fragrance (T., M. ಮಣ; Tė. ಎಲವು). — ಮಗಗಣಿಗಿಲ ಮರ. -ಕಣಗಿಲ-. A tree with very thick branches and white flowers, cultivated in gardens, Plumeria acutifolia Poir. (Z.). — ಮಗಮಗಿಸು. 1. To smell, to be fragrant (Abh. P. 3, after 75; 12, 9; Grj. 7, after 11; Râm. 1, 13, 9; Bh. 7, 5, 68; J. 16, 4; Tė. ಮಲಚು). ಮಸಮಸಗಿತು (ಸೊವಡು, ನಱು, ಸವ್ವಸವ, ನಾನ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55). — ಮಗಮಗಿಸು. 2. Smell, fragrance (ಕಮಪ್ಪು, ಕಮ್ಮ ತ್ತು, ನಱು, ಪರಿಮಳ Śm. 23).

ಮಗಚು magaču. = ಮುಸುಚು, ಮಗಪ್ಪಿ, ಪೊಗಚು, ಪೊಸುಚು. To turn round (v. i.); to return (in ಮಗಚಿ ಬನ್ದನು, My.). **2,** to turn upside down (My.); to overthrow. **3,** to turn, as the leaf of a book; to throw, as grain from one place to another (My.). ನೆಗಚಿ ಹೋದ್ದು ಮಗಚಿ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). **4,** to fall upside down (in ಪೊಗಚಿ ಕೊಳ್ಳು, My.). **5,** to grind, to whet.

ಮಗಟ magaṭa. = ಮಗುಟ, ಮುಗಟ q. v., ಮೊಗಟ, ಮೊಗುಟ. A silken article of dress (occasionally also ಕತ್ತಾನ್) which, simply on account of its being silken, is considered to be always (washed or unwashed) pure and ceremonially clean (My.; Si. 221).

ಮಗಧ magadha. The country called Magadha or South Behâr;—an inhabitant of Magadha. **2,** *a family bard or minstrel* who sings the praises of a chief's ancestry in his presence.

ಮಗಧಪತಿ magadha-pati. Jarâsandha (Bh. 2, 2, 114).

ಮಗಧೇಶ magadha-îśa. A king of the Magadhas (Śmd. 276 Mḍb.).

ಮಗವು magavu. (Śmd. 109, o. r. ಮಗುವು). = ಮಗು, ಮಗುವು, ಮೊಗ 2, ಪೊಗು, ಮೊಗುವ. An infant, a child of any sex (ಬಾಲ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಗರ್ಭ, ಪೋತ, ಪೃಥುಕ, ತಿಶು, ಶಾವ, ಡಿಮ್ಭ Hlâ.). ಮಗವಿನಲ್ಲಿಯುಂ ಬಾಲಿಕ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಕುಳ್ಳಿರಲಬ'ಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗವಾಗಿ ಮಲಗಿ ಇಹ ಮಗ ವು (ಉತ್ತಾನಶಯ, ಡಿಮ್ಭ); ಪೊಲೆಯನಿಮ್ಮವು ಮಗವು (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.). Plural ಮಕ್ಕಳು.

ಮಗಳ್ magaḷ. (fr. ಮಸ 1). **ಮಗಳು.** A daughter (ದುಹಿತೃ, ತನಯೆ, ಪುತ್ರಿ Hlâ.; C.; T., M.). ಮಗಳ ಮದವನಂ (ಜಾನಾತ್ಮ Hlâ.). ಮಗಳನಿತ್ತ ಆಳಿಯ ಮಯಿದುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯಮ್ ಅಕ್ಕ್ಯಂ (Mr. 489). ಮಗಳ ಗಣ್ಣನು (ಜಾಮಾತೃ); ಮಗಳ ಮಗಳು (ನಪ್ತೃ Nr.; Śmd. 3). ತನ್ನ ಮಗಳ ಪತಿ (ಜಾಮಾತೃ Mr.

314). ಮಗಳೇ, ಮರುಳಾದೆಯಾ? ಅನ್ದರೆ ಇರುಳು ಜಗಳಾಡುವವರು ಯಾರು? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಮಗಳನ್ನು ಹೆತ್ತು, ಆಳಿಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ; ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತು, ಸೊಸೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ.—ಮಗ ಹುಟ್ಟ ಕಳ್ಳನಾದ, ಮಗಳು ಹುಟ್ಟ ಸೂಳೆಯಾದಳು (Prvs.). See Bp. 42, 8; Râm. 3, 2, 16; Râv. 6, after 98; J. 2, 59; 8, 25; 29, 32; 30, 1; Si. 266.

ಮಗಳ್ಮಾ magalmâ. A wife who is faithful to her husband (ವಾಳ್ಮುಕ್ಕ, ಗದ್ದನ ಪತ್ತಿ ಬಿಡದಾಕೆ Śmd. II).

ಮಗಿ magi. = ಮಸೆ. (G. 137).

ಮಗಿ magi. (= ಮಂಗಿ?). — ಮಗಿಮಾವು. The monkey-bread tree, Baobab, a native of Africa, Adansonia digitata Lin. (St. & Pl.). 2, a kind of mango (B. 2, 51; fr. ಮಗ 2?).

ಮಗಿಲ್ magil. (= ಮೊಗಳು). (Bp. 57, 37).

ಮಗು magu. = ಮಗವು, etc. (My.). Plural ಮಕ್ಕಳು. ಮೊಲೆಯುಣ್ಣುವ ಒಳ್ಳೇ ಮಗು (ಸ್ತನಸ, etc. Si. 196).

ಮಗುಚು maguču. = ಮಗಚು q. v., etc. (Bh. 7, 5, 68; Râm. 6, 12, 3; My.). See ಹೊಡ-.

ಮಗುಟ magu‖a. = ಮಗಟು, etc. (My.).

ಮಗುಡ magu‖a. Tbh. of ಮಕುಟ (Śmd. 338).

ಮಗುಡುಮ್ಮಿ magudummi. = ಪೊಗದುಂ. — ಮಗುಡುಪಿಮ್ಮಿ ಪುಡಿ ಸಕ್ಕರೆ. A kind of unrefined fine-grained sugar (B. 3, 45).

ಮಗುವು maguvu. = ಮಗವು q. v., etc. (My.). Plural ಮಕ್ಕಳು. ಮೊಲೆಯ ಮಗುವು (ಬಾಲ, ಆರ್ಷಕ Nn. 123). ಮಗುವಿನ ಊಟ ಹತ್ತು, ತಾಯೊ ಊಟ ಒನ್ದು (Prv.).

ಮಗುಲಿ magul. = (ಮರಲ್ 1, etc.), ಮೊಗಲ್. To turn round (v. i., Čpr. 5, 19; 8, 70. 71); to be turned upside down (7, 141); to return; to turn back, to recede, to retreat; — to happen, or to do, again (ನಿವರ್ತನ Śmd. Dh.; Tě. ಮಗುಡು; T. ಮಡಂಗು; M. ಮಡಞ್ಞು). ಮಗುಬ್ದಿಂ (Śmd. 49). ಸಗಲಿನ ರವಿಕರಣಂಗಳೆ ಮಗುಬ್ದೀಗಳ್ (134). ಮುನ್ದೆ ನೀರಿಲ್ಲಣಮೆ? ಮಗುದ್ಪೊಡಂ ಪಿನ್ದಣಂ ರ್ಗೆಯ್ಗು (215). ಭಾಷೆಯಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳೆಗದತ್ತಣಿನ್ದ ಮಗುದಿದವನು (ಸಂತಪ್ತಕ Nr.). See Râv. 6, after 24; 6, 36; 11, 134; 12, 4; J. 6, 6; ಪೆಡ-. — ಮಗುದೆ. Again (ಪುನಃ Nr.; Tě. ಮಗುಡೆ). ಮಗುದೆ ಬೀದ್ಪುದೆ ಬೀದ್ಪುದು (Śmd. 272). ಬಯ್ಕೆಯ ಮಗುದೊಪ್ಪಿಸುವುದು (ಪ್ರತಿದಾನ Nr.). ಮಗುದೆ ಕಾಣ್ಬುದದು (ಅವಗೀತ, ಉಪಲಬ್ಧ Mr. 451). ಮಗುದೆ ಪುಟ್ಟುವುದು (ಭವ 474). ಬೀದಂ...ಮಗುದೆ ಕೂರಲ್ಬಿನ್ದೆನ್ದೆಚ್ಚು (Râghě. 17, 71). See Čpr. 1, after 101; Bp. 27, 24; 57, 51; J. 1, 10; 3, 5. — ಮಗುದೆ ಮಗುದೆ. Again and again (ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ, ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ, ಭೂಯಸ್, ಅಸಕೃತ್, ಮುಹುಸ್ Hlâ.). ಮಗುದೆ ಮಗುದೆ ಕಣ್ಡನು (ಅವಗೀತ, ಮುಹುರ್ದೃಷ್ಟ, ಉಪಲಬ್ಧ Hlâ.; see Nr. s. ಮರಳ್).

ಮಗುಲಿು magul‖u. Receding. See ತಗುಳು-.

ಮಗುಲ್ಚು magul‖ču. = ಮಗಚು, etc. To cause the face to go or turn backwards; to turn away, to avert (v. t., Čpr. 6, 85); etc. **2,** to turn round: to grind, to triturate (Grj. 2, 90; see ಗಟ್ಟಿ-). (ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ, ಮರಲ್ಚು Śmd. Dh.). **3,** to return (v. t.). ಮುಂಬ್ಸುಂ ಮಗುದ್ದುವುದು (ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ Hlâ.).

ಮಗೆ magé. = ಮಗಿ, ಮೊಗೆ 4, q. v. (Si. 309). ನೀರು ಹಾಕುವ ಮಗೆ (ಕರಕ); ನೀರು ತುಮ್ಬುವ ಮಗೆ (ಕರಗ); ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತದ ಮಗೆ (ತಣ್ಣರಗ G.).

ಮಗೆ magé. Tbh. of ಮಸೆ. (J. 11, 14; My.). ಮಗೆಮಟೆ ಬನ್ದರೆ ಮೊಗೆ, ಹೋದರೆ ಹೊಗೆ (Prv.).

ಮಗ್ಗ maggа. A weaver's loom (C.; Tě.; T., M. ಮಕ್ಕ; Mhr. ಮಾಗ; B, 5, 101). ಜೇಡರ ಮಗ್ಗದ ಕೋಲು (ವೇಮ G.). ಮಗ್ಗದ ಕುಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವಾಡೀತೇ?—ಮಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಬೇ? (Prvs.). See ಕೆಯ್-. — ಮಗ್ಗದವ. -ಅವ. A weaver (My.). — ಮಗ್ಗಾರ್ಕಮರ. The weaver's beam tree, Shrebera swietenioides Roxb. (St. & Pl.).

ಮಗ್ಗಲ್ maggal. ಮಗ್ಗಲು. = ಮಗ್ಗಲ್, ಮಗ್ಗುಲ್. Side; the side (C.; T. ಮರುಂಗು, ಮರುಂಗುಲ್; M. ಮರುಙ್ಙು). ಒನ್ದು ಮಗ್ಗಲು (ಒತ್ತಟ್ಟು G.). ಒಣ್ಬೆಯ ಒನ್ದು ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಗೋಧಿ ಹೇಱುತ್ತು (B. 4, 171). See ಇಮ್ಮ-, ಬಳ-. — ಮಗ್ಗಲ ಹಾಸಿಗೆ. A coverlet (My.).

ಮಗ್ಗಾರೆ maggâre. (-ಕಾರೆ). = ಮಂಗಾರೆ, ಮದ್ದಾರೆ. The thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಗೇಣಿಯೆನಕ್ಕೆ ಜೊನಗಾರೆ ಮಗ್ಗಾರೆ ಮದ್ದಾರೆಯಕ್ಕುಂ Mr. 119; o. rs. ಮುಂಗ್ಗಾರೆ ಮಗ್ಗಾರೆಯಕ್ಕುಂ,—ಮಗ್ಗಾರೆ ಮದಧಾರೆಯಕ್ಕುಂ; Râv. 5, 56; Tě. ಮಂಗಚೆಟ್ಟು, ಪ್ರುಂಗ-).

ಮಗ್ಗಿ maggi. = ಮೊಗ್ಗೆ 2. Multiplication-table (My.). ಮುಗ್ಗಿ ಬಾರದವನಿಗೆ ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ ಮದ್ದೇ?—ಮಗ್ಗಿ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೂ ವೀಸ ಗುಣಿಸು! ಅನ್ದ (Prvs.). — ಮಗ್ಗಿಗುಣಿತ. Multiplication (My.).

ಮಗ್ಗಿಲ್ maggil. ಮಗ್ಗಿಲು. = ಮಗ್ಗಲ್, etc. (My.).

ಮಗ್ಗಿಸು maggisu. To cause to vanish (Râm. 6, 44, 11).

ಮಗ್ಗು maggu. 1. (= ಮಬ್ಬು). To grow wan or sallow; to become pale; to grow taint or dim, as gold; to wither, to be destroyed (T. ಮಂಗು); to vanish away, to disappear, as colour; to grow dirty, rusty or mouldy; to perish, to die away (T. ಮಡ್ಪು; see ಮಂಕು); to become strengthless, as a horse (J. 7, 46); to vanish, to disappear, as a person (Grj. 8, 74).

ಮಗ್ಗು maggu. 2. (= ಮೊದಗು 1). To roar. ಮಗ್ಗಿದರ್ ಮಸಗಿದಮ್ಬುಧಿಯ ತೆರೆಯನ್ತೆ (J. 8, 32). See J. 27, 7.

ಮಗ್ಗು maggu. 3. (fr. ಮಱಿಗು or ಮಱಗು 1). (Bending, stooping): subjection, submission (ವಶ ಮೆಮ್ಪು ತೆದಿಂ Čt. I, 4; Tě. ಮೊಗ್ಗು, to incline, bow down; *cf.* ಮೊದ್ದು).

ಮಗ್ಗು maggu. 4. = ಮೊಗ್ಗು, ಮೊಗ್ಗೆ 1. A bud (Si. 123. 124. 456).

ಮಗ್ಗುಲ್ maggul. ಮಗ್ಗುಲು. = ಮಗ್ಗಲ್, etc. (ಪಕ್ಷ, ಬರಿ Nn. 112; Bp. 15, 14; Prll. 3, 27; J. 28, 4; My.). ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೇ ಇದ್ದೀತೇ?—ನುಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ಮಗ್ನ magna. Plunged, dived, immersed; sunk into; drowned; absorbed. See ಜಲ-, ಸಿ-; J. 8, 41.

ಮಗ್ನತೆ magnatě. The state of being sunk into (misfortune): despondency (Čpr. 5, 129); the state of being immersed (Grj. 3, 76); that of being absorbed (Bp. 35, 22).

ಮಘ magha. Power, wealth.

ಮಘವ maghava. Tbh. of ಮಘವನ್ (Śmd. 106).

ಮಘವನ್ magha-van. Wealthy; liberal, munificent. 2, *Indra.*

ಮಘವಾನ್ magha-vân. = ಮಘವನ್. Wealthy, etc. 2, *Indra.*

ಮಘೆ maghe. = ಮಖೆ, ಮಗೆ. The 10th nakshatra. (My.; B. 5, 308). ಮಘೇ ನೀರು ಬೊಗೀಲಿಡು! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂ maṁ. ಮಙ್. = ಮಾ. — ಮಂಕಾಳಿ. = ಮಾಕಾಳಿ. (My.).

ಮಂಕಡ maṅkaḍa. Tbh. of ಮರ್ಕಟ (Śmd. 372).

ಮಂಕಣಿ maṅkaṇi. A frame of wood, bamboo or iron in which pitchers are set and carried upon beasts (My.; Tē. ಮಂಕೆನೆ; Mhr. ಮಾಕಣ).

ಮಂಕರಿ maṅkari. = ಮಕ್ಕರಿ, etc. (My.; Si. 307).

ಮಂಕು maṅku. Dimness (of a light, My.); want of lustre (of precious stones, pearls, gold, etc., My.); obscurity of intellectual perception, confusion of mind, silliness, stupidity, stubbornness (My.; Tē.; T. ಮಂಯಕ್ಕು, ಮಯಕ್ಕು; T. ಮಜಂಗು, ಮಯಂಗು, to be confused, perplexed, bewildered, etc.; ಮಬುಂಗು, to lose lustre, grow dim, blunt, dull or stupid = ಮುಂಗು; see ಮಬ್ಬು; *cf.* ಮಕ್ಕ, ಮಗ್ಗು 1, ಮಬ್ಬು, ಮಟ 1, ಮಬ 2). ಅಂಕಮೊಳಾಡುವ ತಿತುವಿನ ಮುಸ್ಸಿನ ಮಂಕಾದ ನುಡಿಗಳನು ಕೇಳುತಲೆ (Dp. 14). ಕೊಂಕುಗುರುಳಿನ ರಮ್ಪೆ, ಕಂಕಣವು, ಕಟಿಸೂತ್ರ, ಪಂಕ ಜಾಗಸ್ಥಿಯೆನ ಬೇಡ! ತಾನೊಲಿದ ಮಂಕು ಪೂಣಿಕೆವು! (Sp.). — ಮಂಕ.-ಆ 3. A confused, stupid man (ಸ್ಥೂಲ, ಜಡ Si. 457; My.). ಅಂಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಕಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ಮಂಕಾಗು. -ಆಗು. To become dim (as a light, etc.); to become stupid, etc. (My.). — ಮಂಕಾಟ. -ಆಟ. Stupid or silly behaviour (My.). — ಮುಂಕ. A stupid, silly woman (My.). ಪಂಕಜವಾದರೆ ಮಂಕಗೆ ದೊಡ್ಡದೇ!—ಮುಂಕೇ ಮಗವಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? (Prvs.). — ಮಂಕು ತಟ್ಟು. = ಮಂಕು ಹಿಡಿ. (My.). — ಮಂಕು ಬೀಡು. = ಮಂಕಾಗು. (My.). ಅವನು ಮಂಕು ಬಿದ್ದನು (My.). — ಮಂಕುಬೂದಿ. A powder that confuses the mind, a decoy powder (My.; *cf.* ಮಬ್ಬು 3). — ಮಂಕು ಮರುಳು. dupl. (My.). — ಮಂಕುಮಬ್ಬಿ. A furious, heavy rain. ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಮಂಕುಮಬ್ಬಿ ಬರಸೀತು (Prv.). — ಮಂಕುಮೂಬಿ. A stupid, silly widow (My.). ಮಂಕುಮೂಬಿಯಾದರೆ ಬೆಂಕ ಹೊತ್ತದೇ? (Prv.). — ಮಂಕು ಹಿಡಿ. Confusion or stupidity to seize, (to become perplexed or stupid). ಅವನಿಗೆ ಮಂಕು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮಂಕುತನ maṅkutana. Confused, stupid, silly behaviour (My.). ತಂಬು ಪಿಡಿದರೂ ಮಂಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಂಕುರ maṅkura. = ಮಕುರ. (ಕನ್ನಡ G.).

ಮಂಕ್ರಿ maṅkri. = ನುಕ್ಕೆರಿ, etc. ಗೌಡನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಕಡುಚೆಲ್ವೆಯಾದರೆ ಕನದ ಮಂಕ್ರಿ ಹೊತ್ತು ತನ್ದಾಗ ಕಣ್ಣೀತು (Prv.).

ಮಂಕ್ಷು maṅkshu. *Instantly, quickly.*

ಮಂಗ maṅga. 1. (Tbh. of ಮರ್ಕ). A monkey (ಕಪಿ, ಪ್ಲವಗ, ಮರ್ಕಟ G.; ಕಪಿ, ಪ್ಲವಂಗ Si. 441; ಕಪಿ, ಪಠ 450; C.; M. ಮೊಙ್ಞೆ). ಮಂಗನ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಮಾಣಿಕ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಮಂಗ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು, ಅಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಒರಸಿತು.—ಮಂಗನ ಕೊನ್ದರೆ ಪಿಮ್ಮೆಲ್ಲ ಹೇಲು.—ಮಂಗನ ಪಾರುಪತ್ಯ ಹೊಂಗೇ ಮರದ ಮೇಲೆ.—ಮಂಗನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೋಡು, ಜಾತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡು.—ಮಂಗಳಗಾನ ಮಂಗಕ್ಕೆ ಆದೀತೇ?—ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ (Prvs.). See Prv. s. ಮಂಗಳಾರ್ತಿ. 2, N. (= ಮಂಗರಾಜ); see ಅಭಿನವ-, ಕವಿ-, Mr. 1. 2. — ಮಂಗಚೇಷ್ಟೆ. Apish grimaces: an apish trick, apish behaviour (My.). — ಮಂಗನ ಜಾಡ್ಯರೋಗ. A disease by which the neck and cheeks begin to swell (S. Mhr.). — ಮಂಗನಾಟ. -ಆಟ. Apish play or behaviour (My.). — ಮಂಗರಾಜ. N. of the (Jaina) author of a nighaṇṭu. See ಅಭಿನವ-. — ಮಂಗನಾಟ. -ಆಟ. = ಮಂಗನಾಟ. (My.).

ಮಂಗ maṅga. *The head of a boat;* the side (or sides) of a ship. See ಪುಲಿಂಗ.

ಮಂಗತನ maṅgatana. = ಮಂಗಾಟ. (My.).

ಮಂಗರ maṅgara. (= ಮಂಗುರ). — ಮಂಗರಬಳ್ಳಿ. = ಮಂಗರೋಳಿ. A climbing herb with a thick, four-winged eatable stem, Vitis quadrangularis Wall. (or Cissus quadrangularis Lin., St. & Pl.; My.).

ಮಂಗರೋಳಿ maṅgarōḷi. = ಮಂಗರಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಮಂಗಲ maṅgala. = ಮಂಗಳ. *Fortunale, prosperous, auspicious, faring well, happy;* beautiful, pleasing. 2, *good fortune, success, auspiciousness, prosperity, welfare, bliss, happiness, felicity.* 3, anything tending to a lucky issue, a good omen, an auspicious prayer, a benediction, a blessing; lines at the opening or end of a poem, etc., in praise of a deity, etc.; praise. 4, any auspicious or lucky object, as a dress, an ornament, an amulet, etc. 5, any happy event, any festive occasion, as marriage, etc. (ತೋಛನ, ಶುಛಕರ್ಮಗಳು Nn. 154). 6, any ancient custom (ಪೂರ್ವ, ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿಗಳು Nn. 154; ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿಯ ತಿಜನನ್ ಉಸುರ್ವುದು Mr. 531). 7, = ಪತನ (ಬೀಡಿಯುವುದು 154); ನಿಪಾತಶಬ್ದವನು ಪೇಳ್ವುದು (531). 8, *the planet Mars* (considered as bad, ಕುಜಾತ 154; ಅಂಗಾರಕ, etc. Mr. 38; ಕೇಸೊಡಲು, ಪೊಡವಿಚ Śm. 17). 9, a colour of horses (ತುರಗಜ್ಞಾಯ, ಕುದುರೆಗಳ ವರ್ಣ 154; ಕುದುರೆಯ ಕಾಲ್ಮೊಗಮ್ ಆಯ್ದೆ ಬೆಳ್ಪುದೋ ಜೌರೆ ಮಂಗಲಂ Mr. 276). ಛೀಠಿಗೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಗಲಪರಿಯನ್ತರ ಹೇಯ್ಸಾನೇ? (Prv.). See ಅಷ್ಟ-, and ಶುಛ. — ಮಂಗಲವ್ಯಾಡು. -ಂಪಾಡು. To sing praises (Cpr. 2, after 93).

ಮಂಗಲಕಾರ್ಯ maṅgala-kârya. A festive occasion in general, as marriage, thread-Investiture, etc. (My.).

ಮಂಗಲಗಾತ್ರೆ maṅgala-gâtrĕ. A woman with a beautiful body (J. 6, 29).

ಮಂಗಲತರ maṅgala-tara. Uncommonly beautiful (Śśv. 5, after 57).

ಮಂಗಲಪಾಠಕ maṅgala-pâṭhaka. Blessing-reciter: *a bard, an encomiast* (Bp. 50, 16).

ಮಂಗಲಪ್ರಸಾಧನ maṅgala-prasâdhana. = ಮಂಗಳವಸದನ. A festive, or auspicious, ornament or dress.

ಮಂಗಲಿಕೆ maṅgalikĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಂಗಲ್ಯಕ maṅgalyaka. *A sort of pulse or lentil, Ervum hirsulum, Cicer lens* (ಚಣಗೆ Hlā.).

ಮಂಗಲ್ಯೆ maṅgalyĕ. *A species of very fragrant sandal* (see Si. 227).

ಮಂಗಳ maṅgaḷa. = ಮಂಗಲ 1-9. 10, N. of a vṛitta (Čh.). ತಿಂಗಳು ಪಾಟಿದರೂ ಮಂಗಳ ಪಾಟಿಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಂಗಳವಜೆ. -ಪಜೆ. (Śmd. 207). A drum used on festive occasions (ಬದ್ದವಣ Śm. 37; Rśv. 8, after 5).

ಮಂಗಳಕರ maṅgaḷa-kara. Causing luck, success, etc. (Si. 268).

ಮಂಗಳಕಷ್ಟ maṅgaḷa-kashṭa. Trouble arising from the planet Mars. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತ್ತು, ಮಂಗಳಕಷ್ಟ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂಗಳಗಾನ maṅgaḷa-gâna. Festive singing, festive songs. ಮಂಗಳಗಾನ ಮಂಗಳ್ಕೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಮಂಗಳತೆ maṅgaḷatĕ. Good fortune, auspiciousness, bliss (Râm. 1, 5, 25).

ಮಂಗಳನಾದ maṅgaḷa-nâda. An auspicious, festive, happy sound (Bp. 44, 33).

ಮಂಗಳಪ್ರದ maṅgaḷa-prada. Bestowing welfare or prosperity (Bp. 57, 67; My.).

ಮಂಗಳರವ maṅgaḷa-rava. = ಮಂಗಳನಾದ. (Bp. 44, 71).

ಮಂಗಳವಸದನ maṅgaḷa-pasadana. Tbh. of ಮಂಗಲಪ್ರಸಾಧನ (Šmd. 207. 376).

ಮಂಗಳವಾದ್ಯ maṅgaḷa-vâdya. A musical instrument played at festivals (Râv. 8, 118; J. 7, 22).

ಮಂಗಳವಾರ maṅgaḷa-vâra. Tuesday (C.; B. 1, 7). ಮಂಗಳ ವಾರದ ವರೆಗೆ ಗಂಗಳ ತೊಳೆಯ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಮಂಗಳಸೂತ್ರ maṅgaḷa-sûtra. The marriage-string: a string with a bit of gold, etc. strung on it, worn round the neck by a wife (ಪ್ರತಿಸರ G.; Bp. 27, 9; My.).

ಮಂಗಳಾಂಗ maṅgaḷa-aṅga. He who has an auspicious body; Šiva (Bp. 57, 61). Fem. ಮಂಗಳಾಂಗಿ (My.).

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ maṅgaḷa-âčaraṇa. Benediction, lines at the opening or close of a poem, etc. in praise of some deity, guru, king, etc. (My.).

ಮಂಗಳಾನಕ maṅgaḷa-ânaka. (Šmd. 216). A drum used on festive occasions (Abh. P. 12, 26).

ಮಂಗಳಾಪುರ maṅgaḷâ-pura. The town with (a temple of) Pârvatî, the present Maṅgaḷûru. The N. "ಮಂಗಳಾಪುರ" is found in a šasana of šâlivâhanašaka 1225 on a stone-pillar in front of a temple that then was called šîrdevâlaya and at present is dedicated to Hanumat. The šâsana was granted by a ruler of the Pândya race.

ಮಂಗಳಾರ maṅgaḷa-âra. A happy, pleasing place (My.; see Prv. s. ಮನೆ).

ಮಂಗಳಾರತಿ maṅgaḷa-ârati. (Šmd. 207). The ceremony of waving (as around an idol) of a burning lamp; the lamp so waved (Bp. 12, 10; 35, 14; 43, 20; My.; Mhr.).

ಮಂಗಳಾರ್ತಿ maṅgaḷa-ârti. = ಮಂಗಳಾರತಿ. ಮಂಗಳಾರ್ತೀ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಮಂಗ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂಗಳಾವತಿ maṅgaḷâ-vati. N. of a town (Čpr. 1, 83; 1, after 97).

ಮಂಗಳಾಶಾಸನ maṅgaḷa-âšâsana. Benediction (My.).

ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ maṅgaḷa-ashṭaka. Eight stanzas of benediction (recited at marriages, etc.), at the end of each of which the term "maṅgaḷa" occurs (and learned by rote by all astrologers, My.). ಬಿನ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದದ್ದೇ ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ (Prv.).

ಮಂಗಳೆ maṅgaḷĕ. ಮಂಗಳಾ. A lucky, happy woman (Râv. 6, 95); a faithful wife; Pârvatî. — ಮಂಗಳೂರು. -ಊರು. = ಮಂಗಳಾಪುರ. N. of a sea-port in South Canara (C.).

ಮಂಗಳೋದಯ maṅgaḷa-udaya. Rising or birth of prosperity or happiness (Bp. 43, 77).

ಮಂಗಾರೆ (maṅ-kârĕ). = ಮಂಗ್ಕಾರೆ. The thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಪಿಣ್ಣೇತಕ, ಮರುವಕ, etc., ಜೋನಗಾರೆ Si. 134). — ಮಂಗಾರೆಮುಳ್ಳು. A rigid spiny shrub or small tree, the emetic nut, Randia dumetorum Lam. (or R. spinosa Blum., Z.).

ಮಂಗಿ maṅgi. = ಮಂಗ 1 (fr. a vulgar ಮಂಗ್ಯ = ಮಂಗ). 2, feminine of ಮಂಗ 1, & N. (My.). — ಮಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಮಂಗಿರಾಜ. = ಮಂಗರಾಜ. ಮಂಗಿರಾಜನಿಗಣ್ಣು ಬರೆವು ದಕ್ಕೆ ಶುಭಮಸ್ತು (heading to Mr.).

ಮಂಗಿನಿ maṅgini. (fr. ಮಂಗ 2). *A boat, a ship.*

ಮಂಗುರ maṅgura. (= ಮಂಗರ). — ಮಂಗುರವಳ್ಳಿ. N. of a creeper (see Mr. s. ಕಾಣ್ಣೆರಿ).

ಮಂಗೇಶ maṅga-îša. Sugrîva; Hanumat; N. (Mg.).

ಮಚಕೆರ್ಕೆ maćaṙikĕ. *Excellence, anything excellent or good of its kind.*

ಮಚ್ಚ maćća. = ಮಚ್ಚು 4, ಮಚ್ಚೆ. ಮಶ್ತ್ತಿ 1. A black speck or spot on the skin, a mole, a freckle; the scar of a wound (My.; T. ಮಚ್ಚ, ಮಚ್ಚೆ, ಮಚು, ಮಚ್ಚಿ, ಮಾಚು; Tĕ. ಮಚ್ಚೆ, ಮರಕೆ; Tu. ಮಚಿ). **2,** a mark, a sign (Tĕ. ಮಚ್ಚ = ಗುರುತು): a sign of identity: a little piece of gold or silver taken by the goldsmith from what was given to him, and returned to the owner to be kept for a sample or test (My.; T.; M. ಮಚ್ಚ, ಮೆಚ್ಚ; Tĕ. ಮಚ್ಚು; ದೈಷ್ಟ Mr. 358).

ಮಚ್ಚೆ maćća. = ಮಚ್ಚೆ. Tbh. of ಮಛ್ಯ (Šmd. 340). A fish. — ಮಚ್ಚಾವತಾರ. Tbh. of ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ. (My.).

ಮಚ್ಚರ maććara. Tbh. of ಮಚ್ಚರ (Šmd. 340; ಮತ್ಸರ, ಕ್ಷೀಣ Ss.; Šmd. 158; Bp. 25, 15; 40, 61; My.; Tĕ.). See ಗಣ್ಣ-, Prv. s. ಪೆಚ್ಚ. — ಮಚ್ಚರನ್ದೆಗೆ. -ಂ-ತೆಗೆ. To seize envy, *i. e.* to become envious (Grj. 4, after 26).

ಮಚ್ಚರಿಗ maććariga. An envious, grudging, hostile man (ದೋಷಗ್ರಾಹಿ Mr. 229).

ಮಚ್ಚರಿಸು maććarisu. Tbh. of ಮತ್ಸರಿಸು. To be envious, to grudge, to be jealous, to be selfish, to be greedy after (My.). ಮಚ್ಚರಪಸು (ದೋಷಗ್ರಾಹಿ, ಮತ್ಸರಿ, etc. Hlâ.). See Čh. s. ಆಜತಸೇನಪಣ್ಡಿತ; Abh. P. 9, 83; Bp. 6, 4; 28, 47; 40, 4.

ಮಚ್ಚಿಕೆ maććikĕ. = ಮೆಚ್ಚಿಕೆ, etc. Assent, approval, approbation, liking (Bp. 36, 56; Tĕ.).

ಮಚ್ಚಿಸು maććisu. = (ಮರ್ಚಿಸು), ಮೆಚ್ಚಿಸು, ಮೆರ್ಚಿಸು. To cause to assent, etc., to please (Râv. 11, 80).

ಮಚ್ಚು maćću. 1. = ಮರ್ಚು 1, ಮೆಚ್ಚು 1. To be very much devoted to;—to assent, to be pleased with; to like. ಮಚ್ಚಿ ಪೊಗಟ್ಟಿಂ (Šmd. 280). ತಿಶುವ ನೋಡುವ ಕಣ್ಗಿ ಮಾಯವೆ ಮುಸುಕುವುದು, ಮನ ಮಚ್ಚುವುದು (Prll. 3, 24). See Grj. 10, 113; Bp. 40, 41. 76; 54, 69; 57, 43; Šâv. 2, 47.

ಮಚ್ಚು maćću. 2. = ಮರ್ಚು 2, ಮೆಚ್ಚು 2. Superior attendance, great devotion or attachment (ಅತಿ ಪರಿಚರಿಯ Šm. 85; see ನಚ್ಚು-);—approbation (see ಪಡಿಮೆಚ್ಚು, o. r. ಪಡಿಮಚ್ಚು), liking, fondness, pleasure. See Bp. 28, 47; 40, 61; 42, 25. — ಮಚ್ಚುನಾಟ. -ಆಟ. Love-play (J. 6, 31). — ಮಚ್ಚುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give or cause pleasure (Râv. 7, after 17). — ಮಚ್ಚುವಡೆ. -ಪಡೆ. To begin to feel pleasure, to be pleased (Râv. 1, after 135).

ಮಚ್ಚು maćću. 3. = (ಮಂಕು), ಮೆಚ್ಚು 3. Illusion, de-

lusion, deception: a decoy powder (in hunting, మాయే Mr. 380; Tĕ. ముచ్చు, love powder; మ్మేదు, an enchanting, alluring powder, love powder, magic powder; deception, delusion = మోహనథస్మ and మాయే; T. మరుడ్డి, ignorance; confusion). — ಮಚ್ಚು ಮದ್ದು. Love powder (ಮಚ್ಚು G.). ಮಚ್ಚು ಮದ್ದು ಎನ್ದು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಹುಚ್ಚು ಮದ್ದಾಯಿತು (Prv.).

ಮಚ್ಚು maccĕu. 4. = ಮಚ್ಚ No. 2. (Si. 329; see Prv. s. సాఏర).

ಮಚ್ಚು maccĕu. 5. (= ಮಂಚ ?). An upper story (of a house, My.; Tĕ., T., M.).

ಮಚ್ಚು maccĕu. 6. = ಮರ್ಚು 3. A bill-hook or straight knife used for cutting bushes, etc. (ಹೊದಱು ಛೇದಿಪ ಲವಿತ್ರ Śm. 85; My.; T., M. మదు, a hatchet, an axe). — ಮಚ್ಚುಕತ್ತಿ. = ಮುಚ್ಚು. (My.; Si. 303; Tĕ. ಮಚ್ಚು ಕತ್ತಿ, ಮಡ್ಡು-). — ಮಚ್ಚುಗುಡುಗೋಲ್. -ಕುಡುಗೋಲ್. A sickle-like knife (Č. Bp. 47, 42 sic!).

ಮಚ್ಚ್ಚು maccĕu. Tbh. of ಮಕ್ಷ (Śmd. 346. 365; ನೊಳ Kk. 85; Śm. 44. 85).

ಮಚ್ಚೆ maccĕ. = ಮಚ್ಚ No. 1. A black speck on the skin, etc. (My.). ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೌಭಾಗ್ಯಚಿಹ್ನ ವೆನ್ನಪ ಮಚ್ಚೆ (శ్రీವత్స Si. 19). ಮುಚ್ಚೆಯೆರಳೆ (ಕದಲಿ 169). ಕರೀ ಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳ ದುಪ್ಪ (రురు 169). ತಿಲಕಾಕಾರಗಳಾದ ಕರೀ ಮಚ್ಚೆಗಳು (ಜಟುಲ, ಕಾಲಕ, ಪಿಪ್ಪ, ತಿಲಕ, ತಿಲಕಾಲಕ, ಸಂಗತೀ ಮಚ್ಚೆ, ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆ 199). ಸಿಬ್ಬಮೆಮ್ಬ ದರ್ಮದೋಷವಾದ ಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳವನು (ಕೀರಾಸಿ, ಸಿದ್ಧಲ 203). ಪ್ರಾಯದ ಆನೆಗೆ ಮೈಯ್ಯೆಲೆ ಪದ್ಮಾಕಾರ ವಾಗಿ ಏದಿವ ಸಿಬ್ಬದ ಮಚ್ಚೆಗಳು (ಪದ್ಮಕ್ಕ, ಜಿನ್ದುಜಾಲಳಕ್ಕ 270). ಸೆತ್ತೀ ನೀಲೆ ಮಚ್ಚೆ ಇದ್ದರೆ ಮೊಚ್ಚೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ. = ಮತ್ತೆನಾಲಿಗೆ. A tongue with a speck, which is considered to be very effective in cursing (My.). ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ ಇದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಕಚ್ಚಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಮಚ್ಚೆ maccĕ. = ಮಚ್ಚ. (Abhâ. 2, 89).

ಮಚ್ಛ maccha. = ಮತ್ಸ್ಯ, etc. (Sk.).

ಮಚ್ಛರ maccĕhara. = ಮತ್ಸರ. ಮತ್ಸರ. (Śmd. 340).

ಮಚ್ಯ machya. = ಮಚ್ಚ (Śmd. 340), ಮಚ್ಛ, etc.

ಮಜಕ್ಕೂರು majakûru. = ಮುಜುಕೂರು. A written account; the contents of an epistle: an oral communication (Mhr., H.). 2, mention of; above-mentioned (My.; Br., Mhr., H.); affair, concern (సంగతి G., ఏర.; My.). 3, current, present (as time, My.; Mhr., H.).

ಮಜಗ majaḍa. Dull, sluggish, slow (Bh. 3, 14, 43; *cf.* Mhr. మట్టిగ).

ಮಜಬೂತು majabûtu. Strong, firm, fast (My.; Br.; Mhr., H. మజబూత్).

ಮಜಲೀಷು majalîshu. Dancing of prostitutes (My.; H.).

ಮಜಲು majalu. A stage, a halting place; a day's journey; any portion of a journey performed at once; the last stage (My.; Mhr., H.).

ಮಜಾ majâ. Flavour, taste (My.; H.).

ಮಜಾಕು majâku. = ಮಜಾ. (My.).

ಮಜುಕೂರು majukûru. = ಮಜಕೂರು. (My.; Br.).

ಮಜೂರಿ majûri. = ಮಂಜೂರಿ, ಮುಜೂರಿ, ಮೂಜೂರಿ. The wages of a labourer (My.; Br.; Mhr., H. మజురీ); the business of a labourer (My.; Mhr., H.).

ಮಜ್ಜ majja. (ಮಜ್ಜನ್). *The marrow of the bones and flesh. 2, the pith of plants* (మురద కేజ్జు Hlâ., Mr. 105).

ಮಜ್ಜನ majjana. Sinking under water, diving, immersion;—bathing, ablution (Čpr. 5, after 121; 6, 86; Bp. 2, 51);—drowning;—water for bathing (My.). ಮಜ್ಜನ ಸೀಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಜ್ಜಗೆ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ.— ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿ ಕಜ್ಜಾಯ ತಿನ್ನರೆ ಅಜ್ಜ ಬೊಜ್ಜವಾಯಿತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಮಣ್ಣುದೇವ. — ಮಜ್ಜನಪಾವಿ. A well from which bathing-water is drawn (Bp. 50, 56). — ಮಜ್ಜನಮ್ಮುಗಿಸು. -ಂ-ಪುಗಿಸು. To cause to enter a bath: to bathe. ಮಜ್ಜನಮ್ಮುಗಿಪಂ (ಮಜ್ಜನವಳಂ Kk. 33). — ಮಜ್ಜನಮ್ಬುಗು. -ಂ-ಪ್ಪಗು. To take a bath (Čpr. 6, after 56).

ಮಜ್ಜನಗೃಹ majjana-griha. A bathing-house, a bath-room (My.).

ಮಜ್ಜನಜಲ majjana-jala. Bathing-water (Bp. 56, 56).

ಮಜ್ಜನವಳ majjana-vaḷa. A man who bathes (others, ಮಜ್ಜನಮ್ಮುಗಿಪಂ Kk. 33).

ಮಜ್ಜನಸಾಲೆ majjana-sâlĕ. = ಮಜ್ಜನಗೃಹ. (Bp. 12, 34; 30, 10. 16; 47, 13).

ಮಜ್ಜಸಾರ majja-sâra. = ಮಜ್ಜಾಸಾರ, q. v. (వాత Ks.).

ಮಜ್ಜಾಸಾರ majjâ-sâra. (not in Sk.). Pith (సార, కేజ్జు Nn. 125, o. rs. ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಮಜ್ಜಸಾರ); substance, real essence, element (ಒಳುಪು Mr. 497, o. rs. ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಮಜ್ಜಸಾರ & ಒಳುಹು); that which is most important (శ్రేష్ఠ, ముఖ్య 125). 2, a thing (ద్రవ్యం, వస్తు 125). 3, riches (ధన 497). 4, semen virile (ఇన్ద్రియ 125; శుక్ల 497). 5, సిన్ధే (125; 497). 6, an oath (సూరుళ్ 125; 497). 7, the sky or ether (ఆకాశ 125; 497). 8, morbid affection of the windy humour, rheumatism (వాత Ks. as ಮಜ್ಜಸಾರ). 9, excessive trouble (ఆతిశయకష్ట, అతికష్ట 125). 10, sorrow, grief (క్లేశ, దుఃఖ 125; క్లేశ 497). 11, నప్పపద (నిష్పవాద పద 125), తీరిదెడೆ (497).

ಮಜ್ಜಿಗೆ majjigĕ. (probably fr. మథిత). Buttermilk (దణ్డాహత, కాలశేయ, అరిష్ట, గోరస Nr.; ముతిరె, మథిత Nn. 91; కదిల్ Śmd. I; కట్టళే Čk. I, 47; ఆళే Śm. 11; My.; Tĕ.; T. మదిగ, మజ్జిగ్గే; Tu. మజకూలు, a churning-stick). **2,** whey (దధిమణ్ణ, మస్తు Hlâ.). ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೊನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಗೆ (తక్ర); అర్ధ నీర బెరసిదుదు (ఉదశ్రిత్ Nr.). ನೀರು ಬೆರೆಯದೇ ಇರುವ ಮಜ್ಜಗೆ (మథిత Si. 316). ಮಜ್ಜಗೆಯ ನಳೆದ್ಯ (తేమన, సిజ్ఞాన Mr.). ಆಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಗೆ ಇಲ್ಲ.—ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಗೆ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇಡಾಗದೇ?—ತಾನು ಹೋದರೆ ಮಜ್ಜಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಿಗೆ ಚೀಟು.—ಪಾದ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜಗೆ ಎಲ್ಲಿ?—ಮಜ್ಜಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಹೇಬಿದೆ.—ಮಜ್ಜಗೆಗೆ ಹೋದವನಿಗೆ ಎಮ್ಮೇ ಕ್ರಯವು ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Si. 313; B. 1, 15; Prv. s. ಮನೆ. — ಮಜ್ಜಗೆಗಡ್ಡೆ. The root of the scandent thorny shrub Asparagus racemosus Willd. (శతమూలి, బహుసుతె, ఆఛీరు, ఆఛీరు, etc., పిల్లుపిజ్జెర, ఆనడి, ఆపాఢీ బీరు, ఱజ్జీ గడ్డె Si. 146). — ಮಜ್ಜಗೆನೀರು. Buttermilk mixed with water (My.). ಅತ್ತೇ ಮನೆಗೆ ಮಜ್ಜಗೆನೀರು, ತವರ ಮನೆಗೆ ಹಾಲು ಪೊಸರು.—ಬಸವಾ! ಎನ್ದರೆ, ಪಾಪ! ಎನ್ದರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮಜ್ಜಗೆನೀರು ತಾ! ಎನ್ದ (Prvs.). — ಮಜ್ಜಗೆಪಲ್ಯ. A troublesome weed of a sour taste, the yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata Lin. (Z.). — ಮಜ್ಜಗೆಪಳದ್ಯ. A kind of sour sauce (My.; వ్యంజన, సిజ్ఞాన Si. 436). — ಮಜ್ಜಗೆಹುಲ್ಲು. The lemon grass, Andropogon schoenanthus Lin. (St. & Pl.; My.).

ಮಜ್ಜೆ majje. = ಮಜ್ಜ. (ಮೇದಸ್ Nr.).

ಮರುಮ majha. Bravo! well done! (Bh. 8, 23, 3). — ಮರುಳ ಪೂತು. = ಮರುಳ ಪೂತುರೆ. (J. 7, 33). — ಮರುಳ ಪೂತುರೆ. dupl. (ಕೊಣ್ಡಾಟ Čt. II, 103). — ಮರುಳ ಧಾಪು. dupl. (Grj. 10, 53. 79; Bp. 28, 50; 30, 25; 36, 23; 52, 40; Râm. 6, 30, 11). — ಮರುಳ ಧಾಪುರೇ. dupl. (Bp. 28, 30). — ಮರುಳ ಮರುಳ. rep. (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38). — ಮರುಳರೇ. -ಉರೇ. dupl. (Bh. 8, 23, 24).

ಮಂಚ mañča. (fr. ಮಲಗು 1). One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Šm. 97). *A bedstead, a cot, a bed* (ಪರ್ಯಂಕ, etc. Nr., Hlâ.; Si. 230; Bp. 42, 18; J. 25, 60; C.). **2,** a scaffold or temporary structure erected for spectators on festive occasions. **3,** an elevated shed raised on bamboos, etc., in a field, etc. **4,** a seat of state. ಮಂಚಕ್ಕೆ ಮಣಿ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ?—ಮಂಚದ ಕಾಲು ಆದರೆ ಹಂಚು ಮಾಡ ಬಹುದೇ?—ಪಂಚರತ್ನಕ್ಕೆ ಮಂಚದ ಕಾಲು ಕ್ರಯವೇ?—ಪಂಚಪಾಣ್ಡವರೆನ್ಬುವರು ಮಂಚದ ಕಾಲಿನ ಹಾಗೆ ಮೂವರೆನ್ದು, ಎರಡು ಬೆರಳು ತೋಱಿಸಿದ (Prvs.). See Prv. s. ಸಂಚಿ. — ಮಂಚದ ಕಾಲ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Panicum ciliare Retz. (Z.). — ಮಂಚವಲ್ಲಕ್ಕ. -ವಲ್ಲಕ್ಕ. A sort of palanquin (Č. Bp. 47, 39).

ಮಂಚಟಿಗೆ mañčaṭigĕ. = ಮಂಜಿಟ್ಟಿ. (St. & Pl.).

ಮಂಚಿ mañči. (= ಮಾಚಿ?). (Tĕ. ಮಂಚಿ, good, excellent, virtuous, proper; handsome; fine, nice; much, great). N. of females (My.). — ಮಂಚಣ. -ಆಣ. — ಮಂಚಣ ಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 53, 58. 62. 66; see ಶಿವಲೆಂಕ-). — ಮಂಚಣಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 53, 60). — ಮಂಚಣಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 53, 64). — ಮಂಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 63; see ಶಿವಲೆಂಕ-). — ಮಂಚಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 53, 65). — ಮಂಚಿದೇವ. N. (Bp. 9, 39).

ಮಂಚಿ mañči. = ಮಾಚಿ. — ಮಂಚಿಪತ್ರೆ. = ಪಂಚಪತ್ರೆ q. v., ಮಾಚಿಪತ್ರೆ. (My.).

ಮಂಚಿಕೆ mañčikĕ. = ಮಂಚ No. 3, ಮಂಚಿಗೆ No. 1. A stand erected on four long posts in a field, a jungle, a cemetery, etc., for watching the crops, etc., or for hunting (My.; Tĕ. ಮಂಚಿ; Sk.).

ಮಂಚಿಗ mañčiga. N. (Bp. 55, 36; 56, 27).

ಮಂಚಿಗೆ mañčigĕ. = ಮಂಚಿಕೆ, etc. (Kâvy. I, 1, B, 25; C.). **2,** a kind of ornament (Bp. 4, 36).

ಮಂಜಕ್ಷ್ಯ mañjakshaya. = ಮುಂಜಕ್ಷ್ಯ. The bottle bird (ಗೀಜಗ Mr. 175, o. r. ಗೀಜುಗ, and in two MSS. ಮುಂಜಕ್ಷ್ಯ.).

ಮಂಜರ mañjara. = ಮಾರ್ಜಾರ, ಮಾರ್ಜಾಲ. A cat (ಮಾರ್ಜಾಲ Bhn. 10; Bh. 2, 10, 8).

ಮಂಜರಿ mañjari. *A cluster of blossoms;* any compound flower; *a compound pedicle or flower-stalk, a branching flower-stalk* (ನುರದ ಗೊಂಚಲ್ Hlâ.; ವಲ್ಲರಿ, ಗೊಂಚಲ್ Mr. 106; ತೊಡಮ್ಬೆ Čt. II, 80; ಕುಸುಮಮಂಜರಿಗೆ Kk. 19); a flower-bud; a shoot, sprout, sprig, stalk.

ಮಂಜರಿಕೆ mañjarikĕ. ಮಂಜರಿಕಾ. = ಮಂಜರಿ. (Čpr. 1, after 101).

ಮಂಜರಿಗ mañjariga. N. of a bird (Râm. 3, 3, 18).

ಮಂಜರಿಗೆ mañjarigĕ. Tbh. of ಮಂಜರಿಕೆ. See ಕುಸುಮ-.

ಮಂಜರಿತ mañjarita. Having clusters of flowers or branching flower-stalks. (Čpr. 8, after 45).

ಮಂಜಳ mañjaḷa. Indian saffron, Curcuma longa Lin., turmeric (T. ಮಂಜಳ್; M. ಮಞ್ಞಳ್; Tu. ಮಂಜಲ್; see ಕಳವಂಜಳ).

ಮಂಜಾಡಿ mañjâḍi. = ಮಂಜಟಿಗೆ, ಮಂಜಿಟ್ಟಿ. A forest tree with scarlet seeds which are used in weighing gold and diamonds (one seed = 4 grains), the red-wood tree, Adenanthera pavonia Lin. (My.; Tĕ., T., M.; Van Someren).

ಮಂಜಿ mañji. 1. A large boat with one mast used in coasting trade (Tu.; T.; M. ಮಂಜಿ, ಮಂಜು). ಮಂಜ ಒಡದರೆ ಗುಂಜಗಿನ್ತ ಕಡೆಯೇ! (Prv.).

ಮಂಜಿ mañji. 2. = ಮರುಗು 2. A perennial plant (and the fibres of its bark, of which cords are made), the bow-string hemp, Sanseviera zeylanica Willd. (My.; Tu.; T. ಮಂಜ, ಮರಲ್, ಮರುಳ್). — ಮಂಜಜುರಿ. A cord of that hemp (My.).

ಮಂಜಿಕೆ mañjikĕ. = ಮಂಜಿಷ್ಯ, q. v.

ಮಂಜಿಟಿಗೆ mañjiṭigĕ. = ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಮಂಜಿಷ್ಠಕ (Šmd. 370; ಮಂಜಿಷ್ಠೆ, ಜಂಗಿ, etc. Nr.).

ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ mañjiṭṭigĕ. Tbh. of ಮಂಜಿಷ್ಠಕ (Šmd. 370).

ಮಂಜಿಷ್ಠಕ mañjishṭhaka. = ಮಂಜಟಿಗೆ q. v., ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ.

ಮಂಜಿಷ್ಠೆ mañjishṭhĕ. *A climbing herb yielding a red dye, called Bengal madder, Rubia munjista* Roxb. (ವರ್ತಿ, ರತ್ನಾಂಗಿ, ಮಂಜಕೆ Mr. 139, two MSS. ರಕ್ತಾಂಗಿ).

ಮಂಜೀರ mañjîra. *An ornament for the feet or toes; an anklet* (ಅನ್ದುಗೆ Hlâ., Mr. 344). 2, a post round which the string of the churning-stick passes.

ಮಂಜು mañju. Dew, fog; coldness, coolness; etc. (ಪ್ರಾಲೇಯ, ಅವಶ್ಯಾಯ, ತುಹಿನ, ಶಿಶಿರ, ಹಿಮ, ತುಷಾರ, ಮಿಹಿಕೆ, ನೀಹಾರ Hlâ.; ಹಿಮ, ತುಷಾರ Nn. 81; ಜಳ Šm. 112; ಅವಶ್ಯಾಯ, etc. Si. 32; C.; T.; M. ಮಂಜು, ಮಞ್ಞು; Tĕ. ಮಂಹು); dimness of sight (My., *cf.* ಮುಂಕು), obscurity (of intellectual perception). ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗಿದೆ (My.). ಮಂಜನ ನಶಿ (ಹಗಲಿನ ಹಾವಸೆ Bhn. 8). ಮಬ್ಬೇ ನೀರು ಬಟ್ಟು, ಮಂಜನ ನೀರಿಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಮಂಜು ಬಿದ್ದರೆ ನಂಜು ಹೋದೀತೇ?—ಮಂಜು ಸುರಿದರೆ ನಂಜನ ಗೂಡು ಮುಣುಗೀತೇ?—ಪೊಂಜು ಸುಟ್ಟರೂ ಮಂಜು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 5, after 19; Bp. 42, 5; 47, 67; V. 9, 49; J. 28, 41; Si. 224; Prv. s. ಸಂಜೀವನ. — ನುಂಜ. -ಅ 3. Śiva. 2, N. of males (My.). — ಮಂಜ. N. of females (My.). — ಮಂಜಡಿಕೆ. -ಇಡಿಕೆ. Excess of obscurity of intellectual perception (Bh. 3, 19, 25). — ಮಂಜುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness caused by fog (Bp. 61, 12). — ಮಂಜುಗಾಲ. -ಕಾಲ. The cold season (ಅಯ್ತಿಲ್, ಹೇಮನ್ತ Čt. II, 85). — ಮಂಜುಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The cool-rayed one: the moon (ಚನ್ದ್ರ Kk.). — ಮಂಜುವರ್ಧಿ. A sea of fog (Rśv. 9, 4). — ಮಂಜುವೆಳಗ. -ವೆಳಗ. = ಮಂಜುಗೆಯ್ಯ. (ಚನ್ದ್ರಿರ, etc., ಶತಿ Kk. 44).

ಮಂಜು manju. = ಮಂಜುಲ. *Beautiful, lovely, charming, pleasing.*

ಮಂಜುಕೇಶಿ mañju-kêši. *Kṛishṇa or Vishṇu.*

ಮಂಜುಘೋಷೆ manju-ghôshĕ. *N. of an Apsaras.*

ಮಂಜುನಾಥ manju-nâtha. N. of a liṅga (My.); of men.

ಮಂಜುಭೂಷಿಣಿ manju-bhûshiṇi. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಂಜುಲ manjula. *Beautiful, pleasing, agreeable, lovely, sweet, soft, melodious* (ಪ್ರಮಾಣ, ಒಳ್ಳಿತು Nn. 139).

ಮಂಜುಲತರ manjula-tara. Uncommonly beautiful, etc. (A.).

ಮಂಜೂರಿ manjûri. = ಮಜೂರಿ, etc. (Si. 84).

ಮಂಜೂರು manjûru. Agreeable (Mhr., H.). 2, approved or confirmed, as a decision of a lower court, sanctioned; approval, confirmation, sanction (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮಂಜೂಷ manjûsha. = ಮಜೂಷೆ. (ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Mr. 208).

ಮಂಜೂಷೆ manjûshĕ. *A box, a chest, a basket.*

ಮಂಜೆಟ್ಟಿ manjĕṭṭi. = ಮಂಜಟಿಗೆ, ಮಂಜಾಡಿ, q. v. (St. & Pl.).

ಮಟ maṭa 1. = (ಮಟ್ಟ 4, ಮಬ 2). Confusion, stupidity; deceit; ignorance (T. ಪಡ, ಮಡಿ; M. ಮಡಿ, ಮಡಿಮ್ಮೆ; see ಆಟಮಟಿ, ತಟವಟ s. ತಟ 4; *cf.* ಮಂಕು, ಮಾಟ). — ಮಟ ಮಾಯಿ. Fraud and deceit (Bp. 40, 56).

ಮಟ maṭa. 2. = ಮೆಟ್ಟ 1. — ಮಟ ಮಟ. rep. — ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. The exact middle of the day (My.).

ಮಟ maṭa. (= ಮಠ). Tbh. of ಮಠ (Śmd. 338; My.). — ಮಟಬೆಕ್ಕು. = ಮಣ್ಣುಬೆಕ್ಕು. A cat that lives in ruined temples (B. 3, 30).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 1. = ಮಟ 2, (ಮಟ್ಟಸ), ಪೊಟ್ಟ 1. Levelness, evenness, equality, regularity, exactness (My.; Tĕ., T., M.). **2,** a carpenter's level or square (My.; M.; see ಮೂಲೆ-). ಮಟ್ಟ ನೋಡ ಬೇಕಾದರೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ?—ಮಟ್ಟ ಹಾಕದೆ ಕೆತ್ತ ಕೂಡದು, ಕಟ್ಟಿಡದೆ ಹೊಲಿ ಕೂಡದು (Prvs.). — ಮಟ್ಟಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To level, as the soil (My.). — ಮಟ್ಟಗೋಲು. -ಕೋಲು. A levelling stick, a carpenter's or mason's level (My.; T. ಮಟ್ಟು ಕ್ಕೋಲ್). — ಮಟ್ಟಮಧ್ಯಾಹ್ನ. The exact middle of the day (My.). — ಮಟ್ಟಮ್ ಇರ್. To be in its regular or original own form (Abh. P. 5, 94). — ಮಟ್ಟಮೊದಲು. The very beginning; at the very beginning (C.; B. 4, 95. 174). — ಮಟ್ಟಹಲಿಗೆ. A carpenter's ruler (My.).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 2. = ಮಟ್ಟು 1. Measure; extent, height; bound, limit; proper limit (My.; T.). See ನಡು.

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 3. = ಮಟ್ಟು 2, ಪೊಟ್ಟ 2. Shortness, smallness (My.; Tĕ.; *cf.* ಪೊಟಕು 1); decreasing, growing less, abating, as wind, rain, heat, fever, price, etc. (My.); inferiority (My.; Tĕ.). **2,** a small horse, a pony (My.; Tĕ., T., M.). — ಮಟ್ಟಜಾತಿ. An inferior caste (My.). — ಮಟ್ಟತಕ. An inferior kind (My.). — ಮಟ್ಟಬೆಳ್ಳಿ. Inferior silver (My.). — ಮಟ್ಟಸುತ್ತಿಗೆ. A very small hammer used by goldsmiths (My.).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 4. = ಮಟ 1. Illusion, phantom; ruin (of men or their means, My.). — ಮಟ್ಟ ಮಾಯ. reit. A mere phantom: perfect disappearance, ruin (of wealth, etc., My.).

ಮಟ್ಟಣಿ maṭṭaṇi. The state of being level, even or smooth. — ಮಟ್ಟಣಿ ಮಾಡು. To make even or smooth (in the language of goldsmiths, My.). — ಮಟ್ಟಣಿ ಹಾಕು. = ಮಟ್ಟಣಿ ಮಾಡು. (My.).

ಮಟ್ಟಸ maṭṭasa. = ಮೆಟ್ಟ 1. (My.; Tĕ.).

ಮಟ್ಟಿ maṭṭi. (Tbh. of ಮೃತ್, ಮೃತ್ತ್). Earth, clay (My.; Tĕ., Mhr., H.); also the clay with which sectarian marks are made (Bp. 56, 39; Č. Bp. 32, 45; Bh. 1, 10, 2). ಮಟ್ಟಿಯಿಟ್ಟರೂ ಕೊಟ್ಟತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಮಟ್ಟಿಯಾ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮಟ್ಟು ತಾಂ ನೊಸಲೊಳಗೆ, ನೆಟ್ಟನೆ ಸ್ವರ್ಗವಡೆಯುವರೆ? ಸಾಣೆಕಲ್ (on which it is triturated) ಕೆಟ್ಟ ಕೇದೇನು? (Sp.).

ಮಟ್ಟಿಗ maṭṭiga. A man with a sectarian mark (nâma) of maṭṭi: a Brâhmaṇa (Bp. 55, 3).

ಮಟ್ಟು maṭṭu. 1. = ಮಟ್ಟ 2. (My.; Tĕ., T., M.). ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದ ನಾಯಿ ಹಟ್ಟೀಲಿದ್ದೀತೇ?—ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಸಂಗಡ ಹೆಜ್ಜಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು.—ಮಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು.—ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದೀತು.—ನೇಯಿಗೆಯವನ ಮಟ್ಟು (the extent of his cleverness or of the value of his cloth) ಕಟ್ಟುವವ ಬಲ್ಲ (Prvs.). — ಮಟ್ಟಿಗೆ. To the measure or extent, till, until, as far as. ನೀವು ಓದಿದ ಕಡೆ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಮಾತುಗ ಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ (how far) ನೆನಪಿಟ್ಟಿದ್ದೀರೆಮ್ಬುವದನ್ನು ಹೊದ ಲು ತಿಳು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗಿದೆ (B. 3, 1). ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕ ಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸ ಬೇಕು (B. 3, 33). ನಾವು ಯಾವಾ ಗಲು ಹೆಜವರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ, ಕೆಯ್ದೂದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿ ಸ ಬೇಕು (3, 105). ಸಾಕಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದದು ಉಣ್ಣಾಗಿರುವಿಕೆ (ಕುತಲ Si. 457). ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟ, ಒಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅತಿಕ್ಯವಾದ ಬೇಲಿ (ಕುಪ್ಪೆ 239). ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೂ, how far soever it may be, to any extent (My.). ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, to that extent, so far as that; ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, to this extent, so far as this; ಅಷ್ಟಲಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ, to that extent, so far as that; ಈ ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ, until this day; ಈ ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೂ, even until this day; ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿ ಗೂ, ಅಷ್ಟಲಿ ಮಟ್ಟಿಗೂ, even to such an extent (My.). — ಮಟ್ಟು ಮೀರು. To transgress the proper limit (My.).

ಮಟ್ಟು maṭṭu. 2. = ಮಟ್ಟ 3. (My.; Tĕ.). See Prv. s. ಅ ತುರಗಾಶಿ. — ಮಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To decrease, to grow less, to abate, as wind, rain, fever, price, pride, etc. (My.). — ಮಟ್ಟು ಮಾಡು. To cause to decrease, etc. (My.).

ಮಟ್ಟು maṭṭu. 3. P. p. of ಮೆಡು 1.

ಮಟ್ಟೆ maṭṭĕ. = ಪೊಟ್ಟೆ 2. A bough of the palm, cocoanut, or date tree (My.; Tĕ.; T. ಮಟ್ಟೈ, ಮಡಲ್; M. ಮಟ್ಟೆ, ಮಟ್ಟಲ್; *cf.* ಮಡಲ್ 1 & 2). See ಮರ-. **2,** the fibrous coat of a cocoanut (My.; T.). **3,** a brush for white-washing made of the fibrous coat of a cocoanut or of the fruit-stalk (My.).

ಮಟ್ಟೆ maṭṭĕ. = ಪೊಟ್ಟೆ. The bucket of a bullock-drawwell (S. Mhr. in ಮಟ್ಟೆ ಹೊಡೆ; Mhr. ಪೋಟ್ಯಿ). 2, a burden, a load (Mhr. ಪೋಟ, a load, tress). ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟರೂ ಮಟ್ಟೆಯ ವನು ಶ್ರೇಷ್ಯನೇ? (Prv.).

ಮಠ maṭha. = ಮಟ, (ಮಠ). A hut, a cottage;—a devotee's cell, a hermitage;—a residence of a company of ascetics (sannyâsis, gôsamis, etc.); a residence of a guru (My.); —a convent, a monastery;—a school (My.); a temple. ಮಠದ ಮಾಳಗೇ ಏಡಿದವ ಗಟ್ಟಾ ಹತ್ತ್ಯಾನೇ?—ಪಟ ಹಾಲಿದರೆ ಮಠ ಹಾಲೀತೇ?—ತಟದಲ್ಲ್ಯಾಗಲೀ ಮತದಲ್ಲ್ಯಾಗಲೀ ಹಟದ ಜಂಗಮನ

ಕಾಟ ತಪ್ಪವದಿಲ್ಲ (Prvs.). See Bp. 21, 10; 22, 44; 29, 12; 37, 27; 56, 35; Prv. s. ಸಟೆ 1.

ಮಠಪತಿ maṭha-pati. The superintendent or prior of a maṭha. ಮಠಪತಿಯಾದರೂ ಸಟತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಠಿಕೆ maṭhikĕ. = ಮಟಿಗೆ. A small maṭha.

ಮಡ maḍa. 1. = ಮಡಹು, ಮಡಿ 6, (ಮರ 2), ಮಿಡಿ 1. The heel (ಪಾರ್ಶ್ವ Hlā.; Nn. 134; Mr. 484; ಪಾರ್ಷ್ಣಿ, ಹರಡುಗಳೊಳಗಣ ಮೆಯಿ Nr.; Tĕ. ಮಟಿಮೆ, ಮಡಮೆ, ಮಡಿಮೆ; M. ಮಡಮ್ಮು, ಮಾಡು). See Abh. P. 13, 69; Bh. 3, 13, 30; 6, 2, 2; Rāv. 6, after 11; J. 7, 48; ಒಮ್ಮಡ. **2,** the extremity of the fore-axle (Bh. 6, 8, 12). — ಮಡಬಿರಿಕು. = ಮರ ಬಿಡಿಕು, q. v. — ಮಡಸನ್ನೆ. A sign given with the heel (Rāv. 13, after 77).

ಮಡ maḍa. 2. (fr. ಮಡೆಸು). Putting; that has been put (and remains on a plate). — ಮಡ ಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. The rejected leavings of food (ಭುಕ್ತೋಚ್ಛಿಷ್ಟ Hlā.; ಛೇಲಿಕೆ Hlā.; Abh. P. 9, 178).

ಮಡ maḍa. 3. = ಮುಜೆ. — ಮಡವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. A small channel that leads water from the big one to a division of a field or a garden bed (My.).

ಮಡ maḍa. 4. = ಮಡವು, etc. (My.).

ಮಡ maḍa. Tbh. of ಮಠ (Śmd. 341; Mḍb. MS.: ಮಣ್ಯ = ಮಣ್ಣಿ). See ತಿರು-; (ಕನ್ನವಡ).

ಮಡಕಿ maḍaki. = ಪಡಿಕೆ 2, ಮಡಿಗೆ 2. A much cultivated annual pulse, Phaseolus aconitifolius Jacq. (Mhr. ಮಟಕೀ; S. Mhr.). — ಮಡಕೀ ಕಾಯಿ. The seeds of ಮಡಕಿ (ಮಕುಷ್ಯಕ, ಮುಕುಷ್ಯಕ, ವನಮುದ್ಗ G.).

ಮಡಕೆ maḍakĕ. = ಮಡಿಕೆ 1. (My.).

ಮಡಕೆ maḍakĕ. = ಮಡಿಕೆ 1. A pot (ಉಖೆ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಚರು, ಕುಮ್ಭ, ಪಿಠರ, ಕುಣ್ಡ Hlā.; ಉಖೆ, ಕುಮ್ಭ, ಕುಣ್ಡ, ಪಿಠರ, ಚರು, ಸ್ಥಾಲಿ, ಭಾಣ್ಡ Mr. 209; ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, etc. Nr.; My.; *cf.* ಮಣಿಕೆ; Mhr. ಮಡಕೀ, ಮಡಕೇಂ, a water-jar; see Bp. 10, 6; 51, 59; 55, 28; B. 5, 128). ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ (ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ Hlā., Mr. 466; ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ, ಉಷ್ಟ್ರಕ Nr. 85). ಕಡೆವ ಮಡಕೆ (ಮನ್ಥನಿ, ಗರ್ಗರಿ Nr., Śmd. 338). ಮಡಕೆಯಲಿ ಆಟ್ಟ ಶಾಕವು (ಪೈಠರ Nr.). See Prv. s. ಮಾಡು ಮಾಡು.

ಮಡಗು maḍagu. = ಮಡಂಗು. To lay down, to place, to put (My.; *cf.* ಮಲಗು 1); to take into one's service, as a man, etc. (My.); to procure and keep for one's use, as a horse, etc. (My.). **2,** to hide (v. t., ಗೋಪನ Śmd. Dh.). ಬಡವ, ನೀ ಮಡಗಿದ ಹಾಗಿರು! (Prv.). See Čpr. 5, 37; Abh. P. 3, 59; 9, 149; Bp. 9, 9; 11, 36; 12, 18; 14, 5. 11; 15, 10; 20, 12; 24, 22; 27, 62. 64; 30, 16; 33, 10; 36, 27; 37, 46; 43, 59; 44, 19. 46; 52, 8; 56, 28; 57, 59; 59, 18; Rāv. 14, 29; ಎಡೆ ಮಡಗು s. ಎಡೆ 1.

ಮಡಂಗು maḍaṅgu. = ಮಡಗು. (Čpr. 8, after 4; Bp. 4, 12).

ಮಡಚು maḍaču. = ಮಡಸು, etc. (My.; Tĕ. ಮುಡಹು, ಮುಡುಹು, ಮುಣಹು, ಮುಣುಹು, ಮುಲಂಚು).

ಮಡತೆ maḍatĕ. Folding; a fold (Tĕ. ಮುಡತೆ, ಮುಣತೆ). ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಪರೇಜಿಗಳಾಗಿ ತ್ರಿವಳಿಗಳಿಮ್ಮ ಚರ್ಮದ ಮಡತೆಗಳುಳ್ಳವನು (ವಲಿನ, ವಲಿಥ Si. 197).

ಮಡದಿ maḍadi. A woman (Tĕ. ಮುಡತಿ, ಮುಡನ್ತಿ; M. ಮುಡನ್ಟೆ, a young woman; ಮುಡನೆ, a grown woman; T. ಮುಡನ್ಟಿ, a young woman; a woman). ಪ್ರಥಮಋತುವಾಗಿರ್ದ ಮಡದಿ (ರಾಕೆ Mr. 302). **2,** a wife (Ch. v. 806; Rāghĕ. 17, 67; My.). ಹೇಬ್ಬಿದ ಮಾತಂ ಕೇಳದೆ, ಏಬ್ಬಿಗೆಯಿಸ್ಸೊಡೆಬೆಗೆಟ್ಟ ಮುಡದೀ ಮಕ್ಕಳ ಆಳಕೆ ಜಾಬ್ಬಿಕಿಗಿನ್ತ್ರಲು ಬೋದಿಸಾಗಿಯು ಮನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಹುದು ಲೇಸು (Sp.). ಮುಡದಿ ತಾ ಚಲುವಾಗಿ ಆಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು (Dp. 148). ಮಡದಿಯೆಲ್ಲದವನ ಸಂಗಡ, ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು? ಎನ್ತ, ಕೇಳಿದ.—ಮುಡಿದು ಪೋಗುವಾಗ್ಗೆ ಮುಡದೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ?—ದುಡುಮಿಯಿರುವ ಪರ್ಯನ್ತರ ಮುಡದಿ.—ಬಡವಗೆ ಕಾಯಿನ ಆಕೆ, ಮಡದಿಗೆ ಗಡಿಗೆಯ ಆಕೆ (Prvs.). See Bp. 4, 25; 11, 36; 17, 6; 30, 9; 40, 31; 42, 8; 47, 54; 52, 27; 57, 59; Kāv. 5, after 57; J. 18, 28. 46. — ಮಡದಿಗೌರಿ. N. (Bp. 12, 42).

ಮಡಪು maḍapu. = ಮುಡಿಪು 1. What is folded, a fold, as of cloth, betel-leaf, paper, etc. (My.; Tĕ. ಮುಡುಪು). — ಮಡಪುಕತ್ತಿ. A folding or clasp knife (My.; Tĕ. ಮುಡುಪುಕತ್ತಿ).

ಮಡಲ್ maḍal. 1. To grow to great length, to become large, to be extended, to spread out or run as creepers (ಪಲ್ಲಿವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ಪರ್ವು Kk. 22; ಪರ್ಬು Śm. 23; ಉರ್ವು Śs.). P. p. ಮಡಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.; Kk. 22; Śm. 23; Śs.; Čpr. 1, after 101; 7, 91; Abh. P. 9, 16; Rāv. 1, after 102; V. 4, 47).

ಮಡಲ್ maḍal. 2. ಮಡಲು. Growing to great length, great extension (J. 19, 49); the (upward) running of a creeper; thick foliage (Čpr. 1, 82); a thicket, a bush (ಕ್ಷುಪ, ಗುಚ್ಛ Hlā.). ಮರದ ಮಡಲು (ಉತ್ಕೋದ್ಗಮ, ಆವರೋಹ Hlā.). ಬಲಿದ ಮಡಲ್ (ಆವರೋಹ, ಉತ್ಕೋದ್ಗಮ Mr. 106). **2,** = ಮಟ್ಟೆ, a bough of the cocoanut tree (My.). — ಮಡಲಿಡು. -ಇಡು. To spread, to run as a creeper, to prevail, to increase (J. 28, 1; 33, 11). — ಮಡಲಿಱಿ. -ಇಱಿ. = ಮಡಲಿಡು. (ನರ್ಬು Čt. I, 8). ಮಡಲಿಱಿದ ಆಶಾನಾಮದ ಲತೆ (Basava's Saptakāvya I, 3). See Č. Bp. 47, 13.

ಮಡಲು maḍalu. = ಮಡಿ 2, ಮಡಿಲ್, ಮಡ್ಲು, ಮಳ್ಳು 2. The pouch-like fold occasionally made (by women or men) of a front portion of their upper garment to put in eatables, etc. (My.; *cf.* ಉಡಿ 4). See Prv. s. ನಡಿಲು ಬಿಡು. — ಮಡಲು ತಿನ್ನು. Feignedly to eat out of the pouch-like fold to amuse children. ಮಡಲು ತಿನ್ನದೆ ಒಡಲು ತುಮ್ಬಿತೇ? (Prv.).

ಮಡವು maḍavu. = ಮಡು 2, etc. (My.). See ತಿರಗಣಿ-.

ಮಡಸು maḍasu. = ಮುಡಿಸು, etc. (My.). See ಪೊಡ-.

ಮಡಹು maḍahu. = ಮಡ 1, etc. (Bp. 43, 85).

ಮುಡಿ maḍi. 1. To bend, to fold, to fold up, to double or lay together (Bp. 4, 12; Kāv. 3, 47; T.). ಅಂಗುಲಿ ಮಡಿದ ಕುಡಿತೆ (ಪ್ರಸೃತಿ Hlā., Mr. 323). See ಕಾಲು ಮಡಿ 1.

ಮುಡಿ maḍi. 2. Bending, doubling, folding: a bend, a fold (M.; see ಕಾಲುಮಡಿ 2). **2,** = ಮುಡಲು, the pouch-like fold etc. (My.; T., M.). **3,** fold, times (see ಅಯ್ವುಡಿ, ಇಮ್ಮಡಿ, ಇರ್ಮಡಿ, ನಾಲ್ವಡಿ, ನೂರ್ಮಡಿ,

ಮುಮ್ಮಡಿ, ಮೂವಡಿ ಸಾಸಿರ್ಮಡಿ; Râm. 3, 2, 18; Bh. 2, 13, 32; C. Bp. 4, 7). **4**, the bed of a garden, a division of a field, a basin round a tree (Ćpr. 1, 90; 1, after 101; V. 4, 15; My.; Tĕ.). **5**, = ಮಡಿಕಟ್ಟು. See Prv. s. ವೈದ್ಯ. — ಮಡಿಕಟ್ಟು. (ಜಹಸಿ Si. 208). — ಮಡಿ ಕೋಲು. A pole or shaft holding the warp in a loom (R.). — ಮಡಿಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A bent ear (J. 28, 46). — ಮಡಿವ ಸಲೆ. -ಬಸಲೆ. The tree Crataeva roxburghii R. Br. or Tapia crataeva (ವರುಣ, ವರಣ, ನೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುಮಾರಕ Nr.; Si. 126 has it as ಮದವಸಲೆ).

ಮಡಿ maḍi. 3. To die (ಮರಣ Śmd. Dh.; Śm. 95; My.; T.; Tĕ. ಮುಡಿ, ಮಡೆ, ಮಣುಗು; M. ಮುಡಿ, to be foiled, tired of, grow lazy, faint; to decline in price; to loathe). ಮಡಿದು ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಮಡದೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Abh. P. 13, 69. 70; Bp. 1, 36; 22, 31; 43, 17; 46, 23; 48 sum.; 50, 20. 57; 60, 58; 61, 38. 39; Bh. 1, 8, 31; Râv. 2, 54; 13, 98; 14, 30; J. 4, 45; 7, 46; 28, 15. 58.

ಮಡಿ maḍi. 4. = ಮಡಿದು. P. p. of ಮಡಿ 3, in ಮಡಿ ಮಡಿದು (J. 4, 46).

ಮಡಿ maḍi. 5. = ಮಡು 3. A washed, clean cloth (ಧೌತವಸ್ತ್ರ Śmd. Dh.; ಧೌತಾಮ್ಬರ Śm. 95; My., also = ಮಗಟಿ; Tĕ. ಮಡಿ, ಮಡುಗು, ಮಣುಗು; T. ಮುಡುಕ್ಕು, to beat, receive with blows; M. ಮಯಕ್ಕು, ಮಟಿಕ್ಕು, to beat, wash, cleanse; to rub out, wipe off). **2**, cleanness, purity (My.; Tĕ.). ಬಾಹ್ಯದೊಳ್ ಮಡಿಯೇ? ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತಮಯಗ್! (Śś. 64). ಮಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಡ್ಡತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಮಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಯ್ಯಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಮಡಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟರೂ ಹಡಿಕೆನಾತ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.— ಪಾಪಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಪೋಸಿಗೆ ಮಡಿಯಿಲ್ಲ (Prvs.). See Bp. 21, 8; 36, 47; J. 2, 9; 28, 20; Si. 222; Prv. s. ಲಿಂಗ. — ಮಡಿಕೋಲು. A stick by means of which a pure vest is carried to the bathroom (to avoid touching it with an unclean hand) or by which a pure vest is taken down from where it is suspended aloft (My.). — ಮಡಿದೋತ್ರ. A washed, clean dôtra (Si. 222). — ಮಡಿಬಟ್ಟೆ. = ಮಡಿ No. 1. (My.). — ಮಡಿವರ್ಗ. A number of clean clothes (J. 30, 17). — ಮಡಿಹಾಗಲು. = ಮಡಿವಳಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ, ಮಡುವಾಗಲ್. (My.).

ಮಡಿ maḍi. 6. = ಮಡ 1 (exceptionally in ಹಿಮ್ಮಡಿ).

ಮಡಿಕೆ maḍi-kĕ. 1. (Śmd. 248). = ಮುಡಕೆ. Bending, folding, laying together; a fold (My.; B. 3, 106);—fold, times. See ಇಮ್ಮಡಿಕೆ, ಪೊಡ-, ಪೊಡವಡಿಕೆ, ಮುಮ್ಮ-. **2**, the warp ready for being introduced into the loom (S. Mhr.).

ಮಡಿಕೆ maḍikĕ. 2. A kind of harrow or rake (ಕೋಟಿಶ Mr. 370, o. rs. ಮಲಿಕೆ, ಹಲಿಕೆ; Tĕ. ಮಡಕೆ, a plough with bullocks complete; ಮಲಿಕಾರ, a rake used in gardens, = ಮಲಹರ್).

ಮಡಿಕೆ maḍikĕ. 1. = ಮಡಕೆ. A pot (ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಉಖೆ, ಕುಣ್ಡ Si. 309; ಪಿಠರ 453; My.). ಪಾಲು ಕಜ್ಜಿಯುವ ಮಡಿಕೆ (ಪಾರಿ Si. 485); ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟ ಹಿಟ್ಟು (ಉಖ್ಯ, ಪೈಠರ 313). ಮಾತಿನಾ ಜ್ಞಾನವೇ ತೂತಾದ ಮಡಿಕೆಯೇ (Sp.). ಮಡಿಕೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ದುಡುಕಿನ ಗವುಜ ಯಾಕೆ?— ಮಡಿಕೆಯೊಡಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ಅಡಿಕೇ ಮರ ಬೇಕೇ?— ಆತ್ತೆ ಒಡೆದ ಮಡಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.— ಮಡಿಕೆಯ ಲಾಭ ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.).

ಮಡಿಕೆ maḍikĕ. 2. = ಮಡಕಿ, etc. (ನಪಪೃಕ, ಮಪುಪೃಕ G.; Z.). ಕಡಲೆಯನು ಗೋದಿಯನು ಮಡಿಕುದ್ದು ಬೆಳದರೂ ಸುಡ ಬೇಕು ನಾಡೆ ಸ್ವದನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಪುಡಿಗಡಬು ಬೀದ್ಗೆ! (Sp.).

ಮಡಿಕೆ maḍigĕ. 1. (= ಮಣ್ಡಿಗೆ). The frame of a building (Mhr. ಮಾಣ್ಡಣಿ). ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಗದ್ದಿಗೇ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಆವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕವ್ಚುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಮಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಙ್, ಹೊದಲೇ ಅನ್ತಸ್ತು ಮಾಡುವರು (B. 4, 121).

ಮಡಿಸೆ maḍigĕ. 2. = ಮಡಿಕೆ 2. ಆಡಿಗೇ ಗುಣ ಸಾಙಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಡಿಗೇ ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು! (Prv.).

ಮಡಿಪು maḍipu. 1. = ಮಡಪು. (My.).

ಮಡಿಪು maḍipu. 2. = ಮಡಿಹು, ಮಡುಹು 1. To kill (ಮರಣಕರಣ Śmd. Dh.; Râv. 14, 30; V. 14, after 81).

ಮಡಿಲ್ maḍil. ಮಡಿಲು. = ಮಡಲು, etc. A pouch-like fold etc. (ತೆರೆಪೊಡೆ Śmd. II, Kk. 76; ಸೋಗಿಲ್ Čt. II, 74; ಪೊಡೆ, ಸೋಗಿಲ್, ಉಡಿಲ್ Śm. 71; ಚೇಲಾಂಚಲ Ks.; J. 19, 47).

ಮಡಿವಳ maḍiv-vaḷa. (Śmd. 234). A washerman (Bp. 9, 47; 21, 12; Tĕ. ಮಡಿಸಾಲು; T., M. ಮಣ್ಣಾನ್). — ಮಡಿವಳತನ್ದೆ. N. (Bp. 37, 20. 27). — ಮಡಿವಳಮಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 27, 79; 30, 26). — ಮಡಿವಳಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 26, 69; 37, 5; 58, 1). — ಮಡಿವಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 27, 77; 37, 15). — ಮಡಿವಳಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ. = ಮಡಿಹಾಗಲು, etc. A climbing herb, Momordica dioica Roxb. (Z.).

ಮಡಿವಳ್ಳ maḍi-vaḷḷa. = ಮಡಿವಳ. (Śmd. 234. 89; V. 12, 13; 13, 16).

ಮಡಿವಾಳ maḍi-vâḷa. = ಮಡಿವಳ. (Bp. 36, 40; My.). — ಮಡಿವಾಳಮಾಚಯ್ಯ. N. (Bp. 21 sum.; 21, 3; 36, 26; 37, 23. 37. 44; 54, 77). — ಮಡಿವಾಳಮಾಚ. N. (Bp. 36, 49).

ಮಡಿವಾಳಗಿತ್ತಿ maḍivâḷa-gitti. A washerwoman (My.).

ಮಡಿವಾಳಿ maḍi-vâḷi. A washerman; a washerwoman (My.; see ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ; J. 18, 45).

ಮಡಿಸು maḍisu. = ಮಡಚು, ಮನಸು. To bend, to fold, to fold up, to double or lay together (My.). See ಇಮ್ಮಡಿಸು, ಪೊಡ-, ಮುಮ್ಮ-. **2**, to cause (one's self) to fold, to fold, as paper, leaves, etc. (in ಮಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, My.).

ಮಡಿಹು maḍihu. = ಮಡಿಪು 2, etc. (Bp. 25, 22; 53, 40).

ಮಡು maḍu. 1. To put firmly together, to join closely (ದೃಢಸನ್ಧಾನ Śmd. Dh.; T. ಮುಣ್ಡು, to be pressed, thronged, urged = ನೆರುಂಗು). ಮಟ್ಟಿಂ (Śmd. 284). See ತಲೆ-, ಪೊಡ-, ಪೊಡವಡು.

ಮಡು maḍu. 2. = ಮಡ 4, ಮಡವು, ಮಡುವು, ಮಡುಹು 2. Deep water: a deep place in a river, a pool (ಅಗಾಧಜಲ Śmd. Dh.; ಅಗಾಧಜಲ Nr.; ಹ್ರದ, ತೋಯಾಶಯ Hlâ., Mr. 416; My.; T.; Tĕ. ಮಡುಗು, ಮಡುಂಗು). ಮಡುವಿಡು (Śmd. 63). ಮಡುವಿಂ or ಮಡುವಿನಿಂ, ಮಡುಗೆ or ಮಡುವಿಂಗೆ, ಮಡುವ or ಮಡುವಿನ (133). ಗಂಗೆಯ ಮಡುಗಳನ್ ಅಪಹರಿಸಿ ಪುಗುವಿನಂ ಭಯವಶದಿಂ (294). ನಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮಡೂ ಹಾಙಿ ಹೋಗ ಬಹುದೇ?— ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ ಎನ್ದು, ಕೂಗಿದ (Prvs.). See Bp. 55, 22; Râghc. 17, 56; Śśv. 4, 23; J. 10, 30; 12, 8; 29, 35; ಕಾರ್ಮಡು, ಪೆರ್ಮಡು; Śm. s. ನಾಗಪ. — ಮಡುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a pool (Grj. 3, 64; Râv. 5, after 120). — ಮಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To collect so

as to form a pool. ಕಿಱು ಮಡುಗೊಣ್ಣು ಬಣ್ಣಿನೊಳಗೆ (ಹೃಂಗತಿತ) ಈಸಿ (Čpr. 7, 60).

ಮಡು maḍu. 3. = ಮಡಿ 5. — ಮಡುವಾಗಲ್. -ಹಾಗಲ್. = ಮಡಿ ಹಾಗಲು, etc. A species of Momordica (ಕನ್ನಡ, ವಿಷಹಾರಿ Mr. 149).

ಮಡುವು maḍuvu. = ಮಡು 2, etc. (My.; ದೊಣೆ, ಹೃದ G.; B. 4, 23).

ಮಡುಹ maḍuha. Joining closely together. See ಪೊಡವಡುಹ.

ಮಡುಹಿಸು maḍuhisu. To have killed (Bp. 58, 42; 60, 60).

ಮಡುಹು maḍuhu. 1. = ಮಡಿಪು 2, etc. (Bp. 22, 21).

ಮಡುಹು maḍuhu. 2. = ಮಡು 2, etc. (Bh. 8, 24, 44).

ಮಡೆ maḍe. = ಮಡೆ 3. A small dam or dike to stop water; a small opening out of a channel into the field (Tē.; T. మడ్డి, M. മടി, a hollow, hole; a small sluice by the side of a watering channel; R.).

ಮಡ್ಡ maḍḍa. = ಮೊದ್ದ, ಮೊರಡೆ. A stupid man. ಪಡ್ಡನಿಗೆ ಹೆಡ್ಡನೆನ್ದರೆ ಮಡ್ಡನಿಗೆ ಜಾಣಾ ಎನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಮಡ್ಡನಾದರೆ ಗಡ್ಡ ಹೊತ್ತದೇ? (Prvs.).

ಮಡ್ಡತನ maḍḍatana. Stupidity. ಪುಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಡ್ಡತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 1. = ಮಡ್ಡು, ಮಪ್ಪು, ಮಿಡ್ಡೆ. Dregs, lees or sediment, as of oil, ghee, kalagaccu, etc., given as food to cattle (My.; Tē.; T. మిట్ట, ಮಣ್ಡೆ; M. മിട്ടു; *cf.* ಬಣ್ಣಲು). ಮಡ್ಡಿ ತಿನ್ನದ ಎಮ್ಮೆ ಗೊಡ್ಡು ಆದೀತೇ? (Prv.). **2,** a lumpy mass, as of worms, etc. (see ಅಕ್ರೆ.); bait (Śāv. 3, 23). — ಮಡ್ಡಿನಸ್ಯ. Clumpy snuff (My.). — ಮಡ್ಡಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Unduly boiled, lumpy rice. ಮಡ್ಡಿಯನ್ನಕ್ಕೆ ಗೊಡ್ಡುಸಾಲು (Prv.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 2. = ಮಡ್ಡಿ, ಮೊರಡಿ 2, etc. (S. Mhr.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 3. A large tree, that yields a soft gum, Ailanthus malabarica (My.; Tē. మడ్డి, Morinda bracteata Roxb., or M. citrifolia Ainsl.; see ಹಾಲು-). — ಮಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ. (ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಣಕ, ಸಿಹ್ಲ, ಯಾವನ Nr.; Si. 227; My.). — ಮಡ್ಡಿಸಾಮ್ಯಾಣಿ. = ಮಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ. (My.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 4. A stupid, dull, awkward person (My.; Tē., M.; T. మట్టి, మట్టిత, ముఱడ; *cf.* ಮದಡು). **2,** awkwardness, clumsiness, rudeness. — ಮಡ್ಡಿ ಕಾಗದ. A coarse paper (My.; Tē.). — ಮಡ್ಡಿತೆಲಸ. Rude, clumsy work (My.). — ಮಡ್ಡಿಗಾರೆ. Rough plaster (My.; T.). — ಮಡ್ಡಿಬಿಲ್ಲೆ. An inferior cake of sandal paste (My.). — ಮಡ್ಡಿಸಾಮ್ಯಾಣಿ. Coarse incense (My.; T.). 2, a great fool (My.). See another ಮಡ್ಡಿಸಾಮ್ಯಾಣಿ s. ಮಡ್ಡಿ 3.

ಮಡ್ಡಿತನ maḍḍitana. Stupidity, rudeness, rusticity (My.; Tē.).

ಮಡ್ಡು maḍḍu. = ಮುದ್ದಿ 1. ಜಿಡ್ಡುತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮಡ್ಡು ಬಹಳ (Prv.). ಮಡ್ಡುಗದಿವೆ. -ಕದಿವೆ. (ಯಾವಕ, ಕಲ್ಕಾಪ, ಕಾಡುದ್ದು ಎನ್ನುರು Nr. *a*; ಮದ್ದುಗದಿವೆ in Nr. *b*). — ಮಡ್ಡುಹುಲ್ಲು. Lumpy refuse-grass or straw. ಮಡ್ಡುಹುಲ್ಲು ಗೊಡ್ಡು ಎಮ್ಮೆಗೆ (Prv.).

ಮುದ್ದು maḍḍu. *A sort of drum.*

ಮಡ್ಲು maḍlu. = ಮಡಲು, etc. (My.).

ಮಣ್ maṇ. (Śmd. 58). = ಮಣ್ಣು. Earth, clay, mud, soil, ground (ಮೃತ್, ಮೃತ್ತಿಕೆ Hlā., Nr.; ಮೃಣ್, ಮೃತ್ತಿಕೆ Mr. 92; T.; M. മണ്, മണ്ണു; Tē. మన్ను). ಬಳ್ಳಿತಹ ಮಣ್ (ಮೃತ್ಲೆ Mr. 92). ಮಣ್ಣ ಮಡಿಕೆ (ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ Hlā.). ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ (ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ Nn. 85). ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣಿಂ ಮಣ್ಣಿಂ? (Śmd. 84). See Bp. 47, 1; 52, 10; 60, 49; Bh. 1, 20, 60. — ಮಣ್ಣುಣಿ. -ಉಣಿ. = ಮಣ್ಣುಳಿ. An earth-worm (My.; T.). — ಮಣ್ಣುಳಿ. -ಉಳಿ. = ಮಣ್ಣುಣಿ. (My.; T.). — ಮಣ್ಣುಳಿಗ. -ಉಳಿಗ. A snake (or worm) that feeds on earth (ಮಣ್ಣೊಳ್ ಜೀವಿಸುವ ಪಾವು Śmd. 237). — ಮಣ್ಮುಕ್ಕಪಾವು. = ಮಣ್ಣಂ-. A blind worm (B. 2, 26. 27).

ಮಣಿ maṇa. = ಮಣವು, ಮಣು, ಮಣುವು, ಮನ 1. A measure of capacity, a maund; the quantity measured by a maund (My.; Si. 327; Tē. మణుగు, మణువు; T. మనుు; Mhr. మణ; Sk. మణ, from the Arabic). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ಪಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಣ.— ಮಣವಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ವರಹ ವಿಲ್ಲ.— ಮಣಾ ತೂಗದ ತ್ರಾಸು ಕಣ್ಡಿ ತೂಗೀತೇ?—ಪಡೆದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮಣವೇ ಬಾರ (Prvs.).

ಮಣಕ maṇaka. = ಮಣಿಕ, ಮಳಕ. A young cow or buffalo (fit for breeding, My.; T. మణంగు, a lamb; మడి, young, tender; an infant; మబివన్, a young man; *cf.* ಮಗ 1 & ಮಗವು).

ಮಣಕನೆ maṇakane. Quickly (My., also ಮಣಕ್ಕನೆ).

ಮಣಗು maṇagu. To bend, to be submissive (T. వణంగు). ಮಣಗದ ಮನುಷ್ಯ ಹೆಣಗಿದರೂ ಬಗ್ಗ (Prv.).

ಮಣಲ್ maṇal. (Śmd. 134). = ಮರಲ್, ಮಲಲ್, ಮಲಲ್ (42), ಮಳಲ್. Sand, gravel (ಸಿಕತ, ವಾಲುಕೆ Hlā.; ಪುಲಿಲ್, ಮರಲ್, ಮಲಲ್, ಸಿಕತ Śm. 36; Čpr. 1, after 101; Śāv. 4, 100; M.).

ಮಣವು maṇavu. = ಮಣ, etc. (My.).

ಮಣಿ maṇi. 1. To bend (v. i.), to bow (ನಮನ Śmd. Dh.; B. 4, 191); to bow down, to make obeisance (ತುಬಿಲ್ Śm. 96); to fear (ಭಯ Śmd. Dh.; Śm. 96). **2,** to bend (v. t., Rāv. 6, after 132). ಮಣಿಯದೆ, ಕುಣಿದು, ಈ ಧೀರನಮರಿ ಕೂಕಿಲಿಡೆಚ್ಚರ್ (Śmd. 287). See Čpr. 4, 19; Abh. P. 11, 164; 13, 87; Bh. 1, 8, 40; J. 2, 14. 49; Śāv. 1, 9. 80. 84; 29, 40.

ಮಣಿ maṇi. 2. = ಮಣಿದು. P. p. of ಮಣಿ 1, in ಮಣಿ ಮಣಿದು (Rāv. 5, after 19; J. 26, 12).

ಮಣಿ maṇi. 3. Bending; a bend; a bow, an obeisance (ಕುಸಿ Čt. I, 32; ನಮ್ರ I, 34; ನಮಸ್ಕಾರ Kk. 34; ತುಬಿಲ್, ಎಱಗು, ಮೊಣ್ಕು, ಕುಮ್ಮು, ಪೊಡಮಡಿಕೆ Śm. 34; ವಿನಮ್ರ, ಆತಿ ಬಾಗಿದುದು Nn. 67). See ಆಡವಣಿ s. ಆಡಿ 3. — ಮಣಿಕಟ್ಟು. The wrist (ಪಾಣಿಮೂಲ Mr. 322; My.; Si. 210. 211; Mhr. మణిగటు; *cf.* ಮಣಿಬನ್ಧ). ಕಿಱುವೆರಳ ಅಗ್ರದಿನ್ದ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ಮಧ್ಯ (ಕರಭ, ಕಿಱುವೆರಳಿನ ತುದಿಯಿನ್ದಲ್ಲವ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡು ಮಧ್ಯ Nn. 161). — ಮಣಿಕಾಲ್. = ಮಣ್ಡೆಗಾಲ್. The knee (Rāv. 6, 45; Śāv. 3, 47).

ಮಣಿ maṇi. 4. = ಮಣೆ. A stool, a low bench, a seat (ಪೀಠ, ಆಸನ Nr.; ಆಸನ, ಎಕ್ಕರ, ಪೀಠ Mr. 208, o. r. ಮಣೆ). See ಆಂಕವಣಿ, ಮರವಣಿ.

ಮಣಿ maṇi. 5. One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Šm. 77). *A jewel, a gem, a precious stone* (especially a pearl, a bead of tulasî, or other globular ornament, ರತ್ನ Šmd. Dh.; ಸುರತ್ನ, ರತ್ನಂಗಳು Nn. 67). **2,** an ornament in general; anything excellent of its kind. **3,** the fleshy protuberances depending from the throat of some goats (ಛಾಗಗಲಸ್ತನ, ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ 67). **4,** the glans penis; the clitoris (ಅವಯವಭೇದ 67). **5,** the vital air which goes downwards and out at the anus (ಅಪಾನವಾಯು 67). **6,** absence of all worldly desires (ವೈರಾಗ್ಯ 67). **7,** the seeds of the Crotolaria (ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ Mr. 139; see Si. 145). **8,** the number 9 (ಒಪ್ಪತ್ತು Mr. 347; *cf.* ನವರತ್ನ). See ಕತ್ತಲೆಮಣಿ, ಪಸುರ್ಮಣಿ, ಬಾನ್ಮಣಿ. — ಮಣಿಗಣ್ಣ್. -ಕಾಣ್. To see a gem (Rśv. 9, 25). — ಮಣಿತೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. A creeping or climbing herb, Bryonia scabrella Lin. (Mukia scabrella Arn., St. & Pl.). — ಮಣಿದೊಡವು. -ತೊಡವು. Jewel-ornaments (Rśv. 12, 42). — ಮಣಿಯೇಱು. -ಏಱು. Magnificence or grandeur of ornaments (as of bells put on an elephant, etc., Abh. P. 3, 130). — ಮಣಿವಟ್ಟು. -ವಟ್ಟು. A silk cloth ornamented with pearls (Bp. 11, 24). — ಮಣಿವಾಗಿಲ್. -ಬಾಗಿಲ್. A door studded with gems (Rśv. 7, 9). — ಮಣಿವಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. A shoe ornamented with gems (Rśv. 4, after 14). — ಮಣಿವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. The lustre of jewels (Č. Bp. 47, 36; Śśv. 1, after 79). — ಮಣೀ ಸರ. A string of beads, etc. ಮಣೀ ಸರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಹಣ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಮಣಿ maṇi. = K. ಮಣಿ 5, q. v.

ಮಣಿಕ maṇika. = ಮಣಿಕ, etc. ಜೊಜ್ಜುಲ ಮಣಿಕ (ಗೃಷ್ಟಿ, ಸಕೃತ್ಪ್ರಸೂತೆ Nr.). See ನವಮಣಿಕ.

ಮಣಿಕೆ maṇika. = ಮಣಿಕೆ. *A water-jar or pitcher* (ಆಲಿಂಜರ, ಕೇಲು Hlâ.). 2, a jewel, a precious stone.

ಮಣಿಕಂಕಣ maṇi-kaṅkaṇa. (Šmd. 386; Kk. 98). A bracelet ornamented with gems.

ಮಣಿಕರ್ಣಿಕೆ maṇi-karṇikĕ. N. of a sacred pool or tank in Benares. (J. 13, 45).

ಮಣಿಕಾರ maṇi-kâra. *A lapidary, a jeweller,* a maker of beads.

ಮಣಿಕೂಟನಗರ maṇi-kûṭa-nagara. N. (Šmd. 262).

ಮಣಿಕೆ maṇikĕ. = ಮಣಿಕ. (ಆಲಿಂಜರ, ಕೇಲ್ Mr. 210).

ಮಣಿಗಣನಿಕರ maṇi-gaṇa-nikara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಣಿಗರ್ಭೆ maṇi-garbhĕ. The earth (Śśv. 2, after 42).

ಮಣಿಗಾಪ maṇi-gâṛa. (Šmd. 121. 235). Tbh. of ಮಣಿಕಾರ. (ಮಣಿಕಾರ Hlâ., Nr.; C.).

ಮಣಿಗಾರ್ತಿ maṇi-gâṛa-iti (-ti, Šmd. 244). A jeweller-woman (Grj. 2, 86).

ಮಣಿಗೆ maṇigĕ. = ಮಣಿ 3. See ಆಡವಣಿಗೆ.

ಮಣಿತ maṇita. *A murmuring sound, murmur libidinosum* (ಗಳಧ್ವನಿ, ರತಕೂಜಿತ Hlâ.; ಗಲರವ Mr. 330).

ಮಣಿದರ್ಪಣ maṇi-darpaṇa. A jewel-mirror. (Śśv. 1, after 79). See ಶಬ್ದ-.

ಮಣಿದೋಷ maṇi-dôsha. *A defect in a jewel.*

ಮಣಿಧನುಸ್ maṇi-dhanus. Jewel-bow: a rain-bow. (R.).

ಮಣಿಪೀಠಿಕೆ maṇi-piṭhikĕ. A throne (Čpr. 2, after 40).

ಮಣಿಪುರ maṇi-pura. N. of a town. (J. 16, 1; 17, 6). — ಮಣಿಪುರೇನ್ದ್ರ. -ೇನ್ದ್ರ. Babhruvâhana, the king of Maṇipura (J. 23, 25).

ಮಣಿಪೂರ maṇi-pûra. = ಮಣಿಪುರ. 2, the pit of the stomach or a mystical circle on the navel (see ಚಕ್ರ).

ಮಣಿಬನ್ಧ maṇi-bandha. *The wrist* (*cf.* ಮಣಿಕಟ್ಟು s. ಮಣಿ 3). ಕುಡುವೆರಳ ಮಣಿಬನ್ಧಂ (ಕರಥ Mr. 468).

ಮಣಿಭವನ maṇi-bhavana. A house adorned with precious stones (Kâvy. III, 3, 105).

ಮಣಿಭಾಜನ maṇi-bhâjana. A vessel made of a precious stone (Abh. P. 3, after 75).

ಮಣಿಮಂಚ maṇi-mañca. A bedstead adorned with jewels (V. 29, 22; J. 18, 30).

ಮಣಿಮನ್ಥ maṇi-mantha. N. of a mountain. See ಮಾಣಿಮನ್ಥ.

ಮಣಿಮುದ್ರಿಕೆ maṇi-mudrikĕ. A finger-ring (ಬಾಲ, ಕೆಯ್ಯ ಉಂಗರ Nn. 123).

ಮಣಿಯ maṇiya. = ಮಣಿಹ, ಮಣಿಯ, ಮಣೀ. Superintendence of temples, maṭhas, palaces, custom-houses, etc. (My.; Tĕ.; M.); a subordinate revenue office under a Tahsildar (T.).

ಮಣಿಯಗಾವಿ maṇiya-gâṛa. = ಮಣೇಗಾಱಿ. A man who holds any maṇiya-office (My.). ಮಣಿಯಗಾಱಿನ ಹಂಗು ಹಣಗಾಱಿನಿಗೂ ಬೇಕು. — ಮಣಿಯಗಾಱಿನಿಗೆ ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇಳಿದರೆ ಮಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಮಣಿರಂಗ maṇi-raṅga. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಣಿರೋಚಿ maṇi-rôci. The lustre of jewels (ರತ್ನಂಗಳ ಕಾನ್ತಿ Nn. 147).

ಮಣಿವರೂಥ maṇi-varûtha. A chariot adorned with jewels. (J. 22, 34).

ಮಣಿವಿಭೂಷಣ maṇi-vibhûshaṇa. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಣಿವೇದಿಕೆ maṇi-vêdikĕ. A seat adorned with jewels (Śśv. 1, 41).

ಮಣಿಶಿಲೆ maṇi-śilĕ. A gem-stone; a jewelled slab (ರತ್ನಶಿಲೆ Mr. 102; J. 3, 4). 2, a reddish mineral used for medicinal purposes (My.; ಮನಃಶಿಲೆ, ನಾಗಬಜ್ಜಿಕೆ, etc. Si. 335).

ಮಣಿಸು maṇisu. To bend (v. t., S. Mhr.; Tĕ. ಮಣಚು, ಮಣುಚು); to cause to bend.

ಮಣಿಸೋಪಾನ maṇi-sôpâna. Stairs or steps adorned with precious stones (My.).

ಮಣಿಹ maṇiha. = ಮಣಿಯ, etc. An office, a charge, a commission, a business (Bp. 3, 23; 36, 44; 37, 55; 41, 29; 53, 12; 55, 11; V. 37, after 10; J. 34, 7).

ಮಣಿಹಾರ maṇi-hâra. A string or garland of pearls, etc. (Šmd. 256 Mḍb.; Mr. 467; Bp. 25, 39; J. 17, 8).

ಮಣಿಹಾವಿ maṇihâṛa. (an abbreviation of a ಮಣಿಹಗಾಱಿ). A superintendent of a palace (Râm. 1, 16, 2).

ಮಣು manu. = ಮಣ, etc. (My.). ದಣಿದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮಣುವೇ ಧಾರ. — ನೊಣ ಕೂಡಿಸಿದ ಜೇನು ಮಣುವಾದರೆ ಹೆಣ ಹೊತ್ತವನಿಗೇನು? — ನೊಣ ಮಣುವಾದೀತೇ? — ಮಣಿಯಗಾಱಿನಿಗೆ ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇಳಿದರೆ ಮಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಮಣುಕು maṇuku. *(Cf.* the terms s. ಮದ). — ಮಣುಕುಕೂದಲು. (ಜಪೆ, ಸಟೆ Si. 216).

ಮಣುವು maṇuvu. = ಮಣು, etc. (My.).

ಮಣೆ maṇĕ. = ಮಣೆ 4. (ವಿಷ್ಟರ, ಪೀಠ, ಆಸನ Hlâ.; ಪೀಠ, ಆಸನ Si. 231; My.). ಮಣಿ ಕಾಣದವ ಮಾಳಿಗೆ ಕಣ್ಣಾನೇ?—ಮಣೀಲಿ ಕುಣ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಹಣೇಲಿ ಇಲ್ಲದವ ಸಿಂಹಾಸನ ಏಲ್ಯಾನೇ?—ಮಂಚಕ್ಕೆ ಮಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ?—ಮಣೇ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಜಪ ಮಾಡಿದರೂ ಹಣೇಲಿ ಬರದದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ಮಣೆಯ maṇĕya. = ಮಣೆಯ, etc. (My.). ಆವನಿಗೆ ಮಣೆಯ ಸಿಕ್ಕಿತು; ಆವನು ಮಣೆಯ ನೋಡುತ್ತಾನೆ (My.). **2,** a religious business or vow: a performance of Dâsayyas at which they dance with music round a cloth on the ground on which eatables are put, and catch them with the mouth whilst dancing. They are engaged to do so by bhaktas (My.). ಮಣೆಯ ಕಟ್ಟಿಸು, -ಹಾಕಿಸು, to have this maṇĕya performed (My.).

ಮಣೇ maṇê. = ಮಣೆಯ, etc.

ಮಣೇಗಾರಿ maṇê-gâri. = ಮಣೆಯಗಾರ. (My.).

ಮಣ್ಟಿ maṇṭa. (= ಮಟ). — ಮಣ್ಟಬೆಕ್ಕು. = ಮಟಬೆಕ್ಕು. A cat that lives in ruined temples (C.), the tree-cat, Paradoxurus musanga (Gz.).

ಮಣ್ಟಪ maṇṭapa. = ಮಣ್ಡಪ. A structure of stone, bricks or mud with a flat roof and an open front erected for the accommodation of travellers, etc. (ಜನಾಶ್ರಯ Mr. 193; My.);—a temporary shed adorned with flowers, etc. and erected on festive occasions (as marriage, muñji, etc., My.);—a sacrificial shed (My.);—an ornamental structure used for carrying about an idol (My.); an ornamental structure of bamboos, plantain trees, etc. to carry a corpse (My.);—an arched way of light sticks for the vine, etc. (B. 2, 15). ಮಣ್ಟಪದಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ಕಣ್ಣಕ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ತುಣ್ಟನಾದವ ಮಣ್ಟಪದಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ತಣ್ಟಿ ಬೂಡದೆ ಇರಲಾಜಿ (Prvs.). See ಜ್ಞಾನ-.

ಮಣ್ಟೆ maṇṭi. = ಮೊರತಿ 2, etc. (My.).

ಮಣ್ಣಂ maṇṭha. = ಮಡ, q. v. A sort of baked sweetmeat.

ಮಣ್ಡ maṇḍa. *The scum which forms on the surface of any liquid; the scum of boiled rice;* cream;—whey (see ದಧಿ-);—barm, ferment;—gruel. **2,** = ಮಣ್ಡ (Śmd. 341 Mdb.). **3,** the spirituous part of wine, etc., spirituous liquor. **4,** *the castor-oil plant, Ricinus communis.* **5,** ornament, decoration. **6,** the head (*cf.* ಮಣ್ಡೆ). — ಮಣ್ಡ ಕುಸುಬಿ. A weed, Tricholepis amplexicaulis Clarke. (Z.).

ಮಣ್ಡಕ maṇḍaka. = ಮಣ್ಡಗೆ, ಮಣ್ಡೆಗೆ. A cake or bread of wheaten flour (*cf.* ಮಣ್ಯ).

ಮಣ್ಡಗ maṇḍaga. — ಮಣ್ಡಗನ ಗಡ್ಡೆ. = ಕುಡುಬನ ಗಡ್ಡೆ (Z.).

ಮಣ್ಡಗೆ maṇḍagĕ. Tbh. of ಮಣ್ಡಕ (Śmd. 364).

ಮಣ್ಡನ maṇḍana. *Adorning, dressing out, decorating, bedecking one's self;—ornament, embellishment.*

ಮಣ್ಡನತೆ maṇḍa-natĕ. A female whose head is bent (Bp. 36, 59).

ಮಣ್ಡಪ maṇḍapa. = ಮಣ್ಟಪ. An open hall; *a temporary shed erected on festive occasions;* a shed; an arbour, a bower. See ಧರ್. 1, after 101.

ಮಣ್ಡಪಿಕೆ maṇḍapikĕ. = ಮಣ್ಡವಿಗೆ. A small shed, a little pavilion; a shop. (ಧರ್. 10, after 59).

ಮಣ್ಡಲ maṇḍala. *A disk* (of the sun or moon);—*a circle, a globe, a ball, an orb, a ring* (ಬಟ್ಟು Śmn. 16);—a circular array of troops. **2,** *a halo round the sun or moon.* **3,** the visible horizon;—the path or orbit of a heavenly body. **4,** *a district, a territory, a province; an empire* (see Mr. s. ವರ್ತನೆ). **5,** *a multitude, an assemblage,* a group, a collection, a body, an association, a society, a company (Śmd. 396); a division of the ṛigvêda. **6,** a period of forty-eight days (My.). — ಮಣ್ಡಲದ ಹಾವು. A snake with circular figures on its back (My., comprising several species, *e, g.* ಉರಿ-, ಕೊಡಿಕಳು-).

ಮಣ್ಡಲಕ maṇḍalaka. *White leprosy with round spots,* **2,** a circular array of troops. See Nr. s. ಬಟ್ಟು 1 & G. s. ಗಜಕರ್ಣ.

ಮಣ್ಡಲಾಗ್ರ maṇḍala-agra. *A kind of weapon* (ಅಡ್ಡಾಯುಧ Hlâ.; ಆಡಾಯುಧ Mr. 298).

ಮಣ್ಡಲಾಧಿಪ maṇḍala-adhipa. The lord of a district, the ruler or governor of a province, the king of a country. (Bp. 10, 1. 2).

ಮಣ್ಡಲಿ maṇḍali. ಮಣ್ಡಳಿ. A circle, an orb. **2,** a multitude, a troop, an assemblage (Bp. 4, 5; Śmd. 230), a company, a corporate body, a congregation (Bp. 59, 9; My.). **3,** *whirling, circular motion.* **4,** *a particular kind of snake* (= ಗೋನಾಸ). **5,** *a pole-cat* (ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು Hlâ.; ಜಾಹಕ, ಇಲಿಯ ತಿನಲುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು Mr. 164). — ಮಣ್ಡಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a company, to be in company (Râv. 6, 2).

ಮಣ್ಡಲಿಕ maṇḍalika. = ಮಣ್ಡಲೀಕ. The ruler of a district or province (ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ Hlâ.); a prefect, a chief, a superintendent (Bp. 11, 14). See ಪರ-.

ಮಣ್ಡಲಿಸು maṇḍalisu. To be round about (ಧರ್. 6, 8). **2,** to be in circular motion, to whirl, to turn round, to move about (Abh. P. 4, 9; 12, 24; Bh. 6, 4, 26; Râm. 5, 8, 77). **2,** to join together, to be amassed (Grj. 2, after 106; Râv. 1, after 135). **3,** to turn round, to shake, as dice (Bh. 2, 13, 46). **4,** to join together (v. t., Bh. 1, 10, 25).

ಮಣ್ಡಲೀಕ maṇḍalîka. = ಮಣ್ಡಲಿಕ. See Ĉ. Bp. 47, 32; ಕರಣಿಕ-, ನಾಯಕ-.

ಮಣ್ಡಲೇಶ maṇḍala-îśa. = ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ. (Bp. 42, 19).

ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ maṇḍala-îśvara. *The ruler or governor of a district or province;* an ordinary potentate. (Bp. 27, 55).

ಮಣ್ಡವಿಗೆ maṇḍavigĕ. Tbh. of ಮಣ್ಡಪಿಕೆ. A small shed (ಧರ್. 7, after 69; Bh. 3, 17, 34; 5, 11, 44). — ಮಣ್ಡವಿಗೆ ಬಲೆ. A variety of net (Bh. 3, 13, 23).

ಮಣ್ಡಹಾರಕ maṇḍa-hâraka. A distiller and seller of spirits (ಸರಾಯ ಮಾಡುವವ G.).

ಮಣ್ಡೆ maṇḍi. (= ಮಣಿ 3). What is bent: the knee (Bh. 2, 2, 96; 8, 27, 27; Si. 288; My.; T., Tk.: a bending posture of the body; a sitting squat like a monkey; see ವೀರ-). ಮಣ್ಡೆ ಇತು, -ಊರಿ, -ಹಾಕು, -ಹೂಡು, to kneel (My.). — ಮಣ್ಡೆಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಮಣಿಕಾಲ್, ಮಣ್ಡೆ. (My.). ಬಾಣನನ್ನು ಎಚಿಯುವಾಗ ಮಣ್ಡೆಗಾಲನ್ನು ಊಜಿಸೋಣ (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ G.). — ಮಣ್ಡೆಗಾಲುಕೃಷ್ಣ. An idol of Krishṇa in a kneeling posi-

tion (My.). — ಮಂಡ್ಡೆ ಹಾಕ್ ಕುಳಿರ್. To squat and sit comfortably, etc. ಮಂಡ್ಡೆ ಹಾಕಿ ಕೂತರೆ ಮಂಡ್ಡೆಗೆ ಬಡಿಸ್ಯಾರೇ? (Prv.).

ಮಂಡ್ಡೆ maṇḍi. 1. (= ಮಳಿಗೆ-). A wholesale shop, a warehouse (My., Si. 106; Br., H.; Té. also ಮಣಿಗೆ, ಮಣಿಹೆ, ಮಳಿಗೆ).

ಮಂಡ್ಡೆ maṇḍi. 2. Gout or rheumatism affecting the thigh (ಗೃಧ್ರಸಿ, ವಾತಕ್ಕೋಗ G.; S. Mhr.; Mhr. ಮಾಣ್ಡ).

ಮಂಡ್ಡೆಗೆ maṇḍigĕ. Tbh. of ಮಣ್ಣಕ. (Bp. 14, 15; Bh. 1, 15, 7; V. 14, 80; My.; Té., T.). ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಡೆಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಗೋಪೀ ರೊಕ್ಕ ಯಾರು ಕೊಡ ಬೇಕು?—ಮಂಡ್ಡೆ ಹಾಕಿ ಕೂತರೆ ಮಂಡ್ಡೆಗೆ ಬಡಿಸ್ಯಾರೇ? (Prvs.). — ಮಂಡ್ಡೆಗಮಾವಿರಾಜ. N. (Bp. 2, 46). — ಮಂಡ್ಡೆಗೆಯ ವಸುದೇವ. N. (Bp. 56, 41).

ಮಂಡ್ಡೆತ maṇḍita. *Adorned, decorated* (Bp. 1, 10; 4, 62).

ಮಂಡ್ಡೆಸು maṇḍisu. To sit down (on a seat, etc., Kĕv. 1, 48. 63; Bh. 6, 2, 7); to be set, placed on or turned towards, as the eye (Rām. 3, 8, 24).

ಮಂಡ್ಡೂಕ maṇḍūka. *A frog.*

ಮಂಡ್ಡೂಕಪರ್ಣಿ maṇḍūka-parṇa. *The plant Calosanthes indica* Blum.

ಮಂಡ್ಡೂಕಪರ್ಣಿ maṇḍūka-parṇi. *Bengal Madder, Rubia munjista* Roxb.

ಮಂಡ್ಡೂರ maṇḍūra. *Rust of iron,* scoriae, dross.

ಮಂಡ್ಡೆ maṇḍĕ. (Tbh. of ಮಣ್ಣ No. 6). The head (ಮುಣ್ಣಿ, ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಮಸ್ತಕ, ಮೌಲಿ, ಶಿರಸ್, ಶೀರ್ಷ, ಮೂರ್ಧನ್ Hlā., Nr.; Si. 215; ತಲೆ, ನೆತ್ತಿ Kṣm. 71; ಮುಣ್ಡ, ಮೂರ್ಧ Mr. 315; ಶಿರ Nn. 7; ಶಿರಸ್ 162; My.; T., M.: the skull). ಮಂಡ್ಡೆಯ ಕೂದಲು (ಚಿಕುರ, ಕುನ್ತಲ, etc. Nr.; ತಿರೋಹಿತ Nn. 4; ತಿರೋಜ 5; ಕೇಶ 30). ಮಂಡ್ಡೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವಜಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದ ಅದ ಬೆಳುಪು (ಪಲಿತ); ಮಂಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವ ಪೂಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, etc. Nr.). ತೊಣ್ಡೆ ತಿನ್ದು, ಮಂಡ್ಡೆ ಬೆಳೀತು.—ಮಂಡ್ಡೆ ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಪಟ್ಟವೇ?—ಮಂಡ್ಡೆ ಬೋಡಿ, ಕುಂಡ್ಡೆ ಬತ್ತಲೆ.—ಮಂಡ್ಡೇ ನೋತಕ್ಕೆ ಕುಡ್ಡೆಗೆ ಲೇಪವೇ?—ಮಂಡ್ಡೇ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ನೀರು ಕಾಲಿಗೆ ಬಾರದೇ? (Prvs.). See Bp. 1, 50; 2, 39; 4, 40; 20, 12; 27, 55; 54, 38; Kĕv. 3, 27; J. 20, 24. — ಮಂಡ್ಡೆಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. The hair of the head (My.). — ಮಂಡ್ಡೆನೋವು. Headache (ಶಿರೋರೋಗ Mr. 387). — ಮಂಡ್ಡೆಮಲಗು. A pillow for the head (Č. Bp. 47, 40). — ಮಂಡ್ಡೆಸುತ್ತು. A turban (Bp. 44, 61).

ಮಂಡೋದರಿ maṇḍōdari. Tbh. of ಮಣ್ಡೋದರಿ. (Rām. 6, 51, 87. 88; My.).

ಮಣ್ಣು maṇṇu. = ಮಣ್. Earth, etc. (C.). ಒಳ್ಳಹ ಮಣ್ಣು (ಮೃತ್ತೆ, ಮೃತ್ಸ್ನೆ Hlā.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಳ್ಳೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಪ Nr.). ಮಣ್ಣಿನ ದಿಣ್ಣೆ (Si. 112). ತೋಥಿಸಿ ಕರಗಿಸಿದ ಮಣ್ಣು (ಕ್ಷಾರ, ಕಾಚ 332). ಕಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶವಲ್ಲ, ಮಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಆಧಾರವಿಲ್ಲ.—ಮಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಮಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ದೇವರಿಲ್ಲ.—ಮಣ್ಣಿನ ಬೆಕ್ಕಾದರೇನು? ಇಲಿ ಹಿಡಿದರೆ ಸಹಿ.—ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಸವಿ.—ಮಣ್ಣು ಹೊಯಿದು ಅಮ್ಬುಲಿ ಕಾಸಿದರೆ ಉಮ್ಬೋಕಾದೀತೇ?—ಮಣ್ಣಿನ ಕಾಲು ನೀರಿಗೆ ಆಗದು, ಮರದ ಕಾಲು ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಗದು.—ಮಣ್ಣಿನಿನ್ದ ಕಾರವ ಕೆಟ್ಟು, ಹೆಣ್ಣಿನಿನ್ದ ರಾವಣ ಕೆಟ್ಟ.—ಮಣ್ಣು ಹೊದುಬವನು ತಲೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣನ್ತೆ (Prvs.). See Prv. s. ರೊಕ್ಕ. — ಮಣ್ಣಂಟು. -ಆಂಟು. A cloth-border of which the threads are coloured with the unlasting colour of any clay (My.). — ಮಣ್ಣಡಿಕೆಮರ. -ಆಡಿಕೆ-. The Sepistan plum-tree, Cordia myxa L. (St. & Pl.). — ಮಣ್ಣ ಮುಕ್ಕ ಹಾವು. ಮಣ್ಣ ಮುಕ್ಕುಹಾವು. = ಮಣ್ಣ-. (ಒಳ್ಳೆ My.; ರಾಜಲ G.). — ಮಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. To become earth, to be ruined, as any buried article (My.). 2, to be soiled by mud or dust (see Prv. s. ಮಾನೆ). — ಮಣ್ಣಾಸೆ. -ಆಸೆ. Desire after landed property (My.). — ಮಣ್ಣುಕಾಲು. A foot of mud. ಮಣ್ಣುಕಾಲು ನೀರಿಗಾಗದು, ಮರದ ಕಾಲು ಬೆಂಕಿಗಾಗದು (Prv.). — ಮಣ್ಣುಕುಡ್ಡೆ. Earthen buttocks. See Prv. s. ನಮಪ್ಪು. — ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸು. To join earth: to bury (My.). ಕಾಳಗದೊಳಗೆ ಸಂಗರಾಜನು ಪರರಾಜನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿ, ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 5, 53). See Prv. s. Tbh. ಸನ್ನು. — ಮಣ್ಣುಕೆಲಸ. Any work connected with earth, mud, etc. (My.). ಟೊಣ್ಣೆಯಾದರೆ ಮಣ್ಣುಕೆಲಸಾ ಮಾಡ್ಯಾಳು (Prv.). See Prv. s. ಸಣ್ಣನ. — ಮಣ್ಣು ಕೊಡು. To give earth: to bury (C.; B. 5, 211. 304). — ಮಣ್ಣುಗಡ್ಡೆ. A clod of earth (ಲೋಷ್ಟ, ಲೋಷ್ಟು Si. 302). — ಮಣ್ಣುಗೋಡೆ. A mud wall (My.). — ಮಣ್ಣುದೇವ. A mud idol. ಮಣ್ಣುದೇವರಿಗೆ ಮಜ್ಜನ ವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಮಣ್ಣುಪಾತ್ರೆ. An earthen vessel (C.; B. 4, 159). — ಮಣ್ಣುಪಾಲು. Earth's portion: destruction, death (My.). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರದ ರಿಣವು, ಹೊನ್ನ ಮಣ್ಣ ರಿಣವು ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲ್! (Sp.). — ಮಣ್ಣು ಬಿಡಿಸು. To cause to let loose earth. See Prv. s. ಮಕ್ಕಳು. — ಮಣ್ಣು ಬೀಳು. Earth to fall (into a person's mouth, etc., an expression to indicate utter disappointment or destitution). ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (My.). ಹಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಲು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (Prv.). — ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿಸು. To cause to bury (My.). — ಮಣ್ಣು ಮಾಡು. To bury (My.). — ಮಣ್ಣು ಹಾಕು. To put earth (into a person's mouth, *i. e.* to deceive and ruin him). ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದನು (My.). — ಮಣ್ಣುಹುಳು. An earth-worm (My.). — ಮಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣೆ. A clod of earth (My.). — ಮಣ್ಣೊಡ್ಡ. -ಒಡ್ಡ. An Ōḍḍa who does earth-work (My.).

ಮಣ್ಣುಗ maṇ-uga. (Śmd. 240 Mḍb.). A man who does any work connected with earth, etc.

ಮಣ್ಮಲಿ maṇmali. = ಮಮ್ಮಲಿ, ಮುಮ್ಮಲಿ, ಮುಮ್ಮುಲಿ. An abnormal, hideous death (ರೂಪಯುದ ಸಾವು Śmd. I).

ಮಣ್ಮಲಿಕೆ maṇmalikĕ. (Śmd. 81 Mḍb.).

ಮತ್ maṭ mat. 1. ಮನ್ತ್. = ಮನ್ತ 2. Possessing, having. See ಅಂತು-, ಗೋ-, ಮತಿ-.

ಮತ್ maṭ mat. 2. = ಮದ್, ಮನ್ 1. My, etc. (Bp. 48, 17; J. 16, 26).

ಮತ mata. Thought, understood, believed; conceived, imagined; considered; esteemed; intended. 2, a thought, an idea; an opinion, a view; sanction (Kāvy. III, 3, B, 13; Kk. 57); a doctrine, a creed, a tenet (Bp. 50, 47); a sect;—design, aim, purpose (Bp. 50, 22). ಮತಕ್ಕೆ ಭೇದವಾದರೆ ನೀತಿಗೆ ಭೇದವೇ?—ಮತದ ಸ್ವರೂಪ ಕೋಡಿ ಬಲ್ಲದೇ?—ಮತ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮದ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮತಂಗ matanga. An elephant. 2, a cloud. 3, N. of a muni. (J. 24, 22). 4, N. of a Dānava.

ಮತಂಗಜ matanga-ja. *An elephant.* 2, N. of an Asura (Bp. 18, 22).

ಮತಂಗಜಾಂಗವಿಭಂಗ matangaja-aṅga-vibhaṅga. Śiva (Bp. 61, 49).

ಮತಂಗಪೋತಕ matanga-pōtaka. A young elephant (ಆನೆಯ ಮರಿ Nn. 135).

ಮತತ್ರಯ mata-traya. = ತ್ರಿಮತ. (My.).

ಮತದ್ವೇಷ mata-dvēsha. Enmity against any particular sect (My.).

ಮತಭ್ರಷ್ಟ mata-bhrashṭa. Fallen from one's creed or sect, having become an apostate (My.).

ಮತಲಬು matalabu. Purpose, intent; meaning or purport, as of a document (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮತಲ್ಲಿಕೆ matallikĕ. *Anything excellent of its kind.* See ಗೋ-.

ಮತವಿಚಾರ mata-vičâra. Investigation or examination of a creed or sect (My.).

ಮತಸಿದ್ಧಾನ್ತ mata-siddhânta. The dogma of a sect; a text-book shewing the validity of the scheme of doctrines which any particular sect has embraced (My.).

ಮತಸ್ಥ mata-stha. A man who belongs to a particular sect (My.).

ಮತಾಚಾರ mata-âčâra. The peculiar customs of a sect (My.).

ಮತಾಪು matâpu. = ಮತಾಬು, ಮಹತಾಪು, ಮಹತಾಬು. A kind of fire-work (My.; Mhr., H. ಮಹತಾಬು).

ಮತಾಬು matâbu. = ಮತಾಪು. (My.; Br.).

ಮತಿ mati. 1. Mind;—*understanding, intellect, wit, sense, discernment, judgment.* 2, thought, idea, notion, opinion. 3, counsel, advice. 4, disposition of mind, wish, desire, inclination, intention, purpose. 5, one of the saṁčâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಮತಿಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಗತಿ ನೋಡ ನೇ?—ಮತಿಯಿಲ್ಲದವಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ.—ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಕತಿಗೆ ಕಾರಣ.—ಮದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ, ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ (Prvs.). — ಮತಿಗಿಡು. -ಕೆಡು. = ಮತಿಗೆಡು, q. v. (Čpr. 1, 27; 7, 96; Grj. 8, 23). — ಮತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To deprive of understanding, to bewilder, etc. (Râm. 3, 8, 22). — ಮತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Understanding to be ruined: to become devoid of understanding; to lose one's wits; to be perplexed or bewildered; to become stupid (Bp. 40, 85; 58, 39; 60, 45; J. 10, 20). ಮತಿಗೆಟ್ಟಿರೆ ಗತಿ ಕೆಡುವದು (Prv.). — ಮತಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person that has lost his understanding (Bp. 22, 40). — ಮತಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To listen to counsel. See Sś. s. ಒಡೆಗೋಲ್. — ಮತಿನೆಲ್ಲಿ. -ಪೆಲ್ಲಿ. To get understanding (Bp. 1, 15).

ಮತಿ mati. 2. Feminine of ಮತ್ 1. See ಅಂಶು-, ಛೀ-.

ಮತಿನಿಶ್ಚಯ mati-niśčaya. *A steadfast opinion, firm conviction.*

ಮತಿಭ್ರಷ್ಟ mati-bhrashṭa. Fallen from understanding, devoid of sense, foolish (My.).

ಮತಿಮತ್ mati-mat. *Intelligent, sensible, wise, prudent.*

ಮತಿವನ್ತ mati-vanta. = ಮತಿವಾನ್. (ಬುದ್ಧಿವನ್ತ Śmd. 279 Cm.; Čpr. 2, 25; Bp. 2, 48; 52, 16; My.).

ಮತಿವಾನ್ mati-vân. A sensible, clever, intelligent, learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಮತಿವಿಹೀನತೆ mati-vihînatĕ. Deprivation of sense, stupidity (Bp. 60, 37).

ಮತಿಶೂನ್ಯ mati-śûnya. Devoid of understanding; a stupid man. Feminine ಮತಿಶೂನ್ಯಳು. ಪತಿಶೂನ್ಯಳಾದರೂ ಮತಿಶೂನ್ಯಳಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಮತಿಹೀನ mati-hîna. Deprived of sense, stupid (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಅಲ್ಪಮತಿ Nn. 58).

ಮತ್ಕುಣ matkuṇa. A bug (Sk.; My.); a flea;—a beardless man;—an elephant without tusks;—a buffalo.

ಮತ್ತ matta. = ಮತ್ತಂ. (Bp. 35, 48).

ಮತ್ತ matta. *Intoxicated, inebriated, drunk.* 2, *mad, insane, furious;—in rut, ruttish* (as an elephant). 3, lustful, wanton. 4, *delighted, overjoyed, excited.* 4, proud, arrogant; a proud man (ಸೊಕ್ಕಿದವಂ Mr. 246). 5, *an elephant in rut.* 6, N. of a vṛitta (Čh.). 7, a thorn-apple (*cf.* ಮದ್ದು). ಮತ್ತನಾದವನ ಹತ್ತರ ಕತ್ತಿಯಿದ್ದರೇನು? (Prv.).

ಮತ್ತಂ mattu-aṁ 5. = ಮತ್ತ. (ಮತ್ತೂ, ಮತ್ತೆಯುಂ, ಮತ್ತೆಯೂ). Again, further, besides, moreover, thereupon, and (ಬಲಿಕಂ Śmd. 131. 226. 367 Cm.; ಮತ್ತೆಯುಂ 157 Cm.; ಆದಲ್ಲದೆ 225 Cm.; ಇನ್ನು 298 Cm.; ಆ ಮೇಲೆ 392 Cm.). ಇನ್ದ್ರಿಯವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಳಿಪಿಲ್ಲದವನಂ ಶಾನ್ತ ಎನ್ಬುದು, ಮತ್ತಂ ಶಾನ್ತ ಎನ್ಬುದು (Hlâ.). ಬೂದಿಯೆ ಭೂತಿಯಕ್ಕು; ಮತ್ತಂ ಜವನ್ ಆದಿಂ..ಆನ್ಕಕನೊಳ್ ಎಡೆಪಿಡದ ನಾಮಂ (Śm. 12). ಪಜಿವೆಣ್ಣು ಬ್ಞಜೆಯೆನಿಸುಗು; ಮತ್ತಮ್, ಆಱು, ಚಲ್ಲ ಗಾರ್ತಿಯೆನೆ ಸರಸವತಿ (73). ಮತ್ತಮ್ ಅಲ್ಲಿ (Râv. 2, after 35. 37 & 41).

ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ matta-kâśini. Appearing intoxicated: a bewitching or wanton woman; *a woman of excellent qualities* (ಒಳುವೆಂಗೂಸು Hlâ.; ಒಳುನಾರಿ Mr. 306).

ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿ matta-gaja-gâmini. A woman who has the gait of an elephant in rut: a woman with a lounging or rolling walk (J. 8, 23).

ಮತ್ತತೆ mattatĕ. The state of being intoxicated, mad, furious, proud, etc. (ಮುರವು, ಮುರುವು Kk. 31; Śm. 76; Grj. 6, 11).

ಮತ್ತತ್ವ mattatva. = ಮತ್ತತೆ. (ಮರವೆ Čt. II, 9; Č. Bp. 47 13; My.).

ಮತ್ತದನ್ತಿ matta-danti. An elephant in rut, a furious elephant. (J. 14, 15).

ಮತ್ತಮಯೂರ matta-mayûra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮತ್ತರ್ mattar. A measure or quantity of land (ನೆಲದ ಪಮಣ್ Čt. II, 102; *cf.* ವರ್ತನೆ No. 9 ?).

ಮತ್ತರದ matta-rada. A furious tusker or elephant (Čpr. 5, 109).

ಮತ್ತವಾರಣ matta-vâraṇa. An elephant in rut. 2, *a fence or hedge in front of a building* (ಅಪಾತ್ರಯ Hlâ.);—a veranda;—a pavilion. 3, a pillow, a cushion (ಉಪಾತ್ರಯ, ಮಲಗು Mr. 203; Čpr. 8, after 83). See Čpr. 1, 121; 8, after 4; Râv. 11, after 86.

ಮತ್ತಾಕ್ರೀಡೆ matta-âkrîḍĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮತ್ತಾಲಮ್ಬ matta-âlamba. = ಮತ್ತವಾರಣ No. 2. (Sk.; R.).

ಮತ್ತಿ matti. 1. = ಮಚ್ಚೆ No. 1, etc. A freckle, a mark, etc. (ಜಟುಲ, ಕಾಲಕ, ಪಿಪ್ಲ Nr.; My.). — ಮತ್ತಿನಾಲಿಗೆ. = ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ. (My.).

ಮತ್ತಿ matti. 2. = ಮದ್ದಿ q. v., ಮದ್ದು. N. of several species of valuable timber trees of the genus Terminalia, as Terminalia tomentosa W. & A., etc. (ನದೀಸರ್ಜ, ವೀರತರು, ಇನ್ದ್ರದ್ರು, ಕಕುಭ, ಅರ್ಜುನ Nr.; ಕಕುಭ, ಅರ್ಜುನ Mr. 113; ಅರ್ಜುನ 508; Bp. 45, 38; Kâv. 3, 32). **2,** the timber tree Shorea robusta Roxb., or Vatica robusta Steud. (ಸಾಲ, ಸರ್ಜಕ, ಕಾಷ್ಯ, ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ, ಸಸ್ಯಸಂವರ, ಮದ್ದಿಮರ, ಶ್ವೇತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ Si. 132). **3,** rattan, reed, cane (?). ಬಹಳ ಮತ್ತೀ ಮರಗಳುಳ್ಳದು (ವೇತಸ್ವತ್, ಬಹುವೇತಸ Si. 102, sic!). See ಕಮ್-, ಕರಿ-, ಕೆಮ್ಮು-, ತೊಜ್-, ತೋರ-, ಬಿಳಿ-. — ಮತ್ತಿಗಾಯ್.

-ಕಾಯ್. An ornament in the shape of a fruit of the matti (Abh. P. 3, 141).

ಮತ್ತಿನ mattina. (Genitive of ಮತ್ತೆ Śmd. 133). Of another, other, different (ಇತರಾರ್ಥಗತ Śmd. 392; (ಅನ್ಯಾರ್ಥ Cm.; Abh. P. 15, 64). — ಮತ್ತಿನ ಮತ್ತಿನ. rep. ಮತ್ತಿನ ಮತ್ತಿನ ಚೀರ್ಗಳ ಬಿತ್ತುಗಳಾವಿದೆಯೊಳ್ ಏನೊ ಸುಜನೋತ್ತಂಸಾ (Śmd. 112. 133; o. rs. ... ಬಿತ್ತುಗಳಾವಳಿ- and -ಬಿತ್ತುಗಳಾ ವಳಿ-).

ಮತ್ತು mattu. (fr. ಮಱು 1). Other, again, further, besides, and (ಮಗುಬೆ, ತಿರಿಗಿ G.; ಮುಱಱ, ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, etc., ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ Si. 471; My.; T., M. ಮಱ್ಱ). See Si. 60. 268. 300. — ಮತ್ತಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. Again so much as this, twice as much (B. 3, 28. 59; My.). — ಮತ್ತು ಮತ್ತು. rep. Again and again (My.). — ಮತ್ತೂ. -ಊ 7. = ಮತ್ತಂ. (ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್ Si. 467; ಪುನಃ 469. 476; B. 4, 197; 5, 152). 2, = ಮತ್ತು, other. ಮತ್ತೂ ಕೆಲವು ಇಲಿಬೆಗಳು (B. 2, 9). 3, nevertheless. ಎತ್ತೂ ಮಾಬೆ, ಮತ್ತೂ ಗಂಬ (Prv.). — ಮತ್ತೂ ಯಾರು. Other persons (B. 3, 54). — ಮತ್ತಂಗೆ. -ಎಂಗೆ. In what other manner? (My.). — ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ. -ಎಲ್ಲಿ. Another "where": where else? (C.). 2, anywhere else, to any other place (B. 5, 112). — ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ. At any other place (B. 2, 51; 3, 52; C.); to any other place (C.). — ಮತ್ತೇನಾದರೂ. ಮತ್ತೇನು ಆದರೂ. = ಮತ್ತೇನೂ. (B. 3, 2; C.). — ಮತ್ತೇನು. -ಏನು. What else? what more? (B. 2, 19; C.). — ಮತ್ತೇನೂ. -ಊ. Any other thing, any thing more (My.). — ಮತ್ತೊನ್ನು, etc. See s. ಮತ್ತೆ. — ಮತ್ತ್ಯಾಕೆ. -ಯಾಕೆ. For what other reason? (My.). — ಮತ್ತ್ಯಾತಕ್ಕೆ. -ಯಾತಕ್ಕೆ. = ಮತ್ತ್ಯಾಕೆ. (My.; B. 5, 76). — ಮತ್ತ್ಯಾತಱಿನ್ದಲೂ. -ಯಾತಱಿನ್ದಲೂ. By any other means (B. 5, 209; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾರು. -ಯಾರು. Who else? who more? (B. 5, 61; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾರೂ. -ಊ. Any body else (B. 5, 133; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾವ. What other (thing, etc., B. 5, 168; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾವದೂ. -ಆದೂ. Any other thing, etc. (B. 2, 37; 5, 36. 37. 252; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾವಾಗ. -ಯಾವಾಗ. At what other time? (My.). — ಮತ್ತ್ಯಾವಾಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. At any other time (B. 5, 143; C.).

ಮತ್ತು mattu. (= ಮದ್ದು). (Tbh. of ಮತ್ತ, ಮದ, or ಮಸ್ತು 1). Intoxication; pride (My.; Tḍ., M.). ಮತ್ತಿಱಿ, ಮತ್ತು ಹಿಡಿ, ಮತ್ತೇರು (My.).

ಮತ್ತೆ mattĕ. (Śmd. 110). (= ಮತ್ತು). Other, else, again, further, besides, thereupon, afterwards, and (ಪುನರರ್ಥ Śmd. 395; ಆ ಮೇಲೆ Cm.; ಬಳ್ಳಿ, ಬಬಿ 399; ಪುರಕದ ಬಬಿ Śmd. I; ಅದಲ್ಲದೆ 114 Cm.; ಬಬಿಕಂ 97. 144. 205 Cm.; ಪುನರೆಮ್ಬರ್ಥ Ct. I. 40; My.; T. ಮಱ್ಱಿಲ್ಲ). ಮತ್ತೆಲ್ಲಂ (Śmd. 63). ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದಂ, etc. (112). ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು (ಪೆಜವು 124). ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟದ ಕೋಡಿಗಿನ್ತ ಮುಂಜೆ ಇರುವ (or ಮೊದಲಿದ್ದ) ಕವಿಯೇ ವಾಸಿ (Prv.). See Cpr. 2, after 4; Bp. 28, 56; 46, 63; 51, 16; 57, 58; J. 19, 7; 28, 5. 48; 29, 36; Kk. 24. 66. — ಮತ್ತಾರು. -ಆರು. = ಮತ್ತ್ಯಾರೂ. (Bp. 48, 18). — ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ. rep. Again and again (ಮುಹುಸ್ Mr. 430; J. 26, 6; My.). — ಮತ್ತೆಯು. -ಉ 9. = ಮತ್ತೆಯುಂ, ಮತ್ತೆಂ, etc. (Bp. 24, 84; 27, 20; 51, 1). — ಮತ್ತೆಯುಂ. -ಅುಂ. = ಮತ್ತಂ (Śmd. 157 Cm.; Bp. 25, 1; 29, 1; 60, 50). — ಮತ್ತೆಯೂ. -ಅೂ. = ಮತ್ತೆಯುಂ. (ಪುನಃ Si. 469). — ಮತ್ತೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Another—, a different—; another thing, etc. (C.). ಮತ್ತೊನ್ದು ಎಮ್ಬರ್ಥನ ಹೇಳುವದು (ಅನ್ಯತರ, ಅನ್ಯ, ಇತರ); ಮತ್ತೊನ್ದು ಪರಿ (ಪಕ್ಷಾನ್ತರ); ಒನ್ದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ವಸ್ತು ಪಡಿಯಾಗಿರ್ದುದು (ಪ್ರತಿ, ಪ್ರತಿನಿಧಿ Nr.). ಒಣ್ಣೆಯ ಬಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ಬದಿಗೆ ಜೀನ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಮತ್ತೊನ್ದು ಬದಿಗೆ ಗೋದಿಯನ್ನೂ ಹೇಱಿ ದ್ದಿರಿ (B. 4, 168). See Bp. 31, 8; 44, 24. 60; 48, 25; Si. 71. 72. 257. 325. — ಮತ್ತೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Another—, a different—; another man, boy, etc. (C.; Si. 398; B. 2, 53; 3, 71). ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನುಪನಯನ ನಾಳೆ (Dp. 4). ಅವರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೆಡವಿದನು (B. 2, 2). ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸತಿ (Bp. 51, 9). — ಮತ್ತೊಬ್ಬರು. -ಒಬ್ಬರು. Others, other people (C.). ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣ (ಅನುಕರಣ G.). See Si. 243. 293. — ಮತ್ತೊತ್ತಿಬ್ಬಳು. -ಒಬ್ಬಳು. Another woman, girl, etc. (C.). — ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. Another time, once more (C.; B. 4, 56. 153).

ಮತ್ತೆ mattĕ. *A drunken woman; a passionate woman* (ವಾಣಿನಿ Hlā.; J. 15, 42).

ಮತ್ತೇಭ matta-ibha. An elephant in rut. 2, N. of a vṛitta (Ch.; Mr. 366).

ಮತ್ತೇಭಗಾಮಿನಿ mattēbha-gâmini. = ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿ. (J. 26, 8).

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ mattēbha-vikrīḍita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮತ್ತ್ಞ matya. The means of acquiring knowledge;—the exercise or application of knowledge. See ಏಕ-.

ಮತ್ಞತೀತ mati-atīta. Surpassing (all) understanding (Bp. 35, 52).

ಮತ್ವ matva. The letter or syllable ಮ (Śmd. 127. 129. 178. 215. 347. 350; Kâvy. I, 3, 35-40).

ಮತ್ಸ matsa. = ಮತ್ಸ್ಯ, etc. (Sk.).

ಮತ್ಸರ matsara. = ಮಚ್ಚರ, ಮಚ್ಚರ. *Envious, grudging, jealous, hostile.* 2, *selfish, greedy, covetous, avaricious, niggardly.* 3, *envy, grudge, jealousy, enmity, hostility;* greediness after, selfish eagerness for or addiction to;—anger, passion (ಕೇಣ Śs.; Bhn. 18). — ಮತ್ಸರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become envious; to become hostile (My.).

ಮತ್ಸರಿ matsari. An envious, jealous or grudging man;—*a hostile, wicked or depraved man.*

ಮತ್ಸರಿಸು matsarisu. = ಮಚ್ಚರಿಸು. To be envious; to be hostile (Bh. 1, 14, 5; My.: ಅವನನ್ನು ಕುಬಿತು or ಅವನ ಮೇಲೆ).

ಮತ್ಸ್ಯ matsya. = ಮಚ್ಛ, ಮಛ್ಯ, ಮತ್ಸ. *A fish* (ಎಸಾಗೆ Śm. 99). 2, N. of the first avatâra of Vishṇu (Mr. 19). 3, N. of a country and of its king (Bp. 6, 18; Bh. 4, 1, 22. 26). 4, a particular luminous appearance.

ಮತ್ಸ್ಯಕ matsyaka. A little fish. 2, = ಮತ್ಸ್ಯ No. 2.

ಮತ್ಸ್ಯಗಳೇಶ್ವರ matyaka-īśvara. N. of a liṅga (Bp. 54, 62).

ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿ matsya-gandhi. = ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿನಿ. (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿನಿ matsya-gandhini. N. of the mother of Vyâsa (Bh. 1, 2, 23).

ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ matsyaṇḍi. *Granulated sugar* (ಖಣ್ಡಶರ್ಕರೆ Mr. 217).

ಮತ್ಸ್ಯಧಾನಿ matsya-dhâni. *A fish-basket.*

ಮತ್ಸ್ಯಧ್ವಜ matsya-dhvaja. Kâma (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತೆ matsya-pittĕ. *A species of medicinal plant* (= ಕಟುರೋಹಿಣಿ).

ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣ matsya-purâṇa. One of the purâṇas (Bp. 43, 76), communicated by Vishṇu in his matsyâvatâra.

ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನ matsya-bandhana. *A fish-hook.*

ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನಿ matsya-bandhani. *A fish-basket.*

ಮತ್ಸ್ಯಬಂಧ matsya-bandhi. *An angler, a fisherman.*

ಮತ್ಸ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣ matsya-brâhmaṇa. A class of Brâhmaṇas who customarily eat fish (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಭುಕ್ matsya-bhuk. = ಮತ್ಸ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರ matsya-yantra. A fish made to vibrate constantly on a pole, and which Arjuna struck with his bow after the failure of other competitors (My.; see Bh. 1, 14, 2, etc.; 1, 15, 28. 29).

ಮತ್ಸ್ಯವೇಧನ matsya-vêdhana. *A fish-hook.*

ಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ matsya-saṅghâta. *A multitude of fish, a shoal of young fry.*

ಮತ್ಸ್ಯಾಕ್ಷಿ matsya-akshi. A fish-eyed woman. 2, *N. of a species of sôma plant* (= ಸೋಮವಲ್ಲರಿ; see ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್).

ಮತ್ಸ್ಯಾದ್ matsya-ad. (also ಮತ್ಸ್ಯಾದ). *Fish-eating, feeding on fish.*

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ matsya-avatâra. = ಮಚ್ಚಾವತಾರ, ಮತ್ಸ್ಯ No. 2. (Bp.54, 42. 62).

ಮಥ matha. = ಮಥನ. See ಪ್ರ-.

ಮಥನ mathana. Stirring, shaking, agitating; churning; rubbing, friction; crushing, grinding; killing, destroying; injury, trouble; a churning-stick (ದಣ್ಣ, ಕಡೆವುದು Nn. 127, o. r. ಕೊಲುವುದು). ಜತನವಿದ್ದವಗೆ ಮಥನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಥನಕಾಲ mathana-kâla. The time of churning. ಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳಿನವದುಣ್ಟೇ? (Prv.).

ಮಥನಾಗ mathana-aga. The mountain mandara.

ಮಥನಾಗೇನ್ದ್ರ mathanâga-indra. The excellent mandara.

ಮಥನಾಗೇನ್ದ್ರಧರ mathanâgêndra-dhara. Vishṇu. ಮಥನಾಗೇನ್ದ್ರಧರನ ಜಾತೆ, the Ganges (J. 2, 12).

ಮಥನಿಸು mathanisu. To churn (ಕಡೆ Śm. 62). 2, to agitate a subject, to discuss (Mhr. ಮಥಣೇ); to quarrel (My.). ಜೊತೆಗಾಱನ ಸಂಗಡ ಮಥನಿಸ ಬಾರದು (Prv.).

ಮಥಿ mathi. *A churning-stick.*

ಮಥಿತ mathita. Stirred, shaken about; churned; crushed; afflicted. 2, *buttermilk without water, pure buttermilk* (ಮುತ್ತೀರ, ಮಜ್ಜಗೆ Nn. 91).

ಮಥಿಯಿಸು mathiyisu. = ಮಥಿಸು. (Râv. 1, 106).

ಮಥಿಸು mathisu. To stir, to shake about, to churn (ಪೊಸೆಯಿಸು Ćt. I, 78); to kill (Bp. 21, 41; J. 2, 25).

ಮಥುರೆ mathurĕ. *A district and town now called Muttra, situated on the Yamunâ.*

ಮದ್ mad. = ಮತ್ 2. (Bp. 13, 25; 61, 46-48; J. 17, 32).

ಮದ mada. = ಮದಲೆ, ಮದಿ, (ಮದಿವೆ), ಮದು, (ಮದುವೆ), (ಮಯ್ 2). Joining; a wedding, a marriage (probably fr. ಮಡು 1; T. ಮಣ, to join; to marry; T., M. ಮಣ, joining; wedding; T. ಮನ್ನಲ್, a wedding; ಮದುಪೈ, a first joining: a wedding, marriage; Té. ಮನುಮು, ಮನುವು, a fitting match, marriage). — ಮದಗಡ. -ಕಡ. Connection-money: money lent without interest and documents (to an old connection, My.). — ಮದಮಕ್ಕಳು. The bride and bridegroom (My.). — ಮದಮಗ. A bridegroom (My.; T. ಮಣಮಗ, ಮಣವಾಳ; M. ಮಣಮಾಳ, ಮಣವಾಳ; in T., M. also: husband; *cf.* ಮುದವನ). ಮದಮಗನ ಬಿಟ್ಟು, ಮದುವೆಗೆ ಹೋದರು (Prv.). — ಮುದಮಗಳು. A bride (My.; T. ಮಣಮಗಳ್, ಮಣವಾಟ್ಟಿ, ಮಣಾಟ್ಟಿ; M. ಮಣಾಟ್ಟಿ). — ಮದವಕ್ಕಳು. = ಮದಮಕ್ಕಳು. (Râm. 1, 16, 46). — ಮದವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. A joining or a band of plaited hair (ಕಡ್ಡಣ, ಜಡೆಗಟ್ಟು Kk. 33). — ಮದವರ್ಕಳ್. -ಮರ್ಕಳ್. = ಮದವಕ್ಕಳು. (J. 31, 31. 37).

ಮದ mada. 1. Intoxication, drunkenness. 2, madness, insanity. 3, ardent passion, love, desire, lust; rut of an elephant; lasciviousness, wantonness. 4, *delight, rapture, joy.* 5, *pride, arrogance, conceit.* 6, one of the saṅcâribhâvas (Kâvy. IV, 16). 7, bloom of youth, prime (ನವಯೌವನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಪ್ರಾಯ Nn. 107; ಪ್ರಾಯ Mr. 513). 8, any intoxicating drink; — honey. 9, *the juice that exudes from an elephant's temples when in rut* (ಗಜದಾನ, ಆನೆಯ ಮದ 107; ಗಜದಾನ 513). 10, the black humble bee (ಅಳಿ, ತುಎಪ್ಪಿ 107; ಅಳಿ 513). 11, cotton (ಪಿಚುಲ, ಹತ್ತಿ 107; ಕಾರ್ಪಾಸ 513). 12, a wave (ವೀಚಿ, ನೀರ ತೆರೆ 107). 13, semen virile (ರೇತು G.). 14, musk (ಕಸ್ತೂರಿ G.). ಪದದನ್ತೆ ತಾಳ್, ಮದದನ್ತೆ ಗರ್ವ. — ಪದ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ? — ಮತ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮದ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಆಸ್ಯ-. — ಮದಂಗೆಡು. -ಕೆಡು. Pride to be destroyed (Śĕv. 4, 128). — ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ. A black bee-like ornament tied to the frontal globe of an elephant (Abh. P. 3, 94). — ಮದಪ್ಪೆರೆ. -ಪೊರೆ. Rut to be joined to (Ćpr. 6, 61). — ಮದವಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. Conjunction with the juice that exudes from an elephant in rut (Abh. P. 4, 119). — ಮದವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟಿ. = ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ. (Abh. P. 12, 11). — ಮದವಸಲೆ. = ಉಲಿಮರಿಬಸಲೆ. (Si. 126). — ಮದವಏಱಿ. -ಇಱಿ. Intoxication, ruttishness, etc. to subside. ಮದವಿಱಿಪಾನೆ (ಉದ್ವಾನ್ತ Mr. 155). — ಮದವೆಱಿ. -ಪೆಱಿ. To become drunk, proud, etc. (Bp. 41, 6). — ಮದವೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To raise intoxication, etc.; to increase the desire of — (Grj. 10, after 45). — ಮದವೇಱು. Intoxication, etc. to rise (to the head); to become ruttish, as an elephant (B. 4, 23); to become proud (Ćpr. 7, 55) or furious (Śĕv. 3, 55); etc. (ಅರಸನ) ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ ಆಱಿದು, ಹತ್ತೆವಡಿದೋಲಯ್ಸು! ಚಿತ್ತವ ಪಡಿದು, ಮದವೇಱಿ ಕೊಲ ನಾಯಿ ಹತ್ತಿದನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಮದವೇಱ್. -ಏಱಿ. To become ruttish (Rśv. 1, after 35).

ಮದ mada. 2. = ಮದು 2, ಮದ್ದು, q. v. — ಮದಗುಣಕೆ. = ಮದಗುಣಿಕೆ. ಕರೇ ಮದಗುಣಕೇ ಗಿಡ (ತಿವ Ćb.). — ಮದಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. ಮದಗುಣಿಕೇ ಗಿಡ (ಸುಮನ Ćb.).

ಮದಕಲ mada-kala. Uttering low sounds of love, etc.; ruttish; *a rutting elephant.*

ಮದಗ madaga. = ಮದಗು. A sluice, a flood-gate (My.; T. ಮದಗು; Té. ಮದುಗು, ಮದುಮು).

ಮದಗಜ mada-gaja. An elephant in rut (ಮತ್ತ, etc. Mr. 155); an elephant of one of the eight quarters. 2, the number 8 (Ćh.).

ಮದಗಜಗಮನೆ madagaja-gamanĕ. (= ಮತ್ತೇಭಗಮನೆ). A woman with the gait of a madagaja (Ćh. v. 301. 310).

ಮದಗು madagu. = ಮದಗ. (My.).

ಮದಜಲ mada-jala. = ಮದ No. 9. The juice of rut (ಸೊಕ್ಕು ನೀರ್ Śś.).

ಮದಡು madaḍu. Dullness, stupidity (My.; Té. ಮದಟಿ, ಮದಲೆ, a stupid rustic; T. ಮಯರ್ಪು, ಮಯಲ್, lust, sensual infatuation; dullness, bewilderment; see ಮಂಕು; *cf.* ಮರಳು 3). ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಮದಡಾಯಿತು (My.). — ಮದಡ. -ಆ 3. A stupid man (My.).

ಮದತ madata. = ಮದ್ದತು, etc. Aid, help (Mhr., H.).

ಮದತಗಾಱ madata-gāṟa. A helper, an assistant (B. 5, 268; Mhr., H.).

ಮದನ madana. = ಮಯಣ, ಮೇಣ, ಮೋಮ್. Intoxicating; exhilerating, gladdening. 2, *passion, love, lust.* 3, an intoxicated, mad, haughty man (ಉನ್ಮತ್ತ, ಸೊಕ್ಕಿದವನು Nn. 115). 4, *Kâma* (ಅನಂಗ, ಕಾಮ 115; ದರ್ಪಕ Mr. 513). 5, N. of a mythical weapon. 6, a virtuous man (ಸನ್ಮತ್, ಸತ್ಪುರುಷ 115). 7, a worthy ascetic (ಸುತಾಪಸಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ತಪಸ್ವಿ 115). 8, *the thorn-apple, Datura metel* Roxb. (ಉನ್ಮತ್ತ 513). 9, *the tree Vanguiera spinosa* Roxb. (= ಪಿಣ್ಡೀತಕ; ಪಾದಪವಿಛೇದ, ವೃಕ್ಷಛೇದ 115; ಅವನಿರುಹ 513). 10, the season of spring. 11, bees' wax. 12, N. (J. 29, 31. 32. 39; 30, 49). — ಮದನಕೆಯ್. Pleasant arms: the ornamental supports of the eaves of a house fixed into the pillars of the veranda (My.; J. 17, 23; Si. 495 as ಮದನಕೆಯ್ಯಿ). 2, a crutch-like stand, four of which are used to lay the bamboos on which an idol is carried upon when resting (My.). — ಮದನತಣ್ದೆ. Kâma's father Vishṇu;—a class of metrical feet (Ch.).

ಮದನಕದನ madana-kadana. = ಮದನಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನಕಲಹ madana-kalaha. = ಮದನಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನಕಳೆ madana-kaḷĕ. The art or science of love (Bp. 42, 18; J. 11, 22).

ಮದನಕಾಮೇಶ್ವರಿ madana-kâma-îśvari. A kind of drug which excites sexual love (My.).

ಮದನಕೇಳಿ madana-kēḷi. Sexual pleasures (My.).

ಮದನಗೃಹ madana-gṛiha. Pudendum muliebre (My.).

ಮದನಗೋಪಾಲ madana-gôpâla. Herdsman of love: Kṛishṇa. ಬೆಣ್ಣೆ ಬೋಲಿ, ಮದನಗೋಪಾಲ (Prv.).

ಮದನಜನಕ madana-janaka. Vishṇu (My.).

ಮದನಜನಕತ್ವ madana-janakatva. The state of being Vishṇu; the state of generating sexual lust (Ćpr. 4, after 42).

ಮದನಜ್ವರ madana-jvara. The fever of passion (My.).

ಮದನತನ್ತ್ರ madana-tantra. Sexual gestures and coitus (My.).

ಮದನತಾಪ madana-tâpa. Fever of passion, pain of love. See ಪಾರುಬಾಣಿ.

ಮದನದಹನ madana-dahana. Śiva (Bp. 13, 26).

ಮದನಧ್ವಂಸಿ madana-dhvaṁsi. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮದನನಾಶ madana-nâśa. Śiva (Bp. 51, 68).

ಮದನಪಿತ madana-pita. Kṛishṇa (Mr. 519).

ಮದನಬಾಧೆ madana-bâdhĕ. The pain or disquietude of love (My.).

ಮದನಮಂಜರಿ madana-mañjari. N. of a queen (J. 8, 15. 23. 24).

ಮದನಮನ್ದಿರ madana-mandira. = ಮದನಗೃಹ. (My.).

ಮದನಮರ್ದನ madana-mardana. Śiva (Bp. 28, 50).

ಮದನಯುದ್ಧ madana-yuddha. = ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನರಸ madana-rasa. Honey (ಜೇನು ತುಪ್ಪ, G.).

ಮದನರಿಪು madana-ripu. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮದನವತಿ madana-vati. N. of a metre (Ch.).

ಮದನವೇದನೆ madana-vêdanĕ. = ಮದನಬಾಧೆ. (My.).

ಮದನವೈರಿ madana-vairi. Śiva (Bp. 40, 44).

ಮದನಹರ madana-hara. Śiva (Bp. 2, 24). 2, sign for a metrically long syllable (Ch.). 3, N. of a class of metrical feet (Ch.).

ಮದನಹರಣಿ madana-haraṇa. Śiva (Bp. 36, 6).

ಮದನಾಗಮ madana-âgama. A manual of love (Śĕkv. 3, after 35).

ಮದನಾತುರ madana-âtura. Sick with love; love-sickness (J. 11, 19).

ಮದನಾನ್ತಕ madana-antaka. Śiva (Bp. 53, 42).

ಮದನಾರಿ madana-ari. Śiva (Bp. 1, 52; J. 14, 19).

ಮದನಿ madani. The double jasmin (ದುಣ್ಣುಮಲ್ಲಿಗೆ Mr. 126).

ಮದಪ್ಲವ mada-plava. A flow of the ichor from an elephant's temples (Abh. P. 10, 159).

ಮದಭೃಂಗ mada-bhṛiṅga. A drunk or gladdened black bee (Śĕkv. 3, 41).

ಮದಮುಖ mada-mukha. A man with a proud face (ದರ್ಪ ಮುಖನು Bhn. 64).

ಮದರ madara. Tbh. of ಮದ್ರ. Joy, pleasure (Râm. 6, 43, 8).

ಮದರಂಗ (mada-raṅga). = ಮದರಂಗಿ, etc. — ಮದರಂಗಬಾಡಿ. A plantain of red colour and great fragrance (My.).

ಮದರಂಗಿ (mada-raṅgi). = ಮದರಂಗ, ಮುದುರಂಗಿ. The Henna plant, a shrub used as a hedge and by women to dye their finger-nails red, Lawsonia alba Lam. (St. & Pl.; S. Mhr.). See ಮುಳ್ಳು-. — ಮದರಂಗಿಯ ರಸ. (ಯಾವ, ಯಾವಕ G.).

ಮದರಸ mada-rasa. = ಮದಜಲ. (Śĕkv. 3, 46).

ಮದರಾಸು madarâsu. = ಮದ್ರಾಸು. (My.).

ಮದರಿ madari. = ಮದುರೆ. Tbh. of ಮಧುರೆ. The town of Madhurĕ in the Tamiḻ country where a good red colour and beautiful cloths are made (B. 2, 7).

ಮದಲ್ madal. = ಮದ, etc. A wedding, a marriage (in ಮದಲಿಗ, etc.).

ಮದಲಗ madalaga. = ಮದಲಿಗ. (My. occasionally).

ಮದಲಿಗ madal-iga. A bridegroom (My. occasionally).

ಮದಲಿಗಿತ್ತಿ madaliga-itti. A bride (My. occasionally).

ಮದಲಿಂಗ madal-iṅga (*i. e.* iga). = ಮದಲಿಗ. (My.).

ಮದಲು madalu. = ಮೊದಲು. (My.).

ಮದಲೆ madalĕ. = ಮದ್ದಲೆ, etc. (My.).

ಮದವಣಗಿತ್ತಿ madavaṇagitti. = ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿ. ಮದವಣಗಿತ್ತಿಯ ಧೃತ್ಯರ್ (ಜನ್ಯ Si. 447).

ಮದವಣಿಗ mada-vaṇiga. = ಮದವನಿಗ, ಮದವಳಿಗ. A bridegroom (My.; Si. 256. 447).

ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿ madavaṇiga-itti. A bride (My.). ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿಗೆ ಕಾವಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮದವತ್ mada-vat. Possessing intoxication, being intoxicated, in rut, etc.

ಮದವತ್ತರಕ್ಷು madavat-tarakshu. A furious hyena or tiger (Śĕkv. 4, 20).

ಮದವದಭಗಮನೆ madavat-ibha-gamanĕ. = ಮದಗಜಗಮನೆ. (Čh. v. 232).

ಮದವನ madavana. (fr. ಮದ). (= ಮಯ್ದುನ, etc.). A man connected by marriage: a husband (see T., M. s. ಮದಮಗ; T. ಮಚ್ಚುನ, a brother-in-law; a cousin who is the mother's brother's son or the father's sister's son; ಮೈತ್ತುನ, a brother-in-law; M. ಮಚ್ಚುನ, the son of a mother's brother or of a father's sister; T. ಮರುಗ, ಮರುಮಗ, a son-in-law; Tĕ. ಮಜನ್ದಲು, the daughter of a mother's brother, etc.; ಮಜಿದಿ, the son of a mother's brother, etc.). ಮಗಳ ಮದವನಂ ಜಾಮಾತೃ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಮದವನಿಗ mada-vaniga. = ಮದವನೆಗ, etc. (ವರ Nr.; Grj. 10, after 46 & 79). ಮದವನಿಗನ ಆರು ಕೆಲಮ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರುಣ್ಬು, ಅವರು ಜನ್ಯರೆನಿಸುಗು (Nr.).

ಮದವನಿಗತನ madavanigatana. The state of being a bridegroom (Grj. 10, 46).

ಮದವಳಿಗ mada-valiga. = ಮದವಣಿಗ, etc. (J. 30, 54; 31, 1).

ಮದವಳಿಗೆ mada-valigĕ. A bride (Bh. 1, 19, 39).

ಮದವಿ madavi. A kind of cloth (ಪಟ್ಟಭೇದ Mr. 342).

ಮದಸ್ಥಾನ mada-sthâna. A place of intoxication: *a drinking-house, a tavern.*

ನುದಾನ್ಧ mada-andha. Blinded by passion, blind from pride (Bp. 45, 11; Śśv. 3, 42; 5, 18).

ಮದಾನ್ಧಕ mada-andhaka. = ಮದಾನ್ಧ. (Śśv. 5, 19).

ಮದಾನ್ಧತೆ mada-andhatĕ. Blindness from pride (Śśv. 4, 29).

ಮದಾಳಿ mada-ali. = ಮದಭೃಂಗ. (Čpr. 2, 84).

ಮದಿ madi. = ಮದ, etc. — ಮದಿಮಕ್ಕಳು. = ಮದಮಕ್ಕಳು. (G. 567). — ಮದಿಮಗ. = ಮದಮಗ. (G. 399. 400. 453). — ಮದಿಮಗಳು. = ಮದಮಗಳು. (G. 453).

ಮದಿ madi. (= ಮೊದೆ). Tbh. of ಮುಂಜ. — ಮದಿಹುಲ್ಲು. A very common grass, used to make cords, brooms, etc., Pennisetum aureum Link. (Z.).

ಮದಿಪು madipu. (fr. ಮತಿ with T. & M. pronunciation of the ತ್). Estimation, valuation, rating (My.; Tĕ. ಮತಿಮ್ಪು, ಮದಿಮ್ಪು; T., M. ಮದಿಪ್ಪು).

ಮದಿರಾಗೃಹ madirâ-gṛiha. *A drinking-house, a tavern.*

ಮದಿರೆ madirĕ. ಮದಿರಾ. *Spirituous liquor.*

ಮದಿಲ್ madil. A wall (T., M.; Tĕ. ಮದುರು, ಮದುರು ಗೋಡೆ, ಮದುಲು). See ಪೊಮ್-.

ಮದಿವೆ madivĕ. = (ಮದ. etc.). ಮದುವೆ. Wedding, marriage (ವಿವಾಹ, ಉಪಯಮ, ಪರಿಣಯ, ಉದ್ವಾಹ, ಉಪಯಾಮ, ಪಾಣೀಪೀಡನ Śi. 255; My.). ಒಳನ ಪಾರಿ, ಮಗನ ಮದಿವೆ.—ಕುರುಡಿಯ ಮದಿವೆಯಾದರೆ ಮನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ (Prvs.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡು. To give (a daughter) away as wife (My.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಮದುವೆ-. To marry, to take a husband or a wife (My.). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಪತ್ನಿ, etc. Śi. 183). ತನ್ನ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಔರಸ, etc. 190). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು. = ಮದುವೆ-. To cause a marriage to take place, as the purôhita by his superintendence and instructions, as a liberal man by pecuniary assistance, etc. (My.). ಅವನಿಗೆ (ಅವಳಿಗೆ, ಅವರಿಗೆ) ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು, or ಅವನ (ಅವಳ, ಅವರ) ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು (My.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡು. = ಮದುವೆ-. To institute marriage for a son or daughter, or for a brother or sister, with the proper rites, to perform the act of giving in marriage, to marry. ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ or ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಅಣ್ಣನು ತಮ್ಮನ (or ತಮ್ಮನಿಗೆ) ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, etc. (My.). ನಾನೇ ಒಲ್ಲೆನೆನ್ದರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡ್ಯಾನು?—ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದೆ ಮದಿವೆ ಆಗದು, ಮದಿವೆ ಆಗದೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prvs.). See Prvs. s. ಸೀಲಳಣ್ಣ, ಸಾವಿರ. — ಮದಿವೆಯಾಗು. -ಆಗು. = ಮದುವೆ-. Marriage to take place; to enter into the conjugal or connubial state, to marry; to be married; to be married to. ಹೆಣ್ಣೆ ಮದಿವೆಯಾದೆನಯ್ (Dp. 4). ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಮದಿವೆಯಾದೆನು (My.). ನಿಮಗೆ ಮದಿವೆ ಆಯಿತೋ? or ಆಗಿದೆಯೋ? (My.). ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಮದಿವೆ ಆಯಿತೋ? (My.). See Prvs. above.

ಮದಿಷ್ಠೆ madishṭhĕ. Very intoxicating (fem.): *spirituous liquor.*

ಮದಿಸು madisu. To grow or be proud, to behave arrogantly (Bp. 22, 21; 24, 52. 66; 28, 42; 38, 73; 45, 16; 47, 44; 50, 49; 51, 80; 53, 45; 59, 21; My.). 2, to grow fat or plump, as a person or the body (My.).

ಮದೀನ madîna. Medina. ಮಕ್ಕತ್ತೆ ಹೋದ, ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ದ (Prv.).

ಮದೀಯ madîya. Mine, belonging to me (Bp. 2, 10; 5, 1; 35, 27; 39, 60; 41, 17).

ಮದು madu. = ಮದ, etc. — ಮದುಮಗ. = ಮದ-. (B. 3, 51; My.). See Prv. s. ಮದುವೆ. — ಮದುಮಗಳು. = ಮದ-. (B. 3, 51; My.).

ಮದು madu. 1. Tbh. of ಮಧು. (ಜೈತ್ರ Śm. 20).

ಮದು madu. 2. = ಮದ 2, etc. — ಮದುಗುಣಿಕೆಗಿಡ. The thornapple, Datura alba Wall. and Datura fastuosa Lin. (St. & Pl.).

ಮದುರಂಗಿ (madu-rangi). = ಮದರಂಗಿ. (ರುಧಿರೆ Mr. 117).

ಮದುರೆ madurĕ. = ಮದರಿ. Tbh. of ಮಧುರೆ No. 3. (My.).

ಮದುವೆ maduvĕ. = ಮದಿವೆ. (ಉಪಯಾಮ, ಪರಿಣಯ, ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ, etc. Hlâ.; ವಿವಾಹ, ಉಪಯಮ, etc. Nr.; ಕರಗ್ರಹಣ, ಉದ್ವಾಹ, etc. Mr. 307; My.; Tu. ಮದುಮೆ). ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ (ನಿವಸನೋದ್ವಹನ Śmd. Dh.). ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದ ಎಣ್ಣು ವರುಷಗಳ ಹುಡಿಗಿ (ಕನ್ಯೆ, etc. Si. 184). ಬಸುಱುಹೆಣ್ಡಿತಿ, ಮಗನ ಮದುವೆ ನಾಳೆ (Dp. 4). ಬೆಣಕನ ಮದುವೆ ಸಿತ್ಯಾ ನಾಳೆ.—ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು ಮದುವೇ ಗುಣ.—ಮದುವೆಗೆ ತನ್ದ ಅಕ್ಕ ಸೇಸೆಗೆ ತೀರಿ ಹೋಯಿತು.—ಮದುವೇ ಮನೇಲಿ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ, ಹಿತವ ಪಡದ ಹಾಗೆ.—ಮದುವೇ ಮನೇಲಿ ತೋಸೆಗೆ ಅತ್ತರು, ಗೌರೀ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಗೆ ಅತ್ತರು.—ಮದುವೇ ಮುಗಿದರೂ ಮದುಮಗನ್ನ ನೋಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 1, after 101; Bp. 43, 59; J. 24, 33; 31, 18. 24. 31; Prvs. s. ಮುಣ್ಡೆ, ಮೂವತ್ತು, ಸಾವು; Sp. s. ಎಳ್ಳೆ. — ಮದುವೆಕಂಕಣ. A string of cotton thread that is put round the wrist of the bride and bridegroom (My.). — ಮದುವೆಗೆಯ್. = ಮದುವೆ ಮಾಡು. (Bp. 56, 15). — ಮದುವೆಚಪ್ಪರ. A temporary shed for nuptial ceremonies (My.). ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ಹುಡುಕ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಮದುವೆಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ನುದುಗನೇ ಜಾಣ (Prvs.). — ಮದುವೆಜಗಲಿ. A raised seat of earth, etc. in the čappara for the bridal pair (My.). — ಮದುವೆ ನಿಲ್. = ನುದುವೆಯಾಗು. (Čpr. 4, 12; Abh. P. 10, after 220; Rśv. 1, 55). — ಮದುವೆಪ್ರಸ್ತ. A marriage-feast (My.). — ಮದುವೆಮಂಗಳ. A marriage and other festive

occasions (Bp. 40, 44). — ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಮದಿವೆ-. (C.). ಇವನು ರಾಜಕನ್ನಿಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡ್ನನು (B. 4, 5). ಅವನು ಬೇಗನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡ್ನನು (5, 200). — ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸು. = ಮದಿವೆ-. ನಿನ್ನ ಸೂನುಮದನಂ ಚನ್ನ ಹಾ ಸಂಗೆ ತಂಗಿಯ ವಿಧಾನದಿಂ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿದಂ (J. 31, 29). — ಮದುವೆ ಮಾಡು. = ಮದಿವೆ-. (C.). ಆವಳನ್ನು ಆವಳ ತನ್ನೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು (B. 3, 51). (ಹುಡಿಗಿಯನ್ನು) ಕಡ್ಡು, ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಮತ್ತೆ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಲ್ಲು!—ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ, ನೋಡು! ಮದುವೆ ಮಾಡಿ, ನೋಡು! (Prvs.). See Abh. P. 10, after 150; Bp. 4, 43. — ಮದುವೆಯಾಗು. -ಆಗು. = ಮದಿವೆ-. (C.). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ (ಪತ್ನಿ, ಪಾಣಿಗೃಹೀತಿ); ಒಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯಾದವಳು (ಪುನರ್ಭು, ದಿಧಿಷು Nr.). ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು (ವೈವಾಹಮಾದ ಅಂಗನಾತತಿ Nn. 136). ಕುಲಜಾತಕಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ವಿಷಯೆ (J. 31, 37). ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯ ಒಬ್ಬ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು (B. 4, 3). ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗ ಬೇಕು (5, 46). See ಓpr. 6, 13; Bp. 9, 50; 46, 5; J. 9, 10; 19, 19; 27, 14. 16; Si. 189; B. 5, 38. 67. 157. 275. 289-291. — ಮದುವೆಮುಹೂರ್ತ. The time of marriage; an auspicious time for marriage (My.). — ಮದುವೆಲಗ್ನ. = ಮದುವೆ ಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಮದೇಭ mada-ibha. An elephant in rut (ಸೊಕ್ಕದಾನೆ Nn. 74).

ಮದೋತ್ಕಟ mada-utkaṭa. Excited by drink, passion, etc.; *an elephant in rut.*

ಮದೋತ್ಕರ mada-utkara. Abundance of delight (ಸನ್ತೋಷದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ G.; ಸನ್ತೋಷಗೊಮ್ಮುವಿಕೆ Ob.).

ಮದೋದಕ mada-udaka. = ಮದಜಲ. (My.; ಸಿನ್ದು G.; B. 5, 239).

ಮದೋದ್ಧತ mada-uddhata. Excited with drink, etc.; puffed up with pride, arrogant, haughty. (My.).

ಮದೋದ್ರಿಕ್ತ mada-udrikta. Abounding in passion, lust or pride (My.).

ಮದೋದ್ರೇಕ mada-udrêka. Abundance or excess of lust or pride (My.).

ಮದೋನ್ಮತ್ತ mada-unmatta. Intoxicated with passion or pride, furious. (My.).

ಮದ್ದಾರೆ maddâre. = ಮಗ್ಗಾರೆ, q. v.

ಮದ್ದು madgu. *The diver-bird, a shag, a kind of cormorant* (ಜಲಕಾಕ, ಸೀರ್ಗಾರಗೆ Mr. 171). 2, a particular large fish (ವಾಗು, ಶೃಂಗಿ, ಹೆಮ್ಮಾನ್ 409; see ಮದ್ಗುರ).

ಮದ್ಗುರ madgura. *A species of fish, Macropteronatus magur* Ham. 2, a kind of sheat-fish.

ಮದ್ದತು maddatu. = ಮದ್ದತ್ತು, etc. (My.; Br.; ಅನುಕೂಲ, ಸಜಾಯ Ob.).

ಮದ್ದತ್ತು maddattu. = ಮದತ, ಮದ್ದತು. (My.).

ಮದ್ದರಸಗಿಡ maddarasa-giḍa. A shrub with fragrant white flowers, Tabernae montana coronaria Br. (St. & Pl.).

ಮದ್ದಲೆ maddaḷe. = ಮದಲೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಮದ್ಲೆ. Tbh. of ಮರ್ದಲ. (My.). ಮದ್ದಲೆ ಬೊಡಿಯುವವನು (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, ಮದ್ದಳಿಗ Si. 340). — ಮದ್ದಲೆಯವ. -ಆವ. = ಮದ್ದಳಿಗ. (My.).

ಮದ್ದಲೆಕಾಱ maddaḷe-kâra. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, ಮೌರಜಿಕ G.).

ಮದ್ದಳಿಗ maddaḷiga. = ಮರ್ದಳಿಗ. A man who beats a tabor (see Si. s. ಮದ್ದಲೆ).

ಮದ್ದಳಿಗಿತಿ maddaḷiga-iti. (Śmd. 244). A woman who beats a tabor.

ಮದ್ದಳೆ maddaḷe. = ಮದ್ದಲೆ, etc. (ಮರ್ದಲ Nr.; ಮೃದಂಗ, ಮುರಜ Hlâ.; ಮೃದಂಗ Nn. 66; Mr. 80; My.; Si. 62). ಆಮಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾದುವಾಗ ಮದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರನ್ತೆ.—ಒರಳು ಹೋಗಿ, ಮದ್ದಳೇ ಸಂಗಡ (or ಹತ್ತರ ಹೂದು) ಹೇಬಿದ ಹಾಗೆ.—ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿ ಇದ್ದರೆ ಕೋಪನ (Prvs.). See ಜವಳಿದ್ದಳೆ.

ಮದ್ದಳೆಗಾಱ maddaḷe-gâra. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, ಮೌರಜಿಕ Nr.).

ಮದ್ದಿ maddi. = ಮತ್ತಿ 2, etc. (Te.; My.; ಸಾಲ, ಸರ್ಜಕ, etc. Si. 132; T. ಮರುದ, ಮರುದು; M. ಮರುದು).

ಮದ್ದಿನ maddina. Tbh. of ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. (My.).

ಮದ್ದು maddu. 1. (Tbh. of ಮದರ್?). = ಮರ್ದು. Any drug, any medicine, whether a powder, a pill, or a fluid; a remedy (C.; Te. ಮನ್ದು; Tu. ಮರ್ದು; T. ಮರುನ್ದು; M. ಮರುನ್ನು; Bp. 18, 71; 42, 17). 2, gunpowder (C.; Te., T., M.; B. 3, 117; 4, 200; 5, 112). ಕೋಗದರವಾದ ಮದ್ದು (ಭೇಷಜ, etc. Si. 199). ಬದಿಕಿಸುವ ಮದ್ದು (ಜೀವಾತು, etc. 298). ಮದ್ದಿನ್ದ ಮರುಳಾಗಿ ಹೇಳಿಕಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಆಲರ್ಕ, ಯೋಗಿತ Nr.). ಮದ್ದು ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಒದ್ದ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದೀತೇ?—ನಾಡೀ ನೋಡದೆ, ಮದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾಡು ರೋಗ ಬರುವದು.—ಮಗ್ಗಿ ಬಾರದವನಿಗೆ ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ ಮದ್ದೇ?—ದೊಡ್ಡವನುಣ್ಣರೆ ಮದ್ದು, ಬಡವನುಣ್ಣರೆ ಹೇಸಿಗೆ.—ಮದ್ದು ಕುಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ಸಲ್ಲುವದುಣ್ಟೇ?—ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ, ಮರಣ ಗಾಲಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಇಲ್ಲ.—ಮದ್ದು ಸುಡುವಲ್ಲಿ ಹದ್ದಿಗೆನಸು?—ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಯಿತು ಮದ್ದಿನ ಗುಣ.—ಮನಗುಸ್ದಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಬಳ-; Prvs. s. ನಂಬು 2, ಮನೋರೋಗ, ವಾಸಿ 4, and ಸದ್ದು. — ಮದ್ದರೆ. -ಅರೆ. To rub (and give) medicine (Bh. 3, 17, 38). — ಮದ್ದಿನಂಜನ. -ಅಂಜನ. A salve to make one's self invisible (Bp. 31, 3). — ಮದ್ದುಗದಿವೆ. O. r. of ಮದ್ದುಗದಿವೆ, q. v. — ಮದ್ದುಮರ. A medicinal tree (Bp. 15, 20; 17, 10; 18, 67).

ಮದ್ದು maddu. 2. = ಮೊದ್ದು. (My.). See ಎದ್ದು-. — = ಮದ್ದ. = ಜೊದ್ದ. (My.).

ಮದ್ದು maddu. = (ಮತ್ತು), ಮದ 2, etc., ಮರ್ದು. Intoxication, madness; ruttishness; an intoxicating preparation that destroys sound understanding (My.; *cf.* ಮತ್ತ; Mhr. ಮದತ್, ಮದದ್, an intoxicating preparation of opium). — ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. The thorn-apple, Datura metel and fastuosa (ಉನ್ಮತ್ತ, ಮದನ, etc. Nr.). — ಮದ್ದಾನೆ. -ಆನೆ. An elephant in rut (My.; ಘನಾಘನ, ಮತ್ತೇಭ G.; B. 4, 9). — ಮದ್ದುಕುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. (ಉನ್ಮತ್ತ ಕಿಣ.). — ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. (ಅನ್ಮೋತ್ತ, ಉನ್ಮತ್ತ, ಕಿತವ, ಕುದ್ದಾಲ, ಧತ್ತೂರ, ಮದನ G.). — ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. (My.; Bp. 54, 30; Abhâ. 1, 37; ಕನಕಾಹ್ವಯ, ಕೋವಿದಾರ, ಜಮಠಿಕ, ಜಪಾಪುಷ್ಪ G.).

ಮದ್ದುಗಾರ್ತಿ maddu-gârti. A medicine-woman; a female poisoner. See ಬಲು-.

ಮದ್ದೂರು maddu-ûru. N. of a place in Mysore. ಮದ್ದೂರಿಗೆ ಮಾರಬಯ್ಯ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮದ್ಯ madya. Intoxicating, exhilerating, gladdening, lovely. 2, *any intoxicating drink, vinous or spirituous liquor.* See ಕಳ್.

ಮದ್ಯಗೋಷ್ಟಿ madya-gôṣṭi. Tbh. of ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ madya-gôshṭhi. A drinking-party; a place where people drink together (ಗೋಮುಖ, ಆಸವಾಸಕ್ತತಿ Nn. 20, o. r. ಮದ್ಯಗೋಟ್ಟಿ).

ಮದ್ಯಪ madya-pa. One who drinks intoxicating liquor (ಮದ್ಯಪಾನ, etc., ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವವನು Dhw.).

ಮದ್ಯಪಾನ madya-pâna. The drinking of intoxicating liquor;—any intoxicating drink. See ಮದ್ಯಪ.

ಮದ್ಯಪಾನಗೋಷ್ಠಿ madyapâna-gôshṭhi. = ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮದ್ಯಪಾಯಿ madya-pâyi. = ಮದ್ಯಪ. (My.).

ಮದ್ಯವಾಣಿ madya-vâṇi. An exhilerating sound or voice (ಕೆಲರವ, ಬಾಸರ Ct. I, 41).

ಮದ್ರ madra. = ಮದರ. Joy, happiness. 2, N. of a country to the north-west of India. See ಅಶ್ವಪತಿ.

ಮದ್ರಾಸು madrâsu. = ಮದರಾಸು. Madras (My.; B. 4, 117; 5, 112).

ಮದ್ಲೆ madlĕ. = ಮದ್ದಲೆ. (My.).

ಮಧು madhu. = ಮದು. Sweet; pleasant, agreeable; sweetness. 2, *honey* (ಜೇನ ತುಪ್ಪ Mr. 509; ಜೇನ್ Nn. 9. 13); *the nectar of flowers* (ಮಕರನ್ದ, ಪೂಗಳ ಇನಿದು Mr. 105; ಪರಾಗ, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣು Nn. 13, o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ, ಪರಿಮಳ; ಬಿರಿಮುಗುಳ ಬಣ್ಣು 509). 3, ambrosia; milk (ಅಮೃತ 13). 4, *mead, vinous liquor, spirituous liquor* (ಆಸವ, ಸುರೆ 13; ಕಳ್ಳು 509). 5, liquorice. 6, *a species of plant* (= ಜೀವನಿ). 7, *N. of the first month of the year, the month čaitra* (March-April, ಚೈತ್ರಮಾಸ 13; ಚೈತ್ರ 509). 8, the black humble bee (ಭೃಂಗ, ತುಮ್ಬಿ 13). 9, tin (ವಂಗ, ತವರ 13; ತವರ 509). 10, N. of an asura or daitya (ದನುಜ 13; ಸುರವೈರಿ 509). 11, ಕ್ಷುದ್ರನು (13). 12, spring, the vernal season (March-May; My.). — ಮಧುವಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 61, 6). — ಮಧುವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 58, 9; 61, 1. 4). — ಮಧುವರಸ. -ಆರಸ. N. (Bp. 9, 48).

ಮಧುಕ madhuka. Sweet. 2, *the liquorice-root, Glycyrrhiza glabra* Lin. 3, ಕೊಳಂಜ (G.).

ಮಧುಕರ madhu-kara. *A (male) bee* (Śm. 1).

ಮಧುಕರಿ madhu-kari. A female bee (Čpr. 7, after 102; Rśv. 1, after 135).

ಮಧುಕ್ರಮ madhu-krama. *A drinking bout, drunkenness, tippling.*

ಮಧುಗೋಷ್ಠಿ madhu-gôshṭhi. A drinking-party (ಕೂಟ, ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ Nn. 109, o. r. ಮದ್ಯಪಾನಗೋಷ್ಠಿ).

ಮಧುಚ್ಛನ್ದ madhu-ô-čhanda. Tbh. of ಮಧುಚ್ಛನ್ದಸ್. (J. 12, 17; 33, 40).

ಮಧುಚ್ಛನ್ದಸ್ madhu-ô-čhandas. N. of the fifty-first of Viśvâmitra's 101 sons. See ಅಘಮರ್ಷಣ.

ಮಧುತರ madhu-tara. Uncommonly sweet or agreeable (A.).

ಮಧುದೂತಿ madhu-dûti. The female messenger of spring: the plant Bignonia suaveolens. (Grj. 7, 41; Rśv. 9, 48; 10, 19. 20).

ಮಧುದ್ರುನು madhu-druma. *The tree Bassia latifolia* Roxb.

ಮಧುಪ madhu-pa. *A bee.*

ಮಧುಪರ್ಕ madhu-parka. A mixture of honey, an offering of honey and milk (also plantains): a respectful offering to a guest or to the bridegroom on his arrival at the door of the father of the bride; the ceremony of receiving a guest. (Grj. 10, after 79; My.).

ಮಧುಪರ್ಣಿ madhu-parṇi. *The creeper Cocculus cordifolius* DC.

ಮಧುಪರ್ಣಿಕೆ madhu-parṇikĕ. *The timber tree Gmelina arborea* Roxb.

ಮಧುಪಾನ madhu-pâna. Sipping spirituous liquor, etc.; spirituous liquor. (J. 30, 17).

ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ madhupâna-gôshṭhi. = ಮಧುಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮಧುಪಾಯಿ madhu-pâyi. Honey-drinker: *a bee.*

ಮಧುಪೂರ madhu-pûra. The wild date tree, Phoenix sylvestris Lin. (ಈಚಿಲ್ Mr. 117).

ಮಧುಪ್ರಿಯ madhu-priya. Fond of honey, etc. 2, the black humble bee (ಭೃಂಗ, ತುಮ್ಬಿ Nn. 29). 3, the month čaitra; spring (ಚೈತ್ರ, ವಸನ್ತ 29, o. r. ಚೈತ್ರಮಾಸ). 4, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ 29). 5, Kâma (ಕಾಮ, ಮದನ 29). 6, Balabhadra (ಕಾನುಪಾಲ, ಬಲಭದ್ರ 29). 7, Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 29). 8, a voluptuary, etc. (ಭುಜಂಗ, ಎಟ 29).

ಮಧುಪ್ರೇಮಿ madhu-prêmi. Râma (Mr. 22).

ಮಧುಫಲ madhu-phala. A kind of cocoa-nut. 2, the plant Flacourtia sapida or cataphracta. See ಮಾಧೂಫಲ.

ಮಧುಭೂಭುಜ madhu-bhûbhuja. King Spring (Rśv. 9, 53; V. 4, 54).

ಮಧುಭೂಮಿಶ madhu-bhûmiśa. = ಮಧುಭೂಭುಜ. (Rśv. 10, 22).

ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ madhu-makshikĕ. *A bee.*

ಮಧುಮಕ್ಷೆ madhu-makshĕ. A bee (ಜೇನ ನೊಣ Mr. 175).

ಮಧುಮತಿ madhu-mati. Containing sweetness (fem.). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಧುಮಥನ madhu-mathana. The destroyer of the daitya Madhu: *Vishṇu.*

ಮಧುಮಾಧವ madhu-mâdhava. Any spring flower abounding in honey. 2, N. of a râgiṇî or musical mode. (R.).

ಮಧುಮಾಸ madhu-mâsa. = ಮಧು No. 7. (J. 8, 4).

ಮಧುಮಿತ್ರ madhu-mitra. A bee (ಅಳಿ Mr. 512). 2, spring (ವಸನ್ತ 512; Rśv. 10, 12). 3, Kâma (ಸ್ಮರ 512). 4, Balabhadra (512). 5, Śiva (ರುದ್ರ 512; Bp. 61, 82).

ಮಧುಮೂಲಿ madhu-mûli. N. of a plant (ಸಿರಿಕನ್ನೆ, ಹಣ್ಣಿ Mr. 150).

ಮಧುಯಷ್ಟಿಕೆ madhu-yashṭikĕ. *Liquorice.* 2, ಕೊಳಂಜ (G.).

ಮಧುರ madhura. *Sweet; pleasant, pleasing;* sounding sweetly or agreeably; melodious (ಸಾರದ ಧ್ವನಿ Mr. 76); sweetness, etc. 2, one of the guṇas in kâvya (Kâvy. III, 1, A, 3. 12-14). 3, a kind of sugar (ಬೆಲ್ಲ Čb.). 4, the red sugar-cane (ಕೆಮ್ಪು ಕಬ್ಬು Čb.). 5, a kind of mango (ಮಾವಿನ ಗಿಡ Čb.). 6, an almond-tree (ಬಾದಾಮದ ಗಿಡ Čb.). 7, the wild jujube (ಆಡಲೀ ಬಾರೀ ಗಿಡ Čb.). 8, rice; a kind of wheat (ಸಣ್ಣ ಗೋಧಿ Čb.). 9, anise-seed (ಬಡೇಸೋಪು Čb.). 10, the wild date tree (ಸಿಹ್ಲೀ ಗಿಡ Čb.). 11, ತನ್ಬಂಗಿ (Čb.). 12, = ಮಧುರೆ No. 3. — ಮಧುರಪಾಣ್ಡ್ಯ. N. (Bp. 11, 16).

ಮಧುರಕ madhuraka. *A species of medicinal herb.*

ಮಧುರತ್ವ madhuratva. Sweetness (My.; ಮಾಧುರ್ಯ G.).

ಮಧುರನಿನದ madhura-ninada. A sweet, melodious voice or sound (ಇಂಚರ Ct. II, 66).

ಮಧುರವಾಚ್ madhura-vâč. *Sweetly-speaking; a pleasant discourse.*

ಮಧುರಸ madhu-rasa. Honey (Abhâ. 2, 32; My.).

ಮಧುರಸೆ madhu-rasĕ. *The plant Sanseviera roxburghiana* Schult. 2, a vine; a bunch of grapes; *a grape.*

ಮಧುರಿಕೆ madhurikĕ. *The aromatic plant Anethum panmorium* Roxb. (ಜಡೇಸೋಪ G.).

ಮಧುರಿಪು madhu-ripu. The enemy of Madhu: *Vishṇu.*

ಮಧುರಿಪುಜ madhuripu-ja. Kâma (Râv. 9, 51).

ಮಧುರೆ madhurĕ. ಮಧುರಾ. *The plant Anethum sowa* Roxb. 2, N. of a town in the province of Agra on the right bank of the river Yamunâ, Muttra. 3, = ಮದರಿ, ಮದುರೆ, ಮಧುರ No. 12. Madura of the Pâṇḍya kingdom in the Tamiḻ country (Bp. 50, 20). 4, a kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 50. 51). — ಮಧುರೆಪಾಗು. A long turban fabricated at Madhurĕ (My.). — ಮಧುರೆ ಎಾನಾಕ್ಷಿ. A śakti of Śiva at Madhurĕ (My.). — ಮಧುರೆ ರಂಗು. A standing purple colour coming from Madhurĕ (My.).

ಮಧುರೇಶ್ವರ madhurâ-îśvara. A king of Madhurĕ (Bp. 50, 20).

ಮಧುರೋಕ್ತಿ madhura-ukti. Sweet, pleasant words (Čpr. 5, 25; J. 31, 37).

ಮಧುಲಿಹ್ madhu-lih. Honey-sucking: *a bee.*

ಮಧುವನ madhu-vana. The cuckoo. 2, the forest of the ape Sugrîva (Râm. 5, 9, 15).

ಮಧುವಲ್ಲಿ madhu-valli. Liquorice. 2, ಆರಿಮಾದಲ (Mr.135).

ಮಧುವಾರ madhu-vâra. *Drinking repeatedly, tippling, carousing.*

ಮಧುವ್ರತ madhu-vrata. Working in honey: *a bee;* the black humble bee (ಭ್ರಮರ, ತುಮ್ಬಿ Nn. 63; ಕಲಕಣ್ಣಿ, ತುಮ್ಬಿ 73).

ಮಧುಶಿಗ್ರು madhu-śigru. *The horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn.

ಮಧುಶ್ರೇಣಿ madhu-śrêṇi. *The plant Sanseviera roxburghiana* Shult.

ಮಧುಷ್ಮಿಲೆ madhushṭhîlĕ. *The tree Bassia latifolia* Roxb.

ಮಧುಸಖ madhu-sakha. Friend of spring: *Kâma.*

ಮಧುಸಾರಥಿ madhu-sârathi. Having spring for a charioteer: Kâma. (R.).

ಮಧುಸೂದನ madhu-sûdana. Destroyer of Madhu: Vishṇu or Kṛishṇa. (J. 7, 1. 8. 66).

ಮಧುಹರ madhu-hara. = ಮಧುಸೂದನ. (ಕೃಷ್ಣ Mr. 18).

ಮಧೂಕ madhûka. *The tree Bassia latifolia* Roxb. See ಇಪ್ಪೆ.

ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ madhu-ûcchishṭa. *Bees' wax.*

ಮಧೂಲಕ madhûlaka. *A kind of Bassia latifolia which grows in watery places.*

ಮಧೂಲಿಕೆ madhûlikĕ. *A perenniat plant, the bow-string hemp, Sanseviera zeylanica* Willd.

ಮಧ್ಯ madhya. Middle, middlemost, central; being in the middle, intermediate, intervening. 2, of a middle kind, middling, of a middling size or quality. 3, *right, just, reasonable.* 4, *the middle, the midst, the centre* (ನಡು Nn. 89; see ನಡು). 5, *the waist.* 6, *mean or common time in music.* See Sp. s. ಮುನ್ನೀ.

ಮಧ್ಯಗ madhya-ga. *Going in the middle, being in the middle or among, being in or on.*

ಮಧ್ಯದೇಶ madhya-dêśa. *The midtand country, the country lying between the himálaya, the vindhya mountains, kurukshêtra and prayâga.*

ಮಧ್ಯನಾಡಿಕೆ madhya-nâḍikĕ. The middle artery (Śâv. 2, 96).

ಮಧ್ಯನಾರಿ madhya-nâri. A woman that is in the middle of or between two others. See ಊಕೆ.

ಮಧ್ಯನ್ದಿನ madhya-n-dina. Midday, noon. 2, *middle, centrat.*

ಮಧ್ಯನು madhyama. *Middle, middlemost, central;* intermediate, intervening. 2, *of a middle condition or quality, middting, moderate, middte-sized.* 3, *the waist* (ಮಧ್ಯ, ನಡು Mr. 460). 4, the second person (in grammar; see ಮಧ್ಯಮಪುರುಷ). 5, = ಮಧ್ಯನು No. 3 (Mr. 362). 6, = ಮಧ್ಯದೇಶ, *the midtand country.* 7, *the fourth* (Mr. 76) *or fifth of the seven musicat notes or svaras* (see ಸಪ್ತಸ್ವರ and Bp. 19, 10). 8, *the governor of a province.*

ಮಧ್ಯಮತ್ವ madhyamatva. Mediocrity (Čpr. 9, 105).

ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರ madhyama-pâtra. A person of a middling quality or condition (Kâvy. IV, 2, 33).

ಮಧ್ಯಮಪುರುಷ madhyama-purusha. The second person in verbal conjugation (Śmd. 91. 255. 258. 261. 262. 276; Kâvy. I, 5, 6-12. 32. 33. 41-44).

ಮಧ್ಯಮಾಯ madhyamîya. *Middlemost, middle, centrat.*

ಮಧ್ಯಮೆ madhyamĕ. *A girt arrived at puberty.* 2, *the middte finger.* 3, = ಮಧ್ಯಮ No. 5, N. of a type of metres (Čh.).

ಮಧ್ಯಯಮಕ madhya-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3).

ಮಧ್ಯರಂಗ madhya-raṅga. Śivasamudra in Mysore (My.).

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ madhya-râtri. Midnight (My.; B. 4, 123; 5, 42).

ಮಧ್ಯರಾತ್ರ madhya-râtrĕ. = ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ. (Mr. 66; My.).

ಮಧ್ಯರೇಖೆ madhya-rêkhĕ. The central line (on the breast, Čh. v. 210 MS.). 2, the central or first meridian. 3, the equator (My.).

ಮಧ್ಯರೇಷೆ madhya-rêshĕ (*i. e.* ರೇಖೆ). The equator (Mhr.; B. 5, 305. 306).

ಮಧ್ಯವರ್ತಿ madhya-varti. Being in the middle, central. 2, that mediates between parties: a mediator. (My.).

ಮಧ್ಯಸಮಾಗಮ madhya-samâgama. A kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 23).

ಮಧ್ಯಸ್ಥ madhya-sta. = ಮಧ್ಯಸ್ಥ No. 2. Tbh. of ಮಧ್ಯಸ್ಥ. (My.); mediation (My.; Tĕ.). ಮಧ್ಯಸ್ತ ಒಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ (ಒಬ್ಬನು) ಮಧ್ಯಾಹ್ನ (for half a day) ಇರ ಬಾರದು (Prv.).

ಮಧ್ಯಸ್ತಗಾರ madhyasta-gâra. A mediator (My.).

ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆ madhya-stikĕ. Mediation, mediatorship (My.).

ಮಧ್ಯಸ್ಥ madhya-stha. Standing or being in the middle; being within; central. 2, standing between two persons or parties, acting as mediator, mediating free from party spirit, neutral; — an arbritrator, a mediator.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನ madhya-sthâna. A middle place; — the waist. See ನಡು.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ madhya-sthi. = ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆ. (Mhr.; B. 5, 234).

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ madhya-sthita. = ಮಧ್ಯಸ್ಥ No. 1. (Râv. 5, 131).

ಮಧ್ಯಾಂಗುಲಿ madhya-aṅguli. *The middte-finger.*

ಮಧ್ಯಾನ madhyâna. Tbh. of ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. (My.).

ಮಧ್ಯಾನ್ತಯಮಕ madhya-anta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಮಧ್ಯಾನ್ನ madhyânna. = ಮಧ್ಯಾನ. (My.).

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ madhya-ahna. = ಮದ್ದಿನ, ಮಧ್ಯಾನ, ಮಧ್ಯಾನ್ನ. *Mid-day, noon.* ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಿಳಿಯದವ ಗದ್ಯಾಣದ ನೋಟ ಬಲ್ಲನೇ?— ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೆಜ್ಜನಲ್ಲ, ಸಂಜೀ ಮಬೆಯಲ್ಲ (Prvs.). See ಮಟ್ಟ-; Prv. s. ಮಧ್ಯಸ್ತ. — ಮಧ್ಯಾಹ್ನಮಲ್ಲಿಗೆ. The marvel of Peru or four-o'clock flower, Mirabilis jalappa Lin. (St. & Pl.).

2, = ಬನ್ಯೂಕ, ರಕ್ತಕ (G.).

ಮಧ್ಯೈಕನಾಡಿ madhya-êka-nâḍi. An unfavourable junction of natal stars (My.).

ಮಧ್ವ madhva. N. of the founder of a sect of Vaishṇavas in the 13th century, teaching dvaita (My.), also called ಮಧ್ವರಾಯ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ, etc. (My.).

ಮಧ್ವಾಸವ madhu-âsava. *Spirituous liquor* (see Si. 347).

ಮನ್ man. 1. = ಮತ್ 2, *e. g.* in ಮನ್ಮತ (Bp. 2, 10), ಮನ್ಮನೋರಥ (J. 9, 21).

ಮನ್ man. 2. = ಮನ 2. — ಮನ್ಮಟ್ಟು. -ತಟ್ಟು. Knowledge. ಅವನಿಗೆ ಮನ್ಮಟ್ಟಾಯಿತು (My.). ಆ ವಿಷಯ ಅವನಿಗೆ ಮನ್ಮಟ್ಟು ಉಣ್ಣು (My.).

ಮನ mana. = ಮನೆ (only in ಮನವಾರ್ತೆ). — ಮನವಾರ್ತೆ. = ಮನೆವಾರ್ತೆ. (My.). ಮನವಿಲ್ಲದ ಮನವಾರ್ತೆ, ಧನವಿಲ್ಲದ ಐಶ್ವರ್ಯ (Prv.).

ಮನ mana. 1. = ಮಣ, etc. See ಒಮ್-1.

ಮನ mana. 2. (Śmd. 107. 130). = ಮನಸ್ 2. Tbh. of ಮನಸ್. (ಮನಸ್, etc. Hlâ.; ಚಿತ್ತ, etc. Mr. 329; ಮನಸ್ಸು Nn. 77. 116; C.). ಸಿಮಗಾವುವು ಮನಕೇಜುವುವು? (Śmd. 117). ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದವ (ಚಿದ್ರೂಪ, etc.); ಮನದ ಬಗೆ (ಸಂಕಲ್ಪ Hlâ.). ಮನದ ಉತ್ಸವ (ಕೋಟೆ Nn. 43). ಮನ ಬನ್ದ ವೊಲು ನುಡಿವದು (ಅಚ್ಚಾಪಡ Mr. 84). ಕಡುಲೇಸುಮನದವಂ (ಚಿದ್ರೂಪ Mr. 241). ಮನವಿಲ್ಲದ ಮನವಾರ್ತೆ, ಧನವಿಲ್ಲದ ಐಶ್ವರ್ಯ.— ಮನವಜಿ'ಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ತಿನವಜಿ'ಯದ ಸಾಪಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ತನು. — ಮನಂ ಸಲ್. = ಮನ ಸಲ್. (Śmd. 200). The mind to enter into, etc.; to feel desire; etc. — ಮನಕೆ ತರು. To take into consideration or to heart (My.). — ಮನಕೆ ಬರ್. -ಬರು. To enter the mind; to suit or please the mind: to be pleasing, agreeable or desirable (Bp. 14, 11; My.). — ಮನಕ್ಕೆದರ್. -ತರ್. To bring to the mind: to get or obtain for one's mind, to fulfill the desire of the mind (Abh. P. 3, 77). — ಮನಕ್ಲೇಶ. Mental affliction or pain (Mr. 534). — ಮನಗಣ್ಣುಗೊಯ್ದ. -ಕೊಯ್ದ. A woman who cuts or separates the bonds or engagements of (another's) mind (Bp. 40, 53). — ಮನಗಾಣ್. -ಗಾಣು. -ಕಾಣ್. To see or observe with the mind (*cf.* ಕಣ್ಗಾಣ್); to take hold of with the understanding, to apprehend (My.; B. 4, 7. 73. 91. 170. 179. 187. 189. 197. 224). ಮನಗಾಣೋಣ (ಸ್ವಾನುಭವ, ತನ್ನ ಅನುಭವ G.). — ಮನಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. 1. The mind or heart to fail or be afflicted: to grieve (Bp. 13, 22; Bh. 5, 11, 40; My.). — ಮನಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. 2. Grief, sorrow (My.). ಮನಗುನ್ದಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮನಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the (formerly entertained good) intentions (of another, My.). — ಮನಗೆಡು. -ಕೆಡು. The (former) state of the mind or intentions to go or be altered (My.; Si. 364). — ಮನಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಂಗೊಡು. (My.). — ಮನನಗದಡು. -ಂ-ಕದಡು. The mind to be perturbated or troubled: to be perturbated in one's mind (Bp. 20, 24; 22, 49; 36, 1; 44, 22). — ಮನಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಡು. = ಮನಗೆಡು. (Abh. P. 5, 78). — ಮನಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನ್ದು. = ಮನಗುನ್ದು 1. (Bp. 39, 64). — ಮನಂಗೂಡು. -ಂ-ಕೂಡು. The mind to be joined or applied to (Grj. 4, 33). — ಮನಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To apply the mind to, to pay attention (Bp. 26, 43). — ಮನಂಗೊರಗು. -ಂ-ಕೊರಗು. (Śmd. 293). The mind to be afflicted. ನೆಲನ ಪಿರಿ ನೋಟಿಕರ್ ಕಣ್ಣಲಸೆ ಮನಂಗೊರಗೆ (294 Mdb.). — ಮನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. The mind to be captured, fascinated, charmed, or bewitched (ಚಿತ್ತವಿಸೋಹನ Śmd. Dh.). See Śmd. 81. 230; Ch. v. 200; Rśv. 8, 117. — ಮನಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To fascinate, charm or bewitch the mind (Śmd. 24; Ch. v. 16; Cpr. 1, 73; Abh. P. 3, after 75; 5, after 53; 11, 2; Rśv. 6, 5). — ಮನ ತಟ್ಟು. To touch the mind or understanding, to become evident (to a person), to be known (My.). — ಮನದಟ್ಟು. = ಮನ ತಟ್ಟು. ಅವನಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಜನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಿದವು (B. 5, 198). — ಮನದಣಿ. -ತಣಿ. The mind to be satisfied, etc.: to be satisfied in one's mind, etc. (Bp. 29, 17; 60, 62). — ಮನದನ್ನ. -ಅನ್ನ 1. Such a man as (is agreeable to) one's mind, a beloved, dear man (ಕಾದಲ, etc., ಪ್ರಿಯತಮ; Rśv. 11, 134; Śśv. 3, after 35). — ಮನದನ್ನಳ್. -ಅನ್ನಳ್. A beloved, dear woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Śs.; Kk. 30; Cpr. 3, 62; Rśv. 10, after 28; 11, 128. 134). — ಮನದನ್ನೆ. -ಅನ್ನೆ 2. = ಮನದನ್ನಳ್. (ಪ್ರಿಯತಮೆ Śm. 74). — ಮನದರ್. -ತರ್. To take into consideration, to come to a resolution; to assent, etc. (Bh. 1, 8, 71). — ಮನದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To receive with the mind: to receive with pleasure, to accept, to admit and agree to (Abh. P. 9, after 157; 11, after 42; 14, after 171; Rśv. 10, after 15; 13, after 26). ಧೀರರ್ ಇದಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಮನದೆಗೊಳ್ವುದು ಮುದದಿಂ (Bhn. 1). — ಮನದೊಳ್ ಗಿಡು. -ಇಡು. To put into one's mind: to consider and remember (My.; B. 5, 183). — ಮನ ನಡು. The mind to stick or be hindered from proceeding: to be defeated in one's mind (ಸೋಲವಾಚ Ct. I, 47). — ಮನನ್ದಣಿ. -ಂ-ತಣಿ. = ಮನದಣಿ. (Rśv. 1, after 135). — ಮನನ್ದರ್. -ಂ-ತರ್. = ಮನದರ್. (Cpr. 7, 28; 8, 2; Grj. 2, after 106; Rśv. 1, after 78; 7, 15). — ಮನನ್ದೀವ್. -ಂ-ತೀವು. The mind to become full (Grj. 3, after 119). — ಮನಬಜಿಡ. A man of an empty, vain mind (Bh. 2, 1, 40). — ಮನ ಮಗು. (ಮನವಾಗು). One's mind to be counteracted: to be baffled, disappointed or deprived of hope (? Abh. P. 16, after 8). ಕಬಿಲ್ದನೆನ್ನು, ಮನ ಮಿಕ್ಕನುಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Śmd. I, o. r. ಮನವಿಕ್ಕನುಮ್). ಕೊಬಿತು ದೆನೆ ಮನ ಮಿಕ್ಕನುಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Śmd. I, o. rs. ಮನವಿಕ್ಕದನುಮ್, ಪುನವಿಕ್ಕದುದುಮ್). 2, to go beyond or act against (another's) wish (My.). — ಮನ ಮುಟ್ಟು. Till it touches the mind; till the mind is satisfied (My.). — ಮನ ಮುಟ್ಟು. The mind to touch: to apply one's (whole) mind to (Bp. 27, 3; My.). ದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಶೋಧಿಸುವದಜಿನ್ದ ಆತನ ಬಲ ಜ್ಞಾನ ದಯಗಳ ಮಹಿಮೆ ಗೋಚರವಾಗುವದು (B. 4, 59). — ಮನ ಮುಜಿ. The mind to break: inclination (to see, to love, etc.) to disappear (Bh. 8, 3, 28; My.; see Prv. s. ಮನೆ). — ಮನಮ್ಬರ್. -ಂ-ಬರ್. Mind or wish to come or arise: to desire (Rśv. 1, after 135; *cf.* ಮನ ಬನ್ದ ವೊಲು s. ಮನ). — ಮನಮ್ಬಸು. -ಂ-ಪಸು. The mind to be divided: to be at a loss (Cpr. 5, 6). — ಮನವ್ಬಿಡು. -ಂ-ಬಿಡು. To lose heart (Bp. 48, 9). — ಮನಮ್ಬುಗು. -ಂ-ಪುಗು. To enter the intellect: to be perfectly understood (Śmd. 402). 2, to go to the heart. ನೆಟ್ಟಗೆ ಮನಮ್ಬುಗುವ ನುಡಿ (ಹೃದಯಂಗಮ Mr. 85). 3, to be pleasant (Śśv. 2, 61; 3, 11). — ಮನಸೆಪ್ಪಿಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್. To be filled or replete with activity, effort, etc. (ಸಮಗ್ರಚೇಷ್ಟೆ, ಸಮಪ್ರಣಗಚೇಷ್ಟೆ

Śmd. Dh.). — ಮನವಡರು. -ಇಡರು. The mind to enter upon, the mind to engage in or be applied to (Bp. 44, 44). — ಮನವನಿಡು. -ಇಡು. To place the mind on, to apply the mind to; to feel a desire after (Bp. 14, 9; 32, 7). — ಮನವನುಮತಿಸು. -ಇನುಮತಿಸು. To agree or assent to (Bp.50, 51). — ಮನವಱಿ. -ಅಱಿ. The mind or conscience to know. ಮನವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ತನು ತಿಳಿಯದ ನೋವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮನವಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. Knowledge (My.). — ಮನವಲರ್. -ರು. -ಅಲರ್. The mind to bloom: to rejoice (Bp. 28, 48; 39, 7; 53, 21). — ಮನವಲರಿಸು. -ಅಲರಿಸು. To cause the mind to bloom or rejoice (Bp. 42, 14; 47, 59). — ಮನವಾಕ್ಯಾಯ. = ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯ. (Bp. 8, 14). — ಮನವಾರೆ. -ಆರೆ. To the full of one's desire, with one's whole mind (Čpr. 4, 76; Śśv. 2, 49; My.). See Ch. s. ನುಮದ್ದುಗೆಯ್ತ. — ಮನವಿಕಾರ. = ಮನೋವಿಕಾರ. ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿನ್ದ ಹೊಱಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವನುಕ್ಕು (Mr. 75). — ಮನವಿಡು. -ಇಡು. = ಮನವನಿಡು. (Bp. 45, 9; 60, 29; My.). — ಮನವಿಟ್. -ಇಟ್. Courage to sink: to be humbled, to be discouraged, to be dejected (Bp. 8, 52; 44, 19). — ಮನವುಕ್ಕು. -ಉಕ್ಕು. The heart to swell or boil: to be elated; to be enraged; etc. (Bp. 31, 29). — ಮನವೂಡು. -ಊಡು. To incline one's mind towards (Bp. 26, 21; 45, 18). — ಮನವೆಱಗು. -ಎಱಗು. The mind to bow: to make hearty obeisance (Bp. 53, 74). — ಮನವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. The mind to join or be bent upon: to long for, to desire; to apply the (whole) mind to (Bp. 18, 90; 30, 20). — ಮನವೊಲಿ. -ಒಲಿ. The mind to be pleased with or feel pleasure in: to rejoice; to be pleased; to long for (Bp. 28, 7; 34, 38; 37, 54; 43, 18; 44, 60; 47, 39; 48, 16; 58, 23). — ಮನವೊಲಿಸು. -ಒಲಿಸು. To cause the mind to be pleased with or accede to, to persuade; to gain one's favor (My.). — ಮನವೊಸೆ. -ಒಸೆ. = ಮನವೊಲಿ. (Bp. 30, 32; 31, 11; 35, 3 (rep.); 49, 35; 61, 60). — ಮನವೋ. -ಓ. = ಮನವೊಲಿ. (Bp. 41, 20). — ಮನವೋವು. -ಓವು. = ಮನವೋ. (Bp. 58, 15). — ಮನ ಸಲ್. = ಮನಂ ಸಲ್. (Śmd. 200; Bh. 1, 9, 12). — ಮನ ಸೋಲ್. -ಲು. To suffer a mental defeat. ಆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಮನ ಸೋತನು (My.). — ಮನಹಾರಿ. A man deprived of intellect, a fool (Bp. 60, 46).

ಮನಃಕರಣ್ಡಕ manas-karaṇḍaka. The mind looked upon as a basket (Abh. P. 6, after 8).

ಮನಃಕುಮುದಿನಿ manas-kumudini. The mind considered as an assemblage of white water-lilies (Abh. P. 3, after 78).

ಮನಃಪೂರ್ವಕ manas-pûrvaka. With the whole mind or heart; deliberately, designedly (Mhr.; B. 5, 8. 188; My.).

ಮನಃಪ್ರಾಧೀನೆ manas-prâdhīnĕ (*i. e.* pra-adhīnĕ). A woman perfectly subject or subservient (Grj. 3, 10).

ಮನಃಪ್ರಿಯ manas-priya. A beloved, dear man (Grj. 3, 7).

ಮನಃಪ್ರೀಣನ manas-prīṇana. The act of gladdening the heart (Čpr. 7, after 154).

ಮನಃಶಿಲೆ manas-śilĕ. = ಮನೋಪಲ. *Realgar, red arsenic.*

ಮನಃಶುದ್ಧಿ manas-śuddhi. Purity of mind, sincerity, etc. (My., as ಮನಶ್ಶುದ್ಧಿ).

ಮನಃಸಾಕ್ಷಿ manas-sâkshi. = ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ. Mind-witnessing: conscience.

ಮನಕತ (mana-kata, *i. e.* kâyta, burning). Anger; anxiety, grief (Bh. 3, 3, 9; 3, 20, 33).

ಮನನ manana. Thoughtful, careful. 2, reflecting upon; revolving in the mind; thought, intelligence, understanding; knowledge; meditation. (See Prv. s. ಶ್ರವಣ 3; G. 39).

ಮನವರ manavara. Tbh. of ಮನೋಹರ No. 2. (My.).

ಮನವಿ manavĕ. = ಮನುವೆ. A petition, a request, a solicitation (My.; Tĕ. ಮನವಿ, ಮನಿವಿ; T. ಮನ್ನು). —ವನವಿಯರ್ಜ. -ಅರ್ಜ. A written petition (My.).

ಮನಶ್ಚಾತಕ manas-châtaka. The mind looked upon as a châtaka (J. 18, 27).

ಮನಸ್ manas. = ಮನ್ 2, ಮನ 2, ಮನಸು, ಮನಸ್ಸು. Mind, intellect, conscience, will;—the internal organ of perception and cognition; *the mind; the heart.* 2, mind, thought; intention, design, purpose; will, wish; desire, longing after; liking, choice.

ಮನಸಿಜ manasi-ja. Born in the mind or heart: *Kâma.*

ಮನಸಿಜಾನ್ತಕ manasija-antaka. Śiva (Bp. 4, 69; 37, 51).

ಮನಸಿಜಾರಾತಿ manasija-arâti. Śiva (Bp. 26, 42).

ಮನಸಿಜಾರಿ manasija-ari. Śiva (Bp. 2, 43; 55, 31).

ಮನಸಿಶಯ manasi-śaya. Reposing in the heart: *Kâma.*

ಮನಸು manasu. Tbh. of ಮನಸ್. (Bp. 53, 22; My.). ಮನಸಿನನ್ತೆ ಮಹಾದೇವ (Prv.). See Prv. s. ಮನೆ. — ಮನಸಿಗಾಗು. -ಆಗು. To be suitable or fit for one's mind (My.; B. 5, 231). — ಮನಸಿಗೆ ತರು. = ಮನಕೆ ತರು. (B. 3, 14). — ಮನಸಿಗೆ ಬರು. = ಮನಕೆ ಬರ್. (B. 2, 46. 47; 5, 57. 134. 183. 207. 273. 289; My.). ತನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಬನ್ದ ಸ್ತ್ರೀ (ಮನದನ್ನೆಳು G.). — ಮನಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು. To put closely to the mind or heart; to cherish (B. 2, 40). — ಮನಸಿಗೆ ಹತ್ತು. To stick to or remain in the mind (B. 2, 51; My.). — ಮನಸಿಡು. -ಇಡು. To put one's mind or heart, as into any business (B. 5, 207; My.). 2, = ಮನವಿಡು. (My.). — ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To mind, to attend to diligently (B. 5, 145; My.). — ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಬರು. To enter the mind (B. 5, 133. 234; My.). — ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಮಾಡು. To form in one's mind, as a purpose, etc. (B. 5, 207; My.). — ಮನಸಿರು. -ಇರು. Wish, etc. to exist or be. (ನಿನಗೆ) ಮನಸಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರ ಬಹುದು (B. 5, 126; My.). — ಮನಸು ಕರಗು. The heart to melt (B. 5, 162; My.). — ಮನಸು ಕೂಡು. The heart (or hearts) to join or be united (B. 4, 57; My.); opinions to agree (My.). — ಮನಸುಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಗೊಡು. (B. 1, 14; 5, 207). ಮನಸುಗೊಟ್ಟು ನಡಿಸು (G. 534). — ಮನಸು ಬರು. Will, wish, or inclination to arise (My.). — ಮನಸು ಬಿಚ್ಚು. To open or disclose one's mind. ಮನಸು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡು, to speak one's thoughts (B. 4, 57; My.). — ಮನಸು ಮಾಡು. = ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು, q. v. To make up one's mind; to resolve (B. 5, 201). — ಮನಸು ಹತ್ತು. To mind or be attached to. ಆವನ ಮನಸು ವಿದ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಹತ್ತಿತು (B. 5, 185; My.). — ಮನಸು ಹಾಕು. = ಮನಸ್ಸು-. To apply the mind to, to engage in (B. 5, 179. 189. 206). — ಮನಸು ಹೇಸು. The mind to feel disgust or aversion (Bp. 57, 8; My.).

ಮನಸ್ಕ manaska. = ಮನಸ್ at the end of adjective compounds. See Śśv. 4, after 99.

ಮನಸ್ಕತೆ manaskatĕ. The state of having the mind fixed on (Čpr. 1, 34).

ಮನಸ್ಕರಿಸು manas-karisu. To be inclined or disposed, to will (My.).

ಮನಸ್ಕಾರ manas-kâra. *Perfect consciousness, full perception, consciousness of pleasure or pain.*

ಮನಸ್ತಾಪ manas-tâpa. Burning of the mind: mental pain, distress of mind, agony; remorse, regret (ಸಿಗ್ರಹ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 160). See ಕುದಿ; Prv. s. ಸಂಸ್ಥಾನ.

ಮನಸ್ತಾಮರಸ manas-tâmarasa. The mind regarded as a lotus (Čpr. 5, after 6).

ಮನಸ್ವಿ manasvi. Full of mind or sense, intelligent, clever (Sk.). 2, lax, lawless, capricious, fanciful proceedings (Mhr.);—according to one's inclination (My.).

ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ manas-sâkshi. = ಮನಃಸಾಕ್ಷಿ. (My.).

ಮನಸ್ಸು manassu. Tbh. of ಮನಸ್ (Šmd. 107; ಮನ Nn. 77; My.). ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹ (ಕೋಟೆ Nn. 43, o. r. ಮನೋತ್ಸಾಹ). ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಗೋದೀ ರೊಕ್ಕ ಯಾರು ಕೊಡ ಬೇಕು? (Prv.). — ಮನಸ್ಸಾಗು. Wish or appetite to arise (My.). ನನಗೆ ಅನ್ನದ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಾಗ ಬಲ್ಲದು (B. 4, 75). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರು. = ಮನಸಿಗೆ ತರು. (B. 5, 49). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರು. = ಮನಸಿಗೆ ಬರು. (B. 3, 41. 43. 53). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. To put into and keep in one's mind, to remember, etc. (B. 3, 94; 4, 207; My.). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿ. To seize upon the mind, to touch the mind, to be known. ಅದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). 2, to retain in the mind for the sake of retaliation or revenge. ಗೆಳೆಯಾ, ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಎನ್ನಾ ಯೋಗ್ಯವು! ಇದಜೊಳಗೆ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯ ತಕ್ಕ ದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ (B. 3, 95). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತರು. = ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರು. (B. 3, 97; My.). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿ. To catch and retain in one's mind, as a desire (B. 4, 17; My.). — ಮನಸ್ಸು ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಸುಗೊಡು. (B. 2, 1; 3, 69). — ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗಿಸು. To alter the mind (My.). — ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗು. The mind to change or be altered (My.). — ಮನಸ್ಸು ಬರು. = ಮನಸು-. Mind or wish to come or arise: to desire or list (My.). ಮನಸ್ಸು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲಾಗಿರುವದು (ಯದೃಚ್ಛೆ, ಸ್ವೈರತೆ Si. 386). — ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು. = ಮನಸು ಮಾಡು. To form or create a mind or a state of mind in one's self; etc. ನಿಮಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡಿದರೆ ಜೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ತಾಳಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗಿರಿ! (B. 4, 16). — ಮನಸ್ಸು ಹಾಕು. = ಮನಸು ಹಾಕು. (B. 4, 195; 5, 111).

ಮನಾಕ್ manâk. *A little, somewhat, in a small degree.*

ಮನಿತ manita. Thought, etc.; *understood, known.*

ಮನೀಷವಾನ್ manîsha-vân. An intelligent, clever man (ಏ ದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಮನೀಷಿ manîshi. *Thoughtful, intelligent, wise.*

ಮನೀಷಿತ manîshita. Cherished in the mind, wished. (My.).

ಮನೀಷೆ manîshé. *Thought, reflection, intellect, wisdom.*

ಮನು manu. A spell, an incantation, a mantra. 2, a man, mankind. 3, the man par excellence, the father of the human race. 4, a generic name of fourteen successive mythical progenitors and sovereigns of the earth, creating and supporting this world through successive antaras (manvantaras) or long periods of time; the first in order of these Manus is called svâyambhu (*i. e.* son of Brahmâ), and to this first Manu is ascribed *e. g.* the code of Manu. 5, the number 14 (Čh.; ಪದನಾಲ್ಕು Mr. 348). 6, Manu's wife. See Šmd. 152. 175; J. 11, 26. — ಮನುಜೋಳ. N. (Rśv. 13, 100).

ಮನುಜ manu-ja. Manu-born: *a man.*

ಮನುಜತನ manujatana. = ಮನುಜತೆ. — ಮನುಜತನವೆಜ್. = ಮನುಜತೆಜ್. (J. 33, 5).

ಮನುಜತೆ manujaté. = ಮನುಷ್ಯತ್ವ. (Čpr. 4, 91). — ಮನುಜತೆವೆಜ್. -ಪೆಜ್. To get the state of man (Čpr. 7, 22).

ಮನುಜಪತಿ manuja-pati. A king (Bp. 50, 52).

ಮನುಜಮಾಂಸ manuja-mâṁsa. Human flesh (Bp. 24, 9).

ಮನುಜಾವಳಿ manuja-âvali. A row or series of men. 2, a sort of cloth (Bp. 11, 25).

ಮನುಜೆ manu-jé. A woman. (Bh. 1, 10, 18).

ಮನುಜೇನ್ದ್ರ manuja-indra. A king. (Čpr. 5, after 109; Abh. P. 13, 104; J. 26, 55).

ಮನುಮಥ manumatha. Tbh. of ಮನ್ಮಥ. (Bp. 18, 108; 40, 21).

ಮನುಮಥದಲನ manumatha-dalana. Śiva (Bp. 26, 65).

ಮನುವೆ manuvé. = ಮನವೆ. (My.).

ಮನುಷ್ಯ manushya. = ಮನುಸ. *A man, an ordinary mortal.* Feminines ಮನುಷ್ಯಳು (My.), ಮನುಷ್ಯೆ (My.), ಮನುಸಿ.

ಮನುಷ್ಯತ್ವ manushyatva. The state or condition or nature of man or of a man. (My.; B. 5, 235).

ಮನುಷ್ಯಧರ್ಮ manushya-dharma. The law or duty of man; the state or character of man (My.). 2, *Kubéra.*

ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರ manushya-mâtra. A mere man, a common person (My.; B. 4, 16).

ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ manushya-yajña. The sacrifice or act of devotion due to men: hospitality, etc. (G.).

ಮನುಸ manusa. Tbh. of ಮನುಷ್ಯ. (My.).

ಮನುಸಿ manusi. Tbh. of ಮನುಷ್ಯ. A woman (My.).

ಮನುಸ್ಮೃತಿ manu-smṛiti. The code of Manu (My.; G. 562).

ಮನೂತಿ manûti. Assuaging or appeasing words (My.).

ಮನೆ manĕ. (*cf.* Sk. ಮಾನ 1 No. 4 and ವನ No. 2). A habitation, an abode; a house; an apartment, a room (ಆವಾಸ, ಆವಸಥ, ಗೃಹ, ಭವನ, ಕೂಟ, ಮನ್ದಿರ, etc. Hlâ.; ಗೃಹ, ನಿವಸನ, ಮನ್ದಿರ, etc. Mr. 194; ಗೃಹ Nn. 20; ದ್ವಿಜ, ಗೃಹ 36; ಭವನ 51; ಕೋಶ, ಗೃಹ 52; ಧಿಷ್ಣ್ಯ, ಭವನ 59; ಆಗಾರ 62; ಆವಾಸ 68; ಸದನ 84; ನಿವಾಸ 91; ಗೇಹ 133; ಜೌರಿಗೆ ಕೆs.; ಬೀಡಾರ Bhn. 40; ಮನ್ದಿರ, etc. Si. 107; C.; Tu.; M.; T. ಮನೈ; Té. ಮನಿಕ; T., M. ಮನು, to stand fast, be established, persevere; Tĕ. to live, exist; T. ಮನ್ನೈ, ಮನ್ಪೈ, to make, *cf.* ಮಾಡು). ಮನೆಯಂ ಮಾಡಿದಂ (Šmd. 156). ಈ ಮನೆಯತ್ತಲೆ ಸಾರ್! (202). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬಿನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (216). ಸಾಯಿರ ಮನೆಗಳ್ (111). ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟಿರೂ ಮನೆ (ರುಮೆ, ಲವಣಾಕರ); ಮನೆಯ ನೆಲೆ (ಗೃಹಭೂಮಿ, ವಸ್ತು); ಪಂಚಕಾರುಕರು ಕೆಲಸಂಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ, etc.); ಜೊದಲ ಮನೆ (ಜನ್ಮಶಾಲೆ, ಶಿರೋಗೃಹ); ಜೆತ್ತ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟಗೃಹ, ಸೂತಿಕಾಭವನ); ಮನೆಯ ಜೊದಕೆ (ಅಚ್ಚಾದನ, ಎಲಳಿ); ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆ (ಹರ್ಮ್ಯ); ಜಾಣಿಸಿನ ಮನೆ (ಪಾಕಸ್ಥಾನ, etc.); ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ (ಶಯನಸ್ಥಾನ, etc.); ಚಿಟ್ಟುಗರ ಮನೆ (ಆವೇಶನ, ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ); ಸತ್ರದ ಮನೆ (ಸತ್ರಶಾಲೆ, ಪ್ರತಿಶ್ರಯ Hlâ.). ಮನೆಯ ಸಮಾಪದ ಅರವೆ (ಗೃಹಾರಾಮ); ಮನೆಯ ಮುನ್ದಣ ಇಕ್ಕೆಲಂ (ಪ್ರಕ್ಷಾಣ, etc.); ಮನೆಯ ಎಜಕೆ (ಛದಿಸ್, ಪಟಲ); ಮನೆಯೊಳಗಣ (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ, etc.); ರಾಣಿವಾಸದ ಮನೆ (ಶುದ್ಧಾನ್ತ); ಮನೆಯ ಕೆಲದ ಪಾಗಿಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ); ಸೆಜ್ಜಿಯ ಮನೆ (ಕಾರೆ); ಜೆತ್ತ ವಳಿದ್ದ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ); ಚಿಟ್ಟಿಗರ ಮನೆ (ಆವೇಶನ, etc. Nr.). ಮಲಗುವ ಮನೆ (ಗರ್ಭಾಗಾರ, ವಾಸಗೃಹ); ಪುರುಡಿನ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, etc. Si. 108). ಹೊಸ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದೆನು, ಗೃಹಶಾಸ್ತಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ (Dp. 4). ಮನೆ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮನಸು ಕಟ್ಟ ಕೂಡದು.—

ಮನೆ ಕಟ್ಟು ನೋಡು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ನೋಡು!—ಮನೆಯ ದೀಪವೆನ್ನು, ಮುದ್ದಿಪ್ಪರೆ ಗಡ್ಡ ಏಸಿ ಸುಟ್ಟಿತು.—ಬಿಂಕ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡದೇ?—ಮನೆಗೆ ಬಿಂಕ ಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾವೀ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು.—ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮದು, ಗದಿ ಮಾತ್ರ ಮುಟ್ಟ ಬೇಡಿ!—ಮನೆಗೆ ಮಾರಿ, ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿ (or - -, ಪರೋಪಕಾರಿ).—ಮನೆಗೆ ಒನ್ನು ಮುದುಕ, ಒಲೆಗೆ ಒನ್ದು ಕುಣ್ಟೆ.—ಮನೆಗೆ ಬನ್ದರೆ ಮಜ್ಜಗೆ ಕೊಡದಾಕೆ ಹೇಬಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅನ್ನ ನಾಗೆ.—ಮನೆಗೆ ಬನ್ನ ಮರುಳು ಲೇಸು.—ಮನೆ ಬಲ್ಲೆ, ಪಾರಿ ಆಬಿಯೆ.—ಮನೆ ಮಂಗಳಾರ, ಒಲೆ ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು, ಒನ್ದ ಬೀಗರು ಕಮರುತೇಗು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.—ಮನೆಯ ದೀಪವಾದರೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡ ಬಹುದೇ?—ಮನೇ ಮುನ್ನೆ ದಳ್ಳ ಹರಿದರೂ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ.—ಮನೆ ಮುಜಿದರೆ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮನ ಮುಜಿದರೆ ಕಟ್ಟ ಲಾಸ (Prvs.). ಜಾತಿಹೀನರ ಮನೆಯ ಜೋತಿ ತಾಂ ಹೀನವೇ? (Sp.). ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಗೆ ಮಣಿದೀಪಮಾದನ್ತೆ (J. 28, 63). See Bp. 12, 7; 45, 19; 52, 11; 55, 25. 38. 45; 56, 33-37; 60, 36; Dp. 148; J. 11, 6; 28, 45; 29, 32; 31, 31; Si. 107. 109. 111. 224. 419. 424. 445. 446. 453; ಆಡಿಗೆಮನೆ, ಅರಮನೆ, ಉರಿವನೆ, ಒಲ್ವನೆ, ಕುಳಿರ್ವನೆ, ತನರ್ಮನೆ, ತಾಯ್ಮನೆ, ತಾವರೆವನೆ, etc., etc. — ಮನೆಬುರ್ದ. Household-expenses (My.). — ಮನೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To build a house (Dp. 1). — ಮನೆಗದ. -ಕದ. A house-door (Bp. 57, 37). — ಮನೆಗಾಪು. -ಕಾಪು. Watching the house (V. 9, after 69). — ಮನೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Housework (Bp. 27, 39; My.). — ಮನೆದೆಯ್ವ. -ತೆಯ್ವ. House-taxes (My.). — ಮನೆದೇವ. The deity or idol of a house (My.). ಮನೆಯ ದೇವರಿಗಿನ್ದ, ಕೇಳಯ್, ಮನೆಯ ಕುನಕವುತ್ತಮ ವಲ್ಲವೆ? ಮನೆಯ ದೇವರನೊಯ್ಯಿ ಕಳ್ಳನು ಕುನಕನೆಬ್ಬಿಪುದು (Jhs. 42, 12). — ಮನೆದೈವ. = ಮನೆದೇವ. (Bp. 3, 76; 36, 3; 60, 7; My.); the demon of a house (My.). — ಮನೆದೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. A house-maid (Bp. 55, 33). — ಮನೆಬದುಕು. Household-work or affairs;—house-property (My.). — ಮನೆಬಾಡಿಗೆ. House-rent (My.). — ಮನೆಬೇಸಾಯ. One's own agriculture (My.). — ಮನೆ ಮನೆ. rep. (ಪೆr. 8, 99; Bp. 5, 12; 25, 21; 26, 55; 31, 5. 26; 47, 49; Bh. 1, 8, 70; B. 1, 27; 3, 25; 5, 63). ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವ ತೊತ್ತು ಮಾತು ತಾರದೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prv.). — ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. To take up habitation, to settle (My.). ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡವ (ತಿವG. 552). ಮದುವೆಯಾದ ಬಬ್ಬಿಳ ಪುರುಷನು ಬೇಱೆ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹೆಣ್ಡ ತಿಯನ್ನು ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತಾನೆ (B. 5, 292). — ಮನೆ ಮಾಡಿಸು. To cause a house to be built (Bh. 1, 8, 69). — ಮನೆ ಮಾಡು. To build an abode or a house (Bh. 1, 8, 19. 84). — ಮನೆ ಮಾಱು. = ಮನೆ ಮಾಡು. (B. 5, 100. 201). — ಮನೆ ಮಾಱು. reit. (My.; B. 3, 15. 27). — ಮನೆ ಮುಟ್ಟು. So far as the house, to the house (My.). — ಮನೆ ಮುಟ್ಟು. 1. To reach the house (My.). — ಮನೆಮುಟ್ಟು. 2. The furniture or utensils of a house (Abh. P. 11, 152; My.). — ಮನೆಮುಱುಕ. A man who ruins a house (My.). — ಮನೆಮುಱುಕತನ. Ruining a house (My.). — ಮನೆಯಜಮಾನ. The master of a house (My.; B. 5, 295). Feminine ಮನೆಯಜಮಾನಳು (B. 5, 295; My.) or ಮನೆಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ (My.). — ಮನೆಯಜಮಾನಿ. The mistress of a house (My.). ಆನ್ಯರಲಿ ಜಸಿಸಿರ್ದ ಅಂಗನೆಯ ಕರ ತನ್ನು, ತನ್ನ ಮನೆಗವಳ ಯಜಮಾನಿಯೆನಿಸಿ (Dp. 1). — ಮನೆಯರ್.= ಮನೆಯವರ್. (Bp. 48, 18). — ಮನೆಯವ. -ಅವ. A man belonging to a house (Râm. 3, 2, 15; My.). ಮನೆಯವಳು, a woman belonging to a house;—the mistress of a house (in the husband's language, My.). ಮನೆಯವರು, people belonging to a house;—the master of a house (in the wife's language, My.). — ಮನೆಯಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. A son-in-law who lives and works in the house of his wife's parents (J. 8, 25; 9, 2; My.). — ಮನೆಯಳಿಯತನ. -ಅಳಿಯತನ. The state of being a ಮನೆಯಳಿಯ (J. 27, 8). — ಮನೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಮನೆಯವಳು. See Sp. s. ಉಂಕೆ. — ಮನೆಯಾಳು. -ಆಳು. A domestic servant (My.). — ಮನೆವರಸೆ. A house-series: something that belongs to a house or family as hereditary, as a quality, etc. (My.). — ಮನೆವಾಗಿಲ್. -ಬಾಗಿಲ್. A house-door (ದ್ವಾರ, etc. Mr. 199). — ಮನೆವಾರ್ತೆ. House-business, management of domestic affairs (Abhâ. 1, 29; 2, 6. 12; J. 5, 27; 10, 24; My.). ಮನೆವಾರ್ತೆಯೊಳಿರ್ಪನು (ಅಧ್ಯಾಗಾರಿಕ, ಕುಟುಮ್ಬವ್ಯಾವೃತ Hlâ.). ಮನೆವಾರ್ತೆಯುಳ್ಳವಂ (ಕುಟುಮ್ಬವ್ಯಾವೃತ Mr. 233). ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪ್ಪಗೆ ಯಾಕೆ ಇಪ್ಪರು ಹೆಣ್ಣರು? (Prv.). See Śâstrasâra s. ಎಸಳ್. — ಮನೆವೆಗ್ಗಡೆ. -ಪೆಗ್ಗಡೆ. The superintendent of a house (ಆನ್ತರ್ಯಂಶಿಕ Hlâ.). — ಮನೆವೆಣ್ಣತಿ.-ಹೆಣ್ಣತಿ. The mistress of a house (Bp. 40, 46). — ಮನೆಹಿಸರು. The good name that, from old times, is connected with a house (My.). — ಮನೆಹೊಱೆ. Out of the house, out-door (Bp. 48, 25).

ಮನೆತನ manĕtana. = ಮನ್ತನ. **Family, household-life** (My.; B. 2, 20. 41). **2,** race, family (My.; B. 5, 57). ಮನೆತನದ ಮಾತು (ಗಿರಾಗತಿG.). — ಮನೆತನ ಮಾಡು. To keep house, to support a family (My.). ಮನೆತನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಣವಿಲ್ಲ (B. 5, 289). — ಮನೆತನದವ. -ಅವ. A householder, a worthy man (B. 3, 33); a man belonging to the family (My.).

ಮನೆತನಸ್ತ manĕtana-sta. A householder, a worthy, honourable man (My.).

ಮನೋಗತ manas-gata. Existing in the mind; notion; wish. (My.).

ಮನೋಗತಿ manas-gati. Heart's course: the heart's desire (Bp. 40, 17);—the speed of thought (Mhr.).

ಮನೋಗದ manas-gada. Mental disease: grief, sorrow (V. 9, 117; Śkv. 4, 113).

ಮನೋಗಮ manas-agama. Being disagreeable or disgustful to the mind (as a ನವ-ಆಜ, Rśv. 6, after 17).

ಮನೋಗಮನ manas-gamana. Having the speed of thought (as a horse, Rśv. 6, after 17).

ಮನೋಗುಪ್ತೆ manas-guptĕ. *Red arsenic.*

ಮನೋಜ manas-ja. Kâma; love (ಆತ್ಮಜ, ಕಾಮ Nn. 48; ಅಜ Mr. 524; see Śmd. 117; Kâvy. V, 69; Ćpr. 6, after 64).

ಮನೋಜಭಂಜನ manôja-bhañjana. Śiva (Bp. 25, 34).

ಮನೋಜಯ manas-jaya. Conquering the mind or one's desires;—pleasing, agreeable (Rśv. 13, 59; My.).

ಮನೋಜವ manas-java. Swift as thought;—quick in thought or apprehension. **2,** *fatherly, paternal, parental.*

ಮನೋಜವೀರ manôja-vîra. The hero Kâma (Śmd. 117).

ಮನೋಜ್ಞ manas-jña. *Agreeable to the mind, pleasing, lovely, beautiful, charming.* 2, a wise man (ಸುರಭಿ, ಜ್ಞಾನಿ Nn. 30, o. r. ಜ್ಞಾನ; ಲಕ್ಷಿ, ಬಲ್ಲವನು Nn. 145, o. r. ಎಲ್ಲವಂ ಬಲ್ಲವನು; ಲಕ್ಷಿ Mr. 528).

ಮನೋಜ್ಞತರ manôjña-tara. Uncommonly pleasing (Śśv. 1, after 81; 2, after 42).

ಮನೋಜ್ಞಾನಿ manas-jñâni. A man who knows the mind or heart;—Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ Nn. 22, one MS. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿ).

ಮನೋಜ್ಞೆ manas-jñĕ. A pleasing woman;—a princess. 3, a wise woman (ವಾಮೆ, ಜಾನಿ, o. r. ಜ್ಞಾನಿ Nn. 24).

ಮನೋತ್ಸಾಹ manas-utsâha. Mental elation or joy (ಕೋಟಿ, ಮನದ ಉತ್ಸವ Nn. 43, o. r. ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹ); pleasure, will (Mhr.).

ಮನೋದತ್ತ manas-datta. Given by the mind: given up in thought, mentally devoted. (R.).

ಮನೋದುಃಖ manas-duḥkha. *Heart-ache, pain or anguish of mind, mental affliction.*

ಮನೋದೃಢ manas-dṛiḍha. Firm in mind;—firmness or steadiness of mind (My.).

ಮನೋಧರ್ಮ manas-dharma. A passion or affection of the heart; as love, anger, etc.;—a faculty of the mind, as thought, memory, etc.; any property of the heart or mind (Mhr.; see Čpr. 4, 39; My. = ಮನೋವೃತ್ತಿ).

ಮನೋನಿಗ್ರಹ manas-nigraha. Restraining and governing the mind (ಸಂಯಮ Čb.).

ಮನೋನಿರೋಧ manas-nirôdha. Checking, restraining or hindering the mind. See ಕಟ್ಟುವಡೆ.

ಮನೋಪಲ manas-upala. = ಮನಃಶಿಲೆ (used also for painting the face, Abh. P. 9, 119).

ಮನೋಭವ manas-bhava. *Kâma.*

ಮನೋಮ್ಬುಜ manas-ambuja. The mind looked upon as a lotus (Rśv. 13, 104).

ಮನೋರಂಜಕ manas-rañjaka. Pleasing, lovely (B. 3, 52; My.).

ಮನೋರಂಜನ manas-rañjana. The act of pleasing the mind, pleasantness. 2, diversion, sport (Mhr.). (Čh. v. 232; B. 5, 231).

ಮನೋರಂಜನಿ manas-rañjani. N. of a plant bearing yellow flowers that yield all sorts of fragrance according to one's pleasure (My.).

ಮನೋರಥ manas-ratha. Vehicle of the mind: *a wish, a desire, a purpose* (ಸಹ್ಯ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆ Nn. 101; ಆತುರದ ಬಯಕೆ Mr. 329). 2, *a desired object.*

ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿ manôratha-siddhi. The fulfilment of a wish. (Śśv. 5, 53; My.).

ಮನೋರಮ manas-rama. *Gratifying the mind, attractive, pleasing, agreeable, charming, beautiful.*

ಮನೋರಾಗ manas-râga. Mental affection: desire, etc. (Čpr. 3, after 66).

ಮನೋರೋಗ manas-rôga. = ಮನೋರೋಗದ. ಮನೋರೋಗಕ್ಕೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ.—ಮನೋರೋಗಕ್ಕೆ ಮರಣವೇ ಮದ್ದು (Prvs.).

ಮನೋಲತೆ manas-latĕ. The mind considered as a creeper (Čpr. 1, after 94; 3, 68).

ಮನೋಲೇಖನ manas-lêkhana. Heart-scratch: heart-sorrow, anxiety or regret for any absent object (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ರಣರಣಿಕೆ, ವಿರಹ, ರತಿ, ಹೃತ್ಕಮ್ಪ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಮನೋವರ manas-vara. N. of a lake (Čpr. 5, after 40).

ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯ manas-vâk-kâya. = ಮನವಾಕ್ಕಾಯ. Mind, word and body (Bp. 12, 31; 49, 37; My.).

ಮನೋವಿಕಲ್ಪ manas-vikalpa. An option, desire, etc. of the mind (ಜ್ಞೇಯ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪ Nn. 137).

ಮನೋವಿಕಾರ manas-vikâra. Change of mind or feeling: passion or emotion of the mind, bewilderment, etc. (Bp. 40, 26; B. 3, 34; My.).

ಮನೋವಿಕಾಸ manas-vikâsa. Mind-blooming: mental joy (Abh. P. 11, 87; Bp. 58, 68).

ಮನೋವಿಕೃತಿ manas-vikṛiti. = ಮನೋವಿಕಾರ. (Kâvy. III, 3, B, 57).

ಮನೋವೃತ್ತಿ manas-vṛitti. State or frame of mind, disposition, temper. 2, operation of the mind, activity of spirit, volition, fancy. See Śmd. 45; Si. 73.

ಮನೋವೇಗ manas-vêga. The speed of thought. (My.).

ಮನೋವ್ಯಥೆ manas-vyathĕ. Mental pain, anxiety of mind, anguish. (My.).

ಮನೋವೈಕಲ್ಯ manas-vaikalya. Dejection or perturbation of mind, etc. See ಕಳವಳಿಸು.

ಮನೋವ್ಯಾಧಿ manas-vyâdhi. = ಮನೋರೋಗ. (My.).

ಮನೋವ್ಯಾಪಾರ manas-vyâpâra. Mental operation (My.; B. 4, 24).

ಮನೋಸಾಕ್ಷಿ manas-asâkshi. A man who is devoid of a witness of the mind or of conscience.

ಮನೋಹತ manas-hata. Wounded at heart, *disappointed.*

ಮನೋಹರ manas-hara. = ಮನವರ. Heart-stealing, heart-enrapturing, *captivating, attractive, delightful, charming, pleasing, beautiful* (ವಾಮ, ಒಳ್ಳಿತು Nn. 24; ವನ್ದನ, ನಿರ್ಮಲ 87; ಬೆಡಂಗು Ks.; ಕಣ್ಗೆ ವನ್ದು Kk. 55). 2, batter of flour of rice, pulse, etc. made to run, in the form of drops, into boiling ghee, when jaggory is added and balls are formed (My.).

ಮನೋಹರವಾಚಿ manôhara-vâči. A word that expresses beauty, etc. (Śm. 55; Kk. 18).

ಮನೋಹಾರಿ manas-hâri. = ಮನೋಹರ. 2, an unfaithful or inconstant woman. (Kâvy. IV, 1, 9).

ಮನೋಹ್ವೆ manôhvĕ. *Red arsenic.*

ಮನ್ತ manta. 1. Tbh. of ಮನ್ಥ (Śmd. 338). A churning-stick (ಕಡಿಗೋಲ್ 338). 2, the upper part of curds (ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ 338).

ಮನ್ತ manta. 2. Tbh. of ಮತ್ 1 (Śmd. 108).

ಮನ್ತಣ mantaṇa. Tbh. of ಮನ್ತ್ರಣ. Secrecy; a solitary, private place, a place of retirement (ಏಕಾನ್ತ Čt. II, 64; Śm. 66; Tĕ. ಮನ್ತನ); a secret consultation (Grj. 2, after 106; Tĕ.); an assemblage of councillors (? Grj. 10, after 79). — ಮನ್ತಣಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take counsel, to consult (Rśv. 5, after 19). — ಮನ್ತಣಮಿರ್. -ಇರ್. To consult or concert together; to deliberate (Abh. P. 9, 8; 9, after 191; 14, after 81). — ಮನ್ತಣಮ್ಬುಡಿ. -ಂ-ಪಡಿ. = ಮನ್ತಣಂಗೊಳ್. (Rśv. 8, after 5).

ಮನ್ತಣಿಗಾರ್ತಿ mantaṇa-gâṛti. A woman of retiring habits (ಪಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ, ಏಕಾನ್ತದವಳ್ Ks.).

ಮನ್ತಣಿಕಾಲೆ mantaṇa-śâlĕ. A consultation-room (Śśv. 3, after 35).

ಮನ್ತನಿ mantaṇi. Tbh. of ಮನ್ತ್ರಿಸಿ (Śmd. 338. 364). An earthen pot used for churning; a churn (ಕಡೆವ ಮಡಕೆಯುಂ ಗುಡುವನಮುಂ Śmd. 338; ಮನ್ಥನಿ Hlâ.; ಗರ್ಗರಿ Mr. 210).

ಮನ್ತನ mantana. = ಮನೆತನ. ಮುನ್ತಾನ. (My.).

ಮನ್ತರ mantara. Tbh. of ಮನ್ತ್ರ. (My.). ತನ್ತ್ರರವಿದ್ದ ವನಿಗೆ ಮನ್ತರ ಬೇಡ (Prv.).

ಮನ್ತಾನ mantâna. = ಮೆನ್ತನ. (My.).

ಮನ್ತು mantu. 1. *A fault, an offence, a transgression.*

ಮನ್ತು mantu. 2. Tbh. of ಮನ್ಥಿ (Śmd. 365).

ಮನ್ತು mantu. 3. Tbh. of ಮನ್ಥ. Churning. 2, a churning-stick (My.). — ಮನ್ತುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A churning-stick (V. 9, 39).

ಮನ್ತುರ mantura. Tbh. of ಮನ್ತ್ರ (Śmd. 336 Mḍb.).

ಮನ್ತ್ರ mantra. = ಮನ್ತರ, ಮನ್ತುರ. Instrument of thought: *a vedic verse or text of prayer or adoration addressed to a deity or deities.* 2, a formula dedicated to any particular deity (see *e. g.* ಆಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ). 3, *a magical formula, an incantation, a charm, a spell.* 4, *consulting or concerting together, secret consultation; counsel, advice; secret plan, secret.* ಮನ್ತ್ರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ತನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. —ಮನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾಏನ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ನೆತ್ತರುಕುರು.

ಮನ್ತ್ರಕ್ಷಾತ್ರ mantra-kshâtra. Counsel-rulership. — ಮನ್ತ್ರ ಕ್ಷಾತ್ರವಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. A man who wears the distinguishing mark of counsel-rulership: a king's minister (ರಾಜಪ್ರಕೃತಿ Mr. 267).

ಮನ್ತ್ರಗಾಱ mantra-gâṛa. An enchanter, a magician, a conjurer (My.).

ಮನ್ತ್ರಜ್ಞ mantra-jña. A counsellor, an adviser. 2, a learned Brâhmaṇa, a priest. 3, a secret agent, a spy (ಸಿಯೋಗಿ Mr. 268).

ಮನ್ತ್ರಣ mantraṇa. = ಮನ್ತಣ. Consulting, consultation; counselling or consulting in private.

ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ mantra-tantra. Spells and devices (Bp. 46, 27. 32; 50, 78; see ದುರ್-). ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರಗಳು (ಪ್ರತಿಕಾರ Mr. 391).

ಮನ್ತ್ರನಾಯಕೆ mantra-nâyaki. The mistress of (all) sacred texts (J. 15, 25).

ಮನ್ತ್ರಭಿನ್ನ mantra-bhinna. = ಮನ್ತ್ರಭೇದ No. 1. (J. 29, 27).

ಮನ್ತ್ರಭೇದ mantra-bhêda. Breach of counsel, betrayal of counsel or of a concerted plan. (My.). 2, a particular magical incantation. (My.).

ಮನ್ತ್ರಯನ್ತ್ರ mantra-yantra. The apparatus of spells; spells and amulets (Bp. 52, 21).

ಮನ್ತ್ರಲಕ್ಷ mantra-laksha. A man who regards (Śiva's) mantras; N. (Rśv. 4, 58; 13, after 95).

ಮನ್ತ್ರವಾದಿ mantra-vâdi. A reciter of vedic and particular mantras (Bp. 9, 45). 2, a magician, a conjurer (My.).

ಮನ್ತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃತ್ mantra-vyâkhyâ-kṛit. *A person who explains the vedic mantras.*

ಮನ್ತ್ರಶಕ್ತಿ mantra-śakti. Power derived from counsel (My.). 2, the power of incantations (My.).

ಮನ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ mantra-śâstra. Magic science (My.).

ಮನ್ತ್ರಸಿದ್ಧಿ mantra-siddhi. The accomplishment or operation of a spell. (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷತೆ mantra-akshatĕ. Akshatĕ consecrated through the recitation over it of mantras (J. 2, 14; My.).

ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷರ mantra-akshara. The letters or syllables of a mantra (Abh. P. 3, 127).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚಕ mantra-âlôchaka. A councillor (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನ mantra-âlôchana. Private consultation or advice (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಏಕಾನ್ತ Nn. 91).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನಸಭೆ mantrâlôchana-sabhĕ. A council (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ mantra-astra. A weapon consecrated through the recitation over it of mantras (J. 4, 38).

ಮನ್ತ್ರಿ mantri. = ಮನ್ತ್ರ 2. Knowing vedic texts;—knowing incantations, a conjurer. 2, clever in counsel: *a king's councillor, a minister* (ಏಶ್ವಕರ್ಮ Nn. 40; Mr. 520). See ಆಪ್ಪಾದತಶ್ರಫಾನ. ಮನ್ತ್ರಿ ಆರಾಜ್ಞನಕ್ಕೆ, ತನ್ತ್ರಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ.—ಮನ್ತ್ರಿಯ ಮನೆ ಹಾದು, ತನ್ತ್ರಿಯ ಕುಲ ಹಾದು (Prvs.).

ಮನ್ತ್ರಿಕ mantrika. A magician (Ŏpr. 7, 53).

ಮನ್ತ್ರಿತನ mantritana. The office or vocation of a councillor or minister (Bp. 5, 6; My.).

ಮನ್ತ್ರಿತ್ವ mantritva. = ಮನ್ತ್ರಿತನ. (My.).

ಮನ್ತ್ರಿಪ mantri-pa. A prime minister (Kk. 101).

ಮನ್ತ್ರಿಸು mantrisu. To counsel, to advice. 2, to consecrate with vedic texts. ಮನ್ತ್ರಿಸಿದ ಪಶು (ಉಪಾಕೃತ Hlâ.). 3, to enchant with spells or charms (Bh. 8, 27, 22; ಕೆಸೆv. 4, 54). 4, to utter incantations or charms (Bp. 46, 23; 49, 29; 50, 28; My.). ಮನ್ತ್ರಿಸಿದರೆ ಮಾಏನ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prv.). See ಆಭಿ-.

ಮನ್ಥ mantha. = ಮನ್ತ 1, ಮನ್ತು 3. Stirring round, churning; shaking about, agitating; kindling fire by friction. 2, *a churning-stick.* 3, a drink in which other ingredients are mixed by stirring, parched barley-meal stirred round in milk. 4, a disease of the eye, cataract, excretion of rheum. See ಅಗ್ನಿ-, ನಿರ್-.

ಮನ್ಥದಣ್ಡಿ mantha-daṇḍa. A churning-stick. See ಪೊಸೆ.

ಮನ್ಥದಣ್ಡಿಕೆ mantha-daṇḍaka. *A churning-stick.*

ಮನ್ಥನ manthana. Shaking about, agitating; churning (J. 2, 9); kindling fire by friction. ಮನ್ಥನದಿನ್ದ ಬಾರದ ಬೆಣ್ಣೆ ಕನ್ಥೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಮನ್ಥನಿ manthani. = ಮನ್ತಣಿ. *An earthen pot used for churning, a churn,* a vessel for butter.

ಮನ್ಥರ manthara. *Slow, lazy, languid, inert, dull* (ಸೊಮ್ಬು Hlâ.).

ಮನ್ಥಾನ manthâna. *A churning-stick.*

ಮನ್ಥಿ manthi. A churning-stick (ಮನ್ಥಾನ Mr. 183).

ಮನ್ಥಿಕ manthika. = ಮನ್ಥಿ, etc. A common vegetable plant, fenugreek, Trigonella foenum graecum Lin. (ಮೆನ್ತೆಯ Mr. 138).

ಮನ್ಥೆ manthĕ. = ಮನ್ಥಿಕ, ಪಿನ್ತೆ, ಮೆನ್ತೆಯ, ಮೆನ್ಯ, (ಮೆನ್ಥಿಯ), ಮೇಥಿಕೆ, ಮೇಥಿನಿ. Trigonella foenum graecum Lin. (Sk.).

ಮನ್ಥೋದಧಿ mantha-udadhi. Churning-sea: the sea of milk (ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ G.).

ಮನ್ದ manda. *Slow, inert, idle, lazy, indolent, phlegmatic, apathetic.* 2, *dull, heavy, stupid, silly, foolish, self-willed* (see s. ನೀಲ). 3, *little; dim,* as the sight; *faint,* as light, etc.; *mild,* as a smile; *low,* as a tone; *gentle,* as a breeze; *feeble,* as the digestive faculty;—dyspepsy, indigestion (My.);—thick, as a cloth, a plank, a wall, paper, etc. (My.); thick, transparent only to some extent, as water (also when not turbid, My.); thick, as curds, etc. (My.);—bad, evil, wicked, vile. 4, *unhappy, unlucky.* 5, *a species of the elephant.* 6, the planet Saturn (Mr. 38). See Prv. s. ಮನ್ದಿ 1.

ಮನ್ದಕಾರಿ manda-kâri. Causing indigestion (My.).

ಮನ್ದಕಾಲಿ manda-kâli. The potherb Basella rubra (ಪೋತಕ, ಬಸಲೆ Mr. 148).

ಮನ್ದಗತಿ manda-gati. Having a slow motion;—a woman who walks slowly (Ch. v. 332);—a slow walk (J. 18, 34).

ಮನ್ದಗಮನ manda-gamana. Who or what goes slowly; slow motion. — ಮನ್ದಗಮನೆ. A woman that walks slowly (J. 18, 28). ಮನ್ದಗಮನೆಗೆ ಮನ್ದಹಾಸ ಚನ್ದ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ ಚನ್ದ (Prv.).

ಮನ್ದಗಾಮಿ manda-gâmi. *Going or marching slowly.*

ಮನ್ದಜ manda-ja. A lotus (Bhâgavata 10, 10, 47; My.).

ಮನ್ದಜಾಸನ mandaja-âsana. Brahmâ (Bhâgavata 10, 13, 44).

ಮನ್ದಜ್ವರ manda-jvara. Fever arising from indigestion (My.).

ಮನ್ದತ್ವ mandatva. Slowness, etc. 2, dulness, stupidity, etc. ಅನ್ದ ಚನ್ದ ನೋಡಿದರೆ ಮನ್ದತ್ವ ಹೋಗುವದೇ? — ತುಙ್ ಇದ್ದವಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಮಬಿ ಇದ್ದವಗೆ ಮನ್ದತ್ವ ಇಲ್ಲ. — ಚನ್ದ ವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮನ್ದತ್ವ ವಿರ ಬಾರದು (Prvs.).

ಮನ್ದನೆ mandanĕ. Apathy (Râm. 6, 39, 6).

ಮನ್ದಸವನ manda-pavana. = ಮನ್ದಾನಿಲ. (V. 11, after 42).

ಮನ್ದಬುದ್ಧಿ manda-buddhi. *Slow-witted, stupid* (ಕುಣ್ಡ Hlâ.); stupidity. ಮನ್ದಬುದ್ಧಿಯವನಾದರೂ ಸನ್ದ ಪ್ರಾಯವಬಿಯನೇ? (Prv.).

ಮನ್ದಭಾಗ್ಯ manda-bhâgya. Adverse fortune, misfortune; an unlucky man. ಅನ್ದಕನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಇಲ್ಲ, ಮನ್ದಭಾಗ್ಯನಿಗೆ ದರಿದ್ರ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಮನ್ದಮತಿ manda-mati. Dull-witted, stupid; dullness, stupidity (My.).

ಮನ್ದಮಾರುತ manda-mâruta. = ಮನ್ದಾನಿಲ. (Čpr. 1, 105; Śśv. 1, 53).

ಮನ್ದಯಾನ manda-yâna. Slow motion (Čpr. 7, 77).

ಮನ್ದಯಾನೆ manda-yânĕ. A woman of slow gait (Grj. 3, after 91).

ಮನ್ದಯಿಸು mandayisu. = ಮನ್ದವಿಸು, ಮನ್ದೈಸು (ಮನ್ದಯ್ಸು) q. v. To thicken, to coagulate into a thick mass (Bp. 56, 52), etc. (ಸಾನ್ದ್ರತ್ವ Śmd. Dh.).

ಮನ್ದರ mandara. N. of a mountain which served the gods and asuras for a churning-stick at the churning of the ocean for the recovery of the amṛita, etc. lost during the deluge. ಎಳೆಯ ತಿಕುವಿನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮನ್ದರಗಿರಿಯನ್ ಇಡುಹಿದನ್ತಣುರೂಪವಾದೆನ್ನ ಮೇಲೆ ನಲಿನಜಾಣ್ಡದ ತೋರದೀ ಭವದ ಹೊಪ್ಯನ್ ಇಡಲ್ ಉದುವೆನೆನ್ತ್ತಕಟಳಟ! (Sarpabhûshaṇapada in B. 5, 321). 2, heaven (svarga). 3, large, bulky; — thick, dense, firm.

ಮನ್ದರಧರ mandara-dhara. The mandara-bearer: Vishṇu who in the form of a tortoise sustained the mandara on his back at the churning of the ocean. 2, a class of metrical feet (Čh.).

ಮನ್ದರಶೈಲ mandara-śaila. = ಮನ್ದರ No. 1. (Śmd. 266).

ಮನ್ದರಾಚಲ mandara-ačala. = ಮನ್ದರಶೈಲ. (Bh. 8, 27, 22).

ಮನ್ದಲಿಗೆ mandaligĕ. = ಮನ್ದ್ಲಿಗೆ. A grass-mat (My.).

ಮನ್ದವಿಸು mandavisu. = ಮನ್ದಯಿಸು, etc. To be thick-set, etc. (Râm. 3, 3, 20).

ಮನ್ದಸ್ಮಿತ manda-smita. A smile, a gentle laugh. — ಮನ್ದಸ್ಮಿತೆ, a woman who has smiles (J. 6, 29).

ಮನ್ದಹಾಸ manda-hâsa. = ಮನ್ದಸ್ಮಿತ. (Bp. 23, 7; 27, 14; J. 18, 28). ಮನ್ದಗಮನಸಿಗೆ ಮನ್ದಹಾಸ ಚನ್ದ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ ಚನ್ದ (Prv.).

ಮನ್ದಾಕಿನಿ mandâkini. *The heavenly Ganges, the river of heaven* (ದಾವ್ಯೈಡ್ Čt. II, 10); — *the river Ganges.*

ಮನ್ದಾಕ್ರಾನ್ತ manda-âkrânta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮನ್ದಾಕ್ಷ manda-aksha. Weak-eyed. 2, *bashfulness, sense of shame.*

ಮನ್ದಾಗ್ನಿ manda-agni. Weakness of digestion, apepsy (ಅರುಚಿ Mr. 387).

ಮನ್ದಾನಿಲ manda-anila. A gentle breeze (ಅರಯ್ದು ಬಹ ಗಾಳಿ Mr. 50; Čpr. 1, 86; J. 30, 39). 2, N. of a metre (Čh.).

ಮನ್ದಾನೆ manda-ânĕ4. Thick. ಮನ್ದಾನೆಸೀರು, -ಮೊಸರು, -ಅಮ್ಬಲಿ, -ಒಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಮನ್ದಾರ mandâra. *The coral tree, Erythrina indica* Lam.; *one of the five trees in heaven* (= ಪಾರಿಜಾತಕ). 2, *a white variety of swallow-wort, Calotropis gigantea* R. Br. See ಕೆಮ್ಪು-, ಬಿಳೇ-.

ಮನ್ದಾಸನ mandâsana. A wooden chest for putting idols in (My.; Tĕ., also ಮನ್ದಸ, ಮನ್ದಾಸ; ಪಿಟಿಕ, ಪೇಟಿಕ, etc. Si. 344).

ಮನ್ದಿ mandi. 1. (fr. ಮನುಂ?). = ಮನ್ದೆ 2. Persons, people (My.; Tĕ.). ಮನ್ದಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಮನ್ದಿ ಪ್ರಧಾನರು (ತೀರ್ಥ, ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್ Nn. 48). ಒಹು ಮನ್ದಿ (Si. 55. 389); ಅನೇಕ ಮನ್ದಿ (348). ಆರು ಹಿತವರು ನಿನಗೆ ಮೂಱು ಮನ್ದಿಗಳೊಳಗೆ? (Dp. 1, 1). ಮನ್ದಿಯನ್ನು ಕಾಡುವನ (G. 34). ಮನ್ದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಣವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 1, 4). ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ದಿ (1, 16). ಸಾವಿರ ಮನ್ದಿ (2, 23). ಒಳ್ಳೇ ಮನ್ದಿಯ ಸಪಡಾಸ ಮಾಡಿ (2, 25). ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಮಕ್ಕಳು (2, 30). ಆತನಿಗೆ ಮೂಱು ಮನ್ದಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು (3, 14). ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಹೆಂಗಸರು, ನಾಲ್ಕು ಮನ್ದಿ ಗಣ್ಡಸರು (5, 283). ಮನ್ದಿಯುಳ್ಳವನು ಮನ್ದನಾದರೆ ಕುನ್ದು ಬರೋದು ತಪ್ಪದು. — ಮನ್ದಿ ಹೇಬಿದರೆನ್ದು, ಹನ್ದಿ ತಿನ್ನ ಬಹುದೇ? (Prvs.). See Bp. 5, 38; 32, 26; 44, 69; 61, 23. 28; Rây. 13, after 95; J. 4, 14; Si. 43. 238; B. 2, 2. 32; 4, 137. 157; 5, 263. 284.

ಮನ್ದಿ mandi. 2. = ಮನ್ದೆ 1, No. 2. See ತುಙು-.

ಮನ್ದಿರ mandira. *A habitation, a house* (ಮನೆ Nn. 46. 80). 2, *a town.* — ಮನ್ದಿರನ್ಬೆಗು. -ಂ-ಪೊಗು. To enter a house, etc. (Č. Bp. 47, 15).

ಮನ್ದಿವಾಳ mandivâḷa. = ಮನ್ದೆವಾಳ. Over familiarity leading to insolence, impertinence, arrogance (Bp. 26, 57; Bh. 4, 3, 26; Tĕ. ಮನ್ದೆಮೀಲ). ಹರಯೊಳ್ ನಾರದ ಮನ್ದಿವಾಳದಿ ಮಹಾತಾಪಂಗಳಂ ತಾಳನೇ? (Śś. 63).

ಮನ್ದೀಭೂತ mandî-bhûta. Dull, stupid. (Čpr. 4, after 14).

ಮನ್ದು mandu. A settlement or a hamlet of the Tödas on the nîlagiri.

ಮನ್ದುರ mandura. = ಮನ್ದುಕೆ. (ಬಾಜಗಳ ಲಾಯ Mr. 193).

ಮನ್ದುರಿಗ mandura-iga. (Kâvy. I, 4, 2; Śmd. 233 as ಮಾನ್ದರಿಗ). A groom.

ಮನ್ದುರೆ mandurĕ. *A stable for horses.*

ಮನ್ದೆ mandĕ. 1. = ಮನ್ದಿ 2. A flock of sheep or goats, a herd of cattle or buffaloes (My.; Tĕ.; T. ಮನ್ದೈ). ಒಹುಕಾಲದಿನ್ದ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಗೋವುಗಳ ಹಿಣ್ಡು ಮನ್ದೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಡೆ (ಗೋಷ್ಠೀನ Si. 104). ಆಳಕುಮನ್ದೆ (ಸಮಜ, ಪಶುಗಳ ಹಿಣ್ಡು 180). ಹಸುವುಗಳ ಮನ್ದೆ (ಗೋಕುಲ, ಗೋಧನ, ಗೋವ್ರಜ, ಆಳಕ ಹಿಣ್ಡು 318). See ತುಙುಮನ್ದೆ. **2,** an open place (in the jungle or near a village) where a flock or herd stands; a pen, a fold (Bp. 58, 22; My.). ತುಙುವಿನ ಮನ್ದೆ (ವ್ರಜ, ಗೋಕುಲ, ಗೋಪ್ರ

Hlā.).—ಕುಡಿಬನ ಮನ್ದೆ ತೋಳ ಕಾದ ಹಾಗೆ.—ಮನ್ದೇ ಬದಿಗೆ ತೋಳ ಬನ್ದರಿ ತನ್ದೇ ಬದಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದ (Prvs.).

ಮನ್ದೆ mandĕ. 2. = ಮನ್ದಿ 1. (Bh. 4, 4, 59). ತಿನ್ದರೆ ದಕ್ಕದು ಮನ್ದೇ ಹಣ (Prv.).

ಮನ್ದೆವಾಳ mandĕvāḷa. = ಮನ್ದಿವಾಳ. (Grj. 2, after 106).

ಮನ್ದೇಹ mandêha. A kind of râkshasa (enemy of the sun, Rśv. 1, 31).

ಮನ್ದೈಸಿಕ mandaysita. The state of being thickened, etc. (ತೆಲ್ಲಯ್ಸಿತು Kk. 56; Śm. 49).

ಮನ್ದೈಸು mandaysu. ಮನ್ದಯ್ಸು. = ಮನ್ದಯಿಸು. To thicken, to coagulate into a thick mass (Rśv. 5, after 120); to form a mass (Grj. 9, 7); to become clustered together, to unite in a mass (Abh. P. 13, 45; Grj. 4, after 159; 6, after 5); to become intense or excessive (Grj. 2, after 106); to become pleasing (Grj. 3, 109).

ಮನ್ದೋದರಿ manda-udari. = ಮಣ್ದೋದರಿ. N. of Râvaṇa's favourite wife. ಗಣ್ದುಸಿಗಿನ್ತ ಪಿರಿಯೆಳು ಮನ್ದೋದರಿ (Prv.).

ಮನ್ದೋಷ್ಣ manda-ushṇa. *Moderately warm, luke-warm, tepid;*—gentle heat, warmth.

ಮನ್ದ್ರ mandra. *Low, base, deep, hollow* (as sound; Čpr. 7, 83; Bp. 19, 10); the low or base tone of the voice.

ಮನ್ದ್ಲಿಗೆ mandligĕ. = ಮನ್ದಲಿಗೆ. (My.).

ಮನ್ನಣೆ mannaṇĕ. Tbh. of ಮಾನನ. (My.; Tĕ. ಮನ್ನನೆ; ಪ್ರತಿಪದಿ Nn. 155; Bp. 5, 67; Rśv. 1, after 135; Śśv. 4, after 17; J. 2, 28). ಮನ್ನಣೆಯ ನುಡಿ ಸಂತಮ್ ಈವಂ (ವದಾನ್ಯ Mr. 237). ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prv.). See ಆವ-; ಪುಸಿ-; Prv. s. Tbh. ಸನ್ನೆ. — ಮನ್ನಣೆ ಮಾಡು. To honour, etc. (Abh. P. 3, 188). — ಮನ್ನಣೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain honour, to be treated with respect (Bp. 5, 50. 65).

ಮನ್ನಳಿ mannaḷi. Tbh. of ಮನ್ಯಾಳಿ (Śmd. 30. 351).

ಮನ್ನಾ mannâ. Forbidden, stopped; prohibition, hindrance, stoppage (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಮನಾ, ಮನಾಈ). — ಮನ್ನಾ ಆಗು. To be stopped, to discontinue, to cease, as work, a journey, an order (My.). — ಮನ್ನಾ ಮಾಡು. To stop (v. t.), etc.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 1. (fr. ಮನ್ನಾ). (To stop, to restrain, to keep down, as anger, etc.; *cf.* the meaning of ತಡೆ 1, No. 2): to bear with, to look over, to excuse, to pardon (My.; Tĕ. ಮನ್ನಿಂಚು; T. ಮನ್ನಿ). ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸು! (My.). See Dp. 165, 11; ಅಪರಾಧ-.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 2. (Śmd. 287). To estimate highly, to honour, to reverence; to show kindness, to regard with kindness, to treat kindly and with respect, to treat kindly and give presents (My.). ಕನ್ನವಿಡುವ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಮನ್ನಿಸಿ, ತನ್ದನನ್ತೆ.—ಜ್ಞಾನಿ ಬನ್ದರೆ ಮನ್ನಿಸು! ಹೀನ ಬನ್ದರೆ ತ್ಯಜಿಸು! (Prvs.). ಆನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ದೇವತೆಗಳನ್ತೆ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 23). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸ ಬೇಕು (4, 34). See Śmd. 86 Mḍb.; Čpr. 2, 6; 6, 87. 88; Abh. P. 14, 65; Bp. 4, 2; 21, 36; 24, 13; 25, 33; 26, 19. 48; 38, 26. 30; 41, 29; 44, 32; 45, 16. 37; 46, 14; 47, 37. 41; 55, 4. 32; Bh. 2, 13, 10. 13; Râm. 6, 12, 15; Rśv. 13, 100; J. 5, 41. 66; 18, 6. 38; 28, 33; 29, 24. 27. 34. 36; 31, 37; Kk. 100.

ಮನ್ನೆಯ manneya. Tbh. of ಮಾನ್ಯ. A respectable man; a chieftain; a commander (Bp. 16, 29; Č. Bp. 47, 32; Bh. 6, 5, 13; J. 4, 27; 29, 9; 34, 35; Tĕ. ಮನ್ನಡು, ಮನ್ನೀಡು, ಮನ್ನೆ; T., M. ಮನ್ನನ್, ಮನ್ನವನ್, a king). — ಮನ್ನೆಯಗಾಣ್. ಮನ್ನೆಯ ಗಣ್ದುದೆನಲ್ ತೆಗದು ಪೂಪುದು (ಪೋಪುದು? Bhn. 27).

ಮನ್ಮಥ manmatha. = ಮನುಮಥ. *Love, amorous passion or desire; Kâma* (ಬಣ್ಣನೆಯೆಂಬೆಯ, ಅಯ್ಯರಲ, ಕುಡುವಿಲ್ಲ, etc. Śm. 7; Kk. 8). 2, *the elephant- or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr. (ವೆಳವಲಗಿಡ G.).

ಮನ್ಮಥಜನನಿ manmatha-janani. Lakshmī (Mr. 18).

ಮನ್ಮಥನಾಶನ manmatha-nâśana. Śiva (Bp. 38, 51).

ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ manmatha-yuddha. Strife of love, strife or contest (Sk.); amorous sport, sexual embrace (My.).

ಮನ್ಮಥವೇದನೆ manmatha-vêdanĕ. = ಮದನವೇದನೆ. (My.).

ಮನ್ಮಥಸಂಗರ manmatha-saṅgara. = ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ. (My.).

ಮನ್ಮಥೋದ್ರೇಕ manmatha-udrêka. Abundance or excess of love or amorous passion (My.).

ಮನ್ಯ manya. = ಮನ್ಯೆ. (ಗಲ, ಥಮನಿ, ಕಣ್ಣ, ತಿರೋಧರ, ಗ್ರೀವ, ಕೊರಳು Mr. 321).

ಮನ್ಯಾಳಿ manyâḷi. = ಮನ್ನಳಿ, q. v.

ಮನ್ಯು manyu. *Anger, wrath, fury* (ಕಡುಗೋಪ Nn. 36; ಕೋಪ Mr. 492). 2, *sorrow, grief, trouble, distress, vexation* (ದೈನ್ಯ 36; 492). 3, *sacrificial act, sacrifice;*—the conclusion or termination of a sacrifice (ಎಜ್ಜದನ್ಯೞ್, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ 36; ಯಜ್ಞೋತ್ತರೀಯ 492). 4, Śiva, Rudra. 5, N. of an author of several ṛigvêda hymns. 6, a lord, a master (ಅಳ್ವ, ಒಡೆಯ 36). 7, an army (ಮಹಾಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 36). 8, largeness (ವಿಪುಲ, ದೊಡ್ಡಿತು 36). 9, the organs of sense (ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳ್ 36). 10, the face (ಅಸ್ಯ, ಮುಖ 36). 11, tears (ಬಾಷ್ಪಜಲ, ಕಣ್ಣ ನೀರ್ 36).

ಮನ್ಯೆ manyĕ. ಮನ್ಯಾ. = ಮನ್ಯ, q. v. *The back of the neck, the tendon of the trapezium muscle forming the nape of the neck.*

ಮನ್ವನ್ತರ manu-antara. *The period or age of a Manu,* comprising 71 great yugas or ages of the gods or 4,320,000 human years (Mr. 73).

ಮಪಷ್ಮಕ mapashṭhaka. = ಮಕುಷ್ಮಕ, ಮಪುಷ್ಮಕ, ಮಯಷ್ಮಕ, ಮಯುಷ್ಮಕ. (ಮಡಿಕೇ ಕಾಯಿ G.).

ಮಪುಷ್ಮಕ mapushṭhaka. = ಮಪಷ್ಮಕ. (G.).

ಮಬ್ಬಿಗ mabbu-iga. A being of darkness: an Asura, a Râkshasa (ಜುಕ್ಕಿಗುವರ, ರಕ್ಕಸ Kk. 10 *b;* ಸಿಗ್ಗಿಗ, ರಕ್ಕಸ, ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸಾವಲಿ 11*a;* ರಕ್ಕಸ, ಅಸುರ Śm. 9).

ಮಬ್ಬು mabbu. = ಮಬ್ಬು, ಮರ್ವು, ಪೊಬ್ಬು. Darkness; gloom; dimness; drowsiness, heaviness with sleepiness; dullness, stupidity (My.; Tĕ., also ಮಮ್ಬರ, ಮಮ್ಬು; T. ಮಬ್ಬು; Bh. 1, 8, 9. See T. s. ಮಂಕು; *cf.* ಮಸಕು, ಮಯ್ಮು; M. ಮಂಯಬ್ಬು, to grow dim or dusk; to be drowsy, giddy; to be perplexed; ಮಯಕ್ಕ, drowsiness; swoon; bewilderment; ಮಯಕ್ಕು, dusk, twilight; perplexity). ಕಣ್ಣು ಮಬ್ಬಾಯಿತು, ಬುದ್ಧಿ ಮಬ್ಬಾಯಿತು (My.). ತುಬ್ಬಾಗದ ಕಳವು ಮಬ್ಬಾದ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಮಬ್ಬುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Dim sight (My.). — ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲ. -ಕತ್ತಲ. Sable darkness (B. 3, 124; My. as ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲೆ). — ಮಬ್ಬುಗವಿ. -ಕವಿ. Darkness or dimness to cover or spread about (My.).

ಮಮ್ mam. A sound in imitation of chewing (used by children). — ಮಮ್ಮಮ್. A repetition of that sound (My.).

ಮಮ mama. Of me, mine. (Bp. 2, 17; 8, 13; 37, 20).

ಮಮಕಾರ mama-kâra. Interesting one's self about anything (Sk.), attachment to, love (My.); selfishness (My.). ಮಮ ಕಾರಪಟ್ಟಿದ್ದಿಮ್ಪ ಕಜ್ಜಿಕೆಯ ಕಳದಿಟ್ಟು (Sarpabhûshaṇa's pada in B. 5, 319). 2, N. (Prll. 3, 6).

ಮಮಟಿ mamaṭi. = ಮಮ್ಮಟಿ. (My.).

ಮಮತೆ mamatĕ. Mineness; the considering anything as belonging to one's self: attachment to, interest in (Sk.); love, tenderness, affection (My.; J. 18, 54; B. 3, 81. 105; 4, 108. 141). 2, selfishness. (My.). 3, individuality. 4, pride, arrogance (My.).

ಮಮ್ಮಟಿ mammaṭi. = ಮಮಟಿ. A broad hoe (My.; H.).

ಮಮ್ಮಣಿಗ mammaṇiga. A man of a class of weavers (S. Mhr.).

ಮಮ್ಮಲ (mam *i. e.* malaï-mala). Mental inquietude (Mhr. ಮಳಮಳ; *cf.* ಮುದಿ 2). — ಮಮ್ಮಲ ಮುಱುಗು. To be very much perturbated or commoted in one's mind, to grieve excessively (Bh. 8, 27, 5; J. 29, 34).

ಮಮ್ಮಲಿಪಿ mammaḷi. = ಮಣ್ಮಿಟ್ಟಿ, etc. — ಮಮ್ಮಟಿಯಾಗು. -ಆಗು. To meet with a hideous death (Abh. P. 13, 65; 13, after 66; 13, 115).

ಮಮ್ಮು mammu. (fr. ಮಮ್). = ಮೊಮ್ಮು. (What is mumped): food (in the language of children, My.).

ಮಯ್ may. 1. = ಮಂಱಿ, ಪೆಯ್, etc. The body; etc. (My., and frequently in Nr. and Mr. MSS. instead of ಪೆಯ್).

ಮಯ್ may. 2. = ಮಪ. — ಮಯ್ಯಡ. = ಮದಗಡ. (My.). — ಮಯ್ಯಾಲ. = ಮಯ್ಯಡ, with the difference that also a document may be required and interest taken (My.).

ಮಯ maya. N. of a bird (ನೃಪಜಗ Mr. 174).

ಮಯ maya. 1. *Made of, consisting of, full of* (Bp. 58, 64; 59, 41; J. 22, 23).

ಮಯ maya. 2. N. of an asura, described sometimes as the artificer or architect of the daityas, sometimes as versed in magic, astronomy, and military science. (Rêv. 7, after 98). 2, a horse; —*a camel;*— a mule.

ಮಯಕೃತ maya-kṛita. Made by Maya (Č. Bp. 47, 33).

ಮಯಣಿ mayaṇa. = ಮೇಣ. Tbh. of ಮದನ (Šmd. 352). The season of spring (see ನೇಸರ್ಮಯಣ);—Kâma (ಮನ್ಮಥ Šm. 7);—bees' wax (ಸಿಕ್ಥಕ Hlâ.; Mr. 358, o. r. ಮೇಣ; ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, ಸಿಕ್ಥಕ Nr.).

ಮಯಣಾಮ mayaṇâma. A certain pace of a horse (Bh. 1, 7, 2).

ಮಯಮು mayamu. = ಮಯ್ಯು, q. v.

ಮಯಸ್ಥಕ mayashṭhaka. = ಮಪಜ್ಜಕ, etc. (ಮಕುಷ್ಯಕ, ಮಯುಷ್ಯಕ, etc., ಕಾಡ ಜೆಸಱು Nr.).

ಮಯಿ mayi. = ಮಯ್ 1, etc. (My.). — ಮಯಿಸಿರಿ. The beauty of the body (Č. Bp. 47, 32).

ಮಯಿದ mayida. = ಮಯ್ದ, etc. (My.).

ಮಯಿದುನ mayiduna. = ಮಯ್ದುನ, etc. ಮಗಳನಿತ್ತ ಅಳಿಯ ಮಯಿದುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯವ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 489).

ಮಯು mayu. *N. of a class of attendants on Kubêra, a Kinnara, a celestial musician.* 2, an antelope.

ಮಯುಷ್ಯಕ mayushṭhaka. = ಮಯಷ್ಯಕ, etc. (ಮಡಿಕೇ ಕಾಯಿ G.). See Nr. s. ಮಯುಷ್ಯಕ.

ಮಯೂಖ mayûkha. A pin or peg (ಕೀಲು Nn. 95). 2, *a ray of light* (ಕಿರಣ 95);—*brightness, flame.*

ಮಯೂರ mayûra. = ಮಯ್ಲ, ಮಯ್ಲು 1, ಮೋರ. *A peacock* (ನವಿಲ್ Nn. 49). 2, *a species of flower, cock's comb, Celosia cristata* Lin. 3, a class of celestial beings. ಕೆನ್ನರು ಕಮ್ಮುರುಷರ್ ಅಶ್ವಾಸ್ಯರ್ ಮಯೂರರ್ಗೆ ನಿಜನಾಮಮಕ್ಕುಂ (Mr. 56; Grj. 10, after 79; Bp. 10, 32);—N. (Bp. 54, 69). 4, = ಮಯೂರಕ No. 3.

ಮಯೂರಕ mayûraka. A peacock. 2, = ಮಯೂರ No. 2. 3, *a common weed, Achyranthes aspera* Lin. 4, *sulphate of copper, blue vitriol.*

ಮಯೂರಕಂಠ mayûra-kaṇṭha. Blue vitriol (ಕರ್ಪರಿ Mr. 144; = Sk. ಮಯೂರಗ್ರೀವಕ).

ಮಯೂರಕೇತು mayûra-kêtu. N. of a king (J. 26, 73).

ಮಯೂರಗಮನ mayûra-gamana. Shaṇmukha.

ಮಯೂರಗಮನಪಿತ mayûragamana-pita. Śiva (Bp. 45, 44).

ಮಯೂರತುತ್ಥ mayûra-tuttha. = ಮಯಿಲುತುತ್ಥ. Blue vitriol (ತುತ್ಥಾಂಜನ, ಮಯೂರಕ, etc. Nr.).

ಮಯೂರಧ್ವಜ mayûra-dhvaja. Kârttikêya, Shaṇmukha (ಗಾಂಗೇಯ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತ್ತಿಕ Nn. 44). 2, = ಮಯೂರಕೇತು. (J. 25, 7. 59. 62).

ಮಯೂರಪದಿ mayûra-padi. N. of a plant (ನವಿಲಡಿ Mr. 117).

ಮಯೂರಶಿಖೆ mayûra-šikhĕ. = ಮಯೂರ No. 2. (G.).

ಮಯೂರಸ್ವನ mayûra-svana. The cry of a peacock. See ಕೇಗು.

ಮಯೂರಿಕೆ mayûrikĕ. A peahen (Čpr. 8, 59).

ಮಯ್ದ mayda. = ಮಯಿದ, ಮೆಯ್ದನ, etc. (My.). See ಭಾವ-, ಥಾವ-.

ಮಯ್ದನ maydana. = ಮಯ್ದುನ, etc. (My.).

ಮಯ್ದುನ mayduna. = (ಮಪವನ), ಮಂಱಿದ, ಮಂಱಿದುನ, ಮಯ್ದ, ಮಯ್ದುನ. A connection, friend, or husband (see ನೆಪ್ದಿಲ-);—a sister's husband (Abh. P. 10, 168);—a husband's brother (My.);—a wife's brother (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಶ್ಯಾಲಕ Nn. 124; J. 31, 65; My.); ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಯ್ದುನಂ ಜನ್ಪನಕ್ಕು (Mr. 19);—a brother's son in his relation to a sister's son (J. 8, 49; 24, 52; ŠKv. 5, 50; My.; see T., etc. s. ಮದವನ; ಭಾವ-, etc.; Mhr. ಮೇಹುಣಾ, a wife's brother; a sister's husband; *cf.* also ಮೈತುನ).

ಮಯ್ದುನತನ maydunatana. The state of being a ಮಯ್ದುನ. See ಭಾವ-.

ಮಯ್ಮ maymu. = ಮಯಮು, (ಮಂಪ್ಮೆ). Bewilderment, perplexity (see ಮಬ್ಬು). ಮಂಪ್ಮೆನೆ ತಜಿತಪ್ಪುವ ಭಾವಂ (Čt. I, 82, o. r. ಮಯಮು; T. ಮಯಲ್, ಮೈಯಲ್, confusion of mind = ಮಯಕ್ಕ).

ಮಯ್ಮೆ maymĕ. (= ಮಯ್ಮ). Perplexed, downcast state (ಚಿಟ್ಟು ಮುರಿ Ks.).

ಮಯ್ಮೆ maymĕ. = ಮೈಮೆ. (My.).

ಮಯ್ಲ mayla. = ಮಯ್ಲು 1. Tbh. of ಮಯೂರ. (T., M. ಮಯಿಲ್, a peacock). — ಮಯ್ಲತುತ್ತ. = ಮಯ್ಲುತುತ್ಥ. (My.; Tĕ.; T., M. ಮಯಿಲುತ್ತ, ಮಯಿತ್ತುತ್ತ).

ಮಯ್ಲಾರ maylâra. N. of a Daitya or demon (Śâstrasâra in W. v. 1259). 2, N. of a place (in S. Mhr.) and of a liṅga there. ಕೊಂಕಣಾ ಸುತ್ತಿ, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ.—ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಇದಿದು ಹೋಯಿತು.—ಮಕ್ಕಳ ಬಯ್ಕೆಯಿನ್ದ ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಇದ್ದ ತೂತು (ಯೋನಿ) ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See Bp. 23, 19; ರಣ-. — ಮಯ್ಲಾರದೇವರು. = ಮಯ್ಲಾರಲಿಂಗ. (My.). — ಮಯ್ಲಾರಲಿಂಗ. N. of a liṅga (My.).

ಮಯ್ಲಾರಿ maylâri. A follower of Maylâra; N. (My.). 2, the lord of Mâḷaḷi (ಮಾಳಳಿಯ ಧರ್ತ್ತ Mr. 15; one MS. ಮಾಳಾಡಿ and ಮಯಿಲ್ಲಾರಿ). — ಮಯ್ಲಾರಿದೇವ. The ruler of the country Pallimba (ಪಲ್ಲಿಮ್ಬವೇಶಾಧೀಶ Mr. 15; one MS. ಮಯಿಲಾರಿ-).

ಮಯ್ಲಿ mayli. 1. = ಮಯ್ಲು 2, ಮಯ್ಲೆ, ಮೈಲಿ. (Impurity, dirt, dirtiness, Tu.). 2, pox (the small-, chicken-, vaccine-; S. Mhr.; see ಆನೆ-, ಕಣತಲೆ-, ಕರೇ-, ಜೋಳ-; Mhr., H. ಮೈಲ, dirt; *cf.* Sk. ಮಸಿ, ಮೇಲಾ). — ಮಯ್ಲಿ ಏಳು. Pox to rise or break out (B. 4, 220). — ಮಯ್ಲಿಗುಳ್ಳೆ. A pustule of the vaccine pox (B. 4, 221). — ಮಯ್ಲಿ ತೆಗಿಸು. To have (persons) vaccinated (used with dative, B. 4, 222). — ಮಯ್ಲಿ ತೆಗೆ. To vaccinate (B. 4, 220. 222). — ಮಯ್ಲಿಬೀಜ. Vaccina (B. 4, 222). — ಮಯ್ಲಿಹಾಲು. Vaccine matter (B. 4, 222).

ಮಯ್ಲಿ maylî. 2. = ಮಯ್ಲು 3. A "mile" (My.).

ಮಯ್ಲಿಗೆ maylige. (= ಮಯ್ಲಿ 1, etc.), ಮೈಲಿಗೆ. Impurity, dirt, dirtiness; a dirty thing (Bp. 36, 47; My.);—a kind of eye-disease (Bp. 18, 66). ಮಡಿ ಉಟ್ಟರೂ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಯ್ಲು maylu. 1. = ಮಯ್ಲೆ. Tbh. of ಮಯೂರ. — ಮಯ್ಲು ತುತ್ಥ. = ಮಯೂರತುತ್ಥ. (My.; ತುತ್ಥಾಂಜನ, ತಿಖಿಗ್ರೀವ, ವಿತುನ್ನೇಕ, ಮಯೂರಕ Si. 333).

ಮಯ್ಲು maylu. 2. = ಮಯ್ಲಿ 1. Impurity, dirt (My.). 2, dinginess, dark-huedness (see s. ಮಯ್ಲೆ, and ತುನ್ದುಱಿ-, and *cf.* ಮುಚ್ಚು).

ಮಯ್ಲು maylu. 3. = ಮಯ್ಲಿ 2. A "mile" (My.; B. 5, 299).

ಮಯ್ಲುಖೋರ maylu-khôra. That hides dirt, as black colour (My.; Mhr.).

ಮಯ್ಲೆ mayle. = ಮಯ್ಲಿ 1, etc. Dirt, foulness; dirty (My.; Tё.; T. ಮಯಿಲ್ಯೆ; M. ಮಯಿಲೆ; T., M., Tё. also: dark-hued, grey, black-spotted colour). See Prv. s. ಕಾಸ್ತ್ರ.

ಮರ mara. 1. (Śmd. 47. 25). A tree; wood, timber (ವೃಕ್ಷ, ಅಂಘ್ರಿಪ, ಕ್ಷಿತಿರುಹ, ತಿಖರಿ, ಶಾಲಿ, ವನಸ್ಪತಿ, ಆಗ, ವಿಟಪಿ, ಕುಟಿ, ಅದ್ರಿ, ಕುಜ, ತರು, ಆನೋಕಹ, ದ್ರು, ವಿಪ್ಪರ, ನಗ, ದ್ರುಮ, ಪಾದಪ Hlâ.; ವೃಕ್ಷ, ಮಹೀರುಹ, ಪಲಾಶಿ, ಅಗಮ, etc. Nr.; ಕುಜ, ಕುಜಾತ Nn. 20; ಕುಜ 26; ಪಾದಪ 28; ಕುಮುದ, ಭೂರುಹ 29; ತದಿ ೮ೕ. I, 7; ೮ೕpr. 2, 71. 86; 5, 46. 51; My.; T., M.; Tё. ಮಾನು, ಮ್ರಾನು). ಮರನಿರ್ದುದು; ಮರನಂ ಕಡಿ! (Śmd. 115). ಮರನು (Nn. 26. 29). ಮರನೇ! (Śmd. 115). ಮರನಂ ಸಾರ್ದಂ (156). ಮರದ ಹರಿಯಣದೊಳ್ ಉಣ್ಮಂ; ಮರದೊಳ್ ಸವೆದ ಅಂಕವಣಿಯನೇೞ್ದಂ (287. 288). ಮರಂಗಳ್ or ಮರಗಳ್ (126). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದಱ್ (89. 113). ಮರದಿಂ ಮಾಡಿದ ರೂಪು (ದ್ರವ್ಯ Nn. 164). ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರನ್ ಆಯ್ದೆ ಭೂಜಮಕ್ಕುಂ (Mr. 150). ಬಂಜೆಮರನು (ಅವಕೇೞಿ); ದೇವರ ಮರಂಗಳು (ಮನ್ದಾರ, ಪಾರಿಜಾತಕ, ಹರಿಚನ್ದನ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ಸನ್ತಾನ); ಹೂವಾಗಿ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವಾನಸ್ಪತ್ಯ ಎನ್ಪುದು; ಹೂವಾಗದೆ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವನಸ್ಪತಿ ಎನ್ಪುದು; ಮರದ ತುದಿ (ಅಗ್ರ, ತಿಖರ, ತಿರಸ್); ಮರದ ಕೊಮ್ಬು (ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಟಪ); ಮರದ ಉದ್ದ (ಆರೋಹ, ಸಮುಚ್ಛ್ರಯ); ಮರದ ಮೊದಲು (ಅವಾಗ್ಭಾಗ, ಬುಧ್ನ); ಗುಜ್ಜು ಗೊಮ್ಬಿನ ಮರ (ಕ್ಷುಪ); ಫಲ ಹಿಡಿದ ಮರನಂ ಫಲಿನ ಎನ್ಪುದು; ಮರದ ಹಣೆ (ಪ್ರಫಾಣ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಮರನ ಹಣೆಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಕಾಣ್ಡ ಎನ್ಪುದು; ಮರದ ಹೋದಿಲು (ನಿಷ್ಕುಟಿ, ಕೋಟರ); ಮರದ ಹೊಱೆ ಸೊಪ್ಪು (ತೃಚ್, etc.); ಮರದ ಕೆೞ್ಗು (ಮಜ್ಜನ್, ಸಾರ); ಮರದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ, ಕನ್ದ); ಮರದ ಬೀಲಿ (ಜಟೆ, ಶಿಖ); ಮರದ ಬೇರು (ಪಾದ, ಮೂಲ); ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆವ ಹರಿಕಣೆ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಮರದ ಮಡಲು (ಲತೋದ್ಗಮ, ಅವರೋಪ); ಮರದ ಕೊನರು (ಪ್ರವಾಲ, etc.); ಮರದ ತಳಿರು (ಪಲ್ಲವ, etc.); ಮರದ ಗೊಂಚಲು (ವಲ್ಲರಿ, ಮಂಜರಿ); ಮರದ ಎಲೆ (ಬರ್ಹ, ಪಲಾಶ. Hlâ.). ಒಣಗಿದ ಮರ (ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು); ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನೆಱೆವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಮರದ ಹೆಗ್ಗೊನ್ಬು (ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ, ಶಾಲೆ); ಮರದ ತುದಿ (ಅಗ್ರ, etc.); ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊನ್ಬುಪರ್ಯನ್ತಮಿದ್ದ ನಡುವಣ ದಿನ್ಡಿ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಬಂಜೆಯಿಲ್ಲದ ಮರ (ಅವನ್ಧ್ಯ, ಫಲೀಕೃತ); ಬಂಜೆಮರ (ವನ್ಧ್ಯ, ಅಫಲ); ಲೋವೆಯ ಹೊಪ್ಪಿ ಸಿದ ಡೊಂಕ ಮರ (ಗೋಪಾನಸಿ); ಆವಪಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನಸಿರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು, ಆ ಆಕೆಯ ಮರನು ಉದ್ದನ ಎಸಿಸುಗು; ಯಾಗಾಗ್ನಿ ಹೊಸೆವ ಮರ (ಅರಣಿ Nr.). ಮರದ ಜೆಡೆ (ಬೀದಿಲ್ ೫m. 24). ಮರದ ಸಾರಂ (ಕೆಚ್ಚು 87); ತಿಲೆಯನೆತ್ತುವ ಮರಂ (ತಱುಮ್ಬು 101). ಮರದ ಹಣ್ಣು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲೇ.—ಮರ ಹುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮರಣ, ಮನುಷ್ಯ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮರಣ.—ಬೀಜ ಸಣ್ಣದಾದರೆ ಮರ ಸಣ್ಣದೋ?—ಬುಡ ಕಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರ ಬಾಡೋದುಣ್ಟೇ?—ಬೇರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರದ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ?—ಮರವೇಱಿ, ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prvs.). See further Bh. 1, 10, 33; Rêv. 9, 11; J. 3, 36; 28, 45; Si. 84. 85. 112. 119-123. 238. 241. 276. 344. 345. 367. 415. — ಮರಆವು ಡಲ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas Lin. (Z.; My.). — ಮರಆಳೆ. The brilliant flying squirrel, Pteromys nitidus (Bd.). 2, the white-bellied flying squirrel, Pteromys albiventea (Bd.). — ಮರಕಂಚಾಳ. An ornamental tree, Bauhinia variegata Lin. (Z.). — ಮರ ಕಟ್ಟು. To tie pots to a palm tree: to draw toddy (My.). — ಮರಕಬ್ಬು. A fragrant grass, Andropogon muricatus (ವೀರಣ, ವೀರತರ sic! Si. 164). 2, a good, but hard kind of sugar-cane (My.). — ಮರಕಾಲ್. A corn measure, a Marcal or Mercall (T., M.; R.). — ಮರಕಾಲು. = ಮರಗಾಲು. A stilt (My.; Tё. ಮಟ್ಟಗಾಲು). 2, a wooden foot or leg. ಮರಕಾಲ. -ಅ 3. A man with a wooden foot or leg. ಬಲೆ ನೆಯ್ವ ಮರಕಾಲ ಬಟ್ಟೆ ನೆಯ್ವಾನೇ? (Prv.). — ಮರಕುಟಿಕ. = ಮರಕುಟವಕ್ಕ. (My.). — ಮರಕುಟವಕ್ಕ. -ಕುಟಿ-ಪಕ್ಕ. The wood-pecker (ಶತಪತ್ರಕ, ದಾರ್ವಾಘಾಟ Nr.; see ಕುಠಾಕು). — ಮರಕುಟಿಕ. = ಮರಕುಟಿಕ. (My.). — ಮರಕುಟಿಗ. (Śmd. 237). A man who deals in wood. 2, the wood-pecker (Bh. 1, 20, 53; Śiv. 3, 33). — ಮರಕುಟ್ಟ. = ಮರಕುಟಿಕ. (My.). — ಮರಕುಟ್ಟು. Wood-powder, wood pulverized by the wood-worm (My. occasionally). — ಮರಕೂಟವಕ್ಕ. -ಕೂಟಿ-ಪಕ್ಕ. (ಉತ್ಕೃೀತ, ಕುರರ sic! Hlâ.). — ಮರಕೆಲಸ. Timber-work, carpentry (My.; Si. 399). — ಮರಕೆಸ. A kind of kêsa (My.). — ಮರಕೊಱಿಯಾಟ. -ಕೊಱಿ-ಆಟ. = ನಿಡಮಂಗನ ಆಟ. (My.). — ಮರಗಡಣ. -ಕಡಣ. The wood-pecker (Bd.; Pr.). 2, the Almorah wood-pecker, Picus moluccensis (Bd.). 3, the brown wood-pecker, Picus moluccensis (Bd.). — ಮರಗಣಿಗಿಲು. -ಕಣಿಗಿಲು. = ದೇವಗಣಿಗಿಲು. (My.). — ಮರಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. A good, but hard kind of sugar-cane (My.). — ಮರಗಾಣ. A wooden oil-mill (My.). — ಮರಗಾಲು. -ಕಾಲು. A wooden stilt used by children, tumblers, etc. (My.). ಮರಗಾಲು ಕಟ್ಟಿ ನಡೆ, to walk on stilts (My.). — ಮರಗಾಳಿ. The sound of wind when murmuring in trees (ಗಜಱು Čb.). — ಮರಗಿಣಿ. A

parrot that frequents trees and cannot talk (My.). ಮರ ಗಿಣೀ ಕೂಡ ಹೋಗಿ, ಆರಗಿಣಿ ಕೆಟ್ಟಿತು (Prv.). — ಮರಗುಟಿಗ. -ಕುಟಿಗ. = ಮರಕುಟಿಕ. (My. occasionally). — ಮರಗುಬ್ಬಿ. The black-throated wheat ear, Saxiola deserta (Bd.). — ಮರ ಗೂಡು. A wooden cage or trap (Bh. 1, 8, 53). — ಮರಗೂ ಡಿ. -ಕೂಡಿ. The wood-eater: fire, Agni (ಕೆರ್ಬ Kk. 21; ಅ ಗಿನಿ, ಇಂಗಳ, etc., ಆನಲ Kśm. 11). — ಮರಗೂಡಿನಮಗ. Kârttikêya (ಗುಹ Kk. 6). — ಮರಗೆಲಸ. = ಮರಕೆಲಸ. (My.). — ಮರಗೊಡಲೆ. -ಕೊಡಲೆ. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53). — ಮರಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A branch of a tree (ಕೋಡು, ಕೆಯ್ Kśm. 24; Kśv. 3, 57). — ಮರಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. A log of wood (My.). — ಮರದಣಬೆ. -ಅಣಬೆ. A mushroom that grows on decaying trees (My.). — ಮರದರಸಿನ. -ಅರಸಿನ. = ಮರದರಿಸಿನ. (My.). — ಮರದರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. A species of Curcuma, Curcuma xanthorrhiza Roxb. (ಪೀತದ್ರು, ಕಾಲೇ ಯಕ, ಹರಿದ್ರವ, ದಾರ್ವಿ, ಪಚಮ್ಪಚೆ, ಪಾರುಹರಿದ್ರೆ, ಪರ್ಪರಿ Nr.; ಪಚಮ್ಮಚಿ Mr. 130; My.; see Si. 146). 2, a diffuse shrub yielding a yellow dye, Morinda umbellata Lin. (St. & Pl.). — ಮರದಾಗು. -ತಾಗು. (Mutual) touch or rubbing together of trees (Râm. 4, 7, 10). — ಮರದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The tree Pterospermum acerifolium Wild. (ಕೊಸಗು, ಬಿಟ್ಟಿ ದಾವರೆ Kk. 19; Kśm. 25; see ವೃಕ್ಷೋತ್ಪಲ). — ಮರದಿಗುಡು. -ತಿಗುಡು. The bark of a tree (J. 28, 44). — ಮರದುದಿ. -ತುದಿ. The top of a tree (Kśv. 2, 87). — ಮರದುಬಿಗಲ್. -ತುಬಿಗ ಲ್. A thicket, or grove, of trees (Rśv. 6, after 24). — ಮರನಾಗು. = ಮರವಡು. (Bh. 8, 25, 7). — ಮರಪಟ್ಟಿಡಿ. A carpenter's work-board (Si. 399). — ಮರಬಿಜ್ಜು. The Bondar, Paradoxurius bondar (Bd.; My.). — ಮರಮಟ್ಟಿ. Boughs of palm-trees (J. 22, 26). — ಮರಮಿಟಲಗಿಡ. A climbing shrub or tree, Urostigma volubile Datz. (Z.). — ಮರಮಿಟ್ಟಿಗಿಡ. = ಮರಮಿಟಲಗಿಡ. (My.). — ಮರಮುಟ್ಟು. Things of wood belonging to a house, as utensils, beams, pillars, etc. (Bhaktisâra v. 85; My.). — ಮರಮೆಣ ಸು. A West-Indian tree, the Pimento tree, Pimenta acris Wight. (St. & Pl.). — ಮರರೇವಡಿಗಿಡ. A thorny tree, Capparis grandis L. f. (Z.). — ಮರವಡು. -ಪಡು. = ಮರನಾ ಗು. To become like a log of wood: to grow paralyzed, to be perplexed, etc. (Abh. P. 7, after 32; 14, 136; 16, 27; Bp. 11, 3; 14, 18; 45, 42; 51, 43; 66, 40). — ಮರವ ಣಿ. -ಮಣಿ. A wooden stool. ಮರವಣಿಗಂ ಬೀಣಿಗಮ್ ಅನ್ತ ರಮಾವುದು (Kśmd. 81). — ಮರವಾಯ್. -ಪಾಯ್. To pass, or jump, over a tree. ಮರನಂ ಪಾಯ್ದಂ or ಮರವಾಯ್ದಂ (Kśmd. 195). — ಮರವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ಮರವಾಯ್. ಮರವಾಯಿದು ಬಿನದಿಪುದು (ಕುಳಿಲ್ Kśa.). — ಮರವಾವು. -ಪಾವು. A snake that lives on trees (Rśv. 5, 73; Kśv. 3, 34). — ಮರಹರಳು. = ಮರ ಅವುಡಲಗಿಡ. (St. & Pl.; My.). — ಮರಹಱುವೆ. = ಮರಹಱುಜೆ, q. v. N. of a vegetable, wild cole, Justicia madurensis (My.). — ಮರಹಱುಜೆ. N. of a plant (ಕುಳಣಿಕೆ Mr. 116, two MSS. ಮರಹಱುವೆ). ಪೇಲ್ಲ, ಅವೋಪೆ, ಚಿತ್ರತಣ್ಡುಲೆ, ತಣ್ಡುಲ, ಕೃಷ್ಣಿಪ್ಪೆ, ವಿಡಂಗ ಎನ್ದೊಡೆ ವಿಳಂಗ; ಮರಹಱುಜೆ ಎನ್ದೊ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ಮರಹಾಸ್ತಿ. A coarse kind of fodder-grass, Antistireia cymbaria Roxb. (Z.). See ಬಂಗಡ್ಡ. — ಮರಹುಣಿಸೆ. The hog-plum or wild mango, Spondias mangifera Pers. (ತಿಪ್ತಿಡೀಕ, ಚುಕ್ರ, ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ, ಹುಳಿಹಣ್ಣು Si. 310).

ಮರ mara. 2. (= ಮಡ 1). — ಮರಬಿಡಿಕು. A crack in the heel (ಪಿಳ Mr. 385; one MS., against prâsa, ಮಡ-; another MS. ಮಡಬಿರಿಕು).

ಮರ mara. 3. (= ಮರವೆ). — ಮರವಾನಸ. -ಮಾನಸ. An intoxicated, mad man (Abh. P. 5, 55; 9, 153). — ಮರ ಹೊನ್ದು. To become mad or greatly excited (Bp. 44, 3).

ಮರ mara. Death, dying;—killing. See ಅಪಿ-.

ಮರಕತ marakata. *An emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlå.; ಪಸುರ್ವಣಿ, ಜಾಗ ವರಲ್ Kk. 48; Kśm. 68).

ಮರಗ maraga. = ಮರುಗ, etc. A strong smelling potherb, Mint, Mentha sativa Willd. (Z.; My.; Mhr. ಮರವಾ, sweet marjoram).

ಮರಗಿ maragi. = ಮರಸೆ. (ಅವನಾಹ Mr. 213).

ಮರಗು maragu. = ಮರುಗ, etc. ಮರಗಿನ ತೊಪ್ಪಲ (ಸುಗನ್ಧ Čb.).

ಮರಗೆ maragĕ. = ಮರಗಿ, ಮರಿಕೆ. A wooden basin; a sort of bucket (My.). ನಾವಿಯೊಳಗಣ ನೀರ ಚಲ್ಲುವ ಮರಗೆ (ಸೇಕಪಾತ್ರ, ಸೇಚನ Nr.).

ಮರಡಿ maraḍi. = ಪೊರಡಿ 2, etc. (My.).

ಮರಣ maraṇa. *Dying, death* (ಸಾವು Nn. 137). See ಪಡು, ಪೊನ್ದು, ಬರ್ದು, ಮಡಿ, ಹೊನ್ದು. ಪುಟಗೋಸಿಗಿನ್ತ ದರಿದ್ರವಲ್ಲ, ಮರ ಣಕ್ಕನ್ತ ಶಿಶ್ಟೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಮರ 1, ಮಾನ 2, ಯಾರ್, ವರ್ಣ. 2, at the end of a compound: dead, killed (Čpr. 10, after 105). — ಮರಣಗಾಲ. = ಮರಣಕಾಲ. (My.). See Prv. s. ಮದ್ದು. — ಮರಣಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To die (Bp. 32, 42). — ಮರಣ ಪಡಿಸು. To kill (My.). ಮರಣ ಪಡಿಸುವವ (ಮಾರ, ಕೊಲ್ಲುವವ G.). — ಮರಣ ಪಡು. To die (My.). — ಮ ರಣವಾಗು. -ಆಗು. To die (Bp. 32, 20; 34, 26. 36; 50, 58). ಅವನು ಮರಣವಾದನು (My.). — ಮರಣ ಹೊನ್ದು. To die (My.; B. 4, 7. 186; 5, 73. 162).

ಮರಣಕಂಪ maraṇa-kampa. Tremor of the body at the time of death (My., also ಮರಣಕಮ್ಪನ).

ಮರಣಕರಣ maraṇa-karaṇa. Killing. See ಮಡಿಸು.

ಮರಣಕಾಲ maraṇa-kâla. The time of death (My.).

ಮರಣವೇದನೆ maraṇa-vêdanĕ. The agony of death (My.).

ಮರಣಶಾಸನ maraṇa-śâsana. A last will, a testament (My.).

ಮರಣಶಂಕಟ maraṇa-saṅkaṭa. = ಮರಣವೇದನೆ. (My.).

ಮರಣಾನ್ತ maraṇa-anta. Ending in death, having death for the end or termination (Sk.); death as the end of all (J. 11, 39).

ಮರಣಾಯಾಸ maraṇa-âyâsa. = ಮರಣವೇದನೆ. (Čpr. 2, after 24).

ಮರನ್ದ maranda. = ಮಕರನ್ದ. The juice or nectar of flowers, honey. (Kśv. 3, 16).

ಮರನ್ದರಸ maranda-rasa. = ಮರನ್ದ. (Kśv. 2, 39).

ಮರಪ್ಪೌಕಸ್ maranda-ôkas. A flower. (R.).

ಮರಲ್ maral. 1. = (ಮಸುಲ್), ಮರಳ್ 1, ಮರಳು 1, ಮಲ ರ್ 1. The face to be turned or averted; to turn back or backwards, to turn; to retreat; to return; to happen or occur again, or to do again (ಪರಾಙ್ಮುಖ Kśmd. Dh.; Tĕ. ಮುರಲು, ಮುಡಿಲು, ಮುಲಗು, ಮುಳ್ಳು; T. ಮುಡಂಗು). P. p. ಮರಲ್ದು (Čpr. 2, 20; 7, 70; 8, 103; 9, 88; Kśv. 4, 9). ಮರಲ್ವ (Kśv. 4, 12). ಮರ ಲ್ದು is used also in the sense of *"again"*.

ಮರಲ್ maral. 2. = ಮಣಲ್, ಮರಳ್ 2, ಮರಳು 4, ಮಲರ್ 2, ಮಲಲ್ (Kśmd. 42), ಮಳಲ್. Sand, gravel (ಪುಟಿಲ್, ಮ ಣಲ್, ಮಲರ್, ಸಿಕತ Kśm. 36).

ಮರಲ್ maral. 3. = ಮುರಿ 3. A flower (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; Čpr. 6, 72; Abh. P. 8, 14). See ಕಣ್-.

ಮರಲು maralu. (ಫಾಲ, ಕೃಷಿಕ Si. 303).

ಮರಳ್ಚು maraḷču. = ಮರಳಿಸು 1, ಮರಳ್ಚು. To turn or avert the face; to turn; to cause to retreat; to return, etc. (ಸರಾಜ್ಮುಖೀಕರಣ Śmd. Dh.; Rśv. 6, 9; 11, 80).

ಮರವಳಿ mara-vaḷi. The produce of trees (fruit, bark and leaves, My.). — ಮರವಳಿಗುತ್ತಿಗೆ. Renting the produce of (government) trees (My.).

ಮರವೆ maravĕ. = (ಮರಪ), ಮರು, ಮರುವು. Intoxication, madness, fury; bewilderment, paralysis, torpor, etc. (ಪುತ್ತತ್ತ Čt. I, 105; II, 9; ಜೊಮ್ಮಿಸಿತು Ks.; ಜೊಮ್ಮಿಸಿದುದು Bhn. 48; Bh. 4, 3, 12; Rām. 6, 14, 22; J. 10, 21; 14, 7. 17). — ಮರವೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To deprive of sensibility (J. 21, 2). — ಮರವಿಯೌಷಧ. -ಔಷಧ. A drug to produce madness, etc. (ಕೆಸುವರ್ Čt. II, 108).

ಮರಸಣಿ marasaṇi. = ಮರಸಣಿಕೆ. A species of kĕsu or Arum (ಖರ್ಜು Mr. 149; My.).

ಮರಸಣಿಗೆ marasaṇigĕ. = ಮರಸಣಿ. (My.).

ಮರಸು marasu. To become furious, to begin to rage (Čpr. 6, 34).

ಮರಸುತ್ತು marasuttu. = ಮರುಸುತ್ತು, ಮಲಸೂತ್ರ. A screw (My.; Mhr. ಮಳಸೂತ್ರ).

ಮರಹಮ್ಮತ್ ಮರಹಮ್ಮತ್, q. v. (My.; Br.).

ಮರಳ್ maraḷ. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. P. p. ಮರಳ್ದು (Čpr. 6, 79; 7, 49; Bp. 60, 25). ಮರಳ್ಚ (Śśv. 4, 74). See J. 2, 47; 5, 42; 31, 4; ಪೊಡೆ-, ಬಗೆ-. — ಮರಳಿಸು. ಮರಳಿ ಇಸು. To shoot arrows so that (an opponent) retreats (Čpr. 5, 109). — ಮರಳೊತ್ತು. ಮರಳಿ ಒತ್ತು. To push backward (Čpr. 6, 29).

ಮರಳ್ maraḷ. 2. = ಮರಲ್ 2, of which it is a vulgar form (Śmd. 41).

ಮರಳಿ maraḷi. = ಮರುಳಿ, ಮಳ್ಳಿ. A person (male or female) who in reality is clever, but simulates stupidity (My.). ಮರಳಿ, ಮುಂಡಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲು? ಅನ್ನರೆ ಮೂಡು ಮತ್ತೊನ್ದು ಅನ್ದಳು (Prv.).

ಮರಳಿದು maraḷidu. = ಮರಳ್ದು of ಮರಳ್ 1. (Bh. 2, 4, 12).

ಮರಳಿಸು maraḷisu. 1. To cause to turn; to cause to return;—to return; to requite. ಪಗೆಯ ಮರಳಿಸುವುದು (ವೈರಶುದ್ಧಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ವೈರನಿರ್ಯಾತನ Nr.).

ಮರಳಿಸು maraḷisu. 2. To cause to bubble up or boil fiercely (My.).

ಮರಳು maraḷu. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. To turn, to turn back (v. i.), etc. P. p. ಮರಳಿ. ಮರಳಿದುದು (ವೃತ್ತ, ವೃತ್ತ, ವ್ಯಾವೃತ್ತ Nr.). ಮರಳಿ ನುಡಿಸ (ಪುನರ್ವಚ Nn. 167). ಮರಳಿ ಬನ್ನಳು ಕುನ್ತಿ (Bh. 1, 10, 26). ವನವೀಥಿಗಳ ವಳಯವ ಹೊಕ್ಕು, ಮರಳಿದುದಿಲ್ಲ ವಿರಹಿಗಳು (1, 5, 10). See Bp. 9, 8; 20, 22; 24, 65; 39, 18; 40, 8; 42, 30; 45 sum.; 52 sum.; Bh. 1, 8, 13; 2, 4, 9; Rśv. 6, after 11; J. 3, 40; 5, 59; 17, 10. The P. p. often conveys the meaning of *"again"*, *"back"*, *e. g.* ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡಿದ್ದವನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ಪ್ರತಿದಾನ Si. 325). — ಮರಳಿ ಮರಳಿ. Again and again (Bp. 4, 47). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಕಾಣಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವಗೀತ Nr.). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ (ಪುನರ್ಭವ Nn. 114). ಸನ್ತೋಷ ತ್ವರೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಿನ್ದ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ನುಡಿದ ಮಾತೇ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನುಡಿಯಲ್ ಪಡುವದು (ಆಮ್ರೇಡಿತ, ದ್ವಿಸ್ತಿರುಕ್ತ Si. 56). — ಮರಳೆ. Again (Bh. 3, 13, 34).

ಮರಳು maraḷu. 2. To bubble up, to boil fiercely (as water, My.; Tĕ. ಮರಗು, ಮರುಗು, ಮಱಿಗು, ಮಱ್ಚುಗು, ಮಸಲು, ಮಸುಲು).

ಮರಳು maraḷu. 3. = ಮರುಳ್ 2, etc. (My.; *cf.* ಮದಡು). ಭೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮರಳು (Prv.).

ಮರಳು maraḷu. 4. = ಮರಲ್ 2, etc. (My.).

ಮರಳ್ಚು maraḷču. = ಮರಲ್ಚು, etc. (Čpr. 4, 78; Abh. P. 8, 35; Grj. 3, 102; Rśv. 13, 84).

ಮರಾಟ marāṭa. Tbh. of ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ. Mahratta; a Mahratta man (My.). ಮರಾಟರ ಹತ್ತರ ಹೋರಾಟ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಮರಾಟಿ marāṭi. Belonging to Mahratta; a Mahratta person (My.). — ಮರಾಟಿಯವ. -ಅವ. A Mahratta man (My.). — ಮರಾಟಿಯವಳು. -ಅವಳು. A Mahratta woman (My.).

ಮರಾಮತ್ ಮರಾಮತ್ = ಮರಹಮ್ಮತ್. Repairs, as of roads, houses, tanks, etc. (My.; Mhr., H.).

ಮರಾಳ marāḷa. ಮುರಾಳ. Soft, mild, bland, tender. 2, a flamingo; a goose (ಹಂಸೆ Nn. 8. 9. 17; ಸಾರಸ 56; ಸಾರಸ Mr. 521). 3, a horse. 4, lampblack, used as collyrium. 5, a cloud. 6, a villain, a rogue.

ಮರಾಳಕೆ marāḷaka. = ಮರಾಳ No. 2. (Bp. 50, 11).

ಮರಾಳಧ್ವಜ marāḷa-dhvaja. N. of a king (J. 11, 26. 28; 12, 1. 5. 20).

ಮರಾಳಪದಿ marāḷa-padi. The plant Cissus pedata Lam. (ತ್ರಿಪದಿ, etc. Mr. 141).

ಮರಾಳಯಾನೆ marāḷa-yānĕ. A woman with the gait of a flamingo (Čpr. 7, 118).

ಮರಾಳಿ marāḷi. A female haṁsa. (A.).

ಮರಾಳಿಕೆ marāḷikĕ. = ಮರಾಳಿ. (Śmd. 153. 283).

ಮರಾಳ marāḷa. = ಮಳಾರ. A strap or girth of horses (ಕುದುರೆಯ ಪಟ್ಟಿ Śmd. II; Śm. 42, o. r. ಮಳಾರ).

ಮರಿಗೆ marigĕ. = ಮರಸೆ, etc. (My.; Si. 241; Tĕ. ಮರಿಗೆ, ಮಱಿಗೆ; see ಕಲ್ಲು-). ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಮರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು (Prv.).

ಮರಿಚ maricha. = ಮೆಣಸು, ಮೆಳಸು. *Black pepper.*

ಮರಿಯಾದೆ mariyādĕ. Tbh. of ಮರ್ಯಾದೆ (Mr. 529; Bp. 18, 10. 50; 24, 80; 28, 35; 53, 75; 58, 30; My.). See Prv. s. ಮಾನ 2.

ಮರಿಯಿಸು mariyisu. (fr. ಮರ). To kill (Čpr. 5, 133).

ಮರೀಚ marīca. *Black pepper.*

ಮರೀಚಕೆ marīcaka. = ಮರೀಚಿ. (ಉಷಣ, ಮೆಣಸು Mr. 138).

ಮರೀಚಿ marīci. *A ray of light* (see Nn. s. ಎಪ್ಪ); light. 2, mirage. 3, *N. of a prajápati.* 4, *one of the seven ṛishis and father of Kaśyapa* (see ಮುಮ್ಮುಯಪ).

ಮರೀಚಿಕೆ marīcika. = ಮರೀಚಿಕೆ, in ಮರೀಚಿಕಜಲ (Bp. 42, 2).

ಮರೀಚಿಕಾಜಲ marīcikā-jala. Mirage (ಬಯಲ್ಬೊಜ್ಜಿ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ Kk. 11*b*).

ಮರೀಚಿಕೆ marīcikĕ. ಮರೀಚಿಕಾ. *Mirage.* — ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ. (ಬಯಲ್ಬೊಜ್ಜಿ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ Kk. 12).

ಮರೀಚಿಜಲ marīci-jala. Mirage (ಬಿಸಲ್ಗುದುರೆ Śm. 15).

ಮರು maru. = ಮರವೆ, etc. See ಮರುಕುಳಿ.

ಮರು maru. 1. *A sandy desert, any arid region or soil destitute of water* (ನೀರು ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ತಾವು Nr.). 2, a mountain, a rock (*cf.* ಮರಡಿ, etc.). 3, N. of a country (Marwar, Bp. 6, 18).

ಮರು maru. 2. = ಮರುವಕ. (ಮರುವಕ, ಫಣಿಜ್ಜುಕ, ಕಪ್ಪಾದ ತುಲಸಿ Mr. 129).

ಮರುಕುಳಿ maru-kuḷi. Bewilderment, etc. (ಮರುಳ್ವದು Śs.).

ಮರುಗ maruga. = ಮರುವ, etc. Tbh. of ಮರುವಕ (Śmd. 375; Grj. 7, 52; My.; Si. 141; ಸುರಭಿ Nn. 30, Mr. 509; see s. ಲಘು). See ಬಿಳೀ-.

ಮರುಗು marugu. = ಮಂಜಿ 2. (St. & Pl.).

ಮರುಜ maru-ja. A kind of perfume (= ನಖಿ). 2, a tree akin to the Mimosa catechu (see ಖದಿರ). — ಮರುಜವಣಿ. -ಮಣಿ. A bead of maruja (Śśv. 3, 30).

ಮರುಜೆ maru-jĕ. A particular species of plant. — ಮರುಜೀವಣಿ. -ಮಣಿ. A bead of marujĕ (Rām. 6, 40, 5).

ಮರುತ್ marut. = ಮರುತ್ತು. *Wind.* 2, *the god of the wind, regent of the north-west quarter* and father of Hanumat. 3, *any god or deity.* 4, N. of a metrical foot (Ch.). 5, N. of the gods of the winds and storms.

ಮರುತ maruta. (Śmd. 106). Wind (ತಾರ, ವಾಯು Nn. 40; ಅನಿಲ, ವಾಯು 72). 2, a deity (ಸುರ, ದೇವತೆ 72). 3, = ಮರುತ್ No. 2 (ದಿಶಾಧಿಪ Mr. 57). 4, a mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 72). 5, N. of a country (ಜನಾನ್ತ, ದೇಶಭೇದ 72). 6, a bow (ಧನು, ಬಿಲ್ಲು 72). 7, N. of a metrical foot (Ch.; Mr. 364). 8, N. of a king (J. 2, 32; 5, 20, etc.).

ಮರುತಬನ್ಧಿ maruta-bandhi. A disease of the spleen (ಗುಲ್ಮ Mr. 387).

ಮರುತಾಶನ maruta-aśana. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಮರುತ್ತರಂಗಿಣಿ marut-taraṅgiṇi. The celestial Ganges (Śmd. 260 Mḍb.).

ಮರುತ್ತು maruttu. Tbh. of ಮರುತ್. (Ch. v. 121).

ಮರುತ್ತ್ರಯ marut-traya. Three mountains (or mērus, Ćpr. 1, 69).

ಮರುತ್ವನ್ತ marut-vat. Attended by the maruts: *Indra.*

ಮರುದಾಪ್ತ marut-āpta. Fire, Agni (Bp. 21, 1).

ಮರುದಿಷ್ಟ marut-iṣhṭa. Fire. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮರುದ್ದೆಸೆ marut-dĕśĕ. The north-west quarter (Śśv. 1, 62).

ಮರುದ್ವರ್ತ್ಮ marut-vartma. The path of the winds: *the atmosphere.*

ಮರುದ್ನಿಕರ marut-nikara. A multitude of deities (Bp. 2, 20).

ಮರುದ್ನಿಷೇವಣ marut-niṣhēvaṇa. Living in, enjoying or eating wind (adj., Śśv. 4, 85).

ಮರುವ್ನಾಲೆ marut-mālĕ. *A sort of grass, Trigonella corniculata* Lin.

ಮರುಭೂಮಿ maru-bhūmi. = ಮರು No. 1. (My.).

ಮರುವ maruva. = ಮರಗ, ಮರಗು, ಮರು 2, ಮರುಗ (Śmd. 375; Si. 141), ಮರುವಕ. A kind of Ocimum (Sk.); sweet marjoram (Ćpr. 1, after 101). 2, a valuable timber tree with showy purple flowers, Lagerstroemia flos reginae Retz. (St. & Pl.).

ಮರುವಕ maruvaka. = ಮರುಗ (Śmd. 375), ಮರುವ, etc. A kind of Ocimum. 2, *sweet marjoram or a similar plant* (= ಜಮ್ಬೀರ). 3, *the tree Vangueria spinosa* Roxb.

ಮರುವು maruvu. = ಮರವೆ. (ಮತ್ತತೆ Kk. 31; Śm. 76).

ಮರುಸುತ್ತು marusuttu. = ಮರಸುತ್ತು, etc. (My.).

ಮರುಳ್ maruḷ. 1. To be bewildered, etc. ಮರುಳ್ವದು (ಮರುಕುಳಿ Śs.; T. ಮರುಳು, ಮಂಗಂಗು).

ಮರುಳ್ maruḷ. 2. = ಮರಳು 3, ಮರುಳು, ಮಳ್ಳೆ, ಮಳ್ಳು 1. Bewilderment, confusion, madness, foolishness, stupidity; fury, extacy, frenzy, the state of being possessed (ಪೇಂಕುಳಿ Kk. 65; M.; M. ಮಯಲ್, ಮಬಿಲ್, infatuation, charm of love; Tĕ. ಮರುಲು, love, desire, lust = ಮೋಹ, ಕಾಮ). **2,** a mad, or foolish, person;—an evil spirit, a demon, an imp (ಪಿಜ್ಜಿನಿ Śmd. II; Kk. 91; Śm. 53; ಭೂತ Nn. 78; M.). ಮರುಳ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಮದ್ದಿನ್ದ ಮರುಳಾಗಿ ಜೀಕುಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಯೋಗಿತ, ಆಲಳ್ Nr.). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಟ್ಟಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.). ಬಿರುದರ ಕರುಳಂ ಕೊಜೆ ಕೊಜೆದು ಮರುಳ್ ಇರುಳ್ ತಿಪ್ಪಿಡೆಯೊಳ್ (Śmd. 27). See Śmd. 272; Ćpr. 1, 62; 5, 31; 7, 44; Abh. P. 13, after 54; 13, 66; Bp. 2, 18. 23; 10, 3; 18, 12; 35, 32; 57, 62; J. 2, 23. 44; 8, 33; 22, 24; ಪುಲ್-; ಪೆಗ್-. — ಮರುಳ ಜಿಡೆ. N. of a plant (ಗೋಲೋಮಿ, ಭೂತಕೇತ Nr.). — ಮರುಳಾಗು. -ಆಗು. To grow bewildered, confused, mad, etc. See Grj. 4, 62; Bp. 40, 6; 45, 33; J. 2, 57.—ಮಗಳೇ, ಮರುಳಾದೆಯಾ? ಇರುಳು ಜಗಳಾಡುವವರು ಯಾರಮ್ಮಿ—ಬಜೀ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾದರೆ ಬಜಿ ತಪ್ಪಿತ್ತೇ?—ಮಗ ಓದಿ ಓದಿ, ಮರುಳಾದ (Prvs.). — ಮರುಳಾಟ. -ಆಟ. Bewildered, mad, foolish behaviour; confusion, etc. (J. 19, 26; 24, 4; My.). — ಮರುಳಾಟನುಡಿ. A confused speech. ಮರುಳಾಟನುಡಿಯ ಆಟ್ಟುಳಿ (ಸಿರಸ್ತ Mr. 85). — ಮರುಳಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Rśv. 1, 17). — ಮರುಳ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮರುಳುಗೊಳ್. To grow bewildered, etc.; to fall into phrenzy (on account of a person, Grj. 3, after 98). — ಮರುಳ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to grow bewildered, etc. (ಬೇಳ್ಮಾಡು Kk. 72; Śm. 51; Mr. 2; Grj. 2, after 106; Rśv. 5, after 19). — ಮರುಳ್ದುವ್ವಿ. -ತುವ್ವಿ. A mad black bee (Śmd. 143). — ಮರುಳ್ಬಣೆ. -ಪಡೆ. = ಮರುಳಾಗು. (Abh. P. 13, 65).

ಮರುಳೆ maruḷe. A bewildered, mad, foolish man (My.). **2,** a badly disposed man (ದುಷ್ಕೀಲ Bhn. 46). ತನ್ನ ನೆರಳು ತಾ ಕಣ್ಣು ನೆರಳುವವ ಮರುಳನಲ್ಲವೇ?—ಮರುಳಿಗೆ ಇರುಳಿಲ್ಲ, ಪಿತ್ತದವಗೆ ಸಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.). See Ćpr. 4, 18; Bp. 13, 13; 15, 4; 57, 13; 60, 42; B. 4, 180; ಆರೆ-; Prv. s. ತರೆಲೆ.

ಮರುಳಿ maruḷi. = ಮರಳಿ, etc. (My.).

ಮರುಳು maruḷu. = ಮರುಳ್ 2, etc. (Bp. 20, 21; 51, 53; 56, 46; 58, 44; Bh. 1, 10, 22; My.). ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾಡ ಮರುಳೋ?—ಭೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರುಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮರುಳು.—ಮನೆಗೆ ಬನ್ದ ಮರುಳು (a mad, or foolish, person) ಲೇಸು.—ಎಳೇ (ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದ) ಮರುಳೋ? ಎಪ್ಪತ್ತೇ (ಎಪ್ಪತ್ತು ವರುಷದ) ಮರುಳೋ?—ಜನ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ? (Prvs.). — ಮರುಳುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To accuse of foolishness (Bh. 5, 1, 41). — ಮರುಳುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮರುಳ್ಗೊಳ್. (Bp. 41, 7; 52, 7; 54, 30; Bh. 2, 13, 14; C.; B. 4, 17). ಮರುಳು ಗೊಣ್ಡದು (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ Nr.). — ಮರುಳುನಾಯಿ. A

mad dog. ಆರೆಮರುಳಗೆ ಮರುಳುನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಮರುಳು ಮಾಡು. To cause to grow bewildered, etc. (Bp. 40, 22; Bh. 1, 8, 71; J. 7, 25; My.). — ಮರುಳುಮಾತು. A confused, or confusing, word or speech (My.). — ಮರುಳುಮ್ಮತ. -ಉಮ್ಮತ. The thorn-apple which produces bewilderment (J. 2, 33). — ಮರುಳು ಹಿಡಿ. Bewilderment, etc. to seize or lay hold of. ಆವನಿಗೆ ಮರುಳು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮರುಳುತನ maruḷutana. = ಮರುಳ್ತನ. (ಪೇಂಕುಣಿ ಕೆಸ.; Bp. 44, 11; Râm. 5, 8, 22; 6, 12, 15; B. 3, 12; ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಪ್ಲವ Si. 70; C.).

ಮರುಳ್ಗು maruḷgu. To bewilder, etc. (Ṽpr. 6, 83; V. 29, 14. 21. 22).

ಮರುಳ್ತನ maruḷtana. (Śmd. 248). The state of being bewildered, mad, etc. (ಪೇಂಕುಳಿ ಕೆಸ. 49; ಮೆಳ್ಪಡೆ Śmd. II, o. r. ಮೆಳ್ಪಡೆ; ಮೆಳ್ಪಡೆ Kk. 86; Grj. 8, 9; Śâv. 4, 111).

ಮರೆ marĕ. (Śmd. 27). A kind of deer (ನ್ಯಂಕು, ರಂಕು Hlâ.; ರಂಕು, ನಂಕು Mr. 163; Bp. 34, 32). ಗಣ್ಮುಮರೆ (ಋಶ್ಯ Si. 169). ಮರೆಯ ಅಡಗು (Śâv. 3, 39). ಹಿಂದಹ ಮರೇ ಮೃಗ (ರಾಮ 170). ಇದು ಹುಲ್ಲಿಗಳ ಹಕ್ಕೆ! ಇದು ಮರೆಯ ಹಿಕ್ಕೆ ತಾಂ (Râghc. 17, 68). See ಕಾಡ್-, ಪೆರ್-, ಬಲೆ-, ಹೆಮ್ಮ-.

ಮರಿ mara. 1. = ಪೊಪಿ 3. A fan used for winnowing, etc. (ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ, ಶೂರ್ಪ Si. 307). ತರುವವ ಮರಿತರೆ ಮರಿ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv. in B. 5, 314).

ಮರಿ mara. 2. = ಮರು 1. — ಮರಿ ಕಳಿಸು. To bring again (to the mouth), as an animal in rumination (B. 3, 17). 2, = ಮರು ಕಳಿಸು. (My.). — ಮರಿಸಲ್. = ಮರುಸಲ್. (My.).

ಮರಿ mara. 3. = ಮಱೆ 2. — ಮರಿ ಮಾಡು. = ಮಱೆ ಮಾಡು. To hide, to conceal (v. t.; Si. 69. 73). — ಮರಿ ಮಾಯಿಸು. = ಮರಿ ಮಾಡು. (My.).

ಮರಿ mara. 4. (fr. ಮರಿಗು 1). = ಮಲ 1. With grief. — ಮರಿ ಮರಿನೆ ಮರಿಗು. To be very much grieved (B. 3, 7). — ಮರಿ ಮರಿ ಮರಿಗು. = ಮರಿ ಮರಿನೆ. (B. 4, 20).

ಮರಿಗು maragu. 1. = ಮರುಗು. ಸಜ್ಜನರು ಸಾಯಲೊಡೆ ನಿರ್ಜರರು ಮರಿಗುವರು (Sp.).

ಮರಿಗು maragu. 2. = ಮರಿವು, etc. Secrecy (Tĕ. ಮರುಗು, ಮರಿಗು). — ಮರಿಗುಗೆಡು. -ಕೆಡು. A secrecy to be divulged (Śâstrasâra in W. v. 1319).

ಮರಿತು maratu. = ಮರಿದು, etc. (My.).

ಮರಿದು maradu. = ಮಱತು, ಮಱೆದು. P. p. of ಮಱೆ 1.

ಮರಿಪು marapu. 1. To hide, to conceal; to cause to forget (Ṽpr. 8, 83).

ಮರಿಪು marapu. 2. = ಮರಿವು, etc. (Śâv. 2, 104; T. ಮರಿಪು; see ಮೆಯ್ಮರಿಪು). — ಮರಿಪಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To hide one's self (Ṽpr. 4, 82).

ಮರಿಮ್ಬೆ marambĕ. = ಮರಿವೆ (Ṽt. I, 25).

ಮರಿಯಿಸು marayisu. = ಮರಿಸು, etc. (Ṽpr. 5, 23).

ಮರಿವು maravu. = ಮರಿಗು 2, ಮರಿಪು 2, (ಮರಿವೆ), ಮರಿಹು q. v. Hiding; secrecy;—unmindfulness;—forgetting; forgetfulness (My.; Tĕ.); etc. ನನಗೆ ಮರಿವು ಬನ್ತು (I forgot, My.). ಆ ಮಾತು ನನಗೆ ಮರಿವಾಯಿತು (I have forgotten—, My.). See ಮೆಯ್-. ಅರಿವು ಇದ್ದದಲ್ಲದೆ ಮರಿವು ಹ್ಯಾಗೆ ಬನ್ದೀತು? (Prv.). — ಮರಿವಿಗೆ ಹಾಕು. To hide (ಮರಿಸು G.).

ಮರಿವೆ maravĕ. ಮರಿತಿ-ವೆ (Śmd. 247).= ಮರಿಮ್ಬೆ. The state of becoming unmindful of; oblivion, forgetfulness (My.; T. ಮರಿಪು); unconsciousness; stupor; torpor (Bh. 1, 9, 8; My.; T. ಮರಿವು). See ಪೆರ್ಮರಿವೆ, ಮೆಯ್ಮರಿವೆ. **2,** a disease of the eye (Bp. 18, 66). ಮರಿವೆ ಪಿಂಗಿದಂ (ಎದ್ದಿತ್ತಂ Śmd. I).

ಮರಿಸು marasu. = ಮರಿಯಿಸು, ಮರ್ಪಿಸು, (ಮಾಚು, ಮಾಜು 1). To veil, to hide, to conceal (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.);—to keep one's self out of view; to practise fraud (J. 5, 59);—to cause to be unmindful of or to forget (My.). ಮರಿಸಿ, ಕೊರಲನು ಕೊಯ್ವ ನರರ ಮರ್ಪಿ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ಕೆಮ್ಮಿನಿನ್ದ ಹೂನು ಮರಿಸಿದ (Prv.).

ಮರಿಸುನ್ದು (mara3-sundu). 1. To lie hidden (Kâvy. 2, 1, 25).

ಮರಿಸುನ್ದು (mara3-sundu). 2. Lying hidden. **2,** (mara2-sundu) another coitus. ಮರಿಸುನ್ದು ಸೂದಿ ಸುನ್ದನೆ ಪೆರಿತಿನಿಸಿಮ್ವೆರ್ಪುಯೆನೆ ಪದಾನ್ತರದಿನ್ದಂ ನೆರ್ಪಿದು ನಿಲೆ ದುಃಪ್ರತೀತಿಯನರ್ಪುವ ಪಿಱಿ ಪಿದವುಮಿನ್ನವೆ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ್ (o. r. ಪೆಱಿ ಪೆಱಿ ಉಮ್ಮನ್ನವ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ್, Kâvy. 2, 1, 24).

ಮರಿಸುಹ marasuha. Concealing, concealment (of knowledge, etc., ಅಪಹ್ನವ, ಅಪಲಾಪ, ಅಪಜ್ಞಾನ, ಅಪಾತ್ಯಯ Hlâ.).

ಮರಿಹು marahu. = ಮರಿಪು 2, ಮರಿವು, etc. Secrecy (Grj. 5, 38); unmindfulness; inadvertence, error, mistake; forgetfulness; loss of consciousness; stupor (ಪ್ರಮಾದ, ಅನವಧಾನ Hlâ.; ಅನ್ಯರ Nn. 77, Mr. 531; ಅಪಹ್ನವ, ಅಪಲಾಪ, etc. Mr. 441; ಮೂರ್ಛೆ Nn. 124). ಮನದ ಮರಿಹು (ಧ್ಯಾನ್ತಿ, ವಿಸ್ಮೃತಿ, ಭ್ರಮ Nr.). See Bp. 3, 34; 35, 20; 36, 28; 42, 16. 17; ಮೆಯ್ಮರಿಹು.

ಮರಿ mari. 1. The young of any animal to be born (? ಪ್ರೋತಕೆ Śmd. Dh.).

ಮರಿ mari. 2. The young of any animal (excepting kine and buffaloes, see ಕಱು 1; C.; T., M.; Tu. ಮರಿ, Tĕ. ಮರಕೆ); a young child (ಪೋತ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಡಿಮ್ಭ, ಪೃಥುಕ, ಶಾಬಕ, ತಿತು Si. 179; My.); a pupil (My.); a shoot, a sapling (B. 2, 22. 37). ಅನೆಯ ಮರಿ (ಕಲಭ, ಕರಿಪೋತ); ಉಡುವಿನ ಮರಿ (ಗೌಧೇಲ); ಎಲ್ಲಾ ಪಶುಗಳ ಮರಿ (ಬರ್ಕರ Hlâ.). ಉಡುವಿನ ಮರಿ (ಗೌಧೇರ Nr.). ಆನೆಯ ಮರಿ (ಮತಂಗಪೋತಕ Nn. 135). ಒಣ್ಪೆಯ ಮರಿ (ಕರಭ Si. 323). ಕೋದ್ರೀ ಮರಿ (C.). ಕರಿಯಾದರೂ ಮರಿಯಾಗಿರದೆ ಬೆಳೆಯದು (Prv.). See Ṽpr. 5, after 64; 7, 48. 103; Bp. 11, 10; 20, 13; Bh. 1, 20, 61; 2, 13, 14; 3, 13, 29; Râv. 5, 40. 44; 8, 117; 9, 28. 29; J. 28, 4. 52; ಅಂಚೆವರಿ, ಆನೆವರಿ, ಕಬುವರಿ, ಗಣ್ಮುಮರಿ, ಗಿಳಿವರಿ, ಪಕ್ಕೆವರಿ, ಪಲ್ಲುಮರಿ, ಪೊಮ್ಮರಿ, ಮಿಗವರಿ, ಹೆಣ್ಣುಮರಿ. — ಮರಿ ಈ. = ಮರಿ ಕೊಡು. (My.). — ಮರಿ ಕೊಡು. To bring forth young, to yean, to cub (B. 5, 17). — ಮರಿಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A colt (ಪಾಲ, ಪೋತ, ಕಿಶೋರ Hlâ., Nr.; Mr. 273). — ಮರಿಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. A young cuckoo (J. 8, 3). — ಮರಿಜೇಡಹುಟ. A young

spider (B. 4, 113). — ಮಜಿದುಎಪ್ಪೆ. -ತುಎಪ್ಪೆ. A young black bee (Abh. P. 15, 5; Rām. 2, 7, 4; J. 2, 57; 3, 6. 24; 8, 2. 4; 29, 46). — ಮಜಿಮಕ್ಕಳು. Plural of ಮಜಿಮಗ: great grand-children (B. 3, 74; My.). — ಮಜಿಮಗ. A great grand-son (My.; G. 282). — ಮಜಿಮಗಳು. A great grand-daughter (My.). — ಮಜಿ ಮಾಡು. To hatch, as fowls (My.; B. 3, 120), spiders (B. 4, 113). — ಮಜಿಎಮೀನ್. A young fish (J. 6, 10; 30, 6; B. 4, 119). ಮಜಿಎಮೀನ ಪೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, ಪೋತಾಧಾನ Nr.; ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ Mr. 410). 2, a sort of gilt-head, Sparus emarginatus B. MSS. (ಗಡಕ, ತಕುಲಾರ್ಧಕ Nr.). — ಮಜಿಮುಗಿಲ್. A small cloud (Rāv. 1, after 135). — ಮಜಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. A young elephant (ಧೇನುಕೆ, ಬಾಲಕರೇಣು Nn. 98; ಗಣಿಕೆ, ಶುಣ್ಡಾಲಕಶೋರ 98; ಕಲಭ 130; Bh. 1, 8, 61; J. 31, 60). — ಮಜಿಯುಡು. -ಉಡು. A young iguana (ಗೌಧೇರ Mr. 163). — ಮಜಿಸಿಂಗ. A young lion (J. 20, 13). — ಮಜಿ ಹಾಕು. = ಮಜಿ ಕೊಡು. (My.; B. 3, 75). ಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಿ ಮಜೀ ಹಾಕ್ತೇತೇ? (Prv.).

ಮಜಿಸು maṛisu. = ಮಜಿಸು, etc. ದುಃಖವನ್ನು ಮಜಿಸೋಣ (G. 259).

ಮಜಿ maṛu. 1. = ಮಜಿ 2, ಮಲ 3, (ಮೋಜು 2). Other; next, following, second; again; opposite (T., Tĕ.; *cf.* ಮತ್ತು). — ಮಜಿ ಕಣಿಸು. = ಮಜಿ ಕಳಿಸು. (V. 30, 32). — ಮಜಿ ಕಳಿಸು. = ಮಜಿ ಕಳಿಸು 2. To appear again, to return, as a fever (My.). — ಮಜಿಜಲ್. = ಮಜಿಸಲ್. — ಮಜಿಚಲ ಮಗ. A second-born son (B. 3, 15). 2, a third-born son (My.). — ಮಜಿಜೂಜು. Another game at dice (Rām. 3, 2, 25). — ಮಜಿಜೀವಣಿ. A vegetable substance that restores to life (Rām. 6, 36 sum.; 6, 36, 38). — ಮಜಿದಿನ. The next day (ಪರೇದ್ಯುಸ್ Si. 477; Bp. 2, 51; 27, 22; 32, 42; 42, 37; 57, 10; J. 29, 13. 26; B. 2, 28. 46; My.). — ಮಜಿದಿವಸ. = ಮಜಿದಿನ. (Bp. 14, 28; 34, 21; 43, 67; B. 3, 50; Rāv. 7, after 97; My.). — ಮಜಿದೆವಸ. = ಮಜಿದಿವಸ. (Ćpr. 2, after 40; 5, after 136). — ಮಜಿಭವ. Another birth (Ćpr. 4, 18). — ಮಜಿಮಾತು. An answer (ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ; ಉತ್ತರ Nr.; Ćpr. 10, after 54; Abh. P. 15, after 30; Rām. 6, 53, 6; V. 5, after 39). — ಮಜಿಮಾತುಗುಡು. -ಕುಡು. To give a reply (Abh. P. 9, after 155). — ಮಜಿ ಮೈಯ್. Another body (Abh. P. 8, 8; 16, after 39). — ಮಜಿಎಸೆ. Another sharp point: the point of an arrow that has pierced through one body and thus is ready to enter another (Bh. 7, 6, 32). — ಮಜಿಎಸೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get a second sharp point (by piercing through one body to enter another, Bh. 1, 5, 15; 4, 4, 54; J. 4, 44). — ಮಜಿವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. Another side or party; a hostile army (ಪಗೆವಡೆ Ćt. I, 103; Ćpr. 5, 107; Abh. P. 7, 69. 99; 9, 58. 62; 11, after 51; 13, 87; 15, after 55). — ಮಜಿವಸಲ. -ಮಸಲ್-ಅ. An antagonist, an enemy (ಮಾಬಿಡಿ, ವೀರ, ಪಗೆ Ss.; ಮಾಬಿಡಿ, ಪಗೆ Kk. 60; Śm. 40; Tĕ. ಸಾರುಮಲೆ, ಮಾರು ಮಸಲು, to oppose, front; to rival). — ಮಜಿವಾಡ್. -ಪಾಡ್. A second marriage. ಮಜಿವಾಡಿವಳು (ಪುನರ್ಭು, ದಿಧಿಸು Hlā.). ಮಜಿವಾಡ ಕಾನ್ತೆ (ಪುನರ್ಭು, ದಿಗ್ವಿಧು Mr. 303). — ಮಜಿಸಲ್. = ಮಜಿಸಲ್. Another or further birth or offspring: a third or last-born son or daughter (My.). ಮಜಿಸಲ ಮಗನು, ಮಜಿಸಲ ಮಗಳು (My.).

ಮಜಿ maṛu. 2. (fr. ಮಜಿ 1). Forgetfulness. See ಮಜಿಕುಳಿ.

ಮಜಿಕ maṛuka. Sorrow, grief (ತದವಬಿಲ್ Śmd. II; Ćpr. 8, 58; Rāv. 14, 20); — affection, love (J. 11, 4; 21, 8; 28, 4; My.). ವಿರಹದಿನ್ದ ಆದ ಮಜಿಕ (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ಉತ್ಕಲಿಕೆ Nr.). ಮಜಿಕಎಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಿಕಿನ್ದ ಮರದ ನೆರಳು ಸುಖ (Prv.). See ಬಾಯ್ಮಜಿಕ; Prv. s. ತಿರುಳ್. — ಮಜಿಕಮ್ಮೆಪೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To feel affection (Rāv. 5, 44).

ಮಜಿಕುಳಿ maṛu-kuḷi. (Śmd. 239. 40). A forgetful or absent man (ಮಜಿಕವ Śm. 48; Kk. 65, o. r. ಮರುಳಿದಂ, for which *cf.* ಮರುಕುಳಿ).

ಮಜಿಗು maṛugu. = ಮಜಿಸು 1. To burn, to be very hot, to be inflamed with passion; to fret;—to suffer great pain, to be distressed, to grieve (ಸನ್ತಾಪ Śmd. Dh.; My.; Tĕ. ಮರಗು, ಮಜಿಗು, to boil up, etc.; T. ಮಜಿಗು, to whirl; to be perplexed or confused);—to love (ಕೂರ್ Śmd. II; Tĕ.). ಕೂರ್ತು ಮಜಿಗಿದಂ (ಪ್ರೇತಿವಟ್ಟಂ Kk. 80). ಮಜಿಗಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸನ್ತಾಪಿತ, ಸನ್ತಪ್ತ Nr.). ತೆಱೆದ ಕೆಣ್ಡವ ಮೆಟ್ಟಿ ಮಜಿಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಆಱಿಯದರ ಕೂಟ (Sp.). See Śmd. 225. 282. 292; Ćpr. 4, 118; Ćh. v. 20; Bp. 22, 17; 24, 21; 27, 11; 28, 9; 37, 39; 60, 30; Bh. 1, 8, 73. 89. 90; 1, 20, 61; Rāv. 8, 98; 13, after 96; 13, 101; 13, after 104; J. 11, 31. 34; 13, 53. 59; 19, 7; 24, 47, etc.; 26, 13. 14; 28, 16. 17. 18. 19. 33. 35. 36. 50; B. 3, 7; 4, 20; मल-. — ಮಜಿಗು ಮಜಿಗು. rep. (Bp. 18, 54).

ಮಜಿಗುಹ maṛuguha. Fretting; grieving, mourning. ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮಜಿಗುಹ (ಆನುತಯ); ಜೋಪವನಾರೋಪಿಸುವುದು ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಜಿಗುಹ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಅನುತಾಪ, etc. Nr.).

ಮಜಿ³ maṛĕ. 1. To become unmindful of; to lose the remembrance of, to forget (ವಿಸ್ಮರಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. ಮಜಿ; Tĕ. ಮಜಿಚು; Tu. ಮದ; T. also ವಮಿಕ್ಕು). **2**, to be forgotten, to vanish from the mind (My., M.). **3**, to be stupefied (Bp. 54, 81; 59, 22). P. ps. ಮಜಿತು, ಮಜಿದು (Ćpr. 1, 122; 3, 62), ಮಜಿತು (Śmd. 287 Cm.; My.; B. 3, 54), ಮಜಿದು (Śmd. 287 Cm.). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳುನೀಣ್ಟಿ ಮಜಿದಿಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Līlv. 3, 4). ತೆಂಕನಾಡ ಮಜಿಯಲ್ಲೆನ್ದುಂ ಮನಂ ಬರ್ಗುಮೆ? (Śmd. 164). ಮಜಿಯದಿಹ ಬುದ್ಧಿ (ಮೀಢೆ); ಮಜಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ತರ್ಗತ, ವಿಸ್ಮೃತ Nr.). ಮಜಿತು ಪೋದದು (ಅನ್ತರ್ಗತ, ವಿಸ್ಮೃತ, ಮಜಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 377). ಅದನ್ನು ಮಜಿತೆನು or ಆದು ನನಗೆ ಮಜಿತು ಪೋಯಿತು (My.). ಆಱಿತಂಗೆ ಅರ್ವತ್ತು, ಮಜಿತಂಗೆ ಮೂವತ್ತು, ಬಲೆವಂಗೆ ರಾಜ್ಯ ನರಿಪಾಲು; ಬ್ಯಾಹ್ಯಣ ಬರೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟ (Sp.). ಇಹಾನವಿಪ್ಪ, ಪರಾ ಮಜಿತ.—ಎರವು ನವಿಪ್ಪ, ಸಜಾ ಮಜಿತ.—ತರತರವಾಗಿ ಹೇಬಿದ್ದು ಮಜಿತರೆ ಮರಕ್ಕನ್ತ ಕಡೆ.—ತರುವವ ಮಜಿತರೆ ಬೋಜಿ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prvs.). See Ćpr. 2, 35. 84; 4, 18. 47; Bp. 1, 57; 6, 27; 37, 9; 45, 6. 17; 51, 8; Ć. Bp. 11, 6; J. 3, 31; 29, 49; 30, 19; 31, 26. 28; Mr. 7; B. 3, 38; ಕೆಯ್-, ಮೆಯ್-. — ಮಜಿ ಮಜಿ. rep. (Bp. 6, 27; 34, 3).

ಮಜಿ³ maṛĕ. 2. (Śmd. 27). = ಮಜಿ 3, ಮೊಜಿ 3. Disappearance; the state of being hid; secrecy, concealment; veiling; cover; a screen; shelter, refuge (Ćpr. 8, 5; 8, after 60; J. 2, 5; My.; M.; T. ಮಜಿ; Tu. ಮದೆ; Tĕ. ಮಜಿಗು; T. ಮಜಿ, M. ಮಜಿ, to disappear; to be hid). ಪೇಷಾವಿಗಳನ್ವ ಆದ ಮಜಿ (ಆನ್ತರ್ಧೆ, ಪಿಧಾನ,

ಆಚ್ಛಾದನ, etc.); ದೂಳುಮಡಿ (ರಥಗುಪ್ತಿ, ವರೂಥ Nr.). ಕಲ್ಲ ಮಡಿ (ಪಡೆ Kk. 70). ಎಲೆಗೆ ಕಾಯಿ ಮಡಿ, ಕಾಯಿಗೆ ಎಲೆ ಮಡಿ (Prv.). ಸಾರಂಗವು ಸೊಪ್ಪೆಯ ಮಡಿಗೆ ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (B. 4, 42). ಹುಲಿ ಹೊಱಿ ಬಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾದರೂ ಮಡಿ ನೋಡಿ, ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡು, ಕೂಡುತ್ತಿದೆ (4, 37). — ಮಡಿ ಕಟ್ಟು. To tie or put a screen (My.). — ಮಡಿಗೆ ನಿಲ್ಲು. To stand being hidden by (My.). ಬೀಲಿಯ ಮಡಿಗೆ ನಿನ್ತು ಕೊಣ್ಡ ತೋಟಗನು (B. 3, 38). — ಮಡಿಗೆವರ್. -ಬರ್. To come for shelter or refuge (Abh. P. 12, 79). — ಮಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To hide one's self; to disappear (Grj. 2, after 106; Bp. 1, 57; 3, 38). 2, to take refuge, to seek shelter; to take as one's shelter (Śāv. 1, 46; J. 8, 49). ಜವನನ ಮಡಿಗೊಣ್ಡಡಂ (Bp. 11, 8). ಜನನ ಮಡಿಗೊಳುತ (52, 14). ಮೃಡನ ಮಡಿಗೊಣ್ಡು (52, 27). 3, to resort to: to make use of, to use. ಸಕ್ಕದಮಂ ಮಡಿಗೊಳ್ಳದೆ (Śmd. 387). — ಮಡಿ ಬಿಡು. To stand out of one's light (My.). — ಮಡಿ ಬೀಳು. To take refuge, to seek shelter (My.). ಬನ್ದಾರದ್ರೋಹ ಮಾಡಿ, ಜೋೞಿಮುಣ್ಡೀ ಮಡಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). — ಮಡಿಬೊಗಿಸು. -ಪೊಗಿಸು. To cause to take refuge (Č. Bp. 47, 18). — ಮಡಿ ಮಾಜು. To hide, to conceal (v. t., My.). — ಮಡಿ ಮಾಡು. To hide (v. t., My.; see Prv. s. ನರೆ 2); to make a screen (My.). — ಮಡಿಮಾತು. A word (or affair) of which the meaning (or purpose) is hidden or not evident (Rām. 1, 5, 18). — ಮಡಿಯಲಿ ನಿಲ್. To hide one's self (Bp. 14, 7). — ಮಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To disappear (My., *e. g.* ಅವನು ಮಡಿಯಾದನು, ಅದು ಮಡಿಯಾಯಿತು). 2, to become a shelter or refuge (J. 15, 3; Dp. 167, 5; My.). — ಮಡಿಯಿರ್. -ಇರ್. To be hidden or veiled (by). ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಮಡಿಯಿಪ್ಪ ಇನನ ವೊಲು (Bp. 44, 2). 2, shelter or refuge to be. ತುಱಿಯಿದ್ದ ವಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ಮಱಿಯಿದ್ದ ವಗೆ ಮನ್ದತ್ವವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಡಿಯೊಗು. -ಒಗು. = ಮೊಱಿಯೊಗು, q. v. (J. 7, 64; 28, 34). — ಮಡಿವಾಡ್. -ವಾಡ್. To have sexual intercourse in secrecy (Abh. P. 8, after 50). — ಮಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To hold up as a screen (Rām. 2, 4, 19). — ಮಡಿವುಗು. -ಪುಗು. To resort to, to go for protection or help (ಮಡಿಗೊಳ್ Śmd. 387 Cm.). ಮಡಿವೊಕ್ಕಂ (200). ಪಾರ್ವರ ಮಡಿವೊಕ್ಕರ (120). ಉತ್ತಮನ ಮಡಿವೊಕ್ಕು (Bp. 22, 35). See Bp. 61, 90. — ಮಡಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To take as one's shelter (Čpr. 2, 13). — ಮಡಿವೋಗು. -ಪೋಗು. = ಮಡಿವುಗು. ಸೊಡರುಗಳ ಮಡಿವೋಗುತ್ತಂ (Bp. 26, 26). ಎಲ್ಲರುಂ ಮಡಿವೊಗುವೆವು ಅಯ್ಯಗಳ (46, 36). — ಮಡಿವೋಗು. -ಪೋಗು. Cover or shelter to go (Abh. P. 16, 57). — ಮಡಿ ಹಾಕು. = ಮಡಿ ಕಟ್ಟು. (My.). — ಮಡಿ ಹುಗು. = ಮಡಿವುಗು. ಪೊರೆಯನೇ ದಣ್ಡಿಯನ್ ಉಮೇಶನು ತನ್ನ ಮಡಿ ಹುಗಲು? (Bp. 54, 70). — ಮಡಿ ಹೊಗು. = ಮಡಿ ಹುಗು. (Bp. 46, 41; 49, 40; My.).

ಮುಡಿತಿತು *maṛĕtu.* P. p. of ಮುಡಿ 1.

ಮುಡಿಯುವಿಕೆ *maṛĕyuvikĕ.* Becoming unmindful of, etc. (see ಮೆಯ್-).

ಮರ್ಕ marka. = ಮಂಗ 1. An ape, a monkey (Sk.).

ಮರ್ಕಟ markaṭa. = ಮಕ್ಕಡ, ಮಂಕಡ. *A monkey, an ape.* ಮರ್ಕಟನ ಜೀವ್ಯೆ ತರ್ಕ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಂತೀತೇ? (Prv.). 2, *a spider.*

ಮರ್ಕಟಕಿಶೋರನ್ಯಾಯ markaṭa-kiśōra-nyāya. The rule of the monkey and its cub, *i. e.* the rule that the weaker (*i. e.* man) adheres to the stronger (*i. e.* God, for protection) by instinct (My.; Tĕ.).

ಮರ್ಕಟಧ್ವಜ markaṭa-dhvaja. (= ಕಪಿಧ್ವಜ). Arjuna (Śāv. 4, 72).

ಮರ್ಕಟರಾಯ markaṭa-rāya. Sugriva (Rām. 4, 2, 44).

ಮರ್ಕಟಿ markaṭi. *The Motucca bean, Guilandina bonduc* Lin. 2, *cowhage, Carpopogon pruriens* Roxb. (ನಸುಗುನ್ನಿ Mr. 145).

ಮರ್ಕಳ್ markaḷ. = ಮಕ್ಕಳ್. See ಮದವರ್ಕಳ್.

ಮರ್ಚಿಸು marčisu. = ಮಱ್ಚಿಸು, ಮೆಱ್ಚಿಸು, ಮೆರ್ಚಿಸು.

ಮರ್ಚು marču. 1. = ಮುಚ್ಚು 1. To be greatly devoted to, etc. (ಅತಿಪರಿಚಯರ್ Śmd. Dh.; T., M. ಮರುವು, to be very familiar; M. ಮರುಮ್ಬು, ಪು-, to be attached, accustomed, tamed;—tameness, friendliness; Tĕ. ಮರಗು, ಮುರಿಗು, to have a violent inclination, to be inclined or devoted to, to love; to be accustomed to; ಮಿದುಗು, to be familiar with, well versed in; to associate with).

ಮರ್ಚು marču. 2. (Śmd. 250). = ಮುಚ್ಚು 2.

ಮರ್ಚು marču. 3. = ಮುಚ್ಚು 6. (ಗಿಡವಂ ಕಡಿವುದು Čt. I, 24; Tĕ. ಮುಲಚು, to chip, cut stone with a chisel).

ಮರ್ಜನ marjana. = ಮಾರ್ಜನ. See ಮುಖ-.

ಮರ್ಜಿ marji. Will, pleasure, choice; opinion; disposition of the mind (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮರ್ಡಿ mardi. = ಪೊರಡಿ 2, etc. A hill (B. 5, 105. 128; My.).

ಮರ್ತಬಾ martabâ. Rank, station, dignity (My.; Mhr., H.).

ಮರ್ತ್ಯ martya. Doomed to die, mortal;—*a mortal, a man* (ಕಾಲಾಳು, ಮನುಷ್ಯ Nn. 144). 2, the world of mortals, the earth (Mr. 3; Bp. 1, 60; 37, 52).

ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ martya-lôka. The world of mortals, the earth. (Bp. 1, 56; 37, 48).

ಮರ್ತ್ಯಾವತಾರ martya-avatâra. A descent as a man, an incarnation in human form. ವಿಷ್ಣು ಪಡೆವಂ ಮರ್ತ್ಯಾವತಾರಕ್ಕೆ (Śmd. 260 Mḍb.).

ಮರ್ದ marda. Crushing, grinding, pounding, etc. See ಅವ-, ಉಪ-, ವಿ-, ಸಮ್-.

ಮರ್ದಕ mardaka. = ಮರ್ದ. See ಕರ-; Śāv. 4, 128.

ಮರ್ದನ mardana. *Crushing, grinding, pounding, bruising; rubbing;* pressing; trampling on, treading down; destroying; *plaguing, tormenting, paining.* See ಮಿದಿ. — ಮರ್ದನ ಮಾಡು. To crush, etc. (My.).

ಮರ್ದನಿಗ mardaniga. A shampooer (ಸಂವಾಹಕ Mr. 377).

ಮರ್ದಲ mardala. = ಮದಲೆ, ಮದ್ದಲೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಮದ್ದಲೆ, ಮರ್ದಳೆ. *A kind of drum,* a tabor.

ಮರ್ದಳಿಗ mardaḷiga. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ Čt. II, 60).

ಮರ್ದಿ mardi. Crushing, grinding, rubbing, kneading, etc. See ಅಂಗ-, ಕ್ಷುರ-, ಮರ್ದ್ಯ-.

ಮರ್ದಿತ mardita. Crushed, pounded, ground; rubbed, kneaded, squeezed. (Bp. 36, 41).

ಮರ್ದಿಸು mardisu. To crush, to grind, to pound, to triturate; to trample on or down; to rub; to destroy (ಸಂಹರ, ನಿಮರ್ದನ Nn. 105; My.). See Bp. 8, 57; 22, 36; 32, 61; Śāv. 4, 128; J. 18, 6; ತುರ್.

ಮರ್ದಿಸುಹ mardisuha. Crushing, grinding, trituration, etc. (ವಿಮರ್ದನ, ಪರಿಮಲ Nr.).

ಮರ್ದು mardu. (Śmd. 49). = ಮದ್ದು 1. (ಭೇಷಜ, ತನ್ತ್ರ, ಔಷಧ, etc. Hlâ.). See Bp. 4, 55; 13, 26; ಬಳ್-, ಸೊರ್ಕು-.

ಮರ್ದು mardu. = ಮದ್ದು. An intoxicating preparation that destroys sound understanding (V. 29, 22. 23). — ಮರ್ದುಗುಣಿಕೆ = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. (V. 37, 89).

ಮರ್ಬು marbu. = ಮಬ್ಬು, etc. Darkness, etc. (ತ ಮ Kk. 11*b*; ಕತ್ತಲೆ Bhn. 5, o. r. ಪೆಱ್ಚು). See Abh. P. 14, 171; Bp. 11, 10; Rśv. 9, 4; 11, 68; ನಸು-. — ಮರ್ಬುವೆ ಆಗು. -ವೆಳಗು. A dim light (Rśv. 12, 12).

ಮರ್ಮ marma. = ಮೊರ್ಮ, q. v.

ಮರ್ಮ marma. (= ಪರ್ಮ 2). *Any open or exposed part of the body particularly liable to be mortally wounded, a vital part, a weak or sensitive part of the body; any vital member or organ.* 2, the joint of a limb, any joint or articulation. 3, a secret, a mystery; anything hidden or recondite; — secret meaning; — secret design or purpose; — a secret quality; — the art, trick, of a contrivance, etc. ಧರ್ಮಾ ಮಾಡಿದರೂ ಮರ್ಮಾ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. — ಮರ್ಮ ತಿಳಿಯದೆ ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದವನ ಮನಸು ನಿರ್ಮಲವಾದೀತೇ? (Prvs.). ಅರ್ಥದ ಮರ್ಮವನ್ ಅಱಿಯದೆ, ವ್ಯರ್ಥಂ ತಾಂ ಕಲಿತರೇನು ಪದಪದ್ಯಂಗಳ? ಮುತ್ತು ಹವಳಂ ಹುಣಂಗಳ ಕತ್ತೆಯು ತಾಂ ಹೊತ್ತರೇನು? ಬೆಲೆಯ ಱಿದಪ್ಪುದೇ? (Subhâshita kandapadya).

ಮರ್ಮಜ್ಞ marma-jña. A man acquainted with the mysteries and secret of: one discerning the hidden beauty or spirit of (Bp. 3, 48).

ಮರ್ಮಭೇದ marma-bhêda. (= ಪರ್ಮಭೇದ). Piercing or penetrating the vitals, striking a vital member, piercing or cutting to the quick, wounding mortally (Sk.); — discovering of a plot, of the art of a contrivance; — exposure of one's secret faults, of the vulnerable point, of the weak side or touchy quarter. See ನೆಱೆ ಕೊಳ್.

ಮರ್ಮರ marmara. Rustling (as trees, garments, etc.); *a rustling sound, murmuring, murmur* (ಸೀಲೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಧ್ವನಿ Nr.). 2, the slough of a serpent (ಕವಚ, ಹಾವಿನ ಹೆರ Nn. 88).

ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ marma-spriś. *Touching or grazing the vitals, inflicting severe wounds, stinging to the quick, poignant.*

ಮರ್ಮಿ marmi. A person possessing secrets or secret designs, one of mysterious conduct (My.).

ಮರ್ಮಿಕೆ marmika. = ಮರ್ಮಿಗ. A man who knows what is recondite or secret or the secrets of.

ಮರ್ಮಿಗ marmiga. Tbh. of ಮರ್ಮಿಕ. (Bp. 37, 41).

ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ marma-udghâṭana-vaćana. A word or speech that reveals secrets, vulnerable points or touchy quarters. See ಕೊಱಚಾಡು. — ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನಂಗೆ ಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To use ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ (Abh. P. 9, after 143).

ಮರ್ಯಾದೆ maryâdĕ. = ಮರಿಯಾದೆ. *A limit, a boundary, a border;—a bank, a shore;* an end, a terminus. 2, the bounds of morality or propriety, moral law, established rule or custom; *rule of decorum or decency; propriety of conduct;* reverential demeanour, respect, civility. ತನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೆಟ್ಟಿವ ಪರರ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡು. To shew respect, civilities or politeness (My.). ಅರಸನು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು (B. 4, 127).

ಮರ್ಯೆ maryĕ. (= ಮೇರೆ). A boundary, a limit.

ಮರ್ವು marvu. = ಮರ್ಬು, etc. Darkness, etc. (ಕಪ್ಪು ಱೆmd. I; ಕಪ್ಪುಟೆ, ತಿಮಿರ ಕೆm. 16; ಱೆpr. 6, 93).

ಮರ್ಷ marśa. Consideration, deliberation; — counsel, advice; — inquiring into. See ಪರಾ-.

ಮರ್ಷ marsha. *Forbearance, patience, patient endurance, enduring with resignation.* ಪುರುಷನಿಗೆ ಮರ್ಷ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಮರ್ಷಣ marshaṇa. = ಮರ್ಷ. See ಅಕ್ಷ-.

ಮರ್ಷಿ marshi. *Forbearing, patient, forgiving.*

ಮರ್ಸ marsa. — ಮರ್ಸದ ಬಳ್ಳಿ. A large climbing shrub, Calycopteris floribunda (Van Someren).

ಮಲ mala. 1. = ಮಱಿ 4. With grief. *Cf.* ನುಮ್ಮಲ. — ಮಲ ಮಱುಗು. To be greatly grieved (ಱೆpr. 7, 13). — ಮಲ ಮಲನೆ ಮಱುಗು. To be excessively grieved (Bp. 15, 28).

ಮಲ mala. 2. = ಮಲಗಿ, in ಮಲ ಕೊಳ್ಳು (C.).

ಮಲ mala. 3. = ಮಱು 1, etc. Other; next, second (Tĕ. ಮಲಿ, ಮಲು, ಮಾಱು). — ಮಲಅಣ್ಣ. A step-mother's son, if elder than one's self (ಏಮಾತೃಜ, ವೈಮಾತ್ರೇಯ G.; My.). — ಮಲಜಲ. One of another birth: a third or last child (My.). — ಮಲಜಲು. = ಮಱಿಸಲ್. (My.). — ಮಲಜೂಲು. The second pregnancy, second child (R.). — ಮಲತನ್ದೆ. = ಮಲದನ್ದೆ. q. v. — ಮಲತಮ್ಮ. A step-mother's son, if younger than one's self (ಏಮಾತೃಜ, ವೈಮಾತ್ರೇಯ G.; My.). — ಮಲ ತಾಯಿ. (= ಬಲತಾಯಿ). A step-mother (My.). ಮಲತಾಯಿಯ ಮಗನು (ವೈಮಾತ್ರೇಯ, ಏಮಾತೃಜ Si. 190). — ಮಲದನ್ದೆ, -ತನ್ದೆ. A step-father (ದ್ವಿವಪ್ತ Mr. 312, one MS. ಮಲತನ್ದೆ). — ಮಲ ದಾಯಿ. -ತಾಯಿ. A step-mother (ಶುವಮಾತೆ Mr. 312; T. ಮಾಜ್ಞಾನ್ದಾಯಿ; Tĕ. ಮಾಱುದಲ್ಲಿ). — ಮಲಮಗ. A step-son (My.). Fem. ಮಲಮಗಳು (My.). — ಮಲಮಾಸ. An intercalary month (My.; it is also in Sk.).

ಮಲ mala. 4. = ಮಲೆ 2. A mountain, etc. (*Cf.* Sk. ಮಲ No. 9). — ಮಲನಾಡು. = ಮಲ್ನಾಡು, ಮಲ್ನಾಡ. The hilly-country: the country to the west of the true Kannaḍa country (My.). ಕಾಡೆಲ್ಲ ಕಸುಗಾಯಿ, ನಾಡೆಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಿದವು, ಆಡಿದ ಮಾತು ನಿಜವಿಲ್ಲ; ಮಲನಾಡ ಕಾಡು ಸಾಕು. — ಸೀತಥಾತುಗಳುಣ್ಣು, ಬಾತಿಹವು ಕುಕ್ಷಿಗಳು, ಪಾತರವು ಮರದಿ; ತಿರಿದುವ್ಪ ನಾಡಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬಹರು? — ಆಲ್ಲ ಆರಿಪಣವುಣ್ಣು, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯೆಲೆಯುಣ್ಣು, ಒಳ್ಳೆ ಹಲ ಸುಣ್ಣು? ಮೆಲಲಿಕೆ ಮಲನಾಡನಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.). See Prv. s. ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ. — ಮಲಬಾರು. = ಮಲಯಾಳ. (My.; B. 3, 79). — ಮಲಯಾಳ. -ಳಳ. = ಮಲೆಯಾಳ. The hilly-district: the Malayâlam country (My.; M. ಮಲೆಯಾಳ; T. ಮಲ್ಲೆಯಾಳ, -ಯಾದಿ).

ಮಲ mala. 5. = ಪೊಲ. A hare. — ಮಲಪಾತಕ. The lined fishing-eagle, Haliaetus lineatus (Bd.; see ಕರೀ-); a hawk (Pr.).

ಮಲ mala. = ಮಳ. *The twelve impure excretions of the body: adeps* (vasâ), *semen* (śukra), *blood* (asṛij), *marrow* (majjâ), *urine* (mûtra), *faeces* (vish), *mucus of the nose* (ghrâṇa-vish), *ear-wax* (karṇa-vish), *phlegm* (ślêshma), *tears* (aśru), *rheum* (dûshikâ), and *sweat* (svêda). 2, leavings (ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ Nn. 22). 3, *any impure matter, dirt, filth, excrement, etc.;* sediment, dregs, alloy or dross of metal; *rust.* 4, flesh (ಮಾಂಸ 22). 5, *moral impurity, taint, sin* (ಮಲೀನ, ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಖ್ಯತ 22). 6, original sin, natural impurity. 7, an intercalary month (ಮಾಸಭೇದ 22; *cf.* ಮಲಮಾಸ s. K. ಮಲ 3). 8, = ಪೀಲಿ, ಹೀಲಿ (22, o. r. ಹಿಲ್ಲಿ in two MSS.). 9, a forest (ವನ, ಅರಣ್ಯ 22, o. r. ಆರಣ್ಯ). — ಮಲಕಟ್ಟು. Constipation (My.). — ಮಲಮಣ್ಡಿ. A common plant, Indigofera endecaphylla Jacq. (Z.). — ಮಲಮಾತಂಗಿ. A climbing herb with small red hammer-shaped berries, Zehneria garcini Stocks (Z.).

ಮಲಕು malaku. 1. (Tbh. of ಮಾಲಕ? or = ಮಲಕು 2?). A round ornament of glass-beads and coral or pearls strung upon a thread so that each bead, etc. is separated from the other by a knot; it is worn by females on the head (My.; T.). ಬಿಳಿಕಡುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವ ಮಲಕು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). **2,** a kind of necklace (Tu.). See Prv. s. ಉದ್ದಾನೆ.

ಮಲಕು malaku. 2. A turn, a twist, a fold, a bend (Té. ಮಲಕೆ, ಮಲುಕು, ಮಿಲಿಕೆ; see ಮಡಚು); a sash (see ಮುರಿ-).

ಮಲಕು malaku. 3. = ಮಲುಕು, ಮೆಲಕು, ಮೆಲುಕು, ಮೆಲ್ಕು. Returning or bringing up again (to the mouth in rumination; *cf.* ಮಜಿ ಕಳಿಸು 1 s. ಮಜಿ 2, and ಮಲ 3). — ಮಲಕು ಹಾಕು. To chew the cud (My.).

ಮಲಗಿಸು malagisu. = ಮಲಂಗಿಸು. To cause to lie down or to recline; to place, to put (J. 28, 20; B. 4, 75; C.). **2,** to have one's self laid down, as into a cradle (Prll. 3, 27; My. with ಕೊಳ್ಳು). **3,** to put down what stands upright, as a tree, a book, etc. (My.). **4,** to have set firmly (in the ground), as palisades (Bp. 16, 11).

ಮಲಗು malagu. 1. = ಮಲಂಗು 1 (Šmd. Dh.). To recline, to lie down (to sleep, etc.), to repose, to rest (ಉಪಧಾನಾವಲಮ್ಬ Šmd. Dh.; ಶಯನ Šm. 85; C.; B. 2, 12; 4, 25. 75; 5, 59; Bp. 20, 1; 60, 35; J. 7, 45; 29, 49; 30, 19; *cf.* ಮಡಗು, and see ಮುಗ್ಗು 3). **2,** to incline, to bend (v. i.), as full ears of paddy, etc. (My.). ಆವನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯ ಮಾದುಹುದು, ಆವನು ಆಘ್ಯದಿತ ಎನಿಸುಗು; ಕುಳ್ಳಿರಲಱಿಯದೆ ಬೀಲು ಮೊಗಮಾಗಿ ಮಲಗಿಹ ಮಗವ್ವ ಉತ್ತಾನಶಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ (ಪಕ್ಕೆ G.). ಮಲಗುವ ಮನೆ (ಗರ್ಭಾಗಾರ, ವಾಸ ಗೃಹ Si. 108; ವಲಭಿ G.). ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ವ್ರತದ ವಶದಿನ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೋ, ಆಸ್ಥಾವನು ಸೃಜ್ಜಿಲಶಾಯಿ, etc. (Si. 250). See Si. 254. 255; Prv. s. ಒಡಸ್ತಿಕೆ.

ಮಲಗು malagu. 2. = ಮಲಂಗು 2 (Šmd. Dh.). A pillow, a cushion (ಉಪಧಾನ Šmd. Dh.; Šm. 85; ಮೂಡಾವೆ, ಕವುಳುಡೆ Ša.; ಉಪಾಶ್ರಯ, ಮತ್ತವಾರಣ Mr. 203; Bp. 12, 9; Č. Bp. 47, 40).

ಮಲಂಗಿಸು malaṅgisu. = ಮಲಗಿಸು. (Grj. 7, after 11).

ಮಲಂಗು malaṅgu. 1. = ಮಲಗು 1, q. v. (Čpr. 3, 15; 5, 132; 8, after 4; Abh. P. 3, 107; 5, after 53; Grj. 7, after 11; Č. Bp. 46, 1; Šáv. 4, 12).

ಮಲಂಗು malaṅgu. 2. = ಮಲಗು 2, q. v. (Rśv. 1, after 135).

ಮಲಚೇಟಿ mala-čēṭi. N. (Bp. 23, 20).

ಮಲತು malatu. 1. = ಮಲೆತು. P. p. of ಮಲೆ 3.

ಮಲತು malatu. 2. P. p. of Té. ಮಲೆ, to shine; to unfold, display. ಹೊಸತಾಗಿ ಮಲತ ಮೊಳಕೆ (ಅಂಕುರ, ಆಫಿನವೋದ್ಭಿದ್ Si. 119).

ಮಲತೆ malatĕ. Dirtiness, filthiness, impurity. See ಆ-, ನಿ-.

ಮಲತ್ರಯ mala-traya. Three impurities. See ದುರ್-.

ಮಲತ್ವ malatva. = ಮಲತೆ. See ಆ-, ನಿ-.

ಮಲದೂಷಿತ mala-dûshita. *Soiled with dirt, dirty, filthy, foul.*

ಮಲಧರ mala-dhara. = ಮಲಧಾರಿ. A guru of the Jainas (ಗುರು Mr. 222).

ಮಲಧಾರಿ mala-dhâri. *A Jaina religious mendicant* (ಸವಣ Hlâ.; Bp. 50, 64; 51, 53).

ಮಲನಾಗರು malanâgaru. = ಮಲರೋಗ No. 2, ಮಲ್ಲೋಗರ, ಮಲ್ಲೋಗರ, ಮೊಲೋಗರ, ಮೊಲ್ಲೋಗರ. Epilepsy (My.). See Prv. s. ಕರೆ 1.

ಮಲಪು mala-pu (-pû). *The tree Ficus oppositifolia.*

ಮಲಪುಪು malapûpu. also ಮಲಪೂಪು. Enclosure, as of a letter or letters in a cover (My.; Br., H.).

ಮಲಪೃಷ್ಠ mala-prishṭha. Dust-page: the fly-leaf, the outer or first page of a book, left unwritten because liable to be dirtied. (B. 5, 210).

ಮಲಬನ್ಧ mala-bandha. Constipation (My.).

ಮಲಭೇದನ mala-bhêdana. Purging. See ಉರ್ಧ.

ಮಲಮಲಿ malamali. = ಮಲ್ಮಲ್, ಮಲ್ಲು. Muslin (B. 4, 28; 5, 224. 297; Mhr., H. ಮುಲಮುಲ).

ಮಲಮಾಸ mala-mâsa. An intercalary month (Sk.; see it s. K. ಮಲ 3).

ಮಲಮೂತ್ರ mala-mûtra. Faeces and urine (My.); discharging before and behind (through terror, etc.). ತಿರು ಮಲದೇವರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಲಮೂತ್ರಾ ಬಯಸಿ ಕೊಣ್ಣ.—ತಿಳಿದವನಾದರೂ ಮಲಮೂತ್ರ ಬಿಟ್ಟೇತೇ?—ಮಲಮೂತ್ರ ಮಾಡದವಗೆ ಮಲಿನತೆಯೇ ಮಲತಾಯೆ (Prvs.). See Bp. 51, 41; 54, 10.

ಮಲಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನ mala-mûtra-visarjana. Discharging before and behind (B. 4, 167; My.).

ಮಲಯ malaya. = ಮಲೆಯ, ಮಳಯ, ಮಳೆಯ. N. of a mountainous range in Malabar; the Malabar country (see ಮಲ 4).

ಮಲಯಜ malaya-ja. Growing on the Malaya mountains: *sandal-wood;* a sandal tree.—ಮಲಯಜದಮ್ಪು. -ತಮ್ಪು. The refreshing quality of sandal-wood (Čpr. 8, 45).

ಮಲಯಜಾತ malaya-jâta. = ಮಲಯಜ. (ಜಾವನ್ನ Čt. II, 63).

ಮಲಯಪರ್ವತ malaya-parvata. The Malaya mountains (Bp. 43, 25).

ಮಲಯಪವನ malaya-pavana. = ಮಲಯಾನಿಲ. (My.).

ಮಲಯಮಾರುತ malaya-mâruta. = ಮಲಯಪವನ. (My.).

ಮಲಯರುಹ malaya-ruha. Sandal-wood; a sandal tree. (Bp. 3, 18; 43, 25; 57, 17).

ಮಲಯಾಚಲ malaya-âchala. The Malaya mountains (ಜಾನ ನ್ನವೆಟ್ಟು Ša.; J. 8, 2).

ಮಲಯಾದ್ರಿ malaya-adri. = ಮಲಯಾಚಲ. (Kâvy. V, 44).

ಮಲಯಾನಿಲ malaya-anila. Wind (blowing) from the Malaya (and other western) mountains, a cool and odoriferous wind. (Abh. P. 1, 23). ಮಲಯಾನಿಲಂ ತೀಡಿದಂ (Šmd. 109).

ಮಲರ್ malar. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. The face to be turned or averted; etc. (ಪರಾಙ್ಮುಖ Šmd. Dh.). ಕೊಸಗೆಸೆದುದು ಮಲರ್ದರ್ದುಳ್ಳಲರ್ದ ಮಿಸುಪ ಪೊಸತಲರ್ದಲರಿಂ (Čpr. 7, 56). See ಕಣ್ಮಲರ್ 1.

ಮಲರ್ malar. 2. = ಮರಲ್ 2, etc. (Šmd. 42). Sand, gravel (ಪುಟಿಲ್, ಮಣಲ್, etc. Šm. 36; M. ಮಲರ್, flour, farina).

ಮಲರ್ malar. 3. = ಮರಲ್ 3. A flower (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಅರಲ್, ಪೂ, ಕುಸುಮ Kṁ. 23; T., M.; T., M. ಮಲರ್, to open, as a flower). See ಕಣ್ಮಲರ್ 2. — ಮಲರ್ವುಡಿ. -ಪುಡಿ. The pollen of flowers (ಬಣ್ಣ, ಪರಾಗ Kṁ. 23).

ಮಲರೋಗ mala-rôga. Morbid evacuation of the faeces after every meal (My.; ಉತ್ಥಾನ G.). 2, = ಮಲನಾಗರು, etc., epilepsy (S. Mhr.). See Sp. s. ಲಲನೆ.

ಮಲಲ್ malal. = ಮಲರ್ 2, etc. (Śmd. 42).

ಮಲವ malava. N. of a tribe (ಮಲಪ Mr. 382; a mountaineer? or *cf.* ಮಲೆವ s. ಮಲೆ 3?).

ಮಲವಿಸರ್ಜನ. -ನೆ. mala-visarjana. Evacuation of the faeces. See ಪೀಲ್.

ಮಲಶುದ್ಧಿ mala-śuddhi. Clearing away of feculent matter: (regular) evacuation of the bowels. (My.).

ಮಲಶೋಧನೆ mala-śôdhanĕ. = ಮಲಶುದ್ಧಿ. (My.). 2, a purgative. ತಲೇ ಸಿಡತಕ್ಕೆ ಮಲಶೋಧನೇ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಲಸೂತ್ರ malasûtra. = ಮರಸುತ್ತು, etc. (B. 5, 286).

ಮಲಹ malaha. N. of a tribe (ಮಲಪ Mr. 382).

ಮಲಹರ mala-hara. Taking away impurity, removing sin; — Śiva (Bp. 3, 47; 4, 6; 22, 54).

ಮಲಹರಾದ್ರಿ malahara-adri. Kailâsa (Bp. 19, 26; 44, 52).

ಮಲಾಪಹ mala-apaha. Removing or destroying impurity or sin (Bp. 3, 6).

ಮಲಾಮತು malâmatu. A difficulty, strait; trouble (My.; H.).

ಮಲಾಮು malâmu. = ಮುಲಾಮು. Salve, ointment, plaster (My.; Br.; Mhr., H. ಮಲಮ).

ಮಲಾರ malâra. 1. = ಮಳಾರ, q. v.

ಮಲಾರ malâra. 2. (fr. ಮಾಲಾ-ಹಾರ, a row-string). A cluster or string of glass bracelets as carried about for sale (My.; Tĕ. ಮಳಾರ, ಮಳ್ಳಾರ). See ಬಳೆ-. — ಮಲಾರಪೂಜೆ. A ceremony at the gaurîhabba, when the seller of glass bracelets is called, his string of them adored, and new bracelets are put round the wrist of the adoring females (My.).

ಮಲಿ mali. = ಮಲ್ಲಿ. — ಮಲಿದೇವ. = ಮಲ್ಲಿ-. N. See ಪೋಟಿ-. — ಮಲಿನಾಥ. = ಮಲ್ಲಿ-. N. (Bp. 48, 8).

ಮಲಿಕೆ malikĕ. = ಮಡಿಕೆ 2, q. v.

ಮಲಿತ malita. Dirtied, soiled, defiled, tainted. See ಅ-, ನಿ-, ವಿ-.

ಮಲಿನ malina. *Dirty, filthy, impure, unclean;* stained, rusty (ಮಾಸಿದ Hlâ.; ಪಿಪ್ಪಲ, ಮಾಸಿದುದು Nn. 62). 2, morally impure, sinful, depraved, vile. 3, dark, obscured, clouded, beclouded (as the intellect), dull, rusty (as learning, etc.; My.). 4, *dark gray, blackish.* 5, sin, fault.

ಮಲಿನಚಿತ್ತ malina-čitta. A depraved mind (My.). 2, a dull mind (My.).

ಮಲಿನತೆ malinatĕ. Dirtiness, filthiness, impurity; — moral impurity, sinfulness; — blackness. See ಮಾಸು; Čpr. 8, 42.

ಮಲಿನಬುದ್ಧಿ malina-buddhi. A depraved mind (My.). 2, a dull understanding (My.).

ಮಲಿನಿ malini. *A woman during menstruation.*

ಮಲಿಮ್ಲುಚ malimluča. *A thief, a robber;* — a demon; — a gnat, a musquito; — wind, air; — an intercalary month; — etc.

ಮಲೀನ malina. = ಮಲಿನ. (ಮಲ, ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಖ್ಯತ Nn. 22).

ಮಲೀಮಸ malîmasa. *Dirty, unclean, foul, impure.* See ಮಾಸು.

ಮಲುಕು maluku. = ಮಲಕು 3, etc. — ಮಲುಕಿಬಿ. -ಇಬಿ. To chew the cud, to ruminate (Bp. 32, 26).

ನುಲುಹಣ maluhaṇa. Tbh. of ಮಲ್ಲಣ. (Bp. 42 sum.; 42, 1. 18. 39; 50, 74). — ಮಲುಹಣಕವೀಶ್ವರ. The great poet Maluhaṇa (Bp. 42, 18). — ಮಲುಹಣಸ್ತವ. A praise of Śiva by Maluhaṇa, consisting of 66 ślôkas (Bp. 42, 39).

ಮಲುಹಣಿ maluhaṇi. (also once ಮಲುಹಣಿ). N. of the paramour of Maluhaṇa (Bp. 42 sum.; 42, 19. 28. 33. 37. 39).

ಮಲೆ malĕ. 1. To be raised or elevated (see ಕಣ್ಮಲಿ); to be haughty, to be puffed up, to be insolent, to act in an overbearing manner (ಔದ್ಧತ್ಯ Śmd. Dh.; Śm. 107; T. ಮಲ್ಪು, to be full; to grow great, increase; M. ಮಲೆ, to grow thick, swell.; T. ಮಲ್, strength; fertility; ಮಲಿ, to increase). ಮಲೆದು ನರನೊಳ್ ಅನ್ಪಂ ಗಾವ್ಪಂ (Śmd. 275).

ಮಲೆ malĕ. 2. = ಮಲ 4. A mountain (My.; Tĕ., M.; T. ಮಲ್ಪೆ);—a forest (ವನ Śmd. Dh.; Śm. 107). See Bh. 2, 4, 10. — ಮಲೆಕುಡಿಯ. N. of a tribe on the western ghats. — ಮಲೆನಾಗ. A rock-snake, a boa (V. 35, after 55). — ಮಲೆಯಾಳ. -ಆಳ. = ಮಲಯಾಳ. (My.; Bp. 6, 18; B. 4, 130). ಮಲೆಯಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂಗೀ ತನ್ನರು (Prv.).

ಮಲೆ malĕ. 3. To oppose, to fight against, to contend with, to be refractory (Śmd. 188; Bp. 22, 13; 27, 28; 32, 25; 52, 31; Bh. 2, 4, 7; Śśv. 3, 55; 4, 12; J. 20, 13; 29, 9; Dp. 119, 3; T. ಮಲ್ಪೆ). P. ps. ಮಲೆದು (Śśv. 4, 9), ಮಲದು (Abh. P. 14, after 132), ಮಲೆತು, ಮಲತು (Grj. 2, after 106; J. 4, 61). See ಮಾರ್ಮಲೆ. — ಮಲೆವ. A man who opposes, etc. (ಮಾರ್ಮ Śmd. II; Śm. 48; Kk. 93, o. r. ಮರ್ಮ; ಕೆಲವನಾಯ್ದು ಸೆಣಸುವ Bhn. 42, o. r. ಮೇಲುವಾಯ್ದು ಸೆಣಸುವ).

ಮಲೆ malĕ. 4. = ಮೊಲೆ. The breast. ಮಲೆಯುಣ್ಣುವ ಎಳೇ ಪುಗು (ಉತ್ಥಾನಶಯೆ, ಡಿಪ್ಪೆ, ಸ್ತನಪೆ, etc. Si. 196).

ಮಲೆತು malĕtu. = ಮಲತು 1. P. p. of ಮಲೆ 3.

ಮಲೆಯ maléya. (A mountaineer), a Malayâḷa man (ಪೀಳ Mr. 382).

ಮಲೆಯ maléya. = ಮಲಯ. (Bp. 6, 18; 19, 28).

ಮಲೋಗರ malôgara. = ಮಲ್ಲೋಗರ, etc. (My.).

ಮಲ್ನಾಡು malnâḍu. = ಮಲೆನಾಡು. (My.).

ಮಲ್ಮಲ್ malmal. = ಮಲಮಲ, etc. (My.).

ಮಲ್ಯ malya. Great, big, chief, principal (Tu. ಮಲ್ಲ). — ಮಲ್ಯರಣ್ಡೆ. A great, foremost widow. ಮಲ್ಯರಣ್ಡೆ! ಅನ್ನರೆ ಉಲ್ಲಾಸಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಲ್ಲ malla. (= ಪೊಲ್ಲೆ?). One of the *tatsamas* (Śmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Śm. 77). A wrestler, a boxer by profession; a very strong man, an athlete (ಕೆಸಲಿಂಕ Śmd. II, Kk. 78, as wrestlers use to practice in the garuḍi the floor of which is covered with earth). 2, strong, stout, athletic; — good, excellent (*cf.* ಮಲ್ಯ). 3, N. of various men (see *e. g.* Bp. 9,

8; B. 2, 19);—N. of an Asura. ಎಲ್ಲಾ ಹೋದರೂ ಮಲ್ಲ ಉಂಟಿದ.—ಸಿಲ್ಲದಿರುವ ಮಲ್ಲನ ಸಂಗಡ, ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತೀಯಾ? ಆನ್ದ ಬಾಗೆ.—ನಲ್ಲಮಲ್ಲನಾದರೂ ಚಲ್ಲೋದು ತಪ್ಪದು (Prvs.). — ಮಲ್ಲ ಗಣ್ಬು. A band that wrestlers use to tie round the waist (Grj. 7, after 11). — ಮಲ್ಲಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A wrestling or boxing match (Śmd. 386; Kk. 100; Bh. 4, 2, 61; ನಿಯುದ್ಧ, ಬಾಹುಯುದ್ಧ Nr., o. r.-ಗಾಳೆಗ). — ಮಲ್ಲಜೀಯ. N. (Bp. 58, 21). — ಮಲ್ಲನಾರ್ಯ. -ಆಣ-ಆರ್ಯ. N. (Rśv. 1, 17). — ಮಲ್ಲಪಾಳ್. -ತಾಳ್. The slapping or clapping of wrestlers (Ūpr. 5, after 76). — ಮಲ್ಲಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.). — ಮಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 11; see ಗೋಡೆ-, ರಾಡಿ-). *Cf.* ಮಲ್ಲಯ್ಯ s. ಮಲ್ಲಿ. — ಮಲ್ಲವಾತು. -ಮಾತು. (Śmd. 386; Kk. 100). A wrestlers' expression, a battle-cry.

ಮಲ್ಲಣಿ mallaṇi. = ಮಲ್ಲಿಟ್ಟು, q. v. — ಮಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. = ಮಲ್ಲಿಟ್ಟುಗೊಳ್. (Grj. 1, after 131; 2, after 71 & 106; 6, 6; 8, 10; V. 9, after 79).

ಮಲ್ಲಮುರಾನ್ತಕ malla-murāntaka. (Śmd. 386; Kk. 100). The strong Vishṇu or Kṛishṇa;—the slayer of Malla and of Mura: Vishṇu.

ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ malla-yuddha. A pugilistic encounter, a wrestling or boxing match. See ಪೋರ್; Ūpr. 5, after 75; 6, 65; J. 27, 6.

ಮಲ್ಲರಂಗ malla-raṅga. A wrestling place, a palaestra (My.).

ಮಲ್ಲಳಿ mallaḷi. A coming together, a large concourse of people, a crowd, etc. (ಸಬ್ಬಮ, ಮೇಳ Śm. 53; Tē. ಮಲ್ಲಡಿ).

ಮಲ್ಲಲ್ಲಿ mallaḷi. = ಮಲ್ಲಣಿ. Turning round, wandering about (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪುದು Śmd. I; Ćt. I, 59, o. r. ಮಲ್ಲಣಿ; M. ಮಲೆ, ವಲೆ, Tē. ಮಲಗು, to wander about; to be straitened, distressed). **2,** bodily agitation (ಶರೀರವ್ಯಾಕುಲತ Śmd. I); perturbation, bewilderment, alarm, fear, amazement (ಅಲರ್, ತಲ್ಲುಟಿ, ಅದಿರ್ಪು, etc., ಭಯ Kk.; ತಲ್ಲುಟಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ಪು, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಡಗಪ್ಪ ಭಾವ Śm. 49; Kk. 42; Tē. ಮಲ್ಲುಟಿ, ಮಲ್ಲಡಿ). **3,** the black humble bee (ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, etc., ಭ್ರಮರ Kk.; ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಪಡಮೆ, ಬಸರ, etc. Kk. 14). — ಮಲ್ಲುಟಿಗಾರ್ತಿ. A woman of rambling habits, a gad (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ Śm. 74). — ಮಲ್ಲುಟಿಗಾರ್ತಿ. = ಮಲ್ಲುಟಿಗಾರ್ತಿ. (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ Kk. 28). — ಮಲ್ಲುಟಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. To grow bewildered, to become afraid; to retreat, to flee (ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಒಳ ಸೋರ್, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, ಪಡಿ ಹೋಗು, ಪಿನ್ತಣ್ಗಿವರ್, ಬೆಂಗೊಡು, ಪಾಡು, ಸರಿ, ಜಗುರ್, etc., ಅವಸರಣ Śs.; Śśv. 2, after 2).

ಮಲ್ಲಾಡ mallāḍa. = ಮಲಿನಾಡು, etc. (B. 4, 121).

ಮಲ್ಲಾಡು mallāḍu. (= a ಮಲೆದಾಡು). To strive or struggle for the retention or obtainment of things. — ಮಲ್ಲಾಟ. Mutual strife or struggle for. ಹಸಲಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಾಟ (Prv.).

ಮಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ mallāmalli. A tatsama: a pugilistic encounter (ಯುದ್ಧ Śmd. 220).

ಮಲ್ಲಾರಿ malla-ari. Kṛishṇa. 2, Śiva (Sk.; Mhr.). 3, N. (My.). 4, one of the rāgiṇīs.

ಮಲ್ಲಿ malli. = ಮಲಿ, ಮಲ್ಲಿಕೆ, (ಮೊಲ್ಲೆ). Jasminum sambac. (V. 4, 45). 2, N. of males and females (Śśv. 2, 46; My.). ಅಲ್ಲೇ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣಿತು; ಕೊಳ್ಳೇ, ಮಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುಡಿ ಕೂಸ! (Prv.). See ದೀಪದ-. — ಮಲ್ಲಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಮಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 20, 10; see also s. ಮಲ್ಲ). — ಮಲ್ಲರಸ. -ಆರಸ. N. (Bp. 19 sum.; 19, 20; 20, 31). — ಮಲ್ಲಿದೇವ. N. See ಗೋಣಿಯ-. — ಮಲ್ಲಿನಾಥ. N. (Bp. 58, 9); N. of a poet and commentator on the Mêghadûta, etc. (My.). — ಮಲ್ಲಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 42).

ಮಲ್ಲಿಕ mallika. *A kind of goose or swan with dark-coloured legs and bill.* ಕಾಲ್ ಬೊಗಂ ಮಾಸೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಪ್ಸಂ (Mr. 173).

ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷ mallika-aksha. *A horse marked with white about the eyes.* ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಂ (Mr. 276).

ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ mallikâ-mâlĕ. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ mallikâ-arjuna. N. of Śiva and of a liṅga;—N. (Śmd. 2; Bp. 53, 27; see ಪರ್ವತ-, ಮೊರಟಿದ-, ಸದ್ಭುಣಿ-). — ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 1, 10; 47, 36). — ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿ. N. (Bp. 19, 85; 20 sum.).

ಮಲ್ಲಿಕೆ mallikĕ. ಮಲ್ಲಿಕಾ. = ಮಲ್ಲಿಗೆ. *A generally cultivated flower shrub, Jasminum sambac* Ait. 2, *an earthenware vessel of a peculiar form; a sort of drinking-vessel* (ಪಣಿತ Nr.; ಕಳಸಿಗೆ, ಕೌತಿಕೆ Mr. 210; see Hlâ. s. ಮಲ್ಲೆ).

ಮಲ್ಲಿಗೆ malligĕ. Tbh. of ಮಲ್ಲಿಕೆ (Ćt. II, 7; Nr.; Hlâ.; ವಿಚಕಿಲ Mr. 126; Si. 139; Ćpr. 6, 64. 71; 7, 153; C.). ಬಲ್ಲವನ ಗುಣ ಮಲ್ಲಿಗೇ ಹಾಗೆ (Prv.). See ಆಡವಿಯ-, ಕದರು-, ಕಸ್ತೂರಿ-, ಕೆರ್ಸ-, ಕೋಲು-, ಗಿರಿ-, ಜಾಜಿ-, ದುಣ್ಣು-, ದೊಡ್ಡಕಾಡು-, ನಂಜೆ-, ಹಸರು-; Śmd. 77. 84. 256; Bp. 45, 1. ಮಲ್ಲಿಗೆಹೂವಿನಿನ್ದ ಜಾಬಿನಾರು ಪಾವನವಾಯಿತು (Prv.).

ಮಲ್ಲು mallu. = ಮಲಮಲಿ, etc. (My.).

ಮಲ್ಲೆ mallĕ. = ಮೊಲ್ಲೆ. Jasminum sambac Ait. 2, *a sort of drinking-vessel* (ಕೋಶಿಕೆ, ಮಲ್ಲಿಕೆ Hlâ.; Tē.: a little shallow earthen vessel). 3, N. of women. — ಮಲ್ಲೆದೇವ. N. (My.; *cf.* ಮಲ್ಲಿ-).

ಮಲ್ಲೇಶ (malla-īśa). = ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ. (My.).

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ (malla-īśvara). Śiva (C.). 2, N. See ಆಮರಗುಣ್ಡ-.

ಮಲ್ಲೋಗರ mallōgara. = ಮಲನಾಗರು, etc. (My.).

ಮಲ್ಹಣ malhaṇa. = ಮಲುಹಣ. (Rśv. 1, 17).

ಮವಲಂಗ mavalaṅga. The tree Crataeva religiosa, var. nirvala Ham. (St. & Pl.).

ಮವುಜು mavuju. A plantain (My.; H.; Sk. ಮೌಜ).

ಮವುಜೆ mavujĕ. A village (My.; Br.; Mhr., H. ಮೌಜಾ).

ಮವುರಿ mavuri. = ಮೌರಿ, q. v.

ಮವ್ವಳಿಗ mavvaḷiga. See ಕತ್ತಳ-.

ಮಶಕ maśaka. A gnat, a musquito, any fly that bites or stings;—a bug (ತಗುಣಿ Mr. 166).

ಮಶಕಾರಿ maśaka-ari. A spider (ಗುಣಪ್ಪಪ್ಪ, ಜಾಡ Mr. 166).

ಮಶಕೋತ್ಕರ maśaka-utkara. A multitude of stinging flies (Śśv. 4, 45).

ಮಶೀತಿ maśīti. ಮಶೀದಿ. maśīdi. = ಮಸೀದಿ. A mosque (My.; Mhr., H. ಮಶೀದ).

ಮಷಾಲು mashālu. A torch (My.; Br.; Mhr., H. ಮಶಾಲ).

ಮಷಾಲ್ಚಿ mashālčī. A torch-bearer (My.; Mhr., H. ಮಶಾಲಚಿ).

ಮಷಿ mashi. = ಮಸಿ (Śmd. 335), q. v.

ಮಷ್ಕರಿ mashkari. = ಮಕ್ಕರಿ (Śmd. 350), ಮನ್ಕರಿ, q. v.

ಮಷ್ಕಿರಿ mashkiri. Obstinacy, stubbornness (My.; H.).

ಮಷ್ಟು mashṭu. = ಮಡ್ಡಿ 1, etc. Dregs, sediment (My.; Tē., T.).

ಮಸ masa. 1. = ಮಸೆ 2. Whetting. — ಮಸಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A whetstone (My.).

ಮಸ masa. 2. = ಮಬ್ಬು 2. — ಮಸಮಸ. rep. Great dimness, darkness (ಬೆಳಗಬ್ಬದುದು Śm. 65). — ಮಸಮಸಕನೆ. rep. Very dim (Čpr. 8, after 60). — ಮಸಮಸವಾಗು. -ಆಗು. Light to go out or disappear, to become very dim or dark (ಬೆಳಗಬ್ಬ Kk. 70).

ಮಸ masa. 3. = ಮಸದು, etc. P. p. of ಮಸೆ 1, in ಮಸ ಕೊಳ್ಳು, to whet (My.); mutual rubbing to take place, dissension or enmity to arise (My.).

ಮಸಕ masaka. 1. Vehement emotion, great agitation, passion; wrath, rage (Čpr. 5, after 64; 5, 106; 8, after 62; Abh. P. 7, 57; 9, 70; 14, 105; Grj. 1, 87; Rśv. 5, after 55; Śśv. 2, after 2; J. 17, 22). ಮಾಯಾ ಮಸಕನ ಮಜಿಗೊಣ್ಡು (Rām. 3, 8, 11). See ಮಾ-, ಮೆಯ್-, ರಾಸಿ-. — ಮಸಕಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನ್ದು. Passion to abate (V. 42, 12).

ಮಸಕ masaka. 2. = ಮಸಕು, ಮಸುಕು, ಮಸ್ಕು. (Dimness, obscurity, Tē. ಮಸಕಿ);—a dusky colour (My.; B. 3, 55); impurity, soil (My.).

ಮಸಕನೆ masakanĕ. Dimness; dim. See ಮಸಮಸಕನೆ.

ಮಸಕು masaku. = ಮಸಕ 2, etc. Duskiness, a dusky colour; etc. (My.; see ಕೆಯ್ಮಸಕು No. 1; *cf.* ಮಂಕು, ಮಬ್ಬು, and see M. s. Sk. ಮಸಿ); foulness: inimical action (see ಕೆಯ್ಮಸಕು No. 2). — ಮಸಕುಬಣ್ಣ. A dusky colour (My.; B. 5, 12).

ಮಸಗ masaga. A whetter (Rām. 5, 8, 50).

ಮಸಗು masagu. 1. = ಮೊಸಗು. To expand, to become expanded, developed or exhibited, to become displayed, to break forth or out, to appear, to rise (Abh. P. 11, after 143; 13, 133; Bp. 21, 18; 26, 60; 52, 6; 53, 34; 61, 11; Bh. 4, 4, 10; Rām. 6, 10, 25; Rśv. 5, after 121; 6, after 11; Śśv. 1, 40; J. 4, 17; 5, 2; 7, 43; 12, 34; 13, 24);—activity to be displayed: to be agitated or commoved (Abh. P. 10, 157; Grj. 2, after 106; Bh. 1, 15, 19; Śśv. 2, 25. 114; J. 8, 32);—to be urged on by the passions, to grow furious, to be enraged, to rage (ವಿಜೃಮ್ಭಣ Śmd. Dh.; Abh. P. 10, 10; 11, 115; 13, 88; Bp. 28, 29; 44, 47; 46, 59; Č. Bp. 47, 19; Rām. 3, 6, 6; 5, 8, 50; Bh. 2, 10, 23. 25; 7, 17, 27; J. 25, 20; Tē. ಮಸಗು, to be extended; to be furious). ತೊಜೆಯಂ ಪಾಯ್ದೊತ್ತಿ ಬನ್ದಂ, ಗಡ, ಮಸಗಿ ಜರಾಸನ್ಧಂ (Śmd. 64 Mdb.). ಅಡ್ಡಿತ್ತು ಮಸಗಿದ ವೋಲ್ ಒಡ್ಡಿದುದು ಕುರುಸೈನ್ಯಂ(80). ಮಾವಿನೊಳ್ ಮಸಗುತಮಿರ್ಪ ಬಲ್ಪೋನೆಯ ನೋನಿಗೆ ಕಾಂಚನಕೇತಕವನಪ್ರಸರದಲಂಗಳ್ ಒಲೆಗುಡೆ (83). ಭೀರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮಸಗಿ ಘೋಷತಿಕ್ಕಾದಕ್ಷಂ (145). ಕೆಸರ್ವಸಗದುದು (217). ಬೇಡರ ವೋಲ್ ಮಸಗಿ, ತುಡುಗೊಳದ್ ಒಬ್ಬಸನ್ದಂ (281). **2.** to display, to exhibit, to manifest (Bh. 8, 23, 20).

ಮಸಗು masagu. 2. (= ಮಸೆ 1). To rub, to brush, to whet (Bp. 38, 58; Rām. 6, 10, 8).

ಮಸಗೆ masagĕ. Dusky colour: mildew (? Bh. 1, 8, 48).

ಮಸಣ masaṇa. = ಮಸಾಣ. Tbh. of ಶ್ಮಶಾನ (Śmd. 358. 359; My.; Mhr.; Tē. ಮಸನ; T. ಮಯಾನು). ಮಸಣದ ಬೂದಿ (Bp. 31, 3). See Prvs. s. ಪೆಱ್ದು 1, ವಸನ 2. — ಮಸಣಗಾಡು. -ಕಾಡು. A cemetery (ಶ್ಮಶಾನ, ಪಿತೃವನ Hlā.; Bp. 15, 4). — ಮಸಣಗಾಪಿ. -ಕಾಪಿ. Śiva (Č. Bp. 47, 19). — ಮಸಣಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 61, 19; see ತೆಲುಗೇಶ-). — ಮಸಣವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. A cemetery (ಸೋಡಬಲಿ Śmd. II). — ಮಸಣವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟಿ. = ಮಸಣವಟ್ಟಿಗೆ. (ಸೊಡವಲಿ Kk. 78, o. r. ಸೋಡಬಲಿ).

ಮಸಣಿ masaṇi. Tbh. of ಶ್ಮಶಾನಿ. N. of a form of Durgā (Śāstrasāra in W. v. 1259; Bp. 23, 18; My.). — ಮಸಣಿ ದೇವ. N. (Bp. 47, 34; see ಗಜೇಶ್ವರ-).

ಮಸದು masadu. = ಮಸೆದು. P. p. of ಮಸೆ 1.

ಮಸರು masaru. = ಮೊಸರು. Curds (ಕ್ಷೀರಜ Čb.). ಮಸರು ಬೆರತ ತುಪ್ಪ (ಪೃಷದಾಜ್ಯ Si. 240). ಮಸರಿನ ಕಡಲು (ದಧ್ಯುದ 81). See Si. 392. — ಮಸರುಚಟ್ಟಿ. (ತೇಮನ, etc. Si. 313).

ಮಸಲ್ masal. Delaying, hindering, opposing (see ಮಜಿಪಸಲ; Tē. ಮಸಲು, ಮಸುಲು, M. ಮದಿಲ್, to protract, delay, confound).

ಮಸಲತು masalatu. ಮಸಲತ್ತು. Holding counsel upon; planning;—a plan, a plot;—counsel;—clever contrivance (My.; Mhr., H.; ಆಲೋಚನ, ಉಪದೇಶ Čb.).

ಮಸಸು masasu. To cause to whet, etc. (Bh. 6, 4, 141; My.).

ಮಸಳೆ masaḷĕ. = ಮೊಸಳೆ. (ಸ್ಥಾನಮ್ಯಗ Čb.).

ಮಸಾಣ masâṇa. = ಮಸಣ. (My.).

ಮಸಾರ masâra. A sapphire, an emerald. (R.).

ಮಸಾರೆ masârĕ. — ಮಸಾರೆಭೂಮಿ. A kind of good red soil (S. Mhr.).

ಮಸಾಲಾ masâlâ. = ಮಸಾಲೆ. Drugs, spices, spicery, seasoning drugs, the seasoning put in curry;—horse and cattle physic;—ingredients of compositions (Si. 310; Mhr., H.).

ಮಸಾಲೆ masâlĕ. = ಮಸಾಲಾ. (My.; B. 2, 52; 3, 64; 4, 120. 147; ವೇಸವಾರ G.). ಕೋಬ್ಬಿಯ ಕೇಳಿ, ಮಸಾಲೇ ಅರೆಯುತ್ತಾರೋ (Prv.). ಕಾಯಿಪಲ್ಯದೊಳಗೆ ಹಾಕುವ ಮಸಾಲೆ (ವೇಸವಾರ G.).

ಮಸಿ masi. Dirt, impurity (Bp. 1, 14; Tē.; *cf.* ಮಸಕ 2, ಮಾಸು 1 & 2). See Prv. s. ಅಡಿವೆ 2.

ಮಸಿ masi. = ಮಷಿ. The black of culinary vessels, crock (My.; Mhr.);—soot, lamp-black (Sk.; My.);—black (the colour, ಕಪ್ಪು Si. 385; My.; Abh. P. 9, 176);—ink (Sk.; C.; B. 1, 22; 2, 1; 4, 209; 5, 169. 218);—charcoal (My.). (T. ಮೈ, M. ಮಂಬಿ, ಮಬಿ, ಮೈ, black, blackness; ink; antimony; *cf.* ಮಸಕು, etc.). ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಾ ಮಸಿ ನುಂಗಿತು.—ಜೆನೆಯೆಲ್ಲದವ ಮಸಿಗಿನ್ತಿ ಕಡೆ.—ನಸೀ ಭ್ರಮೆ ಇದ್ದವ ಮಸಿ ಆದರೂ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ತಾನು.—ತೃಜೆ ಆದವಗೆ ಮಸಿಕೆಣ್ಣ ತನ್ದು ಕೊಟ್ಟ.—ದೋಣೆ ಬಸಿಯೆನ್ನ್ದು; ಮಸಿಕೆಣ್ಣ ತಿನ್ದ (Prvs.). See Prvs. s. ಮೂಗು, ಶಿರ, ಶುಚಿ. — ಮಸಿಕುಡಿಕೆ. = ಮಸಿಪಾತ್ರೆ No 1. (My.). — ಮಸಿಪಾತ್ರೆ. An ink-bottle, an inkstand (ದವುತಿ Mr. 359; My.). 2, a pot covered with crock (My.). — ಮಸಿಬಟ್ಟೆ. A rag used in lifting pots from the fire (My.). — ಮಸಿಬುಡಿಜೆ. = ಮಸಿ ಕುಡಿಕೆ. (My.). — ಮಸಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become charcoal

(said of buried money, Ćpr. 9, 12; My.). 2, crock to be produced (My.). — ಮಸಿವಾಣಾಳ. A large shrub or small tree with pinnate leaves (Z.).

ಮಸೀದಿ masîdi. = ಮಶೀತಿ, etc. (My.; B. 4, 9); also ಮಸೀದೆ (B. 4, 145).

ಮಸುಕು masuku. = ಮಸಕು, etc. (My.). — ಮಸುಕುಬಣ್ಣ. = ಮಸಕುಬಣ್ಣ. (B. 4, 225; My.).

ಮಸುರ masura. = ಮಸೂರ. (Sk.; Si. 304).

ಮಸುರಸೆ masuragĕ. Tbh. of ಮಸೂರಿಕೆ. A musquito-curtain (Ćpr. 6, after 88).

ಮಸುಳ್ masuḷ. = ಮಸುಳು. Lustre to go away or disappear, light to grow faint, to grow dim, to become pale, etc. (ವಿಗತಪ್ರಭೆ Śmd. Dh.; *cf.* ಮಂಕು, ಮಬಿಲ್). **2,** to disappear, to hide one's self (ಮಸುಳಿತನೆ ಅಡಂಗಿತು Kk. 72). ಮಸುಳ್ವಂ, ಮಸುಳ್ದಪಂ, ಮಸುಳ್ಗೆ, ಮಸುಳ್ಗುಂ (Śmd. 49. 55). See Ćpr. 3, 85; 4, 85; 8, 18; Abh. P. 9, 137; Śśv. 2, 106; J. 11, 25; 19, 31; 23, 35; 28, 2.

ಮಸುಳಿಸು masuḷisu. To cause to lose one's lustre, to cause to grow dim, etc. (Ćpr. 6, 58; Bp. 25, 51; Rśv. 9, 20); to cause to disappear, to conceal (ಮಾಜು Śm. 87; Abh. P. 10, 157). **2,** to conceal one's self, to grow faint, to lose one's lustre, etc. (Abh. P. 11, 136; Grj. 2, after 106; Bp. 22, 56; 47, 16; Râm. 5, 9, 24; J. 4, 3; 8, 27).

ಮಸುಳು masuḷu. = ಮಸುಳ್. P. p. ಮಸುಳಿ ಮಸುಳಿದುದು (ಬಾನಲ್ Ćt. II, 117). ಮಸುಳಿತನೆ ಅಡಂಗಿತು (Kk. 72). ಮಸುಳಿದ ಕಾನ್ತಿ (ಕನ್ದು Śm. 98). See Râm. 1, 14, 1; Bh. 5, 1, 39.

ಮಸೂದೆ masûdĕ. A sketch; a foul copy; a draft (My.; Mhr., H. ಮಸುದಾ).

ಮಸೂರ masûra. *A sort of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens* (= ಮಂಗಲ್ಯಕ; see Si. 304).

ಮೆಸೂರಬಿದಲೆ masûra-bidalĕ. *Indian jalap, Ipomoea turpethum* R. Br.

ಮಸೂರಿ masûri. = ಮಸೂರ. (Sk.; Si. 301).

ಮಸೂರಿಕ masûrika. = ಮಸೂರ. (ಜಣಂಗಿ Mr. 273).

ಮಸೂರಿಕೆ masûrikĕ. ಮಸೂರಿಕಾ. = ಮಸುರಗೆ. An eruption of lentil-shaped pustules, the small-pox. 2, a procuress. 3, a musquito-curtain. 4, a cushion (Ćpr. 8, after 47).

ಮಸೃಣ masṛiṇa. *Soft, tender, smooth;—bland, mild, unctuous, shining.*

ಮಸೆ masĕ. 1. To rub (see ಶಿಮ್ಮಸೆ); to grind, to whet, to sharpen (ಘರ್ಷಣಂ Śmd. Dh.; Ćpr. 6, 67; Bp. 40, 57; Śśv. 4, after 6; C.); to rub off (J. 33, 22); to rub one another: to be closely united or blended (J. 8, 4). P. ps. ಮಸದು (Ćpr. 6, 67), ಮಸೆದು, ಮಸ್ತು. ಮಸೆದುದು (ನಿಶಾತ, ನಿಶಿತ, ಧೌತ, ತೀಜಿತ Hlâ.). ಮಸೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿಶಿತ, ಕ್ಷುತ್ತ, etc. Nr.). ಮಸೆದ ತೆಱಂ (ತೀಜಿತ Mr. 299). ಆತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಮಸೆದಂ (Śmd. 159). ಎಕ್ಕಲಂ ಚಿಳಿಗದಿಗಲ್ಲಿನೊಳು ಪಾಡಿಯಂ ಮಸೆದು (Râghĕ. 17, 72). **2,** to grow sharp or acute (Ćpr. 6, 77; 6, 84; Bp. 8, 25; 61, 40). — ಮಸದಾಟ. -ಆಟ. Fight, quarrel (My.).

ಮಸೆ masĕ. 2. = ಮಸ 1. Whetting (Bh. 7, 15, 56); sharpness (Abh. P. 14, 198). **2,** acute, vehement lust (Ćpr. 4, 78). **3,** a rub, a chafe: a slight wound (ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಷತ Śmd. Dh.; Ćpr. 10, 81). **4,** polish: lustre, shine (ಪೊಗರ್, ತಳಪ, etc., ಕಾನ್ತಿ Śs.; ತಳಪ Kk. 54. 66). See ಪೊಸ-, ಮೆಯ್-. — ಮಸೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. A whetted arrow (J. 21, 20). — ಮಸೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. A wound to appear (Bh. 1, 7, 4). — ಮಸೆಮುಖ. A shining face (Râm. 6, 10, 8). — ಮಸೆವೆಜ್. -ಪೆಜ್. To be whetted (J. 4, 19. 31; 12, 25; 26, 55). — ಮಸೆವೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. Lustre arising from being whetted (J. 7, 61).

ಮಸ್ಕರ maskara. *A bamboo.*

ಮಸ್ಕರಿ maskari. = ಮಕ್ಕರಿ, ಮಷ್ಕರಿ. Who carries a bamboo cane: a Brâhmaṇa in the fourth order, *a religious mendicant.* 2, the moon. 3, N. of a woman (Abh. P. 9, after 3).

ಮಸ್ಕೀರಿ maskîri. A good-for-nothing fellow (My.; H.).

ಮಸ್ಕು masku. = ಮಸಕ, etc. (My.).

ಮಸ್ತಕ mastaka. *The head, the skull;*—the peak of a mountain, the top of a tree; the upper part of anything. 2, = ನೇತ್ರಿ, etc. (Mr. 140).

ಮಸ್ತಕಮೃಗ mastaka-mṛiga. A louse (ಪಟ್ಟದ, ಹೇನ್ Mr. 166).

ಮಸ್ತಕೆಸ್ನೇಹ mastaka-snêha. Head-oil: *the brain.*

ಮಸ್ತಕಿ mastaki. Gum mastic (My.; Tĕ., H.).

ಮಸ್ತಿ masti. Intoxication; pride (My.; Mhr., H.; see ಕಟ್ಟು-). 2, fatness: the state of an elephant, camel, etc. in rut (My.; Mhr., H.).

ಮಸ್ತಿಷ್ಕ mastishka. *The brain* (ತಲೆಯ ಮಿದುಳು Mr. 397).

ಮಸ್ತು mastu. = ಮಸದು, etc. P. p. of ಮಸೆ 1. (My.). ಮಸ್ತಾಟ. = ಮಸದಾಟ. (My.). ನೆಸ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಸ್ತಾಟ ಹೆಚ್ಚಿತು (Prv.).

ಮಸ್ತು mastu. 1. (= ಮತ್ತು). Intoxicated; intoxication; fat, bulky; fatness, stoutness (Mhr., H., Br.; see ಕಟ್ಟು-). 2, abundant, plentiful; abundance, plenty (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮಸ್ತು mastu. 2. The upper part of thickened sour milk, sour cream. 2, *the watery part of curds, whey;* buttermilk (ಮಜ್ಜಗೆ Hlâ.).

ಮಸ್ಲತು maslatu. A plot (My.; H.).

ಮಸ್ಲಿನು maslinu. Muslin (My.; H.).

ಮಹ maha. Great, mighty. 2, *a feast, a festival.* 3, a sacrifice, an oblation. — ಮಹಮನೆ. = ಮಹಾಮನೆ. A large house (liṅgavanta-maṭha) at Uḷavi (near Sirsĕ; Bp. 3, 84; 14, 13; 35, 55).

ಮಹಕಾಳ maha-kâḷa. N. (Bp. 49, 15).

ಮಹಜರು mahajaru. A title-deed granted by the emperor of Hindustan (Mhr., H.). 2, a written statement of a suit and of the award upon it (Br., Mhr.). 3, a general affidavit; a certificate signed by all present at a transaction (My.; Br.).

ಮಹಡಿ mahaḍi. = ಮಾಡಿ 1. (My.; H.).

ಮಹತ್ mahat. = ಮಹತ್ತು (Śmd. 106 Cm.), ಮಾ 2 (Śmd. 208. 378; Kâvy. I, 3, 53-56). *Great, mighty, strong, big, large.* 2, numerous, abundant, much, many. 3, high, lofty, eminent, noble; excellent, distinguished. 4, the

great principle: the intellect (buddhi). 5, *greatness, power, dominion.*

ಮಹತಾಪು mahatâpu. ಮಹತಾಬು. = ಮತಾಪು, etc. (My.).

ಮಹತಿ mahati. *The seven-stringed lute of Nârada.* 2, the egg-plant (= ಬೃಹತಿ).

ಮಹತ್ತಮ mahat-tama. Greatest, exceedingly great or mighty or powerful. (Ûpr. 8, 19).

ಮಹತ್ತಮಸಾಮಾನ್ಯಾಪವರ್ತನ mahattama-sâmânya-apavartana. The greatest common measure (C.).

ಮಹತ್ತರ mahat-tara. Greater, uncommnly mighty, etc. (Bp. 3, 66). 2, the oldest, most respectable; the head or oldest man of the village, house, etc. See ಗೃಹ-, ವನ-.

ಮಹತ್ತು mahattu. Tbh. of ಮಹತ್, q. v. (Bp. 37, 56; 61, 74).

ಮಹತ್ವ mahatva. *Greatness, magnitude, majesty, mightiness,* etc.

ಮಹತ್ವತೆ mahatvatĕ. = ಮಹತ್ವ. (Bp. 36, 52; 38, 72; 43, 74; 46, 79).

ಮಹದಾಶ್ರಯ mahat-âśraya. The protection of the great, taking refuge with great people. (My.).

ಮಹದೇವ maha-dêva. Śiva (Bp. 47, 53); N. (My.).

ಮಹದೇವಿ maha-dêvi. Pârvatî or Durgâ (Bp. 12, 41; 40, 28); N. (47, 38; 59, 8; see ಕೇಳಿಕೆಯ-, ಬಿಜ್ಜ-).

ಮಹನವಮಿ maha-navami. = ಮಹಾನವಮಿ. (Bh. 7, 14, 44).

ಮಹನೀಯ mahanîya. Worthy of honour, praiseworthy, illustrious, glorious. (Bp. 33, 3; 39, 67).

ಮಹನ್ತ mahanta. = ಮಾತ. Tbh. of ಮಹತ್ (Śmd. 106 Cm.). A great, mighty, etc. man (Bp. 4, 4; 47, 57; 53, 13).

ಮಹನ್ತು mahantu. The chief of an order of Gôsâvis, etc. (My.; Mhr.).

ಮಹಮದ mahamada. = ಮಹಮ್ಮದ. (My.).

ಮಹಮ್ಮದ mahammada. Mahomed (My.); a Mahomedan (My.).

ಮಹಮ್ಮೇರು mahat-mêru. = ಮಹಾಮೇರು. (My.).

ಮಹರಾಜ maha-râja. = ಮಹಾರಾಜ. (My.).

ಮಹರಾಣಿ maha-râṇi. = ಮಹಾರಾಣಿ. (My.; B. 5, 3).

ಮಹರಾಯ maha-râya. = ಮಹಾರಾಯ. (My.).

ಮಹರ್ನವಮಿ mahas-navami. (= ಮಹಾನವಮಿ). N. of the dasari feast (My.), especially of its ninth day (My.). See Bh. 8, 8, 29.

ಮಹರ್ಲೋಕ mahas-lôka. The fourth of the seven worlds which rise one above the other. (Mr. 32).

ಮಹರ್ಷಿ mahâ-ṛishi. A great ṛishi. (My.). 2, anyone of the saptarshis. (My.).

ಮಹಲ mahala. = ಮಹಳ 1, etc. (ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆ G.).

ಮಹಲು mahalu. 1. = ಮಹಳ, etc., ಮಹಾಲು. An upstair house, a large mansion, a palace (My.).

ಮಹಲು mahalu. 2. = ಮೂಲು1. (My. occassionally). ಮಹಲು ಇರುವಲ್ಲಿ ಹಣ, ಬಹಲು ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ (Prv.).

ಮಹಸ್ mahas. = ಮಾಸ 2. Greatness, might. 2, *a feast, a festival.* 3, a sacrifice, an oblation.

ಮಹಸೂಲು mahasûlu. Public revenue (My.; Mhr., H.); private income from land (My.).

ಮಹಸೂಲುದಾರ mahasûlu-dâra. A collector or receiver of taxes (My.; H.).

ಮಹಳ mahaḷa. 1. = ಮಹಲ, ಮಹಲು 1, ಮಾಡ, (ಮಾಳ 17). Tbh. of ಮಹಾಲಯ. (ಮಹಾಲಯ Bhn. 50).

ಮಹಳ mahaḷa. 2. = ಮಹಾಲಯ No. 2, ಮಾಳ 3. The śrâddha performed in the latter fortnight of the bhâdrapada to the manes of all one's male ancestors; this period (My.; Mhr. ಮಹಾಳ).

ಮಹಾ mahâ. = ಮಂ (ಮಹಾ), ಮೂ 2. *Great,* etc. (= ಮಹತ್). Standing before ಖರ್ವ, ಪದ್ಮ, ಕೈಪ್ಪಣಿ, ಶಂಖ, ಕ್ಷಿತಿ and ಕೈಪ್ಪ, it makes them ten-fold (Mr. 357). — ಮಹಾಮನೆ. = ಮಹಮನೆ. (Bp. 61, 74).

ಮಹಾಕನ್ದ mahâ-kanda. *Garlic.*

ಮಹಾಕಾಯ mahâ-kâya. A man of great stature (Ûpr. 6, after 61). 2, N. of a râkshasa (Bp. 18, 20).

ಮಹಾಕಾಲ mahâ-kâla. = ಮಹಕಾಳ, ಮಾಕಾಳ. Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ Nn. 97). 2, a class of pramathas (ಪ್ರಮಥವಿಶೇಷ, ಪ್ರಮಥರ ಭೇದ 97). 3, *N. of a liṅga at Ujjayinî.* 4, great blackness (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 97). 5, a clouded day (ದುರ್ದಿನ, ಮೋಡ ಗತ್ತಲೆ 97). 6, a cruel, fierce man (ಕ್ರೂರ 97). 7, the marking-nut tree (ಭಲ್ಲಾತಕ, ಗೇರು 97). 8, *N. of a cucurbitaceous plant, Trichosanthes palmata* (or Cucumis colocynthus, = ಕಮ್ಮಾಕ).

ಮಹಾಕಾಲಿ mahâ-kâli. ಮಹಾಕಾಳಿ. = ಮಂಕಾಳಿ, ಮಾಕಾಳಿ, ಮಾಂಕಾಳಿ. Durgâ (ಬಳಾರಿ Ct. II, 119). — ಮಹಾಕಾಲಿದೇವ. N. (Bp. 55, 54; 58, 7).

ಮಹಾಕುಲ mahâ-kula. A great or noble family; — *sprung from a noble family, of honorable parentage.*

ಮಹಾಖರ್ವ mahâ-kharva. Ten kharvas. (My.).

ಮಹಾಗಜ mahâ-gaja. (Śmd. 379). A great elephant.

ಮಹಾಗಿರಿ mahâ-giri. (Śmd. 379). A great mountain.

ಮಹಾಗ್ರೀವ mahâ-grîva. Long-necked: a camel. (R.).

ಮಹಾಂಗ mahâ-aṅga. Large-limbed: *a camel.*

ಮಹಾಜನ mahâ-jana. (Śmd. 114). = ಮಜಜನ (379). A great multitude of men, the populace. 2, a great man; a number of respectable men (Bp. 56, 2. 25; My.). 3, a merchant, banker, tradesman.

ಮಹಾಜವ mahâ-java. Very swift (ಅತಿವೇಗ Nn. 97).

ಮಹಾಜಾಲಿ mahâ-jâli. *A species of gôshâ with yellowish flowers.*

ಮಹಾಜ್ವರ mahâ-jvara. Severe fever (ಉಷ್ಣ, ಘರ್ಮ Mr. 387).

ಮಹಾಟವಿ mahâ-aṭavi. A great forest. (R.).

ಮಹಾತಪ mahâ-tapa. Severe penance (ತಂಕ, ಮಹಾತಪಸ್ಸು Nn. 54).

ಮಹಾತರು mahâ-taru. A large tree; — a kind of Euphorbia (ವಜ್ರ, ಎಲೆಗಳ್ಳಿ Mr. 136).

ಮಹಾತಲ mahâ-tala. N. of the sixth of the seven lower worlds. (Mr. 32).

ಮಹಾತೇಜಸ್ mahâ-têjas. Of great splendor, etc. 2, *Skanda.*

ಮಹಾತ್ಮ mahâ-âtma. High-souled: *magnanimous, noble-minded, high-minded, generous;* — eminent, distinguished, mighty (ಉದೀರ್ಣ, ಪಿರಿಯ Mr. 233). See Bp. 25, 2; 32, 11; Sp. s. ಕನ್ನಡಿ. ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ದುರಾತ್ಮನ ಗೊಡಪೆ ಏನು? (Prv.).

ಮಹಾತ್ಮೆ mahâtmĕ. Noble-mindedness, etc. (Bp. 46, 50; My.). 2, a noble-minded woman (My.).

ಮಹಾದಾನ mahâ-dâna. *A great gift: epithet of certain valuable gifts or the giving of different kinds of valuable*

presents to the priests (sixteen such gifts are particularly enumerated).

ಮಹಾದಾನಿ mahâ-dâni. = ಮಾದಾನಿ (Šmd. 209. 379). One who grants all valuable gifts, a very liberal person.

ಮಹಾದೇವ mahâ-dêva. = ಮಾದೇವ (Šmd. 209. 379). *Šiva* (Bp. 57, 2); — N.

ಮಹಾದೇವಿ mahâ-dêvi. = ಮಾದೇವಿ. *Pârvatî.* 2, the first wife of a king. 3, N.

ಮಹಾದ್ವೀಪ mahâ-dvîpa. A certain division of the earth (see Mr. s. ವರ್ತನೆ).

ಮಹಾಧನ mahâ-dhana. Great wealth. 2, *very costly or precious;* anything costly or precious. 3, rich, wealthy.

ಮಹಾಧೇನು mahâ-dhênu. A sacrificial cow (ಮಾಹೇಯಿ Mr. 180).

ಮಹಾನಕ mahâ-ânaka. A large kettle-drum (Šśv. 5, 53).

ಮಹಾನಟ mahâ-naṭa. The great actor: Šiva. (Sk.; G.).

ಮಹಾನಂದ mahâ-ânanda. Great joy, great bliss; *the great bliss of deliverance from further transmigration.*

ಮಹಾನವಮಿ mahâ-navami. = ಮಹನವಮಿ, (ಮಹರ್ನವಮಿ), ಮಹಾನಾಮಿ, ಮಾನಾಮಿ. A festival on the ninth day in the light half of the month Âśvina. (My.). 2, the dasari feast (My.). 3, the last of the nine days or nights dedicated to the durgâ-pûjâ.

ಮಹಾನಸ mahâ-anasa. A large carriage. 2, = ಬಾಣಸ, etc., *a kitchen* (ರಸವತಿ, ಬಾಣಸದ ಮನೆ Mr. 196).

ಮಹಾನಾಭ mahâ-nâbha. N. of a Dânava (Č. Bp. 47, 21).

ಮಹಾನಾಮಿ mahâ-nâmi. = ಮಾನಾಮಿ (Šmd. 209). Tbh. of ಮಹಾನವಮಿ.

ಮಹಾನಿಶೆ mahâ-niše. *Midnight.*

ಮಹಾನೀಲ mahâ-nîla. Dark blue, deep black. 2, a kind of sapphire or emerald. (R.).

ಮಹಾನುಭಾವ mahâ-anubhâva. Being in high esteem, worthy, mighty, exalted, dignified, pre-eminent, just, virtuous; a gentleman. (Šmd. 38; My.). ಮಹಾನುಭಾವರೇ, ಮಹಾಯುಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಯಶಿಚ್ಚಿನ್ನು ಕೇಳಿದನಂತೆ (Prv.).

ಮಹಾನೈವೇದ್ಯ mahâ-naivêdya. An offering of all sorts of eatables to an idol in a temple (My.).

ಮಹಾನ್ತ mahâ-anta. A man of an eminent nature (Bp. 61, 9). 2, having extensive limits: abundance (My.).

ಮಹಾಪಥ mahâ-patha. = ಮಾಪತ (Šmd. 379). A chief road, a high street, a high road. 2, the great road: death, the way of all flesh.

ಮಹಾಪದ್ಮ mahâ-padma. One of the treasures of Kubêra. 2, N. of a nâga or serpent-demon (Mr. 402, see ಎಣ್ಪು ಕುಲ). 3, ten padmas, a million of millions, one hundred billions and other high numbers.

ಮಹಾಪಾತಕ mahâ-pâtaka. = ಮಾಪಾತಕ (Šmd. 379). A great crime, a crime of the highest degree. See ಪಂಚ-; Bp. 45, 25.

ಮಹಾಪುರುಷ mahâ-purusha. = ಮಾಪುರುಷ (Šmd. 379). A great man, an eminent personage.

ಮಹಾಪ್ರಲಯ mahâ-pralaya. *The total annihilation of the universe at the end of a kalpa* (Bp. 54, 23; 58, 46).

ಮಹಾಪ್ರಸಾದ mahâ-prasâda. A great favour or kindness. (Čpr. 2, after 59; My.).

ಮಹಾಪ್ರಾಣ mahâ-prâṇa. The hard breathing or aspirate, heard in the utterance of aspirated letters (Šmd. 22. 23. 35. 302; Kâvy. I, 1*a*, 22-27). 2, the letter ಖ್. 3, a raven. 4, great spirit or power. 5, a kind of vital air (ಒತ್ತಿ ನಡೆವುದು Mr. 52).

ಮಹಾಪ್ರಾಣಾನುಕರಣ mahâprâṇa-anukaraṇa. An imitative sound with an aspirated letter (Šmd. 35).

ಮಹಾಫಲ mahâ-phala. = ಮಾಫಲ. A great fruit. 2, a great reward. 3, Aegle marmelos Corr. 4, the citron, Citrus medica Lin. (My. occasionally; St. & Pl.; Mhr.). 5, (wrongly also = ಜಕೋತ 2) the shaddock or pumplemose, Citrus decumana Lin.

ಮಹಾಬಲ mahâ-bala. Exceedingly strong, very powerful or mighty (Bp. 58, 6). 2, *wind, storm.* 3, Šiva.

ಮಹಾಬಲಗಿರಿ mahâbala-giri. N. of the Čâmuṇḍî hill near Mysore (My.).

ಮಹಾಬಲಾದ್ರಿ mahâbala-adri. = ಮಹಾಬಲಗಿರಿ. (My.).

ಮಹಾಬಿಲ mahâ-bila. A big hole, a cave. 2, the atmosphere, ether. (ಆಕಾಶ G.).

ಮಹಾಭಾಗ mahâ-bhâga. Highly fortunate; illustrious, highly distinguished. (Abh. P. 11, 76).

ಮಹಾಭಾರತ mahâ-bhârata. The great war of the Bharatas: N. of an epic poem describing the acts, rivalries and contests of the sons of the two brothers Dhṛitarâshṭra and Pâṇḍu, descendants of Kuru and Bharata. (My.).

ಮಹಾಭಾಷ್ಯ mahâ-bhâshya. N. of Patañjali's great commentary on the grammatical sûtras of Pâṇini. (My.).

ಮಹಾಭೀತಿ mahâ-bhîti. Great terror; — *great danger.*

ಮಹಾಭೂತ mahâ-bhûta. *A primary element:* ether, air, fire, water, earth.

ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ mahâ-matsya. *A large fish, a sea-monster.*

ಮಹಾಮನಸ್ mahâ-manas. *High-minded, magnanimous, liberal.*

ಮಹಾಮಹ mahâ-maha. A great festival. (Čpr. 3, after 102).

ಮಹಾಮಾಂಸ mahâ-mâṁsa. Epithet of various kinds of meat: human flesh, beef, etc.

ಮಹಾಮಾತ್ಯ mahâ-amâtya. The prime minister of a king (ಪ್ರಧಾನ Mr. 266).

ಮಹಾಮಾತ್ರ mahâ-mâtra. (= ಮಾವಟಿಗ, etc.). Great in measure, most excellent. 2, *a great officer of state, a prime minister.* 3, *an elephant-driver or keeper, a Mahout; a superintendent of elephants* (ಗಜಾಜೀವ, ಆನೆಯ ವೈದ್ಯನು Hlâ.).

ಮಹಾಮಾಯೆ mahâ-mâyĕ. Great deceit or illusion; the power of illusion which makes the material universe appear as if really existing; — Durgâ. (Bp. 57, 27).

ಮಹಾಮೇದ mahâ-mêda. A species of medicinal plant. See ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಮಹಾಮೇರು mahâ-mêru. The great mêru (ಮೇರು Nn. 53).

ಮಹಾಯಜ್ಞ mahâ-yajña. A great sacrifice: *a principal act of devotion* of which there are five: brahmayajña, dêva-, pitṛi-, manushya-, bhûta-. See ಪಂಚ-.

ಮಹಾಯುಗ mahâ-yuga. A yuga of the gods: the aggregate of the kṛita, trêtâ, dvâpara, and kali yugas. See Prv. s. ಮಹಾನುಭಾವ.

ಮಹಾರಜತ mahâ-rajata. *Gold.*

ಮಹಾರಜನ mahâ-rajana. *The safflower, Carthamus tinctorius* Lin.

ಮಹಾರಣ್ಯ mahâ-araṇya. *A large wood, a great forest.*

ಮಹಾರಥ mahâ-ratha. A large car, a great chariot. 2, an eminently great warrior fighting from a car (Abh. P. 13, 71. 72; Bh. 8, 24, 41; J. 14, 5).

ಮಹಾರವ mahâ-rava. Loud-sounding, uttering loud cries; a loud sound or cry. See ಬೊಬ್ಬಿಜ.

ಮಹಾರಾಜ mahâ-râja. = ಮಹರಾಜ. A sovereign, an emperor. 2, a respectful compellation to superiors. (My., also ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ).

ಮಹಾರಾಜಿಕ mahâ-râjika. *N. of a class of demigods.*

ಮಹಾರಾಣಿ mahâ-râṇi. = ಮಹರಾಣಿ. The principal wife of a râja;—a reigning queen;—an empress (My.; B. 4, 173; 5, 1).

ಮಹಾರಾಯ mahâ-râya. = ಮಹರಾಯ. Tbh. of ಮಹಾರಾಜ. (Bp. 58, 21; My.; B. 4, 126).

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ mahâ-râshṭra. = ಮರಾಟಿ. A great realm (Bp. 51, 17);—the Mahratta country;—relating to that country, as its people, language, etc. (My.).

ಮಹಾರುದ್ರ mahâ-rudra. The great rudra: a form of Śiva.

ಮಹಾರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ mahârudra-abhishêka. Bathing of a liṅga with the recitation of the so-called rudrasûkta, especially at śivarâtri (My.).

ಮಹಾರುಷಿ mahâ-rushi. = ಮಹರ್ಷಿ. (Čpr. 3, after 80; 5, after 35).

ಮಹಾರೌರವ mahâ-raurava. *One of the twenty-one hells.*

ಮಹಾರ್ಬುದ mahâ-arbuda. Ten arbudas. (My.).

ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ mahâ-lakshmi. = ಮಾಲಳುಮಿ (Śmd. 209. 379). The great Lakshmî, the śakti or wife of Nârâyaṇa (ಭೋಗವತಿ, ರಮೆ Nn. 22; ಗೋಮಿನಿ, ರಾಮೆ 24; ಸಿರಿ 124. 149). 2, Sarasvatî. 3, Durgâ. 4, splendor (ಶೋಭೆ, ಸಿರಿ Nn. 22). ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಲಿದವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಸರಸ್ವತಿ ಒಲಿದವಗೆ ಹೆಡ್ಡತನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಹಾಲಯ mahâ-âlaya. = ಮಹಲ, ಮಹಲು, ಮಹಳ No. 1, ಮಾಳ 5. A great dwelling, a palace, a temple, etc. 2, = ಮಹಳ 2, q. v. (My.).

ಮಹಾಲಿಂಗ mahâ-liṅga. A great phallus;—having a great phallus; Śiva;—N. (My.). — ಮಹಾಲಿಂಗನ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb growing in hedges, Bryonia laciniosa Lin. (Z.).

ಮಹಾಲು mahâlu. = ಮಹಲು, etc. A palace (My.; Mhr., H.), a hall; a seraglio (Mhr.; H.). 2, a sub-division of a talook or district (Mhr.; see B. 4, 146. 200; ಅಸಾರ-).

ಮಹಾಲೋಕ mahâ-lôka. = ಮಹರ್ಲೋಕ. (My.).

ಮಹಾವನ mahâ-vana. = ಮಹಾರಣ್ಯ. (My.).

ಮಹಾವಾತ mahâ-vâta. A great or stormy wind, a strong blast. (ಬಿಡುಗಾಳಿ G.).

ಮಹಾವಾರ್ಧಿ mahâ-vârdhi. An ocean (J. 13, 11).

ಮಹಾವೃಕ್ಷ mahâ-vṛiksha. A great tree;—*a species of Euphorbia, Euphorbia tortilis* or *E. antiquorum.*

ಮಹಾವೃದ್ಧಿ mahâ-vṛiddhi. One of the eight principal drugs or medical roots (Śi. 149).

ಮಹಾವೇಶ mahâ-âvêśa Demoniacal possession (ಗ್ರಹ Mr. 490).

ಮಹಾಶಕ್ತಿ mahâ-śakti. Very mighty. 2, a great śakti (Bp. 10, 31).

ಮಹಾಶಬ್ದ mahâ-śabda. A great word, a pre-eminent term (Śm. 118);—a great noise, a loud sound. See ಪಂಡಿ-.

ಮಹಾಶಯ mahâ-âśaya. The ocean. 2, *high-minded, magnanimous, liberal.*

ಮಹಾಶಾಲಿ mahâ-śâli. *A kind of large and sweet-smelling rice* (ಕಡುಮೆಯ ಭೇದಂ Hlâ.).

ಮಹಾಶೂದ್ರ mahâ-śûdra. *A cowherd.*

ಮಹಾಶೂದ್ರಿ mahâ-śûdri. *A female cow-keeper; a herdsman's wife.*

ಮಹಾಶೇಷ mahâ-śêsha. The serpent śêsha (Śm. 119; ಅನಂತ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ Nn. 57). ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಹಾಶೇಷ ಹೊತ್ತಿರುವನಾದರೆ, ಮಹಾಶೇಷನನ್ನು ಹೊತ್ತವನು ಯಾರು? (Prv.).

ಮಹಾಶೋಕ mahâ-śôka. Great grief or sorrow (J. 2, 8). 2, mahâ-aśôka. A large aśôka tree (2, 8).

ಮಹಾಶೌರ್ಯ mahâ-śaurya. = ಮಾಶೌರ್ಯ (Śmd. 209). Great valour.

ಮಹಾಶ್ರಯ mahâ-âśraya. = ಮಾಸರ 2. A great seat, resting-place, dwelling, etc.

ಮಹಾಶ್ವೇತ mahâ-śvêtĕ. *A white variety of the Batatas paniculata* Chois.

ಮಹಾಸನ mahâ-âsana. A great seat, a splendid throne: a howdah (ಅಂಬಕೆ Mr. 158).

ಮಹಾಸಹೆ mahâ-sahĕ. *The globe amaranth, Gomphraena globosa* Lin.

ಮಹಾಸಾಗರ mahâ-sâgara. = ಮಹೋದಧಿ. (G.).

ಮಹಾಸಾಮನ್ತ mahâ-sâmanta. = ಮಹಾಸಾವನ್ತ, ಮಾಸಾವನ್ತ. A great lord of the borders. (Abh. P. 13, after 101).

ಮಹಾಸಾವನ್ತ mahâ-sâvanta. = ಮಾಸಾವನ್ತ (Śmd. 379). Tbh. of ಮಹಾಸಾಮನ್ತ.

ಮಹಾಸೇನ mahâ-sêna. The commander of a great army. 2, *Skanda.*

ಮಹಾಸೈನ್ಯ mahâ-sainya. (Śmd. 379). A large armed force (ಮನ್ಯು, ಸೇನೆ Nn. 36).

ಮಹಾಸ್ತ್ರ mahâ-astra. A great weapon, a powerful missile. (J. 13, 37).

ಮಹಾಸ್ನಾಯು mahâ-snâyu. *A great artery.*

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ mahâ-sragdharĕ. N. of a vṛitta (Čh.; Mr. 366).

ಮಹಾಹರಿ mahâ-hari. Vishṇu.

ಮಹಾಹರಿಪ್ರಿಯೆ mahâhari-priyĕ. Lakshmî (Mr. 18).

ಮಹಾಹವ mahâ-âhava. A great war or battle, a pitched battle. (Śśv. 4, 77).

ಮಹಾಹಿತ mahâ-hita. A great friend (J. 30, 25. 27. 51). 2, mahâ-ahita. A great enemy (30, 25. 27. 51).

ಮಹಿ mahi. ಮಹಿಂ. Great, large; greatness. 2, *the earth;* soil. See Mr. s. ವರ್ತನೆ. ಮಳಲುಳ್ಳ ನುಹಿ (ಸಿಳತೆ Mr. 93).

ಮಹಿಣೆ mahikĕ. = ಮುಹಿಣೆ. (ಬರ್ಹ, ಮಂಜು G.).

ಮಹಿತ mahita. Honoured, revered, highly esteemed; proper, right. (Kâvy. V, 967; Bp. 8, 3; 19, 45; 22, 63; 51, 45; Rśv. 1, 8).

ಮಹಿಪ mahi-pa. = ಮಹೀಪ. (A.).

ಮಹಿಮ mahima. Greatness, grandeur, majesty, glory; might, power, energy. 2, the magical power of increasing size at will, illimitable bulk. (My.).

ಮಹಿಮಾಕರ mahimâ-âkara. A mine of glory (Čh. v. 9).

ಮಹಿಮೆ mahimĕ. ಮಹಿಮಾ. = ಮಮ್ಮೆ. ಮೈಮೆ (Šmd. 361; Čt. II, 85; Rāv. 1, 61; C.). Greatness, etc. (= ಮಹಿಮ No. 1). — ಮಹಿಮೆವೆಡು. -ನೆಡು. To become great, renowned, etc. (Bp. 27, 27; 44, 72; 53, 31).

ಮಹಿಲಾಖ್ಯೆ mahilâ-âkhyĕ. *A species of odoriferous plant.*

ಮಹಿಳೆ mahilĕ. ಮಹಿಳೆ. *A woman* (Bp. 28, 20).

ಮಹಿಶಾಸನ (mahi-šâsana). A kind of plant (ಶಾಲೆ Mr. 134).

ಮಹಿಷ mahisha. *A (male) buffalo* (ಕೋಣ Mr. 162). 2, an asura slain by Durgâ. 3, the emblem and vehicle of Yama.

ಮಹಿಷಧ್ವಜ mahisha-dhvaja. Yama. See ಜಕ್ಕನ್ನೊಬಿಲಿದೇರ.

ಮಹಿಷಾಕ್ಷ mahisha-aksha. *A kind of bdellium.*

ಮಹಿಷಾಕ್ಷಿ mahisha-akshi. = ಮಹಿಷಾಕ್ಷ. (ಕೌಶಿಕ, ಗುಗ್ಗುಳ Mr. 144; Bp. 27, 9. 12; 43, 20. 21; 44, 24).

ಮಹಿಷಾಸುರ mahisha-asura. The asura Mahisha slain by Durgâ (Čh. MS. G. v. 4).

ಮಹಿಷಾಸುರಮರ್ದಿನಿ mahishâsura-mardini. Durgâ (My.).

ಮಹಿಷಿ mahishi. = ಮೈಸಿ (Šmd. 361). A buffalo-cow. 2, *the first or properly consecrated wife of a king;*—any queen. See ಪಟ್ಟ-.

ಮಹಿಷ್ಠ mahishṭha. Greatest, largest;—excessive greatness (Bp. 53, 11).

ಮಹೀಕಾಂತ mahî-kânta. A king (Čpr. 2, 15).

ಮಹೀಕ್ಷಿತ್ mahî-kshit. *A king.*

ಮಹೀಗೃಹ mahî-gṛiha. A subterraneous room (Čpr. 7, 128).

ಮಹೀಜ mahî-ja. A tree. (Bp. 9, 14; 60, 51).

ಮಹೀಜರಾಜ mahîja-râja. The Indian fig-tree (Bp. 26, 40).

ಮಹೀತಲ mahî-tala. The surface of the earth. (Bp. 50, 50).

ಮಹೀತಲಾಧಿಪ mahîtala-adhipa. A king (Râm. 1, 16, 23).

ಮಹೀದೇವತೆ mahî-dêvatĕ. A Brâhmaṇa (Bp. 55, 35).

ಮಹೀಧರ mahî-dhara. Earth-bearing: a mountain. 2, Krishṇa (Mr. 18). 3, N. of a king (Šmd. 82 Mḍb.).

ಮಹೀಧ್ರ mahî-dhra. *A mountain.*

ಮಹೀಪ mahî-pa. A king (Bp. 54, 2).

ಮಹೀಪತಿ mahî-pati. = ಮಹೀಪ. (Čpr. 5, 35; Bp. 28, 35).

ಮಹೀಪಾಲ mahî-pâla. A king (Bp. 5, 13; J. 26, 29).

ಮಹೀಭುಜ್ mahî-bhuj. Earth-enjoyer: *a king.*

ಮಹೀಭುಜ mahî-bhuja. Tbh. of ಮಹೀಭುಜ್. (Abh. P. 16, 11; Bp. 11, 17).

ಮಹೀಭೃತ್ mahî-bhṛit. Earth-supporter: *a mountain.* 2, a king.

ಮಹೀಮಂಡಲ mahî-maṇḍala. The circumference of the earth, the whole earth. (My.).

ಮಹೀರಮಣ mahî-ramaṇa. A king (Bp. 33, 13).

ಮಹೀರುಹ mahî-ruha. *A tree.*

ಮಹೀಲತೆ mahî-latĕ. *An earth-worm.* See Nr. s. ನಾಯಿನೊಳಲೆ.

ಮಹೀವರ mahî-vara. A king (Bp. 50, 41).

ಮಹೀವಲ್ಲಭ mahî-vallabha. = ಮಹೀವರ. (Rāv. 9, 27).

ಮಹೀಶ mahî-îša. A king (Bp. 5, 44; 50, 20; Râm. 2, 1, 8).

ಮಹೀಶ್ವರ mahî-îšvara. = ಮಹೀಶ. (J. 27, 47). 2, the number 16 (Čh.).

ಮಹೀಸುತ mahî-suta. *The planet Mars.*

ಮಹೀಸುರ mahî-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 75. 77; 50, 12; 55, 9. 57).

ಮಹೀಸ್ಪೃಶ mahî-spṛiša. Touching the ground;—a Vaišya (Mr. 345).

ಮಹುಳಿ mahuḷi. (Tbh. of ಮೌಳಿ). Sway: overbearing behaviour (Bh. 3, 21, 36).

ಮಹೇಚ್ಛ mahâ-iččha. *Desirous of great ends, having lofty aims or aspirations; magnanimous, high-minded, liberal.*

ಮಹೇಂದ್ರ mahâ-indra. Great Indra, regent of the east quarter (Šmd. 168);—any great chief; N. of a gandharva chief (Čpr. 5, 100. 102. 105, etc.). 2, N. of a place; N. of a mountain or a range of mountains.

ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲ mahêndra-jâla. = ಇಂದ್ರಜಾಲ. Indra's net: stratagem, trick; deception, cheating; illusion; conjuring, magic, jugglery, sorcery (Kâvy. IV, 2, 62; Čpr. 7, 145; Bp. 23, 2; 51, 11; My.).

ಮಹೇಂದ್ರಮಂಡಲ mahêndra-maṇḍala. N. of a place (Bp. 53, 38).

ಮಹೇಂದ್ರಮರ್ದ mahêndra-mardi. The crusher of the gandharva king Mahêndra (Čpr. 5, 122).

ಮಹೇಂದ್ರಿ mahêndri. Indra's quarter: the east (ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಾಚಿ, ಮೂಡಲ್ Mr. 58).

ಮಹೇರಣೆ mahêraṇĕ. *The tree Boswellia thurifera* Roxb.

ಮಹೇಶ mahâ-îša. = ಮಹೇಶ್ವರ. (Bp. 50, 54). See ಮಾನವಳ ಮದನ-.

ಮಹೇಶ್ವರ mahâ-îšvara. A great lord; *Šiva* (Bp. 61, 46);—N., also of a town (B. 3, 103; 4, 28). See Prv. s. ಮೋಸ ಗಾಡಿ.

ಮಹೇಶ್ವರಿ mahâ-îšvari. Gaurî (Mr. 12).

ಮಹೈಶ್ವರ್ಯ mahâ-aišvarya. Supreme lordship, great power; great prosperity or riches (ವಿಭೂತಿ, ದೊಡ್ಡಿಹ ಐಶ್ವರ್ಯ Nn. 106).

ಮಹೋಕ್ಷ mahâ-uksha. *A large bull or ox.*

ಮಹೋಕ್ಷಗ mahôksha-ga. Šiva (Bp. 61, 47).

ಮಹೋಕ್ಷಲಕ್ಷ mahôksha-laksha. Šiva (Rāv. 1, 10).

ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ mahâ-ugrâṇi. A chief store-keeper. See Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ.

ಮಹೋತ್ಪಲ mahâ-utpala. *The lotus, Nelumbium speciosum* Willd. (ಪದ್ಮ, ಅಬ್ಜ, etc. Mr. 419).

ಮಹೋತ್ಪಾತ mahâ-utpâta. Very portentous: a meteor, a comet (ಧೂಮಕೇತು Nn. 33, o. r. ಮಹೋದ್ಪಾದ; ಧೂಮಕೇತು Mr. 489).

ಮಹೋತ್ಸವ mahâ-utsava. A great festival; a festive train (ಯಾತ್ರೆ Nn. 159; J. 4, 8).

ಮಹೋತ್ಸಾಹ mahâ-utsâha. Great effort or exertion. 2, *possessing great energy, making great efforts, very energetic or persevering* (ಹೆಚ್ಚಾಳು Hlâ.).

ಮಹೋತ್ಸೇಧ mahâ-utsêdha. Great elevation (ಅನ್ತರ, ಅತಿಯುದ್ದ Nn. 77).

ಮಹೋದಧಿ mahâ-udadhi. The great ocean, a great sea (ಮಹಾಸಾಗರ G.).

ಮಹೋದಯ mahâ-udaya. Great happiness or prosperity;—great elevation or eminence;—the final emancipation of the soul. 2, a day very auspicious on account

of certain constellations (My.). 3, giving, or possessing, great happiness, etc. (Rśv. 1, 8);—a lord, a master. 4, = ಮಹೋದಯೆ.

ಮಹೋದಯೆ mahā-udayĕ. *The city of Kanyákubja or Canouj.*

ಮಹೋದರ mahā-udara. A large belly (J. 2, 58);—an enlargement of the abdomen (My.); dropsy, ascites. 2, bigbellied;—N. of a rákshasa (Rām. 6, 32 sum.).

ಮಹೋದ್ಯಮ mahā-udyama. Great effort or exertion. 2, *using great efforts, very diligent or persevering* (ಹೆಬ್ಬಾಳು Hlā.).

ಮಹೋನ್ನತ mahā-unnata. Very high, exceedingly lofty, much elevated. (My.).

ಮಹೋನ್ನತಿ mahā-unnati. Great elevation, high position, high rank (Ćpr. 4, 12; Bp. 61, 72).

ಮಹೋಪತಾಪ mahā-upatāpa. Great trouble or grief (Ćpr. 5, 28).

ಮಹೋಪದ್ರವ mahā-upadrava. Great misfortune or calamity or distress (My.).

ಮಹೋರಗ mahā-uraga. A large serpent; a great nâga. (My.).

ಮಹೋಲ್ಲಾಸ mahā-ullāsa. Great delight (My.).

ಮಹೌನ್ನತ್ಯ mahā-aunnatya. Great elevation (ಉತ್ಕ್ಷೇಪ, ಅತಿಯುದ್ದ Nn. 132).

ಮಹೌಷಧ mahā-aushadha. A very efficacious drug;—*dry ginger* (ನಾಗರ, ಶುಣ್ಠಿ Mr. 137);—*Allium ascalonicum;* —*birch.*

ಮಳ್ mal. = ಮಳ್ಳು 1, etc. — ಮಳ್ಳಿಡಿ. Bewilderment, etc. to seize (My.). ಜೊಳ್ಳುಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮಳ್ಳಿಡಿದು ಪೂಯೆಯೆಮ್ಬವಳ ಬಲೆಯೊಳು ಹೊಳ್ಳಾಡುತಿಹರು (Sp.).

ಮಳ mala. See ತಳಮಳ s. ತಳ 1. (T. ಮಲೈ= ಮುಯಂಗು, see s. ಮುಂಕು; *cf.* ಮಟ 2).

ಮಳ mala. = ಮಲ. — ಮಳಮಸ್ತಿಕಸ. A common herb, Spermococe stricta L. f. (Z.).

ಮಳಕ malaka. = ಮಣಕ್, etc. (My.).

ಮಳಯ malaya. = ಮಳೆಯ, etc. — ಮಳಯರಾಜ. N. (Bp. 9, 46).

ಮಳಲ್ malal. ಮಳಲು. = ಮರಲ್ 2, etc. Sand, gravel (ಶಿವ, ಸಿಕತ Nn. 6; ವಾಲುಕ, ಸಿಕತ Mr. 414; ಪುಟಿಲ್ Kk. 13, o. r. ಮಣಲ್; My.; ಉಸುಬು G.). ಮಳಲ ದಿಣ್ಣೆ (ಸೈಕತ, ಪುಲಿನ, ದ್ವೀಪ Hlā.). ಮಳಲನುಳ್ಕ ಪ್ರದೇಶ (ಸಿಕತಾವತಿ Nr.). ಮಳಲುಳ್ಕ ಮಹಿ (ಸಿಕತೆ Mr. 93). ಮಳಲ ಬಯ್ಲು (B. 4, 115). ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ (ಮುಮ್ಮುರಿ Kmd. II, o. r. ಮರಲ್). ಮಳಲ ಬೀಣ್ಗೆಯಂ ಪೂಡಿದ ವೋಲ್ (II). ತುರಿದ ಧಾನ್ಯ ಮಳಲುಸಮ ವೋ? (Prv.). See Bp. 11, 19; 32, 6; 42, 2; 58, 22; ತಾಯ್-. — ಮಳಲೇರಿ. -ಏರಿ. A sand bank (ಸೈಕತ Nr.). — ಮಳಲೊಟ್ಟಲ್. -ಒಟ್ಟಲ್. A mound or bank of sand (ಪುಲಿನ Nr.; ಸೈಕತ, ದ್ವೀಪ, ಪುಲಿನ Mr. 414).

ಮಳಾರ malāra. = ಮುರಾಳ, q. v. (ಕುದುರೆಗಳ ಪಟ್ಟೆ Kk. 78, o. r. ಮಲಾರ).

ಮಳಿಗೆ maligĕ. = (ಮಣ್ಡಿ 1, q. v.), ಮಟಿಗೆ (?). A warehouse, a shop (My.; ಮಣ್ಡಿ, ಅಂಗಡಿ, ಕೋಠಿ, ದುಕಾನ್, ಶಾಪ್, ಆಪಣ, ನಿಷದ್ಯೆ Si. 106; T. ಮಳಿಗೈ; see s. ಮಾಳಿಗೆ). ತಳಿಗೆ ಚಮ್ಪು ಹೋದ ಬೀಲೆ ಮಳಿಗೇ ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಳೆಯ malĕya. = ಮುಲಯ, etc. — ಮಳೆಯರಾಜ. N. (Bp. 44, 52; 47, 36; 54, 74).

ಮಳ್ಳಿ malli. = ಮರಳಿ, etc. (My.).—ಮುಳ್ಳಿಹುಡು. A grasshopper-like insect (S. Mhr.).

ಮಳ್ಳು mallu. 1. = ಮರುಳ್ 2, etc. (My.).

ಮಳ್ಳು mallu. 2. = ಮಡಲು, etc. (My.).

ಮಳ್ಳೆ mallĕ. (= ಮಳ್ಳು 1). See ಕಳ್ಳೆ-.

ಮಟಿ mala. 1. = ಮೊದ, etc. A cubit (My.).

ಮಟಿ mala 2.= (ಮಟ 1), ಮನ 2, (ಮಳ). Dimness (see s. ಮಂಳು; *cf.* ಮಟಲ್, ಮರುಳ್ 1, ಮುಸುಳ್, ಮಬ್ಬು, ಮಾಸು 1 & 2). — ಮಟಿಮಟಿಸು. The eyes to become dim (ಕಣ್ಣು ದಡು Śmd. I).

ಮಟಿಲ್ಲ್ malal. The eyes to become dim. (M. ಮಯಲ್, ಮಟಿಲ್, dimness, dusk; infatuation, charm of love). ಮಟಿಲ್ವುದೆನ್ನ್ವ, ಕಣ್ಣುದಡಿದ ಭಾವ (Śmd. I).

ಮಟಿಳಿ mali. (fr. ಮಡಿ 3? *cf.* ಮಬ್ಬು). See ಮಣ್ಮಟಿ.

ಮಟಿಗೆ maligĕ. Thh. of ಮಡಿಕೆ (Śmd. 30. 341).

ಮಟಿಕಿ malĕ. Rain (ವೃಷ್ಟಿ Śmd. I; ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ, ಆಸಾರ Hlā.; ವೃಷ್ಟಿ, ವರ್ಷ, etc. Nr., Si. 30; ಘನವಾರಿ, ವೃಷ್ಟಿ, ವರ್ಷ Mr. 43; ವೃಷ್ಟಿ Nn. 15. 47; ಸರಿ Kk. 12; ಸರಿ, ವೃಷ್ಟಿ 70; ಸರಿ, ವೃಷ್ಟಿ Śm. 35; ಉಬ್ಬೆ 101; Bhn. 28; C.; M.; Tĕ. ವಾನೆ; T. ಮಟ್ಟಿ, ಮೈ, ಮಾರಿ, ಮೀಟಿಗ, ವಾನ್, water; a cloud; rain). ಮಟಿಗೆ ಮುಗಿಲ್ (Śmd. 159). ಮಟಿಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ದೇವನೂತ್ಯಕ Hlā.). ಮಟಿಯ ಕಜಿವ ಮೇಘ (ಘನಾಘನ); ಮಟಿಯ ಬಬಿಹು (ಅವಗ್ರಹ, ನೀರ್.). ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮಟಿ (ಆಸಾರ Mr. 44). ಅಲರ ಮಟಿಯೊಳ್ ಮಿನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮನ್ಮಥನ್ ಆಬಯೊಳ್ (Śmd. 281). ಇದು ನೋಡು! ಎನ್ನಾ ದೊಡ್ಡ ಮಟಿ ಬರ ಹತ್ತಿತು! (B. 1, 21). ಮೋಡಗಳಿನ್ದ ಮಟಿ ಬೀಯುತ್ತದೆ (2, 49). ಗುಡುಗು ಬಹಳ ಅಬ್ಬರಿಸಿದ ಬಬಿಳ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಮಟಿಯಾಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ (4, 186). ಮಟಿಯಿಲ್ಲದ ಪಯಮ್ರ ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಮ.—ಮಟಿಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ.—ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ, ಮಟಿ ಬರಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಮಟಿಗೆ ಹೆದಱಿ, ಹೊಟಿಲಿ ಹಾಱಿದ ಹಾಗೆ.—ಮಟಿ ತಡಿಸದ ಕೊಡೆ ಸಿಡಿಲ ತಡಿಸೀತೇ?—ಮಟಿ ಜೋಯಿಸನ ಮಿಣ್ಡ, ಕತ್ತೆ ಗುಡಿಗಾಜಿನ ಮಿಣ್ಡ.—ಮಟಿ ಮಾಯಿ ಮರಣ ಯಾರೂ ಅಱಿಯರು.—ಮಟಿಯಾದರೆ ಕೇಡಲ್ಲ, ಮಗನಣ್ಣಾರೆ ಕೇಡಲ್ಲ (Prvs.). See Ćpr. 3, 39; 4, 55; 6, 48; Bp. 6, 25; 51, 24; 55, 13; Bh. 1, 19, 21; 2, 13, 7; Rśv. 8, 113; J. 3, 25; 4, 23; Si. 295. 435; ಪೆರುಮಟಿ; Prv. s. ಪುಣ್ಯ. — ಮಟಿಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness caused by rain (clouds): a dark, cloudy day (ದುರ್ದಿನ Hlā.). — ಮಟಿಗಜಿ. -ಕಜಿ. To emit rain, to rain (J. 17, 4; Śśv. 2, after 42). ಎಮ್ಮೀ ಮೇಲೆ ಮಟಿಗಜಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮಟಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. The rainy season (ವರ್ಷ, ಪ್ರಾವೃಷ್, ತಪಾತ್ಯಯ Hlā.; ಪ್ರಾವೃಷ, ತಪಾತ್ಯಯ Mr. 72; C.; G. 130. 180; B. 3, 29; 4, 205; 5, 205; Ćpr. 4, 87; Abh. P. 7, 130; Č. Bp. 47, 34; Bh. 8, 26, 1; J. 18, 27). ಚಳ್ಗೆ ಕಾಲಕ್ಕನ್ತೆ ಮಟಿಗಾಲ ವಾಸಿ.—ಮಟಿಗಾಲದ ಬಿಸಿಲು ನಮ್ಬ ಬಾರದು, ನಗೆಗಾಜಿನ ಮಾತು ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prvs.). — ಮಟಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಮಟಿಗಾಲ. (ಕಾರ್ G.). — ಮಟಿಗುಟಿಕ. -ಕುಟಿಕ. The rain-drinker. ಮಟಿಗುಟಿಕನ ಹಕ್ಕ (ಸಾರಂಗ, ಸ್ತೋಕಕ, ಚಾತಕ Si. 172). — ಮಟಿಗುಜುತು. An indication or sign of rain (My.). — ಮಟಿನೀರು. Rain water. ಮಟಿಯ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೈಯ್ಯೊಡ್ಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮಟಿ ಬಿಲ್ಲು. A rainbow (My.; ಇನ್ದ್ರ ಚಾಪ, ಸುರಚಾಪ G.). — ಮಟಿವಸಿ. -ವಸಿ. A drop of rain (J. 25, 5). — ಮಟಿವೆರಸು. -ವೆರಸು. Rain to be mixed with. ಮಟಿವೆರಸಿದ ಗಾಳಿ (ಝಂಝಾವಾತ Hlā.). — ಮಟಿಹಸಿ. = ಮಟಿವಸಿ. ಮಟಿಯೇ ಹಸಿ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮರದ ಹಸಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಟಿಹುಡು. A winged ant

that comes out of the ground after the first rains (My.). 2, a rain-worm (ಗಣ್ಣಿಪದ G.).

ಮಟ್ಟಿಗಿಸು maṭṭigisu. To cause to disappear, to cause to perish, to destroy (Čpr. 6, 9. 84; Abh. P. 10, 173; V. 30, 12).

ಮಟ್ಟಿಗು maṭṭigu. (= ಮಗ್ಗು 1). To grow dim or faint, to disappear, to perish (Čpr. 2, 37; 7, 8; see ಮಂಕು, ಮಬಿ 2).

ಮಟ್ಟಿತ್ತಿ maṭṭitti. = ಮತ್ತಿ 2, etc. (ಒನ್ದು ಮರಂ Śmd. I; ಅರ್ಜುನ Kṣ.).

ಮಾ mā. 1. (A contraction of a ಮಸ = ಮಸಳ 1). Great emotion. — ಮಾಮಸಳ. Very great emotion: excessive agitation or bustling activity, great zeal, impetuous ardour (ನಮ್ಮ ಮ Čt. II, 41); great passion or wrath (Abh. P. 11, after 143; Rśv. 5, after 121; 6, after 11; Śśv. 3, 55; 4, after 15). — ಮಾಮಸಳಂಗೊಳ್. -ಂ -ಕೊಳ್. To grow full of zeal, etc. (Čpr. 10, 58).

ಮಾ mā. 2. = ಮಾಂ (ಮಾಙ್), ಮಾನ್, ಮಾಮ್, ಮಾವು q. v. The mango tree and its fruit (T. ಮಾ, ಮಾನ್ಡಿ, ಮಾಂಡ್ರಿ; M. ಮಾ, ಮಾವು, ಮಾಂಡ್ರು; Tē. ಮಾಮಿಡಿ, ಮಾವಿ; Sk. ಮಾಕನ್ದ). — ಮಾಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. = ಮಾಗಾಯಿ No. 2, when worn in the ears (Grj. 3, 82. 90; 3, after 91; 3, 107). — ಮಾಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಮಾಂಗಾಯ್. An unripe mango. 2, a mango-like small ornament worn over the privities of children (My.), or in their ears (Prll. 3, 25; My.). — ಮಾದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಮಾನ್ದಳಿರ್. (J. 3, 10). — ಮಾಮರ. A mango tree (ನಿಜುಗ Čt. I, 62; Čpr. 7, 46. 87; T.). ಮಾಮರದಳ್ಳಿಗಲ್ಲ (Śmd. 77). ಮಾಮರದಳ್ಳಿಗೊಪ್ಪುನೊಳ್ ಮಳಿರ್ವಿಳವಳ್ಳಿ (81). ತಳಿರ್ಗಳಿನೊರ್ಮೆ, ಪೂಗುಡಿಯಿನೊರ್ಮೆ, ಪಸುರ್ಮಾದಿಯಿನ್ದೊರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಗಳಿನಿರರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮಾಣದಿತ್ತು ಸಫಲಯಂ, ಕವಿಗೋಲಗಿಸಿತ್ತು ಮುತ್ತೆ ಕೋಕಿಲರವದೊರ್ಮೆ, ಭೃಂಗರುತದೊರ್ಮೆ, ಶುಕಸ್ವರದೊರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Čpr. 7, 48). See Bh. 1, 5, 7; Rśv. 2, 39. 41; J. 18, 23; 29, 48; 30, 29; ಬನ್ದಮಾವ್. — ಮಾಮಿಡಿ. (= ಮಾಮ್ಬರಲ್ವಿಡಿ). A pellet-like small unripe mango (J. 3, 32; Rśv. 9, 56). — ಮಾವಣ್. -ಪಣ್. A ripe mango (Bp. 11, 11).

ಮಾ mā. 3. (= ಅಮು, etc.). An interjection expressing admiration: ah! (T., M., Tē.). — ಮಾ ಮಾ. rep. (ಕೊಣ್ಡಾಟ Čt. II, 103; Bp. 8, 17; Bh. 8, 26, 17).

ನಾ mā. 1. (Śmd. 103). *Not, no.*

ಮಾ mā. 2. = ಮಾಂ (ಮಾಙ್). Tbh. of ಮಜತ್, q. v. Great, etc. — ಮಾಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A great work (ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ G.). — ಮಾತಾಯಿ. Great, excellent mother (My.); Durgā (My.).

ಮಾಂ māṁ. Me (Bp. 20, 38; 61, 48. 49).

ಮಾಂಸ māṁsa. *Flesh, meat* (ಅಡುಳ Bhn. 3; see ಅಡಗು, ಬಾಹು, ಬಿಕ್ಕು); the fleshy part or pulp of fruit.

ಮಾಂಸಗನ್ದಿ māṁsa-gandi. Tbh. of ಮಾಂಸಗ್ರನ್ಥಿ. (My.).

ಮಾಂಸಗ್ರನ್ಥಿ māṁsa-granthi. Flesh-swelling, a gland, a wen. (My.).

ಮಾಂಸಜೀವಿ māṁsa-jīvi. Living on flesh; an eater of flesh (ಕೇನಾಶ, ಮಾಂಸವ ತಿನ್ಬವನು, ಮಾಂಸಾಹಾರಿ Nn. 92).

ಮಾಂಸಭಕ್ಷಕ māṁsa-bhakshaka. = ಮಾಂಸಜೀವಿ. (Čb. 127).

ಮಾಂಸಭೇದ māṁsa-bhēda. A kind of flesh. See ಬಕ್ಕು, ಮಾಸು.

ಮಾಂಸಭೋಜನ māṁsa-bhōjana. A dinner of meat (J. 16, 30).

ಮಾಂಸಲ māṁsala. Fleshy; *lusty, browny, muscular; powerful, strong;*—pulpy.

ಮಾಂಸವಿಕ್ರಯಿ māṁsa-vikrayi. *Selling flesh; a meat-seller.*

ಮಾಂಸಾದ್ māṁsa-ad. *Flesh-eating, carnivorous;* (a demon).

ಮಾಂಸಾದಿ māṁsa-ādi. *Flesh-eating, carnivorous.*

ಮಾಂಸಾಹಾರ māṁsa-āhāra 6. Tbh. of ಮಾಂಸಾಹಾರ. ಸಂಸಾರ ಬೆಳೀತು ಎನ್ತ, ಮಾಂಸಾರ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಮಾಂಸಾಹಾರ māṁsa-āhāra. The eating of animal food; animal food.

ಮಾಂಸಾಹಾರಿ māṁsa-āhāri. = ಮಾಂಸಜೀವಿ, q. v.

ಮಾಂಸಿಕ māṁsika. *A butcher, a setter of meat* (ಕಟಿಕ G.).

ಮಾಕನ್ದ (mā-kanda). *The mango tree, Mangifera indica* Lin. (ಮಾವಿನ ಮರ Nn. 153; Čpr. 7, 39; Bp. 45, 35; see ಇಮ್ಮಾವು, ಸಿಙ್ಗ).

ಮಾಕರ māṁkara. A mine of greatness (Bp. 4, 1).

ಮಾಕರಿಸು mākarisu. = ಮಾಂಕರಿಸು, q. v. To reveal secrets, to touch vulnerable points (My.).

ಮಾಕಾಳ mā-kāḷa. Tbh. of ಮಪಾಕಾಲ. (Bp. 45, 46; Śśv. 1, 83).

ಮಾಕಾಳಿ mā-kāḷi. = ಮಾಂಕಾಳಿ. Tbh. of ಮಪಾಕಾಲಿ (Śmd. 209. 379; Čt. II, 70; ದೇವಿ Čt. I, 17; ಗಿರಿಜೆ Śm. 3).

ಮಾಕ್ಷಿಕ mākshika. (fr. ಮಕ್ಷಿಕಾ). Coming from a bee;—*honey.* See Si. 334.

ಮಾಗಣಿ māgaṇi. = ಮಾಗಳಿ, (ಮಾಗಿಣಿ?). A herb or half shrub, wild and in gardens, Coleus barbatus Benth. (Z.). — ಮಾಗಣಿಬೇರು. = ಮಾಗಳಿ ಬೇರು. The roots of māgaṇi which are pickled (Z.).

ಮಾಗಣಿ māgaṇi. A division of a talook or district (My., M.; T. ಮಾಗಾಣ; H.).

ಮಾಗಣಿ māgaṇḍ. = ಮಾಗಣಿ. (Râm. 6, 46, 1).

ಮಾಗದಿ māgadi. Tbh. of ಮಾಗಧ (ನೂಗಧ). A bard (Bp. 26, 6).

ಮಾಗಧ māgadha. (fr. ಮಗಧ) Relating to or born in Magadha;—Jarāsandha (Bh. 2, 2, 94. 104); the successor of Jarāsandha (2, 13, 31). 2, *the son of a kshatriya mother and vaiśya father.* 3, *the panegyrist of a king, a bard, a minstrel* (ಗ್ರಾಮ, ಮಾಗಧರ್ Nn. 37). 4, = ಮಾಗಧ, long pepper (ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಪ್ಪಲಿ Nn. 47; ಕಣ, ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಪ್ಪಲಿ Mr. 138, see Sk. ಕಣಿ).

ಮಾಗಧಿ māgadhi. The Magadha language. 2, *a sort of jasmin, Jasminum auriculatum* (ತತಪತ್ರ, ನೇವಪತ್ರಿಗೆ Nn. 49; ನೇವನ್ತ್ರಿ, ಯೂಥಿಕೆ Mr. 123). 3, *long pepper.*

ಮಾಗಳಿ māgaḷi. = ಮಾಗಣಿ. (My.; see ನೆಲ-). — ಮಾಗಳಿ ಬೇರು. = ಮಾಗಣಿಬೇರು. (My.).

ಮಾಗಿ māgi. = ಮಾಗೆ. Tbh. of ಮಾಘ (Śmd. 364; Čt. II, 43). The cold season (ಜೇಮನ್ತ Mr. 72); coldness. See Rśv. 9, 26; J. 8, 3. 6; 15, 18; 28, 1. 2; 30, 16; 33, 11. — ಮಾಗಿ ಕಾಲ. The cold season (B. 3, 109; 5, 86. 259; My. as ಮಾಗೆ-).

ಮಾಗಿಣಿ māgiṇi. (= ಮಾಗಣಿ?). N. of a plant (ನೂಯಿಣಿ, ಗೋಪವಲ್ಲಿ Mr. 131).

ಮಾಗಿಸು māgisu. To cause to ripen, as fruit (My.).

ಮಾಗು mâgu. To ripen fully as fruit; to grow mature or seasoned, as a medicine or snuff (My.; Të. ಮಾಗು; Të. ಮ್ರುಗ್ಲು, to grow very soft, as fruit).

ಮಾಗೆ mâgĕ. = ಮಾಗಿ. (V. 11, 45; My.).

ಮಾಘ mâgha. (fr. ಮಘಾ). = ಮಾಘಿ, ಮಾಗೆ. *The month mâgha which begins with the winter solstice* (January-February). — ಮಾಘಸ್ನಾನ. A bath taken in the month mâgha (looked upon as propitious, My.). ಮಾಘಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗು, ನಿತ್ಯಸ್ನಾನ ಪೂಜ್ಯ (a naught, Prv.).

ಮಾಘಿ mâghi. The plant Hingtsha repens. (R.).

ಮಾಘ್ಯ mâghya. *The flower of Jasminum multiflorum or pubescens* (ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139).

ಮಾಂ mâṅ. (ಮಾಙ್). = ಮಾ 2, etc. Mango. — ಮಾಂಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. (Šmd. 210). = ಮಾಗಾಯ್, ಮಾಗಾಯಿ. The ear-ornament called so (Čpr. 3, 48). — ಮಾಂಗೊನರ್. -ಕೊನರ್. A mango shoot (Rśv. 10, 2).

ಮಾಂ mâṅ. = ಮಾ 2. — ಮಾಂಕಾಳಿ. = ಮಾಕಾಳಿ. (My.).

ಮಾಂಕರಿಸು mâṅkarisu. = ಮಾಕರಿಸು, q. v. To disregard, to contemn; to put to shame or into shade, to surpass (ಅವಜ್ಞೆ, ವಿಗಾದು Šmd. Dh., o. r. ಮಾಕಱಿಸು; Čpr. 6, 71; 10, 125; Rśv. 8, 47).

ಮಾಂಗಲ್ಯ mâṅgalya. (fr. ಮಂಗಲ). Conferring happiness, auspicious;—an auspicious or festive ceremony or occasion, as marriage, etc.;—prosperity, happiness, welfare (ಭದ್ರ, ಶಿವ Nn. 6; ಭದ್ರ 41; ಮಂಗಲ 89; J. 25, 5).

ಮಾಂಗಲ್ಯಸೂತ್ರ mâṅgalya-sûtra. = ಮಂಗಳಸೂತ್ರ. (My.).

ಮಾಂಗೆ mâṅgĕ. (Tbh. of ಮಾಕ್ಯೆ). — ಮಾಂಗೆಯಕ್ಕರಸಿ. -ಅಕ್ಕ-ಅರಸಿ. N. (Bp. 50, 26).

ಮಾಚ mâča. N. (Šmd. 95); N. of an author (Nn. 3, o. rs. ಜೂದ, ದೂಜ, etc.). See ಅಘಿನವ-. — ಮಾಚಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 21, 13; 36, 21). — ಮಾಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 37. 47; 22, 37. 67; 27, 76; 36, 19. 22. 36. 44; 37, 3. 8. 24. 26; 61, 8. 5).

ಮಾಚಲ mâčala. — ಮಾಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7; see ಬದಗಿ-).

ಮಾಚಿ mâči. N. (*cf.* ಮಂಚಿ?). — ಮಾಚಿತಣ್ಡಿ. N. (Bp. 22, 44). — ಮಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 27 sum.; 27, 78; 36, 9. 41; 37, 14. 45; 61, 74. 75). See ಧೂಪದ-, ಮಡಿವಳ-. — ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 21, 6; 22, 39; 36 sum.; 36, 30. 35; 37 sum.). See ಮಡಿವಳ-, ಮಡಿವಾಳ-.

ಮಾಚಿ mâči. = ಮಂಚಿ, ಮಾಚು. A species of plant (= ಅಮ್ಬಷ್ಠಾ Sk.; ಮಟಲಿ Mr. 133, o. rs. ಮಿಟಲೆ, ಮಿಟಲಿ, ಮಾಡು). — ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. A common weed, growing flat on the ground, Artemisia maderaspatana Lin. (or Grangea maderaspatana Lam., St. & Pl.; Të., T., M.; ಗ್ರಸ್ಥಿಪರ್ಣ, etc. Si. 155; Sk. ಮಾಚೀಪತ್ರ, a kind of medicinal plant described as pungent, bitter, stomachic and a remover of worms and phlegm). — ಮಾಚಿಪತ್ರೆ. = ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. (My.).

ಮಾಚು mâču. = ಮಾಜು 1, etc. See ಮಲಿ-.

ಮಾಚು mâču. = ಮಾಚಿ, q. v.

ಮಾಜನ mâ-jana. Tbh. of ಮಹಾಜನ, q. v. (My.).

ಮಾಜಾತ mâ-jâta. Born of Lakshmî: Kâma (Grj. 8, 38).

ಮಾಜಿ mâji. Gone by; passed away; superseded; become obsolete; former (My.; Mhr., H., Br.).

ಮಾಜು mâju. 1. = (ಮಱಿಸು), ಮಾಚು, (ಮುಚ್ಚ್ಸು), ಮಾಂಜು 1, ಮಾಯಿಸು, (ಮಾಸು 1). To cause to grow dim; to cause to disappear; to hide, to, conceal (ಮರುಳಿಸು Šm. 87; J. 3, 39; 5, 67; 7, 9; 18, 45; 30, 31; My.; Dp. 114, 10; Të. ಮಾಟು; T. ಮಾಯ್, M, ಮಾಯು, to grow dim; to vanish; to wear away; to die; *cf.* ಮಾಯ್). ತೇಜವಿದ್ದದ್ದು ಮಾಜ ಕೂಡೀತೇ? (Prv.).

ಮಾಜು mâju. 2. = ಮಾಂಜು 2. Hiding: dissimulation, deceit, fraud (ವಂಚನೆ Šm. 59. 87).

ಮಾಜುಂ mâjuṁ. An inebriating preparation of the hemp plant (My.; Mhr., H. ಮಾಜೂಮ).

ಮಾಂಜಿಷ್ಠ mâṅjishṭha. (fr. ಮಂಜಿಷ್ಠಾ). *Red as madder;* red, red colour (ಕೆಮ್ಪು Hlâ.).

ಮಾಂಜಿಸು mâṅjisu. To cause to grow dim or to disappear (V. 12, 75).

ಮಾಂಜು mâṅju. 1. = ಮಾಜು 1. To conceal; to suppress the truth (ಅಪಲಾಪ Šmd. Dh.).

ಮಾಂಜು mâṅju. 2. = ಮಾಜು 2. (ವಂಚನೆ Kk. 58).

ಮಾಟ mâṭa. (fr. ಮಾಡು 1). Making, doing; a work, a business, a performance, an undertaking (Bp. 30, 22; 37, 34; My.; M.; ಅಗ್ರ, ವಿಧಾನ Nn. 82; ವಿಧಾನ, ಮಾಡುವನ್ನಾದು 144, originally ನಿಧಾನ; see ಒಳು-). **2,** = ಮಾಟ್ಕೆ, a manner, a way (My.). **3,** the state of being nicely made, well finished state, handsomeness, beauty, elegance (of horses, jewels, trees, etc., Dp. 99, 3; My.). **4,** a bad design or plan, trickery, jugglery, deceit, magic, sorcery (ಕೆಯ್ಮೆ Ćt. II, 85; My.; B. 4, 169; Bh. 1, 8, 94; J. 29, 36; Mhr. ಮಾಣ). ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಾಟಕೂಟ. Fine, good execution, finish (Bp. 35, 55; J. 24, 48).

ಮಾಟ mâṭa. = ಮಾಡ (Šmd. 338; see ವಲ್ಲಿ-). A house.

ಮಾಟಗಾಱಿ mâṭa-gâṛi. A magician, a sorcerer (My.).

ಮಾಟಗಾಱಿಕೆ mâṭa-gâṛikĕ. Sorcery (My.).

ಮಾಟಗಾರ್ತಿ mâṭa-gârti. A sorceress (My.).

ಮಾಠರ mâṭhara. Vyâsa. 2, *one of the sun's attendants.*

ಮಾಠಾಪತ್ಯ mâṭhâpatya. (fr. ಮಠಪತಿ). Superintendence of a maṭha (My.).

ಮಾಡ mâḍa. = ಮಾಡು 3. A hole or niche made in a wall (Čpr. 7, 54; 8, 99; My.; T., M.; M. ಮಾಳ, a hole in the earth, wood, of snakes, scorpions, etc.; ಮಾಳಿ, a cave). **2,** a kind of litter in which a body in a sitting position is carried to the grave (Bp. 32, 54. 56. 58).

ಮಾಡ mâḍa. = ಮಹಳ 1, ಮಾಟ, (ಮಾಡಿ 1), ಮಾಡು. A large building (ಹರ್ಮ್ಯ Ćt. I, 67; Čpr. 1, 120; 8, 1), an upstair house (ಉಪ್ಪರಿಗೆ Ćt. I, 51; Kk. 47. 89; Šm. 38, o. r. ಮಾಡು; M.; Të. ಮಾಡುಗು, ಮಾಡುವು; see ಕನ್ನೆ-, ಕರು-, ನಡೆ-, ನೆಲೆ-, ಪೊಮ್-, ಬಾಗಿಲುವಾಡ, ಬಾಗಿಲ್ಮಾಡ, ಬೆಳರ್-, ಸೆಜ್ಜೆ-. 2, a house in general (T.; M.: a hut of Pulayas; see ಬಳ್ಳಿ-). 3, a

sloping or gable roof (My.; Tĕ. ಮಾಡು, the gable end of a house). ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾಡ ಮರುಳೋ? (Prv.). — ಮಾಡದಾಗಲಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Momordica dioica Roxb. (St. & Pl.).

ಮಾಡಿ mâḍi. 1. = ಮಹಡಿ, (ಮಾಡ). An upstair house (My.), a palace (Sk., Mhr.; Tĕ., M. ಮೇಡೆ, T. ಮೇಡ್ಯೆ; see Mhr. s. ಮಾಳಿಗೆ).

ಮಾಡಿ mâḍi. 2. A vehicle, a cart (ಬಣ್ಡಿ Bhn. 30 in two MSS., ಗಾಡಿ in one; perhaps the idea of ನಡೆಮಾಡ is thought of).

ಮಾಡಿಸು mâḍisu. To cause to make, do, perform, build, etc. (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕರೂಪ Śmd. Dh.; C.). ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಅಭಿವಾದನಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ Hlâ.). ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಶವ (Si. 357). See Bp. 8, 43; 15, 26; 19, 69; 28, 21; 30, 6; 37, 58; 38, 73; 42, 12; 49, 36; 50, 42; 52, 2; 53, 23. 32; 54, 15; 55, 14; Bh. 1, 8, 69; 2, 13, 23; J. 10, 27; 28, 60; 29, 34; 31, 29; B. 2, 5; 3, 32. 84; 4, 50. 77. 165; 5, 70. 263.

ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ mâḍisuvikĕ. Causing to make, etc. ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ (ಕೋಶ Si. 460).

ಮಾಡು mâḍu. 1. = ಮಾಡ್. To do, to make, to perform, to accomplish, to cause, to effect, to prepare, to manufacture, to construct, to build, to execute; to cultivate, as a field; etc. (ಕರಣ Śmd. Dh.; C.; M.; T. ಮಾಡಲ್, doing; see the T. s. ಮನೆ & Tĕ. s. ಮಾಡ್ಚಿ). P. p. ಮಾಡಿ. ಮಾಡಿದಂ, etc. (Śmd. 80); ಮಾಡುಗುಂ or ಮಾಡ್ಪುಂ (267); ಮಾಡುಗೆ or ಮಾಡ್ಕೆ (232. 271. 272 Cm.); ಮಾಡುವಂ (235; 271 Cm.), ಮಾಡುವಂ or ಮಾಪ್ಪಿಂ (28; 272 Cm.); ಮಾಡುವುದು or ಮಾಪ್ಪುದು (271. 272 Cm.); ಮಾಡುಪೆಂ or ಮಾಪ್ಪೆಂ (271. 272 Cm.); ಮಾಡಂ (261); ನೀಂ ಮಾಡ or ನೀಂ ಮಾಡಿಂ! (271 Cm.); ನೀಂ ಮಾಡ or ನೀಂ ಮಾಡು! (272 Cm.); ಮಾಡಿಂ! (271. 272 Cm.); ಮಾಡಿ! ಮಾಡಿರಿ! (My.). ಚಿಕ್ಕಣಮಾಗಿ ಮಾಡು (ಕಮುಡ್ಡು Śmd. I). ಫಾಸಿ ಮಾಡಿದಂ (ತುಡಿದಂ I). ಮಾಡದ ಕೆಯ್ (ಬೀಟ್ I). ಲಕಾರಮಂ ವಿಕಲ್ಪಂ ಮಾಡ ಬಾರದು (13, o. r. ವಿಕಲ್ಪನುಂ). ಸನ್ಧಿಯಂ ಮಾಡಲಾಗದು (75). ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲಾಗದು (98). ತಣ್ಣನೆ ನಿರ್ದ ಜಸವಂ ಬೆಲ್ದಿಂಗಳಂ ಮಾಡಿದಂ (159). ಮಾಡಿದೆವೊಳ್ಳಂ (63). ಮುರವಿಂ ಮಾಡಾನೆಯಂ! (115). ಮರುತ್ತರಂಗಿಣಿಯನ್ದಾಲಿಂಗನಂ ಮಾಡುವಂ (260). ಮನೆಯಂ ಮಾಡಿದಂ (156). ಕೆಳೆಯಂಗೆ ಸನ್ತಸಮಂ ಮಾಡಿದಂ (159). ಶಿವ, ಸುಖಮಂ ಮಾಡಿಮ್ ಎಮಗೆ! (271 Cm.); ಅಮೆಲ್ಲರ್‌ಗೆಗ್ ಅಶ್ವಮೇಧಮಂ ಮಾಡುವಂ! (271 Cm.). ಮಾಲವದೇಶಮಂ ಕಡಿಸಿ, ತದ್ಭರಾಪರಸ್ತ್ರೀಯರಂ ತೊಡ್ಪಿರ್ ಮಾಡದಂ (120. 288). ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೆ ಒಡೆಯರ್ ಮಾಪ್ಪಿರೆ? (39). ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ (121). ಮಾಡಿದಹಂ (Bp. 18, 33). ಇಷ್ಟ ಮಾಡುವ ದೈವವು (ಆಯ), ಆಸಿಷ್ಟವ ಮಾಡುವ ದೈವವು (ಅನಂಯ); ಇಷ್ಟಿಗೆ ಪೊದಳಾದುದಱಂ ಮಾಡಿದ ಆರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದ ಎಮ್ಬುದು; ಕ್ಷೇಮಂ ನೂಪ್ಪವ (ಕ್ಷೇಮಕರ, etc.); ಸುಖಮಂ ಮಾಪ್ಪಿವ (ತಿಂಂಕರ, etc.); ಆತಿಥಿಯಂ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು (ಆತಿಥೇಯ, etc.); ಸ್ಥಿರಮಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಪ್ಪಿವನು (ಸಿಲೀಭಾಗಿ), ಸ್ಥಿರಮಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹಂ ಮಾಪ್ಪಿವನು (ಹರಿಪ್ರಾರಾಗಿ); ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನು (ಸ್ವಪತಿ); ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ (ಯಜ್ವನ್), ಯಜಮಾನ, etc.); ರಾಜಸೂಯಮಂ ಮಾಡಿದಾತನು (ಸವಯ್ರಾಜ್); ಆವ ಪಾಸೀನ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆಸಾದ್ಯತ, etc.); ವಶಂ ಮಾಡುವುದು (ವತೀಕರಣ, etc.); ಲೇಸು ಮಾಪ್ಪಿದು (ಸಂಸ್ಕೃತ, etc.); ತುಪ್ಪದಲೆ ಮಾಡಿದುದು (ಸಾರ್ಪಿಷ); ಉಬ್ಬಸೀರಲಿ ಮಾಡಿದುದು (ಉದಲಾವಣಿಕ Hlâ.). ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತದಿನ್ದ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದಣ್ಡವು (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ); ಹೆಪ್ಪಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾತಿ (ಹಸ್ತಿನಖ); ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ಕಿಯ); ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಸ); ಒಬ್ಬುಳಿಯಂಗಿ ಮಾಡುವುದು (ಸಮಾಹಾರ, etc.); ಕಿಬ್ಬಿದಂ ಪಿರಿಯ ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, etc.); ಅನೆಯ ಹಿಡಿಯಲೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪುಗುಬ್ಬಿ (ಗಜಬನ್ಧಕಿ, etc.); ಜನ್ನನಾದಿಗಳೆನ್ದ ಶರೀರಮಂ ಹೊಕ್ಕಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು (ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ, etc.); ಯಾಗಕ್ಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಜಗಲಿ (ವೇದಿ); ಜಾವಿಯ ಸಮಿಪಾವದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲ ಜೋಣಿ (ಆಪಾನ, etc.); ಪರಬಲವನು ಭಂಗ ಮಾಡಲೆನ್ದು, ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ); ಮಣಿ ಗಾಸ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಪತ್ತಳಿ (ಪುಸ್ತ); ಮುಗಿಂಗೆಗೆ ತುಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಗನ್ಧ (ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ); ರಾತಿ ಮಾಡಿದ ಭತ್ತ (ಬಹುಲೀಕೃತ, etc.); ಕಿಬ್ಬಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಜ್ (ಕುಲ್ಕೆ); ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ನಲ್ಲನು (ನಖ); ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುದು (ಕೃತ); ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮಱುಗುಹ (ಅನುತಯ); ನೀರೊಳಗೆ ಮುಯಿಂಕ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮಾಗಲೆನ್ದು, ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಅಘಮರ್ಷಣ); ಆಲಳೊರ್ವ ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲುದೆ ಹೇಬ್ದಿದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸವೊಳ್ ಸುದಿಬ್ದಳು (ಆಸಿಕ್ಷಿ); ಮೆಯ್ಯ ಹೂಸಲೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ); ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯ ಮೊಳ ಸನ್ಮಬ್ಬವುಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ); ಹೊನಲಿನಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಡಲು (ಕೂಪಕ, etc.); ತೆರಳೆಯ ಹುಡಿ ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ); ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವಲಳ (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ); ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ, ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಹ (ವ್ಯದ್ದಿ), ತನ್ನ ಜೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ವದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ Nr.). ಸಾರಾಯಿ ಮಾಡುವ ಹಡಂಗು (ಮದಿರಾಗೃಹ, etc. Si. 108). ಸರಿ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ನೆಲ (238). ಆಡಿಗೆ ಮಾಡು (241. 308). ಅಜಸ್ಸನ್ನು ಹಸಿನಯನ್ದು ಪಾಲು ಮಾಡು (244). ಹಾಡು ಮಾಡು (254. 297). ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು (254). ಮುದಿವೆ ಮಾಡ ಕೊಳ್ಳು (255). ಆಜಿಕೆ ಮಾಡು (260). ರಾಗವನ್ನು ಮಾಡು (261). ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡು (271). ಜೀವನ ಮಾಡು (282). ಯುದ್ಧ ಮಾಡು (288). ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡು (292. 363). ಪಕ್ಕ ಮಾಡು (313). ವರ್ತಕತನ ಮಾಡು (324). ಕೂಲಿ ಮಾಡು (339). ಪೂಜೆ ಮಾಡು (339). ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡು (347). ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು (353). ದಾನ ಮಾಡು (356). ಕೆಲಸ ಮಾಡು (357). ಸ್ನಾನ ಮಾಡು (357). ಮೋಸ ಮಾಡು (366). ಅವಮಾನ ಮಾಡು (383). ಹೊನ್ದಿಕೆ ಮಾಡು (410). ಭಾಗನ ಮಾಡುವುದು (ವಿಭಾಗ Nn. 90). ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ (ಸಂಸ್ಕೆ 137); ಮುರವಿಂ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತುಮೆ (ದ್ರವ್ಯ 164). ಆವನನ್ನು ಗೌಜನನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡನು, ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡನು (My.). ಅವರ್ಗಳಂ ನಲ್ಲಭಕ್ತರನ್ ಅನ್ದು ಮಾಡಿ (Bp. 9, 19). ಅವರಿಲ್ಲಂ ಹರ ಭಜಕರಂ ಮಾಡಿ (46 sum.). ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡೆ? (B. 1, 9). ಅವನಿಗೆ ಅರಮನೆಯ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದನು (made up his mind, 2, 8; My.). ಈ ದಡ್ಡಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಓಡಿ ಹೋಗ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ್ದೇಗೆ (made up my mind, 2, 46; My.). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಬಲುಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಆನ್ಕಾದ್ದು ಆತನಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವು? (2, 45). ತಿತನು ಕಣ್ಣ ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (2, 9). ಆ ನೋಣವನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ (2, 42). ಆ ಬಿಂಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕು? (3, 13). ಒನ್ದು ಬಾಡಿಗೆಯ ಬಣ್ಡೀ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ (3, 77). ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಜಿ, ಹಣ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಮು (3, 92). ಆ ಹುಡುಗನು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ದಡಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಹತ್ತಿದನು (4, 39). ಮಾಡಿ ಉಣ್ಣರೆ ಮನುಷ್ಯರ ಕಾಟ, ತಿರು ಕೊಣ್ಡು ಉಣ್ಣರೆ ನಾಯಿಗಾ ಕಾಟ. — ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಗಣ್ಡ ಹಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತರೂ ಬಿಡ. — ಮಾಡ ಬಾರದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಬಾರದ್ದಾಗುವದು. — ಮಾಡದ ಸೇವೆ ದಣ್ಡಕ್ಕೆ ಸಾಲದು. — ಮಾಡಿತೋ ಕೆಯ್, ಉಣ್ಡಿತೋ ಬಾಯ್? — ಮಾಡಿದರೆ ಮನೆ, ಹೂಡಿದರೆ ಒಲೆ. — ಮಾಡುವವರ ಕಣ್ಣಿರೆ ನೋಡು, ನನ್ನ ಸರಿಯೇ! ಎನ್ದ

ಠಾಗೆ.— ಮಾಡುವವರ ಮುನ್ನೆ, ಹೊಡಿಯುವವರ ಹಿನ್ನೆ ಸಿಲ್ಲ ಬೇಕು.— ಮಾಡಿದವ ಉಣ್ಣಾನು, ಮಲಗಿದವ ಕೆಟ್ಟಾನು.— ಮಾಡಿದವನ ಪಾಪ ಆಡಿದವನ ಬಾಯಲಿ.— ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು, ಸೀಡಿದವರಿಗೆ ನೀಡಿದಷ್ಟು.— ಮಾಡೋದು ದುರಾಚಾರ, ಮನೇ ಮುನ್ದೆ ವೈನ್ವಾವನ.— ಮಾಡಿದ್ದು ಉಣ್ಣೋ, ಮಹಾರಾಯ!— ಮಾಡಿದ್ದು ಆಟ, ಆದದ್ದು ಮಾಟ (a beautiful thing, Prvs.). ಆಡದೆ ಮಾಡುವನು ರೂಢಿಯೊಳಗುತ್ತಮನು, ಆಡಿ ಮಾಡುವನು ಮಧ್ಯಮನು, ಆಫಮು ತಾನಾಡಿ ಮಾಡದವ (Sp.). ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಉಪ್ಪಂ ಸರಿ ಮಾಡ್ಬಿರೇ? (Sś. 62). See Bp. 12, 4; 22, 26. 27; 23, 6; 27, 31; 38, 33; 42, 3; 46, 24; 49, 32. 56; 53, 14; 58, 31; Bh. 1, 8, 16. 19. 27. 60. 71; 1, 10, 26. 36; 2, 4, 6. 9; 2, 13, 41; 3, 13, 15; Râm. 24, 4; Rśv. 4, 105; 5, 21. 117. 130; 6, 10; 9, 7. 30; 10, after 31; 11, 19; 13, 8. 12. 14. 27; J. 1, 6; 3, 6. 31; 13, 9; 28, 4. 15. 22. 47; 29, 9. 37; 31, 27. 33; B. 2, 43; 3, 29. 84. 101; 4, 154; 5, 89. 132. 133. 205; ಊಟ-, ಕುಡಿ-, ಕೆಯ್-, ದುಃಖ-, ಸೀಡುಮ್-, ಬಾಯ್-, ಮೊದಲು-, ಸ್ನಾನ-, etc. — ಮಾಡ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to do, etc. (B. 3, 63; 5, 239). — ಮಾಡಾಟ. -ಆಟ. Performing, execution. ದಣೀ ಹೇಗಿರ್ತಾಟ, ಬಡಗೀ ಮಾಡಾಟ (Prv.). — ಮಾಡು ಮಾಡು. rep. (B. 3, 38; 5, 67). ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮುದಕೆ ತುಮ್ಬುತ್ತಾನೆ, ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಮಾಡೇ ಮಾಡು. To do certainly (B. 4, 12).

ಮಾಡು mâḍu. 2. Doing, making. — ಮಾಡುವಿಟ್ಟು. -ಬಿಟ್ಟು. An artificial hill (Śśv. 2, 46).

ಮಾಡು mâḍu. 3. = ಮಾಡ. A niche in a wall (ಕುಡ್ಯ ವಿಶೇಷ Śmd. Dh.; My.).

ಮಾಡು mâḍu. = ಮಾಡ. An upstair house (see Śm. s. ಮಾಡ and ನಜಿಮಾಡು).

ಮಾಡುವಿಕೆ mâḍuvikĕ. Doing, etc. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ (Si. 80; see 199. 217. 262. 263. 295. 296. 297. 299. 317, etc., etc.).

ಮಾಡುಹ mâḍuha. Doing, making, etc. ಪೈದ್ಯಂ ಮಾಡುಹ (ಚಿಕಿತ್ಸೆ, etc.); ವಿವರೀತಂ ಮಾಡುಹ (ವ್ಯತ್ಯಯ, etc.); ಕಂಡಿದು ಮಾಡುಹ (ನಂಕ್ಷೇಪ, etc.); ಏಂದಿದು ಮಾಡುಹ (ವ್ಯಾಸ, etc. Hlâ.). ಹೆಪ್ಪ ಕೊಡುಹವುಂ ವೀಗಮಂ ತಪ್ಪು ಮಾಡುಹವುಂ ಆತಂಚನ ಎಮ್ಬುದು; ತನ್ನ ಕೆಡಿಸದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುಹ (ಕ್ಷಯ); ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಹ (ಅಭಿಯೋಗ, ಅಭಿಗ್ರಹ Nr.).

ಮಾಡ್ಡಿ mâḍḍi. *The fibre or vein of a leaf.* 2, the hem or border of a garment. 3, the young leaf before it opens. 4, a back or double tooth. 5, dejection, sadness, affliction. 6, poverty, indigence. 7, anger, passion. 8, honouring, reverencing.

ಮಾಣ್ mâṇ. (Śmd. 58). = ಮಾಣು, ಮಾಯ್, ಮಾಯು, ಮಾಳ್. To stop (v. i.), to cease, to subside, to be laid aside, to be got rid of, to be checked or repressed;—to desist from, to cease from, to give over (ನಿವಾರಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ಮಾನು, ಮೂಲು; T., M. ಮಾಪು). **2,** to heal, to be healed or cured, to get better (Tĕ., T., M.; see ಏರ್ಮಾಣ್; Mhr. ಮಾತಣೇಂ, to fill up and heal, v. i., as a wound; ಮಾಲಣೇಂ, ಮಾಲವಣೇಂ, to go out, as a light; to cease, subside, as sickness; *cf.* ಮಾಪು 1, and see ಮಾನ್ವಡೆ). P. p. ಮಾಣ್ದ (Śmd. 288; Ćpr. 4, 91; 5, 99). ಕುತ್ತ ಮಾಗಿ ಮಾಣ್ದವನು (ಉಲ್ಲಾಳ Hlâ.). ಕುತ್ತವಾಗಿ ಮಾಣ್ದವಂ (ಉಲ್ಲಾಳ Mr. 240). ಮಾಮರಂ . . . ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ (Ćpr. 7, 48). ಸಾವು ಮಾಣ್ದುದು (Abh. P. 8, 15). ಮಜುಗುವಿನಂ ಮಾಣದೆಚ್ಚನ್ ಅರಿವಾಹಿಣಿಯಂ (Śmd. 282). See Śmd. 79. 153. 180. 207; Ćpr. 1, 45; Bp. 14, 30; 17, 5; 21, 36; 24, 74; 28, 57; 40, 49; 41, 7; 43, 58; 45, 41; 46, 32; 49, 27; 50, 70; 55, 30; 59, 3; Bh. 1, 8, 6. 16. 21; Rśv. 13, 19. 25; J. 1, 9; 3, 41; 5, 39; 15, 2. 18; 22, 3. — ಮಾಣ್ ಮಾಣ್. rep. (J. 11, 22).

ಮಾಣವ mâṇava. *A youth, a lad, a youngster.*

ಮಾಣವಕ mâṇavaka. *A lad, a boy.* 2, a pupil. 3, *a necklace of a particular number of strings* (ಅಯಿವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು Mr. 338; see s. ಮುತ್ತು). 4, N. of a vṛitta (Ćh.). ಮಾಣವಕ ನತ್ತಣಿಂ ಕಾರ್ಯಮಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಣಂ (Śmd. 165).

ಮಾಣವ್ಯ mâṇavya. *A multitude of boys.*

ಮಾಣಿ mâṇi. The membrum virile (My.; T., M.; *cf.* ಕುಮ್ಮಣ್ಣಿ?).

ಮಾಣಿ mâṇi. A lad, a boy (ವಟು, ಮಾಣವಕ Hlâ.). ಎನ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಮಾಣಿ ಆಮವಾನೇ ದಿನ ಓದ ಕೂತ.— ಕಣ್ಣರೆ ಮಾಣಿ, ಉಣ್ಣರೆ ಗೋಣಿ.— ಪಾನಕಾ ಕುಡಿಯುವಾಗ್ಯೆ ಮಾಣಿ ಕುತ್ತಿಗೇ ಹಿಡಿದ.— ಮಾಣೀ ಕೇಡು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಮೂಡ (Prvs.).

ಮಾಣಿಕ mâṇika. Tbh. of ಮಾಣಿಕ್ಯ (Śmd. 368; ಪದ್ಮರಾಗ Mr. 101; Bp. 58, 31). ನಾಗರಹಾವಿನ ತಲೇ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿಕ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ.— ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಣಿಕ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.— ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ನ, ಮಾತಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ನ (Prvs.). See Sp. s. ಮಾತು; ಹಲು-. 2, redness: the menstrual flux, impurity from child-birth (ಮುಟ್ಟವೆ, ಮುಟ್ಟಲ್, ಪೊಲೆ, ಸೂತಕ Ćt. II, 51). — ಮಾಣಿಕಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. (Śmd. 197). The red colour of a ruby. — ಮಾಣಿಕಗೊಪ್ಪ ಜೊಲ್ಲೆಯ. -ಕೊಪ್ಪ-. The end of a female's bundle of hair ornamented with a ruby (Rśv. 11, 84). — ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟ. A merchant who knows rubies, etc. (ರತ್ನಪರೀಕ್ಷಕ Kk. 35, o. rs. ಚಟ್ಟಿ, ಚೆಟ್ಟಿ; ರನ್ನದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ Śm. 67). — ಮಾಣಿಕಟಿಕ್ಕೆ. (Śmd. 78 Mṭb.). A finger-ring gem consisting of a ruby. — ಮಾಣಿಕದೀಪ್ತಿ. The lustre of a ruby (Râm. 6, 55, 15). — ಮಾಣಿಕಭಣ್ಡಾರ. = ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರ (Śmd. 377). A store-room, or treasure, of rubies. — ಮಾಣಿಕವಲ್ಲಣ. -ಪಲ್ಲಣ. A saddle ornamented with rubies (Rśv. 13, 62).

ಮಾಣಿಕ್ಯ mâṇikya. = ಮಾಣಿಕ. *A ruby* (ಶೋಣರತ್ನ, ಪದ್ಮರಾಗ, etc. Nr.). 2, N. of a vṛitta (Ćh.). ಮಾಣಿಕ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ಹೆಕ್ಕ ಬಹುದು, ಮಾತು ಬಿದ್ದರೆ ಹೆಕ್ಕ ಕೂಡದು (Prv.). — ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರ. = ಮಾಣಿಕಭಣ್ಡಾರ, of which it is an unwarrantable form (Śmd. 377).

ಮಾಣಿಮನ್ತ mâṇimantha. (fr. ಮಣಿನುನ್ಥ). *Salt brought from the mountain Maṇimantha, rock-salt* (ಲವಣೋತ್ತಮ, ಸೈನ್ಧವ Mr. 102).

ಮಾಣಿಸು mâṇisu. = ಮಾಂಯಿಸು, etc. To cause to stop, cease, etc. ಮಾಣಿಕುಂ (Śmd. 268). ಮಾಣಿಸುವುದು (ಬಾಧ, ನಿಷೇಧ Nn. 64). ಆನೆ ತಾ ತುಡಗಾಗೆ, ಜ್ಞಾನಿ ಮೂಬರ್ನು ಮಾಗೆ, ಭೂನಾಥ ಜಾರನಾದರೆ ಮಾಣಿಪುದು ಮಾನವರಿಗಳವೆ? (Sp.). See Ćpr. 4, 91; 5, 101; Bp. 13, 24; 17, 5; 26, 59; 32, 36; 43, 59; 46, 31; 47, 25; 20, 27. 29; 52, 19; Śśv. 1, 29; J. 12, 21; 28, 5.

ಮಾಣಿಸುಹ mâṇisuha. Causing to stop, etc. (ನಿಷೇಧ, ಇತಿ Nn. 93).

ಮಾಣು mâṇu. = ಮಾಣ್. (Bp. 55, 52). ಮಾಣುವದು (ಆರತಿ, ಆವರತಿ, ವಿರತಿ, ಉಪರಾಮ Nr.).

ಮಾಣ್ಡಲಿಕ mâṇḍalika. (fr. ಮಣ್ಡಲ). Relating to a province;— the governor of a province. (G. 395).

ಮಾಣ್ಡವ್ಯ mâṇḍavya. (fr. ಮಂಡ್ಯ). N. of a teacher and artist (Ch. Sd. MS. v. 14; Bp. 31, 22; Rsv. 7, after 98).

ಮಾತ mâta. = ಮಾತು. ಮಾತವನ್ನು ಮಾಡಿ (G. 407).

ಮಾತ mâta. Tbh. of ಮಹನ್ತ (Śmd. 379 Mḍb.). See ಪಡೆ- s. ಪಡೆ 3.

ಮಾತಂಗ mâtaṅga. (fr. ಮತಂಗ). (= ಮಾದಿಗ). *An elephant.* 2, *a man of the lowest rank, a cāṇḍāla, an outcast* (ತ್ಪಪಚ, ಮಾದಿಗ Mr. 379). See Bp. 57, 72; 60, 10.

ಮಾತಂಗಚರ್ಮಾಮ್ಬರಧರ mâtaṅga-carma-ambara-dhara. Śiva (Bp. 25, 44).

ಮಾತಂಗಿ mâtaṅgi. A cāṇḍāla woman (Bp. 57, 72). 2, Durgâ. See ಮಲ-.

ಮಾತರಪಿತರೌ mâtara-pitarau. (ಮಾತರಪಿತರುಗಳು). *Father and mother.*

ಮಾತರಿಶ್ವ mâtari-śva. *Wind.*

ಮಾತಲಿ mâtali. *The charioteer of Indra.*

ಮಾತಾಪಿತರೌ mâtâ-pitarau. (ಮಾತಾ ಪಿತರುಗಳು). *Father and mother.*

ಮಾತಾಮಹ mâtâ-maha. *A maternal grandfather* (ತಾಯ ತನ್ದೆ Mr. 314).

ಮಾತಾಮಹಿ mâtâ-mahi. A maternal grandmother. (My.).

ಮಾತಾಳಿ mâtu-âḷi. (Śmd. 239). A talkative, garrulous man (ಗದಿಹಂ Bhn. 6; Bh. 4, 3, 36; 7, 17, 37).

ಮಾತಾಳಿ mâtâ-âḷi. The line or assemblage of the mâtṛis or divine energies (ನರೇನ್ದ್ರ, ಹೆಣ್ಣು ದೇವತೆಯರು Nn. 136). 2, N. of a being attending on Durgâ (Sk.).

ಮಾತು mâtu. (fr. ಮಾಱು 1). = ಮಾತ. (A reply, T. ಮಾಜ್ಡಿ, M. ಮಾಜಿ, ಮಾಜ್ದಿ, ಮಾಜ್ಡು); a word; a saying; a language (ವಾಕ್ಯ Nr.; ಭಾಷೆ, ವಾಚ್, ಉಕ್ತ, ವಚನ, etc. Si. 52; C.; T., M.; Tĕ. ಮಾಟಿ); a promise (C.; Tĕ.); slander, rumour (My.; Tĕ.). ಮಾತಂ, ಮಾತಿಂ, ಮಾತಿನಿಂ, ಮಾತಿಂಗೆ, ಮಾತಿನತ್ತಣಿಂ, ಮಾತಿನ, ಮಾತಿನೊಳ್ (Śmd. 61. 133), ಮಾತಿಗೆ (C.). ಮಾತುಬೆಲ್ಲಂ or ಮಾತೆಲ್ಲಂ ಪೊಲಿ ಸೂರುಳ್ (Śmd. 67). ಏತಕಿ ಮಾತೊ ಧೂತಲದೊಳ್? (16. 137). ಎಲೆ, ಗಣಪ! ಎಮ್ಮ ಮಾತು ಒನ್ದಪ್ಪುದೀಗಳ್ (151). ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹಂ (196). ಎಲ್ಲರುಂ ಮಾತಱಿಯರ್ (298). ಮಾತೇಂ? (ಹೇದ್ಪುದೇಂ? 85 Cm.). ಜನಂಗಳ್ ಆಡುವ ಮಾತು (ಜಾತೆ); ಮನಕ್ಕೆ ಬಹ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ); ಮುನ್ನುವರಿದು ಮಾತನಾಡುವವನು (ದುರ್ಮುಖ, etc.); ಸೊಗಸುವ ಮಾತು (ಆರ್ತ್ಯರ್ಥಮಧುರ, ಸಾನ್ತ್ವ Nr.). ಒಬ್ಬರೆ ಮಾತುಗಳ ಕೇಳುವುದು (ಹೂಂ Nn. 154); ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು (ಪೋನ, ತೂಷ್ಣೀರುತ 155). ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಮಾತು (ಪಸೆ Ot. I, 72). ಮಾತಿಲ್ಲನ ನೂಗನು (ಮೂಕ Si. 355). ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ... ನುಡಿದ ಮಾತು (J. 29, 35). ಪಾಮರಜನರು ನುಡಿಯುವ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು (ಗ್ರಾಮ್ಯ, etc. Si. 58). ತಿತು.. ಸೊಲ್ವ ಮಾತುಗಳನಾಲಿಸಿ (J. 28, 20). ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು, ಮಾತುಗಳಱಿಯದಥಮರಿಗೆ ಮಾಣಿಕವು ತೂತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಮರ್ಮಏಲ್ಲದ ಮಾತು ಒಡಮೊಗೆಯ ತೂತು (Dp. 54). ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ.— ಮಾತು ಆಱಿಯದ ಮುನಲ ಹಾಸುವ ಕೆವುದಿ ಒಯ್ದು.— ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನಿಚ್ಚಣಿಗೆಯಿಲ್ಲ.— ಬಾಯಿವವಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಬಾಯಿಗೊನ್ದು ಗೊನೆ.— ಬೆಲ್ಲವೆಲ್ಲುದ್ದಿದ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ಧ ಮಾತು ಇಲ್ಲವೇ?— ಭರವಸವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಬಣ್ಣ ವಾಳ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ.— ಮಾತು ಅನ್ನೋಕೆ ಮಾಡಿ ಆದೆ, ಬೋನ ಉಣ್ಣೋಕೆ ಮಾಡಿ ಆದೆ.— ಮಾತು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವವ ಜಾಣ.— ಮಾತು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದವ ಉಣ್ಣು ಬನ್ನ, ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದವ ಹಸ್ತು ಬನ್ದ.— ಮಾತು ಮನೆವಾರ್ತೆಗೆ ಕೇಡು, ತೂತು ಮಡಿಕೆಗೆ ಕೇಡು.— ಮಾತು ಮನೆ ಹಾಯಿ ಮಾಡಿತು, ಸೂಳೆ ನೆರೆ ಹಾಯಿ ಮಾಡಿದಳು.— ಮಾತು ಒನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ.— ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ.— ಮಾತಿಲ್ಲಾ ಹೋಲಿಕೆ, ಕೂಳಗ ಮಾತ್ರ ಕಮ್ಮಿ (Prvs.). See Ch. v. 16; Ćpr. 2, 88; 4, 78; Bp. 11, 3; 21, 47; 24, 15; 25, 2. 30; 28, 23; 37, 11; 45, 37; 51, 30; 52, 8; 55, 13; 56, 21; Bh. 1, 8, 10. 56. 58; 2, 13, 45; Rsv. 6, 33; 6, after 35 & 98; J. 14, 33; 29, 40; 31, 34; Si. 59. 362. 363; B. 3, 49; 5, 112. 186; Prv. s. ಮಾಣಿಕ್ಯ; ಇನಿವಾತು, ಎರಬಿನ್ಮಾತು, ಒಳ್-, ಗಾಳಿವಾತು, ಗಿಳಿ-, ಏಟಿಮಾತು, ನೂರ್-, ಪಟೆವಾತು, etc. **2,** an antidote, a remedy (My.; T. ಮಾಜ್ದು). — ಮಾತಾಟ. -ಆಟ. Talking, talk; garrulity, loquaciousness (Ćpr. 8, 53; Bh. 2, 9, 17). — ಮಾತಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to speak, etc. (Bp. 29, 26; 42, 37; 59, 9. 21; J. 16, 9; 17, 50; C.). — ಮಾತಾಡು. -ಆಡು. To utter a word or words; to speak; to converse; to utter (C.). ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡುವುದು (ಸಂಕಥೆ, etc. Hlâ.). ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವದು (ಸಂಲಾಪ Si. 58). ಮಾತಾಡದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಕೆ (ಮೌನ 247). ಉದ್ದ ಉರುಟುಮಾತಾಡಿ, ಇದ್ದವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದ ಮರದ ತುದಿಯನೇಱಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ, ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). ಮಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು.— ಮಾತು ಆಡಿದರೆ ಹೋಯಿತು, ಮುತ್ತು ಒಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡುವದು (B. 3, 96). See Bp. 1, 51; 40, 37; 47, 11. 18; 53, 50; 57, 40; RÂm. 1, 5, 32; J. 13, 55. 58. — ಮಾತಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Uttering words, etc. ಮೇಲಿದಪ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (ಪಾರುಷ್ಯ, ಅತಿನಾದ Si. 57). — ಮಾತು ಕಫೆ. dupl. (My.; B. 4, 50. 56. 57; Bp. 55, 31). — ಮಾತು ಕೊಡು. To give one's word, to promise (My.; B. 4, 52). — ಮಾತುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A man who is a rascal as to his promises; a liar, a cheat (My.). — ಮಾತುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಮಾತುಂಗುಟ್ಟು (Śmd. 200). To utter abundant words, to prate. ಮೂಗುವಟ್ಟರೆ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಾತುಗುಟ್ಟಿದಂ, ಬಲುಮಾತುಗುಟ್ಟಿ ಪೋವರೆ ಗಣ್ಡರೂ? (200 Mḍb.). — ಮಾತುಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To listen to words. ನಲ್ಲರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೆ ಓಪಸೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Śmd. 120 Mḍb.). — ಮಾತುಂಗುಟ್ಟು. -ಂ-ಕುಟ್ಟು. = ಮಾತುಗುಟ್ಟು, q. v. — ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸು. To infringe a promise (My.; G. 209). — ಮಾತು ತಪ್ಪು. To be infringed or broken (My.). — ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸು. = ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸು. (My.). ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸುವವ (ಪಾಸೆಗಳ್ಳ G.). ತಾವು ಮೊದಲು ಆಡಿದ ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸಲಕ್ಕೆ (ತಿರುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ) ಏನೇನು ಹಿನ್ನೆ ಮುನ್ನೆ ನೋಡುವ ದಿಲ್ಲ (B. 4, 13). — ಮಾತುಬಲ್ಲಹ. = ಮಾತುವಲ್ಲಹ. ಮಾತುಬಲ್ಲಹಂ ತಾ ಸೋತು ಹೋಹುದು ಲೇಸು; ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಮಿಕ್ಕಿಸಲ್ಕೆ ವಿಧಿ ಬನ್ದು ಆತು ಕೊಣ್ಡಿಹುದು (Sp.). — ಮಾತು ಮಾಡು. To make an agreement by words, to settle (B. 4, 7; B. 5, 110. 114; My.). — ಮಾತು ಮಾತು. rep. ಅವನು ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಹಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು (B. 2, 50). ಮಾತು ಮಾತಾಡುತ್ತ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು (5, 139). — ಮಾತು ಮುರಿ. To break a promise (G. 108; My.). — ಮಾತುವಲ್ಲಹ. -ಬಲ್ಲಹ. = ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹ (Śmd. 196). A man who knows the weight, importance, or influence of words. 2, Brahmâ (?). — ಮಾತುವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatî (G.). — ಮಾತು ಹಿಡಿ. To lay hold of a particular word or words; to catch one by his word. ಭಟ್ಟಿ ದಕ್ಷಿಣೆಗಾದರೆ ಮಾತು ಹಿಡಿದಾನು, ಮನ್ತ್ರಕ್ಕಾದರೆ ಬೆನ್ನು ತೋಱಿಸ್ಯಾನು (Prv.). — ಮಾತು ಹೊಱಿಸು. To impute fault, to accuse (My.; ನಿನ್ದಿಸು G. 571). ಅವಳಿಗೆ ಸಾತು ಹೊಱಿಸುತ್ತಾಳೆ (B. 5, 292). ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಮಾತು ಹೊಱಿಸುವದು (My.). — ಮಾತೆಱಿಯಳ್. -ಎಱಿಯಳ್. The mistress of speech: Sarasvatî (Ss.; ಸಾರದೆ, ಭಾರತಿ Kk. 9).

ಮಾತು mâtu. 1. At ohess: checkmate (Mhr.; My.; see ಪೀಠಾ-. 2, an affair (Mhr.; B. 3, 96).

ಮಾತು mâtu. 2. Tbh. of ಮಾತೃ. (My.).

ಮಾತುಗ mâtu-ga. (Šmd. 237). A talkative man.

ಮಾತುಗಾಟಿ mâtu-gâṭi. = ಮಾತುಗ. (My.).

ಮಾತುಗಾಟಿತನ mâtu-gâṭratana. (or -kâ-). Loquacity (Bp. 3, 56).

ಮಾತುಗಾಟಿಕೆ mâtu-gâṭrikĕ. (or -kâ-). = ಮಾತುಗಾಟಿತನ. (My.).

ಮಾತುಗಾರ್ತಿ mâtu-gâṛti. A loquacious woman (My.).

ಮಾತುಬರಿ mâtubari. Respectable, worthy, trustworthy, honest; respectability, trustworthiness (Mhr., H. ಮಾತ ಬರ, ಮಾತಬರೀ; My., Br.). ಮಾತುಬರಳು, a respectable woman (My.).

ಮಾತುಲ mâtula. *A maternal uncle.* 2, *the thorn-apple, Datura metel or fastuosa.*

ಮಾತುಲಂಗ mâtulaṅga. = ಮಾತುಲುಂಗ, ಮಾದಲ, ಮಾದಳ, ಮಾದಾಳ, (ಮಾದಿ 2). The citron tree, Citrus medica Lin., var. proper (ರುಚಕ, ಮಾದಲ Nn. 41; ಮಾದಳ Mr. 112; ರುಚಕ Mr. 523; Bp. 19, 66; 26, 35; 45, 40).

ಮಾತುಲಪುತ್ರಕ mâtula-putraka. The little son of a maternal uncle. 2, *the fruit of the thorn-apple.*

ಮಾತುಲಾನಿ mâtulâni. *The wife of a maternal uncle.* 2, *hemp, Crotolaria juncea* Lin.

ಮಾತುಲಾಹಿ mâtula-ahi. *A kind of variegated snake* (ಕೇರೆ Nr.; see Si. 77).

ಮಾತುಲಿ mâtuli. *The wife of a maternal uncle.*

ಮಾತುಲುಂಗ mâtuluṅga. = ಮಾತುಲಂಗ, etc. (Sk.; My.).

ಮಾತುಲುಂಗಕ mâtuluṅgaka. *The citron tree, Citrus medica* Lin., var. proper (ಮಾದೀ ಗಿಡ, ಮಾದಾಳದ ಗಿಡ Si. 141).

ಮಾತುಶ್ರೀ mâtu-śrî. A respectful compellation for a mother or for an elderly female (My.; Tč.; Mhr.).

ಮಾತೃ mâtṛi. = ಮಾತು 2, (ಮಾದಿರಿ, etc.). A measurer; a maker, creator;—a knower, see ಪ್ರ-. 2, *a mother.* 3, *a cow.* 4, *a divine mother, the personified energy of a deity, e. g.* brâhmî, mâhêśvarî, kaumârî, vaishṇavî, vârâhî, indrâṇi, ćâmuṇḍî (see ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ).

ಮಾತೃಕ mâtṛika. Maternal; fostered or nourished by; see ದೇವ-, ನದೀ-. 2, = ಮಾತ್ರ.

ಮಾತೃಕೆ mâtṛikĕ. A mother; = ಮಾತೃ No 4, see ಸಪ್ತ-. 2, the 14 svaras and 33 vyaṅjanas of the alphabet (Kâvy. I, 1*a*, 7). 3, the first or ohief letter of a mantra (Bp. 35, 24). 4, the original from which the copy (putrikĕ) is made (My.; *cf.* ಮಾದಿರಿ).

ಮಾತೃಗಾಮಿ mâtṛi-gâmi. One who has committed incest with his mother. (My.).

ಮಾತೃದೀಕ್ಷೆ mâtṛi-dîkshĕ. A course of austerities (as not shaving the head, abstinence from sexual intercourse, etc.) for the first year after one's mother's death (My.).

ಮಾತೃದ್ರೋಹ mâtṛi-drôha. Treachery or hatred against one's mother (My.).

ಮಾತೃದ್ರೋಹಿ mâtṛi-drôhi. One who hates his mother (My.).

ಮಾತೃಮುಖ mâtṛi-mukha. Mother-faced: *a simpleton.*

ಮಾತೃವಿಯೋಗ mâtṛi-viyôga. The separation from, or death of, a mother (My.).

ಮಾತೃಕಾಸಿತ mâtṛi-śâsita. Guided by one's mother: *a simpleton.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೃ mâtṛi-svasṛi. *A mother's sister, a maternal aunt.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯ mâtṛi-svasêya. *A mother's sister's son.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯಿ mâtṛi-svasêyi. *A mother's sister's daughter.*

ಮಾತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ mâtṛi-svasrîya. *A mother's sister's son.*

ಮಾತೃಸೇವೆ mâtṛi-sêvĕ. Waiting on a mother (My.).

ಮಾತೃಹತ್ಯ mâtṛi-hatya. Matricide (My.).

ಮಾತೆ mâtĕ. ಮಾತಾ. A mother, etc. (= ಮಾತೃ; Čh. v. 58; My.). ಮದಿಯಿಲ್ಲದ ಪಯುಮ್ಮ ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಮ.—ಮಾತೆಯದನ್ನಾ ಮಮತೆಯಿಲ್ಲ, ನೀತಿಯನ್ನಾ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾತ್ರ mâtra. *Measure, quantity, extent, size, bulk.* 2, *the full or simple measure of anything, the whole, the one thing and no more, the totality.* 3, *as much as.* 4, *nothing but, mere, only, none but.* 5, *a minute portion, a particle, an atom.* 6, a prosodial instant. ವಿಭಕ್ತಿಮಾತ್ರ ಮಂ ಕಳಿಯೆ (Šmd. 91). ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಡಡ್ಡರು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ (B. 1, 4). ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ನಾಗ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ತಡವಿದವರನ್ನು ಚಿವರಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊಱಗೆ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ (1, 27). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜುವವರು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಅಂಜುವದಿಲ್ಲ (2, 10). ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಬೇಡ ಬನ್ನಾಗ ಮಾತ್ರ ಹಣ ಕೊಡ ಬೇಕು (4, 7). ಯತ್ರೈಗಳ ಮೇಲೆ ಮಸಿಯಿನ್ದ ಗೆರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆಯಲ್ ಪಟ್ಟದ್ದವು (5, 169). ಅವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಮ್ಬ ಕೂಡದು (4, 107). ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ, only that much; ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ, just a little; ನೀನು ಮಾತ್ರ; ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಮ್ಬರು; ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರವನು; ಸೂರ್ಯನು ಮೂಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆ ಓಡಿತು; etc. (My.). ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಜ್ ತುಮ್ಬಾತೇ? (Prv.) See Bp. 38, 37; 44, 11; 46, 19; 52, 9.

ಮಾತ್ರಕ mâtraka. = ಮಾತ್ರ, *at the end of compounds.*

ಮಾತ್ರತ್ರಯ mâtra-traya. Three prosodial instants or their prosodial time (ಪ್ಲುತ Kâvy. I, 1*a*, 10. 11).

ಮಾತ್ರಾಗಣ mâtrâ-gaṇa. A peculiar metrical foot of a number of prosodial instants, a mora-foot (Čh.).

ಮಾತ್ರಾಛನ್ದಸ್ mâtrâ-čhandas. A metre consisting of mâtrâ-gaṇas, a mora-metre (Čh.).

ಮಾತ್ರಾಪಿಣ್ಡಿ mâtrâ-piṇḍa. A kind of metrical combination (Čh.).

ಮಾತ್ರಾರ್ಯೆ mâtrâ-âryĕ. The âryâ mora-metre (Čh.).

ಮಾತ್ರೆ mâtrĕ. ಮಾತ್ರಾ. *Measure, quantity, size.* 2, *a small quantity, a particle, an atom.* 3, *substance, property, wealth.* 4, *materials, goods, requisites, household furniture* (ಗೃಹಮುಟ್ಟು, ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 157). 5, a load, a burden (ಪೊಱೆ, ಹೊಱೆ 157). 6, a prosodial instant, the length of time required to pronounce a short syllable, a mora (Čh.; ಅಕ್ಷರವಿತೇಪ, ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಎಣಿಕೆ 157; Šmd. 19). 7, a line (ರೇಖೆ, ಗೀಟು 157);—the oblique line raised upon the horizontal limb of the nâgarî characters, conveying the power of the vowels ê and ô (Mhr., Sk.). 8, a medicinal preparation of metals (Mhr.); a pill (My.). ಅನನ್ತಯ್ಯನ ಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ.—ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಪಾ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರೇ ಗುಣ ತಿಳಿದೀತೇ?—ಮಾತ್ರೆಯ ಒನ್ದು ಸುತ್ತಿಗೆ (for a turn in triturating) ಒನ್ದು ವರಹಾ.—ಮಾತ್ರೆ ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ ಗೋತ್ರ ಬೇಕೇ? (Prvs.).

ಮಾತ್ರೆವೃತ್ತ mâtrĕ-vṛitta. A vṛitta (metre) consisting of moras (Mr. 366).

ಮಾತ್ಸರ್ಯ mātsarya. (fr. ಮತ್ಸರ). Envy, jealousy, malice. (My.).

ಮಾಥ mātha. Churning, stirring; killing. 2, a road. See ಉನ್-; ಪ್ರಮಾಥಿ.

ಮಾದ māda. 1. (= ಮದ). Drunkenness, intoxication, stupor. 2, *joy, delight.* 3, pride, passion.

ಮಾದ māda. 2. (Tbh. of ಮಾದೇವ). N. (My.). — ಮಾದಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 47, 69; see ಚಿಕ್ಕ-). — ಮಾದಯ. -ಅಯ. N. See ಚಿಕ್ಕ-. — ಮಾದರಸ. -ಆರಸ. N. (Bp. 20, 2; 47, 24; see ಸಕಲೇಶ-, ಸಕಲೇಶ್ವರಸ-). — ಮಾದರಸಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 36, 10; 47, 59).

ಮಾದಣ್ಡೆ ಮಾದಂಡೆ. O. r. of ಮಾನ್ದಣ್ಡೆ, q. v.

ಮಾದರ mādara. (= ಮೇದರ, etc.). N. (Bp. 15, 26; 56, 50). — ಮಾದರಚನ್ನ. N. (Bp. 47, 37). — ಮಾದರಚನ್ನಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 33, 16). — ಮಾದರದೊಡಯ. N. (Bp. 56, 51). — ಮಾದರದೊಡಿದೇವ. N. (Bp. 56, 54). — ಮಾದರದೊಡಿ ದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಮಾದರಿ mādari. = ಮಾದಿರಿ, etc. (My.).

ಮಾದಲ mādala. Tbh. of ಮಾತುಲಂಗ. (ಬೀಜಪೂರ, ಮಾತುಲುಂಗ ಕ, etc. Nr.; ರುಚಕ, ಮಾತುಲಂಗ Nn. 41; ಮಾತುಲಂಗ Mr. 112; My.). See ಅರೆ-.

ಮಾದಲಾಮ್ಬೆ mādalâ-ambĕ. N. (Bp. 3, 86).

ಮಾದಲು mādalu. (= ಮಾದಲ). See ಅರೆ-.

ಮಾದಲೆ mādalĕ. ಮಾದಲಾ. N. (Bp. 5, 49).

ಮಾದವ mādavi. (Tbh. of ಮಾಧವಿ?). = ಮಾಲವತಿ (Ćt. I, 32).

ಮಾದಳ mādaḷa. = ಮಾದಲ. (ಮಾತುಲಂಗ Mr. 112; ಫಲಪೂರ, ಬೀಜಪೂರ G.; Rśv. 8, 11; J. 3, 34; My.). See ಜೇವ-.

ಮಾದಾನಿ mâ-dâni. Tbh. of ಮಹಾದಾನಿ, q. v. (My.).

ಮಾದಾಯಿ mâda-âyi. N. (Bp. 2, 49).

ಮಾದಾಳ mâdâḷa. = ಮಾದಳ. (ಮಾತುಲುಂಗಳ, ಮಾದಿ Si. 141; ಮಾತುಲಂಗ, ಮಾತುಲುಂಗಳ G.; My.).

ಮಾದಿ mâdi. 1. Intoxicating; gladdening (Sk.).

ಮಾದಿ mâdi. 2. = ಮಾದಲ. (Tĕ.; see Si. s. ಮಾದಾಳ). 2, = ಮಾದ 2-ಆಯ. — ಮಾದಿರಾಜ. N. (Bp. 2, 46; 9, 44; 19 sum.; 20 sum.; 47, 4. 6. 48; 61, 65. 73). See ಮುಣ್ಡಿಗೆ-. — ಮಾದಿರಾಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 54. 68. 69; 61, 9).

ಮಾದಿಗ mâdiga. (Tbh. of ಮಾತಂಗ). = ಮಾದಿಗ. A cobbler, a chuckler, an outcast (My.; Tĕ.; ಪ್ರಪಚ, ಮಾತಂಗ Mr. 379; Bp. 57, 37). ಮಾದಿಗರವನ ವೀಣೆ (ಚಾಣ್ಡಾಲಿಕೆ, etc. Si. 344). ಆದಿಯಾ ದೈವವಂ ಭೇದಿಸಲಿಕಱಿಯದೇ, ಹಾದಿಯಾ ಕಲ್ಲಿಗೆಡೆ ಮಾಡಿ, ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಹೊಲೆಯ ಮಾದಿಗರುಣ್ಡು ತೊಗಲಿಟ್ಟ ತೊಗಲೊಳು ಕುಲಜರೆಮ್ಬುರಿಗುಣಲಾಯಿತು (sitting on it at their meals); ಹೊಲೆಯನ ಕುಲವಾವುದಯ್ಯ? (Sp.). ಮಾದಿಗನ ಮನೇಲಿ ಪರಮಾನ್ನ ವಿದ್ದರೆ ಹಾದೀಲಿ ಹೋಗೋರಿಗೇನು? — ಮಾದಿಗನ ಮೆಟ್ಟು ಕಚ್ಚುತ್ತದೆ, ನಾದಿಗನ ಕತ್ತಿ ಹುಚ್ಚುತ್ತದೆ.— ಮಾದಿಗನ ಹೊಲಸು ಸಲ್ಲ, ನಾದಿಗನ ಗಾಯ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾದಿರಿ mâdiri. (fr. ಮಾತೃ in the sense of ಮಾತೃಕೆ No. 4). = ಮಾದರಿ, ಮಾದ್ರಿ 2. The original, as opposed to a copy (My.; Tĕ.);—a pattern, a specimen, a sample (My.; Tĕ., T.).

ಮಾದು mâdu. P. p. of ಮಾಯ್, ಮಾಯು.

ಮಾದುರ mâdura. (Tbh. of ಮಾಧುರ್ಯ). Sweetness: a delicacy or dainty: sauce. ಜಿನ್ಗಾಗಿ ಆಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಪ್ರಣೀತ, ಉಪನಮ್ಪನ್ನ); ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಮಾದುರ (ಸ್ಯಯನ್ತ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ); ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಏಚ್ಛಲ, ವಿಜಲ Nr.).

ಮಾದುರಿಯ mâduriya. Tbh. of ಮಾಧುರ್ಯ. — ಮಾದುರಿಯ ಪ್ಪಟ್ಟೆ. -ಆಪಟ್ಟೆ. To get (or evince) gracefulness (Grj. 2, after 106).

ಮಾದೃಶ mâ-dṛiśa. Like me, resembling me. (My.).

ಮಾದೆ mâdĕ. = ಮಾಲ, q. v. — ಮಾದೆಕಾಕ. = ಮಾಲ-. A raven (ದ್ರೋಣಕಾಕ, ಕಾಕೋಲ Si. 173).

ಮಾದೆಗ mâdĕga. = ಮಾದಿಗ. (ಪುಲ್ಕಶ, ಮಾತಂಗ, ಪ್ಲವಕ Hlâ.; o. r., for ಪುಲ್ಕಶ, ಪಕ್ಕಶ).

ಮಾದೇವ mâ-dêva. (= ಮಾದ 2). Tbh. of ಮಹಾದೇವ, q. v. (ಉಮೆಯಾಳ್ವ, etc. Ćt. II, 5; ತಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 3; C.; see Sp. s. ದೇವ).

ಮಾದೇವಿ mâ-dêvi. Tbh. of ಮಹಾದೇವಿ. (ಪಾರ್ವತಿ Ks.). 2, the chief queen (Čpr. 5, 3; 6, 97).

ಮಾದ್ಯನ್ತ mâdyat. Intoxicating; gladdening; furious, in rut (Čpr. 6, 97; Abh. P. 15, 9).

ಮಾದ್ರ mâdra. (fr. ಮದ್ರ). Belonging to Madra.

ಮಾದ್ರಿ mâdri. 1. (fr. ಮದ್ರ). N. of the second wife of Pâṇḍu and mother of Nakula and Sahadêva. (Bh. 1, 4, 65).

ಮಾದ್ರಿ mâdri. 2. = ಮಾದಿರಿ, etc. (My.).

ಮಾದ್ರೇಯ mâdrêya. Son of Mâdrî, either Nakula or Sahadêva. (J. 2, 54; 5, 5; 33, 3).

ಮಾದ್ರೇಶ್ವರ mâdra-îśvara. Śalya, the king of Madra (Bh. 9, 1, 2. 19).

ಮಾಧವ mâdhava. (fr. ಮಧು). Made of honey; sweet;—honey (ಜೇನ್ Nn. 17). 2, mead, spirituous liquor (ಮದ್ಯ, ಸುರೆ 17; ಮದ Mr. 509). 3, the second month of spring. 4, *the month vaiśâkha* (April-May, ವೈಶಾಖ 509). 5, the vernal season, spring (from the middle of March to that of May, ವಸನ್ತ, ವಸನ್ತಮಾಸ 17; ವಸನ್ತ 509). 6, *Vishṇu, Krishṇa* (ಕೇಶವ, ಕೃಷ್ಣ 17; ಕೃಷ್ಣ 509). 7, Kubêra (ಕುಬೇರ, ಧನಾಧಿಪ 17). 8, a king (ನರಾಧಿಪ, ಅರಸು 17; ಧರಣಿಪತಿ 509). 9, a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 17; ವಧು 509). See Bp. 43, 55; Prv. s. ಎನ್ 2. — ಮಾಧವರಾಯ. Kṛishṇa; N. See Prv. s. ಆಗು 1.

ಮಾಧವಕ mâdhavaka. *Spirituous liquor* (see Si. 347).

ಮಾಧವಿ mâdhavi. (= ಮಾದವಿ?). Spring-flower: *the creeper Gaertnera racemosa.* 2, clayed or candied sugar. 3, mead. 4, a procuress, a bawd. 5, the earth.

ಮಾಧವೀಲತೆ mâdhavî-latĕ. *Gaertnera racemosa.*

ಮಾಧುರ mâdhura. (fr. ಮಧುರ). Sweetness. 2, mead, spirituous or vinous liquor. (Bp. 11, 13).

ಮಾಧುರ್ಯ mâdhurya. = ಮಾಧುರ, ಮಾಧುರಿಯ. Sweetness; —pleasantness, gracefulness. 2, kindness, amiability. 3, in rhetoric: the succession of single words in a sentence. (Kâvy. IV, 1, 3; Bp. 1, 19).

ಮಾಧುರ್ಯಾಧೀನ mâdhurya-adhîna. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಮಾಧುರ್ಯೆ mâdhuryĕ. = ಮಾಧುರ್ಯ. (ಜೇವಣಿಗೆ Bhn. 139).

ಮಾಧೂಫಲ mâdhûphala. = ಮಧುಫಲ. (Grj. 10, after 61 & 79; Rśv. 10, 2; V. 5, 3).

ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನ mâdhyandina. (fr. ಮಧ್ಯನ್ದಿನ). Midday. (My.). 2, middle.

ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ mâdhyâhnika. (fr. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ). Belonging to midday. (My.).

ಮಾಧ್ವ್ madhva. Sweetness. 2, belonging to Madhva's doctrine; an adherent of Madhva. (My.; see ತ್ರಿಮತ and ಮುದ್ರಾಧಾರಕ).

ಮಾಧ್ವಿ mâdhvi. A kind of spirituous liquor. (R.). 2, = ಮಾಧವಿ No. 1.

ಮಾಧ್ವೀಕ mâdhvika. *A kind of spirituous liquor* (see Si. 347).

ಮಾನ್ mân. = ಮಾ 2, etc. Mango. — ಮಾನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಮಾದಳಿರ್. Young mango leaves (Čpr. 7, after 115; Bp. 11, 26; Râv. 2, 46).

ಮಾನ mâna. 1. The act of measuring or meting; *measure in general, dimension, magnitude, amount;* computation of time, etc.;—an instrument for measuring, a measure; measure, rule, standard. 2, *a particular measure or weight,* half a sêru (My.; see Mr. s. ಖರ್ and ಪಾಗ; see ಒಳ್ಳ; Bp. 23, 4; Si. 63. 329; ಬಮ್ಮ್). 3, likeness, resemblance (= ಉಪಮಾನ); proof (= ಪ್ರಮಾಣ). 4, a building, a house (Vedic Sk.; *cf.* ಮನೆ). ಮಾನದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.). — ಮಾನಕ್ಕೆ. -ಆಕ್ಕೆ. A measure of rice (Bp. 27, 17).

ಮಾನ mâna. 2. Opinion, conception; apprehension (see ದುರ್ಮಾನ). 2, a good opinion of one's self: *conceit, self-reliance, arrogance, pride.* 3, regard for others, paying honour; honour, respect, reverence (My.).— dignity, high rank, respectability (My.). 4, a wounded sense of honour; indignation excited by jealousy, sulkiness, caprice. 5, a kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 27). 6, the šîšna or yôni (My.). ಮಾನ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಬಟ್ಟೆ, ಪ್ರಾಣ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಅನ್ನ.—ಮಾನ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರಣವಾದ ಹಾಗೆ.—ಮಾನ ಹೋದರೂ ಮರಿಯಾದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ನಿನ್ತರೆ ಜೋನಕ್ಕೆ ತರುವವರು ಯಾರು?—ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಾನ ಬಿಡ ಜಾರದು.—ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prvs.). See Prv. s. ಆಡಿಕೆ 3. — ಮಾನ ಕಳೆ. To remove (the) honour (of one's self or others), to deprive of honour, to disgrace (C.; B. 4, 199; 5, 70). ನನ್ನ ಮಾನ ಕಳೆಯುತ್ತೀರೇ! (4, 199). — ಮಾನ ಕಾಯು. To protect (the) honour (of, B. 5, 71). — ಮಾನ ಕೊಡು. To give honour (My.). ಮಾನ ಕೊಟ್ಟು, ಮರ್ಯಾದೆ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (Prv.). — ಮಾನಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person deprived of his honour or respect, a dishonourable person (B. 3, 72; My.). ಮಾನಗೇಡಿಗೆ ಬುದ್ದಿಗೇಡಿ ಗೆಳೆಯ (Prv.). See Prv. s. ಮಾನಿಷ್ಯ. — ಮಾನಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. A disgraceful condition or state (My.). — ಮಾನಗೇಡು. -ಕೇಡು. Loss of honour or respect, disgrace (My.; ಅವಮಾನ G.; B. 5, 292). — ಮಾನಂಗೆಡಿಸು. -ಂ-ಕೆಡಿಸು. To disgrace; to disgrace one's self (Bp. 21, 36). — ಮಾನ ತೆಗೆ. = ಮಾನ ಕಳೆ. (My.). — ಮಾನ ತೋರಿಸು. To show respect (My.). — ಮಾನ ಮಾಡು. To honour (ಸಮ್ಮಾನಿಸು G.; ಅವಸಿಗೆ-, My.). — ಮಾನ ಹೊನ್ದು. To obtain honour, to get respect (My.). ಮಾನ ಹೊನ್ದಿದ (ಸಭಾಜಿತ G.).

ಮಾನಕಂಜರ mâna-kañjara. N. (Bp. 11, 38; 24, 73; 25, 9; 44, 52).

ಮಾನಂಗಿ mânaṅgi. A small well (ಹುಣ್ಡಿ, ಹುರಿ Mr. 422).

ಮಾನಚ್ಯುತಿ mâna-čyuti. Fall from honour: disgrace (My.).

ಮಾನತನ mânatana. Haughtiness, arrogance. 2, honour; dignity (Bh. 1, 12, 5).

ಮಾನತೆ mânatĕ. Sulkiness, moroseness (Abh. P. 4, 98; see ಮಾನ 2, No. 4).

ಮಾನನ mânana. ಮಾನನೆ. = ಮನ್ನನೆ. The act of honouring, paying honour, showing respect, reverencing. See ಎ-.

ಮಾನನೀಯ mânanîya. To be honoured, deserving honour or respect. (My.).

ಮಾನಪಾನ mâna-pâna. All sorts of honours and presents (Mhr.; B. 5, 291).

ಮಾನಭಂಗ mâna-bhaṅga. Loss of honour, humiliation; treating with dishonour. (Bp. 40, 73; My.; B. 4, 9; 5, 160).

ಮಾನಭಂಗಿತ mâna-bhaṅgita. Deprived of honour, humiliated (Bp. 52, 19).

ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ mâna-maryâdĕ. Respect, regard (My.).

ಮಾನವ mânava. (fr. ಮನು). Descended from man or Manu;—human. 2, *a human being, a man.*

ಮಾನವತಿ mâna-vati. A woman possessing honour, a respectable woman (Bp. 11, 41; 52, 19; My.);—a high-spirited, haughty woman.

ಮಾನವನ್ತ mâna-vanta. A respectable man (My.; B. 5, 47). See Prv. s. ಶಾನಭವ. Feminine ಮಾನವನ್ತೆ (My.).

ಮಾನವಿ mânavi. A woman (Sk.). 2, human (Mhr.; B. 4, 141; My.).

ಮಾನವೇನ್ದ್ರ mânava-indra. A king (Bp. 61, 38).

ಮಾನವೇಶ mânava-îša. A king (Bp. 22, 42).

ಮಾನವೇಶ್ವರ mânava-îśvara. A king (Bp. 50, 21; 57, 79).

ಮಾನಕ್ಷೀರರಸ mâna-šîkša-rasa. The liquid that remains in a measure. See ಆಬಿ.

ಮಾನಸ mânasa. 1. (fr. ಮನಸ್). *Belonging to the mind, mental; ideal.* 2, *the mental powers, the mind, the seat or faculty of reason and feeling* (Čpr. 1, 51; Bp. 47, 52; 49, 34; 61, 2; Šâv. 2, 100). 3, N. of a lake in the Himâlaya mountains.

ಮಾನಸ mânasa. 2. = ಮಾನಿಸ. Tbh. of ಮಾನುಷ್ಯ (Šmd. 359). A man (ಮನುಷ್ಯ, ಮಾನುಷ, ಮನುಜ, etc. Hlâ.; Bp. 47, 52); human. ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮಾನಸರ ಸಂಘಾತಂ (ಸ್ಕನ್ಧ Hlâ.). ಮಾನಸರಂ ಪುಲ್ಲೆ ಕಷ್ಟಮಾಗೆ ನೆನೆವಂ (Šmd. 159, o. r. ಮಾನಿಸರಂ). See ದೇವಮಾನಸ, ಮರ-. — ಮಾನಸಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Tbh. of ಮಾನುಷ್ಯಕಾವ್ಯ (Šmd. 381). — ಮಾನಸದೇರ. -ತೇರ. = ಮಾನಿಸದೇರ. (Nrtû Kk. 15, o. r. ಮಾನಿಸ-). — ಮಾನಸವೊತ್ತಗೆ. -ಪೊತ್ತಗೆ. Tbh. of ಮಾನುಷಪುಸ್ತಕ (Šmd. 380).

ಮಾನಸಗಿರಿ mânasa-giri. The mount Kailâsa in the Himâlaya mountains (Bp. 19, 29).

ಮಾನಸಗೋಲ mânasa-gôla. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 79).

ಮಾನಸಿ mânasi. A woman gifted with a mind (Tbh. of ಮಾನುಷಿ); a woman (Bp. 52, 20).

ಮಾನಸಿಕ mânasika. (fr. ಮಾನ್). Stopping, cessation (My.).

ಮಾನಸಿಕ mânasika. Mental. (R.).

ಮಾನಸಿಕೆ mânasa-ikĕ. (Šmd. 248, o. r. in Mdb. ಮಾನಸರಿಕೆ). Mental state or condition; the state of having honourable pride or elevated principles and feelings, high-mindedness (Abh. P. 14, 118).

ಮಾನಸೂತ್ರಸ್ಥಾಪನ mâna-sûtra-sthâpana. The placing or laying of a measuring-cord; the act of establishing or

causing (a state, etc.) according to measure: representation, delineation. See ಸೂತ್ರಿಸು.

ಮಾನಸೌಕಸ್ mânasa-ôkas. Dwelling on the lake Mânasa. 2, *a wild goose or swan.*

ಮಾನಸೌಕಸ mânasaukasa. Tbh. of ಮಾನಸೌಕಸ್. (ಮಾನ ಸೌಕಸ್ Mr. 173).

ಮಾನಸ್ಯ mânasya. Mental, fit for the mind. See ಆ-.

ಮಾನಸ್ಥ mâna-stha. A respectable man (My.). Feminines: ಮಾನಸ್ಥಳು, ಮಾನಸ್ಥೆ (My.).

ಮಾನಸ್ಥಾನ mâna-sthâna. The śiśna or yôni, the privities (My.).

ಮಾನಹಾನಿ mâna-hâni. Dishonour (J. 26, 11; My.).

ಮಾನಹೀನ mâna-hîna. Devoid of honour, disgraced (My.). ಮಾನಹೀನಗೆ ಬೀಜಿ ಮಾನಪಾನಿ ಆಗುವದುಂಟೇ? (Prv.).

ಮಾನಾಪಹಾರ mâna-apahâra. Taking away one's own or another's honour or good character (My.).

ಮಾನಾಪಹಾರಿ mâna-apahâri. One who takes away or destroys his own or another's honour (My.).

ಮಾನಾಮಿ mâ-nâmi. Tbh. of ಮಹಾನವಮಿ (Śmd. 209). ಮಾನಾಮಿಯ ಸಾಣೆಯಾಯ್ತು ತನುದವಳುವನಾ (209 Mḍb.).

ಮಾನಾಯ mâna-âya. The fees in grain which are given to the man who measures the produce of a village (My.).

ಮಾನಿ mâni. Thinking, considering, regarding. 2, an esteemed, respectable person (Bp. 6, 17; B. 5, 267; My.). ಜೀನುಹುದಿ ಈಚ್ಚುವಾಗ್ಳೆ ಮಾನಿ! ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಧ್ಯಾನಿಸಿದವನೇ ಮಾನಿ (Prvs.). See Prv. s. ಸಂಗ 2.

ಮಾನಿತ mânita. Honoured, respected. See Ch. v. 18. 233; Kâvy. III, 3, B, 60; Bp. 2, 1; 44, 20; 58, 33; ಅವ-.

ಮಾನಿನಿ mânini. *An angry or disdainful woman or one offended with her lover.* 2, a respectable woman (see Sp. s. ನಾಡ ಮಾತು, & ಶ್ರೀ-).

ಮಾನಿಷ್ಠ mânishṭha. Very highly honoured or esteemed (My.). ಮಾನಿಷ್ಠರು ಮಾನಕ್ಕೆ ಅಂಜದರೆ ಮಾನಗೇಡಿ ತನಗೆ ಅಂಜದರು ಅನ್ನ (Prv.).

ಮಾನಿಸ mânisa. = ಮಾನಸ 2. (Bp. 28, 29; Bh. 1, 10, 13; 2, 4, 6; 3, 13, 16). ಬೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಮಾನಿಸಂ (Śmd. 162, o. r. ಮಾನವ). ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮಾನಿಸರ ಸಂಘಾತ (ಸ್ತುತಿ Mr. 476). See ಆರೆವಾನಿಸ, ಪದಿವಾನಿಸ. — ಮಾನಿಸದೇರ. -ತೇರ. = ಮಾನಸ-. (ಶೊನ್ದಗೆಯ್ಯ, ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ, ಸಿರುತಿ Śm. 12. 13). — ಮಾನಿಸವರಿಜು. -ಪರಿಜು. A human form (though a god): a Brâhmaṇa (ಪಾರುವ Ct. I, 69, o. r. ಪಾರಿವ).

ಮಾನಿಸು mânisu. To measure, to mark off, to form, to make. 2, to conceive, to think, to opine. See ಅನು-; ತೀರು-. 3, to honour (My.).

ಮಾನುವೆ mânuvĕ. A kind of grass. See Mr. s. ಸೀತೆ.

ಮಾನುಷ mânusha. Human;—*a human being, a man* (ಮಾನವ Ct. II, 92). 2, humanity;—human action or effort. See ಅ-.

ಮಾನುಷಪುಸ್ತಕ mânusha-pustaka. = ಮಾನಸವೋತ್ತಗೆ. A human book.

ಮಾನುಷಿ mânushi. (= ಮಾನಸಿ). A woman.

ಮಾನುಷ್ಯ mânushya. = ಮಾನಸ 2, ಮಾನಿಸ. Human;—a man (not Sk.);—humanity, human nature. See ಸಿವಾನುಷ್ಯ.

ಮಾನುಷ್ಯಕ mânushyaka. Human;—human nature. 2, *a multitude of men.*

ಮಾನುಷ್ಯಕಾವ್ಯ mânushya-kâvya. = ಮಾನಸಗಬ್ಬ. Human poetry.

ಮಾನುಷ್ಯಭವ mânushya-bhava. Coming from a man; human birth (Bp. 3, 28).

ಮಾನೆ mânĕ. (= ಮಾನ 1). A standard or model, a copy (written by a teacher at the head of a page) to write from (My.). — ಮಾನೆ ತಿದ್ದು. To draw the pen over the mânĕ as an exercise (My.).

ಮಾನ್ತ ma-anta. A term ending in ಮ (ಮ್, Śmd. 318).

ಮಾನ್ತ್ರಿಕ mântrika. (fr. ಮನ್ತ್ರ). One who recites mantras; one conversant with spells or incantations; an enchanter, a conjurer, a sorcerer. (Bp. 38, 64; 55, 17; B. 4, 107; My.).

ಮಾನ್ದಡೆ mândaḍĕ. That which does not stop, cease, etc. (ಮಾಣದು Śmd. II, Kk. 82; in both o. r. ಮಾಪಡ್ದೆ).

ಮಾನ್ದಿಸು mândisu. To cause to stop or cease (Čpr. 6, 84).

ಮಾನ್ದು mându. (fr. ಮಾನ್). To stop, to cease (Čpr. 10, 107);—to stop, to ward off, to check, etc. (ಪ್ರತಿಷೇಧ Śmd. Dh.; o. r. ಪ್ರಸಿದ್ಧ, probably a mistake for ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ).

ಮಾನ್ದುರಿಗ mândurigа. O. r. of ಮನ್ದುರಿಗ, q. v.

ಮಾನ್ದ್ಯ mândya. (fr. ಮನ್ದ). Slowness, sluggishness; laziness (ಸ್ಥೈರ Nn. 101; Čpr. 3, 33; J. 2, 7). 2, stupidity, torpor;—apathy;—weakness. 3, *indisposition, illness, sickness* (ರೋಗ, etc. Mr. 384); apepsy (My.). — ಮಾನ್ದ್ಯಕೆ ಗಟ್ಟು, -ಳಕ್ಟು. Apepsy (My.).

ಮಾನ್ಧಾತ mândhâta. Tbh. of ಮಾನ್ಧಾತೃ (Śmd. 104; Râm. 1, 16, 23; Bhâgavata 9, 6, 26. 27). ಮಾನ್ಧಾತನ ದೊರೆಯಪ್ಪ ವೀರರುಂ ಜಾಗಿಗಳುಂ (Śmd. 104, o. r. --ಧೀರರುಂ).

ಮಾನ್ಧಾತೃ mândhâtṛi. N. of a king, son of Yuvanâśva.

ಮಾನ್ಯ mânya. = ಮನ್ನೆಯ. To be respected, respectable, honourable, venerable (Bp. 24, 18; 55, 36); acceptable (B. 3, 53); a respectable man. 2, a ruler, a king (ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಮಾನ್ಯನನ್ಪವನು Nn. 145). 3, an honourable state, honour (My.); a privilege (Mhr. ಮಾನ); the privilege of going unpunished the whole day for coming early to school (My.). 4, land either liable to a trifling quitrent, or altogether exempt from tax (My.; Tĕ., M.; T. ಮಾನಿಯ; see ನೆತ್ತರು-, ಬಟ್ಟೆ-, ಸರ್ವ-). ಮಾನ್ಯದೊಕ್ಕರ್ (Śmd. 203). ಧಾನ್ಯಧನವಾಗದೇ ಮಾನ್ಯ ಪೂಜ್ಯನಾಗನೇ?—ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವದು.—ಮಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕುವಾಗ ಹೊನ್ನೆಕಾತ ತಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು (Prvs.). 5, the complimentory forms of address in letters (ಒಕ್ಕಣಿಕೆ, ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಮಾನ್ಯ G.; Mhr., H. ಮಾನಾ). 6, assent (ಒಡಂಬಡಿಕೆ G.).

ಮಾನ್ಯಗಾಂಜ mânya-gâṃja. A man holding a mânya, an incumbent, a prebend (My.; Tĕ. ಮಾನ್ಯಗಾಡು).

ಮಾನ್ಯೆ mânyĕ. An honourable woman (Śmd. 174). 2, = ಮಾನ್ಯ No. 6 (B. 5, 67. 78. 162).

ಮಾಪಣಿ mâpaṇa. Lessening; injuring. See ಪ್ರಮಾಪಣ. 2, measuring; forming, making. See ನಿರ್ಮಾಪಣ.

ಮಾಪತ mâ-pata. Tbh. of ಮಹಾಪಥ, q. v.

ಮಾಪತ್ಯ mâpatya. *Kâma.*

ಮಾಪಳ mâ-paḷa. Tbh. of ಮಹಾಫಲ. Citrus medica Lin. (My.). See ಅರೆ-.

ಮಾಪಾತಕ mâ-pâtaka. Tbh. of ಮಹಾಪಾತಕ, q. v.

ಮಾಪಿ mâpi. 1. Determined by measure of capacity (Mhr.); measure; measuring (My., in ಮಾಪಿ ಮಾಡು, to measure). — ಮಾಪಿಟನಿಸು. Articles of capacity (not of weight, My.).

ಮಾಪಿ mâpi. 2. = ಮಾಫು, q. v. (My.).

ಮಾಪಿಳ್ಳೆ mâpiḷḷĕ. A Moplah (My.).

ಮಾಪುರಾತನ mâ-purâtana. A great purâtana (Bp. 37, 40).

ಮಾಪುರುಷ mâ-purusha. Tbh. of ಮಹಾಪುರುಷ, q. v.

ಮಾಫಕು mâphaku. Agreeable unto, conformable, suitable (My.; Mhr., H.).

ಮಾಫು mâphu. = ಮಾಪಿ 2. Pardoned (My.; Mhr., H.); remission (as of tax, etc.), abatement; pardon, excusing (My.; Br.; Mhr., H. ಮಾಫೀ); gratis (My.).

ಮಾಮ್ mâm. = ಮಾ 2, etc. — ಮಾಮ್ಬರಲ್ಮಿಡಿ. -ಪರಲ್-. = ಮಾಮಿಡಿ. (Čpr. 7, 110).

ಮಾಮ mâma. = ಮಾವ. Mine, my. 2, an uncle (Sk.; Mhr. ಮಾಮಾ, a maternal uncle). See ಚಿಕ್ಕ-.

ಮಾಮಲ mâmala. = ಮಾಮಲೆ. (My.). — ಮಾಮಲದಾರ. = ಮಾಮಲೆದಾರ. (My.).

ಮಾಮಲೆ mâmalĕ. The office of a Mâmalĕdâra (My.; Mhr., H. ಮಾಮಲಾ).

ಮಾಮಲೆದಾರ mâmalĕ-dâra. An officer who collects the revenues of a talook (My.; Mhr., H. ಸುಮಲತ್ದಾರ).

ಮಾಮಸಕ mâ-masaka. See s. ಮಾ 1.

ಮಾಮಲೇದಾರ mâmalê-dâra. = ಮಾಮಲೆದಾರ. (My.; B. 4, 146; Čb. 43).

ಮಾಮೂಲ್ mâmûl. Usual, ordinary;—custom, usage (My.; Br., Mhr., H.; Si. 104); prescription (in law).

ಮಾಯ್ mây. ಮಾಯು. = ಮಾಣ್, etc. (To grow dim), to be hidden (as to the true form, Čpr. 5, 10), to disappear (as colour, Bp. 27, 5), to cease (as the bustle of business, 21, 16; as the excessive current of a river, 32, 35; as breath, 35, 34), to pass away (as the rainy season, Bh. 8, 26, 1);—to be healed or cured (as blows, Bp. 52, 20; as wales, B. 5, 222; as wounds, My.);—to desist from (Bp. 56, 21);—to abandon (58, 30. 64; 60, 44). P. ps. ಮಾದು, ಮಾಯ್ದು; 3rd person neuter imp. ಮಾದಿತು, ಮಾಯಿತು (My.).—(T. ಮಾಯ್, ಮಾಡ್ಪು, to die, see s. ಮಾಜು 1).

ಮಾಯ mâya. (Śmd. 25). Tbh. of ಮಾಯೆ. (Čpr. 7, 108; Bp. 24, 63; 31, 3; My.). Also: disappearance, vanishing (My.; see ಮಾಯ್). ಮಾಯದಮ್ಮು (Abh. P. 9, 68). — ಮಾಯಜಡ. Foolish through illusion (V. 37, 54). — ಮಾಯಜೋಗಿ. A trick-player, a villain (Abh. P. 16, 7). — ಮಾಯಮಾಗು. -ಆಗು. = ಮಾಯವಾಗು. (Čpr. 4, 87; 5, 6). — ಮಾಯ ಮಾಡು. To cause to disappear, to conceal (Bp. 27, 68; My.). 2, to cheat, to deceive (My.). ಮಾಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾರಿ ಬಲ್ಲಳು (Prv.). — ಮಾಯವಾಗು. -ಆಗು. To disappear, to vanish (Bp. 44, 16; 53, 18; My.).

ಮಾಯಕ mâyaka. (= ಮಾಯಿಕ). (ಮಾಯಾವಿ, ಮಾಯಿ, ಮಾಯೆ ಗೆಯ್ವುಂ Mr. 227). ತುತ್ತು ಮುಕ್ಕ ಕೊಣ್ಟು, ಮಾಯಕವಾಯಿತೆನ್ದ (Prv.).

ಮಾಯಕಾತಿ mâya-kâti. A woman who is full of deceit or who practices witchcraft (J. 9, 22; Dp. 59, 5).

ಮಾಯಕಾರ mâya-kâra. = ಮಾಯಗಾರ. (Č. Bp. 20, 25).

ಮಾಯಗಾತಿ mâya-gâti. = ಮಾಯಕಾತಿ. (Bh. 1, 9, 11; My.).

ಮಾಯಗಾರ mâya-gâra. A deceiver (My.); a juggler, a sorcerer (My.).

ಮಾಯವಾದ mâya-vâda. Untruth, falsehood (Dp. 19, 4).

ಮಾಯವಾದಿ mâya-vâdi. A liar (Dp. 167, 2).

ಮಾಯವಿದ್ಯೆ mâya-vidyĕ. Jugglery, sorcery, witchcraft (My.).

ಮಾಯಾಕಾರ mâyâ-kâra. *A conjurer, a juggler.*

ಮಾಯಾಂಗಣಿ mâyâ-aṅgaṇi *(i. e.* aṅganĕ). A deceitful woman (My.).

ಮಾಯಾಜೀವಿ mâyâ-jîvi. Living by jugglery: a juggler (R.).

ಮಾಯಾದೇವಿ mâyâ-dêvi. *N. of the mother of the Buddha or Śâkyamuni.* 2, Durgâ (B. 5, 49).

ಮಾಯಾದೇವೀಸುತ mâyâdêvî-suta. *Śâkyamuni.*

ಮಾಯಾನ್ತಕ mâyâ-antaka. Śiva (V. 31, 43).

ಮಾಯಾಪಾಶ mâyâ-pâśa. The fetters of illusion (Dp. 20, 1). ಕಾಯಾಪಾಶ ಬಿಡಿಸ ಬಹುದು, ಮಾಯಾಪಾಶ ಬಿಡಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಮಾಯಾರಾಣಿ mâyâ-râṇi. Kâlî (కృష్ణాంగి Mr. 15).

ಮಾಯಾರಿ mâyâ-ari. An enemy of illusion or deceit (Bp. 47, 2; 50, 78; V. 32, 4).

ಮಾಯಾವತಿ mâyâ-vati. A woman possessing powers of illusion or employing deceit. 2, N. of the wife of Pradyumna (J. 33, 42).

ಮಾಯಾವಾದ mâyâ-vâda. The doctrine of non-duality as taught by Śaṅkarâčârya and his followers (My.).

ಮಾಯಾವಾದಿ mâyâ-vâdi. Śaṅkarâčârya, and his adherents (My.).

ಮಾಯಾವಿ mâyâ-vi *(i. e.* -ವಿನ್). *Possessing magical powers; employing deceit; illusory, creating illusions;* a magician, a conjurer, a juggler (ಮಾಯಕ Mr. 227).

ಮಾಯಿ mâyi. 1. Possessing illusive or magical powers; *illusory, unreal, deceptive, subject to máyá;—a juggler; a cheat* (ಮಾಯಕ Mr. 227). 2, magical art; deceit (see ಮಟಿ-). 3, Brahmâ; Śiva; Agni; Kâma. — ಮಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10; Rśv. 1, 17). — ಮಾಯಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 7). — ಮಾಯಿದೇವಿ. N. (Bp. 11, 43; 59, 6). — ಮಾಯಿಥಟ್ಟ. N. (Bp. 9, 43; 58, 1).

ಮಾಯಿ mâyi. 2. A mother (My.; H.; Mhr. ಮಾಯ). See Prv. s. ಬೆಲ್ಲ.

ಮಾಯಿಕ mâyika. (= ಮಾಯಕ). *Illusory, creating illusion; deceitful, deceptive;*—a juggler; a cheat. — ಮಾಯಿಕಮಾಯಿಕ. The greatest magician: Śiva (Bp. 61, 15).

ಮಾಯಿಣಿ mâyiṇi. = ಮಾಗಿಣಿ. N. of a plant (గోపవల్లి, ಮಾಗಿಣಿ Mr. 131).

ಮಾಯಿಸು mâyisu. = ಮಾಡು, ಮಾಜು 1, etc., ಮಾಣಿಸು. To cause to disappear (see ಮಟಿ-); to heal (v. t.), as a wound (My.).

ಮಾಯು mâyu. = ಮಾಯ್ q. v., etc. To heal (v. i.). P. p. ಮಾದು (My.). ಮಾಯುವದು (My.). See Prv. s. ಬೆಂಕ.

ಮಾಯು mâyu. *Sounding, crying, roaring,* etc. 2, *gall, bile.*

ಮಾಯೂರ mâyûra. (fr. ಮಯೂರ). *A flock of peacocks.*

ಮಾಯೆ mâyè. ಮಾಯಾ. = ಮಾಯ. Art, wisdom; wonderful power. 2, *illusion, trick, artifice, deceit, deception, fraud; jugglery, sorcery, witchcraft,* decoy (ಮಚ್ಚು Mr. 380); wickedness, villany. 3, an illusory image or apparition, phantasm, phantom, anything unreal, anything which deceives the sight. 4, philosophical illusion, idealism, unreality. 5, illusion personified: Durgâ, etc.; N. (see s. ಆರಳೆಲಿ); N. of a city. ಕಾಯವನ್ನು ನಮ್ಮದಿರು, ಮಾಯೆಗೆ ಮರುಳಾಗದಿರು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಣ್ಣು ನೀನು ಬಯಸ ಬೇಡ! (Dp. 34). ತನ್ನ ತಾನೆಂಬವನ ಮುನ್ನ ಹೊದ್ದದು ಮಾಯೆ, ಉನ್ನತವಪ್ಪ ಗಜವೇೞ್ ಒಪ್ಪವನು ಕುಸ್ಸಿಗಂಜುವನೆ? (Sp.). — ಮಾಯೆಗೆಯ್. To practice illusion or deceit, etc. ಮಾಯೆಗೆಯ್ಯಂ (ಮಾಯಕಂ Mr. 227).

ಮಾರ್ mâr. = ಮಾರು. The measure of a man with extended arms (across the chest), a fathom (ವ್ಯಾಮ Nr.; ವ್ಯಾಮ, ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.; My.; M. ಮಾರ್, ಮಾಮು; Tě. ಬಾರೆ; T. ಮಾರ್, the breast, bosom; ಮಾರ್ಪು, the human breast; breadth). ನೂಱು ಮಾರ ಆಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಘಟ್ಟಾಪಥ, ಸಂಸರಣ Nr.).

ಮಾರ mâra. (=ಮಾರೆ). N. (Śmd. 95; My.). See ಸಿಡು-, ಮೋಳಿಗೆ-. — ಮಾರಬಯ (-ಬೋಯಿ). N. See Prv. s. ಮದ್ದೂರು. — ಮಾರಪ್ರಭು. N. (Bp. 30, 30). — ಮಾರಯ. -ಆಯ್. N. (Bp. 30 sum.). — ಮಾರಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 41; 30, 29. 31; see ಅಕ್ಕ-, ಎಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯ-, ಮೋಳಿಗೆಯ-). — ಮಾರವಿಧು. N. See ಮೋಳಿಗೆ-.

ಮಾರ mâra. Killing, destroying, slaying. 2, death, pestilence. 3, hindrance, impediment, opposition (*cf.* ಮಾಜಿ). 4, *Kâma.* 5, the evil one, the devil (with Buddhists). 6, a parasitical plant (ತರುರುಹ, ಬನ್ದುಣಿಕೆ Mr. 142).

ಮಾರಜಿತ್ mâra-jit. Conqueror of the devil: *a Buddha.*

ಮಾರಣ mâraṇa. *Killing, slaughter;*—being killed, destruction. 2, a magical ceremony having for its object the destruction of an enemy. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿಲ್ಲ.—ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದರೂ ಮಾರಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾರಣಹೋಮ mâraṇa-hôma. An oblation into the fire made with the object of killing an enemy (My.).

ಮಾರಮರ್ದನ mâra-mardana. Śiva (Bp. 43, 1).

ಮಾರಮಾರಣ mâra-mâraṇa. Śiva (Bp. 37, 47).

ಮಾರವ mârava. (fr. ಮರು). Belonging to a region that is destitute of water.

ಮಾರವಕೊಪ mârava-kûpa. A well in a mârava region (V. 3, 61).

ಮಾರವಳಿ mâravaḷi. = ಮಾರವಾಳಿ, (ಮಾರುಳಿ). — ಮಾರವಳಿಹುಲ್ಲು. A fragrant grass, Andropogon shoenanthus Lin. (ಮಾಲಾತೃಣಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ, ಇದಜುನ್ದ ಬಹಳ ಸಾಪೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ Si. 165).

ಮಾರವಾಡಿ mâravâḍi. A native of Mârvâḍa or Marvar (My.; Mhr.).

ಮಾರವಾಳಿ mâravâḷi. = ಮಾರವಳಿ. — ಮಾರವಾಳಿಹುಲ್ಲು. Several kinds of fodder-grass of the genus Andropogon, as A. scandens Roxb., A. mollicomus Kunth., etc. (Z.; see ದೊಡ್ಡ-).

ಮಾರವೈರಿ mâra-vairi. Śiva (Bp. 40, 81; 55, 54).

ಮಾರಹರ mâra-hara. Śiva (Bp. 22, 5). 2, sign for a long syllable (Čh.).

ಮಾರಾಮಾರಿ mârâmâri. Mutual fighting or beating (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾರಾರಿ mâra-ari. Śiva (Bp. 6, 26; 42, 10; V. 32, 4).

ಮಾರಿ mâri. Killing, slaying;—ruin. 2, any deadly disease, a plague, an epidemic, pestilence; the cholera (B. 5, 205). 3, the goddess of death: Durgâ, Čâmuṇḍi (Čpr. 5, 79). 4, N. ನಾರಿ ಪರವುಪಕಾರಿ, ನಾರಿ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ದಾರಿ, ನಾರಿ ಸಳಲರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿ; ಮುನಿದರೆ ನಾರಿಯೇ ಮಾರಿ (Sp.). ಮಾರಿಯ ಕಣ್ಣು ಹೋತನ ಮೇಲೆ.—ಮಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋತ ಕನ್ನಾ ಕೊಜಿದ ಹಾಗೆ.—ಮನೆಗೆ ಮಾರಿ, ಪರರಿಗುಪಕಾರಿ.—ಮಾಯ ಮಾಮುವವರಿಗೆ ಮಾರಿ ಬಲ್ಲಳು.—ಅತ್ತಿತ್ತಲ ಮಾರಿ ಬನ್ದು, ಆತ್ತೆಯ ಬಡು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಲಿ! ಎನ್ನುವ್ರೆ.—ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮಾರಿ ಉಣ್ಣಲ್ಲುದೇ ಹೋಗದು.—ಕೇಳದ ಕವಿ ಊರಿಗೆ ಮಾರಿ ತನ್ದು.—ಜಾರಿಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಮಾರಿಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.—ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮಿಗಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ?—ತಾಯಿ ಮಾರಿಯಾದರೆ ತರಳನೆಲ್ಲಿ ಹೋದಾನು?—ತೂಜುವಾಗ್ಯೆ ಜಾಜಿ ದ್ದೆಲ್ಲ ಮಾರೀ ಪಾಲು.—ನಾರಿಯಾಗಿ ಸಮ ನಡೆಯದಿದ್ದವಳೀ ಮಾರಿ.—ನೆಣ್ಬ ನೆಣ್ಬಗೆ ಮಾರಿ, ಕುಸ್ಕೆತ್ತು ಹೊಕ್ಕಳಕ್ಕೆ (or ಹೊಳಕ್ಕೆ) ಮಾರಿ (Prvs.). See Bp. 6, 10; Bh. 1, 8, 31; ತಲೆ-, ಪೆರ್-, ಮುಡುಗು-, ಮೆಯ್-, ಹೆಮರ್-; Prv. s. ಅವುಡು 2. — ಮಾರಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಮಾರಿ Nos. 2-4. ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬೀರಿದೇವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯಿಲ್ಲ (used of unchaste widows).—ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಮರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು (Prvs.). — ಮಾರಿಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. = ಮಾರಿೞಗ. (Abh. P. 14, after 49). — ಮಾರಿಜಡ. = ಮಾರಿೞಗ. (My.). — ಮಾರಿದೇವ. N. (Bp. 30, 31; 36, 58; see ಮೋಳಿಗೆ-). — ಮಾರಿಯ ಮೂರಿ. The destroying deity called Mârî. ಕಡೆಗಾಲದ ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯನ್ತೆ (18, 119). — ಮಾರಿಯುಪದ್ರ. -ಉಪದ್ರ. The cholera (My.). — ಮಾರಿೞಗ. The cholera (My.; Si. 295). ಮಾರಿೞಗ ತಗಲು or ಬೀದು (My.). — ಮಾರ್ಯಮ್ಮ. = ಮಾರಮ್ಮ. ಮಾರ್ಯಮ್ಮ ಆಜಿಯದ ಕೋಣವೇ? (Prv.).

ಮಾರಿಕಾ mârikâ. A plague, a pestilence. — ಮಾರಿಕಾಉಪದ್ರ. The cholera (My.; Čb. 161). — ಮಾರಿಕಾರೋಗ. The cholera (B. 5, 64).

ಮಾರಿಸ mârisha. = ಮಾರ್ಷ. *An honourable man;*—the manager or one of the principal actors (in dramatic language, ನರ್ತನದ ಪಿರಿಯ Mr. 83).

ಮಾರೀಚ mârîča. (fr. ಮರೀಚಿ). Kaśyapa. 2, N. of a râkshasa (Râm. 3, 7, 24).

ಮಾರೀಪ್ಪತ್ತು mârîphattu. The instrumentality, authority, or knowledge of a person to an action; trust, charge; by means of, through or by (My.; Br.; Mhr., H. ಮಾರ ಫತ).

ಮಾರು mâru. = ಮಾರ್. (My.; ವ್ಯಾಮ Si. 212; ನ್ಯಗ್ರೋಧ 431; ಯುಗ, ವ್ಯಾಮ, ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ G.). ಮಾರುದ್ದ ಗುದಿಗೆ (ಘಸ್ಟಿ ಪಾಲ Si. 290). ಗೇಣುದ್ದ ತಪ್ಪದರೆ ಮಾರುದ್ದ ತಪ್ಪವದು (Prv.). See Dp. 172, 5; ಒಮರ್-; Prv. s. ಜೋಟುದ್ದ.

ಮಾರುಡಿಗೆ mâruḍigè. N. of a place (Bp. 51, 65).

ಮಾರುತ mâruta. (fr. ಮರುತ್). Proceeding from wind, etc. 2, *wind, air.* 3, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮಾರುತಪ್ರೇಮಿ mâruta-prêmi. Fire, Agni (My.). 2, an antelope (ತಮ್ಮರ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 163).

ಮಾರುತಮಿತ್ರ mâruta-mitra. Fire, Agni (Bp. 61, 82).

ಮಾರುತಸುತ mâruta-suta. Bhîma (J. 4, 25).

ಮಾರುತಾತ್ಮಜ mâruta-âtmaja. Hanumat (My.); Bhîma (My.).

ಮಾರುತಾಪ್ತ mâruta-âpta. = ಮಾರುತಮಿತ್ರ. (Bp. 54, 11).

ಮಾರುತಿ mâruti. Bhîma (Bh. 1, 10, 29. 32; J. 2, 22. 36; 4, 8). 2, Hanumat.

ಮಾರುತೇಷ್ಟ mâruta-ishṭa. Fire, Agni. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮಾರುಳಿ mâruḷi. (= ಮಾರವಳಿ?). A kind of grass (ನಕ್ರ Mr. 110, one MS. ವಷ್ಟ, and one ಮೂರುಳಿ; *cf.* ಮುರಳಿ).

ಮಾರೆ mârĕ. (= ಮಾರ). N., *e. g.* in ಮೂರೆಗವುಡ (My.).

ಮಾಱಿ mâṟi. ಮಾಱು. (= ಮಾಱು 1). To be opposite, to be hostile, to oppose (ಇದಿರ್ Śm. 117). ಮೂವರ್ ರಾಯರನೆ ಮಾಱುವನ್ತೆಸೆದಿರ್ಕುಂ (Śmd. 76). ಮಾರ್ಪಂ (275). ಮಾರ್ಪೆಡೆಗೆ ತೋೞ ಬಾಳ ಕೂರ್ಪಂ ತೋೞಂ (275). ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳೂ ಮಾಱಿದೆನೆ? (Bp. 45, 18). See ಮಾರ್ಮ.

ಮಾಱಿಣ mâṟiṇa. (= ನಾಳಿನೆ). After, following; the next morning or day (ಸವತ್ತಡೆ Čt. I, 31).

ಮಾಱಿಣೆ mâraṇĕ. Other, following, next. 2, thereupon (Čh. v. 30. 341). — ಮಾಱಿಣೆದಿವಸ. The next day (My.; B. 4, 52). — ಮಾಱಿಣೆರಾತ್ರಿ. The following night (My.; B. 4, 175).

ಮಾಱಿಸಾಳಿ mâṟu2-âḷi. (Śmd. 239). A barterer, a seller, a vaiśya (239).

ಮಾಱಿಸು mâṟisu. To cause to sell (My.). 2, to exchange, to change (as money, My.). ತೆಱಪಿಲ್ಲವೆನ್ತ, ತೆಱಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಚಿಂಗೆ ತಪ್ಪಲೇ ಮಾಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿ (Prv.).

ಮಾಱು mâṟu. 1. To take or give one thing for another: to barter, to sell (ವಿಕ್ರಯ Śmd. Dh.; Śm. 117; C.; T., M. ಮಾಱು, Tĕ. ಮಾರು, to be changed, altered; to exchange, barter). ಮಾಱುವಂ (Śmd. 232). P. p. ಮಾಱಿ. Present participle ಮಾಱಿಪ (also J. 6, 16), once ಮಾರ್ವ (J. 6, 19). ಮಾಱುವನನು (ವಿಕ್ರೇತೃ, ವಿಕ್ರಯಿಕ); ಮಾಱುವ ದ್ರವ್ಯ (ವಿಕ್ರೇಯ, ಪಣಿತವ್ಯ, etc.); ಮಾಱುಲ್ ಬೇಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯಯ); ಕೆಯ್ದುವ ಮಾಱುವನವನು (ಕಸ್ತ್ರಜೀವ, etc.); ಕೊಳು ಮೊದಲಿನ್ದ ಅಥಕಮಾಗಿ ಮಾಱಿದುದು (ಅಥಿಕಫಲ, ಲಾಭ Nr.). ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಱುವನನು (ನುಱಿಗ Nn. 43). ಕಳ್ಳ ಮಾಱುವ ಗೃಹ (ಗಂಜ Mr. 198); ಮಾಱುವ ಠಾವು (ಪೇಟೆ 350). ಕೊಣ್ಡು ಮಾಱುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ವಾಣಿಜ್ಯ Śi. 299). ಕೊಣ್ಡು ಮಾಱುವ ವ್ಯಾಪಾರಿ (ವಾಣಿಜ, etc. 324); ಮಾಱುವವನು (ವಿಕ್ರೇತೃ, etc. 324); ಮಾಱುವವದು (ವಿಪಣ, ವಿಕ್ರಯ 325); ಹೆಣ್ಣಾ ಮಾಱುವವನು (ಶೌಣ್ಡಿಕ, etc. 339); ಮಾಂಸ ಮಾಱುವವನು (ಪೈತಿಂಸಿಕ, etc. 340). ಆಂಗಡೀ ಮಾಱಿ, ಗೊಂಗಡೀ ಹೊದ್ದ. — ಪೀತಾಮ್ಬರ ಉಟ್ಟರೂ ಕೋತಮ್ಬರಿ ಮಾಱಿಸೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). 2, to be sold, to sell (My.). ನಿನ್ನಿನ್ದ ಎತ್ತು ಮಾಱಿತು, ನನ್ನಿನ್ದ ಜಿಟ್ಟೆ ಮಾಱಿತು (Prv.). 3, to be changed into another form, *e. g.* in ಮಜ್ಜಕಂ ಮಾಱು, to become motionless or paralyzed (for joy, etc., Bp. 36, 28). 4, to change (v. t., Bp. 32, 38). — See Čpr. 10, 12; Bp. 27, 21; 42, 5. 10; 60, 14; B. 1, 10; 2, 13; 4, 40. 44. 95. 196; 5, 79. 113. — ಮಾಱಾಟ. -ಆಟ. Exchange, barter, selling (ಪರಿವೃತ್ತಿ, ವಿನಿಮಯ Mr. 346; C.; B. 3, 29. 58; 4, 157; 5, 79. 127. 148). ಮಾಱಾಟಾ ಮಾಡುವವ (ವಿಕ್ರಯಿಕ, ಬಣಜಿಗ); ಮಾಱಾಟದ ಒಡವೆ (ಪಣ್ಯ G.). — ಮಾಱಾಡು. -ಆಡು. To sell (Śmd. 232). — ಮಾಱಾಡುಹ. -ಆಡುಹ. Bartering, selling (ಪರಿವೃತ್ತಿ, ವಿನಿಮಯ, ವೈಮೇಯ Hlâ.).

ಮಾಱು mâṟu. 2. = (ಮಱು 1), ಮಾರ್. The state of being other, different, or next; that of being changed or altered;—that which is given in exchange, barter;—that which is put for sale;—selling, sale (ವಿಪಣ, ವಿಕ್ರಯ Nr.; Tĕ., T., M.; see ಕೆಯ್-; Prv. s. ಮಱಿ). 2, the state of being opposite or hostile. 3, the state of being reflected. See ಮಾತು; ಮುಮ್- s. ಮುಮ್. — ಮಾಱಿ ಕೊಳ್ (*i. e.* ಮಾಱಿನ್ದು-). To buy. ಮಾಱಿ ಕೊಣ್ಮವನು (ಕ್ರಾಯಿಕ, ಕ್ರಯಕ); ಮಾಱಿ ಕೊಣ್ಮ ವಸ್ತು (ಕ್ರೇಯ Nr.). — ಮಾಱಿಂಕ. -ಅಂಕ (Śmd. 386; Kk. 97). A different, uncommon, not generally worn mark (of distinction, Rśv. 6, after 11). 2, the counterpart of any real form, a likeness (Bh. 1, 7, 19; 2, 3, 9). 3, that with which one vies: a rival (Bp. 49, 24). — ಮಾಱಿದಿ. -ಅಡಿ. An opponent, an enemy (ನುಡುವಸಲ, ಪಗೆ Śm. 40; ವಿರೋಧಭಾವ Kk. 67; ಪಗೆ, etc., ತತ್ಪು Śs.). — ಮಾಱಿನೆಯು. -ಅನೆಯು. Subsequent. ಮಾಱಿನೆಯ ದಿನ (ಉತ್ತರೇದ್ಯುಸ್ Si. 477; My.). — ಮಾಱಿಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A merchant. ಊರಪ್ಪನ ಎತ್ತು, ಮಾಱಿಪ್ಪನ ಗೋಣಿ (Prv.). — ಮಾಱಿವ. -ಅವ. A seller (B. 5, 85). — ಮಾಱಿನಾನ್ -ಆನ್. To stand or hold out against, to oppose, to resist (Śmd. 284; Abh. P. 9, 69; 13, 121; Bp. 54, 50; 58, 37; Bh. 1, 8, 13; Č. Bp. 8, 12; J. 7, 55; 20, 14). — ಮಾಱಿನಾನೆ. -ಆನೆ. Another or second elephant (Abh. P. 3, 80). ಮುಗಿಲಂ ಮಾಱಿನಾನೆಗೆ ತ್ತಂ (Śmd. 282). — ಮಾಱಿಸು. -ಇಸು. To discharge an arrow in opposition (Abh. P. 5, 86). — ಮಾಱುಗುಡು. -ಕುಡು. To give one's self over to, to yield (Čpr. 8, after 56). — ಮಾಱುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. (= ಮಾರ್ಕೊಳ್). To take up a hostile position, to quarrel about (Bp. 22, 64). — ಮಾಱುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A reply, an answer (Śśv. 4, 133; T.). — ಮಾಱುತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To reply (J. 21, 24). — ಮಾಱುತ್ತಿನೆತ್ರ. Other or further three eyes (Bp. 24, 71). — ಮಾಱುದಾಣ್ಟು (Śmd. 205). Another jump, etc. — ಮಾಱುನೊಗ. Another or separate yoke (ಪ್ರಾಸಂಗ, ನೊಗಕ್ಕನ್ತಲೂ ಎರಡನೆಯದಾದ ನೊಗ Si. 277). — ಮಾಱುವೞ್ಗು. -ಪೞ್ಗು. To enter another state: to grow amazed or bewildered (Bh. 4, 3, 10. 34; J. 4, 51); to fall under the influence of, to be brought into subjection (Bp. 26, 21). — ಮಾಱುವೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To become opposite, to assume a hostile position (Grj. 6, after 67); to place or array opposite (J. 33, 31).

ಮಾಱುವಳಿ (mâṟu-uḷi). Another business or affair (Râm. 1, 16, 51).

ಮಾಱುವೆ mâṟĕ. = ನೋಱಿ. See ಆಱು.

ಮಾರ್ಮ mâr. = ಮಾಱು 2. — ಮಾರ್ಕಟ್ಟೆ. (Śmd. 79, o. r. ಮಾರ್ಕಟ್ಟೆ). Another rule. — ಮಾರ್ಕಟ್ಟು. A selling-structure: "a market" (ವಿಪಣಿ, ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ Si. 106; My.). — ಮಾರ್ಕಟ್ಟೆ. See ಮಾರ್ಕಟ್ಟೆಳೆ. Another bank, etc. — ಮಾರ್ಕೊರಲ್. Another or second throat (or voice). ಮಾರ್ಕೊರಲ ಭೈರವಂ (Śmd. 79, o. r. ಮೂರ್ಕೊರಲ-). — ಮಾರ್ಕೊಳ್. To become opposite to, to front, to encounter; to oppose, to resist (ಸಮ್ಮುಖ Śmd. Dh.; ತಳ್ಪೊಯ್, ತೊಡರ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.; Abh. P. 15, after 30 & 71 & 72; Śśv. 4, after 85). — ಮಾರ್ಕೋಲ್. A counter-arrow (Bh. 1, 7, 34). — ಮಾರ್ತರ್. To come down in an uncommon way or rushingly. ಮಾರ್ತಪ್ಪ ತೆರೆಗಳಿಂ ತರಲಾರ್ತುದು ತನ್ನ ದಿಗೆ ಸುರನದಿವಿಪ್ರಮುಮಂ (Śmd.

79. 286). — ಮಾರ್ತಲೆ. (Śmd. 79). Another head. ಮಾರ್ತಲೆಯೆ ದಿನಾಧಿಪಂಗೆ ಪಿರಿದಾದೊಡಂ (Abh. P. 10, 235). — ಮಾರ್ದನಿ. An echo (Čpr. 2, 7; Abh. P. 12, 51; Bhâgavata 10, 18, 9). — ಮಾರ್ನಡೆ. To march against (V. 36, 6). — ಮಾರ್ನಾಳ್. Another stalk of the lotus (Čpr. 8, 10). — ಮಾರ್ನುಡಿ. To answer, to reply (Abh. P. 15, after 72; 16, after 7; Bp. 14, 10; V. 40, 39). — ಮಾರ್ಪಡೆ. 1. (ಮಾರ್ಪಡಿ). Equality, likeness (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಾಸಟಿ, ಎಣೆ, etc., ಸಮಾನ Ss.). — ಮಾರ್ಪಡೆ. 2. Another or second host, etc. (Čpr. 5, after 39). — ಮಾರ್ಪಡೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see another force (Abh. P. 10, 28). — ಮಾರ್ಪೆಜ್ಜೆ. Another step or move. — ಮಾರ್ಪೆಜ್ಜೆಗೆಡು. Another step or move to fail or become impossible (J. 6, 30). — ಮಾರ್ಪೊರ್ದಪು. = ಮಾರ್ಪೊಳಪು. A reflected counterpart, a reflection (ಪಡಿನೆರಿಲ್, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ Ss.). — ಮಾರ್ಪೊಯ್. To beat against: to resist, to oppose. ದಿಗ್ಗಜಂಗಳುಂ ಮಾರ್ಪೊಯ್ವುದೇ? (Śmd. 153. 255). — ಮಾರ್ಪೊಳಪು. = ಮಾರ್ಪೊರ್ದಪು. (ಪಡಿನೆರಿಲ್, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ Kk. 62; Śm. 64; Rêv. 6, after 24). — ಮಾರ್ಪೊಳೆ. To be reflected (V. 4, 15; 23, 9). ಜಾತೆ. . . ಹಲಗೆಮಾಣಿಕದೊಟ್ಟಿಲಲಿ ಮಗ್ಗುಲಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಈಸ್ಪುತ ಮಾರ್ಪೊಳೆದ ತನ್ನನೆ ಕಣ್ಣುಂ ನಲಿವುತ, ನಗುತ (Prll. 3, 27). — ಮಾರ್ಬಟ್ಟೆ. Another road (Abh. P. 7, after 7 & 32). — ಮಾರ್ಬಡ್ಡಿ. Compound interest (My.). — ಮಾರ್ಬಲ. An opposing force (Śmd. 292; Abh. P. 2, after 62). — ಮಾರ್ಮಲೆ. To make opposition, to oppose (Bp. 21, 15; 22, 12; 27, 28; 32, 20; 58, 66; Č. Bp. 47, 13; Rêv. 5, 117; Râm. 4, 6, 28; J. 2, 54). — ಮಾರ್ಮುಗಿಲ್. Opposing clouds (Abh. P. 13, 74). — ಮಾರ್ಮುನಿ. To evince anger against (Bp. 28, 32). — ಮಾರ್ವಲ. -ಬಲ. = ಮಾರ್ಬಲ. (Śmd. 207 Mdb.; 386).

ಮಾರ್ಕ mârka. A low caste of Karṇâṭaka Brâhmaṇas (My.).

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ mârkaṇḍêya. N. of a ṛishi, son of Mṛikaṇḍu, and the author of the Mârkaṇḍêya purâṇa through the instrumentality of some sapient birds. (J. 32, 31). ಮೂರ್ನಾದವಗೆ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನ ಆಯುಷ್ಯವಿದ್ದರೂ ಏನು ಫಲ? (Prv.).

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಪುರಾಣ mârkaṇḍêya-purâṇa. N. of a purâṇa (Bp. 43, 76) in honour of Krishṇa.

ಮಾರ್ಕವ mârkava. *The plant Eclipta prostrata* Lin.

ಮಾರ್ಗ mârga. (partly fr. ಮೃಗ). *Seeking, search; investigation, inquiry* (ಅಱಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುದು Mr. 475). 2, the track of a wild animal: any track, *a road, a way* (ಪಾದಿ Nn. 42; ಬಟ್ಟೆ 86; ಏಕಪದಿ, ಬಟ್ಟೆ Mr. 187; see ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗ, ಬದ್ದೆ). 3, a channel, a canal. 4, mode, manner, method, characteristic, usage, custom, use (Śmd. 50; Kâvy. III, 2; III, 1, A, 24. 25); style, diction (see ದೇಸಿ-); the right way. 5, *the month mârgaśîrsha* (November-December). — ಮಾರ್ಗನ್ನಪ್ಪೆ. -ಂ-ತಪ್ಪೆ. The proper course or right way to be missed (Śmd. 114).

ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣ mârga-kramaṇa. Journeying (B. 5, 227. 298).

ಮಾರ್ಗಣ mârgaṇa. Seeking, searching for; research; — *begging, asking, desiring; — a beggar, a suppliant, a mendicant* (ಯಾಚಕಜನ, ಬೇಡುವವರು Nn. 70; ಆಸೆಯಂ ಬೇಧ್ವಂ Mr. 518). 2, *an arrow* (ಅಮ್ಬು Nn. 17; ಶರ, ಅಮ್ಬು 70; ಬಾಣ 75; ನಾರಾಚ 518). 3, an enemy (ಆರಾತಿ, ವೈರಿ 70). 4, an inhabitant of hell (ನರಾರಕ, ನಾರಕಜೀವಿಗಳು 70). 5, a kind of tree (ಕೀಚಕಾಂಘ್ರಿಪ, ಕೀಚಕದ ಮರ 70; ಕೀಚಕ 518).

ಮಾರ್ಗಣಿ mârgaṇi. = ಮಾರ್ಗಣ. (ಕಾಣ್ಡ, ಅಮ್ಬು Nn. 116).

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ mârga-darśana. Exhibition of the right way or mode (Kâvy. III, 1, 2, etc.).

ಮಾರ್ಗವಿದ mârga-vida. One who knows the right way or mode (Śmd. 22. 172).

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ mârga-śîrsha. *The month in which the full moon enters the constellation mṛigaśiras* (November-December; B. 5, 307. 308).

ಮಾರ್ಗಸ್ಥ mârga-stha. A traveller, a wayfarer. (My.; B. 4, 155).

ಮಾರ್ಗಾನ್ತರ mârga-antara. Another road. 2, proximity to a road (J. 7, 16).

ಮಾರ್ಗಿಕ mârgika. A traveller. (My.). 2, a hunter.

ಮಾರ್ಗಿತ mârgita. *Sought, searched;* inquired after; pursued; — desired.

ಮಾರ್ಗೀಕೃತ mârgî-kṛita. Customary (Bh. 1, 7, 10).

ಮಾರ್ಜ mârja. Cleaning; a cleaner, a scourer. See ಶಸ್ತ್ರ-.

ಮಾರ್ಜನ್ mârjan. "Margin" (My.).

ಮಾರ್ಜನ mârjana. Cleaning, cleansing, scouring, washing. 2, *the plant Symplocos racemosa* Roxb.

ಮಾರ್ಜನಿ mârjani. Wiping away, cleansing. See ಸು-. 2, a broom.

ಮಾರ್ಜನೆ mârjanĕ. (ಮಾರ್ಜನ). *Cleansing the person by wiping or bathing or rubbing it with unguents.*

ಮಾರ್ಜಾರ mârjâra. *A cat.*

ಮಾರ್ಜಾರಿ mârjâri. A female cat. 2, a civet-cat. 3, musk (ಜವಾದಿ Mr. 336).

ಮಾರ್ಜಾಲ mârjâla. = ಮಾರ್ಜಾರ. (ಮಂಜರ Bhn. 10).

ಮಾರ್ಜಾಲಕಿಶೋರನ್ಯಾಯ mârjâla-kišora-nyâya. The rule of the cat and its kitten, *i. e.* the rule or instinct which leads the stronger to carry or protect the weaker (used of God when thought to act kindly independantly of man's faith and devotion, My.).

ಮಾರ್ಜಿತ mârjita. Cleansed, scoured, purified, swept.

ಮಾರ್ಜಿತೆ mârjitĕ. *Curds with sugar and spices.*

ಮಾರ್ತಾಣ್ಡ mârtaṇḍa. *The sun.* 2, the number 12 (Čh.).

ಮಾರ್ತಾಣ್ಡ mârtâṇḍa. = ಮಾರ್ತಾಣ್ಡ.

ಮಾರ್ತಾಣ್ಡೋಪಲ mârtâṇḍa-upala. The sun-stone (ನೇಸರ್ಗಲ್ Čt. II, 81).

ಮಾರ್ದಂಗಿಕ mârdaṅgika. (fr. ಮೃದಂಗ). A drummer (ಮರ್ದಳಿಗ II, 60; Čpr. 6, after 86).

ಮಾರ್ದವ mârdava. (fr. ಮೃದು). Softness, weakness, mildness; kindness, gentleness (Bp. 18, 41; 24, 53; 33, 1; 40, 81; 43, 19; 55, 49).

ಮಾರ್ಪು mârpu. Exchange, change (My.; Tĕ.). — ಮಾರ್ಪಾಗು. To be altered, to change (My.).

ಮಾರ್ಮ mârma. (fr. ಮಾಱ್). = ಮರ್ಮ, (ಮಾರ್ಪು). An opponent (ಪಲೆವ Śmd. II; Śm. 48; Kk. 92, o. r. ಮರ್ಮ).

ಮಾರ್ಷ mârsha. (fr. ಮರ್ಷ). = ಮಾರಿಸ.

ಮಾರ್ಷ್ಟಿ mârshṭi. Cleaning, cleansing, wiping, rubbing; — *cleansing the person by wiping or bathing or rubbing it with unguents.*

ಮಾಲ mâla. = ಮಾಲು 2. — ಮಾಲಗಣ್ಣು. = ಮಾಲು-. (My.). — ಮಾಲುಗವ್ಪು. -ಕವ್ಪು. A leaning column (S. Mhr.).

ಮಾಲ mâla. = ಮಾಡೆ, ಮಾಳ 4. N. of a district, lying west and south-west of Bengal (B. 2, 52). 2, *N. of a barbarous tribe;* a barbarian. 3, a forest or wood near a village (*cf.* ಮಲೆ 2). 4, deceit, fraud, artifice. 5, low, base (Sk.; Tĕ. ಮಾಲೆ, a Pariah, outcaste = ಚಣ್ಣಾಲ; vile, base, inferior, wild). — ಮಾಲಕಾಕ. = ಮಾಡೆ-. (Tĕ.; Si. 173).

ಮಾಲಕ mâlaka. A forest or wood near a village. 2, *the nimb tree, Melia sempervirens* Roxb. 3, a garland; a ring.

ಮಾಲಕುಮಿ mâ-lakumi. Tbh. of ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, q. v. (ಇಸ್ತಿರೆ Ksm. 6; ಶ್ರೀಸತಿ Kk. 7).

ಮಾಲತಿ mâlati. *The great-flowered jasmin, Jasminum grandiflorum* Lin. (ಜಾಜಿ Mr. 123; see ಜಾದಿ).

ಮಾಲವ mâlava. = ಮಾಳವ. N. of a country, Malva (Śmd. 120. 288). 2, N. of a râga.

ಮಾಲವತಿ mâla-vati. = ಮಾದವ (Čt. I, 32).

ಮಾಲಾಕಾರ mâlâ-kâra. *A wreath-maker, a flower-seller, a florist* (ಮಾಲೆಗಾಱ Hlâ.).

ಮಾಲಾತೃಣಕ mâlâ-tṛiṇaka. *A fragrant grass, Andropogon schoenanthus* Lin.

ಮಾಲಾತೋರಣ mâlâ-tôraṇa. = ಮಾಲೆದೋರಣ (Śmd. 381). A festoon.

ಮಾಲಾಬನ್ಧ mâlâ-bandha. = ಮಾಳಾಬನ್ಧ. A band or chain of garlands.

ಮಾಲಾರೂಪಕ mâlâ-rûpaka. A kind of rûpaka (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಮಾಲಾವೃತ್ತ mâlâ-vṛitta. A class of vṛittas (Čh.).

ಮಾಲಿ mâli. Wearing a garland or chaplet. See ಅಂಶು-. 2, = ಮಾಲಾಕಾರ. 3, N. of a râkshasa (Abh. P. 13, 121). 4, a gardener (Sk.; My.).

ಮಾಲಿಕ mâlika. *A garland-maker, a flower-seller, a florist* (ಮಾಲೆಗಾಱ Mr. 376). See ಕುಸುಮ-.

ಮಾಲಿಕೆ mâlikĕ. A garland; a necklace; a collection of things arranged in a line;—a species of jasmin. See ನವ-, ಪುಷ್ಪ-, ರಾಗ-; Bp. 46, 62. 2, = ಮಾಳಿಗೆ, a palace.

ಮಾಲಿನಿ mâlini. A female florist;—a woman who wears a garland. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, N. of the daughter of king Viravarma (J. 27, 12. 16. 17, etc.).

ಮಾಲಿನ್ಯ mâlinya. (fr. ಮಲಿನ). Uncleanness, impurity; sinfulness (Bp. 40, 64; My.). 2, blackness, obscurity.

ಮಾಲಿಸು mâlisu. To look obliquely, to turn the eye and cast a look from a corner, to leer (ಕಟಾಕ್ಷ Śmd. Dh.). **2,** to bend to one side (v. t., as a post, etc., My.; Tĕ. ವಾಲ್ಚುಟಿ). **3,** to behold for a long time (ದೀರ್ಘಾವಲೋಕ Śmd. Dh.).

ಮಾಲೀಕ mâlîka. An owner; a master (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಲೀದಿ mâlîdi. A kind of sweetmeat (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕರದು ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಸಿದ ಗೋದಿಯ ತುಕಡಿಗಳ ಜೂಜು Čb. 136).

ಮಾಲೀಮ mâlîma. A ship's officer, master (B. 5, 164; Mhr., H.).

ಮಾಲೀಸು mâlîsu. Grooming (of a horse, My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಲು mâlu. **1.** = ಬೆಲು 3, ವಾಲು. To bend (v. i., My.; Tĕ. ವಾಲು, ವ್ರಾಲು).

ಮಾಲು mâlu. **2.** = ಮಾಲ. Sloping, slanting; a slope, descent (Tĕ. ವಾಲು). — ಮಾಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that looks obliquely, a squint-eye (My.).

ಮಾಲು mâlu. 1. = ಮಾಲು 2. Property; goods, wares (My.; Br., Mhr., H.).. — ಮಾಲುದಾರ. A man of property (My.); an owner (My.).

ಮಾಲು mâlu. 2. N. of a particular mixed caste;—N. of one of Śiva's attendants;—a species of creeper.

ಮಾಲುಧಾನ mâlu-dhâna. *A particular kind of snake* (ಕೆರೆ Nr.; see Si. 77).

ಮಾಲೂಮ್ mâlûm. Known (My.; Mhr., H.).

ಮಾಲೂರ mâlûra. *The bael tree, Aegle marmelos* Corr. (ಶ್ರೀಫಲ, ಬಿಲ್ವ, ಬೆಲ್ವತ Mr. 112). 2, the wood-apple tree, Feronia elephantum Corr. (*cf.* ಬೆಳಲ).

ಮಾಲೆ mâlĕ. = Sk. ಮಾಲಿ, q. v.

ಮಾಲೆ mâlĕ. ಮಾಲಾ = ಮಾಳೆ 1. One of the *tatsamas* (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). *A wreath, a garland, a chaplet;*—a string; a necklace; a rosary. 2, *a row, a line;—a series.* See Prv. s. ಶಾಲೆ 2. — ಮಾಲೆಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Sparks in rows (Rām. 6, 14, 20). — ಮಾಲೆದುಎ್ಟಿ. -ತುಎ್ಟಿ. A string of black bees. ಅವಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮಾಲೆದುಎ್ಟಿಗಳ್ ಎಣೆಯೆ (Śmd. 139). — ಮಾಲೆದೊಡರ್. -ತೊಡರ್. A chain of garlands (Grj. 2, after 106). — ಮಾಲೆದೋರಣ. -ತೋರಣ. = ಮಾಲಾತೋರಣ, q. v. — ಮಾಲೆವೂ. -ಪೂ. A flower, or flowers, of a garland (Čpr. 1, 125; 8, 47; Abh. P. 5, 124).

ಮಾಲೆಗಾತಿ mâlĕ-gâti. = ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿ. (J. 5, 58; 6, 17. 19).

ಮಾಲೆಗಾಱ mâlĕ-gâṛa. (Śmd. 235. 246). = ಮಾಲಾಕಾರ. (ಮಾಲಾಕಾರ, ಮಾಲಿಕ Nr.; ಮಾಲಾಕಾರ, etc. Hlâ.; ಮಾಲಿಕ Mr. 376; Čpr. 3, 28; Č. Bp. 47, 41). See ಪ್ರತಿಹಾರಿಕ.

ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿ mâlĕgâṛa-ti. (Śmd. 244. 246). A female wreath-maker or florist (Čpr. 8, after 4; Grj. 2, 86).

ಮಾಲೊಸರು mâlôsaru. (Mr. 408, o. r. ಮೂಲೊಸರು).

ಮಾಲೋಪಮೆ mâlâ-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಮಾಲ್ಯ mâlya. *A wreath, a garland, a chaplet.*

ಮಾಲ್ಯನತ ಮಾಲ್ಯ-vat. Adorned with garlands. 2, *N. of a mountainous range.*

ಮಾಲ್ಯವನ್ತ mâlya-vanta. Tbh. of ಮಾಲ್ಯವತ್. = ಮಾಲ್ಯವತ್ No. 2 (Bp. 19, 27; My.). 2, N. of a râkshasa.

ಮಾವ mâva. (Śmd. 25). Tbh. of ಮಾಮ. A mother's brother (My.; T., M. ಮಾಮ; Tĕ. ಮಾವಿ); a wife's or husband's father (ಶ್ವಶುರ Nr.; My.; G.; ಶ್ವಶುರ, ಗಣ್ಡನ ತನ್ದೆಯೂ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ತನ್ದೆಯೂ Si. 191; ಪೂಜ್ಯ. ಶ್ವಶುರ 444). ಏಪ್ಪುವೆನ ಮಾವಂ (ದುರ್ಗಾಭ್ಥಿ Mr. 19). ಹೆಣ್ಣ್ಡತಿಯ ತನ್ದೆಯಾ ಹೆಸರಿಡುವ ಕಾಯಿ (the mango, Bĕdagina čaupadi). ಮಾವನ್ದಿರ್ or ಮಾವಂಗಳ್ (Śmd. 124. 126). ಮಾವಂಗಳ್ (Čpr. 6, 88; 7, 90). ಅತ್ತೆ ಮಾವನ್ದಿರು (ಶ್ವಶ್ರ್ವಶ್ವಶುರ Si. 194; My.). ಅತ್ತೆಯ ತುಡುಬು ಮಾವಗೆ ದಾನ.—ಕತ್ತೇ ಮೇಲೆ ಅತ್ತೆ ಎಱಿದರೆ ಕೊಡೇ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮಾವ ಬರ ಬೇಕು.—ಮಗನಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅವ್ವ ಸತ್ತರೇನು? (Prvs.). See Bp. 4, 49; Bh. 1, 8, 26; 2, 13, 48; Rśv. 9, 38; J. 6, 48. 53; 11, 6; B. 2, 39; ಸೋದರ-.

ಮಾವಟಿಗೆ mâ-v-âṭiga. (Śmd. 240). (fr. ಮಹಾಮಾತ್ರ). An elephant-driver (J. 8, 22; ಯನ್ತ್ರ, ಹಸ್ತಿಪಕ Si. 421; ಆರೋಹ 466; My.; Tĕ. ಮಾವಟೀಡು, ಮಾಪ್ಟೀಡು).

ಮಾವತ mâvata. = (ಮಾವಟಿಗ), (ಮಾವತಿಗ), ಮಾವನ್ತ, (ಮಾವನ್ತಿಗ), ಮಾವುತ, ಮಾವ್ತ. An elephant-driver, a mahaut (ಜೋದ Ka.; My.; B. 5, 62; Mhr., H. ಮಹಾತ, ಮಾಹೂತ).

ಮಾವತಿಗ mâvatiga. A mahaut (Bp. 22, 15. 29; 61, 24; ಹಂಟಿಗ Ct. I, 18).

ಮಾವನ್ತ mâvanta. = ಮಾವತ. (ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ, ಸಿಪಾದಿ, etc. Nr.; ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ, ಹಸ್ತಿಪಕ, ಸಿಪಾದಿ Hlâ.; ಜೋದ Kk. 65, Śm. 51; Grj. 6, 75; Bp. 21, 37. 41; 59, 34).

ಮಾವನ್ತಿಗ mâvantiga. = ಮಾವತಿಗ. (ಸಿಪಾದಿ Śmd. 305; ಯನ್ತ್ರ, ಹಸ್ತಿಪಕ Nr.).

ಮಾವಿ mâvi. = ಮಾಸು 2. The after-birth (Tě.). — ಮಾವಿಚೀಲ. The chorion (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು Si. 194).

ಮಾವಿ mâvi. Of a yellowish green colour (C.; Mhr., H. ಮಾವಾ).

ಮಾವು mâvu. = ಮಾ 2, etc. The mango; the mango tree, Mangifera indica Lin. (ಅಮ್ರ, etc. Mr. 112; C.). ಮಾವಿನ ಮರ (ಮಾಕನ್ದ Nn. 153). ಮಾವಿನ ಗಿಡ (ಅಮ್ರ, ಚೂತ, ರಸಾಲ Si. 129). ವಸನ್ತದೊಳ್ ಮಾವು ಬನ್ದುದು (Śmd. 163). ನೆಲ್ಲುಂ ಕೌಂಗುಂ ಮಾವುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯುಂ ಬೆಳೆವೆಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂ (84. 256). See Śmd. 83; Čpr. 6, 64; 7, 90. 152; Bp. 3, 75; Č. Bp. 11, 5; Rśv. 2, 35. 37; J. 3, 3; 8, 4; 17, 4; 29, 45; Si. 228; B. 2, 16. 35. 51; ಇಮ್ಮಾವು, etc.

ಮಾವುತ mâvuta. = ಮಾವತ, etc. (ಸಿಪಾದಿ, ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ Mr. 157, o. r. ಮಾವತ; Č. Bp. 47, 32; B. 4, 23; My.).

ಮಾವುಲಿಗ mâvuliga. (Tbh. of ವಾಗುರಿಕ?). A man who uses nets for catching deer, etc. (ಮೃಗಯು, ಲುಬ್ಧಕ, ವ್ಯಾಧ, ವಾಗುರಿಕ Hlâ.).

ಮಾವ್ತ mâvta. = ಮಾವುತ, etc. (Č. Bp. 47, 44; My.).

ಮಾಹೌರ್ಯ mâ-śaurya. Tbh. of ಮಹಾಶೌರ್ಯ, q. v.

ಮಾಷ mâsha. A bean;—*a kind of pulse, Phaseolus radiatus* Roxb. (ಉದ್ದು Mr. 374); see ಉರ್ದು. 2, a particular weight of gold, etc. (said to be about 17 grains troy).

ಮಾಷಕೆ mâshaka. A particular weight of gold, etc. (ಎರಡು ಗುಲಗಂಜಿ ತೂಕದ ಬೆಳ್ಳಿ Si. 329).

ಮಾಷಪರ್ಣಿ mâsha-parṇi. *A kind of leguminous shrub, Glycine debilis* Lin.

ಮಾಷಾಪೂಪ masha-apûpa. A round flat cake of Phaseolus radiatus with a hole in the middle, especially used at śrâddhas (My.).

ಮಾಷೀಣ mâshiṇa. *A field of máshas.*

ಮಾಷ್ಯ mâshya. *A field of máshas.*

ಮಾಸ್ mâs. = ಮಾಸ 1. *The moon; a month.*

ಮಾಸ masa. 1. *The moon;—a month of thirty days* (ತಿಂಗಳ್ Śm. 112). ಮಾಸಕ್ಕೆರಡು ಸಲ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಕಾನೊನ್ದು ಬಿಡಲಾಬಿ (Prv.). 2, the number 12. — ಮಾಸಳಬ್ಟೆಪ್ಪೆ. N. (Bp. 56, 35). — ಮಾಸಗಟ್ಟಿ. -ಕಟ್ಟಿ. A monthly rule or practice (My.). — ಮಾಸ ಮಾಸ. rep. Every month (Bp. 26, 3; Č. Bp. 47, 7).

ಮಾಸ mâsa. 2. (Tbh. of ಮಹಸ್; see ಮಾಸವಳ, ಮಾಸಾಳು).

ಮಾಸಪಂಚಕ mâsa-pañcaka. An aggregate of five months. 2, the fifth month (!Śśv. 2, 99).

ಮಾಸರ mâsara. A dusky colour (Tě.: mingled, mixed). ತುರಗವರ್ಣಂ.... ಮಾಸರಮಾಗೆ ಮೌರ್ವನಳ್ಕು (Mr. 275, o. r. ಮುವುರನಳ್ಕು).

ಮಾಸರ mâsara. 1. The meal of parched barley mixed with sour milk or buttermilk and covered with grass. 2, *the scum of boiled rice,* rice-gruel.

ಮಾಸರ (mâ-śasara). 2. Tbh. of ಮಹಾಶ್ರಯ. (Čpr. 8, 50. 52; 9, 72). See Čpr. s. ಬಗೆ 2.

ಮಾಸರಿ mâsari. See ಲವಂಗಮಾಸರಿಹುಲ್ಲು.

ಮಾಸಲು mâsalu. Impurity, dirtiness (My.). ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಲಾಗಿದೆ (My.). — ಮಾಸಲುಬಟ್ಟೆ. A dirty cloth (My.).

ಮಾಸವಳ (mâsa2-vaḷa). (Śmd. 234). = ಮಾಸವಳ್ಕ (234) and ಮಾಸಾಳು. A great, mighty, influential man, a hero, a leader. — ಮಾಸವಳಮದನಮಹೇಶ. (Śmd. 207). The great lord Kâma who is very influential.

ಮಾಸವಳ್ಕ mâsa-vaḷḷa. = ಮಾಸವಳ, q. v.

ಮಾಸಾರ್ಧ mâsa-ardha. *A half-month* (ಪಕ್ಷ, ಹದಿನಯು ದಿನ Nn. 112; ಪಕ್ಷ Mr. 497). ಮಾಸಾರ್ಧವಾದರೆ ಅಮಾವಾಸೆಯೋ? ಹುಣ್ಣಮೆಯೋ? ಎನ್ದು ಕೇಳಿದನನ್ತೆ (Prv.).

ಮಾಸಾವನ್ತ mâ-sâvanta. = ಮಹಾಸಾವನ್ತ, q. v.

ಮಾಸಾಳಿ mâsâḷi. = ಮಾಸಾಳು. (Č. Bp. 47, 22).

ಮಾಸಾಳು mâsâḷu. (= ಮಾಸವಳ). A great man, a hero, a leader (Grj. 2, after 106; Bh. 7, 2, 7). ಆತನು ಕಲ್ಲಿನಾಥನ ಕಡುಗಲಿಯ ಮಾಸಾಳು ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಬಲಜೊಳು (Bp. 37, 46). ಅಳುತನವಾಥರಣವೇ! ಮಾಸಾಳು ಮೆಯ್ದೋಜಿ ಆಜಿಸಲ್ ಆಹಿತರ ಮೇಲೆ ಬಾ! (Bh. 8, 4, 31). ವನಿತೆಯರು ಬಳಸಿದರು ಬರದದ ಮನಸಿಜನ ಮಾಸಾಳಿನನ್ದದಲಿ ಉಭಯಥೂಮಿಪರ (Râm. 1, 16, 52).

ಮಾಸಿ mâsi. A certain weight (Mhr. ಮಾಶೆ). ಆಯ್ದು ಗುಂಜೆಯ ಮಾಸಿ (ಮಾಷ G.).

ಮಾಸಿಕ mâsika. Monthly. (Si. 243). 2, = ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧ. (My.).

ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧ mâsika-śrâddha. A monthly śrâddha (My.).

ಮಾಸು mâsu. 1. (= ಮಾಜು 1, etc.). To grow dim, to be obscured, to fade, to decrease (J. 15, 17); to become dusky, grey, or black; to be stained, to become foul, dirty, impure or filthy (ಮಲೀಮಸ Śmd. Dh.; ಮಲಿನತೆ Śm. 110; Bp. 21, 8; J. 18, 25; My.; B. 1, 6; Tě. ಮಾಯು; *cf.* ಮಸಿ, ಮಡಿ 2). **2,** to dirty, to soil (My.; B. 2, 1; 5, 297). ಮಾಸಿದ ಹಡಿಯ ಸೀರೆ (ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ Nr.). ಮಾಸಿದುದು (ಕಶ್ಮಲ, ಮಲಿನ, ಮಲೀಮಸ, ಮ್ಲಾನ Hlâ.; ಪಿಪ್ಪಲ, ಮಲಿನ Nn. 62; ಮಲೀಮಸ, ಮಲಿನ, ಕಚ್ಚರ, ಮಲದೂಷಿತ, ಕೊಟಿಯಾದುದು Si. 368). ಮಾಸಿದ ಕಾಲ್ ಮೆಗಂಗಳಿಂ ಮಲ್ಲಿಕಂಗಳೆಮ್ಮುದು; ನನು ಮಾಸಿದ ಎಡಿಂಕೆಗಳಿಂ ಕಲಹಂಸೆಗಳೆಮ್ಮುದು (Hlâ.). ಕಾಲ್ ಮೆಗಿಂ ಮಾಸೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಖ್ಯಿಂ; ಪಕ್ಷ ಮಾಸೆ ಕಲಹಂಸೆಯಕ್ಕುಂ (Mr. 173). ತುರಗ ವರ್ಣಂ... ಮಾಸೆ ಬೋರಂ (275). ದೋಸೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಸಿದವ ಳಿನ್ದ ಆಗದೇ?—ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಿದರೆ ಆಗಸಗೆ, ನಾಲಿಗೆ ಮಾಸಿದರೆ ಕೆರಕ್ಕೆ. —ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದಱಿದವಳು ಮುಸರೆಗೆ ಹೆದಱಿಬ್ಯಾಳೇ?—ಮಾಸುವ ಮೂದಿಗೆ ಹೇಸುವ ಗಣ್ಣನನ್ತೆ (Prvs.).

ಮಾಸು mâsu. 2. = ಮಾಮಿ. Impurity, filth, dirt (T. ಮಾ, ಮಾಜು; M. ಮಾಜ್ಜು, ಮಾಜು, ಮಾಯ್ಯು). **2,** the after-birth, placenta (ಜರಾಯು Śmd. Dh.; Śm. 110; My.; M. ಮಾಜ್ಜು, ಮಾಜು; Mhr. ವಾರ); the exterior membrane which invests the fetus, chorion (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು, ಉಲ್ಬ, ಕಲಲ Nr.). ಕೂತು ಕೂಸಿನ್ದ ಚೀಲಂ ಜರಾಯು; ಆ ತಟದ ಗಲ್ಲೆ ಉಲ್ಬಂ; ಆ ತೊಟಿಲಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಮಾಸು ಕಲಲಂ (Mr. 308). — ಮಾಸುಚೀಲ. = ಮಾವಿ. ಮಾಸು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಶುವು ಮೊದಲಾದವುಗಳು (ಜರಾಯುಜ Si. 367).

ಮಾಸೂರೀಣ mâsûriṇa. (fr. ಮಸೂರ). A field of lentils (ಮಸೂರಿಗು ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ Si. 301).

ಮಾಸೋಪಮೆ mâsa-upamĕ. A simile derived from the moon or the months (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಮಾಸ್ಮ mâ-sma. *Not, no.*

ಮಾಹಾಕುಲ mâhâkula. (fr. ಮಹಾಕುಲ). *Of noble family or lineage, nobly born.*

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ mâhâtmya. (fr. ಮಹಾತ್ಮ). High-mindedness. 2, *exalted state or position, greatness, majesty, dignity.* 3, a work giving an account of the merits of any holy place or object, a legend.

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆ mâhâtmyĕ. = ಮಹಾತ್ಮ್ಯ. (ಭಗ Nn. 52).

ಮಾಹಿಷ mâhisha. (fr. ಮಹಿಷ). *Coming from or belonging to a buffalo.*

ಮಾಹಿಷಿ mâhishi. A she-buffalo (Ćpr. 4, 48).

ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ mâhishmati. N. of a city. (J. 9, 10. 11. 15).

ಮಾಹಿಷ್ಯ mâhishya. *The son of a Kshatriya father and a Vaisya mother.*

ಮಾಹೆ mâhĕ. A month (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಹೆವಾರಿ mâhĕvâri. A monthly settlement; a monthly register of occurrences; monthly accounts (My.; Mhr.); monthly (My.; Br.).

ಮಾಹೇಯ mâhêya. (fr. ಮಹಿ). Earthen, terrestrial.

ಮಾಹೇಂತಿ mâhêyi. *A cow* (ಹೋಮಧೇನು Hlâ.; ಮಹಾಧೇನು Mr. 180).

ಮಾಹೇಶ mâhêśa. (fr. ಮಹೇಶ). Relating to Śiva. (J. 20, 14).

ಮಾಹೇಶ್ವರ mâhêśvara. (fr. ಮಹೇಶ್ವರ). Relating to Śiva; a worshipper of Śiva (Bp. 3, 41; 7, 1; 36, 36; see ವೀರ-).

ಮಾಹೇಶ್ವರಿ mâhêśvari. *Pârvatî, Durgâ* (Mr. 14).

ಮಾಳ್ mâl. = ಮಾನ್, etc. To cease, etc. ಮುಟ್ಟಬೆ ಮಾಳ್ದವಳು (ಪುಷ್ಪಹೀನೆ, ನಿಷ್ಫಲೆ Hlâ.). (**2**, to abandon, see ಮಾಳ್ಮುಕ).

ಮಾಳ mâla. 1. (Śmd. 40, one MS. ಮೋಳ). = (ಮಹಳ 1?). Mhr. ಮಾಳ, a loft). See ನಡುಮಾಳ (? Mdb. MS. has ನಿಡು ಮಾಳ, q. v. s. ನಿಡು).

ಮಾಳ mâla. 2. A plain, an extended tract of ground (My.; Mhr.; see ಗೋ-); a bed for filling in sea-water (B. 4, 202).

ಮಾಳ mâla. 3. = ಮಹಳ 2, etc. (My.; Tĕ., M. ಮಾಳಯ; T. ಮಾಲಯ). ನಾಳೆ ಮಾಳಹಬ್ಬ, ಹೋಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಪ್ಪ (Prv.). — ಮಾಳಪಕ್ಷ. = ಮಾಳ. (My.).

ಮಾಳ mâla. 4. = ಮಾಲ. Deceit, etc. See ಮಾಳಿಗ. 2, N. of men (My.). ಸಾಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಳಪ್ಪನೆಟ್ಟ ಎಮನು ತಿನ್ದು ಸತ್ತ (Prv.).

ಮಾಳಚಿ mâlaći. N. ಮಾಳಚಿಯ ಭರ್ತೃ ಮಯ್ಯಾರಿ (Mr. 15).

ಮಾಳವ mâlava. = ಮಾಲವ. (Bp. 6, 18; 61, 30; B. 4, 39).

ಮಾಳವಿ mâlavi. A Malva woman. 2, N. of a râga (My.).

ಮಾಳಾಬನ್ದ mâlâ-bandha. = ಮಾಲಾಬನ್ದ. See ಅಡಾಬಿಗ.

ಮಾಳಾರಿಯ mâli-âyi. N. ಉಮ್ಬೋಳಿ ತಿಮ್ಬೋಳಿ ಮಾಳಾಯಿ, ಕಚ್ಚು ಹೊಜೋಳಿ ಸಾನ್ತಾಯಿ (Prv.).

ಮಾಳಿ mâli. = ಮಾಳಿ 2. N. (of washer-women, etc. My.; Mhr. ಮಾಳೀ, a female gardener or florist). 2, a woman unable to copulate (My.).

ಮಾಳಿಗ mâla-iga. (Śmd. 233). A deceitful man (?).

ಮಾಳಿಗೆ mâligĕ. (Śmd. 40). (Tbh. of ಮಾಲಿಕೆ). A common house with a flat roof; an upstair house with a flat roof (My.; ಅಟ್ಟ G.; Tĕ. ಮಾಳಿಗೆ, a house, abode; M. ಮಾಳಿಗೆ, ಮಳಿಗೆ, an upper story; a palace; T. ಮಾಳಿಗೈ, a palace; a house; Mhr. ಮಾಳೀ, an upper story; a boarded loft; a sort of garret; see ಮಾಡ, ಮಾಡಿ 1); the flat roof of a house (My.; ದಡ್ಡಿ Ćt. II, 38; Śs.; Kk. 46). ಮಾಳಿಗೆಯ ಕುಬ್ಬಿ (G. 184). ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯ ಕುಪ್ಪೀ ಮೇಲೆ ಗುಬ್ಬಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತದೆ (B. 2, 5). ಗುಡ್ಡಹರಿಗಳ ಮಾಳಿಗುರಿಯಿತು (Bp. 56, 33). ದೂಳಿ ದೂಪವಾದೀತೇ? ಮಾಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಾದೀತೇ?—ದೂಳಿಯಿನ್ದ ಮಾಳಿಗೆಯಾದೀತೇ?—ಮತದ ಮಾಳಿಗೇ ಏಲಿದವ ಗಟ್ಟಾ ಹತ್ತಾಳೆನೇ? (Prvs.). See ನೆಲ, ಬಿಕ್ಕು-. ಕಾಡು ಎೀಳೆಯಕಮ್ಮು, ಲೋಭಕನಾಂಕತಕಮ್ಮು, ಕೂಡುಗಳಿಮ್ಬು ಮಾಳಿಗೆಗೆ; ಭಕ್ತ ಗೆಯ್ದ ಆಚಾರವಿಮ್ಬು (Sp.). — ಮಾಳಿಗೇ ಮನೆ. A house with a flat roof. ಬಯ್ಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿ ಕಡಿಮೆ ಬೀಲುವದಱಿನ್ದ ಮಾಳಿಗೇ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನಡಾವಳಿ ವಿಶೇಷವಣ್ಣು (B. 4, 122).

ಮಾಳೆ mâlĕ. 1. ಮಾಳಾ. = ಮಾಲೆ. See ಮಾಳಾಬನ್ಧ.

ಮಾಳೆ mâlĕ. 2. = ಮಾಳಿ. N. of women. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳೆಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ (Prv.).

ಮಾಳ್ಮುಕಿ mâlmuki. (fr. ಮಾಳ್). A wife who does not leave her husband (ಮಗಳ್ಮಾ, ಗಣ್ಡನ ಪತ್ತಿ ಬಿಡ ದಾಕೆ Śmd. II).

ಮಾಲ್ mâl. = ಮಾಡು 1, q. v. To do, etc. ಮಾಪ್ಪಿಂ (Śmd. 28. 217. 275); ಮಾಪ್ಪುರ್ (39); ಮಾಪ್ಪುರ್ (44); ಮಾಪ್ಪುದು (43. 79. 92. 151. 222. 375); ಮಾಪ್ಪಿ (232. 270); ಮಾಪ್ಪಿ (Śm. 97). ಶ್ರೀನೋಮನಾಥಂ ನಮಗೆ ಅಭಿನುತನುಂ ಮಾಪ್ಕಿ! (Mr. 1a). ಮಂಚಡೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು ನೇಲೆ ಮಾಪ್ಪಿ ಬೊಪ್ಪೆಗಳು (ಪಾಂಜಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ತಿಗೆ 204). ಓಲೆಗಳ ಮಾಪ್ಪಿವಂ (ಪತ್ತಿಕ 377). ನೀತಿಯ ಬಲ್ಲವ ಪುರುಷಂ, ಮಾತುಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ನುಡಿಯದಾತನೆ ಚತುರಂ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾಪ್ಪಿನೆ ನಣ್ಬಂ, ಭೀತಿಯೊಳಿರ್ಪವನೆ ಭೃತ್ಯ (Subhâshitakandapadya).

ಮಾಲಿಕ್ಕೆ mâlkĕ. Doing; performance, execution; business; manner, mode (Tĕ. ಮಾಟ್ಕ, ಮಾಡ್ಕಿ). ಪೆರಿಪನ ಕಣ್ಣಳ್ ಅನ್ದಕನ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಇವಿನ್ರೊಡಗೂಡಿ ಗಾವುದಂ ತಳ ದೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದಂ ನಡೆದ ಮಾಲ್ಕಿಯೆನಿಪ್ಪುದೆ? (Grj. 1, 26). See Śmd. 38. 64. 128. 187; Ćh. v. 132; Ćpr. 8, 49; Bp. 3, 37; 22, 14; 34, 6; 60, 30; J. 2, 26; 5, 24; 19, 29.

ಮಿಕೆ mika. Tbh. of ಮೃಗ. (My.; B. 4, 37. 181).

ಮಿಕಿ miki. (= ಮಿಟಿ). A term in imitation of blinking (Tĕ. ಮಿಡಿಕಿಂಡು, to blink the eyes; T., M. ಮಿಟಿಕ್ಕು, to open the eyes; Mhr. ಮಿಚಮಿಚ, blinking). — ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ನೋಡು = ಮಿಟಿ ಮಿಟಿ ನೋಡು. To look at in a blinking and inquisitive manner (B. 3, 74).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 1. (= ಮಿಡುಕು 2). A groan. — ಮಿಕ್ಕೆನ್. -ಎನ್. To groan (Bp. 54, 81).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 2. P. p. of ಮಿಗು.

ಮಿಕ್ಕು mikku. 3. = ಮಿಗು. To grow abundant, to increase (Bp. 13, 17); to exceed (B. 5, 234. 284); to remain, etc. (T., Tĕ. ಮಿಂಚು). ತುಳ್ಕ ಹಿಡಿದ ಖಡ್ಗ ಮಿಕ್ಕದವನಿಗೂ ಆಗದು (Prv.). — ಮಿಕ್ಕೇಱು. To rise greatly (Grj. 3, 12).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 4. Excess; the state of being more or above or other; remainder, rest (My.; T. ಮಿಞ್ಞ; Tĕ. ಮಿಂಚು). ಮಿಕ್ಕಿನ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (ಉಬಿದ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ Śmd. 149 Cm.). See Bp. 13, 14. 22; 14, 10; 18, 102; 19, 28; 23, 22; 37, 25; 38, 65; 43, 34; 50,

42; 51, 20; 57, 64; 58, 32; 59, 56. — ಮಿಕ್ಕಾಗು. -ಆಗು. To be left, to remain, to be anotber (B. 3, 21; My.). ಜೀವರ ತ್ನಕೆಣಿಯೇ ಮಿಕ್ಕಾದ ಪಾಷಾಣಂ? (Si. 62).

ಮಿಗ miga. Tbh. of ಮೃಗ (Śmd. 353; ಮೃಗ Nn. 59; ಎರಲೆ Ks.). ಪಕ್ಕ ಮಿಗಂಗಳ್ (Śmd. 89). ಮಿಗಮಂ ಕೆಡಪುವ ಗುಡಿ (ಇಜಿ'ಸಿಲ್ II). ಮಿಗಮಿರ್ವ ತಾಣಂ (ಪಣಿ Kk. 73; Śm. 31). — ಮಿಗಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To cause beasts to fall into. ಮಿಗಗೆಡ ಪುವೆಡೆ (ಇಜುಸುಲ್ Śm. 31). — ಮಿಗಗೆಯ್ಯು. -ಕೆಯ್ಯು. Śiva (ತಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಮಿಗದ ಅಂಕೆಗ. Having the mark of an antelope: the moon (R.). — ಮಿಗದಾಣ. -ತಾಣ. A place for beasts (ಪಣಿ Śm. 96). — ಮಿಗದೇರ್. -ತೇರ್. Wind, the wind-god (ಅನಿಲ Kk. 16; Śm. 13; Śśv. 1, 39). — ಮಿಗ ಲಞ್ಛಣ. The moon (ತಿತಿ Kk. 44; ಚನ್ದ್ರ Śm. 16). — ಮಿಗವ ಕ್ಕೆಗ. = ಮಿಗವಕ್ಕೆಗ, q. v. — ಮಿಗವಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. The lair of a wild beast (ಪಣಿ Kk. 52). — ಮಿಗವಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. He on whom an antelope reposes: the moon (ಚನ್ದ್ರಿರ, etc., ಶತಿ Kk. 44, o. r. -ವಕ್ಕಗ). — ಮಿಗವಗೆ. -ಪಗೆ. A tiger (Śśv. 1, 39). — ಮಿಗವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A track of wild beasts (ನರು Śs.). — ಮಿಗವಜಿ'. -ಮಜಿ'. A young beast (ಕೊಣನು Kk. 53). — ಮಿಗವೇಣ್ಟೆ. -ಬೇಣ್ಟೆ. Hunting wild beasts (ನರವಿ Kk., o. r. ನವಲ್).

ಮಿಗತೆ migatĕ. Surplus; remnant, rest (My.; Tĕ.).

ಮಿಗಲು migalu. = ಮಿಗಿಲು. (My.).

ಮಿಗಸು migasu. = ಮಿಗಿಸು. (My.).

ಮಿಗಿಲು migilu. **ಮಿಗಿಲ್.** = ಮಿಗಲು. Greatness, muchness, abundance; excellence, superiority, surpassingness; superabundance, excess; remainder, rest (My.; Tĕ. ಮಿಗಲೆ, ಮಿಗುಲು, ಮಿಗುಲೆ). ನಲನ್... ಪತ್ನಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ನಾಕು ಮಡಿ ಮಿಗಿಲ್ (Rām. 3, 2, 18). ಜನಪಂ... ಆಳ್ದನು, ಜನಪರಲಿ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವ (3, 2, 25). ಸನ್ದ ನಾಡು ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳಿನ್ದ ಪೂರಿತಹಸ್ತಿನಾಪುರದಿನ್ದ ಮಿಗಿಲ್ (Bh. 1, 8, 27). See Ćh. v. 4. 8; Ćpr. 2, 91; 5, 26; Bp. 52, 8. — ಮಿಗಿಲಾಗು. -ಆಗು. To become or be greater or superior, to surpass, to excel (J. 18, 25; My.). ಗಜಹ ಯರೂಢಿಯೊಳ್ ಭಗದತ್ತನಿನ್ ಆ ನಲಸಿಂ ಮಿಗಿಲಾದಂ (Śmd. 203). ತಪ್ಪದೀ ಪಥಮ್ ಎಲ್ಲರೊಳು ಮಿಗಿಲಪ್ಪ, ಕನ್ನದ ಜೊಮ್ಮಿದೇವಗಳ್ (Bp. 31, 25). ಎಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ; ನೆಗೆಗಾಱಿನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prv.). 2, to be left as a remnant (My.).

ಮಿಗಿಸು migisu. = ಮಿಗಸು. To make great or excessive, etc. (J. 8, 31; 17, 57); to cause to be left or remain (24, 23; My.).

ಮಿಗು migu. = ಮಿಕ್ಕುತ್ತಿ, (ಮಿಂಚು 1). To grow great, abundant or excessive (ಪಿರಿದಾಗು Śm. 81), to exceed, to grow more or larger (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; Śm. 81);—to superabound, to be in excess, to be over and above, to remain over, to be left as a remnant, to remain; to be other or not the others (ಅವತಿಪ್ಪ Śmd. Dh.; Śm. 81; ಅಲ್ಲದೆ ಉದು' Śmd. 119. 144. 256 Cm.; ಉದು' 134. 210. 252 Cm.; My.; T.);—to go beyond, to surpass, to put into shade (ಮೂರ್ಕೊಳ್, ತಳ್ಪಿಯೆ, ಮಿರಾದು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.; Ćpr. 1, 33. 101; J. 7, 31; 10, 12; 16, 7);—to be counteracted (see ಮನ-). P. p. ಮಿಕ್ಕು (Śmd. 284. 287). ಇವರಿನ್ತೆ ಮಿಕ್ಕುವಂ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ವುದು (Śmd. 134). ಮಿಕ್ಕುದು (ಉಳ್ವಣ, ಉದ್ಭಟ, ಉತ್ಕಟ, ಉದ್ಭತ); ಉಣ್ಣು ಮಿಕ್ಕುದು (ವಿಕಸ, ಭುಕ್ತಶೇಷ Hlā.). ಬಿಳುಪು ಮಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣಳವು (ನಾಮಲೋಚನೆ Nr.). ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕುದು (ವಿಕಸ Mr. 220). ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳು ಆದ ರಾಣಿ ದೇವಿ ಮಿಕ್ಕನ್ತಾ ರಾಜಪತ್ನಿ ಭಟ್ಟನಿ (Si. 65). See Śmd. 136. 207. 284. 287; Ćpr. 8, 87; Bp. 5, 61; 21, 23; 32, 10. 32; 35, 36; 40, 34; 43, 27. 28; 47, 50; 51, 48. 50; 55, 4; Mr. 7; Śm. 6; Bh. 1, 10, 29; 2, 13, 6. 10. 11; Śśv. 5, 129; 6, after 11, thrice; 6, after 137; 8, after 125; 13, 26; 13, after 70; 13, 77; 13, after 91; J. 7, 31; 8, 2; 10, 12; 28, 22. 57; 29, 23. 46; 30, 24; Si. 243. 317; Mr. s. ಉದು 1; ಕೆಯ್ಮಿಗು.

ಮಿಗೆ migĕ. 1. Abundance, excess (T. ಮಿಗೈ; see ಒಗು-).

ಮಿಗೆ migĕ. 2. (Śmd. 110). Infinitive of ಮಿಸು: So as to abound, abundantly, excessively, much; further; well (ನಾತೆ, ಎಡೆ, ಅವನಂ, ನೆಱೆ, etc., ಆಧಿಕ Śmd. 391; ಕರಂ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, etc. Śm. 58; ಪಾದಪೂರಣಾರ್ಥಂ Ćt. I, 19; II, 34). ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ನಾಗೀತ, ವಾಕ್ಪತಿ Nr.). See Śmd. 112. 221. 273; Śm. 10. 11. 79. 100; Grj. 10, 112; Bp. 2, 42; Bh. 1, 20, 55; 2, 13, 46; 3, 13, 35; Śśv. 5, 33. 37; J. 3, 25; 28, 5. 18. — ಮಿಗೆ ಮಿಗೆ. rep. (Bp. 22, 65). — ಮಿಗೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To grow abundant, etc. (Ćpr. 1, 69).

ಮಿಗೆ migĕ. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮಿಗೆವರಗ. -ಪರಗ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Ćt. I, 46).

ಮಿಂಗು miṅgu. (= ನುಂಗು). To swallow (Tĕ.; R.; T. ಮಿಂಗು, ಮಿಱ್ಱೆ, ಮಿಟಿಂಗು, ಎಟಿಂಗು, to eat).

ಮಿಜವಜು mijâju. Fastidiousness, airs and affectation, high notions and fancies (My.; Mhr., H.).

ಮಿಂಚಿಸು miñcisu. To cause to shine, to make bright, to furbish, to polish (My.).

ಮಿಂಚು miñcu. 1. (= ಮಿಸು, etc.). To become great, to excel, as in any work (My.; Tĕ.; T. ಮಿಂಜು);—to go beyond, to exceed (My.; Tĕ., T.). ಅಯ್ವತ್ತು ವರುಷಗಳಿಗೆ ಮಿಂಚದ ವಯಸ್ಸನ್ನು (ಸ್ಥಾವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Si. 195);—to expire, as a period, to pass beyond reach (My.; Tĕ. ಎಗಲು);—to behave overbearingly or proudly (My.; Tĕ., T.). See ಕೆಯ್ಮಿಂಚು 2.

ಮಿಂಚು miñcu. 2. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). To shine, to be bright, to sparkle, to glitter; to flash, to lighten (ವೀಸ್ತ Śmd. Dh.; Śm. 85; C.; T., M. ಮಿನ್ನು). ಚಳಚಳನೆ ಮಿಂಚಿತ್ತು ಸಿಡಿಲ ಕೆಯ್ಯಿವಿಗೆಯೋಲ್ (Śmd. 229). ಮಿಂ ಚುವ ಬಟ್ಟೆಯ ತೊನ್ನು (ಕೋಠ, ಮಣ್ಣಿಲಳ Nr.). See Bp. 42, 30; Śm. 41; Bh. 1, 19, 20; Śśv. 6, 54; 8, 102; J. 3, 3; 4, 30; 17, 2; ಕೆಯ್ಮಿಂಚು 1.

ಮಿಂಚು miñcu. 3. Shine, lustre, brightness, glitter; lightning (ಕಳಿ, ಕದಿರು, ವಿನುಗು, ಹಚ್ಚೆ, ಡಾಳ, ವಿಜ್ಜುಗು, ಪೊಳಪು, etc., ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; ಕಾನ್ತಿ Kk. 25; ದೀಪ್ತಿ Śm. 85; ಭ್ರಮರ, ಹೊಳಕು Nn. 63; ವಿದ್ಯುತ್ Śmd. Dh.; ವಿದ್ಯುತ್ತು Śm. 85; ಶಮ್ಪೆ, ಚಪಲೆ, ಕ್ಷಣಿಕೆ, etc. Hlā.; ಘನದೀಪ್ತಿ, ಸೌದಾ ಮಿನಿ, ಚಪಲೆ, etc. Mr. 43; ತಮ್ಪೆ, ತತಪ್ರಭೆ, etc. Si. 30; ಪ್ರಾಭಾನಿ, ತಟಿತ್ 435; ವಿದ್ಯುತ್ 480; ಮುಗಿಲ್ವಳಗು Śs.; C.; Tĕ.; T. ಮಿನ್ನ್; M. ಮಿನ್ನು). ಕಾರ್ಗಾಲ ಮಿಂಚಿನೋರ್ ಪೊಳೆವವೊ ಬಾಳ್ಗಳ್! (Śmd.

218 Mdb.). ಬೀಸುವ ಬಿಡುಗಾಳಿ, ಕೊಳ್ಳ ಮಬ್ಬಿ, ಪೊಮ್ಮು ಸಿಡಿಲ್, ಚಿಳಿಲೆವ್ವ ಮಿಂಡು (218 Mdb.). ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಡನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮಿಂಡಿನ ಭಯ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Ōpr. 2, 92; 4, 38. 42; Bp. 34, 29; 37, 25; 40, 57; 42, 4; Rāv. 6, 54; 8, 118; 13, 78; J. 2, 1; 3, 25; 5, 11; 12, 19; 15, 17. **2,** a silver-ring worn by married women on the second toe (My.; Tĕ.; T., M. ಮಿಂಜ). ಮಿಂಡು ಕಡಗ ತಾಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮದು ವೆಯೇ? (Prv.). — ಮಿಂಡುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Talc (ಆಧ್ರ. W. p. 540). — ಮಿಂಡುದಲೆ. -ತಲೆ. A shining head (from being bald, oiled, etc. Bp. 51, 54). — ಮಿಂಡುಪುಡಿ. A powder used in anointing the body. ಮೈಯ್ಮಿಂಡುಪುಡಿ (ಚರ್ಚೆ, etc. Si. 225). — ಮಿಂಡುಬಳ್ಳಿ. The heart-pea (ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ, ಕಶಪಲಿ, ಪಣ್ಣಿ, etc. Si. 159). — ಮಿಂಡುಬುದು. -ಪುಟು. (Śmd. 204). A fire-fly, a fire-worm (ಖದ್ಯೋತ, ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ Nr.; ಪತಂಗ, ತಲಭ Nn. 61; ಖದ್ಯೋತ Mr. 176; Bh. 7, 6, 59; J. 9, 16). ಸರಿಯೇ ಸೂರ್ಯಗೆ ಕೋಟಿ ಮಿಂಡುಬುದುಗಳ್? (Śś. 62). — ಮಿಂಡು ಮಾಡು. To cause to shine, etc. (My.). 2, to decorate one's self (My.). — ಮಿಂಡುಹುರಿ. = ಮಿಂಡು ಬುದು. (My.; ಇನ್ನಷ್ಟೋಪ G.).

ಮಿಟಕಿಸು miṭakisu. To open and shut (the eyes) rapidly; to twinkle, to blink; to beckon with the eye; to look at inquisitively with the eyes half shut; to stare (My., with or without ಕಣ್ಣು; see Tĕ. & T. s. ಮಿಳಿ).

ಮಿಟಕು miṭaku. = ಮಿಟಕಿಸು. (My.).

ಮಿಟಗರಿಸು miṭagarisu. = ಮಿಟಕಿಸು. (My.).

ಮಿಟಲ miṭala. = ಮಿಟಲಿ 2, ಮಿಟಲೆ, (ಮಿಟಲಿ), ಮಿಟ್ಲಿ. — ಮಿ ಟಲಗಿಡ. A small craggy tree with rough leaves, Epicarpurus orientalis Blum. (Z.). See ಮರ-.

ಮಿಟಲಿ miṭali. 1. = ಮಿಟಲೆ, q. v.

ಮಿಟಲಿ miṭali. 2. = ಮಿಟಲ, etc. (Its leaves are used like sand-paper, My.).

ಮಿಟಲೆ miṭalĕ. = ಮಿಟಲ, etc. (My.).

ಮಿಟಾಯಿ miṭâyi. = ಮಿಠಾಯಿ. (My.).

ಮಿಟಿ miṭi. (= ಮಿಕಿ, ಮಿಳಿ). Blinking; staring (see s. ಮಿಳಿ). — ಮಿಟಿ ಮಿಟಿ ನೋಡು. = ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ನೋಡು. (My.). — ಮಿಟಮಿಟಿಸಗ್ಗ. A svarga in which the deities (who do not shut the eye-lid) only stare at one another, a svarga that has no attractions and offers no happiness (Ōpr. 4, 80; My. as ಮಿಟಮಿಟಿಸ್ವರ್ಗ).

ಮಿಟೆಲ miṭila. = (ಮಿಟಲ, etc.). N. of a plant (ದ ರ್ಮಂ Mr. 116).

ಮಿಟೆಲಿ miṭili. N. of a plant (ಮಾಚಿ Mr. 133, o. r. ಮಟಲಿ).

ಮಿಟ್ಟ miṭṭa. = ಮಿಟ್ಟನೆ, q. v.

ಮಿಟ್ಟನೆ miṭṭanĕ. (fr. ಮಿಡುಕು 1 or ಮಿಡುಗು). (= ಮಿಡ, etc.). In a sorrowful manner. — ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕು. To be greatly grieved, to weep on account of sorrow (V. 34, 92). ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕತು (ಅದಲ್ ರೆ. II, 27; Śm. 59; Kk. 43, o. r. ಮಿಟ್ಟ ಮಿಡುಕತು).

ಮಿಟ್ಟು miṭṭu. = ಮಿಟ್ಟೆ 2, ಮಿಟ್ಟೆ 2. Rising or high ground, a hill (Tĕ. ಮಿಟ್ಟು; see ಇಮಿಟ್ಟು; T. ಮಿಡಿಲ್, ವಿಡಿಲ್, greatness; M. ಮಿಡುಕೆ, ಮ್ರತೆ, strength; *cf.* ಮಿಡುಕು 4, etc.). **2,** a mass, a multitude. ಮಿಟ್ಟೆಮ್ಮುದು ಮಿಣ್ಟೆ ಅಷ್ಟದು (Ct. II, 78).

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭĕ. 1. = ಮಿಸ್ಟೆ 1, q. v. (Rāv. 5, 52).

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭĕ. 2. = ಮಿಟ್ಟು, etc. The state of being high, raised, or jutting out (T.); rising ground, a hill (My.; Tĕ.; T. ಮಿಡ್ಡಿ, ಮೇಡು; see ಮೆಲ್ಲ, ಮೇಡು). See ಮೂಲಮಿಟ್ಟೆ?. **2,** a mass, a large number (Bh. 7, 4, 32). — ಮಿಟ್ಟೆ ತಗ್ಗು. Hills and dales (My.). — ಮಿಟ್ಟೆನೆಲ. Rising ground (My.). — ಮಿಟ್ಟೆವರಹಾ. A kind of gold pagoda worth four Rupees (Tĕ.; R.).

ಮಿಟ್ಲೆ miṭlĕ. = ಮಿಟಲ, etc. (My.). See ಮರ-.

ಮಿಠಾಯಿ miṭhâyi. = ಮಿಟಾಯಿ. Sweetmeats (My.; B. 3, 101; Mhr., H. ಮಿಠಾಯಿ; Mhr. ಮಿಷ್ಟಾಯಿ, sweetness; Mhr., H. ಮಿಠಾ, sweet).

ಮಿಠಾಯಿಗಾರ miṭhâyi-gâra. A maker, or seller, of sweetmeats (My.).

ಮಿಠಾಲಕಡಿ miṭhâ-lakaḍi. Sweet wood: liquorice root (ಮ ಧುಕ, ಮಧುಯಷ್ಟಿಕೆ, ಅತಿಮಧುರ, etc. Si. 148; H.).

ಮಿಡ miḍa. = (ಮಿಟ್ಟನೆ), (ಮಿಡಿ 9), ಮಿಡು. Sorrowfully. — ಮಿಡ ಮಿಡನೆ ಮಿಡುಕು. = ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕು. (Bp. 24, 56).

ಮಿಡ miḍa. Tbh. of ಮೃಡ. Śiva. (ಈಶ್ವರ Śm. 2).

ಮಿಡತೆ miḍatĕ. = ಮಿಡಿತೆ, etc. (My.; Tĕ.).

ಮಿಡಿ miḍi. 1. = ಮಡಿ 1, etc. The heel (Rāv. 5, after 55). See ಹಿಮ್ಮಿಡಿ. — ಮಿಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize (another's) heel (J. 15, 31).

ಮಿಡಿ miḍi. 2. (= ಮೆಳೆ). A bush, a small shrub (T. ಮಿಡ್ಡೆ; T. ಮಡ್ಡೆ, ಮಣ್ಣು, to be pressed or thronged). See ಗೊರಿ-, ಗೋರಿ-.

ಮಿಡಿ miḍi. 3. (= ಮೀಟು 2). To strike at or strike with a finger or the fingers (as an earthen pot to prove its soundness, My.); to fillip (see ಬೆರಳ್-); to strike with the index, as the strings of a lute, etc. (ಅಂಗುಲಿಸ್ಪರ್ಶಣ Śmd. Dh.; Śm. 92; M.; T. ಮಿಟ್ಟು, Tĕ. ಮೀಟು). **2,** to toss up with the thumb, as a Rupee (My.; Tĕ.). **3,** to move with a jerk of the fingers, to pull or extend the string of a bow (Bh. 7, 10, 38; J. 12, 46; 13, 64; T.). ಬೇಡತಿಯು. . ನುಣ್ಪಟ್ಟ ಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕನ್ನರಿಯನಿಟ್ಟು, ಸಿಳ್ಳು ಗುರಿದ್ದಲಿ ಒಲಿದೊಲಿದು ಮಿಡಿದು, ಬಾಜಸಿ, ಪಾಡುತಿರೆ (Rāghĕ. 17, 66). ಗಲ್ಲವನೊಡನೆ ಮಿಡಿದು (Bp. 15, 13). ಚಾಪಮಂ ಪಿಡಿದು, ಮಿಡಿದು (J. 8, 35). ಮಿಡಿದರೊಡೆವನ್ತೆ ಅಮೃತರಸದಿಂದ ನೆಜೇವ ಪೊಂ ಗೊಡಮೊಲೆಯರ್ ಅವನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದೊಳಿಟ್ಟು ಒತ್ತಿದೊಡೆ (11, 17).

ಮಿಡಿ miḍi. 4. P. p. of ಮಿಡಿ 3, in ಮಿಡಿ ಮಿಡಿದು (Bh. 8, 21, 12).

ಮಿಡಿ miḍi. 5. (= ಮೀಳ್ಟು 1). To leap, to bounce, as a horse, to hop (Rāv. 6, after 11; Tĕ. ಮಿಡಿ, ಮಿಡೆ); to move about rapidly, as a tuft of hair (Bp. 24, 44); to leap, to pass over by leaping (Abh. P. 4, 122). **2,** to make fly: to shed, as tears (J. 19, 20. 27).

ಮಿಡಿ miḍi. 6. Springing, bouncing, hopping. — ಮಿಡಿನಾಗರ. The venomous Coluber nâga of Russel (Bd.; Tĕ. ಮಿಡಿನಾಗು, ಮಿಣ್ಣಾಗು, the adder).

ಮಿಡಿ miḍi. 7. A very young, quite unripe, pebble or pellet-like fruit (ತಲಾಟುಫಲ Śmd. Dh.; ತಲಾಟು Śm. 92; ಎಳೆಗಾಯಿ, ಹಸಿರ್, ಹೀಚು 22; ಎಳೆಗಾಯ್ Kk. 23; My.; ಪರಳುಗಾಯಿ Bhn. 58; Čpr. 1, after 101; 7, 87; Rśv. 2, 47; M. ಮಿಡಿ, a small cucumber before the flowers fall off). ಒಣಗಿದ ಮಿಡಿ (ವಾಸ, ಒಣಗಾಯಿ Si. 123). ಮಿಡಿ ಪಣ್ಣಾಗದೆ? (Śś. 44). See ಪಸುರ್-, ಪೂ-, ಮೂ-. — ಮಿಡಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A hard, unripe fruit (ತಲಾಟು Si. 123). 2, the fruit of the climbing herb Momordica charantia Lin. (St. & Pl.). ತಿರುಳುದೋರ್ವ ಮಿಡಿಗಾಯಿ (ಕೋಮಲ, ತಲಾಟು Mr. 109). — ಮಿಡಿಮಾವು. A quite unripe mango (My.).

ಮಿಡಿ miḍi. 8. Moving with a pull of the fingers, propelling. — ಮಿಡಿವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bamboo slit at the one end of which a pebble is kept which is propelled by bending the end backwards and letting it spring back (My.; Rśv. 5, 52. 80).

ಮಿಡಿ miḍi. 9. (fr. ಮಿಡುಕು 1). = ಮಿಡು. Grief. See ಸಿಡಿ-.

ಮಿಡಿಚೆ miḍiče. = ಮಿಡತೆ, ಮಿಡಿತೆ, ಮಿಡುಚು. That which hops: a grasshopper, a locust (ನೀಲ ಕಣ್ಣ Nn. 49; ಪತಂಗ, ಶಲಭ Si. 176; My.; M. ವಿಟ್ಟಲ್, ವಿಟ್ಟಲ್; T. ವೆಟ್ಟುಕ್ಕಿಳಿ).

ಮಿಡಿತೆ miḍitĕ. = ಮಿಡಿತೆ, etc. (My.; Si. 176; Tĕ. ಮಿಡುತೆ).

ಮಿಡು miḍu. = ಮಿಡಿ, etc. — ಮಿಡು ಮಿಡನೆ ಮಿಡುಕು. = ಮಿಡ ಮಿಡನೆ-. (Bp. 26, 15; 40, 35; Rśv. 13, after 104). — ಮಿಡು ಮಿಡುಕು. = ಮಿಡು ಮಿಡನೆ-. (Č. Bp. 19, 32).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 1. = ಮಿಡುಗು. To grieve, etc. (ಆಬಲು Śm. 80; Bp. 24, 56; 26, 15; 40, 35; Rśv. 5, 41; 13, after 104; Tĕ.; T. ವಿಳಿ). See ಮಿಟ್ಟಿಜೆ-.

ಮಿಡುಕು miḍuku. 2. (= ಮಿಕ್ಕು 1). Grieving, lamenting, groaning (Tĕ. ಮಿಡುಕು, ಮಿಡುಳಿ).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 3. = ಮಿಡುಂಕು, (ಮಿಸುಕು 1, etc.). To recover consciousness, to become conscious, to grow animated or quickened, to become lively or vigorous, to be alive (ಜೀವನ್ಮ Śmd. Dh., o. r. ಮಿಡುಂಕು; ಅಸು Śm. 80; Čpr. 5, 115; J. 21, 40). **2,** to move (v. i., Čpr. 5, after 64; Bp. 47, 25. 58; 54, 81; Rśv. 1, 41; J. 22, 20; 25, 54; see Sp. s. ಬಿರಳುಚಾಳಿ). **3,** to urge on, to push (see ಕಡು-; M. ಮಿಡುಕ್ಕು, ಮುಡುಕ್ಕು, T. ಮುಡುಕ್ಕು, ವಿಡುಕ್ಕು, to animate; to urge on). **4,** to move (v. t., Rśv. 5, 89).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 4. Moving, setting in motion (Čpr. 5, 99); animation, life, liveliness, activity, sprightliness, vigor, strength, valor (ಪರಾಕ್ರಮ Bhn. 3, o. r. ಕಡುಪು; Bh. 3, 13, 20; Râm. 4, 3, 8; J. 2, 28; 4, 30; 17, 30; 25, 31; M. ಮಿಡುಕ್ಕು, T. ಮಿಡಲ್, ಮುಡುಕ್ಕು). — ಮಿಡುಕುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Activity, etc. to decrease (Śśv. 2, 79).

ಮಿಡುಗು miḍugu. = ಮಿಡುಕು 1. To be very much distressed, to grieve, to mourn (ಸಂಖಿನ್ನ Śmd. Dh., ದುಃಖದಿನ್ದಾದ ಚಿನ್ತೆ Cm.; M. ಮುಡುಗು).

ಮಿಡುಂಕು miḍuṅku. = ಮಿಡುಕು 3, q. v.

ಮಿಡುಚು miḍuču. = ಮಿಡಿಚೆ, etc. (Bp. 56, 24).

ಮಿಡ್ಡೆ miḍḍĕ. = ಮಡ್ಡಿ 1. — ಮಿಡ್ಡೆಕೂಡು. = ಮಡ್ಡಿಯನ್ನ. (My.).

ಮಿಣ miṇa. (ಮಿನು, ಮಿಱು, ಮಿಸು). Glittering; sparkling. (Tu. ಮೆಣ್; Mhr. ಮಿಣಮಿಣಣೇ, to burn dimly). — ಮಿಣಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To glitter (My.). — ಮಿಣ ಮಿಣಿ ಮಿಂಕು. To glitter (My.).

ಮಿಣಕು miṇaku. 1. = ಮಿಣುಕು 1, ಮಿನುಕು 1. To glitter (My.).

ಮಿಣಕು miṇaku. 2. ಮಿಣಕ್. = ಮಿಣ, ಮಿಣುಕು 2. (Tĕ. ಮಿಣುಕು, ಮಿನುಕು, ಮಿನ್ನು; M. ಮಿನುಕ್ಕು). — ಮಿಣಕುಹುಡಿ. = ಮಿಂಡುಹುಡಿ. (ಖಡ್ಯೋತ, ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ Si. 176). ಮಿಣಕುಹುಡಿ ತಿಣಕಿದರೆ ಜೀನು ಬಸ್ಟಿರ್ತೇ? (Prv.). — ಮಿಣಕ್ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To glitter (My.).

ಮಿಣಕೆ miṇakĕ. = ಮಿಣಿಕೆ, ಮಿನಿಕೆ, q. v. (My.).

ಮಿಣಿ miṇi. = ಮಿಳಿ. A rope made of twisted leather straps (ಚರ್ಮಪಾಶ Mr. 286; Si. 277; C.; M. ಮಡೆ, ಮಿಡೆ, ಮುಡೆ, to braid, twist; Tĕ. ಮೆಲಿ, a turn, twist; *cf.* ಮೆಡಪು). ತೊಗಲ ಮಣಿ (ನದ್ಧ್ರ, ವಧ್ರಿ, ವರತ್ರ, ತೊಗಲ ಹಗ್ಗ Si. 344). ಬಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಗೆಣೆಯು ಹಜಿಳುತೊಗಲಿನ ಮಿಣಿಯು (Dp. 54). See ಕಟ್ಟು-.

ಮಿಣಿಕೆ miṇikĕ. = ಮಿಣಕೆ, etc. (My.).

ಮಿಣುಕು miṇuku. 1. = ಮಿಣಕು 1. (My.; Tu. ಮೆಣುಕು).

ಮಿಣುಕು miṇuku. 2. = ಮಿಣಕು 2. (My.).

ಮಿಣ್ಟೆ miṇṭĕ. 1. = ಮಿಟ್ಟೆ 1. A kind of weapon (ತರ ಮುಣ್ಡಿ Mr. 296; Śśv. 3, 23; Râm. 3, 3, 18).

ಮಿಣ್ಟೆ miṇṭĕ. 2. = ಮಿಟ್ಟೆ 2, etc. A mass, a multitude (Rśv. 5, 80).

ಮಿಣ್ಣ miṇḍu1-a3. 1. A man who does not restrain the animal passion, a libertine, a paramour, a lover, a whoremaster (Čpr. 8, after 73; Bp. 11, 5. 6; 40, 13. 25. 56; 42, 13. 19. 29; Si. 193; G. 139; My.; Tĕ.). ಗಣ್ಣ ಬಯ್ದರೆ ಹುಚ್ಚು, ಮಿಣ್ಣ ಬಯ್ದರೆ ಮೆಚ್ಚು (Prv.). — ಮಿಣ್ಣಜಂಗಮ. A lascivious Jangama (Bp. 6, 33; 11, 2. 23. 43. 50). — ಮಿಣ್ಣಪ್ರಾಯ. The age in which animal passion is powerful, nubile age, etc. (Bp. 25, 9. 10). — ಮಿಣ್ಣಭಕ್ತ. A lascivious devotee (Bp. 11, 37). — ಮಿಣ್ಣವನ್ದಿ. -ಹನ್ದಿ. A lusty hog (Bh. 3, 13, 18). — ಮಿಣ್ಣ ಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 5). — ಮಿಣ್ಣಹರೆಯ. = ಮಿಣ್ಣಪ್ರಾಯ. (Bp. 9, 33; 27, 65).

ಮಿಣ್ಣ miṇḍu 2-a3. 2. A man of high position or character: a hero (Bh. 3, 18, 38). **2,** somebody (or something) that is above or beyond another's reach, beyond his faculties, or out of his power. ಕತ್ತ ಚಿತ್ರಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ (is an object that he never can draw well), ಹಣ ನೋಟಿಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ (is something he is likely to make mistakes about), ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಣ.—ಮೋಣೇ ಪಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ.—ಹೊಬೆ ಪಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಗರ ಮಿಣ್ಣ.—ತುರುಕಮಿಣ್ಣ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಎದುರು

ಹುಕ್ಕುಯೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಉಂಯಿ, ದಿಣ್ಣು, ಮಟಿ, ಮೋಟ ಮರ.

ಮಿಣ್ಡಗಾತಿ miṇḍa-gâti. An incontinent woman, an adulteress, a whore (My.).

ಮಿಣ್ಡಗಾವಿ miṇḍa-gâṃa. A paramour, an adulterer, a whoremaster (ಜಾರ, ಉಪಪತಿ Si. 193). ಉಣ್ಡವನಿಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಮಿಣ್ಡಗಾರಿನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಿಣ್ಡತನ miṇḍatana. Lasciviousness, whoredom (Bp. 40, 34).

ಮಿಣ್ಡಿ miṇḍi. A lusty female; a woman of nubile age (see ತುಱು-, ಸಱೆ-). ಮಿಣ್ಡಿಯಾ ಗಣ್ಡ ತಾ ಪಣ್ಡಿಂಗೆ ಹೋದರೇ (ಆದು ಯಾರೂ) ಹಿಣ್ಡಿಯ ಹೆಡಿಗೆಗೆ ಕೋಣನ ತಸ್ಟು, ಕಱುಗಣ್ಡು, ಹೊದವನ್ತೆ (ಆಗುತ್ತದೆ, Sp.). — ಮಿಣ್ಡಿವೆಣ್ಡಾತಿ. -ಪೆಣ್ಡತಿ. A lusty wife (Râghč. 17, 65).

ಮಿಣ್ಡು miṇḍu. 1. Animal passion, sensual longing, lustiness (J. 3, 8; 30, 5).

ಮಿಣ್ಡು miṇḍu. 2. (= ಮಾಣ್ಬು). The position of being raised (too much, as a lever). ಸನ್ನೆಗೋಲು ಮಿಣ್ಡಾಗಿದೆ (My.).

ಮಿಣ್ಣಿ miṇṇi. = ಮಿಳ್ಳಿ, etc. A small wooden or metal spoon; a small metal vessel in the form of a čambu, any small metal vessel used for drinking (My.). **2,** = ಮಿಣ್ಣು, *e. g.* ಮಿಣ್ಣಿಕಾಯಿ, ಮಿಣ್ಣಿಗಡಿಯಾರ (My.).

ಮಿಣ್ಣು miṇṇu. The state of being small, short, dwarfish. ಮಿಣ್ಣಾಗಿದ್ದ ವನ ಬಣ್ಣವೇ ಬೇಱೆ (Prv.).

ಮಿಣ್ಣೆ miṇṇĕ. = ಮಿಣಿ (Šs.).

ಮಿತ mita. 1. Measured, meted, measuring;—defined, limited;—moderate; regular; scanty, frugal; sparing; little, brief, concise;—examined, known. See Čh. v. 221. 224. ಮಿತವಾದು ಡಾಳುವದು, ಹಿತವಾದ್ದು ಫಲಿಸುವದು (Prv.).

ಮಿತ mita. 2. Tbh. of ಮೃತ (Šmd. 353).

ಮಿತಭಾಷಿ mita-bhâshi. Speaking little, seldom speaking; speaking in a deliberate manner. (My.).

ಮಿತಮ್ಪಚ mita-m-paċa. Cooking food by measure: a miser; *niggardly, stingy, avaricious.*

ಮಿತವಚನ mita-vaċana. = ಮಿತಭಾಷಿ. 2, N. (Rśv. 5, after 130).

ಮಿತಿ miti. Measuring; measure; weight; determinate amount; limit; moderation; accurate knowledge. ಮಿತಿ ಮಾಱುದರೂ ಗತಿ ಮಾಱಿ ಬೇಕು (Prv.). ಆ ವ್ಯಾಪಾರವು ಮಿತಿ ಮಾಱಿ ಬೆಳದಿರುತ್ತದೆ (B. 4, 28; see 4, 119). See ಪ್ರ-. 2, interest on money loans (Mhr.). — ಮಿತಿ ಮೀಱಿ. dupl. ಮಿತಿ ಮೀರಿರಿಯಲ್ಲದ ಮೋಹದ ಚಿನ್ತೆ (Dp. 36, 1).

ಮಿತಿಳೆ mitiḷĕ. Tbh. of ಮಿಥಿಲೆ (Šmd. 338).

ಮಿತ್ತಡಿ mittaḍi. N. See ನಾಟ್ಯನ-. — ಮಿತ್ತಡಿಯನ್ನಾರ್. N. (Bp. 17, 1).

ಮಿತ್ತು mittu. Tbh. of ಮೃತ್ಯು (Šmd. 351; Čpr. 5, 110; Bp. 40, 55; J. 14, 15).

ಮಿತ್ರ mitra. *A friend, an associate.* 2, *an ally.* 3, *the sun.* 4, N. of an âditya or form of the sun, commonly associated with Varuṇa. ಆಮರಮುನಿಗಳು (ವಿಷ್ಣುವಿನ) ಮಿತ್ರ ರಕ್ಕ (Mr. 19). Feminine ಮಿತ್ರಳು (My.; B. 5, 289). ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಮಱೆ ಮಾಡ ಬೇಡ, ತತ್ರುವಿಗೆ ಹೊಣೆಯಾಗ ಬೇಡ (Prv.).

ಮಿತ್ರಘ್ನ mitra-ghna. Friend-killing, treacherous. (My.).

ಮಿತ್ರಜ್ಞ mitra-jña. Mindful of a friend's benefits, thankful to him (My.).

ಮಿತ್ರಜ್ಞತೆ mitra-jñatĕ. Thankfulness for a friend's benefits (My.).

ಮಿತ್ರತ್ವ mitratva. Friendship; alliance; intimacy. (J. 19, 42; My.).

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹ mitra-drôha. Injury or betrayal of a friend, malice indulged against a friend. (My.).

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ mitra-drôhi. The betrayer of a friend, a false or treacherous friend. (My.). ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಯಾದವಗೆ ಕಾಣುವವರೆಲ್ಲ ಶತ್ರುಗಳೇ (Prv.).

ಮಿತ್ರಭೇದ mitra-bhêda. Separation of friends, breach of friendship. (My.). 2, N. of the first book of the paṅċa-tantra.

ಮಿತ್ರಲಾಭ mitra-lâbha. Acquisition of friends or of friendship, forming friendship. (My.). 2, N. of the first book of the hitôpadêśa.

ಮಿತ್ರವರ್ಗ mitra-varga. Friends looked upon as a class (My.).

ಮಿತ್ರೆ mitrĕ. A female friend (ಸಾರಜ್ಞೆ, ಸಖಿ, ಸಹಜೀವಕೆ, etc., ಕೆಳದಿ Mr. 305).

ಮಿಥಸ್ mithas. *Together, mutually, reciprocally.*

ಮಿಥಿಲಾಪುರ mithilâ-pura. = ಮಿಥಿಲೆ. (J. 19, 19).

ಮಿಥಿಲೆ mithilĕ. ಮಿಥಿಲಾ. = ಮಿತಿಳೆ, ಮಿಥುಲೆ. *N. of a city, the capital of Vidêha or Tirhut and residence of king Janaka.*

ಮಿಥಿಲೇನ್ದ್ರ mithilâ-indra. Janaka (J. 19, 36).

ಮಿಥಿಲೇನ್ದ್ರಸುತೆ mithilêndra-sutĕ. Sîtâ (J. 19 sum.).

ಮಿಥುನ mithuna. A pair (male and female, boy and girl, etc.; ದಮ್ಪತಿಗಳ್, ಸತಿಪತಿಗಳ್ Mr. 24); *a pair, a couple, a brace;* twins: the sign of the zodiac Gemini. 2, union, junction. 3, cohabitation, copulation. ಸತಿ ಪುರುಷರುಂ ಕೂಡಿ ನುಡಿವಲ್ಲಿ ಮಿಥುನಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 434).

ಮಿಥುನೀಕರಿಸು mithunî-karisu. To practise copulation (Abhâ. 2, 73).

ಮಿಥುಲೆ mithulĕ. = ಮಿಥಿಲೆ. (Grj. 2, 81).

ಮಿಥ್ಯ mithya. = ಮಿಥ್ಯೆ. ಇತ್ತ ವರ ಮಿಥ್ಯವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಮಿಥ್ಯತನ mithyatana. = ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ. See Sp. s. Tbh. ಮುತ್ತು.

ಮಿಥ್ಯಾ mithyâ. = ಮಿಥ್ಯೆ. *Falsely, wrongly, untruly, deceitfully;*—false, untrue, sham, unjust;—untruth (personified as the wife of adharma).

ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷೆ mithyâ-âkarshĕ. Vainly attracting (one's mind or attention to a person). ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷೆ ಕೇಳ್ವಲ್ಲಿ ಕಶ್ಚಿದ್ (Mr. 535).

ಮಿಥ್ಯಾಚರಣ mithyâ-âċaraṇa. = ಮಿಥ್ಯಾಚರ್ಯೆ. (Čpr. 10, 123).

ಮಿಥ್ಯಾಚರ್ಯೆ mithyâ-âċaryĕ. *False behaviour, hypocrisy.*

ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನತೆ mithyâ-jñânatĕ. False conception, misapprehension (Čpr. 10, 123).

ಮಿಥ್ಯಾತೃ mithyâtṛi. A liar (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ Nn. 58).

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ mithyâtva. Falsity, unreality, untruth. (Čpr. 7, 8).

ಮಿಥ್ಯಾದರ mithyâ-âdara. Hypocritical reverence, etc. See ಬೋಸರಿಸು.

ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ mithyâ-dṛishṭi. *False doctrine, heresy.*

ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದ mithyâ-apavâda. A false accusation (My.).

ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ mithyâ-abhiyôga. An unjust claim;—*a false accusation.*

ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ mithyâ-abhiśaṁsana. *A false accusation.*

ಮಿಥ್ಯಾಮತಿ mithyâ-mati. *False opinion, error, mistake.*

ಮಿಥ್ಯಾಲೋಚನೆ mithyâ-âlôčanĕ. A false thought (My.).

ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ mithyâ-vâdi. Speaking untruly; a liar (ಮಿಥ್ಯಾ ತೃ, ಕ್ವುಲ್ಲಕ Nn. 58; My.). 2, a follower of Śaṅkarâčârya (My.).

ಮಿಥ್ಯಾವಿನಯ mithyâ-vinaya. Hypocritical reverence, etc. (ಬೋಸರ Čt. I, 41).

ಮಿಥ್ಯೆ mithyĕ. = ಮಿಥ್ಯ, ಮಿಥ್ಯಾ. Untruth, falsehood, fraud, hypocrisy (ಕುಕ್ಕುಟಿ, ಶಾಮ್ಬರಿ, ಮಾಯೆ, etc. Mr. 450; My.).

ಮಿದಿ midi. To pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; ಮುಸಲ ಘಾತ Śm. 98; V. 30, after 35; My.; Tĕ. ಮಿದುಗು, to be pounded or triturated; T. ಮಿದಿ, ಮಿರಿ, M. ಮಿದಿ, to tread on, to trample, to tread, as loam; to thrash);—to beat (Grj. 2, after 106), to kill, to destroy (ಘಾತ Śmd. Dh.; ಸಂಹಾರ Śm. 98);—to rub, to grind, to triturate (ಮರ್ದನ Śmd. Dh.). ಮಿದಿವುದು (ಸಮ್ಮರ್ದ, ಪರಿಮಲ Hlâ.). ಧಾನ್ಯಾದಿಪಿಷ್ಟಮಂ ಮಿದಿದು ಪುರಿಯಲ್ಕೆ ಸತ್ತುಗಂ (Mr. 219).

ಮಿದಿಸು midisu. = ಮಿದ್ದಿಸು. To cause to pound, to have pounded, etc. (Bp. 27, 49).

ಮಿದು midu. Tbh. of ಮೃದು. (My.; B. 1, 15).

ಮಿದುಡು miduḍu. = ಮಿದುಳು, q. v. (Tĕ.; ಗೋದ Gr.; B. 4, 24).

ಮಿದುವು miduvu. = ಮಿದು. (My.; B. 3, 30).

ಮಿದುಳು miduḷu. ಮಿದುಳ್. (Śmd. 59). Tbh. of ಮೇದಸ್ (*cf.* ಮೀದುರ). Marrow; the brain (Abh. P. 13, 63; Rśv. 5, after 120; Râm. 6, 30, 15; J. 21, 48; 22, 23. 26; B. 4, 82; see ಬಿಡುಮಿದುಳ್). ತಲೆಯ ಮಿದುಳು (ಮಸ್ತಿಷ್ಕ, ಗೋರ್ಧ್ಮ Hlâ., Nr., Mr. 397).

ಮಿದ್ದಿಸು middisu. = ಮಿದಿಸು. (My.).

ಮಿನಹು minahu. Of or in the afore-said month (Mhr., H.). 2, till, until (My.).

ಮಿನಾಹಿ minâhi. Deduction, subtraction (H. ಮಿನ್ಹಾಯಿ). 2, discharging, dismissing, putting out of office (My.).

ಮಿನಿ mini. = ಮಿನು.—ಮಿನಿ ಮಿನಿಸು. = ಮಿನು ಮಿನಿಸು. (Grj. 4, 79).

ಮಿನಿಕೆ minikĕ. = ಮೀಣಕೆ, ಮೀಣಿಕೆ. A climbing herb, the melon vine, Cucumis melo Lin. (St. & Pl.; ಕರ್ಣಟಿಕೆ Mr. 135; *cf.* ಮೆಕ್ಕೆ).

ಮಿನು minu. (= ಮಿಣ್), ಮಿನಿ. Sparkling, shining, etc. (T. ಮಿನ್). — ಮಿನು ಮಿನಸೆ. rep. Very glitteringly, brightly or brilliantly (Abh. P. 7, 7). — ಮಿನು ಮಿನಿಸು. To shine brightly (Grj. 4, 80). — ಮಿನು ಮಿನುಪು. Great sparkling, etc. ಮಿನು ಮಿನುಪ ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ (Kk. 33).

ಮಿನುಕು minuku. 1. = (ಮಿಂಚು 2), ಮಿಣಕು 1, etc., ಮಿನುಗು 1, (ಮಿಜುಗು 1, ಮಿನುಗು 1). To shine, to glitter (ಕಾಸ್ತಿ Śmd. Dh.).

ಮಿನುಕು minuku. 2. = ಮಿನುಗು 2. Lustre, etc. (B. 4, 126. 158; Tĕ.).

ಮಿನುಕು minuku. 3. To speak in an indistinct, faint or low tone; to murmur (ಅನ್ತರ್ಗತಸ್ವನ Śmd. Dh.; Mhr. ಮಿಣಮಿಣಣೇಂ; Sk. ಮಿಣ್ಮಿಣ, speaking indistinctly through the nose; T. ಮಿಣ್ಮಿನ್ನು, an internal sound).

ಮಿನುಗು minugu. 1. = ಮಿನುಕು 1. To shine, to be bright, to sparkle, to glitter; to be beautiful (J. 4, 1). ಮಿನುಗುವ ಆದಿರ್ಮುತ್ತೆ (Śm. 21). ಮಿನುಗುವಾಯುಧಂ (Č. Bp. 42, 14). ಮಿನುಗಲ್ (47, 16). ಮಿನುಗುವ ವಸನ್ತ ದೂತಿಕೆ (Kk. 18). ಮಿನುಗುವ ಹಾಲುಗುಪ್ಪೆ (71). ಮಿನುಗುವ ಅನ್ನಂ (*i. e.* ಅನ್ತಹಂ, 61).

ಮಿನುಗು minugu. 2. = ಮಿನುಕು 2. Shine, lustre, glitter, sparkling (ಕಾಸ್ತಿ Kk. 25; Śm. 15; Bh. 7, 6, 59). — ಮಿನುಗುವಡೆ. -ವಡೆ. To obtain lustre, etc. (Śśv. 3, after 35).

ಮಿನ್ದು mindu. P. p. of ಮಿಾ 1, ಮಿಾಯು.

ಮಿರಾಸಿ mirâsi. A hereditary entitlement to yearly, monthly or daily gifts of corn, money, etc. (My., also as ಮಿರಾಸು; Mhr., H. ಮಿರಾಸ, a hereditary office in a village; land-tax).

ಮಿರಾಸಿದಾರ mirâsi-dâra. A man who possesses or enjoys a mirâsi (My.).

ಮಿಱಿ miṟu. (= ಮಿಣ್, etc.). Shining, sparkling (*cf.* ಮೆಱಿ 1 & 2). — ಮಿಱು ಮಿಱನೆ ಮಿಂಚು. To shine brilliantly (My.).

ಮಿಱಿಗು miṟugu. 1. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). To glitter, to flash, to sparkle, to shine (ಚಕಚಕಾಯಮಾನ Śmd. Dh.; My.). ಮಿಱುಗುತ್ತಿರ್ಪ ತ್ರಿಶೂಲದಿಂ (Śmd. 72). ಮಿಱುಗುತೆ ಪೋದಂ (280). ಮಿಱುಗುವ (J. 8, 3; 11, 8; 33, 19; Śśv. 3, 27). ಮಿಱುಪ (Čpr. 4, 82; J. 25, 5). ಮಿಱುಪಂ (Śmd. 275). ಲಲಾಟದೊಳ್ ಮಿಱುಪ ಕಣ್ಣುರಿಯನ್ತೆ (275). See Čpr. 6, 16; 8, 58; Bp. 13, 17; 27, 77; 28, 26; 42, 24; 44, 1; 56, 29; J. 15, 5).

ಮಿಱಿಗು miṟugu. 2. Glitter, shine, lustre, polish, etc. (ಮಿಂಚು, ಮಿನುಗು, etc., ಕಾಸ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25; Bp. 40, 4; My.; *cf.* ಮೆರುಗು). ಮಿಱುಗು ಮಾಡು, ಮಿಱುಗು ಹಾಕು (My.).

ಮಿಱಿಪು miṟupu. = ಮಿಱುಗು 2. (Čpr. 4, 62; 7, 110; Râm. 1, 5, 30; Tĕ. ಮೆರುಪು, ಮೆಱುಪು).

ಮಿರ್ಲೆ mirlĕ. A kind of aquatic bird (My.).

ಮಿಲತ್ milat. ಮಿಳತ್. (Śmd. 100). Joining, uniting with; meeting; mixing; assembling.

ಮಿಲಿಷ್ವಿಶ್ಕಿರ milat-vishkira. (Śmd. 100, o. r. ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಟರ).

ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಟರ milat-vishṭara. (Śmd. 100, o. r. ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಕಿರ).

ಮಿಲನ milana. Mixing with, coming in contact with, associating with; coming together, meeting, assembling, union (ಕಟಾಹ, ಕೂಟ Nn. 107; ಕಾಣ್ಣ, ಕೂಟ 116; ಪ್ರಮಾಣ, ಕೂಟ 139); contact.

ಮಿಲಾಕತ್ತು milâkattu. Mingling, mixing; a meeting, an interview (My.; Mhr. ಮಿಳಕತ, mingling or mixing with; earnings, gains).

ಮಿಲಾಯಿಸು milâyisu. To mix (v. t.), to mingle; to join; to bring together, to cause to meet, to introduce (My.; Tĕ. ಮಿಳಾಯಿಂಚು);—to be mixed, united, joined, etc. (My.).

ಮಿಲಾವಣಿ milâvaṇĕ. Mingling with, mixing; coming together, meeting, assembling (My.).

ಮಿಲಿತ milita. ಮಿಳಿತ. United, mixed, combined; connected; found, met, encountered. See Čpr. 2, after 91; 10, after 91; Bp. 38, 14; 39, 50; ಪ್ರ-.

ಮಿಲ್ಟೇರಿ milṭêri. Military (Si. 278).

ಮಿಶನರಿ mišanari. = ಮಿಷನೇರಿ. (B. 5, 303).

ಮಿಶ್ರ miśra. Mixed, mingled, blended, joined; combined (My.); associated, conncected;—manifold, diverse;—mixing, mixture. 2, a species of root or radish.—See Śmd. 361. 362; ಸಮ್-, ಸಾಲಾ-.

ಮಿಶ್ರಣ miśraṇa. Mixing, uniting, mingling;—union, combination (B. 4, 88; My.);—addition.

ಮಿಶ್ರಬನ್ಧನ miśra-bandhana. Binding or joining diverse things, or joining things so that they be blended. See ಪೆಣೆ.

ಮಿಶ್ರವರ್ಣ miśra-varṇa. Being of a mixed colour; a mixed colour (Kâvy. V, 935 seq.).

ಮಿಶ್ರಿ miśri. = ಮಿತ್ರ No. 2, ಮಿಸಿರಿ. See ಸಾಲಾ-. 2, sugarcandy (My.; Mhr., H. ಮಿತ್ರೆ).

ಮಿಶ್ರಿತ miśrita. Mixed, mingled, blended, united, joined (Bp. 36, 54; My.); added; respected, respectable.

ಮಿಶ್ರೇಯ miśrêye. *The herb Anethum panmori* Roxb., *or a species of anise.*

ಮಿಷ misha. Opening the eyes; winking. 2, rivalry, emulation, envy. 3, *deceit, fraud, trick, pretence, pretext, false appearance.* See ಅನು-, ನಿ-.

ಮಿಷನೇರಿ mishanêri. = ಮಿಶನರಿ. A missionary (My.).

ಮಿಷಿತ mishita. Opened eyes, opened. See ಉನ್-.

ಮಿಷ್ಟ mishṭa. Sprinkled, moistened. 2, nice, savoury; sweet, sugary.

ಮಿಷ್ಟಾನ್ನ mishṭa-anna. *Sweet or savoury food, sweetmeats,* etc. (ರಸಾಯನ G.).

ಮಿಸಕು misaku. = ಮಿಸುಕು 1, etc. — ಮಿಸಕಾಡು. -ಆಡು. = ಮಿಸುಕಾಡು. (My.). — ಮಿಸಕ್ಕಾಡು. = ಮಿಸಕಾಡು. (ಮಿಡುಕು Čb.).

ಮಿಸಲು misalu. One's proper place (in an assembly, Mhr.);—official view or examination, inspection (of troops, peons, horses, etc., My.).

ಮಿಸಿ misi. *A sort of fennel, Anethum sowa;—Anethum panmori* Roxb. 2, *spikenard, Nardostachys jatamansi* Dec.

ಮಿಸಿಕು misiku. = ಮಿಸುಕು 1, etc. (B. 4, 185; My.).

ಮಿಸಿರಿ misiri. = ಮಿಶ್ರಿ. See ಸಾಲಾ-.

ಮಿಸಿಸು misisu. To cause to shine or become full of lustre (Čpr. 3, 71; 3, after 102; 7, 145).

ಮಿಸು misu. (= ಮಿಣಿ, etc.). Shining, etc. — ಮಿಸು ಪಂಜೆ. Beautiful cloth (ಅಜುವೆ Kk. 54, o. r. ಮಿನೆ-).

ಮಿಸುಕು misuku. 1. = (ಮಿಡುಕು 3), ಮಿಸಕು, ಮಿಸಿಕು. To move, to stir; to quiver, to throb, to swing, etc. (ಸ್ಪನ್ದನ Śmd. Dh.; Čpr. 5, 19; Grj. 4, 67; Bp. 14, 2; 21, 18; 26, 35; 34, 5; 50, 59; Śśv. 3, 53; Râm. 6, 10, 8; My.; Tĕ. ಮಿಸುಗು). — ಮಿಸುಕಾಡು. -ಆಡು. To move, to stir (My.). ಮಿಸುಕಾದನೆ ಇರುವನ್ಥಾದು (ನಸ್ಪಜೀಸ್ಪತೆ G.).

ಮಿಸುಕು misuku. 2. Moving, shaking, swinging. ಮಿಸುಕಿನೊಳ್ ಒಲೆ (Śm. 108).

ಮಿಸುಗು misugu. 1. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). To shine, to glitter, to sparkle, etc. (ಕಾನ್ತಿ Śmd. Dh.). ಮಿಸುಗುವ (Čpr. 8, 52). ಮಿಸುಗುವ ಆಡು (Śmd. 75). ಮಿಸುಪ (Čpr. 1, after 101; 5, 40; 6, 58; Śm. 9. 68. 72; Bp. 8, 18; 23, 39; 29, 18; 31, 12; 38, 36; 42, 23; Č. Bp. 5, 49; J. 6, 44; Kk. 3; see Śmd. 289). ಆತೋಕೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರ್ (Čpr. 7, after 92). See Prll. 3, 25; Rêv. 1, after 135; 6, after 11; 13, 62. 63. 70. 83; J. 6, 44; 11, 10; 28, 18.

ಮಿಸುಗು misugu. 2. Shine, lustre (v. 5, 69).

ಮಿಸುನಿ misuni. The glittering metal: gold (ಕನಪರ, ಸೊನ್ನೆ, ಚಿಮ್ಮೊನ್ನು ಕೆಸ.; ಕನಪರ, ಸೊನ್ನೆ, ಚಿವ್ವೆನ್ನು, ಕಡ ವರ Śm. 68; Bp. 23, 35; Râm. 1, 13, 8; Bh. 1, 15, 8; 2, 13, 44; Rêv. 6, after 11; 13, 62. 63; J. 5, 7). See ನಲ್-. — ಮಿಸುನಿಮೊಗ. Fire (ಅಗ್ನಿ ಕೆಸ.). — ಮಿಸುನಿಯಡ್ಡಣಿಗೆ. -ಅಡ್ಡಣಿಗೆ. A golden stand (V. 14, after 28). — ಮಿಸುನಿಕಿವಕೆ. A bodice interwoven with gold-thread (V. 5, after 14). — ಮಿಸುನಿನಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. A gold cup (J. 6, 44). — ಮಿಸುನಿವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A garment interwoven with gold-thread (Rêv. 5, after 19). — ಮಿಸುನಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Gold-colour (J. 16, 3). — ಮಿಸುನಿವೆಟ್ಟ. -ಬೆಟ್ಟ. Mêru (R.).

ಮಿಹಿಕೆ mihikĕ. = ಮಹಿಕೆ. *Mist, fog; frost, snow.*

ಮಿಹಿರ mihira. *The sun.*

ಮಿಹಿರಾಧ್ವ mihira-adhva. The sky (Abh. P. 11, 145).

ಮಿಳ್ mil. (= ಮಿಟೆ). — ಮಿಳ್ಮಿಳನೆ. rep. In a staring manner (V. 35, after 55; see T., M. s. ಮಿಕ).

ಮಿಳಿ mili. = ಮಿಣಿ. A leather rope; a rope; a strap (ಆಣ್ಮ, ಯೋತ್ರ, ಯೋಕ್ತ್ರ Nr.; Č. Bp. 47, 44; My.). ಆನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿವ ಮಿಳಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ); ಬಾರ ಮಿಳಿ (ನದ್ಧಿ, ವದ್ಧಿ, ವರತ್ರೆ Nr.). ಉರಮಿಳಿ (ಹೂಪೆ, ಕಕ್ಷ್ಯೆ; ವರತ್ರೆ Hlâ.). ಬಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು (ಚರ್ಮಕ್ಕತ್ Nn. 152). See ಪೆರ್ಮಳಿ.

ಮಿಳಿರ್ milir. 1. To move to and fro, to move about, to swing, to wave, to jump or fly about, to roll, etc. (ಲುಠನ Śmd. Dh.; ನೆಗೆ Čt. I, 36). ಮಿಳಿರ್ದು (Śmd. 28). ಮಿಳಿರ್ವ ಎಳವಳ್ಳಿ (Śmd. 81). ಮಿಳಿರ್ವ ಪತಾಕೆಗಳ್ (Râm. 1, 13, 4). ಸಿಸ್ಮುರಂಗಳ... ಮಿಳಿರ್ವ ಕೊರಲ ಮಿಸುನಿಯ ತೊಂಗಲ್ಪರಜ (Rêv. 6, after 11). ಮಿಳಿರ್ದೆತ್ತಂ ತೋಱೆ ಪೊಮ್ಮಟ್ಟಿಯ ಪಟಯಿಗೆಗಳ್ (13, 69). ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಂ ಪಯೋಧರಮಂ ಮುಸುಂಕಿದ ಚೀನಾಮ್ಬರದ ನೆರಿಗಿನನ್ತೆ ತೊಳ ತೊಳಪ ಪಟಯಿಗೆಯ ಪಟಂಗಳ್ ಮಿಳಿರುತ್ತಿರೆ (13, after 71). ಮಿಳಿರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ವಾನರಕೇತನಂ (Abh. P. 13, 119). See Čpr. 1, 106; 4, 42. 82; 5, 69. 131; 6, 64; 7, 52; Abh. P. 14, 192. — ಮಿಳಿರ್ದಾಡು. -ಆಡು. To wave, to float, etc. ರಥದ... ತುದಿಯೊಳ್ ಮಿಳಿರ್ದಾಡೆ ಕೇತನಂ (Rêv. 13, 87).

ಮಿಳಿರ್ milir. 2. Moving to and fro, etc. (ಸಂಚಲತ Čt. II, 84).

ಮಿಳಿರ್ milir. 3. To prosper, to flourish, to increase or grow greatly, to become powerful (ಸಮೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ಸ್ಫೃದ್ಧಿಯಾಗು Śm. 23; T.; T. ಮಿಳಿರ್, ಎಳಿರ್, greatness, fertility, plenty). ಮಿಳಿರ್ದು (Śm. 23).

ಮಿಳಿರ್ಚು milirĕu. To move about (v. t., J. 15, 8).

ಮಿಳ್ಳಿ milli. = ಮಿಣ್ಣಿ No. 1, q. v., ಮಿಳ್ಳೆ. (My.; Si. 241; Tĕ. ಮಿಲ್ಲಿ, ಮಿಳ್ಳಿ).

ಮಿಳ್ಳಿಬಿ milliri. To move to and fro, to move

about (v. i., Kšv. 3, 62). — ಮಿಳ್ಳಿಬಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಮಿಳಿಬಿ. (Rśv. 6, 70; V. 31, 7; Kšv. 4, 9).

ಮಿಳ್ಳಿಸು mil̤l̤isu. (= ಪೆಳ್ಳಿಸು). To move about, to fly, to float, to wave. ಜಯಕೇತು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ (Abh. P. 3, 51). ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ಗುಡಿಗಳ್ (3, 134). ಮಳರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸುವ ಪೆಸರ ಕುದುಪಿನ ಪದಿಯಿಗೆಗಳುಂ ನಸ್ದಣಿಸಿ (13, after 34). ಎರುತ್ತಥ ದೊಳ್ ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ಪದಿಯಿಗೆ (13, 68). ಮಿಳಿರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ವಾನಕಕೇ ತನಂ (13, 119). **2,** to jump, to frisk (ನೆಗೆ Kk. 54; ಪಿಂಕಿಡು, ಡಾಣ್ಬು, ಸರಳಿಸು, ಕೊಣಕಿಡು Kšm. 31).

ಮಿಳ್ಳೆ mil̤l̤e. = ಮಿಳ್ಳಿ, etc. (My.; Si. 310).

ಮಿಟ್ಟು miṭṭu. Tbh. of ಮೃತ್ಯು (Šmd. 351; ಬೋಧಿ Šmd. I; Čpr. 8, after 44; Šśv. 2, 67; 4, after 19). ಮಿಟ್ಟಿಗೆ ವಾರಿಗೆ ಪಚ್ಚರ್ (Šmd. 287 Mḍb.).

ಮಿಾ mi. **1.** = ಮಿಾಯು. To cause to bathe, to wash, to bathe (ಸ್ನಪನ Šmd. Dh.). **2,** to bathe (v. i.). **3,** to pour over (the body, J. 11, 41). P. p. ಮಿನ್ದು (Šmd. 48. 281). ಮಿನ್ದುಣ್ದಂ (280). ಅಲರ ಮಡಿಯೊಳ್ ಮಿನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮನ್ಯಥನ್ ಅಜಯೊಳ್ (281). ಮಿಾವುದು (ಅಪ್ಪನ, ಸ್ನಾನ, ಸವನ Hlā.). ಮಿಾವುದು ಗೃಹ (ಉದ್ವರ್ತನಾಲಯ Mr. 196). ಮಾಡುತಂ ಕಡುಪಾಪಂಗಳ, ಮಿಾಯಲ್ ಆತ ಶುಚಿಯೇ? (Śś. 64). ಮಿಾಪರೇ (ಎಾವುದಕ್ಕೆಯೆ) ಪೋಪರೇ? ಪಾಪಮೇನ್? ಅದು ಕೆಸಱೆ? ಮಿಾಪರೆ ಮೆಯ್ಯ ಮಲ ಪೋಪುದೇ; ಪಾಪ ಲೇಪಿಸಲ ಕ್ಕುಂ? (Sp.). See J. 3, 24; 9, 26; 19, 7; 29, 48.

ಮಿಾ mi. **2.** **ಮಿಾಯು.** A bath. See Sp. s. ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ.

ಮಿಾಂ miṅ. **ಮಿಾಙ್.** = ಮಿನ್ 1, etc. A fish. ಮಿಾಂಗ ್ ಪೋಪರ್ 5, 40; 6, 78; 8, 97). — ಮಿಾಂಗುಡಿ. A banner the ensign of which is a fish (Čpr. 6, 64). — ಮಿಾಂಗುಲಿ. -ಕುಲಿ. (Šmd. 221). A fish-killer; a crane or king-fisher (Šśv. 3, 33).

ಮಿಾಟು miṭu. **1.** Jumping, flying (*cf.* ಮಿಾಣ್ಬು 1). — ಮಿಾಟುಮಿನು. A flying-fish (ಪ್ಲೈಷ್ಕಿ, ತಪರಿ, ಹಾಱೆ ಬೀದುವ ಮಿನು, ಹಾರುಮಿನು Si. 87).

ಮಿಾಟು miṭu. **2.** (= ಮಿಡಿ 3, q. v.). To strike the wires of a lute or guitar with the index-finger, to touch the lute or guitar (My.; Tč., T., M.).

ಮಿಾಟು miṭu. **3.** = ಮಿಾಣ್ಬು 2. To raise with any lever (My.; M. ಮಿಡಸ್ಸು); to raise (Bh. 1, 8, 27). — ಮಿಾಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To raise and shake (J. 13, 43).

ಮಿಾಟು miṭu. **4.** = (ಮಿಣ್ಬು 2), ಮಿಾಣ್ಬು 5. Eminence, greatness, superiority, excellency, excess, etc.; beauty, niceness (ಅಗ್ಗಳ, ನೆಜೆ, ನೂಳಲು, ಒಟ್ಟಜೆ, ಪೆಱ್ಚುಗೆ, etc., ಆತಿಶಯ Ks.; ಉತ್ತಮ Bhn. 41; My.; Bh. 3, 18, 38; 3, 19, 50; 7, 14, 30; J. 17, 9; 34, 10. 30; Tč.; T. ಮಿಾಳ್; *cf.* ಮಿಟ್ಟು, ಮಿಾಱು, ಮೇಡು). ಈಡಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮಿಾಟಾದ ಹೆಂಗಸು (Prv.).

ಮಿಾಟು miṭu. Salt (Mhr. ಮಿಾಠ). — ಮಿಾಟುಮೋಳೆ. A place where salt is manufactured (My.; Mhr.).

ಮಿಾಟೆ miṭe. = ಮಿಸ್ಟೆ. (Ks.).

ಮಿಾಢ miḍha. *Passed as urine, urined, watered.* 2, a battle, a combat. See ಆಜ-.

ಮಿಾಣ miṇa. = ಮಿಾಹ. Bathing, bath (My.). See Prv. s. ಮುಂಜು 1.

ಮಿಾಣ್ಬು miṇbu. **1.** (= ಮಿಡಿ 5). To jump, to bounce (Rśv. 13, 91; *cf.* ಮಿಾಟು 1).

ಮಿಾಣ್ಬು miṇbu. **2.** = ಮಿಾಟು 3. To pull up by the roots, to tear out, to tear up, to pull out (ಉತ್ಪಾಟನ Šmd. Dh.; ಕೀಟ್ Kšm. 90; Grj. 10, 74; Rām. 3, 6, 43; Rśv. 5, 89; M. ಮಿಾಣ್ಣು); to raise with a lever. ಮಿಾಣ್ಬಿದಂ (Šmd. 48).

ಮಿಾಣ್ಬು miṇbu. **3.** (Šmd. 48). An instrument for pulling up or raising, a lever (ಉತ್ಕರ್ಷದ್ರವ್ಯ Šmd. Dh.; Kšm. 90; Tč. ಮಿಾಟೆ).

ಮಿಾಣ್ಬು miṇbu. **4.** (= ಮಿಾಟು 2). To strike, to thrill, to cause a tingling sensation or sharp pain (?). ಮಿಾಣ್ಬುವ ಅಗ್ಗದ ಶೋಕದಿಂದಿರದೆ ಪೊಱಮಟ್ಟು (J. 31, 54).

ಮಿಾಣ್ಬು miṇbu. **5.** = ಮಿಾಟು 4. (ಅಧಿಕತೆ Čt. I, 7).

ಮಿಾತ mita. Hurt, injured, killed. See ಪ್ರ-.

ಮಿಾದು midu. P. p. of ಮಿಾಯು. (My.).

ಮಿನ್ min. **1.** (*Supposed* to be Tbh. of ಮಿನ Šmd. 365). **ಮಿನು.** = ಮಿಾಂ (ಮಿಾಙ್), ಮಿಾಮ್ 1. A fish (ಮತ್ಸ್ಯ Kšm. 99; ವೈಸಾರಿಣ, ಜಲಚರ, ಮಿನ, etc. Hlā.; ಮಿನ, etc. Mr. 409; ಜಲಚರ, ಸಾರ Nn. 80; ಪೃಥುರೋಮಿ, ರುಚ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಮಿನ Si. 87; ಅನಿಮಿಷ 461; C.; Tč., T., M.). ಮಿನಾಗಿಯುಮ್ ಎನಡಿಯಾಗಿಯುಮ್ ಏನಾಗಿಯುಂ ತಾನೆಲ್ಲಂ (Šmd. 84). ತೊಡರೆ ಮಿನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಥನಿವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ದಡಸಿ ಬಾನ್ದೊಜೆಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೊನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಣದಿರೋಳಿಗಳ್ (Lflv. 3, 2). ಹೆಣ್ಣು ಮಿನು (ಪ್ಲೈಷ್ಕಿ, ತಪರಿ); ಕಬಿಯ ಮಿನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ, ಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, etc.); ಚೀರಿಲ್ಲಿ ತಿಮಿ ತಿಮಿಂಗಿಲ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲ ಇವು ಒನ್ದೊನ್ದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯವಪ್ಪ ಮಿನು; ಮಿನ ಗಾಳ (ವಡಿಶ Hlā.). ನೂಱು ಯೋಜನವನುಳ್ಳ ಮಿನು ತಿಮಿ, ಆ ಮಿನನುಂಗುವ ಮಿನು ತಿಮಿಂಗಿಲಂ (Nr.). ಮಿನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಬೆಸ್ತರನು (ಕೈವರ್ತ, etc. Si. 86); ಮಿನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಬುಟ್ಟಿ (ಮತ್ಸ್ಯಧಾನಿ, etc. 86). ಕಪ್ಪೆಗಳು ಮಿನುಗಳು ಇಪ್ಪುದದು ತೀರ್ಥವೇ? (Sp.). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮಿನ ಕಣ್ಣಂಜುವಪೆ? (Sp.). ಮಿನು ಬಲ್ಲುದೆ ನೀರು ಜವುಳು ಸೋದೆ ಎಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಪರಿಕ್ಷೆಗೆನ್ದು, ಮಿನನು ತಿನ್ದರೂ ಬಾಯಿ ನಾಱದೆ ಇದ್ದುತೇ?— ಮಿನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದೀತೇ?— ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣ ಸ್ನೇಹವಾದರೂ ಮಿನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ! ಎವ್ವನ್ತೆ (Prvs.). See Rśv. 5, 115; 13, 78; J. 6, 6. 8; 9, 24; Si. 87. 88. 90; ಉಣಿಮಿನು, ಅಡು ಡಾಡೆಯ-, ಕರಿಯ-, ಕಬು-, ಕೆಮ್ಪು-, ಕೇರೆ-, ಕೆಱ್ಪೆನೆಯ-, ಚಿಳಿಯ-, ಜೊಡಿ-, ಬಟ್ಟ-, ಬಳ್ಳ-, ಬಾಳು-, ಬಾಳೆ-, ಮುಱಿ-, ಮಿಟು-, ಸಾವಿರದಾಡೆಯ-, ಹಾಲು-, ಹಾವು-, ಹುಲ್ಲು-, ಹೆಮ್-, etc. — ಮಿನ ಕಣ್ಣ. = ಮಿನಗಣ್ಣ. The calf of the leg (My.). — ಮಿನನ್ಬುಯಿ. -ಅಂಪುಯಿ. (Šmd. 205). A worm for catching fishes; (a fire-fly = ಮಿಾಮ್ಬುಯಿ). — ಮಿನು ಬಲೆ. A fishing-net (My.). — ಮಿನುಬೇಟೆ. Fishing (My.). — ಮಿನ್ಬಣ್ಣ. Fish-colour (ಪಚ್ಚೆ ತೀವರ್ದ ಬಣ್ಣ Kk. 25).

ಮಿನ್ min. **2.** (= ಮಿನ್ 1, a fish of the sky-ocean?). = ಮಿಾಮ್ 2. A star (ನಕ್ಷತ್ರ Šmd. II; ತಾರಗೆ Čt. I, 46; ಅಱಲ್, ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10 *b*; ಅಱಲ್, ನಕ್ಷತ್ರ 80; ಅಱಲ್, ತಾರಗೆ, ತಾರೆ Kšm. 16; ಭಗಣ 99; Grj. 4, 66; T., M.; T. also: glittering; *cf.* ಮಿನು, etc.). **2,** glittering (see ಮಿನ್ಬುದು). — ಮಿನ್ಗಳೆಕಿಯ. -ಎಱಿಯ. The moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶತಿ Kk. 44). — ಮಿನ್ಪಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಆಕಾಶ Kk. 12).

ಮಿನ mina. = ಮಿನ್ 1. *A fish.* 2, the Pisces of the zodiac.

ಮಾನಕೇತನ mâna-kêtana. *Kâma.*

ಮಾನಕೇತು mâna-kêtu. = ಮಾನಕೇತನ. (Čpr. 6, 67).

ಮಾನಗಣ್ಡ mâna-kaṇḍa. The calf of the leg (ಜಂಘೆ G.).

ಮಾನಗಾಜಿ mâna-gâḍa. = ಮಾನುಗಾಜಿ. (ಬೆನ್ನ Čb.).

ಮಾನಧ್ವಜ mâna-dhvaja. Kâma (My.).

ಮಾನಲಾಂಛನ mâna-lâñchana. Kâma (My.).

ಮಾನಾಕ್ಷಿ mâna-akshi. A fish-eyed woman (Čh. v. 126); N.; a form of Durgâ at Madhurĕ (My.).

ಮಾನಾಂಕ mâna-aṅka. Kâma (J. 6, 20).

ಮಾನುಗಾಜಿ mânu-gâḍa. A fisherman (My.).

ಮಾಮ್ mâm. 1. = ಮಾನ್ 1, etc. A fish. — ಮಾಮ್ಬುಯಿ ಯಿಗೆಯ. -ಪಟಿಯಿಗೆಯ. Kâma (ಮನ್ಮಥ Śm. 7). — ಮಾಮ್ಬುಯಿ ಏಗೆಯ. -ಪಟಿಏಗೆಯ. Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8). — ಮಾಮ್ಬುಲಿಗ. (-ಬ್ಗ-ಉಲಿಗ). An osprey (ಉತ್ಕ್ರೋಶ, ಕುರರ Nr.; Bh. 1, 20, 53; Râm. 3, 3, 18). — ಮಾಮ್ಬುಳಿಗ. (-ಬ್-ಉಳಿಗ). Any aquatic bird, as crane, gull, etc., feeding on fish. ಮಾಮ್ಬುಳಿಗನ ಹಕ್ಕ (ಧ್ವಾಂಕ್ಷ Nr.).

ಮಾಮ್ mim. 2. = ಮಾನ್ 2. A star; glittering. — ಮಾಮ್ಬುಟ್ಟೆ. The sky (ಗಾಳಿವಟ್ಟೆ Kk. 10*b*). — ಮಾಮ್ಬುಯಿ. -ಪುಯಿ. A fire-fly, a fire-worm (V. 29, 45; Śśv. 1, 71).

ಮಾಮಾಂಸ mîmâṁsa. Tbh. of ಮಾಮಾಂಸೆ. (My.). ಮಾಮಾಂಸ ಶಾಸ್ತ್ರ (G. 415). ಮಾಮಾಂಸಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವ (ಜೈಮಿನೀಯ G.).

ಮಾಮಾಂಸಕ mîmâṁsaka. A follower of the mîmâṁsâ system. (My.; ಮಾಮಾಂಸಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವ G.).

ಮಾಮಾಂಸೆ mîmâṁsĕ. *Reflection, investigation, examination, discussion.* 2, a philosophical system: the uttara mîmâṁsâ, but especially the pûrva mîmâṁsâ. (My.).

ಮಾಯ್ miy. (Śmd. 58, o. r. in Mdb. ಏಯಿಯ್). = ಮಾ 2 (?).

ಮಾಯಿಸು miyisu. = ಮಾಸು. To cause to take a bath, to bathe (v. t., My.).

ಮಾಯು miyu. = ಮಾ 1. To take a bath, to bathe (v. i., My.). P. ps. ಮಿನ್ದು, ಮಿಞದು. ತರೇ ತೆಗದು ಮಿಂಯೋದುಗ್ಗೇ?—ಎನ್ದುಟ್ಟಿ ಮಡಿಯಾದರೂ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡದವ ನ್ದಿಗೆಲ್ಲಾ ಮುಟ್ಟಿಸ್ಯಾನು (Prvs.).

ಮಾಯಿ miru. ಮಾಪಿ. To go beyond; to go beyond the proper limit, as speech, etc.; to evade (v. t.); to transgress, as an order, etc.; to surpass, to exceed, as one person the other in learning, etc., to put into shade; to pass, to elapse, as time; to move out of reach, not to be obtained, as a situation, etc.;—to be or become excessive, as trouble, etc.;—to be elated, lofty, unrestrained, or proud; to act overbearingly, proudly or in opposition, to bear onward forcibly (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; ಅವಜ್ಞೆ, ಕಡೆಗಣ್ಣು Śmd. Dh.; ಮೂರ್ಕೊಳ್, ಮಿಗು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.; My.; Tĕ., M.; T. ಮಾಜು, ವೀಜು; *cf.* ಮಾಟು 4). P. ps. ಮಾಜಿ (Śmd. 224; Čpr. 1, 33. 64; 5, 73; J. 6, 31), and, in *later* time, also ಮಾರ್ದು (J. 3, 21; 11, 12; 31, 30). ಮಾಜಿದ (J. 3, 41). ಮಾಜಿದುದು (ಅತ್ಯಯ, ಅತಿಕ್ರಮ Nr.; ಧೂತ, ಕೆಯ್ಯಾಜಿ ಹೋದದು Nn. 78). ತನ್ನಿನ್ದ ಮಾಜಿದುದು (ಅತ್ಯಯ Nn. 134). ಮಾಜಿ ಕುಡಿವುದು (ಆಪಾನ, ಪಾನ ಗೋಷ್ಠಿ Mr. 221); ಮಾಜಿದ ಉದ್ಧ (ಅಯಸ್ಕ್ರಿತ, ಉದ್ದಾಮ, ಉಚ್ಛೃಂಖಲ 445). ಮಾಜಿಪ (Čpr. 8, 69). ಹದ್ದು ಮಾಜಿಪುದು (ಸ್ಖಲಿತ, ಛಲ Si. 295); ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಜಿ ಹೋಗುವಳೆ (ಪರ್ಯಯ, ಅತಿಕ್ರಮ, ಅತಿಪಾತ, ಉಪಾತ್ಯಯ 399). ತುಟೀ ಮಾಜಿದ ಹಲ್ಲು, ಮಕಾ ಮಾಜಿದ ಕಮ್ಮ.—ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ಮಾಜಿದ ಹುಲ್ಲೂ ಸಮ.—ಮಿತಿ ಮಾಜಿದರೂ ಗತಿ (refuge, good fortune) ಮಾಜಿ ಬೇಕು (Prvs.). ಎದ್ದಿಗೂ ತಾಯಿ ತನ್ದಿಗಳ ಮಾತು ಮಾಜಿ ಬಾರದು (B. 3, 2). ಅವರ ಮಾತು ಮಾಜಿದ ದೋಷಕ್ಕೆ ನಾವು ಪಾತ್ರರಾಗುವೆವು (4, 48). See Śmd. 277; Bp. 22, 22; 32, 32; 36, 28; 39 sum.; 39, 14. 49; 45, 18; 50, 66; 52, 8. 24; 56, 20; 61, 29; Bh. 1, 8, 58. 75; 2, 4, 8; Râv. 6, after 11; 13, after 65; 13, 69. 78. 91; 14, 30; J. 4, 65; 11, 20. 26; 12, 38. 39; 26, 26; ಕೆಯ್-; Sp. s. ಬಾಯಾಜಿ.

ಮಾಜಿಪಿಹ miruha. Going beyond, transgressing, etc. (ಅತ್ಯಾಧಾನ, ಅತಿಕ್ರಮ Hlâ.; see ಕೆಯ್-).

ಮಾಲನ mîlana. Closing the eyes; winking, blinking, twinkling;—the closing of a flower;—a covert or concealed simile. See ಉನ್-, ಸಿ-, Čpr. 7, 87, and *cf.* the T., M. s. ಮಿಕ.

ಮಾಲಿತ mîlita. Closed; twinkled; half opened, unblown, partly opened;—disappeared;—collected, assembled, gathered together. See ಉನ್-.

ಮಾಲೆ mîlĕ. Closing the eyes, etc. See ಪ್ರ-.

ಮಾಸಲ್ mîsal. ಮಾಸಲು. *(i. e.* ಮಿಗಿಸಲ್, that which is left for or is different from). Any thing (as food, water, milk, money, a cow and its products, plates, a business, etc.) that is set apart for some purpose *(e. g.* to be used for children, guests, beggars, idols, one's self, etc.) and is to be left untouched till the object is accomplished; anything untouched or undefiled (see ನಾಣ್ಯೇಸಲ್); that which is dedicated or vowed (ಬದಿಸದಿರ್ಪುದು Bhn. 9; My.; M. ಮಾತ್ತು; Tĕ. ಮಾದು; *cf.* Sk. ಮಿಯೇಧ, food set before the gods). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮಾಸಲೆಮ್ಮುದನು? (Dp. 76). See Bp. 42, 9; 59, 56; Bh. 8, 8, 8; 8, 26, 36; V. 9, 74; J. 7, 42; 15, 15; 24, 7. — ಮಾಸಲನ್ನ. -ಅನ್ನ. Food set apart for a special purpose (My.). — ಮಾಸಲಬೆ. -ಆಬೆ. The particular aim, dedication, state or form to be destroyed or lost (Bhâgavata 3, 2, 52; Bh. 2, 2, 114; 8, 27, 13). — ಮಾಸಲುಕಾಣಿಕೆ. A present destined for a particular purpose (My.). — ಮಾಸಲು ಕಟ್ಟು. To set (anything) apart for a particular purpose (My.; Tĕ.). — ಮಾಸಲುನೀರು. Water set aside, especially in the name of an idol (My.). — ಮಾಸಲುಹಸು. A cow whose milk, etc. is set apart especially for an idol (My.). — ಮಾಸಲುಹಾಲು. Milk set apart for a special purpose (Bp. 14, 8; My.). — ಮಾಸಲೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A buffalo whose milk, etc. is set apart for a particular purpose (My.). — ಮಾಸಲೆಲೆ. -ಎಲೆ. A leaf-plate or betel leaves put for a particular person (My.). — ಮಾಸಲ್ವಾಯ್. -ಪಾಯ್. To go beyond the aim, to become excessive (Čpr. 8, 50).

ಮಾಸಿ misi. = ಮಾಸೆ, q. v. (B. 2, 22). ಗಡ್ಡ ಮಾಸಿ (ಶ್ಮಶ್ರು ವ್ಯಂಜನ Nr.).

ಮಾಸು misu. = ಮಾಯಿಸು. (My.).

ಮಾಸೆ mîsĕ. = ಮಾಸಿ. A mustache, the mustaches (ಶ್ಮಶ್ರು Hlâ., Nr., Mr. 319; ಕೂರ್ಚ, ಶ್ಮಶ್ರು Nn. 89; My.; M. ಮಾಶೆ,

ವೀತೆ; T. ಮಾಜ್ಯೆ, ವೀಜ್ಯೆ; Tĕ. ಮಾಸ; Mhr. ವಿತೇ; H. ಮುಛಾ). ಗಡ್ಡ ಮಿಸೆಯಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಣಗೂಸು (ತೂಬರ Hlâ.). ಪೋಕಮಡಿಯನಾಗಿ ಬದ್ದರೂ ಮಿಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Ċpr. 5, 69; 6, 23; Bp. 20, 11; 31, 13; 56, 38; 57, 74; 59, 5. 15; Rêv. 5, 51; J. 9, 8; Si. 195. 216. 448; ಕುಡಿ-, ಕೆದಮು; Prvs. s. ಮನೆ, ಸಗಣಿ. — ಮಿಸೆ ತಿಕ್ಕು. To trim the mustaches. ಆವ್ಮಲಿ ಕುಡಿಯುವವಗೆ ಮಿಸೆ ತಿಕ್ಕುವವರು ಇಬ್ಬರು (Prv.). — ಮಿಸೆ ಮುರಿ. To turn or twist the mustaches (in anger, etc., Rêv. 6, 36). ದೋಸೇ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮಿಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಿಹ miha. Bathing, bath. ಮಿಹದ ಮನೆ (Bp. 56, 52).

ಮು mu. = ಮುಳ್ 1, ಮುಗ್, ಮುಚ್, ಮುಂ (ಮುಞ್ಞ್) 1, ಮುಸ್ 1, ಮುಪ್, ಮುಮ್ 1, ಮುಯ್ 1, ಮುಲ್, ಮುವ್, ಮೂ 1, ಮೂಱು, ಮೂ (Kmd. 222. 223; Tĕ., M.). Three.

ಮುಕ್ muk. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. Three (*i. e.* many) obstacles or difficulties, etc. (My.; see ಇಕ್ಕಟ್ಟು-). 2, three ties (put round a bundle, My.). — ಮುಕ್ಕಡಿ. Three cuts, parts or bits (Râm. 6, 30, 14; 6, 54, 17). — ಮುಕ್ಕಣ್. Three eyes (Bp. 15, 8). — ಮುಕ್ಕಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಆ 3. He of three eyes: Śiva (ಗೊರವ Ċt. I, 2; II, 28; Bp. 15, 18; 27, 26; Śêv. 4, 88; J. 19, 4). — ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ. The god with three eyes: Śiva (Bp. 54, 25). — ಮುಕ್ಕರ್ದಿ. A cow that calves every third year (My.). — ಮುಕ್ಕಾಣಿ. Three sixty-fourths (My.). — ಮುಕ್ಕಾಲು. Three feet. 2, a tripod (My.; Tĕ. ಮುಕ್ಕಲಿ; T., M. ಮುಕ್ಕಾಲಿ). 3, three quarters of any whole, three-fourths (My.). ಮುಕ್ಕಾಲುಪಾಲು (My.; B. 4, 54. 202). ಮುಕ್ಕಾಲುರೂಪಾಯಿ. (My.; B. 4, 187; 5, 98). ಮುಕ್ಕಾಲುಸೇರು (My.; B. 5, 102). 4, a copper coin worth three kâsus (My.). — ಮುಕ್ಕಾಲು ವಾಸಿ. = ಮುಕ್ಕಾಲು No. 3. (My.). — ಮುಕ್ಕುಪ್ಪೆ. (Śmd. 223). Three heaps, three hills. 2, a mode of cultivation by which the crop is divided into three parts, of which one is for the landowner and two are for the cultivator (My.). — ಮುಕ್ಕೊಡಿ. (Śmd. 223). Three umbrellas or parasols. ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಪುಸ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸುರದುನ್ದುಭಿ (223 Mḍb.). — ಮುಕ್ಕೋಟಿ. Three kôtis (J. 16, 31). — ಮುಕ್ಕೋಟಿಯೇಕಾದಶಿ. N. of a tîrtha-festival at Tirupati (My.).

ಮುಕ್ muk. 2. = ಮುಂ (ಮುಙ್) etc. The front, etc. — ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. The front side, the forepart (B. 3, 118; 4, 61; My.). ಮುಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಮಟಿ, the former or early rain (S. Mhr.).

ಮುಕ್ muk. 3. = ಮೂ 3, etc. The nose. (Tĕ. ಮುಕ್ಕು). — ಮುಕ್ಕಡಿ. Nose-cut: a noseless state. ಮುಕ್ಕಡಿಯವ (ಎಗ್ರ, ಗತನಾಸಿಕ, ಮೂಗಿಲ್ಲದವ Si. 197).

ಮುಕ muka. Tbh. of ಮುಖ (Śmd. 338; My.).

ಮುಕರ mukara. A kind of round nose-ring (My.; Tĕ. ಮುಕ್ಕರೆ; Mhr.).

ಮುಕಱು mukaṟu. = ಮುಕ್ಕೆಱು 1, etc. ಜೀನ ನೊಣಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕಱು ಕೊಣ್ಡು ಕೂಡಿದ್ದವು (B. 4, 171).

ಮುಕಳಿ mukaḷi. = ಪುಕಳಿ, ಮುಕುಳಿ, ಮುಕ್ಕಿ. The female organ of generation (My.). 2, the anus (My.; Tĕ. ಮುಡ್ಡಿ).

ಮುಕಾರೆಯರು mukârĕyaru. A class of people who hire out carts, and bring cocoanuts and salt up from the coast (S. Mhr.).

ಮುಕುಟ mukuṭa. = ಮಕುಟ. *A crown, a crest, a diadem.*

ಮುಕುದು mukuḍu. Tbh. of ಮುಗ್ಧ. ಮುಕುದೆನೆ ಮುಗ್ಧಂ (Bhn. 66, o. rs. ಮುತುಡು, ಮುಗುರ).

ಮುಕುತಿ mukuti. Tbh. of ಮುಕ್ತಿ (Śmd. 336 Mḍb.; My.; Dp. 56, 3).

ಮುಕುನ್ದ mukunda. *Vishṇu.* 2, N. of a particular treasure. 3, *the resin of Boswellia thurifera* Roxb.

ಮುಕುರ mukura. = ಮುಕುರ. *A mirror* (ಕನ್ನಡಿ Nn. 102; ಕೆಯ್ಪಿಡಿ Ċt. II, 14). 2, N. of two vṛittas (Ch.).

ಮುಕುಲ mukula. = ಮುಗುಳ್, etc. *An opening bud, a bud* (ಪೊಗ್ಗೆ Mr. 107). 2, a bud-like junction or bringing together of the fingers of the hand. 3, N. of a vṛitta (Ch.).

ಮುಕುಲತೆ mukulatĕ. The state of being joined like a bud (Ċpr. 3, 4).

ಮುಕುಲನ mukulana. Shutting the eye to some extent, one of the kriyâs (Kâvy. V, 70).

ಮುಕುಲಭಾವ mukula-bhâva. A closing, shutting state (Ċpr. 8, 101).

ಮುಕುಲಿತ mukulita. Budded, having buds;—closed like a bud, half-closed;—closed, shut. (Abh. P. 6, after 112; 12, after 2; Bp. 1, 54; 2, 26; 3, 24).

ಮುಕುಷ್ಠಕ mukushṭhaka. = ಮಕುಷ್ಠಕ. (G.).

ಮುಕುಳಿ mukuḷi. = ಮುಕಳಿ, etc. (My.).

ಮುಕುಳಿಸು mukuḷisu. = ಮುಕ್ಕಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಕ್ಕ mukka. A gobbler. See ಮಣ್ಣುಕ್ಕ.

ಮುಕ್ಕ mukka. (Tbh. of ಮೂರ್ಖ). A common word of abuse (My.). ಬುದ್ದಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕ ಇದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಡು ತನ್ದ (Prv., or.... ತನ್ದು).

ಮುಕ್ಕರೆ mukkarĕ. (ಮುಕ್ಕುರಿ). = ಮುಳುಕು 2. (My.).

ಮುಕ್ಕಳಿಸು mukkaḷisu. = ಮುಕ್ಕುಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವಿಕೆ mukkaḷisuvikĕ. Rinsing the mouth with water (ಗಣ್ಡೂಷ Si. 485).

ಮುಕ್ಕಾಮ್ mukkâm. = ಮೊಕಾಮು, etc. (B. 5, 5. 222).

ಮುಕ್ಕಾರ್ತಿ mukkârti. — ಮುಕ್ಕಾರ್ತಿಗಡ್ಡೆ. = ಗಿಣಿಮೂಗಿನ ಗಡ್ಡೆ. A climbing plant with large tubers that sprout and grow even in the air, Corallocarpus epigaea Hook. f. (Z.).

ಮುಕ್ಕೆ mukki. Feminine of ಮುಕ್ಕ (Râm. 5, 2, 34).

ಮುಕ್ಕಿಡಿ mukkiṛi. (= ಮುಕ್ಕರೆ). To strain, to make violent efforts, in pain, etc. (?). ಬಿಡ್ಡಿನ್ದೆನೆ ಮುಕ್ಕಿಱಿದುದು (Ċt. I, 11).

ಮುಕ್ಕು mukku. 1. To eat in a certain manner, to put any dry grain, bran, kernels, flour, etc. into the mouth with the hollowed hand and gobble (ಪಾದಸವಿಶೇಷ Śmd. Dh.; Śm. 79; My.; Rêv. 5, after 55; J. 19, 4; T. ಪೊಕ್ಕು; Tĕ. ಬೊಕ್ಕು). ಪಿರಿದು ತವರಾಜಂ ಕಟ್ಟಿದರೊಳಾಗಳುಮ್ ಇರಲ್, ಅದಂ ಬಿಟ್ಟು, ತವ್ವಡಂ ಮುಕ್ಕುವನ ವೋಲು (Bp. 60, 45). ಮುಕ್ಕುದನು ಮಹಿಮೆಯನು (Bh. 8, 6, 24). ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಡಿಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ಆಥ.— ಬಂಗಿ ಮುಕ್ಕುವ ವಸಿಗೆ ಅಂಗಿಯಾದರೂ ಉಟ್ಟಿಯದು (Prvs.). See Prvs. s. ನೆತ್ತ, ಭಲಾ, ಮಾನ್ಯ, ಸಿಟ್ಟು.

ಮುಕ್ಕು mukku. 2. = ಮುಕ್ಕುರ್, etc. Pride, arrogance (ಕಾಮಕರ, ಗರ್ವ, ಬಿಂಕ, ಪನ್ನ, ಗರ್ವ Km. 38; ಗರ್ವ 79; M. ಮುಸ್ಸು).

ಮುಕ್ಕು mukku. 3. = ಮುಜುಕು 1. The state of being somewhat broken; a small break; a small fragment (ಕಪಷ್ಟಣ್ಣನ Km. 79; Bh. 7, 15, 17; My.; Tē. ಮುಕ್ಕೆ). ಮೂಬಿಗೆ ಮುಕ್ಕು ಮಡಿಕೆ ಆದರೆ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಮುಕ್ಕುವೋಗು. -ಪೋಗು. To be broken to some extent (Rāv. 5, after 55).

ಮುಕ್ಕು mukku. 4. A certain vessel, pot, pan or cup (ಭಾಣ್ಡ Km. 79; Tē. ಮೂಕುಡು, an earthen platter used as a cover).

ಮುಕ್ಕುಡಿ mukkuḍi. (ಅವಗಡಿಕೆ Bhn. 3, o. r. ಅವಗಡ).

ಮುಕ್ಕುರಿ mukkuri. (ಮುಕ್ಕುಱಿ). Straining in pain or distress (? Bh. 7, 17, 26; *cf.* ಮುಕ್ಕರಿ, ಮುಕ್ಕುಱಿ).

ಮುಕ್ಕುಱಿಕು mukkuṟiku. 1. To come or fall upon, to attack, to besiege, to surround, to cover, etc. (ಮುತ್ತು Čt. II, 86; Rām. 6, 35, 15; Bh. 3, 18, 34; 3, 19, 26; 7, 15, 56; 8, 13, 10; 8, 26, 10; 10, 12, 16; J. 14, 6).

ಮುಕ್ಕುಱಿಕು mukkuṟiku. 2. = ಮುಕ್ಕುಱು 2. — ಮುಕ್ಕುಱಿಕುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To come or fall upon, etc. (Rām. 5, 9, 2).

ಮುಕ್ಕುಱಿಪು mukkuṟu. 1. = ಮುಕಱು, ಮುಕ್ಕುಱಿಕು 1, ಮುಗುಱು, (ಮುತ್ತು 1), ಮುಸುಱ್ 1. To come or fall upon, to inclose, to cover, etc.

ಮುಕ್ಕುಱಿಪು mukkuṟu. 2. Coming or falling upon, covering, etc. (ಮುಸುಱುಹಂ Śmd. II; ಮುಸುವ್ವುದು Kk. 79).

ಮುಕ್ಕುಳ್ mukkuḷ. = ಮುಕ್ಕುಳಿ. A mouthful of water for rinsing the mouth; rinsing the mouth; cleaning the teeth (ಗಣ್ಡೂಷ, ಮುಖಪೂರಣ Hlā.; ಗಣ್ಡೂಜೆ Nr.; ಗಣ್ಡೂಷ Km. 69; ದನ್ತಧಾವನ Ss.). — ಮುಕ್ಕುಳುದಕ. -ಉದಕ. Rinsing-water in the mouth (Bp. 18, 36. 49). — ಮುಕ್ಕುಳಿಪೊಳಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To put water into the mouth for rinsing or ejecting (Bp. 18, 47).

ಮುಕ್ಕುಳಿಸು mukkuḷisu. = ಮುಕಳಿಸು, ಮುಕ್ಕಳಿಸು, ಮುಗಳಿಸು. To rinse the mouth with water and spit it out; to spit out, to throw out, to throw away, to abandon, to reject (ಗಣ್ಡೂಷ Śmd. Dh.; My.; Tē. ಪಕ್ಕಲಿಂಚು; T. పిలిచ్చు, పిలుచు, పిళిర్; T. ముక్కుళి, మొక్కుళి, to bubble up, ferment). ಇರ್ಷಾಸಿರಂ ಮದಮಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿದ ದನ್ತಿಘಟೆಗಳ್ (Śmd. 22. 83). ಜೊಕ್ಕ ಟದ ತಸಿಸುಖವ ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವ ಅನುಭವಿ (Čidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). See Čpr. 7, 48; 8, after 44; 10, 2; Bp. 18, 31; 42, 30; 59, 20; Bh. 5, 11, 40; 6, 1, 48; Śāv. 5, 7; J. 5, 29; 8, 16; 13, 12; 30, 42; B. 5, 127.

ಮುಕ್ಕುಳಿ mukkuḷi. = ಮುಕ್ಕುಳ್. (ದನ್ತಧಾವನ Kk. 56, o. r. ಮುಕ್ಕುಳಿ).

ಮುಕ್ತ mukta. Loosened, unloosed, let loose, set free, relaxed;—discharged, shed, thrown, cast, shot;—abandoned, quitted, left, put off, laid aside; (ended); given up;—released, liberated, emancipated (from transmigration, personal existence, etc., B. 4, 78; My.); to be emancipated, requiring freedom (from worldly existence, etc., Bp. 51, 28). ಮುಕ್ತಮಾದುದು (ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಾಯ Nn. 93). Feminine ಮುಕ್ತಳು (B. 5, 72; My.).

ಮುಕ್ತಕ muktaka. A separate or detached stanza the meaning of which is complete in itself (ತಡುಕುಂಗುಬ್ಬ Kâvy. V, 961).

ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ mukta-kañčuka. *A snake that has cast its slough.*

ಮುಕ್ತಕೇಶ mukta-kêśa. Loose-haired, having the hair dishevelled or hanging down. (My.).

ಮುಕ್ತಕೇಶಿ mukta-kêši. N. of a female (Śśv. 3, 12).

ಮುಕ್ತಾಗುಣ muktâ-guṇa. A string of pearls. 2, *the excellence of a pearl, its lustre or water;* an excellent pearl.

ಮುಕ್ತಾಫಲ muktâ-phala. A pearl (ತಾರ, ಮುತ್ತು Nn. 40; J. 2, 27).

ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ mukta-amukta. Loosed and not loosed: (a weapon which may be) *hurled or wielded,* as a club, etc.

ಮುಕ್ತಾಯ muktâya. Completing; conclusion, end (ಶಾಪಕ, ಪೂರಣ Nn. 122; ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ಪೂರಣೆ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ 157; ಇತಿ, ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಮಾದುದು 93; My.; Si. 64). — ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To complete, to finish, to execute (Si. 62; My.).

ಮುಕ್ತಾಲಿ mukta-ali. Black bees that are separated from—; —muktâ-âli, a multitude of pearls (Rāv. 8, after 8).

ಮುಕ್ತಾವಲಿ muktâ-âvali. *A string or garland of pearls, a peart necklace.*

ಮುಕ್ತಾಶುದ್ಧಿ muktâ-śuddhi. The elegance of a pearl;—*a beautiful pearl.*

ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ muktâ-sphôṭa. *A pearl oyster;* a pearl-shell (ಶುಕ್ತಿ, ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪೆ Hlā.).

ಮುಕ್ತಾಹಾರ muktâ-hâra. A string of pearls (J. 31, 12). 2, **mukta-âhâra,** abandoned food: abandonment of food (31, 12).

ಮುಕ್ತಿ mukti. = ಮುಕುತಿ. Loosing, release, setting free. 2, *abandoning, abandonment, giving up, leaving off.* 3, discharging, throwing, casting, shooting. 4, becoming free, freedom. 5, *final liberation or emancipation, the delivery of the individual soul from the body, its exemption from further transmigration and its re-absorption into the sout of the universe, final beatitude* (ನಿಃಶ್ರೇಯಸ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). See ನಾಲ್ಕು-. ಮುಕ್ತಿಯಾದರೂ ಶಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಸಿಕ್ಕತೇ?—ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಉಕ್ತಿ.—ಮುನ್ದಿನ ಮುಕ್ತಿನಿನ್ದ ಈಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು (Prvs.). See Prv. s. ಶ್ರವಣ 3.

ಮುಕ್ತಿಕನ್ನಿಕೆ mukti-kannikĕ. An emancipated girl: Pârvatî (Bp. 24, 42).

ಮುಕ್ತಿಪಥ mukti-patha. The path to final emancipation (ವೈಕುಣ್ಠ, ಮುಕ್ತಮಾರ್ಗ Nn. 57).

ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ mukti-mârga. = ಮುಕ್ತಿಪಥ, q. v. (My.).

ಮುಕ್ತಿವಿಹೀನ mukti-vihîna. Destitute of final emancipation (Bp. 40, 73).

ಮುಕ್ತಿಸತಿ mukti-sati. = ಮುಕ್ತಿಕಣ್ಣಿಕೆ. (Bp. 24, 45). 2, Lakshmî (My.). 3, final emancipation looked upon as a woman (My.).

ಮುಕ್ತಿಸಾಧನೆ mukti-sâdhanĕ. A means of obtaining mukti (My.).

ಮುಕ್ತಿಸೋಪಾನ mukti-sôpâna. A stair-case or ladder to reach mukti (My.).

ಮುಕ್ತೆ muktĕ. ಮುಕ್ತಾ. = ಮುತ್ತು, ಮುತ್ತೈ, ಪೋಕಿ 1. *A pearl.* 2, an emancipated woman; a dropped female object (see ಮುತ್ತೆ). 3, a harlot.

ಮುಕ್ಳಿ mukḷi. = ಮುಕೆಳಿ, etc. See Prvs. s. ತುಕ್ಲಾಟಿ and ಸಾಯು.

ಮುಖ mukha. = ಮುಕ, ಮೊಕ, ಮೊಗ. *The mouth; the beak of a bird, snout or muzzle of any animal.* 2, *the face;* a direction, a quarter;—facing. 3, *the fore-part or front of anything, the van of an army,* etc. 4, *the head, tip or point of anything, the point of an arrow, the nipple of the breast,* etc. 5, the edge of any sharp instrument;—surface, upper side. 6, opening, aperture, the mouth of a vessel, the eye of a needle, etc.;—*entrance, egress;* the entrance of a house; the mouth or embouchure of a river. 7, pre-eminent, chief, best. 8, *beginning, commencement; beginning with; this and the other ones, and so on.* 9, means, expedient. See *e. g.* Śmd. 107. 124. 150. 168. 170. 171; Kâvy. III, 3, B, 153; V, 967; Bp. 31, 4; 38, 5; 51, 12; 54, 18; Mr. & Nn. s. ಪೋತ್ರ; ಕೃತ-, ದಿವಸ-. ಮುಖ ನೋಡಿ ಗುಣಿತು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ನಖ ನೋಡಿ ತಿಳಿದೀತೇ?—ಆಯವದೂ ಮುಖವೇ, ನಗುವದೂ ಮುಖವೇ (Prvs.). — ಮುಖದಿನ್ದ. = ಮುಖಾನ್ತರ. (J. 11, 2; My.). — ಮುಖದಿರುಹು. -ತಿರುಹು. = ಮೊಗದಿರುಹು. (Bh. 6, 4, 36). — ಮುಖ ಮುಱಿ. To put to shame (My.).

ಮುಖಕಮಲ mukha-kamala. Face-lotus, a lotus-like face (My.).

ಮುಖಜ mukha-ja. A Brâhmaṇa. (R.).

ಮುಖಣ್ಡ mukhaṇḍa. A chief, a master. ಮುಖಣ್ಡನಾಗಿರುವಿಕೆ (ಪ್ರಂಗ Si. 411). ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿ ಮುನ್ತಾದ ಮುಖಣ್ಡನು (ಅಧ್ಯಕ್ಷ 462).

ಮುಖಣ್ಡಿ mukhaṇḍi. *A kind of weapon.* See ಮುಸುಣ್ಡಿ.

ಮುಖದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ mukha-dâkshiṇya. Kindness, etc. only shown in a person's presence (My.).

ಮುಖಪಂಕಜ mukha-paṅkaja. = ಮುಖಕಮಲ. (J. 32, 24).

ಮುಖಪೂರಣ mukha-pûraṇa. *A mouthful of water; a mouthful in general* (see Hlâ. s. ಮುಕ್ಕುಳಿ).

ಮುಖಬನ್ಧನ mukha-bandhana. *A cover, a lid.*

ಮುಖಭಂಗಿತ mukha-bhaṅgita. Putting (a person) to shame whilst facing (him, My.).

ಮುಖಭದ್ರ mukha-bhadra. N. of a plant (Bp. 45, 46).

ಮುಖಭಾವ mukha-bhâva. The state, cast, or expression of the countenance (My.).

ಮುಖಭೇದ mukha-bhêda. Distortion of the face. (My.).

ಮುಖಮಜ್ಜನ mukha-majjana. Washing the face (My.).

ಮುಖಮಣಿ mukha-maṇi. = ನಾಯಕಮಣಿ. (Si. 217).

ಮುಖಮರ್ಜನ mukha-marjana. Washing the face (B. 4, 194; My.).

ಮುಖಮಲ್ mukhamal. Velvet (My.; Br., H.).

ಮುಖಮುದ್ರೆ mukha-mudrĕ. Cast or expression of countenance (B. 3, 108; 5, 130).

ಮುಖರ mukhara. Talkative, garrulous, noisy;—*foul-mouthed, scurrilous, speaking harshly or abusively.*

ಮುಖರತೆ mukharatĕ. Talkativeness, garrulity. (Ūpr. 3, after 9).

ಮುಖರಿತ mukharita. Rendered noisy, sounding, ringing (My.).

ಮುಖಲೋಮಿ mukha-lômi. A cockroach (ತೊಣ್ಡಂಗಿ Mr. 165).

ಮುಖವಾದ್ಯ mukha-vâdya. A wind-instrument (My.).

ಮುಖವಾಸ mukha-vâsa. = ಮುಖವಾಸನ. (J. 15, 45).

ಮುಖವಾಸನ mukha-vâsana. *A perfume for the mouth.*

ಮುಖವಿಕಾರ mukha-vikâra. Alteration or distortion of the face. See ಮುಮುಕು.

ಮುಖವೀಣೆ mukha-vīṇĕ. A kind of pipe or flageolet (My.).

ಮುಖಶ್ರೀ mukha-śrī. = ಮೊಗಸಿರಿ. Beauty of countenance, a beautiful face.

ಮುಖಸ್ತುತಿ mukha-stuti. Flattery (My.; Tĕ.).

ಮುಖಾಗ್ರ mukha-agra. *The extremity of the mouth, extremity; a snout.*

ಮುಖಾನ್ತರ mukha-antara. Another face or mouth or expedient;—by means of, through (My.; Tĕ.; B. 4, 59. 196; 5, 70).

ಮುಖಾನ್ಯ mukhântra. Tbh. of ಮುಖಾನ್ತರ. (My.).

ಮುಖಾಬಿಲೆ mukhâbilĕ. = ಮೊಕಾಬಿಲೆ. Confronting, bringing face to face, comparison, collation (My.; Tĕ., H.).

ಮುಖಾಮುಖಿ mukha-â-mukhi. Face to face (My.; Tĕ.).

ಮುಖಾಮ್ಬುಜ mukha-ambuja. = ಮುಖಕಮಲ. (My.).

ಮುಖಾರವಿನ್ದ mukha-aravinda. = ಮುಖಕಮಲ. (My.).

ಮುಖಿ mukhi. A woman with a face—. See *e. g.* ಅಬ್ಜ-, ಅಭ್ರ-, ಇನ್ದು-.

ಮುಖೋದ್ಗತ mukha-udgata. Sprung from the mouth (My.); known by heart (Bp. 3, 42).

ಮುಖ್ಯ mukhya. Belonging to the mouth or face;—*being at the head; principal, chief, prime, primary; first, eminent, pre-eminent, first-rate, most excellent* (ವಿಕೇಪ Śmd. 172 Cm.). 2, *the chief, the most excellent among, the first or best of; a leader, a guide* (ನಾಗ, ಮೊದಲಿಗ Nn. 26; ಪೆರ್ಗಡೆ Kk. 38; Śm. 47; Bp. 50, 18). 3, a principal thing; chief ordinance. 4, beginning with, this and the other ones, and so on (ಮೊದಲಾದ Nn. 167; Bp. 23, 22; 43, 38; 44, 64; 53, 5; 54, 19). Feminine ಮುಖ್ಯಳು, an eminent or a leading woman, a high lady (ವರೂರೋಡೆ Mr. 306). — ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ. rep. The various chief— (B. 4, 80. 94).

ಮುಖ್ಯಋಷಿ mukhya-ṛishi. An eminent ṛishi. ತಪಗೆಯ್ವ ಮುಖ್ಯಋಷಿಯರೆಸಿಪರ್ ಕಪಿಲ, ಮರೀಚಿ, ಜೈಮಿನಿ, ಗೌತಮ, ದಿಥೀಚಿ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಆಂಗಿರಸ, ಜಹ್ನು, ಜಮದಗ್ನಿ, ಅತ್ರಿ, ಪುಲೋಮ, ವಶಿಷ್ಠ, ಕ ವೇರ, ಕಾತ್ಯಪ, ಸುಮಾಣ್ಡವ್ಯ (Mr. 258).

ಮುಖ್ಯಜನ mukhya-jana. Chief people; persons that are of great importance or requisite for anything (My.).

ಮುಖ್ಯತೆ mukhyatĕ. Pre-eminence, the state of being best or chief or of great importance, principalness, primacy, superiority (Śmd. 172. 197).

ಮುಖ್ಯತ್ವ mukhyatva. = ಮುಖ್ಯತೆ. (Śmd. 197 Cm.; 262).

ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ mukhya-prâṇa. Hanumat (My.).

ಮುಖ್ಯಸ್ಥ mukhya-stha. A man standing at the head, a chief, a leader (My.). Feminine ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳು (My.).

ಮುಖ್ಯಾನುಯಾಮಿ mukhya-anuyâmi. *Following a chief; striving for the best.*

ಮುಖ್ಯಾಪ್ತ mukhya-âpta. A chief friend (My.).

ಮುಗ್ mug. = ಮು, etc. Three. — ಮುಗ್ಗರೆ. = ಮುಗ್ಗೆರೆ. Three lines or stripes. — ಮುಗ್ಗರೆಪಂಚೆ. A pañčĕ with three lines in its border (My.). — ಮುಗ್ಗರೆಬೆಳ್ಳಿ. Silver the value of which merchants or goldsmiths mark with three lines (four such lines denoting pure silver): somewhat impure silver (My.). — ಮುಗ್ಗುಡ್ಡೆ. (Śmd. 223). Three heaps. — ಮುಗ್ಗೆರೆ. = ಮುಗ್ಗರೆ. (My.).

ಮುಗಟ mugaṭa. = ಮಗಟ, etc. (My.; Mhr. ಮುಕಟಾ, ಮುಕುಟಿ, ಮುಗಟಾ, ಮುಗುಟಿ).

ಮುಗದು mugadu. = ಮುಗಿದು. P. p. of ಮುಗಿ. ತಿಗದು ಕೊಣ್ಣಿಮ್ಬೆ ಮುಗದರೆ ಮಗಸಗೇನು ಉದಿದೀತುರಿ (Prv.).

ಮುಗಲ್ mugal. (= ಮುಗಿಲ್). Genitive ಮುಗಲ, (not ಮುಗಲಿನ, Śmd. 134).

ಮುಗಸು mugasu. = ಮುಗಿಸು. (B. 5, 148; My.).

ಮುಗಳಿಸು mugaḷisu. = ಮುಕ್ಕುಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಗಳು mugaḷu. = ಮುಗುಳ್. A bud; that is shaped like a bud. — ಮುಗಳಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice that is not properly boiled (My.). — ಮುಗಳಕ್ಕಿಗಂಜಿ. Water of boiling rice, used for medicinal purposes (My.).

ಮುಗಿ mugi. (= ಮುಸುಳ್ಳಿ, ಮುಡಿ 3). To contract, shut up or close, as a flower (ಪುಷ್ಪಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.; ಕುಸುಮಸಂಕೋಚನ Śm. 80; Čpr. 2, 52; 7, 142; Grj. 4, 70; Rśv. 9, 9; J. 17, 21; 26, 5). **2,** to close (v. t.), to shut, as the eyes, the mouth, etc. (Bp. 42, 15; 46, 56; Rśv. 6, 9; 11, 10). **3,** to join the two hands with the open palms brought together (in saluting, My.; Čpr. 2, 89; Bp. 37, 3. 4. 52; 39, 52; 43, 32; J. 7, 15; 17, 47; Si. 212. 248). ಕೆಯ್ಮುಗಿಯುವವನು (ವನ್ದಾರು), ಆಭಿವಾದಕ Si. 360). **4,** to close (v. i.), to end, to terminate, to be finished, to be accomplished (ಇಲ್ಲಪೆ Śm. 80; J. 8, 10; 32, 21; My.; T., Tĕ.; *cf.* ಮುಡಿ 3). P. ps. ಮುಗದು, ಮುಗಿದು. ಮುಗಿದ ಕಾರ್ಯ (ಸಿಧಾನ, ಮುಗಿದನ್ಹಾ ಕೆಲಸ Nn. 144). ಮುಗಿದ ಬಗೆ (ಸಿಧಾನ Mr. 483). ಮುಗಿದುದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿರ್ವೃತ್ತ, ನಿಷ್ಪನ್ನ Nr.). ಮುಗಿದು ಹೋದದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Si. 331). ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಮುಗಿಯುವಾಗ ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಯಾಗ (ದರ್ಶ 251). ಮದುವೇ ಮುಗಿದರೂ ಮದುಮಗನ್ನ ನೋಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಊಟ ಮುಗಿದ ಬಡಿಕ (B. 4, 57).

ಮುಗಿಯುವಿಕೆ mugiyuvikĕ. Closing, joining. ಬಗೆಸೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವಿಕೆ (ಪ್ರಜ್ಞಾಂಜಲಿ Si. 248). **2,** ending, ceasing; the state of being complete (ಆರತಿ, ಅವರತಿ, ಉಪರತಿ, ವಿರತಿ, ಉಪರಾಮ 400; ಕೃತ್ತ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ 426).

ಮುಗಿಲ್ mugil. ಮುಗಿಲು. = (ಮುಗಲ್), ಮುಗುಲು. A cloud (ಅಭ್ರ, ಅಬ್ದ, ಘನ, ಮೇಘ, etc. Hlâ.; ಮೇಘ Kk. 12; ಸೀದ್ರೇರ್, ಮೋಡ, ಮೇಘ Śm. 14; My.; T., M.; Tĕ. ಮೊಗಲು, ಮೊಯಿಲು, ಮೊಯುಲು; *cf.* ಮುಸುಱ್; Sk. ಮುದಿರ); a series or bank of clouds (ಕಾದಮ್ಬಿನಿ Śm. 107); — the sky (ಆಕಾಶ Śm. 107; Čpr. 1, 108). ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ! (Śmd. 153). ಮಂಡಿಗೆ ಮುಗಿಲ್ (159). ಮುಗಿಲಂ ಮಾಜಿನೆಗೆತ್ತಂ (282. 287). ಕಱುವ ಮುಗಿಲ್ (ಘನಾಘನ Hlâ.; Mr. 483). ಮೊಳೆದಿಗುರ ಮುಗಿಲ್ (ಪರ್ಜನ್ಯ Hlâ.). ಮಂಡೆ ಸುರಿಯುವ ಮುಗಿಲು (ಘನಾಘನ Si. 435). ನೆಗಡಿ ಹಾಜಿದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೀ ತೀ?—ಕೂಸು ಕಾಸ ಹಡೆಯದು, ಜೋಗಿಗ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿತು (Prvs.). See Čpr. 1, 132; 3, 81; 4, 38; Abh. P. 13, 63. 75; Č. Bp. 5, 52; Bh. 1, 19, 18. 19; Rśv. 6, after 11; 8, 116; 3, 25; 15, 17; 17, 2. 4; 25, 5; J. 3, 18. 25; 8, 32; ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್, ಕಱು-, ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್, ಮಾರ್ಮುಗಿಲ್. — ಮುಗಿಲ ಕಿಡ್ಡು. A flash of lightning (ಮೇಘವಹ್ನಿ, ಇರಮ್ಮದ Hlâ.; ಮೇಘಜ್ಯೋತಿ, ಇರಮ್ಮದ Nr.). — ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ. -ಆಟ್ಟಣೆ. A loft or tower as high as the sky (J. 17, 6). — ಮುಗಿಲಟ್ಟಳಿ. -ಆಟ್ಟಳಿ. = ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ. (Čpr. 1, 111; 8, after 44; Râm. 1, 13, 2; J. 3, 20). — ಮುಗಿಲ ಪೂ. Water (ಜಲ Śs.). — ಮುಗಿಲ ಬಣ್ಣ. Cloud-colour (B. 3, 114). — ಮುಗಿಲುಗಡವ. -ಕಡವು. The tree Nauclea orientalis. ಮುಗಿಲುಗಡವಿನ ಮರ (ಸೀಪ, ಪ್ರಿಯಕ, ಕದಮ್ಬ, ಹಲಿಪ್ರಿಯ Nr.). — ಮುಗಿಲುದ್ದ. -ಉದ್ದ. As high as the sky (Abh. P. 4, 28; 13, 66). — ಮುಗಿಲೊಡು. -ಒಡ್ಡು. A mass, or host, of clouds (Abh. P. 13, 76). — ಮುಗಿಲ್ಲಲ್. -ಕಲ್. Hail (ಆಲಿಗಲ್ Čt. II, 113). — ಮುಗಿಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಮುಗಿಲ ಕಿಡ್ಡು. (ಸಿಡಿಲ್ತೆಳಗು Čt. II, 113). — ಮುಗಿಲ್ವಿನಿ. The report of a cloud, thunder (ಮೊಡಿಗು Śmd. I; Śm. 35). — ಮುಗಿಲ್ದೇರ. -ತೇರ. Indra (ಇನ್ದಿರ, etc., ಬಲವೈರಿ Kk. 10b; ಇನ್ದಿರ, etc., ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಮುಗಿಲ್ಮುಜಿ. A piece of a cloud (Čpr. 9, 5). — ಮುಗಿಲ್ಪಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಆಕಾಶ Kk. 12; Abh. P. 3, 28; 12, 96; Śśv. 3, after 35). — ಮುಗಿಲ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Lightning (ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆ Śs.). — ಮುಗಿಲ್ವೊರೆ. -ಪೊರೆ. A layer or stratum of clouds (Abh. P. 3, 40).

ಮುಗಿಸು mugisu. = ಮುಗಸು, ಮುಗುಸು 1, (ಮುಚ್ಚು 1). To close (v. t.), as a flower (J. 17, 57); to conclude, to finish (J. 34 sum.; My.; Tĕ. ಮೊಗಿಡಿಂಜು, ಮೊಗುಚು, ಮೊಗುಪ್ಪು). ಇದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬರಹ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ (B. 1, 11). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೀವು ಹಲವು ಸಾರಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದರಿ (3, 1). ಚನ್ನಾಗಿ ಆಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಮೂಜನೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (4, 1). ನಾಟಕಕಥೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸುವದು (ನಿರ್ವಹಣ Si. 65).

ಮುಗು mugu. = ಮೂ 3, etc. The nose. — ಮುಗುದಾಣ. The cord put through an ox's nose. ಮುಗುದಾಣದ ಎತ್ತು (ನಸ್ಯಿತ, etc. G.).

ಮುಗುದ muguda. Tbh. of ಮುಗ್ಧ (Čt. II, 120; Bh. 4, 4, 61; Tĕ.).

ಮುಗುರ mugura. See ಮುಕುಡು.

ಮುಗುರುಬಿ mugurᵘu. ಮುಗುಬ್ಬಿ. = ಮುಕೆಬು, etc. To inclose, to come or fall upon, etc. (see ಮೂಡಿಗೆ). ಮುಗುರ್ವ (J. 3, 6).

ಮುಗುಲು mugulu. = ಮುಗಿಲ್. (ಗಗನ Čb.).

ಮುಗುವಳಿ muguvaḷi. (fr. ಮುಕ್ 2 ?). A previous settlement about salary, rent, work, etc. (My.).

ಮುಗುಸು mugusu. 1. = ಮುಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುಗುಸು mugusu. 2. = ಮೊಗಸು 2, ಮೊಗುಸು. Wish, desire (ಇಚ್ಛೆ Kk. 73, o. r. ಮೊಗುಸು; Tĕ. ಮುಚ್ಚಟಿ, ಮೋಜು; Tĕ. ಮುರಿ = ಆಶೆ ಪಡು).

ಮುಗುಳ್ mugul. (= ಮುಗಿ). To close or shut, as the eye-lids, etc. (ನಿಮೀಲನ Śmd. Dh.); to bud,

to sprout (ಮುಗುಳ್ದೋಱು Kṥm. 21; ಮುಗುಳಾಗು Kk. 20; T. ಮುಗಿಪು; M. ಮುಗಳ್, ಮುಗುಳ್). ಮುಗುಳ್ದ ಅಕ್ಷಿ (Kṥv. 2, 94). ಮುಗುಳ್ದಂ (Ṥmd. 49). ಮುಗುಳ್ತು (Kṥv. 2, 41). ಮುಗುಳ್ತುದು (Kk. 20; Rṥv. 2, 41; 8, 122). ಅದಿರ್ಮುತ್ತಿ ಮುಗುಳ್ತು ದೆತ್ತಲುಂ (Ċpr. 7, 41). ಮುಗುಳ್ತುದಾನ್ಯಪದ್ಮದ ವಧುವಿನ್ದೆ ವಕುಲಂ (7, 113).

ಮುಗುಳ್ magul. (Ṥmd. 59). ಮುಗುಳು. = ಮುಗಳು. *Said* to be Tbh. of ಮುಕುಲ (Ṥmd. 365; *cf.* ಮೊಗ್ಗು). A bud, an opening bud (ಮುಕುಲ, ಕುಟ್ಮಲ Nr.; ನನೆ, ಪೊಗ್ಗೆ, ಸರ್ಜಕ, ಕುಟ್ಮಲ Ṥm. 22; Kk. 23; My.; Tĕ. ಮೊಗಡೆ; M. ಮುಗಿದ್, ಮೊಟ್ಟೆ). ಹೂವಿನ ಮುಗುಳು (ಕೋರಕ, ಜಾಲಕ, ಕಲಿಕ, ಕುಟ್ಮಲ, ಮುಕುಲ Hlâ.). ಮುಗುಳ್ಗಿ (Ṥmd. 52), ಮುಗುಳ್ಳ್ (52; Ċpr. 7, 59; Rṥv. 2, 41). ಸವ್ವಗೆಯ ಮುಗುಳ ಪೊಳೆಗಳ್ (Ċpr. 7, after 92). See ಒದೆ-, ಬಲ್-, ಬಿರಿ-, ಮೊನೆ-; Ċpr. 6, after 64. — ಮುಗುಳಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮು-ಅ೩. Kâma (ಮೊಗ್ಗಮ್ಮ Ċt. II, 95; Rṥv. 11, 95; J. 31, 2). — ಮುಗುಳಾಗು. -ಆಗು. Buds to be produced: to bud (Kk. 20). — ಮುಗುಳುಗಣ್. -ಕಣ್. An eye like an opening bud (Bh. 3, 17, 18). — ಮುಗುಳುನಗೆ. = ಮುಗುಳ್ನಗೆ. (Bp. 24, 52; 41, 5; B. 4, 186). — ಮುಗುಳುಬೊಕ್ಕೆ. A bud-like eruption of the skin (ಪಿಟಕ 384, o. r. ಮುಳ್ಳು-). — ಮುಗುಳ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A bud-arrow (Rṥv. 5, after 19). — ಮುಗುಳ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. (Ṥmd. 53). A fruit that has just come out of the flower, a very small fruit. — ಮುಗುಳ್ದೋಱು. -ತೋಱು. -ದೋಱ್. Buds to appear: to bud (ಮುಗುಳ್ Kṥm. 21). ಮುಗುಳ್ದೋರ್ವ (J. 8, 17). — ಮುಗುಳ್ನಗೆ. A smile (ಸ್ಮಿತ, Hlâ.; ಹಸಿತ Mr. 330; Ċpr. 8, after 71; Bp. 3, 27; 15, 35; 17, 11). — ಮುಗುಳ್ವಟ್ಟಿ. -ಮಟ್ಟಿ. A shower of buds (Rṥv. 8, after 5).

ಮುಗುಳಿ muguḷi. = ಮುಳ್ಳಿ, q. v. A thorny tree with leaves like those of the Acacia concinna or sîgĕ, the Acacia suma (My.). ತಿಗುಳ ಜನಗೆಣಿಗಿನ್ದ ಬಗಳುವ ಕುನಿ ಲೇಸು, ಮುಗುಳಿಯ ಮರದ ನೆರಳಿನಿನ್ದ ನುಂಗುವಾ ನೆಗಡು ಲೇಸು (Sp.).

ಮುಗುಳ್ಚು muguḷċu. To cause to contract, close or shut, to shut (v. t., ಸಂಕೋಚಕರಣ Ṥmd. Dh.; Rṥv. 11, 149; Kṥv. 2, 40).

ಮುಗ್ಗರಿಸು muggarisu. = ಮುಗ್ಗಿಸು. To stumble, to trip (My.).

ಮುಗ್ಗಲು muggalu. Mustiness, mouldiness (My.).

ಮುಗ್ಗಾ muggā. = ಮುಱುಗಾ. See ತಿಗ್ಗಾ-- **2**, = ಮುಸ್ಡೆ. See ಹಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ.

ಮುಗ್ಗಿಸು muggisu. To cause to stumble or fall (Bp. 47, 16).

ಮುಗ್ಗು muggu. 1. = ಮುಱ್ಚು, etc. To be interrupted or hindered in going, to stumble, to trip; to fall; to sink; to be deprived of power (ಗತಿಭಂಗ Ṥmd. Dh.; Ṥm. 85; My.; M. ಮುಡಚ್ಚು, T. ಮುಡಂಗು, to be bent, contracted, hindered, obstructed, stopped, to be deprived of the use of the limbs; see ಮುಡುಕು 1). See Bp. 28, 55; Ċ. Bp. 42, 28; Râm. 5, 8, 70; Bh. 1, 20, 61; 3, 18, 41; 8, 24, 47; 8, 26, 21. 54; J. 3, 38; 4, 45; 7, 46; 8, 32; 15, 41; 27, 7.

ಮುಗ್ಗು muggu. 2. A pitfall, in ತಗ್ಗು--

ಮುಗ್ಗು muggu. 3. To get or have the smell of corruption, to become or be musty or mouldy by dampness (ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ Ṥmd. Dh.; Ṥm. 85; My.; Tĕ. ಮುಕ್ಕು, ಮುಗ್ಗು; Tĕ. ಮುರುಗು, T. ಮುರಿ, ಮುರುಂಗು, to putrify, rot, perish; *cf.* ಮುಲುಕು 1?).

ಮುಗ್ಗು muggu. 4. An offensive smell, fustiness, mustiness, mouldiness (My.; Tĕ. ಮುರುಗು; M. ಮುಯಿಪ್ಪು, ಮುಷಿಪ್ಪು, ಮುಸುಪ್ಪು, ಮುಡುಪ್ಪು; T. ಮುರುಗು, smell; ಮೊಚ್ಚು, the strong smell of sheep; M. ಮುತಿಡು, ಮುತಿಲ್, bad smell of the body). — ಮುಗ್ಗು ನಾತ. A fusty smell (My.). — ಮುಗ್ಗು ನಾತು. = ಮುಗ್ಗು ನಾತ. (ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ G.). — ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿ. To get a musty smell, to become musty. ಅದು ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿಯಿತು or ಅದಕ್ಕೆ ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮುಗ್ಧ mugdha. = ಮುಕುದು q. v., ಮುಗುದ. Stupified, perplexed, confused; — stupid, ignorant; foolish, silly, simple; — infatuated, enamoured; — artless, innocent, rendered attractive by youthful simplicity, charming, lovely, beautiful. See Ṥmd. 256. Feminine ಮುಗ್ಧೆಳು (My.). — ಮುಗ್ಧಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ತಿನ-. — ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 12 sum.; 12, 1).

ಮುಗ್ಧತನ mugdhatana. Stupidity, silliness, ignorance; — simplicity, artlessness, loveliness, gracefulness (Bp. 13, 17. 27).

ಮುಗ್ಧಭಾವ mugdha-bhâva. Stupidity, simplicity (My.).

ಮುಗ್ಧಸಮಾಗಮ mugdha-samâgama. A kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 22).

ಮುಗ್ಧಾಭಾವ mugdhâ-bhâva. The state, or manner, of a stupid, etc. woman. (J. 18, 10).

ಮುಗ್ಧೆ mugdhĕ. ಮುಗ್ಧಾ. A young and beautiful female (Grj. 3, after 91); a clever woman (ವಾಣಿನಿ Mr. 306), etc.; a stupid woman; an artless woman. ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಯೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Ṥmd. 84 Mdb.).

ಮುಗ್ರಿಸು mugrisu. = ಮುಗ್ಗರಿಸು. (My.).

ಮುಗ್ಲಿ mugli. = ಮುಸಳೆ. A white Acacia, Acacia suma (Van Someren; My.).

ಮುಂ muṁ. ಮುಙ್. (fr. ಮುನ್ದು Ṥmd. 198). = ಮುಕ್ 2, ಮುಂ (ಮುಇನ್) 2, (ಮುತ್, ಮುದು 2), ಮುನ್ 2, ಮುನ್ದು 2, ಮುನ್ನು, ಮುಮ್ 2, (ಮುಲ್ 1), (ಪೊತ್ತ್ 2, ಮೊದಲ್, ಮೊಮ್). That which is before, in front of, or preceding in space; that which is preceding in time; that which is towards a place (etc.), in front or onward; that which is following (Tĕ.; T. ಮುನ್; M. ಮು, ಮುನ್, ಮುನ್). — ಮುಂಕಣಿ. The fore-place or part, the front (Grj. 7, 47; Bh. 8, 24, 39). — ಮುಂಕುಡಿ. = ಮುಂಗುಡಿ. (Bh. 6, 2, 10). — ಮುಂಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. To go to the front; to move on, to advance; to push (v. i.); to bear against; to endeavour to be the first or to excel; to be eager or ardent (Bp. 3, 30; 5, 25. 35; 11, 2; 15, 32; 42, 15; 51, 69; 55, 9; 60, 35; Ċ. Bp. 42, 25; Rṥv. 6, after 11; J. 4, 13; 12, 9; 14, 4; 15, 6; 16, 4; 27, 33). — ಮುಂಕೊಳಿಸು. = ಮುಂಗೊಳಿಸು. To cause to go to the front, etc. (Bh. 6, 4, 106; J. 8, 13). 2, to cause

one's self to go to the front, to advance (Bh. 6, 4, 67). — ಮುಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A broad offset at the outside of the foot of a wall (My.). 2, the inside part of the embankment of a tank (My.). — ಮುಂಗಡ. -ಕಡ. Advance in money or grain (My.). ಅಂಗಡಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು, ಮುಂಗಡ ಬೇಕು (Prv.). — ಮುಂಗಡಿ. -ಕಡಿ. = ಮುಂಗಡೆ. (Bp. 32, 59; C. Bp. 42, 15). — ಮುಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. The front side, etc. (ಮುನ್ದೆ, ಮುನ್ದುಗಡೆ Śmd. 86 Cm.; ಪರಂ 87; ಪರ 214 Cm.; Bp. 4, 12; 5, 44; 14, 6; 21, 9; 24, 35; 38, 47; 57, 44; Rśv. 5, 92; 6, after 11; Śśv. 3, 62). — ಮುಂಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. The eye in front: a summerset with the face in front (My.). ಮುಂಗಣ್ಣು ಜೊಡೆ (My.). — ಮುಂಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The first darkness, *i. e.* that immediately succeeding sunset (My.). 2, the darkness that precedes the rise of the moon (My.). — ಮುಂಗಥೆ. -ಕಥೆ. The continuation of a story (J. 25, 1). — ಮುಂಗನ್ದಾಯ. -ಕನ್ದಾಯ. Assessment paid at the first instalment (My.). — ಮುಂಗಳ್. -ಗಳ್. The syllable ಗಳ್ which has been adduced before (Śmd. 258). — ಮುಂಗಳು ಪು. -ಕಳುಪು. To send in advance (J. 8, 47). — ಮುಂಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. = ಮುನ್ದುಗಾಣ್. To see or consider what is before or coming, to have foresight (Bp. 26, 16; 50, 57; J. 2, 16; 16, 14). — ಮುಂಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. First sight (Bh. 8, 27, 5). — ಮುಂಗಾರ್. -ಕಾರ್. ಮುಂಗಾರು. = ಮುಂಗಾರಿ, ಮುಂಗಾರೆ. The first or early rains (Rśv. 8, 4; J. 12, 15; 26, 69; My.; B. 4, 91). ಆಮ್ಬ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ಮುಂಗಾರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮುಂಗಾರಿ. -ಕಾರಿ. = ಮುಂಗಾರ್. (S. Mhr.). — ಮುಂಗಾರುಪಯಿರು. An early growing crop, the first crop (My.). — ಮುಂಗಾರುಬೆಳೆ. The first crop (My.). — ಮುಂಗಾರುಮಟೆ. = ಮುಂಗಾರು. (My.). — ಮುಂಗಾರೆ. -ಕಾರೆ. = ಮುಂಗಾರ್, ಮುಂಗಾರಿ. ಮುಂಗಾರೇ ಮಟೆ (G. 132). — ಮುಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 199). ಮುಂಗಾಲು. The fore leg or legs (of quadrupeds, Čpr. 4, 48; 5, 59; Śśv. 3, 63; J. 25, 8; B. 3, 108; My.; Si. 169. 270). ಆನೆಯ ಮುಂಗಾಲ್ (ಗಾತ್ರ Mr. 158). 2, the upper part of the foot (My.). — ಮುಂಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ಮುಂಕುಡಿ. The fore point, the avant-guard or advanced body (ಮುನ್ದುಜೂಣಿ, ಅಗ್ರಬಲ Bhn. 39; Bh. 1, 19, 9; 6, 4, 101. 111); the front (Rām. 1, 14, 22. 23; 3, 4, 7). 2, the nose (ಮೂಗು Bhn. 47). — ಮುಂಗುಡಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. The avant-guard to scatter or go in different directions (Grj. 6, after 56 & 67). — ಮುಂಗುರುಳು. -ಕುರುಳು. A front lock (ಅಲಕ, ಹೂರ್ಣಕುನ್ತಲ Si. 215; My.; see ಸುರಿ-). — ಮುಂಗೆಡಿಸು. = ಮುನ್ದುಗೆಡಿಸು, q. v. To ruin prospects or coming joy (Bp. 40, 49). — ಮುಂಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮುನ್ದುಗೆಡು, q. v. Prospects or coming welfare or happiness to be ruined, etc. (Bp. 41, 8). — ಮುಂಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall with the head downward or on the face (Bh. 6, 8, 12). — ಮುಂಗೆಯ್. 1. To do or perform in time preceding or in a previous time or previously (J. 29, 33). ಮುಂಗೆಯ್ದ ಆರ್ಬಟಂ (Śś. 26). 2, to do or perform in time to come (J. 28, 7). — ಮುಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 2. (Śmd. 89. 199, o. r. ಮುಂಗಯ್). The forearm (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Hlā., Nr., Mr. 322; ಕಷ್ಟು Si. 405; Čpr. 6, after 64; 8, 64; V. 36, 21; see Śmd. 89; Si. 210; Prv. s. ನನ್ತೆ 1). ನಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ಯೆರಸಿದ ಮುಂಗೆಯ್ (ಹನ್ತ); ಪೊದಿಕೆಯ್ದ ಕೆಳಗಣ ಭಾಗವು (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Nr.). ಮುಂಗೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವನ್ತಾ ಆಭರಣ (ಕಂಕಣ, ಹನ್ತವಿಭೂಷಣ Nn. 127). ಮುಂಗೆಯ್ಯಲಿಕ ಸರ್ವಭೂಷಣಂ (ಹನ್ತಸೂತ್ರ Mr. 340). ಮುಂಗೆಯ್ ಆಡಿದರೆ ಮೊಣಗೆಯ್ ಆಡುವದು (Prv. with regard to a favor in requital). 2, the upper part of the hand (My.). 3, the fore part, the front (of a house or village, My.). — ಮುಂಗೆಯ್ಯಿ. -ಕೆಯ್ಯಿ. = ಮುಂಗೆಯ್ 2. (My.). — ಮುಂಗೆಯ್ದುರಲ್. (Śmd. 41). A plain wire-bracelet round the forearm. — ಮುಂಗೇಣಿಕಾಱಿ. A chief trafficker, a sĕṭṭi, a chief (Bh. 8, 24, 42). — ಮುಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮುಂಕೊಳ್. (Čh. v. 2; Śśv. 4, 110). — ಮುಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಮುಂಕೊಳಿಸು. To proceed, etc. (Rām. 3, 8, 69; 6, 13, 21). — ಮುಂಗೋಪ. -ಕೋಪ. Precipitant, but momentary anger (My.). — ಮುಂಗೋಪಿ. -ಕೋಪಿ. A person who soon gets angry, but whose anger lasts only for a little while (My.; Si. 361). — ಮುಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. -ಗೋಲು. The beam of a balance when its one side weighs down by overweight; weight over and above what is required by custom or law (My.). 2, the state of being before or in front to the distance of a measuring-staff (Abh. P. 4, after 53). — ಮುಂಗೋಲಿ. -ಕೋಲಿ. The cock that first crows (at dawn, about 4 o'clock, My.).

ಮುಂಕಣಿಸು muṅkaṇisu. To advance, to proceed (Grj. 6, after 67). 2, to stretch forth (6, after 56).

ಮುಂಗಲಿ muṅgali. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (ವಿಜಚಿತ, ಬಭ್ರು, ನಕುಲ Mr. 166, o. r. ಮುಂಗುಲಿ; ನಕುಲ G.).

ಮುಂಗಿ muṅgi. 1. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (Tĕ.). — ಮುಂಗಿಮೇವುಗಿಡ. (ನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ಸುರಸೆ, ನಾಗಸುಗನ್ಧೆ, ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ, etc. Si. 150).

ಮುಂಗಿ muṅgi. 2. Coloured stripes running to the length of a piece of cloth, in ಮುಂಗಿಕುಪ್ಪಸ, -ಸೀರೆ, etc. (My.).

ಮುಂಗಿಲಿ muṅgili. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (My.).

ಮುಂಗಿಸಿ muṅgisi. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (My.; Tĕ.; ಬಭ್ರು, ವಿಪುಲವಾದ ನಕುಲ Si. 450).

ಮುಂಗು muṅgu. See ಅಸೆ-.

ಮುಂಗುರಿ muṅguri. = ಮುಂಗಲಿ, ಮುಂಗಿ 1, ಮುಂಗಿಲಿ, ಮುಂಗಿಸಿ, ಮುಂಗುಲಿ. The mungoose, Viverra ichneumon (ಬಭ್ರು Hlā., the MS. ಮೂಂಗುರಿ; ನಕುಲ, ಬಭ್ರು Nr.; Nn. 125, one MS. ಮುಂಗುಲಿ; Abh. P. 15, after 37; Mhr. ಮುಂಗೂಸ).

ಮುಂಗುಲಿ muṅguli. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (ಗೀತ, ಬಭ್ರು Nn. 35; ಬಭ್ರು Mr. 481; J. 15, 19; 24. 34; My.).

ಮುಚ್ muč. = ಮು, etc. Three. — ಮುಚ್ಚಂಜೆ. -ಸಂಜೆ. The three periods or divisions of the day: dawn, noon and evening or sunset (ಮೂಸಂಜೆ, ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯೆ Śm. 18; My.; T. ಮುಚ್ಚನ್ದಿ). See ಸಿರಿವತ್ತು. — ಮುಚ್ಚವಡಿ. -ಸವಡಿ. (Śmd. 223). Three junctions; three pairs. — ಮುಚ್ಚಾಲ್. -ಸಾಲ್. (Śmd. 83. 223). Three rows, etc. — ಮುಚ್ಚೆರೆ. -ಸೆರೆ. (Śmd. 83. 223). Three palmfuls. — ಮುಚ್ಚೋಟು. -ಸೋಟು. (Śmd. 223). Three spans. — ಮುಚ್ಚೋರೆ. (-ಸೋರೆ). Rice and hĕsaṟu flour mixed with water, salt and jīrigĕ, and pressed through an ōṟaḷu with three apertures into threads which are formed into round rings and fried in ghee (My.).

ಮುಚ್ muč. Freeing or delivering from, discharging, letting fall, etc. See ಜಲ-, ಸಯೋ-.

ಮುಚುಕುನ್ದ muċukunda. The plant Pterospermum suberifolium (ಸದಾಪುಷ್ಪ Mr. 127). 2, N. of a muni or king.

3, Mučukunda, the son of Mandhâtṛi, who, for the benefit of Krishṇa, killed Kâlayavana, Krishṇa's enemy. (Bhâgavata 10, 21, 53).

ಮುಚುಕುನ್ದವರದ mučukunda-varada. Krishṇa, the rewarder of Mučukunda (My.).

ಮುಚ್ಚ mučča. A man who is stupified or has fainted (ಮೂರ್ಛೆವ್ಯೋದಂ (Kk. 75, o. r. ಮೂರ್ಚೆದಂ). *Cf.* ಮುಚ್ಚುಮು?

ಮುಚ್ಚಕ muččaka. Closing, shutting. See ಒಳ-.

ಮುಚ್ಚಟಿ muččaṛa. A void, a vacuum, a blank; utter destitution; ruin; vacuity (ತೂನ್ಯ Ct. II, 54).

ಮುಚ್ಚಟ್ಟು muččaṛu. = ಮುಚ್ಚಟಿ. ಮುಚ್ಚಟ್ಟಿನ್ದು ತೂನ್ಯಂ (Ks.; *cf.* ಮುಚ್ಚುಮು).

ಮುಚ್ಚಲು muččalu. ಮುಚ್ಚಲ್. (= ಮುತ್ತಲು). Closing, covering, screening; the state of being closed, etc. (ಆಪವಾರಿತ, ಸಂವೃತ, ಸಂವೀತ, ಏಹಿತ Mr. 441). 2, a small winnowing fan (ಪೊಲಿ), used by children as a toy (My.; Tĕ. ಮುಚ್ಚಿಲಿ; T. ಮುಚ್ಚಿ, ಮುಚ್ಚಿಲ್; *cf.* ಪೊಲಿ).

ಮುಚ್ಚಲಿಕೆ muččalikĕ. A written engagement under a penalty; a bond of record, a recognizance; the bond of agreement furnished by the parties of a pančâyat; a final agreement in writing (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಮುಚಲ್ಕಾ).

ಮುಚ್ಚಳ್ muččaḷ. = ಮುಚ್ಚಳ. ಮುಚ್ಚಳ್ಗಳ್ (Č. Bp. 5, 3).

ಮುಚ್ಚಳ muččaḷa. A covering; a cover, a lid (My.; ಆಸ್ತರ್ಧೆ, ವ್ಯವಧೆ, ಆಪಿಧಾನ, ಛಾದನ, etc. Si. 31; ಶರಾವ 309; Bp. 5, 58; Bh. 8, 23, 39; see Mr. s. ಉಘ್ಟುಟಿ). ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ (ಸಮುದ್ಗ, ಸಮ್ಪುಟ Mr. 463). ಜಾವಿಯ ಮುಚ್ಚಳ (ವೀನಾಹ Si. 90); ಕಡುಬುಮುಚ್ಚಳ (ಪಿಷ್ಟಪಚನ 309).

ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ muččaḷikĕ. = ಮುಚ್ಚಿಕೆ. See ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಳಿಕೆಯಾಟ.

ಮುಚ್ಚಿ mučči. A man employed in public offices to make pens, ink, provide paper, seal letters, bind books, etc. (My.; Tĕ.; H.).

ಮುಚ್ಚಿಕೆ muččikĕ. Shutting, closing. See ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೆಯಾಟ.

ಮುಚ್ಚಿಗ muččiga. A plasterer, a mason, a bricklayer (ಪಲಗಣ್ಡ Mr. 379).

ಮುಚ್ಚಿಗ muččiga. (fr. ಮುಚ್ಚಿ 2). A worker in leather, a shoe-maker, etc. (ಚರ್ಮಕೃತ್, ಚಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು Nn. 152; Bp. 21, 44; Č. Bp. 47, 41).

ಮುಚ್ಚಿಗೆ muččigĕ. A covering, the ceiling of a room (My.).

ಮುಚ್ಚಿಸು muččisu. To cause to close, etc. (My.). ಗವಿಯ ಬಾಗಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 5, 43).

ಮುಚ್ಚು mučču. 1. (= ಮುಗಿಸು). To close (v. t.), to shut; to shut up; to cover; to conceal (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; My.; Tĕ.; *cf.* Sk. ಮುದ್ಗ). 2, to close (v. i-), to shut (My., especially with ಕೊಳ್ಳು). ಮುಚ್ಚುವಂ (Śmd. 260). ಮುಚ್ಚಿದುದು (ಅಪವಾರಿತ, ಏಹಿತ, ಸಂವೀತ, ಸಂವೃತ, ಸ್ಥಗಿತ Hlâ.). ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, ಸಂವೀತ Hlâ.; ಛನ್ನ, ಛಾದಿತ Nr.). ಆಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ತೆರಿವುದು (ಕೃಕರ Mr. 52). ಮೋಡ ಮುಚ್ಚಿರುವ ದಿನನ (ದುರ್ದಿನ Si. 31); ಅಲಸ್ಯದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮೈಯ್ಮರೆತು ಗುದುಕಿಡುತ ಬರುವ ಗಾಢಸಿದ್ರೆ (ತನ್ದ್ರಿ, ಪ್ರಮಿಲೆ 74); ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಕದ (ಕಪಾಟ, etc. 112). ಬೆಕ್ಕು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡಿರುತ್ತದೆ (B. 1, 27). ಕೆಲವು ಗಿಡಗಳು ಕೆಯ್ ಹಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (3, 35). ಒನ್ದು ಸುಳ್ಳು ಮುಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (3, 96). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೂ ತೆರೆದರೂ ಒನ್ದೇ. —ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಹೊಕ್ಕವರಿಗೆ ಕಾಣದೇ?—ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ?—ತೂತು ಬಿದ್ದದು ಮಾತಿನಿನ್ದ ಮುಚ್ಚೀತೇ?—ಪುರ್ಯ ಅನ್ದರೆ ಹರ್ಗು ಮುಚ್ಚೀತೇ? (Prvs.). See Čpr. 3, after 102; Bp. 14, 6; 22, 33; 24, 57; 50, 7; 56, 18; 57, 2; Bh. 1, 10, 25; Rây. 11, 10; J. 13, 18; 21, 34; Si. 224. 378. 381. — ಮುಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. Shutting-play. See ಕಣ್ಣು- s. ದಂಗುಮುಚಾಟ. — ಮುಚ್ಚಾಲೆ. -ಆಲೆ. Shutting and troubling. See ಕಣ್ಣು-. — ಮುಚ್ಚು ಮುಚ್ಚು, rep. ಗುಜು ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಒನ್ದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚೇ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (B. 3, 50).

ಮುಚ್ಚು mučču. 2. Shutting, etc. — ಮುಚ್ಚುಗಣ್. -ಕಣ್. Shut eyes (Bh. 8, 11, 30). — ಮುಚ್ಚುಗಣೆ. -ಕಣೆ. Hidden arrows (Râm. 6, 51, 9). — ಮುಚ್ಚುಗದಹು. -ಕದಹು. A door that is shut (Bp. 57, 43). — ಮುಚ್ಚುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. The stone-cover of a gutter, etc. (My.). — ಮುಚ್ಚು ಮರೆ. dupl. Concealing and hiding; secrecy: hypocricy, deception (Bp. 28, 47; 40, 61; Bh. 6, 5, 47; Ram. 6, 51, 9; J. 26, 67; My.).

ಮುಚ್ಚುಬಿದ್ದು muččuṛu. -ದ್ದಿ. To become torpid or stupified, to lose consciousness, to faint away, to swoon, to be troubled in mind (ಮೂರ್ಛೆವ್ಯೋಗು Śmd. 2; Tĕ. ಮುಚ್ಚಿದ್ದು, to be perturbated, to grieve, sorrow = ವ್ಯಾಕುಲ ಪಡು).

ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ muččuvikĕ. Shutting, etc. (ಆಸ್ತರ್ಧೆ, ವ್ಯವಧೆ, etc., ಹೊದಿಕೆ Si. 31; ಆಚ್ಛಾದನ, ಸಮ್ಪಿಧಾನ 438; ತಿರಸ್ 470).

ಮುಚ್ಚೆ mučče. A cover, a lid. See ಎಸ-.

ಮುಚ್ಚೆ mučče. 1. Tbh. of ಮೂರ್ಛೆ. (ಮೂರ್ಛೆ Ct. II, 54; Ks.; ಹರವಸ, ಮೂರ್ಛೆ Kk. 31; ಜೊಂಗುಳಿ, ಹರವಸ, ಮೂರ್ಛೆ Śm. 56). See ನಸು-.

ಮುಚ್ಚೆ mučče. 2. = ಮೊಚ್ಚೆ, ಮೊಜಾ, ಮೋಜಾ. A shoe (Mhr., H. ಮೋಜಾ; see ಮುಚ್ಚಿಗ, ಮೋಚಿ).

ಮುಜರಾ mujarâ. ಮುಜರೆ. Any authorised deduction, reduction, remission (My.; Br., H.). 2, respect, obeisance, a bow or a salâm (Mhr., H.; My.; Br.).

ಮುಜರಾಯಿ mujarâyi. Deductions from the public revenue for religious or charitable purposes, allowances or grants to temples, maṭhas and satras (My.; H.).

ಮುಜಾಕು mujâku. Moment, matter, consequence (My.; Mhr., H. ಮುಜಾಲ).

ಮುಜೂರಿ mujûri. = ಮಜೂರಿ. (Si. 347, *only* in Si.). 2, = ಮೂಜುವರಿ, ಮೂಜೂರಿ, refractoriness (My.; H.).

ಮುಂ muṅ. ಮುಞ್. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುಂ ಚಂದೆ. -ಸಂದೆ. (= ಮುಚ್ಚಂಜೆ). The three auspicious periods of a day (ಸಿರಿನತ್ತು Ct. I, 81, o. r. ಮುಚ್ಚಂಜೆ).

ಮುಂ muṅ. ಮುಞ್. 2. = ಮುಂ (ಮುಜ್), etc. That which is before, etc. — ಮುಂಕೂಣಿ. The van of an army (J. 8, 28). — ಮುಂಜಜಿಗು. = ಮುಂಜೆಜಿಗು. (Râm. 3, 4, 8). — ಮುಂಜಾನೆ. = ಮುಂಜಾವ, ಮುಂಜಾವು. The first watch,

especially that of the morning; early in the morning (My.; B. 1, 3. 4. 26. 32. 74; 5, 126). ಮುಂಜಾನೆಯ ಮಬ್ಬೆ ಅಲ್ಲ, ಮಧ್ಯಾನದ ಸೆಜ್ಜನಲ್ಲ.—ಆಂಜನೆಕ್ಕೆ ಅಂಜ ಬೇಡ, ಮುಂಜಾನೆಗೆ ಆಡ ಬೇಡ (Prvs.). See ಬೆಳಗು-. — ಮುಂಜಾವ. = ಮುಂಜಾವು. The first watch (especially that of the morning, My.). See ಇರುಳು-. — ಮುಂಜಾವು. = ಮುಂಜಾವ. (My.; ಆಹರ್ಮಾಒ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ G.; B. 2, 32. 33; 3, 27). — ಮುಂಜುಟ್ಟು. A tuft of hair on the crown of the head (My.). — ಮುಂಜೂರ್. -ಸೂರ್. (Śmd. 83. 199). The front-eaves of a house. — ಮುಂಜೆಜಿಗು. -ಸೆಜಿಗು. = ಮುಂಜಜಿಗು. The front end of a female's garment (Râm. 1, 16, 52; J. 12, 51). — ಮುಂಜೆ ಜಿಂಗು. -ಸೆಜಿಂಗು. (Śmd. 83). = ಮುಂಜೆಜಿಗು. — ಮುಂಜೋಲೆ. A forward motion (B. 4, 61).

ಮುಂಚೆ muñčeu2-a3. A man of the front, a chief, a leader (ಮೊದಲಿಗ Čt. I, 49).

ಮುಂಚತ್ muñčat. (Śmd. 100). Loosing, loosening, opening, etc.

ಮುಂಚತ್ಕಂಚುಕೆ muñčat-kañčuka. (Śmd. 100). A loosening bodice.

ಮುಂಚಿತ muñčita. The state of being before in time, before-hand, previous or prior (My.). ಯಾವದೊನ್ದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ (B. 4, 15). ಮಾಗೀ ಕಾಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿತಾಗಲೇ ನಾನು ವಿಚಾರ ಪಡಲಿಲ್ಲ (5, 86). ಹೀಗೆ ಅತನು ಮುಂಚಿತಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದನು (5, 149). ಅವನಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬರು. - -ಹೋಗು (My.).

ಮುಂಚು muñču. 1. (= ಮುನ್ದು 1). To be or go before or first, to precede, to outgo;—to go beyond, to exceed;—to outdo, to surpass, to excel (ಅಗ್ರಗಮನ Śmd. Dh.). ಒರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Hlâ.). ನಾ ಮುಂಚೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr. a). ಒರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಮುಂಚೂದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Mr. 464). ರಣಕ್ಕೆನ್ದಿನ್ದೆ ನೀಂ ಮುಂಚಿದಯ್ (Śmd. 263). ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ದಣ್ಡೆಗೆ ಹಿಂಚು.—ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ಪಾಣಕ್ಕೆ ಹಿಂಚು (when he may quietly take his bath, Prvs.). See Śmd. 119; Grj. 2, after 106; Râm. 3, 2, 21; Bh. 1, 19, 20; 8, 23, 10; Śśv. 4, 40; J. 16, 7; 26, 10; 28, 53.

ಮುಂಚು muñču. 2. (= ಮುನ್ದು). The state of preceding or being before in time or position (see ಮುಂಚೆ), the state of being previous or prior, former time, etc. (My.). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಆನ್ದು ನೀವು ಹಲವು ಸಾರಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (B. 3, 1). ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈಗ ಮುಂಚಿಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು ತಾಪ್ಪುವು ಬರುತ್ತದೆ (4, 164). ಮುಂಚಿನನ್ತೇ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕಪ್ಪ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬನ್ದನು (4, 216). ಅವನ ಮುಂಚಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಕಡೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಸರಿ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ (5, 212).

ಮುಂಚೆ muñčĕ. (= ಮುನ್ತೆ). In advance, in the first place (ಪುರಸ್ತಾತ್ Si. 468);—previously, formerly, first (My.);—before-hand; before, earlier than, ere (My.). ನಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr. b). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಮೊದಲು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿದ ತಿಳುವಳಿಕೆ (ಉಪಜ್ಞೆ Si. 236). ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಮುಂಚೆ (B. 5, 223; My.) or ಕೆಲವು ವರುಷಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ (My.). ಈ ಹೂರಿ ಒಯ್ದು, ಅವನ ಗಣ್ಟೆನೊಳಗೆ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ (B. 2, 29). ಈಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬಾಲೆಯ ಗಿಡದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮಱಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತತ್ತಿದ್ದವು, ಆದರೆ ಈಗ ಒನ್ದು ಆಣಿಗೆ ಮೂರು ಮಱಿಗಳು ತೊಲೆ ಆಗಿವೆ (3, 13). ಅಂಜೇ ಕಾಗದ ಮುಂಜೇ ಬನ್ದರೆ ಲಂಚ ಯಾಕೆ? (Prv.). ಅವನು ಬರುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ, ಅವನು ಬರುವದಕ್ಕೆ-, ಅವನು ಬಾರದ-, ಅವನು ಬಾರದ್ದಕ್ಕಿನ್ತ- (before or ere he comes or came, My.). See Bp. 36 sum.; 45, 24; B. 3, 116; 5, 223.

ಮುಂಜ munja. = (ನೊಡೆ), ಮುದಿ, ಮುಂಜ, ಮುಂಜಿ, (ಮೆದೆ), ಮೊದೆ. *A sort of rush or grass, Saccharum munja* Roxb. (ಮೊದೆ Mr. 109), which is used to form the brahmanical girdle (mêkhalâ) as well as ropes, brooms, small baskets, thatches, etc. 2, the brahmanical girdle.

ಮುಂಜಕ್ಷಯ munjakshaya. = ಮುಂಜಕ್ಷಯ, q. v.

ಮುಂಜತೃಣ munjâ-tṛiṇa. = ಮುಂಜ No. 1. (ಮೊದೆ Śmd. Dh., o. r. ಮುಂಜತೃಣ).

ಮುಂಜಿ munji. = ಮುಂಜ No. 1. (My.). 2, the investiture of a young Brâhmaṇa with the sacrificial thread (ಉಪನಯನ Mr. 255; My.; Mhr.; B. 2, 52). 3, euphemistically: the circumcision of Mohammedans (My.). ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುನಾಗ ಕೆಯೆಯ್ಯಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲಗಿಡದ ಕೋಲು (ಆಷಾಢ); ಹಡಿನಾಡು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಮುಂಜಿ ಆಗದವನು (ವ್ರಾತ್ಯ G.). — ಮುಂಜಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To invest with the sacrificial cord (Bp. 3, 44). — ಮುಂಜಿಗಿಡ. = ಮುಂಜ No. 1. (St. & Pl.). — ಮುಂಜತೃಣ. = ಮುಂಜತೃಣ, q. v. — ಮುಂಜ ಬಿಡಿಸು. To remove what is connected with upanayana. ಮುಂಜ ಬಿಡಿಸುವ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದವನು (ಆಪ್ಲವವ್ರತಿ G.). — ಮುಂಜಹುಲ್ಲು. = ಮುಂಜತೃಣ. (My.).

ಮುಂಜಿಕೆಶಿ munji-kêši. Having rush-like hair: Vishṇu or Krishṇa (Mr. 17).

ನುಂಜಿ muñjĕ. ಮುಂಜಾ. = ಮುಂಜ No. 1. 2,= ಮುಂಜಿ No. 2. (ಜೋಪನಯನ G.).

ಮುಟ್ಟ muṭṭa. 1. Prosperity, etc. ಮುಟ್ಟನೆ ಪದುಳಂ (Čt. II, 79; is the term ಮುಟ್ಟನೆಪೆ?).

ಮುಟ್ಟ muṭṭa. 2. See s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಮುಟ್ಟ muṭṭa. 3. = ಮುಟ್ಟು 2. — ಮುಟ್ಟಗೋಲು. = ಮುಟ್ಟುಗೋಲು, q. v. (My.). ದಣ್ಡ ಬೀಜ, ಮುಟ್ಟಗೋಲು ಬೀಜ (Prv.). — ಮುಟ್ಟಜೆಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಜೆಟ್ಟು. (My.).

ಮುಟ್ಟಯಿಸು muṭṭayisu. To touch, to reach (Č. Bp. 47, 32).

ಮುಟ್ಟಲ್ muṭṭal. ಮುಟ್ಟಲು. = ಮುಟ್ಟಲೆ, ಮುಟ್ಟಸೆ, ಮುಟ್ಟಲ್, ಮುಟ್ಟು 2, ಮುಟ್ಲು. Touch, contact. **2,** the menses, menstruation, lochia; impurity from child-birth (ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಆರ್ತವ Nr.; ಮಾಣಿಕ, ಮುಟ್ಟವೆ, ಪೊಲೆ, ಸೂತಕ Čt. II, 51; ಅಣ್ಬ್ಯ Śm. 64). — ಮುಟ್ಟಲ ಮುಂಕೆ. A sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ G.; B. 3, 35). — ಮುಟ್ಟಲುಮುರಿಕೆ. = ಮುಟ್ಟಲ-. (ಖದಿರ, ಗಣ್ಣಕಾರಿ, ಗಣ್ಣಕಾಲಿ G.).

ಮುಟ್ಟಲೆ muṭṭalĕ. = ಮುಟ್ಟಲ್, etc. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಟ್ಟಲೆ (ಸ್ತ್ರೀ ಕುಸುಮ, ಋತು Nr.). — ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. Menstruation to appear. ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣುತ ಇರ್ದವಳು (ಮಧ್ಯಮೆ, ದೃಷ್ಟರಜಸ್); ಮುಟ್ಟಲೆಗಣ್ಣ ಸ್ತ್ರೀ (ಪುಷ್ಪವತಿ Nr.).

ಮುಟ್ಟವೆ muṭṭavĕ. = ಮುಟ್ಟಲೆ, etc. (ಮಾಣಿಕ, ಮುಟ್ಟಲ್, ಪೊಲೆ, ಸೂತಕ Čt. II, 51). — ಮುಟ್ಟವೆಗಾಣ್. = ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣ್.

ಮುಟ್ಟವೆಗಣ್ಣವಳು (ಅವಿ, ಉದಕ್ಯೆ, ಆತ್ರೇಯಿಕೆ, ಪುಷ್ಪವತಿ); ಕನ್ಯಕೆಯಂಗಿ ಮುಟ್ಟವೆಗಣ್ಣವಳು (ರಾಕೆ Hlā.).

ಮುಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ muṭṭāmuṭṭi. Tbh. of ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ, q. v.

ಮುಟ್ಟಾಳ muṭṭu-āḷa. See s. ಮುಟ್ಟು 3.

ಮುಟ್ಟಿ muṭṭi. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿ. (My.; T.). See ಮುಟ್ಟಾ-. — ಮುಟ್ಟಿಯುಗಳ. Both fists (Sāv. 4, 77).

ಮುಟ್ಟಿಗೆ muṭṭigĕ. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿಕೆ (Śmd. 370).

ಮುಟ್ಟಿಲ್ muṭṭil. = ಮುಟ್ಟಿಲ್, etc. (ಆಣ್ಣು Kk. 64, o. r. ಮುಟ್ಟಿಲ್).

ಮುಟ್ಟಿಸು muṭṭisu. To cause to touch, to make to touch; to apply to;—to convey, as a person from one place to another, etc.;—to cause to reach, to deliver, as a letter, etc.; to apprise of;—to apply or lay out, to expend, as money for building a tank, etc.;—to kindle a dīpa or lamp (C.; Tĕ.);—to sting. ದೋಣಿಗಳೊಳಗಿನ್ನ ಸರಕುಗಳನ್ನೂ ಒಯ್ದು, ಹಡಗಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 3, 119). ಕೆಲಸ ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ನಿಮಗೆ ತನ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ (4, 52). ಜೀಬಿಗೆ ಹಾರುಪತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವ ಕ್ಕೊನ್ದು ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸೀತು (Prv.). See Bp. 6, 7; 38, 37; 44, 11; 56, 57; Rāv. 12, 39; J. 4, 69; B. 4, 53; 5, 39. 54. 157. 284.

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 1. To touch (v. t.);—to touch, to come in contact with;—to reach, to come to hand, to arrive, as a letter, etc. (with Dative of person);—to reach, as a place, to arrive at (with Dative);—to be laid out, expended, or used, as money, etc. (ಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh.; ಪರಿಸನ Śm. 88; C.; Tĕ., M.; T., M. ಮುಟ್ಟು, to dash against, knock, tap, butt, strike). ಮುಟ್ಟಿತು, ಮುಟ್ಟಿದು ದಿನ ಮಂ (Śmd. 266). ಮುಟ್ಟುವುದು (ಸ್ಪರ್ಶನ Nn. 155). ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವುದು (ಸಾಕಲ್ಯವಚನ, ಪಾರಾಯಣ Hlā.). ಆಡು ಮುಟ್ಟಿದ ಗಿಡ (ವೈದ್ಯಮಾತ್ಯ, etc. Si. 147). ಮುಟ್ಟಿ ಬಹ ಪದದ ನುಡಿ (ದಣ್ಣಕ Mr. 85). ಈ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬಾರಿ ಹಣ ಮುಟ್ಟಿತು, - - - ಹೆಚ್ಚು ಆಳು ಮುಟ್ಟಿತು (My.). ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದನು (B. 3, 124). ಇದು ನನ್ನ ಪಾಲು, ನನಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು (4, 10). ಆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿತ್ತಲೆ (4, 217). ಆ ವಸ್ತುಗಳು ಆ ಪುರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ (5, 69). ವಿಕಾಯ ತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿತ್ತಾರೆ (5, 227). ಅವನು ಮನೆಯನ್ನ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ತುಪ್ಪು ಹೊತ್ತು ಮುಟ್ಟಿತು (My.). ನೆಗಬಿ ಹಾಱಿದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ?—ಮುಟ್ಟದ ಕೆಯ್ಗೆ ಒಟ್ಟಿ, ಕಟ್ಟಿದ ಹೊಱಿಗೆ ದಿಟ್ಟ (Prvs.). See Čpr. 1, 108; 4, 14; Bp. 21, 10; 36, 19; 40, 56; 44, 32; 50, 6; 53, 35. 38; 60, 29. 31; Č. Bp. 5, 52; Śāv. 4, after 6; J. 3, 18; 8, 17. 26; 21, 17; Si. 374; B. 4, 217; 5, 270. — ಮುಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟಿ. ಮನೆ ಮುಟ್ಟು ಬನ್ನನು (My.). ಆವನ ಚಿರಾಯುಷ್ಯಂ ಮುಟ್ಟು (Čpr. 5, 101). — ಮುಟ್ಟದರೆ ಮುನಿ. = ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಯು (My.). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಯು. = -ಮುನಿವ. (My.). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿವ. A sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ, ಗಣ್ಣಕಾರಿ, ಸಮಂಗೆ, ಖದಿರಿ Si. 157). 2, a prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರುಟುವ. A sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ, etc. Nr.). — ಮುಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು, rep. (Bp. 17, 8; 35, 2; 38, 48). — ಮುಟ್ಟೆ. = ಮುಟ್ಟಿ. Infinitive: so as to touch, as far as, till, to, up to (ವರಂ, ವರೆಗಂ, ಸೀಮಾರ್ಥ Śmd. 295; Čpr. 9, 93). ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿಕಳ್ಳಾ! ಅನ್ನರೆ ಭುಜಾ ಮುಟ್ಟಿ (or ಹೆಗಲು ಮುಟ್ಟಿ) ನೋಡಿದ ಜಾಗ (Prv.). — ಮುಟ್ಟಿವರ್. -ಬರ್. To come near, to approach (Abh. P. 7, after 105; 9, 144; 10, 19; 11, after 132).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 2. = ಮುಟ್ಟು 3, (ಮುಟ್ಟಲ್, etc.), (ಮುಡಿ 1, ಮುಡಿ 5). Touching; touch, contact (see ಕಣ್-); defilement by contact. **2,** the menses, lochia (My.; ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಆರ್ತವ Si. 188; ಸ್ತ್ರೀರಜ, ಆರ್ತವ, ಋತು, ಪುಷ್ಪ G.; Tĕ., T.); a children's disease coming from the touch of a menstruous woman who is not the mother (Bp. 15, 22). ಮುಟ್ಟಿನ ಮನೆ (= ಮುಟ್ಟು-, My.). ಮುಟ್ಟಾದವಳು (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣಿ, ಮಲಿನಿ, ಪುಷ್ಪವತಿ, etc. Si. 188; ಅವಿ, ಆತ್ರೇಯಿ G.). ಮುಟ್ಟು ಹೋದ ಹೆಂಗಸು (ನಿಷ್ಕಲೆ G.). **3,** impediment, hindrance, stoppage (T., M.; see ಕಟ್ಟುಮುಟ್ಟು No. 1). **4,** a prop, a stay (T.; see ಕಟ್ಟುಮುಟ್ಟು No. 2). **5,** nonplus, embarrassment, want (T., M.). — ಮುಟ್ಟುಕುಟ್ಟು. Pain preceding or accompanying menstruation (My.). — ಮುಟ್ಟುಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಮುಟ್ಟುಗೋಲು. A stoppage-staff or pole, *i. e.* a staff or pole that was used to shut the door of a house or the gate of a village to forbid any one to enter either of them, for the sake of sequestration or the seizure of the property of the house- or village-people: total pillage (My.). ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕು, to pillage (My.). — ಮುಟ್ಟು ಚಿಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಚಿಟ್ಟು. Ceremonial uncleanness, *e. g.* from menstruation, from touching a dead body, etc. (My.). — ಮುಟ್ಟು ನಿಲ್ಲು. Menstruation to cease (My.). — ಮುಟ್ಟು ನೀರು. A bath after menstruation (My.). — ಮುಟ್ಟುಮನೆ. A room appropriated to a woman in menstruation or child-birth (My.). — ಮುಟ್ಟುರೋಗ. A children's disease coming from the touch of a menstruous woman who is not the mother (My.).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 3. = ಮುರುಟು 2. Contracting, shrinking, etc.— ಮುಟ್ಟಾಳ. -ಆಳ (*i. e.* ಆಟು). Cowardice; bluntness, stupidity (Rām. 6, 46, 8; T. ಮುಟ್ಟಾಟ್ಟು). — ಮುಟ್ಟಾಳು. -ಆಳು. A coward; a stupid man (My.). — ಮುಟ್ಟುಮುಡುಗ ಗಿಡ. A sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ, etc. Si. 157).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 4. (= ಮೋಷ 3). An implement, a tool, a thing; utensils, furniture; things belonging to a house, as beams, etc.; the wooden frame of a maddaḷĕ (ಉಪಕರಣ Śmd. Dh.; Śm. 88; My.; T.; Śāstrasāra in W. v. 1258. 1259; Čpr. 9, 93; 9, after 102; Bh. 1, 10, 18). ಗೃಹಕ್ಕೆಸಬ ಮುಟ್ಟುಗಳ್ (ಸಾಧನ Mr. 501). ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ಸಾಧನ, ಗೃಹಮುಟ್ಟು, ಮನೆಯುಪಕರಣ 157); ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ಮಾತ್ರೆ, ಗೃಹಮುಟ್ಟು, ಮನೆಯುಪಕರಣ 157); ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ವೇಶ್ಮಾಂಗ, ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳ ಭೇದ, ತೊಲೆ 158). ಆಗ್ರಬಿಳ್ ಎನ್ನು, ಅವುಜದ ಮುಟ್ಟುಮಕ್ಕಂ (Śmd. I). ಕಾರುಕನ ಮುಟ್ಟಿನೊಳ್ ಉಳಿ (Śm. 116). See ಎರವು-, ಮನೆ-, ಮರ-.

ಮುಟ್ಟುವಳಿ muṭṭuvaḷi. Expenses, outlay, as of money, grain, etc. (My.).

ಮುಟ್ಟುವಿಕೆ muṭṭuvikĕ. = ಮುಟ್ಟುಹ. (ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಪೃಕ್ತಿ Si. 389).

ಮುಟ್ಟುಹ muṭṭuha. Touching; touch; contact (స్పృష్టి, స్పృక్తి Nr.; స్పర్శమేమట్ట విషయం Nr.).

ಮುಟ್ಟೆ muṭṭĕ. See s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಮುಟ್ಲು muṭlu. = ಮುಟ್ಟಲ್. — ಮುಟ್ಲ ಮುರಿಕೆಗಿಡ. = ಮುಟ್ಟದರೆ ಮುಸಿನ ಗಿಡ (St. & Pl.).

ಮುಡ muḍa. 1. = ಮುಟ್ಟ 3, ಮುಟ್ಟು 2, ಮುಡಿ 5. — ಮುಡಚಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟೆಚಟ್ಟು, ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು, ಮುಡಿಚಟ್ಟು. (C.).

ಮುಡ muḍa. 2. = ಮುಡು 1. P. p. of ಮುಡಿ 1, in ಮುಡಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಮುಡಹ muḍaha. (fr. ಮುಡಿ 3). A resourceless man (Bh. 4, 6, 24).

ಮುಡಿ muḍi. 1. To bind or tie the hair; to fasten or set in the hair of the head, as flowers, etc. (కేశబన్ధన Śmd. Dh.; Śm. 92; My.; Abh. P. 9, 178; Bp. 5, 28; J. 11, 37; 18, 25; T., M.; T., M. also: to knot, put a knot). ಪೂವಂ ಮುಡಿದಂ (Śmd. 156). ಚಿಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ Hlā.). ಮಣ್ಣೆಯಲಿ ಮುಡಿವ ಹೂವುರಿಗಳು (శిఖాక Mr. 334). ಮಣ್ಡೆಯೊಳು ಮುಡಿದ ಪೂಸರ (సిరోహ Si. 466). ಹೇನು ಬಲ್ಲುದೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನಾ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). ನಾಗಸಮ್ಪಿಗೇ ಮುಡಿಯ ಬೀಕಾದರೆ ನಾರು ಯಾಕೆ? (Prv.). See Si. 230.

ಮುಡಿ muḍi. 2. = ಮುಡು 2, (ಮೂಟೆ, ಮೂಡೆ). A knot or bundle of the hair of the head (of males or females, which when tucked, forms the turubu, My.; T., M.; Tĕ.: a knot); a braid of hair, hair twisted into a single unornamented braid and allowed to fall on the back (వీణి, ధమ్మిల్ల, కున్తల, శవరి Hlā.). ಮುಡಿಯ ಮೀಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸಣ್ಡು (ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ, పారితఘ్నే Ns.), ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದಂ (Śmd. 63). See Ṽpr. 7, 77. 115. 144; Bp. 5, 28; 11, 41; 29, 3; 52, 39; J. 2, 9; 6, 12; 10, 50; 11, 10. 19. ಆತ್ತ-, ಕಟ್ಟು-, ಜಡೆ-, ಪೆರ್-, ಬಲ್-, etc. **2,** a growth of hair on the head, left unshaven on account of a vow to an idol (My.). **3,** an oval bundle formed of layers of straw, etc., containing grain, etc. (Tu., T., M.; Mhr. ಮುಡಾ, ಮುಡೀ). **4,** a hollow ring of brass or silver in which certain herbs are inclosed, worn on the upper arm and used as an inferior charm (My.). ತಡೇ ಕಟ್ಟುವನ ಮುನ್ದೆ ಮುಡಿಯೇನು? (Prv.). **5,** a kind of crown for idols (My.). — ಮುಡಿ ಕಟ್ಟು. 1. = ಮುಡಿಗಟ್ಟು. To tie up in a bundle of straw (as grain, seeds, etc., for which a buṭṭi is required). ಮುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಆಯಿತು, ಬುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಾ! (Prv.). — ಮುಡಿಕಟ್ಟು. 2. Hair ornamented and braided round the head, etc. (మౌలి Nr.). — ಮುಡಿಗಟ್ಟು. = ಮುಡಿಕಟ್ಟು 2. (Grj. 6, after 56). — ಮುಡಿಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The smell of a muḍi of hair (Rśv. 4, 2; 4, after 14). — ಮುಡಿಗೆಣಸು. A climbing plant, the West Indian yam, Dioscorea alata Lin. (St. & Pl.). — ಮುಡಿದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a knot of hair (Bp. 27, 38). — ಮುಡಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. An opened, loose bundle of hair (Rām. 6, 51, 93). — ಮುಡಿಬಳೆ. = ಮುಡಿ 3. (My.). — ಮುಡಿವಣಿ. -ಮಣಿ. A gem for the hair-muḍi (G. 417). — ಮುಡಿವಾಳ. -ಬಾಳ. A kind of perfume or fragrant grass, Andropogon schoenanthus Lin. (ಬಾಲ, ಪ್ರೀವೇರ, ವರ್ಬಸ್ಯ, ಕೇಶಾಮ್ಬುನಾಮ Nr.; ಬಾಲ Mr. 131; ವಾಳ Śm. 27; J. 3, 30). ಮುಡಿವಾಳ ಲಾಮಂಚಗಳ ಬೇರ್ಗಳ್ (J. 3, 36). 2, = ಲಾವಂಚ (St. & Pl.). — ಮುಡಿವಿಕ್ಕು. -ಪಿಕ್ಕು. To comb the (loose) hair-knot (Ṽpr. 6, after 86). — ಮುಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold of the hair-knot (V. 4, 6). 2, ruin to happen (4, 6; see ಮುಡಿ 4). — ಮುಡಿಪೂ. -ಪೂ. Flowers of a hair-knot (J. 11, 19).

ಮುಡಿ muḍi. 3. (= ಮುಗಿ No 4). To end, to come to an end, to become extinct (సిర్వహణ Śmd. Dh.; Śm. 92; T., M. ಮುಡಿ, to come to an end, become extinct; T. ಮುಂಜು = ಮುಡಿ, & to die; ಮೂ, to end = ಮುಗಿ, & to grow old = ಮುಪ್ಪಾಗು, see ಮುದು 1; ಮುಪ್ಪು, to end = ಮುಡಿ; to grow ripe; ಮುಪ್ಪು, end; M. ಮುಡಿಪ್ಪು, destruction; *cf.* ಮುದು 1).

ಮುಡಿ muḍi. 4. End, ruin, destruction (J. 2, 9; 33, 14). See ಆಡಿ-; ಮುಡಿವಿಡಿ No. 2.

ಮುಡಿ muḍi. 5. = ಮುಡೆ 1, etc. — ಮುಡಿಚಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು, etc. (My.). ಹೆತ್ತ ಮುಡಿಚಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವ ವಶಾರ (ఆరిష్ట, సూతికాగృహ Si. 108).

ಮುಡಿಪು muḍipu. 1. To end (v. t., Abh. P. 15, after 54; 16, 37).

ಮುಡಿಪು muḍipu. 2. = ಮುಡುಪು 1. (My.).

ಮುಡಿಯಿಸು muḍiyisu. ಮುಡಿಂಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ಮುಡಿಸು muḍisu. To fasten or set in the hair-knot or braids of hair (of others), as flowers (Ṽpr. 5, 119; Bp. 40, 39; J. 28, 21; My.). See ಹೂ-.

ಮುಡು muḍu. 1. = ಮುಡ 2. P. p. of ಮುಡಿ 1, in ಮುಡುಕೊಳ್ಳು (My.). ಹೂವು ಮುಡು ಕೊಳ್ಳು (ನೂಡು G.). ತುಡುಬು ಮುನ್ತಾದ ಕೇಶಪಾಶದ ನಡುವೆ ಈಚೆಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮುಡು ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಹುನ್ವಿನ ಸರ (గర్భాళ Si. 229).

ಮುಡು muḍu. 2. = ಮುಡಿ 2. — ಮುಡುವಾಳ. = ಮುಡಿವಾಳ. (ಬಾಲ, etc. Si. 152).

ಮುಡುಕು muḍuku. 1. = ಮುಡುಗು 1, ಮುಡುಬು, ಮುಡುಕು q. v., (ಮೊಡ್ಕು 1). To bend (v. i.), to shrink, to become crooked, to be contracted, to be distorted (Bp. 29, 11; T. ಮುಡಂಗು, ಮಡಂಗು; see s. ಮುಗ್ಗು 1). **2,** to bend (v. t.), to crook, to distort, etc. (Bp. 35, 21).

ಮುಡುಕು muḍuku. 2. = ಮುಡುಗು 2, (ಮೊಟಕು 1). Bending, shrinking, becoming or being crooked, being distorted, etc.;—a curve; a corner, an angle (see ಇಡು-; T. ముడక్కు, a bend, curve). — ಮುಡುಕುಮಾರಿ. Dengue (My.).

ಮುಡುಗು muḍugu. 1. = ಮುಡುಕು 1, No. 1. (My.).

ಮುಡುಗು muḍugu 2. = ಮುಡುಕು 2. See ಮುಟ್ಟು-. — ಮುಡುಗುದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.; Tĕ. ముణుగు-, Hibiscus mutabilis).

ಮುಡುಪು muḍupu. 1. = ಮುಡಿಪು 2. A bundle, a money-bag (Grj. 10, after 79; Bp. 11, 14; Tĕ.); a bundle the contents of which (money or jewels) are dedicated to an idol (My.).

ಮುಡುಪು muḍupu. 2. = ಮುಡುಹು, etc. (Čpr. 8, 64; Šâv. 4, 79; Râv. 5, after 120; Tě. ಮೂಪು; T. మొయ్యబ; Mhr. ಮುಣ್ಡಾ, the region or round of the shoulder; T. ముదుగు, the back = ಹುವಲ್).

ಮುಡುಬು muḍubu. = ಮುಡುಕು 1, No. 1. (Bp. 57, 59).

ಮುಡುಹು muḍuhu. = ಮುಡುಪು 2, ಮುಯ್ 2, ಮುಂಡಿಬು, ಮುಂಡುವೆ, ಮುಯ್ಯು 1. The upper portion of the arm, the shoulder, the shoulder-blade (స్కన్ధస్, భుజశిరస్, ಅಂಸ Nr.; ಅಂಸ Mr. 321; ಮುಯ್ Ût. II, 105; Bp. 38, 17; 61, 28; Râm. 6, 10, 5; Bh. 3, 13, 32; 7, 1, 14; J. 10, 42). ಮುಡುಹಿನ ಸನ್ಧಿಗಳು (జత్రుగళు Nr.).

ಮುಣಗ muṇaga. = ಮುಬಕೆ, etc. See ಗುಡ-.

ಮುಣಗು muṇagu. = ಮುಣಗುಸು 1, etc. (My.; Čb. 36). ಮುಣಗೋಣ (ವ್ಲವ Čb., sic!).

ಮುಣಿಗು muṇigu. = ಮುಣಗು, etc. (My.).

ಮುಣಿಗಿಸು muṇigisu. = ಮುಣುಗಿಸು, etc. To immerse (v. t.), to dip, to plunge (Bp. 3, 49; My.; Tě. ಮುಣಿಗಿಂಡು);—to bathe (v. t., My.);—to ruin (My.).

ಮುಣುಗಿಸು muṇugisu. = ಮುಣಿಗಿಸು, ಮುದಗಿಸು, ಮುದಿಗಿಸು, ಮುದುಗಿಸು, ಮುದುರಿಸು. (My.). ಅಮ್ಮು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಮು ಮುಣುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಮುಣುಗು muṇugu. 1. = ಮುಣಗು, ಮುಣಿಗು, ಮುದಗು 2, etc. To go or sink under water, to sink, to be plunged in a liquid; to immerse one's self, to dip, to bathe;—to sink below the horizon, to set;—to be ruined (My.; Tě. ಮುಡುಗು, ಮುಣುಗು, ಮುನುಗು; Sk. ಮುಣ್ಡ್, to sink). ಮಂಜು ಸುರಿದರೆ ನಂಜನಗೂಡು ಮುಣುಗೀತೇ?—ಮಾತು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ನೀತೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ನರಿ, ಮುದ್ದೇ ಕಳ್ಬೆಣ.

ಮುಣುಗು muṇugu. 2. = ಮುದಿಗು 3, ಮುದುಕು 2, ಮುದುಗು 2. An immersion, a dip. — ಮುಣುಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಮುಣುಗು ಹಾಕು. (My.). — ಮುಣುಗು ಹಾಕು. To perform an immersion of one's self; to dip the head whilst standing up to the waist in water (My.). ಮೂಪು ಮುಣುಗು ಹಾಕಿದನು (My.).

ಮುಣ್ಡ muṇḍa. = ಮುಣ್ಣು, ಮೊಣ್ಡ, ಮೊಣ್ಣ, ಮೊಣ್ಡೆ. *Shaved, close-shaved, bald, having no hair on the head;* a man with a shaved head (ಬೋಳ Šmd. I). 2, hornless; destitute of some limb (see ಮುಣ್ಣಕಾಲು). 3, stripped of leaves or branches; a tree stripped of its leaves or branches, the trunk of a lopped tree, a pollard (ಛಿನ್ನಕುಜಾತ, ಕಡಿದ ಮರ, ಕಡಿದ ಭೃಂಗಮರ, ತಬಿದ ಮರ Nn. 12). 4, a headless body (ಕುಬ್ಜ 12; ಕುಬ್ಜ, ರುಣ್ಡ Hlâ.; ರುಣ್ಡ Mr. 397; ಕಡುಕು Šm. 80; ಅಬ್ಬೆ 89). 5, a bald or shaven head, a bald pate. 6, pointless, blunt. 7, low, mean. 8, a barber. 9, *the head.* 10, myrrh. 11, N. of a daitya. See Bp. 24, 2; 36, 15; 38, 25. — ಮುಣ್ಡ ಪೋಕು. To put a covering on the head as the sign of being a brahmanical widow (My.). ಹೆಸರುಕಾಯಿಗೆ ಮುಣ್ಡ ಪೋಚಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗಾಯಿತು (Prv.).

ಮುಣ್ಡಕ muṇḍaka. = ಮುಣ್ಡೆಗೆ. The lopped trunk or stem of a tree;—a barber;—the head.

ಮುಣ್ಡಕಾಲು muṇḍa-kâḷu. A man without a hand or the hands (Bp. 38, 18).

ಮುಣ್ಡನ muṇḍana. *Shaving the head closely, tonsure; shearing.*

ಮುಣ್ಡನಕ್ರಿಯೆ muṇḍana-kriyĕ. The act of shaving the head closely. See ಭದ್ರಿಸು.

ಮುಣ್ಡಾಶ್ಮ muṇḍa-aśma. A pointless or round stone (ಗುಣ್ಡು Mr. 206).

ಮುಣ್ಡಾಸ muṇḍâsa. = ಮುಣ್ಡಾಸು. A turban (B. 3, 80; 5. 123; Si. 217; Mhr., H. ಮುಣ್ಡಾಸ, ಮುಣ್ಡಾಸೇ).

ಮುಣ್ಡಾಸನ muṇḍa-âsana. A particular posture in sitting, (Bh. 7, 4, 57).

ಮುಣ್ಡಾಸು muṇḍâsu. = ಮುಣ್ಡಾಸ. (My.; ಉಷ್ಣೀಷ, ಕಂಠಿ Si. 461). ಉಣ್ಣಿ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಣಾ? ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮೂವತ್ತು ಮೊಬ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಒಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮಾಡು!—ತಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಸಹಸ್ರ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು.—ಸಣ್ಣ ತಲೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮುಣ್ಡಾಸು (Prvs.).

ಮುಣ್ಡಿ muṇḍi. Shaven, close-shaved, bald, shorn; lopped; hornless. 2, *a barber.* 3, N. of a śakti or mâtṛi; *cf.* ಚಾ-. 4, a species of plant (ಬೋಧಿತರ Šmd. I; ಬೋಧಿತರ, ವತ, ಭಿಕ್ಷು Mr. 130). 5, chain-armour, armour (ಜಾಳಿಕ Mr. 292). 6, a pounder or pestle without a ferrule (My.).

ಮುಣ್ಡಿಗೆ muṇḍigĕ. Tbh. of ಮುಣ್ಡಿಕ. A stem, a post, a pillar (స్థాణు Mr. 200; Abh. P. 11, 154; Grj. 2, after 106; Râv. 6, after 11; My.); a wooden bar (see ಲಾಳ-); the head (see ಅರಿಸಿನಮುಣ್ಡಿಗರೋಗ).

ಮುಣ್ಡಿತ muṇḍita. *Close-shaved;* shorn; bald; lopped.

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. 1. (= ಮುತ್ತು 5, etc.). Kissing, caressing, fondling (T. ముగురు, to smell to a thing, to explore by the smell; M. ముగరు, to smell; to kiss; to fondle; *cf.* ಮೂಸು). — ಮುಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To kiss; to caress; to fondle. ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ ಸನ್ಮೆಯಲಾಡಿಸುವ ಪರಿ ಪರಿದಪವ ಎನುತ ಕೂಡೆ ನಡೆ ತನ್ದಪ್ಪಿ, ಮೇಲುದ ಸೆಜಗಿಸೊಳಗಡಗಿ, ನೋಡುತಲಿದಾ ಎನುತ ಜಿಯ್ ಮುಣ್ಡಾಡಿ, ಮುನ್ದಲೆವಿಡಿದು, ಕುಣಿ ಕುಣಿಪಾಡಿ, ಸೌಖ್ಯವನೀವುತಿರ್ದಳು ಮಾಯೆ ಮೋಹಿನಿಗೆ (Prll. 3, 29). ತನ್ನೆ...ಅವನನ್ನು ಮುಣ್ಡಾಡಿದನು (B. 3, 7). ಕಣ್ಣಿದ್ದನಾಡೆ ಭೂಮಣ್ಡಲವು ಮುನಿವುದು; ಕೊಣಡಾಡುತಿಚ್ಛೆ ನುಡಿದರೆ ಜಗವೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಡಾಡುಹುದು (Sp.). See Čpr. 1, after 105; 6, 98; 8, after 44; Grj. 1, 11; 3, 107; Bp. 4, 66; 5, 61; 12, 3; 18, 7; 24, 86; 38, 76; 46, 74; 47, 39; V. 14, 44; J. 5, 17; 7, 63; 13, 53; 18, 10. — ಮುಣ್ಡೆಡು. -ಇಡು. To kiss (Abh. P. 7, after 106).

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. 2. (Tbh. of ಮುಣ್ಡ?). A short cloth (My.; M., T.), used as a turban or as an undergirth cloth (My.).

ಮುಣ್ಣು muṇḍu. Tbh. of ಮುಣ್ಣ. A headless body (Bp. 40, 62), etc. ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಣು (ಕಡುಕು, ಕುಬ್ಜ G.). — ಮುಣ್ಣು ಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ.=ಪೊಣ್ಡಗಳ್ಳಿ. The leafless, milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum Lin. (స్నుహి Mr. 136; సుధా, స్నుహి, ಪೊಣ್ಡೇ ಕಳ್ಳಿ Si. 433); the Euphorbia called triangular spurge (My.). — ಮುಣ್ಣುಮೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 11). — ಮುಣ್ಣುಮುದಿಕ. = ಮುಣ್ಡುಮುದಿಕ No. 1. (ಆತಾಯಿ, ಆತಾಪಿ, ಚಿಲ್ಲ Si. 173). — ಮುಣ್ಡುಮುದಿಕ. The head-plunger: the Bengal kite, Falcocheela Lath. (ಆತಾಪಿ, ಶಕುನಿ, ಚಿಲ್ಲ Hlâ.; ಆತಪಪಕ್ಷಿ, ಚಿಲ್ಲ Mr. 171). 2, a kind of duck; the water-fowl Pelicanus fusicollis (స్లవ ಎನ್ದು, ಮುಣ್ಣುಮುದಿಕ; ನೀ

ರುಗೋದು'ಯೆನ್ನೂ, ಎವ್ಮರು (Nr.). — ಮುಣ್ಣುವೋಗು. -ಪೋಗು- To get maimed (Abh. P. 13, after 54).

ಮುಣ್ಡೆ muṇḍe. A close-shaved woman: a widow (ವಿಶ್ವಸ್ತೆ, ವಿಧವೆ Nr.; ವಾಪಿತೆ Mr. 303). 2, *a female mendicant* (ಭಿಕ್ಷು 303). 3, an unchaste woman, a harlot (My.). ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಣ ಬಾದನು, ಮೂರಿಕಎಗೆ ಓಲೆ ಬಾದಿದು. — ಮುಣ್ಡೆಗೆ, ಮುಣ್ಡೆ ಕಣ್ಣಾರೆ, ಉಣ್ಣಾಪ್ಪು ನಸ್ಸೋಸ. — ಮುಣ್ಡೆ ಹೆತ್ತು, ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ. — ಮುಣ್ಡೇ ಮದುವೆಗೆ ಮೂವತ್ತು ವಿಘ್ನೇ. — ಮುಣ್ಡೇ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣವನೇ ಜಾಣ. — ಅಣ್ಡೇ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮುಣ್ಡೇ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಕೂಡದು. — ಅಣ್ಡೆಯೊಳಗಣ ನೀರು, ಮುಣ್ಡೇ ಕೆಯೊಳಗಣ ಹಣ ಸಮ. — ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಪೆ, ಮುಣ್ಡೆ! ಆನ್ಮರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಣ! ಎಮ್ಬುವದು. — ಆನೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಆದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ, ಕುದುರೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಣತಿ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೂ ಮುಣ್ಡೆ, ದಣ್ಣಿಗೆ ಹೋದನನ ಹೆಣ್ಣತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ. — ಕಳ್ಳನ ಹೆಣ್ಣತಿ ಎನ್ದಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ. — ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣ ವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗೆಗೆ ಬೋಬೆ ಸದೇ ಬಿಡರು. — ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು. — ತಣ್ಣಾದ ಜನರು ಹೀಣ್ಣು ಒಡ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದರೆ ಮುಣ್ಡೆಯರಿನ್ದ ಕಡೆ. — ಕೆಟ್ಟ ಮುಣ್ಡೆ ಕುಲಾ ನೇರಳು. — ದುಗಾಣಿಯ ಮುಣ್ಡೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಹೋದ. — ನಿತ್ಯಮುಣ್ಡೇ ಪಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಎಕ್ಕಬಿದ್ದವನೇ ಜಾಣ. — ಪಾಪೀ ಗಣ್ಬು ಪರರಿಗೆ, ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಬು ಕಣ್ಣವರಿಗೆ. — ಪೋಲೇ ದನಕ್ಕೆ ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು. — ಬಾದಿವವರ ಮುನ್ದೆ ಬೋಬುಮುಣ್ಡೆ ಬಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತ ಹಾಗೆ. — ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ಲಾಭ. — ತುಣ್ಡುಪಿಣ್ಡ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಯಾರ ಹಂಗು? (Prvs.). See Prvs. s. ಮೂಡ 1, ಸನ್ಯಾಸಿ, ನವತಿ 1. — ಮುಣ್ಡೆಮುಸುಕು. The cover of cloth over the head of a widow (occasionally over the head of a man when in grief or dishonor, My.).

ಮುತ್ mut. = ಮುತ್ತು 4. — ಮುತ್ತಜ್ಜ. = ಮುತ್ತಾತ (B. 3, 111; My.). — ಮುತ್ತಾತ. A great grandfather (My.; ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ತಾತನ ತನ್ದೆ, ತನ್ದೆಗೆ ಪಿತಾಮಹ Si. 192; T. ಮೂದಾಜ್ಜೆ, a grandfather).

ಮುತ್ತ mutta. 1. = ಮುತ್ತು 2. See ಸುತ್ತ-.

ಮುತ್ತ mutta. 2. = ಮುತ್ತಗ, etc. (Ṛgv. 7, 59; Śāv. 4, 100). ಮುತ್ತದ ಪೂಗೆಣ್ಣಂ (Rāv. 9, 50). See ಮುಳು-.

ಮುತ್ತಗ muttaga. = ಮುತ್ತ 2, ಮುತ್ತಲ, ಮುತ್ತುಕ, ಮುತ್ತುಗ, ಮುತ್ತುಲ, ಮುದ್ದುಗ, ಮುದ್ದುಗ. A tree with large red or orange flowers, the bastard teak, Butea frondosa Roxb. (ಪಲಾಶ, ಕಿಂಶುಕ, ಪರ್ಣ, ವಾತಪೋಥ Nr.; ನ್ಯಗ್ರೋಥ, ಪಲಾಶ Nn. 42, o. r. ಮುತ್ತುಗ; My.; Tē. ಮೋದುಗ; T. ಮುರುಳ್ಕು, ಪುರಜು, ಪುಳ್ಯೆಜು; T. ಮುತ್ತಗ is a tree with serrate leaves, Zizyphus trinervius). See ಮುಳ್-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತಲ muttala. = ಮುತ್ತಗ, etc. ಮುತ್ತಲಗಿದ (ಕಿಂಶುಕ G.). ಮುತ್ತಲದ ಗಿಡ (S. Mhr.). ಮುತ್ತಲಎಲೆ (B. 5, 58). See ಚಿಲೋ-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತಲು muttalu. (= ಮುಚ್ಚಲು No. 1.) Environing, surrounding. See ಸುತ್ತ-, ಸುತ್ತು-.

ಮುತ್ತಿಗ muttiga. = ಮುತ್ತಿಗೆ. (Bp. 16, 10).

ಮುತ್ತಿಗೆ muttige. = ಮುತ್ತಿಗ. Covering; surrounding;—a siege, a blockade (J. 22, 37; My.; Tē.; T. ಮುದ್ದಿಗೈ). ಸೇವಕಜನರ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಪರಿಕ್ರಯೆ); ಚಾಕರಿಯವರ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಪರಿಸರ G.). — ಮುತ್ತಿಗೆ ಇಕ್ಕು. = ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು. (J. 17, 7). — ಮುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆ. To raise a siege (My.). ಸೀವು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಮುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆಯ ಬೇಕು (B. 5, 39). ಆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗದು ಹಾಕಿ (5, 53). — ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು. To lay siege to, to besiege (My.). ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ (B. 4, 146). See B. 5, 38. 68. 187.

ಮುತ್ತಿಸು muttisu. To cause to surround, to cause to besiege (ದುರ್ಗಸಂವೇಷ್ಟನ Śmd. Dh.).

ಮುತ್ತು muttu. 1. (= ಮುಕ್ಕುಱು 1). To inclose; to cover, to settle upon, as flies, etc.; to environ, to encompass, to surround, to hem or shut in; to besiege; to drive into straits; to attack; to swarm or crowd together, as bees, etc., to throng (ಸಿರೋಧಾವರಣ Śmd. Dh.; Śm. 97; ಮುಕ್ಕುಂಬ Cṛt. II, 86; My.; ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಳು G.; T. ಮುದ್ದು, ಮೂಬು, ಮೂಂಬು, ಮೊಯ್, ಮೋದು; Tē. ಮುಟ್ಟು, ಮೂಗು; M. ಮುಟ್ಟಿಕ್ಕೆ; M. ಮುದ್ದು, to be close; ಮೂಡು, to be covered; to cover). ಕಹಳೆಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿಯುವ್ದೆ ಕೋಲಾಹಲಂ (Mr. 288). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇನ್ದೆ ಕೋಣ್ಟೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (Śmd. 69). ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಬುನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ದೆ ತೇರೊಳ್ ಅಸುರೇನ್ದ್ರಸುತಂ ಕುರುವ್ಯನ್ದನ್ ಎಲ್ಲವಂ (136). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತಿತ್ತುತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನಪಿತರ್ಕಳ್ (145). ಮುತ್ತವೆಬ್ದಿಂ (-ಪೇಬ್ದಿಂ 277). ಮುತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಂ (280). ಶತ್ರುಗಳ್ ಬನ್ದು, ನಿಜನಗರಮಂ ಮುತ್ತಿದೊಡೆ (J. 28, 15). ಮುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಆ ಸಾರ, ಪ್ರಸರಣ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇನೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವಿಕೆ Si. 291); ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿ ಇರುವವರು (ಪರೀವಾರ 449). ಆಗಳು ಜಲ್ಲಿದರೆ ಕಾಗೆ ಮುತ್ತುತ್ತವೆ. — ಕೆಣ್ಡಿಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬವೆಗಳು ಮುತ್ತ್ಯಾವೋ? (Prvs.). See Cṛt. 1, 78; 5, 102; Abh. P. 10, after 201; Bp. 34, 16; 56, 28; Rāv. 6, after 115; 6, 116; 6, after 116; J. 3, 25; 4, 35; 8, 23; 14, 4; 26, 6.

ಮುತ್ತು muttu. 2. = ಮುತ್ತ 1. Surrounding, etc. See ಸುತ್ತು-.

ಮುತ್ತು muttu. 3. P. p. of ಮುದು 1.

ಮುತ್ತು muttu. 4. = ಮುತ್, ಮುದಿ, etc. Advanced age, oldness, old age, priority (T. ಮುದು, ಮೂ, ಮೂದು, ಮೂರಿ, ಮುಬ್ಬಿ, ಮುಜ್ಜಿಲ್; M. ಮುದು, ಮೂಪು). — ಮುತ್ತಜ್ಜ. -ಅಜ್ಜ. = ಮುತ್ತಪ್ಪ. (My.). — ಮುತ್ತಜ್ಜ. -ಅಜ್ಜ. = ಮುತ್ತಪ್ಪ. (My.). — ಮುತ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A great grandfather (My.). — ಮುತ್ತಬ್ಬೆ. -ಅಬ್ಬೆ. = ಮುತ್ತವ್ವ. (Kāvy. III, 3, 12). — ಮುತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಮುತ್ತವ್ವ. (Abh. P. 10, after 145; My.). — ಮುತ್ತಯ್ಯೆ. -ಅಯ್ಯೆ. An elderly (or young), respectable woman whose husband is alive (ಚಿರಣ್ಣಿ, ಸುವಾಸಿನಿ Nr.; Si. 184; My.; Tē.). ಪಟ್ಟಿಗೆ ಮಯಿಲ್ಲಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಗೆ ಹಾದರ ಸಲ್ಲ. — ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಆಗಸರ ಮಾಳೆಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಮುತ್ತಯ್ದೇ ಕೆಯ್ಯ ಭಿಕ್ಷ ಮೂಡು ಹಿಡಿ ಸಾಕು (Prvs.). ಮದುವೆ ಮುನ್ತಾದ ಶುಭಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಯ್ದಿಯರು ಅರಿಸಣದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವದು (ಸೇಸೆ G.). See Bp. 4, 33; Č. Bp. 47, 5; Prv. s. ಸನ್ಯಾಸಿ. — ಮುತ್ತಯ್ದೆತನ. The state of being a muttaidè (Grj. 4, 95; 10, 97; Rām. 6, 12, 34; J. 5, 55; G. 92; My.). — ಮುತ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಮುತ್ತಪ್ಪ, ಮುತ್ಯ. (J. 4, 40. 41; My.). ಹೆತ್ತಾತನ್ ಆರ್ಜುನನು, ಮುತ್ತಯ್ಯ ದೇವೇನ್ದ್ರ, ಮತ್ತೆ ಮಾತುಲನು ಹರಿಯಿರೆ ಅಭಿಮನ್ಯು ಸತ್ತನೇಕಯ್ಯೆ? (Sp.). — ಮುತ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಮುತ್ತವ್ವ. (My.). — ಮುತ್ತಪ್ಪೆ. -ಅಪ್ಪೆ. A great grandmother (Bp. 45, 38; Rām. 5, 8, 72; My.; Tē.). — ಮುತ್ತುಂಗಾಲ್. -ಂ-ಕಾಲ್. Old time, old age. See Śmd. 294 s. ಒಲೆ 4.

ಮುತ್ತು muttu. 5. = (ಮುಗ್ಧಿ 1), ಮುದ್ದು. A kiss (ಚುಮ್ಬನ Śm. 97; My.; T. ಮುತ್ತು; M. ಮುತ್ತ, ಮುತ್ತಿ, ಮುತ್ತು; M. ಮುತ್ತು, ನೊತ್ತು, to kiss; to sip; Mhr. ಮುಕಾ, a kiss).

ಮುತ್ತಿಡು, ಮುತ್ತು ಕೊಡು (My.). ತಾಸಿಗೊಸ್ಕರ ಕೂಸ ಹೆತ್ತರೆ ಈ ಸೀಸು ಮುತ್ತು.—ಮನೆಯ ದೀಪವಾದರೆ ಮುತ್ತ ಕೊಡ ಬಹುದೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಯೋಗ್ಯಳು, ಸಲಿಗೆ.

ಮುತ್ತು muttu. Tbh. of ಮುಕ್ತೆ (or ಮುತ್ಯ). A pearl (ಮೌಕ್ತಿಕ Smd. Dh.; Śm. 97; Mr. 412; ಮುಕ್ತಾ Hlâ.; ಮುಕ್ತಾಫಲ Nn. 40; My.; T. ಮುತ್ತ, ಮುತ್ತು; Tĕ. ಮುತ್ತಿಯ, ಮುತ್ತೆಮು; M. ಮುರು, an oyster). ಅಯ್ವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ಮೂಣವಕ); ನೂಱು ಸರದ ಮುತ್ತು (ದೇವಚ್ಛನ್ದ); ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪೆ (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಶುಕ್ತಿ); ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ (ರಜತ, ತಾರ Hlâ.). ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು (ರಜತ, ಪಣ್ಣಿದ ಮೌಕ್ತಿಕ Nn. 104). ನೂಱು ಸರಮುತ್ತು (ದೇವಚ್ಛನ್ದ); ಆಯಿವತ್ತು ಸರಮುತ್ತು (ಮೂಣವಕ Mr. 338). ಮುತ್ತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಬತ್ತಕ್ಕನ್ದ ಕಡೆಯಾದೀತೇ?—ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟೋದು ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲೇ.—ಮುತ್ತಿನ ಚವು ಕತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ?—ತೊತಿ ಗೆ ಯಾಕೆ ಮುತ್ತಿನಾಭರಣ?—ಮುತ್ತಿನಷ್ಟು ಗಣ್ಣ (only a very small husband) ಇದ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟು ದಷ್ಟು ಬಳಕ್ಳಳ ಹೆಣುವೆನು.—ಮುತ್ತಿನಷ್ಟ ಗಣ್ಣ ಇರ ಬೇಕು, ಕತ್ತೆಯಷ್ಟ ಅತ್ತೆ ಇರ ಬೇಕು.—ಹತ್ತು ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಮುತ್ತು (one excellent thing) ಕಟ್ಟ ಬೇಕು (Prvs.). ಮುತ್ತು ಮುದಿಕಗೆ ಯಾಕಳೆ? ತೊತ್ತೇಗೆ ಗುರುಗಳಿಗೆ? ಬತ್ತಿದ ಕೆಱಗೆಗೆ ತೆಱಗೇಕೆ? ಶ್ರವಣರಿಗೆ ಮಿಥ್ಯ ತನವೇಕೆ? (Sp.). See Ćpr. 7, 41; Abh. P. 13, 123; Grj. 10, 40; Č. Bp. 2, 4; 5, 51; Râm. 1, 13, 4; Bh. 2, 13, 7. 26; Rśv. 5, 24. 25. 41; 8, 118; J. 3, 17; 6, 6; 10, 3; 17, 6. 26. 28; 18, 23; 28, 44; ಒಳ್-.

ಮುತ್ತುಕ muttuka. = ಮುತ್ತಗ, etc. See ಮುಳ್-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತುಗ muttuga. = ಮುತ್ತುಕೆ, etc. (ಪಲಾಶ, ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ Mr. 115; ಪಲಾಶ, etc. Si. 128; Bp. 45, 38; Śśv. 3, 32; My.). ಅಡುಗಾಲ ಮಬೆ ಹೊಯ್ದರೂ ಮುತ್ತುಗಕ್ಕೆ ಮೂಜೀ ಎಲೆ (Prv.). See ಮುಳ್-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತುಲ muttula. = ಮುತ್ತುಗ, etc. (ಕಿಂಶುಕ, ಪರ್ಣ, ವಾತಪೋಥ G.). ಮುಂಜಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೆವೆಯ್ಯಿಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲಗಿಡದ ಕೋಲು (ಆಷಾಢ G.).

ಮುತ್ತುಹ muttuha. Inclosing, surrounding, falling upon, etc. ಪರಿದು ಮುತ್ತುಹ (ಆಚ್ಯವಸ್ಯನ್ದನ, ಅಭ್ಯಾಸಾದನ Nr.).

ಮುತ್ತೆ muttĕ. Inclosing, surrounding, falling upon, etc. See ಪರಿ- (s. ಪರಿ 3).

ಮುತ್ತೆ muttĕ. Tbh. of ಮುಕ್ತೆ. See ಆದಿರ್ಮುತ್ತೆ.

ಮುತ್ಯ mutya. = ಮುತ್ತೆಯ್ಯ. ಪಾಣ್ಡವರ ಮುತ್ಯನು (ತನ್ತನು G.).

ಮುತ್ಯ mutya. A pearl (Sk.). See ಮುತ್ತು.

ಮುತ್ಸದ್ದಿ mutsaddi. = ಮುಸದ್ದಿ. One of the public officers: an accountant, a clerk (My.; Tĕ.; Mhr., H.).

ಮುದ್ mud. Joy, pleasure, delight, gladness, rejoicing. (Rśv. 13, 50). 2, one of the saṁcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಮುದ muda. Tbh. of ಮುದೆ, or of ಮುದ್. (Śmd. 106; ಸನ್ತೋಷ Nn. 78; ದೊನ್ತಳಿ Śm. 113). — ಮುದನೂರ್. -ಊರ್. N. (Bp. 43, 39). — ಮುದನ್ದಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. To obtain joy, to become joyful (Rśv. 4, 60). — ಮುದಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. To experience joy, to be glad, to rejoice (Rśv. 6, after 115; 11, after 175). — ಮುದಮ್ಬೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು = ಮುದನ್ದಳೆ. (Bp. 24, 75; Śśv. 2, 92). — ಮುದವಲರು. -ಆಲರು. Joy to bloom or become great: to rejoice greatly (Bp. 45, 16. 28). — ಮುದವೆಱು. -ಪೆಱು. = ಮುದಮ್ಬೆಱು. (Bp. 2, 55; 22, 35; 37, 56; 53, 66; 57, 34).

ಮುದಕ mudaka. = ಮುದುಕ. An old man (My.; B. 3, 44; ಆರ್ಯ, ವೃದ್ಧ Nn. 106; ಸ್ರವಯಸ್, ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧ, ಜೀನ, ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್ Si. 196; ದಶಮಾಸ್ಥ, ವೃದ್ಧ 429). ಒಱಳ ಮುದಕ (ನಷೀರಿಯಸ್, ದಶಮ, ಜ್ಯಾಯಸ್ Si. 196).

ಮುದಕೆ mudaki. = ಮುದುಕೆ, etc. (My.; Si. 188; B. 3, 59; 4, 6. 7).

ಮುದಡು mudaḍu. 1. = ಮುದುಗು 1, etc. (My.).

ಮುದಡು mudaḍu. 2. = ಮುದುಗು 2. — ಮುದಡುಗಿವಿ. = ಮುದುಡು-. (My.).

ಮುದಡಿಸು mudayisu. To be glad, etc. — ಮುದ ಮುದಯಿಸು. To play joyfully about (J. 6, 7).

ಮುದರಿಸು mudarisu. To cause to fold, to cause to draw aside, etc. (My.).

ಮುದರು mudaru. = ಮುದುಗು 1, etc. (My.).

ಮುದಕ್ರು mud-aśru. Tears of joy (Ćpr. 1, 49; 8, after 101).

ಮುದಿ mudi. = ಮುದು 2, etc. Advanced age, etc. (My.; Tĕ.; T. ಮುದಿಯನ್, an elder). — ಮುದಿಕಾಗಿ. = ಮುದುಗಾಗಿ. (ದ್ರೋಣಕಾಕ, ಕಾಕೋಲ Si. 137; My.). — ಮುದಿಗುಣ್ಣಿ. -ಕುಣ್ಣಿ. An old procuress (Râm. 5, 2, 34). — ಮುದಿಗೂಡು. An old, worn out body (J. 26, 39). — ಮುದಿಗೂನು. -ಕೂನು. An old hump. See Prv. s. ಮುದ್ದುಗೂನು. — ಮುದಿಗೂಜೆ. An old owl: an old man or woman (My.). ಒನ್ದು ಕಂಚಾಯಿತು, ಒನ್ದು ಮಿಂಚಾಯಿತು; ಮುನ್ದೆ ಕೂತಿಯಾ, ಮುದಿಗೂಜೆ (Prv.). — ಮುದಿಡೊಮ್ಮ. An old ḍŏmba. ಮುದಿಡೊಬ್ಬನ ಲಾಗ (Prv.). — ಮುದಿಪಾಡು. = ಮುದುಪಾಡು. An old harlot (Rśv. 11, 181). — ಮುದಿಪ್ರಾಯ. Advanced, old age (above 60, My.). — ಮುದಿಮುಣ್ಡೆ. An old widow or harlot (Râm. 5, 8, 72). — ಮುದಿಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಮುದುಎತ್ತು. (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, etc. Si. 319; ಜರದ್ಗವ, etc. G.; My.). — ಮುದಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. An old woman (Č. Bp. 47, 42).

ಮುದಿಕೆ mudiki. = ಮುದುಕೆ, etc. (My.; ವೃದ್ಧೆ, ಪಲಿಕ್ನಿ Si. 185; ವೃದ್ಧೆ 196, see 187; ವೃದ್ಧೆ G.).

ಮುದಿತ mudita. Rejoiced, joyful, delighted, glad;—pleasure, happiness. See ಆ-, ಪ್ರ-, ಸಮ್-; Ćpr. 4, 30; Bp. 17, 14; J. 18, 25.

ಮುದಿತನ muditana. Old age (ಸ್ಥಾವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Si. 195; ಜ್ಯಾಸಿ, ಜೀರ್ಣಿ 389). ಒಱಳ ಮುದಿತನ (ಎಸ್ರಸೆ, ಜರೆ 195; see 197).

ಮುದಿರ mudira. *A cloud* (ಪೋಡ G.; *cf.* ಮುಗಿಲ್). 2, a lover a libertine. 3, a frog.

ಮುದಿಷ್ಟ mudiṣṭa. (?). See ಕಿಱುಕಸಾಲೆ.

ಮುದು mudu. 1. = ಪೊದೆ. To advance in growth, to increase; to become full grown; to mature; to advance in years, to become old (ವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh., one MS. ಪೊದೆ; Tĕ. ಮುದಿ; T. ಮುಱ್ಚು, ಮೂಱ, ಮುಱುಗು; M. ಮುದು, ಮೂಱ; *cf.* ಮುಂ, ಮುಱ್, etc.; see also s. ಮುದಿ 3). P. p. ಮುತ್ತು. ಮುತ್ತಂ (Śmd. 284). ಮುತ್ತುದು ನೇಸದ ತೇಜಂ, ಸತ್ತುದು ಜಾವಾಗ್ನಿ (264. 284). ಮುತ್ತ ಕಾಯ್ (ತಬಿಲ್ I). ಮುತ್ತುದು (ಜರ); ಮುತ್ತೆತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, ಜರದ್ಗವ Hlâ.). ಮುತ್ತ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು (Bp. 15, 25). ನೆಜ್ಜೆ ಮುತ್ತದಂ ತೊಱದು (18, 30). ಹರನುಂ ಮುತ್ತು, ಮುಪ್ಪಿನಲಿ ಇನಿತು ಧೃತಿಗೆಡಲೇಕೆ? (25, 23). ನೆಜ್ಜೆ ಮುತ್ತುದರ್ಲಾ ದೇಹಂ (44, 5). ಮುತ್ತ ಮುಸುಡು (Rśv. 11, 163).

ಮುದು mudu. 2. = (ಮುಂ, etc.), ಮುತ್, ಮುತ್ತು 4 q. v., ಮುದಿ, ಮೂ 2. (*Cf.* ಪೊಮ್). — ಮುದುಎತ್ತು. An old ox

(ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, ಜರದ್ಗವ Nr.). — ಮುದುಗರಡಿ. -ಕರಡಿ. An old bear (Bp. 34, 8). — ಮುದುಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. A raven (ದ್ರೋಣಕಾಕ, etc. Nr.). — ಮುದುಗೂಗೆ. = ಮುದಿಗೂಬೆ. (Bh. 2, 10, 55). — ಮುದುಗೊಡ್ಡಿ. -ಕೊಡ್ಡೆ. N. of a town (Bp. 26, 54). — ಮುದುತಪಸಿ. An old ascetic (Bp. 52, 21). — ಮುದುಪಾಕು. = ಮುದಿಪಾಕು. (Rśv. 11, 162). — ಮುದುಸೂಳೆ. An old harlot (Bp. 52, 34). — ಮುದೆತ್ತು. = ಮುದುಎತ್ತು. (My.).

ಮುದುಕ muduka. = ಮುದಕ್. An old man (ಕವಿಪ ಕೆಮd. I; ಕೆದಿಪ ರೆt. I, 3; ಪ್ರವಯಸ್, etc. Nr.; ವೃದ್ಧ Si. 432; Abh. P. 4, 112; My.; B. 2, 30). ಮುದುಕರ ಗುಮ್ಪು (ವಾರ್ಧಕ Si. 195). ಮುದುಕಕಾದರೂ ತದಳು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ,—ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದ ಮುದುಕ ಬಿಮ್ಮನೆ ನಿನ್ನು ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಮುದುಕತನ mudukatana. Old age (My.; ವಾರ್ಧಕ Si. 195; ಜ್ಯಾಸಿ, ಜೀರ್ಣಿ 389).

ಮುದುಕಿ muduki. = ಮುದಕಿ, ಮುದಕಿ. An old woman (ವೃದ್ಧೆ, etc. Nr.; My.; M. ಮೂಢ್ಜ, ಮೂತ್ತಿ; Tě. ಮುದುಸಲಿ, ಮುದುಸಲಿದಿ). ಅನಳೊರ್ವಳು ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟ ಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮನೆಗೆ ಒನ್ದು ಮುದುಕಿ, ಒಲೆಗೆ ಒನ್ದು ಕುಣ್ಟಿ.—ನಿಲ್ಲ ಲಾಪದ ಮುದುಕಿ ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತಾಳೇ? (Prvs.).

ಮುದುಕು muduku. = ಮುದುಕು 1, etc. To clasp or embrace one's (own) body (ಶರೀರೋಪಗೂಹನ; ಉಪಗೂಹನಮೆನ್ನು, ಆಲಿಂಗನಂ; most MSS., also Mḍb., have ಮುಡುಕು).

ಮುದುಗರ mudugara. Tbh. of ಮುದ್ಗರ. (Rām. 6, 3, 12).

ಮುದುಡು muduḍu. 1. = ಮುದಡು 1, ಮುದರು, ಮುದುರು, ಮುದ್ರು, (ಮುರುಟು 1). To bend (v. i.); to shrink, to contract, to shrivel up, as flowers or leaves, to wrinkle, as drying cloth or a hide, or as the skin (ಸಂಕೋಚನ ಕೆmd. Dh.; My.; ಕಱಿಪಾಗು G.); to be reduced in bulk, to be collected or closed (ಕಱಿಪಾಗು G.). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮುದುಡೋಣ (G. 226). ಮೊಗ್ಗೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ, ಒಳಗೆ ಹೂವಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪಕಳೆಗಳು ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹೊನ್ದಿ ಮುದುಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 36). **2,** to bend (v. t.); to draw in or backward, as a limb; to press into irregular inequalities, to crumple, to rumple, as cloth, paper; to fold regularly or irregularly, as a mat, a mattress; to pull up, as clothes when walking through water; to draw aside, as clothes, feet, so as to avoid their touching anything, or as a curtain (My.). ಒನ್ದು ದಸಿ ಅಂಗಾಲ ನೆಟ್ಟೊಡೆ... ನಿನ್ದು ನೆಲನಂ ಪಿಟ್ಟದಲ್ಲದೆ ನಡೆಯ ದಾರದಡಿ, ಹಿನ್ದಣಿಗೆ ಕಾಲ್ ಮುದಡ ದಾರದು (Bp. 43, 84). ಅಲ್ಲಿಯ ಹೂವುಗಳಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಚ್ಚದೆ, ತಮ್ಮ ಅಱಿವೆಗಳನ್ನು ಮುದುಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾಕಗೊಡದೆ (B. 3, 81).

ಮುದುಡು muduḍu. 2. = ಮುದಡು 2, (ಮುರುಟು 2). Shrinking, contracting, etc.— ಮುದುಡುಗಿವಿ. -ಕವಿ. An ear the outside of which is shrunk (Bp. 58, 49; My.). — ಮುದುಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To shrink (J. 30, 22).

ಮುದುರು muduru. = ಮುದುರು 1, etc. (My.).

ಮುದೆ mudĕ. (= ಮುದ). Pleasure, enjoyment, joy, gladness.

ಮುದ್ಗ mudga. *A kind of kidney-bean, Phaseolus mungo* Willd. (ಪೆಸಱು Mr. 374). 2, a cover, covering, lid. 3,= ಮುದ್ಗು (ಶಂಬದ ಹುಬಿ G.).

ಮುದ್ಗಪರ್ಣಿ mudga-parṇi. *A kind of kidney-bean, Phaseolus trilobus* Ait. (see Si. 149).

ಮುದ್ಗರ mudgara. = ಮುದುಗರ. *A hammer-like weapon, a mace* (ಘನ Mr. 510);—a staff weighted at the bottom with iron for breaking clods of earth. 2, a bud (*cf.* ಮುಗುಳ್).

ಮುದ್ಗಲ mudgala. Nn. 96 for ಋದ್ಗಲ, q. v. 2, N. of a rishi and of other persons.

ಮುದ್ಗಾನ್ನ mudga-anna. Rice boiled together with the kidney-bean (My.).

ಮುದ್ದ muddu-ಪ3. N. (My.; B. 2, 49).

ಮುದ್ದತು muddatu. = ಮುದ್ದತ್ತು. (Ṛb. 9, 68; My.).

ಮುದ್ದತ್ತು muddattu. A space of time, a term (My.; G. 175; Mhr., H. ಮುದ್ದತ).

ಮುದ್ದಾಂ muddām. ಮುದ್ದಾಮು muddāmu. Expressly, positively (Mhr., H.); fixed, established, permanent (Br.). 2, own (My.; B. 5, 126). ಮುದ್ದಾಮ್ ಆಳು, ಮುದ್ದಾಂ ಮನುಷ್ಯ, own servant (My.).

ಮುದ್ದಿ muddi. 1. Feminine of ಮುದ್ದ. N. (My.).

ಮುದ್ದಿ muddi. 2. = ಮುದ್ದೆ. (B. 4, 121; 5, 19).

ಮುದ್ದಿಕೆ muddikĕ. = ಮುದ್ದಿಗೆ 1. Tbh. of ಮೃದ್ವೀಕೆ (ಕೆmd. 351 Mḍb.).

ಮುದ್ದಿಗ muddiga. N. (Bp. 29, 7).

ಮುದ್ದಿಗೆ muddigĕ. 1. Tbh. of ಮೃದ್ವೀಕೆ (ಕೆmd. 351. 353).

ಮುದ್ದಿಗೆ muddigĕ. 2. Tbh. of ಮುದ್ರಿಕೆ (ಕೆmd. 345).

ಮುದ್ದಿಸು muddisu. To kiss; to caress, to fondle (Bp. 18, 57; Rśv. 8, after 82; 11, 105; Šśv. 1, 82; J. 8, 12; 28, 16; M. ಮಣಕ್ಕ, ಮುಗಕ್ಕ, to smell; to kiss).

ಮುದ್ದು muddu. = ಮುತ್ತು 5, q. v. A kiss (ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಆರು ಮೆ Kk. 31; ಕೆm. 75; ಓಷ್ಠಕಾಸ, ವದನಕೂಟ, ಚುಮ್ಬನ Mr. 330; C.; Tě.); love, affection, charm; an object of love. ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಪೋಜೆ ಮುದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು.—ಮುದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮೂಜಿನೆಯ ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ (Prvs.). See Ṛpr. 1, 86; 1, after 105; Bp. 1, 51; 24, 45; 32, 45; 47, 32. 42; J. 18, 20; 28, 22; Prvs. s. ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಲ and ಹೆಣ್ಡತಿ. — ಮುದ್ದಂಜೆ. -ಅಂಜೆ. A charming goose (Rśv. 12, 23). — ಮುದ್ದಾಟ. -ಆಟ. Frequent kissing (Ṛpr. 3, 42). — ಮುದ್ದಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To make (somebody) to kiss frequently (Ṛpr. 6, 98). — ಮುದ್ದಾಡು. -ಆಡು. To kiss mutually;—to kiss frequently (Abh. P. 4, 28; Bp. 15, 14; My.; B. 3, 81). — ಮುದ್ದಾಯಿ. -ಆಯಿ. N. (Bp. 59, 6). — ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To kiss (My.). — ಮುದ್ದಿಡು. -ಇಡು. = ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. (My.). See Prv. s. ಮನೆ. — ಮುದ್ದು ಕೊಡು. = ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. (My.). — ಮುದ್ದುಗೂಸು. -ಕೂಸು. A dear child (My.). ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮುದಿಗೂನೇ ಮುದ್ದುಗೂಸು (Prv.). — ಮುದ್ದುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. To kiss; to treat with affection, to caress, to fondle (Rśv. 11, 104; J. 3, 31; 6, 47; 11, 15; 18, 49; 28, 20). — ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Caressing, etc. (Ṛpr. 3, 44; 8, 53). ನಗೆಮೊಗಮಂ ಪೊದೞಿ ಪೊಸ ಜವ್ವನಮಂ ಮಿಗಿಲಪ್ಪ ಗಾಡಿಯಂ ಸೊಗಯಿಸ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತುಮನೊಡಲ್ದಿಸಿನಂ ಮನವಾರೆ ಕೇಳ್ದು ತೊಟ್ಟಗೆ ಕೊಳೆ

ಮೇಲೆವಾಯ್ದು ಮಹಾಸುರನಂ ತವೆ ಕೊನ್ದಳ್ ಆ ಭಗವತಿ ತಾನೆ ವೀರಸಿರಿಯಕ್ಕೆ ಜಯಾಸಿಗೆ ನಾಗವರ್ಮನಾ! (one Ch. MS. as its v. 4). — ಮುದ್ದುನುಡಿ. A pleasant, sweet word. ಮನವೆಮ್ಪ ಗಿಳಿಯನೊಯ್ಯಾರದೊಳೋವಿ, ಪೆಲ್ಲನೆ ಮುದ್ದುನುಡಿಗಲಿಸೆಲೆ, ಮಾನಿನಿ! (Kp. 4, 8, 1). — ಮುದ್ದುಮಗ. A dear son (My.; B. 3, 7). — ಮುದ್ದುಮಗು. = ಮುದ್ದುಗೂಸು. (My.). — ಮುದ್ದು ಮಾಡು. = ಮುದ್ದುಗೆಯ್. To caress, etc. ಅವನನ್ನು- - (My.). — ಮುದ್ದುಮಾತು. = ಮುದ್ದುನುಡಿ. (My.; G. 446). — ಮುದ್ದುಮೊಗ. A sweet face (My.). — ಮುದ್ದು ಮೋಹಿಸು. To cause love to dash or pierce into (anybody): to endear one's self. ಎಲ್ಲರ್ಗೆ ಮುದ್ದು ಮೋಹಿಸುತಿರ್ಪನು (J. 28, 22). — ಮುದ್ದುರಂಗ. N. ಎಲೆ! ಎನ್ಮುವದಕ್ಕೆ ಅವಳೇ (wife) ಇಲ್ಲ, ಮಗನ ಹೆಸರು ಮುದ್ದುರಂಗ ಎನ್ಬುನ್ತೆ (Prv.). — ಮುದ್ದುವೀಡು. -ಬೀಡು. To bestow many kisses; to treat very kindly (Rśv. 4, 73; Śśv. 3, 43).

ಮುದ್ದುತನ muddutana. Pleasantness, charm, beauty (Rśv. 1, after 135). ಬಾಲೆ. . ಬೀಱುತಿರ್ದಳು ಮುದ್ದುತನನು (Prll. 3, 31). ಮುದ್ದುತನ ಮಿಗೆ ಪೂಯೆ (ಎನ್ಬ ಬಾಲೆ) ತನ್ನನ್ತೆ ನಡೆಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಅಂಚೆವ್ಣೆಗೆ (3, 32).

ಮುದ್ದೆ muddé. = ಮುದ್ದಿ 2. A roundish mass, a ball, a roundish lump (as of iron, food, etc.), a clod (as of earth, etc.), etc. (ಪಿಣ್ಡ Nr.; My.; Tĕ. also ಪೊದ್ದು; J. 18, 20; T. ಮುತ್ತೈ; see ಕೆಯ್-; Mhr. ಮೂದ, a rice-lump; see ಪೊತ್ತ 1). ಗನ್ಧದ ಮುದ್ದೆ (ಗಾತ್ರಾನು ಲೇಪನಿ, ವರ್ತಿ Si. 229); ಮದ್ಯ ಪೂತವದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಕೂಡಿಸಿದ ಮುದ್ದೆ (ವೇದಕ, ಜಗಲ 348). ಮೂಂಸದ ಮುದ್ದೆ (ಕ್ಲೋಮ); ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆ (ಪಿಣ್ಡ G.). ಕೆನಱುನ ಮುದ್ದೆ (G. 572). ಬೆಲ್ಲದ ಮುದ್ದೆ (My.). **2,** **râgi-porridge** (My.). ಮುದ್ದೆಗೆ ಎದ್ದು, ಗುದ್ದಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ.—ಮುದ್ದೆ ಬೆಲ್ಲವಾದರೆ ಮದ್ದಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). **3,** a weaver's peg-stand (S. Mhr.).—See ಮೇಲು; Prv. s. ಅಟ್ಟು 5. — ಮುದ್ದೆತೊವೆ. Tovĕ-porridge (My.). — ಮುದ್ದೆಪಲ್ಲೆ. Vegetable-porridge My.). — ಮುದ್ದೆಬೆಲ್ಲ. A round lump of jaggory (My.). — ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಣ. A roundish lump of iron. ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಣ ಮುಣುಗುವದು, ಬಿಲ್ಲೇ ಕಬ್ಬಣ ತೇಲುವದು (Prv.).

ಮುದ್ರಾಕರ mudrâ-kara. A maker of seals, an engraver, a coiner. (R.).

ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ mudrâ-akshara. Type, print. (My.).

ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲೆ mudrâkshara-śâlĕ. A printing-office (My.).

ಮುದ್ರಾಂಕಿತ mudrâ-aṅkita. Stamped or marked with a seal (My.); printed. (My.).

ಮುದ್ರಾಂಗುಲೀಯಕ mudrâ-aṅguliyaka. A seal-ring (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಕ mudrâ-dhâraka. A bearer of the seals. 2, a man who impresses various sectarian marks and figures on his forehead and other parts of the body: a Mâdhva (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರನೆ mudrâ-dhâraṇĕ. Having the body branded with hot seals by a guru, a custom of the Mâdhvas (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಿ mudrâ-dhâri. = ಮುದ್ರಾಧಾರಕ. (My.).

ಮುದ್ರಾಶಕ್ತಿ mudrâ-śakti. Power (of a râja, guru, etc.) derived from setting or affixing seals to documents (My.).

ಮುದ್ರಿಕೆ mudrikĕ. = ಮುದ್ದಿಗೆ 2. A seal, a signet, a seal-ring, a signet-ring (ಉಂಗರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರಂ ಬರೆಯೆ ತಾ ಮುದ್ರಿಕೆ ಗಳೆನಿಕ್ಕುಂ Mr. 340; ಬಾಲಕ 525; Bp. 54, 55; J. 18, 6). 3, a stamp, an impression. 4, a mode of intertwining the fingers during worship. 5, dedication to a deity put at the end of chapters or of a book (My.). ಮುದ್ರಿಕೆಲ್ಲದ ಮುನ್ನುಡಿ ಪದ (Prv.). — ಮುದ್ರಿಕೆಯುಂಗುರ. = ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ, q. v. (My.).

ಮುದ್ರಿತ mudrita. Sealed, stamped, impressed, marked, struck, printed; contracted, closed, sealed up; unblown. (Ćpr. 8, after 4; Bp. 1, 14; 35, 8).

ಮುದ್ರಿಸು mudrisu. To seal; to stamp; to print; to coin; to shut; to seal up, to enclose; to envelop (Ćpr. 8, 41; Abh. P. 16, 41; Bp. 24, 22; 35, 9; 58, 58; Bh. 1, 8, 70; 8, 23, 38; Rśv. 5, after 25). ಅಕ್ಷ ಮುದ್ರಿಸೆ ಸುನ್ತು (Mr. 317). 2, to agree to, to assent, to promise (ಅಂಗೀಕರಣ Śmd. Dh.). ಮುದ್ರಿಸಿದಂ (274).

ಮುದ್ರು mudru. = ಮುದುರು 1, etc. (My.).

ಮುದ್ರೆ mudrĕ. ಮುದ್ರಾ. (= ಮೊದಿರ). A seal, a signet, a seal-ring. 2, the mark of a seal; a stamp, a print; a seal of lac (J. 29, 36; 30, 24). 3, a form or figure made by Vaishṇavas, etc. on their body. 4, a coin. 5, stamp, cast, air;—an air or a disposition of countenance during meditation, etc. (Mhr.; B. 4, 10. 184);—a person as to shape and bulk (Mhr.). 6, a mode of intertwining the fingers during worship. 7, shutting, closing. — ಮುದ್ರೆಕರ್ತ. A man entrusted by a guru with his seal and deputed by him to settle disputes of caste (My.; Tĕ.). — ಮುದ್ರೆಕೋಲು. A wooden seal, for sealing heaps of corn (My.; Tĕ.). — ಮುದ್ರೆಯವ. -ಆವ. A man who applies a public seal (My.). 2, = ಮುದ್ರಾಧಾರಕ No. 2, a Mâdhva (My.). — ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. A seal-ring, a signet-ring (ವೇದಿಕೆ, ಮುದ್ರಿಕೆಯುಂಗುರ Nn. 148). — ಮುದ್ರೆಯೂಟ್ಗ. -ಊಟ್ಗ. The business of applying public seals (My.).

ಮುಧಾ mudhâ. *In vain, to no purpose.*

ಮುನ್ mun. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುನ್ನೀರ್. The ocean (so called as it contains three different waters: rain, river-water, and the water of the abyss, and has three different qualities: to produce, to preserve, and to destroy, T.; Br. derives it from ಮುನ್ 2: the first or original waters, which however in T. is ತೊನ್ನೀರ್;—ಸಮುದ್ರ Śmd. II; Ćt. I, 70; Kk. 85; ಪಾಥಿ Ćt. II, 16; ಕಡಲ್, ಜಲಧಿ Śm. 36; Ćpr. 1, 109; Abh. P. 10, 157; J. 19, 4). — ಮುನ್ನೀರೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. The ocean's lord: Varuṇa (ವರುಣ Kk. 15; Śm. 13). — ಮುನ್ನೀರ್ಗಿರ್ಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Submarine fire, the fire of the lower regions (ಕಡಲುರಿ, ಒಡ ಬಾನಲ Ćt. II, 118). — ಮುನ್ನೀರ್ವರ್ಮಗ. The moon (ಜನ್ಪ Ćt. I, 107; ಇರುಳಿಱಿಯ II, 6). — ಮುನ್ನೀರ್ವರ್ಮ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. He who reposes on the ocean: Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Śm. 5. 6; Kk. 7, o. r. ಮುನ್ನೀರ್ವರ್ಬ್ಬಿಗ). — ಮುನ್ನೀರ್ವರ್ಬ್ಬಿಗ. -ಪಬ್ಬಿಗ. = ಮುನ್ನೀರ್ವರ್ಕ್ಕೆಗ, q.-v. — ಮುನ್ನೀರ್ವಂಕೆ. -ಬೆಂಕೆ. = ಮುನ್ನೀರ್ಗಿರ್ಚ್ಚು. (ಒಡಬಾನಲ Ss.). — ಮುನ್ನೂಱು. Three hundred (My.; Tĕ.; see Prv. s. ಮುದಿಕೆ). ಮುನ್ನೂಱಿ ಅಱಿವತ್ತು (Bp. 33, 13). ಮುನ್ನೂಜಾ ಅಯ್ವತ್ತು (B. 2, 22).

ಮುನ್ mun. 2. = ಮುಂ (ಮುಱ್), etc. That which is before, etc. **2,** before (Ćpr. 5, 22). — ಮುನ್ತಿಳುಪು. To let know or indicate before-hand (Ćh. v. 70). — ಮುನ್ತಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. To fail in the front (Abh. P. 13, 71). — ಮುನ್ತಲೆ. -ತಲೆ. = ಮುನ್ನೆಲೆ. The upper front part of the head; the forehead (Ćpr. 8, 64; 8, after 101; J. 18, 20).

ಮುನ್ದಲೆಯ ಹೂ (ಲಲಾಮಕ Hlâ.). ಮುನ್ದಲೆಯಲಿ ಅಲಿವ ಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Mr. 334). ಮುನ್ದಲೆಯ ಉಂಗುರಕೂದಲುಗಳು (ಧ್ರುವ ರಕ G.). 2, locks of hair hanging down on the forehead (My.). — ಮುನ್ದಲೆಎಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the forehead or the locks hanging down on it (Prll. 3, 29). — ಮುನ್ದಳೆ. -ತಳೆ. To proceed (J. 3, 13; 4, 15. 16; 19, 7). — ಮುನ್ದಿವಸ. The previous day (Bp. 53, 16). — ಮುನ್ದೆಲೆ. -ತೆಲೆ. = ಮುನ್ದಲೆ. (Bp. 29, 3; 51, 71). — ಮುನ್ದೆಸೆ. The front side or direction (Bp. 5, 40; 18, 5. 33; 20, 41; 24, 44; 27, 11; 32, 38; 43, 84; 52, 47; 58, 29; 59, 19; 60, 54; 61, 23; Rêv. 13, 71). — ಮುನ್ನೋಡಿ. -ತೋಡಿ. To appear beforehand (My.). 2, to shew beforehand; to show the way (My.). — ಮುನ್ನಡಿ. -ಆಡಿ. The fore part of the foot, the point of the foot (Čpr. 5, 22; 7, 112). — ಮುನ್ನಡಿಎಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the point of the foot (Abh. P. 3, 153). — ಮುನ್ನೆಗವು. To raise and stretch forth (Šêv. 3, 63). — ಮುನ್ನೆರವು. To join (v. t.) in the beginning (Šêv. 5, 31). — ಮುನ್ನೆಲೆಯ್. The dawn (ಮುಮ್ಪೊಯ್ದು Kš.).

ಮುನ muna. = ಮುನಿದು. P. p. of ಮುನಿ 1, in ಮುನ ಕೊಳ್ಳು. See Prv. s. ಓಟು.

ಮುನಸಪ munasapu. = ಮುನಸೀಪು. A native civil judge (of the lowest class; Si. 258, Tč.; Mhr., H. ಮುನಸಫ, ಮುನ ಸೂಫ).

ಮುನಸೀಪು munasipu. = ಮುನಸಪು. (My.). See ಗ್ರಾಮ-.

ಮುನಾಸಬು munâsabu. Right, proper, fit, due (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮುನಿ muni. 1. (= ಮುಳಿ 1). To become angry or wrathful, to manifest anger, to be displeased (ಕ್ರೋಧ ŠMd. Dh.; My.; T., M.; T. ಮುನೈ, to be bold; to be angry). ಮುನಿವವ (ಕೋಪನ, ಕ್ರೋಧನ, ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ); ಇದೆಡೆಯಲಿರ್ದು ಪೆಱರ್ಗೆ ಮುನಿವವಂ (ಗೋಷ್ಠಜ್ಞ Hlâ.). ಪರರ ಸವ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮುನಿವ ಮನುಜ್ಯನು (ಅನ್ಯತುಥದ್ವೇಷ, ಮತ್ಸರ); ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅದ್ಯಷ್ಟಿ Nr.). ಕವಿಗೆ ಕವಿ ಮುನಿವಂ (ŠMd. 159; see ŠMd. s. ಬಿಜ್ಪು). ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿದ ಸುತನಿಗೆ ಗತಿಯೇ ನುಗೆ— ಒಲಿದರೆ ನಾರಿ, ಮುನಿದರೆ ಮಾರಿ (Prvs.). ಅರಸೊಲಿದು ನಡಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಯಕ್ಕು, ದೆಸೆಯಕ್ಕು, ಕಠತುರಗಬಲವು ಪಿರಿದಕ್ಕು; ಮುನಿದರೆ ಕರ ನಾಶವಕ್ಕು (Sp.). ಎನ್ತಪ್ಪನಾದರೂ ಮುಸ್ತ್ರಿಯ ಹಗೆ ಹೊಲ್ಲಾ; ಎನ್ತಕ್ಕುಮ್ ಅರನು ಮುನಿದರೆ? ಆ ಮಸ್ತ್ರಿಯನ್ತಕನಕಕ್ಕು (Sp.). See Čpr. 8, 54. 95; Abh. P. 14, 58; Bp. 22, 21. 28. 65; 45, 3; 47, 11. 12. 19. 28; Bh. 6, 2, 2; J. 6, 2. 30; 24, 55; ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿವ.

ಮುನಿ muni. 2. That becomes angry (see ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿ). **2,** anger. — ಮುನಿಯ. -ಆ 3. That becomes angry (see ಮುಟ್ಟಿರೆ ಮುನಿಯ).

ಮುನಿ muni. *A recluse who lives alone and has taken the vow of silence.* 2, *an ascetic* (ತಪಸ್ವಿ ŠMd. Dh.); a sage, a saint; a devotee; a monk;—*a Buddha or Arhant.* 3, a male devil (My.). See Bp. 10, 27-29. 4, the number 7 (Čh.; see ಸಪ್ತರ್ಷಿ).

ಮುನಿವ muni-pa. = ಮುನೀನ್ದ್ರ. (Bp. 43, 41; 50, 70).

ಮುನಿಪು munipu. (= ಮುಳಿಸು). Anger, passion (ಕೋಪ Nn. 142. 167; J. 28, 5; T. ಮುನಿವು).

ಮುನಿಪುಂಗವ munі-puṅgava. An eminent sage (J. 2, 20; 21, 44).

ಮುನಿಮತ muni-mata. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮುನಿಮನ muni-mana. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮುನಿಯಿಸು muniyisu. To cause to become angry, to irritate (Abh. P. 14, 58).

ಮುನಿವಟು muni-vaṭu. A muni's lad or student (J. 19, 44).

ಮುನಿವರ muni-vara. An excellent muni (My.).

ಮುನಿಸಿ munishi. A secretary, a writer (My.; Br.; Mhr., H. ಮುನಶೀ). 2, a teacher of language (My.; Mhr.).

ಮುನಿಸಿಗಿರಿ munishi-giri. The office or business of munshi (My.; Mhr. ಮುನಶೀಗಿರಿ).

ಮುನಿಸು munisu. (= ಮುಳಿಸು). Anger, wrath, passion, rage, enmity (ಕೋಪ, ಕ್ರೋಧ, ಆಮರ್ಷ, ರೋಷ, ಪ್ರತಿಘ Hlâ.; ಅಸೂಶಯ Hlâ.; ರೋಷ, etc. Mr. 234; ಮುಳಿಸು, etc., ಕೋಪ Čt. II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕಸುಗಣ್ಣು, ಸೆಣಸು, etc., ಕೋಪ Šm. 39, Kk. 43; My.). ಮುನಿಸುಳ್ಳಾತನು (ಲೋಭಿ, ಮತ್ಸರ Nr.). ಮುನಿಸುಳ್ಳವಂ (ಅಮರ್ಷಣ, ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ Mr. 234). ಮುನಿಸಿದು ಸಿನತ್ತು, ನಂಬ್ಗಣೆಯೆನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿ ಸುವೆಸಕಂ (ŠMd. 179). ಕೊಟ್ಟು ಬರುವ ನಿಷ್ಪುರಕ್ಕನ್ತ ಕೊಡದೇ ಬರುವ ಮುನಿಸು ಲೇಸು (Prv.). See Čpr. 5, 134; 8, after 79; Grj. 2, after 106; Bp. 18, 9; 31, 19; 47, 9. 19-22. 25. 27; Bh. 1, 8, 77; J. 4, 54). — ಮುನಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To grow angry or sulky (Dp. 63, 1). — ಮುನಿಸು ತಿಳಿ. Anger to calm down or be appeased (Bp. 47, 19. 21. 27; My.). — ಮುನಿಸು ತಿಳಿಹು. To appease anger (Bp. 47, 20; 47, 56). — ಮುನಿಸು ತಿಳುಹು. = ಮುನಿಸು ತಿಳಿಹು. (Bp. 18, 9; 47, 27). — ಮುನಿಸು ಹರಿ. Anger to go away or cease (My.). — ಮುನಿಸುಹರೆವು. Spreading or increase of anger (Bp. 40, 85).

ಮುನಿಸುಗಾರಿ munisu-gāṟi. A passionate man (My.).

ಮುನೀನ್ದ್ರ muni-indra. A great sage or ascetic (ಪದ್ಮ, ಯತಿ, ಯತೀನ್ದ್ರ Nn. 54); ಪುಣ್ಡರೀಕ Mr. 504). 2, *a Buddha or Jina.* 3, Šiva; etc.

ಮುನೀಶ್ವರ muni-îśvara. = ಮುನೀನ್ದ್ರ. (ŠMd. 124; Bp. 61, 46; J. 27, 18). 4, a male devil (My.).

ಮುನ್ತು muntu. = ಮುನ್ದು 2 (ŠMd. 146), (ಮುಂಚು 2). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಮುನ್ತು (ಮುಖ, ಸಿಖರಣ Hlâ.). ಮುನ್ತಣ, ಮುನ್ತಣಂ (ŠMd. 135). ಆನೆಯ ಮುನ್ತಣ ಲಲಾಟ (ಅವಗ್ರಹ Mr. 155). — ಮುನ್ತಣಂ. -ಆಸ್-ಅಂ. (ŠMd. 136). A man of the front. — ಮುನ್ತಾಗು. -ಆಗು. To become or be the first of a series. ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಆಜಾಗರೂಕತೆ ಅವಿವೇಕ ಮುನ್ತಾದ ದನ್ನು ಕುಱಿತು ವ್ಯಸನ ಪಡುತ ಪರೋಪಕಾರತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ಸಾತ್ವಿಕ ಬುದ್ಧಿ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, etc. Si. 69). ಪರದ್ರೋಹಾರ್ಥಮಾಗಿ ಬಿನ್ನಪ್ಪಿ ತೋಱಿಸಿ, ಮತ್ತೊನ್ದು ಕೊಡುವದು ಮುನ್ತಾದ ಮೋಸವು (ಕಪಟ, etc. 71). ಉಪ್ಪು ಮುನ್ತಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿಗಳು (ಆಪ್ಟಿ, etc.). ಊರ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಿರುವ ಬೇಲಿ ಮುನ್ತಾದ ತಡೆಗಳು (ಪ್ರಾಚೀನ, etc. 107). ಮಾವು ತೆಂಗು ಪಾಡಿಬೆಳೆ ಮುನ್ತಾದವು ಗಳು (ವಾನಸ್ಪತ್ಯ 119). ದಬಿವಾಯಿ ಮುನ್ತಾದವರು (ಪ್ರಧಾನ, etc. 258). ಸೇಕದಾರ ಮೊದಲೇದಾದ ಮುನ್ತಾದವರು (ಗೋಪ, etc. 259). ರಾಜದರ್ತನಾರ್ಥಮಾಗಿ ತರ ತಕ್ಕ ಕಾಣಿಕೆ ನಜರ್ ಮುನ್ತಾದದು (ಪ್ರಾಭೃತ, etc. 266). ಕರಗಿ, ಗಟ್ಟಿ ಬಿಡಿವೆ ಮುನ್ತಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಕೃತ 330). ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಮಕ್ಕಳು ಸೊಸೆನ್ದಿರು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಅತ್ತಿತರು ಆಳುಮಕ್ಕಳು ಮುನ್ತಾದವರನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೆಣಕ್ದು (B. 2, 20). ಮುದುವೆ ಮುಂಜ ಮುನ್ತಾದ ಸಮಾರಮ್ಭಗಳು (2, 52). ಸರಕಾರದವರು ಸಾವಕಾರ ಮುನ್ತಾದವರಿಗೆ ಅವರವರ ಗಣ್ಯಿನ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಉತ್ತನ್ನದೊಳಗಿನ್ದ ನಿಷ್ಪನ್ನ ದೊರಮೇತಮ್ಬದಾಗಿ ವರ್ಷಾತನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ (5, 111). — ಮುನ್ತೆ. -ಎ. (ŠMd. 146). (= ಮುಂಚೆ), ಮುನ್ದೆ. In front of

anything that is behind (ಮುನ್ದುಗಡೆ 52 Cm.; ಇದಿರೊಳ್ 226 Cm.; Čh. v. 111). 2, hereafter, thereafter; henceforth (ಮುನ್ದೆ Šmd. 399 Cm.; see Sp. s. ಸವಮಾತು). 3, previously, beforehand. ಮುನ್ತೆ ಬನ್ನು, ನೀನೆನಗೆ ವನಸ್ತನಾಗಮನ ಮಂ ನೆಜಿ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಪಯ್! (Čpr. 7, 41). ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಜಗೆ, ನೃಪನ ಕಾನ್ತಿಯಾ ಸವಮಾತು, ಮನ್ತ್ರವಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನಗಳು ತನ್ನೆ (ನ್ನು) ಮುನ್ತೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). See Bp. 17, 9; 20, 31; 41, 15; 51, 25; 52, 43; J. 2, 30.

ಮುನ್ದ munda. = ಮುನ್ದು 2. — ಮುನ್ತಗಡೆ. = ಮುನ್ದುಗಡೆ. (ಜೂಣಿ G.; My.). — ಮುನ್ದುಗಾಣ್. = ಮುನ್ದುಗಾಣ್. (Bp. 34, 10; My.). — ಮುನ್ದ ಮಾಡು. = ಮುನ್ದ-. (ಜಾತು G.).

ಮುನ್ದು mundu. 1. (= ಮುಂಚು 1). To be or go before, first or in advance (ಪುರಸ್ಸರಣ Šmd. Dh.; T.).

ಮುನ್ದು mundu. 2. = ಮುಂ (ಮುಙ್, Šmd. 198), etc., ಮುನ್ತು (146), ಮುನ್ದ (My.; Tč.). The front-part or side, the front (ಆಗ್ರ Šmd. Dh.; 212 Cm.);—the state of being in front of anything that is behind, following, succeeding (as a letter, etc., ಪರಂ 17. 59. 80. 84. 85. 196. 212. 225. 336. 384);—the state of being advanced in position; that of being first;—the state of being before or previous;—the state of being future;—(in front, etc.). ಮುನ್ದಣ, ಮುನ್ದಣಿಂ (Šmd. 135), (ಮುನ್ದರ್ಕೆ); ಮುನ್ದಕೆ, ಮುನ್ದಕ್ಕೆ, ಮುನ್ದಣಗೆ (see s. ಪಡು 3), ಮುನ್ದಣ್ಗೆ; ಮುನ್ದನ. ಊರ ಮುನ್ದು (Šmd. 162). ಮನೆಯ ಮುನ್ದಣ ಇಕ್ಕೆಲಂ (ಪ್ರಭಾಣ, ಅಲಿನ್ದ); ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ಅದಾತನು (ಪರಾಙ್ಮುಖ, ಪರಾಙ್ಮೀನ Nr.). ಮುನ್ದಣ ಮೆಯಿ (ಕ್ರೀಡೆ, ಅಂಕ, ಉತ್ಸಂಗ); ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗುಹ (ವಿಪರೀತ, ಪರಾಙ್ಮೀನ Hlâ.). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದುದು (ವಿಪರೀತ Nn. 151). ನಾನು ಮುನ್ದು, ತಾನು ಮುನ್ದು ಎವ್ವುದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ಕೆಲಸ (ಆಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Si. 293); ಶೋಕಾದಿಗಳಿನ್ದ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ತಿಳಿಯದವನು (ವಿಪನ್ನ, ವ್ಯಾಕುಲ 365); ಮುನ್ದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟಪ್ಪದು (ಪುರಸ್ಕೃತ, ಆಗ್ರತಃಕೃತ 428); ಎಡದ ಕಾಲು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ನೀಡಿಟ್ಟು (288). ನಮಗೆ ಮುನ್ದಕೆ ಸರ್ವಥಾ ಅಮಿತ್ರನಪನು! (J. 30, 25). ರಕ್ಕಸನಹನು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ತನಗವಂ! (Bh. 1, 8, 28). ಮನ್ತ್ರಲಕ್ಷಂ... ಮುನ್ದಣ್ಗೆ ಬರಿವರೆ (Rśv. 13, after 95). ಕಡ್ತೆಗೆ ಮುನ್ದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ದು.—ಈರಣ್ಣನ ಮುನ್ದಣ ಬಸವಣ್ಣ.—ಮುನ್ದಣ ಬುದ್ಧಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮೂಱು ದಾರಿಯ ಮಣ್ಣೀ.—ಮುನ್ದಿನ ಮುಕ್ತಗಿನ್ದ ಈಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು (Prvs.). ಆತನು ತುಸು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋದನು (B. 2, 53). ಮುನ್ದಿನವರು (3, 115). See Bp. 18, 4; 26, 28; 32, 22; 40, 8; 43, 52; 44, 9; 57, 42; Rśv. 13, after 1 & 61. — ಮುನ್ದಕೆ ಮಾಡು. To push forward: to shut, as a door (My.; B. 4, 42). — ಮುನ್ದಕೆ ಹಾಕು. To place, or throw, in front of (My.). 2, to put to the future, to put off, to delay (My.). — ಮುನ್ದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. To go on, to advance (Šśv. 3, 49; J. 16, 20). — ಮುನ್ದರಿ. -ಱರಿ (= ಹರಿ). (= ಮುನ್ದುವರಿ). To run before, to go in advance; to surpass, to excel (My.; B. 4, 143); to go forward (My.). — ಮುನ್ದರಿಸು. -ಱರಿಸು (= ಹರಿಸು). To cause to run in advance, as a horse (My.); to cause to proceed, to get on, as a work (My.). — ಮುನ್ದಱಿ. = ಮುನ್ದಱಿ (s. ಮುನ್ದ). To know beforehand (Abh. P. 9, 158); to know what is to come (Abh. P. 9, 158; Râm. 6, 51, 14; J. 5, 20); to be far-seeing, forecasting or provident. ಮುನ್ದಱಿವವನು (ದೀರ್ಘದೃಷ್ಟಿ Hlâ.; Mr. 240). — ಮುನ್ದಾಗು. -ಆಗು. To be or go before (the rest), to go to the front, to be the first, to excel (B. 5, 43. 163. 185. 285; My.). — ಮುನ್ದಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಮುನ್ದಿಡು. (J. 24, 43; My.). — ಮುನ್ದಿಡು. -ಇಡು. To put before or in front; to put or place in the presence of some one, to present, as a cause or suit; to make something one's chief object or aim; to put to the front, to treat with honour; to put forward, to extend, as the feet (Čpr. 1, 132; 5, after 111; Bp. 6, 7; 12, 7; 14, 18; 37, 51; Rśv. 5, 133; My.). — ಮುನ್ದಿರ್. -ಇರ್. To be in front (of some one, Bp. 47, 43; 57, 61). — ಮುನ್ದಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಮುನ್ದಿಡು, ನುನ್ದಿರಿಸು. (Bp. 31, 28; 59, 12; My.). — ಮುನ್ದಿರ್ಪು. -ಇರ್ಪು. To put down in front of (Čpr. 2, after 59). — ಮುನ್ದುಕಡೆ. = ಮುನ್ದುಗಡೆ. ಮುನ್ದುಕಡೆ ನಡಿಯುವ ಊರ್ದಿಗದವನು (ಪುರೋಗ, ಅಗ್ರೇಸರ, ಪುರಸ್ಸರ, etc. Si. 281). — ಮುನ್ದುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಮುನ್ದ-. The front side or direction, the front; the state of being in front, or in front of any thing that is behind; in front; to the front, forwards (My.; J. 28, 45; B. 5, 297). ಮುನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ (ಮುನ್ತೆ Šmd. 52 Cm.; ಇದಿರೊಳ್ 62 Cm.; ಮುನ್ತೆ 64 Cm.; ಪರದೊಳ್ 20 Cm.). ತಲವಾಗಿಲ ಮುನ್ದುಗಡೇ ಇರುವ ಅಂಗಳ (ಪ್ರಭಾಣ, etc. Si. 110); ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಜೋಲಾಡುವನ್ತೆ ಮುನ್ದುಗಡೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಲಲಾಮಕ 229). — ಮುನ್ದುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see what is before (one's self); to know what to do, to be unperplexed or unbewildered; to have foresight (Bp. 43, 36; Rśv. 6, after 11). — ಮುನ್ದುಗಾಣಂ. -ಕಾಣಂ. A man who does not see what is before himself, a blind, stupid man (ಮೋಡಾಮೋಡಿ Bhn. 40). — ಮುನ್ದುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To appear what is to be done (J. 2, 43). — ಮುನ್ದುಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. = ಮುನ್ದುಗೆಡಿಸು. (Grj. 9, 68). — ಮುನ್ದುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಮುನ್ದುಗೆಡು. (Grj. 2, after 106; 6, after 5). — ಮುನ್ದುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಮುಂಗೆಡಿಸು, ಮುನ್ದುಗಿಡಿಸು. To ruin prospects or coming joy; to cause to be at a loss; to discomfit (Bp. 18, 22. 65; J. 15, 33; 27, 10; Abhâ. 1, 24). — ಮುನ್ದುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮುಂಗೆಡು, ಮುನ್ದುಗಿಡು. Prospects or coming happiness to be ruined; to be at a loss, to grow perplexed or bewildered, to despair (Rśv. 13, after 104; J. 15, 26). ಮುನ್ದುಗೆಟ್ಟವನು (ವ್ಯಗ್ರ, ಆಕುಲ Nr.). — ಮುನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put before one's self, to remember (Grj. 4, 103). 2, to take the lead, to go in front (8, after 56). — ಮುನ್ದುಜೂಣಿ. = ಮುಂಗುಡಿ, q. v. — ಮುನ್ದು ಮಾಡು. = ಮುನ್ದ-. To put to the front (as a speaker, etc. My.); to bring forward, to cause to advance (in learning, etc. B. 5, 213; My.);—to extend. — ಮುನ್ದುವರಿ. -ಱರಿ. (= ಮುನ್ದರಿ). To run, hurry or rush forward; to advance; to come to the front; to act precipitately or inconsiderately (ಮುಮ್ಬರಿ Kk. 71; Bh. 1, 14, 20; J. 10, 53; 13, 1; 23, 15; B. 5, 385). ಮುನ್ದುವರಿದು ಮಾತನಾಡುವವನು (ದುರ್ಮುಖ, ಮುಖರ, ಅಬದ್ಧಮುಖ Nr.). — ಮುನ್ದೂಟಿ. -ಱಟಿ. (= ಹೂಟಿ). A leather rope for cart (S. Mhr.). — ಮುನ್ದೆ. ಮುನ್ದು-ಎ3 (Šmd. 146). = ಮುನ್ತೆ (146), ಮುನ್ದು 2 (146). The front, etc.; before, in front of; in front of a thing that is behind; before, in advance, at the head; forward; first, in the first instance; further; thereafter, hereafter, in future (ಪುರಸ್ತಾತ್, ಅಗ್ರತಃ Si. 468; ಮುನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ Šmd. 64. 86. 143 Cm.; ಆಗ್ರದೊಳ್ 66. 225. 245 Cm.; ಆಗ್ರದಲ್ಲಿ 120 Cm.; ಪರದೊಳ್ 127. 192. 214. 236 Cm.; ಇದಿರ್ 223 Cm.; C.). ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ ರಙ್ಜಿಲಂ (Šmd. 266). ಎಡದ ಕಾಲಿನುಡುಗಿ ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವದು (ಅಲೀಢ); ಮುನ್ದೆ ಹೋಪವನು (ಪುರೋಗ, etc. Nr.). ಮನೆತಲ

ಬಾಕಲ ಮುನ್ನೇ ಇರುವ ಬಯ್ಲು (ಮುಖ, ಸಿನ್ನರಣ Si. 113); ಮುನ್ನೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಲ್ಲದೇ ವ್ಯಯಮಾಗಿ ಹೋಗುವಳಿಕೆ (ವ್ಯಯ 393). ಆದಬ್ಬ್ದ ಮುನ್ದೆ (from that time, B. 4, 80; My.). ಕುದುರೇ ಒನ್ನಿರ ಬೇಡ, ಆರಮನೇ ಮುನ್ನಿರ ಬೇಡ.—ನರೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ದೆ ಹರಿ ಕಥೆಯೇ? (Prvs.). See Ch. v. 17. 101; Bp. 1, 21. 59; 2, 10; 5, 38; 22, 48; 30, 20; 46, 36; 49, 16; 50, 23; 53, 17; Śm. 20; Bh. 1, 8, 20; 2, 4, 6; Č. Bp. 4, 7; Rāv. 5, 118; J. 3, 1; 10, 10; 13, 31. 62; 28, 29. 59; B. 2, 42; 4, 1. 138; 5, 43; Prv. s. ಸಪ್ಪಳ. — ಮುನ್ದೆ ಬರ್. -ಬರು. To come or arrive first (B. 5, 53; My.). 2, to come, or to happen, hereafter or in future (Rāv. 13, 18; My.). ಮುನ್ದೆ ಬರುವ ಸಮಯ (ಆಯತಿ, ಉತ್ತರಕಾಲ Si. 266); ಮುನ್ದೆ ಬರ ತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜನ (ಉದರ್ಕ, ಉತ್ತರಫಲ 266); ಮುನ್ದೆ ಬರುವ ದಿನ (ಶ್ವಸ್ 477). — ಮುನ್ದೆವರಿ. -ಪರಿ. = ಮುನ್ದುವರಿ. To rush, or come, forward or to the front. ಆ ಏಳ್ಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ, ನಾ ಮುನ್ದೆ ನೀ ಮುನ್ದೆ ಅನ್ತ, ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಉದಾರರಾಗಿ ಮುನ್ದೆ ವರಿದರು (B. 5, 43). — ಮುನ್ದೆ ಹಿನ್ದೆ. Before and behind (Bp. 56, 13).

ಮುನ್ನುಡಿದು mun-turu 3. Running or moving before, etc. (ಮುಮ್ಬರಿವುದು Kk. 24; Śm. 50). — ಮುನ್ನುಡುವರಿ. -ಪರಿ. To move in front, to go before (Abh. P. 15, 2).

ಮುನ್ದೆ mundĕ. 1. See s. ಮುನ್ದು 1.

ಮುನ್ದೆ mundĕ. 2. A jar-like brass vessel (My.).

ಮುನ್ನ munna. ಮುನ್ನಂ. The front, etc. (= ಮುನ್ದು 2);—in front, before; beforehand; formerly, previously; in a former time or in former times; first, first of all; prior to; preceding, former; following, henceforth, after, thereafter (ಆದಿ, ಅಗ್ರ, ಪುರಾ, ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಥಮ, ಪ್ರಾಕ್, ಪುರಸ್ Hāh.; ಪುರಸ್, ಪುರತಸ್, ಅಗ್ರತಸ್ Nr.; T.). ಮುನ್ನಿನ (Bp. 20, 5; 22, 43; 27, 24. 49; 30, 31; 51, 64; 61, 60; the form probably belongs to ಮುನ್ 2). ಮುನ್ನಿನ ದಿನಂ (= ಮುನ್ನಾದಿನ, 43, 67). ಸಿನ್ನ ಕೊರಳ್‌ಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಾರದ ಮುನ್ನ (ere the black colour came—), ತತ್ತ್ರಿಪುರಂಗಳುರಿಯದ ಮುನ್ನ, ಗೌರಿಯ ಮದುವೆಯಾಗದ ಮುನ್ನ, ಭೂಗರ್ಭನದಿಂ ನಿಡುಯಂ ಜಗಕ್ ರಚಿಸದ ಮುನ್ನ, ಮೂರ್ತಿಗಳೆನ್ಬುವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನಮ್, ಅಜಹರಿಗಳು ಜನಿಸದತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಆತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನತ್ತ ನೀವೆನ್ನಾರ್ಗ್ಗನ್, ಅನ್ ಆಳ್ (9, 50. 51). ಕಳಿರ್ವ ಗೋದಿಗೆಯ ದಸಿ ಕವಿಪೊಗದ ಮುನ್ನಂ (Rāv. 6, after 11). ಕಾತಿಗೊಳ್ಳದ ಮುನ್ನ (Bh. 1, 10, 36). ಮಡವು ಸೊಂಕದ ಮುನ್ನ (6, 2, 2). ಆದಱಂ ಮುನ್ನ (Bp. 21, 46). ಜಾಯೆಲ (ಎಳ್ಕಲನಂ) ಕಣ್ಣಂ ಪಾಯಲ್, ಅದಱಂ ಮುನ್ನ (ಬೇಡಂ) ಪರಿದು ಬನ್ದು (Rāghē. 17, 72). ತಾ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದುದೆರೆಯ ಕಳ್ದೆಚ್ಚಿ? (Sp.). ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಹೊನ್ನಿಲೇ ಪೋಪುದೇ? (Sp.). ಮುನ್ನ ಶತಕೋಟಿರಾಯರಾಳಿದಾ ನೆಲಂ (Dp. 1). See Abh. P. 5, 75; Bp. 2, 10; 4, 27; 20, 41; 30, 9; 38, 51; 43, 49. 69; 44, 4; 53, 27. 38; 55, 32; 60, 4; Bh. 1, 8, 90; 2, 13, 48; J. 1, 10; 6, 30; 18, 19; 29, 32. 36; 31, 35. Remark: The compound terms below might be put to ಮುನ್ದೆ. — ಮುನ್ನಮೆ. -ಎ. = ಮುನ್ನವೆ. (Rāv. 13, after 77). — ಮುನ್ನಱಿ. -ಅಱಿ. = ಮುನ್ನಱಿ. To know beforehand; to see before one's self; etc. (Bp. 1, 55; 18, 67; 25, 7; 30, 25). — ಮುನ್ನವೆ. -ಎ3. Even before, beforehand, etc. ಇದಱುಪದ್ರವವೆನ್ದು ನೋಡವೆನ್ದೆ? ಇದಕ್ ಮುನ್ನವೆ ಸಾವೆಂ! (Bp. 13, 26). ಹಿಡಿಯ ಪೋಪುದಱ್‌ನ್ನ ಮುನ್ನವೆ (53, 49). See Grj. 4, 54; Bp. 21, 46; 28, 48; 48, 23; 52, 32; 56, 40; Rāv. 13, 96; J. 7, 47. Also ಮುನ್ನವೇ (Bp. 5, 13). — ಮುನ್ನಾ- = ಮುನ್ನ-. ಮುನ್ನಾದಿನ, ಮುನ್ನಾದಿವಸ, the day before, the day preceding to-day (B. 4, 154; My.). — ಮುನ್ನಾಡು. ಮುನ್ನ-ಆಡು. To utter before or previously (Bp. 25, 33). — ಮುನ್ನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಮುನ್ನಿರಿಸು. (Bp. 14, 7). — ಮುನ್ನಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. The first part of the night, nightfall (ಪ್ರದೋಷ Hāh.). — ಮುನ್ನೀ. -ಈ. To give before or ere (one is asked). ಬೇಡದೇ ಮುನ್ನೀವ ರೂಢಿಯೊಳಗುತ್ತ ಮನು, ಬೇಡಿದಡೀವ ಮಧ್ಯನೇ, ಅಧಮು ತಾ ಬೇಡಿದಡೀಯಂ (Sp.). 2, to give in a former time (Bp. 56, 45). — ಮುನ್ನೊವ್ವ. -ಒವ್ವ. One at a former time; a predecessor (J. 28, 14).

ಮುನ್ನಲ್ munnal. = ಮುನ್ನ. (Bp. 35, 46; 50, 72).

ಮುನ್ನಾಗ munnâga. = ಪುನ್ನಾಗ No. 5. A timber tree yielding a red dye, Rottleria tinctoria Roxb. (St. & Pl.).

ಮುನ್ನು munnu. = ಮುನ್ 2, etc. Formerly, before, etc. (*only* in Si.). ಮುನ್ನು ಹಸುವುಗಳು ಮೀಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಲ (ಆತಿತ, ಗವೀನ Si. 318). ಈ ಪದಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನು ಪೇಳ್ದಿ ರೂಪಭೇದದ ದಿನ್ದ ಲಿಂಗನಿರ್ಣಯಮಾಗುವಡಿಲ್ಲ (385).

ಮುನ್ನೆ munnĕ. ಮುನ್ 2-ಎ 3. (Śmd. 60. 63). (= ಮುನ್ನವೆ). Even the front, etc. (*e. g.* perhaps J. 8, 25; 19, 4; 29, 32; T. ಮುನ್ನೆಸ್ಥಿ, antiquity). — ಮುನ್ನಿಡು. -ಇಂ. (Śmd. 60. 63, where this reading, instead of ಮುನ್ನಿಡು, is in Mḍb. MS.). To stab or kill at a former time or previously (Bp. 21 sum.). — ಮುನ್ನುಡು. -ಉಡು. To remain alive afterwards. ಇನ್ದ್ರನಂ ಗಿರಿತನಂ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಕೊಣ್ಡು, ಮುನ್ನುಡುವರ್ (Śmd. 78).

ಮುಪ್ mup. = ಮು, etc. Three. — ಮುಪ್ಪಟ್ಟಿ. Three stripes or lines (My.). — ಮುಪ್ಪಟ್ಟೆ. Three bare places on the head (My.). — ಮುಪ್ಪಾಗ. Three pâgas or three-fourths of a paṇa (3 aṇĕs 6 kâsus, My.). ಹಾಗದ ಕೋಡಿ (or ಗೋದಿ) ಮುಪ್ಪಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ದು.—ಹಾಗದ ಕೋದಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇಪು ತಿನ್ದು.—ಆಡು ಹಾಗ, ಕೂಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಊಟ ಹಾಗ, ಪಲ ಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡ (or ಹಣಹಾಗ), ಬೀದಿಜಗಳ ಮುಪ್ಪಾಗ (Prvs.). — ಮುಪ್ಪಳಿ. (Śmd. 223). Three twists (Râm. 6, 14, 20); three strings, cords or strands (Abhâ. 2, 105; a three-fold cord, T.). — ಮುಪ್ಪಳಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Three cords to be united (Abh. P. 3, 64). — ಮುಪ್ಪಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get three turns or twists (Râm. 6, 13, 6); to form three cords (Grj. 8, after 45; Rāv. 4, 113). — ಮುಪ್ಪಳಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To twist three times together (Bp. 57, 18). — ಮುಪ್ಪೊರಿಲ್. (Śmd. 223). Three cities: Tripura. — ಮುಪ್ಪೊರಿಲುರಿಕ. -ಉರಿಕ. He who burnt Tripura: Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 2. 3).

ಮುಪ್ಪು muppu. Old age (ಜರೆ, ವಿಸ್ರಸೆ Hāh., Nr.; ಸ್ಥಾವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Si. 195; ಜ್ಯಾನಿ, ಜೀರ್ಣಿ 389; My.; Tē.; T. ಮೂಪು; T. ಮುನ್ಪು, ಮೂಪು also: superiority, pre-eminence; antiquity; see ಮುದು 1, etc.). ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವ ಬಿಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದಾದ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ Nr.). ಮುಪ್ಪ ಬಪ್ಪಾಗೆ ತಿಳಿಲಂ (Mr. 310). ಕೇವಲ ಮುಪ್ಪು (ಜರೆ, etc. Si. 195). ಮುಪ್ಪಾದೆಂ (J. 32, 21). ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಱು ದಿನವಿರ ಬಾರದು.—ಚಿನ್ತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ.—ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ತೀಲ ಹಿಡು ಕೊಣ್ಡಿನ್ತೆ (Prvs.). See Bp. 25, 23; B. 3, 25; 4, 2. 156; Prv. s. ಲೆಕ್ಕ. — ಮುಪ್ಪುದೋಱು. -ತೋಱು. Old age to appear. ಮುಪ್ಪು ದೋಱುವವಂ (ವಿಸ್ರಸ, ಜರಾವತ್ Mr. 310).

ಮುಮ್ mum. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುಮ್ಮಡಿ. Three folds; three times; thrice as much, etc.; triplicity (Bp. 25, 10; 28, 39; Si. 285; My.). ಬೀಳೇ ಕರಡಿಗಳು ಊದೀ ಬಣ್ಣದ ಕರಡಿಗಿನ್ತ ಮುಮ್ಮಡಿ ದೊಡ್ಡವಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). —

ಮುಮ್ಮಡಿಕೆ. = ಮುಮ್ಮಡಿ. (My.). — ಮುಮ್ಮಡಿಸು. To make three folds or three-fold; to do thrice as much; to treble (Bp. 23, 37; My.). — ಮುಮ್ಮಾಡು. (Śmd. 223). Three articles of exchange (? Tĕ.; three turns or times; see another ಮುಮ್ಮಾಡು 3, ಮುಮ್ 2). — ಮುಮ್ಮೊನೆ. Three points (see another ಮುಮ್ಮೊನೆ s. ಮುಮ್ 2). — ಮುಮ್ಮೊನೆಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. A trident (ತಿಸುಳ Ćt. II, 79; Śś.).

ಮುಮ್ mum. 2. = ಮುಂ (ಮುಙ್), etc. That which is before, etc. (*cf.* ಮೊಮ್); before, at a previous time (Ćpr. 3, 28; 4, 33; 8, 42; Rśv. 11, after 156). — ಮುಪ್ಪಥ. The path or place in front (J. 14, 27). — ಮುಪ್ಪುಗು. To rush forward or enter into (J. 6, 8). — ಮುಪ್ಪೇಟ್. To say or mention before (Abh. P. 11, 7). ಎನ್ತುಂ ಮುಪ್ಪೇಟ್ಟಿರ್ಥಾನ್ತರಮ್ ಅನ್ತುಟನೆ ಬಬಿಕ ತೋಱುವುದದು ದೃಷ್ಟಾನ್ತಂ (Kâvy. III, 3, B, 99). — ಮುಮ್ಮೊಣ್. To close with first, to fight in the front (Rśv. 13, 86). — ಮುಮ್ಪೊಯ್ತು. The dawn (ಮುನ್ನೇಸಱ್ Śś.). — ಮುಮ್ಪೋಗು. To precede (Kâvy. III, 3, B, 108). — ಮುಮ್ಪುಗಲ್. -ಪಗಲ್. (Śmd. 199). The first part of the day, the dawn (ಪ್ರೊದ್ದು ಬೆ, ಉಷಕಾಲ Śm. 18; Ćpr. 8, 103). — ಮುಮ್ಪುಗೆ. To think of before (Abh. P. 9, 83). — ಮುಮ್ಪುದ.1. The forepart of the haunch (? Ćpr. 8, 69; Rśv. 11, 145). — ಮುಮ್ಪುದ. -ಪದ. 2. The next verse (Rśv. 11, 33). — ಮುಮ್ಪುಸಿ. -ಪಸಿ. The drops that precede a shower (Bh. 1, 19, 21; Rśv. 8, 122; V. 5, after 14). — ಮುಮ್ಪುರಯ. -ಪರಯ. (Śś.). The first period of life. — ಮುಮ್ಪುರಿ. -ಪರಿ. 1. To run in front; to run or rush forward; to advance (ಮುನ್ದುವರಿ Kk. 71; Râm. 3, 4, 7; Rśv. 13, 95; J. 2, 65; 18, 62; 20, 37). ಮುಪ್ಪುರಿವುದು (ಮುನ್ದುಱು Śm. 50). — ಮುಮ್ಪುರಿ. -ಪರಿ. 2. Running forward. — ಮುಮ್ಪುರಿವರಿ. -ಪರಿ. To run or rush forward (Râm. 5, 8, 45). — ಮುಮ್ಪುರೆ. -ಪರೆ. To extend forwards: to increase (Rśv. 4, after 14; 11, 157; V. 5, 7; Râm. 3, 8, 69). — ಮುಮ್ಪಾಗ. = ಮುಮ್ಪಾಗ. (My.). — ಮುಮ್ಪಾಗಲು. The front door (My.). — ಮುಮ್ಪಾರ. Weight in the forepart (of a cart, C.). — ಮುಮ್ಪಿಚ್ಚು. -ಪೆಚ್ಚು. To increase greatly (J. 30, 22). — ಮುಮ್ಪಿದೆ. The first time of sowing seed (My.). — ಮುಮ್ಪೆಳಕು. The form of the moon's light in the śukla paksha before it gets full (My.). — ಮುಮ್ಪೆಳಗು. The dawn (J. 1, 3). — ಮುಮ್ಮಾಗ. The forepart, the front part, the front (My.; B. 3, 99; 4, 83). ಮುಸ್ಸಿರದ ಮುಮ್ಮಾಗ (Mr. 491). ಅಣ್ಣುಗಳ ಮುಮ್ಮಾಗವೂದ ದಿಮ್ಮ (ಜಕ್ಷನ Si. 208); ಅನೆಯ ಮುಮ್ಮಾಗ (ದನ್ತಭಾಗ 270); ರಥ ಮೊದಲಾದ ವಹನಗಳ ಮುಮ್ಮಾಗ (ಧುರ್ 276). — ಮುಮ್ಮನೆ. A house in front, an opposite house (Bp. 48, 20. 25). — ಮುಮ್ಮಾಗಿ. (Śmd. 199). The first part of the cool season. — ಮುಮ್ಮಾಮು. Alteration of mind or bewilderment that is occasioned beforehand. ಮುಮ್ಮಾಮುವೋಗು. -ಪೋಗು. To become bewildered beforehand (Bh. 4, 3, 34). — ಮುಮ್ಮುಖ. = ಮುಮ್ಮೊಗ. (Bh. 6, 4, 107). — ಮುಮ್ಮೇಳ. The performance of a dancing girl in front of the musicians and singers at her back (My.; see Prv. s. ಹಿಮ್ಮೇಳ). — ಮುಮ್ಮೊಗ. The forehead; the front, the forepart;—facing, fronting, front (ಆದಲೆ Ćt. II, 111; ಆದಲೆ, ಅಭಿಮುಖ Śś.). — ಮುಮ್ಮೊನೆ. An extreme point; a sharp point (Râm. 1, 16, 52; 3, 8, 22; Bh. 8, 23, 15; J. 30, 11; Śśv. 4, 42).

ಮುಮುಕ್ಷು mumukshu. Desirous of freeing. 2, eager to be free (from mundane existence), striving after mukti or emancipation; a person desirous of mukti. (Ćpr. 1, 27; 9, after 27; Bp. 7, 15).

ಮುಮೂರ್ಷು mumûrshu. Wishing to die, being about to die, being at the point of death. (Ćpr. 10, 57).

ಮುಮ್ಬಯಿ mumbayi. = ಬೊಮ್ಬಯಿ. Bombay (B. 2, 33; 4, 28. 104).

ಮುಮ್ಬರಿ mumbari. = ಮುಮ್ಮರಿ, q. v. (see another ಮುಮ್ಬರಿ s. ಮುಮ್ 2).

ಮುಮ್ಬಿಗ mumbiga. A man of the front (Bh. 3, 18, 30).

ಮುಮ್ಬು mumbu. The forepart; the front (Bp. 1, 50; Rśv. 13, after 71; Râm. 6, 30, 14); the vanguard (Abh. P. 14, 10); the direction of the front; the state of being previous. — ಮುಮ್ಬಡು. To go or go away before or in advance (?); to place before one's self: to learn or consider beforehand (? ಪುರೋವಗಮನ Śmd. Dh.).

ಮುಮ್ಮರಿ mummari. = ಮುಮ್ಮುರಿ. (ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ Kk. 89, o. rs. ಮುಮ್ಬರಿ and ಕಾಸಿದ ಮಣಲ್; *cf.* ಮುರುಣ್ಬು 2?).

ಮುಮ್ಮಲಿ mummali. = ಮಂಗ್ಮಿಬಿ, etc. An abnormal, hideous death (ರೂಪಬಿದ ಸಾವು Bhn. 28; Abh. P. 13, 65. 92).

ಮುಮ್ಮುರಿ mummuri. = ಮುಮ್ಬರಿ, ಮುಮ್ಮರಿ. Heated sand (ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ Śmd. II, o. r. ಮರಲ್; *cf.* ಮುರ್ಮುರಿ?).

ಮುಮ್ಮುಲಿ mummuli. = ಮುಮ್ಮಲಿ, etc. (Bh. 8, 24, 18).

ಮುಯ್ muy. 1. = ಮು, etc. Three (ಮೂಱು Śmd. 222; Tĕ.). ಮುಯ್ಯೆನ್ದಂ (222). — ಮುಯ್ಯಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 223). Three feet. — ಮುಯ್ಯಾಕು. -ಅಕು. Three leaves (Tĕ.). — ಮುಯ್ಯಾಕುಜೊನ್ನೆ. The plant Hedysarum gangeticum (Tĕ.; ಏದಾರಿಗನ್ನೆ, etc., ಮೂಜಿಲೆಜೊನ್ನೆ Si. 150). — ಮುಯ್ಯಿರ್. -ಅರ್. Six. — ಮುಯ್ಯಿರಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 223). Six feet;—that which has six feet: the black humble bee (ತುಪ್ಪ Śmd. II). — ಮುಯ್ಯಿರ್ಮೊಗ. Skanda (ತಾರಕ ಮಥನ Ćt. I, 92; II, 52; ಗುಹ Kk. 6). — ಮುಯ್ಯೆರಡು. -ಎರಡು. = ಮುಯಿಱ್ಱಾರ್. — ಮುಯ್ಯೆರಡಡಿ. -ಅಡಿ. = ಮುಯ್ಯಿರಡಿ. (ಪಜಮೆ, ಬವರ 2, etc. Kk. 14; ತುಪ್ಪಿ, etc. 90). — ಮುಯ್ಯೇಬಿ. Twenty-one. ಚಲದಂ ಮುಯ್ಯೇಬಿ ಸೂಬ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನಜಿಸಿ, ಕೊನ್ದಿಕ್ಕಿದಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ (Śmd. 223).

ಮುಯ್ muy. 2. = ಮುಡುಸು, etc. The upper part of the arm, the shoulder-blade, the shoulder (ಮುಡುಪು Ćt. II, 105; ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜದ ತುದಿ Śm. 71). — ಮುಯ್ಯಾನ್. -ಆನ್. To put the shoulder to: to apply the mind to; to resort to; to approach (Grj. 4, after 33; 7, after 72; Rśv. 11, 108; V. 15, 16).

ಮುಯ್ muy. 3. = ಮುಯಿು, ಮುಯ್ವು 2. (Linking to, from ಮುಡಿ 1 ?): requital, the act of returning like for like: the return of good for good, an equivalent returned for anything given (done or suffered), recompense; the return of evil for evil, retaliation, punishment. 2, a present given to the bride and bride-

groom at their marriage by relations, etc., with the prospect of a recompense being made on such an occasion in their own house (ತೆಲ್ಲಟಿ Śm. 62). ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ (see s. ತೆರಣ್ಣು).

ಮುಯಿ muyi. = ಮುಯ್3, etc. Requital in a good or in a bad sense (ಪ್ರತಿಯಾತನ, ಪ್ರತಿಕೃತಿ Mr. 458; My.). **2,** = ಮುಯ್3, No. 2 (ತೆಲ್ಲಟ್ಟು Čt. II, 69; Bh. 1, 10, 18; My.). — ಮುಯಿ ಮಾಡು. To present an object at a marriage with the prospect of a proper recompense (My.). — ಮುಯಿಗೆ ಮುಯಿ ತೀರಿಸು. To requite, to repay, in a good or in a bad sense (My.).

ಮುಯಿಬು muyibu. = ಮುಯ್2, etc. (ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜಾಗ್ರ Śs.).

ಮುಯಿವು muyivu. = ಮುಯಿಬು, etc. See Kk. s. ಮುಯ್ವು 1.

ಮುಯ್ವು muyvu. 1. = ಮುಯ್2, etc. (ಭುಜಾಗ್ರ, ಅಂಸ Hlâ.; ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜಾಗ್ರ Kk. 67, o. r. ಮುಯಿವು; Abh. P. 8, 31; 14, after 184). See ಪೊಪಿ-. — ಮುಯ್ವಾನ್- -ಆನ್- = ಮುಯ್ಯಾನ್. To apply the mind to: to reason (Čpr. 4, 45; 7, 69).

ಮುಯ್ವು muyvu. 2. = ಮುಯ್3, etc. ಮುಯ್ವಂ ಮಗುದ್ದುವುದು (ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ Hlâ.).

ಮುರ mura. 1. (fr. ಮುರಿ1). = ಮುರವ, ಮುರು1 No. 1, ಮುರುಗು, ಮುರುವ, ಮುರುಹು No. 2. That is bent: a wire-ring used as an ornament for the nose and the ear (My.).

ಮುರ mura. 2. P. p. of ಮುರಿ1, in ಮುರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮುರ mura. 1. Encompassing, encircling, surrounding. 2, a daitya slain by Kṛishṇa (Śmd. 183). — ಮುರಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. Kṛishṇa (Bh. 6, 1, 61).

ಮುರ mura. 2. = ಮುರಿ. (ಗನ್ಧವತಿ, ಸುರಭಿ Mr. 129).

ಮುರಕ·muraka. (Bending ?; see ಒಡ ಮುರಕನ ಕಾಯಿ). — ಮುರಕನಾಡು. N. of a province in Tĕlugu (My.; Tĕ. ಮುರಕ-, ಮುರಿಕಿ-). — ಮುರಕನಾಡುಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. A caste of Tĕlugu smârta Brâhmaṇas belonging to that province (My.).

ಮುರಗ muraga. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರಗಲಿಂಗ. = ಮೃಗಲಿಂಗ. (Bp. 19, 74).

ಮುರಗಿ muragi. Tbh. of ಮೃಗಿ. — ಮುರಗಿಮಠ. A maṭha with the muragaliṅga in the Nagara province (My.).

ಮುರಜ muraja. *A kind of small drum, a tambourine* (ಮೃದಂಗ, ಮದ್ದಳೆ Mr. 80). 2, a verse artificially arranged in the form of a drum, one of vičchittičitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಮುರಜನಾದ muraja-nâda. The sound of the muraja (Mr. 81; texts very corrupt).

ಮುರಜಿತ್ mura-jit. Vishṇu or Kṛishṇa. (Kâvy. V, 62).

ಮುರಜೆ murajĕ. = ಮುರಜ No. 1. See Mr. s. ಅಂಕ No. 16.

ಮುರಟು muraṭu. = ಮುರುಟು 1, etc. ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆಗಳು ಮುರಟಿದವು (Bp. 57, 48).

ಮುರದಾರಸಿಂಗಿ muradâra-siṅgi. = ಮುರುದಾರಸಿಂಗಿ. Sulphate of copper; or litharge, semi-vitrified oxide of lead (My.; Br., H. ಮುರುದಾರು, ಮುರ್ದಾರುಸಿಂಗು).

ಮುರಧ್ವಂಸಿ mura-dhvaṁsi. = ಮುರಜಿತ್. (J. 2, 49. 54. 60).

ಮುರನಾಶನ mura-nâśana. = ಮುರಧ್ವಂಸಿ. (Bp. 57, 24).

ಮುರಮಥನ mura-mathana. = ಮುರನಾತನ. (J. 13, 52).

ಮುರರಿಪು mura-ripu. = ಮುರಾರಿ. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮುರಳಿ murali. ಮುರಲೀ. ಮುರಳಿ. A flute, a pipe. (My.).

ಮುರಳೀಧರ muralī-dhara. A flute-bearer: Kṛishṇa. (My.; *cf.* K. ಮುರಿ).

ಮುರವು muravu. = ಮುರ 1, etc. (My.).

ಮುರಹರ mura-hara. Kṛishṇa (Mr. 18; Śmd. 81; J. 4, 72). 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮುರಳಿ murali. = ಮುರುಳಿ. N. of a kind of grass which does much harm when in fields (its seed may be eaten, My.). See Prvs. s. ಎಳ್ಳು.

ಮುರಾನ್ತಕ mura-antaka. Vishṇu or Kṛishṇa (Śmd. 292; J. 14, 14). 2, sign for a short syllable (Čh.).

ಮುರಾರಿ mura-ari. *Vishṇu or Kṛishṇa.* 2, N. of authors.

ಮುರಿ muri. 1. To bend, to be bent; to grow crooked; to turn;—to wind, to have many turns or a winding course, to meander;—to stretch one's self with windings of the limbs (ವಕ್ರಭಾವ Śmd. Dh.; ವಕ್ರತೆ Śm. 105; My. with ಕೊಳ್ಳು). **2,** to bend, to turn round or twist (as the whiskers); to stretch (the body) with windings (of the limbs, My.), etc. ಮುರಿವ ಫಣಿ (ಜಪ್ಪಗ, ಕುಣ್ಡಲಿ Mr. 400). ಕಣ್ಣ ಮುರಿದೆಜೆ (ನರ್ತ್ಯ 469). ಬೋಸೆ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮೀಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Čpr. 7, 134; Grj. 2, after 106; Bp. 20, 11; 32, 28; 38, 17; 44, 5; 46, 56; 59, 12; Bh. 1, 10, 32; 3, 13, 32. 33; Rśv. 5, 83; 5, after 120; 6, 36; J. 12, 26; 25, 45; ಮೆಯ್-.

ಮುರಿ muri. 2. = ಮುರಿದು. Short P. p. of ಮುರಿ 1. (Bp. 47, 59; 52, 12).

ಮುರಿ muri. 3. (= ಮುರಿವ). The state of bending, being bent, curved, etc. (see ಕರಿ ಮುರಿ s. ಕರಿ 2, ಬಲಮುರಿ, ಬಿಟ್ಟುಮುರಿ); a bend, a winding, the winding course of a river; a ring (see ಪುಲ್ಲ ಮುರಿ s. ಪುಲ್). **2,** a ring of bent gold or silver wire worn on wrist (ಕರಾಭರಣ Śm. 105; My.; see ಕೆಯ್-, ನಾಗ-). **3,** a pad of wool or down laid under the saddle of an ox (My.; see Prv. s. ಎತ್ತು 4). **4,** a contrivance (a sort of iron ring) to keep the pair of rollers of a sugar-mill together (My.). — ಮುರಿಗಡಲು. -ಕಡಲು. A turning, *i. e.* churned, ocean (Bh. 7, 3, 19). — ಮುರಿ ದಿಟ್ಟಿ. A crooked look or eye (a side-glance, Rśv. 1, after 135). — ಮುರಿದುಲಳು. A sash twisted round (Bh. 8, 24, 24). — ಮುರಿಯಾಟ. -ಆಟ. Twisting the body about, contortion (Bh. 1, 6, 14).

ಮುರಿ muri. 4. Preparation; preparedness (ಸಮಕಟ್ಟು Śm. 105; M. ಮುಡಿ, T. ಮುಡ್ಪಿ, what is bind-

ing, law, custom, duty, proper behaviour; ಮುಱಿ, to be decided; to settle; T. ಮುರುಗು, Tě. ಮುರುವು, beauty).

ಮುರಿ muri. 5. A bull or ox (ಬಲಿವರ್ದ Šm. 105; T., M. ಮೂರಿ).

ಮುರಿಕೆ murikĕ. Bending, moving out of a straight line. See ಮುಟ್ಟಿಲು-. **2,** bending, crooking by straining. See ಹೆಡೆ-.

ಮುರಿಕೆ murikĕ. Tbh. of ಮೂಲಿಕೆ. See ಗಿಡ-.

ಮುರಿಗ muriga. = ಮುರಗ. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರಿಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (B. 2, 25).

ಮುರಿಗೆ murigĕ. Bending, twisting; a twist. See ಕೆಯ್-, ಗೋಣ್-, ಹೆಡ-. **2,** = ಮುರಿ 3, No. 2. (Si. 220; see ನಾಗ-).

ಮುರಿಪು muripu. To turn round or whirl the fist (ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಮಣ Šmd. Dh.).

ಮುರಿವು murivu. (= ಮುರಿ 3, ಮುರುಹು). Bending or twisting (the body in dancing, Grj. 2, after 106); a bend; a winding, the winding course of a river (J. 19, 5). ತೊಜೆಯ ಮುರಿವು (ಚಕ್ರ, ಪುಟಭೇದ Hlâ.). **2,** turning round about, encompassing, surrounding (Bh. 7, 5, 27. 84).

ಮುರು muru. 1. = ಮುರ 1, etc. (My.). **2,** turning; a turn. — ಮುರುದಲೆ. -ತಲೆ. The place where one turns round into a cross road (My.).

ಮುರು muru. 2. P. p. of ಮುರಿ 1 in ಮುರು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಮುರುಗ muruga. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರುಗದೇವ. N. (Bp. 58. 17).

ಮುರುಗು murugu. = ಮುರು 1, etc. (My.; Tě., T.).

ಮುರುಚು muruču. To turn round, to twist (Bh. 4, 4, 14).

ಮುರುಟು muruṭu. 1. = (ಮುದುಡು 1, etc.), ಮುರಟು, ಮುರುಣ್ಚು 1. To be bent or drawn together, to contract, to shrink, to shrivel (My.; Mhr. ಮುರಡಣೇಂ, to double over, under back; to gather up in folds, crimple; to turn round, as the head; to turn back; to wrench, to twist, turn and wriggle). ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರುಟುವ, a sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ, etc. Nr.). See Bp. 18, 30; 21, 20; 57, 56. 59.

ಮುರುಟು muruṭu. 2. = ಮುಟ್ಟು 3, (ನುಡುಡು 2). Contracting, shrinking, the state of being contracted, etc. — ಮುರುಟುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. = ಮುದುಡುಗಿವಿ. (Bp. 20, 11; My.). — ಮುರುಟುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A shrivelled hand (Râm. 5, 8, 64).

ಮುರುಟುಹ muruṭuha. Contracting, shrinking; that contracts. ಹತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುಹಂ (ತೀಕ್ಷ್ಣೆ, ರಕ್ತಪದಿ Mr. 145).

ಮುರುಡಸಿಂಗ muruḍasiṅga. A kind of medicinal plant and its root (Šiddh. G.).

ಮುರುಡಸಿಂಗಿ muruḍasiṅgi. = ಮುರುಡಸಿಂಗ. (ಋದ್ಧಿ G.).

ಮುರುಡಸೆ muruḍasĕ. A certain plant (ವರ್ತಕ Mr. 140).

ಮುರುಡಿ muruḍi. (= ಮುರ್ಗಿ). A shrub or small tree, Helicteres isora Lin. (Z.).

ಮುರುಡಿಸು muruḍisu. To pluck up by twisting (Bh. 1, 8, 18; see Mhr. s. ಮುರುಟು 1).

ಮುರುಡು muruḍu. = ಪೊರಡು 1. Roughness, ruggedness, unevenness (My.; T. ಮುರಡು; see ಕರಡು-). — ಮುರುಡುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A rough stone (My.).

ಮುರುಣ್ಚು muruṇṭu. 1. = ಮುರುಟು 1, etc. (Č. Bp. 46, 25; Râv. 9, 21; V. 11, 60).

ಮುರುಣ್ಚು muruṇṭu. 2. To cause to burn, to kindle (ದಹನಕರಣ Šmd. Dh.; T., M. ಮೂಟ್ಟು; T. ಮೂಳು, to catch fire; M. ಮುಱಿ, to be scorched in frying; T. ಮುಡುಗು, to scorch in boiling or frying; *cf.* ಮೂಡಲು 2; ಪೊರಹು 3).

ಮುರುದಾಸಿಂಗಿ murudâ-siṅgi. = ಮುರದಾರಸಿಂಗಿ. (My.).

ಮುರುವು muruvu. = ಮುರ 1, etc. (My.; Tě.). ಮುರುವಿಗೆ ಬಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹರವಿಗೂ ದರಿದ್ರವೇ? (Prvs.). **2,** going or whirling round (of the mind for joy, etc., Bh. 1, 8, 81; 1, 19, 17).

ಮುರುಹು muruhu. = (ಮುರಿವು), ಪೊರಹು 1, ಪೊರೆಹು. A bend, a curve (Bh. 1, 8, 70); a winding, the winding course of a river; a surrounding place; the state of being distorted, distortion (Râm. 3, 7, 13); crookedness of mind (Râm. 1, 5, 31); a crooked object: a pervert (Bp. 40, 62). ನೀರ ಮುರುಹು (ಚಕ್ರಾದಿ Mr. 416). **2,** = ಮುರ 1, etc. (Bp. 16, 8). **3,** turn: repetition, successive recitation (Bh. 8, 7, 18).

ಮುರುಳಿ muruḷi. = ಮುರಳಿ. (My.; *cf.* ಮಾರುಳಿ?).

ಮುರೆ murĕ. = ಪೊರೆ 1. To hum, to buzz, as the humble bee and other insects (ಭೃಮರಾದಿನಿನದ Šmd. Dh.); to sound or play a lute, or to sound, as a lute does (ಕನ್ನರಿಕ್ಕಿಯೆ Šmd. Dh.).

ಮುರೆ murĕ. = ಮುರ 2, ಮುಲೆ, (ಪೊರ), ಪೊರೆ. *A species of fragrant plant, a vegetable perfume* (ಗಣ್ಡದ್ರವ್ಯ Nr.).

ಮುರಿದಿ muṛa. = ಮುಱಿದು, ಮುಱಿದು, ಮುಱು. P. p. of ಮುಱಿ 1, in ಮುಱಿ ಕೊಳ್ಳು (My.). ತನ್ನ ದನ್ತಾ ತಾನು ಮುಱಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅನ್ಯನ ಮೇಲೆ ದೂಱು ಹೇಳಿದ (Prv.).

ಮುರಿಕ muṛaka. 1. = ಮುಱುಕ 1. (My.). **2,** the state of being broken or out of repair. ಮುಱಿಕಮನೆಗೆ ಒಡಕಗಡಿಗೆ. — ಪರರ ಒಡವೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಹಱುಕಾದರೇನು? ಮುಱಿಕಾದರೇನು? ತುರಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಮುರಿಕ muṛaka. 2. = ಮುಱುಕು 4, etc. (ವಯ್ಯಾರ, ಒಯ್ಯಾರ G.). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒನ್ದು ತರದ ಮುಱಿಕ (ವಚ್ಚಿತ್ತಿ G.).

ಮುರಿಕು muṛaku. = ಮುಱುಕೆ 2. (My.). ಮುಱಿಕಿನವಳು (ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ G.).

ಮುರಿದು muṛadu. = ಮುಱಿದು. P. p. of ಮುಱಿ 1. (My.; B. 3, 71; Č. 177).

ಮುರಿವ muṛava. = ಮುಱಿವ, q. v. (My.). ತಾಳಿ ಹಣ್ಣು ತಾನೇ ಬಿದ್ದರೂ ಬಾದಿದ ಮುಱಿವಗೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿತು. — ತಲೇ ಕೂದಲು ನೆರೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತಬ್ಬಿ ಕೊಣ್ಡ ತಬ್ಬಲಿಮುಱಿವ (Prvs.).

ಮುರಿ muri. 1. To occasion a flaw in a thing by bending it, to sever by fracture, to break (v. t., as sticks, chains, bread, etc., but, *e. g.*, not such things as ropes or earthen vessels); to break off, as leaves, fruits, etc.; to crush; to break down, to defeat, to rout, to destroy; to break up; to put an end to; to do away (ಮೋಟನ Šmd. Dh.; My.; T.);—to break (v. i.); to become weakened in constitution, to lose strength; to be impaired, etc. (My.; T. ಮುರ, ಮುಱಿ). P. ps. ಮುಱಿದು, ಮುಱಿದು (My.). ನೆಟ್ಟಿನೆಯೆ ಮುಱಿದುದು (Šmd. I). ಮುಱಿದ ಕೊಪ್ಪಿನ ಎತ್ತ (ಕೂಟ Hlā.). ಕೊಮ್ಮು ಮುಱಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಟ); ಮನಸು ಮುಱಿದವನು (ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ, ನಿರಸ್ತ, etc.); ಮುಱಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ರುಗ್ಣ, ಭುಗ್ನ Nr.). ಮುಱಿದು ಹೋದದು (ರುಗ್ಣ, ಭುಗ್ನ Si. 378). ಧರ್ಮಮಿಲ್ಲದ ಅರಸು ಮುಱಿದ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು (Dp. 54). ಮನೆ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮನ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟ ಲಾಸ (Prv.). ನಾವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದಿನ್ದ ನಡ ಕೊಳ್ಳುವವರಾದರೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಗಳೆಯರ ಮನಸ್ಸು ಸಹ ಮುಱಿಯ ಬೇಕಾಗು ವದು (B. 3, 105). ಇವರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಮುಱಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ (4, 9). ಅದಱಿನ್ದ ನುನ್ದೆ ಜಂಗಮರ ಬಣ್ಣ ಮುಱಿಯಿತು (4, 80). ಸ ಕಲಾರದವರು ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಮುಱಿದು (4, 147). ಕೆಲವರು ಮಡಿದು ಹೋದರು, ಕೆಲವರು ಮುಱಿದು ಓಡಿ ಹೋದರು (5, 48).—See Čpr. 6, 29; 10, 56; Grj. 2, after 106; Bp. 40, 41; 46, 57; 51, 7; 56, 29; 57, 23; Bh. 1, 8, 21. 94; 1, 19, 18; 2, 4, 5. 9. 12; 2, 13, 16; Rśv. 9, 7; 6, after 11 (twice); 6, after 24; Šśv. 4, 15; J. 2, 65; 8, 35. 36. 49; 15, 14; 18, 2; 25, 34. 36; Prv. s. ಸೊಣ್ಣಬ. — ಮುಱಿ ನೂಕು. = ಮುಱಿಯ ನೂಕು. (Bh. 7, 3, 34).

ಮುರಿ muri. 2. = ಮುಱಿದು. P. p. of ಮುಱಿ 1, in ಮುಱಿ ಮುಱಿದು (Bp. 52, 48; Bh. 1, 9, 10).

ಮುರಿ muri. 3. A fragment, a piece, a broken- or torn-off particle (ಖಣ್ಡ Šmd. Dh.). ಒರ್ಕುದಿತೀೀರ್ಗೆ, ಪಱಿಪಟ್ಟಿರ್ಕ್ಕೆಯ ಮುಱಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೊಡೆಯರ್ಮಾಡ್ಪುರೆ? (Šmd. 39. 345). See ಮುಗಿಲುಮ್ಮಱಿ; Čpr. 5, after 64; 6, 53. **2,** the state of being broken, broken off, etc. — ಮುಱಿಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To be routed and fall (Rām. 5. 8, 37). — ಮುಱಿದಲೆ. -ತಲೆ. A head that is cut off (Bh. 8, 8, 8). — ಮುಱಿವಡೆ. -ವಡೆ. To be routed or defeated (Bh. 8, 5, 15; J. 24, 35).

ಮುರಿಕಿ muriki. = ಮುಱಿಗಿ. (*Cf.* ಮುಱಿಕಲ್ 1). — ಮುಱಿಕಬಳ್ಳಿ. A hispid, procumbent herb, Ruellia dura, N. ab E. (Z.).

ಮುರಿಕಿಲ್ murikil. 1. (= ಮುಱುಕೆಲ್). N. of a plant (ಪೊರಡಿ Šm. 25. 95. 106; ಮುಱಿಕೀ ಮರ G.).

ಮುರಿಕಿಲ್ murikil. 2. Impurity, foulness, uncleanness (ಅಕುಚಿ Šm. 106; *cf.* Tē. ಮುರಿಕೆ; ಮುಲುಕು 1; ಮುಡ 1P).

ಮುರಿಗಿ murigi. = ಮುಱಿಕೆ. (B. 2, 31).

ಮುರಿಗೆ murigĕ. Breaking, etc. — ಮುಱಿಗೆಗೆಯ್. To break, to cut into pieces (V. 14, 28).

ಮುರಿಯುವಿಕೆ muriyuvikĕ. Breaking, etc. (ಪ್ರಪದ ರ, ಭಂಗ Si. 448).

ಮುರಿವು murivu. Crushing; destruction (Bh. 1, 9, 10).

ಮುರಿಸು murisu. To cause to break, to cause to crush, etc. (My.). ಗರ್ವ ಮುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (ಆತ್ತ ಗರ್ವ, ಅಭಿಭೂತ Nr.). **2,** to get changed, as large money into smaller, etc. (My.). ಅವನ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮಿಯ್ ಮೇಲಿನ ಹೂಮು ಹೂಮು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಱಿಸಿ, ಬನ್ದ ಹಣ ದಿನ್ದ ವರ್ಷ ಎರಡು ವರ್ಷ ಬಡತನದಿನ್ದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತ (B. 4, 50). ಗಣ್ಪ ಪರರ ಕೆಯ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸೊಣ್ಣಾ ಮುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.—ಆಲ್ಲದ ಕೆಲ ಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹಲ್ಲು ಮುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (Prvs.).

ಮುರಿ muru. = ಮುಱಿ. P. p. of ಮುಱಿ 1, in ಮುಱು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮುರಿಕ muruka. 1. = ಮುಱಿಕೆ 1 No. 1. A man who breaks or ruins (My.; see ಮನೆ-);—a maimed man; an imbecile man (My.);—maimed (see ಮಿಯ್-).

ಮುರಿಕ muruka. 2. = ಮುಱುಕು 4, etc. (Rām. 1, 5, 30; 1, 14, 24; 3, 4, 8; Bh. 3, 14, 39).

ಮುರಿಕತನ murukatana. Breaking, ruining. See ಮನೆ-.

ಮುರಿಕಿಲ್ murukil. (= ಮುಱಿಕೆಲ್ 1). N. of a plant (ಅಪ್ರವಿಧ್ರವಿ Mr. 116).

ಮುರಿಕಿಸು murukisu. To cause to appear distorted, to distort or change, as the face or its features. ಮೋಜಿಯನ್ ಅನ್ತು ಮುಱುಕಿಸುತ (Bp. 29, 5). ಮುಸುಡಂ ನುಱುಕಿಸುತ (38, 17).

ಮುರಿಕು muruku. 1. = ಮುಕ್ಕು 3. A fragment, a bit, as of bread, sweetmeats, etc. (My.). ಮುಱುಕು ಹೂಱುಗಳು ಛಿತ್ತ, ತಕಲ, ಖಣ್ಡ, ಆರ್ಧ Si. 32). ಮುಱುಕಿಲ್ಲದ ಅಕ್ಕ (ಅಕ್ಷತ 814). ತಿರುಕನಿಗೆ ಮುಱುಕು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಿರಿದುಮ್ಬು ವದು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಮುರಿಕು muruku. 2. (**ಮುರುಕು**). = ಮುರ್ಕು, etc. (My.). ಮುಱುಕು ಇದ್ದವನಿಗೆ ನರಳ ತಪ್ಪದು.—ಮುಱುಕು ಇಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸಿಲ್ಲ, ಸುಱುಕು ಇಲ್ಲದ ಊರಿವಲ್ಲ.—ತವುಡು ತಿನ್ನರೂ ಮುಱುಕು ಫನ (Prvs.).

ಮುರಿಕು muruku. 3. To give a different shape (to the face), to twist (it) out of (its) natural shape, to distort (it), to change the expression (of it, ಮುಖವಿಕಾರ Šmd. Dh.; T., M. ಮುಱುಕ್ಕು, to twine, twist, wrest, wreath; to be angry, irritable; to tighten; to clench; to press, urge; to remain tight, firm).

ಮುರಿಕು muruku. 4. = ಮುಱುಕೆ 2, ಮುಱುಕೆ 2. Changing the expression of one's countenance, distortion of its features, making foppish or coquettish airs, showiness, parade, etc. — ಮುಱುಕು ನೂಡು. (ಒಯ್ಯಾರಿಸು G.).

ಮುರಿಮಗಾ murugâ. = ಮುಗ್ಗಾ. So that a breakage takes place. See ತಿರುಗಾ-.

ಮುರಿವ muruva. = ಮುಱುವ. A maimed man; an imbecile man; a poor wretch (My.). See ಕುಣ್ಟ-, ತಿರುಕ-, ನಾಯಿನ್ದ-. ಕಾಣದ ಮುಱುವ ಕನಸು ಕಣ್ಣಾರೆ ಏದು ಬಾರಿ ಎದ್ದು ಕೂತ (Prv.).

ಮುರ್ಕು (muruku). = ಮುಕ್ಕು 2, ಮುಱುಕು 2. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 57; *cf.* ಪೊರಕು).

ಮುರ್ಗಿ murgi. (= ಮುರುಡಿ). — ಮುರ್ಗಿಕಾಯಿಗಿಡ. A shrub or small tree, Helicteres isora L. (Z.).

ಮುರ್ಗು murgu. — ಮುರ್ಗಿನ ಹುಳಿಮರ. The mate mangosteen, Garcinia purpurea Roxb., Wall. (—indica Chois., St. & Pl.).

ಮುರ್ಚು murču. (fr. ಮುರಿ 1). To cause to bend or shrink (Rśv. 9, 7 MS.).

ಮುರ್ಪು murpu. (murpu). (Śmd. 51 Mdb.).

ಮುರ್ಮುರ murmura. A fire made of chaff (Sk.; *cf.* ಮುರ್ಮುರಿ?).

ಮುಲ್ mul. = ಮು, etc. Three. — ಮುಲ್ಲೋಕದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. He who agitates or alarms the three worlds (Rām. 6, 52, 4).

ಮುಲಾಜು mulāju, = ಮುಲಾಜೆ. Regard for (My.; Mhr., H. ಮುಲಾಜಾ).

ಮುಲಾಜೆ mulājĕ. = ಮುಲಾಜು. (My.; Br.).

ಮುಲಾಮು mulāmu. = ಮಲಾಮು. (My.). 2, a gilding or plating (My.; B. 4, 146; Mhr., H. ಮುಲಾಮಾ).

ಮುಲು mulu. Crawling, as lice on the head, worms in a wound (*cf.* ಮೆಕ). — ಮುಲುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To crawl, as lice. 2, to cause the feeling as if worms were moving within, as a sore (My.).

ಮುಲುಕು muluku. 1. To be unbearable; to be disgusting (ಅಸಹ್ಯತ್ವ Śmd. 80; ಮುಜುಕಿಲ್ 2; ಮುಗ್ಗು 3?; T. ಮೊಕ್ಕೆಪ್ಪು ignominy, shame, disgrace); to feel disgust (Bp. 47, 18).

ಮುಲುಕು muluku. 2. = ಮುಕ್ಕರೆ, ಮೂಲುಗು. To strain with a grunting, groaning or moaning noise, as when easing nature (My.; Tĕ., M. ಮುಕ್ಕು, M. also ಮಿಕ್ಕು), or in travail; to suffer the throes of childbirth, to be in labour (ಪ್ರಸವನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; ಪ್ರಸವವೇದನ Śm. 80; Bp. 57, 15; see T., M. s. ಮುಜುಕು 3; M. ಮುಜುಕ್ಕು, writhing, agony); to groan when lifting a heavy load (My.).

ಮುಲುಕು muluku. 3. Straining, etc. in childbirth (My.). ಆಱು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹೆತ್ತವಳು ಮುಲುಕು ಕಲಿಸಿದಳಡೆ (Prv.).

ಮುಲೆ mulĕ. Tbh. of ಮುರೆ. (ತಾಲವರ್ಣಿ, ಮುರೆ, etc. Si. 152).

ಮುಲ್ಕಿ mulki. (Tĕ. ಮುಲಿಕ, ಮುಲ್ಕಿ, an arrow; an arrow head; the peg of a top; *cf.* ಮುಳೆ). — ಮುಲ್ಕಿಕಸ. A weed, Acalypha ciliata (Z.).

ಮುಲ್ಕಿ mulki. Relating to revenue matters; revenue (My.; B. 5, 7; Mhr. ಮುಲಕೇ). 2, home, native, indigenous (Mhr.).

ಮುಲ್ಲ mulla. A Mahomedan jurist or theologian;—a schoolmaster (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಲನಾ, ಮುಲ್ಲಾ). — ಮುಲ್ಲಶಾಸ್ತ್ರ. The Koran (My.).

ಮುಲ್ಲಂಗಿ mullaṅgi. = ಮೂಲಂಗಿ. Tbh. of ಮೂಲಕ. (My.; Tĕ.; T. ಮುಳ್ಳಂಗಿ).

ಮುಲ್ಲೆಗ mullĕga. = ಪೆಲ್ಲೆಗ, (ಪೊಲ್ಲೆಗ). A poor man (ದಾರಿದ್ರ Čt. I, 59, o. r. ಪೆಲ್ಲೆಗ).

ಮುವ್ muv. = ಮು, etc. Three. — ಮುವ್ವತ್ತು. -ಹತ್ತು. Thirty (My.). — ಮುವ್ವರು. Three persons (My.; B. 5, 146).

ಮುಶಲ mušala. = ಮುಸಲ. *A pestle;*—a mace, a club.

ಮುಶಲಿ mušali. = ಮುಸಲಿ. Armed with a club;—*Baladēva.* 2, *the house-lizard* (ಗೃಹಗೋಧಿಕ, ಗೃಹಪಿಕ, ಹಲ್ಲಿ Mr. 166). 3, *the plant Curcutigo orchioides* Roxb.

ಮುಶಲಿಕೆ mušalikĕ. *The house-lizard.* 2, an iguana (ಗೋಧ, ಉಡು Mr. 163).

ಮುಶಲ್ಯ mušalya. *Deserving to be pounded to death or to be put to death with a club.*

ಮುಶೀರ mušīra. The hot season; heat (ಗ್ರೀಷ್ಮ, ಜೇಸಗೆ Nn. 91). 2, a chowrie (ಚಮರ, ಚಾಮರ 91). 3, a throne (ಆಸನ, ಸಿಂಹಾಸನ 91). 4, buttermilk (ಮಥಿತ, ಮಜ್ಜಗೆ 91). 5, a staff, a club (ದಣ್ಡ, ಗದೆ 91).

ಮುಶಿತ mušita. = ಮುಷ್ಟ. *Stolen, robbed;*—bereft of, deprived of.

ಮುಷ್ಕ mushka. *A testicle* (ಅಣ್ಡಿ Hlā.; ವೃಷಣ, ಲಿಂಗದ ಎಡೆಯ ಅಣ್ಡಿ Mr. 328). 2, *the scrotum or bag containing the testicles.* 3, the penis (ಲಿಂಗ, ತಿಶ್ನೆ Nn. 117; ಮುಷ್ಟಿ 328; ಲಿಂಗ Mr. 514). 4, seizing, grasping, grasp, clenching (ಸಂಗ್ರಹ 328).

ಮುಷ್ಕಕ mushkaka. *A species of tree the ashes of which are used as a cautery* (= ಗೋಲೀಢ; see ಮೊಕ್ಕ).

ಮುಷ್ಕರ mushkara. Pertinaciousness, stubbornness, obstinacy, insolence (My.; Tĕ., T.; M.: strength; power; M. ಮುಷ್ಟು, strength, vigour; insolence, presumption; ಮುಜುಕ್ಕು, tightness; urgency, rigour, see ಮುಜುಕು 2 & 3; T. ಮುಜುಕ್ಕು, repugnance); ಮುಷ್ಕನ್, stout, stubborn, violent; M., T. ಮುಷ್ಕರನ್, a strong, self-willed, obstinate man; Sk. ಮುಷೇರ, a fool; *cf.* ಮುಸುಣ್ಡಿ?).

ಮುಷ್ಕರ mushkara. Having testicles; a man with large testicles.

ಮುಷ್ಕಿ mushki. = ಮುಸುಕೆ. The arms or feet as pinioned (Mhr., H. ಮುಸಕ್ನಾ). — ಮುಷ್ಕ ಕಟ್ಟು. To pinion (My.).

ಮುಷ್ಕೀಲು mushkīlu. Difficult, hard; a difficulty (My.; Mhr., H. ಮುಸಕೀಲ).

ಮುಷ್ಟ mushṭa. = ಮುಷಿತ. See ಪ್ರ-.

ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ mushṭâ-mushṭi. = ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ. Fist to fist: hand to hand fighting, fisticuffs (ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಪೆಯ್ಕೊಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧಂ Śmd. 220, o. r. ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ; ನಿಯುದ್ಧ, etc., ಜಟ್ಟಿಗರ ಕುಸ್ತಿ, ಕೆಯ್ಯಾಳಗ Si. 294; Tĕ.).

ಮುಷ್ಟಿ mushṭi. The vomit nut, Strychnos nux vomica Lin. (Tĕ., also ಮುಸಿಡಿ, ಮುಸಿಣಿ, ಮುಸಿನಿ). **2,** the plant dhṛiti (Mr. 150, o. r. ಮುಷ್ಟೆ). — ಮುಷ್ಟಿ ತಪ್ಪಲ. A climbing plant, Lettsonia uniflora Roxb. (Z.).

ಮುಷ್ಟಿ mushṭi. = ಮುಟ್ಟಿ. Stealing, filching, pilfering. 2, *the closed or clenched hand, the fist* (ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದ ಕೆಯ್ Mr. 323). 3, *a fistful, a handful.* 4, *a hilt or handle of a sword, etc.* (ಬಿಲ್ಲ ನಡು Mr. 294). 5, the penis (ಮುಷ್ಕ Mr. 328). — ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್. To clench the fist, to close the hand. ಕೆಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಆಳೆಯೆ ರಕ್ಷಿಯಕ್ಕು (Mr. 323). — ಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿ = ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ (My.). ಕಪಿ ಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮುಷ್ಟಿಕ mushṭika. *A goldsmith.* 2, N. of an asura. 3, a fight with fists. 4, a particular position of the hands.

ಮುಷ್ಟಿಕೆ mushṭikĕ. = ಮುಟ್ಟಿಗೆ, ಮುಷ್ಟಿಗೆ. The fist, the hand.

ಮುಷ್ಟಿಗೆ mushṭigĕ. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿಕೆ. (Śmd. 338).

ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯ mushṭi-grâhya. A grasp, a handful (ಪಿಡಿ Čt. II, 14).

ಮುಷ್ಟಿಘಾತ mushṭi-ghâta. A blow with the fist (Čpr. 5, after 76).

ಮುಷ್ಟಿತಾಡನ mushṭi-tâḍana. Striking with the fist. See ಗುದ್ದು.

ಮುಷ್ಟಿನಿಷ್ಪೀಡನ mushṭi-nishpîḍana. Pressing out with the closed hand. See ಹಿಣ್ಣು.

ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹರಣ mushṭi-praharaṇa. Striking at, or into, with the fist. See ತಿವಿ.

ಮುಷ್ಟಿಬಂಧ mushṭi-bandha. *Clenching the fist, closing the hand.* 2, a handful.

ಮುಷ್ಟಿಭ್ರಮಣ mushṭi-bhramaṇa. Whirling the fist. See ಮುರಿಪು.

ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ mushṭi-yuddha. A fight with fists, a pugilistic encounter. (Śâv. 4, 65; My.).

ಮುಸಕು musaku. = ಮುಸುಕು 1. (ವ್ಯಾಪಿಸು Čb.).

ಮುಸಗು musaguu. = ಮುಸುಕು 1. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಿಡಗಳಿನ್ನ ಮುಸಗಲ್ ಪಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳು (B. 5, 116).

ಮುಸಟಿ musaṭi. = ಮುಸುಟಿ, etc. — ಮುಸಟಿಯ ಚವುಡಿದೇವ. N. (Bp. 34, 47).

ಮುಸಡಿ musaḍi. = ಮುಸುಡು, etc. (My.).

ಮುಸದ್ದಿ musaddi. = ಮುತ್ತದ್ದಿ. (My.; Tĕ.).

ಮುಸರು musaru. = ಮುಸುಡು 1, etc. (My.).

ಮುಸಱಿ musaṟĕ. (ಮುಸರೆ). (That has been covered, etc.?): boiled rice, which is considered to be unclean by Mâdhva Brâhmaṇas, though they eat it and offer it to idols (My.). 2, the vessels in which anything has been boiled and which want cleansing (My.). ಪೂಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದಱಿದವಳು ಮುಸಱಿಗೆ ಹೆದಱ್ಯಾಳೇ?— ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಗಡಿಗೆ ಮುಸಱಿಯಾದರೇನು? ಮಡಿಯಾದಱೇನು? (Prvs.). See Prvs. s. ಸೊಕ್ಕು 2, ಹೇಸು 1. — ಮುಸಱಿಗಡಿಗೆ. A pot in which anything has been boiled and which has not yet been cleansed (My.).

ಮುಸಲ musala. 1. A Musalmân, a Mussulman (C.). ಮಾತು ಆಱಿಯದ ಮುಸಲ ಹಾಸುವ ಕವುದಿ ಒಯ್ದು (Prv.).

ಮುಸಲ musala. 2. = ಮುಶಲ. (ಒನಕೆ Mr. 209).

ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ musala-kriyĕ. Working with a pestle; pounding. See ಆವಲ್, ಕುಣಬು, ಕುಮ್ಮು, ಮಿದಿ.

ಮುಸಲಘಾತ musala-ghâta. Striking with a pestle. See ಮಿದಿ.

ಮುಸಲಮಾನ musalamâna. = (ಮುಸಲ 1), ಮುಸಲ್ಮಾನ. A Mussulman (My.; B. 4, 8. 145; Mhr., H.).

ಮುಸಲಿ musali. = ಮುಶಲಿ, (ಪೊಸಳೆ). Balarâma (ಬಲ Mr. 503; ರಾಮ 504). 2, the house-lizard (ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, ಹಲ್ಲಿ Nr.); etc.

ಮುಸಲ್ಮಾನ musalmâna. = ಮುಸಲಮಾನ. (My.; B. 3, 33; 4, 180; Br.).

ಮುಸಾಫರ musâphara. A traveller (My.; Mhr., H. ಮುಶಾಫರ).

ಮುಸಾಫರಿ musâphari. Relating to travelling or travellers (My.; Mhr., H.).

ಮುಸಿ musi. = ಮೂಸೆ, etc. A crucible (B. 4, 106; ತೈಜಸಾವರ್ತನಿ G.).

ಮುಸು musu. 1. = ಬುಸ್, etc. — ಮುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಬುಸುಗುಟ್ಟು. To fume, etc. (My.; Tĕ. ಮುಸಮುಸಮುಸು).

ಮುಸು musu. 2. = ಮುಸುಕು 3, ಮುಸುವ. A large and black kind of ape (ಗೋಲಾಂಗೂಲ, ಕೃಷ್ಣವಕ್ತ್ರ Hlâ.; Mr. 161; Râm. 6, 30, 7. 16; Râv. 11, 163; J. 21, 18. 33; T. ಮುಱು; M. പൊഴ്ചെ, a light coloured monkey).

ಮುಸುಕಿ musuki. = ಮುಪ್ಕಿ. (C.).

ಮುಸುಕು musuku. 1. = ಮುಸಕು, ಮುಸಗು, ಮುಸುಗು, ಮುಸುಂಕು 1 (Śmd. 48), (ಮೊಸಗು 3). To cover; to hide; to veil, to shroud;—to come, settle or fall upon, as flies, etc.; to close, to swarm or crowd together; to spread over or about (ಆವರಣ Śmd. Dh.; My.). ಮುಸುಕಿದುದು (ರೂಪಿತ, ಗುಣ್ಡಿತ Hlâ.; Nr.). ಮುಸುಕಿದ ಆಜ್ಞಾನ (ದುರ್ಮೋಹ Mr. 488). ಕೆನ್ದೊಳ್ ಆಡರ್ದು, ಸಧಮಂ ಮುಸುಕಿತು (J. 22, 5). ತುಪ್ಪಿಗಳ್ ಕಾರ ಮುಗಿಲನ್ತೆ ನವಪಾರಿಜಾತದ ಕುಸುಮ ಪರಿಮಳಕೆ ಸನ್ತತಂ ಮುಸುಕಲ್ (33, 20). See Čpr. 6, 73; Bp. 19, 81; 28, 6; 32, 34; 34, 6; 35, 9; 43, 11. 27; 46, 59; 49, 23; 53, 51; 54, 55; 57, 70; 58, 50. 61; 61, 12; Bh. 1, 10, 2; 2, 13, 9; Prll. 3, 24; Râghč. 17, 64; Râv. 13, 17; Śâv. 5, 10; J. 2, 9; 4, 30. 34; 8, 6. 27. 29. 37. 49; 15, 4; 22, 1. 5. 17. 36. 38; 26, 6; 33, 18.

ಮುಸುಕು musuku. 2. = ಮುಸುಂಕು 2. Covering, hiding; a cover; a veil; a part of one's cloth thrown over the head (like a hood; ಆವರಣಘಾವ Śmd. Dh.; ಕುವರ, ಜವನಿಕೆ Bhn. 61; ಮುಸುಮ್ಮು Kk. 54, Śm. 62; My.; Tĕ. ಮುಸುಕು, ಮುಸುಂಗು). ಮುಸುಕಿಕ್ಕು (Bp. 12, 48). ಮುಸುಕಿಡು (Grj. 9, 68; J. 26, 10). See Bp. 28, 49; 43, 14; 47, 25; 51, 81; 58, 58; Bh. 8, 25, 31; ಮುಣ್ಡೆ-, ಮೇಲು-. — ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ. A kind of jôḷa, Indian corn (My.).

ಮುಸುಕು musuku. 3. = ಮುಸು 2, etc. (Râm. 6, 1, 10).

ಮುಸುಗು musugu. = ಮುಸುಕು 1, etc. (Grj. 5, 86; Bh. 8, 24, 18; Tĕ. ಮೂಗು). ಮುಸುಗಿರ್ದ ದುರಿತು ದುರ್ಗಾಣವೆನ್ಬ ಕಳೆಯ ತಿತ್ತು (Sarvabhûshaṇa in B. 5, 319).

ಮುಸುಂಕು musuṅku. 1. = ಮುಸುಕು 1 (Śmd. 48), etc. ಮುಸುಂಕದರ್ಥಂ (ಪಾಸಣೆ Čṭ. II, 58). See Čpr. 1, 92; 7, 82; Grj. 2, after 106; 5, after 86; Râv. 6, after 11; 8, 99; 9, 7. 12; 11, 18; 13, after 71.

ಮುಸುಂಕು musuṅku. 2. = ಮುಸುಕು 2. — ಮುಸುಂಕುಗದ್ದಿಲೆ. -ಕದ್ದಿಲೆ. Overspreading darkness (Grj. 4, 73).

ಮುಸುಟಿ musuṭi. = ಮುಸಟಿ, ಮುಸುಟೆ No. 2. N. of a town (Bp. 32, 5). — ಮುಸುಟಿಚವುಡಯ. N. (Bp. 32, 9). — ಮುಸುಟಿಚವುಡಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 11; 47, 34; 61, 8). — ಮುಸುಟಿಚಾವುಣ್ಡರಾಯ. N. (Bp. 32, 1). — ಮುಸುಟಿಯ ಚವುಡಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5). — ಮುಸುಟಿಯ ರಾಯ. N. (Bp. 32, 23. 59).

ಮುಸುಟೆ musuṭĕ. The elephant-creeper, Argyreia speciosa Sweet. ಋಕ್ಷಗನ್ಧಿ, ಛಗಲಾನ್ತ್ರಿ, ಆವೇಗಿ, ವೃದ್ಧದಾರಕ, ಜುಂಗ Nr.; T. ಮುಜುಟ್ಟಿಕ, Ipomoea candicans Rottl.; ಪೇಯ್-, Convolvulus speciosus Lin.). 2, = ಮುಸುಟಿ. — ಮುಸುಟೆಚವುಡಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 43). — ಮುಸುಟಿಯ ಚವುಡರಾಯ. N. (Bp. 46, 45).

ಮುಸುಡಿ musuḍi. = ಮುಸುಡು, etc. (My.).

ಮುಸುಡು musuḍu. = ಮುಸಡಿ, ಮುಸುಡಿ, ಮುಸುಳಿ (ಮೂತಿ, ಪೋಜಿ). The face; the mouth; the snout,

the muzzle; the nose or nostrils of a horse (ಮೊಗ Śm. 71; ಪ್ರೋಛ, ಘೋಣೆ Hlâ.; My.; T. ಮೂಂಜಿ; Tě. ಮೂತಿ; M. ಮುಗದು, ಮುಚ್ಚಿ, ಮುಙ್ಞು, ಮೊಞ್ಞು, ಮೂಚ್ಚು, ಮೊತ್ತಿ, ಮೋನ್ಚೆ; Mhr. ಮುಸಕಡ; *cf.* ಮೂಗು; see ಮೋಜಿ). ಕುದುರೆಯ ಮುಸುಡು (ಗೋಣ, ಪ್ರೋಛ Mr. 274). ಆನೆಮುಸುಡಿನ ನೆಗಬು (ನಕ್ಕ, ಕುಮ್ಮಾರ Nr.). See Bp. 3, 85; 5, 30; 21, 18; 32, 27; 38, 17; 39, 64; 40, 68; 46, 64; 47, 11. 46; 53, 64; 55, 16; 59, 10; 61, 13; Bh. 2, 13, 42. 44; Rśv. 11, 163; Śśv. 4, 11; J. 16, 22; ಬಲ್-.

ಮುಸುಣ್ಡಿ musuṇḍi. (= ಮೊಸಣ್ಡಿ). A crooked, perverse, rude person; a coward (My.; T. ಮುಜುಡ, ಮುಜುಣ್ಡ, which Rottler derives from ಮುಸು, ape).

ಮುಸುಣ್ಡಿ musuṇḍi. A kind of weapon (Hlâ. MS. instead of ಮುಖಣ್ಡಿ; T.; Abh. P. 13, after 76; Râm. 3, 6, 9).

ಮುಸುಣ್ಡಿತನ musuṇḍitana. Crookedness, perverseness; cowardice (My.).

ಮುಸುಮ್ಬು musumbu. (Śmd. 48, o. r. ಮುಸುಮ್ಬೆ). A cover, a veil (ಮುಸುಕು Kk. 54; Śm. 62; Čpr. 7, 114).

ಮುಸುಮ್ಬೆ musumbĕ. = ಮುಸುಮ್ಬು, q. v.

ಮುಸುಱಿ musuṟi. ಮುಸುಟ್ಟಿ. 1. = ಮುಕ್ಕು, ಮುಕ್ಕುಱು 1, ಮುಗುಱು, ಮುಸಱು. To cover; to hide; to go upon; to come, settle or fall upon, to cover, as flies, crows, etc.; to swarm or crowd together (ಸಂಳನ್ನ Śmd. Dh.; Abh. P. 2, 15; Tě.). P. p. ಮುಸುಱಿ (Čpr. 5, after 64; Abh. P. 3, 139; 10, after 201; Grj. 2, after 106). ಮುಸುರ್ವುದಕೆ ನೆಜಿ ಮುಕ್ಕುಜಿನ್ದಕ್ಕು (Kk. 79, o. r. ಮುಸುಕುವದಕೆ).

ಮುಸುಱಿ musuṟi. ಮುಸುಟ್ಟಿ. 2. A cover, a veil (ಕೊವ್ವರಿ Čt. I, 33, MS. ಮುಸುರ್). — ಮುಸುಱುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A cover to form (over the eye by rheum, My.).

ಮುಸುಟ್ಟಿಹ musuṭṭiha. Covering, etc. ಮುಕ್ಕುಜಿಸ್ದು, ಮುಸುಱುಹಂ (Śmd. II).

ಮುಸುವ musuva. = ಮುಸು 2, etc. (My.; see ಕೊಣ್ಡ-).

ಮುಸುಳಿ musuḷi. = ಮುಸುಡು, etc. (ಕಕುದ Nn. 143).

ಮುಸುಳು musuḷu. The state of being covered: disguise, deception (J. 6, 34).

ಮುಸ್ತ musta. *A species of grass, Cyperus rotundus* Lin. *and its root* (see ಕೇವಟಿ). See ಮುಳ್ಳು-.

ಮುಸ್ತಕ mustaka. *A species of grass, Cyperus rotundus* Lin.

ಮುಸ್ತಾಭ musta-âbha. The grass Cyperus hexastachyus Rottl. — ಮುಸ್ತಾಭಜೂರಣ. A ball made of the roots of Cyperus fried in ghee and mixed with rice-flour, sugar, etc., given especially to Varâha svâmi (Vishṇu)'s idol as an offering (My.).

ಮುಸ್ತಿ musti. = ಮುಸ್ತೆ. See Nr. s. ಕೇವಟಿ.

ಮುಸ್ತೆ mustĕ. *Cyperus rotundus* Lin. *and its root.* See ಭದ್ರ-.

ಮುಸ್ತೈದು mustaidu. Prepared, ready (My.; Br., H.; ಸಿದ್ಧ, ತಯಾರ G.; ತಯಾರ ಮಾಡಿದು Čb.).

ಮುಹಗ್ಗಳ muhaggaḷa. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಮುಹಡ muhaḍa. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಮುಹುರ್ muhur. = ಮುಹುಸ್. (Śmd. 99).

ಮುಹುರ್ದೃಷ್ಟ muhus-dṛishṭa. *Repeatedly seen, well known* (ಮಗುಬೆ ಮಗುಬೆ ಕಣ್ಣುದು Hlâ.).

ಮುಹುರ್ನಿರೀಕ್ಷಣ muhus-nirîkshaṇa. Śmd. 99). Looking at repeatedly.

ಮುಹುರ್ಭಾಷೆ muhus-bhâshĕ. *Repeating what is said, tautology.*

ಮುಹುರ್ಮುಹುಸ್ muhus-muhus. At every moment, repeatedly, again and again (My.).

ಮುಹುಸ್ muhus. In a moment;—for a moment. 2, *at every moment, repeatedly* (ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ Mr. 430).

ಮುಹೂರ್ತ muhûrta. 1. A moment, an instant, any short space of time; time (J. 29, 12; My.). 2, the fit time (Bp. 53, 32; My.). 3, *the thirtieth part of a day and night, a period or hour of 12 kshaṇas or 48 minutes.* 4, the twelfth part of a day and night (My.). ಇದೆ ಇದೆ ಸಾರ್ಕೆ ಸಾರ್ಕೆ! ಗಣಕಾವಳಿ ಪೇದ್ದಿ ಮೂಹೂರ್ತಂ! (Śmd. 231). See Prv. s. ಕುಣ್ಡಿ.

ಮುಹೂರ್ತ muhûrta. 2. Tbh. of ಮೂರ್ತ. A form: a sitting posture. — ಮುಹೂರ್ತಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To sit down (My.).

ಮುಹೂರ್ತಿಕ muhûrtika. An astrologer (Abh. P. 4, after 24).

ಮುಳ್ muḷ. 1. = ಮುಳ, ಮುಳು, ಮುಳ್ಳ, ಮುಳ್ಳು. A thorn; a pointed thing, as a prickle, a sting, a spur, the hand of a clock, the tongue of a balance, etc. (ಕಣ್ಣಿಕ Nn. 39. 81. Mr. 334; T., M.; Tě. muḷu, muḷḷu; *cf.* ಮುನ್ 2, ಪೊಸೆ 1, ಮೊಳೆ 2). ಮುಳ್ಳಿ (Śmd. 139). ಮುಳ್ಳಾಗಿ (84, o. r. ಮುಳ್ಳಂ). ಮುಳ್ಳಳ್ (Rśv. 5, 118; 13, 19). ಎಯ್ಯ ಮೈಗದ ಮುಳ್ (ಶಲ Mr. 164). See Čpr. 5, after 64; Bp. 15, 11; 31, 3; 51, 66; 55, 44. — ಮುಳ್ಳೀರೆ. The plant Amaranthus spinosus (My.). — ಮುಳ್ಳತ್ತಿಗೆ. -ಕತ್ತಿಗೆ. A knife for cutting thorns (V. 11, 61). — ಮುಳ್ಳುಗು. The entering of a thorn (Čpr. 6, 38). — ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ, etc. (ವಂಶ, ಮುಳ್ಳು ಮುತ್ತಗ Nn. 54, o. r. -ಮುತ್ತುಗ). — ಮುಳ್ಮುತ್ತುಕ. = ಮುಳ್ಮುತ್ತುಗ. (J. 23, 40). — ಮುಳ್ಳುತ್ತುಗ. = ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ. See ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ & ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತ. — ಮುಳ್ಮಡಿ. A thorn (to enter and) break (Râm. 6, 45, 15; My.). — ಮುಳ್ಳೆರಸು. -ಬೆರಸು. To be full of thorns, to have thorns. ಮುಳ್ಳೆರಸಿದ ಗುಜುಱುಗೊಮ್ಬು (ಕದಲೆ Śmd. I). — ಮುಳ್ಳಿಡಿ. -ಇಡಿ. Thorns to abound (J. 10, 24). — ಮುಳ್ಳಿಜ್. -ಇಜ್. To cause a thorn to enter, to run a thorn into (Bp. 51, 34).

ಮುಳ್ muḷ. 2. (= ಮುಳಿ 1). To be irritated, to be vexed or annoyed, to become angry (ಕಣ್ಣಿಕ Śmd. Dh.). ಮುಳ್ದು, ಭಕ್ತಜ್ರೋಹಿಯಂ ಕೊಲವೆಟ್ಟು (Bp. 61 sum.). **2,** to prick, to sting (see ಮುಳುಹು).

ಮುಳ muḷa. = ಮುಳಿ 1, etc. — ಮುಳಗಳ್ಳಿ. = ಮುಳ್ಳುಗಳ್ಳಿ. (ತುಳ, ಸುಧ Čb.).

ಮುಳಿ muḷi. 1. (= ಮುನಿ 1, ಮುಳ್ 2). To grow passionate, angry, etc. (ಕೋಪ Śmd. Dh.; My.). See Čpr. 7, 67. 148; Bp. 18, 40; 27, 54; 28, 14; 46, 19; 47, 27; 50, 24; 55, 38; Bh. 1, 10, 36; 8, 23, 21; Rśv. 11, 10; 13, 26; J. 3, 4; 7, 35; 8, 37. 40. 42. 43; ಕಡು-.

ಮುಳಿ muḷi. 2. = ಪೊಳೆ 2. A germ: a cause (My.).

ಮುಳಿಯಿಸು muḷiyisu. To cause to become angry (ಕೋಪ Śmd. Dh.).

ಮುಳಿಸು muḷisu. (=ಮುನಿಸು). Anger, passion (ಮುನಿಸು, etc., ಕೋಪ Čt. II, 27; ಕನಲ್ಕೆ, etc., ಕೋಪ Kk. 43; ಮುನಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು ಸೆಣಸು, etc., ಕೋಪ Śm. 39; My.). ಭಯದಿನ್ನಂ ಮುಳಿಸಿನ್ನಂ ಸ್ಮಯದಿನ್ನಂ (Śmd. 131). ಮುನಿಸಲ್ಕೆಮಗಾತ ನೊಳ್ ಆವ ಪಾಂಗಿಸಿಂ (290, o. r. ಮುನಿಸಿಲ್ಲೆ.). See Čpr. 5, 49; Abh. P. 10, 21. 94; Grj. 8, 48; Bp. 3, 61; 18, 43; 21, 44; 22, 48; 40, 58; 47, 22. 27; 49, 38; 54, 80; 55, 30; 60, 26; Śkv. 1, 46; V. 4, 6; J. 2, 5. — ಮುಳಿಸನ್ತೋರ್ಪಿಂ. -ತೋರ್ಪು. To show anger (Abh. P. 10, after 18). — ಮುಳಿಸು ತಿಳಿ. Anger to be appeased (Bp. 47, 23). — ಮುಳಿಸು ತಿಳಿಹು. To appease anger (Bp. 47, 27).

ಮುಳು muḷu. = ಮುಳ್ 1, etc. A thorn. ಕಲು ಮುಳುಗಳ್ (Bh. 1, 8, 93). — ಮುಳುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A knife for (cutting) thorns (Bp. 20, 12). — ಮುಳುಬೊಡಕು. -ತೊಡಕು. Entanglement of thorns, entangling thorns (Bh. 3, 13, 29). — ಮುಳುಮುತ್ತ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ, etc. (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತಗ Nn. 147, o. r. ಮುಳ್ಳುತ್ತುಗ). — ಮುಳುಮೊನೆ. The point of a thorn (Bh. 1, 6, 6). — ಮುಳುವೆಟ್ಟು. -ಪೆಟ್ಟು. A stroke with thorns (Bh. 8, 21, 15). — ಮುಳುವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. A hedge of thorns (Bh. 3, 18, 26).

ಮುಳುಹು muḷuhu. Pricking, stinging, goading;—a goad (ಪ್ರಾಜನ Mr. 371). — ಮುಳುಹುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A goad (ಪ್ರತೋದ, ಪ್ರಾಜನ, ತೋತ್ರ Hlâ.).

ಮುಳ್ಳ muḷḷa. = ಮುಳ್ 1, etc. The hand of a clock (B. 5, 181).

ಮುಳ್ಳು muḷḷu. = ಮುಳ್ 1, etc. A thorn, etc., (C.), a fork (B. 5, 284). ಎಯ್ದು ಮುಳ್ಳು (ಶಲಲ, ಶಲ Hlâ., Nr.). ಧಾನ್ಯದ ಮುಳ್ಳು (ಕಂಠಾರು, ಶಸ್ಯತೂಣ); ಧಾನ್ಯದ ತುದಿಯ ಮುಳ್ಳು (ಕಂಠಾರು, ಧಾನ್ಯತೂಣ Nr.). ಒಳ್ಳೆಯನಿರದ ಊರು, ಕಳ್ಳ ನೊಡನಾಟವುಂ, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತಿವು ಮೂಱು ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುದಿ ದನ್ತೆ (Sp.). ಗಡಿಯಾಳದ ತಗಡಿನ ನಡುವೆ ಸಣ್ಣಮೊನ್ನೂ ದೊಡ್ಡಮೊನ್ನೂ ಎರಡು ಮುಳ್ಳುಗಳು ಹಚ್ಚಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 87). ಮುಳ್ಳು ತೆಗದು, ಕೊಳ್ಳಿ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಆಂಗಾಲಿನ ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಬೇಕೇ (Prvs.).— ಮುಳ್ಳಂಕೋಲೆಗಿಡ. -ಅಂಕೋಲೆ-. The herb Barleria longiflora Lin. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳಪನ್ದಿ. A porcupine (Śkv. 4, 17). — ಮುಳ್ಳಾವಿಗೆ. -ಅವಿಗೆ. A wooden shoe in the inside of which thornlike nails are fixed, worn by devotees of Śiva and Vishṇu (My.). — ಮುಳ್ಳಡು. -ಇಡು. Horripilation to take place. ಅವನ ಮೈಯ್ ಮುಳ್ಳಿಟ್ಟು (B. 5, 71). — ಮುಳ್ಳು ಅಟ್ಟಿ. The shrub Capparis aphylla Roxb. (ಕರೀರ, ಕ್ಷಕರ, ಗ್ರಸ್ಥಿಲ Si. 140). — ಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲು. Thorns and stones. ಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲು ಇದ್ದ ಹಾದಿ (ವ್ಯಥ್ಯ G.). — ಮುಳ್ಳುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. The prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (St. & Pl.). 2, a thorny and milky shrub or tree, Euphorbia nivulia Ham. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗಿಡ. A thorny shrub or tree (B. 3, 66; ಕರೀರ Si. 450). — ಮುಳ್ಳುಗೆಣಸು. A prickly kind of yam, Dioscorea tomentosa Spr. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಗೊಗ್ಗಿ. -ಕೊಗ್ಗಿ. A shrubby plant of a greyish hue, Indigofera argentea Lin. (Z.; My.). 2, = ಕೊಗ್ಗಿಗಿಡ (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಟೆ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟ. The shrub Barleria cristata Lam. (—buxifolia Roxb., ಸೈರೇಯಕ, ಝಿಣ್ಟಿ Si. 140). ಕೆಮ್ಪು ಹೂವ್ಮುಳ್ಳ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟ (ಕುರವಕ 140). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟ. (ಸೈರೇಯಕ, ಝಿಣ್ಟಿ Nr.). ಕೆವ್ವಿನ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ (ಕುರವಕ); ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣದ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ (ಕುರಣ್ಟಕ, ಸಹಚರಿ, ಪೀತಝಿಣ್ಟಿ Nr.). 2, = ಮುಳ್ಳುಗೋರಟೆ, a small prickly shrub with yellow flowers, Barleria prionitis Lin. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A goad for driving cattle; a spear tipped with iron (ತೆಲ್ಲ, ತಂಕು Si. 290; ಪ್ರಾಜನ, ತೋದನ, ತೋತ್ರ 302). — ಮುಳ್ಳುಜಾಗನ ಗಡ್ಡೆ. A perennial creeping plant forming large roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಜಾಜಿ. Different kinds of small shrubs of the genus Barleria, *e. g.* ಅರಸಿನಮುಳ್ಳುಜಾಜಿ = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2; others are B. dichotoma and buxifolia (Z.). — ಮುಳ್ಳುಬೇಲಿ. A thorn hedge (My.). — ಮುಳ್ಳುಮದರಂಗಿ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ. = ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ, ಮುಳ್ಳುತ್ತುಕ, ಮುಳ್ಳುತ್ತುಗ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಕ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗ, (ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ). The tree Andersonia rohitaka Roxb. (ರೋಹಿ, ರೋಹಿತಕ, ಪ್ಲೀಹಶತಘ್ನ, ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕ Nr.; ರೋಹಿಣದ ಮರ Nr.; My.; see Nn. s. ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ; Tk. ಮುಲು ಮೋದುಗ, Anders. rohitaka). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ. A thorny tree with corky bark and scarlet flowers, Erythrina suberosa Roxb. (Z.). 2, the tree Jonesia asoka Roxb. (ಅಶೋಕ G.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಕ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ. (ರೋಹಿ, ರೋಹಿತಕ, etc. Si. 133; My.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಕ. (Si. 133; My.). — ಮುಳ್ಳುಮುಸ್ತ. A spinous shrub, Canthium parviflorum Lam. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಮೊಗ. = ಮುಳ್ಳುಮೋಡಿ. (My.). — ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ. The point of a thorn (J. 26, 6; My.). ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯಷ್ಟು ಆಸ್ಪದ ಕೊಡದವನ ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (Prv.). ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಯೋಗವನು, ಬುದ್ಧಿ ವನ್ತಗೆ ಮತಿಯ, ಬಿದ್ದಿದ್ದಡಿಗೆ ಕಚ್ಚನು, ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ ತಿದ್ದಿದವರಾರು? (Sp.). — ಮುಳ್ಳುಮೋಜಿ. A pock-marked face (My.). — ಮುಳ್ಳುಲಗಾಮು. A rough bit (My.). — ಮುಳ್ಳುಸವತೆ. The common cucumber, Cucumis sativus Lin. (St. & Pl.; My.). — ಮುಳ್ಳುಸಾವನ್ತಿಗೆ. = ಮುಳ್ಳುಸೇವನ್ತಿಗೆ. (My.). — ಮುಳ್ಳುಸೀಗೆ. A kind of fragrant plant (ಜಸಿ, ಜತೂಕೆ, ರಜನಿ, ಜಪುಕೃತ್, ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ, ಸಂಸ್ಪರ್ಶ Nr.; see ಕೋರಿನ್ದೆ). — ಮುಳ್ಳುಸೇವನ್ತಿಗೆ. A kind of white rose, Rosa glandulifera (ತರಣಿ G.; My.). — ಮುಳ್ಳುಹನಿ. A porcupine (My.). ಮುಳ್ಳುಹನ್ನಿಯ ಕೂದಲು (ಶಲಲ, ಶಲ, etc. Si. 168). — ಮುಳ್ಳುಹಜಿವೆ. A common weed, Amarantus spinosus Lin. (Z.; My.). — ಮುಳ್ಳುಹುಟ. A scorpion (ಶೂಕ ಕೀಟ, ವೃಶ್ಚಿಕ Si. 405, *only* in Si.).

ಮುಳುಕ muḷuka. = ಮೂಣಿಗ, ಮುಟುಕ, etc. A plunger, a diver. See ಮುಣ್ಡು.

ಮುಳುಗಿಸು muḷugisu. = ಮುಣಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುಳುಗು muḷugu. 1. = ಮುಟ್ಗು, etc. ವಾರುಣಿಯನ್ ಒಲಿದು ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂ ಮುದಿಗುವನ್ತೆ, ತನ್ನಯೆ ಕಳೆಯಂ ನೀರೊಳ್ ಅಲೆವನ್ತೆ ಪಶ್ಚಿಮವಾರುಧಿಯೊಳ್ ಮಗ್ನನಾದನ್ ಅಮ್ಬುತಕರಂ (Lîlv. 3, 6).

ಮುಳುಗು muḷugu. 2. = ಮುದುಗು 1, etc. (My.). ಯಾವಾಗಲೂ ಮುದಿಗಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮೀನು (ಮದ್ಗುರ Si. 87). ಮುಟಿಗೋಣ (ಮುಟ್ಟಿನ Čb.).

ಮುಳುಗು muḷugu. 3. = ಮೂಣಿಗು 2, etc. (My.).

ಮುಳುವು muḷuvu. = ಮುಟುವು. (B. 5, 66; M. ಮುಟ್, vexation, trouble).

ಮುಳುಹಿಗಿಸು muḷugisu. = ಮುಟುಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುಟ್ಟಿಗು muṭṭigu. = ಮುಟುಗು 1, etc. (Bp. 50, 5; My.).

ಮುಟ್ಟಿಂಕು muṭṭiṅku. = ಮುಟುಗು 1, etc. (Čpr. 5, 59; 9, after 56).

ಮುಟ್ಟಿಕ muṭṭuka. = ಮುಡಕೆ etc., ಮುಟುಗ. See ಮುಣ್ಡು-.

ಮುಟ್ಟಿಕು muṭṭuku. 1. = ಮುಟುಗು 1, etc., ಮುಟುಂಕು q. v. (Šmd. Dh.; Bp. 59, 17). — ಮುಟುಕಾಡು. -ಆಡು. = ಮುಟ್ಟಾಡು. To immerse one's self repeatedly or playfully (Čpr. 3, 37).

ಮುಟ್ಟಿಕು muṭṭuku. 2. = ಮುಣುಗು 2, etc. (My.; T. ಮುಟುಕ್ಕು; Tě. ಬುಡುಕೆ, ಮುಣಕೆ, ಮುನಕೆ, ಮುನುಕೆ).

ಮುಟ್ಟಿಗ muṭṭuga. = ಮುಟುಕೆ, etc. See ಗಣ್ಡು-, ಗುಣ್ಡು-.

ಮುಟ್ಟಿಗಿಸು muṭṭugisu. = ಮುಣುಗಿಸು, etc. To immerse (v. t.); to dip, to plunge; to bathe (v. t.);—to ruin (My.; Tu. ಮುಕ್ಕಾವು). ಆರಸನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುಟುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 146). ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಆಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಒನ್ದು ತರದ ಜಗಟನ್ನ ರಸದೊಳಗೆ ಮುಟುಗಿಸಿ (4, 207). ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಳಿತು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮುಟುಗಿಸಿದನ್ತೆ ಅದೀತು (5, 112). ಬೊಬ್ಬಿದ'ದುದು ನೆಲೆಗೆ, ನಿಮಿಷಕೆ ಮೊಬ್ಬು ಮುಟುಗಿಸಿತೀ ಬಲವಂ (Bh. 8, 23, 20). ವಿಷದ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯ ತನ್ದದನ್ ಅಸಮ ಬಹುತೀರ್ಥದಲಿ ಮುಟುಗಿಸೆ ವಿಷವೆಮ್ಬುದು ಹೋಗಿ, ಸೀಕಾಯಹುದೇ? (Jṅs. 22, 29).

ಮುಟ್ಟಿಗು muṭṭugu. 1. = ಮುಣಗು, ಮುಣಿಗು, ಮುಣುಗು 1, ಮುಟಗು 2, ಮುಟಿಗು, ಮುಟುಕು 1, ಮುಟುಂಕು, ಮುಟುಂಕು, ಮುಟುಂಗು, ಮುಟ್ಟು. To go or sink under water; to sink; to become plunged in a liquid; to immerse one's self, to dive, to to dip; to set, as the sun, etc.;—to be ruined (ಸಿಮಗ್ಗ Šmd. Dh., the MSS. wavering between ಮುಟುಗು and ಮುಳುಗು; My.; T.; T. also ಮುಙ್ಗು; Tu. ಮುಕ್ಕುರ; M. ಮುಕ್ಕು, ಮುಙ್ಙು, to immerse, v. t., etc.). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಟಿಗೆ ಕರಗೊದೇ ಪಾಪ? (Sp.). ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ತರಣಿ ಮುಟುಗಿದಂ ಪಡುಗಡಲೊಳ್ (J. 26, 5). ಹೊತ್ತು ಮುಟುಗಲು ಬಾಡಿ ಬಟ್ಟಡುವದೆಲ್ಲ (an umbrella, Bēḍagu čaupadi). ಮಾನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಟುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 7, 139; 8, 88; Bp. 42, 2; 49, 39; 52, 15. 7; Rāv. 5, 45; 6, 6; J. 3, 39; Si. 254; B. 2, 45; 4, 31; 5, 242. 294.

ಮುಟ್ಟಿಗು muṭṭugu. 2. = ಮುಟುಕು 2, etc. (My.).

ಮುಟ್ಟಿಂಕಿಸು muṭṭuṅkisu. = ಮುಟುಗಿಸು, etc. (Bp. 27, 65).

ಮುಟ್ಟಿಂಕು muṭṭuṅku. = ಮುಟುಗು 1, etc. (ಜಲಸಮಜ್ಜನ Šmd. Dh.; Čpr. 8, 31). ನೀರೊಳಗೆ ಮುಟುಂಕಿ ಸರ್ವ ಪಾಪಕ್ಷಯವಾಗಲೆನ್ದು ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಆಘಮರ್ಷಣ Nr.).

ಮುಟ್ಟಿಂಗು muṭṭuṅgu. = ಮುಟುಗು 1, etc. ಮುಟುಂಗಿದಂ (ಆದ್ದಂ Šmd. I, o. r. ಮುಳುಂಗಿದಂ). ನೀರೊಳ್ ಮುಟುಂಗಿದಂ (ಆದ್ದಂ I, o. r. ಮುಳುಂಗಿದಂ). See Čpr. 7, 143; Grj. 1, 23; Rāv. 6, after 24; 12, 12; 13, 43. — ಮುಟುಂಗಾಡು. -ಆಡು. To immerse one's self repeatedly or playfully, etc. (Č. Bp. 32, 40; 47, 6).

ಮುಟ್ಟಿವು muṭṭuvu. = ಮುಡಿವು. Ruin, loss. ನಿನ್ನ ಹಟನೂರಿತನನೇ ನಿನಗೆ ಮುಟಿವು ಆಯಿತು (B. 2, 50). ಯಾವ ಕೋಡುಗಳ ಒಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗರ್ವ ಬನ್ದಿತ್ತೋ, ಆ ಕೋಡುಗಳೇ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುಟಿವು ಆದವು (3, 19). ಜಾಣರು ಮೋಸ ಹೋಗವೆ, ಧೂರ್ತರ ಹಂಚಿಕೆಗಳು ಅವರಿಗೇ ಮುಟಿವಾಗುವನ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (4, 19).

ಮುಟ್ಟಿ muṭṭu. = ಮುಡುಗು 1, etc. — ಮುಟ್ಟಾಡು. = ಮುಟಿಕಾಡು. (Čpr. 4, 54; Abh. P. 3, after 133; 14, 59).

ಮುಟ್ಟಿ muṭṭu. = ಮುಗ್ಗು 1, ಮುಟಗು 1, ಮೊಟ್ಟು 1. To fall, to fall down (ಪ್ರೇಲ್ Šmd. I; ಪತನ Šmd. Dh.; Čpr. 5, 22). **2,** to make obeisance (ಪೂಡಮಡು Šmd. I).

ಮುಟ್ಟಿಗ muṭṭaga. = ಮುತ್ತಗ, etc. (ಒನ್ದು ಮರಂ Šmd. I).

ಮುಟ್ಟಿತ್ತಿಗ muṭṭugu. = ಮುಟ್ಟುಗ, etc. (ಜಲಾಶಯಕ್ಷ Kṣ.).

ಮೂ mū. 1. = ಮು, etc., ಮೂಱು (Šmd. 222). Three (T.). — ಮೂಗಣ್ಡುಗ. -ಕಣ್ಡುಗ. Three kaṇḍugas (My.). — ಮೂಗನ್ದಾಯ. -ಕನ್ದಾಯ. The three spaces of four months (in astrology, My.). — ಮೂಗಳ. -ಕಳ. Three kaḷas or kōḷagas (My.). ಉಪ್ಪಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವವಗೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವೂ ಸಾಲದು (Prv.). — ಮೂಗಾವುದ. (Šmd. 223; My.). Three leagues. ಮೂಗಾವುದಮಂ ನಡೆದಂ (157). — ಮೂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Šmd. 223). Three hands; three branches. ಪಣೆಯುಂ ಮೂಗೆಯ್ಯ ಕವಲ್ ಕವಲ್ತು ಪಲವುಂ (223). — ಮೂಗೆದ. = ತ್ರಿವಲಿ. (V. 4, 110). — ಮೂಗೇಣ್. (Šmd. 223). Three spans. — ಮೂಗೊಂಕು. -ಕೊಂಕು. (Šmd. 223). Three bends or curves. — ಮೂಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ಮೂಗಳ. (My. occasionally). — ಮೂಗೊಣ್ಣು. Three corners or sides: the place enclosed within them. ಹಮ್ಮಾರ್ದಿಗಳ ಮೂಗೊಣ್ಣು (ಕಕ್ಷ್ಯೆಗೆ, ಹಮ್ಮಾರ್ದಿನಿಸ್ಸಕೋಪ್ಪ Nr.). — ಮೂಗೊಱು. -ಕೊಱು. = ಮುಕ್ಕುಪೆ. (My.). ಈಡೆ ಮೂಗೊಱುಂ ಬೋಟ್ಟಿಸಿ, ನಡುದಲೆಯೊಳ್ ಮೆಟಿಸನೊಡೆದು (Šmd. 223). — ಮೂಜಗ. The three worlds (Bp. 4, 42; 11, 22; 54, 55; J. 2, 12. 25; 18, 12; 19, 4). ಮೂಜಜೊಡೆಯ (Bp. 29, 29). — ಮೂಜೊಂಕು. = ಮೂಗೊಂಕು. (Bp. 17, 2). — ಮೂಜಲೆ. -ತಲೆ. (Šmd. 223). Three heads. — ಮೂಱೆದ. -ತೆದ. Three kinds (Šmd. 131; ಮೂಱು ತೆರ 94 Cm.; ಮೂಱು ಪ್ರಕಾರ 141 Cm.; Čpr. 3, 102). — ಮೂದೇವರ್. The three (chief) gods (J. 19, 4). — ಮೂನೂಱು. (Šmd. 223). Three hundred. ಮೂನೂಱಿಯ್ವತ್ತು (Čpr. 9, 50). — ಮೂಲೋಕ. (Šmd. 170. 223). = ಮೂಜಗ. See Šm. 114; J. 8, 25; 26, 26; 28, 2. — ಮೂವಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. = ತ್ರಿಪಥ. (J. 19, 4). — ಮೂವಡಿ. -ಮಡಿ. Three folds; three times (Grj. 6, 48). ಆ ಬಕಾರಿಯೆಂ ಮೂವಡಿ.. ನೆಗಟ್ಟಿಯದಟರ ಛೀಮಂ (Šmd. 81). — ಮೂವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To treble (v. i., Grj. 7, after 11). — ಮೂವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Three colours (Čpr. 8, 75; V. 4, 114). — ಮೂವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Thirty (Bp. 27, 37; 33, 13; C.). ಮೂವತ್ತು ದಿನಸಮಂ ಮಾಸ ಎಮ್ಬುದು (Hāh.). ತಾಂ ದಿನಸ ಮೂವತ್ತು ಮಾಸಮದು (Mr. 69). ಮೂವತ್ತು ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಮುದುವೆ ಆಗದವಳಿಲ್ಲ, ಮೂಱು ಜಾವಕ್ಕೆ ಊಟ ಆಗದವನಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮೂವತ್ತಾಱು, thirty-six (Bp. 42, 39). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ ತಮಗಮರ್ದಿರೆ (Šmd. 201). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣದಿಂ (Abh. P. 1, 19). — ಮೂವತ್ತು ನಾಲ್ವತ್ತು, thirty or forty (B. 3, 111. 115). — ಮೂವತ್ತು ಮೂರ್, -ಮೂಱು, thirty-three (Mr. 348). ಮೂವತ್ತುಮೂಱು ನೂಱು (B. 4, 174). ಮೂವತ್ತು ಮೂಳ್ಕೋಟಿ (J. 19, 4). ಮೂವತ್ತಿರ್ವರ್, thirty-two persons (Čpr. 9, 51). ಮೂವತ್ತು ಮೂವರ್ (Šmd. 122). — ಮೂವತ್ತಿರಡು, thirty-two (Ch. v. 337; Mr. 348; Si. 418). ಮೂವತ್ತೊನ್ದು, thirty-one (B. 4, 100). — ಮೂವರ್. -ರು. Three persons (Šmd. 154; Bp. 32, 47; 61, 22. 24. 31. 33; Bh. 1, 8, 3; J. 2, 43). ಮೂವರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟದ್ದು ಮೂಱು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವದು. — ಮೂವರು ಹೊತ್ತ ಬಣ್ಡಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗದು,

ಮನೆಗೆ ಬಾರದು (Prvs.). See Prv. s. ಲೋಕಾನ್ತ. — ಮೂವಳಸು. -ಬಳಸು. 1. To go round thrice (Abh. P. 9, 26). — ಮೂವಳಸು. -ಬಳಸು. 2. Three rounds or encompassings (Čpr. 8, after 44; Abh. P. 13, 99; 10, after 91). — ಮೂವಾಟ್. -ಬಾಟ್. Three states of life. ಮೂವಾಟ್ ಇಕ್ಕರ್ದುರ್ವರಿಯೊಳ್ (Šmd. 81. 197 Mdb.). — ಮೂವಿಟ್ಟಿ. (Šmd. 223). -ವಿಟ್ಟೆ (?). Three hills (?). — ಮೂವಿಧಿ. Three methods, etc. (Č. Bp. 47, 22). *Cf.* ಮೂಱು ವಿಧ. — ಮೂನೆಳಸು. -ಬೆಳಸು. (Šmd. 223, o. r. -ವಳಸು). Three crops. — ಮೂಸಂಜೆ. = ಮುಚ್ಚಂಜೆ, q. v. — ಮೂಹುರಿ. Three strings or cords (Bp. 38, 14).

ಮೂ mū. 2. = ಮುದು 2, etc. Advanced age. — ಮೂದೇವಿ. The elder sister of Lakshmī, the goddess of misfortune (My.; Tē., T.). See Prv. s. ಮೂಸು.

ಮೂ mū. 3. = ಮೂಸು, etc. The nose. — ಮೂಕೊಡಿತಿ. A woman whose nose has been cut off (Rām. 3, 6, 8). 2, N. of a plant (ವದನ Mr. 122). — ಮೂಕೊಡಿಯ. A noseless man (ವಿಗತನಾಸಿಕ Nr., Mr. 389; Rām. 6, 28, 11; 6, 38, 6; 6, 47, 22; T. ಮೂಕ್ಕುದ್ದೈಯ). — ಮೂಗಳೆ. -ಕಳೆ. To deprive of the nose (Rām.). — ಮೂಗುಚರ್. -ಕುಚರ್. (= ಮೂಕೊಡಿಯ). A noseless, disgraced man (Bh. 4, 4, 61). 2, N. of a tree (My.; *cf.* ಮೂಕೊಡಿತಿ). — ಮೂದಾಣ. The cord put through a bullock's nose (My.). — ಮೂದಾಣಿ. = ಮೂದಾಣ. (My.). — ಮೂದಾನ. = ಮೂದಾಣ. (My.).

ಮೂಕ mūka. = ಮೂಗ, (ಮೂಂಗ), ಮೂಗು. *Dumb; speechless, silent, mute* (Mhr. ಮುಕಾ); a dumb man. 2, N. of a Dânava (Bh. 3, 5 sum., etc.). ಪೋಕಸಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕಸಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ. — ಮೂಕನ ಸ್ವಪ್ನ ಹೇಳಿಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದು, ಹೇಳದೆ ತೀರದು. — ಮೂಕನೆದುರಿಗೆ ಮೂಗು ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ. — ಮೂಕಮುಂಡ. ಮೂಂಗನೆನೆ ಮೂಕ ಮುಂಡ (Čt. I, 73).

ಮೂಕತೆ mūkatĕ. Dumbness, muteness, silence (Čpr. 1, 23; 7, 46).

ಮೂಕಾಂಬೆ mūka-ambĕ. N. of a śakti of Śiva (My.).

ಮೂಕಾಸುರ mūka-asura. The asura Mūka (Śěv. 4, after 17).

ಮೂಕಿ mūki. The taper pole or shaft of a carriage (My.). — ಮೂಕಿಮರ. = ಮೂಕಿ. (My.). — ಮೂಕಿ ಹೊದೆ. A bundle of fire-wood of a tapering form (My.).

ಮೂಕೆ mūki. = ಮೂಗಿ. A dumb female (My.; B. 3, 50; Sk. ಮೂಕೆ).

ಮೂಕೇಭಾವ mūki-bhâva. The state of being dumb or silent (Čpr. 1, 41; Abh. P. 7, 156).

ಮೂಕುತಿ mū-kuti. (-ಕುತ್ತು 3). = ಮೂಗುತಿ. A nose-jewel, a nose-ring (ಘ್ರಾಣಾಂಕುಶ Mr. 337; My.; T. ಮೂಕ್ಕೊಱ್ಱಿ, M. ಮೂಕ್ಕುತ್ತಿ; Grj. 3, after 91; 10, 39; Bp. 12, 20; 16, 8; Rśv. 1, after 135).

ಮೂಗ mūgu-a 3. A man with a nose. See ಸಿಡುಮೂಗ. ಮೂಗ mūga. Tbh. of ಮೂಕ. (ಮೂಕ, ಅವಾಙ್ Nr.; ಜಡ, ಕಲ Hlâ., Mr. 388; ಮೌನಿ Bhn. 12; Bp. 47, 65). ಮಾತಿಲ್ಲದ ಮೂಗನು (ಮೂಕ Sl. 355). ಕವುಡನಿಗೂ ಮೂಗನಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆ ಯಾದವನು (ಅನೇಡಮೂಕ 363). ಕವುಡಯಜಮಾನಗೆ ಮೂಗುಬ್ಬಣ್ಣ (Prv.).

ಮೂಗತನ mūgatana. Dumbness (My.). — ಕವುಡುತನ ಮೂಗತನ ಉಳ್ಳವನು (ವಿಡಮೂಕ Sl. 363).

ಮೂಗಿ mūgi. A person with a nose. See ಸಿಡುಮೂಗಿ 2, N. of a bird (ಘ್ರಾಣಿ Mr. 175).

ಮೂಗಿ mūgi. Tbh. of ಮೂಕೆ (ಮೂಕೆ). (My.). See Prv. s. ಮಲೆಯಾಳ.

ಮೂಗು mūgu. = ಮುಙ್ 3, ಮುಸು, ಮೂಸ. The nose (ಸಿಂಘಿಸಿ, ನಾಸಿಕೆ, ನಾಸೆ, ಘ್ರಾಣ, ಘೋಣೆ Hlâ., Mr. 319; ಶ್ರವಣ, ನಾಸಿಕ Nn. 50; ಘ್ರಾಣ, ಗನ್ಧವಹೆ, ಘೋಣೆ, ನಾಸೆ, ನಾಸಿಕೆ Si. 213; My.; T. ಮೂಕು; Tě. ಮುಕ್ಕು, ಮೂಡಿ); a forepart; a snout, etc.; a bill or beak; the nozzle of a vessel (My.; T.; ಮುಂಗುಡಿ Bhn. 47; *cf.* ಮುನ್ 2, etc.; ಮುಸುಡಿ, etc.). ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗಿನವ (ನಃಕ್ಷುದ್ರ); ಮೂಗಿಲ್ಲದವನು (ವಿಗ್ರ Hlâ.). ಎಡಿಗಿದ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ನತನಾಸಿಕ, etc.); ಚಪ್ಪಟಿ ಮೂಗಿನವನು (ಖರನಸ್); ಮೂಗಿಂಗೆ ತುಪ್ಪ ಮಾಡುವ ಗನ್ಧ (ಸುರಭಿ, ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ Nr.). ಮೂಗಿನ ಕಮ್ಮು (Mr. 280); ಒತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಜುಚ್ಚಿ ನಸ್ತಿತಂ (179). ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ಅವಟೀಟ, ನತನಾಸಿಕ, etc. Si. 197); ಮೂಗ ತೀಟೀ ಕಜ್ಜ ಯುಳ್ಳವನು (ಪಾಮನ, ಕಜ್ಜುರ 202); ನೇಗಿಲ ಮೂಗು (ಶೋತ್ರ 452); ಪಕ್ಷಿಯ ಮೂಗು (ಚಂಂಕು, ತ್ರೋಟಿ 178); ಕುದುರೆಯ ಮೂಗು (ಪ್ರೋಥ, ಘೋಣೆ 274); ಹಕ್ಕಿಯ ಮೂಗು (ಪೋತ್ರ 452). ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೂಡು ಹಿಣ್ಡನೊಡೆದೆಳ್ಕಲಂ (Râghè. 17, 72). ಮೂಗಿಗಿನ್ತ ಮೂಗುತಿ ಭಾರ. — ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಮಸಿ ಆನ್ದರೆ ಕೋಪ. — ಮೂಗಿಲ್ಲದವಳಿಗೆ ಮೂಗುತಿ ಯಾಕೆ? — ಮೂಗು ಕೊಯಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ. — ಮೂಗು ಕೊಯಿದರೂ ಮೂಗಿನ ಸೊಳ್ಳೆ ಉಣ್ಬಲ್ಲ? ಆನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ನಿಜಶಿರ ವನೊಲಿದು, ಮೂಗಿನ ಪೀಳೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು, ಮೌನದಿಂ ನಿನ್ದು (J. 18, 47). ಮೂಗಿನ ಕತ್ತಿ (a knife for cutting off the nose, Bp. 53, 57). See Bp. 20, 12; 22, 40; 45, 29; 46, 59; 47, 2; 50, 24; Bh. 1, 10, 38; ಕುಯಿ-, ತುಡಿ-, etc. — ಮೂಗಕ್ಕೆ. -ಅಕ್ಕೆ. Weeping at which tears come down also through the nose (Rām. 1, 4, 9). — ಮೂಗ ದಾಣ. = ಮೂಗು-. (My.). — ಮೂಗ ದಾರ. = ಮೂಗ ದಾಣ. (My.). — ಮೂಗಱಿ. -ಅಱಿ. To cut off the nose (V. 41, 37). — ಮೂಗಱಿಕ. -ಅಱಿಕ. (*i. e.* ಹಱಿಕ). A man whose nose is cut off (My.). — ಮೂಗಱಿತಿ. -ಅಱಿತಿ. (*i. e.* ಹಱಿತಿ). = ಮೂಗುಹಱಿತಿ. (My.). — ಮೂಗಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ (*i. e.* ಹಱಿಕೆ). = ಮೂಗುಹಱಿಕೆ. (Rām. 3, 6, 52). — ಮೂಗಿಡು. -ಇಡು. To muzzle, to string a rein through the nose. ಮೂಗಿಟ್ಟುದು (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೋತ್ತ Hlâ.). — ಮೂಗಿಲಿ. -ಇಲಿ. A musk-rat (My.). — ಮೂಗುಕಟ್ರೆ. = ಮೂಗ್ಗಟ್ರೆ. Dyspepsy that affects the nose so that dumbness is created (My.). — ಮೂಗು ಕೊಕ್ಕರೆ. A crane (ಬಕ, ಕಸ್ವ Si. 174, *only* in Sl.). — ಮೂಗು ತುಱಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To scratch one's nose (which when done before a mūka, is understood as if one wanted to deride him on account of his dumbness). ಮೂಕನೆದುರಿಗೆ ಮೂಗು ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೂಗುದಾಣ. The cord put through an ox's nose (My.). — ಮೂಗುದಾರ. = ಮೂಗುದಾಣ. (My.). — ಮೂಗುನೇಣ್ಕ. -ಣು. = ಮೂಗುದಾಣ. (Č. Bp. 47, 46). ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾಸ್ಯ Nr.). — ಮೂಗುಬೊಟ್ಟು. A trinket for the nose (My.). — ಮೂಗುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. Difficult breathing through the nose, stoppage of breath (Rām. 30, 37). — ಮೂಗುವಟ್ಟಗೆ. -ಪಟ್ಟಗೆ. Silence (ರಿಕ್ಥಪ, ಮೌನ ಕೆಸ.). — ಮೂಗುವಡು. -ಪಡು. To lay hold of one's nose: to become mute or silent (ಮೌನ Šmd. Dh.). ಮೂಗುವಟ್ಟುವು (ಮೌನಾರ್ಥಂ Kk. 53). — ಮೂಗುಹಱಿಕೆ. = ಮೂಗಱಿಕೆ, ಮೂಗ ಱಿಕೆ. A woman whose nose is cut off (G. 421). — ಮೂಗ್ಗ ಟ್ರೆ. = ಮೂಗುಕಟ್ರೆ. (My.).

ಮೂಗು mūgu. Tbh. of ಮೂಕ. Dumbness (My.). — ಮೂಗು ಗಾಯ. A wound of which the mouth is shut: a swelling occasioned by a blow (My., also ಮೂಗ್ಗಾಯ). — ಮೂಗು ಬಲಿ. An offering to an idol without music (My.). — ಮೂಗುಮಾರಿ. A silent, mysterious Durgâ (Bh. 3, 6, 81; My.).

ಮೂಗುತಿ mû-kuti. = ಮೂಕುತಿ. (Bp. 4, 39; 14, 4; Râm. 6, 12, 34; My.). ಮೂಬೀ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಮೂಲೇ ಕಸವೆಲ್ಲ ಹೋಯಿತು (Prv.). See Prvs. s. ಮೂಗು. — ಮೂಗು ತಿಬಳ್ಳಿ. A name given to several species of Ipomaea, such as I. sepiaria Koen., I. obscura Bot. Reg., etc. (Z.).

ಮೂಂಗ್ mûṅga. (Tbh. of ಮೂಕ; see ಮೂಕಮುಂಜೆ).

ಮೂಜುವರಿ mûjuvari. = ಮೂಜೂರಿ. (My.).

ಮೂಜೂರಿ mûjûri. = ಮುಜೂರಿ No. 2, ಮೂಜುವರಿ. Refractoriness (My.; H.).

ಮೂಟೆ mûṭe. = (ಮುಡಿ 2), (ಪೊಟ್ಟೆ). A bundle of grain, cloth, etc., a pack, a bale (My.; Tḍ.; T. ಮೂಪ್ಪೈ; M. ಮೂಡೆ; T., M. ಮೂಟ್ಟು, to join, link, stitch together; *cf.* ಮೂಡೆ).

ಮೂಡ mûḍa. = ಮೂಡಲೆ 1 (Śmd. 145), ಮೂಡಿ, ಮೂಡುವ 2. The direction in the sun rises: the east (C.; M. ಮೂಡು, root, origin). ಮೂಡಣ, ಮೂಡಣ್ಗೆ, ಮೂಡಣಂ, ಮೂಡಣತ್ತಣಿಂ (Śmd. 135. 147), ಮೂಡಣದಿನ್ದ (B. 4, 205). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ್ ಇಲ್ಲೆನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (145). ಮೂಡಣಿಂ ಕ್ರಮದಿನಿರ್ದ ದೆಸೆಯಾನೆಗಳು (ಐರಾವತ ಪುಣ್ಡರೀಕ ಇತ್ಯಾದಿ Hlâ.). ಮೂಡಣಿಲರೂದೆ (Rśv. 9, 30). ಮೂಡಣ ಸನ್ದಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ, ಮುಣ್ಡೇ ಮಗಳನ್ನು ತರ ಬೇಡ (Prv.). — ಮೂಡಣಂ. -ಅಙ್-ಅಂ. (Śmd. 136). A man of the east. — ಮೂಡಗಡೆ. -ಕಡೆ. The east side or quarter (Bp. 24, 36; My.). — ಮೂಡಣ ತೆಂಕಣ ದೇಶ. The south-east (ಪ್ರಾಗ್ದಕ್ಷಿಣದೇಶ Nr.). — ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕು. = ಮೂಡಣ ದೆಸೆ. (ವಿಶಾಖ Mr. 528; B. 3, 25). — ಮೂಡಣ ದೆಸೆ. The east (ಐನ್ದ್ರಿ, ಪೂರ್ವೆ, ಪ್ರಾಚಿ Hlâ.; J. 31, 63). — ಮೂಡದೆಸೆ. The east (J. 2, 65; 17, 40). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳರ್ಗೆಮ್ಮು (Śmd. 266). — ಮೂಡವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The eastern mountain (ಪೂರ್ವಾದ್ರಲ ಕೆಸ.).

ಮೂಡಲ್ ಮೂಡಲು. 1. = ಮೂಡೆ. (Śmd. 145. 147), etc. The east (ಪ್ರಾಚಿ, ಪೂರ್ವ Mr. 58; My.); in the east. ಮೂಡಲಿದರ ಪದಮೊಳ್ ತಾಂ ರಾಮನೊ ವಲ್ಲಭಂ? (Śmd. 145). ಮೂಡಲಾದುದು (ಪ್ರಾಚೀನ, ಪ್ರಾಙ್ Hlâ.; ಪ್ರಾಚೀನ Mr. 58). ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎನ್ಬು ದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದೊಡೆಯರು (ಇನ್ದ್ರ ಅನಲ ಯಮ ಇತ್ಯಾದಿ Hlâ.). ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು (ಪ್ರಾಚೀನ Si. 29). See Bp. 22, 28; Râm. 1, 14, 2; Bh. 2, 4, 3; Si. 28.

ಮೂಡಲ್ ಮೂಡಲು. 2. Dry cow-dung (Si. 315; Tḍ. ಮೂಟು; M. ಮುಳಿ, scorched or dry; *cf.* ಮುರುಬ್ಬು 2; Sk. ಮೋಣ).

ಮೂಡಾವೆ mûḍâve. = ಮೂಡೆ No. 2. A pillow, a cushion (ಕವುಳುಡೆ, ಮಲಗು ಕೆಸ.; ಕವುಳುಡೆ Ćt. II, 83, o. r. ಮೂಡಾವಿ).

ಮೂಡಿ mûḍi. = ಮೂಡೆ 1, etc. Rising of the sun, etc. (ಉದಯ Śmd. II; Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿತು).

ಮೂಡಿಗೆ mûḍige. A quiver (ತೂಣೀರ, ಉಪಾಸಂಗ, ತೂಣ, ತೂಣಿ, etc. Hlâ.; ಜೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಕಣೆಯ ಪೊದೆ Kk. 40; ಜೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಪೊದೆ Śm. 43; ಇಷುಧಿ Bhn. 30; Ćpr. 1, 106; Râm. 3, 6, 5; Śśv. 4, 54; J. 3, 33; My.; T. ಮೂಡು, ಮೂಯ್, M. ಮೂಡು, Tḍ. ಮೂಯು, to be covered; to cover; T. ಮೂಟ್ಟು, M. ಮೂಡಲ್, ಮೂಡಿ, ಮೂಡು, a cover; T. ಮೂಡ, M. ಮೂಡಲ್, dark sky; *cf.* ಮುಗುಡು, ಮುಸುಗು; ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ).

ಮೂಡಿಸು mûḍisu. To cause to rise, etc. ಉಗಿಯ ಯನ್ತ್ರದಿನ್ದ ಮೋಹರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 224).

ಮೂಡು mûḍu. 1. To rise, to arise; to originate, to be produced; to be born, to come into existence; to become visible or apparent; to come about (ಉತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.; C.). ಮೂಡಿತು (*i. e.* ಮೂಡಿದದು, ಉದಯ Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿ). ಮೊಯ್ನವರ್ಮೂಡಿತು (ಪುಳಕ Ćt. II, 76). ತದಿತದಿನೆ ನೇಸರ್ಮೂಡಿದುದು (Śmd. I). ಹೊಸತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ); ಇನ್ದ್ರಜಾವ ಸಸಿನೆ ಮೂಡಿದಡೆ ರೋಹಿತ ಎಸಿಸುಗು, ಅದು ಕೊರತು (Nr.). ರವಿ ಮೂಡಿದಂ or ರವಿ ಮೂಡಿದುದು (Śmd. 109). ನೇಸರ್ಮೂಡಿದುದು ಮಿದ್ದು ಮೂಡುವ ತೆಱದಿಂ (217). ಎತಗಡೆಯ ಮುಂಗಾಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಪೂರಾ ಮೂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 170). ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮೂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಣ್ಣಿನು (4, 207). See Ćpr. 3, 37; 4, 54; Abh. P. 13, 74; Bp. 24, 45; 25, 21; 37, 68; 39, 51; 52, 23; 53, 14; 57, 47; 59, 14; Č. Bp. 4, 7; Rśv. 5, 39; 8, 105; 12, 42; 13, 45; J. 1, 3; 6, 11; 22, 5; 26, 5. 13. 26; 29, 9. 34; Bh. 1, 8, 48.

ಮೂಡು mûḍu. 2. = ಮೂಡೆ 1, etc. — ಮೂಡುಗಡೆ. = ಮೂಡಗಡೆ. (My.).

ಮೂಡೆ mûḍe. A straw-bundle containing pulse or râgi (My.; M.; *cf.* ಮೂಟೆ). **2,** = ಮೂಡಾವೆ, a pillow, a cushion (Rśv. 1, after 135). ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ಓಡುವಾಗ ಮೂಡೇ ಆಪೇಕ್ಷಿಸಿದ (Prv.). See Prv. s. ಮೂಢಭಕ್ತ.

ಮೂಢ mûḍha. = ಮೂರ, ಮೋಡ, ಮೋಳ. Stupefied, bewildered, perplexed, confused; — *stupid, dull, silly, foolish, simple, ignorant;* — a fool, etc. ಮೂಢಗೆ ಜೀರ್ಣಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇವು (Prv.). 2, gone astray or adrift; wrong, out of the right place (see ಶುಕ್ಲ-).

ಮೂಢಚೇತ್ತ mûḍha-cêtta. A foolish, silly man (ಕುಱುಬ Bhn. 61).

ಮೂಢತನ mûḍhatana. = ಮೂಢತ್ವ. (My.; B. 4, 49).

ಮೂಢತೆ mûḍhatè. = ಮೂಢತ್ವ. (Śśv. 4, 113).

ಮೂಢತ್ವ mûḍhatva. Stupidity, bewilderment, simplicity, folly, ignorance. (My.; ಆಚಾತುರ್ಯ Ćb.).

ಮೂಢಭಕ್ತ mûḍha-bhakti. A simple, undiscriminating or blind devotion to, or faith in, one's guru or deity (My.). ಮೂಢಭಕ್ತಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ, ಮೂಡೆರಾಗಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮೂಢಾತ್ಮ mûḍha-âtma. A person bewildered in mind, a foolish, ignorant person, a fool. (J. 11, 28; My.).

ಮೂಢ mûta. *Bound, tied.*

ಮೂತಿ mûti. = ಮೋತಿ. The face, the mouth, the snout, etc. (My.; see T., etc. s. ಮುಸುಡು; ಆಸ್ಯ G.).

ಮೂತ್ರ mûtra. *Urine* (ವಪುಜಲ Mr. 328). See ಮುಲ-. — ಮೂತ್ರಕಟ್ಟು. = ಮೂತ್ರಬನ್ಧ. (My.).

ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ mûtra-kṛicchra. *Strangury.*

ಮೂತ್ರಗನ್ಧ mûtra-gandha. The smell of urine. See ಕೊರ್ಯ 3.

ಮೂತ್ರದ್ವಾರ mûtra-dvâra. The urethra (My.).

ಮೂತ್ರಬನ್ಧ mûtra-bandha. Stoppage of urine, strangury (My.).

ಮೂತ್ರರೋಗ mûtra-rôga. A sickly discharge of urine (My.).

ಮೂತ್ರಶಂಕೆ mûtra-śaṅkè. Urgent need for making water (My.).

ಮೂತ್ರಿತ mûtrita. *Voided as urine; soiled with urine.*

ಮೂತ್ರಿಸು mûtrisu. To discharge urine (Bp. 32, 26; 60, 50; My.).

ಮೂದಲಿಸು mûdalisu. To confront and upbraid, to taunt (My.; Të. ಮುದಲಕಂಡು, ಮೂದಲಿಂದು; T. ಮುಗದಲ್ಚಿ, ಮೂದಲಿ, ಮುದರಿ). See Čpr. 10, after 86; 10, 109; Abh. P. 9, 83; 14, 133; 16, after 5; Bp. 20, 24; 28, 21; 30, 29; 32, 33; 36, 42; 39, 19; 42, 18; 44, 69; 46, 48. 50. 51; 49 sum.; 49, 18. 21; 52, 32. 33; 53 sum.; 53, 14; 56, 20; 59, 55; Rśv. 6, after 11; J. 8, 33.

ಮೂದಲೆ mûdalĕ. Confronting and upbraiding, taunt (Čpr. 1, 14; Bh. 6, 2, 4; 8, 23, 11; J. 22, 31; 23, 15; My.; T.). — ಮೂದಲೆವಾತು. -ಮಾತು. = ಮೂದಲೆ. (Śśv. 4, 131).

ಮೂಬದಲು mûbadalu. = ಮೂಬದಲೆ. (ನಿಮಯ, ನೈಮೇಯ, ಪರಿದಾನ, ಪರಿವರ್ತ, ಪ್ರತಿದಾನ, ವಿನಿಮಯ, ವೈಮೇಯ G.; ವಿನಿಮಯ Čb.).

ಮೂಬದಲೆ mûbadalĕ. = ಮೂಬದಲು. Exchanging, exchange, barter; sums lent and paid on running accounts without the use of receipts or documents on either side (ಪ್ರತಿ Si. 468; My.; Mhr. ಮೋಬದಲಾ, ಮೋಬಾದಲಾ; Br. ಮುಬಾದಿಲೆ, ಮೊಬಾದಲಾ).

ಮೂಮೆ mûmĕ. = ಮೂರ್ಮೆ. (ಮೂಱುಂ ಸೂಬ್ Čt. II, 85).

ಮೂರ mûra. = ಮೂಢ. 2, destroying, killing (ಮೂರದೇವ, a particular kind of demon).

ಮೂರಿ mûri. The destroying deity. See ಮಾರಿಯ-.

ಮೂರುತಿ mûruti. Tbh. of ಮೂರ್ತಿ. (My.). See ತೈ-; J. 10, 38; Dp. 32, 5.

ಮೂರುಳಿ mûruḷi. = ಮಾರುಳಿ, q. v.

ಮೂಱು mûṟu. (Śmd. 154). = ಮು, etc. (222). The number three; three (ತ್ರೇತೆ, ತ್ರಯ Nn. 98; Bp. 40, 73; C.; T. ಮೂನ್ನು; M. ಮೂನ್ನು; Të. ಮುಗುರು, ಮುಗ್ಗುರು, ಮೂಡು; Tu. ಮೂಬು). ಮೂಱಿಣ Ch. 326), ಮೂಱಿದ (C.); ಮೂಱಿನ್ನು (Si. 62; C.); ಮೂಱಿಬಲ್ಲಿ (Śmd. 32. 189 Cm.; Nn. 98; Bp. 35, 32; C.); ಮೂಱಿಜೊಳ್ (Śmd. 189); ಮೂಱಿಬ್ಬಿಂ (135); ಮೂಱರ್ಕೆ; ಮೂಱಕ್ಕೆ (Bp. 21, 27; C.). ಮೂಱು ಮಾತ್ರೆಯನುಳ್ಳುದು (ತ್ರಿಮಾತ್ರಕಂ Śmd. 18 Cm.). ಮೂಱು ಲಿಂಗಂ (ಸ್ತ್ರೀ ಪುಂ ನಪುಂಸಕಗಳೆಪ್ಪ ಮೂಱು ಲಿಂಗಂ 186 Cm.). ಮೂಱುಂ ಲಗ್ಗದೊಳಂ (Čpr. 5, after 76). ಮೂಱುಂ ಲೋಕವಿದೆಲ್ಲಂ (ತ್ರಿಭುವನಮಖಿಲ ಮಿದಂ); ಮೂಱು ವೇದಂಗಳುಂ (ತ್ರಯಿ) ಎರಡು ಮೂಱು ಸೂಬ್ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಮ್ರೇಡಿತ); ಪಾದ ದೇವ ಭಟ್ಟಾರಕ ಈ ಮೂಱುಂ ಹೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪೂಜಾವಚನ; ಭದ್ರ ಮಂದ್ರ ಮೃಗ ಎನ್ನು, ಇನ್ತು ಆನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱನಕ್ಕುಂ; ಮೂಱು ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಕೊರಳು (ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವೆ Hlå.). ಮೂಱಿ ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ Nr.). ಮನ್ದಂ ಮೃಗಂ ಭದ್ರಮೆನಲು ಗಜಜಾತಿ ಮೂಱಿನ್ದಾನುಕ್ಕು (Mr. 154). ಮೂಱು ವೇದಗಳು (ತ್ರಯಿ Si. 53). ಮೂಱು ದಿನದ ಬಾಬ್ತಿಗೆ ಆಱು ಜೋಡು ಓಲೆ.—ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಱು ದಿನವರ ಬಾರದು.—ಆಲಸ್ಯದವಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂಱು ಖರ್ಚು (Prvs.). See Prv. s. ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಮೂಱಿಗ್ನಿ. -ಅಗ್ನಿ. The three sacrificial fires (ತ್ರೇತೆ Si. 239). — ಮೂಱಿಡಿ. -ಅಡಿ. Three feet (Bp. 2, 5; J. 16, 20). — ಮೂಱಿಡಿಗ. -ಅಡಿಗ. Agni (ಅಗ್ನಿ Ks.). — ಮೂಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. Third (Bp. 58, 59; B. 2, 48; C.). ಮೂಱನೆಯ ವರ್ಣಂ (Śmd. 373). ಮೂಱನೆಯ ಯುಗ (ದ್ವಾಪರ Nr.). — ಮೂಱನೆಯಂ. (Śmd. 243). A third man. — ಮೂಱನೆಯವ. -ಅವ. A third man (C.). ಮೂಱನೆಯನರು ಕೇಳದ ಮಾತು (ಅಷಡಕ್ಷೀಣ G.). ಮೂಱನೆಯವನೊಬ್ಬ (B. 3, 71). — ಮೂಱನೆಯವಳು. -ಅವಳು. ಮೂಱನೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. A third woman (My.; B. 5, 283). — ಮೂಱಿಮ್ಮಕ. -ಅಮ್ಮಕ. Three eyes (J. 31, 46). — ಮೂಱಿವರ. -ಅವರ. The three times: morning, noon, and evening (Bp. 18, 42; 44, 24; 45, 10). — ಮೂಱಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. Three nights (J. 32, 20). — ಮೂಱು ಎಣಿನ ಕಳ್ಳಿ. A large leafless, thorny and milky shrub, Euphorbia antiquorum Lin. (Z.). — ಮೂಱು ಕಟ್ಟು. Three bands or ties (J. 8, 19). — ಮೂಱು ಕಣ್. Three eyes (Bp. 50, 66). ಮೂಱು ಕಣ್ಣವ. -ಅವ. A man with three eyes (J. 16, 20). — ಮೂಱು ಗಾವುದ. = ಮೂಗಾವುದ. ಮೂಱು ಗಾವುದದೊಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಪ್ಪಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡ್ಯೇನು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೂಱು ಗ್ರಾಮ. Three villages. 2, a musical expression. ತ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಳಮಕ್ಕು, ಅವಕೆ ದೇತ್ರೀಯ ಮೇಳಮಕ್ಕು, ಅವಕೆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಮ್, etc. (Mr. 78). — ಮೂಱು ದಾರಿ. A place where three roads meet and much dust is found. ಮುನ್ದಣ ಬುದ್ಧಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮೂಱು ದಾರಿಯ ಮಣ್ಣೀೞ್.—ಮೂಱು ದಾರಿ ಆದು ಬಟ್ಟೆ (said when a business is spoiled, Prvs.). — ಮೂಱು ನಾಮ. The three sectarian lines applied to a Vaishṇava's forehead and other parts of the body. ಮೂಱು ನಾಮದವ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ನಾಮದವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಾನು? (Prv.). — ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು. Three or four (B. 2, 21. 35; 3, 13; C.). — ಮೂಱು ನಾಲ್ಕುಂ. Seven (Bp. 5, 64). — ಮೂಱು ದಾರಿ. Three times (Bp. 50, 38; My.). — ಮೂಱು ಮನ್ದಿ. Three persons (C.). ಹುರುಳಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಹಿಡಿಯುವವರು ಮೂಱು ಮನ್ದಿ (Prv.). — ಮೂಱು ಮೂಱು. Three and three, in a distributive sense, each three, every three (B. 3, 3. 106; 4, 46). — ಮೂಱು ಮೂರ್ತಿ. = ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ. (My.). — ಮೂಱು ಮೋಹ. Three môhas (Čpr. 8, 80). — ಮೂಱು ಲೋಕ. The three worlds. ಮೂವರ ಕೆವಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೂಱು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವದು.—ತಾನುಣ್ಬೋ? ಮೂಱು ಲೋಕ ಉಣ್ಬೋ? (Prvs.). — ಮೂಱು ವರುಸ. Three years. ಮೂಱು ವರುಷದ ಬುದ್ಧಿ ನೂಱು ವರುಷದ ತನಕ (Prv.). — ಮೂಱುವರೆ. -ಂ-ಅರೆ. Three and a half (My.; B. 3, 86; 5, 252). — ಮೂಱು ವರ್ಣ. Three colours;—three letters: the letters a, u, ma (My.; ಶ್ವೇತವರ್ಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಣವ Kp. 4, 8, 1 Cm.). — ಮೂಱು ವಿಧ. = ಮೂರ್ವಿಧ. Three modes, etc. ಪೊಲವಜ್ಯಂಯದ, ನೆಲನಜ್ಯಂಯದ, ಕೆಲನಜ್ಯಂಯದ, ಮೂಱು ವಿಧವಜ್ಯಂಯದ (Śmd. 127; *cf.* ಮೂಱು ವಿಧ). — ಮೂಱುಂ ಸೂಬ್. Three times (ಮೂಱೆ Čt. II, 85). — ಮೂಱು ಸಂಜೆ. Evening-twilight, nightfall (My.; ಪಿಮ್ಬಗಲ್ G.; B. 3, 80). — ಮೂಱು ಸನ್ಧ್ಯೆ. = ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯೆ. (Bp. 39, 4). — ಮೂಱು ಸೂಬ್. -ಸೂಱು. Three times or turns (Bp. 46, 55; 51, 79; 60, 61). — ಮೂಱು ಹೊತ್ತು. The three periods of the day: morning, noon, and evening (Bp. 50, 66; My.). — ಮೂಱೂ ಕಾಲು. Three and a quarter (My.; B. 5, 255). — ಮೂಱೂ ಸಂಜೆ. = ಮೂಱು-. (ಪ್ರದೋಷ G.; B. 4, 176. 183; My.). ಮೂಱೂ ಸಂಜೆಯ ಬಿಸಲು (G. 153). — ಮೂಱೆರಡು. -ಎರಡು. Six (Bp. 1, 9; My.). — ಮೂಱೆಲೆಗನ್ತೆ. -ಎಲೆ-. The plant Hedysarum gangeticum (ವಿದಾರೀಗನ್ಧೆ, ಸಾಲಪರ್ಣಿ, ಅಂಶುಮತಿ, ಸ್ಥಿರೆ, ಧ್ರುವೆ Nr.). — ಮೂಱೆಲೆಹೊನ್ತೆ. = ಮೂಱೆಲೆಗನ್ತೆ. (Sl. 150; My.).

ಮೂರ್ mûṟ. = ಮೂಱು, etc. (Bp. 46, 3). See ಮೂರ್ಮೆ. — ಮೂರ್ಕೋಟಿ. Three krores (J. 19, 4). — ಮೂರ್ಗಳ್. Three (plural form, Č. Bp. 47, 30). — ಮೂರ್ದಿನ. Three days (Bp. 27, 22). — ಮೂರ್ನಿಧ. = ಮೂಱು ವಿಧ. (Bp. 18, 87). — ಮೂರ್ಸೂಬ್. = ಮೂಱು ಸೂಬ್. (Bp. 9, 7; 50, 30).

ಮೂರ್ಖ mûrkha. = ಮುಕ್ತ. Stupid, foolish, silly, ignorant;—*a fool, a blockhead.* ಮೂರ್ಖಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಗೋ

ರ್ಕಲ್ಲು ಮೇಲೆ ಹೊಯಿದ ಮಡಿ (Prv.). See Sp. s. ಮೆಲು. — ಮೂರ್ಖನೆಯ್ಕಾರ್. N. (Bp. 44, 60. 63. 64). — ಮೂರ್ಖಪಟ್ಟು. The obstinate way in which a fool grasps or handles a business (My.).

ಮೂರ್ಖತನ mûrkhatana. Stupidity, folly, foolishness, dulness, ignorance (ವ್ಯಾಮೋಹ Cb.; My.; B. 4, 161; 5, 109).

ಮೂರ್ಖತೆ mûrkhatĕ. = ಮೂರ್ಖತನ. (Sk.; Grj. 6, 11).

ಮೂರ್ಖತ್ವ mûrkhatva. = ಮೂರ್ಖತೆ. (Sk.; My.).

ಮೂರ್ಚು mûrču. 1. (= ಮುಚ್ಚು ಜಿ). To be stupefied, etc. See Kk. s. ಮೂರ್ಛೆಪೋಗು.

ಮೂರ್ಚು mûrču. 2. (Tbh. of ಮೂರ್ಛೆ). — ಮೂರ್ಛೋಗು. (*i. e.* ಮೂರ್ಚು ಹೋಗು). To be stupefied, to faint away, etc. (ಹಮ್ಮದಪ್ಪೆಗು Ct. II, 111).

ಮೂರ್ಛನ mûrchana. Stupefying, etc. 2, fainting, swoon, stupor, etc. 3, violence, vehemence; growth, increase. 4, swelling or rising of sounds, an intonation, note, a tone or semi-tone in the musical scale (Sk.; V. 11, 8).

ಮೂರ್ಛನೆ mûrchanĕ. ಮೂರ್ಛನಾ. = ಮೂರ್ಛನ. — ಮೂರ್ಛನೆ ತಿಳಿ. Loss of consciousness, etc. to disappear (Bp. 28, 61). — ಮೂರ್ಛನೆ ಬಿಗಿ. Stupor to seize firmly or become strong (Bp. 28, 54).

ಮೂರ್ಛಾನುಗತ mûrchâ-anugata. Arrived at a swoon: swooned (J. 4, 43).

ಮೂರ್ಛಾಲ mûrchâla. *Fainting, fainted, senseless.*

ಮೂರ್ಛಾವಿಲ mûrchâ-âvila. Not clear (in one's mind) on account of stupor (Šśv. 5, 18).

ಮೂರ್ಛಾವೇಗ mûrchâ-vêga. Violence or intensity of fainting (Čpr. 5, 18).

ಮೂರ್ಛಿ mûrchi. A person overcome with stupor;—a puffed-up, proud or insolent man (ಸೊಕ್ಕಿದಂ Bhn. 65).

ಮೂರ್ಛಿತ mûrchita. *Stupefied, rendered senseless, fainted, fainting.* (Bp. 46, 23; My.). Feminines ಮೂರ್ಛಿತಳು (B. 5, 132), ಮೂರ್ಛಿತೆ (My.). 2, *grown, increased, augmented, swollen, intensified, thick, solid.*

ಮೂರ್ಛಿಸು mûrchisu. To become torpid or stupefied, to become senseless, to faint away, to swoon (Č. Bp. 19, 31).

ಮೂರ್ಛೆ mûrchĕ. ಮೂರ್ಚ್ಛಾ. = ಮುಚ್ಛೆ 1, (ಮೂರ್ಚು 2). *Fainting, loss of consciousness, a swoon, stupor;*—spiritual stupor or blindness, hallucination (ಮಬಿಹು Nn. 124). 2, the rising of sounds, diatonic scale. — ಮೂರ್ಛೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಮೂರ್ಛೆಪೋಗು. (My.). — ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿ. A swoon to pass away: to recover from fainting, etc. (ಮಲರ್ಚು G.; My.). ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದಂ (ತೆರ್ದತ್ತಂ Kk. 91). — ಮೂರ್ಛೆದಿಳಿ. -ತಿಳಿ. = ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿ. (Abh. P. 9, 111). — ಮೂರ್ಛೆರೋಗ. Epilepsy (My.). — ಮೂರ್ಛೆಪೋಗು. -ಪೋಗು. To become torpid or stupefied, to become senseless, to lose consciousness, to faint, etc. (Abh. P. 10, 154; Šśv. 4, 22). ಮೂರ್ಛೆಪೋದಂ (ಮುಚ್ಚಂ Kk. 75, o. r. ಮೂರ್ಚಿದಂ). See ಮುಚ್ಚು ಜಿ. — ಮೂರ್ಛೆ ಹೊಗ್ದು. = ಮೂರ್ಛೆಗೊಳ್ಳು. (My.; ಹಮ್ಮಯ್ದು G.).

ಮೂರ್ತ mûrta. = ಮುಹೂರ್ತ 2. Thickened; *settled into any fixed shape, formed, substantial, solid, material, corporeal, embodied.* 2, *stupefied, unconscious, fainted, insensible.* — ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸು. = ಮೂರ್ತಿ-. To cause to take a (sitting) posture: to cause to sit down (Bp. 4, 5). — ಮೂರ್ತ ಮಾಡು. To form a (sitting) figure: to sit down (My.).

ಮೂರ್ತಿ mûrti. = ಮೂರುತಿ. Any solid body, any material form, anything which has definite shape and limits; a material element (especially as a component of the human body);—*body, form, visible shape; matter, substance;*—embodiment, manifestation, incarnation, personification. 2, *an image, an idol, a statue, a figure, a form.* ಮೂರ್ತಿ ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು (Prv.). — ಮೂರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assume a body or form (Abh. P. 3, 144. 145); to take a (sitting) posture: to sit down (Šśv. 1, after 72; 5, after 57; V. 14, after 31). — ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸು. (Rśv. 3, after 80; V. 14, after 27 & 28; 23, after 13). — ಮೂರ್ತಿವೆಪ್. -ಪೆಪ್. To assume a body or form (Šśv. 1, after 79).

ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ mûrti-pûjĕ. Idol-worship (My.).

ಮೂರ್ತಿಮತ್ತೆ mûrti-mat. Having a material or bodily form, material, embodied, corporeal, incarnate, personified.

ಮೂರ್ತಿಮಪ್ಪೈನ್ತುಸಮ್ಮದ mûrtimat-vastu-sammada. The pleasant group of embodied objects (ಪೃಥ್ವಿಲ, ಮೂರ್ತಿಯ ನುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು Nn. 96).

ಮೂರ್ತ್ಯಷ್ಟಕ mûrti-ashṭaka. Eight forms (Šśv. 5, 34; see ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ).

ಮೂರ್ಧ mûrdha. The forehead;—*the head* (ತಲೆ Mr. 315); —the top. ಮೂರ್ಧ್ನ, on the head, at the head (My.; G.).

ಮೂರ್ಧಜ mûrdha-ja. *The hair of the head.*

ಮೂರ್ಧನ್ಯ mûrdhanya. Belonging to the head. 2, cerebral, as a letter (Śmd. 27).

ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡಿ mûrdha-piṇḍa. A lump upon the head of an elephant: *either of the globes on the forehead of an elephant* (ಕುಮ್ಭ, ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ, ಎರಡು ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡು ಬೀಡು ಎಮ್ಬುದು Hlś.).

ಮೂರ್ಧವೇಷ್ಟನ mûrdha-vêshṭana. *A turban.*

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತ mûrdha-abhishikta. Having the head anointed, inaugurated, installed;—*a consecrated king;* —*a Kshatriya;*—a royal counsellor.

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನ mûrdha-abhishêčana. The act of consecrating, anointing, inauguration (J. 18, 3).

ಮೂರ್ಧ್ನಾಘ್ರ್ಯಾಣ mûrdhni-âghrâṇa. Smelling at the head (Grj. 3, 110; 3, after 119).

ಮೂರ್ಮೆ mûr-mĕ. (Śmd. 243). = ಮೂಮೆ. Thrice.

ಮೂರ್ವೆ mûrvĕ. *The plant Sanseviera roxburghiana Shult.*, a sort of creeper from the fibres of which bow-strings and the girdle of the Kshatriyas are made.

ಮೂಲ mûla. *The root of any plant or tree* (ಜೀರ್ Nn. 66; ಮರದ ಬೇರು 100; *cf.* ಬೊದಲ್; Tč. ಮುದಲ = ಮೂಲ; M. ಮೂಡು, the bottom). 2, the bottom of anything (ಬುದ್ಧ, ಬೊದಲ್ Nn. 136);—*the basis, the ground-work, the beginning;*—a wall (ಬೊದಲ್, ಶಾಲ 2 Nn. 20). 3, *root, origin;* cause; means; the first cause. 4, the original, the original text of any work. 5, original property, capital, principal, stock. 6, *the nineteenth lunar asterism.* 7, the end: termination, destruction, ruin (My.). ಮೂಲ ತಿಳಿದವಗೆ ಮೇಲೆ ತೋಲ್ಪ ಬೀಡ. — ಕುರುಡಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ. — ಒಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ. — ಜಾಲೀ ಬಿತ್ತಲು ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲ. — ಹೊಣ್ಣಾಕೊಡಲಿ ಜಿಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ. — ಜಾಲಿ ನೆಟ್ಟು ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲವಾಯಿತು (Prvs.). — ಮೂಲಗಣ್ಣು. = ಮೂ

ಲಘನ. (B. 5, 102). — ಮೂಲಬಣ್ಣವಲ. = ಮೂಲಗಣ್ಣು. (B. 5, 98; My.). — ಮೂಲಮ್ಮರಂ.-ಂ-. To the bottom (Cpr. 5, after 42).

ಮೂಲಕ mûlaka. = ಮುಲ್ಲಂಗಿ, ಮೂಲಗೆ, ಮೂಲಂಗಿ. Having roots; rooted in, springing from;—on the ground or reason of; on account of (My.; B. 4, 92. 163). 2, an esculent root;—*the radish, Raphanus sativus* Lin.

ಮೂಲಕರ್ಮ mûla-karma. *Magical employment of roots, sorcery.*

ಮೂಲಕಾರಣ mûla-kâraṇa. The first or original cause (My.).

ಮೂಲಗೆ mûlagĕ. Tbh. of ನೂಲಕ. (ಮೂಲಕ Hlâ.).

ಮೂಲಂಗಿ mûlaṅgi. Tbh. of ಮೂಲಕ. (ಮೂಲಕ Nr.; Mr. 95; Si. 162; My.).

ಮೂಲತಃ mûla-taḥ. From the root;—from the beginning (B. 4, 89; My.).

ಮೂಲದ್ರವ್ಯ mûla-dravya. = ಮೂಲಧನ. (ಪರಿಪಣ G.; My.).

ಮೂಲಧನ mûla-dhana. *Original property, capital, principal, stock* (Bp. 27, 1).

ಮೂಲನ mûlana. Rooting. See ನಿರ್ಮೂಲನ.

ಮೂಲನಕ್ಷತ್ರ mûla-nakshatra. = ಮೂಲ No. 6. (J. 28, 14).

ಮೂಲನಗರ mûla-nagara. *Old town, opposed to the suburbs.*

ಮೂಲನಿವಾಸಿ mûla-nivâsi. An original inhabitant, an aboriginal (B. 4, 205; My.).

ಮೂಲಬಲ mûla-bala. An original force, the principal force or army (My.); one's own army (Si. 267).

ಮೂಲಭದ್ರಕೆ mûla-bhadrikĕ. A certain permutation of letters (Mr. 352).

ಮೂಲಭೂತ mûla-bhûta. Become the root or original. (B. 4, 86).

ಮೂಲಮನ್ತ್ರ mûla-mantra. An original or fundamental mantra; the principal mantra of a sect (Bp. 38, 45; My.).

ಮೂಲರೋಗ mûla-rôga. = ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ. (My.).

ಮೂಲವಿಗ್ರಹ mûla-vigraha. A base-idol: an idol of stone that is not taken out of the temple for processions (My.).

ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ mûla-vyâdhi. The disease called piles (ಗುದ ಕೀಲಕ, etc. Hlâ.; ಅನನಾಂಕುರ Mr. 386; ಅರ್ಶಸ್, ದುರ್ನಾಮಕ, ಮೊಳೇ ರೋಗ Si. 201; ಅರ್ತಸ್, ದುರ್ನಾಮಕ G.; C.; Tĕ., T.; Mhr. ಮೂಳವ್ಯಾಧಿ).

ಮೂಲಸ್ಥಾನ mûla-sthâna. The place of origin (B. 3, 23; My.);—a principal place.

ಮೂಲಸ್ಥಾಪಕ mûla-sthâpaka. The first establisher, the founder (B. 4, 213; My.).

ಮೂಲಾಧಾರ mûla-âdhâra. A mystical circle situated above the generative organs (see ಚಕ್ರ).

ಮೂಲಿಕ mûlika. Primary, principal. 2, the first one, an elder brother (ಅಗ್ರಜ, ತಸ್ನಿನ್ದವೂ ಹಿರಿಯನು Nn. 44). 3, the slough of a snake (ಸಿರ್ಪೋಕ, ಹಾವಿನ ಹೆರೆ 44). 4, a weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ 44). 5, a physician (ವೈದ್ಯನು 44). 6, a sick man (ರೋಗಿ, ವ್ಯಾಧಿಸ್ಥ 44). 7, the moon (ಮೃಗಧರ, ಚನ್ದ್ರ 44).

ಮೂಲಿಕಾಶಕ್ತಿ mûlika-śakti. The virtue of a medicinal root (My.).

ಮೂಲಿಕೆ mûlikĕ. ಮೂಲಿಕಾ. = ಮುರಿಕೆ. A root; a multitude or collection of roots. 2, Ceylon leadwort (ಶಿತಿ, ಚಿತ್ರಮೂಲಿಕೆ Nn. 4). ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಡುವವನು (ಕದಲಿ, ಮೂಲಿಗ

ಮೂಲಿಗ mûla-iga. (Śmd. 233). A vendor of (medicinal) roots (ಕದಲಿ, ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಡುವವನು (Nn. 43). 2, a man of ancient times (ಪಟಿಯಂ Śmd. 232 Mdb.).

ಮೂಲಿತ mûlita. Rooted. See ಉನ್-, ನಿರ್-.

ಮೂಲೀಕರ್ಮ mûlî-karma. *Magical employment of roots, sorcery.*

ಮೂಲುಗು mûlugu. = ಮುಲುಕು 2. (My.; Tĕ.).

ಮೂಲೆ mûlĕ. A corner; an angle; a point of the compass (My.; Tĕ., M.; T. ಮೂಲೈ). ಎರಡು ದಿಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮೂಲೆಗಳು (ಆಪದಿಶ, ವದಿಶ್ Si. 29). ಮೂಲೆಗೆ ಇಡುವನ್ತಾದ್ದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಡ ಬಾರದು.—ಮೂಲೇ ಮುಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯೆನ್ದ ಮೂಲೇ ಕಸವೆಲ್ಲ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See ಚೌ-, ದಿಗ್-; Bp. 26, 26; 28, 34. 52; 54, 12; Bh. 1, 20, 57; B. 2, 50; 4, 177; 5, 191. 227; Prv. s. ಮೊದಲು. — ಮೂಲೆದಣ್ಣಿಗೆ. = ದಣ್ಣಿಗ. (My.). — ಮೂಲೆಮಟ್ಟ. A mason's or carpenter's square (My.).

ಮೂಲ್ಯ mûlya. Being at the root;—to be eradicated;—to be bought for a price, purchasable. 2, original value; *price, worth, value, cost.* 3, wages. 4, capital, principal.

ಮೂಷಕ mûshaka. = ಮೂಸಕ. A thief;—*a mouse; a rat.*

ಮೂಷಕವಾಹನ mûshaka-vâhana. Gaṇêśa (My.).

ಮೂಷಿಕ mûshika. = ಮೂಸಿಕ. *A mouse; a rat;*—a thief, a plunderer.

ಮೂಷಿಕವರ್ನಿ mûshika-parṇi. *An aquatic plant, Salvinia cucullata* Roxb. (see ಇಲಿವಾಲ).

ಮೂಷಿಕೆ mûshikĕ. *A femate rat or mouse, a rat, a mouse* (ಜಗ್ಗಣ Si. 170).

ಮೂಷಿತ mûshita. = ಮುಷಿತ. *Stolen.*

ಮೂಸೆ mûshĕ. = ಮುಸಿ, ಮೂಸಿ, ಮೂಸೆ. A rat, a mouse. 2, *a crucible.*

ಮೂಸಕ mûsaka. Tbh. of ಮೂಷಕ. — ಮೂಸಕದೇರ. -ತೇರ. Gaṇêśa (ವಿನಾಯಕ Kk. 5, o. r. ಮೂಸಿಕ-).

ಮೂಸಣ್ಡಿ mûsaṇḍi. (= ಮುಸುಣ್ಡಿ). — ಮೂಸಣ್ಡಿಮೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. A perverse maid (Bp. 55, 29).

ಮೂಸಿ mûsi. Tbh. of ಮೂಸೆ. A crucible (ಮುಸಿ G.). ಭಂಗಾರವನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಮೂಸಿ (ತೈಜಸಾವರ್ತನಿ G.).

ಮೂಸಿಕ mûsika. Tbh. of ಮೂಷಿಕ. — ಮೂಸಿಕದೇರ. = ಮೂಸಕ-, q. v.

ಮೂಸು mûsu. To smell (v. t., ಆಘ್ರಾಣ Śmd. Dh.; Bp. 24, 29; Rây. 5, after 114; My.; T. ಮೋ, ಮೋರು, ಮುಗರು; Tĕ. ಮೂರ್ ಕೊನು, ಮೂರು ಕೊನು, ಮೂಕಿ ಜೂಜು, ಮೂಜೂಡು; see ಮುಣ್ಡು 1). ಮೂಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾತ Nr.). ಪೂವಂ ಮೂಸಿದಂ (Śmd. 156). ಮೂಸಿದ್ದು ಮೂದೇವಿಗೂ ಆಗದು (Prv.). — ಮೂಸಿ ನೋಡು. To explore by the smell: to smell (C.; ಆಘ್ರಾಣಿಸು, ಘ್ರಾಣಿಸು G.). ಮೂಸಿ ನೋಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾತ Si. 378). ಮೂಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಹೂಸಿನ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). See Bp. 14, 30; 24, 78; 32, 27; 60, 32.

ಮೂಸೆ mûsĕ. Tbh. of ಮೂಸೆ. A crucible (My.; Tĕ.; T. ಮೂಜೈ; Mhr. ಮೂಸ, ಮೋಸ; Mhr. also: a matrix; a mould; a trace, a track). ಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದುದು ಕರಗಿಸುವ ಮೂಸೆ (ಮೂಷೆ, etc. Si. 345).

ಮೂಳೆ mûḷĕ. A bone (ಎಲು, ಅಸ್ಥಿ Śm. 32; ಎಲು Bhn. 31; Abh. P. 13, after 54; Śśv. 4, 15; My.; Tĕ. ಮುಮುಸು

a bone). ತಲೇ ಮೂಳೆ (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Si. 206); ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ 209); ಹಣೆಯ ಮುಳೆ (ಶಂಖ, ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ 408).

ಮೂಲಿ mûḷa. The state of being deprived of or without, that of being bare, that of being maimed (*cf.* ಮೋಟು). **2,** a man without ears, an earless man (ಕವಿಯಿಲ್ಲದಂ Mr. 389). **3,** a man who has lost any member; a word of abuse: a man with a mental defect, a fool, a brute (My.; see Bp. 14, 30; 52, 10; ಕಾಯಿಮೂಡಿ). ತೋಳು ಪೂಜಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂಡಿನಾದ.—ದೂಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವ ಮೂಡಿನಿನ್ನ ಕಡೆ (Prvs.). See Prv. s. ಬಡವಾರ. — ಮೂಡಿಕವಿ. A maimed ear; an ear without any ornament (My.). ಮುಸ್ಲಿಗೆ ಗಣ್ಣ ಬಾಧಿನು, ಮೂಡಿಕವಿಗೆ ಓಲೆ ಬಾಧಿದು (Prv.). — ಮೂಡಿನಾಯಿ. A maimed dog. ತೂಳು ಬನ್ನು ಹೇಬಿದ ಮಾತು ಮೂಡಿನಾಯಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೇಳ ಬೇಕು?—ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಾದರೆ ಗಣ್ಣ ಮೂಡಿನಾಯಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ (Prvs.).

ಮೂಲಿ mûḷi. 1. = ಮೂಡಿ No. 1. See ಕತ್ತು-, ಕಾಲು-, ಕೆಯ್-. (M., T. ಮೂಳೆ). **2,** an earless woman (ಕವಿಯಿಲ್ಲದ ಎಳ್ Śmd. I; Râm. 5, 2, 34; see ಕವಿ- No. 1). **3,** a woman without any ornament in her ears (My.; see ಕವಿ- No 2). **4,** a widow (My.; see ಉಚ್ಚಿ-; Prv. s. ಮುಕ್ಕು 3). ಮೂಯೀ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಮೂಲೇ ಕಸವೆಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತು.—ಕವಿ ಕತ್ತ ಮೂಡಿ ಬೇಲಿ ಸುಗ್ಗ ಹೆದಱುವಳೇ?—ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಹೇಲೋ ಮೂಡಿಯ ತನ್ದ.—ಮಂಕುಮೂಡಿಯಾದರೆ ಬೆಂಕ ಹೊತ್ತದೇ? (Prvs.).

ಮೂಲಿ mûḷi. 2. The spout of a water-jar (ಕರಗದ ಜೂಳೆ Śmd. I).

ಮೃಕಣ್ಡು mṛikaṇḍu. N. of a ṛishi, the father of Mârkaṇḍêya.

ಮೃಗ mṛiga. = ಮಿಕ, ಮಿಗ, ಮಿಗೆ, ಮುರಗ, ಮುರಿಗ, ಮುರುಗ. *A wild beast.* 2, *any quadruped, an animal in general, e. g.* a cow (ಪಶುವ್ರಜ, ಗೋವ್ರಗಳು Nn. 81);—*a deer, an antelope* (ಕಮಲ, ಎರಳೆ Nn. 29; ಹರಿಣಿ, ಎರಳೆ 95; ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162);—*an elephant characterized by particular marks* (ದನ್ತಿ, ಆನೆ 81; see Hlâ. s. ಮೂಡು);—a jackal (ವನಾಯು, ನರಿ 81);—game in general (ಬೇಟ್ಯ, ನಾನಾಮೃಗ 81). 3, *the spots on the moon represented as a hare or antelope.* 4, the nakshatra Mṛigaśiras (ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ 81). 5, *seeking, research, investigation.*

ಮೃಗಜಲ mṛiga-jala. Deer-water: mirage. (ಬಿಸಲ್ಮುದುತೆ G.).

ಮೃಗಜಾಲಕೆ mṛiga-jâlikĕ. *A net for snaring game.*

ಮೃಗಣಿ mṛigaṇĕ. *Seeking, searching, research, inquiry.*

ಮೃಗತೃಷ್ಣೆ mṛiga-tṛishṇĕ. Deer-thirst: *mirage.*

ಮೃಗದಂಶ mṛiga-daṁśa. Animal biter: *a dog.*

ಮೃಗದ್ವಿಷ mṛiga-dvisha. A lion (ಸಿಂಹ G.).

ಮೃಗಧರ mṛiga-dhara. The moon (ಚನ್ದ್ರ Nn. 44; J. 10, 5). 2, Śiva (My.). 3, the number 1 (Ch.). 4, a mountain (J. 10, 5).

ಮೃಗಧೂರ್ತಕೆ mṛiga-dhûrtaka. *A jackal.*

ಮೃಗನಯನೆ mṛiga-nayanĕ. = ಮೃಗಾಕ್ಷಿ. (Bp. 41, 5).

ಮೃಗನಾಭಿ mṛiga-nâbhi. *Musk.* ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೃಗನಾಭಿ ಬೇಡಿತು (Prv.).

ಮೃಗನಾರಿ mṛiga-nâri. A vegetable and medicinal substance, erycibe paniculata, used as a vermifuge (ವಿಳಂಗ Mr. 142).

ಮೃಗನೇತ್ರ mṛiga-nêtra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮೃಗಪತಿ mṛiga-pati. *A lion.* 2, a tiger. 3, a roe-buck.

ಮೃಗಪಾಲಿಕೆ mṛiga-pâlikĕ. A musk-deer. (R.).

ಮೃಗಪೋತ mṛiga-pôta. A young deer, a fawn;—a young wild beast (ಕೊಣಸು Ćt. II, 80).

ಮೃಗಬನ್ಧನಿ mṛiga-bandhani. *A net for snaring game.*

ಮೃಗಭೇದ mṛiga-bhêda. A sort of quadruped. See ಉಡು.

ಮೃಗಭೇದನ mṛiga-bhêdana. A tiger; N. of an asura (Śśv. 5, 9).

ಮೃಗಮದ mṛiga-mada. *Musk.*

ಮೃಗಯಾತ್ರೆ mṛiga-yâtrĕ. Hunting, the chase (Śśv. 2, 118).

ಮೃಗಯು mṛigayu. *A huntsman.*

ಮೃಗಯೆ mṛigayĕ. *Hunting, the chase.*

ಮೃಗರಿಪು mṛiga-ripu. *A lion* (Bp. 52, 50; Bh. 1, 8, 40).

ಮೃಗರೋಮಜ mṛiga-rôma-ja. *Woollen.*

ಮೃಗಲಂಘನ mṛiga-laṅghana. Leaping or jumping of animals. See ಕೊಣಸು.

ಮೃಗಲಾಂಛನ mṛiga-lâñćhana. The moon (Lîlv. 3, 2).

ಮೃಗಲಿಂಗ mṛiga-liṅga. = ಮುರಗಲಿಂಗ. N. of a liṅga (Bp. 19, 74).

ಮೃಗವಧಾಜೀವ mṛiga-vadha-âjîva. *A huntsman.*

ಮೃಗವಾಹನ mṛiga-vâhana. Vâyu. (R.).

ಮೃಗವಿಶೇಷ mṛiga-viśêsha. A kind of quadruped. See ಉಡು.

ಮೃಗವ್ಯ mṛigavya. *Hunting, the chase.*

ಮೃಗಶಿರ mṛiga-śira. = ಮೃಗಶಿರಸ್. (My.).

ಮೃಗಶಿರಸ್ mṛiga-śiras. *The fifth lunar mansion or nakshatra.*

ಮೃಗಶಿರೆ mṛiga-śirĕ. = ಮೃಗಶಿರಸ್. (ಮೃಗತೀರ್ಷ Mr. 39; My.).

ಮೃಗಶೀರ್ಷ mṛiga-śîrsha. *The fifth lunar mansion.*

ಮೃಗಶೃಂಗಧರ mṛiga-śṛiṅga-dhara. Carrying a stag's horn (J. 33, 40).

ಮೃಗಾಕ್ಷಿ mṛiga-akshi. A woman with eyes like an antelope's. (J. 11, 8; 30, 15).

ಮೃಗಾಂಕ mṛiga-aṅka. *The moon* (ನಸಿ Śm. 111; Kk. 97; Śmd. 386).

ಮೃಗಾದನ mṛiga-adana. *A hyena;*—a hunting leopard.

ಮೃಗಾರಾತಿ mṛiga-arâti. A lion (ಸಿಂಹ Mr. 159).

ಮೃಗಾರಿ mṛiga-ari. A lion;—*a tiger.*

ಮೃಗಾಶನ mṛiga-aśana. A tiger;—a leopard;—a lion (G.).

ಮೃಗಿ mṛigi. = ಮುರಗಿ. *A female deer or antelope, a doe.* (Ćpr. 4, 47; Bp. 34, 29).

ಮೃಗಿತ mṛigita. Chased, hunted after;—*sought, searched for.*

ಮೃಗೇನ್ದ್ರ mṛiga-indra. *A lion;*—a tiger.

ಮೃಗೋದ್ಭವ mṛiga-udbhava. Musk (Rśv. 13, 88; Śśv. 1, 50).

ಮೃಜೆ mṛijĕ. Wiping, cleansing; *cleaning the person by wiping, bathing, or rubbing it with unguents.*

ಮೃಡ mṛiḍa. = ಮಿಡ. *Śiva.*

ಮೃಡಾನಿ mṛiḍâni. *Pârvati.*

ಮೃಣಾಲ mṛiṇâla. The creeping root of a lotus; *the film or fibres attached to the stalk of a lotus; the hollow or*

tubular stalk of a lotus (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ತಾವರೆಯ ದಣ್ಟು Nn. 60; ವಿಸ, ಕೂನರ್ Nr.; ನಾಳ Hlâ.). ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿಯ ಕೊಬಿವಿಗಳು (ಮೃಣಾಲ, ಬಿಸ Si. 96).

ಮೃಣ್ಮಯ mṛid-maya. = ಮೃನ್ಮಯ.

ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ mṛiṇmaya-pâtre. An earthen vessel (ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ Nn. 85).

ಮೃತ mṛita.=ಮಿತ 2. *Dead, deceased;* mortal (Bp. 51, 29). 2, death (ಸಿರ್ಯಾಣ, ಸಾವು Nn. 90). 3, a dead body, a corpse (ಕುಣಪ, ಜೀಣನು Nn. 11; ಶಬ, ಸಾವು 64). 4, water (ಆಣ್, ಉದಕ 11). 5, disease (ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ 11). 6, dispute (ವಾದ, ಜಗಳ 11). 7, begging. — ಮೃತವಾಗು. -ಆಗು. To die (My.). ಆ ಯುವತಿ ಮೃತವಾಗೆ (Bp. 32, 42).

ಮೃತತಿಥಿ mṛita-tithi. The death-day of any relation, on which śrâddha is performed (My.).

ಮೃತಪತ್ರ mṛita-patra. A written will (B. 5, 264).

ಮೃತಸಂಸ್ಕಾರ mṛita-saṁskâra. *Funeral rites or ceremonies, obsequies.* (ಸಾಧನ G.).

ಮೃತಸಂಜೀವ mṛita-saṅjîva. Making alive: N. of a plant (Râm. 6, 36, 45).

ಮೃತಸಂಜೀವಕ mṛita-saṅjîvaka. Reviving the dead (J. 24, 9).

ಮೃತಸಂಜೀವಿ mṛita-saṅjîvi. = ಮೃತಸಂಜೀವ. (Râm. 6, 36, 46).

ಮೃತಸ್ನಾತ mṛita-snâta. *One who has washed himself after a death or funeral, bathed after mourning.*

ಮೃತಸ್ನಾನ mṛita-snâna. *Ablution after a death or funeral.*

ಮೃತಾಲಕ mṛitâlaka. *A kind of loam or clay.*

ಮೃತಾಶೌಚ mṛita-aśauca. Impurity contracted through a death in one's family (My.).

ಮೃತಿ mṛiti. Death (ಸಿರ್ಯಾಣ, ಸಾವು Nn. 79; ಸಾವು G.). See ಸಾಯ್; Kâvy. IV, 2, 16.

ಮೃತೆ mṛitĕ. *Food or alms obtained by begging.*

ಮೃತ್ತಾಲಕ mṛittâlaka. = ಮೃತಾಲಕ.

ಮೃತ್ತಿಕೆ mṛittikĕ. *Earth, clay, loam.*

ಮೃತ್ತು mṛittu. Tbh. of ಮೃದ್. (My.).

ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡ mṛid-piṇḍa. A clod of earth, a lump of clay.

ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡಸಂಘಟನ mṛitpiṇḍa-saṅghaṭana. Joining clods of earth together. See ಒಟ್ಟು 2.

ಮೃತ್ಯು mṛityu. = ಮಿತ್ತು, ಮಿಟ್ಟು. *Death* (ಸಾವು G.; see ಜೋಡಿ 1); death personified, also as a female (Dp. 4, 4); — Yama, the god of death. ಕೃಪ್ತಸಿಗಾದರೂ ಮೃತ್ಯು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಮೃತ್ಯುಂಜಯ mṛityu-ñ-jaya. Overcoming death. 2, *Śiva*

ಮೃತ್ಯುಂಜಯಮನ್ತ್ರ mṛityuñjaya-mantra. A mantra that overcomes death (Čpr. 5, after 35).

ಮೃತ್ಯುತಿಥಿ mṛityu-tithi. = ಮೃತತಿಥಿ. (B. 4, 215).

ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ mṛityu-patra. = ಮೃತಪತ್ರ. (B. 5, 183).

ಮೃತ್ಯುಭಯಹರ mṛityu-bhaya-hara. Removing the peril of death or the fear of death (Bp. 46, 33).

ಮೃತ್ಯುಹರ mṛityu-hara. Remover of death: Śiva (Śśv. 4, 45).

ಮೃತ್ಸೆ mṛitsĕ. *Good earth or clay.*

ಮೃತ್ಸ್ನೆ mṛitsnĕ. *Good earth or clay.* 2, *a kind of loam or clay.*

ಮೃದ್ mṛid. ಮೃತ್. = ಪುಟ್ಟಿ, ಮೃತ್ತು. *Earth, soil, clay, loam.*

ಮೃದಂಗ mṛidaṅga. *A sort of tabour* (ಮದ್ದಳೆ, ಮುರಜ Hlâ.; ಮದ್ದಳೆ Nn. 66, Mr. 80; ರಿಗ್ಗವಣಿ Čt. II, 97). 2, N. of a plant (= ಘೋಷಾತಕಿ in Sk.; ಫಲಿನಿ, ಜಾಲಿನಿ, ಹೀರೆ Mr. 146).

ಮೃದು mṛidu. = ಎಂದು, ಎಂದುವು, ಮೆತ್ತು, ಮೆದು (ಮೆಲ್, ಮೆಲು). *Soft, tender, supple, flexible, pliant.* 2, *mild, gentle;*— softness, mildness, gentleness;— weak, moderate; blunt; slow. ನಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಾಣುವದು, ಮೃದುವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಊಣುವದು (Prv.).

ಮೃದುತರ mṛidu-tara. Uncommonly mild, etc. (Bp. 33, 4; 38, 36; 39, 61; 57, 36).

ಮೃದುತಲ mṛidu-tala. A soft sole of the foot (Grj. 3, after 91).

ಮೃದುತ್ವಚ್ mṛidu-tvač. *A species of birch tree* (= ಭೂರ್ಜ).

ಮೃದುನೇತ್ರ mṛidu-nêtra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮೃದುಲ mṛidula. *Soft, tender, mild, gentle.*

ಮೃದುಯಾನ mṛidu-yâna. Slow walk (Čpr. 7, 119).

ಮೃದುವಾಕ್ಕು mṛidu-vâkku. A mild, gentle word (My.).

ಮೃದುಶಬ್ದ mṛidu-śabda. A gentle sound or word (Kk. 2).

ಮೃದುಸ್ಮಿತ mṛidu-smita. A gentle smile (Śśv. 4, 59).

ಮೃದೂಕ್ತಿ mṛidu-ukti. A gentle word (Cpr. 5, 17).

ಮೃದ್ಘಟ mṛid-ghaṭa. = ಮೃದ್ಭಾಣ್ಡ. (My.).

ಮೃದ್ಭಾಣ್ಡ mṛid-bhâṇḍa. *An earthen vessel.*

ಮೃದ್ವೀಕಾಲತೆ mṛidvîkâ-latĕ. A vine (Čpr. 1, after 101).

ಮೃದ್ವೀಕೆ mṛidvîkĕ. = ಮುದ್ದಿಕೆ, ಮುದ್ದಿಗೆ 1. A vine;—*a bunch of grapes, a grape.*

ಮೃಧ mṛidha. *War, battle.*

ಮೃನ್ಮಯ mṛid-maya. = ಮೃಣ್ಮಯ. Made of earth or clay, earthen.

ಮೃಷಾ mṛishâ. In vain, to no purpose, uselessly. 2, *wrongly, falsely, untruly.* 3, untruth.

ಮೃಷಾರ್ಥಕ mṛishâ-arthaka. *Having a false sense or meaning, untrue, absurd.*

ಮೃಷೆ mṛishĕ. = ಮೃಷಾ No. 3. Untruth (My.).

ಮೃಷ್ಟ mṛishṭa. Wiped, rubbed; *cleansed, clean, pure;*— smeared, besmeared;— prepared, dressed, savoury. 2, pepper.

ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ mṛishṭa-anna. Delicate food, dainties (ಆಮನ್ತ್ರಣ Nn. 155; J. 6, 53).

ಮೆ mĕ. 1. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಒಲ್ಮೆ, ಬಲ್ಮೆ, ಕಡುಮೆ, ಮೆಯ್ಮೆ, ಕೂರ್ಮೆ, ಪೆರ್ಮೆ (Śmd. 248).

ಮೆ mĕ. 2. An affix for expressing so and so many times, *e. g.* ಒರ್ಮೆ, ಇರ್ಮೆ, ಮೂರ್ಮೆ, ಸಾಸಿರ್ಮೆ, ಪಲರ್ಮೆ (Śmd. 242. 243).

ಮೆಕ್ಕಾ mĕkkâ. = ಮಕ್ಕಾ. etc. (Si. 101; My.).

ಮೆಕ್ಕೆ mĕkkĕ. A climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (Bryonia callosa Rottl., ಉರ್ವಾರು Mr. 148; Bh. 1, 8, 76; My.; *cf.* ಮಿನಿಕೆ). ಆಕ್ಕಯಿನ್ದಲೆ ತೆಂಗು, ಮೆಕ್ಕೆಯಿಂ ಕಣಕ, ಜಾನಕ್ಕಯಿಂ ಲಂಕೆ ಕೆಡುವನ್ತೆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಪೊಕ್ಕಲ್ಲಿ ಕೇಡು (Sp.). See ದೊಡ್ಡ-, ಹಾವು-, ಹೆಮ್ಮೆ-.

ಮೆಚ್ಚವಣಿಗೆ mĕččavaṇigĕ. What recommends itself or is praiseworthy (ಮೆಚ್ಚನುಳ್ಳದು Śmd. II; Kk. 75; Śm. 56).

ಮೆಚ್ಚಿಕೆ mĕččikĕ. = ಮಚ್ಚಿಕೆ, ಮೆಚ್ಚಿಗೆ. Assent, approval, approbation, liking, pleasure (My.). See ಮೆಯ್-.

ಮೆಚ್ಚಿಗೆ mĕčč̣igĕ. = ಮೆಚ್ಚಿಕೆ. (My.).

ಮೆಚ್ಚಿಸು mĕčč̣isu. = ಮೆಚ್ಚಿಸು, etc. To cause to assent, etc., to please (Bp. 12, 25; 25, 14; 31, 23; 52, 28; 53, 54; 58, 26; 61, 54; Šāv. 2, 84; J. 7, 15).

ಮೆಚ್ಚು mĕčč̣u. **1.** = ಮಚ್ಚು 1, etc. To assent, to agree to, to admit to be true, to approve, to be pleased with; to like (ಅಭ್ಯುಪಗಮ Šmd. Dh.; ಒಡವ್ಪುಡು Šmd. 4. 296 Cm.; ಅಂಗೀಕರಿಸು 385 Cm.; My.; Tĕ.; T. ಮೆಚ್ಚು, to praise, laud). ಆತ, ನನ್ದಯಮಿಲ್ಲ! ಮೆಚ್ಚಿದೆ (Šmd. 20). ದೇವತೆಯರ್ ಮೆಚ್ಚಿ, ವರಮನ್ ಅರಸಂಗಿತ್ತರ್ (109). ಬಿರುದಾವಳಿಯೊಳ್ ಮೆಚ್ಚದನ್ತೆ ಪೇಳ್ದುದು (207). ಚದುರರ್ ಅದಂ ಮೆಚ್ಚರ್ (296). ಎಱಯಸಿರಿ ವಾಣಾಟರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚು ವಳೆ? (Bh. 2, 13, 47). ಮೆಚ್ಚಿದವನಿಗೆ ಮಸಣವೇ ಸುಖ (Prv.). See Čpr. 7, after 94; Grj. 10, 114; Bp. 22, 19; 24, 67; 25, 26; 27, 64; 36, 16; 37, 10; 40, 41; 41, 30; 43, 40; 46, 51; 54, 76; 57, 61; 60, 60; Nn. 3; Šm. 1; J. 2, 23; 29, 32.

ಮೆಚ್ಚು mĕčč̣u. **2.** = ಮಚ್ಚು 2, etc. Assent, approbation; what recommends itself, is pleasant, etc.; satisfaction, pleasure. (Tĕ.). ಮೆಚ್ಚಿನೊಳ್ ಅಳ್ವೇಪಡೊಳ್ ಬಿಚ್ಚಿ ಓ (Šmd. 69). ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರಂ... ಜಗ ಮೆಚ್ಚಿಂ ಜಾಣರ ಮೆಚ್ಚು (Nn. 168). ನಚ್ಚುಮುಚ್ಚಿನ ದಾದಿಯರ್ಗಂ ಮೆಚ್ಚಸೀವುತಿದರ್ಳು ಮೋಹಿನಿದೇವಿ (Prll. 3, 26). See Čpr. 3, 45; Abh. P. 3, 67; 8, 65; Bp. 14, 13; 28, 47; 43, 37. — ಮೆಚ್ಚುಗುಡು. -ಕುಡು. To assent (Čpr. 7, after 95; 11, after 26); to give what creates satisfaction (V. 14, 56).

ಮೆಚ್ಚು mĕčč̣u. **3.** = ಮಚ್ಚು 3. See Bhn. 58. ಮುರ್ಬಿ. — ಮೆಚ್ಚು ಮದ್ದು. = ಮಚ್ಚು ಮದ್ದು. (G. 423).

ಮೆಚ್ಚುತು mĕčč̣utu. That which recommends itself or is pleasant. — ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣಿ. Delightful food (Šmd. 75; it is a bad compound, as it may be taken for ಮೆಚ್ಚು-ತುಣ್ಣಿ 75).

ಮೆಚ್ಚುವಿಕೆ mĕčč̣uvikĕ. Assenting, agreeing to, etc. (G. 423).

ಮೆಟ್ಟಿಗೆ mĕṭṭigĕ. A step, a stair; steps, stairs (My.; Tĕ. ಮೆಟಿಕೆ, ಮೆಟ್ಟಿಕೆ).

ಮೆಟ್ಟಿಸು mĕṭṭisu. To cause to step or walk, to cause to tread on, etc. (My.; Rāv. 6, after 11; see ಹಿಮ್ಮ್-).

ಮೆಟ್ಟು mĕṭṭu. **1.** To put or place down the foot or feet; to step, to pace, to walk; to tread or trample on; to put the foot on or in, to put on, as a slipper or shoe (ಪಾದವಿನ್ಯಾಸ Šmd. Dh.; ಚರಣವಿನ್ಯಾಸ Šm. 88; My.; Tĕ.; see s. ವಿದಿ). ಮುಟ್ಟಿತು ಮುಟ್ಟದು ವಿವಮಂ, ಮೆಟ್ಟಿತು ಮೆಟ್ಟದು ರಸಾತಲಾಗ್ರ ಮನೆಬ್ಬೈಯ್ ಬಿಟ್ಟಳವಾಗಿರೆ ದಿವಿಜರ ಡಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (Šmd. 266). ಬಳನನ್ತರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು! (272). ಆಜ್ಯಂ ಸೀಳುವಡಾನೆ ಮೆಟ್ಟಲಹುದೇ? (Šā. 11). ತೆಜ್ಜಿದ ಕೆಣ್ಣಂವಂ ಮೆಟ್ಟೆ ಮಹುಗುವಾ ತೆಪಿನನ್ತೆ ಆಜಿಯದರ ಕೂಟ (Sp.). ಪುಲಿನ್ದಂ... ಕೆವಂ ನಲವಿಂ ಮೆಟ್ಟುತ್ತೆ (Rāv. 5, 51). ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ದ... ಗಜಂಗಳ್ (6, after 11). ಮೆಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಹಾವು ಕಡಿಯದು. — ಮೆಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣ ಗಟ್ಟಿ ತಗ್ಗೀತೇ? — (ಬೆಲಸನ್ನು) ಮೆಟ್ಟೇ! ಅನ್ದರೆ ತಿನ್ದರೇನು ಕೊಟ್ಟೇ? ಅನ್ದ (Prvs.). See Čpr. 8, after 44; Bp. 12, 12; 22, 15; 26, 14; 32, 32; 43, 84; 45, 6; 51, 41; 60, 14; Rāv. 4, after 14; 6, after 11; 13, 96; J. 7, 17; B. 5, 297; ತಡನುಂ-, ಪಡಮುಂ-, ಹಿಮುಂ-.

ಮೆಟ್ಟು mĕṭṭu. **2.** Stepping; a step of the foot (ಆಡಿವಜ್ಜೆ Čt. I, 47); that goes (see ಪಿಡಮೆಟ್ಟು 2). **2,** the step or stop of a stringed instrument on which the finger is pressed so as to modify the tone (My.; T., Tĕ.). **3,** a sandal, a shoe (ಪಾದತ್ರಾಣ Šmd. Dh.; ಕೆಪುರ್ Šm. 88; My.; Tĕ.). ನೆಣ್ಬರೊಳಗಣ ಸಾಲ ಮೆಟ್ಟಿನೊಳಗಣ ಕಲ್ಲು. — ನಿನ್ನ ಜೊಜಿಗೆ ನನ್ನ ಮೆಟ್ಟೇ? (Prvs.). **4,** the step of a stair (Bp. 20, 21; My.). ಮೆಟ್ಟುಗಳು (ಆರೋಹಣ, ಸೋಪಾನ Si. 112; ಸೋಪಾನ, ಪಾವಟಿಗೆ G.). **5,** a kind of foot-ring of which two are put to the second toe and which tingle when struck together by walking (My.). — ಮೆಟ್ಟಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice which is stepped on: a large platter filled with rice on which the bridegroom has to stand at the marriage ceremonies (Grj. 10, after 82, 10, 85; Bh. 1, 16, 65; Rām. 1, 16, 46; J. 31, 16). — ಮೆಟ್ಟುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಈಳಿಗೆ No. 2, ಈಳಿಗೆಕತ್ತಿ (My.). — ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A step-stone, a stair. ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲೇ ಗಟ್ಟಿ, ಬಾವಿ ನೀರೇ ಥಾಗೀರಥಿ. — ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲು ಚಿನ್ನವಾದರೆ ನಿನಗರವಾಸಿ, ನಿನಗರ ವಾಸಿ (Prvs.). — ಮೆಟ್ಟುಪಲಿಗೆ. The lower timber of a door (Si. 110).

ಮೆಟ್ರಿ mĕṭṭrĕ. The throat (My.; T. ಮನ್ಪೈ, ಮೆನ್ಪಿ, the throat; M. മന്പ, Tĕ. ಮೆಡೆ, the neck; T., M. മിടക്കു, the neck; the throat). — ಮೆಟ್ರಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A swelling of the glands of the throat (My.).

ಮೆಟ್ಲ mĕṭla. A step, a stair. See ಕಲ್ಲು-.

ಮೆಟ್ಲು mĕṭlu. = ಮೆಟ್ಟಲ್. (My.).

ಮೆಡಪಿಲಿ mĕḍaṗu. To plait, as screens. ತಟ್ಟಿ ಪಿಡಲಿದನೆನ್ಪು, ತಟ್ಟಿವೆಣದಂ (Šmd. II; Kk. 76; see ವಿಣೆ).

ಮೆಣಸಿಗೆ mĕṇasigĕ. N. of a plant (ಆರು Mr. 139).

ಮೆಣಸು mĕṇasu. = ಮೆಱಸು, etc. (ವೇಲ್ಲಜ, ಮರಿಚ Nr.; ವೇಲ್ಲಜ, ಮರಿಚ, ಉಷಣ Hlā.; ಉಷಣ, ಮರೀಚಕ Mr. 138; Bp. 33, 13; My.; B. 4, 177). ಮೆಣಸು ಕೊಡಿತರೆ ಜೋಳಕ್ಕನ್ತ ಕಡೆಯೇ? (Prv.). See ಕಾಡು-, ಮರ-; Prv. s. ಸಂಸ್ಕೃತ. — ಮೆಣಸಿನ ಕಸ. A common weed, Cleome monophylla Lin. (Z.). 2, the weed Vinca pusilla Murr. (Z.). — ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. Chilli, the pod of the Spanish or Cayenne pepper, Capsicum annuum Lin. (Z.; My.; B. 4, 177). — ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. The black pepper vine, Piper nigrum Lin. (Z.; My.). — ಮೆಣಸಿನ ಹಮ್ಮು. = ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. (My.). — ಮೆಣಸು ಕಾಯಿ. ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A corn of black pepper (My.; B. 4, 71).

ಮೆತ್ತಗೆ mĕttu-agĕ 4. = ಮೆತ್ತಿಗೆ. Softness; soft, pliant, etc.; softly; slowly (Bp. 38, 35; My.; T. ಮಿರುದು, ಮೆತ್ತು). ಮೆತ್ತಗಿರುವದು (ಮೃದು, ಮೃದುಲ, ಕೋಮಲ, etc. Si. 374). ಚಿಕ್ಕಿನ ಹೆಯ್ಯು ಹತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ ಮೆತ್ತಗಿರುತ್ತದೆ (B. 1, 26). ಜಾವನ ಮೊಯ್ ಮೆತ್ತಗೆ (2, 22). ಒಣ್ಣೆಯ ಅಂಗಾಲು.. ಬಹು ಮೆತ್ತಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 64). ನೆನೆದ ಕಲ್ಲು ಮೆತ್ತಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಮೆತ್ತನೆ mĕttanĕ. = ಮೆತ್ತಿಗೆ. Plastering; plaster for coating walls, etc. (My.). ಮೆತ್ತನೆ ಜಾಕು (My.). ಮೆತ್ತನೆ mĕttu-anĕ 2. = ಮೆತ್ತಾನೆ. Soft, etc. (My.).

ಮೆತ್ತನ್ನ mĕttu-anna 1. Soft, etc. (My.). ಮೆತ್ತನ್ನ ಹುಲ್ಲು. (G. 63). ಮೆತ್ತನ್ನೆ ತೊಗಲು (B. 1, 20). See 3, 30. 31; 4, 144. 215.

ಮೆತ್ತಾನೆ mĕttu-âně 4. = ಮೆತ್ತನೆ. (My.).

ಮೆತ್ತಿಗೆ mĕttigĕ. = ಮೆತ್ತನೆ. (My.).

ಮೆತ್ತಿಗೆ mĕttigĕ. = ಮೆತ್ತಗೆ. (My.).

ಮೆತ್ತು, mĕttu. To coat walls with chunam or mud, to plaster, to plaster over, to lay on or apply to; to press into (J. 12, 27; My.; Tĕ.; T., M. ಮೆಬುಗು, to daub a place with cow-dung, to wax or varnish; Tĕ. ಮೇಗು, to smear, besmear; see ಮೆರುಗು); to cover (J. 14, 4). ಎಲುವನಿಕ್ಕಿ ಮೆತ್ತಿದ ಗೋಡೆ (ಏಡೂಕ Nr. *a*). ಮೆತ್ತಿದ ನೆರಕೆ (ಏಡೂಕ Nr. *b*). ಜೊಂದು ಮೆತ್ತುವ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತ Si. 344). ಇಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಲಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ.—ಕತ್ತಿಗೆ ಮೆತ್ತಿದ ಜೀನು (Prvs.). ಆಮರಕಾರಿಗೆ . . . ಕೆಲಸಾನ್ನದಲಿ ತೋಯ್ದುತ ತುತ್ತುಗಳ ತೂಗುತ್ತ ಮೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣನು ಬಾಯೊಳ್ (Bh. 1, 10, 32).

ಮೆತ್ತು mĕttu. Tbh. of ಮೃದು. See ಮೆತ್ತನ್ನ, ಮೆತ್ತಾನೆ; T. s. ಮೆತ್ತಗೆ.

ಮೆತ್ತುವಿಕೆ mĕttuvikĕ. Smearing over, etc. (ನ ಮಾಲಾಮ್ಯ, ಎಲೇಪನ Si. 397).

ಮೆತ್ತೆ, mĕttĕ. Bedding, a matrass (My.; Tĕ., M.; T. ಮೆತ್ತೈ).

ಮೆದಗ mĕdaga. (fr. ಮೆದೆ). A stupid man (My.). Feminine ಮೆದಗಿ (My.).

ಮೆದಗು mĕdaḍu. Tbh. of ಮೇದಸ್. Marrow; the brain (Tĕ.; ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ನೆಣ, ಮೇದಸ್ Si. 204).

ಮೆದಳು mădaḷu = ಮೆದಡು. (My.).

ಮೆದು mĕdu. Tbh. of ಮೃದು. (My.; T.).

ಮೆದುಳ್ mĕduḷ. = ಮೆದುಳು. (J. 12, 45).

ಮೆದುಳು mĕduḷu. = ಮೆದಡು. (My.). ಎಲುಪುಗಳ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೆದುಳು (ಮಸ್ತಿಷ್ಕ, ಗೋರ್ಧ Si. 205).

ಮೆದೆ mĕdĕ. A heap, a pile (Bh. 1, 15, 7); a stack, especially of straw before being thrashed (ತೃಣರಾತಿ ಕೆಸ. 99; My.). 2, a crude mass: stupidity, silliness (ಜೆಡ್ಡತನ ಕೆಸ. 99). ಹುಲ್ಲು ಮೆದೆ (ತೃಣೌಘ, ತೃಣಸಂಘಟ Si. 165). ಮೆದೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂಜಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಹಿಡಿ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಮೆದೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To make fall down in heaps (J. 12, 43). — ಮೆದೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall down in heaps (Grj. 6, after 5; 6, 8; J. 22, 23). — ಮೆದೆಯೊಟ್ಟು. -ಒಟ್ಟು. To pile, to stack (My.). — ಮೆದೆ ಹಾಕು. = ಮೆದೆಯೊಟ್ಟು. (My.).

ಮೆದೆ mĕdĕ. (Tbh. of ಮುಂಜ). = ಬಲ್ಲಜ (Si. 163).

ಮೆದ್ದು mĕddu. P. p. of ಮೆಲು, ಮೆಲ್ಲು.

ಮೆನ್ತೆ mĕntĕ. Tbh. of ಮನ್ತೆ. A common vegetable plant, fenugreek, Trigonella foenum graecum Lin. (My.; Tĕ. ಮೆಂತ್ರಿ; T. ವೆನ್ದಿಯ, ವೆನ್ದ್ರಿಯ; M. ವೆನ್ದಯ; Mhr. ಮೇಥಿ). ಮೆನ್ತೆ ತಿನ್ದಾಕ್ಷಣ ಕುನ್ತೀ ಮಗನಾದಾನೇ? (Prv.). — ಮೆನ್ತೆಕಾಯಿ. Fenugreek grain (My.). — ಮೆನ್ತೆಪಲ್ಯ. The fenugreek vegetable (My.). — ಮೆನ್ತೆಸೊಪ್ಪು. = ಮೆನ್ತೆಪಲ್ಯ. (My.).

ಮೆನ್ತ್ಯೆಯ mĕntĕya. = ಮೆನ್ತೆ. (My.).

ಮೆನ್ತ್ಯೆ mĕntya. = ಮೆನ್ತೆಯ. (My.). ಅನ್ತ್ಯಜನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮೆನ್ತ್ಯೆ ಕಜ್ಜೆ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮೆನ್ಗೆಯ mĕnthĕya. (= ಮೆನ್ತ್ಯೆ). The creeper Gaertnera racemosa (ಜಡಿಮುನ್ತೆ, etc. Kk. 18).

ಮೆಯ್ mĕy. (Śmd. 58). = ಮೆಯ್ 1, ಮಂಯಿ, ಮೆಂಯಿ, ಮೆಯ್ಯಿ. ಮೈ. The body;—side, part; place (ಒಡಲ್, ದೊಕ್ಕೆ Śm. 71; ಸ್ವರೂಪ Śmd. 142. 358. 385 Cm.; My.; T., M. ಮೆಯ್, ಮೇಸಿ; Tĕ. ಮಂಬಿ, ಮುಯಿ, ಬಿಯಿ, ಮೀ, ಮೇನು). ಮೆಯ್ಯ ಮಸಿ (Śmd. 84). ತುಜುಗಳ ಮೆಯ್ಯೞ ರೋಮಂ (291). ಪಿನ್ನಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (201); ಪೆಜಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (52). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, ತನೂರುಹ); ಪಡೆಯ ಹಿನ್ದಣ ಮೆಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hlâ.). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, etc.); ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೆಯ್ಯ ತೆಲೆ (ಎಲೆ); ಕೋಡಗದ ಮೆಯ್ಯ ಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, etc.); ಕಣ್ಣ ಹಕ್ಕು ಮೊದಲಾದ ಮೆಯ್ಯ ಮಲಂ (ಕಿಟ್ಟ, etc.); ಮೆಯ್ಯ ಪಾಸಲೆನ್ದು ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ); ಬಡ ಮೆಯ್ಯವನು (ಅವಾಂಸ, etc.); ತುಬ್ಬುದ ಮೆಯ್ಯವನು (ಬಲವಾನ್); ಹೆಜ್ಜಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬಿರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾತಿ (ಪಸ್ತಿ ನಖ Nr.). ಮೆಯ್ಯು ತಿಮಿರು (ಕಣ್ಣಿ, ಸುರ್ಜ Mr. 384); ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲ್ (ಛೋಮ 319). ಮೆಯ್ಯ ಜೋಡು (ನವಗ Śm. 42). ಮೆಯ್ಯ ಬಲಕಡೆ (ಅಪಸವ್ಯ Si. 376); ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಎಡಗಡೆ (ನವ್ಯ 376); ಹಾವಿನ ಮೆಯ್ (ಭೋಗ 410); ಚಿಕ್ಕ ಮೆಯ್ಯವನು (ಕೃಶಿ, ಅಲ್ಪತನು 198); ಅಚೀರ್ಣದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ 201. 400); ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟದ ಕೂದಲು (ತನೂರುಹ, etc. 216). ಮೆಯ್ ಬೆಳ್ಳಗಾದವನ ನೆರಳು ಬೆಳ್ಳಗೆಯೇ?—ಮೆಯ್ಯೊಲ್ಲ ಚಿನ್ನ, ಕವಿ ಪಾತ್ರ ಹಿತ್ತಾಳೆ.—ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದ ರೋಗಕ್ಕನ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದ ದಿವ್ಯೌಷಧ ಮೇಲು (Prvs.). ಆಕಳು ಅವನನ್ನು ಕಣ್ಣಿ ಕೂಡಲೆ ಇಬ್ಬಾಯಿಲಿಕ್ಕೆ ಅವನ ಮೆಯ್ಯೊಲೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 2, 19). ಆ ಹಾವು..ಅವನ ಮೆಯ್ಯೋಲೆಯೇ ಬನ್ತು (2, 28). ಹುಚ್ಚುನಾಯಿಗಳನ್ನು ತನ್ದು, ಪಾರಿ ಕಾಡುರ ಮೆಯ್ಯೋಲೆ ಬಿಡುತ್ತಿರೋ? (2, 53). See Cpr. 5, 63. 69. 123; Bp. 57, 60; Bh. 1, 5, 5; 3, 13, 17; Rśv. 9, 22; J. 11, 25. 37; 28, 4; 30, 19; ಇಮ್-, ಎಣ್-, ಕೆಳ-, ಹೊಜ-. — ಮೆಯ್ಯ ಕಟ್ಟು. The build or form of the body (C.; B. 3, 39; 4, 22; B. 5, 66. 165. 276). — ಮೆಯ್ಯೂದಲು. The hair of the body (Si. 73). — ಮೆಯ್ಯೆ ಡಿಸು. To ruin (one's) body (My.). —ಮೆಯ್ಯೆಡಹು. The body to be ruined, wasted away, etc. (Bp. 56, 52; 57, 57). — ಮೆಯ್ಯೊಡು. = ಮೆಯ್ಯುಡು, ಮೆಯ್ಯೊಡು. To deliver the body or one's self over, to present, exhibit or expose the body or one's self (Bh. 1, 10, 38); to apply the body (or shoulders) to. — ಮೆಯ್ಯೊಡೆ. Impurities on the body (My.). — ಮೆಯ್ಯುಡಿತ. -ಕಡಿತ. Cutting the body (Bh. 6, 8, 12). — ಮೆಯ್ಯುಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. He who has the body full of eyes: Indra (ಸುರಪ Ct. II, 31). — ಮೆಯ್ಯ ಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. The smell or fragrance of the body (J. 3, 8. 10). — ಮೆಯ್ಯರೆ. -ಕರೆ. To hide the body or one's self (ಆವಂಗು Kk.; Kk. 43; Śm. 44). ಭೃಂಗಶಿಖ. . .ಕುತ್ತಲ್ಗಳುವಿಂ ಪೊರೆಳ್ದು (Cpr. 7, 60). ಮೆಯ್ಯರೆಯಲ್ ಪಾಣ್ಡವರ್ಗ ನೆಜಿದುವು ಬರಿಂ (Śmd. 73). See Cpr. 7, 44. 109; 8, 29. 101; Abh. P. 1, 60; 7, 89; 10, 9; 14, 122; Grj. 1, 66; Rśv. 13, 90; Č. Bp. 42, 27. 28; J. 16, 42. — ಮೆಯ್ಯುರ್ದು. -ಕರ್ದು. To wash (or rub) the body (Rśv. 2, after 8). — ಮೆಯ್ಯುರ್ಪು. -ಕರ್ಪು. (Śmd. 50). The body's black colour. — ಮೆಯ್ಯಲಿ. -ಕಲಿ. A person of a powerful body, a valiant person (Abh. P. 5, 4. 78). ಕಾದುವರೊಳ್ ಈತಂ ಮೆಯ್ಯಲಿ (Śmd. 163). — ಮೆಯ್ಯುಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A lazy man (C.; B. 4, 139; Si. 401). — ಮೆಯ್ಯುಳ್ಳತನ. -ಕಳ್ಳತನ. Slothfulness, laziness (C.; B. 4, 139). — ಮೆಯ್ಯುಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. A lazy woman (My.). — ಮೆಯ್ಯಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. Showing the body. See ಇಮ್ಮೆಯ್ಯಾಣಿಕೆ. — ಮೆಯ್ಯಾಪು. -ಕಾಪು. = ಮೆಯ್ಯಾಹು. (Abh. P. 12, after 31). — ಮೆಯ್ಯಾವಲು. -ಕಾವಲು. =

ಮೆಯ್ಯಾಪು. (My.). — ಮೆಯ್ಯಾಕು. -ಕಾಹು. Protection of the body; body-guard (Bh. 7, 9, 70). — ಮೆಯ್ಯುಗ್ಗು. -ಕುಡು. = ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡು, etc. (Rśv. 8, 83; 11, 125). — ಮೆಯ್ಯುದುರು. -ಕುದುರು. The body to recover from illness (My.). — ಮೆಯ್ಯುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. The body to emaciate, become lean or weak (ಇದೆ Śmd. I; Śśv. 2, 106). — ಮೆಯ್ಯೂಟ. -ಕೂಟ. Coition (J. 6, 32). — ಮೆಯ್ಯೂಡಿಕೆ. -ಕೂಡಿಕೆ. Union of bodies (Rām. 6, 11, 7). — ಮೆಯ್ಯೂಡು. To be joined to the body or one's self (Bh. 10, 7, 31). 2, to contract the body (3, 13, 35). — ಮೆಯ್ಯೂದಲು. = ಮೆಯ್ಯೂಡಲು. (ತನೂರುಹ, ರೋಮ Si. 216). — ಮೆಯ್ಯೆಡು. = ಮೆಯ್ಯೆಡು. (Bp. 56, 57; 57, 65). — ಮೆಯ್ಯೆದಱು. -ಕೆದಱು. To toss the body about, to rouse it up (Bh. 1, 9, 8). — ಮೆಯ್ಯೊಡಸು. -ಕೊಡಸು. To shake the body (Rśv. 5, 89). — ಮೆಯ್ಯೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮೆಯ್ಯೂಡು, etc. (Rām. 5, 9, 2; Bh. 2, 2, 96; J. 21, 21; 25, 31; 30, 34). ಆಪವಿಯೊಳಗಿಸ ವೇಣು ತಿದ್ದಿದರೆ ಮಿಯ್ಯೊಟ್ಟು, ಕಡುಹುಳ್ಳ ನೊರೆಗಳ ನು ಹೊಜೆವುತಿಹುದು (Dp. 148). — ಮೆಯ್ಯೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing by means of the body (Rśv. 6, after 11). — ಮೆಯ್ಯಾಡು. To stretch out the body, to bend towards (Bh. 1, 20, 61). — ಮೆಯ್ಯೋದು. A coat of mail (ಕವಚ, ವರ್ಮ Nn. 88; ಸವಗ Kk. 43; J. 9, 27; see ಇಮ್-). — ಮೆಯ್ಯುಳ. Heat of the body (Rām. 2, 7, 3). — ಮೆಯ್ಯುಮ್ಬು. So that the body is filled: all over the body; through the whole body (C.; B. 1, 5; 3, 35). ಮೆಯ್ಯುಮ್ಬು ಬಚ್ಚಿ ಹೊಚ್ಚಿ ತುಮ್ಬು ಅನ್ನ (Prv.). — ಮೆಯ್ಯುತ್ತುಮ್ಬು. The body to be filled (Bp. 12, 17). 2, the body to become stout and strong (My.). ತುಮ್ಬಿದ ಮೆಯ್ಯ ವನು (ಬಲವಾನ್, Nr.). 3, to be possessed by an evil spirit or a deity (My.). — ಮೆಯ್ದಡವು. -ತಡವು. To stroke the body, to caress, to fondle (Bp. 4, 70; 14, 2; 60, 31. 36; 61, 62; Bh. 7, 10, 36; Śśv. 5, 40; J. 13, 24; 28, 55). — ಮೆಯ್ದಡಿ. -ತಡಿ. A saddle on the body (Bh. 7, 10, 86). — ಮೆಯ್ದಳಿ. The body considered as a leaf or leaves (?); or -ತಳಿ, the body considered as a place of refuge (? Čpr. 2, 14). — ಮೆಯಿನ್ದಾವು. -ತೀವು. The body to be full. ಮೆಯಿನ್ದಾ ವಿ, with the whole body (Grj. 3, after 119). — ಮೆಯುನ್ದುಮ್ಬು. = ಮೆಯುತ್ತುಮ್ಬು. (Bp. 35, 57). — ಮೆಯ್ದೊಗೆ. -ತಗೆ. To keep the body or one's self away from; to shun; to be afraid; to take one's self off, to run away (ಅಳ್ಕುಳಿಸು, ಪೆಡ ಪೆಟ್ಟು, etc., ಅಪಸರಣ Śs.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ದೊಗವನು (ಸುನ್ದ, ತುನ್ದ, ಆಲಸ್ಯ, etc. Nr.). See Grj. 5, after 46; Bh. 3, 13, 18; 7, 4, 41; 8, 1, 22; J. 8, 33. — ಮೆಯ್ದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. The skin of the body (Rām. 6, 14, 22; G. 277; B. 5, 234). — ಮೆಯ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. (Čpr. 1, 132; Abh. P. 3, 39). — ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments of the body (J. 33, 22). — ಮೆಯ್ದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. To wash the body; to wash thoroughly (Bp. 3, 32; Rśv. 6, after 24; 11, 7). — ಮೆಯ್ದೋಱ್. -ತೋಱ್. ಮೆಯ್ದೋಱಲು. The body or one's self to appear, to appear (Ch. v. 244 in two MSS.; Śśv. 2, 66; J. 2, 66). 2, to cause to appear, to show (Bh. 6, 3, 77; Dp. 119, 5). 3, to exhibit valour (Grj. 6, after 67; Bh. 6, 7, 25). ಆರ್ ಮೆಯ್ದೋರ್ವರ್? ಆರ್ ಸಿಲ್ವರ್? ಆರ್ ಪ್ರೌಢರ್ (Śmd. 183). — ಮೆಯ್ನವಿರ್. The hair of the body (Čpr. 5, after 64). ಮೆಯ್ನವಿರ್ ಮೂಡಿತು (*i. e.* ಮೂಡಿದುದು, ಪುಲಕ Čt. II, 76). — ಮೆಯ್ನೆಱ್. The body to become mature: the menses to set in: to become pubescent (C.). ಮೆಯ್ನೆಱ್ದವಳು (ದೃಷ್ಟರಜೆ, ಮಧ್ಯಮೆ); ಮೆಯ್ನೆಱ್ದಯದ ಕನ್ಯೆ (ನನ್ನಿಕೆ); ಮೆಯ್ನೆಱ್ದಯದ ಹೆಂಗಸು (ಆನಾಗತಾರ್ತವೆ G.). — ಮೆಯ್ನೋಟ. The look or appearance of the body (Bh. 1, 8, 94). — ಮೆಯ್ನೋವ್ತ. Pain in the body (My.). — ಮೆಯ್ನೋವು. = ಮೆಯ್ನೋವ್ತ. (My.). — ಮೆಯ್ಪೆಱ್ಚು. = ಮೆಯ್ಪೆಱ್ಪು. (J. 5, 7). — ಮೆಯ್ಪಣ್ಣ. The colour of the body (B. 3, 74; 4, 22). — ಮೆಯ್ಪರು. To become stout and strong (My.). ಅವನಿಗೆ ಮೆಯ್ ಒನ್ದು (My.). — ಮೆಯ್ಪಲಿ. To make one's body strong and ready for exertion (Bh. 1, 14, 10). — ಮೆಯ್ಪಿದರು. To stretch out the limbs, etc. (Bh. 6, 9, 14). — ಮೆಯ್ಪೆದಱು. The body to start or be roused (Bh. 10, 9, 6). — ಮೆಯ್ಪೆಗ್ಗು. To bend the body, as in work (My.). ಮೆಯ್ಪೆಗ್ಗದವ, a sluggard (My.). — ಮೆಯ್ಮಱಪು. = ಮೆಯ್ಮಱಪು. Forgetting one's self: unconsciousness; swoon; torpor; inadvertance (Čpr. 8, 69). — ಮೆಯ್ಮಱವು. = ಮೆಯ್ಮಱಪು. (J. 12, 31). — ಮೆಯ್ಮಱವೆ. = ಮೆಯ್ಮಱವು. (Bh. 1, 9, 8). — ಮೆಯ್ಮಱೆ. To forget one's self: to become unconscious; to swoon, to faint;—to grow intoxicated, as from pride;—to be inadvertent or careless (My.). ಮೆಯ್ಮಱೆದಿರುಕ (ಪ್ರಮಾದ, ಅನವಧಾನತೆ (Nr.). ಮದ್ಯಪಾನಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮೆಯ್ಮಱತವನು (ಮತ್ತ, ಕೌಣ್ಡ, ಉನ್ಮತ್ತ), ಕ್ಲೀವ Si. 359). See Bp. 14, 26; 40, 72; Bh. 5, 4, 102; 6, 3, 68; 7, 14, 51; Rśv. 11, 35; J. 4, 47; 7, 39. 45. 55; 21, 36; Si. 74; B. 5, 187. — ಮೆಯ್ಮಱೆಯುವಿಕೆ. Becoming unconscious, etc. (ಮೂರ್ಛೆ, ಕಶ್ಮಲ, ಮೋಹ Si. 295). — ಮೆಯ್ಮಸಕ. Great agitation, passion, impetuous ardour (Bh. 2, 2, 109). — ಮೆಯ್ಮಸೆ. A slight wound of the body (Bh. 7, 2, 9; 7, 14, 7). — ಮೆಯ್ಮಾರಿ. A killer of the body (Bh. 7, 2, 27). — ಮೆಯ್ಮುರಿ. To stretch the body with windings of the limbs; to wind the body, as a snake; etc. (Čpr. 6, 23; Bp. 59, 12; Bh. 3, 13, 33; 5, 1, 19; Śśv. 3, 48; J. 4, 48. 49). — ಮೆಯ್ಮುಱುಕು. Broken with regard to the body: maimed, lame (Bh. 10, 4, 16). — ಮೆಯ್ಮುಳ್ಳು. Bristling of the body's hair (ಪುಲಕ Čb.). — ಮೆಯ್ಮೆಚ್ಚಿಕೆ. Loving care for (another's) body or person, attendance, service (J. 25, 2). — ಮೆಯ್ಮೇಗು. The surface of the body. ಅವನ ಮೆಯ್ಮೇಗಿನ ಜಾಸಬುಕೆಗಳು (B. 5, 222). — ಮೆಯ್ಮೇಟಿ. A chief body-servant (ಸಂವಾಹಕ, ಅಂಗ ಮರ್ದಿ Hlå.). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ. On or upon the body (C.; B. 3, 31; see B. 2 s. ಮೆಯ್). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಬರು. To come upon one's body, to fall upon, to attack (B. 5, 62; My.). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಹಾಕು. To put upon (another's) person, to burden (anything) on (another one, B. 4, 137). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಹೋಗು. To go or fall upon one's body, to attack (B. 3, 40; My.). — ಮೆಯ್ಮೇಳ. (Śmd. 40). Body-union: intercourse (?). — ಮೆಯ್ಯಱಿ. The body to know: to become perceivable (Bh. 7, 6, 61). 2, to know the faculty of one's own body (in eating, etc., My.). 3, to know one's self, to be conscious (see Śāstrasāra s. ಎಸಕ). — ಮೆಯ್ಯವಹು. To press the body against (Bh. 2, 10, 13). — ಮೆಯ್ಯಳಿಪು. -ಅಳಿಪು. The body's desire (Čpr. 9, 56). — ಮೆಯ್ಯುಳುಕು. -ಅಳುಕು. The body to tremble (Bh. 2, 2, 105). — ಮೆಯ್ಯಾನಿಸು. -ಅನಿಸು. To present the body to (Čpr. 4, 26). — ಮೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ. -ಅರಯ್ಕೆ. Looking to one's own body, taking care of it (My.). — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. 1. To posture one's self: to assume the position proper for salutation, to salute, to make obeisance, to prostrate. ದ್ಯಾರಸಾಲಂ... ಸಾನನ್ದಗೆ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕ (Sānandacaritra). See Grj. 2, after 106; 5, 39; Bp. 4, 6; 24, 52; 30, 8; 32, 10; 37, 28; 39, 51; 43, 32; 49, 31; Bh. 6, 6, 17; Rśv. 5, after 24; 10, after 1; J. 6, 40. — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕದಂ, a male who does not prostrate; a deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*). — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. 2. Salu-

tation, obeisance, etc. (ಮೊಣ್ಕಿ, ತುಬುಲ್, ಕುಮ್ಪು, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Ks.). — ಮೆಂಬ್ಯಿಟು. -ಇಟು. An abortion to happen (My.). — ಮೆಯ್ಯುಕ್ಕು. -ಉಕ್ಕು. To come up and run over the body (J. 12, 25). — ಮೆಯ್ಯುಡುಗು. -ಉಡುಗು. The body to shrink, etc. (J. 21, 41). — ಮೆಯ್ಯುಣ್ಣು. -ಉಣ್ಣು. To be imbibed or absorbed. ನೀರೆಲ್ಲ ಮೆಯ್ಯುಣ್ಡು (B. 4, 158). — ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. Swelling, etc. of the body (Bh. 1, 13, 61). — ಮೆಯ್ಯುರಿ. -ಉರಿ. 1. The body to burn or be hot (My.). — ಮೆಯ್ಯುರಿ. -ಉರಿ. 2. Burning or heat of the body (My.). — ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To put or present the body to (J. 8, 5; 28, 50); to apply or devote one's self to. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡುವನನು (ದಕ್ಷ, ಚತುರ, ಪೇಶಲ, etc. Nr.). — ಮೆಯ್ಯೊರೆ. -ಒರೆ. Similarity of a body (J. 11, 11). — ಮೆಯ್ವಪತ್ತು. -ಪತ್ತು. A body or form to come about (Grj. 4, 67). — ಮೆಯ್ವಜಿಹು. -ಮಜಿಹು. = ಮೆಯ್ಯಪ್ಪಿಪ್ಪು. (ಅನವಧಾನ, ಪ್ರಮಾದ Mr. 451). — ಮೆಯ್ವಸ. -ಬಸ. (Šmd. 81). Body-subjection; body-desire, desire (Abh. P. 13, 78). — ಮೆಯ್ವಸವೊನ್ದು. -ಪೊನ್ದು. Desire to attach one's self to or lay hold of. ಮೆಯ್ವಸವೊನ್ದೆ ಪೂವಿನೊಳೆ ಪೋಗಿ ಪೊಗಂಮುಂದಳ್ಳಿಗೊವ್ವಿನೊಳ್ ಪಾಯ್ದುದು (Šmd. 81 Mdb. and another MS.). — ಮೆಯ್ವಸುರ್. -ಪಸುರ್. Green colour of the body (Čpr. 7, 43). — ಮೆಯ್ವಸೆ. Serum or marrow of the body (Rām. 3, 6, 57). — ಮೆಯ್ವಡಿ. -ಪಡಿ. Adaptedness to the body: propriety (Čpr. 7, 71); control, power, subjection (Bh. 2, 2, 3; 8, 18, 15; J. 6, 35). ಅತ್ವಂಗಳ್.... ಮೆಯ್ವಡಿಗೆ ತನ್ದು (Rāv. 6, after 11). — ಮೆಯ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. To be fearless, bold, etc. (ನಿಃಶಂಕತೆ Šmd. Dh.). — ಮೆಯ್ವೆಡಿಸು. -ಪೆಡಿಸು. -ಪೆಱ್ಕು. To take or assume a body or form (Če. v. 170; Čpr. 2, 34; 7, 38; 10, 84; Rāv. 5, after 115). — ಮೆಯ್ವೆರ್ಚಿಸು. -ಪೆರ್ಚಿಸು. To cause the body to swell, etc. (Čpr. 10, 58). — ಮೆಯ್ವೆರ್ಚು. -ಪೆಱ್ಚು. The body to swell: to be inflated with pride; to be filled with exultation (Čpr. 4, 47; 6, 26; 7, 88; Abh. P. 9, 56; 10, 29). — ಮೆಯ್ವೆಸ. ? (Čpr. 10, 84). — ಮೆಯ್ವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Lustre of the body (Čpr. 1, 10; 7, 78; Rām. 1, 14, 1). — ಮೆಯ್ವಂಡು. Stratagems of the body (Bh. 8, 23, 10). — ಮೆಯ್ವಲ್. The body to enter, to enter, etc. (Grj. 2, after 106; Rāv. 11, 83. 125). — ಮೆಯ್ವಸಿ. Sweetness or charm of the body. ಜಾಯ್ವನಿಗೆ ಮೆಯ್ವಸಿ ಕಣ್ವಿಯಪ್ಪ ರೂಪು (Šmd. 83). — ಮೆಯ್ವಾರ್. The body to approach, to approach, etc. (Rāv. 9, 17; 11, 148; Šāv. 3, after 35). — ಮೆಯ್ವಾರ್ಚು. To cause the body or one's self to approach or to stand opposite, to expose one's self (Abh. P. 9, 69; 13, 120); to go near, to approach (Čpr. 8, after 44; Rāv. 2, after 76). 2, to put to or on one's body (Rāv. 8, 124). — ಮೆಯ್ವಾಲ. A loan without pledge or mortgage (My.). ಪೈಸಲುಗೊಣ್ಡ ಮನುಷ್ಯಗೆ ಮೆಯ್ವಾಲ ನಪ್ಪುರು (Prv.). — ಮೆಯ್ವಾಲಪತ್ರ. A simple bond (My.). — ಮೆಯ್ವಿರಿ. Beauty of the body (Čpr. 2, 7; 3, 36; Abh. P. 1, 64; Bh. 4, 6, 21; 5, 9, 63; Rāv. 13, 60; J. 25, 5). ಮೆಯ್ವಿರಿಯ ಕಾನ್ಬೆ (ಗನ್ಧರ್ವ Mr. 518). — ಮೆಯ್ವೊಕು. Touch of the body (Čpr. 6, 84). — ಮೆಯ್ವೊಬಗು. (Šmd. 83). Beauty of the body. — ಮೆಯ್ವುತ್ತು. To act upon the body, to affect (one), as food, medicine, etc. (My.).

ಮೆಯಿ mĕyi. = ಮೆಯ್, etc. (My.). ಮುನ್ದಣ ಮೆಯಿ (ಕ್ರೌಡ, ಆಂಕ, ಉತ್ಸಂಗ Hlā.). ಹರಡುಗಳೊಳಗಣ ಮೆಯಿ (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ, ಮಾಡ Nr.).

ಮೆಯ್ಮೆ mĕy-mĕ. (Šmd. 248). Bodiliness (?).

ಮೆಯ್ಯಿ mĕyyi. = ಮೆಯಿ. etc. (My.).

ಮೆರ mĕra. P. p. of ಮೆರೆ in ಮೆರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೆರಸು mĕrasu. To cause to wander, to spread everywhere, as a secret (My.).

ಮೆರುಗು mĕrugu. (= ಮಿಱುಗು 2). Shine, lustre (My.; Tē. mĕrugu, mĕrugu, smoothness, glitter, lustre; Tē. mĕrukuru, mĕrukuṅgu, grease, oil, ghee; polish, lustre; see ಮೆತ್ತು & ಪೇಣ).

ಮೆರೆ mĕrĕ. To wander, to roam about (Bp. 52, 35; My.; Tē. mĕlagu; *cf.* ಮಿಡಿ 5, ಮಿಡುಕು 3, ಮುಲು). **2,** to be carried on, to last, as a feast (Bp. 28, 57).

ಮೆಱಿ mĕṟa. = ಮೆಱೆ 2. — ಮೆಱವಿಣ್ಡ್ರನಾರ್. N. (Bp. 26, 1).

ಮೆಱಿದು mĕṟadu. = ಮೆಱೆದು. P. p. of ಮೆಱಿ 1.

ಮೆಱಿಯಿಸು mĕṟayisu. = ಮೆಱಿಸು, etc. To cause to shine, etc. (Bp. 4, 64; 15, 17; 57, 9. 32).

ಮೆಱಿವಣಿ mĕṟa-vaṇi. (or -aṇi). Display, ostentation, parade, show (Bp. 27, 75; 33, 10; 34, 36; 54, 76).

ಮೆಱಿವಣಿಗೆ mĕṟa-vaṇgĕ (or -aṇigĕ). Ostentatious display; a great, able performance (Bp. 26, 69); a public procession (of marriage, of an idol, of a birthday, etc. My.; Tē. mĕravaḍi).

ಮೆಱಿಸು mĕṟasu. = ಮೆಱಿಯಿಸು, ಮೆಱ್ಪು. To cause to shine; to make manifest; to display; to exhibit (Bp. 13, 27; 15 sum.; 23, 12; 25, 18; 35, 53. 54; 59, 58).

ಮೆಱಿಹು mĕṟahu. Shine, lustre, brightness (J. 33, 19).

ಮೆಱಿಸು mĕṟisu. = ಮೆಱಿಸು, etc. (B. 3, 29; 5, 47).

ಮೆಱೆ mĕṟĕ. 1. To shine; to gleam, to glitter; to become manifest, to appear (Tē. mĕṟi, mĕṟiyu; *cf.* ಮಿಱು, etc.);—to assume an ostentatious appearance. P. ps. ಮೆಱೆದು, ಮೆಱೆದು. ತೊಡೆಗಳ್ ರಮ್ಭಾಸ್ತಮ್ಭಕ್ಕೆಡೆಗಳ್, ಕಣ್ಗಳ್ ಮನೋಜವೀರನ ಗೇಣ್ಗಳ್, ನಿಡಿದೋಳ್ಗಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಕರದೊಡನಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ, ಮೆಱೆವುದಾತನ ರೂಪಂ (Šmd. 117). ಸಡಗರಮಿದು! ಜಯಮೆ ಮೆಱೆವುದು! (177). ಮೆಱೆಗು ಸುಮ್ಮನೆ ಸುಮ್ಮಗೆ ಬಱೆದೆ ಅಲ್ಲವಱೆಮ್ಮ ಮಾತು ಆಕಾರಣದೊಳ್ (398). See Čpr. 1, 120; 4, 64; Bp. 31, 4; 33 sum.; 37, 59; 39, 42. 65. 66; 40, 23; 44, 68; 52, 41; 61, 26; Č. Bp. 5, 4. 50. 52; 11, 6; Bh. 1, 8, 83; 1, 19, 18; Rāv. 2, 37; 5, 26. 28. 38; 6, after 11 (twice); 11, 2; Rām. 1, 13, 9; J. 2, 1. 48; 3, 2; 6, 5; 17, 4; 25, 3. 5; 28, 18; Nn. 168; Mr. 7; ಸೂಳ್ಮೆಱೆ. **2,** to make manifest; to display; to show, to exhibit (ವಿಡಮ್ಬ Šmd. Dh.; Čpr. 6, 81; 7, 77. 110; Abh. P. 9, 177; Bp. 53, 10; 61, 7. 78; Rāv. 7, after 97; Šāv. 4, 63).

ಮೆಱಿ mĕṟĕ. 2. = ಮೆಱು. Shine, lustre; ostentation. — ಮೆಱೆವಿಣ್ಡ್ರ. N. (Bp. 26, 15. 21; 37, 44). — ಮೆಱೆವಿಣ್ಡದೇವ. N. (Bp. 27, 75). — ಮೆಱೆವಿಣ್ಡ್ರನಾರ್. N. (Bp. 26 sum.).

ಮೆಱಿ mĕṟĕ. 3. Tossing (*cf.* ಮದು). — ಮೆಱೆಕೋಲು.

A staff with a hook used to toss the straw that has been trodden out by oxen, and remove it to one side (ಉತ್ತಳಿ Mr. 372; My.).

ಮೆರ್ಚಿಸು *mĕrčisu.* = ಮಚ್ಚಿಸು, etc. (Čpr. 8, 21; V. 29, 35).

ಮೆಲ್ *mĕl.* **1.** = ಮೆಲಿ, ಮೆಲು, ಮೆಲ್ಲು. To chew, to masticate, to eat with a muttering sound, to mumble, to eat (Čpr. 8, 41; J. 26, 57). (T. ಮೆಲ್ಲು). P. ps. ಮೆಲ್ದು (Čpr. 5, after 39; Šāv. 4, 66), ಮೆಲ್ತು (Bp. I, 65). ಮೆಲಲ್ ಪೋದಂ (Šmd. 86). ಮೊಗದೊಳ್ ಮೆಲ್ದಂ (163). ಮೆಲ್ಲಯ್, ಮೆಲ್ಲರ್ (87). ಮೆಲ್ವ ತಸಿವಣ್ಗಳ್ (J. 28, 20). ಮೆಲ್ಲ ನೊ? (Bp. 24, 58). ಬಸವ, ನೀ ಮೆಲ್ಲೆನೆಲು (37, 66). — ಮೆಲ್ ಮೆಲ್. rep. (J. 30, 39).

ಮೆಲ್ *mĕl.* **2.** A ripe fruit. ಮೆಲ್ಲೆನ್ದೆನಿಸಪುದು ಪಣ್ಣಂದು (Čt. I, 2). ಮೆಲ್ಲೆನಿಸಪುದು ಪಣ್ಣಿನ್ದೆನಿಸರ್ಪನಾಮಂ (Čt. II, 28).

ಮೆಲ್ *mĕl.* (fr. ಮೆಲಿತ್ತು Šmd. 195. 213). (Tbh. of ಮೃದು). = ಮೆಲು. Soft, tender, pliant, mild, gentle, kind, pleasant; slow, etc. (T. ಮೆಲ್, ಮೆಲು, thin, light). — ಮೆಲ್ನಗೆ. A smile (Rśv. 13, 104). — ಮೆಲ್ನಡೆ. A gentle, slow walk (Rśv. 6, 23; J. 28, 49). — ಮೆಲ್ನುಡಿ. (Šmd. 197). A gentle or soft voice or word (J. 28, 36). ಮೆಲ್ನುಡಿಗುಡು. -ಕುಡು. To utter gentle words (Rśv. 14, 35). — ಮೆಲ್ಲಡಿ. -ಆಡಿ. (Šmd. 195. 213). A soft foot (Grj. 3, 40. 75. 89; Bp. 4, 6. 16; 5, 20; 19, 22; 25, 2; 32, 30; 45, 26; 50, 26. 72; 54, 44; Č. Bp. 5, 20; J. 4, 5; 8, 17). — ಮೆಲ್ಲುಲಿ. -ಉಲಿ. A gentle, sweet sound. (Čpr. 8, 68; Abh. P. 12, 27). ಮೆಲ್ಲುಲಿಗುಡು. -ಕುಡು. To emit a gentle, sweet sound (Rśv. 9, 59; 13, 102). — ಮೆಲ್ಲೆಲರ್. -ಎಲರ್. A gentle breeze (Rśv. 2, after 76; V. 9, 24). — ಮೆಲ್ಲಾತು. -ಮಾತು. (Šmd. 81). A gentle, kind word. — ಮೆಲ್ಲಾಸು. -ಪಾಸು. A soft bed (11, 24; 18, 30; J. 28, 20). — ಮೆಲ್ಲಿನ್ನಣಿ. -ಬಿನ್ನಣಿ. (Šmd. 198). A pleasant, kind scholar. — ಮೆಲ್ಲಿಲ್. -ಬಿಲ್. A pliant bow (Čpr. 4, 45). — ಮೆಲ್ಲುರ. (Šmd. 83). A gentle, sweet sound (Čpr. 3, 95). — ಮೆಲ್ಲುರಿ. A gentle, light rain (Grj. 3, 61; Rśv. 8, 112).

ಮೆಲಕು *mĕlaku.* = ಮಲಕು 3, etc. Bringing up again for rumination. **2,** (that by means of which rumination is performed): the lower jaw, or the corner of the mouth (B. 3, 24; 5, 21; ದವಡೆ, ಸೃಕ್ವ G.). — ಮೆಲಕಾಡಿಸು. To chew the cud (C.; B. 3, 10. 16. 17. 24; 5, 14). ದನಗಳ ಮೆಲಕಾಡಿಸೋಣ (ರೋಮನ್ಥ G.). — ಮೆಲಕಾಡು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.). — ಮೆಲಕು ಹಾಕು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.; B. 5, 22).

ಮೆಲಿ *mĕli.* = ಮೆಲ್ 1, etc. P. p. ಮೆಲಿದು. (Bp. 15, 24. 25; 19, 81; 32, 21; 43, 65. 79; 54, 30).

ಮೆಲು *mĕlu.* = ಮೆಲ್ 1, etc. P. p. ಮೆದ್ದು (Bp. 24, 58; J. 6, 47; My.). ಮದ್ಯವ ಸೇವಿಸುವಾಗ ಮೆಲುವ ಗುಗ್ಗುರಿ (ಅವದಂತ Nr.). ಇಲ್ಲೆನ್ನು, ಹುಲ್ಲು ಮೆಲ ಬಹುದೇ?—ಈಸೀಸಗಲ ದೋಸೆ ಏ ಸೇಸು ಮೆದ್ದೀ? (Prvs.). ಮೆದ್ದದು (Si. 384). ಒಲೆಗುಣ್ಡನೊಬ್ಬನೇ ಮೆಲ ಜಹುದು ಎನ್ದರೂ ಮೆಲ ಬಹುದೆನ್ದು, ಎನ ಬೇಕು; ಮೂರ್ಖನ ಗೆಲ ಚಾರದಯ್ಯ! (Sp.). See Bp. 14, 11; 18, 16; 24, 55. 68; 60, 40.

ಮೆಲು *mĕlu.* = ಮೆಲ್. — ಮೆಲುನಗೆ. = ಮೆಲ್ಲುಗೆ. (Bh. 7, 7, 39). — ಮೆಲುನುಡಿ. = ಮೆಲ್ನುಡಿ. (Bp. 42, 25).

ಮೆಲುಕು *meluku.* = ಮೆಲಕು, etc. (My.).

ಮೆಲ್ಕು *mĕlku.* = ಮೆಲಕು, etc. — ಮೆಲ್ಕಾಡು. = ಮೆಲಕಾಡು. (Rśv. 5, 78). — ಮೆಲ್ಕಾಯಿಸು. -ಆಯಿಸು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.).

ಮೆಲ್ಪು *mĕl-pu.* (Šmd. 248). Softness, mildness, etc. (ಮೆಲ್ಲಿತು Čt. II, 97; Čpr. 8, 62; Abh. P. 10, 232; V. 8, 27).

ಮೆಲ್ಲ *mĕlla.* Excessiveness; exceedingly, much, further (ಅಗುಸ್ತಲೆ, ಕರಂ, ನೆಜೆ, ನೂಳದು, ಅಯ್ಯೆ, ಪೆಮ್ಪು, ನೀಡೆ, ನಾಡೆ, etc., ಅಘಕ Šm. 58; T. ಮೆತ್ತ, much, very = ಮಿಗುತ್; Tě. ಮೆಚ್ಚಿ, ಮೆಣ್ಚು, ಮಿದ್ದು,=ಅಧಿಕ; *cf.* ಮುಗಲು, ಮುಚ್ಚಿ 2, ಮೇಲ್). ಮೆಲ್ಲ *mĕlla.* (fr. ಮೆಲ್). = ಮೆಲ್ಲೆ. Abbreviation of ಮೆಲ್ಲನೆ. (Šmd. 229; T. ಮೆಲ್ಲ, ಮೆಳ್ಳ). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಕೆ. rep. = ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ. (C.; B. 5, 132. 195). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ. rep. = ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಕೆ. (C.; B. 4, 79. 134). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ. rep. (Šmd. 229). Very gently or softly; very slowly; very deliberately (Čpr. 8, after 4 and 44; Bp. 20, 5; 26, 27; 59, 11; J. 26, 5; 28, 16; My.).

ಮೆಲ್ಲಕೆ *mĕllakĕ.* = ಮೆಲ್ಲಗೆ. (C.; B. 2, 1; 5, 137. 154).

ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ *mĕllakkĕ.* = ಮೆಲ್ಲಕೆ. (My.). ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಉಣು! ಮಲಸಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೀನೆ ಅನ್ನ (Prv.).

ಮೆಲ್ಲಗೆ *mĕllagĕ.* = ಮೆಲ್ಲನೆ. (My.; ಶನ್ಕೈ, ಅದ್ರುತ Si. 475; Tě. ಮೆಲ್ಲಗಾ). ಮೆಲ್ಲಗೆ ಜೋಡವನು (ಮನ್ದಗಾಮಿ, ಮನ್ಥರ Nr.). ವಿಚಾರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ರಿಯ Si. 356).

ಮೆಲ್ಲನೆ *mĕl-anĕ* 1. (Šmd. 109. 229. 389). Gently, softly; slowly; deliberately (ಶನ್ಕೈ, ಅದ್ರುತ Nr.; C.; Tě.). ಮೆಲ್ಲನಿರ್ವರ್ ನುಡಿದರ್ (Šmd. 112). ಬಕನನ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು! (272). ಮೆಲ್ಲನೆ ಗೆಯ್ವವ (ಕುಂಜ, ಮನ್ದ Hlā.). ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ರಿಯ); ಮೆಲ್ಲನೆ ಜಾಡಿಸುಹ (ಎಲಮ್ಬಿನ Nr.). ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಲುಮ್ಪೈನೆ ಕಾಳಿಕೆಗೆ ನಾಮಂ (Kk. 51). ಮೆಲ್ಲನುಷ್ಣಳಿಪುದೆನೆ ಪೊರಪೊಣ್ಮುವುದು (74). See Čpr. 3, 15. 53; 8, 30. 59; Bp. 1, 53; 3, 15; 32, 25. 39; 57. 75. 82; Rśv. 12, after 41; 13, 8; 13, after 95; J. 5, 59; 26, 4; 28, 26; 29, 7; 30, 29; B. 3, 51; 5, 137.

ಮೆಲ್ಲಿತು (mĕl-itu). = ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು. (Šmd. 96). That which is soft, mild, etc. ಮೆಲ್ಲಿತಹುದು (ಕೋಮಲ, ಮೃದುಲ, ಮೃದು Nr.). ಮೆಲ್ಲಿತಲ್ಲದೆಲರ್ (Rśv. 2, 35). Plural: ಮೆಲ್ಲಿದುವು (Šmd. 117). ಮೆಲ್ಲಿದುವಪ್ಪ ಕಾಲ ತಲಮುಂ ಕದುವಿಟ್ಟಿದುವಪ್ಪ ಹಸ್ತಮುಂ (117).

ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು (mĕl-ittu). = ಮೆಲ್ಲಿತು. (Šmd. 96; ಮೆಲ್ವು Čt. II, 97; ಮೃದು Šm. 50; Grj. 3, 101).

ಮೆಲ್ಲಿದ *mĕllida.* A gentle, etc., man. ಮೆಲ್ಲಿದಂ (Šmd. 184).

ಮೆಲ್ಲು *mĕllu.* = ಮೆಲ್, etc. (My.). P. p. ಮೆದ್ದು (My.). ಥರೆ ಜೀಜಂಗಳ ನುಂಗೆ, ಚೀಲಿ ಪೊಲವೆಲ್ಲಂ ಮೆದ್ದೊಡಂ, ಗಣ್ಡ ಜಿಜ್ಞರಸ್ ಅತ್ಯುಗ್ರದಿ ತಿಕ್ಷ್ಣಸಲ್, ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಭೂಪಾಲಕಂ ಬಾಧಿಸಲ್, ತರುವೇ ಪಣ್ಗಳ ಮೆಲ್ಲೆ, ಮಾತೆ ವಿಷಮಂ ಪೆತ್ತರ್ಥಕಂಗೂಡಿಸಲ್, ಹರ ಕೆಲ್ಲಲ್ ಪರ ಕಾಯ್ವನೇ? (Šś. 20).

ಮೆಲ್ಲೆ *mĕllĕ.* = ಮೆಲ್ಲ. Slowly (My.).

ಮೆಲ್ಲೆಗ *mĕllĕga.* = ಮುಲ್ಲೆಗ, q. v.

ಮೆಳ್ *mĕḷ.* (ಮೇಳ್ ?). Bewilderment, etc. (*cf.* ಬೆಳ್ಳ ? or ಬೇಳ್ ?). — ಮೆಳ್ಪಡೆ. The state of being bewildered, etc. (ಮರುಳ್ತನ Šmd. II, o. r. ಮೆಳ್ಪಡೆ; ಮರುಳ್ತನ Kk. 86). — ಮೆಳ್ಪಡೆ. = ಮೆಳ್ಪಡೆ, q. v.

ಮೆಳೆ *mĕḷĕ.* (= ಮಿಡಿ 2). A bush, a clump, a thicket (ಕುಂಜ Nr.; Čpr. 5, after 39 & 64; Šāv. 4, 23; Bh. 2, 2, 57; 7, 17, 26; My.; see below.). ಹಣಿಯಿಲ್ಲದ ಮೆಳೆ ಬಳ್ಳಿ ಗಿಡುಗುಳ್

(ಗುಲ್ಮ Nr.). ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬುದನ್ನಾ ಮೆಳೆಗಳು (ಪಲವು ಲತಾ ವೇಷ್ಟಗುಲ್ಮ Nr. 162). ಬೆತ್ತದ ಮೆಳೆ (ವೇತಸ G.). ಮೆಳೆಯಲಿಕ್ಕಿದ ಜೇನು, ತೂರ್ತ ಕಲಿತನ್ನಾ ವಜ್ಜೆ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟವಾಗಲು ನೃಪಪ್ಪನ್ನಲ್ಲ, ಸರ್ವ ಕಾಯ್ವ ಧನಮುಂ, ಲುಬ್ಧಂಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಮುಂ, ಹೊಲೆಪಾಟಿನ್ದಲೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ, (ಕೂಡಲಿಕ್ಕದ್ದು) ಪರಿಂ ಬೀಜಾಗೆ (ಆದು) ತಾಂ ಪೋಪ ವೋಲ್ ಗದುಸೇನುನ್ದೊಡೆ ಪೋಪುದಯ್ (Sā. 80). ಜಳಗಿಲ್ಲದ ಕಮ್ಪು ಳಿ ಮೆಳೀ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನುಂ ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನುಂ? (Prv.). — ಮೆಳೆದೋಜು. -ಜೋಜು. To grow luxuriantly (V. 37, 69).

ಮೆಳ್ಳ mĕḷḷa. = ಮೆಳ್ಳೆ. **2,** a squinting man. ಕುರುಡ ರೊಳಗೆ ಮೆಳ್ಳನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prv.). — ಮೆಳ್ಳಗಣ್ಣು. = ಮೆಳ್ಳಗಣ್ಣು. (My.).

ಮೆಳ್ಳಿಸು mĕḷḷisu. (= ಮಿಳ್ಳಿಸು). To move round (v. t.), to cause to revolve, to roll, as the eyeball (Bp. 1, 49; 32, 25; 49, 20; 59, 11).

ಮೆಳ್ಳೆ mĕḷḷĕ. = ಮೆಳ್ಳ No. 1. Rolling; looking obliquely, squinting (Té. ಮಿಲ್ಲಿ). — ಮೆಳ್ಳಿಗಣ್. -ಕಣ್. = ಮೆಳ್ಳಿಗಣ್ಣು. (Bp. 58, 49). — ಮೆಳ್ಳಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye the ball of which continually turns to all sides; a squint-eye (My.). ಮೆಳ್ಳಿಗಣ್ಣಿನವನು, a man with squint-eyes (ವಲಿ ರ, ಕೇಕರ Nr.; Si. 199).

ಮೆಱಿಸು mĕḷasu. (ಮೆಳಸು). = ಮೀಸು, ಮೊಱಿಸು. *Said* to be Tbh. of ಮುರಿಚ Śmd. 347, or ಮುರಿಪ 360. 364. 369; p. 369 the word, according to the MSS., appears as ಮೆಳಸು; *cf.* K. ಕಪುಲೆ=Sk. ಕಲಿರ, ಕರೀರ). Black pepper (T. ಮಿರಿಯಲ್, ಮಿಳಗು, ಮುಡಿಗು; M. ಮಿಳಗು, ಮುಳಗು; Té. ಮಿರಿಯ; Tu. ಮುಣಜ). ಪದುಗನ್ನದವ ಪುದುಂಗೊಳೆ ಕೊಡಿಸಕ್ಕ ದಮಂ ತಗುಳ್ದಿ ಜಾಣ್ಗಿಡೆ ಮುತ್ತುಂ ಮಿಡಿಸುಂಗೋಡನ್ತರಿ ಪೇಟ್ಟ ಬಿಗವಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಅರ್ದಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Śmd. 78; Kāvy. I, *1b*, 24, where ಮೊಱಿಸುಂ-). See s. ಮೂಗೋಜು.

ಮೇ mĕ. 1. = ಮೇಯ್, ಮೇಯು. To graze, to eat grass, to browse, to feed, to eat (ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಾಣಿ ನ Śmd. Dh.; Bp. 60, 22. 24; T., M. ಮೇಯ್, Té. ಮೆಯ್ಯು, ಮೇಯು). P. p. ಮೇದು (Ūpr. 4, 48; Rāv. 5, 78; 9, 26). ಮೇದತ್ತು (Śmd. 265 Cm.). ಕಣ್ಣೀರವಂ ಪುಲು ಮೇವುದೆ (Bp. 11, 11). ಮೇದುದು (Rāv. 9, 26).

ಮೇ mĕ. 2. = ಮೇಲ್, etc. That which is above, etc. (Té., M.). — ಮೇಗಡೆ. -ಕಡೆ. The upper side (Bp. 22, 15; My.). — ಮೇಗರೆ. -ಕರೆ. The upper border: the upper side (Bh. 3, 6, 48; 8, 4, 22). 2, superficialness, shallowness: sham (4, 2, 7; 8, 23, 28). — ಮೇಗಾಟು. -ಗಾಟು. The main guard (My.). — ಮೇಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. ಮೇಗಾಲು. The upper side of the foot; the instep; the forepart of the foot (ಪಾದಾಗ್ರ, ಪ್ರಪದ Nr.; Abh. P. 13, after 54; Bp. 43, 86; My.). ಕೀಲು ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಮೇಗಾಲು ತುಜನ ಬೇಡ (Prv.). — ಮೇಗಾವಲು. Guard, supervision (Rām. 6, 6, 8). — ಮೇಗಾಳಿ. Wind that has passed over any object (Bh. 1, 9, 10). — ಮೇಗಿಯ್. -ಕೆಯ್. The back of the hand; the metacarpus (ಕರಪ, ಮಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಱುಕುಬಿಕೆಸರ್ಯನ್ತವಾಗುಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯ ಹೊಱಗು Nr.; ಕರೋರ್ಧ Mr. 322; My.). — ಮೇಗೆಯ್ಯ್. -ಕೆಯ್ಯ್. = ಮೇಗಿಯ್. (My.).

ಮೇ mĕ. 3. The baa or bleeting of sheep and the cry of goats (My.; T. ಪೇಯ್).

ಮೇಕಲ mēkala. N. of a mountain; N. of a people.

ಮೇಕಲಕನ್ಯಕೆ mēkala-kanyakĕ. *The Narmadā river.*

ಮೇಕಲಕನ್ಯೆ mēkala-kanyĕ. *The Narmadā river* (ರೇವಿ, ನರ್ಮದೆ Mr. 414).

ಮೇಕು mēku. (Superiority): rivalry (My.).

ಮೇಕು mēku. A peg, a tent-pin, a small stake, a nail (My.; Té., T.; Mhr., H. ಮೇಖ).

ಮೇಕೆ mēkĕ. A she-goat (My.; Té.; Sk. ಮೇಕ, a he-goat). ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗುವದಕ್ಕನ್ತ ಮೇಕೆ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು (Prv.). — ಮೇಕೆಯೊಲ್ಲದ ಗಿಡ. -ಒಲ್ಲದ-. The tree Justicia ganderussa & adhatoda (ವೈದ್ಯಮಾತೃ, ಸಿಂಹಿ, ವೃಷ, ಆಟರೂಷ, etc., ಅಡ್ಡಸರದ ಗಿಡ, ಆಡುನೋಗೆ-, ಆಡು ಮುಟ್ಟದ- Si. 147).

ಮೇಖಲೆ mēkhalĕ. *A waist-band; a girdle, a zone; the zone of a woman; the triple zone worn by the first three classes* (ಕಂಕಣ, ಉಡಿದಾರ Nn. 45; ಕಾಂಚಿ, ಉಡಿದಾರ Nn. 118). 2, a thing that surrounds: a woman's cloth (ವಸ್ತ್ರ, ಸೀರೆ 118). 3, a sword-belt; *a sword-knot or string fastened to the hilt.* 4, the edge or top of a mountain (ಸರ್ವತದಗ್ರ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ 118). 5, the buttock (ಜಘನ, ತಿಕ); *the hips.*

ಮೇಗ mēga. Tbh. of ಮೇಘ. (My.).

ಮೇಗು mēgu. = ಮೇಗೆ (Śmd. 145), ಮೇಂ (198), ಮೇಲ್ 1, etc. The upper side, the surface, etc. (T. ಮೇಕ್ಕು; see ಮೆಯ್-; Bp. 6, 9; 55, 52). Declension: ಮೇಗಣ (Śmd. 135; Ūpr. 5, 109; Bp. 38, 58; My.), ಮೇಗಳ (My.); ಮೇಗಣಿಂ (Śmd. 135); ಮೇಗಣ್ಗೆ (Śāv. 2, after 42). ಅಡಿಮೇಗುಗಳ್ (Śmd. 198). ಮೇಗಣ ಪೆಸರು, names for "above" etc. (ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್, ಉಪರಿ, ಊರ್ಧ್ವ); ಮೊಣಕೆಯಿನ್ದ ಮೇಗಣ ಜಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Hlā.). ಮಧ್ಯದ ಮೇಗಣ ನಿಡಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, etc.); ಮೇಗಣ ದಿನದಲ್ಲಿ (ಪರೇದ್ಯವಿ); ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಣು (ವಾಲಪಾತ್ಯ, etc. Nr.). ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಗಳ ನೆಲ (ಆಧಿತ್ಯಕೆ Si. 117; My.).

ಮೇಗೆ mēgĕ. = ಮೇಗು (Śmd. 145), etc., ಮೇಲೆ (348 Cm.; My.). See Ūpr. 5, 51. 107; Bp. 45, 3; 46, 6; 49, 12; 50, 75; 57, 2; ಆ-.

ಮೇಘು mēgha. = ಮೇಗ. *A cloud* (ನೀರ್ದೇರ್, ಮುಗಿಲ್ Kk. 12; ನೀರ್ದೇರ್, ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ Śm. 14; ಮೋದ 95). 2, a mass, a multitude. 3, *the fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. ಮೇಘ ನೋಡಿ ನವಿಲು ಕುಣಿದರೆ ಗೂಗೆಯ ನೋಡಿ ಕೋಲು ಕುಣಿಯಿತನ್ತೆ (Prv.). 4, N. of one of the six rāgas or musical scales (see Bp. 19, 8).

ಮೇಘಕುಸುಮ mēgha-kusuma. Water (ಉದಕ Mr. 404).

ಮೇಘಗರ್ಜನೆ mēgha-garjanĕ. Thundering, thunder (My.).

ಮೇಘಜಾಲ mēgha-jāla. *A mass of clouds, thick clouds.*

ಮೇಘಜ್ಯೋತಿ mēgha-jyōti. *Lightning.*

ಮೇಘದಮ್ಬರ mēgha-ḍambara. = ಮೇಘಾಡಮ್ಬರ. A mass of clouds (Ūpr. 4, after 42; Mhr.). 2, a parasol, an umbrella (ತಟಿ, ಕೊಡೆ, ಛತ್ರ Śś.; Ūpr. 4, after 42; Rāv. 6, after 11). 3, cloud-drum: thunder (Sk.).

ಮೇಘದಿಮಿರ mēgha-timira. *Darkness resulting from a clouded sky, cloudy weather.*

ಮೇಘದೂತ mēgha-dūta. Cloud-messenger;—a poem by Kālidāsa (My.).

ಮೇಘದ್ವಾರ mēgha-dvāra. The sky (My. Amara).

ಮೇಘಧ್ವನಿ mēgha-dhvani. The muttering of clouds: thunder (ಪರ್ಜನ್ಯ, ಮುಗಿಲ ಗರ್ಜನೆ Nn. 57; ಅಭ್ರಗರ್ಜನ 135).

ಮೇಘಧ್ವಾನ mēgha-dhvāna. = ಮೇಘಧ್ವನಿ. (ಮೊಱಗು Kk. 12).

ಮೇಘನಾದ mēgha-nāda. Thunder;—making a noise like thunder. 2, N. of a son of Ghaṭôtkaca (J. 2, 35. 40).

3, the plant Amaranthus polygonoides. 4, the palâśa tree, Butea frondosa.

ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸಿ méghanâda-anulâsi. Rejoicing in the rumbling of thunder-clouds: *a peacock.*

ಮೇಘನಾಮ méghanâma. *The grass Cyperus rotundus* Lin.

ಮೇಘನಿನದ méghaninada. (= ಮೇಘನಾದ). Thunder. 2, = ಕಿಡುಕಸಲೆ, q. v.

ಮೇಘನಿರ್ಘೋಷ méghanirghôsha. *Thunder.*

ಮೇಘಪುಷ್ಪ méghapushpa. *Water.*

ಮೇಘಮಂಡಲ méghamaṇḍala. The sphere of the clouds, the atmosphere (My.; B. 5, 143).

ಮೇಘಮಾಲೆ méghamâle. *A line or succession of clouds, gathering of clouds.*

ಮೇಘವರ್ಣ méghavarṇa. The hue of a cloud: ash-colour (My.). 2, N.

ಮೇಘವರ್ಣಕ méghavarṇaka. = ಮೇಘನಾದ No. 2. (J. 2, 44).

ಮೇಘವಹ್ನಿ méghavahni. *Lightning.* See ಸಿಡಿಲ್.

ಮೇಘವಾಹನ méghavâhana. *Indra.* 2, Śiva.

ಮೇಘವಿಸ್ಫುರ್ಜಿತ méghavisphûrjita. Thunder. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಮೇಘಾಗಮ méghâgama. Approach of clouds: the rainy season (Čpr. 4, 31; Râm. 4, 6, 4).

ಮೇಘಾಗ್ನಿ méghâgni. = ಮೇಘವಹ್ನಿ. (ಸಿಡಿಲ್ Śm. 107).

ಮೇಘಾಡಂಬರ méghâḍambara. = ಮೇಘಾಡಮ್ಬರ. A mass of clouds; the lowering of the clouds (Mhr.). 2, an umbrella. 3, thunder. 4, a mass of drums.

ಮೇಘಾಧ್ವ méghâdhva. The sky (ಆಕಾಶ G.).

ಮೇಂ mêṅ. ಮೇಙ್. = ಮೇಲ್2, ಮೇಗು (Śmd. 198), ಮೇಲ್, etc. The upper side, etc. — ಮೇಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 198. 199). = ಮೇಗಾಲ್. ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಿಗಿದ ಮೇಂಗಾಲ್ (199 Mḍb.). — ಮೇಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Śmd. 198. 199). = ಮೇಗೆಯ್.

ಮೇಚಕ mêčaka. Dark-blue, dark-coloured, black; — *dark-blue colour, black* (ಜರಿತ, ಪಚ್ಚೆಯ ವರ್ಣ Nn. 60). 2, *an eye of a peacock's tail.* 3, a wild mountaineer (ಕಿರಾತ, ಶಬರ 60). 4, a cloud (ಬಲಾಹಕ, ಮೇಘ 60). 5, moon-light (ಕೌಮುದಿ, ಬೆಳುದಿಂಗಳು 60).

ಮೇಚಕಶೈಲ mêčaka-śaila. A black hill (Śśv. 4, 3).

ಮೇಚಕಿತ mêčakita. Become black (Śśv. 2, 51).

ಮೇಜವಾನಿ mêjavâni. Entertaining, feasting, receiving hospitably (My.; B. 3, 94; 4, 21. 122; Mhr., H.).

ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ mêjistrêṭ. Magistrate (My.; Si. 55).

ಮೇಜು mêju. A table (My., Br.; Mhr., H.; B. 4, 188; 5, 140. 285); — dinner (My.); — the stake or sum played for at dice (My.). — ಮೇಜು ಕಟ್ಟು. To stake (My.).

ಮೇಜೋಡು (mê-jôḍu). A stocking, a pair of stockings (My.).

ಮೇಟಿ mêṭi. 1. Loftiness, greatness, excellence, superiority (Bp. 35, 55; 51, 75; 54, 17; J. 6, 37; Tě.; T. ಮೇಟ್ಟಿಮೈ; see ಮೇಡು). 2, a big man, a chief, a head (Bp. 9, 12; 16, 5; Tě., T.; see ಪೆಯರ್-). 3, a head-servant (My.; T., a supposed Anglicism from "mate").

ಮೇಟಿ mêṭi. 2. = ಮೇಣಿ. The plough-tail (My.; Tě. ಮೇದಿ; T., M. ಮೇದಿ). ಮೇಟಿಗೇ ಬಲವಿದ್ದರೆ ಕೋಟಿ ಗೆಲ ಬಹುದು (Prv.). — ಮೇಟಿಪಾಲು. = ಮೇಣಿಪಾಲು. (My.).

ಮೇಟಿ mêṭi. Tbh. of ಮೇಡಿ. (ಮೇಧಿ Nr.; ಮೇಢಿ Mr. 372, o. r. ಮೇಢಿ, ಖಲೇವಾಲಿ, ಮೇಢಿ Hlâ.; ಮೇಢಿ Si. 303; My., also ಮೇಟಿಕಮ್ಮ, ಮೇಟಿಮರ).

ಮೇಢಿ mêṭhi. = ಪೆಟಿ, ಮೇಢಿ, ಮೇಣ್ಟಿ, ಮೇಢಿ. A pillar, a post; — *a pillar in the middle of a threshing-floor to which oxen are bound;* — a post to which cattle are tied; — a prop for supporting the shafts of a carriage.

ಮೇಡಿ mêḍi. The glomerous fig tree, Ficus racemosa (Tě. = ಉದುಮ್ಬರ). 2, the opposite-leaved fig tree, Ficus oppositifolia Roxb. (ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, ಮಲಪು, ಜಘನೇಫಲೆ Si. 137, see ಬ್ರಹ್ಮ-).

ಮೇಡು mêḍu. Height; rising ground, a hillock (T., M.; My.; T. ಮೇಡ್ಡೆ, an artificial mound; Tě. ಮೇಟೆ, accumulation, alluvial soil; *cf.* ಮಿಟ್ಟು, etc., ಎತ್ತು 4, ಮೇಟಿ 1).

ಮೇಢಿ mêḍhi. = ಮೇಢಿ, etc. See Mr. s. ಮೇಟಿ.

ಮೇಢ್ರ mêḍhra. *The penis.* 2, *a ram.*

ಮೇಣ್ mêṇ. = ಮೇಗಿಲು, ಮೇಲ್, etc. What is above: above; upwards; further; and, besides; or (ವಿಕಲ್ಪಾರ್ಥ Śmd. 397; ವಿಕಲ್ಪದಿನ್ದೆ 52. 95. 105 Cm.; ಆದಲ್ಲದೆ 52. 82. 86. 225 Cm.; M. ಮೇನ್). See Śmd. 59. 68. 83. 127. 177; Čpr. 4, 31; Bp. 20, 41; 46, 34; Śm. 53; Bh. 1, 20, 60; 2, 13, 34. 38; Rśv. 13, 84; J. 4, 66; 28, 2. 57; 29, 38. — ಮೇಣ್ಬಳ್ಳು. To bend or turn upwards (Rśv. 9, 29).

ಮೇಣಿ mêṇa. = ಮಯಣ. Tbh. of ಮದನ. Bees, wax (C.; Mhr.; B. 3, 63; T., M. ಮೆದು, ಮೆದುಗು; see ಮೆರುಗು); — oily dirt (My.; Mhr.); — gum, resin (My.). ಜೇನುಮೇಣ (ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, ಸಿಕ್ಥಕ Si. 334; My.). ಎಲವದ ಮೇಣ (ಪಿಚ್ಚೆ, etc. 133). ಮೇಣಗಪ್ಪಟ. Waxed cloth (My.); a rain-coat (My.). — ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ. A wax-candle (My.; Si. 231); any candle (My.).

ಮೇಣಿಸಿ mêṇasi. = ಮೇಢಸಿ, q. v.

ಮೇಣಿ mêṇi. = ಮೇಟಿ 2. (My.). — ಮೇಣಿಪಾಲು. The share of the crop which is given to the person who assisted the owner in ploughing, etc. (My.).

ಮೇಣಿಸು mêṇisu. To be up to: to liken, etc. ಮೇಣಿಸುವುದು (ಎಸಳ Čt. II, 41).

ಮೇಣು mêṇu. = ಮೇಣ್, etc. (Bp. 39, 36; Bh. 1, 8, 5. 16). ಆಭಿಯೋಗ ಆಭಿಗ್ರಹ ಎನ್ನೊಡೆ ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಪ, ಮೇಣು ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾಡುಪ; ನೀವಾಕ ಎನ್ನೊಡೆ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಆರ್ಪಮುಂ ಪಾರ್ವದು, ಮೇಣು ಧಾನ್ಯವ ಹೊಯಿವುದು; ಆಕ್ರೋಶನ ಎನ್ನೊಡೆ ಬಯ್ದುದು, ಮೇಣು ಬೇಡೆನ್ದು ಒಜ್ಜಲುಪ (Nr.).

ಮೇಣೆ mêṇe. = ಮೇಣ. A kind of palanken (Mhr. ಮೇಣಾ; B. 5, 39. 40. 286).

ಮೇಣ್ಟಿ mêṇṭi. (Śmd. 48). = ಮೇಟಿ. Tbh. of ಮೇಢಿ (372, o. r. ಮೇಢಿ).

ಮೇಣ್ಡ mêṇḍha. *A ram.*

ಮೇಥಿಕೆ méthikĕ. = ಮಸ್ಥಿ, etc. (Sk.).

ಮೇಥಿನಿ méthini. = ಮೇಢಕೆ, etc. (Sk.).

ಮೇದ mêda. = (ಮಾಪರ), ಮೇಪರ, ಮೇದಾವ. A man who plaits baskets, mats, etc. of bamboo

splits, a man of the basket-maker-caste (ಗವ ಜಿಗ Śm. 58; ಚಪಕಾರಕ, ವಂಶಜೀವಿ Mr. 377; My.; *cf.* the terms s. ಮುಣಿಗ). — ಮೇದಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street where Mêdas live (My.). — ಮೇದರವ. -ಅವ. = ಮೇದ (My.; Tĕ.). — ಮೇದರವಳು. -ಅವಳು. A Mêda woman (Čb. 94; My.).

ಮೇದ mêda. Fat (ವಸೆ, ನೆಣ Mr. 398; see ಮೇದಸ್). 2, a particular mixed caste: the son of a Vaidêha by a Kârâvara female.

ಮೇದಕ mêdaka. *Spirituous liquor used for distillation.*

ಮೇದರ mêdara. = ಮೇದ, etc. (My.; Tĕ.). See ದೀಪಿ-. — ಮೇದರಕೇತಿದೇವ. N. (Bp. 37 sum.; 37, 1. 11. 37). — ಮೇದರಕೇತಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8).

ಮೇದಸ್ mêdas. = ಮಜ್ಜೆ, ಮಿದುಡು, ಮಿದುಳು, ಮೆದಡು, ಮೆದಳು, ಮೆದುಳ್, ಮೆದುಳು, ಮೇದ. *Fat, marrow, lymph, brain* (ನೆಣ Hlå.).

ಮೇದಾರ mêdâra. = ಮೇದ, etc. (S. Mhr.; ಗವಜಿಗ G.). — ಮೇದಾರವಳು. -ಅವಳು. A Mêdâra woman (G. 378).

ಮೇದಿನಿ mêdini. *The earth, land, ground* (ಎಳೆ, ಬೂವಿ, ಬುವಿ, ದರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರನ್ನವಸಿಱಿಳ್, ಪೊಡವಿ Śm. 37). — ಮೇದಿನಿಯ ಸುತೆ. Sîtâ (J. 18, 6).

ಮೇದಿನೀಪಾಲ mêdinî-pâla. A king (J. 4, 51).

ಮೇದಿನೀಶ mêdini-îśa. A prince, a king (Bp. 53 sum.; 53, 75).

ಮೇದಿನೀಶ್ವರ mêdini-îśvara. = ಮೇದಿನೀಶ. (Bp. 3, 86; 57, 17; 58, 30).

ಮೇದಿನೀಸುರ mêdinî-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 52; 57, 77).

ಮೇದು mêdu. P. p. of ಮೇ1, ಮೇಯು (My.).

ಮೇದುರ mêdura. Fat; *smooth, soft, bland, unctuous;*— thick, dense.

ಮೇದೆ mêdĕ. A root resembling ginger, said to be one of the eight principal medicines. See ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಮೇಧ mêdha. A sacrifice. (See ಅಶ್ವ-, ಕುರಗ-, ನರ-, ಪುರುಷ-).

ಮೇಧಸ್ mêdhas. = ಮೇಧ.

ಮೇಧಸಿ mêdhasi. N. of a plant (ಉರಿಯ ಮರ Mr. 118, o. r. ಮೇಣಸಿ).

ಮೇಧಾದಕ್ಷಿಣಮೂರ್ತಿ mêdhâ-dakshiṇa-mûrti. A person clever in bestowing wisdom: Śiva (My.).

ಮೇಧಾವನ್ತ mêdhâ-vanta. An intelligent, wise man (My.).

ಮೇಧಾವಾನ್ mêdhâ-vân. = ಮೇಧಾವನ್ತ. (My.).

ಮೇಧಾವಿ mêdhâ-vi (-vin). *Possessed of mental power, intelligent, wise, judicious;* a learned man, etc. 2, N. of a king (J. 28, 14). 3, = ಗೋಪೀಚನ್ದನ (Bp. 3, 54).

ಮೇಧಾವಿನಿ mêdhavini. An intelligent female. 2, N. (J. 28, 59; 29, 40).

ಮೇಧಿ mêdhi. = ಮೇರಿ, etc. *A pillar in the middle of a threshing-floor to which oxen are bound.*

ಮೇಧೆ mêdhĕ. ಮೇಧಾ. *Understanding, intelligence, prudence, wisdom.*

ಮೇಧೋಹೋತ mêdhas-hôta. A sacrificial priest: N. of a brahmarâkshasa (J. 16, 23. 24).

ಮೇಧ್ಯ mêdhya. Fit for a sacrifice, fresh from blemish, as a victim. 2, *clean, ritually pure,* not defiling by contact or by being eaten. See ಅ-.

ಮೇನ mêna. = ಮೇಣಿ. A kind of palankeen (My.; ಶಿಬಿಕೆ, etc., ಅನ್ದಳ, ಡೋಲಿ, ಪಾಲಕ್ಕ Si. 275; M. ಮೇನಾವು).

ಮೇನಕಾತ್ಮಜೆ mênakâ-âtmajĕ. *Pârvatî.*

ಮೇನಕಾತ್ಮರುಹೆ mênakâ-âtma-ruhĕ. Pârvatî (ಗೌರಿ Mr. 12).

ಮೇನಕೆ mênakĕ. ಮೇನಕಾ. *N. of an Apsaras, wife of Himâlaya and mother of Pârvatî.*

ಮೇನೆ mênĕ. ಮೇನಾ. = ಮೇಣಕೆ. (Grj. 2, 106; Č. Bp. 36, 16).

ಮೇಪು mêpu. = ಮೇಱು, etc. — ಮೇಪುಗಾಡು. -ಕಾಮು. = ಮೇಱುಗಾಡು. (Čpr. 8, after 4).

ಮೇಯ್ mêy. = ಮೇ1, etc. P. p. ಮೇಯ್ದು (Bp. 60, 34).

ಮೇಯ mêya. To be measured, measurable;— capable of being estimated, discernible. See ಅ-, ಅನು-.

ಮೇಯಿಸು mêyisu. (Śmd. 25). = ಮೇಸು. To graze (v. t.), to feed, to cause (animals) to eat (C.). ಮೇಯಿಸಿದಂ (Śmd. 64). ಜಗುನಿಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಱುಗಳಂ ಮೇಯಿಸಿದಂ (273). ಮುನ್ನು ಹಸುವುಗಳು ಮೇಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಲ (ಆತಿತ, ಗವೀನ Si. 318). ಕುಱಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಿ, ಆಡಯಿಯೊಳಗಿನ ಗಿಡಗಚ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿ (B. 2, 45). ದನಾ ಮೇಯಿಸುವವನಿಗೆ ಘನ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಮೇಯು mêyu. = ಮೇ1, etc. To graze (v. i.); etc. (My.). P. p. ಮೇದು (C.). 3rd person imperfect ಮೇದಿತು, ಮೇಯಿತು (My.). ಗಣ್ಡುಗುಬ್ಬಿ ಮೇದು ಬರುವ ತನಕ (B. 2, 6). ಆಡುಗಳು ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಮೇದು (3, 10). ಮೇಯಿತು (G. 424). ಮೇದ ಮೋಟೂ ಹೋದ ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.—ಕತ್ತೆ ಮೇದಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ಮೇವಿಲ್ಲ.—ಉದ್ದು ಮೇದ ಕತ್ತೇ ಹಾಗೆ ಬುದ್ದಿಹೀನನು.—ಬೇಲಿ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು?—ಆನೆಯಾಗಿ ಕುಬ್ಬು ಮೇಯುವದಕ್ಕಿನ್ನ ಇಱಿಬೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದು ಲೇಸು (Prvs.).

ಮೇರು mêru. *N. of a fabulous mountain, said to form the central point of Jambudvîpa and to be* 84,000 *yójanas high* (ಸುರಗಿರಿ, ಕನಕಾದ್ರಿ Mr. 29; Abh. P. 5, 91; Bp. 57, 68; see ಶಕ್ರಕ್ರೀಡಾಜಲ). 2, the large middle gem of a necklace. ಮೇರುವಿಂಗಣಿಯಿಲ್ಲ, ಧಾರುಣಿಗೆ ಪಡಿಯಿಲ್ಲ; ಕಾರಣಿ ಕರಸ್ಪ ಹಿಂಯರ ಸಂಸರ್ಗಮ್ ಅರಿನ್ದಮ್ ಅಘಿಕಂ! (Sp.).

ಮೇರುಸ್ಪ್ರಸ್ತಾರ mêru-prastâra. A term for a representation of all the possible combinations of a metre (Mr. 367).

ಮೇರುವೆ mêruvĕ. A pile, a pyramid, a high top (Č. Bp. 5, 3. 4; *cf.* ಮೇಡು? or ಮೇರು?).

ಮೇರೆ mêrĕ. (Tbh. of ಮರ್ಯೆ). A boundary, a limit, an edge, a verge; an end;—the bounds of propriety, moderation;—manner;—extent, rate (ಅನ್ಯೆ Śmd. 366 Cm.; ಸಂಸ್ಥಾ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಧಾರಣೆ, ಸ್ಥಿತಿ Nr.; C.; Tĕ., M.; T. ಮೇರೈ, Mhr. ಮೇರ). 2, sphere, region, place of habitation (ಹಕ್ಕೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಇಮ್ಮು, etc., ಆಶ್ರಯ Kś., Kk. 64). 3, devotion, prayer (B. 5, 293). ಹೊಲಮೇರೆ (ಆಪಣ, ಆಘಾಟ, ಸೀಮ, ಸೀಮೆ Hlå.). ಹೊಲದ ಮೇರೆ (ಸೀಮ, ಸೀಮೆ Nr.). ಈ ಮೇರೆ ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದು (Si. 36. 276); ಈ ಮೇರೆ ಊಹಿನ ತಕ್ಕದು (385). ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದನ್ನ (ಸಿರವಧಿ G.). ಕರೆದು ಕೆಮ್ಮದು ಬಿಳೆದು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಜಲವು ತರದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 1, 1). ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದವರು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಡಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ (1, 11). ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಕೆಟ್ಟಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಕೇಡು ಬರುವದು (2, 5). See Bh. 5, 1, 6; J. 10, 34; B. 2, 13. 14. 32. 36; 5, 85. — ಮೇರೆ ಕಟ್ಟು. To fix boundaries (My.). — ಮೇರೆಕಲ್ಲು. A boundary-stone (My.). — ಮೇರೆ ತಪ್ಪು. The prescribed, proper or usual bounds or limits to be missed, deviated from or exceeded; to exceed such bounds. See ತನ್ನಂ ಮೇರೆ ತಪ್ಪಿ ಕವಿವ ಅಮ್ಮುಧರಬ್ಬೆಲ್ (Śmd. 281). See Prv. s. ಸಮುದ್ರ 1. = ಮೇರೆದಪ್ಪಿ. = ಮೇರೆ ತಪ್ಪು. (Abh. P. 9, 186; J.

5, 23; 8, 14. 28; Rśv. 13, after 45). ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಹೆಜ್ಜು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (ಪಾರುಷ್ಯ, ಅತಿವಾದ Si. 57); ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ ಬುದ್ಧಿ (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಪ್ರಮ 70). ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಜಗಳಾಡೋಣ (ಛಲ); ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ (ಸಂಘರ್ಷತ, ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದ G.). — ಮೇರೆವರಿ. -ಪರಿ. To run over its bounds (J. 1, 1; 4, 7).

ಮೇಲ್ mēl. = (ಮಿಗಿಲು, ವಿಾನಲ್), ಮೇ 2, ಮೇಗು, ಮೇಗೆ, ಮೇಂ (ಮೇಜಿ), ಮೇಣ್, ಮೇಳು, ಮೇಲ, ಮೇಲು, ಮೇಲೆ (Śmd. 146). That which is above, the top part, the upper part; the surface;—that which is on high; high, superior region;—that which is more; that which is upper, higher, better, superior; that which is good, beneficial, excellent or noble; superior position;—(superior, etc.);—that which is to come, future, following;—over, above, on; upwards; afterwards; after; farther (ಉಪರಿ, ಆಗ್ರ Nr.; ಉಪರಿ, ಊರ್ಧ್ವ Mr. 59; ಆಗ್ರ Śmd. 348. 349 Cm.; T., M.; Te. మీలు; see మీల్). Declension: (ಮೇಲರ್ಕೆ), ಮೇಲಳ್ಕೆ, ಮೇಲಕೆ, ಮೇಲಣ (C.). ಕುಲಂ ಮೇಲೆಸಿದುದು (Śmd. 187). ತಾನೆ ಮೇಲೆಮ್ಪುವನು (ಆಜಂಯು, ಅಹಂಕಾರಿ); ಮೇಲಪ್ಪ ಫಲಂ (ಉದರ್ಕ, ಉತ್ತರಫಲ); ಮೇಲಪ್ಪ ಕಾಲಂ (ಉತ್ತರಕಾಲ, ಆಯತಿ Hlā.). ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಬಾಜಿಸುಹ (ಆಂಕ್ಯ); ನಾಳೆಯೆಮ್ಪ ದಿನದಲ್ಲಿ ೪ೃಷಿ ಎಸಿಸುಗು, ಆಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಣ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪರಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು; ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಗುಚಿದ ತೋಳು ಸಹಿತಮಹ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣಿನಲ್ಲಿ ಪೌರುಷ ಎನಿಸುಗು; ಎಲ್ಲಾ ರಸಂಗಳ ಮೇಲಣ ಉದಕವು (ಮಣ್ಣಿ); ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಾಸರೆ, etc.); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಯುವ ಪಕ್ಕ (ಉಡ್ಡೀನ); ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲದಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಸ (ಪ್ರಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, etc. Nr.). ಪೆಱರಿನ್ದ ಮೇಲೆಮ್ಪುಂ (ಅಹಂಕಾರಿ Mr. 230); ಮೇಲಪ್ಪ ಫಲಂ (ಉತ್ತರ, ಉದರ್ಕ 72); ಮೇಲಸೀಕ್ಷ್ಯಸುವುದು (ಉನ್ಮೀಲನ 317); ಮೇಲು (*i. e.* ಮೇಲೂ) ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವನು ಆಸಿಲಂ (ದೇವದತ್ತ 52); ಕುದುರೆಯ ಉರದಿನ್ದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸುರಿ (ರೋಡ ಮಾನ 281); ಮೇಲ ಬಯಸುವಂ (ಉಚ್ಚೈ, ತೃಷ್ಣಕ, etc. 232); ಕೆಳಗಾಜಿ ಮೇಲಾಜಿ ಹಲ್ಲಿರಲು (ಕುದುರೆ) ಜಯಮುಕ್ಕು (277); ಚಿತ್ತರದ ಭೂ ಭುವಸ್ ಸ್ವರ್ ಮಹಜ್ ಜನಂ ತಪಂ ಸತ್ಯಮ್ ಎನ್ದೆಱಿಯ ಮೇಲಣ ಲೋಕಮಕ್ಕುಂ (32). ಮೇಲನಜಿಯದೆ, ಮಿಕ್ಕು ನುಡಿದಪೆ! (Bp. 21, 23). See Bp. 1, 20; 5, 18; 18, 13. 38; 39, 58; 42, 33; 43, 38; 44, 7; 46, 30; 48, 29; 51, 15; 59, 16; 61, 53; Č. Bp. 5, 48; Bh. 1, 8, 18. 61; Rśv. 9, 29; 10, after 31; 11, 67. — ಮೇಲಜಿ. -ಆಜಿ. To think to know more than (another). ಮೇಲಜಿದು ತರ್ಕಿಪಂ (ನಾದಿ, ತರ್ಕಿಕ Mr. 360). — ಮೇಲಲ್ಲದವ. -ಅಲ್ಲದವ. A man who has no high position (or character, ೪ೀಲ್ Śm. 114). — ಮೇಲಾಗು. -ಆಗು. To become or be higher, superior, better, excellent, etc. (Bp. 3, 69; 51, 12; C.). ತಮಗಿನ್ದ ಮೇಲಾದವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಮ್ಬ ಒಣ ಹೆಮ್ಮೆ (B. 2, 12). ತೇಜವುಳ್ಳವನ್ಗೆ ಒಡವೆಗಳಿಗಿನ್ದ ಮೇಲಾದ ಸುನ್ದರನೂ ತೇಜವುಳ್ಳವನೂ ಸೂರ್ಯನೇ! (3, 27). ಒಬ್ಬ ಮೇಲಾದ ಚಿತ್ರಗಾಱನು (3, 49). ಗೋಥಿ ರೊಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾದದ್ದು (3, 110). — ಮೇಲಾರಯೆ. -ಆರಯೆ. Superintendence, control (Rām. 1, 7, 24; J. 12, 11). — ಮೇಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put upon, to charge with (My.). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಸ (ಪ್ರಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, etc. Nr.). 2, to place higher, to esteem more highly (Bp. 55, 44). 3, to be put or fall upon (J. 13, 12). — ಮೇಲುಳ್ಕು. -ಉಳ್ಕು. To swell or rise higher, above or over (Bp. 32, 35). — ಮೇಲುಗುಟ್. -ಉಗುಟ್. To spit upon (J. 5, 29). — ಮೇಲುಡೆ. -ಉಡೆ. An upper garment (Śśv. 3, 11). — ಮೇಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To have one's self called superior or excellent, to be excellent, etc. (Bp. 50, 15; 51, 1. 73; 55, 53; 60, 41; J. 4, 51). — ಮೇಲೊಗು. -ಒಗು. To burst forth excessively (Bh. 2, 5, 51). — ಮೇಲೊದಗು. -ಒದಗು. To be or become endowed with superior power (Bp. 58, 35). — ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. = ಮೇಲು-. An upper tie: an awning, a canopy (ಚಪ್ಪರ್ರೀದಯ, ಬುಜ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ Mr. 204; ವಿತಾನ Nn. 115, o. r. ಮೇಲುಕಟ್ಟು); ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ Si. 224; Abh. P. 4, 27; Bp. 18, 38; Bh. 2, 6, 25; Č. Bp. 5, 51). — ಮೇಲ್ಕಡೆ. The upper side; on the top; above; upon (Si. 110. 224; My.). — ಮೇಲ್ಕಿಱಿ. That which is high or low, great or small, good or bad (Č. Bp. 42, 29). — ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 1. To force upon (My.). — ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು. 2. = ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು. ವಸನ್ತರ್ತುಗಳದ....ಎಳೆವಾಯಿಂ ಸುಬ್ಬಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಪಗಟ್ಟ (Cpr. 7, after 92). — ಮೇಲ್ಪಡೆ. = ಮೇಲ್ಕಡೆ. (C.). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಗದ ಮೇಲಗಡೆ (ಜಘನ, etc. Si. 208); ಕೆಯ್ಮೇಲ್ಪಡೆ (210); ಕುದುರೆಯ ಕೊರಳುಮೇಲ್ಪಡೆ (ನಿಗಾಲ 273). See Si. 115; B. 3, 9; 4, 22. 83; 5, 181. — ಮೇಲ್ಪಾವಲಿ. -ಕಾವಲಿ. Superintendence, overseership, control (My.). — ಮೇಲ್ಪಾವಲು. -ಕಾವಲು. = ಮೇಲ್ಪಾವಲಿ (My.). — ಮೇಲ್ಪುಡಿ. = ಮೇಲುಗುಡಿ. An excellent, or a raised, flag (Rśv. 8, 2). — ಮೇಲ್ಪೆಯ್. -ಕೆಯ್. A superior hand (J. 21, 14). — ಮೇಲ್ಪರ. A superior kind (My.; B. 162). — ಮೇಲ್ಪವಡೆ. The upper jaw (B. 4, 22). — ಮೇಲ್ಪುಡುಗೆ. -ತುಡುಗೆ. (Śmd. 78, o. r. -ದುಡಿಗೆ). An excellent ornament. — ಮೇಲ್ಪೆಸೆ. = ಮೇಲ್ಮಡಿ. (Bp. 34, 5). — ಮೇಲ್ಪೊಟೆ. -ತೋಟೆ. The surface of the rind (of a plant, B. 4, 40; My.). — ಮೇಲ್ಪುಡಿ. = ಮೇಲು-. An excellent, appropriate word (Bp. 40, 6). — ಮೇಲ್ಮೆಲೆ. An upper story (Rśv. 8, after 125). — ಮೇಲ್ಪುಡು. = ಮೇಲಾಗು. (My.). — ಮೇಲ್ಪೋಗು. = ಮೇಲುಪೋಗು. Falling upon: destruction (Bh. 10, 4, 21). — ಮೇಲ್ಪೋಡು. A kind of metrical composition in which kandas and vṛittas are mixed (Kāvy. V, 962). — ಮೇಲ್ಪುರಹ. A superscription; the direction on a letter (My.). — ಮೇಲ್ಬೆಱಿಯು. = ಮೇಲ್ಪರಿ & ಮುಗುಜು (G.). — ಮೇಲ್ಬಾಗ. The upper (or fore) part. ಕಾಲಿನ ಮೇಲ್ಬಾಗ (ಪ್ರಪದ); ಪರ್ವತದ ಮೇಲ್ಬಾಗ (ಪ್ರಸ್ಥ G.). ಸಮುದ್ರದ ದಣ್ಡೆಯ ಮೇಲ್ಬಾಗವು (B. 4, 69). ರುಣ್ಡದ ಮೇಲ್ಬಾಗಕ್ಕೂ ಹಿಮ್ಮಾಗಕ್ಕೂ ತಲೆ ಆನ್ನ ತ್ತಾರೆ (4, 82). ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮೇಲ್ಬಾಗದಲ್ಲಿ ಹಣೆ ಇರುತ್ತದೆ (4, 83). See Si. 111. 213. — ಮೇಲ್ಮಡಿಪಾಸು. -ಪಾಸು. A newly washed cloth or sheet to be put on a bed (Bp. 12, 19). — ಮೇಲ್ಮಾಡು. = ಮೇಲು-1, No. 1. To turn upwards (B. 4, 209). — ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆ. An upper story (My.; G. 386). — ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳ. An upper cover: a lid; a thatch, a roof (My.). ಮನೆಯ ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳದ ಅಂಚು (ಪಲಿಕ Si. 111); ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳ (ಕುಮ್ಬೆ 239). — ಮೇಲ್ಮುಸುಕು. = ಮೇಲುಮುಸುಕು. A covering over (the body or the head): an upper garment;—a part of one's cloth put over the head; a veil (ಜಘವ್ಪ Kk. 21; Č. Bp. 47, 39). — ಮೇಲ್ಮೇಲ್. = ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ q. v. Up and up; one upon or after the other; etc. (ಎಳ್ಳಕ್ಕೆ, ತೇನ ತೇನ Čt. II, 72). — ಮೇಲೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To rush upon (Cpr. 2, 22). — ಮೇಲ್ಲೋಕ. The upper or good world: heaven (My.). — ಮೇಲ್ವಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. An awning (ವಿತಾನ Mr. 493). — ಮೇಲ್ವರಿ. -ಪರಿ. To run or go upwards;—to run or flow over;—to rush upon. ಪುಲಿ ಗರ್ಜಿಸುತ ಬರಲ್ (ತಬರಂ) ಬಿಲ್ಲೊಳಲುದಳಿವನಿತಜಿಯೊಳಗೆ ಸೊಕ್ಕಾನೆ ಮೇಲ್ವರಿಯೆ (Rāghś. 17, 70). See Grj. 8, after 8; Bp. 18, 48. 62; 22, 30; 46, 51; 49, 7; 61, 61; Rśv. 13, after 45; V. 29, 20. — ಮೇಲ್ವಾಯ್. -ಪಾಯ್. = ಮೇಲೆವಾಯ್. To

come upward, to rise;—to run or flow over;—to rush upon; to jump upon;—to become excited or angry (ಅವ್ವಳಿಸು Ct. II, 84). ಕಡಲುಕ್ಕಿ ಮೇಲ್ವಾಯದ ತಡೆ (ಪೇಲೆ Si. 456). See Cpr. 5, 74; Abh. P. 9, 44. 83. 146; Bp. 59, 18; Rśv. 6, 23; J. 7, 49; 11, 15; 18, 55; 28, 46; Si. 83. — ಮೇಲ್ವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ಮೇಲ್ವಾಯ್. (Bh. 3, 13, 27). — ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ. An overseer, a superintendent (My.). — ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ. Overseership, superintendence (My.). — ಮೇಲ್ಪೊದಕೆ. -ಪೊದಕೆ. An upper covering, a garment; a roof, a thatch (Rśv. 10, after 31). — ಮೇಲ್ಪೀಮೆ. The upper country: the country on the Ghauts (My.);—the country above the Ghauts (from the coast). — ಮೇಲ್ಪೆಜಗು. The end of a woman's garment that is not tucked, but is put over the upper body (Bp. 15, 21; My.). — ಮೇಲ್ಪೊದ ಕೆ. = ಮೇಲ್ಪೊದಕೆ. An upper garment (Bp. 29, 18), etc. — ಮೇಲ್ಪೊದಕೆದಿಗೆ. -ತೆಗೆ. To take the upper garment off (Bp. 56, 30).

ಮೇಲ mêla. = ಮೇಲ್, etc. — ಮೇಲಕಟ್ಟು. = ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. (ವಿತಾನ Čb.). — ಮೇಲಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Other work (B. 4, 122). — ಮೇಲಸ್ವರ. A high, shrill note (taar Čb.).

ಮೇಲ mêla. = ಮೇಳ, q. v. Meeting, coming together, union, intercourse. 2, an assembly, company, society (ವಿಧಿ Nn. 21). 3, a large concourse of people collected at stated periods for religious or commercial purposes; —a fair. 4, a band of musicians (Mhr.). 5, a set of dancing-girls, musicians, and singers, and their performance (My., as ಮೇಳ). 6, a musical scale (*cf.* ಮೇಳ). ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮಕ್ಕುಂ, ಆವಕೆ ದೇಶೀಯಮೇಳವಕ್ಕುಂ, ಅವಕೆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಂ, etc. (Mr. 78).

ಮೇಲಕೆ mêlaka. Meeting;—*a congress, an assembly, a company.*

ಮೇಲನ mêlana. = ಮೇಳಣಿ. Meeting, coming together, joining;—mixing with, mixture;—adding to. See ವಿರಲವ ಸ್ತು-, ಸಮ್-.

ಮೇಲಾಪ mêlâpa. ಮೇಳಾಪ. Uniting; bringing together, joining, assembling; conjunction (Kâvy. IV, 2, 20; Bh. 2, 7, 4; 2, 12, 78; J. 19, 55).

ಮೇಲಾಪಕ mêlâpaka. ಮೇಳಾಪಕೆ. = ಮೇಳಾಪ. (Sk.; Cpr. 4, after 50).

ಮೇಲಾಪಿಸು mêlâpisu. ಮೇಳಾಪಿಸು. To bring together, to join, to get ready (Bh. 8, 26, 22).

ಮೇಲು mêlu. = ಮೇಲ್, etc. That which is above, etc. (My.). ಕುಳ್ಳಿರಲಱಿಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗವಾಗಿ ಮಲಗಿಹ ಮಗವು (ಉತ್ತಾನಶಯ, ದಿಮ್ಮು Nr.). ಪೊದಿಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Mr. 323). ಜಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲು (Bp. 28, 46). ಪಿಜರ ಮೇಲನ್ನು ಕಣ್ಡು ಸಯ್ರಿಸಲಾಱದೇ ಳಳವಳಗೊಳ್ಳುವದು (ಆಪ್ತಾಸ್ತ್ರಿ, etc. Si. 68); ನೀರೂಱಿ ಮೇಲಳ್ಕೇಱಿಯವ ಗುಳ್ಳೆಗಳು (ವಕ್ಕ್ರಗಳು 82); ಎಲ್ಲಾ ಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲಾದ ಕೊಬ್ಬು (ವಸೆ 205); ಮೇಲಳ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಕೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನ ಆಳತೆ (ಪೌರುಷ 212); ಹೆಣ್ಣಾದ ಮೇಲಣ ತಿಳಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, etc. 348); ಮೇಲಾಗಿರುವಿಕೆ (ಉತ್ಕರ್ಷ, ಅತಿಶಯ 390); ಮೇಲಳ್ಕೆ ಹಾಕುವಿಕೆ (ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ 400); ಬಜಱ ಮೇಲಳ್ಕೆ ಬೆಳದನು (ಉತ್ಪನ್ನ, etc. 372); ಮೇಲಳ್ಕೆ ಕೆಳಗಿನಿನ್ದ ಎತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಮುದಕ್ಷ, ಉದ್ಧ್ಯುತ 378); ಮೇಲಿನಿನ್ದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡುವಿಕೆ (ಅವನಾಯ, ನಿಪಾತನ); ಜೀವದ ಮೇಲಣ ಅಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ದುಡುಕುವ ಕೆಲಸ (ಅತ್ಯಾಹಿತ, ಮಹಾಭಯ 427). ರಾವಣನ ಮೇಲಣ ರಾಜಕಾರಿಯದ ಕಥನಕಾಲೋಚಿಸಿ (J. 18, 5). ಮೇಲಳ್ಕೆ ಎತ್ತುವದು (ಉತ್ಥರ Dhw.). ಳವಕುಲದ ಮೇಲುಗಳ್! (you who are the best of—, Sp.). ಇವರೆಲ್ಲ, ಬಬಿಳಿಕ ಅವಿಚಾರದಿಂ ನೀವು ಅವರ ಮೇಲಿಂಗೆ ಎತ್ತಿ ಹೋದಡೆ (Bp. 21, 36). ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬರಹ (B. 1, 11). ಈ ದ್ವೀಪದ ವಾಯವ್ಯದಱ್ಕೇ ಮೇಲಿನ ಹಾಗೆ ಮುತ್ತು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೊದಿಪುವದಿಲ್ಲ (4, 205). ಮರದ ಮೇಲಿನ್ದ ಬೀಯುವದು (1, 9). ಇದು ನನಗೆ ಬಂಗಾರದನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾತಱ ಮೇಲಿನ್ದ? (on what account? why? 1, 18). ಗಿಡದ ಮೇಲಿನ್ದ ಹಾಱಿ ಬನ್ದು (2, 26). ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ್ದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವದ ಕ್ಕಾಗಿ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 116). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇಷ್ಟಱ ಮೇಲಿನ್ದಲೇ, ಆತನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನು, ಸರ್ವಥಾ ಊಹಿಸಲಾಗದು (4, 58). ಇನ್ನಾ ತರದ ಭೂರಚನೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾ ಧಾತು ದೊರೆಯುವದೆನ್ದು, ಅನುಭವದ ಮೇಲಿನ್ದ ಗೊತ್ತಾಗುವದು (4, 95). ಇದು ಹಬಿೇ ಲೇಖಗಳ ಮೇಲಿನ್ದ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ (4, 148). ಸರಕುಗಳು ಹಡಗದಿನ್ದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೇಗನೇ ಹೋಗುವನ್ತೆ ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ್ದ ಹೋಗವು (4, 161). ಮೊದಲು ಜನರು ಕಾಲ ನಡಿಗೆಯಿನ್ದಾಗಲಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿನ್ದಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಣ್ಡಿಯ ಮೇಲಿನ್ದಾಗಲಿ ಪ್ರಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (4, 188). ಆರಸನ ಆಪ್ತಣಿಯ ಮೇಲಿನ್ದ ಎಲ್ಲ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒನ್ದು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದರು (5, 192). ಮೇಲಕ್ಕೆ ತರೆಯೆತ್ತಿ (2, 11). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪೋಜಿ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು (3, 95). ಆ ನಾಯಿ ಪೋಜಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಏನೋ ಬೇಡುವನ್ತೆ ಕುಂಯಿ ಕುಂಯಿ ಮಾಡ ಪತ್ತಿತು (3, 122). ಎಲ್ಲ ನಾಡುಗಳ ಕುದುರೆಗಳೊಳಗೆ ಅರುಬಸ್ಥಾನದ ಕುದುರೆಗಳು ಮೇಲು (3, 54). ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರಿಗಿನ್ತ ಅವನು ಸಣ್ಣವನಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ವಿದ್ಯೆಯಿನ್ದ ಅವರೊಳಗೆ ಮೇಲು ಇದ್ದನು (3, 61). ಮೇಲಿನ ಮೋಡ ನೋಡಿ, ವರ್ತನೇ ದಾವಿಯಲ್ಲು ಉಚ್ಚಿ ಹೊಯಿದ ಹಾಗೆ.—ಮೇಲು ಮಾಡಿದರೆ ಕೀಡು ಆಗುವದು.—ದೀನನ ಸಿರಿಗಿನ್ತ ದಾನಿಯ ಬತನನವೇ ಮೇಲು.—ನಳಿಸಿಕ್ಕಿನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲ, ಆಳಿಗಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಹುದಿಗಳಿಲ್ಲ.—ತಿನ್ನಯ್ಯಗೆ ಸೂಜಿ ಮೇಲು, ಕಳ್ಳಗೆ ಬಾಯಿ ಮೇಲು.—ನಮ್ಮಿನ್ದ ಮೇಲು ಯಾರು? ನಾವೇ ಮೇಲು!—ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ.—ಮೇಲಿನಿನ್ದ ಹದ್ದು ಆಱಿಯದು, ಕೆಳಗಿನಿನ್ದ ಕಾಗೆ ಆಱಿಯದು.—ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲ ಮೇಲು, ಜಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು.—ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಗಕ್ಕನ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಔಷಧ ಮೇಲು (Prvs.). — ಮೇಲಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. An upper aṅgi (My.). — ಮೇಲ ಮುದ್ದೆ. The earth put on a ceiling or a flat roof (B. 4, 121). — ಮೇಲ ಮೆಯ್. The upper side (My.). ಎಲೆಯ ಮೇಲ ಮೆಯ್ (B. 4, 70). — ಮೇಲಾಟ. -ಆಟ. Outbidding (another, My.). — ಮೇಲಾಡು. -ಆಡು. To bid above (another, My.). — ಮೇಲಾಯ. -ಆಯ. The upper part of the body (from the navel, My.; Si. 76). 2, further income; (as) a further requisition (Bh. 1, 10, 11). — ಮೇಲಿನ ದಿನ. The following or next day (My.). — ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ. One after the other; from time to time, again and again, continually (C.). ಈ ಸ್ಥಲದ ಐತಿಹ್ಯ ನೋಡಲಾಗಿ ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಹದಿಬರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಹೊಸಬರು ಬರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 157). ಈಗ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಜನರು ಸಪ ಪರ ಊರಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಇಷ್ಟರಿಗೆ ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ (B. 4, 87). ತಾಯಿ ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಈಕೆ ತನ್ನ ನಡತೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (1, 6). — ಮೇಲುಕಟ್ಟು. = ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. (ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ; ಖಜಕ Hlâ.; ಉಲ್ಲೋಚ, ವಿತಾನ Nr.; ವಿತಾನ, ಚನ್ದ್ರೋದಯ Nr.; ವಿತಾನ Nn. 115, o. r. ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು; Bp. 12, 13; Bh. 1, 12, 11; Râm. 13, 7). — ಮೇಲು ಕೀಡು. = ಮೇಲ್ಕೀಡ್. (My.). — ಮೇಲುಗಟ್ಟು. = ಮೇಲಾಳಕಟ್ಟು. (Râm. 1, 7, 14; Bh. 5, 11, 34). — ಮೇಲುಗಡೆ. = ಮೇಲ್ಗಡೆ. (My.; B. 5, 23. 249). — ಮೇಲುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see the future or what is to come (Bh. 6, 3, 71). — ಮೇಲುಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight with a favourable issue: victory (Bh. 6, 5, 7). — ಮೇಲುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ or ಗುಡಿ. = ಮೇಲ್ಗುಡಿ. A raised banner (Bh. 5, 11, 44). — ಮೇಲುಗುಡಿದೋಳ್. -ಕುಡಿ-ತೋಳ್. A sprout-like upraised arm (Bh. 3, 4,

42). — ಮೇಲುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A raised hand (Bh. 6, 2, 1). — ಮೇಲುಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. N. of a place of Vaishnava pilgrimage near Seringapatam in Mysore (My.). ಈ ಮುಖ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಮೇಲುಗೋಟೆನಾಮ (that is white)?—ಮೇಲುಗೋಟೇ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ (where all appear with bare heads) ನನ್ನ ಬೋದಿಪಾನಯ್ಯನ ಕಜ್ಜಿ ಯಾ? (Prvs.). — ಮೇಲುಜನ್ನನ. Superior sandal-wood (Bp. 50, 35). — ಮೇಲುಜಾತಿ. A high caste or family (My.). — ಮೇಲುತಲೆ. An excellent head (Bp. 38, 61). — ಮೇಲುತೋಳು. The upper portion of the arm (My.; ಮೊದಿಕೆಯಿಲ್ಲಿನ್ತಲೂ ಮೇಲೆ ಕಂಕದಿ ವರಿಗೂ ಇರುವದು Si. 210). — ಮೇಲುದವಡೆ. = ಮೇಲ್ದವಡೆ. (Si. 214). — ಮೇಲುದಿರುಹು. -ತಿರುಹು. To turn upwards (Bh. 6, 5, 13). — ಮೇಲುದುಟಿ. -ತುಟಿ. The upper lip (B. 3, 30; 5, 30; My. as ಮೇಲುತುಟಿ). — ಮೇಲುದುರ್ಗ. A high, superior fort (Bp. 16, 29; Bh. 2, 4, 11). — ಮೇಲುದೋತ್ರ. An upper cloth; a superior dôtra (ಸುಜ್ಞೇಲಕ, etc. Si. 223). — ಮೇಲುನುಡಿ. = ಮೇಲ್ನುಡಿ. (Bp. 40, 39). — ಮೇಲುನೋಟ. Looking upwards (ಸಮುದ್ಗೀರ್ಣ G.). 2, a fine sight (My.). — ಮೇಲುಸಂಕ್ಕ. The best or principal row (of a company next to the idol, Bp. 59, 9; My.). 2, an upper line (My.). — ಮೇಲುಹೊಗು. = ಮೇಲ್ಹೋಗು. Going upward: death (Bh. 2, 10, 81). 2, falling upon: destruction (3, 5, 2). — ಮೇಲುಸ್ಪರಿಗೆ. -ಉಸ್ಪರಿಗೆ. The highest story of a house; a grand house (My.); (ಉಪಕಾರಿಕೆ, ಚನ್ನ ಶಾಲೆ, ಧರ್ಮ್ಯ G.). See B. 5, 41. 97. — ಮೇಲು ಬಟ್ಟೆ. Superior, fine cloth (ಸುಜ್ಞೇಲಕ, ಪಟ Si. 223). — ಮೇಲು ಬೀಡು. To come for to quarrel;—to outbid;—to fall upon, to use force;—to become a loss (My.). — ಮೇಲುಬುಕ್ಕುಹಿಟ್ಟು. Superior perfume (ಜೂರ್ಣ, ವಾಸಯೋಗ್ಯ Si. 229). — ಮೇಲುಭಾಗ. = ಮೇಲ್ಭಾಗ. (Bh. 2, 8, 23). — ಮೇಲು ಮದ. Excessive pride (Bh. 10, 10, 1). — ಮೇಲು ಮಾಡು. 1. To turn upwards, as the face (My.; B. 5, 21. 143. 295). 2, to do a kindness, to bestow a favour (My.). — ಮೇಲುಮಾಡು. 2. = ಮೇಲುಮಾಳಿಗೆ. (My.). — ಮೇಲುಮಾಳಿಗೆ. = ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆ. (My.). — ಮೇಲುಮುಚ್ಚಳ. = ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳ. (My.). ಮನೆಯ ಮೇಲುಮುಚ್ಚಳ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Si. 111). — ಮೇಲುಮುದ್ದೆ. = ಮೇಲ ಮುದ್ದೆ. (C.). — ಮೇಲುಮುಸುಕು. = ಮೇಲ್ಮುಸುಕು. (ಪ್ರಾವಾರ q. v., ಉತ್ತರಾಸಂಗ, ಬೃಹತಿಕೆ, ಸಂವ್ಯಾನ, ಉತ್ತರೀಯ Nr.; Si. 224; ಜಳವ್ಯ ಕೆಮ. 59; Bh. 6, 9, 39; My.). — ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ. -ಪತ್ತಿಗೆ. The upper-holding: the circumference or periphery of a wheel (ನೇಮಿ, ವೃಧಿ Mr. 285). — ಮೇಲುವಾಸಿ. A beneficial promise (Bh. 8, 22, 42). — ಮೇಲುವಿಲಾಸ. The superscription or direction on a letter, address (My.). — ಮೇಲುವೆರಳು. -ವಿರಳು. A finger (put) on (the nose, Bh. 3, 2, 2). — ಮೇಲುವೆಸರು. -ವೆಸರು. A surname (Bh. 2, 9, 29). — ಮೇಲುವೊದಕೆ. -ಪೊದಕೆ. = ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ. (Bh. 1, 12, 11). — ಮೇಲುಸಡಿಗು. = ಮೇಲ್ಪೆಡಿಗು. 2, screen, umbrage (Bh. 2, 5, 41). — ಮೇಲುಸೀರೆ. A superior sire (ಸುಜ್ಞೇಲಕ, etc. Si. 223). — ಮೇಲುಸುರು. -ಉಸುರು. Panting, a pant (Bh. 7, 15, 46; My.). — ಮೇಲುಹಾಸಿಗೆ. A sheet put over a mattress (ನಿಚೋಲ, ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ, ಹಾಸಿಗೇ ಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ನವ್ಹರುಬಟ್ಟೆ Si. 223; My.). — ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ. = ಮೇಲ್ಹೊದಿಕೆ. An upper garment (My.; ಪ್ರಾವಾರ, ಉತ್ತರಾಸಂಗ, etc. Si. 224). 2, a thatch, a roof (My.; ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Si. 111). — ಮೇಲುಹೊಡೆ[3]. A river that has reached an uncommonly high level in its bed (My.; ಪರಿವಾಹ, etc. Si. 83). — ಮೇಲೋಗರ. -ಊಗರ. By-meat: vegetables (My.; ವಾಜ, ಶಾಕ Nn. 124). ಮೇಲೋಗರವ ಬೆಳೆವ ತೋಣ್ಣ (ಶಾಕಕ್ಷೇತ್ರ Nr.). 2, vegetable sauce (My.).

ಮೇಲುದು mêl-udu. An upper garment (ಪ್ರಾವರಣ, ಸಂವ್ಯಾನ, ಪ್ರಚ್ಛಾದನ, ಉತ್ತರೀಯ Hâ.; ಪ್ರಾವರಣ, ಉತ್ತರೀಯ Mr. 343);—the end of a female's garment that is laid over or covers the breast (ಕುಡದ ಮೇಲಿರ್ವ ಸೆರಗು ŚM. 71; Râm. 1, 5, 30; J. 3, 7). Genitive: ಮೇಲುದಕ (ŚMd. 135), ಮೇಲುದಿನ (Bh. 2, 14, 71; J. 6, 46; 11, 8; 30, 7), ಮೇಲುದ (Prll. 3, 29); Accusative: ಮೇಲುದಂ (Čpr. 1, 95; J. 5, 60; 18, 21; 25, 3); Ablative: ಮೇಲುದರಿಂ (Čpr. 6, 89). ಮೇಲು ದದುಸೆಲಂಗನ್ ಒಸರಿಸುವಸ್ತರೆ (ŚMd. 135).

ಮೇಲೆ mêlĕ. = ಮೇಲ್ (ŚMd. 146), etc. That is above: above; over; on; upon; upwards; after; afterwards; in addition to; more; farther; for, toward; on the pledge of (somebody's word or property); on account of; in some degree, somewhat (ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ ŚMd. 149 Cm.; ಆ ಮೇಲೆ 210 Cm.; ಮೇಗೆ 348 Cm.; My.). ಮೇಲೆಯುಂ ಕೆಳಗೆಯುಂ (26). ಆವುದಾನೊನ್ವು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನಿರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು ಆ ಆಡಿಯ ಮರನು (ಉದ್ಧನ); ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾಸುವ ಚಿತ್ತಕಮ್ಬಲ (ಆಸ್ತರಣ, etc. Nr.). ಹಗಲಿರುಳಾದಡೆ ಗಣರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಚಿರರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು (Hâ.). ಗಣ್ಣನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಣನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಪಾದರದ ಮಗನು (ಗೋಲಕ Si. 193); ಬಿತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತದು (ಬೀಜಾಕೃತ, etc. 301). ಕಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಜಣವಾತ್ರ ಮಿರಲಿಲ್ಲ (Dp. 44). ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಮ್ಬಿರೆ ಪಕಳ ಮೇಲೆ ತೊಳೆಯಲ್ ತಾಂ ಶಡ್ಡನೇ? (Śś. 64). ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (J. 31, 36). ಸಾವಿರದ ಮೇಲೇರಿದ್ದಿಲ್ಲ ಬಸದಿಗಳ್ (Bp. 51, 66). ಅವನ ಮನೆ ನಮ್ಮ ಸಾಲೇ ಹಾದೀ ಮೇಲೆ ಆದೆ (B. 2, 35). ನೀನು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವನ್ತೆ ಹಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಹಾ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಾ! (2, 36). ಆ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 114). ಮುನ್ದೆ ಆವರಿಗೆ ಏಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಏಪತ್ತುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ (4, 1). ಆ ಪಟ್ಟಣದಿನ್ದ ಕೆಲವು ಹರದಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ ಆದೆ (4, 30). ಎಲ್ಲಿನ್ದೆ ಆಯ್ದು ಹರದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ರಾಮಪುರವೆವ್ವು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲ್! (4, 179). ನಿನ್ನ ಒಚ್ಚಿಯನ್ನು ಜಾವಿಯ ಮೇಲೆ ನಲ್ವಿಸಿ (4, 181). ಅವನು ಪರರಾಜನ ಮೇಲೆ ಹೊಂಚುಹಾಗ್ಕೆ (5, 53). ಉಪಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 74). ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದನು (My.). ಎಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಆದೆ (B. 1, 15; My.). ಆ ನಾಡೊಳಗಿನ ತೋಳಗಳು ಕೆಮ್ಬಿನ ಮೇಲಿರುತ್ತವೆ (3, 85). ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಣ್ಣ ತುಸು ಕೆಮ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (4, 147). ಅದು ಬಳುಪಿನ ಮೇಲೆ ಆದೆ (My.). ಅವನು ಕೋಪದ ಮೇಲೆ (*i. e.* ಕೋಪದಲ್ಲಿ) ಇದ್ದಾನೆ (My.). ಅವನ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟನು (My.). ಅವನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಇವನಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟೆನು (My.). ತಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ದಣ್ಡಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 53, 34). ಮೂಲ ತಿಳಿದವಗೆ ಮೇಲೆ ತೋಱಿಸ ಬೇಡ (Prv.). See ŚMd. 124. 152; Čh. v. 337; Bp. 5, 18; 22, 52; 27, 1; 28, 42; 32, 45; 37, 42. 44; 38, 11; 39, 42; 46, 44; 47, 19; 51, 23. 59. 69; 61, 13. 66; Bh. 1, 5, 9; 1, 8, 5. 65; Rśv. 6, after 11, twice; 13, 69; J. 3, 21; 12, 20; 13 sum.; 13, 8; 15, 10; 25, 5; 26, 26; 28, 19; 30, 25; Si. 69. 78. 84. 198. 215. 224. 266. 283. 380; ಆ-, ಇನ್ನು-. — ಮೇಲೆ ಇಡು. To put upon (Rśv. 9, 23). — ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಆಗು. To move up and down (B. 4, 150). — ಮೇಲೆಗಡೆ. = ಮೇಲ್ಮಗಡೆ. (Si. 110). — ಮೇಲೆ ನಡೆ. To march against (Bh. 1, 5, 7). — ಮೇಲೆ ಬರ್. To come upon, to attack (Bh. 1, 19, 19). — ಮೇಲೆ ಬೀಟ್. -ಬೀಳು. (= ಮೇಲು-). To fall upon (Bp. 27, 58; 52, 14; J. 15, 19). 2, to begin to quarrel with. See Prv. s. ಮೇಳವದವ. 3, to urge one with impertinence to buy anything (My.). ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರ್ಕಗೆ (or ಸೂ

ಳಿಗೆ) ಹಾಗದ ಕಾಸು (ಕೊಡುತ್ತೀನೆ ಅನ್ನದ ಹಾಗೆ, Prv.). — ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ. = ಮೇಲ್ಮೇಲ್. Up and up, higher and higher, to a great height;—one after the other; in a series, in succession;—from time to time, continually;—before long, by and by (ತೇನೆ ತೇನೆ Śmd. II; Čt. I, 97; Kk. 90; Śm. 65; Č. Bp. 42, 13; Abhâ. 1, 7; B. 4, 161). — ಮೇಲೆವಾಯ್. = ಮೇಲ್ವಾಯ್. See Čh. s. ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತು; Čpr. 6, after 40. — ಮೇಲೆ ಹೋಗು. To march against. ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ (ದಣ್ಣನ್) ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ನಿಗ್ರಾಹ Nr.).

ಮೇಲೆ ಮೆಲೆ. ಮೇಲಾ. Any black substance used for writing, ink (*cf.* ಮಯ್ಲಿ). 2, *the indigo plant.* 3, a musical scale.

ಮೇವು mêvu. = ಮೇಪು, etc. Grazing; pasturage, feed of any kind (C.; Tĕ. ಮಿಸಗು, ಮಿಸವು, to feed on, etc.). ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇವೂ ವಿಶ್ರಾನ್ತಿಯೂ ಬೇಕು (B. 4, 161). ಹಾಗದ ಕೋದಿ ಮುಷ್ಟಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ದು.—ಮೂಢಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇವು.—ಕತ್ತೆ ಮೇದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮೇವಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಪುಲ್-, ಮುಂಗಿ-; V. 5, after 14; J. 15, 19.

ಮೇಷ mêsha. = ಮೇಸ. *A ram.* 2, *the sign of the zodiac Aries.* 3, N. of a demon said to possess children (Sk.). 4, winking, twinkling. See ಉನ್-, ನಿ-.

ಮೇಷಕಮ್ಬಲ mêsha-kambala. *A woollen blanket.*

ಮೇಷಯುದ್ಧ mêsha-yuddha. A ram-fight (My.).

ಮೇಷಾಣ್ಡ mêsha-aṇḍa. Having ram's testicles: Indra (My.).

ಮೇಷಿ mêshi. An ewe. (R.).

ಮೇಸ mêsa. Tbh. of ಮೇಷ. (Śmd. 335).

ಮೇಸು mêsu. = ಮೇಯಿಸು (C.). ಒಬ್ಬ ಕುಡುಬಹುಡುಗನು ಕುಱಿಗಳನ್ನು ಮೇಸುವದಕ್ಕೆ ದಿನಾಲು ಆಡವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು (B. 2, 34). ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ದನ ಕಱುಗಳನ್ನು ಆ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಮೇಸು ತ್ತಾರೆ (5, 114).

ಮೇಸ್ತ್ರಿ mêstri. A head workman (My.; Tĕ., M., Mhr.; fr. Portuguese mestre).

ಮೇಹ mêha. Urine. 2, *urinary disease, excessive flow of urine, diabetes; gonorrhoea* (ಮೂತ್ರರೋಗ, ರಕ್ತಮೇಹ ಬಿಳಿ ಮೇಹ ಎನ್ನು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ G.). 3, venereal disease (My.). — ಮೇಹಕಾವು. Morbid heat from venereal disease (My.). — ಮೇಹವಿಟ್ಟಿ. = ಮೇಹಕಾವು. (My.).

ಮೇಹಕಾಸ mêha-kâsa. A cough caused by venereal affections (My.).

ಮೇಹಕ್ಷಯ mêha-kshaya. Consumption occasioned by venereal disease (My.).

ಮೇಹಗ್ರನ್ಥಿ mêha-granthi. Venereal herpes (My.).

ಮೇಹಜಾಡ್ಯ mêha-jâḍya. = ಮೇಹರೋಗ. (My.).

ಮೇಹನ mêhana. Passing urine. 2, *the penis.* 3, urine.

ಮೇಹರೋಗ mêha-rôga. = ಮೇಹ No. 2. (My.).

ಮೇಹವಾಯು mêha-vâyu. Rheumatism, cramp, or flatulence from venereal disease (My.).

ಮೇಹಶೂಲೆ mêha-śûlĕ. Venereal pains in the abdomen (My.).

ಮೇಹು mêhu. = ಮೇಸ್ರ, ಮೇವು. (Čpr. 4, 47; Bp. 60, 27. 31. 34; Bh. 3, 6, 60). ಮೇಹಿಂಗೆ (Bp. 58, 44). — ಮೇಹುಗಾಡು. -ಕಾಡು. = ಮೇಹುಗಾಡು. The wild or jungle where beasts graze, pasture-ground (Bh. 3, 13, 17; 7, 1, 12). — ಮೇಹುನಾಡು. Pasture-ground (Bh. 3, 7, 10).

ಮೇಹುಕಾರಿ méhu-kâra. A man who eats roots, berries, etc. (Bh. 6, 1, 11).

ಮೇಳ mêla. = ಮೇಲ Nos. 1-6, q. v. 7, mirth, merriment, jest, sport, joking, fun (ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಸಬ್ಬನ Śmd. II; ಅಲ್ಲಣಿಗೆ Śmd. 25; ಅಲ್ಲಣಿಗೆ Čt. I, 30; ಸಬ್ಬನ I, 26; ಅಲ್ಲಣಿ, ಸಬ್ಬನ Kk. 78; ಸಬ್ಬವ, ಅಲ್ಲಳ Śm. 53). ಮೇಳದ ರಥ (ಪುಷ್ಪರಥ Mr. 285). ಮೇಳ ಕೂಡಿಸದೆ, ತಾಳ ಬಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See ಮಿಯಳ್-, Čpr. 8, 53; Abh. P. 12, 74; J. 6, 47; 7, 6. 8, a musical instrument (see ನುಡಿ-). — ಮೇಳಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To tune (a lute, etc. Rêv. 1, after 135; 11, 87). — ಮೇಳಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To join (v. i., Rêv. 9, 29). — ಮೇಳದವ. -ಅವ. A man belonging to a set of performers (My.). ಕುಣಿಯಲಾ ಱದ ಜೊಡ್ಡಿ ಮೇಳದವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು (Prv.). — ಮೇಳದವಳ್. -ಅವಳ್. ಮೇಳದವಳು. A dancing-girl (Bp. 5, 43; My.). 2, = ಮೇಳದಾಕೆ. ಒಡ್ಡೊಡ್ಡೊಡ್ಡಿನುತೊಡ್ಡಿ, ಮೇಳದವಳ್ ಕುಂಕುಮವಾರಿ ಕುವ್ಪಳಿಸಿ ಪೊಯ್ದಳ್ (Śmd. 231). — ಮೇಳದಾಕೆ. -ಆಕೆ. A female buffoon, etc. (ನಟ್ಟವಕಾರ್ತಿ Kk.; Śm. 74; ಸಬ್ಬನಗಾರ್ತಿ Kk. 28, o. r. -ಕಾರ್ತಿ). — ಮೇಳದಾತ. -ಆತ. A male buffoon (ಪರಿಹಾಸ, ದ್ರವ, ನರ್ಮ Hlâ.).

ಮೇಳಗಾಜಿ mêḷa-gâḍa. = ಮೇಳದವ. (My.).

ಮೇಳಣಿ mêḷaṇĕ. Tbh. of ಮೇಲಣ. (Čpr. 7, 97).

ಮೇಳಮ್ಮ mêḷamba. The black humble bee (ತುಮ್ಬಿ Śmd. II; ಅಮಿತ್ರಿ, ಬವರ, etc. ಚಿತ್ರವಿಹಗ Śm. 27; ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 14. 90; Tĕ. ವಿಳಿನ್ದ, Mhr. ವಿಲಿನ್ದ).

ಮೇಳಯ mêḷaya. Uniting, joining, union. — ಮೇಳಯ ಮಾಡು. To join (v. t.), to get ready (Bh. 8, 24, 14).

ಮೇಳಯಿಸು mêḷayisu. (Śmd. 65). To meet, to come together, to combine (Mr. 361). 2, to join, to put to (Grj. 2, after 106; 10, 38; Râm. 3, 6, 48); to bring together, to assemble (J. 25, 10).

ಮೇಳಯ್ಸು mêḷaysu. = ಮೇಳಯಿಸು. To come together (Bp. 42, 14); to form a member of a meeting. ಮೇಳಯ್ಸಿ ನಾನಾರವಕ್ತ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ (ಜರ್ಪಣ, ವಾಗ್ಮಿ Mr. 360).

ಮೇಳವ mêḷava. Union (Râm. 6, 11, 7); an assembly, a meeting (Bh. 2, 2, 1); harmony (J. 33, 19); a chorus, a dance accompanied with song and music (Bp. 4, 7. 8; J. 33, 26).

ಮೇಳವಣಿ mêḷavaṇi. A chorus, a dance accompanied with song and music (Bh. 1, 12, 20).

ಮೇಳವಿಸು mêḷavisu. To bring together; to mix; to join (Bp. 3, 27; 4, 35; 38, 14); to fasten (Čpr. 7, 80); to get ready (Bh. 8, 24, 49); to form and prepare, as a plot (Bp. 11, 4).

ಮೇಳಿಗೆ mêḷigĕ. A concourse or mass of people, an assembly (Bp. 11, 4).

ಮೇಳಿಸು mêḷisu. To join (v. i.), to unite, etc. (ಸಂಯೋಗ Śmd. Dh.; Čpr. 10, 5; Abh. P. 3, 155; 5, 58; 16, 61). ರು ಧರಂ ದಿಗನ್ತಮಂ ಮೇಳಿಸೆ (Abh. P. 13, 63). 2, to join for coition (Abh. P. 9, 152).

ಮೈ mĕy. For Kannaḍa and some Tbh. words that appear with this initial in writ or print see s. ಮಯ್ and ಮಯ್; *e. g.* ಮೈ = ಮಯ್, etc.; ಮೈದ = ಮಯ್ದ; ಮೈದುನ = ಮಯ್ದುನ; ಮೈಲಾರ = ಮಯ್ಲಾರ; ಮೈಲಿ, ಮೈಲಿಗೆ = ಮಯ್ಲಿ, ಮಯ್ಲಿಗೆ; etc.

ಮೈತ್ರ maitra. (fr. ಮಿತ್ರ). Of or belonging to a friend; of or belonging to Mitra. 2, friendship, friendliness,

good-will (స్నేహ, ప్రీతి, etc. Mr. 430; Bp. 18, 59);—association, intimate connection, union. 3, a friend (My.). ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ (when it is very hot) ಮೈತ್ರನಾದರೂ ಮೆಯ್ ತಗಲಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಮೈತ್ರಾವರುಣಿ maitrâvaruṇa, Of or belonging to Mitra and Varuṇa: *Vâlmiki.* 2, Agastya.

ಮೈತ್ರಾವರುಣಿ maitrâvaruṇi. *Agastya.* 2, Vasishṭha. 3, Vâlmiki.

ಮೈತ್ರಿ maitri. *Friendship.* 2, a friend. ಎಮಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಜನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಮೈತ್ರೆ maitrĕ. N. of the wife of one of the chief rishis (Mr. 258).

ಮೈತ್ರೇಯ maitrêya. Friendly. 2, N. of a rishi (My.).

ಮೈತ್ರ್ಯ maitrya. *Friendship.*

ಮೈಥುನ maithuna. (fr. ಮಿಥುನ). Paired; united by marriage. 2, *union, connection.* 3, *coputation, coitus.* 4, marriage, matrimony (*cf.* ಮಯ್ದುನ). See ಕೂಡು, ಗೆರ್ಮು, ಸುನ್ದು.

ಮೈದಾನ maidâna. A plain, a level tract (My.; Tĕ., M.; Mhr., H.).

ಮೈನ maina. The Gŏravaṅka, a kind of jay, Gracula religiosa (C.; Mhr., H. ಮೈನಾ; Tĕ.; M. ಮೈನಾಗ, ಮೈನಾನ್).

ಮೈನಾಕ mainâka. N. of a mountain (son of Himavat by Mênâ). (Grj. 2, after 106; Bp. 19, 27).

ಮೈಮೆ maimĕ. = ಮಯ್ಮೆ. Tbh. of ಮಹಿಮೆ (Śmd. 361; Čt. II, 85; Čpr. 4, 11; 5, 23; Grj. 10, after 79). — ಮೈಮೆವಡೆ. -ಪಿಜ್. To obtain greatness, etc. (Śâv. 2, 6).

ಮೈರೇಯ mairêya. *A kind of spirituous liquor;* toddy (ಆ ಸವ, ಕಲ್ಲು, etc., ಕಳ್ Mr. 221; Tu. ಮೀರ).

ಮೈಲಿ maili. = ಮಯ್ಲಿ 1 & 2.

ಮೈಲಿಗೆ mailigĕ. = ಮಯ್ಲಿಗೆ.

ಮೈಸಿ maisi. Tbh. of ಮಹಿಸಿ (Śmd. 361). — ಮೈಸೂರು. The town, or country, of Mysore (Si. 329; C.; B. 3, 28).

ಮೊಕ್ mŏk. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೊಕ mŏka. Tbh. of ಮುಖ. (My.; Tĕ.). — ಮೊಕಮಡಿಯನಾಗಿ. -ಆಡಿಯನ್-ಆಗಿ. With the head downwards, topsy-turvy. See Prv. s. ಎಮಾನೆ. — ಮೊಕವಾಡ. = ಮೊಗವಡ, ಮೊಗವಾಡ.

ಮೊಕತಾ mŏkatâ. = ಮೊಕ್ತಾ. (My.).

ಮೊಕದ್ದಮೆ mŏkaddamĕ. An affair, a matter; a case, civil or criminal (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಮುಕದಮಾ).

ಮೊಕರರು mŏkararu. Settled, fixed, certain (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಕರರ).

ಮೊಕರೂರು mŏkarûru. = ಮೊಕರರು. (My.).

ಮೊಕಾಬಿಲೆ mŏkâbilĕ. = ಮುಖಾಬಿಲೆ. (My.).

ಮೊಕಾಮು mŏkâmu. = ಮುಕ್ಕಾಮ್, ಮೊಕ್ಕಾಮು. A place of alighting: a stage; encamping;—a place of residence (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಖಾಮ).

ಮೊಕೋಬ mŏkôba. A fragrant powder that is taken with snuff, etc. (My.; H.).

ಮೊಕ್ಕ mŏkka. = ಮೊಕ್ಕೆ. Tbh. of ಮೋಕ್ಷ. A species of tree the ashes of which are used as a cautery. ಮೊಕ್ಕದ ಮರ (ಗೋಲೀಢ, ಝಾಟಲ, ಫಣ್ಣಾಪಾಟಲಿ, ಮೋಕ್ಷ, ಮುಷ್ಕಕ Nr.; St. & Pl.: Calosanthes indica Blum.).

ಮೊಕ್ಕಳ mŏkkaḷa. (Śmd. 49). = ಮೊಗ್ಗರ. A heap, a mass, an assemblage (ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಗೊನ್ದಣಿ, ತರಕ್ಕಿ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳಿ, ಮೊತ್ತ, ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ನೆರವಿ 111; Tĕ. ಮೂಕೆ); — abundance; abundant, much, exceeding, etc. (ವಿಗ್ಗಳ Śmd. 168 Cm.; ಪ್ರಾಜ್ಯ, ಭೂರಿ, ಬಹುಲ, ವಿಪುಲ, ಪೃಥ್ವಲ, etc. Hlâ.; ಅಗುನ್ದಲೆ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರ, ನೆಜಿ, ನೂಳದು, ಅಯ್ದಿ, ಪೊಮ್ಮುದು, etc., ಅಧಿಕ Śm. 58; ಅಧಿಕ 111; *cf.* ಮುಕ್ಕು ಱು 1 & 2; T. ಮುಡುಗು, ಮೊಯ್, to swarm as bees, etc., to throng;—a crowd, throng). (See Čpr. 6, 88; 8, 47; Bp. 40, 58; V. 40, 75. — ಮೊಕ್ಕಳದ ರಾಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಮೊಕ್ಕಾಮು mŏkkâmu. = ಮೊಕಾಮು, etc. (My.).

ಮೊಕ್ಕು mŏkku. = ಮೊದ್ಗು 2, q. v.

ಮೊಕ್ಕೆ mŏkkĕ. = ಮೊಕ್ಕ. ಮೊಕ್ಕೇ ಮರ (ಗೋಲೀಢ, etc. Si. 130; Tĕ.).

ಮೊಕ್ತಾ mŏktâ. = ಮೊಕತಾ. In front, before, face to face (My.).

ಮೊಕ್ತಿಯಾರ್ mŏktiyâr. ಮೊಕ್ತೆಯಾರ. Absolute, free; a plenipotentiary (Mhr., H. ಮುಕ್ತ್ಯಾರ, ಮುಖತ್ಯಾರ); independence, plenipotency (My.); an agent, an attorney. See Prv. s. ಬೀರೋಜುಗಾಡಿ.— ಮೊಕ್ತಿಯಾರ್ನಾಮ, a power of attorney (My.; Mhr. ಮುಖತ್ಯಾರ-).

ಮೊಕ್ತೆಯಾರಿ mŏktiyâri. Full powers or authority delegated: absolute state, etc. (My.; Mhr. ಮುಖತ್ಯಾರಿ).

ಮೊಕ್ತೇಸರ mŏktêsara. = ಮಕ್ತೇಸರ. A headman; a chief officer (My.; H.).

ಮೊಖಮಲ್ಲ mŏkhamallu. = ಮುಖಮಲ್ಲ. (My.).

ಮೊಗ್ mŏg. = ಮೊಜ್ 3, etc. Refuge, shelter. — ಮೊಗ್ಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A rock of shelter or a sheltered rock (Bh. 3, 18, 30).

ಮೊಗ mŏga. 1. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಗ ಮೊಗದು (Bp. 56, 12; 58, 68; Č. Bp. 28, 20; J. 6, 39; 8, 39).

ಮೊಗ mŏga. 2. = ಮೊಗು, etc. (My.).

ಮೊಗ mŏga. 3. = ಮೊಗಸು. P. p. of ಮೊಗಸು, in ಮೊಗ ಮೊಗಸು s. ಮೊಗಸು 1.

ಮೊಗ mŏga. Tbh. of ಮುಖ (Śmd. 340. 355; ಮುಖ, ಆಸ್ಯ Hlâ.; ಮುಸುಡು Śm. 71; My.). ಮೊಗದೊಳ್ ಮೆಲ್ದಂ (Śmd. 163). ಮೊಗ ನೋಡಿದಂ or ಮೊಗಂ ನೋಡಿದಂ (200). ಕೆಮ್ಮಪ್ಪ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ (Hlâ.). See Čpr. 3, 85; Bp. 5, 20; Rêv. 11, 10; 13, after 18; J. 8, 39; 15, 3; ಅಗ್ಗಿ-, ಆಯ್-, ಅಱು-, ಕರಿ-, ನಗೆ-, etc. — ಮೊಗಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To put (a person) to shame whilst facing (him, ಅವನ or ಅವನನ್ನು My.). ಮೊಗಗೆಡಿಪ ಪುಣಡೊಳಗೆ ಸುಡುತಿರುವ ಚಿನ್ತೆ (Sarvabhûshaṇa in B. 5, 320). — ಮೊಗಗೊಡು. -ತೊಡು. To turn the face towards one (My.). — ಮೊಗಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. = ಮೊಗಗೊಡು. (Čpr. 6, 83). — ಮೊಗ ಚಿಟ್ಟಿಸು. = ಮೊಗ ಸಿಣ್ಡಿಸು. To express contempt or disgust by the face, to frown (My.; Tĕ. ಮುಖವು ಚಿಟ್ಟಿಂಚು). — ಮೊಗದಣ್ಡೆ. A face looked upon as a wreath (Bh. 6, 4, 36). — ಮೊಗದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A lotus-like face (Rêv. 10, 8; 13, 102; J. 3, 22). — ಮೊಗದಿರುಹು. -ತಿರುಹು. To turn the face (J. 2, 53). — ಮೊಗದೊಡಗು. -ತೊಡಗು. To form tops or crests (as waves, J. 12, 13). — ಮೊಗದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. To wash the face (J. 30, 42). — ಮೊಗದೋಱಿಪು. -ತೋಱು. To show the face (J. 17, 34). — ಮೊಗ ಬಾಡು. The face to become pale (Bp. 54, 81). — ಮೊಗಮಿಳ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put the face, mouth, or trunk (Abh. P. 13, after 76; Rêv. 5, 79). — ಮೊಗಮಿಡು. -ಇಡು. = ಮೊಗಮಿಳ್ಕು. (J. 15, 45). — ಮೊಗವ್ವಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain

a (conciliatory, kind) face (or look from another), to win over, to conciliate, to pacify; to be civil, etc. (ಅನುನಯು Šmd. Dh.). — ಮೊಗಮ್ಮುಗು. -ಪ್ಪುಗು. 1. The face to enter: to meet in front, to face (Čpr. 5, after 39; 5, 79; 10, 83; Abh. P. 13, 81). — ಮೊಗಮ್ಮುಗು. -ಪ್ಪುಗು. 2. Facing. ಮೊಗಮ್ಮುಗು ತರ್. To face (Abh. P. 13, 81). — ಮೊಗರಮ್ಮ. = ಮೊಗವಡ. (Č. Bp. 47, 44; Bh. 7, 4, 9; 9, 2, 42; Rśv. 6, after 11). — ಮೊಗರಾಗ. (Šmd. 207). Red or bright colour of the face. — ಮೊಗರಾಗಂಗಿತು. -ಂ-ತಿಡು. Bright colour of the face to disappear (Abh. P. 7, after 163). — ಮೊಗವಡ. -ವಡ. = ಮೊಳವಾಡ, etc. A kind of head-stall for horses and oxen (Grj. 6, after 56; 7, 46; Bh. 9, 2, 42; My.). 2, a cloth made to cover the face (of elephants, Abh. P. 13, 74). 3, a mask (My.; Mhr. ಮುಖವಟಾ, ಮುಟೋಟಾ). 4, a muzzle (My.; Mhr. ಮೋವಾಳೇಂ). — ಮೊಗವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A shield to protect the face (Bh. 6, 4, 89; 9, 2, 42). — ಮೊಗವಱಿ. -ಆಱಿ. To know the face (of a person): to be more or less familiar with, to be acquainted with. — ಮೊಗವಱಿಕೆ. -ಆಱಿಕೆ. Acquaintance, intimacy (ಪರಿಚಯು, ಸಂಸ್ತವ Mr. 454). — ಮೊಗವಱಿತ. -ಆಱಿತ. = ಮೊವಱಿಕೆ. ಸಂಸ್ತವ, ಪರಿಚಯ Hlâ.). — ಮೊಗವಲರ್. -ಅಲರ್. The face to bloom or become bright (Bp. 24, 44). — ಮೊಗವಲರಿಸು. -ಅಲರಿಸು. To cause the face to bloom, etc. (Bp. 45, 36). — ಮೊಗವಾಡ. (-ಪಾಡ). = ಮೊಗವಡ Nos. 1 & 3. (My.). — ಮೊಗವಾಸ. Tbh. of ಮುಖವಾಸ. (J. 12, 6; 15, 24. 44. 45). — ಮೊಗಸನ್ನೆ. A sign of the face (Bh. 4, 19, 43). — ಮೊಗಸಿ. A moon-like, lovely face; the face considered as a moon (Rśv. 1, after 135). — ಮೊಗಸಾಲೆ. A front verandah (ಪ್ರಘಣ, ಪ್ರಘಾಣ, ಅಲಿನ್ದಕ Hlâ.; Rśv. 13, after 1 & 61; My.). — ಮೊಗ ಸಿಣ್ಡಿಸು. = ಮೊಗ ಚಿಟ್ಟಿಸು. (My.). — ಮೊಗಸಿರಿ. = ಮುಖಶ್ರೀ. Beauty of the face (Rśv. 13, after 59). — ಮೊಗ ಸೂರಿಗೆ. A sword or knife attached to the forepart (of a carriage, Bh. 9, 2, 43).

ಮೊಗಚು mŏgaču. = ಮಗಚು, etc. (My.).

ಮೊಗಟ mŏgaṭa. = ಮುಗಟ, etc. (My.).

ಮೊಗಡು mŏgaḍu. = ಮೊಗಳು. (My.).

ಮೊಗದು mŏgadu. = ಮೊಗೆದು. P. p. of ಮೊಸೆ 1.

ಮೊಗದುಂ mŏgaduṁ. = ಮುಗುದುಮ್ಮಿ. — ಮೊಗದುಂಸಕ್ಕರೆ. A kind of sugar (ಫಾಣಿತ Si. 312; My.).

ಮೊಗಪಿು mŏgaṛu. (ಮೊಗರು). (fr. ಮುಗುಱು ?). The state of being (still partly) covered (?). — ಮೊಗಪಿುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. (= ಮುಗುಳ್ಗಾಯ್). A fruit that has just come out of the flower, a very small fruit (My.). — ಮೊಗಪಿುಬದನೆ. A badanĕ that is still very young (My.).

ಮೊಗಲ mŏgala. A Mogul (My.; B. 4, 3; Mhr., H. ಮೋಗಲ).

ಮೊಗಲಾಯಿ mŏgalâyi. Relating to the Moguls (My.; Br.; Mhr.).

ಮೊಗಸು mŏgasu. 1. To begin to exert one's self, to make one's self ready for work, to act zealously after (or for) a contrived plan, to exert one's self (ಉದ್ಯೋಗಾರಭ್ಭ Šmd. Dh.; ವಿರಚಿತೋದ್ಯೋಗ Šm. 110; T. ಮುಯಲ್, ಮುಯಲು, to apply one's self to a thing, to make effort; Tḍ. ಮೊನೆ, to busy himself, engage in; to prepare, be ready; ಮೊಗೆ ಕೊನು, to begin = ಮೊದಲು ಕಟ್ಟು). See Čpr. 8, after 4; Abh. P. 1, 77; 12, 9; Râm. 6, 46, 16; Bh. 6, 4, 101; 7, 5, 39; 7, 18, 14; J. 8, 39; 28, 45. — ಮೊಗ ಮೊಗಸು. rep. To exert one's self very much (J. 12, 22).

ಮೊಗಸು mŏgasu. 2. = ಮುಗುಸು 2, etc. Desire, wish (ಇಚ್ಛೆ Šm. 50. 110).

ಮೊಗಸು mŏgasu. 3. (fr. ಮೊಸೆ 5. = ಮುಸುಕು 1, etc.). To cover, to fall upon, to attack (J. 8, 31).

ಮೊಗಳು mŏgaḷu. = (ಮುಗಿಲ್), ಮೊಗಡು. The ridge of a roof (My.; Tḍ. ಮುಗಡು, ಮೊಗಡು, ಮೊಗಲು, ಮೊಗುಟು, ಮೋಡು; M. ಮುಗಡು, ಮುಗಳ್; T. ಮುಗುಡು; see s. ಮೊರಡು 2).

ಮೊಗಲ್ mŏgaḷ. = ಮುಗುಟ್. (V. 36, after 65).

ಮೊಗಿಸು mŏgisu. To cause to lade, etc. (My.).

ಮೊಗು mŏgu. = ಮಸವ, ಮಗು, etc. (My.; ಪೋತ, ಪಾಕ, ಆರ್ಭಕ, ಡಿಮ್ಭ, ಪೃಥುಕ, ಶಾವಕ, ಶಿಶು Si. 179; ಭ್ರೂಣ, ಆರ್ಭಕ 418; ಪೋತ, ಶಿಶು 422; ಗರ್ಭ, ಆರ್ಭಕ 441).

ಮೊಗುಂ mŏguṁ. General, undefined, not particularized (My.; Mhr., H. ಮೋಳನು).

ಮೊಗುಚು mŏguču. = ಮುಗುಚು, etc. (My.). ಕವಿ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಕಿಯರ್ ಮೊಗುಚದೇ? (Prv.).

ಮೊಗುಟ mŏguṭa. = ಮೊಗಟು, etc. (My.).

ಮೊಗುವು mŏguvu. = ಮೊಗು, etc. (My.; ಪೃಥುಕ Si. 404; ಡಿಮ್ಭ, ಶಿಶು 440).

ಮೊಗುವುತನ mŏguvutana. Childhood (Bh. 1, 3, 17).

ಮೊಗುಸು mŏgusu. = ಮುಸುನು 2, q. v., etc.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 1. To take (water with a vessel out of a pond, tank or stream for one's use, Abh. P. 7, 105; 7, after 105; J. 6, 6; My.; ಜಲಾಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; T. ಮುಗ, ಮೊಳ್ಳು; Tḍ. ಮುಂಜು). 2, to lade, to lade out (any fluid with a small vessel, etc. out of a larger one), to scoop, to bale (ಜಲವ ಮೊಗೆ Šm. 82; My.; *cf.* ನುಗಿ 2). P. ps. ಮೊಕ್, ಮೊಗ, ಮೊಗದು, ಮೊಗೆ, ಮೊಗೆದು. See Bp. 56, 31; Bh. 8, 23, 11; J. 12, 8.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 2. = ಮೊಗ 1, etc. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಗೆ ಮೊಗದು (Grj. 4, 131; Bp. 56, 9; Bh. 8, 21, 4).

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 3. The state of (water) being sufficient to be taken (out of a pond, etc.). See Prv. s. Tbh. ಮಗೆ.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 4. = ಮಸೆ, etc. A small earthen vessel for lading out, etc. (ಘಟಭೇದ Šmd. Dh., o. r. ಭೂಭೇದ; ಉಮ್ಮದ ಭೇದ Šm. 82; ಅಣಿಮುಣಿಕೆ Mr. 211; My.). ಮೊಗೆ ಮಾಡದೆ ಕುಮ್ಬಾಜಿ ಗುಡಾಣ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? — ಮಳೇ ನೀರು ಮೊಗೇಲಿತು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಮೊಗೆನೀರು. A mŏgĕ-full of water. ಮೊಗೆನೀರಿನೊಳಗೊನ್ದು ನೆಗಡಿಾಡಿದನ್ತಿಗೆ ತಗುಣಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ಹಿಡಿದನ್ದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಯ ನಮ್ಬುವದು (Sp.). — ಮೊಗೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. A mŏgĕ-full of milk (Bp. 1, 20).

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 5. To cover; to fall upon, to close with; to go close to (J. 8, 39; 12, 13; 13, 12; Grj. 3, after 119; see T. s. ಮೊಕ್ಕಳ). 2, to grow abundant (see ಪೊಗವೊಗೆ).

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 6. (= ಮೊಸೆ 3?). — ಮೊಗೆಯ ಭೂಮಿ. A fertile, yellowish soil (ಪಾಣ್ಡುಭೂಮ, ಉದಗ್ಭೂಮು Hlâ.).

ಮೊಗ್ಗರ mŏggara. (Śmd. 49). (=ಮೊಕ್ಕಳ, ಮೋಪರ). A mass, a heap (of clouds, etc.); an assemblage, a body; an army, a force (ಗೊನ್ದಣಿ, ಹೊರಳಿ, ಮೊತ್ತ, ಮೊಕ್ಕಳ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ಒಟ್ಟು 88; ಜಂಗುಳಿ, ಮೊಕ್ಕಳ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಬಲ Bhn. 13; Ċpr. 5, 110; 7, after 81; J. 3, 38; 8, 32). — ಮೊಗ್ಗರಮ್ಬಾಯ್. -ಂ -ಪಾಯ್. To form a mass or body, etc. (Grj. 6, after 67).

ಮೊಗ್ಗರಿಸು mŏggarisu. To grow collected into a mass or body, etc. (Grj. 6, after 56).

ಮೊಗ್ಗು mŏggu. (Śmd. 49). = ಮೊಗ್ಗೆ 1, etc. (J. 10, 14; My.; T. ಮೊಕ್ಕು). ಅಜ್ಜನ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಗ್ಗಿನ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಾಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಫಲದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮೊಗ್ಗೆ mŏggĕ. 1. = ಮಗ್ಗ 4, ಮೊಗ್ಗು. A bud (ಕೋರಳ Nn. 164; ಮುಕುಲ, ಕಲಿಕೆ, etc. Mr. 107; ಉತ್ತಲಿಕೆ 527; ನನೆ, ಮುಗುಳ್, ಸರ್ಜಕ, ಕುಟ್ಮಲ Śm. 22; Kk. 23; ಕೋಶ, ಕುಟ್ಮಲ Si. 460; My.; Tĕ.; T., M. ಮೊಟ್ಟು; *cf.* ಮುಗುಳ್, ಮೊಳಕೆ; Mhr. ಮೋಗ, a germ, shoot; see Ċpr. 1, 106; Bp. 22, 8; Rśv. 10, after 31; J. 31, 9; B. 3, 36). ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ (ಕುಟ್ಮಲ್ಯ Nn. 52; ಉತ್ತಲಿಕೆ, ಕೋರಕ 102). — ಮೊಗ್ಗಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. He whose arrows are buds: Kâma (Ċt. II, 95).

ಮೊಗ್ಗೆ mŏggĕ. 2. = ಮಗ್ಗೆ. ಅಂಕೆ ಮೊಗ್ಗೆ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತೀನಿ (B. 1, 11).

ಮೊಚ್ಚೆ mŏccĕ. = ಮುಚ್ಚೆ 2, etc. A shoe (Bh. 6, 4, 52; My.).

ಮೊಜಂ mŏjâ. = (ಮೊಚ್ಚೆ), ಮೋಜಾ. (Si. 279, *only* in Si.).

ಮೊಟಕು mŏṭaku. 1. The state of being (shrunk or) small in size; a bit, a piece, as of a pencil, etc. (My.; Tĕ. ಮೊಟಕೆ; *cf.* ಮುದುಕು 2, ಮೋಟು). ಮೊಟಕಾದವನು (ಖರ್ವ, ಹ್ರಸ್ವ, ವಾಮನ, ಗಿಡ್ಡನು Si. 197; My.). — ಮೊಟಕುಕತ್ತಿ. A small sword, a cutlass (My.; Si. 290; Tĕ. ಮೋಟಕತ್ತಿ). — ಮೊಟಕುಬೆರಳು. The little finger (My.). — ಮೊಟಕುದಾರಿ. A short road that soon ends (My.; ಬಹಳ ದೂರವಲ್ಲದೇ ಇರುವ ದಾರಿ Si. 105).

ಮೊಟಕು mŏṭaku. 2. The sound produced by the grazing of cattle, etc. — ಮೊಟಕು ಮೊಟಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. The repeated sound of mŏṭaku to be produced (My.).

ಮೊಟ್ಟ mŏṭṭa. 1. = ಮಟ್ಟ 1, etc. Exactness, etc. — ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ್. -ಮೊದಲು. = ಮಟ್ಟಮೊದಲು. (Bp. 24, 80; 32, 7; 45, 30; My.).

ಮೊಟ್ಟ mŏṭṭa. 2. = ಮಟ್ಟ 3. — ಮೊಟ್ಟಕಿಮುಡು. A hyena (My.).

ಮೊಟ್ಟು mŏṭṭu. 1. To rap the head (of another) with the knuckles of the fist (My.; Tĕ.).

ಮೊಟ್ಟು mŏṭṭu. 2. A rap with the knuckles of the fist (My.; M. ಮುಟ್ಟು; see ತಲೆ-). ಮೊಟ್ಟು ಬಿತ್ತು (My.).

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. 1. An egg (ಪೇತೀಕೋಶ, ಅಣ್ಡ Hlâ.; ಅಣ್ಡ Śm. 88; Si. 179. 367; My.; T. ಮುಟ್ಟೆ; M. ಮುಟ್ಟೆ, ಮೊಟ್ಟೆ). ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾಯಿಗಾ ಮಜಿ ಮೊಟ್ಟೇ ಇಕ್ಕಿತು (Prv.). See Prv. s. ತೊಟ್ಟೆ 2.

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. 2. = ಮಟ್ಟೆ. (My.).

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. = ಮಟ್ಟೆ. A leather bag (ಸಮ್ಮದ ತಿತ್ತಿ Śm. 88). 2, a bundle, a bale, a burden, a load (Bp. 21, 15; 29, 18. 19; Râm. 5, 8, 73; My.; Mhr. ಮೋಟ; *cf.* ಮೂಟೆ). ಆಟ್ಟ ಕ್ಕುವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯಾಗ ಬೇಡ, ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊರುವವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ.— ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆಯುಟ್ಟರೂ ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊರುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.— ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ.— ಬಣ್ಣಾಟ, ಹೇಡು ಹೆಬ್ಬಾಟ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಸರಮನುಷ್ಯ.— ಮೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹೊಟ್ಟೆ ಕ ಟ್ಟ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 21, 15; 29, 18.

ಮೊಡವಿ mŏḍavi. = ಮೊಡವೆ. A small pimple in the face (Rśv. 4, 9; 9, 48; J. 18, 25; My.; Tĕ. ಮೊಟವಿ; T. ವಡಿ, ವಡಿವು).

ಮೊಡವೆ mŏḍavĕ. = ಮೊಡವಿ. (My.).

ಮೊಡ್ಡ mŏḍḍa. = ಮದ್ದ, ಮೊರಡ. (My.).

ಮೊಣ mŏṇa. = ಮೊಬಿ, q. v. — ಮೊಣಕಾಲ್. -ಕಾಲು. The knee (ಜಾನು, ಆಪ್ಪೀವಕ್ Hlâ.; ಜಾನು G.; My.; Bp. 57, 59; B. 2, 30; 3, 24). ಮೊಣಕಾಲು ಊದುಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮೊಬಿಕೆಯ್ಯಿನ್ದು ನಿತ್ತಾನೇ?— ಮಣ್ಣೆ ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಪಟ್ಟುವೇ? (Prvs.). — ಮೊಣಕಾಲುಕಣ್ಣು. The hollow on each side of the knee (C.). — ಮೊಣಕಾಲುಗಣ್ಣು. The knee and all that pertains to it (My.). — ಮೊಣಕಾಲುಚಿಪ್ಪು. The knee-pan (My.). — ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ. -ಉದ್ದ. As high as the knee, knee-deep. ಪಾಪ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದಸೀರು (Prv.). — ಮೊಣಕಾಲುಮುರಿ. N. of a talook in Mysore (My.). — ಮೊಣಕೆಯ್. The elbow (Bp. 24, 82; 27, 6; My.). ಮೊಣಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಮೇಗಣ ಬಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Hlâ.). — ಮೊಣಗೆಯ್. = ಮೊಣಕೆಯ್. (My.; see Prv. s. ಮುಂಗೆಯ್ 2).

ಮೊಣ್ಡಿ mŏṇḍa. = ಮೊಣ್ಡು. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. — ಮೊಣ್ಡಕೆಯಿ. A maimed hand (My.; Tĕ. ಮೊಣ್ಡಿಚೆಯಿ). — ಮೊಣ್ಡಕೊಡಲಿ. A blunt axe or hatchet. ಮೊಣ್ಡಕೊಡಲಿ ಜಿಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ (Prv.). — ಮೊಣ್ಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A blunt knife (My.). — ಮೊಣ್ಡಗುದ್ದಲಿ. A blunt hoe (My.). — ಮೊಣ್ಡಜೂರಿ. = ಜೂರುಮರಿ (My.). — ಮೊಣ್ಡಪಾಲ. A docked, stumpy tail (My.; B. 3, 44). — ಮೊಣ್ಡಸೀಗೆ. A large, very thorny climber, Caesalpinia sepiaria Roxb. (Z.; My.).

ಮೊಣ್ಡು mŏṇḍu. Stupid obstinacy, especially in demanding or dunning (My.; Tĕ.; T. ಮುಣ್ಡು, ಮೊಣ್ಡು; see ಮೊಟ್ಟು 1). — ಮೊಣ್ಡ. -ಆತ. An obstinate man, one who begs impudently (My.). ಮೊಣ್ಡನ ಕೊನ್ದವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಯ ತಿನ್ದವರಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮೊಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. Stupid obstinacy; obstinate, impudent begging (My.). — ಮೊಣ್ಡಿ. An obstinate female (My.).

ಮೊಣ್ಡು mŏṇḍu. = ಮೊಣ್ಡ. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. (My.). ಕೊಡ್ಡಿ ಮೊಣ್ಡಾಯಿತು (My.). — ಮೊಣ್ಡು ಕೆಯ್. = ಮೊಣ್ಡ ಕೆಯ್ಯಿ. (My.).

ಮೊಣ್ಡುತನ mŏṇḍutana. Stupid obstinacy (My.).

ಮೊಣ್ಡೆ mŏṇḍĕ. ಮೊಣ್ಡಿಯ. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. (Tĕ. ಮೊಣ್ಡೆಮು). ತಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಣಿದಾಡುವ ಮೊಣ್ಡಿಯ (ಕಬನ್ಸ, etc. Si. 297). — ಮೊಣ್ಡೆಮರ. A small tree, Cerbera odollam Gaertn. (St. & Pl.).

ಮೊತ್ತ mŏtta. 1. A heap, a mass; a multitude, a flock, etc.; a collection, a code (ಸಮೂಹ, ನಿಕರ, ವ್ರಜ, etc. Nr.; ಜಂಗುಳಿ Ċt. II, 99; ಪುಷ್ಪಲ, ಪ್ರಭೂರಿ, ಬಹುಲ, etc. Mr. 430; ವೆಗ್ಗರ, ಮೊಕ್ಕಳ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳಿ, etc. ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17, Śm. 54; ಓಳಿ Bhn. 6; ನೆರವು 10; ಉರಳಿ 61; My.; Tĕ. ಮೊತ್ತ, bulk, lump; Tĕ. ಮೊತ್ತ, the total, whole; T. ಮೊತ್ತ, universal; T., M. ಮುಡು, ಮುಡುದು, that is whole, entire; M. ಮುಡುಕ್ಕೆ, to grow thick, big; to grow

ripe; ಮಬಿದ್ದು, thickness, thronged state; ಮುಬಿ, protuberance, tumour; T. ಮುದ್ದು, the end, see ಮುಡಿ 3; see ಮುದ್ದೆ, ಮೊನೆ 2). ಕಾಗೆಯ ಮೊತ್ತಂ (ಕೊತ್ತುಬಿ Śmd. I). ಕಲಿಯ ಎಸಾ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, etc.); ಹಿಮದ ಮೊತ್ತಂ (ಹಿಮಾಸಾ); ಸೂಳೆಯರ ಮೊತ್ತಂ (ಗಾಣಿಕ್ಯ Hlā.). ಮಱಿಮಾನ ಮೊತ್ತ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, ಪೋತಾಧಾನ); ಆನೆಗಳ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಒದೆಯನಾಗಿದ್ದ ಆನೆ (ಯೂಥನಾಥ); ಧರ್ಮಂಗಳ ಮೊತ್ತವು (ಸ್ಯೃತಿ, ಧರ್ಮನಂಬಿತೆ Nr.). ಮಱಿಮಾನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಿ Mr. 410). ಕವಿಜನರ ಮೊತ್ತಂ (Sp.). See Bp. 5, 39; 19, 83; 22, 57; 28, 22; 36, 31; 58, 53; 60, 33; J. 4, 19; 5, 15. — ಮೊತ್ತವೆದು. -ಪೆದು. To become a heap, to be heaped, etc. (Bp. 32, 6).

ಮೊತ್ತ mŏtta. 2. = ಮೊದಲ್ (Śmd. 229). — ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ್. (Śmd. 229). The very beginning; at the very first; in the first place (Ćpr. 1, after 82).

ಮೊದ möda. = ಮೊದಲ್. — ಮೊದ ಮೊದಲು. = ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ್. (My.; B. 4, 189).

ಮೊದಲ್ mŏdal. (fr. ಮುಂ, ಮುಬಿ, etc.). ಮದಲು, ಮೊತ್ತ 2 (Śmd. 229), ಮೊಸ, ಮೊದಲು. The state of being first, preceding, in front, or prior; the state of being chief, the chief thing; the beginning; the root; the base; the extremity or tip; the original, principal or capital, the stock in trade;—at the beginning, first, etc.; for the first time (ಆದಿ, ಪೂರ್ವ, ಪೌರಸ್ತ್ಯ, ಪ್ರಥಮ, ಆದ್ಯ Nr.; ಮೂಲ Nr.; ಮೂಲ Nn. 20; ಆದಿ 111; ಬುದ್ಧ, ಮೂಲ 136; ಆದ್ಯ, ಆದಿ Mr. 460; ಆರಮ್ಭ 432; ಆದಿ Śmd. 9. 13. 52. 84. 117. 118. 147. 171. 199. 258. 352; ಮೂಲ 7. 8. 253. 259 Cm.; ಪೂರ್ವ 17. 46. 51. 54. 71. 258. 377 Cm.; ಮುಖ್ಯ 18 Cm.; ಪ್ರಥಮ 78. 171 Cm.; My. as ಮೊದಲು; T., M. ಮುದಲ್; Tě. ಮೊದಲು, ಮ್ರೈಲು; Mhr. ಮುದಲ). ನಾಭಿಯ ಮೊದಲ್ (Śmd. 8). ಪೂರ್ವಪದದ ಕಡೆಯುಂ ಪರಪದದ ಮೊದಲುಂ (60). ಮದಗಜಮೆರಡಱ ಜಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದು (91). ಆದೇಶ ಮೆನ್ದೊಡೆ ಮೊದಲಿದುಂದಂ ತೊಲಗಿಸಿ ಬರ್ಪನ್ದು (30 Cm.). ಮೊದಲ್ಗೆ (258 Cm.). ಮೊದಲ ನಾಟ್ಯಂ (ಪೂರ್ವರಂಗ); ಮೊದಲ ಮನೆ (ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ, ಶಿರೋಗೃಹ); ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲ್ (ಪಕ್ಷತಿ); ಆನೆಯ ಮೊದಲ ಬಾಲ (ಪೀಚೆಕ, ಪುಚ್ಛಮೂಲ Hlā.). ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವ ನೆಱಿವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಕೊಳುಮೊದಲಿನ್ದ ಅಧಿಕಮಾಗಿ ಮಾಱುದುದು (ಅಧಿಕಫಲ, ಲಾಭ); ವೇದದ ಮೊದಲನೋದ ತೊಡಗಿದವನು (ಶೈಕ್ಷ, ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ); ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬುಸರ್ಯನ್ತರ್ತಮಿರ್ದ ನಡುವಣ ದಿನ್ದು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಮೊದಲ ಕಲ್ಪ (ಮುಖ್ಯ); ಮೊದಲಿನ್ದ ತುದಿವರಮರ್ದ ಲತೆ (ಆರೋಹ Nr.). ಮೊದಲ ಮನೆ (ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ Mr. 201); ಮೊದಲ ಗಱು (ಪಕ್ಷತಿ 168); ಕರ್ಣದ ಮೊದಲ್ (ಜೂಲಿಕೆ 156); ಮೊದಲ ಬಾಲಂ (280); ಕುದುರೆಯ.. ಒರಡು ಕರ್ಣದ ಮೊದಲೊಳ್ (ಸುದಿ) ಇರೆ ಶುಭಂ (289); ಮೊದಲ ನರ್ತನಂ (ಪೂರ್ವರಂಗ 79). See Ćpr. 2, 41; 3, 38. 40; 5, 96; Bp. 41, 8; 52, 1; 56, 42; 60, 14. 40; 61, 57; Bh. 1, 8, 31; Rśv. 5, 40; 9, 18; 13, 5; J. 13, 42; 30, 29; 31, 36. — ಮೊದಲನೆಕ. -ಅನೆಕ. To the root (Bp. 60, 40). — ಮೊದಲನೆಯ. -ನೆಯ. ಮೊದಲನೇ. So much as the beginning or first: first, etc. (My.). ಮೊದಲನೆಯದು, ಮೊದಲನೇದು, that is the first, the first (Si. 97; B. 1, 12; C.); ಮೊದಲನೆಯವ, who is the first, the first (C.; B. 5, 80). ಮೊದಲನೇ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯ (Si. 396). ಮೊದಲನೇ ಭಾಗ (B. 4, 13). ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕ (4, 44). — ಮೊದಲಾಗು. -ಆಗು. To become or be the first of a series (C.). ಮೊಱಗು ಮೊದಲಾದ ಪಲ ತೆಱದ ದಸಿಗಳ್ (Śmd. 10). ಏಕಾರಂ ಮೊದಲಾದ ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರಂಗಳ್ (ಏಕಾರಮುಖ್ಯಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರಂಗಳ್ 18 Cm.). ತೃತೀಯೆ ಮೊದಲಾದುವಱೊಳ್ (130). ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವಸಿಕ್ಕಿ ಆಟ್ಟಿಕೂಬ್ (ಪುಬ್ಗಿ I). ಇವು ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾನುಕರಣಂಗಳ್ (1). ಮೊದಲಾದುದು (ಆದ್ಯ, ಆದಿವು); ಆಶ್ವಿನಿ ಮೊದಲಾದ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳಂ ಚನ್ದ್ರನುನ ಸ್ತ್ರೀಯರಂ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ಎನ್ಬುದು; ಜೀಲೆ ವಿಲಾಸ ಇವು ಮೊದಲಾದುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಾವಂಗಳು; ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ (ಜೀವಧನ); ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ ಮೂಱು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವು ಆರ ಮನೆಯ ಚನ್ದಂಗಳು; ಬಿಟ್ಟಿಱು ಮೊದಲಾದುದು (ಪಾಣಿಮುಕ್ತ); ಅಭಿಧಾನ ವ್ಯಾಪಾರ ಇವು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವು ನುಡಿಯ ಭೇದಂಗಳು; ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ; ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ ಮಾಡಿದ ಆರಮನೆ ದೇಗುಳಂಗಳಂ ಪ್ರಸಾದ ಎನ್ಬುದು; ಲೆಪ್ಪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತಕರ್ಮ); ಕಿರಾತ ಶಬರ ಸಿಕ್ಕ್ಯ ಪುಲಿನ್ದ ನಾಹಲ ಭಟ ಮಾಲ ಪ್ಲೀಚ ಈ ೮ ಬೇಡರ್ (ಫೆಲ್ಲ) ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿಗಳು (Hlā.). ಆಳ್ಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ನೂಲು ಮೊದಲಾದವಱ ಕಟುಕು (ಪಕ್ಷತ್ರ); ವೀಣೆ ಮೊದಲಾಗಿರ್ದವಱ ಕುಡುಪು (ಕೋಣ Nr.). ಆದಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನವಗ್ರಹಂಗಳು (ಆದಿತ್ಯಾದಿನವಗ್ರಹ Nn. 33); ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆನ್ಬು ಮನ್ತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನರು (ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್ 48); ಮೊದಲಾದ (ಮುಖ್ಯ 167). See Bp. 58, 12. 19; 59, 53; Bh. 1, 20, 53; J. 5, 43; 12, 24; 28, 52. — ಮೊದಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To make one's self called, or to be, the first of a series (Bp. 59, 35; 61, 9). — ಮೊದಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take as the first of a series (C.). 2, to begin (v. t. or v. i., Ćpr. 8, 10). ಇದು ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಶುಕ್ಲತು ಭ್ರಾದಿಶಬ್ದಗಳ ವರಿಗೂ ಜೀಲಲ್ ಪಱುವ ಪದಗಳು (Si. 70). ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿತನಕ ಗಡಿಯಳಗಳು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 88). — ಮೊದಲ್ಗೊಳುಪ. -ಕೊಳುಪ. Beginning, commencement (ಉಪಜ್ಞ, ಉಪಕ್ರಮ, ಆರಮ್ಭ Hlā.).

ಮೊದಲಿಗ mŏdaliga. A chief, a headman (ನಾಗ, ಮುಖ್ಯ Nn. 26; ಮುಂಚೆ Čt. I, 49; Bp. 19, 1; Č. Bp. 47, 38; My.).

ಮೊದಲು mŏdalu. = ಮೊದಲ್, etc. (Bp. 16, 12; 55, 44; C.). ಮರದ ಮೊದಲು (ಆವಾಗ್ಯಾಗ, ಬುದ್ಧ); ಆನೆಯ ಕಪಿಯ ಮೊದಲು (ಕರ್ಣಮೂಲ, ಜೂಲಿಕೆ); ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲು (ಪಕ್ಷತಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ Hlā.). ತೋಳ ಮೊದಲುಗಳೆರಡಱ (ಬಾಹುಮೂಲಂಗಳು, ಕಕ್ಷಂಗಳು Nr.). ಮೊದಲು ಬಿತ್ತಿ, ಬಬಿಳಕ ಗೆಯಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಬೀಜಾಕೃತ Si. 301); ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮೊದಲೆನ್ದು ಜೀಬ್ಬಿಕೆ (ಉಪಕ್ರಮ, etc. 442). ಆವರು ಒನ್ದುನೇಳ್ ಮೊದಲು ಸಮ್ಬದ್ಧರೂ (B. 4, 17). ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿನಱು (as many as in former times) ಸಿಂಹಗಳು ಈಗ ಇಲ್ಲ (4, 213). ಮಯ್ಸೂರ ತೆಗೆಯುವ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬುದ್ಧಿವನ್ತನಾದ ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯನು ಸನ್ನ 1796ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದನು (4, 220). ಮೊದಲಿನನ್ತೆ (as before, B. 5, 94). ಏಮಿ ಮಾತ್ಯಕೆಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನವಳು (ಬ್ರಾಹ್ಮಿ G.). ಮೊದಲು ಮಬಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಕೊಬಿ.—ಮೊದಲುದೇವರು (= ಮೂಲವಿಗ್ರಹ) ಮೂಲೇಲಿದ್ದರೂ ಜನುವುನ್ತರಾಯಗೆ ದೀಪೋತ್ಸವವು.—ಮೊದಲು ಕೂಡ ಬಾರದು, ಕೂಡಿ ಕಾಡ ಬಾರದು.—ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ.—ಮೊದಲಿಗೆ ಮೋಸ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಗುದ್ದ್ಯಾಟ (Prvs.). — ಮೊದಲುಕಥೆ. An old legend (ಪುರಾಣ, ಆದಿಕಥೆ Nn. 138). — ಮೊದಲುಕಾರಣ. The first or original cause (My.). — ಮೊದಲುಗಣ್. -ಕಣ್. The root of the eye (ಅಕ್ಷಮೂಲ, ಪೂರ್ವನೇತ್ರ Mr. 317). — ಮೊದಲುಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. The root of an elephant's tusk (ಕರಿಂಠಿ, ದನ್ತಮೂಲ Hlā.). — ಮೊದಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮೊದಲ್ಗೊಳ್ No. 1. (C.). ಬೇರು ಮೊದಲುಗೊಣ್ಡು ರೆಪ್ಪೆಗಳ ವರಿಗೂ ಗಿದವ ಮಧ್ಯಭಾಗ (ಸ್ರೆಕಾಣ್ಡ, etc. Si. 121). ಆದ್ದಿನ ದಿವನ ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಅವನು ದಿನಾಲು ಸಿಯಮದಿನ್ದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 4, 124). — ಮೊದಲುತರ. The first or best sort (My.). — ಮೊದಲು ಮಾಡು. To make a beginning, to begin (My.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲು

ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಕ್ರಮ, ಉಪಕ್ರಮ Si. 396; ಉಪಕ್ರಮ 442). — ಮೊದಲು ಮೊದಲು. = ಮೊದ ಮೊದಲು. At the very first (B. 4, 87). — ಮೊದಲೆ. -ಎ 3. = ಮೊದಲೇ. (J. 24, 11; 25, 1). — ಮೊದಲೇ. -ಎ 2. The very beginning; — even first or prior; — at the first beginning; at first; first of all (C.). ಈ ರಾಜನು ಕೃಷ್ಣರಾಜನಿಗಿನ್ತ ಮೊದಲೇ ತೀರಿದನು (B. 4, 7). ಒಡಿವೆಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದರೆ, ಜನರು ನಮಗೆ ಆವನ್ನು ದಕ್ಕಗೊಡುವದಿಲ್ಲೆನ್ನು, ಅಂಜಬೆಯಿನ್ದ ಮೊದಲೇ ಯಾರೂ ಗಟ್ಸುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 91). ಹೊಟ್ಟೆ ಏನೂ ದುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ, ಈ ಹೊಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ನಮಗೆ ಆಭವವನ್ತು ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ (5, 93).

ಮೊದಿರ mŏdira. (Tbh. of ಮುದ್ರೆ). A ring (T., M. ಮೋದಿರ). — ಮೊದಿರಳಟ್ಟೆ. A climbing shrub, Hugonia mystax Lin. (St. & Pl.; T., M. ಮೋದಿರಕನ್ನಿ).

ಮೊದೆ mŏdĕ. = ಮುದು 1, q. v.

ಮೊದೆ mŭdĕ. (= ನೊದೆ, ಮುದಿ). Tbh. of ಮುಂಜ (Śmd. 369. 372). The grass Saccharum munja (ಮುಂಜಾತ್ಮಜ Śmd. Dh.; ಮುಂಜ, ತರ Mr. 109).

ಮೊದ್ದು mŏddu. = ಮುದ್ದು 2. A lump, a mass (Tĕ.; see s. ಮೊತ್ತ 1); — a block, a log of wood (Tĕ.). 2, stupidity (My.; Tĕ.); — bluntness, as of a knife (Tĕ.). — ಮೊದ್ದ. -ಆ 3. A male blockhead (My.). — ಮೊದ್ದಿ. A female blockhead (My.).

ಮೊನೆ mŏnĕ. 1. (fr. ಮುನ್ 2). A point; an extremity, an end; — sharpness (ಸಿತತ Śm. 100; My.; Tĕ. ಮುನಿ, ಮೊನೆ; M. ಮುನೆ; T. ಮುನ್ಪೆ). 2, smartness: boldness, courage (ಧೈರ್ಯತ್ವ Śm. 100; T., M.). ಸೂಚಿಯ ಮೊನೆ (ಕಣ್ಣಿಕ Nr.). ಆರ್ಧಚನ್ದ್ರ ಕ್ಷುರಪ ಇವು ಮೊದಲಾ ಗುಳ್ಳುವ ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಛೇದದ ಮೊನೆಯನ್ನುಗಳು (Hlâ.). ಕೋಡ ಮೊನೆ (Rśv. 6, after 11). ಬಾಣದ ಮೊನೆ (J. 8, 40). ಆ ತುದಿಯನ್ನು ಆರ್ನದಿನ್ದ ತಿಕ್ಕಿ ಮೊನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 158). See Bh. 8, 22, 38; 8, 23, 31; Abh. P. 9, 69; 13, after 34. 3, the state of being before or preceding (see ಮೊನೆಯೇಡು). — ಮೊನೆಕುತ್ತು. A stroke by the point (of an arrow, Bh. 6, 7, 17). — ಮೊನೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. A sharp arrow (Bh. 3, 6, 13; 8, 23, 15; J. 12, 49). — ಮೊನೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. = ಮೊನೆದೋಱು No. 1. To show the point (of a weapon, Bp. 26, 12). — ಮೊನೆಗಾರು. -ಕಾರು. A tongue used to make wire (My. occasionally). — ಮೊನೆಗುತ್ತು. = ಮೊನೆಕುತ್ತು. (Bh. 7, 14, 9). — ಮೊನೆಗುದ್ದಲಿ. A sharp-pointed hoe, a pick-axe (My.). — ಮೊನೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. The point to be spoiled: to become blunt (My.). — ಮೊನೆದೋಱು. -ತೋಱು. = ಮೊನೆಗಾಣಿಸು (Bp. 32, 14). 2, to evince courage (Grj. 2, after 106). 3, a point (as of a thorn, a weapon, etc.) to appear (Bp. 43, 86; Rśv. 5, 99). — ಮೊನೆಮಲ್ಲಿಗೆ. A kind of jasmine with small, pointed buds (Rśv. 2, 37). — ಮೊನೆಮುಗುಳ್. A pointed flower-bud (J. 3, 32). — ಮೊನೆಯ ಧರ. N. (Bp. 11, 37; 25, 10). — ಮೊನೆಯಾರ್. (*i. e.* ಮೊನೆಯವರು). N. See ನರಸಿಂಹ-. — ಮೊನೆಯಿಡು. -ಇಡು. Sharpening (?). ಮೊನೆಯಿಡುನಾಯಿನಾರ್, N. (Bp. 11, 37). — ಮೊನೆವಲ್. -ಪಲ್. A sharp tooth (ಪನೆ Kk. 70; J. 11, 22).

ಮೊನೆ mŏnĕ. 2. An affray, a fight, a battle (ಕಾಳಗ Śmd. II; ಪೋಣರ್, ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ಧ, ಕಾಳಗ Kk. 41; ಕಾಳೆಗ 87; ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ಧ, ಪೋಣರ್, ಕಾಳಗ Śm. 39; ಕಾಳಗ 100; Bh. 3, 18, 30; T. ಮುನ್ಪೆ; T. ಪೊಯ್, a crowd, throng; a fight, battle; ಮುಯಲ್, a fight, battle; — endeavour; ಮುಯಂಗು, to embrace, hold fast; see ಮೊತ್ತ 1). ಮೊನೆಯೊಳ್ ನೂಱ್ ತಡವಾಯ್ತು ಸೀಮಿರೆ ಮತ್ತ ವಾರಣಮುಂ ತಾರಕಡಕ್ಕವರ್ಗಿಗೆ (Śmd. 263). — ಮೊನೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To offer battle: to fight (Bh. 6, 4, 30). — ಮೊನೆಯಾಳು. -ಆಳು. A warrior (Bh. 3, 8, 7).

ಮೊನೆಗಾರಿ mŏnĕ-gāṟa. A bold, courageous man (My.).

ಮೊನೆಯೇಡು mŏnĕi-ēḍu. Preceding time: last month or last week (? ಕಂಚಿದ್ಭೂತಭೂತಕಾಲ Śmd. 400, o. r. ಮೊನೆಯೇಱು). ಮೊನೆಯೇಱಿಂಗೆ (401).

ಮೊನೆಯೇಱಿ mŏnĕ-ēṟu. = ಮೊನೆಯೇಡು, q. v.

ಮೊನ್ನೆ mŏnnĕ. The day before yesterday; the other day, lately (ಕಾಲವಾಚಕ Śmd. 400; C.; Tĕ.; T. ಮುನ್ನುನಾಡ್ತು, ಮುನ್ನುನಾಳ್; Tu. ಮೊರನಿ, ಮೊರಾನಿ). ಮೊನ್ನಿನ (133. 401); ಮೊನ್ನಿಂಗೆ (401). ಮೊನ್ನೆ ಮದುವೆಯಾದೆನು (Dp. 4). See Bp. 25, 11; 39, 38; 47, 25; 55, 19; Prv. s. ನಿನ್ನೆ. — ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ. rep. Lately (My.).

ಮೊಬಲಗು mŏbalagu. Sum (of an account or an addition, My.; Mhr., H. ಮುಬಲಕ); money (My.).

ಮೊಬ್ಬು mŏbbu. = ಮಬ್ಬು, etc. (Bh. 8, 23, 20, o. r. ಮಬ್ಬು; C.). — ಮೊಬ್ಬಿದಿ. -ಇಡಿ. To be bewildered or stupefied (Râm. 6, 44, 51). — ಮೊಬ್ಬುಗಣ್ಣು. = ಮಬ್ಬು-. (My.). — ಮೊಬ್ಬುಗವಿ. A dark cave (My.).

ಮೊಮ್ mŏm. (= ಮುಮ್ 2). — ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು. Grandchildren (C.; B. 2, 20). — ಮೊಮ್ಮಗ. A grand-son (ನಪ್ತೃ Si. 191, G.; C.; Bp. 30, 26; B. 3, 25). ಮೊಮ್ಮಗನಾದರೆ ಗುವ್ಮನ ಜಾಗಿರ ಬೇಕೋ? (Prv.). — ಮೊಮ್ಮಗಳು. A grand daughter (ನಪ್ತ್ರಿ, ಪೌತ್ರಿ, ಸುತಾತ್ಮಜೆ Si. 191: ನಪ್ತ್ರಿ G.; C.; B. 4, 3).

ಮೊಮ್ಮ mŏm-a 3. A grand-son (Bp. 47, 38; Bh. 2, 2, 72; 5, 9, 47; Râm. 1, 8, 33; J. 23, 55; 24, 57; 32, 29).

ಮೊಮ್ಮು mŏmmu. = ಮುಮ್ಮು. (My.).

ಮೊರ mŏra. (= ಮೊರೆ ?). — ಮೊರಸಾಸಿವೆ. Black mustard, Sinapis ramosa Roxb. (ರಾಜಕೆ, ಕೃಷ್ಣಿಕೆ, ಅಸುರಿ Nr.).

ಮೊರಕು mŏraku. = ಮೊಱ್ಕು. To be turning round, or be giddy, from pride (ದರ್ಪಘೂರ್ಣನ Śmd. Dh., o. r. ಮೊಱ್ಕು; *cf.* ಮುಱುಂ).

ಮೊರಟ mŏraṭa. (**ಮೊರಿಟ**). N. of a village. — ಮೊರಟದ ಬಂಕತಸ್ತೆ. N. (Bp. 9, 27; 38, 40). — ಮೊರಟದ ಬಂಕದೇವ. N. (Bp. 9, 23; 49, 18; 52, 35). — ಮೊರಟದ ಬಂಕದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8). — ಮೊರಟದ ಪುಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. N. (Bp. 49, 24).

ಮೊರಡಿ mŏraḍi. 1. N. of a plant (ಮುಜ್ಕಿಲ್ Śm. 25. 95. 106). ಕಠಿಯನು ಸೇವಿಪ ಸಿಂಹಕೆ ಮೊರಡಿಯ ಸೇವಿಪುದೆನಿಪ ಮೂಲ ಪಾಸಟಿಯೇ (V. 3, 37).

ಮೊರಡಿ mŏraḍi. 2. = ಮಡ್ಡಿ 2, ಮಣ್ಣಿ, ಮರಡಿ, ಮರ್ದಿ, ಮೊರಡು 2, ಮೊರವೆ, ಮೊರ್ದಿ. A hill, a hillock (ಬಿಟ್ಟು Śm. 95; ದಿಬ್ಬ G.; C.; B. 4, 115). ಬಿಟ್ಟದ ಸಮೀಪದ ಮೊರಡಿಗಳು (ಪಾದಂಗಳ್, ಪ್ರತ್ಯನ್ತಪರ್ವತಂಗಳ್ Nr.). ಕಲ್ಲಿನ ಮೊರಡಿ (ಆಕೂಪಾರ G.). See ಕಡು-, ಹೆಮ್-; Śśv. 3, 30; J. 10, 8.

ಮೊರಡು mŏraḍu. 1. = ಮುರುಡು. Roughness, etc. (My.; M. ಮುರುಡಿ, protuberance; roughness, knottiness,

cf. ಮೊಱೆ & see s. ಮೊತ್ತ 1). — ಪೊರಸ. -ಆ 3. = ಮತ್ತೆ, ಮೊಡ್ಡೆ. A rude, uncultivated, ignorant man (My.; T., M. ಮುರಡ).

ಮೊರಡು mŏraḍu. 2. = ಸೊರಡಿ 2, etc. A stony, rough hillock (My.; Tē. ಮೋಡು, a knoll or rising ground, the crest of a hill; T. ಮೋಡು, height, the top of a hill = ಮುಗಡು, see ಮೊಗಳು; ಮುರುಗು, elevation, height; ಮುರಮ್ಬು, a hill of stones; a rock; *cf.* ಮೋಳೆ 2).

ಮೊರಡೆ mŏraḍĕ. = ಮೊರಡಿ 2, etc. ಮೊರಡಿಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಾಗಲಿ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ದು ಉಲ್ಹಾಸದಿನ್ದ ಜಗಿದಾಡುವ ಕುಬೇ ಮಜೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇಜೆ (B. 3, 90).

ಮೊರಹ mŏraha. = ಮೊರಹು 2. (ಗಾವರ Čt. II, 33).

ಮೊರಹು mŏrahu. 1. = ಮುರುಹು, ಮೊರೆಹು. A bend; the winding course of running water. ಕೂಪಾದಿಗಳಿನ್ದ ಉದಕ ಹೊರಪಟ್ಟು, ಚಕ್ರಾಕಾರದಿನ್ದ ಎಲ್ಲಾ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿನ್ದದು (ಚಕ್ಕ, ಪುಟಭೇದ Nr. *a*; ಮೊರೆಹು in Nr. *b*).

ಮೊರಹು mŏrahu. 2. = ಮೊರಹ. Humming, buzzing, murmuring, tinkling, etc. (Bp. 11, 47). See ಪೆಮೊರಹು.

ಮೊರಹು mŏrahu. 3. Anger, wrath (ಕೋಪ Čt. I, 72; Bh. 3, 13, 20; *cf.* ಮುರುಂಬು 2ಪ).

ಮೊರಳ್ mŏral. (T. ಮುರಲು, to sound; M. ಮುರಳು, ಮುರುಳು, to hum, grunt, growl, buzz, howl, hem). ಮೊರಳ್ದಂ (Šmd. 49).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 1. (Šmd. 27). = ಮುರೆ. To hum, to buzz (Čpr. 2, after 93; 5, after 64; Šśv. 4, 45; Bh. 1, 5, 7; Rām. 2, 7, 4; J. 2, 65; 3, 25. 28; 19, 33; 28, 36; 29, 46; 31, 17); to sound (as instruments, Bp. 46, 53; 60, 42; Č. Bp. 24, 4; J. 33, 26; as vocal music, Bp. 44, 71); to ring (as bells, Bp. 44, 50; 53, 37); to tingle (as gĕjjĕs, Bp. 24, 44; 32, 29); to murmur (as a stream of blood, Abh. P. 9, 124; Rśv. 6, 47; as a stream, J. 19, 5); to murmur (as mantras repeated, Bp. 1, 47; 39, 4; 54, 45); to creak (as shoes, Bp. 12, 12); to bubble or gurgle (as boiling oil, J. 11, 37); to whizz (as an arrow, Rśv. 6, 47); to be noisy (as battle cries, Č. Bp. 24, 24); to be uttered plaintively (as cries, Bp. 46, 34); to cause to sound, to grind (as teeth, Bh. 1, 10, 31). ಮೊರವದವಡೆ (ಡಣ್ಡಿಮ Mr. 80).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 2. P. p. of ಮೊರೆ 1, in ಮೊರೆ ಮೊರೆದು (J. 3, 37; 19, 5; 33, 26).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 3. (ಮೊರೆ). = ಮೊರಹು 2. Humming, etc. See ಮೊಱೆ 2.

ಮೊರೆ mŏrĕ. Tbh. of ಮುರೆ. (ತಾಲಪರ್ಣಿ, ಮುರೆ, etc. Si. 152; M. ಮುರ್ಕ್, ಮೂಱು, myrrh).

ಮೊರೆಹು mŏrĕhu. = ಮೊರಹು 1, q. v.

ಮೊರ್ರೋ mŏrrô. = ಮೊಱೋ. See ಕೊಯ್ಯೇ-.

ಮೊಱಿ mŏṛa. 1. P. p. of ಮೊಱಿ 1, in ಮೊಱಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೊಱಿ mŏṛa. 2. = ಮೊಱಿ 2. — ಮೊಱಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To roar, as beasts, the wind, waves, etc. (My.).

ಮೊಱಿ mŏṛa. 3. = ಮೞಿ 1. A bamboo fan used for winnowing corn, etc., and for various other purposes (ಪ್ರಸ್ಕೋಟನ, ಶೂರ್ಪ Nr.; Si. 307; ಸೂರ್ಪ Mr. 209; C.; T., M. ಮುಱಮ; *cf.* ಮುಚ್ಚಲು). ಮೊಱಿದ ಹಾಗೆ ಕಿವಿಗಳು ಳ್ಳವ (ಪಿಂಕಣಗಿಎಯ, ಗಣೇಶ G.). ತೆರೇ ಕೊಟ್ಟು, ಮೊಱಾ ಕೊಣ್ಡ.— ಮೊಱಿದ್ದಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಱಿ ಹಾಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.). See J. 31, 55; B. 4, 22. — ಮೊಱಿನ ವೆಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 7). — ಮೊಱನ ವೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 10).

ಮೊಱಿಬೆ mŏṛabĕ. = ಮೊಱಿಲೆ, etc. (ರಾಜಾದನ, ಪ್ರಿಯಾಲ, ಪಿಯಾಲ, ಸನ್ನಕದ್ರು, ಧನುಃಪಟ Si. 129).

ಮೊಱಿತ mŏṛata. Roaring, etc. (My.).

ಮೊಱಿಪ್ಪಿ mŏṛappi. = ಮೊಱಿಲೆ, etc. (ರಾಜಾದನ, etc. Si. 129).

ಮೊಱಿಲೆ mŏṛalĕ. = ಮೊಱಿಚೆ, ಮೊಱಿಪ್ಪಿ, ಮೊಱಿವೆ. A large tree, bearing a kind of almonds, Buchanania latifolia Roxb. (ರಾಜಾದನ, ಪಿಯಾಲ, ಸನ್ನಕದ್ರು, ಧನುಃಪಟ Nr.; Tē. ಮೊರಲಿ, ಮೋರಲಿ; M. ಮುರಳ್, ಮುಱಿಳ್).

ಮೊಱಿವೆ mŏṛavĕ. = ಮೊಱಿಲೆ. (St. & Pl.).

ಮೊಱಿ mŏṛĕ. 1. (Šmd. 27). To roar, as the sea (J. 26, 14; My.), as a tiger, etc. (Bh. 2, 1, 62; My.); to cry aloud, to clamour, to bawl, to yell (Bp. 56, 7; J. 5, 54; 7, 50); to hiss, as a serpent (Bp. 46, 22; 51, 59; Rśv. 9, 25; T., M. ಮುಱುಮುಱು, to murmur, grumble; Mhr. ಮುರಮುರಣೇ, to mutter, grumble). ಮೊಱಿಯುತ್ತ ಇರುವನ್ಹಾದು (ಸ್ವನಿತ, ಧ್ವನಿತ, ಕೂಗುತ ಇರುವನ್ಹಾದು Si. 379).

ಮೊಱಿ mŏṛĕ. 2. = ಮೊಱಿ 2. Crying loud, roaring, etc. (Čpr. 8, 69). **2,** wailing, lamentation (Bp. 40, 55. 58; My. in ಅಬಿವಕೆಯ-; M. ಮುಱಿ). **3,** clamour, complaint (Grj. 6, 6. 9; Rśv. 13, 136; J. 2, 5; My.; T. ಮುಱ್ಕೈ). ನನ್ನ ಬಡವನ ಮೊಱಿ ಕೇಳಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 4, 107). ಬಡವರು ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ, ಆವರ ಮೊಱಿಯನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ (B. 5, 2). — ಮೊಱಿಗೆಯ್. To cry loud, to lament (Č. Bp. 46, 20). — ಮೊಱಿಯಿಡು. -ಇಡು. To cry loud; to wail, to lament (Bp. 52, 14; Č. Bp. 50, 27; Rśv. 13, after 104; J. 11, 34; 26, 52; My.; M.); — to clamour, to complain (Grj. 6, 7; Bp. 3, 38; 27, 52; 28, 27; Rśv. 13, 134; 13, after 138; J. 21, 5. 7; 24, 36; My.); — to tell in a plaintive manner. ಬ್ಯೆಹುನವನ್ನು ಕುಬಿತು ಹವ್ಯಲಿಸಿ ಕೂಗಿ ಮೊಱಿಯಿಡುವದು (ಆಕ್ಷಾರಣೆ Si. 57). ಆವನು ಮೀಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ, ದೇವರಿಗೆ ಮೊಱಿಯಿಟ್ಟು, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದನು (B. 4, 74). ನಾನು ಸತ್ತ ಬಬಿಕ ದೇವರ ಬಬಿಗೆ ಹೋಗಿ, ದೇವರೇ, ನನ್ನ ಕುಟುಮ್ಬದವರನ್ನು ಉಪವಾಸ ಕೊಲ್ಲ ಬೇಡ! ಎನ್ದು, ದೇವರಿಗೆ ಮೊಱಿಯಿಡುವೆನು (4, 77). ದೇವರು ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆದದಱಿನ್ದ ಆವನಿಗೆ ಮೊಱಿಯಿಡು! (4, 144). ಆವನ ಮೀಲೆ ಮೊಱಿಯಿಟ್ಟನು (he complained against him, My.). — ಮೊಱಿಮುಗಿಲ್. A thundering cloud (Bh. 9, 1, 7). — ಮೊಱಿವೇಣ. -ಪೇಣ. A (still) lamenting corpse (Bh. 6, 4, 134). — ಮೊಱಿವೇಟ್. -ವೇಟ್. To complain (J. 21, 8).

ಮೊಱಿ mŏṛĕ. 3. = (ಮೊಗ್), ಮಱಿ 2, etc. Shelter, refuge. — ಮೊಱಿಯೊಗು. -ಒಗು. = ಮಱಿಯೊಗು. To resort to, to go for protection or help (J. 11, 35; 18, 43). — ಮೊಱಿ ಹೊಗು. = ಮೊಱಿಯೊಗು. ಸರ್ವಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಗ್ನಿಯ ಮೊಱಿ ಹೊಕ್ಕು, ತಮ್ಮ ಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರು (B. 5, 43). ಆತನು ದೇವರನ್ನು ಮೊಱಿ ಹೊಕ್ಕ (5, 229).

ಮೊರ್ತಿ mŏrĕ. 4. (fr. ಮಡು 1). A turn, a time (My.).

ಮೊರ್ತಿಯುವಿಕೆ mŏrĕyuvikĕ. Crying loud, etc. (ರಣ, ಕ್ವಣ, ಕೂಗುವಿಕೆ Si. 388).

ಮೊರ್ತಿರೋ mŏrŏ. = ಮೊರ್ರೋ. An imitative sound of crying loud. — ಮೊಜೋ ಎನ್ನು. To roar, as the sea, rivers, rain, or the wind (My.); to wail (My.).

ಮೊರ್ಕು mŏrku. = ಮೊರಕು, q. v.

ಮೊರ್ಡಿ mŏrḍi. = ಮೊರಡಿ 2, etc. (B. 5, 154. 155. 165; see ಕೆಮ್-).

ಮೊಲ mŏla. (Šmd. 90). = ಮಲೆ 5. A hare; a rabbit (ಶಶ Nr.; Mr. 160; Si. 170; G.; C.; T. ಮುಜಲ್, ಮುಯಲ್; M. ಮುಯಲ್; Tĕ. ಮೊಸಲಿ, ಕುನ್ಪೇಲು). ಮೊಲನು (ಶಶಕ Nn. 27). ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನಜಿದು, ಹತ್ತೆವಡಿದೋಲಯ್ಸು! ಚಿತ್ತವ ಪಡೆದು ಪದವೇಱಿ ಮೊಲ ನಾಯಿಂ ಹತ್ತಿದಡನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ಮೊದ ಕಣ್ಣು ಬೇಟಿಗಾಱಿಗೆ ಮುದ್ದೇ?—ನಾನು ಹಿಡಿದ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮೂಜೀ ಕಾಲು.—ಮೊಲ ಬರುವಾಗ ನಾಯಿ ಬಯಲ್ಕಡೆಗೆ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡಿತು.—ಬಲಾತ್ಕಾರದಿನ್ದ ತನ್ದ ನಾಯಿ ಮೊಲನ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prvs.). See V. s. ಮೊರಡಿ 1; ಕಿಷ್ಕಿ. 3, 34; J. 15, 19; 28, 52; Prv. s. ಸಲಿಗೆ. — ಮೊಲದ ಕವೀ ಗದ್ದೆ. The resin of Boswellia thurifera Roxb. (ಪಾಲಂಕಿ, ಮುಳುನ್ದ, ಕುನ್ದ, ಕುನ್ದುರು Si. 152). — ಮೊಲದ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Andropogon aciculatus Lin. (Z.).

ಮೊಲೆ mŏlĕ. (Šmd. 27). = ಮಲೆ 4. The female breast; the dug of an animal (ಉರಸಿಜ, ಕುಚ, ವಕ್ಷೋರುಹ, ಪಯೋಧರ, ಸ್ತನ Hlâ.; Mr. 321; ಸ್ತನ, ಕುಚ Si. 209; C.; T. ಮುಲೈ, ಮೋಜ; M. ಮುಲೆ; Tĕ. ಜೊಮ್ಮು; Tĕ. ಮೊಲೆ, the waist, middle). ಬಟ್ಟದುವು ಮೊಲೆ (Šmd. 170). ಮೊಲೆಯ ಕೊಟ್ಟು (ಕುಚಮುಖ, ಚೂಚುಕ, ವೃತ, ಶಿಖಿ); ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlâ.). ಮೊಲೆಯ ತುದಿ (ಚೂಚುಕ, ಕುಚಾಗ್ರ); ಮೊಲೆಯನುನ್ಪು ಮಗವ (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.). ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟು (ಚೂಚುಕ Mr. 321). ಹೆಂಗಳ ಮೊಲೆ (ಸ್ತನ, ಪಯೋಧರ Si. 448). ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ (ಭಾಗಗಲಸ್ತನ Nn. 67). ದಿಗ್ವಾರಣದ ಮಜ್ಜಿಯುಮ್ಬುದೇ ಬನ್ದೂರುವನ್ನಿಯ ಮೊಲೆಯಂ? (Bp. 11, 10). ಗದ್ದಿಗೆ ಜಾವಜವಾನ ಹೆಣ್ಣಾತಿಗೆ ಮೊಲೆಯೆಲ್ಲು (a cock, Sp.). ತಾಯಿ ಸಿನಗೆ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). ಆಕಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮೊಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ (3, 17). ಕತ್ತೇ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಹಾಲಿದ್ದರೇನು? (Prv.). See Čpr. 2, 20; 5, 64; Bp. 3, 34; 15, 13. 18; 24, 45; 50, 3. 4; 57, 83; 60, 36; B. 1, 21; 3, 86; ನೆಲೆ-. — ಮೊಲೆಕಟ್ಟು. A breast-girdle (of women, J. 16, 4). — ಮೊಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. To give the breast (Rśv. 5, 65). — ಮೊಲೆಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. A puppy (My.). — ಮೊಲೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. A young child nursed at the breast, a suckling (My.). — ಮೊಲೆಗೆಲ. -ಕೆಲ. The side or region of the breast: the breast (Čpr. 6, after 64 & 91; 5, 60; 30, 8). — ಮೊಲೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮೊಲೆಗುಡು (Râm. 6, 45, 28; Bh. 3, 13, 29; J. 21, 3). — ಮೊಲೆಗ್ಗೊಳಿಸು. -ಕ್ಕೊಳಿಸು. To give the breast (Râm. 6, 45, 28). — ಮೊಲೆತುದಿ. The nipple (My.). — ಮೊಲೆತೊಟ್ಟು. = ಮೊಲೆತುದಿ. (My.). — ಮೊಲೆ ಬರು. The breast of a female to form: the time of maturity to approach (My.). — ಮೊಲೆಪಾವು. A morbid enlargement of the breast (My.). — ಮೊಲೆ ಬಿಡಿಸು. To wean. ಕೂಸನ್ನು ಮೊಲೆ ಬಿಡಿಸು (My.). — ಮೊಲೆಮೊಗು. = ಮೊಲೆಗೂಸು. (My.). — ಮೊಲೆಯೂಡು. To suckle (Grj. 3, after 119; J. 15, 19; 18, 21). — ಮೊಲೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Breast-milk (Abh. P. 6, 49; Bp. 2, 11; 24, 68; 48, 30; 50, 13).

ಮೊಲೊಗೆರ mŏlôgara. = ಮಲಸಾಗರು, etc. (My.).

ಮೊಲ್ಲ mŏlla. (= ಮಲ್ಲೆ?). N. (Bp. 61, 21). — ಮೊಲ್ಲಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 61, 34).

ಮೊಲ್ಲೆ mŏllĕ. = (ಮಲ್ಲೆ, ಮಲ್ಲೆ), ಮೊಳ್ಳೆ 1. A kind of jasmine, Jasminum multiflorum or pubescens (ಮಾಳ್ಪ, ಕುನ್ದ Nr.; ಕುನ್ದ Mr. 125; T. ಮುಲ್ಲೈ, J. angustifolium; J. trichotomum Rottl.; M. ಮುಲ್ಲೆ, J. sambac; Abh. P. 7, 139; Bp. 45, 41; 50, 72; Rśv. 9, 4; J. 8, 21; 30, 4; 31, 9; My.; Tĕ.).

ಮೊಲ್ಲೆಗ mŏllĕga. (= ಮುಲ್ಲೆಗ). A miserable wretch (Bp. 45, 41).

ಮೊಲ್ಲೋಗರ mŏllôgara. = ಮೊಲೋಗರ, etc. (My.).

ಮೊಸಗು mŏsagu. = ಮುಸಗು 1. (Bh. 10, 2, 11).

ಮೊಸರ್ mŏsar. (Šmd. 58). **ಮೊಸರು.** = ಮುಸರು. Curds (ದಧಿ Mr. 182; C.; T. ಮೊಗರು, ಮೋರ್, M. ಮೋರ್, buttermilk; T. ಮುಜರ್, artificially curdled milk; Tĕ. ಪೆರುಗು, curd, *cf.* ಪೆಜ್ 2). ಮೊಸರ್ಗರ್ (Šmd. 52). ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮನ್ದ, ಮನ್ದ 338 Cm.). ಅಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಪ, ದಧ್ಯಳನ); ಮೊಸರಲಿ ಕಲಸಿದ ಸತ್ತುಗ (ಕರವ್ಪ, ದಧಿಸಕ್ತು); ಮೊಸರಲೆ ಮಾಡಿದದು (ದಾಧಿಕ Hlâ.). ಆಳಕಮಜ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಪ); ಆಳಕ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೆದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆವ್ಯದಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಱಿನ್ದೆ ಒಡೆದುದು (ಆವಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ, ಒಟಕ); ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರವ್ಪ, ದಧಿಸಕ್ತವ); ಮೊಸರ ಕಟಿಲು (ದಸಾಲೆ, ಮಾರ್ಜತಿ); ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮನ್ತು); ಮೊಸರು ಬೆರಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಪ್ಯಷಪಾಜ್ಯ Nr.). ಹಾಲು ಕಾಸಿ ಹೆಪ್ಪು ಪಾಕಿದರೆ ಮೊಸರು ಆಗುವದು (B. 1, 15). ಮೊಸರು ಹುಳಿಯೆನ್ತ, ಹಸುರು ಹುಲ್ಲು ಹಿಣ್ಡಿದನ್ತೆ.—ಬಚ್ಚಿಗೆ ಮಜ್ಜಗಿಲ್ಲ, ಅಜ್ಜಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮೊಸರು?—ಆಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಿಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಗೆಯಿಲ್ಲ.—ಒಲ್ಲದ ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಮೊಸರಲ್ಲ ಕಲ್ಲು.—ತಾನು ಹೋದರೆ ಮಜ್ಜಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಿಗೆ ಚೀಟು (Prvs.). See Si. 240. 313. 315. 316; ನೀರು-; Prv. s. ಕೊಸರು 3. ನಾಂಯಳ (*i. e.* ನಾರಿಯ) ಗಣ್ಡ ತಾ ಬೇಲೂರಿಗೆ ಹೋದರೇ ಆಱಿದ್ದೋಗರಕೆ ಮೊಸರಿಕ್ಕಿ ಕಾಗೆಗೆ ತೋಲಿ ಕೊಟ್ಟನ್ತೆ (Sp.). — ಮೊಸರನ್ನ. -ಅನ್ನ. = ಮೊಸರೋಗರ. (C.). — ಮೊಸರೋಗರ. Boiled rice mixed with curds. ಕೋಣ ಗದ್ದೇ ಉತ್ತರೆ ಮೊಸರೋಗರಾ ಇಕ್ಕೋಲೋ? (Prv.).

ಮೊಸಳೆ mŏsalĕ. = ಮುಸಳೆ, (ಮುಸಲ). An alligator, a crocodile (ಕುಮ್ಭೀರ, ನಕ್ರ Hlâ., Mr. 410; ತಿಶುಮಾರ Nr.; ಕುಮ್ಭೀರ, ಗ್ರಾಹ, ನಕ್ರ, ನೆಗದು, ಮಕರ G.; ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ, ನೆಗದು Si. 89; C.; Tĕ. ಮೊಸಲಿ; M. ಮುದಲೆ; T. ಮುದಲೈ; *cf.* Sk. ಮಾಡಲ). ಮೊಸಳೆಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ, ನತಿಸಿ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಬಿಸಲೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊಸಳೆಯ ಅಸುವಬ್ಯಯದ ಹಾಗೆ ತನ್ನು ಸೀರ್ಕೊಳ್ ಬಿಡಲ್ ಆ ಮೊಸಳೆ ಮರಳವನ (ಮರಳೆ ಆವನ) ನುಂಗಿತು; ಪಿಸುಣಂಗುಪಕಾರ ಮಾಡೆ ತಪ್ಪದು ಕೇಡು (Subhâshita kandapadya). — ಮೊಸಳೆತುಪ್ಪ. Alligator's fat, used as a medicine (My.). — ಮೊಸಳೆವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. A multitude of alligators (Čpr. 5, after 39).

ಮೊಹತರ್ಪ mŏhatarpa. Tax on the shopkeepers and artificers of a village or town (My.; Br.; Mhr. ಮೋಹತರಫಾ); house-tax (My.).

ಮೊಹರ mŏhara. = ಮೊಹರಿ 1, ಮೋಹರ. A gold coin, a mohur (My.; Mhr., H. ಮೋಹರ್).

ಮೊಹರಂ mŏharam. = ಮೊಹರಮ. The first Mahomedan month called Moharam (Muharram), and its festival in commemoration of the death of two heroes called Hasan and Husain (C.; Br.; Mhr., H. ಮೋಹರಮ್).

ಮೊಹರಮ mŏharama. = ಮೊಹರಂ. (B. 5, 47).

ಮೊಹರಿ mŏhari. 1. = ಮೋಹರ, etc. (My.).

ಮೊಹರಿ mŏhari. 2. = ಮೋರಿ. A little channel to carry off water (My.; Si. 82; Mhr., H. ಮೋಹರೀ).

ಮೊಹರಾ mŏharā. A leader, a chief (My.; Mhr., H. ಮೋಹರಾ). 2, any piece or man at chess, except pawns (My.; Br. ಮೊಹರಾ; H.).

ಮೊಹರು mŏharu. A seal (My.; Br.; Si. 220; Mhr., H. ಮೋಹರ); a seal ring (My.).

ಮೊಹಲಾ mŏhalā. A quarter, a ward (My.; Mhr., H. ಮೊಹಲ್ಲಾ).

ಮೊಹಸಲೆ mŏhasalĕ. = ಮೋಸಲೆ. Restraint placed on a person to prevent his escape or to enforce the payment of a demand: arrest, confinement (My.; Br., H. ಮೊಹಸಲು, ಮೊಸೂಲು).

ಮೊಳಕೆ mŏḷakĕ. = ಮೊಳಕೆ. A germ, a bud, a sprout (ಒಟ್ಟು ಕೆಸ. 88; My.; Té. ಮೊಟಿಕೆ, ಮೊಲಕೆ, ಮೋಕೆ; Si. 367). ಹೊಸತಾಗಿ ಮಲತ ಮೊಳಕೆ (ಅಂಕುರ, ಅಭಿನವೋದ್ಭಿದ್ Si. 119).

ಮೊಳತು mŏḷatu. P. p. of ಮೊಳೆ 1.

ಮೊಳಲೆ mŏḷalĕ. = ಮೊಳಲೆ. (See Nr. *b* s. ನಾಯಿನೊಳಲೆ; M. ಮುಳೆ, to creep in, etc.; *cf.* ನೊಬೆ).

ಮೊಳಸು mŏḷasu. Germination, etc. (My.). **2,** a kind of morbid swelling of the guttural glands (My.).

ಮೊಳಿಕೆ mŏḷikĕ. = ಮೊಳಕೆ. (ಅಂಕುರ Bhn. 28; C.; G. 426; B. 3, 35. 107). — ಮೊಳಿಕೆಹುಲ್ಲು. Grass just come forth out of the ground (ದನ್ತಾಂಕುರ G.).

ಮೊಳೆ mŏḷĕ. 1. To germinate, to grow or shoot forth, to come forth out of the ground, to sprout, to bud, to shoot (ಪ್ರರೋಹತ್ಯಯೆ ಕೆmd. Dh.; My.; T. ಮುಳ್ಕೆ, M. ಮುಳೆ; Té. ಮೊಲಚು, ಮೊಲುಚು);—to grow, to arise;—to appear (T., M., Té.). P. ps. ಮೊಳೆತು (ಕೆmd. 287 Cm.), ಮೊಳತು (Bp. 38 sum.; 39, 36). See Bp. 13, 21; 24, 44; 40, 11; 42, 1; 43, 72; 49, 19; 56, 53; Č. Bp. 8, 13; Bh. 1, 8, 18; Rśv. 8, 124; 13, after 18; J. 3, 4; 33, 14. — ಮೊಳೆ ಮೊಳೆ. rep. (Bp. 38, 39).

ಮೊಳೆ mŏḷĕ. 2. (Śmd. 27. 40). = ಮುಳಿ 2. A germ, a bud, a sprout, a first shoot out of the ground (ಅಂಕುರ Śmd. Dh.; ಅಂಕೂರ, ಅಂಕುರ Hlā., Mr. 106; ಕರೀರ Mr. 125; ಅಗೆ, ಅಂಕುರ Kk. 23; ಅಗೆ, ಅಂಕುರ Śm. 22; ಅಂಕುರ 111; ಸುಬಿ 115; My.; M. ಮುಳೆ; T. ಮುಳ್ಕೆ, ಮುಜೆ). ಹೊಸ ತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ Nr.). ಕರ್ಮಮಾರ್ಗಂಗಳ ಮೊಳೆಗಳು (Bp. 40, 57). ಬೆಳೇ ಸಿರಿ ಮೊಳೆಯಲೇ ಕಾಣುವದು (Prv.).

2, a pin, a nail, a spike, a wedge, a peg, a stake, a pointed object (ಗೂಣ್ಟಿ Śm. 111; ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು, ಗೂಟ Si. 290; Čpr. 7, 87; My.; T., M.; Té. ಮೊಳೆ; *cf.* ಮುಳ್ 1, ಮೊನೆ 1). ಮೊಳೆಗಳು (ಕರ್ಮನಾನ Mr. 274). ನೊಗದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಗಲು ಹಾಕುವ ಮೊಳೆ (ಶಮ್ಯಿ, ಯುಗಕೀಲಕ Si. 303). ಕಣ್ಣಿಯದ ಮೊಳೆ ನೆಡೆದ ಖಡ್ಗದ ಹಿಣ್ಣುಗಳ್ (Bh. 3, 13, 18). ಕು ಮುದಮುಳುಲದ ಮೊಳೆಗಳ್ (Rśv. 10, after 31). ಮೊಳೆಗಳಂ ಹೊಜಿ ನೂಂಕಿ, ಒಳ್ಪಿಹ ಮೊಳೆಯನೊರೆಗೊಮ್ಮಲ್ಕ್ಕಸಾಲೆ (Bp. 21, 30). ಸಪ್ಪುಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಬಿತ್ತರಪ್ಪುಡೆದ ಜವಳವಡಿಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). ಆಚ್ಚು ಹಾಕುವ ಮೊಳೆಗಳು (types, B. 5, 216). ಮೊಳೆ ಪೂಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದ ಕಮ್ಮಾಲಿ ಮರಸುತ್ತು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). **3,** the core of a boil (My.; T.). **4,** piles (My.; M.). — ಮೊಳೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To let appear a germ: to show to a small extent (J. 30, 32). — ಮೊಳೆದಿಗುರು. -ತಿಗುರು. A wheel with a sharp edge: a discus, a thunderbolt. ಮೊಳೆದಿಗುರ ಮುಗಿಲ್ (ಪರ್ಜನ್ಯ, ಗರ್ಜನ್ಮೇಘ Hlā.). — ಮೊಳೆದೋಜು. -ತೋಜು. To show a germ; to arise (J. 2, 5; 31, 4). — ಮೊಳೆಮೊಲೆ. Breasts that are forming (J. 6, 27). — ಮೊಳೆರೋಗ. The piles (ಪುರ್ನಾಮಕ, ಅರ್ಶಸ್, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ Si. 201; My.). — ಮೊಳೆವಲ್. -ಪಲ್. A pointed tooth (J. 8, 21);—a young tooth: a milk tooth (Śkv. 3, 43; J. 28, 18). — ಮೊಳೆವುಲ್. -ಪುಲ್. Grass just come forth out of the ground, very young grass (Rśv. 5, 78). — ಮೊಳೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To germinate, to sprout, etc. (Rśv. 6, 2). — ಮೊಳೆ ಹೊಮ್ಮು. A sprout to grow: a bifurcation (*i. e.* duplicity) to arise (Bh. 7, 1, 41).

ಮೊಳ್ದು mŏḷdu. To transpass, to transgress, to trespass (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಮುನ್ 2, ಮುಳ್ 2).

ಮೊಳ್ಳೆ mŏḷḷĕ. 1. = ಮೊಲ್ಲೆ. ಮೊಳ್ಳೇ ಗಿಡ (ಮಾಷ್ಯ, ಕುನ್ದ, ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139, *only* in Si.).

ಮೊಳ್ಳೆ mŏḷḷĕ. 2. A prominent navel (My.).

ಮೊಂಪಿ mŏḷa. = ಮಂಪಿ 1, ಮೊಣಿ 1. Projecting joint (M.; M. ಮುಂಬಿ, a knuckle, joint; ಮುಂಬಿ, protuberance, projection, see ಮೊರಡು 1; T. ಮುಡಿ, ಮುಳಿ, a joint of the body; a knot in the stem of a plant, etc.): the distance from the elbow to the end of the middle finger, etc., a cubit (ಅರತ್ನಿ Śmd. I; ಕಷ್ಟು, ಹಸ್ತ Si. 405; C.; T. ಮುದು; Té. ಮೂಕೆ, ಮೋ). ಮೊಪಿನು (ಪ್ರಮಾಣಕ); ಹಿಡಿಕೆಯ್ಯಿದ ಮೊಪಿನು (ರತ್ನಿ); ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆಯಿನ್ದ ಆಳದ ಮೊಪಿನು (ಅರತ್ನಿ Hlā.). ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಆಳಿದ ಮೊಪಿದಲ್ಲಿ ಸರತ್ನಿ ಎನಿಸುಗು; ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಕಿಬ್ಬುಕುಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಆಳಿದ ಮೊಪಿದಲ್ಲಿ ಅರತ್ನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆಳವಲ್ಲಿ ಕಿಬ್ಬುವೆರಳ ಮೊಪಿಂ (ಅರತ್ನಿ Mr. 323); ಆಳವ ಮೊಪಿ (ಪ್ರಮಾಣಿಕ 323); ಗೇಣ್ ಎರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಮೊಪಿನ ಕ್ಕು, ಆದಕೆ ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ವೆರಳು ಪೆಚ್ಚಲ್ತೆ ಗಜಮ್ ಆಕ್ಕು, ಮೊಪಿನೆರಡಾಗೆ ನಾಳಿಗೋಲ್ ಎನ್ಪೆನಿಕ್ಕು, ಎರಡು ಕೋಲ್ ಆಗೆ ದಣ್ಡಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಮ್, ಆ ದಣ್ಡಮ್ ಎರಡು ಸಾವಿರವಾಗೆ ಕ್ರೋಶಮ್ (o. rs. ಕೋಶಮ್, ಕ್ರೋಶ) ಆಕ್ಕು, ಆವು ನಾಲ್ಕುವರಲು ಯೋಜನಮ್ ಆಕ್ಕು, ಆವಿಪ್ಪತ್ತು ವೇಳ್ದಮ್ ಆಕ್ಕು, ಆವು ಹತ್ತು ವರ್ತನಾಖ್ಯಂ (325). ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಕೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಹಸ್ತ ಆನ್ದರೆ ಮೊಪಿ (ಹಸ್ತ); ಹಿಡಿಯೊಡಗೂಡಿದ ಮೊಪಿ ಆನ್ದರೆ ಹಿಡಿ ಕಡಿಮೇ ಮೊಪಿ (ರತ್ನಿ); ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಕಿಬ್ಬೆರಳುಳ್ಳ ಹಿಡಿಯಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊಪಿ (ಅರತ್ನಿ Si. 212). ತೋಟಿ ಮೂಲು ಮೊಪಿ, ಕಾಯಿ ಅಲು ಮೊಪಿ.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮೊಪಿ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದ.—ಬಜಿಗೆಯ್ಯಲಿ ಮೊಪಿ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See B. 3, 103; 4, 146; Prv. s. ನನ್ತೆ 1. — ಮೊಪಿಕಾಲ್. -ಕಾಲು. = ಮೊಣ-. The knee (ಒಳ್ಪೊದೆಯ ನನ್ದು ಕೆmd. I; ಜಾನು, ಊರುಪರ್ವ, ಅಷ್ಟೀವತ್ Nr., Mr. 332, Si. 207; My.; M. ಮುಮಿಕಾಲ್, T. ಮುಮಿಂಗಾಲ್; Té. ಮೋಕಾಲು). ಆಗಲದ ಮೊಪಿಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಕ); ಕೂಡಿದ ಮೊಪಿಕಾಲುಳ್ಳವನು (ನಂಜ್ಞು, ಸಂಗತಜಾನುಕ Nr.). See Si. 198; B. 5, 21. 293. 298. — ಮೊಪಿಕೆಯ್. = ಮೊಣ-. The elbow (ಕಪ್ಪೋಣಿ, ಕೂರ್ಪರ Nr.; Si. 210; My.; M. ಮುಮಿಕೆಯ್, T. ಮುಮಿಂಗೆಯ್; Té. ಮೋಚೆಯ್ಯ). ಮೊಪಿಕೆಯ್ಯ ಕೆಳಗಣ ಭಾಗವು (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ಮುಂಗೆಯ್ Nr.). ಮೊಪಿಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Mr. 323). ಮೊಪಿಕೆಯ್ಯಾಡಿದರೆ ಮುಂಗೆಯ್ಯಾಡುತ್ತದೆ.—ಮೊಣಕಾಲು ಊಡಿಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮೊಪಿಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಸಿತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 4, 12; B. 2, 31.

ಮೊಪಿಗು mŏḷagu. 1. (= ಮಗ್ಗು 2). To sound, as

certain musical instruments (ವಾದನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Śm. 84);—to roar; to thunder (ಸ್ತನಿತ Śmd. Dh.; M. ಮುದಿಬ್ಬು; T. ಮುರಿಂಗು; Tĕ. ಮ್ರೋಗು, ಮ್ರೋಯು). ಬಹುವಾದ್ಯ ಮೊಬಿಗಲ್ ಅದು ಲಗ್ಗೆ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 288). See Čpr. 8, 94; Grj. 9, 41; Bp. 57, 47; Č. Bp. 28, 20; Bh. 1, 19, 19; 7, 10, 28; 7, 17, 25; Rśv. 6, after 11; 13, 71; J. 7, 22; 10, 47; 11, 15; 13, 24. 41. 43; 17, 2. **2,** to play certain instruments (Bh. 7, 10, 38).

ಮೊಬಿಗು mŏḷagu. 2. The sound of certain musical instruments (ವಾದ್ಯ, ವಾದನವಿಧಿ Śmd. I);—roaring; thundering, thunder (ಮುಗಿಲ ದನಿ Śmd I; ಘನರವ, ಸ್ತನಿತ Mr. 43; ಮೇಘಧ್ವನ Kk. 12; ಸಿಡಿಲ ದನಿ 73; ಸಿಡಿಲ ರವ Sm. 35; Śmd. 10; Čpr. 5, 61; 10, 26; Abh. P. 10, 157; 11, 13; Grj. 9, 41. 42; Śśv. 3, 36; J. 11, 22). — ಮೊಬಗಿಡು -ಇಡು. To sound as certain instruments, etc. (Abh. P. 12, 50).

ಮೊಬಿಗು mŏḷagu. 3. The plant Marsilea quadrifolia Lin. (ಒನ್ದು ಮರ Śmd. I; ವೃಕ್ಷಭೇದ Śmd. Dh.; ತರುಭೇದ Śm. 35; Śśv. 3, 32). ಮೊಬಿಗಿನ ಮರ (ನಾತಕ, ತೀತಲೆ, ಉಪರಾಜಿತೆ, ಅಶನಪರ್ಣಿ Nr.; ಶಮ್ಬವತಿ Mr. 120).

ಮೊಬಿಸು mŏḷasu. = ಮೆಬಿಸು, q. v.

ಮೊಬ್ಬಿ mŏḷgu. 1. = ಮುಬ್ಬು, etc. To bow (v. i.), to bend, to bow to (ನಮನ Śmd. Dh.; Rśv. 4, 114; Tĕ. ಮೊಕ್ಕು, ಮೊಗ್ಗು, ಮ್ರೊಗ್ಗು; see ಮುಡುಕು 1 & ಮುಗ್ಗು 3).

ಮೊಬ್ಬಿ mŏḷgu. 2. = ಮೊಕ್ಕು. A bow, an obeisance (ತುಡಿಲ್, ಎಲಗು, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ಪ್ರೊಷವಡಿಕೆ, ನಮಸ್ಕಾರ Śm. 34; Kk. 34, o. r. ಮೊಕ್ಕು; Tĕ. ಮೊಕ್ಕು, ಮೊಗ್ಗು, ಮೋದುಪು, ಮೋದ್ದು).

ಮೋಕ môka. The state of being let loose: a cast-off skin (see ನಿರ್ಮೋಕ).

ಮೋಕು môku. (fr. ಮುಸ್ 2). The upper portion, the top, the forepart (Bh. 7, 7, 45). ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದ ಪರ್ವತದ ಮೋಕು (ಸ್ರಸಾತ, ಭೃಗು G.). ರಥ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಮೋಕು (ಯಾನಮುಖ G.). ಆವನು ಹಳದೀ ಗಟ್ಟಿದ ಮೋಕು ಹಿಡಿದು, ಕೂತನು (B. 5, 62).

ಮೋಕ್ಷ môksha. = (ಮುಕ್ತಿ), ಮೊಕ್ಕ, ಮೊಕ್ಕೆ. Untying, letting loose, setting free, liberating;—freeing one's self from; —liberation, deliverance, escape, release. 2, *liberation from individuat existance, the deliverance of the soul from the body, its exemplion from further transmigration, and its absorption into the soul of the universe; final bealitude.* 3, death (My.). 4, *a species of tree* (see ಮೊಕ್ಕ). ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಸಿನಗೆತ್ತಿನದು ಮೋಕ್ಷಮ್, ಆಯ್ಕೆ ಸತ್ತು ಹೋಗದತಿಜೀವಮಿರಲು ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). ಮೋಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕ ಬೀಕಾದರೆ ಭಕ್ಷ ತಿನ್ನ ಬೇಕೇ? (Prv.; see Prv. s. ಸಾಕ್ಷಿ). 5, the liberation of an obscured planet, the last contact or separation of the eclipsed and eclipsing bodies (My.).

ಮೋಕ್ಷಕ môkshaka. *Setting at liberty, freeing;* a deliverer, a liberator.

ಮೋಕ್ಷಕರ್ತ môksha-karta. The worker or giver of final emancipation: Vishṇu; Śiva (My.).

ಮೋಕ್ಷಕಾಲ môksha-kâla. The time of ಮೋಕ್ಷ No. 5. (My.).

ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವ môksha-gata-jîva. A being that attains or has attained môksha (ಘವ್ಯ, ಮೋಕ್ಷನನಯ್ದುವ ಜೀವನು Nn. 90).

ಮೋಕ್ಷದ môksha-da. = ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ. (My.).

ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ môksha-dâyaka. Giver of môksha: Vishṇu; Śiva (My.); giving môksha (My.).—ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಿ. Pârvatî (J. 15, 25).

ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ môksha-dharma. Law or rule of emancipation (My.).

ಮೋಕ್ಷನಾಯಕ môksha-nâyaka. Who leads to môksha: Vishṇu; Śiva (My.).

ಮೋಕ್ಷಪ್ರದ môksha-prada. = ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ. (My.).

ಮೋಕ್ಷಭಾಗ್ಯ môksha-bhâgya. The complete attainment or excellence of môksha (My.).

ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ môksha-mârga. The path to môksha (My.).

ಮೋಕ್ಷರಾಜ್ಯ môksha-râjya. The world of môksha (My.).

ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿ môksha-lakshmi. Môksha considered as a beautiful woman (Čpr. 1, 8).

ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರ môksha-śâstra. The doctrine of môksha. (Abhâ. I, 35).

ಮೋಕ್ಷಸಮ್ಪದ môksha-sampada. = ಮೋಕ್ಷಭಾಗ್ಯ. (Abhâ. 1, 6; 2, 94).

ಮೋಕ್ಷಸಾಧನ môksha-sâdhana. Means of emancipation (My.).

ಮೋಕ್ಷಸ್ನಾನ môksha-snâna. An ablution performed at the last contact of an eclipsed body (My.).

ಮೋಕ್ಷಾಙ್ಗನೆ môksha-aṅganĕ. The môksha-woman: Pârvatî (ಆಮದುವೆಣ್ Kk. 70; Śm. 34; Bp. 24, 17).

ಮೋಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ môksha-adhikâri. A person entitled to or fit for môksha (My.).

ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆ môksha-apêkshĕ. Desire for môksha (Abhâ, 1, 24).

ಮೋಕ್ಷಿತ môkshita. Set free, liberated. See ಶಾಪ-.

ಮೋಕ್ಷೂಪ môkhûpu. Abolishment, cessation (My.; Br.; H.).

ಮೋಘ môgha. *Vain, useless, purposeless.*

ಮೋಘೆ môghĕ. *The trumpet-flower, Bignonia suaveolens* (ಪಾದರಿ G.). 2, a species of plant the seeds of which are used as a vermifuge (= ವಿಡಂಗ; ವಾಯಿವಡಂಗ G.).

ಮೋಚ môča. Liberating (Bp. 53, 3);—final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 20);—freedom from worldly passion, asceticism (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 20);—composedness, calmness (ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ 20). 2, a tree; the horse-radish tree, Moringa pterygosperma Gaertn. (ಘಜ, ಮರ 20). 3, *a fruit of the Musa sapientum, a plantain* (ಕದಲಿ, ಬಾಡಿ 20). ವಣ್ಡಾರಕಮ್ಬಳ, ಬಸಲೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೀಶ್ವರಕೋಡಿ ಹಬ್ಬು ಮೂಡೂ ಕಣ್ಣರೆ ಮೋಚ (Prv.).

ಮೋಚಕ môčaka. Liberating;—final emancipation (ಮುಕ್ತ Mr. 510);—a deliverer, a liberator;—freedom from worldly desires (ವಿರಾಗ 510);—an ascetic;—long-lived, long-lasting (ಸ್ಥಿರಾಯು 510). 2, a tree; the silk-cotton tree (ಘೂರುಘ 510). 3, *the horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn. (ನುಗ್ಗಿ 510). 4, the plantain tree (ಬಾಡಿ 510).

ಮೋಚನ môčana. (ಮೋಚನೆ). Releasing, liberating, liberation, setting free, loosing; unyoking; discharging. See ಗರ್ಭ-, ಏ-.

ಮೋಚಿ môči. A shoemaker (My.; Mhr., H.; see ಮುಚ್ಚಿ 2). — ಮೋಚಿಕೇರಿ. A shoemakers' street (My.).

ಮೋಚು mōcu. To become a widow (ವೈಧವ್ಯ Śmd. Dh.; My.; Tē. ಮೋಸಿ, T. ಮೋಸ್ಪು, a widow). ಅವಳು ಮೋಚಿದಳು (My.). ಈಚಲಿದ ಮರ ಹೀನ, ಸೀಚರದು ನೆರೆ ಹೀನ, ಮೋಚಿದ ಹೆಣ್ಣು ತರಹೀನ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಜೇಜಾಟ ಹೀನ (Sp.). **2,** to put a covering (on the head) as the sign of being a widow (Bp. 36, 15; see ಮುಂಡ-).

ಮೋಚೆ mōcĕ. 1. ಮೋಚಾ. *The plantain or banana tree, Musa paradisiaca* Lin. (Musa sapientum Roxb. 2, *the cotton shrub* (ಹತ್ತೀ ಗಿಡ G.). 3, the silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum Roxb. (ರೇಶ್ಮೀ ಗಿಡ G.).

ಮೋಚೆ mōcĕ. 2. = ಮೋಜಾ, etc. A shoe (Tu.). ಈಚೆಯಿನ್ನು ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೋಚೆಯಿನ್ನಾಗುವದೇ? (Prv.).

ಮೋಜಗಾಲಿ mōja-gāḷa. = ಮೋಜುಗಾಲಿ. (ಎಲಾಸಿ, ನಲೀಲ G.).

ಮೋಜಿಗಾ mōjā. = ಮುಚ್ಚೆ 2, ಮೊಚ್ಚೆ, ಮೊಜಾ, ಮೋಚೆ 2. A boot (My.; Br.; Mhr., H. ಮೋಜಾ, a stocking, a sock; a glove).

ಮೋಜು mōju. = ಮೌಜು. Play, sport; acts or sights of exciting merriment; wanton sport (My.; Mhr., H. ಮೌಜ).

ಮೋಜುಗಾಲಿ mōju-gāḷa. = ಮೋಜುಗಾಲಿ. A playing, sportive, wanton man (My.).

ಮೋಟ mōṭa. 1. Stupidity (Tē. ಮೋಟು, ಮೋಟಿ; M. ಮೋಟ್ಟು, obstinacy, perverse pride, see ಮೊರಡು 1; T. ಮೋಟ್ಟುತನ, stupidity = ಮುರಟ್ಟುತನ; *cf.* ಮೊಣ್ಣ, see ಮೋಟಗಾಲಿ and s. ಮೋಟು).

ಮೋಟ mōṭa. 2. See s. ಮೋಟು.

ಮೋಟ mōṭa. 3. = ಮೋಟು, q. v. — ಮೋಟಕರ. = ಮೋಟ ಕೆಯ್. (Bp. 38, 28). — ಮೋಟಕೆಯ್. = ಮೋಟಗೆಯ್. (Bp. 38, 18. 25). ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ಮಾಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟಕೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.). — ಮೋಟ ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಮೋಟುಗೆಯ್. (Bp. 38, 16). — ಮೋಟಮಲಿದೇವ. N. (Bp. 38, 21). — ಮೋಟವಾದ. Discourse or dispute without a point, foolish discourse, etc. (Bp. 54, 17).

ಮೋಟ mōṭa. Strong, coarse (My.; Mhr. ಮೋಟಾ); large, thick (My.; Mhr.).

ಮೋಟಗಾಲಿ mōṭa1-gāḷa. A man who makes a fool of himself. ತಾಟುಗಾಲಿನು ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೋಟಗಾಲಿನಾಗಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಮೋಟನ mōṭana. Crushing, breaking; grinding, destroying. See ಉಡಿ 1, ಮುಡಿ 1. 2, disgrace (My.).

ಮೋಟಿ mōṭi. See ಕರ್ಣ-. (*Cf.* ಮೋಟಿ s. ಮೋಟು²).

ಮೋಟು mōṭu. = ಮೋಟ 3. The state of being deprived of the point, short or stumpy, that of being maimed;—the stump of a tree (My.; ಸ್ಥಾಣು, ಧ್ರುವ, ಶಂಕು Si. 120); stubbles (My.; Tē. ಮೋಟು, ಮೋಡು, T. ಮುರುಡು, M. ಮುರಡು, the stump of a tree; that of the arm or leg; T. ಮೂದ್ಯೆ, a stump; stupidity; M. ಮೂಳೆ, cattle without horns or with horns turned; stupidity; *cf.* ಮೂಡಿ, ಮೊಟಕು 1, ಮೋಟಿ 1). ಮೀದ ಮೋಟೂ ಹೋದ ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (Prv.). ಬಾಲ ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು (ವಜ್ಜಾ Nr.). ಮೋಟಿನ ಮರ (ಸ್ಥಾಣು Si. 419). See Prv. s. ಹಾರೆ. — ಮೋಟು. -ಅ 3. A man deprived of the forearm (My.; Bp. 38, 54; Dp. 55, 2). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮೋಟಿನಾದಂ (ಕುಣಿಕ Mr. 389). ದಾಟಿಯಿನ್ನು ಹೋಗಿ, ಮೋಟಿನಾದ (Prv.). 2, a short, dwarfish man (My.). — ಮೋಟ ಮರ. (*i. e.* ಮೋಟಿನ-). = ಮೋಟುಮರ. ಮೋಟ ಮರ ಗಾಲಿಗೆ ಮಿಣ್ಣಿ (Prv.). — ಮೋಟುಕಾಳು. -ಆಳು. A little servant, an underling (My.; see Prv. s. ಆಟಾಳು). — ಮೋಟಿ. A female who is deprived of the forearm or is dwarfish (My.). — ಮೋಟುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A maimed ear (My.). — ಮೋಟುಗುದ್ದಲಿ. A shovel without a point, a short shovel (My.). — ಮೋಟುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A maimed arm (My.). — ಮೋಟುಜಾಲ. A docked, stumpy tail (My.). — ಮೋಟುಮರ. A branchless trunk or stem (My.).

ಮೋಡ mōḍa. A cloud (ಸೀರ್ದೇರ್, ಮುಗಿಲ್, ಮೇಘ Śm. 14; ಮೀಢ್ಘ 95; Rām. 1, 16, 16; C.; B. 1, 21; 2, 49); cloudiness, a cloudy day, hazy weather (ದುರ್ದಿನ, ಅಭ್ರತಿಮಿರ Mr. 43; Tē.; see ಮುಗಿಲ್, ಮುತ್ತು 1, ಮೂಡಿಗೆ). ಮೋಡ ಮುಚ್ಚಿರುವ ದಿವಸ (ದುರ್ದಿನ Si. 31). ಮೋಡವು (rainless clouds) ಕಣ್ಣರಿ ನಾಯಿ ಬಾವಿಗೆ ಉಚ್ಚಿ ಹೊಯಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೋಡಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Cloudy weather (ದುರ್ದಿನ Nn. 97). — ಮೋಡಗವು. -ಕವು. Clouds to overspread the sky (B. 3, 68).

ಮೋಡ mōḍa. = ಮೋಳ. Tbh. of ಮೂಢ (Śmd. 356; ಗಾಮ್ಪು Śm. 95).

ಮೋಡಾಮೋಡಿ mōḍa-â-mōḍi. 1. A blind, stupid man (ಮುನ್ದು ಗಾಣನ್ Bhn. 40, one MS. ಕನ್ದುಗಾಣನ್). See Bp. 19, 15; Bh. 1, 7, 41; 7, 14, 8.

ಮೋಡಾಮೋಡಿ mōḍâmōḍi. 2. (fr. ಮೋಡಿ 3). A beautiful, elegant fashion or style (Grj. 2, after 106; Bp. 19, 15; Bh. 1, 7, 41; 7, 14, 8).

ಮೋಡಿ mōḍi. A kind of craft, or enchantment, used by one to try the ability of another, the conjurer burying anything in the ground whilst repeating some mantras, and telling his rival to remove it by his mantras, if he can (My.; Tē., T., M.). — ಮೋಡಿ ತೆಗೆ. To overpower the mōḍi and take up the buried thing (My.). — ಮೋಡಿ ಹಾಕು. To bury an object under the repetition of mantras (My.).

ಮೋಡಿ mōḍi. 1. The Mōr or common business character of the Marathi (My.; Mhr. ಮೋಡೀ, ಮೋಡಿ), a running hand (My.).

ಮೋಡಿ mōḍi. 2. A kind of drug, the root of the long pepper vine (ತಿರ, ಹಿಪ್ಪಲೀ ಬೇರು G.; My.).

ಮೋಡಿ mōḍi. 3. A turn, a caste, a style, a fashion (of speech, composition, action, Mhr.; Bh. 2, 12, 18; J. 23, 15; Tē., M.).

ಮೋಡಿಗಾಲಿ mōḍi-gāḷa. A man who performs the mōḍi enchantment (for money, My.). ನಾಡು ಓಡುವಾಗ ಮೋಡಿಗಾಲಿ ಬನ್ದ (Prv.).

ಮೋಣ mōṇa. Dried fruit (Sk.; *cf.* ಮುಡಲ್ 2).

ಮೋತಾದಾರ mōtādāra. A groom (Mhr., H. ಮೋತದ್ದಾರ, ಮೋತಾದ್ದಾರ; ವಾಹಕ Čb.).

ಮೋತಿ mōti. = ಮೂತಿ. The face, etc. ಜಾತಿವರ್ಣದ ಹಯಕ್ಕೆ ಅಂಘ್ರಿವಲಯಂ ವಾಲ ಮೋತಿ ಕಪ್ಪಾಗೆ ಸತ್ಪಾಥಿಕಂ (Mr. 278).

ಮೋತಿ mōti. 1. (Tbh. of ಮುಕ್ತಾ). A pearl (My.; Mhr. ಮೋತೀ). — ಮೋತೀಜರೂರು. An ornamented border to a dôtra, etc.; N. of a sweetmeat (Mhr.; My.).

ಮೋತಿ mōti. 2. A corn-handler: a petty grocer (Mhr., H. ಮೋದೀ). — ಮೋತೀಖಾನೆ. The commissariat department of an army (Mhr., H. ಮೋದೀ-); a granary (My.).

ಮೋತೆ môtĕ. (fr. ಮುಗಿ No. 2). The leaf-like envelope over the flowers of the plantain, the cocoanut and kêdagĕ (My.). **2,** a scale or coat (*only* in Si.). ಒನ್ದು ಗಡ್ಡೆಯೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಮೋತೆಗಳುಳ್ಳ ಗನ್ಧೇ ಮುನ್ತೆಗಳು (ಚೂಡಾಲೆ, ಚಕ್ರಲೆ, ಉಚ್ಚಟಿ Si. 162). — ಮೋತೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A cocoanut that is not yet quite out of the môtĕ, a very young, tender cocoanut.

ಮೋದ môda. Delight, gladness, joyousness. 2, fragrance, perfume. See ಆನು-, ಆ-, ಪ್ರ-; Bp. 5, 2; 43, 75. — ಮೋದ ವಮ್ದು. -ಅಮ್ದು. Delight to go into or enter (Bp. 57, 17).

ಮೋದಕೆ môdaka. Causing happiness or delight. 2, *a small round sweetmeat* (= ಕಾಯಿಕಡಬು My.).

ಮೋದಣ್ಡಿ môdaṇḍa. The state of being undetermined, undefined, not particularized (My.; Sk. ಮೋಸ್, not indeed).

ಮೋದನ môdana. Pleasing, affording pleasure; — joy, pleasure. See ಆನು-.

ಮೋದಿತ môdita. Pleased, delighted; — delight (Bp. 2, 51).

ಮೋದಿಸು môdisu. To rejoice, to be glad; — to be fragrant (Bh. 5, 3, 93).

ಮೋದು môdu. 1. = ಮೋಹು. To strike, to beat, to smite (ತಾಡನ Śmd. Dh.; ಪೊಯ್ Kk. 59; Śmd. 16; Abh. P. 2, 45; 7, 58; 9, 151; 10, 58; 14, 90. 101; Grj. 4, 157; Bh. 7, 4, 3; 7, 18, 32; V. 14, 107; J. 7, 47; Tĕ., T. ನೊತ್ತು, ಮೋದು); to dash against, to attack (ಎದಿಗು, ಪ್ಪೊಯಿಕೆಸು; T., M.). ಗದೆಯಿಂ ಮೋದಿದಂ (Śmd. 157).

ಮೋದು môdu. 2. A swelling occasioned by a blow; a hard boil; a venereal tumor (My.). — ಮೋದುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A môdu to be formed (My.).

ಮೋದೆ môdĕ. ಮೋದಾ. Feminine of ಮೋದ. See ಆಜ-.

ಮೋನ môna. Tbh. of ಮೌನ. Silence (ತುಷ್ಣೀರುತ, ನುಡಿಯದಿಹುದು Nn. 155; Bh. 7, 19, 52; 9, 1, 7; Abhâ. 1, 49; My.; T.; Mhr. ಮೋಹನ). 2, rejection, abandoning, asceticism (ತ್ಯಜಿಸುವುದು, ಬಿಡುವುದು 155). 3, a royal assembly (ರಾಜ ಭಾಗ, ರಾಜಸಭೆ 155).

ಮೋಪು môpu. (fr. ಮೋಪ್). A load, a burden (Tĕ.). **2,** heaviness, as of a load (My.); severeness, as of a wound or of blows (My.; Tĕ.). firmness, as of grasping (My.). **3,** grasp: convenient time or opportunity (for punishing or rewarding, My.). **4,** all heavy wooden things used for house-building, as beams, rafters, pillars, doors, etc. (My.).

ಮೋಮ್ môm. Tbh. of ಮದನ. (My.; H.). — ಮೋಪ್ಪುತ್ತಿ. A wax-candle (My.).

ಮೋರ môra. Tbh. of ಮಯೂರ (Śmd. 356. 361; ಸೋಗೆ, ನವಿಲ್ Kk. 24; Śm. 29; Mhr.). — ಮೋರಜೂತ. Blue vitriol (ನುಯೂರಕ, ವಿತುನ್ನಕ G.; Mhr., H. ಮೋರಚುತ).

ಮೋರಟ môraṭa. *The root of the sugar-cane.*

ಮೋರಟೆ môraṭĕ. *Hemp used for bow-strings, Sanseviera roxburghiana* Schult.

ಮೋರಿ môri. = ಮೊಹರಿ 2. A little channel to carry off water (My.; Mhr.).

ಮೋಲ್ môl. ಮೋಲ್ಪು. To carry on the head (ತಿರೋಧಾರಣ, in one MS. of Śmd. Dh.; Tĕ. ಮೋಯು; see ಮೋಪು).

ಮೋಲ್ಪಿ môlpĕ. The face (ವದನ, etc. Mr. 315; C.; Tĕ. ಮೋಮು, ಮೋರೆ; M. ಮುಗಡು, ಮೋರ್; see ಮುಸುಡು). ಎಮ್ಮ ಮೋಲ್ಪಿ (Śmd. 161). ಮೋಲ್ಪಿ ಕಣ್ಣರೆ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲವೇ? ಆನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಮೋಲ್ಪಿ ಕಣ್ಣರೆ ಮನಸು ಇದಿರೀತೇ? — ಸೀರುಳ್ಳಿಯವನ ಸಂಗದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋಜಿಲ್ಲ ನಾಬುದೇ? — ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಮೋಲ್ಪಿ ಮುದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು (Prvs.). See Bp. 9, 31; 20, 12; 32, 28; 38, 14; 46, 57; 52, 13; 58, 49; 60, 23; Śśv. 3, 55; Bh. 2, 13, 42; 3, 13, 27; B. 2, 2. 15; 3, 43. 62. 95. 99. 122; 4, 3. 199; 5, 73.

ಮೋರ್ಚಾ môrĕâ. A battery: fortifications (Mhr., H. ಮೋರ್ಚಾ; My.; Br. ಮೋರ್ಚಾರ್).

ಮೋರ್ಚೆರ್ಂಗು môrĕiṅgu. A jew's-harp (My.; Mhr., H. ಮೋರಚಂಗ).

ಮೋಸ môsha. Robbery, theft, stealing; plundering, sacking; stolen property; — a robber, a thief. See ಪರಿ-.

ಮೋಷಕೆ môshaka. *A robber, a thief.*

ಮೋಷಿ môshi. = ಮೋಷಕ. See ಪರಿ-.

ಮೋಸ môsa. = ಮೋಸು. Deceit, fraud, trick, duping; hypocrisy (C.; Tĕ., T., M.); blunder, fault, mistake (My.; M.); detriment danger, peril (My.; T., Tĕ.); loss (My.; M.; *cf.* ಮೋಷ and Sk. themes ಮುಚ್, ಮುಚ್, ಮುಂಚ್, to cheat; ಮುಹ್, to err, be mistaken). ಮೋಸ ಯಾರ ದಾನಸಲ್ಲ (Prv.). ಅವನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮೋಸವಿಲ್ಲ (there is no danger—, My.). See J. 2, 5; 4, 15; 7, 28. 32; 31, 39. — ಮೋಸಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To deceive (My.). ಮೋಸಗೊಳಿಸುವ ಮಾತು (ಆಪಲಾಪ, etc. Si. 58; ವಿಸಂವಾದ G.). ಹೆಬ್ಬರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸದನ್ಥ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಹುದುಗನು (B. 3, 8). See B. 4, 19. 45. — ಮೋಸಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be deceived (My.; B. 5, 9). ಮೋಸಗೊಣ್ಡನು (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ G.). — ಮೋಸ ಬೀದು. To be deceived (My.). — ಮೋಸ ಮಾಡು. To deceive (My.). ಮೋಸ ಮಾಡುವವನು (ವಂಚಕ, etc. Si. 366). ಏನಾದರೂ ಹೊತ್ತು ಬನ್ದರೆ ಒಡೆಯಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿ, ಕೆಯ್ಗಣ್ಬು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (B. 5, 288). — ಮೋಸ ಹೋಗು. To be deceived (C.). ಜಾಣರಾದವರು ಮೋಸ ಹೋಗದೆ (B. 4, 19). ಕೊಮುಟಿ ಮೋಸ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, ಮೋಸ ಹೋದರೆ ಹೇಯವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮೋಸಗಾತಿ môsa-gâti. = ಮೋಸಗಾರ್ತಿ (My.).

ಮೋಸಗಾರಿ môsa-gâṛa. = ಮೋಸುಗಾಡಿ. A deceiver, a deceitful or treacherous man, a trickster (ಕಪಟಿ, ದಾಮ್ಭಿಕ G.; C.; B. 2, 52; 3, 51; 4, 107). ಮೋಸಗಾರನ ಮನಸು ಮಜೇಶ್ವರ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ಮೋಸಗಾರ್ತಿ môsa-gâṛti. A deceitful, artful, treacherous woman (My.).

ಮೋಸಬೆ môsabĕ. Responsibillty (My.; H.).

ಮೋಸಮೆ môsamĕ. = ಮೋಸಬೆ. (My.).

ಮೋಸಲೆ môsalĕ. = ಮೋಹಸಲೆ. (My.).

ಮೋಸು môsu. = ಮೋಸ. (ಭಪಥಿ, ಕಪಟ, ಕಾಸಳ್ಯ, ಕುಟಿಲ, ಕುಸೃತಿ G.).

ಮೋಸುಗಾಡಿ môsu-gâṛa. = ಮೋಸಗಾರಿ. (G. 174, 229).

ಮೋಹ môha. *Stupor, unconsciousness, loss of consciousness, fainting, a swoon* (ಘನ Nn. 15); — delusion, bewilderment, perplexity, phrenzy; — *weakness of intellect, igno-*

rance, folly, infatuation; fascination; error, mistake. 2, the state of being enamoured, affection or fondness, love (with or without sound judgment, ಕೂರ್ಮ Ct. II, 76; ಮಮಕಾರ Kk. 30; Bp. 18, 13; 47, 38. 41; 48, 23; Bh. 2, 1, 58; J. 2, 34; 28, 55; My.; Mhr.). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳು ಮೋಹಪೆಮ್ಪು ಬಲುಬಲೆಯೊಳು ನೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀಡಿದೆ (Jmt. 24). See Kâvy. IV, 2, 16; ಸಿದ್ಧೋ ಹ. 2, a magical art employed to bewilder an enemy. —ಮೋಹಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To bewilder (My.). 2, to excite affection, to fascinate, to charm (My.). ಮೋಹ ಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೋಱಿಸುವ ಹಸ್ತದ ಅಭಿನಯ (ಭಾವಪ್ರ G.). — ಮೋಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become stupefied, to grow bewildered (My.). 2, to become full of affection, to be fascinated, etc. (My.). — ಮೋಹಹೂರಣ. Love-powder (My.). — ಮೋಹದ ರಾಣಿ. A wife who has great affection for her husband (My.).

ಮೋಹಕ môhaka. Bewildering, confusing; the act of bewildering, etc. (Râm. 6, 47, 38).

ಮೋಹನ môhana. Stupefying, depriving of consciousness, bewildering, deluding, deceiving; charming, fascinating, alluring (ವೈತಿಕ Nn. 134); temptation, seduction;—stupor, unconsciousness. 2, *sexual intercourse* (ಸೀವಿ Nn. 105). See ಚಿತ್ತ-; Ćpr. 1, 59; J. 2, 48; 11, 17; 16, 13.

ಮೋಹನಮನ್ತ್ರ môhana-mantra. Incantations used to bewilder a person (My.).

ಮೋಹನಾಂಗ môhana-aṅga. A man with a fascinating body (My.).

ಮೋಹನಾಂಗಿ môhana-aṅgi. A woman with a fascinating body (My.).

ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ môhana-astra. A missile weapon charmed to bewilder the person against whom it is directed. (My.).

ಮೋಹನೀಯ môhanîya. Relating to or producing bewilderment, etc.; perplexing, confusing; that causes distraction, pain or affliction (Abh. P. 16, 53).

ಮೋಹಪಾಶ môha-pâśa. The snare of (worldly) illusion (My.). ಮೋಹಪಾಶೆ, a woman who uses that snare (Bp. 40, 54).

ಮೋಹರ môhara. (= ಮೊಗ್ಗರ). A mass, a multitude, a host, an army (ಥಟ್ಟು Bhn. 37; ನ್ಯಪಸೈನ್ಯ 23; Të.: battle array). See Grj. 7, 56; Bp. 37, 31; Bh. 10, 4, 21; 10, 10, 24; Râm. 6, 30, 14. 31; J. 12, 40; 14, 7; 16, 8. 9. — ಮೋಹರವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A mass of shields (Bh. 7, 3, 77).

ಮೋಹರ môhara. = ಮೊಹರ, etc. (B. 5, 80. 221. 224).

ಮೋಹರಿಸು môharisu. To become plentiful or abundant (Grj. 3, 28). **2,** to be formed into a host (J. 17, 7). **3,** to form a host: to array, as troops for battle (Bh. 7, 5, 27). ಮೋಹರಿಸಿದ್ದ ಸೇನೆ (ಸನ್ನಾಹ, ಕಾಳಿಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇನೆ Nn. 105).

ಮೋಹಳ môhaḷa. (fr. ಮೋಹು). That which is affixed: the hilt of a sword, of a dagger, etc. (ಪಾಲ, ಪರಜು Mr. 297; Bp. 9, 30; 28, 53; Bh. 7, 1, 12; Të. ಮೋಹಣ).

ಮೋಹಿ môhi. Stupefying, perplexing, beguiling, alluring; —fascinating, charming; charm (Bp. 12, 41; 35, 43; see ಪತಿ-). — ಮೋಹಿ ಕೊಳ್. To be fascinated, charmed or delighted (Bp. 1, 63; 32, 15).

ಮೋಹಿಚಕ môhičaka. N. of a plant (ತ್ರಿಪತ್ರಕ, ಕಂಠುಕ Mr. 122, o. r. in two MSS. ಹಿತಚಕ).

ಮೋಹಿತ môhita. Stupefied, bewildered, infatuated, deluded beguiled, fascinated. See ಕಡು-.

ಮೋಹಿನಿ môhini. A fascinating woman. 2, N. of an Apsaras (Sk.); a female ghost of beautiful form (My.);—N. (Prll. 3, 29). — ಮೋಹಿನಿಯವತಾರ. -ಅವತಾರ. An incarnation of Vishṇu in the form of a môhinî to beguile the asuras (My.).

ಮೋಹಿಸು môhisu. To cause to beat or dash against or into etc.; to apply or put to (with force), to thrust, etc. (J. 12, 49). ತನ್ನ ಕರ ವಾಳ ಮುನ್ದೆ ಕೊರಳಲಿ ಮೋಹಿಸಲು (Bp. 27, 31). See ಮುದ್ದು-.

ಮೋಹಿಸು môhisu. To grow unconscious, to faint, to become stupefied, etc. (J. 30, 26; 31, 36). 2, to be fascinated, to take a liking to; to feel affection for; to desire; to love (Bp. 25, 25; 51, 23; Śśv. 1, after 79; J. 30, 27. 28. 51; 31, 36; My.). ಆಸವಲ್ಲದವನ ಕೂಜೆ ಆರಮ್ಬಾ ಮಾಡಿ, ಹಸೀ ಆವರೇ ಕಾಯಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿದ (Prv.).

ಮೋಹು môhu. = ಮೋಪು 1. To beat, to strike, to smite, to deal a blow (Bh. 6, 4, 67; Râm. 1, 14, 2; 6, 30, 30; 6, 51, 68); to slam (Bp. 43, 46). **2,** to put to, to affix; to put or place down; to put (Bp. 42, 36; 47, 31; Bh. 7, 3, 21; 8, 18, 14; 8, 19, 80; 10, 3, 8).

ಮೋಳ môḷa. Gone astray or adrift: stray; mad. ಬೆಳಗ ವರೆಗೆ ಕಡದ ಬೆಣ್ಣೆ ಮೋಳಬಿಕ್ಕಿನ ಪಾಲು ಆಯಿತು (Prv.).

ಮೋಳಿಗೆ môḷigĕ. N. of a village (?). — ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರ. N. (Bp. 30, 6. 7). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಏಭು. N. (Bp. 30, 1. 4). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಿದೇವ. N. (Bp. 30, 8. 11. 32). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 30, 27). — ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7).

ಮೋಳೆ môḷĕ. 1. (fr. ಮುಱಿ 1). A small hole (made by crabs, etc.) in the banks of rice-fields or tanks, a fissure (My.).

ಮೋಳೆ môḷĕ. 2. A pile, a heap (of salt-earth, My.; *cf.* ಮೊರಡು 2). See ಉಪ್ಪಾಮಿ-, ಪಾಟು-.

ಮೌ mau. For a few words with this final in writ or print see ಮವ.

ಮೌಕಲಿ maukali. = ಮಾಕುಲಿ. *A raven* (ಆಡಪಿಯ ಕಾಗೆ Hlâ.).

ಮೌಕುಲಿ maukuli. *A raven* (ಸಿರಿಕಾಕ, ವನಾಶ್ರಯ, ದ್ರೋಣ, ಕಾಕೋಲ, ಕಾಡ ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಮೌಕ್ತಿಕ mauktika. (fr. ಮುಕ್ತಾ). *A pearl* (ಮುತ್ತು Mr. 412; see ಮುತ್ತು).

ಮೌಕ್ತಿಕಫಲ mauktika-phala. = ಮುಕ್ತಾಫಲ. (Bp. 4, 3).

ಮೌಜು mauju. = ಮೋಜು. (ಲಲನ G.).

ಮೌಂಜ maunja. (fr. ಮುಂಜ). Made of muñja grass.

ಮೌಂಜಿ maunji. The brahmanical girdle made of a triple string of muñja grass (My.).

ಮೌಂಜೀಬನ್ಧನ mauñjî-bandhana. The investiture with the brahmanical girdle (My.).

ಮೌಢ್ಯ maudhya. (fr. ಮೂಢ). *Stupidity, folly, ignorance.* ಪಾಡ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಮೌಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು (Prv.).

ಮೌದ್ಗಲ್ಯ maudgalya. (fr. ಮುದ್ಗಲ). Sprung from or relating to Mudgala; N. of a ṛishi (My.).

ಮೌದ್ಗೀನ maudgîna. (fr. ಮುದ್ಗ). *Sown with beans, bearing beans, as a field.*

ಮೌದ್ಗ್ಯ maudgya. = ಮೌದ್ಗೀನ. (Cpr. 1, 89).

ಮೌನ mauna. (fr. ಮುನಿ). = ಮೋನ. The office or position of a muni. 2, *silence; taciturnity;* stillness (ಸುಮ್ಮಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಉಸಿಕನೆ Śmd. 389; ಕುಂಗು Cṭ. I, 35; ಜಾಗು 1, 71; ಸಯ್ತು, ಸಾವಗಿಪುದು Kk. 49; ಎನಸು, ಗುಜುಗುಮ್ಮನೆ, ರಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ದಲ್, etc. 50; ಮೂಗುವಟ್ಟುದು 53; see ಮೂಗುವಡು; Bp. 61, 58). ಮೌನದಿನ್ದಿರು (B. 4, 49). ಮೌನಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ (Prv.). — ಮೌನಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಮೌನಗೊಳ್ಳು. To become silent (Bp. 37, 9; My.). — ಮೌನಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To silence (My.).

ಮೌನತ್ವ maunatva. Silence (My.).

ಮೌನವ್ರತ mauna-vrata. A vow of silence (My.).

ಮೌನಿ mauni. A person who observes silence or is taciturn; one who does or can not speak (ಮೂಗ Bhn. 12). 2, = ಮುನಿ. (Sk.; Bp. 6, 17).

ಮೌರಜಿಕ maurajika. (fr. ಮುರಜ). *A drummer.*

ಮೌರಜಿಗ maurajiga. Tbh. of ಮೌರಜಕ. (Bh. 3, 20, 25).

ಮೌರಿ mauri. = ಮವುರಿ. A clarionet (Č. Bp. 5, 7; My.; Tě.).

ಮೌರ್ವ maurva. N. of a horse. ತುರಗವರ್ಣಂ ಮಾಸರವಮಾಗೆ ಮೌರ್ವನಕ್ಕು (Mr. 275, o. r. ಮವುರ).

ಮೌರ್ವಿ maurvi. (fr. ಮೂರ್ವಾ). A girdle or string made of mûrvâ. 2, *a bow-string* (ಬಿಲ್ಲು ಜೆವೆ Nn. 27. 73).

ಮೌಲ maula. (fr. ಮೂಲ). Radical, original, of old standing, ancient; holding an office from ancient times (Cpr. 2, after 49).

ಮೌಲಧನ maula-dhana. = ಮೂಲಧನ. (Cpr. 2, after 49).

ಮೌಲಬಲ maula-bala. = ಮೂಲಬಲ. (Cpr. 10, after 94).

ಮೌಲಿ mauli. = (ಮಹುಳಿ), ಮೌಳಿ. *The head, the top of any thing.* 2, *a crown, a crest, a diadem* (ಕಿರೀಟ, ಮಕುಟ Nn. 101; ಮಕುಟ Mr. 521). 3, *a lock of hair left on the crown of the head at and after tonsure* (ಜೂಡ 521). 4, *hair ornamented and braided round the head* (ಜಟಿ, ಜಿಡೆ 101; ಕೇಶ 521). 5, superintendence, etc. (ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, ಒಡೆತನ 101, as ಮೌಳಿ, o. rs. ಕರ್ತೃತ್ವ, ಕರ್ತನ).

ಮೌಲ್ಯ maulya. (fr. ಮೂಲ). = ಮೂಲ್ಯ. Being at the root, etc. 2, price, worth, value, cost (ಅರ್ಘ್ಯ, ಬೆಲೆ Nn. 102; ಕ್ಷಸ್ತ, ವೇತನ, ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ Mr. 346). See Bp. 43, 66; ಅ-.

ಮೌಷ್ಟಿ maushṭi. (fr. ಮುಷ್ಟಿ). *A combat with fists, playing at fisticuffs.*

ಮೌಹೂರ್ತ mauhûrta. (fr. ಮುಹೂರ್ತ). *An astrologer.*

ಮೌಹೂರ್ತಿಕ mauhûrtika. Momentary. 2, relating to a particular time. 3, *an astrologer.*

ಮೌಳಿ mauli. = ಮೌಲಿ, q. v. (ಮಕುಟ Bhn. 6; My.). — ಮೌಳಿ ದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ಮ್ಬರ್ m-bar. = ಬರ್ 3, etc. An affix for the plural. ಕೆಲಬರ್ or ಕೆಲಮ್ಬರ್, ಪಲಬರ್ or ಪಲಮ್ಬರ್ (Śmd. 122).

ಮ್ಯಾ myau. Imitation of the mewing of a cat (C.; Mhr.). — ಮ್ಯಾ ಮ್ಯಾ. rep. (C.).

ಮ್ರೇಡಿತ mrêḍita. Mad. See ಆ-.

ಮ್ಲಾನ mlâna. Withered, faded. 2, wearied. 3, languid. 4, faint, feeble, weak. 5, dispirited, dejected, downcast, melancholy. 6, *foul, dirty* (= ಮಲಿನ). 7, black, dark-coloured. 8, withered or faded state, etc. See ಉಚ್ಚಪುಚ್ಚ; ಬಾಡು; Cpr. 8, 5.

ಮ್ಲಾನತೆ mlânatĕ. Witheredness, the state of being faded; that of being out of spirits; languor (Cpr. 8, 14).

ಮ್ಲೇಚ್ಛ mlêčča. A man speaking any language but Samskṛita and not conforming to brahmanical institutions: *a non-Arian, a barbarian, a man of an outcast race, as a Kirâta, Śabara or Pulinda,* etc. (ಬೇಡರ್ ಮೊದ ಬಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ಯಂಜಾತಿಗಳು Hlâ.); Mahomedan (My.). ಮ್ಲೇಚ್ಛ ರೆನೆ ಕೊಡವ ಕೊಡಗರು (Mr. 379, in three MSS; one MS. . . . ಕೊಡವ ಕೊಂಕರು, *i. e.* probably ಕೊಂಗರು).

ಮ್ಲೇಚ್ಛದೇಶ mlêčča-dêśa. *A foreign or barbarous country, any country inhabited by Mlêčchas.*

ಮ್ಲೇಚ್ಛಮುಖ mlêčča-mukha. What is barbarian-faced (or has the copper-coloured complexion of the Greek or Mahomedan invaders of India): *copper.*

ಮ್ಲೇಂಚ್ಛ mlêñčča. Tbh. of ಮ್ಲೇಚ್ಛ. (My.).

ಯ್ Y

ಯ್ y. The forty-sixth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It is the final of several nouns and verbs (58). About its use in euphony see Śmd. 64. 65. 67. 68. 69; and about its being doubled, 84. 86. 87. It takes the place of ಗ್ in ಪೋಯ್ತು, ಆಯ್ತು (Śmd. 289). For other changes observe *e. g.* ಮದನ = ಮಯಣ, ಮದವನ = ಮಯ್ವನ; ಯಕ್ಷ = ಜಕ್ಕ, ಯಜ್ಞ = ಜನ್ನ, ಯಮ = ಜವ, ಯಮಲ = ಜವಳ್ ವೇಧ = ಯಜ್ಜ; ಯಜಮಾನ = ಎಜಮಾನ, ಯಜ್ಞ = ಎಜ್ಞ, ಯತಿ = ಎತಿ, ಯವ = ಎವ; ಯೋಗ್ಯ = ವೋಗ್ಯ; ಆರ್ಯ = ಯಕ್ಕ, ಯಮಲ = ಅಮಳ್; ಯುಗ = ನೊಗ; ಯವನ = ತವನ, ದವನ; ಎಂಗಡಿಸು = ಯಿಂಗಡಿಸು; ವಿಭೂತಿ = ಯಿಾಬೂತಿ; ವ್ಯಸನ = ಯೆಸನ. In vulgar Kannaḍa initial ಎ is often represented by ಯ, *e. g.* ಯಕ್ಕು = ಎಕ್ಕು, ಯಣ್ಣಿ = ಎಣ್ಣಿ, ಯಮ್ಮೆ = ಎಮ್ಮೆ; an initial ಇ is often written and pronounced as ಯಿ, *e. g.* ಯಿಕ್ಕು = ಇಕ್ಕು, ಯಿಲಿ = ಇಲಿ. Further ಏತ becomes ಯಾತ, ಏಲಕ್ಕಿ ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಆಂ ಯಾನು, ಏ ಯಾ, ಆವ ಯಾವ. See also ಈ 4, ಏ 1 and ಏ 4; ಯುಗಾದಿ = ಉಗಾದಿ; ಹೋಯಿತು, etc.

ಯ ya. The letter ಯ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಯ ya. One of the metrical feet (Ch.; Mr. 363). 2, the number 1 (Mr. 349).

ಯಕಾರ ya-kâra. The letter ಯ (Śmd. 11).

ಯಕೃತ್ yakṛit. *The liver.*

ಯಕ್ಕ yakka. = Tbh. ಎಕ್ಕ 1 (My.). ಎಕ್ಕ ಹುಟ್ಟಿನು, to grow yakka (on another's place): to ruin (ಮನೆಯನ್ನು or ಅವನನ್ನು, My.). 2, = Tbh. ಎಕ್ಕ 2, a card with a unit, an ace (My.).

ಯಕ್ಕು yakku. = ಎಕ್ಕು 1. (My.). Also: to beat soundly (Bh. 3, 10, 51; My.).

ಯಕ್ಷ yaksha. = ಜಕ್ಕ 2. *N. of certain demi-gods who are attendants on Kubêra,* generally regarded as beings of a benevolent and inoffensive disposition, but occasionally classed with piśâcas, etc. 2, a ghost, a spirit. 3, *Kubêra.*

ಯಕ್ಷಕರ್ದಮ yaksha-kardama. *A perfumed paste consisting of camphor, agallochum, musk, and bdellium.*

ಯಕ್ಷಗಾನ yaksha-gâna. A kind of popular dramatic composition (My.).

ಯಕ್ಷಧೂಪ yaksha-dhûpa. *The resin of Shorea robusta;* — resin in general.

ಯಕ್ಷಪ yaksha-pa. = ಯಕ್ಷರಾಜ್. (My.).

ಯಕ್ಷರಾಜ್ yaksha-râj. *Kubêra.*

ಯಕ್ಷಿ yakshi. = ಜಕ್ಕಿ, ಜಕ್ಕೆ. A female Yaksha. 2, Kubêra's wife.

ಯಕ್ಷಿಣಿ yakshiṇi. = ಜಕ್ಕಣಿ, ಜಕ್ಕಜಿ, ಜಕ್ಕಿಣಿ. A female Yaksha. 2, Kubêra's wife. 3, a sort of female fiend attached to the service of Durgâ and frequently maintaining intercourse with mortals. 4, sorcery done with the help of that fiend (My.).

ಯಕ್ಷಿಣಿಗಾಱ yakshiṇi-gâra. A sorcerer (My.).

ಯಕ್ಷಿಣೀಮನ್ತ್ರ yakshiṇi-mantra. Spells repeated for magical purposes (My.).

ಯಕ್ಷಿಣೀವಿದ್ಯೆ yakshiṇi-vidyĕ. = ಯಕ್ಷಿಣಿ No. 4. (My.).

ಯಕ್ಷೇಶ yaksha-îśa. A king of the Yakshas. 2, Kubêra. ತ್ರೀಮಾನಿನೀಶ ಯಕ್ಷೇಶ ವಾಣೀಶರ್ ಎಮ್ಬವರು (ತಿವನ) ನಿಜಮಿತ್ರರಕ್ಕು (Mr. 13).

ಯಕ್ಷ್ಮ yakshma. *Pulmonary consumption.*

ಯಕ್ಷ್ಮರೋಗ yakshma-rôga. = ಯಕ್ಷ್ಮ (My.; ಕ್ಷಯರೋಗ G.).

ಯಜನ yajana. The act of sacrificing (in or for one's own person); sacrifice; — a place of sacrifice. See ನೂಱು ಯಜನ, ನಟ್ಟಮ್ಮ.

ಯಜಮಾನ yajamâna. = ಎಜಮಾನ. *A man who sacrifices* (ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ Hlâ.): *a man* (generally a householder) *who institutes or performs a regular sacrifice and pays the expenses of it;* — any person who intends performing or is able to bear the cost of a regular sacrifice. 2, a householder, the master of a house; the chief or head of a family, caste, etc. (My.); — a respectable, especially elderly man (My.); — a compellation by the wife for her husband (My.). See B. 1, 14; 4, 43; 5, 84. 89. 102. 115. 117. 275. Feminine: ಯಜಮಾನಳು (= ಯಜಮಾನಿ My.; ಒಡತಿ G.; B. 5, 287).

ಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ yajamâna-gitti. A woman who is chief, exercises authority, etc., a mistress (My.). 2, a wife (My.).

ಯಜಮಾನತನ yajamânatana. The rank or position of a yajamâna (My.).

ಯಜಮಾನತಿ yajamânati. = ಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಯಜಮಾನಿ yajamâni. = ಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ. (My.; Dp. 1, 1).

ಯಜಮಾನಿಕೆ yajamânikĕ. The rank or position of a yajamâna or yajamâni (My.).

ಯಜಿಸು yajisu. To sacrifice, to kill as a sacrificial victim (Bhâgavata 9, 7, 7. 8).

ಯಜು yaju. Tbh. of ಯಜುಸ್. (My.).

ಯಜುರ್ವೇದ yajur-vêda. The sacrificial vêda, *i. e.* the collective body of mantras for the Adhvaryu priest, formed out of the ṛigvêda, with additional texts for sacrificial purposes (My.).

ಯಜುಸ್ yajus. = ಯಜು, ಯಜುಸ್ಸು. A sacrificial prayer or formula. 2, a technical term for certain words or mantras (chiefly taken from the ṛigvêda), muttered in a peculiar manner at a sacrifice, and thus distinguished from the ṛiċs which are recited, and from the sâmans which are sung. 3, *the yajurvêda.*

ಯಜುಸ್ಸು yajussu. Tbh. of ಯಜುಸ್ (Śmd. 106).

ಯಜುಸ್ಸೂಕ್ತಿ yajus-sûkti. A nice word or sentence from the yajurvêda (Bp. 43, 74).

ಯಜ್ಜ yajja. = ಬಿಜ್ಜ 2, etc. Tbh. of ವೇಧ 1. (My.; Si. 345).

ಯಜ್ಞ yajña. = ಎಜ್ಞ, ಜನ್ನ. *A sacrifice.* See ಮಹಾ-; Bp. 55, 6. — ಯಜ್ಞ ಮಾಡು. To sacrifice (My.); to kill (My.); to beat soundly (My.). ಯಜ್ಞ ಮಾಡೋಣ (ಯಜನ G.).

ಯಜ್ಞಕಂಕಣ yajña-kaṅkaṇa. A bracelet (chiefly of cotton thread) worn at the time of sacrificing (My.).

ಯಜ್ಞಕುಂಡ್ಲ yajña-kuṇḍa. A hole in the ground for receiving the sacrificial fire (My.).

ಯಜ್ಞಕೃತ್ yajña-kṛit. Performing or arranging a sacrifice;—a priest conducting a sacrifice;—Vishṇu (My.).

ಯಜ್ಞತನ್ತ್ರ yajña-tantra. Sacrificial ritual (Si. 235).

ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆ yajña-dîkshĕ. Initiation into sacrifices, admission to sacrificial rites; due performance of the sacrifice (My.).

ಯಜ್ಞಪಶು yajña-paśu. An animal for sacrifice, a sacrificial victim (My.).

ಯಜ್ಞಪಾತ್ರ yajña-pâtra. A sacrificial vessel (My.).

ಯಜ್ಞಪುರುಷ yajña-purusha. The soul of sacrifice: fire, Agni (My.). 2, Vishṇu (My.).

ಯಜ್ಞಭೂಮಿ yajña-bhûmi. A place for sacrifice (My.; G. 534).

ಯಜ್ಞವಾಟ yajña-vâṭa. A place prepared and enclosed for a sacrifice (J. 34, 10).

ಯಜ್ಞವೇದಿ yajña-vêdi. A raised place (altar) for sacrifice (Bp. 55, 17; My.).

ಯಜ್ಞಶರ್ಮ yajña-śarma. N. (Bp. 56, 35).

ಯಜ್ಞಶಾಲೆ yajña-śâlĕ. A sacrificial shed;—a house or place for keeping the sacrificial fire (My.).

ಯಜ್ಞಶಿರ yajña-śira. The head of sacrifice: Vishṇu (Bp. 54, 46).

ಯಜ್ಞಸಾಧನ yajña-sâdhana. Accomplishing sacrifices (Sk.);—materials for a sacrifice (My.).

ಯಜ್ಞಸೂತ್ರ yajña-sûtra. The sacrificial cord (My.; see Nr. s. ನೆಗಹು 1).

ಯಜ್ಞಸೇನ yajña-śêna. N. of Drupada (My.).

ಯಜ್ಞಾಂಗ yajña-aṅga. Any means or instrument of a sacrifice. 2, *the glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb.

ಯಜ್ಞಾನ್ತ yajña-anta. *The conclusion or termination of a sacrifice* (ಅವಸ್ಯಕ, ಯಜ್ಞದ ತೀರ್ಕಣೆ Hlâ.).

ಯಜ್ಞಾರಿ yajña-ari. Śiva (Sk.; My.);—Vîrabhadra (My.).

ಯಜ್ಞಿಯ yajñiya. *Relating to a sacrifice; suitable or fit for sacrifice;* sacred, adorable.

ಯಜ್ಞೇಶ್ವರ yajña-îśvara. Vishṇu. 2, fire, Agni (My.).

ಯಜ್ಞೋಪಕರಣ yajña-upakaraṇa. Any utensil or implement useful or necessary for sacrifice (My.).

ಯಜ್ಞೋಪವೀತ yajña-upavîta. The investiture of youths of Brâhmaṇas, Kshatriyas and Vaiśyas with the sacrificial thread that is worn over the left shoulder and hanging down diagonally across the body to the right hip. 2, the sacrificial cord itself (Bp. 32, 51; My.).

ಯಜ್ವ yajva. A sacrificer, *one who performs sacrifices in due form or agreeably to the ritual of the vêda.*

ಯತ್ yat. 1. = ಯದ್.

ಯತ್ yat. 2. Striving or endeavouring after, exerting one's self;—going, moving. See ಸಂ-.

ಯತ yata. Raised, held up, lifted up; stretched out; etc. 2, kept or held in, restrained, curbed, kept in check; governed;—limited, moderate. 3, *the spurring or guiding of an elephant by means of the rider's feet* (ಒದವ ಗತಿ Mr. 157; *cf.* ಯಾತ). See ಆ-, ಉದ್-, ನಿ-, ಪ್ರ-.

ಯತನ yatana. = ಯತ್, etc. The act of making effort or exertion, an effort, an endeavour (My.).

ಯತಸ್ yatas. From which, whence;—*because, as;*—where, whither.

ಯತಿ yati. = ಎತಿ, ಜತಿ. Restraint, control, check; guidance; stopping, ceasing, term. 2, a pause (in music); harmonious musical time or measure (see ಜತಿ). 3, caesura (in prosody, Ch.; Kâvy. II, 2, B, 27-29; Ct. II, 121). 4, *a person who has restrained his passions and abandoned the world; an ascetic, a devotee; a religious mendicant.* 5, = ಮುನಿ, the number 7 (Ch. v. 189). ಗತಿಗೆಟ್ಟ ಮತಿಹೀನನು ಯತಿಯಾಗುವದುಂಟೇ? (Prv.). See ಆ-, ನಿ-.

ಯತಿನಿನ್ದೆ yati-nindĕ. Abusing a religious mendicant. ಪರ ನಿನ್ದೆ ಗೃಹಕ್ಷಯ, ಯತಿನಿನ್ದೆ ಕುಲಕ್ಷಯ (Prv.).

ಯತಿಪ yati-pa. An eminent ascetic or sage (Cpr. 2, 64).

ಯತಿಪತಿ yati-pati. = ಯತೀಶ. (Cpr. 2, 73).

ಯತಿಭಂಗ yati-bhaṅga. Violation of caesura (Kâvy. II, 2, B, 3. 27-29).

ಯತಿವಿಲಂಘನ yati-vilaṅghana. Passing beyond or neglecting the caesura (in grammar or prosody, Śmd. 408).

ಯತೀನ್ದ್ರ yati-indra. A great ascetic (ಸದ್ಯ, ಯತಿ Nn. 54; ಯೋಗೀಶ್ವರ 62).

ಯತೀಶ yati-îśa. = ಯತೀನ್ದ್ರ. (ಕಂ Nn. 506).

ಯತೀಶ್ವರ yati-îśvara. = ಯತೀಶ. (ಸುಚಿ, ಯೋಗೀನ್ದ್ರ Nn. 18).

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ yat-kiñcat. Tbh. of ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್. (My.).

ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ yat-kiñcit. Whatsoever, somewhat (My.).

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ yat-kiñcita, Tbh. of ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್. (B. 5, 90; My.).

ಯತ್ತ yatta. = ಜತ್ತ. Endeavoured; making effort or exertion; prepared, ready; cared for, attended to. 2, restrained, etc. (= ಯತ). See ಆ-.

ಯತ್ನ yatna. = ಎತನ, ಎತ್ತನ, ಎತ್ನ, ಜತನ, ಯತನ. *Effort, exertion;* an effort; *energy, diligence, perseverance;* pains, care; effort for, endeavour after (ಸಾಧಿತುಬುದ್ಧಿಯುಜ್ಜಗ, ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುದ್ಯೋಗ Nn. 148); eagerness, speed (ತೀಕ್ಷ್ಣೆ, ಬೇಗ 148; ಪರಿವುದು Mr. 490);—help, etc. (ಉಪಕಾರ 148; 490). — ಯತ್ನ ನಡಿಸು. To use or make efforts, etc. ಎದೆಗುನ್ದ ಬೀಡಿರಿ! ಮತ್ತಿಪ್ಪು ಜೆಟ್ಟಿಗೇ ಯತ್ನ ನಡಿಸಿರಿ! (B. 4, 16). — ಯತ್ನ ನಡೆ. An effort (or efforts) to avail, etc. ಆವರ ಯತ್ನ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ (B. 5, 68). — ಯತ್ನ ಮಾಡು. To make effort, to exert one's self, to endeavour, to strive after, to take pains; to make an effort or efforts (C.). ಕೆಯ್ದಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಿಟ್ಟು ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಯತ್ನ ಮಾಡಿರಿ! (B. 4, 16). ಆವರು ಆ ದಣ್ಡನ್ನು ಪುರದ ಹತ್ತರ ಒರಗೊಡ ಬಾರದೆನ್ದು ಬಹಳ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು (5, 68). ಪತ್ನಿ ಇದ್ದವನು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ (ಹೆಚ್ಚಿನ) ರತ್ನ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತನ್ದ; ನಗರದವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ನಗಾ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.).

ಯತ್ನಯಿಸು yatnayisu. = ಎತ್ನಯಿಸು, ಯತ್ನಯ್ಸು. (My.).

ಯತ್ನಯ್ಸು yatnaysu. = ಯತ್ನ ಮಾಡು. (My.).

ಯತ್ನಿಸು yatnisu. = ಯತ್ನಯ್ಸು. (B. 5, 41; My.).

ಯತ್ವ yatva. The letter ಯ್, or the letter and syllable ಯ (Śmd. 63. 188. 288. 339).

ಯತ್ಸುಖ yat-sukha. (Śmd. 100). Which or what joy, whichever or whatever joy.

ಯಥಾ yathâ. *In which manner, in which way, as, like as, like.* ಯಥಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ (Prv.).

ಯಥಾಕಾಮ yathâ-kâma. (ಯಥಾಕಾಮಂ). According to wish, as one likes, at pleasure (My.).

ಯಥಾಕಾಮಿ yathâ-kâmi. *Acting according to will or pleasure, independent, uncontrolled.*

ಯಥಾಕಾಲ yathâ-kâla. The proper time (for anything), a suitable moment; (ಯಥಾಕಾಲಂ) according to time, in due time, at the proper moment, at the right time (My.).

ಯಥಾಕ್ರಮ yathâ-krama. (ಯಥಾಕ್ರಮಂ). *According to order, in due succession, regularly, methodically, orderly, properly.* 2, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 13-15).

ಯಥಾಗತಿ yathâ-gati. As the course: as customary or usual, as before (My.).

ಯಥಾಜನೋದ್ವೇಜನ yathâ-jana-udvêjana. According to (its) hurting the feelings of persons (Kâvy. III, 3, B, 75).

ಯಥಾಜಾತ yathâ-jâta. Just as born: *senseless, stupid, foolish.*

ಯಥಾತಥ yathâ-tatha. (ಯಥಾತಥಂ). *In conformity with truth or reality.*

ಯಥಾಪೂರ್ವ yathâ-pûrva. (ಯಥಾಪೂರ್ವಂ). As before, as previously;—in succession, one after another (My.).

ಯಥಾಪ್ರಕಾರ yathâ-prakâra. As before, as previously (C.).

ಯಥಾಪ್ರತಿ yathâ-prati. Agreeably with the original copy; a true copy (My.).

ಯಥಾಪ್ರಯೋಗ yathâ-prayôga. (ಯಥಾಪ್ರಯೋಗಂ). According to use or practice (Śmd. 345); common usage or custom (My.).

ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತ yathâ-prâpta. In conformity with a particular state or condition; conformity with them (see Nr. s. ಇಮ್ಮಡಿ).

ಯಥಾಮತಿ yathâ-mati. According to opinion; to the best of one's judgment; suitably to one's capacity (My.).

ಯಥಾಯಥ yathâ-yatha. (ಯಥಾಯಥಂ). *Properly, suitably, fitly;*—in regular order, by degrees.

ಯಥಾಯೋಗ್ಯ yathâ-yôgya. (ಯಥಾಯೋಗ್ಯಂ). Accordantly with propriety or suitableness, rightly, justly, suitably (B. 5, 177; My.).

ಯಥಾರೀತಿ yathâ-rîti. Accordantly with custom, as customary or usual (My.).

ಯಥಾರ್ಥ yathâ-artha. Conformable to the truth or true meaning, agreeing with fact, true, real, genuine, right, suitable; truth, etc. (Bp. 57, 28; My.); (ಯಥಾರ್ಥಂ) *according to the meaning, according to reality, suitably, fitly, truly, justly.*

ಯಥಾರ್ಥಗತಿ yathârtha-gati. The true, proper course (Kâvy. II, 2, B, 27-29).

ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞ yathârtha-jña. One who knows the truth, etc. (Ŏpr. 5, 31).

ಯಥಾರ್ಥತ್ವ yathârthatva. Suitableness, fitness, propriety, truthfulness (My.).

ಯಥಾರ್ಥವರ್ಣ yathârtha-varṇa. Having a true colour or appearance: *a spy, a secret emissary.*

ಯಥಾರ್ಥಾನುವೃತ್ತಿ yathârtha-anuvṛitti. Proper reference to what precedes (Kâvy. III, 1, A, 4).

ಯಥಾರ್ಹ yathâ-arha. As deserving, according to merit, appropriate, suitable, just, adequate; (ಯಥಾರ್ಹಂ) suitably, etc.

ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣ yathârha-varṇa. Having a suitable appearance: *a spy, a secret emissary.*

ಯಥಾವತ್ yathâ-vat. According to propriety, becomingly, properly, exactly, truly;—according to law (My.).

ಯಥಾವಿಧಿ yathâ-vidhi. *According to direction or precept, according to rule, duly, fitly, suitably.*

ಯಥಾಶಕ್ತಿ yathâ-śakti. According to one's power or ability, to the utmost of one's power (Bp. 45, 14).

ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯನುಗಮನ yathâśakti-sâgamâna. (*i. e.* sahagamana). Going with the deceased husband (at cremation) to the extent of one's power (contemptuously said of the wife who, instead of burning herself with the husband, throws a bamboo tube on the pile (My.).

ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರ yathâ-śâstra. (ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ). According to the codes of law or to the precepts of science, as the law ordains (Si. 234; My.).

ಯಥಾಸಂಖ್ಯ yathâ-saṅkhya. Relative order;—(ಯಥಾಸಂಖ್ಯಂ) *according to number, number for number.*

ಯಥಾಸಮ್ಭವ yathâ-sambhava. Accordance with possibility or inclination (Śmd. 164); (ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ) compatibly, according to the previous order.

ಯಥಾಸ್ಥಾನ yathâ-sthâna. The right, proper, or usual place;—(ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ) according to place, all in regular order, in statu quo, properly, suitably (My.).

ಯಥಾಸ್ಥಿತ yathâ-sthita. (ಯಥಾಸ್ಥಿತಂ). Suitably with (the requirement of) circumstances, properly, conveniently;—as things stood before, in statu quo (B. 4, 155; My.).

ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ yathâ-sthiti. In accordance with usage or custom, as usual, as on previous occasions (My.).

ಯಥಾಸ್ವ yathâ-sva (ಯಥಾಸ್ವಂ). Each on his own account, individually;—*properly, suitably.*

ಯಥೇಚ್ಛ yathâ-iccha. = ಎಥೇಚ್ಛ. Agreeable to wish or desire;—(ಯಥೇಚ್ಛಂ) according to wish or desire, ad libitum, plentifully, copiously;—lawlessly. (My.; B. 4, 77. 122).

ಯಥೇಚ್ಛೆ yathâ-icchĕ. A suitable wish or desire (Sk.). 2, = ಯಥೇಚ್ಛ. (My.).

ಯಥೇಪ್ಸಿತ yathâ-ipsita. As wished, agreeable to wish or expectation;—(ಯಥೇಪ್ಸಿತಂ) *according to one's desire, ad libitum;*—wantonly, wilfully.

ಯಥೇಷ್ಟ yathâ-iṣṭa. = ಎಥೇಷ್ಟ. As wished or desired, agreeable to wish, wished for;—(ಯಥೇಷ್ಟಂ) *at pleasure, ad libitum;*—wilfully.

ಯಥೇಷ್ಟಾಚಾರ yathêshṭa-âchâra. Doing what one likes, unrestrained, wilful, lawless, licentious;—heedless proceedings, wilfulness. See ವಿಸಟವ್ಯರಿ.

ಯಥೋಚಿತ yathâ-uchita. *Accordant with propriety or equity, right, proper;*—(ಯಥೋಚಿತಂ) suitably, fitly, properly.

ಯಥೋತ್ತರ yathâ-uttara. Following in regular order or succession;—(ಯಥೋತ್ತರಂ) *in regular order or succession, one after another.*

ಯಥೋದ್ಗತ yathâ-udgata. As arisen, as one came (into the world): *without sense, childlike, stupid.*

ಯದ್ yad. = ಯತ್ 1. (Śmd. 100). Who, which, what, whoever, whatsoever, etc. 2, *for which reason, on which account, since, as, because.*

ಯದಾ yadâ. At what time, when;—since, as (My.).

ಯದಾನಿಬಳ್ಳಿ yadâni-baḷḷi. A winding half shrubby plant, Cocculus villosus Dec. (St. & Pl.).

ಯದಿ yadi. *If, in case that.*

ಯದು yadu. = ಎದು. N. of a son of Yayâti, brother of Puru and ancestor of Kṛishṇa (Śmd. 2. 301). 2, N. of a country to the west of the Yamunâ;—N. of the dakshiṇa country. ಯದುಗಳು, the family and descendants of Yadu (J. 25, 13).

ಯದುಕುಲ yadu-kula. The family of Yadu. ಯದುಕುಲದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ (ಯಾದವರ್ Śmd. 2 Cm.).

ಯದುಕುಲಾಗ್ರಣಿ yadukula-agraṇi. Kṛishṇa (J. 33, 3).

ಯದುಕುಲೇನ್ದ್ರ yadukula-indra. = ಯದುಕುಲಾಗ್ರಣಿ. (J. 2, 19).

ಯದುಕುಲೋದ್ಭವ yadukula-udbhava. Kṛishṇa (My.).

ಯದುಗಿರಿ yadu-giri. The Yadu-hill: Mêlkôṭĕ, to the north of Mysore (My.).

ಯದುಗಿರಿನಾಯಕ yadugiri-nâyaka. Vishṇu (My.).

ಯದುಗಿರಿನಾಯಕಿ yadugiri-nâyaki. Lakshmî (My.).

ಯದುನೃಪಾಲ yadu-nṛipâla. King Yadu, etc.

ಯದುನೃಪಾಲಕಟಕ yadunṛipâla-kaṭaka. The whole number of the Yadu kings (Śmd. 301 Mḍb.).

ಯದುರಾಜ yadu-râja. Kṛishṇa (J. 26, 70).

ಯದುಶೈಲ yadu-śaila. = ಯದುಗಿರಿ. (My.).

ಯದೃಚ್ಛೆ yad-ṛicchĕ. *Acting as one likes, following one's own inclination, self-will, wilfulness, independence; spontaneity;* casual course, accident, chance (ಸ್ವೇಚ್ಛೆನ್ಸ, ಆನಿಮಿತ್ತ, ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ Mr. 452). 2, a noun which is neither a generic nor specific term nor noun of agency, one either not derived from authority or not possessing meaning.

ಯದ್ಭವಿಷ್ಯ yad-bhavishya. One who says "what will be" or "what must be": *a man who believes in the power of fate, a fatalist.*

ಯದ್ವಾದ yad-vada. *Talking anything, talking nonsense, saying no matter what.*

ಯದ್ವಾ yad-vâ. Or, or else, whether.

ಯದ್ವಾತದ್ವಾ yadvâ-tadvâ. Disorderly; disorder, confusion (My.).

ಯನ್ತೃ yantṛi. Restraining, controlling; guiding. 2, one who restrains, a governor, etc.; *a charioteer;—an elephant driver or rider.*

ಯನ್ತ್ರ yantra. = ಎನ್ತ್ರ, ಜನ್ತ್ರ. A means or instrument for holding or restraining or fastening anything. 2, a band, a fastening, a tie, a thong, etc. 3, *any instrument, a machine, an engine, an apparatus.* 4, restraint, constraint, force. 5, a plate or birch-leaf on which are written the names of certain deities, etc. and which is worshipped and tied to the upper arm for the removal of demoniac influences, etc., an amulet, a charm (J. 3, 26); a diagram of a mystical nature or astrological character used as an amulet. See ಮನ್ತ್ರ. — ಯನ್ತ್ರ ಕಟ್ಟು. To tie an amulet to the upper arm (My.).

ಯನ್ತ್ರಕ yantraka. A bandage;—a restrainer; a machinist. See ಕು.

ಯನ್ತ್ರಕಲೆ yantra-kalĕ. The mechanical art, mechanics (B. 4, 163).

ಯನ್ತ್ರಣ yantraṇa. Restraint, etc., control, rule, etc. See ನಿ.

ಯನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ yantra-tantra. Amulets and (other) devices (Bp. 40, 62; 43, 79; 50, 78; 51, 11).

ಯನ್ತ್ರಧಾರಾಗೃಹ yantra-dhârâ-gṛiha. A room fitted up with a kind of shower-bath (Cpr. 7, 146).

ಯನ್ತ್ರಮುಕ್ತ yantra-mukta. *Thrown by any kind of machine* (said of weapons).

ಯನ್ತ್ರಿತ yantrita. Restrained, checked, curbed; bound, fastened, fettered; subject to;—one who makes exertions or takes pains. See ಅ-, etc.

ಯನ್ತ್ರಿಸು yantrisu. To bind, etc. (Bp. 60, 22).

ಯಭನ yabhana. Sexual intercourse (R.; see ಯಾಭ).

ಯಭಸ್ಸ್ yabhasya. Know carnally (My.).

ಯಮ yama. = ಎಮ, ಜಮ, ಜವ 2. Restraining, controlling, taming, keeping in check; *restraint* (of the senses, affections, etc.), *self-control;—any great moral duty* (which is obligatory, as chastity, refraining from violence or injury, patience, truthfulness, honesty, as opposed to ನಿಯಮ). 2, *Yama* (the sister of Yamî and son of Vivasvat, the sun), *the god who presides over the pitris and rules the spirits of the dead: the judge and punisher of the dead, and the guardian or regent of the south quarter,* in which direction in some region of the lower world is his abode. 2, *a pair, a brace, a couple;*—a twin, one of a pair or couple, a fellow. ನಿಯಮವುಳ್ಳ ವನನ್ನು ಕಣ್ಣಿರೆ ಯಮನಸಿಗೂ ಭಯ (Prv.). — ಯಮಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Slaughter done by Yama. ಕರಿನ ಕಾಡಿಣ್ಣೆಯೊಳು ಇಱಿವ ಬೆನ್ನೊಳು, ಕರುಳ ಹೆರೆವ, ಬಾಯೊಳಗಲಗ ಸರಿವ, ಕರಗಸದಿಂ ಕೊಱಿವ, ಕೆಯ್ ಕಾಲುಗಳ ಮುಱಿವ, ಕೆಂಗಣ್ಣಿದೊಳು ಹುರಿವ ಯಮಗೊಲೆಗಳುಕ ನಾಯಕಾಱಿದಲೇ° (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). — ಯಮದಿಕ್ಕು. The south (My.). — ಯಮನವ. -ಆವ. = ಯಮನಾಳು. (Dp. 4). — ಯಮನಾಳು. -ಆಳು. = ಯಮದೂತ. (My.).

ಯಮಕ yamaka. Restraint;—a religious obligation;—a twin, one of a pair; doubled, two-fold. 2, the repeating or setting in opposition in the same stanza of words or syllables different in meaning but similar in sound, a kind of play on words or paronomasia (Śmd. 26-28; Kâvy. III, 2, B, 2-32). See ಪದವರ್ಣವ್ಯಾವೃತ್ತಿ.

ಯಮಕಿಂಕರ yama-kiṅkara. = ಯಮದೂತ. (My.).

ಯಮದಣ್ಡ yama-daṇḍa. = ಜನದಣ್ಡ. Yama's rod (J. 7, 49).

ಯಮದೂತ yama-dûta. A messenger of death, Yama's messenger, employed to bring the souls of the dead to Yama's judgment-seat, and thence conduct them to their final destination (Abh. P. 13, 42).

ಯಮಧರ್ಮರಾಯ yama-dharmarâya. Yama (My.).

ಯಮನ yamana. Restraining, controlling, etc. See ಸಂ-.

ಯಮನಗರಿ yama-nagari. = ಯಮಪುರ. (Bp. 61, 38).

ಯಮನನ್ದನ yama-nandana. Dharmarâja (Bh. 1, 10, 21).

ಯಮನಿಯಮ yama-niyama. Obligatory and self-imposed restraint or religious observance (Bp. 38, 5; J. 23, 2).

ಯಮಪುರ yama-pura. = ಜನಪುರ. The city or abode of Yama (Abh. P. 13, 42).

ಯಮಪುರಿ yama-puri. = ಯಮಪುರ. (My.).

ಯಮಬಾಧೆ yama-bâdhĕ. = ಯಮಯಾತನೆ. (My.).

ಯಮಯಾತನೆ yama-yâtanĕ. The torment or torture inflicted by Yama (My.).

ಯಮರಾಜ್ yama-râj. *King Yama.*

ಯಮರಾಜ yama-râja. = ಯಮರಾಜ್. (Bp. 10, 30).

ಯಮಲ yamala. = ಅಮಳ್, ಅವಳ, ಜವಳ, ಜವಳಿ, ಸವಡ. *A pair.* 2, twin, one of a pair or couple, paired, doubled. 3, the number two.

ಯಮಲಮರ್ದಲ yamala-mardala. = ಜವಳಿವದ್ದಳೆ. A double drum.

ಯಮುಲಿ yamali. = ಅವಳಿ, ಜವಳಿ, etc. A pair. 2, a sort of dress consisting of two pieces.

ಯಮಲೋಕ yama-lôka. Yama's world (My.).

ಯಮಹರ yama-hara. Śiva (Bp. 46, 33).

ಯಮಾನುಜೆ yama-anujĕ. Yama's sister: the river Yamunâ (Mr. 414).

ಯಮಾನ್ತಕ yama-antaka. Śiva (My.).

ಯಮಿ yami. One who restrains himself, an ascetic (ತವಸಿ Śm. 109; Bp. 54, 24). 2, Yamî, the sister of Yama: the river Yamunâ. See ದಿನಕರಾತ್ಮಜೆ.

ಯಮುನಾಭಿದ್ yamunâ-bhid. Who has divided the river Yamunâ into two parts (with his ploughshare): Baladêva. (R.).

ಯಮುನಾಭ್ರಾತೃ yamunâ-bhrâtṛi. The brother of Yamunâ: *Yama.*

ಯಮುನೆ yamunĕ. ಯಮುನಾ. = ಜಗುನೆ, ಜಮುನೆ. *The river Yamunâ* (Jumna), personified as Yamî, the twin sister of Yama and daughter of the sun.

ಯಮೋಪಮ yama-upama. A man like Yama (J. 11, 34).

ಯಯಾತಿ yayâti. N. of the fifth monarch of the lunar race, from the two wives of whom came the two lines of the lunar race, that of Yadu and that of Puru (Bhâgavata 9, 20, 8; see ದೇವಯಾನಿ).

ಯಯು yayu. = ಯುಯು. Going, running about. 2, *a horse* (ಕುದುರೆ Hlâ.). 3, *a horse fit for sacrifice.* See Bp. 59, 37.

ಯರ್ತ yarta. Tbh. of ವ್ಯರ್ಥ. (My.).

ಯವ yava. = ಎವೆ, ಜವೆ 2, ಯವೆ No. 1, ಯೆವೆ. Removal, separation (see ಆವಯವ). 2, *barley, Hordeum hexastichon;*— a barley corn, as a measure or as a weight. 2, a figure or mark on the hand resembling a barley corn, supposed to indicate good fortune.

ಯವಕ yavaka. = ಯವಕೆ. Barley;—a sort of barley.

ಯವಕೆ yavakĕ. = ಯವಕ. ಯವಕೆಗಳು ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಯವಕ್ಯ Si. 301).

ಯವಕ್ಯ yavakya. *Sown with barley, producing barley, fit for barley.*

ಯವಕ್ಷಾರ yava-kshâra. = ಜವಕಾರ. *An alkali prepared from the ashes of burnt barley-straw, saltpetre, nitre, nitrate of potash.*

ಯವಕೆಷ್ಟೋದ yava-kshôda. Barley-meal. (R.).

ಯವನ yavana. = ಜವನ 1. Speed, velocity. 2, a fast horse, a courser. 3, an Ionian, a Greek; a Mahomedan, an individual of a foreign race (ತುರುಕ, ತುರುಷ್ಕ, ಜೋನೆಗ Mr. 382).

ಯವನಕ yavanaka. = ಜೋನೆಗ. A Greek; a Turk (see Mr. s. ಯವನ).

ಯವನದೇಶ yavana-dêśa. The country of the Yavanas: Ionia, Bactria, Turkisthân, Arabia (My.).

ಯವನಾಲ yava-nâla. A sort of grass or grain, Andropogon bicolor. 2, a kind of millet (ಕಳಿಕ, ಜೋಳ Mr. 374).

ಯವನಿ yavani. A Yavana woman (My.).

ಯವನಿಕೆ yavanikĕ. = ಜವನಿಕೆ. A curtain, a screen; a veil (Čpr. 4, 31).

ಯವಫಲ yava-phala. That which has barley-like fruit: *a bamboo.*

ಯವಲ yavala. Bamboo-seed (Bp. 14, 15).

ಯವಸ yavasa. = ತವಸ, ದವಸ. *Grass, fodder, pasturage, pasture, meadow grass.*

ಯವಸಾಯ yavasâya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. (My.).

ಯವಾಗು yavâgu. *Rice-gruel* (see ಗಂಜಿ 1).

ಯವಾಗ್ರಜ yava-agra-ja. = ಯವಕ್ಷಾರ. *Nitre, saltpetre.*

ಯವಾನಿ yavâni. *Bishop's weed, Ptychotis ajowan* Dec. (Ligusticum. a. Roxb.; ಜಾಪಾರ Mr. 136).

ಯವಾನಿಕೆ yavânikĕ. *Ptychotis ajowan* Dec.

ಯವಾರ yavâra. Tbh. of ವ್ಯವಹಾರ. A law-suit; fight, quarrel (My.).

ಯವಾಸ yavâsa. = ಯಾಸ 1. *The manna plant, Alhagi maurorum* Tournef.

ಯವಿಷ್ಠ yavishṭha. Youngest.

ಯವೀಯಸ್ yavîyas. Younger; *a younger brother.*

ಯವೆ yavĕ. Tbh. of ಯವ. Barley (ಯವ Nr.; Mr. 374; Si. 301. 304). ಯವೆ ಗೋಧಿ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಕೂಕಧಾನ್ಯ Nr.). 2, Tbh. of ಯವ್ಯ (Mr. 93).

ಯವ್ಯ yavya. *A field of barley* (ಯವೆ Mr. 93).

ಯವ್ವನ yavvana. Tbh. of ಯೌವನ. (My.; Tĕ.).

ಯವ್ವನಿಸ yavvaniga. Tbh. of ಯೌವನಿಕ. (ತರುಣ, ಯುವ Mr. 309).

ಯವ್ವನೆ yavvanĕ. Tbh. of ಯೌವನಿ. See ನವ-; Bp. 40, 18.

ಯಶ yaśa. = ಜಸ, ಯಶಸ್, ಯಶಸ್ಸು (Śmd. 107). (ಕೀರ್ತಿ Nr. 56; ಭಗ 515).

ಯಶಃಪಟಹ yaśas-paṭaha = ಯಶಶ್ಚಟ್ಟಿಹ. *A double drum.*

ಯಶಃಶೇಷ yaśas-śêśa. Having nothing left but glory or fame: dead;—death. (R.).

ಯಶಶ್ಚಟ್ಟಿಹ yaśaṛ-paṭaha. = ಯಶಃಪಟಹ. (Abh. P. 9, 94).

ಯಶಶ್ರೀ yaśa-śrî. Splendour of glory (Čpr. 4, 10; 6, 1).

ಯಶಸ್ yaśas. = ಯಶ, etc. *Honour, glory, renown, fame, reputation;* beauty, splendour, magnificence.

ಯಶಸ್ಕರ yaśas-kara. Causing renown, conferring fame or distinction, famous, glorious (My.).

ಯಶಸ್ವಿ yaśas-vi. (-vin). Possessing honour or glory, renowned, famous (My.).

ಯಶಸ್ಸು yaśassu. Tbh. of ಯಶಸ್ (ಯಶ Śmd. 107).

ಯಶೋದೆ yaśas-dĕ. = ಜಸೋಯೆ. A glory-giving female: *the wife of the cowherd Nanda and foster-mother of Krishṇa* (J. 6, 44; 7, 24).

ಯಶೋಲತೆ yaśas-latĕ. Fame looked upon as a creeper (Čpr. 7, 32).

ಯಶೋವನ್ತ yaśas-vanta. A man who possesses fame or glory (My.).

ಯಷ್ಟಿ yashṭi. *A pole, a staff, a stick;*—a wooden roller (ಧ್ರುವ, ಕಣಿ Mr. 213);—a column, a pillar. 2, *a club, a mace.* 3, *a string, a string of pearls;*—a kind of pearl necklace. See ಏಕ-, ಭಾರ-, ಹಿಂಸಾ-.

ಯಷ್ಟಿಕೆ yashṭikĕ. A staff, a stick, a club, etc. (= ಯಷ್ಟಿ). See ಏ-, ಚರ್ಮ-.

ಯಷ್ಟಿಮಧು yashṭi-madhu. *Liquorice root, liquorice.*

ಯಷ್ಟಿಮಧುಕೆ yashṭi-madhukĕ. *Liquorice.* See ಮಧುಕ.

ಯಷ್ಟ್ರ yashṭra. = ಯಜಮಾನ. *A sacrificer.*

ಯಾ yâ. = ಏ 5. What? which? (T.; Tĕ.; T. also ಯಾಂಗು = ಎಂಗು; ಯಾದು = ಎದು). — ಯಾ ಪಾಟಿ. What, or which, manner? (My.).

ಯಾ yâ. = ವಾ. Or (My.; B. 5, 7).

ಯಾಕೆ yâkĕ. = ಏಕೆ. Why? wherefore? (My.; Bp. 25, 18; B. 1, 25; 3, 72; 4, 10. 18. 75; 5, 40. 223; C.). ಯಾಕಾಗವಲ್ಲದು? (*i. e.* ಯಾಕೆ ಆಗ ಒಲ್ಲದು? C.).

ಯಾಗ yâga. = ಜಾಗ 1. *A sacrifice* (to the gods). ಯಾಗದವರ್ (Bp. 56, 35). ಯಾಗದಾವನ ಕವ್ವು (ಯೂಪ Nr.). ಯಾಗಕೆ ಅಯ್ದಿದ ಪಶು (ಪ್ರಾಕೃತ Mr. 461). — ಯಾಗಗೆಯ್. To sacrifice. ಯಾಗಗೆಯ್ಯಂ (ಸ್ವಪತಿ Mr. 261).

ಯಾಗದೀಕ್ಷೆ yâga-dîkshĕ. = ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆ. (My.).

ಯಾಗಪ್ಪ yâgappa. A chisel used in breaking stones (My., but neither Tĕ. nor T.; *cf.* ವೇಧ 1 ?).

ಯಾಗಮಂಟ್ಪ yaga-maṇṭapa. A shed or hall for sacrifices (J. 26, 46).

ಯಾಗವ್ಯಯ yâga-vraya. Expense for a sacrifice: a fee, a present (ದಾನ, ದಕ್ಷಿಣೆ Mr. 261).

ಯಾಗಶಾಲೆ yâga-śâlĕ. = ಯಜ್ಞಶಾಲೆ. (ಜನ್ನಣಿ Čt. I, 70); a place for hômas in a temple (My.).

ಯಾಗ್ರ yâgra. Tbh. of ವ್ಯಾಘ್ರ. (My.).

ಯಾಚಕ yâčaka. *A petitioner, a beggar* (ಬೀಡುವವನು Nn. 70). Feminine ಯಾಚಕಿ.

ಯಾಚನಕ yâčanaka. *A petitioner, a beggar.*

ಯಾಚನೆ yâčanĕ. Asking, soliciting;—*a petition, an entreaty, a request.*

ಯಾಚಿತ yâčita. *Asked. prayed for, solicited.*

ಯಾಚಿತಕ yâčitaka. *Anything borrowed.*

ಯಾಚಿಸು yâčisu. To ask, to beg, to solicit, to request. See ಎರೆವ, ಬೇಡು; Bp. 6, 6; J. 26, 49.

ಯಾಚ್ಞೆ yâčñĕ. *A petition, a request, an entreaty;* begging. See ಎರೆ 4, ಬೇಡು.

ಯಾಜಕ yâjaka. A sacrificer, a sacrificing priest, *a priest officiating at a sacrifice.*

ಯಾಜನ yâjana. The act of causing a sacrifice to be performed, superintending or assisting at the sacrifices of others. See ಷಟ್ಕರ್ಮ; J. 5, 24; ಮಖ-.

ಯಾಜಮಾನ yâjamâna. The part of a sacrificial ceremony performed by the yajamâna or institutor of the sacrifice himself. See ಸದ್-.

ಯಾಜಿ yâji. A sacrificer. 2, a sacrifice. See ಸೋಮ-.

ಯಾಜ್ಞ yâjña. (fr. ಯಜ್ಞ). Belonging to sacrifice.

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ yâjñavalkya. N. of an ancient rishi;—N. of the author of a code of law (My.).

ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ yâjñasêni. (fr. ಯಜ್ಞಸೇನ). Draupadî (My.).

ಯಾಜ್ಞಿಕ yâjñika. (= ಜನ್ನಿಗೆ). Relating or belonging to sacrifice. 2, a sacrificer, the officiating priest at a sacrificial ceremony, the institutor of a sacrifice; one skilled in sacrificial rites, a ritualist (Bp. 3, 64; 56, 34).

ಯಾಜ್ಯ yâjya. 1. To be sacrificed; sacrificial; one on whose behalf a sacrifice is made (J. 5, 24).

ಯಾಜ್ಯ yâjya. 2. Tbh. of ವ್ಯಾಜ್ಯ. (My.).

ಯಾತ yâta. = ಏತ 2. A picotta (My.; G. 426. 478). ಯಾತಗಣಿಯದು ಬಿಗತು ಕಾತು ಫಲವಾದನ್ನು ಹೋತು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ಸಿಱಿವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತ ನೆಱ್ಱು! (Sp.). ಯಾತ ತಲೆ ತೂಗಿದರೆ ಪಾತಾಳದ ನೀರು ಬನ್ತು, ತಾತ ತಲೆ ತೂಗಿದರೆ ಪಗಡಿ ಬಿತ್ತು (Prv.).

ಯಾತ yâta. Gone;—going;—motion. 2, *the guiding or driving of an elephant with a hook or goad* ಅಂಕುಶಚಾರಣ Hlâ.; ಒಡುವುದು Hlâ., *cf.* ಯತ). See ವಿ-. 3, a foot-soldier (ಪದಾತಿಕ, ಪತ್ತಿ, etc., ಕಾಲಾಳ್ Mr. 287).

ಯಾತಕೆ yâtakĕ. ಯಾತಕ್ಕೆ yâtakkĕ. = ಏತಕೆ, etc. Why? for what end? (Bp. 24, 65; 25, 17; C.; B. 1, 25; 5, 76).

ಯಾತನ yâtana. = ಯಾತನೆ. The act of requiting, etc. (ಕಾರಣ, ದಣ್ಡಣೆ Mr. 592; see ನಿರ್-).

ಯಾತನೆ yâtanĕ. Requital, retaliation, reward, return. 2, *acute pain, torment, anguish, agony,* especially *punishment inflicted by Yama, the pains of hell* (ಕಾರಣೆ, ದಣ್ಡಣೆ Hlâ.).

ಯಾತಯಾಮ yâta-yâma. That which has stood for a night: used, spoiled, impaired. 2, one who has run out or completed a course: *exhausted, old, aged.*

ಯಾತರ್ yâtar. = ಏತರ್. ಯಾತಪಿ = ಏತಪಿ, of what? (C.; B. 1, 18; 3, 115). ಯಾತಪಿನ್ದ (C.; B. 3, 69. 91). ಯಾತಪಿದು (Bp. 28, 31; C.; B. 1, 18). ಯಾತಪಿವ = ಏತಪಿವ. (C.). ಯಾತಪಿಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಕಲ್ಲು ಬಿತ್ತು (Prv.).

ಯಾತಿ yâti. Going, marching, proceeding (ಅಯ್ದುವುದು Nn. 77).

ಯಾತು yâtu. A goer;—a traveller, a wayfarer. 2, *a râkshasa, an evil spirit, a demon.* 3, witchcraft; injury; torture.

ಯಾತುಧಾನ yâtu-dhâna. *A râkshasa, an evil spirit, a demon.*

ಯಾತೃ yâtṛi. A goer, a traveller. 2, a charioteer. 3, *a husband's brother's wife* (ನಗೆವೆಣ್ Mr. 312).

ಯಾತ್ಯ yâtya. To be tormented, subject to the torments of hell: *a condemned spirit, an inhabitant of hell.*

ಯಾತ್ರಾದಾನ yâtrâ-dâna. A present of navadhânya given by one who commences a journey or by the pûjâri at the commencement of a car-festival, with the object of obtaining good success (My.).

ಯಾತ್ರೆ yâtrĕ. ಯಾತ್ರಾ. = ಜಾತ್ರೆ. *Going, travel, march* (ಗಮನ, ಗಮನಿಪುದು Nn. 159). 2, *the march of an army, an expedition.* 3, going on a pilgrimage, pilgrimage, a company of pilgrims. 4, a periodical festival in honour of an idol, to which pilgrims resort; a car-festival; a festive procession, a great festival (ಮಹೋತ್ಸವ, ಮಜಾ ಉತ್ಸಹ 159). 5, *support of life, maintenance, support.* 6, going after, following: *conformity to usage, practice, custom, usage* (ಅನುಸರಿಸುವುದು 159; Hlâ.; Mr. 479). ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದರೂ ಪಾತ್ರೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದಾ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರೇ ಗುಣ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prvs.).

ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ yâtrâ-utsava. A festive procession (Čpr. 2, after 94).

ಯಾತ್ರೋತ್ಸಾಹ yâtrâ-utsâha. = ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ (Čpr. 2, 90).

ಯಾದ yâda. Tbh. of ಯಾದಸ್. (ಅಸಿಮಿಷ, ಮಿಸಾ Nn. 148).

ಯಾದಃಪತಿ yâdas-pati. *The ocean, the sea.*

ಯಾದವ yâdava. (fr. ಯದು). Descended or coming from Yadu; a descendant of Yadu;—Krishna. See Śmd. 2.

302; Bp. 54, 63; J. 4, 52; 7, 2. — ಯಾದವರೆಯ. -ಎಱೆಯ. Krishṇa (J. 2, 46).

ಯಾದವಶಿಖಾಮಣಿ yâdava-śikhâmaṇi. Kṛishṇa (J. 24, 39).

ಯಾದವಾಚಲ yâdava-âćala. = ಯದುಗಿರಿ. (My.).

ಯಾದವಾದ್ರಿ yâdava-adri. = ಯಾದವಾಚಲ. (My.).

ಯಾದವೇನ್ದ್ರ yâdava-indra. Kṛishṇa (J. 5, 5).

ಯಾಪಸ್ಸಿ yâdas. = ಯಾದ. Any animal living in water, *any large aquatic animal, a sea-monster.*

ಯಾದಸಾಮ್ನಾಥ yadasâm-nâtha. Lord of sea-animal: *Varuṇa.*

ಯಾದಸಾಮ್ಪತಿ yadasâm-pati. *Varuṇa.*

ಯಾದಾಸ್ತು yâdâstu. A memorandum, a rough note, a memorial (My.; Br., H.).

ಯಾದಿ yâdi. Remembrance; — memorandum-scrap (My.; Br.; Mhr., H. ಯಾದ, ಯಾದೀ).

ಯಾದೃಶ yâ-dṛiśa. Which like? what like? of what kind? which? what? as like (My.).

ಯಾನ yâna. Going, moving, riding; marching or proceeding (against an enemy). 2, *a conveyance or vehicle of any kind, a carriage,* etc. 3, a channel to carry off water (ಸಾರಣಿ, ನೀರ ಹರುಕಣಿ Mr. 422; *cf.* ಪಾನ).

ಯಾನಪಾತ್ರ yâna-pâtra. *A boat, a ship.*

ಯಾನಮುಖ yâna-mukha. *The forepart of a carriage.*

ಯಾನು yânu. = ಲಿಂ 1, etc. I. (R.; Tu., T. ಯಾನ್).

ಯಾನೆಗ yânĕga. See ಗಜಾಚ್ಯೆ.

ಯಾನ್ತ ya-anta. A term ending in ಯು or ಯ್ (ನೆmd. 318).

ಯಾನ್ತ್ರಿಕ yântrika. (fr. ಯನ್ತ್ರ). Relating to instruments or machines (B. 5, 227).

ಯಾಪನ yâpana. Causing to go or pass away; — spending time, wasting time, delay, procrastination; loitering, staying. 2, supporting life: *maintenance, support.*

ಯಾಪಾರ yâpâra. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. Trade, traffic (My.). — ಯಾಪಾರ ಸಾಪಾರ. Dupl. (My.).

ಯಾಪ್ಯ yâpya. = ಜಾಪ್ಯ. To be passed or spent, as time; — to be removed or cured; — to be rejected or expelled. 2, *low, vile, contemptible, little, trifling, unimportant.*

ಯಾಪ್ಯಯಾನ yâpya-yâna. *A palanquin, a litter.*

ಯಾಭಿ yâbha. Sexual intercourse (ವ್ಯವಾಯ, ರತಿ, ಮೈಥುನ, ಕೂಟ Mr. 329).

ಯಾಮ yâma. 1. (= ಯಮ). *Restraint; forbearance.* See ಆ-, ಉಪ-. 2, relating to, or coming from, Yama.

ಯಾಮ yâma. 2. = (ಜಾನಿ), ಜಾಮ, ಜಾವ, ಜಾವು. Going, proceeding, motion, course. 2, *a night-watch, a period or watch of three hours, the eighth part of a day.*

ಯಾಮಿ yâmi. 1. = ಜಾಮಿ. A sister, female relation. 2, one who restrains, etc. See ಅನ್ತ-.

ಯಾಮಿ yâmi. 2. Possessing watches: night (ಯಾಮಿನಿ Mr. 65).

ಯಾಮಿಕ yâmika. Being on watch; a watchman, one on guard or duty at night (V. 6, 42).

ಯಾಮಿನಿ yâmini. *Night* (ಯಾಮಿ Mr. 65).

ಯಾಮಿನೀಪತಿ yâminî-pati. The moon (My.).

ಯಾಮಿತಾರ yâmitra. The moon. (R.).

ಯಾಮುನ yâmuna. (fr. ಯಮುನಾ). Relating to, or coming from, the river Yamunâ; — *antimony;* — N.

ಯಾಮ್ಯ yâmya. Relating to Yama; — *southern; the south.*

ಯಾಯಜೂಕ yâyajûka. Frequently sacrificing; *a performer of frequent sacrifices.*

ಯಾಯವಾರ yâyavâra. Tbh. of ಯಾಯಾವರ. Also: alms (My.). ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯವಾರ ಇಕ್ಕ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಯಾಯಾವರ yâyâvara. Going repeatedly; wandering in all directions; — a vagrant mendicant; — the life of a wandering beggar.

ಯಾಯಿ yâyi. Going, moving, etc.; a traveller, etc. See ಅನು-.

ಯಾಯಿವಾರ yâyivâra. = ಯಾಯವಾರ. (My.).

ಯಾರ್ yâr. ಯಾರು yâru. = ಲಿರ್ 1, etc. The plural of ಯಾವ: who? (C.). ಯಾರಿಗೆ (B. 5, 127). ಯಾರೋ (B. 3, 44. 99. 126; 4, 205). ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ (3, 6). ಯಾರ್ಯಾರು (3, 53). ಯಾರಿಗೆ ನಿತ್ರರೂ ಬೊಮ್ಮಬಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. — ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲ, ಪಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ (or ಸಂಗಾತವಿಲ್ಲ). — ಯಾರಿಗೆ ತರಣು ಬಿದ್ದರೂ ಮರಣದ ಭಯ ತಪ್ಪದು. — ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಆಗ ಸರ ಮಾಳಿಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನೀರುಮಜ್ಜಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Si. 189. 264. 278.

ಯಾರಿ yâri. = ಈರಿ. A species of plant. ಯಾರಿಯೆನೆ ಚಾರಮ ಸ್ಕಡಮೆನಲಾ ಬುಗುರಿ (Mr. 117; o. r. in one MS. ಯಾರಿಯೆನೆ ಚರಮಸ್ಸನ್ನೆಯೆನಲಾ ಬುಗರಿ; two MSS. ಈರಿಯೆನೆ ಬೀಲಮಸ್ಕನ್ದೆ ಯೆನಲಾ ಬುಗುರಿ).

ಯಾಲ yâla. = ಏಲಕಾ, etc. (My.).

ಯಾಲಕ್ಕಿ yâlakki. = ಏಲಕ್ಕಿ. (Bp. 26, 36; My.).

ಯಾಲಕ್ಕಿ yâlakki. = ಏಲಕ್ಕಿ. (ಪೃಶ್ನಿಕ್ G.; C.; B. 3, 29). ಯಾಲಕ್ಕೀ ಕಾಯಿ (ಉಪಕಂಚಿಕೆ G.). See Si. 152. 153. 415.

ಯಾವ yâva. = ಲಿವ, etc. What? which? (C.). ಯಾವ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬರುವದೊ, ಆ ತಿಂಗಳು ಪುಷ್ಯಮಾಸ ಎನ್ನಲ್ ಪಡುವದು (Si. 42). ಯಾವವನು (-ಅವನು) ಹಗೆಯವರನ್ನು ಗೆಲ್ದುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಱಡುತ್ತಾನೋ, ಅನ್ಧವನು ಅಭ್ಯ ಮಿತ್ರ್ಯ, etc. (282). ಆನೆಯ ಮುವಣ್ಣಾಗವು ಯಾವದೋ (-ಆದೋ), ಅದು ದನ್ತಭಾಗ (270). ಯಾವ ಮುಳ್ಳಿಗಾದರೂ ಶೂಕ ಎಮ್ಬ ಹೆಸರು (306). ಯಾವದನ್ದರೆ (-ಆನ್ದರೆ, B. 5, 109). ಯಾವದಾದರೂ (-ಆದರೂ, 5, 113. 300). ಯಾವದಾದರೊನ್ದು (-ಆದರೂ ಒನ್ದು, B. 3, 2. 3; 4, 129. 134; 5, 124). ಯಾವದೊನ್ದು (ಯಾವದೊ ಒನ್ದು, B. 5, 117). ಅಪ್ಪಾ, ಈ ಜನರು ಯಾವದೋ ಆಟ ಆಡುತ್ತಾರಲ್ಲೇ? (4, 150). ಈ ವಜ್ರವು ಯಾವದೋ ಒನ್ದು ದೇವಾಲಯದೊಳಗಿನ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿತ್ತು (4, 174). ಯಾವದೋ ಒನ್ದು ಕರೀ ಬೀಜದ ಚೀಲವು (4, 62). ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣಗಳನ್ನು ಒಯ್ದನೆನ್ದು, ಹೇಟುತ್ತಾರೆ (3, 24). ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಅನ್ಯದೇಶದ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು (5, 221). ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಹಿನ್ದೆ, ದೇವಕಾರ್ಯ ಮುನ್ದೆ. — ಯಾವ ಕಾಲ ತಪ್ಪಿದರೂ ಸಾಯುವ ಕಾಲ ತಪ್ಪದು. — ಯಾವ ದೇವರು ವರಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಗಣ್ಡಿ ಸಿಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಾಗವು. — ಯಾವ ರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಾದರೂ ರಾಗಿ ಬೀಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ (Prvs.). ಯಾವ್ಯಾವ (= ಯಾವ ಯಾವ, B. 5, 13. 96). ಯಾವಾಕೆ (-ಆಕೆ, = ಯಾವಳು, B, 5, 290). ಯಾವಾತ (-ಆತ, = ಯಾವನು, G. 13). — ಯಾವನು. Which man? who? (My.). — ಯಾವಲ್ಲಿ. -ಎಲ್ಲಿ. Where? whither? (My. B. 5, 63). — ಯಾವಳು. Which woman? who? (My.). — ಯಾವಾಗ. -ಆಗ. When? (My.; B. 2, 5; 5, 58). ಯಾವಾಗಿನ ನ್ತೆ (ಯಾವಾಗಿನ ಅನ್ತೆ), as usual (My.; B. 5, 103). — ಯಾವಾಗಲಾದರೂ. -ಆಗಲಾದರೂ. At any time (one does not know when, My.). — ಯಾವಾಗಲು. -ಆಗಲು. ಯಾವಾಗಲೂ. -ಆಗಲೂ. Always, ever (My.; ಸರ್ವದಾ, ಸದಾ Si. 477; ಅನವರತ, ನಿತ್ಯ G.). See B. 1, 14. 26; 2, 8; 3, 32; 5, 103; Si. 87. — ಯಾವಾಗಾ

ದರೂ. -ಆದರೂ. = ಯಾವಾಗಲಾದರೂ. (My.; B. 5, 205. 302). — ಯಾವಾಗ್ಯೆ. = ಯಾವಾಗ. (My.). ಯಾವಾಗ್ಯಾದರೂ. = ಯಾವಾಗಾದರೂ. (My.). — ಯಾವಾಗ್ಯೂ. -ಆಗ್ಯೂ. = ಯಾವಾಗಲೂ. (My.). ಜೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಹೀನವೇ ಸರಿ (Prv.).

ಯಾವ yâva. (fr. ಯವ). Relating to barley. 2, *lac or the red dye prepared from the cochineal insect* (ಅಲತಿಗೆ, ಅರಗು, ಮದರಂಗಿಯ ರಸ G.).

ಯಾವಕ yâvaka. *Lac, the red dye.* 2, *half ripe barley; forced rice;*—a kind of food prepared from barley, barley gruel (ಅರ್ಧ ಬೇಯಿಸಿದ ಕಾಯಿ, ಗುಗ್ಗರಿ G.). 3, a kind of pulse, Dolichos biflorus (see ಅಲಸ್ಸಿಗೆ).

ಯಾವಕಪ್ರವ yâvaka-drava. = ಯಾವಕ No. 1. (Čpr. 6, after 64).

ಯಾವಜ್ಜೀವ yâvat-jîva. (ಯಾವಜ್ಜೀವಂ). Throughout life, all one's life long (My.).

ಯಾವತ್ yâvat. As great, as large; *as much, as many;* as often, as far, as long;—*how much, how many;—as much as, as many as, all, all whatsoever, the whole, totally;—as long as;—as far as, unto, until.*

ಯಾವತ್ತರು yâvattaru. Tbh. of ಯಾವತ್. As many persons as, all persons; also ಯಾವತ್ತರೂ (-ಊ, B. 2, 50). ಯಾವತ್ತರಿಗೂ (B. 3, 89. 92).

ಯಾವತ್ತು yâvattu. Tbh. of ಯಾವತ್. All, the whole (C.; B. 3, 26. 27. 75); also ಯಾವತ್ತೂ (C.; B. 3, 27. 128).

ಯಾವನ yâvana. (fr. ಯವನ). Born or produced in the land of the Yavanas; *incense.*

ಯಾಷ್ಟೀಕ yâshṭîka. (fr. ಯಷ್ಟಿ). *A warrior armed with a club.*

ಯಾಸ yâsa. 1.= ಯವಾಸ. *Themanna-plant, Alhagi maurorum.*

ಯಾಸ yâsa. 2. Tbh. of ವೇಷ. (My.).

ಯಾಸಿ yâsi. = ಯಾಸೆ, etc. (B. 3, 84; 5, 252).

ಯಾಸೆ yâse. Tbh. of ವ್ಯಾಜ? or of ವ್ಯಾಸ?). = ಏಸೆ q. v., ಯಾಸಿ. Bent, crooked, slanting (Tё. ಯಾಸೆ, ವ್ಯಾಸೆ).

ಯಿ yi. For Kannaḍa words with this initial see ಇ.

ಯಿಗತಿ yigati. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ. (S. Mhr.).

ಯಿಗುತಿ yiguti. = ಯಿಗತಿ. (My.).

ಯಿಗ್ರ yigra. Tbh. of ವಿಗ್ರಹ. (My.).

ಯಿಂಗಡೆ yiṅgaḍe. = ಎಂಗಡೆ. (My.).

ಯಿಂಗಡಿಸು yiṅgaḍisu. = ಎಂಗಡಿಸು. (My.).

ಯಿಸವಾಸ yisavâsa. Tbh. of ವಿಶ್ವಾಸ. (My.).

ಯಿಬಾ yi. For Kannaḍa words with this initial see ಈ.

ಯಿಬಾಬೂತಿ yibûti. Tbh. of ವಿಭೂತಿ. (My.).

ಯುಕ್ (ಯುಜ್). Yoked;—in couples or pairs, even, not odd; even line (Čh.); a pair, two.

ಯುಕುತ yukuta. Tbh. of ಯುಕ್ತ. (My.).

ಯುಕುತಿ yukuti. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ. (Bp. 20, 25; My.).

ಯುಕ್ತ yukta. = ಯುಕುತ. Yoked, joined, united; joined with, endowed or furnished with, possessed of, having, possessing (Šmd. 372);—*arranged in regular order, adapted, fitted, fit, suitable, just, proper, right, moderate, due;*—fixed on, intent on;—occupied with, engaged in, attentive, given up or devoted to;—proved, inferred, deduced by argument. Feminine: ಯುಕ್ತೆ (A.), ಯುಕ್ತಳು (My.). — ಯುಕ್ತಗೆಯ್. To join one's self to, to be found in. ಉಕ್ತದಿಂ ಧರೆಯೊಳಿಹ ಜೀವಗಳು ಜಲದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಗೆಯ್ವವು (Mr. 412).

ಯುಕ್ತರಸೆ yukta-rašё. *N. of a plant* (= ಏಲಾಪರ್ಣಿ, ರಾಸ್ನ).

ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ yukta-ayukta. Suitable and unsuitable (G. 516; My.).

ಯುಕ್ತಿ yukti. = ಜುಕುತಿ, ಜುಗುತಿ, ಜುತ್ತಿ, ಯಿಗತಿ, ಯುಕುತಿ. Yoking, joining, *junction, union, combination, connection.* 2, application, use, employment, practice, usage. 3, appliance, means, plan, scheme, expedient. 4, trick, contrivance, device, stratagem, ingenuity, cunning. 5, skill, dexterity, art, tact (J. 1, 6). 6, *suitableness, adaptedness, fitness, propriety.* 7, the art (as of a piece of mechanism); the secret, the key, etc. 8, in law: enumeration of circumstances, etc. 9, reasoning, argument, inference, deduction from circumstances. 10, in the drama: connection of events in the plot. 11, in rhetoric: emblematic or mystical expression of purpose. 12, supplying an ellipsis. ಯುಕ್ತಿಯ ಮಾತು ಮಕ್ಕಳಿನ್ದಾದರೂ ತಿಳುಕೊ!—ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಉಕ್ತಿ (Prvs.). See Prv. s. ಶಕ್ತಿ. — ಯುಕ್ತಿ ತೆಗೆ. To take hold of a contrivance, etc., to frame and use it (My.; B. 5, 222); to make an invention (My.; B. 5, 170. 171. 224). — ಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. To make an invention (My.; B. 5, 173. 179). — ಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕು. To seek or seek after a contrivance, etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಪರ yukti-para. Filled with fitness, etc., suitable, apt; ingenious, etc. (B. 5, 182; My.).

ಯುಕ್ತಿವನ್ತ yukti-vanta. A man fertile in expedients or of resources; an ingenious or clever man; etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಶಾಲಿ yukti-šâli. = ಯುಕ್ತಿವನ್ತ. (My.).

ಯುಕ್ತಿಸಾಧ್ಯ yukti-sâdhya. Attainable by expedients, etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ yukti-sâmarthya. The power that is in expedients, etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಸು yuktisu. To direct or bend the thoughts towards any object, to consider, to think upon (Bp. 10, 42; 26, 49; 39, 12; 47, 56; 58, 14).

ಯುಗ yuga. = ಜುಗ, ನಗ 3, ನೊಗ. *A yoke* (ನೊಗನು Nn. 90). 2, *a pair, a couple* (ದ್ವಿತಯ, ಎರಡು 90; ಎರಡು 84; ತೋಡು Šm. 91). 3, wife and husband (ದಮ್ಪತಿ, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು 90). 4, a period or astronomical cycle of five years, a lustrum. 5, the period of a year (see ಯುಗಾದಿ). 6, *an age of the world,* of which there are four: kṛita, trêtâ, dvâpara, and kali (ಕಾಲ 90). 7, the number 4 (Čh.; ನಾಲ್ಕು Mr. 347). 8, a measure of length (ಮಾರು, ನಾಲ್ಕು ಹೊಲ G.). 9, a species of drug (= ವೃದ್ಧಿ; ಔಷಧ G.). Feminine: ಯುಗೆ, she who possesses a pair (A.).

ಯುಗಕೀಲಕ yuga-kîlaka. *The pin of a yoke.*

ಯುಗನ್ಧರ yuga-n-dhara. *The pole of a carriage.*

ಯುಗಪತ್ yuga-pat. = ಯುಗಪದ್. (Šmd. 99. 107).

ಯುಗಪತ್ರಕ yuga-patraka. *Mountain ebony, the tree Bauhinia variegata.*

ಯುಗಪತ್ಸಂಭ್ರಮ yugapat-sambhrama. Simultaneous agitation, etc.

ಯುಗಪದ್ yuga-pad. Being in the same yoke or by the side of each other: *together, at one time, simultaneously, at once, all at once, all together.*

ಯುಗಪದುಕ್ತಿ yugapad-ukti. Speaking of or mentioning two (persons, etc.) at one time (Šmd. 261. 269).

ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ yuga-pârśva-ga. *Going at the side of the yoke* (said of young ox in training).

ಯುಗಲ yugala. = ಜೋಳ 2. *A pair, a couple, a brace.*

ಯುಗಲತೆ yugalatĕ. The state of being a couple (ಎರಡಿರಡು Šmd. 255).

ಯುಗಲಸನ್ಧಾನ yugala-sandhâna. Joining or fastening a pair together. See ಕಟ್ಟಿಜಿ.

ಯುಗಲಾರ್ಥ yugala-artha. Having or conveying the meaning of a pair (Šmd. 174).

ಯುಗಲೋಚ್ಚರಣ yugala-uccaraṇa. Uttering twice (Šmd. 230).

ಯುಗಾಕ್ಷ yuga-akṣha. The two axles (J. 8, 38).

ಯುಗಾಙ್ಗುಲಿವಿಮೋಚನ yuga-aṅguli-vimôčana. Unloosening, or sending forth, with a pair of fingers. See ಚಿಮ್ಮು.

ಯುಗಾದಿ yuga-âdi. = ಉಗಾದಿ. The commencement of a yuga, the beginning of the world (Bp. 5, 62). 2, the commencement of a year, a new year's first day (and its feast, My.). ಉಣ್ಣದ್ದೇ ಯುಗಾದಿ, ಮಿನ್ದದ್ದೇ ದೀಪಳಿಗೆ (Prv.). — ಯುಗಾದಿಪಬ್ಬ. A festivity observed on a new year's day (My.).

ಯುಗಾನ್ತ yuga-anta. The end of a yoke;—the end of a generation;—*the end of a yuga or age, destruction of the world.*

ಯುಗ್ಮ yugma. = ಜುಗಮ, ಜುಗುಮ. *A pair, a couple, a brace.* 2, = ಯುಕ್, an even line (Čh.).

ಯುಗ್ಮೆ yugmĕ. = ಯುಗ್ಮ No. 2. (Čh.).

ಯುಗ್ಯ yugya. Fit or proper to be yoked or harnessed. 2, *a vehicle, a carriage.* 3, any yoked or draught animal.

ಯುಜ್ಯ yujya. = ಉದ್ದಿ. Allied; fit; union (see Tĕ. s. ಉದ್ದಿ and ಪಿಳ್ಳಾವುದ್ದಿ).

ಯುತ yuta. Fastened to or on, attached to; added, joined, united; furnished with, endowed with, possessed of, filled with (ಆನ್ವಿತ, ಸಂಪಿತ, ಸಮನ್ವಿತ, ವಾನ್, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440). See Čh. v. 56; J. 10, 5; ಧಾನ್ಯಯುತತೃಣರಾಶಿ, ಸಿ-, ವಿ-.

ಯುತಕ yutaka. A pair, a couple;—union;—a sort of dress worn by women. (R.).

ಯುತಿ yuti. (= ಜೊತೆ). Junction, union, joining, uniting.

ಯುದ್ಧ yuddha. = ಜುದ್ದ. *A war, a battle, a conflict, a fight, a combat.* See ಕಾದು 1. — ಯುದ್ಧಂಗೆಯ್-ಂ-ಗೆಯ್. = ಯುದ್ಧ ಮಾಡು. (Śśv. 4, 77). — ಯುದ್ಧ ನಡೆ. A war to be carried on or happen (B. 5, 67; My.). — ಯುದ್ಧ ಮಾಡು. To make war, to fight (B. 5, 53; My.).

ಯುದ್ಧಕ್ರಮಣಗಮನ yuddha-kramaṇa-gamana. Going in a warlike manner, etc. See ಉಕುಮ್ಬು.

ಯುದ್ಧಭೂಮಿ yuddha-bhûmi. A field of battle (My.).

ಯುದ್ಧರಂಗ yuddha-raṅga. = ಯುದ್ಧಭೂಮಿ. (My.).

ಯುದ್ಧಸಮಯಕ್ರಮ yuddha-samaya-krama. The manner of the time of a war (Čpr. 4, 44).

ಯುಧ್ yudh. *A war, a fight, a battle.*

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ yudhi-sthira. Firm or steady in battle: the eldest of the five sons of Pâṇḍu (ಧರ್ಮಜ, ಧರ್ಮಪುತ್ರ Mr. 264; J. 2, 5; 7, 67).

ಯುಯು yuyu. = ಯಯು. *A horse.*

ಯುವ yuva. (ಯುವನ್). = ಯುವಾನ. Young, youthful, juvenile, adult, arrived at puberty;—strong, excellent. 2, *a youth, a young man.* 3, the ninth year in the cycle of sixty (My.).

ಯುವತಿ yuvati. *A young woman.*

ಯುವನಾಶ್ವ yuvanâśva. N. of the father of Mândhâtṛi, and of other persons.

ಯುವರಾಜ yuva-râja. An heir apparent associated with the reigning sovereign in the government, a crown prince (ಪಟ್ಟದ ಕುವರಂ Mr. 310).

ಯುವಾಧಿಪ yuva-adhipa. = ಯುವರಾಜ. (Čpr. 6, 37).

ಯುವಾನ yuvâna. Tbh. of ಯುವ (ಯುವನ್, Šmd. 108; Kâvy. I, 2, 96-103).

ಯುವೇಶ್ವರ yuva-îśvara. = ಯುವರಾಜ. (Čpr. 2, 56).

ಯುವೋನ್ಮೃಗ yuva-unmṛiga. Young men looked upon as large wild animals or game (Grj. 2, 88).

ಯುಷ್ಮದ್ yushmad. You, your (Šmd. 100; 300 Cm.; Kâvy. I, 2, 66-70; I, 5, 6-12. 27-31; Bp. 47, 64).

ಯುಷ್ಮದ್ಗುಣ yushmad-guṇa. (Šmd. 100). Your merit, etc.

ಯೂಕ yûka. A louse (Šm. 79).

ಯೂಕಸಮೃದ್ಧಿ yûka-samṛiddhi. Increase of lice. See ಪೇನ್.

ಯೂಕಾಭೀತಿ yûkâ-bhîti. Fear on account of lice (Čpr. 1, 45).

ಯೂಕೆ yûkĕ. ಯೂಕಾ. = ಯೂಕ.

ಯೂಥ yûtha. *A flock, a herd;* a troop; a multitude.

ಯೂಥನಾಥ yûtha-nâtha. The leader of a troop; *the head of a flock or herd.*

ಯೂಥಪ yûtha-pa. *The leader of a herd* (especially of elephants).

ಯೂಥಿ yûthi. = ಯೂಥಿಕೆ. (V. 4, 45).

ಯೂಥಿಕೆ yûthikĕ. *A kind of jasmine, Jasminum auriculatum* (ನವಾಗಥಿ, ಸೇವನ್ತಿ Mr. 123).

ಯೂಪ yûpa. *A post or stake to which the sacrificial victim is fastened* (J. 18, 12). 2, a column erected in honour of a victory.

ಯೂಪಕಟಕ yûpa-kaṭaka. *A ring at the top of the sacrificial post.*

ಯೂಪಖಣ್ಡ yûpa-khaṇḍa. *Shavings of the wood of which a sacrificial post is made.*

ಯೂಪಸ್ತಮ್ಭ. yûpa-stambha. = ಯೂಪ No. 1. (My.).

ಯೂಪಾಗ್ರ yûpa-agra. *The top of the sacrificial post.*

ಯೂಷ yûsha. *Soup, broth, pease-soup, the water in which pulse of various kinds has been boiled.*

ಯೆಗ್ಗಳ yĕggaḷa. = ವೆಗ್ಗಳ. (My.).

ಯೆಂಗಿ yĕṅgi. (Tbh. of ವ್ಯಂಗ್ಯ). — ಯೆಂಗಿ ಹಾಕು. To cheat (My.).

ಯೆಸನ yesana. Tbh. of ವ್ಯಸನ. (My.).

ಯೆವೆ yĕvĕ. Tbh. of ಯವ. (Si. 304).

ಯೇರಣಿಗ yĕraṇiga. = ವೇರಡಿಗ, q. v.

ಯೇಸ yêsa. Tbh. of ವೇಷ. (My.).

ಯೋಕ್ತೃ yôktṛi. (= ಜೋದ). One who yokes or harnesses, a coachman, a driver; one who employs or makes use of. See ಪ್ರ-.

ಯೋಕ್ತ್ರ yôktra. (= ಯೋತ್ರ). *A tie, a fastening, a cord,* a halter, a rope, a thong (ಹಗ್ಗ Hlâ.);—the tie of the

yoke of a plough;—the thongs by which an animal is attached to the pole of a vehicle.

ಯೋಕ್ತ್ರಕ yôktraka. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, ಜತಿಗೆ, ಜತ್ತಿಗೆ, ಜಿತ್ತಿಗೆ, ಜೊತಿಗೆ, ಜೊತ್ತಗೆ, ಜೊತ್ತಿಗೆ, ಯೋಕ್ತ್ರ q. v. A tie, etc.

ಯೋಗ yôga. = ಜೋಡ, ಜೋಗ, ಜೋಡ, ಸೋಗು. Yoking, joining, junction, union, contact; *connection, association* (ಕೂಟ Śmd. 161 Cm.; ಕೂಟ, ಸಂಗ Nn. 113; ಕೂಟ, Sr.ವಿ 105; ಕೂಟ Mr. 514);—*combination or mixing of various materials, mixture;—the arraying or equipping (of an army), arrangement, disposition;—manner, method, means; an expedient, a plan, a device;*—supernatural means, charm, magic, magical art. 2, undertaking, work, business; performance, execution. 3, *fitness, propriety, suitability.* 4, accession of property, substance, wealth (ಧನ 113; ದ್ರವ್ಯ 514). 5, conjunction (of stars);—lucky conjuncture; an auspicious moment; good luck, a good or happy condition (ಸದ್ಗತಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಗತಿ 113; ಸುಗತಿ 514); final beatitude (ಮುಕ್ತ 514);—luck, destiny (My.). 6, a period of time; a day (ದಿನ, ದಿವಸ 113; ದಿನ 514). 7, a particular division of time or astronomical period, indicating the sum of the longitude of the sun and moon; twenty-seven (or twenty-eight) such yôgas are enumerated (ಎಷ್ಟಮ್ಮಾದಿಯೋಗ Mr. 68). 8, a constellation, an asterism. 9, etymology, derivation of the meaning of a word from its root; the etymological meaning of a word, opposed to rûḍhi. 10, the connection of words together, construction. 11, a rule, an aphorism, a precept. 12, zeal, endeavour. 13, *application or concentration of the thoughts, fixing the mind on a particular point and keeping the body in a fixed posture, abstract contemplation, meditation* (ಜಪಾರ್ಚನ, ಜಪ ಅರ್ಚನೆಗಳು 113; ನೆನವ ಸುಧ್ಯಾನ 514). 14, the systematic practice of the above abstract contemplation, the yôga system (darśana) of philosophy as established by Patañjali, a division of the sâṅkhya system (ಯಮನಿಯಮಾದಿಗಳ್ Mr. 259). 15, a good quality (ಸದ್ಗುಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ಗುಣ 113). 16, the body (ಕಾಯ, ದೇಹ 113; ತನು 514). 17, disguise (ವೇಷ 113; ವೇಶ 514); a spy. 18, application of a remedy: a remedy, a medicine (ಔಷಧ 113; ಔಷಧ 514). 19, a kind of boat (see s. ಜೋಗಿ). ಯೋಗ ಎದ್ದಪ್ಪು ಭೋಗಿಸ್ಯಾನು (Prv.).

ಯೋಗಕ್ಷೇಮ yôga-kshêma. Happy condition and health, well-being, welfare (My.). ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಕೋಗದ ಚಿಟಿಚ್ಚಿ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ಯೋಗದೃಷ್ಟಿ yôga-dṛishṭi. Knowledge obtained by meditation (My.).

ಯೋಗಧಾರಣ yôga-dhâraṇa. Continuance or perseverance in abstract contemplation (My.).

ಯೋಗಧ್ಯಾನ yôga-dhyâna. Contemplation (of the deity) in mental concentration (My.).

ಯೋಗನಿದ್ರೆ yôga-nidrĕ. Contemplation-sleep: a state of half contemplation and half sleep, a state between sleep and wakefulness which admits of the full exercise of the mental powers; the sleep of Vishṇu, etc. at the end of a yuga (Bp. 4, 9; 35, 8. 41).

ಯೋಗಪಟಿ yôga-paṭi. = ಯೋಗವಟ್ಟ. (ವ್ಯಾಪಿ Mr. 256, one MS. ಯೋಗವಟಿ).

ಯೋಗಪಟ್ಟ yôga-paṭṭa. = ಯೋಗವಟ್ಟಕೆ. (Sk.; R.).

ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆ yôga-paṭṭikĕ. = ಜೋಗವಟ್ಟಿಗೆ, ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ. The cloth thrown over the back and knees of an ascetic during meditation (Sk. ಯೋಗವಟ್ಟಕ).

ಯೋಗಪಾದುಕೆ yôga-pâdukĕ. = ಜೋಗವಾವುಗೆ, ಯೋಗವಾವುಗೆ. A magical shoe, supposed to carry the wearer wherever he wishes.

ಯೋಗಪೀಠ yôga-pîṭha. A particular posture during religious contemplation (Sk.; *cf.* ಯೋಗಾಸನ; Bp. 23, 21).

ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ yôga-paṭṭigĕ. Tbh. of ಯೋಗವಟ್ಟಕೆ. (ಜೋಗವಟ್ಟಿಗೆ Kk. 33).

ಯೋಗವಂತ yôga-vanta. A lucky man (My.).

ಯೋಗವಾವುಗೆ yôga-pâvugĕ. Tbh. of ಯೋಗಪಾದುಕೆ. (Kk. 33).

ಯೋಗವಾಹ yôga-vâha. A letter on the top of another (Śmd. 369); especially a term for the sounds visarjanîya (visarga), jihvâmûlîya, upadhmânîya, and nâsikya (sonnĕ, Śmd. 25. 26. 43. 44).

ಯೋಗವಿಭಾಗ yôga-vibhâga. The disuniting or separation of that which is usually combined together into one, the separation of one rule into two, making two rules of what might be propounded as one (Śmd. 300. 419).

ಯೋಗಶಕ್ತಿ yôga-śakti. The power derived from yôga (My.).

ಯೋಗಶಾಲಿ yôga-śâli. = ಯೋಗವಂತ. (My.).

ಯೋಗಾಕ್ಷರ yôga-akshara. A compound consonant (when such consonants are used for alliteration there is some freedom, but their upper consonant must be *always* the same, Ch. v. 54 and an instance found in one MS.).

ಯೋಗಾಚಾರ yôga-âchâra. The observance or practice of the yôga. 2, a follower of a particular Buddhist sect.

ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ yôga-âchârya. A teacher of the yôga system of asceticism. 2, a teacher of the magical art. See Bp. 24, 48.

ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ yôga-abhyâsa. Practice of the yôga (My.).

ಯೋಗಾಸನ yôga-âsana. The posture or mode of sitting proper for abstract meditation (My.).

ಯೋಗಿ yôgi. = ಜೋಗಿ. A follower of the yôga system, a yôgi; an ascetic; a devotee (ಭಗ Mr. 515; Śmd. 2; Bh. 1, 8, 24; C.); a class of śaiva devotees and beggars (My.). 2, a magician, one supposed to have obtained supernatural powers. ಮುನವ ಧನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಧನವ ಮುನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮುನಮ್ ಅದುವೆ ಪಾಪಕೆಳಸದಾ ಯೋಗಿಗೆ ವನವಾಸ ಯಾಕೆ? (Sp.). ಯೋಗಿಯಾದರೂ ಭೋಗ ಬಿಡ (Prv.). — ಯೋಗಿದೇವ. N. (Bp. 58, 9).

ಯೋಗಿಣಿ yôgiṇi. Tbh. of ಯೋಗಿನಿ. A female yôgi (J. 15, 15). 2, = ಯೋಗಿನಿ No. 1 (J. 15, 21). 3, an unlucky conjunction of stars (Mr. 59).

ಯೋಗಿತ yôgita. Yoked, joined. See ಸಂ-. 2, *bewitched, under the influence of charms or sorcery, mad.* See Nr. s. ಮರುಳ್ 2.

ಯೋಗಿನಿ yôgini. = ಯೋಗಿಣಿ. A female demon or being endowed with magical power, a fairy, a sorceress, one of the eight yôginis created by and attendant on Durgâ (Sk.). 2, a class of yôginis, of which sixty-four are enumerated (J. 5, 72).

ಯೋಗೀನ್ದ್ರ yôgi-indra. = ಯೋಗೀಶ್ವರ. (ಯತೀನ್ದ್ರ Nn. 18).

ಯೋಗೀಶ್ವರ yôgi-îśvara. A great yôgi (ಪಿನ್ಪಲ, ಯತೀನ್ದ್ರ Nn. 62; ಎತೀಶ್ವರ 78).

ಯೋಗೇಷ್ಟ yôga-iṣṭa. *Lead;* tin.

ಯೋಗ್ಯ yôgya. = ಯೋಗ್ಯ. Fit for the yoke; fit for yôga. 2, *useful, serviceable, fit, becoming, suitable, proper, able, fit for, qualified for;* a useful, etc. man (ಆದಿಯನ್ Kk. 68). Feminine: ಯೋಗ್ಯಳು. ನತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದವಳು ಮುತ್ತು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, *a species of plant or drug* (ವೃದ್ಧಿ, ಸಿದ್ಧಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಐದ್ದಿಯೆಪ್ಪ ಗನ್ಧವ್ರವ್ಯಂ Nr.).

ಯೋಗ್ಯತನ yôgyatana. = ಯೋಗ್ಯತೆ. (B. 5, 290; My.).

ಯೋಗ್ಯತೆ yôgyatĕ. *Suitableness, propriety, fitness, appropriateness;*—ability, capability (ಪುರುಳ್‌ರೆಗೆ I, 43). ಯೋಗ್ಯತೆಯಱಿಯದ ದೊರೆತನವೂ ರೋಗವಱಿಯದ ವೈದ್ಯನೂ ಒನ್ದೇ (Prv.).

ಯೋಗ್ಯಾರಥ yôgyâ-ratha. *A carriage employed in military exercises.*

ಯೋಗ್ಯೆ yôgyĕ. ಯೋಗ್ಯ. Exercise, practice, especially *gymnastics, warlike or martial exercise, drill.*

ಯೋಚನ yôčana. = ಯೋಚನೆ. Tbh. of ಯೋಜನ. Application of the mind, deliberation, consideration, reflection, thought; sorrowful thought (ವಿಚಾರ G.; B. 5, 80).

ಯೋಚನೆ yôčanĕ. = ಯೋಚನ. (ಗತಿ Nn. 166; My.; Tĕ.; M. ಯೋಜನೆ; T. ಯೋಜನೈ). ಕಜ್ಜಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲ, ಆಜ್ಞೆಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ.—ದೆನ್ನ ಹಿಡಿದವಗೆ ದೈವದ ಯೋಚನೆ ಏನು?—ಥೀರನಿಗೆ ಯಾಕೆ ನಾರೀ ಯೋಚನೆ?—ಪಾಪಿಗೆ ಪಾರಾಯಣದ ಯೋಚನೆ ಉಣ್ಬೇ?—ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಕೋಣನ ಯೋಚನೆ ಏನು?—ಬಡ್ಡಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬದುಕನ ಯೋಚನೆ?—ಬಣ್ಣನಿಗೆ ಪಿಣ್ಣಿದ ಯೋಚನೆಯೇ?—ಬಾರಿನವರಿಗೆ ಜೀರಿನ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ?—ಬಾಡಿ ತಪ್ಪಿದ ಬದಿಕ ಬಳೆಯ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ?—ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟದ ಯೋಚನೆ (Prvs.). See B. 5, 65. 68. 200.

ಯೋಚಿಸು yôčisu. (= ಯೋಚಿಸು). To deliberate, to reflect, to think;—to consider, to ponder, to weigh in the mind; to ascertain (Śmd. 187. 188; Bp. 5, 55; 50, 44; B. 3, 15. 51; My.). ಯೋಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಸೂಚಿಸುವದು (Prv.).

ಯೋಜನ yôjana. = ಯೋಚನ, ಯೋಜನೆ. The act of joining, junction, harnessing, yoking, etc.;—the act of applying, application, fixing, arranging, preparation. 2, a stage or distance gone in one harnessing or without unyoking: *a measure of distance equal to four krôśas* or about 9 English miles (others: about equal to an European league, *i. e.* 4 or 5 English miles; others: equal to 2½ English miles; ನಾಲ್ಕು ಹರದಾರಿ G.; My.). 3, grammatical construction. 4, application of the thoughts: directing the thoughts to one point, concentration of the mind, abstraction (Sk.);—devising, contriving, inventing (B. 5, 227; Mhr. ಯೋಜನಾ). ಯೋಜನ ನಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡದಿದ್ದರೂ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ಭೋಜನ ಅನ್ದರೆ ಯೋಜನ ಹೋದೇನು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಯೋಜನಗನ್ಧಿ yôjana-gandhi. A woman whose fragrance extends for a yôjana: Satyavatî, the wife of Śantanu (Bh. 1, 2, 23; Śk. -ಧಿ).

ಯೋಜನವಲ್ಲಿ yôjana-valli. *Bengal madder, Rubia munjista.*

ಯೋಜನಸ್ತನಿ yôjana-stani. N. of a female demon (J. 16, 35. 36. 41).

ಯೋಜಿತ yôjita. Joined, united, etc. See ಸಂ-.

ಯೋಜಿಸು yôjisu. (= ಯೋಚಿಸು). To yoke to, to put to, to join; to bestow upon (Čpr. 4, 3. 60; 7, 3; Abh. P. 3, 146). 2, to deliberate, etc. (Bp. 3, 68; 51, 30). 3, to approve, to assent to, to permit, to grant (ಅನುಮತ Śmd. Dh.).

ಯೋಜ್ಯ yôjya. To be joined; fit to be applied; to be appointed; to be made use of or employed; etc. See ಸಿ-.

ಯೋತ್ರ yôtra. (= ಯೋಕ್ತ್ರ). *A tie, a band, a cord, a rope;* etc. (ಕಣ್ಣಿ, ಹಗ್ಗ, ಬನ್ಧ Mr. 371).

ಯೋಧ್ರ(ಳ) yôddhṛi. *A fighter, a warrior, a soldier, a combatant.*

ಯೋಧ yôdha. (= ಜೋಧ). *A warrior, a soldier.*

ಯೋಧಕ yôdhaka. = ಜೋಧಕ, ಯೋಧ. (My.; ಕಾದುವವನು G.).

ಯೋಧನ yôdhana. Fighting, battle, strife. See ದುರ್-.

ಯೋಧಸಂರಾವ yôdha-saṁrâva. *Challenging to battle, mutual defiance of combatants.*

ಯೋಧ್ಯ yôdhya. Fit to be fought, to be overcome in battle, conquerable. Feminine: ಯೋಧ್ಯೆ; see ಅ-.

ಯೋನಿ yôni. *The womb, the uterus, the matrix, the vulva, the vagina;* the female organs of *generation* (ಪುಕ್ಕು ಕೆಸ. 78);—any place of birth;—*birth, origin, source;*—family, race, stock, caste.

ಯೋನಿಜ yôni-ja. Born or produced from the womb, viviparous (Bp. 2, 10; 54, 26).

ಯೋಷಿತ್ yôshit. *A woman; a wife.*

ಯೋಷಿತೆ yôshitĕ. *A woman; a wife.*

ಯೋಷೆ yôshĕ. *A woman; a wife.*

ಯೌಕ್ತಿಕ yauktika. (fr. ಯುಕ್ತ). A king's companion or associate (= ನರ್ಮಸಚಿವ). (R.).

ಯೌಗಿಕ yaugika. (fr. ಯೋಗ). Useful, applicable;—proper, customary, usual;—*suiting the derivation, agreeing with the etymology, derivative;*—relating to the yôga.

ಯೌತಕ yautaka. Property given at marriage, a woman's dowry, *a nuptial gift, presents made to a bride at her marriage by her father and friends,* also to the bridegroom.

ಯೌತವ yautava. = ಪೌತವ. *Measure in general.*

ಯೌವತ yauvata. (fr. ಯುವತಿ). *An assemblage of young women.*

ಯೌವತರತ್ನ yauvata-ratna. A number of girls that resemble precious stones (Čpr. 7, 128).

ಯೌವನ yauvana. (fr. ಯುವ, ಯುವನ್). = ಜವ್ವನ, ಯವ್ವನ. Juvenile;—*youth, youthfulness, the prime of life, the bloom of youth, puberty, manhood.* ಚನ್ದಿಯೇ ಮುಷ್ಟಿ, ಸ್ತ್ರೀವಪವೇ ಯೌವನ.—ಯೌವನ ಕುನ್ದಿದರೂ ಗಂಜರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಯೌವನಮದ yauvana-mada. The pride of youth (My.).

ಯೌವನಶ್ರೀ yauvana-śrî. The beauty of youthfulness (Čpr. 2, 19).

ಯೌವನಾವಸ್ಥೆ yauvana-avastha. The state of youth, youthfulness, puberty (My.).

ಯೌವನಾಶ್ವ yauvanâśva. (fr. ಯುವನಾಶ್ವ). A son of Yuvanâśva: Mândhâtṛi, and others (J. 2, 34. 36; 8, 34).

ಯೌವನಿ yauvani. (ಯೌವನೆ at the end of compounds). = ಜವ್ವನಿ, ಜವ್ವನೆ, ಯವ್ವನೆ. A young woman.

ಯೌವನಿಕ yauvanika. = ಜವ್ವನಿಗ, ಯವ್ವನಿಗ. A youth, a young man (Grj. 2, after 106).

ಯೌವನೋನ್ಮತ್ತೆ yauvana-unmattĕ. A female intoxicated on account of her youth (Čpr. 8, after 4).

ಯೌವರಾಜ್ಯ yauva-râjya. (fr. ಯುವರಾಜ). The rank or office of an heir-apparent; his rights and privileges, right of succession to the kingdom (Čpr. 2, 41; 4, after 88).

ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ yauvarâjya-abhishêka. Consecration for the official duties of an heir-apparent (Čpr. 2, 54).

ರ್

ರ್ r. The forty-seventh letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It is the final of many words (58), becomes ಲ್ (42), ನ್ (42). ಮ್ (248), ಸ್ (281), arises from ಬ್ (50), and ಡ್ (in ಅರೆ = ಆಡೆ, ಒಡೆ), is occasionally dropped when arisen from ಬ್ (see *e. g.* ಬದುಕು 1, etc.), and in the *present* language represents also ಲ್.

ರ ra. The letter ರ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ರ ra. N. of a metrical foot (Čh.; Mr. 349). 2, the number 2 (Mr. 349).

ರಂಹಸ್ raṁhas. *Speed, velocity;* eagerness, impetuosity.

ರಂಹಸ raṁhasa. = ರಂಹಸ್. (ಜವ, ರಯ, etc., ಓಟ Mr. 273).

ರಕಮು rakamu. An item or article (of an account); an amount (of money); an appointed quantity: a dose; a piece (My.; B. 5, 264; Mhr., H.). — ರಕಮುವಾರು. Article by article, piece by piece (My.; Mhr., H.).

ರಕಾರ ra-kâra. The letter or syllable ರ (Šmd. 11).

ರಕುಟ rakuṭa. Tbh. of ರಕ್ತ. (Râm. 3, 6, 56; Bh. 8, 22, 46; Si. 204. 427; My.).

ರಕ್ಕ rakka. Tbh. of ರಕ್ಷೆ. See ರಕ್ಕಸಂಕಲೆ. 2, Tbh. of ರಕ್ಷ; see ಅಂಗ-.

ರಕ್ಕಸ rakkasa. Tbh. of ರಾಕ್ಷಸ. (Šmd. 356; Kk. 11*a*; ಪುಣ್ಯಾಜನ Hlâ.; ಆಮರ್ದುಣಿವನೆಯ Kk. 56; ಜುಕ್ಕಿಗುವರ, ಮಬ್ಬಿಗ, ಆಸುರ Šm. 9; ಬಲಿ 108). — ರಕ್ಕಸಗಂಗ. See Čh. s. ಅಜತನೇನ. — ರಕ್ಕಸದಲೆ. -ತಲೆ. The head of a râkshasa (Râm. 3, 6, 56). — ರಕ್ಕಸಬೇರ. The enemy of the rakkasas: Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7). — ರಕ್ಕಸರೋಜ. -ಒಜ. Śukra (ಜುಕ್ಕಿ, ಆಸುರ ಗುರು Šm. 17). — ರಕ್ಕಸವಗರಣ. -ಪಗರಣ. Tbh. of ರಾಕ್ಷಸ ಪ್ರಕರಣ (Šmd. 380). — ರಕ್ಕಸವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Vishṇu (ಜರಿ Čt. II, 4; ಉಪೇನ್ದ್ರ Šm. 6). — ರಕ್ಕಸವಡೆ. -ಪಡೆ. An army of râkshasas (Abh. P. 13, after 126). — ರಕ್ಕಸವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. The shield of a râkshasa (Râm. 3, 6, 41). — ರಕ್ಕಸವೇರ. -ವೀರ. = ರಕ್ಕಸಬೇರ. (ವಿಷ್ಣು Šs.).

ರಕ್ಕಸಂಕೆಲೆ rakka-saṁkalĕ. Tbh. of ರಕ್ಷಾಶೃಂಖಲ (Šmd. 376).

ರಕ್ಕಸಿ rakkasi. (Šmd. 49. 287). Tbh. of ರಾಕ್ಷಸಿ. (Bp. 40, 52; J. 16, 35). ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿಗೆ (ಡಾಹಿಣಿ Šmd. II). ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ (ಡಾಕಿಸಿ Kk. 81).

ರಕ್ಕೆ rakkĕ. Tbh. of ರಕ್ಷೆ (Šmd. 346; ಕಾಪು Čt. I, 84). See ಅಂಗ-, ಜೀವ-, ಪಕ್ಕ-, ಪಾದ-. — ರಕ್ಕೆವಣಿ. -ಮಣಿ. Tbh. of ರಕ್ಷಾಮಣಿ (Čt. II, 104).

ರಕ್ತ rakta. = ರಕುತ, ರಗತ, ರಗುತ. *Coloured, dyed, painted, tinged.* 2, *reddened, red;* red colour (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು Nn. 126; ಕೆಮ್ಮು Mr. 518). 3, *blood* (ನೆತ್ತರು Nn. 54. 126; ರುಧಿರ 518; ಕೆನ್ನೀರ್ Kk. 40). 4, *saffron* (ಕಾಶ್ಮೀರ, ಕುಂಕುಮದ ಹೂವು 126; ಕುಂಕುಮ 518). 5, affected by passion, impassioned, passionately fond of;—passion, love (ಮೋಹ 126; ಅನುರಾಗ 518). 6, loving, dear, beloved. 7, lovely, pleasant, sweet. 8, copper. 9, vermilion. 10, cinnabar. ಬಂಗಾರದ ಕತ್ತಿಯಾದರೆ ರಕ್ತ ಬಾರದೇ? (Prv.). ರಕ್ತದ ಮಬ್ಬಿ (Si. 295). — ರಕ್ತ ಉಗು. Blood to issue (Bp. 57, 75). — ರಕ್ತಕೊಡಿಗೆ. Free land granted by a ruler to a brave soldier who has risked his person in battle, or if he has bled for him, to his family (My.). — ರಕ್ತದ ಹೊನ್ನೇ ಮರ. = ಹೊನ್ನೆ ಮರ (Z.). — ರಕ್ತ ಪರಿ. Blood to flow or stream (Râv. 13, after 96). — ರಕ್ತ ಸುರಿ. Blood to flow (Bp. 46, 22; 57, 60; C.).

ರಕ್ತಕ raktaka. Red, etc. 2, *the plant Pentapetes phoenicea.*

ರಕ್ತಕಣ್ಠಿಕೆ rakta-kaṇṭhikĕ. A woman with a sweet voice (Čpr. 3, after 96).

ರಕ್ತಕಮಲ rakta-kamala. A red lotus-flower (My.).

ರಕ್ತಕಾಸ rakta-kâsa. Cough attended with spitting of blood (My.).

ರಕ್ತಕುಷ್ಠ rakta-kushṭha. Red leprosy (My.).

ರಕ್ತಕುಸುಮ rakta-kusuma. A morbid issue of blood from the yôni (My. as an adopted term).

ರಕ್ತಚನ್ದನ rakta-candana. *Red sandal, Pterocarpus santolinus* L. f.

ರಕ್ತಚ್ಛದ rakta-ch-chada. Red-winged: N. of a bird (ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ Mr. 175).

ರಕ್ತತೆ raktatĕ. Redness;—the state of being affected by passion, affection (Kâvy. V, 35).

ರಕ್ತಧಾರೆ rakta-dhârĕ. A stream of blood (Râv. 13, 96).

ರಕ್ತಪ rakta-pa. Blood-drinking;—a râkshasa. See ರಕ್ತಪೆ.

ರಕ್ತಪಕ್ವ rakta-pakva. Blood-ripeness, pus. See ಕ್ಕೀ 2.

ರಕ್ತಪದಿ rakta-padi. A species of plant (ತೀಪ್ಪೆ, ಹತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುಹಂ Mr. 145).

ರಕ್ತಪವಳ rakta-pavaḷa. = ರಕ್ತಬಾಳ. (My.).

ರಕ್ತಪಾನ rakta-pâna. The drinking of blood (J. 2, 60).

ರಕ್ತಪಾಯಿ rakta-pâyi. Blood-drinking;—a bug. (R.).

ರಕ್ತಪುಷ್ಪ rakta-pushpa. A red flower (My.). 2, red-flowered: N. of various plants.

ರಕ್ತಪೆ rakta-pĕ. *A blood-sucker, a leech.*

ರಕ್ತಫಲೆ rakta-phalĕ. *The plant Momordica monadelpha* Roxb. (ತೊಣ್ಡೀ ಬಳ್ಳಿ G.).

ರಕ್ತಬಾಳ rakta-bâḷa. Gum-myrrh (ಗನ್ಧರಸ, ಗೋಪ, ರಸಗನ್ಧ G.; My.).

ರಕ್ತಭೇದಿ rakta-bhêdi. The dysentery (My.).

R

ರಕ್ತಮಂಡಲ rakta-maṇḍala. A large red-ringed snake, the bite of which causes putrification of the blood (My.).

ರಕ್ತಮೇಹ rakta-méha. Passing of blood in the urine, bloody urine (My.; G. 425).

ರಕ್ತಶಾಲಿ rakta-šâli. *Red rice, Oryza sativa.*

ರಕ್ತಶ್ಯಾಮ rakta-šyâma. *Dark-red.*

ರಕ್ತಸಂಕೋಚ rakta-saṅkôca. Safflower. (ಕುಂಕುಮ G.).

ರಕ್ತಸನ್ಧ್ಯಕ rakta-sandhyaka. *The flower of the red water-lily, Nymphaea rubra.*

ರಕ್ತಸರೋರುಹ rakta-sarôruha. *A red lotus.*

ರಕ್ತಾಕ್ಷ rakta-aksha. Red-eyed;—*a male buffalo.*

ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ rakta-akshi. A buffalo (ಕೋಣ Mr. 162). 2, the fifty-eighth year in the cycle of sixty (My.).

ರಕ್ತಾಂಗ rakta-aṅga. Red-bodied;—a bug;—*a species of plant* (= ಕಾವಿಪ್ಪಲ್ಲಿ).

ರಕ್ತಾಂಗಿ rakta-aṅgi. The plant Rubia munjista (ಮುಂಜಿಷ್ಠೆ, etc. Mr. 139, one MS. ರತ್ನಾಂಗಿ).

ರಕ್ತಾತಿಸಾರ rakta-atisâra. The dysentery (My.).

ರಕ್ತಾಮ್ಬರ rakta-ambara. A red garment (J. 8, 46).

ರಕ್ತಾರ್ಜುನ rakta-arjuna. The tree Terminalia arjuna (ನೀರ್ಸರ್ಜ, ಆರ್ಜುನ, etc., ತೋರಮತ್ತಿ, ಕೆಮ್ಮುಮತ್ತಿ Si. 132).

ರಕ್ತಿ rakti. Pleasingness, loveliness;—affection, attachment, devotion. See ಅನು-, ವಿ-, ಸು-; Bp. 18, 97; 26, 24.

ರಕ್ತೆ raktĕ. The red one: *one of the seven tongues of fire.*

ರಕ್ತೇಕ್ಷಣ rakta-ikshaṇa. A man who has red eyes (from wrath, My.).

ರಕ್ತೋತ್ಪಲ rakta-utpala. *The blossom of the red water-lily, Nymphaea rubra.*

ರಕ್ತೋದನ rakta-ôdana. Red boiled rice (for a bali, Bh. 1, 7, 19).

ರಕ್ತೋದೆ rakta-udĕ. ರಕ್ತೋದಾ. A (female) river that has red water (Ćpr. 1, after 81).

ರಕ್ಷ raksha. = ರಕ್ಕ No. 2. A guard, a protector.

ರಕ್ಷಃಸಭ rakshas-sabha. *An assemblage or multitude of rákshasas.*

ರಕ್ಷಕ rakshaka. Who, or what, guards, watches, takes care of, protects, saves, keeps, or tends; a guardian, a protector, etc. (ಕಾಪಾಡುವವನು G.; Bp. 10, 41; 28, 64; My.). ಪಕ್ಷಾ ಮಾಡುವವ ರಕ್ಷಕನಾದಾನೇ? (Prv.).

ರಕ್ಷಣ rakshaṇa. The act of guarding, watching, tending, caring for, protecting, preserving, maintaining, or saving; a guardian, etc. See ಪಾದ-; ವಿತ್ತ-; ಕಾ, ಸಲಪು, ಸಾಕು 2.

ರಕ್ಷಣೆ rakshaṇĕ. = ರಕ್ಷಣ. (ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ G.; My.). ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ.—ಪ್ರಾಣಿಗರ ರಕ್ಷಣೆ ಗೆನ್ನ, ಗೋಣಿ ಉಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.).

ರಕ್ಷಸ್ rakshas. *An evil being or demon, a rákshasa.*

ರಕ್ಷಾಪತ್ರ rakshâ-patra. A blank leaf at the beginning and end of a book to protect it, a book-cover (My.; ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲಿನ ಕಾಗದ, ಕವರ G.).

ರಕ್ಷಾಬನ್ಧ rakshâ-bandha. The binding of a twist of thread around the wrist as a preservative (against evil spirits, etc.), done on particular occasions (as marriage, sacrifice, investiture with the sacrificial cord, etc. My.).

ರಕ್ಷಾಮಣಿ rakshâ-maṇi. = ರಕ್ತೆವಣಿ. A jewel worn as a preservative (against evil spirits, etc.). 2, (a man who is) a jewel of protection (Abh. P. 10, 84).

ರಕ್ಷಾಶೃಂಖಲ rakshâ-śṛiṅkhala. = ರಕ್ಕಸಂಕಲೆ. A chain worn as a preservative.

ರಕ್ಷಿ rakshi. *A guardian, a protector, a defender, a guard.*

ರಕ್ಷಿಣಿ rakshiṇi. A protectress (A.).

ರಕ್ಷಿತ rakshita. *Guarded, protected, taken care of, preserved, maintained, kept, saved from* (ಕಾಯಲ್ ಪಟ್ಟ, ಕಾಪಾಡಿದ G.). Feminine ರಕ್ಷಿತೆ (J. 5, 52).

ರಕ್ಷಿತೃ rakshitṛi. *One who guards or protects, a guardian,* etc.

ರಕ್ಷಿವರ್ಗ rakshi-varga. *A body-guard.*

ರಕ್ಷಿಸು rakshisu. To guard, to take care of, to protect, to preserve, to save, to keep, to maintain, to tend, to govern (ಪಾಲನ Śmd. 717; ಕಾಪಾಡು G.; C.). ರಕ್ಷಿಸುವುದು (ಪರಿಪಾಲನೆ Nn. 113); ರಕ್ಷಿಸುವವನು (ಅಕ್ಷ, ಪೋಷಕ 37). ರಕ್ಷಿಕೆ or ರಕ್ಷಿಕ್ಕೆ (Śmd. 270). See Śmd. 155, 264; Bp. 5, 67; 36, 36; 51, 49; 53, 48; 61, 50. 93; J. 11, 2; 13, 34; B. 4, 83.

ರಕ್ಷೀಕೃತ rakshi-kṛita. = ರಕ್ಷಿತ. (Ćpr. 1, 101).

ರಕ್ಷೆ rakshĕ. = ರಕ್ಕ No. 1, ರಕ್ಕೆ. The act of guarding or protecting, protection, care, etc. 2, a preservative (against evil spirits, etc.): a piece of thread bound round the wrist, a mark made with ashes on the forehead, a mark made by cauterizing (My.); *ashes of cowdung* (ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, ವಿಭೂತಿ, etc., ಸಾರಿವ್ವ ಬೂದಿ Mr. 48), etc. See ಪಾದ-. — ರಕ್ಷೆ ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie a preservative or amulet (Ćpr. 6, 107). — ರಕ್ಷೆ ಬಳೆ. A ring worn on the right upper arm as an amulet (My.). — ರಕ್ಷೆ ಬೊಟ್ಟು. A round mark or spot of ashes, lamp-black, etc. put on the forehead to save one from fear, etc. (My.).

ರಕ್ಷೋಗಣ rakshas-gaṇa. A company of demons (J. 10, 4).

ರಕ್ಷೋಘ್ನ rakshas-ghna. Killing or destroying demons (J. 16, 39; 33, 40).

ರಕ್ಷ್ಯ rakshya. *Protection.*

ರಕ್ಷ್ಯ rakshya. Proper or worthy to be guarded, protected, taken care of, etc. (My.).

ರಗಡ ragaḍa. Abundance, profusion, masses, lots, heaps; press, throng (Mhr., H.; S. Mhr.).

ರಗತ ragata. Tbh. of ರಕ್ತ. (My.). — ರಗತಬಾಳ. = ರಕ್ತಬಾಳ. (Čb. 132).

ರಗಳೆ ragaḷĕ. Tbh. of ರಘಟೆ (Śmd. 31). A class of Mora feet metres (Čh., often used for inferior poetry and sportfully). 2, a vain word, vain words, gabble (B. 4, 198; My.; see ಬಣ-, ಗಜ-. 3, a long-continuing, never-ending business; lengthiness, prolixity (My.).

ರಗುತ raguta. Tbh. of ರಕ್ತ. (ಕೆನ್ನೀರ್, ನೆತ್ತರ್, ಶೋಣಿತ Śm. 44; My.).

ರಘಟೆ raghaṭĕ. = ರಗಳೆ. A class of Mora feet metres (Čh.).

ರಘು raghu. N. of a king who was the grandfather of Daśaratha and great-grandfather of Râmačandra (Râm. 1, 16, 23).

ರಘುಕುಲ raghu-kula. The race or family of Raghu (J. 18, 32. 45; 19, 22).

ರಘುಕುಲೋದ್ಭವ raghukula-udbhava. Râma (J. 19, 15).

ರಘುಜ raghu-ja. Râma (J. 6, 2).

ರಘುನನ್ದನ raghu-nandana. A descendant of Raghu: Râma (My.).

ರಘುನಾಥ raghu-nâtha. The leader of the Raghus: Râma (Bp. 31, 21; J. 18, 4. 46).

ರಘುಪತಿ raghu-pati. = ರಘುನಾಥ. (J. 18, 17. 44).

ರಘುರಾಮ raghu-râma. Râmachandra (Abh. P. 3, 152; Bp. 54, 39).

ರಘುವಂಶ raghu-vaṁśa. The race or family of Raghu. 2, N. of a poem (by Kâlidâsa) in honour of the race of Raghu (My.).

ರಘುವರ raghu-vara. Râma (J. 18, 15; 20 sum.).

ರಘುವೀರ raghu-vîra. Râma (J. 18, 7).

ರಘುಸುತ raghu-suta. = ರಘುನಂದನ. (Mr. 19).

ರಘೂದ್ವಹ raghu-udvaha. Râma (J. 19, 4; 20, 5).

ರಂಕ raṅka. Niggardly, mean, indigent, poor, miserable, hungry; a beggar. 2, slow. (R.).

ರಂಕು raṅku. *A species of deer or antelope, the spotted axis* (ಜರೆ Mr. 163). See ಜಲ-.

ರಂಕೆ raṅkĕ. = ರೆಂಕೆ, ರೊಂಕೆ q. v. The grunt of an OX (Sd., Tĕ.; Mhr. ರೇಂಕಣೇ, to grunt, as a buffalo).

ರಂಗ raṅga. = ರಂಗು. Colour, paint, hue. 2, *a place of public amusement or for dramatic exhibitions, a stage, an arena, a circus, a place of public contests.* 3, a place of assembly. 4, an assembly or assemblage of spectators. 5, a field of battle. 6, dancing, singing, acting, fun, frolic, pleasure. 7, *tin.* 8, Vishṇu (My.); N. (My.; B. 1, 15. 23). ರಂಗನ ಮುನ್ದೆ ಸಿಂಗನೇ? (Prv.). 9, splendour, brilliance, glow, and glitter; beauteousness or excellence of state (Mhr.; see ರಂಗು). 10, devotion, love, see ಸು-. — ರಂಗಮ್ಮುಗು. -ಪುಗು. To enter an arena, etc. ರಂಗಮ್ಮೊಬ್ಬಕ್ಕಂ (Śmd. 200). — ರಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ರಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ರಂಗನಾಥ raṅga-nâtha. Vishṇu (My.); N.

ರಂಗನಾಯಕ raṅga-nâyaka. = ರಂಗನಾಥ. (My.). — ರಂಗನಾಯಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Lakshmî (My.).

ರಂಗನಾಯಕಿ raṅga-nâyaki. Lakshmî (My.).

ರಂಗಭೂಮಿ raṅga-bhûmi. A palaestra, an arena, a circus, a theatre (My.; ನೈಪಥ್ಯ G. sic!).

ರಂಗವಲಿ raṅga-vali. = ರಂಗವಲ್ಲಿ No. 2, etc. (ಕಡೆ, ಪೂವಲಿ Kŝs.; ಕಡೆಯ Kk. 26; Ćpr. 4, 42; V. 14, 51). ಅವಿರಲಮಾಗಿ ತಳೆದ ಕುಂಕುಮಜಲದ ಜಳೆಯದೊಳ್ ಅದಾರ ಬಗೆಗಂ ಮಾಸರಂ ಆದ ನಾಗಕೇಸರದ ರಜದ ರಂಗವಲಿ (Ćpr. 7, after 92).

ರಂಗವಲ್ಲಿ raṅga-valli. = ರಂಗವಲಿ, ರಂಗವಾಲಿ, ರಂಗೋಲೆ. A kind of plant used at sacrifices (Sk.). 2, ornamental lines and figures drawn with various powders on the floor, the walls, in front of the house, on the floor before an idol, etc. (Śâv. 5, after 57).

ರಂಗವಾನ್ raṅga-vân. Śukra, the preceptor of the daityas (ಅಸುರಗುರು, etc., ಶುಕ್ರ Mr. 38).

ರಂಗವಾಲಿ raṅga-vâli. = ರಂಗವಲ್ಲಿ No. 2. ವೃಕ್ಷಂ ಲತೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕಂ ಪದ್ಮರೇಖೆ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಣಮೆನಿಪ್ಪ ಬಣ್ಣಂ ರಂಗವಾಲಿಯಕ್ಕು (Mr. 201). See Bp. 4, 54; 6, 20; 9, 20; 12, 13; 19, 69; 41, 21; 27, 14; J. 17, 28.

ರಂಗಸ್ವಾಮಿ raṅga-svâmi. Vishṇu, Krishṇa; N. (My.). ಆಗ ಭೋಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯವ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ (Prv.).

ರಂಗಸಾಲು raṅgaḷisu. To press and rub fine, as small articles, with the fingers on the palm of the hand (My.; Mhr., H. ರಗಡಣೇ).

ರಂಗಾಜೀವ raṅga-âjîva. *A painter.* 2, an actor.

ರಂಗಾರೆ raṅgârĕ. A dyer (C.; Mhr., H.).

ರಂಗಿ raṅgi. Lakshmî; N. (My.; B. 1, 22). 2, colouring, dyeing, painting; passionate; attached to, finding enjoyment in; etc. See ಸುರಂಗಿದ.

ರಂಗಿಣಿ raṅgiṇi. The indigo shrub, Indigofera tinctoria Lin. (ನೀಲಿ Mr. 131). 2, a scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd.

ರಂಗಿಸು raṅgisu. (Śmd. 22). To be coloured, to redden; to have the passions or feelings roused, to be excited (Bp. 26, 12).

ರಂಗು raṅgu. Tbh. of ರಂಗ. Colour, paint, hue (My.);—redness;—beauty; splendour (ಕಾನ್ತಿ Śm. 83; V. 5, 69);—pleasantness, agreeableness, pleasure (ರಮ್ಯ 83);—ಒಪ್ಪಿಪು (83). — ರಂಗುದುಟಿ. -ತುಟಿ. (Śm. 118). A red lip. — ರಂಗು ಮಜಲು. A saloon, a drawing-room, a banqueting-room (Mhr. ರಂಗಮಹಾಲ; R.). — ರಂಗುಮಾಣಿಕ. A splendid ruby (J. 8, 45). — ರಂಗುವರಲ್. -ಪರಲ್. A ruby (see s. ಕೆಳ್ತಲ್ 1). — ರಂಗುವಾಲ. -ಮಾಲ. (ಅರಿಷ್ಟ, ಫೇಸಿಲ, ಅರಬಾಳದ ಗಿಡವೆನ್ದಲೂ ಅನ್ನುವರು Si. 128).

ರಂಗೋಲೆ raṅgôlĕ. Tbh. of ರಂಗವಲ್ಲಿ. Ornamental lines and figures, etc. (My.; Mhr. ರಾಂಗೋಳೀ). ರಂಗೋಲೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹೊಂಗರಕನ ಕೆತ್ತೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?—ಚಾವೇ ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ತೂಬಿದರೆ ನಸ್ನೊಬ್ಬ ರಂಗೋಲೇ ಕೆಳಗೆ ತೂಬಿದ (Prvs.).

ರಚನಾತಿಶಯ racanâ-atiśaya. Eminence of formation or composition (Kâvy. IV, 1, 2).

ರಚನೆ racanĕ. ರಚನಾ. Making, forming, fabricating, building, formation, creation, arranging, preparing (J. 5, 2; 27, 7);—(orderly and becoming) arrangement, disposition, preparation, performance, accomplishment, fabrication;—*dressing or decorating of the hair;* embellishment (ಬಣ್ಣ Ćt. I, 74); *stringing flowers or garlands* (ಸನ್ದರ್ಭ, ಶ್ರನ್ಥನ, ಗುಮ್ಫ, ಗ್ರನ್ಥನ Mr. 425); *the arrangement of troops* (ವ್ಯೂಹ Nn. 108); *arranging of the parts of a literary composition, composition,* etc.;—a literary production. ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ರಚನೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To be arranged in a proper manner (Ćh. v. 339).

ರಚಯಿಸು racayisu. = ರಚಿಸು. (Ćh. v. 1).

ರಚಿತ racita. Made, formed, fabricated, produced, contrived, planned, arranged, composed; adorned, etc. (Ćh. v. 1. 233; Kâvy. IV, 1, 5; Ćpr. 2, 59; Bp. 1, 52; ರಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 93 Cm.).

ರಚಿಸು racisu. To make, to form, to construct, to compose, to array, etc. (Bp. 9, 6; 53, 29; J. 5, 20; 12, 10; 33, 33; My.).

ರಚ್ಚೆ raccĕ. (fr. ಅಱಚು & ಅಱಸು). = ರಟ್ಟು 2. Crying aloud (of children), noisy and abusive clamour (of bad women, My.). **2,** report, publication, betraying, divulging a secret, bringing before the public (Tĕ. ರಚ್ಚೆ, ರಟ್ಟಡಿ, ರಟ್ಟು, ಱಟ್ಟು, ರದ್ದಿ, ರವ್ವೆ, ಱಪ್ಪೆ, ಱ'ಕ್ಕ; Tĕ. ಎರುಗಿಂಚು, to tell, publish; T. ಅರಡ್ಡು, to sound; ಅಱ್ಪೈ, a word; see ರಟ್ಟಡಿತನ, ರಪ್, ರವಳಿ, ಹರಟೆ). — ರಚ್ಚೆಗೆಲೆ. -ಕೆಲೆ. To vociferate abusively (Śś. 98). — ರಚ್ಚೆ ಮಾಡು. To cry aloud, to scream (as a

child, My.). 2, to vociferate abusively; to abuse (My.). — ರಚ್ಚೆವಾತು. -ಮಾತು. Report, defamation, scandal (ಜನವಾದ, ಜನಶ್ರುತಿ, ವಿಗಾನ, ವಚನೀಯತೆ, etc. Hlâ.).

ರಜೆ raj. = ರಜ್ಜು. (Śmd. 106; *cf.* ಸ್ರಜ್).

ರಜ raja. = ರಜಸ್, q. v. (ಪರಾಗ Hlâ.; Mr. 108; ದೂಳು Nn. 69; ರೇಣು, ದೂಳು, -ಗುಣ, ಗುಣಭೇದ, -ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು Nn. 90). 6, a particle (of metal, earth, etc.; My.; B. 4, 105; Mhr.). ಹೂವಿನ ರಜ (ರಜಸ್ Hlâ.).

ರಜಕ rajaka. *A washerman* (ಬಲಿ, ಅಸಗ, o. r. ಅಗಸ Nn. 16).

ರಜಕಿ rajaki. A washerwoman (ಅಗಸಗಿತ್ತಿ G.; My.).

ರಜತ rajata. *White,* silver-coloured (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು Nn. 104). 2, *silver* (ಬೆಳ್ಳಿ 104; Nn. 44). 3, *gold.* 4, pure; pureness (ವಿಮಲ, ನಿರ್ಮಲ, ನಿರ್ಮಲತ್ವ 104). 5, *a pearl-ornament or necklace* (ಪಣ್ಣೆದ ಮೌಕ್ತಿಕ, ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು 104; ಸರ್ವ ಮಣಿಹಾರ Mr. 467). 6, N. of a particular mountain (ಧರಾಧರ, ಪರ್ವತಭೇದ 104).

ರಜತಗಿರಿ rajata-giri. Kailâsa (Bp. 44, 68; Č. Bp. 47, 4); N. of a particular mountain (Č. Bp. 47, 12). *Cf.* ರಾಜತ ಗಿರಿ, ರೌಪ್ಯಧರಣೀಧರ.

ರಜತದ್ಯುತಿ rajata-dyuti. Hanumat. (R.).

ರಜತಪರ್ವತ rajata-parvata. Kailâsa (Bp. 34, 19).

ರಜತಪ್ರಸ್ಥ rajata-prastha. Kailâsa. (R.).

ರಜತಭಸ್ಮ rajata-bhasma. Calcined silver (My.).

ರಜತಶೈಲ rajata-śaila. Kailâsa (Bp. 10, 16; 44, 37).

ರಜತಶಾಚಲ rajata-aćala. = Kailâsa (Bp. 24, 65; 27, 6).

ರಜತಶಾಚ್ಛತೆ rajata-aćchatě. Brightness of silver (Čpr. 6, 4).

ರಜತಶಾದ್ರಿ rajata-adri. Silver-mountain: N. of a particular mountain (ಬೆಳ್ಳಿಬೆಟ್ಟು, ಸಿಂಜಿಂಬೆಟ್ಟು Śm. 10; Abh. P. 12, 11); Kailâsa (J. 5, 35).

ರಜನ rajana. Colouring, dyeing. See ಮುಶಾ.

ರಜನಿ rajani. ರಜನಿಸ್. *Night.* 2, Durgâ. 3, *a species of plant* (= ಜತುಕೃತ್). 4, the long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (ಹರಿದ್ರೆ, etc., ಅರಿಸಿನ Mr. 130).

ರಜನಿಕರ rajani-kara. Night-maker: *the moon.*

ರಜನಿವರ್ಣ rajani-varṇa. Yellow colour (ಪೀತ, ಹರಿದ್ರ Mr. 444).

ರಜನೀಕರ rajanî-kara. = ರಜನಿಕರ. (Bp. 5, 32).

ರಜನೀಚರ rajanî-čara. The moon. 2, a râkshasa (My.). 3, a thief. 4, an owl, a bat, etc.

ರಜನೀಚಾರಿ rajanî-čâri. = ರಜನೀಚರ. (Rśv. 11, 74).

ರಜನೀಪತಿ rajanî-pati. The moon (My.).

ರಜನೀಪಾಲಿ rajanî-pâla. The moon (My.).

ರಜನೀಮುಖ rajanî-mukha. Beginning of night: *evening, nightfall.*

ರಜನೀಶ rajanî-îśa. = ರಜನೀಪತಿ. (Śśv. 1, 83).

ರಜನೀಶಕೋಟೀರ rajanîśa-kôṭîra. Śiva (J. 15, 23).

ರಜನೀಸಂಚರ ralanî-sañčara. = ರಜನೀಚಾರಿ. (Rśv. 11, 73).

ರಜಪುತ್ರ rajaputra. Tbh. of ರಾಜಪುತ್ರ. A Rajpoot (My.; Tě.; B. 4, 40; Mhr. ರಜಪುತ). ರಜಪುತ್ರನಾದರೂ ಅಜನ ಬರಹ ಮಿಾ ಜ್ಞಾನೇ? (Prv.).

ರಜಪುಷ್ಪಿ raja-pushpi. See ಆವರೆ No. 2.

ರಜಪೂತ rajapûta. = ರಜಪುತ್ರ. ರಜಪೂತಸ್ಥಾನ, Rajpootana (B. 4, 115).

ರಜಸ್ rajas. = ರಜ q. v., ರಜಸ್ಸು. Gloom, dimness, darkness. 2, *dust,* powder, any small particle of matter. 3, *the dust or polten of flowers.* 4, the darkening quality (guṇa): *passion, foutness.* 5, *the menstrual excretion.*

ರಜಸ್ವಲೆ rajas-valě. *A menstruating woman.*

ರಜಾ rajâ. Leave, permission. 2, leave of absence (My.; Mhr., H.).

ರಜಾಯಿ rajâyi. A quilt, a quilted garment (Mhr., H. ರಜಈ; ಸೀಕಾರ G.).

ರಜೋಗುಣ rajas-guṇa. The quality rajas or passion (My.).

ರಜೋಮೂರ್ತಿ rajas-mûrti. Brahmâ (G.).

ರಜೋವಿಕೃತಿ rajas-vikṛiti. Perturbation of passion (Čpr. 4, 43).

ರಜೋಹರಣಧಾರಿ rajas-haraṇa-dhâri. *An ascetic, a pious man.*

ರಜ್ಜು rajju. = ರಜ್. *A rope, a cord, a string, a line* (ರಣಿ Śś.; ಸರವಿ Kśm. 108). 2, a lock of braided hair, a braid. 3, N. of a particular constellation.

ರಜ್ಜುಕ್ರಿಯೆ rajju-kriyĕ. Rope-making. See ಹಮ್ಮು.

ರಂಜಕ rañjaka. 1. Colouring, dyeing. 2, causing affection or passion, exciting love or pleasure, gladdening, rejoicing, pleasing (see ಮನೋಜ್ಞ). 2, red sandal (ರಕ್ತಚನ್ದನ G.).

ರಂಜಕ rañjaka. 2. Priming-powder (Mhr., H.; My.; Br.; T. ಇರಂಜಗ). 2, the match of a rocket (Mhr., H.). 3, the train of powder to a mine (My.; Mhr., H.). ರಂಜಕದ ಕಡ್ಡಿ or ರಂಜಕದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, the match of a rocket (My.).

ರಂಜಣಿಗೆ rañjaṇigĕ. A large jar for keeping sandal-paste, perfumed water, musk, etc. in (Bh. 1, 12, 16; Râm. 1, 13, 9; 6, 55, 32; Mhr. ರಾಂಜಣ).

ರಂಜನ rañjana. Colouring, dyeing. 2, exciting passion or love; exhilerating, delighting, rejoicing, giving pleasure; conciliating, befriending. See ಮನೋಜ್ಞ. 3, *red sandal-wood.*

ರಂಜನಿ rañjani. *The indigo plant.*

ರಂಜನೆ rañjanĕ. = ರಂಜನ. Decoration (ರಚನೆಯ ಪರಿಕರ Čt. I, 63). 2, a female of beautiful form or qualities, ರಚಿತರಂಜನೆ (Prll. 3, 10).

ರಂಜಿತ rañjita. Coloured, dyed, tinted;—made splendid, adorned, beautiful (Rśv. 6, after 17). 2, affected, moved;—highly delighted.

ರಂಜಿಸು rañjiṣu. To be coloured. 2, to shine, to be splendid; to appear (Śmd. 397); to be beautiful, to look beautiful or handsome (ಶೋಭೆ Śmd. Dh.; Čpr. 1, 79; Abh. P. 3, 152; Č. Bp. 11, 5; Rśv. 2, 11; 6, 9; Śśv. 1, 54. 74. 76; J. 4, 5; 8, 22. 46; 33, 18). ರಂಜಿಕ್ಕುಂ (Śmd. 268). 3, to be affected or moved, to have the passions of feelings roused, to be excited, etc. (ರಾಗ Śmd. Dh.). 4, to be pleased or delighted with. 5, to cause to shine, etc. (Bp. 61, 79).

ರಟತ್ ratat. (Śmd. 100). Shouting, yelling, crying, calling out.

ರಟತ್ಕೋಕೆಲ ratat-kôkila. (Śmd. 100). A crying cuckoo.

ರಟನ ratana. Shouting, cry or shout of applause (Rśv. 6, after 11).

ರಟಿತ raṭita. Screamed, shouted, etc.; a shout, a roar, etc.

ರಟ್ಟಡಿತನ raṭṭaḍitana. Noisy and abusive clamouring (V. 28, 63; see Tě. s. ರಚ್ಚೆ).

ರಟ್ಟು raṭṭu. 1. (fr. ಎರಡು). Double (Tĕ. రెట్టి): a cloth woven with double thread, coarse, thick cloth (My.; M.; Tĕ. రెట్టు, రెట్టిము; see గంజి-). **2,** the cover of a book; its binding (My.).

ರಟ್ಟು raṭṭu. 2. = ರಟ್ಟೆ, q. v. (My.; Tĕ.; see Prv. s. ಸಂಸಾರ.

ರಡ್ಡಿ raḍḍi. See ಅಕ್ಕರಡ್ಡಿ ಗಿಡ.

ರಡ್ಡಿ raḍḍi. (Tbh. of రాజు). A king, a ruler: a Reddi, a petty baron, a title of a caste of Tĕlugu cultivators (who ruled the Tĕlugu country from A. D. 1125-1439, Br., and who at present still frequently are the headmen of villages, My.; Tĕ. రఱ్ఱి, రెడ్డి; T. ఇరట్టి, ఇరేటి).

ರಣ raṇa. 1. *Sound, noise.* 2. *battle, war, combat* (ಕಾಳಿಗ Nn. 155). 3, joy, delight. — ರಣಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The darkness of battle, battle regarded as darkness (Abh. P. 13, 39). — ರಣಗಲಿ. -ಕಲಿ. A hero in war, a brave man (ಲೇಸಿಗ Ćt. I, 41). — ರಣಗಾಳಿ. -ಕಾಳಿ. A straight war-trumpet (My.). — ರಣದವಕ. -ತವಕ. Eagerness for battle; noise and velocity (J. 12, 13). — ರಣದವಕಗ. -ತವಕಗ. A man who is eager for combat (Rām. 4, 3, 12). — ರಣದಾಗಡಿಗ. -ತಾಗಡಿಗ. A man who has ardour for combat (Bh. 3, 10, 51). — ರಣದಾಣಿಗ. -ತಾಣಿಗ. A man who stands firm in battle (Bh. 7, 17, 21). — ರಣಬಾಜು. = ರಣವಾದ್ಯ. (My.). — ರಣಮಯ್ಯಾರ. A kind of demons that frequent battlefields (Bh. 5, 9, 70). — ರಣವಾತು. -ಮಾತು. Battle-words: taunt in battle (Bh. 8, 23, 11). — ರಣಹದ್ದು. A vulture (C.). — ರಣಹಲಿಗೆ. A kind of war-drum (G. 45. 135). — ರಣಹಾಳಿಹದ್ದು. The Bengal vulture, Vultur bengalensis, and V. monarchus (Bḍ.). — ರಣಹೇಡಿ. A man who cowardly flies in battle (My.).

ರಣ raṇa. 2. = ಋಣ. Tbh. of ವ್ರಣ. (My.; Tĕ.; T. ಇರಣ). — ರಣವೈದ್ಯ. Tbh. of ವ್ರಣವೈದ್ಯ (My.).

ರಣಹೋಳ raṇa-dôḥaḷa. A man who has an ardent desire for battle (Čpr. 6, 29).

ರಣಧೀರ raṇa-dhīra. A man who is brave or bold in war (ತೋರಹತ್ತ Bhn. 25).

ರಣಬಾಲಕ raṇa-bâlaka. An inexperienced soldier, a recruit (Abh. P. 3, 47; 6, 84).

ರಣಭೂತ raṇa-bhûta. A demon that frequents battlegrounds (My.).

ರಣಭೂಮಿ raṇa-bhûmi. A field of battle (J. 24, 64; G. 426; B. 5, 55).

ರಣಭೇರಿ raṇa-bhêri. A military kettle-drum (My.).

ರಣಮಂಡ್ಲ raṇa-maṇḍala. A field of battle (J. 12, 9; 24, 43).

ರಣಮುಖ raṇa-mukha. The front or van of battle (My.).

ರಣರಂಗ raṇa-raṅga. A field of battle (J. 8, 33; 12, 19).

ರಣರಣಕ raṇa-raṇaka. *Anxious regret for some beloved object, a longing, anxious desire.*

ರಣರಣಿಕೆ raṇa-raṇikĕ. = ರಣರಣಕ. (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ಉತ್ಕಲಿಕೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ರಣವಾದ raṇa-vâda. The siddhi to gain the victory (Bh.).

ರಣವಾದ್ಯ raṇa-vâdya. Martial music (My.).

ರಣವೀರ raṇa-vîra. A hero in war, a warrior (My.).

ರಣವೈದ್ಯ raṇa-vaidya. A military doctor (My.). 2, see s. ರಣ 2.

ರಣಶೂರ raṇa-śûra. = ರಣವೀರ. (My.).

ರಣಸಂಕುಲ raṇa-saṅkula. *The confusion or noise of a battle, a mixed or tumultuary combat, a melée.*

ರಣಾಗ್ರ raṇa-agra. The head or front of a battle (My.).

ರಣಾಂಕಣ raṇa-aṅkaṇa. = ರಣಾಂಗಣ No. 1. (J. 21, 13).

ರಣಾಂಗಣ raṇa-aṅgaṇa. A battle-place, a field of battle. 2, war, battle (ಬಲ, ಕಾಳಿಗ Nn. 14; ಘನ, ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳಿಗ 15).

ರಣಾಜಿರ raṇa-ajira. Arena for fighting, a battle-field (Rśv. 6, after 17).

ರಣಾರಮ್ಭ raṇa-ârambha. Commencement of a battle. See ಕೆಯ್ತ್ವಾಸು.

ರಣಾವನಿ raṇa-avani. = ರಣಭೂಮಿ. (J. 24, 40).

ರಣಿತ raṇita. Sounded, sounding, a sound (Čpr. 1, after 101).

ರಣೆ raṇĕ. A string, a rope (J. 28, 47; see Tbh. ಅಗ್ಗರಣೆ).

ರಣೋತ್ಸಾಹ raṇa-utsâha. Prowess in battle (J. 14, 2).

ರಣ್ಟೆ raṇṭĕ. A small plough drawn by one pair of oxen (C.).

ರಣ್ಡೆ raṇḍĕ. A widow (ವಿಧವೆ G.; My.);—a slut; a whore; an adulteress (My.). **2,** *the plant Salvinia cucullata* Roxb. ರಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬಣ್ಡೆಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ.—ಬಣ್ಡೆವೋದೆಯ ಬಹುದು, ರಣ್ಡೇ ಮನಸು ಬಡೆಯ ಕೂಡದು (Prvs.). — ರಣ್ಡೆಗಣ್ಡ. A widow's husband (a word of abuse, My.). — ರಣ್ಡೆಮಗ. A son born to a widow (a word of abuse, My.). — ರಣ್ಡೆಮುಣ್ಡೆ. A shorn wench; an adulteress (My.). ಉಣ್ಡೆಯೇನೋ, ಗುಣ್ಡುಬಟ್ಟೆ? ಅನ್ನರೆ ಹೌದು, ಕಾಣೆ, ರಣ್ಡೆಮುಣ್ಡೆ! (Prv.).

ರಣ್ಡೆತನ raṇḍĕtana. Widowhood (ವೈಧವ್ಯ G.).

ರತ rata. Pleased, delighted, satisfied; enamoured of; delighted with, taking pleasure in; intent on, addicted to; devoted to, occupied in, engaged in; inclined to, disposed; loved, beloved. 2, pleasure, joy (ಹರ್ಷ, ಹರುಷ Nn. 155). 3, *sexual union, coition* (ಕೂಟ, ಸುರತ 155). See ಅವ-, ಧಾರ್ಷ್ಟಾದಿ-, ವಿ-.

ರತಕೂಜಿತ rata-kûjita. *Lascivious murmur.*

ರತನ ratana. Tbh. of ರತ್ನ. (My.).

ರತವ್ಯಾಹಾರ rata-vyâhâra. = ರತಕೂಜಿತ. (Čpr. 1, 126).

ರತಾನ್ತ rata-anta. N. of a vṛitta (Čh.). 2, end of coition (Čpr. 6, 86; Grj. 4, 89).

ರತಾರ್ಥಿ rata-arthi. *Wishing for sexual enjoyment.*

ರತಿ rati. 1. Pleasure, delight. 2, *love, affection, fondness* (Bp. 50, 72; 52, 1; 56, 8). 3, sexual passion; *sexual intercourse.* 4, a longing, anxious desire (ರಣರಣಿಕೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446). *Rati, the wife of Kâma* (ಇಚ್ಛಾಗಾರ್ತಿ Kk. 8). 5, N. of the sixth kalâ of the moon. See ವಿ-; Kâvy. IV, 2, 14-16. 20. — ರತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Affection to be destroyed or cease (Bp. 38, 31). — ರತಿಗೆಯ್. To love;—to have sexual intercourse (Bp. 42, 15).

ರತಿ rati. 2. The seed of Abrus precatorius used as a weight (B. 4, 174; My.; Br.; Mhr. ರತ್ತಿ).

ರತಿಕಾಲ rati-kâla. The time of coition (G. 385).

ರತಿದೇವಿ rati-dêvi. Rati, Kâma's wife (ಇಚ್ಛಾರಾಣಿ, ರತಿ Nn. 28; ಚಲುವತಿ Ćt. I, 91).

ರತಿಪ rati-pa. = ರತಿಪತಿ. (Bp. 40, 7).

ರತಿಪತಿ rati-pati. *Kâma.*

ರತಿಪ್ರಭು rati-prabhu. = ರತಿಪತಿ. (Mr. 22).

ರತೀಶ rati-îśa. Kâma (Grj. 8, 7; Bp. 3, 81; see ಜಿತ-).

ರತುನ ratuna. Tbh. of ರತ್ನ (Śmd. 336 Mḍb.; My.). — ರತುನದಾಲಿ. -ತಾಲಿ. A plate ornamented with gems (Grj. 3, after 91).

ರತೋತ್ಕಣ್ಠೆ rata-utkaṇṭhĕ. Longing for coition (Čpr. 8, 64).

ರತೋತ್ಸವ rata-utsava. Feast of sexual enjoyment (Čpr. 6, 86).

ರತ್ನ ratna. = ರತನ, ರತುನ, ರನ್ನ. *A jewel, a gem, a precious stone;* a pearl, coral (ಮಣಿ Śmd. Dh.; Śm. 96; Nn. 155; see ನವ-). 2, *anything valuable, any precious thing, anything excellent or best of its kind* (ಧಾಸುರತರ, ಒಪ್ಪುವ ನ್ಯಾಮ 155). 3, = ರತ್ನತ್ರಯ, q. v. (155). ರತ್ನ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ಇದ್ದ ಜಾಏನಲ್ಲೇ ಬೆಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ (Prv.). — ರತ್ನಗಮ್ಬಳಿ. = ರತ್ನಕಮ್ಬಳ. (My.; B. 4, 164). — ರತ್ನಪಡಿ. Jewels, gems; jewelry (My.; see Prv. s. ರಾತೀಬು).

ರತ್ನಕಣ್ಠಿಕೆ ratna-kaṇṭhikĕ. = ಕಣ್ಠಿಕೆ. (Čpr. 2, 55).

ರತ್ನಕಮ್ಬಲ ratna-kambala. = ರನ್ನಗಮ್ಬಳಿ. A figured carpet (My.).

ರತ್ನಕವೀಶ್ವರ ratna-kavîśvara. The poet called Ratna or Ranna (Čpr. 1, 66).

ರತ್ನಗನ್ಧಿ ratna-gandhi. A shrub with showy red and yellow flowers, the peacock's pride, Caesalpinia pulcherrima Swartz (St. & Pl.). See ದೊಡ್ಡ-.

ರತ್ನಗರ್ಭ ratna-garbha. Containing jewels, etc.; — the sea. 2, Kubêra.

ರತ್ನಗರ್ಭೆ ratna-garbhĕ. *The earth.*

ರತ್ನತ್ರಯ ratna-traya. Three jewels or excellent things: accurate perception, complete knowledge, correct conduct (ರತ್ನ, ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರ ಎಮ್ಬ ರತ್ನತ್ರಯ Nn. 155).

ರತ್ನನಗರಿ ratna-nagari. N. of a town (J. 26, 3).

ರತ್ನನಾಯಕ ratna-nâyaka. A chief gem. ಹಾರಮುಘ್ಯದ ರತ್ನ ನಾಯಕಂ (ತರಲ Mr. 338).

ರತ್ನಪಟ್ಟಿಕೆ ratna-paṭṭikĕ. = ರನ್ನಪಟ್ಟಿಗೆ. A jewel-frontlet.

ರತ್ನಪರೀಕ್ಷಕ ratna-parîkshaka. An examinator of gems (ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟು Kk. 35).

ರತ್ನಪರೀಕ್ಷೆ ratna-parîkshĕ. Jewel-testing (My.).

ರತ್ನಪುರಿ ratna-puri. = ರತ್ನನಗರಿ. (J. 26, 2. 7).

ರತ್ನಮಂಚ ratna-mañca. (Śmd. 385; Kk. 96). A bedstead studded with precious stones.

ರತ್ನಮಣಿ ratna-maṇi. = ರನ್ನಮಣಿ. A ruby (?; *cf.* ರನ್ನಪರಲ್?).

ರತ್ನಮಯ ratna-maya. Made or consisting of jewels; abundantly studded with precious stones (Čpr. 4, 25).

ರತ್ನಮಾಲೆ ratna-mâlĕ. A jewel necklace or garland. 2, N. of various works; see ಅಭಿಧಾನ-.

ರತ್ನಶಿಲೆ ratna-śilĕ. A jewelled slab (ಮಣಿಶಿಲೆ Mr. 102).

ರತ್ನಸಾನು ratna-sânu. *The mountain Mêru.*

ರತ್ನಹರ್ಮ್ಯ ratna-harmya. A mansion adorned with precious stones (Čpr. 1, 136).

ರತ್ನಾಕರ ratna-âkara. A jewel-mine; — *the ocean.*

ರತ್ನಾಂಗಿ ratna-aṅgi. = ರಕ್ತಾಂಗಿ, q. v.

ರತ್ನಿ ratni. A measure of length: *the distance from the elbow to the end of the closed fist* (ಹಿಡಿಕೆಯ್ನಿದ ಮೊದಿನು Hlâ.). ಕೆಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಆಳೆಯೆ ರತ್ನಿ ಅಕ್ಕು (Mr. 323).

ರತ್ಯಂಗ rati-aṅga. Pudendum muliebre. (R.).

ರತ್ಯುದ್ಗಮ rati-udgama. Production of love, etc. (Čpr. 4, 26).

ರತ್ವ ratva. The letter or syllable ರ (Śmd. 368).

ರಥ ratha. *A carriage, a car, a chariot.* 2, a warrior, a champion. 3, the body. 4, the foot. 5, a limb, a member, a part. 6, pleasure, delight, desire. 7, a kind of viĉĉhittiĉitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 8, *the plant Calamus rotang.* ದೊರೆಯ ರಥವಾದರೂ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗದು (Prv.).

ರಥಕಡ್ಯೆ ratha-kaḍyĕ. *A multitude of carriages,* etc.

ರಥಕಾರ ratha-kâra. *A coach-builder, a carpenter, regarded as the son of a Mâhishya by a Karaṇi.*

ರಥಗುಪ್ತಿ ratha-gupti. Car-preservative: *a fence of wood or iron protecting a war-chariot from collisions,* etc. See Nr. s. ಕಮ್ಬುಗೆ.

ರಥಗೋಪನ ratha-gôpana. = ರಥಗುಪ್ತಿ. *A fence of wood, etc. Cf.* ರಥಗೋಪ.

ರಥದು ratha-dru. *The tree Dalbergia ougeinensis* Roxb.

ರಥನ್ತರ ratha-n-tara. A vedic hymn in praise of Śiva (Śâv. 1, after 79; My.).

ರಥವಿದ್ಯೆ ratha-vidyĕ. The art of driving cars. (R.).

ರಥವಿಮೋಚನ ratha-vimôĉana. The unyoking of a chariot. See ಬಿದಿರ್ತು.

ರಥವ್ರಜ ratha-vraja. *A number of carriages.*

ರಥಶಾಲೆ ratha-śâlĕ. A carriage-shed, a coach-house (My.).

ರಥಸಪ್ತಮಿ ratha-saptami. The seventh day in the light half of the month mâgha, so called as the beginning of a manvantara when a new sun ascended his car (My.).

ರಥಾಗ್ರ ratha-agra. The forepart of a carriage (ಅಪಸ್ಕರ, ಕುದುಗೆಯ್ಯ Hlâ.; J. 13, 23. 25).

ರಥಾಂಗ ratha-aṅga. *Any part of a carriage.* 2, *a carriage-wheel.* 3, a discus (Čpr. 6, 101). 4, *the ruddy goose, Anas casarca* Gm. (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ Nn. 17).

ರಥಾಂಗಧರ rathâṅga-dhara. Vishṇu (Bp. 18, 94).

ರಥಾಂಗನಾಮಕ rathâṅga-nâmaka. *The ruddy goose.*

ರಥಾಂಗಪಾಣಿ rathâṅga-pâṇi. *Vishṇu or Krishṇa.*

ರಥಾಂಗೋರೋಜೆ rathâṅga-urôje. A woman whose breast is the ruddy goose (V. 4, 7).

ರಥಾಭ್ರಪುಷ್ಪ ratha-abhra-pushpa. *The plant Calamus rotang.*

ರಥಾರೋಹ ratha-ârôha. Mounted on a chariot. 2, the act of mounting or ascending a chariot.

ರಥಾರೋಹಣ ratha-ârôhaṇa. = ರಥಾರೋಹ No. 2. — ರಥಾರೋಹಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To ascend a chariot (J. 25, 17. 29).

ರಥಾವಯವ ratha-avayava. *Any part of a carriage.*

ರಥಿ rathi. Having or possessing a chariot; riding in a chariot; — *an owner of a carriage;—a warrior who fights from a chariot* (ಸೂತ, ರಥಿಕ Nn. 32).

ರಥಿಕ rathika. *One who rides in a carriage;—the owner of a carriage* (ರಥಿ, ಸೂತ Nn. 32);—a charioteer (ಸೈನ್ದನಾರೋಹ, ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಹತ್ತಿ ಹೊಡಹಂ Mr. 247).

ರಥಿಗೋಪ rathi-gôpa. A fence of wood or iron protecting the charioteer (ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿಹ ಕಟ್ಟವಂಜರ Mr. 286).

ರಥಿನ rathina. *One who rides in a chariot;—the owner of a carriage.*

ರಥಿರ rathira. *One who goes by chariot;—the owner of a carriage;*—a warrior.

ರಥೋತ್ಸವ ratha-utsava. The car-festival, a procession of an idol mounted on a car (My.).

ರಥೋದ್ಧತೆ ratha-uddhatĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ರಥ್ಯ rathya. *A carriage-horse.*

ರಥ್ಯೆ rathyĕ. *A road for carriages, a high-road.* 2, *a number of carriages.* See Si. s. තාවිවාර.

ರದ rada. Splitting, rending. 2, *a tooth*; a tusk.

ರದನ radana. Splitting, etc. 2, *a tooth;* a tusk (සළු, ජන්‍ර Śm. 70).

ರದನಚ್ಛದ radana-č-čhada. *A lip.*

ರದನಿ radani. = ರದಿ. (Čh., in one MS.'s v. 23).

ರದಿ radi. *An elephant.*

ರದ್ದು raddu. Cast off, laid by; rendered null and void, cancelled, repealed (My.; Br.; Mhr., H.).

ರನ್ತು rantu. A way, a road;—a river. (R.).

ರನ್ಧ್ರ randhra. *A split, a rent, a fissure, an opening, an aperture, a hole, a chasm, a cavity* (සන්ධි, ඛිද්‍ර Nn. 164; භූඅසිඅම්ම, ගර්ත, etc., කුඩා Mr. 392); one of the nine openings reckoned in the human body (two in the nose, two in the eyes, two in the ears, one in the mouth, urethra, and anus);—the number 9 (Čh.; ಒಮ್ಮತ್ತು Mr. 347);—*a defect, a fault, a flaw, a weak part, an assailable point.*

ರನ್ಧ್ರಿ randhri. A sieve, a strainer (ජාලසි, සාරණිගේ Mr. 208).

ರನ್ಧ್ರಿಸು randhrisu. To make or bore a hole (as in walls, trees, etc., My.), to split, to open (Bh. 1, 20, 60).

ರನ್ನ ranna. Tbh. of ರತ್ನ (Śmd. 350; Čt. I, 100; II, 15; Čpr. 3, 96). 2, N. of a poet (My.; see ರತ್ನಕವೀಶ್ವರ). — ರನ್ನಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. A gemmed mirror (J. 1, 10). — ರನ್ನಗಮ್ಬಳಿ. Tbh. of ರತ್ನಕಮ್ಬಲ (Śmd. 381; Bp. 3, 26). — ರನ್ನಜಗಲಿ. A seat set or studded with gems (Č. Bp. 5, 50). — ರನ್ನದಪ್ಪಲ್. -ತಪ್ಪಲ್. Mêru (ಪೊಪ್ಪೆಟ್ಟು, සුරගිරි Śm. 10). — ರನ್ನದಾರತಿ. -ಆರತಿ. An ârati ornamented with precious stones (Śśv. 5, after 57). — ರನ್ನದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ರತುನದಾಲಿ. (V. 5, after 14). — ರನ್ನದೆನೆ. -ತೆನೆ. A gemmed top of a rampart (J. 3, 19). — ರನ್ನದೇರ್. -ತೇರ್. A conveyance studded with gems. (R.). — ರನ್ನದೊಟ್ಟಲ್. -ತೊಟ್ಟಿಲ್. A cradle studded with gems (Grj. 3, 66). — ರನ್ನದೊಡವು. -ತೊಡವು. Jewel-ornaments (J. 11, 41). — ರನ್ನಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. A palankeen set with gems (Č. Bp. 47, 39). — ರನ್ನವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. A gem cup (R.). — ರನ್ನವಟ್ಟಗೆ. Tbh. of ರತ್ನಪಟ್ಟಕೆ. (Śmd. 380). — ರನ್ನವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. = ರನ್ನವಟ್ಟಗೆ. (Grj. 6, after 56). — ರನ್ನವಣಿ. Tbh. of ರತ್ನಮಣಿ. (Śmd. 380). — ರನ್ನವರಲ್. -ಪರಲ್. A ruby (ಕೆಮ್ಪುರಲ್, ಕೆಸುಗಲ್, ಕುರುವಿನ್ದ Śm. 68). — ರನ್ನವಲ್ಲಣ. -ಪಲ್ಲಣ. A saddle set with gems (Śśv. 2, 38). — ರನ್ನವಸರ. -ಪಸರ. A shop where jewels are sold (Grj. 2, 93). — ರನ್ನವಸಿಐವಳ್. -ಬಸಿಐ ಆವಳ್. The earth (ಧರೆ Kk. 16). — ರನ್ನವಸಿಐಳ್. -ಆಳ್. = ರನ್ನಬಸಿಐವಳ್. (ಪೊಡವಿ, etc., ಪೇಧಿಸಿ Śm. 37). — ರನ್ನವಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. A shoe studded with gems (Śśv. 1, 78; 5, after 57). — ರನ್ನವಾಸಜ್ಜೆ. -ಪಾಸಜ್ಜೆ. A slab ornamented with precious stones (J. 3, 13). — ರನ್ನವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. The lustre of gems or pearls (J. 6, 6).

ರನ್ನೆ rannĕ. An excellent female (J. 30, 3).

ರಪ್ rap. = ರೊಪ್. A sound imitating that of slapping, and that of a heavy body falling suddenly (Mhr. rapāṭā, a smart smack or slap; *cf.* ಜೊಪ್ಪು). — ರಪ್ ರಪ್. rep. (My.).

ರಪಣ rapaṇa. = ರವಣ 2. A kind of weapon (Bh. 1, 10, 14; 3, 22, 30; 8, 24, 50).

ರಪು rapu. = ರಪ್ಪು. Darning (Mhr., H. ರಫು).

ರಪುಗಾರಿ rapu-gārī. A darner (S. Mhr.).

ರಪ್ಪನೆ rappanĕ. With the sound of ರಪ್ (My.).

ರಪ್ಪರ rappara. (Bh. 8, 19, 41).

ರಪ್ಪು rappu. = ರಪು. (My.). — ರಪ್ಪು ಮಾಡು. To darn (My.).

ರಬ್ಬಳಿಗೆ rabbaḷigĕ. Gañji made of jôḷa grits (S. Mhr. among jaṅgamas; Mhr. ರವಾಳ, granulous; composed of granules, as honey, ghee, etc.).

ರಬ್ಬು rabbu. To crouch, to stoop low (ಕುನುಂಗು, ಕುಗ್ರ್ G.; B. 5, 242).

ರಭಸ rabhasa. = ರವಸು. *Violence, impetuosity, vehemence, haste, speed, velocity, precipitation.* 2, passion, anger, rage. 3, passionate fondness. 4, joy, pleasure. 5, a loud cry, clamour, a loud noise (of demons, thunder, rain, kettle-drums, etc., My.; ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ G.; Bh. 2, 13, 33; Č. Bp. 5, 5).

ರಭಿ rabhi. Pleasurableness. See ಸು-.

ರಮ rama. Pleasing, delightful; dear, beloved; etc. See its feminine ರಮೆ.

ರಮಡೋಲು ramaḍôlu. A large double-drum (My.).

ರಮಣ ramaṇa. Causing pleasure, pleasing, agreeable, delightful, charming (ರಮಣೀಯ, ರಮಣೀಯಕ Čt. II, 114). 2, *a lover; a husband.* 3, pleasure (Bp. 55, 39);—sporting, amorous sport. 4, Kâma. 5, an ass.

ರಮಣಿ ramaṇi. *A beautiful young woman; a wife, a mistress* (ಉಡುಪೆ, ස්ත්‍රී Nn. 72).

ರಮಣೀಯ ramaṇīya. Pleasing, pleasant, agreeable, delightful, beautiful, lovely, charming (ಮನೋಹರ Nn. 93; ಮನೋಹರ, සෞම්‍ය, etc. Mr. 424; ರಮಣ, etc. Čt. II, 114).

ರಮಾಕರ ramâ-kara. Creating fortune (Bp. 44, 15).

ರಮಾಧವ ramâ-dhava. Vishṇu (J. 6, 5).

ರಮಾಪತಿ ramâ-pati. Vishṇu (My.).

ರಮಾಪ್ರಿಯ ramâ-priya. Vishṇu (My.). 2, a lotus (Sk.).

ರಮಾರಮಣ ramâ-ramaṇa. = ರಮಾಧವ. (J. 32, 34).

ರಮಿತ ramita. Delighted; carnally known (J. 2, 10).

ರಮಿಯಿಸು ramiyisu. = ರಮಿಸು No. 2. (Čpr. 3, after 28).

ರಮಿಸು ramisu. To be pleased or delighted, to rejoice, to play (J. 10, 4). 2, to enjoy sexually; to know carnally (ಕ್ರೀಡೆ Śmd. Dh.; සම්භෝග Nn. 140; Bp. 42, 32; 54, 48; J. 11, 21; 15, 44; 16, 13; 19, 22; Abhâ. 2, 85. 90; My.).

ರಮೆ ramĕ. ರಮಾ. A wife, a mistress; a woman (ස්ත්‍රී Nn. 140). 2, *Lakshmî* (භෝගාවතී, මහාලක්ෂ්මී Nn. 22; ಗೋಮಿನಿ, මහාලක්ෂ්මී 140; ಇಂಗಡಲಣುಗಿ Čt. II, 119). 3, good luck, fortune, riches, opulence;—splendour, pomp. 4, sexual intercourse (සම්භෝග, රමිසුවුදු 140).

ರಮ್ಪ rampa. Clamour, vociferation (My.; Tĕ. రమ్పు, రమ్ము, బిస్తు; see రజ్జే).

ರಮ್ಪಿಗೆ rampigĕ. (fr. ಅರಿ 1ף or ಅಱಿ 2ף). A shoemaker's knife or awl (ಚರ್ಮಪ್ರಭೇದಿಕೆ G.; Tĕ. రమ్పే; *cf.* Mhr., H. రాపీ ?).

ರಮ್ಬ ramba. Tbh. of ರಮ್ಭ 1. See ಮೊಗ-.

ರಮ್ಬು rambu. Tbh. of ರಮ್ಭ 2. (*Cf.* ರಮ್ಪ). — ರಮ್ಬಾಟ. -ಆಟ. Clamour, noise (B. 4, 185).

ರಮ್ಬೆ rambĕ. = ರೆಮ್ಬೆ. A twig, a small bough, a branch (My.; Si. 122; Tĕ. రివటి, రివ్వి, జివ్వి, జివ్మి = ఉపశాఖ).

ರಮ್ಬೆ rambĕ. Tbh. of ರಮ್ಭೆ (Śmd. 339). ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕಿದರೆ ರಮ್ಬೆ ಸಿಕ್ಕಾಕ್ಕೇ? (Prv.).

ರಮ್ಭ rambha. 1. = ರಮ್ಪ. Seizing, taking;—taking hold of, clasping, embracing. 2, a prop, a support, a staff, a stick. See ಆ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-.

ರಮ್ಭ rambha. 2. = ರಮ್ಬು. Sounding, roaring, bellowing, lowing, making a noise.

ರಮ್ಭಣ rambhaṇa. = ರಮ್ಭ 1. See ಪರಿ-.

ರಮ್ಭಿತ rambhita. = ರಮ್ಭ 2. (Br.; R.).

ರಮ್ಭೆ rambhĕ. = ರಮ್ಬೆ, ಜಿಮ್ಬೆ. *The plantain tree, Musa sapientum* (ಮೋಡೆ, ಬಾಟೆ Nn. 62). 2, *N. of an Apsaras*, a beautiful nymph of Indra's residence (ಸುರಸತಿ, ದೇವಸ್ತ್ರೀ 62). 3, a harlot. 4, water (ಅರ್ಣ, ಉದಕ 62). See Bp. 41, 3.

ರಮ್ಮದ rammada. = ಇರಮ್ಮದ. A flash of lightning (ವಾರಿವಾಹದ ಕಿಡ್ಡು Mr. 48).

ರಮ್ಯ ramya. *Enjoyable, pleasing, pleasant, delightful, agreeable, beautiful, handsome;*—beauty, etc. (ಬೆಡಂಗು Kk. 32; ರಂಗು Śm. 83).

ರಮ್ಯಕ ramyaka. = ರಮ್ಯ. (A.). 2, N. of a varsha or division of the world (Čpr. 3, after 32).

ರಯ raya. *The stream of a river, current.* 2, *velocity, speed, swiftness.*

ರಯತ rayata. = ರಯಿತ, ರೈತ. A subject (as of a king); a tenant (as of a landholder); a ryot (My.; B. 5, 106. 110. 233; Mhr., H.).

ರಯತಾಪಿ rayatâpi. Peasantry; the condition, duties of a subject (My.; Mhr., H. రయతావా).

ರಯಿ rayi. = ರೈ. Wealth, etc.

ರಯಿತ rayita. = ರಯತ. (My.; B. 5, 111).

ರಯ್ಯ rayya. Tbh. of ರೈ. (Wealth). 2, beauty, loveliness (ರಮ್ಯ Čt. I, 92; II, 52; ಜೊಕ್ಕ ಳಿಕೆ, ಜೊಕ್ಕ, ಲೇಸು, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಜ್ಞರ Śm. 55; Kk. 18; Čpr. 1, 86).

ರಲ್ಲಕ rallaka. *A woollen cloth, a blanket.* 2, *an eyelash.*

ರವ rava. 1. A cry, a shriek, a bray, a yell, a howl, a roar; etc.;—*clamour, outcry;—sound, noise.* ಸಿಡಿಲ ರವ (Śm. 84). — ರವಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. To sound (Rêv. 7, 17).

ರವ rava. 2. An imitative sound. — ರವ ರವ. rep. The biting (upon the tongue) of certain substances (Mhr.). ರವ ರವ ಎನ್ನು, to bite (upon the tongue, C.); (the tongue) to be bitten or irritated (for abuse, My.).

ರವಕಾಯ rava-kâya. Sound-bodied: a man who is an incorporation of a certain (musical) sound. ಪಜ್ಜಾದಿಯ ಅಂಗಿರಸವಾಗುರುಕತ್ಯಪಂ ಸುವಸಿಷ್ಠ ನಾರದನ್ ಅತ್ರಿ ಕಪಿಲಂ ಕ್ರಮದಿ ರವಕಾಯರ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 177).

ರವಡಿ ravaḍi. = ರಾಡಿ. (Moral Class-book p. 121).

ರವಣ ravaṇa. 1. *Crying, making an outcry or noise of any kind, sounding* (see Nr. s. ಒಂಬಲು 1). 2, jesting; a jester. 3, unsteady, fickle. 4, *a camel.* 5, the cuckoo. 6, sharp, hot (*cf.* ರವ 2).

ರವಣ ravaṇa. 2. = ರವಣ. (Bh. 8, 24, 46).

ರವಣಿಕೆ ravaṇika. A stick put through one of the two holes in a book of cadjan leaves to keep them together (ಪುಸ್ತಕವಂ ಪೊತ್ತಿಪ್ಪ ಕೋಲ್ Mr. 359 in two MSS.; one MS. ರವಣಿಕೆ, another ಟವಣಿಕೆ).

ರವದಿ ravadi. Leaves of jôḷa (S. Mhr.). See ಱಣ-. — ರವದಿ ರಪ್ಪಡಿ. reit. (S. Mhr.).

ರವಸು ravasu. Tbh. of ರಭಸ. Clamour (My.).

ರವಳಿ ravaḷi. Cry, clamour, vociferation (Abh. P. 13, after 11; Tĕ. బివలె; *cf.* రప్పే, etc. and Sk. రవణ 1).

ರವಳಿಗೆ ravaḷigĕ. A small bamboo basket. ಬಿದರಿನಿಸ್ಸ ಮಾಡಿದ ಬುಟ್ಟಿ, ರವಳಿಗೆ ಮುನ್ತಾದವು (ವಿದಲ); ಅಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯುವ ರವಳಿಗೆ (ಆಲು G.).

ರವಳಿಸು ravaḷisu. To vociferate (v. i., V. 28, 73).

ರವಾನಿಸು ravânisu. To send on, to despatch, to transmit (My.).

ರವಾನೆ ravânĕ. Sending off, sending on, despatch (My.; Br.); a pass, a permit, a passport (Br.; Mhr., H. రవానా).

ರವಿ ravi. *The sun* (ತಿಗ್ಮಾಂಶು, ಸೂರ್ಯ Nn. 119; ಆರ್ಕ Mr. 489; ನೇಸಱ್ Čt. I, 95. 103; II, 20). 2, *a mountain* (ಧಾತ್ರೀಧರ, ಪರ್ವತ 119; ಗಿರಿ 489). 3, the number 12 (Čh.; ಪನ್ನೆರಡು Mr. 347). 4, wealth (ಪೃಳ್ಳ, ಧನ 119; ಪೃಳ್ಳ 489). 5, N. of a metrical foot (Čh.; Mr. 364). ರವಿ ಕಾಣದ್ದು ಕವಿ ಕಣ್ಣ, ಕವಿ ಕಾಣದ್ದು ಪೆಡಿಗೆಗುಮ್ಮ ಕಣ್ಣ (Prv.). — ರವಿಗಿವಿ. reit. (Grj. 6, 38).

ರವಿಕಲಂಬ ravi-kalamba. N. of a magical arrow (J. 13, 15).

ರವಿಕಾನ್ತ ravi-kânta. A sort of crystal (బిసుగల్ Čt. II, 112; Grj. 1, 59).

ರವಿಕುಮಾರ ravi-kumâra. Karṇa (J. 2, 37).

ರವಿಕುಲ ravi-kula. The solar race of kings of Ayôdhyâ (J. 18, 1).

ರವಿಜ ravi-ja. Karṇa (Mr. 263). 2, the planet Saturn.

ರವಿಜಾತ ravi-jâta. = ರವಿಜ. (Śmd. 182).

ರವಿನನ್ದನ ravi-nandana. = ರವಿಜ 1 & 2. 3, Yama (Râm. 1, 3, 26). 4, Sugrîva.

ರವಿಪ್ರಭೆ ravi-prabhĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ರವಿವಾರ ravi-vâra. Sunday (Mr. 68; My.).

ರವಿಸು ravisu. To cry, to sound. See ಸಿ-; J. 15, 47.

ರವಿಸುತ ravi-suta. Karṇa (Śmd. 251; J. 14, 5). 2, Yama (Bp. 18, 19). 3, Sugrîva. 4, Saturn.

ರವುಡಿ ravuḍi. — ರವುಡಿ ರಪ್ಪಡಿ. (S. Mhr.).

ರವೆ ravĕ. (Tbh. of ಲವ). A grain (as of gunpowder, sand, etc.), a granule (as of sugar, etc. My.; Mhr., H. రవా); a particle of anything (My.; Tĕ.; రవే, బవే; T. ఇరవై; Mhr., H.); hail or small shot (My.; Br.; T.); granulous wheaten flower, grits (My.; Mhr., H.; see గోధి-); a small spark (My.); dust (Bp. 18, 59. 66; Tĕ.). — రవపట్ట.

-ಅಷ್ಟು. As much as a particle: a little, a trifle (My.; Tĕ. ರವಸ್ತೆ). — ರವೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. A small difference to exist (Bh. 8, 22, 41). — ರವೇಸು. -ಏಸು. = ರವಷ್ಟು. (My.). — ರವೋಟು. -ಓಟು. = ರವೇಸು, etc. (My.). — ರವೋಸು. -ಓಸು. = ರವೋಟು. (My.).

ರವೇಸು ravēsu. Manner, fashion, course (Mhr., H.); customary fees (Br., R.).

ರಶನೆ rašanĕ. A rope;—a rein, a bridle. 2, *a girdle, a zone; a woman's zone.*

ರಶೀತಿ rašīti. = ರಶೀದಿ, ರಶೀದು. A "receipt" (My.).

ರಶೀದಿ rašīdi. = ರಶೀತಿ. (My.).

ರಶೀದು rašīdu. = ರಶೀದಿ. (My.).

ರಶ್ಮಿ raśmi. = ರಸುವೆ. A rope;—*a bridle, a rein.* 2, *a ray of light, a beam;* light. 3, an eyelash. 4, a goad.

ರಸ rasa. The sap or juice of plants;—the juice of the sugar-cane, syrup. 2, *the best or finest or prime part of anything, essence* (ಶಕ್ತಿ, ಸತ್ವ Nn. 83; ಸಾರ Kk. 56). 3, *any liquid or fluid.* 4, *melted butter, ghee;* water (ಅಮೃತ, ಉದಕ 83; ಉದಕ Mr. 499); liquor; milk; etc. (ಘೃತಾದಿರಸ ಸಂಚಕ, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಆಯ್ದುರಸ 83, see ಪಂಚರಸ; ಘೃತಾದಿ ಷಡುರಸ 499);—a condiment, sauce, spice, seasoning. 5, nectar (ಅಮೃತ 83). 6, *poison* (ಹಲಾಹಲ, ವಿಷ 83; ವಿಷ 499). 7, *myrrh.* 8, *quicksilver* (ಪಾರದ, ಪಾದರಸ 83; ಪಾರಸ 499). 9, gum, resin (ಪಗಿನು, ಪಗಿನು 83; ಪಗಿನು 499). 10, *a constituent fluid or essential juice or element of the body:* chyle, blood, flesh, fat, bone, marrow, and *semen virile* (ರಸಮುಖ್ಯನಪ್ತಧಾತು, ರಸ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಧಾತು 83; ಧಾತು, ವೀರ್ಯ 499). 11, a metal, an ore (ಕನಕಾದಿಲೋಹ 83). 12, *taste, flavour, savour, relish:* the six principal tastes (being madhura, amla, lavaṇa, kaṭuka, tikta, and kashāya, ಲವಣಕಷಾಯಮುಖ್ಯರಸಮ್ ಆಱು 83). 13, *taste, inclination for anything, passion, desire, love* (ನಾನಾ ತೆರದ ರಾಗ 499; ವಿಷಯುಂಗಳು, ವ್ಯಸನಂಗಳು 83). 14, pleasure, charm, grace, elegance, beauty, sweetness, spirit, wit; joy, etc. (ಉತ್ಸಹ, ಉತ್ಸವ 83). 15, taste, style, character (of a work). 16, essential or inherent property. ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿನ್ದ ಪೊಜಿಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವಮುಕ್ಕು, ಅದು ರಸಮೆ ನಿಕ್ಕು (Mr. 75). 17, the number 6 (Čh.; ಆಱು Mr. 347; see No. 12). 18, ಗದವಿಶೇಷ (ಗದಭೇದ 83). 19, *taste, sentiment, feeling, emotion, pathos, any affection of the mind, as an object of dramatic composition* wherein nine rasas are enumerated: śṛiṅgâra, bhaya, śânta, adbhuta, bîbhatsa, hâsya, raudra, vîra, and karuṇa (Kâvy. IV, 1; IV, 2. 14. 19. 20 seq.; ನವರಸ, ಶೃಂಗಾರಾದಿನವರಸ 83; Mr. 75; ಒಮ್ಬತ್ತು ರಸ 499; to which occasionally vâtsalya, paternal fondness, is added). — ರಸ ಕಟ್ಟು. To kill mercury (My.). — ರಸಕರ್ಪೂರ. White sublimate or submuriate of mercury, made with sulphur, quicksilver, and common salt (My.). — ರಸಗವಳ. -ಕವಳ. Savoury mouthfuls: well-seasoned rice (My.). — ರಸಬಾಡಿ. A plantain of a sweet flavour (My.; B. 2, 38). — ರಸಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain sweetness, etc. (Grj. 2, after 106). — ರಸವಾಡಿ. = ರಸಬಾಡಿ. (see s. ಒಸಗೆಯೋಲೆ).

ರಸಗನ್ಧ rasa-gandha. Gum-myrrh (ರಕ್ತಬಾಳ, etc. G.).

ರಸಗುಟಿಕೆ rasa-ghuṭikĕ. A pill made with quicksilver (My.).

ರಸಚಿತ್ರ rasa-čitra. Tasteful ornament (in composition, Śmd. 408).

ರಸಜ rasa-ja. Sugar, molasses. 2, blood. (R.).

ರಸಜ್ಞ rasa-jña. Knowing tastes. 2, a writer who understands the rasas. 3, an alchemist. 4, a physician.

ರಸಜ್ಞೆ rasa-jñĕ. *The tongue.*

ರಸತ rasat. Tasting, perceiving flavour (Sk.; Sd.). 2, crying, sounding (Sk.).

ರಸದಾನ rasa-dâna. Presenting fluids. See ಹನಿಸು.

ರಸದಾಳಿ rasa-dâḷi. ರಸದಾಲಿ. = ರಸ್ತಾಳೆ. A fine sort of sugar-cane (Tĕ. ರಸದಾಡಿ). — ರಸದಾಳಿಗರ್ವು. -ಕರ್ವು. = ರಸದಾಳಿ. (J. 3, 5). — ರಸದಾಳಿಕಬ್ಬು. = ರಸದಾಳಿಗರ್ವು. (My.).

ರಸದ್ರವ್ಯ rasa-dravya. A fluid (Śmd. 35).

ರಸಧಾನ್ಯಾಕರ್ಷಣಪಾತ್ರ rasa-dhânya-âkarshaṇa-pâtra. A vessel for the reception of liquids and grain. See ಸೆಡೆ.

ರಸಧಾರೆ rasa-dhârĕ. A flow of juice (Śśv. 2, 49).

ರಸನ rasana. 1. Tasting; taste; perception. See feminine ರಸನೆ.

ರಸನ rasana. 2. Roaring, crying, etc.

ರಸನಾಯಕ rasa-nâyaka. Quicksilver. 2, Śiva. (R.).

ರಸನೆ rasanĕ. *The tongue.*

ರಸಪಾತ್ರೆ rasa-pâtrĕ. A vessel for fluids (ಕಾಳಂಜ Mr. 265).

ರಸಬದ್ಧಗಿಡ rasa-baddha-giḍa. N. of a tree (ನೂದ, ಪೂಷ, ಕ್ರಮುಕ, etc. Si. 131).

ರಸಭವ rasa-bhava. Blood. (R.).

ರಸಭಸ್ಮ rasa-bhasma. Calx or oxide of mercury (My.).

ರಸಭಾಣ್ಡಿ rasa-bhâṇḍa. A vessel for keeping liquids (A.).

ರಸಯೋನಿ rasayôni (-yôgi ?). Borax (ಟಂಕಣ, ಬೆಳುಗಾರ Nr.).

ರಸರಸಾಯನ rasa-rasâyana. An excellent boiled fruit-juice (Bp. 30, 5. 6; J. 6, 44).

ರಸವತ್ rasa-vat. = ರಸವತ್ತು. Having juice or sap; tasteful, savoury, well-seasoned, well-flavoured; tasty, charming, elegant, beautiful; full of feeling; spirited, witty, (Kâvy. IV, 2, 59).

ರಸವತಿ rasavati. *A kitchen.*

ರಸವತ್ತು rasa-vattu. Tbh. of ರಸವತ್. (My.; B. 5, 214).

ರಸವತ್ತ್ವ rasa-vattva. Juiciness; savouriness; tastefulness; elegance, beauty (Kâvy. IV, 1, 10).

ರಸವರ್ಗ rasa-varga. All condiments (as pepper, salt, etc.) collectively (My.). 2, a mixture that forms an excellent gârĕ or mortar (My.).

ರಸವಾದ rasa-vâda. Metallurgy; alchemy (ಧಾತುವಾದ, ಸತ್ವ Nr.; ದಳ, ವಾದ Nn. 9; My.).

ರಸವಾದಿ rasa-vâdi. An alchemist (My.).

ರಸವಿಹೀನ rasa-vihîna. Deprived or devoid of juice. See ಕೊರಗು.

ರಸಶುದ್ಧಿ rasa-śuddhi. Purification of quicksilver, etc. (My.).

ರಸಸಿದ್ಧಿ rasa-siddhi. Knowledge of the art of performing various chemical operations with mercury which secure health and wealth to the adept; skill in alchemy (My.).

ರಸಸಿನ್ದೂರ rasa-sindûra. A sort of factitious cinnabara (My.).

ರಸಹಾರಿ rasa-hâri. Fluid-remover: a sort of stone (ಉ ಮೈಕಲ್ Mr. 206, q. v.).

ರಸಾಂಜನ rasa-aṅjana. *A sort of collyrium.*

ರಸಾತಲ rasâ-tala. The surface of the earth (Šśv. 4, 129. 2, *the lower world* (ವಾಡಬ Nn. 13; ಪಾತಾಲ Mr. 329). 3, one of the seven regions under the earth (Mr. 32).

ರಸಾಧಿಭೂತೆ rasâ-adhibhûtĕ. The mistress of the earth (Rśv. 5, 134).

ರಸಾನ್ನ rasa-anna. Well-flavoured, savoury food (Bp. 43, 20).

ರಸಾಭಾಸ rasa-âbhâsa. The semblance or mere appearance of sentiment, a sentiment attributed to an inanimate object. 2, the unsuitable manifestation of a sentiment. 3, disorder, confusion, spoiled condition, ruin (My.).

ರಸಾಯನ rasa-ayana. = ರಸೆಯನ. A medicine supposed to prevent old age and prolong life, an elixir, elixir vitae;—any medicine or medicinal compound. 2, alchemy, chemistry, the employment of mercury as a remedy or for magical purposes. 3, boiled fruit-juice to which milk, sugar, etc. are added (My.). 4, a particular drug used as a vermifuge (= ವಿಡಂಗ). ಇವು (ಪತ್ರಸಂಗಳ್) ತಮ್ಮೊಳ್ ಒಂದೊಂದ್ದು ಬೆರಸಿ ತೋಲಿಲು ಸ್ವಾದುರುಚಿರಸಾಯನ ಮೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 218). See ರಸ-.

ರಸಾರುಹ rasâ-ruha. A tree (Rśv. 10, after 124; Šśv. 2, after 42).

ರಸಾರ್ದ್ರ rasa-ârdra. A relish in a liquid state, well-seasoned sauce, broth. See ಸಾಮು 2.

ರಸಾರ್ದ್ರೆ rasa-ârdrĕ. A woman wet from any fluid (J. 6, 22).

ರಸಾಲ rasâla. *The mango tree* (Šm. 26). 2, *the sugar-cane.* 3, a kind of sugar-cane (= ಪುಣ್ಡ್ರಕ).

ರಸಾಲೆ rasâlĕ. *Curds mixed with sugar and spices.*

ರಸಾವಿಷ್ಟ rasa-âvishṭa. Possessed of taste for (Grj. 5, 22).

ರಸಾಳೆ rasâḷĕ. Tbh. of ರಸಾಲ. ರಸಾಳೇ ಕಬ್ಬು (Čb. 139).

ರಸಾಸ್ವಾದನ rasa-âsvâdana. The sipping of juices or liquids. See ಹೀರ್ 1.

ರಸಿಕ rasika. Tasty, savoury, sapid. 2, full of feeling or passion; graceful, elegant, beautiful. 3, spirited, witty, humourous, jocular. 4, apprehending or appreciating flavour or excellence. 5, having a liking or passion for, delighting in. 6, lustful. 7, gracefulness, etc. (Bp. 53, 39). 8, a man full of feeling or passion, etc.; a man who appreciates excellence, etc. (Šmd. 167; Bp. 40, 24; J. 34, 44; Kk. 3. 20. 94). 9, a libertine (My.; B. 5, 206).

ರಸಿಕತನ rasikatana. = ರಸಿಕತ್ವ. (Bp. 9, 30; 33, 15).

ರಸಿಕತ್ವ rasikatva. Tastefulness, savouriness, sapidity. 2, taste, feeling, the state of having a taste for; that of appreciating excellence, etc.; affection; spiritedness; taking pleasure in (My.). 3, libertinism, lewdness (My.).

ರಸಿಕೆ rasikĕ. = ರಸಿಗೆ. The juice of the sugar-cane (Sk.). 2, the serum on a wound (My.; B. 4, 220. 221).

ರಸಿಗೆ rasigĕ. Tbh. of ರಸಿಕೆ No. 2. (Bp. 39, 64; My.).

ರಸಿತ rasita. 1. Tasted; having taste or sentiment;—gilded, plated;—vinous liquor.

ರಸಿತ rasita. 2. Sounded;—a roar, a cry, a noise, a sound; *the rattling of thunder.* See ಹೇಷಾ-.

ರಸುಮೆ rasumĕ. Tbh. of ರಶ್ಮಿ (Čt. II, 55; My.). ರಸುಮೆ ಹರೆ, rays of light to spread (My.).

ರಸೆ rasĕ. ರಸು. *The earth, ground, soil.* 2, *the plant Clypea hernandifolia* W. & A. (see ಅಗುಳುಸುಣ್ಣಿ). 3, *the plant Boswellia thurifera* Roxb. — ರಸೆಗಟ್ಟಿ ಲೆ. -ಕಟ್ಟಿಲೆ. Darkness that covers the whole earth (Grj. 4, 73).

ರಸೆಯನ rasĕyana. Tbh. of ರಸಾಯನ (Šmd. 360. 373).

ರಸೋಕ್ತಿ rasa-ukti. A word full of sentiment, etc. (Grj. 2, after 106).

ರಸೋನ rasôna. = ರಸೋನಕ, ಲಸೋನ, q. v.

ರಸೋನಕ rasônaka. *A kind of garlic, shallot, Allium ascalonicum.*

ರಸೋಲೂಖಲ rasa-lûkhala. A sugar-cane mill (ಆಲೆಗಾಣ Mr. 213).

ರಸ್ತಾಳೆ rastâḷĕ. Tbh. of ರಸಡಾಳೆ. (My.; Si. 163).

ರಸ್ತು rastu. Grain stored up for an army (My.; Br.; Mhr., H. ರಸದ).

ರಸ್ತೆ rastĕ. A road, a way (My.; Br.; Mhr., H. ರಸ್ತಾ).

ರಸ್ಯ rasya. Juicy, tasty, palatable. 2, blood. (R.).

ರಹ raha. 1. = ರಹಸ್; see ಎ-. 2, the state of being hidden from the intellect or surpassing it: wonderfulness, a great marvel (ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ Bhn. 50; Bh. 3, 13, 8; 4, 9, 22).

ರಹ raha. 2. = ರಹಿ 2. Way; method, manner (My.; Mhr., H. ರಹಾ).

ರಹಣಿ rahaṇi. = ರಹಿಣಿ. Dancing, pantomime (= ನಟನೆ, q. v.; Bp. 28, 20; Bh. 1, 15, 19; Mhr. ರಹಣೀ, manner of life, daily walk; ordinary course);—manner (Bh. 3, 22, 18; Râm. 1, 2, 17).

ರಹದಾರಿ rahadâri. Passage to and fro (on a road); traffic (Mhr., H.); a passport (My.; Br.); transit duty; a guard taken on a journey (Br.).

ರಹಸ್ rahas. = ರಹ 1. Loneliness, solitariness, solitude; privacy, secrecy, retirement;—a solitary abode, a hiding place. 2, *a secret, a mystery.* 3, *sexual intercourse.* 4, *secretly.*

ರಹಸ್ಯ rahasya. *Secret, private, clandestine, concealed;* fit to be concealed; mysterious. 2, anything hidden or recondite, a secret; *a secret doctrine or mystery, the doctrine of the upanishads.*

ರಹಾಟ rahâṭa. = ರಾಟಣ, etc. A machine for drawing water; the wheel of a machine in general (Mhr., H.; Br. & R. as ರಹಟ).

ರಹಿ rahi. 1. A person who is alone, etc. See ಎ-. 2, a kind of fly (ತೊನಸೆ Mr. 177).

ರಹಿ rahi. 2. = ರಹ 2. (ಈ ಪ್ರಕಾರ Bhn. 50; Bh. 2, 2, 78; 3, 13, 16).

ರಹಿಣಿ rahiṇi. = ರಹಣಿ. Manner (J. 17, 55).

ರಹಿತ rahita. Left, quitted, forsaken, abandoned, deserted. 2, *deprived of, void or destitute of, without.*

ರಹಿತತೆ rahitatĕ. The state of being without, etc. (V. 14, 61).

ರಹಿಸು rahisu. To be current or fitted for general acceptance (Bh. 3, 22, 18).

ರಾಕಡಿ râkaḍi. = ರಾಗಟೆ. A golden circular ornament worn

by females upon their hair-tresses (My.; Tē. రాకెడి, రాగడి, రాగిడి; Mhr. రాఖడిఁ).

ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ rākâ-candra. Full moon (My.).

ರಾಕಾತ್ರಿಜ rākâ-atrija. = ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ. (V. 3, 39).

ರಾಕಾಶಕಾಂಕ rākâ-śaśāṅka. = ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ. (J. 29, 38).

ರಾಕಾಸಿ rākâsi. Tbh. of ರಾಕ್ಷಸಿ. (My.).

ರಾಕಾಸುಧಾಕರ rākâ-sudhākara. = ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ. (G.).

ರಾಕೆ rākĕ. ರಾಕಾ. *The day of full moon, full moon* (ತುಂಬಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ Hlā.; ಇನ್ನು ಪೌರ್ಣಮಿ Mr. 69). 2, *a girl in whom menstruation has just commenced* (ಸ್ರಥಮ ಋತುವಾಗಿರ್ದ ಮಡದಿ Mr. 302).

ರಾಕೇನ್ದು rākâ-indu. = ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ. (My.).

ರಾಕ್ಷಸ rākshasa. (fr. ರಕ್ಷಸ್). = ರಕ್ಕಸ. Demoniacal. 2, *an evil being or demon, an evil or malignant spirit;* a goblin. 3, a yaksha or attendant of Kubêra (ರಕ್ಕಸ, ಪುಣ್ಯಜನ Hlā.). ರಾಕ್ಷಸನಾದರೆ ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಏನು? (Prv.). 4, a form of marriage: the violent seizure and rape of a girl after the defeat or destruction of her relatives.

ರಾಕ್ಷಸ ಕೃತ್ಯ rākshasa-kṛityа. A fiendish, cruel deed (My.).

ರಾಕ್ಷಸ ಪ್ರಕರಣ rākshasa-prakaraṇa. = ರಕ್ಕಸವಗರಣ. A rākshasa-drama, etc.

ರಾಕ್ಷಸರಾಜ rākshasa-rāja. Nairṛita, the ruler of the south-west quarter (Bp. 10, 30).

ರಾಕ್ಷಸ ವೈದ್ಯ rākshasa-vaidya. Harsh medical treatment (My.).

ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪ rākshasa-adhipa. Kubêra (Mr. 54). 2, Râvaṇa (My.). 3, Nairṛita (My.).

ರಾಕ್ಷಸಾನ್ತಕ rākshasa-antaka. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 18, 40).

ರಾಕ್ಷಸಾನ್ತಕಿ rākshasa-antaki. Pârvatî (Râm. 1, 1, 4).

ರಾಕ್ಷಸಾರಿ rākshasa-ari. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 10, 32).

ರಾಕ್ಷಸಿ rākshasi. = ರಕ್ಕಸಿ, ರಾಕಾಸಿ. *A female demon.* 2, *a kind of perfume* (ಚಣ್ಡಿ, ಧನಹರಿ, etc., Nr.).

ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರ rākshasa-îśvara. = ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪ. (My.).

ರಾಕ್ಷೆ rākshĕ. = ಅಕ್ಷೆ. *Lac, the red dye.*

ರಾಗ rāga. Colour, hue, tint; *red colour.* 2, affection, emotion, passion, feeling. 3, *love, sympathy, interest in anything, joy, pleasure; vehement longing or desire.* 4, greediness, envy. 5, anger, wrath. 6, loveliness, beauty. 7, a musical mode (Mr. 78; see Bp. 19); a tune;—a musical note, harmony, music. ರಾಗ ನೆನಪಾಗುವಾಗ ತಾಳ ಮರೆತು ಹೋಯಿತು.—ರಾಗ ಬರುವಾಗ ತನ್ತಿ ಹರಿಯಿತು.—ಉಗುಳಿ ಉಗುಳಿ ರೋಗ, ಬೊಗಳಿ ಬೊಗಳಿ ರಾಗ (Prvs.). See Kâvy. IV, 2, 49. ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮಕ್ಕು, ಆವಕೆ ದೇಶೀಯಮೇಳವಮಕ್ಕು, ಆವಕೆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಂ, ಆವಕೆ ಪದಿನೆಣ್ಬು ಜಾತಂ ಬಾಸಣಿಸಿರಲ್ಕೆ ಆವಜೊಳವುದಿಸಿದ ರಾಗಾಂಗ ಭಾಷಾಂಗಂ ಕ್ರಿಯಾಂಗಮ್ ಉಪಾಂಗಮ್ ಎವ್ವ ನಿಜಭಾಷೆಯೊಳು ನೂಱೊನ್ದು ರಾಗಂಗಳ್, ಆವ ಬಿಲ್ಲಿ ನೂಱೊನ್ದು ತಾಳಮಕ್ಕುಂ (Mr. 78). — ರಾಗ ತೆಗೆ. To begin a tune, to begin to sing (My.). — ರಾಗ ನುಡಿಸು. To make music (My.). — ರಾಗ ಮಾಡು. = ರಾಗ ಹಾಡು. (My.; ಉಲಿ Čb.). — ರಾಗವೆಬ್ಬಿಡು. -ಂ-ಪೆಡು. To experience affection, joy, etc. (Bp. 2, 56; 3, 31; 29, 29). — ರಾಗ ಹಾಡು. To sing a tune (My.). ಪುಣ್ಯವನ್ತ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇಬಿದ್ದೇ ರೋಗ (Prv.). — ರಾಗ ಹೇಬಿು. To utter or sing a tune (My.).

ರಾಗಟೆ rāgaṭĕ. = ರಾಕಡಿ. (My.).

ರಾಗತೆ rāgatĕ. The state of being red (Čpr. 7, 147), etc.

ರಾಗದ್ವೇಷ rāga-dvêsha. Hatred that arises from anger or envy (My.).

ರಾಗಮಾಲಿಕೆ rāga-mālikĕ. A piano, a harmonium, a concertina, etc. (My.; Si. 292); also ರಾಗಮಾಲಿಕೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ (My.).

ರಾಗಮಾಲೆ rāga-mālĕ. = ರಾಗಮಾಲಿಕೆ. (My.).

ರಾಗಾಂಗ rāga-aṅga. Auxiliary musical modes (see Mr. s. ರಾಗ).

ರಾಗಾಧರ rāga-adhara. A man with red lips (Šmd. 266, one MS.); a red lip.

ರಾಗಾಧರೆ rāga-adharĕ. A woman with red lips (Rāv. 13, after 45).

ರಾಗಾನ್ಧತೆ rāga-andhatĕ. Blindness from love or interest in (Čpr. 4, 52; Grj. 7, after 42).

ರಾಗಿ rāgi. Raggy, a sort of grain much cultivated in the south, Eleusine coracana Pers. (ಧೂಳಿಕ Mr. 373; C.; Mhr.; Tē.; M. ರಾಗಿ, ಱಾಯಿ; T. ಇರಾಗಿ; Sk., Pers. ರಾಗಾ, ರಾಗಿಲ್). ಕಡ್ಲೇ ಸಂಗಡ ರಾಗಿ ಕೂಡಿ ಹುರಿದ ಹಾಗೆ.—ರಾಗಿ ತಿನ್ದವ ರೋಗಿ, ಅಕ್ಕಿ ತಿನ್ದವ ಹಕ್ಕಿ.—ಮೂಢ ಭಕ್ತಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ, ಮೂಡೆರಾಗಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ.—ಯಾವ ರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ವಾದರೂ ರಾಗಿ ಬೀಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ.—ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಕಾಗೆ ರಾಗೀ ತಿನ್ತು (Prvs.). See ನಾಯಿ-. — ರಾಗಿಮುದ್ದೆ. A lump of rāgihiṭṭu, and rāgihiṭṭu itself (My.). — ರಾಗಿಯಮ್ಬಲಿ· -ಅಮ್ಬಲಿ. Raggy gruel (My.). — ರಾಗಿರೊಟ್ಟಿ. Raggy bread (C.). — ರಾಗಿಹಿಟ್ಟು. Raggy meal;—a thick paste or porridge made of it (C.; B. 3, 46). — ರಾಗಿಹುಲ್ಲು. Raggy grass or straw (My.).

ರಾಗಿ rāgi. (Šmd. 109). *Coloured, dyed;*—red;—full of feeling or passion; given up to passion;—full of love;—passionately fond of, taking great pleasure in; having great taste or relish for;—a painter;—a person given up to passion;—one who is fond of, a lover;—a lustful man, a libertine. ಆಗದ ಹೋಗದ ಬದುಕಿಗೆ ರಾಗಿ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ರಾಗಿತೆ rāgitĕ. The state of being coloured or red (Čpr. 7, 96), etc.

ರಾಗಿಸು rāgisu. (Šmd. 63. 92). To be coloured; to shine (Bp. 57, 55; Rāv. 2, 11); to feel vehement longing or desire; to be very fond of, to love (Grj. 4, 84; Bp. 23, 21; 38, 16).

ರಾಸೆ rāgĕ. N. of a daughter of Aṅgiras (P Čpr. 1, 86).

ರಾಘವ rāghava. (fr. ರಘು). A descendant of Raghu. 2, Râmačandra (Čh. 56; Bp. 19, 30; J. 2, 25; 8, 40). 3, N. of an author (Bp. 1, 11). — ರಾಘವಯ್య. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ರಾಘವಾತ್ಮಜರ್ rāghava-ātmajar. The sons of Râma: Kuśa and Lava (J. 19, 48).

ರಾಘವಾನುಜ rāghava-anuja. Lakshmaṇa (J. 20, 54. 61).

ರಾಘವೇನ್ದ್ರ rāghava-indra. Râmačandra (J. 18, 11; 19 44); N. (My.).

ರಾಘವೇಶ್ವರ rāghava-îśvara. = ರಾಘವೇನ್ದ್ರ. (J. 19, 2. 23).

ರಾಘು rāghu. A lover, a gallant (Mhr.). 2,= ರಾಘವ, N. (My.; B. 1, 21).

ರಾಘೆ rāghĕ. The thigh (P Grj. 2, after 106).

ರಾಂಕವ rāṅkava. (fr. ರಂಕು). *Made from the hair of the raṅku deer.*

ರಾಚ rāča. Tbh. of ರಾಜ. A man belonging to the kshatriya tribe: a class of Tĕlugu Rājpoots who are counted as Śūdras (commonly Vaishṇavas, My.; Tĕ.). — ರಾಚಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.; Tĕ.). — ರಾಚಮಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 1).

ರಾಚಾವಾರ rāčāvāra. = ರಾಜೇವಾರ. (My.).

ರಾಜೇವಾರ rāčēvāra. = ರಾಚ, ರಾಚಾವಾರ. (My.; Tĕ.).

ರಾಜ್ rāj. = ರಾಜ. Nominative ರಾಟ್. Shining, radiant. 2, *a king, a chief.*

ರಾಜಿ rāja. = ಅರಸ, ಅರಸು, ರಾಡ, ರಾಯ, ರಾವು 2. *A king, a sovereign, a prince, a chief* (ಧರಣೀಶ, ದೊರೆ Nn. 80); a most excellent man; any principal object or anything the best of its kind;—a master (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠ 80). 2, *a man of the military caste, a Kshatriya.* 3, *the moon* (ಮೃಗಾಂಕ, ಚನ್ದ್ರ 80). 4, an ascetic (ಸಯ್ಯಮಿ, ಎತಿ 80). 5, a house (ಮನ್ದಿರ, ಮನೆ 80). 6, white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು 80). 7, black (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 80). ರಾಜರ ಶೀವಿ ತಿರುಕರ ಲಕ್ಷಣ.—ಯಥಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ (Prvs.). — ರಾಜಕನ್ನಿಕೆ. An (unmarried) princess (My.; B. 4, 5). — ರಾಜಗುಳ್ಳ. A species of Solanum (Si. 149). — ರಾಜನೆಲ್ಲು. A good kind of paddy (My.). — ರಾಜಪಾಲು. The portion of a crop falling to the share of the owner (My.). — ರಾಜಪೆಣ್ಣಿ. Sprung from a royal house (ರಾಜಬೀಜ, etc., ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಅರಸುಪೆಣ್ಣಿ Si. 232). — ರಾಜಬಾಡಿ. = ರಾಜಕದಲಿ. (My.). — ರಾಜಬೀದಿ. Tbh. of ರಾಜವೀಥಿ, q. v. (B. 4, 149; My.). — ರಾಜಹುಣ್ಣು. A carbuncle (My.).

ರಾಜಕ rājaka. Irradiating, splendid. 2, a little king, a petty prince. 3, *a king, a sovereign.* 4, *a number of kings.* 5, what comes from a king (good or bad things, but especially oppression from a foreign invader, My.; Tĕ. ರಾಜಕ). ರಾಜಕ ಬನ್ದರೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ, ದೈವಿಕ ಬನ್ದರೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ (Prv.).

ರಾಜಕದಲಿ rāja-kadali. An excellent kind of plantain (Čpr. 6, 105; Śśv. 2, after 42).

ರಾಜಕಕೇರು rāja-kaśēru. *The fragrant root of Cyperus pertenuis* Roxb. (= ನಾಗರ).

ರಾಜಕಾರಸ್ಥಾನ rāja-kāra-sthāna. A royal scheme, policy; a council of state (Mhr.; B. 5, 188).

ರಾಜಕಾರ್ಯ rāja-kārya. A king's duty or business, state affairs (J. 2, 54).

ರಾಜಕೀಯ rājakīya. Regal, royal, kingly (My.; B. 4, 116. 117).

ರಾಜಕೀರ rāja-kīra. = ಅರಗಿಣಿ. (J. 26, 21).

ರಾಜಕುಮಾರ rāja-kumāra. A king's son, a prince (My.).

ರಾಜಕುಲ rāja-kula. A royal family;—the court of a king;—a royal palace;—a courtesan, a harlot (ವಾರಸತಿ, ವಿಲಾಸಿನಿ Mr. 305).

ರಾಜಗೃಹ rāja-gṛiha. A royal dwelling, a palace (ರಾಜಸದನ, etc., ಅರಮನೆ Si. 109).

ರಾಜಚಿಹ್ನ rāja-čihna. ರಾಜಚಿಹ್ನೆ. A mark or sign of royalty, insignia of royalty, regalia (Čpr. 2, after 93).

ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿ rāja-čūḍāmaṇi. The best or most excellent of kings (My.).

ರಾಜಛತ್ರ rāja-čhatra. A parasol regarded as an ensign of royal power (B. 5, 62).

ರಾಜತ rājat. Ruling; shining (Rśv. 13, 76).

ರಾಜತ rājata. (fr. ರಜತ). Silvery;—silver.

ರಾಜತಗಿರಿ rājata-giri. Kailâsa (Bp. 25, 15).

ರಾಜತರು rāja-taru. The tree Cassia fistula Lin. (ಆರಗ್ವಧ, etc., ಕಕ್ಕೆ Mr. 114). 2, the plant Pterospermum acerifolium.

ರಾಜತಶೈಲ rājata-śaila. = ರಾಜತಗಿರಿ. (Bp. 24, 49).

ರಾಜತಾಚಲ rājata-ačala. = ರಾಜತಶೈಲ. (Bp. 8, 29; 57, 19).

ರಾಜತಾದ್ರಿ rājata-adri. = ರಾಜತಾಚಲ. (Bp. 12, 25).

ರಾಜತ್ವ rājatva. Kingship, royalty, the rank or function of a king, kingly dignity or authority, government (My.).

ರಾಜದನ್ತ rāja-danta. A principal tooth, a front tooth, an incisor. (R.).

ರಾಜಧರ rāja-dhara. Moon-wearer: Śiva (Bp. 8, 29).

ರಾಜಧರ್ಮ rāja-dharma. A king's duty;—a law as prescribed in the śâstras for the guidance of kings in the administration of government;—a virtue befitting a king (My.).

ರಾಜಧಾನಿ rāja-dhāni. *A royal city, a capital, a metropolis.*

ರಾಜನ rājana. Illuminating, causing to shine. See ನೀ-. 2, belonging to a royal family, of regal descent. — ರಾಜನದ ಬೊಮ್ಮದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ರಾಜನಾಮ rāja-nâma. The name of king (Čpr. 4, 20). 2, the plant Trichosanthes dioeca.

ರಾಜನೀತಿ rāja-nīti. Royal conduct or policy, the administration of government, politics (My.).

ರಾಜನ್ಯ rājanya. *A man of the military or regal tribe, a Kshatriya.*

ರಾಜನ್ಯಕ rājanyaka. *A number of Kshatriyas.*

ರಾಜನ್ವತ್ rājan-vat. *Having a good king, governed by a just monarch.*

ರಾಜಪಟ್ಟ rāja-paṭṭa. A royal fillet or tiara. — ರಾಜಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟು. -ಂ-ಕಟ್ಟು. To tie the royal fillet (Č. Bp. 47, 9).

ರಾಜಪತ್ನಿ rāja-patni. A king's wife, a queen (My.).

ರಾಜಪದವಿ rāja-padavi. The rank of a king, kingship, royalty (My.).

ರಾಜಪುಂಗವ rāja-puṅgava. A most excellent king (My.).

ರಾಜಪುತ್ರ rāja-putra. = ರಜಪುತ್ರ, ರಜಪೂತ. A king's son, a prince. 2, a Rajpoot (My.; B. 4, 3).

ರಾಜಪೂಜಿತ rāja-pūjita. Honoured by kings: excellent (My.).

ರಾಜಪ್ರಕೃತಿ rāja-prakṛiti. A king's minister (ಮನ್ತ್ರಕ್ಷತ್ರವಟ್ಟ Mr. 267).

ರಾಜಫಣಿ rāja-phaṇi. An ophiophagous serpent (ಫಣಿಭುಜ್, ಆರೆವಾವು Mr. 401).

ರಾಜಬಲೆ rāja-balĕ. *The plant Paederia foetida* Lin.

ರಾಜಬಾಟೆ rāja-bāṭĕ. = ರಾಜಮಾರ್ಗ. (My.).

ರಾಜಬೀಜ rāja-bīji. *Sprung from a royal progenitor, of royal parentage or descent.*

ರಾಜಭವನ rāja-bhavana. A king's abode, a palace (My.).

ರಾಜಭಾಗ rāja-bhâga. A royal assembly or court (ಮೋನ, ರಾಜಸಭೆ Nn. 155).

ರಾಜಭೋಗ rāja-bhôga. A royal repast. 2, enjoyments fit for a king (My.).

ರಾಜಮನ್ದಿರ râja-mandira. The palace of a king, a royal mansion (Čpr. 2, after 91; Bp. 61, 28).

ರಾಜಮರಾಲ râja-marâla. A kind of flamingo or goose (ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಕೆಮ್ಪು ದೋಪೆ ರಾಜಮರಾಲಂ Mr. 173).

ರಾಜಮರ್ಯಾದೆ râja-maryâdĕ. Respect shown to a king and to superiors in general (My.).

ರಾಜಮಹಿಷಿ râja-mahishi. The properly consecrated wife of a king (My.).

ರಾಜಮಾನ್ಯ râja-mânya. Worthy to be honoured by kings: excellent (My.; B. 4, 87).

ರಾಜಮಾರ್ಗ râja-mârga. The king's highway; a royal or main road, a high road (Čpr. 1, after 125; Bp. 32, 12);—a fashion, custom sanctioned by general approbation (Mhr.).

ರಾಜಮುದ್ರೆ râja-mudrĕ. A royal signet; a governmental seal or impression (My.).

ರಾಜಯಕ್ಷ್ಮ râja-yakshma. *Pulmonary consumption, atrophy.*

ರಾಜಯೋಗ râja-yôga. A configuration of planets, etc. at the birth of any person indicating him to be destined for kingship. 2, an easy mode of meditation (yôga) as distinguished from the more rigorous (My.).

ರಾಜಯೋಗ್ಯ râja-yôgya. Befitting a king, princely (My.).

ರಾಜರತ್ನಾವೀಚಿ râja-ratna-âvîḍa. Wearing a chaplet of brilliant gems (Čpr. 7, after 148).

ರಾಜರಾಜ râja-râja. A king of kings. 2, *Kubêra.*

ರಾಜರ್ಷಿ râja-ṛishi. A royal ṛishi or saint, a ṛishi of royal descent (My.).

ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಣ râja-lakshaṇa. A royal sign or token, any mark on the body, etc. indicating a future king. 2, royal insignia, regalia (My.).

ರಾಜಲೋಕ râja-lôka. A company of kings (Čpr. 2, after 91; 5, 111).

ರಾಜವಂಶ râja-vaṁśa. A royal family; a dynasty (Si. 232).

ರಾಜವಂಶ್ಯ râja-vaṁśya. *Belonging to a royal family, of regal race or descent.*

ರಾಜವತ್ râja-vat. Having a king. 2, like a king (My.).

ರಾಜವದನೆ râja-vadanĕ. A woman with a moon-like face (J. 23, 52).

ರಾಜವರ್ತ್ಮ râja-vartma. = ರಾಜಮಾರ್ಗ. (Sk.; My.).

ರಾಜವಲ್ಲಭ râja-vallabha. A king's favourite. (R.).

ರಾಜವಶ್ಯ râja-vaśya. Bringing over a king to one's own views by mantras (My.).

ರಾಜವಾಹನ râja-vâhana. A royal horse (ಪಂಚಪಲ್ಲವದ ವಾಜ Śmd. II; Kk. 78; Śm. 41).

ರಾಜವಾಹ್ಯ râja-vâhya. *A royal elephant.*

ರಾಜವಿಡ್ಡೂರ râja-viḍḍûra. Molestation (of the subjects) proceeding from a ruler (My.).

ರಾಜವಿದ್ಯೆ râja-vidyĕ. Royal science, state policy (Čpr. 4, 5).

ರಾಜವೀಜಿ râjavîji. = ರಾಜಬೀಜ.

ರಾಜವೀಥಿ râja-vîthi. = ರಾಜಬೀದಿ. A principal street, a high street, a main road (ಸುಮುಖ, ರಾಜಬೀದಿ Nn. 126).

ರಾಜವೃಕ್ಷ râja-vṛiksha. = ರಾಜತರು. *The tree Cassia (or Cathartocarpus) fistula* Lin. (see ರಾಜತರು).

ರಾಜವೈದ್ಯ râja-vaidya. A royal physician: an eminent physician (My.). 2, excellent practice of medicine (My.).

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ râja-śârdûla. A great king (My.).

ರಾಜಶಾಸನ râja-śâsana. A royal edict or order (My.).

ರಾಜಶಿಖಾಮಣಿ râja-śikhâmaṇi. The first of kings (My.).

ರಾಜಶಿರೋಮಣಿ râja-śirômaṇi. = ರಾಜಶಿಖಾಮಣಿ. (My.).

ರಾಜಶೇಖರ râja-śêkhara. The chief of kings (J. 2, 13). 2, Śiva (J. 2, 13). 3, N. of a king of Čôḷamaṇḍala (Rêv. 4, 58).

ರಾಜಶೇಖರವಿಲಾಸ râjaśêkhara-vilâsa. King Râjaśêkhara's sport, N. of a Kannaḍa poem by Shaḍakshari dêva (Śśv. 5, 63).

ರಾಜಶ್ರೀ râja-śrî. Royal sovereignty or majesty;—a term of courtesy for a person in general (My.; B. 4, 87).

ರಾಜಶ್ರೀಯಾವಿರಾಜಿತ râjaśriyâ-virâjita. Adorned with majesty and grace (Mhr.; B. 4, 87; My.).

ರಾಜಸ râjasa. (fr. ರಜಸ್). Belonging or relating to the guṇa or quality rajas;—endowed with or influenced by the quality of passion, passionate, lustful, etc. (My.).

ರಾಜಸದನ râja-sadana. *A palace.*

ರಾಜಸಭೆ râja-sabhĕ. *A royal assembly or court, a court of justice, a privy council* (ಆಸ್ಥಾನ Hlâ.; ಮೋನ, ರಾಜಭಾಗ Nn. 155).

ರಾಜಸರ್ಪ râja-sarpa. = ರಾಜಫಣಿ. *An ophiophagous serpent* (ಸರ್ಪಭುಜ್, ಆರಜಾವು Hlâ.).

ರಾಜಸರ್ಷಪ râja-sarshapa. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ರಾಜಸಿಂಹ râja-simha. An illustrious king (My.).

ರಾಜಸೂಯ râja-sûya. *A great sacrifice performed by a universal monarch attended by his tributary princes.*

ರಾಜಸೇವೆ râja-sêvĕ. King's service, royal service (My.).

ರಾಜಹಂಸ râja-haṁsa. = ರಾಯಂಚೆ. *A flamingo.* 2, an illustrious king. (Čpr. 7, 149). 3, an eminent person (Ch. v. 16).

ರಾಜಾ râjâ. = ರಾಜ. (Nom. of ರಾಜನ್). — ರಾಜಾರೂಪಾಯಿ. The former Mysore râja's rupee (My.). — ರಾಜಾಸಾಬ್. = ರಾಜಾ ಸಾಹೇಬ. (My.). — ರಾಜಾಸಾಹೇಬು. A title of native râjas (My.).

ರಾಜಾಂಗ râja-aṅga. = ರಾಜ್ಯಾಂಗ. (My.). 2, = ರಾಜಬೀಜ. (My.).

ರಾಜಾಜ್ಞೆ râja-âjñĕ. A king's edict, royal decree or demand, ordinance (My.).

ರಾಜಾದನ râja-adana. *A large tree, bearing a kind of almonds, Buchanania latifolia* Roxb. (see ಮೊಜಲ). 2, *a large tree, cultivated for its eatable fruits, Mimusops kauki* Lin.

ರಾಜಾಧಿರಾಜ râja-adhirâja. A king of kings, a paramount sovereign, a mighty potentate (ರಘವನೇಮಿವಂ Mr. 287).

ರಾಜಾನ್ನ râja-anna. Royal food: a kind of rice of a superior quality (see s. ನೆಲ್ಲು). ಭತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ತಿಪ್ಪ ಗೊತ್ತು ಗಟ್ಟುಪದೇಶ ಬತ್ತಿದ ಕೆಜಿಯ ಬಯ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಜಾನ್ನ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳದನ್ತೆ (Sp.). — ರಾಜಾನ್ನ ಅಕ್ಕ. = ರಾಜಾನ್ನ. (Bp. 27, 15; 33, 13; My.). — ರಾಜಾನ್ನನೆಲ್ಲು. Râjânna paddy (Bp. 27, 16; My.).

ರಾಜಾರ್ಕ râja-arka. Moon and sun. 2, the plant Calotropis gigantea. (R.).

ರಾಜಾರ್ಥ râja-artha. Royal revenue, tax (ಕರ, ಸಿದ್ಧಾಯ Nn. 19).

ರಾಜಾರ್ಹ râja-arha. Fit or suitable for a king, royal, noble. 2, *aloe wood, Agallochum.*

ರಾಜಾಲಯ râja-âlaya. = ರಾಜಗೃಹ. (J. 23, 52).

ರಾಜಾವರ್ತ râja-âvarta. A kind of gem: a sapphire of a light colour (ಎಳೆನೀಲ Śmd. II; ಎಳೆಯ ನೀಲ Kk. 85; Śm. 69).

ರಾಜಾಸ್ಥಾನ râja-âsthâna. The court of a king (My.).

ರಾಜಿ râji. 1. *A strip, a line, a row* (ಲೇಖೆ, ಎಡೆಬಿಡಿಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು Nr.); a multitude (ಪಸ್ತಿ Hlâ.; ಆಳಿ, ಅವಳಿ, ವೀಥಿ, ಪಸ್ತಿ Mr. 359; Kâvy. V, 44; Bp. 9, 14; 35, 16; 61, 61).

ರಾಜಿ râji. 2. Willing, ready (Mhr., H.); good will and pleasure; full consent, willingness, acquiescence, agreement, content, pleasure (My.; Br.). See ರಾಜೀನಾಮೆ. — ರಾಜ ಮಾಡು. To bring to terms (My.). — ರಾಜಿಯಾಗು. -ಆಗು. To consent, etc. (My.).

ರಾಜಿಕ râjika. = ರಾಜೀಕ. Relating to or being connected with a king; = ರಾಜಕ No. 5 (My.);—a lord, a noble person. See ಮಹಾ-. 2, = ರಾಜಿಕೆ No. 3. (ಸರ್ಷಪ, ಸಾಸುವೆ Mr. 137).

ರಾಜಿಕೆ râjikĕ. A stripe, a line, a row. 2, a field. 3, *black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ರಾಜಿತ râjita. Illuminated, irradiated; adorned, embellished. See Ćh. v. 191; Kk. 1; ಅ-.

ರಾಜಿಲ râjila. Striped. 2, *a species of snake* (ಮುನ್ನೂಥ, ಒಳ್ಳೆ Hlâ.; Mr. 401; see ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕ ಹಾವು).

ರಾಜಿಸು râjisu. To shine, to glitter, to be radiant or splendid (ಶೋಭೆ Śmd. Dh.; Bp. 57, 19; Rêv. 10, after 1; J. 1, 10; 2, 12; 3, 32; 5, 35; 18, 38);—to make radiant (see ಸಿ-).

ರಾಜೀಕ rājīka. Tbh. of ರಾಜಕ. What comes from a king, especially from a foreign invader: ransacking, etc. (My.; Si. 391).

ರಾಜೀನಾಮೆ râjî-nâmĕ. A written acknowledgment given by the plaintiff of a cause being finally settled; a deed of resignation (of an office), of relinquishment (of a claim), an acquittance;—a written declaration of one's willingness to follow the directions of (Mhr., H.; My., Br.).

ರಾಜೀವ râjîva. *A species of fish.* 2, a kind of deer. 3, a blue lotus-flower; *a lotus* (ಕಮಲ, ತಾವರೆ Nn. 22). 4, a multitude (ಸಮಿತಿ, ಸಮೂಹ 22). 5, the hair of the head (ತಿರೋರುಹ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 22). 6, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 22).

ರಾಜೀವನೇತ್ರ râjîva-nêtra. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 14, 3).

ರಾಜೀವಮಿತ್ರ râjîva-mitra. The sun (J. 3, 23).

ರಾಜೀವಮುಖಿ râjîva-mukhi. A woman with a lotus-like face (Bp. 40, 68).

ರಾಜೀವಲೋಚನೆ râjîva-lôćanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 42, 12).

ರಾಜೀವಸಖ râjîva-sakha. The sun (Śâstrasâra in W. v. 1505).

ರಾಜೇಂದ್ರ râja-indra. A king of kings, a supreme sovereign (J. 2 sum.; 2, 11; 21, 25. 37). 2, N. — ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ. N. (Bp. 44, 58). — ರಾಜೇಂದ್ರ ಮುನಿ. N. (Bp. 52, 18).

ರಾಜೋಪಭೋಗ್ಯ râja-upabhôgya. Fit for the use or amusement of a king (J. 18, 30).

ರಾಜ್ಞಿ râjñi. = ರಾಣಿ. *A queen.*

ರಾಜ್ಞೀಪಟ್ಟ râjñî-paṭṭa. = ಅರಸಿಪಟ್ಟ. The fillet or tiara of a queen.

ರಾಜ್ಯ râjya. *A kingdom, a country, a principality, an empire, a government* (ನೆಲ Ćt. II, 63). See Prv. s. ರಾಜಕ. 2, administration or exercise of government. 3, kingship. — ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್-. -ಂ-. = ರಾಜ್ಯ ಮಾಡು. (My.). — ರಾಜ್ಯ ಮಾಡು. To exercise government, to rule (B. 5, 89). — ರಾಜ್ಯವಾಳು. -ಆಳು. To rule (Bp. 27, 28; My.).

ರಾಜ್ಯಪದ râjya-pada. (= ರಾಜಪದವಿ). Kingship (obtained by consecration, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಿಧಿ Nn. 139).

ರಾಜ್ಯಭರ râjya-bhara. Getting or taking charge of an empire (Ćpr. 2, after 56).

ರಾಜ್ಯಭಾರ râjya-bhâra. The weight of (the duties) of government. 2, the act of taking care of government: rule, reign (My.; B. 5, 1). — ರಾಜ್ಯಭಾರಂಗೆಯ್-. -ಂ-. To rule (My.). — ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡಾಡು. = ರಾಜ್ಯಭಾರಂಗೆಯ್-. (My.).

ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ râjya-lakshmi. The good fortune of a kingdom, glory of sovereignty (Ćpr. 6, 101).

ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ râjya-śrî. An empire looked upon as a beautiful woman (Ćpr. 2, after 39).

ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಕ râjya-śrîka. Possessing a prosperous government (Ćpr. 3, 70).

ರಾಜ್ಯಾಂಗ râjya-aṅga. (= ರಾಜಾಂಗ). Limb of royalty: *a requisite of regal administration,* enumerated *e. g.* as nine, viz. the monarch, the prime minister, a friend or ally, treasure, territory, a stronghold, an army, the companies of citizens, and the purôhita.

ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿ râjya-adhipati. A ruler, a king (My.).

ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ râjya-abhishêka. Inauguration to a kingdom, coronation (My.).

ರಾಟ್ râṭ. = ರಡ್ಡಿ, ರೆಡ್ಡಿ, ರಾಜ್ (of which it is the nominative). A king (ಅರಸು Nn. 119; Mr. 262).

ರಾಟಣಿ râṭaṇa. (Tbh. of ಅರಘಟ್ಟ). = (ಅರಟೆ), ರಹಾಟ, ರಾಟವಾಣ, ರಾಟವಾಳ, ರಾಟಳ, ರಾಟಾಣ, ರಾಟಾಳ, ರಾಟೆ, ರಾಟೆ, ರಾಟ್ಣ, ರಾಟ್ಣೆ, ಜಾಟಳ, ಜಾಟಾಳ, ಜಾಟ್ಟೆ. A machine for drawing water;—water-wheel worked with the feet;—a spinning wheel;—a machine for reeling;—the wheel of a machine in general (ಉದ್ಯಾಟಿಳ, ಘಟೀಯಂತ್ರ, ಪಾದಾವರ್ತ, ಅರಘಟ್ಟಳ Hlâ.; My.; Tĕ. ರಾಟ್ಟಿ, ರಾಟ್ನ; T. ಇರಾಟ್ಟಿನ; M. ಜಾಟ್ಟು). See ಕೆಯ್-. 2, a whirling machine, "an up and down" in which people amuse themselves at jâtrĕs (My.; Tĕ. ರಾಟ್ಟು).

ರಾಟವಾಣ râṭavâṇa. = ರಾಟಣ. (My.).

ರಾಟವಾಳ râṭavâḷa. = ರಾಟವಾಣ. (My.).

ರಾಟಳ râṭaḷa. = ರಾಟಣ. (Grj. 2, after 71; My.).

ರಾಟಾಣ râṭâṇa. = ರಾಟವಾಣ. (My.).

ರಾಟಾಳ râṭâḷa. = ರಾಟವಾಳ. (Rêv. 8, after 5; My.).

ರಾಟಿ râṭi. = ರಾಟೆ. ನೀರು ಸೇದುವ ರಾಟೆ (ಅರಘಟ್ಟ); ಬಾವಿಯೊಳಗಿನ ನೀರು ಜೇಗೆಯ ತಕ್ಕ ರಾಟೆ (ಉದ್ಯಾಟನ); ಬಾವಿಯೊಳಗಿನ ನೀರು ಸೇದುವ ರಾಟೆ (ಘಟೀಯಂತ್ರ G.).

ರಾಟಿಸು râṭisu. To wind upon a reel, to reel (Si. 221, *only* in Si.).

ರಾಟೆ râṭĕ. = ಅರಟೆ, ರಾಟಣ, etc. (My.; Si. 90. 343). See ಕೆಯ್-.

ರಾಟ್ಣ râṭṇa. = ರಾಟಣ. (My.).

ರಾಟ್ಣೆ râṭṇĕ. = ರಾಟ್ಟೆ. (My.).

ರಾಡಿ râḍi. = ರವಡಿ. A mass of mud; slop; foul, turbid (My.; Mhr. ರಬಾಡಾ, ರಾಡ, ರಾಡಾ, ರಾಬಡೀ).

ರಾಢೆ râḍhĕ. *Splendour, tight, lustre, beauty.*

ರಾಣಿ râṇi. = ರಾಣೆ. See ಹಾವು-.

ರಾಣಿ râṇi. Tbh. of ರಾಜ್ಞಿ. (My.; Tĕ.; Mhr.; Nn. 2; Bp. 50, 20; J. 2, 58; Si. 65. 182. 183). A queen. 2, a wife (My.). ರಾಣಿಯ ವಾಸ (ಅವರೋಧ, etc. Hlâ.). ರಾಣಿಯಾದರೆ ಗೋಣಿಯೆತ್ತ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ರಾಣಿರಾಜ್ಯ. A queen's government (My.). — ರಾಣಿವಾಸ. The inner apartments of a palace, the queen's or women's apartments (ಪೆಣ್ಣವಾಸ Kk. 63; Śm. 37; Si. 119; Bp. 45, 25; J. 33, 13). — ರಾಣೀವಾಸ. = ರಾಣಿವಾಸ. (J. 7, 20).

ರಾಣಿಕೆ râṇika. (fr. ರಣ). That is agreeable (Bh. 3, 21, 12).

ರಾಣುವೆ râṇuvĕ. An army, an armed force (ಸೇನೆ Bhn. 53; Tĕ., M.; T. ಇರಾಣುವ).

ರಾಣೆ râṇĕ. = ಅರಸೆ, ರಾಣಿ. See ಹಾವು-.

ರಾತಲ್ râtal. A weight of twelve, fifteen, or sixteen ounces (Mhr., H. रतल; M. ಔತ್ತಲ್; Port. arratel; My. = 16 ounces or 1 lb.).

ರಾತೀಪು râtîpu. = ರಾತೀಬು. (My.).

ರಾತೀಬು râtîbu. Nutritive and fattening diet (for men and animals, My.; Mhr., H. रतीब); a regular quantity of food (My.). ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾತೀಬಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ, ರತ್ನಪಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ (Prv.).

ರಾತ್ರ râtra. = ರಾತ್ರಿ. See ಪಂಚ-.

ರಾತ್ರಿ râtri. *Night* (ಇರುಳ್ Śm. 19; ಅನೇಕ ರಾತ್ರಿ, ಹಲವು ರಾತ್ರಿ Nn. 161, o. r. ರಾತ್ರೆ). 2, a superior, a master (ಪರಿವೃಢ, ಒಡೆಯನು 161). — ರಾತ್ರಿವೇಳೆ. = ರಾತ್ರಿಕಾಲ. (My.).

ರಾತ್ರಿಕಾಲ râtrikâla. Night-time (My.; B. 5, 258).

ರಾತ್ರಿಚರ râtri-čara. A night-rover, a thief, a robber. 2, a watchman, a patrol. 3, *a râkshasa;* a goblin.

ರಾತ್ರಿಜ râtri-ja. A star, a constellation. (R.).

ರಾತ್ರಿಜಲ râtri-jala. Dew, mist, fog. (R.).

ರಾತ್ರಿಜಾಗರ râtri-jâgara. A dog (Mr. 185).

ರಾತ್ರಿಂಚರ râtri-ṅ-čara. = ರಾತ್ರಿಚರ. *A râkshasa.*

ರಾತ್ರಿನ್ದಿವ râtri-n-diva. *A night and day, day and night.*

ರಾತ್ರಿಮಣಿ râtri-maṇi. The moon. (R.).

ರಾತ್ರಿಮಾನ râtri-mâna. The length of a night (B. 5, 307; My.).

ರಾತ್ರಿಸಂಚಾರ râtri-saṁčâra. Going or walking about at night; going to a brothel (My.).

ರಾತ್ರೀಶ râtrî-îśa. The moon (Bp. 24, 48).

ರಾತ್ರೀಶ್ವರ râtrî-îśvara. = ರಾತ್ರೀಶ. (Grj. 4, 44).

ರಾತ್ರೆ râtrĕ. = ರಾತ್ರಿ, q. v. (My.).

ರಾದಾರಿ râdâri. = ರಹದಾರಿ. (My.).

ರಾದ್ಧ râddha. Propitiated, conciliated. 2, accomplished, completed, finished, done;—prepared; ready. 3, obtained, attained. See ಆಪ-.

ರಾದ್ಧಾನ್ತ râddha-anta. An established end or result, *a demonstrated conclusion, a demonstrated truth, a dogma;* the conclusion of an argument.

ರಾದ್ಧಾನ್ತಪಾರಗ râddhânta-pâraga. Conversant with dogmas (Cpr. 9, 21).

ರಾಧ râdha. Carrying out, doing; see ಆಪ-. 2, favour, good-will, kindness;—a gift;—liberality;—success;—opulence. 3, *the month vaiśâkha* (April-May).

ರಾಧನ rådhana. Pleasing, propitiating;—pleasure, satisfaction;—accomplishing, effecting;—obtaining. See ಆ-.

ರಾಧಾಪತಿ rådhâ-pati. Kṛishṇa (My.).

ರಾಧಾಸುತ radhâ-suta. Karṇa. (R.).

ರಾಧಿಕೆ rådhikĕ. = ರಾಧೆ. (My.).

ರಾಧೆ rådhĕ. ರಾಧಾ. N. of the foster-mother of Karṇa. 2, N. of a cowherdess, the favourite mistress and consort of Kṛishṇa in Vṛindâvana. 3, *N. of the sixteenth lunar asterism.*

ರಾಧೇಯ rådhêya. Karṇa (My.).

ರಾನ್ತ ra-anta. A term with final ra (r, Śmd. 53. 103. 319; Kâvy. I, 2, 93-95).

ರಾಪ râpa. The property of astringency; the astringent and austere juice of certain fruits and plants (Mhr.; B. 3, 46).

ರಾಪು râpu. (Tbh. of ರಾಹು). = ರಾವು 1. A startle. — ರಾಪು ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be startled (J. 28, 50).

ರಾಪ್ತಿ râpti. Custom, usage (= ರೂಢಿ My.; H. राफ़्ता). — ರಾಪ್ತಿ ಬೀದಿ. To become customary, familiar, etc. (My.).

ರಾಮ râma. Stopping, staying, pausing; see ವಿ-. 2, pleasing, delighting;—*lovely, beautiful, charming, pleasant* (ಸೌನ್ದರ, ರೂಪ Nn. 24; ಚಲುವು Mr. 504). 3, *dark, black* (ಆಸಿತ, ಕಪ್ಪು 24; ಅತಿಕಪ್ಪು 504). 4, *white* (ಧವಲ, ಬಿಳುದು 24; ಬಿಳಿದು 504);—pure (ವಿಮಲ, ನಿರ್ಮಲ 24). 5, joy, pleasure. 6, Paraśurâma, the sixth avatâra of Vishṇu (ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ, ಪರಶುರಾಮ 24; ಜಮದಗ್ನಿತನಯ 504; Mr. 19). 7, Râmachandra, Vishṇu's seventh avatâra (ದಾಶರಥಿ, ರಾಮಚನ್ದ್ರ 24; ದಶರಥಾತ್ಮಜ 504; Mr. 19). 8, *Balaráma,* Vishṇu's eighth avatâra and elder brother of Kṛishṇa (ಹಲಾಯುಧ, ಬಲದೇವ 24; ಮುಸಲಿ 504; Mr. 19). 9, a lover. 10, *a kind of deer* (see ವಿಷಹರಮೃಗ). 11, a horse. See Śmd. 68. 76. 113. 116. 142. 145. 146. 188. 255. ಬಲದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿ ಮೇಲು, ಚಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು.—ಬೆಳಗಾಗಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯೇನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದ.—ರಾಮನನ್ನಾ ರಾಜನಿಲ್ಲ, ಕಾಮನನ್ನಾ ಪುರುಷನಿಲ್ಲ.—ರಾಮನಾಮ ಜಪ ಮಾಡುವದು, ತಲೆಕೂದಲೆನ್ನ (for—) ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವದು. — ರಾಮಗುಳ್ಳ. The plant Solanum jacquini Willd. (St. & Pl.; Si. 149. 426). — ರಾಮಟೆಂಕ. ರಾಮಟಿಂಕ. A rare gold coin on which Râma's paṭṭâbhishêka is represented (My.). — ರಾಮತುಳಸಿ. The herb Ocimum album Lin. (St. & Pl.). — ರಾಮಪಟ್ಟಿಯಾಟ. = ತಿಳಿಯಾಟ. (S. Mhr.; see ಉಪ್ಪ 2). — ರಾಮಬಣ್ಣ. Râma's soldier: a monkey;—Hanumat (My.). — ರಾಮಯ. -ಆಯ. N. See ಏಕಾನ್ತ-. — ರಾಮಯ ದೇವ. N. See ಉದರದ-. — ರಾಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 47; 49, 5. 7; see ಏಕಾನ್ತ-, ಮೊಕ್ಕ ಳದ-). — ರಾಮರಸ. -ಅರಸ. N. of Abhinavamaṅga's father (Mr. 540).

ರಾಮಗಿರಿ râma-giri. N. of a hilly place in Mysore (My.).

ರಾಮಚನ್ದ್ರ râma-čandra. Moon-like Râma: Râma, the son of Daśaratha (J. 19, 52; 20, 3). See ರಾಮ No. 7.

ರಾಮಜಯನ್ತಿ râma-jayanti. = ರಾಮನವಮಿ. (My.).

ರಾಮಠ râmaṭha. *Asa foetida* (ಇಂಗು Śm. 83).

ರಾಮಣೀಯಕ râmaṇîyaka. (fr. ರಮಣೀಯ). Lovely, pleasing, etc. (ರಮಣ, ರಮಣೀಯ Čt. II, 114; Abhâ. 2, 83; J. 18, 28).

ರಾಮದೂತ râma-dûta. Râma's messenger: Hanumat;—a monkey (My.).

ರಾಮನವಮಿ râma-navami. N. of the ninth day in the light half of caitra, being the birthday of Râmačandra (My.).

ರಾಮನಾಥ râma-nâtha. Šiva; N. of a liṅga (Bp. 51, 12. 13. 14. 34. 51. 60; 54, 62. 63).

ರಾಮನಾಥಪುರ râmanâtha-pura. N. of a place on the Kâvêri in Mysore (My.), and of one near Râmêšvara (My.).

ರಾಮಪುರ râma-pura. N. of several places in Mysore (My.), and Southern Mahratta (B. 4, 179).

ರಾಮಫಲ râma-phala. The bullock's heart, the fruit of the tree Anona reticulata Lin. (My.; St. & Pl.; Z.).

ರಾಮಬಾಣ râma-bâṇa. Râma's arrow (J. 21, 33. 34). 2, a term for a promise, prediction, expedient, etc. that is sure, infallible (Mhr., My.). 3, a kind of firework (My.).

ರಾಮರಸ râma-rasa. An intoxicating potion prepared from hemp (baṅgi) and sugar (My.).

ರಾಮಲಿಂಗ râma-liṅga. N. of a liṅga (Bp. 57, 54).

ರಾಮವಾಕ್ಯ râma-vâkya. A true word, a faithful promise (My.).

ರಾಮಸೇತು râma-sêtu. Râma's bridge: Adam's bridge (My.).

ರಾಮಾಣ್ಯ râmâṇya. Tbh. of ರಾಮಾಯಣ. (My.). ರಾಮಾಣ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲಣ್ಣ, ಆಳಿಗೆ ಆಳುಧಾರ! (Prv.).

ರಾಮಾದೇವಿ râmâ-dêvi. N. (Bp. 59, 8).

ರಾಮಾನುಜ râma-anuja. Lakshmaṇa (Râm. 1, 16, 24; My.). 2, Bharata (J. 21, 15. 19). 3, a Vaishṇava teacher of the twelfth century (My.; see ತ್ರಿಮತ). 4, a follower of the sect of Râmânuja (My.). — ರಾಮಾನುಜಕೂಟ. The sattra where Râmânujas have to take their meals (My.).

ರಾಮಾನುಜಭಾಷ್ಯ râmânuja-bhâshya. A commentary by Râmânuja on the bhagavadgîtâ (My.).

ರಾಮಾಯಣ râma-ayana. = ರಾಮಾಣ್ಯ. Râma's goings or adventures: an epic poem by Vâlmîki, describing the adventures of Râmačandra. ಬೆಳಗಾನಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯೇನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದ.—ಮಜ್ಜಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಹೇಬಿದ (Prvs.).

ರಾಮಾವತಾರ râma-avatâra. Râmačandra (Bp. 54, 62; J. 13, 42. 46).

ರಾಮೆ ರಾಮೆ. ರಾಮಾ. *A charming, handsome woman.* 2, *a woman in general* (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 24; ಲಲನೆ Mr. 504). 3, Lakshmî (ಗೋಮಿನಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 24).

ರಾಮೇಶ್ವರ râmêšvara. Šiva; a liṅga of Šiva (Bp. 43, 48; 51, 57). 2, N. of various places, especially Ramisseram between Ceylon and the coast of Coromandel. ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಶನೀಶ್ವರ ಬಿಡದು (Prv.).

ರಾಮ್ಬ râmbha. (fr. ರಮ್ಭ). *The bamboo staff of a religious stildent.*

ರಾಯ râya. Tbh. of ರಾಜ (Šmd. 369; Kk. 101; C.; Tĕ., T., M., Mhr.; and of ರಾಜ್ಯ, see ರಾಯಬಾರ). ರಾಯರ ಪಾದದಾಣೆ! ಪಾರೆ ನುಂಗು! ಆನ್ದ ಹಾಗೆ.—ರಾಯರು ಸತ್ತ ಹಾವಳಿ.—ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ರಾಯನ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಆಯಿತು.—ಯಾವ ರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ವಾದರೂ ರಾಗಿ ಬೀಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ.—ರಾಯ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ, ನಾಯಿ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ (Prvs.). — ರಾಯಕೋಳಾಹಳ. (Šmd. 208). Loud noise of a king, etc. — ರಾಯುಗಿಡಿಗ. = ರಾಯುಗಿಡಿಬಿಡಿ. (Bh. 6, 2, 3). — ರಾಯುಗಿಡಿಬಿಡಿ. A large drum shaped like an hour-glass (Bh. 4, 2, 17). — ರಾಯುಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. (Šmd. 387). A royal fort. — ರಾಯುಗೋಪುರ. A very large kind of tower at Śrîraṅga near Trichonopoly (and other places, My.). ರಾಯುಗೋಪುರವನ್ನು ಹದ್ದು ಕೊಣ್ಣು ಹೋಯಿತೋ? (Prv.). — ರಾಯುಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. Tbh. of ರಾಜಹಂಸ. (ರಾಜಹಂಸ ಕೆಸ.). — ರಾಯುನೆಲ್ಲಿ. = ಅರನೆಲ್ಲಿ. (Z.; ಶ್ಯಾನು Čb.). — ರಾಯು ಬಹಾದರ್. A title of honor for Hindus (My.). — ರಾಯು ಬಾರ. = ರಾಜ್ಯಭಾರ. (My.; Tĕ.). — ರಾಯುಬಾರಿ. An embassador (My.; Tĕ.). — ರಾಯುಬೋರೆ. A large shrub or small tree, Webera corymbosa Willd. (St. & Pl.). — ರಾಯುನಳ. -ಬಳ. A royal force or army (Râm. 4, 7 sum.).

ರಾಯಸ râyasa. Secretaryship in native governments, clerkship (Tĕ., M.; T. ಇರಾಯಜ). 2, a letter from a superior (guru, etc., My.). — ರಾಯುಸದನ. -ಅವ. A clerk (My.).

ರಾಯಿ râyi. A stone (Tĕ. ರಾ, ರಾಯಿ, ಱಾ, ಱಾಯಿ; *cf.* ಆಱಿ 4); a rubber (see ಆಕು-; Tĕ. ರಾಚು, ರಾಯು, T. ಆರಾವು, M. ರಾಗು, to rub; to file; *cf.* ಆರೆ 2). — ರಾಯಿಪುಡಿಸ ಕ್ಕರೆ. A coarse-grained candy sugar (Si. 312; My.).

ರಾರಾಜಿಸು rârâjisu. To be full of splendour, to be beautiful, to look beautiful or handsome, to shine (Čpr. 6, 57; J. 11, 24; 18, 25).

ರಾಲ râla. = ಅರಾಲ No. 2, ರಾಳ. *The resin of the Šâla tree, Shorea robusta* Gaertn.

ರಾವ râva. A cry, a shriek, a roar, a scream, a yell, etc., the cry of any animal;—a sound, noise in general. ಪುಗಿಲ್ಪುಗಿಲಿನಿಪ ರಾವಂ (ಕೋಕಿಲಸಿನಿದಂ Čt. II, 93). See ಒಳಱು.

ರಾವಣ râvaṇa. Screaming, roaring, etc.; the vociferator: Râvaṇa, the ruler of Laṅkâ (Ceylon), with ten heads and twenty arms, the chief of the râkshasas (Bp. 54, 62; J. 2, 25). ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಾಸಿನ ಮಜ್ಜಗೆ.—ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಆರೆಕಾಸಿನ ಸುಣ್ಣೆ (Prvs.).

ರಾವಣಕರ râvaṇa-kara. The number 20 (Čh.).

ರಾವಣರಿಪು râvaṇa-ripu. = ರಾವಣಾರಿ. (J. 21, 34).

ರಾವಣಾರಿ râvaṇa-ari. Râmačandra (J. 18, 10; 19, 41).

ರಾವಣಿ râvaṇi. Any son of Râvaṇa, especially Indrajit (Râm. 6, 13, 16).

ರಾವಿ râvi. The tree Ficus religiosa (Tĕ.; *cf.* ಆರಳಿ 1). — ರಾವಿಚಿಟ್ಟು. = ರಾವಿ. (Tĕ.; ಬೋಧಿದ್ರುಮ, ಅಶ್ವತ್ಥ, etc., ಅರಳೀ ಮರ Si. 125).

ರಾವಿ râvi. N. of a river in the Panjaub (My.).

ರಾವು râvu. 1. = ರಾಹು. Tbh. of ರಾಹು. The daitya Râhu (My.). 2, a startle. — ರಾವುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A malicious eye, the evil eye (My.). — ರಾವು ತಟ್ಟು. A startle or horror to touch or come upon one (My.). — ರಾವು ತೆಗೆ. To wave an offering (of a fowl, sheep, etc.) slowly downwards in front of a person to remove the influence of evil (My.). — ರಾವು ಬಡಿ. = ರಾವು ತಟ್ಟು. (My.).

ರಾವು râvu. 2. Tbh. of ರಾಜ. A king (used as an honorific affix to names, Mhr.; My.).

ರಾವುತ râvuta. = ರಾತ್ತ, ರಾಹುತ. A horseman, a trooper (ಗೋದಿಯಾಳ್ವ Čt. II, 39; Kk. 36; Šm. 45; Bh. 3, 5, 22; J. 22, 7. 21. 43; My.; Tĕ. ರಾಹುತು, ರಾಹುತ್ತು; T. ಇರಾವುತ್ತ; M. ಱಾವುತ್ತು; Mhr. ರಾಊತ; *cf.* ರಾವು, a horse?). ತತ್ತಳಿದ ರಾವುತಂ (Šmd. 162). ಇದ್ದ ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದರೆ ಗದ್ದು ಕೊಣ್ಣಿ ರಾವುತ.—ಎನ್ದೂ ಏಜಿದ ರಾವುತ ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗಿ ಏಜಿದ (Prvs.).

ರಾವುತಿಕೆ rávutikè. The business of a trooper (Bh. 1, 7, 2).

ರಾವೆ rávè. N. of a plant (ಸೋವೆ Mr. 120).

ರಾವ್ತ rávta. = ರಾವುತ, etc. (Bh. 2, 13, 32; Č. Bp. 47, 44).

ರಾಶಿ rási. = ರಾಸಿ. *A heap, a mass, a pile, a group, a multitude, a quantity, a number;* exceedingly much (My.). 2, *a sign of the zodiac,* an astrological house. 3, the figure or figures put down for an arithmetical operation (such as multiplying, dividing, etc.). See ಕುವ್ವಳಿಸು, ಪುಂಜಿಸು.

ರಾಶಿಕುಂಡಲಿ rási-kuṇḍali. = ರಾಶಿಚಕ್ರ No. 2. (My.).

ರಾಶಿಚಕ್ರ rási-čakra. The zodiacal circle, the zodiac. 2, an astrological diagram (My.).

ರಾಶ್ಯಧಿಪ rási-adhipa. The regent of an astrological house (My.).

ರಾಷ್ಟ್ರ râshṭra. *A kingdom, a realm, an empire;* a district, a country, a territory. 2, *any public calamity* (as famine, plague, etc.), affliction.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೆ râshṭrikè. *A kind of Solanum* (= ಬೃಹತಿ).

ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ râshṭriya. Belonging or relating to a kingdom. 2, *a king's brother-in-law.*

ರಾಸ râsa. Uproar, din, noise. 2, a particular rustic dance, that in which Kṛishṇa and the gôpîs engaged.

ರಾಸಕ್ರೀಡೆ râsa-kriḍè. The circular dance of Kṛishṇa and the cowherdesses (Bhâgavata 10, 28 sum.).

ರಾಸಭ râsabha. Sounding, braying, etc. 2, *an ass.*

ರಾಸಿ râsi. Tbh. of ರಾಶಿ (Šmd. 335; see Mr. 408). See ಕುವ್ವಳಿಸು. — ರಾಸಿಮನಕ. Excessive passion or wrath (Čpr. 6, after 40). — ರಾಸಿ ಮಾಡು. To make or form into a heap, to heap together, to pile up, to accumulate (C.; G. 186. 334. 527; B. 4, 40).

ರಾಸ್ನೆ râsnè. *The thorny shrub Mimosa octandra* Roxb. (= ಏಲಾಪರ್ಣಿ). 2, *the ichneumon plant* (= ನಾಕುಲಿ).

ರಾಸ್ನೆ râsnè. Tbh. of ರಾಸ್ನೆ (My.; Të.). = ರಾಸ್ನೆ No. 1. (ಏಲಾವರ್ಣಿ, ರಾಸ್ನೆ, etc., ಸಣ್ಣ ದುಮ್ಮರಾಸ್ನೆ Si. 157; My.). 2, a tall perennial plant, the greater Galangal, Alpinia galanga Sw. (St. & Pl.; see ದುಮ್ಮರಾಸ್ನೆ).

ರಾಹು râhu. = ರಾಪು, ರಾವು 1. (The seizer): N. of a daitya or demon with four arms and a tail, who drank a portion of the amṛita produced by the gods from the churned ocean, for which reason Vishṇu severed his head and two of his arms from the rest of the body; the head and tail were transferred to the stellar sphere, the head wreaking its vengeance on the sun and moon by occasionally swallowing them for a time, while the tail, under the name of Kêtu, gave birth to a numerous progeny of comets and fiery meteors: the dragon's head, *the ascending node of the moon* (ಸಿಂಹಕಾತನುಜ Mr. 39; ಗ್ರಹವಿವರ, ಗ್ರಹಭೇದ Nn. 76; ಬಾಂಗೆನೆವ ಪಾವು Kk. 11 *b;* ಬಾಮ್ಬಾವು 12; ಚಾಟ್, ಎಲರ್ವಟ್ಟೆವಾವು Šm. 17; see Mr. 59). 2, an eclipse, the moment of occultation or obscuration. 3, a startling event, any public calamity, as an eclipse, a meteor, an earthquake, etc. (ಉತ್ಪಾತ 76). 4, a formidable poison (ಕರಾಲ, ಮಹಾವಿಷ 76). 5, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 76).

ರಾಹುಗ್ರಸ್ತ râhu-grasta. Swallowed by Râhu: *eclipsed.*

ರಾಹುಟಿ râhuṭi. A small tent (Mhr., H. ರಾವಟಿ; B. 4, 23; 5, 240).

ರಾಹುತ râhuta. = ರಾವುತ, etc. (Bp. 61, 24; Si. 434; My.; B. 4, 181).

ರಾಹುಸಂಸ್ಪರ್ಶ râhu-saṁsparśa. *An eclipse of the sun or moon.*

ರಾಳ râḷa. = ರಾಲ, etc. (ಶಾಲ, ಸಜ್ಜರಸ Mr. 144; ಯಕ್ಷಧೂಪ, ಸರ್ಜರಸ G.); resin in general (Mhr.; My.). — ರಾಳದ ಮರ. The white Dammer tree, Vateria indica Lin. (St. & Pl.). — ರಾಳಧೂಪದ ಮರ. A tall tree furnishing the resin called black Dammer (Z.).

ರಿ ri. The second note of the gamut (Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ರಿಕಾಪು rikâpu. = ರಿಕಾಬು. A stirrup (My.; Mhr., H. ರಿಕಬೀ, ರಿಕಬೀ).

ರಿಕಾಬು rikâbu. = ರಿಕಾಪು. (My.).

ರಿಕಾಮಿ rikâmi. Empty, void, hollow, vacant, unemployed, etc. (ರಿಕ್ತಕ G.; Mhr. ರಿಕಾಮಾ).

ರಿಕ್ಕಟೆ rikkaṭa. = ರೆಕ್ಕಟೆ, etc. Silence, taciturnity (ಮೂಗುವಟ್ಟಗೆ, ಮೌನ ಕೆಸ); silently, etc. (ಗುಜುಗುಮ್ಮನೆ, ಬಿನ್ನನೆ, ಬಿನ್ನಗೆ Kk. 50).

ರಿಕ್ಕು rikku. = ರುಕ್ 3, ರುಕ್ಕು, etc. (My.).

ರಿಕ್ತ rikta. Emptied, cleared, purged;—*empty, void; poor, indigent;*—vain, worthless;—left, abandoned;—devoid of, without. See ಅತಿ-.

ರಿಕ್ತಕ riktaka. *Empty, void.*

ರಿಕ್ತೆ riktè. A poor woman (My.). 2, epithet of the fourth, ninth, or fourteenth days of the lunar fortnight (My.).

ರಿಕ್ಥ riktha. Property left at death, inheritance, bequest. 2, *property in general, substance, wealth.*

ರಿಕ್ಥಿ rikthi. An heir. (R.).

ರಿಗ್ಗ riggа. — ರಿಗ್ಗವಣೆ. -ಪಣೆ. A sort of tabour (ಮೃದಂಗ Čt. II, 97; Čpr. 8, 30).

ರಿಂಖ riṅkha. (also ರಿಂಖೆ). Creeping; sliding; dancing; one of a horse's paces; a horse's hoof; deceiving, disappointing. (R.).

ರಿಂಖಣ riṅkhaṇa. = ರಿಂಗಣ. (J. 22, 23).

ರಿಂಗಣ ringaṇa. *The act of moving, crawling, creeping.* 2, dancing; a (certain) dance (ಕುಣಿದಂ Čt. II, 57; ಕುಣಿದಂ, ನಡ್ಡಣಂ Kk. 59; Bh. 1, 12, 15; see ರಿಂಖ). 3, *slipping, sliding.* 4, *deviating* (from rectitude, duty, etc.). — ರಿಂಗಣಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. To perform a (certain) dance (Šêv. 5, 37; J. 12, 45).

ರಿಜು riju. Tbh. of ಋಜು (Šmd. 353).

ರಿಣ riṇa. Tbh. of ಋಣ (Šmd. 353; Bp. 61, 56; ಸಾಲ Nn. 122; My.).

ರಿತು ritu. Tbh. of ಋತು (Šmd. 353; Šm. 20; Čpr. 7, 38; My.).

ರಿಪು ripu. *An enemy, an adversary, a foe* (ಹಗೆ Nn. 75).

ರಿವಾಜು rivâju. Usage, custom (C.; B. 5, 9; Mhr., H.).

ರಿಷಿ rishi. = ಋಷಿ. (Sk.; My.).

ರಿಷ್ಟ rishṭa. Injured, hurt, wounded;—unlucky;—mischief, harm;—*misfortune, bad luck; destruction, loss;—sin.* 2, *good luck, prosperity.* See ಅ-.

ರಿಷ್ಟತಾತಿ rishṭa-tâti. *Causing prosperity, propitious, auspicious.*

ರಿಷ್ಟಿ rishṭi. = ಋಷ್ಟಿ. *A sword.*

ರಿಸಾಲು risâlu. = ರಿಸಾಲೆ. A troop of horse (My.; Mhr., H. ರಿಸಾಲಾ).

ರಿಸಾಲುದಾರ risâlu-dâra. The commander of a risâlu (My.).

ರಿಸಾಲೆ risâlĕ. = ರಿಸಾಲು. (My.).

ರಿಸಿ risi. Tbh. of ಋಷಿ (Śmd. 353; Čt. II, 42; Kk. 33; Śm. 34; Čpr. 5, 20).

ರೀಢೆ rīḍhĕ. *Disrespect, slight, contempt.*

ರೀಣಿ rīṇa. *Dropping, trickling, oozing, distilling, flowing.*

ರೀತಿ rīti. Dropping, flowing; *going, moving, motion;*—a stream —a course. 2, *way, method, mode, manner, fashion;*—usage, observance (ಆಚಾರ Mr. 250). 3, style, diction (Kâvy. IV, 1, seq.). 4, *brass, bell-metal.* 5, calx of brass;—rust of iron;—scoria of any metal. ರೀತಿ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಮಾತು ಬಲ್ಲ (Prv.). — ರೀತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain a manner (Śśv. 2, 30).

ರೀತಿಕೆ rītikĕ. Brass, bell-metal (ಪುಷ್ಪಕ, ಹಿತ್ತಾಳೆ Nn. 123; ಹಿತ್ತಾಳೆ Mr. 98).

ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣ rīti-krama-rasa-nirûpaṇa. Representation of the proper dictions and of the sentiments: N. of one of the adhikaraṇas of the kâvyâvalôka (Kâvy. I, 1*a*, 5; IV, 1 seq.).

ರೀತಿಪುಷ್ಪ rīti-pushpa. *Calx of brass.*

ರೀತಿವಿಫಲ rīti-viphala. Unprofitableness or unmeaningness of diction, vain diction (one of the ashṭâdaśadôshas, Čh. v. 40).

ರುಂ rum̐. The sound of a small spinning top (S. Mhr.). — ರುಂ ರುಂ. rep. The sound of a certain drum that is not beaten, but rubbed with a stick (S. Mhr.).

ರುಕ್ ruk. 1. = ರುಜ್, of which it is the nominative. (ದಾಮ, ಕರಣ Nn. 33; ಕರಣ 131).

ರುಕ್ ruk. 2. = ರುಜ್, of which it is the nominative.

ರುಕ್ ruk. 3. Tbh. of ಋಜ್. See ರುಗಾಗಮ.

ರುಕುಮಿಣಿ rukumiṇi. Tbh. of ರುಕ್ಮಿಣಿ. (Bp. 54, 35; My.).

ರುಕ್ಕು rukku. = ರಿಕ್ಕು. Tbh. of ಋಜ್. (My.).

ರುಕ್ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ruk2-pratikriyĕ. *Counteraction of disease, practice of medicine.*

ರುಕ್ಮ rukma. Bright, radiant;—*gold;*—iron.

ರುಕ್ಮಕಾರಕ rukma-kâraka. *A goldsmith.*

ರುಕ್ಮವತಿ rukma-vati. N. of the wife of Aniruddha. (R.).

ರುಕ್ಮಾಂಗದ rukma-aṅgada. N. of a king. (J. 11, 30).

ರುಕ್ಮಿಣಿ rukmini. = ರುಕುಮಿಣಿ. N. of a daughter of king Bhîshmaka, carried off and espoused by Krishṇa (J. 6, 52; 7, 3. 8. 11. 24). 2, the goddess Lakshmî. — ರುಕ್ಮಿಣೀಸುತ. Pradyumna (J. 22, 18).

ರುಕ್ಷ ruksha. 1. = ರೂಕ್ಷ. Rough, harsh to the touch, not smooth or soft;—rough to the taste, astringent, not bland;—*rough, rugged, uneven;—harsh, cruel, unkind, austere.*

ರುಕ್ಷ ruksha. 2. Tbh. of ಋಕ್ಷ. A star (ನಕ್ಷತ್ರ Nn. 40, o. r. ಋಕ್ಷ; ತಾರೆ Mr. 513); a bear (Bp. 61, 83).

ರುಗಾಗಮ ruk3-âgama. The *ṛigvêda* (Śśv. 1, 65).

ರುಗ್ನ rugna. Broken;—thwarted;—*bent, crooked, curved;*—injured;—diseased, sick, infirm. See Mr. s. ಭಗ್ನ.

ರುಗ್ಮಂಜರಿ ruk1-mañjari. A cluster of lustre or rays (Čpr. 1, 19).

ರುಚ್ ruch. = ರುಕ್ 1. *Light, lustre, brightness.* 2, *a ray of light.* 3, pleasure, wish, desire;—loveliness, beauty.

ರುಚಕ ruchaka. = ರುಚಿಕ. Agreeable, pleasing; auspicious; any auspicious thing, any object supposed to bring good luck (ಭದ್ರ, ಮಾಂಗಲ್ಯ Nn. 41; ವರಮಂಗಲದ್ರವ್ಯ Mr. 523). 2, sharp, acid;—tonic, stomachic. 3, *sochal salt* (ಸೌವರ್ಚಳ Hlâ.; ಲವಣ, ಉಪ್ಪ 41; ಲವಣ 523). 4, a kind of golden ornament (ಆಭರಣ 41; 523). 5, a tooth (ದಶನ, ದನ್ತ 41; ದನ್ತ 523). 6, the throat, the neck (ತಿರೋಧರ, ಕೊರಳ್ 41; ಕೊರಳ್ 523). 7, a mountain (ಭೂಧರ, ಪರ್ವತ 41). 8, ambrosia (ಅಮೃತ 41). 9, the citron (ಮಾತುಲಂಗ, ಮಾದಲ 41; ಮಾತುಲಂಗ 523).

ರುಚಾಳಿಸು ruchâḷisu. To compare (ಪೋಲಿಸು Ks.; T. ಉಬಿದು, to be like; ಉಬಿದ್ದು, comparison).

ರುಚಿ ruchi. *Light, lustre, splendour,* beauty; colour. 2, *a ray of light.* 4, *wish, desire, pleasure, will;*—inclination, taste for, liking for (Śmd. 158), relish. 5, *passion.* 6, taste, perception by the palate;—flavour, relish, savour, savouriness (ಸಾಧನ, ಅನ್ನಮುಖ್ಯರುಚಿಸಂಚಯ, ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದ ರುಚಿಗಳು, o. r. ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದ ರುಚಿಕರಂಗಳು Nn. 114). ಕಾರ ಕಹಿ ಹುಳಿ ಒಗರುಗಳೆವ್ವ ನಾಲ್ಕು ರುಚಿಗಳು (ಸೌರಭ್ಯ Nn. 119, o. r.—ನಾಲ್ಕು ರಸಗಳು). 7, a kind of bitter grass (ಕಹಿಹುಲ್ಲು Mr. 110). 8, N. of another plant (ಚಿತ್ತರಟೆ, ಸಿಂಹಿಕೆ Mr. 130). ರುಚಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಸಿಯಕ್ಕಿ ತಿನ್ನಾನೇ? (Prv.). See Prvs. s. ಲೇ ಪಡಿ, ಸಗಣಿ. — ರುಚಿ ಕಾಣು. = ರುಚಿ ನೋಡು. ರುಚಿ ಕಣ್ಣಿ ನಾಯಿ ಸುಚಿಯಾದರೂ ಬಿಡದು (Prv.). — ರುಚಿ ನೋಡು. To examine the taste of anything: to taste, to try (C.; B. 4, 59). — ರುಚಿ ಹತ್ತು. To prove luscious, to become or be luscious or savoury; to become or be tasty or agreeable (C.; B. 4, 48).

ರುಚಿಕ ruchika. = ರುಚಕ. Shining, etc. (Bp. 3, 1).

ರುಚಿಕರ ruchi-kara. Causing pleasure. 2, making tasteful; savoury, tasty; that makes tasteful, etc. (My.; see Nn. s. ರುಚಿ No. 6).

ರುಚಿಕಾರ ruchi-kâra. = ರುಚಿಕರ. ಅನ್ನಾದಿರುಚಿಕಾರ (ಸಾಧನ Mr. 501).

ರುಚಿತ್ವ ruchitva. The state of taking pleasure in. 2, the state of possessing splendour, beauty or colour (Čpr. 7, 89).

ರುಚಿರ ruchira. Bright, brilliant, shining; *beautiful; pleasing; charming, pleasant;*—sweet, dainty, nice;—stomachic. 2, N. of a *vṛitta* (Čh.).

ರುಚಿರಾಮ ruchi-râma. Quicksilver (ಸೂತ, ಪಾದರಸ Nn. 131). 2, the eye (ದೃಕ್, ಕಣ್ಣು 131). 3, white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು 131; ಬಿಳಿದು Mr. 475).

ರುಚಿಸು ruchisu. To find pleasure in, to desire, to enjoy (Bp. 11, 10). 2, to appear as savoury, to be luscious, savoury or tasty (My.); to be agreeable, as a word (My.).

ರುಚ್ಯ ruchya. Bright, radiant; *beautiful, handsome, pleasing, delightful;—a lover;* a husband.

ರುಜ್ ruj. = ರುಕ್ 2. Breaking, dashing to pieces; fracture. 2, *sickness, disease;*—toil, fatigue.

ರುಜ ruja. = ರುಜ್. (Sk.).

ರುಜನ rujana. = ರುಜ. See ರೋಗ-.

ರುಜು ruju. 1. Tbh. of ಋಜು. ಇನ್ನನ ಬಿಲ್ಲುರುಜು (ರೋಹಿಂತ Hlâ.).

ರುಜು ruju. 2. Signature;—proof (My.; Br.; H.). — ರುಜು ಮಾಡು. To sign;—to prove (My.). — ರುಜುವಾತ್. Proved, established (My.).

ರುಜೆ rujĕ. Breaking, fracture, destruction. 2, *sickness, disease, pain.*

ರುಂಜೆ ruṅjĕ. A brazen drum (Tĕ.; Abh. P. 4, 56).

ರುಣ runa. Tbh. of ಋಣ. (My.; Bh. 1, 8, 39). ಕುಣಿ ಆಗಿ ಸಿದರೆ ರುಣ ತೀರೀತೇ (or ತೀರಿತೆ)? (Prv.). See Prvs. s. ಸು ಡು 1, ಹಣ, ಹೆಣ 1.

ರುಣ್ಡ runḍa. *A headless body, a mere trunk* (retaining life and continuing to mix in battle). 2, the head as separated from the body, a skull (Mhr.; ಸಿರ Ss.).

ರುಣ್ಡಮಾಲೆ runḍa-mâlĕ. A necklace or wreath of skulls (J. 13, 63; 14 sum.; 14, 19; Mhr.; My.).

ರುಣ್ಡಿಕೆ runḍikĕ. A field of battle. 2, the threshold of a door. 3, a go-between. 4, superhuman power. (R.).

ರುತ ruta. 1. Broken to pieces, divided. See ಸಿ.

ರುತ ruta. 2. = ರುತಿ, ರುತು 2. Sounded, filled with cries; — *any cry or noise: the note of birds, humming of bees,* etc.; — song.

ರುತಿ ruti. = ರುತ 2. (Râv. 13, 76).

ರುತು rutu. 1. Tbh. of ಋತು (ಶಬ್ದ Nn. 18; ತಾರಪೆ 28; Si. 44; My.). ವಸನ್ತ ಗ್ರೀಷ್ಮ ಪ್ರಾವೃಷ್ ಶರದ್ ಹೇಮನ್ತ ತಿತಿರ ಎನ್ನು ಆಱುಂ ರುತುಗಳಕ್ಕುಂ (Hlâ.).

ರುತು rutu. 2. Tbh. of ರುತ 2. (ಗೀತ Nn. 35).

ರುದಿತ rudita. Cried, lamented, wept; *a crying, a weeping, a wailing, a lamentation.*

ರುದ್ದು ruddu. = ರುಬ್ಬು 1. (Tĕ.); to beat soundly (My.).

ರುದ್ಧ ruddha. Stopped, checked, impeded, opposed; — *shut in, confined, surrounded, fenced in.*

ರುದ್ರ rudra. Crying, howling, roaring; one who roars, etc. 2, the roarer or howler: N. of the god of tempests and father of the Rudras or Maruts. 3, *Śiva.* 4, *Śiva as the regent of the north-east quarter.* 5, any one of the (eleven) Rudras or storm winds, *i. e. a class of demigods* who are regarded as inferior manifestations of Śiva (Bp. 61, 53; see ಪನ್ನೊನ್ದು ರುದ್ರರ್). 6, the number 11 (Ch.; ಹನ್ನೊನ್ದು Mr. 347; Bp. 5, 64). 7, sign for a metrically long syllable (Ch.). 8, N. of a class of feet (Ch.). 9, = ರುದ್ರಸೂಕ್ತ (My.). ರುದ್ರನಾದರೇನು? ಭದ್ರನಾದರೇನು? ಸಿದ್ರೆ ಬಸ್ಸರೆ ಸರಿ (Prv.). — ರುದ್ರಗಣ್ಟಿ. A dôra or sîrĕ with a border the texture of which represents rudrâkshas (My.). — ರುದ್ರಗಣ್ಟು. The peculiar knot with which a Śaiva joins the two ends of his sacrificial thread (My.). — ರುದ್ರದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 1). — ರುದ್ರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). See ಕಾಲಾಗ್ನಿ-.

ರುದ್ರಟ rudraṭa. N. of the author of the Śringâratilaka. See Kâvy. V, 970.

ರುದ್ರಪಶುಪತಿ rudra-paśupati. N. (Bp. 9, 45; 13, 1).

ರುದ್ರಪುಷ್ಪ rudra-puṛpa. *The shoe-flower* (ದಾಸವಣ, ಜಪೆ Hlâ. MS.; the print has ಓದ್ರಪುಷ್ಪ).

ರುದ್ರಪ್ರಕರ rudra-prakara. The multitude of Rudras (Bp. 10, 19).

ರುದ್ರಪ್ರಯಾಗ rudra-prayâga. N. of the place where the river Mandâkinî joins the Ganges. (R.).

ರುದ್ರಭೂಮಿ rudra-bhûmi. A burying or burning ground (My.).

ರುದ್ರಮನ್ತ್ರ rudra-mantra. = ರುದ್ರಸೂಕ್ತ. (My.).

ರುದ್ರಮುದ್ರೆ rudra-mudrĕ. The mark or impression of a liṅga (Bp. 57, 32).

ರುದ್ರವೀಣೆ rudra-vîṇĕ. Rudra's lute: a lute with two dried sôrĕ-gourds (My.). 2, a particular religious observance.

ರುದ್ರವೀರ್ಯ rudra-vîrya. Śiva's semen; — quicksilver; sulphur (My.).

ರುದ್ರಸೂಕ್ತ rudra-sûkta. N. of a ṛigvêda hymn adressed to Rudra (Śśv. 1, after 79; 4, 101).

ರುದ್ರಾಕ್ಷ rudra-aksha. Rudra-eyed: the tree Elaeocarpus ganitrus, and its berry (sacred to Śiva). See Bp. 12, 12; 32, 51; 41, 8.

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆ rudrâksha-mâlĕ. A rosary made of rudrâksha berries (My.).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ rudra-akshi. = ರುದ್ರಾಕ್ಷ. (My.; see ಅಡವಿ-).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಭಸಿತಾಕಲಿತದೇಹಿ rudrâkshi-bhasita-âkalita-dêhi. Śiva; — a Liṅgavanta (Bp. 27, 30).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಭಸಿತಾಭರಣ rudrâkshi-bhasita-âbharaṇa. Śiva; a Liṅgavanta (Bp. 27, 33).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಸರ rudrâkshi-sara. = ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆ. (My.).

ರುದ್ರಾಕ್ಷೆ rudra-akshĕ. = ರುದ್ರಾಕ್ಷ. (Bp. 3, 26; 12, 19; 38, 14; 41, 20).

ರುದ್ರಾಣಿ rudrâṇi. *Rudra's wife Durgâ.*

ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ rudra-abhishêka. Anointing a liṅga whilst repeating the rudrasûkta (My.).

ರುದ್ರಾವತಾರ rudra-avatâra. An incarnation of Śiva (Bp. 53, 6; 60, 1).

ರುದ್ರೇಶ rudra-îśa. The ruler of the Rudras (Bp. 24, 48).

ರುದ್ರೋದ್ಗಾರಿ rudrôdgâri. Tbh. of ರುಧಿರೋದ್ಗಾರಿ. (My.).

ರುಧಿರ rudhira. Red; — *blood;* — saffron.

ರುಧಿರಾಕ್ಷ rudhira-aksha. N. of a râkshasa (J. 20, 48. 49. 51).

ರುಧಿರೆ rudhirĕ. N. of a plant (ಮದುರಂಗಿ Mr. 117).

ರುಧಿರೋದ್ಗಾರಿ rudhira-udgâri. Spitting blood; — the fifty-seventh year in the cycle of sixty (My.).

ರುನ್ದಿ rundi. Breadth, width (My.; Mhr.).

ರುನ್ದ್ರ rundra. Large, great (Bp. 1, 40; 8, 4; it is the word that, instead of ವಜ್ರ, appears in the Mysore Amarakôśa; see Si. 370).

ರುಪಾಯಿ rupâyi. = ರೂಪಾಯಿ. (C.).

ರುಬರೂಬು rubarûbu. = ರೂಬರೂ, ರೂಬರೂಬು. Face to face (My.; Mhr., H. rubarû, ruberûbu, rûbarû, rûbarûbu).

ರುಬ್ಬು rubbu. 1. (fr. ಒರೆ 3). = ರುದ್ದು. To grind in a mortar (My.; Tĕ.).

ರುಬ್ಬು rubbu. 2. Grinding. — ರುಬ್ಬುಗುಣ್ಡು. A grindstone (My.; Tĕ. ರುಬ್ಬುರಾಯಿ).

ರುಮ ruma. = ರುಮೆ. (Si. 312).

ರುಮಾಲ rumâla. = ರುಮಾಲು, ರೂಮಾಲು, ರೂಮಾಲೆ. A handkerchief, a towel; any square piece of cloth for wrapping round the head or for tying up articles, a turban, etc. (Br.; B. 2, 7; Čb. 73. 134; Mhr., H. ರುಮಾಲ; T. ಉಮು ಮಾಲೈ).

ರುಮಾಲು rumâlu. = ರುಮಾಲ. (My.). See Prv. s. ರುವ್ವಿ.

ರುಮೆ rumĕ. *A salt-pit, a salt-mine* (especially one in the district of Sambhar in Ajmere); rock-salt (ಉಪ್ಪಿನ ಕಲ್ಲುಗಳು Mr. 100). See s. ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟಿ.

ರುರು ruru. *A kind of deer* (ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ Nr.).

ರುವಿ ruvi. (fr. ರೂಪಿ?). = ರುವ್ವಿ. A farthing, a kâsu (My.; Tĕ. ರುವ್ವೆ; Mhr. रुका, the 12th part of an Anna).

ರುವೂಕ ruvûka. = ಉರುವೂಕ, ರೂಬುಕ, ರೂವುಕ. (Colebr.).

ರುವ್ವಿ ruvvi. = ರುವಿ. (My.). ರುವ್ವಿ ಕೊಡದವ ರುಮೂಲು ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ರುಷ್ rush. *Anger, wrath, passion.*

ರುಷಿ rushi. Tbh. of ಋಷಿ (Čt. II, 42; see ಮಹಾ-).

ರುಷಿತ rushita. Enraged, irritated, angry (My.).

ರುಷ್ಟಿ rushṭi. Tbh. of ವೃಷ್ಟಿ. (My.).

ರುಸಬ rusaba. Tbh. of ವೃಷಭ (My.).

ರುಸಿ rusi. Tbh. of ಋಷಿ. (My.; Tĕ.).

ರುಸುಮು rusumu. Fees, dues, commission (My.; Br.; H.).

ರುಹ್ ruh. = ರುಹ. See ಅಮ್ಮೋ-.

ರುಹ ruha. Rising, mounting, springing up, growing, increasing; mounted, ascended upon. See ಅಮ್ಮೋ-, ಕರ-, ಕ್ಷತಿ-, ರಸಾಲ-.

ರುಹೆ ruhĕ. *Bent grass, Panicum dactylon* (see Si. 162).

ರುಳಿ ruḷi. A silver chain worn on the leg, just above the ankle, by women (My.; Mhr. रुळणें, to shake gracefully).

ರೂ rû. (fr. ಬರೆ 5?). Repetition of words and sentences to commit them to memory. (Tĕ. ರುವ್ವು). — ರೂ ಹಾಕು. To repeat words frequently to commit them to memory (My.; G. in his preface).

ರೂಂ rûm. N. of a country (Si. 101).

ರೂಕ್ಷ rûksha. = ರುಕ್ಷ 1. (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ತಿಗ್ಮ etc. Mr. 34; Čpr. 5, after 4).

ರೂಕ್ಷಣ rûkshaṇa. Making rough, rugged or harsh; making dry or thin. See ವಿ-.

ರೂಕ್ಷೆ rûkshĕ. Dryness, aridity, emaciation; harshness, unkindness, cruelty (Bp. 61, 83).

ರೂಢಿ rûḍi. Tbh. of ರೂಢಿ (Šmd. 339; Bp. 50, 36). ಹಾಗೆ ಅದ್ದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಡತೆಗಳು ಎದ್ದಿಗೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 188). — ರೂಢಿದೊಜ್. -ತೊಜ್. The usual current of a river (Bp. 50, 38). — ರೂಢಿ ಬೀಡು. To become habitual or customary (My.). — ರೂಢಿ ಮಾಡು. To practice, to learn by practice (Čpr. 2, after 14; My.). — ರೂಢಿ ಮಾತು. A commonly known and used word (My.).

ರೂಢಿಸು rûḍisu. To be commonly known and used (J. 28, 22; B. 5, 113);—to assemble in numbers (J. 4, 14; Šśv. 4, 42);—to become or be notorious or famous (Bp. 5, 41; 26, 62; 42, 6; 51, 42; 54, 55; 56, 30). 2, to ascend, to rise (Bp. 24, 50). 3, to cause to grow, become large or much, to accumulate, to join (as property, grain, etc., My.).

ರೂಢ rûḍha. Mounted, risen, ascended;—sprung up, born, produced;—grown, increased, developed;—large, bulky, great, much;—commonly known, notorious;—certain, ascertained;—traditional, generally received, popular, customary, conventional, not to be etymologically resolved;—having a special meaning or one not depending directly on the etymology;—obscure. See Šmd. 75. 158. 174.

ರೂಢನಾಮ rûḍha-nâma. A noun of which the meaning is not to be etymologically resolved, a word not etymologically derived, a word used in a conventional sense (Šmd. 93-95).

ರೂಢಮೂಲ rûḍha-mûla. Well-rooted, well-established, powerful (My.).

ರೂಢಿ rûḍhi. = ರೂಢಿ q. v., ಬೂಢಿ. Mounting, ascending, rise, ascent. 2, springing up, birth, origin. 3, fame, renown, notoriety. 4, custom, customary usage, common currency, general prevalance, use; popularity; familiarity with. 5, a popular or conventional acceptation of words (as opposed to their direct etymological meaning). 6, the employment of a word in a sense not borne out by its etymology. ರೂಢಿಯಿಲ್ಲದ ಪದ ಹಾಡಿದರೆ ತಿಳಿವಾನೇ? (Prv.). See Šmd. 29. 122. 202. 391; Kâvy. VI, 1; Sp. s. ಮಾಡು 1. — ರೂಢಿವಡೆ. -ಪಡೆ. = ರೂಢಿವೆಜ್ No. 2. (Grj. 2, after 106). — ರೂಢಿವೆಜ್. -ಪೆಜ್. To obtain use or notoriety: to come into common use (ರೂಢಿಯಾಗು Šmd. 186 Cm.). 2, to grow great or famous (Čpr. 2, 16; Bp. 37, 68).

ರೂಢಿತ rûḍhita. = ರೂಢ. Mounted, ascended (Bp. 50, 2).

ರೂಢಿಪತಿ rûḍhi-pati. A notorious ruler. See Sp. s. ನಾಮು.

ರೂಢಿಶಬ್ದ rûḍhi-śabda. = ರೂಢನಾಮ (Sk.). 2, a word that is commonly known and used (My.).

ರೂಢಿಸು ruḍhisu. = ರೂಢಿಸು, q. v.

ರೂಪ rûpa. = ರೂಪು, ರೂವು, ರೂಹು. *Any outward appearance or phenomenon, form, figure, shape* (ಪರಿಜು Čt. I, 100; ವರ್ಣ, ನಾನಾವರ್ಣ Nn. 119);—image, resemblance, semblance;—any visible object, an image, an idol. 2, the form of a noun or verb, etc. in grammar, an inflected form by declension or conjugation. 3, a handsome form, shapeliness, beauty. 4, natural state or condition, nature, property, feature, character. 5, kind, sort, species. 6, mode, manner. 7, a single specimen, a type, a pattern, an exemplar. 8, the number one, the arithmetical unit. 9, in algebra: a known quantity. 10, a drama, a play, a dramatic composition. 11, cattle. 12, *a beast*, a number of beasts or various beasts (ಮೃಗ ಸಮೂಹ, ನಾನಾಮೃಗಂಗಳು 119). — ರೂಪುಪ್ಪೆಜ್. -ಂ-ಪೆಜ್. To get a form (Grj. 4, 34).

ರೂಪಕ rûpaka. Illustrating by metaphor, figurative;—a peculiar metaphor or simile (upamâ) in rhetoric, the description of one object under the form of an another which it is poetically supposed to resemble (Kâvy. III, 3, B, 41. 80 seq.; ಅಲಂಕಾರ Nn. 135; ಅತ್ಯಲಂಕಾರ Mr. 526). 2, a form, a figure, a shape, an image; a peculiar shape or image, a feature (? ಪ್ರತಿಮಾಭೇದ, ಪ್ರತುಮೆಗಳ ಭೇದ 135). 3, a kind, a species (ಸಲಾಕ್ಷಣ್ಯ, ಲಕ್ಷಣಭೇದ 135). 4, shapeliness, beauty (ಸರೂಪ, ಚೆಲುವು 135). 5, a drama, a play, a dramatic composition (ಕಾವ್ಯ 526). 6, a theatrical performance, dancing (ತಾಣ್ಡವ, ನೃತ್ಯ 135; ನಾಟ್ಯ 526). 7, a particular time in music (ತಾಳಭೇದ 135; ತಾಳಮಾನ 526). 8, a clever man (ಚತುರ, ಚದುರ 135);—a cunning, crafty man (ಧೂರ್ತ 526).

ರೂಪಕತಾಲ rûpaka-tâla. = ರೂಪಕ No. 7. (My.).

ರೂಪಕರೂಪಕ rûpaka-rûpaka. A kind of rûpaka in rhetoric (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ರೂಪಣ rûpaṇa. Forming, representing; figure; figurative illustration. See ಸಿ-.

ರೂಪತೆ rûpatĕ. The state of being formed or composed of; the state of having a form. See ದ್ವಿ-.

ರೂಪದ್ವಿತ್ವ rûpa-dvitva. Repetition of the form of a noun, etc. (Kâvy. I, 3, 89-97; *cf.* ಪದಯುಗಲೋಚ್ಚರಣ).

ರೂಪವತಿ rûpa-vati. A handsome or beautiful woman (My.; B. 5, 43).

ರೂಪವನ್ತ rûpa-vanta. A handsome man (My.). Feminines ರೂಪವನ್ತಳು, ರೂಪವನ್ತೆ (My.).

ರೂಪಹೀನ rûpa-hîna. Devoid of beauty, ugly. ರೂಪಹೀನ ವಾದುದು (ವಿಕಟ, ಕುರೂಪ Nn. 146).

ರೂಪಾಕಾರ rûpa-âkâra. = ರೂಪಾರ. A beautiful form (?).

ರೂಪಾಜೀವೆ rûpa-âjîvĕ. *A harlot, a prostitute.*

ರೂಪಾದಿಲೇಖನ rûpa-âdi-lêkhana. Writing or drawing figures, etc. See ಚಿತ್ರಿಸು.

ರೂಪಾನ್ತರ rûpa-antara. Another form, a change of form (Śmd. 111 Cm.; 156; My.).

ರೂಪಾಯಿ rûpâyi. (fr. ರೂಪ್ಯ). = ರುಪಾಯಿ. A Rupee (C.; Mhr. ರುಪಯಾ; B. 2, 25; 4, 87). ೧ ರೂಪಾಯಿತೂಕ (ಕಸಿಪ್ಯ ಪಲ); ೨ ರೂಪಾಯಿತೂಕ (ಮಧ್ಯಮಪಲ); ೩ ರೂಪಾಯಿತೂಕ (ಉತ್ತಮಪಲ); ೧, ಅಥವಾ ೨, ಅಥವಾ ೩ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತೂಕದ ಚಿನ್ನ (ಕುರುವಿನ್ತ, ಚಿನ್ನದ ಪಲ Si. 328).

ರೂಪಾರ rûpa-âra2. Tbh. of ರೂಪಾಕಾರ (Śmd. 383).

ರೂಪಾವಳಿ rûpa-âvaḷi. The rows or tables of declension or conjugation (B. 5, 271).

ರೂಪಿ rûpi. Having form or figure;—*well-shaped, handsome, beautiful;*—appearing as, like.

ರೂಪಿತ rûpita. Formed, represented, exhibited, imagined. (Bp. 49, 41; see ಅವ- and ಕುಣಿತ).

ರೂಪಿಸು rûpisu. = ರೂಪಿಸು. To form, to mould, to figure, to represent (as any image, picture, etc., My.); to show, to point out (as a fault, My.). 2, to view, to inspect, to look at, to consider, to regard (Bp. 4, 53; 15, 15; 19, 50). 3, to appear (Bp. 19, 38; 51, 40; 61, 18).

ರೂಪು rûpu. Tbh. of ರೂಪ. (Śmd. 364; Čpr. 6, 79; Bp. 4, 53; 23, 26; 50, 25; 51, 32; 52, 34. 56; Č. Bp. 11; J. 28, 40; ಪರಿಜು Čt. I, 69; ಬಲ Nn. 14; ಸೌನ್ದರ 24; ಚೆಲ್ವು 68; ಚೆಲುವು 70; ಆಕಾರ 71). ರೂಪಿನ್ದೆ (Śmd. 10); ರೂಪಿಂಗೆ (131); ರೂಪಿನಲ್ಲಿ (141 Cm.). ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ರೂಪು (ದ್ರವ್ಯ, ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ದನ್ತಾ ಪ್ರತುಮೆಗಳು Nn. 164). See Sp. ತ. ಸ್ವರ 2. — ರೂಪದ ಗು. -ಆಡಗು. A form to disappear (J. 15, 40). — ರೂಪಡಿ. -ಆಡಿ. Natural form, or beauty, to be destroyed (Bp. 57, 56). ರೂಪಡಿದ ಸಾವು (ಮಣ್ಮಡಿ Śmd. I). 2, to destroy a form, etc. (Bp. 16, 3). — ರೂಪಾನ್. -ಆನ್. To take or assume a form, etc. (Rśv. 13, after 77). — ರೂಪಿಡು. -ಇಡು. To indicate or evince anger or passion (ಕ್ರೋಧನಿರ್ದೇಶ Śmd. Dh.). — ರೂಪುಗರೆ. -ಕರೆ. Form or beauty to disappear (Abh. P. 3, 39. 45). — ರೂಪುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. A form or figure to appear (Bp. 16, 5). — ರೂಪುಗಿಡು. -ಕಿಡು. Natural form, or beauty, to be destroyed or disappear. See ಆಡಿ and ಕಡಿಕುಡಿ; Abh. P. 13, 69. — ರೂಪುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ರೂಪುಗಿಡು. (Bp. 57, 70). — ರೂಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ರೂಪಾನ್. (Čpr. 7, 80; Bp. 15, 17). — ರೂಪುದಳಿ. -ತಳಿ. = ರೂಪುಗೊಳ್. (Čpr. 5, 81). — ರೂಪುಪೋಡು. -ತೋಡು. To show a form (V. 14, 106; 14, after 106; Śśv. 2, 92). — ರೂಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ರೂಪುಗೊಳ್. (Rśv. 5, after 50).

ರೂಪ್ಯ rûpya. = ರುಪಾಯಿ, ರೂಪಾಯಿ. *Handsome, beautiful.* 2, bearing a stamp, stamped. 3, *wrought metal, silver or gold bearing a stamp or impression, a stamped coin.* 4, *silver.*

ರೂಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ rûpya-adhyaksha. *A master of the mint.*

ರೂಪಿಕಾರಿ rûpakâri. The written record of case (My.; H.).

ರೂಬರೂ rûbarû. = ರುಬರೂಬು, etc. (Si. 399; My.).

ರೂಬರೂಬು rûbarûbu. = ರೂಬರೂ. (My.).

ರೂಬುಕ rûbuka. = ರೂವುಳ್. (ಅವುಡಲ ಗಿಡ G.).

ರೂಮಾಲು rûmâlu. = ರುಮಾಲ, etc. (My.; M. ರುಮಾಲ್).

ರೂಮೊಲೆ rûmâlĕ. = ರೂಮಾಲು. ಪೂಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೂಮಾಲೆ ಬೀಡವೋ? (Prv.).

ರೂಲು rûlu. A "rule", a ruler (My.); a line (My.). — ರೂಲು ದೊಣ್ಣೆ. A ruler (My.).

ರೂವು rûvu. Tbh. of ರೂಪ (Śmd. 364).

ರೂವುಕ rûvuka. = ರುವೂಕ, etc.

ರೂಷಿತ rûshita. Adorned, decorated. 2, *covered, overspread* (ಗುಣ್ಣಿತ, ಮುಸುಕಿದುದು Hlâ., o. r. ಕುಣ್ಣಿತ). 3, made rough or rugged. 4, *pounded, reduced to dust* (see ಗುಣ್ಣಿತ).

ರೂಹಿಸು rûhisu. = ರೂಸಿಸು. To appear (Grj. 6, after 56; Râm. 3, 6, 6).

ರೂಹು rûhu. Tbh. of ರೂಪ. (ಪರಿಜು Śś.). — ರೂಹುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To show (J. 13, 42); to show a form (26, 3).

ರೇಕ್ಕಟ rëkkaṭa. = ರಿಕ್ಕಟ, ಜಿಕ್ಕಟ. (ಬಿನ್ನಗೆ, ಬಿನ್ನನೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ Śś.).

ರೇಂಕೆ rĕṅkĕ. = ರಂಕೆ. (Śd.; Tĕ. ರೆಙ್ಜು, to low as cattle).

ರೇಂಜಿ rĕṅjĕ. The tree Mimusops elengi Lin. (St. & Pl.; M. ಇರಂಜ್ಞಿ, ಇಲಞ್ಞಿ; T. ಇಲಂಜಿ). See ಗುಜ್ಜ-.

ರೇಡ್ಡಿ rĕḍḍi. = ರಡ್ಡಿ. (My.).

ರೇಬ್ಬಿ rĕbbĕ. (or ರೆಬ್ಬು? Tĕ. ಜಿಬ್ಬಿ = K. ರೆಮ್ಬೆ; Tĕ. ಜಿವ್ವೆ, ill-fame; abuse, see ರಚ್ಚೆ). — ರೆಬ್ಬಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6). — ರೆಬ್ಬವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. See ಪುರಾತ-.

ರೇಮ್ಬೆ rĕmbĕ. = ರಮ್ಬೆ, q. v. A twig, etc. (My.; Si. 117. 120. 121. 123. 143).

ರೇಮ್ಮ rĕmma. (= ರೇಮ?). — ರೇಮ್ಮಾಯಿ. -ಆಯಿ. N. of Abhinavamaṅga's mother (Mr. 540).

ರೇಳ್ಳು rĕḷḷu. A reed, used to write with, Saccharum sara (Tĕ. ರೆಲ್ಲು). — ರೇಳ್ಳುಗಸವ. -ಕಸವು. N. of a grass (ಕಾಶ, etc. Si. 163).

ರೇ rê. 1. A particle of calling (a male): oh you! you fellow! sirrah! etc. (Sk., Mhr.; Bp. 55, 46; 61, 20).

ರೇ rê. 2. = ರಯಿ, ರೈ, etc. Property, possessions, goods, wealth, gold;—costliness;—grandeur, shine, glitter, lustre, beauty. See ರೇವತ್.

ರೇಕೆ rêka. Emptying, evacuating; resigning, leaving; looseness, purging. 2, suspicion, doubt, care. 3, an outcast. 4, a frog. See ಆತಿ-.

ರೇಕು rêku. A thin plate of metal (used in covering other metals instead of gilding or plating, My.; Tĕ.; T. ಇರೇಕ್ಕು); gold (My.). 2, the leaf of a flower, the petal of a flower (My.; Tĕ., T.). ಎಳೆ ರೇಕುಗಳು (ಸಂಪರ್ಕಿಕೆ, etc. Si. 97). — ರೇಕಳ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 9, 35).

ರೇಕೆ rêkĕ. Tbh. of ರೇಖೆ. A line. ರೇಕೆ ಎಡೆ, -ಬರೆ, -ಹಾಕು (My.). 2, regular arrangement, order, trim (My.). — ರೇಕೆ ಮಾಡು. To put in proper order, to arrange properly

(My.). ರೇಕೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ತೋಕೂರಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ರೇಖಾಂಶ rêkhâ-aṁśa. A degree of longitude; longitude (B. 5, 307).

ರೇಖಾಗಣಿತ rêkhâ-gaṇita. Geometry (My.).

ರೇಖಾತ್ರಿತಯ rêkhâ-tritaya. A triad of lines or stripes, three lines, etc. (Bp. 41, 2).

ರೇಖಾಲಿಖಿತ rêkhâ-âyila. (Śmd. 252). A man who delineates, paints, or writes.

ರೇಖಿಕೆ rêkhikĕ. ರೇಖೆಕಾ. = ರೇಖೆ. A line (drawn from the outer corner of the eye, Ćpr. 8, 77).

ರೇಖೆ rêkhĕ. ರೇಖಾ. = ರೇಕೆ, ಲೇಖೆ. *A line* (ಗೆರೆ Ćt. 1, 48; Śm. 16; ಗೀಟು Nn. 157); *a streak, a stripe;*—a row, a series;—a continuous line;—drawing;—the first or prime meridian (from Ceylon to the North-pole). 2, fulness, satisfaction. 3, deceit, fraud. 4, a small quantity, a little portion. — ರೇಖೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put a line to (V. 5, after 14).

ರೇಗಿಸು rêgisu. (To cause to rise); to irritate, to excite, to make angry (My.; Tĕ. ರೇಚು).

ರೇಗು rêgu. 1. (fr. ಎದ್ 1, etc.). To rise, as dust (Tĕ.); —to be aroused, to get excited, to become angry, to begin to rage (My.; Tĕ. ರೇಗು, ಲೇಚು).

ರೇಗು rêgu. 2. (= ಎಗಚಿ, etc.). The Jujube (ಬದರ, etc., ಎಳಚಿ, etc. Si. 130; Tĕ.).

ರೇಗುಪ್ತಿ rê-gupti. N. of a râga (My.).

ರೇಚ rêća. Emission of breath, etc. (in yôga, see ರೇಚಕ). 2, N. of two plants. — ರೇಚಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 37).

ರೇಚಕ rêćaka. Emptying, purging; emitting the breath;—emission of breath, exhalation, expiration (ನಾಸಕದಿ ಬಿಡುವ ಆಸಿಲಂ Mr. 53); expelling the breath out of one of the nostrils (in the practice of yôga). 2, a purge, cathartic. 3, N. of men.

ರೇಚನ rêćana. = ರೇಚಕ. See ಏ.

ರೇಚಿತ rêćita. Left void or empty, freed from, cleared; purged. 2, *one of a horse's paces, cantering* (or moving in the longe, or sidling; ಕುದುರೆಯ ದುಡಕುಯ ನಡಿಗೆ G.).

ರೇಜಿಗೆ rêjigĕ. Disgust (My.; *cf.* ಆರೋಚಕಿ?).

ರೇಜುದಾನು rêjudânu. A sandbox used by a writer (My.; Br., H.).

ರೇಣು rêṇu. *Dust.* 2, *the pollen of a flower.* 3, a female elephant (ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153). ರೇಣು ಮಾಣಿಕವಾದರೂ ವಾಣಿಜ ತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). 4, N.

ರೇಣುಕ rêṇuka. N. of a Yaksha. 2, N. of one of Śiva's pramathas (Bp. 1, 52); N. of a śaiva devotee and poet (Rśv. 1, 17). 3, N. of a serpent (Bp. 46, 28). 4, N. of an elephant. 5, a sort of pulse (ಬಟಗಡ್ಲೇ ಕಾಯಿ G.). — ರೇಣುಕ ಬೀಜ. (ಕಪಿಲೆ, ಹರೇಣು G.).

ರೇಣುಕಾಸುತ rêṇukâ-suta. Parašurâma (My.).

ರೇಣುಕೆ rêṇukĕ. ರೇಣುಕಾ. The wife of Jamadagni and mother of Parašurâma (Mr. 258). 2, *a particular drug or medicinal substance,* said to be fragrant, but bitter and slightly pungent in taste, and of a greyish colour.

ರೇಣುಕೇಶ rêṇuka-îśa. = ರೇಣುಕ No. 2. (Rśv. 1, 53; *cf.* ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ 1, 56).

ರೇತ rêta. = ರೇತಸ್. (ಶುಕ್ಲ, ಇಪ್ಪಿಯ Nn. 32; ಇಪ್ಪಿಯ 37. 48).

ರೇತಸ್ rêtas. = ರೇತ, ರೇತು. *Semen virile.* 2, quicksilver.

ರೇತು rêtu. Tbh. of ರೇತ. (ತೇಜಸ್, ಬೀಜ, ವೀರ್ಯ G.).

ರೇಫ rêpha. = ರೇಫೆ. A burr, a burring sound: the letter ರ (ರ್, ಜ್, Śmd. 41. 217; ವಿಸರ್ಜ, ಸೀಟು Nn. 62, o. r. ಗೀಟು). 2, cretic, one short syllable between two long syllables. 3, passion. 4, *low, vile, contemptible.* See Kâvy. I, 3, 60-63. 98-103; III, 2, B, 48-51.

ರೇಫಸ್ rêphas. *Low, vile, contemptible.*

ರೇಫಸ rêphasa. Tbh. of ರೇಫಸ್. (Mr. 225).

ರೇಫಸಂಯೋಗ rêpha-saṁyôga. A term that is endowed with the rêpha (Śmd. 50).

ರೇಫಾನ್ತ rêpha-anta. A term with a final rêpha (Śmd. 53).

ರೇಫಾಶ್ರಿತ rêpha-âśrita. Closely connected with the rêpha (Śmd. 26).

ರೇಫೆ rêphĕ. Tbh. of ರೇಫ. See Śmd. 27. 71. 75. 217. 218. — ರೇಫೆವೆರಸು. -ವೆರಸು. To be united with a rêpha (Śmd. 38. 71).

ರೇಮ rêma. (Tbh. of ರೇವ). — ರೇಮಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 48, 22). — ರೇಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 48, 30; see ಕದಿರ-).

ರೇರಿಹಾಣ rêrihâṇa. Śiva;—a thief;—an Asura. (R.).

ರೇಲ rêla. The Cassia tree (Tĕ.; ಆರಗ್ವಧ, ಆರೇವತ, etc. Si. 126).

ರೇವ rêva. (= ರೇಮ). N. of the father of Raivata (Sk.). — ರೇವಣ. (-ಆಣ). N. (Rśv. 1, 55. 61).

ರೇವಡಿ rêvaḍi. = ಲೇವಡಿ 2. A kind of sweetmeat (Mhr.). 2, exposed and disgraced state; utter discomfiture and disconcernment (Mhr.). — ರೇವಡಿಗಿಡ. A wiry thorny shrub, Capparis divaricata Lam. (Z.; see ಎಳ್ಳು-, ಮರ-).

ರೇವತ್ rêṽ-vat. Rich, wealthy;—grand in external appearance, shining, beautiful, illustrious.

ರೇವತಿ rê-vati. N. of the twenty-seventh nakshatra (My.). 2, the wife of Balarâma.

ರೇವತೀರಮಣ rêvatī-ramaṇa. *Balarâma.*

ರೇವತೀಶ rêvatī-îśa. Balarâma (ಬಲ Mr. 21).

ರೇವನ್ತ rêvanta. N. of the fifth Manu of the present kalpa;—N. of a king (Bh. 1, 7, 2). 2, Tbh. of ರೇವತ್ (A.).

ರೇವಲ್ಚಿನ್ನಿ rêval-činni. A tall perennial plant, growing in Central Asia, Rhubarb, Rheum palmatum Lin. (St. & Pl.; My.; Br.; Mhr. ರೇವಸ, ರೇವಾಚಿನೀ).

ರೇವು rêvu. (ಲಿೀವು). (fr. ಎಱಗು 1). Descending, disembarking: a landing place, a beach, a port or haven (My.; T. ಇರೇವು; T. ಇಜಂಗು, M. ಇಱಿಞ್ಞು, to descend, go down, disembark).

ರೇವೆ rêvĕ. 1. *The Narmadâ river.*

ರೇವೆ rêvĕ. 2. Fine gravel;—the grit of sugar, milk, etc. (Mhr. ರೇವ; B. 4, 55).

ರೇಶಮಿ rêšami. = ರೇಶ್ಮೆ, etc. (B. 5, 219).

ರೇಶಿಮಿ rêšimi. = ರೇಶ್ಮೆ, etc. (G. 151. 165. 279). — ರೇಶಿಮಿ ಗಿಡ. = ರೇಶ್ಮೀ ಗಿಡ. (Čb. 139).

ರೇಶ್ಮಿ rêšmi. = ರೇಶ್ಮೆ etc. ರೇಶ್ಮೀ ವಸ್ತ್ರ (ದುಕೂಲ, ಕ್ಷೌಮ G.). — ರೇಶ್ಮೀ ಗಿಡ. The silk-cotton tree (ಮೋಚೆ, ಶಲ್ಮಲಿ, ತಾಲ್ಮಲಿ G.).

ರೇಶ್ಮೆ rêšmĕ. = ರೇಶಮಿ, ರೇಶಿಮಿ, ರೇಶ್ಮಿ, ರೇಷ್ಮಿ, ರೇಸಿಮಿ, ರೇಸಿಮೆ. Silk; silken (My.; B. 3, 9. 102; Mhr., H. ರೇಶೀಮ, silk;

ರೇಶಮಾ, silken). — ರೇಶ್ಮೆಹುಳು. The silkworm (My.; Si. 221).

ರೇಷಣ rêshaṇa. Howling, yelling, roaring. (R.). 2, injury, hurt.

ರೇಷೆ rêshĕ. ರೇಷಾ. A line (ಲೇಖೆ, ಗೆರೆ G.; My.; Mhr.; see ಮಧ್ಯ-).

ರೇಷ್ಮೆ rêshmĕ. = ರೇಶ್ಮೆ etc. (Si. 221).

ರೇಸಿಮಿ rêsimi. = ರೇತಿಮಿ, etc. (B. 4, 70).

ರೇಸಿಮೆ rêsimĕ. = ರೇಶ್ಮೆ etc. ರೇಸಿಮೆಬಟ್ಟೆ (B. 5, 295). ರೇಸಿಮೆಯ ಎಲೆ (4, 176). — ರೇಸಿಮೆಹುಳು. = ರೇಶ್ಮೆ-. (B. 4, 162; 5, 89).

ರೈ rai. = ರಯಿ, ರಯ್ಯ, ರೇ 2. *Property, wealth;—gold;*—shine, lustre, beauty (see ರೇವತ್); — costliness. ರೈ ಒದವಿತ್ತು (Šmd. 64).

ರೈಟರ್ raiṭar. A "writer" (C.; Si. 261).

ರೈತ raita. = ರಯತ, etc. (Si. 113; B. 4, 80; Mhr. ರೈಯತ).

ರೈತೋರಣ rai-tôraṇa. A festoon of gold (Čpr. 7, 5).

ರೈದಾರೆ rai-dhâre. A shower of gold (Čpr. 4, 92).

ರೈವತ raivata. (fr. ರೇವತ್). Rich, wealthy. 2, N. of the fifth Manu (My.). 3, N. of a mountain; N. of a king.

ರೈವತಕ raivataka. N. of a mountain (My.).

ರೈವೃಷ್ಟಿ rai-vṛishṭi. = ರೈದಾರೆ. (Abh. P. 3, 137; 9, 2).

ರೊಕ್ಕ rŏkka. Cash, ready money; change; money in general (C.; Si. 84; B. 1, 23; 3, 77; Tĕ.; M. ರೊಕ್ಕ, ಪೈಕ್ಕ; Mhr. ರೋಕಡಾ, ರೋಖಿ; see Dp. 40; *cf.* ರೋಕ). ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಟಿ ಸುವ ರೊಕ್ಕ (ತರಪಣ್ಯ G.). ರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ದುಕ್ಕಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ಅಣ್ಣ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿದ, ತಮ್ಮ ರೊಕ್ಕಾ ಮಾಡಿದ.—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಉಣ್ಣೋ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಣು.—ನಕ್ಕವಿದ್ದರೆ ಹಕ್ಕ, ಹಿಡೀಲಿ ಕೊಟ್ಟ ರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ದುಕ್ಕ ವೇನು?—ಬೊಕ್ಕೆ ಎದ್ದರೆ ರೊಕ್ಕ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ರೊಂಕೆ rŏṅkĕ. = ರಂಕೆ, etc. The grunt of a wild buffalo. — ರೊಂಕಡು. -ಇಡು. To grunt (Šśv. 3, 56). *Cf.* ರೊಯ್.

ರೊಚ್ಚು rŏccu. (ಬೆರೊಚ್ಚು). = ರೊಚ್ಚೆ, ರೊಜ್ಜು, ರೊಜ್ಜೆ, (ರೊಕ್ಕೆ, ರೋತೆ). Mud, mire, foul water (My.; Tĕ. ರೊಚ್ಚು, ರೊಮ್ಮು; *cf.* ಉಚ್ಚು, ಒಚ್ಚೆ 1).

ರೊಚ್ಚೆ rŏccĕ. = ರೊಚ್ಚು. (My.).

ರೊಜ್ಜು rŏjju. = ರೊಚ್ಚು. (My.). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ರೊಜ್ಜು ನನ್ತಿಹುದು (Sp.).

ರೊಜ್ಜೆ rŏjjĕ. = ರೊಚ್ಚೆ. (My.).

ರೊಟ್ಟಿ rŏṭṭi. Bread; a cake of bread (C. Bp. 47, 42; C.; Br.; M. ಪೊಟ್ಟಿ; G. 202; B. 2, 12; Mhr., H. ರೋಟೀ). ಅಕ್ಕರೆ ಒಟ್ಟಿ ನೊಳಗೆ ಬೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ರೊಟ್ಟಿ (ಹಜ್ಜಾಯ G.). ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬನ್ದ ನಾಯಿ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ರೊಟ್ಟಿ ತೊಳೆದು, ನೀರು ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು, ರೊಟ್ಟಿಗೆ ತುಪ್ಪ (Prvs.). See Prv. s. ಜಿಟ್ಟಿ. — ರೊಟ್ಟಿಗಿಡ. ರೊಟ್ಟಿಹೂವಿನ ಗಿಡ. = ಕಪ್ಪೆರೊಟ್ಟಿ ಗಿಡ. (Z.).

ರೊಡ್ಡ rŏḍḍa. (= ಎಡ 2). The left, the left side (Tĕ.). — ರೊಡ್ಡಕೆಯ್. The left hand (My. occasionally; Tĕ. ರೊಡ್ಡಚಿಯ್ಯ).

ರೊಣ rŏṇa. Tbh. of ಋಣ. ಹೆಣ ಕೇದು, ರೊಣ ತೀರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.).

ರೊಣಕ rŏṇaka. Tbh. of ಋಣಿಕ. (My. occasionally).

ರೊಣಕು rŏṇaku. Jumping, leaping (*cf.* ಕೊಣಕು 2). — ರೊಣಕಡು. -ಇಡು. To jump, etc. ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣಗಳು ರೊಣಕಡೋಣ (ಮಿಳ್ಳಿಸು, ಸರಳಿಸು G.).

ರೊಣ್ಡಿ rŏṇḍi. The haunch (Tĕ.; My.).

ರೊಣ್ಡೆ rŏṇḍĕ. Mud (Bp. 10, 8; My.; *cf.* ರೊಚ್ಚು).

ರೊಪ್ rŏp. = ರಪ್. (My.).

ರೊಯ್ röy. A sound produced by a paper-kite (S. Mhr.). 2, the grunt of a buffalo (S. Mhr.). *Cf.* ರೊಂಕೆ.

ರೊಷ್ಟು rŏshṭu. Teasing, vexing, annoying (My.; Tĕ.; *cf.* ಒರಸು 2).

ರೋಕ rôka. Light, lustre. 2, *a hole, an aperture, a cavity.* 3, a boat, a ship. 4, buying with ready money (*cf.* ರೊಕ್ಕ).

ರೋಗ rôga. (fr. ರುಜ್). Breaking up of strength: *sickness, disease, malady.* ರೋಗವಡುಗಿಸು (Bp. 50, 29). ರೋಗದಲ್ಲಿ ಬೀಡು (B. 5, 167). ರೋಗವಾದರೇನು? ಭೋಗವಾದರೇನು? ಹೋಗಲಿಕ್ಕಾಗದೇ?—ಉಗುಡು ಉಗುಡು ರೋಗ, ಬೊಗಳಿ ಬೊಗಳಿ ರಾಗ.—ಪುಣ್ಯವನ್ತ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದೇ ರೋಗ.—ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತಿಳಿಯವಿದ್ದರೂ ರೋಗದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಬಲ್ಲ (Prvs.). See Prvs. s. ವಾಸಿ 4, ವೇಗ. — ರೋಗ ರುಜನ. dupl. (My.).

ರೋಗಜಿಹ್ನೆ rôga-jihnĕ. = ರೋಗಲಕ್ಷಣ. (My.).

ರೋಗನ rôgan. Varnish (My.; Br.; Mhr., H. ರೋಗಣ).

ರೋಗನಪರೀಕ್ಷೆ rôga-parîkshĕ. The examination of a disease (My.).

ರೋಗಭೇದ rôga-bhêda. A kind or variety of disease. See ಉಡಿ, ಕುಪ್ಪ.

ರೋಗಯುತ rôga-yuta. Possessed of sickness: a sick man (ರೋಗಸ್ಥ Nn. 143, o. r. ರೋಗಿ).

ರೋಗರಾಜ rôga-râja. Consumption (My.).

ರೋಗಲಕ್ಷಣ rôga-lakshaṇa. The sign or symptoms of a disease (My.).

ರೋಗಶಮನ rôga-śamana. = ರೋಗಶಾನ್ತಿ. (My.).

ರೋಗಶಾನ್ತಿ rôga-śânti. Cure or alleviation of disease (My.).

ರೋಗಸಮೂಹ rôga-samûha. = ರೋಗಾವಳಿ, q. v.

ರೋಗಸ್ಥ rôga-stha. A sick man (ರೋಗಯುತ, ರೋಗಿ Nn. 143).

ರೋಗಹರ rôga-hara. Taking away disease, remedial (Si. 199; My.).

ರೋಗಹಾರಿ rôga-hâri. Curing, curative. 2, *a physician.*

ರೋಗಾವಳಿ rôga-âvaḷi. A line or number of diseases (ಆತಂಕ, ರೋಗಸಮೂಹ Nn. 66).

ರೋಗಿ rôgi. Sick, diseased;—a sick person (ಮೂಲಿಕ, ವ್ಯಾಧಿಸ್ಥ Nn. 44; ರೋಗಯುತ 143; Šmd. 159). ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದೇ ವೈದ್ಯ ತರಿಸಿದ.—ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ, ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ.—ರಾಗಿ ತಿನ್ದವ ರೋಗಿ, ಅಕ್ಕಿ ತಿನ್ದವ ಹಕ್ಕ (Prvs.).

ರೋಗಿತ rôgita. *Diseased;*—mad (said of a dog).

ರೋಗಿಷ್ಠ rôgishṭha. Most sick: one who is always sickly or ill (My.).

ರೋಗೋಪಶಮನ rôga-upaśamana. Cure or alleviation of disease (My.).

ರೋಚಕ rôcaka. Making bright. 2, giving an appetite. 3, sapid, tasty, savoury (My.);—pleasing, agreeable (V. 28, 80). 4, a stomachic, a stimulant. 5, hunger, appetite. See ಅ-.

ರೋಚನ rôčana. Making bright, illuminating; splendid; pleasing, charming. 2, sharpening or giving an appetite, stomachic; a stomachic. 3, *a variety of the silk-cotton tree.* 4, a particular yellow pigment, see ಗೋ-. 5, = ರೋಚನ No. 2 (? V. 5, 3).

ರೋಚನಿ rôčani. *The plant Convolvulus turpethum* R. Br. 2, *N. of another plant, a perfume and drug so called* (= ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ; see ವಸಾರೆ).

ರೋಚಮಾನ rôčamâna. Shining, bright; pleasing, agreeable. 2, a tuft or curl of hair on a horse's neck (or above the breast, ಕುದುರೆಯ ಉರದಿನ್ದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸುರಿ Mr. 281).

ರೋಜಿ rôči. = ರೋಚಿಸ್. (ರಶ್ಮಿ, ದೀಧಿತಿ, etc. Mr. 35; see ಮಣಿ-).

ರೋಚಿಷ್ಣು rôčishṇu. Shining, bright, splendid; *gaily adorned, elegantly dressed.*

ರೋಚಿಸ್ rôčis. = ರೋಚಿ. *Light, splendour, flame.* 2, *a ray of light.*

ರೋಜ rôja. 1. = ರೋಜಾ. A rose (My.).

ರೋಜ rôja. 2. Fast, a fast (My.; Mhr., H. ರೋಜಾ).

ರೋಜಾ rôjâ. = ರೋಜ 1. (Si. 139; My.).

ರೋಜಿ rôji. Daily food or subsistence (Mhr., H. ರೋಜಿ(ಗೆ); work (My.).

ರೋಜು rôju. A day (My.; Mhr., H.);—wages for a day (Dp. 169, 3; Mhr., H.);—service, work, employment (My.; H.).

ರೋಜುಗಾಜ rôju-gâra. A man who has service, a workman, a servant (My.; see ಬೀ-).

ರೋಜುಗಾರಿ rôju-gâri. Work, employment;—wages, pay, earning (My.).

ರೋಜುಗಾರಿಕೆ rôju-gârikĕ. Work, employment (My.).

ರೋಜುನಾಮ rôju-nâma. A ledger-book, a journal or day-book, a diary (My.; Mhr.).

ರೋಟು rôṭu. = ರೋಡ್. (My.).

ರೋಡ್ rôḍ. A "road" (Si. 104; My.).

ರೋತೆ rôtĕ. (= ರೋಸು 1). Dirt, filth, ordure, any nasty thing (My.; Te.; *cf.* ರೊಚ್ಚು; ಒರೆತೆ).

ರೋದನ rôdana. *Weeping, wailing, lamentation* (My., also ರೋದನೆ). 2, *a tear, tears.* See ಆರ್ರ್, ಅರ್ರ್.

ರೋದನಿ rôdani. *The plant Alhagi maurorum* Tournef.

ರೋದಸ್ rôdas. *Heaven.*

ರೋದಸಿ rôdasi. *Heaven and earth* (Mr. 25).

ರೋದಿಸು rôdisu. To weep, to wail (J. 19, 16. 38; My.).

ರೋದೋಂಗಣ rôdas-angaṇa. The sky (ಕಕುದ, ಆಕಾಶ Nn. 143).

ರೋದೋರಂಗ rôdas-ranga. = ರೋದೋಂಗಣ. (Čpr. 6, 25).

ರೋಧ rôdha. Stopping, checking, arresting, holding, restraining, impeding, etc.; restraint, stoppage, obstruction, suppression, prevention, prohibition; confining; blocking up; siege; attacking; a dam, a bank. See ಆನು-, ನಿ-, ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಪ್ರತಿ-, ವಿ-.

ರೋಧಕ rôdhaka. Stopping, checking, etc. See ಉಪ-, ಪ್ರತಿ-.

ರೋಧನ rôdhana. = ರೋಧ. See ಅವ-, ವಿ-.

ರೋಧಸ್ rôdhas. *A bank, a dam; a shore.*

ರೋಧಾಕರ್ಷಣ rôdha-âkarshaṇa. Laying hold of and pulling forcibly. See ಎಬ್ಬಿ.

ರೋಧಿ rôdhi. Stopping, etc.; one who stops, etc. See ಪ್ರತಿ-, ವಿ-.

ರೋಧೋಭಾಗ rôdhas-bhâga. A mound, a rampart (ವಪ್ರ Nn. 61).

ರೋಧೋವಕ್ರೆ rôdhas-vakrĕ. Winding along its banks: *a river* (ತೊಱೆ Hlâ.).

ರೋಪ rôpa. 1. Causing to grow;—healing;—putting or placing on;—setting up, erecting, raising. 2, an arrow. See ಆ-.

ರೋಪ rôpa. 2. Confusing, perplexing; disturbing. (R.).

ರೋಪಣ rôpaṇa. 1. = ರೋಪ 1. See ಆ-.

ರೋಪಣ rôpaṇa. 2. = ರೋಪ 2. (R.).

ರೋಪಿತ rôpita. Made to grow; raised, erected; set, planted, placed in or upon. See ಆ-, ಉಪ-.

ರೋಮ roma. = ರೋಮ, ಲೋಮ. *The hair on the body of men and animals; wool, down, nap, bristles, feathers.* ಪಕ್ಕಯ ರೋಮಂ (ತುಪ್ಪಟ್ Śmd. I; Śm. 30). ರೋಮವಿದ್ದರೇನು? ಗೋಮು ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ರೋಮಕ rômaka. 1. = ರೋಮ at the end of compounds.

ರೋಮಕ rômaka. 2. Roman; Rome. See ರೌಮಕ.

ರೋಮಕರ್ಣಕ rôma-karṇaka. Hair-eared: a hare. (R.).

ರೋಮಕೂಪ rôma-kûpa. A pore of the skin (My.).

ರೋಮನ್ಥ rômantha. *Ruminating, chewing the cud.*

ರೋಮಪಾದ rôma-pâda. N. of a king (My.).

ರೋಮರಾಜಿ rôma-râji. A row or line of hair, a streak of hair (My.).

ರೋಮವಿಕಾರ rôma-vikâra. Change of the hair of the body: *bristling or erection of the hair of the body, horripilation.*

ರೋಮಶ rômaśa. = ಲೋಮಶ. Hairy, etc.;—a sheep, a ram;—a hog, a boar;—N. of a ṛishi (J. 32, 31; 33, 39; 34, 38).

ರೋಮಹರುಷಿತ rôma-harushita. Tbh. of ರೋಮಹರ್ಷಿತ. Feminine ರೋಮಹರುಷಿತೆ (Râm. 1, 2, 10).

ರೋಮಹರ್ಷ rôma-harsha. = ಲೋಮಹರ್ಷ. *The bristling of the hair of the body,* a thrill or shudder (caused by joy, astonishment, fear, cold, etc.), horripilation.

ರೋಮಹರ್ಷಣ rôma-harshaṇa. = ಲೋಮಹರ್ಷಣ, q. v. (J. 25, 25).

ರೋಮಹರ್ಷಿತ rôma-harshita. Having the hair of the body bristling or erect with joy or horror.

ರೋಮಾಂಚ rôma-aṅča. = ಲೋಮಾಂಚ. *Erection of the hair of the body,* a thrill of rapture; a thrill of horror, horripilation.

ರೋಮಾಂಚಕಂಚುಕಿತ rômâṅča-kaṅčukita. Furnished with a coat of mail consisting (as it were) of the hair of the body erect through astonishment, etc. (Abh. P. 9, after 2).

ರೋಮಾಂಚತೆ rôma-aṅčatĕ. = ರೋಮಾಂಚ. (Čpr. 2, 81).

ರೋಮಾಂಚನ rôma-aṅčana. = ರೋಮಾಂಚ. (ಪುಲಕ Nn. 39, 63, 145). See Kâvy. IV, 2, 17.

ರೋಮಾಂಚನಸುಖ rômâṅčana-sukha. Joy attended with a thrill of rapture (ಜಮ್ಮನೆ Čt. I, 44).

ರೋಮಾವಳಿ rôma-âvaḷi. = ರೋಮರಾಜಿ. (My.).

ರೋಮಿ rômi. Hairy, etc.;—a kind of deer; the yak (ಗೋಕರ್ಣ, ಚಮರೀಮೃಗ Mr. 163).

ರೋಮೋದ್ಗಮ rôma-udgama. *Erection of the hair of the body* (= ರೋಮಹರ್ಷ).

ರೋಲಮ್ಬ rôlamba. = ಲೋಲಮ್ಬ. A bee. (ಭೃಂಗ, ಷಟ್ಪದ, etc., ತುಮ್ಬಿ Si. 176; My. Amara).

ರೋವ rôva. Tbh. of ರೋಮ (Śmd. 347).

ರೋಷ rôsha. = ರೋಸ. *Anger, rage, wrath, passion, fury.* 2, an arrow (ಅಮ್ಬು Mr. 295; *cf.* ರೋಪ 1).

ರೋಷಣ rôshaṇa. *Angry, wrathful, passionate.*

ರೋಷನ್ rôshan. Lighting, illumination (My.; H.).

ರೋಷಾಕರ rôsha-âkara. A source for anger (Śśv. 4, 4).

ರೋಷಾವೇಶ rôsha-âvêśa. Possession by anger (Čpr. 2, after 24; Śśv. 4, after 70).

ರೋಸ rôsa. Tbh. of ರೋಷ (Śmd. 335 Mḍb.). — ರೋಸವಡಗು. -ಅಡಗು. Anger to subside (Bp. 20, 24).

ರೋಸು rôsu. 1. (=ರೋತೆ). Dirt, filth, ordure, any nasty thing (My.). *Cf.* ರೋತೆ.

ರೋಸು rôsu. 2. To dislike, to feel disgust (My.; Tĕ. ರೋಯು). ಮನಸ್ಸು ರೋಸಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಆರ್ತನ, ಋತೀಮೆ, etc., ವೀಚಾರು Si. 398).

ರೋಹ rôha. = ರೋಹಣ. See ಆ-.

ರೋಹಕ rôhaka. Riding on; a rider. See ಆ-. 2, growing on.

ರೋಹಣ rôhaṇa. Rising; mounting upwards, ascending; riding on, sitting or standing on; —growing; —growing over, healing. See ಆ-. 2, N. of a mountain (Adam's peak in Ceylon).

ರೋಹಣಗಿರಿ rôhaṇa-giri. = ರೋಹಣಾದ್ರಿ. (Rśv. 1, 29).

ರೋಹಣದ್ರುಮ rôhaṇa-druma. *The sandal tree.*

ರೋಹಣಾದ್ರಿ rôhaṇa-adri. Mêru (Bp. 19, 29).

ರೋಹಿ rôhi. Rising; mounting, etc.; growing; grown. 2, *the tree Andersonia rohitaka* Roxb. 3, a kind of deer (*cf.* ರೋಹಿಣಿ?).

ರೋಹಿಣ rôhiṇa. = ರೋಹಿ No. 2. ರೋಹಿಣದ ಮರ (ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ Nr.).

ರೋಹಿಣಿ rôhiṇi. (Śmd. 113). ರೋಹಿಣೀ. Rising, mounting, etc. See ಅಧಿ-. 2, = ರೋಹಣದ್ರುಮ (ನುಲಯಜ, ಜನ್ದನ, ಗನ್ಧ Mr. 335). 3, the red one: N. of the ninth nakshatra (Sk.); N. of the fourth nakshatra (My.), that is personified as a daughter of Daksha and the wife of the moon (Bp. 4, 30). 4, N. of various women, *e. g.* of Balarâma's mother. 5, *a cow.* 6, a young girl.

ರೋಹಿಣೀಪತಿ rôhiṇî-pati. = ರೋಹಿಣೀವಲ್ಲಭ. (My.).

ರೋಹಿಣೀವಲ್ಲಭ rôhiṇî-vallabha. *The moon.*

ರೋಹಿಣೀಶ rôhiṇî-îśa. The moon (Mr. 36).

ರೋಹಿಣೀಸುತ rôhiṇî-suta. The planet Mercury (My.). 2, Balarâma (My.).

ರೋಹಿತ್ rôhit. The sun. 2, = ರೋಹಿತ No. 3. 3, the female of a deer, a doe. (R.).

ರೋಹಿತ rôhita. = ಲೋಹಿತ. *Red, of a red colour;* the colour red; coloured. 2, *a kind of deer.* 3, *the fish Cyprinus rohita* Ham. 4, *a kind of rainbow appearing in a straight form, Indra's bow unbent and invisible to mortals* (ಇನ್ನು ನ ಬಿಲ್ಲುರುಜು Hlâ.; see ಋಜುರೋಹಿತ and s. ಕೊರಡು). 5, blood. 6, saffron.

ರೋಹಿತಕ rôhitaka. *The tree Andersonia rohitaka* Roxb.

ರೋಹಿತಾಶ್ವ rôhita-aśva. Having red horses: *fire, Agni.*

ರೋಹಿಷ rôhisha. A kind of fragrant grass. 2, a species of fish. 3, a kind of deer. See ರೌಹಿಷ.

ರೌಕುಳ raukula. Formidableness (Bh. 7, 16, 36; J. 27, 7; o. r. ತಾಕುಳ).

ರೌಚನಿಕ raučanika. (fr. ರೋಚನ). Yellowish;—the tartar of the teeth. (R.).

ರೌದ್ರ raudra. (fr. ರುದ್ರ). Belonging to Rudra or to the Rudras. 2, Rudra-like: violent, impetuous, *terrible, formidable.* 3, one of the rasas in dramatic composition: ardour, passion, *anger, wrath, rage, fury* (Kâvy. IV, 1, 7. 10. 11; IV, 2, 37. 40. 41. 52. 57; ತಾಗುಳ Bhn. 47). 4, *heat, hot weather.* 5, a kind of evil spirit. 6, the fifty-fourth year of the cycle of sixty.

ರೌದ್ರತೆ raudratĕ. Wild or savage state, fierceness, formidableness, dreadfulness (Bp. 53, 5).

ರೌದ್ರಾಯಮಾನ raudrâyamâna. Formidable, etc. (Čpr. 4, 29).

ರೌದ್ರಿ raudri. Gaurî. 2, a species of creeper (ಕಣಚೆ Mr. 147). 3, the fifty-fourth year of the cycle of sixty (My.).

ರೌಪ್ಯ raupya. (fr. ರೂಪ್ಯ). Made of silver, etc.;—silver (ರಜತ, etc., ಬೆಳ್ಳಿ Mr. 98; ತಾರೆ 513).

ರೌಪ್ಯಧರಣೀಧರ raupya-dharaṇîdhara. = ರಜತಗಿರಿ. Kailâsa (Bp. 44, 73).

ರೌಮಕ raumaka. (fr. ರೋಮಕ 2). Roman. 2, (fr. ರುಮಾ), *a kind of salt* produced from a salt-pit near Sambhar in Ajmere.

ರೌರವ raurava. (fr. ರುರು). Made of the hide of ruru deer. 2, dreadful, terrible. 3, unsteady; cheating, dishonest. 4, *one of the hells.*

ರೌಹಿಣೇಯ rauhiṇêya. (fr. ರೋಹಿಣೀ). *Balaráma.* 2, *the planet Mercury.* 3, an emerald.

ರೌಹಿಷ rauhisha. (=ರೋಹಿಷ). *A kind of deer.* 2, *a sort of grass* (see ಕಾಚಹುಲ್ಲು). 3, a species of fish.

ಱ

R̤

ಱ್ r̤. The forty-eighth letter of the Alphabet (Śmd. 26-28). It is the final of many words (53. 59. 78. 79. 275. 284. 256), and the initial of some; it changes into ತ್ (215. 282. 285), into ಡ್ (206), into ಟ್ (218), and into ಯ್ (223); replaces the Saṁskṛita ರ್ *e. g.* in ರೂಢಿ (in Padmarâja's Sânandaćaritra there is also ಧ್ಯಾನಾಱೂಢಂ), ಕಾಱು, ಗಾಱು; and since about one or two hundred years is represented by ರ್ in the common Kannaḍa language. (See also ಱಣ 2, ಱವ್ವೆ). It is occasionally elided (Śmd. 222. 246. 247). About its representation of the upadhmânîya see ೦೦. **2,** it forms an auxiliary in ಱ 2.

ಱ r̤a. 1. The letter ಱ್ pronounced with a short a.

ಱ r̤a. 2. (*i. e.* ಱ್-ಅ 11). = ದ3, etc. An auxiliary used in the formation of the genitive singular and plural neuter of pronouns. See ಆಱ್ 1.

ಱಕಾರ r̤a-kâra. The letter or syllable ಱ (ಱ್, Śmd. 53. 58. 78. 217; Kâvy. I, 3, 98-103).

ಱಕ್ಕೆ r̤akkĕ. = ಱಕ್ಕೆ, etc. (My.).

ಱಂಚಿ r̤aṅći. = ಱಂಚೆ, etc. (ಗುಡಿ, ತಂಗುಡ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 58, o. r. ದಂಚೆ).

ಱಂಚಿಕೆ r̤aṅćikĕ. = ಱಂಜಿಕೆ. An uncovered box or chair upon an elephant, for the convenience of the riders: a howdah (ಮಹಾನನ Mr. 158; Č. Bp. 47, 44).

ಱಂಚೆ r̤aṅćĕ. = ಱಂಜೆ, ಱಿಂಚೆ. The armour and gear of elephants; horse trappings, martingale, etc. (ಗುಡಿ Cŕt. II, 104; ಗುಡಿ, ಕುದುರೆ ಆನೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 42; Śm. 41; Č. Bp. 42, 26).

ಱಂಜಿಕೆ r̤aṅjikĕ. = ಱಂಜಿಕೆ. (J. 8, 38).

ಱಟ್ಟಿ r̤aṭṭĕ. = ಱಿಟ್ಟಿ. A wing (ಎಱಂಕೆ, ಪಕ್ಕ Kk. 69; ಎಱಂಕೆ Śm. 30). **2,** the upper part of the arm, from the elbow to the shoulder (My.; ಪ್ರಗಣ್ಣ G.; Tĕ. ರೆಟ್ಟಿ); the arm (My.). ಱಟ್ಟಿ ಇದ್ದರೂ ಆಟ್ಟು ಉಣ್ಣ. — ಱಟ್ಟಿ ಮುರಿಯ ಬೀಳು, ಕೊಟ್ಟ ತಿನ್ನ ಬೇಕು (Prvs.). See ಬೀದು-. — ಱಟ್ಟಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put the upper arm in position (Bp. 27, 64).

ಱಣ r̤aṇa. = ರಣ 2. (ಪುದುಕು Kk. 91).

ಱತ್ವ r̤a-tva. The letter or syllable ಱ (Śmd. 79 Cm.).

ಱಪ್ಪೆ r̤appĕ. = ಱೆಪ್ಪೆ. (My.).

ಱಮ್ಬೆ r̤ambhĕ. = ರಮ್ಭೆ. (Śmd. 160 Mḍb. Cm.).

ಱವಕೆ r̤avakĕ. = ಱವಕೆ. A bodice (worn by females, V. 5, after 14; My.; Tu.; Tĕ. ಱಯಿಕೆ, ಱವಿಳಿ); a quilted jacket, armour, mail (ವಾರವಾಣ, ಕಂಚುಕ Nn. 97). See ಪೂ-, ಮಿಸುನಿ-.

ಱವಿಕೆ r̤avikĕ. = ಱವಕೆ. (Bp. 14, 15; My.).

ಱಱಿ r̤a-l̤a. A compound letter used to represent the letter ಱ or a term with the letter ಱ (Śmd. 26. 27. 28. 29. 31. 32. 51. 78).

ಱಱಿಾನ್ತ r̤al̤a-anta. A term with final ಱ್. (Śmd. 52. 54).

ಱಱಾಟಳ r̤aṭal̤a. = ಱಾಟಾಳ, q. v.

ಱಱಾಟಾಳ r̤aṭṭal̤a. = ರಾಟಣ, etc. ಸಲಿಲೋದ್ಯಾಪನ ಘಟಯನ್ತ್ರ, ಉದ್ಘಾಟನ ಎನ್ನೊಡೆ ಬಾವಿಯ ನೀರನೆತ್ತುವ ಜನ್ತ್ರವಿಶೇಷವು, ಇದು ಱಾಟಾಳದ ಹೆಸರು (Nr. *a*; - - - ಇದು ಱಾಟಳದ ಹೆಸರು Nr. *b*). ತಿರಿಗಿ ಬಹ ಱಾಟಾಳಂ (ಅರಘಟ್ಟಳ, ಉದ್ಘಾಟಕ Mr. 422).

ಱಱಿಟ್ಟ r̤aṭṭa. = ಱಾಟಾಳ. ಬಾವಿಯ ಱಾಟ್ಟಂ (ಪ್ರಭಿ, ನೇಮಿ Hlâ.).

ಱಾನ್ತ r̤a-anta. A term with final ಱ (ಱ್, Śmd. 284. 328).

ಱಿಕಾರ r̤i-kâra. The syllable ಱಿ (Śmd. 184).

ಱೂಢಿ r̤ûḍhi. = ರೂಢಿ. (Śmd. 391 Mḍb. Cm.). — ಱೂಢಿವೆಱ್. = ರೂಢಿವೆಱ್. Śmd. Mḍb. Cm. 186 in sûtra and ṭîku).

ಱಿಕ್ಕಟ r̤ikkaṭa. = ರಿಕ್ಕಟ, etc. (Abh. P. 1, 107).

ಱೆಕ್ಕೆ r̤ĕkkĕ. = ಎಱಕ್ಕೆ 2, etc. A wing (J. 19, 34; C.; Tĕ.; ಗರುತ್, ಪಕ್ಷ, ಪತ್ರ, ಪತತ್ರ, ತನೂರುಹ Si. 178); a leaf of a door (Tĕ.). ನವುಲಿನ ಱೆಕ್ಕೆ (ತಿಱಣ್ಣ, etc. Si. 177); ಬಾಣದ ಱೆಕ್ಕೆಗಳು (ಪಕ್ಷ, ವಾಜ 289). See Abhâ. 2, 72; B. 2, 23; 4, 118. — ಱೆಕ್ಕೆಬಾಗಿಲು. A leaved door (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ, ಪಕ್ಷಕ Si. 110). — ಱೆಕ್ಕೆಯಿಱುವೆ. -ಇಱುವೆ. A winged ant (My.). — ಱೆಕ್ಕೆಹುಟು. = ಈಚಲುಹುಟು. (My.).

ಱೆಂಚೆ r̤ĕńćĕ. = ಱಂಚೆ, etc. (Bh. 6, 4, 140; 8, 24, 14).

ಱೆಟ್ಟಿ r̤ĕṭṭĕ. = ಱಟ್ಟಿ. (My.). ಪೊಣ್ಣಕೊಡಲಿ ಱೆಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ (Prv.).

ಱೆಪ್ಪು r̤ĕppu. To strike (ಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ಱೊಪ್ಪು, to beat).

ಱೆಪ್ಪೆ r̤ĕppĕ. = ಱಪ್ಪೆ. An eyelid (ಪಙ್ Km. 117; ವರ್ತ್ಮ Si. 437; Bp. 18, 57; 46, 56; B. 4, 83; C.; Tĕ.). ಹದಿನೆಂಟ್ಸಾರಿ ಱೆಪ್ಪೆ ಆಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠ Si. 40). ಱೆಪ್ಪೆ ಹನ್ದದರೆ ಇಪ್ಪೆ ಹಾಕುವದು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ಱೆಪ್ಪೆಪಾಟು. The twinkling of an eye. ೪೪೦ ಱೆಪ್ಪೆ ಪಾಟುಗಳ ಹೊತ್ತು (ಕಲೆ Si. 456). — ಱೆಪ್ಪೆ ಬಡಿ. To wink (My.).

ಬೊಪ್ಪ ṟöppa. (Šmd. 48). A fold (for sheep and goats, Grj. 1, 104; My.).

ಬೊಪ್ಪು ṟöppu. To roar; to grunt (like a hog, Šāv. 4, 12; Tě.).

ಬೊಬ್ಬೆ ṟöbbĕ. (= ರೊಜ್ಜೆ ?). — ಜೊಬ್ಬಿಯೆನ್ದು ಹಬಿಳು (Šmd. II, o. r. ರಣಜ್ಜೆಯೆನ್ದು-).

ಬೊರೋಡು ṟôḍu. (Sk. ರೋಡ್, ಬೋಡ್, to be foolish or mad = ಉನ್ಮಾದ;—to despise, disrespect = ಅನಾದರ). — ಬೋಡಾಡು. -ಆಡು. To laugh at with a distortion of one's body, with grimaces, violently or sarcastically, to deride (ವಿಕೃತಾಂಗಾವಹಸನ Šmd. Dh.; Grj. 9, 104). ಬೋಡಾಡುವ ನಗೆ (ಆಡ್ಬುರಿತಕ, ಹಾಸ, ಸೋತ್ಪಾಸ Nr.).

ಲ್

ಲ್ l. 1. The forty-ninth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It is final in many words (58), becomes ರ್ (42) and ನ್ (280. 281), is elided (229), and when the final of a short monosyllabic theme, is doubled before a following short vowel (84. 87) except in ಕೊಲೆ (86). An initial ಲ್ has been changed into ನ್, *e. g.* in ನಂಗಲ್, ನೇಗಲ್ ನೇವಣಿ, ನೇವಳ, ನೊಜ್ಜಗೆ.

ಲ್ l. 2. A letter of euphony in ಲಿ (ಲ್-ಇ 13), *e. g.* ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದಲಿ (Bp. 1, 3), ಒಡಬಡುತಲಿ (2, 2), ಮಾಡಲಿ ಬೀಡ (53, 5); in ಲೆ (ಲ್-ಎ 3) or ಲೇ (ಲ್-ಏ 2), see *e. g.* Si. 106. 121; and in ಲು (ಲ್-ಉ 9) or ಲೂ (ಲ್-ಊ 7), see *e. g.* Si. 19. 20. 44. 47. 49. 61. 102. 103. 106. 263. 299. 307; ಲ 2, ಲು, ಲೂ, ಲೂ, ಲೆ, ಲೇ.

ಲ la. The letter ಲ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಲ la. Sign for a metrically short syllable (Čh.; Mr. 363). 2, the number 3 (Mr. 349).

ಲಕ್ lak. A sound to imitate that of slapping with the palm of the hand. 2, one to imitate the tinkling or clinking of a post-runner's gĕjjĕs. — ಲಕ್‌ಲಕ್. rep. (My.).

ಲಕ laka. = ಲಕು. A sound in imitation of glittering. — ಲಕಮಕ. The blue king-fisher (Pr.). — ಲಕಲಕ. Glitter, gleam, flash (Mhr., also ಲಖಲಖ); with a flash, brightly, brilliantly (B. 4, 70. 174).

ಲಕಚ lakaca. A kind of instrument used by artisans (Mr. 383).

ಲಕಡಿ lakaḍi. Wood (Mr., H.; see ಮಿಠಾ-).

ಲಕಾರ la-kâra. The letter ಲ (ಲ್, Šmd. 11).

ಲಕು laku. = ಲಕ. — ಲಕುಮುಕ. The king-fisher (Tě.; *cf.* ಲಕಮಕ). 2, the lapwing (ಟಿಟ್ಟಿಭಕ Si. 178. Tě.).

ಲಕುಚ lakuca. = ಲಕುಚ. *A kind of bread-fruit tree, Artocarpus lacucha* Roxb. See Nr. s. ಕಂಚಿ.

ಲಕುಟ lakuṭa. = ಲಗುಡ, q. v. A staff; a club.

ಲಕುಮಣ lakumaṇa. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಣ (Šmd. 336).

ಲಕುಮಿ lakumi. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಿ (Šmd. 336; Si. 0, etc., ಇನ್ದಿರೆ Šm. 6; see ಮಾ-).

ಲಕೋಟು lakôṭu. = ಲಕೋಟಿ 1, ಲಕ್ಕೋಟಿ. The envelope of a letter (My.; Mhr., H. ಲಖೋಟಾ, ಲಾಖೋಟಾ); a closed letter, a letter sealed or wafered (My.; Mhr., H.).

ಲಕೋಟಿ lakôṭĕ. 1. = ಲಕೋಟು, etc. (My.). — ಲಕೋಟಿಹೋಳಿಗೆ. A kind of hôḷigĕ (My.).

ಲಕೋಟಿ lakôṭĕ. 2. The fruit called Laquot (My.).

ಲಕ್ಕ lakka. Tbh. of ಲಕ್ಷ (Šmd. 346; Bp. 10, 13; 22, 52; J. 10, 43). 2, N. (My.).

ಲಕ್ಕಣ lakkaṇa. Tbh. of ಲಕ್ಷಣ (Šmd. 346; see 334 and ಸಬ್ಬ-).

ಲಕ್ಕಣಿಕೆ lakkaṇikĕ. = ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ. (G. 103. 445; My.).

ಲಕ್ಕಾ lakkâ. A kind of pigeon (B. 3, 114).

ಲಕ್ಕಿ lakki. = ನೆಕ್ಕಿ, ಲಕ್ಕಿಲಿ, ಲೆಕ್ಕಿ, ಲೊಕ್ಕೆ. The shrub or small tree Vitex negundo or trifolia Lin. (ಸಿನ್ದುವಾರ, ಸಿರುಗುಣ್ಣಿ, ಇನ್ದ್ರಾಣಿ Mr. 114, o. r. ಲೊಕ್ಕ, ಸಿನ್ದುಕ, ಸಿನ್ದುವಾರ, ಇನ್ದ್ರಸುರಸ, ಸಿರುಗುಣ್ಣಿ, ಇನ್ದ್ರಾಣಿಕೆ Si. 138; ತೇಫಾಲಿಕೆ 484; ಇನ್ದ್ರಸುರಸ, ಸಿನ್ದುವಾರ G.). See ಅಡವಿಯ-, ಕರೀ-, ಕರ್ಲಕ್ಕ, ಬಿಳಿಹೂವಿನ-, ಬಿಳೀ-. — ಲಕ್ಕದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಲಕ್ಕಿಲಿ lakkili. = ಲಕ್ಕಿ. ಕರೀ ಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಿಲಿ (ತೇಫಾಲಿಕ, ಸುವಹ, ಸಿರುಗುಣ್ಣಿ, ಸೀಲಿಕೆ Si. 138); ಬಿಳೀ ಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಿಲಿ (ಸ್ವೇತಸುರಸೆ, ಭೂತವೇತ್ರಿ 139).

ಲಕ್ಕೆ lakkĕ. Tbh. of ಲಕ್ಷ. (Čpr. 6, 37).

ಲಕ್ಕೋಟಿ lakkôṭĕ. = ಲಕೋಟು, etc. (My.).

ಲಕ್ತಕ laktaka. = ನಕ್ತಕ. *A dirty and tattered cloth, a rag.* 2, lac, the red dye (= ಅಲಕ್ತಕ).

ಲಕ್ತಿಕೆ laktikĕ. = ಲಕ್ತಕ No. 2. (ಪಕ್ಕಳೆ Mr. 110, o. r. ಅಲಕ್ತಕೆ).

ಲಕ್ಷ laksha. = ಲಕ್ಕ, ಲಕ್ಕೆ. A mark, a sign, a token. 2, *a mark or sign to aim or shoot at, a butt, an aim, a target* (ತರವ್ಯ, ನಿಮಿತ್ತ, ಗುಜಿ Mr. 296). 3, appearance, show, pretence, disguise, fraud. 4, *a lac, one hundred thousand.* 5, = ಲಕ್ಷ್ಯ No. 3, consideration, attention, regard (Mhr.). (ಸಾಲ) ಲಕ್ಷವಾದರೂ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡ ಬಾರದು. — ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತ, ಕೋಟಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುಕ್ತ (Prvs.). — ಲಕ್ಷ ಕೊಡು. To give heed, to pay attention to, to care for, to mind, to aim at (B. 5, 94. 124. 169. 181). — ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ. -ಕಟ್ಟಲೆ. By lacs (My.; B. 4, 119). — ಲಕ್ಷಗಟ್ಲೆ. -ಕಟ್ಲೆ. = ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ. (My.; B. 3, 80). — ಲಕ್ಷಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಲಕ್ಷಕೊಡು. (B. 5, 67. 97. 186). — ಲಕ್ಷದೊಳಗೆ ಇಡು. To consider, to regard,

to pay attention to (B. 5, 198). — ಲಕ್ಷದೊಳಗೆ ಒರು. To come under observation, to come to the mind, to become a matter of concern, to be perceived (B. 5, 107. 124. 203).

ಲಕ್ಷಕ lakshaka. Marking, indicating, etc. (Bp. 61, 50).

ಲಕ್ಷಚ್ಯುತ laksha-cyuta. A man who has deviated from, or missed, the mark (ತಪ್ಪಲೆಚ್ಚಂ Mr. 296).

ಲಕ್ಷಣ lakshaṇa. = ಲಕ್ಷ್ಮ. *A mark, a distinctive mark, a sign, a token, a characteristic* (Śmd. 3);—character, attribute, quality. 2, *a lucky mark, a favourable sign;*—handsomeness (My.; Mhr.). 3, a symptom or indication of disease. 4, an accurate description, a definition (Śmd. 6 Cm.). 5, *aiming at, aim, intention, scope, object, signification;*—observation, sight, seeing (ದರ್ಶನ, ಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ನೋಟ Mr. 316);—form, kind;—cause, occasion;—operation, influence. 6, the Indian crane, Ardea sibirica (ಸಾರಸ G.). ಧಾಗಾಕಾರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯದೇ — ರಾಜರ ಶೀಏ ತಿರುಕರ ಲಕ್ಷಣ (Prvs.). See Śmd. 334. 335; Nn. s. ಪ್ರತ್ಯಯ and ಸ್ಪೈರ. — ಲಕ್ಷಣಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person deprived of good marks, an unlucky person. ಲಕ್ಷಣಗೇಡಿ ಹೆತ್ತಳೇ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳಾ (Prv.). — ಲಕ್ಷಣಮ್ಮಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To lay hold of characteristics (Śśv. 1, after 79).

ಲಕ್ಷಣವನ್ತ lakshaṇa-vanta. A man endowed with good marks, a lucky man; a handsome man (My.). ಲಕ್ಷಣವನ್ತಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯೇ ಸಿರಿ (Prv.).

ಲಕ್ಷಣವಿಧಿ lakshaṇa-vidhi. The rule or method of definition (Śmd. 371).

ಲಕ್ಷಣಸಮ್ಬನ್ಧ lakshaṇa-sambandha. Connection with a distinctive mark or attribute (Śmd. 161; ಕುಡುಪಿನ ಸಮ್ಬನ್ಧ 162).

ಲಕ್ಷಣಾಚಾರ್ಯ lakshaṇa-âĉârya. A distinguished teacher (Śmd. 3).

ಲಕ್ಷಣೆ lakshaṇĕ. An indirect indication or hint, an ellipsis, a word or phrase understood though not expressed, metonymy;—indirect application of a word (as distinguished from its literal meaning). (My.).

ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಿತ laksha-lakshita. A man who hits the mark (ತಾಗಲೆಸುವವಂ Mr. 296).

ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ laksha-adhikâri. A man possessed of a lac, a millionaire (My.).

ಲಕ್ಷಾನ್ತರ laksha-antara. A lac and more, very much (My.).

ಲಕ್ಷಾವಧಿ laksha-avadhi. The extent of a lac, very much, very many; by lacs (My.; B. 4, 147. 171).

ಲಕ್ಷಿತ lakshita. Marked, denoted, characterized; recognisable by; defined; hinted at; aimed at; remarked, observed, perceived, discovered, beheld, evident; considered, regarded; enquired into, examined. See ಅ-, ಲಕ್ಷ-; Ćpr. 3, after 102.

ಲಕ್ಷಿತೇಶ್ವರ lakshita-îśvara. One regarded or favoured by Śiva (Rśv. 1, 10).

ಲಕ್ಷಿಸು lakshisu. To distinguish; to indicate;—to aim at; to consider, to regard, to examine, to behold, to notice, to know, to perceive (ಕುಡುವಿದು Śmd. 334 Cm.; ಕುಡುಪಿಡು 335 Cm.; My.).

ಲಕ್ಷೀಕರಿಸು lakshî-karisu. To aim at; to look at, to behold, to mind, to pay attention to (My.).

ಲಕ್ಷೇಶ್ವರ laksha-îśvara. = ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ. (My.). ಲಕ್ಷೇಶ್ವರನೊಬ್ಬ, ಭಿಕ್ಷೇಶ್ವರನೊಬ್ಬ (Prv.).

ಲಕ್ಷ್ಮ lakshma. *A mark, a sign, a token, a characteristic* (ಕಲಂಕ, ಕುಡುಹು Nn. 86). 2, *the chief, principal, most excellent.*

ಲಕ್ಷ್ಮಣ lakshmaṇa. = ಲಕುಮಣ, ಲಚುಮ, ಲಚ್ಮ. Having marks or signs. 2, *possessed of lucky marks or signs, lucky, fortunate, prosperous.* 3, the male Indian crane, Ardea sibirica (see ಪೆಣ್ಣೂ-). 4, Râmaćandra's younger brother (Śmd. 116; Abh. P. 7, 75; J. 16, 14; 18, 2. 4).

ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ lakshmaṇĕ. *The female of the crane Ardea sibirica.*

ಲಕ್ಷ್ಮಿ lakshmi. ಲಚ್ಚಿ. = ಲಕುಮಿ, ಲಚ್ಚಿ. *Good fortune, prosperity, wealth, success, happiness.* 2, *beauty, loveliness, charm, splendour.* 3, a rich or beautiful woman; *N. of the goddess of fortune and beauty, the wife of Vishṇu,* sprung from the froth of the ocean when churned by the gods and demons. 4, N. of other females. 5, *N. of a plant* (= ಜುದ್ಧಿ; see Nr. s. ವದ್ಧಿ). 6, turmeric. — ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಳೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನ್ತಿ. The splendour of wealth (as seen in the person of a rich man, My.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಕರ lakshmî-kara. Causing prosperity, productive of wealth (My.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನ್ತ lakshmî-kânta. Vishṇu. (J. 9, 34; 26, 77).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರ lakshmî-dhara. N. of various persons. 2, Lakshmaṇa (Abh. P. 7, after 78).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ lakshmî-pati. = ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನ್ತ. (J. 8, 49. 67).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುತ್ರ lakshmî-putra. Kâma. 2, a prosperous rich man (My.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರ lakshmî-pura. N. of a town (Ćpr. 1, 128).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಮನೋವಲ್ಲಭ lakshmî-manas-vallabha. Vishṇu (J. 17, 60).

ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ lakshmî-ramaṇa. Vishṇu (Bp. 58, 62; J. 1, 1).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲ laksmî-lôla. Vishṇu, Kṛishṇa (Bh. 2, 3, 1; Râm. 1, 5, 7; J. 13, 28).

ಲಕ್ಷ್ಮೀವತ್ lakshmî-vat. *Lucky, prosperous, fortunate, wealthy, rich;*—handsome, beautiful.

ಲಕ್ಷ್ಮೀವನ್ತ lakshmî-vanta. A wealthy man (My.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀವರ lakshmî-vara. = ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನ್ತ. (J. 1, 8; 13, 64).

ಲಕ್ಷ್ಮೀವಲ್ಲಭ lakshmî-vallabha. = ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ. (Bp. 54, 40).

ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾರ lakshmî-vâra. Thursday. (R.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ lakshmî-îśa. Vishṇu (J. 1, 11). 2, N. (1, 11).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ lakshmî-îśvara. = ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ. See Prv. s. ಆವಂಡ.

ಲಕ್ಷ್ಯ lakshya. To be marked, to be defined or described (Śmd. 6 Cm.);—having marks or attributes;—*to be aimed at;*—deserving to be regarded;—recognisable by. 2, *an aim, an object, a butt, a target;*—a characteristic sign or feature (ಕುಡುವ Śmd. 4 Cm.); an illustration (ಉದಾಹರಣೆ 139 Cm.). 3, = ಲಕ್ಷ No. 5, attention, consideration, etc. (My.; Mhr.). 4, *sham, pretence, fraud.* — See Kâvy. V, 4-9. — ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡು. = ಲಕ್ಷ ಕೊಡು. (B. 4, 184; 5, 210). — ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರು. To mark, to mind, etc. (My.; B. 5, 205). — ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡು. = ಲಕ್ಷ ದೊಳಗೆ ಇಡು. (My.; B. 3, 6; 4, 94.

153. 170). — ಲಕ್ಷ್ಯದೊಳಗೆ ಬರು. = ಲಕ್ಷದೊಳಗೆ ಬರು. (My.; B. 5, 124. 153).

ಲಕ್ಷ್ಯಸಿದ್ಧಿ lakshya-siddhi. Proof derived from examples or illustrations (ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಸಿದ್ಧಿ Śmd. 298 Cm.).

ಲಗಕ್ರಿಯೆ la-ga-kriyĕ. Doing the short and long syllables: a kind of prosodical computation (Čh.).

ಲಗಡಿಸು lagaḍisu. (= ಲಗಾಯಿಸು). To beat, to flog (Bh. 3, 6, 28; My.; Mhr., H. ಲಗಾವಿನೇಂ).

ಲಗಬಗೆ laga-bagĕ. = ಲಗುಬಗೆ. Hastily (B. 4, 38; Mhr. ಲಗಬಗ).

ಲಗಬಿಗಿ laga-bigi. Hurry and bustle (B. 4, 43; Mhr. ಲಗಬಗ).

ಲಗಳಿ lagaḷi. (*cf.* Mhr. ಲಗಟ, ಲಾಗಟಪಿ). — ಲಗಳಿಚಣ್ಣಿ (S. Mhr.).

ಲಗಾಂ lagâṁ. = ಲಗಾಮು, ಲಗಾಮು. The bit of a bridle, a bit-mouth;—a bridle (My.; ಕವಿಕೆ, ಖಲೀನ Si. 274; Mhr., H. ಲಗಾಮ).

ಲಗಾಟಿ lagâṭi. An unchaste, quarrelsome, wicked woman (My.; *cf.* Sk. ಲಂಕೆ, ಲಂಜೆ, ಲಟ್ಟೆ; Sk. ಲಂಗ = ಸಂಗ).

ಲಗಾಮು lagâma. = ಲಗಾಂ. (ಕಡಿವಾಣ, ಕಲೀಯ, ಕವಿಕೆ, ಪಲ್ಯಯನ, ವಾಘೆ G.; B. 4, 79).

ಲಗಾಮು lagâmu. = ಲಗಾಮ. (My.; B. 5, 12). ತುಣ್ಬಕುದುರೆಗೆ ಗಣ್ಬುಲಗಾಮು (Prv.).

ಲಗಾಯಿಸು lagâyisu. To join, to affix, to put to or on; to push in (Sk. ಲಗ್; Mhr. ಲಗಟಣೇಂ). 2, = ಲಗಡಿಸು, q. v. (My.). 3, to push into the mouth, to eat (My.).

ಲಗಾವು lagâvu. Union, connection, association (My.; Mhr. ಲಗ, ಲಗಾ).

ಲಗು lagu. Tbh. of ಲಘು. Light;—relieved after suffering, better in health; alleviation;—quickly, swiftly. — ಲಗುಬಿಗು. The state of being either easy to be subdued or difficult to be subdued (as another's mind); that of being either not strict or strict (as another's words or order, My.). — ಲಗು ಲಗು. rep. Very quickly (B. 2, 38).

ಲಗುಡ laguḍa. = ಲಕುಟ. *A stick, a staff;* a club (ಲಕುಟ, ಡಾಣಿ Śmd. 338).

ಲಗುನ laguna. Tbh. of ಲಗ್ನ (Śmd. 336 Mḍb.; Śm. 20; Mhr. ಲಗನ).

ಲಗೆಬಗೆ lagĕ-bagĕ. = ಲಗಬಗೆ. (B. 4, 184).

ಲಗ್ಗ lagga. (= ಲಗ್ಗೆ 2). (Čpr. 5, after 76).

ಲಗ್ಗಿಕ laggika. Tbh. of ಲಾಗ್ನಿಕ (Śmd. 351, o. r. ಲಗ್ಗಿಗ in Mḍb.; 356, o. r. ಲಗ್ಗಿಗ in Mḍb.).

ಲಗ್ಗಿಗ laggiga. (Śmd. 49). See ಲಗ್ಗಿಕ.

ಲಗ್ಗೆ laggĕ. 1. (Tbh. of ಲಗ್ನ). A union or concord of the sounds of various musical instruments (ಬಹುವಾದ್ಯ ಮೊದಿಗಳ್ Mr. 288; Râm. 3, 6, 3; 6, 11, 16; Bh. 5, 11, 39; 8, 21, 26). See ಸಬ್ಬ-. — ಲಗ್ಗೆವಜೆ. -ಪಜೆ. Various concordantly sounding drums (C. Bp. 42, 24; J. 13, 43). — ಲಗ್ಗೆಸೂಳು. A loud sound of laggĕ (Bh. 5, 11, 39).

ಲಗ್ಗೆ laggĕ. 2. (Tbh. of ಲಂಘೆ = ಲಂಘನೆ). Ascending, scaling, escalade (My.; Tĕ.); an assault, an attack, a storm (ಧಾಳಿ Bhn. 13). See Čpr. 5, 79. 104; Râm. 6, 11 sum.; 6, 11, 7. 14; Č. Bp. sum.; Rśv. 6, after 116. ಲಗ್ಗೆಹತ್ತು, to scale (My.). — ಲಗ್ಗೆಜಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. To play at the game of throwing balls at one another (My.). — ಲಗ್ಗೆಚಣ್ಣು. An assault-ball: the ball used in that game (My.).

ಲಗ್ನ lagna. = ಲಗುನ, (ಲಗ್ಗೆ 1). Attached, adhered, stuck, held fast;—attached to, joined to, connected with;—joined, united;—fastened in, sticking in;—intent on;—auspicious. 2, the moment of the sun's entrance into a zodiacal sign. ಪರಿವಿಡಿದು ಮೇಷಾದಿಗಳು ಲಗ್ನಮ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 65). 3, *the rising of the sun, of the planets, or of a sign of the zodiac.* 4, the division of the equator which rises in succession with each sign in an oblique sphere. 5, an auspicious moment, a particular time fixed upon as lucky for the performance of anything;—the decisive moment, time for action. 6, marriage: nuptials (My.; Mhr.; B. 4, 214). 7, a bard or minstrel who awakes the king in the morning. 8, *an elephant in rut* (ಮದಗಜ Mr. 155). 9, the twelfth part of a day and night (My.).

ಲಗ್ನಕ lagnaka. *A surety, a bondsman, a bail.*

ಲಗ್ನಕಚ lagna-kaċa. Joined hair, hair matted and twisted together (ಜಟೆ, ಜಿಡೆ Nr.).

ಲಗ್ನಕಾಲ lagna-kâla. The moment or time pointed out by astrologers as favorable for any undertaking, an auspicious moment or time. 2, the time of marriage (My.). ಲಗ್ನಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ lagna-patrikĕ. The paper on which the auspicious moment for the celebration of a marriage is noted down (My.; Mhr.);—a letter sent to call people to a marriage (My.).

ಲಗ್ನಸಮಾರಂಭ lagna-samârambha. The celebration of a marriage (My.; B. 4, 215).

ಲಗ್ನಾಧಿಪತಿ lagna-adhipati. The reigning star in a constellation (My.).

ಲಗ್ನಾಹ lagna-aha. A day fixed upon or chosen as favourable for any undertaking, especially for a marriage (Čpr. 6, 44).

ಲಘಿಮೆ laghimĕ. Lightness, absence of weight: a kind of siddhi or supernatural faculty of assuming excessive lightness at will (Mr. 455). 2, smallness, insignificance. 3, frivolousness, fickleness. 4, meanness.

ಲಘಿಷ್ಠ laghiṣṭha. (fr. ಲಘು). Most quick; lightest; smallest (My.).

ಲಘು laghu. = ಲಗು. *Quick, swift, fleet, rapid* (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಬೇಗ Nn. 145; ತೀಕ್ಷೆ Mr. 528);—*quickly.* 2, light, easy, not difficult, not heavy. 3, prosodically light or short; a short syllable; a mora (Čh.; Mr. 363; Śmd. 19; Kâvy. II, 2, B, 30-32; ಸಂಯ್ತ ಔs.). 4, little, small, slight, unimportant, trivial, insignificant, of little worth or estimation. 5, weak, feeble, wretched, low, lowly, humble (ದೈನ್ಯ 145);—mean, contemptible, vain, frivolous. 6, pithless, sapless (ನಿಸ್ಸಾರ 145; 528). 7, soft, low, gentle (as sound). 8, *pleasing, agreeable, pleasant, handsome, beautiful*;—a charming, clever man (ಮನೋಜ್ಞ, ಬಲ್ಲವ 145). 9, the going or velocity of the wind (ವಾಯುಚಾರ, ವಾಯುವಿನ ಚಾರ, ಗಾಳಿಯ ನಡೆ 145; ಮರುತಗತಿ 528). 10, *the plant Trigonella corniculata* Lin. (see Si. 155). 11, Agallochum, a particular kind of Agallochum (ಅಗರು 145, o. r. ಮರುಗ; ಅಗರು Mr. 528 in one MS., o. r. ಅರಗು). 12, the root of Andropogon muricatus (ಕರೇ ಬಾಳದ ಬೇರು G.). — ಲಘುಪಾಠ. An easy manner (Bh. 1, 7, 1).

ಲಘುಚಂಚುಘಾತನ laghu-ċaṅċu-ghâtana. A slight stroke with the beak. See ಕರ್ಮಕು.

ಲಘುತಮ laghu-tama. = ಲಘಿಷ್ಠ.

ಲಘುತಮಸಾಮಾನ್ಯಾಪವರ್ತನ laghutama-sâmânya-apavartana. The least common multiple (C.).

ಲಘುತ್ವ laghutva. Quickness; lightness; levity: want of decorum; incivility, unpoliteness, disrespect (My.); thoughtlessness, levity, frivolity.

ಲಘುಲಯ laghu-laya. *The root of Andropogon muricatus.*

ಲಘುಶಂಕೆ laghu-śaṅkĕ. Making water (My.; Mhr.).

ಲಘುಹಸ್ತ laghu-hasta. Light-handed, ready-handed, expert, clever;—*a spedious shooter, a good archer* (ತೀಕ್ಷ್ಣವಿ ಸುವಾತ HIå.).

ಲಂಕಾಧಿಪತ್ಯ laṅkâ-âdhipatya. The rule over Laṅkâ (J. 18, 7).

ಲಂಕಾನಾಥ laṅkâ-nâtha. Râvaṇa (My.).

ಲಂಕಾನಿವಾಸಿ laṅkâ-nivâsi. An inhabitant of Laṅkâ (J. 2, 10).

ಲಂಕಾಪತಿ laṅkâ-pati. = ಲಂಕಾನಾಥ. (My.).

ಲಂಕಿಣಿ laṅkiṇi. A female demon of Laṅkâ (Râm. 5, 2, 7; My.). 2, a woman without fear and shame (My.).

ಲಂಕಿತ laṅkita. Mistake for ಲಂಘಿತ. Passing over from one to another (Bp. 19, 11).

ಲಂಕೆ laṅkĕ. ಲಂಕಾ. *The capital of Râvaṇa in Ceylon; Ceylon.* 2, N. of a female evil spirit. 3, an unchaste woman. ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕಪಿ ಲಂಕೇ ಸುಟ್ಟಿತು.—ಲಂಕೆಗೆ ಹೋದರೂ ಕೊಂಕಣಿಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Sp. s. ಮೆಕ್ಕೆ; Bp. 54, 62.

ಲಂಕೇಶ್ವರ laṅkâ-îśvara. = ಲಂಕಾಪತಿ. (My.).

ಲಂಕೋಪಿಕೆ laṅkôpikĕ. *The plant Trigonella corniculata* Lin.

ಲಂಗ laṅga. A skirt (worn by Mahomedan and certain Hindu females, My.; H.). See Prv. s. ಬಿಕ್ಕಷ್ಟ.

ಲಂಗರ್ laṅgar. = ನಂಗಲ್, ಲಂಗರ. An anchor (My.; Si. 85; M.; Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ; Mhr., H. ಲಂಗರ; Br. ನಂಗೂರ, ಲಂಗರು; T. ಇಲಂಗರ್, ನಂಗುರ, ನಂಗೂರು).

ಲಂಗರ laṅgara. = ಲಂಗರ್. (B. 3, 118).

ಲಂಗೋಟಿ laṅgôṭi. A piece of cloth worn round the loins covering the privities (My.; ಕೌಪೀನ, ಗುಹ್ಯಾಂಗ Si. 437; Mhr., H.; Br.).

ಲಂಘನ laṅghana. (= ಲಗ್ಗ, ಲಗ್ಗಿ 2). The act of leaping or jumping, going by leaps or jumps, springing;—leaping over, overstepping, stepping across, crossing;—one of a horse's paces: curvetting, bounding. 2, *going beyond bounds, transgressing, violation*;—offence, affront;—contempt. 3, ascending, mounting; assaulting, storming, capturing a fort; capture, conquest. 4, fasting, abstinence. See ಗತಿ-; ಕುಪ್ಪಿ, ದಾಣ್ಟು, ಪಾಯ್, ಲಾಗು 1.

ಲಂಘನೆ laṅghanĕ. = ಲಂಘನ 1-3. (My.).

ಲಂಘಿತ laṅghita. Left over, overstepped, passed beyond, passed over;—transgressed, violated;—disregarded;—insulted. See ಲಂಕಿತ; V. 11, 9.

ಲಂಘಿಸು laṅghisu. To leap, to spring (Bp. 32, 25; 61, 32; Râv. 5, 116);—to jump or spring over, to leap or step over; to overstep, to overflow (Ĉpr. 5, 40);—to ascend, to mount upon; etc.

ಲಂಘ್ಯ laṅghya. To be jumped or stepped over, to be crossed;—attainable;—capable of being transgressed or violated;—to be neglected or disregarded;—capable of being wronged. See ಅ-.

ಲಚುಮ laċuma. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಣ. (My.).

ಲಚ್ಚಣ laċċaṇa. Tbh. of ಲಾಂಛನ (Śmd. 340. 372; ಲಾಂಛನ Ct. II, 29; see ಮಿಗ-).

ಲಚ್ಚಿ laċċi. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಿ (My.; Tĕ.).

ಲಚ್ಚ laċma. = ಲಚುಮ. (My.).

ಲಜ್ಜಾಲು lajjâ-âlu. Bashful, modest, shameful (My.).

ಲಜ್ಜಾವತಿ lajjâ-vati. A woman possesssed of shame, etc. (My.). 2, a prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.).

ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನ lajjâ-vihîna. Destitute of shame, void of modesty, shameless, impudent (ನಾಣಿಲಿ Kk. 39; Śm. 48).

ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನತ್ವ lajjâ-vihînatva. Shamelessness, impudence (ಬಣ್ಣ Śm. 93).

ಲಜ್ಜಾಶೀಲ lajjâ-śîla. *Of a modest disposition, bashful, modest* (ನಾಚುವಾತನು Nr.).

ಲಜ್ಜಾಹೀನ lajjâ-hîna. = ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನ. (My.).

ಲಜ್ಜಿತ lajjita. *Ashamed, abashed, modest, bashful* (ಹ್ರೀತ, ನಾಚಿದುದು Nr.);—embarrassed, perplexed. Feminine ಲಜ್ಜತೆ (Grj. 10, 2).

ಲಜ್ಜಿಸು lajjisu. To be ashamed, to blush (Ĉpr. 6, 77; Bp. 20, 24; 24, 66; 41, 10; 46, 7; 54, 82; J. 7, 58).

ಲಜ್ಜೆ lajjĕ. ಲಜ್ಜಾ. *Shame, modesty, bashfulness;* embarrassment, perplexity (ಪಾಲಿ Nn. 31);—one of the saṅċâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). See ನಾಂಚು, ನಾಣ್ಚು. — ಲಜ್ಜೆ ಪಡು. = ಲಜ್ಜಿಸು. (My.). — ಲಜ್ಜೆವೆರಸು. -ವಿರಸು. To be joined with or possessed of shame, to feel ashamed (J. 11, 28).

ಲಜ್ಜೆ lajjĕ. *Shame, modesty, bashfulness.*

ಲಂಚ laṅċa. = ಲಂಚೆ. (ಲಂಚೆ Mr. 270; My.; Mhr. ಲಾಂಚ). ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಂಚು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.—ಲಂಚ ಕೊಣ್ಣವ ಕೊಂಚ.—ಅಂಚೇ ಕಾಗದ ಮುಂಚೇ ಲಂಚ ಯಾಕೆ?—ಮಂಚಕ್ಕೆ ಮಣಿ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). ಸೊಡರು ಲಂಚವ ಕೊಣ್ಣು, ಕೊಡುವುದೊಚ್ಚ ತಬೆಳಗು; ಪೊಡವಿಗೆ ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಗೀವೋಲ್ ಲಂಚವ ಹಿಡಿಯದವ ಧರ್ಮ (Sp.). — ಲಂಚ ಗಿಂಚ. reit. (My.). — ಲಂಚ ತಿನ್ನು. To take bribes (My.). — ಲಂಚ ನಂಚ. reit. (My.).

ಲಂಚಖೋರ laṅċa-khôra. A receiver of bribes (My.).

ಲಂಚಗಾಲಿ laṅċa-gâḷa. = ಲಂಚಖೋರ. (My.).

ಲಂಚಂಗುಳಿ laṅċa-ṅ-guḷi. (Śmd. 238). A man who takes bribes.

ಲಂಚವಣಿಗ laṅċa-vaṇiga. (Śmd. 242). = ಲಂಚಂಗುಳಿ.

ಲಂಚೆ laṅċĕ. *A present, a bribe* (ಲಂಚ Mr. 270).

ಲಂಜೆ laṅjĕ. An adulteress (Sk.).

ಲಟ್ laṭ. = ನಟ್. A sound to imitate that of cracking the finger joints and that of the branch of a tree breaking. — ಲಟ್ ಲಟ್. rep. (My.).

ಲಟ laṭa. 1. = ನಟ, etc. — ಲಟ ಲಟಿ. rep. = ಲಟ್ ಲಟ್. (My.).

ಲಟ laṭa. 2. = ಲೊಟ. — ಲಟ ಪಟ. = ಲೊಟ ಪಟ. ಕದ ನುಂಗು ವವನಿಗೆ ಹಪ್ಪಳ ಲಟ ಪಟ (Prv.).

ಲಟಕಟಿಸು laṭakaṭisu. To grow agitated; to become restless; to be alarmed (Râm. 3, 6, 45; Bh. 3, 13, 34; 7, 3, 77; 8, 24, 46; 8, 25, 7; J. 4, 18; 12, 12; Mhr. ಲಟ ಪಟ, lively motion; restlessness; the agitation of terror).

ಲಟಕ್ಕನೆ laṭakkane. = ನಟಕ್ಕನೆ. (My.).

ಲಟಪಟ laṭapaṭa. Restlessly, quickly (see Mhr. s. ಲಟಕಟಿಸು). ಲಟಪಟ ನಡುಗು (B. 4, 41).

ಲಟಲಟಿಸು laṭa-laṭisu. To shake tremulously and quickly (Bh. 3, 21, 14; 7, 6, 66; Mhr. ಲಟಲಟಣೇ).

ಲಟಾಪಟಿ laṭâpaṭi. Altercation, sharp bandying of angry words, coming to blows (My.; Mhr.).

ಲಟ್ಟ laṭṭa. A stick; a club (My.; Mhr., H.);—monstrously large, stout, thick (My.; Si. 303; Mhr., H.). — ಲಟ್ಟಾವಾದ್ಯ. = ಗೆಜ್ಜೆಗೋಲು. (My.; H.).

ಲಟ್ಟಣಗೆ laṭṭaṇage. A roller (to ink forms of types, B. 4, 209); a rolling-pin (My.; Mhr. ಲಾಟಣೀ, ಲಾಟಿ).

ಲಟ್ಟಿಸು laṭṭisu. To roll out, as a piece of pastry or dough (My.; Mhr. ಲಾಟಣೇ).

ಲಟ್ಟಿ laṭṭe. A rude and reckless woman (Bp. 40, 56; Mhr. ಲಾಟ್ಯಾ; Sk. ಲಟ್ಟ, a bad, contemptible man).

ಲಟ್ಟ್ವಿ laṭṭve. *A kind of bird,* said to be a kind of sparrow. 2, a game, gambling. 3, a bad or unchaste woman.

ಲಡಾಯಿ laḍâyi. Fighting; a fight; war (C.; Br.; Čb. 7. 17. 111, etc.; Mhr., H. ಲಢಾಈ). ಬಡಾಯಿ ಬಲ್ಲನನು ಲಡಾಯಿ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.).

ಲಡಿ laḍi. A string (of pearls, etc.; Mhr., H. ಲಡ, ಲಢ, ಲಡೀ; My.; Si. 218. 219).

ಲಡ್ಡ laḍḍa. = ಲಡ್ಡಿ 1. A wretch, a villain, a bad man (Sk.).

ಲಡ್ಡಿಕೆ laḍḍikĕ. = ಲಡ್ಡಿಗೆ. See ಗುಳ್ಳುರಿಗೆ.

ಲಡ್ಡಿಗೆ laḍḍige. Tbh. of ಲಡ್ಡುಕ. See Prvs. s. ತಬಿಗು, ಸಡ್ಡಕ.

ಲಡ್ಡು laḍḍu. = ಲೊಜ್ಜು. Pithlessness, weakness (as that of wood, My.). — ಲಡ್ಡಾಗು. -ಆಗು. To become pithless or weak, as wood (My.). — ಲಡ್ಡುತೊಲೆ. A pithless, unsound beam (My.). — ಲಡ್ಡುಮರ. A pithless tree (My.). — ಲಡ್ಡುಸವುದೆ. Pithless firewood (My.).

ಲಡ್ಡು laḍḍu. = ಲಾಡು. A sweetmeat-ball of numerous varieties (Sk.; Mhr. ಲಡ್ಡು, ಲಾಡು; My.).

ಲಡ್ಡುಕ laḍḍuka. = ಲಡ್ಡಿಕೆ, ಲಡ್ಡಿಗೆ, ಲಡ್ಡು q. v., ಲಡ್ಡುಗೆ. (Sk.).

ಲಡ್ಡುಗೆ laḍḍuge. Tbh. of ಲಡ್ಡುಕ. (ಮೋದಕ Nr.; ಲಡ್ಡುಕ Nr.; Šmd. 159; Bp. 14, 15; Bh. 1, 19, 18; V. 9, 78).

ಲಣ್ಣ laṇḍa. 1. (Tbh. of ಲಡ್ಡ, q. v.). (Tĕ.; T. ಇಲಣ್ಣ; Mhr.: a deeply designing and knavish fellow; a refractory child, etc.). ಪಿಣ್ಣ ಹಾಕಿದರೂ ಲಣ್ಣನೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಲಣ್ಣಿ laṇḍi. 2. = ಲದ್ದಿ. Excrement (Sk., also ಲೇಣ್ಡ; ಲದ್ದಿ Mr. 158).

ಲತಾಗೃಹ latâ-gṛiha. A creeper-house, an arbour (My.).

ಲತಾಂಗಿ latâ-aṅgi. A woman of a creeper-like delicate form (Čpr. 2, 14; 3, 68; Bp. 3, 4; 48, 4; 52, 1).

ಲತಾನ್ತ latâ-anta. The end of a creeper: a flower (ಪ್ರಸೂನ, ಹೂ Nn. 25; ಸುರಭಿ, ಪುಷ್ಪ 30; ಸುಮನ, ಪುಷ್ಪ 68; ಪುಷ್ಪ 120; Bp. 26, 39; Šśv. 3, 16; J. 18, 19).

ಲತಾನ್ತಶರ latânta-śara. Kâma (J. 6, 36).

ಲತಾಬನ್ಧ latâ-bandha. N. of a certain feat of wrestlers (Šśv. 4, 75).

ಲತಾವಧು latâ-vadhu. A creeper looked upon as a woman (J. 3, 23).

ಲತಿಕಾಗೃಹ latikâ-gṛiha. = ಲತಾಗೃಹ (Čpr. 3, after 28).

ಲತಿಕಾಸಮೂಹ latikâ-samûha. A clump or bush of creepers, etc. (ಗುಂಜ, ಲತೆಯ ಹೊದಲು Nn. 133).

ಲತಿಕೆ latikĕ. ಲತಿಕಾ. A small creeper; a winding plant in general; a plant of any kind. (Čpr. 1, 83; 4, 36; 7, 152; Bp. 18, 84).

ಲತೆ latĕ. ಲತಾ. One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77): *a creeper, a climbing or winding plant.* 2, a plant of any kind (ನಸಿ Šm. 111). 3, *a branch.* 4, *the plant Panicum italicum.* 5, *the plant Cardiospermum halicacabum.* 6, *the plant Gaertnera racemosa.* 7, the plant tŏṭṭi (Šmd. 89). 8, the plant biṅga (Šmd. 83). — ಲತೆವನೆ. -ಮನೆ. (Šmd. 386). A bower, an arbour. — ಲತೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Šmd. 386; Kk. 99). A branched creeper.

ಲತೋದ್ಗಮ latâ-udgama. *The upward climbing of a creeper* (ಮರದ ಮಡಲ್ HlÅ.).

ಲತ್ತೆ latte. = ಲಾತು. A kick; a blow (My.; Mhr. ಲತ್ತಾ, ಲಾತ). ಲತ್ತೆ ಜಾಡಿಸು (B. 5, 13). ನಿನಗೆ ಲತ್ತೆ ಬೀರಿಲಿಕ್ಕಲ್ಲ (3, 61; My.). ಲತ್ತೆ ಕೊಡು, -ಹಾಕು (My.).

ಲತ್ವ latva. The letter or syllable ಲ (ಲ್, Šmd. 41. 281. 366).

ಲದ್ದಿ laddi. The dung of elephants, camels, horses, asses, or mules (My.; ಲಣ್ಣಿ Mr. 158; Tĕ. ಲದ್ದಿ, ಲದ್ದೆ; T. ಇಲತ್ತಿ, ಇಲತ್ತೆ; Mhr., H. ಲೀದ; Mhr., H. ಲೇಣ್ಡಿ, and ಲೇಣ್ಡ, the nodule of the dung of sheep, goats, horses, camels, rats, etc.). ಕುಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ, ಆಹಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಲದ್ದಿ (Prv.). ಲದ್ದಿ ಹಾಕು (My.).

ಲಪನ lapana. Speaking, talk. 2, *the mouth;* the face.

ಲಪನಶ್ರೀ lapana-śrî. The lustre of the face (Čpr. 5, 133).

ಲಪಿತ lapita. *Spoken, said,* chattered; speech.

ಲಪ್ಪ lappa. Tbh. of ಲೇಪ. Putty (My.).

ಲಪ್ಪಟ್ಟಿ lappaṭṭe. A cloth for wrapping round the head (My.; Mhr., H. ಲಪೇಟ, ಲಪೇಟಾ).

ಲಬ laba. ಲಬಾ labâ. ಲಬೋ labô. A sound in imitation of that produced by beating one's self on the mouth. — ಲಬ ಲಬ. rep. (My.; Tĕ.; Mhr.: gabble, clack). ಲಬ ಲಬ ಅನ್ನ ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (My.). — ಲಬಾ ಲಬ. = ಲಬ ಲಬ. (My.). — ಲಬೋ ಲಬೋ. = ಲಬಾ ಲಬ. (My.).

ಲಬ್ಧ labdha. *Taken hold of, obtained, received, got, gained, won, acquired.* 2, obtained, as a quotient by division, etc. (Mr. 63).

ಲಬ್ಧನಾಶ labdha-nâśa. The loss of anything acquired (My.).

ಲಬ್ಧವರ್ಣ labdha-varṇa. Having learnt his letters: *lettered, learned, skilful, clever.*

ಲಬ್ಧಾಗಮನಾಭ್ಯನುಜ್ಞೆ labdha-âgamana-abhyanujñĕ. Order obtained to come near (Čpr. 5, after 112).

ಲಬ್ಧಾನುಜ್ಞ labdha-anujña. *One who has obtained leave of absence.*

ಲಬ್ಧಿ labdhi. *Obtaining, gaining, acquisition, acquirement, attainment.* 2, anything gained or obtained, gain, profit. 3, the quotient in arithmetic.

ಲಬ್ಬೆ labbĕ. A caste of people who originally were Arabs. They are still Mahomedans, but speak a low dialect of Tamil; they sell ghee, cloths, etc. (My.; Tĕ.; H.).

ಲಭ labha. = ಲಮ್ಭ. See ಆ-, ದುರ್ಲಭ, ಸು-.

ಲಭಿಸು labhisu. To be gained or obtained, etc. (My.).

ಲಭ್ಯ labhya. Acquirable, obtainable, attainable, procurable (My.). 2, intelligible. 3, *suitable, proper, fit.*

ಲಮಾಣಿ lamâṇi. = ಲಮ್ಬಾಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಲಮ್ಪಟ lampaṭa. = ಲಮ್ಪಳ 1, ಲಮ್ಪಟಿ. Covetous, greedy, desirous, lustful;—*hampering after, addicted to, devoted to* (women and worldly pleasures), *lascivious, dissolute* (ಲೋಲುಪ, ಲೋಲುಥ Nr.; ಲಾಲಸ, ಲೋಲುಪ, etc., ಆಳುಪುವಂ Mr. 232).

ಲಮ್ಪಟತನ lampaṭatana. = ಲಮ್ಪಟತೆ. (ಲೋಲುಪ್ತ G.).

ಲಮ್ಪಟತೆ lampaṭatĕ. Eagerness, greediness; libertinism, dissoluteness, lewdness. (Ṭpr. 4, 80).

ಲಮ್ಪಟತ್ವ lampaṭatva. = ಲಮ್ಪಟತೆ. (J. 4, 60).

ಲಮ್ಪಟಿ lampu-aṭĕ. = ಅಲಪಟಿ. Weariness, fatigue (Tĕ.; My.).

ಲಮ್ಪಟಿ lampaṭĕ. A woman who is addicted to (J. 5, 56).

ಲಮ್ಪು lampu. = ಅಲಮ್ಪು, q. v.

ಲಮ್ಬ lamba. = ಲಮ್ಬು. Hanging down, depending, pendulous, pendent, dangling (Bp. 59, 17). 2, hanging on or upon, attached to. 3, long, tall;—length (My.). 4, expanded, great, large;—spacious, capacious. 5, a perpendicular (in geometry). See ಅವ-, ಅ-, ಪ್ರ-, ಪ್ರಾ-. 6, N. of a Daitya (Ĕ. Bp. 47, 21).

ಲಮ್ಬಕರ್ಣ lamba-karṇa. A long-eared male (Bp. 8, 33);—an elephant;—an ass; etc.

ಲಮ್ಬಜಠರ lamba-jaṭhara. A big-bellied male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬಜಿಹ್ವ lamba-jihva. A long-tongued male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬಣ lambaṇa. = ಲಮ್ಬಳ. Tbh. of ಲಮ್ಬನ. — ಲಮ್ಬಣಮಾಲೆ. Long garlands (V. 5, 2; Rśv. 8, after 5).

ಲಮ್ಬಣಿಸೆ lambaṇigĕ. Tbh. of ಲಮ್ಬನ. (ಲಮ್ಬನ Nr.).

ಲಮ್ಬನ lambana. = ಲಮ್ಬು, ಲಮ್ಬಣ, ಲಮ್ಬಳ 2. Hanging down, depending, etc. 2, *a long necklace depending from the neck to the navel.* See ಅ-.

ಲಮ್ಬನಾಸಿಕ lamba-nâsika. A long-nosed male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬನೇತ್ರ lamba-nêtra. A large-eyed male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬಳ lambaḷa. 1. Tbh. of ಲಮ್ಬಟ (Śmd. 31, or perhaps ಲಮ್ಬಟಿ 31).

ಲಮ್ಬಳ lambaḷa. 2. Tbh. of ಲಮ್ಬನ. A long garland (Ṭpr. 6, 49; Râm. 1, 7, 14).

ಲಮ್ಬಿ lamabaḷa. = ಲಮ್ಬಳ 1, q. v.

ಲಮ್ಬಾಡಿ lambâḍi. = ಲಮಾಣಿ, ಲಮ್ಬಾಣಿ. A Lumbadee (or Brinjari), a migratory caste who trade in salt, grain, bullocks, etc., and often have the character of being thieves (My.; Br.; H.; T. ಇಲಮ್ಬಾಡಿ; M. ಲಮ್ಬಾಗಳ್). *Cf.* ಸುಕಾಲಿಗ.

ಲಮ್ಬಾಣಿ lambâṇi. = ಲಮ್ಬಾಡಿ. (My.; B. 4, 130).

ಲಮ್ಬಿ lambi. Hanging down, depending, pendent; *hanging on or upon, suspended from;* being attached to, resting on. See ಅರ್ಥ-.

ಲಮ್ಬಿಕೆ lambikĕ. Hanging down, etc. 2, the uvula. 3, the lobe of the ear (ಪತ್ರಾಶ್ರಯ, ಪಾಲೆ (Mr. 319). See ಪ್ರಾ-.

ಲಮ್ಬಿತ lambita. Hanging down, pendent; suspended; sunk, gone down; laying hold of, attached to; supported or resting on;—slow (of time in music). See ಅ-, ಏ-; Ṭpr. 2, 58; Bp. 12, 14.

ಲಮ್ಬಿಸು lambisu. To hang down, to dangle, to hang from, etc. (J. 7, 16; 13, 59). 2, to extend, to become great (Bh. 2, 2, 108); to lengthen, to expand (as words, time, etc., My.).

ಲಮ್ಬು lambu. = ಲಮ್ಬ, ಲಾಮ್ಬಿ. Tbh. of ಲಮ್ಬ. Long; length (My.; Tĕ.; Mhr. ಲಾಮ್ಬ, ಲಾಮ್ಬ್ಯಾ).

ಲಮ್ಬೋದರ lamba-udara. Pot-bellied: a glutton; *Gaṇeśa.*

ಲಮ್ಬೋದರಿ lamba-udari. N. of a female demon (J. 16, 35. 36. 41).

ಲಮ್ಭ lambha. = ಲಭ. Obtaining, attaining, attainment, acquirement; finding, meeting with;—procuring; causing to get;—gain. See ಅ-, ಉಪ-, ಪ್ರ-, ವಿಪ್ರ-, ಏ-.

ಲಯ laya. (= ಲಾಯ). Clinging, adhering, adherence, clinging to, embracing. 2, lying, reclining, dwelling in, staying in; lurking, hiding, cowering;—rest, repose; place of rest, a dwelling, a house (see ಅ-). 3, melting, fusion; melting away; dissolution, extinction, destruction (ಶಂಳು, ಕೆಡುವನ್ನಾದು Nn. 147); ಲಯವಹುದು (ನಿರ್ಮೂಲನ, ಪ್ರಲಯ 100);—disappearing, vanishing, disappearance. 4, mental inactivity, slackness of mind. 5, *equal time in music and dance* (ಸಮಾನಮ್ ಆಗುಹಂ Hlâ.); ಸಮವೆತ್ತಲ್ಲಿ (Mr. 79); *time in music* (Ćh.), regarded as of three kinds: druta, madhya, vilambita. 6, a pause in music. 7, the root of Andropogon muricatus (ಜಾಳದ ಬೀರು G.). ಬಲವದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ.—ಭಯವಾದ್ದು ನಯದಿನ್ದ ಲಯವಾದೀತೇ? (Prvs.). See ಆಯಿಯಿಸು, ಆಯ್ಸು, ಪುಚ್ಛಯಿಸು.

ಲಯಕಾಲ laya-kâla. Time of dissolution or destruction. (Bp. 54, 12; Śśv. 4, 38).

ಲಯಗ್ರಾಹಿ laya-grâhi. N. of two vṛittas (Ćh.).

ಲಯನ layana. Clinging, adhering; lying; rest, repose; a place of rest, a house. See ಗುಣಲಯನ.

ಲಯಾಗ್ನಿ laya-agni. The fire at the destruction of the world (Bp. 56, 24).

ಲಲನ lalana. Playing, sporting, dallying; play, etc. (ಮೌಜು G.);—a husband (Bp. 11, 45). 2, lolling the tongue.

ಲಲನೆ lalanĕ. A wanton woman. 2, *a woman in general* (ರಾಮಿ Mr. 504; Grj. 3, 11; Bp. 40, 12); a wife. 3, the tongue. ಜಲದ ಒಳಗಿನ ಕಲ್ಲು ಸಲೆ ಬೆವರ ಬಲ್ಲುದೇ? ಲಲನೆಯರ ಒಲುಮೆ ತನಗೆಮ್ಬ ಮರುಳಂಗೆ ಮಲಲೋಗದನ್ತೆ (Sp.).

ಲಲನ್ತಿಕೆ lalantikĕ. *A long pendulous necklace, one reaching to the navel.*

ಲಲಾಟ lalâṭa. *The forehead.* ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ಲಾಗಾಟ ಹಾಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಲಲಾಟಪಟ್ಟ lalâṭa-paṭṭa. The plate of the forehead: *the forehead.* 2, a tiara, a fillet.

ಲಲಾಟರೇಖೆ lalâṭa-rêkhĕ. A line on the forehead supposed to indicate long life (Sk.). 2, destiny written by Brahmâ on each man's forehead (My.).

ಲಲಾಟಲಿಖಿತ lalâṭa-likhita. = ಲಲಾಟರೇಖೆ No. 2. (My.).

ಲಲಾಟಲೇಖೆ lalâṭa-lêkhĕ. = ಲಲಾಟರೇಖೆ No. 2. (My.).

ಲಲಾಟಶೂನ್ಯ lalâṭa-śûnya. A man who has a bare forehead, *i. e.* a forehead without any sectarian mark (My.).

ಲಲಾಟಾಕ್ಷ lalâṭa-aksha. Śiva (Bp. 61, 89).

ಲಲಾಟಿಕೆ lalâṭikĕ. *An ornament worn on the forehead.* 2, *a mark made with sandal, etc. on the forehead.* See ನೊಸಲ ಪಟ್ಟ.

ಲಲಾಮ lalâma. *A mark or spot on the forehead* (ತಿಲಕ, ಬೊಟ್ಟು Nn. 26; ತಿಲಕ Mr. 498). 2, *a mark or spot in general, a sign, a token.* 3, a good mark (ಸಲಕ್ಷಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ಲಕ್ಷಣ 29). 4, *a banner, a flag, an ensign* (ಧ್ವಜ, ಪತಾಕೆ 26).

5, *eminence, greatness, dignity* (ತುಂಗ, ದೊಡ್ಡಿತು 26; ಹೆಮ್ಮೆ 498). 6, *beauty* (ಶೃಂಗಾರ 26). 7, *an ornament* (ವಿಭೂಷಣ, ಆಭರಣ 26; ಆಭರಣ 498). 8, *any one who is the ornament of his class, any eminent or principal person* (ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮುಖ್ಯ 26; ಮುಖ್ಯ 498). 9, Sarasvatī (ಭಾರತಿ, ಸರಸ್ವತಿ 26). 10, Lakshmī (ಗೋಮಿಸಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮ 26). 11, a bull, an ox (ವೃಷಭ, ಬಸವ 26). 12, *a horse* (ತುರಂಗ, ಕುದುರೆ 26; ವಾಜ 26). 13, the sun (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ 26);—the moon (ಚನ್ದ್ರ 26). 14, a point (ಆಗ್ರ, ತುದಿ 26). 15, *a horn* (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು 26; ಕೋಡು 498). 16, *a tail* (ವಾಲ, ಬಾಲ 26; ಸೀರ್ದ ಲರ್ವ ಬಾಲ 498). 17, a ray (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 26). 18, red (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 26). 19, lac, the red dye (ಅಲತಿಗೆ 498). 20, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 26). 21, sport (ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ 26). 22, a sound or tone (ನಾದ, ಸ್ವರ 26).

ಲಲಾಮಕ lalāmaka. *A chaplet or wreath of flowers worn on the forehead.*

ಲಲಿತ lalita. Sported, played; sporting, playing, dallying, wanton, frolicsome, amorous, voluptuous;—lovely, handsome, beautiful, graceful, elegant;—simple, artless; gay, cheerful;—soft, gentle;—pleasant, agreeable, sweet, wished for, desired, loved. 2, sport, dalliance, amorous gesture;—grace, beauty; charmingness, *gracefulness of gait, softness and delicacy of motion,* languid gestures in a woman;—any natural and artless act;—simplicity, innocency. 3, N. of a plant (ಜಸ್ರುಗಣಿ Mr. 121). 4, N. of a vṛitta (Čh.).

ಲಲಿತಗತಿ lalita-gati. N. of a vṛitta (Čh.).

ಲಲಿತಪದ lalita-pada. N. of three vṛittas (Čh.).

ಲಲಿತವೃತ್ತಿ lalita-vṛitti. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 52. 53).

ಲಲಿತಾಂಗ lalita-aṅga. A handsome, etc. body (J. 19, 51).

ಲಲಿತಾಂಗಿ lalita-aṅgi. A handsome, etc. woman (Bp. 57, 61; J. 3, 10).

ಲಲಿತೆ lalitĕ. A wanton woman;—a woman in general. 2, one of the ragaḷĕ metres (Čh.).

ಲಲ್ಲಯಿಸು lallayisu. To caress, to kiss, etc. (Čpr. 8, after 4).

ಲಲ್ಲೆ lallĕ. Coaxing, caressing, blandishing; love, affection; a kiss (ಆರಮೆ, ಮುದ್ದು ಕೆಸ.; ಆರುಮೆ, ಮುದ್ದು Kk. 31; Ksm. 75; Čpr. 4, 78; 8, 53; Rāv. 8, after 82; J. 6, 34; Mhr. ಲಳಾ). — ಲಲ್ಲೆ ಗೆಯ್. To caress; to kiss (J. 11, 22; 15, 43). — ಲಲ್ಲೆನುಡಿ. = ಲಲ್ಲೆವಾತು. (Č. Bp. 19, 32). — ಲಲ್ಲೆವಾತು. -ಮೂತು. A blandishing word, an affectionate word (Râm. 3, 8, 33; J. 11, 21. 23).

ಲವ lava. (= ರವೆ). *The act of cutting up or off; reaping, mowing, plucking or gathering.* 2, anything cut off, a section; *a fragment, a piece, a bit, a small piece, a small quantity, a tittle* (ಅಸ್ರು q. v., ತುಣ್ಡು Nn. 65; ತುಣ್ಡು 125). 3, a minute division of time, half a second, a moment, an instant. 4, a shorn fleece, wool, hair. 5, N. of a son of Râmačandra and Sîtâ, brother of Kuśa (J. 20, 5, seq.). 6, = ಲಾವ, a kind of quail. 7, = ಲವಂಗ, cloves. 8, the root of Andropogon muricatus. 9, = ಲಲಸ, sport. 10, one of the vâstavas (= ಲೇಶ, Kâvy. III, 3, B, 3. 35-37). — ಲವದಿನಿತು. -ಇನಿತು. As much as a particle: a little (Bp. 4, 64).

ಲವಂಗ lavaṅga. (= ಲವ No. 8, ಲವಿ). *The clove tree, Myristica cariophyllata; cloves* (ದೇವಕುಸುಮ Nr.; ದೇವಕುಸುಮ, ಲವಿ, ತೀಬು Mr. 143). 2, Cassia bark, green cinnamon (ತ್ವಕ್ಪತ್ರ, ವರಾಂಗಳ, etc. Nr.; Si. 155; ನೀರಸನಿ, ಭಾಳಪರ್ಣ, ಕುಟನ್ನಟಿ Mr. 142). — ಲವಂಗಚಕ್ಕೆ. Cinnamon (My.). — ಲವಂಗಚಕ್ಕೆ ಮರ. The cinnamon tree, Cinnamomum zeylanicum Nees. (St. & Pl.). — ಲವಂಗಜೂರು. Boiled and dried pieces of the areca nut, the form of which resembles cloves (My.). — ಲವಂಗದಾಸಿ. A metal box for keeping cloves, etc. (My.). — ಲವಂಗಪಚ್ಚಿ. = ಲವಂಗಚಕ್ಕೆ. (My.; T.). — ಲವಂಗ ಪತ್ರೆ. The leaves of Laurus cassia (My.; T.). — ಲವಂಗ ಮೂಸರಿಹುಲ್ಲು. A grass with a fragrant root, Pancicum cimicinum Lin. (Z.).

ಲವಡಾ lavaḍâ. = ಲವುಡಾ. The penis (My.; Mhr.).

ಲವಡಿ lavaḍi. = ಲವುಡಿ 2, ಲವುಣ್ಡಿ. A female slave (My.; Mhr., H.);—a strumpet, a harlot (My.).

ಲವಣ lavaṇa. *Salt: sea-salt, rock or fossil salt* (ಉಪ್ಪು Nn. 23; ರುಚಕ, ಉಪ್ಪು 41; ಸಮುದ್ರಜ, ಕಲ್ಲುಪ್ಪು Mr. 143). 2, *saline, salt, briny, brinish.* 3, charming, handsome, beautiful. 4, N. of a Daitya.

ಲವಣದಾನವ lavaṇa-dânava. = ಲವಣ No. 4. (J. 20, 48).

ಲವಣಭಸ್ಮ lavaṇa-bhasma. Calcined salt (My.).

ಲವಣಸಮುದ್ರ lavaṇa-samudra. = ಲವಣೋದ. (My.).

ಲವಣಾಕರ lavaṇa-âkara. *A salt-mine.*

ಲವಣಾಸುರ lavaṇa-asura. = ಲವಣದಾನವ. (J. 20, 35).

ಲವಣಿ lavaṇi. = ಲವಣೆ 2. Stooping, bending, winding, inclining forward or towards, when they form artistic or clever attitudes in dance or war (Râm. 6, 38, 14; Rāv. 5, after 19; Bh. 1, 7, 3. 28; 5, 11, 39; 10, 6, 25; Mhr. ಲವಣ, a winding). 2, flash, shine (Bh. 2, 13, 28; see ಲವಣಿಸು). — ಲವಣಿಸಾರ. The highest degree of perfection in the above-mentioned attitudes (Grj. 2, after 106).

ಲವಣಿಸು lavaṇisu. To wind or wriggle, as a serpent, etc. Mhr. ಲವಣೀಲಿ). 2, to shine, to be full of lustre, to flash (Bh. 8, 23, 32; Mhr. ಲವಣೀಲಿ).

ಲವಣೆ lavaṇĕ. 1. Lustre, beauty (Sk.).

ಲವಣೆ lavaṇĕ. 2. = ಲವಣಿ No. 1. (Bh. 2, 2, 108; 10, 7, 35).

ಲವಣೋತ್ತಮ lavaṇa-uttama. *River or rock salt.* 2, nitre.

ಲವಣೋದ lavaṇa-uda. *The ocean.*

ಲವಣೋದಕ lavaṇa-udaka. *Salt water, brine.* 2, the ocean.

ಲವಣೋದಕೆ lavaṇa-udaki. What has been put into salt water, pickles of fruits, leaves, etc. (ನೀರುಪ್ಪಿನಲಿ ಕಲಸಿದವು Mr. 216).

ಲವಣೋದಧಿ lavaṇa-udadhi. The ocean (My.).

ಲವನ lavana. = ಲವ. *Cutting; reaping.* See ಕೊಯ್. 2, an implement for cutting, a sickle, etc.

ಲವಲವಿಕೆ lavalavikĕ. = ಡವಡವಿಕೆ. Ardent desire, longing (ಔತ್ಸುಕ್ಯ, ಪರಾಯಣ, ಲಾಲಸೆ G.; J. 27, 32; 29, 1; 30, 24; 33, 1; My.; Mhr. ಲವಣೀಲಿ, the mind to incline or be affected towards). ಲವಲವಿಕೆಯುಳ್ಳಂ (ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ Mr. 242).

ಲವಲವಿಸು lavalavisu. To desire ardently (Č. Bp. 19, 32).

ಲವಲಿ lavali. The small tree Averrhoa acida Lin. (Cicca disticha Lin., Čpr. 6, 74; see ಅರನೆಲ್ಲಿ).

ಲವಿ lavi. = ಲವಂಗ, q. v.

ಲವಿತ್ರ lavitra. An instrument for cutting: *a sickle,* etc. See ಮಚ್ಚು.

ಲವುಡಾ lavuḍâ. = ಲವಡಾ. (My.).

ಲವುಡಿ lavuḍi. 1. (= ಲಗುಡ?). A kind of iron weapon, an iron club (Bh. 3, 13, 19; 6, 4, 141; 6, 7, 17; 8, 10, 10; Râm. 6, 30, 15; Rêv. 6, after 11).

ಲವುಡಿ lavuḍi. 2. = ಲವಡಿ, etc. (My.).

ಲವುಣ್ಡಿ lavuṇḍi. = ಲವುಡಿ 2, etc. (My.; Tĕ.).

ಲಶುನ laśuna. *Garlic.* (ಗೃಂಜನ, ಲಸೋನ, ಪಲಾಣ್ಡು, ಅರಿಷ್ಟ, ಉಳ್ಳಿ Mr. 137).

ಲಶಿತ lashita. Wished, desired. See ಆಶಿ-.

ಲಸ್ಕರು lashkaru. An army (My.; Mhr., H.); a cantonment (My.). 2, a lascar (Mhr., H.).

ಲಸತೆ lasat. (Śmd. 100). Shining, glittering, bright; beautiful; skilful, clever (ಒಪ್ಪಲ್ ಪಟ್ಟ 244 Cm.; J. 2, 11; 5, 4);—sporting, playing.

ಲಸಪ್ವಚನ lasat-vacana. (Śmd. 100). A clever word.

ಲಸಿತ lasita. Played, sported, sporting, playing;—shone, shining, beautiful;—appeared, come to light;—skilled, skilful. See Kâvy. III, 3, B, 96; Ŏpr. 4, 89; Bp. 1, 53; 12, 37; 31, 30; 39, 64; ಎ.

ಲಸೋನ lasôna. = ರಸೋನ. See Mr. s. ಲಶುನ.

ಲಸ್ತಕ lastaka. *The middle of a bow.*

ಲಸ್ತಕೆ lastaki. A bow. (R.).

ಲಹಣಿ lahaṇi. = ಲಹರಿ 1. Undulation (of voices in singing). — ಲಹಣಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To produce undulation (Grj. 2, after 106).

ಲಹರಿ lahari. 1. = ಲಹಣಿ. *A large wave, a billow;* an undulation: a waving line (Mhr. ಲಹರ); undulating lines or flashes of lustre or beauty (Râm. 1, 7, 14; Bh. 1, 7, 26; 1, 15, 19; 2, 13, 25. 26; 5, 11, 39; 6, 2, 17; 8, 25, 6; 10, 6, 25). See ವಜ್ರೋ-.

ಲಹರಿ lahari. 2. An intoxicating substance (Č. Bp. 47, 45); intoxication (My.; see Prv. s. ಅಪಸಿ; Br., H. ಲಾಹಿರಿ).

ಲಹರಿಕೆ laharikĕ. A large wave or billow (Ŏpr. 1, 80).

ಲಳಿ laḷi. Briskness, sprightliness, liveliness (in music, Bp. 19, 11. 14; Bh. 8, 21, 26); enthusiasm, animation, cheerfulness (Bh. 10, 7, 20. 35; Râm. 1, 15, 22; 3, 6, 45; 6, 9, 24; J. 9, 23. 24; 13, 24; 24, 72; *cf.* ನಲಿ 3?); adroitness, dexterity (Bh. 2, 2, 108; J. 23, 15); wonderfulness (Râm. 1, 7, 14; 6, 26, 87; J. 22, 21).

ಲಳಿಗೆ laḷigĕ. = ನಳಿಗೆ, ಲೊಳಗೆ. Tbh. of ನಲಕ. A tube (ನಾಡಿ Nr.); a bamboo joint used as a vessel (My.).

ಲಳ್ಳಿ laḷḷi. = ನಳ್ಳಿ. A crab (My.).

ಲಾಕ lâka. = ಲಾಕಳ. ಲಾಕಮೆ ಲಾಕಳಂ (Čt. II, 109).

ಲಾಕಳ lâkaḷa. = ಲಾಕ, q. v.

ಲಾಕ್ಷ lâksha. = ಲಾಕ್ಷೆ. (ಕೀಲಕ, ಅರಗು Nn. 101).

ಲಾಕ್ಷಣಿಕ lâkshaṇika. (fr. ಲಕ್ಷಣ). Knowing marks or characteristics;—distinguished, great (Śm. 77);—a man who knows marks, etc.: a distinguished teacher (Śmd. 3. 407; Čt. I, 1). 2, characteristic; technical.

ಲಾಕ್ಷಣ್ಯ lâkshaṇya. Relating to a sign or mark, etc. See ಸ-.

ಲಾಕ್ಷಾಗೃಹ lâkshâ-gṛiha. = ಲಾಕ್ಷಾಭವನ. (My.).

ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ lâkshâ-prasâdana. *The red lôdhra tree.*

ಲಾಕ್ಷಾಭವನ lâkshâ-bhavana. A house made of shell-lac (Bh. 1, 8, 64).

ಲಾಕ್ಷಾಮುದ್ರೆ lâkshâ-mudrĕ. A seal of lac (Grj. 2, 65).

ಲಾಕ್ಷಾರಸ lâkshâ-rasa. A liquid made from shell-lac, used in colouring the sole of the foot (My.).

ಲಾಕ್ಷೆ lâkshĕ. ಲಾಕ್ಷಾ. = ಲಾಕ್ಷ. *A kind of red dye, lac;*—the insect which produces the lac.

ಲಾಖಿ lâkhi. A red dye extracted from the shell-lac: crimson (C.; Br., H.; Mhr. ಲಾಖ).

ಲಾಗ lâga. 1. (= ಲಾಗು 1). A summerset (My.; Tĕ. ಲಾಗು, T. ಲಾಗು). ಮುದಿಡೊವ್ವನ ಲಾಗ (Prv.). — ಲಾಗ ಹಾಕು. To make a summerset, to tumble over head and ears (My.). — ಲಾಗ ಹೊಡೆ. = ಲಾಗ ಹಾಕು. (C.; B. 3, 114). — ಲಾಗಾಟ. -ಆಟ. Repeated summersets. ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ಲಾಗಾಟ ಹಾಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಲಾಗ lâga. 2. = ಲಾಗು 2, No. 2. See ಹಸ್ತಲಾಗ.

ಲಾಗವದು lâgavaḍu. = ಲಾಗವಾಡು, ಲಾಗೋಡು. Expense, cost (My.; Tĕ. ಲಾಗುಬಡಿ, ಲಾಗುವಡು, ಲಾಗುವಡೆ; Mhr. ಲಾಗವಡ).

ಲಾಗವಾಡು lâgavâḍu. = ಲಾಗವದು. (My.).

ಲಾಗಾಯಿತು lâgâyitu. Beginning, commencement; from the beginning or from a long time (My.; Br., H. ಲಾಗಾಯತು).

ಲಾಗಿಸು lâgisu. 1. To jump (Č. Bp. 47, 37; Râghč. 17, 73; Bh. 10, 7, 20).

ಲಾಗಿಸು lâgisu. 2. To make ready, to cause to arise and proceed, to despatch, to emit (Bh. 8, 23, 40; Mhr. ಲಾವಣೇಂ. Mhr. ಲಾಗಣೇಂ, to come or arise unto; to arise and proceed; to be applied unto; to be joined to; to be arrived at the proper stage, etc.; see ಲಾಗು 2, ಲಾವಣೆ 1).

ಲಾಗು lâgu. 1. (= ಲಾಗ 1). A leap, a bound, a jump (ಲಂಘನ Śm. 82; Rśv. 5, after 19; Râm. 3, 8, 68; Tĕ.; T. ಇಲಾಗು; Mhr. ಲಾಗ); a summerset (see Tĕ., T. s. ಲಾಗ).

ಲಾಗು lâgu. 2. Excessiveness, excess, etc. (ವೆಗ್ಗಳ Śm. 82; Bp. 6, 9; Bh. 1, 20, 26; 6, 2, 23; 8, 23, 40; Râm. 1, 15, 22; Mhr. ಲಾಗ, coming in contact, joining, etc.; see ಲಾಗಿಸು 2, ಲಾವಣೆ 1). 2. catch, hold: an aim, an object (Bh. 6, 2, 23; Mhr. ಲಾಗ).

ಲಾಗೋಡು lâgôḍu. = ಲಾಗವಡು, etc. (My.).

ಲಾಗ್ನಿಕ lâgnika. = ಲಗ್ನಿಕ, ಲಗ್ನಿಗ. Relating to a bondsman (?).

ಲಾಘು lâghu. = ಲಾಘವ. See ಉಲ್-.

ಲಾಘವ lâghava. (fr. ಲಘು). Quickness, swiftness, speed;—lightness, levity; shortness of a vowel or syllable;—versatility, dexterity (J. 22, 6);—ease, facility;—health;—littleness;—delicacy, fineness; masterliness of workmanship;—insignificance, meanness;—slight, disrespect.

ಲಾಂಗಲ lângala. = ನೇಗಲ್, etc. *A plough.* 2, the palm tree.

ಲಾಂಗಲದಣ್ಡಿ lângala-daṇḍa. *The pole or beam of a plough.*

ಲಾಂಗಲಪದ್ಧತಿ lângala-paddhati. A plough's path or line: *a furrow.*

ಲಾಂಗಲಿ lângali. Furnished with or possessing a plough: Baladêva. 2, *the cocoa-nut tree; the cocoa nut.*

ಲಾಂಗಲಿಕೆ lângalikĕ. = ಲಾಂಗುಲಿಕೆ. *The plant Methonica superba* Lam. (= ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ; see ತಂಗೊಟ್ಟು).

ಲಾಂಗು lângu. "Long" (Si. 222).

ಲಾಂಗುಲಿ lângula. N. of a plant (see Nr. s. ಜಲಹಿಪ್ಪಲಿ).

ಲಾಂಗುಲಿಕೆ lângulikĕ. = ಲಾಂಗಲಿಕೆ. (ನಾಂಗುಲಿಕ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ Nr., c. r. ಲಾಂಗಲಿಕೆ).

ಲಾಂಗೂಲ lângûla. *A tail* (ಬಾಲ Nn. 130; ವಾಲಧಿ, ಬಾಲ Mr. 274). 2, the penis.

ಲಾಚಾರು lāčāru. Helpless, forlorn, poor (My.; Mhr., H.; ಲಾಚಾರಿ, helplessness;—helpless and wretched state, Mhr., H.).

ಲಾಜ lāja. = ಲಾಜಿ. Commonly in the plural: ಲಾಜಂಗಳ್, *parched grain.*

ಲಾಜಾಂಜಲಿ lāja-añjali. An añjali filled with parched grain (Čpr. 6, after 77).

ಲಾಜಾಶ್ಮ lāja-aśma. The marriage-ceremony of throwing parched grain into the fire and of performing the aśmārôpaṇa (J. 31, 18).

ಲಾಜಿ lājĕ. Parched grain (ಆರಳು, ಲಾಜಾಬ್ಕೆ Mr. 375).

ಲಾಂಛನ lāñčhana. *A mark, a sign, a token, a spot;—a stain, a stigma, a mark of ignominy* (B. 4, 20). 2, a name, an appellation.

ಲಾಂಛಿತ lāñčhita. Marked, distinguished, characterized;—decorated;—furnished with (My.).

ಲಾಂಛ್ಯನ lāñčhyana. = ಲಾಞ್ಛಣ q. v., ಲಾಂಛನ.

ಲಾಟ lāṭa. = ಲಾಡ 1, ಲಾಡಿ. N. of a people and of the district inhabited by them. 2, repetition of words in the same sense but in a different application;—idle or childish language. 3, old, worn, spoiled.

ಲಾಟಭಾಷಿಕ lāṭa-bhāshika. = ಲಾಟಿಜಾಸಿಗ. A man who speaks the language of the Lâṭas.

ಲಾಟಿ lāṭi. = ಲಾಡಿ. Feminine of ಲಾಟ. A Lâṭa woman; etc.

ಲಾಟಿಸು lāṭisu. To beat (My.).

ಲಾಟು lāṭu. A "lot", a quantity or large number, a mass (My.; Br.). ಲಾಟಿಗೆ ಲಾಟು, ಹೊಡಿ ದಾಟು (Prv.). — ಲಾಟು ಲಾಟು. rep. ಜನಸು ಲಾಟು ಲಾಟಾಗಿ ಆವೆ (My.). ದನ ಲಾಟು ಲಾಟಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ (My.).

ಲಾಡ lāḍa. 1. = ಲಾಟ No. 1. (ಲಾಡಿ Mr. 382; My.).

ಲಾಡ lāḍa. 2. = ಲಾಳ 2, etc. (My.; Br.).

ಲಾಡಿ lāḍi. = ಲಾಳಿ, q. v.

ಲಾಡಿ lāḍi. A cord (My.; Mhr. ನಾಡಾ). 2, a strap, a thong (of a horse, My.; Mhr.). 3, the tape (of drawers, etc. My.; Mhr. ನಾಡ, ನಾಡೀ).

ಲಾನು lāṇu. = ಲಡ್ಡು. (My.; see ಗುಂಜಾ-).

ಲಾತು lātu. = ಲತ್ತೆ, q. v. (My.).

ಲಾನ್ತ la-anta. A term with final ಲ್ (Šmd. 41. 321).

ಲಾನ್ತವ lântava. N. of a certain part of the earth (Abh. P. 16, 73; 16, after 73).

ಲಾನ್ತರ lândara. A "lantern" (My., also ಲಾನ್ತ್ರ; Tĕ., M.).

ಲಾಪ lâpa. Chattering, speaking, talking. See ಪ್ರ-, ಸಂ-.

ಲಾಭ lâbha. Obtaining, receiving, gaining, getting, finding;—*acquirement, acquisition;—gain, advantage, profit.* ಲಾಭಮಾದುದು (ಉಬ್ಬಿದುದು Šmd. I). ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ. — ಬೀಸುವ ಮುಷ್ಟಿಗೆ ಮುಕ್ಕದ್ದೇ ಲಾಭ. — ಬೆಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರಕನಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಉಣ್ಟೇ? — ಹಸಲಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಾಟ (Prvs.).

ಲಾಭನಷ್ಟ lâbha-nashṭa. Profit and loss (My.).

ಲಾಭಿಸು lâbhisu. To gain, to have advantage or profit (J. 17, 1).

ಲಾಮಚ lâmača. = ಲಾಮಜ್ಜ, ಲಾಮಜ್ಜ (ಲಾಮಜ್ಜಕ), ಲಾಮಂಜ, ಲಾವಂಜ. Tbh. of ಲಾಮಜ್ಜ (Šmd. 369 Mḍb., o. r. ಲಾಮಜ್ಜ). A grass with fragrant roots used for fans, etc., the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz. (ಕೊಳವೇರ್ Šmd. II, o. r. ಲಾಮಜ್ಜ; Kk. 85; ಬಾಳ Nn. 123, o. r. ಲಾಮಂಜ).

ಲಾಮಜ್ಜ lâmaǰǰa. = ಲಾಮಚ, q. v. (ಕೊಳವೇರ್, ಬಾಳ Šm. 27; ಬಾಳ್ 111).

ಲಾಮಜ್ಜ lâmajja. = ಲಾಮಚ, q. v.

ಲಾಮಜ್ಜಕ lâmajjaka. (= ಲಾಮಜ್ಜ). *The root of Andropogon muricatus* Retz.

ಲಾಮಂಚ lâmaṁča. = ಲಾಮಚ, etc. (ಉತ್ತೀರ, ಆಧಯ, ನಲದ, ಲಾಮಜ್ಜಕ, etc. Si. 164; ಬಾಳ Čt. II, 70; Mr. 131; ಬಾಲಕ Mr. 525; ಕೊಳವೇರ್ Kk. 32; My.; see Nn. s. ಲಾಮಚ).

ಲಾಮ್ಬಿ lâmbi. = ಲಮ್ಬಿ, q. v. (My.).

ಲಾಯ lâya. (= ಲಯ). A stable. (ಕುದುರೆಯ ಲಾಯ, ಮನ್ದುರೆ Nr.; Si. 108; My.). ವಾಜಿಗಳ ಲಾಯ (ಮನ್ದುರ Mr. 193). ಅರಸನ ಕುದುರೆ ಲಾಯದಲ್ಲೇ ಮುಪ್ಪಾಯಿತು (Prv.). See Prv. s. ಬಾಲ; J. 16, 2; 17, 57.

ಲಾಲ್ lâl. = ಆಲ್. (Mhr., H., Br. ಲಾಲ್, red). — ಲಾಲ್ ತಿಗಡೆ. (= ಆಲ್ತಿಗುಡು). ಭೇದಿ ಆಗುವ ಲಾಲ್ ತಿಗಡೆ (ತ್ರಿಪುಟಿ, ತ್ರಿವೃತ್, etc. Si. 148; My.). — ಲಾಲ್ ಬಾಗ್. A fine, royal garden (ಉದ್ಯಾನ, ಅಕ್ರೀಡ Si. 118).

ಲಾಲನ lâlana. = ಲಾಲನೆ. (Sk.; My.).

ಲಾಲನೆ lâlanĕ. Caressing, fondling, coaxing, dandling (J. 28, 19; (My.);—coaxing play (Bh. 3, 13, 18). ಲಾಲನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪಾಲನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆ. — ಪಾಲನೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲಾಲನೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prvs.).

ಲಾಲಸ lâlasa. *Longing, ardent desire;*—ardently desirous of, eagerly longing for, etc. (ಲೋಲುಪ, ಲೋಲುಭ, ಲಮ್ಪಟ, ಲೋಲ, ಆಳುಪವಂ Mr. 232).

ಲಾಲಸೆ lâlasĕ. = ಲಾಲಸ, especially *the longing of a pregnant woman.*

ಲಾಲಾ lâlâ. N. of an asura (Bp. 54, 56; Grj. 10, after 110).

ಲಾಲಾಜಲ lâlâ-jala. = ಲಾಲೆ. (My.).

ಲಾಲಾಮದ lâlâ-mada. = ಮದಜಲ. (Abh. P. 3, 130).

ಲಾಲಿ lâli. A lullaby sung to children (My.). — ಲಾಲಿ ಹಾಡು. To sing a lullaby (My.). 2, ಲಾಲಿಹಾಡು. = ಲಾಲಿ. (My.).

ಲಾಲಿತ lâlita. Caressed, tenderly cherished, fondled, nursed, coaxed, indulged;—loved, desired;—pleasure, joy, love. See Kâvy. III, 1, A, 15; Bp. 4, 16; 5, 18; 10, 16; 19, 11; 56, 8.

ಲಾಲಿತ್ಯ lâlitya. Loveliness, charm, grace, beauty, pleasantness;—gaiety;—amorous or languid gestures. See Bp. 1, 19. 40; ಪಾಳ-.

ಲಾಲಿಸು lâlisu. To caress, to fondle, to coax, to dandle (Čpr. 4, 78; Bp. 29, 34; 47, 31; J. 19, 47). 2, kindly to attend to, kindly to listen to, to accept favourably (Bp. 50, 27; Kk. 3; My.). — ಲಾಲಿಸು ಲಾಲಿಸು. rep. of No. 1. (Bp. 6, 31).

ಲಾಲೆ lâlĕ. ಲಾಲಾ. = ಲಾಳ 3. *Saliva, spittle, slaver* (Sk. also ಲಾಲ). See ಲೋಳೆ, etc.

ಲಾಲ್ಯ lâlya. To be caressed, fondled, or coaxed (Bp. 43, 66; 46, 72).

ಲಾವ lâva. Cutting, severing; reaping; plucking; destroying. 2, *a sort of quail, Perdix chinensis.* — ಲಾವಕ್ಕ. -ಉಕ್ಕ. = ಲಾವ. (My.; G.); the red spur-fowl, Galloperdix spadiceus (Bd.).

ಲಾವಕ lâvaka. = ಲಾವಗ, ಲಾವಿಗೆ, ಲಾವುಗೆ. A cutter; a reaper; a destroyer, one who seeks to destroy (Bh. 2, 1, 61). 2, a snake-catcher and exhibiter (ಪಾವಡಿಗ Čt. I, 58). 3, = ಲಾವ No. 2, a quail.

ಲಾವಕತನ lâvakatana. Tale-bearing (? see Prv. s. ಸೇವಕ; Mhr. ಲಾವಾಲಾವ, tale-bearing).

ಲಾವಗ lâvaga. Tbh. of ಲಾವಕ. See ಕರಿ-, ಕೆಮ್ಪು-.

ಲಾವಂಚ lâvaṁca. = ಲಾಮಚ, etc. (ಪಾಲ Si. 457; My.). ಲಾವಂಚವೂ ಹುಲ್ಲೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರನೂ ಮನುಷ್ಯನೇ, ಆದರೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವೇ? (Prv.).

ಲಾವಣಿ lâvaṇa. A list of soldiers or of public servants (My.; Br.; M. ಲಾವಣ, ಲಾವಣಿ; T. ಇಲಾವಣ).

ಲಾವಣಿ lâvaṇi. 1. = ಲಾವಣಿಗೆ. A mass, a collection, an assembly, a throng (ಗೊನ್ದಣಿ, ಸನ್ದಣಿ, ಒಗ್ಗು, ಪಸರ, etc., ಸಮೂಹ ಕೆಸ.; Mhr. ಲಾವಣೇಂ, fr. ಲಾಗಣೇಂ, to place in contact or connection, to join together, etc.; see s. ಲಾಗಿಸು 2, ಲಾಗು 2).

ಲಾವಣಿ lâvaṇi. 2. A obscene kind of ballad and its rustic tune (My.; Mhr.).

ಲಾವಣಿಗೆ lâvaṇigĕ. = ಲಾವಣಿ 1. (ಓಳಿ, ಸಮೂಹ Kk. 72, o. r. ತಾವಣಿಗೆ; Bh. 1, 7, 26; 2, 2, 109; 2, 13, 26; 3, 13, 18; 6, 2, 17; 8, 3, 3; Râm. 6, 14, 18).

ಲಾವಣ್ಯ lâvaṇya. (fr. ಲವಣ). Saltness. 2, beauty, loveliness, charm, gracefulness (ಚನ್ದ ಕೆಸ. 99; ಡಾಳ Bhn. 26; Ch. v. 10; Ćpr. 5, 96; Grj. 4, after 120).

ಲಾವಣ್ಯವತಿ lâvaṇya-vati. A beautiful, handsome woman (My.).

ಲಾವಣ್ಯವನ್ತ lâvaṇya-vanta. A handsome man (My.). Feminines: ಲಾವಣ್ಯವನ್ತಳು, ಲಾವಣ್ಯವನ್ತೆ (My.).

ಲಾವಿಗೆ lâvigĕ. Tbh. of ಲಾವಕ. ಲಾವಿಗೇ ಹಕ್ಕಿ (ಲಾವ Si. 177; My.).

ಲಾವುಗೆ lâvugĕ. Tbh. of ಲಾವಕ. (ಲಾವ Nr.; ಕಪಿಂಜಲ Mr. 177; ನೀಲಕಣ್ಠ Nn. 49; Bh. 1, 20, 53).

ಲಾಸುಕ lâshuka. Covetous, greedy. See ಆಪೆ-.

ಲಾಸ lâsa. Jumping about, sporting; dancing; wanton sport. See ವಿ-.

ಲಾಸಕ lâsaka. One who sports, etc.;—a male dancer, an actor.

ಲಾಸಿ lâsi. Moving to and fro, dancing. See ಆಸು-.

ಲಾಸಿಕೆ lâsikĕ. *A female dancer, a dancing girl.*

ಲಾಸ್ಯ lâsya. *A dance, dancing* (ನೃತ್ಯ, ತಾಣ್ಡವ, ನಾಟ್ಯ Mr. 79); a dance accompanied with instrumental music and singing;—*a dance in which the emotions of love are mimically represented, a Nach.* 2, a dancer (fem. ಲಾಸ್ಯೆ).

ಲಾಳ್ lâḷ. (ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ ಕೆಸ. II, o. r. ವಾಳೆ; ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ Kk. 82, one MS. perhaps ನಾಲ್).

ಲಾಳ lâḷa. 1. Tbh. of ನಾಲ 1. A tube; a stalk. 2, = ಲಾಳಿ, a kind of reed of which pens are made (My.). — ಲಾಳದ ಕಡ್ಡಿ. A pen made of that reed (My.). — ಲಾಳಮುಣ್ಡಿಗೆ. = ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ. (My.). — ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ. -ಪಿಣ್ಡಿಗೆ. A wooden bolt or bar for fastening a door (ಅಗ್ಗುಬೆ ಕೆಸ. I, o. rs. ಅಗರ್ಬಿಕೆ, ಅಗರ್ಬಿ; ಪರಿಘ, ಪರಿಘಾತನ Hlâ., Nr.; Râm. 6, 51, 86; My.).

ಲಾಳ lâḷa. 2. = ನಾಲ 2, etc. (My.).

ಲಾಳ lâḷa. 3. = ಲಾಲೆ. — ಲಾಳವಾಯ್ವೆಜೆ. -ಬಾಯ್-ಬೆಜೆ. A mouth with saliva looked upon as the moon (Ćpr. 3, 44).

ಲಾಳಕ lâḷaka. One who shoes horses or bullocks (Č. Bp. 47, 41).

ಲಾಳಬನ್ದಿ lâḷa-bandi. = ನಾಲಬನ್ದಿ, etc. (My.).

ಲಾಳಿ lâḷi. A pair of tongs, a pair of pincers (ತಣ್ಣಸ, ಇಕ್ಕುಳಿ, ಗಾಳುಕ Mr. 383, one MS. ಲಾಡಿ; Tě. ಲಾಗು, ಲಾಡು, to pull, drag, draw, twitch, *cf.* ಎಡೆ 1).

ಲಾಳಿ lâḷi. = ನಾಳಿ, etc. A weaver's shuttle (My.; B. 5, 227). ನೆಯ್ಯುವವನಿಗೆ ಲಾಳಿ, ನಗಿಸ್ಕೆ ಗಾಳಿ (Prv.). 2, = ಲಾಳ 1 No. 2. — ಲಾಳೀ ಕಡ್ಡಿ. ವೀರಣ, ವೀರತರ ಎನ್ನರೆ ಮರಕಟ್ಟು; ಕೆಲವರು ಲಾಳೀ ಕಡ್ಡಿ ಅನ್ನುವರು, ಕೆಲವರು ಹುಲ್ಲಾಳೀ ಕಡ್ಡಿ ಅನ್ನುವರು (Si. 164). — ಲಾಳೀ ಸೊಪ್ಪು. A vegetable with stalks, a species of Amaranthus (My.).

ಲಾಟ lâṭa. = ಳಾಟ. Tbh. of ಲಾಟ (ಕೆಮಂ. 30; ಲಾಡ Mr. 382; Bp. 6, 18). — ಲಾಟಬಾನೆಗ. = ಲಾಟಭಾತಿಕ (ಕೆಮಂ. 30).

ಲಾಟಿ lâṭi. Tbh. of ಲಾಟೆ. (ಛೆ. II, 91).

ಲಿ li. 1. = ಅಲಿ 2, etc. (C.). See *e. g.* ಕೆಯ್ಲಿ (B. 4, 72. 158. 187; 5, 303), ದಾರಿಲಿ (s. ದೂರ), ಬೀದಿಲಿ (B. 4, 170), ಬಾಯಿಲಿ (4, 187), ಸಂಗತಿಲಿ (4, 214), ಹೆಸರ್ಲಿ (5, 303). In S. Mhr. ಲಿ (as ಲು in My.) is used in multiplication, *e. g.* ಆಯ್ದು ನಾಲ್ಕಲಿ, twenty.

ಲಿ li. 2. Occasionally = ಲೆ, *e. g.* ಮೂದಲಿಸುತಲಿ (Bp. 28, 21; see ಲ್ 2).

ಲಿಕುಚ likuća. = ಲಕುಚ. *The tree Artocarpus lacucha* Roxb.

ಲಿಕ್ಷೆ likshĕ. *A nit, a young louse.*

ಲಿಖನ likhana. Scratching; writing, inscribing;—a writing, a written document, etc.

ಲಿಖಿತ likhita. Scratched, scraped, scarified;—written (Bp. 5, 52; Râm. 1, 16, 6);—drawn, delineated, painted;—*a writing, a written document or composition, scripture.* 2, N. of a rishi (J. 12, 1. 2).

ಲಿಖಿಸು likhisu. To write (ಬರೆ Śmd. 5 Cm.; Bp. 53, 73).

ಲಿಗಾಡು ligâḍu. A perplexing affair, a trouble, a dilemma, a scrape; a calumnious invention (Mhr. ಲಿಗಾಡ). 2, compensation for damages (My.).

ಲಿಂಗ liṅga. = ಸಿಂಗ. *A mark, a sign, a token, an emblem*; a distinguishing or discriminating mark, a characteristic, a specification (ವಸ್ತುನಿರ್ದೇಶಕಾಯನಾಮವಚನನಿರ್ದಿಷ್ಟಂಗಳು, ಲೋಕದ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರ ಹೇಳುವುದು Nn. 117; Śmd. 154). 2, *a proof, an evidence, a means of proof, proof from a sure sign or token*;—inference (ಆನ್ವಾನ, ಅನುಮಾನ 117; ಅನುಮಾನ Mr. 514). 3, *the penis* (ಮುಷ್ಕ, ಶಿಶ್ನೆ 117; ಮುಷ್ಕ 514; ಮೇಢ್ರ, ಶಿಶ್ನೆ, etc. Mr. 328). 4, *Śiva's genital organ, the phallus; Śiva worshipped in the form of a phallus* (ಶಿವ ಮೂರ್ತಿಭೇದ, ತಿವಮೂರ್ತಿ 117; ಶೈವಮೂರ್ತಿ 514). 5, the image of a god, an idol. 6, a nominal theme or base, the crude form or base of a noun (Śmd. 47. 51. 52. 88-90. 92. 98-100. 102-105. 107. 114. 118. 120. 174; Kâvy. I, 2, 1. 14-19; ಪ್ರಕೃತಿ 514). 7, gender in grammar (Śmd. 96. 97. 108. 109-113. 128. 138. 187). 8, the indestructible original of the gross or visible body. 9, prakṛiti or pradhâna. · 10, N., *e. g.* of the author of the Kabbigara keypiḍi (Kk. 1. 101). ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಲೆ ಇಲ್ಲ, ಗಂಗೆಗೆ ಮಡಿ ಇಲ್ಲ (*i. e.* its purity does not go by touch);—ಲಿಂಗ ಹಜಾದ ಮೇಲೆ ಜಂಗಮನ ಹಂಗೇನು?—ಪಂಗುವಾದರೂ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯಿದ್ದರೆ ಥಂಗವಾಗ (Prvs.). ಒಟ್ಟೆಯಾ ಕಲ್ಲಿಂಗೆ ಒಟ್ಟು ಪತ್ರೆಯನ್, ಇಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದ ಲಿಂಗಮ್ ಅಡಿಯಾಗಿ ತರಣಿಮ್ಬ ಧ್ರಪ್ಟರಾ ನೋಡು! (Sp.). See ಚರ-; Bp. 8, 48. 49; Prv. s. ಸವಾನೇರು. — ಲಿಂಗದ ಕಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 58, 1). — ಲಿಂಗದೇವ. N. (Bp. 58, 6; 59, 1; see ಸೊಡ್ಡಳ-). — ಲಿಂಗಮೊಡ್ಡಿಬಳ್ಳಿ. -ತೊಡ್ಡಿ-. A climbing herb growing in hedges, Bryonia laciniosa Lin. (C.). — ಲಿಂಗಪ್ಪ.

-ಅಪ್ಪ. N. (My.). — ಲಿಂಗಜಂಗಮ. A Liṅgavanta baṇajiga (My.). — ಲಿಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಲಿಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಲಿಂಗಸೆಟ್ಟಿ. N. (B. 3, 33). — ಲಿಂಗಾದೇವಿ. N. (Bp. 12, 42; 59, 7).

ಲಿಂಗಕ liṅgaka. *Grammatical gender* (at the end of compounds).

ಲಿಂಗಜಂಗಮ liṅga-jaṅgama. The phallus and the jaṅgama; or the jaṅgama who is an incarnate phallus (Bp. 1, 33; 24, 69; 30, 3).

ಲಿಂಗಜಂಗಮಪೂಜನ liṅgajaṅgama-pûjana. Worship of the liṅga-jaṅgama (Bp. 24, 89).

ಲಿಂಗತ್ರಯ liṅga-traya. The three grammatical genders (Śmd. 57. 97 Cm.; 111. 113. 152. 171. 183. 267. 297). 2, the iṣṭa-, guru-, and prâṇa-liṅga (Bp. 8, 49; 43, 5). See Nn. s. ಲಿಂಗವರ್ಚಸ.

ಲಿಂಗದೇಹ liṅga-dêha. The subtile body which accompanies the grosser (sthûladêha) in all its transmigrations and is not destroyed by death (My.).

ಲಿಂಗದ್ವಯ liṅga-dvaya. A couple of liṅgas (Bp. 38, 66).

ಲಿಂಗಧಾರಕ liṅga-dhâraka. A Liṅgavanta (My.; Bp. 58, 51).

ಲಿಂಗಧಾರಿ liṅga-dhâri. = ಲಿಂಗಧಾರಕ. (My.).

ಲಿಂಗನ liṅgana. Embracing, an embrace. See ಆ-.

ಲಿಂಗನದಿ liṅga-nadi. N. of the Narmadâ (Si. 93).

ಲಿಂಗಪಸಾದ liṅga-pasâda. = ಲಿಂಗವಸಾಯಿತ. (Bp. 4, 11).

ಲಿಂಗವಸಾಯಿತ liṅga-pasâyita. Blessed or presented by the liṅga: N. of a dagger used by Liṅgavantas (Bp. 9, 21. 30).

ಲಿಂಗಪುರಾಣ liṅga-purâṇa. N. of one of the Purâṇas, in which Śiva, supposed to be present in a great fiery liṅga, gives an account of the creation, etc. as well as of his own incarnations, in opposition to those of Vishṇu (My.).

ಲಿಂಗಪೂಜೆ liṅga-pûjĕ. Worship of the liṅga (Rśv. 4, after 14).

ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ liṅga-prasâda. A portion or remnant of any thing that has been presented to a liṅga (Bp. 33, 12; 45, 19; 58, 16. 32. 38; 61, 20).

ಲಿಂಗಭಟ್ಟೀಯ liṅga-bhaṭṭîya. ಲಿಂಗಭಟ್ಟೀಯ. N. of a commentary on the Amarakôśa (My.).

ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ liṅga-mudrĕ. An impression of the liṅga (applied to bullocks, etc. My.). — ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಕಲ್ಲು. A boundary stone bearing the impression of the liṅga (My.).

ಲಿಂಗವಚನ liṅga-vachana. Gender and number (in grammar, Śmd. 57).

ಲಿಂಗವಚನಭೇದ liṅgavachana-bhêda. Difference with regard to gender and number: one of the dôshas in upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಲಿಂಗವಚೋವಿಭೇದ liṅga-vachas-vibhêda. = ಲಿಂಗವಚನಭೇದ. (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ liṅga-pattigĕ. (ಲಾಳ, q. v.).

ಲಿಂಗವನ್ತ liṅga-vanta. A male individual of the sect who exclusively worship Śiva, his phallus, and Basava, and carry the representation of the phallus suspended around the neck (Bp. 8, 49; 9, 5; 21, 9. 39; 29, 8; 35, 43; 54, 78; 59, 21; 61, 10. 21; C.). Feminine ಲಿಂಗವನ್ತ್ಯು (C.). The members of the liṅgavanta (or Vîraśaiva) sect are 1, Ârâdhya Brâhmaṇas (about one amongst a thousand); 2, Kshatriyas (who at present appear to be very rare); 3, Vaiśyas or Śĕṭṭis (viz. Baṇajigas, Baḷĕgâras, Nŏykâras, Kañcagâras, Gâṇigâs, and Kumbâras); 4, Śûdras (viz. Goudas, Ökkaligas, Kurubas, Baḍagis, Akkasâlĕs, Suṇṇagâras, Agasas, and Kshaurakas; 5, Jaṅgamas or Ayyas (who are either Brâhmaṇas, Śĕṭṭis, or Śûdras; 6, Antyajas (who were clearly acknowledged as members of the sect at the time of its founder Basava, under the last but one of the Châḷôkya kings of Kalyâṇa, but are now disowned as such, with the exception of the Čalavâdis, who put ashes to their forehead, worship the liṅga (though not tying it to their neck), and have to walk before the corpse of a Liṅgavanta that is carried to the grave or before an idol (Śiva or Basava) when carried about. Members of Nos. 1-5 eat in company (excepting the Kshaurakas who have to sit separately), but do not intermarry. The pûjâris of the Liṅgavantas are either poor Śĕṭṭis or Śûdras of their sect; if there is a liṅga besides a Basava (bullock) in the temple, a Śaiva Brâhmaṇa of any sect will officiate as pûjâri in Liṅgavanta temples. Jaṅgamas do not make namaskâra to the Basava in a temple, but do so to the liṅga there, and when poor, may so far act also as pûjâris.—ಲಿಂಗವನ್ತನುಡಾಸಿ. N. (Bp. 44, 48).

ಲಿಂಗವರ್ಚಸ liṅga-varćasa. Proof-form: a form with three kinds of proof (? ಸಾಧನ, ಲಿಂಗತ್ರಯವರ್ತಿಸುವುದು Nn. 114; ಸಾಧನ Mr. 501).

ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ liṅga-vṛitti. *One who assumes the dress, etc. of an ascetic to gain a livelihood, a religious hypocrite* (see ಧರ್ಮಧ್ವಜ).

ಲಿಂಗಶರೀರ liṅga-śarîra. = ಲಿಂಗದೇಹ. (My.).

ಲಿಂಗಾಂಗಣ liṅga-aṅgaṇa. An area where a phallus is placed and worshipped (Bp. 19, 69).

ಲಿಂಗಾನುಶಾಸನ liṅga-anuśâsana. The doctrine or laws of grammatical gender (My.).

ಲಿಂಗಾಯತ liṅga-âyata. = ಲಿಂಗವನ್ತ. (My.).

ಲಿಂಗಾಯಿತ liṅga-âyita. = ಲಿಂಗಾಯತ. (My.).

ಲಿಂಗಾಯ್ತ liṅga-âyta. = ಲಿಂಗಾಯಿತ. (My.).

ಲಿಂಗಾವತಾರ liṅga-avatâra. An incarnation of Śiva's phallus: Basava, etc. (Bp. 22, 58).

ಲಿಂಗಿ liṅgi. = ನಿಂಗಿ. Wearing a distinguishing mark;—characterized by;—bearing false marks, a hypocrite;—one who is entitled to wear religious marks: *an ascetic;*—one who wears the phallus: a Liṅgavanta (Bh. 1, 12, 22);—N. of females (My.). See Bp. 36, 60; 54, 27; ಸರ್ವ-.

ಲಿಂಸೈಕ್ಯ liṅga-aikya. Identity with the śiva-liṅga (Bp. 57, 68; 58 sum.; 58, 15. 20).

ಲಿತ್ವ litva. The syllable ಲಿ (Śmd. 220; Kâvy. I, 3, 57-59).

ಲಿಪಿ lipi. = ಲಿಪ. Smearing, besmearing, anointing, plastering;—painting, drawing, writing. 2, *written characters, the letters.* 3, *a writing, a writ,* a manuscript, a document, a letter (ಅಕ್ಷರದ ಬರಹಂ Hlâ.; Bp. 5, 53). 4, *a drawing, a picture* (ಚಿತ್ರದ ಬರಹಂ Hlâ.). ಲಿಪ (of Brahmâ) ಮಾಜಿಲಿಕ್ಕೆ ಪಿಪೀಲಿಕೆಯಿನ್ನ ಕೂಡೀತ್ತೇ? (Prv.).

ಲಿಪಿಕ lipika. A writer, a scribe (ಗ್ರನ್ಥಲೇಖಕ Mr. 360).

ಲಿಪಿಕರ lipi-kara. An anointer, a white-washer, a plasterer. 2, *a writer, a scribe, a copyist.* 3, an engraver.

ಲಿಪಿಕಾರ lipi-kâra. = ಲಿಪಿಕರ. *A writer, a scribe, a copyist;* etc.

ಲಿಪಿಜ್ಞ lipi-jña. One who understands writing, etc. (Kk. 101).

ಲಿಪಿಸಂಖ್ಯೆ lipi-saṅkhyĕ. *A number of written characters.*

ಲಿಪ್ತ lipta. Smeared, besmeared, anointed. 2, *stained, soiled, defiled.* 3, smeared with poison, poisoned. 4, *eaten.*

ಲಿಪ್ತಕ liptaka. *A poisoned arrow.*

ಲಿಪ್ಯಮಾನ lipyamâna. The state of being smeared, etc. (Čpr. 1, after 81).

ಲಿಪ್ಸು lipsu. *Desiring to become possessed of, eager for, covetous.*

ಲಿಪ್ಸೆ lipsĕ. *The desire to gain or to obtain, desire for possessing.*

ಲಿಫಾಫೆ liphâphĕ. An envelope (My.; Br.; Mhr., H. ಲಿಫಾಪ).

ಲಿಂಬ್ಳ limbaḷa. A Kŏṅkaṇiga (ಕೊಂಕಣಿಗ Mr. 382 two MS., one MS. ರಿಂಖಣ, another one ವಿಮ್ಬಳ).

ಲಿಂಬೆ limbĕ. = ನಿಂಬ್ಳ 1, etc. The acid lime, etc. (My.; St. & Pl.).

ಲಿವಿ livi. = ಲಿಪಿ. *Writing, writ,* etc.

ಲಿಹ್ lih. Licking. See ಪುಷ್ಪ-, ಮಧು-.

ಲೀಢ lîḍha. Licked, tasted, devoured, eaten; darted out (as the tongue). See ಅವಲೀಢೆ; Grj. 5, 26.

ಲೀನ līna. Clung to, adhered to, attached to, clinging to, embracing;—lying, resting on, staying in; hiding, entered into. 2, dissolved, melted;—absorbed, absorbed in or into, swallowed up in; intimately united with; devoted to. 3, disappeared, effaced, vanished, departed. See ಅನ್ತರ್ಲೀನ, ಸ್ರ-.

ಲೀನತ līnata. = ಲೀನ. See ಏ-.

ಲೀನತೆ līnatĕ. The state of adhering;—the state of being hidden or concealed; etc.

ಲೀಲಾಲಸತೆ līlâ-alasatĕ. The state of being tired of sport (Čpr. 3, 85).

ಲೀಲಾವತಿ līlâ-vati. A beautiful, or wanton, woman. 2, N. (J. 33, 43). 3, N. of a town (Čpr. 1, 83). 4, N. of several treatises.

ಲೀಲಾವಹ līlâ-vaha. Conveying or bringing sport (Čpr. 4, after 42).

ಲೀಲಾವಿಭೂತಿ līlâ-vibhûti. Great sport (My.).

ಲೀಲೆ līlĕ. ಲೀಲಾ. *Play, sport, diversion, amusement, pastime.* 2, wanton sport, *amorous pastime, as shown in the imitation of a lover's gait, manner, speech, etc.* (in his absence), wantonness. 3, joking, frivolity, child's play. 4, sportive appearance, dissimulation, sham. 5, air, mien, manner. 6, grace, beauty, loveliness. 7, a story about the sport of a deity. ಲೀಲೆ ಕೆಳಿ ದಾಕ್ಷಾಣ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಱ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಲೀಲೆವಡೆ. -ವಡೆ. To get beauty (Rśv. 5, after 19).

ಲು l2-u9. (= ಉಂ, ಲೂ). See ಲ್ 2. It is used also in multiplication, *e. g.* ಎರಡು ಮೂಱಿಲು, six, ಅಯ್ದು ನಾಲ್ಕಲು, twenty, ಆಱು ಏ಴ಲು, forty-two, etc. (My.).

ಲುಂ l2-um̐ 1. (= ಲು, etc.). See ಸಿಚ್ಚ ಲುಂ.

ಲುಕಸಾನು lukasânu. = ಲುಕುಸಾನು, etc. (My.).

ಲುಕುಸಾನು lukusânu. = ಲುಕಸಾನು, ಲುಕ್ಸಾನು. Loss; damage (My.; Mhr., H. ನುಕಸಾನ, ನುಕಸಾನೀ, ಲುಕಸಾನ, ಲುಕಸಾನೀ; Br.).

ಲುಕ್ಸಾನು luksânu. = ಲುಕುಸಾನು. (My.).

ಲುಂಗಿ luṅgi. A piece of cloth tied round the loins by males, reaching down to the knees (My.; ಆರ್ಧೋರುಕ G.; H.).

ಲುಚ್ಚಾ luccâ. Dissolute, libertine, mean, base, low (used of persons, words, business, etc., My.; Br.; Mhr., H.).

ಲುಚ್ಚಾತನ luccâtana. Dissoluteness, profligacy, meanness, etc. (My.; Br.).

ಲುಚ್ಚೆಗಿರಿ luccĕ-giri. = ಲುಚ್ಚಾತನ. (Mhr.; ತನ್ತ್ರ Čb.).

ಲುಟಾಂಯಿಸು luṭâyisu. To plunder (My.; Br.; Mhr. ಲುಟಣೇ).

ಲುಠನ luṭhana. Rolling, rolling or wallowing on the ground, weltering; moving about, moving to and fro; rolling down. See ಪರಿ-; ಚಿಮುಚಿಮಿಸು, ಪೊರಳ್, ಪೊರಳ್ಚು, ಮಿಳಿರ್.

ಲುಠಿತ luṭhita. Rolled;—rolling;—fallen;—*the rolling on the ground (of a horse).*

ಲುಣ್ಟಾಕ luṭṭâka. A robber, a thief (Sk.). 2, a crow (Sk.). 3, raising, lifting up (ನೆಗೆಪುವುದು Kk. 74; Śm. 66; not Sk.). See ಲೋಕ-.

ಲುಪ್ lup. *Dropping out, elision, cutting off, rejection.*

ಲುಪ್ತ lupta. Broken, injured, destroyed (Bp. 8, 3);—robbed, deprived of;—omitted, neglected (J. 6, 45);—cut off, elided; rejected, disappeared, lost; obsolete;—plunder, booty, stolen property (ಅಪಹೃತ, ಕಳವಿನೊಡವೆ Mr. 226).

ಲುಪ್ತಪದ lupta-pada. *Wanting (whole) words.*

ಲುಬ್ಧ lubdha. Desiring;—*covetous, greedy, avaricious.* 2, a hunter. 3, a lustful man, a libertine.

ಲುಬ್ಧಕ lubdhaka. A greedy or avaricious man, a miser (ಕೃಪಣ, ದೀನ Nn. 127). 2, *a huntsman* (ತಾಬರ, ಕಿರಾತ 127; ಕಣ್ವಕ, ಬೇಡ Nn. 39). 3, the sixth (or eighth, My.) nakshatra or lunar mansion (ಆರ್ದ್ರೆ, ಆರ್ದ್ರಾನಕ್ಷತ್ರ 127; ಆರ್ದ್ರೆ, ಪುಷ್ಯ Mr. 39). 4, the star Sirius.

ಲುಬ್ಧತ್ವ lubdhatva. Avariciousness, covetousness (My.).

ಲುಭಿತ lubhita. Perplexed, disturbed, deluded, fascinated. (R.).

ಲುಲಾವ lulâpa. *A male buffalo.*

ಲುಲಾಯ lulâya. *A male buffalo* (ಕೋಣನು Nn. 61. 102).

ಲುಲಿತ lulita. *Shaken, agitated, tossed about, shaking about, tremulous, waving,* etc.

ಲುಳಿ luḷi. Agility, the power (or art) of moving the limbs quickly, briskness, nimbleness, quick motion; tremulous motion or vibration of lustre or light (Bh. 1, 7, 41; 2, 2, 103. 104; 6, 3, 18. 21; 6, 4, 54. 78; 8, 23, 17; 8, 24, 24; 10, 6, 22; 10, 7, 2. 51; Śśv. 4, 80; J. 9, 23; 24, 72). — ಲುಳಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To produce quickness, to act quickly (Râm. 6, 51, 43).

ಲೂ l2-ū7. (= ಲು). See s. ಲ್ 2. ಯಾವಾಗಲೂ (B. 1, 14), ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದಲೂ ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದಲೂ, ಬೇಕಿನ್ತಲೂ (1, 24), ತಕ್ಕದ್ದಿನ್ತಲೂ, ಒಳ್ಳೆದಿನ್ತಲೂ, ಸಾಕಿನ್ತಲೂ (3, 13). See s. ಇನ್ತಲ್.

ಲೂಟಿ lūṭi. Robbing; booty, spoil (C.; Si. 295; Br.; Mhr., H. ಲೂಟ). ಬೇಟಿಗೋಸ್ಕರ ಬನ್ದು, ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಲೂತಿ lûti. = ನೂತಿ, (ಲೂತಿ). A sort of venereal sore about the face (ಅಸನದ ಹುಣ್ಣು Mr. 386), etc. (My.). ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ನೀತಿ ಹುಟ್ಟುವದು, ಲೂತಿಯಿನ್ದ ಗಜ್ಜ ಹುಟ್ಟುವದು (Prv.).

ಲೂತೆ lûtĕ. (= ಲೂತಿ, etc.). *A spider.* 2, a kind of cutaneous disease (said to be produced by moisture from a spider).

ಲೂನ lûna. *Cut, severed, clipped; cut off; reaped;* plucked, gathered; wounded; bitten; destroyed. 2, *a tail.* See ತಬೆ.

ಲೂಮ lûma. *A tail.*

ಲೆ l2-ಕ್ಕೆ. = (ಅಲೆ 4), ಲಿ 2, (ಲೇ). See *e. g.* ಬಬ್ಬಳಲೆ (Bp. 3, 84), ಸಹಿತಲೆ (5, 14), ಬಲಗಣ್ಣಿನ್ದಲೆ (18, 46), ಎನುತಲೆ (22, 53; 42, 38), ನಗುತಲೆ (23, 14), ಅಕ್ಷತೆಯಿನ್ದಲೆ (24, 23), ಒಲವಿನ್ದಲೆ (28, 8), ಇರುತಲೆ (47, 24), ಅನ್ತರಲೆ (B. 5, 137), ಆಗುತಲೆ (B. 5, 294. 295), ನೋಡದಲೆ, ಹೇಳದಲೆ (My.).

ಲೆಕ್ಕ lĕkka. (Tbh. of ಲೇಪಾ). Reckoning, reckoning up, numbering, numeration, calculation, computation; arithmetic; a sum; an account; a number, a numeral (ಅಂಕೆ, ಸಂಖೆ Mr. 349; ಸಂಖ್ಯೆ Śmd. 123 Cm.; 243 Cm.; ಪಸು, ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣನಾಭೇದ Nn. 17; Ćh. v. 229. 288; My.; Tĕ.; T. ಇಲಕ್ಕ; ಎಣಿಕೆ G.). 2, estimation, esteem, regard (Tĕ.; Mhr. ಲೇಪಾ; Mhr. ಲೇಖನೇಂ, to write; to esteem, reckon). ಲೆಕ್ಕ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರೇನು ಮಾಡ್ಯಾರು?—ಲೆಕ್ಕ ಎಲ್ಲಿದ ಬದುಕು ಒಮ್ಮಾರು ಕಡಿಮೆ.—ಲೆಕ್ಕ ದಿನ್ದ ಹೊತ್ತದಕ್ಕೂ ಮುಪ್ಪಿನ ಸತ್ತದಕ್ಕೂ ದುಕ್ಕವೇನು?—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಉಣ್ಯೋ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಣು.—ಬರದು ತಿಳಿಯದ ಲೆಕ್ಕ ಕಡಿಗೆ ದುಕ್ಕ.—ಮಣಿಯಗಾರಿನಿಗೆ ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇಗಿದರೆ ಮಣಿವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಲಕ್ಷಣಗೇಡಿ ಹೆತ್ತ ಲೇಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳ? (Prvs.). See Bp. 1, 34; 31, 29; Si. 219. 278. 326. 327. 370. 371; Prv. s. ವೀಸ. — ಲೆಕ್ಕ ಇಡು. To keep account (B. 5, 81; My.). — ಲೆಕ್ಕ ಕಾಯು. To watch over accounts (and examine them). ಲೆಕ್ಕ ಕಾಯುವವ (ಗಣಕ, ಗಣಿಕ, ಶಾನಭೋಗ G.). — ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡು. To deliver in an account; to give an account (My.). ದೇವರಿಗೆ ಅದಱ ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡ ಬೇಕಾದೀತು (B. 5, 189). ನಾವೆಲ್ಲರು ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವಿನಿಯೋಗದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ದೇವರ ಹತ್ತರ ಕೊಡ ಬೇಕಾದೀತು ನ್ದು, ನೆನಸಿಡ ಬೇಕು (5, 204). — ಲೆಕ್ಕ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To regard, to mind (Bp. 40, 77). — ಲೆಕ್ಕ ಪಕ್ಕ. reit. (My.). — ಲೆಕ್ಕಭೇದ. A mode of calculation or counting (ಪುರ, ಗಣನೆ Nn. 72). — ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡು. To count, to reckon up; to compute (My.; ಎಣಿಸು G.; B. 4, 100). — ಲೆಕ್ಕಸಂಖ್ಯೆ. dupl. (ಕೋಟಿ, ಗಣನೆ Nn. 43). — ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. = ಲೆಕ್ಕ. (My.).

ಲೆಕ್ಕಣಿ lĕkkaṇi. Tbh. of ಲೇಖನಿ. (My.).

ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ lĕkkaṇikĕ. Tbh. of ಲೇಖನಿಕೆ. (ಕಲಾಮು Mr. 359; My.; B. 1, 23; 3, 57). ಚಿತ್ರವ ಬರೆವ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ (ಉಷೀಕ, ತೂಲಿಕೆ Nr.; Si. 345).

ಲೆಕ್ಕಣಿಗೆ lĕkkaṇigĕ. = ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ. (My.).

ಲೆಕ್ಕಿ lĕkki. = ಲಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಲೆಕ್ಕಿಗ lĕkka-iga. (Śmd. 233). An arithmetician. (Kp. 2, 21, 3).

ಲೆಕ್ಕಿಸು lĕkkisu. To count, to reckon up; to compute (My.; ಗಣಿಸು G.). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು (ಪ್ರಸೂನ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ Nn. 25). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು (ಅಗಣಿತ, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದುದು 43). ಲೆಕ್ಕಿಪ ಸಂಖೆ (ಪದ್ಯ Mr. 507). 2, to esteem, to regard, to mind, to consider (Grj. 3, 5; Bp. 1, 34; 24, 85; 39, 43; Śkv. 4, after 17).

ಲೆಂಕ lĕṅka. A male servant (Bp. 9, 39; 27, 73; 47, 35; 52, 35; Tĕ.; see ತಿವ-; Mhr. ಲೇಂಕ, a son; a daughter). — ಲೆಂಕಮೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8). — ಲೆಂಕರ ಲೆಂಕ. A servant of servants (Bp. 27, 70; Râm. 5, 3, 57).

ಲೆಂಕೆತಿ lĕṅka-iti. A female servant (ಅಸಿಕ್ಕ Hlâ.; Mr. 304).

ಲೆತ್ತ lĕtta. = ನೆತ್ತ. (My.; ಅಕ್ಷ, ದೇವನ G.; ಅಕ್ಷ, ದೇವನ, ಪಾಠಕ Si. 349). ಲೆತ್ತದ ಆಟ (ಕೈತವ G.). ಲೆತ್ತ ಪಾಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಬೋಳ ಬಿತ್ತು (Prv.). — ಲೆತ್ತ ಪಗಡೆ. Lĕtta and pagaḍĕ (My.; ಅಕ್ಷ Ćb.). — ಲೆತ್ತಸಾಲೆ. = ನೆತ್ತಸಾರಿ. (ಅಷ್ಟಾಪದ, ಶಾರಿಫಲ, ನೆತ್ತ ನಾಡುವ ಹಲಗೆ Si. 349).

ಲೆಪ್ಪ lĕppa. Tbh. of ಲೇಪ್ಯ (Śmd. 351; Abh. P. 3, 26. 28; 3, after 26; ಲೇಪ್ಯರೂಪು Kk. 46). ಲೆಪ್ಪದ ಚಿತ್ರದ ಸ್ತ್ರೀ (ಅಂಜಲಿಕಾರಿಕೆ); ಲೆಪ್ಪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಕೆಲಸ (ಲೇಪ್ಯಾದಿಕಂ ಸರ್ವಂ, ಪುಸ್ತಕರ್ಮ Hlâ.).

ಲೆಪ್ಪಗಾಱಿ lĕppa-gâṟa. A plasterer, a bricklayer; one who moulds or models (ಲೇಪಕ, ಪಲಗಣ್ಣಿ Hlâ.).

ಲೇ l2-ಕ್ಕೆ. (= ಲೆ, etc.). See *e. g.* ಕೂಡಲೇ (B. 1, 14), ಅನ್ತರಲೇ (4, 63), ಕೊಡದಲೇ (B. 5, 77).

ಲೇಕಣಿ lêkaṇi. Tbh. of ಲೇಖನಿ. (My.).

ಲೇಕ lêkha. *A writing, a writ, a letter, a document,* etc. (ಅಕ್ಷರ, ಲಿಪಿ, ಲೇಖನ, ಬರಹ Mr. 360; Bp. 5, 54; B. 1, 15; 4, 148). 2, *a deity.*

ಲೇಕಿಕ lêkhaka. *A writer, a scribe, a copyist, a clerk, a secretary.*

ಲೇಕಿಣಿ lêkhaṇi. Tbh. of ಲೇಖನಿ. (My.; B. 5, 183; Mhr.).

ಲೇಕಿನ lêkhana. Scratching, scarifying, making an incision;—writing; copying;—a writing, etc. (see Mr. s. ಲೇಖ; Bp. 5, 53). See ವಿ-; ಬರೆಯಿಸು.

ಲೇಕಿನಿ lêkhani. = ಲೆಕ್ಕಣಿ, ಲೇಕಣಿ, ಲೇಖಣಿ. A reed-pen, a pen, a style.

ಲೇಕಿನಿಕೆ lêkhanikĕ. = ಲಕ್ಕಣಿಕೆ, ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ, ಲೆಕ್ಕಣಿಗೆ. An instrument for writing and painting, a reed-pen, etc.

ಲೇಕರ್ಷಭ lêkha-ṛishabha. Best of deities: *Indra.*

ಲೇಕವಾಹಕ lêkha-vâhaka. A letter-carrier (Abh. P. 4, after 42).

ಲೇಖಾಮಣ್ಡಲಿಕ lêkhâ-maṇḍalika. An accountant general (Bp. 5, 14).

ಲೇಖಿತ lêkhita. Scratched; written (My.).

ಲೇಖಿಸು lêkhisu. To write (My.).

ಲೇಜೆ lêkhĕ. = ಲೇಜೆ. A scratch; *a streak, a line; a stripe, a stroke* (ರಾಜಿ, ಎಡೆಪೆಡಿಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು Nr.);—a furrow, a row, a groove. 2, writing; a writ (Bp. 50, 33);—*drawing lines, delineation, drawing;* painting;—a drawing, a figure; an impression, a mark. 3, the curved line or pale streak of the young moon, the moon's crescent (see ಇನ್ದು-). 4, *a flash* (of lightning). See ಪತ್ರ-.

ಲೇಡಿ lêḍi. A "lady" (My.).

ಲೇಣಾ lêṇâ. ಲೇಣ (in ದೇಣಾ-). ಲೇಣೆ. = ಲೇವಾ. Borrowing. — ಲೇಣಾದೇಣ. = ಲೇವಾದೇವಿ. (My.). — ಲೇಣಿದೇಣಿ. = ಲೇಣಾದೇಣ. (My.).

ಲೇಪ lêpa. = ಲಪ್ಪ. Besmearing, daubing, anointing, plastering. 2, materials to be smeared with: salve, ointment, unguent; *plaster, mortar, chunam, white-wash,* etc. 3, a particular rite at funeral oblations. 4, impurity, dirt, any grease or dirt sticking to vessels, etc. 5, a spot, a stain, moral impurity. 6, *food, victuals.* ಮಣ್ಣೇ ನೋತಕ್ಕೆ ಕುಣ್ಡೆಗೆ ಲೇಪವೇಗೆ (Prv.).

ಲೇಪಕ lêpaka. *A plasterer, a bricklayer;* one who moulds or models. (ಲೇಪಗಾರಿ Mr. 377; see ಲೆಪ್ಪ ಗಾಱಿ).

ಲೇಪಗಾಱಿ lêpa-gâṟa. = ಲೇಪಕ, q. v.

ಲೇಪನ lêpana. Smearing, besmearing, smearing over, daubing, anointing, spreading on, plastering (ಚರ್ಚೆ,

ಅನುಲೇಪನ Nn. 73). 2, anything smeared on, salve, ointment, plaster, mortar, white-wash, etc. See ಊಡು; ವಿ-. — ಲೇಪನಗೆಯ್. To besmear, etc. (Bp. 39, 6).

ಲೇಪನಕ್ರಿಯೆ lêpana-kriyĕ. = ಲೇಪನ No. 1. (ಆಣ್ಕೆ, ಅಣ್ಪು Kk. 55, o. r. ಅನುಲೇಪನ).

ಲೇಪಾಲಿಗ (lêpa-âliga). A man who covers with unguents (?). See ಲೇಪಾಳಿಗಿತಿ.

ಲೇಪಾಳಿಗಿತಿ lêpâḷiga-iti. (Šmd. 244). A female lêpâḷiga.

ಲೇಪಿತ lêpita. Smeared, besmeared, etc. (My.).

ಲೇಪಿಸು lêpisu. To smear, to spread over or on, to besmear, to anoint, to cover by smearing, etc. (ಬದಿ Šmd. I; Čpr. 6, after 64; Bp. 12, 11; My.; Si. 445). ಮಾಪರಿ ಪೋಪರೇ? ಪಾಪವೇನ್? ಆದು ಕೆಸಜೆ? ಮಾಪರಿ ಮೆಯ್ಯ ಮಲ ಪೋಪುದೇ; ಪಾಪ ಲೇಪಿಸಲಕ್ಕುಂ? (Sp.). 2, to be smeared or anointed, etc. (Čpr. 8, 39).

ಲೇಪು lêpu. A sort of quilt (Mhr. ಲೇಪ); a mattress, a bed (My.; Tč.).

ಲೇಪ್ಯ lêpya. = ಲೆಪ್ಪ. To be smeared, etc. 2, *spreading over, smearing, plastering;*—making models, moulding, modelling;—moulded, modelled;—a model. — ಲೇಪ್ಯರೂಪ. A modelled form, a model (ಲೆಪ್ಪ Kk. 46).

ಲೇಪ್ಯಕರಣ lêpya-karaṇa. Smearing, besmearing, daubing, etc. See ತೊಡೆಯಿಸು.

ಲೇಪ್ಯಕರ್ಮ lêpya-karma. Moulding, making models, modelling. See ಕರುವಿಡು.

ಲೇಪ್ಯಮಯ lêpya-maya. *Made of mortar or clay, moulded.*

ಲೇಲಿಹಾನ lêlihâna. Frequently licking or darting out the tongue: a serpent (My. Amara).

ಲೇಲಿಹ್ಯಮಾನ lêlihyamâna. Frequently licking, constantly darting out the tongue (Čpr. 1, 135).

ಲೇವಡಿ lêvaḍi. 1. Derision, mockery (My.; H.).

ಲೇವಡಿ lêvaḍi. 2. = ರೇವಡಿ. ಲೇವಡೀ ರುಚಿ ಹಾವಡಿಗ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.).

ಲೇವಳ lêvaḷa. = ನೇವಳ, ಲೇವಾಳ. ಲೇವಳಂ ಪದಕ ಸರಪಳಿ ಪಟ್ಟಕಾದಿಗಳು ಗೃಹೋಪಯೋಗಂ (Mr. 339).

ಲೇವಾಳ lêvâḷa. = ಲೇವಳ, etc. (Abh. P. 7, 41).

ಲೇವಾ lêvâ. = ಲೇಣಾ. — ಲೇವಾದೇವಿ. Borrowing and lending (My.; Mhr., H.; Br. ಲಾವಾದೇವಿ; T. ಇಲೇವಾದೇಯಿ).

ಲೇಶ lêśa. What is torn off: *a small part or portion, a particle, an atom, a bit, a little bit, a small quantity, a little* (ಗುಣ, ತುಣ್ಣು Nn. 78);—smallness, littleness, briefness. 2, a particular figure of speech in rhetoric, employment of a comparison instead of a direct statement; —representing as a disadvantage what is otherwise regarded as an advantage and vice versa (Kâvy. III, 3, B, 35).

ಲೇಶಮಾತ್ರ lêśa-mâtra. Only a little (My.).

ಲೇಶಾಂಶ lêśa-aṁśa. A small part (My.).

ಲೇಶ್ಯೆ lêśyĕ. ಲೇಶ್ಯಾ. Lustre, light. (Čpr. 3, after 32).

ಲೇಷ್ಟು lêshṭu. (=ಲೋಷ್ಟು). *A clod, a lump of earth.*

ಲೇಸಿಗ lêsiga. An excellent man: a brave man (ರಣಗಲಿ Čt. I, 41).

ಲೇಸು lêsu. Goodness; excellence, superiority; a superior thing; well-being, welfare, health; alleviated state; pleasantness; beauty; properness, propriety, fitness, recommendableness; rightness; reality (ಎಲ್ಲು, ವಾಮ Nr.; ಒಳ್ಳು Čt. II, 81; ಸೌಷ್ಠವ Mr. 451; ಅನು, ಹಸ, ಜೊಕ್ಕ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; ಜೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಜೊಕ್ಕ, ರಯ್ಯ, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Šm. 55; My.; Tč. ಲೆಸ್ಸೆ, ಲೇಸು). ಲೇಸಾದ (ಸತ್ Šmd. 65 Cm.). ಲೇಸಾಗಿ (ಸಂ 93. 98 Cm.). ಲೇಸಪ್ಪುದು (ಚಾರು, ರಾಮ Nr.). ಲೇಸಾಗಿಪರ್ದು (ಸೌಷ್ಠವ, ಅವಪ್ಪನ್ನು HIâ.). (ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ) ತೆಳ್ಳಿತ್ತು ಕೆಮ್ಪು ಸಿವೆಸಿವ್ಪ ನಾಲಗೆ ಲೇಸು (Mr. 277). ಲೇಸಾದ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗಂ (ಸು ಮಾರ್ಗಂ Šmd. 4 Cm.). ಲೇಸಹ ರೋಗ (ವ್ಯಾಮ, ಸರೋಗ Nn. 129). ಲೇಸೆಲ್ಲಂ (Šmd. 63). ಲೇಸಿನೊಳ್ (J. 29, 32); ಲೇಸ (23, 54); ಲೇಸಂ (2, 3, 13). ಏನೇನೋ! ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Šmd. 69). ಲೇಸು ಆಗುವಾಗ್ಯೆ ಗಾಸಿಗೊಳ್ಳ ಬಾರದು.—ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಲೇಸು, ಹಬ್ಬುಕ್ಕನ್ತ ಮದುವೆ ಲೇಸು.—ಲೇಹ ಕುಡಿದರೆ ಲೇಸು ಆದೀತು.—ನಾಶ ಮಾಡುವವನು ದಾನವಾದರೆ ಲೇಸು ಮಾಡ್ಯಾನೇ?—ಹೆಡ್ಡನಾದರೂ ದೊಡ್ಡವನೇ ಲೇಸು (Prvs.). See Šmd. 174; Čpr. 1, 48; 2, 48; Bp. 1, 21; 23, 5; 29, 18; 40, 68; 48, 19; 51, 50; Bh. 1, 8, 90; 2, 13, 24. 37; Râv. 4, 118; 30, 51; J. 2, 18; 18, 40; 28, 48; B. 1, 17; ಕಡು-. — ಲೇಸುದೋದು. -ತೋದು. Well-being to appear or arise (Dp. 30, 1). — ಲೇಸು ಲೇಸು. rep. (ಕೊಣ್ಡಾಟಿ Čt. II, 103; Bp. 13, 7; 20, 9; 36, 15; 42, 9; 54, 84).

ಲೇಹ lêha. Licking, tasting, sipping. 2, anything to be taken by licking, a lambative, a medicine to be taken by licking, a linctus. ಲೇಹ ಕುಡಿದರೆ ಲೇಸು ಆದೀತು (Prv.).

ಲೇಹನ lêhana. Licking, tasting or lapping with the tongue. See ಈಪಲ್-, ತಿರ್ಯಕ್ಕಣ್ಣಿಂತಿ-, ನಕ್ಕು.

ಲೇಹ್ಯ lêhya. To be licked, lickable, capable of being licked or eaten by licking, fit to be licked;—a lambative, a medicine to be taken by licking, a linctus (My.);—nectar, ambrosia.

ಲೈಂಗಿ laiṅgi. (fr. ಲಿಂಗ). A Liṅgavanta (Bp. 18, 98; 29, 8).

ಲೈಂಗ್ಯ laiṅgya. (fr. ಲಿಂಗ). Relating to Śiva's phallus and its worship (Bp. 19, 5; 37, 36).

ಲೈಂಗ್ಯಪುರಾಣ laiṅgya-purâṇa. = ಲಿಂಗಪುರಾಣ. (Bp. 43, 76).

ಲೊಕ್ಕಿ lŏkki. = ಲಕ್ಕಿ, etc. (ಇನ್ಸ್ಪಾಣಿ, ಸಿರ್ಗುಣ್ಣಿ Nn. 28). ಕರಿಯ ಲೊಕ್ಕ (ಶೇಫಾಲಿಕೆ Nr.).

ಲೊಗಡಿ lŏgaḍi. = ಲೊದಡಿ, etc. (S. Mhr.; occasionally).

ಲೊಚ್ lŏč. ಲೊಚ lŏča. A sound to imitate that produced by lapping or sucking in a peculiar manner; one to imitate that of smacking (in tasting); a particular sound of the house-lizard. — ಲೊಚ್ ಲೊಚ್. rep. (C.). — ಲೊಚಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To lap, as dogs, etc. do; to suck the breast, etc. with the sound of lŏča, as babies; to smack in tasting; to smack, as the house-lizard does (My.). — ಲೊಚ ಲೊಚ. rep. With the repeated sound of ಲೊಚ. ನಾಯಿಗಳು ಬಿಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೆ ತುದಿನಾಲಿಗೆಯಿನ್ದ ಲೊಚ ಲೊಚ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ (B. 3, 40). — ಲೊಚ್ಚ ಲೊಚ್ಚ ಎನ್ದು ಕುಡಿ (My.).

ಲೊಚ್ಚಗೆ lŏčča-gĕ. = ನೊಚ್ಚಗೆ. (My.).

ಲೊಟ lŏṭa. = ಲಟ 2, ಲೊಟು, ಲೊದೆ. A sound to imitate that of gabbling or jabbering, that of a stone, etc. being shaken in an unsound pot, that of a cracked bell being rung, that

of metal vessels, etc., shaken about in a sack or carriage, that of unsound wooden utensils, wheels, etc. when shaken, of the wooden bell on a cow's neck when shaken, or of a dry loose kernel when shaken in the nut. — ಲೊಟ ಕಲೆ. 1. = ಲೊಟಗರೆ. (My. occasionally). — ಲೊಟಿಕಲೆ. 2. Gabbling, jabbering (My.). — ಲೊಟಗರೆ. -ಕರೆ. To gabble, to jabber (My.). — ಲೊಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಲೊಟಗರೆ. (My.). — ಲೊಟ ಪಟ. reit. = ಲಟ ಪಟ, ಲೊಟ ಲೊಟ. The repeated sound of lŏṭa (My.). 2, the state of being quite empty, as a house; nothing (My.). — ಲೊಟ ಲೊಟ. rep. = ಲಟಪಟ No. 1. (My.).

ಲೊಟಕ್ lŏṭak. = ನಟಕು, etc. (S. Mhr.).

ಲೊಟಕು lŏṭaku. To scold (My.). See Prv. s. ಸೋರು 1.

ಲೊಟಾ lŏṭâ. = ಲೊಟ. — ಲೊಟಾ ಲೊಟಾ. rep. = ಲೊಟ ಲೊಟ. (My.).

ಲೊಟ್ಟಿ lŏṭṭĕ. 1. A smack or cluck with the tongue (in driving cattle, etc., in playing, etc., My.; Tĕ.). ಲೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗನಾದರೂ (ತೆಜಿಗೆ) ಕೊಟ್ಟ ವಿನಜಾ (ಅವನನ್ನು) ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಲೊಟ್ಟಿ ಹಾಕು. To click or smack the tongue against the palate (My.). See Prv. s. ಕಟ್ಟು. — ಲೊಟ್ಟಿ ಹೊಡೆ. = ಲೊಟ್ಟಿ ಹಾಕು. (My.).

ಲೊಟ್ಟಿ lŏṭṭĕ. 2. Emptiness, hollowness (Tĕ., M.; T. ಉಲೊಡಕ್ಕು. See ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟಿ.

ಲೊಡ lŏḍa. = ಲೊಟ. (My.). — ಲೊಡ ಬಡ. reit. = ಲೊಟ ಪಟ. (My.).

ಲೊಡ್ಡು lŏḍḍu. = ಲಡ್ಡು. (My.; *cf.* ಲೊಟ್ಟಿ 2).

ಲೊತ್ತ lŏtta. A hollow, a ravine, a pit. (Tĕ. ಲೊತ್ತ, ಲೊದ್ದಿ, ಲೊಟ್ಟಿ, ಲೋತು; *cf.* ಲೊಟ್ಟಿ 2). ಪದನಾಲ್ಕು ಜಾಯಂ ತಿಜಡೊಡೆ ಪದನಾಲ್ಕು ಲೊತ್ತದಸ್ತಿರ್ಪುದು (Śmd. 227 Mḍb.).

ಲೊದಡಿ lŏḍaḍi. = ಲೊಗಡಿ, ಲೊದಳೆ, etc. ರಕ್ತವಿಕಾರದಿನ್ದ ಆದ ಲೊದಡಿ (ಕಫ); ಎದೆಯೊಳಗಿನ ಲೊದಡಿ (ಶ್ಲೇಷ್ಮ, ಕಫ G.).

ಲೊದಳಿ lŏḍaḷi. = ಲೊದಳೆ, etc. (Râm. 6, 30, 33).

ಲೊದಳೆ lŏḍaḷĕ. = ಲೊಗಡಿ, ಲೊದಡಿ, ಲೊದಳಿ, ಲೊದ್ಲೆ, ಲೋಯಿ, ಲೋಳೆ, ಲೋಳಿ, ಲೋಳು, ಲೋಳೆq. v. Saliva, slaver, tenacious mucus, etc. (Bh. 8, 25, 6. 19; My.).

ಲೊದ್ಲೆ lŏdlĕ. = ಲೊದಳೆ, etc. (My.).

ಲೊಲ್ lŏl. = ಲೊಳ್ 1, ಳೊಳ್ 1. — ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟಿ. Perfect emptiness: nothing. ಊರಿಗೆ ಹುಬ್ಬವಾದರೆ ನಾಯಿಗೆ ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟಿ (Prv.).

ಲೊಳ್ lŏḷ. 1. = ಲೊಲ್, etc. — ಲೊಳ್ಳೊಟ್ಟಿ. = ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟಿ. (My.).

ಲೊಳ್ lŏḷ. 2. = ಳೊಳ್ 2. Imitation of the sound of a dog's barking. (Tĕ.). — ಲೊಳ್ ಲೊಳ್. rep. (My.).

ಲೊಳ lŏḷa. = ಳೊಳ q. v. (My.).

ಲೊಳಗೆ lŏḷagĕ. = ಲಳಗೆ, etc. ನಾಯಿಾ ಬಾಲವನ್ನು ಲೊಳಗೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ನೆಟ್ಟಗಾದೀತೇ? (Prv.).

ಲೋಕ lôka. = ಲೋಗ. The vast space, the wide world, sky, heaven; any division of the universe; *the world;*—any place, *a region, a tract, a country, a district, a province.* 2, *mankind, folk, man, men, people* (Śmd. 187); subjects (as contrasted with the king). 3, common life, ordinary practice, common usage. 4, seeing, looking, sight, regard. ಬಿತ್ತರದ ಭೂರ್ ಭುವರ್ ಸ್ವರ್ ಮಹಜ್ ಜನಂ ತಪಂ ಸತ್ಯಮ್ ಎನ್ದೀಯಿ ಮೀಲಣ ಲೋಕಮಕ್ಕುಂ; ಮತ್ತತಲ ವಿತಲ ಸುತಲ ರಸಾತಲ ತಲಾತಲ ಮಹಾತಾಲ ಪಾತಾಲಮ್ ಎನ್ದು, ಸತತಂ ವರ್ತಿಸುವ ಕೆಳಲೋಕಮ್ ಏಡಿಕ್ಕು (Mr. 32). ಲೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತರೆ ಶೋಕ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು?—ಲೌಕಿಕ ನಡಿಸಿ, ಲೋಕವೇ ಮಟಿತೆ.—ಲೋಕ ಹಾಯ್ದಾದರೆ ನಾಕ ಹಾಯ್ದಾದೀತೇ? (Prvs.). See ದ್ವಿಸಪ್ತ-, ಸಪ್ತ-; Bp. 32, 31; 36, 62. — ಲೋಕನಡತೆ. The manner of the world (My.). — ಲೋಕವಾಡಿಕೆ. The custom of the world (My.).

ಲೋಕಕರ್ತ lôka-karta. The creator of the world (Bp. 10, 41).

ಲೋಕಜಿತ್ lôka-jit. Conquering heaven;—a conqueror of the world;—a sage;—*a Buddha.*

ಲೋಕತ್ರಯ lôka-traya. The three worlds: heaven, earth, and the lower regions (My.).

ಲೋಕಧಾತು lôka-dhâtu. The earth;—a particular division of the earth.

ಲೋಕಧಾತ್ವಂಶ lôkadhâtu-aṁśa. *A country.*

ಲೋಕನ lôkana. Looking, seeing, viewing. See ಅವ-, etc.

ಲೋಕನಾಥ lôka-nâtha. Lord of worlds: Brahmâ;—Vishṇu or Kṛishṇa (Dp. 28);—Śiva (Bp. 55, 20);—N. (59, 4);—a king.

ಲೋಕನೇತ್ರ lôka-nêtra. The sun (My.); the moon (My.).

ಲೋಕಪದ್ಧತಿ lôka-paddhati. General or universal way (My.).

ಲೋಕಪಾಲ lôka-pâla. A guardian of the world, a regent of a quarter of the world (= ದಿಕ್ಪಾಲ). 2, *a king, a sovereign.*

ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಿ lôka-prasiddhi. Universal establishment or reception, general notoriety or prevalence (ಲೋಕರೂಢಿ Śmd. 334 Cm.).

ಲೋಕಬಾನ್ಧವ lôka-bândhava. *The sun.*

ಲೋಕಮರ್ಯಾದೆ lôka-maryâdĕ. Popular observance, established usage or custom (My.).

ಲೋಕಮಾತೃ lôka-mâtṛi. *Lakshmî.*

ಲೋಕಮಾತೆ lôka-mâtĕ. Lakshmî (Mr. 18).

ಲೋಕಮೂಢ lôka-mûḍha. Folly arising from the example given by (other) people (Śâstrasâra in W. v. 1255. 1256. 1257).

ಲೋಕಯಾತ್ರೆ lôka-yâtrĕ. Travelling round the world (J. 26, 26). 2, the business and traffic of men, worldly affairs, ordinary actions or conduct. 3, man's pilgrimage through this world (My.).

ಲೋಕರಕ್ಷಕ lôka-rakshaka. Protector or saviour of the world (Bp. 10, 41). 2, a king.

ಲೋಕರೀತಿ lôka-rîti. The manner of the world (My.).

ಲೋಕರೂಢಿ lôka-rûḍhi. = ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಿ (Śmd. 334 Cm.).

ಲೋಕಲುಞ್ಠಾಕ lôka-luṇṭâka. A notorious robber (Abh. P. 4, 35).

ಲೋಕವಾದ lôka-vâda. The talk of the world: *public rumour, popular report, common talk, news.*

ಲೋಕವಾರ್ತೆ lôka-vârtĕ. The world's news: popular report or rumour (My.).

ಲೋಕವಿರುದ್ಧ lôka-viruddha. Contrary to universal notions or facts: one of the vâkyadôshas (Kâvy. II, 2, B, 3. 19-23).

ಲೋಕವ್ಯವಹಾರ lôka-vyavahâra. The affairs or business of the world: universal use, popular usage (Śmd. 231).

ಲೋಕಸಾಕ್ಷಿ lôka-sâkshi. Witness of the world, universal witness. 2, Brahmâ. 3, fire (My.).

ಲೋಕಾಚಾರ lôka-âchâra. Popular usage (My.).

ಲೋಕಾನೀಕ lôka-anîka. All the several worlds (My.); — a large number of people (My.).

ಲೋಕಾನ್ತ lôka-anta. The world's end: publicity; amongst the people, public, notorious (Bp. 52, 45). ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ. — ಏಕಾನ್ತ ಹೋಗಿ, ಲೋಕಾನ್ತವಾಯಿತು (Prvs.).

ಲೋಕಾನ್ತರ lôka-antara. Another world; the next world, a future life (My.).

ಲೋಕಾಪವಾದ lôka-apavâda. The reproach or censure of the world, general outcry against, popular accusation (J. 19, 40; 21, 63; Dp. 91, 4).

ಲೋಕಾಯತ lôka-âyata. Materialistic, atheistical; — *materialism, the system of atheistical philosophy taught by Châryâka.*

ಲೋಕಾಲೋಕ lôka-alôka. World and no world: the visible and invisible world (Kâvy. I, 1*a*, 2). *a mythical belt or circle of mountains surrounding the earth and separating it from the region of darkness.*

ಲೋಕೇಶ lôka-îśa. *Brahmâ.*

ಲೋಕೇಶ್ವರ lôka-îśvara. Śiva (Bp. 58, 17).

ಲೋಕೋಕ್ತಿ lôka-ukti. A general or common saying; a proverb; — the language of the people (Śmd. 119).

ಲೋಕೋತ್ತರ lôka-uttara. Surpassing the world, beyond what is common or general, unusual, extraordinary.

ಲೋಕೋತ್ತರವರ್ಣನ lôkôttara-varṇana. Description of unusual qualities (Kâvy. III, 1, A, 18).

ಲೋಕೋದ್ಧಾರ lôka-uddhâra. Deliverance or salvation of mankind (My.).

ಲೋಕೋಪಕಾರ lôka-upakâra. A public charity (My.).

ಲೋಕೋಪಕಾರಕ lôka-upakâraka. Beneficial to the public; a public benefactor (My.).

ಲೋಗ lôga. Tbh. of ಲೋಕ. Mankind, people, folks, a common man. ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ತಿಲ್ಲ ಏಡ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವಳು (ಸೈರಸ್ಥಿ); ಲೋಗರ ಕೊನ್ನು ಇಹೆ, ಕಡಿಸಿ ಇಹೆನೆಮ್ಬ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾದ, etc.); ಲೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂಡಿನುಣ್ಬವಂ (ಪರಾನ್ನ, etc. Nr.). ಲೋಗರ ಮನೇಲಿ ಎಮ್ಮೆ ಯಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮನೇಲಿ ಹಾಲೋಗರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇನು? (Prv.). See Bp. 38, 8; 43, 36; 52, 2; Bh. 7, 1, 25; V. 8, 19; 14, 37; J. 6, 53; ಪರಿಪೀಡನ.

ಲೋಚ lôcha. Seeing, looking or gazing at. See ಉಲ್-.

ಲೋಚಕ lôchaka. A stupid man. 2, the pupil of the eye. 3, lamp-black. 4, a lump of flesh (ಮಾಂಸದ ಕರಣಿ G.); etc., etc.

ಲೋಚನ lôchana. Illuminating, brightening; causing to see. 2, *the eye* (ಕಣ್ Nn. 5). 3, the number 2 (see ಕೃತಯುಗ).

ಲೋಚನಕ್ರಿಯೆ lôchana-kriyè. The act of causing to behold or look at. See ನೋಡಿಸು.

ಲೋಚನಗೋಚರ lôchana-gôchara. Perceptible, cognizable, worthy of observation or adoration (ವನ್ನನ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಬಹುದ್ದಾದು Nn. 87). 2, the range or horizon of the eye.

ಲೋಚನವಾರಿ lôchana-vâri. A tear, tears (Bp. 36, 8).

ಲೋಚನಾಂಕಿತ lôchana-aṅkita. The eye and its mark (made with a collyrium, see Sp. s. ಮಾಳಿಗೆ).

ಲೋಚಮನ್ತಕ lôcha-inastaka. *Cock's comb, Celosia cristata.*

ಲೋಟಾ lôṭâ. 1. An earthen pot used on water-wheels, etc.; a metal cup (Mhr., H.; Si. 309; My.).

ಲೋಟಾ lôṭâ. 2. A species of pigeon (B. 3, 114; Mhr., H. ಲೋಟಣ).

ಲೋಟಿ lôṭi. = ದೋಟಿ. (My.).

ಲೋಟಿಸು lôṭisu. To roll (v. t.); to push vehemently, etc. (Bh. 3, 12, 38; Mhr. ಲೋಟಣೀಲ). See ನಿ-.

ಲೋಟು lôṭu. Tumbling upon, pushing, shoving, disturbance, annoyance (My.).

ಲೋಡನ lôḍana. Agitating, moving about, stirring, disturbing. See ಆ-.

ಲೋಡಿಸೆ lôḍigè. = ಲೋಡು No. 1. (Bh. 10, 4, 14).

ಲೋಡು lôḍu. A long bolster for the back of sitters to recline upon (My.; Tḍ.; Mhr. ಲೋಡ).

ಲೋಣಿಕೆ lôṇikè. A kind of sorrel (ಕ್ಷುಲ್ಲಕಾಮ್ಲಿ, ಪುಳುಮ್ಪುಣಿಸೆ Mr. 141).

ಲೋಧ್ರ lôdhra. *A tree the bark of which is used in dyeing, Symplocos racemosa* Roxb. ಕೆಮ್ಮಿನ ಲೋಧ್ರ (ತಿರೀಟ, ತಿಲ್ವ, ಮಾರ್ಜನ); ಬಿಳಿಯ ಲೋಧ್ರ (ಗಾಲವ, ತಾವರ or ತಾಬರ, ಲೋಧ್ರ Nr.). ಅಶ್ವತ್ಥಾಕಾರಮಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ (ಲೋಧ್ರ, ತೂದ, ಪೂಗ, ಕ್ರಮುಕ Nr.).

ಲೋಧ್ರಪುಷ್ಪ lôdhra-pushpa. The tree Bassia latifolia Roxb. (ಮಧೂಕ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಇಪ್ಪೆ Mr. 140).

ಲೋಪ lôpa. Breaking, cutting off; destruction. 2, rubbing, plundering. 3, deprivation, want, deficiency; loss. ಲೋಪವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ದೀಪಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಗೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). 4, omission, separation, disappearance, dropping or falling out, rejection, annulling, cancelling; — grammatical elision (Śmd. 56. 57. 62. 67. 70. 118-122. 183. 195. 198. 209. 211. 212. 223. 226. 228. 229. 234. 243. 274. 278. 288. 289. 295. 343. 344. 360. 365. 367. 370. 371. 379. 380-382; Kâvy. I, 2, 12. 13. 17-19; I, 3, 18-20. 49-52. 60-74. 80-83; I, 4, 9. 10; I, 5, 32. 33. 38-40). — ಲೋಪಪ್ಪೊದ್ದು. -ಂ-ಪೊದ್ದು. To suffer elision (Śmd. 195).

ಲೋಪಪತ್ವ lôpatva. The state of being injured, destroyed, annihilated, etc. See ಆಪತ್ಪ.

ಲೋಪಪೃತ್ತಿ lôpa-vritti. The state of elision, elision (Śmd. 370).

ಲೋಪಾಮುದ್ರಾಪತಿ lôpâmudrâ-pati. Husband of Lôpâmudrâ: *Agastya,*

ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ lôpa-amudrè. *The wife of Agastya* (Mr. 258).

ಲೋಪಾಶ lôpâśa. A jackal, a fox. (R.).

ಲೋಪಿಸು lôpisu. = ಲೋಪಿಸು. To omit, to drop, to elide (Śmd. 150. 268. 344. 356).

ಲೋಪ್ತ್ರ lôptra. *Stolen property, plunder, booty.*

ಲೋಬ lôba. Tbh. of ಲೋಭ (Śmd. 339).

ಲೋಬಾನ lôbâna. Olibanum, frankincense (My.; ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಿಕ, ಪಿಣ್ಯಾಕ, ಯವನ, ಸಿಲ್ಹ G.; Mhr., H.).

ಲೋಬಿಸು lôbisu. Tbh. of ಲೋಪಿಸು. To go away, to disappear. ಲಾಭ ಲೋಬಿಸಿತು (Prv.).

ಲೋಬೆ lôbè. = ಲೋವೆ. (My.).

ಲೋಭ lôbha. = ಲೋಭ. Eager desire, covetousness, cupidity, avarice, greed (Sk.; My.). 2, affection or favour

(Mhr.; B. 4, 19). ಲೋಭ ನಡಿಸಿ ನಡಿಸಿ, ಭೋಗ ಕೆಡಿಸಿ ಕೊಂಡ (Prv.).

ಲೋಭತ್ವ lôbhatva. = ಲೋಭ No. 1. ನಾಭಿಪರಿಯನ್ತರ ಉಟ್ಟಾಕ್ಷ ಣ ಲೋಭತ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಲೋಭಿ lôbhi. Eager after, greedy, covetous, avaricious, grasping, stingy; a greedy, etc. person (ನೆಲಕಳ Śmd. II; Ct. I, 10; II, 17; Kk. 84; Śm. 57; ಕೃಪಣ, ಕ್ಲೀಬ Nn. 146). ಆಲಸ್ಯದವಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂಱು ಖಡ್ಗ.—ಪಾಪಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಚಿರಾಯು.—ಪಿಸುಣನ ದ್ರವ್ಯ ಲೋಭಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಆಡಿದರೆ ಕೊಡದ ಲೋಭಿ ಬೇಡಿದರೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಲೋಭಿತನ lôbhitana. = ಲೋಭಿತ್ವ. (My.).

ಲೋಭಿತ್ವ lôbhitva. The condition of being covetous, stingy, etc. (My.).

ಲೋಮ lôma. = ರೋಮ. *The hair on the body of men and animals* (ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲ್ Mr. 319; see ಪ್ರತಿ-). 2, a tail.

ಲೋಮಕರ್ಕಟ lôma-karkaṭa. Bishop's weed (ಅಜಮೋದ, ಓವು Mr. 136).

ಲೋಮವಿಷ lôma-visha. Whose hair is poisonous (said of tigers, etc.). (R.).

ಲೋಮಶ lômaśa. = ರೋಮತ. Hairy, etc.

ಲೋಮಶೆ lômašĕ. *The plant Nardostachys jatamansi* Dec. (= ಜಟಾಮಾಂಸಿ).

ಲೋಮಹರ್ಷ lôma-harsha. = ರೋಮಹರ್ಷ. *The bristling or erection of the hair of the body, etc.*

ಲೋಮಹರ್ಷಣ lôma-harshaṇa. = ರೋಮಹರ್ಷಣ. Causing bristling or erection of the hair of the body, causing a shudder, thrilling. 2, *the bristling of the hair of the body, horripilation, thrilling with delight, shuddering with horror.*

ಲೋಮಾಂಚ lôma-aṅča. = ರೋಮಾಂಚ. See s. ಕೊಳರ್.

ಲೋಮಿ lômi. See s. ತಾವಿ.

ಲೋಮಿಕೆ lômikĕ. The herb Hibiscus esculentus Lin. (ಬೆಣ್ಡೆ Mr. 149).

ಲೋಯಿ lôyi. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋಯಿಸರ. = ಲೋಳ-, ಲೋಳೀ-, ಲೋಳು-. The plant Aloe perfoliata Lin. (ಕುಮಾರಿ Mr. 131); the small aloe, Aloe litoralis Koen. (St. & Pl.; Z.).

ಲೋಲ lôla. *Moving hither and thither, shaking, swinging about, dangling, trembling, quivering;* agitated, alarmed; unsteady, restless, uneasy; *changeable, inconstant, fickle.* 2, *longing for, eager or anxious for; cupidinous, lustful, greedy* (ಆಲಸ, ಲೋಲುಪ, etc., ಆಳುಪವಂ Mr. 232). 3, joy (not Sk.). ಹತ್ತಾದರೆ (if he is entrusted only with a loan of ten Rupees, it is a) ಸಾಲ (to him; but) ನೂಱಾದರೆ ಲೋಲ, ಸಾವಿರಾದರೆ ಸಮ್ಬನ್ನ (Prv.). See ಘೂ-, ಲಜ್ಜೃ-.

ಲೋಲತ್ lôlat. Moving to and fro, moving about (Čpr. 6, 18).

ಲೋಲತರ lôla-tara. Uncommonly cupidinous, etc. (Bp. 38, 61).

ಲೋಲತೆ lôlatĕ. Movableness, tremulousness; fickleness, unsteadiness, restlessness;—eager desire for, cupidity, lustfulness, lust. See ವಿ-.

ಲೋಲನ lôlana. = ಲೋಲ. See ಆಲೆ.

ಲೋಲನಯನೆ lôla-nayanĕ. A woman with a rolling eye (Bh. 5, 11, 34).

ಲೋಲಮತಿ lôla-mati. A fickle mind;—an eager mind (Bp. 46, 75).

ಲೋಲಮ್ಬ lôlamba. = ರೋಲಮ್ಬ. (J. 9, 28).

ಲೋಲಲೋಚನೆ lôla-lôčanĕ. = ಲೋಲಾಕ್ಷಿ. (My.).

ಲೋಲಾಕ್ಷಿ lôlâkshi. A woman with a rolling eye (My.).

ಲೋಲಾಪ್ತಿ lôlâpti. Tbh. of ಲೋಲುಪತೆ. (My.).

ಲೋಲಿತ lôlita. Moved hither and thither, shaken, agitated, tremulous, trembling. (R.).

ಲೋಲುಪ lôlupa. *Very desirous, very eager, ardently longing for; greedy after, covetous* (ಲಾಲಸ, ಲೋಲುಭ, ಲಮ್ಪಟ, ಲೋಲ, ಆಳುಪವಂ Mr. 232; Bp. 57, 1).

ಲೋಲುಪತೆ lôlupatĕ. = ಲೋಲಾಪ್ತಿ, ಲೋಲುಪ್ತಿ. Eager desire or longing;—greediness, cupidity, desire, lust, lustfulness (My.).

ಲೋಲುಪತ್ವ lôlupatva. = ಲೋಲುಪತೆ. (My.).

ಲೋಲುಪ್ತಿ lôlupti. Tbh. of ಲೋಲುಪತೆ. (ಲಮ್ಪಟತನ G.; J. 5, 63; 6, 45; 9, 9).

ಲೋಲುಭ lôlubha. = ಲೋಲುಪ, q. v. *Very desirous, etc.*

ಲೋವೆ lôvĕ. = ಲೋಪೆ. A sloping affixture to a flat roof (My.). 2, the frame-work of a sloping roof: wood for the support of ಲೋವೆ No. 1 (ಗೋಪಾನಸಿ Hlâ.; Mr. 200). ಲೋವೆಯ ಹೊದ್ದಿಸದ ಜೊಂಕ ಮರಂ (ಗೋಪಾನಸಿ Nr.). See Râm. 1, 7, 14; Bh. 2, 13, 25; Č. Bp. 5, 3; J. 6, 20; 17, 6. 23; Si. 109; ಹುಂಡುಲೋವೆ.

ಲೋಷ್ಟ lôshṭa. = ಲೇಸ್ಟ್ರ. *A lump of earth or clay, a clod* (ಹೆಡ್ಡೆ Mr. 371; ಹೆಟ್ಟ Śm. 89).

ಲೋಷ್ಟಕ lôshṭaka. = ಲೋಷ್ಟ. *A clod.*

ಲೋಷ್ಟಭೇದ lôshṭa-bhêda. = ಲೋಷ್ಟಭೇದನ. (ಕೊರಡು Mr. 370).

ಲೋಷ್ಟಭೇದನ lôshṭa-bhêdana. *An agricultural instrument for breaking clods, a clod-crusher, a harrow* (ಕೋಟಿಕ, ಹಲಿಕೆ Hlâ.).

ಲೋಹ lôha. Red, reddish, copper-coloured. 2, *any metal* (see ಪಂಚ-). 3, gold. ಕನಕಾದಿಲೋಹ (ರಸ Nn. 83). 4, *iron;* steel (ಉರ್ಕು Śm. 79; ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು Si. 332). 5, copper. 6, blood. 7, a weapon. 8, *aloe wood, Agallochum.* ಲೋಹದ ಘಟ್ಟಿ (ಪದಿ Śmd. I). — ಲೋಹವಕ್ಕರಿ. -ಪಕ್ಕರಿ. The iron armour of horses (Śmd. 22. 83; Abh. P. 13, 60).

ಲೋಹಕಾನ್ತ lôha-kânta. A loadstone, a magnet (My.).

ಲೋಹಕಾರ lôha-kâra. *A worker in iron, a smelter of iron, an iron-smith, a blacksmith.* 2, a copper-smith; one who sells copper-vessels (ಲೋಹಗಾಡಿ Hlâ.; see s. ಲೋಹಕಾರಕ).

ಲೋಹಕಾರಕ lôha-kâraka. = ಲೋಹಕಾರ 1. 2, a copper-smith. ಆ ಲೋಹಕಾರಕನೆನಲು ಕಂಚುಗಾಱನ್; ಅದ ಪೇಳ್ದೆ ಮಾಱುವವ ಚೋಗಾಡಿನೆನ್ದೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 376).

ಲೋಹಕಿಟ್ಟ lôha-kiṭṭa. Rust of iron, or iron filings (My.).

ಲೋಹಜಿತ್ lôha-jit. A diamond. (R.).

ಲೋಹಟಙಕ lôha-ṭaṅka. An iron hammer (ಸುತ್ತಿಗೆ Mr. 383).

ಲೋಹದೃತಿ lôha-dṛiti. Steel drops (My.).

ಲೋಹಪೃಷ್ಠ lôha-pṛishṭha. Iron-backed: *a heron.*

ಲೋಹಪ್ರತಿಮೆ lôha-pratimĕ. *An iron image;*—an anvil.

ಲೋಹಭಸ್ಮ lôha-bhasma. Rust of iron, or a medicinal preparation from it (My.; B. 4, 149).

ಲೋಹಭೇದ lôha-bhêda. A kind of metal or of iron. See ಉರ್ಕು.

ಲೋಹಮಾರಕ lôha-mâraka. Calcining metal. 2, the Achyranthes triandra Roxb. (R.).

ಲೋಹಮಾರ್ಗ lôha-mârga. A railway (My.).

ಲೋಹಲ lôhala. Iron, made of iron. 2, *speaking indistinctly or inarticulately.*

ಲೋಹವರ lôha-vara. The most precious metal, gold. (R.).

ಲೋಹಸನ್ಧಾನ lôha-sandhâna. Soldering. See ಬಸು 3.

ಲೋಹಾಭಿಸರ lôha-abhisâra. *Lustration of arms, a military ceremony observed by kings before commencing a campaign, or for making the army ready for attack and battle* (see Si. s. ನಿವಾಳಿಸು, and Nr. s. ನಿವಾಳಿಸುವ).

ಲೋಹಾಭಿಹಾರ lôha-abhihâra. = ಲೋಹಾಭಿಸಾರ. *Lustration of arms, etc.*

ಲೋಹಿತ lôhita. = ರೋಹಿತ. *Red* (ಕೀಲಾಲ, ಕೆಮ್ಪು Nn. 54; ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 87); the colour red. 2, *blood.* 3, copper, metal. 4, anger, wrath (ಸರೋಷ, ಕೋಪ 87). 5, joy (ಸನ್ತೋಷ, ಸನ್ತೋಷ 87). 6, an axe, a hatchet (ಸೈಣಿ, ಕೊಡಲಿ 87). 7, all (ಅಖಿಲ, ಎಲ್ಲವು 87).

ಲೋಹಿತಕ lôhitaka. *A ruby.*

ಲೋಹಿತಚನ್ದನ lôhita-čandana. Saffron.

ಲೋಹಿತಾಙ್ಗ lôhita-aṅga. Red-limbed: *the planet Mars.*

ಲೋಹಿತಾಶ್ವ lôhita-aśva. Having red horses: Agni, fire (Mr. 45).

ಲೋಹಿನಿ lôhini. *A woman with a red-coloured skin or red with anger.*

ಲೋಳ್ಳ lôḷḷa. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋಳಿಸರ. = ಲೋಯಿಸರ, etc. (My.).

ಲೋಳ್ಳಿ lôḷḷi. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋಳಿಸರ. = ಲೋಯಿಸರ, etc. (My.).

ಲೋಳು lôḷu. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋಳುಸರ. = ಲೋಯಿಸರ, etc. (My.).

ಲೋಳೆ lôḷĕ. = ಲೊದಳೆ, etc. Saliva, slaver; tenacious mucus, phlegm; a ball of viscid mucus of the nose, or a pendulous globe of phlegm; expectorated phlegm (ಲಾಲೆ Nr.; Bp. 46, 57; Bh. 6, 3, 4; 8, 23, 40; My.; Mhr. ಲೋಳಿ).

ಲೌಕಾಯತಿಕ laukâyatika. (fr. ಲೌಕಾಯತ). A follower of Cârvâka, a materialist, an atheist. (R.).

ಲೌಕಿಕ laukika. (fr. ಲೋಕ). Worldly, mundane, terrestrial;—popular, general, familiar from long established or extensive prevalence;—belonging to ordinary life, occurring in every-day life, vulgar, common, ordinary;—pertaining to this world or life;—secular, not sacred (as opposed to vaidika, śâstrîya, etc.);—a common or ordinary man (as opposed to the learned, etc.); a man of the world; a Brâhmaṇa who is a government official;—anything occurring in the world, the laws or ordinances of the world, secular business, public affairs. ಲೌಕಿಕ ನಡಸಿ, ಲೋಕವೇ ಮಜಿತ (Prv.). See Ch. v. 12; Bp. 1, 57; 7, 2; 40, 84; 48, 28; B. 4, 215. — ಲೌಕಿಕಬರ್ಜು. Bribes (My.).

ಲೌಕಿಕತನ್ತ್ರ laukika-tantra. Expedients or tricks used by government officials or by traders (My.).

ಲೌಕಿಕವ್ಯಾಪಾರ laukika-vyâpâra. Common or ordinary practice or transaction (My.).

ಲೌಕಿಕಸನ್ಧಾನ laukika-sandhâna. = ಲೌಕಿಕತನ್ತ್ರ (My.).

ಲೌಕೀಕ laukîka. Tbh. of ಲೌಕಿಕ. (My.). — ಲೌಕೀಕ ಕೆಲಸ. A secular business or profession (My.).

ಲೌಡಿ laudi. = ಲವುಡಿ 1, q. v.

ಲೌಭ್ಯ laubhya. (fr. ಲೋಭ). Cupidity, avarice (My.).

ಲೌಲ್ಯ laulya. (fr. ಲೋಲ). *Restlessness, instability, inconstancy, fickleness.* 2, eagerness, lustfulness, eager desire, greediness, passion. See Bp. 43, 66; 46, 72; ಆ-.

ಲೌಹ lauha. (fr. ಲೋಹ). Made of metal; coppery; metallic; iron. 2, *metal.* 3, *iron.*

ವ್ V

ವ್ v. The fiftieth letter of the Alphabet (šmd. 11. 12. 21. 53). *It often changes places with* ಬ್, *e. g.* ಕೆಲಸಕ್ಕೆವರ್, ನೆಲೆಗೆವರ್ (šmd. 82), ಇರ್ವರ್ or ಇರ್ಬರ್, ಪಲವರ್ or ಪಲಬರ್ (121-123), ಬೇರ್ವೇರಸು, ಎಳವಳ್ಳಿ, ಅಳ್ವಲ್ಲಿ, ಕಡುವೆಳ್ಪು (81), ದೆಸೆಗೆವಬರ್ (134), ಏವನ್ದಂ (211), ಬೆಟ್ಟವೆನಗೆ, ತೆಳ್ವಸಿಬ್ (212), ಊರ್ವೇಳಿ (218), ಕುಡುವಿಲ್ (220), ಮೂವೆಳಸು (223), ಇನ್ದ್ರವ್ಮೆಲ್ (251), ನಾನ್ವಂ, ಎನ್ವಂ, ತಿನ್ವಂ (275);—with ಪ್ (or ಹ್), *e. g.* ಬೆಮರ್ವಸಿ, ಎಸಳ್ವನೆ (54), ಪರಿವವೆನಲ್ (65), ಬೆಳೆವೊಲ, ಎಳವೆಱಿ, ನೀರ್ವೊನಲ್ (81), ಊರ್ಗೆವೋಗು, ತರವೇಟ್ (82), ಕಾಲ್ವಡಿ (155), ಕೆಯ್ವುವ್ವೊಪ್ (171), ಮಜಿವುಗು, ಬಿಸವಡೆ (200), ಏವೇಟ್ವಿಂ, ಏವೋದಂ (211), ಬೆಳ್ವಲ್ (213), ನಿಡುವಯಣ (215), ಕಸುವೊನ್ (216), ಬಿಡುವೊಯಲ್, ಕುಡುವೆಱಿ (218), ನಾಣಿಲಿವೆಣ್ (221), ಉಡಲ್ವೇಟ್, ಬಿತ್ತರಿಸಲ್ಕೆವೇಟ್ (278), ಬರವೇಟ್ (293), ಆಡಂಗೆವೊಯ್ (293. 406), ನೋವ್ಪಿಂ, ಮಾಪ್ಪಿಂ, ಬೇಪ್ಪಿಂ (217. 275), ಬರ್ಪಂ (275), ತಪ್ಪಂ, ತಪ್ಪಪಂ (= ತಪ್ಪಂ, ತಪ್ಪಸಂ, 286);—*with* ಮ್, *e. g.* ದೋಷವಿದು (= ದೋಷವಿದು, 155), ಭೇದವಂ (= ಭೇದಮಂ, 155), ಪದುವಾಸಿಸ, ಮೆಲ್ವಾತು (81), ಕೌಡವಣ್ಮು (= ಕೌಡಮಣ್ಮು), ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ (= ನಾಸಿಕಮಡ್ಡಂ), ತಾವರೆ or ತಾಮರೆ, ಸಾವನ್ತ or ಸಾಮನ್ತ, ತಿವರ್ or ತಿಮರ್, ತೆವರ್ or ತೆಮರ್, ಸಾವಿ or ಸಾಮಿ (128), ಎವೆ or ಎಮೆ (q. v.), ಪಿದುವೆನ್ನ (393), ತಾವೊಗೆದು (398), ನೇಮದಿನ್ದವೆ (Bp. 27, 51), ಉದಕದಿನ್ದವೇ (33, 6), ಜಾಗಿಲವರಿನ್ದವೆ (35, 47), ಸಮತೆಯಿನ್ದವೆ (45, 43), ಮಿಡುಕುತವೆ (24, 56), ಎನುತ್ತವೆ (24, 59; 26, 8), ಕೀರ್ತಿಸುತವೆ (32, 49), ವಿಹರಿಸುತವೆ (44, 7), (*cf.* also *e. g.* the later Kannaḍa ಪೊಲವನು = ಪೊಲನಂ, ಪೊಲಮಂ, and ಉವ 3, ಉವಂ 1 & 2, ಉವುಂ);—*with* ಗ್, see ತೊಗಲ್ = ತೊವಲ್;—*and* (in mediaeval Kannaḍa, when the corresponding later and new forms are compared) *with* ಯ್, *e. g.*, ಪಿದಿವುತ (= later and new ಪಿಡಿಯುತ, Bp. 8, 43), ಜಜಿವುತ್ತ (9, 10), ಬಯ್ವುತ (9, 13), ಕಡವುತ (13, 2), ಸುರಿವುತ (18, 46. 51; 22, 57), ಕರೆವುತ (24, 44), ನಡವುತಂ (26, 68), ಮುಗಿವುತ್ತ (27, 72), ಮುಳಿವುತಂ (28, 17), ಮಲವುತ (38, 21), ಬರವುತಂ (38, 48), ನೆನೆವುತಂ

V

(38, 49), ತೆಗವುತ (38, 50), ಹೊಳವುತ (44, 46); see ಉತ, ಉತಂ, ಉತ್ತ 1.—*It frequently is a letter of euphony, e. g.* ಪಟುವೀಕವಾಕ್ಯಂ, ವಿಧುವಿದು, ನುಡುವಿದು, ಕುಡುವಿಲ್ಲ (Śmd. 63), ಮನುವಿನ, ಪೂವಿನ, ಹೋತ್ಯವೆ (66), ಖೂವಿನ್ದಂ, ಗೋವಿನ, ಮಾತುವೆಲ್ಲಂ, ಸೂವಡುವೊನ್ದು, ಸುರಸಿನ್ದುವೆ, ವಿಧುವಿಲ್ಲದ (67), ಪೂವಿನ, ಪಿತ್ಯವಿನ, ಮಡುವಿಂ (133), ಇವಿದು, ಈವೀ, ಈವಿದು (67), ಆವುವಿಂಗೆ (117), ಆವುವಿನ (119), ಆರುವಕ್ಕುಂ (120), ಆರುವಿಂಗೆ (123), ಆಲುವಿಂಗೆ (150), ಆದುವೆ (153. 155. 171. 172. 174), ಆದುವಿದುವುದು (181. 185. 202), ಎವುವಿನ (257), ಇಸುವಿನ (268; see s. ಉ 4; *cf.* ವರ್=ಇರ್).—*In vulgar language and writ it is often put before the vowels* ಉ, ಊ, ಒ, ಓ, *e. g.* ವುಣ್ಣಾಗು (Dh. 23), ವೂರು (Dh. 23; Si. 113. 339), ವೋವ (once in Nr.); *and an initial* ಒ *is often written in the form of* ವ (see ಒ 1).—Observe also the use that is made of ವ್ in ಕೊಲುವುತ್ತ (Bp. 22, 29), ಪಾಯ್ವುತ್ತ (32, 27), and ಕೊಯ್ವುತ್ತ (34, 16), and the regular ಹಸಿವುದು (13, 6).

ವ va. 1. The letter ವ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 4 (Mr. 349).

ವ va. 2. (ವ್-ಅ 17).= ಸ 2, etc. A syllable used in the formation of the future tense and of the present or future relative participle, *e. g.* ಕುಡುವಂ, ಉಡುವಂ, ಪಿಡಿವಂ (Śmd. 260), ಮುಸುಳ್ವಂ (55), ಆಯ್ದುವುವು (54), ಪಾಡುವೆಂ, ಪಾಡುವಿವು (91), ಸಂಚರಿಸುವ (56), ಒಗುವ, ಒತ್ತುವ, ಬೇಡುವಂ, ಪೊಯ್ವಂ (91), ಪಾಡುವ ತುಮ್ಬಿ, ಕುಡುವ ಪುದಿ'ಲ್, ಬೀಸುವ ಚಾಮರಂ, ಪೊಡೆವ ಭೇರಿ, ಪೂರಯಿಸುವ ಶಂಖಂ, ಪಿಡಿವ ಕಹಳೆ, ಪೊಣ್ಮುವ ಘರ್ಮಜಲಂಗಳ್ (201). ಹಸಿವುದು (Bp. 13, 6). ಶಿತುವನ್ ಆರಿಸುವ ಮರಲ ಬರಿಸುವ ಗಸಣಿಯಾಕೆ? (24, 65). ತಿವಿವ ಮರಳ್ದುವ ಆಬ್ಬರಿಪ ಗರ್ವಿಪ ಬೊಬ್ಬಿಪ ಅರ್ವ ಸಾರ್ವ ಮೇಣ್ ಕವಿವ ಕಡಂಗುವ ಇಟ್ಟಣಿಸೆ...ಬಿದ್ದಿಯ ಬಲಂ (Rśv. 13, 84). ಕುಪಿದಿಟ್ಟ ಚಕ್ರದನ್ತೆ ಕುನುಂಗಿ ಪರಿವ ಸುಟ್ಟು ರೆಗಾಳಿಯನ್ತೆ ಸುದಿ'ಸುದಿ'ದು ಪರಿವ ತೋರಣದೊಳ್ ನುಸುಳ್ವನ್ತೆ ತಲೆದಗ್ಗಿ ಪರಿವ ಕಳಕಳಮನಾಲಿಸುತೆ ಆಡ್ಡವರಿಯೊಳ್ ಅನ್ತು ನಿನ್ತಿದಿರ್ ಪರಿವ ಒಟ್ಟಜೆಯಿಂ ಸಿಲ್ಕಿದರಂ ಪಿಡಿವ ಜಡಿವ ಜಾಡಿಸುವ ತುಡುಂಕೆ ತೆಗೆವ ತೊಡಂಗಿ ಪಾಯ್ವ ಕಡಂಗಿ ಪೊಯ್ದೆತ್ತಿದಿ'ಪುವ ಪೊತ್ತು ಪರಿವ ಸುತ್ತಿ ತೆಗೆವ ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ವ ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟಿಯ ದುಷ್ಪಗಜಂಗಳ್ (6, after 11).—Observe the vulgar forms ಕೇಳ್ವನು (=ಕೇಳ್ವನು or ಕೇಳುವನನು), ಮಾಡನು (=ಮಾಡುವನನು, B. 5, 138), ಮುಕ್ಕನು (=ಮುಕ್ಕುವನನು G.).

ವ va. 3. (ವ್-ಅ 8).= ಅ 8 q. v., ವಾ.

ವ va. 4. Probably = ಹ 2. See ಉವ 2, No. 2 and ಓಕೆ; *cf.* ಇಕ್ಕುವ, ಹಣ್ಣುವ, ಹಳಿದಿಸುವ.

ವಂ vaṁ. (ವ್-ಅಂ 2).= ಅಂ 2.

ವಂಶ vaṁśa. = ಬಂಡ, ವಂಡ. *A bamboo* (ಬಿದಿರ್ Nn. 54; Mr. 519); a flute, a pipe, a fife. 2, a staff. 3, *the back-bone, the spine* (ಬೆನ್ನಸ್ಥಿ 54; ಬೆನ್ನ ನಿಟ್ಟಿಲುವು Mr. 474; ಆಪರ 519). 4, *a lineage, a race, a family* (ಕುಲ 54; 519); a dynasty. 5, an assemblage, a multitude (ಸಮೂಹ 54). 6, severe penance (ಮಹಾತಪ, ಮಹಾತಪಸ್ಸು 54). 7, the tree Andersonia rohitaka Roxb. (ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ 54). 8, the Sal tree, Shorea robusta. 9, water (ನಾಂ 54 in one MS.). See ತಳಿ, ಬಿದಿ 1.

ವಂಶಚ್ಛೇದಿ vaṁśa-ċ-ċhēdi. One who does bamboo work, a basket-maker, etc. (ಚಪಕಾರಕ, ಮೇದ, Mr. 377). 2, = ವಂಶನಾಶಕ. (My.).

ವಂಶಜ vaṁśa-ja. Made of bamboos. 2, belonging to the family of (Bp. 24, 7). 3, sprung from a good family.

ವಂಶಧರ vaṁśa-dhara. Carrying bamboos: N. of a mountain (Ćpr. 5, after 65).

ವಂಶನಾಶಕ vaṁśa-nâśaka. A man who destroys the line of descent, the last of a family or race (My.).

ವಂಶಪರಮ್ಪರೆ vaṁśa-paramparĕ. Family succession, lineage, descent, the order of a race; progeny. (My.; B. 4, 31).

ವಂಶರೋಚನೆ vaṁśa-rôćanĕ. *Bamboo manna, Tabashir.*

ವಂಶವೃಕ್ಷ vaṁśa-vṛiksha. Genealogical tree (My.).

ವಂಶವೃದ್ಧತ್ವ vaṁśa-vṛiddhatva. Old age of bamboos. See ಕಟ್ಟೆ.

ವಂಶವೃದ್ಧಿ vaṁśa-vṛiddhi. Growth or a multitude of bamboos. 2, prosperity of a family (My.).

ವಂಶಶಲಾಕೆ vaṁśa-śalâkĕ. *A bamboo peg, a bamboo pin or stake.*

ವಂಶಸ್ಥ vaṁśa-stha. Standing in or belonging to a (good) family or race. ವಂಶಸ್ಥನಾದರೂ ವಂಶಾನ್ತಕನಾದ (Prv.). 2, N. of a vṛitta (Ćh.).

ವಂಶಾಂಕುರ vaṁśa-aṅkura. *The shoot of a bamboo* (ಬಿದಿರ ಕಡಿಲೆ Nn. 136).

ವಂಶಾನುಚರಿತ vaṁśa-anuċarita. The history of a family or dynasty, a genealogical list (My. Amara).

ವಂಶಾನ್ತಕ vaṁśa-antaka. = ವಂಶನಾಶಕ. See Prv. s. ವಂಶಸ್ಥ.

ವಂಶಾವಲಿ vaṁśa-âvali. The line of a family, the series of progenitors, genealogy, a genealogical table (My.).

ವಂಶಾಸನ vaṁśa-âsana. A bamboo seat, a mat (ಚಾಪೆ Mr. 208).

ವಂಶಿ vaṁśi. *A flute, a pipe.*

ವಂಶಿಕ vaṁśika. Relating to a bamboo. 2, pertaining to a family (see ಆನ್ತರ್-). 3, *aloe wood, Agallochum.*

ವಂಶೋದ್ಧಾರಕ vaṁśa-uddhâraka. One who preserves a race or family (My.).

ವಕ vaka. = ಬಕ q. v., ವುಕ. *A crane, Ardea nivea.* 2, *the plant Sesbana grandiflora* (Agati grandiflora Desv. = ಏಕಾಷ್ಠೀಲ).

ವಕಾರ va-kâra. The letter ವ (Śmd. 11).

ವಕಾಲತ್ತು vakâlattu. The duties or office of a Vakil (My.; Mhr., H.; M.).— ವಕಾಲತ್ತುನಾಮೆ. The credentials furnished to a Vakil, a power of attorney (My.; Mhr., H.).

ವಕೀಲ vakîla. A lawyer, a pleader (My.; Mhr. H.);—an ambassador, an envoy, a factor (B. 5, 67; Mhr.; H.).

ವಕೀಲಿ vakîli. = ವಕಾಲತ್ತು. (My.; B. 5, 229).

ವಕುಂಲ vakula. ವಕುಳ vakuḷa.= ಬಕುಳ. *The tree Mimusops elengi* Lin.

ವಕೋಟ vakôṭa. = ಬಕೋಟ. *A crane.*

ವಕ್ಕಣಿಸು vakkaṇisu. To explain; to state (J. 10, 29).

ವಕ್ಕಣೆ vakkaṇĕ. = ಒಕ್ಕಣೆ, (ವಕ್ಖಾಣ?). Tbh. of ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. Explanation, comment; statement (J. 30, 51).

ವಕ್ಖಾಣ vakkhâṇa. (Śmd. 23). Tbh. of ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (?).

ವಕ್ತವ್ಯ vaktavya. To be spoken or uttered, fit or proper to be said;—to be spoken about or against, *blamable, reprehensible;— accountable, responsible;— subject, dependent;*—a rule, a precept, a sentence;—speaking;—censure.

ವಕ್ತಾರ vaktâra. Tbh. of ವಕ್ತೃ. (My.).

ವಕ್ತೃ vaktṛi. A speaker; an orator;—speaking;—loquacious. 2, *speaking well or sensibly, eloquent;*—honest. See ಅತಿ-.

ವಕ್ತೃತ್ವ vaktṛitva. Ability to speak, eloquence (My.).

ವಕ್ತ್ರ vaktra. The organ of speech, *the mouth;—the face.* 2, in algebra: the initial quantity or first term of a progression. 3, the root of Tabernaemontana coronaria.

ವಕ್ತ್ರೆ vaktrĕ. A woman who has a face. 2, (= ವಕ್ತ್ರ No. 3?). N. of a plant (ಬಕ್ಕುಡಿ Mr. 145).

ವಕ್ರ vakra. = ಒಕ್ಕರ, ಬಂಕ, ವಂಕ. *Crooked, winding, tortuous, curved, bent, meandering, curly* (ಕೊಂಕು Nn. 24; ಜೊಂಕು 54, o. r. ಕೊಂಕು; ಕೊಲ್ಲೆ Kk. 74); retrograde. 2, prosodically long; a prosodically long syllable (the form of the long mark being curved, Ch.; see ಕೊಂಕು 2, No. 2). 3, crooked in disposition, cunning, fraudulent, dishonest; —evasive, ambiguous. 4, cruel, malignant. 5, *the winding course of a river, the arm or bend of a stream* (= ಪುಟಭೇದ, q. v.). 6, *the planet Mars* (ಕಿಜ, ಅಂಗಾರಕ, ಮಂಗಳ Nn. 4; ಅಂಗಾರಕ, ಅವನಿಜ, ಭೌಮ, ಮಂಗಲ Mr. 38; ಕಿಜ Mr. 503). See ಕುಮು 3, ಸೆಜೆ 2; Prv. s. ಕುಕ್ಕ. — ವಕ್ರಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಮೂಲುಗಣ್ಣು (My.).

ವಕ್ರಗತಿ vakra-gati. Crooked or winding course;—apparent retrograde motion or retrogression;—a devious or fraudulent course or conduct (My.).

ವಕ್ರಗ್ರೀವ vakra-grîva. Crooked-necked: a camel. (R.).

ವಕ್ರತರ vakra-tara. Uncommonly crooked, etc. (Čpr. 9, 15).

ವಕ್ರತುಣ್ಡ vakra-tuṇḍa. Wry-mouthed: Gaṇapati (My.). 2, a parrot.

ವಕ್ರತೆ vakratĕ. Crookedness, curvedness, tortuousness, bending, meander;—retrograde motion (in astronomy);—perverseness, falseness, dishonesty, ambiguity. See ಮುರಿ; Grj. 2, after 106; 6, 37.

ವಕ್ರತ್ವ vakratva. = ವಕ್ರತೆ. (My.; B. 4, 65).

ವಕ್ರದ್ವಾರ vakra-dvâra. = ವಂಕದರ, ವಂಕದಾರ, ವಂಕದಾರ. A crooked door or entrance, etc.

ವಕ್ರನಾಸಿಕ vakra-nâsika. Crooked-nosed; an owl (My.).

ವಕ್ರಬುದ್ಧಿ vakra-buddhi. A person of a crooked disposition of mind, an ill-intentioned, malevolent person (ಕುಚರ, ಕುಟಿಲಾಶಯ Hlâ.);—a crooked, etc. mind.

ವಕ್ರಭಾವ vakra-bhâva. The state of being bent or crooked, curvature, crookedness;—fraudulent or dishonest disposition, cunning, craft, deceit. See ಉಮುಗು, ಎಡಪು 1, ಮುರಿ 1.

ವಕ್ರಭೂಮಿ vakra-bhûmi. A bent or curved ground. See ಕುನಿ 2.

ವಕ್ರಮಾರ್ಗ vakra-mârga. A crooked path; crooked conduct (My.).

ವಕ್ರರೇಖೆ vakra-rêkhĕ. A curved line (My.).

ವಕ್ರಶೃಂಗ vakra-śṛiṅgĕ. A cow with bent horns (Si. 321).

ವಕ್ರಸಂಸ್ಥ vakra-saṁstha. *Placed transversely.*

ವಕ್ರಾಂಗ vakra-aṅgi. A person with crooked limbs (J. 16, 20).

ವಕ್ರಿ vakri. Crooked; retrograding; dishonest;—a cunning, fraudulent, or malevolent person (ಕುಚರ, ನಿಯತಹಾರಿ, ಕುವಿಲಾಸಿ Mr. 244). 2, a species of grass (ಮಾರುಳಿ Mr. 110).

ವಕ್ರಿಮ vakrima. Bent, curved. (Čpr. 3, after 9; 8, after 80).

ವಕ್ರಿಸು vakrisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು. To become crooked;—to become transverse, to oppose (J. 2, 52).

ವಕ್ರೋಕ್ತಿ vakra-ukti. Indirect or perverse speech, equivocation, prevarication, evasive speech or reply, evasion;—hint, insinuation;—pun;—sarcasm. See Kâvy. III, 2, B, 2. 88-91; III, 3, B, 2. 148. 159 seq.

ವಕ್ಷ vaksha. = ಅಕ್ಕು. Tbh. of ವಕ್ಷಸ್. (Mr. 327; Bp. 41, 28).

ವಕ್ಷಸ್ vakshas. *The breast.*

ವಕ್ಷಸ್ಥ vaksha-stha. Pectoral (Bp. 46, 34).

ವಕ್ಷಸ್ಥಲ vaksha-sthala. = ವಕ್ಷ. (My.).

ವಕ್ಷೋಜ vakshas-ja. The female breast (Čpr. 4, 40).

ವಕ್ಷೋರುಹ vakshas-ruha. *The female breast.*

ವಗಲಾ vagalâ. = ಬಗಳಾ. A goddess worshipped by the tântrikas (Sk.).

ವಗೈರೆ vagairĕ. And the rest, et caetera (My.; Br.; Mhr., H.).

ವಗ್ರಹ vagraha. Tbh. of ಅವಗ್ರಹ. Drought (My. occasionally; *cf.* the form of ಪತಂಸ).

ವಗ್ರಾಹ vagrâha. Tbh. of ಅವಗ್ರಾಹ. Drought (My. occasionally).

ವಂಕ vaṅka. (= ಬಂಕಾ). Tbh. of ವಕ್ರ (see ವಂಕದರ, etc.). Crookedness; (a corner);—the winding course of a stream, the bend of a river;—etc. 2, a door, a gate (Bh. 10, 4, 18).

ವಂಕದರ vaṅka-dara. Tbh. of ವಕ್ರದ್ವಾರ (Šmd. 384; Čpr. 5, 105).

ವಂಕದಾರ vaṅka-dâra. = ವಂಕದರ (Šmd. 384).

ವಂಕಬಾರ vanka-bâra. = ವಂಕದಾರ (Šmd. 384).

ವಂಕಿ vaṅki. = ಬಂಕಿ, (ಬಂಕಿ). A kind of hook. **2,** a sort of knife or sword (ದೀವಿಮೀದರಗತ್ತಿ Mr. 383; Rśv. 6, after 11). **3,** a kind of curved armlet (My.; ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Si. 220; Bh. 1, 8, 76). **4,** = ಮುರಿ 3 No. 4 (My.).

ವಂಕುಡಿ vaṅkuḍi. = ಬಂಕುಡಿ. A sort of weapon: a dagger (? Č. Bp. 47, 37; Tě. వంకెణి, a dagger; వంక, a sword of a wavy shape; M. वंगी, T. வாங்கு, a kind of dagger).

ವಂಕ್ಷಣ vaṅkshaṇa. *The groin, the pubic and iliac regions; the joint of the thigh* (ತೂಡೆಯ ಸನ್ಧಿ Hlâ.; ಎರಪು ತೊಡೆಗಳ ಸನ್ಧಿ Mr. 332).

ವಂಗ vaṅga. Bengal proper (Bp. 6, 18); a king of Bengal (Bh. 2, 4, 9); an inhabitant of Bengal. 2, *tin* (ಮಧು, ತವರ Nn. 13). 3, lead.

ವಂಗಡ vaṅgaḍa. An assemblage, a multitude, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ಬಳಗ, ಒಮ್ಮಲ್, ತಣ್ಣಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಗೊನ್ದಣಿ, ಬಳಗ, ಜಂಗುಳಿ, ಬಮ್ಮಲ್, etc. ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; Grj. 10, after 79; Bp. 10, 31; 40, 4; J. 22, 4). *Cf.* ಪಂಗಡ?

ವಂಗಡಿಸು vaṅgaḍisu. To come together, to be amassed, etc. (V. 5, 84).

ವಂಗಭಸ್ಮ vaṅga-bhasma. Calx of tin (My.).

ವಂಗಾರ vangâra. = ಬಂಗಾರ, ಬಂಗಾರ, etc. (My.).

ವಂಗಿ vaṅgi. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ವಚ vaca. Tbh. of ವಚಸ್. (ತದ್ಧ Nn. 94; see ನಾಮ-, ಪುನರ್-).

ವಚನ vacana. Speaking, uttering, reciting, declaring, ordering; mentioning; naming. 2, *a speech, a word, an expression, an utterance, a sentence, a message* (ನುಡಿ Nn. 52); a declaration, an affirmation, a promise. 3, pronunciation. 4, a text, a dictum, an aphorism, a rule, a precept, a passage of a book or code. 5, the meaning of a word (in grammar). 6, grammatical number (Śmd. 154. 183; Kâvy. I, 5, 13-16). ವಚನ (of a physician) ಕೇಳಿ ದ್ದಬ್ಬನ್ದ ಆಹಾರವಚನವಾಡೀತೇ— ವರಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಚನಕ್ಕೆ ದರಿದ್ರವೇ— ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.). — ವಚನ ಕಡಿಗಾಣಿಸು. To fulfil a promise (B. 4, 78). — ವಚನ ಕೊಡು. To give a promise, to promise (My.; B. 5, 47). — ವಚನ ನೆಪವೇಱಿಸು. To fulfil a promise (My.).

ವಚನತ್ರಯ vacana-traya. The three grammatical numbers (êka-, dvi-, bahu-, Śmd. 57. 111. 139. 152. 267. 297).

ವಚನತ್ರಿತಯ vacana-tritaya. = ವಚನತ್ರಯ. (Śmd. 111).

ವಚನದೋಷ vacana-dôsha. A mistake in speech, a slip of the tongue (J. 26, 18).

ವಚನಭ್ರಷ್ಟ vacana-bhrashṭa. A man strayed from his promise, one who has broken his promise (My.).

ವಚನಮಾತ್ರ vacana-mâtra. Mere words. 2, mere numbering or counting (Śmd. 154).

ವಚನವಿರೋಧ vacana-virôdha. Being at variance with words; inconsistency of words, precepts or texts, incongruity (Sk.); faltering in speaking (see ಉಗ್ಗು).

ವಚನಸ್ಥ vacana-stha. A man who abides by his word, a truthful or trustworthy man (My.).

ವಚನೀಯ vacanîya. To be spoken, fit or proper to be said, mentionable; to be called or named; to be spoken about or against; liable to reproach;—reproach, censure, blame.

ವಚನೀಯತೆ vacanîyatë. Liability to be spoken about or against; *rumour, report, evil report, blamableness, detraction, scandal; blame, reprehension* (ಜನವಾದ, ಜನಪ್ರತಿ, ಎಗ್ಗನ, ರಚ್ಚೆವಾತು Hlâ.).

ವಚನೇಸ್ಥಿತ vacanê-sthita. Abiding in a command: *obeying orders, compliant, obedient.*

ವಚಸ್ vacas. = ವಚ. *Speech; voice.* 2, a speech, a word (ವಾಕ್ಯ Śmd. 301). 3, advice, counsel. 4, edict, command. 5, a sentence. 6, grammatical number.

ವಚಸ vacasa. = ವಚಸ್. (A.). 2, talkative, eloquent.

ವಚಿಸು vachisu. To speak, etc. (Râm. 3, 6, 54).

ವಚೆ vachë. = ಬಚ, ಬಚೆ, ವಚೆ 1. *An aromatic water-plant, Acorus calamus* Lin.

ವಚೋಲಹರಿ vachas-lahari. Flashes or beautiful style of diction (Râm. 1, 1, 12).

ವಜನಿ vajani. Of weight, not of capacity (Mhr., H.; My.; Si. 327).

ವಜನು vajanu. = ಬಜನ, q. v. Weight (My.; Br.).

ವಜನುದಾರ vajanu-dâra. Weighty; influential; an influential man (My.; Mhr., H.).

ವಜಾ vajâ. Subtracted (Mhr., H.);—subtraction; deduction; removal (My.). — ವಜಾ ಮಾಡು. To subtract, etc.; to remove; to dismiss (My.; ಕಳಿ G.).

ವಜಾವಟ್ಟ vajâ-vaṭṭa. Making the required deductions and allowances and determining the several dues; making up and settling of accounts betwixt parties; deducting out of a gross amount some particular amounts and bringing to account the remainder (Mhr., H. ವಜಾವಾಟ; My.).

ವಜೀರ vajîra. A vizier, a prime minister (My.; Br.; Mhr., H.). 2, a horseman (Br.). ಕುದುರೇ ವಜೀರ (ಅಶ್ವರೋಹ, etc. Si. 278). 3, the queen at chess (My.; Mhr., H.). 4, a playing card bearing the figure of a vajîra (My.).

ವಜೆ vajë. 1. Tbh. of ವಜೆ. (ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, ಬಜೆ Mr. 136).

ವಜೆ vajë. 2. = ಬಜ್ಜೆ, etc. Weight (My.).

ವಜ್ಜರ vajjara. = ಬಜ್ಜರ. See ಕಿಸ. s. ಒಡನ್ತೆ.

ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ vajjarakkë. = ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, q. v.

ವಜ್ಜೆ vajjë. = ಬಜ್ಜೆ, etc. — ವಜ್ಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಅಣಕ-.

ವಜ್ರ vajra. = ಬಜ್ಜರ, ಬಜ್ಜರ, ಬಜ್ಜರ, ಬಜ್ಜರ, ವಯಿರ 2. Adamantine, hard, impenetrable. 2, severe, harsh. 3, *a thunderbolt, the weapon of Indra;* a discus; any destructive weapon. 4, *a diamond.* 5, a form of military array. 6, a particular configuration of the planets and stars. 7, the plant Emblic myrobalan. 8, a kind of Euphorbia (ತಕ್ಕ, ಕಳ್ಳಿಯ ಮರ Nn. 80, o. r. ವಜ್ರಿ). 9, a kind of very tenacious mortar or hard cement (Sk.); a strong glue (used by carpenters, etc., My.; Tč., T.). 10, an impetuous or overawing man (Mhr.). — ವಜ್ರಗಾರೆ. A hard or durable plaster (My.). — ವಜ್ರಂಗೊಳ್. -ಂಕೊಳ್. To seize a thunderbolt or discus (Śmd. 200).

ವಜ್ರಕರ್ಣ vajra-karṇa. N. of a man (Abh. P. 7, 72. 80).

ವಜ್ರಕವಚ vajra-kavača. An impenetrable armour (ಕಂಚುಕ, ತೊಗಲ ಕುಡ್ತಾ Si. 279).

ವಜ್ರಕಾಯ vajra-kâya. Having a frame hard as adamant; one who has a very robust and hardy body (My.). 2, a robust and hardy body, an iron frame (My.).

ವಜ್ರಕೀಟ vajra-kîṭa. A winged insect which bores holes in wood and stone (My.).

ವಜ್ರಜ್ವಾಲೆ vajra-jvâlë. *A thunder-flash, lightning.*

ವಜ್ರದನ್ತ vajra-danta. Hard-toothed: a hog, a boar. 2, a rat. — ವಜ್ರದನ್ತಗಿಡ. (ಕೇಸರ, ವಕುಲ, ಪವಳದ ಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ, ಹಲ್ಲುಮದ್ದುಗಿಡ Si. 137).

ವಜ್ರದನ್ತಿ vajra-danti. N. of a plant (ಹಳದೀ ಗೋರಟಗಿಡ G.).

ವಜ್ರದೇಪ vajra-dêha. = ವಜ್ರಕಾಯ. (My.).

ವಜ್ರದ್ರು vajra-dru. *A species of Euphorbia.*

ವಜ್ರಧರ vajra-dhara. *Indra.*

ವಜ್ರನಿರ್ಘೋಷ vajra-nirghôsha. *A clap of thunder.*

ವಜ್ರಪಂಜರ vajra-pañjara. A very firm cage; an impregnable hold, an asylum (Bp. 28, 25; 61, 90; Bh. 8, 25, 27).

ವಜ್ರಪಾಣಿ vajra-pâṇi. Holding a thunderbolt in the hand; Indra (My.).

ವಜ್ರಪುಷ್ಪ vajra-pushpa. *The blossom of tila or Sesamum.*

ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿ vajra-mushṭi. A hard or iron fist. 2, a weapon of the athletae, etc. (Abh. P. 13, after 76; Bh. 4, 2, 65; J. 3, 32).

ವಜ್ರಲೇಪ vajra-lêpa. = ವಜ್ರ No. 9. (Čpr. 5, 79; J. 10, 12).

ವಜ್ರಶರೀರ vajra-śarīra. = ವಜ್ರದೇಹ. (My.).

ವಜ್ರಶುಂಟ್ಟ vajra-śuṇṭa. An extremely stupid and illiterate man (My.).

ವಜ್ರಾಂಗಿ vajra-aṅgi. = ವಜ್ರಕವಚ. (Ĕ. Bp. 47, 44).

ವಜ್ರಾಸನ vajra-āsana. A diamond seat or throne. 2, a particular way of sitting (see ಆಸನ 2).

ವಜ್ರಿ vajri. *Indra* (Bp. 54, 4). 2, a kind of Euphorbia (ಮುಹಾರು, ಎಲೆಗಳ್ಳಿ Mr. 136; see ವಜ್ರ No. 8).

ವಜ್ರಿತನಯ vajri-tanaya. The monkey-king Bâli (Râm. 4, 2, 25).

ವಂಚ vaṅca. Tbh. of ವಂಶ (Šmd. II).

ವಂಚಕ vaṅcaka. Deceiving, cheating; fraudulent, deceitful, crafty. 2, *a deceiver, a rogue, a cheat, a knave.* 3, *a jackal.* ವಂಚಕಸಿಗೆ ಸಂಚು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). See ದೇಹ-, ಧನ-, ಪ್ರಾಣ-.

ವಂಚಕತ್ವ vaṅcakatva. Fraud, etc. See ಅ-, ನಿರ್-.

ವಂಚಕಿ vaṅcaki. A female deceiver, etc. (Bp. 40, 53).

ವಂಚನ vaṅcana. The act of deceiving, cheating, tricking, defrauding, shunning, evading, *fraud, deceit.* 2, illusion, delusion, hallucination. See ಆಬಿ.

ವಂಚನೆ vaṅcanĕ. = ಬಂಚನೆ, ವಂಚನ. (ಪ್ರಲಮ್ಭ, ವಿಪ್ರಲಾಪ Mr. 449). ವಂಚನೇ ಹಣ ಸಂಚಯನಕ್ಕೆ ದಾರದು.—ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೂ ವಂಚನೆ ಬಿಡ (Prvs.). See ಮಾಜು 2, ಮಾಂಜು 2.

ವಂಚಿತ vaṅcita. *Deceived, tricked, cheated, imposed upon.*

ವಂಚಿಸು vaṅcisu. To deceive, to cheat (a person, ಅವನನ್ನು or ಅವನಿಗೆ, My.);—to deny, to withhold wrongfully, to hide (ಆಪಲಾಪ Šmd. Dh.). ವಂಚಿಸುವುದವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂ, ಬಿಡಿಸಲ್ಕೆ ಬರ್ಕುಮೆ? (Šmd. 150). See Bp. 6, 1; 10, 7; 25, 29; 37, 15; 39, 20; 57, 35; J. 29, 34; B. 5, 95. 106.

ವಂಚಿಸುಹ vaṅcisuha. Deceiving, etc. (ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ, ವಿಪ್ರಲಾಪ, etc. Hlâ.).

ವಂಚುಕ vaṅcuka. = ವಂಚಕ. (ನಿರಿ G.).

ವಂಜಿ vaṅji. (In Tamil partly a Tbh. of ವಂಶಿ). See ನಮಿ-?

ವಂಜುಲ vaṅjula. *The tree Dalbergia ougeinensis* Roxb. 2, *the tree Jonesia asoca* Roxb. 3, *common cane or ratan Calamus rotang* Lin. (ವಾನೀರ, ವಿದುಲ, ವೇತಸ, ಹಜ್ಜೆಯ ಮರ Hlâ.). 4, a sort of bird. See ಹೊಜಿಸು.

ವಟ vaṭa. 1. = ಒಟ, ಒಡ. A sound to imitate that of gabbling, jabbering, prating, or croaking. — ವಟ ವಟ. rep. The repeated sound of vaṭa (My.; Mhr.).

ವಟ vaṭa. 2. = ವಡೆ, ವೊಡೆ. *The Banyan or Indian fig-tree, Ficus indica* Roxb. (F. bengalensis Lin., ತಿವ, ಆಲದ ಮರ Nn. 6; ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಆಲದ ಮರ 42; ಕುಜಾತವಿಪರ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 96; ಆಲದ ಮರ Mr. 123). 2, *a string, a rope, a tie* (ವರ, ಶಾಲುಕಣ್ಣಿಗಳು Mr. 380). 3, a little ball, a globule, a pill, a small lump or roundish mass. 4, a cake made of pulse ground and fried with oil or ghee. 5, a small shell, the cowry. 6, Kâma (ಮದನ, ಕಾಮನು 96). 7, the juice that exudes from an elephant's temples when in rut (ಮದ, ಆನೆಯ ಮದ 96). 8, leavings (ಉಚ್ಚಷ್ಟ 96). 9, equality in shape or dimension. 10, a round figure, a circle, a cipher.

ವಟಕ vaṭaka. A small lump or round mass, a ball, a globule. 2, *a cake made of pulse fried in oil or ghee* (ವೊಡೆ Nr.). 3, a particular weight, 8 mâshas.

ವಟಪುರ vaṭa-pura. N. (Bp. 21, 1).

ವಟರ vaṭara. A string, a rope, a tie (see Mr. s. ವಟ 2, No. 2). 2, wicked, villainous. 3, a thief. 4, a cock; etc., etc.

ವಟಾರ vaṭâra. (Probably fr. Mhr. ವಾಡಾ, house, and ವರ, enclosure; or = ವಾಟ 1-ಆರ 7). = ಒಟಾರ, ವಟ್ಟಾರ. (My.). 2, a lodge, a room (Si. 109; Mhr. ವಠಾಣ).

ವಟಿ vaṭi. = ವಟ 2, No. 2. (ಹಗ್ಗ G.).

ವಟಿಕೆ vaṭikĕ. (= ವಳಿಗೆ). A small lump or roundish mass, a ball, a bolus, a pill. 2, a chessman.

ವಟು vaṭu. *A boy, a lad, a stripling, a youth* (ತನುಜರೊಳ್ ಚಿಕ್ಕವಂ Mr. 309). 2, a young Brâhmaṇa or brahmachâri, a religious student (J. 7, 4; 13, 14).

ವಟುಕ vaṭuka. = ವಟು. A boy, etc. (Bp. 50, 6). 2, a deity that guards places, fields, etc. (ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ Mr. 14). 3, a stupid fellow, blockhead.

ವಟುತನ vaṭutana. The state of a brahmachâri. (Râm. 5, 9, 27).

ವಟ್ಟ vaṭṭa. = ಒಟ್ಟ, q. v. Discount: a deduction made by money-changers in their own favor; a deduction made by money-lenders in their own favor; a deduction made by government in their own favor (My.; Bp. 27, 52);—loss (Bp. 5, 33). ವಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟ ಎನಹಾ ನೆಟ್ಟ ಬಿಡ.—ಸಲ್ಲದ ಹೊನ್ನಿಗೆ ವಟ್ಟವಲ್ಲ (Prvs.). — ವಟ್ಟಸ್ಥಿಙ್. -ತಿಙ್. To pay discount: to be humbled (Abh. P. 12, 68).

ವಟ್ಟಾರ vaṭṭâra. = ವಟಾರ, etc. (My. occasionally).

ವಟ್ಟಿಸ vaṭṭisa. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ವಟ್ಟು vaṭṭu. (Mhr. ವಾಢಾ, interest, in ಪುಲಿವಟ್ಟು?).

ವಟ್ಟ vaṭra. = ಒಟ್ಟ 1, etc. Roundness (Tĕ.). — ವಟ್ರಸುಡಿ. = ವಟ್ರಸುಟಿ. (Tĕ.; My.). — ವಟ್ರಸುಡಿದೀರ್ಘ. The form of the letter ಋೂ when joined to a consonant (Tĕ.; My.). — ವಟ್ರಸುಟಿ. The round twirl: the form of the letter ಋ when joined to a consonant (My.).

ವಡ vaḍa. Tbh. of ವಾಟ. A garden.

ವಡಕಾಯಿ vaḍa-kâya. A gardener. See ಪುಲ್ಲ-.

ವಡಂಗ vaḍaṅga. = ವಿಡಂಗ. See ವಾಯ.

ವಡಂಜಿ vaḍaṅji. N. of a garment (Bp. 11, 26).

ವಡಬಶಿಖಿ vaḍaba-śikhi. = ವಡವಾಗ್ನಿ. (J. 13, 59).

ವಡಬಾಗ್ನಿ vaḍabâ-agni. = ಬಡವಾಗ್ನಿ. Submarine fire (ವಡವಾನಲ Nn. 13; J. 13, 11).

ವಡವೆ vaḍabĕ. ವಡಬಾ. = ವಡವೆ.

ವಡವಾಗ್ನಿ vaḍavâ-agni. = ವಡಬಾಗ್ನಿ, etc. (Sk.).

ವಡವಾನಲ vaḍavâ-anala. = ಒಡಬಾನಲ, ಬಡಬಾನಲ. *Submarine fire, the fire of the lower regions* (said to be at the South-pole).

ವಡವಾಮುಖ vaḍavâ-mukha. = ವಾಡವಾಮುಖ. *Submarine fire.* 2, the entrance to the lower regions at the South-pole: *the infernal regions* (ಪಾತಾಳ Hlâ.).

ವಡವೆ vaḍavĕ. ವಡವಾ. = ಬಡವಿ, ವಡವಿ. *A female horse, a mare.* 2, the nymph Aśvinî. 3, a female slave. 4, a harlot, a prostitute.

ವಡಿ vaḍi. = ಬಡಿ 4. Heat (My.).

ವಡಿಗ vaḍiga. (Šmd. 233. 234). = ಬಡಿಗ. One who puts, etc. See ಅರಲ್-, ಕುಂಡ-, ಪುಲ್ಲ-.

ವಡಿಶ vaḍiśa. = ಬಡಿಸ, ಬಲಿಶ. A hook, *a fish-hook* (ಗಾಣ Mr. 462, o. r. ಗಾಳ).

ವಡೆ vaḍĕ. = ವೊಡೆ. Tbh. of ವಟ (or ವಡಾ). A cake made of pulse (Sk. ವಟ, ವಟಿಕ, ವಡಾ, ವಡಿಕಾ; Mhr. ವಡಾ; My.; B. 4, 55; Te.; T. ವಡ್ಡೆ; see ಆಮು-). ಒಡೆಯನ ಕಣ್ಣ ಮೇಲೆ ವಡೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ದರಿದ್ರವೇ? (Prv.). See Prv. s. ಶ್ರಾದ್ಧ.

ವಡ್ರ vaḍra. *Large, great* (see ರುನ್ನ).

ವಣಿ vaṇi. = (ಅಣಿ 3, etc.; or = ಪಡಿ 1, etc.), ವಣೆ, (ವಳಿ). An affix for forming masculine and neuter nouns (see ಉರ-, ನೆಜಿ-, ಪಕ್ಕು-, ಪಕ್ಕೂ-, ಮೆಜಿ-).

ವಣಿ vaṇi. A mode in saṅgītâ (V. 11, 9).

ವಣಿಕ್ಕು vaṇikku. Tbh. of ವಣಿಜ್. (My.).

ವಣಿಕ್ಪಥ vaṇij-patha. Trader's path: *a merchant's street, a market;* a merchant's shop. 2, traffic, a trader's business.

ವಣಿಗ vaṇiga. (Kmd. 241. 242). = (ಪಡಿಗ, ಪಳಿಗ), ವಣಿಗ, ವಳಿಗ. An affix for the formation of masculine nouns; see ಎರ-, ಕೂಡಿ-, ಪಿಡ್ಡ-, ಮದ-, ಲಂಚ-, ಸಾಲ-.

ವಣಿಗೆ vaṇigĕ. (= ಅಣಿಗೆ 2, etc.; or = ಪಡಿಕೆ, ಪಳಿಕೆ, ವಳಿಗೆ). An affix for forming neuter nouns; see ಉರ-, ನೆಜಿ-, ನೆಜಿ-, ಮೆಜಿ-.

ವಣಿಗ್ಧನ vaṇij-dhana. *The capital of a trader.*

ವಣಿಗ್ಭಾವ vaṇij-bhâva. The state of being a merchant: *traffic, trade, commerce.*

ವಣಿಗ್ವರ vaṇij-vara. A great merchant (Č. Bp. 47, 41).

ವಣಿಗ್ವಾಟ vaṇij-vâṭa. = ವಣಿಕ್ಪಥ No. 1. (J. 6, 14).

ವಣಿಜ್ vaṇij. Nom. ವಣಿಕ್. = ವಣಿಕ್ಕು. *A merchant, a trader.* 2, trade, merchandise.

ವಣಿಜ vaṇija. = ವಣಿಜ್. (ಬಣಂಜಸುವ ವರಏಪಣಿಕ, ಸ್ವೆಗಮು Mr. 345).

ವಣಿಜಕ vaṇijaka. = ಬಣಜಗ, ಬಣಂಜಗ, ಬಣಿಜಗ. A merchant.

ವಣಿಜಿ vaṇijĕ. = ಬಣಿಜ. (My.).

ವಣಿಜ್ಯ vaṇijya. *Trade, traffic.*

ವಣಿಜ್ಯಂ vaṇijyĕ. *Trade, traffic.*

ವಣೆ vaṇĕ. = ವಣಿ, etc. See ಉರ-.

ವಣ್ಟ vaṇṭa. = ಬಣ್ಟ 1, q. v. Tbh. of ವಣ್ಣ (Kmd. 338, o. r. ಬಣ್ಣ).

ವಣ್ಟಕ vaṇṭaka. Dividing. 2, *a part, a portion.* 3, an unmarried man (*cf.* K. ಬಣ್ಟಿಗ).

ವಣ್ಟಿಸು vaṇṭisu. To cause to come off or out: to take out, to remove, as a thorn (Rām. 2, 4, 19; *cf.* Mhr. ವತಣೇಂ, to rise; to come off; etc.).

ವಣ್ಮ vaṇṭha. = ಬಣ್ಟ 1, ವಣ್ಣ. A servant. 2, crippled, maimed;—a dwarf. 3, an unmarried man. 4, a javelin.

ವಣ್ಡ vaṇḍa. = ಬಣ್ಡ 1. Maimed, defective, crippled;—an ox without a tail. 2, impotent, emasculated.

ವಣ್ಡಾರ vaṇḍâra. N. of a place in South Canara. ವಣ್ಡಾರ ಕಮ್ಬಳ, ಬಸ್ರೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೀಶ್ವರ ಕೋಡೀ ಹುಬ್ಬ ಮೂಡೂ ಕಣ್ಡಿರೆ ಮೋಡ.— ಪಾಣ್ಡವರನ್ದರೆ ವಣ್ಡಾರಕಮ್ಬಳದ ಕೋಣಂಗಳೋ? (Prvs.).

ವಣ್ಡು vaṇḍu. = ಬಣ್ಡು. (My.).

ವತ್ vat. 1. ವನ್ತ್. = ವನ್ತ. (ವಾನ್). Possessing, having, endowed with.

ವತ್ vat. 2. As, like (ಆನ್ತೆ Kmd. 139 Cm.).

ವತ vata. *Ah! alas! oh!*

ವತಂಸ vataṁsa. = ಅವತಂಸ (Sk.). *Cf.* the form of ವನ್ಮಹ.

ವತನ vatana. A hereditary estate (B. 5, 203; Mhr., H.).

ವತನದಾರ vatana-dâra. The holder of a vatana (B. 5, 204; Mhr., H.; My. as ವತನ್ದಾರ).

ವತನವೃತ್ತಿ vatana-vṛitti. Proceedings with regard to a vatana (B. 5, 204).

ವತಿ vati. 1. Asking, begging.

ವತಿ vati. 2. (fr. ವತ್ 1). = ವನ್ತೆ. She who is possessing, etc. See ಅಕ್ಷ-, ದ್ವೀಪ-, etc.

ವತ್ತ vatta. = ವೊತ್ತ. Tbh. of ವರ್ತ. See ಚಕ್ಕ-, ಜಲ್ಲ-, ಜೆಲ್ಲ-.

ವತ್ತಿ vatti. Tbh. of ವರ್ತಿ. See ಜಗ-.

ವತ್ತಿಸು vattisu. Tbh. of ವರ್ತಿಸು. See ಕೆಯ್-.

ವತ್ವ vatva. The letter ವ (ಸ್, Kmd. 65. 80. 121. 122. 127. 132. 188. 250. 274. 341. 347. 350).

ವತ್ಸ vatsa. = ಬಚ್ಚ. *A calf* (ಕಱು Kśm. 33; ಕನ್ದು 98; ಕಱುಬೋರಿ Mr. 178; ವತ್ಸಸಮೂಹ, ಕಱುಗಳು Nn. 110, o. r. ವತ್ಸ.); *a child,* often used as a term of endearment; a son, a boy. 2, *a year* (ಸಂವತ್ಸರ 110). 3, *the breast, the chest.* 4, purity (ನಿರ್ಮಲವು 110). 5, a sign (ಕುಡಿಪು, ಕುಡಿಹು 110). 6, Varuṇa (ಪಾಶಿ, ವರುಣನು 110).

ವತ್ಸಕ vatsaka. A little calf. 2, *the medicinal plant Wrightia antidysenterica* R. Br.

ವತ್ಸಕಾಮೆ vatsa-kâmĕ. *A cow longing for her calf.*

ವತ್ಸತರ vatsa-tara. More than a calf: *a young ox or bull, a steer* (ತಿದುಮ್ಬೋರಿ Hlā.).

ವತ್ಸನಾಭ vatsa-nâbha. *A particular kind of strong poison* prepared from the nipple of a cow; ಬಚನಾಗ G.).

ವತ್ಸನಾಭಿ vatsa-nâbhi. = ವತ್ಸನಾಭ. (My.; Bp. 58, 55).

ವತ್ಸರ vatsara. *A year.*

ವತ್ಸರವಿವರ vatsara-vivara. A certain year, one of the years (ಪ್ಲವಂಗ, ವತ್ಸರಭೇದ Nn. 46).

ವತ್ಸಲ vatsala. Child-loving: *affectionate, kind, loving, tender.* 2, fond of, devoted to.

ವತ್ಸಲತೆ vatsalatĕ. = ವತ್ಸಲತ್ವ. See ಭಕ್ತ-.

ವತ್ಸಲತ್ವ vatsalatva. Affectionateness, lovingness, tenderness, affection (Bp. 20, 34).

ವತ್ಸಲೆ vatsalĕ. = ಬಚ್ಚಣಿ 1, ಬಚ್ಚಳೆ 1. *A cow fond of her calf.*

ವತ್ಸಾದನಿ vatsa-adani. She who eats her own offspring (or berries): *the plant Cocculus cordifolius* Dec.

ವತ್ಸೆ vatsĕ. A female calf. 2, a little daughter, a little girl (My.).

ವದ vada. Speaking. 2, *speaking well or sensibly.* See ಪ್ರಿಯಂ-, ಯದ್-.

ವದನ vadana. The act of speaking. 2, *the mouth, the face, the countenance* (ಮುಖ, ವಕ್ತ್ರ, etc., ಮೋಜ್, ಬಾಯ್ Mr. 315). ವದನೆ, she who has a mouth or countenance (see ಕಮಲ-, etc.).

ವದನಕೂಟ vadana-kûṭa. A kiss (ಚುಮ್ಬನ, ಒಪ್ಪ ಪಾನ, ಮುದ್ದು Mr. 330).

ವದನನನಜಾತೆ vadana-vanajâtĕ. A woman with a lotus-like mouth or face (Bp. 41, 4).

ವದನಾರವಿನ್ದ vadana-aravinda. A lotus-like mouth (J. 32, 32).

ವದನಿ vadani. *N.* of a plant (ಮೂಕೊಜಿತಿ Mr. 122).

ವದರೆ vadarĕ. = ಬದರೆ, q. v.

ವದವು vadavu. The shrub Dichrostachys cinerea W. & A. (St. & Pl.; Tĕ. వెణుతురు, వెలుతురు; T. எடத்தேர்).

ವದಾನ್ಯ vadânya. *Eloquent;*—speaking kindly or agreeably; —*affable;*—*bountiful, liberal, munificent* (ಮನ್ನಣೆಯ ನುಡಿ ಸಂತವೀವಂ Mr. 237).

ವದಾವದ vadâvada. Speaking much, talkative;—a speaker; —*able to speak well, eloquent.*

ವದ್ದಿ vaddi. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ 1. ವದ್ದಿಯೆಂಬ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಂ (ಯೋಗ್ಯ, ವೃದ್ಧಿ, ಸಿದ್ಧಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ Nr.).

ವದ್ಧಿ vaddhri. = ವಧ್ರಿ, ವರ್ಧ್ರ. *A leathern strap or thong.*

ವದ್ಯ vadya. To be uttered or spoken; speech; speaking, conversing. See ಆ-.

ವಧ vadha. = ವಧೆ. Striking, killing; *slaughter, murder* (ಕೊಲೆ Nn. 132).

ವಧಿಸು vadhisu. To strike, to kill, to slay, to murder (Bp. 18, 26; 24, 21. 51; 28, 8; 53, 43; 54, 14; 55, 18; J. 31, 37).

ವಧು vadhu. ವಧೂ. A bride or newly married woman, *a young wife, a spouse.* 2, *a woman in general, a female.* 3, *a daughter-in-law.* 4, the plant *Trigonella corniculata* Lin.

ವಧುತಾತ vadhu-tâta. A father-in-law (ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟವಂ Mr. 313).

ವಧೂಟಿ vadhûṭi. *A young woman living in her father's house* (whether married or not, ಚಿರಣ್ಟಿ; ಜವ್ವನಿ Mr. 302); a woman in general (J. 34, 30).

ವಧೂಟಿಕೆ vadhûṭikĕ. = ವಧೂಟಿ. (Bp. 12, 11).

ವಧೂವರ vadhû-vara. Bride and bridegroom (My.).

ವಧೆ vadhĕ. = ವಧ (Śmd. 102; J. 2, 17).

ವಧೋದ್ಯತ vadha-udyata. *Prepared or ready to kill, murderous.*

ವಧ್ಯ vadhya. *To be killed, to be put to death, deserving death;*—an enemy (Bp. 24, 20).

ವಧ್ಯಾಭಾವ vadhya-abhâva. Invulnerableness (Čpr. 8, after 39).

ವಧ್ರಿ vadhri. = ವದ್ಧಿ. *A leathern strap or thong* (ಚಾರ ಮಿಳಿ Nr.).

ವನ vana. = ಬನ. *A wood, a forest* (ಎಬನ, ಅರಣ್ಯ Nn. 43; see ಮಲೆ); a grave, a garden; (a field, see ಕದಿಮಾ-). 2, a place of abode, a residence (*cf.* ಮನೆ). 3, *water* (ಉದಕ, ನೀರ್ 43). 4, light, splendour. ವನ ಹಣ್ಣಾಯ್ತು, ಗಿಣೀ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣಾಯಿತು (Prv.).

ವನಗಜ vana-gaja. A wild elephant (My.).

ವನಚರ vana-čara. *Roaming in woods, living in a forest;*—a forester (Čpr. 5, 48); etc.

ವನಜ vana-ja. Forest-born. 2, produced in water: a lotus (Čpr. 7, after 117; 7, 122). 3, N. of a vṛitta (Čh.).

ವನಜಜ vanaja-ja. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 59).

ವನಜದಲ vanaja-dala. A lotus-leaf. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ವನಜನಯನೆ vanaja-nayanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 42, 27).

ವನಜಮುಖಿ vanaja-mukhi. A woman with a lotus-like face (Bp. 5, 31).

ವನಜಸಮ್ಭವ vanaja-sambhava. Brahmâ.

ವನಜಸಮ್ಭವಗಣ vanajasambhava-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ವನಜಾಕ್ಷ vanaja-aksha. Vishṇu, Kṛishṇa (ಅಜ, ಕೃಷ್ಣ Nn. 47).

ವನಜಾತ vanaja-jâta. A lotus.

ವನಜಾತಕೋಶ vanajâta-kóśa. The pericarp of a lotus (ಕರ್ಣಿಕೆ, ತಾವರೆಯ ಕರ್ಣಿಕೆ Nn. 21).

ವನಜಾಮ್ಬಕೆ vanaja-ambaki. A woman with lotus-like eyes (J. 24, 58).

ವನತಿಕ್ತಿಕೆ vana-tiktikĕ. *The plant Clypea hernandifolia* W. & A.

ವನದೇವತೆ vana-dêvatĕ. A sylvan deity, a dryad (Śmd. 108; Čpr. 1, after 101; 2, after 85).

ವನದೇವಿ vana-dêvi. = ವನದೇವತೆ (Čpr. 5, 48; J. 3, 32). 2, the forest-goddess: Čâmuṇḍî (ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಚರ್ಚ, ಭೈರವಿ Mr. 14).

ವನಧಿ vana-dhi. The ocean (Bp. 5, 5). See ಕೃಪಾ-.

ವನಧಿಪೀತ vanadhi-pîta. Agastya (Mr. 257).

ವನನ vanana. Liking, loving;—causing to like. See ಸಂ-.

ವನನಿಧಿ vana-nidhi. The ocean (Bp. 48, 7; 55, 47).

ವನಪಶು vana-paśu. A wild beast (B. 5, 237).

ವನಪಾಲ vana-pâla. A forest or grove protector, a gardener (Čpr. 2, 91; Rêv. 10, 2).

ವನಪಾಲಕ vana-pâlaka. = ವನಪಾಲ. (Č. Bp. 45, 29).

ವನಪ್ರಸ್ಥ vana-prastha. Retiring into a forest, leading the life of an anchorite. See ವಾನಪ್ರಸ್ಥ.

ವನಪ್ರಿಯ vana-priya. Fond of the wood: *the cuckoo.*

ವನಮಕ್ಷಿಕೆ vana-makshikĕ. *A gad-fly.*

ವನಮಂಜರಿ vana-manjari. N. of two vṛittas (Čh.).

ವನಮಯೂರ vana-mayûra. N. of a vṛitta (Čh.).

ವನಮಲ್ಲಿಕೆ vana-mallikĕ. Wild jasmine (My.).

ವನಮಹತ್ತರ vana-mahattara. The overseer of a garden, a gardener (Čpr. 2, after 59 & 62 & 69).

ವನಮಹಿಷ vana-mahisha. A wild buffalo (ಕಾಡುಕೋಣ G.).

ವನಮಾಲಾಧರ vanamâlâ-dhara. = ವನಮಾಲಿ. (My.).

ವನಮಾಲ vanamâli. Adorned with a vanamâlĕ: *Kṛishṇa, Vishṇu.*

ವನಮಾಲಿಪ್ರತುಮೆ vanamâli-pratumĕ. An idol of Kṛishṇa or Vishṇu (Bp. 53, 71).

ವನಮಾಲೆ vana-mâlĕ. ವನಮಾಲಾ. (Śmd. 386). A garland of wood-flowers; the chaplet worn by Kṛishṇa.

ವನಮುದ್ಗ vana-mudga. *A sort of kidney-bean, Phaseolus trilobus* (see ಮಡಕೀ ಕಾಡು).

ವನರಾಜಿ vana-râji. A row of trees; *a long tract of forest.*

ವನರುಹ vana-ruha. A lotus (Čh. v. 108. 172).

ವನರುಹಭವ vanaruha-bhava. Brahmâ.

ವನರುಹಭವಾಣ್ಡ vanaruhabhava-aṇḍa. The universe (J. 2, 1).

ವನರುಹೋದರ vanaruha-udara. Vishṇu.

ವನರುಹೋದರಗಣ vanaruhôdara-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ vana-lakshmi. A forest looked upon as a beautiful woman (Čpr. 2, 77; 3, 83).

ವನಲತೆ vana-latĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ವನವಲ್ಲರಿ vana-vallari. N. of a vṛitta (Čh.).

ವನವಹ್ನಿ vana-vahni. *A forest-fire, a wood on fire.*

ವನವನಧಿ vana-vanadhi. A forest looked upon as an ocean (Śśv. 2, after 42).

ವನವಾಸ vana-vâsa. Living in a wood, residence in a forest (J. 2, 18). ಮನವ ಫನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಫನವ ಮನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮನವ ದುವೆ ಪಾಪಕೆಳಸದಾ ಯೋಗಿಗೆ ವನವಾಸ ಯಕಕೆ? (Sp.). ವನವಾಸ ಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಫನಕಷ್ಟ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವನವಾಸಿ vana-vâsi. One who dwells in a forest; a hermit (My.).

ವನಶೃಂಗಾಟ vana-śṛiṅgâṭa. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, = ನೆಗ್ಗಿಲ್, q. v.

ವನಸಮೂಹ vana-samûha. *A thick forest or wood, a quantity of groves or forests.*

ವನಸ್ಥ vana-stha. Living in the wood;—a hermit, an ascetic (My.).

ವನಸ್ಥಲ vana-sthala. A wood, a forest (J. 19, 28).

ವನಸ್ಥಲಿ vana-sthali. = ವನಸ್ಥಲ. (Sk.; Śśv. 2, 50).

ವನಸ್ಪತಿ vana-s-pati. *A large tree bearing fruit, but apparently having no blossoms.* 2, *any tree.*

ವನಾನ್ತ vana-anta. The skirts of a wood, the neighbourhood of a forest;—the middle or interior of a grove or garden (Rśv. 5, 57).

ವನಾನ್ತರ vana-antara. The middle or interior of a wood (ಕವಲಿ, ಆರಣ್ಯಮಧ್ಯ Nn. 43, o. r. ಆರಣ್ಯ-); a forest (ಕರಕ, ಆರಣ್ಯ 50; Bp. 26, 34). 2, another wood

ವನಾಯು vanâyu. N. of a son of Purûravas;—N. of a dânava;—a district to the north-west of India inhabited by the Vanâyus. 2, ವನ-ಆಯು, living in the wood: a jackal (ಮೃಗ, ನರ Nn. 81, o. r. ಕರ).

ವನಾಯುಜ vanâyu-ja. *Produced or bred in Vanâyu, a horse of Vanâyu,* a Persian horse (ಕುದುರೆ ಪಾರತಿಕದೇಶ ದೊಳ್ ಪುಟ್ಟುರೆ ವನಾಯುಕಂ Mr. 282).

ವನಾಶ್ರಯ vana-âśraya. Living in the forest;—an inhabitant of the wood;—*a raven.*

ವನಾಶ್ವ vana-aśva. A wolf (ಕೋಕ, ತೋಳನು Nn. 128).

ವನಿ vani. The elephant grass (ಅಪು Mr. 110).

ವನಿಗ vaniga. = ವಣಿಕ. See ಮದ-.

ವನಿತ vanita. Solicited, begged; wished for, desired, loved;—served.

ವನಿತೆ vanitĕ. *A loved woman, a wife, a mistress* (ಪಿಟ್ಟುಗೆ ŚSs.). 2, *a woman in general.* 3, a kind of aromatic root (ಷಡ್ಗಸ್ಥಿ, ಕರ್ಪೂರಸುಣ್ಣಿ Mr. 135).

ವನಿಪ vanipa. = ವನೀಪಕ. (Mr. 235).

ವನೀಪಕ vanîpaka. *A beggar, a mendicant.*

ವನೀಯಕ vanîyaka. *A beggar.*

ವನೇಚರ vanê-čara. Wandering in a forest, dwelling in a forest;—a forester; an anchorite, a hermit;—a sylvan;—an imp, a demon;—a wild beast (Śmd. 144).

ವನೇಚರಪತಿ vanêčara-pati. A chief of foresters or hunters (Čpr. 5, 58).

ವನೇಜ vanê-ja. Born in the woods. 2, produced in water: a lotus (ಗೋಪ, ತಾವರೆ Nn. 53).

ವನೇಜಮಿತ್ರ vanêja-mitra. The sun (ಆರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ Nn. 13).

ವನೇಜಾತ vanê-jâta. = ವನೇಜ. (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ತಾವರೆ Nn. 18).

ವನೇರಣ vanê-raṇa. A jungle sheep (ಆಟವ್ಯನಿ, ಕೊಣ್ಣಿಗುರಿ Mr. 160).

ವನೋತ್ಥ vana-uttha. Risen in, or coming forth from, a wood (Čpr. 5, 61).

ವನೌಕಸ್ vana-ôkas. Living in a forest;—a forester;—an anchorite, a hermit; *an ape.*

ವನೌಕಸ vana-ôkasa. Tbh. of ವನೌಕಸ್. (ವನೌಕಸ್, ಕೋಡಗ Mr. 161).

ವನ್ತ vanta. Tbh. of ವತ್ 1. (ಉಳ್ಳ, ಒಡೆಯ ŚSmd. 73. 241. 242; ಯುತ Mr. 440; Mhr.). Feminine ವನ್ತಳು (My.).

ವನ್ತಿ vanti. = ಒನ್ತು q. v., ವನ್ತು. A turn, a time (My.).

ವನ್ತಿಗ vantiga. (fr. ವನ್ತ). A man who possesses, has, etc. See ಸ್ಥಲ-.

ವನ್ತಿಗೆ vantigĕ. Possession, etc. See ಪಾಲು-, ಸಿರಿ-, ಸ್ಥಲ-. 2, a public subscription (My.). ವನ್ತಿಗೆ ಎತ್ತು, ವನ್ತಿಗೆ ಹಾಕು (My.).

ವನ್ತು vantu. = ವನ್ತಿ, etc. (My.).

ವನ್ತೆ vantĕ. Tbh. of ವತಿ 2. (My.).

ವನ್ದ vanda. (= ಒನ್ದು 1, ಬೊನ್ದು). Praising, extolling, blessing; begging.

ವನ್ದನ vandana. Begging, soliciting, asking. 2, praising, praise. 3, showing honour, obeisance, reverence, adoration (ಲೋಚನಗೋಚರ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಹನ್ಥಾದು Nn. 87). 4, a festoon (ತೋರಣ 87). 5, pleasant, etc. (ಮನೋಹರ, ನಿರ್ಮಲ 87). 6, an aquatic animal (ಪಯೋಜನ್ತು, ಜಲಚರ 87). 7, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 87). 8, water (ಆರ್ಜ, ಉದಕ 87). — ವನ್ದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To reverence, to salute respectfully (Bp. 30, 20).

ವನ್ದನಮಾಲಿಕೆ vandana-mâlikĕ. = ವನ್ದನಮಾಲೆ. (Čpr. 4, 64).

ವನ್ದನಮಾಲೆ vandana-mâlĕ. *A festoon suspended across gateways, etc. on festive occasions* (ತೋರಣ Mr. 200).

ವನ್ದನೀಯ vandanîya. To be praised or worshipped, praiseworthy, adorable, to be saluted or made obeisance to (J. 33, 25).

ವನ್ದನೆ vandanĕ. *Praise, worship, adoration.* 2, = ವನ್ದನ No. 3. ನಿನ್ನನೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ವನ್ದನೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ವಂದನೆ ಕೊಳ್. To get respectful greetings, to be made obeisance to (J. 33, 25). — ವಂದನೆ ಮಾಡು. = ವನ್ದನಂಗೆಯ್. ವನ್ದನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹಸ್ತೀ ಕಾಟ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವನ್ದರಿ vandari. = ಒನ್ದರಿ, etc. (My.).

ವನ್ದರೆ vandarĕ. = ವನ್ದರಿ (My.).

ವನ್ದಾಕೆ vandâkĕ. A parasitical plant (also ವನ್ದಳಿಕ, ವನ್ದಾನ, ವನ್ದಾರ, ವನ್ದಿ, q. v.).

ವನ್ದಾರು vandâru. Praising, celebrating;—*respectful, civil, polite;*—a panegyrist.

ವನ್ದಿ vandi. 1. = ಒನ್ದಿ 1. *A captive, a prisoner.* 2, plunder, booty, spoil.

ವನ್ದಿ vandi. 2. = ಒನ್ದಿ 2. *A praiser, a panegyrist, an encomiast, a bard* (ಪ್ರಶಂಸಕ, ಪೈತಾಲಿಕ, ಮಾಗಧ, ಸೂತ, ಕೀರ್ತಿಪಠಕ Mr. 270). ವನ್ದಿ ಪೊಗಟ್ ಜಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಂ (ŚSmd. 296).

ವನ್ದಿತ vandita. = ಒನ್ದಿತ. Praised, extolled; done homage, respecfully saluted; venerated, adored (Nn. 1; Bp. 34, 37).

ವನ್ದಿವ್ರಾತ vandi-vrâta. A multitude of bards (ಸೂತ, ವನ್ದಿಜನಂಗಳ್ Nn. 32, o. r. ವನ್ದಿಸಮೂಹ).

ವನ್ದಿಸು vandisu. = ಬನ್ದಿಸು, ಬನ್ದಿಸು, ಪೊನ್ದಿಸು. To praise, to eulogize; to show honour, to do homage, to salute respectfully; to venerate, to worship;—(with ಕೊಳ್) to be honoured. ವ್ರತಿಪತಿಯಂ...ವನ್ದಿಸಿದಂ (Ŏpr. 3, 70). ವನ್ದಿಸುವ ಮನುಜಂ (ಉಪಸಂಗ್ರಹಣ Mr. 251). ಸಭೆಗೆ ವನ್ದಿಸಿ (J. 8, 11); ಪದಕೆ ವನ್ದಿಸಿ (12, 4). ಭೂಜನರಿನ್ದೆ ವನ್ದಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುಳ್ (ಇಳಾ ವನ್ದ್ಯೆ Śmd. 2 Cm.). See Bp. 4, 47; 49, 31; 61, 60; J. 5, 51; 33, 25.

ವನ್ದೆ vandĕ. (= ವನ್ದಾಕೆ, etc.). *A parasitical plant* (see ಬನ್ದ ಣಿಕೆ);—the parasitical plant Epidendrum tesselatum, etc.

ವನ್ದ್ಯ vandya. To be praised, laudable, praiseworthy;—to be reverentially saluted; adorable, very venerable;—to be respected (Ŭh. v. 11). See ಱ; J. 26, 31. Feminine ವನ್ದ್ಯೆ (Śmd. 1).

ವನ್ದ್ರ vandra. A worshipper, a votary, a follower. (R.).

ವನ್ದ್ರಿ vandri. = ವನ್ದ್ರ, etc. (My.).

ವನ್ದ್ಹುರ vandhura. = ಬನ್ಧುರ 2. The seat of a charioteer.

ವನ್ಧ್ಯ vandhya. = ಬನ್ಧ್ಯೆ.

ವನ್ಧ್ಯಾಸ್ತನ vandhyâ-stana. The breast of a barren woman (Ŏpr. 3, 7).

ವನ್ಧ್ಯೆ vandhyĕ. ವನ್ಧ್ಯಾ. = ಬಂಜೆ 1, ಬನ್ಧ್ಯೆ. See Hlâ. & Si. s. ಬಂಜೆ 1.

ವನ್ಯ vanya. (fr. ವನ). *Belonging to a wood, produced in a wood;* living in woods.

ವನ್ಯೆ vanyĕ. *A multitude of groves, a large forest.* 2, abundance of water, a flood.

ವಪನ vapana. *Shearing, shaving.* 2, sowing seed. See ಕರಿ; ಸಿರ್-.

ವಪು vapu. = ವಪುಸ್.

ವಪುಜಲ vapu-jala. Urine (ಮೂತ್ರ Mr. 328).

ವಪುಸ್ vapus. A form, a figure, a body, a person, an appearance;—*the body;*—a beautiful form or figure;—beautiful appearance, beauty;—a marvellous phenomenon.

ವಪುಸಿದ್ಧಿ vapu-siddhi. A kind of penance (ನಿರ್ವಾಣ Mr. 507).

ವಪೆ vapĕ. *A cavity, a hollow, a hole.* 2, *the serum of flesh.* 3, *fat, marrow.* 4, the omentum.

ವಪ್ತೃ vaptṛi. A shearer, a shaver. 2, a sower, a planter, a husbandman. 3, *a procreator, a progenitor, a father* (*cf.* ವಪ್ರ No. 5).

ವಪ್ರ vapra. A sown field; *a field in general;* a garden or plantation (ವನ, ಉಪವನ Nn. 61). 2, *a rampart, a mud-wall, a mound* (ರೋಧೋಛಾಗ 61); a bank;—a fort (ಕೋಟೆ Hlâ.; ಶಾಲ, ಕೋಟೆ 61);—a ditch. 3, *the slope or declivity of a hill, table-land on a mountain* (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 61; ಅತುಲಪರ್ವತದ ಪೊರೆ Mr. 477). 4, the circumference of a sphere or globe (ಪರಿವೇಷ 61). 5, a father (ಪಿತೃ 61). 6, *lead.* 7, dust, earth. 8, sin (ಪಾಪ 61). 9, the butting of an elephant, bull, etc.

ವಮಥು vamathu. *Vomiting, ejecting from the mouth.* 2, *water ejected from an elephant's trunk* (ಆನೆಯ ಕರದಿಂ ಕೆದ ರ್ವ ನಣ್ಣು ಹನಿ Mr. 156).

ವಮನ vamana. Vomiting. See ಕಾಱ್. 2, an emetic. 3, offering oblations to fire. 4, pain, paining. ವಮನ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ, ಗಮನಕ್ಕೆ (for death) ಸಿದ್ಧವಾದ (Prv.).

ವಮಿ vami. *Vomiting,* being sick.

ವಮ್ರ vamri. *An ant.*

ವಮ್ರಾಕೂಟ vamri-kûṭa. *An ant-hill.*

ವಯ್ vay. ವಯ್ಯು vayyu. = ಒಯ್ 1, etc. To carry off, etc. ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಚಿಲ್ಲುಜೋ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ವಯ್ವ ಮರದ ದೋಣಿಗಳು (ದ್ರೋಣಿ Si. 84).

ವಯ vaya. Tbh. of ವಯಸ್ (Śmd. 107; ಪ್ರಾಯ, ವಯಸ್ಸು Nn. 88; My.; B. 5, 283).

ವಯಃಸ್ಥ vayas-stha. Being in the period of youth or in the prime of age, young, youthful; *a man of the virile age;* middle-aged, mature. 2, a contemporary, an associate, a friend.

ವಯಃಸ್ಥೆ vayas-sthĕ. A female contemporary, a female friend or companion. 2, *the plant Emblica officinalis* Gaertn. 3, *a medicinal root* (see ಗೊರಿಮಿಡಿ). 4, *the plant Terminalia chebula or citrina.* 5, *the moon plant, Asclepias acida* (= ಬ್ರಾಹ್ಮಿ; see ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್).

ವಯಸ್ vayas. = ವಯು, ವಯಸು, ವಯಸ್ಸು. The time of health and strength, youth, the prime of life. 2, *any period of life, age, time of life, state of existence, year of life or age.* 3, *a bird.*

ವಯಸ vayasa. = ವಯಸ್. (at the end of compounds; Ŏpr. 3, 77; Rśv. 4, 78).

ವಯಸು vayasu. Tbh. of ವಯಸ್. (Ŏpr. 4, 61; My.).

ವಯಸ್ಕ vayaska. = ವಯಸ, q. v. (B. 4, 146). 2, advanced in age (My.; Mhr.).

ವಯಸ್ಯ vayasya. Relating to age;—being of the same age, contemporary;—*a companion of equal age, an associate, a friend.*

ವಯಸ್ಯೆ vayasyĕ. *A female companion or friend.*

ವಯಸ್ಸು vayassu. Tbh. of ವಯಸ್ (Śmd. 107). ವಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಆಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ವಯಿ vayi. = ವಹಿ. (My.).

ವಯಿನ vayina. Tbh. of ವಹನ? (or *cf.* ಬಯಿಸು?). A way, a means, a contrivance (My.; T., Tĕ. also ವಯನ).

ವಯಿರ vayira. 1. Tbh. of ವೈರ. See ವಯಿರಿ.

ವಯಿರ vayira. 2. Tbh. of ವಜ್ರ. (T.; My.). — ವಯಿರಮುಡಿ. A sort of crown of the Vishṇu idol at Mĕlugōṭĕ (My.).

ವಯಿರಿ vayiri. Tbh. of ವೈರಿ. (ವೈರಿ Nn. 25, in one MS.).

ವಯೋಧರ್ಮ vayas-dharma. The laws for, or practices of, or nature of the different periods of life (Bp. 40, 80; My.).

ವಯೋಧಿಕ vayas-adhika. Older in age;—advanced in age; exceedingly old;—an old man (My.).

ವಯೋವೃದ್ಧ vayas-vṛiddha. Advanced in years, old (J. 32, 10).

ವಯ್ಕರಿ vaykari. = ವೈಖರಿ. Way, manner, style (Tĕ. ವೈಖರಿ; *cf.* ವಯಿನ?); good manner or style (My.).

ವಯ್ಯಾರ vayyâra. = ಒಯ್ಯಾರ q. v., ವೈಯಾರ. (Tbh. of ವಿಹಾರ). Going about for show, parade: ostentatious and proud display of one's person, clothes, ornaments, etc., attempt to attract admiration or notice, showiness, dandyism, coquetry (My.; ಮುಜಿಕ, ಮುಜಿಕು G.). ತವಡು ತಿಮ್ಬುವವಗೆ ವಯ್ಯಾರ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ವಯ್ಯಾರತನ vayyâratana. = ಒಯ್ಯಾರತನ, ವಯ್ಯಾರ. (My.; ಛಂಗಿ G.).

ವಯ್ಯಾರಿ vayyâri. = ಒಯ್ಯಾರಿ. A showy man (My.) or woman (C.).

ವಯ್ಯಾರಿಸು vayyârisu. = ಒಯ್ಯಾರಿಸು. Proudly to display one's person, etc., to play the coquette, etc.

ವಯ್ಯಾಳಿ vayyâḷi. (Tbh. of ವಾಹ್ಯಾಳಿ). = ಉಯ್ಯಾಳಿ, ಒಯಾಳಿ, ಒಯ್ಯಾಳಿ, ವಯ್ಹಾಳಿ, (ವಾಹಳಿ, ವಾಳಿ), ಪೈಜಾಳಿ. An excursion on horseback, a ride (C.; Tĕ. also ವಯಾಳಿ); a procession of idols on wooden horses carried by people (My.). — ವಯ್ಯಾಳಿಗೆಯ್. To take an excursion on horseback. ಪಸು ಮತೀಶ್ವರನ್ ಅಖಿಲಪರಿವಾರಸಹಿತಂ ವಯ್ಯಾಳಿಗೆಯ್ವಾವಸರದಲಿ (Bp. 37, 65).

ವಯ್ಯಾಳಿಗ vayyâḷiga. = ಉಯ್ಯಾಳಿಗ, ಒಯ್ಯಾಳಿಗ. A man who makes an excursion on horseback or takes a ride (My.).

ವಯ್ವಾಟ vayvâṭa. = ವಯ್ವಾಟು, ವಹಿವಾಟು. Administration or management of;—skill in carrying on, despatch;—business, traffic;—enjoying, using, use;—practice;—intercourse with;—a report (as of a public officer) of his conduct (Mhr. ವಹಿವಾಟ್; S. Mhr.).

ವಯ್ವಾಟು vayvâṭu. = ವಯ್ವಾಟ್. Practice; intercourse with (My.).

ವಯ್ಹಾಳಿ vayhâḷi. = ವಯ್ಯಾಳಿ, etc. (My.).

ವರ್ var. ವರು. = ಬರ್ 3, etc., *e. g.* ಎಲ್ಲವರ್, ಮೂವರ್, ಇರ್ವರ್, ನೂರ್ವರ್ (Śmd. 122. 123).

ವರ vara. = ಬರ 2, ಬರ, (ವರ 1, etc.). Surrounding, encompassing. 2, compass, space, room;—limit; up to, till, as far as (ಸೀಮೆ Śmd. 295; see ಆನ್ನೆವರಂ, ಇನ್ನೆ-, ಎನ್ನೆ-, ಕವಿ-, ತುದಿ-). 3, selecting, choosing, engaging. 4, *requesting, soliciting, entreating.* 5, choice, election, wish, desire, request. 6, *a boon, a blessing, a favour;*—a gift; a reward, a recompense. 7, any desirable object. 8, a dowry. 9, charity, alms. 10, one who chooses: *a suitor, wooer, a lover; a bridegroom, a husband.* 11, wished for, desirable, valuable, *precious, excellent, best;* the best, most excellent or eminent;—eldest. 12, *saffron.* — ವರಂ, *preferably, rather, better.* ತಾ ಕಾಣದ ದೇವರು ಪೂಜಾರಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ?—ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮಡಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.). — ವರದ ಸೋಮವ್ವೆ. N. (Bp. 50, 56).

ವರಕ varaka. A cover; a cloak; a cover or awning. 2, a chooser, an asker. 3, a wish, a request, a boon. See ಆಪ-.

ವರಕವಿ vara-kavi. An excellent (inspired) poet (Dp. 3 pallavi).

ವರಕು varaku. = ಆರಕು No. 2, ಒರಕು. A leaf (of gold, etc.), a thin plate of metal, tinsel (My.; Mhr., H. ವರಖ).

ವರಚಕ್ರಿ vara-čakri. Vishṇu; having excellent ruddy geese (J. 15, 12).

ವರಟ varaṭa. *A kind of wasp.*

ವರಟೆ varaṭe. *A kind of wasp.* 2, *a goose, a female swan* (*cf.* ವರಲೆ).

ವರಣಿ varaṇa. Enclosing, encircling, surrounding;—screening, covering, protecting. 2, *a rampart, a mound, a wall, an outer enclosure.* 3, *a causeway, a bridge, a dam* (ಕಟ್ಟೆ Hlâ.). 4, choosing, selecting, choice of a bride;—wishing, requesting, soliciting. 5, *the tree Crataeva roxburghii* R. Br. (ವಾಯುವಡಂಗದ ಗಿಡ G.).

ವರಣಿಸಿ varaṇasi. = ವಾರಾಣಸಿ. (Sk.).

ವರಂಡ varaṇḍa. *A veranda, a portico.* 2, a multitude. 3, an eruption on the face.

ವರಣ್ಯ varaṇya. (= ವರೇಣ್ಯ). Desirable, pleasant, etc. (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ವರತೀರ್ಥ vara-tîrtha. An excellent piece of water (ಆಬ್ಜ, ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ Nn. 74).

ವರತ್ರೆ varatre. A strap, a thong, a strip of leather, a girth;—*an elephant's or horse's girth.*

ವರದ vara-da. *Granting wishes, conferring a boon or boons,* ready to fulfil requests or answer prayers. See Bp. 39, 68; 53, 46.

ವರದಕ್ಷಿಣೆ vara-dakshiṇĕ. A present made to the bridegroom by the father of the bride in giving her away (My.).

ವರದರಾಜ varada-râja. N. of the idol of Vishṇu at Kâñči (My.).

ವರದಾನಿ vara-dâni. A woman who confers boons (Bp. 48, 19).

ವರದಿ varadi. (Tbh. of ವಾರ್ತಾ; *cf.* ವರ್ತಮಾನ). Tidings, report, intelligence, communication (My.; M. ವರುದಿ). — ವರದಿ ಮಾಡು. To give information, to communicate, to report (My.). — ವರದಿ ಕೇಳು. To tell tidings: to give information (to a superior, as *e. g.* a clerk does regarding the contents of written petitions, letters, etc., My.). ವರದಿ ಜೇಬಿನವನಿಗಾದರೂ ಹರದನ ಹಂಗು ಬೇಕು (*e. g.* for getting a loan of money, Prv.).

ವರದೆ varadĕ. A woman who confers boons; Sarasvatī (Kâvy. I, 1*a*, 2; J. 1, 4).

ವರಧುರ್ಯೆ vara-dhuryĕ. A pregnant woman (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ವರಪೂಜೆ vara-pûjĕ. Respectful attentions shown by the bride's parents to the bridegroom in giving their daughter away (My.).

ವರಪ್ರಸಾದ vara-prasâda. A deity's bestowal of desired kindness; an eminent favour (Râm. 1, 1, 10; My.).

ವರಪ್ರೌಢ vara-prouḍha. A highly proficient man (ಪಿತ್ರೆಗ, ಬರ್ದುಗ, ಬಿನ್ನಣಿ Śmd. 47).

ವರಯಿತ varayita. Tbh. of ವರಯಿತೃ (Mr. 307).

ವರಯಿತೃ varayitṛi. *A suitor, a wooer, a lover, a bridegroom, a husband* (ವರಯಿತ Mr. 307).

ವರಯಿಸು varayisu. = ವರಿಯಿಸು, ವರಿಸು. To choose, to elect, to desire, to claim, to make one's own (ಸ್ವೀಕಾರ Śmd. Dh., o. r. ವರಿಯಿಸು).

ವರರುಚಿ vara-ruči. N. of a poet and grammarian; N. of a lexicographer (see Hlâ. s. ಕೋ 3; Mr. 1*b*). ವರರುಚಿಯ ಜಾಣ್ಮೆ (Mr. 4).

ವರಲೆ varalĕ. = ವರಟಿ, (ವಾರಲೆ). *A goose, a female swan* (Bh. 1, 20, 53).

ವರವಧು vara-vadhu. A virtuous wife (ಜತಕಾಮಿ, ಪತಿವ್ರತ Nn. 44).

ವರವನಿತೆ vara-vanitĕ. = ವರಸ್ತ್ರೀ (Bp. 45, 25).

ವರವರ್ಣ vara-varṇa. Beautiful colour; beautiful letters or syllables (J. 1, 12).

ವರವರ್ಣಿ vara-varṇi. Having a beautiful complexion or colour.

ವರವರ್ಣಿನಿ vara-varṇini. A woman with a beautiful complexion;—*an excellent woman.* 2, *turmeric.*

ವರಸಾಮ್ಯ vara-sâmya. Likeness (in form) of the bride to the bridegroom (My.).

ವರಸೆ varaśĕ. = ವರಿಸೆ A line, a row (ಪಂಕ್ತಿ, ಸಾಲು My.; Tĕ. also ವರುಸೆ); lineage, race, family (My.; Tĕ.; T. ವರಿಜೈ, row, regularity, order, rule = ಒಡಿಂಗು; ಮರುಕೈ, ಆರ್ಡೆ, order; see ಒಯ್ಯನೆ, ಓಜೆ; *cf.* ಬಡಿಸು, ಬಡಿ 1 & ವರ್ಗ). ಹೇವ ಗೇಡಿಗಳಿಗೆ ವಾವಿಯೇನು? ವರಸೆಯೇನು? (Prv.).

ವರಸೆ varasĕ. (fr. Sk. ವೃತ್, to turn?). = ವರಿಸೆ. A turn, a time (Tĕ.). 2, revolving. — ವರಸೆ ತಿರಿಗಿಸು. To swing round or brandish, as a sword, knife or club (My.).

ವರಸ್ತ್ರೀ vara-strī. *An excellent woman.*

ವರಹ varaha. Tbh. of ವರಾಹ. = ಬರ 1, ಬರಹ, ವರಹಾ, ವರಾ. A boar, a hog (Bp. 54, 41. 43). 2, a gold coin with a boar-stamp, a pagoda (My.; B. 4, 81; Tĕ. ವರಹಾ, ವರಹಾನಿ, ವರಾ; T. ವರಾಗ; M. ವರಾಹ). ಮಣಿಎಲ್ಲದ ಕಣ್ಣಿಯಿಲ್ಲ, ಹಣವಿಲ್ಲದ ವರಹವಿಲ್ಲ (Prv.).

ವರಹಾ varahā. = ವರಹ, q. v. (My.). — ವರಹಾಕಟ್ಟು. A brush made of hog's bristles (My.; Si. 168; Tĕ. ವರಾಕಬ್ಬೆ). — ವರಹಾಕಬ್ಬೆ. = ವರಹಾಕಟ್ಟು. (Si. 168). — ವರಹಾಕೂಡ. = ವರಹಾಕಟ್ಟು. (My.). — ವರಹಾಕೂರ್ಜ. = ವರಹಾಕೂಡ. (My.). — ವರಹಾಬಣ್ಣ. The colour of the gold of a pagoda or of an English pound sterling (My.).

ವರಹೀನ vara-hīna. Devoid of personal charms, riches, appropriate age, etc. ಕುಲಹೀನನಾದರೂ ವರಹೀನನಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ವರಾ varā. = ವರಹ, q. v. (My.).

ವರಾಕ varāka. Pitiable, miserable, poor, wretched, low, vile. Feminine ವರಾಕೆ (V. 9, 57).

ವರಾಂಗ vara-aṅga. The best member: *the head.* 2, *the female pudenda.* 3, *excellent or beautiful in all parts.*

ವರಾಂಗಕ vara-aṅgaka. *Cassia bark, green cinnamon.*

ವರಾಟ varāṭa. = ವರಾಳ. A cowry, Cypraea moneta (used as a coin, $\frac{1}{80}$ of a paṇa, ಕವಡೆ, ಕವಡೆ Mr. 412). 2, *a rope, a cord.*

ವರಾಟಕ varāṭaka. *A cowry* (ಕವಡೆ Nr.). 2, *a rope, a cord.* 3, *the seed-vessel of a lotus-flower.*

ವರಾಡ varāḍa. A public subscription; tax, impost (My.; Tĕ. ವಿರಳ, ವಿರಾಳ).

ವರಾತ varāta. Urging for payment, dunning (My.; Mhr., H.). ವರಾತದವನಿಗೆ ಪರಾತವಾದರೂ ಮಾಡು ಕೊಡ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಹರದ.

ವರಾತು varātu. = ವರಾತ. (My.).

ವರಾರೋಹ vara-ārōha. An excellent rider. 2, *having fine hips.*

ವರಾರೋಹೆ vara-ārōhĕ. A handsome or elegant woman, a noble lady (ಮುಖ್ಯಳ್ Mr. 306). 2, the hip or flank.

ವರಾಶಿ varāśi. *Coarse cloth.*

ವರಾಹ varāha. = ವರಹ, etc. *A boar, a hog.* 2, the third or boar-incarnation of Vishṇu (Mr. 19). — ವರಾಹತಿಮ್ಮಪ್ಪ. The Vĕṅkaṭaramaṇa of Tirupati (Dp. 119, 5).

ವರಾಳ varāḷa. = ವರಾಟ (Śmd. 31). 2, N. of a country and its people (Bp. 6, 19; Bh. 2, 4, 11). 3, N. of a râga (My.).

ವರಾಳಿ varāḷi. N. of a râga (My.; T.).

ವರಿ vari. 1. = (ಬರ, ಬರೆ, ವರ No. 2), ವರಿವು, (ವರೆ 1). Limit (Tĕ. ಬರಿ). ವರಿಗೆ, to the limit of, up to; till, until, as far as (C.; Mhr. ವರೇ; Si. 378); frequently also ವರಿಗೂ (ವರಿಗೆ-ಊ 7; C.; Si. 50. 121. 210. 224. 328. 373. 466). ಹಲವು ಕಾಲದ ವರಿಗೆ (B. 5, 113). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ವರಿಗೆ (5, 120). See ಈ ವರಿಗೆ.

ವರಿ vari. 2. *The plant Asparagus racemosus.*

ವರಿ vari. 3. (fr. ವರ, what is requested? or fr. ಬರಿ 2?). Tax, cess; levy, contribution (T., M.; My.). See ಸೀರು-. — ವರಿ ಎತ್ತು. = ವರಿ ತೆಗೆ No. 1. (My.). — ವರಿ ತೆಗೆ. To gather or raise taxes (My.). 2, to remove taxes (My.). — ವರಿ ಹಾಕು. To impose taxes (My.).

ವರಿಯಿಸು variyisu. = ವರಯಿಸು, q. v. (Śśv. 5, 60).

ವರಿವಸಿತ varivasita. *Served, honoured, adored.*

ವರಿವಸ್ಯಿತ varivasyita. *Served, honoured, adored.*

ವರಿವಸ್ಯೆ varivasyĕ. *Service, honour, worship,* devotion.

ವರಿವು varivu. = ವರಿ 1. (T. ವರ್ಪು). ವರಿವಿಗೆ, ವರಿವಿಗೂ = ವರಿಗೆ, ವರಿಗೂ (My.; Si. 199. 302. 326. 403. 445. 466. 468. 485).

ವರಿಷ್ಠ varishṭha. (fr. ವರ). The most excellent, best (Bp. 21, 5). 2, *widest, broadest, largest, greatest.* 3, *copper.*

ವರಿಸು varisu. = ಬರಿಸು, ವರಯಿಸು. (Bp. 40, 43; Si. 378; My.).

ವರಿಸೆ varisĕ. = ವರಸೆ. (My.).

ವರಿಸೆ varisĕ. = ವರಸೆ. (My.).

ವರೀಯಸ್ variyas. (fr. ವರ). *More excellent, better, uncommonly excellent.* 2, *wider, broader, larger, uncommonly large.*

ವರುಣ varuṇa. *The god of the heavens and of the waters,* who seizes transgressors with his noose (pâśa, see ಪಾಶ ಪಾಣಿ), inflicts diseases (especially dropsy), and pardons sin; — *the regent of the western quarter* (ಪಶ್ಚಿಮದ ದಿಸೆಗೊಡೆಯ, ಮುಸ್ಸಿರೆಯಿಂಯ, ಸೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ, ನೆಗಟ್ದೀರ Kk. 15; see ದಿಶಾಪಾಲ). 2, *the tree Crataeva roxburghii* R. Br. — ವರುಣ ದಿಕ್ಕು. The western quarter (My.).

ವರುಣಾಣಿ varuṇāṇi. Varuṇa's wife (Abh. P. 8, 2).

ವರುಣಾತ್ಮಜೆ varuṇa-ātmajĕ. Varuṇa's daughter: *spirituous or vinous liquor.*

ವರುಣಾಸ್ತ್ರ varuṇa-astra. = ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರ. A kind of weapon (J. 20, 56).

ವರುತ್ರ varutra. An upper and outer garment. (R.).

ವರುಷ varuṣa. Tbh. of ವರ್ಷ. (ಬರಿಸ ಕೆಸ.; Grj. 9, 51; Bp. 20, 30; My.). ವರುಷ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಪರಸೇ ಸಂಗಡ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೇನು? (Prv.). — ವರುಷಗಟ್ಟಲೆ. -ಕಟ್ಟಲೆ. Yearly rule or order; — every year (My.). — ವರುಷಮ್ಮರೆ. -ಂಬರೆ. For a year (Bp. 26, 3). — ವರುಷ ವರುಷ. rep. Every year (Bp. 23, 21; 53, 11; 54, 50). — ವರುಷಾನುವರ್ಷ. -ಅನುವರ್ಷ. Yearly; — for years (B. 5, 97).

ವರುಸ varusa. Tbh. of ವರ್ಷ. (My.).

ವರೂಥ varūtha. Protection; — *a sort of ledge or fender fastened round a chariot as a defence against collision* (see Nr. s. ಕಮ್ಮುಗೆ). 2, armour, a coat of mail. 3, a shield (made of leather, etc.). 4, a multitude, a host, a swarm, a flock, an assemblage, an army. 5, a chariot (not Sk.; J. 14, 17; 25, 41; see ಮಣಿ-).

ವರೂಥಿನಿ varūthini. *A multitude, a troop, an army.*

ವರೆ varĕ. = ವಾರೆ, etc. See ಇಬಿ-.

ವರೆ varĕ. 1. = ಆರೆ 2, ಬರೆ, etc., ವರಿ 1. Limit, boundary, measure: up to, until, as far as (M.; T. ವರ್ಪು). See ಅನ್ನೆ-, ಇನ್ನು-. — ವರೆಗಂ. ವರೆಗೆ-ಅಂ 5. Up to, until, as far as, till (ಸೀಮೆ Śmd. 295). See ಇನ್ನೆ-. — ವರೆಗೂ. ವರೆಗೆ-ಊ 7. =

ವರೆಗಂ. ಇನ್ನಿನ ವರೆಗೂ (B. 3, 11; My.). — ವರೆಗೆ. = ವರೆಗಂ. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ (B. 1, 27; My.). ಅವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿ ತಿಕ್ಕೆ ಬರುವ ವರೆಗೆ (4, 157). ಮಂಗಳವಾರದ ವರೆಗೆ ಗಂಗಳ ತೊಳೆಯ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ವರೆ varĕ. 2. A woman who chooses; see ಪತಿಂ. 2, an excellent woman; the best of women.

ವರೇಣ್ಯ varēṇya. (= ವರಣ್ಯ). Desirable; *excellent, superior, chief, pre-eminent.*

ವರೇಶ್ವರ vara-îśvara. Presiding over boons;—Śiva (Bp. 61, 46).

ವರ್ಷಿ varṣi. = ವರ್ಷ. See s. ಈವರ್ಷ.

ವರ್ಷಿಯು varṣu. (or ಆರ್ಷ, ಹರ್ಷ ? *cf.* ಹೊತ್ತ್ಯರ್ಷು). See ಈವರ್ಷ.

ವರ್ಷಿಕೆ varṣĕ. (or ಆರ್ಷಿ 6 ?). = ವರ್ಷ. See s. ಈವರ್ಷ.

ವರ್ var. A sound produced by insects gnawing wood. — ವರ್ ವರ್. rep. (S. Mhr.).

ವರ್ಕರ varkara. Any young animal; *a kid, a lamb (cf.* ಕರ್ಕ 2*?).*

ವರ್ಗ varga. Excluding, removing. 2, a class or multitude of similar things, a division, a class, a tribe, a troop, a company, a society, a family (ಜಾತಿಗಳು Nn. 159). ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಊರಿಗದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). 3, the whole class of objects of life (ತ್ರಿವರ್ಗ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮವೆಮ್ಬ ತ್ರಿವರ್ಗ 159). 4, *any series or group of words classified together.* 5, a class or series of consonants in the alphabet (Śmd. 21. 43. 44. 192. 283; Kâvy. I, 1*a*, 15. 16; I, 1*b*, 23-41; I, 2, 110-112; I, 3, 64-68; III, 2, B, 48-51; see ಅ-). 6, every thing embraced or comprehended under any department or head, everything included under a category;—severality of things or beings ranged under a common denomination (ಪೈಕಮೆನಿಪ್ಪೆಡೆ, ಪೈಕಪೈಕವಾಗಿಹುದು 159). 7, *a section, a chapter of a book.* 8, a sphere, a province. 9, a school-class (B. 1, 11; My.). 10, the square of a number. 11, bodily actions (ಶರೀರಕರ್ಮ, ಶರೀರಾಧೀನವಾದ ಕರ್ಮ 159). 12, all actions or doings (ಸಂಜನಿತಸಮಸ್ತಕೃತ್ಯ, ಹುಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ 159). 13, women (ಕಾಮಿನೀಜನ, ಸ್ತ್ರೀಯರು 159). 14, location or transfer (of officers from one place or business to another, My.). 15, transferment of right or ownership with regard to lands (My.). 16, a ledger (My.). — ವರ್ಗ ಕೊಡು. To deliver land to somebody as his property (My.). — ವರ್ಗದಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. = ವರ್ಗಾಕ್ಷರ. (Ch. v. 55).

ವರ್ಗತೃತೀಯ varga-tṛitîya. The third consonant of a varga (Śmd. 337).

ವರ್ಗದ್ವಿತೀಯ varga-dvitîya. (or ವರ್ಗದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಣ Śmd. 337). The second consonant of a varga.

ವರ್ಗಪಂಚಮ varga-pañćama. The fifth consonant of a varga (Śmd. 193).

ವರ್ಗಪ್ರಥಮ varga-prathama. The first consonant of a varga (Śmd. 77. 337; Kâvy. I, 1*b*, 23-31).

ವರ್ಗಪ್ರಾಸ varga-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ವರ್ಗಮೂಲ varga-mûla. Square root (My.).

ವರ್ಗಾಕ್ಷರ varga-akshara. A classified consonant (Śmd. 21. 192 Cm.; Ćpr. 1, after 84).

ವರ್ಗೀಯ vargîya. Belonging to a class or family;—belonging to, or forming, a class of consonants. See ಅ-.

ವರ್ಚ varća. Tbh. of ವರ್ಚಸ್. (ಬುಧ, ಚನ್ದ್ರನ ಮಗನು G.).

ವರ್ಚಸ್ varćas. Vigour, energy. 2, *light, lustre, brilliancy.* 3, form, figure, shape, colour. 4, *excrement, ordure, feces.* 5, N. of a son of Sôma.

ವರ್ಚಸ varćasa. = ವರ್ಚಸ್ (at the end of a compound). 2, Tbh. of ವರ್ಚಸ್. (ನಿಸರ್ಗ, ಏಮುಕ್ತ Mr. 488). See ಲಿಂಗ-.

ವರ್ಚಸ್ಕ varćaska. *Ordure.*

ವರ್ಚಸ್ವಿ varćas-vi (-vin). Full of power or vigour; full of lustre (My.).

ವರ್ಜ varja. = ವರ್ಜನ. (Sk.; My.).

ವರ್ಜನ varjana. Excluding; avoiding, leaving, abandoning, giving up, renouncing;—desertion;—*exclusion.* 2, *killing, hurting, injury.*

ವರ್ಜನೀಯ varjanîya. To be excluded; to be avoided, improper, censurable (My.).

ವರ್ಜಿತ varjita. Excluded; abandoned, avoided; relinquished; left, remnant; deprived of, destitute of, without (Bp. 22, 51; 30, 1; see ಅನ್ನವರ್ಜಿತವ್ರತ and ಪ್ರಾಯ, ಪುಣ್ಯ-). ಅಮ್ಬರವರ್ಜಿತವಂಚಭೂತ (ಆಕಾಶ ಹೊರಿಗಾದ ಪಂಚಭೂತ Nn. 82).

ವರ್ಜಿಸು varjisu. To avoid, to leave, to abandon, etc. (ಬಿಡು Nn. 111; Bp. 22, 9; 55, 29; 60, 39; 61, 6; My.).

ವರ್ಜ್ಯ varjya. = ವರ್ಜನೀಯ. (Sk.; My.).

ವರ್ಣ varṇa. = ಬಣ್ಣ. Covering; a cover;—an abode, a place (ಆವಾಸ, ಸ್ಥಾನ Nn. 71). 2, outward appearance, exterior, form, figure (ರೂಪು, ಆಕಾರ 71). 3, *colour, hue, tint, dye, paint* (ಶ್ವೇತಾದಿಪದ್ಮವರ್ಣ, ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಆಯು ವರ್ಣಂಗಳು 71; ಶ್ವೇತ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣಂಗಳ್ 499). 4, *lustre, beauty* (ಶೋಭೆ, ಒಪ್ಪವುದು 71; ವಿಶೇಭೆ 499). 5, *a coloured blanket for an elephant,* etc. 6, staining or anointing the body with coloured unguents (ಉದ್ವರ್ತನ, ತೊಳೆವುದು 71, o. r. ತೊಡೆವುದು). 7, *dress, decoration, embellishment* (ವೇಷ 499, o. r. ವೆಶ). 8, gold. 9, *saffron.* 10, the colour of gold upon the touchstone (as indicating its quality). 11, *a sort, a kind, a species, a class, a race, a tribe, an order, a caste* (ದ್ವಿಜಾದಿಕುಲ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಬು ಜಾತಿಗಳು 71; ಏಪ್ರಾದಿಜಾತಿ 499). 12, *a letter of the alphabet* (ಭಾವನ್ನಾಕ್ಷರ, ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಕರಂಗಳ್ 71; ಅಕ್ಷರ 499; Śmd. 10. 337; Kâvy. I, 1*a*, 7. 28. 29; III, 2, B, 29-32; III, 3, B, 162; IV, 1, 2). 13, quality, property. 14, *a musical mode* (ಗೀತ, ರಾಗ 71; ಗೀತ 499). 15, *praise* (ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತೌತ್ಯ 71; ಸ್ತುತಿ 499, o. r. ಶ್ರುತಿ); renown, fame, glory. 16, a religious observance, asceticism (ತಪ, ತಪಸ್ಸು 71; ವ್ರತ 499). 17, a garland of flowers (ಮೂಲೆ, ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ 71). 18, semen virile (ಶುಕ್ಲ, ಇಷ್ಟಿಯ 71). 19, an ear (ಶ್ರೋತ್ರ, ಕಿವಿ 71). 20, final emancipation (ಕೈವಲ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ 71). 21, a flower-bud (ಪೆಯ್ದ್ದಮ 71). ವರ್ಣ ಹೆಚ್ಚಿದರೂ ಮರಣ ವಡಿಯದೆ ಇರ (Prv.).

ವರ್ಣಕ varṇaka. A mask, the dress of an actor. 2, colour, paint; *anything for smearing on the body, a perfume for it.* 3, a letter, a syllable. 4, sandal. 5, a panegyrist, a bard. 6, a kind of imaginative poetical diction; (an epic). ನಗರಾರ್ಣವಸಮ್ಭೋಗಂ ನಗಹನ್ದ್ರಾಕ್ರೋದಯಂಸಲಿಲಕ್ರೀಡಾದಿಗಳಾಗೆ ಮಧುರಸರಸೋಕ್ತಿಗಳಿಂ ವರ್ಣಿಸುಗೆ ವರ್ಣಕಂಗಳನ್ ಅವಜಿಸಿಓ (Kâvy. V, 966; see Bp. 1, 11. 21; Râv. 1, 78).

ವರ್ಣಕಕೃತಿ varṇaka-kṛiti. An imaginative poetical composition; (an epic). ಆಯವತ್ತೇದಿಂ ಕನ್ದಮೊಳ್ ಉಜಿವ ಮಹಾ

ಭಾರತದೀ ವರ್ಣಕೃತಿಯೊಳ್ ತುಮುಗಿಹ ಶಬ್ದಾರ್ಥಕ್ಕೋಸ್ಕರಮಾಗಿ ಯೆ ಪೇದ್ದಿಂನಲಿಶಬ್ದಾನ್ವರಮಂ (Bhn. 68 of Mâdêvapura).

ವರ್ಣನ varṇana. Painting, colouring; delineation; *description, representation, explanation, describing, pointing out qualities;*—praise (see ಕೀರ್ತಿಸು).

ವರ್ಣನೆ varṇanĕ. = ಬಣ್ಣಣೆ. Description, etc. (= ವರ್ಣನ);—*praise, commendation, panegyric.* — ವರ್ಣನೆ ಮಾಡು. To describe, etc. (ವರ್ಣಿಸು G.).

ವರ್ಣಪಂಚಕ varṇa-pañcaka. What consists of five syllables: the pañčâkshari (Bp. 5, 1).

ವರ್ಣಪುಷ್ಪ varṇa-puṛpa. = ವರ್ಣಪುಷ್ಪ. (Hlâ. MS.).

ವರ್ಣಪುಷ್ಪ varṇa-pushpa. *The blossom of the globe-amaranth* (ಬಣ್ಣದ ಹೂ Hlâ.; see ಅಮಿಲಾತ).

ವರ್ಣಪೂರ varṇa-pûra. = ಬಣ್ಣವುರ. Filling with colour; filled with colour, coloured.

ವರ್ಣಪೂರೇಖೆ varṇapûra-rêkhĕ. A coloured line or streak, (coloured lines or streaks). See ಗುಡಿಕಟ್ಟು.

ವರ್ಣಮಾಲೆ varṇa-mâlĕ. The alphabet (My.).

ವರ್ಣಶರ varṇa-śara. = ಬಣ್ಣಸರ No. 1. A coloured arrow.

ವರ್ಣಸಂಕರ varṇa-saṅkara. A mixture or confusion of castes through intermarriage with different castes (My.).

ವರ್ಣಸಂಖ್ಯೆ varṇa-saṅkhyĕ. The counting of letters or syllables (ಗ್ರಸ್ಥ, ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಛೇದ, ಅಕ್ಷರದ ಎಣಿಕೆ Nn. 141).

ವರ್ಣಸಂಜ್ಞೆ varṇa-saṅjñĕ. (= ವರ್ಣಾಂಕ). Letter-name: the state of being counted as a letter (Śmd. 16).

ವರ್ಣಸರ varṇa-sara. = ಬಣ್ಣಸರ No. 2. A coloured string: a string of gold beads, corals, etc.

ವರ್ಣಾಂಕ varṇa-aṅka. Letter-mark: the state of bearing the characteristic mark of a letter or of being a letter (Śmd. 15).

ವರ್ಣಾತ್ಮ varṇa-âtma. Consisting of sounds or letters; a word (My.).

ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿ varṇa-âvṛitti. The repetition of letters of similar or cognate sound in the course of a stanza, etc. (Śmd. 26-28. 43).

ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿಯಮಕ varṇâvṛitti-yamaka. A peculiar kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ವರ್ಣಾಶ್ರಮ varṇa-âśrama. Caste and order, class and stage of life (ಗೋತ್ರ, ಕುಲ Nn. 16; Čpr. 2, after 49; Bp. 55, 6).

ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮ varṇâśrama-dharma. The duties of caste and order (My.).

ವರ್ಣಿ varṇi. Having the colour or appearance of;—belonging to a tribe;—belonging to the caste of;—a man belonging to one of the four castes;—*a religious student or brahmačâri;*—a painter;—a writer, a scribe.

ವರ್ಣಿತ varṇita. Painted, delineated;—described, explained;—*praised, eulogized.*

ವರ್ಣಿನಿ varṇini. A caste-woman. 2, *a woman in general.*

ವರ್ಣಿಸು varṇisu. (Śmd. 92). = ಬಣ್ಣಿಸು, ಬಣ್ಣಿಸು. To depict, to delineate, to write, to describe;—to praise (ಸ್ತೋತ್ರ Śmd. Dh.). See Kâvy. s. ವರ್ಣಕ; Bp. 61, 77; J. 7, 61.

ವರ್ತ varta. = ವತ್ತ, ವೊತ್ತ. Turning one's self, turning round, revolving. 2, moving on, proceeding (ಗತಿ, ವರ್ತನೆ, ಗಮನ Nn. 166). 3, occupying one's self with. 4, manner of existence or subsistence, livelihood, living. See ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಶಬ್ದ-, ಸಂ-, and Mr. s. ವರ್ತನೆ.

ವರ್ತಕ vartaka. Who or what abides or exists, abiding, existing, living;—given up to, devoted or attached to; being occupied with, following a profession (ಆಚರಣ Śmd. 232). 2, a trader, a merchant (C.; B. 3, 14). 3, = ಪ್ರವರ್ತಕ (Bp. 55, 19). 4, *a horse's hoof.* 5, *a quail.* 6, a kind of insect (ಕೆನ್ದಲೇ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹುಯಿ Si. 406).

ವರ್ತಕತನ vartakatana. The state of being a merchant; traffic, trade (My.; ವಣಿಗ್ವಾವ, ವ್ಯಾಪಾರ Si. 299). — ವರ್ತಕತನ ಮಾಡು. To trade (My.). ವರ್ತಕತನ ಮಾಡುವವನು (ವಣಿಜ್, etc. Si. 324).

ವರ್ತಕೆ vartaki. N. of a plant (ಮುರುಡನೆ Mr. 140). 2, a quail.

ವರ್ತನ vartana. (= ವೃತ್ತಿ Śmd. 80 Cm.; ವರ್ತನೆ 196. 241 Cm.). Turning, revolving. 2, moving forward, moving about, moving, walking (ಸಂವರ್ತ, ಚರಿತ್ರ, ಚರಿಸುವುದು Nn. 160). 3, proceeding, conduct, behaviour; practice, observance (ಧರ್ಮ, ಚಾರಿತ್ರ Nn. 79), employment, use. 4, stationary, stable; staying, abiding, being, living, residing. 5, living on, supporting life by; *livelihood, subsistance;*—earnings, hire, wages, salary. 6, occupation, profession;—intercourse, commerce, traffic. 7, causing to revolve, move, be or exist. 8, appointing, appointment (Sk.; My. as ವರ್ತನೆ).

ವರ್ತನಿ vartani. *A way, a road, a path.*

ವರ್ತನೆ vartanĕ. = ವರ್ತನ, (ವೃತ್ತಿ Śmd. 11. 46 Cm.; ವರ್ತ, ಗತಿ, ಗಮನ Nn. 166). 9, a measure of fifty maṇḍalas. ವರ್ತನೆಯದು ಆಯ್ವತ್ತು ಮಂಡ್ಡಲಮ್ ಎನಿಕ್ಕು, ಆವು ಆಯ್ವತ್ತು ವರ್ತಮ್ (two MSS. ವಾರ್ತಮ್) ಎನಿಕ್ಕು, ಆವು ಆಯ್ವತ್ತು ಸಂಖೆವರಲು ಉತ್ತ ಮದ್ವೀಪಮ್ ಆಕ್ಕು, ಆವು ಏಂಶತಿಯೆನೆರ್ ಮಹಾದ್ವೀಪಮ್ ಎನ್ದೆನಿಕ್ಕು, ಮತ್ತಾ ಮಹಾದ್ವೀಪ ಹತ್ತಾಗರ್ ಈ ಮಂಯ ಬಿತ್ತರಮ್ ಎನಿಕ್ಕು, ಅದರು ನವಭಾಗ ಖಣ್ಣಮ್ (o. rs. ಭಾಣ್ಣಮ್, ಭಾಣ್ಣಮ್) ಆಕ್ಕು, ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವಾರ್ಧಿ ಭೂಸಂಖೆಯಿಂ ಮೇಲೆ ಕಾಲ್ಸಂಖೆ ಪೆರ್ಚಿ ತೊರ್ಕುಂ (Mr. 326; see Mr. 325 s. ಮೊದಿ). See ಏರಾಗು. — ವರ್ತನೆಗೆ ಸಲಿಸು. To use, to make use of (Mr. 3). — ವರ್ತನೆ ಬಾವಿ. A well which one has appointed for his water-supply. ಪೇಲಿನ ಮೋಡ ನೋಡಿ, ವರ್ತನೇ ಬಾವಿಯಲ್ಲು ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ವರ್ತನೇ ಮನೆ. A house which has been appointed for being furnished with the necessary supply of milk, etc. (My.).

ವರ್ತಮಾನ vartamâna. = ಒರ್ತಮಾನ. Turning, turning round, revolving. 2, being, existing, living, extant;—*present;* presence;—the present tense (Śmd. 54. 266. 294; Kâvy. I, 5, 1-5. 13-16. 34. 35). 3, news, tidings (C.; Mhr.).

ವರ್ತಮಾನಕಾಲ vartamâna-kâla. The present time; the present tense (Śmd. 54. 91 Cm.; 267; ಸಮ್ಪ್ರತಿ 294 Cm.).

ವರ್ತಮಾನಕ್ರಿಯೆ vartamâna-kriyĕ. The present tense (Śmd. 91. 279).

ವರ್ತಮಾನಪತ್ರ vartamâna-patra. A news-paper (Mhr.; C.; B. 4, 87. 183).

ವರ್ತಮಾನವರ್ಷ vartamâna-varsha. The current year. See ಸೂದ್.

ವರ್ತಮಾನವಿಹಿತಕ್ರಿಯೆ vartamâna-vihita-kriyĕ. Action performed in the present: the present tense (Śmd. 279).

ವರ್ತಿ varti. = (ಬಟ್ಟೆ 2), ಬತ್ತಿ, ವತ್ತಿ. Turning, revolving; causing to move. 2, moving, going, behaving; having

force, being in use (Kâvy. III, 1, A, 24). 3, abiding, staying, resting, being, situated. 4, conducting one's self, behaving, acting, practising. 5, what is rolled: *the wick of a lamp.* 6, *the projecting threads or unwoven ends of woven cloth* (ಸೀರೆಯ ಕರೆ Hlâ.; ಸಿಜ, ಕರೆ Mr. 342). 7, a swelling or protuberance formed by internal rupture, a rupture. 8, *an ointment, a perfume for the person.* ವರ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತೋ? ತೈಲ ಉರಿಯಿತ್ತೋ? (Prv.).

ವರ್ತಿಕೆ vartikĕ. *A quail.* 2, a roll or ball of cotton (ಪಂಜು Mr. 207); the wick of a lamp. 3, a paint-brush.

ವರ್ತಿತ vartita. Caused to be or exist; being. See ತಿರ್ಯಗ್-.

ವರ್ತಿಷ್ಣು vartishṇu. Turning, revolving, circular. 2, *abiding, staying, being stationary or fixed;* standing firm.

ವರ್ತಿಸು vartisu. (Śmd. 92). = ವರ್ತ್ತಿಸು. To turn round; to cause to go (see ಕೆಯ್-). 2, to move, to go;—to move about, to walk, to conduct one's self;—to be used or employed;—to take place, to occur;—to occupy one's self with;—to enter upon. 3, to stay, to abide, to be; to live (ವರ್ತನೆ Śmd. Dh.). See Śmd. 5. 11. 21. 97. 154. 175. 237. 240. 241. 255. 396. 397; Ûpr. 3, 35; 6, after 106; Bp. 2, 40; 23, 26; 39, 8; 43, 34; 45, 12; 49, 8; 60, 15. 16; Mr. 498. 506; Kk. 29; Śm. 11; J. 5, 46; 20, 41; 31, 34; B. 4, 10; Si. 42. 67. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುಗುಂ (Hlâ.). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವು ನೂಲ ನೆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೂಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.). See Mr. s. ವಾಸವತಿ.

ವರ್ತುಲ vartula. (= ಬಟ್ಟಲ್, etc.). *Round, circular, globular, spherical* (ನಿಸ್ತಲ, ವೃತ್ತ, ಬಟ್ಟಿತು Hlâ., Nr.);—a ball;—a circle;—a kind of pulse, a pea;—the round bulb of a kind of onion.

ವರ್ತೆ vartĕ. = ಬಿಡಿತೆ, etc. (My.; G. 97. 378. 546).

ವರ್ತ್ಮ vartma. What turns: a whirlpool, an eddy (ಆವರ್ತ, ಸುಡಿ Nn. 86). 2, *an eyelid* (ಪಕ್ಷ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ಎಜೆ 86; ಕಣ್ಣು ಮುರಿದ ಎವೆ Mr. 469). 3, *a way, a road, a path* (ಮಾರ್ಗ, ಬಟ್ಟೆ 86).

ವರ್ತ್ಮನಿ vartmani. = ವರ್ತನಿ. (Sk.; ಮಾರ್ಗ G.).

ವರ್ಧ vardha. Increasing, augmenting, etc. See ವೃ-. 2, lead.

ವರ್ಧಕ vardhaka. 1. Increasing, strengthening, etc. 2, *the plant Clerodendrum siphonantus* R. Br.

ವರ್ಧಕಿ vardhaka. 2. Cutting, dividing, cutting off.

ವರ್ಧಕಿ vardhaki. = ಬಡಗಿ, etc. *A carpenter* (ಬಡಗಿ Mr. 376, o. r. ಬಡಿಗಿ).

ವರ್ಧನ vardhana. 1. *Increasing, augmenting, growing, thriving;*—increase, growth, prosperity, success. 2, causing to increase, magnifying, strengthening;—a restorative;—elevation;—a granter of increase, a bestower of prosperity. See ನಪ್ತಿ-, ಪಟ್ಟ-, ಪೀಠ-, ಪ್ರ-, etc.

ವರ್ಧನ vardhana. 2. *Cutting, cutting off.*

ವರ್ಧನಿ vardhani. *A broom, a brush.* 2, *a water-jar of a peculiar shape.*

ವರ್ಧನ್ತಿ vardhanti. = ಒಡ್ಡನ್ತಿ. (Day of) growth or increase: a birth-day, a natal festivity (My.). See ವರ್ಷ-.

ವರ್ಧಮಾನ vardhamâna. = ಬದ್ದವಣ 2. Increasing, growing, thriving, prospering, prosperous. 2, *the castor-oil plant, Ricinus communis* (see ಆವುದಲ). 3, the district Burdwan. 4, the last of the Arhats (Kâvy. I, 1*a*). 5, *a dish or platter of a peculiar shape* (see ಶ್ರಾವೆ). 6, *a palace or temple built in the shape of a kind of mystical figure or diagram.*

ವರ್ಧಮಾನಕ vardhamânaka. *A dish or platter of a particular shape, a lid, a cover.*

ವರ್ಧಿ vardhi. Increasing, growing, thriving;—augmenting, strengthening.

ವರ್ಧಿತ vardhita. Increased, grown, made prosperous (Bp. 40, 1; My.).

ವರ್ಧಿಷ್ಣು vardhishṇu. *Increasing, growing, thriving.*

ವರ್ಧಿಸು vardhisu. To increase, to grow, to thrive (Bp. 1, 25; 3, 58; 20, 30; 21, 7; 36, 49; 54, 57. 84; 61, 67; J. 18, 3; My.).

ವರ್ಧ್ರಿ vardhri. = ವರ್ಧ್ರ. *A leather strap, a thong.*

ವರ್ಮ varma. 1. *Defensive armour, a coat of mail* (ಮೆಯ್ವೋಡು Nn. 88). 2, a bulwark, shelter, defence, protection (frequently at the end of the names of Kshatriyas). 3, N. of particular preservative formulas or prayers. See ಕೃತ-, ನಾಗ-.

ವರ್ಮ varma. 2. (= ಮರ್ಮ). The art and trick of a process, machine, etc., the latent meaning of a passage in a book, etc., the point (My.; Mhr., H.). ವರ್ಮ ಬಲ್ಲವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ? (Prv.). See ವರ್ಮಕರ್ಮ, ವರ್ಮಭೇದ.

ವರ್ಮಕ varmaka. = ವರ್ಮ 1, No. 1. See ಕೃತ-.

ವರ್ಮಕರ್ಮ varma-karma. Secret, mysterious work (Bp. 36, 21).

ವರ್ಮಭೃತ್ varma-bhṛit. Wearing armour: *a mailed soldier.*

ವರ್ಮಭೇದ varma-bhêda. = ಮರ್ಮಭೇದ. See ನೆಯ್ ಕೊಳ್.

ವರ್ಮಿತ varmita. *Clad in armour, mailed.*

ವರ್ಯ varya. To be chosen, eligible;—to be solicited;—*excellent, eminent, best.*

ವರ್ಯೆ varyĕ. *A girl who has the privilege of choosing her husband.*

ವರ್ವಣಿ varvaṇĕ. *A blue fly.*

ವರ್ವರ varvara. = ಬರ್ಬರ, q. v.

ವರ್ವರೆ varvarĕ. = ಬರ್ಬರೆ, q. v.

ವರ್ಷ varsha. = ಒರುಪ, ಒರುಸ, ಬರಿಸ, ವರುಷ, ವರುಸ. *Raining, rain,* a shower of rain (ನರಿ Śm. 103); effusion, seminal effusion. 2, *a year.* 3, *a division of the world or known continent.* 4, a day (see ವರ್ಷವಾಚಕ). — ವರ್ಷಗಸ್ತಿ. -ಕಸ್ತಿ. (A cow, etc.) bearing a calf every year (My.). ಆವುದಾನೊಸ್ದು ವರ್ಷಗಸ್ತಿಯಾಕಳುಱ್ಱು, ಅದು ಸವಾಂಸವೂನೆ (Nr.). — ವರ್ಷಗಸ್ತಿ. -ಕಸ್ತಿ. = ವರ್ಷಗಸ್ತಿ. (My.). ವರ್ಷಗಸ್ತಿಯವ್ವ ಪಸು (ಸಮಾಂಸವೂನೆ Hlâ.).

ವರ್ಷಕಾಲ varsha-kâla. The rainy season (My.).

ವರ್ಷಣ varshaṇa. Raining, rain. See ಅ-.

ವರ್ಷಧರ varsha-dhara. A cloud. 2, *a eunuch,* an attendant on the women's departments. 3, N. of a mountain (Abh. P. 10, 3).

ವರ್ಷಧಾರೆ varsha-dhârĕ. The stream or flow of rain (My.).

ವರ್ಷಪರ್ವತ varsha-parvata. One of the mountainous ranges supposed to separate the various divisions of the globe from each other. (R.).

ವರ್ಷಫಲ varsha-phala. The events of the year as determined astrologically on the first day of it (My.).

ವರ್ಷಭೇದ varsha-bhêda. A kind of rain. See ಜನುಗು 3.

ವರ್ಷಯೋಗ varsha-yóga. A conjunction of nakshatras that bodes rain (My.).

ವರ್ಷರ್ತು varsha-ṛitu. The rainy season (My.).

ವರ್ಷವರ varsha-vara. = ವರ್ಷಧರ No. 2. *A eunuch.*

ವರ್ಷವರ್ಧನ್ತಿ varsha-vardhanti. = ವರ್ಧನ್ತಿ. (My.; Sk. ವರ್ಷವೃದ್ಧಿ).

ವರ್ಷವಾಚಕ varsha-vâčaka. A term that refers to years or days (Šmd. 401).

ವರ್ಷಾ varshâ. Yearly, every year (B. 4, 78; My.). See also ವರ್ಷೆ.

ವರ್ಷಾಋತು varshâ-ṛitu. = ವರ್ಷರ್ತು. (Čpr. 4, after 49; Mhr.).

ವರ್ಷಾಕಾಲ varshâ-kâla. The rainy season (My.).

ವರ್ಷಾನ್ತರ varsha-antara. Another year;—other years, some years (My.).

ವರ್ಷಾಬ್ದಿಕ varsha-âbdika. An annual offering made to departed ancestors (My.).

ವರ್ಷಾಭು varshâ-bhu. (-bhû). Produced in the rains: *a frog.* 2, *a female frog, any small frog.* 3, hogweed. 4, an earth-worm.

ವರ್ಷಾಭ್ವಿ varshâ-abhvi. *A female frog* (ಭೇಕಿ, ಪೆಣ್ಣಿಪ್ಪೆ Mr. 411).

ವರ್ಷಾಲಂಕಾಯಿಕೆ varshâ-laṅkâyikĕ. The plant Trigonella corniculata Lin. (= ಲಂಕೋಪಿಕೆ, Sk.).

ವರ್ಷಾಶನ varsha-ašana. An annual allowance (My.; B. 4, 174; 5, 111. 112).

ವರ್ಷಿಷ್ಠ varshishṭha. *Oldest, very old*;—largest, greatest;—best.

ವರ್ಷೀಯಸ್ varshîyas. *Older, very old.*

ವರ್ಷುಕ varshuka. Rainy.

ವರ್ಷುಕಾಬ್ದ varshuka-abda. *A rainy cloud.*

ವರ್ಷುಕಾಮ್ಬುದ varshuka-ambuda. *A rain-cloud.*

ವರ್ಷೆ varshĕ. ವರ್ಷಾ. *Rain, the rains.*

ವರ್ಷೋಪಲ varsha-upala. *Hail.*

ವರ್ಷ್ಮ varshma. *Measure;* height, elevation. 2, form, shape; *the body.*

ವರ್ಹ varha. = ಬರ್ಹ. See ಪರಿ-.

ವರ್ಹಣ varhaṇa. Pulling up, tearing up, eradicating. See ನಿ-.

ವರ್ಹಿಣ varhiṇa. = ಬರ್ಹಿಣ, q. v.

ವರ್ಹಿಣವಾಹನ varhiṇa-vâhana. = ಬರ್ಹಿಣವಾಹನ, q. v.

ವರ್ಹಿತ varhita. Pulled up, eradicated. See ಆ-.

ವರ್ಹಿಷ್ಠ varhishṭha. = ಬರ್ಹಿಷ್ಠ, q. v.

ವಲ್ val. = ಬಲ್ 1, *e. g.* in the vulgar ನಾ ವಲ್ಲೆ, ನನಗೆ ತಿಳಿಯ ವಲ್ಲದು, ಯಾಕಾಗ ವಲ್ಲದು (C.).

ವಲ vala. ವಲಂ. Most certainly! to be sure! (ನಗಂ, ವೆಜಿಂ, ದಲ್, ಅತಿಶಿಷ್ಟಯ Šmd. 392; ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ 58. 196 Cm.; ನಿಶ್ಚಯಂ 59 Cm.; ವಿಶೇಷವಿಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥಂ Ct. II, 71; ನಿಶ್ಚುವ, ನಿಸದ, ನಿಸ್ಸಿ, ನೆನಸು, ವೆಜಿಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ಬಿಟ Šm. 34; ವೆಜಿಂ, ನೆನಸು, ಬಿಟ Kk. 48).

ವಲ vala. = ಬಲ 2, q. v. 2, see s. ಕುಣ್ಡಲಿ.

ವಲಕ್ಷ valaksha. *White;* the colour white (*cf.* ಬೆಳ್ಳಿ).

ವಲಗ್ನ valagna. = ಅವಲಗ್ನ. (Sk.).

ವಲಜ vala-ja. = ಬಲಜ. (G.).

ವಲಜೆ vala-jĕ. = ಬಲಜೆ. (G.).

ವಲಭಿ valabhi. *The wooden frame of a roof, a roof* (ಆಚ್ಛಾದನ, ಮನೆಯ ಹೊದಕೆ Hlâ.; ಛದೆ, ಮನೆಗೆ ಏರಿಸಿದ ಹೊದಕೆ Mr. 200).

ವಲಯ valaya. = (ಬಳೆ), ವಳಯ, etc. What surrounds: *a bracelet, an armlet, a ring* (see ಬಾಹು-);—a zone, a girdle. 2, a circle, a boundary, a circumference (see ಅಂಘ್ರಿ-, ಜಗತೀ-, ದಿಗ್-; Bp. 6, 22). 3, a boundary, an enclosure, a fence.

ವಲಯಿತ valayita. *Encircled, surrounded, encompassed, enclosed* (ವೇಷ್ಟಿತ, ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ಸುತ್ತು Mr. 434).

ವಲರಿಪು vala-ripu. Indra (Mr. 41).

ವಲಲ valala. Bhîma (Bh. 4, 4, 23).

ವಲವರ valavara. = ಬಲವರ, q. v. (Bh. 8, 16, 28; 8, 23, 25).

ವಲಸೆ valasĕ. = ಬಲಸೆ, etc. Flight, a removing from home for fear of a hostile army, emigration (My.; Tč.; T. వలజల్, వలజ్ఞ; ಓಡಿದಲ್, departure, *cf.* ಉಡಿ 1; ವಲ್ಲಯಿಸು). — ವಲಸೆ ತೆಗೆ. To leave, all at once, one village and go to another for safety (My.).

ವಲಾಗ್ರ valâgra. = ಬಾಡಾಮಿ. (St. & Pl.).

ವಲಾರಾತಿ vala-arâti. = ಬಲಾರಾತಿ. *Indra.*

ವಲಿ vali. 1. = ಬಲಿ, ವಳಿ No. 1. 2, *a natural line or fold of skin, a wrinkle, a fold of skin, over the navel* (ತೆರೆ Kk. 13; Šm. 35).

ವಲೆ vali. 2. Tbh. of ವಲ್ಲಿ. See ಪೂ-, ರಂಗ-.

ವಲಿತ valita. = ವಳಿತ. Surrounded; moved; constrained; wrinkled. See ನಿ-, ಸಂ-.

ವಲಿನ valina. = ಬಲಿನ. *Wrinkled, shrivelled.*

ವಲಿಭ valibha. *Wrinkled.*

ವಲಿಯ valiya. (T. వలియన్, వలియాన్, a small, black bird). — ವಲಿಯನ ಹಕ್ಕ. (ವ್ಯಾಘ್ರಾಟಿ, ಥರದ್ವಾಜ Nr.).

ವಲಿರ valira. *Squint-eyed.*

ವಲಿಶ vališa. = ವಡಿಶ, etc. (Sk.).

ವಲಿಸೆ valisĕ. = ವಲಸೆ, etc. (My.).

ವಲೀಕ valîka. *The edge of a thatched roof, the eaves of a roof* (ಸೂರು Hlâ.; Mr. 200).

ವಲೀಮುಖ valîmukha. = ಬಲೀಮುಖ.

ವಲೆ valĕ. = ವಲ್ಲ. (ಸಿಹ್ವಾವಕ, ಆವರೆ Mr. 374).

ವಲ್ಕ valka. *The bark of a tree.* 2, the scales of a fish.

ವಲ್ಕಲ valkala. *The bark of a tree.* 2, *a garment made of bark* (ನಾರ ಸೀರೆ Bhn. 24).

ವಲ್ಕಿನಿ valkini. (= ಬಾರಂಗಿ Mr. 121, one MS. ವಲ್ಲನೆ; Sk. ವಲ್ಕಲಾ, a medicinal substance said of cooling properties).

ವಲ್ಗನ valgana. Going by leaps, bounding, jumping (Čpr. 3, 51).

ವಲ್ಗಿತ valgita. Leaped;—*a bound, gallop, one of the paces of a horse.*

ವಲ್ಗು valgu. *Handsome, beautiful, lovely* (ವಲ್ಗು, ವಾಮ, ಲೇಸು Nr.).

ವಲ್ಗುದರ್ಶನ valgu-darśana. A beautiful sight (ಬಳ್ಳಿಹ ನೋಟ Nr.).

ವಲ್ಗುಲ valgula. (= ಬಾವಲ್). A flying fox.

ವಲ್ಗೆ valgĕ. *A bridle, a rein.*

ವಲ್ಭನ valbhana. *Eating;* food.

ವಲ್ಮೀಕ valmîka. *An ant-hill, the mound made by the white ant* (ಹುತ್ತು Nn. 71; ಹುತ್ತ 128). 2, swelling of the neck or of the chest and other parts of the body (see ಪಾದ-).

ವಲ್ಲ valla. = ವಲೆ. *A species of pulse, Phaseolus radiatus* (ಸಿಪ್ಪಾವಕ, ಅವರೆ Hlâ., Nr.; see ಅವರೆ). 2, winnowing corn (*cf.* ಅಲೆ 1, ಒನೆ, ಒಲೆ 2). 3, prohibiting, prohibition (*cf.* ಒಲ್ 1, ವಲ್).

ವಲ್ಲಕೆ vallaki. *A lute, the vîṇâ;* a vîṇâ with two strings (Mr. 80). See ಚಣ್ಡಾಲ-.

ವಲ್ಲಭ vallabha. = ಬಲ್ಲಹ. *Beloved, desired, dear;*—supreme, superintending. 2, a lover, a husband, a friend, a favourite (Śmd. 3). 3, *a superintendent.* 4, a chief herdsman.

ವಲ್ಲಭೆ vallabhĕ. A beloved female, a wife, a mistress. (Bp. 2, 29; 43, 10; J. 7, 58).

ವಲ್ಲಯಿಸು vallayisu. To turn round or backwards (v. i.), to retreat (ಮೆಯ್ವಿಗೆ, ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಬೆಂಗೊಡು, etc., ಅಪಸರಣ ನೆ.; Sk. वल्ल्, to go, to move; *cf.* ವಲಸೆ?).

ವಲ್ಲರಿ vallari. *A branching foot-stalk, a compound pedicle;*—a cluster of blossoms (ಮುಂಜರಿ, ಗೊಂಚಲ್ Mr. 106);—a creeping or twining plant.

ವಲ್ಲವ vallava. *A cook* (ಸೂಪಕಾರ, ಸೂದ, ಭೂಪರ್ಗಳ ಅಡಿಗೆಯವಂ Mr. 269). 2, *a cowherd.*

ವಲ್ಲಿ valli. = ಬಳ್ಳಿ, ವಲಿ 2. *A creeper, any climbing or creeping plant.* See ರಂಗ-. 2, the earth.

ವಲ್ಲಿಮಾಟ valli-mâṭa. = ಬಳ್ಳಿಮಾಡ. A house of creepers, an arbour.

ವಲ್ಲಿವೃದ್ಧಿ valli-vṛiddhi. The growth of creepers. See ಮಡಲ್.

ವಲ್ಲೀಕರಣ vallî-karaṇa. The making of creeper-like (*i. e.* long) forms. See ಚರ್ಮ-.

ವಲ್ಲೂರ vallûra. *Dried flesh.* ಹವಣಱಿದು ಮಾಂಸಮಂ ತುಣ್ಡುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪೂಡಿದದಱಿಲ್ಲಿ ವಲ್ಲೂರಮೆಸಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 218). 2, a thicket. 3, a desert. 4, an uncultivated field; a desert (*cf.* ಪಾಡ್?).

ವಲ್ಲ್ಯಗ್ರ valli-agra. The foremost part or point of a creeper. See ಕುಡಿ.

ವಲ್ಪಜ valvaja. = ಬಲ್ಪಜ, q. v. (ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು Hlâ.).

ವವ್ vav. A sound in imitation of barking. — ವವ್ವ. = ವವ್ವೌ. (S. Mhr.). — ವವ್ವೌ. rep. (My.).

ವಶ vaśa. = ಬಸ 1, ವಸ 1. Willing; subdued, subject, submissive, obedient, tamed, overpowered; fascinated; charmed. 2, *wish, desire;*—will, authority;—power, influence, (force, virtue, sake, Śmd. 42. 86. 264. 351);—control, supremacy, mastership;—subjection, submission, the state of being overpowered (ಮಗ್ಗು Ct. I, 4);—charge, the exercise of custody or care. ಹಣವನ್ನು ಒಬ್ಬ ನಮ್ಬಿಗೆಯುಳ್ಳ ಮುದಕಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 6). ವಶವೊಪ್ಪಿಸಿದರೂ ದಸೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). 3, N. of a plant (see ಜೋಡಿತರ). — ವಶ ಮಾಡು. To subject to one's will, to get into one's power, to subjugate, to subdue (Bh. 1, 8, 45; My.; B. 4, 80).

ವಶಂವದ vaśa-ṁ-vada. Speaking submissively to the will of another: compliant, submissive (My.).

ವಶಕ್ರಿಯೆ vaśa-kriyĕ. *The act of subduing or overpowering* (especially by drugs, charms, or incantations).

ವಶವರ್ತಿ vaśa-varti. Acting obediently to the will of another, obsequious (J. 29, 21; 30, 20).

ವಶಿಕ vaśika. *Void, empty* (*cf.* ಬಜೆ[3] ?).

ವಶಿತ್ವ vaśitva. Subjugation, dominion;—one of the siddhis: subduing by magical means. See ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ.

ವಶಿಷ್ಠ vaśishṭha. = ವಸಿಷ್ಠ, q. v. See ಮುಖ್ಯರುಷಿ.

ವಶೀಕರಣ vaśî-karaṇa. *The act of making subject, subjugating, overcoming by magic rites, enchanting, charming.*

ವಶೀಕರಿಸು vaśî-karisu. = ವಶ ಮಾಡು, q. v. (My.).

ವಶೀಕೃತ vaśî-kṛita. Brought into subjection, subdued, etc. (Cpr. 4, after 28; Bp. 36, 38).

ವಶೀಭೂತ vaśî-bhûta. Become subject, brought under control, etc. (Bp. 49, 36).

ವಶೆ vaśĕ. = ಬಸೆ 1. *A woman;* a wife. 2, a cow. 3, a barren woman (ಬಂಜೆ Mr. 181). 4, *a barren cow.* 5, *a female elephant.*

ವಶ್ಯ vaśya. To be subjected, able to be subdued, controllable, governable;—subdued;—*under control, obedient, tamed,* docile, humble.

ವಶ್ಯಾಂಜನ vaśya-aṅjana. A collyrium by which a person may bring every body and all things he wishes into his own power (Cpr. 5, 55; My.).

ವಷಟ್ vashaṭ. = ವೌಷಟ್. *An exclamation used on making an oblation to a deity with fire:* may he (Agni) bear it to the gods!

ವಷಟ್ಕೃತ vashaṭ-kṛita. *Offered in fire with the exclamation of* ವಷಟ್; an oblation made in fire with the formula vashaṭ. ಬಯಲಾಗಮದ ಹವಿ ವಷಟ್ಕೃತಮಕ್ಕು (Mr. 261).

ವಷ್ಕಯಿಣಿ vashkayiṇi. *A cow that has already full-grown calves* (ಕಡೆನಸ್ಸಿ Hlâ., Mr. 181); *a cow that has borne many calves.*

ವಸ vasa. 1. Tbh. of ವಶ. See ದಕ್ಕು 1; Bp. 6, 8; ಗರ-, ಮೆಯ್ವಸ, ಹರ-.

ವಸ vasa. 2. = ವಸನ 2. (J. 18, 29).

ವಸಡಿ vasaḍi. = ಬಸಡಿ, etc. (C.).

ವಸಡು vasaḍu. = ವಸಡಿ, etc. (My.).

ವಸತಿ vasati. = ಬಸತಿ, ಬಸಥಿ, ಬನದಿ, ಬಸ್ತಿ. Dwelling, living, abiding in;—*a dwelling-place* (B. 4, 128), *a house, an abode, a residence;*—*a Jaina monastery or temple* (ಜನರ್ಗೆ ಹ Hlâ., Mr. 475; ಜೈನರಿಹ ಗೃಹ Mr. 222). 2, *night.* 3, homeliness: commodiousness, comfort, commodity, convenience (My.; Tĕ., M.).

ವಸಥ vasatha. Abiding, dwelling; a dwelling-place. See ಶಯ್ಯಾ-; ಸಂ-.

ವಸನ vasana. 1. = ಬಸನ 1. A dwelling, a residence, a house. See ಆಸತಿ-.

ವಸನ vasana. 2. = ಬಸನ 2, ವಸ 2. Covering, clothing, wearing;—*cloth, clothes, dress, attire* (ವೇಷ್ಟನ, ವಸ್ತ್ರಭೇದ Nn. 23; ಹುಟ್ಟಿಗೆ, etc. Ss.). ವಸನವಿದ್ದವಸಿಗೂ ಮಸಣ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ವಸನಬನ್ಧಿಕೆ vasana-bandhikĕ. What binds or joins cloth: a needle (ಸೂಜಿ Mr. 206).

ವಸನಾಶ್ರಯ vasana-âśraya. A cloth-louse (ಕೂಜಿ[3] Mr. 166).

ವಸನ್ತ vasanta. = ಬಸನ್ತ. *Spring, the vernal season* (comprising the months caitra and vaiśâkha, from the middle of March to that of May, Mr. 70; My.; ಸುರಭಿ

Nn. 30; ಹೂವಿನ ಹಬ್ಬ, ಸುಗ್ಗಿ, ಬಸನ್ತ Śm. 20; ಮಧುಪ್ರಿಯ, ಜೈತ್ರ Nn. 29; see Nn. s. ಮಾಧವ). 2, dysentery, diarrhoea; small-pox. 3, a kind of rāga (My.; Mhr.). 4, = ಓಕುಳಿ, saffron water (My.; Tē., T.; Mhr., H. ಬಸನ್ತೀ, of a yellow colour). — ವಸನ್ತಸೋಮಯಾಜಿ. N. (B. 2, 52).

ವಸನ್ತಕಾಲ vasanta-kâla. The vernal season (My.).

ವಸನ್ತತಿಲಕ vasanta-tilaka. N. of a vṛitta (Ćh.).

ವಸನ್ತದೂತ vasanta-dûta. The cuckoo (My.).

ವಸನ್ತದೂತಿ vasanta-dûti. = ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ. (Sk.; My.).

ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ vasanta-dûtikĕ. The creeper Gaertnera racemosa (ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ Kk. 18; Śm. 21; Čpr. 7, 41).

ವಸನ್ತದ್ರುಮ vasanta-druma. The mango tree. (R.).

ವಸನ್ತಮಣ್ಟಪ vasanta-maṇṭapa. A shed erected in gardens, near roads and temples, used, during the hot weather, for recreation's sake, etc. (My.).

ವಸನ್ತಮಾಸ vasanta-mâsa. (ಮಾಧವ, ವಸನ್ತ Nn. 17).

ವಸನ್ತರ್ತು vasanta-ritu. The vernal season (My.).

ವಸನ್ತಸಖ vasanta-sakha. Kâma (Čpr. 8, after 70).

ವಸನ್ತೋತ್ಸವ vasanta-utsava. The spring festival or celebration of the return of spring (Bp. 42, 11). 2, any festive occasion on which vasanta (ôkuḷi) is sprinkled or squirted (My.).

ವಸರ vasara. (?). See ಅಂಗುಡಿ. (was it ಅಂಗಡಿ ಪಸರಂ?).

ವಸಲೆ vasalĕ. (= ಬಸಲೆ). The tree Crataeva roxburghii R. Br. (ವರುಣ, ಸೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುಮಾರಕ, ಮದವಸಲೇ ಗಿಡ, ಉಲಿಮಿರಿಬಸಲೆ Si. 126).

ವಸಾರೆ vasârĕ. 1. N. of a perfume and drug. ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಯ ಕರ್ಕಶ ಚನ್ದ್ರ ರಕ್ತಾಂಗ ರೋಚನಿ ಅನ್ಯರೆ ಕಮ್ಪಿಲ್ಲ. ರೋಚನಿ ಎಮ್ಬ ಓಷಧಿ, ಇದನ್ನು ಗಟ್ಟಿದ ಕೆಳಗೆ ವಸಾರೆ ಅನ್ನುವರು (Si. 158).

ವಸಾರೆ vasârĕ. 2. A veranda (My.; H. ವಸಾರಾ).

ವಸಿ vasi. 1. (ವಶಿ). (What controls or keeps firm ?): a clamp (ಜಗಳೆ Mr. 370).

ವಸಿ vasi. 2. = ಬಸಿ, ವೊಸಿ. A little (My.; Mhr. ವಾಇಸಾ).

ವಸಿಯಿಸು vasiyisu. To dwell, to abide (Abh. P. 9, 165; 15, after 58).

ವಸಿರ vasira. *A plant bearing a pungent seed or fruit resembling pepper, Scindapsus officinalis* Schott. (= ಗಜ ಪಿಪ್ಪಲಿ). 2, *sea-salt.*

ವಸಿಷ್ಠ vasishṭha. = ವತಿಷ್ಠ. (fr. ವಸು). Most wealthy. 2, N. of a ṛishi, the purôhita of king Sudâs. 3, one of the prajâpatis. See ರವಕಾಯ; Bp. 57, 72; J. 13, 40; 18, 9. — ವಸಿಷ್ಠದರ್ಭೆ. A species of darbhĕ (Si. 164).

ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ vasishṭhaputra. A son of Vasishṭha. See Nr. s. ಕೊರಳು.

ವಸಿಸು vasisu. = ವಸಿಯಿಸು. To dwell, to live, to abide in, to dwell with or live near (Bp. 8, 24; 19, 24; 61, 80; My.).

ವಸೀಲು vasîlu. Connection with great personages as a means of power or profit, interest: an influential person as a medium of advancement (My.; Mhr., H. ವತೀಲಾ); support, patronage (My.; Br. ವಸೀಲಾ). — ವಸೀಲುದಾರ. An influential person as a medium of advancement, a patron (My.).

ವಸು vasu. Good; wealthy; sweet. 2, eminence, excellence, a good quality (ಗುಣ Nn. 17). 3, chief, eminent (ಮುಖ್ಯ 17). 4, *light, radiance;—a ray of light* (ಆಂತು, ಕಿರಣ 17; ರಶ್ಮಿ Mr. 493). 5, *fire, Agni* (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 17; ಅಗ್ನಿ 493). 6, gold (ಕಸವರ, ಪೊನ್ Śmd. II). 7, *wealth, riches* (ಧನ 17; 493). 8, *a gem, a jewel* (ರತ್ನ 17). 9, *N. of a kind of deity belonging to a class of eight* (ಸುರ, ದೇವತೆಗಳ ಭೇದ 17; ತ್ರಿದಶರ್ 493). 10, the number 8 (Ćh.; ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣನಾಭೇದ 17; ಎಣ್ಟು Mr. 347). 11, a rein (ಅನೀನ Ćb.). 12, the tie of a yoke. 13, cloth (ಅಂಶುಕ, ವಸ್ತ್ರ 17). 14, a shield (ಚೇಟಕ, ಹರಿಗೆ 17). 15, a forest (ಕಾನನ, ಅರಣ್ಯ 17, o. r. ಆರಣ್ಯ; ವನ 493). 16, proximity (ನಿಕಟ, ಸಮೀಪ 17). 17, a sort of salt (ಬಳೆಯುಪ್ಪ Mr. 143). 18, *the tree Sesbana grandiflora* (= ಬಕ; see ಚಿನ್ನಧಾರೆ). 19, the plant Trophis aspera.

ವಸುಕ vasuka. The tree Sesbana grandiflora. 2, *the shrub Asclepias gigantea* (= ಆರ್ಕ, etc.). 3, *sea-salt; a fossil salt* (ಅಟ್ಟುಪ್ಪ Mr. 143).

ವಸುಕರ vasu-kara. The sun (Mr. 34).

ವಸುಕಾನ್ತಿ vasu-kânti. The moon-plant, Asclepias acida (ಪೊನ್ನಗನ್ನೆ Mr. 135).

ವಸುಜಲಕ vasu-jâlaka. A gold-coloured bud (ಪೊಮ್ಮುಗುಳು Mr. 141). See ಪೊಮ್ಮುಗುಳು.

ವಸುದೇವ vasu-dêva. *The husband of Dêvaki and father of Krishṇa.* See ಮಣ್ಡಿಗೆಯ-.

ವಸುಧಾಧೀಶ vasudhâ-adhîśa. A king (Râm. 1, 13, 12).

ವಸುಧಾಮರ vasudhâ-amara. A Brâhmaṇa (Abh. P. 8, after 50).

ವಸುಧಾರಮಣ vasudhâ-ramaṇa. A king (Bp. 46, 74).

ವಸುಧೆ vasu-dhĕ. ವಸುಧಾ. She who contains wealth: *the earth* (ಪೃಥವಿ Śm. 108).

ವಸುಧೇಶ vasudhâ-îśa. A king (Bp. 27, 10).

ವಸುಧೇಶ್ವರ vasudhâ-îśvara. = ವಸುಧೇಶ. (Bp. 43, 10).

ವಸುನ್ಧರೆ vâsu-n-dharĕ. She who carries wealth: *the earth.*

ವಸುಭೂತಿ vasu-bhûti. N. (Abh. P. 8, after 50).

ವಸುಮಣಿ vasu-maṇi. A name for all gems. ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಮಂ ವಸುಮಣಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಸರ್ವರತ್ನಂ ವಸುಮಣಿಗಳೆಸಿಕ್ಕುಂ (Mr. 100).

ವಸುಮತಿ vasu-mati. ವಸುಮತೀ. She who possesses treasures: *the earth.*

ವಸುಮತಿಪತಿ vasumati-pati. = ವಸುಮತೀಶ. (Prll. 3, 24).

ವಸುಮತೀಶ vasumati-îśa. A king (Mr. 189).

ವಸುಮತೀಶ್ವರ vasumati-îśvara. = ವಸುಮತೀಶ. (Bp. 37, 65; 55, 18).

ವಸುಮತೀಸುರ vasumati-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 85; 55, 29).

ವಸುವಿಭೇದಕ vasu-vibhêdaka. A goldsmith (Râm. 5, 8, 50).

ವಸುವೀರ್ಯ vasu-vîrya. Fire, Agni (Mr. 45).

ವಸುಷೇಣ vasu-sêna. Karṇa. (R.).

ವಸೂಲಾತಿ vasûlâti. = ವಸೂಲು. (My.).

ವಸೂಲು vasûlu. Revenue, rent (Mhr., H.);—collections, collection (My.; Br.). — ವಸೂಲುದಾಕೆ. Balance due of the revenue, of grain, of money, etc. (My.). — ವಸೂಲು ಮಾಡು. To collect, as revenue, etc. (My.).

ವಸೆ vasĕ. = ಬಸೆ 2. *The serum or marrow of the flesh, marrow, adeps, fat* (ನೆಣ Hlâ.; ಮೇದ, ನೆಣ Mr. 398).

ವಸ್ತ vasta. = ಬಸ್ತ. Abiding (*e. g.* in a state of abstinence, see ಉಸ-);—an abode. 2, *a he-goat.*

ವಸ್ತಾದಿ vastâdi. A master or teacher, especially a teacher of singing, dancing, wrestling, etc. (My.; Mhr., H. ಮಸ್ತಾದ).

ವಸ್ತಿ vasti. (fr. ಬಸರ್ 1, or ಬಸಿ 1). Dampness (in walls after heavy rains, My.).

ವಸ್ತಿ vasti. (= ವಸತಿ). Abiding, staying; an abode;—peopled state; the people, population (Mhr.; B. 4, 145; My.). 2, *the lower-belly, the abdomen,* the hypogastric or pubic region (*cf.* ಬಸಿದ್?);—the pelvis;—the bladder. 3, *the unwoven threads of a web of cloth; the ends or skirt of a cloth.* ವಸ್ತಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಸ್ತಿ ಮಾತ ಜಾರದು (Prv.).

ವಸ್ತು vastu. = ವೊಸ್ತು. Any really existing or abiding substance, a real substance;—the real; reality. 2, object, the object (of love, etc.). 3, a thing in general; any article; substance, wealth, property, goods (ವಿತ್ತ, ಬಿಜ್ಜ Mr. 346; ಸಾರ Nn. 80). 4, essence; the pith or substance of anything;—essential property, nature. 5, the main plot or subject of a poem or play. 6, means, mode, plan, project, design. ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಬಡಿಯೊಳ್ ಕುಡುವುದು (ಬಡಿ'ವಡಿ' Śmd. I).

ವಸ್ತುಕ vastuka. Substantial, real, true, not connected with imagination, faithful (as a narrative); poetical diction that closely adheres to facts (Bp. 1, 11. 21; Rśv. 1, 78; Śśv. 5, 59).

ವಸ್ತುಕವಿ vastu-kavi. A real poet (Ćh. v. 148).

ವಸ್ತುಕೃತಿ vastu-kṛiti. A composition closely adhering to facts (Ćpr. 1, 51).

ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ vastu-pratati. A multitude of things (ನಾನಾ ವಸ್ತುಗಳು Nn. 59; see s. ಸತ್).

ವಸ್ತುವಿಕಾರ vastu-vikâra. A change of form of a thing (Śmd. 162).

ವಸ್ತುಸಮೂಹ vastu-samûha. A large number of things; the aggregate of things (ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ, ಸತ್ Nn. 84).

ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವ vastu-svabhâva. The true nature of anything.

ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಕಥನ vastusvabhâva-kathana. A faithful narration or representation (ವಾಸ್ತವ Kâvy. III, 3, B, 2).

ವಸ್ತೂಪಮೆ vastu-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ವಸ್ತ್ಯ vastya. *An abode, a house.*

ವಸ್ತ್ರ vastra. (= ಬಟ್ಟೆ 2). *Cloth, clothes, garment, raiment, dress; a cloth;* a handkerchief (My.). — ವಸ್ತ್ರಗಾಯ. Sifting through a cloth (My.).

ವಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ vastra-kriyĕ. The fabrication of cloth. See ನೆಯ್.

ವಸ್ತ್ರಗಲಿತ vastra-galita. Strained or sifted through a cloth (My.).

ವಸ್ತ್ರಗಾಲಿ vastra-gâli. = ವಸ್ತ್ರಗಲಿತ. (My.; Mhr. ವಸ್ತ್ರಗಾಳ).

ವಸ್ತ್ರಗಾಲಿತ vastra-gâlita. = ವಸ್ತ್ರಗಲಿತ. (My.).

ವಸ್ತ್ರದಶೆ vastra-daśĕ. The unwoven threads of a web of cloth; the ends or skirt of a cloth. See ಕರೆ 6.

ವಸ್ತ್ರದಾನ vastra-dâna. Giving, or a gift of, clothes (Grj. 3, 63; Bp. 24, 72).

ವಸ್ತ್ರಪ್ರಕ್ಷಾಲನ vastra-prakshâlana. The washing of clothes. See ಒಗೆ.

ವಸ್ತ್ರಪ್ರವೇಷ್ಟನ vastra-pravêshṭana. The covering over with clothes. See ಉಡು 1.

ವಸ್ತ್ರಯೋನಿ vastra-yôni. *The material of which cloth is made.*

ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷ vastra-viśêsha. A sort of cloth. See ಪಟ್ಟಿ 2.

ವಸ್ತ್ರವೇಶ್ಮ vastra-vêśma. *A tent.*

ವಸ್ತ್ರಸ್ವಲ್ಪಘಾತನ vastra-svalpa-ghâtana. Slightly striking or beating a cloth. See ಕುಕ್ಕು 3.

ವಸ್ತ್ರಹೀನ vastra-hîna. Devoid of clothes, without clothes. ವಸ್ತ್ರಹೀನನೋ? ಕುಲಹೀನನೋ? (Prv.).

ವಸ್ತ್ರಾಗ್ರ vastra-agra. The ends or skirt of a cloth. See ಕರೆ 6.

ವಸ್ತ್ರಾಂತರಪ್ರವೇಶ vastra-antara-pravêśa. The tucking in of (the end of) a cloth. See ಸೆಳ್ಗು.

ವಸ್ನ vasna. 1. Cloth, a cloth, clothes.

ವಸ್ನ vasna. 2. Hire, wages; *price.*

ವಸ್ನಸೆ va(*i. e.* ava)-snasĕ. = ಅವಸ್ನಸೆ. *A tendon, a nerve.*

ವಹ vaha. Bearing, carrying, conveying, bringing. See ಗನ್ದ-, ಸಿ-, ಪ್ರ-, ಲೀಲಾ-, ಋತ-. 2, any vehicle or means of conveyance. 3, a road, a way. 4, *the shoulder of an ox.*

ವಹಣಿ vahaṇi. 1. Grand display; pomp (ವಿಡಾಯ Bhn. 5).

ವಹಣಿ vahaṇi. 2. Tbh. of ವಹನ. Waves, billows (ತೆರೆಗಳ್ Bhn. 15; Mhr. ವಹಾಣ, stream, flow; a brook). See Grj. 2, after 106.

ವಹಣೆ vahaṇĕ. Tbh. of ವಹನೆ. (Bp. 5, 43).

ವಹನ vahana. (= ವಯಿನ). Bearing, carrying, conveying; —being carried or borne along, proceeding, moving;—flowing (as a stream); (a current; a stream);—(a way, see ಪಥ No. 3);—any vehicle or means of conveyance;—a raft, a float, a boat. See ಉದ್-, ನಿರ್-, ಪ್ರ-.

ವಹನೆ vahanĕ. = ವಹಣಿ. A river, a stream in general.

ವಹಮಾನ vahamâna. Bearing, carrying, conveying;—being carried or riding on;—flowing;—having, possessing;—carriage, conduct (J. 18, 42).

ವಹವಾ vahavâ. = ವಾಹವಾ. (My.).

ವಹಿ vahi. = ವಯಿ. A stitched book (for accounts, etc.); any book (Râm. 6, 45, 63; My.; Mhr., H. ವಹೀ).

ವಹಿಕ vahika. A bearer (ಮನುಷ್ಯರ ಹೊಯಿವವಂ Mr. 381).

ವಹಿತ್ರ vahitra. = ಬಹಿತ್ರ, etc. A raft, a float, a boat, a vessel (Bp. 8, 9; Śśv. 5, 32).

ವಹಿತ್ರಕ vahitraka. = ಬಹಿತ್ರಕ. A raft, etc. (= ವಹಿತ್ರ).

ವಹಿತ್ರಭೇದ vahitra-bhêda. A kind of vessel. See ಪಾಯಿ 2.

ವಹಿಲ vahila. (A current, a flow, the state of being borne along swiftly): quickness, agility (ಜಳಕ Bhn. 60, o. r. ವಹಿಲ್ ತ್ವರಿತಂ; ವೇಗಾರ್ಥಂ 65);—quickly (ಗಮ್ಮನೆ ಬೆ. II, 79; Mhr. ವಹಿಲಾ). See Bp. 16, 24; 21, 38; 23, 20; 31, 9; Śśv. 2, 33; Bh. 1, 10, 23; 8, 23, 36. 37; J. 10, 33.

ವಹಿವಾಟು vahivâṭu. = ವಯ್ವಾಟು, q. v. (ಬಡಿಕೆ G.; B. 5, 266; My.).

ವಹಿಸ್ vahis. = ಬಹಿಸ್.

ವಹಿಸು vahisu. To bear, to sustain; to carry, to convey; to lead (J. 8, 44; Si. 273; My.);—to appropriate to one's self (My.);—to be carried along, to proceed, to become current (Râm.).

ವಹ್ನಿ vahni. *Fire.* 2, the number 3 (Ch.; Mr. 540). 3, N. of a metrical foot (Ch.). 4, *lead-wort, Plumbago zeylanica.*

ವಹ್ನಿಜ vahni-ja. Skanda (Mr. 16).

ವಹ್ನಿರೇತಸ್ vahni-rêtas. *Śiva.*

ವಹ್ನಿಶಿಖ vahni-śikha. *Safflower, Carthamus tinctorius.*

ವಹ್ನಿಸಖ vahni-sakha. The wind (Rây. 9, 7).

ವಹ್ಲಿ vahli. Speaking, telling (*cf.* ಪೇಢಿ?).

ವಹ್ಲಿಕೆ vahlikĕ. = ವಹ್ಲಿ. See ಪ್ರ-.

ವಳ್ val. (ವ್-ಅಳ್ 4). (Śmd. 185. 186).

ವಳ್ val. (Tbh. of ವಲಯ, what covers or surrounds). = ಬಳ್, ಒಳು, ಒಳಿ, ವಳಿ, ವಳಯ q. v., ವಳಿಯ, ವೊಳಿ. (T. ವಳ್, a leather thong).

ವಳ vaḷa. = ಬಳ 2, ವಳ್ಳ, (ವಾಡ, ವಾಡಿ, ವಾಳ). An affix for the formation of masculine nouns, *e. g.* ಆಡವಳಂ, ಮೂಸವಳಂ, ಮಡಿವಳಂ, ಪಡೆವಳಂ, ಸೆಜ್ಜೆವಳಂ, ಆಡುವಳಂ (Śmd. 234), ಪಸುಬಿವಳಂ, ಪೂವಳಂ (Śm. 67), ಜನ್ನ-, ತುಡು-, ತೋಟು-.

ವಳಯ vaḷaya. = ವಲಯ, (ವಳ್, etc.), ವಳಿಯ q. v. A bracelet, an armlet, a ring (ಕಟಕ Mr. 523); a zone, a girdle. 2, a circle, a boundary, a circumference (see ಇಲಾ-, ಸುತ್ತು-, ಹೊಲಿ-). 3, a gold or silver ring occasionally put round the hoof of a horse (ತಾವಿ Mr. 274, o. r. ಲೋ ಮಿ. See Śmd. and Kk. s. ವಳಿಯ).

ವಳಾವಳಿ vaḷâvaḷi. Restless anxiety (Bh. 3, 2, 23; Mhr. ವಳ ವಳ).

ವಳಿ vaḷi. (= ಪಡಿ 1, etc.). An affix for forming neuter nouns, *e. g.* ನಡೆವಳಿ, ನುಡಿವಳಿ, ಸಲ್ವಳಿ (Śmd. 252), ಹುಟ್ಟುವಳಿ.

ವಳಿ vaḷi. = ವಲಿ 1. A wave; a wrinkle (ತೆರೆ Ct. I, 59; Cpr. 2, 83; see ತಿವಳಿ). 2, a mode in saṅgîtâ (Grj. 2, after 106; V. 11, 9).

ವಳಿಗ vaḷiga. = ವಣಿಗ, etc. See ಕಳ-, ಮದ-.

ವಳಿಗೆ vaḷigĕ. (Śmd. 39). = ಪಬಿಗೆ, ವೊಳಿಗೆ. (Tbh. of ಪಟಿಕೆ). A round lump or mouthful of food (ಜೇವಣ, ಕವಳ, ತುತ್ತು Kk. 46; Śm. 59).

ವಳಿತ vaḷita. = ವಲಿತ. A circle, a district, a territory, a dependency (J. 28, 53; 31, 19. 27; My.; Tḗ. ವಣಿತ).

ವಳಿತ್ರಯ vaḷi-traya. = ತ್ರಿವಲಿ. (J. 8, 19).

ವಳೆ vaḷĕ. = ವಳ್, etc., ವೊಳಿ. ವಳೆಯೆನಲ್ ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Śm. 41, o. r. ವೊಳೆಯೆನಲ್). See ಪ್ರಥಾ-.

ವಳೆಯ vaḷĕya. = ವಳಯ, etc. (ಆವಾಪ, ಪಾರಿಹಾರ್ಯ, etc. Mr. 340). ಒಳೆನ್ನ, ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Śmd. II). ವೊಳೆಯೆನಲ್ ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Śmd. 41, o. r. ವಳಿ). ವೊಳೆಯೆನಲ್ ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Kk. 81, o. r. ವಳಯಂ). ಬಿಟ್ಟದುವುದನೆನಿಪ್ಪ ಲೋಹಜುರವಳೆಯಂಗಳ್ (Śmd. 120). See ಸುತ್ತು-, ಹೊಜಿ-.

ವಳ್ತಿ valti. The feminine form of ವಳ. See ಗಟ್ಟ-, ತುಡು-.

ವಳ್ಳ vaḷḷa. = ವಳ, *e. g.* ಆಡಪವಳ್ಳಂ, ಮೂಸವಳ್ಳಂ, ಮಡಿವಳ್ಳಂ (Śmd. 234).

ವಳಿಸೆ vaḷigĕ. or ವಳಿಸೆ q. v. (Śmd. 39).

ವಾ v-â. (*i. e.* the lengthened ಅ 8). = ಅ 8, q. v., ವಃ. ತಿಳಿಸುವಾ! (B. 3, 83). ನೋಡುವಾ! (B. 5, 150). ಮಾಡುವಾ! (My.).

ವಾ vâ. 1. *Or* (ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾವಿಶೇಷ, ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾನಗಳು Nn. 139; ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ Mr. 533); *either - or not* (ವಿಕಲ್ಪ 533); else; *as if;* or else.

ವಾ vâ. 2. Tbh. of ವಾಃ (ಜಲ, ಉದಕ Nn. 139). See ವಾರಾತಿ.

ವಾಂಶಿಕ vâṁśika. (fr. ವಂಶ). A flute-player. (Cpr. 6, after 86).

ವಾಂಶ್ಯ vâṁśya. (fr. ವಂಶ). = ವಾಸ 1, q. v. Made of bamboo (Sk. ವಾಂಶ).

ವಾಃ vâḥ. = ವಾರ್. Water.

ವಾಃಕಣ vâḥ-kaṇa. A water-drop (Cpr. 4, 46).

ವಾಃಕಿಟಿ vâḥ-kiṭi. Water-pig: a porpoise. (R.).

ವಾಃಕೇಲಿ vâḥ-kêli. Sporting or gamboling in water (Cpr. 1, 100).

ವಾಃಕ್ರೀಡೆ vâḥ-krîḍĕ. = ವಾಃಕೇಲಿ. (Cpr. 7, 148).

ವಾಕ್ vâk. = ವಾಕ್ಕು, ವಾಙ್. (ತಾರದೆ, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 28).

ವಾಕ್ vâka. Sounding; speaking. See ವಿ-.

ವಾಕರಿಕೆ vâkarikĕ. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (My.; Tḗ. ವಾಕರಿ).

ವಾಕರಿಸು vâkarisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. (My.).

ವಾಕಳಿಕೆ vâkaḷikĕ. = ವಾಕರಿಕೆ. (My.).

ವಾಕಳಿಸು vâkaḷisu. = ವಾಕರಿಸು. (My.).

ವಾಕಿಂಗ್ vâking. "Walking" (Si. 275).

ವಾಕು vâku. (Curvature, Mhr.): an ornament for the wrist (of females and children, My.; Si. 219; Mhr. ವಾಳ್, ವಾಂಕ್).

ವಾಕುಜೆ vâkuĉi. = ಬಾವುಜಿಗೆ, ಬಾವುಜೆ, ವಾಕುಪಿ, ವಾಗುಜಿ, ವಾಗುಪಿ. *The plant called purple flea-bane, Vernonia anthelmintica* Willd. (Serrata anth. Lin.; ಬಾವುಜೆ Mr. 122).

ವಾಕುಷಿ vâkushi. = ವಾಕುಜಿ. See Nr. s. ಬಾವುಜಿಗೆ.

ವಾಕ್ಕಲಹ vâk-kalaha. Speech-strife: quarrel, dispute (My.).

ವಾಕ್ಕು vâkku. Tbh. of ವಾಕ್ (Śmd. 106; ವಾಗ್ದೇವಿ 2 Cm.).

ವಾಕ್ಕುಟಿಲ vâk-kuṭila. A man who is crooked or dishonest in his speech (My.);—dishonesty in speech (My.).

ವಾಕ್ಕೋವಿದ vâk-kôvida. Skilled in speech or language (ವಾಕ್ಪಟಿಥ Śmd. 174 Cm.).

ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯ vâk-châturya. Cleverness of speech (My.). ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯವಿದ್ದವನಾದರೆ ನಾಕ ಸೇರುವನೇ? (Prv.).

ವಾಕ್ಚಾಪಲ್ಯ vâk-châpalya. Volubility of speech; rattle, gabble (My.).

ವಾಕ್ಪಟುತ್ವ vâk-paṭutva. Skill or ability in speech, eloquence (My.).

ವಾಕ್ಪತಿ vâk-pati. *Eloquent; an eloquent man.* 2, Bṛihaspati (Mr. 38; Kâvy. I, 5, 47).

ವಾಕ್ಪರಿಣತ vâk-pariṇata. Proficient in speech or language (ವಾಕ್ಪಟಿಥ Śmd. 249 Cm.).

ವಾಕ್ಪಾರುಷ್ಯ vâk-pârushya. Harshness or severity of language; wordy violence; scurrility (My.).

ವಾಕ್ಪೌರುಷ vâk-paurusha. Power in speaking or using big words (My.).

ವಾಕ್ಪ್ರಗುಮ್ಫನ vâk-pra-gumphana. Stringing together or good arrangement of words (Cpr. 1, 59).

ವಾಕ್ಪ್ರೌಢ vâk-prauḍha. Proficient in speech or language (see ವಾಕ್ಕೋವಿದ, ವಾಕ್ಪರಿಣತ).

ವಾಕ್ಪ್ರೌಢಿ vâk-prauḍhi. Proficiency in speech or language (Cpr. 1, 11).

ವಾಕ್ಯ vâkya. *Speech,* saying, assertion, statement; a word (ಸೋಲ್ Ct. II, 97). 2, *a sentence;* a period (Śmd. 170-172; Kâvy. I, 1*b*, 32-41; II, 2, B, 1. 2);—prose (Śmd. 80). 3, a rule, a precept, an aphorism.

ವಾಕ್ಯಖಂಡ vâkya-khaṇḍa. Syntax (My.).

ವಾಕ್ಯದೀಪಕ vâkya-dîpaka. Illustration or explanation of a sentence (Śmd. 177).

ವಾಕ್ಯದೋಷ vâkya-dôsha. A fault of the sentence; a violation of certain rules of poetical composition (Kâvy. II, 2, B, 1 seq.).

ವಾಕ್ಯನಿರ್ವಾಹ vâkya-nirvâha. The completion or end of a sentence (Śmd. 173).

ವಾಕ್ಯಮಾಲೆ vâkya-mâlĕ. A line of words: a sentence (Śmd. 92).

ವಾಕ್ಯವಿದ vâkya-vida. Possessed of the knowledge of words or language (ಉಕ್ತವಿದ Śmd. 102 Cm.).

ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಟನ vâkya-vêshṭana. A complex of (*e. g.* saṁskrita) words: a quotation (Śmd. 73).

ವಾಕ್ಯಶೇಷ vâkya-śêsha. The remainder of a speech, anything intended to be said but left unsaid. (R.).

ವಾಕ್ಯಾನ್ವಯ vâkya-anvaya. The natural order, or logical connection, of words in a sentence (Śmd. 174).

ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ vâkya-artha. The meaning of a word or sentence (Kâvy. II, 1, 6). 2, inquisition concerning a doctrine, etc.: a disputation, a discussion; a lecture (My.).

ವಾಕ್ಯಾಲಂಕಾರ vâkya-alaṅkâra. *An expletive.*

ವಾಕ್ಯೋಪಮೆ vâkya-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ವಾಕ್ಶ್ರೀ vâk-śrî. The beauty of speech; Sarasvatî (Ćpr. 2, 1; 4, 10).

ವಾಕ್ಶ್ರೀನಿವಾಸ vâk-śrî-nivâsa. The beauty of speech dwelling in or on—(Kâvy. III, 3, B, 173; Ct. II, 122).

ವಾಕ್ಸುವರ್ಣ vâk-suvarṇa. Speech considered as gold (Ćpr. 1, 60).

ವಾಗ್ vâg. = ವಾಕ್. — ವಾಗ್ಝರಣಿ. Good style of composition (My.). — ವಾಗ್ವ್ಯಯ. Expenditure of words or speech, waste of breath (My.).

ವಾಗಾಡಂಬರ vâg-âḍambara. A vain display of words (My.).

ವಾಗೀಶ vâg-îśa. *A master of language, an eloquent man.* 2, Bṛihaspati. 3, Brahmâ. 4, N. of a man (Rśv. 1, 77). — ವಾಗೀಶಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 44, 47).

ವಾಗೀಶ್ವರ vâg-îśvara. Brahmâ (My.).

ವಾಗೀಶ್ವರಿ vâg-îśvari. Sarasvatî (My.).

ವಾಗು vâgu. = ವಾಗುಸ. A sort of large fish (ಮದ್ಗು, ತೃಂಗಿ, ಹೆಮ್ಮಿನ್ Mr. 409).

ವಾಗುಜಿ vâguji. = ವಾಕುಚಿ, etc. (Sk.).

ವಾಗುರ vâgura. = ವಾಗುರೆ. (ಜಾಲಿಕ, ಬೆಳ್ಯಾರ Mr. 380).

ವಾಗುರಿಕ vâgurika. *One who uses nets for catching deer,* etc.

ವಾಗುರೆ vâgurĕ. *A net* (for catching deer or wild animals), *a snare, a noose.*

ವಾಗುಷಿ vâgushi. = ವಾಕುಚಿ. See Nr. s. ಬಾವುಜಗೆ.

ವಾಗುಸ vâgusa. = ವಾಗು. (Sk.). See ಹೆಮ್ಮಿನ್.

ವಾಗೆ vâgĕ. = ವಾಕೆ. *A bridle* (ವಲ್ಗೆ, ಕುತೆ, ರಶ್ಮಿ Hlâ.).

ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರತೆ vâk-gêya-kâratĕ. Performance of good composition and song (Ćpr. 2, after 14).

ವಾಗ್ಜಾಲ vâg-jâla. A congeries of words; prate, gabble (My.).

ವಾಗ್ಝರಿ vâg-jhari. Current of words: good style of composition (My.).

ವಾಗ್ದತ್ತ vâg-datta. Promised;—a promise (My.);—betrothed.

ವಾಗ್ದರಿದ್ರ vâg-daridra. Poor in speech, of few words, speaking little or humbly, speaking guardedly. (R.).

ವಾಗ್ದಾನ vâg-dâna. Giving by promise;—betrothing;—a promise (My.).

ವಾಗ್ದೃಷ್ಟ vâg-dṛishṭa. Verbal evidence (Bp. 51, 12).

ವಾಗ್ದೇವತೆ vâg-dêvatĕ. = ವಾಗ್ದೇವಿ. (Kâvy. I, 1*a*, 4).

ವಾಗ್ದೇವಿ vâg-dêvi. The goddess of speech or eloquence: Sarasvatî (Śmd. 1).

ವಾಗ್ಬಲ vâg-bala. Powerful in speaking;—the power of speech (My.).

ವಾಗ್ಮಿ vâgmi. Speaking much, loquacious, talkative, verbose. 2, *speaking well, eloquent;* an eloquent man (ಚರ್ಮಣಿ, ಮೇಳಯ್ಸಿ ನಾನಾ ರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ Mr. 360).

ವಾಗ್ಯತ vâg-yata. Reserved in speech, taciturn, silent. (R.).

ವಾಗ್ರುತ vâg-ruta. A deaf man (? ಕೇಳದವಂ Mr. 440, text corrupt).

ವಾಗ್ವರ vâg-vara. Brahmâ; Bṛihaspati (Śśv. 5, 27).

ವಾಗ್ವಾಣ vâg-vâṇa. A word considered as an arrow (Ćpr. 1, 44).

ವಾಗ್ವಾದ vâg-vâda. Quarrel, verbal dispute (My.).

ವಾಗ್ವಿದ vâg-vida. Clever in speech, skilled in language (Śmd. 398).

ವಾಗ್ವಿಭವ vâg-vibhava. Power, or excellence, of speech or diction (Kâvy. I, 5, 50).

ವಾಗ್ವಿರೋಧ vâg-virôdha. Enmity appearing in words (My.).

ವಾಗ್ವೃಷ್ಟಿ vâg-vṛishṭi. A shower of words (Ćpr. 3, 68).

ವಾಘೆ vâghĕ. = ವಾಗೆ. (ಕುತೆ, ರಶ್ಮಿ Mr. 274; Grj. 2, after 106; J. 13, 24).

ವಾಙ್ vâṅ. = ವಾಗ್.

ವಾಙ್ಮನಸ vâṅ-manasu. Speech and mind (Bp. 50, 70).

ವಾಙ್ಮಯ vâṅ-maya. Relating to speech; consisting of words; eloquent, rhetorical;—speech;—eloquence;—rhetoric. (R.).

ವಾಙ್ಮಾಧುರ್ಯ vâṅ-mâdhurya. Sweetness or pleasantness of speech (My.).

ವಾಙ್ಮುಖ vâṅ-mukha. *The opening or commencement of a speech, an exordium.*

ವಾಙ್ಮೂಲ vâṅ-mûla. Origin of words: deposition (Tĕ.; My.).

ವಾಚ್ vâć. = ವಾಕ್, ವಾಕ್ಕು, (ವಾಗ್, ವಾಙ್). Speaking;—speech; voice; talk; language; discourse. 2, *a word;* a saying. 3, *the goddess of speech, Sarasvatî* (ಶಾರದೆ, ವಾಕ್, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 28).

ವಾಚಂಯಮ vâcaṁ-yama. Speech-restrainer: *a sage who practises rigid taciturnity.*

ವಾಚಕ vâcaka. Speaking, reading; declaratory, expressing, signifying;—verbal, expressed by words;—a speaker, a reader;—*a word.* See Ch. v. 1. 18; ಭೂ-. — ವಾಚಕಶಾಟಿ. Fluency in reading (My.).

ವಾಚಕತೆ vâcakatè. Expressiveness, significance; the meaning that is intended to be expressed (Kâvy. III, 1, A, 13-15).

ವಾಚಕಶಕ್ತಿ vâcaka-śakti. Power in reading (My.).

ವಾಚನ vâcana. The act of reciting or reading, recitation. 2, the act of relating or declaring, proclamation, declaration. See ಸ್ವಪ್ನ-.

ವಾಚನೆ vâcanè. = ಬಾಜನೆ, ವಾಡನ.

ವಾಚಸ್ಪತಿ vâcas-pati. The lord of speech: *Bṛihaspati.*

ವಾಚಾಗುರು vâcâ-guru. A teacher of sacred texts (Bp. 1, 1).

ವಾಚಾಟ vâcâṭa. *Talkative, loquacious.*

ವಾಚಾಮಗೋಚರ vâcâm-agôcara. Impossible to be expressed by words (My.).

ವಾಚಾಮ್ಬಿಕೆ vâcâ-ambikè. Sarasvatî; N. of the mother of the poet Argaḷa (Čpr. 1, 54).

ವಾಚಾಲ vâcâla. *Talkative;*—boasting.

ವಾಚಾಲಕ vâcâlaka. = ವಾಚಾಲ. (My.).

ವಾಚಿ vâči. = ಹಾಮಚಿ. (Tč.). — ವಾಚತೀಗೆ. = ಹಾಮಚಿಬಳ್ಳಿ. (Si. 159; Tč.).

ವಾಚಿ vâči. (= ವಾಸಿ 4). Speaking, uttering, expressing; what expresses: a word. See ಕ್ರಮ-, ಗುಣ-, ಧಾತ-, ಮನೋಹರ-. 2, expressing genus, generic. 3, a word which defines or limits the meaning of another word; an epithet, an attribute, an adjective (ವಿಶೇಷ Nn. 103, o. r. ವಿಶೇಷಣ). 4, a speaker, a counsellor, a minister (ಪ್ರಧಾನ, ಸಚಿವ 103). 5, Sarasvatî (ಸರಸ್ವತಿ 103). 6, an attribute, a quality, a good quality; good or improved state or condition (ಗುಣ 103).

ವಾಚಿಕ vâčika. Verbal, oral. 2, *communicated by speech or by word of mouth.* 3, news, tidings, intelligence.

ವಾಚಿಸು vâčisu. To speak, to say, to utter, to declare (Râm. 1, 16, 6; J. 11, 30; 26, 15. 49; 29, 4).

ವಾಚೆ vâčè. ವಾಚಾ. Speech;—a holy word, a sacred text, a divine utterance;—an oath.

ವಾಚೋಯುಕ್ತಿ vâčas-yukti. Possessing fitness or dexterity of speech.

ವಾಚೋಯುಕ್ತಿಪಟು vâčôyukti-paṭu. *Skilled in fitness of speech, eloquent.*

ವಾಚ್ಯ vâčya. To be spoken or said, proper (or possible) to be said. 2, to be spoken against, blamable, censurable, contemptible. 3, to be predicated (of anything), attributive, adjective, declinable as an adjective, taking three genders. 4, that which may be said of anything. 5, a predicate (in grammar). 6, the voice of a verb. See Ch. v. 1; Kâvy. III, 3, B, 159.

ವಾಚ್ಯಲಿಂಗ vâčya-liṅga. Adjective gender, *i. e.* gender that depends on the word which is to be distinguished or defined (ವಿಶೇಷ್ಯಾಭಿನಲಿಂಗ Śmd. 108. 109); *adjusting itself to the gender of a noun, being an adjective.*

ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಕ vâčya-liṅgaka. *Being an adjective.*

ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಕತ್ವ vâčya-liṅgakatva. *The state of being an adjective.*

ವಾಚ್ಯಾವಾಚ್ಯ vâčya-avâčya. Proper to be said and improper to be said (My.).

ವಾಜ vâja. = ಬೆಜ. An artificer, etc. (My.). ವಾಜರ ಮನೆ (ಆವೇಶನ, ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ Si. 108).

ವಾಜ vâja. Strength, vigour, energy. 2, *speed* (ತೂರ್ಣ, ಬೇಗ Nn. 124). 3, one of the paces of a horse (ಅಶ್ವಗತಿ, ಕುದುರೆಯ ನಡೆ 124; ತುರಗಗತಿ Mr. 524). 4, boiled rice, food in general, vegetable food (ಶಾಕ, ಮೇಲೋಗರ 124; ಶಾಕ 524). 5, clarified butter, ghee (ಘೃತ, ತುಪ್ಪ 124; ತುಪ್ಪ 524). 6, *a wing;—the feather of an arrow* (ಛದ, ಗಱಿ 124; ಗಱಿ 524). 7, a mantra or prayer concluding a sacrifice (ಮಖಾನ್ತ್ಯ, ಯಜ್ಞಾದ ಕಡೆ 124; ಕ್ರತುವಿನನ್ತ್ಯ 524). 8, N. of a tree (ತರುಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 124; ತರು 524; *cf.* ವಾಜ No. 7?).

ವಾಜಪೇಯ vâja-pêya. *N. of a particular sacrifice.*

ವಾಜಿ vâji. Strong, powerful, impetous; swift. 2, *a horse* (ಕುದುರೆ Nn. 14. 51; ತುರಗ, ಕುದುರೆ 75). 3, *a bird* (ವಿಯಚ್ಚರ, ಪಕ್ಷಿ 75). 4, *an arrow* (ಮಾರ್ಗಣ, ಬಾಣ 75). 5, a bone (? ಅಸ್ಥಿ 75, o. r. ಅಸ್ತಿ). 6, an enemy (ರಿಪು, ಹಗೆ 75). 7, the plant ವಾಜದನ್ತಕ.

ವಾಜಿತರ vâji-tara. A mule (ಚಕ್ರಪತಿ, ಹೇಸರಗತ್ತೆ Mr. 186).

ವಾಜಿದನ್ತಕ vâji-dantaka. *The shrub Justicia adhatoda* (and ganderussa Lin., = ಆಟರೂಸ).

ವಾಜಿಧ್ವನ vâji-dhvâna. Neighing (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಕುದುರೆಯ ಧ್ವನಿ Nn. 18).

ವಾಜಿನಿ vâjini. *A mare.*

ವಾಜಿಬಿ vâjibi. Fit, proper, right (My.; Br.; Mhr., H. ವಾಜಬೀ, ವಾಜವೀ).

ವಾಜಿಮಿ vâjimi. = ವಾಜಬಿ. (My.).

ವಾಜಿಮೇಧ vâji-mêdha. A horse-sacrifice (J. 2, 25. 66).

ವಾಜಿಶಾಲೆ vâji-śâlè. *A horse stable.*

ವಾಞ್ಛಲ್ಯ vâñčalya. Tbh. of ವಾತ್ಸಲ್ಯ. (My.).

ವಾಞ್ಛಿತ vâñčhita. *Wished, desired, longed for.*

ವಾಞ್ಛಿಸು vâñčhisu. To wish, to desire (My.).

ವಾಞ್ಛೆ vâñčhè. *Wish, desire;* desire for.

ವಾಟ vâṭa. 1. = ಬೆಟ. (My.).

ವಾಟ vâṭa. 2. A slope, an incline, as of the ground, of a roof, of a water-course, etc. (My.; Tč.; T., M. ವಾಟ; *cf.* ವಾರೆ & ವಾಲು). ಕ್ರಮವಿನ್ದ ವಾಟವಾಗಿ ಇದ್ದಿಯ ತಕ್ಕ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ Si. 421).

ವಾಟ vâṭa. (=ಬಟ್ಟೆ 1, ಬಾಟೆ, ಬಾಡು, ವಡ). *An enclosure,* a piece of enclosed ground, a court-yard, a compound. 2, a garden, a park, a plantation. 3, the enclosure of a town or village, a fence, a wall, a hedge, etc. 4, a road, a way (*cf.* ಒದ್ದ 1); a street (see ವೇಶ್ಯಾ-). 5, course, procedure (Mhr.). 6, made of the vaṭa-tree.

ವಾಟಿ vâṭi. 1. A garden. See ಪುಷ್ಪ-.

ವಾಟಿ vâṭi. 2. A street (My.; ಓಣಿ G.). 2, = ಟೊಂಕ (G.).

ವಾಟಿಕ vâṭika. = ಬಾಡಗ, ವಾಡಿಗ. A gardener. 2, a garden (see ಪುಷ್ಪ-).

ವಾಟಿಕೆ vâṭikè. An enclosure; a garden. See ಅನ್ನ-, ಪುಷ್ಪ-, ವೃಕ್ಷ.

ವಾಟಿ vâṭi. = ಬೆಟೆ 1. (My.).

ವಾಟೆ vâṭe. 1. = ಒಟೆ 2. q. v. (My.).

ವಾಟೆ vâṭe. 2. = ಒಟೆ 1, etc. (My.).

ವಾಟ್ಯಾಲಕ vâṭyâlaka. *The plant Sida cordifolia or rhomboidea* (= ಬಲೆ).

ವಾಡ vâḍa. = ವಾಳ. See ಕುಳ-.

ವಾಡಬ vâḍaba. = ವಾಡವ.

ವಾಡಬಾನಲ vâḍaba-anala. = ವಾಡವಾನಲ. (ವಾಡವ, ವಡಬಾಗ್ನಿ Nn. 13).

ವಾಡವ vâḍava. = ಬಾಡಬು, ಬಾಡವ, ವಾಡಬು, ವಾರುವ. *Submarine fire* (ವಡವಾನಲ, ವಡಬಾಗ್ನಿ Nn. 13). 2, the lower regions (at the south-pole, ದಾನವವಾಸ, ರಸಾತಲ 13). 3, a country (ಜನಾಸ್ತ, ದೇಶ 13). 4, *a Brâhmaṇa* (ವಿಪ್ರ 13). 5, *a stud, a collection of mares;* a horse (ತುರಂಗ, ಕುದುರೆ 13).

ವಾಡವಾಗ್ನಿ vâḍava-agni. = ಬಾಡಬಾಗ್ನಿ. Submarine fire.

ವಾಡವಾನಲ vâḍava-anala. *The fire of the lower regions.*

ವಾಡವಾಮುಖಿ vâḍavâ-mukha. = ವಡವಾಮುಖ. (ವಾಠಿಯ ಕಚ್ಚು Mr. 48).

ವಾಡವೇಯ vâḍavêya. = ಬಾಡಬೇಯ. *A bull, an ox.*

ವಾಡವ್ಯ vâḍavya. *A number of Brâhmaṇas.*

ವಾಡಿ vâḍi. (= ವಳ). (Tĕ. ವಾಡಿ, ವಾಳಿ). See ನಾಯಕವಾಡಿ.

ವಾಡಿ vâḍi. An enclosure; an enclosing wall (Mhr., H.); an enclosed piece of meadow-field, or garden-ground;—a hamlet (*cf.* ಪಾಡಿ);—a division of the suburban portion of a city (Mhr. ವಾಡೀ).

ವಾಡಿಕೆ vâḍikĕ. (fr. ಒಡು). Usage, custom, practice; the state of being habitual, that of being well known by practice (My.; ರೂಢಿ G.; Tĕ. ವಾಡಿಕೆ, ವಾಡುಕೆ, ವಾಳಿ; T. ವಾಡ್ಪು; Tĕ. ವಾಡು, to use, make use of). ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಗಿಡದ ಟೊಂಗೆಗಳ ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಗ್ಗುಗಳಾಗುವವು (B. 3, 36). ಚಿನ್ನವು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ರಜಗಳ ರೂಪದಿನ್ದ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ (4, 105). ದಿವಸ ಹೋದವರಿಗೆ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಆಸ್ಪದ ನಿದ್ದೆ ಬೇಕಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 135). ನನಗೆ ಈ ಕೆಲಸ ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ (My.). ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಹಾಡಿಕೆ ತಿಳಿಯುವದೇ? (Prv.). See ಲೋಕ-.

ವಾಡಿಗ vâḍiga. (Tbh. of ವಾಟಿಕ). = ಬಾಡಗ. See ಹುವ್ವಾಡಿಗ, ಹೂವಾಡಿಗ.

ವಾಡೆ vâḍĕ. = ಬೆಡೆ, q. v. (My.; ಕುಸೂಲ, ಗಳಿಗೆ Si. 416).

ವಾಢ vâḍha. = ಬಾಡ No. 1. *Hard, firm, strong;*—much, abundant, excessive, exceeding. ವಾಢಂ, *much, excessively;*—*indeed, truly, surely positively, very well, yes.*

ವಾಣ vâṇa. = ಬಾಣ. See ವಣಗ್-.

ವಾಣಿ vâṇi. 1. = ಬಾಣಿ. *Sound, speech; voice.* 2, *Sarasvati* (ಗೋ, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 5; ಸರಸತಿ, ಬಾಣಿ, etc. Kk. 9). 3, speaking. 4, (fr. ವಾಣ) having an arrow or arrows. 5, = ವಾಣಿಜ, a Banyan (Mhr.). 6, an oil-miller, an oilman (T. ವಾಣಿಯ). ವಾಣಿ ಗಾಣಿ (= ಗಾಣಿಗ) ತೇಲಿ ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.). 7, articles of trade (see ಹಸರುವಾಣಿ). — ವಾಣಿಯರಸ. -ಅರಸ. Brahmâ (Bp. 46, 78).

ವಾಣಿ vâṇi. 2. *Weaving;*—a weaver's loom.

ವಾಣಿಗ vâṇiga. A knave (? Bp. 28, 19; in a corrupt line of Ct. I, 84 there is: ವಾಣಿಗ ರಕ್ಕು, the metre would require ರಕ್ಕಂ, whether ಶಕ್ಕಂ; o. r. is ಠಂಕಂ).

ವಾಣಿಜ vâṇija. = ವಾಣಿಯ No. 1. *A merchant,* a Banyan.

ವಾಣಿಜತನ vâṇijatana. Traffic, trade. ರೇಣು ಮಾಣಿಕವಾದರೂ ವಾಣಿಜತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ವಾಣಿಜ್ಯ vâṇijya. = ವಾಣಿಯ No. 2. *Traffic, trade* (ಹರದು Mr. 346).

ವಾಣಿಜ್ಯತನ vâṇijyatana. = ವಾಣಿಜತನ. (My.).

ವಾಣಿನಿ vâṇini. *A sharp or clever woman, a shrewd woman* (ಏದಗ್ಗೆಯುಂ ಮುಗ್ಗೆಯುಮ್ ಆಗಿರ್ಪವಳು Hlâ.; ಮುಗ್ಗೆ Mr. 306). 2, *a dancing girl.* 3, *a drunken woman,* one literally or figuratively intoxicated, *a passionate woman* (ಮತ್ತೆ Hlâ.; ಸೊಕ್ಕಿದವಳು Nr.).

ವಾಣಿಯ vâṇiya. Tbh. of ವಾಣಿಜ. (Č. Bp. 47, 41; Bh. 8, 24, 42). 2, Tbh. of ವಾಣಿಜ್ಯ. (Bh. 2, 15, 37).

ವಾಣೀಶ vâṇi-îśa. Brahmâ, one of the attendants on Śiva. ಶ್ರೀಮಾನಿಸೀಶ ಯಕ್ಷೇಶ ವಾಣೀಶರ್ ಎನ್ಪವರು (ತಿವಸ) ನಿಜಮಿತ್ರರ್ಕ್ಕು (Mr. 13).

ವಾಣೀಶ್ವರ vâṇi-îśvara. Brahmâ (Bp. 1, 46).

ವಾತ vâta. Blown; extinguished. 2, *wind, air, breeze.* 3, wind or air, as one of the humours of the body. 4, morbid affection of the windy humour, rheumatism, gout. 5, N. of a metrical foot (Ch.). ನಾತವಾಗಲಿ ಪರಿಮಳವಾಗಲಿ ವಾತಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ.—ನಾಥನಾದರೂ ವಾತ ಬಿಡದು (Prvs.). See ಮಜ್ಜಸಾರ.

ವಾತಕ vâtaka. *The plant Marsilea quadrifolia* Lin. (= ಆಶನಪರ್ಣಿ; see ಮೊಬಿಗು 3).

ವಾತಕಿ vâtaki. *Rheumatic, gouty.*

ವಾತಕುಂಭ vâta-kumbha. *The part of an elephant's forehead below the frontal sinuses.*

ವಾತಗುಲ್ಮ vâta-gulma. Acute gout (Sk., Mhr.), attended by an induration of the mesenteric glands (C.).

ವಾತಜ್ವರ vâta-jvara. Fever occasioned by the prevalence of the vâta-humour (My.).

ವಾತಧಾತು vâta-dhâtu. One of the (three) arteries near the wrist (My.).

ವಾತನಾಡಿ vâta-nâḍi. = ವಾತಧಾತು. (My.).

ವಾತನಾರಾಯಣ vâta-nârâyaṇa. A small plant of which the fruits are eaten and the leaves, roots, etc. used to remove rheumatism (My.; also ವಾತನಾರಾಯಣಿ).

ವಾತಪುರಣ vâta-pûraṇa. A flag (Bp. 6, 21).

ವಾತಪೋತ vâta-pôtha. *The Palâśa tree, Butea frondosa.*

ವಾತಪ್ರಕೋಪ vâta-prakôpa. Excess of vâta in the body (My.).

ವಾತಪ್ರಮಿ vâta-prami. *A sort of swift antelope.*

ವಾತಮಂಡಲಿ vâta-maṇḍali. Wind-circle: a whirlwind (ಸುಳಿವ ಆಸಿಲು Mr. 50).

ವಾತಮೃಗ vâta-mṛiga. *A sort of swift antelope.*

ವಾತರೋಗ vâta-rôga. Rheumatism, gout (My.; B. 4, 71). ವಾತರೋಗವಿದ್ದವನಾದರೆ ವಾದ್ಯ ಬಾಜಿಸುವನೇ? (Prv.).

ವಾತರೋಗಿ vâta-rôgi. *Afflicted with vâtarôga.*

ವಾತಶರೀರ vâta-śarîra. A body afflicted with vâta (My.). ವಾತಶರೀರಿ, a person who has such a body (My.).

ವಾತಸಹ vâta-saha. *Afflicted with vâta.*

ವಾತಸುತ vâta-suta. Hanumat (Râm. 4, 1, 16).

ವಾತಾಯನ vâta-ayana. = ಬಾದಣ, ಬಾದವಣ. *An air-passage, an air-hole, a window.*

ವಾತಾಯು vâtâyu. *An antelope, a deer.*

ವಾತಾಶನ vâta-aśana. The act of eating wind (Śśv. 2, 99). 2, a serpent (My.). 3, a tiger (My.).

ವಾತಾಹಾರ vâta-âhâra. = ವಾತಾಶನ No. 1. (My.).

ವಾತೂಲ vâtûla. *Afflicted with vâta.* 2, mad, insane. 3, *a whirlwind, a gate.*

ವಾತೂಲಿಕೆ vâtûlikĕ. = ವಾತೂಲ No 3. (Cpr. 4, after 18).

ವಾತ್ಯೆ vâtyĕ. *A whirlwind, a gate.*

ವಾತ್ಸಕ vâtsaka. (fr. ವತ್ಸ). *A herd of calves.*

ವಾತ್ಸಲ್ಯ vâtsalya. (fr. ವತ್ಸಲ). = ವಾಂಡಲ್ಯ. Lovingness: tender fondness (J. 18, 60; My.; ಮಮತೆ G.).

ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನ vâtsyâyana. N. of a muni and of a writer on amorous subjects (Rśv. 1, after 135).

ವಾದ vâda. 1. = ಬೆದ. A ditch, a trench; a pitfall for catching elephants (Tĕ. ಬೆದ; Abhâ. 2, 4; *cf.* ವಾರ 3 No. 4 ?).

ವಾದ vâda. 2. (= ಬೆಮ, etc.). — ವಾದಕ್ಕೆ. -ಅಕ್ಕೆ. Bishop's weed (My.).

ವಾದ vâda. = ಬಾದು 1. Speaking, talking. 2, sound, sounding; playing a musical instrument (see ವೀಣಾ-). 3, discourse, conversation. 4, disputation, debate, dispute, controversy, words (ವ್ಯೂತ, ಜಗಳ Nn. 11). 5, explanation, exposition. 6, a plaint, a suit at law. 7, report, rumour. ವಾದಾ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ, ಪಾದರ ಕಲಿತು ಕೊಂಡ್ಯ.—ಭೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ವಾದಾ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). 8, a marvellous skill or siddhi (to make gold, etc. ದಳ, ರಸವಾದ Nn. 9; My.; Abhâ. 2, 37; see ರಣ-, ರಸ-).

ವಾದಕ vâdaka. Speaking; a speaker. 2, a player of a musical instrument, a musician (Śmd. 46). ಪಾತ್ರವಾಡಿ ವಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (296).

ವಾದನ vâdana. The act of sounding;—instrumental music; the sound of musical instruments.

ವಾದನಕ್ರಿಯೆ vâdana-kriyĕ. The sounding of musical instruments. See ಮೊದಿಗು.

ವಾದನದಣ್ಡ vâdana-daṇḍa. *A stick, etc. for striking a musical instrument, a plectrum, etc.* (ವಾದ್ಯಮಂ ನುಡಿಸುವ ಕುಡುಹು Śmd. 46 Cm.). *Cf.* ವಾದ್ಯಕೋಣ.

ವಾದನವಿಧಿ vâdana-vidhi. A mode of the sound of musical instruments. See ಮೊದಿಗು.

ವಾದಪ್ರತಿವಾದ vâda-prativâda. A set disputation, assertion and counter-assertion, dispute, debate (My.; B. 5, 226).

ವಾದವಿವಾದ vâda-vivâda. A discussion about any statement, argument and disputation, dispute, debate, argumentation (B. 4, 206; My.).

ವಾದಿ vâdi. Speaking; asserting; disputing. 2, a speaker. 3, a disputant; a dialectician (ತಾರ್ಕಿಕ, ಮೀಲಜಿದು ತರ್ಕಪಂ Mr. 360; Bp. 53, 67). 4, a plaintiff, an accuser. 5, an explainer, an expounder of the law, śâstras, etc., a great personage or doctor (ನರೇನ್ದ್ರ Nn. 136; Mr. 490). 6, one who maintains any particular system of doctrine (see ಅದ್ವಯ-, etc.). 7, learned; wise, sage, skilful. See ಜಲ-, ಸ್ವರ-, ಹಟ-. ವಾದಿಯ ಸಂಗಡ ವಾದಿಸಲು ಸಲ್ಲ, ಕುಣ್ಣಿನ ಕೂಡ ಹಾದಿ ನಡೆಯಲು ಸಲ್ಲ (Prv.).

ವಾದಿತ್ರ vâditra. *A musical instrument.*

ವಾದಿನಿ vâdini. The feminine form of ವಾದಿ. See ಪರಿ-.

ವಾದಿಪ್ರತಿವಾದಿ vâdi-prativâdi. An assertor and a counter assertor;—a plaintiff and a defendant (My.).

ವಾದಿಸು vâdisu. = ಬಾಜಿಸು, ಬಾಜಿಸು. To dispute (v. i.); to debate; to speak contentiously (Bp. 3, 52; 55, 54; Bh. 1, 8, 16; My.; see Prv. s. ವಾದಿ). 2, to sound a musical instrument, to play.

ವಾದ್ಯ vâdya. = ಬಾಜಾ, ಬಾಜೆ. To be spoken (see ಅಭಿ-);—*any musical instrument;—instrumental music.* ವಾದ್ಯ ಬಾಜಿಸು (B. 5, 294).

ವಾದ್ಯಕೋಣ vâdya-kôṇa. = ವಾದನದಣ್ಡ. (ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು Nn. 127).

ವಾದ್ಯಭಾಣ್ಡ vâdya-bhâṇḍa. *A musical instrument.*

ವಾದ್ಯಭಾಣ್ಡಮುಖ vâdyabhâṇḍa-mukha. *The mouth or top part or point of a musical instrument.*

ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ vâdya-viśêsha. A sort of musical instrument. See ಪಡಿಹ.

ವಾಧ್ರಿಣಸ vâdhriṇasa. *A rhinoceros.*

ವಾನ್ vân. The masculine form of ವತ್ 1. (ಅನ್ವಿತ, ಸಂಹಿತ, ಯುತ, etc. Mr. 440).

ವಾನ vâna. 1. Blown; blown upon;—*dry, dried* (*cf.* ಒಣ); dry or dried fruit (ಶಲಾಟು, ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ Nn. 90; ಒಣಗು ಪೋರ್ವ ಕಾಯಿ Mr. 109). 2, blowing;—moving, rolling. 3, fragrance. See ಸಿರ್-.

ವಾನ vâna. 2. Weaving, sewing. 2, the fruit of actions (ಕರ್ಮಫಲ, ಕಟ್ಟಿದನ್ನಾ ಕರ್ಮಗಳು Nn. 90). 3, what is complete or perfect (ಅಕ್ಷೀಣ, ಕೊಬಿತೆಯಿಲ್ಲದನ್ನಹುದು 90).

ವಾನ vâna. 3. (fr. ವನ). Relating to a forest or wood. 2, a multitude of woods, a collection of groves or thickets. 3, table-land (ಸಾನು, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 90).

ವಾನಪ್ರಸ್ಥ vânaprastha. (fr. ವನಪ್ರಸ್ಥ). *A Brâhmaṇa of the third order (âśrama) who has passed through the stages of student and householder, and has left his house and family for the woods.* 2, *the tree Bassia latifolia* (= ಗುಡಪುಷ್ಪ).

ವಾನರ vânara. *A monkey.*

ವಾನರಕುಲ vânara-kula. Belonging to the monkey tribe: Nîla (ನೀಲ, ವಾನರಭೇದ, ಕಪಿಗಳ ಭೇದ Nn. 30).

ವಾನರವರಧ್ವಜ vânara-vara-dhvaja. Arjuna (J. 8, 37).

ವಾನರಸಮುನ್ನತಧ್ವಜ vânara-samunnata-dhvaja. Arjuna (J. 13, 3).

ವಾನಸ್ಪತ್ಯ vânaspatya. (fr. ವನಸ್ಪತಿ). *A tree the fruit of which is produced from* (visible) *blossoms.*

ವಾನಾಯು vânâyu. (fr. ವನಾಯು). The district Vanâyu.

ವಾನಾಯುಜ vânâyu-ja. = ವನಾಯುಜ. *A Vânâyu horse.*

ವಾನೀರ vânîra. *A sort of cane, the ratan, Calamus rotang* Lin. (ಹಜ್ಜೆಯ ಮರ Hlâ.).

ವಾನೇಚರ vânê-êara. Wandering or dwelling in forests (Cpr. 1, 137).

ವಾನೇಯ vânêya. *The fragrant grass Cyperus rotundus.*

ವಾನ್ತ va-anta. 1. A word with final ವ (ವ್, Śmd. 323). See ಉಚ್-.

ವಾನ್ತ vânta. 2. Vomited, ejected from the mouth, effused.

ವಾನ್ತಿ vânti. Vomiting;—the matter vomited;—an emetic. ಕುಡಿದ ವಿಷವು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ, ದುಣ್ಣಿರಿಸಿ, ವಾನ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊಱಗೆ ಬಿತ್ತು (B. 5, 72). ಭ್ರಾನ್ತಿ ಪಿಡಿದವಗೆ ವಾನ್ತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ವಾನ್ತಿಭೇದಿ. Vomiting and purging: cholera (My.). — ವಾನ್ತಿಭ್ರಾನ್ತಿ. Vomiting and aberration: cholera (C.; B. 4, 132).

ವಾಪ vâpa. Sowing seed, strewing. 2, weaving. 3, shearing, shaving. See ಸಿರ್-, ಪರೀ-, ಪ್ರತೀ-.

ವಾಪನ vâpana. 1. = ಪಾಪ. See ನಿರ್-.

ವಾಪನ vâpana. 2. Blowing. See ನಿರ್-.

ವಾಪಸು vâpasu. Back, in return (C.; Br.; Mhr., H.).

ವಾಪಿ vâpi. 1. A sowing machine (ಕೂರಿಗೆ Mr. 370).

ವಾಪಿ vâpi. 2. = ಬಾಂವಿ, ಬಾಮಿ, ಬಾವಿ, ವಾಯಿ. *An oblong reservoir of water, a pool or lake* (ಬೆಂಜೆ Hlâ.); a well.

ವಾಪಿತ vâpita. Sown;—shaven, shorn. See ವರಿ-.

ವಾಪಿತೆ vâpitĕ. A close-shaved woman, a widow (ಮುಣ್ಡೆ Mr. 303);—a female mendicant (ಭಿಕ್ಷು 303).

ವಾಮ vâma. = ಬೆಮ, etc. (My.).

ವಾಮ vâma. 1. *Beautiful, handsome, pleasing, lovely* (ಮನೋಹರ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು Nn. 24; *cf.* ಓ 42).

ವಾಮ vâma. 2. *Reverse, adverse, opposite, contrary, inverted* (ಪ್ರತಿಕೂಲ Nn. 24). 2, *left, not right* (ಎಡದ ಭಾಗ 24). 3, crooked (ವಕ್ರ, ಕೊಂಕು 24). 4, bad, vile, base, wicked. 5, short.

ವಾಮದೇವ vâma-dêva. *Śiva.* 2, N. of a ṛishi (J. 20, 3; 33, 39).

ವಾಮದೇವವದನ vâmadêva-vadana. N. of one of Śiva's faces (Śâv. 5, 4).

ವಾಮನ vâmana. Short in stature, dwarfish;—*a dwarf* (ಗುಜ್ಜ, ಕುಬ್ಜ Nn. 132; ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಕಿರಿದಾಗಿ ವಾಮನನೆನಿಸಿಕ್ಕು Mr. 389). 2, Vishṇu in his dwarf (5th) incarnation, on account of Bali (Mr. 19; J. 26, 47). 3, *the elephant that supports the south* (or western) *quarter.* 4, N. of the author of the kâvyâlaṅkâravṛitti (Kâvy. V, 970). — ವಾಮನಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 56, 27).

ವಾಮನಪುರಾಣ vâmana-purâṇa. The purâṇa that contains an account of the dwarf-incarnation of Vishṇu (Bp. 43, 76).

ವಾಮನಾವತಾರ vâmana-avatâra. = ವಾಮನ No. 2. (My.).

ವಾಮನೇತ್ರೆ vâma-nêtrĕ. *A woman with beautiful eyes.*

ವಾಮಮೂರ vâmamûra. *An ant-hill* (ವಲ್ಮೀಕ, ಹುತ್ತ Mr. 401).

ವಾಮಲೋಚನೆ vâma-lôchanĕ. *A woman with beautiful eyes.*

ವಾಮಾಂಗ vâma-aṅga. The left side of the body (J. 26, 57).

ವಾಮಾಂಗಿ vâma-aṅgi. A wife who is the left side of her husband (J. 26, 56).

ವಾಮಾರ್ಧಾಂಗ vâmâ-ardhâṅga. Śiva, the husband of Pârvatî (Bp. 61, 49).

ವಾಮಿ vâmi. *A mare.*

ವಾಮೆ vâmĕ. (= ಬಣವೆ, etc.). A heap of grass, straw, wood, etc. (Tĕ. ಓವು, ಒವೆ, ವಾಮು; Tĕ. ವಾಪು, swelling, *cf.* ಬಾ 2). ಹುಲ್ಲುವಾಮೆ (ತೃಣ್ಣೆ, ತೃಣಸಂಹತಿ, ಹುಲ್ಲು ರಾಶಿ Si. 165).

ವಾಮೆ vâmĕ. ವಾಮಾ. *A handsome female;*—an intelligent woman (ಮನೋಜ್ಞೆ, ಜಾಣ Nn. 24);—Gaurî;—*a woman in general* (ಭಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 24).

ವಾಯ vâya. 1. (Śmd. 25). (Tbh. of ವ್ಯಾಜ). Deceit, lie, vainness, pretext (ಪೆಸಿ Bhn. 5; Bp. 40, 45; Bh. 8, 13, 47; J. 5, 38; 9, 22. 34; 11, 34; 18, 55; 26, 43; *cf.* ಬಾಡ No. 2).

ವಾಯು vâya. 2. Weaving, sewing. See ತನ್ದು-, ತುನ್ನ-.

ವಾಯುಜ vâyaja. (Tbh. of ವೈಮೂರ್ಯ?). See ಬಾಲ-.

ವಾಯುದಗ್ಡ vâya-daṇḍa. *A weaver's loom.*

ವಾಯನ vâyana. = ಬಾಗಿನ, ಬಾಯಿನ. Sweetmeats or cakes which may be eaten during a religious fast;—presents of sweetmeats, etc., forming part of an offering to a deity, or prepared on festive occasions, such as marriages, etc., and sent as presents to friends and acquaintances.

ವಾಯವಡೆಂಗ vâya-vaḍaṅga. = ವಾಯವಿಡಂಗ, ವಾಯುವಿಳಂಗ, ವಾಯಿವಡಂಗ, ವಾಯಿವಿಡಂಗ, ವಾಯುವಳಂಗ, ವಾಯುವಿಳಂಗ, q. v. (ಅಮೋಳ, ವರಣ, ಎಡಂಗ, ವೇಲ್ಲ, ನೇತು G.; Mhr. ವಾವಡಿಂಗ, the plant Embellia ribes).

ವಾಯವಿಡಂಗ vâya-viḍaṅga. = ವಾಯವಡಂಗ, etc. (ಕೃಮಿಳ್ಳೆ, ಚಿತ್ರತಣ್ಡುಲ G.).

ವಾಯವಿಳಂಗ vâya-viḷaṅga. = ವಾಯುವಿಡಂಗ. (My.).

ವಾಯವ್ಯ vâyavya. Windy; relating to Vâyu;—the quarter or region of the wind, the north-west (presided over by the lôkapâla Vâyu). (My.; B. 4, 114. 117).

ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರ vâyavya-astra. A kind of weapon (J. 13, 15).

ವಾಯಸ vâyasa. *A crow* (ಕಾಗೆ Nn. 14. 16).

ವಾಯಸಾರಾತಿ vâyasa-arâti. *An owl.*

ವಾಯಸಿ vâyasi. *The plant Solanum indicum* Lin. (= ಕಾಕಮಾಚಿ; see Nr. s. ಗಣಕ).

ವಾಯಸೋಲಿ vâyasôli. *A medicinal root* (= ಕಾಕೋಲಿ; see ಗೊರಿಮಿಡಿ).

ವಾಯಿ vâyi. Tbh. of ವಾಪಿ 2. — ವಾಯಿಕಟ್ಟು. (ವೀನಾಪ Si. 91).

ವಾಯಿಣ್ಟೆ vâyiṇṭĕ. (Tĕ. ವಾಯಿಣ್ಟೆ, ವಾವಿಣ್ಟೆ). — ವಾಯಿಣ್ಟೆ ಚಿಟ್ಟು. (ಬರ್ಗರೆ, ಕವರಿ, etc., ನಾಬಿಮ್ಮೇಗೆ Si. 157; Tĕ.).

ವಾಯಿದೆ vâyidĕ. A promise, an agreement, an engagement with fixedness of term (Mhr., H.); period; term fixed for payment; instalment, stated period (My.; Br.).

ವಾಯಿವಡಂಗ vâyi-vaḍaṅga. = ವಾಯವಡಂಗ. (ಜೋಳ G.).

ವಾಯಿವಿಡಂಗ vâyi-viḍaṅga. = ವಾಯಿವಡಂಗ. (ತಣ್ಡುಲ G.).

ವಾಯು vâyu. *Wind, air; Vâyu, the god of the wind.* 2, *the air of the body, a vital air,* of which five are reckoned: prâṇa, apâna, samâna, udâna, vyâna. 3, N. of a metrical foot (Ch.). 4, rheumatism, gout (C.).

ವಾಯುಗುಲ್ಮ vâyu-gulma. = ವಾತಗುಲ್ಮ. (My.).

ವಾಯುಚಾರ vâyu-châra. The fleetness of the wind (ಲಘು, ಗಾಳಿಯ ನಡೆ Nn. 145).

ವಾಯುತ್ರಯ vâyu-traya. (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nn. 40).

ವಾಯುನನ್ದನ vâyu-nandana. Bhîma (J. 2, 54).

ವಾಯುಪಂಚಕ vâyu-pañchaka. The set of five vital airs (see ವಾಯು No. 2; My.).

ವಾಯುಪುತ್ರ vâyu-putra. Bhîma (ಭೀಮ, ಭೀಮಸೇನ Nn. 5; ಕುರುವೈರಿ, ವೃಕೋದರ, ಭೀಮ Mr. 264). 2, Hanumat.

ವಾಯುಭಕ್ಷಕ vâyu-bhakshaka. N. of a ṛishi (J. 33, 40).

ವಾಯುಮೃಗ vâyu-mṛiga. = ವಾತಮೃಗ. (ವಾತಮೃಗ, etc., ಗಾಳಿಗೆದುರಾಗಿ ನಡಿಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಹುಲ್ಲೆ, ಕಡಹದ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದವು Si. 168).

ವಾಯುರಯ vâyu-raya. Fleet as the wind (Rêv. 13, 91).

ವಾಯುಲಿಂಗ vâyu-liṅga. N. of a phallus of Śiva (My.).

ವಾಯುವಿಕಾರ vâyu-vikâra. A change of form of the air of the body. See ತೇಗು.

ವಾಯುವಳಂಗ vêyu-vaḷaṅga. = ವಾಯವಡಂಗ, etc. (My.).

ವಾಯುವಿಳಂಗ vâyu-viḷaṅga. = ವಾಯವಡಂಗ, etc. *A plant of which the seed is used as a vermifuge, Erycibe paniculata* Roxb. (ವೇಲ್ಲ, ಅಮೋಳಿ, ಕೃಮಿಳ್ಳೆ, ವಿಡಂಗ etc. Si. 147).

ವಾಯುವೇಗ vâyu-vêga. The velocity of the wind; a gust or blast of wind;—fleet as the wind (Bp. 34, 24; My.).

ವಾಯುವೇಗಿ vâyu-vêgi. Fleet as the wind; — N. of a horse (Bp. 59, 39).

ವಾಯುಶರೀರ vâyu-śarîra. = ವಾತಶರೀರ. (My.).

ವಾಯುಸಖ vâyu-sakha. *Fire.*

ವಾಯುಸಖಿ vâyu-sakhi. *Fire.*

ವಾಯುಸಂಚಾರ vâyu-saṅcâra. The blowing of the wind (ತೀಟ, ತೀಡೂದು, ಊದೂದು ನೆಽ.).

ವಾಯುಸುತ vâyu-suta. = ವಾಯುಪುತ್ರ. (ಭೀಮು Mr. 512).

ವಾಯುಸ್ತಂಭ vâyu-stambha. One of the siddhis: raising the body in the air and maintaining it in such a position without support (My.).

ವಾಯುಸ್ಪರ್ಶನ vâyu-sparśana. The touching or touch of the wind. See ತೀಡು.

ವಾರ್ vâr. = ವಾ 2, ವಾರು 1, ವಾಙ್. *Water.*

ವಾರ vâra. 1. = ಬೆರ, ವಾರೆ, etc. Declivity, sloping; side (T., M.; My. in compounds). See ಇದಿ-, ತಾಪ್-. *Cf.* ವಾಸರ. — ವಾರಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. A kaccĕ that hangs to one side (My.). — ವಾರದುಬ್ಬುಬು. = ಓರೆದುಬ್ಬುಬು (My.).

ವಾರ vâra. 2. A share: a landlord's half share of the produce of a field in lieu of rent (Bp. 27, 52; My.; Tĕ., T., M.; see ಇರ-, ಇರು-; *cf.* ಆರ್ 7?). — ವಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡು. To give land to somebody for the sake of cultivation (retaining the ownership and) receiving half its produce instead of rent (My.; also cattle, etc. are given on vâra, My.).

ವಾರ vâra. 1. (= ಬಾರಿ 2). Anything which screens, covers or surrounds; a cover. 2, a multitude, a quantity, a heap. 3, a flock, a herd, a troop. 4, *a turn, a time;* (turning round, see ಕೆಯ್ತಾರ No. 1; ಪುರ-). 5, a day of the week; a stated and recurring day for furnishing a meal to poor males (Mhr.; My.). 6, *a moment, an occasion, an opportunity.* 7, (choosing, preferring; adoring, in ಕೆಯ್ತಾರ No. 2). See ಪರಿ-, ಮಧ್ಯ-, ತಸಿ-, etc. 8, = ಪಾರ, the opposite bank of a river. — ವಾರ ಕೊಡು. To fix a day for free-boarding once a week (My.). — ವಾರ ದನ್ನ. -ಅನ್ನ. Food that is obtained by poor males, according to rotation, from the houses of charitable people (My.). — ವಾರದ ಮನೆ. A house where vâradanna is given (My.). — ವಾರದ ಮೇಲೆ ಊಟ ಮಾಡು. To eat gratis by turns in different houses (My.).

ವಾರ vâra. 2. = ವಾಲ 1. A tail (Sk.).

ವಾರಕ vâraka. Restraining, opposing, resisting, obstructing, removing. See ನಿ-.

ವಾರಗಿತ್ತಿ vâra-gitti. = ಓರಗಿತ್ತಿ. (My.).

ವಾರಡಿ vâraḍi. = ಓರಡಿ.

ವಾರಣ vâraṇa. *Warding off, keeping off or back;* — stopping; removing; restraining, resisting, opposing; — screening, covering; — guarding, protecting, taking care of; — defending, defence, resistance; — opposition, prohibition; obstacle, impediment. 2, armour, mail. 3, the embankment of a tank (ತಟಾಕಬಂಧನ, ಕೆಱೆಯ ಏರಿ Nn. 99; ಸೇತು, ಕಟ್ಟೆ Mr. 416). 4, *an elephant* (ಆನೆ, ಗಜ 99). 5, a camel (ತೀಕ್ಷ್ಣಗಾಮಿ, ಒಟ್ಟೆ 99; ಕರಭ Mr. 469). 6, a cloud (ಜಲಧರ, ಮೋಘ 99). See ಜ್ಯಾಘಾತ-, ಸ್ರ-, ಮತ್ತ-. — ವಾರಣ ಮಾಡು. To ward off, to remove, as fear, trouble (My.).

ವಾರಣಾನಗರ vâraṇa-nagara. Hastinâpura (J. 7, 1).

ವಾರಣಬುಸೆ vâraṇa-busĕ. *The plantain, Musa sapientum.*

ವಾರಣಹಸ್ತ vâraṇa-hasta. The trunk of an elephant. ವಾರಣಹಸ್ತವ ಆಗ್ರ (ಪುಷ್ಕರ, ಆನೆಯ ಸುಣ್ಣಿಲ ತುದಿ Nn. 27).

ವಾರಣಾವತ vâraṇâvata. N. of a town (perhaps Allahabad, Bh. 1, 8, 77. 83).

ವಾರಣಾವತಿ vâraṇâvati. = ವಾರಣಾವತ. (My.).

ವಾರಣಾಸಿ vâraṇâsi. = ವಾರಾಣಸಿ. (Bp. 54, 65; 58, 34; My.).

ವಾರಣಾಸ್ಯ vâraṇa-âsya. Gaṇapati (ವಿಘ್ನರಾಜ, ವಿನಾಯಕ, etc. Mr. 16).

ವಾರನಾರಿ vâra-nâri. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 81; J. 7, 6).

ವಾರಪುರಂಧ್ರಿ vâra-purandhri. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 56).

ವಾರಮುಖ್ಯೆ vâra-mukhyĕ. *The chief of a number of harlots, a royal courtezan.*

ವಾರಲೆ vâralĕ. (= ವರಲೆ). *A female swan, a goose* (see ಹೆಣ್ಣಂಜೆ).

ವಾರವನಿತೆ vâra-vanitĕ. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 51).

ವಾರವಾಣಿ vâra-vâṇa. *A bodice; a quilted jacket, a cuirass, armour, mail* (ಕವಚ, ಜೋಡು; ಕಂಡುಕ, ಜಿವಕೆ Nn. 97; ಕಂಡುಕ, ಜೊಲಕ, ಕುಪ್ಪಸ, ಬಾಡಿ Mr. 343).

ವಾರಶೂಲ vâra-śûla. = ವಾರಶೂಲೆ. (Mr. 59).

ವಾರಶೂಲೆ vâra-śûlĕ. Any unpropitious day or direction of the compass which is to be avoided for beginning a journey, celebrating marriages, etc. (My.).

ವಾರಸತಿ vâra-sati. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (ರಾಜಕುಲ, ವಿಲಾಸಿನಿ Mr. 305; Bp. 28, 22; 40, 41). ವಾರಸತಿಯರ ಹಿಣ್ಡು (ಗಾಣಿಕ್ಯ 305).

ವಾರಸದಾರ vârasa-dâra. = ವಾರಸುದಾರ. (B. 5, 6).

ವಾರಸು vârasu. Heritage; the proprietorship of it (My.; Br. ವಾರಿಸು; Mhr., H. ವಾರಸಾ, ವಾರೀಸ); claim, title (My.; Mhr.).

ವಾರಸುದಾರ vârasu-dâra. An inheritor or a proprietor of lands, etc. (My.; Mhr. ವಾರಸೇದಾರ, ವಾರೀಸ-).

ವಾರಸುಂದರಿ vâra-sundari. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Sk.; My.).

ವಾರಸ್ತ್ರೀ vâra-strî. *A common woman, a harlot, a courtezan.*

ವಾರಾಂಗನೆ vâra-aṅganĕ. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 3).

ವಾರಾಣಸಿ vârâṇasi. = ವರಣಸಿ, ವಾರಣಾಸಿ. *The town Benares* (Bp. 53, 58; 57, 23). — ವಾರಾಣಸಿಯ ದಸರಿಯ ಪೊತ್ತಿ. A kind of cloth (Bp. 11, 26).

ವಾರಾಶಿ vâ-râśi. Water-heap: the ocean (ಸಿನ್ಧು, ಪಾರಾವಾರ, ಅರ್ಣವ, etc. Mr. 405; Bp. 4, 44; 53, 25; Sk. ವಾರ್ಧಿ). — ವಾರಾಶಿದುರ್ಗ. A fortress in the ocean (Bp. 54, 36).

ವಾರಾಹ vârâha. (fr. ವರಾಹ). Relating to a boar, boarish; — a boar.

ವಾರಾಹಪುರಾಣ vârâha-purâṇa. The vaishṇava purâṇa, said to have been revealed to the earth by Vishṇu in the form of a boar (Bp. 43, 76).

ವಾರಾಹಿ vârâhi. One of the mâtṛis, the śakti of Vishṇu in the form of a boar (see ಮಾತೃ and ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ). 2, *an esculent root or yam, Dioscorea* (= ಗೃಷ್ಟಿ).

ವಾರಿ vâri. 1. = (ಬಾರಿ 2), ವಾರು 2. By; according to; for (Br.; Mhr. ವಾರೀಂ; My. *e. g.* in ದಿನಸುವಾರಿ, according to the articles; see ತರಾ-).

ವಾರಿ vâri. 2. Regularity, regular practice: unrelenting demand (*cf.* ವಾರಿ 1?). ವಾರಯಿಲ್ಲದ ಸುಂಕ ಬಾರಿಗೆ ಬಾರಿಯೇ! (*i. e.* it escapes by the many ways leading to and from a place, Prv.).

ವಾರಿ vâri. 3. *Water.* 2, a particular drug (= ಹ್ರೀವೇರ). 3, *a place for tying or fastening an elephant.* 4, a hole or trap for catching elephants (*cf.* ವಾದ 1?). — ವಾರಿವರ ಲ್. -ಪರಲ್. Hail (Grj. 9, 46).

ವಾರಿಗೆ vârigĕ. = ಪೈರಿಗೆ, etc. (C.).

ವಾರಿಚರ vâri-čara. Moving or living in water, aquatic;—a fish (My.).

ವಾರಿಜ vâri-ja. A lotus (ತಾವರೆ Nn. 8).

ವಾರಿಜಬಾನ್ಧವ vârija-bândhava. The sun (ಸೂರ್ಯ Nn. 8).

ವಾರಿಜಭವ vârija-bhava. Brahmâ (Kk. 1).

ವಾರಿಜರಿಪು vârija-ripu. The moon. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ವಾರಿಜವಿಲೋಚನ vârija-vilôčana. Vishṇu (ವಿಷ್ಣು Nn. 8).

ವಾರಿಜವೈರಿ vârija-vairi. The moon (ಚನ್ದ್ರ Nn. 8).

ವಾರಿಜಾಕ್ಷ vârija-aksha. Vishṇu (Bp. 54, 41).

ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿ vârija-akshi. A woman with lotus-like eyes (My.).

ವಾರಿಜಾನನೆ vârija-ânanĕ. = ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿ. (Bp. 40, 29).

ವಾರಿಜಾಮ್ಬಕ vârija-ambaka. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 2, 49).

ವಾರಿಜಾಸನ vârija-âsana. Brahmâ (My.).

ವಾರಿಜೋದ್ಭವ vârija-udbhava. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 8).

ವಾರಿತ vârita. Warded off, prevented, hindered, impeded, stopped, restrained. See ಅ-, ಅಪ-; Bp. 5, 16; 28, 58.

ವಾರಿದ vâri-da. Water-giving: *a cloud.*

ವಾರಿದಪಥ vârida-patha. The sky (ಗಗನ Mr. 31).

ವಾರಿಧರ vâri-dhara. Water-holding: a cloud (ಮೋಘ, ಮುಗಿ ಲ್ Nn. 57; ಮೋಘ Mr. 42; ಘನ 510).

ವಾರಿಧಿ vâri-dhi. Water-hold: the ocean (Śmd. 408; Čpr. 1, 61; Bp. 4, 75). — ವಾರಿಧಿಯ ಕಜ್ಜ, (ವಾಡವಾಮುಖ Mr. 48).

ವಾರಿಧಿಕನ್ಯೆ vâridhi-kanyĕ. Lakshmî (My.).

ವಾರಿಧಿರಾಜ vâridhi-râja. Varuṇa (Bp. 10, 30).

ವಾರಿನಾಥ vâri-nâtha. The ocean. 2, Varuṇa. 3, a cloud. (R.).

ವಾರಿನಿಧಿ vâri-nidhi. Water-receptacle: the ocean (ವಾರಾಶಿ, etc. Mr. 405).

ವಾರಿಪರ್ಣಿ vâri-parṇi. *The aquatic plant Pistitia stratiotes* Lin.

ವಾರಿಪ್ರದ vâri-prada. A cloud (ಮೋಘ Nn. 19).

ವಾರಿಪ್ರವಾಹ vâri-pravâha. *A water-fall, a cascade.*

ವಾರಿಫೇನ vâri-phêna. Cuttle-fish bone (ಕಡಲ ನಾಲಿಗೆ Mr. 144).

ವಾರಿಭವ vâri-bhava. = ವಾರಿಜ. (My.).

ವಾರಿಭೃತ್ vâri-bhṛit. A cloud (My.).

ವಾರಿಮುಚ್ vâri-muč. Water-discharging: a cloud. (R.).

ವಾರಿಯನ್ತ್ರ vâri-yantra. = ಜಲಯನ್ತ್ರ. (My.).

ವಾರಿರಮ್ಯ vâri-ramya. The deep (ಅಗಾಧ, ಗಭೀರ, etc., ಮ ಹಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಮ Mr. 405).

ವಾರಿರುಹ vâri-ruha. A lotus (ಆಬ್ಜ Mr. 516).

ವಾರಿವಾಹ vâri-vâha. Water-bearer: *a cloud.*

ವಾರಿವೃದ್ಧಿ vâri-vṛiddhi. *Flood-tide* (see ನೀರೊತ್ತು).

ವಾರಿಸು vârisu. = ವಾರಿಸು 1. (Ćt. II, 73). To ward off, to restrain, to keep back, to stop, to remove (Čpr. 3, 67; Bp. 1, 44; 21, 37; 26, 53; My.).

ವಾರಿಸೇಚನ vâri-sêčana. Sprinkling of water (J. 11, 24).

ವಾರು vâru. 1. Tbh. of ವಾರ್. See ವಾರುಫಿ.

ವಾರು vâru. 2. = ವಾರಿ 1. (My.; Mhr., H. ವಾರ, like, in, with, or after the fashion of detail, etc.). See ವಿನ-.

ವಾರುಣ vâruṇa. (fr. ವರುಣ). Connected with Varuṇa. 2, N. of a weapon. 3, N. of one of the divisions of Bhâratavarsha. 4, water.

ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರ vâruṇa-astra. N. of a weapon (J. 13, 13. 14).

ವಾರುಣಿ vâruṇi. The western quarter or region presided over by Varuṇa, *the west;* the west looked upon as a woman (Lîlv. 3, 4. 6). 2, a particular kind of spirit; *any spirituous liquor.* 3, N. of the lunar asterism śatabhishaj, *i. e.* requiring a hundred physicians. 4, a species of dûrvâ grass. 5, the bitter apple, Cucumis colocynthis (ಬಲಿಬನ್ದಾಕ್ಷ, ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ Mr. 146). 6, a place for catching elephants (ಗಜವ ಪಿಡಿವ ಠಾವು Mr. 157; *cf.* ವಾ ರಿ 3 No. 4). 7, the bastard sago tree (ಬಯ್ನೆ Mr. 117).

ವಾರುಧಿ vâru1-dhi. (Tbh. of ವಾರ್ಧಿ). The ocean (Lîlv. 3, 6); — the number 4 (Čh.).

ವಾರುವ vâruva. Tbh. of ವಾಡವ. A horse (Bh. 7, 18, 44; J. 4, 25; Dp. 172, 5).

ವಾರುಷಿಕ vârushika. Tbh. of ವಾರ್ಷಿಕ. Possessing years (J. 32, 37).

ವಾರೆ vârĕ. = ಬೆರ, ಬೆರೆ, ವರೆ, ವಾರ 1. Declivity, sloping (C.; see ಇರಿ-; *cf.* ವಾಲು).

ವಾಱ್ vâṟ. = ವಾರ್.

ವಾಱ್ಪತ vâṟ-patat. The descending or flowing down of water (Čpr. 1, 72).

ವಾಱ್ಪೂರ vaṟ-pûra. A flood of water (Čpr. 8, 90).

ವಾರ್ತ vârta. (or ವಾರ್ತ್ತ, fr. ವೃತ್ತಿ). Being in good state: *healthy, hale;*—welfare, health. 2, *chaff;*—meanness, vileness (ಹೊಲ್ಲಿಹ Nn. 138). 3, = ವಾರ್ತೆ, news (ಚರರ್ನುಡಿ, ದೂತರ ವಾಕ್ಯ 138). 4, = ವಾರ್ತೆ, vedic tradition (ಸಮಸ್ತು, ಆಸುಶ್ರುತ 138);—good, virtuous (ಸಮ, ಸಮಾನ 138);—visible, manifest (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ದೃಷ್ಟ 138). See Mr. s. ವರ್ತನೆ.

ವಾರ್ತಾಕ vârtâka. *The egg-plant, Solanum melongena* Lin. (ಬದಣಿ Hlâ.).

ವಾರ್ತಾಕೆ vârtâki. *The egg-plant.*

ವಾರ್ತಾವಹ vârtâ-vaha. A news-bearer. 2, *a vendor of grain, rice, oil, etc., a chandler*

ವಾರ್ತಾವಿಶೇಷ vârtâ-viśêsha. A way of becoming manifest (ಸಾಕ್ಷಾತ್ Nn. 118).

ವಾರ್ತಾಹರ vârtâ-hara. One who conveys news: a news-bearer, a messenger (Čpr. 6, after 88).

ವಾರ್ತಿಕ vârtika. Relating to news; conveying intelligence;—relating to business, following an occupation. 2, an intelligencer, a reporter, a spy, an envoy. 3, *a great teacher* (ನರೇನ್ದ್ರ, q. v.). 4, a vaiśya. 5, an explanatory or supplementary rule, a critical gloss.

ವಾರ್ತಿಕಷಟ್ಪದಿ vârtika-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕ-, etc. (Čh.).

ವಾರ್ತೆ vârtĕ. ವಾರ್ತಾ. = ವಾರ್ತ, (ವರದಿ), ವಾರ್ತ. Abiding, staying, being. 2, *livelihood; business; profession;*—agriculture, trade, the occupation of a vaiśya. 3, *tidings, report, rumour, news, intelligence* (ನುಡವ ಗುಮಿತ Mr. 534). 4, knowledge (ಸಂಜ್ಞೆ Mr. 480). 5, the state of being or becoming manifest (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ 534). 6, the state of being

equal, good, etc. (ಸಮ 534). 7, meanness, vileness (ಹೊಲ್ಲೆಹ 534). 8, a particular figure of rhetoric: simple description, the mere narration of facts without rhetorical or poetical embellishment.

ವಾರ್ಧಕ vârdhaka. (fr. ವೃದ್ಧಿ). Increase, augmentation. 2, *old age.* 3, *a collection of old men.*

ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ vârdhaka-shaṭpadi. = ವಾರ್ತಿಕ-, ವಾರ್ಧಿಕ-, ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ-, ವಾರ್ಧೀಕ-. N. of a metre (Čh.; My.).

ವಾರ್ಧಕ್ಯ vârdhakya. = ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ. Old age (Sk. & Mhr.).

ವಾರ್ಧರ vâr-dhara. A cloud (ನೈಷ. 2, 38).

ವಾರ್ಧಿ vâr-dhi. = ವಾರುಧಿ. The ocean (ಸಿನ್ಧು, ಸಮುದ್ರ Nn. 70; ಸಮುದ್ರ 89; ಮುನ್ನೀರ್ Čt. II, 16; see s. ವರ್ತನೆ). 2, the number 4 (Čh.; see Mr. s. ದ್ವಾಪರ).

ವಾರ್ಧಿಕ vârdhika. = ವಾರ್ಧಕ. (not Sk.).

ವಾರ್ಧಿಕಷಟ್ಪದಿ vârdhika-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ, etc. (Čh.; My.).

ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ vârdhikya. = ವಾರ್ಧಕ್ಯ. (not Sk.; ಮುಷ್ಟಿ G.; My.).

ವಾರ್ಧಿಕ್ಯಷಟ್ಪದಿ vârdhikya-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ, etc. (Čh.).

ವಾರ್ಧಿತ vârdhita. Increased, grown, great, large (Śmd. 188; Kâvy. I, 2, 87).

ವಾರ್ಧಿವಿಭು vârdhi-vibhu. Varuṇa (Mr. 49).

ವಾರ್ಧೀಕ vârdhîka. = ವಾರ್ಧಕ. (not Sk.).

ವಾರ್ಧೀಕಷಟ್ಪದಿ vârdhîka-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ, etc. (Mr. 3).

ವಾರ್ಧುಷಿ vârdhushi. (fr. ವೃದ್ಧಿ). *One who exacts high interest, a usurer.*

ವಾರ್ಧುಷಿಕ vârdhushika. *A usurer.*

ವಾರ್ಬಿನ್ದು vâr-bindu. A water-drop (Čpr. 4, 40).

ವಾರ್ಯ vârya. To be warded off or prevented, to be checked or impeded, to be stopped or obstructed. See ಆ-, ನಿರ್-. 2, eligible, desirable, excellent (Bp. 39, 53).

ವಾರ್ಲಿಪಿ vâr-lipi. A writing on water (V. 3, 72).

ವಾರ್ಷಿಕ vârshika. (fr. ವರ್ಷ). = ವಾರುಷಿಕ. Belonging to the rainy season;—belonging to a year, annual. 2, *N. of a medicinal plant* (= ತ್ರಾಯಸ್ತಿ).

ವಾರ್ಹತ vârhata. = ಬಾರ್ಹತ, q. v. See ಜಿಗ್ಗಳ್ಳಿ.

ವಾಲ vâla. 1. = ಬಾಲ, etc. *Hair.* 2, a tail. 3, *the cuscus-grass, Andropogon muricatus* Retz. (= ಪ್ರೀವೇರ).

ವಾಲ vâla. 2. = ಪಾಲಗ 1. — ವಾಲಕ್ರಯೆ. = ಪಾಲಗಕ್ರಯೆ, q. v.

ವಾಲಕ vâlaka. = ಬಾಲಕ. A bracelet. 2, a finger-ring. 3, = ವಾಲ 1 No. 3, *the cuscus-grass.* 4, a tail.

ವಾಲಖಿಲ್ಯ vâla-khilya. A collection of eleven additional or apocryphal hymns in the eighth maṇḍala of the ṛigvêda (Sk.). 2, a divine personage of a particular class; they are enumerated as 60,000, were produced from the hair of Brahmâ's body, and are of the size of the thumb (Mhr.; My.).

ವಾಲಗ vâlaga. 1. = ಓಲಗ 1 q. v., ವಾಲ 2. (Tbh. of ವಾಲಕ, in the meaning of tailing, following or hanging to like a tail, being closely attached to? *cf.* ಬಾಲಿಸು in ಹಿಮ್-; —or of ವಾರಕ, fr. ವೃ, in the meaning of choosing, selecting, adoring?). Service, etc. (My.). ವಾಲಗಂ ಪರೆವುದುಮ್ ಆಯೋಚನೆಗೆ ಜೋಕ್ಕಂ (Śmd. 295). — ವಾಲಗಕ್ರಯೆ. Doing service (at meals, o. r. ವಾಲಕ್ರಯೆ). See ಬಡಿಸು 2.

ವಾಲಗ vâlaga. 2. = ಓಲಗ 2. A hautboy (My.; *cf.* ವೇಣುಕರಿ).

ವಾಲಧಿ vâla-dhi. = ಬಾಲಧಿ. *A hairy tail* (ಲಾಂಗೂಲ, ಕುದುರೆಯ ಬಾಲ Mr. 274).

ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ vâla-pâśye. = ಬಾಲಪಾಶ್ಯೆ. *An ornament worn between the hair when parted on the forehead;—a string of pearls binding the hair.*

ವಾಲವ್ಯಜನ vâla-vyajana. Tail-fan: a chowrie, a whisk (Si. 267).

ವಾಲಹಸ್ತ vâla-hasta. *A hairy tail.*

ವಾಲವ vâlava. = ಬಾಲವ. The second astrological division of time or karaṇa.

ವಾಲಾಗ್ರ vâla-agra. The end of a tail (J. 16, 41).

ವಾಲಿ vâli. = ಬಾಲಿ, q. v. (J. 18, 5). ವಾಲಿಯಂಗಕ್ಕೆ ಕಲೆಯಿಲ್ಲ, ರಾಮನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಹುಸಿಯಿಲ್ಲ.—ವಾಲೀ ಹಾಗೆ ಬಲವನ್ತನಿಲ್ಲ, ಹಾಲನಕ್ಕನ್ತ ನವಿಯಿಲ್ಲ.—ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೇಲು, ಚಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು (Prvs.).

ವಾಲಿಜ vâli-ja. Vâli's son Aṅgada (My.).

ವಾಲಿತನೂಜ vâli-tanûja. = ವಾಲಿಜ. (My.).

ವಾಲೀ vâlî. A protector, a patron; a master (My.; Mhr., H.).

ವಾಲು vâlu. = ಓಲು 3, ಮಾಲು 1, q. v. (My.; Tĕ.; Tĕ. ವಾಲು = ಮಾಲು 2, sloping, slanting, descending, etc., long; a slope; *cf.* ಒಲೆ 2, ವಾಟ 2, ವಾರೆ).

ವಾಲುಕ vâluka. = ವಾಲುಕೆ (Śmd. 102). Sand, gravel (ಸಿಕತ, ಮಳಲ್ Mr. 414). 2, *a kind of drug and perfume* (= ಏಲ ವಾಲುಕ, ಪರಿವಾಲುಕ; ಕತ್ತುರಿಕಾಮ Mr. 131). 3, a species of cucumber (ಸವುತೆ Mr. 148; *cf.* ವಾಲುಕ).

ವಾಲುಕಾಸ್ತಮ್ಬ vâlukâ-stambha. A pillar of sand, a cloud of drifting sand (My.).

ವಾಲುಕೆ vâluke. *A species of cucumber, Cucumis utilissimus* (ಸವುತ್ತೆ Hlâ.).

ವಾಲುಕೆ vâlukĕ. ವಾಲುಕಾ. = ವಾಲುಕ. *Sand, gravel.*

ವಾಲುವಿಕೆ vâluvikĕ. Sloping; descending, perching (ಸನ್ಜೀನ, ಇಟ್ಟಾಯುವಿಕೆ Si. 178).

ವಾಲೆ vâlĕ. = ಓಲೆ. (My.; B. 2, 1). ಕವಿಯೊಳಗಿನ ವಾಲೆ (ಕರ್ಣಿಕೆ); ಪುಸ್ತಕದ ವಾಲೆ (ಸಮ್ಪುಟ G.).

ವಾಲೆಕಾರಿ vâlĕ-kâra. = ಓಲೆಕಾರ. (My.).

ವಾಲ್ಕ vâlka. (fr. ವಲ್ಕ). *Made of the bark of trees.*

ವಾಲ್ಮಿಕ vâlmika. = ವಾಲ್ಮೀಕ. — ವಾಲ್ಮಿಕದೇವ. N. of a phallus of Śiva (Bp. 26, 16).

ವಾಲ್ಮಿಕಿ vâlmiki. = ವಾಲ್ಮೀಕಿ. — ವಾಲ್ಮೀಕೀನಾಥ. = ವಾಲ್ಮೀಕದೇವ. (Bp. 26, 45).

ವಾಲ್ಮಿಕೇಶ್ವರ vâlmika-îśvara. = ವಾಲ್ಮೀಕದೇವ. (Bp. 26, 18).

ವಾಲ್ಮೀಕ vâlmîka. (fr. ವಲ್ಮೀಕ). = ವಾಲ್ಮೀಕ. — ವಾಲ್ಮೀಕವಲ್ಲಭ. = ವಾಲ್ಮೀಕದೇವ. (Bp. 26, 24. 58). — ವಾಲ್ಮೀಕವಿಭು. = ವಾಲ್ಮೀಕವಲ್ಲಭ. (Bp. 26, 28).

ವಾಲ್ಮೀಕಿ vâlmîki. *N. of the author of the Râmâyaṇa* (J. 19, 38. 39, etc.).

ವಾಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರ vâlmîka-îśvara. = ವಾಲ್ಮೀಕವಲ್ಲಭ. (Bp, 26, 4. 5. 10. 32).

ವಾವದೂಕ vâvadûka. Talking much. 2, *eloquent.*

ವಾವಿ vâvi. = ವಾವೆ. Consanguinity, affinity, relationship (My.; Tĕ. = ವರಸೆ; vedic Sk. ಜಾಮಿ, related by blood; blood-relationship, consanguinity). See Prv. s. ವರಸೆ. — ವಾವಿ ವರಸೆ. dupl. (My.).

ವಾವಿಲಿ vâvili. The tree Vitex negundo (Tĕ.; ಸಿನ್ದುಕ, ಸಿನ್ದುವಾರ, ಲಕ್ಕಿ Si. 138).

ವಾವೃತ್ತ vâvṛitta. *Chosen, selected.*

ವಾವೆ vâvĕ. = ವಾವಿ. (My.).

ವಾಶಿ vâśi. (= ವಾಸಿ 4). Roaring, singing, crying; a warcry; voice, speech. 2, = ವಾಸಿ 5, an axe.

ವಾಶಿಕೆ vâśikĕ. = ವಾಸಿಕೆ. (ಅಡಸಾಲದ ಗಿಡ G.).

ವಾಶಿತ vâśita. Roared, cried, sung, etc.;—*the cry of birds or animals.* 2, = ವಾಸಿತ, perfumed, scented.

ವಾಶಿತೆ vâśitĕ. *A female elephant.* 2, *a woman.*

ವಾಶ್ರ vâśra. (= ಬಾಸರ). Roaring, bellowing, crying, shrieking, singing.

ವಾಷ್ಪ vâshpa. = ಬಾಷ್ಪ, ಬಾಷ್ಪ. *Vapour, steam, mist.* 2, *a tear* (of joy). See ಸೆಕಳೆ.

ವಾಷ್ಪಿಕೆ vâshpikĕ. *N. of a drug.*

ವಾಸ vâsa. 1. Tbh. of ವಾಂತ್ಯ (Śmd. 368. 372). Made of bamboo (or reed): a flute, a fife. See ವಾಸಗಾಱಿ, ವಾಸರವ and Mr. s. ಆಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ.

ವಾಸ vâsa. 2. Dwelling, resting, living;—*a dwelling-place, a house, a habitation;*—site, situation, abode, place of staying or abiding. ವಾಸ ತಪ್ಪುದರೂ ಹಾನಲಿಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See ಪ್ರ-.

ವಾಸ vâsa. 3. Perfuming; perfume. See ಪಟಿ-2, ಮುಖ-. 2, scent, trace, sign; the smallest remains of (Mhr.).

ವಾಸ vâsa. 4. Dress, cloth, clothes. See ಕಟ್ಟು-, ಪಟ-.

ವಾಸಕ vâsaka. 1. Causing to inhabit, making to dwell or abide;—a dormitory.

ವಾಸಕ vâsaka. 2. Perfuming, fumigating, filling with perfume; perfume. See ಪಟಿ-. 2, *the shrub Gendarussa vulgaris* Nees. (Justicia gendarussa Lin.; ಅಡಸಾಲದ ಗಿಡ G.).

ವಾಸಕ vâsaka. 3. Clothing, clothes.

ವಾಸಕಸಜ್ಜಿಕೆ vâsaka-sajjikĕ. A woman (or wife) dressed in all her ornaments, etc. to receive her lover (or husband, Rêv. 11, after 126).

ವಾಸಗಾಱಿ vâsa-gâṟi. A flute-player (ವೇಣುಧ್ಮ, ವೈಣವಿಕ Nr.).

ವಾಸಗೃಹ vâsa-gṛiha. *An inner apartment, a dormitory.*

ವಾಸತೇರಿ vâsatêri. (fr. ವಸತಿ). *Night.*

ವಾಸನ vâsana. 1. Causing to abide;—abiding, abode;—a particular posture during abstract meditation;—any receptacle or vessel;—knowledge. See ಉದ್-, ಪ್ರ-.

ವಾಸನ vâsana. 2. The act of perfuming, fumigating with fragrant vapours; perfume. See ಮುಖ-.

ವಾಸನ vâsana. 3. (= ಬಾಸಣಿ). Enveloping, covering;—cloth, clothes;—an envelope.

ವಾಸನದ್ರವ್ಯ vâsana-dravya. A perfume (Bp. 46, 54).

ವಾಸನಾವಾಸನ (vâsanâ-vâsana). Perfuming with scent (? Bp. 42, 26).

ವಾಸನಿಸು vâsanisu. To perfume. ನೆತ್ತಿಯ ವಾಸನಿಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಜಾಗೆ (Prv.).

ವಾಸನೆ vâsanĕ. 1. (fr. ವಾಸನ 2). Smell, odour, scent; fragrance, flavour (ಸೊವಡು, ನಱು, ನಾನ್ತ, etc. Kk. 55; Bp. 26, 43; 28, 6; 33, 7; 61, 80; C.; B. 4, 176; see ದುರ್-, ಸು-). ಬಸೇ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಹ್ಯಾಗೆ ಕರ ತರೋದು? (Prv.). — ವಾಸನೆಹುಲ್ಲು. The lemon grass, Andropogon shoenanthus Lin. (St. & Pl.).

ವಾಸನೆ vâsanĕ. 2. (fr. ವಾಸನ 1). Knowledge derived from memory, *the present consciousness of past perceptions, an impression remaining unconsciously in the mind from past good or evil actions and hence producing pleasure or pain* (ಹಿನ್ದಿನ ನೆನಪು G.). 2, fancy, imagination, idea, inclination. 3, expectation, desire; trust, confidence (ಬಯಕೆ G.).

ವಾನನ್ತ vâsanta. (fr. ವಸನ್ತ). Relating to spring, vernal.

ವಾನನ್ತಿ vâsanti. = ಬಾನನ್ತಿ. *The creeper Gaertnera racemosa* Roxb. (= ಅತಿಮುಕ್ತ). 2, a species of jasmine, Jasminum auriculatum.

ವಾನನ್ತಿಕ vâsantika. Vernal. 2, *the buffoon* (vidûshaka) *in a drama.* 3, a dancer, an actor.

ವಾನನ್ತಿಕೆ vâsantikĕ. ವಾನನ್ತಿಕಾ. Spring (Grj. 7, 38).

ವಾನಯೋಗ vâsa-yôga. *Fragrant powder sprinkled on the clothes,* the ôkuḷi.

ವಾನಯೋಗ್ಯ vâsa-yôgya. Fit to reside in (My.).

ವಾಸರ vâsara. = ಬೆಸರ, etc. (C.; *cf.* ವಾರ 1).

ವಾಸರ vâsara. *A day* (ಹಗಲು Nn. 149). 2, = ವಾಸೀರ (ವೇತಸ, ವಂಜುಲ, ವಿದುಲ, ತೀತ, ಪಜ್ಜೆ Mr. 124; *cf.* ವಾಸ 1).

ವಾಸರಪತಿ vâsara-pati. The sun (My.).

ವಾಸರಮಣಿ vâsara-maṇi. The sun (My.).

ವಾಸರವ vâsa-rava. The sound of a flute (Mr. 81).

ವಾಸರು vâsaru. = ವಾಸರ. (My.).

ವಾಸರೆ vâsarĕ. = ವಾಸರು. (My.).

ವಾಸರೇನ್ದು vâsara-indu. A day-moon (Čpr. 9, after 10).

ವಾಸರ್ಯೆ vâsarai. (= ವಾಸತೇರಿಯ). Night (ಇರಳು Mr. 65).

ವಾಸವ vâsava. (fr. ವಸು). *Indra.* (Bp. 57, 78).

ವಾಸವತಿ vâsa-vati. A house in which there are many clothes (ಬಹುವಸ್ತ್ರ ಪರಿಗಿಹ ಮನೆ Mr. 196).

ವಾಸವನನ್ದನ vâsava-nandana. Arjuna; Vâli; Jayanta (My.).

ವಾಸವಾತ್ಮಜ vâsava-âtmaja. Arjuna, etc. (My.).

ವಾಸವಾನುಜ vâsava-anuja. Vishṇu (My.).

ವಾಸಸ್ vâsas. *Cloth, clothes, dress, a garment;*—a curtain; a cover.

ವಾಸಸ್ಥಲ vâsa-sthala. A place of residence, a house (My.).

ವಾಸಸ್ಥಾನ vâsa-sthâna. = ವಾಸಸ್ಥಲ. (My.).

ವಾಸಾಗಾರ vâsa-âgâra. *A sleeping apartment* (ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ Hlâ.).

ವಾಸಾನ್ತರ vâsa-antara. An abode (Bp. 50, 14).

ವಾಸಿ vâsi. 1. Abiding, dwelling, inhabiting; an inhabitant. See *e. g.* ನಗರ-, ಪ್ರ-, ಸಹ-, etc.

ವಾಸಿ vâsi. 2. Having or wearing clothes, clothed.

ವಾಸಿ vâsi. 3. Having or emitting perfume.

ವಾಸಿ vâsi. 4. (Tbh. of ವಾಚಿ; *cf.* also ವಾಶಿ No. 1). A word, a promise; an asseveration, vow; resolution; obstinacy (ಪನ್ತ Bhn. 9; Bp. 9, 33; 40, 33; Bh. 2, 2, 114; 4, 4, 70; 7, 1, 9; 8, 22, 44; 8, 26, 36; Śkv. 4, 36; J. 2, 5; 16, 15; 20, 7; 23, 13; 25, 32). 2, quality: the state of being so and so much (My.; Tĕ., T.; see ಅರ-, ಕಾಲು-, ಮುಕ್ಕಾಲು-): a good quality, a good condition or state, an improved state: the state of being better (in health, etc.), relief, ease; surpassingness, superiority, preference (My.; Tĕ.,

T.; see ಆಯು-, ಕಾರ್ಯ-, ಹೆಸರು-; Bh. 8, 22, 21; J. 23, 54). ವಾಸಿಯಾಗದ ರೋಗಕ್ಕೆ ರಾಸಿಮದ್ದು ಮಾಡಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ.—ಈತನಿಗಿನ್ನ ಆತ ವಾಸಿ, ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಉಣ್ಣೂತ್ತಾನೆ.—ಚಳೀ ಕಾಲಕ್ಕಿನ್ನ ಮಬಿ ಗಾಲ ವಾಸಿ.—ತುಚ್ಚನ ಸಂಗಡ ಬಾದೋಕ್ಕಿನ್ನಲೂ ಹುಚ್ಚನ ಸಂಗಡ ಬೀಲೋದು ವಾಸಿ.—ಬಾತಿದ್ದ ವನಿಗೆ ಹೂಸಿದಷ್ಟು ವಾಸಿ.—ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೋಡಿಗಿನ್ನ ಮುಂಚೆ ಇರುವ ಕವಿಯೇ ವಾಸಿ (Prvs.). 3, reasonableness, moderation (of price, in ದಾರಣವಾಸಿ, My.). ವಾಸೀಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಜೀನಸು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಕೊಣ್ಣಾನು (Prv.). 4, excess, interest (M.; see ತಲ-).

ವಾಸಿ vâsi. 5. = ಬಾಡಿ 2, ವಾತಿ No. 2. An axe, an adze.

ವಾಸಿಕೆ vâsikĕ. = ವಾತಿಕೆ. The shrub Justicia ganderussa.

ವಾಸಿಗ vâsiga. A (house) servant (ಭೃತ್ಯ Bhn. 26).

ವಾಸಿತ vâsita. = ವಾತಿತ No. 2. *Perfumed, scented, made fragrant.*

ವಾಸಿನಿ vâsini. A woman who abides or dwells (Kâvy. I, 1*a*, 2). 2, a woman who wears (a garment, etc.).

ವಾಸಿಸು vâsisu. 1. To dwell, to abide (Ĉpr. 1, after 101; My.; B. 4, 127. 418).

ವಾಸಿಸು vâsisu. 2. To have an odour or particular scent, to smell, to be fragrant, to be perfumed (Bp. 12, 9; 44, 4). 2, to perceive by the nose, to smell (ಘ್ರಾಣ Śmd. Dh.; Ĉpr. 3, 44; 6, 49; 8, 37; Śâv. 2, 96; My.). 3, to perfume. ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯದಿನ್ದ ವಾಸಿಸಿದ ವಸ್ತು (ಧಾವಿತ, ವಾಸಿತ); ಕಯ್ಯಗುಳಿಗೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಮುಖ ವಾಸಿಸುವ ಗನ್ಧಂ (ಆಮೋದಿ, ಮುಖ ವಾಸನ Nr.).

ವಾಸು vâsu. Dwelling in: the universal soul; the soul; Vishṇu. 2, *a young girl.*

ವಾಸುಕಿ vâsuki. = ಬಾಸುಗಿ, ವಾಸುಗಿ. *The serpent Vâsuki,* brother of śêśha or ananta and sovereign of the snakes.

ವಾಸುಗಿ vâsugi. Tbh. of ವಾಸುಕಿ (Śmd. 337; ಆಮ್ಯತಕರ, ಶೇಷ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ Nn. 35; see Mr. s. ಎಬ್ಬುಕುಲು; Bp. 51, 57).

ವಾಸುದೇವ vâsu-dêva. *Vishṇu or Krishṇa* (Bp. 54, 24. 49; 57, 24); N. (My.). ತಕ್ಕಾ ಮುಕ್ತಾ ವಾಸುದೇವ (Prv.).

ವಾಸೆ vâsĕ. *The tree Justicia adhatoda* Lin.

ವಾಸ್ತವ vâstava. (fr. ವಸ್ತು). Substantial; real, true;—one of the arthâlaṅkâras of poetical composition: a faithful narration or representation (ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಕಥನ Kâvy. III, 3, B, 1-59);—substantiated, determined, demonstrated.

ವಾಸ್ತವಿಕ vâstavika. Substantial, real, actual, according with reality, just, right;—demonstrated (ಸತ್ಯ G.; My.; B. 4, 67. 160).

ವಾಸ್ತವೀಕ vâstavîka. Tbh. of ವಾಸ್ತವಿಕ. (Ĉb. 52; B. 5, 118).

ವಾಸ್ತವ್ಯ vâstavya. = ವಾಸ್ತವ. (My.). 2, fit or purposed to be inhabited;—an inhabitant.

ವಾಸ್ತು vâstu. The site or foundation of a house, *a building, building ground.* 2, *a house, a habitation, a place of abode.*

ವಾಸ್ತುಕ vâstuka. *The pot-herb Chenopodium album* (ಚಕ್ಕವತ್ತ Hlâ., Nr., Mr. 95, Nn. 145).

ವಾಸ್ತುಕ್ರಮ vâstu-krama. The plan of a building ground or of a dwelling (Ĉ. Bp. 5, 49).

ವಾಸ್ತುಪುರುಷ vâstu-purusha. The tutelary god of a house (My.).

ವಾಸ್ತುವಿಧೇಯ vâstu-vidhêya. (A place) fit for placing or building a habitation or habitations on (Bh. 1, 7, 13).

ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರ vâstu-śâstra. = ಗೃಹಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ವಾಸ್ತೂಕ vâstûka. = ವಾಸ್ತುಕ. *Chenopodium album.*

ವಾಸ್ತೋಷ್ಪತಿ vâstôsh-pati. Lord of the house: *Indra.*

ವಾಸ್ತ್ರ vâstra. (fr. ವಸ್ತ್ರ). Made of cloth; *covered with cloth.*

ವಾಹ್ vâh. Bearing, carrying. See ಪೃಷ್ಠ್ಯ-, ಹವ್ಯ-.

ವಾಹ vâha. Bearing, carrying, conveying, drawing; see ಗನ್ಧ್ವ, ಪರೀ-, ಪ್ರ-, ವಾರಿ-, ವಿ-. 2, a bearer, a porter. 3, a beast of burden. 4, *a horse* (Abh. P. 13, after 66). 5, any vehicle. 6, the arm. 7, *a measure of capacity, nearly equal to a ton in weight* (ಇಟ್ಟಳ Nr.).

ವಾಹಕ vâhaka. Bearing, carrying, conveying. See ಲೇಖ-, ಸಂ-, ಸ್ಯನ್ದ-. 2, a porter, a carrier. 3, the driver of a chariot. 4, a horseman (Abh. P. 13, 65; Bp. 59, 40).

ವಾಹಕತ್ವ vâhakatva. Horsemanship (Râv. 13, 25).

ವಾಹದ್ವಿಷತ್ vâha-dvishat. *A buffalo.*

ವಾಹನ vâhana. Carrying, bearing, conveying, conducting, driving. See ಉದ್-, ನರ-;—*any vehicle, a chariot, a carriage.*

ವಾಹವಾ vâhavâ. = ವಹವಾ. Bravo! capital! excellent! (My.; Tĕ.; Mhr., H.).

ವಾಹಸ vâhasa. A large snake, especially *the Boa constrictor* (ಹೆಜ್ಜಾವು Hlâ.; ಅಜಗರ, ತ್ರಿಲಿಂಗ, ಗೋನಾಸ, ಶಯು, ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400; see Si. 77).

ವಾಹಳಿ vâhaḷi. = ವಾಳಿ (Śmd. 361). (Tbh. of ವಾಹ್ಯಾಳಿ). A row of horses, etc.: an exhibition of horses, etc. and of their running. ತುರಗದ ವಾಹಳಿ (Śmd. 131).

ವಾಹಳಿತನ vâhaḷitana. Horsemanship (Râv. 6, after 11; 13, 82).

ವಾಹಾರೋಹಭೇದ vâha-ârôha-bhêda. A mode of mounting horses. See ಕೊಸೆ 2.

ವಾಹಿ vâhi. Bearing, carrying. See ಸಾಧು-. 2, a chariot.

ವಾಹಿಕ vâhika. = ವಾಹಿ. See ಅತಿ-.

ವಾಹಿತ್ಥ vâhittha. *The part of an elephant's forehead below the frontal globes.*

ವಾಹಿನಿ vâhini. ವಾಹಿನೀ. *A river.* 2, *an army, a body of forces* (ಬಲ Kśm. 108). 3, *a division of an army:* 81 elephants, 81 cars, 243 horse, and 405 foot.

ವಾಹಿನೀಪತಿ vâhinî-pati. *The leader of an army, a general.*

ವಾಹಿಸು vâhisu. To cause to bear, to place upon or in. ವಾಹಿಸಲ್ (ಆರೋಪಿತ, ಹಿತ, ನಿಹಿತ, ನ್ಯಸ್ತ Mr. 462).

ವಾಹ್ಯ vâhya. To be carried or borne;—a carriage, a vehicle;—any beast of burden: an ox, a horse, etc. See ಕಮ್ಬಲ-, ಪೃಷ್ಠ್ಯ-. 2, = ಬಾಹ್ಯ, q. v.

ವಾಹ್ಯಕ vâhyaka. *A carriage.* See ಕಮ್ಬಲಿ-.

ವಾಹ್ಯಾಳಿ vâhya-âḷi. = (ವಯ್ಯಾಳಿ, etc., ವಾಹಳಿ), ವೈಯಾಳಿ, ವೈಜ್ಯಾಳಿ (Śmd. 361). A row of horses, etc.: an exhibition of horses, etc. and of their running.

ವಾಹ್ಲೀಕ vâhlîka. = ಬಾಹ್ಲಿಕ.

ವಾಹ್ಲೀಕ vâhlîka. = ಬಾಹ್ಲೀಕ.

ವಾಳ vâḷa. (= ವಳ, etc.). See ಆಕೆ-, ತುದು-, ತೋಟಿ, ನುಡಿ-, ಹೊಡಿಗೆ-.

ವಾಳ vâḷa. = ಬಾಲ, etc. A tail (ಪ್ರವಾಲ, ಬಾಲ Nn. 7; ಲಲಾಮ, ಬಾಲ 26). 2, a tumour, a bubo (Mhr. ವಳ, ವಾಳಾ).

ವಾಳತನ vâḷatana. The state of being occupied with or of being endowed with. See ಅಕೆ-.

ವಾಳಸಿಗ vâḷasiga. = ಬಾಣಸಿಗ. (Râm. 5, 8, 51).

ವಾಳಿ vāḷi. Tbh. of ವಾಹಳಿ (Šmd. 361).

ವಾಳಿಕೆ vāḷikĕ. = ವಾಳಕನ. See ಆಕೆ-.

ವಾಳೆ vāḷĕ. O. r. of ಲಾಳೆ, q. v.

ವಾಳೆಯ vāḷĕya. (Bh. 2, 14, 61).

ವಿ vi. (= ವೆ 1). An affix for forming verbal nouns, *e. g.* ಆಳವಿ, ಬಳವಿ (Šmd. 247).

ವಿ vi. 1. = ವೀ. A prefix: apart, apart from, asunder; in different directions; to and fro; away, away from, off; different; various; distinct; manifold; contrary; improper; etc. 2, a prefix that intensifies an idea.

ವಿ vi. 2. = ವೀ. *A bird.*

ವಿಂಶತ್ vimśat. = ವಿಂಶತಿ. (My.).

ವಿಂಶತಿ vimśati. = ಬೀಸಿಗೆ. *Twenty.*

ವಿಂಹಲ vimhala. Tbh. of ವಿಹ್ವಲ. (ವಿಕ್ಲೀಬ, ಅಸ್ಥಿರ Mr. 245; Bp. 22, 14; 57, 74).

ವಿಕಂಕತ vikaṅkata. *The plant Flacourtia sapida* Roxb. (= ಗ್ರಂಥಿಲ).

ವಿಕಚ vi-kaca. Having no hair, bald. 2, *blown, opened, expanded* (as a flower, etc.), spread.

ವಿಕಚತೆ vi-kacatĕ. The state of being blown. 2, the state of being without hair (Čpr. 9, after 42).

ವಿಕಜ್ಜಲ vi-kajjala. Devoid of lamp-black collyrium (Čpr. 8, 77).

ವಿಕಟ vi-kaṭa. (= ವಿಗಡ). *Large, great* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 146); powerful. 2, formidable, hideous, ugly, uncouth (ಕುರೂಪು, ರೂಪಹೀನವಾದುದು 146);—crooked, perverse (ಕೊಂಕು, ಡೊಂಕು 146; ಕರಾಲ, ಅತಿಕೊಂಕು Mr. 450; see ಕೊಂಕು 1 & 2);—horrible, frightful. 3, *beautiful, excellent.*

ವಿಕಟತೆ vikaṭatĕ. The state of being large, hideous, etc. (Bh. 1, 8, 89).

ವಿಕತ್ಥನ vi-katthana. Boasting, vaunting, boastful. 2, speaking ostentatiously, proclaiming loudly;—*praise.* 3, irony.

ವಿಕರ vi-kara. = ವಿಕರ. A bird (Mr. 167).

ವಿಕರಾಲ vi-karāla. = ವಿಕ್ರಾಳ. Very formidable or terrible; hideous (My.).

ವಿಕರಿಸು vi-karisu. To alter, to change (v. t., in arithmetic, My.).

ವಿಕರ್ತನ vi-kartana. *The sun.*

ವಿಕರ್ತನೋದ್ಭವ vikartana-udbhava. Śani, Saturn (Bp. 10, 30).

ವಿಕರ್ಮ vi-karma. Various business or duty; see ಕಿಲ್ಬ-. 2, fraud. 3, not acting, free from action.

ವಿಕಲ vi-kala. (ವಿಕಳ). Deprived of a part, defective, imperfect, incomplete. 2, decayed, impaired, withered, waned. 3, confused, confounded, agitated, sorrowful (Čpr. 5, after 39; Bp. 3, 51; 4, 55). 4, option; optionally (ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ Šmd. 124 Cm.). — ವಿಕಲಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To confuse, etc. (Râm. 3, 7, 34).

ವಿಕಲತೆ vi-kalatĕ. Confusion, agitation, sorrow (Bp. 37, 9; 40, 64; 56, 31).

ವಿಕಲತ್ವ vi-kalatva. = ವಿಕಲತೆ. (ಬೆಬ್ಬಳ Bhn. 44).

ವಿಕಲಪಾಣಿ vikala-pāṇi. = ವಿಕಲಪಾಣಿಕ. (ವಿಕಹಸ್ತ Mr. 389).

ವಿಕಲಪಾಣಿಕ vikala-pāṇika. *One who has a mutilated hand.*

ವಿಕಲಮತಿ vikala-mati. = ವಿಕಲ No. 3. (J. 25, 60).

ವಿಕಲಾಂಗ vikala-aṅga. *Having mutilated or defective limbs, deformed.*

ವಿಕಲಿಸು vikalisu. To grow confused, etc. (Č. Bp. 19, 31).

ವಿಕಲ್ಪ vi-kalpa. *Alternative, option* (ಮೇಣ್ Šmd. 396); admission of an option or alternative, the act of allowing a rule to be observed or not at pleasure (Šmd. 12. 41). 2, uncertainty, ambiguity. 3, indecision, doubt, hesitation. 4, error, mistake, ignorance. 5, suspicion, surmise, evil apprehension, an evil thought (Mhr.; B. 4, 51). See ನಿರ್-; ಮನೋ-; ಸ್ವ-; Bp. 2, 19; Šmd. 13; ಹಂ.

ವಿಕಲ್ಪಬಿಂದು vikalpa-bindu. An optional bindu (Šmd. 48).

ವಿಕಲ್ಪಿತ vi-kalpita. Made optional, held to be optional, optional (Bp. 8, 3).

ವಿಕಲ್ಪಿಸು vi-kalpisu. To prepare differently; to prescribe variously; to form (Šmd. 160).

ವಿಕಸತ್ vi-kasat. Opening (as a flower), budding, blown (Kâvy. V, 35).

ವಿಕಸನ vi-kasana. (ವಿಕಕನ). Bursting; opening (as a flower), blossoming, blowing, expanding; displaying itself. See ಅರಲ್ 1, ಅಲಲ್ 1, ಅಲರ್ಚು, ಕಸಿ 1, and ದನ್ತ-.

ವಿಕಸಿತ vi-kasita. *Blown* (as a flower, ಅಲರು Nn. 115).

ವಿಕಸಿಸು vi-kasisu. To open (v. i.), to expand. ವಿಕಸಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದು (ವಿಕಾಸಿ, ವಿಕಸ್ವರ, ಅರಳುವನ್ನಾದು Si. 361).

ವಿಕಸೆ vi-kasĕ. *Bengal madder, Rubia munjista* (= ಮಂಜಿಷ್ಠೆ).

ವಿಕಸ್ವರ vi-kasvara. *Opening, expanding.*

ವಿಕಾರ vi-kâra. *Change, change of form or nature, alteration or deviation from any natural state, modification* (ರೂಪಾನ್ತರ Šmd. 111 Cm.), *abnormity.* 2, change for the worse, change from a state of health, disease, sickness. 3, change from the quiescent condition of the soul, perturbation, emotion, passion, feeling, excitement. See ಧ್ವನಿ-, ನಿದ್ರಾ-, ಮುಖ-, ರೋಮ-. — ವಿಕಾರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To deviate from the natural or proper state (B. 5, 196; My.).

ವಿಕಾರಚೇಷ್ಟೆ vikâra-cĕshṭĕ. Abnormal action (Čpr. 5, 120).

ವಿಕಾರಿ vi-kâri. Producing a change; undergoing a change. 2, an ugly, ill-natured person (Bp. 14, 26; 40, 53). 3, the thirty-third year in the cycle of sixty (My.).

ವಿಕಾರಿಸು vikârisu. = ವಿಕರಿಸು. (My.).

ವಿಕಾರ್ಯ vi-kârya. Transformable, modifiable (Šmd. 156).

ವಿಕಾಶ vi-kâśa. (= ವಿಕಾಸ). Opening, expanding, blowing (as a flower ವಿಕಸಿತ, ಅಲರು Nn. 115; ಅಲರು 120, o. r. ವಿಕಾಸ). 2, appearance, becoming visible, display, manifestation, exhibition, open or splendid appearance (ವ್ಯಕ್ತ, ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹನ್ನಾದು 115).

ವಿಕಾಶಿ vi-kâśi. = ವಿಕಾಸಿ.

ವಿಕಾಸ vi-kâsa. (= ವಿಕಾಶ). *Opening, expanding, blowing (as a flower, etc.), budding.* 2, expanse, sky, heaven. 3, = ವಿಕಾಶ No. 2, appearance, etc. 4, pleasure, joy, enjoyment. See ಅರಲ್ 1, ಮನೋ-; Ch. v. 134; Kâvy. V, 70; Grj. 3, 47; Bp. 2, 16.

ವಿಕಾಸಿ vi-kâsi. = ವಿಕಾಶಿ. Opening, blowing, budding. 2, becoming visible or apparent, becoming manifested, shining forth. 3, *expanding, spreading, developing itself.* See Nr. s. ಅರಳು 1.

ವಿಕಾಳಿಸು vikâḷisu. (fr. ವಿಕ್ರಾಳ?). To become very formidable or excessive (Bh. 3, 19, 37; J. 18, 14).

ವಿಕಿರ vi-kira. = ವಿಕರ. Scattering about (as boiled rice at a śrâddha, My.). 2, *a bird.* 3, a well.

ವಿಕಿರತ vikirat. Scattering about (Čpr. 1, 141).

ವಿಕೀರಣ vi-kîraṇa. Scattering. 2, *gigantic swallow-wort, Calotropis gigantea* (= ಆರ್ಕ 1).

ವಿಕೀರ್ಣ vi-kîrṇa. Scattered in different directions, thrown about (or away), sprinkled, tossed about, dispersed, dishevelled;—spread about, expanded, extended, diffused (ಜರಹಿದಸ್ಥಾದು, ಪ್ರಸರ Nn. 108);—covered, filled with;—torn asunder, split, rent;—celebrated, famous. See ಕರ-, ಕೆದಜಿ 1, ಬಿದಿರ್ 1, ಸಿಡಿ 3, ಸಿಡಿಲ್ 1; J. 29, 11.

ವಿಕೀರ್ಣಪತನ vikîrṇa-patana. Falling in a scattered-about manner. See ಪಡಲಿಡು.

ವಿಕೀರ್ಯ vi-kîrya. Having scattered about, having spread in different directions. See ಪೀಲ್ 1.

ವಿಕುರ್ವಾಣ vi-kurvâṇa. Undergoing or causing a change of form or of mind;—feeling emotions of joy, *rejoicing, cheerful.*

ವಿಕೃತ vi-kṛita. Changed, altered, modified, transformed, changed in form or feeling;—changed for the worse, *diseased;* disfigured, ugly; afflicted, hurt (ಎಪ್ರಲಬ್ಧ, ದೈನ್ಯ Mr. 242); unnatural;—affected by passion; entertaining feelings of disgust or aversion, estranged;—strange, extraordinary. 2, change, alteration;—any disorder; diseased state;—any passion;—disgust, aversion. See Bp. 43, 82. — ವಿಕೃತಮೋಜು. -ತೋಜು. To show grimaces (SSv. 1, after 79).

ವಿಕೃತಗತಿ vikṛita-gati. A deformed walk. See ಕೂಣುಬ 1.

ವಿಕೃತರೂಪ vikṛita-rûpa. Changed in form or appearance, misshaped, ugly-faced (Śmd. 120 Mḍb.).

ವಿಕೃತಾಕಾರ vikṛita-âkâra. = ವಿಕೃತರೂಪ. (My.).

ವಿಕೃತಾಂಗ vikṛita-aṅga. Changed or distorted in form or limbs. (Kâvy. IV, 2, 30).

ವಿಕೃತಾಂಗಾಪಹಸನ vikṛitâṅga-apahasana. Laughing at with grimaces. See ಜಿಹ್ಮೋಡಾಡು.

ವಿಕೃತಿ vi-kṛiti. *Change, alteration of any kind* (as of purpose, mind, form, nature, matter, etc.);—change from a natural or healthy state, sickness, disease;—change from a quiescent state, emotion, anger, wrath, fear; disgust, aversion (Čpr. 1, 49). 2, *a production or that which is evolved from a previous source* (prakṛiti). 3, N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362). ಪ್ರಕೃತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಿಕೃತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). See ಕ್ಷೀರ-, ಮನೋ-, ರಜೋ-; Bp. 38, 31. 4, the twenty-fourth year in the cycle of sixty (My.).

ವಿಕ್ಕೆರ vikkira. Tbh. of ವಿಕ್ಕಿರ (Śmd. 350). A bird (ಪಕ್ಕ 350).

ವಿಕ್ತ vikta. Separated. See ವಿ-.

ವಿಕ್ರಮ vi-krama. Stepping or going beyond; going, proceeding, walking;—*a step, a stride.* 2, *heroism, prowess, heroic valour, great power or strength* (ಪನ್ನತಿಕೆ Čt. II, 15). 3, = ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ. 4, the fourteenth year in the cycle of sixty (My.). — ವಿಕ್ರಮಜೋಳ. N. (Bp. 27, 67; 44, 58).

ವಿಕ್ರಮಶಕ vikrama-śaka. The era of Vikramâditya, which begins 57 B. C. (My.; B. 5, 37).

ವಿಕ್ರಮಶಾಲಿ vikrama-śâli. A valourous, courageous person (My.).

ವಿಕ್ರಮಹೀನ vikrama-hîna. *Destitute of valour, wanting in courage.*

ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ vikrama-âditya. N. of a king of Ujjayini (Oujein), the founder of the vikramaśaka (My.).

ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕ vikrama-arka. = ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ. (My.).

ವಿಕ್ರಯ vi-kraya. (= ಬಿಕರಿ). *Sale, selling, vending* (ಕೊಡುಹ Mr. 346). See ಬಿಲ್ 1, ಮಾಡು 1.

ವಿಕ್ರಯಿ vi-krayi. = ವಿಕ್ರಯಿಕ. See ಮಾಂಸ-.

ವಿಕ್ರಯಿಕ vi-krayika. *A seller, a vender.*

ವಿಕ್ರಯಿಸು vi-krayisu. To sell, to vend (Bp. 30, 4; 42, 10; My.).

ವಿಕ್ರಾನ್ತ vi-krânta. Stepped or passed beyond. 2, *valiant, mighty victorious, courageous;—a hero.* 3, a step. 4, valour, prowess; eminence (ಶುಭ, ಪರಾಕ್ರಮ Nn. 139; ಶುಭ, ಮಂಗಳ, etc. Mr. 530).

ವಿಕ್ರಾಳ vi-krâḷa. Tbh. of ವಿಕರಾಳ. (Mhr.; Čb. 116).

ವಿಕ್ರಿಯಾಬಲ vikriyâ-bala. The power of changing the form of one's body ad libitum (Abh. P. 16, 49).

ವಿಕ್ರಿಯೆ vi-kriyĕ. ವಿಕ್ರಿಯಾ. (= ವಿಕೃತಿ). *Change, alteration;* transformation, change of mind, etc.; any change from a natural or quiescent state: disease;—emotion, anger, passion;—injury, mischief. See Bp. 4, 60; 6, 24.

ವಿಕ್ರೀಡಿತ vi-krîḍita. Played with; play, sport. See ಮತ್ತೇಭ-, ಶಾರ್ದೂಲ-.

ವಿಕ್ರೀತ vi-krîta. Sold (My.).

ವಿಕ್ರುಷ್ಟ vi-krushṭa. Called out, cried out. 2, *harsh, gruff, abusive, unkind* (as speech);—harsh speech (ಬಲುನುಡಿ Mr. 84).

ವಿಕ್ರೇತೃ vi-krêtṛi. *A seller, a vender.*

ವಿಕ್ರೇಯ vi-krêya. *To be sold, saleable, vendible.*

ವಿಕ್ಲಬ vi-klaba. = ವಿಕ್ಲವ. (Čpr. 5, 19).

ವಿಕ್ಲವ vi-klava. Overcome with fear or agitation, *confused, agitated, bewildered; excited, alarmed.*

ವಿಕ್ಲೇಬ vi-klîba. (= ವಿಕ್ಲವ). Agitated, alarmed, confused (ಎಂಬಲ, ಆಸ್ಥಿರ Mr. 245).

ವಿಕ್ಷ್ವೇವ vi-kshâva. Sneezing, cough. 2, *a sound.*

ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ vi-kshipta. Thrown apart or asunder; thrown away, cast, thrown; scattered; bewildered, perplexed (My.).

ವಿಕ್ಷೇಪ vi-kshêpa. Throwing apart or asunder;—throwing away, casting, throwing; projection;—sending, despatching;—casting off or aside, discarding; rejecting, refuting;—throwing about; scattering;—confusion, alarm, fear;—looking about vaguely or wildly;—a side-glance (ಅಟಾಕ್ಷ, ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ Mr. 316). See ಅಂಗ-, ದೃಷ್ಟಿ-, (ಬಯ್ 2).

ವಿಕ್ಷೇಪಣ vi-kshêpaṇa. = ವಿಕ್ಷೇಪ. (A.).

ವಿಕ್ಷೇಪಶಕ್ತಿ vikshêpa-śakti. The projective power (of ignorance or mâyâ), that power of projection which raises up on the soul enveloped by it the appearance of an external world (Abhâ. 5, 56).

ವಿಖಚಿತ vi-khachita. Well inlaid or studded (Bp. 50, 15).

ವಿಖು vikhu. = ವಿಗ್ರ. Noseless. (R.).

ವಿಖ್ಯಾತ vi-khyâta. Generally known, notorious, renowned, famous, celebrated (Śmd. 138; Bp. 61, 88; J. 10, 44); = ವಿಖ್ಯಾತಿ (Mr. 417).

ವಿಖ್ಯಾತಿ vi-khyâti. Notoriety, fame, celebrity. ವಿಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟರೂ ಆವಖ್ಯಾತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 39, 66; J. 2, 6; ನೆಗಳ್ದು. — ವಿಖ್ಯಾತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. To become notorious, etc. (Bp. 57, 73).

ವಿಖ್ಯಾಪನ vi-khyâpana. Making known; declaring, announcing, publishing; explanation, exposition; avowing, acknowledging, confessing (My.).

ವಿಗಡ vigaḍa. Tbh. of ವಿಕಟ. Large, great, etc.; a great, etc. man; a wicked man (ಕೆಡುಕ Ct. I, 89). See Bp. 5, 40, 8, 11; 13, 15; 29, 10; 36, 22; 38, 24; 49, 42; 50, 60; 61, 12; Prll. 3, 5; Bh. 6, 2, 2. 4; Râm. 6, 10, 15; J. 5, 26; 17, 53.

ವಿಗಡಿಸು vigaḍisu. To become crooked or perverse (Bh. 1, 8, 30). 2, to strike or impress with horror (3, 5, 11).

ವಿಗಡೆ vigaḍĕ. (fr. ವಿಗಡ). A great, powerful, perverse, etc. woman (Bp. 55, 36; J. 16, 4).

ವಿಗತ vi-gata. Gone away, departed, disappeared, ceased, gone;—dead;—parted, separated;—devoid of;—lost;—*destitute of light, obscured, gloomy, dark.* 2, the flight of birds.

ವಿಗತಕೃಪ vigata-kṛipa. Devoid of pity (Čpr. 5, 41).

ವಿಗತಪ್ರಭಾವ vigata-prabhâva. Disappeared strength, etc. See ಚಳಿ.

ವಿಗತಪ್ರಭೆ vigata-prabhĕ. Disappeared lustre. See ಮಸುಳ್.

ವಿಗತಭಾವ vigata-bhâva. Disappeared nature, etc. See ಚಳಿ.

ವಿಗತಾರ್ತವೆ vigata-ârtavĕ. *A woman in whom the menstrual excretion has ceased.*

ವಿಗತಾರ್ಥ vigata-artha. Devoid of meaning or sense (Čpr. 5, 74).

ವಿಗತಾಸು vigata-asu. One whose life is going (Čpr. 6, 94).

ವಿಗರ್ಹಣ vi-garhaṇa. Blaming, blame, abuse, censure, reproach. (R.).

ವಿಗಲತಿ vi-galat. Flowing away, flowing, etc. (Čpr. 1, 130).

ವಿಗಲಿತ vi-galita. ವಿಗಳಿತ. Flowed away, trickled, oozed; dropped down, dropped, fallen; liquefied; passed away (My.).

ವಿಗಳಿಸೆ vi-gaḷigĕ. Tbh. of ವಿಘಟಿಕೆ. (Mr. 63; Bp. 8, 16; My.).

ವಿಗಾನ vi-gâna. Singing discordantly; *defamation, ill report;* censure, reproach. See ಮುರ್-.

ವಿಗೀತ vi-gîta. Badly sung; decried, abused, reproached. (R.).

ವಿಗುರ್ಬಣೆ vigurbaṇĕ. That which is formidable, a fearful object, a thing which causes amazement (Abh. P. 10, after 147; Bp. 18, 67; *cf.* ಆಗುರ್ಬು, ಗುರ್ಬು, etc., ಬಿಗುರ್ವು).

ವಿಗುರ್ಬಿಸು vigurbisu. To become or be formidable (Abh. P. 9, 186; 9, after 186). **2,** to make terrible, to make (some thing) an object of amazement (10, after 147 & 149; 14, after 90).

ವಿಗುರ್ವಿಸು vigurvisu. = ವಿಗುರ್ಬಿಸು No. 1. (Abh. P. 14, after 6 & 170). **2,** = ವಿಗುರ್ಬಿಸು No. 2. (8, after 46).

ವಿಗ್ನ vigna. Shaken, trembling, agitated, disturbed, alarmed. See ಉ-.

ವಿಗ್ರ vigra. *Noseless.*

ವಿಗ್ರಹ vi-graha. = ಯಿಗ್ರ. *Stretching out or apart, extension, expansion* (ವಿಸ್ತರ Nn. 98). 2, *shape, form, figure;* an image, an idol (My.). 3, *the body* (ಶರೀರ, ದೇಹ 98). 4, distributing into parts, dividing; separation, resolution, analysis, resolution of a compound word into its constituent parts, the separation or analysis of any word capable of separation. 5, a division, a part, a portion; a given thing (ಕೊಱ್ಪೊಡವೆ Mr. 474). 6, liberal; liberality (ಅತ್ಯುದಾರ, ಉದಾರ 98). 7, *opposition, encounter, conflict, quarrel, war, assault* (ಕಾಳೆಗ 98). 8, the expanse, the sky (ಗಗನಾಂಗಣ, ಆಕಾಶ 98). See Bp. 53, 2; 54, 86; 61, 35.

ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆ vigraha-ârâdhanĕ. Idol-worship, idolatry (My.).

ವಿಗ್ರಹಾವೇಶ vigraha-âvêśa. Intentness on war (J. 22, 35).

ವಿಗ್ರಹಿಸು vi-grahisu. To oppose, to offer opposition, to quarrel; to assault, to wage war against (Bp. 21, 38; 22, 15).

ವಿಘಟನ vi-ghaṭana. Becoming separate, flying apart, being divided, being severed (see ವಿಂಗಡ);—breaking up, destruction, ruin, misfortune;—striking asunder, hurting, destroying (Ch. v. 56).

ವಿಘಟಿಕೆ vi-ghaṭikĕ. = ಏಗಟಿಗೆ. A particular measure of time, the sixtieth part of a ghaṭikâ, equal to twenty-four seconds.

ವಿಘಟಿಸು vi-ghaṭisu. To become separate (Čpr. 2, after 39).

ವಿಘಡಿಸು vi-ghaḍisu. To separate (v. t., Abh. P. 2, 65).

ವಿಘಸ vi-ghasa. Remains of food (ಉಣ್ಡು ಮಿಕ್ಕುದು Hlâ.; ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕದು, ಉಣ್ಡ ಛಾಜನದೊಳ್ ಇರೆ ಛೇಲಿ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು Mr. 220);—*the residue of an oblation of food (offered to the gods, to the manes, to a guest, or to a spiritual preceptor).*

ವಿಘಾತ vi-ghâta. Destruction; killing;—a blow;—opposition, prohibition, prevention, impediment, obstacle;—abandoning. See Bp. 54, 25; Bh. 2, 2, 10; 3, 13, 31; ಕಾರ್ಯ-.

ವಿಘಾತಕ vi-ghâtaka. One who destroys or kills. See ತಿಲ-.

ವಿಘಾತಿ vi-ghâti. = ವಿಘಾತ. See Bp. 16, 7; Bh. 2, 2, 109; J. 26, 2; 32, 56. 2, he who, or that which, destroys, opposes, etc.

ವಿಘೂರ್ಣಿಸು vi-ghûrṇisu. To expand greatly, to become excessive (Abh. P. 13, 35).

ವಿಘ್ನ vi-ghna. Destroying. 2, *an obstacle, an impediment, a hindrance, an embarrassment, an opposition* (ಅನ್ತರಾಯ, ವ್ಯಪಾಯ Mr. 252). 3, any difficulty or trouble. ಮುಣ್ಡೀ ಮದುವೆಗೆ ಮೂಱವತ್ತು ವಿಘ್ನೆ.—ಲಗ್ನಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನೆ ಮಾಡ ಬಾರದು.—ವಿಘ್ನವಾಯಿತೆನ್ದು, ನಗ್ನವಾದರೆ ಅದೀತೇ? (Prvs.). See ವ್ಯಪಾಯ.

ವಿಘ್ನರಾಜ vighna-râja. He who overrules obstacles or difficulties: *Gaṇêśa.*

ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ vighna-îśvara. = ವಿಘ್ನರಾಜ. (ವಿನಾಯಕ Nn. 165).

ವಿಂಗಡ viṅgaḍa. = ಇಂಗಡ, ಯಿಂಗಡ. (Tbh. of a ವಿಘಟಿ = ವಿಘಟನ). The state of being separate, disunited or apart, separation, parting (My.; Tĕ. & T. ವಿಂಗಡ, ವಿಂಗಳ; Mhr. ವಿಘಡ).

ವಿಂಗಡಿಸು vingaḍisu. = ಇಂಗಡಿಸು, ಯಿಂಗಡಿಸು, ಹಿಂಗಡಿಸು. To separate (v. t.), to disunite (My.). ಒನ್ದೊನ್ದು ಶಬ್ದ ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅರ್ಥ ತಿಳು ಕೊಣ್ಡು ಓದ ಬೇಕು (B. 3, 4).

ವಿಚಕಿಲ vi-čakila. *A kind of jasmine* (ಮಲ್ಲಿಗೆ Hlâ., Mr. 126; ತಕ್ಕ, ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ Nn. 80, one MS. only ಮಲ್ಲಿಗೆ).

ವಿಚಕ್ಷಣ vi-čakshaṇa. Seeing distinctly, clear-seeing, *far-sighted, discerning, knowing, wise, clever, proficient* (Śmd. 68; ವಿಫ, ಬಲ್ಲವರ್ Nn. 21; ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223; Čpr. 1, 86; Bp. 51, 65; 61, 93).

ವಿಚಕ್ಷಣೆ vi-čakshaṇĕ. A clever female. 2, cleverness, skill (My.).

ವಿಚಯ vi-čaya. = ವಿಚಯನ. (Sk.; A.).

ವಿಚಯನ vi-čayana. *Searching for, search, research, investigation, seeking.*

ವಿಚರಣ vi-čaraṇa. = ವಿಹಾರ. See ಪ್ರ-.

ವಿಚರ್ಚಿಕೆ vi-čarčikĕ. *Cutaneous eruption, scab, itch, herpes.*

ವಿಚಲ vi-čala. Moving about, shaking, unsteady, unfixed (J. 26, 18).

ವಿಚಲಿತ vi-čalita. Moved about, moving about; agitated; swerved. See Čh. v. 214; Bp. 35, 24; ಆ-.

ವಿಚಾರ vi-čâra. = ವಿಚ್ಕಾರ. Wandering, roaming about, going or moving about (J. 15, 14). 2, *deliberation, consideration, reflection, investigation, examination, trial* (ಮೀಮಾಂಸ Hlâ.; Śmd. 394; ವಿತಾನ Nn. 115; Mr. 493; ತರ್ಕ Nn. 148). 3, the exercise of judgment or reason, discriminating, judging, discrimination, judgment, decision. 4, subject, topic (My.). 5, doubt, hesitation. 6, perplexity, anxiety, anxious thought, trouble (My.; Mhr.). ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See ಆರ್ 1. — ವಿಚಾರಗೆಡು. -ಕೆಡು. Judgment to be lost: to grow perplexed, bewildered or distracted. ದುಃಖದಿನ್ದ ವಿಚಾರಗೆಟ್ಟವನು (ವಿಹಸ್ತ, ವ್ಯಾಕುಲ G.). — ವಿಚಾರಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. One who has lost his judgment, a bewildered or foolish person (Bp. 34, 7; 51, 5). — ವಿಚಾರಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. Loss of judgment, foolishness (B. 5, 94). — ವಿಚಾರ ತಿದ್ದು. To investigate, to examine. ಸರ್ವರ ವಿಚಾರಮಂ ತಿದ್ದುವವಂ (ಕಾರಣಿಕ, ಪರೀಕ್ಷಕ Mr. 244). — ವಿಚಾರ ಪಡು. To experience anxious thought; to use earnest thought, to reflect, to care (B. 5, 71. 86. 182; My.). — ವಿಚಾರ ಮಾಡು. To investigate, to inquire into (My.). 2, to reflect (B. 3, 123; 4, 56; My.). 3, to entertain anxious thoughts, to be anxious (My.).

ವಿಚಾರಕ vi-čâraka. A man who investigates, judges, or manages (My.). See ಮೇಲ್-.

ವಿಚಾರಣೆ vi-čâraṇĕ. = ಇಸಾರಣೆ. *Deliberation, consideration, examination, investigation;* the exercise of judgment. — ವಿಚಾರಣೆ ಆಗು. An examination or trial to take place (B. 5, 279). — ವಿಚಾರಣೆಕರ್ತ. One who makes investigation, a judge; — a manager, a superintendent, a master (My.). — ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆ. = ವಿಚಾರಣೆ ಆಗು. (B. 4, 198). — ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡು. To examine, to investigate, to try (B. 5, 267. 268. 279). — ವಿಚಾರನಾರಿ. N. (Bp. 12, 4).

ವಿಚಾರದೂರ vičâra-dûra. Far from (*i. e.* without) judgment, etc. (Bp. 26, 57).

ವಿಚಾರಪರ vičâra-para. Occupied with reflection, thoughtful, inquisitive (B. 5, 182).

ವಿಚಾರಭ್ರಷ್ಟ vičâra-bhrashṭa. Fallen from, or deprived of, judgment, etc. (Bp. 45, 21).

ವಿಚಾರವನ್ತ vičâra-vanta. A man who considers, is inquisitive, thoughtful, or considerate (Bp. 28, 13).

ವಿಚಾರಿ vi-čâri. A deliberate, thoughtful, or considerate person (B. 5, 52. 213).

ವಿಚಾರಿತ vi-čârita. *Deliberated about, examined, inquired into, judged.*

ವಿಚಾರಿಸು vi-čârisu. To examine, to investigate, to inquire into, to inquire after; to ask; to reflect, etc. (ವಿತಾನ, ವಿಚಾರ Nn. 115; ವೇದನ 156; Śmd. 44. 72. 88. 297 Cm.; Čpr. 2, after 49 & 61; Bp. 34, 8. 27; 40, 37. 50; 51, 56; Mr. 472; J. 11, 35; B. 5, 136. 192; My.).

ವಿಚಾರಿಸುಪ vi-čârisuha. Examining, etc. ವಿಚಾರಿಸುಹಂ (ಅದು ವದು Śmd. II).

ವಿಚಾರೆ vi-čârĕ. A woman who thinks about, etc. (Bp. 40, 57).

ವಿಚಾರ್ಯ vi-čârya. To be deliberated (adj.). 2, having deliberated; see ಆ-.

ವಿಚಾಲಿತ vi-čâlita. Moved about, shaken. See ಆ-.

ವಿಚಿಕೆತ್ಸೆ vi-čikitsĕ. *Doubt, uncertainty.*

ವಿಚಿತ್ರ vi-čitra. Variegated; — handsome, beautiful, elegant; — wonderful, surprising (ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 13). 2, N. of a vṛitta and of a Kannaḍa metre (Čh.). See Čpr. 2, after 59; Śśv. 4, 30; J. 2, 47.

ವಿಚಿತ್ರತರ vičitra-tara. Uncommonly beautiful, etc. (Śmd. 301).

ವಿಚಿತ್ರದೇಹ vičitra-dêha. Having a variegated body; elegantly formed; — a cloud. (R.).

ವಿಚಿತ್ರಲಲಿತ vičitra-lalita. N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ vičitra-vîrya. N. of a king of the lunar race (Bh. 1, 3, 1).

ವಿಚಿತ್ರಿತ vi-čitrita. Variegated, coloured; wonderful (Čpr. 1, 83).

ವಿಚೇತನ vi-čêtanĕ. Senselessness, unconsciousness (Čpr. 8, 86).

ವಿಚ್ಚನ್ದ vi-čchanda. = ಪಿಚ್ಚನ್ದ, ಬಿಚ್ಚಣ್ಡ, ಬಿಚ್ಚನ್ದ, ವಿಚ್ಚನ್ದಕ q. v., ವಿಘ್ಯನ್ದ.

ವಿಚ್ಚನ್ದಕ vi-čchandaka. *A building consisting of several stories and surrounded by a portico;* a palace, a temple.

ವಿಚ್ಛಾಯ vi-čchâya. 1. *The shadow of a flock of birds.*

ವಿಚ್ಛಾಯ vi-čchâya. 2. Destitute of shadow, shadowless. 2, a jewel, a gem.

ವಿಚ್ಛಾಯೆ vi-čchâyĕ. Discoloured condition (Bp. 46, 58).

ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ vičchiti. Tbh. of ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ. Cessation (My.).

ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ vi-čchitti. Cutting asunder, tearing asunder, dividing, separating; — cutting off, breaking off; — interruption, cessation; — stealing, theft; anything stolen (ಚೌರ್ಯ, ಸ್ತೇಯ, ಕಳವು Mr. 226); — destruction, loss; — cesura, pause in a verse; — boundary, limit; — N. of certain amorous gestures practised by a mistress or heroine in a drama. See ಪದ್ಧ 1.

ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ vičchitti-čitra. N. of a class of embellishments in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 2. 56-80; *cf.* III, 1 and ನಾನಾ-).

ವಿಚ್ಛಿನ್ನ vi-čchinna. Cut asunder, severed, divided, parted; cut off; broken off, broken; interrupted, discontinued,

ceased; violated; destroyed; variegated, diversified (Bp. 27, 18; 30, 2; B. 4, 78). — ವಿಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನ. rep. Various (Bp. 35, 35).

ವಿಚ್ಛೇದ vi-ô-chêda. Cutting asunder or into pieces, dividing, separation, disjunction; cutting off; breaking off, breaking; a broken piece; interruption, termination, disappearance; the division of a book, a section; dissension, difference; space, interval. See ಎಡೆಯುಡುಗು.

ವಿಚ್ಛೇದನ vi-ô-chêdana. Cutting asunder, etc. (ಕಲ್ಪನ, ಕರ್ತನ್, etc., ಕಡಿಹಂ Mr. 433).

ವಿಚ್ಯಾರ vichyâra. Tbh. of ವಿಚಾರ. (Čb. 143). — ವಿಚ್ಯಾರಗೆಡು. = ವಿಚಾರಗೆಡು. (Čb. 126).

ವಿಚ್ಯಾವ್ಯ vichyanda. = ವಿಚ್ಛನ್ನ. See ಬಿಚ್ಚನ್ನ.

ವಿಜನ vi-jana. Free from people, *lonely, solitary.*

ವಿಜನನ vi-janana. Bearing young, bringing forth. See ಪೈಜನನ.

ವಿಜಪಿಲ vijapila. *Mud, a muddy place* (ಪಿಚ್ಚಿಲ, ಕೆಸರುಳ್ಳೆಡೆ Hlå., MS. ವಿಜಲಕ; ಪಿಚ್ಚಿಲ, ಕೆಸರು ನೀರ್ Mr. 418).

ವಿಜಯ vi-jaya. Conquest, *victory,* overcoming. 2, a victor (ಧುರಜ್ಯೆತ್ರ, ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು Nn. 94). 3, Arjuna (ಪಾರ್ಥ, ಆರ್ಜುನ 94). 4, yellow myrobalan, Terminalia chebula (ಆಥಯ, ಅಣಿಲೆ 94; Sk. ವಿಜಯೆ). 5, the twenty-seventh year of the cycle of sixty (My.).

ವಿಜಯತೆ vi-jayatĕ. Victorious state (Bp. 36, 28).

ವಿಜಯದಶಮಿ vijaya-daśami. The tenth day of the dasari feast (My.).

ವಿಜಯನಗರ vijaya-nagara. N. of a town (B. 3, 14; 4, 7. 80. 126).

ವಿಜಯನ್ತ vi-jayanta. The victorious: Indra. See ವೈಜಯನ್ತ.

ವಿಜಯರಾಘವ vijaya-râghava. Râma; N. (My.).

ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ vijaya-lakshmi. = ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ. (Abh. P. 9, 165; Grj. 2, after 106).

ವಿಜಯಷೇಷಿ vijaya-śêshi. = ವಿಜಯಸೇಸಿ. (Šmd. 376). One who has almost gained the victory.

ವಿಜಯಶ್ರೀ vijaya-śrî. = ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ. (Čpr. 4, 10).

ವಿಜಯಸೇಸಿ vijaya-sêsi. Tbh. of ವಿಜಯಶೇಷಿ, q. v.

ವಿಜಯಾನನ್ದ vijaya-ânanda. N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿಜಯಾರ್ಧ vijaya-ardha. N. of a mountain (Čpr. 6, 2).

ವಿಜಯಿ vi-jayi. Hemp (ಬಂಗಿ Mr. 116; Sk. ವಿಜಯೆ).

ವಿಜಯೇಶ್ವರ vijaya-îśvara. Śiva (Bp. 42 sum.; 42, 39).

ವಿಜಯೋತ್ಸವ vijaya-utsava. Victory-festival (J. 23, 49).

ವಿಜಾತ vi-jâta. Born separately;—base-born; of a mixed origin;—generated; born;—wild, refractory (Mhr.).

ವಿಜಾತಿ vi-jâti. 1. Different origin or birth. 2, a different species; a different kind (Mr. 337). 3, a different caste or tribe;—a low caste (J. 17, 1; My.; see Sp. s. ಜಾತಿ ಹೀನ).

ವಿಜಾತಿ vi-jâti. 2. The feathered tribe, birds (V. 4, 13).

ವಿಜಾತೀಯ vi-jâtîya. Of a different or mixed origin;—of a different kind or sort (My.).

ವಿಜಾತೆ vi-jâtĕ. *A woman who has borne children;* a mother.

ವಿಜಾಪುರ vijâ-pura. N. of a town (B, 4, 8. 145). ವಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇಜಾರದವರೆಷ್ಟು ಜನ? ಆನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ವಿಜಿಗೀಷಣ vi-jigîshaṇa. = ವಿಜಿಗೀಷು. (Bp. 20, 38).

ವಿಜಿಗೀಷು vi-jigîshu. Desirous of victory or conquest, desirous to overcome or surpass (Čpr. 7, after 28). ಶತ್ರುವನಾಕ್ರಮಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲೆನ್ನು, ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳಂ ಹಾರುತೆ ದುರ್ಗಾದಿಗಳಂ ಪೊಚ್ಚಿಸುವ ವಿಜಿಗೀಷುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು (ಆಸನ Nr.).

ವಿಜಿಗೀಷೆ vi-jigîshĕ. *A desire to conquer or overcome or surpass, emulation.*

ವಿಜಿತ vi-jita. Conquered, subdued, won, gained (Čpr. 6, 6. 43; Bp. 5, 1; 39, 56; Råv. 5, 26).

ವಿಜಿತಬಲ vijita-bala. One who has conquered an army (Râm. 1, 14, 2).

ವಿಜಿಲ vijila. *Sauce, etc. mixed with rice-water or gruel; any sauce, or condiment with gravy* (see Nr. s. ಮಾದುರ).

ವಿಜುಗುಪ್ಸೆ vi-jugupsatĕ. Disgust, aversion: one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15).

ವಿಜುಲಿ vijuli. (= ವಿಜಲ). (ತುಂಡಿದ ಕಚ್ಚರಿ Mr. 219).

ವಿಜೃಮ್ಭ vi-jṛimbha. Displaying, extending, etc. (Čpr. 4, 33).

ವಿಜೃಮ್ಭಣ vi-jṛimbhaṇa. Yawning, gaping;—expanding, unfolding, displaying, exhibiting, extending;—displaying activity or energy, exhibit courage, power, etc.;—blossoming, budding;—pastime, sport. See ಕೆಳರ್ 1, ಘುರ್ಣಿಸು, ಮಸಗು 1; Čpr. 5, 118.

ವಿಜೃಮ್ಭಿತ vi-jṛimbhita. Yawned; expanded, opened, unfolded, displayed, exhibited, acted;—*blown, blossomed;*—arisen, appeared; — sported, wantoned; — pastime, sport;—wish, desire;—act. See ಘುಜಂಗ; Bp. 58, 68.

ವಿಜೃಮ್ಭಿಸು vi-jṛimbhisu. To yawn; to expand, to unfold one's self, etc. See Bp. 39, 43; 51, 59; 53, 9; Råv. 5, 116; 13, 4.

ವಿಜ್ಞ vi-jña. Knowing, intelligent; wise, learned; *clever, skilful;* discreet.

ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ vi-jñapti. = ವಿಜ್ಞಾಪನ. (My.).

ವಿಜ್ಞಾತ vi-jñâta. Discerned, understood, known;—*celebrated, famous, notorious.*

ವಿಜ್ಞಾನ vi-jñâna. = ಬಿನ್ನಣ, etc. Distinguishing, perceiving, discerning, understanding; *intelligence, knowledge, science, learning, worldly knowledge of any kind, wisdom;* experience, experimental knowledge; skill.

ವಿಜ್ಞಾನಿ vi-jñâni. = ಬಿನ್ನಣಿ. Learned, well-informed, clever, skilful, proficient.

ವಿಜ್ಞಾನಿಕ vi-jñânika. = ಬಿನ್ನಣಿಗ. Learned, etc. (= ವಿಜ್ಞಾನಿ).

ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರೀಯ vijñâna-îśvarîya. N. of a commentary (the mitâksharâ) by Vijñâneśvara on Yâjñavalkya's dharmaśâstra (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪನ vi-jñâpana. = ಬಿನ್ನ 2, ಬಿನ್ನಪ, ಬಿನ್ನಹ. The act of making known or acquainting, teaching;—representing, informing;—respectful statement or communication, respectful representation, humble intimation. — ಪಿಜ್ಞಾಪನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To state respectfully (Råv. 5, 133; Śâv. 1, after 79; J. 2, 37).

ವಿಜ್ಞಾಪನಪತ್ರಿಕೆ vijñâpana-patrikĕ. = ಬಿನ್ನವತ್ತಳಿ. A letter of respectful communication and petition (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪನೆ vi-jñâpanĕ. = ವಿಜ್ಞಾಪನ. (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪಿತ vi-jñâpita. Apprised, informed; respectfully told and represented (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪಿಸು vi-jñâpisu. = ಬಿನ್ನವಿಸು, etc. To make a respectful representation or request, to state respectfully, to represent, to submit (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪ್ತಿ vi-jñâpti. = ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ. (G.).

ವಿಜ್ಞಾನಸಾರ vijñâ-(*i. e.* ವಿಜ್ಞ)sâra. One who is the best of the skilful, etc. (Râm. 1, 8, 21).

ವಿಜ್ಞೇಯ vi-jñêya. To be perceived or known or understood (Hlâ. II, 109);—cognizable, discernible, comprehensible.

ವಿಂಜು viñju. A wagtail (ಖಂಜನ, ಖಂಜರೀಟ Hlâ.).

ವಿಟ್ vit. Nominative of ವಿಷ್, q. v.

ವಿಟ vita. = ವಿಠ. *A voluptuary, a libertine, a lecher, a gallant, a paramour* (see Mr. s. ವೇಶ್ಯಾವರ);—a catamite;—a rogue, a cheat. ವಿಟನಾದವಗೆ ಮಠವಾದರೇನು? (Prv.).

ವಿಟಕೋವಿದ vita-kôvida. An experienced libertine (Bp. 26, 11).

ವಿಟಗಾತಿ vita-gâti. = ವಿಟಗಾರ್ತಿ. (My.).

ವಿಟಗಾಡಿ vita-gâḍa. A libertine, a lecher (My.; ವಿಟ G.).

ವಿಟಗಾಡುಕೆ vita-gâḍikĕ. Whoredom, lewdness (My.).

ವಿಟಗಾರ್ತಿ vita-gârti. A strumpet, a harlot (My.).

ವಿಟಂಕೆ vi-ṭaṅka. *A dove-cot* (ಕಪೋತ, ಹೆಟ್ಟಿಗೆ Mr. 200).

ವಿಟಚೇಷ್ಟೆ vita-cĕshṭĕ. The conduct of a libertine or lewd man, lewdness (Bp. 26, 14).

ವಿಟಜಂಗಮ vita-jaṅgama. A lewd Jaṅgama (Bp. 11 sum.).

ವಿಟತನ vitatana. = ವಿಟತ್ವ. (Bp. 42, 6; My.).

ವಿಟತ್ವ vitatva. Lewdness (Bp. 12, 56; 26, 19; My.).

ವಿಟಪ viṭapa. *The young branch of a tree or creeper; a branch* (in general, ಮರದ ಕೊಮ್ಮು Hlâ.; Mr. 104); *a bush, a thicket* (ಪೊದಪ್ಕೆ Hlâ.).

ವಿಟಪಿ viṭapi. ವಿಟಪಿಲ್. Having branches; *a tree;* the Indian fig-tree, Ficus indica.

ವಿಟಪೀವರ viṭa-pîvara. A stout, robust gallant. 2, viṭapîvara, an excellent tree (J. 6, 27).

ವಿಟಲ viṭala. = ವಿಟ್ಟಲ, etc. (My.).

ವಿಟಾಳ viṭâḷa. Impurity, pollution (Mhr.; Bh. 3, 5, 19; 3, 18, 10).

ವಿಟ್ಟಖದಿರ viṭ-khadira. *A kind of fetid Mimosa, Vachellia farnesiana* W. & A. (= ಆರಿವೇದ).

ವಿಟ್ಟರ viṭ-ćara. Filth-goer: *a village hog.*

ವಿಟ್ಟು viṭṭu. Tbh. of ವಿಷ್ಣು.— ವಿಟ್ಟಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. See ಹೆಗಲ-.

ವಿಟ್ಟೆ viṭṭĕ. Tbh. of ವಿಜ್ಞೆ. (Bp. 11, 11).

ವಿಠ್ಠಲ viṭṭhala. = ವಿಟಲ, ವಿಠಲ. Vishṇu or Krishṇa (worshipped as Viṭôba especially at Punderpoor, My.; see ಪುರನ್ದರ-).

ವಿಠ viṭha. = ವಿಟ. (ನುಧಪ್ರಿಯ, ಭುಜಂಗ Nn. 29; ಭುಜಂಗ 63).

ವಿಠಲ viṭhala. = ವಿಟ್ಟಲ. (My.). — ವಿಠಲಭಟ್ಟ. N. ವಿಠಲಭಟ್ಟನು ಪುರಾಣ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯಿತು (Prv.). — ವಿಠಲರಾಯ. Krishṇa; N. (My.).

ವಿಡ viḍa. *A kind of factitious salt;*—a particular kind of fetid salt. 2, a fragment, a bit (*cf.* ಬಿಡ 2).

ವಿಡಕ viḍaka. (= ಪಿಟಕ). A basket (ಹೆಡಗೆ Mr. 208, o. rs. ಹೆಡಿಗೆ, ಹೆಡಿಗೆ).

ವಿಡಂಗ viḍaṅga. = ವಡಂಗ, ವಿಳಂಗ. *The vegetable and medicinal substance Embelia ribes* (Erycibe paniculata, considered of great efficacy as a vermifuge,= ಅಮೋಘೆ; see Mhr. s. ಪಾಯವಡಂಗ). See ವಾಯು-.

ವಿಡಮ್ಬ vi-ḍamba. = ವಿಡಮ್ಬನ. See ಮೆಜಿ 1; Bh. 1, 15, 19.

ವಿಡಮ್ಬಕ vi-ḍambaka. A man who ridicules or mocks (ನಿನ್ದಿಸುವವನು G.).

ವಿಡಮ್ಬನ vi-ḍambana. Imitation, copying, assuming a similar appearance or dress, disguise, masquerade;—simulation; imposture, deceiving, deception, fraud (Sk.; ಕಪಟ, ವಂಚನೆ My.; Bh. 8, 22, 22). 2, making a show of: displaying, exhibiting, showing, display, manifestation, etc. (see ಬೇದ-, ಏನ್ಯಯ-). 3, ridiculing, mocking; slighting (ಕಳೆ Śm. 112). 4, afflicting, distressing, vexation, distress. 5, = ಡವುಲು (G.).

ವಿಡಮ್ಬರ vi-ḍambara. = ವಿಡಮ್ಬನ. (Bp. 40, 51. 81. 82. 84).

ವಿಡಮ್ಬಿತ vi-ḍambita. Imitated, simulated; mocked at; deceived; vexed; distressed, abject. (R.).

ವಿಡಮ್ಬಿಸು vi-ḍambisu. To become manifest, to appear (Čpr. 5, 19).

ವಿಡಲವಣ viḍa-lavaṇa. = ವಿಡ. (ಕೃತಕ Mr. 143).

ವಿಡಾಯ viḍâya. = ವಿಡಾಯಿ. Grand display; pomp; greatness; might (Bh. 3, 8, 31; V. 38, 80; J. 29, 11; 31, 14; ವಜಣ Bhn. 5).

ವಿಡಾಯಿ viḍâyi. = ವಿಡಾಯ, q. v. (Bh. 1, 12, 3; 3, 6, 21; Râm. 1, 16, 41; 6, 14, 24; J. 4, 30; 33, 26). — ವಿಡಾಯಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the greatness or might of— (Râm. 1, 16, 6).

ವಿಡೂರ viḍûra. = ವಿಡ್ಡೂರ. ವಿಡೂರ ಬನ್ದದ್ದು ಆಡೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ವಿಡೋಜಸ್ viḍôjas. *Indra.*

ವಿಡೌಜಸ್ viḍaujas. = ಬಿಡೌಜ. *Indra.*

ವಿಡ್ಡೂರ viḍḍûra. = ಇಡ್ಡೂರ, ವಿಡೂರ. Enmity, annoyance, molestation (My.; Tĕ.; see ರಾಜ-).

ವಿಡ್ವರಾಹ viṭ-varâha. (= ವಿಟ್ಟರ). A village hog. (R.).

ವಿಣ್ಮೂತ್ರ viṭ-mûtra. Feces and urine (My.; B. 5, 321).

ವಿತ್ vit. (= ಬಿತ್ತ). Knowing, knowledge.

ವಿತಂಸ vi-taṁsa. = ವೀತಂಸ.

ವಿತಣ್ಡಿ vi-taṇḍa. A sort of lock or bolt with three divisions or wards. 2, an elephant. 3, = ವಿತಣ್ಡೆ, q. v. (My.).

ವಿತಣ್ಡಾವಾದ vitaṇḍâ-vâda. = ವಿತಣ್ಡೆ. (My.).

ವಿತಣ್ಡಾವಾದಿ vitaṇḍâ-vâdi. A person who raises idle objections, a hypercritic (My.).

ವಿತಣ್ಡೆ vi-taṇḍĕ. = ವಿತಣ್ಡ No. 3, ವಿದಣ್ಡ. *Cavil, captious objection, carving, idle confuting or objecting against, hypercriticism, perverse or frivolous argument, unprofitable and vexatious wrangling.* 2, criticism in general.

ವಿತತ vi-tata. Stretched out; extended, spread out, expanded; lengthened, elongated, large, broad, wide; prepared, diffused, performed, accomplished, celebrated. 2, any stringed instrument. See Śmd. 129; Čh. v. 8; Kâvy. I, 1*a*, 6; Čpr. 5, 50; Bp. 1, 48; 6, 22; Mr. 362; ತತ-.

ವಿತತಿ vi-tati. Stretching out; spreading, extension, expansion; a collection, a quantity, a multitude; a clump, a cluster (Bp. 1, 42. 51; 5, 29. 39; 55, 22; J. 31, 56).

ವಿತಥ vi-tatha. *Untrue, false.*

ವಿತನ್ತು vi-tantu. Having no thread (with the marriage badge): a widow (My.). 2, a good horse.

ವಿತನ್ದ್ರ vi-tandra. Untired, indefatigable, without sleep.

ವಿತನ್ದ್ರತ್ವ vi-tandratva. Wakefulness, vigilance, indefatigableness (Rêv. 1, 9).

ವಿತರಣ vi-taraṇa. Crossing or passing over. 2, a gift, a donation. 3, giving up, abandoning. 4, liberal; regardless of restraint (as to expense); liberality (Čpr. 2, 5; Bp. 5, 64; 19, 4; Rêv. 4, 112; My. also as ವಿತರಣೆ).

ವಿತರಣಗುಣ vitaraṇa-guṇa. Liberality (My.).

ವಿತರತ್ vi-tarat. Passing over; conveying away; giving; producing, causing (Čpr. 7, 151).

ವಿತರ್ಕ vi-tarka. Reasoning, argument, discussion, controversy (ವಿವಾದ Śmd. 105 Cm.); inference, conjecture, guess, supposition, opinion;—*deliberation, consideration of probabilities or alternatives, doubt, apprehension* (ತರ್ಕ Mr. 522). See Kâvy. I, 5, 48; III, 3, B, 9; Čpr. 1, 31.

ವಿತರ್ಕಿತ vi-tarkita. Conjectured, imagined, anticipated. (R.).

ವಿತರ್ದಿ vi-tardi. *A raised square piece of ground in the centre of a house or temple,* a quadrangular seat of earth, etc., a kind of altar or temporary stage, a temporary platform. See Nr. s. ಜಗಳಿ.

ವಿತರ್ದಿಕೆ vi-tardikĕ. = (ಬಿತ್ತರಿಗೆ), ವಿತರ್ದಿ. *A raised square piece of ground, etc.* (ಜಗಲಿ Hlâ.; ಜಗುಲಿ, ವೇದಿಕೆ Mr. 199).

ವಿತಲ vi-tala. The second in order of the seven lower regions (see Mr. s. ಕೆಳಲೋಕ; Bp. 32, 36; J. 24, 12).

ವಿತಸ್ತಿ vi-tasti. *A long span measured by the extended thumb and little finger,* equal to twelve aṅgulas (ಕಿಱುವೆರಳ ಗೇಣ್ Mr. 324).

ವಿತಾನ vi-tâna. *Stretching or spreading out, expansion, extension* (ಪ್ರಸರ, ಹರಹುದು Nn. 115). 2, increase (ಪೆರ್ಚುಗೆ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ 115);—*a heap, a quantity, a multitude.* 3, *an awning, a canopy* (ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು, ಮೇಲುಕಟ್ಟು 115; ಮೇಲ್ಕಟ್ಟ Mr. 493). 4, *a sacrifice* (ಮಖ, ಯಜ್ಞ 115; ಮಖ 493). 5, the sacrificial hearth on which the sacred fires are kept, or the sacred fire itself. 6, *season, opportunity* (ಅವಧಿ 493);—leisure, rest, interval of occupation. 7, unfolding: deliberation, etc. (ವಿಚಾರ, ವಿಚಾರಿಸುವುದು 115; ವಿಚಾರ 493). 8, quickness (ತ್ವರೆ, ಬೇಗ 115). 9, *empty, vacant* (ಶೂನ್ಯ 115; 493). 10, pithless, sapless. 11, *dull, stupid.* See Čh. v. 62. 92. 100. 233.

ವಿತಾಳ vitâḷa. Tbh. of ವಿತಾನ. Expansion, extension, increase, excess (Bh. 8, 26, 44).

ವಿತಾಳಿಸು vitâḷisu. To expand (v. i.), to increase, to become excessive (Râm. 6, 50, 5, 18); to be wholly engaged or absorbed in (Bh. 2, 9, 29).

ವಿತುನ್ನ vi-tunna. *The pot-herb Marsilia quadrifolia* (M. dentata Roxb.).

ವಿತುನ್ನಕ vi-tunnaka. *The tree Flacourtia cataphracta* Roxb. 2, *coriander seed.* 3, *blue vitriol.*

ವಿತೆ vitĕ. Tbh. of ವೃಥೆ (Śmd. 338. 353; ಪ್ರಯೋಜನಮಲ್ಲದುದು 338).

ವಿತ್ತ vitta. *Known, notorious, famous.* 2, found out; *investigated, examined, discussed, judged.* 3, found, acquired, gained, possessed. 4, *property, wealth, goods, money, substance, thing* (ಪ್ರಕರ, ಕಸ್ತುರ Nn. 45; ವಸ್ತು, ಬಣ್ಣ Mr. 346). 5, power.

ವಿತ್ತವನಿಜ vitta-vaṇija. A shroff (ಚಿನ್ನವರದಂ Mr. 358).

ವಿತ್ತಾಧಿಪ vitta-adhipa. Kubêra (Čpr. 2, after 23).

ವಿತ್ತಾಧೀಶ vitta-adhîśa. = ವಿತ್ತಾಧಿಪ. (Śśv. 1, 83).

ವಿತ್ತಿ vitti. 1. Knowledge; investigation. 2, probability. 3, acquisition, gain. See ಪರಿ-.

ವಿತ್ತಿ vitti. 2. Tbh. of ವೃತ್ತಿ 1. (Śmd. 353 Mḍb.).

ವಿತ್ತೇಶ್ವರ vitta-îśvara. Kubêra (My.).

ವಿತ್ತೈಷಣ vitta-îshaṇa. Desire of wealth (My.).

ವಿತ್ಪತ್ತಿ vitpatti. Tbh. of ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ. (My.).

ವಿತ್ಪನ್ನ vitpanna. Tbh. of ವ್ಯುತ್ಪನ್ನ. (Bh. 3, 19, 9; My.).

ವಿತ್ರ vitra. Tbh. of ವೃತ್ರ. See ವಿತ್ರಾರಿ.

ವಿತ್ರಸ್ತ vi-trasta. Frightened, alarmed. (R.).

ವಿತ್ರಾರಿ vitra-ari. = ವೃತ್ರಾರಿ. Indra;—N. of a serpent (Bp. 46, 28).

ವಿತ್ರಾಸ vi-trâsa. *Fear, terror, alarm.*

ವಿದ್ vid. ವಿತ್. Who or what knows, a knower, knowing. 2, obtaining, possessing (ಯುತ, etc. Mr. 440). 3, knowing, knowledge. See ಆತ್ಮ, ತ್ರಿಕಾಲ-, ಸಂ-.

ವಿದ vida. Knowing, a knower. See ಆತ್ಮ-, ವೇದ-. 2, one who has obtained. See ಕೀರ್ತಿ-, ಸುವಯೋ-.

ವಿದಂಶಿಕೆ (vi-daṁśikĕ). = ಅಡ್ಡವೊಡಿ. (Mr. 213).

ವಿದಗ್ಧ vi-dagdha. Burnt, inflamed; consumed by fire; cooked; destroyed, spoiled. 2, *clever, shrewd, knowing, witty;*—subtle, cunning, crafty.

ವಿದಗ್ಧತನ vi-dagdhatana. Sharpness, shrewdness, cleverness, wit (Bp. 12, 6; 17, 23).

ವಿದಗ್ಧೆ vi-dagdhĕ. A sharp or knowing woman (ವಾಣಿನಿ Hlâ.; Čh. v. 100).

ವಿದಣ್ಡ vi-daṇḍa. = ವಿತಣ್ಡೆ, etc. (Bp. 53, 8).

ವಿದತ್ vidat. ವಿದನ್ತ್. *Knowing, learned, intelligent, wise.*

ವಿದನಿ vi-dani. Tbh. of ವಿಧ್ವನಿ. (Bp. 47, 8).

ವಿದರ vidara. *Tearing asunder, rending.*

ವಿದರ್ಭ vidarbha. A district and city to the south-west of Bengal, the modern Berar proper. 2, the king of Vidarbha (Râm. 3, 2, 16).

ವಿದರ್ಭಕನ್ಯೆ vidarbha-kanyĕ. = ವಿದರ್ಭಜೆ. (My.).

ವಿದರ್ಭಜೆ vidarbha-jĕ. Damayantî, the wife of Nala. 2, Rukmiṇî, the wife of Kṛishṇa (My.).

ವಿದರ್ಭರೀತಿ vidarbha-rîti. The style of poetical composition that is peculiar to Vidarbha (Kâvy. IV, 1, 2-4. 9).

ವಿದಲ vi-dala. *Rent asunder, split; opened, blown* (as a flower);—rending; the cuttings or chips of any substance;—a basket made of split bamboos (*cf.* ಬಿದರು).

ವಿದಲನ vi-dalana. Tearing or rending asunder, splitting, breaking to pieces (Bp. 31, 1).

ವಿದಲಿತ vi-dalita. Burst asunder, rent, torn, split;—opened, blown (as a flower, Čpr. 6, 81).

ವಿದಲಿತವನರುಹ vidalita-vanaruha. N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿದಾರಕ vi-dâraka. Tearing asunder, rending; a render, a divider. 2, a tree or rock in the middle of a stream dividing its course (see Nr. s. ಕಡಲ್ 1). 3, *a hole or pit for water sunk in the bed of a dry river.*

ವಿದಾರಣ vi-dâraṇa. Tearing asunder, rending, splitting;—killing, massacre, slaughter; war (ಕಾಳಗ Mr. 289). See ಪೋಪ್ 1, ಸೀಳ್ 1.

ವಿದಾರಿ vi-dâri. Tearing asunder. 2, *the plant Batatas paniculata* Chois.

ವಿದಾರಿತ vi-dârita. Torn asunder, rent, split. (R.).

ವಿದಾರಿಸು vi-dârisu. To tear asunder or to pieces, to rend, to split (Bp. 22, 12; 29, 6; see Grj. s. ಡುಜುಕು).

ವಿದಾರಿಗಂಧೆ vidâri-gandhĕ. *The plant Hedysarum gangeticum.*

ವಿದಾಹ vi-dâha. Burning; great heat (Čpr. 8, 84; see ತನು-).

ವಿದಿಕ್ಕು vi-dikku. Tbh. of ವಿದಿಶ್. (My.).

ವಿದಿತ vidita. *Known, perceived, understood;* apprised, informed; represented;—knowledge, information, representation; consideration, thought (Bp. 2, 24).

ವಿದಿಶ್ vi-diś. ವಿದಿಕ್. = ವಿದಿಕ್ಕು. An intermediate point of the compass.

ವಿದಿಶೆ vi-diśĕ. = ವಿದಿಶ್. (ಆನ್ತರಾಲ, ಪ್ರದಿಶೆ Mr. 59).

ವಿದು vidu. 1. = ಬಿದು 2. *The hollow between the frontal globes of an elephant.*

ವಿದು vidu. 2. = ಬಿದು 1. Tbh. of ವಿಧು. (ಚನ್ದ್ರ Šm. 16).

ವಿದುರ vidura. *Knowing, intelligent, wise.* 2, N. of the younger brother of Dhritarâshṭra and Pâṇḍu (J. 7, 19).

ವಿದುಲೆ vidula. *The ratan, Calamus rotang* (and also Calamus fasciculatus, ಹಚ್ಚೆಯ ಮರ Hlâ.; see Si. 128; *cf.* ಬಿದುರು).

ವಿದುಷ vidusha. Tbh. of ವಿದ್ವಸ್. A learned, wise man, a scholar (My.).

ವಿದುಷಿ vidushi. A learned, intelligent woman (Sk.; My.).

ವಿದೂರ vi-dûra. Very far, remote;—far from, devoid of, without (ರಹಿತ Šmd. 4 Cm.; Bp. 32, 2; Bh. 1, 7, 3).

ವಿದೂರಥ vidûratha. N. of a king, younger brother of Hamsadhvaja (J. 10, 44).

ವಿದೂಷಕ vi-dûshaka. Corrupting, contaminating, a defiler;—censorious; a detractor, an abuser;—jocular; a jester, a buffoon; the jocose companion and confidential friend of the hero of a dramatical play;—a libertine, a catamite. See Čpr. 8, after 44; Bp. 22, 60; J. 6, 31; 7, 6.

ವಿದೆ vidĕ. ವಿದಾ. (= ವಿತ್ತೆ). Knowledge, learning; understanding, intellect.

ವಿದೇಶ vi-dêśa. Another or foreign country, any place away from home (My.).

ವಿದೇಹ vi-dêha. Bodiless, Kâma (Čpr. 1, 77). 2, a district in the province of Behar, Mithilâ, Tirhut (Čpr. 1, 74. 77. 78);—its people; a king of Mithilâ (Janaka, etc.; Râm. 1, 16, 21).

ವಿದೇಹಕನ್ಯೆ vidêha-kanyĕ. Sîtâ (My.).

ವಿದೇಹೆ vi-dêhĕ. *Mithilâ* (the capital of Tirhut).

ವಿದ್ದಿ viddi. = ಬಿದ್ದಿ. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ 1 (Šmd. 353).

ವಿದ್ದೆ viddĕ. Tbh. of ವಿದ್ಯೆ. (My.; Tĕ.). ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ದೆಯಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಪುಂಜ, etc. Hlâ.).

ವಿದ್ಧ viddha. = ಬಿದ್ಧ 2. *Pierced, perforated, penetrated;* wounded; beaten; thrown, cast, sent; opposed, impeded;—resembling, like.

ವಿದ್ಧಕರ್ಣಿ viddha-karṇi. Having bored ears. 2, *the plant Clypea hernandifolia* W. & A.

ವಿದ್ಯ vidya. A scholar (Šmd. 402; Čpr. 5, 138). 2, Tbh. of ವಿದ್ಯೆ (Bh. 1, 8, 13; J. 2, 61; My.; B. 4, 2; 5, 171; see ನಿಜ-). ವಿದ್ಯಕ್ಕನ್ತ ಬುದ್ಧಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಬುದ್ಧಿಗಿನ್ತ ಆಹಾರ ಶ್ರೇಷ್ಠ.—ವಿದ್ಯ ವಿಲ್ಲದವ ಹದ್ದಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prvs.).

ವಿದ್ಯಮಾನ vidyamâna. Being perceived or known; being found, being present; *being in existence, existing;* actual, real; being in one's possession.

ವಿದ್ಯಾ vidyâ. = ವಿದ್ಯೆ. ವಿದ್ಯಾ ಬಣ್ಣಾರಿಸಿ, ಬಿಟ್ಟು, ದೊಡ್ಡಿಯಾಗಿ, ಬಣ್ಣಿಯ ಜೋವನಾದ (Prv.). — ವಿದ್ಯಾಖಾತೆ. Educational department (G.'s preface).

ವಿದ್ಯಾಗುರು vidyâ-guru. A teacher of knowledge or science (My.).

ವಿದ್ಯಾತ್ರಯ vidyâ-traya. = ತ್ರೈವಿದ್ಯ. (Čpr. 1, 31).

ವಿದ್ಯಾದಾತೃ vidyâ-dâtṛi. One who imparts knowledge, a teacher (My.).

ವಿದ್ಯಾದಾನ vidyâ-dâna. The giving of knowledge, teaching (My.).

ವಿದ್ಯಾಧನ vidyâ-dhana. Wealth consisting in learning;—money acquired by scholarship (My.).

ವಿದ್ಯಾಧರ vidyâ-dhara. = ಬಿಜ್ಜೋದರ. Knowledge-holder; a particular kind of good or evil genius attending upon the gods; a kind of spirit or fairy. 2, the number 12 (? Ch.). 3, N. of persons.

ವಿದ್ಯಾಧರಚಕ್ರವರ್ತಿ vidyâdhara-čakravarti. King Vidyâdhara (Šmd. 155).

ವಿದ್ಯಾಧರಿ vidyâ-dhari. = ಬಿಜ್ಜೋದರಿ. A female of the vidyâdharas, a fairy, a sylph.

ವಿದ್ಯಾಧೇನು vidyâ-dhênu. The cow of knowledge, a form of the cow called kâmadhênu (Šâstrasâra in W. v. 1259).

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ vidyâ-abhyâsa. Pursuit of learning, study (My.; B. 5, 88. 166. 197).

ವಿದ್ಯಾಮದ vidyâ-mada. Pride of learning (My.).

ವಿದ್ಯಾಮೃತ vidyâ-amṛita. Learning looked upon as ambrosia (Čpr. 4, 3).

ವಿದ್ಯಾರ್ಥ vidyâ-artha. = ವಿದ್ಯಾರ್ಥನ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥವೇ ವೆಗ್ಗಳಂ (Šś. 15).

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ vidyâ-arthi. One who seeks for knowledge: a student, a pupil, a disciple (My.; B. 3, 1. 3).

ವಿದ್ಯಾಲಯ vidyâ-âlaya. A school; a college (My.).

ವಿದ್ಯಾವನ್ತ vidyâ-vanta. A learned man (My.). Feminines ವಿದ್ಯಾವನ್ತಳು, ವಿದ್ಯಾವನ್ತೆ (My.).

ವಿದ್ಯಾವಿನೋದ vidyâ-vinôda. Artful play (J. 33, 19).

ವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದತ್ವ vidyâ-viśâradatva. Skill in science and art (Čpr. 2, after 14).

ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗ vidyâ-vyâsaṅga. Diligent study of science and art (My.).

ವಿದ್ಯಾಶಾಲಿ vidyâ-śâli. Possessed of learning; a learned person (My.).

ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆ vidyâ-śâlĕ. An institution for learning: a school; a college (My.).

ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ vidyâ-śikshaka. A man who teaches knowledge (ಕಲ್ಲಾಯ್ತ Kk. 36).

ವಿದ್ಯಾಶುಲ್ಕ vidyâ-śulka. The rate of a teacher's fees (My.).

ವಿದ್ಯಾಸದನ vidyâ-sadana. = ವಿದ್ಯಾಲಯ. (My.).

ವಿದ್ಯಾಸಾಧನೆ vidyâ-sâdhanĕ. Aequisition of knowledge (My.).

ವಿದ್ಯಾಸಾಫಲ್ಯ vidyâ-sâphalya. The profit of learning (My.).

ವಿದ್ಯಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ vidyâ-sâmarthya. The power of learning or science (My.).

ವಿದ್ಯಾಹೀನ vidyâ-hîna. Destitute of knowledge or learning, uninstructed, ignorant (My.).

ವಿದ್ಯುಜ್ಜಿಹ್ವ vidyut-jihva. Lightning-tongued: a kind of râkshasa (My.).

ವಿದ್ಯುತ್ vi-dyut. = ವಿದ್ಯುತ್ತು. *Lightning.* See ಮಿಂಚು 3.

ವಿದ್ಯುತ್ತು vi-dyuttu. Tbh. of ವಿದ್ಯುತ್ (Śmd. 106).

ವಿದ್ಯುನ್ನಟಿ vidyut-naṭi. Lightning looked upon as an actress (Cpr. 4, 31).

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ vidyut-mâli. N. of an asura (My.).

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲೆ vidyut-mâlĕ. Garland of lightning: N. of a vṛitta (Ch.).

ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆ vidyut-latĕ. Lightning-creeper: forked or zigzag lightning (B. 5, 219; My.).

ವಿದ್ಯೆ vidyĕ. ವಿದ್ಯಾ.=(ಬಜ್ರಿ), ಬಂಜೆ 2, ಬಿಜ್ಜಿ, ವಿದ್ದೆ. Knowledge, learning, science; an art;—magical skill;—a spell, an incantation;—the goddess Durgâ; learning considered as a goddess. See Kâvy. II, 1, 1-5. ವಿದ್ಯೆಗೆ ಎಣೆ ಇಲ್ಲ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ಕಡೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Abh. P. s. ಪೊಡಕರಿಸು.

ವಿದ್ರಧಿ vidradhi. *A* (deep-seated or internal) *abscess.*

ವಿದ್ರವೆ vi-drava. Running in different directions or away, *flight, retreat;* panic. 2, flowing out, oozing. 3, melting, liquefaction. 4, censure. 5, intellect.

ವಿದ್ರಾವ vi-drâva. Flight, retreat;—liquefaction. (R.).

ವಿದ್ರಾವಣ vi-drâvaṇa. Driving away, chasing, defeating (Abh. P. 10, 226; Grj. 2, after 106; Bp. 53, 1; 60, 1);—liquefaction.

ವಿದ್ರಾವಿತ vi-drâvita. Driven away, put to flight (My.);—liquefied.

ವಿದ್ರುತ vi-druta. Run in different directions or away;—agitated, alarmed;—*liquefied, liquid, fluid.*

ವಿದ್ರುಮ vi-druma. *Coral* (ಹವಳ Nn. 130; ಹೆಂಗುಡಿ Kk. 47; Śm. 68).

ವಿದ್ರುಮಲತೆ vidruma-latĕ. *A sort of perfume* (=ಕರ್ಪೋತಾಂಘ್ರಿ).

ವಿದ್ವಜ್ಜನ vidvat-jana. A learned man, a scholar, a philosopher (Kâvy. IV. 2, 59; Abh. P. 6, 93).

ವಿದ್ವತ್ vidvat. = ವಿದ್ವತ್ತು, ವಿದ್ವಸ್.

ವಿದ್ವತ್ತು vidvattu. Tbh. of ವಿದ್ವತ್. (My.).

ವಿದ್ವತ್ತೆ vidvattĕ. = ವಿದ್ವತ್ತ್ವ. (Mhr.; B. 5, 169).

ವಿದ್ವತ್ತ್ವ vidvatva. Learning, erudition (Čb. 134; My.).

ವಿದ್ವತ್ಸಭೆ vidvat-sabhĕ. An assembly or congregation of scholars (Čt. I, 1).

ವಿದ್ವತ್ಸಮೂಹ vidvat-samûha. = ವಿದ್ವತ್ಸಭೆ. (ಬುಧಜಯ Śmd. 253 Cm.).

ವಿದ್ವತ್ಸಂಭಾವನೆ vidvat-sambhâvanĕ. Respectful reception or treatment of learned men (My.).

ವಿದ್ವತ್ಸಮಾಜ vidvat-samâja. = ವಿದ್ವತ್ಸಭೆ. (My.).

ವಿದ್ವತ್ಸೇವೆ vidvat-sêvĕ. Service of or attendance on scholars. ಪ್ರತಿಭೆಯುಮ್ ಅಭ್ಯಾಸಮುಂ ವಿದ್ವತ್ಸೇವೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪರಿಚಯಮುಂ ಕವಿತೆಗೆ ಕಾರಣಂ (Śmd. 175).

ವಿದ್ವಸ್ vidvas. ವಿದ್ವಾಂ. = ವಿದುಷ, ವಿದ್ವತ್, ವಿದ್ವತ್ತು, ವಿದ್ವಾಂಸ, ವಿದ್ವಾನ್. *Learned, wise;* a wise man, a learned man, a scholar.

ವಿದ್ವಾಂಸ vidvâṁsa. Tbh. of ವಿದ್ವಸ್ (Śmd. 108; ಧೀಮತ್, ಧೀರ, etc. Hlâ.; ತೀರ್ಥ Nn. 48; ಕವಿ 59; ಪಣ್ಡಿತ 126; ಸೂರಿ Mr. 223; Śmd. 133. 294 Cm.; C.). Nn. 42 has the following explanation of it (? o. rs. being ವಿದ್ವಂತ, ವಿದ್ವಾಂತ, ವಿದ್ವನ್ತ, ವಿದ್ವಾನ್ತ): ಆಗಸ (ಆಕಾಶ); 2, ಚಿತ್ರ (ಚಿತ್ರಂಗಳ್); 3, ಶಾಶ್ವತ (ಸ್ಥಿರ); 4, ಶಂಕರ (ಈಶ್ವರ); 5, ಸರಸಿಜನಾಭ (ವಿಷ್ಣು); 6, ಸಮಾನ (ಸಮ); 7, ಗುಣಾಢ್ಯ (ಗುಣಜ್ಞೇಷ್ಮನು, ಗುಣಜ್ಞನು); 8, ಆಸಿತ (ಕಪ್ಪು).—Feminine ವಿದ್ವಾಂಸಳು (My.). ವಿದ್ವಾಂಸನಾದರೂ ವಿಧ್ವಂಸನಾಗದೆ ಇರ.—ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮುನ್ದೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬರ ಬಹುದೇ, ಗೋ ವಿನ್ದ? (Prvs.).

ವಿದ್ವಾನ್ vidvân. = ವಿದ್ವಸ್. (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223; B. 5, 230).

ವಿದ್ವಿಟ್ vi-dviṭ. = ವಿದ್ವಿಷ್. (Čpr. 5, 34).

ವಿದ್ವಿಟೆ vi-dviṭi. Tbh. of ವಿದ್ವಿಷ್. (ವಿದ್ವಿಷ Čt. II, 116).

ವಿದ್ವಿಟ್ಸ್ತ್ರೀ vidviṭ-strî. A hostile woman (not a good compound, Śmd. 76).

ವಿದ್ವಿಷ್ vi-dvish. ವಿದ್ವಿಟ್. = ವಿದ್ವಿಟ. Hating, inimical, hostile, adverse; an enemy, a foe.

ವಿದ್ವಿಷ vi-dvisha. = ವಿದ್ವಿಷ್. (ವಿದ್ವಿಟ Čt. II, 116; Bp. 51, 11).

ವಿದ್ವಿಷ್ಟ vi-dvishṭa. Hated, disliked, odious. 2, an enemy (Grj. 2, after 106).

ವಿದ್ವೇಷ vi-dvêsha. *Enmity, hatred;* contempt.

ವಿದ್ವೇಷಣ vi-dvêshaṇa. One who hates, a hater. 2, hatred, enmity.

ವಿದ್ವೇಷಣವಿದ್ಯೆ vidvêshaṇa-vidyĕ. Vidyâ looked upon as a deity who creates enmity (Abh. P. 6, 93).

ವಿದ್ವೇಷಿ vi-dvêshi. Hating, hostile;—an enemy (My.).

ವಿಧ್ vidh. Piercing, penetrating. See ವ್ಯಧ್.

ವಿಧ vi-dha. Form, manner, kind, sort;—fold (after numerals). *Cf.* ವಿಧೆ. ವಿಧ ತಿಳಿದವನಾದರೂ ವಿಧಿ ಬಿಡದು.—ವಿಧ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). — ವಿಧವಿಧ. rep. ವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ, variously (My.).

ವಿಧಜ್ಞ vidha-jña. Knowing the form or manner. See ವಿಜ್ಞ-.

ವಿಧವತೆ vi-dhavatĕ. Widowhood (Čpr. 1, 35).

ವಿಧವೆ vi-dhavĕ. = ವೆಧವೆ. A husbandless woman: *a widow* (ಪತಿ ಸತ್ತವಳು Mr. 303).

ವಿಧಾತ vi-dhâta. Tbh. of ವಿಧಾತೃ. (My.).

ವಿಧಾತೃ vi-dhâtṛi. An arranger, a disposer, a maker, a creator. 2, *Brahmâ.*

ವಿಧಾತ್ರ vi-dhâtra. Tbh. of ವಿಧಾತೃ. (Śmd. 104; Kâvy. I, 2, 93-95). ಧಾತು ತಿಳಿಯದವನು ವಿಧಾತ್ರನಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ವಿಧಾನ vi-dhâna. = ಬೆಸನ 1. The act of putting in order, arranging, making ready, disposing, ordering, performing, forming, making, placing on, putting on or in, putting down, commencing (ಆಗ್ರ Nn. 82, o. r. ಮಾಟ);—arrangement, disposition, creation;—act, action, especially the performance of prescribed acts or rites. 2, a rule, a precept; a law, an ordinance, an injunction; a regulation, sacred text. 3, an act of worship, a rite, a ceremony. 4, *a form, a mode, a method, a manner* (ವಿಧ Nn. 21). 5, a means, an expedient. 6, an assembly (ತನ್ತ್ರ, ಕೂಟ 75; *cf.* ವಿಧಿ No. 12). 7, in grammar: affixing, prefixing, taking as an affix, etc. See ಸಮಕಟ್ಟು; Śmd. 14. 42. 65. 352. 383.

ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕ vidhâna-pûrvaka. According to rule or precepts (My.; B. 4, 215).

ವಿಧಾಯಕ vi-dhâyaka. Disposing, arranging, performing; consigning; enjoining. 2, a precept; an injunction (My.). 3, one who rules, a ruler, a leader (My.).

ವಿಧಾವನ್ತ vidhâ-vanta. A man who receives hire, a hireling (Č. Bp. 47, 15; Bh. 2, 1, 40).

ವಿಧಿ vi-dhi. = ಬಿಧಿ. A rule, a formula, a precept, an injunction, a text prescribing any act or observance, a vedic text; the vêda (ಶ್ರುತಿ, ವೇದ Nn. 21). 2, *an order, an ordinance, a statute, a law.* 3, a rite, a ceremony. 4, a method, a manner, a way (ವಿಧಾನ Nn. 21). 5, *Brahmâ* (ಅಮ್ಮುಜಾಸನ, ಬ್ರಹ್ಮ 21; ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Mr. 520). 6, *Vishṇu.* 7, an excellent person (ಉತ್ತಮರ್ 21). 8, a clever or wise person (ವಿಚಕ್ಷಣರ್, ಬಲ್ಲವರ್ 21). 9, a poet (ಕವಿ, ಕವೀಶ್ವರ 21). 10, a physician. 11, *fate, destiny.* 12, an assembly (ಮೇಳ 21; ಕೂಟ Mr. 483; *cf.* ವಿಧಿ No. 6). 13, *time* (ಕಾಲ 21; ಕಾಲ 483). 14, in grammar: the imperative (Šmd. 90. 91. 270. 272. 276. 289. 290; Kâvy. I, 5, 1-5). See Šmd. 41. 120. 342. 366; Prv. s. ವಿಧಿ. — ವಿಧಿ ಪಡು. -paḍu. To obtain or suffer fate (Čpr. 9, 8).

ವಿಧಿಕ್ರಿಯೆ vidhi-kriyĕ. The imperative (Šmd. 36, No. 144. 91).

ವಿಧಿತ vi-dhita. Arranged, settled; apportioned, fixed, decreed (Bp. 2, 9).

ವಿಧಿದರ್ಶಿ vidhi-darśi. *A priest whose business is to see that everything at a sacrifice is done according to prescribed rules.*

ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ vidhi-prâkâra. According to rule (My.).

ವಿಧಿರೂಪ vidhi-rûpa. The imperative; the permissive imperative (as in ಮಾಡಲಿ, My.).

ವಿಧಿಲಿಖಿತ vidhi-likhita. Brahmâ's writ (on a man's forehead): destiny (My.).

ವಿಧಿವತ್ vidhi-vat. Agreeably to rule, in due form (My.).

ವಿಧಿವನ್ತ vidhi-vanta. A man who is in conformity with caste-rules (Bp. 57, 6).

ವಿಧಿವಶ vidhi-vaśa. The power or influence of a rule or of fate (Kâvy. III, 3, B, 48; Čpr. 3, 39).

ವಿಧಿಸು vi-dhisu. To prescribe, to order, to ordain, to appoint, to allot; to give order to (a person). (Bp. 43, 82; Si. 265; My.; B. 4, 186).

ವಿಧೀಕರಣ vidhî-karaṇa. The act of putting in order, arranging, regulating or ordering. See ಒಳವು.

ವಿಧು vidhu. = ಬಿದು 1, ವಿದು 2. *The moon.* 2, *Vishṇu.*

ವಿಧುಕಲಾಧರ vidhu-kalâ-dhara. Šiva (Bp. 11, 16).

ವಿಧುತ vi-dhuta. Shaken about; shaken off; *abandoned, relinquished, left off.*

ವಿಧುಧರ vidhu-dhara. Šiva (Bp. 52, 5).

ವಿಧುನ್ತುದ vidhun-tuda. Moon-troubler: *Râhu.*

ವಿಧುಬಿಮ್ಬ vidhu-bimba. The moon's disk (J. 4, 7).

ವಿಧುಮುಖಿ vidhu-mukhi. A woman with a moon-like face (My.).

ವಿಧುಮೌಲಿ vidhu-mauli. Šiva (Bp. 61, 89).

ವಿಧುರ vidhura. *Separated;* separation (from a mistress or lover, ಅಗಲ್ಕೆ Hlâ.). 2, agitated, troubled, distressed, bewildered. 3, *adverse;* adversity (ಜೊಲ್ಲಮೆ Hlâ.).

ವಿಧುರೆ vidhurĕ. A woman who is distressed (Čpr. 5, 124).

ವಿಧುವನ vi-dhuvana. *Shaking about, trembling, tremor.*

ವಿಧುವನಕರಣ vidhuvana-karaṇa. Causing to shake about or tremble, etc. See ಕೊಸೆ.

ವಿಧುಹಾಸ vidhu-hâsa. = ಚನ್ದ್ರಹಾಸ No. 3. (J. 29, 8; 31, 37).

ವಿಧೂತ vi-dhûta. Shaken or tossed about; trembling;—shaken off, dispelled, removed;—abandoned;—repugnance (Bp. 10, 12; 21, 2; 38, 67; 39, 67).

ವಿಧೂನನ vi-dhûnana. Causing to shake or tremble;—*shaking, trembting, tremor.*

ವಿಧೃತ vi-dhṛita. Kept apart. 2, seized, grasped, held; taken, assumed, possessed (Čpr. 4, after 42).

ವಿಧೆ vi-dhĕ. ವಿಧಾ. (= ಬೆಸ). *Form, formuta, rute.* 2, *manner, kind, sort, way.* 3, act, action. 4, doing well, prosperity, affluence. 5, *hire, wages.* 6, the food of horses, elephants, etc., fodder.

ವಿಧೇಯ vi-dhêya. To be arranged, to be prescribed, to be enjoined;—to be placed on, fit to be put or built on (see ವಾಸ್ತು-);—to be performed;—liable to be ruled, governable, subject to;—*compliant, submissive, tractable,* obedient. See ಬಿಡು 1.

ವಿಧೇಯತೆ vi-dhêyatĕ. = ವಿಧೇಯತ್ವ. (Čpr. 2, after 49).

ವಿಧೇಯತ್ವ vi-dhêyatva. Tractableness, docility, submission, obedience (My.).

ವಿಧ್ಯರ್ಥ vidhi-artha. The imperative (in grammar, Šmd. 54. 264. 269. 270 Cm.).

ವಿಧ್ಯುಕ್ತ vidhi-ukta. Declared or enjoined by the vêdas or šâstras (My.).

ವಿಧ್ವಂಸ vi-dhvaṁsa. Falling to pieces; ruin, destruction, death (Bp. 24, 7);—a man liable or subject to death, one who dies (see Prv. s. ವಿಧ್ವಾಂಸ). 2, aversion, enmity. 3, insult, offence.

ವಿಧ್ವನಿ vi-dhvani. = ವಿದನಿ. An unnatural sound.

ವಿನತ vi-nata. Bent down, bowed;—humble, modest;—dispirited (Čh. v. 246; Bp. 35, 3).

ವಿನತಾತನಯ vinatâ-tanaya. Garuḍa (Čpr. 5, 75).

ವಿನತಾನನ್ದನ vinatâ-nandana. Garuḍa (Čpr. 2, after 7). 2, vinata-ânandana, one who treats friends or guests humbly and courteously (2, after 7).

ವಿನತಾಸುತ vinatâ-suta. Garuḍa (J. 14, 21).

ವಿನತಿ vi-nati. Bowing down, bending;—humility, modesty (Bp. 5, 47).

ವಿನತೆ vi-natĕ. ವಿನತಾ. *One of the wives of Kašyapa and mother of Garuḍa and Aruṇa;*—a bent down, etc. woman.

ವಿನದ vi-nada. Sound, noise. (A.).

ವಿನದ್ಧ vi-naddha. Firmly bound or tied. See ಅ-.

ವಿನಮಜ್ಜನಾರ್ದನ vinamat-janârdana. Šiva (Bp. 61, 48).

ವಿನಮತ್ vi-namat. Bending down, bowing.

ವಿನಮಿತ vi-namita. Bowed down, bowed, bent;—humble, modest. (Čh. v. 227; Šâv. 5, after 55). Feminine ವಿನಮಿತೆ (Čh. v. 224, where originally ವೃತ್ತನ್ತನಭರವಿನಮಿತೆ; Grj. 5, after 12).

ವಿನಮಿಸು vi-namisu. To bow (v. i.) in token of reverence, to make obeisance (Bp. 23, 35).

ವಿನಮ್ರ vi-namra. Bowed (ಮುಣಿ, ಅತಿಡಾಗಿದುದು Nn. 67);—depressed;—humble, modest;—N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿನಯ vi-naya. Leading away;—leading, guidance, training, discipline;—gentleman-like bearing, good behavi-

our, decorum; condescension, affability; humility (Čpr. 2, 18; My.);—reverence (Šmd. 124), obeisance, courtesy.

ವಿನಯಗ್ರಾಹಿ vinaya-grâhi. *Compliant, submissive, humble.*

ವಿನಯಪೂರ್ವಕ vinaya-pûrvaka. With reverence, etc. (Bp. 25, 38; 28, 48; My.).

ವಿನಯಿತ vi-nayita. = ವಿನೀತ. A well-behaved, etc. man. ಎಡೆವಜ್ಜವ ವಿನಯಿತಂ ಪೀತರಾಗನೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 241). See Mr. s. ನೀಲೀರಾಗ.

ವಿನಯೋಕ್ತಿ vinaya-ukti. A gentle, modest, etc. word (J. 18, 41).

ವಿನಯೋಪಚಾರ vinaya-upačâra. Respectful, etc. attentions (My.).

ವಿನಶನ vi-našana. Perishing, loss; disappearance. 2, the place where the river Sarasvatî is lost in the sand: Kurukshêtra (Si. 101).

ವಿನಶ್ವರ vi-našvara. *Liable to be destroyed, perishable.*

ವಿನಹ vinaha. Tbh. of ವಿನಾ. (My.; ಹೊರ್ತು G.).

ವಿನಹಾ vinahâ. Tbh. of ವಿನಾ. (My.; Tč.). ಲೊಟ್ಟಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ಗನಾದರೂ (ತೆಲಿಗೆ) ಕೊಟ್ಟ ವಿನಹಾ (ಅವನನ್ನು) ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.—ಎಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟಿ ವಿನಹಾ ನೆಟ್ಟ ಬಿಡ (Prvs.). See Prvs. s. ಸಿಟ್ಟಿ ಬರು & ಹೆಣ್ಣು. — ವಿನಹಾಯತಿ. Exception (My.).

ವಿನಾ vinâ. *Without, except* (ವ್ಯತಿ, ಪೃಥಕ್, ಅನ್ತರ, ಬೀದು ನುಡಿವೆಡೆ Mr. 534); exclusive of. ಮನುಷ್ಯನು ವಿನಾ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಜನ್ತುಗಳ ಗುಪ್ತಿಗೂ ಯೂಥವಿನ್ದು ವಿಶೇಷನಾಮವು (Si. 180).

ವಿನಾಡಿ vi-nâḍi. A period of twenty-four seconds, the sixtieth part of a nâḍi or Indian hour (My.).

ವಿನಾದ vi-nâda. = ವಿನದ. (A.).

ವಿನಾಯಕ vi-nâyaka. = ವಿನಕ. Taking away; a remover (of obstacles): *Gaṇêśa* (ಎಲರುಣಿವಸಿದ, ಎಡಗ್ಗೇರಿದಿ, ಪೆರ್ಮಾಡೆಯ, ಸುಣ್ಡಿಲ ಮೊಗ, etc. Šm. 4; Kk. 5). 2, leading; a leader or guru. 3, *a Buddha or Jina.* 4, anarchical (My.).

ವಿನಾಯಿಸು vinâyisu. (fr. ವಿನಾ). To be excepted. ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ವಿನಾಯಿಸಿ ಬೇಱೆ ದ್ರವ್ಯವಿಲ್ಲ (My.). 2, to except, to exempt (My.).

ವಿನಾಶ vi-nâša. *Utter loss, perdition, ruin, destruction, annihilation, extinction* (Bp. 38, 3; 47, 51; 54, 22). See ಆಬಿ 1, ಕೆಡು 2, ನನ್ಸು 2.

ವಿನಾಶನ vi-nâšana. Destructive, ruinous;—completely lost or ruined (see Mr. s. ದ್ರುತ);—destruction, annihilation (My.).

ವಿನಾಶೋನ್ಮುಖ vinâša-unmukha. About to perish: *full ripe, mature.*

ವಿನಾಹ vi-nâha. = ವೀನಾಹ.

ವಿನಿದ್ರ vi-nidra. Sleepless, awake (Bp. 34, 2).

ವಿನಿನ್ದಿತ vi-nindita. Reproached, reviled, abused. 2, blameless (Čh. v. 7).

ವಿನಿಪತತಿ vi-ni-patat. Falling down, falling (Čpr. 4, 44).

ವಿನಿಮಯ vi-nimaya. *Exchange, barter.* 2, a pledge, a deposit, a security. See ತಿಮ್.

ವಿನಿಯತ vi-niyata. Restrained, checked, controlled (Bp. 46, 71).

ವಿನಿಯೋಗ vi-niyôga. Unyoking, separating; parting with; giving up. 2, appointment (to any office). 3, assignment, apportionment, distribution (of eatables, My.). 4, commission, charge. 5, application, use, employment (J. 20, 5; My.). ನಾವೆಲ್ಲರು ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವಿನಿಯೋಗದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ದೇವರ ಹತ್ತರ ಕೊಡ ಬೇಕು (B. 5, 204). 6, an appointed task or duty, a business, a function, service (Č. Bp. 47, 15; Šśv. 1, after 79; J. 7, 4). ಇವರು ಭೂರನು ಣರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಮಂ ತಾಳ್ದು, ಪದಿನೆಟ್ಟರು ಪ್ರಧಾನರೆನಿಸಿಕ್ಕುಂ (Mr. 272; see ಆಪ್ತಾದಶಪ್ರಧಾನ). ಓಲಗದ ವಿನಿಯೋಗಭೇದ (ಕರಣ, ಸಭಾಭೇದ Nn. 108). ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆ (distribution) ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಹನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). 7, a servant (V. 6, 44).

ವಿನಿಯೋಗಿಸು vi-niyôgisu. To assign, to apportion (Bh. 1, 10, 4; My.). 2, to use (My.).

ವಿನಿರ್ಮಲ vi-nirmala. Very pure (Čpr. 1, 79; Bp. 24, 38; 30, 1; 38, 43*b*; 41, 30; 54, 20; 57, 66).

ವಿನಿರ್ಮಲತೆ vi-nirmalatĕ. Great pureness or brightness (Šśv. 2, 32).

ವಿನಿರ್ಮಿತ vi-nirmita. Formed or made of;—constructed, built, formed, made, created (Čh. v. 182. 194. 222; Čpr. 6, 5).

ವಿನಿವರ್ತನ vi-nivartana. Causing to come forth, calling forth, arousing (Čpr. 9, 39).

ವಿನಿಶ್ಚಲ vi-niščala. Immovable, firm, steady (Abh. P. 16, 28; Bp. 10, 16; 21, 34; 26, 55; 60, 16; 61, 70).

ವಿನಿಶ್ಚಿತ vi-niščita. Ascertained, settled, decided, certain (Bp. 54, 49).

ವಿನಿಹಿತ vi-nihita. Put off or down; placed or put on; fixed upon, directed; fixed in (Rśv. 5, 35).

ವಿನೀತ vi-nîta. Led away, taken away; removed;—conducted, performed, done (Kâvy. 4, 1);—*well-trained, educated, disciplined, refined, well-behaved, well-controlled;* compliant; *modest, demure, meek,* virtuous, gentle;—tamed, broken in;—plain, neat (in dress, etc.);—lovely, handsome (Bp. 43, 78; My.).

ವಿನೀತಿ vi-nîti. Good behaviour, reverence, homage; morals (Bp. 27, 76; 39, 23; 57, 90).

ವಿನೀಲತೆ vi-nîlatĕ. The state of being dark-blue or blue (Kâvy. V, 50).

ವಿನುತ vi-nuta. Praised (ಕೊಣ್ಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ Šmd. 92. 256 Cm.; Čh. v. 11. 60). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿನುತಪ್ರಾಸ vinuta-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ವಿನುತಿ vi-nuti. Praise (My.).

ವಿನುತಿಸು vi-nutisu. To utter with praise (Bp. 1, 37); to praise (25, 38; 38, 60; 59, 50; 61, 60).

ವಿನುತ್ಯ vi-nutya. = ವಿನುತ. (Šśv. 5, 63).

ವಿನೂತ vi-nûta. = ವಿನುತ. Praised (Čh. v. 224, o. r. ವಿನೂತ್ನ; Čpr. 2, after 7).

ವಿನೂತ್ನ vi-nûtna. New, novel. See Čh. s. ವಿನೂತ.

ವಿನೇಯ vi-nêya. To be taken away;—to be governed or directed, governable, tractable; compliant, disciplined, refined (Čpr. 1, 3. 8. 53. 60. 68; Abh. P. 1, 4).

ವಿನೋದ vi-nôda. = ವಿನದ. Driving away; removing; abandoning. 2, *diversion, sport, pastime, play.* 3, interesting pursuit or occupation, pleasure, gratification, happiness (Šmd. 251). 4, eagerness. 5, jesting, joking (Mhr., My.).

ವಿನೋದಗಾತಿ vinôda-gâti. A playful, wanton woman (ಲಲನೆ Si. 182; My.).

ವಿನೋದಗಾಱ vinôda-gâṛa. A playful, wanton man (My.); a man fond of jesting (My.).

ವಿನೋದನ vi-nôdana. = ವಿನೋದ. (Čpr. 2, 14).

ವಿನೋದಿಸು vi-nôdisu. = ಬಿನದಿಸು. To play, to sport (My.). 2, to be delighted, to be happy (Bp. 4, 9; My.).

ವಿನ್ದ vinda. Finding, getting, gaining, taking; one who finds, etc. See ಗೋ-.

ವಿನ್ದು vindu. = ಬಿನ್ದು. 2, *intelligent, knowing.*

ವಿನ್ದುಜಾಲಕ vindu-jâlaka. = ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ. See Hlâ. s. ಚಿಬ್ಬು.

ವಿನ್ಧ್ಯ vindhya. = ಬಿಂಜ. *N. of a range of mountains.* 2, a hunter.

ವಿನ್ಧ್ಯಾಚಲ vindhya-ačala. The Vindhya mountains (ಬಿಂಜ ಪಟ್ಟಿ ಕೆಸ.).

ವಿನ್ಧ್ಯಾದ್ರಿ vindhya-adri. = ವಿನ್ಧ್ಯಾಚಲ. (G. 51).

ವಿನ್ನ vinna. Known;—*discussed, judged.* 2, *obtained, gained.*

ವಿನ್ನಾಣ vinnâṇa. = ಬಿನ್ನಾಣ. (Abh. P. 11, after 46 & 94).

ವಿನ್ಯಸ್ತ vi-ni-asta. Placed down, deposited, fixed;—inlaid, paved;—delivered;—offered, presented (Bp. 7, 16).

ವಿನ್ಯಾಸ vi-ni-âsa. Putting or placing down; depositing, entrusting; a deposit;—putting or placing on or into;—placing in order, adjusting, disposing, arranging, distributing (ನಿಜುಗೆ ಕೆmd. 5); orderly arrangement, disposition;—any site or receptacle on or in which anything is placed or deposited;—an assemblage. See ಅಕ್ಷರ-, ಚರಣ-, ಪದ-, ಬಲ-; Kâvy. III, 2, B, 33; Si. 66. 2, gesticulation (My.).

ವಿಪಕ್ವ vi-pakva. *Cooked, dressed;*—ripened, mature.

ವಿಪಕ್ಷ vi-paksha. *An opponent, an antagonist, an adversary, an enemy;* a rival;—contrary, hostile. 2, a disputant. 3, an exception (in grammar). 4, a syllogism in which the proposition to be maintained is always wanting. 5, an instance on the opposite side (Bp. 45, 44; 61, 47. 50. 83; Bh. 1, 8, 17).

ವಿಪಜ್ಜಲನಿಧಿ vipad-jalanidhi. An ocean of distress, etc. (Bp. 58, 52).

ವಿಪಂಚಿ vi-pañči. *A lute* (with five strings, Mr. 80; ಪ್ರವಾಲ, ವೀಣೆಯ ಹೊಳಹು Nn. 7, o. r. ವೀಣೆ).

ವಿಪಣ vi-paṇa. *Selling, sale.*

ವಿಪಣಿ vi-paṇi. *A shop, a stall* (see ಪಣ 2, No. 12);—a market-street;—any article for sale.

ವಿಪಣಿಕೆ vi-paṇika. A dealer, a merchant (ವಣಿಜ, etc. Mr. 345).

ವಿಪತ್ಕಾಲ vipad-kâla. A time of calamity, adversity (My.).

ವಿಪತ್ತಿ vi-patti. Going wrongly: *adversity, calamity, misfortune, disaster.*

ವಿಪತ್ತು vi-pattu. = ವಿಪ್ಪತ್ತು. Tbh. of ವಿಪದ್. (My.). ವಿಪತ್ತು ಬನ್ನದೂ ಆಪತ್ತು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವಿಪಥ vi-patha. A wrong way; *a bad road.*

ವಿಪದ್ vi-pad. ವಿಪತ್ತಿ. = ವಿಪತ್ತು, ವಿಪ್ಪತ್ತು. Going wrongly: *adversity, calamity, misfortune, disaster, distress;* death.

ವಿಪದೆ vi-padě. Misfortune, adversity (Sk.). 2, a miserable woman (J. 5, 61).

ವಿಪನ್ನ vi-panna. Gone wrong, fallen into adversity or misfortune, unfortunate, distressed; lost; failed (Čpr. 4, 40).

ವಿಪನ್ನತೆ vipannatě. The state of being without or destitute of (Čpr. 3, 79).

ವಿಪರಿಯಸ್ತಕ vi-pari-astaka. = ವಿಪರ್ಯಸ್ತಕ. (Mr. 256 in 2 MSS.).

ವಿಪರೀತ vi-parîta. Gone or turned the wrong way, *reversed, inverted, opposite, adverse, perverse, contrary;* reversed state (ಹಿನ್ನು ಮುನ್ನಾಗುಹ Hlâ.; ಅಭಿಹಾರ, ಹಿನ್ನು ಮುನ್ನಾದುದು Nn. 151);—wrong, contrary to rule;—uncommon, unusual (My.);—different;—cross;—disagreeable;—inauspicious; hostile (Kâvy. II, 2, B, 19-23; Bp. 18, 45; 21, 18; 39, 40; 50, 58). Feminine ವಿಪರೀತೆ (J. 5, 61). — ವಿಪರೀತಕೆಲಸ. Unusual, exorbitant work or business (My.).

ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನ viparîta-kalpana. One of the padadôshas (Kâvy. II, 1, A, 12. 16-19; see ಅಷ್ಟಾದಶದೋಷ).

ವಿಪರೀತಕಾಲ viparîta-kâla. An adverse time, a time of calamity (My.).

ವಿಪರೀತತನ vi-parîtatana. Contrariety, inversion, reverse or opposite state or condition (Čb. 124).

ವಿಪರೀತಪತನ viparîta-patana. Falling upside down. See ಕವಿಚು 2.

ವಿಪರ್ಯಯ vi-pari-aya. *Reverse, inversion, contrariety;* inverted order, perverseness, obstruction, opposition (ವಿಪರೀತಂ ಮಾಡುಹ Hlâ.);—reverse of fortune, misfortune, calamity;—exchange, barter; error, transgression;—mistake;—enmity;—destruction.

ವಿಪರ್ಯಸ್ತಕ vi-pari-astaka. = ವಿಪರಿಯಸ್ತಕ, q. v. What is thrown across (the shoulders): a dôtra (Mr. 256).

ವಿಪರ್ಯಾಯ vi-pari-âya. = ವಿಪರ್ಯಯ. (Kâvy. III, 1, A, 24).

ವಿಪರ್ಯಾಸ vi-paryâsa. *Reverse, contrariety;* opposition;—interchange;—error, mistake, delusion. See Čh. 54. 239. 254; ತಡ ಮಾಡು, ತೊಡಕು 1.

ವಿಪರ್ಯಾಸೋಪಮೆ viparyâsa-upamĕ. One of the similes (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ವಿಪಲ vi-pala. ವಿಪಳ. A moment, an instant (B. 4, 103).

ವಿಪಶ್ಚಿತ್ vipaś-čit. *Wise, learned, intelligent.*

ವಿಪಾಕ vi-pâka. Cooking thoroughly: cooking, dressing;—ripening, ripeness, maturity;—digestion;—result; *the consequence or result of any action* either in this or in a former birth matured by the operation of time;—calamity, distress.

ವಿಪಾದಿಕೆ vi-pâdikĕ. *A blister or sore on the foot.*

ವಿಪಾಶ್ vi-pâś. *The Vipâśâ or Beas river in the Panjâb.*

ವಿಪಾಶೆ vi-pâśĕ. -ಕಾ. *The Beas river.*

ವಿಪಿನ vipina. *A wood, a forest, a grove* (ಸುರಭಿ, ಆರಣ್ಯ Nn. 30, o. r. ಅರಣ್ಯ).

ವಿಪಿನಚರ vipina-čara. Roaming or living in a forest; a wild animal (Čpr. 4, 48).

ವಿಪಿನಾಶ್ವ vipina-aśva. A species of deer (ಕಡವು Mr. 160).

ವಿಪುಲ vi-pula. *Large, great, extensive, broad, wide, spacious* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 36. 127); ample, abundant, much; deep, profound.

ವಿಪುಲತರ vipula-tara. Uncommonly large, etc. (A.).

ವಿಪುಲವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ vipula-vidyâ-śikshaka. A teacher of many sciences (ಓಜ Kk. 35). See s. ಕಲ್ಲಾಯ್ತ.

ವಿಪುಲಾಧಿನಾಯಕ vipulâ-adhinâyaka. The ruler of the town Vipulĕ. (Čpr. 5, 116).

ವಿಪುಲೆ vi-pulĕ. ವಿಪುಲಾ. The wide (female): *the earth.* 2, N. of a rishi's wife (Mr. 258). 3, N. of a metre (Čh.). 4, N. of a town (Čpr. 5, 93; 6, after 11 & 17).

ವಿಪ್ಪತ್ತು vippattu. Tbh. of ವಿಪದ್. (My.).

ವಿಪ್ರ vipra. A singer of vedic hymns, a poet, a rishi. 2, *a Brâhmaṇa* (ಪಾರ್ವ ರೆ. II, 50; ಭೂಸುರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 104). 3, a ray (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 104). 4, the kuśa grass (ಕುಶ, ದರ್ಭೆ 104).

ವಿಪ್ರಕಾರ vi-prakâra. *Treating with disrespect, hurt, injury, offence* (ಉಪಮರ್ದ, ಕೆಡುಬುವುದು Mr. 457); — abuse; — opposition; — retaliation; — various manner.

ವಿಪ್ರಕಾರಣ vi-prakâraṇa. Offensiveness, offence; — deceit (ವ್ಯಾಲಿಕ, ವಂಚನ, ಆಪಿಗೊಳುಪಂ Mr. 439).

ವಿಪ್ರಕೃತ vi-prakṛita. *Treated with disrespect, hurt, injured, offended;* — abused; — opposed; — retaliated.

ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟ vi-prakṛishṭa. Drawn or removed away; — *remote, distant.*

ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟಕ vi-prakṛishṭaka. *Remote, distant.*

ವಿಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ vi-prati-siddha. Contradicted, opposed, prohibited, forbidden (Kâvy. III, 3, B, 140).

ವಿಪ್ರತಿಸಾರ vi-pratisâra. *Repentance.*

ವಿಪ್ರತೀಸಾರ vi-pratîsâra. *Repentance.*

ವಿಪ್ರಯುಕ್ತ vi-prayukta. Disjoined, separated. Feminine ವಿಪ್ರಯುಕ್ತೆ (ಲೆpr. 8, 7).

ವಿಪ್ರಯೋಗ vi-prayôga. *Disjunction, separation.*

ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ vi-pralabdha. Cheated, deceived; — *hurt, injured,* afflicted, disappointed (ವಿಕೃತ, ದೈನ್ಯ Mr. 242).

ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ vi-pralambha. Cheating; *deceiving by false assertions or by not keeping a promise; deception, deceit* (in general). 2, quarrel, disagreement. 3, disunion, disjunction. 4, *separation of lovers,* one of the śṛiṅgâra-rasas in poetry (Kâvy. IV, 2, 20. 26-29).

ವಿಪ್ರಲಾಪ vi-pralâpa. Talking idly, prattling; — *mutual contradiction, wrangling, quarrelling, quarrel;* — deception.

ವಿಪ್ರವಾರಣ vi-pravâraṇa. A gift, a present (ದಾನ Mr. 455).

ವಿಪ್ರಶ್ನಿಕೆ vi-praśnikĕ. *A female fortune-teller.*

ವಿಪ್ರಿಯ vi-priya. Unpleasant, disagreeable, unbeloved; — *offence, transgression.* 2, very much beloved (Śmd. 166).

ವಿಪ್ರುಷ್ vi-prush. = ವಿಪ್ರುಷ್. *A drop of any fluid.*

ವಿಪ್ರೇನ್ದ್ರ vipra-indra. An excellent Brâhmaṇa (J. 26, 38).

ವಿಪ್ಲವ vi-plava. Floating or drifting about or in different directions; — confusion, perplexity; — trouble, disaster, calamity; — predatory or devastating warfare; — rapine, extortion; — *affray, scuffle, turmoil, disturbance.*

ವಿಪ್ಲವನ vi-plavana. = ವಿಪ್ಲವ. (ಲೆpr. 1, after 81).

ವಿಪ್ಲುಷ್ vi-plush. = ವಿಪ್ರುಷ್. *A drop of any fluid.*

ವಿಫಲ vi-phala. Fruitless, useless, ineffectual, unmeaning, vain, idle. See ರೀತಿ-; Bp. 26, 48.

ವಿಫುಲ್ಲಿತ vi-phullita. Expanded, blown, as a flower (ಅರಳಿದ G.).

ವಿಬನ್ಧ vi-bandha. = ವಿವನ್ಧ. Entire stoppage; — fastening or binding well or on different sides, a dike (? ಪಾಲಿ, ಆಟಿಬನ್ಧನ Nn. 31); — *constipation, ischury.*

ವಿಬಾಢ vibâḍha. (ವಿಭಾಢ). A man who beats or destroys (Râm. 6, 10, 25; 6, 50, 43).

ವಿಬಾಢಿಸು vibâḍisu. (ವಿಭಾಢಿಸು). To beat, to flog; to subdue; to destroy (*cf.* ಬಡೆ 1). ಗರ್ವಿಸುವ ದಕ್ಷಿಣಪತಿಯ ಮದವಂ ವಿಬಾಢಿಸುವ ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯಣುಗ ಬಾರಾ! (Bp. 24, 37). ಒಬ್ಬನೆ ಭೀಮನ್ ಆಸುರ ಸದೆವ, ತಾ ಸೋತರೆ ವಿಬಾಢಿಸಿ ಕೆದಕುವನು, ಗೆದ್ದೋಡಿದರೆ ಬೆಮ್ಮತ್ತಿ ಹಿಡಿದೆಬ್ಬಿದು ಸದೆದು ಬಿಡುವನು (Bh. 1, 6, 3). ಬಗೆಯದೆನ್ನೊಡಲಸುರಭಾತಿಗೆ ಮಿಗೆ ವಿಬಾಢಿಸಿ ಕೊಡುಮೆಂ (1, 10, 13). ಬಲುಗತ್ತ ಗೂಳಿಯನ್ ಇವ ವಿಬಾಢಿಸಿದನೇ (2, 10, 13). See J. 4, 14; 6, 54; 14, 12; 21, 21.

ವಿಬುಧ vi-budha. A learned or wise man (ವಿದ್ವತ್ Śmd. 181 Cm.). 2 *a god.*

ವಿಬುಧಪತಿ vibudha-pati. Indra (Kk. 1).

ವಿಬೋಧ vi-bôdha. 1. Awaking; perceiving; intelligence; wisdom (Kâvy. I, 1*a*, 1).

ವಿಬೋಧ vi-bôdha. 2. Want of consciousness, absence of mind.

ವಿಭಕ್ತ vi-bhakta. Divided, partitioned, portioned. 2, parted, separated. — ವಿಭಕ್ತಕುಟುಮ್ಬ. A family the members of which are separated, each having received his portion of the family property (My.). — ವಿಭಕ್ತ ಸಹೋದರರು. Brothers who are separated, each having received his portion of the paternal inheritance (My.).

ವಿಭಕ್ತಿ vi-bhakti. A division, a partition. 2, a part, a portion, a share of inheritance, etc. 3, a termination or inflection either of a case or of the persons of a verb (Śmd. 46. 62. 86. 88. 90. 116. 163. 170. 194. 195. 253. 255. 256. 259; Kâvy. I, 1*b*, 1-5; I, 2, 1. 17-22. 55-61; I, 5, 1-16).

ವಿಭಕ್ತಿಗಣ vibhakti-gaṇa. The various terminations or inflections (Kâvy. I, 3, 1-4).

ವಿಭಕ್ತಿಪರಿಣಾಮ vibhakti-pariṇâma. Changes of the inflections of nouns or of cases (Śmd. 177).

ವಿಭಕ್ತಿಮಾಲೆ vibhakti-mâlĕ. The row of the terminations or their collection arranged in order (Śmd. 89).

ವಿಭಕ್ತಿರೂಪಕ vibhakti-rûpaka. A kind of rûpaka (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ವಿಭಂಗ vi-bhaṅga. Breaking, fracture; destroying; — division; — stoppage, obstruction; — bending, contracting; — expression or play of features (Bp. 61, 49).

ವಿಭಂಗಿತ vi-bhaṅgita. Broken, destroyed, divided, etc. (Bp. 7, 3).

ವಿಭಂಗಿಸು vi-bhaṅgisu. To break to pieces, to destroy (Śśv. 4, 129).

ವಿಭಜನ vi-bhajana. Division, (also in arithmetic, My.), separation, disjunction, partition. See ಎಕ್ಕ 1, ಪಸು 3, ಬಿರ್ಕು 1.

ವಿಭಜಿಸು vi-bhajisu. To divide, to partition; to divide (in arithmetic, My.).

ವಿಭರ್ತ್ಸನ vi-bhartsana. (= ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನ). See ಕೊಕ್ಕರಿಸು 1.

ವಿಭವ vi-bhava. Manifestation; display, magnificence (Bh. 1, 8, 164); greatness, glory, dignity, majesty, excellence; power; wealth; lofty-mindedness, magnanimity; — the second year in the cycle of sixty (My.). See ಆಲಮ್ಬು. — ವಿಭವಪ್ಪಿಸ್. -ಂ-ಪೆಸ್. To obtain greatness, to appear in a glorious state (Śśv. 1, after 81).

ವಿಭವರಮೆ vibhava-ramĕ. A woman possessed of greatness or wealth: Lakshmî (Râv. 13, after 71).

ವಿಭವವತ್ vibhava-vat. *Possessed of power, wealthy.*

ವಿಭಾಕರ vibhâ-kara. *The sun.*

ವಿಭಾಗ vi-bhâga. Dividing, division, separation, partition (ನಿರ್ಯಾಣ, ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು Nn. 90);—*portion, part, share* (ಪಾಲು, ಭಾಗೆಯ Nn. 31; ಭಾಗ, ಭಾಗಿ 79);—the share or portion of an inheritance (ವೈಭಾಗ, ದಾಯ Nn. 142);—partition of inheritance, distribution, apportionment;—arrangement. See Kâvy. III, 3, B, 162. — ವಿಭಾಗಪತ್ರ. A deed of partition (My.). — ವಿಭಾಗಸಾಧನ. A partition-settling, a deed of partition (My.).

ವಿಭಾಗಿಸು vi-bhâgisu. To divide, to apportion, to distribute (Śmd. 46; B. 5, 92; My.).

ವಿಭಾಜ್ಯ vi-bhâjya. To be divided or apportioned, portionable, divisible (My.).

ವಿಭಾತ vi-bhâta. Shining;—*dawn, day-break.*

ವಿಭಾತಿ vi-bhâti. Shine, lustre, beauty (Bp. 18, 39; 38, 45);—dawn.

ವಿಭಾವ vi-bhâva. Any condition which excites or develops a particular state of mind or body: one of the divisions of bhâvas (Kâvy. IV, 2, 18. 19);—any causative or exciting property (as dress, perfumes, etc. causing amorous desire, extravagant gesture causing mirth, etc., etc., Čpr. 4, 78)—discrimination, judgment;—a friend, an acquaintance. See Bp. 8, 5; 53, 31; 55, 1.

ವಿಭಾವನ vi-bhâvana. = ವಿಭಾವನೆ. Causing to appear distinctly; clear perception, distinguishing or perceiving distinctly, discrimination, judgment. 2, description of effects not arising from the usual causes, peculiar causation; or description by negatives, bringing out the qualities of any object more clearly than by positive description.

ವಿಭಾವನತೆ vi-bhâvanatĕ. Manifestation (Bp. 56, 47).

ವಿಭಾವನೆ vi-bhâvanĕ. = ವಿಭಾವನ No. 2. One of the atiśayas in arthâlaṅkâra (Kâvy. III, 3, B, 121. 130 seq.).

ವಿಭಾವರಿ vibhâ-vari. The dawn. 2, *night.*

ವಿಭಾವಸು vibhâ-vasu. Abounding in light;—*the sun;*—*fire.*

ವಿಭಾಷೆ vi-bhâshĕ. An alternative, option (Kâvy. III, 2, B, 33). 2, another or foreign language (My.).

ವಿಭಾಸ vi-bhâsa. Tbh. of ವಿಭಾಸೆ. (Bp. 16, 28).

ವಿಭಾಸಿ vi-bhâsi. Shining, radiant (Čpr. 2, 13).

ವಿಭಾಸೆ vi-bhâsĕ. Bright shine, light, lustre.

ವಿಭಾಸ್ಕರ vi-bhâskara. Very shining or resplendent (Bp. 46, 69. 70).

ವಿಭಿನ್ನ vi-bhinna. Split or broken asunder, divided, separated, pierced;—scattered, dispersed, dispelled, gone (Bp. 42, 20);—bewildered, estranged, perplexed;—disappointed;—various, different.

ವಿಭೀತ vi-bhîta. Fearless. 2, *the tree Terminalia bellerica* Roxb. (ತಾಜಿ Hlâ.).

ವಿಭೀತಕ vi-bhîtaka. *The tree Terminalia bellerica* Roxb. (ಆಕ್ಷ, ತಾಜಿ Mr. 122, o. r. ತಾಜಿ).

ವಿಭೀಷಣ vi-bhîshaṇa. Terrifying, formidable. 2, N. of the younger brother of Râvaṇa (J. 18, 7. 8. 38; see ನಿತ್ಯ ಜೀವ).

ವಿಭು vi-bhu. Being everywhere, omnipresent;—excellent, eminent, supreme; capable, able;—a lord, a ruler, a master, an owner;—Brahmâ; Vishṇu; Śiva (Čh. v. 5; J. 4, 62; 19, 15).

ವಿಭುತ್ವ vi-bhutva. Might, power (Rśv. 13, 10); mastership, ownership (My.).

ವಿಭೂತಿ vi-bhûti. = ಇಬತ್ತಿ, ಈಬೂತಿ, ಊಬತ್ತಿ, ಯೊಬೂತಿ. *Great power, might, dominion, supremacy, dignity;* great success, prosperity, welfare (ಮಜೈಶ್ವರ್ಯ, ದೊಡ್ಡಿಪ ಐಶ್ವರ್ಯ Nn. 106); glory, renown (ಜಸ, ಕೀರ್ತಿ 106); superhuman power (consisting of eight faculties; see ಅಷ್ಟ-). 2, the ashes of cow-dung (ಭೂತಿ, ಬೂದಿ 106; ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, etc., ಸಾರಿವ್ಪ ಬೂದಿ Mr. 48). 3, N. of a vṛitta (Čh.). — ವಿಭೂತಿಕಸ. = ಬೂದಿಗನ ಕಸ. (Z.). — ವಿಭೂತಿಗಟ್ಟಿ. A quadrangular cake of indurated ashes (My.). — ವಿಭೂತಿಯುಂಡ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A ball of indurated ashes (My.).

ವಿಭೂಷಣ vi-bhûshaṇa. Decoration, ornament; *an ornament* (ಲಲಾಮ, ಆಭರಣ Nn. 26; see ಮಣಿ-).

ವಿಭೂಷಿತ vi-bhûshita. Adorned, decorated, ornamented (My.).

ವಿಭೂಷೆ vi-bhûshĕ. Decoration; *lustre, splendour, beauty.*

ವಿಭೃತಿ vi-bhṛiti. (= ಪ್ರಭೃತಿ). (Bp. 46, 73).

ವಿಭೆ vi-bhĕ. ವಿಭಾ. *Light, lustre; a ray of light.*

ವಿಭೇದ vi-bhêda. Breaking asunder, dividing, splitting in two, breaking; opening; separating (ಒಕ್ಕಲ್ Mr. 372); loosening, untying, etc.;—a variety, a kind, distinction, difference (ಭೇದ Nn. 18. 37; ವಿವರ 72; Čh. v. 25; J. 13, 41).

ವಿಭೇದಕ vi-bhêdaka. A man who divides or pierce. See ವಸು-.

ವಿಭೇದಿಸು vi-bhêdisu. To cleave, to divide, to pierce (ನೆಕ್ಕಿv. 1, 16; My.). 2, to become different, to alter (My.).

ವಿಭೋಗ vi-bhôga. Enjoyment, joy (Bp. 8, 58; 57, 92).

ವಿಭ್ರಮ vi-bhrama. Roaming or wandering about, whirling round, going round (ತಿರಿಗಿ ಬಾಹನ್ಯಾದು Nn. 129, o. r. ತಿರುಗುವಪ್ಪಾದು));—error, mistake;—*doubt, apprehension;*—*hurry, confusion, bewilderment, agitation, alarm, perturbation, flurry* (ಸೂಗುರಿಸಿದುದು Čt. II, 89); especially *one of the classes of feminine action proceeding from love, as when an enamoured woman through flurry puts on her ornaments in the wrong places* (see Nr. s. ಒಳು 2);—rapture;—*beauty, charm, grace.* See ಚಿತ್ತ-; Nn. & Mr. s. ತೋಳ್ಪಿ 1.

ವಿಭ್ರಮಣ vi-bhramaṇa. = ವಿಭ್ರಮ. (ಸಬ್ಬೈಮ, ತಿರುಗುವುದು Nn. 63).

ವಿಭ್ರಮಿ vi-bhrami. Agitated, alarmed, etc. (ವಿಪ್ಲವ Nn. 149).

ವಿಭ್ರಮಿಸು vi-bhramisu. To be confused, to become bewildered, to fall into error, etc. (Bp. 45, 17; 54, 30; 55, 34).

ವಿಭ್ರಾಜ್ vi-bhrâj. *Shining, splendid.*

ವಿಭ್ರಾಜಿತ vi-bhrâjita. Made splendid or bright (J. 7, 9).

ವಿಭ್ರಾಜಿಸು vi-bhrâjisu. To shine forth, to shine, to glitter, to be bright (Bp. 3, 68; 36, 50; A.).

ವಿಭ್ರಾನ್ತ vi-bhrânta. Whirled about; agitated, bewildered, flurried, confused (Abh. P. 14, 171; Bp. 22, 50; 29, 22). Feminine ವಿಭ್ರಾನ್ತೆ (40, 27).

ವಿಭ್ರಾನ್ತಿ vi-bhrânti. Confusion, bewilderment, etc. (Čpr. 2, 52; Bp. 22, 4; Rśv. 6, 20; see ಭಾವ-). — ವಿಭ್ರಾನ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow confused, etc. (Bp. 18, 46).

ವಿಮಗ್ನ vi-magna. Plunged into, deeply entered into (Bp. 12, 30).

ವಿಮಂಡ್ಡಿತ vi-maṇḍita. Greatly adorned or decorated (Abh. P. 14, 177).

ವಿಮತ vi-mata. Disagreed, disagreeing, dissenting;—at variance, averse;—slighted, despised, offended;—of a different mind or disposition;—an enemy;—a different religion or caste (My.).

ವಿಮತಸ್ಥ vimata-stha. A man of a different religion or caste (My.).

ವಿಮನಸ್ vi-manas. Changed in mind or feeling;—averse, displeased;—*sad, distressed, heart-broken;*—absent in mind;—perplexed, bewildered.

ವಿಮನಸ್ಕ vi-manaska. Depressed in spirit, sad, melancholy (My.). 2, of estranged mind.

ವಿಮಯ vi-maya. (ವಿಮೇಯ). Exchange, barter.

ವಿಮರ್ದ vi-marda. Crushing, bruising; grinding, pounding;—rubbing; *trituration* (of perfumes); — touch, contact;—destroying;—war, battle.

ವಿಮರ್ದನ vi-mardana. = ವಿಮರ್ದ. Trituration (of perfumes, ಮರ್ದಿಸುಹ, ಪರಿಮಲ Nr.); etc. See ಹಸ್ತ-.

ವಿಮರ್ಶ vi-marśa. Consideration, deliberation;—investigation, examination, inquiry (My. as ವಿಮರ್ಶೆ), discussion.

ವಿಮರ್ಶಕ vi-marśaka. An investigator, etc. (My.).

ವಿಮರ್ಶನ vi-marśana. = ವಿಮರ್ಶ. Investigation, etc. (G.).

ವಿಮಲ vi-mala. *Stainless, spotless, pure, clean, clear* (ಸಳಂಚೆ Ct. II, 59). — ವಿಮಲದೇವ. N. (Bp. 58, 4). — ವಿಮಲಾದೇವಿ. -ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ವಿಮಲತರ vimala-tara. Uncommonly pure (Bp. 39, 63; 46, 64).

ವಿಮಲತ್ವ vi-malatva. Stainlessness, cleanliness, purity, clearness (Bp. 2, 37).

ವಿಮಲಮತಿ vimala-mati. (Śmd. 111). Pure-minded.

ವಿಮಲಾತ್ಮಕ vimala-âtmaka. Pure-minded, *clean, pure.*

ವಿಮಲಿತ vi-malita. Made clean, clean (Bp. 4, 27; 55, 39).

ವಿಮಲೆ vi-malĕ. A stainless woman;—*a particular plant* (= ಚರ್ಮಕಶೆ, etc.).

ವಿಮಲೇನ್ದ್ರಮುನಿಪ vimala-indra-munipa. N. (Bp. 52, 18).

ವಿಮಾತೃ vi-mātṛi. A step-mother.

ವಿಮಾತೃಜ vimātṛi-ja. *A step-mother's son.* See ಸವತಿದಾಯ್.

ವಿಮಾನ vi-mâna. 1. Disrespect, dishonour.

ವಿಮಾನ vi-mâna. 2. A measure. 2, *a car or chariot of the gods,* serving as a throne or as conveyance through the skies, self-directed and self-moving; a palankeen (ತಿಬಿಕೆ Nn. 42). See ಪಾಡು 2. ವಿಮಾನ ಏರಿ ಬೇಕಾದರೆ ಪರಮಾನ್ನ ತಿನ್ನ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ವಿಮಿಶ್ರ vi-miśra. Mixed or mingled together.

ವಿಮಿಶ್ರವರ್ಣ vimiśra-varṇa. Commingled or double letters (Kâvy. III, 1, A, 4).

ವಿಮುಕ್ತ vi-mukta. Loosed, let loose, sent forth, liberated; freed from; quitted; issued from; hurled, thrown (ಸಿಗ ಮ, ಬಿಟ್ಟುದು Nn. 40; Śmd. 296 Mḍb.; see Čpr. 6, 3; J. 5, 30; 10, 9). 2, excrement (see Mr. s. ಸಿಸರ್ಗ & *cf.* ಎಸರ್ಗ).

ವಿಮುಕ್ತಿ vi-mukti. Liberation, release; escape. 2, final emancipation (My.).

ವಿಮುಖ vi-mukha. Having the face turned away or cast down, averted; turned away from;—disinclined, opposed (Bp. 39, 68; 60, 9; J. 11, 4. 5). ಪ್ರಮುಖನಾದವನು ವಿಮುಖ ನಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ವಿಮುಖ್ಯ vi-mukhya. Chief, excellent.

ವಿಮುಖ್ಯಾಸ್ಪದ vimukhya-âspada. The best place or state: detachment of the soul from further transmigrations, etc. (ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಯ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನ Nn. 165).

ವಿಮುಂಚಿ vi-muñci. N. of a Brâhmaṇa (Abh. P. 6, after 32 & 35).

ವಿಮುಣ್ಡನ vi-muṇḍana. Shaving (ಕ್ಷೌರ, etc. Mr. 438).

ವಿಮೋಕ್ಷ vi-môksha. Liberation, release, freedom;—discharging;—final emancipation. See Bp. 24, 85; 34, 86; 46, 8; ಶಾಪ-.

ವಿಮೋಚನ vi-môčana. Unloosing, loosening; unharnessing; sending forth; liberating, setting at large; emitting; giving up, quitting; throwing;—escape, liberation, release. See ಉಬ್[1], ಕಬ್[3], ಬಿಡು 1; ಕರ-, ಗಾಢ-, ಯುಗಾಂಗುಲಿ-, ರಥ-; J. 8, 6.

ವಿಮೋಚನೆ vi-môčanĕ. = ವಿಮೋಚನ. (My.).

ವಿಮೋಚಿಸು vi-môčisu. To liberate, to free, to set at large (My.).

ವಿಮೋಹ vi-môha. Infatuation, bewilderment, confusion. See ದುರ್-; ಬೆಚ್ಚಳಿಸು; Čpr. 3, 26; 5, 6. 8.

ವಿಮೋಹನ vi-môhana. Confusing, perplexing, infatuating, bewildering, stupefying; alluring, seducing, bewitching, tempting. See ಚಿತ್ತ-.

ವಿಮೋಹನವಿದ್ಯೆ vimôhana-vidyĕ. The art or power of bewitching (Čpr. 5, 5).

ವಿಮೋಹಿಸು vi-môhisu. To grow confused, to become perplexed or bewildered (Čpr. 2, 25; 4, 78).

ವಿಮ್ಬ vimba. = ಬಿಮ್ಬ.

ವಿಮ್ಬಿ vimbi. = ಬಿಮ್ಬಿ.

ವಿಮ್ಬಿಕೆ vimbikĕ. = ಬಿಮ್ಬಿಕೆ.

ವಿಯಚ್ಚರ viyat-čara. A bird (ಪಕ್ಷಿ Nn. 75). 2, a monkey (Abh. P. 12, 93. 96). 3, a Gandharva.

ವಿಯಚ್ಚರೇಶ್ವರ viyaččara-îśvara. A king of the Gandharvas (Čpr. 6, after 18).

ವಿಯತ್ vi-yat. *The sky, the atmosphere.* 2, a zero (see s. ದ್ವಾಪರ).

ವಿಯತಿ vi-yati. A wrong caesura (Bp. 1, 18).

ವಿಯತ್ತಲ viyat-tala. = ವಿಯತ್. (Bp. 11, 44; 44, 40).

ವಿಯತ್ಶುಕ viyat-śuka. The sky considered as a parrot (Čpr. 4, 50).

ವಿಯದ್ಗಂಗೆ viyat-gaṅgĕ. *The sky-Ganges, the heavenly Ganges;* the galaxy.

ವಿಯನ್ನೀರಜ viyat-nîraja. The sky looked upon as a lotus (Čpr. 8, 34).

ವಿಯನ್ಮಹೀರುಹ viyat-mahîruha. A tree of the sky (Čpr. 3, 96).

ವಿಯಮ vi-yama. *Restraint, check; forbearance;*—rest, cessation;—pain, distress. See Si. s. ಸಾಕು ಮಾಡು.

ವಿಯಾತ vi-yâta. *Shameless, impudent, ill-behaved, bold.*

ವಿಯಾಮ vi-yâma. = ವಿಯಮ. *Restraint,* etc.

ವಿಯುಕ್ತ vi-yukta. Disjoined, detached, separated (Čh. v. 57).

ವಿಯುತ vi-yuta. Separated, deprived of, separated from.

ವಿಯುತಾರ್ಥಕ viyuta-arthaka. *Void of meaning.*

ವಿಯೋಗ vi-yôga. *Separation* (ಅಗಲಿಕೆ Nn. 149), disunion, disjunction;—loss, death, absence.

ವಿಯೋಗಿ vi-yôgi. Being separated;—one who is separated from his wife, etc. (Ṭpr. 4, 39; Kâv. 1, 52);—the ruddy goose. ವಸನ್ತರಾಜನ್ ಎದ್ದಿನ್ದಪನ್ ಇನ್ದ್ರ, ನಾಳೆ ಬರ್ದುಕಲ್ಲ ವಿಯೋಗಿಗೆ (Śmd. 260. Mḍb.).

ವಿಯೋಗಿನಿ vi-yôgini. A woman separated from her husband or lover (Ṭpr. 4, 40).

ವಿರ್ v-ir2. An affix for the plural, masculine and feminine, *e. g.* ತನ್ದೆವಿರ್, ತಾಯ್ವಿರ್, ಸೊಸೆವಿರ್ (Śmd. 120), ಅತ್ತೆವಿರ್, ಅತ್ತೆವಿರ್ಗಳ್ (124).

ವಿರ virA. = ಇರ 2, etc. Two. — ವಿರಜಾಜ. Double jasmine (Tĕ.; ಸನ್ನಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ, ಜಿಜ್ಞಾಜ Si. 139).

ವಿರಕ್ತ vi-rakta. Discoloured. 2, disaffected, estranged, indifferent. 3, free from passion or affection; one who is void of attachment to worldly objects or freed from worldly affections and passions (ವಿರಾಗಾರ್ಹ, ವೈರಂಗಿಕ Hlâ.; ವೈರಾಗಿ Mr. 236).

ವಿರಕ್ತಿ vi-rakti. Change of disposition or feeling, estrangement. 2, absence of affection, freedom from passion, weanedness from the world (Ṭpr. 7, 28; Bp. 44, 65; J. 4, 50; see Si. s. ಆಸ್ಪಿಕ್ಯ).

ವಿರಚನ vi-racana. The act of arranging, arrangement; constructing, contriving, contrivance; making; compiling, composing, composition; embellishing; any artificial or ornamental fabric.

ವಿರಚನಾರ್ಥ viracana-artha. The meaning of viracana; an object of embellishment. See ಪೋಲ್ 3.

ವಿರಚನೆ vi-racanĕ. = ವಿರಚನ. (Bp. 11, 31; My.).

ವಿರಚಿತ vi-racita. Arranged; contrived, constructed, formed, made, prepared; compiled, composed (Śmd. 408; Ṭpr. 6, 43; J. 3, 2).

ವಿರಚಿತೋದ್ಯೋಗ viracita-udyôga. Arranged undertaking, etc. See ಮೊಗಸು 1.

ವಿರಚಿಸು vi-racisu. To arrange; to construct, to build, to form, etc.; to compile, etc. (Kâvy. I, 1*a*, 3; Ch. v. 172; Ṭpr. 1, after 133; 6, 90; Bp. 1, 23; 4, 27; 21, 27; 25, 20; 53, 32; Mr. 422).

ವಿರಜಸ್ vi-rajas. Free from dust;—passionless;—free from the menstrual excretion.

ವಿರಜಸ್ತಮಸ್ virajas-tamas. *Free from the qualities of passion and ignorance.*

ವಿರಂಚಿ viranci = ವಿರಿಂಚಿ. *Brahmâ.*

ವಿರಡ viraḍa. (Tbh. of ವಿರಾಜ್). ಹರಿಯ ಬಸುಱಿಸೊಳಗಖಿಲಲೋಕದ ವಿರಡನಡಗಿಪ ವೋಲು (Bh. 1, 1, 12).

ವಿರತ vi-rata. Ceased from, desisting from, stopped, ceased;—rested, onded, concluded; come to an end. See ಆ-; Grj. 4, after 104; Bp. 27, 33.

ವಿರತಿ vi-rati. *Cessation, stop, end;*—pause, caesura (Ch.);—indifference.

ವಿರಥ vi-ratha. Having no car or chariot, chariotless (J. 12, 24. 47).

ವಿರಲ virala. = ವಿರಳ. Having interstices, separated by intervals (of space or time; *cf.* ಬಿಡು 2, ಬಿರಿ 3 or ಬೀಜ್?);—*not close or compact, open in texture, not thick or dense, fine, thin, delicate;—loose, wide apart;*—rare, of unfrequent occurrence; rare, scarce;—single;—remote;—*little, few.* See ಆ-.

ವಿರಲತೆ viralatĕ. = ವಿರಳತೆ. The state of being of unfrequent occurrence, etc.

ವಿರಲತ್ವ viralatva. = ವಿರಲತೆ, ವಿರಳತ್ವ.

ವಿರಲವಸ್ತುಮೇಲನ virala-vastu-mêlana. Joining or collecting things that are separated from one another. See ಆಯ್ 2.

ವಿರಲವಸ್ತ್ವಾಕರ್ಷಣ virala-vastu-âkarshaṇa. Pulling or taking things towards one's self that are separated by intervals. See ಆಯ್ 2.

ವಿರಲಾರ್ಥ virala-artha. In a separate, loose, or single manner. See ಪದಿಪದನೆ.

ವಿರಲಿತ viralita. Not compacted, not closely united, not dense. See ಆ-.

ವಿರಲೇತರ virala-itara. Other than wide apart: *dense, thick, compact, close.*

ವಿರಸ vi-rasa. Juiceless, sapless, flavourless, tasteless, insipid; dry, flat (as speech); unenergetic; vigourless;—painful; saplessness, etc.; pain. See Bp. 3, 46; 19, 1; J. 22, 16; 40, 80; B. 5, 139; ಶ್ರುತಿ-. Feminine ವಿರಸೆ (Bp. 40, 53; J. 5, 61). ಸರಸ ವಿರಸವಾಗದೇ? (Prv.).

ವಿರಹ vi-raha. = ಬಿರಯ, ಬಿರಹ. *Separation, parting, separated state* (especially of lovers or friends); the anguish of separation (ಅಲ್ಲರ Ct. I, 85; ಉತ್ಕಲಿಕೆ Nn. 102; ಬೇಟ Bhn. 41);—loneliness, distance;—want of;—abandonment, cessation, relinquishment. ತಾಳಲಾಪಿದ ವಿರಹ ತಿಣಿಕೆ ದರೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ವಿರಹಜ್ವರ viraha-jvara. The anguish of separation (Ṭpr. 8, after 66).

ವಿರಹತಾಪ viraha-tâpa. = ವಿರಹಾಗ್ನಿ. (My.).

ವಿರಹಾಗ್ನಿ viraha-agni. The fire of separation (Ṭpr. 5, 129).

ವಿರಹಾನಲ viraha-anala. = ವಿರಹಾಗ್ನಿ. (Ṭpr. 8, 6).

ವಿರಹಿ vi-rahi. = ಬಿರಯಿ, ಬಿರಹಿ. Being separated from, absent from, bereft of;—a man separated from his beloved ones, or one who suffers the pangs of absence from them (Śmd. 16, o. r. ಬಿರಯಿ; J. 1, 9; 3, 24. 26). Feminine ವಿರಹಿಣಿ (Rśv. 11, 10).

ವಿರಹಿತ vi-rahita. Abandoned, deserted, left, left alone, solitary, lonely, separated, absent from;—devoid of, exempt from, bereft of, destitute of, free from, wanting, without (Śmd. 82; Bp. 18, 98; 25, 32; 46, 16; J. 18, 13). Feminine ವಿರಹಿತೆ (J. 5, 51).

ವಿರಹಿಸು virahisu. = ಬಿರಯಿಸು. To be abandoned; to be separated from, etc.

ವಿರಳ viraḷa. = ವಿರಲ. (ಬಿಡಿಕೆ Ct. I, 43; ಬೀಜ್ Śmd. 336 Mḍb. Cm.). ವಿರಳಂ (ಕಱ್ಬೆಡೆಯೊಳ್ Śmd. 226). — ವಿರಳದುಟಿ. -ತುಟಿ. Separated lips (Bp. 46, 57).

ವಿರಳತೆ viraḷatĕ. = ವಿರಲತೆ. (ಕೆಲವೆಡೆ Śmd. 211; ವಿರಳತ್ವ Cm.).

ವಿರಳತ್ವ viraḷatva. = ವಿರಲತ್ವ, ವಿರಳತೆ, q. v.

ವಿರಾಗ vi-râga. Change of colour or feeling. 2, absence of desire or passion; disregard of all sensual enjoyment (ಮೋಚ, ವೈರಾಗ್ಯ Nn. 20; ಆಕ್ಷ, ವೈರಾಗ್ಯ 87; ಭಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 52; ಮೋಚಕ Mr. 510).

ವಿರಾಗವರ್ತನೆ virâga-vartanĕ. A life void of passion or desire (Ṭpr. 2, 85).

ವಿರಾಗಾರ್ಹ virâga-arha. *Qualified for freedom from passion* (see Hlâ. s. ವಿರಕ್ತ).

ವಿರಾಗಿ vi-râgi. Void of passion or desire (My.).

ವಿರಾಜ್ vi-râj. ವಿರಾಟ್. Shining; splendour; beauty. 2, *a man of the regal or military class.* 3, the first progeny of or male power of Brahmâ and producer of the first Manu or Manu svâyambhuva. 4, intellect located in and ruling over the collective aggregate of bodies. 5, the body.

ವಿರಾಜಿ vi-râja. = ವಿರಾಜ್ No. 1. (ಒಪ್ಪುವನ್ನಾದು Nn. 77).

ವಿರಾಜಮಾನ vi-râjamâna. Shining, brilliant, splendid, handsome (My.).

ವಿರಾಜಿ vi-râji. A person who shines or is filled with brightness (Nn. 1).

ವಿರಾಜಿತ vi-râjita. Illuminated, irradiated, splendid, shining, brilliant, handsome; manifested (Čpr. 2, 93; Rśv. 8, 2).

ವಿರಾಜಿಸು vi-râjisu. To shine, to be brilliant, etc. (Čh. v. 184. 203. 214; Čpr. 1, after 125; 4, 73; Bp. 4, 24; 57, 65; Rśv. 6, 7).

ವಿರಾಟ್ vi-râṭ. = (ವಿರಡ), ವಿರಾಜ್.

ವಿರಾಟ virâṭa. N. of a district of India (perhaps Berar) and of its town (Bh. 4, 1 sum., etc.). 2, N. of a king (G. 69).

ವಿರಾಟ್ಪುರುಷ virâṭ-purusha. = ವಿರಾಜ್ No. 3. (My.).

ವಿರಾಧ vi-râdha. Opposition; annoyance;—N. of a râkshasa (J. 19, 20).

ವಿರಾಮ vi-râma. Cessation, rest, repose;—stoppage, stop, pause; caesura (Čh.; Kâvy. II, 2, B, 27-29). 3, *end, conclusion, term;*—the stop: a small oblique stroke placed under a consonant to denote that it is quiescent. 4, N. of a vṛitta (Čh.). — ವಿರಾಮಚಿಹ್ನ. Any sign in a book to indicate a pause of the voice in reading (B. 2, 1; 3, 5; My.).

ವಿರಾಮಸಮಯ virâma-samaya. Time of ending, end (Čpr. 4, after 49).

ವಿರಾವ vi-râva. *Sound, cry.*

ವಿರಿಂಚ viriñca. *Brahmâ.*

ವಿರಿಂಚಿ viriñci. = ವಿರಂಚಿ. *Brahmâ.*

ವಿರುತ vi-ruta. Shrieking, howling, crying, humming, chirping (ಪಕ್ಷಿಗಳ ನುಡಿ Mr. 168).

ವಿರುತಿ vi-ruti. Cry, clamour, sound, tone (Kâvy. V, 47; Čpr. 6, 96).

ವಿರುತ್ತು vi-ruttu. Tbh. of ವಿರುದ್ (Śmd. 106 Cm.).

ವಿರುದ್ vi-rud. = ವಿರುತ್ತು, q. v. Crying aloud, lamenting, etc.

ವಿರುದ vi-ruda. = ಬಿರುದ, etc. Crying; proclaiming; a laudatory poem, a panegyric.

ವಿರುದ್ಧ vi-ruddha. Opposed, hindered, obstructed;—contrary, repugnant, opposite, contradictory, perverse, reverse;—incongruous;—hostile, adverse, at variance;—unpropitious, unfavorable, disagreeable;—prohibited, forbidden;—opposition, contrariety, perverseness, incongruity; hostility, enmity, disagreeableness.

ವಿರುದ್ಧಸಮಾಸ viruddha-samâsa. An incongruous, improper composition of words (ಅರಿಸಮಾಸ Śmd. 207).

ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸ viruddha-âbhâsa. = ವಿರೋಧಾಭಾಸ. The semblance of opposite qualities: one of the âlêshas (Kâvy. III, 3, B, 148. 153 seq.).

ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ viruddha-artha. An improper or a contradictory meaning (Bp. 1, 18).

ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಪದ viruddhârtha-pada. A word (or verse) that is contradictory to or inconsistent with the meaning (Kâvy. II, 2, B, 13-15).

ವಿರುಪೆ virupĕ. (Tbh. of ವಿರೂಪೆ?). N. (of a village, Kk. 2).

ವಿರುವಕ viruvaka. See Mr. s. ಜಲರಂಕು.

ವಿರೂಕ್ಷಣ vi-rûkshaṇa. Making rough or dry, astringent. 2, *censure, blame, reviling, abuse;*—oath, imprecation.

ವಿರೂಕ್ಷಿಸು virûkshisu. To feel aversion or dislike (Abh. P. 9, 191).

ವಿರೂಪ vi-rûpa. Deformed, of ill-looking form, misshapen, ugly, unusual in form or nature, monstrous, unnatural;—deformity, etc. 2, of various form, multiform.

ವಿರೂಪಕೆ vi-rûpatĕ. Deformity, malformation (Čpr. 7, 79).

ವಿರೂಪಸಂಧಿ virûpa-sandhi. A composition of words that is unusual in its form (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ virûpa-aksha. Having deformed eyes (*i. e.* an odd number of them): *Śiva.* 2, N. (Kk. 101). See ಪಮ್ಮಾ-; Bp. 59, 4.

ವಿರೇಕ vi-rêka. Purging, evacuation of the bowels. 2, a purgative. (R.).

ವಿರೇಚನ vi-rêcana. = ವಿರೇಕ No. 1. (My.).

ವಿರೋಕ vi-rôka. Shining, *a ray of light.*

ವಿರೋಚನ vi-rôcana. Shining, illuminating. 2, *the sun* (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ Nn. 6). 3, *the moon* (ಇನ್ದು, ಚನ್ದ್ರ 6). 4, *fire* (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 6). 5, N. of an asura, the father of Bali (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸ 6). 6, a child, a boy (ಬಾಲಕ 6).

ವಿರೋಧ vi-rôdha. Opposition, obstruction, hindrance, impediment;—impediment to the successful progress of a plot in a drama;—restraint, check;—siege, blockade, confinement;—contradiction, contrariety, antithesis, contrast;—inconsistency, opposition of qualities (in food, medicine, etc.);—antagonism; *hostility, enmity* (ಹಗೆ Nn. 97); one of the atiśayas in poetry (Kâvy. III, 3, B, 121 seq.).

ವಿರೋಧನ vi-rôdhana. The act of opposing, obstructing, hindering, etc.;—*opposition, contradiction;*—incongruity.

ವಿರೋಧಭಾವ virôdha-bhâva. An enemy (ಮಾಡಿಡಿ Kk. 67);—inimical disposition.

ವಿರೋಧಾಭಾಸ virôdha-âbhâsa. = ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸ. (Kâvy. III, 3, B, 148. 153 seq.).

ವಿರೋಧಿ vi-rôdhi. Opposing, adverse to, etc. 2, *an opponent, an enemy* (ಹಗೆ Mr. 290). 3, the twenty-third year of the cycle of sixty (My.).

ವಿರೋಧಿಕೃತ್ virôdhi-kṛit. The forty-fifth year of the cycle of sixty (My.).

ವಿರೋಧಿಮರ್ದನ virôdhi-mardana. A victor (ಜಿಷ್ಣು, ಹಗೆಯ ಗೆದ್ದವನು Nn. 38).

ವಿರೋಧಿಸು virôdhisu. To hinder, to obstruct (ಅವನನ್ನು-, My.); to hate (My.). 2, to be opposed to or inconsistent with (*e. g.* ಅನ್ನವು ದೇಹಕ್ಕೆ, My.); to be hostile (J. 2, 39; 10, 38).

ವಿರೋಧೋಕ್ತಿ virôdha-ukti. *Contradiction.*

ವಿಲ vila. = ಬಿಲ.

ವಿಲಕ್ಷ vi-laksha. Having no distinguishing mark or aim;—strange, extraordinary;—embarrassed;—*astonished, surprised;*—abashed, ashamed.

ವಿಲಕ್ಷಣ vi-lakshaṇa. Having different or opposite marks or characteristics, other, different;—extraordinary, strange, odd, novel. 2, any state or condition for which no cause can be assigned, *vain or causeless state.* (B. 4, 215. 224; 5, 255; My.).

ವಿಲಕ್ಷ್ಯ vi-lakshya. Having perceived. 2, having become bewildered or confused (Bh. 3, 13, 10).

ವಿಲಸ vilaga. Incongruity, unsuitableness, inconsistency, discordance, discrepancy (Bh. 3, 12, 3; J. 5, 62; 18, 49; Mhr.).

ವಿಲಗ್ನ vi-lagna. Fastened or attached to, fixed or resting on, connected with (J. 8, 41). 2, *the waist* (ನಡು Hlâ.).

ವಿಲಂಘನ vi-laṅghana. The act of passing beyond, transgressing, overstepping, violating, neglecting;—transgression, offence. See ಯತಿ-.

ವಿಲಂಘಿಸು vi-laṅghisu. To jump, to skip, to leap or jump over (Râv. 5, 77).

ವಿಲಮ್ಬ vi-lamba. Hanging or falling down, pendulousness. 2, slowness, delay (Si. 63; My.). See ಅ-.

ವಿಲಮ್ಬನ vi-lambana. = ವಿಲಮ್ಬ. See ಅ-.

ವಿಲಮ್ಬಮಾನ vilamba-mâna. Slow measure or time (Si. 63).

ವಿಲಮ್ಬಿ vi-lambi. Depending, pendulous;—slow;—the thirty-second year of the cycle of sixty (My.).

ವಿಲಮ್ಬಿತ vi-lambita. Hanging or falling down, depending;—pendulous;—dependent on;—retarded, delayed, protracted; *slow* (as time in music, etc.); slowness (Abh. P. 4, 9). See ಅ-.

ವಿಲಮ್ಬಿಸು vi-lambisu. To hang down, on, or from. 2, to protract, to procrastinate (My.).

ವಿಲಮ್ಭ vi-lambha. Giving;—*liberality.*

ವಿಲಯ vi-laya. Dissolution, liquefaction;—destruction, especially destruction of the world (Bp. 53, 9).

ವಿಲಯರುದ್ರ vilaya-rudra. A terrible form of Śiva at the dissolution of the world (J. 13, 11).

ವಿಲಯಾಗ್ನಿ vilaya-agni. The fire at the destruction of the world (Râv. 5, 115).

ವಿಲಸ vi-lasa. Tbh. of ವಿಲಾಸ. (Śmd. 359; Bp. 4, 10; 39, 25; Mhr.).

ವಿಲಸತ್ vi-lasat. Flashing, shining, brilliant, beautiful, splendid, elegant, charming (ಚಿರ, ಒಪ್ಪ ವನ್ನಾದು Nn. 165, o. r. ಒಳ್ಳಿತ್ತು; ಒಪ್ಪಲ್ಪಟ್ಟ Śmd. 23 Cm.; Bp. 35, 7);—playing, sporting.

ವಿಲಸನ vi-lasana. Flashing, gleaming;—sporting, play, sport (Bp.).

ವಿಲಸಿತ vi-lasita. Flashing, gleaming, glittering, shining; manifested; a gleam, a flash; appearance, manifestation;—sported; sportive, wanton; sport, play, pastime, dalliance. See Ch. v. 163. 210; Čpr. 4, 44; Bp. 4, 23; 51, 33; Mr. 1 *a*; Śm. 58; ಪ್ರಮರ-. Feminine ವಿಲಸಿತೆ (Ch. v. 178; A.).

ವಿಲಾಪ vi-lâpa. *Lamentation, crying, weeping, wailing, moaning* (ಪರದೇವನ, ಪೆರ್ಚಿದ ಆಕ್ರಂ Mr. 396).

ವಿಲಾಯತಿ vilâyati. Relating to a foreign country (Mhr.); a foreign country, but understood especially of England or Europe (My. also as ವಿಲಾಯಿತಿ; B. 1, 22; 3, 50; 5, 227; Br.; Mhr., H. ವಿಲಾಯತ). — ವಿಲಾಯತಿಗಳ್ಳಿ. -ಳ್ಳಿ. A milky plant or small shrub, used as a bordering in gardens, Euphorbia lithymaloides Willd. (Z.). — ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲೆ ಕಾಯಿಮರ. -ಅಲ್ಲೆ-. A road-side tree with fragrant flowers, Sumach caesalpinia coriaria Willd. (St. & Pl.). — ವಿಲಾಯತೀ ಹತ್ತಿ. = ಕರಿಹತ್ತಿ. (Z.). — ವಿಲಾಯತೀ ಹರಳುಗಿಡ. The shrub Adenoropium multifidum Pohl. (St. & Pl.). — ವಿಲಾಯತೀ ಹುಣಸಿ. A road-side tree, Albizzia glomerifera Kurz. (? Z.).

ವಿಲಾಸ vi-lâsa. = ವಿಲಸ. Shining forth, appearing, manifestation: a label, a direction on a letter, the marks on goods or packets (My.; Tě., T.; see ಮೇಲು-), a short inscription naming the builder of a temple, etc. (My.). 2, *sport, pastime, amusement, play, merriness* (ಉಲ್ಲಾಸ Čt. I, 85), especially amorous pastime, diversion (with women, dancers, singers, etc.); *coquetry, affectation of coyness, wantonness:* a form of feminine gesture considered as indicative of amorous sentiments, such as change of place, posture, gait, look, hiding at the approach of a lover, assuming a look of displeasure, etc. 3, grace, elegance, charm, beauty. — ವಿಲಾಸನ್ತೋರಿಸು. -ತೋರಿಸು. To show play, to divert, to amuse (Śśv. 2, 39). — ವಿಲಾಸಮ್ಮಿಡಿ. -ಬಿಡಿ. To get beauty, to be full of beauty (Grj. 6, 67).

ವಿಲಾಸತೆ vilâsatĕ. Sporting, sport, etc. (Râm. 3, 2, 16).

ವಿಲಾಸಾವನಮ್ರ vilâsa-avanamra. Bowing in a sportive or coquettish manner. See ನಿಕ್ಕುಳಿಸು.

ವಿಲಾಸವಾಸ vilâsa-vâsa. A pleasure-house, a summer-house (Čpr. 7, 92).

ವಿಲಾಸಿ vi-lâsi. Wanton, sportive, coquettish, playful, dallying; a sporter, a voluptuary, a sensualist (ಸಲೀಲ G.). — ವಿಲಾಸಿದೇವ. N. See ಒಡತಿಯ-.

ವಿಲಾಸಿತ vi-lâsita. Made merry, diverted, amused (Bp. 57, 78).

ವಿಲಾಸಿನಿ vi-lâsini. A wanton woman, a courtesan, a harlot (ವಾರಸ್ತ್ರೀ, etc. Hlâ.; ವಾರಸತಿ, ರಾಜಕುಲ Mr. 305). 2, a coquettish woman;—a woman in general (Bp. 59, 26; J. 2, 7).

ವಿಲಿ vili. A sound in imitation of convulsive movements (Tě. ವಿಲವಿಲಿ, T. వెలవెల, with cramps, convulsively; M. ವಿಲಕ್ಕ, a cramp, a stitch; *cf.* ಇಲುಕು). — ವಿಲಿವಿಲಿಸು. To be convulsed, to shake with irregular spasms (V. 28, 70).

ವಿಲಿಖಿತ vi-likhita. Scratched, scraped; written (Čpr. 1, 73; 2, after 14).

ವಿಲಿಪ್ತ vi-lipta. Smeared, smeared over, besmeared (J. 31, 22).

ವಿಲೀನ vi-lîna. Clinging to, cleaving to, addicted to, immersed in. 2, *dissolved, liquefied, melted, liquid.* 3, disappeared, vanished, perished. See ಪರಿ-; ಕರಗು; Bp. 12, 1; 35, 4.

ವಿಲೀನಿತ vi-lînita. Immersed in; dissolved; disappeared (Bp. 35, 40).

ವಿಲುಲಿತ vi-lulita. Shaken down, falling down, rolling down (Abh. P. 12, after 10).

ವಿಲೂನ vi-lûna. Cut asunder, cut off, cut (Bp. 53, 4).

ವಿಲೆ vilĕ. A class or head; rank, order (Mhr., H. ವಿಲ್ಹಾ, ವಿಲ್ಹೇ). 2, order, arrangement (My.). 3, readiness (as of money for payment, My.). — ವಿಲೆವಾರಿ. Assorting, classifying (My.; Mhr., H. ವಿಲ್ಹೇವಾರೀ). 2, distribution; settlement (My.; Tĕ.).

ವಿಲೇಖನ vi-lêkhana. Scratching, making incisions, writing;—making furrows;—digging. See ಉಪ್, ಬರೆ 1.

ವಿಲೇಪನ vi-lêpana. Smearing over, besmearing, plastering, spreading over, anointing; smearing or spreading on; anointing the body with fragrant oils, etc. (ಅಂಗರಾಗ, ಉದ್ವರ್ತ, ತೀಪಿ ಪೂಸುವುದು Mr. 339);—*unguent for perfuming the body* (ಗೋಮುಖ, ಅನುಲೇಪನ Nn. 20).

ವಿಲೇಪಿ vi-lêpi. *Rice gruel* (ಗಂಜಿ Hlâ.).

ವಿಲೇಪಿತ vi-lêpita. Smeared over, besmeared, smeared, plastered, anointed (My.).

ವಿಲೇಪಿಸು vi-lêpisu. To smear over, etc. (My.).

ವಿಲೋಕನ vi-lôkana. The act of looking or regarding; sight, observation. — ವಿಲೋಕನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To look at or upon, to regard (Abh. P. 6, after 112).

ವಿಲೋಕನೀಯ vi-lôkanîya. Worthy of being looked at, agreeable, beautiful (Ćpr. 5, after 118).

ವಿಲೋಚನ vi-lôćana. The eye (ಕಣ್ಣು Nn. 51. 61; Bp. 18, 75; J. 11, 25). 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Mr. 34). 3, one who has an eye—(Abh. P. 12, after 10; Bp. 30, 2).

ವಿಲೋಭನ vi-lôbhana. The act of leading astray, perplexing, beguiling;—allurement, attraction, temptation, seduction;—flattering, praise, commendation (especially by contrast with inferiority). (R.).

ವಿಲೋಭಿತ vi-lôbhita. Allured, beguiled; deceived; flattered, praised. (R.).

ವಿಲೋಮ vi-lôma. Against the hair, against the grain, out of the usual or proper course, reverse, inverted, contrary, opposite;—reverse order, opposite course, reverse (Ch. v. 238).

ವಿಲೋಮಕ್ರಿಯೆ vilôma-kriyĕ. The negative mood (Šmd. 281. 282).

ವಿಲೋಲ vi-lôla. Moving or shaking about;—shaking, trembling, tremulous, fickle, unsteady; tremor (ನಡುಕ Ct. II, 39);—rolling (as the eye), tossing about, waving. See Šmd. 112; Ch. v. 132. 203. 251; Bp. 16, 29; 21, 2.

ವಿಲೋಲತೆ vi-lôlatĕ. Tremulousness, unsteadiness; rolling (of the eyes, Bp. 3, 33).

ವಿಲೋಲುಪ vi-lôlupa. Very desirous, ardently longing for (Bp. 27, 59).

ವಿಲ್ವ vilva. = ಬಿಲ್ವ.

ವಿವಕ್ಷಿತ vivakshita. Wished or intented to be spoken or said; purposed, intended; meant, signified, literal (not figurative); wished, desired; *handsome, pleasing, agreeable,* calm, gentle (ಸೌಮ್ಯ, ಚೆಲುವಿಕೆ; ಸೂನೃತ, ಧೀರ Nn. 103; ಸೌಮ್ಯ Mr. 471). 2, the proximity of a house (ಭವನಾಭ್ಯರ್ಣ, ಮನೆಯ ಸಮೀಪ 103).

ವಿವಕ್ಷಿಸು vivakshisu. To wish or desire to speak or to say;—to intend; to wish, to desire (Ćpr. 2, after 49; Mr. 480).

ವಿವಕ್ಷೆ vivakshĕ. *A wish or desire to speak or to express;*—meaning, sense;—intention, purpose, wish, desire (Šmd. 117. 266).

ವಿವಧ vivadha. = ವಿವನ್ಧ, ವೀವಧ. *A yoke or pole for carrying burdens;*—a burden, a load (carried on the head, ಪರ್ಯಾಹಾರ, ವೀವಧ, ಭಾರ, ತಲೆಹೊರೆ³ Hlâ.; ವೀವಧ, ವಿವನ್ಧ, ತಲೆಪೊರೆ Mr. 213; see Nr. s. ಎಡೆಯಾಡು). 2, *a road.*

ವಿವನ್ದ vivanda. Tbh. of ವಿಬನ್ಧ (Šmd. 342, o. r. ವಿಬನ್ದ).

ವಿವನ್ಧ vivandha. Tbh. of ವಿವಧ.

ವಿವರ vi-vara. = ವಿವರು. Uncovering, spreading out; expansion, opening, widening; separation; division, variety, distinction (see ಕುಜಾತ-, ಕುಲ-, ಗ್ರಹ-, ದಿಗ್-); specification, detailed account, particulars (My.). 2, *a fissure, a hole, a chasm, a cave, a burrow, a hollow;*—an interval, an intermediate space. 3, a breach, a fault, a flaw, a vulnerable place, a weak point. See ಕಾಸು 2, ಬೇರ್ಪಡು. — ವಿವರಪತ್ರಿಕೆ. A written statement containing all the particulars (My.). — ವಿವರವಿವರ. rep. (Bp. 33, 11).

ವಿವರಣ vi-varaṇa. Uncovering, spreading out, expanding, opening, unfolding; separating. 2, *explanation, exposition, interpretation, comment* (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಅಬ್ಬಿ Mr. 251). 3, detailing, describing, description, specification, detailed account. See ಕಾರ್ಪಾಸ-, ಖನನ-; ಪಿಕ್ಕು.

ವಿವರಣೆ vi-varaṇĕ. = ವಿವರಣ. Distinction (Šmd. 252); explanation, etc. (My.).

ವಿವರಿಸು vi-varisu. To be spread out, to unfold or display one's self, to become manifest, to appear (ವಿವರಮಾಗು Šmd. 401 Cm.; Ch. v. 214). 2, to separate (Bp. 24, 23; 59, 42). 3, to explain, to interpret (My.); to particularize, to detail, to specify (Bp. 39, 20; 54, 58; J. 5, 37; My.).

ವಿವರು vivaru. Tbh. of ವಿವರ. Specification, etc. (B. 4, 167. 168).

ವಿವರ್ಜಿತ vi-varjita. Left, abandoned; destitute of, entirely free or exempt from, without (Bp. 8, 2).

ವಿವರ್ಜಿಸು vi-varjisu. To leave, to abandon (Grj. 10, 88).

ವಿವರ್ಣ vi-varṇa. Colourless; pale, wan, pallid;—badcoloured, discoloured;—low, vile;—*unlettered, ignorant, stupid;—a man of low caste.*

ವಿವರ್ಣಿಸು vi-varṇisu. To describe (Kâvy. V, 939).

ವಿವರ್ತನ vi-vartana. Turning round, revolution;—circumambulating (as an altar, etc.);—passing through a change or succession of various states or existences. (R.).

ವಿವರ್ಧನ vi-vardhana. Augmenting, increase, growth (Bp. 1, 17; My.).

ವಿವರ್ಧಿಸು vi-vardhisu. To increase, to become enlarged, to become powerful, etc. (Bp. 35, 57).

ವಿವಶ vi-vaśa. Unrestrained, unsubdued, uncontrolled. 2, independent. 3, subject, subjected; authority, power (Bp. 26, 30). 4, *apprehensive of death.*

ವಿವಸ್ವತ್ vi-vasvat. The shining one: *the sun.* 2, *a deity.*

ವಿವಸ್ವನ್ತ vi-vasvanta. Tbh. of ವಿವಸ್ವತ್. The sun (ನಲಿಸೀ ಮಿತ್ರ, ಸೂರ್ಯ Nn. 110). 2, a deity (ಸುಪರ್ವ, ದೇವತೆ 110). 3, Brahmâ (ಸರೋಜಾಸನ, ಬ್ರಹ್ಮ 110).

ವಿವಹನ vi-vahana. = ವಿವಾಹ. (Ćpr. 6, 50).

ವಿವಾಕ vi-vâka. One who declares or who decides causes, a judge. See ಪ್ರಾಡ್-.

ವಿವಾದ vi-vâda. *A dispute, a quarrel, a controversy, a debate, a contest, contention.* 2, a contest at law, *a lawsuit.* 3, crying out, sound. See ಕೆಳರ್.

ವಿವಾಹ vi-vâha. Carrying off, leading away; conducting home;—*the taking a wife, marriage, matrimony.*

ವಿವಾಹದೀಕ್ಷೆ vivâha-dîkshĕ. The marriage rite, marriage ceremony (Sk.). 2, the rite of not shaving the head for six months after marriage (My.).

ವಿವಿಕ್ತ vi-vikta. Separated, disjoined, detached, kept apart, scattered, abstracted, sequestered. 2, *single, alone, solitary.* 3, distinguished, discriminated, judged. 4, altered. 5, judicious. 6, *pure, faultless.* 7, profound (as judgment or thought). 8, separation, etc. See Kâvy. V, 50.

ವಿವಿಧ vi-vidha. *Of various sorts or kinds, divers, manifold, various* (Bp. 35, 33; 52, 41).

ವಿವಿರಕ್ತ vi-viradkta. Perfectly indifferent to (Bp. 39, 68).

ವಿವೃತ್ತ vi-vṛitta. Turned or twisted round, whirling, revolving, rolling. See ಆ- & ಪ್ರೇಕ್ಷ.

ವಿವೇಕ vi-vêka. *Discrimination, judgment, the faculty of distinguishing and classifying things according to their real properties;*—in the vêdânta system: the power of separating the invisible soul or the brahma from the visible world or reality from mere semblance or illusion. 2, true knowledge. 3, discretion. 4, discussion, investigation. — ವಿವೇಕವ್ಯಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To acquire knowledge or skill (Grj. 2, after 106).

ವಿವೇಕಜಲ vivêka-jala. Discrimination looked upon as water (Šśv. 4, after 99).

ವಿವೇಕತೆ vi-vêkatĕ. Judgment, discrimination, the faculty of judgment (Čpr. 2, 34).

ವಿವೇಕಿ vi-vêki. Discriminating, judicious, prudent, discreet, considerate; a discriminator, etc. See Ch. V, 968; Bp. 36, 33; ಆ-.

ವಿವೇಕಿಸು vi-vêkisu. To distinguish, to discriminate, to decide, to act with judgment, to judge (Bp. 36, 45; Râm. 1, 3, 9).

ವಿವೇಚನೆ vi-vêčanĕ. (ವಿವೇಚನ). Discriminating, distinguishing; investigation (My.).

ವಿವ್ವೋಕ vivvôka. = ಬಿಬ್ಬೋಕ. (G.).

ವಿಶ್ vish. *An agriculturist, a merchant, a vaišya.* 2, *a man in general; people.*

ವಿಶ visha. = ವಿಶ್. (ವೈಶ್ಯ Mr. 345). 2, = ವಿಸ 2.

ವಿಶಂಕಟ vi-šaṅkaṭa. (ವಿಸಂಕಟ). *Great, large, broad* (ವಿಶಾಲ, ಆತಿಯಗಲ Mr. 450);—strong, vehement.

ವಿಶಂಕೆ vi-šaṅkĕ. Suspicion, doubt, fear, apprehension (Šmd. 16. 67. 176. 396; Kâvy. I, 1*b*, 15-22).

ವಿಶದ vi-šada. *Clear, pure, bright, pellucid;*—white;—*evident, apparent, obvious, manifest;*—beautiful (Kâvy. III, 1, A, 8).

ವಿಶದತ್ವ vi-šadatva. Clearness, brightness (Čpr. 3, 94).

ವಿಶದೀಕರಿಸು višadî-karisu. To make clear, to explain (Čpr. 2, after 14).

ವಿಶರ vi-šara. Splitting, bursting;—*destroying, killing, slaughter.*

ವಿಶಲ್ಯ vi-šalya. Free from thorns or darts;—free from trouble or embarrassment, without care or pain.

ವಿಶಲ್ಯೆ vi-šalyĕ. *The plant Cocculus cordifolius* DC. (Menispermum cordifolium Willd., = ಗುಡುಚಿ). 2, *a sort of pot-herb* (see ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ; Tĕ. s. ತರಿಗೊಟ್ಟು). 3, *the plant Croton polyandrum* Roxb. 4, the plant Convolvulus turpethum. See ಎಲುವುನಜ್ಜಿಗಿಡ, ಬಿಣ್ಣಿಬಿದುರು.

ವಿಶಸನ vi-šasana. Cutting up; *killing, slaying, immolating, slaughter* (ಸೂದನ, etc., ಕೊಲೆ Mr. 300).

ವಿಶಾಖ vi-šâkha. Branchless;—having spreading branches. 2, an attitude in shooting, standing with the feet a span apart. 3, the top of a tree (ಭೂರುಹಾಗ್ರ, ಮರದ ತುದಿ Nn. 38); the branch of a tree (ಮರದ ಶಾಖೆ Mr. 528). 4, *Kârttikêya* (ಕ್ರೌಂಚಾರಿ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತೀಯ 38; ಗುಹ 528). 5, power (ಶಕ್ತ 38). 6, an enemy (ರಿಪು, ವೈರಿ 38). 7, = ವಿಶಾಖೆ (ತಾರಕ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 38; ತಾರೆ 528). 8, the east (ಸುರಶಾತೆ, ಮೂಡದಿಕ್ಕು 38; ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕು 528). 9, = ತಾಳಧರ (ತಾಳಧರ, ತಾಳಧಾರಿ 38; ತಾಳಧಾರಿ 528).

ವಿಶಾಖೆ vi-šâkhĕ. *The sixteenth lunar asterism.*

ವಿಶಾಪ vi-šâpa. Deliverance from a curse (J. 33, 8; My.).

ವಿಶಾಯ vi-šâya. *Sleeping and watching alternately,* as watchmen.

ವಿಶಾರದ vi-šârada. *Learned, wise; skilled in, conversant with.* 2, *confident, bold, presuming.*

ವಿಶಾರದತ್ವ vi-šâradatva. Skilfulness, skill in. See ವಿದ್ಯಾ-.

ವಿಶಾಲ višâla. *Large, great, wide, broad, extensive* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 20). 2, (= ವಿಶಾಲೆ), the bitter apple, Cucumis colocynthis (? ಕಶಿಲ್ಲಕ, ಬಿಳ್ಳಜಕಲ್ Mr. 133).

ವಿಶಾಲತೆ višâlatĕ. *Largeness, greatness, width, breadth, expansion, magnitude, bulk* (ಪರಿಣಾಹ, ಸುತ್ತು Hlâ.).

ವಿಶಾಲತ್ವಚ್ vi-šâla-tvač. *The tree Bauhinia variegata* Lin. (others: Echites scholaris Lin.; = ಶಾರದಿ). See Nr. s. ಏಬಿಲೆವಾಜಿ.

ವಿಶಾಲೆ višâlĕ. *The bitter apple, Cucumis colocynthis* Lin.

ವಿಶಿಖ vi-šikha. Devoid of the śikhâ; pointless; without a crest. 2, *an arrow.*

ವಿಶಿಪೆ vi-šikhĕ. A spade; a hoe. 2, a spindle. 3, *a broad or carriage road.* 4, a barber's wife.

ವಿಶಿಷ್ಟ vi-šishṭa. Distinguished, distinct, particular, special, peculiar;—endowed with some distinguishing and particularizing property or adjunct, having distinctive qualities or exclusive properties;—distinguished by, endowed with, possessed of, having;—superior, excellent, more excellent, better (Šmd. 125; Bp. 3, 70; 40, 3). 2, without a rest; all (My.).

ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ viśishṭa-advaita. A unity with distinction: a union of prakṛiti and purusha with the brahma, at which the two are always in it, but are distinct from it (My.; see ಶ್ರಿಮತ and ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ).

ವಿಶೀರ್ಣ vi-šîrṇa. Shattered, broken to pieces, wrecked (ಒಡದುದು Nn. 96; ಜರ್ಜರ, ಒಡದುದು Nn. 41; Čpr. 2, 22);—decayed, withered, rotten; impaired, wasted (ನಷ್ಟ, ನಷ್ಟ ಪಾದುದು 41; Čpr. 5, after 51). 2, a flag (ಪತಾಕೆ 41). 3, a lotus (ಸರಸಿಜ, ತಾವರೆ 41).

ವಿಶುದ್ಧ vi-šuddha. Completely purified or cleansed; cleared; clean (ಗೋಮುಖ, ಕುದ್ಧ Nn. 20; My.); pure, free from all vice or fault; pious, virtuous; humble, modest, compliant; rectified, corrected, without error, correct, accurate (My.). 2, a kind of mystical circle (čakra) in the body: the hollow between the frontal sinuses. See Kâvy. IV, 2, 54; Bp. 3, 5; 38, 40; 40, 73; 41, 28; 54, 21.

ವಿಶುದ್ಧಿ vi-śuddhi. Complete purity; cleansedness, purity; correct state, rectitude. See ತುಲಾನೂನ-.

ವಿಶೂನ್ಯ vi-śûnya. Void, non-existent (ಆಕಸ್ಮಿಕ, ಇಲ್ಲದುದು Nn. 126).

ವಿಶೃಂಖಲ vi-śriṅkhala. Unfettered, unrestrained. (R.).

ವಿಶೇಷ vi-śêsha. = ವಿಶೇಸ. The act of distinguishing or discriminating; discrimination. 2, *difference, distinction,* a distinguishing property or mark, a specific quality, speciality, peculiarity (ಕಾಲ Mr. 530). 3, particularity (Śmd. 229);—the state of being especial, especialness. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, especially (ಸೀದುಂ Śmd. 172 Cm.). 4, in grammar: a word which defines or limits the meaning of another word. 5, *a species, a kind, a sort, a variety, a mode, a manner* (see *e. g.* ಬಾದನ-, ತರು-, ಧೂ-, ಮೃಗ-, etc.). 6, a distinct or different object. 7, distinction, peculiar merit, excellence, superiority. 8, predicament (in logic). 9, extraordinary, singular (My.; Mhr.);—much, more (My.; Mhr.). See Nn. s. ವಾಚಿ. — ವಿಶೇಷಧೂಪದ ಮರ. The tree Boswellia thurifera Roxb. (St. & Pl.).

ವಿಶೇಷಕ vi-śêshaka. Distinguishing, characteristic, attributive;—any distinguishing property or characteristic;—an attribute, a predicate;—*an ornamental or sectarial mark on the forehead.*

ವಿಶೇಷಣ vi-śêshaṇa. Distinguishing, discriminative, attributive; distinctive (as a property, etc.). 2, *distinction, discrimination.* 3, a word which particularizes or defines another word, the differencer or distinguisher of another word (called the viśêshya); an epithet, an attribute, an adjective. 4, a word used in apposition. See Śmd. 6 Cm. 167. 168. 169. 175. 187; Ch. v. 1; Kâvy. I, 2, 55-57; III, 1, A, 18; III, 3, B, 96. 153. 156. 159; & s. ವಾಚಿ.

ವಿಶೇಷಣಪದ viśêshaṇa-pada. A differencer (see ವಿಶೇಷಣ No. 3); an attribute, an adjective (Śmd. 170).

ವಿಶೇಷತಸ್ vi-śêshatas. *Especially, particularly.*

ವಿಶೇಷತ್ವ vi-śêshatva. Distinction, excellence, superiority (Śmd. 125).

ವಿಶೇಷಾರ್ಥ viśêsha-artha. A peculiar or excellent meaning (J. 4, 8). 2, much money (4, 8).

ವಿಶೇಷಿಸು vi-śêshisu. To distinguish; to particularize, to specify (Śmd. 229; My.). 2, to become particular, to become much, more or extraordinary, as wind, etc. (My.).

ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿ viśêsha-ukti. Statement of distinction, description of excellence: one of the atiśayas in arthâlaṅkâra (Kâvy. III, 3, B, 121. 144 seq.).

ವಿಶೇಷ್ಯ vi-śêshya. To be distinguished; requiring to be defined or determined; distinguished, pre-eminent. 2, the word to be differenced or distinguished, the thing or object to be particularized by another word (called the viśêshaṇa), a substantive, a noun; the subject of a predicate (Śmd. 6 Cm.; 169. 187. 212; Kâvy. I, 3, 18-20; III, 3, B, 121. 144 seq.; Ch. v. 1).

ವಿಶೇಷ್ಯಪದ viśêshya-pada. = ವಿಶೇಷ್ಯ No. 2. (Śmd. 170 Cm.).

ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗ viśêshya-adhîna-liṅga. Gender that depends on or adjusts itself to a noun, or a word the gender of which depends on or adjusts itself to a noun (ವಾಚ್ಯಲಿಂಗ Śmd. 108. 109. 110).

ವಿಶೋಕ vi-śôka. Free from sorrow; exemption from grief, joy (My.).

ವಿಶ್ರಬ್ಧ vi-śrabdha. Entrusted, confided;—*reliable, trustworthy;*—confident, fearless;—firm, quiet, steady (ಸ್ಥಿರ, ಹದುಳವುಳ್ಳವಂ Mr. 236);—tranquil, patient, meek, lowly-minded, not lofty.

ವಿಶ್ರಮ vi-śrama. Cessation from labour or fatigue;—rest, repose;—pause, stop; caesura (Ch.).

ವಿಶ್ರಮಣಿ vi-śramaṇa. = ವಿಶ್ರಮ. (Ch.).

ವಿಶ್ರಮಿಸು vi-śramisu. To rest, to repose (Cpr. 5, after 44; Śâv. 5, 15).

ವಿಶ್ರಮ್ಭ vi-śrambha. *Trust, confidence.* 2, affection; affectionate inquiry.

ವಿಶ್ರವ vi-śrava. Tbh. of ವಿಶ್ರವಸ್. (My.).

ವಿಶ್ರವಸ್ vi-śravas. A son of Pulastya and father of Kubêra and of Râvaṇa.

ವಿಶ್ರವಸು viśravasu. Tbh. of ವಿಶ್ರವಸ್. (Râm. 1, 8, 23. 24).

ವಿಶ್ರಾಣನ vi-śrâṇana. Giving away, *gift, donation.*

ವಿಶ್ರಾನ್ತ vi-śrânta. Rested, reposed; rest, repose;—pause; caesura (Ch.);—calm, composed.

ವಿಶ್ರಾನ್ತಿ vi-śrânti. Cessation from toil or work, rest, repose (Bp. 61, 67; J. 3, 13; My.; B. 4, 134). — ವಿಶ್ರಾನ್ತಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take rest (B. 4, 48; Cb. 62; My.).

ವಿಶ್ರಾಮ vi-śrâma. = ವಿಶ್ರಮ. (Ch.; Bp. 7, 17).

ವಿಶ್ರಾವ vi-śrâva. Being heard far and wide: *great fame or celebrity.*

ವಿಶ್ರುತ vi-śruta. Heard of far and wide, *renowned, celebrated, famous* (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ Śmd. 161 Cm.).

ವಿಶ್ಲಥ vi-ślatha. Untied, loose (Cpr. 4, 36).

ವಿಶ್ಲೇಷ vi-ślêsha. *Disunion, disjunction;* being divided; *separation;* absence, bereavement. See ಊರು-, ಪ್ರ-; ಬಗಿ 1. 2, one of the dôshas in poetical composition (Ch. 40). 3, firm union or junction; see ಗಾತ್ರ-.

ವಿಶ್ವ viśva. *All, every, every one;* much, many (ಅದಭ್ರ, ಒಪ್ಪ Nn. 95). 2, *N. of a kind of deity belonging to a class of ten* (or twelve), viz. vasu, satya, kratu, daksha, kâla, kâma, dhṛiti, kuru, purûravas, mâdravas, (rôćaka or lôćana, and dhvani). 3, Vishṇu (Bp. 57, 26). 4, one of the vital airs (ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಗತಿಯಲ್ಲಿಹುದು Mr. 52). 5, the universe, the world (ಜಗ, ಲೋಕ 95). 6, the ornamented gateway or tower of a temple (ಗೋಪುರ 95). 7, *dry ginger* (ಶುಣ್ಠಿ 95). 8, the number 13 (ಪದಿಮೂಱು Mr. 347). 9, N. of a Saṁskṛita lexicon (My.). — ವಿಶ್ವಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 58, 11).

ವಿಶ್ವಕದ್ರು viśva-kadru. *A dog trained for the chase.*

ವಿಶ್ವಕರ್ಮ viśva-karta. The creator of the universe (Bp. 51, 13; My.).

ವಿಶ್ವಕರ್ಮ viśva-karma. All-maker: *the architect or artist of the gods,* Tvashṭri, who presides also over all manual labours as well as the sixty-four mechanical arts, whence he is worshipped by artizans (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nn. 40). 2, Brahmâ (ಅಮ್ಬುಜಭವ, ಬ್ರಮ್ಮ 40; ವಿಧಿ Mr. 520). 3, Śiva (ತಿವ 40; ಈಶ್ವರ 520). 4, a counsellor, a minister (ಮಂತ್ರಿ 40; 520). 5, the sun (ಸೂರ್ಯ 40; ರವಿ 520). 6, = ವಾಯುತ್ರಯ (40). 7, the whole multitude of stars (ಭಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರ 40).

ವಿಶ್ವಕೃತ್ viśva-kṛit. = ವಿಶ್ವಕರ್ಮ. *The architect of the gods.*

ವಿಶ್ವಕೇತು viśva-kêtu. *Kâma's son Aniruddha.*

ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನ viśvak-sêna. = ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ. (Bp. 54, 44).

ವಿಶ್ವಗುರು viśva-guru. The guru of the universe (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಜಿತ್ viśva-jit. All-subduing: N. of a particular ceremony or sacrifice (My.).

ವಿಶ್ವಂಬ್ viśvaṁb. = ವಿಶ್ವಂಭ್. *Cf.* ವಿಸಟ?

ವಿಶ್ವತಃಪಾದ viśvatas-pâda. Having feet on every side: Śiva (Śśv. 4, 130).

ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುಸ್ viśvatas-čakshu. Having eyes on every side: Śiva (Śśv. 4, 130).

ವಿಶ್ವತಸ್ viśva-tas. Everywhere, all around, universally.

ವಿಶ್ವತೆ viśvatč. The state of being all (Mr. 534).

ವಿಶ್ವತೋಬಾಹು viśvatas-bâhu. Having arms on every side: Śiva (Śśv. 4, 130).

ವಿಶ್ವತೋವಕ್ತ್ರ viśvatas-vaktra. Having a face on every side: Śiva (Śśv. 4, 130).

ವಿಶ್ವದಾತ viśva-dâta. The giver of all (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವದೇವ viśva-dêva. = ವಿಶ್ವ No. 2.

ವಿಶ್ವನಾಥ viśva-nâtha. Śiva, as the object of adoration at Benares (My.); N. (My.).

ವಿಶ್ವಪತಿ viśva-pati. Lord of the universe; Śiva (Bp. 53, 63).

ವಿಶ್ವಪ್ರಕಾಶ viśva-prakâśa. N. of a lexicon by Mahêśvara. 2, its author. ವಿಶ್ವಪ್ರಕಾಶನ ಜದುರು (Mr. 4).

ವಿಶ್ವಭರ್ತೃ viśva-bharta. The nourisher or supporter of the universe (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಭೇಷಜ viśva-bhêshaja. *Dry ginger.*

ವಿಶ್ವಮಯ viśva-maya. Made or consisting of all, comprehensive of all: Śiva (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಮ್ಭರ viśvam-bhara. Supporting the universe, all-maintaining; *Vishṇu.*

ವಿಶ್ವಮ್ಭರೆ viśvam-bharĕ. *The earth.*

ವಿಶ್ವರಕ್ಷಣ viśva-rakshaṇa. The protector or saviour of the world (Bp. 50, 74).

ವಿಶ್ವರೂಪ viśva-rûpa. Taking all forms, existing in all forms, universal, omnipresent; *Vishṇu or Krishṇa.*

ವಿಶ್ವವಲ್ಲಭ viśva-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34; 57, 26).

ವಿಶ್ವಸನ vi-śvasana. (= ವಿಶ್ವಾಸ). Trusting, confiding in (My.).

ವಿಶ್ವಸನೀಯ vi-śvasanîya. To be trusted, reliable, trustworthy, credible (My.).

ವಿಶ್ವಸಿಸು vi-śvasisu. = ವಿಶ್ವಾಸಿಸು. (My.).

ವಿಶ್ವಸೃಜ್ viśva-sṛij. ವಿಶ್ವಸೃಟ್. A creator of the universe; *Brahmâ.*

ವಿಶ್ವಸ್ತ vi-śvasta. Trusted, confided in; worthy of trust; faithful; full of confidence, bold, fearless.

ವಿಶ್ವಸ್ತೆ vi-śvastč. *A widow.*

ವಿಶ್ವಹರ್ತ viśva-harta. One who destroys, or absorbs, the universe (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಾತ್ಮ viśva-âtma. The universal soul; Brahmâ; Vishṇu; Śiva (My.).

ವಿಶ್ವಾನರ viśvâ-nara. Ruling or benefiting all men: the sun. See ವೈಶ್ವಾನರ.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ viśvâ-mitra. (or viśva-amitra). N. of a Kshatriya (son of Gâdhi) who elevated himself to the rank of a Brâhmaṇa (ಕೌಶಿಕ Mr. 257; J. 18, 37; 20, 3).

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರದರ್ಭೆ viśvâmitra-darbhĕ. A kind of darbha grass, (Si. 164).

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿ viśvâmitra-srishṭi. Viśvâmitra's creation (who is fabled to have created several things in rivalry of Brahmâ, *e. g.* the fruit of the palmyra in imitation of the human skull, the buffalo in imitation of the cow, (the ass of the horse, etc.): lie, untruth (My.).

ವಿಶ್ವಾನನು viśvâ-vasu. Wealth of all: N. of one of the gandharvas (worshipped at marriages, My.). 2, the thirty-ninth year in the cycle of sixty (My.).

ವಿಶ್ವಾಸ vi-śvâsa. = ಯಿಸವಾಸ. *Trust, confidence, faith, reliance* (ಪ್ರತ್ಯಯ, ನಮ್ಮುಗೆ Nn. 137; ನಮ್ಬುಗೆ G.);—hope, wish (ಶ್ರದ್ಧೆ, ಬಯಕೆ Nr.);—affection, love (My.; Tč.). See ನಜ್ಬು 1, ನಮ್ಬು. 2, a confidential communication, a secret. — ವಿಶ್ವಾಸವಿಡು. -ಇಡು. To place confidence in, to rely on (ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ, ಒನ್ದಱ ಮೇಲೆ, or ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ, ಒನ್ದಱಲ್ಲಿ, My.; B. 5, 38. 233; ನಮ್ಬು G.). — ವಿಶ್ವಾಸವಬಿಡು. -ಉಬಿ. To abandon one's confidence (Bp. 31, 15).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ viśvâsa-ghâta. Breach of trust, treachery (B. 4, 34; 5, 70; My.).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ viśvâsa-ghâtaka. A traitor, a betrayer (My.). 2, = ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ. (My.).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕತನ viśvâsa-ghâtakatana. = ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ. (My.).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕಿ viśvâsa-ghâtaki. A woman who abuses confidence (Bp. 40, 53; My.).

ವಿಶ್ವಾಸಕನ viśvâsakana. Trustworthiness (Bp. 31, 14).

ವಿಶ್ವಾಸಸೂಚಕ viśvâsa-sûčaka. A divulger of secrets, a treacherous man (Bh. 1, 8, 66).

ವಿಶ್ವಾಸಿ vi-śvâsi. Confiding, trusting; a person who confides or trusts (My.). 2, trustworthy, trusty, honest; a trustworthy person (Bp. 9, 42; 29, 1; 59, 28; Śś. s. pu|i; My.). 3, one who loves (My.).

ವಿಶ್ವಾಸಿಕನ vi-śvâsitana. Love, affection (ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಿಯತೆ, ಹಾರ್ದ, ಸ್ನೇಹ Si. 70).

ವಿಶ್ವಾಸಿಸು vi-śvâsisu. To consider as trustworthy or true, to trust (ಅವನನ್ನು or ಅದನ್ನು, My.). 2, to love (ಅವನನ್ನು, My.).

ವಿಷ್ವಿ viśvĕ. *The medicinal plant Aconitum ferox.* 2, *dry ginger.*

ವಿಶ್ವೇದೇವ viśvê-dêva. = ವಿಶ್ವ No. 2. (My.).

ವಿಶ್ವೇಶ viśva-îśa. Śiva (Bp. 53, 62); = ವಿಶ್ವನಾಥ (J. 5, 30; 13, 45). 2, Vishṇu (J. 26, 74).

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ viśva-îśvara. Śiva, as worshipped at Benares (Bp. 53, 56. 67; 57, 23); N. (My.).

ವಿಷ್ಕ. = ವಿಷ್ಠ. *Feces, ordure, excrement.*

ವಿಷ viśha. = ಇಸ, ಬಿಸ 1, ವಿಸ 1. *Poison, venom* (ನಂಜು Nn. 11); anything bitter; bitterness. 2, *water* (ಜಲ 11). 3, cruel, etc.; cruel speech (ಕಠೋರ, ನಿಷ್ಠುರ 11, o. rs. ನಿಟ್ಟುರ, ನಿಷ್ಠುರದ ನುಡಿ). 4, intoxication, madness, etc. (ಮದ 11). ಜಿಷ ತಿನ್ದರೆ ಬದುಕ ಬಹುದು, ವಿಷಮದಲ್ಲಿ ಬದುಕ ಶಾಡದು.—ವಿಷದನ್ನ ಉಣ್ಡಲ್ಲನೆ ವಿಷ ತಿಳಿಯದು (Prvs.). See ಆಜ್ಞ-; ನಂಜು 2. — ವಿಷಕುಮ್ಬಳ. (ಕಹಿಸೋರೆ G.). — ವಿಷಬುದ್ದಿ. The under-shrub Sida carpinifolia Lin. (St. & Pl.). — ವಿಷಗಬಿ ಗೆ. An unlucky time (My.). — ವಿಷಗಿಡ. The thorn-apple

(?). ವಿಷಗಿಡದ ಹುದಿ (ಮೂಲುಧಾನ, ಮಾತುಲಾಹಿ, ಉಮ್ಮತದ ಹುದಿ Si. 77). — ವಿಷಬಳ್ಳಿ. A poisonous creeper; a water-creeper. ವಿಷಬಳ್ಳೀ ಮಾನು (ಗ್ರಾಹ, ಆವಹಾರ Si. 88). — ವಿಷಮುಂಗುಲಿ. The bulbous plant Crinum deflexum Ker. (St. & Pl.). — ವಿಷವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or administer poison (Bp. 49, 39; My.). — ವಿಷವಿಡಿ. -ಇಡಿ. Poison to lose its effects (My.). — ವಿಷವಿಡಿಸು. -ಇಡಿಸು. To remove the effects of poison, to dispel poison (My.). ವಿಷವನ್ನಿಡಿಸುವ ವೈದ್ಯನು (ಜಾಂಗುಲಿಕ G.). — ವಿಷವೇಱು. -ಏಱು. Poison to take effect (B. 3, 101; 5, 49; My.).

ವಿಷಕಂಠ visha-kaṇṭha. = ವಿಷಕಂಧರ. (My.).

ವಿಷಕಂಧರ visha-kandhara. Śiva (Bp. 59, 36).

ವಿಷಕನ್ನಿಕೆ visha-kannikĕ. A maiden who poisons by her touch everybody who marries her (J. 15, 50).

ವಿಷಕಪರ್ದ visha-kaparda. Śiva (Bp. 49, 39).

ವಿಷಕಾರಕ visha-kâraka. Poisonous (B. 3, 37; My.).

ವಿಷಜಿತ visha-jita. An ichneumon (ಬಭ್ರು, ನಕುಲ, ಮುಂಗಲಿ Mr. 166).

ವಿಷಣ್ಣ vi-shaṇṇa. (vi-sanna). Dejected, sad, downcast (My.).

ವಿಷಧರ visha-dhara. Holding or containing poison; *a snake* (Bp. 21, 1). 2, holding or carrying water; a cloud (21, 1). 3, Śiva (21, 1; 49, 39).

ವಿಷಧರಾಹಿತ vishadhara-ahita. Snake-enemy: Garuḍa (Bp. 21, 1). 2, a peacock (21, 1). 3, the moon, as an enemy of the serpent râhu (21, 1).

ವಿಷಪ visha-pa. Elephantiasis (ವಿಸರ್ಪ, ಶ್ಲೀಪದ Mr. 385).

ವಿಷಪುಚ್ಛ visha-puĕchha. A scorpion (My.).

ವಿಷಬ್ರುಧ್ನ visha-bradhna. A cloud (ವಾರಿದ, ಮೇಘ Nn. 55, o. rs. ವೃಜಬ್ರುಧ್ನ, ವಿಷಬ್ರುಧ್ನ). 2, a forest (ಅರಣ್ಯ, ವನ 55). 3, a bad man (ದುರ್ಜನ, ದುಷ್ಟ 55). 4, a snake (ಸರ್ಪ, ಶಾವು 55). 5, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 55). 6, the sun (ಹಂಸ, ಸೂರ್ಯ 55).

ವಿಷಭಿಷಜ್ visha-bhishaj. *A poison-doctor*; a dealer in antidotes.

ವಿಷಮ vi-sama. Uneven: rough, rugged. 2, unequal, irregular. 3, odd, not even (in numbers). 4, different. 5, difficult, hard to be understood. 6, coarse, rude, cross. 7, disagreeable, painful, troublesome, vexatious. 8, odd, unusual, unequalled, unparalleled. 9, intermittent, inconstant. 10, unfair, dishonest. 11, bad, adverse, unpropitious. 12, wicked. 13, fearful, awful, unhappy. 14, unevenness, etc. etc. (ವೈಷಮ್ಯ Ct. II, 16). 15, one of the dôshas in poetical composition (Ch. v. 40). Feminine ವಿಷಮೆ (J. 5, 61). ವಿಷ ತಿನ್ದರೆ ಬದುಕ ಬಹುದು, ವಿಷಮದಲ್ಲಿ ಬದುಕ ಕೂಡದು.—ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ವಿಷಮ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.).

ವಿಷಮಕಾಲ vishama-kâla. An unfavourable time, an inauspicious season (My.).

ವಿಷಮಗೋ vishama-gô. Having an odd number of eyes (*i. e.* three eyes): Śiva (Bp. 1, 6).

ವಿಷಮಚ್ಛದ vishma-ŏ-chhada. *The tree Bauhinia variegata* Lin. (= ವಿಶಾಲತ್ವಚ್, q. v.).

ವಿಷಮಜ್ವರ vishama-jvara. A fever of irregular periods and of unequal paroxysms (Mhr., Sk.); an unremittent fever (causing the tongue to become red or black, My.); remittent fever (Mhr.).

ವಿಷಮತ್ vishа-mat. A snake.

ವಿಷಮತರ vishama-tara. Uncommonly uneven, etc., etc. (Bp. 58, 56).

ವಿಷಮತೆ vi-samatĕ. The state of being rude or wicked, wickedness (Ćpr. 2, after 24; 5, 44).

ವಿಷಮಪ್ಶ್ಯೇಡನ vishamat-piḍana. A hawk; a falcon (ಪ್ರಾಚಿಕೆ, ಶ್ಯೇನ, ಗಿಪುಗ Mr. 174).

ವಿಷಮದಾರಿ vishama-dâri. The shrub Clerodendron inerme R. Br. (St. & Pl.).

ವಿಷಮನಯನ vishama-nayana. = ವಿಷಮಗೋ. (Bp. 12, 37).

ವಿಷಮಬುದ್ಧಿ vishama-buddhi. A crooked or wicked mind (My.).

ವಿಷಮವಿಭಾಗ vishama-vibhâga. An unequal division of property amongst co-heirs (My.).

ವಿಷಮವೃತ್ತ vishama-vritta. A class of vṛittas (Ch.).

ವಿಷಮಶರ vishama-śara. = ವಿಷಮಾಯುಧ. (My.).

ವಿಷಮಶೀತಜ್ವರ vishama-śîta-jvara. = ವಿಷಮಜ್ವರ. (My.).

ವಿಷಮಸಂಜ್ಞೆ vishama-saṅkhyĕ. An odd number (My.).

ವಿಷಮಸಾಯಕ vishama-sâyaka. = ವಿಷಮಾಯುಧ. (My.).

ವಿಷಮಸಿಂಹ vishama-simha. The fierce lion, the lion (see Mr. s. ಕೊಳ್ಳಗ).

ವಿಷಮಾಧ್ವ vishama-adhva. A rough road (ಕಾನ್ತಾರ, ಬಿಡು ಸಿನ ಹೆದ್ದಾರಿ Nn. 106).

ವಿಷಮಾಯುಧ vishama-âyudha. Having an odd number of arrows (*i. e.* five arrows): *Kama*.

ವಿಷಮಾಸ್ತ್ರ vishama-astra. = ವಿಷಮಾಯುಧ. (Ćpr. 2, 80).

ವಿಷವಿಸು vi-shamisu. To become abnormal or dangerous, as a fever (My.).

ವಿಷಮುಷ್ಟಿ visha-mushṭi. A kind of shrub possessing medicinal properties (My.; Stryehnos, Tĕ.).

ವಿಷಮೋನ್ನತ vishama-unnata. *Unevenly raised, having ups and downs* (ಕುದಿ ತೆವರು Hlâ.; ಸ್ಥಪುಟ, ಅತಿನಳ್ಳು ಬುಗುಡು Mr. 450).

ವಿಷಮೋರಗ vishama-uraga. A fierce serpent (Ćpr. 1, 139).

ವಿಷಯ vi-shaya (vi-saya). = ವಿಸಯ. Binding to (any one or anything). 2, *an object of sense* (which are five in number: śabda, sparśa, rûpa, rasa, and gandha; see Nr. s. ಕೇಳುಪ);—an organ of sense (Śmd. 163). 3, the number 5 (Ch.). 4, anything perceptible by the senses, any object (of affection, of desire, of art, etc.). 5, a worldly object or aim, pursuit, affair, business, transaction. 6, worldly or sensual enjoyment, pleasure of sense, sensuality, sensual passion (ರಸ, ವ್ಯಸನ Nn. 83); coition (J. 15, 50). 7, an object of concern, concern, respect, regard, reference, aim (Śmd. 53. 71. 76. 78); subject, subject-matter, topic, the subject of a book. 8, *a country, a region, a district, a province, a realm.* 9, *a department, a field, a sphere, an element, a peculiar province or abode.* 10, that which comes within the range of sight, horizon, scope, *range, compass, reach.* 11, *a refuge, an asylum.* ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ವಿಷಮ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ವಿಷಯಗ್ರಾಮ vishaya-grâma. *The aggregate or assemblage of objects of sense or visible objects.*

ವಿಷಯಲಿಮ್ಪಟ vishaya-lampaṭa. Addicted to worldly objects, pursuits or sensual enjoyment (Dp. 4, 1).

ವಿಷಯಲೋಭ vishaya-lôbha. = ವಿಷಯಾತುರ. (Abh. P. 2, 18).

ವಿಷಯಾತುರ vishaya-âtura. Great desire for objects of sense or for sensuality (Bp. 40, 63).

ವಿಷಯಾನನ್ತರ vishaya-anantara. *Neighbouring.*

ವಿಷಯಾನ್ತರ vishaya-antara. A different country or province; a different topic (My.).

ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆ vishaya-abhilâshĕ. = ವಿಷಯಾತುರ. (My.).

ವಿಷಯಿ vi-shayi Relating to objects of sense; attached to sensual objects; engaged in worldly occupations or enjoyments;—a man of the world;—a materialist. 2, *an organ of sense.*

ವಿಷಯೆ vi-shayĕ. N. of a female (J. 30, 1, etc.).

ವಿಷಯೇನ್ದ್ರಿಯ vishaya-indriya. An organ of sense (My.).

ವಿಷವೈದ್ಯ visha-vaidya. *A poison-doctor.*

ವಿಷಸೂಚಕ visha-sûchaka. The Greek partridge, Perdix rufa (= ಚಕೋರ). (R.).

ವಿಷಹರ visha-hara. Removing poison, antidotal (My.).

ವಿಷಹರಮೃಗ vishahara-mṛiga A kind of deer (ರಾಮು, ಹಿರಿಯ ದುಪ್ಪಿ, ಹಿರಿದಹ ಮುರೇ ಮೃಗ Si. 170).

ವಿಷಹಾರಿ visha-hâri. A species of plant (ಕಪ್ಪೆ, ಮಡುವಾಗಲ್ Mr. 149).

ವಿಷಾಂಗನೆ visha-aṅganĕ. = ವಿಷಕನ್ನಿಕೆ. (J. 15, 48).

ವಿಷಾಣ vishâṇa. *The horn of any animal* (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು Nn. 28). 2, *the tusk of an elephant* or boar.

ವಿಷಾಣಿ vishâṇi. *The shrub Odina wodier* Roxb. (= ಆಜಶೃಂಗಿ, q. v.).

ವಿಷಾದ vi-shâda. (vi-sâda). *Dejection, lowness of spirits, despondency, want of energy, languor, lassitude; sadness, sorrow; fear* (Kâvy. II, 2, B, 7; B. 4, 197). 2, one of the saṅchâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ವಿಷಾದಗರ್ಭ vishâda-garbha. Containing or filled with sadness (Čpr. 3, 77).

ವಿಷಾದನ vi-shâdana. (vi-sâdana). = ವಿಷಾದ. (Čpr. 4, 46).

ವಿಷಾಪಹಾರ visha-apahâra. Taking away or removing poison (Čpr. 5, after 39).

ವಿಷು vishu. In two equal parts;—various, manifold. 2, the fifteenth year in the cycle of sixty (My.). 3, = ವಿಷುವ. (My.).

ವಿಷುವ vishuva. *The equinoctial point or equinox,* the first point of Aries or Libra into which the sun enters at the vernal or autumnal equinox.

ವಿಷುವತ್ vishu-vat. *The equinoctial point or equinox.*

ವಿಸೂಚಿ vi-sûchi. A kind of spasmodic cholera (My.; Sk. ವಿಸೂಚಿಕೆ).

ವಿಷೆ vishĕ. *A kind of very active vegetable poison, Aconitum ferox* (= ಅತಿವಿಷೆ).

ವಿಷೋರ್ವೀರುಹ visha-urvîruha. A poison tree, the Upas tree (Abh. P. 2, 16).

ವಿಷ್ಕಮ್ಭ vi-skambha. *An obstacle, an impediment* (ತಗಹು 453). 2, *the bolt or bar of a door.* 3, the first of the twenty-seven astronomical periods or yôgas, the leading star of the first lunar mansion (ವಿಷ್ಕಮ್ಭಾದಿಯೋಗ Mr. 68).

ವಿಷ್ಕರ vishkara. = ವಿಷ್ಕಿರ. A bird (Mr. 167; V. 12, 73).

ವಿಷ್ಕಿರ vishkira. = ವಿಷ್ಕಿರ. *A bird;*—a cock.

ವಿಷ್ಟ vishṭa. Entered, gone to; penetrated, pervaded. See ಊಸ-, ನಿ-. 2, (Tbh. of ವಿಷ್ಟಿ), that which is inauspicious (ಅಶುಭ, ಅಲ್ಲದುದು Nn. 103). 3, sin (ಪಾಪೌಘ, ಪಾಪಂತತಿಗಳು 103).

ವಿಷ್ಟಪ vishṭapa. = ಪಿಷ್ಟಪ. *The world.*

ವಿಷ್ಟಮ್ಭ vi-stambha. Planting firmly, placing in or on. 2, obstruction of the urine or feces. 3, *paralysis, loss of motion.*

ವಿಷ್ಟರ vi-stara. = ವಿಸ್ತರ. Spreading; anything spread out: a layer, a bed, a couch; *a seat, a stool, a throne* (ಸಿಂಹಾಸನ Nn. 69; ಆಸನ, ಪೀಠ, ಮಣಿ Mr. 208). 2, *a handful of kuśa grass.* 3, *a tree.*

ವಿಷ್ಟರಶ್ರವಸ್ vishṭara-śravas. *Vishṇu or Krishṇa.*

ವಿಷ್ಟಿ vishṭi. = ಬಿಟ್ಟಿ. *Unpaid labour, press-service.* 2, dispatching;—consigning to hell. 3, N. of the seventh karaṇa or astrological division of the day.

ವಿಷ್ಟಿಸು vishṭisu. To ease nature (My.).

ವಿಷ್ಟೆ vishṭĕ. = ವಿಷ್ಟ Nos. 2 & 3, ವಿಷ್ಠೆ.

ವಿಷ್ಣು vishṇu. Tbh. of ವಿಷ್ಣು. (*e. g.* Nn. 57. 58; My.).

ವಿಷ್ಠೆ vishṭhĕ. = ವಿಷ್ಟೆ, ವಿಷ್ಟ, ವಿಷ್ಟಿ. *Feces, excrement.*

ವಿಷ್ಣು vishṇu. = ವಿಷ್ಟು, ವಿಷ್ಣುಂ. *The second deity of the Hindu triad or trimûrti.* — ವಿಷ್ಣುಸ್ವಾಮಿ. N. (Bp. 56, 36).

ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ vishṇu-kânti. = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತಿ. A small creeping herb with sky-blue flowers growing on road-side, Evolvulus alsinoides Lin. (ನೇತ್ರಮೂಲಿ, ಜಯನ್ತಿ Mr. 128; Z.).

ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತಿ vishṇu-krânti. = ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ. (St. & Pl.; Z.).

ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತೆ vishṇu-krântĕ. *The creeper Clitoria ternatea* Lin. (= ಅಸ್ಫೋತ).

ವಿಷ್ಣುಗಣ vishṇu-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತ vishṇu-gupta. = ಚಾಣಕ್ಯ (Sk.). 2, the guru of Čâṇakya (My.).

ವಿಷ್ಣುತ್ವ vishṇutva. The state of being Vishṇu (Bp. 54, 33).

ವಿಷ್ಣುನಕ್ಷತ್ರ vishṇu-nakshatra. The nakshatra called śraṇa (J. 18, 33).

ವಿಷ್ಣುಪದ vishṇu-pada. *The sky, the atmosphere.*

ವಿಷ್ಣುಪದಿ vishṇu-padi. Issuing from Vishṇu's foot: *the Ganges.*

ವಿಷ್ಣುವಾಮೋಬ್ಜವೆ vishṇu-pâda-udbhavĕ. = ವಿಷ್ಣುಪದಿ. (My.).

ವಿಷ್ಣುರಥ vishṇu-ratha. Vishṇu's chariot: *Garuḍa.*

ವಿಷ್ಣುವಾಹನ vishṇu-vâhana. = ವಿಷ್ಣುರಥ. (My.).

ವಿಷ್ಯ vishya. *Deserving death by poison.*

ವಿಷ್ವಕ್ vishvak. *Every way, all around, everywhere.*

ವಿಷ್ವಕ್ಕು vishvakku. Tbh. of ವಿಷ್ವಙ್. (Śmd. 106 Cm.).

ವಿಷ್ವಕ್ಸಮ vishvak-sama. *Equal att about, round.*

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ vishvak-sêna. = ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ. *Vishṇu or Krishṇa;* the general of Vishṇu's host (My.; Bp. 57, 22). 2, N. of a king, etc.

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಪ್ರಿಯೆ vishvaksêna-priyĕ. Lakshmî. 2, *a sort of yam, Dioscorea* (= ವಾರಾಹಿ).

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೆ vishvak-sênĕ. *A kind of plant* (= ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ).

ವಿಷ್ವಙ್ vishu-aṅ. = ವಿಷ್ವಙ್. See ವಿಷ್ವಕ್ಕು.

ವಿಷ್ವಙ್ vishu-aṅ. = ವಿಷ್ವಙ್. *Going everywhere, all-pervading.*

ವಿಷ್ವದ್ರ್ಯಙ್ vishu-adri-aṅ. *Going everywhere, all-pervading.*

ವಿಸ visa. 1. Tbh. of ವಿಷ. (Śmd. 335).

ವಿಸ visa. 2. = ಬಿಸ 2, ಏಶ No. 2. *The film or fibres of the stalk of the water-tity or lotus, the part of the stalk of the lotus which is underground, the stalk itself.* See s. ಕೊಬಿಎ.

ವಿಸಂವಾದ vi-saṁvâda. False assertion, *breaking a promise, deception;*—contradiction, disagreement.

ವಿಸಕಣ್ಠಿಕೆ visa-kaṇṭhikĕ. (= ಬಿಸಕಣ್ಠ). *A small crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ Hlå.).

ವಿಸಜ visa-ja. = ಬಿಸಜ. Fibre-produced: *a lotus-flower.*

ವಿಸಂಜಿಸು vi-saṁjisu. To go asunder or to pieces (Bh. 4, 9, 58); to become bereft of power (4, 9, 88).

ವಿಸಟ visaṭa. = ಬಿಸುಟಿ. (Tbh. of ವಿಸ್ವಂಜ್ ಗಿ). — ವಿಸಟವ್ಯರಿ. -ಂ-ಪರಿ. To run according to one's desire or ad libitum; to run from street to street; to spread far about (ಯಥೇಷ್ಟಾಚಾರ Kk. 73; ಯಥೇಷ್ಟದ ಆಚಾರ Śm. 50; ಬೀದಿಪರಿ Bhn. 10; Rśv. 5, after 19; 6, after 11; Śśv. 1, 77; 4, 13; Bh. 5, 2, 4; J. 22, 42; 32, 11). — ವಿಸಟವ್ಯರಿಯಿಸು. -ಂ-ಪರಿಯಿಸು. To cause to run ad libitum, etc. (Rśv. 6, after 11).

ವಿಸನ್ಧಿ vi-sandhi. Absence of combination of letters (Śmd. 73. 75). 2, wrong combination of letters: one of the padadôshas (Kâvy. II, 1, A, 12. 16-19).

ವಿಸಪ್ರಸೂನ visa-prasûna. Fibre-produced: *a lotus-flower.*

ವಿಸಮುಸೋಲು visamugôlu. = ಇಸಬುಗೋಲು. (St. & Pl.).

ವಿಸಯ visaya. Tbh. of ವಿಷಯ. (Śmd. 335).

ವಿಸರ vi-sara. Going forth or abroad; going; spreading, extending;—*a multitude, a crowd, a flock,* etc. See Śm. 77; ಪಂಚಮಸಾವಿಸರವಾದ್ಯ.

ವಿಸರತ್ತ vi-sarat. Spreading, extending (Rśv. 14, after 106).

ವಿಸರ್ಗ vi-sarga. Sending forth, letting go, emission;—*dismissal, abandonment, relinquishment, rejection,* casting off, repudiating, getting rid off; giving away;—*voiding, evacuation of excrement; excrements;*—separation;—emanation; creation;—final emancipation, freedom from transmigration;—the aspirate marked by two dots (Śmd. 19. 20. 25. 26. 44. 45. 107; Čh.; Mr. 363).

ವಿಸರ್ಜ vi-sarja. Letting go, abandonment (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು Nn. 62). 2, the rêpha (ರೇಫ, ಸೀಟು 62). 3, conduct, etc. (ಚರಿತ್ರ, ಚಾರಿತ್ರ 62).

ವಿಸರ್ಜನ vi-sarjana. Sending forth, letting go, letting loose, emitting, dispatching, dismissal;—abandoning, relinquishing, quitting, abandonment, getting rid off (ಪ್ರತೀಕಾರ, ತ್ಯಜಿಸುವುದು Nn. 100), voiding; giving away, *donation, gift.* See ಅಂಗುಲಿ-, ಮಲ-; ಉಗು 1, ಕಳೆ 1, ತೊಬಿತಿ 1.

ವಿಸರ್ಜನೀಯ vi-sarjanîya. To be sent forth, etc.; proper, fit or necessary to be abandoned;—the aspirate marked by two dots (ವಿಸರ್ಗ Śmd. 19 Cm.).

ವಿಸರ್ಜನೆ vi-sarjanĕ. = ವಿಸರ್ಜನ. (My.).

ವಿಸರ್ಜಿಸು vi-sarjisu. To get rid off, to abandon, to reject (Čpr. 3, after 38; 5, after 35; Bp. 60, 15; My.).

ವಿಸರ್ಪ vi-sarpa. Creeping about; gliding; spreading about;—erysipelatous inflammation, a sort of dry spreading itch; morbid enlargement of the leg, elephantiasis (ಶ್ಲೀಪದ, ವಿಷವ Mr. 385).

ವಿಸರ್ಪಣ vi-sarpaṇa. = ವಿಸರ್ಪ. Creeping about; gliding, going gently;—*spreading, extending, diffusion;*—itch, itching (ಪ್ರಸರ, ಚಿಬ್ಬು ತುರಿ ಹಿಡಿವುದು Nr.).

ವಿಸೂಗರಿ visâgari. A hinge, an iron band or clamp (M., Portuguese; Mg.).

ವಿಸಾರ vi-sâra. Going out or forth; spreading out, expansion; flowing, sliding, gliding along;—*a fish.*

ವಿಸಾರಿ vi-sâri. Going out or forth; *spreading, expanding, diffusing;* expansion, diffusion (Čpr. 2, 12), gliding along.

ವಿಸಿತ visita. Tbh. of ಪಿತಿತ. Flesh (V. 14, 34).

ವಿಸಿನಿ visini. = ಬಿಸಿನಿ. *An assemblage of lotus-flowers, a place abounding in lotuses.* 2, *the lotus plant, Nelumbium speciosum.* 3, lotus fibres.

ವಿಸುಮಯ visumaya. Tbh. of ವಿಸ್ಮಯ. (Bp. 50, 59; My.).

ವಿಸೃತ vi-sṛita. *Spread out, extended, expanded, diffuse;* drawn (as a bow-string).

ವಿಸೃತಿ vi-sṛiti. Going forth, going; expansion, extension. See ಪದ-.

ವಿಸೃಕ್ವರ vi-sṛitvara. Spreading about;—*sliding, gliding along, flowing, creeping.*

ವಿಸೃಮರ vi-sṛimara. = ವಿಸೃತ್ವರ. *Sliding,* etc.

ವಿಸೃಷ್ಟ vi-sṛishṭa. Let go, sent forth, emitted, emanated, created (My.).

ವಿಸೇನ visêsa. Tbh. of ವಿಶೇಷ. (My.).

ವಿಸ್ತ vista. *A weight of gold, equal to one karsha or sixteen máshas,* about half an ounce troy. See ಕುರು-.

ವಿಸ್ತರ vi-stara. = ಬಿತ್ತರ (Mr. 447; Kk. 68; Śm. 51). Spreading; extension, expansion (ವಿಗ್ರಹ Nn. 98; ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 140), *prolixity, diffuseness; detailed description, minute detail;* amplification. 2, an affectionate solicitation. 3, anything spread out, a layer, a bed;—a seat, a stool. 4, abundance, quantity, multitude. 4, good, pure; goodness, purity (ಸಾದ್ಗುಣ್ಯ, ಪವಿತ್ರ 140). 5, a stone (ಧೃಪತ್, ಕಲ್ಲು 140). See Mr. s. ವ್ಯಾಸ.

ವಿಸ್ತರಣ vi-staraṇa. = ವಿಸ್ತರ No. 1. (Bp. 39, 68; 55, 51).

ವಿಸ್ತರಿತ vi-starita. Extended, expanded; enlarged (J. 2, 13).

ವಿಸ್ತರಿಸು vi-starisu. = ಬಿತ್ತರಿಸು. To spread out (v. t.), to extend, to amplify, to particularise at length, to detail (Bp. 4, 8; 5, 37; 6, 27; 11, 17; 26, 64; 31, 32; 55, 39; Si. 351; J. 10, 22; My.).

ವಿಸ್ತಾರ vi-stâra. = ಬಿತ್ತರ, q. v. *Spreading, expansion, extension, diffusion;* detail;—breadth, amplitude (ಅಗಲ Bhn. 19); — *vastness, expanse* (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ Mr. 538); — amplification, evolution (as of a subject);—*the branch of a tree with its new shoots.* See ಪರ್ಬು 1, ಪೆರ್ಬು 1, ಬಿಚ್ಚಳಿಕೆ, ಬಿಚ್ಚಳಿಸು, ಬಿತ್ತರಿಸು.

ವಿಸ್ತಾರಕ vi-stâraka. A man who spreads or propagates (Grj. 6, 4; Bp. 58, 52).

ವಿಸ್ತಾರಿಸು vi-stârisu. = ವಿಸ್ತರಿಸು. (Čpr. 3, after 28; 5, 17; Bp. 10, 55; 56, 1; My.). 2, to spread out (v. i.), to extend, to become large, to expand (Čpr. 2, 12; 4, 10).

ವಿಸ್ತೀರ್ಣ vi-stîrṇa. Spread about, strewed;—spread out, extended, expanded; broad; *large, great, vast;* roomy, wide (ವಿಸ್ತರ, ತೆಪಪು Nn. 140; ವಿಸ್ತಾರ Mr. 538).

ವಿಸ್ತೃತ vi-stṛita. Spread; *diffuse;* broad; ample.

ವಿಸ್ತೋತ್ರ vi-stôtra. Great praise (Bp. 59, 45).

ವಿಸ್ನೇಹ vi-snêha. Want of affection. See ಘನ-.

ವಿಸ್ಪಷ್ಟ vi-spashṭa. Clear, apparent, manifest, evident,

distinct, open; plain, intelligible. See Čt. s. ವಲ; Čpr. 3, 68; Bp. 11, 1; 48, 33; ಆ-.

ವಿಸ್ಫಾರ vi-sphâra. Trembling, vibrating;—*the twang of a bow-string* (see Nr. s. ಜೀವೋಡೆ 2).

ವಿಸ್ಫುಟ vi-sphuṭa. = ಸ್ಫುಟ. Clear, etc. (Bp. 21, 26; 56, 32).

ವಿಸ್ಫುಟತರ visphuṭa-tara. Uncommonly clear, etc. (Bp. 58, 59).

ವಿಸ್ಫುರಣ vi-sphuraṇa. Trembling, quivering, tremor;—flashing, glittering, shine (Bp. 26, 10).

ವಿಸ್ಫುರತ್ vi-sphurat. Trembling, quivering, throbbing; glittoring;—flashing vividly on the mind;—swolling, enlarging (Bp. 35, 12).

ವಿಸ್ಫುರಿತ vi-sphurita. Shaken, quivoring, tremulous; tremor (Šmd. 119);—swollen, enlarged.

ವಿಸ್ಫುರಿಸು vi-sphurisu. To flash, to glitter, to shine (Râm. 1, 3, 31).

ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗ vi-sphuliṅga. A spark of fire. 2, *a sort of poison* (Bp. 53, 52).

ವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತ vi-sphûrjita. Resounded, resounding; roar. See ಮೀಳು-.

ವಿಸ್ಫೂರ್ತಿ vi-sphûrti. Flashing, glittering, shine (Bp. 46, 40; 48, 1).

ವಿಸ್ಫೋಟ vi-sphôṭa. *A boil, a tumour, a pustule.*

ವಿಸ್ಮಯ vi-smaya. = ವಿಸುಮಯ. *Wonder, surprise, amazement, astonishment* (ಬಿಸವನ್ದ Čt. II, 94; Kk. 49). 2, one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15). — ವಿಸ್ಮಯಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To grow astonished, etc. (V. 5, 25). — ವಿಸ್ಮಯ ಪಡು. To be surprisod, etc. (B. 4, 110; My.). — ವಿಸ್ಮಯಮ್ ಉಂಬು. Surprise to arise (Čpr. 5, 90). — ವಿಸ್ಮಯವ್ಪುಡು. -ಂ-ಪಡು. = ವಿಸ್ಮಯ ಪಡು. (Čpr. 1, 134; 2, after 24 & 61; Bp. 57, 84). — ವಿಸ್ಮಯವ್ಪುಜೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ವಿಸ್ಮಯಂಗೊಳ್. (Šâv. 4, 86). — ವಿಸ್ಮಯವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ವಿಸ್ಮಯವ್ಪುಡೆ. (Bp. 24, 15).

ವಿಸ್ಮಯವಿಡಮ್ಬನ vismaya-viḍambana. Manifestation of surprise (Šmd. 394).

ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತ vismaya-anvita. *Filled with wonder, astonished.*

ವಿಸ್ಮರಣ vi-smaraṇa. Forgetting, oblivion, unmindfulness. See ಪುಡಿ 1; Bp. 43, 76.

ವಿಸ್ಮಾಪನ vi-smâpana. (= ಬಿಸವನ್ದ?). Causing wonder or surprise, exciting astonishment.

ವಿಸ್ಮಿತ vi-smita. Astonished, surprised, astounded, perplexed (Bp. 32, 16; 53, 26; J. 10, 22. 33).

ವಿಸ್ಮೃತ vi-smṛita. *Forgotten.*

ವಿಸ್ಮೃತಿ vi-smṛiti. Forgetfulness, loss of memory, oblivion, unmindfulness (My.).

ವಿಸ್ರ visra. *A smell like that of raw meat.*

ವಿಸ್ರಮ್ಭ vi-srambha. = ವಿಶ್ರಮ್ಭ.

ವಿಸ್ರಸ vi-srasa. Infirm from old age, old (ಜರಾವತ್, ಮುಪ್ಪು ದೋಱಿಯನಂ Mr. 310).

ವಿಸ್ರಸೆ vi-srasĕ. *Decrepitude, weakness, the infirmity of otd age.*

ವಿಸ್ರಸ್ತ vi-srasta. Fallen down, dropped; infirm, weak (My.).

ವಿಸ್ರಾವ vi-srâva. Flowing forth, dropping, trickling (My.).

ವಿಸ್ವರ vi-svara. Without a vowel (Šmd. 289. 290). 2, discordant, unharmonious.

ವಿಹ vi-ha. (ವಿಹಾ). The sky, the air.

ವಿಹಗ viha-ga. *A bird.* See ಚಿತ್ರ-. 2, cloud. 3, an arrow. 4, the sun; the moon;—a planet.

ವಿಹಗೇನ್ದ್ರ vihaga-indra. Garuḍa.

ವಿಹಗೇನ್ದ್ರವಾಹನ vihagêndra-vâhana. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 8, 44).

ವಿಹಙ್ಗ viha-ṅ-ga. = ವಿಹಗ. *A bird;* etc.

ವಿಹಙ್ಗಮ viha-ṅ-gama. *A bird;* etc.

ವಿಹಙ್ಗರಾಜ vihaṅga-râja. Garuḍa.

ವಿಹಙ್ಗರಾಜರಥ vihaṅga-râja-ratha. Vishṇu or Kṛishṇa (Šâv. 5, 26).

ವಿಹಙ್ಗಿಕೆ vihaṅgikĕ. *A pote or yoke for carrying burdens* (ಕಾವನ ಕವ್ಪು Hlâ.).

ವಿಹತಿ vi-hati. A stroke, a kick (Bp. 18, 48);—striking, killing; hurting.

ವಿಹರಣ vi-haraṇa. Romoving, taking. 2, going about for pleasuro or oxercise (Čpr. 1, after 81; 6, after 88; 7, after 117; Râv. 13, 63; Bh. 1, 15, 19). 3, amusing or diverting one's self, pastime, pleasure.

ವಿಹರಿಸು vi-harisu. To take away, to remove, to destroy. 2, to go or walk about for pleasuro or exercise, to ramble, to roam (Bp. 44, 7; 52, 11; Râv. 13, 26; My.). 3, to amuse or divert one's self, to sport, to play (Bp. 19, 48; My.). See ಸು-; J. 25, 46.

ವಿಹಸಿತ vi-hasita. Smiled, laughed; smiled at;—*a smile, a laugh.*

ವಿಹಸ್ತ vi-hasta. Handless; helpless;—*confounded, perplexed, bewildered* (ವ್ಯಾಕುಲ, ಕಳವಳಿಸುವನಂ Mr. 239).

ವಿಹಾಪಿತ vi-hâpita. Caused to abandon or give up. 2, given up, given;—*a gift, a donation.*

ವಿಹಾಯಸ್ vihâyas. *The sky, the atmosphere, the air.* 2, *a bird.*

ವಿಹಾಯಸ vihâyasa. = ವಿಹಾಯಸ್. (Šmd. 106; ಬಲ, ಆಕಾಶ Nn. 14; ಆಕಾಶ 25; ಗಗನ Mr. 31). 2, (ಪಕ್ಷಿ Mr. 167).

ವಿಹಾಯಸಾ vihâyasâ. *Through the sky or air, in the air.*

ವಿಹಾರ vi-hâra. (= ಪಯ್ಕಾರ, etc.). Taking away, removing. 2, *watking for pleasure or amusement, taking an airing, wandering, roaming, gadding, going about* (ಪರಿಕ್ರಮ, etc., ನಡೆ Mr. 438). 3, amusing or diverting one's self, sporting, play, sport, pastime, pleasuro (*cf.* the meaning of ವಿಪ್ಯತ, ವಿಹಾರಿ No. 3). 4, the hall where (priests) walk about: Buddhist or Jaina temple or convent. 5, a temple. 6, a palace. 7, a pleasuro-gardon.

ವಿಹಾರಕರಣ vihâra-śaraṇa. A pleasure-house, a playhouse (Si. 117).

ವಿಹಾರಿ vi-hâri. Wandering or roaming about for pleasure; one who wanders, etc. 2, enjoying one's self. 3, beautiful.

ವಿಹಾರಿಸು vi-hârisu. = ವಿಹರಿಸು No. 2. (Bh. 1, 5, 5).

ವಿಹಾಸ vi-hâsa. A smile, a laugh. See ವೈಹಾಸಿಕ.

ವಿಹಿತ vi-hita. Placed or deposited at, in, to, or unto;—apportioned;—put in order, regulated, arranged, settled, ordered, ordained;—suitable, fit, proper (Bp. 55, 42; My.; B. 4, 195);—done, performed;—formed;—furnished

with, possessed of; connected with (ಕೂಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಕೆmd. 140. 279 Cm.).

ವಿಹೀನ vi-hîna. Entirely abandoned, destitute;—deprived of, void or devoid of, free from, without. See ಕುಲ-, ಗತಿ-, ಸೀತಿ-, ಮುಕ್ತ-, ರಸ-, ಲಜ್ಜಾ-.

ವಿಹೀನತೆ vi-hînatikĕ. = ವಿಹೀನತೆ. See ಭಕ್ತಿ-.

ವಿಹೀನತೆ vi-hînatĕ. The state of being wholly abandoned;—that of being deprived of, etc. See ಮತಿ-.

ವಿಹೀನತ್ವ vi-hînatva. = ವಿಹೀನತೆ. See ಲಜ್ಜಾ-.

ವಿಹೃತ vi-hṛita. Removed, destroyed (Rśv. 1, 8). 2, sported, played. 3, one of the blandishments or feminine modes of indicating love, hesitation or reluctance to avow feelings to a lover.

ವಿಹೃತಿ vi-hṛiti. Taking away. 2, opening, expanding. 3, sport, pastimo, pleasure (Bh. 1, 15, 19).

ವಿಹ್ವಲ vi-hvala. = ವಿಂಹಲ. Shaking about; *agitated, alarmed, perturbed, disquieted, confused* (ಭ್ರಮ, ವಿಭ್ರಮ Nn. 149);—stupid (ಜಡ 149);—a wicked man (ದುರ್ಜನ 149);—distressed, afflicted;—desponding. Feminine ವಿಹ್ವಲೆ (Ŭpr. 5, 125; J. 5, 61).

ವಿಹ್ವಲತೆ vi-hvalatĕ. Agitation, perturbation, consternation, anxiety (Ŭpr. 4, 18).

ವಿಳಂಗ viḷaṅga. (Šmd. 29). Tbh. of ವಿಡಂಗ. (ಪೆಲ್ಲ, ಅವೋಳಿ, ವಿಡಂಗ Nr.; ಮೃಗನಾರಿ Mr. 142; see ವಾಯ-, ವಾಯು-). 2, (= ಮರಪಡುವೆ Nr.).

ವಿಳ್ಳೆ viḷḷĕ. = ವಿಳ್ಳೆಯ. (Č. Bp. 47, 42; My.).

ವಿಳ್ಳೆಯ viḷḷĕya. = ವೀಟೆ, etc. (My.). ವಿಳ್ಳೀದ ಎಲೇ ಬಳ್ಳಿ (Si. 152).

ವೀ vî. = ವಿ 1 & 2.

ವೀಕಾಶ vî-kâśa. *Manifestation, display.* 2, absence of manifestation, *solitude, privacy.*

ವೀಕ್ಷಣ vi-îkshaṇa. The act of seeing or looking at sight (Bp. 7, 15; 18, 77; 61, 93). See ಸಂ-.

ವೀಕ್ಷಿತ vi-îkshita. Seen, viewed. 2, a glance, a look (My.).

ವೀಕ್ಷಿಸು vi-îkshisu. To see, to behold, to view, to observe (Bp. 18, 87).

ವೀಕ್ಷೆ vi-îkshĕ. Seeing, looking at, sight (My.).

ವೀಚಿ vîkhĕ. *Walking.* See ಹಿಂ. s. ನಡಹ.

ವೀಚಿ vîci. (= ಪಿಂಚಿ). *A wave, a small wave* (ಪಿಂಚಿ Čt. I, 18; ಸೀರ ತೆರೆ Nn. 5. 107. 164; ತರಂಗ, ಭಂಗ, ಕಡುಬೆರೆ Mr. 406).

ವೀಚು vîcu. (= ಬೀಗು 1?). To retreat, to disappear (Bh. 3, 12, 3).

ವೀಜ vîja. 1. = ಬೀಜ.

ವೀಜಿ vîja. 2. A certain attendant of a king (Ŭpr. 8, after 44).

ವೀಜನ vîjana. Fanning (*cf.* ಬೀಸು 1); a fan (Ŭpr. 5, 128; Grj. 2, 80; 4, 106; Šśv. 3, after 35).

ವೀಜ್ಯಮಾನ vîjyamâna. Being fanned, fanned (Ŭpr. 7, after 84).

ವೀಟೆ vîṭi. = ಈಳ್ಯ, ಈಳೆಯ, ವಿಳ್ಳೆ, ವಿಳ್ಳೆಯ, (ವೀಟಿಕೆ), ವೀಳಯ, (ವೀಳಿಗೆ), ವೀಳೆ, ವೀಳೆಯ, ವೀಳ್ಯ, ವೀಳ್ಯಯ, ವೀಳ್ಳೆ, ವೀಳ್ಳೆಯ. The betel plant, Piper betel;—the leaf of Piper betel, the roll of this leaf with betelnut, spices, and lime to be chewed (My.; Tĕ. ವಿಡಿಯೆ, ವಿಡೆಮು, ವಿಡ್ಯ, ವೀಡಿಯ, ವೀಡೆಮು, ವೀಡ್ಯ; Mhr., H. ವಿಡಾ, ವಿಡೀ).

ವೀಟಿಕೆ vîṭikĕ. = ವೀಟೆ, ವೀಳಿಗೆ. (My.).

ವೀಣಾಗಾನ vîṇâ-gâna. The music of the lute (My.).

ವೀಣಾದಣ್ಡ vîṇâ-daṇḍa. *The neck of a lute.*

ವೀಣಾಧ್ವನಿ vîṇâ-dhvani. The sound of the lute (Mr. 81).

ವೀಣಾನಾದ vîṇâ-nâda. = ವೀಣಾಧ್ವನಿ. (My.).

ವೀಣಾವಾದ vîṇâ-vâda. *A lutanist.*

ವೀಣಾವಾದನ vîṇâ-vâdana. Playing on the lute (My.).

ವೀಣೆ vîṇĕ. ವೀಣಾ. = ಈಣೆ, ಬೀಣೆ. *The Indian lute* (see Pp. 19, 7). ವೀಣೆ ಬಾಜಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಸಾಣೆ ತೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). — ವೀಣೆಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. The gourd of a lute (ಕಳುಫ G.). — ವೀಣೆಯ ಸೋರೆಬುಡುಜೆ. = ವೀಣೆಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. (My.).

ವೀಣೆಗಾಜಿ vîṇĕ-gâja. A lutanist (ವೀಣಾವಾದ Nr.; My.).

ವೀಣ್ಟು viṇṭu. To throw away, etc. (ಜಿನುಡು Čt. I, 42, o. r. ಸೀಣ್ಟು).

ವೀತ vi-ita. 1. Gone apart, gone away, departed, disappeared (Ŭpr. 7, after 62);—set free, let go; exempt, freed from, devoid of.

ವೀತ vîta. 2. Gone, moved;—gone towards, approached;—accepted, liked;—quiet, tame, *unfit for war* (as a horse, etc.);—driven;—*driving an elephant as well with a goad as by spurring it with the feet* (ಮುಟ್ಟಿಯೊದಹುಂ ಚಾರಣಂ ಕೂಡೆ Mr. 158).

ವೀತ vîta. 3. Covered, clothed, put on, worn. See ಉಪ-, ಸಿ-, ಸಂ-.

ವೀತಂಸ vi-taṁsa. = ವಿತಂಸ. *A cage, any net or chain or apparatus for confining beasts or birds.*

ವೀತಕೇತಕ vîta-kêtaka. Free from screw-pines (Ŭpr. 4, after 42).

ವೀತರಾಗ vîta-râga. Free from passions or affections; calm;—colourless;—a man with subdued passions;—*a Buddhist or Jaina saint* (ಜಿಷ್ಣು, ಜನ Nn. 38; ಜನೇನ್ದ್ರ Mr. 23; ಜಿಷ್ಣು Mr. 512).

ವೀತಶೋಕ vîta-śôka. Free from care or sorrow (My.).

ವೀತಿ vîti. = ಪೀತಿ 2. Going, etc.;—light, lustre;—a horse.

ವೀತಿಹೋತ್ರ vîti-hôtra. *Agni, fire.*

ವೀಥಿ vîthi. = ಬೀದಿ, ವೀದಿ. *A row, a line.* 2, *a road, a street.* — ವೀಥಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a row or line (Grj. 7, after 72).

ವೀಥಿಕೆ vîthikĕ. = ವೀಥಿ. See ಪಜ್ಯ-.

ವೀದಿ vîdi. Tbh. of ವೀಥಿ. — ವೀದಿ ವೀದಿ. rep. (Bp. 5, 19; 21, 9; 52, 42).

ವೀಧ್ರ vîdhra. *Clean, clear, pure, bright* (*cf.* ಬಿಳ್).

ವೀನಾಹ vî-nâha. = ವಿನಾಹ. *A top or cover for the mouth of a well* (ವಾಯಿಕಟ್ಟು Si. 91; ಬಾವಿಯ ಮೊಟ್ಟಿಯ ಬಾರಿ, ಯಾತದ ಬಾರಿ G.).

ವೀಪ್ಸೆ vîpsĕ. *Several or successive order or series, the arrangement of things or properties in regular succession or each by each;* repetition, the repetition of words to imply continuous or successive action (Śmd. 228. 230; Kâvy. I, 3, 89-97).

ವೀರ vîra. = ಈರ 1, ಬೀರ, ಬೀರೆ. Heroic, mighty, powerful, strong, robust, excellent, eminent;—*a hero, a brave man, a warrior, a champion, an eminent man;*—Vîrabhadra (ಭಯಂಕಾರಿ, ದಕ್ಷಾರಿ, ಶರಭ Mr. 15); N. (My.);—power, strength, prowess (ಪೌರುಷ, ಪ್ರತಾಪ, ಪರಾಕ್ರಮ Mr. 438; ತುಡುಲ್ Kk. 76; Šmd. 163; Ŭpr. 2, 5; Abh. P. 7,

54);—*heroism, valour, as one of the rasas* (Kâvy. IV, 1, 7. 9; IV, 2, 37-39. 52. 57);—fire. ವೀರನ ತೌರ್ಯ ಹಾರುವನ ಮೀಲೆಮೀಲೆ (Prv.). 2, a man of whom some ancestor died in battle, called so when he on the first of phâlguna, habited as a warrior, proceeds with warlike pomp and state to make obeisance to an idol (Mhr.). — ವೀರಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A heroic, etc. act or work (Bp. 48, 18; 53, 53). ವೀರಗೆಲಸದ ಸೋಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ವೀರ ಜೋಳ. N. (Bp. 44, 58). — ವೀರಜೋಳವೆ. -ಅವೆ. N. (Bp. 15, 25; 40, 29). — ವೀರಜೋಳವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 9, 40). — ವೀರ ಜೋಳಾದೇವಿ. -ದೇವಿ. N. (Bp. 33, 17). — ವೀರದಮ್ಬುಲ. -ತಮ್ಬುಲ. Betel fit for a vîra (Bp. 60, 61). — ವೀರದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ವೀರನೇವೂರ. An anklet fit for a vîra (Bh. 1, 14, 6). — ವೀರಪಲಗೆ. A tabor fit for a vîra (Bp. 5, 40). — ವೀರಪಟ್ಟ. A garment fit for a vîra (J. 12, 51). — ವೀರಪವಾಡ. Fanatical and generally cruel and furious acts (as ripping open one's belly, cutting one's throat, etc., in the name of Vishṇu or Śiva, My.). — ವೀರಪೂಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 10). — ವೀರಮಣ್ಡಿ. Genuflection of a warrior when shooting an arrow (My.). — ವೀರಮೈದು. -ಂಮೆಯ್ದು. To assume heroism, to become valourous, etc. (Bp. 61, 34). — ವೀರರಾಯ. N. of a king (B. 2, 20). — ವೀರವಡೆ. -ಪಡೆ. = ವಿರಮೈದು. See ಪಾವ್ಮ. — ವೀರಶಂಕರದಾಸ. N. (Bp. 53, 50). — ವೀರಸಂಗವ್ವೆ. N. See ನೇಮದ-. — ವೀರಸೆಟ್ಟಿ. N. (B. 3, 14). — ವೀರಸೇನೆ. Sêsê fit for a vîra (Grj. 7, after 72).

ವೀರಕೆ vîraka. A hero;—one of the pramathas (Bp. 1, 52; 37, 50; 49, 5; 58, 54).

ವೀರಕೆಂಕಣ vîra-kaṅkaṇa. A wrist-ornament for a warrior (My.).

ವೀರಗಣ vîra-gaṇa. A host of vîras. 2, Vîrabhadra (Bp. 21, 43).

ವೀರಗಣೇಶ್ವರ vîragaṇa-îśvara. Vîrabhadra (Bp. 50, 24).

ವೀರಣ viraṇa. A double drum used at weddings, etc. (Tê.; Č. Bp. 5, 7; *cf.* M., T. ವೀರ್, crying, bellowing, etc.).

ವೀರಣ viraṇa. *The fragrant grass Andropogon muricatus.*

ವೀರಣಿ viraṇi. = ವೀರಣ. *Andropogon muricatus.*

ವೀರಣೀಮೂಲ viraṇi-mûla. *The root of Andropogon muricatus.*

ವೀರತನ viratana. = ವೀರತ್ವ. (My.).

ವೀರತರ vîra-tara. Bolder; a great hero;—*Andropogon muricatus.*

ವೀರತರು vîra-taru. *The tree Terminalia arjuna* W. & A.

ವೀರತೆ vîratĕ. = ವೀರತ್ವ. (Bp. 54, 76).

ವೀರತ್ವ viratva. Heroism, prowess, valour, courage (Bp. 44, 49; 46, 79). See ತುಬಿಲ್.

ವೀರಪತ್ನಿ vîra-patni. *The wife of a hero.*

ವೀರಪಾಣ vîra-pâṇa (-pâna). *The drink of warriors,* taken, before or during a battle, for refreshment or to raise the courage.

ವೀರಬಲ vîra-bala. A force of warriors, etc. (ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ Mr. 472).

ವೀರಭಕ್ತ vîra-bhakta. A man who is exclusively devoted to one deity (Bp. 6, 26).

ವೀರಭಕ್ತಿ vîra-bhakti. Devotion that is exclusively directed towards one deity (Bp. 32, 11. 49; 34, 34; 58, 13).

ವೀರಭಟ vîra-bhaṭa. Bhîma (ಭೀಮ, ಭಟಾಗ್ರಣಿ Nn. 5).

ವೀರಭದ್ರ vîra-bhadra. A distinguished hero;—an avatâra or son of Śiva, said to have been created from Śiva's mouth (or from a drop of his sweat) in order to spoil the sacrifice of Daksha, clothed in a tiger's skin drippping with blood (ಜೀರ, ಆವೇಶಿಸವಗೆಯ Kk. 6, Śm. 5; ವೀರ, ಭಯಂಕಾರಿ, ದಕ್ಷಾರಿ, ಶರಭ Mr. 15; Bp. 13, 7; 22, 2; 37, 50; 43, 7; 45, 47; 49, 5; 54, 52; 58, 54; 61, 22); N. (C.). — ವೀರಭದ್ರನ ಜಾತ್ರೆ. A festival in honour of Vîrabhadra (Bp. 42, 10). — ವೀರಭದ್ರನ ಜಲಿಗೆ. A plate with an image of Vîrabhadra (Bp. 14, 14). — ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 3).

ವೀರಭಾರ್ಯೆ vîra-bhâryĕ. *The wife of a hero.*

ವೀರಮಾತೃ vîra-mâtṛi. *The mother of a hero.*

ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರ vîra-mâhêśvara. = ವೀರಶೈವ. (Bp. 3, 83; 22, 5; 25, 4; 43, 1; 58, 16).

ವೀರರಸ vîra-rasa. Heroism as one of the rasas (Śâv. 4, 67; J. 12, 25).

ವೀರರಾಘವ vîra-râghava. Râmachandra; N. (My.).

ವೀರಲ virala. (= ವೀರ) in ವೀರಲ ದೇವಿ, N. (Bp. 59, 8).

ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿ vîra-lakshmi. = ವೀರಶ್ರೀ. (Grj. 2, after 106).

ವೀರವರ್ಮ vîra-varma. N. of a king (J. 27 sum.; 27, 4, etc.).

ವೀರವರ್ಮಕ vîra-varmaka. = ವೀರವರ್ಮ. (J. 27, 12. 18).

ವೀರವಸನ್ತ vîra-vasanta. N. of a Liṅgâyta who was expected to be born in A. D. 1583 and to become king in Basava's town (Kalyâṇa paṭṭaṇa, Č. Bp. 63, 64-74).

ವೀರವೃಕ್ಷ vîra-vṛiksha. *The marking-nut plant, Semecarpus anacardium* Lin.

ವೀರವೈಷ್ಣವ vîra-vaishṇava. A champion of the notions and practices of the Vaishṇavas, a follower of Râmânuja (My.).

ವೀರಶೈವ vîra-śaiva. A champion of the notions and practices of the Śaivas, a Liṅgavanta (Bp. 3, 49; 25, 26; 44, 36; 50, 43).

ವೀರಶೈವಾಚಾರ vîraśaiva-âchâra. The practices of the Vîraśaivas (Bp. 22, 23).

ವೀರಶ್ರೀ vîra-śrî. = ವೀರಸಿರಿ. The glory of valour; heroism.

ವೀರಸೂ vîra-sû. *The mother of a hero.*

ವೀರಸೇನ vîra-sêna. Having an army of heroes; N. of the father of Nala; N. of a great Jaina muni.

ವೀರಸೇನತೆ vîra-sênatĕ. The state of being a Vîrasêna (Čpr. 1, 31).

ವೀರಹ vîra-ha. Destroyer of the sacrificial fire: *a Brâhmaṇa who has suffered the sacred domestic fire to become extinct.*

ವೀರಾಜಿ vîrâ-ji. Master Vîra (Mhr.). ಎಲ್ಲರೂ ನನಗಂಜದರೆ ನಾನು ವೀರಾಜಗಂಜುವೆನು (Prv.).

ವೀರಾವತಾರ vîra-avatâra. Śiva's avatâra as Vîrabhadra (Bp. 61, 22. 24).

ವೀರಾವೇಶ vîra-âvêśa. Excitement of valour (J. 8, 32; 25, 20).

ವೀರಾಶಂಸನ vîra-âśaṁsana. *The post of danger in a battle.*

ವೀರಾಸನ vîra-âsana. Kneeling on one knee. 2, a particular posture in sitting practised by ascetics (sitting on the thighs, one leg being in the other, My.).

ವೀರು viru. A fortified place, a stronghold (Čpr. 5, 65; Sk. ವೀಡು, ವೀಳು).

ವೀರುಧ್ vî-rudh. *A far-spreading creeper; a bush* (ಹೊದಕ್ Hlâ.).

ವೀರುಧ vî-rudha. = ವೀರುಧ್. (ಗುಲ್ಮ etc., ನೆಯ್ದಿಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಹೂದಕ್ Mr. 108).

ವೀರೇಶ್ವರ vîra-îśvara. Śiva; Vîrabhadra. (Bp. 48, 16).

ವೀರ್ಯ vîrya. *Vigour, strength, power, energy.* 2, heroism, prowess, valour, fortitude, courage. 3, virile energy, virility. 4, *semen virile.*

ವೀರ್ಯಪುಷ್ಟಿ vîrya-pushṭi. Virile strength (My.).

ವೀರ್ಯವತೆ vîrya-vati. Possessing seeds, etc.; N. of a plant (ಜುಂಡು Mr. 149).

ವೀರ್ಯವನ್ತ vîrya-vanta. A vigorous, brave or heroic man (My.).

ವೀರ್ಯವೃದ್ಧಿ vîrya-vṛiddhi. Increase of virile energy (My.).

ವೀರ್ಯಶಾಲಿ vîrya-śâli. = ವೀರ್ಯವನ್ತ. (My.).

ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕೆ vîrya-śulkè. A woman who has prowess or heroism as her price, one who is to be purchased by valour (My.).

ವೀರ್ಯಸ್ಖಲನ vîrya-skhalana. = ವೀರ್ಯಸ್ರಾವ. (My.).

ವೀರ್ಯಸ್ರಾವ vîrya-srâva. Seed-flow: the emission of semen at other times than in sexual intercourse, pollution (My.).

ವೀವಧ vîvadha. = ವಿವಧ, q. v. *A yoke or pole for carrying burdens, etc.*

ವೀಸ vîsa. = ಈಸ 1. The fraction called one-sixteenth, $\frac{1}{16}$ of a haṇa, etc. (Bp. 23, 34; 57, 78; My.; Tḗ.; Tu. ವಿಸ, ವೀಸು; T. ವೀಜು; M. ವೀಶ; *cf.* ವಿಸ್ತ). ಚನ್ನನಲ್ಲಿ ವೀಸಪಾಲು (ಕಲೆ Si. 31). ವೀಸದ ಲೆಕ್ಕ ತಿಳಿಯದವ ಬಾಸೆಯ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡ್ಯಾನೇ?—ಬೀಗನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಬಾಗೂವೀಸ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ದಾಸಿಯನು ಹೋಗುವಗೆ ವೀಸ ಹತ್ತದು ಕೆಯ್ಗೆ, ಪೀಸಿ ತೊಲಗುವಳು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಆಯುಷ್ಯ ನಾಶವಾಗುವದು (Sp.).—ವೀಸಬಡ್ಡಿ. Interest to the amount of the sixteenth part (My.);—something small or insignificant (Bh. 4, 4, 70);—interest at the rate of one aṇe and 2 kâsus for 3 rupâyis (My.).

ವೀಳಯ viḷaya. Tbh. of ವೀಟಿ. (My.; see Kk. s. ವೀಳಿಗೆ).

ವೀಳಿಗೆ viḷigè. Tbh. of ವೀಟಿಕೆ (Śmd. 31; Kk. 59, o. rs. ವೀಳಯ, ವೀಳೆಯ; T. ವೀಡಿಗೈ, M. ವೀಡಿಗೆ).

ವೀಳೆ viḷè. Tbh. of ವೀಟಿ. (My.; B. 3, 13; 4, 40; Mhr. ವೀಲ). — ವೀಳೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ. The distribution of betel on the occasion of promising to give a daughter in marriage (My.).

ವೀಳೆಯ viḷèya Tbh. of ವೀಟಿ. (ವೀಟಿಕೆ Ct. II, 13; ತಾಮ್ಬೂಲ Mr. 337; J. 2, 42; 7, 34; My.; see Kk. s. ವೀಳಿಗೆ). ವೀಳೆಯ ದೆಲೆ (B. 4, 204). — ವೀಳೆಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take betel (J. 11, 41). — ವೀಳೆಯಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give betel (J. 28, 21).

ವೀಳ್ಯ viḷya. Tbh. of ವೀಟಿ. (My.). ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯಕ್ಕೆನ್ತ, ಹೋಗಿ, ಕುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬನ್ನ.—ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯವಾದರೆ ಘಟ್ಟರಿಗಾಗದೇ? (Prvs.). — ವೀಳ್ಯದ ಬಳ್ಳಿ. The betel-leaf pepper, Piper betel Lin. (St. & Pl.; Z.). — ವೀಳ್ಯದೆಲೆ. -ಎಲೆ. A betel-leaf (C.). — ವೀಳ್ಯದೆಲೇ ಬಳ್ಳಿ. -ಎಲೇ-. = ವೀಳ್ಯದ ಬಳ್ಳಿ. (ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ, etc. Si. 152).

ವೀಳ್ಯಯ viḷyaya. = ವೀಳಯ. (ತವಲಾಯ Bhn. 17).

ವೀಳ್ಳೆ viḷyè. = ವೀಳ್ಯ. ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಳೆ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ, ಮಳಲೊಳಗೆಯೆಣ್ಣೆ ಹೊಯ್ದನ್ತೆ (Sp.).

ವೀಳ್ಳೆಯ viḷḷèya. = ವೀಳೆಯ. (My.).

ವು vu. 1. For Kannaḍa words with this initial see ಉ.

ವು vu. 2. = ಉ 5, q. v.

ವು vu. 3. (= ಪ 1). An affix for forming verbal nouns (Śmd. 247); occasionally it is dropped (56).

ವುಕ vuka. = ಬುಕ, ವಕ. A species of plant.

ವೂ vû. For Kannaḍa words with this initial see ಊ.

ವೃಂಹಿತ vṛiṁhita. = ಬೃಂಹಿತ. *The roaring of elephants.* 2, grown, increased.

ವೃಕ vṛika. *A wolf.* 2, a jackal. 3, a crow, etc.

ವೃಕಧೂಪ vṛika-dhûpa. *Compounded perfume.* 2, *turpentine.*

ವೃಕೋದರ vṛika-udara. Wolf-bellied: Bhîma (ಕುರುಪೈರಿ, ವಾಯುಪುತ್ರ, ಭೀಮ Mr. 264; J. 2, 1. 40).

ವೃಕ್ಣ vṛikṇa. *Cut;* torn; broken.

ವೃಕ್ಷ vṛiksha. *A tree;* a shrub; especially also the tilaka (ತಿಲಕ, ತಿಲಕವೃಕ್ಷ Nn. 110), the syandana (ಸ್ಯನ್ದನ, ತಾಡಿಯ ಮರ 110), the nandivaṭṭa (110), the sarala (110), the kaṅkêlli (ಕಂಕೇಲ್ಲಿ, ಆಶೋಕೆ 110), the môḍa (ಮೋಡ, ಬಾಡಿ 110), the dava (ದವ, ಚಿತ್ರಮೂಲ 110), the nalina (ನಲಿನ, ತಾವರೆ 110), and the śâla (ಶಾಲ, ಆಸಿನ ಮರ 110). See ಇಂಗಳ 2, ಇಟ್ಟಿ, ತಾಡಿ 1, ತೇಗು 1. ವೃಕ್ಷ ದೊಡ್ಡ ಪಾದರೂ ಪಕ್ಷ ಪೇಲದೆ ಬಿದದು (Prv.).

ವೃಕ್ಷಭೇದ vṛiksha-bhêda. A kind of tree. See ಆಸು 2, ತವಸಿ, ತೇಗು 1, ಮೊದಿಗು 3.

ವೃಕ್ಷಭೇದಿ vṛiksha-bhêdi. Tree(wood)-splitter: *a carpenter's chisel;*—a hatchet.

ವೃಕ್ಷರುಹೆ vṛikha-ruhè. *A parasitical plant.*

ವೃಕ್ಷವಾಟಿಕೆ vṛiksha-vâṭikè. *A grove of trees, a garden.*

ವೃಕ್ಷಾದನ vṛiksha-adana. *A carpenter's chisel;*—an adze;—a hatchet.

ವೃಕ್ಷಾದನಿ vṛiksha-adani. *A parasitical plant.*

ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ vṛiksha-amla. *The hog-plum, Spondias mangifera;*—acid seasoning.

ವೃಕ್ಷಾರೋಹಣ vṛiksha-ârôhaṇa. Mounting or climbing a tree. See ಹಲಕು.

ವೃಕ್ಷೋತ್ಪಲ vṛiksha-utpala. *The tree Pterospermum acerifolium* Willd. (ಕೊಸಗು Hlâ.).

ವೃಜಿನ vṛijina. *Crooked, bent, curved.* 2, *curled hair, hair* (ತಿರೋಜ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ Nn. 64). 3, wicked; *wrong, sin, vice, wickedness* (ಪಾಪ 64; ಗತಿ, ದುಷ್ಕರ್ಮ Nn. 166);—harshness, etc. (ತೀವ್ರ, ನಿಷ್ಕರುಣ 64). 4, distress, misery, affliction (ಆತಿಕ್ಲೇಶ Mr. 468). 5, sickness (ರುಜೆ, ರೋಗ 64). 6, a crocodile (ನಕ್ರ, ನೆಗದು 64).

ವೃದ್ಧ vṛiddha. Raised, lifted up, increased. See ಪರಿ-.

ವೃತ್ vṛit. Turning, turning round; moving, going; existing. See ಸೀ-.

ವೃತ vṛita. 1. = ವೃತ್ತ 2. Screened, covered, concealed, encompassed, surrounded, enveloped (ಸುತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 11 Cm.; 344; ಬಳಸಿನ, ಸುತ್ತಿ 345; see ಸಿ-);—restrained, kept

back; impeded, hindered, checked;—chosen, selected; preferred;—*agreed, assented to;*—loved, adored;—solicited, asked for.

ವೃತ vṛita. 2. = ಋತ, q. v. (Nn. 9).

ವೃತ vṛita. 3. = ವೃತ್ತ 1 (*cf.* ವೃತ್). (ವೃತ್ತ, ವ್ಯಾವೃತ್ತ, ಮರಳಿದುದು Nr.).

ವೃತಿ vṛiti. = ವೃತ್ತಿ 2. Surrounding, encompassing; hiding;—*an enclosure, a hedge* (ಆವೇಷ್ಟಕ, ಜೇಲಿ Hlâ.). 2, *choosing, selecting, preferring;* selection, choice;—soliciting, asking for.

ವೃತ್ತ vṛitta. 1. = (ಬಟು, etc., ಬಟ್ಟ 1, etc.), ವೃತ 3. Turned, turned round. 2, *round, rounded, circular* (ಬಟುವ Nn. 112; ಬಟುವ Mr. 529, o. r. ಬಟುಹು; ಚಕ್ರ, ಬಟುಹು Nn. 49, o. r. ಬಟ್ಟತ್ತು; ಬಟುಹು Nn. 95). 3, been, existed, lived;—*happened, having taken place;—past, gone, finished;*—dead, deceased;—done, performed, engaged in, undertaken. 4, proceeded, derived from. 5, *fixed, firm, strong* (ದೃಢ, ಸತ್ವ 112; ದೃಢ 529). 6, unimpaired. 7, famous. 8, event, occurrence, news. 9, procedure;—practice, profession, occupation, means of subsistence. 10, act, action, behaviour, demeanour, *conduct* (ಚಾರಿತ್ರ, ನಡವಳಿ 112); observance of any enjoined practice (ವಿಮಲಚಾರಿತ್ರ 529);—actual practice, law. 11, a circle, a circumference. 12, the epicycle (in astronomy). 13, *metre;* a form or class of metre (Ch.; Mr. 366; ಛನ್ದ 529);—a verse. 14, ambrosia (ಅಮೃತವು 112; 529). 15, = ವೃತ್ರ, an enemy (ಅರಿ, ಹಗೆ 112). 16, = ವೃತ್ತ, a daitya (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 112; ದೈತ್ಯ 529). 17, = ವೃತ್ತ, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 112). — ವೃತ್ತವೆದು. -ಪೆದು. To become round (Bp. 4, 17).

ವೃತ್ತ vṛitta. 2. = ವೃತ 1. *Chosen, selected,* etc.

ವೃತ್ತತೆ vṛittatĕ. Roundness (ಉರುಟು Śm. 90).

ವೃತ್ತಭೇದ vṛitta-bhêda. A verse (ಪದ Nn. 84).

ವೃತ್ತಸಮ್ಪನ್ನ vṛitta-sampanna. Well behaved or conducted, behaving with propriety. (R.).

ವೃತ್ತಾಧ್ಯಯನರ್ದ್ಧಿ vṛitta-adhyayana-ṛiddhi. *Increase of moral conduct and study, holiness resulting from observance of rules and study.*

ವೃತ್ತಾನ್ತ vṛitta-anta. The end or result of a course of action: occurrence, incident, event. 2, *tidings, rumour, report, intelligence;—a tale, a story, an account.* 3, *a topic, a subject.* 4, *sort, kind; mode, manner, state.* 5, *the whole, totality.* (Bp. 22, 49; 28, 17; 34, 18; 53, 74).

ವೃತ್ತಾನ್ತರ vṛitta-antara. Different (various) news or tales (Bp. 26, 64).

ವೃತ್ತಿ vṛitti. 1. = ವೃತ್ತ 2. Turning, turning round, revolving. 2, the circumference of a circle or wheel. 3, being, existence, abiding, staying, remaining. 4, state, condition. 5, proceeding, course, conduct, behaviour, action. 6, a way, a manner. 7, *practice, business, profession, function, employment, mode of life;—livelihood, maintenance, means of subsistence* (ವಾರ್ತೆ, ಜೀವನ, ಬಾಬಿಕೆ Mr. 345); inâm land (My.). 8, application, use, currency; occurrence. 9, *style in composition* (Kâvy. III, 1, A, 12. 24; III, 3, B, 3. 171; IV, 1; IV, 1, 5; IV, 2, 58 seq.; V, 70). 10, *comment, commentary, explanation, exposition, gloss* (Śmd. 5, etc.). 11, wages, hire; fee. See ಅರ್ಧ-, ಇತ್ತ-, ದ್ವಿತ್ತ-, ತೃತೀಯ-, ನಿ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಬಹುಳ-, ಮನೋ-, ಲೋಪ-, ಶಿಥಿಲ-.

ವೃತ್ತಿ vṛitti. 2. = ವೃತಿ. A hedge (ಆರಫಟ್ಟಿಕ, ಜೇಲಿ Mr. 192).

ವೃತ್ತಿಕೆ vṛittikĕ. A kind of metre (see ಪ್ರಾಜ್ಯ-). 2, a ring (ಬಳೆ Mr. 285). 3, a kind of plant (ಕಟ್ಟಿವತ್ತಿ Mr. 145).

ವೃತ್ರ vṛitra. = ವಿತ್ರ, (ವೃತ್ತ 1, Nos. 15. 16. 17). *Darkness.* 2, a cloud. 3, *the demon Vṛitra, the perpetual enemy of Indra.* 4, a wicked man, an enemy.

ವೃತ್ರರಿಪು vṛitra-ripu. Indra (Mr. 41).

ವೃತ್ರಶಾತ್ರವ vṛitra-śâtrava. Indra (Bp. 21, 31).

ವೃತ್ರಘ್ನ vṛitra-ha. *Indra.*

ವೃತ್ರಾರಿ vṛitra-ari. *Indra.*

ವೃಥಾ vṛithâ. = ವೃಥೆ. *Unnecessarily, uselessly, fruitlessly, in vain.* 2, *wrongly, incorrectly.* 3, idly, falsely. 4, vain, purposeless, useless, fruitless.

ವೃಥಾಕೃತ vṛithâ-kṛita. Done in vain (J. 4, 63).

ವೃಥಾಭಿಯೋಗ vṛithâ-abhiyôga. A useless attack (Bh. 2, 3, 9).

ವೃಥೆ vṛithĕ. = ವಿತೆ, ವೃಥಾ. (ನಿಷ್ಫಲ, ಮೋಹ, ನಿರರ್ಥಕ Mr. 462).

ವೃದ್ಧ vṛiddha. Increased, augmented. 2, grown up, full-grown. 3, *old, aged, advanced in years, ancient.* 4, great, large. 5, *wise, learned.* 6, an old man (ಮುದಕ Nn. 106; ಸ್ಥವಿರ, ಹರೆಯ ಹೋದವಂ Mr. 310);—a respectable man;—a sage, a saint. 7, *benzoin.*

ವೃದ್ಧತ್ವ vṛiddhatva. *Old age.* See ಪಂತ-; Sp. s. ತರುಣತ್ವ.

ವೃದ್ಧದಾರಕ vṛiddha-dâraka. *The plant Argyreia speciosa* or *argentea* Sweet. (= ಋಕ್ಷಗನ್ಧಿ).

ವೃದ್ಧನಾಭಿ vṛiddha-nâbhi. *Having a prominent navel;* corpulent.

ವೃದ್ಧಭಕ್ತ vṛiddha-bhakta. An ancient devotee (Bp. 60 sum.).

ವೃದ್ಧಶ್ರವ vṛiddha-śrava. Tbh. of ವೃದ್ಧಶ್ರವಸ್. Indra (Mr. 40).

ವೃದ್ಧಶ್ರವಸ್ vṛiddha-śravas. Having great glory: *Indra.*

ವೃದ್ಧಸಂಘ vṛiddha-saṅgha. *An assembly of old men, a meeting or council of elders.*

ವೃದ್ಧಸೇವೆ vṛiddha-sêvĕ. The serving or honouring of learned men (śâstrânvitasêvĕ, Kâvy. II, 1, 1-5); reverence for the aged.

ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ vṛiddha-âpya. Old age (J. 5, 52; My.).

ವೃದ್ಧಿ vṛiddhi. 1. = ಬುದ್ಧಿ 2, ಬುದ್ಧಿ, ವದ್ಧಿ, ವಿದ್ಧಿ. *Increase, increment, augmentation, growth.* 2, a heap, a quantity, an assemblage, a multitude. 3, prosperity, success, advancement. 4, extension of power or revenue, as one of the conditions or objects of royal power. 5, profit, gain. 6, *paying back money lent with increase or interest, returning the principal with a proportionate increment.* 7, money-lending, usury, interest (ಕಲಾನ್ತರ, ಬಡ್ಡಿ Mr. 346). 8, in grammar: a peculiar increase or lengthening to which vowels are subject under certain conditions (Śmd. 17). 9, *a sort of medicinal drug* (see Nr. s. ವದ್ಧಿ). See ಬಳೆ 1, ಮಿಳರ್ 3, ಮುದು 1. 10, impurity arising to a household on the occasion of a birth in it (Mhr.; My.).

ವೃದ್ಧಿ vṛiddhi. 2. Cutting off, abscission;—in law: forfeiture, deduction. (R.).

ವೃದ್ಧಿಕರ vṛiddhi-kara. Yielding or causing increase, etc. (Up. 58, 14; My.).

ವೃದ್ಧಿಜೀವ vṛiddhi-jîva. *One who lives by money-lending, a usurer.*

ವೃದ್ಧಿಜೀವನ vṛiddhi-jîvana. *Gaining a livelihood by money-lending, subsistence by usury, usury.*

ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ vṛiddhi-jîvikĕ. = ವೃದ್ಧಿಜೀವನ. *Gaining a livelihood, etc.*

ವೃದ್ಧಿಮತ್ vṛiddhi-mat. *Having increase, increased, increasing, growing;*—prosperous.

ವೃದ್ಧಿಹೀನ vṛiddhi-hîna. Devoid of increase or growth. See ನುಜುಳು.

ವೃದ್ಧೆ vṛiddhĕ. *An old woman.*

ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ vṛiddha-uksha. *An old bull or ox.*

ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ vṛiddhi-âjîva. *One who lives by money-lending, a usurer* (ಬಡ್ಡಿಗೊಡುವವಂ Mr. 345, one MS. ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಿ).

ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಿ vṛiddhi-âjîvi. = ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, q. v.

ವೃಂತ vṛinta. *The stalk of a flower or of a leaf or of a fruit.* 2, *a nipple.*

ವೃಂತಕ vṛintaka. = ವೃಂತ. See ತಾಲ.

ವೃಂದ vṛinda. = ಬೃಂದ, ಬೃಂದ. *A heap, a multitude, a large number; a flock, a drove.*

ವೃಂದಾರಕ vṛindâraka. *Much, great.* 2, *excellent, eminent, chief, best;*—*respectable, venerable.* 3, *handsome, pleasing.* 4, *a deity, a god* (ನಾಕಾವಾಸ, ದೇವತೆ Nn. 153). 5, an elephant (ಇಭ, ಆನೆ 153). 6, a cloud (ಬಲಾಹಕ, ಮೇಘ 153). 7, a tree (ಋಜು, ವೃಕ್ಷ 153).

ವೃಂದಾರಕತ್ವ vṛindârakatva. Beauty (Ṭpr. 7, 92).

ವೃಂದಾರಕಪಥ vṛindâraka-patha. The sky (ಗಗನ Mr. 31).

ವೃಂದಾವನ vṛindâ-vana. A wood near the town Gôkula in the district of Mathurâ where Kṛishṇa as gôpâla passed his youth, associating with the cowherds and milkmaids (Bhâgavata 10, 14, 57, etc.). 2, a little tower-form erection of earth in which the worshippers of Kṛishṇa plant and preserve the tulasî. ಮಾಡೋದು ದುರಾಚಾರ, ಮನೇ ಮುಂದೆ ವೃಂದಾವನ (Prv.).

ವೃಂದಿಷ್ಠ vṛindishṭha. *Very much or great; very excellent; most beautiful.*

ವೃಂದೆ vṛindĕ. ವೃಂದಾ. = ವೃಂದಾವನ No. 1. 2, the tulasî, Ocymum sanctum.

ವೃಶ್ಚಿಕ vṛischika. *A scorpion* (see ತೇಲ್, ಎಮ್ಮೆಚೇಲು). 2, the zodiacal sign Scorpio. 3, a hairy caterpillar. 4, a centipede.

ವೃಶ್ಚಿಕಮಾಸ vṛischika-mâsa. The month when the sun is in Scorpio (My.).

ವೃಷ್ vrish. Raining. See ಪ್ರಾ-.

ವೃಷ vrisha. A rainer, a sprinkler. 2, *a bull* (ಗೂಳಿ, ಬಸವ Nn. 16). 3, *the zodiacal sign Taurus.* 4, *an amorous or lustful man.* 5, *the chief of a class, anything the best of its kind: excellent, pre-eminent.* 6, *justice or virtue personified as a bull* (ಶರೀರಭೇದ 16);—virtue, goodness (ಒಳ್ಪು, ಒಳ್ಳಿತು 16; Abh. P. 1, 19). 7, justice, virtue, morality; attentive to duties (ಸುಧರ್ಮ, ಸದ್ಧರ್ಮ 16). 8, a Jina (ಅರಿತ, ಜಿನ 16). 9, *Indra.* 10, *a rat.* 11, *the plant Gendarussa vulgaris* or *adhadota* (= ಆಟರೂಷ). 12, *a particular drug.*

ವೃಷಕೇತು vṛisha-kétu. = ವೃಷಧ್ವಜ No. 3. (J. 2, 35; 3, 14; 7, 35; 8, 36).

ವೃಷಣ vṛishaṇa. Raining, sprinkling. 2, *a testicle* (ಮುಷ್ಕ, ತರುಮು Si. 209). 3, *the scrotum or bag containing the testicles.*

ವೃಷದಂಶ vṛisha-daṁśa. Rat-devourer: *a cat.*

ವೃಷದಂಶಕ vṛisha-daṁśaka. *A cat.*

ವೃಷಧ್ವಜ vṛisha-dhvaja. Having a bull for a sign: *Śiva.* 2, having a rat for a sign: Gaṇapati. 3, Karṇa's son (J. 2, 37; 8, 29).

ವೃಷಭ vṛishabha. = ಋಷಭ, ಬಸ 2, ಬಸವ, ರುಸು. *A bull* (ಗೋನ್ವೆ Kk. 6); the zodiacal sign Taurus. 2, anything good or excellent of its kind: *good, excellent, best* (ಭದ್ರ, ಒಳ್ಳಿತು Hlâ.; ಒಳ್ಳಿತಂ Mr. 467). 3, *a particular drug.*

ವೃಷಭಗಮನ vṛishabha-gamana. Śiva (Bp. 50, 10).

ವೃಷಭಧ್ವಜ vṛishabha-dhvaja. Śiva (Śśv. 4, 72; 5, 57).

ವೃಷಭಪ್ರಾಸ vṛishabha-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ವೃಷಭಮಾಸ vṛishabha-mâsa. The month when the sun is in Taurus (My.).

ವೃಷಭರಥ vṛishabha-ratha. Śiva (My.).

ವೃಷಭಲಕ್ಷ್ಯ vṛishabha-lakshya. Śiva. ವೃಷಭಲಕ್ಷ್ಯಂ, the metrical foot ∪ ∪ ∪ - - (Ch.).

ವೃಷಭಾಯತ vṛishabha-âyata. The stateliness of a bull (J. 16, 12).

ವೃಷಭವಾಹನ vṛishabha-vâhana. Śiva (My.).

ವೃಷಭವಾಹಿನಿ vṛishabha-vâhini. A cow (Mr. 180).

ವೃಷಭೇಂದ್ರ vṛishabha-indra. Śiva's bull Basava (Bp. 46, 74; Śśv. 5, 56; see ಆದಿ-).

ವೃಷರಾಜ vṛisha-râja. = ವೃಷಭೇಂದ್ರ. (J. 14 sum.).

ವೃಷಲ vṛishala. *A Śûdra* (ಕುಂಚಟಗ Mr. 375).

ವೃಷಲಿ vṛishali. A woman of the Śûdras, a low caste woman. 2, an unmarried girl twelve years old, in whom menstruation has commenced.

ವೃಷಲೀಪತಿ vṛishalî-pati. The husband of a woman of low caste, a Brâhmaṇa who owns such a woman as his mistress (My.).

ವೃಷವಾಹನ vṛisha-vâhana. Śiva (My.).

ವೃಷಸ್ಯಂತಿ vṛishasyanti. *A lascivious woman.* See Hlâ. s. ಆದಿಕೆ 1.

ವೃಷಾಕಪಾಯಿ vṛishâkapâyi. Wife of vṛisâkapi: the dawn;—*Lakshmî;*—*Gaurî.*

ವೃಷಾಕಪಿ vṛishâkapi. The sun. 2, Agni, fire (ಅಗ್ನಿ Nn. 58). 3, *Vishṇu* (ಮುಳುನ್ದ, ವಿಷ್ಣು 58). 4, *Śiva* (ಶಿವವಿಷ್ಣು, ಈಶ್ವರ 58). 5, a kind of tree (ಶಾಖಿ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 58). 6, a kind of animal (ಮೃಗಭೇದ 58). 7, a sword (ಖಡ್ಗ, ಆಯುಧ 58).

ವೃಷಾಂಕ vṛisha-aṅka. Bull-marked: *Śiva* (Śmd. 386).

ವೃಷಾಧಿಪ vṛisha-adhipa. = ವೃಷರಾಜ. (Śśv. 1, 36).

ವೃಷಾಧಿರಾಜ vṛisha-adhirâja. = ವೃಷಾಧಿಪ. (Śśv. 5, 63).

ವೃಷಿ vṛishi. *The seat of a religious student, a kind of seat or cushion made of kuśâ grass wound into a pad, the seat or cushion of an ascetic.*

ವೃಷೆ vṛishĕ. *The tree Gendarussa vulgaris* or *adhadota*

(Justitia adhatoda Lin.). 2, *the plant Salvinia cucullata* Roxb.

ವೃಷ್ಟಿ vṛishṭi. = ರುಷ್ಟಿ. *Rain*, a shower (ಮಮೆ[3] Nn. 15. 47. 69; ಸರಿ, ಮಮೆ[3] Kk. 70). — ವೃಷ್ಟಿಗಡಿ. -ಕಡೆ. To rain (ಕೆಸ್ವ. 3, 59).

ವೃಷ್ಣಿ vṛishṇi. Raining. 2, *a ram*. 3, *a ray of light*. 4, N. of one of the Yâdava kings (J. 12, 32; 14, 3).

ವೃಹತ್ vṛihat. = ಬೃಹತ್. See ಪಿರಿದು s. ಪಿರಿ 1.

ವೃಹತಿ vṛihati. = ಬೃಹತಿ. See ಪೆಗ್ಗುಳ್ಳ.

ವೆ *vĕ.* 1. (= ವಿ). An affix for forming verbal nouns, *e. g.* ಮುಱವೆ, etc. (Śmd. 247).

ವೆ *vĕ.* 2. = ಎ 13. A sound that is used to express disgust (My.).

ವೆಕ್ಕಸ *vĕkkasa.* (fr. ಬಿಡು). Roughness, unsmoothness; harshness, severity; unkindness; unpleasantness, etc. (ಪರ್ಪರಿಕೆ Ct. I, 12; Abhâ. 2, 52. 54; J. 16, 22; 26, 11; Tĕ. ವೆಕಟು, ವೆಕ್ಕಸ, ವೆಗಟು, harshness, repugnance, disgust, dislike).

ವೆಕ್ಕಳಿಸು *vĕkkaḷisu.* = ವೆಗ್ಗಳಿಸು. (J. 14, 6).

ವೆಕ್ತ *vĕkta.* Tbh. of ವ್ಯಕ್ತ. (My.). ವೆಕ್ತವಾದುದು (ಸ್ಫುಟಿ, ಖಲು, ಸ್ವಪ್ನ Dhw. 29).

ವೆಗ್ಗಳ *vĕggaḷa.* (Śmd. 49). = (ಅಗ್ಗಳ), ಎಕ್ಕಳ, ಎಗ್ಗಳ, ಯೆಗ್ಗಳ, q. v., ವೆಗ್ಗಳೆ, ಹೆಗ್ಗಳ. Muchness, abundance, greatness, excess (ಆಧಿಕ Ct. II, 62; ಲಾಗು Śm. 82; Bp. 22, 65; Kśv. 4, 20; Tĕ. ವೆಕ್ಕಸ, ವೆಗ್ಗಲ); — a great man (see Prv. s. ಅಗ್ಗಳ). — ವೆಗ್ಗಳವಾಗು. -ಆಗು. To become much, etc. (ಆಗ್ಗಲಿಸು Śmd. 209 Cm.). ವೆಗ್ಗಳ ಮಾಗಿ (ಪೀನಂ 108 Cm.; ಘನಮಾಗಿ 237 Cm.). ವೆಗ್ಗಳಮಾಗಿ ಬಾರದು (ಘನಮಿಲ್ಲ 342 Cm.). ವೆಗ್ಗಳವಪ ದಾನ (ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ Nn. 142, o. r. ಹಿರಿದಾಪ-).

ವೆಗ್ಗಳತನ *vĕggaḷatana.* = ವೆಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 7, 16, 14).

ವೆಗ್ಗಳಿಕೆ *vĕggaḷikĕ.* The state of being much, excess, abundance (Bp. 12, 14; Bh. 1, 5, 8).

ವೆಗ್ಗಳಿಗ *vĕggaḷa-iga.* A superior man (ಜಿಚ್ಚನವ G.).

ವೆಗ್ಗಳಿಸು *vĕggaḷisu.* = ವೆಕ್ಕಳಿಸು. To become much, to increase greatly, to become plentiful (ಅಗ್ಗಲಿಸು Śmd. 365 Cm.); to go beyond the common boundary (in emotions), to be elated or actuated by impulse. See Bp. 4, 25; 28, 56; 34, 23; 36, 62; 40, 40; 42, 16; 44, 33; 50, 42; 54 sum.; 57, 48; Bh. 3, 13, 27; J. 10, 14; 23, 16; 25, 5; 30, 19.

ವೆಗ್ಗಳೆ *vĕggaḷĕ.* = ವೆಗ್ಗಳ. — ವೆಗ್ಗಳೆಯ. -ಅ 3. A superior man (Bh. 8, 21, 15; 8, 23, 43).

ವೆಗ್ಗು *vĕggu.* = ಎಗ್ಗು 2, etc. (My.).

ವೆಂಕ *vĕṅka.* = ವೆಂಕಟ, (My.). — ವೆಂಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.). ಅಚ್ಚು ಬೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚಪ್ಪಗೆ, ನುಚ್ಚುಗಂಬಿ ವೆಂಕಪ್ಪಗೆ (Prv.). — ವೆಂಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ವೆಂಕಟ *vĕṅkaṭa.* = ಎಂಕಟ, ಎಂಗಟ, ವೆಂಗಟ. N. of an idol of Vishṇu on a hill at Tirupati (Tripati, My.). — ವೆಂಕಟಗಿರಿ. The hill on which Vishṇu is worshipped (My.). 2, a fort on that hill (My.). — ವೆಂಕಟಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (see s. ವೆಂಕಟರಮಣ). — ವೆಂಕಟರಮಣ. The lord Vĕṅkaṭa: Vishṇu (My.; Dp. 140 pallavi). ವೆಂಕಟರಮಣ! ಎನ್ನರೂ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಬೆನ್ನ ಬಿಡ. — ಸಂಕಟ ಬನ್ದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣ (Prvs.). — ವೆಂಕಟಾಚಲ. -ಅಚಲ. = ವೆಂಕಟಗಿರಿ. (My.). — ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ. -ಅದ್ರಿ. = ವೆಂಕಟಾಚಲ. (My.). 2, N. of a man (B. 4, 9; My.). — ವೆಂಕಟೀಶ. -ಈಶ. = ವೆಂಕಟರಮಣ. (My.; Dp. 132 pallavi; 140, 10. 16; 141 pallavi). 2, N. (My.).

ವೆಂಕಟೆ *vĕṅkaṭe.* = ಎಂಕಟೆ, ಎಂಗಟೆ, ವೆಂಗಟೆ. N. of females (My.).

ವೆಂಕಿ *vĕṅki.* = ವೆಂಕು. N. of females (My.).

ವೆಂಕು *vĕṅku.* = ವೆಂಕೆ. (My.). ವೆಂಕು ಪಣಮ್ಬುರಿಗೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ವೆಂಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ವೆಂಕುಬಾಯಿ. = ವೆಂಕಮ್ಮ. (My.).

ವೆಂಗಟ *vĕṅgaṭa.* = ವೆಂಕಟ, etc. (My.).

ವೆಂಗಟೆ *vĕṅgaṭe.* = ವೆಂಕಟೆ, etc. (My.).

ವೆಂಗಳಿ *vĕṅgaḷi.* = ಎಂಗಳಿ, ವೆಂಗಿ. (Tĕ. ವೆಕಲಿ, ವೆಂಗಳಿ, ವೆಂಗಿಲಿ; *cf.* ವೆಜಿ[2]). — ವೆಂಗಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ವೆಂಗಳಿ. (My.).

ವೆಂಗಿ *vĕṅgi.* (fr. ವೆಜಿ[2]). = ಎಂಗಿ 1. A mad man, a fool (Bp. 9, 10).

ವೆಂಗುರ್ಲೆ *vĕṅgurlĕ.* The town Vingorla (B. 4, 179).

ವೆಂಗ್ಯ *vĕṅgya.* Tbh. of ವ್ಯಂಗ್ಯ. Crookedness, perverseness, impropriety, contrariety (My.; Tĕ.). — ವೈಂಗಮಾತು. A crooked, etc. word (My.).

ವೆಚ್ಚ *vĕcca.* Tbh. of ವ್ಯಯ. Spending, expenditure, outlay, disbursement (Bp. 26, 18; 29, 9; My.; Tĕ.; Mhr. ವೇಚ). ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮಚ್ಚರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ವೆಚ್ಚ ಮಾಡು. To spend (B. 3, 93; 4, 194; 5, 81. 95). — ವೆಚ್ಚವಾಗು. -ಆಗು. To be spent, to be consumed (B. 4, 164). — ವೆಚ್ಚ ಸಚ್ಚ. reit. (My.). — ವೆಚ್ಚ ಪತ್ತು. Expenditure to be called for or to be required (B. 5, 82). — ವೆಚ್ಚ ಹಿಡಿ. = ವೆಚ್ಚ ಪತ್ತು. (B. 5, 276; My.).

ವೆಚ್ಚಿಸು *vĕcciṣu.* To spend (Bp. 40, 41; J. 31, 26; My.); to distribute (J. 28, 58).

ವೆಜನಿ *vĕjani.* (ಹಿಜ್ಜಾವೆ Mr. 110, o. r. ಹಿಜ್ಜಾತಿ; Sk. ವೇಜಾನೀ, the medicinal plant Serratula anthelmintica = ಸೋಮರಾಜಿ).

ವೆಜ್ಜ *vĕjja.* = ಬಿಜ್ಜ 2, etc. A perforation, etc. (My.).

ವೆಂಜನ *vĕñjana.* Tbh. of ವ್ಯಂಜನ. Condiment; boiled and seasoned vegetables, pickles, chutney (My.).

ವೆಟ್ಟಿ *vĕṭṭi.* 1. = ಎಟ್ಟಿ 1. Heat (My.; Tĕ.; M.; T. ವೆಟ್ಟಿಮ; Tĕ. also ವೇಡಿ, ವೆಣ್ಣಿ). See ಮೀಹ-. — ವೆಟ್ಟಿಧೂಮಿ. A hot, *i. e.* strengthless, poor soil (My.). — ವೆಟ್ಟಿರೋಗ. Venereal disease (My.). — ವೆಟ್ಟಿಶರೀರ. A body morbidly heated (My.).

ವೆಟ್ಟಿ *vĕṭṭĕ.* 2. = ಎಟ್ಟಿ 2, ಬೆಟ್ಟ 2, etc. — ವೆಟ್ಟಿಬಂಗಾರ. = ಬೆಟ್ಟಿಚಿನ್ನ. (My.). — ವೆಟ್ಟಿಬೆಳ್ಳಿ. = ಬೆಟ್ಟಿಬೆಳ್ಳಿ. (My.).

ವೆಡ್ಡಯ್ಸು *vĕḍḍaysu.* = ವೇಡಯಿಸು, etc. (Bh. 3, 18, 5; J. 31, 11).

ವೆಣ್ಟಣಿಸು *vĕṇṭaṇisu.* To encircle; to beset, to cover; to pervade, to go everywhere; to occupy; to be encircled or surrounded (Bh. 8, 25, 19; Râm. 5, 8, 66; J. 9, 31; 10, 43; 13, 67; 17, 7; Mhr. ವೇಟಾಳಣೇಂ, ವೇಢಣೇಂ).

ವೆಣ್ಣಮಯ್ಯ *vĕṇṇamayya.* (*cf.* ವೆಮ್ಮಯ್ಯ[2]). N. (Ch. v. 5. 9.

11. 13. 14, according to one MS. also in 6; o. rs. వెణ్ణెమయ్య, వెణ్ణెమయ్య).

వితిరేఁక vĕtirêka. = జితిరేక, q. v. Tbh. of వ్యతిరేక. (My.).

వితే vĕtĕ. = జిత, q. v. Tbh. of వ్యథే. (My.; Tĕ.).

విత్యాస vĕtyâsa. Tbh. of వ్యత్యాస. (My.).

వెదవే vĕdhavĕ. Tbh. of విధవే. (My.).

వెమ్మ vĕmma. (= వేమ). N. — వెమ్మయ్య. -ఆయ్య. N. See బొబిన-.

వెయ్ vĕy. **వ్యే. వ్యేయ్యు.** = బియ్ 1, etc. To carry off, etc. వ్యేయోఁ (నయన, వాహన Čb.). వ్యేయ్యు (G. 485).

వెరిసి vĕra. **వెరిసిం.** (fr. బిఱు). Firmly, emphatically, most certainly, verily (ఎగం, వలం, దట్, ఆతిసిక్ష్యార్థం Śmd. 392; వలం, నెనసు, పిట Kk. 48).

వెర్రి vĕrri. Madness, intoxication, fury, folly, confusion, fear (T., M.; Tĕ. వెఱ్ఱి; R.; T. also: a devil; see చిఱ్ఱు 1, బెఱగు; *cf.* పేఁ 1; Mhr. వేఢ, madness, folly).

వేర్త vĕrta. Tbh. of వ్యర్థ. (My.).

వెల vĕla. — వెలనాడు బ్రాహ్మణరు. N. of a class of Têlugu smârta Brâhmaṇas (My.).

వెల్లడించు vĕllaḥisu. (fr. వేల్లన). నేలదల్లి అడిగడిగే వెల్లహి సువల్లి ఉపావృత్త లుళిత ఎనిసుగు, ఇదు హొరళువుదు (Nr.).

వేవధాన vĕvadhâna. Tbh. of వ్యవధాన. (My.).

వేవసాయ vĕvasâya. Tbh. of వ్యవసాయ. (My.).

వేవస్థే vĕvastĕ. Tbh. of వ్యవస్థే. (సిరి, సూరుళు Nn. 150; My.).

వేవహార vĕvahâra. Tbh. of వ్యవహార. (Śmd. 368 Mḍb.; Bp. 21, 16; Dp. 1, 3; My.; Tĕ.).

వేసన vĕsana. Tbh. of వ్యసన. (My.; Čb. 147).

వేసని vĕsani. Tbh. of వ్యసని. (Bp. 44, 55; My.).

వేక vêka. Separation; discrimination. See ప్ర-, వి-.

వేగ vêga. = బేగ. Agitation;—impetus, impulse, momentum. 2, *impetuosity, speed, rapidity, quickness, velocity* (మహాజవ, ఆతిబేగ Nn. 97; జక్కనే Čt. II, 36; ఛబీలనే II, 37); *haste, rashness,* violence. 3, *stream, current.* 4, energy, activity, force, power, strength. 5, an enemy (ఆరాతి, హగే 97). 6, a fence, etc. (పరిధి, కోటి 97). 7, the Strychnos nux vomica (కివ్మాళ, కాంబర 97). బేగదవసిగే రోగ తప్పదు (Prv.).

వేగతన vêgatana. Haste, violence (ఉద్ధృత్త G.).

వేగత్వ vêgatva. Haste (My.).

వేగకాలి vêga-śâli. An agile, quick, active or nimble person (My.).

వేగాయిల vêga-âyila. A courier, an express (హరికాబి Śs.).

వేగాయ్ల vêga-âyla. Very swift, of great velocity; a runner (కడువేగం Čt. II, 32; Bh. 2, 2, 107).

వేగి vêgi. *Swift, fleet, impetous, rapid, hasty;*—a courier, an express.

వేంగి vêṅgi. A country in the Rajahmandry (Râjamahêndra) district (Tĕ. వేగి, వేంగి). — N. of a place in Vêṅgi (Čh. 4). — వేంగివిషయ. The Vêṅgi district (Čh. 4).

వేట vêṭa. A twist (of straw, grass, etc., Mhr.). See తులు-.

వేఢయిసు vêḍayisu. = వేష్టయ్ను, వేఢయ్ను. (Č. Bp. 47, 32).

వేఢయ్ను vêḍayu. = వేఢయిసు, etc. (Tbh. of వేష్టిసు). To surround, to enclose, to encompass, to invest, to hem in, to secure (Bp. 51, 69; J. 31, 33; Râm. 3, 6, 1; Mhr. వేఢణీం).

వేఢే vêḍĕ. 1. = బేడే. A boat.

వేఢే vêḍĕ. 2. (Tbh. of వేష్ట). Surrounding, enclosing, encircling, blockading, blockade (Râm. 5, 8, 74; Bh. 3, 12, 18); anything that surrounds or encompasses, a ring, an enclosure, a fence (Bh. 3, 13, 24. 25; Mhr. వేఢా). — వేఢిగొళ్. -కొళ్. To be encompassed or entangled (Bh. 3, 8, 31). — వేఢియాగు. -ఆగు. A blockade to take place (Bh. 3, 12, 16).

వేఢేయ vêḍĕya. (= వేఢే 2, వేఢియ). Enclosing; an enclosure, a fence; a circle described by a moving body. 2, a ring or troop of horses, or a circular motion of horses (జయమణ్డలి Bhn. 40, one MS. హయమణ్డల; Tĕ. వేఢెము, వేఢెమ్ము, riding or running round in the ring). — వేఢేయవనిక్కు. -ఇక్కు. To put a fence round; to secure or shut up by an enclosure (Bp. 50, 52; 51, 70).

వేఢ్యేయ vêḍhĕya. (Śmd. 24). (= వేఢేయ).

వేణి vêṇi. Weaving, braiding. 2, *a braid of hair, hair twisted into a single unornamented braid and allowed to fall on the back.* 3, the conflux or meeting of two or more rivers or streams in a common point of union (see త్రి-). 4, *a stream, a current.* 5, N. of a river. 6, *the plant Lipeocercis serrata* Trin. (the grass Andropogon serratus, = ఖస్; see బాగడి). 7, a certain weight (used for musk, My.).

వేణిబన్ధ vêṇi-bandha. The binding of a braid of hair, or a tie for it (My.).

వేణు vêṇu. *A bamboo* (see బిదిర్ 2); a reed. 2, *a flute, a fife, a pipe.*

వేణుకాణ్డ vêṇu-kâṇḍa. A multitude of bamboos (Śśv. 3, after 35).

వేణుగోపాల vêṇu-gôpâla. Krishṇa (My.).

వేణుధ్మ vêṇu-dhma. *A flute-player, a fifer, a piper.*

వేణునాద vêṇu-nâda. The sound of a flute (My.).

వేణుపత్ర vêṇu-patra. A bamboo-loaf (V. 8, 11).

వేణువాద్య vêṇu-vâdya. = వేణు No. 2. See కొబిల్.

వేతణ్డ vêtaṇḍa. = వేఢణ్డ. (Mr. 153; Bp. 5, 14).

వేతన vêtana. (= వేఁతే). *Hire, wages;*—livelihood, subsistence.

వేతనాదాన vêtana-adâna. Non-payment of wages. (R.).

వేతస vêtasa. *The rattan, Calamus rotang* Willd. (see పచ్చే).

వేతస్వత్ vêtas-vat. *Abounding in reeds or canes.*

వేతాల vêtâla. వేతాళ. = బేతాళ. *A kind of ghost, a goblin, a vampire, a demon* (J. 12, 45; 31, 55). 2, a door-keeper. 3, ఆచార్యను (Mr. 299).

వేతాలపంచవింశతి vêtâla-pañcaviṁśati. A collection of twenty-five tales told by a Vêtâla to Vikramâditya (My.).

వేతే vêtĕ. (= వేతన). *Hire, wages.* (*Cf.* బాద్తి?).

ವೇತ್ತ vêtta. Tbh. of ವೇತ್ತೃ. (Bp. 46, 1; My.).

ವೇತ್ತಿ vêtti. A touch-stone (ಪರೀಕ್ಷಿತ, ಒರೆಗಲ್ಲು Mr. 358).

ವೇತ್ತೃ vêttṛi. = ವೇತ್ತ. One who knows, a knower; a sage. 2, one who obtains or acquires. See ಪರಿ-.

ವೇತ್ತೃತ್ವ vêttṛitva. Knowledge (Ûpr. 1, 31).

ವೇತ್ರ vêtra. A reed, a cane, the ratan (ಬೆತ್ತ Mr. 145; Sk. also ವೇತ್ರ); a stick, a staff, a rod, a mace.

ವೇತ್ರಧರ vêtra-dhara. A mace-bearer, *a door-keeper.*

ವೇತ್ರಪಾಣಿ vêtra-pâṇi. Staff-handed: a door-keeper (My.).

ವೇತ್ರವತಿ vêtra-vati. *The river Betwa.*

ವೇತ್ರಾಸನ vêtra-âsana. Cane-seat: *a small cot or oblong low couch of cane work.*

ವೇದ vêda. = ಏದ, ವೇದ 1. Knowing, knowledge. 2, *the Véda, the three Védas* (the trayî): ṛigvêda, yajurvêda, and sâmavêda, to which the atharvavêda is added (ಶ್ರುತಿ, ವೇದ Nn. 58; ಪರಿವಾತು Kk. 70, ೫೫. 34; Bp. 55, 45). See ಆರಣ್ಯಕ, ಉಪನಿಷದ್ and ಬ್ರಾಹ್ಮಣ No. 3; also ವೇದಾಂಗ. 3, Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮ 58). 4, the sun (ತಪನ, ಸೂರ್ಯ 58). 5, that which is chief (ಮುಖ್ಯವು 58). ವೇದವೆಮ್ಬುವದು ಗಾದೆಯೋ?—ವೇದಾ ತಿಳಿದವನಾದರೂ ವೇದನೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ವೇದ ಗಾದೆಮಾತು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸನ್ತೆಗುಲ್ಲು, ಪುರಾಣ ಪುಣ್ದರ ಗೋಟ್ಟೆ.—ವೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಾದಿ ತಿಳಿಯದೇ?—ವೇದಾ ಪಠಿಸಿದವ ಛೇದಾ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಗಾದೆ. — ವೇದದ ಪಕ್ಷಿ. (ತಿತ್ತಿರಿ Si. 177).

ವೇದಗರ್ಭ vêda-garbha. Brahmâ (Râm. 1, 1, 10).

ವೇದಂಡ್ಡ vêdaṇḍa. = ವೇತಣ್ಡ. An elephant (Bp. 8, 19; 10, 1; 19, 84; 22, 32; 36, 39; 51, 69; Tč.).

ವೇದನ vêdana. Knowledge, perception (ಬಲ್ಲತನ Nn. 156; Kâvy. II, 1, 1);—deliberation, reflection, etc. (ವಿಚಾರಿಸುವದು 156). 2, pain, agony (ನೋವು 156). See ಪ್ರಸವ-. — ವೇದನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To get pained, etc. (Bp. 39, 31).

ವೇದನಾಧ್ವನಿ vêdanâ-dhvani. A sound of pain. See ಒಡಿಲ್ 3, ನರಲ್.

ವೇದನಿಕೆರ vêda-nikara. = ವೇದನಮೂಹ, q. v.

ವೇದನೆ vêdanè. ವೇದನಾ.= ಬೇದನೆ, ವೇದನ No. 1. *Knowledge, perception* (ಬಲ್ಲತನ Mr. 479). 2, *pain, torment, smart, agony* (ೞಮದ್ 393; Bp. 52, 13; Prv. s. ವೇದ).

ವೇದಪಾರಗ vêda-pâraga. A Brâhmaṇa skilled in the vêda (My.).

ವೇದಪಾರಂಗತ vêda-pârangata. = ವೇದಪಾರಗ. (My.).

ವೇದಪಾರಾಯಣ vêda-pârâyaṇa. Reciting the vêda; one who recites the vêda (My.; ಶಾಸ್ತ್ರಸಾರ in W. v. 1291).

ವೇದಪಿತಾಮಹ vêda-pitâmaha. N. of a dog (Bp. 55, 46. 52).

ವೇದಬಾಹಿರ vêda-bâhira. = ವೇದಬಾಹ್ಯ. (Bp. 51, 54; 54, 8).

ವೇದಬಾಹ್ಯ vêda-bâhya. External to the vêda, not founded on the vêda; contrary to the vêda (Bp. 49, 14); one who is not allowed to read the vêda (My.).

ವೇದಮೂರ್ತಿ vêda-mûrti. Embodiment of the vêda: an honourable compellation used in letters before the name of a learned Brâhmaṇa (My.; B. 4, 87).

ವೇದವಿತ್ತ vêda-vitta. One whose wealth or power is the vêda (Bp. 6, 17).

ವೇದವಿದ್ vêda-vid. ವೇದವಿತ್. Knowing the vêda, conversant with the vêda; a Brâhmaṇa versed in the vêdas (My.).

ವೇದವಿದ vêda-vida. Tbh. of ವೇದವಿದ್ (ೞಮದ್. 106. 129; Bp. 5, 2).

ವೇದವೃನ್ದ vêda-vṛinda. The vêdas collectivly, all the vedic texts (ನಿಗಮ Mr. 465).

ವೇದವೇದ್ಯ vêda-vêdya. He who is to be known by the vêda: the universal soul; Brahmâ; Vishṇu; Śiva (My.).

ವೇದವ್ಯಾಸ vêda-vyâsa. Vêda-arrangor: Vyâsa or Bâdarâyaṇa (ಕೃಷ್ಣ, ಬಾದರಾಯಣ Nn. 47; J. 2, 13. 31).

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಪನ್ನ vêda-śâstra-sampanna. Versed in the vêdas and śâstras: an epithet of a learned Brâhmaṇa (B. 4, 87; My.).

ವೇದಸ್ vêdas. Acquisition, wealth. 2, the vêdas collectively. See ಜಾತ-, ಸರ್ವ-.

ವೇದಸಮೂಹ vêda-samûha. = ವೇದವೃನ್ದ. (ನಿಗಮ, ವೇದನಿಕರ Nn. 40).

ವೇದಾಂಗ vêda-aṅga. N. of certain works or classes of works regarded as auxiliary to and even in some sense as part of the vêda; they are: śikshâ, chandas, vyâkaraṇa, nirukta, jyôtisha, and kalpa (Bp. 26, 46). See ಷಡಂಗ.

ವೇದಾಧ್ಯಯನ vêda-adhyayana. The going over or study of the vêdas (Si. 235; My.).

ವೇದಾನ್ತ vêda-anta. End of the vêda: an upanishad;—*the uttaramîmâṁsâ, and the popular pantheistic creed of the present day, which is based on the upanishads* (Bp. 51, 12; 58, 7).

ವೇದಾನ್ತವೇದ್ಯ vêdânta-vêdya. He who is to be known by the upanishads: the universal soul; Vishṇu; Śiva (My.).

ವೇದಾನ್ತಶಾಸ್ತ್ರ vêdânta-śâstra. The vêdânta philosophy (My.).

ವೇದಾನ್ತಿ vêdânti. A follower of the vêdânta philosophy (Bp. 6, 10; 55, 16). — ವೇದಾನ್ತಿಗಳ ೞೃಷ್ಟಸ್ಪ. N. (Bp. 56, 41).

ವೇದಾಭ್ಯಾಸ vêda-abhyâsa. Study of the vêda (My.).

ವೇದಾಭ್ಯಾಸಿ vêda-abhyâsi. One who studies or has studied the vêda (My.).

ವೇದಾಳಿ vêda-âḷi. A Brâhmaṇa (ಶಾರ್ದ Čt. I, 21).

ವೇದಿ vêdi. 1. Knowing, acquainted with;—a knower; a learned Brâhmaṇa; a teacher. See ನೀತಿ-.

ವೇದಿ vêdi. 2. (= ವೇದಿಕೆ). *A raised place made of kuśa grass or strewed with it and prepared for an oblation for placing the vessels used at a sacrifice, a place or ground (more or less raised and of various shapes) prepared for sacrifice* (ಯಾಗದ ಭೂಮಿ Mr. 260);—an altar;—a raised quadrangular piece of ground in the centre of a house or temple, a quadrangular seat of earth, etc. (ಜಗಲಿ Nn. 86; ೫ೞ್. 1, 70). 2, a seal-ring (see ೞ್ವರ್-).

ವೇದಿಕೆ vêdikè. *A raised square piece of ground in the centre of a house or temple,* a quadrangular seat of earth, etc., a seat (ಜಗಲಿ Nn. 148; ವಿತರ್ದಿಕೆ, ಜಗುಲಿ Mr. 199). 2, a seal-ring (ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ Nn. 148). (Bp. 47, 10; 48, 20).

ವೇದಿತ vêdita. Made known, represented, known (Bp. 3, 20; 55, 19).

ವೇದಿಸು vêdisu. To make known, to represent (Bp. 19, 6; 21, 27; 25, 7; 36, 42; 43, 75);—to suffer pain, to be afflicted (5, 2);—to present, to offer (39, 6). See ನಿವೇದಿಸು, ಸು-. 2, to afflict, to trouble (Bp. 38, 62 ?; My.). ಬೂದಿಯೊಳು ಹುದಿಗಿಸಿ, (ತನ್ದವರನ್ನು) ವೇದಿಸಿ, ಮಡಿ ಮಾಡಿ, ಕಾದಿ

ರ್ದ ಚಿನ್ನಮೊಳು (ಏನೂ) ಬೆರಸಿ, ಒರೆ ಹಚ್ಚಿ, ಊದುತಾ ಹೊನಿವ (ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯನು, Sp.).

ವೇದೆ ವೇದೆ. 1. = ವೇದನೆ. Pain (My.; Si. 424; Tĕ. ವೇಧೆ).

ವೇದೆ ವೇದೆ. 2. Lively and never-intermitted remembrance, a constant pricking (Bh. 3, 13, 67; Mhr. ವೇಧ).

ವೇದೋಕ್ತ vêda-ukta. Taught by or declared in the vêdas (J. 2, 30; 19, 54; 20, 4).

ವೇದೋಕ್ತಾಶೀರ್ವಾದ vêdôkta-âśîrvâda. A mode of blessing in a letter from a Brâhmaṇa to his son or to a Kshatriya or Vaiśya (My.).

ವೇದ್ಯ vêdya. Possible, necessary or proper to be known or ascertained (Bp. 26, 7; see ವೇದ-);—known (My.);—a knower (Bp. 1, 43; 8, 49; 46, 23).

ವೇಧ vêdha. 1. = ಬೆಜ್ಜ 2, etc. *Piercing, penetrating, boring, perforation;*—a hole, an excavation.

ವೇಧ vêdha. 2. Tbh. of ವೇಧಸ್. (My.).

ವೇಧನ vêdhana. Piercing, perforation. See ಮರ್ಮ್ಮಕ್.

ವೇಧನಿಕೆ vêdhanikĕ. *A borer, an auger, a gimblet, an awl,* etc.

ವೇಧಮುಖ್ಯಿಕ vêdha-mukhyaka. *Zedoary, Curcuma zerumbet* Roxb.

ವೇಧಸ್ vêdhas. = ವೇಧ 2. An arranger, a creator;—*Brahmâ;—Vishṇu.*

ವೇಧಿ vêdhi. Piercing; hitting a mark; a butt, a target. See ಶತ-, ತಪ್ಪು-, ಶೀಘ್ರೆ-.

ವೇಧಿತ vêdhita. *Pierced, perforated.*

ವೇಧ್ಯ vêdhya. To be pierced or perforated;—*a mark for shooting at, a butt, a target.*

ವೇಪಥು vêpathu. *Trembling, tremor.*

ವೇಪನ vêpana. Trembling, tremor (My.).

ವೇಪಿಸು vêpisu. Tbh. of ವ್ಯಾಪಿಸು. (Bp. 50, 25).

ವೇಮ vêma. (= ವೆಮ್ಮ, ವ್ಯೋಮ). N. (Bp. 46, 76. 77. 79). — ವೇಮಗುರು. N. (Bp. 46, 62). — ವೇಮನಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 18). — ವೇಮನಾರಾಧ್ಯ. -ಆರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46 sum.; 46, 78). — ವೇಮನಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 56. 64-66). —ವೇಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. See ಬಿಲಿದೇವಿಐಯರ-, ಮೊಘನ-. — ವೇಮ ವಿಭು. N. (Bp. 46, 76). — ವೇಮಾರಾಧ್ಯ. -ಆರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46, 80). — ವೇಮಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 60).

ವೇಮು vêma. *A loom* (see Nr. s. ನೆಯ್ಕೆಕಾಱಿ & Si. s. ಕೊಡಿಪಿ).

ವೇಮದಣ್ಡಿ vêma-daṇḍa. = ವೇಮ. See Nr. s. ನೆಯ್ಕೆಕಾಱಿ.

ವೇರ vêra. A root (see ಶೃಂಗ-, and *cf.* ಬೇರ್). 2, the body. 3, the egg-plant. 4, saffron.

ವೇರಡಿಗ vêraḍiga. (Mr. 382 in two MSS.; see ಕೇರಲ).

ವೇಲಾವನ vêlâ-vana. *A wood on a shore or sea-coast* (ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯ ಬನ Hlâ., Mr. 406).

ವೇಲೆ vêlĕ. ವೇಲಾ. = ವೇಳೆ, ವೇಳ್ಯ. *Time;* season (ಕಾಲ Nn. 152). 2, opportunity, interval, leisure (ಪ್ರಸ್ತಾವ 152); convenience (ಕುಶಲ Mr. 488 one MS., another one ಕುತ, the others quite corrupt). 3, the sea-shore ಜಲಧೀರ 152). 4, *tide, especially flood-tide* (ವಾರಿವೃದ್ಧಿ, ನೀರೊತ್ತು Hlâ.). 5, a firm decree or declaration (ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಮಾಣ್, ಪ್ರಮಾಣ 152; ವ್ಯವಸ್ಥೆ Mr. 488).

ವೇಲ್ಲ vêlla. Going, moving; shaking; rolling on the ground. 2, *a particular plant* (= ವಿಡಂಗ, q. v.).

ವೇಲ್ಲಜ vêllaja. *Black pepper (cf.* ಮಿಂಚು).

ವೇಲ್ಲನ್ತ vêllat. Moving about, shaking about (Ŭpr. 3, 17; 5, 61).

ವೇಲ್ಲನ vêllana. = ವೇಲ್ಲ. No. 1. See ವೆಲ್ಲಿಂಸು.

ವೇಲ್ಲಿತ vêllita. *Shaken, shaking, trembling, tremulous.* 2, *bent, crooked* (*cf.* ಬಳಸು 1).

ವೇಶ vêśa. Entrance, ingress. 2, an abode. 3, *a house of prostitutes.* 4, dress, apparel. 3, disguise, masquerade (ಯೋಗ Mr. 514). See ಅ-, ಕೇಶ-, ದುರ್-, ಸು-, ಪ್ರ-, etc.

ವೇಶನ vêśana. Entering, access, etc. See ಸಂ-.

ವೇಶನ್ತ vêśanta. *A small pond* (*cf.* ಬೆಂಕಿ).

ವೇಶಸ್ತ್ರೀ vêśa-strî. = ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀ. A harlot (ಗಣಿಕೆ, etc. Dhw. p. 11).

ವೇಶಿ vêśi. Tbh. of ವೇಶ್ಯೆ. (Bp. 42, 1). ಪಾಸಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ, ವೇಶಿಗೆ ದಯವಿಲ್ಲ (Prv.).

ವೇಶೆ vêśĕ. = ವೇಶಿ. (Sp. s. ಪಡಿ 2).

ವೇಶ್ಮ vêśma. *A house, an abode.*

ವೇಶ್ಮಭೂ vêśma-bhû. *The site of a habitation,* ground suitable for a house.

ವೇಶ್ಮಾಂಗ vêśma-aṅga. A member or article of a house (ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 158).

ವೇಶ್ಯ vêśya. To be entered;—a habitation;—the habitation of harlots.

ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ vêśyâ-jana-samâśraya. *A habitation of harlots.*

ವೇಶ್ಯಾಪತಿ vêśyâ-pati. *The paramour of a harlot* (ಭುಜಂಗ Hlâ.).

ವೇಶ್ಯಾಮಾತೆ vêśyâ-mâtĕ. Harlot-mother; N. of the mother of Maluhaṇi (Bp. 42, 6. 19).

ವೇಶ್ಯಾಲಯ vêśyâ-âlaya. = ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ. (ಸೂಳೆಯರ ಗೃಹ Mr. 198).

ವೇಶ್ಯಾವರ vêśyâ-vara. = ವೇಶ್ಯಾಪತಿ. (ಎಟಿ, ಭುಜಂಗ, etc. Mr. 239).

ವೇಶ್ಯಾವಾಟ vêśyâ-vâṭa. A harlot-street (Śmd. 91 Mḍb.).

ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀ vêśyâ-strî. = ವೇಶ್ಯೆ. (My.).

ವೇಶ್ಯೆ vêśyĕ. ವೇಶ್ಯಾ. = ವೇಶಿ, ವೇಶೆ. *A courtezan, a harlot, a prostitute* (ಸೂಳೆ Hlâ., Mr. 305; see ಸ್ವರ್ವೇಶ್ಯೆ).

ವೇಷ vêsha. = ಯಾಸ, ಯೇಸ, (ವೇಶ), ವೇಸ. *Dress, apparel, garb.* 2, disguise, masquerade (ಯೋಗ Nn. 113; ಜೋಷ Bhn. 45). 3, hypocrisy, falsity (ಕಪಟ My.). 4, *ornament, decoration.* See ಪರಿ-. ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಸ್ಯ, ವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ (Prv.). — ವೇಷನ್ದ ಕೆ. -ಂ-ತಕೆ. To assume a garb or the garb of, etc. (Bp. 21, 30; 29, 5; 57, 25; V. 14, after 37). — ವೇಷಪ್ಪಜೆ. -ಂ-ಪಜೆ. = ವೇಷನ ಕೆ. (Śśv. 1, after 71). — ವೇಷಪ್ಪೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. = ವೇಷನ್ದ ಕೆ. (Bp. 27, 62).

ವೇಷಗಾಱಿ vêsha-gâṛa. A masquerader (C.).

ವೇಷಧಾರಿ vêsha-dhâri. *One that assumes the garb of.* 2, a hypocrite. 3, one who is disguised.

ವೇಷವಾರ vêshavâra. = ವೇಸವಾರ.

ವೇಷಿ vêshi. Having a dress, dressed;—assuming a particular garb or form (Bp. 25, 1; 52, 3).

ವೇಷ್ಟ vêshṭa. (= ವೇಜಿ 2). Surrounding, enclosing;—an enclosure, a fence;—a halo round the sun or moon (ಪರಿವೇಜ, ನಾನಾರೂಪು Nn. 23);—a turban; a dôtra (ವಸನ, ವಸ್ತ್ರ, ವಸ್ತ್ರಭೇದ 23); a crown (ಮುಕುಟ 23). 2, the head (ಉತ್ತ

ಮಾಂಗ, ಶರಸ್ಸು 23). 3, exudation, gum; resin (see ಶಾಲ್ಮಲೀ-, ಶ್ರೀ-). See ಪ್ರ-.

ವೇಷ್ಟಕ vêshṭaka. Surrounding, encompassing;—anything which encloses or invests: a turban, etc.;—resin, gum (ಅಣ್ಣು G.).

ವೇಷ್ಟನ vêshṭana. Surrounding, encompassing, enclosing, encircling;—anything that surrounds or encompasses: a wrapper; a fence; a turban, a tiara, a diadem; a girdle; a band; a cover, a case; the outer ear. See ಕರ್ಣ-, ಮೂರ್ಧ-; ಸುತ್ತು 1.

ವೇಷ್ಟಿ vêshṭi. A dôtra (My.).

ವೇಷ್ಟಿತ vêshṭita. *Surrounded, encompassed, enclosed, encircled*, enveloped, bound or wound round, wrapped up; dressed; invested; impeded, blocked, secured from access.

ವೇಷ್ಟಿತಕ vêshṭitaka. That is surrounded, etc. (Čpr. 7, 94).

ವೇಷ್ಟಿಸು vêshṭisu. (= ವೇಡಯಿಸು, etc.). To surround, to enclose, to encompass, to encircle; to wind or wrap round (Čpr. 6, after 64).

ವೇಸ vêsa. Tbh. of ವೇಷ. (Šmd. 335; My.; see ತಪ-).

ವೇಸರ vêsara. *A mule* (J. 7, 5; *cf.* ಹೇಸರ, ಹಾಸರ).

ವೇಸರಿ vêsari. A female mule (Čpr. 7, after 81).

ವೇಸರೆ vêsarĕ. = ವೇಸರ. (J. 5, 73).

ವೇಸವಾರ vêsavâra. = ವೇಷವಾರ. *A particular condiment or kind of seasoning* (consisting of coriander, mustard, pepper, ginger, spice, etc., ಊಟದ ಪರಿಕಾರ Hlâ.).

ವೇಹತೆ vêhat. *A cow miscarrying from taking the bull unseasonably.* 2, *a cow that has taken the bull* (ಕಟ್ಟಿದಾವು Hlâ.).

ವೇಹಿ vêhi. A cow that has taken the bull (ಸಮ್ಮೋಗದಾವು Mr. 180)

ವೇಳೆ vêḷĕ. = ವೇಲೆ. Time (Bp. 35, 47; 41, 10; 47, 19; J. 2, 67; C.). See ಒನ್ದು ವೇಳೆ. — ವೇಳೆ ಕಳೆ. To spend time (B. 4, 194; 5, 167). ವೇಳೆ ಕಳೆವೆನೆನ್ದರೆ ಶಾಳ ಕೇಳ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ವೇಳೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ವೇಳೆ ಕಳೆ. (B. 5, 97). — ವೇಳೆಯಾಳು. -ಆಳು. A watchman (Bp. 53, 35). — ವೇಳೆ ಹತ್ತು. Time to be required (B. 5, 171. 173).

ವೇಳ್ಪ vêḷpa. A large measure of distance (see Mr. s. ಮೊರೆ).

ವೇಳ್ಯ vêḷya. Tbh. of ವೇಲೆ. Time (B. 5, 19; My.).

ವೈ vĕy. = ವೆಯ್, q. v.

ವೈ vai. *Indeed, certainly; so, just.*

ವೈಕಕ್ಷ vaikaksha. (fr. ವಿಕಕ್ಷ). A garland or string of flowers, worn as a kind of scarf hanging down below the hip, or like the sacrificial cord, over the left shoulder and under the right arm (ದಣ್ಡೆಗಳು Mr. 334). 2, *an upper garment* (ಶಾಟಿ, etc., ಪೂದವಪ ಉತ್ತರಾನಂಗ Mr. 256).

ವೈಕಕ್ಷಕ vaikakshaka. = ವೈಕಕ್ಷ No. 1. *A garland worn scarf-like across the chest*, etc.

ವೈಕಂಕತ vaikaṅkata. (fr. ವಿಕಂಕತ). *Coming from the plant vikaṅkata*, and the plant itself.

ವೈಕಟಿಕ vaikaṭika. *A jeweller.*

ವೈಕಲ್ಪಿಕ vaikalpika. (fr. ವಿಕಲ್ಪ). Doubtful, dubious; alternative, optional; option (ವಿಕಲ್ಪ Šmd. 278. 355).

ವೈಕಲ್ಯ vaikalya. (fr. ವಿಕಲ). Imperfection, incompleteness, deficiency, defect; a defective or imperfect state of any limb or organ; incompetency, insufficiency;—agitation, flurry, perturbation. See Kâvy. III, 3, B, 144; B. 4, 34; My.; ಮನೋ-).

ವೈಕಾರಕ vaikâraka. (fr. ವಿಕಾರ; Sk. ವೈಕಾರಿಕ). A modifier;—a blacksmith (ಕಮ್ಮಟ Mr. 376).

ವೈಕಾಸ vaikâsa. (fr. ವಿಕಾಸ). Smiling, laughter (ನಕ್ಕುದು Čt. I, 42).

ವೈಕುಂಠ vaikuṇṭha. *Vishṇu or Krishṇa* (ಆರವಿನ್ದಾಕ್ಷ, ವಿಷ್ಣು Nn. 57). 2, *Indra* (ಬಿಡೌಜ, ಇನ್ದ್ರ 57). 3, *the heaven of Vishṇu.* 4, the way of final emancipation (ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ, ಮುಕ್ತಿಪಥ 57). 5, sign for a metrically short syllable (Čh.). ಕೈಲಾಸದವರು ಬಲ್ಲರು, ವೈಕುಣ್ಠದವರು ಬಲ್ಲರು.—ವೈಕುಣ್ಠಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕುನ್ಟಣಿಗಿತ್ತಿಯಪಪ್ರ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ವೈಕುಂಠಯಾತ್ರೆ vaikuṇṭha-yâtrĕ. Going to Vaikuṇṭha: death. ಅನನ್ತಯ್ಯನ ಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ (Prv.).

ವೈಕುರ್ವಣ vaikurvaṇa. Alteration, change (Abh. P. 16, 48).

ವೈಕೃತ vaikṛita. (fr. ವಿಕೃತಿ). Undergoing change, changed; change, modification, alteration;—change of mind, aversion, disgust. (R.).

ವೈಖರಿ vaikhari. = ವಕ್ಕುರಿ. Articulate utterance; the faculty of speech (Sk.; Mhr.). 2, good manner or style (T.; Tĕ.).

ವೈಖಾತಿಕ vaikhâtika. Known, notorious, famous (Čpr. 8, after 105).

ವೈಖಾನಸ vaikhânasa. *A Brâhmaṇa of the third order, a vânaprastha or hermit.* 2, N. of a sect of Vaishṇavas (My.).

ವೈಖಾನಸಾಗಮ vaikhânasa-âgama. The laws of the Vaikhânasas (My.).

ವೈಚಕ್ಷಣ್ಯ vaiċakshaṇya. (fr. ವಿಚಕ್ಷಣ). Proficiency, skill, cleverness (My.).

ವೈಚಿತ್ರ್ಯ vaiċitrya. (fr. ವಿಚಿತ್ರ). Variety;—variegatedness; manifoldness;—surprisingness, surprise, wonderfulness (Čpr. 4, after 50).

ವೈಜ vaija. Tbh. of ವೈದ್ಯ. — ವೈಜನಾಥ. = ವೈದ್ಯನಾಥ. A form of Śiva (Bp. 52, 29; B. 3, 76). — ವೈಜವೆ. -ಅವೆ. N. (Bp. 52, 20). — ವೈಜವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 52, 5. 21. 28. 29). — ವೈಜಾಪ್ಪುಕೆ. -ಅಪ್ಪಿಕೆ. N. (Bp. 52, 27). — ವೈಜಿ. = ವೈಜವ್ವೆ. (Bp. 52, 7).

ವೈಜನನ vaijanana. (fr. ವಿಜನನ). *The last month of pregnancy.*

ವೈಜಯನ್ತ vaijayanta. (fr. ವಿಜಯನ್ತ). The banner of Indra. 2, *a banner or flag in general.* 3, *the palace of Indra.*

ವೈಜಯನ್ತಿ vaijayanti. *A banner, a flag.* 2, the necklace of Vishṇu (My.). 3, N. of a lexicon and of its author (Mr. 1*b*). ವರವೈಜಯನ್ತಿಯ ನಯಂ (Mr. 4).

ವೈಜಯನ್ತಿಕ vaijayantika. *A flag-bearer.*

ವೈಜಯನ್ತಿಕೆ vaijayantikĕ. *The plant Sesbania aegyptiaca* Pers.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ vaijñânika. (fr. ವಿಜ್ಞಾನ). *Skilful, conversant with, clever.*

ವೈಡೂರಿಯ vaiḍûriya. Tbh. of ವೈಡೂರ್ಯ. (Bh. 2, 13, 25).

ವೈಡೂರ್ಯ vaiḍûrya. = (ವಾಯಜ), ವೈದೂರ್ಯ. A gem of a dark colour, *Lapis lazuli or a kind of turkois* (ಸೌನ್ದರ, ಬಾಲವಾಯಜ Mr. 101).

ವೈಣವ vaiṇava. (fr. ವೇಣು). Belonging to a bamboo or reed;—*a bamboo-staff;* a staff (ಲಗುಡ, ದಣ್ಣ, etc., ದಡಿ Mr. 442);—*bamboo-seed* (ಬಿದಿರಕ್ಕಿ Nr.).

ವೈಣವಿಕ vaiṇavika. *A flute-player, a flutist.*

ವೈಣಿಕ vaiṇika. *A flutist.*

ವೈಣುಕ vaiṇuka. *A bamboo-pike, pointed with iron and used to drive an elephant;*—a piper, a flutist.

ವೈತಂಸಿಕ vaitaṁsika. (fr. ವಿತಂಸ). *A seller of the meat of beasts or birds, a butcher* (ಶಾಖಿಕ, ಶೌಕಿಕ Mr. 379).

ವೈತಂಡಿಕ vaitaṇḍika. (fr. ವಿತಣ್ಡಿ). = ವೈತಣ್ಡಿಕ, q. v. (Sk. ವೈತಣ್ಡಿಕ, a disputatious or captious person).

ವೈತನಿಕ vaitanika. (fr. ವೇತನ). Living on wages;—*a hireling; a labourer.*

ವೈತರಣಿ vaitaraṇi. (fr. ವಿತರಣ). A river which must be crossed before entering the infernal regions: *the river of hell.*

ವೈತಾಲಿ vaitâli. N. of a metre (Ch.).

ವೈತಾಲಿಕ vaitâlika. *A bard whose duty is to awaken a prince at dawn with music and song.*

ವೈತಾಲಿಕೆ vaitâlikĕ. N. of a metre (Ch.).

ವೈದಗ್ಧ vaidagdhi. (fr. ವಿದಗ್ಧ). Artifice, craft, trick. (R.).

ವೈದಗ್ಧ್ಯ vaidagdhya. (fr. ವಿದಗ್ಧ). Cleverness, dexterity, skill, acuteness, wit;—cunning, craft (My.).

ವೈದಂಡಿಕ vaidaṇḍika. (fr. ವಿದಣ್ಡಿ). = ವೆದಣ್ಡಿ, q. v. (Śmd. II; Kk. 81; Śm. 52). ವೈತಣ್ಡಿಕ.

ವೈದರ್ಭ vaidarbha. (fr. ವಿದರ್ಭ). Belonging to the country Vidarbha;—N. of its sovereign, the father of Damayantî.

ವೈದರ್ಭಮಾರ್ಗ vaidarbha-mârga. A particular style of poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 25).

ವೈದರ್ಭಿ vaidarbhi. Damayantî;—Rukmiṇî (My.).

ವೈದಿಕ vaidika. (fr. ವೇದ). *Relating to the vêdas, derived from or conformable with the vêdas, vedic, prescribed by the vêdas* (Ch. v. 12);—vedic ritual;—*a man well versed in the vêdas;*—a religious mendicant (My.). ವೈದಿಕ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಬಯ್ದಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ವೈದಿಕಜಾತ vaidika-jâta. Sprung from a vaidika (Bp. 60, 52).

ವೈದಿಕಜೀವನ vaidika-jîvana. Living as a religious mendicant by begging alms (My.).

ವೈದಿಕಮಾರ್ಗ vaidika-mârga. The rites of vaidikas (My.).

ವೈದಿಕವೃತ್ತಿ vaidika-vṛitti. = ವೈದಿಕಜೀವನ. (My.).

ವೈದೀಕ vaidîka. Tbh. of ವೈದಿಕ. (My.; Tĕ.). 2, the day of performing a śrâddha (My.).

ವೈದುಷ್ಯ vaidushya. (fr. ವಿದ್ವಸ್). Wisdom, learning, sapience (J. 2, 18).

ವೈದೂರ್ಯ vaidûrya. = ವೈಡೂರ್ಯ. *The lapis lazuli or a kind of turkois.*

ವೈದೇಹ vaidêha. (fr. ವಿದೇಹ). The king of Vidêha, father of Sîtâ. 2, a dweller in Vidêha. 3, *a trader, a merchant.*

ವೈದೇಹಕ vaidêhaka. *A trader, a merchant.* 2, *the son of a Vaiśya father and Brâhmaṇa mother.*

ವೈದೇಹಿ vaidêhi. Sîtâ (J. 18, 33. 36; 19, 1. 38. 43). 2, *long pepper, Piper longum.*

ವೈದ್ಯ vaidya. (fr. ವೇದ). = ವಿದ್ವ 1, ವಿಜ್ಞ, ವೈಜ್ಞ. Vedic. 2, relating to medicine, medical, medicinal. 3, a learned man, a Paṇḍit; a follower of the vêdas, one well versed in them. 4, *a medical man, a doctor, a physician* (ಅಮೃತ ಕರ Nn. 35). 5, the business of a physician, medical practice, medical treatment (My.). 6, a medicine (ಪಥ್ಯರ, ಭೇಷಜ Nn. 27). ವೈದ್ಯನಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೂ ಆಯುಷ್ಯವದು (death) ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಪುಣ್ಯವನ್ತ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದೇ ರೋಗ.—ಯೋಗ್ಯತೆಯಲ್ಲಿಯದ ದೊರೆತನವೂ ರೋಗವಲ್ಲಿಯದ ವೈದ್ಯನೂ ಒಸ್ದೇ.—ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದೇ ವೈದ್ಯ ತರಿಸಿದ.—ಮಡಿಯೊಳಗಿನ ಹುಣ್ಣು, ಮಾವನವರ ವೈದ್ಯ (Prvs.). See Bp. 46, 23; 59, 29.— ವೈದ್ಯಕೆಲಸ. The business of a physician (My.).

ವೈದ್ಯತನ vaidyatana. Medical science; the business of a physician (B. 3, 109; 4, 220; 5, 210).

ವೈದ್ಯನಾಥ vaidya-nâtha. Śiva (My.). 2, N. of a poet.

ವೈದ್ಯನಾಥೀಯ vaidyanâthîya. A treatise on ethics by the poet Vaidyanâtha (My.).

ವೈದ್ಯಭಾಗ vaidya-bhâga. A portion of the medicine sold and administered by a doctor, forming a part of his fee (My.). 2, a part of a book that treats on medicine (My.).

ವೈದ್ಯಮಾತೃ vaidya-mâtṛi. The mother of a physician. 2, *the plant Gendarussa vulgaris* Nees. (Justicia gendarussa Lin.).

ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ vaidya-śâstra. A work on medicine; the science of medicine (My.).

ವೈಧವ್ಯ vaidhavya. (fr. ವಿಧವಾ). Widowhood. See ಮೋಜು.

ವೈಧಾತ್ರ vaidhâtra. (fr. ವಿಧಾತೃ). *Sanatkumâra, the son of Brahmâ.*

ವೈಧೃತಿ vaidhṛiti. (fr. ವಿಧೃತ). N. of a particular position of the sun and moon (yôga) that is considered a malignant aspect (My.).

ವೈಧೇಯ vaidhêya. (fr. ವಿಧೇಯ). *Foolish, ignorant.*

ವೈನತೇಯ vainatêya. (fr. ವಿನತಾ). *Garuḍa, the son of Vinatâ.*

ವೈನಯಿಕ vainayika. (fr. ವಿನಯ). Relating to moral conduct or discipline. 2, *a chariot employed in military exercises* (ತ್ರಮದ ರಥ Hlâ.).

ವೈನೀತಕ vainîtaka. (fr. ವಿನೀತ). *An indirect means of conveyance,* as a porter carrying a dooly, a palanquin-bearer, a horse dragging a carriage, etc.

ವೈಪರೀತ್ಯ vaiparîtya. (fr. ವಿಪರೀತ). *Contrariety, adverseness, reverse.*

ವೈಭವ vaibhava. (fr. ವಿಭವ). Power, greatness, grandeur glory, magnificence and splendour of state, wealth (Čpr. 4, 89; Bp. 50, 16; 58, 14; J. 2, 52; 33, 19; Bh. 1, 8, 59; B. 5, 42. 212; My.).

ವೈಭಾಗ vaibhâga. (fr. ವಿಭಾಗ). The share or portion of an inheritance, or partition of inheritance (ವಿಭಾಗ, ಪಾಯ Nn. 142).

ವೈಭಾವೆ vaibhâvĕ. (fr. ವಿಭಾವ). A female gifted with discrimination. See ಕಟ್ಟು-, s. ಕಟ್ಟು 1.

ವೈಭೋಗ vaibhôga. Tbh. of ವೈಭವ. (My.).

ವೈಮನಸು vaimanasu. Tbh. of ವೈಮನಸ್ಯ.= ವೈಮನಸ್ಯ No. 2. (S. Mhr.).

ವೈಮನಸ್ಯ vaimanasya. (fr. ವಿಮನಸ್). Great sadness or sorrow, distractedness (J. 4, 47; 15, 26; My.). 2, hostility of feeling towards (Mhr.).

ವೈಮಲ್ಯ vaimalya. (fr. ವಿಮಲ). Spotlessness, cleanliness, purity (ವಿಮಲ ಔ. II, 114).

ವೈಮಾತ್ರೇಯ vaimâtrêya. (fr. ವಿಮಾತೃ). *A step-mother's son.*

ವೈಮಾನಿಕ vaimânika. (fr. ವಿಮಾನ). A deity (Bh. 8, 25, 19).

ವೈಮೇಯ vaimêya. (= ವಿಮಯ). *Barter, exchange.*

ವೈಯಾಕರಣಿ vaiyâkaraṇa. (fr. ವ್ಯಾಕರಣ). Grammatical;—a grammarian (Śmd. 173 Cm.; 221. 272).

ವೈಯಾಕರಣಿ vaiyâkaraṇi. A female grammarian (Sk.). 2, a grammarian (Mhr.; My.).

ವೈಯಾಘ್ರ vaiyâghra. (fr. ವ್ಯಾಘ್ರ). Belonging to a tiger; consisting of a tiger's skin; *covered with a tiger's skin;*—a tiger's skin.

ವೈಯಾತ್ಯ vaiyâtya. (fr. ವಿಯಾತ). Immodesty, boldness, impudence. (R.).

ವೈಯಾರ vaiyâra. = ವಯ್ಯಾರ. (My.).

ವೈಯಾಸಿಕ vaiyâsika. (fr. ವ್ಯಾಸ). Composed by Vyâsa (My.).

ವೈರ vaira. (fr. ವೀರ). = ವೀರ 1, ವಯಿರ 1. Heroism. 2, *enmity, malice, spite, hatred* (ಅಬಿಡಿ Śm. 95). 3, an enemy (ಪ್ರಧ್ವಂಸ, ರಿಪು Nn. 25). ವೈರವಿದ್ದವನಿನ್ದ ಕ್ಲಾರ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹಾಗೆ (Prv.).

ವೈರಂಗಿಕ vairaṅgika. (fr. ವಿರಂಗ). *A passionless man, an ascetic* (see ವಿರಕ್ತ).

ವೈರತನ vairatana. = ವೈರತ್ವ. (My.; Čb. 62).

ವೈರತ್ವ vairatva. Enmity, hostility, hatred (My.; Sk. ವೈರಿತ್ವ). See Prv. s. ವೈರಾಗ್ಯ.

ವೈರನಿರ್ಯಾತನ vaira-niryâtana. *Revenge, retaliation.*

ವೈರಮ್ಭಣಿ vairambhaṇa. (fr. ವಿರಮ್ಭಣ). One of the vital airs (Tirthisuva garbhi Mr. 52).

ವೈರವಶ vaira-vaśa. Enemy or hatred-controlled: control over hostile feelings, calmness (? ನಿರ್ವಾಣ, ವೈರದ ಶಮ Nn. 19, o. r. ವೈರದ ನಮ).

ವೈರಶುದ್ಧಿ vaira-śuddhi. The removal or wiping out of a grudge: *revenge, retaliation.*

ವೈರಸ್ಯ vairasya. (fr. ವಿರಸ). Juicelessness, etc. 2, pain (Čpr. 3, after 76).

ವೈರಾಗಿ vairâgi. (fr. ವಿರಾಗ). = ವೈರಾಗಿ. One who has subdued all worldly desires, an ascetic or devotee (ವಿರಕ್ತ Mr. 236). 2, a class of religious mendicants.

ವೈರಾಗ್ಯ vairâgya. Freedom from passion, absence of all worldly desires and appetites, renunciation of all sensuous delight (ಮೋಚ್ಚ, ವಿರಾಗ Nn. 20; ಅಕ್ಷ, ವಿರಾಗ 37; ಭಗ, ವಿರಾಗ 52; Čpr. 9, 39; Bp. 48, 27). ವೈರಾಗ್ಯವುಳ್ಳವನಾದ ರೂ ವೈರತ್ವ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವೈರಿ vairi. = ವಯಿರಿ. *An enemy* (ಪಗೆ Nn. 39).

ವೈರಿದ್ರುಮ vairi-druma. Enemies looked upon as a tree (J. 2, 41).

ವೈರಿಪದ vairi-pada. An improper word (Bp. 1, 18).

ವೈರೋಚನ vairôčana. (fr. ವಿರೋಚನ). Bali, the son of Virôčana.

ವೈರೋಚನನಿಕೇತನ vairôčana-nikêtana. Abode of Bali: *pâtâla, the infernal regions.*

ವೈಲಕ್ಷ್ಣ್ಯ vailakshaṇya. (fr. ವಿಲಕ್ಷಣ). Contrariety, difference (B. 4, 14), disparity. 2, novelty; strangeness, oddness (Si. 230; My.; Mhr.).

ವೈವಧಿಕ vaivadhika. (fr. ವಿವಧ). *A chandler, a peddler, a vender of grain, oil, ghee, etc.*

ವೈವರ್ಣ್ಯ vaivarṇya. (fr. ವಿವರ್ಣ). Change of colour or complexion;—one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17). 2, deviation or secession from caste, etc. 3, heterogeneity.

ವೈವರ್ತ vaivarta. (fr. ವಿವರ್ತ). Revolution, change or modification of existence. See ಬ್ರಹ್ಮ- in ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ.

ವೈವಸ್ವತ vaivasvata. (fr. ವಿವಸ್ವತ್). *Vivasvat's son Yama.* 2, Yama's brother, the Manu of the present period. 3, Śani. 4, the seventh or present period or manvantara.

ವೈವಾದ vaivâda. Difference (? ಭಿನ್ನ Bhn. 8, o. r. ವೈಜಾವ).

ವೈವಾಹ vaivâha. (fr. ವಿವಾಹ). = ವೈವಾಹಿಕ. Relating to marriage;—marriage (J. 10, 23; 30, 33). ವೈವಾಹಮಾದ ಅಂಗನಾತತಿ (ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು Nn. 136).

ವೈವಾಹಿಕ vaivâhika. = ವೈವಾಹ. (Sk.).

ವೈಶದ್ಯ vaiśadya. (fr. ವಿಶದ). Whiteness;—cleanness, purity, clearness (Rśv. 1, 1).

ವೈಶಮ್ಪಾಯನ vaiśampâyana. N. of a sage, who was also the narrator of the Mahâbhârata to Janamêjaya. 2, N. of the author of a law-book. 3, Vyâsa (ಸತ್ಯವತಿಜ, ಪರಾಶರ, ವ್ಯಾಸ Mr. 257, one MS., against the metre, ಸತ್ಯವಾದಿ).

ವೈಶಸ vaiśasa. (fr. ವಿಶಸ). Striking, killing, slaughter. 2, distress, pain, anguish;—hinderance, impediment.

ವೈಶಸನ vaiśasana. (fr. ವಿಶಸನ). = ಬಿಸಸನ, ವೈಶಸ.

ವೈಶಾಖಿ vaiśâkha. (fr. ವಿಶಾಖಾ). = ಚೀಸಗೆ, ವೈಸಾಗ. *The second month of the year* (April-May; B. 5, 307. 308). 2, *a churning-stick.* 3, a particular attitude in shooting (standing with the feet a span apart). 4, relating to Kârttikêya (Čpr. 4, after 42). ವೈಶಾಖಮಾಸ ಬನ್ದರೂ ವೈತ್ಯರ ಉಸಬ್ರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವೈಶಿಕ vaiśika. (fr. ವೇಶ್ಯಾ). = ಛೇಸಜ No. 2, ವೈಸಿಕ. A kind of nâyaka or lover in erotic poetry, one who associates with courtezans. 2, the allurements of harlots, the arts of courtezans (Sk.);—deluding, deceiving, seduction (ಆಕರ್ಷ, ಮೋಹನ Nn. 134).

ವೈಶೇಷಿಕ vaiśêshika. (fr. ವಿಶೇಷ). Characteristic. 2, a follower of the vaiśêshika doctrine. 3, one of the divisions of the nyâya school of philosophy founded by Kanâda, propounding the doctrine of particularity or individual essence, *i. e.* maintaining the eternally distinct nature of the nine substances: air, fire, water, earth, mind, ether, time, space, and soul, of which the first five are held to be atomic (Bp. 15, 12; 53, 8).

ವೈಶ್ಯ vaiśya. (fr. ವಿಶ್). *A man of the third caste whose business is agriculture and trade* (ವಸುಚರಿತ Kk. 34; Śm. 67). See Prv. s. ವೈಶಾಖ.

ವೈಶ್ಯಕಾನ್ತೆ vaiśya-kântĕ. = ವೈಶ್ಯೆ. (Čpr. 3, after 76).

ವೈಶ್ಯೆ vaiśyĕ. *A woman of the Vaiśya caste.*

ವೈಶ್ರವಣ vaiśravaṇa. (fr. ವಿಶ್ರವಸ್). *Kubêra.*

ವೈಶ್ವದೇವ vaiśvadêva. (fr. ವಿಶ್ವದೇವ). An offering or sacrifice to the viśvadêvas; a daily offering to all deities (that is given to the dog kept in the house, My.).

ವೈಶ್ವದೇವಿ vaiśvadêvi. The eighth day of the second half of the month mâgha. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ವೈಶ್ವಾನರ vaiśvânara. (fr. ವಿಶ್ವಾನರ). *Agni, fire.* 2, N. of a metrical foot (Ćh.).

ವೈಷಮ್ಯ vaishamya. (fr. ವಿಷಮ). Inequality, unevenness, oddness. 2, calamity, misery, distress (ವಿಷಮ Ćt. II, 116). 3, injustice. 4, solitariness, singleness.

ವೈಷಯ vaishaya. (fr. ವಿಷಯ). Relating to a vishaya;—a vishaya (ವಿಷಯ Ćt. II, 116).

ವೈಷಯಿಕ vaishayika. Relating to an object; having for its object the aim or object of an action when it is observed by the senses (Śmd. 155);—sensual; carnal.

ವೈಷಮ್ಯ vaishasamya. = ವೈಷಮ್ಯ? (ವಿಸನ Ćt. II, 115).

ವೈಷ್ಣವ vaishṇava. (fr. ವಿಷ್ಣು). Relating or belonging to Vishṇu;—a worshipper or follower of Vishṇu (Bp. 53, 10; J. 12, 1; 23, 63; 24, 56). ವೈಷ್ಣವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಂಗಾರವೇ ಬಂಗಾರ, ಸ್ವಾರ್ತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗನ್ನವೇ ಚನ್ನ.—ಸ್ವಾರ್ಥರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಷ್ಣ ಹೆಚ್ಚು.—ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಈಕ್ಷ, ನಾರಾಯಣ ಅನ್ನವಗೆ ಮೋಕ್ಷ (Prvs.).

ವೈಷ್ಣವಪುರಾಣ vaishṇava-purâṇa. A purâṇa of the Vaishṇavas (Bp. 46, 76).

ವೈಷ್ಣವಿ vaishṇavi. The personified śakti of Vishṇu (see ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ).

ವೈಸೂಗ vaisâga. Tbh. of ವೈಶಾಖ. (Śmd. 340).

ವೈಸಾರಿಣ vaisârina. (fr. ವಿಸಾರಿ). *A fish.*

ವೈಸಿಕ vaisika. Tbh. of ವೈತಿಕ. Deceit, fraud, falsity, hypocrisy, false and crafty practice (ಡೊಳ್ಳಾಸಿ ಕಿ.; ಡೊಳ್ಳಾಸ Ćt. II, 20; ಕಪಟಕೃತ್ಯ Bhn. 9; Bp. 20, 20; 24, 54; 37, 10; 40, 51. 60; 51, 21; Bh. 8, 26, 29; RÂm. 5, 8, 72).

ವೈಹಾಯಸ vaihâyasa. (ವಿಹಾಯಸ್). Being in the air, aerial (Ćpr. 6, after 16).

ವೈಹಾಯಸಮಾರ್ಗ vaihâyasa-mârga. The atmosphere, the air, the sky (Ćpr. 5, after 22).

ವೈಹಾಸಿಕ vaihâsika. (fr. ವಿಹಾಸ). *A comic actor, a jester, a buffoon.*

ವೈಹಾಳಿ vaihâḷi. Tbh. of ವಾಹ್ಯಾಳಿ. (Śmd. 361, o. r. ವೈಯ್ಯಾಳಿ; Ćpr. 3, after 51; Rśv. 13, 25; 13, after 82; Bh. 5, 3, 65).

ವೈಹ್ಯಾಳಿ vaihyâḷi. = ವೈಹಾಳಿ, q. v.

ವೊ vó. For Kannaḍa words with this initial see ಒ.

ವೊಡೆ vŏḍĕ. = ವಡೆ, q. v. (ವಟಕ Nr.; C.; V. 14, 80). ದಧಿಯಾ ಪ್ರುದುಗ್ಧಾದಿಯಲ್ಲಿ ವೊಡೆಗಳಂ ಕಲಸಲ್ ಅದು ಕರಮ್ಮಕಂ (Mr. 219).

ವೊತ್ತ vŏtta. = ವತ್ತ. See ಜಲ್ಲ-.

ವೊಂದಿಸು vŏndisu. Tbh. of ವನ್ದಿಸು. (Bp. 35, 8; 37, 63; 39, 7. 37; 47, 24; 57, 61).

ವೊಲ್ vŏl. = ಒಲ್ 2, etc. Likeness, etc.;—like, as, similar to; as if; so that (ವೋಲ್, ಅನ್ತೆ, ಆನ್ತೆ ವೋಲ್, ಪೋಲಿಸುವ ಎಡೆ Śmd. 73. 250; ಹಾಗೆ 75 Cm.; ಅನ್ತೆ, ತೋಡು, ಪರಿ, ಸಾಮ್ಯ Ćt. I, 88; ವೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ II, 32; ಅನ್ತೆವೋಲ್, ಅನ್ತಿರೆ, ಪೋಲಿಪ ಆರ್ಥ Śm. 55). ಫಣಿಯ ವೊಲ್ (Śmd. 28). ಗಿರ್ಗಟಿದ ದನಿವೊಲ್ (75). ಕಮ್ಮಜಿಮ್ಬೆಲ್ (91). ಸರ್ವವಿದ್ಯೆ ಸಂಜನಿಸ ವೊಲ್ (Rśv. 4, 76). ಘನನಿನದಕ್ಕುದರ್ಗಳಮ್ ಎನಿಪ್ಪ ವೊಲ್ (5, 116). ಕೋಡುಗಲ್ಲಂ ಪತ್ತುವ ವೊಲ್ (J. 2, 65). ತನ್ನ ವೊಲ್ (17, 2). ಎನ್ದಿನ ವೊಲ್ (26, 26). ಮನ್ತಭಿನ್ನಮ್ ಆಗದ ವೊಲ್ (29, 27). See Bp. 21, 42; 57, 54; 51, 32. 33; RśV. 2, 39. 41.

ವೊಲು vŏlu. = ವೊಲ್, etc. (Bp. 56, 47).

ವೊಸಿ vŏsi. = ವಸಿ 2. (My.).

ವೊಸ್ತು vŏstu. Tbh. of ವಸ್ತು. (Bp. 61, 84).

ವೊಳಗೆ vŏḷigĕ. = ವಳಗೆ, etc. (ಜೀವಣ, ಕುಳ, ತುತ್ತು Kś.).

ವೊಳೆ vŏḷĕ. = ವಳೆ, etc. See Śm. s. ವಳೆ and Kk. s. ವಳೆಯ.

ವೋ vô. For Kannaḍa words with this initial see ಓ.

ವೋಗ್ಯ vôgya. Tbh. of ಯೋಗ್ಯ. (S. Mhr.).

ವೋಟಿ vôṭi. (= ಪೋಟಿ). *A female servant.*

ವೋಢವ್ಯ vôḍhavya. To be borne or carried; able to be borne, etc. (R.).

ವೋಢೃ vôḍhṛi. One who carries or bears or draws;—*a bearer, a porter;*—a leader;—a draught horse;—a bull;—a bridegroom.

ವೋಪದೇವ vôpa-dêva. N. of a grammarian (of about the latter half of the 13th century; see s. ಂಂ).

ವೋಮ vômа. = ಬೆಮ, etc. Bishop's weed (My.).

ವೋಲ್ vôl. = ವೊಲ್, etc. (ಅನ್ತೆ, ಆನ್ತೆವೋಲ್, ವೊಲ್, ಪೋಲಿಸುವ ಎಡೆ Śmd. 250; ಉಪಮೆ 251; ಆನ್ತಿರೆ, ಅನ್ತೆ, ಅನ್ತೆವೋಲ್, ಉಪಮಾನಾರ್ಥ 397; ಪೋಲಿಸುವ ಆರ್ಥ 397 Cm.; ವೊಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ Ćt. II, 32; Kk. 63; Śm. 55; ಹಾಗೆ Śmd. 7 Cm.; 19 Cm.; ಹಾಂಗೆ 148 Cm.). ಪೋಲೊಳ್ ಹ್ರಸ್ವಮುಮ್ ಆಳ್ದುಂ (Śmd. 250). ಜಲಸಿಧಿಯ ವೋಲ್ (251). ಇನ್ದ್ರ ವೈಲ್ (251). ಮಳಲ ಬೀಣ್ಟೆಯಂ ಮಾಡಿದ ವೋಲ್ (Śmd. II). ಅಚ್ಚ ಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ವೋಲ್ (Ćpr. 7, 41). ಲೋಕಂ ಲಾಲಿಸುವ ವೋಲ್ (Bp. 1, 20). See Ćpr. 4, 43; RśV. 2, 48; Bh. 1, 8, 53; J. 4, 19.

ವೋಲ vôla. = ಬಾಳ 2, ಬೋಲ, ಬೋಲಿದಿ, ಬೋಲಿಯಿ. *Gum-myrrh.*

ವೋಳಿ vôḷi. A number of flags (ಧ್ವಜಾನೀಕ, ಪತಾಕೆಯ ಸಮೂಹ Nn. 153, o. r. ಓಳಿ). 2, an ear (ಕರ್ಣ, ಕವಿಗಳು 153). 3, a creeper, a plant (ಲತೆ, ಲತೆಗಳು 153). 4, cloth (ಅವ್ಪರ, ವಸ್ತ್ರ 153). 5, a wicked man (ಅಧಮನರ, ಅಧಮನುನುಷ್ಯ 153; *cf.* ಪೋಲಿ?).

ವೌಷಟ್ vaushaṭ. = ವಷಟ್. *An exclamation used on offering an oblation to the gods or manes with fire.*

ವ್ಯಂಸಕ vi-aṁsaka. Dividing asunder, etc.;—*deceitful; a rogue, a cheat, a juggler.* See ಜಲಿಕ.

ವ್ಯಕ್ತ vi-akta. = ವೆಕ್ತ. Caused to appear, manifested, developed, manifest, apparent, evident, clear (ವಿಶಾತ, ಚಿನ್ಹಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹನ್ದಾದು Nn. 115); specifically known or understood;—specified, distinguished;—specific, individual;—*wise, learned.* See ಪ್ರ-. — ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸು. To make clear, to manifest, to show (B. 4, 49; My.).

ವ್ಯಕ್ತತರ vyakta-tara. Uncommonly or very evident or plain (Ćh. v. 228).

ವ್ಯಕ್ತಿ vi-akti. Visible appearance or manifestation, making clear or evident, clearness, distinctness, discernibility, discrimination (KâVy. III, 3, B, 130; ನಿಟ್ಟಿಸಿಕೆ Ćt. II, 87); indication. 2, specific appearance or variation, individuality (B. 5, 279; ಪೃಥಗಾತ್ಮತೆ G.). 3, *a person, an individual* (opposed to jâti). 4, a real being, an entity (Mhr.). 5, a harlot (My.). See ಆರ್ಥ-, ಸ್ಥಾನ-.

ವ್ಯಗ್ರ vi-agra. = ಬ್ಯಗ್ರ. *Distracted, bewildered, perplexed, agitated, alarmed, disquieted.* 2, *zealous, eagerly engaged in, occupied, zealously occupied.*

ವ್ಯಗ್ರತೆ vyagratĕ. Perplexedness, perplexity, confusion (ಕ್ಷೋಭೆ Ćb.);—zealous occupation, zeal; immoderate zeal (RśV. 13, 8. 9).

ವ್ಯಂಕೋಜಿ vyaṅkôji. Mhr. form of Vĕṅka (B. 4, 81).

ವ್ಯಂಗ vi-aṅga. Limbless; *deformed, mutilated, crippled;* deficient, unentire, as an article (Mhr.).

ವ್ಯಂಗತ್ವ vyaṅgatva. Deformedness, crippled state. ಅವಯವವ್ಯಂಗತ್ವ (ವೈಕಲ್ಯ Čb.).

ವ್ಯಂಗ್ಯ vi-aṅgya. = ಯೆಂಗಿ, ಪಿಂಗ್ಯ. To be indicated correctly (see ವ್ಯಕ್ತ); to be intimated by sarcastic allusions or insinuations (adj.);—allusive language or insinuation, sarcasm, covert expression of suspicion or contempt, etc.;—deformedness, crookedness, perversity, impropriety (My.; Tĕ.).

ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥ vyaṅgya-artha. A covert meaning;—a crooked, improper meaning (My.).

ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿ vyaṅgya-ukti. Covert language, sarcastic insinuation;—a crooked or an improper speech (My.).

ವ್ಯಂಜನ vi-ajana. = ಬಿಂಕಣ, ಬಿಂಕಣಿ, ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ, etc. *A fan* (ಬೀಸಣಿಗೆ Nn. 166).

ವ್ಯಂಜಕ vi-aṅjaka. Making clear, manifesting, indicating;—*external indication of passion or feeling,* gesture, dramatic action.

ವ್ಯಂಜನ vi-aṅjana. = ಬೆಂಜನ, ಬೆಂಜನ. The act of making clear, marking, indicating. 2, a consonant (Šmd. 19. 21. 59. 82. 133. 192. 214. 215. 217. 223; Kâvy. I, 1*a*, 7-9. 28. 29; Čh.). 3, *a mark, a spot, a sign, a token.* 4, a sign of puberty; *the beard* (see ಎಣಸು). 5, *a mark of sex or gender, a privy part* (male or female). 6, *seasoning, condiment, sauce* (ಪಾಲೋಗರದ ಪಾಯಸ Mr. 215). 7, = ವ್ಯಜನ, *a fan.* 8, = ವ್ಯಂಜನೆ.

ವ್ಯಂಜನಸನ್ಧಿ vyaṅjana-sandhi. The junction of consonants (in grammar, My.).

ವ್ಯಂಜನಾಂಗ vyaṅjana-aṅga. Having the body, form or character of a consonant (Šmd. 20).

ವ್ಯಂಜನಾನ್ತ vyaṅjana-anta. Ending in a consonant; a word with a final consonant (Šmd. 58. 105. 133. 138. 152. 260).

ವ್ಯಂಜನೆ vi-aṅjanĕ. Figurative expression or insinuation; irony, sarcasm; suggestion. (R.).

ವ್ಯಂಜಿಸು vi-aṅjisu. To cause to appear, to manifest. See ಆಸಿ.

ವ್ಯಡಮ್ಬಕ vyaḍambaka. *The castor-oil plant, Ricinus communis* (= ಏರಣ್ಡ).

ವ್ಯಡಮ್ಬನ vyaḍambana. = ವ್ಯಡಮ್ಬಕ. (Sk.).

ವ್ಯಡಮ್ಬರ vyaḍambara. = ವ್ಯಡಮ್ಬನ. (Sk.; see ಅವಡಲು).

ವ್ಯತಿ vi-ati. Different (ವ್ಯತಿಭ್, ಎನ್ನಾ, ಅನ್ತರ, ಬೇಱು ನುಡಿವೆಡೆ Mr. 534).

ವ್ಯತಿಕರ vi-ati-kara. Acting reciprocally, reciprocal;—reciprocal action, mutual relation;—obstruction, hinderance; reverse, misfortune, calamity (Čpr. 5, 130; Abh. P. 15, after 69). 2, scattering in different directions; mixing or blending together, mixture.

ವ್ಯತಿಕರಣ vi-ati-karaṇa. Mixing or blending together, mixture (Kâvy. IV, 2, 54).

ವ್ಯತಿಕೀರ್ಣ vi-ati-kîrṇa. Scattered about in different directions; mixed together (Kâvy. II, 2, B, 4).

ವ್ಯತಿಕ್ರಮ vi-ati-krama. Passing over or beyond, transgressing; violating, disregard;—inverted order, reverse, contrariety, opposition, the contrary of anything: crime, sin: adversity, misfortune (My.).

ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ vi-ati-rikta. Reaching beyond, surpassing, excessive, immoderate;—separate, different from, distinct from;—wanting, void of;—excepted; without, except;—withdrawn, withheld (My.).

ವ್ಯತಿರಿಕ್ತತೆ vyatiritatĕ. The state of being withdrawn or absent (Čpr. 5, 13).

ವ್ಯತಿರೇಕ vi-ati-rêka. = ಬೆತಿರೇಕ, ಪೆತಿರೇಕ. Reaching or passing beyond, excelling, excellence;—separation from, difference, distinction, separateness;—*exception, exclusion;*—contrariety, contrast, dissimilitude; a particular figure in poetry, one of the vâstavas: the contrasting of things compared in some respects with each other (Kâvy. III, 3, B, 3. 38-47);—negative inference.

ವ್ಯತಿಹಾರ vi-ati-hâra. Taking or receiving mutually;—barter, exchange;—reciprocity;—the composition of words seen *e. g.* in ಜಡ್ಡಾಜಡ್ಡಿ, ಮುಜಾಮುಜಿ (My.).

ವ್ಯತೀತ vi-ati-ita. Passed away, passed by, passed over, gone (My.).

ವ್ಯತೀಪಾತ vi-atîpâta. Falling entirely away; deviation from right, excessive sin, great or portentous calamity; any portent or prodigy indicating or occasioning calamity, as a comet, an earthquake, etc.;—one of the astronomical yôgas;—a malignant aspect of the sun and moon (My.).

ವ್ಯತ್ಯಯ vi-ati-aya. Going away or in a different direction, *contrariety, opposition to the usuat rule, irregularity; reverse;* inverted or reverse order; transposition, interchange (Šmd. 5. 261; Čpr. 7, 96).

ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ vi-ati-asta. Thrown or placed in an inverted position, reversed, inverted; contrary (Čpr. 7, 151; My.).

ವ್ಯತ್ಯಾಸ vi-ati-âsa. = ಪೆತ್ಯಾಸ. *Inverted position, inverted or reverse order; contrariety, oppositeness, opposition, variation;* difference (My.).

ವ್ಯಥಕ vyathaka. *Inflicting pain, painful.*

ವ್ಯಥನ vyathana. The being agitated or afflicted; suffering pain, being sorrowful;—giving pain. See ಸಿರ್-; ಸೊಲ್.

ವ್ಯಥಿತ vyathita. Agitated, disquieted, pained; distressed, afflicted; troubled (My.).

ವ್ಯಥಿಸು vyathisu. To be afflicted, to be sorrowful or unhappy (J. 7, 39; 13, 21).

ವ್ಯಥೆ vyathĕ. = ಬೆತೆ, ಬೆದೆ, ವೆತೆ. Disquietude, perturbation, agitation; *pain, affliction, agony;* sorrow, unhappiness; distress; anguish, ache; alarm, fear.

ವ್ಯಧ vyadha. *Piercing, perforating, boring.*

ವ್ಯಧ್ವ vi-adhva. *A bad road;* a wrong road.

ವ್ಯನ್ತರ vi-antara. = ಬಿನ್ತರ. A kind of supernatural being (piśâča, bhûta, etc.).

ವ್ಯಪದೇಶ vi-apadêśa. Information, apprising, notice, hint;—designation by name or appellation; a name, an appellation; *fraud, craft, deceipt, pretext, shame, stratagem, device;*—one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 108 seq.).

ವ್ಯಪಸರ್ಗ vi-apa-sarga. Letting go; dismissing, relinquishing, abandoning (Kâvy. III, 3, B, 62).

ವ್ಯಪಾಕೃತ vi-apâkṛita. Perfectly taken away or removed (Ṻpr. 9, 20).

ವ್ಯಪಾಯ vi-apâya. Going away, departure (Ṻpr. 3, after 77). 2, an obstacle, an impediment (ಅನ್ತರಾಯ, ವಿಘ್ನ Mr. 252).

ವ್ಯಪೇತ vi-apa-ita. Gone apart, severed, separated; gone away, passed away, departed; opposed to, contrary. (See ಆ-).

ವ್ಯಪೇತಾವ್ಯಪೇತಯಮಕ vyapêta-avyapêta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ವ್ಯಭಿಚರಿಸು vi-abhi-ćarisu. To go astray: to commit adultery (My.; Tć.).

ವ್ಯಭಿಚಾರ vi-abhi-ćâra. Going or departing from, going away; wandering away, going astray;—following improper courses, profligacy; adultery (My.);—erroneous or fallacious reasoning; — irregularity, anomaly. — ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡು. To commit adultery (used of males and females, My.). ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಆಭಿಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ತ್ರೀ. An adulteress (My.; ಕರ್ಷಣಿ G.). — ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ತ್ರೀಯಳು. = ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ತ್ರೀ. (G. 37. 60. 276. 327).

ವ್ಯಭಿಚಾರಿ vi-abhi-ćâri. Going away; going astray, deviating from; doing what is improper; profligate; an adulterer, an adulteress (My.; ಅನುಕ, ಕಮನ, ಕಾಮಾಸ್ಪ G.);—untrue, false;—irregular, anomalous.

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವ vyabhićâri-bhâva. (= ಸಂಚಾರಿಭಾವ). A transitory feeling or state (of the mind or body described in poetical compositions, Si. 67).

ವ್ಯಯ vyaya. (vi-aya). = ಬಿಯ್ಯ, ಬೀಯ, ಪೆಚ್ಚ, ವ್ಯಯ. Going, moving;—disappearance, loss;—perishing, decay, destruction, decline, misfortune. 2, *spending, expenditure, expense, outlay, disbursement;* squandering, waste. 3, the twentieth year of the cycle of sixty (My.).

ವ್ಯರ್ಥ vi-artha. = ಎರ್ತ, ಯರ್ತ, ವೆರ್ತ. *Useless, unprofitable, fruitless, ineffectual, vain;*—unmeaning;—uselessness, etc.;—one of the vâkyadôshas (Kâvy. II, 2, B, 3. 13-15). ವ್ಯರ್ಥದ ಆಲಾಪ (ಜಯಿಸು Kk. 79). ವ್ಯರ್ಥವಾದದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಟ್ಟಾರೇ!—ವಾಸಿಯಾಗದ ರೋಗಕ್ಕೆ ರಾಸಿ ಮದ್ದು ಮಾಡಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ (Prvs.). See Prv. s. ಸನುಯ. — ವ್ಯರ್ಥಂ ಮಾಡು. To make useless, etc. (Ṻpr. 4, after 18).

ವ್ಯರ್ಥಕ vi-arthaka. = ವ್ಯರ್ಥ. *Useless etc.*

ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ vyartha-âlâpa. Useless conversation, speech, etc. (ಚೀಡಿಮುಟ್ಟು Ks.).

ವ್ಯಲೀಕ vi-alîka. = ವ್ಯಾಲಿಕ. Disagreeable, painful, offensive;—improper or unfit to be done;—false;—any cause of pain or uneasiness or disagreeableness; *pain, suffering, grief;* any improper act;—contrariety;—*cheating, tricking; falsehood.*

ವ್ಯವಕಲನ vi-ava-kalana. Subtraction, deduction (My.).

ವ್ಯವಚ್ಛೇದ vi-avaććhêda. Cutting off or in pieces;—deviding, separating;—discrimination;—a division, a section, etc.;—*letting fly an arrow, shooting.*

ವ್ಯವಧಾನ vi-avadhana. = ವೆವಧಾನ. The act of placing apart or between, intervening, intervention, interposition, separation, break, gap, temporary stoppage;—anything which intervenes or screens; a screen, a partition, an intervening object;—*intervening space, interval, space;*—an obstruction; the state of being covered or concealed; *covering, concealment;* pretext (ಅಪವಾರಣ Hlâ.; ತಿರೋಧಾನ, ಅಪವಾರಣ, ನೆವ Mr. 435); disappearance;—leisure (My.). ನವಧಾನ್ಯ ಬೆಳದವನಿಗೆ ವ್ಯವಧಾನ ಸಿಲ್ಲ (Prv.). See ಕಱು.

ವ್ಯವಧೆ vi-avadhe. Anything which intervenes or conceals from sight; a screen, etc.;—the state of being covered or concealed; *covering, screening, concealment;* disappearance.

ವ್ಯವಯಿಸು vyavayisu. (fr. ವ್ಯವಾಯ). = ಎವಯಿಸು. To have sexual intercourse.

ವ್ಯವಸಾಯ vi-avasâya. = ಬವಸು, ಬವಸೆ, ಬೆವಸಾಯ, ಬೇಸಾಯ, ಯವಸಾಯ, ವೆವಸಾಯ. Settled determination, resolve, obstinacy. 2, *endeavour, strenuous effort or exertion, activity, energy, diligence, industry, perseverance;* seeking after, wish, desire. 3, action, performance;—conduct, behaviour. 4, following any business or profession; a trade, business, livelihood. 5, cultivation, agriculture (My.; ಸಾಗವಳಿ ಮಾಡೋಣ G.). 6, an artifice, a stratagem, a device.

ವ್ಯವಸಾಯಗಾಱ vyavasâya-gâṟa. An agriculturist, a farmer (My.).

ವ್ಯವಸಾಯಿ vyavasâyi. One who acts energitically, a diligent, assiduous, enterprising or persevering man; a clever man (ಅಲಂಕರ್ಮಿಣ, ಕರ್ಮಶೀಲ Hlâ.; My.).

ವ್ಯವಸ್ಥಾಕರಣ vyavasthâ-karaṇa. Making a decision or firm declaration, an oath (ಸೌಸ್ಥಿ, ಸೂರುಳು, ಪ್ರಮಾಣವ ಮಾಡುವುದು Nn. 162).

ವ್ಯವಸ್ಥಾನ vi-ava-sthâna. *Regular arrangement or distribution;*—remaining firm, steadiness; *state, course, condition.*

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ vi-ava-sthâpaka. That settles, adjusts or decides (My.).

ವ್ಯವಸ್ಥೆ vi-avasthe. ವ್ಯವಸ್ಥಾ. = ವೆವಸ್ತೆ. Placing apart, separating. 2, placing in suitable order, adjusting, arranging, arrangement. 3, relative position or state. 4, fixing on a firm basis: settlement, *a decision, a decree, a rule,* a written declaration of the law; a firm declaration, an affirmation, an oath (ವೇಲೆ, ಪ್ರಮಾಣ್, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 152; ವೇಲೆ Mr. 488). 5, *a state, a course, a condition, a system or order of things* (ಸ್ಥಿತಿ, ತನ್ನಿರವು Mr. 486). 6, what is lawful, true or good (see ವೆವಸ್ತೆ). See Śmd. 57. 183; B. 4, 12. 217. — ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡು. To lay down a law, to decree (B. 4, 223; My.).

ವ್ಯವಹರಣ vi-ava-haraṇa. = ವ್ಯವಹಾರ. (Śmd. 240 Cm.; My.).

ವ್ಯವಹರಿಸು vi-ava-harisu. To be employed or used, to be in use, to take place (ನರ್ತಿಸು Śmd. 10; ಬರ್ 68 Cm.; see 121. 145. 245. 343. 373. 381; Śm. 18). 2, to use (Śmd. 172; Bp. 28, 19). 3, to deal in, to traffic with, to carry on a business or trade (Śmd. 234. 240). 4, to carry on legal proceedings, to litigate, to contend (My.).

ವ್ಯವಹರಿಸುವಿಕೆ vyavaharisuvikĕ. Carrying on a business, etc. (ಜೀವನ Si. 436).

ವ್ಯವಹರ್ತೃ vi-ava-hartṛi. One who transacts business or is engaged in any affair;—the conductor of any judicial business, a judge, an umpire;—a litigant, a plaintiff (My.).

ವ್ಯವಹಾರ vi-ava-hâra. = ವೀಹರ 2, ವೀಪಾರ, ಯವಾರ, ವೆವಹಾರ. Doing, performing, performance; conduct, behaviour; operation, action; process, proceduro, practice;—affair;—occupation, work, profession, business, transaction (ಭೋಗ, ವೇಪಾರ Nn. 113; My.);—dealing, traffic, commerce, trade;—*a contest at law, a lawsuit* (My.);—the practico of the courts of law;—fight, quarrel (My.);—use, usage, habit, custom (My.);—adherence to law; steadiness, propriety;—a contract. ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೂ ಆಪಾರ ಕ್ಕೂ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.). See Śmd. 9. 27 Cm.; 162; Bh. 1, 8, 25.

ವ್ಯವಹಾರಕಾಲ vyavahâra-kâla. The period of action, a mundane period (Abh. P. 1, 48).

ವ್ಯವಹಾರಮೌಲ್ಯಸಂಕೇತನ vyavahâra-maulya-saṅkêtana. Appointment of the price in a transaction. See ಕೆಯ್ಯಾಡು.

ವ್ಯವಹಾರಿ vyavahâri. = ವೀಪಾರಿ. Transacting, practising any business or trade; a trader, a merchant (My.; see ಪೈತ್ರ-). ಪ್ರೋತದ ವ್ಯವಹಾರಿ (ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ Mr. 407). 2, litigant, engaged in a lawsuit. 3, customary. 4, relating to a legal process.

ವ್ಯವಹಾರಿಕ vyavahârika. Relating to practice or business; transacting business, engaged in business;—customary, usual, common, ordinary (My.).

ವ್ಯವಹಾರ್ಯ vyavahârya. To be transacted, to bo practised;—liable to a legal process;—to be employed or used;—customary, usual. (R.).

ವ್ಯವಹಿತ vi-ava-hita. Placed apart, placed between; *separated;* impeded; screened from view, concealed; not contiguous, not immediately connected; hostile, opposite; laid aside, passed over, omitted; surpassed, excelled, put to shame; done, performed;—one of the vâkyadôshas (Kâvy. II, 2, B, 3-6). See ಆ-.

ವ್ಯವಹಿತಭ್ರಾತೃ vyavahita-bhrâtṛi. A brother older than one's self, but not the next in age (My.).

ವ್ಯವಹಿತಯಮಕ vyavahita-yamaka. One of the yamakas (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ವ್ಯವಹೃತಿ vi-ava-hṛiti. = ವ್ಯವಹಾರ. (Śmd. 26. 27. 76. 143. 266. 393).

ವ್ಯವಾಯ vi-avâya. Separation;—the state of being alone (ಏಕಾನ್ತ Nn. 152; Mr. 479);—dissolution, disappearance;—dissipation;—loose habits;—*an obstacle, an impediment;*—*sexual intercourse* (ಸುರತಸುಖ 479);—agitation, grief, etc. (ಉದ್ವೇಗ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ 152);—unsteadiness, fickleness (ಚಂಚಲ, ಚಂಚಲತ್ವ 152).

ವ್ಯಷ್ಟಿ vi-ashṭi. Singleness, individuality. 2, an aggregate or whole viewed as consisting of many separate bodies, *e. g.* an object, such as man, viewed as a separate part of a whole or constituting a part of the universal soul, while he is himself composed of parts or individuals (*cf.* ಸಮಷ್ಟಿ). (R.).

ವ್ಯಸನ vi-asana. = ಒಸನ 3, ಬಿಸನ 2, ಬ್ಯಸನ, ಯೆಸನ, ವೆಸನ. Throwing in different directions, away, or about;—separating; arranging. 2, violation, infraction;—*calamity, misfortune, ill-luck;*—*destruction, loss, defeat, falling away.* 3, *a sin, a vice* (*e. g.* the following ten: hunting, gambling, sleeping in the day, calumny, addiction to women, drinking spirits, dancing, singing, and instrumental music, and idle roaming; see ಸಪ್ತವ್ಯಸನ), *a bad or vicious habit in general, inordinate addiction* (ರಸ, ವಿಷಯ Nn. 83). 4, *intense application or attachment to any object, diligence.* 5, grief, sorrow (My.; not Sk.). ಆತನ ವಸನ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಸನವು ಯಾಕೆ?—ವ್ಯಸನ ವಿದ್ದವ ಹಸನು ಆಗನು (Prvs.). See Nn. 158 s. ಪರಿವರ್ತನ. — ವ್ಯಸನ ಪಡು. To feel grief, to sorrow (B. 5, 144; My.).

ವ್ಯಸನಕರ vyasana-kara. Grievous (My.).

ವ್ಯಸನಸುಖ vyasana-sukha. Pleasure arising from a bad habit (Śmd. 394).

ವ್ಯಸನಾರ್ತ vyasana-ârta. *Afflicted by calamity or misfortune, suffering pain.*

ವ್ಯಸನಿ vyasani. = ವೆಸನಿ. Calamitous, unfortunate, unlucky. 2, addicted to any kind of vice or evil practice (Bp. 44, 55; Bh. 1, 6, 1); of vicious habits;—attached intently to any object (Bp. 40, 2). 3, a sorrowful person (My.).

ವ್ಯಸ್ತ vi-asta. Thrown in different directions, away, or about;—separated, divided, severed, distinct, uncompounded;—broken asunder or to pieces, shattered;—different, manifold, various, changed;—scattered, dispersed;—*agitated, disturbed, troubled, confused, confounded, bewildered;*—expelled, removed, spread;—reversed, inverted; disordered, deranged, out of order; reverse, inverse, opposite;—penetrated, pervaded, inherent in or pervading all the several parts of any thing (*cf.* ಸಮಸ್ತ). See Ch. v. 19; ಬಿದಜ್.

ವ್ಯಸ್ತಪದ vyasta-pada. Confused statement of a case. 2, a simple or uncompounded word (in grammar). 3, a sentence or stanza the words of which do not occur in the regular order (My.).

ವ್ಯಾಕರಣ vi-âkaraṇa. Undoing, analysis, explaining, expounding. 2, grammatical analysis, grammar (Śmd. 3. 8; see ದಶ-).

ವ್ಯಾಕರಣಕಾರ vyâkaraṇa-kâra. A grammarian (Śmd. 20 Cm.).

ವ್ಯಾಕರಣಜ್ಞ vyâkaraṇa-jña. A grammarian (ವೈಯಾಕರಣ Śmd. 221 Cm.).

ವ್ಯಾಕೀರ್ಣ vi-âkîrṇa. Scattered or tossed in every direction, thrown about or away, disordered (J. 31, 57).

ವ್ಯಾಕುಂಚಿತ vi-âkuṅcita. *Crooked, contracted, curved.*

ವ್ಯಾಕುಲ vi-âkula. = ಬಾಗುಳ್, ಬಾಗುಳ, ಬ್ಯಾಕುಲ. *Confounded, confused, agitated, bewildered, perplexed, troubled;*—thrown into disorder; *tumultuous;* — perplexing, bewildering (Śmd. 5);—anxious thought, grief (My.);—busily occupied about anything.

ವ್ಯಾಕುಲತೆ vi-âkulatĕ. Perturbation, agitation, perplexity, bewilderment, alarm;—anxious thought, grief (My.). See ಶರೀರ-, ಸ್ವಾನ-.

ವ್ಯಾಕುಲಿ vi-âkuli. N. of a bird (ಕರೀಟಜಾಪ, ಕೋಟ Mr. 170).

ವ್ಯಾಕುಲಿತ vi-âkulita. = ಬ್ಯಾಕುಲಿತ. Agitated, flurried, perplexed, confounded, alarmed;— grieved (My.);—agitation, perplexity, alarm (Bp. 61, 5).

ವ್ಯಾಕುಲಿತೆ vi-âkulitĕ. An agitated, etc. female (Bp. 40, 83).

ವ್ಯಾಕುಲಿಸು vi-âkulisu. = ಬಾವಳಿಸು. To become perplexed, to grieve (Grj. 4, 66; My.).

ವ್ಯಾಕೊತಿ vi-âkûti. Wrong or evil intention, *fraud, deception, disguise* (see ವ್ಯಾಕೃತಿ No. 4).

ವ್ಯಾಕೂಲ vyâkûla. = ವ್ಯಾಕುಲ. (Ŭb. 124; Mhr.).

ವ್ಯಾಕೃತಿ vi-âkṛiti. Analysing. 2, grammar (Śmd. 15. 17). 3, change of form, development. 4, a way, a manner, a kind, a mode, a form or shape (ಪರಿ, ಥಂಗಿ IIlâ. MS. instead of ವ್ಯಾಕೂತಿ; ಛನ್ದ, ಭಂಗಿ Mr. 445).

ವ್ಯಾಕೋಶ vi-â-kôśa. *Expanded, blossomed, btown* (as a flower).

ವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃತ್ vyâkhyâ-kṛit. An explainer. See ಮನ್ತ್ರ-.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ vi-âkhyâna. = ಒಕ್ಕಣಿ, ವಕ್ಕಣಿ, ವಕ್ಕಾಣ. Explaining in detail, expounding, commenting; explanation, exposition; gloss, comment, interpretation (My.; Si. 484);— unfolding; — telling in full; — relating, narrating; — naming, calling. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಂ ಪೇಳ್ದಿವಂ(ಅಧ್ಯಾಪಕ Mr. 251).

ವ್ಯಾಖ್ಯೆ vi-âkhyĕ. ವ್ಯಾಖ್ಯಾ. *Explanation, exposition; gloss, comment;* description, delineation; definition.

ವ್ಯಾಘಾತ vi-âghâta. Striking against, etc. 2, contradiction, inconsistency of statement (Kâvy. II, 2, B, 13). 3, the thirteenth astronomical yôga.

ವ್ಯಾಘ್ರ vyâghra. = ಬಗ್ಗ, ಬಗ್ಗು 1, ಯಾಗ್ರ. *A tiger.* 2, at the end of a compound: *best, pre-eminent.* 3, N. of an asura (Bp. 18, 23).

ವ್ಯಾಘ್ರನಖ vyâghra-nakha. A tiger's claw. 2, *a sort of perfume* (= ಕರಜ).

ವ್ಯಾಘ್ರಪದ್ vyâghra-pad. also ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ. *The plant Flacourtia sapida* Roxb.

ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ vyâghra-pâda. Tiger-footed. 2, N. (Bp. 44, 46).

ವ್ಯಾಘ್ರಪುಚ್ಛ vyâghra-puĉĉha. A tiger's tail. 2, *the castor-oil plant, Ricinus communis.*

ವ್ಯಾಘ್ರಾಜಿನ vyâghra-ajina. A tiger's skin (used to sit upon, My.).

ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ vyâghra-aṭa. *A sky-lark.* 2, *N. of another bird* (ಫರದ್ದಾಜ, ಹೆಗ್ಗಾಲಿ IIlâ.; ಭರದ್ವಾಜ, ಬಲಿಯನ ಹಕ್ಕ Nr.).

ವ್ಯಾಘ್ರಾಸನ vyâghra-âsana. A tiger's skin used as a seat (My.).

ವ್ಯಾಘ್ರಾಸುರಹರ vyâghra-asura-hara. Śiva (Grj. 3, 87).

ವ್ಯಾಘ್ರಿ vyâghri. A tigress. 2, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Lin. See ನೆಲಗುಳ್ಳ.

ವ್ಯಾಜ vi-âja. = ವಾಯ 1. *Deceit, deception, fraud, craft, art, cunning; disguise* (either of purpose or of person); *pretext, pretence* (My.). 2, wickedness.

ವ್ಯಾಜನಿನ್ದೆ vyâja-nindĕ. False censure: censure in appearance conveying real commendation; in appearance blaming one, in reality another: disguised reproach (My.).

ವ್ಯಾಜಸಂಸ್ತವ vyâja-saṁstava. A particular figure of rhetoric: disguised reproach; covert praise; praising one person whilst apparently blaming another; censuring one person whilst apparently commending another (Kâvy. III, 3, B, 148 seq.).

ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿ vyâja-stuti. = ವ್ಯಾಜಸಂಸ್ತವ. (Kâvy. III, 3, B, 148 seq.).

ವ್ಯಾಜೋಕ್ತಿ vyâja-ukti. Covert allusion (intended to mislead), innuendo (My.).

ವ್ಯಾಜ್ಯ vi-âjya. (fr. ವಿ-ಅಜ). = ಯಾಜ್ಯ 2. A contest, a quarrel, a dispute (My.; Tĕ., T., M.);—a law-suit (My.; Tĕ., etc.). — ವ್ಯಾಜ್ಯ ತೀರಿಸು. To settle a dispute (B. 4, 93. 142; My.). — ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡು. = ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡು. ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡುವ ಅಜ್ಜಗೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡು. -ಆಡು. To quarrel (My.); to litigate (My.). — ವ್ಯಾಜ್ಯವೆಬ್ಬಿಸು. -ಎಬ್ಬಿಸು. To create a quarrel (B. 2, 25).

ವ್ಯಾಜ್ಯಗಾಱ vyâjya-gâṟa. A litigious man (My.).

ವ್ಯಾಡ vyâḍa. = ವ್ಯಾಲ. *A snake* 2, *a carnivorous animal, a beast of prey.* 3, a villain, a rogue.

ವ್ಯಾಡಾಯುಧ vyâḍa-âyudha. *A sort of perfume* (= ವ್ಯಾಘ್ರನಖ).

ವ್ಯಾತ್ಯುಕ್ಷೆ vyâtyukshi. Bathing together for amusement, mutual splashing and sporting in water. (Si.).

ವ್ಯಾಧ vyâdha. = ಬಿಯದ. *A hunter.* 2, a wicked man.

ವ್ಯಾಧಾಮ vyâdhâma. *A thunder-bott.*

ವ್ಯಾಧಿ vyâdhi. = ಬಿಯದಿ. *Sickness, ailment, disease.* 2, *the plant Costus speciosus or arabicus* (= ಕುಷ್ಠ).

ವ್ಯಾಧಿಘಾತ vyâdhi-ghâta. *The tree Cathartocarpus fistula* Pers. (Cassia fistula Lin.).

ವ್ಯಾಧಿತ vyâdhita. *Diseased, sick, ill.*

ವ್ಯಾಧಿವಿಕಾರ vyâdhi-vikâra. A change of the nature of a disease (?). See ಇಕ್ಕುಬಿ 2.

ವ್ಯಾಧಿಸ್ಥ vyâdhi-stha. A sick man (ಠೋಣಿ Nn. 44. 76).

ವ್ಯಾನ vyâna. 1. Covering. See ಸಂ-.

ವ್ಯಾನ vi-âna. 2. *One of the vital airs, that which is diffused through the body.*

ವ್ಯಾಪಕ vi-âpaka. Reaching through, pervading, diffusive, comprehensive, going everywhere, widely spreading, extending over the whole of anything, invariably concomitant or inherent;—an invariably concomitant or inherent property or substance (Śmd. 162). See ಅಖಿಲ-. 2, a man who is an intimate associate of the whole community (My.).

ವ್ಯಾಪದ್ vi-âpad. Death; calamity; ruin.

ವ್ಯಾಪದ್ಗತ vyâpad-gata. *Involved in calamity.*

ವ್ಯಾಪನ vi-âpana. The act of spreading through or throughout, pervading, penetrating, filling up (My.).

ವ್ಯಾಪರಿಸು vyâparisu. = ವ್ಯಾಪಿಸು. (My.).

ವ್ಯಾಪಾದ vi-âpâda. Destroying, destruction, ruin;—*the wish or project to injure another.*

ವ್ಯಾಪಾದನ vi-âpâdana. *Destroying, killing, slaying, slaughter.*

ವ್ಯಾಪಾದಿತ vi-âpâdita. Destroyed, killed; hurt, injured. (R.).

ವ್ಯಾಪಾರ vi-âpâra. = ವ್ಯೇಪಾರ, ವೇರ 2, ಯಾಪಾರ. The state of being occupied or engaged in; occupation, employment, business, trade, profession (ಉದ್ಯೋಗ Bhn. 51). 2, exercise, practice, exertion, activity. 3, work, affair, operation, action, transaction, doing, performance. 4, trade, traffic (My.; Mhr.). See Sp. s. ಪಾಪಕರ್ಮ. — ವ್ಯಾಪಾರದ ಹುದಿ. See ಕೆನ್ದಲೇ-. — ವ್ಯಾಪಾರ ನಡಿಸು. To do a work (B. 5, 301). 2, to trade (My.). — ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡು. To trade (My.). ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವ (ವರ್ತಕ G.). ಹಡಗಿನಿನ್ದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವ (ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ G.).

ವ್ಯಾಪಾರಗಾಱ vyâpâra-gâṟa. = ವ್ಯಾಪಾರಿ No. 2. (My.; B. 5, 122).

ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ vyâpâra-stha. = ವ್ಯಾಪಾರಿ No. 2. (My.; B. 3, 58. 116; 5, 287).

ವ್ಯಾಪಾರಿ vyâpâri. = ಬೇಪಾರಿ, ಬೇರಿ 1. Occupied, busy; transacting business. 2, a tradesman, a dealer, a merchant (My.; Si. 84; ಪರದ, ಹರದ G.).

ವ್ಯಾಪಾರಿಗ vyâpârîga. = ವ್ಯಾಪಾರಿ No. 2. (ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕ G.).

ವ್ಯಾಪಿ vi-âpi. *Reaching through, pervading, extending over or to, overspreading, covering.* 2, all-pervading, diffusive; invariably inherent or concomitant. 3, = ಯೋಗಪಟಿ, q. v.

ವ್ಯಾಪಿತ vi-âpita. = ವ್ಯಾಪ್ತ. (Bp. 2, 6; 33, 7).

ವ್ಯಾಪಿನಿ vyâpini. Feminine of ವ್ಯಾಪಿ (Čpr. 2, 66).

ವ್ಯಾಪಿಸು vi-âpisu. = ವೇಪಿಸು. To reach through, to spread through, to go everywhere, to overspread, to pervade, to permeate, to cover, to fill, to occupy (Bp. 19, 38; 44, 34; J. 1, 4; 18, 1; Si. 50. 76; B. 4, 202; My.).

ವ್ಯಾಪೃತ vi-âpṛita. Occupied or engaged in. See ಕುಟುಮ್ಬ-.

ವ್ಯಾಪೃತಿ vi-âpṛiti. Occupation, engagement (Čpr. 4, 28; 8, 1; 9, 6).

ವ್ಯಾಪ್ತ vi-âpta. *Spread through, pervaded, pervading, extended, thoroughly occupied or penetrated by; filled up, full;* overspread, covered over; invariably attended or accompanied; etc.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ vi-âpti. The act or state of pervading, pervasion, permeation, presence throughout the extension of. 2, universality; fulness (J. 2, 55). 3, obtaining, gaining, acquiring. 4, occupation, work (ಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ Nn. 117; My.).

ವ್ಯಾಪ್ಯ vi-âpya. Permeable, penetrable. 2, that which may be the site or locality of an invariably concomitant cause or characteristic. 3, that is to be comprehended. 4, *the medicinal plant Costus speciosus or arabicus.*

ವ್ಯಾಮ vyâma. *A fathom or the space between the tips of the fingers of either hand when the arms are extended* (ಆಳತೆ, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 129). 2, one hundred (ಶತ, ನೂಱು 129). 3, sickliness (ಸರೋಗ, ಲೇಸಹ ರೋಗ 129).

ವ್ಯಾಮೋಹ vi-âmôha. Bewilderment. 2, excessive love or affection (Bp. 24, 24; Prll. 3, 12; My.; see ದುರ್-).

ವ್ಯಾಯತ vi-âyata. Drawn asunder, separated;—drawn out, extended, *long, tall;*—hard, firm;—mighty, powerful, strong, intense, much.

ವ್ಯಾಯಾಮ vi-âyâma. Drawing or stretching out;—athletic exercise; exercise of the body in general (My.; B. 4, 122. 124; B. 5, 189);—fatigue, labour;—a fathom.

ವ್ಯಾಲ vyâla. = ಬಿಯಳ, ಬ್ಯಾಲ, ವ್ಯಾಡ. *A snake* (ಉರಗ, ಸರ್ಪ Nn. 74; ಪನ್ನಗ Mr. 486). 2, *a carnivorous animal, a beast of prey* (ಕೊಲ್ಲಿಗ, ಕೊಲುವ ಮೃಗ 74; ಕೊಳ್ಳುಗ 486). 3, *wicked, villainous, bad;* cruel, fierce, vicious;—*a villain, a cheat, a rogue* (ದುರ್ಜನನು 74); a cruel man (ಅತೀವಹಿಂಸಕರ, ನಾನಾಹಿಂಸೆಗಳ ಮಾಡುವವನು 74); a terrible man (ಭಯಕಾಡಿ 74; ಉಗ್ರ ಭಯಕಾರ 486). 4, *a vicious elephant* (ಮದೇಭ, ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆ 74; ಇಭ 486). 5, the Ceylon leadwort (ಚಿತ್ರಮೂಲ, etc. Mr. 128).

ವ್ಯಾಲಗನ್ಧಿ vyâla-gandhi. The ichneumon plant (? ನಾಂಗುಲಿಕ Mr. 133, one MS. ವ್ಯಾಲನಸ್ಟಿ).

ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ vyâla-grâhi. *A snake-catcher.*

ವ್ಯಾಲಪತಿ vyâla-pati. A big snake (in ದುರ್ವ್ಯಾಲಪತಿ, J. 24, 20).

ವ್ಯಾಲಶಾಯಿ vyâla-śâyi. Vishṇu (My.).

ವ್ಯಾಲಾಯುಧ vyâla-âyudha. = ವ್ಯಾಡಾಯುಧ. *A sort of perfume.*

ವ್ಯಾಲಾರಿ vyâla-ari. Garuḍa (Mr. 21).

ವ್ಯಾಲಿ vyâli. The plant Convolvulus argenteus (ಕೋಟರ ಪುಷ್ಪಿ, ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ Mr. 148).

ವ್ಯಾಲೀಕ vyâlika. (= ವ್ಯಲೀಕ). Cheating, deceit, falsehood (ವಿಪ್ರಕಾರಣ, ವಂಚನ, ಆಬ್ಗೊಳುಹಂ Mr. 439).

ವ್ಯಾಲೋಲ vi-âlôla. Rolling about, shaking, waving (Čh. v. 202).

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ vyâvahârika. (fr. ವ್ಯವಹಾರ). Relating to business or practice or action, practical, active;—belonging to judicial procedure, judicial, legal;—customary, usual;—use (My.; Si. 48).

ವ್ಯಾವೃತ್ತ vi-âvṛitta. Separated; excluded; freed from;—*turned back, turned round, revolved* (ಮರಳಿದುದು Nr.);—encompassed, surrounded; fenced.

ವ್ಯಾವೃತ್ತಿ vi-âvṛitti. Separation from, selection. 2, exception, exclusion, rejection, removal. 3, turning away. 4, rolling round; repetition. See ಕಾವ್ಯಮಲ-, ಪದವರ್ಣ-.

ವ್ಯಾಸ vi-âsa. = ಬಿಯಸ. Throwing in different directions;—distribution or separation into parts;—severing; *severality, distinction, detail.* 2, diffusing, extending, spreading (ಬಿತ್ತರ, ಎಸ್ತರ, ಪ್ರಪಂಚ, ಪಿರಿದು ಮಾಡ್ದುದು Mr. 447); *diffusion, extension, width, breadth;* the diameter of a circle (B. 4, 65; My.). 3, disposing in order, arranging; an arranger;—*Vyâsa, the son of Parâśara and Satyavatî,* who is regarded as the original arranger of the vêdas and founder of the vêdânta philosophy (ಕೃಷ್ಣ Mr. 519; ಪೈಶವನ್ಪಾಯನ, ಸತ್ಯವತಿಜ, ಪರಾಶರ Mr. 257). See Bp. 54, 64; 57, 72.

ವ್ಯಾಸಪೀಠ vyâsa-piṭha. A kind of stool on which the book is placed in reading (My.).

ವ್ಯಾಸಂಗ vi-âsaṅga. = ಬಿಯಸಂಗ. Excessive attachment, close adherence, devotion or addiction to;—assiduous application to, diligent study of. See ವಿದ್ಯಾ-.

ವ್ಯಾಸಹಸ್ತ vyâsa-hasta. = ಬಿಯಸಹಸ್ತ. Vyâsa's hand cut off by Nandi, and its image (Bp. 54, 49; 57, 24; 58, 53). See ನನ್ದಿಕಮ್ಬ.

ವ್ಯಾಸೇಶ vyâsa-îśa. N. of a liṅga (Bp. 54, 64).

ವ್ಯಾಹರಣ vi-âharaṇa. *Uttering, pronouncing, etc.*

ವ್ಯಾಹಾರ vi-âhâra. *Uttering, pronouncing; utterance, speech, voice;* a word;—a humorous speech, a facetious allusion.

ವ್ಯಾಹೃತಿ vi-âhṛiti. Utterance, etc. 2, a mystical word pronounced after ôṁ (bhûr, bhuvaḥ and svar being the three great vyâhṛitis).

ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮ vi-utkrama. Going out of the right course; transgression;—inverted order, reverse or irregular arrangement, disorder, confusion, contrariety.

ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮಣ vi-utkramaṇa. = ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮ. (Kâvy. III, 3, B. 16).

ವ್ಯುತ್ಥಾನ vi-utthâna. Rising up against, *opposition, doing anything prohibited;—obstruction, hindering;—following one's own inclination, independent action;*—the completion of a religious act or vow.

ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ vi-utpatti. = ವಿತ್ತಿತ್ತಿ. Production, origin; derivation (of words from roots, etc.), etymology (My.). 2, con-

versancy with or proficiency in (literature or science);—scholarship, learning. See ಶಾಸ್ತ್ರ-.

ವ್ಯುತ್ಪನ್ನ vi-utpanna. = ವಿನ್ನ. Produced;—derived (from a root, etc.); formed (as a derivative word);—completed, perfected, accomplished. 2, *quite conversant with or proficient in* (literature, etc.);—learned.

ವ್ಯುತ್ಪಾದಕ vi-utpâdaka. Producing, productive;—deriving or tracing (words, My.).

ವ್ಯುತ್ಪಾದನ vi-utpâdana. Tracing (words) back to a root or theme (My.).

ವ್ಯುತ್ಪಾದಿಸು vi-utpâdisu. To derive from a root, to trace back to a root (My.).

ವ್ಯುದಾಸ vi-udâsa. Throwing or scattering in different directions, throwing or laying away or aside; rejection, exclusion; prohibition; disregard for. See ಕ್ಷತಿವ್ಯುದಾಸ s. ಜಗ.

ವ್ಯುಷ್ಟ vi-ushṭa. *Dawn, day-break.*

ವ್ಯುಷ್ಟಿ vi-ushṭi. Dawn. 2, *increase, prosperity.* 3, *product, fruit, consequence.*

ವ್ಯೂಢ vi-ûḍha. *Expanded, wide, broad, large;—arrayed, arranged.*

ವ್ಯೂಢಕಂಕಟ vyûḍha-kaṅkaṭa. *Accoutred, mailed, armed.*

ವ್ಯೂತಿ vi-ûti. *Weaving,* sewing.

ವ್ಯೂಹ vi-ûha. = ಜಿಂಹ, ಜಿಹ್ಮ q. v. *A mass, a multitude, a flock* (ಟಿಪ್ಪ, ಸಮೂಹ Nn. 108);—an army (ಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 108). 2, orderly arrangement, disposition, array; *military array* (ರಚನೆ 108; ಪಡಯೊಡ್ಡು Mr. 468; see ಒಡ್ಡು).

ವ್ಯೂಹಪಾರ್ಶ್ವ vyûha-pârshṇi. *The rear of an army.*

ವ್ಯೋಕಾರ vyô-kâra. = ಬೋಗಾದಿ. *A blacksmith.* 2, a coppersmith; one who makes and sells brass and copper-vessels (ಲೋಹಕಾರ, ಬೋಗಾದಿ Hlâ.; see Mr. s. ಲೋಹಕಾರಕ).

ವ್ಯೋಮ vyôma. (ವೇಮ). N. (Bp. 46, 76. 77). — ವ್ಯೋಮ ನಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 46, 68). — ವ್ಯೋಮನಾರಾಧ್ಯ. -ಆರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46, 41. 45. 81). — ವ್ಯೋಮನಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 67). — ವ್ಯೋಮಪ್ರಭು. N. (Bp. 46, 75. 76). — ವ್ಯೋಮವಿಷ್ಣು. N. (Bp. 46, 5). — ವ್ಯೋಮಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 76).

ವ್ಯೋಮ vyôma. *The sky, the ether, the atmosphere.* 2, the zero (see ಕೃತಯುಗ).

ವ್ಯೋಮಕಚಾಭಿರಾಮ vyôma-kaca-abhirâma. Śiva (Śśv. 5, 25).

ವ್ಯೋಮಕೇಶ vyôma-kêśa. *Śiva.*

ವ್ಯೋಮಗಂಗೆ vyôma-gaṅgĕ. The heavenly Ganges (My.).

ವ್ಯೋಮನದ vyôma-nadi. = ವ್ಯೋಮಗಂಗೆ. (Bp. 24, 74).

ವ್ಯೋಮಯಾನ vyôma-yâna. *A celestial car, a chariot of the gods* (ನಡೆಮಾಡ, ಪಾಲು Śm. 10).

ವ್ಯೋಷ vi-ôsha. *The aggregate of three spices: black pepper, long pepper, and dry ginger.*

ವ್ರಜ vraja. = ಬ್ರಜ. Going, wandering, roaming; *a road.* 2, *a flock, a herd, a multitude.* 3, *a station of cowherds, a cowpen, a cattle-shed.* See ಪಶು-.

ವ್ರಜ್ಯೆ vrajyĕ. *Travelling or wandering about* (in quest of alms, etc.). 2, *march, attack, invasion.* See ಅನು-, ಪರಿ-.

ವ್ರಣ vraṇa. = ಬ್ರಣ, ರಣ 2, ಜಿಣ. *A wound, a sore, an ulcer, a boil, a bruise, a tumor* (ಆರುಸ್, ಪುಣ್ಣು Mr. 398). See ನಾಡೀ-. ಸೊಣ ಕೂತರೆ ವ್ರಣ ಹೊರ್ತು ಜಿಣ ಬೀಏಸೀತೇಗೆ (Prv.).

ವ್ರಣಕಾರಿ vraṇa-kâri. *Causing wounds,* etc.

ವ್ರಣವೈದ್ಯ vraṇa-vaidya. = ರಣವೈದ್ಯ s. ರಣ 2. A doctor for curing sores, etc. (My.); the science of curing sores, etc. (My.).

ವ್ರಣಾಶನ vraṇa-ašana. A tick (ಉಣ್ಣಿ Mr. 166).

ವ್ರಣಿ vraṇi. N. of a plant (ತೇರಣ Mr. 117).

ವ್ರತ vrata. = ಬತ, ಬ್ರತ. Rite, observance, practice, work (see ಮಧು-). 2, any religious act or obligation enjoined by the gods. 3, sacrifice. 4, *a self-chosen or voluntary act of religious merit* (fasting, continence, etc.), *any self-imposed religious observance or obligation to hold it, vowed observance, a vow made to do or bear.* ನೇಮವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಕೋಭನ (Prv.).

ವ್ರತತಿ vratati. *Expansion, spreading.* 2, *a climbing plant.*

ವ್ರತಭಂಗ vrata-bhaṅga. The breach of a vow (My.).

ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟ vrata-bhrashṭa. Fallen or deviated from one's vow (Bp. 57, 76; 60, 27).

ವ್ರತಸಮಾವರ್ತನೆ vrata-samâvartanĕ. = ಸಮಾವರ್ತನೆ. (My.).

ವ್ರತಸ್ಥ vrata-stha. A man that is under the obligation of a religious vow (My.; Si. 250).

ವ್ರತಹೀನ vrata-hîna. A man who neglects his vowed observance;—bad penance (ಕುತಪ, ಕೆಟ್ಟ ತಪಸ್ಸು Nn. 107).

ವ್ರತಾಚರಣ vrata-âcaraṇa. = ವ್ರತಾಚಾರ. See ನೋಸ್.

ವ್ರತಾಚಾರ vrata-âcâra. *The act of observing a vow or religious obligation.*

ವ್ರತಾದಾನ vrata-âdâna. *Undertaking the obligations of a devotee.*

ವ್ರತಿ vrati. = ಬ್ರತಿ. Observing a vow; practising any penance or religious observance: *an ascetic, a devotee* (ಕ್ಷತ್ತಡಿ Kk. 76);—*a man engaged in the performance of a sacrifice.*

ವ್ರತಿಪತಿ vrati-pati. An eminent ascetic (Čpr. 2, 65; 3, 70).

ವ್ರತೆ vratĕ. = ಬತೆ, ಬವೆ, ಬ್ರತೆ. A woman who keeps her vow (of loyalty to her husband, see ಪತಿ-).

ವ್ರಯ vraya. Tbh. of ವ್ಯಯ. Spending, expenditure, expense, outlay (My.; Si. 393; Tč.; see ದುರ್-, ಯಾಗ-).

ವ್ರಶ್ಚನ vraščana. Who or what cuts;—*a small chisel or saw, a fine file.*

ವ್ರಾಜೆ vrâj. Wandering about. See ಪರಿ-.

ವ್ರಾಜಕ vrâjaka. = ವ್ರಾಜ್. See ಪರಿ-.

ವ್ರಾತ vrâta. = ಬ್ರಾತ. *A multitude, a flock, an assemblage, a troop.* 2, manual or bodily labour (Bp. 39, 23; 47, 12).

ವ್ರಾತ್ಯ vrâtya. *A man of one of the first three classes who has lost caste through non-observance of the saṁskâras, an outcaste* (ಸಂಸ್ಕಾರಂಗಳಿಲ್ಲದವನು Hlâ.; ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನ Mr. 253);—a man of a particular inferior class (regarded as the descendant of a Śûdra father and Kshatriya mother);—a low or vile person;—an illiterate, ill-bred man (My.).

ವ್ರೀಡೆ vrîḍĕ. *Shame, modesty, bashfulness.* 2, N. of a plant (ಜಕ್ಕುಲಿಗಾಡೆ Mr. 134).

ವ್ರೀಹಿ vrîhi. *Rice, paddy* (ನೆಲ್ಲು Hlâ.; Nn. 86).

ವ್ರೀಹಿಭೇದ vrîhi-bhêda. A species of rice. 2, *the grain Panicum miliaceum.*

ವ್ರೈಹೇಯ vraihêya. = ಬ್ರೈಹೇಯ. *A field of rice.*

ಶ್

Ś

ಶ್ ś. The fifty-first letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It does not occur in pure Kannaḍa (44-45), and appears as ಸ್ in tadbhavas (234. 235), or as ಚ್ (see ಚಕಡಾ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕೆ, ಚಳ್ಳೆ, ಚಿಳರಿ, ಚಿಕ್ಕ 2, ಚಿಪ್ಪ, ಚುಕ್ಕು; *cf.* also ಛತ್ರ).

ಶ śa. The letter ಶ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 5 (Mr. 349). 3, = ಶಯ, sleeping, reposing; see ಗಿರಿ-.

ಶಂಸ śaṁsa. Hurting, injuring. See ನೃ-.

ಶಂಸನ śaṁsana. Saying, telling; reciting, repeating; praising (My.).

ಶಂಸಿತ śaṁsita. Said, told;—praised (My.);—desired;—calumniated.

ಶಂಸೆ śaṁse. Speech; praise, eulogium. 2, wish, desire. See ಪ್ರ-.

ಶಕ śaka. N. of a king, especially applied to Śâlivâhana. 2, an era, an epoch (My.; B. 3, 23). 3, N. of a country and of a race of people.

ಶಕಟ śakaṭa. = ಚಕ್ಕಡಿ, etc. *A cart, a waggon* (ಬಣ್ಡಿ Nn. 10; ಅಕ್ಷ, ಬಣ್ಡಿ 37).

ಶಕಟಾಂಗ śakaṭa-aṅga. A part of a cart. See ಈಸು.

ಶಕಲ śakala. *A part, a portion, a piece, a fragment; a potsherd.* 2, *the skull* (ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪು Mr. 397). 3, *skin; bark;*—the scales of a fish.

ಶಕಲಿ śakali. Having scales: *a fish.*

ಶಕವರುಷ śaka-varusha. = ಶಕಾಬ್ದ. (Bp. 61, 92).

ಶಕಾಬ್ದ śaka-abda. A year of the śaka era (especially of that of Śâlivâhana, My.).

ಶಕಾರ śa-kâra. The letter ಶ್ (Śmd. 11).

ಶಕುನ śakuna. = ಸಕುನ. *A bird.* 2, a prognostic, an omen, a prodigy (generally one that indicates good luck). ಶಕುನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆವಶಕುನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿಯ ಗೋಣು ಮುಂಬಿ'ದ ಹಾಗೆ.—ಶಕುನವಾಗುತ್ತದೆನ್ನು, ಬೆಳಗ ತನಕ ಕದ್ದರೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.). See ಉದಿ'ಗ 2, ಒಕ್ಕು 4, ತಾಪ್ 2; Prv. s. ಶೂಲ.

ಶಕುನಿ śakuni. = ಸಕುನಿ. *A bird.* 2, *a kite, Falco cheela.* 3, a doll (ಪುತ್ರಿಕೆ) of omen (ಸನ್ನ ಸುರತವನುಸುರ್ವುವು ಅಯ್ದೆ ಶಕುನಿಗಳಕ್ಕು Mr. 204). 4, N. of the maternal uncle of the Kauravas (Bh. 1, 8, 11 seq.). 5, = ಶಕುನ್ತ No. 4 (My.).

ಶಕುನ್ತ śakunta. *A bird.* 2, *a particular kind of bird, probably the Indian vulture or perhaps a sort of falcon.* 3, a small kind of owl (ಸಿಂಗಲಿ, ಘಾಸ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ Mr. 174; see ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ). 4, N. of one of the astronomical periods (karaṇas).

ಶಕುನ್ತಲೆ śakuntalĕ. N. of a daughter of the apsaras Mênakâ by Viśvâmitra, who was reared as his daughter by Kaṇva and became the mother of Bharata (My.).

ಶಕುಲ śakula. *A kind of fish* (ಚಿಕ್ಕ ಮಿನ್ Mr. 410). See ಸೀಗಡಿ.

ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ śakula-akshaka. *White bent-grass, Panicum dactylon* (= ಗಣ್ಡಾಲಿ).

ಶಕುಲಾದನಿ śakula-adani. *A medicinal plant* (= ಕಟು). 2, *the plant Commelina salicifolia.*

ಶಕುಲಾರ್ಭಕ śakula-arbhaka. *A sort of fish* (= ಗಡಕ).

ಶಕೃತ್ śakṛit. (= ಸಗಣಿ, etc.). *Excrement, ordure, feces, dung, cow-dung* (ಎಜ್ಜೆ Hlâ.).

ಶಕೃತ್ಕರಿ śakṛit-kari. Dung-making: *a calf.*

ಶಕ್ತ śakta. Strong, mighty, powerful;—*able, capable, competent;*—clever, diligent, attentive, intent. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತ, ಶಕ್ತನಿಗೆ ಕತ್ತಿ (Prv.). See ಅನು-, ಅ-; Ćpr. 5, 118; Bp. 39, 12; 55, 2.

ಶಕ್ತಿ śakti. = ಸಕತಿ, ಸಕುತಿ. *Strength, power; ability, capacity, capability, faculty;*—regal power;—a powerful man (ಬಲಾಸ್ತಿತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60). 2, the energy or active power of a deity personified as his wife, *e. g.* Pârvatî (ಗಿರಿಸುತೆ, ಪಾರ್ವತಿ 60; see ಆದಿ-);—a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 60). 3, the power or signification of a word, the force or meaning of a term. 4, *a spear, a pike, a dart;*—a sword (ಖಡ್ಗ, ಆಯುಧಭೇದ 60). 5, N. of a muni. 6, the femalo organ (as the counterpart of Śiva's phallus worshipped by the śâktas). ಶಕ್ತಯಿದ್ದವನಾದರೂ ಯುಕ್ತಯಿದ್ದವನ ಕೆಳಗೆ (Prv.). — ಶಕ್ತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Power to be ruined or lost (Bp. 57, 3).

ಶಕ್ತಿಕ್ಷಯ śakti-kshaya. Diminution or loss of power. See ತುಟ್ಟನು.

ಶಕ್ತಿತ śaktitĕ. Power, faculty. See ಅತಿ-.

ಶಕ್ತಿತ್ರಯ śakti-traya. The three constituents of regal power: prabhutva, mantra, and utsâha; or: king, minister, and energy (Ćpr. 2, 8; Rśv. 5, after 19).

ಶಕ್ತಿಧರ śakti-dhara. A spearman, a lanceer. 2, *Skanda.*

ಶಕ್ತಿಪಾಣಿ śakti-pâṇi. Spear-handed, a spearman. 2, *Skanda.*

ಶಕ್ತಿಪೂಜೆ śakti-pûjĕ. Worship of the śakti No. 6 (as done by the śâktas, My.).

ಶಕ್ತಿಮಾನ śakti-mâna. = ಶಕ್ತವನ್ತ. (Mhr.; B. 5, 210; Čb. 36).

ಶಕ್ತಿವನ್ತ śakti-vanta. Strong, mighty; able, competent (Bp. 53, 20; My.).

ಶಕ್ತಿಹೀನ śakti-hîna. Powerless, impotent (B. 5, 210; My.).

ಶಕ್ತಿಹೇತಿಕ śakti-hêtika. *One who has a spear for a weapon, a soldier armed with a lance.*

ಶಕ್ನು śaknu. *Speaking kindly or pleasingly.*

ಶಕ್ಯ śakya. Able, possible, capable, practicable, able to be effected or done, easy to be accomplished;—that may be conveyed or expressed (as sense or meaning by any particular word, etc.). ಶಕ್ಯವಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯ ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲ (Prv.). See Śmd. 5. 231 Cm.; Bp. 39, 20; ಅ-.

ಶಕ್ಯಾರ್ಥ śakya-artha. Admissible meaning, the meaning conveyed by a word (My.).

ಶಕ್ರ śakra. Powerful, strong, mighty. 2, *Indra* (ಇನ್ದ್ರ Nn. 80; Mr. 517). 3, Vishṇu (ಹರಿ, ನಾರಾಯಣ 80). 4, Yama (ಕಾಲ, ಯಮ 80). 5, white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು 80; Sita 517). 6, *the plant Wrightia antidysenterica R. Br.* 7,

a kind of jasmine (ವಿಚಕಿಲ, ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ 80; ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ 517). 8, a kind of Euphorbia (ವಜ್ರ, ಕಳ್ಳಿಯ ಮರ 80, o. r. ವಜ್ರ; ಎಲೆಗಳ್ಳಿ 517). 9, an arbour, etc. (ಉಟಜ, ಪರ್ಣಶಾಲೆ 80). ತಕ್ರ ಶಕ್ರನಿಗೆ ಸಹಾ ದುರ್ಲಭ (Prv.).

ಶಕ್ರಕ್ರೀಡಾಚಲ śakra-krīḍā-acala. Indra's pleasure-mountain: *the mountain mêru.*

ಶಕ್ರಗೋಪ śakra-gôpa. The insect cochineal (= ಇಂದ್ರಗೋಪ). (V. 14, 16).

ಶಕ್ರಚಾಪ śakra-câpa. The rainbow (ಇಂದ್ರಿರವಿಲ್ Śs.; Bp. 37, 25).

ಶಕ್ರಜಿತ್ śakra-jit. N. of the son of Râvaṇa (My.).

ಶಕ್ರಜೇತಾರ śakra-jêtâra. = ಶಕ್ರಜಿತ್. (My.).

ಶಕ್ರಧನುಸ್ śakra-dhanus. *The rainbow.*

ಶಕ್ರಪಾದಪ śakra-pâdapa. *A sort of pine, Pinus deodara* Roxb.

ಶಕ್ರಪುಷ್ಪಿ śakra-pushpi. *The plant Menispermum cordifolium* Willd. (= ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ). 2, the plant Pentaptera arjuna (see ತರಿಗೊಟ್ಟು).

ಶಕ್ರಶರಾಸನ śakra-śarâsana. *The rainbow.*

ಶಕ್ರಸಾರಥಿ śakra-sârathi. The charioteer of Indra: *Mâtali.*

ಶಕ್ರಸುತ śakra-suta. Arjuna (J. 14, 28).

ಶಕ್ರೇಭ śakra-ibha. Indra's male elephant (ಐರಾವತ Nn. 124).

ಶಕ್ಲ śakla. = ಶಕ್ನ. (ಸವಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುವವನು G.).

ಶಕ್ವರಿ śakvari. N. of a type of metres (Ch.; ಛನ್ದ, ಛನ್ದೋಭೇದ Nn. 58; ಛನ್ದಸ್ Mr. 362; ಛನ್ದ Mr. 520). 2, a cow (ಪಶು 58; 520). 3, the vêdânta (ವೇದ 58, one MS. ವೇದಾನ್ತ; ವೇದಾನ್ತ 520).

ಶಂಕಕೆ śaṅkatĕ. = ಶಂಕೆ. See ಸಿ-.

ಶಂಕರ śam-kara. = ಸಂಕರ 2. Causing happiness, conferring good fortune. 2, *Śiva.* 3, N. (Bp. 54, 74). — ಶಂಕರದಾಸ. N. See ವೀರ-. — ಶಂಕರದಾಸಿ. N. (Bp. 23, 4. 7. 34. 41; see ಶರಣ-). — ಶಂಕರದಾಸಿಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 38; 23, 1. 5. 25; 29, 30; 44, 46; 47, 35; 58, 4). — ಶಂಕರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 39).

ಶಂಕರಗಣ śaṅkara-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಶಂಕರತ್ವ śaṅkaratva. The state of being Śiva. See ಅ-.

ಶಂಕರಪ್ರಸಾದಿತ śaṅkara-prasâdita. = ಸಂಕರಪ್ರಸಾದಿತ. Purified by Śiva, etc.; graciously presented by Śiva.

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ śaṅkara-âcârya. N. of a teacher of the advaita vêdânta philosophy (My.).

ಶಂಕರಿ śaṅkari. Śiva's wife. 2, a kind of vessel (ಸರಕ, ಪಾರಿಗಿನ್ನಿಲ್ Mr. 212, o. r. -ಗಿನ್ನಿಲೆ).

ಶಂಕಾನಿವೃತ್ತಿ śaṅkâ-nivṛitti. Putting an end to doubt (My.).

ಶಂಕಾಪರಿಹಾರ śaṅkâ-parihâra. Dispelling doubt (My.).

ಶಂಕಿತ śaṅkita. Doubted, apprehended, feared, suspected, distrusted;—doubtful, uncertain;—*alarmed, frightened, apprehensive, having scruples, fearful of;*—distrustful, suspicious, suspecting (Bp. 52, 35).

ಶಂಕಿ śaṅki. Doubting, suspecting, full of fear.

ಶಂಕಿನಿ śaṅkini. A woman that doubts, suspects or fears (Grj. 7, after 11).

ಶಂಕಿಸು śaṅkisu. To doubt, to be doubtful or uncertain, to hesitate;—to fear, to be alarmed;—to have a suspicion (Čpr. 3, 52; Bp. 25, 26; 43, 55; 56, 16; My.).

ಶಂಕು śaṅku. = ಸಂಕು 1, q. v. *A pin, a peg, a spike* (ಗೂಟ Mr. 200); *a stake, a post, a pale, a pillar.* 2, *a dart, a javelin.* 3, *the trunk of a lopped tree;* wood, dry wood (ಕಾಷ್ಠ, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಒಣಗಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ Nn. 147). 4, the style or pin of a dial. 5, *the skate fish.* 6, a hole, etc. (ಛಿದ್ರ 147). 7, destruction, etc. (ಲಯ, ಕೆಡುವನ್ನಾದು 147). 8, crowdedness, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ, ಇಟ್ಟಿಡೆ 147). 9, a particular high number, ten billions. 10, the sine of altitude. 11, a surveyor's compass (My.). See ನಿರ್ಮಸ್ತಿ.

ಶಂಕುಮತ್ śaṅku-mat. *Filled with spikes or stakes.*

ಶಂಕುಯನ್ತ್ರ śaṅku-yantra. A sun-dial (Mhr.; B. 4, 190).

ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ śaṅku-sthâpanĕ. The erection of the first post of a house and its worship (My.). 2, exact determination of the points of the compass by means of ಶಂಕು No. 11 (My.).

ಶಂಕೆ śaṅkĕ. ಶಂಕಾ. = ಸಂಕೆ 1. *Doubt, uncertainly, hesitation, scruple, distrust, suspicion, misgiving, fear, alarm, apprehension* (ಬೆಗಡು Čt. I, 9);—one of the saṅčâribhâvas (Kâvy. 4, 2, 16). 2, an objection started in disputation. 3, presumption. 4, hope.

ಶಂಖ śaṅkha. = ಸಂಖ 1, ಸಂಕು 2. *A shell, the conch-shell* (ಕಮ್ಬು Nn. 66). 2, *the temple or temporal bone;*—the cheek-bone. 3, *a particular high number,* a hundred billions (ಸಂಖ್ಯಾತ, ಗಣನಾಭೇದ 66; see Mr. s. ಖರ್ವ). 4, *one of Kubêra's treasures* (ನಿಧಿ 66). 5, *a particular perfume.* 6, white (ಶ್ವೇತ, ಬಿಳಿದು 66). 7, a kind of military array (ವ್ಯೂಹ, ಬಿಜ್ಜಳಭೇದ 66). ಶಂಖ ಪಿಡಿದರೂ ಮುಂಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಶಂಖ ಊದಿದವಗೆ ಹೂಸಿನ ಪರವಿಯೇನು?—ಆಗೋ ಪೂಜೆ ಆಗಲಿ! ಊದೋ ಶಂಖ ಊದಿ ಬಿಡುವ! (Prvs.). — ಶಂಖಚಕ್ರದ ಕೋಲು. A rod with the seal of a śaṅkha and čakra for marking the person or stamping cattle (My.). — ಶಂಖದ ಹುಡಿ. (ಮುದ್ದ G.).

ಶಂಖದ್ರಾವಿ śaṅkha-drâvi. A kind of sorrel. See ಸಕ್ಕರೆಸಿಪ್ಪೆ.

ಶಂಖಧರ śaṅkha-dhara. Kṛishṇa (Mr. 18).

ಶಂಖಧ್ವನಿ śaṅkha-dhvâna. The sound of a conch (My.). 2, the sound produced when beating one's own mouth with the palm of the hand from grief, etc. (My.).

ಶಂಖನಖಿ śaṅkha-nakha. *The shell of the Trochus perspectivus.*

ಶಂಖಪಾಲ śaṅkha-pâla. = ಸಂಕಪಾಲ. N. of a serpent (see ಎಣ್ಣುಕುಳಲ and ಅಷ್ಟಫಣಿ).

ಶಂಖಪಾಷಾಣ śaṅkha-pâshâṇa. White oxide of arsenic (My.).

ಶಂಖಪುಷ್ಪಬಳ್ಳಿ śaṅkha-pushpa-baḷḷi. A climbing herb with large blue or white flowers, growing in hedges, Clitoria ternatea Lin. (St. & Pl.).

ಶಂಖಮುದ್ರೆ śaṅkha-mudrĕ. The seal of a conch (My.).

ಶಂಖಲಿಖಿತರ್ śaṅkha-likhitar. The two purôhitas Śaṅkha and Likhita (J. 10, 45. 46; 11, 29. 30).

ಶಂಖವರ್ಮ śaṅkha-varma. N. (Kâvy. I, 2, 99).

ಶಂಖವಾದ್ಯ śaṅkha-vâdya. The conch-shell used for blowing as a horn. 2, conch-music: beating the mouth with the palm of the hand from grief, etc. (My.).

ಶಂಖವೃತ್ತ śaṅkha-vṛitta. N. of a metre (Ch., o. r. ಶಂಖಾವೃತ್ತ).

ಶಂಖಾನು śaṅkhâsu. N. of a plant (ತುಪ್ಪೆ Mr. 150, o. r. ಶಮ್ಮಾಸು).

ಶಂಖಿ śaṅkhi. Having a conch; possessing shells;—Vishṇu;—a shell-blower;—a worker in shells;—the ocean.

ಶಂಖಿನಿ śaṅkhini. (fem. of ಶಂಖಿ). *The grass Andropogon aciculatus* Roxb.

ಶಚಿ śachi. = ಸಚಿ. *The wife of Indra.*

ಶಚೀದೇವಿ śachi-dêvi. = ಶಚಿ. (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಪುಲೋಮಜಾತೆ Nn. 28).

ಶಚೀವಲ್ಲಭ śachi-vallabha. = ಶಚೀಪತಿ. (ಇನ್ದ್ರ Nn. 47).

ಶಚೀಪತಿ śachi-pati. *Indra.*

ಶಚೀಪಾಲ śachi-pâla. Indra (Mr. 41).

ಶಟ śaṭa. Sour, acid, astringent.

ಶಟಿ śaṭi. *The plant Zedoary, Curcuma zedoaria* (C. amhaldi).

ಶಠ śaṭha. Wicked, bad, pervorse, dishonest, perfidious, deceitful (see ದನ್ತ-). 2, *a rogue, a knave.* 3, a fool, a blockhead. 4, roguery, perfidy, deceit (Bp. 40, 52). 5, N. (J. 7, 2; 12, 12. 50).

ಶಠತ್ವ śaṭhatva. Wickedness, depravity, roguery, knavery (Sk.; My.). 2, stupidity, foolishness (My.).

ಶಠಾಗಮಿಕ śaṭha-âgamika. A man well versed in roguery or deceit (Bh. 1, 14, 29).

ಶಠಾರ್ಥ śaṭha-artha. The meaning of deceit. See ಟೊಣೆ 1.

ಶಠೆ śaṭhe. = ಸಚೆ 1. Deceit, falsehood, lying (ಕುಕ್ಕುಟಿ, etc. Mr. 450; Bp. 51, 47). 2, a bullock-load (ಪೇದು Mr. 350).

ಶಣ śaṇa. = ಸಣಬು. Hemp, Cannabis sativa. 2, *a kind of hemp, Bengal San, Crotolaria juncea.*

ಶಣಗ śaṇaga. A bullock on which bundles are put or which carries loads (ಗಣ್ಟೆಕ್ಕುದು Mr. 350).

ಶಣಪುಷ್ಪಿಕೆ śaṇa-pushpikĕ. *Crotolaria of various species* (= ಘೆಣ್ಣಾರವೆ).

ಶಣಸೂತ್ರ śaṇa-sûtra. *Hempen cord or string, pack-thread, cordage; a net made of hemp.*

ಶಣ್ಟ śaṇṭa. = ಶಾಟ No. 2, ಶೇಟ, ಸಣ್ಟ. A bristle, a stiff hair (Mhr. ಸಡ; *cf.* ಸಟೆ 2);—the hair about the privities (My.; Mhr. ಶೇಣ್ಟ). ಕಣ್ಣು ಕರೆಯದ ನೆಣ್ಟಿ ಗಣ್ಡು ಕತ್ತೆಯ ಶಣ್ಟ (Dp. 54, 4). ಒನ್ದು ದಿನ ನೆಣ್ಟಿ, ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಬಣ್ಣ, ಮೂಱನೆಯ ದಿನ ಶಣ್ಟ (Prv.).

ಶಣ್ಡಿ śaṇḍa. = ಷಣ್ಡ, etc. A multitude. 2, an encampment (ನಿವೇಶ, ಶಿವಿರ, ಪಾಳಿಯ Nr.).

ಶಣ್ಡಿ śaṇḍha. = ಷಣ್ಡ, etc. *A eunuch;* an impotent man. 2, bull at liberty.

ಶತ śata. *A hundred* (ನೂಱು Nr. 129). — ಶತವರುಷ. A hundred years (Bp. 32, 47). — ಶತಕನ್ತೆ. A garment composed of a hundred patches (My.).

ಶತಕೋಟಿ śata-kôṭi. Having a hundred edges: *a thunderbolt.* 2, a hundred krores (Bp. 1, 65; Dp. 1, 2).

ಶತಕ್ರತು śata-kratu. Having or honoured by a hundred sacrifices: Indra (My.).

ಶತಘ್ನಿ śata-ghni. Slaying hundreds: a kind of weapon, a stone or cylindrical piece of wood studded with iron spikes. 2, a cannon (My.).

ಶತಚ್ಛಿದ್ರ śata-ch-chidra. A hundred, *i. e.* many, holes or fragments (My.).

ಶತತಮ śata-tama. The hundredth (My.).

ಶತತಾರೆ śata-târĕ. = ಶತಭಿಷಜ್. (My.).

ಶತದಲ śata-dala. A lotus (Ch. v. 154; Bp. 13, 30; 35, 13).

ಶತದಲಾಕರ śatadala-âkara. A collection or multitude of lotuses (Bp. 19, 61).

ಶತದಲಾಕ್ಷ śatadala-aksha. Vishṇu (Bp. 54, 46).

ಶತದಲಾಮ್ಬಕ śatadala-ambaka. = ಶತದಲಾಕ್ಷ. (Bp. 16, 26).

ಶತದಲಾಸನ śatadala-âsana. Brahmâ (Bp. 16, 26).

ಶತದಲಾಸ್ಯೆ śatadala-âsyĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 40, 7).

ಶತದ್ರು śata-dru. = ಶಿತದ್ರು. Flowing in a hundred branches: *the river Sutlej* in the Panjâb.

ಶತದ್ರೋಹಿ śata-drôhi. One who has been guilty of a hundred acts of treason (My.).

ಶತಧಾಮ śata-dhâma. Having a hundred forms: Vishṇu (My.).

ಶತಧಾರ śata-dhâra. Having a hundred edges: *a thunderbolt.*

ಶತಧೃತಿ śata-dhṛiti. Having a hundred sacrifices: Indra. 2, Brahmâ (My.).

ಶತನಾಮ śata-nâmĕ. = ಶತಪುಷ್ಪೆ, q. v.

ಶತಪತ śatapata. (Tbh. of a ಶತಪದ್). = ಶತಪದ. (My.).

ಶತಪತ್ರ śata-patra. *A lotus* (ಅಮ್ಬುರುಹ, ತಾವರೆ Nn. 49; *cf.* ನೂಱೆಲೆ). 2, a sort of jasmine, Jasminum auriculatum (ಮಾಗಧಿ, ಸೇವನ್ತಿಗೆ 49). 3, *a wood-pecker.* 4, *the Indian crane* (ಸಾರಸ Hlâ.; ಸಾರಸ, ಸಾರಸಪಕ್ಷಿ 49). 5, Indra (ಶತ ಮಖ, ಇನ್ದ್ರ 49).

ಶತಪತ್ರಕ śata-patraka. *A wood-pecker* (ಬಡಿಗನ ಹಕ್ಕಿ G.).

ಶತಪತ್ರಲೋಚನ śatapatra-lôchana. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 13, 37).

ಶತಪತ್ರೋದ್ಭವ śatapatra-udbhava. Brahmâ (Ch. v. 249).

ಶತಪಥ śata-patha. A hundred paths or lectures (adhyâyas).

ಶತಪಥಬ್ರಾಹ್ಮಣ śatapatha-brâhmaṇa. The brâhmaṇa portion of the white yajurvêda, having one hundred adhyâyas (My.).

ಶತಪದ śata-pada. A hundred or more steps taken for exercise or pleasure: walking for either purpose (My.).

ಶತಪದಿ śata-padi. *A centipede.*

ಶತಪರ್ವ śata-parva. Having a hundred knots or joints: *a bamboo.*

ಶತಪರ್ವಿಕೆ śata-parvikĕ. *Dûrvâ-grass, Panicum dactylon.* 2, *an aromatic water-plant* (= ವಚೆ; see Nr. s. ಕಮಿಕೆ).

ಶತಪುಷ್ಪೆ śata-pushpĕ. = ಸದಗುಪ್ಪೆ. *A sort of dill or fennel, Anethum sowa* Roxb. (ಶತನಾಮೆ, ಸಬ್ಬಸಿಗೆ Mr. 136, o. r. ಶತ ನಾಮ).

ಶತಪ್ರಾಸ śata-prâsa. *A kind of oleander, Nerium odorum* Ait.

ಶತಬಲ śata-bali. N. of a monkey-chief (J. 21, 9).

ಶತಭಿಷಜ್ śata-bhishaj. Requiring a hundred physicians: N. of one of the nakshatras containing one hundred stars (My.).

ಶತಭಿಷೆ śata-bhishĕ. = ಶತಭಿಷಜ್. (My.).

ಶತಭೀರು śata-bhîru. *A sort of jasmine, Jasminum sambac* Ait.

ಶತಮಖ śata-makha. Having a hundred sacrifices: *Indra.* 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಶತಮಖಿಸುತ śatamakha-suta. Arjuna (Śśv. 4, 81).

ಶತಮನ್ಯು śata-manyu. *Indra.*

ಶತಮಾನ śata-mâna. Of tho measure or amount of a hundred. 2, *a pala of silver* (ಹಲತೂಕ ಬೆಳ್ಳಿ Si. 495). 3, an âḍhaka. 4, a century (My.; B. 3, 23. 88). 5, a hundred-fold.

ಶತಮೂಲಿ śata-mûli. *A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus* Willd. (ಬಹುಸುತ, ಅಛೀರು, etc., ಆಸಡಿ Nr.; ಸೇರು, ಆಸಡಿ Mr. 133, one MS. ಸೀರು).

ಶತಮೂಲಿಕೆ śata-mûlikĕ. *The shrub Asparagus racemosus* Willd. (ಅಛೀರು, ಆಸಡಿ Hlâ.).

ಶತರುದ್ರಿಯ śata-rudriya. N. of a hymn in praise of Rudra (My.).

ಶತರೂಪೆ śata-rûpĕ. N. of the daughter and wife of Brahmâ (Bh. 3, 14, 34).

ಶತವೀರ್ಯೆ śata-vîryĕ. *White-flowering dûrvâ* (see Nr. s. ಕಱುಕೆ).

ಶತವೇಧಿ śata-vêdhi. Piercing a hundred: *a kind of dock or sorrel, Rumex vesicarius.*

ಶತಶಚಣ್ಡಿಕರಭಾಭಾಂಗರೋಜೆ śata-śata-caṇḍakara-bhâ-bhâ-aṅga-rôḍi. Śiva (Bp. 58, 67).

ಶತಶರಾನನ śata-śarâsana. A N. of Śiva (Bp. 16, 26).

ಶತಸ್ಫುಟೆ śata-hradĕ. *Lightning.*

ಶತಾಂಗ śata-aṅga. *A car, a chariot, a carriage.*

ಶತಾನನ್ದ śata-ânanda. *Brahmâ.*

ಶತಾಪರಾಧ śata-aparâdha. A hundred, *i. e.* many, crimes (Śśv. 5, 19).

ಶತಾಯು śata-âyu. (Sk. ಶತಾಯುಸ್). A person a hundred years old (My.).

ಶತಾವರಿ śata-avari. *The shrub Asparagus racemosus* Willd.

ಶತೃ śattṛi. (ಶತೃ). A technical term for the kṛit affix at used in forming present participles.

ಶತೃಙನ್ತ śattṛi-ṅ-anta. A term with final at (Śmd. 99. 100).

ಶತ್ರು śatru. *An enemy, a foe, an adversary.* 2, *an antagonist, a political rival or hostile neighbouring king.*

ಶತ್ರುಘ್ನ śatru-ghna. N. of one of Râmačandra's brothers (J. 18, 2. 55. 56).

ಶತ್ರುತ್ವ śatrutva. Hostility, enmity (My.).

ಶತ್ರುಭಾವ śatru-bhâva. = ಶತ್ರುತ್ವ. (My.).

ಶತ್ರುವರ್ಗ śatru-varga. = ಆರಿವರ್ಗ, q. v. (My.).

ಶನಿ śani. = ಸಣಿ, ಸನಿ 2. *The planet Saturn or the regent of it* (of ominous influence). 2, a wicked person, an advorsary (My.; Mhr.). ಶನಿ ಕಾಡಿತೆನ್ದು, ಹನಿಗೆ ನಿತ್ತರೆ ಬಿಟ್ಟೀ ತೇ?—ಶನೀ ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಸುಬವನ್ನೀ?—ದಿನ ದಿನ ಶನಿ ಕಾಡಿದರೆ ಬಾ ಯೋದು ಯಾವಾಗ?—ಪಂಚಮದ ಶನಿ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣಿಸ್ಯಾನು (Prvs.).

ಶನಿಗ್ರಹ śani-graha. The planet Saturn (My.).

ಶನಿಬಾಧೆ śani-bâdhĕ. The ominous influence of Saturn (My.).

ಶನಿವಾರ śani-vâra. = ಸಣಿವಾರ. Saturn's day, Saturday (My.; B. 1, 7). ಎಣ್ಣೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದೇ ಶನಿವಾರ (Prv.).

ಶನಿವೇದೆ śani-vêdĕ. = ಶನಿಬಾಧೆ. (My.).

ಶನೀಶ್ವರ śani-îśvara. The regent of the planet Saturn, Śani. ಗೋಪಾಲಬುಟ್ಟಯಲ್ಲಿ ಶನೀಶ್ವರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ.—ರಾಮೇಶ್ವ ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಶನೀಶ್ವರ ಬಿಡದು.—ಸಿಕ್ಕಾನ್ನದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ಶನೀಶ್ವರ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಶನೈಶ್ಚರ śanais-čara. Slow-going: *the planet Saturn.*

ಶನೈಸ್ sanais. *Slowly, tardily; by degrees, little by little.*

ಶನ್ತ śanta. = ಶನ್ತನು. (Ĉ. Bp. 54, 6). 2, = ಶಾನ್ತ, ಸನ್ತ 2.

ಶನ್ತನು śantanu. N. of the younger brother of Dêvâpi. 2, = ಶಾನ್ತನು, the great grandfather of Pâṇḍu and father of Bhîshma (Bh. 1, 2, 20. 31; My.).

ಶಪಥ śapatha. = ಸಪತ. *An imprecation, a curse.* 2, *an oath, administering an oath, swearing, asseveration by oath or ordeal.* See ಸೂರುಳ್ 2. — ಶಪಥವಾನ್. -ಆನ್. To receive a curse: to be cursed (Bp. 27, 64). — ಶಪಥವಾಳ್. -ಆಳ್. = ಶಪಥವಾನ್. (Bp. 49, 28).

ಶಪನ śapana. *Imprecating, cursing, a curse.* 2, an oath.

ಶಪಿಸು śapisu. To utter a curse (Bp. 61, 8); to curse; to abuse (ಒಬ್ಬನನ್ನು, My.).

ಶಪಿಸುವಿಕೆ śapisuvike. Cursing. ಕತಿಗೊಣ್ಡು ಶಪಿಸುವಿಕೆ (ಆಕ್ರೋ ಶನ, etc., ಬೊಯಿಲು Si. 387).

ಶಪ್ತಕೆ śaptaka. Cursed;—sworn. See ಸಂ-.

ಶಪ್ಪ śappa. = ಸಪ್ಪ.

ಶಫ śapha. *A hoof.*

ಶಫರ śaphara. *A kind of carp; a kind of small glittering fish, Cyprinus sophore* Ham.

ಶಫರಿ śaphari. *The female śaphara* (see Mr. s. ಪ್ರೋಷ್ಠಿ).

ಶಬ śaba. = ಶವ, ಶ್ರವ 4, ಸಬ 1, ಸವ 2. A dead body, a corpse (ಮೃತ, ಸಾವು Nn. 64; ಸಾವು Mr. 521; Bp. 32, 13; 46, 35; 47, 7). 2, cloth, clothes (ನಿವಸನ, ವಸ್ತ್ರ 64; ಶುಕ 521). 3, all sorts of beasts (ನಾನಾಮೃಗಂಗಳ್ 64; ಅಖಿಲಮೃಗ 521).

ಶಬಗಸ್ತು śabagastu. = ಸರಗಸ್ತು. Nocturnal procession, especially of a marriage (My.; H. ಜಬ್ಗಸ್ತ್).

ಶಬರ śabara. (= ಶಮ್ಬರ). *N. of a wild mountaineer tribe; a Śabara* (ಬುಡ್ಡುಕ, ಕಿರಾತ Nn. 59; ಬೇಡ, ಬಿಯದ, ಬಿಲ್ಲ ŚM. 32). 2, a sort of deer (ಮೃಗ, ಮೃಗಭೇದ 59). 3, Śiva (ಶಿವ, ಹರ 59). 4, the soul (ಜೀವನು 59). 5, N. of a demon (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 59). 6, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 59). 7, frost, dew, etc. (ತುಹಿನ, ಹಿಮ 59). 8, a cloud (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ 59). 9, variegated colour (ಶಬಲಿತ, ಶುಬಲವರ್ಣ 59).

ಶಬರಚರ್ಮಾವೃತ śabara-čarma-âvṛita. Śiva (Bp. 44, 2).

ಶಬರಲೀಲೆ śabara-līlĕ. Śiva's sport in the form of a Śabara or huntsman (Śśv. 5, 59).

ಶಬರಶಂಕರ śabara-śaṅkara. Śiva in the form of a Śabara (Śśv. 4, after 46).

ಶಬರಶಂಕರವಿಲಾಸ śabaraśaṅkara-vilâsa. Śabaraśaṅkara's sport: N. of a K. poem by Shaḍakṣharidêva.

ಶಬರಸಮೂಹ śabara-samûha. A multitude of Śabaras (ಬೇಡು ŚM. 95).

ಶಬರಾಲಯ śabara-âlaya. *The abode of Śabaras.*

ಶಬರಿ śabari. A Śabara-woman (J. 10, 3). 2, N. (18, 5).

ಶಬರೇನ್ದ್ರ śabara-indra. = ಶಬರೇಶ್ವರ. (Śśv. 4, 86).

ಶಬರೇಶ śabara-îśa. = ಶಬರೇಶ್ವರ. (Śśv. 4, 24).

ಶಬರೇಶ್ವರ śabara-îśvara. Chief of the Śabaras: Śiva (Bp. 44, 1).

ಶಬಲ śabala. *Variegated, brindled, speckled* (ಹಲವು ವರ್ಣ Mr. 444); a variegated colour (ಸಾರಂಗ 444).

ಶಬಲವರ್ಣ śabala-varṇa. A variegated colour (ಸಾರಂಗ Nn. 34).

ಶಬಲಿ śabali. *A spotted cow;*—the kâmadhênu.

ಶಬಲಿತ śabalita. = ಶಬಲ. (ಶಬರ, ಶಬಲವರ್ಣ Nn. 59; Čpr. 1, 141; 5, 92; Abh. P. 12, after 2).

ಶಬ್ದ śabda. = ಸದ್ದು, ಸದ್ದು, ಸುಬುದ. *Sound, noise; a sound* (ಪ್ರಸ Śmd. 46 Cm.). 2, *a word, a significant word* (ಸಮಾಖ್ಯ Nn. 166; ಸಮಾಖ್ಯಾನ 115); a declinable word. 3, grammar. ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹುಬ್ಬದ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See Śmd. 7. 23. 24. 39. 40; Kâvy. II, 1, 7; II, 2, B, 1. 2.

ಶಬ್ದಖಂಡ śabda-khaṇḍa. A chapter on words (My.).

ಶಬ್ದಖಂಡನ śabda-khaṇḍana. Refutation of words, verbal criticism (Grj. 2, after 106).

ಶಬ್ದಗ್ರಹ śabda-graha. Receiving or catching sound: *the air*.

ಶಬ್ದಗ್ರಾಮ śabda-grâma. *The compass or range of sound.*

ಶಬ್ದಚೋರ śabda-čôra. A plagiarist (My.).

ಶಬ್ದಜ್ಞ śabda-jña. A philologist, a grammarian (Śmd. 98; ಶಾಬ್ದಿಕ 136. 397 Cm.). 2, one skilled in sounds: a time-keeper in musical performances (ತಾಳಧರ Mr. 378).

ಶಬ್ದದೋಷ śabda-dôsha. Verbal fault (in literary composition, My.).

ಶಬ್ದದ್ರವ್ಯ śabda-dravya. The substance called sound (Śmd. 7).

ಶಬ್ದನ śabdana. *Making a sound or noise, uttering sounds;*—sounding, sonorous;—a sound, a noise.

ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ śabda-nirûpaṇa. A word's definition or meaning (ಶಬ್ದಾರ್ಥ, ಅರ್ಥ Nn. 156).

ಶಬ್ದಪುಸ್ತಕ śabda-pustaka. A primer on nouns (My.).

ಶಬ್ದಭೇದಿ śabda-bhêdi. An arrow that pierces an object the sound of which only is heard (My.).

ಶಬ್ದಮಂಜರಿ śabda-manjari. A flower-cluster of words: N. of a Saṁskṛit vocabulary (Nn. 3). 2, = ಕರ್ಣಾಟಕ ಶಬ್ದಮಂಜರಿ. 3, N. of a Kannaḍa vocabulary by Tôṭada ârya (Śm. 1).

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ śabda-maṇi-darpaṇa. The jewel-mirror of grammar: N. of a Kannaḍa grammar by Kêśava (Śmd. 3).

ಶಬ್ದವರ್ತ śabda-varta. The function or use of a word (Grj. 10, 114; Sk. ಶಬ್ದವೃತ್ತಿ).

ಶಬ್ದವೇಧಿ śabda-vêdhi. An archer who can pierce an invisible object the sound of which only is heard (My.).

ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರ śabda-śâstra. A grammar (Śmd. 3).

ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ śabda-ślêsha. = ಭಂಗಶ್ಲೇಷ, q. v. (Kâvy. III, 3, B, 147 seq.). *Cf.* ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷ.

ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ śabda-saṅgraha. A collection of words; a vocabulary (? ಪಲ್ಲವ, ಶಬ್ದಸಮೂಹ Nn. 130).

ಶಬ್ದಸಮೂಹ śabda-samûha. = ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ, q. v.

ಶಬ್ದಸಾಮರ್ಥ್ಯ śabda-sâmarthya. The sense or force of words (Śmd. 3).

ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಸ್ಮರಣ śabda-siddhi-smaraṇa. Rules on the complete use of words: N. of the first adhikaraṇa of the Kâvyâvalôka (Kâvy. I, 1*a*, 6).

ಶಬ್ದಸೌಷ್ಠವ śabda-saushṭhava. Excellence of words (My.).

ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ śabda-smṛiti. = ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಸ್ಮರಣ. (Kâvy. I, 1*a*, 6).

ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ śabda-anuśâsana. A title of Pâṇini's grammar. 2, N. of two other Saṁskṛita grammatical works. 3, N. of a grammar in Saṁskṛita treating on the Kannaḍa language (Śmd. Cm. 66. 105. 106. 271. 281. 287. 300. 301).

ಶಬ್ದಾನ್ತ śabda-anta. The end of a word (Śmd. 363).

ಶಬ್ದಾನ್ತರ śabda-antara. Another or different word; the interior of a word: a word (Kâvy. III, 3, B, 147).

ಶಬ್ದಾನ್ತರಕೂಟ śabdântara-kûṭa. Union or combination with other words (Kâvy. II, 1, 8-11).

ಶಬ್ದಾನ್ತರಸಂಸರ್ಗ śabdântara-saṁsarga. = ಶಬ್ದಾನ್ತರಕೂಟ. (Kâvy. II, 1, 8-11).

ಶಬ್ದಾರ್ಥ śabda-artha. The sense or meaning of a word (ಅರ್ಥ, ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ Nn.);—that which is real or true (ಸತ್ Nn. 84).

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ śabda-alaṅkâra. Verbal ornament: rhetorical use of words which is of four kinds: yamaka, anuprâsa, vîchêhittîcitra, and vakrôkti (Kâvy. III, 2, B, 2 seq.).

ಶಬ್ದಾಲಂಕೃತಿ śabda-alaṅkṛiti. = ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ. (Kâvy. III, 2, B, 1).

ಶಬ್ದಾವಯವ śabda-avayava. The component parts of a term or of terms (Kâvy. III, 3, B, 147).

ಶಬ್ದಿತ śabdita. Sounded, made to give out a sound (My.).

ಶಮ śam. *Happiness, joy, welfare, prosperity, hail.*

ಶಮ śama. = ಶಮ. *Quiet, tranquillity, rest, calm, peace.* 2, quietude, quietism, stillness of the mind, stoicism, restraint of the organs of sense, indifference to objects of sense, absence of passion. — ಶಮ ದಮ. Quietism and self-command (Bp. 38, 5).

ಶಮತ್ವ śamatva. = ಶಮ. Quietism: one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15. 49).

ಶಮಥ śamatha. *Quiet, tranquillity, quietism,* absence of passion.

ಶಮನ śamana. = ಸಮನ 3. Appeasing, allaying, tranquilizing, soothing, quenching, removing. 2, tranquillity, calmness, indifference. 3, cessation, termination, end, destruction. 4, *killing* (animals for sacrifice), *immolation.* 5, *Yama* (ಸಮನ, ಯಮ Nn. 103; Bp. 41, 29).

ಶಮನಶಮನ śamana-śamana. Yama's destroyer: Śiva (Bp. 27, 27).

ಶಮನಸ್ವಸೃ śamana-svasṛi. *Yama's sister: the river Yamunâ.*

ಶಮಲ śamala. *Feculent matter, feces, ordure; impurity;* sin.

ಶಮಿ śami. ಶಮಾ. = ಜಮ್ಬಿ. *A legume, a pod* (ಶಿಮ್ಬಿ, ಧಾನ್ಯದ ತೊಗಟು Nr.). 2, *the tree Prosopis spicigera* Lin. (see ಬನ್ನಿ 2);—the tree Mimosa (or Acacia) suma Roxb. 3, the shrub Serratula anthelmintica. 4, = ಕರಿಜಾಲಿಮರ. (St. & Pl.). 5, calm, tranquil.

ಶಮಿತ śamita. *Appeased, allayed, calmed, pacified,* calm, etc.; alleviated, cured; tempered, etc.

ಶಮಿಫಲಿನ śami-phalina. The fruit of the Śami tree (ಸಂಗರ, ಬನ್ನಿಕಾಯಿ Nn. 19).

ಶಮಿಸು śamisu. To be appeased, to be allayed, to grow calm, to become quiet or tranquil; to cease;—to appease, to pacify, to soothe, etc. (My.).

ಶಮಿಧಾನ್ಯ śami-dhânya. Pod-grain: *any pulse or grain growing in pods.*

ಶಮಿರ śamira. *A small variety of the Śami tree* (also ಶಮಾರು).

ಶಮೆ śamĕ. = ಶಮ. (My.). — ಶಮೆ ದಮೆ. = ಶಮ ದಮ. (Bp. 40, 10; My.).

ಶಮ್ಪಾಕೆ śam-pâka. = ಸಮ್ಪಾಕ. *The pudding-pipe tree, Cathartocarpus fistula* Pers. (Cassia fistula Lin.).

ಶಮ್ಪೆ śampĕ. *Lightning.*

ಶಮ್ಬ śamba. *Indra's thunderbolt* (ತುರಾಷಾಟ್ಪ್ರವ್ರಾಸ್ತ್ರ, ಇನ್ನು ನ ಆಯುಧವಹಸ್ಥಾ ವಜ್ರ Nn. 119). 2, a ship (ಸುಪ್ಪಿತ್ರ, ಹಡಗು 119).

ಶಮ್ಬಪಾಣಿ śmba-pâṇi. Indra (V. 7, 58).

ಶಮ್ಬರ śambara. (= ಶುಬ), ಸಮ್ಬರ 1. *N. of a demon* (of drought) represented as an enemy of Indra. 2, N. of a daitya, the enemy of Kâma. 3, *a sort of deer* (ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ Nr.; ಎರೆಕೆ Mr. 163; Mhr. ಸಾಮ್ಬರ). 4, *water* (ನೀರ್ Nn. 27). 5, a cloud.

ಶಮ್ಬರಮಥನ śambara-mathana. Kâma (J. 26, 22).

ಶಮ್ಬರಸೂದನ śambara-sûdana. *Kâma.*

ಶಮ್ಬರಾರಿ śambara-ari. *Kâma.*

ಶಮ್ಬರಾಹಿತ śambara-ahita. Kâma (Bp. 5, 23).

ಶಮ್ಬರಾಹಿತಶಾಸನ śambarâhita-śâsana. Śiva (V. 7, 58).

ಶಮ್ಬರಿ śambari. *The plant Salvinia cucullata* Roxb.

ಶಮ್ಬಲ śambala. = ಸಮ್ಬಲ, ಸಮ್ಬಳ. *Provender or provisions for a journey;* (pay, salary, ಸಮ್ಬಳ Hlâ.).

ಶಮ್ಬವತಿ śmba-vati. The plant Marsilea quadrifolia Lin. (ಮೊದಗು Mr. 120).

ಶಮ್ಬವಾಹಕ śamba-vâhaka. A cloud (ಮೇಘ Mr. 42).

ಶಮ್ಬಾಕೃತ śambâ-kṛita. *Twice ploughed* (ಇರ್ಬಾರಿ Hlâ.).

ಶಮ್ಬಾಸುಖಿನಿ śambâ-sukhini. N. of a plant (ಹೂಲಿ Mr. 122).

ಶಮ್ಬು śambu. = (ಶಮ್ಬು), ಶಮ್ಬುಕ. See s. ಸಿಮ್ಪಿ.

ಶಮ್ಬುಕ śamhuka. = ಶಮ್ಬೂಕ. (ಗುಳೆ Nn. 151). 2, N. of a râkshasa (Râm. 3, 3 sum.; 3, 1).

ಶಮ್ಬೂಕ śambûka. *A bivalve shell, a cockle* (ಗುಳೆ Mr. 412); a small conch-shell;—a snail. 2, N. of a daitya.

ಶಮ್ಬೆ śambĕ. ಶಮ್ಬಾ. The second ploughing of a field.

ಶಮ್ಬಲಿ śambhali. = ಸಮ್ಬಲಿ, ಸಮ್ಬೊಳಿ. *A procuress, a bawd.*

ಶಮ್ಭು śam-bhu. = ಸಮ್ಭು. Being for or causing happiness;—a happy, prosperous man (ಕೌಶಲ, ಕುಶಲ Nn. 64). 2, Yudhishṭhira (ಧರ್ಮಜ, ಧರ್ಮಪುತ್ರ 64). 3, a Jaina sanctified teacher (ಅರ್ಹನು 64). 4, *Brahmâ* (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮ 64). 5, *Vishṇu.* 6, *Śiva* (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 64).

ಶಮ್ಭುದ್ವೀಪ śambhu-dvîpa. A resting place for Śiva (Bp. 2, 6).

ಶಮ್ಮಿಸು śammîsu. = ಶಂಬಾಸು, q. v.

ಶಮ್ಯೆ śamyĕ. ಶಮ್ಯಾ. *The pin of a yoke*; a wooden stick or post; a staff. 2, a kind of cymbal.

ಶಯ śaya. Lying down, reposing, asleep. 2, sleep, sleeping. 3, a bed, a couch. 4, *a hand* (*cf.* ಕಯ್ 1, ಕೆಯ್ 1).

ಶಯನ śayana. Lying, lying down, reclining; resting, reposing; sleeping. 2, *sleep.* 3, *a couch, a bed* (ಮಂಚ Mr. 202). 4, copulation. ಅಯನ ನೋಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ, ಶಯನ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಶಯನಗೃಹ śayana-gṛiha. A dormitory (My.).

ಶಯನಸ್ಥಲ śayana-sthala. A couch, a bed (ತಲ್ಲ, ಹಾಸಿಕೆ Nn. 118; ಸಂಸ್ಥೆ, ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ, ಹಾಸಿಕೆ 162).

ಶಯನಸ್ಥಾನ śayana-sthâna. A sleeping-place, a place of repose;—*a sleeping apartment* (ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ Hlâ.). See ಪಟ್ಟಿಕೆ.

ಶಯನಾಸನ śayana-âsana. A seat or place of repose (ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ Mr. 25).

ಶಯನಿಸು śayanisu. To lie down, to recline, to repose, to sleep (Bp. 12, 14; My.).

ಶಯನೀಯ śayanîya. To be lain on, fit or suitable for sleeping;—*a couch, a bed.*

ಶಯಶವಿ śaya-śavi. A cradle (ಪಾಲತಯ್ಯೆ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 203).

ಶಯಾನಕ śayânaka. Reposing, sleeping. See ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯ-, ಒಬೆಸೂರ್ಯ-. 2, the boa constrictor. 3, a chameleon.

ಶಯಾಲು śaya-âlu. *Sleepy, slothful, sluggish.*

ಶಯಿತ śayita. Reposed, *sleeping, asleep.*

ಶಯು śayu. *The boa constrictor* (ಹೆಬ್ಬಾವು Hlâ.; ಅಜಗರ, etc., ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400).

ಶಯ್ಯಾಗೃಹ śayyâ-gṛiha. A sleeping-apartment (ಸೆಜ್ಜೆ ವನೆ, ಪಕ್ಕೆವನೆ Ka.; Ćpr. 2, after 39).

ಶಯ್ಯಾಗೃಹರಕ್ಷಕ śayyâgṛiha-rakshaka. A guardian or superintendent of (a king's) sleeping-apartments (ಸೆಜ್ಜೆವಳ Ka.).

ಶಯ್ಯಾವಸಥ śayyâ-avasatha. A sleeping-apartment (ಸಜ್ಜೆವನೆ Mr. 195).

ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ śayyâ-sthala. = ಶಯನಸ್ಥಲ, q. v.

ಶಯ್ಯೆ śayyĕ. ಶಯ್ಯಾ. = ಸಜ್ಜೆ, ಸೆಜ್ಜೆ. *A couch, a bed* (ಮಂಚ Mr. 202; ಪಲ್ಲಿ, ಸೆಜ್ಜೆ Kk. 30, Śm. 76; ಸೆಜ್ಜೆ Śm. 87). 2, sleeping, sleep (ನುಪ್ತಿ, ನಿದ್ರೆ Nn. 55).

ಶರ śara. = ಸರ 5. Injuring; hurt. See ಏ-. 2, *a sort of reed or grass, Saccharum sara* Roxb. (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು Nn. 35; ಮೊದೆ Mr. 109; ತೃಣ Mr. 509). 3, *an arrow* (ಬಾಣ, ಅಮ್ಪು Nn. 7; ಬಾಣ, ಅಮ್ಪು 35; ಬಾಣ 509). 4, the number 5 (Ćh.; ಅಯ್ದು Mr. 347). 5, one of the vićchittićitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 6, the upper part or cream of slightly curdled milk, cream. 7, water (ನಾರಿ, ಉದಕ 35; ಉದಕ Mr. 404; ವಾರಿ 509). 8, a lake (ಸರೋವರ, ಕೊಳನು 35; *cf.* ಸರ 6). 9, sound, noise (ನಿಸ್ವನ, ಧ್ವನಿ 35; *cf.* ಸರ 4).

ಶರಕೋಷ śara-kôsha. A quiver. See ಹೊದೆ 2.

ಶರಖಂಡಿ (śara-khaṇḍi). N. of a weapon (Bh. 9, 2, 43; *cf.* ಶರಮುಂಡಿ).

ಶರಗತಿ śara-gati. An arrow's flight. See ಏಸಾಡು.

ಶರಚ್ಚಂದ್ರ śarad-čandra. The autumnal moon (My.).

ಶರಜನ್ಮ śara-janma. *Skanda,* said to have been born in thicket of reeds.

ಶರಣ್ śaraṇ. = ಶರಣು. Tbh. of ಶರಣ 2. — ಶರಣಿನ್. -ಎನ್. To say "(somebody is my) refuge" (Bp 1, 25. 26; 31, 7; 39, 51). — ಶರಣ್ಪುಗು. -ಪುಗು. To go for protection or refuge, to take refuge (Bp. 3, 14; Śśv. 4, after 99; J. 11, 33). ಶರಣ್ಪುಗೆ ಕಾಯಲ್ (Śmd. 84 Mḍb.).

ಶರಣ śaraṇa. 1. Injuring, killing. See ಸಿ-.

ಶರಣ śaraṇa. 2. = ಶರಣ್, ಶರಣು, ಸರಣು. *A protector, a preserver, a defender.* 2, *protection, preservation, help, refuge.* 3, a refuge, an asylum. 4, *a house, an abode;* a lair. 5, a devotee, a liṅgavanta (My.). ಶರಣನ ಗುಣ

ಮರಣದಲ್ಲಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.). See Bp. 37, 27; 57, 32. — ಶರಣದೇವ. N. (Bp. 58, 6). — ಶರಣಮ್ಮೆಗು. -ಪೊಗು. = ಶರಣ್ಪುಗು. (Bp. 23, 28; 26, 67; 56, 39). — ಶರಣಶಂಕರದಾಸಿ. N. (Bp. 53, 69).

ಶರಣಾಗತ śaraṇa-âgata. Come for protection;—a refugee, an appellant (Bp. 32, 46; 44, 35; J. 9, 34; B. 4, 219; My.).

ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣೆ śaraṇâgata-rakshaṇa. Affording protection or shelter to a refugee (My.).

ಶರಣಾಗತಿ śaraṇa-âgati. Coming for protection or help (to a guru in order to be instructed, My.).

ಶರಣಾರ್ಥ śaraṇa-artha. A form of salutation: for the sake of your protection I am your refugee or most humble servant (Mhr.; Bp. 30, 8. 9).

ಶರಣಾರ್ಥಿ śaraṇa-arthi. A person who solicits protection or refuge (My.). 2, = ಶರಣಾರ್ಥ (Bp. 23, 30; 32, 14; 38, 19; 44, 35; My.).

ಶರಣಾರ್ಥಿಸು śaraṇa-arthisu. To solicit protection, help, etc. (Bp. 32, 14).

ಶರಣು śaraṇu. Tbh. of ಶರಣ 2 No. 2. 2, = ಶರಣಾರ್ಥ (My.). — ಶರಣು ಬೀಮು. = ಶರಣುಬುಗು. ಶರಣು ಬಿದ್ದವನಿಗೆ ಮರಣ ಉಣ್ಬೇಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಹರಸು. — ಶರಣಾಬುಗು. -ಪುಗು. = ಶರಣ್ಪುಗು. (Bp. 3, 14). — ಶರಣುವುಗು. -ಸುಗು. = ಶರಣುಬುಗು. (Bp. 16, 4; 28, 11). — ಶರಣುವೊಗು. -ಪೊಗು. = ಶರಣುವುಗು. (Bp. 23, 17; 46, 36. 50; 50, 6). — ಶರಣು ಶರಣು. rep. (Bp. 41, 7).

ಶರಣ್ಯ śaraṇya. Fit or good for refuge, to be protected or aided, needing protection, poor, helpless, miserable;—a place of refuge; a house;—protection, defence;—a protector, one who affords refuge, etc. (My.). See Bp. 19, 72. 75. 77; 32, 63; 43, 7.

ಶರತ್ śarat. (ಶರತ). = ಜರತ್.

ಶರತ್ಕಾಲ śarad-kâla. The autumnal season (J. 25, 5).

ಶರದ್ śarad. *Autumn, the season of autumn* (the season of two months succeeding the rains, fluctuating from August to November; ಇಷ and ಊರ್ಜ Mr. 70). 2, *a year.* ಶರದೊಳ್ ದಿಗ್ವಿಜಯಮ್ ಉಚಿತಂ (ನೈಷ. 163).

ಶರದ śarada. = ಶರದ್, ಸರದ. (Rśv. 6, after 1).

ಶರದಮ್ಭೋಜಿನಿ śarad-ambhôjini. An autumnal lotus-pond (Rśv. 6, 10).

ಶರದಾಕಾಶ śarad-âkâśa. An autumnal (clear) sky (My.).

ಶರದಿಚನ್ದ್ರೋದ್ಗಮ śaradi-čandra-udgama. Moonrise in the season of autumn (Čpr. 4, 6).

ಶರದಿನ್ದು śarad-indu. The autumnal moon (Bp. 4, 28; 5, 27).

ಶರದೃತು śarad-ritu. The season of autumn (Rśv. 6, after 10).

ಶರದೆ śaradĕ. *Autumn, the season of autumn.*

ಶರದ್ದಿನ śarad-dina. An autumnal day (J. 25, 3).

ಶರಧರ śara-dhara. A cloud (Rśv. 1, 120).

ಶರಧಿ śara-dhi. The ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ Nn. 11; ಕಟಕ, ಸಮುದ್ರ Nn. 127, Mr. 523). 2, the number 4 (Čh.). 3, a river (ನದಿ, ಹೊರೆ 11). 4, a forest (ಕಾನನ, ಆಡವಿ 11). 5, a quiver (ಬಾಣಗೇಹ, ಬತ್ತಳಿಕೆ 11; ತೂಣ, ಶರತ್ರಯ, etc., ಪೊಜೆಯೊತ್ತು, ಜೋಡಿ Mr. 295).

ಶರಧಿಶಯನ śaradhi-śayana. Vishṇu (Mr. 17).

ಶರಧಿಸುತೆ śaradhi-sutĕ. Lakshmî (Mr. 18).

ಶರಧೃತ śara-dhṛita. Containing the śara grass;—full of arrows (J. 10, 5).

ಶರನಿಧಿ śara-nidhi. The ocean (ಕಡಲ್ Čt. II, 33; J. 2, 1).

ಶರನ್ಮೇಘ śarad-mêgha. An autumnal cloud (Rśv. 6, 4).

ಶರಪಂಜರ śara-pañjara. An arrow-cage: arrows showered on an enemy so as to encompass him as in a cage (My.). 2, a man in whose body many arrows have lodged (Abh. P. 13, 108).

ಶರಪುಂಖೆ śara-puṅkhĕ. The feathered end of an arrow. 2, a shrubby plant of a greyish hue, Indigofera argentea Lin. (My.).

ಶರಬನ್ಧ śara-bandha. = ಸರಪನ್ಧ. An arrow-tie.

ಶರಭ śarabha. *A fabulous animal with eight legs,* represented as stronger than a lion (ಎನ್ಟಡಿ Čt. II, 28; ಕೇಸರಿವಿಷ್ಣು Mr. 160). 2, an avatâra of Śiva (Bp. 54, 42; 57, 25); Vîrabhadra (ದಕ್ಷಾರಿ, ವೀರಭದ್ರ, etc. Mr. 15).

ಶರಭಪ್ರಾಸ śarabha-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಶರಮ śarama. Shame (Mhr., H.). — ಶರಮಪಟ್ಟಯಾಟ. = ರಾಮಪಟ್ಟಯಾಟ. (S. Mhr.).

ಶರಮಯ śara-maya. Full of arrows, etc. (My.).

ಶರಮುನ್ದಿ śara-muṇḍi. A kind of weapon (ಮುಣ್ಟಿ Mr. 296).

ಶರರುಹ śara-ruha. A lotus (Rśv. 9, 21).

ಶರವರ್ಷ śara-varsha. A flight or shower of arrows (Śśv. 4, 51; J. 22, 8).

ಶರವಿಮೋಚನ śara-vimôčana. The act of throwing arrows. See ಇಸು 3.

ಶರವೃಷ್ಟಿ śara-vṛishṭi. = ಶರವರ್ಷ. (Śśv. 4, 41).

ಶರವೇದ śara-vêda. = ಧನುರ್ವೇದ. (J. 21, 44).

ಶರವೈರಿ śara-vairi. A kind of bird (ಕಕೂಟ Mr. 172; *cf.* ಶರಾರಿ).

ಶರವ್ಯ śaravya. *A butt or mark for arrows, an aim.*

ಶರಷಟ್ಪದಿ śara-shaṭpadi. N. of a metre (Čh.).

ಶರಸನ್ಧಾನ śara-sandhâna. Fixing an arrow on a bow. See ತುಡು 1.

ಶರಾಗ್ನಿ śara-agni. Fire created by arrows (J. 13, 13).

ಶರಾಭ್ಯಾಸ śara-abhyâsa. *Practice with bow and arrow, archery.*

ಶರಾರತ್ śarârat. Wickedness, outrage (My.; Br.; H.).

ಶರಾರಿ (śara-ari). The bird Turdus ginginianus (ಸರಕೂಟ ವಕ್ಕಿ Hlâ.; Sk. also ಶರಾಲಿ).

ಶರಾರು śarâru. *Hurtful, mischievous.*

ಶರಾವ śarâva. = ಶ್ರಾವೆ, ಸರಾವ. *A shallow cup, a dish, a platter; a lid, a cover.*

ಶರಾವತಿ śarâ-vati. Full of reeds: *N. of a river.*

ಶರಾಶ್ರಯ śara-âśraya. A quiver (ಶರಧಿ, etc. Mr. 295).

ಶರಾಸನ śara-asana. Shooting arrows: *a bow.*

ಶರಿರ śarira. = ಶರೀರ. (ಶರೀರ Nn. 150).

ಶರೀರ śarîra. *The body* (J. 8, 33; B. 4, 133; 5, 177). 2, a covert term for pudendum virile or muliebre (Mhr.). See Nr. s. ಪುದ್ಗಲ; Nn. 31 s. ಪಾಲಿ 2.

ಶರೀರಗುಣ śarîra-guṇa. = ಶರೀರವೃತ್ತಿ. (My.).

ಶರೀರಜ śarîra-ja. Produced by or in the body: a son. 2, sickness. 3, lust, passion. 4, Kâma. (R.).

ಶರೀರಜನ್ಯ śarīra-janya. Produced by or in the body (My.).

ಶರೀರತ್ಯಾಗ śarīra-tyâga. Suicide (My.).

ಶರೀರದಂಡನೆ śarīra-daṇḍanĕ. Mortification of the body by austerities; corporal punishment (My.).

ಶರೀರಧರ್ಮ śarīra-dharma. The functions of the body; its nature or constitution (My.).

ಶರೀರಪ್ರಕೃತಿ śarīra-prakṛiti. Constitution of the body (My.).

ಶರೀರಪ್ರಾಣಾರ್ಥ śarīra-prâṇa-artha. Body, life, and property (Bp. 39, 15).

ಶರೀರಬನ್ಧಕ śarīra-bandhaka. Personal pledge: a hostage. (R.).

ಶರೀರವ್ಯಾಕುಲತೆ śarīra-vyâkulatĕ. Agitation of the body. See ಮಲ್ಲಡಿ.

ಶರೀರಸಂಸ್ಕಾರ śarīra-saṁskâra. Decoration or adorning the person (My.).

ಶರೀರಸಮ್ಬನ್ಧ śarīra-sambandha. Bodily connection: relation by marriage, affinity; consanguinity (My.).

ಶರೀರಸಮ್ಬನ್ಧಿ śarīra-sambandhi. One who is related to by marriage or consanguinity (My.).

ಶರೀರಸುಖ śarīra-sukha. Bodily or animal pleasure (My.).

ಶರೀರಸ್ಫುರಣ śarīra-sphuraṇa. Quivering, throbbing, or agitation of the body. See ಉಲುಕು 1.

ಶರೀರಾಂಗಭೇದ śarīra-aṅga-bhêda. A particular limb or part of the body. See ಪಲಕು 2, ಪರಡು 3.

ಶರೀರಾನ್ತ śarīra-anta. Death (My.).

ಶರೀರಾಭಿಮಾನ śarīra-abhimâna. Body-love: taking great care of the body (from fear of disease or death, My.).

ಶರೀರಾವಸಾನ śarīra-avasâna. Death (My.).

ಶರೀರಿ śarīri. Having a body, embodied. 2, *an animal or sentient being;—a man.* 3, the incorporate soul.

ಶರೀರೋಪಗೂಹನ śarīra-upagûhana. Clasping or embracing the body. See ಮುದುಕು.

ಶರೆ śarĕ. = ಸರಿ 6, ಸರೆ. An accumulation, a heap, a mass (ಒಟ್ಟಿಲ್ Mr. 350).

ಶರೌಘ śara-ôgha. A multitude of arrows (Śáv. 4, 131).

ಶರ್ಕರಾವತ್ śarkarâ-vat. *Full of stony particles, gritty, gravelly.*

ಶರ್ಕರಾವರ್ತ śarkarâ-âvarta. A whirlwind abounding with small stones (J. 23, 46).

ಶರ್ಕರಿಲ śarkarila. *Full of stony particles.*

ಶರ್ಕರೆ śarkarĕ. = ಸಕ್ಕರೆ, ಸಕ್ಕ, ಸಕ್ಕೆ. *A potsherd.* 2, *a small stone, a pebble, gravel, grit.* 3, a soil abounding in stony or gritty fragments. 4, *granulated or candied sugar.*

ಶರ್ಧ śardha. A troop, a multitude. 2, strength, power. 3, breaking wind.

ಶರ್ಧಿಸು śardhisu. = ಶ್ರದ್ಧಿಸು. To break wind downwards.

ಶರ್ಮ śarma. Happy, prosperous. 2, a blessing. 3, *happiness, delight, pleasure.* 4, refuge, protection;—a house. ಶರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಣು ಕರಿಯೊಸಕೆಯ ತುಣ್ಣು (Dp. 54). 5, at the end of names of Brâhmaṇas (J. 26, 33).

ಶರ್ವ śarva. = ಸಬ್ಬ 1, ಸರ್ವ 2. *Śiva.* 2, sign for a long syllable (Čh.). — ಶರ್ವಂ. The metrical foot — ⏑ ⏑ (Čh.).

ಶರ್ವರಿ śarvari. *Night.*

ಶರ್ವರೀಪತಿ śarvarī-pati. The moon (My.).

ಶರ್ವಾಣಿ śarvâṇi. = ಸಬ್ಬಾಣಿ, ಸರ್ವಾಣಿ. *Śiva's wife, Párvati.*

ಶಲ śala. *The quill of a porcupine* (ಎಯ್ಯಮೃಗದ ಮುಳ್ Mr. 164). 2, = ಶಲ್ಯ 1.

ಶಲಭ śalabha. *A grasshopper* (ಪತಂಗ Mr. 176); a locust. 2, *a moth.* 3, a fire-fly (ಪತಂಗ, ಮಿಂಚುಬುಡು Nn. 61).

ಶಲಲ śalala. *The quill of a porcupine.* 2, *a porcupine.*

ಶಲಲಿ śalali. *The quill of a porcupine.* 2, a small porcupine.

ಶಲಾಕೆ śalâkĕ. = ಸಲಕ, ಸಲಗೆ, ಸಲಾಕ, ಸಲಾಕೆ, ಸಲಾಚಿ, ಸಲಿಕ, ಸಲಿಕೆ. A javelin, a dart (ಶಲ್ಯ, ಕೆಯ್ದು Mr. 287). 2, *a spike* (as of grass), *a quill, a pin* (for piercing, etc.), *any long, thin, pointed body, a shaft, a rod, a peg, a thin bar, a rib* (of an umbrella) (ಶಲ್ಯ Nn. 157). 3, *a bone, a rib.* 4, *the bird sârikâ, Turdus salika.*

ಶಲಾಟು śalâṭu. *Fresh, moist, raw, unripe* (as fruit); unripe fruit (ಎಳೆಗಾಯಿ Hlâ.; ಕೋಮಲು, ತಿರುಳುದೋರ್ವ ಮಿಡಿಗಾಯಿ Mr. 109);—dry fruit (ವಾನ, ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ Nn. 90).

ಶಲಾಟುಕ śalâṭuka. Unripe fruit (ಮಿಡಿ Śm. 92).

ಶಲಾಟುಫಲ śalâṭu-phala. = ಶಲಾಟುಕ. See ಮಿಡಿ 7.

ಶಲ್ಕ śalka. = ಚಕ್ಕೆ, ಚಿಕ್ಕೆ, ಸಕ್ಕೆ, ಸೆಕ್ಕೆ. *A fragment, a splint, a paring, a shaving.* 2, *bark* (of a tree), *rind.* 3, the scale of a fish.

ಶಲ್ಕಿ śalki. *A fish.*

ಶಲ್ಮಲಿ śalmali. = ಶಾಲ್ಮಲಿ. See ರೇಶ್ಮೀ ಗಿಡ.

ಶಲ್ಯ śalya. 1. = ಶಲ್ಯಹ, ಸಲ್ಲಿಹ, ಸೆಲ್ಲಿಪ. *Any stake or rod, a spike, a quill, a pin, a splinter, a thorn, any piercing object* (ಶಲಾಕೆ Nn. 157). 2, *a dart, a javelin, a spear tipped with iron; a pike;* an arrow, a shaft (ಶಸ್ತ್ರ, ಅಯುಧಭೇದ 157; ಶಲಾಕೆ, ಕೆಯ್ದು Mr. 287). 3, *a porcupine.* 4, a fragment, a piece (ಅವ, ತುಣ್ಡು 157). 5, a thin, emaciate body (ಕೃಶಾಂಗ, ಬಡವಾದ ದೇಹ 157). 6, a fence, a boundary. 7, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 157). 8, N. of the prince of Madra, maternal uncle of the sons of Pâṇḍu (ಪಾರ್ಥವಭೇದ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಭೇದ 157; Mr. 263; J. 2, 17; Bh. 9, 1 sum.). 9, *the thorny shrub Vanguiera spinosa* Roxb. 10, difficulty, embarrassment, distress, trouble.

ಶಲ್ಯ śalya. 2. = ಶಲ್ಲೆ. Tbh. of ಜೀಲ. Muslin cloth without a border (My.; Tĕ. ಶಲ್ಲಾ; T. ಜೆಲ್ಲಾ). ಶಲ್ಯ ಹೊದ್ದು, ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಕಮ್ಬಳಿ ಹೊದೆಯ ಬಾರದು (Prv.).

ಶಲ್ಯಕ śalyaka. *A porcupine.*

ಶಲ್ಯಹ śalyaha. Tbh. of ಶಲ್ಯ No. 2. (A.).

ಶಲ್ಲಕ śallaka. *A porcupine.*

ಶಲ್ಲಕಿ śallaki. = ಸಲ್ಲಕಿ. *The gum olibanum tree, Boswellia thurifera* Roxb. See ತಡಿಕು, ತದುಕು.

ಶಲ್ಲೆ śallĕ. = ಶಲ್ಯ 2, ಶೆಲ್ಲೆ. (My.).

ಶವ śava. = ಶಬ, etc. *A corpse.*

ಶವರ್ಣ śa-varṇa. The letter ಶ (Čh.).

ಶವಸಂಸ್ಕಾರ śava-saṁskâra. Cremation or burial of a corpse (My.).

ಶವಿ śavi. See ಶಯ-. (*Cf.* ತಿಬಿಕೆ?).

ಶಶ śaśa. = ಸಸ. *A hare.* 2, *spots on the moon supposed to resemble the figure of a hare.*

ಶಶಕ śaśaka. A hare (ಶಶ, ಮೊಲನು Nn. 27).

ಶಶಧರ śaśa-dhara. *The moon.*

ಶಶಧರಕಲಾಕ್ಷೀಯರ śaśadhara-kalâ-śĕkhara. = ಶತಿಖಣ್ಡಿಕ್ಷೀಯರ. (Bp. 38, 46).

ಶಶಲಕ್ಷ್ಮ śaśa-lakshma. = ಶಶಲಾಂಛನ.

ಶಶಲಕ್ಷ್ಮಕಲಾಧರೆ śaśalakshma-kalâ-dharĕ. Pârvatî (Šśv. 5, 47).

ಶಶಲಾಂಛನ śaśa-lâñĉhana. *The moon.*

ಶಶಲೋಮ śaśa-lôma. *The hair of a hare;* hare-skin.

ಶಶಾಂಕ śaśa-aṅka. *The moon.* 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಶಶಾಂಕಲೇಖೆ śaśâṅka-lêkhĕ. A digit of the moon; the lunar crescent (Šśv. 1, 74).

ಶಶಾದನ śaśa-adana. *A hawk, a falcon.*

ಶಶಿ śaśi. = ಸಸಿ 1. Having hare-like spots: *the moon* (ಸಮಗ ಡಣಾಗ, ಎಗಲಚ್ಚಣ, etc. Kk. 44). 2, the number 1 (ಒನ್ದು Mr. 347; Ch. v. 283. 287). 3, N. of a metrical foot (Ch.; Mr. 364). 4, N. of a peasant (Čpr. 5, 86. 87). 5, the air that is drawn up into the left nostril (Mr. 53).

ಶಶಿಕರ śaśi-kara. A moon-beam (Šśv. 3, after 35).

ಶಶಿಕಲೆ śaśi-kalĕ. A digit of the moon (of which there are sixteen, My.).

ಶಶಿಕಾನ್ತ śaśi-kânta. The moon-stone (= ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ; J. 3, 13; 10, 2. 3; 25, 5). 2, N. of a vritta (Ch.).

ಶಶಿಖಣ್ಡ śaśi-khaṇḍa. = ಶಶಿಕಲೆ. (My.).

ಶಶಿಖಣ್ಡಚೂಡ śaśikhaṇḍa-ĉûḍa. Whose tuft of hair is a digit of the moon: Šiva (Bp. 10, 1).

ಶಶಿಖಣ್ಡಮೌಲಿ śaśikhaṇḍa-mauli. Šiva (Bp. 38, 25).

ಶಶಿಖಣ್ಡಶೇಖರ śaśikhaṇḍa-śêkhara. Šiva (Bp. 9, 43).

ಶಶಿಚೂಡ śaśi-ĉûḍa. Šiva (Bp. 24, 86; 51, 9).

ಶಶಿಜೂಟ śaśi-jûṭa. Šiva (Bp. 9, 12).

ಶಶಿಪುರ śaśi-pura. N. of a town.

ಶಶಿಪುರಾಧಿವಾಥಸೋಮೇಶ್ವರ śaśipura-adhiṅâtha-sômêśvara. N. (Mr. after 90).

ಶಶಿಪುರಾಧಿಶಸೋಮೇಶ śaśipura-adhîśa-sômêśa N. (Mr. 540).

ಶಶಿಪ್ರಭೆ śaśi-prabhĕ. N. of a queen (Čpr. 5, 95. 137; C, 1. 77).

ಶಶಿಭೂಷಣ śaśi-bhûshaṇa. Šiva (Bp. 50, 71).

ಶಶಿಮುಖಿ śaśi-mukhi. A moon-faced woman (My.).

ಶಶಿಮೌಲಿ śaśi-mauli. Šiva (Bp. 41, 10; 50, 46).

ಶಶಿರೇಖೆ śaśi-rêkhĕ. A digit of the moon (My.). 2, a daughter of Balarâma (My.).

ಶಶಿಲೇಖೆ śaśi-lêkhĕ. A digit of the moon (Abh. P. 4, 30).

ಶಶಿವಕ್ತ್ರೆ śaśi-vaktrĕ. = ಶಶಿಮುಖಿ. (My.).

ಶಶಿವದನೆ śaśi-vadanĕ. = ಶಶಿವಕ್ತ್ರೆ. (Bp. 45, 1).

ಶಶಿಶೇಖರ śaśi-śêkhara. Moon-crested: *Śiva.*

ಶಶಿಹಾಸ śaśi-hâsa. = ಚನ್ದ್ರಹಾಸ. N. (J. 29, 20. 48; 30, 50; 31, 36).

ಶಶೋರ್ಣ śaśa-ûrṇa. *The hair of a hare,* hare-skin.

ಶಶ್ವತ್ śaśvat. *Perpetually, continually, repeatedly, frequently, always, again and again.*

ಶಷ್ಕುಲಿ śashkuli. = ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕುಳಿ. The orifice of the ear. 2, rice-gruel or barley-water (mixed with rice, sesamum, and other grain). 3, a kind of baked cake.

ಶಷ್ಪ śashpa. = ಶಪ್ಪ, ಸಪ್ಪ. *Young grass* (ಎಳವುಲ್ಲು Hlâ.).

ಶಸನ śasana. The act of striking, wounding, killing, immolation. See ಎ-.

ಶಸ್ತ śasta. 1. Struck, cut, wounded, injured, killed.

ಶಸ್ತ śasta. 2. Said, told, recited, repeated. 2, praised, eulogized. 3, best, excellent. 4, *auspicious, happy, well, right.* See ಅಫ-; Bp. 39, 54.

ಶಸ್ತ್ರ śastra. 1. A hymn, a hymn of praise.

ಶಸ್ತ್ರ śastra. 2. An instrument for cutting or wounding, a weapon;—a sword, a knife, a scymitar (ಕೂರಹು Mr. 383). 2, *iron;* steel. ಶಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕದಿಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೋ? (Prv.). See ಕೆಯ್ದು.

ಶಸ್ತ್ರಕ śastraka. *Iron;* steel.

ಶಸ್ತ್ರಕೋಷ śastra-kôsha. The sheath of a weapon. See ಒಜಿ 2.

ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ śastra-kriyĕ. Weapon-business. See ಚಿಮ್ಮು 2.

ಶಸ್ತ್ರಜೀವಿ śastra-jîvi. = ಶಸ್ತ್ರಜೀವ. (My.).

ಶಸ್ತ್ರಧರ śastra-dhara. Bearing weapons;—a warrior. See Nr. s. ಶಿವಾಳಿಸುಹ.

ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿ śastra-dhâri. Bearing arms; an armed man (B. 5, 39. 105).

ಶಸ್ತ್ರಪಿಧಾನ śastra-pidhâna. = ಶಸ್ತ್ರಕೋಷ. (ಕೋಶ, ಕೆಯ್ದುವಿನ ಒಜಿ Nn. 52).

ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜ śastra-mârja. *A furbisher, an armourer.*

ಶಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ śastra-yuddha. A fight with swords (My.).

ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾಗುರು śastravidyâ-guru. Drôṇa (My.).

ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ śastra-vidyĕ. The science of arms (My.).

ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯ śastra-vaidya. A surgeon (My.; B. 4, 20). 2, surgery (My.; B. 5, 273).

ಶಸ್ತ್ರಸಂಚಾಲನ śastra-sañĉâlana. The act of shaking arms. See ಕುರುಳ್ಚು, ಕೆಯ್ಮಾಡು.

ಶಸ್ತ್ರಸನ್ಯಾಸ śastra-sannyâsa. The relinquishment of weapons or of their use (My.).

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ śastra-âjîva. Living by the profession of arms: *a soldier.*

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಾವಾಸ śastrâjîva-âvâsa. An abode of soldiers, a casern (or an armory, ಜನಶಾಲೆ Mr. 195, q. v.).

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಿ śastra-âjîvi. = ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ. (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ಕೆಯ್ದುವಿ ಡಿವಂ Mr. 254).

ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ śastra-abhyâsa. The practice of arms, military exercise (My.).

ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ śastra-astra. Arms and missile weapons (J. 12, 26).

ಶಸ್ತ್ರಿ śastri. Bearing arms; armed with a sword. 2, *a knife.*

ಶಸ್ತ್ರಿಕೆ śastrikĕ. *A knife, a blade.*

ಶಸ್ಯ śasya. 1. To be told; to be praised, praiseworthy. See ಪ್ರ-.

ಶಸ್ಯ śasya. 2. = ಸಸ್ಯ, etc. To be cut, to be wounded or injured (adj.). 2, corn, grain. 3, the fruit or produce of any plant or tree.

ಶಹಬಾಸು śahabâsu. = ಶಾಬಾಸು, ಶಾಷಾಬಾಸು. Bravo! well done! noble! (My.; Čb. 96; Mhr., II. ಶಾಬಾಸ).

ಶಹರ śahara. = ಶಹರು, ಷಹರ್, ಷಹರು. A city or large town (Čb. 22; B. 5, 195. 265; Mhr., II. ಶಹರ್).

ಶಹರು śaharu. = ಶಹರ. (My.; Br.).

ಶಹಾ śahâ. A king (My.; Mhr., H.). 2, in chess-playing: check (My.; Mhr., H. ಶಹ).

ಶಹಾಣಿ śahâṇi. = ಶಾಣ 3. Sagacious, knowing, clever (Mhr., H. ಶಹಾಣಾ; *cf.* ಶ್ಯಾಹಣ್ಯಾ). ಪೆಟ್ಟು ಶಹಾಣಿ(ಪಟುತರ ಔಬ.).

ಶಹಾನ śahâna. N. of a râga (My.; H.).

ಶಹಾಮೃಗ śahâ-mṛiga. = ಶಾಹಮೃಗ. The king's animal: a fabulous bird, a griffin (Mhr., H.); an ostrich (My.; B. 4, 191).

ಶಹಾವಳಿಬೇರು śahâvaḷi-bêru. = ಸೀಬರಿಬೇರು. (St. & Pl.).

ಶಾಕ śâka. 1. = ಶಾಖ No. 1. *Any potherb or vegetable;* vegetable food (ವಾಜ, ಮೇಲೋಗರ Nn. 124, one MS. ಶಾಖ; Bp. 24, 34). 2, power, strength. 3, N. of one of the seven dvîpas.

ಶಾಕ śâka, 2. = ಸಾಕ, ಸೆಕೆ, etc., ಸೇಕ 1. Heat (My.).

ಶಾಕಟ śâkaṭa. (fr. ಶಕಟ). *Relating to a cart.* 2, any yoked animal, *a draught-ox.* 3, a field.

ಶಾಕಶಾಕಟ śâka-śâkaṭa. *A field of vegetables,* a kitchen garden. See ಬಾಡು.

ಶಾಕಶಾಕಿನ śâka-śâkina. *A field of vegetables.*

ಶಾಕಿನ śâkina. A field.

ಶಾಕಿನಿ śâkini. A powerful female: a kind of female demon or fair attendant on Durgâ (Bh. 7, 7, 45).

ಶಾಕುನಿಕ śâkunika. (fr. ಶಕುನ). Belonging or relating to birds;—ominous;—*a fowler.*

ಶಾಕ್ತ śâkta. (fr. ಶಕ್ತಿ). Relating to śakti. 2, a worshipper of the divine energy under its feminine representation. ಹಾರಾಯಣ ಮಾಡುವಾಗ ಭಕ್ತ, ಮಧ್ಯಹಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಶಾಕ್ತ (Prv.).

ಶಾಕ್ತೀಕ śâktika. Relating to a spear;—*a spearman, a lancer.*

ಶಾಕ್ತೇಯ śâktêya. = ಶಾಕ್ತ. (My.).

ಶಾಕ್ಯ śâkya. N. of the family of Buddha. 2, *Buddha (son of Mâyâdêvi), the founder of the Buddhist faith.*

ಶಾಕ್ಯಮುನಿ śâkya-muni. = ಶಾಕ್ಯ No. 2. *Buddha.*

ಶಾಕ್ಯಸಿಂಹ śâkya-simha. = ಶಾಕ್ಯ No. 2. *Buddha.*

ಶಾಸ್ವರ śâkvara. *A bull, an ox* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಶಾಕ್ವರಾರೋಹ śâkvara-ârôha. One who mounts or has mounted an ox (ಅನಡ್ವಾಹ, ಎತ್ತೇಜುವವಂ Mr. 247).

ಶಾಖ śâkha. Tbh. of ಶಾಕ I, q. v. ಸೀಳ್ದಿಣಗಿ ಬಾದ್ದಿ ಶಾಖಂ (ಬಾಡಿಕಂ ನೆಮ್ದ I). 2, a measure of capacity (ಕೊಳಗ Mr. 206). 3, Tbh. of ಶಾಖೆ. (Bp. 19, 64).

ಶಾಖಾಚಂಕ್ರಮಣ śâkhâ-čaṅkramaṇa. Skipping from branch to branch: desultory study. (R.).

ಶಾಖಾಚರ śâkhâ-čara. A monkey.

ಶಾಖಾಚರಬನ್ಧ śâkhâčara-bandha. A certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಶಾಖಾನಗರ śâkhâ-nagara. *A suburb.*

ಶಾಖಾಮುಖ śâkhâ-mukha. The fore part, top or tip of a branch. See ತಳಲ್.

ಶಾಖಾಮೃಗ śâkhâ-mṛiga. *A monkey.*

ಶಾಖಾಶಿಫೆ śâkhâ-śiphê. *A pendent root growing from a branch, as in the Indian fig tree.*

ಶಾಖಾಸ್ಥಿ śâkhâ-asthi. *The bone of the arm or of the leg* (ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ಲು Hlâ.; see ನಲಕ).

ಶಾಖಿ śâkhi. Having branches. 2, *a tree.*

ಶಾಖೆ śâkhê. ಶಾಖಾ. = ಶಾಖ No. 3. *The branch of a tree, etc., a branch in general.* 2, an arm. 3, a subdivision, a section of any book. 4, a sect, a faction, a party. 5, a traditional recension or text of any of the original vêdas handed down by different schools or sects. 6, any one of the vêdas. See Bp. 43, 75; 55, 45.

ಶಾಂಕರಿ śâṅkari. (fr. ಶಂಕರ). Pârvati (Grj. 3, 31).

ಶಾಜೀರಿಗೆ śâ-jirigĕ. An excellent kind of jirigĕ (My.; ಸುಗನ್ಧ ಔಬ.).

ಶಾಟ śâṭa. Cloth;—a particular clean or white garment;—a petticoat (*cf.* ಜಾಡ). 2, = ಶಟ್ಟ. (My.; see Prv. s. ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ).

ಶಾಟಕ śâṭaka. = (ಜಾಬಿಗ), ಶಾಟ. See ಸ್ಥೂಲ-.

ಶಾಟಿ śâṭi. = ಜಾಟಿ, ಸಾಟಿ 1. Cloth. 2, an upper or outer garment (ಬೃಹತಿಕೆ, ವೈಕಕ್ಷ, ಪೊದವ ಉತ್ತರಾಸಂಗ Mr. 256); the cloth of Sannyâsis dyed with red ochre (My.).

ಶಾಠ್ಯ śâṭhya. (fr. ಶಠ). *Villainy, dishonesty, perfidy, deceit.*

ಶಾದ್ವಲ śâdvala. = ಶಾದ್ವಲ. *Abounding in fresh grass, green, verdant;*—a grassy spot.

ಶಾಣ śâṇa. 1. = ಸಾಣಿ, ಸಾಣೆ. Sharpening, whetting. 2, a whetstone, a grindstone. 3, *a touchstone.* 4, a saw. See ಖರ-.

ಶಾಣ śâṇa. 2. (fr. ಶಣ). Hempen.

ಶಾಣ śâṇa. 3. = ಶಹಾಣಿ. A sagacious, knowing, clever man (My.). Feminine ಶಾಣೆ (My.).

ಶಾಣಿ śâṇi. A hempen cloth or garment. 2, a ragged or torn raiment. See Si. s. ಸಾಣಿ.

ಶಾಣೋಪಲ śâṇa-upala. A whetstone (Rév. 5, 35).

ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯ śâṇḍilya. N. of a muni or sage. 2, *the tree Aegle marmelos* Corr.

ಶಾತ śâta. *Sharpened, whetted, sharp.* 2, *thin, spare, slender, small* (ಅಸಿದು Hlâ.; ಸನ್ನ, ಸಣ್ಣ Mr. 448, o. r. ಶಾನ್ನ). 3, weak, feeble. 4, beautiful, handsome. 5, happy; *joy, pleasure, happiness.* See ಬಸಿ 2.

ಶಾತಕುಮ್ಬ śâta-kumbha. *Gold.*

ಶಾತಕುಮ್ಭಾಸನ śâtakumbha-âsana. A golden seat, a throne (My.).

ಶಾತಕೌಮ್ಭ śâta-kaumbha. Gold; *golden.*

ಶಾತನ śâtana. Sharpening, whetting; sharpness. 2, causing to fall or perish, felling (Bp. 53, 4), causing to wither or decay. 3, cutting off; withering, decaying.

ಶಾತಾತಪ śâtâtapa. N. of the author of a law-book (Bp. 43, 73).

ಶಾತ್ರ śâtra. That which cuts off or away (Bp. 39, 22).

ಶಾತ್ರನ śâtrava. (fr. ಶತ್ರು). Hostile; *an enemy.* 2, enmity, hostility. 3, a multitude of enemies. See ದಮಿತ-, ವೃತ್ರ-.

ಶಾದ śâda. *Young or fresh grass.* 2, *mud, mire.*

ಶಾದಹರಿತ śâda-harita. *Green with young grass.*

ಶಾದಿ śâdi. Marriage (My.; H.).

ಶಾದ್ವಲ śâdvala. = ಶಾದ್ವಲ. *Abounding in fresh or green grass; etc.*

ಶಾನಭವ śâna-bhava. = ಶಾನಭಾಗ. ಶಾನಭವನ ಗುಣ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಾನವನ್ತನ ಗುಣ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ನೋದು (Prv.).

ಶಾನಭಾಗ śâna-bhâga. = ಶಾನಭೋಗ. (My.). See Prv. s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಶಾನಭೋಗ śâna-bhôga. = ಶಾನಭವ, ಶಾನಭಾಗ, ಶ್ಯಾನಭೋಗ, ಸಾನಬಾಗ, ಸಾನಬೋಗ, ಸೇನಬೋವ, q. v. The clerk of a village or of some villages (My.; ಗಣಿತ, ಗಾವಲ G.). ಶಾನಭೋಗನ ಸಮ್ಮಳ ಸನ್ನೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ; ಪಿಣ್ಡತೀ ದೆಸೆಯವರು ಉಣ್ಡರೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ.—ಊರ ಮೇಲೆ ನೂಮು ಬಿದ್ದರೆ ಶಾನಭೋಗನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇನು? (or ಕಣ್ಣಕ್ಕೇನು?).—ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಡ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಡ, ಟಿವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಡ (Prvs.). See ನಾಡು.

ಶಾನಭೋಗತನ śânabhôgatana. The office or business of a śânabhôga (My.).

ಶಾನಭೋಗಿಕೆ śânabhôgikĕ. = ಶಾನಭೋಗತನ, ಶ್ಯಾನಭೋಗಿಕೆ. (My.).

ಶಾನಾಯ śâna-âya. The portion of a crop which a śâna-bhôga receives from villagers as his fees (My.).

ಶಾನೆ śânĕ. = ಸಾನೆ. (Tbh. of ಸೇನಿ). Much; many (My.). ಶಾನೆ ಯಾತೆಯುಳ್ಳವನು (ಜೋಲುಸ Si. 358).

ಶಾನ್ತ śânta. Appeased, allayed, calmed, alleviated, pacified, stilled, hushed; *tranquil, calm,* free from passions, contented, satisfied, undisturbed;—*put an end to, annihilated, destroyed, ceased, extinguished;*—mild, gentle; meek, humble. 2, *an ascetic whose passions are subdued* (ಇನ್ದ್ರಿಯದೃಢ, ಶ್ರಾನ್ತ Mr. 251). 3, *tranquillity, quietism, as one of the rasas* (Kâvy. IV, 2, 49-51). 4, appeasing, pacifying, stilling (ಸಾಮು, ನಮ್ಮುಸುಸ Mr. 459). 5, bright, friendly, cheering speech (ಹೊಳಹುನುಡಿ Mr. 84). — ಶಾನ್ತ ದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ಶಾನ್ತ ಪಡಿಸು. To pacify, etc. (ಸನ್ಯಸು G.; My.).

ಶಾನ್ತತನ śântatana. = ಶಾನ್ತತೆ. (ವಿನಯ G.).

ಶಾನ್ತತೆ śântatĕ. Quietness, calmness, quietism, meekness (Čpr. 2, 73; Bp. 20, 25; 38, 6. 13).

ಶಾನ್ತತ್ವ śântatva. = ಶಾನ್ತತೆ. ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಯ್ದು ಮೂಗು ಶಾನ್ತತ್ವಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀತೇ? (Prv.).

ಶಾನ್ತನವ śântanava. Bhîshma, the son of Śântanu (My.).

ಶಾನ್ತನು śântanu. = ಶನ್ತನು No. 2. N. of a king, the father of Bhîshma (Sk.).

ಶಾನ್ತಪೂರ್ವಪ್ರಾಸ śânta-pûrva-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಶಾನ್ತಪ್ರಾಸ śânta-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಶಾನ್ತಮಣ್ಡಲ śânta-maṇḍala. N. of a place (Bp. 13, 19; 50, 62).

ಶಾನ್ತಮನ śânta-mana. Tranquil-minded, calm (Kâvy. I, 5, 49);—a calm mind.

ಶಾನ್ತಿ śânti. = ಸಾನ್ತಿ. Quiet, quietness, calmness, peace, ease; composure, serenity; mildness; quietism, stoicism; *absence of passion, in difference to objects of pleasure or pain;*—rest, repose, remission;—appeasing, pacification, soothing, allayment, alleviation, satisfying;—causing to cease;—any expiatory or propitiatory rite for averting evil or calamity; ceremonies in conciliation of incensed devils, etc.;—good fortune, felicity. ಶಾನ್ತಿ ತಿಳಿಯದವನಾದರೆ ಪಾನ್ತಿವನನ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ?—ಶಾನ್ತಿ ಮಾಡಿದರೂ ಛಾನ್ತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಶಾನ್ತಿ ಪಡಿಸು. To appease, etc. (G. 237. 492; My.). — ಶಾನ್ತಿಮರ. The tree Terminalia belerica Roxb. (St. & Pl.).

ಶಾನ್ತಿಕೆ śântikĕ. Calmness, composure, mildness (Bp. 6, 8).

ಶಾನ್ತಿತ śântita. Appeased, tranquil, calm, peaceful (Bp. 20, 19).

ಶಾನ್ತಿಪರ್ವ śânti-parva. N. of the twelfth book of the Mahâbhârata, containing stories, etc. for the tranquillizing of Yudhishṭhira (Bp. 5, 2).

ಶಾನ್ತೀಶ śânti-îśa. N. of the father of the poet Argaḷa (Čpr. 1, 54).

ಶಾಪ śâpa. = ಶ್ರಾಪ, ಸಾಪ 2. *Curse, anathema, cursing, reviling.* 2, abuse. 3, *an oath.* — ಶಾಪ ಕೊಡು. To give a curse, to curse (My.). ರಾಜನಿಗೆ ಹಲವು ಶಾಪಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು (B. 5, 71). ಶಾಪಾ ಕೊಡುವವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಜೆದಡಿ (Prv.). — ಶಾಪ ಕೊಳ್ಳು. To receive a curse, to be cursed. ಶಾಪ ಬರ ಬಾರದೆನ್ದು, ಶಾಪ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಶಾಪಮ್ಟಜೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಶಾಪ ಕೊಳ್ಳು. (Bp. 34, 19). — ಶಾಪವಿಕ್ಷ. -ಕ್ಷ. = ಶಾಪ ಕೊಡು. (Bp. 34, 11).

ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ śâpa-grasta. Seized by a curse, suffering under a curse (My.).

ಶಾಪಮೋಕ್ಷ śâpa-môksha. Deliverance from a curse (Bp. 34, 12. 14).

ಶಾಪಮೋಕ್ಷಿತ śâpa-môkshita. Released from a curse (Bp. 34, 25).

ಶಾಪರಹಿತ śâpa-rahita. Void of curse (My.).

ಶಾಪವಿಮುಕ್ತಿ śâpa-vimukti. = ಶಾಪಮೋಕ್ಷ. (My.).

ಶಾಪವಿಮೋಕ್ಷ śâpa-vimôksha. = ಶಾಪವಿಮುಕ್ತಿ. (Bp. 34, 17).

ಶಾಪವಿಮೋಚನೆ śâpa-vimôčanĕ. = ಶಾಪವಿಮೋಕ್ಷ. (My.).

ಶಾಪಾನುಗ್ರಹಸಮರ್ಥ śâpa-anugraha-samartha. Capable of conferring benefits and of cursing (My.).

ಶಾಪಿಸು śâpisu. To curse (Bp. 20, 16; 48, 11; 50, 60; 52, 6; 57, 58; J. 15, 32; My.).

ಶಾಬಕ śâbaka. = ಶಾವಕ. (Râm. 3, 8, 25).

ಶಾಬರ śâbara. (fr. ಶಬರ). = ಶಾವರ. Belonging to the Śabaras;—a man of the Śabara tribe (ಉಚ್ಚಕ, ಕಿರಾತ Nn. 127; Bp. 18, 35). 2, *the tree Symplocos racemosa* Roxb. 3, a kind of non-vêdic mantras which are considered as innocent (ಶಾಪರಹಿತ, My.); magic, sorcery (Mhr.).

ಶಾಬಾಸು śâbâsu. = ಶಹಬಾಸು. (B. 4, 69; My.; Br.; Mhr., H.).

ಶಾಬ್ದ śâbda. (fr. ಶಬ್ದ). Sonorous, sounding;—relating to sound;—relating to or derived from words;—verbal, oral.

ಶಾಬ್ದವೇತ್ತೃತ್ವ śâbda-vêttṛitvĕ. Knowledge of grammar (Čpr. 1, 31).

ಶಾಬ್ದಿಕ śâbdika. Relating to sounds or words;—a philologist, a grammarian (Šmd. 87. 135. 252. 395. 396; Čpr. 1, 58).

ಶಾಮ śâma. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ (My.); N. (My.).

ಶಾಮಕ śâmaka. Appeasing, curing. ರೋಗಕ್ಕೆ ಶಾಮಕವಾಗಿ ಔಷಧಾದಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಚಿಕಿತ್ಸೆ Si. 199).

ಶಾಮನ śâmana. Tranquillity, peace;—settling, killing. 2, seeing; hearing. See ಸಿ-.

ಶಾಮಿಲ್ śâmil. Including, comprehending, extending to (My.; H.).

ಶಾಮಿಲಾತು śâmilâtu. A part or parcel of land attached to an estate (My.; see Prv. s. ಸಿಸ್ತು).

ಶಾಮ್ಬರಿ śâmbari. (fr. ಶಮ್ಬರ). *Jugglery, sorcery, illusion.*

ಶಾಮ್ಭವ śâmbhava. (fr. ಶಮ್ಭು). Belonging to Śiva;—a worshipper of Śiva (Bp. 50, 4).

ಶಾಮ್ಭವಿ śâmbhavi. Pârvati (Šśv. 5, 57).

ಶಾಮ್ಭವೀಧವ śâmbhavî-dhava. Śiva (Šśv. 5, 24).

ಶಾಯ śāya. Lying, reposing, sleeping. See ಉಪ-, ಏ-.

ಶಾಯಿ śāyi. 1. Lying down, reclining, sleeping. See ವ್ಯಾಲ-, ಸ್ಥಣ್ಡಿಲ-.

ಶಾಯಿ śāyi. 2. Ink (My.; Br.; Mhr., H.). ಶಾಯಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕಾಗದ ನಾಯಿಗೂ ಬೇಡ (Prv.). — ಶಾಯಿಕುಡಿಕೆ. An ink-bottle (My.).

ಶಾಯಿದಿ śāyidi. A witness at law; witness, deposition (Mhr., H., also ಶಾಹಿದೀ; My.; Br. ಶಾಪಿದಿ). — ಶಾಯಿದಿದಾರ. A witness (My.; Mhr.).

ಶಾರ śāra. *Variegated* (in colour), *of different colours, mixed, blended.* 2, *air, wind.*

ಶಾರಣ śāraṇa. Hurting, injuring, killing. See ನಿ-.

ಶಾರದ śārada. (fr. ಶರದ್). Autumnal. 2, *fresh, new, recent.* 3, able, competent, clever (ಕೌಶಲ, ಕುಶಲ Nn. 28; ಕುಶಲ Mr. 510). 4, breaking, reducing to pieces (? ಕ್ರಿಯಾಖಣ್ಡನ, ಖಣ್ಡನಕೃತ್ಯೆಗಳು 28, o. r. ಶಾರದೆ; ಖಣ್ಡನಕೃತ್ಯೆ 510). 5, fragments, leavings (ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವು 28). 6, lean, feeble, poor; leanness; etc. (ಕೃಶ, ಬಡವು 28). 7, *modest, diffident.* 8, corn, grain, fruit. 9, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 28; ಆಮಲಪಾಣ್ಡುರ 510). 10, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 28). 11, a ship (ಮೈತ್ರ, ಹಡಗು 28). See ಶಾರದೆ.

ಶಾರದಾಬ್ರ śārada-abra. = ಶರದಾಕಾಶ. (Grj. 3, 34).

ಶಾರದಿ śāradi. *The plant Jussiaea repens* Lin. 2, *the tree Alstonia* (or Echites) *scholaris* (= ವಿಶಾಲವೃಷ್).

ಶಾರದೆ śāradĕ. ಶಾರದಾ. = ಸಾರದೆ. Sarasvatī (ವಾಕ್, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 28; Mr. ಧಾರತಿ 510). 2, understanding, intelligence (ಬುದ್ಧಿ 28; ಸುಬುದ್ಧಿ 510). 3, essence, pith (ಸಾರ, ಕೆಜ್ಜು 28; ಸಾರ 510). 4, a season (ರುತು, ಷಡುರುತು 28).

ಶಾರಿ śāri. = ಜಾರಿ 2, ಸಾರಿ 2. *A piece at chess or at a kind of draughts or at backgammon;*— a kind of die.

ಶಾರಿಕೆ śārikĕ. = ಸಾರಿಕೆ, q. v. (ಗೊರವಂಕೆಹಕ್ಕಿ Si. 484). 2, = ಶಾರಿ.

ಶಾರಿದ śārida. = ಸಾರಿದ. (ನೆmd. 335 Mdb.).

ಶಾರಿಫಲ śāri-phala. *A chequered cloth or board for playing draughts, etc.*

ಶಾರಿಫಲಕ śāri-phalaka. = ಶಾರಿಫಲ. *A chequered cloth, etc.*

ಶಾರೀರ śārīra. (fr. ಶರೀರ). = ಸಾರೀರ. Corporeal, bodily;— incorporate. 2, a division of medicine comprehending anatomy and pathology (Mhr.; B. 5, 194). 3, = ಸಾರಿರ, gutteral sound (in singing, My.).

ಶಾರೀರಕ śārīraka. Corporeal;— incorporate. 2, the embodied soul, or the doctrine inquiring into its nature. 3, = ಶಾರೀರ No. 2. (Mhr.; B. 5, 197).

ಶಾರೀರಕಮೀಮಾಂಸೆ śārīraka-mīmāṁsĕ. An inquiry into the embodied soul (My.).

ಶಾರೀರಾಗ್ನಿ śārīra-agni. The gastric juice (B. 4, 31; My.).

ಶಾರು śāru. Injuring. See ಕಂ-.

ಶಾರ್ಕರ śārkara. (fr. ಶರ್ಕರಾ). *Gravelly, stony;*— sugary.

ಶಾರ್ಙ್ಗ śārṅga. (fr. ಶೃಂಗ). (= ಸಿಂಗಾಡಿ). Made of horn, horny. 2, a bow. 3, *the bow of Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವ śārṅga-dhanva. Vishṇu (My.).

ಶಾರ್ಙ್ಗಧರ śārṅga-dhara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18).

ಶಾರ್ಙ್ಗಿ śārṅgi. *Vishṇu.*

ಶಾರ್ದೂಲ śārdūla. *A tiger.* 2, *best, pre-eminent* (at the end of compounds). 3, N. of a metre (Mr. 366). 4, N. of a rākshasa (Bp. 54, 56).

ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ śārdūla-vikrīḍita. N. of a vṛitta (Čh.).

ಶಾರ್ದೂಲಾಜಿನಾಮ್ಬರ śārdūla-ajina-ambara. Śiva (Bp. 27, 46).

ಶಾರ್ವರ śārvara. (fr. ಶರ್ವರೀ). Nocturnal; *darkness, gloom.* 2, *killing, mischievous, pernicious.*

ಶಾರ್ವರಿ śārvari. Night (Mr. 65). 2, the thirty-fourth year of the cycle of sixty (My.). 3, N. of a śakti (Śśv. 3, 12).

ಶಾಲ śāla. 1. = ಶಾಲು, etc. (B. 5, 297).

ಶಾಲ śāla. 2. = ಸಾಲ 1. *The timber tree Vatica robusta* W. & A. (or Shorea robusta Roxb.; ವನಸ್ಪತಿ, ವೃಕ್ಷಭೇದ Nn. 20; ಅಸಿನ ಮರ Nn. 110; see ಆಸು 2, ರಾಳ); its resin. 2, *a tree in general.* 3, *a surrounding wall of masonry on a rampart, a rampart; a fence or wall surrounding a building, any wall* (ಕೋಟೆ ಹಿಱ; ಕೋಟೆ Nn. 20. 61. 121; see ಪ್ರಾಕಾರ). 4, large, great, etc. (ವಿಶಾಲ, ದೊಡ್ಡಿತು 20). 5, power, ability (ಶಕ್ತಿ, ಸತ್ವ 20; ಘನಶಕ್ತಿ Mr. 471). 6, a root (ಮೂಲ, ಮೊದಲ್ 20). 7, *a kind of fish, Ophiocephalus wrahl* Ham. (ಬಾಳುಎಾನು Nr.).

ಶಾಲಗ್ರಾಮ śāla-grāma. = ಸಾಲಗ್ರಾಮ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಸಾಲಿಗ್ರಾವ. A black stone chiefly found in the river Gaṇḍaki and worshipped as sacred to Vishṇu (Sk.).

ಶಾಲಣ śālaṇa. = ಸಾಲಣ. (ನೆmd. 335, not in Mdb.).

ಶಾಲಪರ್ಣಿ śālaparṇi. = ಸಾಲಪರ್ಣಿ. *The shrub Desmodium gangeticum* (or Hedysarum g.). See ಹೊನ್ನೆ.

ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ śāla-bhaṁjikĕ. = ಸಾರಭಂಜಿಕೆ, ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ. A doll, a wooden puppet (J. 30, 13). 2, a courtezan, a harlot. 3, a kind of game played in the east of India. ಶಾಲಭಂಜಿಕೆಮೆತ್ತು (-ಗೆತ್ತು?), ಆರಸಂ ನೋಡಿದಂ ಲಲಾಟಕೋಮಲಿಯಂ (ನೆmd. 285, o. r. ಸಾರಭಂಜಿಕೆ).

ಶಾಲಾಜಿರ śālājira. *A platter, a dish, a saucer.* See ಶ್ರಾವೆ.

ಶಾಲಾವೃಕ śālā-vṛika. = ಸಾಲಾವೃಕ. House-wolf: *a dog.*

ಶಾಲಿ śālī. 1. Belonging to a house. 2, endowed with, possessed of, possessing, having (My.). 3, *shining or resplendent with, excellent.*

ಶಾಲಿ śālī. 2. = ಸಾಲೆ 6. Rice, paddy (ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ, ನೆಲ್ಲು Mr. 373).

ಶಾಲಿಕ śālika. Belonging to a house. 2, a weaver. 3, a village of artificers. *Cf.* ಶಾಲೆ 2; ಶಾಟ; ಜಾಡ.

ಶಾಲಿಕೆ śālikĕ. A small house, a room. See ಚ್ಪರ. 4, 64; ಜಯನ-, ಪಾಸೀಯ-.

ಶಾಲಿನಿ śālini. A mistress of a house. 2, N. of two vṛittas (Čh.).

ಶಾಲಿವಾಹನ śāli-vâhana. N. of a king of Pratishṭhâna on the Gôdâvarī, the institutor of the era (śaka) which commences seventy-eight years after Christ.

ಶಾಲಿವಾಹನಶಕ śālivâhana-śaka. The era of Śâlivâhana (Mr. after 540).

ಶಾಲಿಹೋತ್ರ śāli-hôtra. A horse. 2, N. of a writer on veterinary subjects (Rśv. 6, after 11).

ಶಾಲೀನ śālīna. Attached to the house or to one's own room: *retiring, humble, modest, diffident.*

ಶಾಲು śālu. = ಶಾಲ 1, ಶಾಲುವೆ, ಷಾಲು. A woolen shawl (My.; B. 3, 9; 4, 164; Mhr., H. ಶಾಲ). ಶಾಲು ಹೊದ್ದವನಾದರೂ ಹಾಲು ಬಿಟ್ಟಾನೇ?— ಶಾಲು ಸಕಲತಿ ತೇಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಕವುದಿ ತನ್ನ ಗತಿಯೇನು? ಆಸ್ತಿತು (Prvs.). — ಶಾಲುಜೋಡು. A double shawl (My., also ಜೋಡಿ). — ಶಾಲುನಾಮೆ. = ಶಾಲು. (My.).

ಶಾಲುವೆ śâluvĕ. = ಶಾಲು, etc. (My.; Br.).

ಶಾಲೂಕ śâlûka. *The root of the esculent water-lily.*

ಶಾಲೂರ śâlûra. *A frog.*

ಶಾಲೆ śâlĕ. 1. ಶಾಲಾ. = ಸಾಲೆ 3. *The upper or main branch of a tree.* 2, a hall, a saloon; *an apartment, a room* (ಕೋಣೆ Nn. 121);—*a house* (ಗೃಹ, ಮನೆ Nn. 20);—*a stable.* 3, a school (My.; Mhr.). 4, (= ಶಾಲ 2?) N. of a plant (ಸುಶಾಸನ Mr. 134).

ಶಾಲೆ śâlĕ. 2. Tbh. of ಚೀಲ. = ಸಾಲೆ 2, etc. A woman's garment (ಸೀರೆ My.). ಶಾಲೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ದರಿದ್ರವಾದರೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕ ಲಿಕ್ಕೂ ದರಿದ್ರವೇ?—ತಾಯಂತ್ತೆ ಮಕ್ಕಳು, ನೂಲಂತ್ತೆ ಶಾಲೆ.—ಬನಡು ಬನ್ನಾ ದ್ದಿ ಕ್ಷಣ ಹಸುರುಶಾಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). — ಶಾಲೆರೋಗ. = ಸಾಲೆರೋಗ, ಸೀರೆರೋಗ. A morbid issue of blood from the yôni (My.).

ಶಾಲೇಯ śâlêya. *A field of paddy.* 2, *a sort of fennel, Anethum Panmorium* Roxb. (or A. sowa). See ಸಬ್ಬಸಿಗೆ.

ಶಾಲ್ಮಲಿ śâlmali. ಶಾಲ್ಮಲೀ. = ಶಲ್ಮಲಿ. *The seemul or silk-cotton tree, Salmalia malabarica* Sch. & E. (or Bombax heptaphyllum Roxb.; ಸ್ಥಿರಬೀಜ, ಎಲವ Mr. 119).

ಶಾಲ್ಮಲಿಕುಜ śâlmali-kuja. = ಶಾಲ್ಮಲಿ. (ಶುಕ, ಎಲವದ ಮರ Nn. 153).

ಶಾಲ್ಮಲಿವೇಷ್ಟ śâlmali-vêshṭa. The gum of the silk-cotton tree.

ಶಾಲ್ಯೋದನ śâli-ôdana. A good kind of boiled rice (J. 6, 44).

ಶಾವ śâva. (fr. ಶವ). Relating to a dead body. 2, *the young of any animal.*

ಶಾವಕ śâvaka. = ಶಾಬಕ. *The young of any animal.*

ಶಾವರ śâvara. = ಶಾಬರ. (ಬಿಳಿಯ ಲೋಧ್ರ Nr.).

ಶಾವಿಗೆ śâvigĕ. = ಸಾವಿಗೆ, q. v. (C.; Bh. 1, 15, 7). Tbh. of ಸೇವಿಕಾ. ಶಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ, ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬದುಕದವನಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶಾಶ್ವತ śâśvata. (fr. ಶಶ್ವತ್). = ಸಾನತ. *Eternal, constant, perpetual, permanent* (ಸ್ಥಿರ Nn. 42; ನತ Kk. 57). 2, Śiva;—N. 3, heaven, ether.

ಶಾಷ್ಕಲ śâshkala. = ಶಾಷ್ಕುಲ, ಶಾಷ್ಕಲ. (ಅಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿಮ್ಬುವಂ Mr. 231).

ಶಾಷ್ಕುಲ śâshkula. = ಶಾಷ್ಕಲ.

ಶಾಷ್ಕುಲಿಕ śâshkulika. (fr. ಶಷ್ಕುಲೀ). *A quantity of baked cakes.*

ಶಾಸಕ śâsaka. A kind of kettle-drum (see s. ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ).

ಶಾಸನ śâsana. The act of governing, ruling, government;—training, instructing;—correcting; punishing (see ಪಾಕ-, ಶಮ್ಬರಾಹಿತ-). 2, instruction, discipline. 3, *an order, a command; a precept* (ಆಜ್ಞೆ, ಶಾಸಿತ, ಪ್ರಯೋಗ, ಪೇಳ್ವುದು Mr. 440). 4, a royal grant, a charter, an edict (inscribed on stone or copper, Bp. 59, 56; Śśv. 1, 36). 5, a writing, a deed, a written contract or agreement. — ಶಾಸನ ಮಾಡು. To punish (B. 4, 142). ದುಷ್ಟರಿಗೆ ದೇವರು ಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (5, 280).

ಶಾಸನಧಾರಕ śâsana-dhâraka. A man who receives and carries out orders (Bp. 58, 15).

ಶಾಸಿತ śâsita. Governed, ruled, directed; guided (see ಮಾತೃ-);—corrected; punished. 2, = ಶಾಸನ No. 3, q. v.

ಶಾಸಿಸು śâsisu. To instruct; to order; to correct; to punish (ಶಿಕ್ಷೆ Śmd. Dh.; Ćpr. 6, 13).

ಶಾಸೆ śâsĕ. = ಸೇಸೆ, q. v. (Bp. 61, 22).

ಶಾಸ್ತ್ರ śâstra. = ಸಾಸ್ತ್ರ. *An order, a command, a rule, a precept.* 2, *a religious or scientific treatise, any work or book of standard authority* (Śmd. 1). 3, a book, a treatise, a body of teaching in general. 4, divination, sooth (My.). ಶಾಸ್ತ್ರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಜನ್ಮ ಮಬ್ಬೆಲ್ಲಯಾಗಿರ ಬೇಕೇ?—ಶಾಸ್ತ್ರ ಬೇಡಿಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಆವೆ, ಬದನೆಕಾಯಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಆವೆ (Prvs.). See Prv. s. ವೇದ.

ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರ śâstra-kâra. The author of a scientific, etc. book; a writer or author in general (Śmd. 2 Cm.).

ಶಾಸ್ತ್ರಚತುರ್ಮುಖ śâstra-caturmukha. A man who knows the śâstras like Brahmâ (Śâstrasâra in W. v. 1291).

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ śâstra-jña. Knowing, or skilled in, religious or scientific works (B. 4, 100; My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಪದ್ಧತಿ śâstra-paddhati. The way indicated by a śâstra (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠ śâstra-pâṭha. The reading or study of a śâstra (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಗ śâstra-pâraga. Well versed in śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರವತ್ śâstra-vat. Conformably or according to the śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ śâstra-vid. *Knowing the śâstras.*

ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ śâstra-vida. = ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್. (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧ śâstra-viruddha. Opposed to the śâstras (Kâvy. II, 2, B, 3. 24-26).

ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ śâstra-vyutpatti. Perfect conversancy with the śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಶಿಕ್ಷೆ śâstra-śikshĕ. Teaching the śâstras. See ಓದಿಸು.

ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧ śâstra-siddha. Established by the śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧಾನ್ತ śâstra-siddhânta. A truth established by the śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಾನ್ವಿತ śâstra-anvita. A man who understands the śâstras, a learned man (ವ್ಯದ್ಧ Kâvy. II, 1, 1).

ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ śâstra-abhyâsa. The study of religious or scientific treatises (Ćpr. 1, after 101).

ಶಾಸ್ತ್ರಿ śâstri. Versed in the śâstras; a learned man; a teacher of the śâstras (My.; B. 4, 183. 184). 2, a title affixed to the names of smârta Brâhmaṇas (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ śâstrîya. Authorized by or conformable to the śâstras, scriptural (Si. 243. 436).

ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ śâstra-ukta. Declared or enjoined by the śâstras (My.).

ಶಾಹಮೃಗ śâha-mṛiga. = ಶಹಾಮೃಗ. (B. 3, 94).

ಶಾಹಾಬಾಸು śâhâbâsu. = ಶಹಬಾಸು, etc. (Ćb. 13; My.).

ಶಿಂಶಪೆ śiṁśapĕ. = ಸಿಸವೆ. *The tree Dalbergia sisu* Roxb.

ಶಿಂಶುಪೆ siṁśupĕ. = ಶಿಂಶಪೆ. (My. Amara).

ಶಿಂಶುಮಾರ śiṁśu-mâra. = ಶಿಶುಮಾರ. (My. Amara).

ಶಿಂಶುಮಾರಚಕ್ರ śiṁśumâra-cakra. A collection of stars near the dhruva (My.).

ಶಿಂಹಾಣಿ śiṁhâṇa. = ಸಿಂಹಾಣ, etc.

ಶಿಕಸ್ತು śikastu. Broken or folded state (as of paper); wrecked (as a ship); ruined, out of repair (as a building, tank, etc., My.; Br.; Mhr., H.).

ಶಿಕಾರಿ śikâri. = ಸಿಕಾರಿ. Hunting, the chase (My.; Br.; Mhr., H. ಶಿಕಾರ). — ಶಿಕಾರಿಯವ. -ಆವ. A hunter (My.).

ಶಿಕ್ಯ śikya. = ಚಿಕ್ಕ 2, ಸಿಕ್ಕ. *A sling for suspending things; a loop suspended from each end of a pole to receive the load* (see ಕಾಡ and ನೆಲಹು);—the strings of a balance.

ಶಿಕ್ಯಿತ śikyita. *Suspended in a śikya* (see s. ನೆಲಹು).

ಶಿಕ್ಯೋತ್ಸವ śikya-utsava. A festival on the day following Krishṇa's birthday when Krishṇa's idol is carried about in a maṇṭapa in which pots with milk, butter, and curds are suspended (My.).

ಶಿಕ್ಷಕ śikshaka. A male teacher, an instructor (B. 5, 274; My.; see ವಿದ್ಯಾ-; Mr. s. ಥಾನ 2);—one who corrects or chastises (Bp. 10, 41; 28, 64). Feminine ಶಿಕ್ಷಕಳು (My.; B. 5, 275).

ಶಿಕ್ಷಣ śikshaṇa. Learning, acquiring knowledge. 2, teaching, training (Śmd. 68).

ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಣ śikshâ-kramaṇa. Methodical instruction or training (Bh. 1, 8, 24).

ಶಿಕ್ಷಾಗುರು śikshâ-guru. A teacher in general. ತತ್ಕರ್ಮ ತಿಕ್ಷಾಗುರು (*i. e.* ಬಿಲ್ಲ ಕರ್ಮ-) ದ್ರೋಣನಕ್ಕುಂ (Mr. 294). 2, a religious preceptor.

ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ śikshâ-âchârya. = ಶಿಕ್ಷಾಗುರು.

ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯತನ śikshâchâryatana. Teaching; training (Prll. 3, 32).

ಶಿಕ್ಷಾಲಯ śikshâ-âlaya. A school (ಓದುವ ಗೃಹ Mr. 197).

ಶಿಕ್ಷಾವಚನ śikshâ-vachana. Words of instruction (Čpr. 4, after 24; 4, 25).

ಶಿಕ್ಷಿತ śikshita. Instructed, taught (Čpr. 4, 24);—disciplined, trained; tame; corrected;—*skilful, clever, conversant; skilled in archery.*

ಶಿಕ್ಷಿತಾಯುಧ śikshita-âyudha. *Skilled in weapons.*

ಶಿಕ್ಷಿಸು śikshisu. To teach (as science, Čpr. 4, 4; My.); to check, to train, to discipline, to subdue (ನಿಯಮು Śmd. Dh., o. r. ನಿಯಾಮು; J. 5, 57);—to chastise, to punish (Bp. 27, 33; 36, 36; J. 29, 4; Śś. 20; My.; Si. 79). ಕಲ್ಲಾಯ್ತನ್ ಓಜನ್ ಎನ್ದೆನೆ ವಿಪುಲವಿದ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿಪಾತಂ (Śm. 46). See Mr. s. ದಂಡ್.

ಶಿಕ್ಷೆ śikshĕ. Learning, study, the acquisition of knowledge. 2, *teaching, instruction, training, discipline.* 3, punishment (My.; Mhr.). 4, one of the vêdâṅgas: the science which teaches proper pronunciation and especially the laws of vedic euphony. See ಶಾಸಿಸು. ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದರೂ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ನಾಚುವನನ್ತೆ.—ಶಿಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ ಭಕ್ಷ ಬೇಯುತ್ತದೆ ಅನ್ತೆ.—ಪಕ್ಷಾಭೇದಾ ಮಾಡಿದವಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪದು.—ಪುಟಗೋಸಿಗಿನ್ತ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ, ಮರಣಕ್ಕಿನ್ತ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭೋಗಿಸು. To suffer punishment, to be punished (B. 5, 279; My.). — ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡು. To give punishment, to punish (B. 5, 268; My.). — ಶಿಕ್ಷೆ ರಕ್ಷೆ. Punishing and protecting (J. 24, 56).

ಶಿಕ್ಷೋಪಕರಣ śikshâ-upakaraṇa. An instrument or tool for training, etc. (Rśv. 6, after 11).

ಶಿಕ್ಷೋಪಾಯ śikshâ-upâya. A means for learning, etc. 2, capital punishment (see Nn. s. ದಂಡ್).

ಶಿಖ śikha. = ಶಿಖೆ. The clitoris (ಅಂಗನೆಯ ಯೋನಿಯ ಅಂಕುರಂ Mr. 328). See ಅಗ್ನಿ-.

ಶಿಖಂಡ śikhaṇḍa. A tuft or lock (or locks) of hair left on the crown or sides of the head at tonsure. 2, *the tail of a peacock.* 3, a crest; a top (Čpr. 4, after 75).

ಶಿಖಂಡಕ śikhaṇḍaka. *A tuft or lock* (or locks) *of hair left on the crown or sides of the head at tonsure.*

ಶಿಖಂಡಿ śikhaṇḍi. Tufted; crested. 2, *a peacock.* 3, a kind of snake. ಎರಡು ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ಶಿಖಂಡಿ ಎಮ್ಬ ಸರ್ಪ (ರಾಜಬಲ, etc. Si. 77). 4, N. of a rishi. 5, N. of a son of Drupada, born as a female (Bh. 6, 8 sum.). 6, an hermaphrodite (Mhr.; My.; ಷಂಡ, ಕ್ಲೀಬ, etc., ನಪುಂಸಕ Si. 195).

ಶಿಖಂಡಿಕೆ śikhaṇḍikĕ. *A tuft or lock of hair on the crown of the head* (ಚಿಣ್ಣಿಕೆ Hlâ.).

ಶಿಖರ śikhara. = ಸಿಕರ. A point, a top, a summit, a pinnacle;—*the peak of a mountain;—the top of a tree.*

ಶಿಖರಿ śikhari. = ಚಿಕರಿ. Pointed, peaked, crested, tufted. 2, *a mountain* (ಪರ್ವತ Nn. 65). 3, *a tree* (ಕುಜ, ಮರನು 65). 4, *the lapwing* (see ಕೊಟ್ಟುಕ್ಕ). 5, the plant Achyranthes aspera (ಅಪಾಮಾರ್ಗ, ಉತ್ತರಣಿ Mr. 128). 6, a cover, a lid (see ಉತ್ಪುಟಿ). 7, a forest (ಅರಣ್ಯ, ವನ 65). 8, gold (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 65). 9, Arabian jasmine.

ಶಿಖರಿಣಿ śikhariṇi. An eminent or excellent woman. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, a dish of curds and sugar with spices.

ಶಿಖರಿದಶನ śikhari-dashana. Teeth that resemble the buds of the Arabian jasmine (J. 30, 11).

ಶಿಖಾಮಣಿ śikhâ-maṇi. A crest-gem;—pre-eminent (at the end of compounds, Si. 217).

ಶಿಖಾರ śikhâra. A pleasing tone or note; singing (ಕಲಕಣ್ಠ, ಗಾನ Nn. 73, o. r. ಗಾನವಿದ್ಯು).

ಶಿಖಾವತ್ śikhâ-vat. Having a point; crested; having a tuft of hair;—possessing flame, flaming;—*fire.*

ಶಿಖಾವಲ śikhâ-vala. *A peacock.*

ಶಿಖಿ śikhi. Pointed, crested, peaked, having a tuft or lock of hair on the top of the head. 2, *a peacock* (ನವಿಲ್ Nn. 4; Mr. 503). 3, *fire* (ಅಗ್ನಿ 4; 503). 4, the number 3. 5, N. of a metrical foot (Čh.). 6, *a comet* (ಕೇತು, ಕೆರಣ 4). 7, Kêtu, the descending node (ಶೇತು 503; ಕೇತು Mr. 39). 8, the top of a tree (ಪಾದಪಾಗ್ರ, ಮರದ ತುದಿ 4). 9, the head (ತಿರಸ್ಸು 4; ತಿರಸ್, ಹೂಡ Mr. 471). 10, a crest (ಹೂಪ, ಮಕುಟ 4; ಹೂಡ 503). 11, a tuft of hair left on the crown of the head (ತಿರಸ್ಸು, ಚಿಣ್ಣಿಕೆ Nn. 162). 12, a Brâhmaṇa (ಪ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಪ್ರ 4). 13, a black serpent (ಕಾಳೋರಗ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ 4). 14, the planet Mars (ಅಂಗಾರಕ, ಮಂಗಳನು 4; ವಕ್ರ 503). 15, a tree (ವೃಕ್ಷ 503; Mr. 103). 16, copper (ತಾಮ್ರ, ತಾಮ್ಬ 4; ತಾಮ್ರ 503). 17, a helmet (ಸೀಸಕ 1). 18, Ceylon leadwort (ಮೂಲಿಕೆ, ಚಿತ್ರಮೂಲಿಕೆ 4). (In some of the instances ಶಿಖಿ is = ಶಿಖೆ). — ಶಿಖಿ ಗಿಖಿ. reit. (Grj. 6, 38).

ಶಿಖಿಕೇತು śikhi-kêtu. N. of a king (J. 25, 56. 57).

ಶಿಖಿಗ್ರೀವ śikhi-grîva. A peacock's neck. 2, *sulphate of copper, blue vitriol.*

ಶಿಖಿಧ್ವಜ śikhi-dhvaja. = ಶಿಖಿಕೇತು. (J. 26, 32. 55). 2, Kârttikêya (Sk.).

ಶಿಖಿನೇತ್ರ śikhi-nêtra. Śiva (My.).

ಶಿಖಿಪಟಿಕರಣ śikhi-paṭikaraṇa. Kindling a fire. See ಕತ್ತು 2.

ಶಿಖಿಪಿಂಛ śikhi-piñcha. A feather of a peacock's tail (My.).

ಶಿಖಿಬ್ರಜ śikhi-braja. The number 3 (Čh.).

ಶಿಖಿವಾಹನ śikhi-vâhana. Having a peacock for his vehicle: *Kârttikêya.*

ಶಿಖಿಸನ್ಧಾರಣ śikhi-sandhâraṇa (?). See ಚರ್ಮ.

ಶಿಖೆ śikhe. ಶಿಖಾ. = ಶಾಕ 2, ಶಿಖ, (ಶಿಖಿ), ಸಕೆ, ಸಖೆ, ಸಗೆ, ಸಾಕ, ಸೆಕೆ, ಸೆಖೆ, ಸೆಗೆ. A sharp end, a point, a spike, a peak, a projection, a top, an end or point in general. 2, a crest, a tuft, a plume;—*a tuft or lock of hair on the crown of the head* (see ಕಾಕಪಕ್ಷ);—*a peacock's crest.* 3, *the head;* the chief of anything, the acme. 4, *a nipple.* 5, *a flame.* 6, *a ray of light.* 7, the heat or fever of love. 8, a branch which takes root; any branch.

ಶಿಗ್ರು śigru. *The horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn. (Guilandina moringa Lin.; see ನುಗ್ಗೆ). 2, *a pot-herb in general.*

ಶಿಗ್ರುಜ śigru-ja. *The seed of the Moringa.*

ಶಿಂಘಾಣಿ śiṅghâṇa. = ಸಿಂಘಾಣ, etc.

ಶಿತ śita. Sharpened, whetted;—thin, emaciated;—weak, feeble. See ಸಿ-, ಸಂ-; Bp. 39, 55.

ಶಿತದ್ರು śita-dru. = ಶತದ್ರು. *The river Sutlej.*

ಶಿತಾರು śitâru. A stringed instrument, a cithara (My.; H.).

ಶಿತಿ śiti. = ಸಿತಿ 2. *White.* 2, *black, dark-blue.*

ಶಿತಿಕಣ್ಠ śiti-kaṇṭha. *Śiva.*

ಶಿತಿಸಾರಕ śiti-sâraka. Having black essence: *a sort of ebony, Diospyros embryopteris* Pers.

ಶಿಥಿಲ śithila. *Loose, slackened, relaxed, untied, lax, not rigid or compact, not close or firm;* out of repair, ruined (as a building, My.);—looseness, laxity, a loose fastening. 2, a peculiar weak state of double consonants: the state of their lacking force of utterance and not lengthening a preceding syllable (Śmd. 52. 71). 3, decayed. 4, *inert, weak, feeble* (ಮುಷ್ಟಿ ಬಲ್ವಾಗೆ ಶಿಥಿಲನಕ್ಕುಂ Mr. 310).

ಶಿಥಿಲತೆ śithilatĕ. Looseness, laxity; the state of being unfastened; that of being ruined or out of repair (My.); a state of dissolution; want of energy, languor (Grj. 6, 50). 2, = ಶಿಥಿಲ No. 2 (Śmd. 53. 54).

ಶಿಥಿಲತ್ವ śithilatva. = ಶಿಥಿಲತೆ No. 1. 2, = ಶಿಥಿಲತೆ No. 2 (Śmd. 51. 53. 408).

ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವ śithila-dvitva. The state of being doubled on the principle of śithila No. 2 (Śmd. 47. 49. 54).

ಶಿಥಿಲವೃತ್ತಿ śithila-vṛitti. = ಶಿಥಿಲತೆ No. 2. (Śmd. 55. 140).

ಶಿದಾನ śidâna. Behaving badly, etc. (see Mr. s. ದುರ್ವೃತ್ತ).

ಶಿನಿ śini. = ಸಿನಿ. N. of a son of Sumitra;—N. of a descendant of Garga, a chief of the Kshatriya tribe;—a man belonging to a particular class of Kshatriyas. See ಶೈನೇಯ.

ಶಿಪಾರಸು śipârasu. Recommendation; patronage (My.; B. 5, 234; Br.; Mhr., H. ಶಿಫಾರಸ).

ಶಿಪಿ śipi. A ray of light. 2, skin, leather.

ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ śipi-viṣṭa. *Leprous;* leprosy (ಕಷ್ಟಜರ್ಮ, ಕೆಟ್ಟಿ ತೊಗಲು Nn. 143; ಕಷ್ಟಜರ್ಮ Mr. 479). 2, *bald-headed,* hairless (ಅರೋಮಕ, ರೋಮವಿಲ್ಲದವನು 14, o. r. ರೋಮವಿಲ್ಲದುದು). 3, a sick man (ರೋಗಯುತ, ರೋಗಸ್ಥ 143). 4, *Śiva* (ಅಂಗ ಜವೈರಿ, ಪರಮೇಶ್ವರ 143).

ಶಿಫಕನ್ದ śiphâ-kanda. *The root of a water-lily, etc.* (= ಕರ ಡಾಟಿ).

ಶಿಫೆ śiphe. ಶಿಫಾ. *A fibrous root; a root growing from a branch* (see ಬೇರಿಲ್ & ಬೇರಿಲ್).

ಶಿಬಿ śibi. = ಶಿವಿ, ಸಿಬಿ. (J. 24, 21).

ಶಿಬಿಕೆ śibikĕ. = ಶಿವಿಕೆ, (ಸಿದಿಗೆ 2), ಸಿವಿಗೆ. (ವಿಮಾನ Nn. 42; J. 31, 55; 32, 49).

ಶಿಬಿರ śibira. = ಶಿವರ. (ದಣ್ಣು ಬಿಡುವ ಎಡೆ Mr. 287).

ಶಿಮ್ಬೆ śimbĕ. *A legume, or pod.*

ಶಿರ śira. = ಶಿರಸ್, ಸಿರ 2, ಸಿಲೆ 2, ಸೆಲೆ 2. The head (ನುಣ್ಡೆ Nn. 7). 2, the root of the pepper plant (ಮೋಡಿ, ಪಿಪ್ಪಲೀ ಬೇರು G.). 3, a large serpent (*cf.* ಸೆಲೆ 2). — ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. To take upon one's head: to accept with pleasure (as a command) for execution, to honour highly (Bp. 39, 42; My.). *Cf.* ತಲೆಯೊಳ್ ಆನ್. — ಶಿರದೊಳ್ ಆನ್. = ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. (Bp. 28, 63; 44, 73). — ಶಿರದೊಳ್ ಧರಿಸು. = ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. (Bp. 1, 15; 48, 21). — ಶಿರವ್ಪರಂ. -ಂ-ಬರಂ. Up to the head (Grj. 1, 110). — ಶಿರವಾನ್. -ಆನ್. To honour highly (Bp. 45, 16).

ಶಿರಃಕಮ್ಪನ śiras-kampana. Shaking of the head, waving of it (My.).

ಶಿರಃಪ್ರಧಾನಿ śiras-pradhâni. A prime minister (J. 17, 30).

ಶಿರಶ್ಛೇದ śiras-ôhêda. Cutting of the head, decapitation (My.).

ಶಿರಸ್ śiras. = ಶಿರಸು, ಶಿರಸ್ಸು. *The head* (ತಿಖಿ, ಜೂಡ Mr. 471). 2, the skull. 3, *the top of a tree; the head or top of anything; the highest part.*

ಶಿರಸಾ śirasâ. With the head: with porfound reverence or humble submission (Mhr.).— ಶಿರಸಾ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು, to honour highly (G., preface; My.). — ಶಿರಸಾ ವಂಸು. = ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. (My.).

ಶಿರಸಿಜ śirasi-ja. Produced on the head: *the hair of the head.*

ಶಿರಸು śirasu. Tbh. of ಶಿರಸ್. (Bp. 49, 17; 54, 6. 42; 59, 12). — ಶಿರಸಿನಲಿ ಧರಿಸು. = ಶಿರದೊಳ್ ಧರಿಸು. (Bp. 53, 23).

ಶಿರಸ್ಕ śiraska. Belonging to the head; that belongs to the head. 2, a helmet; a crown (Śśv. 4, 134); a turban. See ಅ-.

ಶಿರಸ್ತೆ śirastĕ. The office or business of a śirastĕdâra (My.).

ಶಿರಸ್ತೆದಾರ śirastĕ-dâra. The head native clerk in the office of a collector or in a court of justice (My.; Br.; Mhr., H. ಶಿರಸ್ತೇದಾರ).

ಶಿರಸ್ತ್ರ śiras-tra. Head-protector: *a helmet.* 2, a turban, a cap.

ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ śiras-trâṇa. = ಶಿರಸ್ತ್ರ. (My.; Si. 279).

ಶಿರಸ್ನಾನ śira-snâna. Bathing (the body together with) the head: bathing the whole body (My.).

ಶಿರಸ್ಯ śirasya. Belonging to the head;—*clean or unentangled hair.*

ಶಿರಸ್ಸನ್ಧಾನ śiras-sandhâna. The act of joining, or of supporting, the head. See ತಲೆಮಡು.

ಶಿರಸ್ಸು śirassu. Tbh. of ಶಿರಸ್. The head (ಉತ್ತಮಾಂಗ Nn. 23; ಸಿರ, ಮಣ್ಣೆ Nn. 162). 2, a crown, a crest (ಮಕುಟ 162). 3, a tuft of hair on the crown of the head (ತಿಖಿ, ಚಣ್ಡಿಕೆ 162).

ಶಿರೀಷ śirîsha. = ಸಿರಸಲ, ಸಿರಿಸ, ಸಿರ್ಸಲ. *The tree Acacia sirissa* Buch. (see ಕಡಜೆ). 2, a large tree, Albizzia lebbeck Benth. (St. & Pl.).

ಶಿರೆ śirĕ. = ಸಿರ 1, ಸಿರೆ, ಸೆರೆ. *Any tubular vessel of the body, a nerve, a tendon, a fibre, a gut, a vein, a blood-vessel, an artery* (ನೆರೆಯ ನರ Hlâ.). See ನರ.

ಶಿರೋಗೃಹ śiras-gṛiha. *A room on the top of a house.*

ಶಿರೋಗ್ರನ್ಥಿ śiras-granthi. A bunch or chaplet (of pearls) on the head (ತೊಣ್ಡಲ್ Mr. 334).

ಶಿರೋಜ śiras-ja. The hair of the head (ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ Nn. 5).

ಶಿರೋದೇಶ śiras-dêśa. *The region of the head, the head.*

ಶಿರೋಧರ śiras-dhara. = ಶಿರೋಧರೆ. (ಕೊರಳ್ Nn. 41. 144).

ಶಿರೋಧರೆ śiras-dharĕ. *The neck.*

ಶಿರೋಧಾರಣ śiras-dhâraṇa. Taking upon or bearing on the head. See ಪೊಱೆ.

ಶಿರೋಧಿ śiras-dhi. *The neck.*

ಶಿರೋಭ್ರಮಣೆ śiras-bhramaṇĕ. Vertigo, giddiness (J. 13, 35).

ಶಿರೋಮಣಿ śiras-maṇi. Crest-jewel, a gem worn in a crest. 2, a most distinguished person; best (Bp. 41, 5; 61, 70; J. 2, 45; 14, 16).

ಶಿರೋರಕ್ಷೆ śiras-rakshĕ. = ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ. (My.).

ಶಿರೋರತ್ನ śiras-ratna. *A jewel worn in a crest.*

ಶಿರೋರುಹ śiras-ruha. *The hair of the head* (ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ Nn. 4. 22. 45).

ಶಿರೋರೋಗ śiras-rôga. Headache (ಮಣ್ಡೆನೋವು Mr. 387, o. r. ಶಿರೋವ್ಯಥೆ).

ಶಿರೋವಲಯ śiras-valaya. A certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಶಿರೋವೇದನೆ śiras-vêdanĕ. = ಶಿರೋರೋಗ. (My.).

ಶಿರೋವೇಷ್ಟನ śiras-vêshṭana. A turban (ಉಷ್ಣೀಷ, ತಲೆಸುತ್ತು Nn. 121; Cpr. 2, 59).

ಶಿರೋವೇಷ್ಟಿ śiras-vêshṭi. = ಶಿರೋವೇಷ್ಟನ. (V. 38, after 98).

ಶಿರೋವ್ಯಥೆ śiras-vyathĕ. = ಶಿರೋರೋಗ, q. v.

ಶಿರೋವ್ಯಾಧಿ śiras-vyâdhi. = ಶಿರೋವ್ಯಥೆ. (My.).

ಶಿರೋಸ್ಥಿ śiras-asthi. *The skull.*

ಶಿರ್ಸಿ śirsi. N. of a town on the western ghauts (My.; B. 3, 30).

ಶಿಲ śila. *Ears of corn left in a field;—gathering ears of corn, gleaning.* See ಉಂಛ.

ಶಿಲವೃತ್ತಿ śila-vṛitti. Subsistence by gleaning (Si. 299).

ಶಿಲಾಜತು śilâ-jatu. *Bitumen; red chalk.*

ಶಿಲಾಜಿತ್ śilâ-jit. = ಶಿಲಾಜತು. (ಆಢ್ಯ, ಅಶ್ಮಜ, ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪ G. as ಶಿಲಾಜತ).

ಶಿಲಾದ śilâ-ada. Stone-eater; N. — ಶಿಲಾದಮುನಿ. N. (Bp. 1 sum.; 1, 64).

ಶಿಲಾಧಾತು śilâ-dhâtu. Chalk; red chalk; etc. (My.).

ಶಿಲಾನದಿ śilâ-nadi. N. of a river on the Himâlaya (My.).

ಶಿಲಾಪಟ್ಟ śilâ-paṭṭa. A flat stone for grinding condiments, etc. (ಆಸಿಯ ಕಲ್ Mr. 406).

ಶಿಲಾಪಾಂಗ śilâ-apâṅga. A deformed, huge stone (J. 10, 7).

ಶಿಲಾಭೇದಿ śilâ-bhêdi. A stone-cutter's chisel. 2, the plant Plectranthus scutellarioides (? ಪಿಟ್ಟುಳಿ Mr. 131; Sk. ಶಿಲಾಭೇದ).

ಶಿಲಾಲಿ śilâli. = ಶೈಲಾಲಿ. See ನಟ.

ಶಿಲಾವರ್ಷ śilâ-varsha. = ಶಿಲಾವೃಷ್ಟಿ. (My.).

ಶಿಲಾವಿಗ್ರಹ śilâ-vigraha. A stone image (My.).

ಶಿಲಾವೃಷ್ಟಿ śilâ-vṛishṭi. Stone-rain: hail (My.).

ಶಿಲಾಶಾಸನ śilâ-śâsana. A grant or edict inscribed on stone (Bp. 37, 25).

ಶಿಲಾಸಾರ śilâ-sâra. Iron (ಗಿರಿಸಾರ, etc., ಕಾರ್ಬೊನ್ Mr. 98).

ಶಿಲೆ śili. The lower timber of a door. 2, *a small earth-worm.*

ಶಿಲೀನ್ಧ್ರ śilîndhra. *A mushroom* (ಅಣಬೆ Nn. 86; Mr. 485). 2, *a sort of tree* (ವೃಕ್ಷ, ಮರನ ಭೇದ 86; ವೃಕ್ಷ 485). 3, an arrow (ಶರ, ಅಮ್ಬು 86).

ಶಿಲೀಮುಖ śilî-mukha. = ಶಿಲೀಮುಖ. *An arrow.* 2, *a bee.*

ಶಿಲುಕು śiluku. Balance in hand (of money, articles, etc., My.; Mhr., H. ತಿಲಕ). — ಶಿಲುಕನ ಬಾಕಿ. Balance left (My.).

ಶಿಲುಬೆ śilubĕ. = ಸಿಲುಬೆ, q. v.

ಶಿಲೆ śilĕ. ಶಿಲಾ. = ಸಿಲೆ 1, ಸೆಲೆ 1. *A stone; a rock* (ಕಲ್ಲು Nn. 68; ಗುಣ್ಡು ಕೆಮ. 95; ಕಣಿ 96; ಕಲ್ 108; see ಆಜಿ 4); a flat stone on which substances are ground. ಪೇಷಣಗೆಯ್ವ ಶಿಲೆ (ಕನ್ನಡ ಕೆಮ. 98). ತಿರಿಯನೆತ್ತುವ ಮರ (ತುಡುಮ್ಬು 101). 2, *the lower timber of a door.*

ಶಿಲೋಚ್ಚಯ śilâ-uccaya. Rock-accumulation: *a mountain.*

ಶಿಲೋದ್ಧಹನದಾರು śilâ-udvahana-dâru. A wooden lever for raising stones. See ತಡುಮ್ಬು 2.

ಶಿಲೋರ್ಜಿತ śilâ-ûrjita. Stone-fastened (?): a flag-staff (ಇಟ್ಟಡುವ ಧೆಳಕಣಿ Mr. 192, originally ಶಿಲೋಚ್ಚಿತ, o. rs. ಶಿಲೋಚ್ಚಿತ, ಶಿಲೋಚ್ಚಿತ).

ಶಿಲ್ಪ śilpa. = ಚಿವ್ಪ. *An art, any manual or mechanical or fine art* (= ಕಲೆ, q. v.; ಕೆಮ. 232). 2, *skill in any art.* — ಶಿಲ್ಪಕೆಲಸ. Artisanship (especially work upon stone, My.; B. 4, 147). — ಶಿಲ್ಪಕೆಲಸದವ. -ಅವ. An artisan (especially one who works upon stone, My.).

ಶಿಲ್ಪಕ śilpaka. An artisan (ಕೆಮ. 232).

ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ śilpa-karma. = ಶಿಲ್ಪ No. 1. (ಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪವಿಕರ್ಮ Nn. 150).

ಶಿಲ್ಪಕಾರಕ śilpa-kâraka. A man versed in an art.

ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಕೆ śilpa-kârikĕ. *A woman versed in an art.*

ಶಿಲ್ಪಗಾರ śilpa-gâra. An artisan, a mechanic (B. 4, 95).

ಶಿಲ್ಪವಿಕರ್ಮ śilpa-vikarma. = ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ, q. v.

ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆ śilpa-vidyĕ. The science of mechanics, mechanical knowledge, skill in art;—handicraft, art. ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಕಾಪತ್ತ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವಳು (ಸೈರನ್ಧ್ರ Nr.).

ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ śilpa-śâlĕ. *A work-shop, a manufactory.*

ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರ śilpa-śâstra. A treatise on any mechanical or fine art (as architecture, etc.);—mechanics (My.; B. 4, 151).

ಶಿಲ್ಪಿ śilpi. Belonging or relating to any mechanical art;—*an artificer, an artist, an artisan.* 2, images engraved on stone (My.).

ಶಿಲ್ಪಿಕ śilpika. = ಚಿಪ್ಪಿಗ 1, ಶಿಲ್ಪಿಗ. An artisan, a mechanic.

ಶಿಲ್ಪಿಕವಿದ್ಯೆ śilpika-vidyĕ. = ಚಿಪ್ಪಿಗವಿದ್ಯೆ, ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆ.

ಶಿಲ್ಪಿಗ śilpiga. Tbh. of ಶಿಲ್ಪಿಕ. (B. 4, 151; My.).

ಶಿಲ್ಪಿಶಾಲೆ śilpi-śâlĕ. *A workshop, a manufactory.*

ಶಿವ śiva. = ಶಿವ, ಸಿವ 1. *Auspicious, prosperous, happy* (ಭದ್ರ, ಮಾಂಗಲ್ಯ Nn. 6; ಕುಭ Mr. 495). 2, *bliss, prosperity, happiness, well-being, pleasure* (ಸುಖ 6). 3, *Śiva* (ಈಶ್ವರ 6; ಗಿರಿಜೇನ್ದ್ರ 495; Kk. 5). 4, virtue, etc. (ಪುಣ್ಯ 6). 5, a serpent (ಫಣೀನ್ದ್ರ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ 6; ಸರ್ಪ 495). 6, = ಶಿವೆ, a jackal (ಸೃಗಾಲ, ನರಿ 6; ನರಿ 495; ಜಮ್ಬುಕ, etc., ನರಿ Mr. 162). 7, a parrot

(ತುಕ, ಗಿಳಿ 6; ತರಣಿ 495, o. r. ಕೀರ). 8, = ಶಿವೆ, the tree Terminalia chebula Roxb. (ಅಭಯೆ, ಅಣಿಲೆ 6; ಅಣಿಲೆ 495). 9, = ಶಿವೆ, the emblic myrobalan (ಆಮಲಕ, ನೆಲ್ಲಿ 6; ನೆಲ್ಲಿ 495). 10, the Banyan tree (ವಟ, ಆಲದ ಮರ 6). 11, the black thorn-apple (ಕರೀ ಮದಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ Čb.). 12, N. of a mountain (ಕೀಲಕ, ಪರ್ವತವಿಶೇಷ 6). 13, water (ಉದಕ 6). 14, foam, etc. (ಫೇನ, ನೊರೆ 6; ಫೇನ 495). 15, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 6). 16, sand (ಸಿಕತ, ಮಳಲ್ 6). 17, thick, close, etc. (ಸಾನ್ದ್ರ, ದಟ್ಟಿತ್ತು 6; ಸಾನ್ದ್ರ 495). 18, a measure of capacity (ಬಳ್ಳ Mr. 206). See Bp. 58, 17-19. ಶಿವ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸಿದ್ಧವಪ್ಪ ಕೊಬ್ಬಾನೇ?—ಶಿವಾ! ಎನ್ದರೆ ಸೆಜಿಗು ಸುತ್ತಿ ಕೂಣ್ಡ; ಭವಾ! ಎನ್ದರೆ ಭೈರವಾನ ಹರದು ಬಿಟ್ಟ (Prvs.). ಕಟ್ಟಲೂ ಬಿಡಲು (if one ties and suspends Śiva, *i. e.* his liṅga, round the neck, is it done because) ಶಿವ ಒಟ್ಟಲವ ಕದ್ದನೇ? ಕಟ್ಟಲೂ ಬೀಡ, ಬಿಡ ಬೀಡ! ಕಣ್ ಮನವ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಕು! (Sp.). — ಶಿವಕವಿದೇವ. N. (Bp. 1, 17). — ಶಿವಕಿಂಕರಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8). — ಶಿವಚಿತ್ತ. N. (Bp. 55, 55). — ಶಿವದಾರ. = ಶಿವಸೂತ್ರ. The cord which like a necklace supports the liṅga on the breast of the Liṅgavantas (C.). 2, the janivâra of the Ârâdhya Brâhmaṇas of which they reject the original meaning, considering it to be identical with No. 1 (C.). — ಶಿವದಾಸಯ್ಯ. N. (Bp. 23, 29). — ಶಿವದೇವ. N. (Bp. 14, 1; see ಬಾಣಸದ-). — ಶಿವದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ಶಿವನ ಕಜ್ಜೆ. An erect shrubby plant, Pavonia zeylanica Cav. (Z.). 2, the plant Hibiscus micranthus Lin. (Z.). — ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯ. N. (Bp. 38, 46; 55, 2. 8. 23; 57 sum.; 57, 86). — ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯ. N. (Bp. 38, 46; 55, 2. 8. 23; 57 sum.; 57, 80. 81. 88. 89). — ಶಿವಪ್ರಸಾದ. Tbh. of ಶಿವಪ್ರಸಾದ. (Bp. 58, 31. 39). — ಶಿವಪಸಾಯ. = ಶಿವಪಸಾದ. (V. 6, 22). — ಶಿವಪಸಾಯತ. Tbh. of ಶಿವಪ್ರಸಾದಿತ. (Bp. 57, 81). — ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕ. -ಅಪ್ಪ-. N. of a prince of Nagara. ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ಶಿಸ್ತು, taxes imposed by him (My.). — ಶಿವಭದ್ರ. N. (Bp. 9, 45). — ಶಿವಮುಗ್ಧಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4). — ಶಿವರಕ್ತಬಳ್ಳಿ. A scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba Lin. (St. & Pl.). — ಶಿವರುದ್ರ. N. (B. 2, 43). — ಶಿವಲಿಂಕಮಂಡಿಗ ಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 1, 10). — ಶಿವಲಿಂಕಮಂಡಿಯಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 55).

ಶಿವಕ śivaka. *A post, a pale, a stake, a peg, a plug* (ಗುಡಿಯ ಗೂಟ Hlâ.; ಗೂಟ Mr. 288; ಗುಣ್ಟ, ಕೀಲಕ Nr.).

ಶಿವಕಾರಿ śiva-kâri. One who causes happiness (ಸುಖಂಗೆಯ್ವವಂ Mr. 230).

ಶಿವಕೊಟ śiva-kuṭa. The place in a temple where Śaivas have to take their meals (My.).

ಶಿವಗಂಗೆ śiva-gaṅgĕ. A village and hill in Mysore, noted as a place for pilgrimage; the temple there contains a liṅga and Basava (My.).

ಶಿವಗಣ śiva-gaṇa. Śiva's host of ancient and new followers (pramathas, jaṅgamas, etc. Bp. 57, 90).

ಶಿವಂಕರ śiva-ṅ-kara. *Causing happiness or prosperity, auspicious, propitious.*

ಶಿವತಾತಿ śiva-tâti. = ಶಿವಂಕರ. *Causing happiness, etc.*

ಶಿವದಾನ śiva-dâna. Buttermilk (S. Mhr.); a gift in the name of Śiva (My.). ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು, ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು, ಕಲ್ಲೊಳಗುಣ್ಬೇ ಶಿವದಾನ?—ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು, ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು, ಬಸ್ತಿಯೊಳಗುಣ್ಬೇ ಶಿವದಾನ? (Prvs.).

ಶಿವದೀಕ್ಷೆ śiva-dikshĕ. Initiation in the doctrines of the śaiva sect (Bp. 57, 4).

ಶಿವಧಾ śivadhâ. An exclamation of sorrow (Grj. 8, 75).

ಶಿವನಾಭಿ śiva-nâbhi. A particular form of the śiva-liṅga (Sk.). — ಶಿವನಾಭಿಬಳ್ಳಿ. = ಸೂತ್ರನಾಭಿಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಶಿವನಿರ್ಮಾಲ್ಯ śiva-nirmâlya. The flowers, etc. remaining of an offering which has been made to Śiva (My.).

ಶಿವಪುರ śiva-pura. Benares (Sk.); Kailâsa (Bp. 25, 11).

ಶಿವಪೂಜೆ śiva-pûjĕ. Worship or adoration of Śiva. ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಕರಡಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಶಿವಪ್ರಸಾದ śiva-prasâda. = ಶಿವಪಸಾದ, ಶಿವಪಸಾಯ. A prasâda received from Śiva or left at his worship (Bp. 58 sum.; 58, 29. 33; 59 sum.; Rév. 13, after 1).

ಶಿವಪ್ರಸಾದಿ śiva-prasâdi. A Liṅgavanta; one who has received a gift from Śiva (My.).

ಶಿವಪ್ರಸಾದಿತ śiva-prasâdita. = ಶಿವಪಸಾಯತ. Given by Śiva as a prasâda (V. 5, after 14) or left at his worship.

ಶಿವಪ್ರಾಣಿ śiva-prâṇi. A Liṅgavanta (V. 11, 5).

ಶಿವಭಕ್ತ śiva-bhakta. A follower of Śiva; a Liṅgavanta (Bp. 25, 22).

ಶಿವಮಲ್ಲಿ śiva-malli. *The tree Agati grandiflorum* Desv. (Sesbana grandiflora Poir.). 2, the low under-shrub Indigofera aspalathoides Vahl. (St. & Pl.).

ಶಿವಮೂರ್ತಿ śiva-mûrti. Śiva; his phallus (ಲಿಂಗ, ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಭೇದ Nn. 114).

ಶಿವಯೋಗ śiva-yôga. Abstract contemplation of Śiva, cultivating absorption into Śiva by various ascetic means (V. 11, 6).

ಶಿವಯೋಗಿ śiva-yôgi. A person who practises śivayôga (My.).

ಶಿವರಾತ್ರಿ śiva-râtri. A night on which fasting, vigil, etc. are held in honour of Śiva in the dark half of the month mâgha (Bp. 6, 1; 53, 11). ಏಕಾದಶೀ ಮನೆಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಅವ್ರತಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಶಿವರಾತ್ರೆ śiva-râtrĕ. = ಶಿವರಾತ್ರಿ. (Bp. 9, 39; 26, 3; 41, 23; 42, 10; 53, 30; 54, 76; J. 13, 45). ನವರಾತ್ರೇ ಮಧ್ಯ ಶಿವರಾತ್ರೆ ಬನ್ದಿರತೇ? (Prv.). — ಶಿವರಾತ್ರೆ ಗಿವರಾತ್ರೆ. rcit. (Bp. 53, 13). — ಶಿವರಾತ್ರಿಯೊಡೇರು. -ಒಡೇರು. A Jaṅgama who has to go from house to house and eat palâra on śivarâtrĕ (My.). — ಶಿವರಾತ್ರಿಸಂಕಣ್ಣ. N. (Bp. 58, 6). — ಶಿವರಾತ್ರೆಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಶಿವಲಿಂಗ śiva-liṅga. Śiva's genital organ or Śiva worshipped in the form of a phallus (Bp. 26, 50; 61, 70; J. 24, 14; see ಆಡಿ-). 2, N. — ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (B. 4, 217). — ಶಿವಲಿಂಗರುದ್ರಸಾದ. A prasâda of the śivaliṅga (Bp. 58, 32; 61, 18). — ಶಿವಲಿಂಗರುದ್ರಸಜ್ಜ. N. (B. 4, 216).

ಶಿವಲೀಲೆ śiva-lîlĕ. Śiva's sport. ಹುಚ್ಚಲ್ಲ, ಬಿಪ್ಪಲ್ಲ, ಶಿವಲೀಲೆ (Prv.).

ಶಿವಲೋಕ śiva-lôka. Kailâsa (My.).

ಶಿವವಿಪ್ರ śiva-vipra. An Ârâdhya Brâhmaṇa (Bp. 50, 1).

ಶಿವಶಕ್ತಿ śiva-śakti. Śiva's energy personified as his wife. 2, attachment or devotion to Śiva. — ಶಿವಶಕ್ತಬಳ್ಳಿ. = ಶಿವರಕ್ತಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಶಿವಶರಣ śiva-śaraṇa. A Jaṅgama; a Liṅgavanta (My.). — ಶಿವಶರಣಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 44).

ಶಿವಸಮುದ್ರ śiva-samudra. N. of a village and of its temple on the river Kâvêri (My.).

ಶಿವಸೂತ್ರ śiva-sûtra. = ಶಿವದಾರ s. ಶಿವ. (Bp. 44, 61).

ಶಿವಸೋದರಿ śiva-sôdari. A sister in Śiva (Bp. 14, 13).

ಶಿವಾಂಗಿ śiva-aṅgi. N. of a plant (ಜಾಗಿ Mr. 127).

ಶಿವಾಚಾರ śiva-âcâra. The rites or practices of śaivas (especially of liṅgavantas). — ಶಿವಾಚಾರದವ. -ಆವ. A follower of the śaiva rites; a liṅgavanta (My.).

ಶಿವಟೆ śivâṭi. Hog-weed (ಪುನರ್ನವೆ, ಕೊಮ್ಮೆ Mr. 133, o. r. ಶವಾಟಿ).

ಶಿವದ್ವೈತಭಾಜ್ಯ śiva-advaita-bhâjya. One whose only portion or lot is Śiva (V. 11, 5).

ಶಿವಾನಂದ śiva-ânada. Śiva's joy. 2, N. (Bp. 34, 4. 9).

ಶಿವಾಯಿ (śiva-âyi). 1. N. (Bp. 59, 6).

ಶಿವಾಯಿ śivâyi. 2. Besides; except; extra (My.; Br.; Mhr., H.). — ಶಿವಾಯಿಜಮೆ. The effects of persons dying without heirs, etc., which revert to government (My.).

ಶಿವಾರಮಣ śivâ-ramaṇa. Śiva (Bp. 25, 51).

ಶಿವಾರ್ಚನೆ śiva-arcaṇĕ. Worship of Śiva. ಶೀಲವನ್ತೆ ತನ್ದ ಅಗ್ನಿ ಣಿ ಜಂಗಮಗೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಯಿತು (Prv.).

ಶಿವಾಲಯ śiva-âlaya. Any temple dedicated to Śiva (ಕೇದಾರ, ದೇವಗೇಹ, ದೇವಾಲಯ Nn. 38; Bp. 41, 7).

ಶಿವಾವಲ್ಲಭ śivâ-vallabha. Śiva (Grj. 1, 133; 2, 108).

ಶಿವಿ śivi. = ಶಿಬಿ. N. of a king.

ಶಿವಿಕೆ śivikĕ. = ಶಿಬಿಕೆ, etc. *A palanquin, a litter;*—a bier.

ಶಿವಿರ śivira. = ಶಿಬಿರ. *A camp;* an intrenchment for the protection of an army;—a royal camp, a royal residence.

ಶಿವು śivu. Tbh. of ಶಿವ. N. (B. 2, 16).

ಶಿವೆ śivĕ. ಶಿವಾ. = ನಿವೆ. The wife of Śiva: *Durgâ.* 2, *a jackal.* 3, *the emblic myrobalan, Emblica officinalis* Gaert. (ನೆಲ್ಲಿ Hlâ.). 4, *the tree Terminalia chebula* Roxb. (see ಆಣಿಲೆ). 5, *the tree Prosopis spicigera* Lin. (see ಒನ್ನಿ 2). See ಶಿವ.

ಶಿವೈಕ್ಯ śiva-aikya. One who has become one with, or has been absorbed into, Śiva (Bp. 27, 71). See ಸಾಂಖ್ಯ.

ಶಿಶಿರ śiśira. *Coot, cold.* 2, *coolness, cold, frost.* 3, *the cool or cold season* (from about the middle of January to that of March, comprising the months ತಪ & ತಪಸ್ಯ Mr. 70).

ಶಿಶಿರಕರ śiśira-kara. The moon (My.).

ಶಿಶಿರರ್ತು śiśira-ritu. = ಶಿತರ No. 3. (My.).

ಶಿಶಿರೋಪಚಾರ śiśira-upacâra. Kind treatment with cooling or refreshing articles (Čpr. 8, 84; Abh. P. 4, 94; Grj. 4, 117; My.).

ಶಿಶು śiśu. = ನಿಸು. *A child, an infant;—the young of any animal, as a calf, puppy,* etc. 2, a pupil, a scholar. ಶಿಶು ಹೋಗಿ ಕೆಸು ತಿನ್ತು! ಎನ್ತ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಸಿಯೊರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಶಿಶುಕ śiśuka. A child. 2, *a fish resembling a porpoise or a porpoise.*

ಶಿಶುತೆ śiśutĕ. = ಶಿಶುತ್ವ. (Čpr. 2, 16).

ಶಿಶುತ್ವ śiśutva. *Childhood.*

ಶಿಶುಪಾಲ śiśu-pâla. N. of a king who was killed by Kṛishṇa (Bh. 2, 8 sum.).

ಶಿಶುಮಾರ śiśu-mâra. = ತಿಂಶುಮಾರ. *The Gangetic porpoise, Delphinus gangeticus* (see ಮೊಸಳೆ & ನೆಗದು). 2, the heavenly porpoise: a collection of the stars and planets.

ಶಿಶುಸನ್ಧಾರಣ śiśu-sandhâraṇa. (?). See ಚಕುರ್.

ಶಿಶುಹಾರಿ śiśu-hâri. Child-destroyer: N. of a female demon (Bp. 14, 14).

ಶಿಶ್ನ śiśna. *The penis.*

ಶಿಶ್ನೆ śiśnĕ. = ನಿಶ್ನ. (ಮುಷ್ಕ, ಲಿಂಗ Nn. 117; ಮೇಢ್ರ, ಲಿಂಗ, etc. Mr. 328).

ಶಿಶ್ವಿದಾನ śiśvidâna. *Sinful, wicked.*

ಶಿಶ್ರೂಷ śiśrûsha. Tbh. of ತುಶ್ರೂಷೆ. (ಉಪಾಸ್ತಿ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27).

ಶಿಶ್ರೂಷೆ śiśrûshĕ. = ನಿಶ್ರೂಷ. (My.).

ಶಿಷ್ಟ śishṭa. 1. Left, remaining, residual; remainder. See ಆವ-, etc.

ಶಿಷ್ಟ śishṭa. 2. Ordered, commanded. 2, *disciplined, educated, trained;*—obedient, docile;—*learned, wise;*—*a learned man;*—well-behaved, good, virtuous;—eminent, noble, excellent. 3, instruction, order. See Kâvy. V, 1; Bp. 4, 50; 22, 38; 36, 43; 59, 26.

ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲಕ śishṭa-paripâlaka. = ನಿಷ್ಟಪಾಲಕ. (My.).

ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನ śishṭa-paripâlana. Protection of the virtuous (My.).

ಶಿಷ್ಟಪಾಲಕ śishṭa-pâlaka. A guardian or protector of the virtuous (Č. Bp. 47, 27).

ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ śishṭa-âcâra. The manner and procedure, the custom and course, of the venerable and good (My.).

ಶಿಷ್ಟಿ śishṭi. Ruling. 2, *an order, a command.* 3, punishment, chastisement.

ಶಿಷ್ಮಬಾಗೆಮರ śishma-bâge-mara. A valuable timber tree, furnishing a kind of blackwood, Dalbergia sissoo Roxb. (St. & Pl.).

ಶಿಷ್ಯ śishya. To be disciplined or educated. 2, *a pupil, a disciple.* See Bp. 39, 39; J. 2, 18; Sp. s. ರಾಜಾನ್ಯ. 3, an apprentice (Mhr.).

ಶಿಷ್ಯತನ śishyatana. Pupilage; apprenticeship (B. 5, 273).

ಶಿಷ್ಯತ್ವ śishyatva. The state or character of a pupil, pupilage (My.).

ಶಿಷ್ಯಸಮ್ಪತ್ತು śishya-sampattu. A large number of pupils or followers (My.).

ಶಿಷ್ಯಾರ್ಜನೆ śishya-ârjanĕ. The gain or fees received from pupils (My.).

ಶಿಸ್ತು śistu. = ನಿಸ್ತು. Aim (My.; Mhr., H.). 2, a roll of the householders (of a village, etc.) from whom the revenue is to be gathered in, or upon whom an assessment is to be laid (Mhr., H.). 3, assessment, tax (My.; Br.). 4, suitable, proper, correct (Mhr.); beautiful, elegant, decorated; decoration (My.). ಸೆಟ್ಟಿ ಶಿಸ್ತು ಮಾಡುವದಙ್ಕೊಳಗೆ ಪಟ್ಣ ಸೂಱೆ ಹೋಯ್ತು (Prv.). — ಶಿಸ್ತುಗಾಱಿ. A decorated man; a fop; a lewd man (My.). — ಶಿಸ್ತುಗಾಱಿಕೆ. Lewdness (My.). — ಶಿಸ್ತುಗಾರ್ತಿ. A decorated female; a foppish one; a whore (My.).

ಶಿಳೀಮುಖ śiḷī-mukha. = ನಿಲೀಮುಖ. (ದಶ, ಚಾಣ Nn. 27; Abh. P. 4, 94; J. 22, 42).

ಶೀಕರ śîkara. = ನೀಕರ, ನೀವರ. *Thin or drizzling rain, drizzle, spray, rain driven by wind.* 2, a drop of rain or water.

ಶೀಘ್ರ śîghra. *Quick, speedy;*—ಶೀಘ್ರಂ, *quickly, rapidly, swiftly* (ಘೋಂಕನೆ, etc. Śmd. 391; ಘೋಂಕನೆ, ಚಡುಪುಡನೆ, ಚಿಚ್ಚರ, etc. Kk. 50; ಚಿಚ್ಚರ, ಬಿಚ್ಚರ, ಬೀಗ, ಗದುಗದನೆ, ಚಿಡುಪುಡನೆ, ಚಿಕ್ಕನೆ, etc. Śm. 61);—swiftness (Bp. 44, 5).

ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ śîghragâmi. Going quickly: a camel (ವಾರಣ, ಒಟ್ಟೆ Nn. 99).

ಶೀಘ್ರವೇಧಿ śīghra-vēdhi. Quickly piercing (the mark): *a good archer* (ಶೀಘ್ರವೆಸುವಾತ Hlā.).

ಶೀಘ್ರೆ śīghrĕ. A particular plant (= ದಸ್ರಿ, Sk.). 2, another plant (ರಕ್ತಪದಿ, ಹತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುಹಂ Mr. 145).

ಶೀತ śīta. = ಸೀತ. *Cold, chilly, frigid;—cold, cotdness.* See ಚಳಿ. 2, dull, apathetic; idle, lazy, stupid. 3, *the ratan, Calamus rotang* Willd. (or a kind of ratan, *C. fasciculatus*; see ಪಚ್ಚೆ). 4, *the tree Cordia myxa* Lin. (= ಉದ್ದಾಲ). 5, water (Sk); dampness; damp (My.). ಶೀತ ಮಿಂಚಿ ದವಗೆ ವಾತದ ಭಯವೀಗುಂ (Prv.).

ಶೀತಕ śītaka. *Cold, dutt, stow, apathetic; idle, lazy, stupid.*

ಶೀತಕರ śīta-kara. Having cold rays: the moon. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಶೀತಕರಧರ śītakara-dhara. Śiva (Bp. 43, 9).

ಶೀತಕಿರಣ śīta-kiraṇa. = ಶೀತಕರ No. 1. (J. 4, 4).

ಶೀತಕೃತ್ಕರ śīta-kṛit-kara. The moon (Grj. 4, 114).

ಶೀತಜ್ವರ śīta-jvara. A cold fever, ague (ಹಿಮಘೆರ್ಮ Mr. 387; My.). 2, fever occasioned by cold (My.).

ಶೀತಭೀರು śīta-bhīru. Afraid of cold. 2, *Arabian jasmine, Jasminum zambac.*

ಶೀತಮರೀಚಿ śīta-marīci. = ಶೀತಕಿರಣ. (ಚನ್ದ್ರ Nn. 123).

ಶೀತರಶ್ಮಿ śīta-raśmi. = ಶೀತಮರೀಚಿ. (My.).

ಶೀತರುಚಿ śīta-ruci. = ಶೀತರಶ್ಮಿ. (Bp. 11, 18).

ಶೀತಲ śītala. *Cotd, chilly, frigid, cool.* 2, *the plant Marsilea quadrifolia* Lin. (see ಮೊದಗು 3).

ಶೀತಲೆ śītalĕ. = ಸೀತಾಳ, ಸೀತಾಳೆ 1. Small-pox; (the chicken-pox);—the goddess presiding over or inflicting small-pox.

ಶೀತವಾರಿ śīta-vâri. Cold water (Grj. 4, 116).

ಶೀತಶಿವ śīta-śiva. *A kind of fennel* (= ಶಾಲೆಯ). 2, *a sort of resin, storax or benzoin.* 3, *rock-salt.*

ಶೀತಾಂಶು śīta-aṁśu. Cool-rayed: *the moon.*

ಶೀತಾಂಗ śīta-aṅga. Cold-bodied, having cold limbs. 2, a kind of fever. (R.).

ಶೀತಾಮ್ಬು śīta-ambu. = ಶೀತವಾರಿ. (J. 3, 12).

ಶೀಧು śīdhu. = ಸೀಧು. *A spirit distitled from molasses, rum.*

ಶೀನ śīna. *Congealed, thick.*

ಶೀರ śīra. = ಸೀರ. (G.).

ಶೀರ್ಣ śīrṇa. Withered, shriveled; decayed, rotten; thin, wasted; slender, small; shattered, injured (My.).

ಶೀರ್ಷ śīrsha. = ಸಿರಸ. *The head.*

ಶೀರ್ಷಕ śīrshaka. = ಸೀಸಕ 1. The head or skull. 2, *a helmet;*—a turban (ತಲೆಸುತ್ತು Mr. 342). 3, an ornament of flowers on the head (ಪುಣ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂಡವುರಿಗಳು Mr. 334).

ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ śīrsha-ŏ-chhēdya. *To be beheaded, meriting death by decapitation.* See Nr. s. ಅರಿಸು 1.

ಶೀರ್ಷಣ್ಯ śīrshaṇya. *Clean and unentangled hair.* 2, *a helmet;*—a cap.

ಶೀಲ śīla. = ಸೀಲ್. *Disposition, inclination, character, natural disposition;—habit, usage.* 2, *practice, behaviour, conduct* (ಆಚಾರ Nn. 129). 3, *good disposition or character, good nature, good conduct, moral practice, virtue, piety.* 4, form, shape, beauty. 5, at the end of compounds: possessed of naturally; propense, prone, disposed to. ಶೀಲವೊಳ್ಪೀದಾದರೂ ಗುಣ ಕೆಟ್ಟಿದು.— ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಶೀಲ ಹಿಡುಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Prvs.). See Śmd. 238.

ಶೀಲಗ್ರಹಣ śīla-grahaṇa. Following an inclination; observing a practice (Śmd. 238).

ಶೀಲವನ್ತ śīla-vanta. A man possessed of good qualities, one of a good or amiable disposition, a well-conducted man (Ep. 1, 33; 47, 49). ಶೀಲವನ್ತರ ಒಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಬಿ ಮಾಯವಾಯ್ತು (Prv.). Feminine ಶೀಲವನ್ತೆ. ಶೀಲವನ್ತೆ ತನ್ದ ಅಗ್ನಿಣಿ ಜಂಗಮಗೆ ಶಿವಾರ್ಹನೈಗಾಯಿತು (Prv.). — ಶೀಲವನ್ತಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಗ್ಗಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7).

ಶೀಲವೃದ್ಧ śīla-vṛiddha. Advanced in moral practice, very virtuous (My.).

ಶೀವಲ್ಲಿ śīvalli. N. of a creeping plant (ಕಾಡ್ವೇರಿ, etc. Mr. 145).

ಶುಕ śuka. = ಸುಕ 1. *A parrot* (ಗಿಳಿ Nn. 10. 23. 153). 2, a mango tree (ಮಾಕನ್ದ, ಮಾವಿನ ಮರ 153). 3, the silk-cotton tree (ತಾಲ್ಮಲಿಕಜು, ಎಲವದ ಮರ 153). 4, *a particular drug and perfume* (= ಗನ್ಧಿಪರ್ಣ). 5, cloth, clothes (ಪಟ Mr. 521). 6, a son of Vyâsa (Rśv. 5, 75); an ascetic (ಯೋಗಿ, ಯತಿ 153). 7, Śiva (ರುದ್ರ, ಈಶ್ವರ 153).

ಶುಕತಾತ śuka-tâta. Vyâsa (J. 5, 47).

ಶುಕನಾಸ śuka-nâsa. Having a nose like a parrot's beak. 2, *the tree Calosanthes indica* Bl. (or Bignonia indica Lin.). 3, the tree Bignonia chelonoides Lin.

ಶುಕಪಂಜರ śuka-pañjara. A parrot's cage (My.).

ಶುಕವಾಣಿ śuka-vâṇi. The prate of a parrot (My.). 2, a woman who speaks like a parrot (My.).

ಶುಕಸಪ್ತತಿ śuka-saptati. N. of seventy stories related by a parrot (My.).

ಶುಕೋಕ್ತಿ śuka-ukti. The prate of a parrot (ತೊಣ್ಣುಗೆದುದು Ct. II, 65).

ಶುಕ್ತ śukta. *Sour gruel* (ಅವನ್ತಿಸೋಮ, ಆಕ್ಕಗಜ್ಜು Hlā.). 2, *sour, acid* (ಆಮ್ಲ, ಹುಳಿತದು Śi. 428); *a kind of acid liquid* or vinegar. 3, *harsh; hard* (ಪರುಷ, ಬಿಜಿಸಿಕುದು Nr.).

ಶುಕ್ತಿ śukti. = ಸುತ್ತಿ. *A pearl-oyster, an oyster-shelt* (ಸಿಪ್ಪೆ, Ct. I, 75; ಚಿಪ್ಪು Mr. 412); a small shell, a muscle, a cockle. 2, *a sort of perfume.* 3, a curl on a horse's neck or breast.

ಶುಕ್ತಿಕೆ śuktikĕ. = ಶುಕ್ತಿ No. 1. (My.).

ಶುಕ್ತಿಜ śukti-ja. Oyster-born: a pearl (Kâvy. V, 4; Čpr. 8, 34; Śśv. 1, 34).

ಶುಕ್ತಿಮತ್ತ śukti-mat. N. of a mountain or mountain range. See ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ.

ಶುಕ್ರ śukra. = ಚುಕ್ಕ. Bright, resplendent. 2, white. 3, *Agni, fire.* 4, *the planet Venus, or its regent, the preceptor of the asuras.* 5, *semen virile.* 6, *the month jyéshtha* (May-June). ಶುಕ್ರ ಪಕ್ಕನಾದರೂ ತಕ್ಕ ಬಿಡ (Prv.).

ಶುಕ್ರನಾಡಿ śukra-nâḍi. N. of a work on astrology (My.).

ಶುಕ್ರನೀತಿ śukra-nîti. N. of a work on ethics (My.).

ಶುಕ್ರಮಹಾದಶೆ śukra-mahā-daśĕ. An aspect of the planet Venus that is considered as influencing the fortunes of men for good (My., also as ಶುಕ್ರಮಹದ್ದಶೆ).

ಶುಕ್ರಮೌಢ್ಯ śukra-mâḍhya. The time of the year during which Venus is invisible, which is considered as inauspicious (My., also as ಶುಕ್ರಮೌಢ್ಯ).

ಶುಕ್ರಲ śukrala. Spermatic, seminal. 2, *lustful.*

ಶುಕ್ರವಾರ śukra-vâra. Friday (C.; B. 1, 7).

ಶುಕ್ರಶಿಷ್ಯ śukra-śishya. Pupil of Śukra: *an Asura.*

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ śukra-âchârya. Śukra, the preceptor of the Asuras (My.). 2, a monoculous man, a Cyclops (My.; Mhr.).

ಶುಕ್ರೋದಯ śukra-udaya. The time of the year when the śukramûḍha has passed away (My.).

ಶುಕ್ಲ śukla. = (ಶುಕ್ರ), ಸುಕಲ 2. *Bright; white;* a white colour (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು Nn. 32). 2, *the light half of a month from new to full moon.* 3, the third year in the cycle of sixty (My.). 4, semen virile (ರೇತ, ಇನ್ದ್ರಿಯ 32; ಮಜ್ಜಾ ಸಾರ, ಇನ್ದ್ರಿಯ Nn. 125; ರೇತಸ್, ಇನ್ದ್ರಿಯ, etc. Mr. 395; ಮಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497; ಸುರತರಸ Mr. 508). 5, the eye (ಅಕ್ಷಿ, ಕಣ್ 32; ಕಣ್ 508). 6, a disease of the cornea or white part of the eye. 7, N. of a month (ಮಾಸ, ಮಾಸಭೇದ 32; ಮಾಸ 508; Mr. 70). 8, large, great (ಪೃಥು, ದೊಡ್ಡಿತು 32). 9, a valiant man (ಸುಭಟ 32; ಕಲಿ 508). — ಶುಕ್ಲಾಟಿ. -ಆಟಿ. = ವೀರ್ಯಸ್ರಾವ. ಶುಕ್ಲಾಟಕ್ಕೆ ಶುಣ್ಠೀ ತಿನ್ದು, ಮುಕ್ಳಯೆಲ್ಲಾ ಉರಿ (Prv.).

ಶುಕ್ಲತ್ವ śuklatva. Whiteness (My.).

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ śukla-paksha. *The light half of a month, the period from new to full moon* (ಬೆಳ್ಕಕ್ಕ Kk. 59; Śm. 20). 2, the innocent or pure side of two sides or parties contending. 3, the condition of a female after menstruation during the śuklapaksha (Bp. 40, 21).

ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯ śukla-pâḍya. The first day of the light half of the month (Si. 39; My.).

ಶುಕ್ಲಾಪಾಂಗ śukla-apâṅga. Having white eye-corners: a peacock. (R.).

ಶುಚ್ ಶುಚಿ. ಶುಕ್. *Sorrow, grief;* — affliction.

ಶುಚಿ śuchi. = ಸುಚಿ. *Bright; white;* a white colour (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 18). 2, *clean, pure;* purity (ಶುದ್ಧ, ಶುದ್ಧವು 18). 3, virtuous, holy, innocent, undefiled; — honest, upright, true; — correct, accurate, free from fault or error; guileless; — innocence, virtue, goodness; — correctness, accuracy. 4, *a faithful minister;* a true friend. 5, an ascetic (ಯೋಗೀನ್ದ್ರ, ಯತೀಶ್ವರ 18). 6, a Brâhmaṇa (ಬಾಹವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ 18). 7, *fire* (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 18). 8, eternal, everlasting (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 18). 9, = ಆಮೃತ (18). 10, being at the head (ಮುಖ್ಯ, ಮುಖ್ಯವು 18). 11, = ರುತು (18). 12, a particular plant (ಲತಾವಿಭೇದ, ಬಳ್ಳಿಗಳ ಭೇದ 18). 13, wood (ಕಾಷ್ಠ 18). 14, *the month âshâḍha* (ಆಷಾಢ, ಆಷಾಢಮಾಸ 18). ಶುಚಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮಸಿ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳೋದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶುಚಿಕರ śuchi-kara. Purifying (My.).

ಶುಚಿತನ śuchitana. = ಶುಚಿತ್ವ. (Râm. 5, 9, 27).

ಶುಚಿತ್ವ śuchitva. Purity, cleanness; virtue, holiness (My.).

ಶುಚಿರ śuchira. The colour white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು Nn. 136). 2, goodness, virtue (ಒಳ್ಳು, ಒಳ್ಳಿತು 136).

ಶುಚಿರೋಚಿಸ್ śuchi-rôchis. The moon (R.).

ಶುಚಿ śuchè. Sorrow, grief; affliction (My.).

ಶುಣ್ಟ śuṇṭa. = ಶುಣ್ಠ. (Mhr.; My.; see ಪಜ್ರ-).

ಶುಣ್ಠ śuṇṭha. A blockhead, a dolt (My.; Tē.; Mhr.; T. ಚುಣ್ಣ). ಶುಣ್ಯನಿಗೆ ಎಣ್ಣಪ್ಪು ಕಲಿಸಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ (Prv.).

ಶುಣ್ಠಿಕಾಯ śuṇṭha-kâya. = ಶುಣ್ಠ. (My.).

ಶುಣ್ಠಿ śuṇṭhi. = ಸುಣ್ಟಿ, ಸೊಣ್ಟಿ. *Dry ginger* (ನಾಗರ, ಮಹೌಷಧ Mr. 137). See Prv. s. ಶುಕ್ಲಾಟಿ.

ಶುಣ್ಡ śuṇḍa. = ಶುಣ್ಡೆ, ಸುಣ್ಡ, ಸೊಣ್ಡ, ಸೊಣ್ಡೆ, ಸೊಣ್ಡೆ. An elephant's trunk (ಇಭಹಸ್ತ, ಆನೆಯ ಕೈಯ್ Nn. 131). 2, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 131).

ಶುಣ್ಡಾಪಾನ śuṇḍâ-pâna. *A place where spirits are drunk, a tavern.*

ಶುಣ್ಡಾರ śuṇḍâra. = ಶುಣ್ಡ, ಸುಣ್ಡಾಲು, etc.

ಶುಣ್ಡಾಲ śuṇḍâla. (= ಸುಣ್ಡಾಲು or ಸೊಣ್ಡೆಲ್-ಅ 3 f). = ಸುಣ್ಡಾಲ. An elephant.

ಶುಣ್ಡಾಲಕರಾಗ್ರ śuṇḍâla-karâgra. The tip of an elephant's trunk (ಗಜಹಸ್ತಾಗ್ರ, ಕರ್ಣಿಕೆ Nn. 21).

ಶುಣ್ಡಾಲಕಿಶೋರ śuṇḍâla-kiśôra. A young elephant (ಮಱಿಯಾನೆ Nn. 98).

ಶುಣ್ಡೆ śuṇḍè. ಶುಣ್ಡಾ. *An elephant's proboscis or trunk.* 2, *spirituous liquor.*

ಶುದ್ಧ śuddha. = ಸುದ್ಧ. Purified, cleansed, *clean, pure;* purity, purification; anything pure (ಗೋಮುಖ, ವಿಶುದ್ಧವು Nn. 20). 2, stainless, guileless, true, fair, honest, virtuous, holy. 3, free from fault or error; correct, accurate, normal, right (Śmd. 38. 296). 4, simple, unmixed. 5, simple, mere, only, alone; nothing but; wholly. See ಅ-, ಅತಿ-, ಪರಿ-. ಶುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಒದ್ದೆ ಉಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (Prv.). ಶುದ್ಧ ಮಪ್ಪದು (ಪವಿತ್ರ Nn. 52); ಶುದ್ಧ ಮಹ ಚರಿತ್ರ (ಪ್ರಹ್ವ ಚಾರಿತ್ರ 79). — ಶುದ್ಧಕಳ್ಳ. A downright thief (My.; see Sp. s. ಕಳ್ಳ). — ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To purify, ಕಲ್ಮಷವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ನಿರ್ಣಿಕ್ತ, ಕೋಥಿತ, etc. Si. 368; My.). — ಶುದ್ಧಟೊಣ. A complete unlettered savage (B. 4, 108). — ಶುದ್ಧಪಡವಲು. Duo west. See Sp. s. ಬೀಡು 2. — ಶುದ್ಧ ಮಾಡು. To make clean (My.). — ಶುದ್ಧ ರೋಗಿ. A man completely diseased (My.). — ಶುದ್ಧಲೋಭಿ. A complete miser (My.). — ಶುದ್ಧಶೂನ್ಯ. A mere blank, nothing at all, etc. (My.). — ಶುದ್ಧಸಾತ್ವಿಕ. A perfect sâtvika (My.). — ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳು. A pure lie (My.).

ಶುದ್ಧಗೆ śuddhagè. = ಸುದ್ಧಗೆ. Purity. 2, the state of being true or normal: a standard letter (ಶುದ್ಧಾಕ್ಷರ Śmd. 43-45).

ಶುದ್ಧತೆ śuddhatè. Purity, cleanness, correctness, etc. (Ćpr. 1, 32; Bp. 46, 11).

ಶುದ್ಧತ್ವ śuddhatva. = ಶುದ್ಧತೆ. (My.; ಸೈತದ್ಯ Ćb.).

ಶುದ್ಧಪ್ರತಿ śuddha-prati. A correct, faultless, fair copy (My.).

ಶುದ್ಧಬೋಧೆ śuddha-bôdhè. Pure, faultless instruction or knowledge (Bp. 27, 76).

ಶುದ್ಧಭಕ್ತಿ śuddha-bhakti. True devotion (Bp. 60 sum.).

ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸು śuddha-manassu. A pure, guileless, honest mind (My.).

ಶುದ್ಧಯಿಸು śuddhayisu. (Śmd. 65). = ಸುದ್ಧಯಿಸು. To purify, etc.

ಶುದ್ಧಾಕ್ಷರ śuddha-akshara. A standard letter (see ಶುದ್ಧಗೆ).

ಶುದ್ಧಾಚಾರ śuddha-âchâra. Virtuous conduct or practices (My.).

ಶುದ್ಧಾದ್ವಯನಿರಂಜನ śuddha-advaya-niraṅjana. One who possesses a perfect and peerless purity (J. 13, 28).

ಶುದ್ಧಾನ್ತ śuddha-anta. A pure or sacred interior: the

private or women's apartments (in the palace of a king), *a harem, a seraglio.* 2, *a king's wife or concubine.*

ಶುದ್ಧಾನ್ವಯ śuddha-anvaya. Of a pure race, belonging to a noble family (ಕೌಲೀನ, ಸತ್ಕುಲೀನ Nn. 76).

ಶುದ್ಧಾಪಹ್ನುತಿ śuddha-apahnuti. A particular figure of rhetoric: denial of any quality or property for the sake of applying some other, *e. g.* this is not the moon, it is a lotus of the heavenly Ganges (My.).

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ śuddha-aśuddha. Pure and impure, correct and incorrect (My.).

ಶುದ್ಧಿ śuddhi. = ಸುದ್ದಿ. Purity, cleanness, holiness, freedom from defilement;—cleaned state;—*elegance* (of a pearl). 2, purification, cleansing. 3, rightness or goodness; freedom from unpropitious influences, suitableness for holy works (used of planetary aspects, of lunar days, etc.). 4, clearance, acquittal. 5, clearing of expenses, paying off arrears. 6, correction;—correctness, accuracy;—truth, certainty. See ಪಾಯಾ-, ಪೈರ-. 7, searching, exploring; searched state (Mhr.).

ಶುದ್ಧಿಪತ್ರ śuddhi-patra. A sheet or paper of corrections, an errata list (My.). 2, a certificate to a person who (through the administration of prâyaśćitta) has been purified from his pollution, and restored to fitness for the intercommunication of the social relation (My.).

ಶುದ್ಧೋದನ śuddha-ôdana. N. of a king, the father of Śâkyamuni. See ಶಾಕ್ಯೋದನಿ.

ಶುನಕ śunaka. = ಸೊಣಕ, ಸೊಣಗ, ಸೊಣಗು. *A dog.* 2, N. (Bp. 55, 45). ಪಾನಕಾ ಬೀಕೆನ್ದು, ಶುನಕಕ್ಕೆ ಕರದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಶುನಕಿ śunaki. *A bitch.*

ಶುನಾಸೀರ śunâśîra. *Indra.*

ಶುನಿ śuni. *A bitch.* See Sp. s. ಮುಗುಳಿ.

ಶುಭ śubha. = ಸುಬ. Bright, shining; *splendid; handsome, beautiful.* 2, *auspicious, lucky, fortunate, good, happy* (ಮಂಗಲ Nn. 139; Mr. 530);—right, good, virtuous;—eminent, distinguished (ವಿಶೇಷ Mr. 530). 3, *pure* (ಅಮಲ, ನಿರ್ಮಲ 139). 4, anything bright or beautiful, auspiciousness. 5, *good fortune, good luck.* 6, *goodness, welfare, happiness, hail, joy* (ನಲ್ಮೆ Ćt. II, 81). 7, perpetuity (ನಿತ್ಯವು 139). 8, kingship (ರಾಜ್ಯವದ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ವಿಶೇಷ 139; ಪಟ 530). 9, valour, etc. (ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ಪರಾಕ್ರಮ 139; ವಿಕ್ರಾನ್ತ 530). 10, the prickly pear (ಮುಳಗಳ್ಳಿ Ćb.). 11, the śamî tree (? ಭೂಜಾತ, ಮರ 139; Sk. śubhâ is = śamî). ಶುಭ ಮೆಜ್ಜಿ, ಅಶುಭ ತೊಜ್ಜಿ (Prv.). — ಶುಭಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person of inauspicious words. ಶುಭ ಸುದಿಯೋ, ಶುಭಗೇಡಿ! ಅನ್ದರೆ ಹನ್ದರದವರೆಲ್ಲ ಜೋಟಿಯರು! ಅನ್ದ (Prv.). — ಶುಭಮ್ ಅಸ್ತು. May happiness become your portion! (used in letters, My.);—may it be auspicious, etc.

ಶುಭಂಯು śubhaṁyu. *Happy, blissful, auspicious, prosperous.* 2, a man who causes welfare, etc. (ಒಳಿತಂಗೆಯ್ವ ಹಿಱ). *Cf.* ಶುಭಯುತ.

ಶುಭಕರ śubha-kara. Causing welfare, etc.;—auspicious, favourable (Bp. 25, 20; 27, 79; 60, 47).

ಶುಭಕರ್ಮ śubha-karma. A good or virtuous act. 2, a happy or joyous ceremony or rite (as a marriage, upanayana, etc., as opposed to a funeral, dolorous rite, My.; see Nn. s. ಕೋಷಣ).

ಶುಭಕಾರ್ಯ śubha-kârya. = ಶುಭಕರ್ಮ No. 2. (Bp. 60, 1; My.). ಶುಭಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಶುಭವಾಗೋದು ಸಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶುಭಕೃತ್ śubha-krit. N. of the thirty-sixth year in the cycle of sixty (My.).

ಶುಭದಾಯಕ śubha-dâyaka. Granting happiness, etc.; one who grants happiness, etc. (My.).

ಶುಭದಾಯಕಿ śubha-dâyaki. A woman who grants happiness, etc.: Pârvatî (Râm. 1, 1, 4).

ಶುಭದಿನ śubha-dina. An auspicious day (Čpr. 2, 54).

ಶುಭನಕ್ಷತ್ರ śubha-nakshatra. A fortunate star (My.).

ಶುಭಪ್ರಸ್ತ śubha-prasta. = ಶುಭಕರ್ಮ No. 2. (My.).

ಶುಭಫಲ śubha-phala. Auspicious result, good or happy consequence (My.).

ಶುಭಮುಹೂರ್ತ śubha-muhûrta. A lucky moment or time (Râm. 1, 8, 7).

ಶುಭಯುತ śubha-yuta. A man who causes welfare, etc. (ಮಿಗೆ ಒಳ್ಳಿತಂ ಮಾಪ್ಪಿವಂ Mr. 240). *Cf.* ಶುಭಸಂಯುತ.

ಶುಭರೇಖೆ śubha-rêkhĕ. An auspicious line (*e. g.* on the sole of the foot, Mr. 332).

ಶುಭಲಗ್ನ śubha-lagna. = ಶುಭಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಶುಭವಾರ್ತೆ śubha-vârtĕ. Good news (My.; B. 5, 302).

ಶುಭವೇಷಿ śubha-vêshi. One who has an auspicious decoration (*i. e.* a liṅga): a Liṅgavanta (Bp. 50, 71).

ಶುಭಶಕುನ śubha-śakuna. A good omen (My.).

ಶುಭಸಂಯುತ śubha-saṁyuta. *Endowed with prosperity or happiness, blissful.* 2, a man who causes welfare, etc. (ಒಳಿತಂಗೆಯ್ವವ Hlâ.).

ಶುಭಸೂಚನೆ śubha-sûćanĕ. An auspicious hint or sign (My.).

ಶುಭಾಂಗಿ śubha-aṅgi. A handsome-limbed, beautiful woman (Śśv. 1, 76).

ಶುಭಾತ್ಮಕ śubha-âtmaka. *Agreeable, gladdening.*

ಶುಭಾನನ್ತ śubha-ananta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಶುಭಾನ್ವಿತ śubha-anvita. *Endowed with prosperity or happiness, prosperous, happy.*

ಶುಭಾವಹ śubha-âvaha. *Causing welfare, etc.*

ಶುಭಾಶುಭ śubha-aśubha. Prosperous and unfortunate, good and evil;—*good and evil, good and bad fortune, weal and woe.*

ಶುಭೋದಯ śubha-udaya. Rising or production of welfare (J. 2, 24).

ಶುಭೋರ śubha-ura. One who has a beautiful chest (J. 5, 6).

ಶುಭ್ರ śubhra. (= ಸುಬ್ಬ). *Shining, radiant, bright.* 2, *white* (ಬಿಳಿದು Nn. 40. 46. 80).

ಶುಭ್ರಕರಿ śubhra-kari. Indra (Mr. 41).

ಶುಭ್ರತೆ śubhratĕ. Whiteness (Čpr. 1, 33).

ಶುಭ್ರದನ್ತಿ śubhra-danti. *The female of the elephant pushpadanta,* Indra's elephant (Mr. 42, o. r. ಅಭ್ರದನ್ತಿ).

ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರ śubhra-vastra. A white cloth (My.).

ಶುಭ್ರವಾಹನ śubhra-vâhana. Arjuna (J. 32, 24).

ಶುಭ್ರಾಂಶು śubhra-aṁśu. White-rayed: *the moon.*

ಶುಭ್ರಾತಪತ್ರ śubhra-âtapatra. A white parasol (Čpr. 8, 34).

ಶುಭ್ರಾಭ್ರ śubhra-abhra. A bright, clear sky (J. 6, 11).

ಶುಭ್ರೋಪಲ śubhra-upala. A white stone (ಬಳಪ Mr. 359, o. r. ಬಳಪ).

ಶುಮ್ಭ śumbha. = ಸುಮ್ಭ, (ಸೊಮ್ಭ). N. of a demon (Č. Bp. 47, 21; Mhr.). 2, a dull, sluggish and stupid fellow (Mhr.). *Cf.* ನಿಶುಮ್ಭ.

ಶುಮ್ಭನ śumbhana. Injuring, killing (see ನಿ-). 2, shining, brilliant.

ಶುಲ್ಕ śulka. = ಸುಂಕ. *Toll, duty, customs* (ಸುಂಕ Nn. 25; Mr. 484). 2, price; purchase-price for a woman (money, valour, learning, etc.). 3, *the properly settled on a woman before marriage;* a dower (ಸ್ತ್ರೀಸಮ್ಬನ್ಧದ ದ್ರವ್ಯ 25; ಸ್ತ್ರೀದ್ರವ್ಯ 484). 4, gain, profit. 5, money advanced to ratify a bargain.

ಶುಲ್ಕಿಕ śulkika. N. of a country. See ಶೌಲ್ಕಿಕೇಯ.

ಶುಲ್ಕಿಗ śulkiga. = ಸುಂಕಿಗ. A collector of customs, a custom-house officer, a publican.

ಶುಲ್ಬ śulba. = ಶುಲ್ವ. (My. Amara).

ಶುಲ್ವ śulva. = ಸುಲ್, ಸುಲು, ಸುಲ್ವ. *A rope; a cord, a string* (ಉರುತನ್ತ್ರ Mr. 380). 2, *copper.*

ಶುಲ್ವೆ śulvĕ. *A rope.*

ಶುಶ್ರೂಷಣೆ śuśrûshaṇĕ. = ಶುಶ್ರೂಷೆ. (My.).

ಶುಶ್ರೂಷೆ śuśrûshĕ. = ಶಿಶ್ರೂಷ, ಶಿಶ್ರೂಷೆ. Desire or wish to hear or to obey; obedience. 2, *service;* obsequiousness, reverence.

ಶುಷಿ śushi. = ಸುಷಿ 2. Drying. 2, *a hole, a chasm.*

ಶುಷಿರ śushira. = ಸುಷಿರ. Full of holes or crevices. 2, *a hole, a chasm* (ಕುಬಿ Hlâ.).

ಶುಷ್ಕ śushka. *Dried, dried up, dry;* shriveled, withered;—groundless, causeless;—unproductive, fruitless, unprofitable, useless, vain.

ಶುಷ್ಕವರ್ಣ śushka-parṇa. *A dry leaf.*

ಶುಷ್ಕಫಲ śushka-phala. *Dry fruit.*

ಶುಷ್ಕಮಾಂಸ śushka-mâṁsa. *Dry flesh, dry meat.*

ಶುಷ್ಕವಾದ śushka-vâda. Useless talk (My.).

ಶುಷ್ಕೋಪಚಾರ śushka-upachâra. Unmeaning compliments, etc. (My.).

ಶುಷ್ಮ śushma. *Power, strength, prowess.* 2, *fire;*—light, lustre.

ಶೂಕ śûka. = ಸುಂಕು. *The awn of barley, etc.* 2, a bristle, a spicule; a point (Bp. 39, 64). 3, *pity, compassion, clemency.*

ಶೂಕಕೀಟ śûka-kiṭa. *A caterpillar.* See ಮುಳ್ಳುಹುಳು.

ಶೂಕಧಾನ್ಯ śûka-dhânya. *Any awned or bearded grain, as barley, etc.*

ಶೂಕರ śûkara. = ಸೂಕರ. *A hog, a pig.* ಮಕರರಾಶಿಗೆ ಗುರು ಒನ್ದರೆ ಶೂಕರಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಶೂಕಲ śûkala. ಶೂಕಳ. = ಶೂಲಳ, ಸೂಳಳ. *An ill-trained, unbroken, restive horse;* ill-trained, etc. (Abh. P. 4, 112; 16, after 65; Grj. 2, after 106). See Hlâ. s. ಸಿಲುಕುಗುದುರೆ.

ಶೂಕಶಿಮ್ಬಿ śûka-śimbi. *Cowach, Mucuna pruritus* Hook.

ಶೂಚಿ śûchi. = ಸೂಚಿ.

ಶೂಚಿಯಾನ śûchi-yâna. = ಸೂಯಾಣ. Marching in a sharp file or column.

ಶೂದ್ರ śûdra. = ಸೂದ್ರ. *A man of the fourth or servile tribe* (or caste; ಕುಡಿಯ Čt. I, 84. 101; Čt. II, 16; see ಮಹಾ-). Feminine ಶೂದ್ರಳು (My.).

ಶೂದ್ರತ್ವ śûdratva. The state or condition of a śûdra (Bp. 55, 42).

ಶೂದ್ರಿ śûdri. *The wife of a śûdra.* See ಮಹಾ-.

ಶೂದ್ರಿಕ śûdrika. N. of a king (Šmd. 297; Bp. 11, 51; 31, 23).

ಶೂದ್ರೆ śûdrĕ. *A woman of the śûdra tribe.*

ಶೂನ್ಯ śûnya. = ಸುನ್ನ, ಸುಞ್ಞ, ಸೊನ್ನೆ 2. *Empty, void, hollow; vacant; non-existent.* 2, *utterly destitute or deprived of, without.* 3, *rutned.* 4, nonsensical, unmeaning. 5, lonely, private. 6, bare, naked. 7, a void, a vacuum, a blank; inanity. 8, *a lonely place, a desert;* etc. etc. (ಬಕ್ಕಟಿಯಲ್ Čt. I, 86; ಮುಚ್ಚಟಿ Čt. II, 54). 9, the sky. 10, a dot, a spot. 11, a cypher, a zero (ಕಂ Mr. 506). 12, the anusvâra or bindu (Šmd. 19). 13, absolute vacuity, nonentity, nihility (one of the principles of bauddha metaphysics). 14, one of the vital airs (ಒಸರಿಸಿ ನಡೆಯದಿರೆ ಶೂನ್ಯಮಕ್ಕು Mr. 53). 15, sorcery (My.). Feminine ಶೂನ್ಯಳು (see ಪತಿ-, ಮತಿ-). — ಶೂನ್ಯದ ಬೊಪ್ಪೆ. An effigy (of clay) that is to represent the person whom the sorcerer wants to destroy (My.).

ಶೂನ್ಯಗಾದಿ śûnya-gâḍi. A sorcerer (My.; Si. 340).

ಶೂನ್ಯಗಾರ್ತಿ śûnya-gâṛti. A sorceress (My.).

ಶೂನ್ಯಲಲಾಟ śûnya-lalâṭa. A forehead destitute of any sectarian mark (My.).

ಶೂನ್ಯವಾದಿ śûnya-vâdi. An atheist;—a Buddhist (My.).

ಶೂನ್ಯಶೀರ್ಷ śûnya-śîrsha. A bare head (Šśv. 4, 108).

ಶೂನ್ಯಸ್ಥಾನ śûnya-sthâna. An empty, waste place. See ಪಾಟ್.

ಶೂನ್ಯಹಸ್ತ śûnya-hasta. Empty-handed. (R.).

ಶೂಯಮಾನ śûyamâna. Swelling, enlarging, increasing; thriving. (G.).

ಶೂರ śûra. *A hero, a warrior, a valiant man, a great or mighty man* (ಆಕೆವಾಳ್ Bhn. 6).

ಶೂರಣ śûraṇa. = ಸುರಣ, ಸೂರಣ. *A kind of esculent root, Amorphophallus campanulatus* Decaisn., or *the Telinga potato, Arum campanulatum* Roxb.

ಶೂರತೆ śûratĕ. Heroism, prowess, valour, bravery (Prll. 3, 7).

ಶೂರತ್ವ śûratva. = ಶೂರತೆ. (Bp. 38, 64).

ಶೂರಸೇನ śûra-sêna. N. of the country about Mathurâ (Bp. 6, 19). 2, N. of a king.

ಶೂರ್ಪ śûrpa. = ಸೂರ್ಪ. *A van, a winnowing basket, a sifting fan.* 2, a measure of two droṇas.

ಶೂರ್ಪಕ śûrpaka. N. of a demon, an enemy of Kâma.

ಶೂರ್ಪಕಪ್ರಹರ śûrpaka-prahara. Kâma.

ಶೂರ್ಪಕಪ್ರಹರಪ್ರಹಾರಿ śûrpakaprahara-prahâri. Śiva (Bp. 58, 41).

ಶೂರ್ಪಕಮರ್ದನ śûrpaka-mardana. Kâma (Grj. 7, 3).

ಶೂರ್ಪಕರಣ śûrpa-karaṇa. = ಸೂರ್ಪಕರಣ. Winnowing, sifting. See ಒನೆ, ತೆನ್ನು.

ಶೂರ್ಪಕರ್ಣ śûrpa-karṇa. An elephant. 2, Gaṇêśa (My.).

ಶೂರ್ಪಕವೈರಿ śûrpaka-vairi. = ಶೂರ್ಪಕಾರಾತಿ. (Mr. 22).

ಶೂರ್ಪಕಾರಾತಿ śûrpaka-arâti. *Kâma.*

ಶೂರ್ಪಕಾರಿ śûrpaka-ari. Kâma.

ಶೂರ್ಪಕಾರಿಪ್ರಹರ śûrpakâri-prahara. Śiva (Bp. 31, 1).

ಶೂರ್ಪಣಖಿ śûrpa-nakhi. ಶೂರ್ಪಣಖೆ śûrpa-nakhĕ. = ಸೂಪರ್ಣಕ್ಕ. N. of the sister of Râvaṇa (Râm. 3, 4 sum.; J. 16, 14; 18, 4);—any monstrous or hideous female, a Xanthippe, a vixen (My.).

ಶೂಲ śûla. = ಶೂಲೆ, ಸುಳ, ಸೂಲ 2, ಸೂಳೆ 1. A sharp or pointed weapon: *a pike, a spear, a lance, a spike;*—the trident of Śiva. 2, *a spit.* 3, a stake for impaling criminals. 4, *any sharp or acute pain, especially pain in the stomach and head.* 5, the ninth astronomical yôga (see ವಾರ-). 6, death, dying. 7, one of the viccĕhittiçitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). See Bp. 50, 42. 45. 51. 52. ಶೂಲಕ್ಕೆ ತಿಕ್ಕಾ ಆನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಗವ್ಯಳೀ ಶಕುನ ಕೇಳಿದ (Prv.). — ಶೂಲದ ಬೊಮ್ಮ ದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ಶೂಲಕ śûlaka. = ಶೂಕಲ. *An unbroken, restive horse.*

ಶೂಲಧರ śûla-dhara. Śiva (Mr. 12). — ಶೂಲಧರಂ. The foot — ⏑ ⏑ — (Čh.).

ಶೂಲಪಾಣಿ śûla-pâṇi. = ಸೂಳಪಾಣಿ. Holding or bearing a pike.

ಶೂಲಾಕೃತ śûla-âkṛita. *Roasted on a spit;* roasted meat. See Nr. s. ಸುಟ್ಟಗೆ.

ಶೂಲಾಯುಧ śûla-âyudha. Śiva (Bp. 25 sum.; 61, 25).

ಶೂಲಿ śûli. = ಸುಳಿ. Suffering sharp pain. 2, a spearman. 3, *Śiva.* — ಶೂಲಿರೋಗ. = ಶೂಲ No. 4. (Bp. 49, 28).

ಶೂಲಿಕೆ śûlika. Having a pike, etc.;—piercing, killing. See ನಯು-.

ಶೂಲಿಕೆ śûlikĕ. = ಸೂಲಿಕೆ. N. of a plant (ಜಾಲೆ Mr. 138). 2, a crowbar (ಆಯೋಮುಖ, ಒತ್ತುವ ಹಾರಿಗಟ್ಟಿಗೆ Mr. 158). 3, a spear.

ಶೂಲೆ śûlĕ. = ಶೂಲ No. 4, ಸೂಲೆ. (Bp. 49, 26; My.). 2, = ಸೂಳೆ, a harlot, a prostitute (Sk.). — ಶೂಲೆರೋಗ. = ಶೂಲಿ ರೋಗ. (My.; ಶೂಲ G.).

ಶೂಲ್ಯ śûlya. *Roasted on a spit;* roasted meat (ಸುಟ್ಟಿಗೆ Mr. 217).

ಶೃಗಾಲ śṛigâla. = ಸೃಗಾಲ. *A jackal.*

ಶೃಂಖಲ śṛiṅkhala. = ಶೃಂಖಲೆ, ಸಂಕಳೆ, ಸಂಕೋಲೆ. An iron chain; any chain or fetter. 2, *a belt or chain worn round the waist.* 3, *a chain for confining the feet of an elephant* (Mr. 154).

ಶೃಂಖಲಕ śṛiṅkhalaka. A chain. 2, *a young camel* (or other young animal) *with wooden rings or clogs on his feet* (to prevent his straying). 3, *a camel* (ಒಟ್ಟೆ Hâ.).

ಶೃಂಖಲಾಬನ್ಧ śṛiṅkhalâ-bandha. = ಸಂಕಲೆವನ್ದ. Confining with chains or fetters.

ಶೃಂಖಲಿತ śṛiṅkhalita. Chained, fettered (ಬೇಡಿ ಹಾಕಸಿ ಕೊಂಡಿವನು Dhw.).

ಶೃಂಖಿಲೆ śṛiṅkhalĕ. ಶೃಂಖಿಲಾ. = ಶೃಂಖಲ, etc. (Śśv. 3, 25). 4, N. of a plant (ಕಾಡ್ಡೇರಿ, etc. Mr. 145; Sk. ಶೃಂಖಲೀ is = ಕೋಕಲಾಕ್ಷ).

ಶೃಂಗ śṛiṅga. = ಸಿಂಗ 2. *A horn* (ಗೋ, ಕೋಡು Nn. 5; ಲಲಾಮ, ಕೋಡು, ಕೊಮ್ಮು Nn. 26; ಕೋಡು Nn. 34; ವಿಷಾಣ, ಕೋಡು Nn. 28). 2, *the top of a mountain* (ಪರ್ವತದಗ್ರ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ 28). 3, a horn used for blowing. 4, height, elevation (ತುಂಗ, ಬೊಡ್ಡಿತು 28). 5, *dignity, lordship, supremacy, sovereignty.* 6, a lord, a chief (ಪ್ರಭು, ಮುಖ್ಯ 28). 7, an elephant (ದನ್ತಿ, ಆನೆ 28). 8, a tree (ಪಾದಪ, ಮರ 28). 9, *a medicinal plant and root* (= ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷ). 10, N. of a ṛishi (Râm. 1, 5 sum.).

ಶೃಂಗಪುರ śṛiṅga-pura. = ಶೃಂಗೇರಿ. (My.).

ಶೃಂಗರಿಸು śṛiṅgarisu. = ಶೃಂಗಾರಿಸು, ಸಿಂಗರಿಸು. To ornament, to decorate (My.).

ಶೃಂಗವೇರ śṛiṅga-vêra. *Undried ginger* (ಆರ್ದ್ರಕ, ಹಸಿಯ ಅಲ್ಲ Mr. 137).

ಶೃಂಗಸಂಕರ್ಷಣ śṛiṅga-saṅkarshaṇa. Dragging along or pulling with the horns. See ಉಡಿಜಿ.

ಶೃಂಗಾಟ śṛiṅgâṭa. A place where four roads meet (ಬಟ್ಟೆಗೆ ಳು ಕೂಡೆ Mr. 192). 2, the aquatic plant Trapa bispinosa, etc. (= ಶೃಂಗಾಟಳಿ).

ಶೃಂಗಾಟಕ śṛiṅgâṭaka. *A place where four roads meet.* 2, the plant Trapa bispinosa. 3, the plant Asteracantha longifolia Nees.

ಶೃಂಗಾರ śṛiṅgâra. = ಸಿಂಗರ, ಸಿಂಗಾರ. Decoration, dress, embellishment; beauty. 2, *love, sexual passion, the erotic sentiment* (rasa) *in poetry, sexual union,* etc. (Kâvy. IV, 1, 9; IV, 2, 14. 20-29. 52. 57). ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮಂಗಾಟಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ಬಂಗಾರವಿದ್ದರೆ ಶೃಂಗಾರ (Prvs.). — ಶೃಂಗಾರಗೆಯ್. -ಂ-. To adorn, to decorate (Çpr. 7, after 151). ಶೃಂಗಾರಂಗೆಯ್ವುದು (ಆಕಳ್ಳ, ಮಣ್ಣನ, etc. Hlâ.). — ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡು. = ಶೃಂಗಾರಂಗೆಯ್. (ಸಿಂಗರಿಸು G.). — ಶೃಂಗಾರಪ್ಪಿಜ್. -ಂ-ಪಿಜ್. To be adorned (Śśv. 1, after 79).

ಶೃಂಗಾರಕ śṛiṅgâraka. Horned, crested. 2, = ಶೃಂಗಾರ. 3, red lead. (R.).

ಶೃಂಗಾರಿತ śṛiṅgârita. Affected by love, impassioned. 2, adorned, decorated. 3, stained with red-lead (Bp. 44, 70).

ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆ śṛiṅgâra-cĕshṭĕ. *Love-gesture, any outward action indicating love.*

ಶೃಂಗಾರಯೋನಿ śṛiṅgâra-yôni. Love-source: *Kâma.*

ಶೃಂಗಾರಶೇಖರ śṛiṅgâra-śêkhara. A man greatly addicted to amorous passion (My.).

ಶೃಂಗಾರಿ śṛiṅgâri. Feeling love or amorous passion; enamoured, impassioned. 2, dress, decoration. (R.).

ಶೃಂಗಾರಿಸು śṛiṅgârisu. = ಶೃಂಗರಿಸು, ಸಿಂಗಾರಿಸು. (Bp. 42, 21; My.).

ಶೃಂಗಾರೆ śṛiṅgârĕ. A woman who is decorated (Bp. 5, 26).

ಶೃಂಗಿ śṛiṅgi. = ಸಿಂಗಿ. Horned; crested, peaked. 2, a mountain (ಬೆಟ್ಟ Mr. 96). 3, a kind of gold used for making ornaments. 4, *a sort of Silurus or sheat-fish* (see ವಾಗು). 5, the spotted antelope, or a deer (ಸಾರಂಗ Mr. 162). 6, *a particular medicinal root* (= ವೃಷಭ). 7, a very poisonous medicinal plant (see ಅತಿಬಜೆ). 8, = ಕಡಸಿಗೆ. (Mr. 150). 9, = ಶೃಂಗಿಕ No. 2.

ಶೃಂಗಿಕ śṛiṅgika. *A sort of poison.* 2, a kind of Betula or birch tree.

ಶೃಂಗಿಣಿ śṛiṅgiṇi. A cow.

ಶೃಂಗಿಕನಕ śṛiṅgi-kanaka. *A kind of gold used for ornaments.*

ಶೃಂಗೇರಿ (śṛiṅga-êri). = ಶೃಂಗಪುರ. N. of a village and maṭha on the western ghauts (My.).

ಶೃತ śṛita. *Boiled;*—cooked, dressed.

ಶೃತಾನನ್ತ śṛita-ananta. N. of a vṛitta (Čh., o. rs. ಶೃತಾನನ್ಪ, ಶುಭಾನನ್ಪ).

ಶೆಲ್ಲೆ śĕllĕ. = ಶಲ್ಲೆ. Tbh. of ಜೇಲ. (B. 3, 27).

ಶೇಕದಾರ śēkadâra. = ಸೇಳದಾರ. The native collector of the revenue of a division of villages or land (My.; Mhr., H. ಶೇಖದಾರ).

ಶೇಕದಾರಿ śēkadâri. = ಶೇಳದಾರಿಕೆ. (My.).

ಶೇಕದಾರಿಕೆ śēkadârikĕ. The office or business of a śēkadâra (My.).

ಶೇಖರ śēkhara. (fr. ಶಿಖರ). *A garland of flowers worn on the top of the head, a chaplet, a crest, a diadem* (ಬಾಸಿಂಗ, ಅವತಂಸ, ಸಿರದ ರತ್ನಕೂಡಾಮಣಿ Mr. 333). 2, the chief or head of any thing (Bp. 59, 50).

ಶೇಟ śēṭa. = ಶಣ್ಣ. (My.).

ಶೇಣ್ಡಿ śēṇḍi. Toddy (My.; H.).

ಶೇಫ śēpha. *The penis.*

ಶೇಫಸ್ śēphas. *The penis.*

ಶೇಫಾಲಿಕೆ śēphâlikĕ. The small tree Nyctanthes arbor tristis Lin. (= ನೀಲಿಕೆ). 2, *the shrub or small tree Vitex negundo or trifolia* Lin. See Nr. s. ಲೊಕ್ಕ.

ಶೇಮುಷಿ śēmushi. *Understanding, intellect.*

ಶೇಲು śēlu. = ಚಳ್ಳಿ, etc. *The sepistan plum, Cordia myxa* Lin. (C. latifolia Roxb.).

ಶೇಲೆ śēlĕ. = ಸೇಲೆ. Tbh. of ಜೇಲ. Cloth; a garment (Bp. 18, 60; My.). ನೂಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶೇಲೆ, ಸಾಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ಎಡೆ (Prv.).

ಶೇವ śēva. A snake. 2, height, elevation. 3, happiness. 4, treasure, wealth. 5, Agni. 6, the penis (= ಶೇಫ).

ಶೇವಧಿ śēva-dhi. Wealth-receptacle: one of the treasures of Kubêra. 2, *a hoard, a treasure.*

ಶೇವಲ śēvala. = ಶೇವಾಲ, ಶೈವಲ, ಶೈವಾಲ, ಸೇವಲ, ಸೇವಾಳ. *The aquatic plant Vallisneria octandra* (or Blyxa o.). 2, the green moss-like substance growing on the surface of water, duck-weed.

ಶೇವಾಲ śēvâla. = ಶೇವಲ, etc. *Vallisneria octandra, etc.*

ಶೇಷ śēsha. = ಸೇಸ. *Remaining, other, all the other.* 2, *remainder, leavings, rest, residue, surplus, balance* (Śmd. 162); orts (My.). 3, *the thousand-headed serpent Śēsha.* 4, Balarâma; Lakshmaṇa (My.). 5, distinguishing (see ವಿ-). See Kâvy. V, 32; Nn. s. ಪುಣ್ಯಶೇಷ.

ಶೇಷಕ śēshaka. Distinguishing. See ವಿ-.

ಶೇಷಕರಣ śēsha-karaṇa. Causing to remain, leave remaining. See ಉಟ್ಟಾಪು.

ಶೇಷಗಿರಿ śēsha-giri. N. of the hill at Tirupati (My.). 2, N. of men (My.; B. 2, 36).

ಶೇಷಣ śēshaṇa. Distinguishing. See ವಿ-.

ಶೇಷಧರ śēsha-dhara. Śiva (Bp. 25, 14).

ಶೇಷಭೂಷಣ śēsha-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 37, 12).

ಶೇಷಾಕ್ಷೇತ śēshâ-akshata. = ಶೇಷೆ No. 2. (Čpr. 6, after 88 & 97).

ಶೇಷಾದ್ರಿ śēsha-adri. = ಶೇಷಗಿರಿ. (My.).

ಶೇಷಾನ್ನ śēsha-anna. Leavings of food (J. 11, 20).

ಶೇಷಿ śēshi. Having an (unessential) rest. See ವಿಜಯ-.

ಶೇಷೆ śēshĕ. = ಸೇಸೆ, etc. The remains of flowers, raw rice, and other offerings made to an idol or used in a śubhakârya and afterwards distributed as a blessing among the worshippers and attendants (My.). 2, raw rice over which incantations have been pronounced and which is thrown on the heads of the bride and bridegroom during the marriage ceremony and other joyous rites (My.). Instead of raw rice also pearls are used (see ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆ in Čpr. 6, 91; Rây. 8, 118; J. 8, 12).

ಶೈಕ್ಷ śaiksha. (fr. ಶಿಕ್ಷಾ). *A youthful student just commencing the study of the vêdas.*

ಶೈಖರಿಕ śaikharika. (fr. ಶೇಖರ). *The plant Achyranthes aspera* (= ಆಪಾಮಾರ್ಗ).

ಶೈಘ್ರ್ಯ śaighrya. (fr. ಶೀಘ್ರ). Quickness, rapidity. (R.).

ಶೈತ್ಯ śaitya. (fr. ಶೀತ). = ಸೈತ್ಯ. Coldness, frigidity, cold, coolness; dampness (ತಣ್ಣನ Čt. I, 2; II, 28; ಕೋಡು I, 38; Śm. 94; ಘರ್ಮ, ಶೀತ Nn. 22; ಕೋಡು, ಕೊಟ್ಟ, ತಣ್ಣಿತು Kk. 23; ತಣ್ಣಿತು, ಕೋಡು, ಕೊಟ್ಟ Śm. 36; ಕುಳಿರ್ Śm. 105); chilliness; (a shivering); prevalence of cold in the system. — ಶೈತ್ಯ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow faint-hearted or cowardly. ಶೈತ್ಯ ಗೊಣ್ಡವಂ (ನೋಡಿ Śm. 96).

ಶೈತ್ಯಪದಾರ್ಥ śaitya-padârtha. A cooling thing, as a plantain, an orange, a cucumber, tamarind, curds, etc. (My.).

ಶೈತ್ಯಾಲಯ śaitya-âlaya. A cool house (ಕುಳಿರ್ವನೆ Kk. 23).

ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ śaitya-upačâra. Attention paid to a tired and heated person in order to cool and refresh his system by presenting cool drinking water, flowers, fruits, scented water, etc., by fanning, etc. (My.).

ಶೈಥಿಲ್ಯ śaithilya. (fr. ಶಿಥಿಲ). Looseness, laxity;—flaccidity, slackness, remissness;—dilatoriness; weakness; etc.;—relaxation of rule or connexion. See ಸಡಿಲ್ಚು.

ಶೈಥಿಲ್ಯವರ್ಣ śaithilya-varṇa. A decayed, *i. e.* wrongly omitted, letter (Bp. 1, 18).

ಶೈನೇಯ śainêya. (fr. ಶಿನಿ). Sâtyaki, the charioteer of Krishṇa (J. 12, 47).

ಶೈಬ್ಯ śaibya. N. of a ṛishi (J. 33, 39).

ಶೈಲ śaila. (fr. ಶಿಲ). Of stone; stony, rocky. 2, *a mountain.* 3, the number 7 (Čh.).

ಶೈಲಜಾಧಿಪ śailajâ-adhipa. Śiva (Bp. 16, 1).

ಶೈಲಜೆ śaila-jĕ. ಶೈಲಜಾ. Pârvatî.

ಶೈಲಧರೆ śaila-dharĕ. The earth (Mr. 91).

ಶೈಲಪ śaila-pa. = ಶೈಲರಾಜ. (Grj. 3, 105).

ಶೈಲಪುತ್ರಿ śaila-putri. = ಶೈಲಜೆ. (Śâv. 4, 69).

ಶೈಲಭಿದ್ śaila-bhid. Indra (Bp. 17, 12).

ಶೈಲರಾಜ śaila-râja. The Himâlaya.

ಶೈಲರಾಜತನೂಜೆ śailarâja-tanûjĕ. = ಶೈಲಜೆ. (Bp. 10, 33).

ಶೈಲಾಟ śaila-aṭa. A mountaineer, a savage. 2, a lion. (R.).

ಶೈಲಾಲಿ śailâli. (= ಶೀಲಾಲಿ). *An actor, a dancer.*

ಶೈಲೂಷ śailûsha. *An actor, a dancer,* a tumbler, etc. 2, *the bilva tree, Aegle marmelos* Corr. 3, a rogue, a cheat.

ಶೈಲೇಯ śailêya. (fr. ಶಿಲ). Produced from rocks or in the mountains; rocky, stony; hard. 2, *benzoin or storax.*

ಶೈಲ್ಯ śailya. Rocky, stony; hard;—rockiness, stoniness; hardness. 2, a mountain (Mhr.). ಸೀಸದ ಉಳಿಯಲ್ಲಿ ಶೈಲ್ಯ ಒಡಿಯ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಶೈವ śaiva. (fr. ಶಿವ). = ಸೈವ. Relating or belonging to Śiva;—a worshipper or follower of Śiva. See Bp. 25, 5; 57, 42; ವೀರ-.

ಶೈವಕಿ śaivaki. (= ತಿವಕಿ). A litter, etc. (ಪಾಸು Mr. 207).

ಶೈವದೀಕ್ಷೆ śaiva-dîkshĕ. Initiation in the doctrines of the śaiva sect (Bp. 57, 67). — ಶೈವದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. A man who initiates or is fit to initiate in the śaiva doctrines (Bp. 58 sum.). — ಶೈವದೀಕ್ಷಾ ಮುಖ್ಯ. = ಶೈವದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ. (Bp. 58, 20).

ಶೈವಪುರಾಣ śaiva-purâṇa. N. of a purâṇa devoted to the praise of Śiva (Bp. 43, 76).

ಶೈವಮೂರ್ತಿ śaiva-mûrti. Śiva's phallus (ಲಿಂಗ Nn. 514).

ಶೈವಲ śaivala. = ಶೇವಲ, etc. *The aquatic plant Vallisneria octandra* etc.

ಶೈವಲಿನಿ śaivalini. Possessing the plant śaivala: *a river.*

ಶೈವಾಲ śaivâla. = ಶೈವಲ. *The aquatic plant Vallisneria octandra* etc.

ಶೈಶವ śaiśava. (fr. ಶಿಶು). *Childhood, infancy.*

ಶೈಶಿರ śaiśira. (fr. ಶಿಶಿರ). Belonging to the cold or cool season; — the cold or cool season (J. 28, 1).

ಶೋಕ śôka. *Sorrow, grief, mourning, lamentation* (ತಿಮರ, ಆಕ್ಕೆ Nn. 12). — ಶೋಕ ಪಡು. To be grieved or sorrowful, to mourn, to lament (B. 5, 39). — ಶೋಕ ಮಾಡು. = ಶೋಕ ಪಡು. (B. 5, 72). ಲೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತರೆ ಶೋಕ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prv.).

ಶೋಕಾಗ್ನಿ śôka-agni. The fire of sorrow, the torment of grief, deep distress (My.).

ಶೋಕಾರ್ತ śôka-ârta. Afflicted with sorrow, sorrow-stricken (J. 19, 39).

ಶೋಕಿಸು śôkisu. = ಶೋಕ ಪಡು. (Bp. 36, 18; My.; ಮಱಿಗು G.).

ಶೋಕೋದ್ಗತ śôka-udgata. Proceeded or arisen from sorrow, caused by grief: one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15).

ಶೋಕೋದ್ರೇಕ śôka-udrêka. Excess of sorrow (Ŏpr. 3, 64; 5, after 11).

ಶೋಚನ śôchana. *Sorrow, grief, mourning, lamentation.*

ಶೋಚಿ śôchi. Tbh. of ಶೋಚಿಸ್. (ತರಣ, ರಶ್ಮಿ etc. Mr. 35).

ಶೋಚಿಷ್ಕೇಶ śôchis-kêśa. *Fire.*

ಶೋಚಿಸ್ śôchis. *Light, lustre, radiance, a ray of light.*

ಶೋಣ śôṇa. *Coloured like the red lotus, red,* of a chesnut colour. 2, *the colour of the red lotus, red, crimson.* 3, *a chesnut or bay horse.* 4, *the river Śôṇa* which rises in Gôṇḍavana on the table-land of Amarakaṇṭaka (ಸಿರ್ಮಲೆ, ಹಿರಣ್ಯಸುಡಾಹು, ಶೋಣನದಿ Mr. 414).

ಶೋಣಕ śôṇaka. *The plant Bignonia* (or Calosanthes) *indica* (= ಕಟ್ಸಿಂಗ). See ಜೆಮ್ಮರ.

ಶೋಣತೆ śôṇatĕ. Redness (Kâvy. V, 50).

ಶೋಣತ್ವ śôṇatva. = ಶೋಣತೆ. (Kâvy. V, 52).

ಶೋಣರತ್ನ śôṇa-ratna. *A ruby.*

ಶೋಣಾಚಲ śôṇa-âchala. N. of a mountain (J. 22, 5).

ಶೋಣಾಭ್ರ śôṇa-abhra. A red cloud (J. 12, 42).

ಶೋಣಾಮ್ಬರ śôṇa-ambara. A red garment (J. 17, 41).

ಶೋಣಾಶ್ಮ śôṇa-aśma. *A ruby.*

ಶೋಣಿತ śôṇita. (= ಶ್ರೋಣಿತ). Red, crimson, purple; — *blood* (ಕೆನ್ನಿರ್, ರಗುತ, ನೆತ್ತರ್ Śm. 44, originally ಶ್ರೋಣಿತ).

ಶೋಥ śôtha. *Swelling, intumescence, tumefaction from disease;* dropsy.

ಶೋಥಘ್ನಿ śôtha-ghni. *Hogweed, Boerhavia procumbens* Roxb. (B. diffusa Lin.).

ಶೋಧ śôdha. Cleansing (Sk.). 2, correction (Sk.). 3, search, quest; inquiry, investigation; scrutiny, inspection (Mhr.; B. 4, 51. 91. 207. 221; 5, 174). 4, an instrument for dressing cotton (ಬೆಸೆ, ಬಿಲ್, ಕುಡುಪು Mr. 206).

ಶೋಧಕ śôdhaka. Purificatory; — cleansing; — corrective. 2, a purifier; one who corrects (a writing, etc. My.). 3, one who seeks or seeks after (My.). 4, one who inquires, an inquirer or scrutinizer (My.). 5, one who searches (My.). ಶೋಧಕನಾದರೆ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ (Prv.). See ನಗರ-.

ಶೋಧನ śôdhana. = ಶೋಧನೆ, ಸೋಧನೆ. The act of cleaning, purifying. 2, refining (as metals); filtering. 3, correction, freeing from faults, clearing away errors, removing anything prejudicial or erroneous. 4, payment, clearance or discharge of a debt, quittance. 5, expiation. 6, retaliation, punishment. 7, subtraction (in arithmetic, ಗತ, ಊನ, ಕಳಹಂ Mr. 440). 8, excrement, feces. 9, searching. See ಕಾರ್ಪಾಸ-, ಪರಿ-, ನಗರ-.

ಶೋಧನಿ śôdhani. *A broom, a brush.* See ಪರಿ-.

ಶೋಧನೆ śôdhanĕ. = ಶೋಧನ, ಸೋಧನೆ. The act of straining or sifting (My.). 2, the act of examining (as articles at the custom-house, a disease, a man's understanding, etc., My.); that of examining and cleansing (as the soil for a foundation, My.). 3, the act of seeking (what has been lost, My.). 4, = ಶೋಧ No. 3, the act of searching (for the purpose of finding something, as a house, people, My.).

ಶೋಧಿತ śôdhita. *Cleaned, cleansed;*—purified, refined. 2, *strained, sifted, filtered.* 3, corrected; — examined. 4, excused. 5, discharged, liquidated. 6, acquitted, absolved. 7, purged. 8, sought after (Ch. v. 334). See ಅ-, ಪರಿ-.

ಶೋಧಿಸು śôdhisu. = ಸೋಧ್ಸು, ಸೋಧಿಸು, ಸೋಸು 1. To purify (Bp. 43, 24-26), to cleanse (My.); to correct (as a book, My.). ಶೋಧಿಸಿದ್ದು (ಸಿರ್ದ್ದ G.). 2, to strain, to sift, to filter (Bp. 47, 14. 15; My.). 3, to refine (as metals, My.; B. 4, 105, as jaggory, Bh. 1, 15, 7, My.). 4, to remove impurities out of rice (akki), etc. by picking; to clean a place by removing filth (My.). 5, to examine, to investigate, to search (My.; B. 5, 171 twice; 5, 179). ದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಶೋಧಿಸುವದು'ನ್ನ ಆತನ ಬಲ ಜ್ಞಾನ ದಯಗಳ ಮಹಿಮೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 59). 6, to seek, to seek for (a passago in a book, a thing that has been lost, etc., My.), to seek after (Bh. 2, 4, 12; My.). ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲ ಶೋಧನೋಣ (ವ್ಯುತ್ಪಾದನ G.). 7, to be cleaned from impurities (as soil, Râm. 1, 7, 11). See ಪರಿ-; Grj. s. ಪುಡಿ. — ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆ. To come upon by seeking, to discover by study or experiment (B. 5, 175. 181; My.).

ಶೋಧ್ಯ śôdhya. To be purified or cleansed, to be cleaned or refined, impure, etc. See ಸಿಃ-.

ಶೋಫ śôpha. = ಶೋಭೆ, ಶೋಭ 2, ಶೋಭೆ 2, ಸೋಭೆ. *Swelling, intumescence, tumefaction from disease* (ಬಾಹು Mr. 385).

ಶೋಭೆ śôbhĕ. Tbh. of ಶೋಭ. (My.).

ಶೋಭ śôbha. 1. Bright, brilliant, handsome; lustre.

ಶೋಭ śôbha. 2. Thb. of ಶೋಭ. See ಬಾ 2.

ಶೋಭಕೃತ್ ŝôbha-kṛit. The thirty-seventh year in the cycle of sixty (My.).

ಶೋಭನ ŝôbhana. = ಸೋಬಾನೆ. *Shining, splendid;—beautiful, handsome.* 2, propitious, auspicious (Mr. 1); happy;—pleasant (Śmd. 268). 3, lustre, brilliance, splendour (Bp. 1, 39);—any happy or auspicious event or ceremony, as a marriage, etc. (ಮಂಗಲ, ಶುಭಕರ್ಮಗಳು Nn. 154). 4, = ಸಿದ್ಧೇಕ No. 2 (My.). 5, coitus (My.). ನೇಮುವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ.—ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮುದ್ದಳೆ, ನಾರು ಇದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prvs.). See Prv. s. ಸೋಬಾನೆ. — ಶೋಭನಗೂಡು. -ಕೂಡು. Brilliance or happiness to be added or to come about (Bp. 24, 45).

ಶೋಭನಪ್ರಸ್ತ ŝôbhana-prasta. = ಶೋಭನ No. 4. (My.).

ಶೋಭರ ŝôbhara. (fr. ಶುಭ್ರ). Purity (Râm. 4, 2, 4; Mhr. ಸೋವಳಾ).

ಶೋಭಾಕರ ŝôbhâ-âkara. A mine of splendour or beauty (Kâvy. III, 2). 2, ŝôbhâ-kara, causing lustre, beautifying.

ಶೋಭಾಂಜನ ŝôbhâ-aṅjana. *The horse-radish tree, Moringa plerygosperma* Gaertn. (Hyperanthera moringa Vahl.).

ಶೋಭಾಯಮಾನ ŝôbhâyamâna. Shining, looking beautiful or handsome, splendid (J. 3, 20; 6, 14; B. 5, 12; My.).

ಶೋಭಾಷ್ಟಕ ŝôbhâ-ashṭaka. = ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ. (Bp. 4, 7).

ಶೋಭಿತ ŝôbhita. Beautiful, adorned, decorated, made splendid (Bp. 43, 26; J. 4, 8; see ಆ-, ಪರಿ-).

ಶೋಭಿಸು ŝôbhisu. To shine, to be splendid, to be or look beautiful or handsome, to appear to advantage (Čh. v. 50; Čpr. 2, 54; 3, 104; 5, 93; Kk. 3. 26; Śm. 72).

ಶೋಭೆ ŝôbhĕ. 1. ಶೋಭಾ. *Light, lustre, splendour, sheen* (ಕಾಂತಿ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 129). 2, *beauty, elegance, grace, comeliness,* appearing to advantage (ಒಪ್ಪವುದು Nn. 71; ಶ್ರೀ 478). 3, Lakshmi (ಸಿರಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 129; ಇಸ್ತಿರೆ 478). 4, a lovely woman (ಕಾಸ್ತೆ 478). 5, distinguished merit. See ಏಸೆ, ರಂಜಸು, ರಾಜಸು, ಸೊಗಯಿಸು. 6, = ವಿಭ್ರಮ (71; 478).

ಶೋಭೆ ŝôbhĕ. 2. Tbh. of ಶೋಭ. (ಗದ, ಶೋಗಭೇದ Nn. 129; My.).

ಶೋಷ ŝôsha. Drying up, becoming dry; dryness; withering (My. as ಶೋಷೆ). 2, *pulmonary consumption.*

ಶೋಷಣೆ ŝôshaṇa. Drying up; draining; causing to fade. 2, becoming dry; withering;—exhaustion (My. as ಶೋಷಣೆ). See ಆಮ್ಲು 2, ಒಣಗು 1, ತಾಪ್ 1.

ಶೋಷದಾಯಕ ŝôsha-dâyaka. Giving dryness, drying, causing to languish (Čpr. 3, 64).

ಶೋಷಿತ ŝôshita. Dried, dried up, desiccated, absorbed, exhausted, drained (My.). See ಸಂ-.

ಶೋಷಿಸು ŝôshisu. To dry, to become dry, etc. (My.). 2, to make dry, to dry up, etc. (J. 13, 15).

ಶೌಕ ŝauka. *A flock of parrots.*

ಶೌಕ್ತಿಕೇಯ ŝauktikêya. (fr. ಶುಕ್ತಿ). *A pearl.*

ಶೌಕ್ಲ್ಯ ŝaukḷya. (fr. ಶುಕ್ಲ). *Whiteness;* clearness.

ಶೌಚ ŝauča. (fr. ಶುಚಿ). Purification (My.). 2, evacuation of excrement. 3, freedom from defilement, purity, cleanness (J. 2, 27; 5, 65).

ಶೌಂಡ ŝauṇḍa. (fr. ಶುಣ್ಡಾ). Fond of spirituous liquor, addicted to it. 2, *drunk, intoxicated;* passionately fond of anything (see ಜಯ-, ದಾನ-).

ಶೌಂಡಿ ŝauṇḍi. *Long pepper.*

ಶೌಂಡಿಕ ŝauṇḍika. *A distiller* (and vender) *of spirituous liquors* (ಸುರೆಯ ಮಾಬ್ಬಿಂ Mr. 378).

ಶೌಂಡಿಲ್ಯಕ ŝauṇḍilyaka. N. of a rishi (Rśv. 5, 75). 2, a young elephant (5, 75).

ಶೌಂಡೀರ ŝauṇḍîra. Proud, haughty. 2, elevated, looking upwards. (R.).

ಶೌದ್ಧ ŝauddha. (fr. ಶುದ್ಧ). An Arhat (ಜಿನೇಶ್ವ, etc. Mr. 23).

ಶೌದ್ಧೋದನಿ ŝauddhôdani. (fr. ಶುದ್ಧೋದನ). *Śâkyamuni.* 2, *a Buddha.*

ಶೌನಕ ŝaunaka. N. of a learned rishi (Râm. 1, 7, 21).

ಶೌರಿ ŝauri. (fr. ಶೂರ). = ಸೌರಿ. *Vishṇu or Kṛishṇa.* 2, *the planet Saturn* (Bp. 53, 9; 54, 37. 41).

ಶೌರಿದ (ŝauri-da). = ಸೌದ, q. v. A gift of Kṛishṇa, etc. (?).

ಶೌರಿಯ ŝauriya. Tbh. of ಶೌರ್ಯ. (Bh. 5, 10, 34).

ಶೌರ್ಯ ŝaurya. (fr. ಶೂರ). *Heroism, valour, prowess, might, courage.* 2, the heroic branch of the dramatic art, representation of war, etc. ಜೀವರು ಸುದಿರೂ ಶೌರ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ವೀರನ ಶೌರ್ಯ ಹಾರುವನ ಮೀಲೆಯೇ? (Prvs.).

ಶೌರ್ಯತೆ ŝauryatĕ. = ಶೌರ್ಯ No. 1. (Bp. 53, 5).

ಶೌರ್ಯವನ್ತ ŝaurya-vanta. A man who possesses valour, etc. (My.).

ಶೌರ್ಯಾತಿರೇಕ ŝaurya-atirêka. Excessive valour, etc. (ಉಬ್ಬಟಿ Bhn. 35).

ಶೌರ್ಯೇತರ ŝaurya-itara. Devoid of heroism, etc. (Čpr. 5, 89).

ಶೌಲ್ಕಿಕೇಯ ŝaulkikêya. (fr. ಶುಲ್ಕಿಕ). *A kind of poison.*

ಶೌಲ್ವಿಕ ŝaulvika. (fr. ಶುಲ್ವ). *A coppersmith.*

ಶೌಷ್ಕಲ ŝaushkala. = ಶಾಷ್ಕಲ, ಶಾಷ್ಕುಲ. *An habitual eater of flesh.*

ಶ್ಯೋತ ŝčôta. *Oozing, trickling out;—sprinkling, aspersion, pouring forth, shedding.*

ಶ್ಮಶಾನ śmaśâna. = ಮಸಣ, ಮಸಾಣ. *A cemetery, a burning or burial ground.* ಪರಮೇಶ್ವರನಾದರೂ ಶ್ಮಶಾನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಪಾಪಾಣದ ಭೋಗ, ಶ್ಮಶಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prvs.).

ಶ್ಮಶಾನಭೂಮಿ śmaśâna-bhûmi. = ಶ್ಮಶಾನ. (My.).

ಶ್ಮಶಾನವಾಸಿ śmaśâna-vâsi. Dwelling in cemeteries;—Śiva (My.).

ಶ್ಮಶಾನವೈರಾಗ್ಯ śmaśâna-vairâgya. Abandonment of worldly desire at the sight of a cemetery (My.).

ಶ್ಮಶಾನಿ śmaśâni. = ಮಸಣಿ. Kâlî or Durgâ (not in Sk.).

ಶ್ಮಶ್ರು śmaśru. *The beard* (ಕೂರ್ಚ, ಮೀಸೆ Nn. 89).

ಶ್ಮಶ್ರುಕೂರ್ಚ śmaśru-kûrča. The mustaches (Čpr. 2, 59).

ಶ್ಮಶ್ರುಮುಖಿ śmaśru-mukhi. A woman with a beard. (R.).

ಶ್ಯಾನಭೋಗ śyâna-bhôga. = ಶಾನಭೋಗ. (My.).

ಶ್ಯಾನಭೋಗಿಕೆ śyânabhôgikĕ. = ಶಾನಭೋಗಿಕೆ. (My.).

ಶ್ಯಾಮ śyâma. = ಶಾಮ, ಸಾಮ 2, ಸಾಮೆ, ಸಾವೆ. *Black, dark-coloured; dark-blue* (ಶ್ಯಾಮಲ, ರಾಮ Mr. 443); *green* (ಪಾಲಾಶ, ಹರಿತ್, ಹಸಿರು 443); brown. 2, *a species of Ipomoea with dark blossoms* (= ಪಾಲಿಪ್ಪಿ). 3, *the climbing plant Ichnocarpus frutescens* R. Br. (or Echites fr.). 4, *a certain tree* (ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ನೇಪಿಲ್ Mr. 111; see s. ಶ್ಯಾಮೆ). 5, = ಶ್ಯಾಮಕ, q. v.

ಶ್ಯಾಮಕ śyâmaka. = ಶ್ಯಾಮಾಕ. A kind of edible grain, *Panicum frumentaceum* (or colonum, ಸಾವಿ Hlâ.).

ಶ್ಯಾಮಕಂಠ śyâma-kaṇṭha. *A peacock.* 2, Śiva.

ಶ್ಯಾಮಕಂಧರ śyâma-kandhara. A peacock; Śiva; a serpent (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಕಂಧರಗಮನ śyâmakandhara-gamana. Shaṇmukha (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಕಂಧರರಾಜ śyâmakandhara-râja. The serpent śêsha (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮತೆ śyâmatĕ. Blackness, etc. (Ŭpr. 7, 79). — ಶ್ಯಾಮುತೆ ಪೆಜು. -ಪೆಜು. To become black, dark-blue, etc. (Śśv. 2, after 42).

ಶ್ಯಾಮಲ śyâmala. *Black; dark-blue.*

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗ śyâmala-aṅga. Vishṇu; Yama (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗಿ śyâmala-aṅgi. Kâlî, Pârvatî (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಲಿತ śyâmalita. Blackened, turned black; darkened, discoloured (Abh. P. 12, after 2).

ಶ್ಯಾಮಲೆ śyâmalĕ. Kâlî, Durgâ (My.).

ಶ್ಯಾಮವರ್ಣ śyâma-varṇa. = ಸಾಮವರ್ಣ. The colour black.

ಶ್ಯಾಮಾಕ śyâmâka. = ಶ್ಯಾಮಕ. *Panicum frumentaceum* (ಸಾವೆ Hlâ.).

ಶ್ಯಾಮಾಂಗ śyâma-aṅga. Black or brown-bodied. 2, the planet Mercury. 3, Vishṇu (My.). 4, N. of a vṛitta (Čh.).

ಶ್ಯಾಮಾಂಗಿ śyâma-aṅgi. A dark or brown-coloured woman (Čh. v. 76). 2, Kâlî (My.).

ಶ್ಯಾಮೆ śyâmĕ. *Night.* 2, = ಶ್ಯಾಮ 4 (see Nr. s. ನೆದಿಲ್).

ಶ್ಯಾಯ śyâya. Coagulated; viscous, thick. See ಪ್ರತಿ-.

ಶ್ಯಾಲ śyâla. = ಸ್ಯಾಲ. *A wife's brother.*

ಶ್ಯಾಲಕ śyâlaka. A wife's brother (Sk.; ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಮಯ್ದುನ Nn. 124); — a younger sister's husband (ತಂಗಿಯ ಆಫಿಸಂ Mr. 313). See ಸ್ವ-.

ಶ್ಯಾವ śyâva. (= ಶ್ಯಾಮ). Dark; *dark-brown, brown.*

ಶ್ಯಾಹಣ್ಯಾ śyâhaṇyâ. = ಶಹಾಣೆ. (ವೃದ್ಧ Čb.).

ಶ್ವೇತ śvêta. (*cf.* ಶ್ವೇತ). *White.*

ಶ್ವೇನ śvêna. = ಸೇನ 1. The colour white. 2, *a hawk, a falcon.* See ಗಿಡಗ.

ಶ್ವೇನಿ śvêni. *A woman described as resembling a* (white) *water-lily leaf.*

ಶ್ವೈನಮ್ಪಾತೆ śvaina-m-pâtĕ. That which is accompanied with the flying of falcons: *hunting, the chase.*

ಶ್ಯೋನಾಕ śyônâka. *The plant Bignonia indica* (= ಶೋಣಕ).

ಶ್ರತ್ śrat. Faith, trust, belief.

ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿ śraddhâ-bhakti. Faith and devotion (My.); confiding devotion.

ಶ್ರದ್ಧಾಯ śraddhâya. N. of a king's minister (J. 10, 37).

ಶ್ರದ್ಧಾಯಷ್ಟಿ śraddhâ-yashṭi. A staff used (by doorkeepers) to (give) confidence (J. 30, 46).

ಶ್ರದ್ಧಾಲು śraddhâ-âlu. *Faithful.* 2, desirous. 3, *a pregnant woman longing for anything.*

ಶ್ರದ್ಧಿಸು śraddhisu. Tbh. of ಶರ್ಧ-ಸು, q. v. (My.; Mhr. ಶ್ರದ್ಧಾ, ventris crepitus). ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರದ್ಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಧೂಪ ಹಾಕಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ (Prv.).

ಶ್ರದ್ಧೆ śrat-dhĕ. ಶ್ರದ್ಧಾ. *Faith, belief, trust, confidence.* 2, = ಸಡ್ಡೆ 2, respect, reverence. 3, *hope; wish, desire* (ವಿಶ್ವಾಸ, ಬಯಕೆ Nr.). 3, *the longing of a pregnant woman.*

ಶ್ರನ್ಥನ śranthana. *Tying, binding, stringing together, as flowers;* arranging, putting in order (ರಚನೆ Mr. 425). 2, untying, loosening;—destroying, killing.

ಶ್ರಬ್ಧ śrabdha. Careless, negligent, etc. See ಅ-.

ಶ್ರಮ śrama. = ಶ್ರಮ, ಶ್ರವ 1, ನವ 3. Exertion, labour, toil, taking pains; hard study. 2, exercise, practice, military exercise, drill (ಅಭ್ಯಾಸ Bhn. 33, o. r. ಶ್ರವ). 3, weariness, fatigue. 4, distress, pain;—vexation, annoyance. 5, penance, mortification of the body. 6, one of the saṅčâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಶ್ರಮದ ರಥ (ಯೋಗ್ಯಾರಥ, etc. Hlâ.). See ಆ-. — ಶ್ರಮಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To fatigue; to annoy (G. 252. 259; My.). — ಶ್ರಮಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To grow wearied or fatigued (ಅಲಸು, ದಣಿ, ಬಡಿಲ್ G.; My.), etc. 2, = ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 4, 2; 5, 93; My.). — ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To exert one's self, to take pains, to be diligent (B. 4, 1. 109; My.). — ಶ್ರಮ ಪಡಿಸು. To weary, to annoy. See Prv. s. ಶ್ರಾದ್ಧ. — ಶ್ರಮ ಪಡು. To be wearied; to be distressed (ತೊಡಿಲ್ G.; My.). 2, = ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 5, 79; My.). — ಶ್ರಮಬಡು. -ಪಡು. = ಶ್ರಮ ಪಡು. No. 2. (B. 5, 79. 208). — ಶ್ರಮ ಬೀಳು. Fatigue, fatiguing exertion or toil to take place (B. 4, 103. 151). — ಶ್ರಮ ಮಾಡು. = ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 4, 177; 5, 178).

ಶ್ರಮಗಾಣ śrama-gâṇa. A laborious, hard working man (My.).

ಶ್ರಮಣ śramaṇa. = ಶ್ರವಣ 2, ನವಣ್, ನವಣ 1. Making effort or exertion, labouring;—following a menial business; vile. 2, an ascetic. 3, *a Buddhist mendicant;—a Jaina* (ಕ್ಷಪಣ, ಜೈನ Hlâ.).

ಶ್ರಮಣಿ śramaṇĕ. *A female religious mendicant.*

ಶ್ರಮನಿವಾರಣೆ śrama-nivâraṇĕ. Removal of fatigue (My.).

ಶ್ರಮಸ್ಥಾನ śrama-sthâna. *A drilling-place.*

ಶ್ರಮೆ śramĕ. Tbh. of ಶ್ರಮ. (My.). ಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಶ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ, ಶ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶ್ರಮ್ಭ śrambha. = ಶ್ರಬ್ಧ. See ಅ-.

ಶ್ರಯ śraya. 1. (Tbh. of ಶ್ರಾಯ 1). Improvement of land by cultivation (My.; *cf.* ಉಚ್ಚ್ರಯ?). 2, depreciated land, land let at a rate below its original value, to which it is expected gradually to rise again (My.). — ಶ್ರಯ ಭೂಮಿ. A land fertilized by cultivation. ಸಕಲವಾದ ಪಯ್ರು ಪಜ್ಜೆಗಳನ್ನ ಸಮ್ಪೂರ್ಣವಾದ ಶ್ರಯಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ Si. 190; My.). 2, = ಶ್ರಯ No. 2 (My.). — ಶ್ರಯಸಾಗುವಳಿ. Farming land on a rent below its original value and progressively rising to it (My.). — ಶ್ರಯಸಾಗುವಳಿಚೀಟು. Lease of land let below its value (My.).

ಶ್ರಯ śraya. 2. Going to, approaching for protection, asylum, refuge, protection, shelter. See ಆ-, ಪ್ರತಿ-, ಪ್ರ-; *cf.* ಶ್ರಾಯ 2.

ಶ್ರಯಣಿ śrayaṇa. = ಶ್ರಯ 2. *Going to, etc.*

ಶ್ರಯಣಿ śrayaṇi. Feminine of ಶ್ರಯಣ. See ಆಶ್ರ-.

ಶ್ರವ śrava. 1. Tbh. of ಶ್ರಮ. (ಅಭ್ಯಾಸ, ಯೋಗ್ಯೆ Hlâ.). — ಶ್ರವ ಗ್ಹಹ. A place for athletic, etc. exercises (ಖಲೂರಿಕೆ, ಗರುಡಿ ಸಾಧನೆಯ ಮನೆ Mr. 197). — ಶ್ರವಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To perform military exercise. ಶ್ರವಂಗೆಯ್ವ ಕಾವು (ಖಲೂರಿಕೆ Hlâ.).

ಶ್ರವ śrava. 2. Hearing, listening to. 2, *the ear.*

ಶ್ರವ śrava. 3. = ಸ್ರವ, q. v.

ಶ್ರವ śrava. 4. = ಶಬ, etc. (My.; see ಜ್ರವ-).

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 1. = ಸ್ರವಣ, q. v. Also: the nose (ನಾಸಿಕ, ಮೂಗು Nn. 50).

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 2. = ಸವಣ 1. Tbh. of ಶ್ರಮಣ. A Jaina (Bp. 51, 35). See Prvs. s. Tbh. ಮುತ್ತು & ಸಪ್ಪಗೆ.

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 3. The act of hearing. 2, studying. 3, *the ear* (ಕರ್ಣ, ಕಿವಿ Nn. 50). 4, *the twenty-second lunar asterism* (ಭಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 50). 5, certain sacrificial ceremonies (ಅಧ್ವರಭೇದ, ಯಜ್ಞಭೇದ 50). 6, good singing, or one who sings songs (ಒಳ್ಳೆಹ ಗಾನವು 50, o. r. ಪಾಡುವ ಗಾನ ಹಾಡುವನು 50). ಶ್ರವಣದಿನ್ದ ಮನನ, ಮರಣದಿನ್ದ ಮುತ್ತು (Prv.).

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 4. = ಸವಣ 2. A goldsmith's pincers (My.; Tē. ತ್ರಾವಣ); a pair of tweezers or nippers (My.; see s. ಚಿಮಟಿಗೆ).

ಶ್ರವಣಕುಂಡ್ಲಲ śravaṇa-kuṇḍala. An ear-ring (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಕರ್ಣಕುಂಡ್ಲಲ Nn. 21).

ಶ್ರವಣದ್ವಾದಶಿ śravaṇa-dvâdaśi. A particular tithi or lunar day when fasting and other religious ceremonies are observed (My.).

ಶ್ರವಣಭೂಷಣ śravaṇa-bhûshaṇa. An ear-ornament; the ornament of tbe star śravaṇa (J. 31, 10).

ಶ್ರವಣಿ śravaṇĕ. She who has ears (J. 6, 22).

ಶ್ರವಣೇನ್ದ್ರಿಯ śravaṇa-indriya. The organ of hearing, the ear (My.).

ಶ್ರವಸ್ sravas. *The ear.* 2, fame, renown, glory. See ಉಜ್ಜ್ವಲಿಸಿ, ವಿಷ್ಣರ-, ವೃದ್ಧ-.

ಶ್ರವಿಷ್ಠೆ śravishṭhĕ. *The twenty-third* (or twenty-fourth) *lunar mansion.*

ಶ್ರಾಣ śrâṇa. Boiled; stewed, cooked; prepared, dressed. 2, moist, wet. See ಸಿರಿವಸ್ತಿಗೆ.

ಶ್ರಾಣನ śrâṇana. Giving. See ವಿ-.

ಶ್ರಾಣಿ śrâṇĕ. (fr. ಶ್ರಾಣ). *Rice-gruel* (ಗಂಜ Hlâ.).

ಶ್ರಾದ್ಧ śrâddha. (fr. ಶ್ರದ್ಧಾ). Faithful, believing. 2, *a funeral ceremony observed at various fixed periods, consisting of offerings of piṇḍas* (balls of meal) *with water and fire to the gods and manes, and of gifts and food to relations present and assisting Brâhmaṇas* (ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ ಕರ್ಮ G.; see Si. 244; B. 4, 215). ಶ್ರಾದ್ಧದೊಳಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆ (ಪರ್ಯೇಷಣೆ G.). ಶ್ರಾದ್ಧದ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರದು, ಶ್ರಮ ಪಡಿಸಿದ ಪಾಗೆ.—ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿ ವಡೆ ತಿನ್ನುವದಕ್ಕನ್ತ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬಟ್ಟು ತಿನ್ನುವದು ಲೇಸು (Prvs.).

ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ತೃ śrâddha-kartṛi. The performer of a funeral rite (My.).

ಶ್ರಾದ್ಧಘಾತಕ śrâddha-ghâtaka. Injuring or spoiling of a funeral rite (*e. g.* by defiling acts, My.). 2, one who spoils a śrâddha (My.).

ಶ್ರಾದ್ಧದೇವ śrâddha-dêva. *Yama.*

ಶ್ರಾದ್ಧಪ್ರಯೋಜನ śrâddha-prayôjana. The performance of a śrâddha (Si. 224).

ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಕ್ತೃ śrâddha-bhôktṛi. One who eats food prepared at a śrâddha;—a deceased ancestor (My.).

ಶ್ರಾನ್ತ śrânta. Wearied, fatigued, tired, exhausted; distressed. 2, calmed, tranquil. 3, *one whose passions are subdued, an ascetic* (ಇನ್ದ್ರಿಯದೃಢ, ಶಾನ್ತ Mr. 251). See Bp. 38, 7; ಪಥ-.

ಶ್ರಾನ್ತಿ śrânti. Weariness, fatigue, exbaustion. See ಬಯಿಲ್ 1.

ಶ್ರಾಪ śrâpa. Tbh. of ಶಾಪ. (S. Mhr.; Mhr.; H. ಸರಾಪ್).

ಶ್ರಾಯ śrâya. 1. Belonging to śrî, *i. e.* prosperity, etc. See ಶ್ರಯ 1; *cf.* ಉಚ್ಚ್ರಾಯ?

ಶ್ರಾಯ śrâya. 2. *Approaching for protection, refuge, protection. Cf.* ಶ್ರಯ 2.

ಶ್ರಾವ śrâva. Hearing. See ದುಃ-, ವಿ-.

ಶ್ರಾವಕ śrâvaka. A hearer. 2, a pupil. 3, one of a particular class of Jainas (Bp. 49, 38; 50, 28; 51 sum.; 51, 16. 56. 63).

ಶ್ರಾವಣ śrâvaṇa. = ಆವಣಿ. Relating to the ear, audible (Kmd. 10. 11). 2, belonging to the asterism śravaṇa. 3, *N. of the fifth lunar month* (July-August; B. 5, 307. 308; Bp. 61, 92). 4, the ceremony of renewing the sacrificial thread (My.; Mhr. ತ್ರಾವಣೀ). 5, the act of causing to be heard.

ಶ್ರಾವಣಿಕ śrâvaṇika. *The month śrâvaṇa.*

ಶ್ರಾವಿತ śrâvita. Caused to be heard, spoken, told, narrated (My.).

ಶ್ರಾವೆ śrâvĕ. Tbh. of ಶರಾವ. (ಶರಾವ, ವರ್ಧಮಾನಕ Nr., Mr. 210; ಶಾಲಾಜರ, ವರ್ಧಮಾನ, ಶರಾವ Hlâ.; ಶರಾವ, etc., ಮುಚ್ಚಳ Si. 309; Bp. 58, 68; My.).

ಶ್ರಾವ್ಯ śrâvya. To be caused to be heard;—to be heard;—fit to be heard, pleasing to the ear (Kmd. 267).

ಶ್ರಿತ śrita. Gone to, approached, had recourse to, approached for protection; entered; clung to, founded or placed on; resting or sitting on, attached or contiguous to, connected with, joined with; auxiliary; protected; served, honoured, worshipped; covered with, overspread; contained; having, possessing; assembled, collected. See ಆ-.

ಶ್ರಿತಲೇಖೆ śrita-lêkhĕ. A book (ಬಿತ್ತಿ, ಪುಸ್ತಕ Mr. 359).

ಶ್ರೀ śrî. = ತಿರು, ಸಿರಿ, ಸಿರಿಯ. *Prosperity, well-being, happiness, good fortune, success, thriving or flourishing condition; wealth, riches, plenty.* 2, *high rank, elevation, dignity, majesty, glory;* fame, renown. 3, *beauty, grace, loveliness; splendour, light, lustre.* 4, *Lakshmi, the wife of Vishṇu;* a beautiful woman, a woman (see ಶ್ರೀಮನ್ತ). 5, any virtue or excellence. 6, decoration, ornament, dress. 7, intellect. 8, the three objects of life collectively (= ತ್ರಿವರ್ಗ). 9, an honorific prefix to the names of deities, celebrated literary works, holy places, spiritual teachers, etc.; it is also written at tbe beginning of books, letters, and writings generally. 10, *cloves* (= ಲವಂಗ). 11, a kind of ant (ಕೊಜಿಲೆ Mr. 165). 12, N. of a rāga. 13, a sort of medicinal drug (= ವೃದ್ಧಿ; poison Tē.). 14, N. of two vṛittas (Ūh.). ಶ್ರೀ ಬಣಿಸಿದೆ, ಗ ಬಚ್ಚಿದೆ (Prv., in writing ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ). — ಶ್ರೀವೆಜು. -ಪೆಜು. = ಸಿರಿವೆಜು. To obtain prosperity, etc. (Bp. 10, 13).

ಶ್ರೀಕ śrîka. Possessing dignity, etc. See ತವ-, ದಿಗಮ್ಬರ-, ರಾಜ್ಯ-.

ಶ್ರೀಕಣ್ಠ śrî-kaṇṭha. *Śiva.*

ಶ್ರೀಕಣ್ಠಸಖಿ śrîkaṇṭha-sakha. *Kubêra.*

ಶ್ರೀಕರ śrî-kara. Causing prosperity, etc. (Bp. 2, 38; 4, 38;

35, 36; 39, 55; J. 15, 8). 2, Vishṇu. 3, the red lotus. 4, the hand of Lakshmī (J. 3, 1).

ಶ್ರೀಕಾನ್ತ śrī-kânta. Vishṇu (one MS. of Čh. in its v. 24). 2, N. of a king (Čpr. 4, 60).

ಶ್ರೀಕಾನ್ತೆ śrī-kântē. ಶ್ರೀಕಾನ್ತಾ. Lakshmī (My.). 2, N. of Śrīkânta's wife (Čpr. 3, after 28). 3, N. of another Jaina woman (Čh. v. 12).

ಶ್ರೀಕಾರ śrī-kâra. The word śrī occurring at the beginning of a book, letter, etc. (Bp. 4, 27. 38; 42, 26).

ಶ್ರೀಕಾಳಿನಾಥ śrī-kâḷinâtha. Śiva (Bp. 50, 15).

ಶ್ರೀಖಣ್ಡ śrī-khaṇḍa. = ಸಿರಿಕಣ್ಡಿ. *Sandal-wood* (ಸಿರಿಗನ್ಧ Hlā.).

ಶ್ರೀಗನ್ಧ śrī-gandha. = ಸಿರಿಗನ್ಧ. Sandal-wood (ಮಲಯಜ, etc. Nr.). — ಶ್ರೀಗನ್ಧದ ಮರ. The sandal-wood tree, Santalum album Lin. (St. & Pl.).

ಶ್ರೀಗಿರಿ śrī-giri. = ಸಿರಿಗಿರಿ. N. of hills that adjoin those at Tirupati (Bp. 1, 64; 2, 28; 53, 52; 61, 73; My.). — ಶ್ರೀಗಿರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 9).

ಶ್ರೀಘನ śrī-ghana. Coagulated milk. 2, *a Buddha*. See ಬುದ್ಧಾವತಾರ.

ಶ್ರೀಚಕ್ರ śrī-čakra. A circle of metal containing several bījâksharas of the mantras of Lakshmī, which is worshipped with the purpose of obtaining wealth (My.).

ಶ್ರೀಚೂರ್ಣ śrī-čūrṇa. The substance used for making the central of the sectarian marks on the forehead, etc. of Vaishṇavas and that mark itself (My.).

ಶ್ರೀಜಗತ್ಪತಿ śrī-jagatpati. Kṛishṇa (Mr. 18).

ಶ್ರೀತಾಲ śrī-tâla. ಶ್ರೀತಾಳ. The Talipot or fan-palm, Corypha umbraculifera Lin.

ಶ್ರೀತಾಳಿ śrī-tâḷi. = ಶ್ರೀತಾಳೆ. (ಕರತಾಳ, ಪಿನ್ತಾಲಿ Mr. 359).

ಶ್ರೀತಾಳೆ śrī-tâḷe. = ಸೀತಾಳೆ 2. Tbh. of ಶ್ರೀತಾಲ. (My.).

ಶ್ರೀತುಲಸಿ śrī-tulasi. The holy basil of a greenish colour (My.).

ಶ್ರೀದ śrī-da. Bestowing wealth: *Kubêra*.

ಶ್ರೀದಾನ śrī-dâna. Giving a female in marriage (Grj. 3, 63).

ಶ್ರೀದ್ವಾರ śrī-dvâra. = ಸಿರಿಯದರ, ಸಿರಿಯದಾರ, ಸಿರಿಯುದಾರ. A royal door; etc.

ಶ್ರೀಧರ śrī-dhara. = ಸಿರಿಧರ. Vishṇu or Kṛishṇa (Bp. 53, 67). 2, N. of a muni (Čpr. 2, after 47; 2, 66). 3, N. of a king (4, 84).

ಶ್ರೀನನ್ದನ śrī-nandana. Lakshmī's son: *Kâma*.

ಶ್ರೀನಾರಿ śrī-nāri. Lakshmī.

ಶ್ರೀನಾರೀಕಾನ್ತ śrīnārī-kânta. = ಶ್ರೀಧರ No. 1. (ಬ್ರಹ್ಮ, ಕೃಷ್ಣನು Nn. 79).

ಶ್ರೀನಿತಮ್ಬಿನಿ śrī-nitambini. N. of a female (Čpr. 3, after 76).

ಶ್ರೀನಿವಾಸ śrī-nivâsa. Vishṇu (My.).

ಶ್ರೀಪಣ್ಡಿತ śrī-paṇḍita. = ಶ್ರೀಪತಿಪಣ್ಡಿತ, ಸಿರಿಪಣ್ಡಿತ. (Bp. 55, 25).

ಶ್ರೀಪತಿ śrī-pati. A king. 2, Vishṇu (J. 23, 24). 3, N. of a metrical foot (Čh.).

ಶ್ರೀಪತಿಪಣ್ಡಿತ śrīpati-paṇḍita. = ಸಿರಿಪತಿಪಣ್ಡಿತಯ್ಯ. N. (Bp. 55, 24).

ಶ್ರೀಪದ śrī-pada. A stanza that contains the word śrī (Čh. v. 71; *cf.* ಶ್ರೀಕಾರ).

ಶ್ರೀಪರ್ಣ śrī-parṇa. *The tree Premna spinosa or longifolia* (= ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ). 2, a lotus.

ಶ್ರೀಪರ್ಣಿ śrī-parṇi. = ಸೀವನ್ತಿ. *The shrub or tree Gmelina arborea* Roxb. (= ಕಾಶ್ಮರಿ). 2, the medicinal plant kaṭphala.

ಶ್ರೀಪರ್ಣಿಕೆ śrī-parṇikĕ. *The medicinal shrub kaṭphala.*

ಶ್ರೀಪರ್ವತ śrī-parvata. = ಶ್ರೀಗಿರಿ. (Bp. 19, 20).

ಶ್ರೀಪಿಷ್ಟ śrī-piṣṭa. The resin of the pine tree, turpentine (ಧೂಪ G.).

ಶ್ರೀಪುರ śrī-pura. N. of a town (Čpr. 3, 13; 5, 85).

ಶ್ರೀಪ್ರಭ śrī-prabha. N. of a muni (Čpr. 4, after 24).

ಶ್ರೀಫಲ śrī-phala. *The bilva tree, Aegle marmelos* Corr. (see ಮಕಲೂರ).

ಶ್ರೀಫಲಿ śrī-phali. *The indigo plant.*

ಶ್ರೀಭೂತಿ śrī-bhūti. N. of a prince (Abh. P. 6, 60-62).

ಶ್ರೀಮತ್ śrī-mat. = ಶ್ರೀಮತು, ಶ್ರೀಮನ್ತ, ಸಿರಿವನ್ತ. Possessed of fortune, fortunate, prosperous, thriving;—wealthy, opulent;—beautiful, pleasing;—famous, illustrious. 2, *a title applied to any exalted or venerable person, an illustrious person, a person of high position.* 3, *the tilaka tree.*

ಶ್ರೀಮತು śrī-matu. Tbh. of ಶ್ರೀಮತ್. (My.; B. 4, 87).

ಶ್ರೀಮತ್ಸಕಲಗುಣಸಮ್ಪನ್ನ śrīmat-sakala-guṇa-sampanna. Endowed with every excellent quality (My.).

ಶ್ರೀಮನ್ತ śrī-manta. Tbh. of ಶ್ರೀಮತ್ (Śmd. 108). Fortunate, etc.; a man of fortunate and illustrious station; an opulent, noble man; a rich man (My.; B. 3, 79).

ಶ್ರೀಮನ್ತರಾಜಶ್ರೀ śrīmanta-râjaśrī. A term of courtesy for a person in general (My.; B. 4, 87).

ಶ್ರೀಮಯ śrī-maya. Full of wealth, very rich (Čpr. 4, 10).

ಶ್ರೀಮಾನಿನಿ śrī-mānini. A lovely and respectable woman (Čh. v. 96. 151); Lakshmī.

ಶ್ರೀಮಾನಿನೀಶ śrīmânini-īśa. A Vishṇu, one of attendants on Śiva. See Mr. s. ವಾಣೀಶ.

ಶ್ರೀಮುಖ śrī-mukha. An illustrious countenance, a resplendent face. 2, the seventh year in the cycle of sixty (My.). 3, a letter from a religious teacher (guru), a parent, or any elderly, respectable person (My.).

ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ śrī-mudrĕ. A seal containing the figure either of a śaṅkha or of a čakra, or of a gada, or of a padma or of a śârṅga, used by Mâdhvas in marking the face, etc.; its mark (My.). ಕುರುಡಹೂವುಗೆ ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ ಸಿಕ್ಕದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಶ್ರೀಮುದ್ರೆಗಿಡ. The plant Sida mauritana Herit. (St. & Pl.; My.).

ಶ್ರೀರಂಗ śrī-raṅga. Kṛishṇa (My.). 2, N. 3, the town of Seringham near Trichonopoly (My.). — ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ. The town of Seringapatam near Mysore (My.).

ಶ್ರೀರಂಗಿ śrī-raṅgi. Lakshmī (My.); N. (My.).

ಶ್ರೀರಮಣ śrī-ramaṇa. Vishṇu (Kk. 1).

ಶ್ರೀರಾಮ śrī-râma. Râmačandra (J. 20, 47). — ಶ್ರೀರಾಮ ಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 27).

ಶ್ರೀರುದ್ರ śrī-rudra. N. of an upanishad (Bp. 53, 39).

ಶ್ರೀಲ śrīla. Prosperous, fortunate; rich, wealthy; *illustrious, of high position;* celebrated.

ಶ್ರೀವತ್ಸ śrī-vatsa. The favourite of śrī: *Vishṇu* (Mr. 18). 2, *a particular mark* (resembling a cruciform flower) *on the breast of Vishṇu or Kṛishṇa*

ಶ್ರೀವತ್ಸಕ śrī-vatsaka. A horse with a curl of hair like

the śrîvatsa on its breast. ದೇವಮಣಿಯೆಮ್ಬ ಕುಡುಹಿರಲ್ ಶ್ರೀವತ್ಸಕನೆಸಿಕ್ಕು (Mr. 276).

ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನ śrîvatsa-lâṁchana. *Vishṇu.*

ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕ śrîvatsa-aṅka. *Vishṇu.*

ಶ್ರೀವಧು śrî-vadhu. Lakshmî (J. 1, 1).

ಶ್ರೀವಧುರಮಣ śrîvadhu-ramaṇa. Vishṇu (My.).

ಶ್ರೀವನಿತೆ śrî-vanitĕ. = ಶ್ರೀವಧು. (Râm. 1, 1, 1).

ಶ್ರೀವರ śrî-vara. = ಸಿರಿವರ. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 6, 54).

ಶ್ರೀವರ್ಮ śrî-varma. N. of a king (Čpr. 3, after 102; 4, 10. 25).

ಶ್ರೀವಾಸ śrî-vâsa. *The resin of Pinus longifolia, turpentine.*

ಶ್ರೀವಿಜಯ śrî-vijaya. N. of a Kannaḍa poet (Śmd. 4). — ಶ್ರೀವಿಜಯಮುನಿ. N. (Bp. 52, 17).

ಶ್ರೀವಿಲಾಸಿನಿ śrî-vilâsini. N. of a vṛitta (Čh.).

ಶ್ರೀವೃಕ್ಷ śrî-vṛiksha. *The sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin. (Bp. 40, 72). 2, *a ring or curl of hair on the chest and forehead of a horse.*

ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಕೆ śrî-vṛikshaki. *A horse with the śrîvṛiksha.*

ಶ್ರೀವೇಷ್ಟ śrî-vêshṭa. *The resin of Pinus longifolia, turpentine.*

ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ śrî-vaishṇava. A Vaishṇava of the viśishṭâdvaita sect or follower of Râmânuja (My.; B. 4, 81).

ಶ್ರೀಶ śrî-îśa. Vishṇu (Bp. 34, 48; 54, 60). 2, Râmachandra.

ಶ್ರೀಶೈಲ śrî-śaila. = ಶ್ರೀಗಿರಿ. (Bp. 34, 4).

ಶ್ರೀಶ್ವರ śrî-îśvara. = ಶ್ರೀಶ. (Bp. 54, 67).

ಶ್ರೀಷೇಣ śrîshêṇa. N. of Śrîvarma's father (Čpr. 3, 19; 4, after 12 & 24).

ಶ್ರೀಸಂಜ್ಞ śrî-saṁjña. *Cloves.*

ಶ್ರೀಸತಿ śrî-sati. Lakshmî (ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 89; ಸಿರಿಯರಸಿ, ಮಾಲಕುಮಿ Kk. 7).

ಶ್ರೀಸತೀಶ śrîsati-îśa. Vishṇu (Bp. 54, 1).

ಶ್ರೀಹರ್ಷ śrî-harsha. N. of a saṁskṛita writer and poet (My.; see ಹರ್ಷ).

ಶ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ śrî-hastini. *The sun-flower, Heliotropium indicum* Lin. (= ಭೂರುಂಡಿ). See ಹಣ್ಣಿ.

ಶ್ರುತ śrut. Hearing; sound. See ಪ್ರತಿ-.

ಶ್ರುತ śruta. Heard, listened to;—reported, heard of;—*ascertained, understood;*—called. 2, that which has been heard: *traditional learning and science, a śâstra,* the vêda. See ಆ-, ವಿ-. — ಶ್ರುತ ಪಡಿಸು. To cause to hear, to let know, to tell (B. 5, 159; My.).

ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ śruta-kîrti. Having renowned fame, celebrated (Bp. 26, 65). 2, N. of a Jaina muni (Čpr. 1, 52).

ಶ್ರುತದೇವಿ śruta-dêvi. Goddess of learning: Sarasvatî (Kâvy. III, 3, B, 173).

ಶ್ರುತಿ śruti. = ಸುತಿ. Hearing. 2, *an ear.* 3, anything heard, oral account, report, news. 4, *the vêda;—any vedic text.* 5, the number 4 (ನಾಲ್ಕು Mr. 347). 6, a sound. 7, in music: a quarter tone or interval (twenty-two of these are enumerated, four constituting a major tone, three a minor, and two a semi-tone). ಆ ಸಪ್ತಸ್ವಾದಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿಯೆಸಿಕ್ಕು (Mr. 78). 8, a sort of drone blown by musicians (My.; Tĕ.). See ಸಪ್ತ-. — ಶ್ರುತಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Vocal song to be adapted (to music, Śśv. 3, after 35). — ಶ್ರುತಿಯವ. -ಅವ. = ಶ್ರುತಿಗಾಱ. (My.).

ಶ್ರುತಿಕಸ್ಟ śruti-kashṭa. Painful or harsh to the ear, cacophonous (Śmd. 75).

ಶ್ರುತಿಗಾಱ śruti-gâṛa. A drone-player (My.).

ಶ್ರುತಿಚೋರತಮ śruti-chôra-tama. Tama (Hayagrîva), who stole the vêdas (Č. Bp. 47, 26).

ಶ್ರುತಿನಿಕರ śruti-nikara. The vêdas collectively, all the vedic texts (ಸಿಗಮ, ವೇದಸಮೂಹ Nn. 40).

ಶ್ರುತಿಪಥ śruti-patha. Sound-path: the ear (Abh. P. 3, 51).

ಶ್ರುತಿಬಾಹಿರ śruti-bâhira. External or contrary to the vêda (Bp. 54, 7).

ಶ್ರುತಿಬಾಹ್ಯ śruti-bâhya. = ಶ್ರುತಿಬಾಹಿರ. (Bp. 50, 47).

ಶ್ರುತಿಭೇದ śruti-bhêda. A division of the vêda (ಶಾಲಿ, ವೇದ ಭೇದ Nn. 31).

ಶ್ರುತಿವಿರಸಪದ śruti-virasa-pada. A word that is painful to the ear (Kâvy. II, 1, A, 20-28).

ಶ್ರುತಿಶಿರಸ್ śruti-śiras. The vêdânta (My.).

ಶ್ರುತಿಸಹ್ಯ śruti-sahya. Agreeable to the ear, euphonic (Śmd. 408).

ಶ್ರೇಣಿ śrêṇi. = ಸೇಣಿ. *A line, a row, a range.* 2, a multitude, a number, a troop (ಸ್ತೋಮ Mr. 422). 3, *a corporation of artisans following the same business, a guild of traders dealing in the same articles.*

ಶ್ರೇಣಿಕೆ śrêṇikĕ. = ಶ್ರೇಣಿ. (ಗೊನ್ವಣಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಸೇಣಿ, etc. Śm. 54). 2, a tent.

ಶ್ರೇಯ śrêya. Tbh. of ಶ್ರೇಯಸ್. (Śmd. 107. 159). See Kâvy. II, 2, B, 24).

ಶ್ರೇಯಸ್ śrêyas. Superior, preferable. 2, *best, excellent, eminent.* 3, very fortunate, very prosperous. 4, *virtue, moral merit.* 5, *good fortune, prosperity, bliss.* 6, *final beatitude, release from further transmigration.*

ಶ್ರೇಯಸ śrêyasa. = ಶ್ರೇಯಸ್ (at the end of compounds). See ಸಿಱ-.

ಶ್ರೇಯಸಿ śrêyasi. *The ink-nut tree, Terminalia chebula* Roxb. 2, *the plant Clypea hernandifolia* W. & A. 3, *the plant Scindaspus officinalis* Schott.

ಶ್ರೇಯಸ್ಸು śrêyassu. Tbh. of ಶ್ರೇಯಸ್. (Śmd. 107. 159).

ಶ್ರೇಯಾಂಸ śrêyâṁsa. A man possessing prosperity, etc. (My.).

ಶ್ರೇಯೋವನ್ತ śrêyas-vanta. = ಶ್ರೇಯಾಂಸ. (My.).

ಶ್ರೇಸ್ಠ śrêshṭha. *Best, excellent, most excellent, very eminent, pre-eminent, far better;*—most prosperous;—oldest, senior. ವಿದ್ಯಕ್ಕಿನ್ತ ಬುದ್ಧಿ ಶ್ರೇಸ್ಠ, ಬುದ್ಧಿಗಿನ್ತ ಆಹಾರ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prv.).

ಶ್ರೇಸ್ಠತನ śrêshṭhatana. = ಶ್ರೇಸ್ಠತ್ವ. (My.; G. 91. 480).

ಶ್ರೇಸ್ಠತೆ śrêshṭhatĕ. = ಶ್ರೇಸ್ಠತ್ವ. (My.).

ಶ್ರೇಸ್ಠತ್ವ śrêshṭhatva. Superiority, eminence, excellence (My.; Čb. 42).

ಶ್ರೇಷ್ಠಿ śrêshṭhi. = ಸೆಟ್ಟಿ, etc. Best, chief. See ಕುಲ-. 2, the head or chief of a company following the same trade, a president or foreman of a guild or corporation (ಸೆಟ್ಟಿ G.).

ಶ್ರೇಷ್ಠೆ śrêshṭhĕ. An excellent woman. 2, an excellent cow (ನೈಚಿಕ, ತಲೆಯಾವು Mr. 181).

ಶ್ರೋಣ śrôṇa. *Lame;* a cripple. 2, dressed, cooked, matured. 3, the star śravaṇa.

ಶ್ರೋಣಿ śrôṇi. = ಸೋಣಿ. *The hip and loins, the buttocks* (ಜಘನ Hlâ.; Nn. 2; ಕುಣ್ಡಿ G.).

ಶ್ರೋಣಿತ śrôṇita. Tbh. of ಶ್ರೋಣಿತ, q. v. (*cf.* ಶ್ರಾವ = ಶಾಪ).

ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ śrôṇi-phalaka. *The hip.*

ಶ್ರೋತವ್ಯ śrôtavya. To be heard or listened to, fit or necessary to be heard, possible to be heard (My.).

ಶ್ರೋತೆ śrôtĕ. (fr. Sk. ಶ್ರೋತಸ್, the ear). A woman who gives ear to (Bp. 2, 47).

ಶ್ರೋತ್ರ śrôtra. The organ of hearing: *the ear* (ಕವಿ Nn. 31. 71; ಇಂದ್ರಿಯ Nn. 72). 2, the tip of an elephant's trunk (ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ, ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ 72). 3, a river (ಆಪಗೆ, ನದಿ 72). 4, very harsh or cruel (ಅತೀವಕಠೋರ, ಅತಿನಿಷ್ಠುರ 72).

ಶ್ರೋತ್ರಿ śrôtri. A woman who hears (ಕವಿಯುಳ್ಳಾಕೆ G.).

ಶ್ರೋತ್ರಿಯ śrôtriya. *A Brâhmaṇa versed in the study of the vêdas, a learned Brâhmaṇa.* — ಶ್ರೋತ್ರಿಯಗ್ರಾಮ. A village of śrôtriyas with rent-free land (My.). — ಶ್ರೋತ್ರಿಯವಾನ್ಯ. Rent-free land belonging to śrôtriyas (My.). — ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾಗ್ರಹಾರ. -ಅಗ್ರಹಾರ. = ಶ್ರೋತ್ರಿಯಗ್ರಾಮ. (My.).

ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ śôtra-indriya. The organ of hearing (My.).

ಶ್ರೌತ śrauta. Relating to the ear. 2, relating or belonging to the śruti (vêda). 3, prescribed by the vêda, founded on it;—sacrificial. 4, any observance ordained by the vêda. 5, a man who observes vedic rites, a priest. ತತ್ಸ ಎತುರ್ವರೇಣ್ಯರ್ ಎನ್ಸು, ಶ್ರೌತರ್ (Śmd. 93).

ಶ್ರೌತಿ śrauti. (Tbh. of ಶ್ರೋತ್ರಿಯ). A title affixed to the name of Smârtas (My.).

ಶ್ರೌಷಟ್ śraushaṭ. "May he (the god) hear us!" *an exclamation used in making an offering with fire to the gods or departed spirits.*

ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ ślakshṇa. *Small, fine, thin, minute, slender, deticate.* 2, *smooth; soft, gentle, amiable, of pleasing address.* 3, swampy; swampy ground (ಪಿಪ್ಪಲ, ಜವುಗಿನ ನೆಲ Nn. 62).

ಶ್ಲಥ ślatha. *Loose, stack, retaxed* (ತಿಥಿಲ, ಸಡಿಲ Mr. 461);—untied; dishevelled.

ಶ್ಲಾಘೆ ślâghĕ. Flattery;—*praise;*—boasting.

ಶ್ಲಾಘ್ಯ ślâghya. To be praised or commended, praiseworthy, venerable, respectable (J. 2, 11). 2, praiseworthiness (J. 8, 9); (praise).

ಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶೇಷ ślâghya-viśêsha. A peculiar kind of praise (Kâvy. III, 1, A, 18-21).

ಶ್ಲಿಷ್ಟ ślishṭa. Clung to, adhered to. 2, connected so as to be susceptible of a double interpretation: a figure of speech in arthâlaṅkâra, by which two objects are closely connected and epithets applied to both in common, implied meaning, etc. (Kâvy. III, 3, B, 1. 162; *cf.* ಶ್ಲೇಷ).

ಶ್ಲೀಪದ ślîpada. *Elephantiasis.*

ಶ್ಲೇಷ ślêsha. = ಶ್ಲೇಷೆ. Adhering or clinging to;—embracing. 2, *union, junction, contact.* 3, a figure of alaṅkâra in rhetoric: connection of words so as to admit of a double meaning, verbal equivocation, paronomasia, pun, irony, implied meaning (*cf.* ಶ್ಲಿಷ್ಟ). See Kâvy. III, 2, B, 88-91; III, 3, B, 147-171; ಅರ್ಥ-, ಶಬ್ದ-.

ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ ślêsha-alaṅkâra. The alaṅkâra called ślêsha (My.).

ಶ್ಲೇಷೆ ślêshĕ. = ಶ್ಲೇಷ No. 3. (My.).

ಶ್ಲೇಷೋಪಮೆ ślêsha-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 68 seq.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮ ślêshma. *Phlegm, rheum, the phlegmatic humor;*—a cold (ನೆಗಡಿ Hlâ.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮಜ್ವರ ślêshma-jvara. A phlegmatic fever (My.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮಣ ślêshmaṇa. *Phlegmatic, abounding or affected with phlegm.*

ಶ್ಲೇಷ್ಮನಾಡಿ ślêshma-nâḍi. A pulse near the wrist indicating the amount (or an excess) of phlegm (My.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮರೋಗ ślêshma-rôga. A severe coughing-disease (C.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮಲ ślêshmala. = ಶ್ಲೇಷ್ಮಣ. *Phlegmatic, etc.*

ಶ್ಲೇಷ್ಮಶರೀರ ślêshma-śarîra. A body abounding with the phlegmatic humor (My.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ ślêshmâtaka. *The tree Cordia latifolia* Roxb. (= ಶೇಲು). See ಚಿಳ್ಳು.

ಶ್ಲೋಕ ślôka. Praising or hymning in verse. 2, *celebrity, renown, fame, reputation.* 3, *a particular kind of metre, the epic stôka* (Ch.). 4, any verse or stanza (Sk.; My.).

ಶ್ವ śva. = ಶ್ವನ್, ಶ್ವಾ.

ಶ್ವಃಶ್ರೇಯಸ śvas-śrêyasa. *Happiness, prosperity, bliss.* 2, Brahma, the universal soul.

ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ śva-daṁshṭrĕ. A dog's tooth. 2, *the plant Asteracantha longifotia* Nees. (ನೆಗ್ಗಿಲು Hlâ.).

ಶ್ವನ್ śvan. = ಶ್ವ, etc. *A dog.*

ಶ್ವನಿಶ śva-niśa. *A night on which dogs bark and howl.*

ಶ್ವಪಚ śva-paca. = ಸೊಪಕ. Dog-cooking: *a man of a low and degraded caste* (described as son of an Ugra woman by a Kshatriya), *a Caṇḍâla.* See Bp. 57, 77; 60, 9. — ಶ್ವಪಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 57, 4).

ಶ್ವಭ್ರ śvabhra. *A hole, a chasm;* a den.

ಶ್ವಯಥು śvayathu. *Swelling, morbid intumescence.*

ಶ್ವವಾಹನ śva-vâhana. Bhairava (My.).

ಶ್ವವೃತ್ತಿ śva-vṛitti. The life of a dog;—condition of a dog;—*service, servitude.*

ಶ್ವಶುರ śvaśura. *A father-in-law.*

ಶ್ವಶುರೌ śvaśurau. (dual). ಶ್ವಶುರಂಗಳ್. *A father and mother-in-law.*

ಶ್ವಶುರ್ಯ śvaśurya. *A brother-in-law, a wife's brother, a husband's brother;* a husband's younger brother.

ಶ್ವಶ್ರು śvaśru. *A mother-in-law.*

ಶ್ವಶ್ರ್ವಶ್ವಶುರೌ śvaśrû-śvaśurau. (dual). ಶ್ವಶ್ರ್ವಶ್ವಶುರಂಗಳ್. *A mother and father-in-law.*

ಶ್ವಸ್ śvas. *To-morrow,* 2, future. 3, (future happiness).

ಶ್ವಸನ śvasana. Breathing, respiration, breath. 2, *air, wind.* 3, N. of a metrical foot (Ch.). 4, *the thorny plant Vanguiera spinosa* Roxb.

ಶ್ವಸನಾಶನ śvasana-aśana. A snake, a serpent. (R.).

ಶ್ವಸಿತ śvasita. Breathed; sighed;—breathing, breath;—a sigh. See ಶಿಸ್-.

ಶ್ವಾ śvâ. = ಶ್ವ, etc.

ಶ್ವಾನ śvâna. = ಸಾನ 2, ಸೋನ. (Śmd. 108; Kâvy. I, 2, 96-103). A dog (ಶುನಕ Nn. 74). ನೇಮು ಹೆಚ್ಚಿ, ಪೋಮು ಮಾಜಿ' ಶ್ವಾನನ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಾಡುವದಾಯಿತು (Prv.). ಶ್ವಾನ ಬಲ್ಲುದೆ ರಾಗ ಭೇದಂಗಳ? (Dp. 76, 2).

ಶ್ವಾನಜಂಬುಕಧ್ವನಿ śvâna-jambuka-dhvani. The howling of dogs and jackals. See ಊಳಿಡು.

ಶ್ವಾಪದ śvâ-pada. *A beast of prey, a wild beast.* 2, a tiger.

ಶ್ವಾವಿಧ್ śvâ-vidh. *A porcupine.*

ಶ್ವಾಸ śvâsa. = ಸೋಸ. Breathing, breath, respiration;—sighing;—air, wind;—hard breathing (My.); asthma. See ಉಚ್ಛ್ವಾಸ, ನಿಃ. — ಶ್ವಾಸ ಆಡಿಸು. To breathe (My.). — ಶ್ವಾಸ ಆಡು. Respiration to take place (My.). — ಶ್ವಾಸ ಎಬ್ಬಿ. To inhale, to draw breath (My.). — ಶ್ವಾಸ ಬಿಡು. To exhale (My.).

ಶ್ವಾಸಕ śvâsaka. An utterance, a word (ಜಿಪ್ವಾರವ, ಚೆರ್ಚೆ Mr. 330).

ಶ್ವಾಸಧಾರಣೆ śvâsa-dhâraṇĕ. Suppression or suspension of breath (in yôga, My.).

ಶ್ವಾಸಪ್ರಹರಣ śvâsa-praharaṇa. Expelling breath, blowing. See ಊದು.

ಶ್ವಿತ್ śvit. White. See ಉದ-.

ಶ್ವಿತ್ರ śvitra. *White leprosy, vitiligo.*

ಶ್ವೇತ śvêta. = ಸೇತ. *White* (ಬಿಳಿದು Nn. 66; ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 103). 2, *silver* (ಬೆಳ್ಳಿ 103). 3, one of the ranges of mountains dividing the known continent (ಪರ್ವತ, ಪರ್ವತ ಭೇದ 103). 4, one of the minor divisions of the known continent (ದ್ವೀಪ, ದ್ವೀಪದ ಭೇದ 103). 5, N. (Bp. 41 sum.; 40, 87; 41, 4. 5. 28; 54, 51; see ಕಲಿ-). — ಶ್ವೇತಮುನಿ. N. (Bp. 41, 25. 28).

ಶ್ವೇತಕುಷ್ಠ śvêta-kushṭha. White leprosy (My.).

ಶ್ವೇತಕೇತು śvêta-kêtu. N. of a sage, son of Uddâlaka; N. of a king (My.).

ಶ್ವೇತಗರುತ್ śvêta-garut. *A goose.*

ಶ್ವೇತಚ್ಛದ śvêta-ŏ-chada. *A goose.*

ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ śvêta-dvîpa. = ಶ್ವೇತ No. 4. (My.).

ಶ್ವೇತಮರಿಚ śvêta-mariča. White pepper. 2, *the seed of Moringa pterygosperma* Gaertn. (= ಶಿಗ್ರುಬೀ).

ಶ್ವೇತರಕ್ತ śvêta-rakta. *Pale red, rosy, pink.*

ಶ್ವೇತರೋಗ śvêta-rôga. A kind of venereal affection in which whitish urine is passed (My.).

ಶ್ವೇತರೋಚಿಸ್ śvêta-rŏčis. *The moon.*

ಶ್ವೇತವಾಸಸ್ śvêta-vâsas. Clad in white: *A bauddha* (or jaina) *mendicant* (ಸನಣ Hlâ.).

ಶ್ವೇತವಾಹನ śvêta-vâhana. Having white horses: the moon. 2, Arjuna (J. 13, 16; 24, 62).

ಶ್ವೇತಸುರಸೆ śvêta-surasĕ. *A Vitex negundo* Lin. *with white blossoms.*

ಶ್ವೇತಾಕ್ಷತೆ śvêta-akshatĕ. Uncoloured grains of rice, used for oblations with fire and at funeral rites (My.).

ಶ್ವೇತಾಗರು śvêta-agaru. A white kind of Agallochum (Si. 227).

ಶ್ವೇತಾದ್ರಿ śvêta-adri. The white mountain (J. 3, 16). *Cf.* ರಜತಗಿರಿ.

ಶ್ವೇತಾರ್ಕ śvêta-arka. The Calotropis gigantea alba (ಬಿಳಿ ಹನ ಎಕ್ಕೆ Si. 141; My.).

ಶ್ವೇತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ śvêta-arjuna-vṛiksha. = ಮತ್ತಿ 2 No. 2, q. v.

ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ śvêta-aśvatara. N. of a ṛishi. 2, N. of an upanishad of the yajurvêda (My.).

ಶ್ರೇಯಸೀಯ śvas-vasîya. *Future well-being, good fortune, prosperity, bliss.*

ಷ್

SH

ಷ್ sh. The fifty-second letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It does not occur in pure Kannaḍa (44. 45). It becomes ಸ್, *e. g.* in ವಿಸಯ, or ಚ್, *e. g.* in ಜಟ್ಟಿ.

ಷ sha. The letter ಹ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 6 (Mr. 349).

ಷಕಾರ sha-kâra. The letter ಷ (Śmd. 11).

ಷಕ್ಕು shakku. Doubt, suspicion, misgiving (My.; Mhr., H. शक, शक्); blemish, fault (My., *e. g.* in ಷಕ್ಕು ಹೊಡಿಸು).

ಷಟ್ shaṭ. = ಷಜ್. *Six.*

ಷಟ್ಕ shaṭka. = ಥಕ್ಕ. Consisting of six, sixfold, six;—*an aggregate of six* (Śmd. 101; Čh. v. 191).

ಷಟ್ಕರ್ಮ shaṭ-karma. (Śmd. 101). *The six acts or duties enjoined on Brâhmaṇas collectively:* adhyayana, adhyâpana, yajana, yâjana, dâna, and pratigraha (Bp. 2, 46). 2, the six acts or occupations called lêkhana, vyavahâra, kṛishi, khaḍga, gôpâla, yâčñyĕ (Ĕ. Bp. 47, 43). 3, six acts belonging to the practice of yôga. 4, six acts that may be performed by means of magical texts.

ಷಟ್ಕೋಣ shaṭ-kôṇa. Hexangular; a hexagon (My.).

ಷಟ್ಖಂಡ shaṭ-khaṇḍa. Six divisions of the world (Čpr. 5, 54).

ಷಟ್ಚರಣ shaṭ-čaraṇa. Six-footed;—*a bee* (ತುಮ್ಬಿ Hlâ.).

ಷಟ್ತರ್ಕ shaṭ-tarka. Six kinds of tarka (Čpr. 1, 31).

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ shaṭ-triṁśat. Thirty-six.

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ತತ್ತ್ವ shaṭtriṁśat-tatva. Thirty-six tatvas (Śśv. 2, 93; see Vivêkačintâmaṇi 3, 2).

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶದ್ಗುಣ shaṭtriṁśat-guṇa. Thirty-six guṇas (Čpr. 1, 3).

ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ shaṭ-paṅčâśat. Fifty-six.

ಷಟ್ಪಂಚಾಶದ್ವಿಷಯ shaṭpaṅčâśat-vishaya. The fifty-six countries (Čh. p. 22).

ಷಟ್ಪದ shaṭ-pada. Six-footed;—*a* (male) *bee;*—a louse (ಮನುಷ್ಯಕಮ್ಮಗ, ಹೇನ್ Mr. 166).

ಷಟ್ಪದಿ shaṭ-padi. Six-footed (feminine). 2, N. of a Kannaḍa metre (Čh.; Mr. 366; Bp. 61, 91). 3, a female bee (Bp. 4, 31; 61, 94).

ಷಟ್ಪ್ರತ್ಯಯ shaṭ-pratyaya. Six kinds of calculations (Čh.).

ಷಟ್ಪ್ರಾಸ shaṭ-prâsa. Six kinds of alliteration (Čh. p. 15 seq.).

ಷಟ್ಶತ shaṭ-śata. One hundred and six. 2, six hundred (Bp. 61, 91).

ಷಟ್ಸಮಾಸ shaṭ-samâsa. Six kinds of compound words (Śmd. 89).

ಷಟ್ಸ್ಥಲ shaṭ-sthala. Six (śaiva) subjects or topics (Śm. 1; C. Bp. 3, 18. 26), *e. g.* bhakti, mahêśvara, prasâda, prâṇaliṅga, śaraṇa, and aikya (Vivêkačintâmaṇi 2, 80). — ಷಟ್ಸ್ಥಲದನ. -ಅವ. A Liṅgavanta (C.).

ಷಡ್ shaḍ. = ಷಣ್, etc.

ಷಡಕ್ಷರ shaḍ-akshara. Consisting of six syllables; the six syllables ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ (Bp. 61, 47; Śśv. 5, 63).

ಷಡಕ್ಷರಿ shaḍ-akshari. N. (Śśv. 5, 62).

ಷಡಂಗ shaḍ-aṅga. Six-membered, as the shaḍakshara (Bp. 3, 68). 2, the six vêdâṅgas.

ಷಡಧ್ವ shaḍ-adhva. Six particular ways (Bp. 7, 15).

ಷಡಭಿಜ್ಞ shaḍ-abhijña. Knowing six sciences: *a Buddha.*

ಷಡರಿ shaḍ-ari. The six enemies: kâma, krôdha, lôbha, môha, mada, and matsara (Bp. 6, 6; 39, 15).

ಷಡಾನನ shaḍ-ânana. Six-mouthed, six-faced: *Kârtikêya.*

ಷಡಿನ್ದ್ರಿಯ shaḍ-indriya. An aggregate of six indriyas (My.).

ಷಡು shaḍu. Tbh. of ಷಡ್.

ಷಡುದರುಸನ shaḍu-darusana. Tbh. of ಷಡ್ದರ್ಶನ, q. v.

ಷಡುದರ್ಶನ shaḍu-darśana. Tbh. of ಷಡ್ದರ್ಶನ. (Bp. 3, 66).

ಷಡುದ್ರವ್ಯ shaḍu-dravya. The six elementary substances (of the Jainas): jîva, dharma, adharma, pudgala, kâla, and âkâśa (ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಷಡುದ್ರವ್ಯಗಳು Nn. 164).

ಷಡುರಸ shaḍu-rasa. Tbh. of ಷಡ್ರಸ. (ಲವಣಕಷಾಯಮುಷ್ಕರಸ ಮಾಯು Nn. 83).

ಷಡುರಸಾನ್ನ shaḍurasa-anna. Boiled rice which has the six flavours (J. 6, 43).

ಷಡುರುತು shaḍu-rutu. Tbh. of ಷಡೃತು. (ರುತು Nn. 23).

ಷಡುವರ್ಗ shaḍu-varga. Tbh. of ಷಡ್ವರ್ಗ. (ಕಾಮಾದಿಷಡುವರ್ಗ Nn. 51).

ಷಡುಸಮಾರ್ಜನಿ shaḍu-samârjani. Six ways of cleansing, cleaning, or rubbing (Bp. 6, 20).

ಷಡೂಷಣ shaḍ-ûshaṇa. Six spices collectively: long pepper, black pepper, dried ginger, the root of long pepper, plumbago, and čavi. (R.).

ಷಡೃತು shaḍ-ṛitu. = ಷಡುರುತು. The six seasons.

ಷಡ್ಗವ shaḍ-gava. A yoke of six oxen;—*a yoke of six* (beasts, as horses, etc.).

ಷಡ್ಗುಣ shaḍ-guṇa. Six-fold, six times. 2, an assemblage of six qualities or properties. 3, *the six acts or measures to be practised by a king in his military capacity:* sandhi, vigraha, yâna, âsana, dvaidhîbhâva, samśraya. 4, the six excellent attributes: aiśvarya, jûâna, yaśas, śrî, vairâgya, dharma (Bp. 8, 48).

ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ shaḍguṇa-aiśvarya. Lordship or greatness consisting in the possession of the six properties or excellencies (Bp. 54, 68; Si. 411).

ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥ shaḍ-grantha. *A variety of the prickly climbing shrub, Caesalpinia bonducella* Flem.

ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥಿ shaḍ-granthi. A kind of aromatic root (ವನಿತೆ, ಕರ್ಪೂರನುಣ್ಣಿ Mr. 135).

ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥಿಕೆ shaḍ-granthikĕ. *The plant Zeodary, Curcuma zeodarica* (= ಶಟಿ).

ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥೆ shaḍ-granthĕ. *Orris root* (= ವಚೆ, q. v.).

ಷಡ್ಜ shaḍ-ja. Six-born, produced from six (*i. e.* the tongue, teeth, palate, nose, throat, and chest): *N. of the fourth* (or, according to others, of the first) *of the seven primary notes of music* (svaras). See ಸಪ್ತಸ್ವರ.

ಷಡ್ದಕ shaḍḍaka. = ಸಡ್ಡಕ, q. v. (My.).

ಷಡ್ದನ್ತ shaḍ-danta. Six teeth (of a horse, Mr. 281).

ಷಡ್ದರ್ಶನ shaḍ-darśana. = ಷಡುದರುಸನ, ಷಡುದರ್ಶನ. The six recognized systems of philosophy: pûrvamîmâṁsâ (by Jaimini), uttaramîmâṁsâ (or vêdânta, by Bâdarâyana), nyâya (by Gôtama), vaiśêshika (by Kaṇâda), sâṅkhya (by Kapila), and yôga (by Patañjali; ತೀರ್ಥ, ದರ್ಶನ, ಷಡುದರುಸನ, ಆಡು ದರ್ಶನ Nn. 48).

ಷಡ್ದಶನ shaḍ-daśana. *Having six teeth.*

ಷಡ್ಭಾಷೆ shaḍ-bhâshĕ. The six languages: saṁskṛita, prâkṛita, paiśâča, mâlava, mâgadha, râkshasa (My.).

ಷಡ್ರಸ shaḍ-rasa. = ಷಡುರಸ. The six flavours or tastes: madhura, kaṭu, amla, tuvara, tikta, lavaṇa (Mr. 218; J. 2, 64).

ಷಡ್ರಿಪುವರ್ಗ shaḍ-ripu-varga. = ಷಡ್ವರ್ಗ. (Śśv. 2, 90).

ಷಡ್ವರ್ಗ shaḍ-varga. = ಷಡುವರ್ಗ. A class or aggregate of six things, especially of the six faults: kâma, krôdha, lôbha, môha, mada, and matsara (ಕಾಮಾದಿಷಡ್ವರ್ಗ Mr. 259).

ಷಡ್ವರ್ಣ shaḍ-varṇa. The six colours (ಶ್ವೇತಾದಿಷಡ್ವರ್ಣ, ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಆಱು ವರ್ಣಗಳು Nn. 71).

ಷಡ್ವಿಂಶತಿ shaḍ-viṁśati. Twenty-six (Čh. v. 336).

ಷಡ್ವಿಂಶತಿಛನ್ದ shaḍviṁśati-čhanda. The twenty-six types of metres (Mr. 348).

ಷಡ್ವಿಭಕ್ತಿ shaḍ-vibhakti. The six personal affixes (Śmd. 253).

ಷಡ್ವೈರಿ shaḍ-vairi. = ಷಡರಿ. (My.).

ಷಣ್ shaṇ. = ಷಷ್, etc.

ಷಣ್ಡ shaṇḍa. = ಕಣ್ಡ, ತಣ್ಡ, ಪಣ್ಡ, (ಸಣ್ಡ). *A multitude, a collection, a quantity, a group, a heap, a flock* (ಸಮೂಹ Nn. 128);—a place where two things are joined into one (ಎರಡೊನ್ದಾದೆಡೆ, ಎರಡು ಒನ್ದಾಗಿ ಕೂಡಿದ ಠಾವು 128);—two trees being joined (ವೃಕ್ಷ ವೆರಡು ಒನ್ದಿಸಿದಲ್ಲಿ Mr. 476);—a thicket, a wood. 2, *a bull at liberty.* 3, a eunuch (ನಪುಂಸಕನು 128).

ಷಣ್ಡಕ shaṇḍaka. A eunuch. 2, = ಸಣ್ಡಿಗೆ. (Mr. 217).

ಷಣ್ಡತಾಯೋಗ್ಯ shaṇḍatâ-yôgya. (A bull) fit to be set free.

ಷಣ್ಡತೆ shaṇḍatĕ. The state of a bull at liberty;—the state of being a eunuch (My.). See Nr. s. ಪೋರಿ.

ಷಣ್ಡತ್ವ shaṇḍatva. The state of being a eunuch; *the state of being neuter* (Hlâ.).

ಷಣ್ಢ shaṇḍha. = ಪಣ್ಡ, ಸಣ್ಡ. *A eunuch.* 2, *the neuter gender.*

ಷಣ್ಢತಿಲ shaṇḍha-tila. *Barren sesamum.*

ಷಣ್ಮತ shaṇ-mata. The six sects: vaishṇava, śaiva, śâktêya, gâṇapatya, kâpâlika, saura (My.).

ಷಣ್ಮುಖ shaṇ-mukha. Six-mouthed, six-faced: *Kârtikêya.* 2, Agni (My.).

ಷತ್ವ shatva. The letter ಷ (ಪ್ರ, Śmd. 350. 369. 370).

ಷರತ್ sharat. = ಶರತ್, (ಶರತ). A wager, a bet (My.; Mhr., H. शर्यत). 2, agreement, conditions agreed upon (My.; Br.; H.).

ಷರಬತ್ sharahat. The drink called Sherbet, composed of water, lemon juice, and sugar (My.; Mhr., H. शरबत).

ಷರಾ sharâ. Remark; postscript; nota-bene (My.; Br.; H.).

ಷರಾಬು sharâbu. Spirituous liquor (My.; Mhr., H. शराब).

ಷರಾಯಿ sharâyi. Trousers (My.; Br.; H.).

ಷವರ್ಣ sha-varṇa. The letter ಷ (Ch.).

ಷಷ್ sha-sh. = ಷಟ್, ಷಡ್, ಷಡು, ಷಣ್, ಷೋ. *Six.*

ಷಷ್ಟ shashṭa. Sixtieth (after another numeral). 2, Tbh. of ಷಷ್ಟಿ. (My.).

ಷಷ್ಟಿ shashṭi. 1. Sixty. (Mr. 64; Bp. 24, 14).

ಷಷ್ಟಿ shashṭi. 2. Tbh. of ಷಷ್ಟಿ. (My.). 2, N. of a low caste of Karṇâṭaka Brâhmaṇas (My.).

ಷಷ್ಟಿಕ shashṭika. *A kind of rice ripening in about sixty days.*

ಷಷ್ಟಿಕೆ shashṭikĕ. = ಷಷ್ಟಿಕ. (Si. 301).

ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ shashṭikya. *A field of shashṭika.*

ಷಷ್ಟಿಪೂರ್ತಿ shashṭi-pûrti. The end of the cycle of sixty years when a feast is held (My.).

ಷಷ್ಠ shashṭha. Sixth, the sixth (My.).

ಷಷ್ಠಿ shashṭhi. (feminine). = ಚಟ್ಟಿ, ಷಷ್ಟಿ 2. The sixth day of a lunar fortnight (My.). 2, the sixth or genitive case (Śmd. 63. 112. 115. 142. 149. 161. 163. 166. 399; Kâvy. I, 2, 36-40. 52-55; V, 947). 3, a N. of Durgâ as Kâtyâyanî. — ಷಷ್ಠಿಜಬ್ಬ. = ಸುಬ್ಬರಾಯಷಷ್ಠಿ. (My.).

ಷಷ್ಠೀಗ್ರಹಣ shashṭhî-grahaṇa. = ಚಟ್ಟಿಗರಣ. (Śmd. 376).

ಷಹರ್ shahar. ಷಹರು. shaharu. = ಶಹರ, etc. (My.).

ಷಹರ್ಜಾಗ shahar-jâga. A place where a city is (My.; Si. 106).

ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯ shâḍguṇya. (fr. ಷಡ್ಗುಣ). The aggregate of six qualities. 2, the six measures or acts of royal policy (Cpr. 2, after 49).

ಷಾಣ್ಮಾತುರ shâṇmâtura. (fr. ಷಣ್-ಮಾತೃ). Having six mothers: *Kârtikêya.*

ಷಾಪ್ shâp. A "shop" (My.; ಆಪಣ, etc. Si. 106).

ಷಾಲು shâlu. = ಶಾಲು, etc. (My.). — ಷಾಲುರುಮಾಲು. A square shawl that is worn like a turban (My.).

ಷಿಕಮಿ shikami. A subordinate tenure in which the holder pays his revenue through the proprietor of the land, not direct (My.; H.). — ಷಿಕಮಿದಾರ. A subordinate cultivator who holds lands in farm and pays the revenue through the proprietor (My.).

ಷಿಡ್ಗ shiḍga. A profligate man, a libertine, a lecher;— an inconstant lover, a gallant (Sk.; My. Amara; *cf.* ಸಿತಗ).

ಷುರು shuru. = ಸುರು 1. Begun (Mhr., H. सुरू); beginning, commencement (My.; Si. 64; Br.).

ಷೋ shô. = ಷಷ್.

ಷೋಕೆ shôkĕ. Voluptuousness (My.; Mhr., H. शौक).

ಷೋಕೆದಾರ shôki-dâra. A voluptuous man (My.).

ಷೋಕು shôku. = ಷೋಕೆ. (My.).

ಷೋಡತ್ shô-dat. Six-teethed: *a young ox with six teeth.*

ಷೋಡಶ shô-daśa. *Sixteenth, the sixteenth.* 2, sixteen (Ch. v. 334; J. 32, 43). 3, a śrâddha ceremony performed on the twelfth or sixteenth day after a person's death (My.). — ಷೋಡಶರ್. A class of famous Śaivas (Liṅgavantas, Bp. 48, 18).

ಷೋಡಶಗಣ shôḍaśa-gaṇa. = ಷೋಡಶರ್. (Bp. 54, 76).

ಷೋಡಶದಾನ shôḍaśa-dâna. The aggregate of sixteen kinds of gifts (Ahhâ. 2, 100).

ಷೋಡಶೋಪಚರಣೆ shôḍaśa-upaćaraṇĕ. = ಷೋಡಶೋಪಚಾರ. (Bp. 41, 23).

ಷೋಡಶೋಪಚಾರ shôḍaśa-upaćâra. Sixteen ways of doing homage (to idols) or showing civility (to men, viz. âsana, svâgata, pâdya, argha, âćamanîya, madhuparka, âćamana, snâna, vasana, âbharaṇa, sugandhi, sumanas, dhûpa, dîpa, naivêdya, vandana). (Bp. 45, 11; My.).

ಷ್ಠೀವ shṭhîva. = ಷ್ಠೀವನ. See ಸಿ-.

ಷ್ಠೀವನ shṭhîvana. The act of spitting; spittle. See ಸಿ-.

ಷ್ಠೇವ shṭhêva. Spitting. See ಸಿ-.

ಷ್ಠೇವನ shṭhêvana. = ಷ್ಠೇವ. See ಸಿ-.

ಷ್ಠ್ಯೂತ shṭhyûta. Spit, ejected (as saliva). See ಸಿ-.

ಷ್ಠ್ಯೂತಿ shṭhyûti. Spitting. See ಸಿ-.

ಸ್ S

ಸ್ s. The fifty-third letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It takes the place of ಶ್ in tadbhavas (234. 235), becomes ಚ್ (83. 223; 283. 284), ಛ್ (83), ಜ್ (83. 204), and is elided (268. 270. 275), when occasionally it takes the form of the hindu (215). Once it appears as ಗ್ (see ಸೀಳ್ 3 & ಸೀಳು 1). For its connection with ಟ್ *cf. e. g.* ಪಿಸುಕು with ಪಿಟ್ and see M. s. ಮಸಲ್, for that with ಡ್ and ಟ್ see *e. g.* the T., M. and Tě. s. ಬಸಿ 1-3, for that with ಜ್ and ಯ್ *e. g.* the terms s. ಉಯ್ಯಲ್, ಬಸಿಱ್ and ಸಯ್ 1, and for that with ಳ್ *cf. e. g.* ಪಿಸಿ with ಪಿಳಿ. (In Tulu ಸ್ occasionally is the suhstitute of ಹ್, so that *e. g.* ಹಾದಿ, a road, appears as ಸಾದಿ; *cf.* Sk. सिन्धु and ಪಿನ್ದ್ರಿ). *Cf.* also ಬೆಸನ 1 = ವಿಧಾನ; ಮಿಡುಕು 3 = ಮಿಸುಕು 1; ಮಿನುಕು 1 = ಮಿಸುಗು 1.

ಸ sa. The letter ಸ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಸ sa. 1. With, together with, along with, having, accompanied by, possessing, same, similar. 2, N. of a certain

metrical foot (Ch.; Mr. 363). 3, an abbreviated term of the musical note ಷಡ್ಜ (Mr. 76). 4, the number 7 (Mr. 349).

ಸ sa. 2. A Tbh. of ಸ್ವ in ಸರೂಪ 2.

ಸಂ sam. = ಸಮ್, q. v.

ಸಂಯ saṁ-ya. A yoke (ಯುಗ, ನೊಗ Mr. 286). 2, a skeleton.

ಸಂಯತ್ saṁ-yat. Contest, *war, battle.*

ಸಂಯತ saṁ-yata. Held together; restrained, checked, fettered, controlled; *constrained, bound;* subdued; *one who restrains himself or controls his passions.*

ಸಂಯತ್ತು saṁyattu. Tbh. of ಸಂಯತ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಸಂಯಮ saṁ-yama. *Restraint, check, control; coercion;* avoiding infliction of pain on others, humanity, forbearance, compassionateness; a religious vow.

ಸಂಯಮನ saṁ-yamana. = ಸಂಜವನ. One who restrains, a ruler. 2, restraining, checking, etc. (= ಸಂಯಮ). (B. 5, 216; My.). 3, a cluster or square of four houses.

ಸಂಯಮನಿ saṁ-yamani. The city or residence of Yama (ಯಮನ ಪಟ್ಟಣ G.; My.).

ಸಂಯಮಿ saṁ-yami. = ಸಂಜಮಿ, ಸಯ್ಯಮಿ. Who or what restrains or subdues; one who subdues or controls his passions, an ascetic (ನಿಶ್ಚಲ, ಯತಿ Nn. 46, o. r. ಸಯ್ಯಮಿ; ಯತಿ 52, o. r. ಸಯ್ಯಮಿ; ಎತಿ 80. 94, o. r. ಸಯ್ಯಮಿ; Bp. 19, 78; 38, 3).

ಸಂಯಾತ್ರೆ saṁ-yâtrĕ. Travelling, voyaging by sea. See ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ.

ಸಂಯಾಮ saṁ-yâma. = ಸಂಯಮ. *Restraint, etc.*

ಸಂಯುಕ್ತ saṁ-yukta. Conjoined; united; attached; mingled, blended; accompanied or attended by; endowed with (J. 5, 53; B. 4, 3. 226; My.).

ಸಂಯುಗ saṁ-yuga. Conjunction, union, mixture; *conflict, war, battle* (ಕಾಳೆಗ Nn. 43). See ಪೊಣರ್ದು.

ಸಂಯುತ saṁ-yuta. Conjoined, joined together, connected, joined, attached; mixed with, blended; heaped together; endowed or furnished with. See ಶುಭ್ರ.

ಸಂಯೋಗ saṁ-yôga. *Conjunction, connection, junction;* union, close connection, association; mingling, mixing (Śmd. 157; Bp. 57, 69); a conjunct or double consonant (190); conjunction of two heavenly bodies; endowment with;—copulation (Mhr.; My.). ಕವಿಗಳ ಸಂಯೋಗ (ಕಾಪೇಯ Mr. 161). ಸರ್ವಶಬ್ದಸಂಯೋಗ (538). See ನೆರೆ 1, ಪಾಳಿಸು 2, ಪೆಣೆ 1, ಮೇಳಿಸು; Kâvy. III, 2, B, 29.

ಸಂಯೋಗಿತ saṁ-yôgita. = ಸಂಯೋಜಿತ.

ಸಂಯೋಗಿಸು saṁ-yôgisu. To join, to mix (My.). 2, to copulate, to cohabit (ನೆರೆ G.).

ಸಂಯೋಜಿತ saṁ-yôjita. *Conjoined, joined, united;* attached, annexed,

ಸಂರಕ್ಷಕ saṁ-rakshaka. Guarding, etc.; that guards, protects or keeps carefully (Mhr.; My.).

ಸಂರಕ್ಷಣ saṁ-rakshaṇa. The act of protecting, guarding, keeping, preserving, taking care of, protection; saving. See ಕಾಪಿಡು, ಕೆಯ್ಗಾಯ್; B. 4, 42. — ಸಂರಕ್ಷಣ ಮಾಡು. = ಸಂರಕ್ಷಿಸು. To guard, etc. (L. G.).

ಸಂರಕ್ಷಣೆ saṁ-rakshaṇĕ. = ಸಂರಕ್ಷಣ. (ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ G.; B. 4, 74. 119. 199; My.).

ಸಂರಕ್ಷಿತ saṁ-rakshita. Protected, preserved, kept, taken care of (My.).

ಸಂರಕ್ಷಿಸು saṁ-rakshisu. To guard, to preserve, to take care of, to protect, to save (ಒವು, ಕಾಪಾಡು G.; B. 1, 25; 4, 77; My.).

ಸಂರಂಭ saṁ-rambha. = ಸಾರಮ್ಭ. Taking hold of, beginning. 2, agitation (arising from fear, joy, etc.); cheerful quickness; flurry;—*energy, zeal, impetuosity* (ಸಮ್ಭ್ರಮ Hlâ.; ಸಾರಮ್ಭ, ಸಂವೇಗ Mr. 438); a festival, a feast (as marriage, My.);—rage, wrath, fury, anger;—*pride, arrogance.*

ಸಂರಾವ saṁ-râva. Clamour, uproar; *sound, noise, crying aloud.* See ಯೋಧ-.

ಸಂರೂಢ saṁ-rûḍha. Grown together, grown over, cicatrized, healed;—grown, sprouted, budded, blossomed;—burst forth, appeared;—taking firm root;—confident, bold. (R.).

ಸಂರೋಧ saṁ-rôdha. Complete obstruction or opposition, impediment, hindrance, stop, check (ವಿಘ್ನ, ಅಡ್ಡಿ G.). 2, throwing, sending.

ಸಂಲಗ್ನ saṁ-lagna. Closely attached, stuck together, united with, adhering (Ćpr. 5, 129).

ಸಂಲಬ್ಧ saṁ-labdha. Obtained, received (Ćpr. 9, 114).

ಸಂಲಾಪ saṁ-lâpa. = ಸಲ್ಲಾಪ. Talking together, *familiar or friendly conversation,* chat, discourse.

ಸಂಲಾಪಿ saṁ-lâpi. = ಸಲ್ಲಾಪಿ. Conversing together in a friendly way (adj.); discoursing; one who converses or discourses.

ಸಂವತ್ saṁ-vat. *A year.*

ಸಂವತ್ಸರ saṁ-vatsara. *A year;* a year of Vikramâditya's era.

ಸಂವತ್ಸರಲವಣ saṁvatsa-lavaṇa. = ಸಂವರ್ಚಲವಣ, ಸೌವರ್ಚಲವಣ. A kind of salt (ಶುಚಕ Mr. 143, o. r. ಸಂವಚ್ಚಲವಣ).

ಸಂವದನ saṁ-vadana. Speaking together, conversing. 2, *subduing by charms* (such as mystical gems, drugs, etc.), *overpowering by magic.*

ಸಂವದನೆ saṁ-vadanĕ. = ಸಂವದನ No. 2.

ಸಂವನನ saṁ-vanana. *Subduing by magical drugs or charms;* charming, fascination.

ಸಂವರಣ saṁ-varaṇa. The act of covering or screening, concealing, enclosing, concealment; a secret; a disguise, pretext.

ಸಂವರಣೆ saṁ-varaṇĕ. 1. = ಸಂವರಣ. See ಆಕಾರ-.

ಸಂವರಣೆ saṁvaraṇĕ. 2. = ಸವರಣೆ, ಸೌರಣೆ. Tbh. of ಸಮ್ಭರಣ. Bringing together, collecting; preparing, preparation, making ready, procuring (of materials or ingredients of any kind; ಪಣ್ಣಿಕ Śm. 42; Râm. 3, 8, 36; Bh. 10, 4, 56; Tĕ. ಸವರಣೆ); nourishing.

ಸಂವರಿಸು saṁvarisu. = ಸವಣಿಸು, ಸವರಿಸು. To bring together, to collect; to make ready; to prepare; to fit; to make preparations; to support or maintain well, to nourish. See Abh. P. 7, 27; 11, 96; Grj. 3, after 119; Bp. 1, 46; Mr. 4; Bh. 1, 5, 22; 1, 10, 17; 2, 10, 24; 3, 19, 44; Râm. 3, 4, 8; 3, 8, 35; 5, 8, 66.

ಸಂವರ್ಚಲವಣ saṁvarċa-lavaṇa. = ಸಂವತ್ಸಲವಣ. (My.).

ಸಂವರ್ತ saṁ-varta. Turning towards; going towards; going (ವರ್ತನ, ಚರಿತ್ರ Nn. 160); coming to pass, becom-

ing;—rolling up, destruction; *periodical destruction of the universe* (ಪ್ರಲಯ, ಪ್ರಲಯಕಾಲ 160; ಪರಿವರ್ತ, ಜಗದ್ವಿನಾಶ Mr. 71); *a year* (ಸಂವತ್ಸರ 160); N. of one of the seven clouds at the dissolution of the universe; N. of a ṛishi (J. 5, 43, etc.).

ಸಂವರ್ತಕ saṁ-vartaka. The world-destroying fire. 2, N. of Balarâma (G.). 3, the plough of Balarâma (G.).

ಸಂವರ್ತನ saṁ-vartana. = ಸಂವರ್ತ. Periodical destruction of the universe (ಪರಿವರ್ತನ, ಪ್ರಲಯ Nn. 158; ಪರಿವರ್ತನ Mr. 472).

ಸಂವರ್ತಿ saṁ-varti. = ಸಂವರ್ತಿಕೆ.

ಸಂವರ್ತಿಕೆ saṁ-vartikĕ. *The new leaf of a water-lily,* the petal or leaf near the filament.

ಸಂವರ್ಧಿತ saṁ-vardhita. Brought to complete growth, brought up, reared, raised, cherished, protected, encouraged (ಮೇಲೆದಪ್ಪಿದ, ಬಹಳ ಜೆಚ್ಚಾದ G.; My.).

ಸಂವಲಯಾವೇಷ್ಟನ saṁvalaya-âvĕshṭana. N. of a feat of wrestlers (Śĕv. 4, 75).

ಸಂವಲಿತ saṁ-valita. Met together, mixed, mingled; connected or associated with; united; encompassed, surrounded; possessed of. (R.).

ಸಂವಸಥ saṁ-vasatha. An inhabited place, *a village.*

ಸಂವಾದ saṁ-vâda. Speaking together, conversation, colloquy, dialogue; discussing, discussion; communication of intelligence, report, information, news; assent; agreement, conformity, sameness; sounding together, as musical instruments. See Kâvy. III, 1, A, 25; Bp. 14, 22; ಎ.

ಸಂವಾದಿತ saṁ-vâdita. Caused to speak with, made to converse; sounded, played (Ŭpr. 2, after 14); agreed with or upon.

ಸಂವಾದಿಸು saṁ-vâdisu. To speak together, to speak with, to converse;—to discuss; to dispute (Bp. 50, 77; 51, 12).

ಸಂವಾಹಕ saṁ-vâhaka. *A shampooer* (ಮರ್ದನಿಗ Mr. 377).

ಸಂವಾಹನ saṁ-vâhana. *Rubbing the person, shampooing.* 2, bearing (a burden), carrying.

ಸಂವಿ saṁvi. = ಸವಿ 4. Sweetness. ಸಂವಿಮಾತಾಡುವವನು (ತಕ್ಕು); ಸಂವಿಮಾತಿನವ (ತಕ್ಕ Ŭb.).

ಸಂವಿಗ್ನ saṁ-vigna. Agitated, startled, started up, alarmed.

ಸಂವಿತ saṁvita. Probably a mistake for ಸಂವಿಗ್ನ. (ಪ್ರಜ್ಞೋಪಿತ, ಬೆಜ್ಜಗು Mr. 463).

ಸಂವಿತ್ತಿ saṁ-vitti. *Perception,* ascertainment, knowledge, consciousness, feeling. 2, *intellect, understanding.* 3, recognition, recollection. 4, accommodation of disputes, harmony.

ಸಂವಿತ್ತು saṁvittu. Tbh. of ಸಂವಿದ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಸಂವಿದ್ saṁ-vid. *Knowledge,* intellect, understanding. 2, a mutual understanding, *agreement, contract,* covenant. 3, consent, assent, promise. 4, prescribed custom, established usage. 5, *a watch-word, a war-cry.* 6, *war, battle.* 7, *a name, appellation.* 8, a sign, signal. 9, pleasing, delighting.

ಸಂವಿದಾನ saṁ-vidâna. Being found with or together with; connected, united; agreeing with, harmonious (G.).

ಸಂವಿದಿತ saṁ-vidita. Known. 2, *agreed upon, assented to, promised;* agreement.

ಸಂವಿದ್ವ್ಯತಿಕ್ರಮ saṁvid-vyatikrama. Breach of promise, violation of contract. (R.).

ಸಂವಿಧಾನ saṁ-vidhâna. = ಸುಯಿದಾನ. Disposition, arrangement; performance; plan, mode, rite;—attending to, minding (My.).

ಸಂವೀಕ್ಷಣ saṁ-vîkshaṇa. *Search, inquiry.*

ಸಂವೀತ saṁ-vîta. Covered over, coated over, overlaid; *wrapped up, covered;* clothed; adorned (ಆವರಿತ, ಸಂವೃತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ Mr. 441); *surrounded,* enclosed, encompassed, shut in. See ಸುತ್ತು 1.

ಸಂವೃತ saṁ-vṛita. Covered up, *covered,* enveloped, surrounded, *wrapped up* (ಸಂವೀತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ Mr. 441); concealed, hidden; secluded; closed, shut up, secured;—filled with, full of; furnished or attended with, accompanied by (Ŭpr. 2, 92; Râv. 5, 92).

ಸಂವೃತ್ತ saṁ-vṛitta. Become, arisen, happened, taken place. 2, furnished with; covered (ಸಮ್ಮಾದಿಸಿದ G.).

ಸಂವೇಗ saṁ-vêga. *Agitation* (arising from joy, fear, etc.); cheerful quickness (ಹರ್ಷದಿಂದ್ದ ತ್ವರ ಮಾಡೋಣ G.); flurry; *excessive impetus or impetuosity, vehemence* (ಸಮ್ಳು ಮ Hlâ.; ಸಂರಮ್ಭ, ಸೌರಮ್ಭ Mr. 438); *pride, conceit;* hurry, haste, speed.

ಸಂವೇದ saṁ-vêda. *Perception, consciousness,* knowledge, understanding.

ಸಂವೇದಿಸು saṁ-vêdisu. To know thoroughly, to know, to learn (Bp. 1, 22; 47, 69).

ಸಂವೇದ್ಯ saṁ-vêdya. To be known or understood (adj.); to be made known. 2, *the junction of two rivers.*

ಸಂವೇಶ saṁ-vêśa. Entering. 2, *reposing, sleep, sleeping.* 3, cohabitation, copulation. 4, dreaming, a dream. 5, a seat.

ಸಂವೇಶನ saṁ-vêśana. The act of causing to enter or causing to lie down; *sexual union, coition.*

ಸಂವೇಷ್ಟನ saṁ-vêshṭana. Surrounding, enveloping, encompassing. See ದುರ್ಗ-.

ಸಂವ್ಯಾನ saṁ-vyâna. The act of covering over; a covering; cloth, clothes, garment, vesture; *an upper garment.* See ಉಪ-.

ಸಂಶಪ್ತಕ saṁ-śaptaka. *A soldier sworn never to recede from a fight and stationed to prevent the flight of others;* a picked warrior.

ಸಂಶಯ saṁ-śaya. = ಸಂಸಯ, ಸಂಸೆ. Uncertainty, irresolution, *doubt,* scruple, misgiving, suspicion. 2, difficulty, danger, risk, peril. 3, one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). — ಸಂಶಯ ಒನ್ದು. To grow uncertain or irresolute or doubtful; to waver; to become suspicious (Bp. 26, 38). — ಸಂಶಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಸಂಶಯ ಒನ್ದು. (ಶಂಕಿಸು G.; My.). — ಸಂಶಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. = ಸಂಶಯಗೊಳ್ಳು. (B. 5, 292). — ಸಂಶಯ ತೆಗೆ. = ಸಂಶಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 4, 69). — ಸಂಶಯ ಪಡು. To doubt, to suspect (B. 4, 168; My.).

ಸಂಶಯಾತ್ಮ saṁśaya-âtma. Having a doubtful, or irresolute, mind; a sceptic (My.).

ಸಂಶಯಾಪನ್ನ saṁśaya-âpanna. Beset with doubt, irresolute; uncertain, dubious.

ಸಂಶಯಾಪನ್ನಮಾನಸ saṁśayâpanna-mânasa. *Irresolute, unsettled in opinion.*

ಸಂಶಯಿತ saṁ-śayita. Uncertain, dubious, doubtful (Kâvy. III, 3, B, 103).

ಸಂಶಿತ saṁ-śita. Thoroughly finished or completed, finished off, accomplished; *established, decided, determined, certain;* firm, resolute (ಸುನಿಶ್ಚಿತ, ದೃಢಚಿತ್ತನ್ Mr. 252).

ಸಂಶೋಷಿತ śaṁ-śôshita. Made thoroughly dry, dried up (Ćpr. 4, after 42).

ಸಂಶ್ರಯ saṁ-śraya. Having recourse to, betaking one's self to; refuge, shelter, protection (ಆಶ್ರಯ G.). 2, seeking alliance, league. 3, an aim, object.

ಸಂಶ್ರವ saṁ-śrava. Hearing or listening attentively. 2, *promise, assent, agreement.*

ಸಂಶ್ರಿತ saṁ-śrita. Gone or fled to for refuge, come for protection; taken under protection, sheltered, protected, supported; a dependant, a servant, a follower, 2, united, joined (ಯುತ, ಸಂಘಾತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440).

ಸಂಶ್ರುತ saṁ-śruta. Well heard. 2, *promised, agreed, assented.*

ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟ saṁ-śliṣhṭa. Clasped or pressed together, embraced; joined, united. 2, adjoining, touching, close together. 3, one of the guṇas in poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 3. 8-12). 4, endowed; possessed of.

ಸಂಶ್ಲೇಷ saṁ-ślêsha. *Embrace, embracing.* 2, *union, connection, junction, association, contact.* 3, a kind of ślêsha in poetry (Kâvy. III, 3, B, 164).

ಸಂಸಕ್ತ saṁ-sakta. Adhered or stuck together, joined or attached or linked together; attached or tied to; fastened; closely connected; *close, near, adjoining, contiguous;* intent on; possessing, endowed with.

ಸಂಸಂಗ saṁ-saṅga. Close connection (Ćpr. 2, 62; 4, 40).

ಸಂಸಂಗಿ saṁ-saṅgi. One who is closely connected with or endowed with (Ćpr. 1, 124).

ಸಂಸದ್ saṁ-sad. ಸಂಸತ್. Sitting down together. 2, *an assembly, meeting,* congress, session; a court of justice.

ಸಂಸಯ saṁsaya. Tbh. of ಸಂಶಯ. (Śmd. 335).

ಸಂಸರ saṁsara. Tbh. of ಸಂಸಾರ. (Jns. 22, 53).

ಸಂಸರಣ saṁ-saraṇa. Going, proceeding; moving or going round in a circuit, revolving, revolution, passing through a succession of states, *birth and re-birth of living beings;* the world. 2, going well or unobstructedly: *the unresisted march of troops.* 3, the commencement of war or battle. 4, *a highway.* 5, a resting place for passengers near the gates of a city.

ಸಂಸರಿಸು saṁsarisu. To go towards (and rest on, Rśv. 5, 73).

ಸಂಸರ್ಗ saṁ-sarga. Mixture or union together, commixture, conjunction, *close or intimate union;* close contact, touch, proximity; association, society; intercourse, sexual attachment or connection, coition; acquaintance, familiarity; intimate relation, co-existence. See Sp. s. ಮೀರು; ಶಬ್ದಾನ್ತರ.

ಸಂಸರ್ಗದೋಷ saṁsarga-dôsha. The fault or evil consequences of society (with bad people) (My.).

ಸಂಸರ್ಗಾಭಾವ saṁsarga-abhâva. In the nyâya philosophy: a particular form of the category of non-existence, said to be of three kinds, prior, incidental, and final, or absence of birth, destruction of present being, and necessary cessation of existence. (R.).

ಸಂಸಾರ saṁ-sâra. Course, passage. 2, passing through a succession of states, *course or circuit of mundane existence,* transmigration, metempsychosis; the world, human life, secular life; mundane affairs, the affairs of life (B. 5, 122. 291; My.); worldly illusion;—a household (My.; Tć.); a family (My.; Tć.); a wife (My.; Tć.). ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಎಳ್ಳೆ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ ಮಳಲಬೆಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯಿದಸ್ತೆ (Sp.). ನಿಲವಿಲ್ಲದ ಹಲವಿನ್ದ ಹೊಲದ ಉಕ್ಕೆ; ನಿಲ ನೋಡಿ, ಸಂಸಾರ.—ಸಂಸಾರ ಗುಟ್ಟು, ಕೋಗ ರಟ್ಟು.—ಸಂಸಾರವೆಮ್ಬುದು ಸಾಗರದ ಹೊರೆ, ಈಸ ಬಲ್ಲವಗೆ ಎದೆಯುದ್ದ.—ಸಂಸಾರ ಸಾಗರ, ಅವಸರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.—ಸಂಸಾರ ಬೇಕೆತು ಎನ್ದು, ಮಾಂಸಾರ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? (Prvs.). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ನಡುಗಡಲೊಳು ಮೋಹಮೆಮ್ಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳು ಸೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀಳುವಿದೆ, ಜೀವನೆ, ನಡೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯಜಿತ (Jm.). — ಸಂಸಾರ ನಡಿಸು. To carry on the affairs of life; to keep house (B. 5, 116; My.). — ಸಂಸಾರ ಮಾಡು. To manage the affairs of life; to keep house (B. 3, 59; My.). — ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸು. = ಸಂಸಾರ ನಡಿಸು. (B. 5, 124; My.).

ಸಂಸಾರಚಕ್ರ saṁsâra-čakra. The whirl and maze of mundane affairs or secular life (Mhr.; My.).

ಸಂಸಾರತಾಪತ್ರಯ saṁsâra-tâpatraya. The three kinds of affliction arising from mundane affairs; familytrouble (My.).

ಸಂಸಾರಪಾಶ saṁsâra-pâśa. The fetters of the world or worldly illusion (J. 13, 28).

ಸಂಸಾರಭಾರ saṁsâra-bhâra. The weight of the affairs of life (My.).

ಸಂಸಾರಮಾರ್ಗ saṁsâra-mârga. The road of the world, the course or stage of mundane affairs, the world. 2, the vulva. (R.).

ಸಂಸಾರವಿಮೋಚನ saṁsâra-vimôčana. Liberating or emancipating from worldly existence; emancipation from the world (My.).

ಸಂಸಾರಿ saṁ-sâri. Passing through (successive existences), transmigratory; worldly, mundane, secular; engaged in worldly or secular occupations;—that has the cares of a family (Mhr.); that has a family (My.). 2, *a living or sentient being, an embodied soul* (ಮುದ್ಗಲ, ಆತ್ಮನು Nn. 96). See Bp. 36, 17; 51, 28; ಅ-, ನಿಃ-; Prv. s. ತಪ್ಪ.

ಸಂಸಾರಿಕ saṁsârika. Worldly, mundane (Ćpr. 2, after 39; 4, 52); a man who has a family (J. 15, 13; My.).

ಸಂಸಿದ್ಧ saṁ-siddha. Fully done or accomplished, made perfect, perfected; *prepared, made.* 2, one who has attained final emancipation. See Bp. 51, 40; Śm. 1.

ಸಂಸಿದ್ಧಿ saṁ-siddhi. *Complete accomplishment, completion,* perfection, complete attainment; beatitude, final emancipation 2, *nature, natural disposition,* natural state or quality. 3, a passionate or intoxicated woman. See Bp. 52, 50; 57, 89; 61, 80.

ಸಂಸೃತ saṁ-sṛita. Gone towards, approached, attained, obtained.

ಸಂಸೃತಿ saṁ-sṛiti. = ಸಂಸಾರ. (Ćpr. 4, after 51; Bp. 11, 1; 21, 29; 44, 65).

ಸಂಸೃತೇನ್ಧನದಾವ saṁsṛita-indhana-dâva. Fire with much fuel (Bp. 36, 7).

ಸಂಸೃಷ್ಟ saṁ-sṛishta. Commingled, conjoined, united, common to all (My.); composed; associated or connected together (as partners, etc.); reunited (as kinsmen, see ಸಂಸೃಷ್ಟಿ No. 2); involved in; cleanly dressed. 2, created (ಕೂಡಿದನ್ನ, ಹುಟ್ಟಿದನ್ನ G.).

ಸಂಸೃಷ್ಟಿ saṁ-sṛishṭi. Union, combination; association, intercourse, co-partnership; living together in one family; collection, collecting, assembling; the aggregation or combining of a number of metaphors in one passage. 2, a reunited kinsman (applied to persons of the same family who, after having made a partition, again live together, annulling the partition previously made). 3, a co-partner. See ಸಾಂಸೃಷ್ಟಿಕ.

ಸಂಸೆ saṁsĕ. Tbh. of ಸಂಶಯು. (C.).

ಸಂಸೇವಿ saṁ-sêvi. One who serves or worships (Bp. 7, 3).

ಸಂಸೇವ್ಯ saṁ-sêvya. To be served or honoured, honourable, eminent (Ṭpr. 6, after 56).

ಸಂಸ್ಕರಣ saṁ-s-karaṇa. = ಸಂಸ್ಕಾರ. (Kâvy. I, 5, 50).

ಸಂಸ್ಕರಿಸು saṁskarisu. To put together, to construct;—to form well or thoroughly, to make perfect, to refine;—to form accurately;—to make ready, to prepare, to arrange;—to consecrate, to sanctify;—to invest (with the sacrificial thread);—to purify, to cleanse;—to decorate. See Si. 238-241.

ಸಂಸ್ಕಾರ saṁ-s-kâra. Forming well or thoroughly, making perfect, *perfecting;* completing, finishing, refining, refinement, accomplishment. 2, forming in the mind, conception, idea, notion; the power of memory, faculty of recollection, *the realising of past perceptions;* self-productive quality; any faculty, capacity, instinct. 3, preparation, making ready, preparation of food, etc., cooking, dressing. 4, decoration, embellishment, ornament, elegance. 5, making sacred, hallowing, consecration, dedication; consecration of a king, etc. 6, making pure, *purification,* purity. 7, *a sanctifying or purificatory rite or essential ceremony* (enjoined on all the first three classes or castes; the following are considered as saṁskâras: garbhâdhâna, puṁsavana, sîmantônnayana, jâtakarma, nâmakaraṇa, nishkramaṇa, annaprâśana, ĉûḍâkarma, upanayana, and vivâha; others name more). 8, any rite or ceremony. 9, funeral obsequies. See ಅಂಗ-, ಮೃತ-; Bp. 55, 19; B. 4, 215.

ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನ saṁskâra-hîna. Destitute of saṁskâras; *a man who has not received the saṁskâras,* a Vrâtya or outcast (see ವ್ರಾತ್ಯ).

ಸಂಸ್ಕಾರಿ saṁ-s-kâri. One who has received a saṁskâra or is dedicated to (Bp. 49, 32).

ಸಂಸ್ಕೃತ saṁ-s-kṛita. = ಸಕ್ಕದ. Carefully or accurately formed, elaborated, highly wrought, artificial, refined, polished, *finished, educated.* 2, made ready, *prepared,* cooked, dressed, compounded. 3, consecrated, sanctified, hallowed, initiated. 4, *cleansed, purified.* 5, decorated, ornamented. 6, *excellent, best.* 7, highly wrought speech, the Saṁskṛita language (Ĉh.; Śmd. 44. 62. 64. 105). ಸಂಸ್ಕೃತ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಜೊಣಸಿನ ಕಾರ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). See ಅತಿ-, ಸಮ-; ಪ್ರಶಸ್ತ.

ಸಂಸ್ಕೃತಲಿಂಗ saṁskṛita-liṅga. A Saṁskṛita theme or term (Śmd. 408).

ಸಂಸ್ಕೃತಿ saṁ-s-kṛiti. = ಸಂಸ್ಕಾರ. 2, = ಸಂಕೃತಿ, N. of a type of metres (Mr. 362).

ಸಂಸ್ಕ್ರಿಯೆ saṁ-s-kriyĕ. = ಸಂಸ್ಕಾರ. Any purificatory rite. 2, funeral ceremonies or obsequies. (R.).

ಸಂಸ್ತರ saṁ-stara. *A bed, a couch;* a bed made of leaves, etc. 2, *a sacrifice.* 3, a stone (ದೃಷತ್, ಕಲ್ಲು Nn. 144). 4, a wood, a jungle (ಆಟವಿ, ಅಡವಿ 144).

ಸಂಸ್ತವ saṁ-stava. Praise. 2, association together, *acquaintance, intimacy, familiarity.*

ಸಂಸ್ತವನ saṁ-stavana. Praise, celebration. See ಪೊಗಳ್; Bp. 5, 29.

ಸಂಸ್ತಾವ saṁ-stâva. Reciting vedic hymns or verses in chorus; *the place occupied at a sacrifice by the Brâhmaṇas reciting hymns;* praise.

ಸಂಸ್ತುತ saṁ-stuta. Praised well or properly; lauded, eulogized (ಕೊಣ್ಡಾಡಿದ G.; My.). 2, intimate, acquainted, known.

ಸಂಸ್ತುತಿ saṁ-stuti. Praise in chorus; praise, celebration (Bp. 58, 58).

ಸಂಸ್ತುತ್ಯ saṁ-stutya. Greatly to be praised, greatly praised (Mr. 1). 2, praise (Bp. 54, 83).

ಸಂಸ್ತ್ಯಾಯ saṁ-styâya. *An assemblage, a collection, a heap, a multitude;* expansion, diffusion. 2, *vicinity, proximity.* 3, *a habitation, a house.*

ಸಂಸ್ಥ saṁ-stha. Standing or staying or being together or with, associated; staying, abiding; stationary, fixed; ended, perished, dead; a resident; a neighbour; a spy. See ವಕ್ರ-. — ಸಂಸ್ಥಂ ಮಾಡು. To establish (Ṭpr. 2, after 49).

ಸಂಸ್ಥಗಿತ saṁ-sthagita. Covered with (Ṭpr. 5, 62).

ಸಂಸ್ಥಾನ saṁ-shtâna. Standing together, being together. 2, a collection, aggregation, heap. 3, the aggregation of primitive atoms, primary formation. 4, conformation, configuration; form, figure, shape; construction; *disposition, distribution.* 5, *an open place, either in a town or its vicinity;* a common place of abode, vicinity, neighbourhood. 6, *a place where four roads meet* (ಚೌಟಿ Mr. 192). 7, any place, a station, an abode (ಸನ್ನಿವೇಶ, ನಿಲವು Hlâ.; ನಿಲವು Mr. 461; ಲೇಸಾದ ಸ್ಥಾನ Śmd. 356 Cm.). 8, a royal city (My.; Mhr.); a capital (My.); a state, a government (My.). 9, standing still, dying, death. ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮನಸ್ತಾಪ ಹೋಗದು (Prv.). See ಆಕ್ಷರ-; Kâvy. III, 2, B, 56; Bh. 1, 7, 41.

ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿ saṁsthâna-adhipati. A ruler, a king (My.).

ಸಂಸ್ಥಾನಿಕ saṁ-sthânika. That enjoys a saṁsthâna or town made over to him for his maintenance (Mhr.); a ruler, a chief (B. 3, 100; 4, 5; My.).

ಸಂಸ್ಥಾಪತ್ತನ saṁsthâ-pattana. = ಸನ್ತೆಪಟ್ಟಣ. (Śmd. 380). A town of assemblage: a town where a fair is kept.

ಸಂಸ್ಥಾಪನ saṁ-sthâpana. Placing together, collecting. 2, fixing firmly, placing, fixing; confirming, establishing, establishment; a statute, regulation. See ನಡು 2.

ಸಂಸ್ಥಿತ saṁ-sthita. Standing or being together, contiguous, near. 2, brought together, collected, heaped, covered. 3, agreeing, like, resembling. 4, standing

firm, settled, fixed, established. 5, staying, abiding, residing, being in or at. 6, placed in or on (Cpr. 4, after 88). 7, stationary. 8, stopped, concluded, ended; *dead, deceased.* 9, a form of sacrifice, a sacrifice (ಯಜ್ಞ Mr. 260; *cf.* ಸಂಸ್ಥೆ).

ಸಂಸ್ಥಿತಿ saṁ-sthiti. Staying or abiding or being together. 2, collection, accumulation, heap (Bp. 5, 46). 3, standing or staying with, residing or living with or near; contiguity, nearness, connection. 4, standing firm; duration, continuance. 5, abiding, abode; situation, station, state, condition. 6, standing still, stoppage; death, dying.

ಸಂಸ್ಥೆ saṁ-sthĕ. ಸಂಸ್ಥಾ. = ಸನ್ತೆ 1, ಸ್ಥೆ q. v. An assembly, assemblage; a thicket. 2, staying; residence, abode (ಇಪ್ಪ ಪದ, ಇಹಸ್ಥಾ ಸ್ಥಾನ Nn. 137). 3, a town. 4, a sleeping-place, a bed. 5, state or condition of being, situation, time of life, etc. 6, occupation, business, profession. 7, the aggregate of actions (ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ, ಮಾಡಿದನ್ನಾ ಕಾರ್ಯಗಳು 137). 8, *continuance in the right way, correct conduct.* 9, an ordinance, a rule, an order (ನಿಯಮು Mr. 480). 10, swearing. 11, stop, stay; end, completion; destruction; *death, dying* (ಮರಣ, ಸಾವು Nn. 137). 12, manifestation, appearance. 13, resemblance, likeness; form. 14, a form or kind of sôma sacrifice.

ಸಂಸ್ಪರ್ಶ saṁ-sparśa. Close or mutual contact, touch, touching, conjunction, laying hold of (see ರಾಮು-). 2, perception, sense.

ಸಂಸ್ಪರ್ಶನ saṁ-sparśana. Touch, touching (Bp. 12, 36).

ಸಂಸ್ಪರ್ಶಸಮ್ಬನ್ಧ saṁsparśa-sambandha. Connection by means of touch (Śmd. 161).

ಸಂಸ್ಪರ್ಶೆ saṁ-sparšĕ. *A kind of fragrant plant or perfume* (= ಜಿನಿ).

ಸಂಸ್ಫೀಟ saṁ-sphêṭa. = ಸಂಸ್ಫೋಟ.

ಸಂಸ್ಫೋಟ saṁ-sphôṭa. *Conflict, war.*

ಸಂಸ್ಫೋಟನ saṁ-sphôṭana. = ಸಂಸ್ಫೋಟ. (Mr. 289).

ಸಂಸ್ಮರಣ saṁ-smaraṇa. *Remembering, recollecting* (Bp. 15, 1). Also ಸಂಸ್ಮರಣೆ (Bp. 39, 29).

ಸಂಸ್ಮಿತ saṁ-smita. Smiled, smiling, etc. (= ಸ್ಮಿತ, Bp. 36, 38).

ಸಂಹ saṁ-ha. = ಸಂಹತ.

ಸಂಹತ saṁ-hata. Struck together, closely joined, closed, shut; *well knit* or compacted together, firmly united, compact, close, firm, solid; closely allied; combined, *joined, connected;* keeping together; collected, assembled, accumulated; close union (ಕೂಟ Śmd. 219 Mḍb. Cm.);—struck, hurt, wounded, killed; fighting (ಕಾದುವುದು Śmd. 219 Cm.).

ಸಂಹತಜಾನು saṁhata-jânu. = ಸಂಹತಜಾನುಕ.

ಸಂಹತಜಾನುಕ saṁhata-jânuka. *Knock-need.*

ಸಂಹತಲ saṁha-tala. *The two hands joined with the open palms brought together.*

ಸಂಹತಿ saṁ-hati. The state of being brought into close contact, firm or close combination; firm union; compactness; *a mass, an assemblage, a collection, a heap, a host, a multitude.*

ಸಂಹನನ saṁ-hanana. Striking together. 2, killing, destroying; a destroyer; destruction (Bp. 54, 57). 3, compactness; strength. 4, *the body.*

ಸಂಹರ saṁ-hara. Drawing together, bringing together; union (ಪೊರ್ಮುಗೆ, ಪೊದ್ದುಗೆ Nn. 105, o. r. ಪೊದ್ದಿಗೆ). 2, destroying, destruction (ಸಿಮರ್ದನ, ಮರ್ದಿಸುವುದು 105; Bp. 54, 23).

ಸಂಹರಿಸು saṁ-harisu. = ಸಮ್ಬರಿಸು. To bring together, to accumulate (Bp. 43, 24). 2, to crush together, to destroy, to annihilate (Bp. 4, 15; 6, 4; 16, 4; 27, 76; 33 sum.; 47, 2; 57, 25; Bh. 1, 8, 15; Śm. 79). ಸಿಂಹವಾದದ್ದು ಸಂಹರಿಸಲಾಪದೆಯೋ? (Prv.).

ಸಂಹರ್ಷ saṁ-harsha. = ಸಂಘರ್ಷ 1. Bristling or erection of the hair of the body (either from rapture or terror), thrill of delight, *joy, pleasure.* 2, *emulation, rivalry, contention.*

ಸಂಹಾರ saṁ-hâra. Drawing together, contraction, abridgement, abbreviation, compression. 2, close, end, conclusion. 3, collection, assemblage, accumulation. 4, crushing together: destruction, annihilation (Bp. 50, 80), loss. 5, *the periodical destruction of the universe at the end of a kalpa* (ನಮುಸುಪ್ತಿ, etc., ಮಹಾಪ್ರಲಯ Mr. 71). 6, withdrawing, withholding, restraining; seizing, laying hold of. ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಾಜಿನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). See ಇಕ್ಕು 2, ಮಿದಿ.

ಸಂಹಾರಕಾಲ saṁhâra-kâla. Time of destruction (Bp. 31, 19).

ಸಂಹಾರಿ saṁ-hâri. One who destroys (Bp. 19, 2).

ಸಂಹಾರಿಸು saṁhârisu. = ಸಂಹರಿಸು No. 2. (Bp. 21, 36; 54, 42).

ಸಂಹಿತ saṁ-hita. Put, joined or fastened together, joined, connected, united, conformable to; endowed with, possessed of, accompanied by, abounding in (ಯುತ, ಆನ್ವಿತ, ಸಮನ್ವಿತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440).

ಸಂಹಿತೆ saṁ-hitĕ. Conjunction, combination, union; euphonic junction (ಸನ್ಧಿ Śmd. 59. 70. 73. 74 Cm.; 76; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29). 2, a collection, compilation, compendium. 3, any methodical or arranged collection of texts or verses; the hymnical text of the vêdas.

ಸಂಹೂತಿ saṁ-hûti. Shouting or calling out together, *general shout or clamour, exclamation, tumultuous exultation.*

ಸಂಹೃತ saṁ-hṛita. Drawn together; contracted, abridged; closed; destroyed; collected, assembled; withheld; restrained; seized (G.).

ಸಂಹೃತಿ saṁ-hṛiti. = ಸಂಹಾರ. (A.).

ಸಕವಚುಕ sa-kañčuka. *Furnished with armour or mail.*

ಸಕತಿ sakati. Tbh. of ಶಕ್ತಿ. (Râm. 3, 7, 34).

ಸಕರಣೇನ್ದ್ರಿಯ sa-karaṇêndriya The aggregate of the organs of sense (Bp. 35, 6).

ಸಕರ್ಮ sa-karma. Performing any act or rite. 2, following similar business. 3, together with the actions (Bp. 61, 59).

ಸಕರ್ಮಕ sa-karmaka. Having or performing any act. 2, having an object: transitive; the transitive or active verb (Śmd. 299).

ಸಕಲ sa-kala. 1. (fr. ಕಲಾ). Together with parts or portions; *all, whole, entire;* every thing; the whole. See Bp. 51, 27. 2, a kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಸಕಲ sa-kala. 2. Having a soft or low sound.

ಸಕಲರ್ತು sakala-ritu. All seasons (Čpr. 2, 62).

ಸಕಲಾತಿ sakalâti. Europe woollen cloth (chiefly scarlet, My.; B. 2, 38; 3, 9; 5, 284. 297; Br., T., M., H.; Port. escarlata). See Prv. s. ಶಾಲು. — ಸಕಲಾತಿಬಣ್ಣ. The colour called scarlet (My.).

ಸಕಲಾಯ sakala-âya. The whole produce prior to partition between the government and cultivator (My.). — ಸಕಲಾಯರಾತಿ. = ಸಕಲಾಯ. (My.).

ಸಕಳ sakaḷa. = ಸಕಲ 1.

ಸಕಳಿ sakaḷi. — ಸಕಳಿದೇವ. N. (Bp. 59, 1).

ಸಕಳೇಶ sakaḷa-îśa. Śiva; N. (Bp. 19, 6; 47, 50. 51). — ಸಕಳೇಶಮಾದರಸ. N. (Bp. 19, 3. 37; 47 sum.; 47, 38). — ಸಕಳೇಶಮಾದರಸಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 47, 63).

ಸಕಳೇಶ್ವರ sakaḷa-îśvara. = ಸಕಳೇಶ. (Bp. 19, 9; 61, 72). — ಸಕಳೇಶ್ವರನ ಮಾದರಸ. N. (Bp. 47, 1. 70; 58, 1).

ಸಕಾಯ sa-kâya. Together with the body (Bp. 61, 59).

ಸಕಾರ sa-kâra. The letter ಸ್ (Šmd. 11).

ಸಕಾರಾನ್ತ sakâra-anta. Ending in ಸ್ (Šmd. 105 Cm.).

ಸಕಾಲ sa-kâla. Seasonable (Sk.); seasonable, good time (My.); (ಸಕಾಲಂ) seasonably, in good time or times, betimes (Sk.; My.).

ಸಕೀಲ sa-kîla. Possessing a pin; being pinned, bound or fastened to (Bp. 38, 68).

ಸಕೀಲಕ sa-kîlaka. = ಸಕೀಲ. 2, union (Bp. 44, 67).

ಸಕುಟಿಲ sa-kuṭila. Having guile, etc., dishonest, fraudulent.

ಸಕುಟಿಲಾತ್ಮ sakuṭila-âtma. A crooked, dishonest, etc. person (Bp. 55, 56).

ಸಕುಟುಮ್ಬ sa-kuṭumba. With or accompanied by a wife (My.). 2, all sorts together (Bh. 2, 2, 97).

ಸಕುತಿ sakuti. Tbh. of ಶಕ್ತ. (My.).

ಸಕುನ sakuna. Tbh. of ಶಕುನ. (Šmd. 335). — ಸಕುನವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. A bird of omen (ಪಿಂಗಲಿ Čt. I, 73).

ಸಕುನಗಾಡಿ sakuna-gâḍa. A fortune-teller (My.).

ಸಕುನಿ sakuni. Tbh. of ಶಕುನಿ. (Šmd. 335).

ಸಕುಪಿತ sa-kupita. Incensed, angry; passion, anger (Bp. 54, 16).

ಸಕುಲ್ಯ sa-kulya. One of the same family and name. 2, a distant relation, a remote kinsman (G.).

ಸಕೂಟ sa-kûṭa. Joined, heaped. 2, the whole (ಒಟ್ಟು G.).

ಸಕೃತ್ sa-kṛit. *Once*, on one occasion only; at one time; *at once*, together; together with, with; always. See ಅ-.

ಸಕೃತ್ಪ್ರಜ sakṛit-praja. Having offspring once: *a crow.*

ಸಕೃತ್ಪ್ರಸೂತೆ sakṛit-prasûtĕ. *A cow that has had one calf* (ಗೃಹ್ಯ, ಜೊಜ್ಜಿಲ ಮಣಿಕ Hlâ.).

ಸಕೃದ್ಗ್ರಾಹಿ sakṛit-grâhi. That apprehends and understands upon once seeing or hearing (Mhr.; My.).

ಸಕೆ sakĕ. = ಸೆಕೆ, etc. Heat (B. 4, 143; My.).

ಸಕೇಶ sa-kêśa. Having hair, hairy (ಕೂದಲುಳ್ಳ G.).

ಸಕೇಶಿ sa-kêśi. A widow not shaven (on account of her youth, My.).

ಸಕೌಕ್ಷ್ಮೇಯಕ sa-kaukshêyaka. Having a sword (Čpr. 5, 111).

ಸಕ್ಕ sakka. = ಚಕ್ಕ 2 (*cf.* ಸಖ್ಯ No. 2). — ಸಕ್ಕಸಮ. Quite equal; equiformity. ದ್ರೋಣಂಗಂ ನಿನಗಂ ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆಯದು ಸಕ್ಕಸಮನೆ? (Šmd. 150 Mḍb.). — ಸಕ್ಕಸಮನ. = ಸಕ್ಕಸಮ. (Bp. 18, 83).

ಸಕ್ಕದ sakkada. Tbh. of ಸಂಸ್ಕೃತ. (Šmd. 353. 372; Šm. 59; Kk. 66. 100; Čt. II, 100; see Šmd. 186 Cm.; 334).

ಸಕ್ಕರೆ sakkarĕ. = ಸಕ್ಕ, ಸಕ್ಕೆ. Tbh. of ಶರ್ಕರೆ. (Šmd. 345; Si. 451; see Šmd. 49; V. 9, 78; J. 28, 20). Sugar. ಜೇನ ತು ಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಸಲ್ವುದು (Šmd. 159). ಸಕ್ಕರೆಗುಪ್ಪಂ ಸರಿ ಮಾಡ್ಪುದೇ? (Šś. 62). ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿ ಆಗದು, ನೆಕ್ಕರೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬಾರದು.—ಬೇವು ಸೀ ಆಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿ ಆಗದು.— ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿ ಇಲ್ಲ.—ಆನೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಇರಿವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೀಯುವದು ಲೇಸು (Prvs.). See ಕಲ್ಲು-, ಬೂರಾ-, ಮೊಗದುಂ-, ರಾಯಿಪುಡಿ-. — ಸಕ್ಕರೆಕಂಚಿ. The large citron (S. Mhr.). — ಸಕ್ಕರೆಕಡ್ಡಿ. A sugar stick (My.). — ಸಕ್ಕರೆಕುಮ್ಬಳ. A sweet goud (My.). — ಸಕ್ಕರೆನಿಮ್ಬ. (ಮಧುಕರ, ಶಂಖದ್ರಾವಿ Čb.). The sweet lime (My.). — ಸಕ್ಕರೆನೆಲ್ಲಿ. = ಆರನೆಲ್ಲಿ. (Z.). — ಸಕ್ಕರೆ ಪಕ್ಕರೆ. reit. (My.).

ಸಕ್ಕಾಸಕ್ಕಜ sakka-asakkaja. Equal and unequal; equality and inequality (Râm. 5, 9, 6).

ಸಕ್ಕಿ sakki. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಿ. (Šmd. 356; Čpr. 5, 70).

ಸಕ್ಕೆ sakkĕ. = ಚಕ್ಕೆ, etc. Tbh. of ಶಲ್ಕ. (Šm. 24, o. r. ಸೆಕ್ಕೆ).

ಸಕ್ತ sakta. Clung, stuck or attached to, joined or connected with, in contact with, near at hand, impending; addicted or devoted to, fond of, intent on; diligent, attentive; belonging or related to, concerning; hindered, impeded. See ಅ-, ಆ-, ಪ್ರ-, ಸಂ-; Bp. 49, 34.

ಸಕ್ತಿ sakti. 1. Clinging to, attachment, contact, union, cohesion; addiction to, devotion.

ಸಕ್ತಿ sakti. 2. Severity, rigour, violence (Mhr., H.). ಸಕ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮುತ್ತು ಜೋರಕುವದೇ? (Prv.).

ಸಕ್ತು saktu. 1. The flour of barley (fried before ground); barley meal. See ದಫ್ಡಿ-; ಹಿಟ್ಟು.

ಸಕ್ತು saktu. 2. Hard, firm; harsh, severe; oppressive, rigorous (My.; Mhr., H. ಸಕ್ತ).

ಸಕ್ತುಫಲ saktu-phali. = ಸಕ್ತುಫಲೆ.

ಸಕ್ತುಫಲೆ saktu-phalĕ. *The tree Prosopis spicigera* Lin. *or Mimosa suma* (= ಶಮಿ, ಶಿವೆ; see Nr. s. ಬನ್ನಿ 2).

ಸಕ್ಥಿ sakthi. *The thigh.*

ಸಕ್ರಿ sakri. = ಸಕ್ಕರೆ. (ಶರ್ಕರೆ G.).

ಸಕ್ರೆ sakrĕ. = ಸಕ್ಕ. (My.). See Prv. s. ಚಕ್ರೇಶ್ವರ.

ಸಕ್ಷತ sa-kshata. Having a wound (Šśv. 5, 36; 5, after 47).

ಸಖ sakha. = ಸಖಿ. (Šmd. 104. 105). ನಿಮಗೆ ಸಖಂ; ಕಮಲ ಸಖಂ (105).

ಸಖಿತ್ವ sakhatva. = ಸಖಿತ್ವ. (My.).

ಸಖಾಯ sakhâya. Tbh. of ಸಖಾಯಸ್. (Šmd. 108; Kâvy. I, 2, 96-103). A friend.

ಸಖಿ sakhi. *A male friend, an associate, a companion* (Sk. ಸಖಿನ್). 2, *a female friend or companion*, a woman's confidante (Sk. ಸಖೀ; ಗೆಳತಿ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Šm., Kk. 29; ಆಳಿ, ಕೆಳದಿ Nn. 138; ಆಳಿ Šmd. I, 143).

ಸಖಿತ್ವ sakhitva. = ಸಖತ್ವ. Friendship, intimacy (Sk.).

ಸಖಿ sakhĕ. Tbh. of ಶಖಿ. Heat (Bp. 44, 22; 45, 2; 53, 53; 56, 38; 57, 18).

ಸಖೇದ sa-khêda. Having grief or sorrow, distressed, painful (B. 4, 146; My.).

ಸಖ್ಯ sakhya. *Friendship, intimacy;* a friend. 2, equality. See Nr. s. ನಲ್ಪು.

ಸಗಟು sagaṭu. = ಸಗಾಟು. The whole in a lump; an average (My.; ಒಟ್ಟು G.; Tĕ. ಸಗಟು, ಸಗುಟು; T., M. ಚಗಡು; Mhr. ಸಕಟ, in gross, in a lump; indiscriminately).

ಸಗಣ sagaṇa. 1. = ಜಗಲ, ಸಗಣಿ, ಸಗಣೆ, ಸೆಗಣ, ಸೆಗಣೆ. Cow-dung, buffalo-dung (ಗೋಮಯ, ಕರೀಷ Hlā., Mr. 182; ಆಡೆ Śm. 91; Bp. 32, 27; 60, 4; M., T. ಚಾಣ, ಚಾಣಗ, ಚಾಣಿ; Mhr. ತೇಣ; Sk. ಛಗಣ, dried cow-dung; *cf.* ಶಕೃತ್). ಕಡುವಿನ ಸಗಣ (ಎರಣ Śm. 33). ಆಕಳ ಸಗಣ (ಗೋವಿಪ್, ಗೋಮಯ); ಆ ಗೋಮಯಮ್ ಒಣಗಿದಡೆ ಕರೀಷ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಸಗಣ ಪಿಣ್ಣಿ. A (dry) cake of cow-dung. ಸಗಣಪಿಣ್ಣಿದ ಪುಂಜ (ಪಾನ್ Śm. 100).

ಸಗಣ sa-gaṇa. 2. The metrical foot called ಸ (My.).

ಸಗಣೆ sagaṇi. = ಸಗಣ 1, etc. (My.; ಶಕೃತ್, ಮಲ G.). ಸಗಣಿ ತಿನ್ನುವವ ತುಪ್ಪದ ರುಚಿ ಬಲ್ಲನೇ?— ಸಗಣಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಎಮ್ಮನೆ ಪಿಡಿಯುವವನೊಬ್ಬು.—ದನಾ ತಿಮ್ಮುವವನಿಗೆ ಸಗಣಿ ಆಣಿಯೇ? (Prvs.). ಸಗಣಿ ತೊಪ್ಪೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಗೂನ, ಹನ್ನ Si. 380; see 315. 402; ಒಣಸಗಣಿ).

ಸಗಣೆ sagaṇĕ. = ಸಗಣಿ, etc. (ಎರಣ G. 433). ಆಕಳ ಸಗಣೆ (ಗೋಮಯ G.).

ಸಗರ sagara. N. of a king of Ayôdhyâ (see Mr. 263 s. ಆಜುವರ್, and ಸಾಗರ).

ಸಗರಿ sagari. — ಸಗರಿಕಣ್ಣಿ. A prickly shrub with rose-coloured heads of flowers, Mimosa hamata Willd. (Z.). — ಸಗರಿಮುಳ್ಳು. = ಸಗರಿಕಣ್ಣಿ. (Z.).

ಸಗರ್ಭ sa-garbha. Pregnant. 2, having the same womb: *a brother by the same father and mother*, a brother of whole blood.

ಸಗರ್ಭ್ಯ sa-garbbya. *A brother by the same father and mother.*

ಸಗರ್ವ sa-garva. Proud; pride (ಅತಿಗರ್ವ, ಹಂ Nn. 161).

ಸಗಳಿ sagaḷi = ಸೆಗಳಿ.

ಸಗಾಟ sagâṭa. Great friendship (S. Mhr.).

ಸಗಾಟಿಕೆ sagâṭikĕ. = ಸಗಾಟ. (S. Mhr.).

ಸಗಾಟು sagâṭu. = ಸಗಟು. ಒಗಟುಮಾತಿಗೆ ಸಗಾಟ ತನ್ದ (Prv.).

ಸಗಾಡಿಸು sa-gâḍisu. = ಸಗಾಢಿಸು, q. v.

ಸಗಾಢ sa-gâḍha. = ಸಗಾಢಿಕೆ. Excess, abundance; greatness; vehemence, force (Râm. 3, 8, 36; 6, 24, 18; 6, 50, 43; J. 4, 14).

ಸಗಾಢಿಕೆ sa-gâḍhikĕ. The state of being close, intense, strong, vehement, or excessive: excessiveness, abundance, excess; eminence, greatness (Bh. 7, 17, 31). — ಸಗಾಢಿಕೆ ಪೆಜ್. -ಪೆಜ್. To grow intense, excessive, etc. (Bh. 10, 4, 54).

ಸಗಾಢಿಸು sa-gâḍhisu. = ಸಗಾಡಿಸು. To become close or tight, to come to close quarters (Bh. 6, 2, 5), etc.

ಸಗುಣ sa-guṇa. Having properties or qualities; possessing good qualities or attributes, virtuous; worldly (My.). See ಸಾಗುಣ್ಯ.

ಸಸೆ sagĕ. Tbh. of ತಿಚೆ. Heat (Tĕ.; R.).

ಸಗೋತ್ರ sa-gôtra. Being of the same family or kin, related; a kinsman of the same family; one sprung from a common ancestor; one connected by funeral oblations of food and water; *a distant kinsman;*—family, race, lineage (Bp. 3, 63).

ಸಗ್ಗ sagga. 1. Tbh. of ಸ್ವರ್ಗ 1. (Śmd. 368; Kk. 10*b;* ನಾಕ ಲೋಕ Čt. I, 4; II, 95; ಅಮರಲೋಕ Kk. 10*a*; Čpr. 4, 78. 79). See Prv. s. ಸಾಯು. — ಸಗ್ಗದ ಮರ. (ಸುರತರು Śm. 10). — ಸಗ್ಗದಾಣ್ಮ. -ಅಣ್ಮ. Indra (J. 3, 38). — ಸಗ್ಗದುಡು. -ತುಡು. (ಸುರಧೇನು Śm. 10). — ಸಗ್ಗವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. (ಸ್ವರ್ನದಿ Śm. 10). — ಸಗ್ಗವೆಡೆ. -ಪೊಡೆ. (ಸುರನದಿ Čt. II, 45).

ಸಗ್ಗ sagga. 2. Tbh. of ಸರ್ಗ. See ಬಿಲಸಗ್ಗ.

ಸಗ್ಗಳೆ saggaḷĕ. = ಚಕ್ಕಳೆ. A skin-flask: a vessel for holding drinking water (ಕುಡಿನೀರ್ ಇಹುದು ಪಾತ್ರೆ Mr. 265; Bh. 1, 4, 18; J. 28, 55; Tĕ. ಸಗ್ಗೆಡೆ, a cup, glass = ಚೆಮ್ಬು).

ಸಗ್ಗಿಗ saggiga. A deity (ಸುರ Śm. 9; ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*). — ಸಗ್ಗಿಗದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. (ಸ್ವರ್ನದಿ Śm. 10). — ಸಗ್ಗಿಗರಡಬಳ. -ಅಡಬಳ. Fire (ಅನಲ Śm. 11; ಕಚ್ಚುರ Kk. 21). — ಸಗ್ಗಿಗರ ಪಿರಿಯ. Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಮ. -ಅಣ್ಮ. = ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಮ q. v. — ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಮ. -ಅಣ್ಮ. Indra (ಸುರಪ Kk. 11*a*, o. r. ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಮ). — ಸಗ್ಗಿಗರೆಜಿಯ. -ಎಜಿಯ. Indra (ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಸಗ್ಗಿಗರೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ಸಗ್ಗಿಗರೆಜಿಯ. (G.). — ಸಗ್ಗಿಗವಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. The sky (ಅಮ್ಬರ Śm. 14; ಆಕಾಶ Kk. 12). — ಸಗ್ಗಿಗವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The mountain Mêru (ಮೇರು Ss.).

ಸಗ್ಧಿ sa-gdhi. *Eating together.*

ಸಘಾಟ saghâṭa. (= ಸಗಾಢ). Force; brunt (of a battle, Śâstrasâra in W. v. 1302).

ಸಘಾಟಿಕೆ saghâṭikĕ. Forwardness, boldness, confidence, impudence (Bp. 21, 18; 27, 40; 43, 44; J. 17, 9). 2, = ಸಗಾಢಿಕೆ, excess; greatness (J. 34, 10).

ಸಂ saṅ. = ಸಮ್, q. v.

ಸಂಕೆ saṅka. 1. Tbh. of ಶಂಖ. (Śmd. 338). 2, N. (My.). ಬೆಂಕ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡದೇ? (Prv.). — ಸಂಕದೋಲೆ. -ಒಲೆ. An ôlĕ of white colour (Čpr. 8, 52; V. 7, 9).

ಸಂಕ saṅka. 2. A bridge (My.; *cf.* ಸಂಕ್ರಮ, ಸಂಕ್ರಾಮ; Mhr. ಸಾಂಕೂ, a bridge or a float of rude and hasty construction). ಸಂಕ ಮುಖ್ಯದಲ್ಲೇ ಸ್ನಾನ, ಗ್ರಹಚಾರ ಹಿಂದಲ್ಲೇ ದಾನ (Prv.).

ಸಂಕಟ saṅ-kaṭa. = ಸಂಗಟ. Contracted, *narrow, strait;* impassable, impervious; crowded. 2, a narrow passage, strait, defile, pass. 3, a strait, difficulty, trouble, hardship; affliction, distress, agony. ಅವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲಜ! ನಿಲ್ಲಜಾ! ಸಯ್ತಿರು! (Śmd. 139). ಅವನನ್ನು ಸಂಕಟದೊಳ ನಿಗ್ದಿ ಪಾಟಿಸಿದನು (B. 5, 62). ಸಂಕಟ ಬನ್ದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣ.—ಬಡವನ ಸಂಕಟ ಮನೆಯೆಲ್ಲ, ಅರಸನ ಸಂಕಟ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ.—ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ನಾರಾಯಣಾ ಅನ್ದರೂ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಬೆನ್ನು ಬಿಡ (Prvs.). — ಸಂಕಟ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow full of trouble, annoyance, etc. (Bp. 44, 13). — ಸಂಕಟ ಪಡು. To suffer trouble, distress, etc. (B. 4, 77; C.).

ಸಂಕಟಕ saṅ-kaṭaka. The loop or knot of strings (ಸುಮ್ಮಗೆಯ ಕುಣಿಕೆಗಳು Mr. 292).

ಸಂಕಥನ saṅ-kathana. The act of narrating fully, narration, relation. See ಬಹು-.

ಸಂಕಥೆ saṅ-kathĕ. *Conversation, discourse, talking together* (ಸಂಗೀತ, ಕೂಡುಮಾತು Mr. 461).

ಸಂಕಪಾಲ saṅkapâla. Tbh. of ಶಂಖಪಾಲ. See Prv. s. ಆಂಕ ಡೊಂಕು s. ಆಂಕ.

ಸಂಕರ saṅ-kara. 1. Mixing together, intermixture, blending, union; confusing, confusion; irregular or unlawful mixture. 2, a mixed caste or race, proceeding from the promiscuous intercourse of the four tribes, etc. 3, *sweepings, dust, off-scourings.* 4, a double sack for manure and grain to be carried on the back of a bullock (My.).

ಸಂಕರ saṅkara. 2. Tbh. of ಶಂಕರ.

ಸಂಕರಜಾತಿ saṅkara-jâti. = ಸಂಕರ 1, No. 2. ಅನ್ಯಸ್ವಕರಣಾದಿ ಜಾತಿಗಳು ಸಂಕರಜಾತಿಗಳೆಮ್ಬುದ್ ಪಡುವರು (Si. 336).

ಸಂಕರರಸಾಂಶಿತ saṅkara-rasâṃśita. Tbh. of ಶಂಕರಪ್ರಸಾದಿತ. (Śmd. 380).

ಸಂಕರೀಕರಣ saṅkarî-karaṇa. The act of mixing together; confusing, confusion; causing mixture or loss of caste. (R.).

ಸಂಕರ್ಷಣ saṅ-karshaṇa. Drawing together, contracting; shortening; attracting, drawing; dragging away with, dragging along; making rows, ploughing. 2, *Baladêva.* See ಶೃಂಗ-.

ಸಂಕಲ saṅ-kala. A pile, a collection, an accumulation, a quantity. See Ct. I, 80 s. ಸಂಕುಲ.

ಸಂಕಲನ saṅ-kalana. The act of heaping together; contact, junction, collision, intermixture (Bp. 51, 39). 2, addition (in arithmetic; My.).

ಸಂಕಲಿಕೆ saṅ-kalikĕ. Union; a pair of wedding garments (My.). — ಸಂಕಲಿಕೆಯೋತ್ತ. Two dôtras (My.).

ಸಂಕಲಿತ saṅ-kalita. *Heaped together, piled up, joined;* blended, mixed with (Bp. 22, 25); added. 2, addition (in arithmetic).

ಸಂಕಲೆ saṅkalĕ. Tbh. of ಶೃಂಖಲ. (Śmd. 353; Mr. 154; ದಬ್ಬಿ ೮ Śmd. I; see ಪಾದ-, ರಕ್ಕ-; Bp. 22, 29). ಕರಿಯ ಸಂಕಲೆ (ಸಿಗಳ Ct. I, 64). — ಸಂಕಲೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To chain. ತೊಡೆ ಸಂಕಲೆಯಿಕ್ಕಿದ ಪೊಲ್ ಕುಡಿಯಳ್ಳಿಗಳಿನ್ದೆ ಸುರಿದುವು ಇರ್ಕ್ಕಲಕೆ ಕರುಳ್ (Śmd. 132). — ಸಂಕಲೆವನೆ. -ಮನೆ. A jail, a prison (Bh. 3, 8, 10). — ಸಂಕಲೆವಡ್ಡ. Tbh. of ಶೃಂಖಲಾಬನ್ಧ. (Śmd. 380). — ಸಂಕಲೆವೀಡು. -ಬೀಡು. = ಸಂಕಲೆವನೆ. (Ćpr. 1, 99).

ಸಂಕಲ್ಪ saṅ-kalpa. Will, volition, strength of will, purpose, mental resolve or determination, resolution, vow. 2, *will, wish, desire.* 3, idea formed in the mind, thought, imagination, fancy, contrivance; consideration, reflection (ನೆನವದು Mr. 456). 4, mind, soul, heart. 5, a solemn vow to perform a ritual observance, declaration of purpose. See Nn. s. ಮನೋವಿಕಲ್ಪ; Bp. 22, 29.

ಸಂಕಲ್ಪಜ saṅkalpa-ja. Kâma. (R.).

ಸಂಕಲ್ಪಜನ್ಮ saṅkalpa-janma. Mind or heart-born: *Kâma.*

ಸಂಕಲ್ಪಿತ saṅ-kalpita. Wished for, aimed at, resolved on; conceived, imagined, thought, contrived (Bp. 8, 3).

ಸಂಕಲ್ಪಿಸು saṅ-kalpisu. To will, to purpose, to resolve (My.); to wish for, to desire, to strive after (Bp. 2, 19).

ಸಂಕಸುಕ saṅ-kasuka. Going or moving about unsteadily, *unsteady, inconstant, fickle;* uncertain, doubtful; weak, feeble; — bad, wicked.

ಸಂಕಾಶ saṅ-kâśa. Light, radiance (ಅರ್ಕ, ಪ್ರಭೆ Nn. 13). 2, appearance. 3, vicinity. 4, *like, similar.*

ಸಂಕಿ saṅki. N. — ಸಂಕದೇವ. N. (Bp. 9, 39).

ಸಂಕೀರ್ಣ saṅ-kîrṇa. Poured together, mixed together, intermingled; *confused; miscellaneous;* made full, filled, full; crowded, closely packed (ಕಂಳಲ Ct. I, 80); contracted, narrow (ತಂಕು, ಇಟ್ಟಿಡೆ Nn. 47); indistinct; scattered, strewed, spread, diffused; sprinkled. 2, of mixed caste, of impure origin; *impure.* 3, *a man of mixed or impure origin,* an outcast. 4, N. of a metre (Ćh.). See ಇಡಿ 1, ತೆಣಿ.

ಸಂಕೀರ್ಣಕ saṅ-kîrṇaka. = ಸಂಕೀರ್ಣ No. 4. (Ćh.).

ಸಂಕೀರ್ಣರಾಶಿ saṅkîrṇa-râśi. A heap of miscellaneous things. See ನಿಗುಪ್ಪಿಸು.

ಸಂಕೀರ್ತನ saṅ-kîrtana. The act of reciting or proclaiming at full; greatly praising or celebrating, lauding, honouring, glorification (Bp. 42, 37; My.). — ಸಂಕೀರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To celebrate or praise greatly (Śśv. 1, after 79).

ಸಂಕೀರ್ತನೆ saṅ-kîrtanĕ. = ಸಂಕೀರ್ತನ. (Bp. 61, 78; My.).

ಸಂಕು saṅku. 1. Tbh. of ಶಂಕು. (Śmd. 335). ಸಂಕುವಿನ್ದು ಕೊರಡುಂ ಗಿರ್ವನ್ದಿಯುಂ ಅಕ್ಕುಂ (335).

ಸಂಕು saṅku. 2. Tbh. of ಶಂಖ. (ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಶಂಖ Nn. 65; My.; Tĕ.). ಸಂಕನಲ್ಲಿ (Nn. 65).

ಸಂಕುಚಿತ saṅ-kućita. Contracted, narrowed, shrivelled up, shrunk, wrinkled (ಸಣ್ಣಾದ G.; My.); closed, shut, unblown.

ಸಂಕುಲ saṅ-kula. Crowded together, thronged; mixed together; *confused, perplexed;* much (ಬಡಳ Ct. I, 80, o. r. ಸಂಕಲ); *filled with, full of.* 2, a crowd, a throng, a multitude (ಗ್ರಾಮ, ಸಮೂಹ Nn. 37; ಸ್ತೋಮ Mr. 422).

ಸಂಕುಲತೆ saṅ-kulatĕ. Confusion, perplexity (Śśv. 4, 107).

ಸಂಕೃತಿ saṅ-kṛiti. = ಸಂಸ್ಕೃತಿ No. 2. N. of a type of metres (Ćh.).

ಸಂಕೆ saṅkĕ. 1. Tbh. of ತಂಕೆ. (Śmd. 335). *Cf.* ನಿಸ್ಸಂಕೆ. ಸಂಕೆ ತಿಳಿಯದವಗೆ ಆಂಕೆ ಮಾಡ ಬೇಡ (Prv.).

ಸಂಕೆ saṅkĕ. 2. (Tbh. of ಸ್ಪೃಕ್ಕೆ). The plant Trigonella corniculata Lin. — ಸಂಕೆಬೇರು. (ಮರುನ್ಮಾಲೆ, ಪಿಶುನೆ, ಸ್ಪೃಕ್ಕೆ, ದೇವಿ, ಲತೆ, ಲಘು, ನಮಪರ್ಣಿ, ಬಧು, ಕೋಟವರ್ಷಿ, ಲಂಕೋಪಿಕೆ, ಸ್ಪೃಕ್ಕೆ ಎಮ್ಬ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ Si. 155).

ಸಂಕೇತ saṅ-kêta. Any indicatory sign or gesture, intimation, hint, allusion, *a sign, a signal, a token,* a mark, symbol (ನಮುಯ Mr. 530); gesticulation; *agreement, convention;* engagement, *appointment, assignation* (with a lover).

ಸಂಕೇತಕ saṅ-kêtaka. *An agreement, a convention,* an appointment. 2, a rendezvous.

ಸಂಕೇತನ saṅ-kêtana. = ಸಂಕೇತಕ No. 1. See ವ್ಯವಹಾರಮೌಲ್ಯ-. 2, assignation (see ಸಂಕೇತನಭವನ).

ಸಂಕೇತನಭವನ saṅkêtana-bhavana. A house of assignation, appointed house (J. 26, 9).

ಸಂಕೇತಭೂಮಿ saṅkêta-bhûmi. = ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ. (ಕೊಮ್ಬು Kk. 39).

ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ saṅkêta-sthala. A place of assignation, appointed place (ಪನವ, ಕೊಮ್ಬು Śm. 57; ಪನವು, ಕೊಳಿ, ಕೊಮ್ಬು Kk. 94).

ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರ saṅkêta-akshara. A secret writing (My.).

ಸಂಕೇತಿ saṅ-kêti. A certain caste of *smârta Brâhmaṇas* in Mysore, speaking a very corrupt Tamil (My.).

ಸಂಕೇತೋದ್ಯೋಗ saṅkêta-udyôga. Secret exertion, etc. See ಜೊಂಕು 1.

ಸಂಕೋಚ saṅ-kôća. Shrinking, contracting, shrivelling up, contraction, shrinking; crouching, cowering; compression, abridgment; diminution; narrowness; shutting up, closing (of flowers). 2, terror, fear (Sk.); reserve, closeness; abashedness, repression (Mhr.; ಭಯ, ಬಿಡೆ Ćb.). 3, *saffron.* 4, a sort of skate fish. See ಕುರ್ಗಿಸು, ಸುರ್ಗಿ 1.

ಸಂಕೋಚಕರಣ saṅkôća-karaṇa. The act of causing to shrink, contract, etc. See ಮುಗುಳ್ಳು.

ಸಂಕೋಚಗಾಱ saṅkôća-gâṛa. A man who is abashed or hesitates (in speaking, eating, etc., My.).

ಸಂಕೋಚನ saṅ-kôčana. The act of contracting or shrinking, contraction, causing to shrink or close; contracting, shrinking, closing, etc. See ಉಡುಗು, ಕುಸುಂಗು, ಮುದುಡು, ಸುರುಣ್ಣು, ಸುರುಳ್, ಸುರುಳ್ಳು.

ಸಂಕೋಚೆ saṅ-kôči. Shrinking; contracting; closing. See ಗಾತ್ರ-.

ಸಂಕೋಚಿಸು saṅkôčisu. To shrink, etc.; to close, to shut (as a flower, Čpr. 2, after 39).

ಸಂಕೋಲೆ saṅkôlè. = ಸಂಕಲೆ. Tbh. of ಶೃಂಖಲ. (ಶೃಂಖಲ G.; My.).

ಸಂಕ್ರನ್ದನ saṅ-krandana. Crying, roaring. 2, *Indra.*

ಸಂಕ್ರಮ saṅ-krama. = ಸಂಕ್ರಮ. Going or coming together, meeting together, etc.; being transferred; etc.

ಸಂಕ್ರಮಣ saṅ-kramaṇa. The act of going along with, concurrence. 2, the act of going or passing through, transition, proceeding, progress; passage. 3, the sun's passage from one sign of the zodiac to another. 4, the day on which the sun passes from one sign of the zodiac to another (My.). 5, the day on which the sun's progress to the north of the equator or summer solstice begins. See ಮಕರ-. 6, the air of both the two nostrils (ಎಡ ಬಲಂ ಬೆರಸಿ Mr. 53).

ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ saṅ-krânti. = ಸಂಕ್ರಮಣ. Passage of the sun or planetary bodies from one sign into another, etc. (ಸೂರ್ಯಮಾರ್ಗ G.), especially the ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ (My.). 2, = ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿಹಬ್ಬ (G.). ಎನ್ನೆನ್ತಪರು ಅನ್ತೇ ಹೋದರು, ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ ಬನ್ದು ಹುಳಿದೋಸೆ ಬೇಡಿತು (Prv.). See B. 5, 309. — ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿಹಬ್ಬ. The ಪೊಂಗಲುಹಬ್ಬ, held on ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ (My.).

ಸಂಕ್ರಾಮ saṅ-krâma. = ಸಂಕ್ರಮ. *Difficult progress or passage, making one's way over difficult ground* (as over rocks or torrents or inaccessible passes). 2, a causeway, a bridge.

ಸಂಕ್ಲೇಶ saṅ-klêša. Affliction, pain, torment, anguish. See ಜಗಿಲ್ 2, ಪಗಿಲ್ 2.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ saṅ-kshipta. Thrown together, heaped up;—dashed together, destroyed; — compressed, abridged, abbreviated, diminished (ಸಂಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದ G.; My.); concise, compact, small;—thrown, despatched.

ಸಂಕ್ಷುಬ್ಧ saṅ-kshubdha. = ಸಂಕ್ಷುಭಿತ. (ಅಲ್ಲಾಡಿದ G.).

ಸಂಕ್ಷುಭಿತ saṅ-kshubhita. Tossed together, tossed about, violently shaken or agitated (My.).

ಸಂಕ್ಷೇಪ saṅ-kshêpa. Throwing together; compression, *abridgment, abbreviation, rendering concise; conciseness, briefness;* a brief or concise exposition, epitome, paraphrase;—throwing, sending. ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ, concisely, in short, briefly (My.).

ಸಂಕ್ಷೇಪಣ saṅ-kshêpaṇa. = ಸಂಕ್ಷೇಪ. *Abridgment, brevity, abbreviation.*

ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸು saṅ-kshêpisu. To abridge, to shorten, to abbreviate (My.); to reduce to a more simple expression, as a compound quantity or equation (My.).

ಸಂಕ್ಷೋಭ saṅ-kshôbha. Shaking about, trembling, agitation; disturbance; overturning, upsetting; pride (G.).

ಸಂಕ್ಷೋಭಿತ saṅ-kshôbhita. Shaken or tossed about;—the state of being violently shaken about or agitated (Čh. G. MS. in its v. 38).

ಸಂಖಿನ್ನ saṅ-khinna. Greatly depressed or distressed, suffering great pain or uneasiness. See ಮಿಡುಗು.

ಸಂಖೆ saṅkhè. Tbh. of ಸಂಖ್ಯೆ. (ಲೆಕ್ಕ, ಅಂಕೆ Mr. 349; see Mr. s. ವರ್ತನೆ and ಸ್ವರ 2; Bp. 5, 60; 9, 22; 61, 92).

ಸಂಖ್ಯ saṅ-khya. *Conflict, battle, war.*

ಸಂಖ್ಯಕ saṅ-khyaka. *Numbering, amounting to, composed of a certain number* (at the end of compounds).

ಸಂಖ್ಯಾತ saṅ-khyâta. Reckoned up, enumeratcd, calculated; *numbered, counted.* 2, number; a particular high number (ಶಂಖ, ಗಣನಾಭೇದ Nn. 66; Bp. 58, 50).

ಸಂಖ್ಯಾನ saṅ-khyâna. The act of reckoning up, numbering, numeration, calculation (see ಸಂಖ್ಯಾಸ). 2, a numeral (Šmd. 169); a noun of a numerical character (as ಇರ್ಕೊಡೆ, ಎರಡ್ಮಾತು, etc., Šs.).

ಸಂಖ್ಯಾಪೂರಣ saṅkyâ-pûraṇa. Completion, *i. e.* gradation, in number (Šmd. 242).

ಸಂಖ್ಯಾರುಚೆ saṅkhyâ-ručì. Reason, intellect (ಮತಿ, ಪ್ರಜ್ಞೆ, etc., ಬುದ್ಧಿ Mr. 223).

ಸಂಖ್ಯಾವತ್ saṅkhyâ-vat. Having number, numbered. 2, possessing reason or intellect, *intelligent.*

ಸಂಖ್ಯಾವಸ್ತು saṅkhyâ-vastu. A thing to which a number is prefixed (Šmd. 170).

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ saṅkhyâ-vâčaka. Expressive of number. 2, a numeral (My.).

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ saṅkhyâ-vâči. A numeral (Šmd. 22. 110. 122. 170 C.). ಏಳೆನ್ದು, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ (Šmd. I).

ಸಂಖ್ಯಾಸ saṅkhyâ-âsa. A kind of computation in prosody (Čh.; Mr. 369, o. r. ಸಂಖ್ಯಾನ).

ಸಂಖ್ಯೆ saṅ-khyè. ಸಂಖ್ಯಾ. = ಸಂಖೆ. Reckoning up, numbering, numeration, calculation. 2, an account, sum. 3, *number; a numeral* (ಲೆಕ್ಕ Šmd. 123. 243 Cm.; ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ 82. 98. 110 Cm.; see ಒನ್ದು 2, ಪತ್ತು 3; Šmd. 22. 120-122. 134. 179-200. 256; Kâvy. I, 1*a*, 22-27; I, 1*b*, 42-47. 62-65). 4, *deliberation, reasoning, reflection; reason, intellect, understanding.* ಸಂಖ್ಯೆಯರ್, persons that number (Bh. 2, 13, 11).

ಸಂಖ್ಯೇಯ saṅ-khyêya. *Numerable, calculable.* 2, that is to be counted (Šmd. 169).

ಸಂಗ saṅga. 1. Tbh. of ಸಂಘ. (Šmd. 338).

ಸಂಗ saṅ-ga. 2. Going together; coming together; joining, uniting, union, contact, touch (ಕೂಟ, ಯೋಗ Nn. 113); *association, intercourse, friendship, love;* sexual intercourse; the confluence of rivers. 2, N. (My.; B. 2, 31). ಸಟ್ಟೇ ಸಂಗಾ ಮಾಡು, ಗಿಟ್ಟೇ ಸಂಗಾ ಮಾಡ ಬೇಡ.—ಹಾರವಯ್ಯನ ಸಂಗ ಹಲವಂಗ.—ಹೀನನ ಸಂಗ ಮಾನಿಗೆ ಅಗದು, ಮಾನಿಯ ಸಂಗ ಹೀನಗೆ ಆಗದು (Prvs.). — ಸಂಗ ಮಾಡು. To connect one's self with, to associate with; to have sexual intercourse (ಕೇ G.). — ಸಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಸಂಗಮದೇವ (Bp. 9, 32). 2, N. (37, 20; see ಎಮ್ಮಂ-, ಮುಗ್ಗಂ-, ತಿವರಾತ್ರಿ-, ಹೆಮ್ಮೆ-). — ಸಂಗವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. see ಎರೆ-.

ಸಂಗಟ saṅgaṭa. Tbh. of ಸಂಕಟ. (My.; Tč. ಸಂಗಡ).

ಸಂಗಡ saṅgaḍa. Tbh. of ಸಂಘಾತ. (Šmd. 363; *cf.* ಸಂಘಟ). Closely joined or united, joined;—together with, with (C.); by, in presence. 2, junction, union, combination, company (Šmd. 118; ಸರ, ಎಣೆ, ಜೋಡು, ಜೋಳಿ, ಹೋಟಿ, etc., ಸಮಾನ Šs.). ಸಂಗಡದಿಂ ಬನ್ದಂ (Šmd. 157). ಸಿಡಿದುದು ದನ್ತಿದನ್ತ ಮದು ಸಂಗಡಮಾಗಿರೆ ಕುವ್ಯಮೌತ್ತಿಕಂ (Râv. 5, 46). ರುದ್ರಪ್ರಮಥಮುಸಿಗಣಪುಂಗವರ ಸಂಗಡದೊಳ್ (Bp. 27, 56). ಆದಡಿ ಸಂಗಡಂ

(J. 2, 29). ಆವರ ಸಂಗಡ ನನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಮಾತಾಡುವನು (B. 5, 183). ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಒಬ್ಬ ಆಳು ಬರುವನು (1, 3). ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಪಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಥರಥರನೆ ಹೋಗಿ, ಭೈರವದೇವರ ಸಂಗಡ ಭೈರವಾಸ ಕೇಳಿದ.—ಮಡದಿ ಇಲ್ಲದವನ ಸಂಗಡ, ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು? ಎನ್ತ, ಕೇಳಿದ (Prvs.). See Prv. s. ಸವತಿ. — ಸಂಗಡ ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು. To take (somebody) with (one's self, B. 3, 70; 5, 302). — ಸಂಗಡ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take (something) with (one's self, B. 5, 298). — ಸಂಗಡ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು. To take (somebody) with (one's self, B. 5, 47). — ಸಂಗಡಲೂ. -ಲೂ. Together also: also together with (G.). — ಸಂಗಡಲೇ. -ಲೇ. Even together with (B. 4, 77).

ಸಂಗಡಬಾಳ saṅgaḍabāḷa. Tbh. of ಸಂಘಾತತಾಳ. (Šmd. 381).

ಸಂಗಡವೆಕ್ಕಣಿ saṅgaḍaveḳkaṇa. Tbh. of ಸಂಘಾತಪ್ರೇಕ್ಷಣ. (Šmd. 380, o. r. ಸಂಗಡವೆಗ್ಗಣ).

ಸಂಗಡವೆಗ್ಗಣಿ saṅgaḍaveggaṇa. = ಸಂಗಡವೆಕ್ಕಣ, q. v.

ಸಂಗಡಿ saṅgaḍi. A companion (ಸಂಗಡ ಇರುವವನು G.; *cf.* ಸಂಘಟ್ಟಿ). 2, a means, that by the help of which an end is attained (B. 4, 38).

ಸಂಗಡಿಗ saṅgaḍiga. A companion, an associate, a friend (ಮಿತ್ರ, ಪ್ರೇಮಿ, ಸಖ Mr. 311; Ćpr. 2, 35; Bp. 26, 12; 29, 8; 47, 36; My.). ಒನ್ದೆ ಪ್ರಾಯದ ಸಂಗಡಿಗನು (ವಯಸ್ಯ, ಸವಯಸ್, ಸ್ನಿಗ್ಧ); ಒಡೆಯರಾದ ಸಂಗಡಿಗನು (ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್ Nr.).

ಸಂಗಡಿಗತನ saṅgaḍigatana. Intimacy, friendship (ಸಖ್ಯ Nr.).

ಸಂಗಡಿಗಿತ್ತಿ saṅgaḍiga-itti. A female companion or friend (My.).

ಸಂಗಡಿಸು saṅgaḍisu. (= ಸಂಗಳಿಸು). Union to take place (ಒನ್ದಾಗು Šmd. 118 Cm.); to be one (Šm. 55); to be closely joined or united; to assemble (v. i.), to be numerous, to swarm, to crowd; to be joined with (see Bp. 5, 44; 12, 13; 32, 52; 50, 16; 57, 44; 60, 34; Rśv. 5, 46; J. 22, 4). 2, to join (v. t., J. 24, 65). 3, to act immediately or directly, to lose no time (ಅಡಸು Šmd. 29 Cm.).

ಸಂಗತ saṅ-gata. Come together, convened, met. 2, joined, conjoined, united, associated, connected with (Kâvy. III, 3, B, 140; IV, 1, 7); united in wedlock; sexually united. 3, assembled, collected, accumulated, mixed. 4, fitted together, *apposite, proper, seasonable, appropriate,* applicable, adapted to, fitted for (Šmd. 166. 219; Kâvy. III, 3, B, 75). 5. union, meeting; association, intercourse, connection; *friendship,* acquaintance.

ಸಂಗತಿ saṅ-gati. = ಸಂಗ್ತಿ. *Coming together, meeting;* interview; union, junction, conjunction, mixture. 2, *association, intercourse, society, company.* 3, *sexual intercourse.* 4, adaptation, fitness, appropriateness, applicability. 5, going to, visiting, frequenting. 6, meeting or coming to pass accidentally, chance, accident. 7, occurrence, affair; matter, subject (C.; B. 3, 1. 13). ಸಂಗತಿ ಸೀಯೋ ಪಾಟೀ ಹಣ್ಣು ಸೀಯೋ?—ಸಂಗತೀ ಗುಣ ಸೋತು ನೋಡು, ಹೆಣ್ಣತೀ ಗುಣ ಹೇತು ನೋಡು (Prvs.). ಸಂಗತಿಯ ನುಡಿಯು ತ್ತಿರಲು (ಥಾಷಾಂಗ Mr. 82). — ಸಂಗತಿಗೆ ಬೀಡು. To fall into society. ಎಚ್ಚೋ ಹುಡುಗರು ಕೆಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗೆ ಬಿದ್ದು (B. 4, 1). — ಸಂಗತಿಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. To take into one's company: to take with one's self. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದನ ಕುಡಿಗಳ ಹಿಣ್ಡನ್ನು ಸಂಗತಿಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 214). — ಸಂಗತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To become proper or applicable (ಸವಪ್ಪನ್ನವಾಗು Šmd. 130 Cm.). — ಸಂಗತಿವೆಜ್. -ಪೆಜ್. = ಸಂಗತಿವಡೆ. (Kâvy. V, 950). — ಸಂಗಡ ಹಿಡಿ. To begin to keep company with, to have intercourse with, to ally or connect one's self with. ಹಿರೇ ಮಗನು ಕೆಟ್ಟ ಗೆಳೆಯರ ಸಂಗತೀ ಹಿಡಿದು (B. 1, 1). ಸಭ್ಯ ಆಳಿಯ.... ತುಡುಗ ಆವನ ಸಂಗತಿ ಹಿಡಿಯಿತು (3, 22).

ಸಂಗತಿದೋಷ saṅgati-dôsha. A blemish, vice or ill-habit contracted through keeping company with (My.). ಸಂಗತಿ ದೋಷ ಕೊರಳಿಗೆ ದೊಣ್ಣೆ (Prv.).

ಸಂಗತ್ಯ saṅ-gatya. Having met, having come together, having become united (Sk.). 2, a word or speech in proper course or order (ಕ್ರಮವಿಡಿದ ನುಡಿ Mr. 461).

ಸಂಗಮ saṅ-gama. = ಸಂಗವ. *Coming together, meeting;* union, junction, contact, touch; *association, intercourse, society, company;* sexual intercourse; *the junction or confluence of two rivers* (ಕೂಡಲ್ Ćt. I, 67); *the mouth of a river; planetary conjunction;* fitness, adaptation. — ಸಂಗಮದೇವ. A form or liṅga of Śiva as worshipped at ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ (Bp. 4, 70; 5, 7; 22, 53; 32, 11; 35, 50; 61, 51. 55). — ಸಂಗಮನಾಥ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 32, 9). — ಸಂಗಮೇಶ. -ಈಶ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 4, 74; 58, 41; 61 sum.; see ಕೂಡಲ-, ಗುರು-). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. = ಸಂಗಮೇಶ. (Bp. 3, 44; 28, 6; 36, 61; 52, 49; 61, 63; see ಕಪ್ಪಡಿ-, ಗುರು-). 2, = ಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರ. (5 sum.). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರದೇವ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 30, 29). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರ. The town at ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ (Bp. 61, 10). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 61, 49).

ಸಂಗರ saṅ-gara. 1. Agreeing together; *agreement, assent; promise.* 2, a day and night (ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳ್, ಹಗಲಿರುಳುಗಳ್ Nn. 19).

ಸಂಗರ saṅ-gara. 2. Swallowing up, devouring. 2, flesh, meat (ಮಾಂಸ Nn. 19). 3, *war, battle* (ಕಾಳೆಗ Nn. 9; ಧುರ, ಕಾಳೆಗ 19). 4, *misfortune, calamity, trouble,* pain (ದುಃಖ, ವ್ಯಥೆ 19). 5, a stupid man (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 19). 6, the fruit of the śamī tree (ಶಮಿಫಲಿನ, ಬನ್ನಿಕಾಯಿ 19).

ಸಂಗರಕ್ರಿಯೆ saṅgara-kriyĕ. Causing to fight. See ಕಾದಿಸು.

ಸಂಗವ saṅgava. Tbh. of ಸಂಗಮ. (Šmd. 347).

ಸಂಗಳಿಸು saṅ-gaḷisu. (= ಸಂಗಡಿಸು). To be joined, combined, mingled or mixed (Rśv. 5, after 19; 5, after 55; 6, after 11; 8, after 5; 8, 85; Śśv. 1, 50). 2, to be brought about, to be produced (Ćpr. 3, 40; 4, 66); to come to pass, to occur, to be used (ಬರ್ Šmd. 256 Cm.; ಉಣ್ಬು 264; ಸವಪ್ಪನ್ನವಾಗು 264 Cm.). 3, to produce (Ćpr. 1, 59; 3, 48).

ಸಂಗಾತ saṅgâta. Tbh. of ಸಂಘಾತ. Union, association, company;—with, together with (C.).

ಸಂಗಾತಿ saṅgâti. Tbh. of ಸಂಘಾತಿ. A companion, a friend (My.). See ಸರಿ-. — ಸಂಗಾತಿಮಚ್ಚೆ. Marks on the body said to indicate the number of a person's friends (in children's language, My.).

ಸಂಗಿ saṅgi. Going with or to, uniting with, flowing together. 2, full of attachment or devotion, attached, devoted, addicted to, fond of; desirous; lustful. — ಸಂಗಿದೇವ. N. (Bp. 59, 1).

ಸಂಗೀತ saṅ-gîta. Sung together, song in chorus or harmony. 2, *singing accompanied by music and dancing,* symphony (ನೃತ್ಯಮ್ ಆ ವಾದ್ಯಮ್ ಆ ಗೀತಮ್ ಇವು ಕೂಡಿದರೆ ಸಂಗೀತಮ್ ಎನ್ದೆನಿಕ್ಕುಂ Mr. 79); singing accompanied with

music, a concert; a song sung by many voices, chorus. 3, the art of singing with music and dancing. 4, = ಸಂಗೀತಿ No. 2, conversation, discourse (ಸಂಕಥೆ, ಕೂಡುಮಾತು Mr. 461). ಬಧಿರ ಕೇಳುವನೆ, ಸಂಗೀತವ ಪಾಡಿದರೆ? (Dp. 87). ಸಂಗೀತ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಅಂಗಿ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ (Prv.). — ಸಂಗೀತದ ಹಕ್ಕಿ. N. of a bird (ಕುಕ್ಕುಭ Si. 177. 178).

ಸಂಗೀತಕ saṅ-gītaka. Singing together; a concert; symphony; public entertainment consisting of songs combined with music and dancing. See Cpr. 4, 84. ಸಂಗೀತಕನ ಸ್ವರಭೇದ (ತಾರ Nn. 109; o. rs. ಸಂಗೀತದ ಸ್ವರಭೇದ, ರಾಗಭೇದ).

ಸಂಗೀತಗಾಱ saṅgīta-gāṟa. A singer; a teacher of singing. (? R.).

ಸಂಗೀತವಿದ್ಯೆ saṅgīta-vidyĕ. = ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ saṅgīta-śāstra. The science of singing combined with music and dancing (My.).

ಸಂಗೀತಸ್ವರ saṅgīta-svara. The seven notes of the musical scale (My.).

ಸಂಗೀತಿ saṅ-gīti. Singing together, a concert, etc. (= ಸಂಗೀತ). 2, *conversation, discourse.*

ಸಂಗೀರ್ಣ saṅ-gīrṇa. Praised. 2, *agreed, assented to, promised.*

ಸಂಗೂಢ saṅ-gūḍha. Completely concealed. 2, contracted, abridged. 3, *brought into contact,* united, joined; *heaped together.* 4, *arranged.*

ಸಂಗೋಷ್ಠಿ saṅ-gōshṭhi. Society, fellowship (Bp. 12, 24; 37, 36).

ಸಂಗ್ತಿ saṅgti. Tbh. of ಸಂಗತಿ. See Prv. s. ಪಂಕ್ತಿ.

ಸಂಗ್ರಥಿತ saṅ-grathita. Strung or tied together. (A.).

ಸಂಗ್ರಹ saṅ-graha. Seizing or holding together, seizing, grasping, clenching (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 328), grasp, grip, taking hold of, taking. 2, reception, admission, assent. 3, receiving kindly, guarding, protecting, supporting, entertaining. 4, bringing together, *a gathering, conjunction, collection,* heap, conglomeration (ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವುದು Nn. 109), store. 5, *a compilation.* 6, sum, amount, totality. 7, *condensation, conciseness.* 8, *an abridgment,* epitome, summary. 9, a catalogue, list. 10, restraining, confining, controlling. 11, a store-room, a place where anything is kept. See ನೆರೆಪು, ಸಂಚಿಸು, ಸ್ಥಾನಸಂಗ್ರಹ. — ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡು. To gather together, to collect, to amass, to lay up in store (B. 4, 2; 5, 76); etc. (= ಸಂಗ್ರಹಿಸು).

ಸಂಗ್ರಹಣ saṅ-grahaṇa. The act of taking hold of, seizing, grasping, embracing, etc.; bringing or gathering together, collecting, assembling, etc. See ಉಸ-.

ಸಂಗ್ರಹಣಿ saṅ-grahaṇi. Diarrhœa, dysentery (ಗ್ರಹಣೀರುಜ್, ಪ್ರವಾಹಿಕೆ G.).

ಸಂಗ್ರಹಿಸು saṅ-grahisu. To include, to comprehend (Śmd. 66 Cm.). 2, to gather together, to collect, to acquire, to amass, to pile (as books, money, grain, furniture, knowledge, My.; Bp. 9, 38; 16, 12). 3, to abridge (as a story, My.).

ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ saṅgrahisuvikĕ. Gathering together; abridging (ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಇರುವದನ್ನು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಸಂಕ್ಷೇಪಣ, etc. Si. 394).

ಸಂಗ್ರಾಣಿಸು saṅ-grāṇisu. (*i. e.* ಸಂಗ್ರಹಣಿಸು). To bring or gather together, to collect, etc. (Bh. 4, 2, 52).

ಸಂಗ್ರಾಮ (saṅ-grāma). *A battle, war,* fighting (ಘನ, ಕಾಳಿಗ, o. r. ರಣಾಂಗಣ Nn. 15; ಕಾಳಿಗ 91; ಬವರ Bhn. 33).

ಸಂಗ್ರಾಮಧೀರ saṅgrāma-dhīra. Brave in war; a brave warrior (My.).

ಸಂಗ್ರಾಮಲಂಪಟ saṅgrāma-lampaṭa. Hankering after fighting or quarrel (an epithet of Nārada, Grj. 8, after 40).

ಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ saṅ-grāhya. To be laid hold of or seized, capable of being seized, seizable (Kāvy. V, 10); to be collected; to be received.

ಸಂಘ saṅ-gha. = ಸಂಗ 1. Close contact or combination. 2, any collection, a heap, *a mass, a multitude,* a quantity, a crowd, a host, a group, a flock, an assemblage (Bp. 58, 48); any number of people or inhabitants living together; — a committee (as of a school, of a municipality, etc., My.).

ಸಂಘಟ saṅ-ghaṭa. = ಸಂಘಟ್ಟ. (Sk.; Bp. 56, 7).

ಸಂಘಟನ saṅ-ghaṭana. = ಸಂಘಟನೆ, ಸಂಘಟ್ಟನ. (Sk.; My.).

ಸಂಘಟನೆ saṅ-ghaṭanĕ. Contact, union, junction; embrace; — being come by, obtained or acquired; — being accomplished or effected; — rubbing together, friction, crushing, bruising. — ಸಂಘಟನೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be applied or used, to occur (ಸನ್ದಿಸು, ಬರ್ Śmd. 79 Cm.). 2, to meet, to occur with: to occur, to happen (ತಾಗು 174 Cm.).

ಸಂಘಟಿ saṅ-ghaṭi. That crushes: a millstone (ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು Mr. 206).

ಸಂಘಟಿತ saṅ-ghaṭita. = ಸಂಘಟ್ಟಿತ. Joined; come by, obtained, achieved (My.); — struck, sounded.

ಸಂಘಟಿಸು saṅ-ghaṭisu. To join, to be combined (J. 4, 18). 2, to come, to occur, to happen (14, 13). 3, to be obtained (Râm. 5, 9, 27). 4, to be effected. ಸಂಘಟಿಸಿತು (ಸಾಧ್ಯ Bhn. 66). 5, to strike (one thing) against (another, Śkv. 4, 39). 6, to crush (J. 11, 16).

ಸಂಘಟೀಕರಣ saṅghaṭi-karaṇa. Joining. See ಅಮರ್ದು.

ಸಂಘಟ್ಟ saṅ-ghaṭṭa. = ಸಂಘಟ. Meeting, joining together, close contact, union. 2, striking against, touch; clashing together, collision; shock, clash, encounter, conflict; embracing. 3, rubbing together, friction.

ಸಂಘಟ್ಟನ saṅ-ghaṭṭana. = ಸಂಘಟನ, ಸಂಘಟ್ಟ. Close contact, contact, union, junction; cleaving or adhering to. 2, striking against, striking; collision. 3, collecting, meeting, encountering, occurrence. 4, rubbing together, friction. See ಪಾದ-; ಕಿಡು ಕುಟ್ಟು, ತಾಗು, ತಾಂಗು 1, ತಾಟು 1, ಪಳಂಚು 1.

ಸಂಘಟ್ಟಿ saṅ-ghaṭṭi. A companion, a follower (Sk.; *cf.* ಸಂಗಡ).

ಸಂಘಟ್ಟಿತ saṅ-ghaṭṭita. = ಸಂಘಟಿತ. Assembled, collected. 2, struck against, touched. (R.).

ಸಂಘರ್ಷ saṅ-gharsha. 1. Tbh. of ಸಂಹರ್ಷ. (See Mr. 533 s. ಹನ್ನ 3).

ಸಂಘರ್ಷ saṅ-gharsha. 2. Rubbing together, grinding, trituration, friction (ತಿಕ್ಕೋಣಿ G.); rubbing against (another), collision, mutual attrition, emulation, vying or contending for superiority; envy. See Mr. 463, where the text is corrupt.

ಸಂಘರ್ಷಣ saṅ-gharshaṇa. Rubbing against (another, etc. J. 12, 7; 17, 28).

ಸಂಘಾತ saṅ-ghâta. = ಸಂಗಡ, ಸಂಗಾತ. Close combination, union, association, connection (ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440). 2, a collection, *a mass, a multitude, an assemblage,* a heap, a cluster, a band. 3, a collection of mucus, phlegm. 4, striking together; striking, killing, hurting. 5, *a division of the infernal regions.* See ಮತ್ಸ್ಯ-.

ಸಂಘಾತತಾಳ saṅghâta-tâḷa. = ಸಂಗಡದಾಳ. (Śmd. 381). Combined musical time, etc.

ಸಂಘಾತಪ್ರೇಕ್ಷಣ saṅghâta-prêkshaṇa. = ಸಂಗಡವೆಕ್ಕಣ. (Śmd. 380). Combined sight, etc.

ಸಂಘಾತಿ saṅ-ghâti. A companion, an associate, a friend (Bp. 57, 10).

ಸಚರಾಚರ sa-ćara-ačara. Comprehending all moving and motionless creatures, comprising animate and inanimate, having all things, universal. 2, every created thing animate or inanimate; the universe. See Bp. 10, 42; 51, 15. 31.

ಸಚಿ saći. = ಶಚಿ. The wife of Indra. 2, an associate, a friend. 3, connection, friendship.

ಸಚಿವ saćiva. A companion, a friend. 2, *a counsellor, a minister* (ಪ್ರಧಾನ Nn. 103).

ಸಚೀಶ saći-îśa. A minister of state (Bp. 59, 57).

ಸಚೇತನ sa-ćêtana. Having consciousness, sentient, animate, living (Čpr. 8, 102; B. 4, 13).

ಸಚೇಲ sa-ćêla. Having clothes, clothed, dressed.

ಸಚೇಲಸ್ನಾನ saćêla-snâna. Bathing with one's clothes on, ablution in one's garments (Bp. 55, 35; B. 5, 61; My.).

ಸಚ್ಚರಿತ sat-ćarita. Good conduct, good behaviour (ಪ್ರಧಾನ, ಒಳ್ಳಿಪ ಚಾರಿತ್ರವು Nn. 60). 2, well-behaved; a virtuous, honest, upright man (Śmd. 175; ನೀತಿಗ Čt. I, 89).

ಸಚ್ಚರಿತ್ರ sat-ćaritra. = ಸಚ್ಚರಿತ. (Bp. 6, 1; 38, 77; 39, 57; 55, 46).

ಸಚ್ಚಿದಮಲ sat-čit-amala. Pure in nature and thought (Bp. 39, 28. 34).

ಸಚ್ಚಿದಾನನ್ದ sat-čit-ânanda. Existence, thought and joy (an epithet of the universal soul); having existence, thought and joy (Kp. p. 130).

ಸಚ್ಚಿದಾನನ್ದಮಯ saććidânanda-maya. Consisting of existence, thought, and joy (Kp. p. 132; J. 5, 7).

ಸಚ್ಚಿದ್ರೂಪ sat-čit-rûpa. Having the form of true knowledge (Śśv. 4, 124).

ಸಚ್ಚೇತನ sat-čêtana. Having a virtuous mind (Bp. 33, 3).

ಸಜಡ sa-jaḍa. Stupid; ill; etc. See Bp. 40, 65.

ಸಜಮ್ಬಾಲ sa-jambâla. Having mud, *muddy, clayey.*

ಸಜಲ sa-jala. Possessing water, watery, wet, humid.

ಸಜಲತೆ sa-jalatĕ. Wateriness (Čpr. 5, 124).

ಸಜಾ sajâ. Punishment (My.; Mhr., H.; see ಪಾಡಿ-).

ಸಜಾತಿ sa-jâti. Of the same sort or kind or species; *of the same class or tribe or caste.*

ಸಜಾತೀಯ sa-jâtîya. *Of the same class or tribe or caste;* etc.

ಸಜೀವ sa-jîva. Having life, alive, animate (My.).

ಸಜ್ಜ sajja. = ಸಜ್ಜು. Covered, clothed, dressed. 2, accoutred, trimmed. 3, ornamented, decorated. 4, *prepared, made ready, ready.* 5, *armed,* fortified. 6, apparatus, equipment, equipage, harness, armour, mail.

ಸಜ್ಜಕ sajjaka. 1. = ಸಜ್ಜುಕ, q. v.

ಸಜ್ಜಕ sajjaka. 2. = ಸಜ್ಜಗೆ, q. v. (My.; see ಆಕ್ಕ-).

ಸಜ್ಜನ sajjana. 1. Clothing, dressing; preparing, making ready; putting on armour, arming. 2, *a guard,* a sentry, a picket (ಉಪರಕ್ಷಣ, ಪಾಳೆಯದ ಕಾಪು Nr.). 3, a kind of girth (ಉಪರಕ್ಷಣ, ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟಿ Nr.).

ಸಜ್ಜನ sat-jana. 2. Well-born, of good family, respectable, reputable; virtuous, good. 2, *a good man, a virtuous man* (Śmd. 114). 3, = ಸೌಜನ್ಯ, goodness, generosity, kindness (see s. ಸಾಹಿತ್ಯ). ದುರ್ಜನನ ಸಹವಾಸದಿನ್ದ ಸಜ್ಜನ ಕೆಡುವನು.— ಸಜ್ಜನಸಿಗೂ ಸಜ್ಜನಸಿಗೂ ಮೂಱು ದಾರಿ, ದುರ್ಜನಸಿಗೂ ದುರ್ಜನಸಿಗೂ ಒನ್ದೇ ದಾರಿ, ಸಜ್ಜನಸಿಗೂ ದುರ್ಜನಸಿಗೂ ಎರಡು ದಾರಿ (Prvs.). See Bp. 28, 37; 36, 2; 55, 32; 59, 51; Bh. 1, 8, 26; Sp. s. ಸಾಯಂ.

ಸಜ್ಜನಮಿತ್ರ sajjana-mitra. A friend of the good (Bp. 36, 2).

ಸಜ್ಜನವಧು sajjana-vadhu. A woman of good family (Śmd. 186).

ಸಜ್ಜನಸಂಗ sajjana-saṅga. Company of the good (My.).

ಸಜ್ಜನಿಕೆ sajjanikĕ. Virtuousness, goodness (Čh. v. 8; My.).

ಸಜ್ಜನೆ sajjanĕ. 1. A virtuous, etc. woman; a wife (ಪಾರ, ಕಲತ್ರ, ಗೃಹ, ವಧು, etc. Mr. 306).

ಸಜ್ಜನೆ sajjanĕ. 2. The act of dressing; dress, decoration, equipment, accoutrement, *caparisoning an elephant;* arming.

ಸಜ್ಜರಸ sajjarasa. Tbh. of ಸರ್ಜರಸ. (ಬಹುರೂಪ, ಸರ್ವರಸ, ರಾಲ, ಸರ್ಜರಸ, Nr.; ರಾಳ, ಶಾಲ Mr. 144; Bh. 1, 8, 69; Si. 227; My.).

ಸಜ್ಜಳ sajjaḷa. A whip (ಸಜ್ಜನಕೋಲೆ, a scourge or whip Br., fr. H. ಸಜಾ). ಅತ್ಯಾದಿಗಳ ಹೊಡೆವ ಸಜ್ಜಳ (ಕಶೆ Nr.).

ಸಜ್ಜಿಕೆ sajjikĕ. 1. = ಸಜ್ಜೆ. The liṅga box (V. 3, 66).

ಸಜ್ಜಿಕೆ sajjikĕ. 2. A female who is clothed or dressed. See ವಾಸಕ-.

ಸಜ್ಜಿಗೆ sajjigĕ. = ಸಜ್ಜಳ 2, ಸೊಜ್ಜಗೆ, ಸೋಜಿ. Wheaten flour in fine granules, wheaten grits, rolong (My.; Mhr. ಸೋಜೀ). 2, grits of roasted rice: a mess or dish made of grits of roasted rice (My.; Tĕ., H. ಸುಜ್ಜ, ಸೂಜ್ಜ, ಸೂಜ್ಜಿ; Mhr. ಸೋಜಿ). ಸಾವಿರಿನ್ನುವವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜಗೆ ಹುಡುಕಿದ ಹಾಗೆ.— ಸಮ್ಪ್ರಮದ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿ ಸಜ್ಜಗೆ (Prvs.). See ಆಕ್ಕ-.

ಸಜ್ಜಿತ sajjita. Clothed, dressed; made ready, prepared; equipped, *accoutred* (as an elephant for war), armed.

ಸಜ್ಜೀಕರಣ sajji-karaṇa. Equipping, making ready, preparing; decorating; arming. See ಪಣ್ಣು 1.

ಸಜ್ಜೀಕಾರ sajjikâra. (= ಸದ್ಯಕ್ಷಾರ). Tbh. of ಸರ್ಜಕಾಕ್ಷಾರ. Impure carbonate of soda, country alkali, natron (Mhr. ಸಜ್ಜಾಖಾರ, ಸಜ್ಜಿಖಾರ; ಸರ್ಕಿಜಾಕ್ಷಾರ, ಸುಬವರ್ಚಕ G.).

ಸಜ್ಜೀಕೃತ sajji-kṛita. Arrayed; prepared; decorated; armed (Čpr. 2, after 93).

ಸಜ್ಜು sajju. Tbh. of ಸಜ್ಜ. Prepared, made ready, ready (My.). ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೂಜೆ ಸಜ್ಜು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಜ್ಜು

ಗೆಯ್. To make ready; to make one's self ready (Rśv. 6, after 116).

ಸಜ್ಜುಕ sajjuka. = ಸಜ್ಜಕ 1, ಸರ್ಜುಕ. Tbh. of ಸದ್ಯಸ್ಕ. New, recent, young (ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ, ಸದ್ಯಸ್ಕ Hlâ.). 2, that is young or fresh: a bud (ನನೆ, ಮುಗುಳ್, ಮೊಗ್ಗೆ, ಕುಟ್ಮಲ Śm. 22, o. r. ಸರ್ಜುಕ; Kk. 23, o. r. ಸಜ್ಜಕ; J. 17, 24; 18, 30).

ಸಜ್ಜೆ sajje. = ಚಜ್ಜೆ, etc. The grain Holcus spicatus Roxb. (My.).

ಸಜ್ಜೆ sajje. = ಚಜ್ಜೆ, ಚೆಜ್ಜೆ, ಸಜ್ಜಕೆ 1, ನೆಜ್ಜೆ q. v. Tbh. of ಶಯ್ಯೆ. A place of rest or repose, a bed (Bh. 1, 8, 36). 2, a place of rest or receptacle for the liṅga or phallus (of Śiva), the liṅga box suspended from the neck by Liṅgavantas (Bp. 38, 15; Tē. ಸಜ್ಜೆ, ಸೆಜ್ಜೆ; T. ಚೆಜ್ಜೆ). 3, an upper story (My.; T. ಚೆಜ್ಜೆ). — ಸಜ್ಜೆಮನೆ. = ಸಜ್ಜೆವನೆ. J. 8, 9). — ಸಜ್ಜೆವನೆ. -ಮನೆ. = ನೆಜ್ಜೆವನೆ. A sleeping-apartment (ಶಯ್ಯಾವಸಥ Mr. 195; J. 18, 30).

ಸಂ ಸಂ. = ಸಮ್, q. v.

ಸಂಚ sañča. = ಸಂಚು 2. See Bp. 51, 54 and ಸಂಚಗಾರ್ತಿ.

ಸಂಚ sañča. Tbh. of ಸಂಚಯ. That is accumulated, put up or saved (for future use, as money, grain, etc., My.).

ಸಂಚಕರ sañčakara. = ಸಂಚಕಾರ, q. v. Something given by a person as a pledge of bestowing more of the same kind (Čpr. 2, 55).

ಸಂಚಕಾರ sañčakâra. = ಸಂಚಕರ, ಸಂಚಗಾರ. Tbh. of ಸತ್ಯಂಕಾರ. Something given as a pledge of bestowing more of the same kind (Bh. 8, 5, 9; J. 19, 18; 23, 31); something given in advance as an earnest or security for the performance of a contract, earnest-money, pledge (My.); ratification of a contract or bargain (ಸತ್ಯಾಪನ, ಸತ್ಯಂಕಾರ, ಸತ್ಯಾಕೃತಿ Nr.; see ಪಣಾನರ್ಣ). ಜೀವಳ್ಳೆ. ಸಂಚಕಾರ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು (Prv.). See Si. 325.

ಸಂಚಗಾರ sañčagâra. = ಸಂಚಕಾರ, etc. ಪಂಚಲೋಹದ ಹಂಚು ಆದರೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? — ಸಂಚು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡ ಬೇಕೇ? (Prvs.).

ಸಂಚಗಾರ್ತಿ sañča-kârti. (Śmd 246 Mḍb.). = ಸಂಚು ಗಾರ್ತಿ.

ಸಂಚಯ sañ-čaya. = ಸಂಚ. Piling together, heaping up, collection, accumulation, heap, hoard, store, *multitude, number*, quantity. — ಸಂಚಯ ಮಾಡು. = ಸಂಚಯ್ಸು. (My.).

ಸಂಚಯನ sañ-čayana. The act of piling together, heaping up, collecting; putting up or saving (for future use, My.; see Prv. s. ವಂಚನೆ). 2, taking the ashes and bones of a body and casting them, the day after burning, into some river, or burying them (My.).

ಸಂಚಯ್ಸು sañčaysu. To collect or put up (for future use, My.).

ಸಂಚರ sañ-čara. Going about; going or passing through, passage, transit; a way; any narrow road or difficult pass, a defile, a bridge over a torrent. See ದುರ್ಗ-.

ಸಂಚರಣ sañ-čaraṇa. Going together, meeting, joining; passing through; going about, travelling, going; motion; setting in motion, use, practice (Čpr. 3, 95; 4, 15). — ಸಂಚರಣಮ್ಟಿಲ್. -ಂ-ಪೆಟ್. To begin to practise (Śśv. 4, 69).

ಸಂಚರತಿ sañ-čarat. Going, walking or wandering about (Čpr. 1, 124).

ಸಂಚರಿಸು sañ-čarisu. To come together, to join, to be combined; to occur, to come or be used (Čh. v. 324; ನೆಲಸು Śmd. 352; ಇರ್ 374; ಬರ್ 395 Cm.). 2, to go or walk about, to move about, to roam, to wander (Bp. 19, 77; J. 3, 3; 20, 42).

ಸಂಚಲ sañ-čala. = ಸಂಚಳ 1. Moving about (adj.), shaking; moving to and fro, unsteady, wavering, oscillating; fickle; trembling, quivering;—moving away, off or on, departing;—starting or jumping up (ಚಾಪಲ, ಚಂಚಲ, etc. Mr. 228; Śmd. 168; Bp. 40, 57). 2, agitation, commotion, etc. (ಬೆಳ್ಳಳ Kk. 86; Śm. 41; ತೆರಳ್ಕೆ Čt. I, 3).

ಸಂಚಲತೆ sañ-čalatĕ. ಸಂಚಳತೆ. Shaking, moving to and fro, motion, etc.; agitation, etc. (ಮಿಳಿರ್ Čt. II, 84; Grj. 9, after 58; Bp. 17, 15).

ಸಂಚಲತ್ವ sañ-čalatva. = ಸಂಚಲತೆ. See ಕದಳದಿಸು.

ಸಂಚಲನ sañ-čalana. Moving about, shaking, trembling, agitation, etc. See ಅಲುಗು, ಅಲ್ಲಾಡು.

ಸಂಚಲಿತ sañ-čalita. Moved about, unsteady, trembling, etc. See ಅ-; Bp. 38, 24.

ಸಂಚಲಿಯಿಸು sañ-čaliyisu. = ಸಂಚಲಿಸು. (Grj. 8, 44).

ಸಂಚಲಿಸು sañ-čalisu. ಸಂಚಳಿಸು. To move about (v. i.), to shake, to move to and fro, to grow unsteady, to quiver, to tremble (Čpr. 4, 46; Bp. 28, 41; 50, 58; 57, 47; Rśv. 13, after 77). See ಸುದಿ¹ 1.

ಸಂಚಳ sañ-čaḷa. 1. = ಸಂಚಲ.

ಸಂಚಳ sañčaḷa. 2. Tbh. of ಸೌವರ್ಚಲ. A factitious salt prepared by fusing fossil salt with Emblic myrobalans (nĕlli, Mhr.). — ಸಂಚಳಕಾರ. = ಸಂಚಳ 2. (ರುಚಕ, ಸೌವರ್ಚಲ G.).

ಸಂಚಾರ sañ-čâra. Going or walking about, roaming, wandering, traversing;—passing through, passage, progress, course; a passage;—the passage or entrance of the sun into a new sign;—difficult progress; etc. ಬಿಡು ಗಡಿಯಾದರೂ ನಡುರಾತ್ರೆಸಂಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಂಚಾರ ಮಾಡು. To go or walk about, to wander, to move (B. 4, 13. 165).

ಸಂಚಾರಕ sañ-čâraka. Causing to go or go towards; conveying, leading; a leader, a guide, a messenger.

ಸಂಚಾರತೆ sañ-čâratĕ. The act of going or moving about (Grj. 9, 56).

ಸಂಚಾರಿ sañ-čâri. Moving about, going, moving, roaming, wandering; one who moves about, etc.;—a go-between, a bawd, a procuress (ಸಂಚಾರಿಕೆ Mr. 305). 2, changeable, fickle, unsteady, not permanent, transitory (as a bhâva or feeling);—a transitory bhâva or feeling (J. 21, 58).

ಸಂಚಾರಿಕೆ sañ-čârikĕ. A female messenger, *a go-between, a bawd, a procuress.*

ಸಂಚಾರಿಭಾವ sañčâri-bhâva. (= ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವ). A transitory bhâva or feeling (Kâvy. IV, 2, 16. 18. 19).

ಸಂಚಾಲನ sañ-čâlana. The act of causing to move about, that of shaking, etc. See ಶಸ್ತ್ರ-, ಆಸುಮುಟ್ಟು.

ಸಂಚಿ sañči. A sack, a bag (My.; Tĕ., M.; Mhr. ಚಂಚೀ, a bag with divisions or pockets). ಸಂಚಿ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಮಂಚ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.).

ಸಂಚಿಕೆ sañčikĕ. A collection of a few palm leaves forming a book (My.; Tĕ.; Sk. ಸಂಚಿ); a section or part of a book (My.; Tĕ.).

ಸಂಚಿತ saṅ-ċita. Heaped up, accumulated, amassed, collected, gathered, saved (Bp. 24, 3). 2, filled with, furnished or provided with, full of (Bp. 8, 52; 22, 51; 36, 53). 3, the state of being provided with (J. 4, 8).

ಸಂಚಿತಕರ್ಮ saṅċita-karma. Accumulated guilt, demerit or sins contracted in a former birth (My.).

ಸಂಚಿತದ್ರವ್ಯ saṅċita-dravya. Amassed wealth (My.).

ಸಂಚಿತಪುಣ್ಯ saṅċita-puṇya. Accumulated merit, merit wrought out and laid up in a former birth (My.).

ಸಂಚಿನು saṅċisu. To pile up, to accumulate, to collect (ಸಂಗ್ರಹ Śmd. Dh.). 2, to collect (v. i.), to be arranged in order (Ċh. v. 87).

ಸಂಚು saṅċu. 1. To be full of artifices or act cunningly (J. 26, 10).

ಸಂಚು saṅċu. 2. (fr. ಸಮೆ 2 ?). = ಸಂಚ. (A making, a contrivance): an expedient, a means (My.); an artifice, a stratagem; a trick; intrigue (Rśv. 6, after 11; Śśv. 4, 73; J. 6, 34; My.; Tĕ. ಚಂಡು, ಸಂಚು, trim, delicacy, fashion; way, mode, manner; artifice, stratagem; Tĕ. ಸಮುತು, a combination or league, a strike; T. ಚಮುಬು, a seditious assembly, a seditious view, a plot); cleverness, skill. 2, a trace (ಜಾಡಿ Tĕ.; Si. 61). See ಒಳ-, ಮೆಯ್-. ಸಂಚು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಚುಗಾರ ಕೂಡ ಬೇಕೇ?—ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಂಚು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.—ಅಂಚು ಇಲ್ಲದ ಹೊಲವಿಲ್ಲ, ಸಂಚು ಇಲ್ಲದ ಮಾತು ಇಲ್ಲ.—ವಂಚಕನಿಗೆ ಸಂಚು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಸಂಚುಗೂಡು. -ಕೂಡು. Cleverness to be combined with (Rśv. 1, after 135). — ಸಂಚುವಿಜ್ಞೆ. -ಪೆಜ್ಞೆ. To get or evince cleverness (Śśv. 3, after 35).

ಸಂಚುಗಾತಿ saṅċu-gāti. = ಸಂಚುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಸಂಚುಗಾಲಿ saṅċu-gāḷi. A man who makes use of good means to reach an aim (My.). 2, a spy (My.).

ಸಂಚುಗಾರ್ತಿ saṅċu-gārti. = ಸಂಚಗಾರ್ತಿ. A woman who employs good means to reach an aim (My.). 2, a pimp (My.).

ಸಂಚೂರ್ಣಿ saṅ-ċūrṇa. Powder, any minute particle of substance. See ನುಡಿ 1, ನುಳ್ಗು.

ಸಂಚೇಯಮಾನ saṅ-ċeyamāna. Being heaped, collected, gathered together, or arranged (Čpr. 1, after 127).

ಸಂಛನ್ನ saṅ-ċhanna. Entirely covered over or enveloped, concealed, hidden, obscure (Čpr. 6, 14); surrounded; invested, clothed. See ಎಡೆಗಿಜ್ಞೆ, ತುಡುಗು 1, ಮುಸುಜ್ಞೆ 1.

ಸಂಛಾದಿತ saṅ-ċhādita. Put on as a cover (J. 29, 35).

ಸಂಜ saṅ-ja. Universal producer: Brahmâ; Śiva. — ಸಂಜ ಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. See ನಿಷ್ಯರ-.

ಸಂಜನನ saṅ-janana. Birth, production, origin (Čpr. 5, 6). 2, the act of begetting, causing, producing.

ಸಂಜನಿತ saṅ-janita. Produced, caused, created, born, arisen (Čpr. 5, 8; Ċh. v. 51; Bp. 7, 7; 26, 39; 29, 24; 30, 8). ಸಂಜನಿತಸಮಸ್ತಕೃತ್ಯ (ವರ್ಗ, ಹುಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ Nn. 159).

ಸಂಜನಿಯಿಸು saṅ-janiyisu. To be born, to arise, to be produced, to take place, to appear, to happen (ಹುಟ್ಟು Śmd. 134, 192).

ಸಂಜನಿಸು saṅ-janisu. = ಸಂಜನಿಯಿಸು. (Rśv. 4, 76; Râm. 6, 43, 9).

ಸಂಜಮಿ saṅjami. Tbh. of ಸಂಯಮಿ. (ಸಂಯಮಿ Čt. I, 99, o. r. ಸಯ್ಯಮಿ).

ಸಂಜಯ saṅ-jaya. N. of the charioteer of king Dhṛitarâshṭra (Bh. 8, 25, 1).

ಸಂಜವನ saṅ-javana. = ಸಂಯಮನ. *A square formed by four houses*, a quadrangle (ಚೌರಗೆ Hlâ.; ಚೌಕಿ Mr. 195).

ಸಂಜಾತ saṅ-jâta. Born, produced, appeared, arisen, become (Čh. v. 152). 2, a multitude or collection of things.

ಸಂಜೀವ saṅ-jīva. Living together, living. 2, bringing to life, animating, life-restoring (see ಮೃತ-; Bp. 19, 9). 3, Hanumat (ಹನುಮನ್ತ G.).

ಸಂಜೀವಕ saṅ-jīvaka. Living together. 2, animating; the act of bringing to life or restoring life (J. 24, 2. 3. 17; see ಮೃತ-). 3, N. of a bull.

ಸಂಜೀವನ saṅ-jīvana. Living together. 2, remaining alive (My.). 3, bringing to life, animating, re-animating, life-restoring; an animating process; a cordial, an elixir (J. 5, 54; Śśv. 5, after 14; My.). ಸಂಜೀವನ ಅಗ ಬೇಕಾದರೆ ಮಂಜನ ನೀರು ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಸಂಜೀವನಕರಣಿ saṅjīvana-karaṇi. A cordial, an elixir (My.).

ಸಂಜೀವಿನಿ saṅjīvini. A plant that restores to life (Râm. 6, 36, 46; Mhr.).

ಸಂಜೀವಿಸು saṅ-jīvisu. To remain alive (My.).

ಸಂಜೆ saṅjĕ. = ಡಂಜೆ, ಸನ್ಜೆ. Tbh. of ಸನ್ಧ್ಯೆ. (Śmd. 344; Hlâ.; Śm. 18; ಕುತಪ, ಅಪರಾಹ್ಣ Nn. 107; ಸಾಯಂ Si. 476; B. 5, 126; C.). — ಸಂಜೆಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Evening-darkness. See Sp. s. ಹೊಲೆ. — ಸಂಜೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. The redness of evening (Rśv. 11, 7; Śśv. 3, 6; J. 4, 39; 5, 15; 17, 26). — ಸಂಜೆಪಾರಕ. -ತಾರಕ. An evening-star (J. 26, 5). — ಸಂಜೆಮಲ್ಲಿಗೆ. A kind of medicinal flower that opens in the evening (My.). — ಸಂಜೆಮುಗಿಲ್. A (red) evening-cloud (Čpr. 6, 70; Abh. P. 13, 63). — ಸಂಜೆವರ್ಷ. -ಮಟ್ಟಿ. An evening-rain (Č. Bp. 47, 47). — ಸಂಜೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Evening looked upon as a woman (J. 8, 46; 17, 21). — ಸಂಜೀ ಹೊತ್ತು. Evening-twilight, evening-time (B. 4, 74).

ಸಂಜ್ಞ saṅ-jña. Named, called, designated (see ಶ್ರೀ-). 2, being conscious. 3, = ಸಂಜ್ಞೆ. (ನಾಮ, ಮನ್ತ್ರ Mr. 485).

ಸಂಜ್ಞಕ saṅ-jñaka. = ಸಂಜ್ಞ No. 1. See ಬೀಜ-.

ಸಂಜ್ಞಪನ saṅ-jñapana. *The act of killing* (a sacrificial victim).

ಸಂಜ್ಞಾಕ್ಷರ saṅjñā-akshara. A letter, often an initial, denoting a person or thing (My.).

ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣ saṅjñā-prakaraṇa. A section on letters, etc. (Śmd. 61; Kâvy. I, 1*a*, 6 seq.).

ಸಂಜ್ಞಾವಾಚಕ saṅjñā-vâċaka. A syllable used to denote a certain object (My.).

ಸಂಜ್ಞಿತ saṅ-jñita. = ಸಯಿಜ್ಞಿತ. Named, called, designated, denominated, termed. 2, renowned, honoured (ಕಾಂಚಿತ, ಆರ್ಜಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hlâ.).

ಸಂಜ್ಞು saṅ-jñu. *Knock-kneed.*

ಸಂಜ್ಞೆ saṅ-jñĕ. ಸಂಜ್ಞಾ. = ಸನ್ನೆ, ಸಯ್ಞೆ, ಸೊನ್ನೆ 3. Sense, *consciousness*, becoming aware of anything; knowledge, understanding, intellect; thought, mind, right mind (ವರಚೇತನ, ಜೈತನ್ಯ Nn. 99). 2, *a sign, token, signal,*

symbol, gesture, gesticulation, indication, hint (ಸೂಚನೆ 99; Śmd. 61). 3, *an appellation, a name,* title, designation, term (ಬಿರುನಾಮ, ಹೆಸರು 99; ಸಮಾಹ್ವಯ, ಹೆಸರ್ 159). 4, (in grammar) the name of any thing thought of as standing by itself, any name or noun having a special meaning (see Śmd. 61). 5, an entire or complete army (ಚತುರ್ಬಲ, ಚತುರಂಗಬಲ 99). See ಅಕ್ಷರ-.

ಸಂಜ್ಯೋತಿ saṅ-jyôti. A brilliant light (Bp. 21, 4).

ಸಂಜ್ವರ saṅ-jvara. Full of heat or fever (Rśv. 5, 39). 2, great heat or fever; *heat, burning, scorching.*

ಸಟ saṭa. 1. = (ಸೆಡವು 1). Pride, arrogance. ಸಟವಿದ್ದವನಿಗೆ ಹಟವು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಸಟ saṭa. 2. = ಸೆಡ 1. P. p. of ಸಟಿ 1. — ಸಟ ಕೊಳ್ಳು. To grow puffed up or proud. ತನ್ನ ಪ್ರತಂಸೆ ಕೇಳಿ, ಕಾಗೆಯು ತಾನು ಯಾರುಗೆ ಎಮ್ಮ ಎಚ್ಚಱಿ ಮಱೆತು, ಸಟ ಕೊಣ್ಮು, ಕೊಂಕು ಮಾಡುತ್ತ, ತನ್ನ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಈ ನರಿಯು ಭ್ರಾನ್ತವಾಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ನನ್ತೋ ಪಗೊಳಿಸ ಬೇಕೆನ್ದು, ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಆರಮ್ಭ ಮಾಡಿತು (B. 3, 12).

ಸಟತನ saṭatana. The state of being puffed up or proud. ಮತಪತಿಯಾದರೂ ಸಟತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಟಿ saṭi. 1. = ಸೆಡಿ 1. To grow puffed up, etc. (S. Mhr.).

ಸಟಿ saṭi. 2. = ಸೆಟಿ, ಸೆಡೆ 2. To be or become crooked or bent, to bend (S. Mhr.).

ಸಟಿ saṭi. 3. = ಸೆಡೆ 4. Becoming crooked, etc. — ಸಟಿಬೀನೆ. A disease by which the limbs grow bent, convulsions (S. Mhr.).

ಸಟಿಗೆ saṭigĕ. A N. of Durgâ (Mhr. ಸಟವಾಳೆ, ಸಟವಿಲೆ). — ಸಟಿಗೆಯವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಸಟಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಸಟುಕ saṭuka. = (ಸಟ್ಟು), ಸಟ್ಟುಗ, ಸೊಟಕ. A ladle of wood or of a cocoa-nut shell (My.).

ಸಟೆ saṭĕ. 1. Tbh. of ಶಠೆ. (Śmd. 338). Falsehood, lying, cheating (ಅನೃತ Śmd. 232 Cm.; J. 5, 56; My.; Tĕ.). ಸಟೆಯ ನುಡಿ (ಅನೃತಂವಚಃ, ಸುಳ್ಳುಮಾತಾ Si. 59); ಸಟೆಯಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿವೇಷವನ್ನು ಹಳ್ಲಿಸಿ ಕೊಣ್ಮು ತಿರಿದುಮ್ಬುವದು (ಕುಡನೆ 254; see 299. 406). ಪುಟವಿಕ್ಕದರೂ ಸಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಸಟೆ ನುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಮಠದ ಪೂಜೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಸಟೆ ಪಟೆ. reit. = ಸಟೆ. (My.). — ಸಟೆಪಟೆಕೆಲಸ. Fictitious, useless work (as that of children when they imitate cooking, without fire, water, food, etc., My.). — ಸಟೆಪಟೆಮಾತು. A lie (My.). — ಸಟೆಮಾತು. A lie, untruth. ಮಾಡೋದೇ ಪಾರಾಯಣ, ಆಡೋದೇ ಸಟೆಮಾತು (Prv.).

ಸಟೆ saṭĕ. 2. = ಜಟೆ. *An ascetic's matted or clotted hair;* the mane of a lion, the bristles of a boar. *Cf.* ಶಟ್ಟಿ.

ಸಟೆಗ saṭĕ-ga. (Śmd. 237). A dishonest, deceitful man (?).

ಸಟೆಗಾಡಿ saṭĕ-gāḍa. A liar (My.). ಸಟೆಗಾಡಿನ ಮಾತು ದಿಟವಾದರೂ ನಮ್ಬುರು (Prv.).

ಸಟೆಗಾರ್ತಿ saṭĕ-gārti. A female liar (My.).

ಸಟ್ಟ saṭṭa. = ಚಟ್ಟ, ಸಟ್ಟಿ, etc. Plural ಸಟ್ಟು (My.).

ಸಟ್ಟಿ saṭṭi. = ಚಟ್ಟಿ, ಚಟ್ಟು 2, etc., ಸಟ್ಟು, ಸೆಟ್ಟಿ, q. v. (My.). — ಸಟ್ಟಿವರ್ತಕರು. A saṭṭi and other merchants (My.).

ಸಟ್ಟು saṭṭu. = (ಸಟುಕ), ಸಟ್ಟುಗ, (ಸವುಟು). A ladle (C. Bp. 42, 29; Tu. ಸಟ್ಟಿ; *cf.* ತರ್ದುಗಿ?).

ಸಟ್ಟುಗ saṭṭuga. = ಸಟ್ಟು. A ladle, a spoon (ದರ್ವಿ, ತರ್ದು, ಖಜಿಕೆ, ಪಾರುಹಸ್ತ Hlâ.; ದರ್ವಿ, ಕಪ್ಪಿ, ಖಜಾಕೆ Nr.; Bp. 53, 40; Si. 310; My.; M. ಚಟ್ಟುಗ; T. ಚಟ್ಟುವ).

ಸಡಕ saḍaka. = ಸಡಕು 1. An ornament of a certain description. ಹಬಿಜಗೆಯ ತುದಿಯ ಸಡಕಂ (ಉಚ್ಚೂಡ Mr. 287). See Hlâ. s. ಹಬಿಯಿಗೆ.

ಸಡಕು saḍaku. 1. = ಸಡಕ. ತಳಿತ ಪಲ್ಲವ ಸತ್ತಿಗೆಯ ಹೊಂಗ ಲಸಗಳ ಹೊದಪಿನಿದ್ದ ರುಳ್ಳರಿಗಳ ವಿಚಿತ್ರಾಮ್ಬರದ ಮುತ್ತಿನ ಮೇಲುಗ ಟ್ಟುಗಳ ನೆಲೆ ನೆಲೆಯ ಲೋಪೆಗಳ ಮುಕ್ತಾಫಲದ ಸಡಕಿನ ನೂಸಳದ ಲಮ್ಬಳದ ಲಳಿಗಳ ಲಹರಿಯಲಿ (ಸೌದಾಳಿಗಳ್) ರಂಜಿಸಿದವು ಅನವರತ (Râm. 1, 7, 14). ಮಿಳಿರ್ವ ಪತಾಕೆಗಳ ಪರಿವಿಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ನೂಸಕದ ಸಡಕುಗಳ ಸೀಗುರಿಯ ಇಡಿದ ಮಣಿಮಯಕಲಶದಿನ್ದ ಎಸೆವ ಎಡ ಬಲದ ಸೌಧಗಳ್ (1, 13, 4).

ಸಡಕು saḍaku. 2. = (ಸಡಗರ 1), ಸೆಡಕು 1. The state of being proper or correct (My.).

ಸಡಗರ saḍa-gara. 1. Nicety, neatness, fitness (Śm. 25. 40. 55), goodness, excellence, beauty (ಒಳ್ಳಿತು Bhn. 56; Bh. 1, 4, 6; 3, 8, 20; *cf.* ಗರಗರಿಕೆ; ಚನ್ 2, ಸಯ್ 1).

ಸಡಗರ saḍagara. 2. Agitation, great activity; eagerness; elation; joy; merrimake, festivity; festive display (ಸಮ್ಭ್ರಮ Čt. II, 65; My.; *cf.* ಕಡಂಗು 1 & ಕಡು 1? ಜಯ್?). ಧುರಕ್ಕೊದಗುವರಾರ್? ತೊಡರ್ದೊಡೆ ಭಂಗಂ ಬರ್ಕುಂ! ಸಡಗರವಿದು! ಜಯಮೆ ಮೆಜ್ಜಿವುದು! (Śmd. 177). See Grj. 9, after 58; Bp. 6, 20; 40, 62; 56, 17; Rśv. 6, after 11; 8, after 125; 13, after 65, 71 & 95; Śśv. 4, 130; Râm. 1, 1, 3; 1, 13, 10; 6, 14, 28; B. 3, 71. 77; 5, 291. — ಸಡಗರಾಗು. -ಆಗು. To become or be full of joy or merrimake. ಉಡಹೀನ ಮೂಡಲೂ ನುಡಿಹೀನ ಬಡಗಲೂ ಕಡುಕೋಪದ ವರು ಪಡವಲು ಟಿಕಳಲೂ ಸಡಗರಾದವರು (Sp.).

ಸಡಗರಿಸು saḍagarisu. 1. To decorate or adorn (one's self, Rśv. 7, after 17; 8, after 5).

ಸಡಗರಿಸು saḍagarisu. 2. To grow agitated, eager, elated or joyful (Grj. 6, after 56; Bp. 5, 28; 24, 44; 30, 9; Rśv. 6, after 17).

ಸಡಲ್ saḍal. = ಸಡಿಲ್, etc. (Bp. 40, 22).

ಸಡಲ saḍala. = ಸಡಿಲ, etc. (My.).

ಸಡಲಿಸು saḍalisu. = ಸಡಿಲ್ಸು, etc. (Bp. 59, 10; J. 27, 40; My.).

ಸಡಲು saḍalu. 1. = ಸಡಿಲ್, etc. P. p. ಸಡಲಿ. (Bp. 22, 8. 33; 44, 9; 45, 20; 46, 57; B. 5, 71. 144; My.). ತೊಗಲು ಸಡಲಿ ಮುಪ್ಪ, ಹಗಲು ಸಡಲಿ ಇರುಳು (Prv.).

ಸಡಲು saḍalu. 2. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.).

ಸಡಿ saḍi. (Tĕ. ಸಡಿ, infamy, slander, reproach, censure, blame = ದೂಱು, ಅಪವಾದ, ದೂಷಣ, ಅಪಕೀರ್ತಿ; noise, clamour = ಚಡಿ, ರವ್ಪೆ; notoriety = ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ). — ಸಡಿ ಪಡ. reit. (Grj. 6, 36; 8, 40; Bp. 43, 55).

ಸಡಿಲ್ saḍil. = ಸಡಲ್, ಸಡಲು 1, ಸಡಿಲು 1, ಸಡ್ಲು 1. To become loose; to become slack; to relax (v. i.); to become lax. P. p. ಸಡಿಲ್ದ. ಸಡಲ್ದುದು (ಜಂಗಳ Kk. 56; ಜಂಗಳ, ಬಬಿಲ್, ಸೋರ್ ಕೆಮ. 49; Tĕ. ಸಡಲು, ಸಳ್ಳು). See Čpr. 8, 98. 103; Abh. P. 14, after 3; Grj. 10, 92; Bp. 5, 28; 44, 22.

ಸಡಿಲ saḍila. = ಸಡಲ, ಸಡಿಲು 2, etc. (ಶ್ಲಥ, ಶಿಥಿಲ Mr. 461).

ಸಡಿಲಿಸು saḍilisu. = ಸಡಿಲ್ಸು, etc. (Grj. 10, after 61; Bp. 59, 3; Tĕ. ಸಡಲಿಂಚು, ಸಳ್ಚಿಂಚು).

ಸಡಿಲು saḍilu. 1. = ಸಡಿಲ್, etc. P. p. ಸಡಿಲಿ (Grj. 4, 30).

ಸಡಿಲು saḍilu. 2. = ಸಡಲ, ಸಡಲು 2, ಸಡಿಲ, ಸಡ್ಲ, ಸಡ್ಲು 2, ಸಳ್ಳ, ಸಳ್ಳು. The state of being loose, slack, relaxed, or lax (My.; Tu. ಸಡಿಲ್). — ಸಡಿಲಾಗು. -ಆಗು. To become loose, etc. (C.; G. 125). ನರಗಳು ಸಡಿಲಾಗು ತ್ತವೆ (B. 4, 134). — ಸಡಿಲು ಬಿಡು. To relax (v. t.); to remit in respect to restraint or restriction, to allow too much liberty. ಸಡಿಲು ಬಿಟ್ಟವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಮಡಲಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದರೂ ಬಾರದು (Prv.).

ಸಡಿಲ್ಲು saḍilḷu. = ಸಡಲಿಸು, ಸಡಿಲಿಸು, ಸಡ್ಲಿಸು. To make loose, to loosen; to slacken; to relax (v. t., ಶೈಥಿಲ್ಯ Śmd. Dh.; Grj. 10, after 61; Rśv. 5, after 19; J. 30, 16).

ಸಡ್ಡಕ saḍḍaka. A man who has become the relation of another by marrying the sister of that man's wife (My.; Tě.). ಸಜ್ಜಕನಿಗಿನ್ತ ನಣ್ಣನಿಲ್ಲ, ಲಡ್ಡಿಗೆಗಿನ್ತ ಕಜ್ಜಾಯವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಡ್ಡಿ saḍḍi. = ಸಡ್ಡೆ 1. See ಎಳೆ-.

ಸಡ್ಡೆ saḍḍě. 1. A sowing machine used with the hand to sow in rows (ಅಡ್ಡೆ Mr. 370; My.).

ಸಡ್ಡೆ saḍḍě. 2. Tbh. of ತ್ರಡ್ಡೆ. Respect, honour, esteem, regard; attention, heed (My.; Tě.; T. ಚಟ್ಟೃ; see ಅನಸ್ಡೆ). — ಸಡ್ಡೆ ಮಾಡು. To respect, to honour, to regard; to heed, to care for or about (My.).

ಸದ್ಯ sadya. Tbh. of ಪಾಥ್ಯ? ಪಾಥ್ಯವಾದರೂ ಸಡ್ಯವಿರ ಬಾರದು (Prv.).

ಸಡ್ಲ saḍla. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.).

ಸಡ್ಲಿಸು saḍlisu. = ಸಡಿಲ್ಲು. (My.).

ಸಡ್ಲು saḍlu. 1. = ಸಡಿಲ್, etc. (My.).

ಸಡ್ಲು saḍlu. 2. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.; ತಿಥಿಲ, ಶ್ಲಥ G.; *cf.* ಸೈಲು).

ಸಣ saṇa. P. p. of ಸಣೆ 2, in ಸಣ ಕೊಳ್ಳು, to wash (My.).

ಸಣಬು saṇabu. Tbh. of ಶಣ. The sun-hemp plant, Crotolaria juncea L., and the common hemp plant, Cannabis sativa L. (the flower of which is occasionally used in pûjâ; ಶಣ Mr. 141; St. & Pl.; ಭಂಗೆ Nr., Si. 301; ಮಾತುಲಾನಿ, ಭಂಗೆ Nr., Si. 305); hemp (My.; Bh. 3, 6, 43; J. 26, 54; B. 5, 146. 296; Si. 121). ಸಣಬು ಬಿತ್ತಿದದು ಕೆಯ್ (ಘಾಂಗೀನ್ನ Mr. 93).

ಸಣಸು saṇasu. = ಸೆಣಸು 1, q. v. ಸಣಸುವವನಾದರೆ ಹಿಣ ನೋಡಿ ಹೆದಜ್ಯಾನೇ (Prv.).

ಸಣಾದಿಕಾಗಿದೆ saṇâḍikâ-giḍa. = ಬಳೆವಡಕಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಸನಿ saṇi. Tbh. of ಶನಿ. (ಶನಿ Śm. 17; My.).

ಸನಿವಾರ saṇi-vâra. Tbh. of ಶನಿವಾರ. (Śmd. 377; My.).

ಸಣಿ saṇě. 1. To cause to assume an expression of displeasure or anger. ಮೋಜಿಯನ್ನು ಸಣಿಯುವದು (My.).

ಸಣಿ saṇě. 2. = ಸೆಣೆ 2. To wash, as clothes (My.; *cf.* ಸಳಿ).

ಸಣ್ಣ saṇṇa. = ಶಣ್ಣ. The hair about the privities. See Prv. s. ದೇವ.

ಸಣ್ಣ saṇṇa. Tbh. of ಸನ್ನ 1. Small, little, tiny, minute, thin, fine, delicate, slender, narrow, insignificant; smallness, etc. (ಸನ್ನ, ಶತ Mr. 448; ಸ್ತೋಕ, ಅಲ್ಪ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕೃಶ, ತನು, etc. Si. 370; ಅಲ್ಪ G.; C.; Mhr. सान; M. सन्न; Tě. ಸನ್ನ, ಸನ್ನೆ; T. ಚನ್ನ). — ಸಣ್ಣ ಇಜ್ಜಿವೆ. A small ant (B. 2, 9). — ಸಣ್ಣ ಈಚಲೆಮರ. The small date-palm, Phoenix farinifera Roxb. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣ ಕಡುಕು. N. of a plant (ಕಣಿಕೆ Nr.). — ಸಣ್ಣ ಕವಿ. An insignificant or bad poet (ಕುಕವಿ, ಕೀಟ ಕವಿ Cb.). — ಸಣ್ಣ ಕಾಗೆಸೊಪ್ಪ. = ಕರೇ ಹೂಲಿ. (St. & Pl. according to Z.). — ಸಣ್ಣ ಕುಡಿಕೆ. A small kudikĕ (My.). — ಸಣ್ಣ ಕೆಜೆ. A small tank (ಅಲ್ಪಸರ G.). — ಸಣ್ಣಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕಿ. Small-grained, very good rice (My.). — ಸಣ್ಣಗಮ್ಮಳಿ. -ಕಮ್ಮಳಿ. A thin, black cumley (My.). — ಸಣ್ಣ ಗಾರೆ. Fine plaster (My.). — ಸಣ್ಣ ಗಾಳ. (Śmd. 386; Kk. 98). A small fish-hook, etc. — ಸಣ್ಣ ಗೋದಿ. Small wheat (ಮಧುರ Cb.). — ಸಣ್ಣ ಗೋರಣ್ಟೆ. A kind of gôraṇṭĕ (ನಪೆ, ಕುಬಾಗಿ, ತರಣಿ Si. 139). — ಸಣ್ಣ ಜಂಘೆ. A small or thin shank or leg (J. 28, 46). — ಸಣ್ಣ ಜಾಲಿ. = ಕಿಜಿಜಾಲಿ. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣ ತಲೆ. A small head. ಸಣ್ಣ ತಲೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮುಣ್ಡಾಸು (Prv.). — ಸಣ್ಣ ತುರುಚೆ. A plant that stings like a nettle, Tragia cannabina L. f. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣದು. -ಅದು. That is small, etc., a small, etc. thing, etc. (C.). ಬೀಜ ಸಣ್ಣದಾದರೆ ಮರ ಸಣ್ಣದೋ? (Prv.). ಬಹಳ ಸಣ್ಣದು (ಅಲ್ಪಿಷ್ಠ G.). — ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ. Small and big. ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳು (B. 4, 142). — ಸಣ್ಣ ಧ್ವನಿ. A low, whispering voice (G. 146). — ಸಣ್ಣ ನಡು. A slender, delicate waist (J. 16, 3; 18, 34). — ಸಣ್ಣ ನೆಗ್ಗಿಲು. A small kind of nĕggilu (My.). — ಸಣ್ಣ ನೆಲ್ಲಿ. = ಕಿಬ್ಬಿನೆಲ್ಲಿ. (G.). — ಸಣ್ಣ ನೆಲ್ಲು. The paddy of ಸಣ್ಣಕ್ಕ (My.). — ಸಣ್ಣ ಪಡವಲಬಳ್ಳಿ. = ಕಹಿಪಡವಲ. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣ ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. (ಮುಂಗಲ್ಬುಕ, ಮಸೂರ St. 304). — ಸಣ್ಣ ಬತ್ತ. (ಅಣು Si. 305). — ಸಣ್ಣ ಬರನ. The plant Euphorbia thymifolia Willd. (Z.). — ಸಣ್ಣ ಬುಲ್ಬಿ. The partridge called Perdix hepburnii var. Pallida odypore (Bd.). — ಸಣ್ಣ ಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಕುನ್ದ My.). — ಸಣ್ಣಮಾಗು. -ಆಗು. To become small, etc. ಸಣ್ಣಮಾಗಿ ತುಟಿ (ಕಮುಬ್ದಿಬಿ Śmd. I). ಸಣ್ಣಮಾದುದು (ಸನ್ನ, ಶತ Hlâ.). ನಯಮಾಗಿ ಸಣ್ಣಮಾಗಿ ಇದ್ದ ಧ್ವನಿ (ಕಾಕಲಿ Nr.). — ಸಣ್ಣ ಮಾತು. A petty, insignificant word (My.). 2, a low, mean word (My.). ಸಣ್ಣ ಮಾತಾಡೋಣ (ಕೀಟುನುಡಿ Cb.). — ಸಣ್ಣ ಮೊನೆ. A fine point (My.). — ಸಣ್ಣ ಮೋಜಿ. A dejected, low-spirited countenance (B. 3, 84). — ಸಣ್ಣಲಬು. -ಆಲಬು. The herb Alysicarpus bupleurifolius D. C. (Z.). — ಸಣ್ಣವ. -ಆವ. A small, etc., young male; a

boy (C.). ಸಣ್ಣವರು (ಪಲ್ಲವ, ಬಾಲಕರು Nn. 130; it is also the plural of ಸಣ್ಣವಳು). ಸಣ್ಣವರೂ ದೊಡ್ಡವರೂ ಇಂಪಿನಿಗಳ ಹಾಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು (B. 3, 70). ಸಣ್ಣವರೂ ದೊಡ್ಡವರೂ ಕೂಡಿ (5, 211). ಸಣ್ಣವನಾದರೂ ಚಿಪ್ಪಿಗ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿವೆ ಳದಿಯದೆ ಬಿಡ.—ಸಣ್ಣವಸಿನ್ದ ಮಣ್ಣಿನ ಕೆಲಸವು ಆಗದು (Prvs.).— ಸಣ್ಣವಜಂಜ. A small kind of vaḍañji (Bp. 11, 26).— ಸಣ್ಣವಳು. -ಆವಳು. A small, etc., young female; a girl (C.). ಸವತಿ ಸಣ್ಣವಳಲ್ಲ, ಪಾಯಾಡಿ ಚಿಕ್ಕವನಲ್ಲ (Prv.).— ಸಣ್ಣ ನವೆ. -ಬಳೆ. A small ring for the wrist (Ṭpr. 8, 52).— ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ. rep. ಹಕ್ಕ ಇಲಿ ಇಣಚಿ ಮೊಲ ಮುನ್ತಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗ ಳು (B. 3, 31). ಹೂವಿನ ನಡುವೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತನ್ತುಗಳು ಇರುವವು (3, 37). ಮೊದಲು ಜನರು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 38). ಅವಸಿಗೆ ಆಯಿ ಮನ್ದಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು (4, 74). ಸಮು ದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳೂ ಉಸುಬಿನ ದಿನ್ನೆಗಳೂ ಅವೆ! (4, 204).— ಸಣ್ಣ ಹಸಿ. A small drop (My.). ಆನೆಯ ಕರದಿಂ ಕೆದರ್ವ ಸಣ್ಣ ಹಸಿ (ವಮಥು Mr. 156).— ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿ. A little girl (ಬಾಲೆ, etc. Dhw.).— ಸಣ್ಣ ಹುಡಿ. Fine particles, dust, powder (ಚೂರ್ಣ, ಪಾಂಸು, ರೇಣು, ಧೂಲಿ, etc. Mr. 284).— ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ. A little boy (My.).— ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿ.= ಸಣ್ಣ ಹುಡಗಿ. (My.).— ಸಣ್ಣ ಹುಲ್ಲು. Small, fine grass (Si. 163).— ಸಣ್ಣ ಹುಳಕ. A kind of sand-piper (Pr.; *cf.* ದೊಡ್ಡ-).— ಸಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. = ಸಣ್ಣಮಾಗು. To become small, fine (B. 4, 105. 118. 157; G. 300) or low (in spirits), dispirited, weak (4, 129).

ಸಣ್ಣಿಗೆ saṇṇa-agĕ4. Small, etc. (My.). ಸಾರಂಗದ ಕಾಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಹಳ ಸಣ್ಣಿಗೆ ಆವೆ (B. 3, 18). ಒಣ್ಣೆಯ ಗೋಣು ಸಣ್ಣಿಗೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಿಲ್ಲಿನನ್ತೆ ಡೊಂಕ ಇರುವದು;...ಕಾಲು ಸಣ್ಣಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 64). ಸಣ್ಣಿಗೆ ಕ್ಷಯಿಸಿ ದುರ್ಬಲನಾದವನು (ಗ್ಲಾನ, ಗ್ಲಾಸ್ನು, Si. 402). ಸಣ್ಣಿಗಿರುವ ನರಗಳು (ಸ್ನಾಯು, etc. 205). ಕಾರುಳ್ಳತ್ಯಗಳಿನ್ದ ಸಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಸಾಮಾನು (381).

ಸಣ್ಣನೆ sanna-anĕ1. = ಸಣ್ಣಗೆ. (My.). ಸಣ್ಣನಾದುದು (ಬಡವಟ್ಟು ದು Ćt. I, 15). ಸಣ್ಣನೆಗಿಡ್ಡಾಳು (ಪೃಶ್ನಿ, ಆಲ್ಪತನು Si. 198).

ಸಣ್ಣನ್ನ sanna-anna1. Small, etc. ಒನ್ದು ಸಣ್ಣನ್ನ ಎಬಿ (B. 4, 175). ಸಣ್ಣನ್ನ ಬಿಳೇ ಮಳಲು (4, 225).

ಸಣ್ಣಿ sanṇi. A garment of fibres or silk, that is considered always ceremoniously clean and not requiring washing (Tu.). ಎಣ್ಣಿ ಮಾಜಿವವಗೆ ಸಣ್ಣಿ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಸಣ್ಣಿಗೆ sannigĕ. That in which anything is made fine or powdered, a mortar. ಶಶಿಕಾನ್ತದ ಸಣ್ಣಿಗೆ (Ṭpr. 1, 123). ಪೊಸ ಸಣ್ಣಿಗೆಯೊಳ್ ಇಡಿದ (ground) ಪುಲಿನದಿನ್ದೆ (J. 15, 9).

ಸಣ್ಣಿತು sanna-itu. = (ಸಣ್ಣದು), ಸಣ್ಣಿತ್ತು. That is small, fine, etc. (ಅತಿಹೂರ್ಣ Ćt. I, 79).

ಸಣ್ಣಿತ್ತು sanna-ittu1. = ಸಣ್ಣಿತು. ಸಣ್ಣಿತ್ತುಂ ಕೂರಿತ್ತುಮ್ ಅಹ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ಶೂಕ Nr.).

ಸಣ್ಣಿಸು sannisu. To powder: to harass greatly (Grj. 2, after 106).

ಸಣ್ಣುಕ್ಕ sanna-uka. (Śmd. 239). A man who makes small or fine (?).

ಸತ್ sat. ಸನ್ತ್. = ಸತು, ಸದು. *Being, existing.* 2, real, essential, true. 3, *virtuous, good; right, proper* (ಪಿತ, ಸ್ತ್ರೆಯೋಜನ Nn. 84); excellent, best; handsome, beautiful. 4, venerable, respectable. 5, wise, learned. 6, *a good, intelligent or wise person.* 7, that which is, a substance, a thing (ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ, ವಸ್ತುಸಮೂಹ 84). 8, (the various worldly objects as being exceedingly numerous): innumerable (ಅನಂವ್ಯಾತ 84). 9, that which really is, entity or existence; the really existent, the universal soul. 10, that which is good or real or true; reality, truth (ಶಬ್ದಾರ್ಥ 84). 11, worship (ಉಪಾಸ್ತಿ, ಪೂಜೆ 84). 12, gold (ಜಮ್ಬೂನದ, ಸುವರ್ಣ 84). 13, water. 14, (= ಸಪ್?) that is to be left or abandoned (ಹೇಯ, ಬಿಡುವಲ್ಲಿ 84). See Śmd. 113.

ಸತ sata. Constant, eternal (ಶಾಶ್ವತ Kk. 57).

ಸತತ satata. Constant, incessant, perpetual, eternal, continual (Kâvy. II, 2, B, 44). ಸತತಂ, incessantly, *always.*

ಸತತಗತಿ satata-gati. Continually moving; the wind.

ಸತತಗತಿತನುಜ satatagati-tanuja. Hanumat (Abh. P. 11, 60).

ಸತವು satavu. = ಸತುವು. Tbh. of ಸತ್ವ 1. Strength, power; firmness, hardness (My.). 2, = ನನ್ಪ್ಯಾವರ್ತ (W.).— ಸತ ಎನ ಹೂವು. (ಪುಷ್ಪಕೇತು G.).

ಸತಿ sati. 1. (fr. ಸತ್). *A virtuous or faithful wife,* a suttee. 2, a wife (ಗನ್ಧರ್ವ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 135; ಜೆಣ್ಣತಿ G.). ಸತಿಯ ಸೂತಕ (ಯತು 133). ಹುರುಡಿವ ಸತಿ (Śm. 73). ಪತಿ ಇದ್ದ ವಳೇ ಸತಿ, ಎತಿ ಇದ್ದದ್ದೇ ಕ್ಷೇತ್ರ.—ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಸತಿ, ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ದಾತಾರ (Prvs.).— ಸತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್. To take a wife (Bp. 51, 9).— ಸತೀ ಹೋಗು. To become a suttee, to burn one's self with the husband's corpse (B. 5, 50).

ಸತಿ sati. 2. In the being or taking place (locative of ಸತ್). 2, = ಸತೀ (*i. e.* ಸತಿ 1, feminine of ಸತ್), being, true, etc. 3, giving, a gift. 4, end, destruction. 5, = ಸತಿಸಪ್ತಮಿ.— ಸತಿಸಪ್ತಮಿ. The locative (used) when (something else) is taking place, a locative-infinitive to be followed by a verb with another agent (Śmd. 162 Cm.; 293 Cm. and vṛitti; 294; 295 vṛitti; 296; 408).— ಸತ್ಯರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. The concern or meaning of the ಸತಿಸಪ್ತಮಿ (Śmd. 162. 163. 293).

ಸತೀನ satina. = ಸತೀಲ.

ಸತೀನಕ satinaka. = ಸತೀಲಕ.

ಸತೀರ್ಥ sa-tirtha. = ಸತೀರ್ಥ್ಯ.

ಸತೀರ್ಥ್ಯ sa-tīrthya. *A pupil of the same guru,* a fellow religious student.

ಸತೀಲ satila. = ಸತೀಲಕ.

ಸತೀಲಕ satilaka. *Pease, pulse of a particular kind* (= ಕಳಾಯ).

ಸತು satu. Tbh. of ಸತ್.

ಸತುಪಾತ್ರ satu-pâtra. Tbh. of ಸತ್ಪಾತ್ರ. (Bp. 18, 59; My.).

ಸತುವು satuvu. = ಸತವು. Tbh. of ಸತ್ವ 1. Strength, etc. 2, = ಸತ್ತು, pewter, zinc (My.; B. 4, 141).

ಸತೃಣ sa-tṛiṇa. Having grass or straw: worthless (Śmd. 72).

ಸತೃಷ್ಣ sa-tṛishṇa. *Thirsty.*

ಸತ್ಕಥೆ sat-kathĕ. An excellent story, especially one that contains no obscenities (My.).

ಸತ್ಕರಣೆ sat-karaṇĕ. Treating with respect, hospitality, etc. (ಆರ್ಘ Mr. 482).

ಸತ್ಕರಿಸು sat-karisu. To treat well or kindly, to treat with respect, to show kindness or respect, to receive hospitably, to welcome; to honour, to worship. See J. 2, 27; 5, 66; 7, 67; 9, 6; 10, 17; 19, 44.

ಸತ್ಕರ್ಮ sat-karma. A good or virtuous act, a pious deed (My.; B. 5, 280).

ಸತ್ಕರ್ಮಿ sat-karmi. A person of virtuous acts, a virtuous person (Jns. 22, 53).

ಸತ್ಕವಿ sat-kavi. An excellent poet (Ch. v. 16; Kâvy. V, 1; Nn. 168; Śm. 118).

ಸತ್ಕವೀಂದ್ರ satkavi-indra. = ಸತ್ಕವೀಶ್ವರ. (Rśv. 8, after 5).

ಸತ್ಕವೀಶ್ವರ satkavi-îśvara. A most excellent poet (Śmd. 239 Cm.).

ಸತ್ಕಳೆ sat-kaḷe. A prime science or fine art. See Nn. s. ಸ್ಯಾತ್.

ಸತ್ಕಾರ sat-kâra. Kind treatment, hospitable treatment or reception, hospitality; reverence, respect; care, attention (ಆರ್ಘ್ಯ Nn. 102; Bp. 5, 17).

ಸತ್ಕಾರ್ಯ sat-kârya. = ಸತ್ಕರ್ಮ. (My.).

ಸತ್ಕೀರ್ತಿ sat-kîrti. Good, great fame (Bp. 36, 47).

ಸತ್ಕುಮಾರ sat-kumâra. = ಸನತ್ಕುಮಾರ.

ಸತ್ಕುಲ sat-kula. A good family, a noble family (ಅನೂಕ, ಒಳ್ಪಿಹ ಕುಲ Nn. 129; Bp. 36, 3).

ಸತ್ಕುಲಜ satkula-ja. Sprung from a noble family; a man born in a noble family (ಒಳ್ಪಿಹ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು Nn. 160; ಜಾತ್ಯ Mr. 482; Bp. 57, 39. 55).

ಸತ್ಕುಲಜನ satkula-jana. = ಸತ್ಕುಲಜ. See s. ಸತ್ಕುಲೀನ.

ಸತ್ಕುಲೀನ sat-kulîna. Belonging to a good family, born of a noble family; a well-born man (ಕೌಲೀನ, ಶುದ್ಧಾನ್ವಯ Nn. 76, o. r. ಸತ್ಕುಲಜನ).

ಸತ್ಕೃತ sat-kṛita. Done well, acted rightly or properly. 2, treated with respect or hospitality (J. 32, 55). 3, *respected, revered, honoured;* worshipped, adored, welcomed, saluted. 4, virtue; respect; hospitality.

ಸತ್ಕೃತಿ sat-kṛiti. A good or excellent literary composition (Kâvy. V, 32; Mr. 7). 2, acting properly; a virtuous act; virtue, morality; treating with respect, hospitality (Râm. 1, 5, 25).

ಸತ್ಕೃತ್ಯ sat-kṛitya. A good, virtuous act (My.).

ಸತ್ಕ್ರಿಯೆ sat-kriyĕ. A good or virtuous action, virtue, charity (Bp. 22, 19; 32, 4; 57, 31; Śm. 1; My.). 2, respectful treatment; hospitable treatment (Bp. 60, 62); salutation, welcome. 3, excellent, charming action (Kâvy. IV, 2, 14). 4, any purificatory ceremony. 5, funeral or obsequial ceremonies.

ಸತ್ತ satta. Tbh. of ಸಪ್ತ. Seven (in cards, My.).

ಸತ್ತಪೋವೃತ್ತಿ sat-tapas-vṛitti. Practice of excellent austerities (Cpr. 4, 18).

ಸತ್ತಮ sat-tama. Most or very good or right; most virtuous; *excellent, best;* very venerable.

ಸತ್ತವಿ sattavi. = ಸತ್ತವೆ. (Śmd. 349).

ಸತ್ತವೆ sattavĕ. Tbh. of ಸಪ್ತಮಿ. (Śmd. 365; Śm. 19).

ಸತ್ತಾ sattâ. = ಸತ್ತೆ, ಸಫ. Being, existence; authority, right over; right of rule, sway, disposal, application or use; power, might (Mhr.; ಅಸ್ತದ Cb.).

ಸತ್ತಾರ್ಥ sattâ-artha. The meaning of existence or being. See ಉಳ್ 1.

ಸತ್ತಿಗೆ sattigĕ. Tbh. of ಛತ್ರಿಕೆ. (Śmd. 340. 345; Ct. II, 60; ಛತ್ರ, ಆತಪತ್ರ Nr., Mr., 265; ತಳಿವಟ್ಟ Bhn. 32; ತುಡಿ Śm. 42. 114; Cpr. 1, 87. 93; 7, 80; Bp. 56, 13; 58, 53; C. Bp. 47, 47; J. 4, 19). ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ (ಸಿತಾತಪತ್ರ Nn. 18). ಸತ್ತಿಗೆಗೆ ಆರ್ಥ ಬೋಯಿಗೆ, ಆತ್ತಿಗೆ ಆರ್ಥ ಬಾವಗೆ.—ನೆತ್ತಿಯ ವಾಸನಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆಯೇ.—ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸತ್ತು sattu. P. p. of ಸಾಯ್, ಸಾಯು.

ಸತ್ತು sattu. = ಸತುವು No. 2. Pewter (My.; Tĕ.; Si. 332).

ಸತ್ತುಗ sattuga. Tbh. of ಸತ್ತುಕ. (Śmd. 351. 360; perhaps Sk. ಸಕ್ತುಕ = ಸಕ್ತು is meant). Flour of parched barley (ಧಾನ್ಯಾದಿಸಿಪ್ಪಮಂ ಒಡಿದು ಪುರಿಯಲ್ಕೆ Mr. 219; Mhr. ಸತ್ತೂ; *cf.* ಸದ್ದುಕ). ಪೊಸರಲಿ ಕಲಿಸಿದ ಸತ್ತುಗ (ಕರಮ್ಬ, ದಧಿನಕ್ತು Hlâ.).

ಸತ್ತುವ sattuva. Tbh. of ಸತ್ತ್ವ (ಸತ್ವ 1). (My.; Tĕ.).

ಸತ್ತೆ sattĕ. (= ಸದೆ 3). Rubbish, dirt, stuff, trash (My.; Tĕ. ಚತ್ತೆ, T. ಚೆತ್ತೈ); a covert name for a serpent (My.). — ಸತ್ತೆಹುಲ್ಲು. Worthless grass (My.).

ಸತ್ತೆ sattĕ. = ಸತ್ತಾ. Existence, entity, being, reality (see ಉಳ್ 1); goodness, excellence; essence, sap (My.; Si. 158).

ಸತ್ತ್ರ sad-tra. The true Sk. form of ಸತ್ರ, q. v.

ಸತ್ತ್ವ sat-tva. The true Sk. form of ಸತ್ವ 1, q. v.

ಸತ್ಥಣಿ satthaṇi. One of the terms with ಥ್ (Śmd. 23, o. rs. ಸುತ್ಥಣಿಯ, ಸುಥಣಿ).

ಸತ್ಪಥ sat-patha. *A good road;* good course of life, correct or virtuous conduct.

ಸತ್ಪದ sat-pada. A proper verse or verse-foot (A.).

ಸತ್ಪಾತ್ರ sat-pâtra. = ಸತುಪಾತ್ರ. A proper object of presents or honours, a worthy or virtuous person (ತೀರ್ಥ Nn. 48; J. 10, 27). ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಪ್ರಕಾರ ತಾನಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ತ್ಯಾಗ, etc. Si. 243). ಕೊಡ ಬೇಕುತ್ತಮನಾದವಂಗೆ ಮಗಳಂ, ಸತ್ಪಾತ್ರಕಂ ದಾನಮನ್ನಿಡ ಬೇಳು (Śś. 25).

ಸತ್ಪುಣ್ಯ sat-puṇya. True virtue, real merit (Bp. 60, 7).

ಸತ್ಪುತ್ರ sat-putra. A good, virtuous son (B. 4, 78; My.).

ಸತ್ಪುರುಷ sat-purusha. A good or virtuous man, a worthy man, a respectable man (ಸಾಧು, ಸಜ್ಜನ, ಆರ್ಯ Hlâ.; ಸಜ್ಜನ, etc. Mr. 241; ಫಲೀನ, ಉತ್ತಮಪುರುಷ Nn. 45; ಸನ್ನತ್, ಮದನ 115; Bp. 40, 15; 45, 19; J. 2, 56; B. 4, 185). ಕಪ್ಪೆಗಳು ಮೀನುಗಳು ಇಷ್ಟಮಿದು ತೀರ್ಥವೇಗೆ ತುಪ್ಪಮ್ ಓಗರಕೆ ಸಲುವದು; ಸತ್ಪುರುಷನಿಷ್ಟದೇ ತೀರ್ಥ! (Sp.).

ಸತ್ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ sat-prati-paksha. A counterbalanced reason or one along with which there exists another equally good on the opposite side; contrariety of argument, existence of opposite premises proving the existence or non-existence of a thing. (R.).

ಸತ್ಫಲ sat-phala. = ಸಫಳ. Having good fruit; good fruit (ಪ್ರಸೂನ, ಒಳ್ಪಿಹ ಫಲ Nn. 25, o. r. ಒಳ್ಪಿತ್ತಹ ಫಲ; Bp.36, 45).

ಸತ್ಯ satya. *True,* real, genuine, sincere, honest, truthful, faithful, virtuous, good. 2, fulfilled, realized. 3, *truth* (ನೈಜ, ನನ್ನಿ Kk. 48; ಸಿಕ್ಕುವ, ನನ್ನಿ, ಸಿನದ; ನನ್ನಿ Ct. I, 70. 100); sincerity, reality, goodness, the quality of goodness or purity. 4, demonstrated truth or conclusion, dogma; a fixed rule or order (ಸಿದ್ಧ, ಕಟ್ಟಳೆ Mr. 358). 5, a solemn asseveration, promise, *oath* (ಪ್ರಮಾಣ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು Nn. 139). 6, the uppermost of the seven lôkas or worlds, the abode of Brahmâ. 7, the first of the four yugas or ages, the best or golden age. ಸತ್ಯನದ್ಯುಣ ತೀರ್ಥಮ್, ಉತ್ತಮರ ನಡೆ ತೀರ್ಥ, ಸತ್ಯರ ಸಂಗಮ್ ಆದು ತೀರ್ಥ; ಹರಿವ ನೀರ್ ಎತ್ತಣದು ತೀರ್ಥ? (Sp.). ಸತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಎತ್ತಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.—ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದವ

ನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಬತ್ತಲೆ (Prvs.). — ಸತ್ಯಮಾತು. A true, good word (B. 5, 127). ಸತ್ಯಮಾತಾಡು, to speak the truth (B. 3, 96).

ಸತ್ಯಕ satyaka. = ಸತ್ಯ. True, real, etc. 2, N. (J. 11, 50).

ಸತ್ಯಂಕಾರ satya-ṅ-kâra. = ಸಂಚಕರ, ಸಂಚಕಾರ, ಸಂಚಗಾರ. Making good or true, *ratification of a contract or bargain.* 2, something given in advance as an earnest or security for the performance of a contract, earnest-money, pledge.

ಸತ್ಯತನ satyatana. = ಸತ್ಯತೆ. (G. 99. 511; B. 5, 8. 157. 232).

ಸತ್ಯತೆ satyatĕ. Trueness, truth, sincerity, veracity (My.). ಸುಜನಂ ಸತ್ಯತೆಯುಳ್ಳವಂ (Śś.).

ಸತ್ಯತ್ವ satyatva. = ಸತ್ಯತೆ. (Sk.; My.).

ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞ satya-pratijña. True or faithful to a promise or engagement (My.).

ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞೆ satya-pratijñĕ. A sincere promise or vow (My.).

ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣ satya-pramâṇa. A sincere oath (My.).

ಸತ್ಯಭಾಮೆ satya-bhâmĕ. N. of one of the eight wives of Kṛishṇa (J. 6, 47. 48. 52).

ಸತ್ಯಮುನಿ satya-muni. A true muni (ಅಜ Mr. 524).

ಸತ್ಯರೂಪ satya-rûpa. A true form; a form of truth or goodness; he whose whole form of being is truth (J. 13, 28).

ಸತ್ಯಲೋಕ satya-lôka. = ಸತ್ಯ No. 6. See Mr. s. ಲೋಕ.

ಸತ್ಯವಚ satya-vaca. Tbh. of ಸತ್ಯವಚಸ್. (G.).

ಸತ್ಯವಚನ satya-vačana. Truth-speaking, veracity, speaking the truth; a true word, a sincere promise (B. 5, 47; My.).

ಸತ್ಯವಚನಿ satya-vačani. A person who speaks truth (B. 5, 38).

ಸತ್ಯವಚಸ್ satya-vačas. Truth-speaking, veracious; *a ṛishi;* truth, veracity.

ಸತ್ಯವತ್ satya-vat. Possessing or practising truth, veracious, true.

ಸತ್ಯವತಿ satya-vati. N. of the wife of Parâśara and mother of Vyâsa (Mr. 257; see s. ಗಂಗೆ).

ಸತ್ಯವತಿಜ satyavati-ja. Vyâsa (Mr. 257).

ಸತ್ಯವತೀಸುತ satyavatī-suta. Vyâsa (Sk.; G.).

ಸತ್ಯವನ್ತ satya-vanta. Tbh. of ಸತ್ಯವತ್. A man who practises truth, a faithful, honest, sincere man (ಸತ್ಯಸನ್ಧ G.). Feminine ಸತ್ಯವನ್ತೆ (My.).

ಸತ್ಯವಾಕ್ satya-vâk. ಸತ್ಯವಾಚ್. Truth-speaking, veracious, sincere (My.). 2, a ṛishi.

ಸತ್ಯವಾದಿ satya-vâdi. Speaking truth, veracious; a person who speaks the truth (J. 25, 15; G. 357). See s. ಪೈತಮ್ಪಾಯನ.

ಸತ್ಯಶಾಪ satya-śâpa. An efficacious curse (Bp. 61, 40).

ಸತ್ಯಶಾಲಿ satya-śâli. Endowed with truth; a faithful, honest person (My.).

ಸತ್ಯಶೀಲ satya-śîla. Disposed to speak the truth, veracious. 2, N. (J. 26, 33).

ಸತ್ಯಸಂಗರ satya-saṅgara. True to an agreement or promise, veracious, faithful (ಸತ್ಯವನ್ತ G.).

ಸತ್ಯಸನ್ಧ satya-sandha. True to an agreement or compact, faithful to an engagement; faithful, veracious; a faithful, etc. man (Abhâ. 1, 43; J. 9, 90).

ಸತ್ಯಾಕೃತಿ satyâ-kṛiti. *Ratification of a bargain.*

ಸತ್ಯಾಚರಣೆ satya-âčaraṇĕ. Observance of truth (J. 11, 30).

ಸತ್ಯಾನೃತ satya-anṛita. True and false, containing truth and falsehood. 2, practice of truth and falsehood, *commerce, trade, traffic.*

ಸತ್ಯಾಪನ satya-âpana. *Ratification of a bargain.*

ಸತ್ಯೇನ್ದ್ರ ಚೋಳ satya-indra-čôḷa. N. of a king of Čôḷa (Rāv. 3, 144; 13, 99).

ಸತ್ಯೇಶ satya-îśa. N. — ಸತ್ಯೇಶಚಾಮಯ. N. (Bp. 36, 58). — ಸತ್ಯೇಶಚಾಮಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 35).

ಸತ್ರ satra. = ಸತ್ತ್ರ, ಚತ್ರ 1, ಛತ್ರ 2. A session; a long sacrificial session or sacrifice; *a sacrifice.* 2, an oblation, offering, gift; giving alms or charity, liberality;— wealth. 3, a residence, house. 4, a place of refuge, a choultry or halting place for travellers or strangers (ತಳಿ Śmd. Dh.; Kk. 85; Čpr. 5, 46). 5, *covering, concealing.* 6, *a wood, a forest.* 7, the distribution of food to Brâhmaṇas and mendicants; the building erected or the spot appointed for this distribution (Mhr.). ಪತ್ರರಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದೇ? (Prv.). See ಅನ್ನ-.

ಸತ್ರಂ sa-tram. *With, together with* (ಕೂಟ Mr. 535).

ಸತ್ರಶಾಲೆ satra-śâlĕ. A building where food and alms are given away to Brâhmaṇas and mendicants, *an alms-house.*

ಸತ್ರಾ sa-trâ. = ಸತ್ರೆ. *With, together with.* 2, always, ever.

ಸತ್ರಾಜಿತ್ satrâ-jit. N. of the father of Satyabhâmâ, father-in-law of Kṛishṇa.

ಸತ್ರಾಜಿತ satrâjita. Tbh. of ಸತ್ರಾಜಿತ್. (Bhâgavata 10, 67 sum.).

ಸತ್ರಾಣ sa-trâṇa. Having power or force; power, force, vehement effort (Bhn. 53; Bh. 2, 2, 96).

ಸತ್ರಾಣಿ sa-trâṇi. A powerful, strong person (ಭೀಮ, ಸತ್ವವನ್ತ Nn. 5).

ಸತ್ರಾರ್ಥ satra-artha. The meaning of a choultry. ತಳಿ ಸತ್ರಾರ್ಥದೊಳ್ ಕುಳಂ (Śmd. I).

ಸತ್ರಿ satri. *A liberal householder* (ಗೃಹಪತಿ) *who constantly performs sacrifices and distributes gifts or alms.*

ಸತ್ರೆ sa-trĕ. = ಸತ್ರಾ, q. v.

ಸತ್ವ satva. 1. = ಸತ್ತ್ವ, ಸತವ, ಸತುವ, ಸತ್ತುವ. *Being, existence,* entity, essence, true essence (ಅಜತದ ಉಳ್ಳೆ Mr. 502, o. rs. ಅಜತಮಳೆ, ಅಜತಮಳ್ಳಿ), life, the principle of being. 2, *breath;* spirit, *mind,* sense, consciousness. 3, *a substance, a thing;* wealth. 4, an elementary substance, as earth, air, fire, etc. 5, nature, natural property, characteristic, disposition (ಸುಜನಪ್ರಕೃತಿ 502; ತ್ರಿಗುಣ, ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮಂಗಳ್ Nn. 14). 6, *any living or sentient being, an animal, a beast,* an evil being, demon, spirit, ghost, goblin, monster (ಭೂತ 502; ಜೀವಜಯ, ಜೀವಪರಾತಿ 14). 7, goodness, virtue, excellence. 8, truth, certainty, reality. 9, *strength, energy, vigour, power* (ತಕ್ತ 502; ಬಲ, ತಕ್ತ 14; ಆಳ Bhn. 29. 29; ಸಹಸ Bhn. 15). 10, *the quality of purity or goodness* (the other two being rajas and tamas). 11, an embryo. 12, a horse (ವಾಜಿ, ಕುದುರೆ 14). 13, Pârvatî (ಅದ್ರಿಜಾತೆ, ಪಾರ್ವತಿ 14). 14, a mountain (ಪರ್ವತ 14). 15, water (ಅಮ್ಬು ಸ, ಉದಕ 14). 16, a cloud (ಘನ, ಮೇಘ 14). 17, alchemy (ಧಾತುವಾದ, ರಸವಾದ 14). 18, a substantive, a

noun. See ಊಜಿ 1. — ಸತ್ವವುಳ್ಳವನು. An able, sensible, clever man (ದಕ್ಷ, ಬಲ್ಲಿದನು Nn. 121).

ಸತ್ವಿ satva. 2. The letter ಸ್ (Śmd. 82 Cm.; 334. 339. 346. 347).

ಸತ್ವಿಕ satvaka. See ಸತ್ತುಗ.

ಸತ್ವಿಗ satva-ga. Going vigorously (?); standing in connection with vigour (?). See ಅಕ್ಕುಡ.

ಸತ್ವಿಗುಣ satva-guṇa. The faculties or organs of sense (ಆಖಿಲೇಂದ್ರಿಯ Nn. 67). 2, the quality of purity or goodness (ತ್ರಿಗುಣಭೇದ, ಗುಣತ್ರಯಭೇದ 67). 3, generosity, liberality (ತ್ಯಾಗ 67). 4, power, valour (ಪರಾಕ್ರಮ 67). 5, the colour of twilight, etc. (ಅಸ್ತರಾಗ, ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ 67).

ಸತ್ವಿರ sa-tvara. Having haste or speed, *expeditious, quick, speedy.* ಸತ್ವರಂ, quickly, swiftly, hastily, suddenly.

ಸತ್ವಿರಗ್ರಹಣ satvara-grahaṇa. Quick or sudden seizure. See ತುಡುಕು 1.

ಸತ್ವಿವನ್ತ satva-vanta. A powerful man (ಭೀಮ, ಸತ್ತ್ರಾಣಿ Nn. 5).

ಸತ್ವಿಸಮಾನ್ಯತೆ satva-sâmânyatè. The state of strength being low or feeble. See ಬಸವಬಿ.

ಸತ್ವಿಹೀನ satva-hîna. Impotent, weak; a weak man (My.).

ಸತ್ವಾತಿಶಯ satva-atiśaya. Eminence of, or superiority in, strength (J. 7, 33).

ಸತ್ವಾಧಿಕ satva-adhika. Possessing superior strength (see Mr. s. ಪೋಗಟು); a very powerful man (J. 13, 46).

ಸತ್ವಿೆ satvĕ. A pregnant woman (ಪರಭುರ್ಯೆ, ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307; *cf.* ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ).

ಸತ್ಸಂಗ sat-saṅga. Association with the good; good company (J. 18, 39). ಮಗನೆ, ನೀಂ ಸತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿರ್ಪುದು! (Śś.).

ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ sat-sampradâya. Good custom or usage (My.).

ಸತ್ಸಹವಾಸ sat-sahavâsa. Living together with the good, keeping good company, good company (My.).

ಸಥಿ sathi. Tbh. of Mhr. ಸತ್ತಾ. (B. 4, 138).

ಸದ್ sad. = ಸತ್. One who sits or settles down, sitting, dwelling, residing, etc. See ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪ-, ದಿವಿ-, ಸಿ-, ಸಂ-, ಸಧಾ-.

ಸದ sada. = ಸದ್. See ಅಪ-, ಸಧಾ-.

ಸದಕೀರ್ತನ sat-akîrtana. The neglect to mention what is essential (Kâvy. V, 26).

ಸದಕು sadaku. = ಶದಕು 1. To beat (Râm. 6, 43, 8; *cf.* ಸದೆ 1).

ಸದಗುಪ್ಪೆ sadaguppĕ. (= ಸದಾಖು, etc.). Tbh. of ಶತಪುಷ್ಪೆ. A sort of fennel (ಶತಪುಷ್ಪೆ, ಸಿತಚ್ಛತ್ರೆ, ಅತಿಚ್ಛತ್ರೆ, etc. Nr.).

ಸದನ sadana. Sitting; a seat. 2, *an abode, a dwelling, a house* (ಮನೆ Nn. 84). 3, sinking down, perishing, decaying; exhaustion.

ಸದನಾಂಗಣ sadana-aṅgaṇa. The court or yard of a house (Bp. 40, 3).

ಸದಭಿಮತ sat-abhimata. Approved of by, or pleasant to, intelligent or learned persons (Kâvy. II, 1, 6).

ಸದಮಲ sat-amala. True and pure; truly pure (ನಿರ್ಮಲ Bhn. 64; Śmd. 64; Ch. v. 179. 226). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಸದಮಲಭಕ್ತಿ sadamala-bhakti. Truly pure devotedness (My.).

ಸದಮಲಾತ್ಮ sadamala-âtma. A truly pure person (Bp. 36, 47).

ಸದಮಲಾತ್ಮಕ sadamala-âtmaka. One whose character is truly pure (Bp. 24, 42; 39, 65; 61, 71).

ಸದಯ sa-daya. Merciful, compassionate, benevolent; mercy, etc. (Bp. 22 sum.; 37, 34).

ಸದರ್ sadar. = ಸದರ 1, ಸದರು. The highest court of the law (Mhr., H. ಸದರ). 2, hall of audience, a state-room, a seat for the administration of justice or the direction of public business (Mhr., H.). 3, chief, principal, head (Mhr., H.). 4, a heading (in papers of accounts, etc. Mhr., H.). — ಸದರ್ ಅದಾಲತ್. A zillah court (My.). — ಸದರ್ ಅಮೀನ್. The second class judge over a civil court subordinate to the zillah courts (My.; Mhr.). — ಸದರ್ ಜೇಸದರ್. A heading and that is not the heading, but comes under it (My.).

ಸದರ sadara. 1. = ಸದರ್. — ಸದರ ಅಮೀನ. = ಸದರ್ ಅಮೀನ್. (B. 5, 106). — ಸದರ ಅಮೀನಿ. Relating to the ಸದರ ಅಮೀನ (B. 5, 87).

ಸದರ sadara. 2. Familiarity, intimacy, friendliness, affability (Bh. 1, 8, 6; My.); acquaintance, knowledge (Bh. 8, 24, 51); facility, easiness, an easy affair (Śśv. 4, 61; J. 16, 35; 25, 15; My.; *cf.* ಚತುರ?). (ಕಾರ್ಯ) ಪೇಬಿುವದು ಸದರ, ಮಾಡುವದು ಕಷ್ಟ (Prv.).

ಸದರ sa-dara. 3. Fearful, afraid, timorous.

ಸದರಹು sadarahu. = ಸದರಿ. (My.; Mhr. ಸದರಹೂ, accordingly with the heading, text, matter duly set down, etc.).

ಸದರಿ sadari. Afore-said, above-mentioned, that (My.; Br. ಸದರಹಿ, ಸದರ್ಹಿ).

ಸದರು sadaru. = ಸದರ್. A state-room; an assembly (vîramâhêśvaratantraṭîkâ); an assembly before which dancers, players and singers exhibit (My.; T. ಚದರ್, ಚದುರ್). ಸದರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒದಬಿುವದಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯದೋ? (Prv.). *Cf.* ಸದಸ್.

ಸದರ್ಥ sat-artha. True, proper meaning (Mr. 2); having a proper meaning; mannered, tasteful (Kâvy. III, 1, A, 25).

ಸದಲಂಕಾರ sat-alaṅkâra. An excellent rhetorical expression or figure (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಸದಸ್ sadas. = ಸದಸ್ಸು. *A seat, an abode, a dwelling.* 2, *an assembly,* a meeting.

ಸದಸತ್ sat-asat. Being and not being, existent and non-existent, real and unreal, true and false; good and bad, virtuous and wicked (My.).

ಸದಸ್ಯ sadasya. Any man present at or belonging to an assembly, an assessor, a spectator, a member of an assembly, a councillor. 2, any one present or assisting at a sacrifice; *a superintending priest* (ritvij) whose duties are to superintend the whole sacrifice and correct mistakes.

ಸದಸ್ಸು sadassu. Tbh. of ಸದಸ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಸದಳ sadaḷa. Grain (Râm. 1, 16, 10).

ಸದಳಿಗ sadaḷiga. A grain-seller (Č. Bp. 47, 46).

ಸದಾ sadâ. *Always, at all times, continually, perpetually, ever* (ನಿರನ್ತರ, ಅನುಶ್ರುತ Nn. 137), everlastingly, eternally (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದನ್ಯಾದು 137).

ಸದಾಕಾಲ sadâ-kâla. All times or seasons; at all times, ever (C.).

ಸದಾಗತಿ sadâ-gati. Ever-going: *air, wind, Vâyu.*

ಸದಾಚರಣ sat-âćaraṇa. = ಸದಾಚಾರ. (B. 5, 189; My.).

ಸದಾಚರಣಿ sat-âćaraṇi. = ಸದಾಚಾರಿ. (B. 5, 158; My.).

ಸದಾಚಾರ sat-âćâra. Moral or virtuous conduct, correct deportment, good manners; approved usage, a good custom (Bp. 61, 13; J. 5, 55; Abhâ. 1, 41; B. 5, 204. 281; My.).

ಸದಾಚಾರಿ sat-âćâri. A virtuous person, a person of correct deportment (B. 5, 204; My.).

ಸದಾತನ sadâtana. Continual, perpetual, *eternal.*

ಸದಾದಾನ sadâ-dâna. Always giving: *liberality, munificence.*

ಸದಾನನ್ದ sadâ-ânanda. Always happy (Bp. 2, 17; 8, 58); perpetual happiness (24, 40).

ಸದಾನವ sadâ-nava. Always new (J. 10, 5). 2, ಸ-ದಾನವ, containing demons (10, 5).

ಸದಾನೀರೆ sadâ-nîrĕ. Always possessing water: *N. of a river, the Kaṭôyâ.*

ಸದಾಪ sadâpa. = (ಸದಗುಪ್ಪೆ), ಸದಾಬು, (ಸಬ್ಬಸಿಗೆ, ಸೋಪು). A kind of fennel, Anethum panmori or sowa (ತಾಲೀಯ, ತೀತ ಶಿವ, etc., ಸಬ್ಬಸಿಕೆ Si. 147; Tĕ.).

ಸದಾಪುಷ್ಪ sadâ-pushpa. Ever-flowering; the plant Pterospermum suberifolium (ಮುಚುಕುಂದ Mr. 127); the cocoa-nut.

ಸದಾಬು sadâbu. = ಸದಾಪ. A strong-smelling herb, the common rue, Ruta graveolens L. (Z.).

ಸದಾಭೋಗ sadâ-bhôga. Ever-enjoying. 2, perpetual enjoyment or pleasure (Kâvy. IV, 2, 60).

ಸದಾರ sa-dâra. 1. Accompanied by a wife, together with a wife.

ಸದಾರ sadâra. 2. Very strong or powerful, able (ಸಮರ್ಥ Bhn. 25).

ಸದಾರುಣ sadâ-aruṇa. Always red (J. 2, 8). 2, ಸ-ದಾರುಣ, always rough (2, 8).

ಸದಾಶಿವ sadâ-śiva. Always happy; an epithet of Śiva (ಸೂಚಕ, ತೃನೇತ್ರ Nn. 122; Bp. 43, 78; 54, 49; 61, 53; J. 5, 35; see ದೇವಾಂಗ); N. (B. 4, 7).

ಸದಿ sadi. = ಸದೆ 1. (G.).

ಸದು sadu. Tbh. of ಸತ್.

ಸದುಗುಣ sadu-guṇa. Tbh. of ಸದ್ಗುಣ. (Râm. 6, 53, 20).

ಸದುಭಕ್ತ sadu-bhakta. Tbh. of ಸದ್ಭಕ್ತ. (Bp. 1, 35; 47, 4).

ಸದುವಿನಯ sadu-vinaya. Tbh. of ಸದ್ವಿನಯ. (Bp. 22, 19; 26, 64).

ಸದೃಕ್ಷ sa-dṛiksha. *Like, resembling, similar* (Kâvy. III, 2, B, 58; Bp. 61, 83).

ಸದೃಶ್ sa-dṛiś. ಸದೃಕ್. *Like, resembling, similar,* same.

ಸದೃಶ sa-dṛiśa. *Like, resembling, similar,* same (ಪಾಂಗು Kk. 31; ಪಾಡು Bhn. 30); conformable, fit, proper, right, suitable; worthy (Kâvy. III, 3, B, 144. 156).

ಸದೃಶತೆ sa-dṛiśatĕ. Likeness, similarity, sameness (Kâvy. III, 3, B, 75).

ಸದೃಶತ್ವ sa-dṛiśatva. = ಸದೃತೆ. (Ćpr. 8, 2).

ಸದೃಶವೃತ್ತಿ sadṛiśa-vṛitti. Comparison; resemblance (ಸಾದೃಶ್ಯ, ಸಮಾನವರ್ತನೆ Śmd. 158. 159).

ಸದೃಕಾಕ್ಷರ sadṛiśa-akshara. A similar letter, the same letter (Kâvy. III, 2, B, 33-47).

ಸದೃಕಾರ್ಥತೆ sadṛiśa-arthatĕ. The state of having the meaning of ಸದೃಶ. See s. ತೀಂಗು 1.

ಸದೃಶ್ಯ sa-dṛiśya. Like, similar (ಸಮ, ಸಮಾನ Nn. 158). 2, appearance, look (ನೋಟ 158).

ಸದೆ sadĕ. 1. = ತದೆ, ಸದಿ. To pound to some extent, to bruise, to squash, to crush (ಈಷಚ್ಚೂರ್ಣ Śmd. Dh.; M.; T. ಚದ್ದಿ; see ಚಪಟೆ; *cf.* ಚಜ್ಜು); to strike, to beat (ತಾಡನ Śm. 99). P. ps. ಸದದು, ಸದೆದು, ಸದ್ದು. See Grj. 2, after 106; Bp. 14, 20; 55, 36; Č. Bp. 32, 39; 47, 11; Rśv. 6, after 11; Śśv. 4, 19. 106; J. 7, 47. 59; 13, 50; 14, 5; 16, 26. 34. 35; 18, 6; Bh. 1, 10, 26; 2, 4, 7; ಬೀಡಿ-. **2,** to be reduced to a palpable powder; to be bruised, etc. (Tĕ. ಚದಿ; M. ಚದುಬ್ಬು).

ಸದೆ sadĕ. 2. Shortened infinitive of ಸದೆ 1. — ಸದೆಬಡಿ. To beat (any thing) so as to crush (it, Č. Bp. 32, 44; J. 4, 71; 25, 59; Râm. 5, 9, 6; Bh. 2, 4, 6).

ಸದೆ sadĕ. 3. = (ಸತ್ತೆ), ಸೆದಸೆ. Trash, rubbish, sweepings, stuff, litter, etc. (ಕಸ Śm. 99; Bp. 16, 22). ಉದರಕ್ಕೊಗ್ಗಿಸ್ಸರ ಸದೆಯಾದರೂ ಹುಡುಕ ಬೇಕು. — ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಬಿದರೂ ಸದೆ ಕೂಡಿಸೋದು ಬಿಡ. — ಸದೆ ಕೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹದನಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಸದೆಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To collect rubbish, to sweep. ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಸದೆಗೂಡಿಸ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ಸದೆಬಡಿಗ. A sweeper, a low servant (Abhâ. 2, 95).

ಸದೇಶ sa-dêśa. Possessing a country. 2, of the same country or place. 3, *neighbouring, near.*

ಸದ್ಗತಿ sat-gati. Good or happy state, felicity, fortune (ಯೋಗ, ಒಳ್ಳಿಹ ಗತಿ Nn. 113; Bp. 26, 66; 42, 40; J. 2, 33; 26, 56).

ಸದ್ಗುಣ sat-guṇa. = ಸದುಗುಣ. Having good qualities, good, virtuous. 2, a good quality or property, a virtuous nature or disposition (ಒಳ್ಳಿಹ ಗುಣ Nn. 66. 113; Bp. 22, 62; Sp. s. ಸತ್ಯ). — ಸದ್ಗುಣವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To acquire a virtuous nature (Bp. 55, 2).

ಸದ್ಗುಣಜಾತ sadguṇa-jâta. A man with innate good qualities (My.).

ಸದ್ಗುಣಿ sat-guṇi. A person who has good qualities, a good, virtuous person (Bp. 41, 23; B. 3, 74; 4, 3). — ಸದ್ಗುಣಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. N. (Bp. 20, 8). — ಸದ್ಗುಣಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇಶಿಕ. N. (Bp. 19, 85).

ಸದ್ಗುರು sat-guru. A true, good or excellent guru (Ćpr. 4, 24; Bp. 35, 27; 37, 32; 50, 29).

ಸದ್ದ sadda. = ಸದ್ದು. Tbh. of ಶಬ್ದ. — ಸದ್ದಂಗಿಡಿಸು. -ಂ-ಕಿಡಿಸು. To destroy the distinction of sound (Abh. P. 5, after 123). — ಸದ್ದಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. The distinction of sound to be lost (Ćpr. 6, 14; Abh. P. 13, after 34; 13, 100).

ಸದ್ದದ saddida. = ಸದ್ದಿದ, q. v. *Cf.* ಸದ್ದು 1, so that the meaning would be "a man who has ceased"?

ಸದ್ದವಾಲ saddîvâla. A town-magistrate (My.).

ಸದ್ದು saddu. 1. To cease, to stop (v. i. as in speaking or working, used only in the imperative singular ಸದ್ದು, and plural ಸದ್ದಿ, My.; is it = Sk. root ಸದ್?).

ಸದ್ದು saddu. 2. P. p. of ಸದೆ 1. (My.).

ಸದ್ದು saddu. = ಸದ್ದ. Tbh. of ಶಬ್ದ. (ಧ್ವನ Kk. 25; My.; Tĕ.; B. 2, 21). ಸದ್ದಾಗುವಿಕೆ (ತಬ್ದ, etc., ಕೂಗುವಿಕೆ Si. 60). ಸದು

ಕೇಳಿದರೆ ಗವುಜ ಸಿಲ್ಲುತ್ತದೆ, ಮದ್ದು ಕುಡಿದರೆ ರೋಗ ಸಿಲ್ಲುತ್ತದೆ (Prv.).

ಸದ್ಭುಕ್ಕ sadduka. Barley (B. 3, 66; 5, 36. 287; Mhr. ಸತ್ತೂ; *cf.* ಸತ್ತುಗ).

ಸದ್ವಿಜ sat-dvija. = ಸದ್ವಿಜ. A true, excellent Brâhmaṇa.

ಸದ್ಧರ್ಮ sat-dharma. A good religion; a good religious practice; justice, virtue, morality; attentive to duties (ವೃಷ, ಸುಧರ್ಮ Nn. 16; Mr. 540).

ಸದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ saddharma-cârini. A woman who lives virtuously: a wife (ದಾರ, ಕಳತ್ರ, ವಧು, etc. Mr. 306). *Cf.* ಸಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ.

ಸದ್ಧಾರ್ಮಿಕ sat-dhârmika. A truly virtuous man (ನಿಜಧರ್ಮವುಳ್ಳವ G.).

ಸದ್ಭಕ್ತ sat-bhakta. = ಸದುಭಕ್ತ. A true or good follower or devotee (Bp. 53, 42).

ಸದ್ಭಕ್ತಿ sat-bhakti. True or good devotion, etc. (Bp. 1, 58; 43, 54; 55, 2).

ಸದ್ಭಾವ sat-bhâva. The quality of being, actual existence, reality, being, entity. 2, good nature or disposition (ಜ್ಯೋತಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮನಸ್ಸು Nn. 68); goodness, amiability. See Bp. 35, 8. 43.

ಸದ್ಮ sadma. A seat; *a house, a habitation;* a temple; an altar; a place, station. See ಈಶ್ವರ-, ಬಲಿ-.

ಸದ್ಮಿ sadmi. An esculent root (ಸೂರಣ, ಕನ್ದ Mr. 137).

ಸದ್ಯ sadya. = ಸದ್ಯಾ. Tbh. of ಸದ್ಯಸ್. (Bp. 49, 34; My.). ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, now, this moment, etc. (My.; B. 4, 12; G. 78). ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಡೆಯ ತಕ್ಕ ಫಲ (ಸಾನ್ದ್ರುಷ್ಟಿಕ, ಸದ್ಯಃಫಲ Si. 266).

ಸದ್ಯಃಫಲ sadyas-phala. Instantly bearing fruit; immediate fruit or consequence. See s. ಸದ್ಯ.

ಸದ್ಯಕ್ಷಾರ sadyakshâra. (ಸಜ್ಜೀಕಾರ). Tbh. of ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ. (ಸರ್ಜಕಾಕ್ಷಾರ, ಕಾಪೋತ, etc. Si. 335).

ಸದ್ಯಸ್ sadyas. = ಸದ್ಯ. To-day, this very day, this moment, at this time, now; *at once, on the spot,* presently, forthwith, immediately, on a sudden; quickly.

ಸದ್ಯಸ್ಕ sadyaska. = ಸಜ್ಜುಕ. Belonging to the present day; immediate, present. 2, *new, recent.*

ಸದ್ಯಾ sadyâ. = ಸದ್ಯ. Now (My.; Mhr., Tĕ. ಸಧ್ಯಾ).

ಸದ್ಯಾಜಮಾನ sat-yâjamâna. The excellent part of a sacrifice performed by the yajamâna himself (J. 8, 10).

ಸದ್ಯೋಘೃತ sadyas-ghṛita. Butter just clarified (My.).

ಸದ್ಯೋಜಾತ sadyas-jâta. Newly born, born in a moment. 2, an epithet of Śiva. 3, a calf. 4, fresh butter (My.).

ಸದ್ಯೋವದನ sadyas-vadana. N. of one of Śiva's five faces (Śĕv. 5, 3. 31).

ಸದ್ರುತ sa-druta. Having quickness, of a quick tempo (Ch. v. 120).

ಸದ್ವಂಶ sat-vaṁśa. Of a good family or race, of high birth; a good family (ತೀರ್ಥ, ಆಮ್ನಾಯ Nn. 48; Śmd. 160).

ಸದ್ವನಿತೆ sat-vanitĕ. A good, virtuous woman (ಒಳ್ಳಿಹ ಸ್ತ್ರೀ Nn. 167).

ಸದ್ವಸ್ತು sat-vastu. A good thing (Čpr. 6, 21); any person or thing true and good.

ಸದ್ವಿಜ sadvija. Tbh. of ಸದ್ವಿಜ. (Bp. 55, 55).

ಸದ್ವಿಧಿ sat-vidhi. Right, proper manner (Bp. 52, 5).

ಸದ್ವಿನಯ sat-vinaya. = ಸದುವಿನಯ. True decorum or reverence or humility.

ಸದ್ವಿಮಲತ್ವ sat-vimalatva. Excellent purity (Śĕv. 1, 3).

ಸದ್ವಿವೇಕ sat-vivêka. Just discrimination; good discrimination; true knowledge (Śĕv. 4, 55).

ಸದ್ವಿಷಯ sat-vishaya. A good object, aim or affair (My.).

ಸದ್ವೃತ್ತ sat-vṛitta. Well-behaved, amiable; virtuous, moral; good conduct (My.).

ಸದ್ವೃತ್ತಿ sat-vṛitti. Good course of conduct (My.). 2, a good, honorable profession or office (My.).

ಸದ್ವ್ಯಯ sat-vyaya. Wise, profitable or proper expenditure (My.; B. 3, 93).

ಸದ್ವ್ಯವಹಾರ sat-vyavahâra. Good business, occupation or transaction (My.).

ಸದ್ವ್ಯಾಪಾರ sat-vyâpâra. Good occupation, practice or transaction (My.).

ಸದ್ವ್ರತಿ sat-vratî. A true, or an excellent devotee (Bp. 38, 31).

ಸದ್ವ್ರತೆ sat-vratĕ. A truly faithful wife (Bp. 11, 32).

ಸದ್ವ್ರಿಯ sat-vraya. = ಸದ್ವ್ಯಯ. (My.).

ಸಧರ್ಮ sa-dharma. Having similar duties, having the same or similar properties; of the same sect or caste; performing like duties; resembling, equal, like. 2, the duties peculiar to one's religion (J. 8, 44).

ಸಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ sadharma-cârini. A wife who assists (her husband) in the performance of religious duties, a virtuous wife; *a wife. Cf.* ಸದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ.

ಸಧರ್ಮಿ sa-dharmi. *Observing the same customs or laws.*

ಸಧರ್ಮಿಣಿ sa-dharmiṇi. *A wife.*

ಸಧ್ರ್ಯಕ್ಕು sadhryakku. Tbh. of ಸಧ್ರ್ಯಚ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಸಧ್ರ್ಯಚ್ sadhryaċ. ಸಧ್ರ್ಯಯಂಚ್. ಸಧ್ರ್ಯಯಕ್. Going with, *accompanying.*

ಸನ್ san. = ಸನ್ನ 2. An age or period (Mhr., H.), a year; in the year, anno Domini (C.; B. 4, 3; 5, 173. 184; Mhr.).

ಸನಕ sanaka. N. of one of the (four or seven) sons of Brahmâ, inhabiting the janalôka.

ಸನತ್ sanat. Always, ever. 2, Brahmâ.

ಸನತ್ಕುಮಾರ sanat-kumâra. *N. of one of the sons of Brahmâ and oldest of the progenitors of mankind* (see ಪೈಧಾತ್ರ).

ಸನತ್ಸುಜಾತ sanat-sujâta. N. of the second of the sons of Brahmâ (My.).

ಸನತ್ಸೂತ sanat-suta. = ಸನತ್ಸುಜಾತ. (Bp. 54, 49).

ಸನದಿ sanadi. Relating to a grant, etc., held by a grant, etc. (B. 5, 274; Mhr., H.).

ಸನದು sanadu. = ಸನ್ನದು. A grant, a diploma, a charter, a patent, a commission or warrant (My.; B. 5, 231; My.; Mhr., H. ಸನದ). — ಸನದುಪತ್ರ. A document conveying to an individual emoluments, titles, privileges, offices, or the government rights to revenue from land, etc., under the seal of the ruling authority (B. 5, 232).

ಸನನ್ದ sa-nanda. Joy-possessing; N. of one of the sons of Brahmâ (Bp. 1, 43).

ಸನನ್ದನ sa-nandana. = ಸನನ್ದ. (My.).

ಸನಯ sa-naya. Prudent conduct or behaviour; fitness, propriety (ಜಾತಿ, ಆತಿನಯವು Nn. 76; Bp. 24, 9).

ಸನಾ sanâ. *Always, perpetually, eternally.* See Mr. s. ಸಾ ಗುಣ್ಯ.

ಸನಾಡಿಕಾಗಿದ sanâḍikâ-gida. = ಬಳೆವಡಕಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಸನಾತನ sanâtana. *Continual, perpetual, eternal;* permanent; ancient. 2, *Vishṇu;* Brahmâ; etc.

ಸನಾಥ sa-nâtha. Having a master or protector, etc. 2, occupied by, possessed by; endowed with, possessed of, possessing, having (Śmd. 251).

ಸನಾದಿ sanâdi. (= ಸುನಾಯಿ, ಸೊನಾಯಿ). A clarion or hautboy (S. Mhr.; Mhr., H. ಸನಈ).

ಸನಾಭಿ sa-nâbhi. Uterine; a near kinsman, a uterine brother; *a relation or kinsman as far as the seventh degree* (= ಸಪಿಣ್ಡ). 2, like, resembling.

ಸನಾಭಿಜನ sanâbhi-jana. Kinsmen (Čpr. 6, 80).

ಸನಾಭಿತೆ sa-nâbhitĕ. The state of having a navel; the state of being a uterine brother (Čpr. 3, after 9).

ಸನಾಮಕ sa-nâmaka. Having the same name (My.). 2, the horse-radish tree, Hyperanthera moringa Vahl.

ಸನಾರಕ sa-nâraka. An inhabitant of hell (ಮೂರ್ಗಣ, ನರಕ ಜೀವಿಗಳು Nn. 70).

ಸನಿ sani. 1. A request, *A respectful entreaty* (addressed to a guru, etc.). 2, giving, donation. 3, service, worship.

ಸನಿ sani. 2. Tbh. of ಶನಿ. (My.). ಸಾಯುವ ತಂಕ ಸನೀ ಕಾಟವಾದರೆ ಬಾಯಿಕ್ಕೀದು ಯಾವಾಗ? (Prv.).

ಸನಿನ್ದ sa-ninda. *Attended with blame.*

ಸನಿಷ್ಠೇವ sa-nishṭhêva. *Sputtered; speech accompanied with sputtering.*

ಸನಿಹ saniha. Tbh. of ಸಮಿಪ. (ಸಮಿಪ Kk. 33; ಸಮಿಪ Śm. 59; ಪೊರೆ 103; ಬಿ' 115).

ಸನೀಡ sa-nîḍa. Having a nest or abode; occupying the same nest or abode; *near, proximate.*

ಸನೀನು sanînu. A bayonet (My.; Br.; Mhr., H. संगीन).

ಸನುಮತ sanumata. Tbh. of ಸಮ್ಮತ. Well-known or understood (Śm. 94. 103).

ಸನೇಮ sa-nêma. Having the same rule, agreeing with one another; alliteration (ಪ್ರಾಸು Śmd. 27 Cm.).

ಸನ್ತ santa. 1. (fr. ಸತ್). = ಸಾನ್ತ 1. A holy man, a saint (My.; Mhr.); venerable, respectable, respected. ಸನ್ತಪಡ್ಡ ರ್ತನಂಗಳ್ (ತೀರ್ಥ Mr. 532).

ಸನ್ತ santa. 2. Tbh. of ಶನ್ತ No. 2. Gentle, calm, soft; mild, not vehement; soft, placid, lovely (as a disposition, Mhr.; Ch. v. 111). 2, calmness, etc.; peace, agreement (Rśv. 6, 132). ಸನ್ತಂ, mildly, gently (Grj. 4, 47); agreeably (Ch. v. 234). — ಸನ್ತಮಿರ್. -ಇರ್. To be still or calm (Śśv. 1, 83). — ಸನ್ತವಿಡು. -ಇಡು. To appease, to calm, to soothe, etc. (Grj. 3, after 119; 6, 19; 9, 99; Č. Bp. 32, 45; J. 24, 11; Bh. 1, 6, 39); to settle, to cause to sink (Bh. 1, 10, 34).

ಸನ್ತ ಅ santat. A virtuous man (ಮುದನ, ಸತ್ಪುರುಷನು Nn. 115).

ಸನ್ತತ sam-tata. Stretched along; connected together; extended; continuous, uninterrupted, continual, lasting, eternal. ಸನ್ತತಂ, *constantly, continually, eternally, always.*

ಸನ್ತತಿ sam-tati. Stretching or extending along, extent, expanse; continuity; a continuous line, row; uninterrupted succession, descent; lineage, race; *progeny, offspring, a child,* a son, a daughter (ಪುತ್ರರ್ Nn. 16); a number of people, multitude (Bp. 39, 17).

ಸನ್ತಪನ sam-tapana. The act of inflaming or tormenting. See ಸಾನ್ತಪನ.

ಸನ್ತಪ್ತ sam-tapta. Greatly heated or inflamed, glowing; melted, burnt up, scorched, dried up; inflamed with passion, etc.; *suffering great pain or anguish, tormented,* distressed, afflicted, wearied, fatigued.

ಸನ್ತಮಸ sam-tamasa. *Overspreading or universal darkness.* See ಆವತಮಸ.

ಸನ್ತಯಿಸು santayisu. (fr. ಸನ್ತ2; *cf.* ಸಾನ್ತ್ವ). = ಸನ್ತಯ್ಸು, ಸನ್ತವಿಸು. To appease, to allay, to pacify, to calm, to tranquillize, to soothe, to settle, to comfort, to console (Čpr. 3, after 63; 8, after 65; Bp. 34, 21).

ಸನ್ತಯ್ಸು santaysu. = ಸನ್ತಯಿಸು, etc. (Čpr. 3, after 68; Abh. P. 14, after 7; 15, after 7; Bp. 24, 10; 44, 15; 49, 21; J. 5, 26. 43; 6, 4; 8, 10; 28, 18; 32, 55. 56). — ಸನ್ತಯ್ಸಿ ಕೊಳ್. To appease one's self, to remain calm (Bh. 3, 13, 34).

ಸನ್ತಯ್ಸುಹ santaysuha. The act of appeasing, consoling, consolation, comforting, etc. (ಪ್ರಣತಿ, ಅನುನಯ, ಪ್ರಣಿಪಾತ, ಸಾನ್ತ್ವನ Hlâ.).

ಸನ್ತರ್ಪಣ sam-tarpaṇa. The act of satisfying, satiating; gratifying, delighting; a sumptuous meal (My., also ಸನ್ತರ್ಪಣಿ; ಅನ್ನದಿನ್ದ ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸೋಣ).

ಸನ್ತವಣಿ santavaṇa. Tbh. of ಸನ್ಧಾನ. (Śś.; probably mistake for ಸನ್ತವಣಿ).

ಸನ್ತವಣೆ santavaṇĕ. Tbh. of ಸಾನ್ತ್ವನ. (ಪ್ರಣಿಪಾತ, ಅನುನಯ, ಪ್ರಣತಿ Mr. 455; *cf.* ಸನ್ತಯ್ಸುಹ).

ಸನ್ತವಿಸು santavisu. = ಸನ್ತಯಿಸು, etc. (Bp. 13, 12; 20, 31; Râm. 5, 8, 24; 5, 9, 25).

ಸನ್ತಸ santasa. Tbh. of ಸನ್ತೋಷ. (ಸನ್ತೋಷ, ಹರಿಸ Śś.; ಹರುಷ Čt. II, 64; ಲೋಪಿತ, ಸನ್ತೋಷ Nn. 87; ಹರ್ಷ 117; Čpr. 1, 77; 4, 71; Bp. 1, 60; 23, 18; 27, 17; 48, 6; Č. Bp. 11, 5). ಈಳೆಯಂಗೆ ಸನ್ತಸವಂ ಮಾಡಿದಂ (Śmd. 159 Mqb.). — ಸನ್ತಸಗವ್ಯಸಿ. -ಕವ್ಯಸಿ. A tear of joy (V. 5, after 61; Śśv. 5, 14). — ಸನ್ತ ಸಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. Joy to be destroyed or lost (Abh. P. 7, 35). — ಸನ್ತಸಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To grow pleased, delighted, or happy (J. 10, 30). — ಸನ್ತಸವ್ಪಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. To cause to be delighted, to rejoice, etc. (Čpr. 2, after 96). — ಸನ್ತಸವ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To feel satisfied, to be pleased or delighted, etc. (Bp. 49, 28; Rśv. 7, after 98; 13, after 64). — ಸನ್ತಸವ್ಪಿಜ್. -ಂ-ಜಿಜ್. = ಸನ್ತ ಸಂಗೊಳ್. (Č. Bp. 47, 5). — ಸನ್ತಸವಿಜ್. -ಜಿಜ್. = ಸನ್ತಸವ್ಪಿಜ್. (Bp. 21, 11; 32, 9; 55, 2). — ಸನ್ತಸವೊನ್ದು. -ಂ-ಬನ್ದು. = ಸನ್ತಸವಿಜ್. (Bp. 24, 6; 38, 76).

ಸನ್ತಾನ sam-tâna. Extending, extension, expansion, spreading; continuance, continuous succession, lineage, race, family (Bp. 61, 38); *progeny, offspring, a child,* a son or daughter (ತನುಜ, ಮಕ್ಕಳು Nn. 92); a number of people, a multitude (ನಿಚಯ, ಸಮೂಹ 92); *one of the five trees of Indra's heaven* (ಸುರಭೂಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 92); the body (ಶರೀರ, ದೇಹ 92). ಸನ್ತಾನವಲ್ಲದವ ಮನ್ತಾನನ್ತಾನದಾನೇ?—ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು, ಸನ್ತಾನ ಪಡೆಯ ಬೇಕು (Prvs.).

ಸನ್ತಾನಕ sam-tânaka. Spreading, etc.; one of the five trees of Indra's heaven, the kalpa tree (Čpr. 2, 56).

ಸನ್ತಾನಸಮೃದ್ಧಿ santâna-samṛiddhi. Increase of progeny (My.).

ಸನ್ತಾನಿಕೆ sam-tânikĕ. Froth, foam; cream, coagulated milk; a cobweb; the blade of a knife or sword. (R.).

ಸನ್ತಾಪ sam-tâpa. *Great heat,* burning heat; inflammation, *fire.* 2, affliction, pain, anguish, distress (ಬೇಗುದಿ Čt. II, 89; ಅಂಕ Mr. 527; ಹೊದಕುಳಿ Bhn. 64). 3, remorse, re-

sentment, penance, penitence, repentance. See ಕುದಿ, ಮಮರುಗು. — ಸನ್ತಾಪಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To afflict, to torment, to torture, to harass. ಜೀರಿಗನುಂ ಸನ್ತಾಪಬಡಿಸುವನುಂ ಸ್ವಶ ಎನಿಸುಗುಂ (Nr.).

ಸನ್ತಾಪಿತ sam-tâpita. Made very hot, burnt up, scorched; inflamed, consumed; *tormented, pained,* harassed, distressed, afflicted, wearied (Bp. 47, 23).

ಸನ್ತಾಪಿಸು sam-tâpisu. To suffer great pain or anguish, to be distressed or afflicted (Bp. 2, 16. 18; 13, 12; 14, 17; 18, 63; 44, 34; 52, 3; 61, 13).

ಸನ್ತಾಳ santâḷa. N. of a tribe inhabiting the skirts of the Râjmahâl hills (My.; B. 4, 130 wrongly as ಸಾನ್ತಾಳ).

ಸನ್ತಿ santi. = ಸನ್ತೆ 1. (ಹಬ್ಬಿ, ಬಜಾರ G.).

ಸನ್ತು santu. = ಸನ್ದಿತು. Third person singular of the imperfect of ಸಲ್ಲು (My.). See Prv. s. ತಾನಭೋಗ.

ಸನ್ತುಷ್ಟ sam-tushṭa. Quite satisfied, contented, well-pleased, delighted (Bp. 3, 70; 5, 17; 30, 7).

ಸನ್ತುಷ್ಟಿ sam-tushṭi. Complete satisfaction, contentment, gratification, delight (Grj. 10, 111; Bp. 29, 34; see ಭೂತ-).

ಸನ್ತೃಪ್ತಿ sam-tripti. Complete satisfaction, etc. (ತೃಪ್ತಿ G.).

ಸನ್ತೆ santĕ. 1. = ಸನ್ತಿ. Tbh. of ಸಂಸ್ಥಾ. An assemblage, a mass, a crowd, etc. (ತಿನ್ತಿಣಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, ಬಗ್ರ, ವಂಗಡ, ಮೊತ್ತ, etc. Śm. 54; Kk. 17). 2, a gathering of buyers and sellers, a (weekly or annual) fair or market (C.; B. 1, 7; Tĕ.; M. ಚನ್ದೆ, T. ಚನ್ದೈ). 3, a market-place (ನಿಜದ್ಯೆ, ಪಣ್ಯ ವೀಥಿಕೆ, ಬಜಾರ G.). ಸನ್ತೆಗೆ ಹೋಗುವದು ಒನ್ದು ನಾಯಿ, ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಒನ್ದು ಊಡಕ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಒನ್ದು ಆರಗಿಣಿ.—ಸನ್ತೇ ಗುದ್ದು ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.—ಸನ್ತೆಗೆ ಚೀಟು, ಮುಂಗೆಯ್ಗೆ ಬಳೆ.—ಸನ್ತೇ ಜೊತ್ತಿಗೆ ಮೂರು ಮೊರ ನೇದ ಹಾಗೆ.—ಸನ್ತೇ ಸೂಳೆಯ ನಚ್ಚಿ, ಮನೇ ಹೆಣ್ಣತಿಯ ಬಿಟ್ಟ.—ಸನ್ತೆ ಹೋದರೂ ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಸನ್ತೆ ಕಟ್ಟು. A market to convene (v. i.) or assemble (My.). 2, to form or make a fair. ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳರು ಕೂಡಿ, ಸನ್ತೇ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಸನ್ತೆಕೂಟ. The crowd of people at a fair (My.). — ಸನ್ತೆ ಕೂಡು. = ಸನ್ತೆ ನೆರೆ. (My.). — ಸನ್ತೆಗೋವನ್ದ. N. ಅನ್ತಕನ ಕಿಕ್ಷೆಗೆ ಜೆದಜಿ, ಸನ್ತೆಗೋವಿನ್ದನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಜೆದಜುತ್ತೀನೆ (Prv.). — ಸನ್ತೆ ನೆರೆ. A market to convene (v. i.) or assemble (C.; B. 4, 186). ಸನ್ತೆ ನೆರೆಯುವದಕ್ಕನ್ತ ಮುಂಚೆ ಗಣ್ಟುಗಳ್ಳರ ಹಾವಳಿ (Prv.). — ಸನ್ತೆವಟ್ಟಣ. Tbh. of ಸಂಸ್ಥಾವತ್ತನ. (Śmd. 380).

ಸನ್ತೆ santĕ. 2. Reading and conning in order to commit to memory (Mhr. ಸನ್ಹಾ; Tĕ. ಸನ್ದೆ). 2, the portion to be read and conned, a lesson (Mhr.; My.). — ಸನ್ತೆ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು. To have a santĕ repeatedly told one's self by a teacher (My.). — ಸನ್ತೆ ಹೇಳಿ. (A teacher) to tell a santĕ repeatedly (My.).

ಸನ್ತೋಷ sam-tôsha. = ಸನ್ತಸ. *Contentedness, satisfaction.* 2, happiness, delight, joy, pleasure (ಆಹ್ಲಾದ Nn. 77; ಮುದ 78; ಗನ್ದನ Mr. 531; ನಲ Bhn.; ದೊನ್ದುಳಿ Śm. 56). ಚಿನ್ತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ.—ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಹೇಳು (Prvs.). — ಸನ್ತೋಷ ಕೊಡು. To give joy. ಸನ್ತೋಷ ಕೊಡುವನ್ತ (ಅನನ್ದಕರ G.). — ಸನ್ತೋಷಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To satisfy, to please, to rejoice, to gladden, to make happy, to gratify (B. 3, 12). — ಸನ್ತೋಷಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To grow delighted or happy. ಸನ್ತೋಷಗೊಮ್ಮುವಕೆ (ಪುದೋ ತ್ಸರ Čb.). — ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಇರು. To be joyful or happy (B. 3, 104). — ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸು. = ಸನ್ತೋಷಗೊಳಿಸು. (C.; B. 3, 105; G. 401). ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸೋಣ (ಆಪ್ಯಾಯನ G.). — ಸನ್ತೋಷ ಪಡು. To feel satisfied, to be pleased or delighted, to be cheerful, happy or glad (C.; B. 3, 123). — ಸನ್ತೋಷಪಮ್ಮಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. = ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸು. (Čpr. 2, after 49; Abh. P. 7, after 7; Bp. 32, 10). — ಸನ್ತೋಷಪಮ್ಮಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಸನ್ತೋಷ ಪಡು. — ಸನ್ತೋಷವಾಗು. -ಆಗು. Joy to be produced or arise. 2, to become joyful or happy. ಅಲ್ಲಿಯ ಜಡಗಗಳ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಸನ್ತೋಷಪಾದನು (B. 5, 194).

ಸನ್ತೋಷಕರ santôsha-kara. Causing joy, etc., pleasing (B. 5, 88; My.).

ಸನ್ತೋಷಬಾಷ್ಪ santôsha-bâṛpa. A tear of joy (Čpr. 2, after 49).

ಸನ್ತೋಷಿ sam-tôshi. A person of a contented, cheerful or happy disposition (ಉತ್ಸಾಹಿ Mr. 232).

ಸನ್ತೋಷಿತ sam-tôshita. = ಸನ್ತುಷ್ಟ. (Bp. 8, 59).

ಸನ್ತೋಷಿಸು santôshisu. = ಸನ್ತೋಷ ಪಡು. (Bp. 53, 11; My.).

ಸನ್ತೋಷಿಸುವಕೆ santôshisuvikĕ. The state of feeling happy, etc. (ದೇವನ Si. 436).

ಸನ್ತ್ರಾಣಿ sam-trâṇi. A person that protects or shelters well (Bp. 11, 31); a very powerful person.

ಸನ್ತ್ರಾಸ sam-trâsa. Great trembling, terror, fear, alarm. See ಆಗಿ 3, ಬೆರ್ಚು 1.

ಸನ್ದಂಶ sam-daṁśa. A pair of tongs or nippers. See ಇಕ್ಕುಳ್1.

ಸನ್ದಕೆ sandaka. = ಸನ್ದುಳ, etc. (B. 5, 140; My.).

ಸನ್ದಗಿಸು sandagisu. = ಸನ್ದಣಿಸು. (Čpr. 8, after 4).

ಸನ್ದಣಿ sandaṇa. = ಸನ್ದಣಿ, q. v. Tbh. of ಸನ್ಧಾನ. (Śśv. 1, after 79).

ಸನ್ದಣಿ sandaṇi. = ಸನ್ದಣ, (ಸನ್ದವಣೆ). Tbh. of ಸನ್ಧಾನ. The state of being joined, united, accumulated or associated: crowded or full state; a collection, a mass, a crowd, a throng, a flock, a swarm, etc. (ಆಚಿತ, ನಿಚಿತ, ವ್ಯಾಪ್ತ, ಘನ್ನ, ಕೀರ್ಣ, ಸಂಕುಲ, ಆಕುಲ, ಧರಿತ, ಪೂರ್ಣ Hlâ.; ಧರಿತ, ಪರಿಕೀರ್ಣ, ಪ್ರಪೂರ್ಣ, etc. Mr. 431; ಇಟ್ಟಿಳ Kk. 68; ಇಬುಬೆ 80; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ 17; ಇಟ್ಟಿಳ, ಇಬುಬೆ Śm. 53; ಪೊಕ್ಕಳ, ಪೊಗ್ಗರ, ಪಸರ, ಪಿಣ್ಡು, ನೇಣಿ, etc. 54; Čpr. 7, after 81; Grj. 9, after 58; 10, after 79; Bp. 5, 38; 59, 9; 61, 25. 28; Č. Bp. 5, 3; 42, 15; J. 33, 26; Tĕ. ನನ್ದಡಿ). — ನನ್ದಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To collect (v. i.), to assemble in crowds, to crowd, to become numerous, to swarm (Grj. 4, 16; Rśv. 5, after 19; 13, after 68; Śśv. 5, 14. 37). — ನನ್ದಣಿಮರ. Numerous trees (Bh. 3, 9, 24).

ನನ್ದಣಿಸು sandaṇisu. = ನನ್ದಗಿಸು. To collect (v. i.), to meet, to join, to assemble or gather in crowds, to flock, to crowd, to throng, to swarm (ಸಮೂಹಿಸ Śmd. Dh.); to be or become much, many or numerous (ಬಾಹುಲ್ಯ Śmd. Dh.). See Čpr. 1, after 101; 6, 35; 7, 128; Bp. 1, 44; 2, 21; 5, 23; 16, 32; 35, 42; 36, 22; 47, 59; 52, 12; Rśv. 2, 46; 5, 110; J. 2, 51; 7, 22. 46; 22, 3. 5; Bh. 2, 13, 11. 15. 2, to join (v. t., Bp. 53, 40).

ನನ್ದಯ sandaya. = ನನ್ದಗ, etc. Tbh. of ನನ್ದೇಪ. (Śmd. 20. 89. 281; Čpr. 5, 33; T. ಚಿನ್ದಯ).

ನನ್ದರಿ sandari. = ನನ್ದಿ. (ಗೊನಿ, ನನ್ದಿ G.).

ನನ್ದರುಕನ sandarušana. Tbh. of ನನ್ದರ್ಶನ. (Bp. 35, 41).

ಸನ್ದರ್ಭ sam-darbha. Stringing or connecting together, weaving, interweaving, arranging. 2, collecting, uniting, mixture. 3, regular connection, *composing artificially, a* (literary or poetical) *composition;* construction (ರಚನೆ, etc. Mr. 425). 4, convenience, fitness of time, opportunity, leisure (My.; ಸಮಯ, ಅನುಕೂಲ; Tĕ., T.). 5, affair, matter, subject (My.). See ಅ-.

ಸನ್ದರ್ಭಿಸು sandarbhisu. Opportunity or convenience to be found, to become opportune or convenient (My.).

ಸನ್ದರ್ಶನ sam-darśana. The act of looking steadfastly, gazing, looking; viewing, beholding, seeing, sight, vision; seeing one another, meeting, appearance, presence; an interview, a visit (My.; ಭೆಟ್ಟಿ G.). 2, the act of causing to see, showing, etc. See Čpr. 5, after 2; Bp. 3, 69; 48, 7; J. 24, 70. — ಸನ್ದರ್ಶನ ಕೊಡು. To visit (by coming, My.). — ಸನ್ದರ್ಶನ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳು. To visit (by going to see another, My.).

ಸನ್ದರ್ಶನೀಯ sam-darśanīya. Fit to be looked at (Čpr. 1, 107).

ಸನ್ದವಣೆ sandavaṇĕ. (= ಸನ್ತವಣ). Tbh. of ಸನ್ತಾನ. (Kk. 57; Śm. 62).

ಸನ್ದಶನ sam-dašana. The two middle teeth (of a horse, ಎರಡು ನಡುದನ್ತಗಳು Mr. 281).

ಸನ್ದಷ್ಟ sam-dashṭa. Bitten (J. 1, 9); compressed, pressed closely together; nipped, pinched. 2, a particular fault in pronunciation (arising from keeping the teeth too close together).

ಸನ್ದಷ್ಟಯಮಕ sandashṭa-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಸನ್ದಾನ sam-dâna. *A rope* (especially for tying cattle).

ಸನ್ದಾನಿತ sam-dânita. *Bound, tied.*

ಸನ್ದಾಯ sanda (fr. ಸಲ್)**-âya.** Delivering over of what is due, payment (My.; T. ಹಂಜಾಯ, ಚನ್ದಾಯ). ಹಡಗದ ಮೇಲೆ ತೆಗದ ಉಪವಾಸ ಏಕಾದಶಿಗೆ ಸನ್ದಾಯ (Prv.).

ಸನ್ದಾಯಿ sandâyi. N. (Rśv. 11, after 41 & 74).

ಸನ್ದಾಯಿತ sanda-âyita. = ಸನ್ದಾಯ. (My.).

ಸನ್ದಾವ sam-dâva. = ಸನ್ತ್ರಾವ. Flight, retreat, running away (G.).

ಸನ್ದಿ sandi. = ಸನ್ಧಿ, ಸನ್ದು. Tbh. of ಸನ್ಧಿ. (ಸನ್ಧಿ, ಗೊನ್ದಿ G.). ಬರಡು ತೊಡೆಗಳ ಸನ್ದಿ (ವಂಕ್ಷಣ Mr. 332). ತೊಡೆಯ ಸನ್ದಿ (ವಂಕ್ಷಣ Hlâ.). ಸೊಪ್ಪೆಯ ಹೊಜ್ಜೆಯ ಸನ್ದಿಯೊಳಗಿನ್ನ ಸಾರಂಗದ ಕೋಡಗಳು ಆವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು (B. 4, 43). — ಸನ್ದಿ ಗೊನ್ದಿ. dupl. A narrow lane or passage; junctions or narrow ways and nooks (C.; Râm. 5, 8, 54; Bh. 2, 4, 11). — ಸನ್ದಿವಾತ. = ಸನ್ದುವಾತ, q. v. (B. 4, 108). — ಸನಿ ಸನ್ದಿ. rep. Various junctions or corners; the various joints (of the body, Bp. 16, 10; 58, 66).

ಸನ್ದಿಗ್ಧ sam-digdha. Besmeared; covered, confused; indistinct, obscure, unintelligble; doubted, dubious, doubtful; entertaining doubt, despairing; uncertain, unsafe, dangerous, riskful (Rśv. 13, 8; J. 23, 63; 34, 5).

ಸನ್ದಿತ sam-dita. *Bound, tied.*

ಸನ್ದಿಪ sandida. = ಸನ್ದಿದ. See ಉಳಿಗ 1.

ಸನ್ದಿಸು sandisu. = (ಸನ್ದಿಸು), ಸನ್ನಿಸು. To place together; to join (v. t., ಸನ್ಧಾನ Śmd. Dh.; Čpr. 2, 24; 8, after 4; Čh. v. 59; Bp. 2, 26; 35, 23; 49, 16. 21; 51, 78; 52, 44; 57, 81; 61, 63; J. 8, 8); to touch (Bp. 21, 9. 13); to fasten, to tie (Bp. 9, 26; 49, 44); to fix (an arrow on a bow, Bp. 44, 3); to bring together or unite in friendship. ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ಯಣೆಯೆನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವೆಸಕಂ (Śmd. 179). 2, to join (v. i.), to unite one's self with, to associate one's self to (ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು Śmd. 114 Cm.; 115; Bp. 40, 11; J. 28, 54; 33, 23); to meet (in battle, Abh. P. 13, 45); to occur, to happen, to come (ಸಂಘಟನೆಯಾಗು, ಬರ್ Śmd. 79 Cm.; ಬರ್ 190. 278 Cm.; 205. 212. 217. 275; Bp. 1, 25; 48, 2; 50, 55; 60, 2).

ಸನ್ದು sandu. P. p. of ಸಲ್ 1, ಸಲು, ಸಲ್ಲು.

ಸನ್ದು sandu. (= ಸನ್ಧಿ). Tbh. of ಸನ್ಧಿ. (Śmd. 365, through Mhr. ಸನ್ದ). Juncture, union; an opportunity; a joint, an articulation; a nook, a corner; a lane; a cleft, a gap, a fissure, a crack, an opening, a space between (My.; Tĕ.; T. ಜನ್ದು; Mhr. ಸನ್ದ). ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಿದ್ದೇ ಸನ್ದು, ನೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟಣ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಸನ್ದು ಕೊಟ್ಟು, ಒಡವೆಗೆ ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕಿದ (Prvs.). ಒಳ್ಳೊಡೆಯ ಸನ್ದು (ಮೊದಿಕಾಲ್ Śmd. I). See Bp. 1, 62; 2, 43. — ಸನ್ದುಕಟ್ಟು. Conjunction; opportunity, convenience (Si. 284). 2, the place where two lanes meet and form a right angle (My.). 3, the commencement of any conjunction (in astronomy, My.). See ಸಮಯ-. — ಸನು ಕೂಡಿಸು. To rabbet (My.); to shut any crack or hole. ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪ ಬನ್ನರೆ ಸನ್ದು ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ನರೆ ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ (Prv.). — ಸನ್ದುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. The exactly opportune period, the very opportunity (Bh. 1, 8, 86). — ಸನ್ದು ಗೊನ್ದಿ. = ಸನ್ದಿ ಗೊನ್ದಿ. (My.). — ಸನ್ದುಬಳ್ಳಿ. A climbing herb with thick four-winged eatable stems, Vitis quadrangularis Wall. (St. & Pl.). — ಸನ್ದು ಬೀಡು. To crack (My.). — ಸನ್ದುರೋಗ. A disease of children arising from cold (śîta) and characterized by panting and heaving of the alḷĕs (My.). — ಸನ್ದುವಡೆ. -ಪಡೆ. To join, to obtain. ಒನ್ದು ಆವಿಗೆಯ ಭಾಣಕ್ಕೊನ್ದೊನ್ದು ಭೋಗವನ್ನನ್ದವಿ ಸನ್ದುವಡದು ಹಂಚಾವನ್ತಿ ಬಿನ್ದುವಿನ ಬೇಹ (Sp.). — ಸನ್ದುವಾತ. (Tbh. of ಸನ್ಧಿವಾತ Śmd. 376). Rheumatism in the joints (My.). — ಸನ್ದುಸಿಡು. -ಬಿಡು. To leave a space (Rśv. 10, after 31). — ಸನ್ದು ಸನ್ದು. rep. The various joints (of the body, Bp. 49, 10). — ಸನ್ದುಸೇರುವೆ. Exact joinery (My.).

ಸನ್ದುಕ sanduka. = ಸನ್ದಕ, ಸನ್ದೂಕ, ಸನ್ದೂಕು. A large box, a chest (My.; B. 1, 8; Mhr., H. ಸನ್ದೂಕ).

ಸನ್ದೂಕ sandûka. = ಸನ್ದೂಕ, etc. (My.).

ಸನ್ದೂಕು sandûku. = ಸನ್ದೂಕ. (My.).

ಸನ್ದೃಪ್ತ sam-dṛipta. Very mad, wild or proud (Śśv. 3, 57).

ಸನ್ದೃಷ್ಟಿ sam-dṛishṭi. Complete sight, full view; a sight, glance, look, aspect. See ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ.

ಸನ್ದೆ sandĕ. = ಸಂಜೆ. (Bp. 40, 45; My.).

ಸನ್ದೇಗ sandĕga. = ಸನ್ದಯ, ಸನ್ದೆಯ, ಸನ್ದೇಹ. Tbh. of ಸನ್ದೇಹ. (ಸನ್ದೇಹ Nn. 96; Čpr. 2, 79; 8, after 44; Bp. 1, 59; 51, 57; J. 9, 2).

ಸನ್ದೆಯ sandĕya. = ಸನ್ದೆಗ, etc. (ಸನ್ದೇಹ Čt. II, 35).

ಸನ್ದೆಹ sandĕha. = ಸನ್ದೆಯ, etc. (Bp. 16, 24; 34, 18; 53, 17).

ಸನ್ದೇಶ sam-dĕśa. Communication of intelligence, information, tidings, news; a message, commission, command.

ಸನ್ದೇಶವಾಕ್ಯ sandĕśa-vâkya. = ಸನ್ದೇಶವಾಙ್. (G.).

ಸನ್ದೇಶವಾಚ್ sandêśa-vâċ. News, tidings; *a commission, an order.*

ಸನ್ದೇಶಹರ sandêśa-hara. A news-bringer, *a messenger,* a courier; an envoy.

ಸನ್ದೇಹ sam-dêha. = ಸನ್ದೆಗ, etc. *Doubt, uncertainty,* suspense; risk, danger. 2, one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). See Sp. s. ಅಬುಜ.

ಸನ್ದೇಹಿ sam-dêhi. Doubtful, dubious; doubting (Bp. 51, 29).

ಸನ್ದೋಹ sam-dôha. Milking; the whole of a quantity of drawn milk. 2, *a multitude, a mass,* an assemblage.

ಸನ್ದೋಹಕ sam-dôhaka. = ಸನ್ದೋಹ No. 2. (Ċpr. 6, 30).

ಸನ್ದೋಹನ sam-dôhana. = ಸನ್ದೋಹನ No. 2. (A.).

ಸನ್ದೋಹ್ಯ sam-dôhya. Having caused to milk; to be milked (see ಸುಖಸನ್ದೋಹ್ಯ).

ಸನ್ದ್ರವ sam-drâva. *Flight,* retreat.

ಸನ್ಧ sam-dha. Holding together; joined; placed in or on; possessing. See ಸತ್ಯ-.

ಸನ್ಧರ್ಮ sam-dharma. = ಸದ್ಧರ್ಮ (*cf.* ಸಧರ್ಮ). ಸನ್ಧರ್ಮದೊಳು ನುಡಿಯ ಕಲಿವುದು (Jm. 13).

ಸನ್ಧರಣ sam-dharaṇa. Holding together, etc.; putting on (as clothes, Bp. 5, 66).

ಸನ್ಧಾನ sam-dhâna. = ಸನ್ತವಣ, ಸನ್ದಣ, ಸನ್ದಣಿ, ಸನ್ದವಣಿ. The act of placing or holding together, joining, junction, uniting; tying or binding together, tying; a cord, a rope (ಡಾಮು Mr. 183; *cf.* ಸನ್ದಾನ); intimate union, combining, combination; adaptedness (Bp. 3, 22); composing, *compounding, mixing;* bringing together, uniting in friendship; alliance, league, association; peace; company, companionship; fixing an arrow on a bow (ಕಣಿಯ ಸನ್ಧಾನಂ, ತುಡುವುದು Ksm. 92); directing, taking aim; aim, advertence, attention, heed; the application of expedients, the concentration of efforts, energies or talents towards the performance of (Mhr.; see ಲೌಕಿಕ-); assisting, sustaining, supporting; reception, receiving; — *sour rice-gruel* (ಅಮ್ಬಿಲ Hlâ.). See ಅತಿ-, ಕ್ರಮ-, ದೃಢ-, ಯುಗಲ-, ಲೋಹ-, ಶರ-, ಶಿರಸ್-; ಸನ್ಧಿಸು; Nn. s. ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ.

ಸನ್ಧಾರಣ sam-dhâraṇa. Holding together; holding in, restraining; observing, practising; supporting, sustaining, preserving, maintaining; keeping in mind, remembering; bearing. See ತಿಖಿ-, ತಿಕು-.

ಸನ್ಧಾರ್ಯಮಾಣ sam-dhâryamâṇa. Being held together; being held, maintained or preserved (Ċpr. 5, after 35).

ಸನ್ಧಿ sam-dhi. = ಸನಿ, ಸನ್ದು. Placing or holding together; conjunction, *junction, union,* combination, connection, contact (ಕೂಟ Mr. 487). 2, *alliance, league, peace,* making a treaty of peace, negotiating alliances (ನೃಪ ಕೂಟ, ಅರಸುಗಳ ಸನ್ಧಾನ Nn. 164, o. r. -ಸ್ಥಾನ). 3, euphonic junction of final, (middle) and initial letters in grammar (Ksmd. 6. 18. 59. 60. 67. 69. 70. 71. 73. 74. 408; Kâvy. I, 6; I, 1*b*, 1 seq.; V, 967; Ċt. II, 121). 4, *a joint, an articulation* (of the body, etc.). 5, juncture; critical juncture, opportune moment, time (B. 4, 8. 9. 13. 80; B. 5, 67). 6, *a breach, a chasm, a fissure, a chink, a cleft, a gap, a hole, an opening, a mine* (ರನ್ಧ್ರ, ಛಿದ್ರ Nn. 164; ಕುಣಿ Mr. 487); — a chapter. ಸನ್ಧಿ ಮುಗಿದರೂ ಮಸ್ತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). 7, the vagina or vulva. 8, an interval, pause, rest. 9, a period at the expiration of each yuga or age. 10, smallness (ಅಲ್ಪವು Nn. 164). — ಸನ್ಧಿ ಸಾಧಿಸು. An opportune moment to be obtained (B. 3, 67); to look out for an opportunity (My.).

ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ sandhi-kârya. The act of making an agreement or a treaty of peace (ಶರಣ, ಸನ್ಧಿಕೃತ್ಯ, ಸನ್ಧಾನ ಮಾಡುವುದು Nn. 165).

ಸನ್ಧಿಕೃತ್ಯ sandhi-kṛitya. = ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ, q. v.

ಸನ್ಧಿನಿ sam-dhini. *A cow which has just taken the bull; a cow with calf.* 2, a cow milked unseasonably.

ಸನ್ಧಿವಾತ sandhi-vâta. = ಸನ್ದುವಾತ. Rheumatism in the joints.

ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹ sandhi-vigraha. Peace and war, reconciliation and rupture (My.).

ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹಿ sandhi-vigrahi. A minister of war (see Mr. 272 s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ).

ಸನ್ಧಿವಿಷಯ sandhi-vishaya. The sphere of grammatical sandhi or its application (ಸನ್ಧಿಪ್ರಯೋಜನ Ksmd. 60 Cm.).

ಸನ್ಧಿಸು sandhisu. An irregular form of ಸನ್ದಿಸು, occasionally found in MSS. and books.

ಸನ್ಧಿಸೂಚನೆ sandhi-sûċanĕ. The contents at the head of a chapter (My.).

ಸನ್ನುಷ್ಯಮಾಣ sam-dhukshyamâṇa. Being kindled or lighted up; being animated or revived; being increased (Ċpr. 3, after 97).

ಸನ್ಧೆ sam-dhĕ. Junction, union; alliance, compact, stipulation; *a convention, an agreement, a promise.* 2, = ಸನ್ಧ್ಯೆ, twilight. 3, state, condition. 4, *a boundary, a limit.*

ಸನ್ಧ್ಯಕ sam-dhyaka. = ಸನ್ಧ್ಯ. See ರಕ್ತ-.

ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರ sandhi-akshara. A compound vowel, a diphthong (Ksmd. 17. 18; Kâvy. I, 1*a*, 12-14).

ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರಿ sandhyakshari. N. of a viĕċhittiċitra (= ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಿ, Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಸನ್ಧ್ಯಾಕಾಲ sandhyâ-kâla. Twilight-period; evening-time, evening (My.).

ಸನ್ಧ್ಯಾರಾಗ sandhyâ-râga. The (red) colour of twilight or evening (ಅಸ್ತರಾಗ Nn. 67; Ċpr. 8, after 4). 2, a sirĕ which has that colour (Bp. 11, 24). See Mr. s. ಪಟಭೇದ. 3, red-lead.

ಸನ್ಧ್ಯಾರುಚಿ sandhyâ-ruċi. = ಸನ್ಧ್ಯಾರಾಗ No. 1. (Ċpr. 8, 101).

ಸನ್ಧ್ಯಾರುಣ sandhyâ-aruṇa. The redness of twilight or evening (J. 1, 3; 12, 6).

ಸನ್ಧ್ಯಾವನ್ದನ sandhyâ-vandana. Morning and evening adoration or prayer (My., also as -ನೆ).

ಸನ್ಧ್ಯೆ sam-dhyĕ. = ಸಂಜೆ, etc. Holding or joining together; union, conjunction, connection. 2, *twilight,* morning or evening twilight: evening, dusk: early morning, daybreak. 3, any one of the three divisions of the day (forenoon, noon and afternoon). 4, morning or evening or midday adoration or prayer. 5, the period which precedes a yuga or age. 6, agreement, promise, assent.

ಸನ್ನ sanna. 1. = ಸಣ್ಣ. Sunk down; seated, resting; settled down; still, motionless; sunk, low (in tone, accent, etc.). 2, stunted, shrunk, contracted. 3, a little, a small

quantity. 4, depressed, low (in spirits), desponding, dispirited, spiritless, weak, feeble, diminished; *wasted away, decayed, perished, destroyed, spoiled, lost* (ಶಾತ, ಸಣ್ಣದು Mr. 448, o. r. ಶಾನ್ತ, as in the printed edition of Halâyudha; see Hlâ. s. ಸಣ್ಣಮಾಗು); oppressed; gone. *Cf.* ಸನ್ನಕ. See ಆ-, ಉಪ-, ಪ್ರ-.

ಸನ್ನ sanna. 2. = ಸನ್. (B. 4, 116. 145. 216).

ಸನ್ನಕ sannaka. Low, dwarfish (Sk.).

ಸನ್ನಕದ್ರು sanna-kadru. *The tree Buchanania latifolia* Roxb.

ಸನ್ನಣಿ sannaṇa. = ಸನ್ನಹ. Tbh. of ಸನ್ನಾಹ. (Kk. 42; Śm. 39; see ಸಬ್ಬ-, ಸವಗ-).

ಸನ್ನತಿ sam-nati. Bowing down, reverential salutation; reverence, humility. (R.).

ಸನ್ನದು sannadu. = ಸನದು. (My.; Br.).

ಸನ್ನದ್ಧ sâm-naddha. Bound or fastened or tied together; bound or girded on or round, fastened on, girt, bound; dressed or clad in, *armed, mailed, accoutred* (ಕವಚದೊಟ್ಟವಂ Mr. 292); harnessed; arranged, arrayed, prepared, provided; ready for battle; prepared, ready (in general); well provided and furnished with anything; provided with destructive weapons, *murderous, felonious;* closely attached or connected, in close contact with, contiguous, bordering, near. See Čpr. 5, after 51; J. 7, 29; 27, 32. ತರವೇಲ್ ಸನ್ನದ್ಧನಾಜನಾಥನಮುಂ! (Śmd. 278 Mḍb.).

ಸನ್ನದ್ಧತೆ sam-naddhatĕ. The act of dressing or arming one's self (Čpr. 6, 26).

ಸನ್ನಯ sam-naya. Leading or bringing together; a collection, *a multitude, a number, a quantity.* 2, *the rear of an army, a rear-guard.*

ಸನ್ನಲಿಗೆ sannaligĕ. = ಸೊನ್ನಲಿಗೆ, q. v. (ಬಟ್ಟೆತು Ks.).

ಸನ್ನಹ sannaha. Tbh. of ಸನ್ನಾಹ. (Bh. 6, 2, 3).

ಸನ್ನಹನ sam-nahana. Binding or fastening or tying together; *the act of arming, preparing, making one's self ready;* preparation.

ಸನ್ನಹಿತ sam-nahita. Bound together; bound to, joined with, in close contact with (Bp. 2, 44; 38, 54; 50, 17; 51, 64). Feminine ಸನ್ನಹಿತೆ (Abh. P. 14, after 105).

ಸನ್ನಾಮ sat-nâma. A good name (Bp. 46, 68. 77). 2, ಸಮ್-ನಾಮ, bowing down before any one, worship.

ಸನ್ನಾಮಿ sat-nâmi. Having a good name (Bp. 2, 46; 36, 44). 2, a worshipper.

ಸನ್ನಾಯ್ಯ sam-nâyya. = ಸಾನ್ನಾಯ್ಯ, q. v.

ಸನ್ನಾಹ sam-nâha. = ಸನ್ನಣ, ಸನ್ನಹ. Binding or fastening together or on; girding on armour, *arming for battle.* 2, preparation, military array (ಒಡ್ಡಣೆ Bhn. 10). 3, an army arranged or ready for battle (ಮೋಹರಿಸಿರ್ದ ಸೇನೆ, ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇನೆ Nn. 105). 4, *accoutrements, armour, mail;* a collection, a multitude, a number (ಬಹು, ಬಹಳ 105). 5, a man provided with knowledge, a learned man (ಧಾವಕ, ವಿದ್ವಾಂಸ 105). 6, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮನು 105).

ಸನ್ನಾಹ್ಯ sam-nâhya. (An elephant) *fit for war* (ಕಾದ ಬಲ್ಲುದು, Mr. 156).

ಸನ್ನಿ sanni. 1. Imperative plural of ಸರಿ 1 (Bp. 4, 4).

ಸನ್ನಿ sanni. 2. (*cf.* ತನು). Coolness. — ಸನ್ನಿಗದಿರ. -ಕವಿರ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107; ಇರುಳೆಜ್ಜೆಯ II, 6).

ಸನ್ನಿ sanni. = ಜನ್ನಿ 2. Tbh. of ಸನ್ನಿಪಾತ No. 3. (ಗ್ರಹಣಿ, ಸೀತಳ Mr. 387; ಗರಳ, ವಿಷ, etc., ಪ್ರಾಣಹರಮಾದ ಪಿತ್ತ, ನಂಜು Si. 78; My.; Tĕ.; M.; T. ಜನ್ನಿ).

ಸನ್ನಿಕರ್ಷ sam-ni-karsha. = ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣ. (Sk.; R.).

ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣಿ sam-ni-karshaṇa. The act of drawing together, bringing near; approaching near, approximation, *proximity, nearness, vicinity.*

ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟ sam-ni-kṛishṭa. Drawn together, drawn near; contiguous, proximate, approximate, *near,* adjacent, close; — vicinity.

ಸನ್ನಿಘೃಷ್ಟ sam-ni-ghṛishṭa. Well rubbed. See ಉದ್ಗು 1.

ಸನ್ನಿಧ sannidha. Tbh. of ಸನ್ನಿಧ. (ಸಮ್ಪನ್ನ Śmd. 199 Cm.; Čpr. 6, 92; Abh. P. 14, 105; Śśv. 4, 106).

ಸನ್ನಿಧ sam-ni-dha. (= ಸನ್ನಿಧಾನ). Juxta-position, proximity, vicinity; near. See ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ.

ಸನ್ನಿಧಾನ sam-ni-dhâna. Placing down together; juxta-position, *proximity, nearness, vicinity, presence;* appearance, becoming visible. 2, placing down, depositing; a receptacle. 3, receiving, taking charge of.

ಸನ್ನಿಧಾನಸಮ್ಬನ್ಧ sannidhâna-sambandha. Connection of proximity (Śmd. 161).

ಸನ್ನಿಧಿ sam-ni-dhi. Placing near; juxta-position, *proximity, nearness, vicinity, presence* (ಸಮೀಪ Nn. 139); appearance, visibility, perceptibility. 2, receiving, taking charge of. See Čpr. 2, 73; Bp. 50, 56; 53, 52.

ಸನ್ನಿಪಾತ sam-ni-pâta. = ಸನ್ನಿ. Flying down, alighting, descending, falling down. 2, falling together, meeting; contact, union; collision; collection, assemblage; mixture, miscellaneous collection; coming near, arrival. 3, combined derangement of the three humors (wind, bile and phlegm) producing fever and dangerous illness, as convulsions, paralysis, delirium and syncope (Sk.; My.). — ಸನ್ನಿ ಪಾತಕೋಗ. (ಮೋಹ Čb.).

ಸನ್ನಿಪಾತಕ sam-ni-pâtaka. = ಸನ್ನಿಪಾತ No. 3. — ಸನ್ನಿ ಪಾತಕಜ್ವರ. (ಸಂಕರ Čb.).

ಸನ್ನಿಬದ್ಧ sam-nibaddha. Firmly bound on; firmly tied, fettered; closely connected with or attached to (My.).

ಸನ್ನಿಬನ್ಧ sam-nibandha. Binding firmly, tying. 2, literary composition (Kâvy. II, 2, B, 43). 3, connection; serial arrangement (Kâvy. V, after 2).

ಸನ್ನಿಭ sam-nibha. *Like, similar, resembling.*

ಸನ್ನಿವಾಸ sam-nivâsa. Dwelling together; living in; dwelling place, abode (Bp. 53, 17).

ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟ sam-ni-vishṭa. Entered together, met together, assembled; entered deeply into; stationed in, abiding in; inserted in, depending on; contiguous, near; seated, encamped. (R.).

ಸನ್ನಿವೇಶ sam-nivĕśa. Entering together; entering; thorough or deep entrance into, ardent attachment to. 2, assemblage, collection, multitude. 3, union, junction, contact. 4, *proximity, vicinity, neighbourhood.* 5, station, seat, place, position (ಸಂಸ್ಥಾನ, ನಿಲವು Hlâ.); *an open space in or near a town.* 6, causing to enter together, *construction, fabrication, preparation.* 7, form, figure. 8, causing to enter, insertion.

ಸನ್ನಿಸು sannisu. = ಸನ್ದಿಸು. (Ćh. v. 328).

ಸನ್ನಿಹಿತ sam-ni-hita. Placed near together, near, contiguous, proximate; close at hand, present; deposited, fixed, laid up; put into; prepared, ready; staying, being. See Bp. 24, 71; 27, 57; 43, 61; J. 10, 2; Bh. 3, 8, 30.

ಸನ್ನುತ sat-nuta. (or sam-nuta). Highly praised or commended, eulogized (Ćh. v. 286; Bp. 2, 25; J. 2, 28; 11, 41; 13, 7; 18, 18). Feminine ಸನ್ನುತೆ (My.).

ಸನ್ನುತಾಂಗಿ sannuta-aṅgi. A woman who has highly praised limbs or such a body (Ćh. v. 328).

ಸನ್ನುತಿ sat-nuti. (or sam-nuti). Great praise or eulogium (Bp. 28, 45; 38, 49; 61, 75).

ಸನ್ನೆ sannĕ. (fr. ಸರಿ?). = ಸೊನ್ನೆ. A lever (Tĕ.). ಸನ್ನೆ ಸಾವಿರ ಕಾಲಾಳಿನ ಸತ್ವಮ್, ಅಯ್! (Śś. 11). — ಸನ್ನೆಕೋಲು. A pole put under a weight to lift it, a lever (My.).

ಸನ್ನೆ sannĕ. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. A sign, etc. (Čpr. 2, after 93; 3, 51; Bp. 5, 39; Rśv. 5, after 114; Śśv. 4, 30; J. 3, 13; B. 3, 51; C.; Tĕ.; T. ಚನ್ನೈ). ಸನ್ನೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಮನ್ನಣೆಯೂ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). — ಸನ್ನೆಗೆಯ್. To make a sign (Čpr. 8, after 4; Grj. 2, after 106). — ಸನ್ನೆವಾತು. -ಮಾತು. Words expressed by signs (Râm. 6, 10, 12). — ಸನ್ನೆವೇಟಿ. -ಬೇಟಿ. Signs made in hunting (Rśv. 5, 85). — ಸನ್ನೆವೇಗ್ಟೆ. -ಬೇಗ್ಟೆ. = ಸನ್ನೆವೇಟಿ. (Śśv. 3, 47).

ಸನ್ಯಾಸ sam-nyâsa. = ಸನ್ಯಾಸ. Putting down; deposit, trust; stake, wager. 2, laying aside, relinquishment, resignation, abandonment of all worldly possession and earthly affections, profession of asceticism. 3, *abstinence from food*, fasting as a form of suicide.

ಸನ್ಯಾಸಿ sam-nyâsi. = ಸನ್ಯಾಸಿ. One who has cast off all worldly possessions and carnal affections, an ascetic. 2, a Brâhmaṇa of the fourth order (âśrama), a religious mendicant.

ಸನ್ಯಾಸಿಕ sam-nyâsika. A man who abandons or resigns. See ಕರ್ಮ-.

ಸನ್ಯಾಸಿಮಠ sannyâsi-maṭha. An abode of sannyâsis (Bp. 56, 35).

ಸನ್ಮತ sat-mata. = ಸನುಮತ. Well esteemed. 2, a good, proper mind, thought, view or doctrine (Bp. 3, 76); approbation, sanction (50, 20). ಉನ್ನತನು ಸನ್ಮತವಾಗಿ ನಡಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಸನ್ಮತಿ sat-mati. Good or right judgment or mind, a wise and discerning heart, a good understanding (Bp. 25, 50; 35, 4; 39, 27; 47, 4).

ಸನ್ಮಥನ sat-mathana. Proper stirring or agitation (Bp. 51, 23).

ಸನ್ಮಾನ sat-mâna. Respect for the good; the respect or esteem of the good; respect, honour (Bp. 37, 31; 45, 13; J. 8, 1; ಪುರಸ್ಕಾರ G.; My.; Tĕ.; Mhr.). — ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡು. To pay respect to, to honour (G. 93). ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತನ್ಗೆಗ ಳಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡು! (B. 1, 14).

ಸನ್ಮಾನತೆ sat-mânatĕ. The state of being respected (Bp. 46, 11).

ಸನ್ಮಾನಿತ sat-mânita. Respected, honoured (Rśv. 7, after 97; Mhr.).

ಸನ್ಮಾನಿಸು sat-mânisu. To respect, to honour (J. 9, 21; My.).

ಸನ್ಮಾರ್ಗ sat-mârga. A right way; the right way; the proper course; a virtuous way, good or virtuous conduct. ಕವೀಶ್ವರರ ಉದಾಹರಣಸನ್ಮಾರ್ಗ (Śm. 119). See Bp. 25, 39; 31, 20; 51, 39; B. 5, 203. 209.

ಸನ್ಮಾರ್ಗವರ್ತನ sanmârga-vartana. Going in the right way, good or virtuous conduct (Bp. 46, 10).

ಸನ್ಮಾರ್ಗಸ್ಥ sanmârga-stha. Standing or being in the right way; a man of good or virtuous conduct (My.).

ಸನ್ಮುದ sat-muda. True pleasure, joy, delight, happiness (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25; Bp. 4, 70).

ಸನ್ಮುನಿ sat-muni. An excellent sage (Bp. 57, 73).

ಸನ್ಮೂರ್ತಿ sat-mûrti. An excellent form (Bp. 47, 64; 50, 70).

ಸನ್ಮೋಹನ sat-môhana. Greatly stupefying, bewildering, alluring or fascinating (J. 6, 25).

ಸನ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ sanmôhana-astra. A kind of weapon (J. 21, 2).

ಸನ್ಮೋಹನೋತ್ತರೆ sanmôhana-uttarĕ. A woman who is very powerful in alluring, etc. (J. 6, 22).

ಸನ್ಯಾಸ sanyâsa. Common Tbh. of ಸನ್ನ್ಯಾಸ.

ಸನ್ನ್ಯಾಸಿ sanyâsi. Common Tbh. of ಸನ್ನ್ಯಾಸಿ. (ಪರಿವ್ರಾಜಕ G.; B. 4, 155; see ಬಾಲ-). ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ ನಾಯಿ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗೋ ವರೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊಡಿಯುತ್ತದೆ.—ಸನ್ಯಾಸೀ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಮುಣ್ಡೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಯೂ ಅಲ್ಲ (Prvs.).

ಸಪಕ್ಷ sa-paksha. Having wings. 2, having a side or party; belonging to the same party; a partisan, a follower, an adherent (Bh. 1, 8, 17).

ಸಪತ sapata. Tbh. of ಶಪಥ. (My.).

ಸಪತಗಾರ sapata-gâra. A man who promises or asseverates by oath (to do something), a vaunter (My.).

ಸಪತ್ನ sapatna. Hostile; *an enemy, an adversary*, a rival (ಹಗೆ Nn. 62).

ಸಪತ್ನಿ sa-patni. = ಸವತಿ. A woman who has the same husband with another woman or whose husband has other wives, a fellow wife, a rival wife (Śśv. 3, after 35).

ಸಪತ್ನೋತ್ಕರ sapatna-utkara. A multitude of enemies (Śśv. 4, 69).

ಸಪತ್ರ sa-patra. Having feathers; an arrow.

ಸಪತ್ರಾಕರಣ sapatrâ-karaṇa. Wounding so that the feathered part of an arrow enters the body; causing excessive pain, *worrying any one to death*. See Hlâ. s. ಪೀಡಿಸು.

ಸಪದಿ sa-padi. *Instantly, in a moment, immediately;* quickly.

ಸಪರ್ಯ saparya. = ಸಪರ್ಯೆ. (Bp. 39, 27, 53).

ಸಪರ್ಯೆ saparyĕ. *Worship, adoration, reverence* (ಆರ್ಚೆ, ಬಲಿ, ಉಪಹಾರ, ಪೂಜೆ Mr. 28).

ಸಪಾಟ sapâṭa. = ಚಪಟೆ. (S. Mhr.; Mhr.).

ಸಪಾಯಿ sapâyi. Polish, gloss (Mhr., H. ಸಫಾಈ); smoothness; clearness, cleanness, neatness, elegance (My.; Mhr., H.).

ಸಪಿಣ್ಡ sa-piṇḍa. Having the same piṇḍa; *a kinsman entitled to participate in the offering of funeral cakes to the manes of certain relations* (father, grandfather, great-grandfather, etc.) *as far as the sixth* (or fourth) *degree, both in an ascending and descending line* (ತನ್ನ ಗೋತ್ರಜ Mr. 311). See G. s. ಪೀಡಿ.

ಸಪಿಣ್ಡಿ sa-piṇḍi. The offering of a ball of rice, etc. to a deceased relative, commonly on the twelfth (or sixteenth) day after his decease (My.; Mhr.). — ಸಪಿಣ್ಡೀಶ್ರಾದ್ಧ. = ಸಪಿಣ್ಡಿ. (My.).

ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣ sapiṇḍī-karaṇa. Performing the śrâddha to deceased relatives called sapiṇḍas. — ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣಶ್ರಾದ್ಧ. = ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣ. (My.).

ಸಪೀತಿ sa-pīti. *Compotation, drinking together or in company.*

ಸಪ್ತ sapta. = ಸತ್ತ. Seven (Šmd. 101).

ಸಪ್ತಋಷಿ sapta-ṛishi. = ಸಪ್ತರ್ಷಿ. (Bp. 1, 43; 58, 40).

ಸಪ್ತಕ saptaka. Containing seven, seven; the seventh; a collection of seven (Šmd. 101; Ch. v. 244; Čpr. 1, 132).

ಸಪ್ತಕೆ saptaki. *A woman's girdle, a zone.*

ಸಪ್ತಕುಲಪರ್ವತ sapta-kula-parvata. = ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ. (My.).

ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ sapata-kula-ačala. The seven principal mountains of each division of a continent or varsha (My., those of India being mahêndra, malaya, sahya, śuktimat, ṛiksha, vindhya, and pâriyâtra).

ಸಪ್ತಕೋಣ sapta-kôṇa. Septangular, heptagonal. (R.).

ಸಪ್ತಚ್ಛದ sapta-čh-čhada. Having seven leaves; N. of a tree (Čpr. 5, 49; *cf.* ಸಪ್ತಪರ್ಣ).

ಸಪ್ತಜಿಹ್ವ sapta-jihva. Seven-tongued: agni, fire. (R.).

ಸಪ್ತತನ್ತು sapta-tantu. Having seven performers or seven chief forms: *a sacrifice*, an offering (Abhâ. 2, 98).

ಸಪ್ತತಿ saptati. Seventy. See ಏಳ-.

ಸಪ್ತತ್ರಯ sapta-traya. Twenty-one (Č. Bp. 47, 11).

ಸಪ್ತತ್ವ saptatva. The state of being seven (the possession of seven requisites of royal administration, viz. the monarch, the prime minister, a friend or ally, treasure, territory, a stronghold, and an army, Čpr. 1, 19).

ಸಪ್ತದಶ saptada-daša. The seventeenth (My.). 2, (Tbh. of ಸಪ್ತದಶನ್), seventeen. (R.).

ಸಪ್ತದ್ವೀಪ sapta-dvîpa. The seven divisions of the terrestrial world (Šmd. 101; Č. Bp. 47, 11; see ದ್ವೀಪ). The seven dvîpas are: jambu, plaksha, śâlmali, kuśa, krauñča, śâka, and pushkara.

ಸಪ್ತಧಾತು sapta-dhâtu. The seven essential ingredients of the body (ಧಾತು Nn. 82). ರಸಮುಖ್ಯಸಪ್ತಧಾತು (ರಸ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಧಾತುಗಳು 83).

ಸಪ್ತನಗ sapta-naga. = ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ. See ನಗ 2.

ಸಪ್ತನಾದ sapta-nâda. = ಸಪ್ತಸ್ವರ (Mr. 78).

ಸಪ್ತಪದ sapta-pada. Having seven steps. See ಸಾಪ್ತಪದೀನ.

ಸಪ್ತಪದಿ sapta-padi. The seven steps at marriage (Grj. 10, after 98).

ಸಪ್ತಪರಮಸ್ಥಾನ sapta-parama-sthâna. Seven excellent places (in mukti, Čpr. 1, 3; 4, after 24).

ಸಪ್ತಪರ್ಣ sapta-parṇa. *The tree Alstonia scholaris* R. Br. (ವಿಶಾಲತ್ವಚ್, ವಿಷಮಚ್ಛದ, ಏಡಿಲೆವಾಡಿ Nr.; ಆಸಮಚ್ಛದ, ಏಡಿಲೆಯ ಜಾಡಿ Mr. 111).

ಸಪ್ತಪುರಿ sapta-puri. Seven celebrated towns (of pilgrimage, Abhâ. 2, 96; they are: Ayôdhyâ, Madhurâ, Mâyâ, Kâśi, Kâñči, Avanti, and Dvârâvati, My.).

ಸಪ್ತಮ saptama. The seventh.

ಸಪ್ತಮದ saptama-mada. Seven kinds of pride relating to kula, yauvana, strî, anna, dhana, vidyâ, and udyôga (My.).

ಸಪ್ತಮಾತೃ sapata-mâtṛi. = ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ. (Bp. 58, 40).

ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ sapta-mâtṛikĕ. The divine mothers or personified energies of the principal deities. ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರಿ, ಕೌಮಾರಿ, ವೈಷ್ಣವಿ, ಸುವಾರಾಹಿ, ಮಾಹೇನ್ದ್ರಿ, ಚಾಮುಣ್ಡಿ ಎನೆ ಸಪ್ತ ಮಾತೃಕೆಯರ್ ಎಸಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 14; Bp. 30, 31).

ಸಪ್ತಮಿ saptami. = ಸತ್ತಮಿ. The seventh case, the locative (Šmd. 115. 144. 146. 162. 164; Kâvy. I, 2, 41-43; see ಸತಿ-). 2, the seventh tithi or lunar day of the fortnight.

ಸಪ್ತರಸನ sapta-rasana. Seven-tongued: agni, fire (Mr. 45).

ಸಪ್ತರ್ಷಿ sapta-rishi. = ಸಪ್ತಋಷಿ. The seven great ṛishis: Marîči, Atri, Aṅgiras, Pulastya, Pulaha, Kratu, and Vasishṭha (see Mr. s. ಮುಖ್ಯಋಷಿ and ರವಕಾಯ). 2, *the constellation Ursa major* (the seven stars of which are supposed to be the seven great ṛishis, ಚಿತ್ರಶಿಖಣ್ಡಿ, ಋಷಿಯರ್ Mr. 39).

ಸಪ್ತಲೆ saptalĕ. *Double jasmine* (ನವಮಾಲಿಕೆ, ಇರವನ್ತಿ Mr. 126). *The soap-nut plant, Mimosa abstergens* Roxb.

ಸಪ್ತಲೋಕ sapta-lôka. The seven worlds (My.; see s. ಲೋಕ).

ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ sapta-vimśati. *Twenty-seven.*

ಸಪ್ತವಿಂಶತಿನಕ್ಷತ್ರ saptavimśati-nakshatra. The twenty-seven asterisms in the moon's path or lunar mansions. See ನಕ್ಷತ್ರ.

ಸಪ್ತವಿಧವಿಭಕ್ತಿ sapta-vidha-vibhakti. The seven kinds of case-terminations (ಏದು ತೆರನಾದ ಪ್ರತ್ಯಯಂಗಳ್ Šmd. Cm. 114).

ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿ sapta-vibhakti. The seven case-terminations (Šmd. 88 Cm.; 88. 89. 111. 148).

ಸಪ್ತವ್ಯಸನ sapta-vyasana. The seven vices or bad habits (ಆಖೆ, ವ್ಯಸನ, ಸಪ್ತವ್ಯಸನಂಗಳು Nn. 115; see s. ವ್ಯಸನ).

ಸಪ್ತಶ್ರುತಿ sapta-śruti. = ಸಪ್ತಸ್ವರ. ಷಡ್ಜಾದಿಸಪ್ತಶ್ರುತಿಗಳ್ (Bp. 1, 48).

ಸಪ್ತಸಪ್ತಿ sapta-sapti. Having seven horses: the sun (Mr. 34; Bp. 58, 40).

ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ sapta-samudra. = ಸಪ್ತಾಬ್ಧಿ. (My.).

ಸಪ್ತಸ್ವರ sapta-svara. *The seven notes of the musical scale or gamut: shadja, ṛishabha, gândhâra, madhyama, pañcama, dhaivata, and nishâda* (ಷಡ್ಜಾದಿಸಪ್ತಸ್ವರ Nn. 84). They are designated by their initial letters or syllables, thus: sa, ri, ga, ma, pa, dha, ni. ಷಜ್ಜ ಋಷಭ ಗಾನ್ಧಾರ ಮಧ್ಯಮ ಪಂಚಮ ಧೈವತ ನಿಷಾದವೆಂ ಓರನ್ತೆ ಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಳ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಅವರೊಳ್ಗಿ ತೋಂಬುವ ಅಕ್ಷರದ ಆದಿಸಂಜ್ಞೆ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ; ನವಿಲು ವೃಷಮ್ ಅಜ ಸಿಂಹ ಪಿಕ ತುರಗ ಕರಿ ಎನಿಪ್ಪವದು ನಾದಂ (Mr. 76; see Bp. 1, 48; 10, 32; 19, 10; J. 21, 58).

ಸಪ್ತಹಯ sapta-haya. = ಸಪ್ತಸಪ್ತಿ. See ಹಯ.

ಸಪ್ತಹಸ್ತ sapta-hasta. Having seven hands; measuring seven cubits. (R.).

ಸಪ್ತಾಂಗ saptā-aṅga. Consisting of seven members or parts or constituent elements (as a kingdom, ಪ್ರಕೃತಿ Nn. 111; see ಪ್ರಕೃತಿ No. 7 & ಸಪ್ತತ್ವ); the seven constituent elements (Bh. 1, 8, 19). ತನ್ನ ಮೆಯ್ಯೊಳು ಬಲನ್ ಎನಿಪ್ಪ ಆರಸು, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ನಿಜಮ್ ಎನಿಪ್ಪ ಪೆರ್ಗಡೆ, ನೆಗಚ್ಚಿಯ ಸಮ್ಪ್ರಮೋನ್ನತದ ಜನಪದಂ, ಜಲಶಿಲಾಧಾರಮ್ ಅಕ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ದುರ್ಗಂ, ರನ್ನಪೇ ಪೂಡಿಭಣಣ್ಡಾರಂ, ಮಹಾವೀರಸೈನ್ಯಂ, ನಿಜಪ್ರಿಯಂ ಕೂಡೆ ಸಪ್ತಾಂಗಸಮ್ಪನ್ನಮ್ ಎನಿಸುವ ರಾಜ್ಯಮ್ ಅಕ್ಕುಮ್, ಇನಿತಿಲ್ಲಿದಿಹ ರಾಜ ದುರ್ಬಲನ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 271).

ಸಪ್ತಾಬ್ಧಿ sapta-abdhi. The seven seas, that of salt-water (lavaṇa), sugar-cane juice or syrup (ikshu), wine (surâ), clarified butter (ghṛita), curds (dadhi), milk (dugdha), and fresh water (jala). (Č. Bp. 47, 11; J. 13, 43).

ಸಪ್ತಾರ್ಚೆ sapta-arčі. Tbh. of ಸಪ್ತಾರ್ಚಸ್. (ಧೂಮಕೇತು Mr. 489; Bp. 54, 67; Č. Bp. 47, 11).

ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಸ್ sapta-arčis. Seven-flamed: *agni, fire.*

ಸಪ್ತಾಶ್ವ sapta-aśva. Having seven horses: *the sun* (ನೇಸರ್, etc. Kk. 45; Bp. 54, 67).

ಸಪ್ತಿ sapti. *A horse.*

ಸಪ್ತಿವರ sapti-vara. An excellent horse (Bp. 59, 36).

ಸಪ್ತೋಪಾಯ sapta-upâya. The seven means of success against an enemy (My.; see s. ಉಪಾಯ).

ಸಪ್ಪ sappa. = ಸಪ್ಪೆ. — ಸಪ್ಪ ಸಪ್ಪನೆ. rep. ಸಪ್ಪ ಸಪ್ಪನೆ ರಸಂ (ಕೆmd. 229).

ಸಪ್ಪ sappa. = ಕಪ್ಪ. Tbh. of ಕಪ್ಪ. The hair round the privities (My.).

ಸಪ್ಪಗೆ sappagĕ. = ಚಪ್ಪಗೆ, ಸಪ್ಪನೆ. Flatly, vapidly, insipidly; flatness, etc.; flat, etc.; spiritless, dull, dejected; inert, without effect, destitute of results (My.; ಆಲೋಚಕ, ಸಪ್ಪನ್ನ G.); still, quiet (in Prv.). ಅವನು ಸಪ್ಪಗಿದ್ದಾನೆ (My.). ಉಪ್ಪು ಸಪ್ಪಗೆಯಕ್ಕು, ಕರ್ಪೂರವು ಕರಿದಕ್ಕು, ಸರ್ಪಗೆ ಬಾಲವೆರಡಕ್ಕು ಶ್ರವಣಬಂಧಂ ತಪ್ಪಾದಿದ ನ್ಸು (Sp. in a sarcastic manner). ಸಪ್ಪಗೆ ಇರು! ಎನ್ದರೆ ಅಪ್ಪ ಪ್ಪ! ಎನ್ನ, ಕೂಗಿದ (Prv.).

ಸಪ್ಪಂಗಗಿಡ sappaṅga-giḍa. The long zedoary, Curcuma zerumbet Roxb. (St. & Pl.; H. ಪತ್ತಂಗಲಕಡಿ, St. & Pl.).

ಸಪ್ಪಂಗಮರ sappaṅga-mara. The suppan or brasiletto, Caesalpinia sappan Lin. (St. & Pl.; Kŏṅkaṇi ಸಪ್ಪಂಗು).

ಸಪ್ಪಡಿ sappaḍi. = ಚಪಟೆ (Sd.). 2, = ಸಪ್ಪಗೆ (Sd.; M. ಚಪ್ಪಡಿ).

ಸಪ್ಪನೆ sappanĕ. = ಸಪ್ಪಗೆ. (My.; see ಸಪ್ಪ-). ಸಪ್ಪಸಿಗಂಜಿ (My.).

ಸಪ್ಪನ್ನ sappĕ-anna 1. Flat, insipid, etc. (ಆಲೋಚಕ, ಸಪ್ಪಗೆ G.).

ಸಪ್ಪಳ sappaḷa. = ಸಪ್ಪಲ್, ಸೊಪ್ಪಲ್, etc. A sound, a noise (My.; ಧ್ವನಿ G. 80; ಕಟ್ಟಲುಹು 108; Tĕ. ಚಪ್ಪಿಡಿ, ಚಪ್ಪುಡು; see Tĕ. s. ಜಡಿಪ). ವಾದ್ಯದ ಸಪ್ಪಳ (G. 44); ನೀರಿನ ಸಪ್ಪಳ (188); ಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ಸಪ್ಪಳ (227); ಕುದಿಯುವ ಸಪ್ಪಳ (231); ಎಲೆಗಳ ಸಪ್ಪಳ (404). ಕಲ್ಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ ಸಪ್ಪಳ (B. 3, 51). ಹಪ್ಪಳ ತಿಮ್ಮುವವನಾದರೆ ಸಪ್ಪಳಾ ನುಂಗ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡು. To make a sound or noise (G. 109). — ಸಪ್ಪಳವಾಗು. -ಆಗು. A sound or noise to be produced. — ಏನಾದರೂ ತುಸು ಸಪ್ಪಳವಾದ ಹೂಡಲೆ ಕಾಡ ನಾಯಿಗಳು ಎಚ್ಚೆದ್ದುಬಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 40). ಗೂಗೆಯ ಜಿಕ್ಕೆಯ ಗದ್ಗಗಳು ಬಹು ಮೆತ್ತಗಿರುವದಱಿನ್ದ ಆದು ಹಾಱುವಾಗ ಸಪ್ಪಳವಾಗುವದಿಲ್ಲ (3, 120). — ಸಪ್ಪಳಾಗು. -ಆಗು. = ಸಪ್ಪಳವಾಗು. (My.; B. 5, 28).

ಸಪ್ಪು sappu. = ತೊಪ್ಪಲು, etc., ಸೊಪ್ಪು 3 q. v. Foliage, etc. (My.; Tu. ತಪ್ಪ, ಸಪ್ಪು). ಬನಕೇ ಸಪ್ಪು ಬನವನೆ ಯಾಕೆ?— ತಾನು ತಿಮ್ಮೋದು ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪು, ಹಿರೇ ಕುದುರೇ ಜೇಷ್ಟೆ (Prvs.).

ಸಪ್ಪುಳ್ sappuḷ. = ಸಪ್ಪಳ, etc. (J. 25, 12).

ಸಪ್ಪೆ sappĕ. = ಚಪ್ಪೆ 3. Flatness, insipidness; the condition of being spiritless, dull, dejected, inert, without effect or destitute of results; flat, etc. (My.; Tĕ., M. ಚಪ್ಪೆ; Tu. ಚಪ್ಪೆ, ಸಪ್ಪೆ). ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿ ಹೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿ ಒಡದನ್ತೆ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ Si. 240). ಉಪ್ಪು ಸಪ್ಪೆಯಾದರೂ ಕಾರ ಬಿಡದು (Prv.). — ಸಪ್ಪೆ ಪತ್ಯ. Diet without salt, acids and any thing heating (My.). — ಸಪ್ಪೆ ಪತ್ಯ ಇಡು. To order such a diet (My.). — ಸಪ್ಪೆಯವುಸ್ತಿ. -ಆವುಸ್ತಿ. Medicine requiring persons to abstain from salt, acids and any thing heating (My.). — ಸಪ್ಪೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become insipid. 2, to grow spiritless, etc. (My.). ಅವನ ಕೆಲಸ ಸಪ್ಪೆಯಾಯಿತು (My.). — ಸಪ್ಪೆಯಿಡು. -ಇಡು. = ಸಪ್ಪೆ ಪತ್ಯ ಇಡು. (My.).

ಸಪ್ಪಳ sapphaḷa. Tbh. of ಸಪ್ಪಲ. (Šmd. 350).

ಸಪ್ರಕಾರಕೆ sa-prakâraka. With or according to manner. ಸಪ್ರಕಾರಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ (ಉಪಲಬ್ಧಿ, ಅನುಭವ, ಅನುಭವಸು ವಿಕೆ Si. 397).

ಸಪ್ರಣವ sa-praṇava. Together with the syllable ôṁ (Bp. 1, 39).

ಸಪ್ರಾಣಿಸು sa-prâṇisu. To recover breath or consciousness (J. 4, 42).

ಸಫಲ sa-phala. Becoming connected with fruit, bearing fruit, fruitful, productive, profitable, yielding profit, yielding a result, successful. See Bp. 5, 35; 24, 8; 26, 66; 43, 77; 47, 60; 57, 63; J. 10, 49.

ಸಫಲತೆ sa-phalatĕ. The state of being productive, etc. (Čpr. 8, 16).

ಸಫಲತ್ವ sa-phalatva. = ಸಫಲತೆ. (My.).

ಸಫಲಿತ sa-phalita. Having fruit, connected with a result, etc. (Bp. 32, 2).

ಸಫಲೀಕೃತ saphalî-kṛita. Made fruitful, etc. (Čpr. 2, after 52).

ಸಫೇದು saphêdu. White, of a clear and bright white (My.; Mhr., H. ಸಫೇತ, ಸಫೇದ; Mhr., H. ಸಫೇತಾ, ceruse or white lead).

ಸಬ saba. 1. Tbh. of ಶಬ. (ಕುಣಪ Kk. 41; Šm. 44).

ಸಬ saba. 2. = ಜವು 2 q. v., ಸಬು, ಸಬ್ಬು 1. — ಸಬಕಾರ. = ಜವುಕಾರ. (G. 204; B. 3, 30; 4, 158; 5, 286).

ಸಬಗ sabaga. = ಸೊಬಗ. ಉದ್ದು ಮದ್ದಲ್ಲ, ಕದ್ದವ ಸಬಗನಲ್ಲ (Prv.).

ಸಬಬು sababu. Cause, reason, motive (My.; Mhr., H.); therefore (Mhr.).

ಸಬರ sabara. A pack-saddle for bullocks (ಕವುದಿಗಳ್ Mr. 350; My.; *cf.* Sk. ಸಫರ?), etc. ಆನೆಯ ಸಬರ (G. 232). ಎತ್ತನ್ನು ಹುಲಿ ತಿನ್ತು, ಸಬರ ಮುರೀ ಗೆದ್ದಲು ತಿನ್ತು (Prv.). — ಸಬರಬಣಿಗಿಹಾವು. The rock-snake, the boa constrictor, Python molurus (Bd.).

ಸಬಲ sa-bala. Having power, strength or weight; powerful, strong, vigorous (B. 5, 234). 2, *accompanied by a force or army.*

ಸಬಳ sa-baḷa. 1. = ಸಬಲ. — ಸಬಳಗದ್ಯಾಣ. (Šmd. 385; Kk. 97). ಗದ್ಯಾಣ ಇದ್ದಾಗ ಸಬಳ. — ಸಬಳಗದ್ಯಾಣದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. (Šmd. 387). Tribute of such gadyâṇas.

ಸಬಳ sabaḷa. 2. *One of the Tatsamas* (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77; *cf.* ಸರ್ವಲ). A spear, a lance, a pike (ಪ್ರಾಸ, ಕುನ್ತ Mr. 298; ಕೊನ್ತ, ಡೊಂಕಣಿ Kk. 40; ಡೊಂಕಣಿ, ಕೊನ್ತ Šm. 43; ಇಟ್ಟಿ 89; Grj. 7, 53; Bp. 34, 34; 57, 29; 61, 25; Bh. 3,

13, 26; ಕೆ. Bp. 42, 14; Rśv. 6, after 11; Tĕ.; T. ಚವಳ). ಸಾಥಿಸಿದರೆ ಸಬಳ ನುಂಗ ಬಹುದು (Prv.).

ಸಬಳತ್ರಿನೇತ್ರ sabaḷa-triṇêtra. (Śmd. 385; Kk. 97). Triṇêtra with a spear.

ಸಬಳವಿನ್ನಣಿ sabaḷa-binnaṇi. (Śmd. 385; Kk. 97). A person who is adroit in the use of spears.

ಸಬಳಸಹಸ್ರಬಾಹು sabaḷa-sahasrabâhu. (Śmd. 385; Kk. 97). Sahasrabâhu with a spear.

ಸಬಳಿಗ sabaḷiga. A spearman (ಪ್ರಾಸಿಕ, ಕೌಂತಿಕ, ಈಟಿಯೆ ಆಯುಧಮಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು Si. 281; Bp. 16, 13).

ಸಬು sabu. = ಸಬು 2, etc. — ಸಬುಕಾರ. = ಸಬುಕಾರ. (My.).

ಸಬುದ sabuda. Tbb. of ಶಬ್ದ. (ಶಬ್ದ Nn. 7; Śmd. 336 Mḍb.; Bh. 2, 13, 11; Râm. 5, 8, 28. 72; 6, 55, 24).

ಸಬ್ಬ sabba. 1. Tbh. of ಶರ್ವ. Śiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2).

ಸಬ್ಬ sabba. 2. Tbh. of ಸರ್ವ (Śmd. 345), ಸರ್ವ 1. All.

ಸಬ್ಬಮಂಗಳೆ sabba-maṅgaḷĕ. Tbh. of ಸರ್ವಮಂಗಳಾ. — ಸಬ್ಬ ಮಂಗಳೆಯಣುಗ. -ಅಣುಗ. Kârttikêya (ಗುಹ Śm. 4).

ಸಬ್ಬಲಕ್ಕಣ sabba-lakkaṇa. Tbh. of ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ. (Śmd. 376).

ಸಬ್ಬಲಗ್ಗೆ sabba-laggĕ. = ಸರ್ಬಲಗ್ಗೆ. A union of the sounds of all musical instruments (Bh. 3, 13, 25; 7, 5, 10).

ಸಬ್ಬವ sabbava. (fr. ಸಭ್ಯ?). (An assembly, a gathering): mirth, jest, fun, joking, ridicule (ಅಲ್ಲ ಜಿಗೆ, ಮೇಳ Śmd. II; ಅಲ್ಲ ಣಿ, ಮೇಳ Kk. 78; ಅಲ್ಲಳಿ, ಮೇಳ Śm. 53; ಮೇಳ ರ್ಟ. I, 26; ಹಾಸ್ಯ ರ್ಟ. II, 104; Tĕ. ಸಬ್ಬಣ್ಣು, a jumble, omnium gatherum).

ಸಬ್ಬವಕಾಡಿ sabbava-kâḍa. A mirth-maker, a jester, a ridiculer, a buffoon (ಪರಿಹಾಸಕ Kk. 38; Śm. 48; Śśv. 3, 2).

ಸಬ್ಬವಕಾರ್ತಿ sabbava-kârti. A woman of pleasure, a female buffoon (ಮೇಳದಾಕೆ Śs.; Śm. 74).

ಸಬ್ಬವಗಾರ್ತಿ sabbava-gârti. = ಸಬ್ಬವಕಾರ್ತಿ. (ಮೇಳದಾಕೆ Kk. 28).

ಸಬ್ಬಸನ್ನಣ sabba-sannaṇa. Tbh. of ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ. (Śmd. 376)

ಸಬ್ಬಸಿಕೆ sabbasikĕ. = ಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (ಶಾಲೇಯ, ತೀತಶಿವ, ಛತ್ರೆ, ಮಧುರಿಕೆ, ಎಸಿ, ಮಿಶ್ರೇಯ, ಸದಾಪ Si. 147).

ಸಬ್ಬಸಿಗೆ sabbasigĕ. A sort of fennel, Anethum panmorium Roxb. (ಶಾಲೇಯ, ತೀತಶಿವ, ಛತ್ರೆ, etc. Nr.). 2, a sort of dill or fennel, Anethum sowa Roxb. (ತತಪುಷ್ಪೆ, ತತನಾಮಿ Mr. 136). See ಕಲ್ಲು-, ಕಾಡು-. *Cf.* ಸದಗುಪ್ಪೆ, ಸದಾಪ. — ಸಬ್ಬ ಸಿಗೆಮಾವು. A kind of mango (B. 2, 51).

ಸಬ್ಬಸೀಗೆ sabbasigĕ. = ಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (My.).

ಸಬ್ಬಾಣಿ sabbâṇi. Tbh. of ಶರ್ವಾಣಿ. (ಶಿವೆ Kk. 5; ಗಿರಿಜೆ Śm. 3).

ಸಬ್ಬಿಗೆ sabbigĕ. = ಸಬ್ಬೆ. A slender branch of a tree or shrub (My.; *cf.* ಜಳ್ಳು, ನೆಳೆ 1). ಬಿಟ್ಟೀ ಕುದುರೆ, ಆವರೇ ಸಬ್ಬಿಗೆ (Prv.).

ಸಬ್ಬು sabbu. 1. = ಸಬು 2, etc. Soap (My.).

ಸಬ್ಬು sabbu. 2. Sago (Mhr., H. ಸಾಗ, ಸಾಗೂ; Tĕ. ಸಗ್ಗು, ಸಬ್ಬು; T. ಚವ್ವ). — ಸಬ್ಬಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Sago (My.; T. ಚವ್ವರಿಶಿ).

ಸಬ್ಬೆ sabbĕ. = ಸಬ್ಬಿಗೆ. (My.).

ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ sa-brahmacâri. *A fellow-student, one engaged in the same studies and observing the same austerities.*

ಸಭಯ sa-bhaya. Fearful, apprehensive, timid (Bp. 30, 30; 38, 69; 46, 37; 49, 6).

ಸಭರ sa-bhara. Having weight, ponderous; big with young.

ಸಭರಿತ sa-bharita. = ಭರಿತ. (Bp. 8, 28; 26, 69).

ಸಭರ್ತೃಕೆ sa-bhartṛikĕ. *A woman whose husband is alive.*

ಸಭವ sa-bhava. Having birth or origin (Bp. 51, 28).

ಸಭಾಕಂಪ sabhâ-kampa. Trembling or timidity in company; abashedness in the public assembly; bashfulness (Mhr.; My., also as ಸಭಾಕಮ್ಮ).

ಸಭಾಗೃಹ sabhâ-gṛiha. An assembly house, a public hall, a town-hall, etc. (My.; Mhr.).

ಸಭಾಜನ sabhâjana. *Courtesy, politeness, civility,* service, honour; *affection, friendship* (ಕೆಳಿಯ Hlâ.). 2, ಸಭಾ-ಜನ, persons of an assembly (My.). 3, ಸ-ಭಾಜನ, possessing a number of vessels.

ಸಭಾಜಿತ sabhâjita. Served, honoured (ಮಾನ ಹೊಸ್ದಿದ G.).

ಸಭಾತಾಮ್ಬೂಲ sabhâ-tâmbûla. Betel and betel-nut served out at a meeting (My.).

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷೆ sabhâ-adhyaksha. Master of an assembly, president, chairman, master of ceremonies (My.; Mhr.).

ಸಭಾನಾಯಕ sabhâ-nâyaka. The president of an assembly, chairman. ಸುಭಾಷಿತವಿಲ್ಲದವ ಸಭಾನಾಯಕನಾದರೇನು? (Prv.).

ಸಭಾನಿಕೇತನ sabhâ-nikêtana. = ಸಭಾಗೃಹ. (Śśv. 1, 70).

ಸಭಾನ್ತರ sabhâ-antara. Another assembly; the interior of an assembly or community (Bp. 25, 20. 38; 38, 13).

ಸಭಾಪತಿ sabhâ-pati. = ಸಭಾನಾಯಕ (My.). 2, N. (My.).

ಸಭಾಪರ್ವ sabhâ-parva. N. of the second book of the Mahâbhârata (Bp. 5, 2).

ಸಭಾಪಾಣ್ಡಿತ್ಯ sabhâ-pâṇḍitya. Learning sufficient to flash occasionally at public meetings (My.; Mhr.).

ಸಭಾಮಂಟಪ sabhâ-maṇṭapa. A temporary shed or hall (ಜನಾತ್ರಯ, ಮಣ್ಣಪ Hlâ.); a portico or an erection in front of a temple where people assemble (Mhr.); the open space of a temple in front of the apartment of the idol (Mhr.); an audience hall, a council-chamber, etc. (My.; Mhr.).

ಸಭಾವ sa-bhâva. A proper bhâva or feeling (in nartana, Rśv. 5, after 19).

ಸಭಾವಿಭಾವ sabhâ-vibhâva. The majesty of a court (Čpr. 2, 7).

ಸಭಾಸದ್ sabhâ-sad. One who sits at an assembly; *an assistant at an assembly;* a member of any society or company; an assessor of an assembly, council or court.

ಸಭಾಸದ sabhâ-sada. = ಸಭಾಸದ್. (Rśv. 5, after 19; B. 4, 118; My.).

ಸಭಾಸ್ತಾರ sabhâ-âstâra. *An assistant at an assembly;* a member of any society or company.

ಸಭಾಸ್ಥಾನ sabhâ-sthâna. An assembly-room (My.).

ಸಭಿಕ sabhika. *The keeper of a gambling-house.*

ಸಭೆ sabhĕ. ಸಭಾ. *An assembly, a congregation, a meeting; a society, a company,* a community; good society. 2, a place in which noble or learned persons assemble; *a hall,* a hall of audience, a council-chamber; *a court of justice,* a court, a palace. 3, a gambling-house. ಸಭೆ ಕೂಡಿದಾ ಕ್ಷಣ ಪ್ರಭೆ ಕೊಟ್ಟಾರೋ? (Prv.). — ಸಭೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. A meeting to convene (Bp. 53, 58).

ಸಭ್ಯ sabhya. Belonging or relating to an assembly; fit for an assembly; suitable to or fit for good society; polite, well-bred, decent, refined, civilized; tame, mild or gentle in disposition (B. 3, 16. 21); trusted, confidential, faithful. 2, *an assistant at an assembly;* an

assessor. 3, *a man of honourable parentage; a polite man;* a man who is mild and gentle in disposition (My.).

ಸಭ್ಯತನ sabhyatana. = ಸಭ್ಯತ್ವ. (My.; B. 5, 183).

ಸಭ್ಯತ್ವ sabhyatva. Politeness, refinement, good breeding, mild and gentle disposition (My.).

ಸಮ್ sam. = ಸಂ (saṁ), ಸಂ (ಸಙ್, saṅ), ಸಂ (ಸಞ್, saṁ). Con, with, together with, along with, together; much, greatly, thoroughly, quite, very, well, completely, etc.; beautifully; same, like, similar.

ಸಮ sama. (fr. ಸಮೆ 2). Getting ready, preparation; readiness. — ಸಮಕಟ್ಟು. 1. To prepare, to make ready; to arrange (ವಿಧಾನ Śmd. Dh.; Čpr. 5, after 135; 6, after 86; Abh. P. 11, 74). ವ್ಯಾಳದಸ್ತಿಕುಳಮಂ ಸಮಕಟ್ಟಿಂ! (Śmd. 270). — ಸಮುಕಟ್ಟು. 2. Preparation (for a journey, a marriage, etc. My.; ಫುರಿಯ Śmd. I; ಮುರಿ Śm. 105). — ಸಮ ತಳಿಸು. To cause to appear ready, to make ready (Bh. 1, 12, 13). 2, to make one's self ready (J. 32, 8).

ಸಮ sama. 1. = ಸಸ 1. *Even, level, flat, plain* (ತಪಮ್ಪರೆ Kk. 69); even (as number). 2, *same, equal.* 3, *like, similar* (ದೊರೆ Śm. 105). 4, acting in the same way or with equal justice towards every one, not having partiality, impartial, alike, fair; neutral; unmoved. 5, straight; uniform; upright, honest, just, temperate; good, virtuous; normal; fit, proper, right, suitable; perfect. 6, ordinary, common; common to all, general; all, every one; full, complete; whole, entire. 7, (in rhetoric) sameness of objects compared to one another, identity of objects compared (Kâvy. III, 1, A, 3-7). 8, (in geometry) a mean. ಸಮಂ, equally, etc.; *with, together with, together* (ಶೂಟ Mr. 535). ಆಡ್ಡೆಯೊಳಗಣ ನೀರು, ಮುಡ್ಡೀ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಹಣ ಸಮ (Prv.). — ಸಮಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make proper or nice, to put in order (My.). — ಸಮನು. (*i. e.* ಸ ಮವು). = ಸಮ. ಭಿನ್ನವಾದ ಗಡಿಗೆ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮನಾದೀತೇ (Prv.). — ಸಮ ಚಡಿಸು. To be equally obstinate (Bh. 2, 2, 95). — ಸಮಸ್ಥರ್. -ಂ-ತರ್. To make equal (Čpr. 6, 68). — ಸಮ ಮಾಡು. To make even or flat (C.; B. 4, 225). 2, to make equal to (My.). 3, to put in order (My.). 4, to make nice or proper (My.). — ಸಮವೆಜ್. -ಪೆಜ್. To become equal. (ತಾಳಂ) ಸಮವೆತ್ತಲ್ಲಿ ಲಯಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 79). — ಸಮ ಸಲ್. = ಸವ ಸಲ್. To be in common use, to be well known (ಸಮಾನಮಾಗಿ ಸಲ್ Śmd. 15 Cm.; 25 Cm.; 139 Cm.; Kâvy. I, 5, 38).

ಸಮ sama. 2. = ಸಮ್ಮ. Skin, leather. See ಸಮಗಾಡಿ.

ಸಮಕಕ್ಷ sama-kaksha. Equal, alike, par (Kâvy. III, 3, B, 164; Mhr.).

ಸಮಕಾಲ sama-kâla. The same time, the same moment; simultaneous, coeval (Kâvy. III, 3, B, 9).

ಸಮಕ್ಷ sam-aksha. Being before the eyes or in sight, visible, being in presence of; sight, presence, front (Čpr. 7, 28; Bp. 22, 12; 30, 8; Mr. 3. 286; J. 33, 40). ಸಮಕ್ಷಂ, before the eyes, in sight of, visibly, in presence of, face to face.

ಸಮಕ್ಷಮ sam-akshama. = ಸಮಕ್ಷ. (My.; ಕಣ್ಣಾರೆ, ಕಣ್ಣು ಮುಟ್ಟ G.).

ಸಮಗಾಡಿ sama-gâra. Tbh. of ಚರ್ಮಕಾರ. (ಚರ್ಮಕಾರ, ಪಾದೂಕೃತ್ G.). ನನ್ನದ ಕೊರಡು ಸಮಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಹಲವು ಸಮಗಾಡಿರು ಕೂಡಿ ತೊಗಲೆಲ್ಲ ಹದ ಕೆಡಿಸಿದರು (Prvs.).

ಸಮಗ್ರ sam-agra. *All, entire, whole, full, complete* (Śmd. 251); entireness, totality. ಸುವರ್ಣಸಮಗ್ರದೊಳ್ ಧೌತಂ (Mr. 475).

ಸಮಗ್ರಚೇಷ್ಟೆ samagra-ċêshṭĕ. Complete activity, etc. See ಮನಮ್ಮೊಯ್.

ಸಮಗ್ರತೆ sam-agratĕ. Entireness, completeness, fullness. See ನೆಜ್ 2; Bp. 19, 21; 57, 38.

ಸಮಗ್ರತ್ವ sam-agratva. = ಸಮಗ್ರತೆ. See ಎಡು, ನೆಜ್ 2.

ಸಮಂಗೆ sam-aṅgĕ. *Bengal madder, Rubia munjista or cordifolia.* 2, *a sensitive plant, Mimosa pudica.*

ಸಮಚಿತ್ತ sama-ċitta. Even-minded, even-tempered, equanimous; indifferent; having the thoughts directed to the same object. (R.).

ಸಮಚ್ಛೇದ sama-ċ-ċhêda. Common denominator (in arithmetic, Mhr.; My.).

ಸಮಜ sam-aja. *A multitude of beasts or animals.*

ಸಮಜಾತಿ sama-jâti. Equal in kind, homogeneous (My.).

ಸಮಜಾಯಿಶಿ samajâyishi. = ಸಮದಾಯಿಷಿ. Bringing to a right and just understanding, bringing round (Mhr., H. ಸಮಜಾವಣಿಕೆ, ಸಮಜಿಕೆ); persuading, appeasing; right understanding of, with or towards, as effected through speech in conviction or persuasion (My.; Mhr., H.); peace (My.).

ಸಮಜಾಯಿಸು samajâyisu. = ಸಮದಾಯಿಸು. To make (a person) to understand; to explain (a subject, Mhr., H. ಸಮಜಾವಣಿಕೆ); to bring round, to persuade, to convince, to satisfy, to appease (My.; Mhr., H.).

ಸಮಜೋಳಿ sama-jôḷi. A proper match (Râm. 4, 2, 37).

ಸಮಜ್ಞೆ sama-jñĕ. = ಸಮಾಜ್ಞೆ.

ಸಮಜ್ಞೇಯ sam-ajñĕya. Wholly baffling or passing knowledge; complete non-cognisance (Bp. 35, 22).

ಸಮಜ್ಯೆ sam-ajyĕ. *A meeting, an assembly.*

ಸಮಂಜಿತ sam-aṁjita. Gone or joined together, combined, united; greatly honoured, etc. See Bp. 45, 24; 46, 72; Rśv. 6, after 17.

ಸಮಂಜ sam-aṁja. = ಸಮಂಜಸ. See ಆ-.

ಸಮಂಜಸ sam-aṁjasa. *Proper, right, fit; correct, accurate, true,* consistent; virtuous, just, good; exercised, practised, experienced. See Śmd. 233. 2, propriety, fitness, truth, accuracy, etc.; fame (ಕೀರ್ತಿ, ತೊಲೆ Nn. 158).

ಸಮಟಿಗೆ samaṭigĕ. = ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ. (Śmd. 382).

ಸಮತಿರಿಕ್ತ sam-atirikta. Excessively abundant, exceeding, excessive, much. (R.).

ಸಮತೆ samatĕ. Evenness, sameness, equality, similarity; identity; unity; immovableness; equanimity; propriety; fairness, impartiality, justness, uprightness (ಪ್ರಮಾಣ Mr. 529); perfectness; commonness; — composition of words (Kâvy. I, 3, 84-88). See Bp. 10, 15; 37, 10. — ಸಮತೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To assemble (v. i., Bp. 37, 45). — ಸಮತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Immovableness to be destroyed; to lose immovableness or a settled state (J. 19, 4). — ಸಮತೆಪ್ಪೊಯ್. -ಪ್ಪೊಜ್. To carry or exhibit equality or propriety (J. 5, 53).

ಸಮತ್ವ samatva. = ಸಮತೆ. (My.).

ಸಮದ sa-mada. Intoxicated; furious, mad with rut; delighted.

ಸಮದಗಜಗತಿ samada-gaja-gati. A person who has the gait of an elephant in rut (Čh. v. 177).

ಸಮದಣ್ಡಿ sama-daṇḍi. The beam of a balance (ತೂಗುವ ಕೋಲ್ Mr. 358). 2, equally balanced power (Šāv. 4, 66. 85; Bh. 2, 2, 17). — ಸಮದಣ್ಡಿಗೆಯ್. To evince equal power (Šāv. 4, 81).

ಸಮದಾಯಿಷಿ samadâyishi. = ಸಮುಜಾಯಿಷಿ. (My.).

ಸಮದಾಯಿಸು samadâyisu. = ಸಮುಜಾಯಿಸು. (My.).

ಸಮದೃಷ್ಟಿ sama-dṛishṭi. The act of looking at equally or impartially, impartial and equal regard, impartiality; the act of facing (Šmd. 264).

ಸಮಧಿಕ sam-adhika. *Very abundant, exceeding, excessive, plentiful.*

ಸಮಧುರ sa-madhura. Sweet, pleasant, pleasing, etc. (Bp. 4, 24; 30, 31; 45, 43; 47, 52).

ಸಮನನ್ತರ sam-anantara. Time immediately following (Rām. 1, 16, 51; J. 2, 3). ಸಮನನ್ತರಂ, immediately after (Čpr. 4, after 140).

ಸಮನಿಸು samanisu. (fr. ಸಮೆ 2). = ಸವನಿಸು. To grow ready or prepared; to be acquired, found, got or gained; to be brought about; to come about; to occur; to become (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Šmd. Dh.; ಆಹುದು Šmd. 117. 362; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು 117 Cm.; 131 Cm.; 149 Cm.; 362 Cm.). ಸಮನಿಕುಂ (Šmd. 268). ಪೊಣ್ಮಿಂ ಸಮನಿಸು ಗುಮ್ ಆತ್ತೆ ಪೆಣ್ಣಂ ಮಣ್ಣುಂ? (84). ಸಮನಿಸುಗೆ ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆಭೀಷ್ಟಂ ಕ್ಷೇಮವೃತ್ತಿ ಕುತಲಂ ಭದ್ರಂ ಧಾವುಕಂ ಭವಿತವ್ಯಂ ಶ್ರೇಯಂ ಶಿವಂ ಕುಥಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಮಂಗಳಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ! (159). See Čpr. 2, 33. 71; 3, 39; 5, 136; 8, 79; Abh. P. 3, 152; 11, 115; 14, 11; Prll. 3, 4; Č. Bp. 47, 16; Rāv. 2, 54; 9, 12; 13, 25; J. 6, 32; 15, 27; 16, 29; 26, 10; Bh. 8, 27, 35. **2,** to prepare; to cause to get; to apply to (Grj. 10, 30).

ಸಮನ್ತ sam-anta. Being on every side or part, universal, complete, whole, entire, all. 2, limit, boundary, term, end. See ಸಾಮನ್ತ.

ಸಮನ್ತತಸ್ sam-anta-tas. *All round, on every side, everywhere, from all quarters,* altogether, wholly.

ಸಮನ್ತದುಗ್ಧೆ samanta-dugdhĕ. *The milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum* (= ಸ್ನುಹಿ).

ಸಮನ್ತಭದ್ರ samanta-bhadra. *A Buddha or Jina.* ಸಮನ್ತ ಭದ್ರಸ್ವಾಮಿ (Šmd. 125).

ಸಮನ್ತಾತ್ samantât. *From every side, on every side, from every part, all round.*

ಸಮನ್ತು samantu. (= ಸಮಱು 2). Beauty, grace; beautifully, nicely, etc. (Grj. 1, 108; 3, 120; 4, 22; Bp. 9, 49; Rāv. 13, 25). — ಸಮನ್ತಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To make beautiful, nice, neat, etc. (Čpr. 6, 64).

ಸಮನ್ತು samaṁ-tu. (or Sk. sam & K. antu 1). In the very same way: in that way, so, thus (ಅಾಗೆ Šmd. 27 Cm.; ಹಾಂಗೆ 226. 240 Cm.). 2, vedic tradition (ವಾರ್ತ, ಅನುಶ್ರುತ Nn. 138).

ಸಮನ್ಧ samandha. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧ. (Mhr.; Čb. 47).

ಸಮನ್ವಯ sam-anvaya. Regular succession or order, conjunction, mutual connection (Si. 48). 2, a lineage, a race, a family (Rāv. 13, 63).

ಸಮನ್ವಿತ sam-anvita. Connected with, joined; completely possessed of, endowed with, possessing (ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440; J. 11, 26).

ಸಮನ್ವಿತಲಯ samanvita-laya. *Keeping time together, etc.* (= ಏಕತಾಲ).

ಸಮಪದ sama-pada. Holding the feet even: an attitude in shooting (Colebr.).

ಸಮಬನ್ಧು sama-bandhu. A kinsman of equal standing (My.); one of equal age (J. 33, 25).

ಸಮಭರವಿಭಾಗ sama-bhara-vibhâga. Proper disjunction of a number (of connected sentences in poetry) (Kāvy. II, 2, B, 27).

ಸಮಭಾಗ sama-bhâga. An equal share (ಸಮ್ಮ ರ್ತ. I, 105; II, 9).

ಸಮಭಾವ sama-bhâva. Of like nature or property; sameness, equability; proper nature (Kāv. IV, 2, 49). See ಎಱ್ಡು 2.

ಸಮಭಿಮತ sam-abhimata. Fully assented to; greatly desired; very much honoured (Kāvy. III, 1, A, 3).

ಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾರ sam-abhivyâhâra. Mentioning together; proximity to or association with a word whose meaning is well understood (My.).

ಸಮಭಿಹಾರ sam-abhihâra. Seizing or taking together. 2, repetition, reiteration. See ಕ್ರಿಯಾ-.

ಸಮಭೂಮಿ sama-bhûmi. Even or level ground (My.).

ಸಮಯ sam-aya. = ಸಮೆಯ. Going or coming together. 2, an assemblage, a company, a congregation. 3, *convention, agreement, compact, covenant, treaty, contract; engagement, appointment.* 4, stipulation, condition. 5, *an oath.* 6, concurrence of circumstances, juncture, *fit or proper time, right moment, opportunity,* occasion, *season,* emergency, exigency. 7, *time* (ಸಮಿಷಭೇದ, ಕಾಲ Nn. 56; ಕಾಲ Mr. 530); leisure. 8, speciality (ವಿಶೇಷ 530). 9, *conventional rule or usage, established custom, law, rule,* religious obligation. 10, *demonstrated conclusion,* dogma (ಸಿದ್ಧಾನ್ತ 530). 11, order, direction, precept. 12, sign, hint, indication (ಸಂಕೇತ 530). 13, poetical idiom or conventionality. See ಕವಿ-, ಕಾವ್ಯ-, ಕು-, ಜನ-, ಪರ-, ಬುದ್ಧ-, ಸ್ವ-. ಸಮಯಕ್ಕಾಗದ ಅರ್ಥ ಸಹಸ್ರವಿದ್ದರೂ ವ್ಯರ್ಥ.— ಸಮಯಕ್ಕಾದವನೇ ನಣ್ಬ ಕೆಲಸಕ್ಕೊದಗಿದವನೇ ಬಣ್ಬ (Prvs.). — ಸಮಯಸನ್ಧಿ ಕಟ್ಟು. An unlucky conjunction of circumstances, a difficulty (My.).

ಸಮಯಸ್ಥ samaya-stha. A man belonging to a congregation or sect (Bp. 32, 63).

ಸಮಯಾ samayâ. At a fixed or appointed time; in due time or season. 2, *within, in the middle, in the midst.* 3, *near.*

ಸಮಯಾಕಪಟಿ samayâ-kapaṭi. A hypocrite who acts as the occasion suits him (Bp. 45, 21).

ಸಮಯಾಚಾರ samaya-âčâra. Conventional practice or usage. 2, superintendence of a congregation or caste (My.).

ಸಮಯಾಧೀನ samaya-adhina. Dependent on circumstances (Kāvy. V, 54).

ಸಮಯಾನ್ವೇಷಣಿ samaya-anvêshaṇa. Seeking for an opportunity, etc. See ಪಾರ್.

ಸಮಯಿ samayi. A person belonging to a congregation or sect (Bp. 32, 49; 36, 27; 38, 76; 50, 34; 51, 5; 52, 30).

ಸಮಯಿಸು samayisu. (fr. ಸಮೆ 1). = ಸಮಸು, etc. To destroy (ಕೊಲ್ಲು G.).

ಸಮಯೋಚಿತ samaya-uchita. Suited to the occasion or time, suitable to an emergency, seasonable, opportune (B. 4, 127).

ಸಮರ sam-ara. Coming together in a hostile manner, conflict, *combat, battle, war* (ಕಾಳಿಗ Nn. 45).

ಸಮರಂಗ samaraṅga. Tbh. of ಸಮರರಂಗ. (Grj. 6, 34; J. 11, 16).

ಸಮರತಿ sama-rati. A kind of coitus (J. 11, 22; 15, 44; 18, 31. 33).

ಸಮರಥ sama-ratha. A superior warrior or hero fighting from a car (J. 14, 5).

ಸಮರರಂಗ samara-raṅga. = ಸಮರಂಗ. A battle-field, a place of combat.

ಸಮರಸ sama-rasa. Fit or suitable sentiment, emotion or feeling (Śśv. 2, 104; 5, 49). *Cf.* ಸಾಮರಸ್ಯ.

ಸಮರಾಂಕಣ samara-aṅkaṇa. = ಸಮರರಂಗ. (Śśv. 5, 52).

ಸಮರಾಂಗಣ samara-aṅgaṇa. = ಸಮರಾಂಕಣ. (Śśv. 5, 51).

ಸಮರಾತ್ರಿ sama-râtri. Midnight (My.).

ಸಮರೂಪ sama-rûpa. Of the same form (My.).

ಸಮರೇಖೆ sama-rêkhe. A straight line (My.).

ಸಮರೋಚಿತ samara-uchita. *Fit for war* (B. 4, 30).

ಸಮರ್ದಿಸು samaṛu. 1. = ಸವಱು. To make proper, fit, neat or beautiful, to trim (ಜಾರುಕರಣ Śmd. Db.). P. p. ಸಮರ್ದು (Čpr. 6, after 64; Kâvy. I, 5, 47; Abh. P. 3, 14; 14, 35); to adjust the contents of a corn-measure by scraping off what is above the level of the top (My. as ಸವಱು).

ಸಮರ್ದಿಸು samaṛu. 2. Trim, decoration. ಸಮರ್ದು ಮಾಡುದ ಹೆಣ್ಣು, ಸಮ್ಮಾರ ಮಾಡುದ ಮೇಲೋಗರ (Prv.).

ಸಮರ್ಚನ sam-arčana. ಸಮರ್ಚನೆ. Adoration, worship (Bp. 29, 28; 31, 2; 34, 3; 45, 10).

ಸಮರ್ಥ sam-artha. Having a similar or suitable aim or object, having proper aim or force, very forcible or adequate, well adapted, well suited, *proper, fit, suitable,* regular (Śmd. 164). 2, capable, competent. 3, very strong, *strong, powerful, able,* energetic (ಸಾಸಿಗ Čt. I, 41; ಐಸ್ಯರ್ವಳ್ಳವಂ Mr. 233). 4, having the same sense or meaning, *having the same sense, connected in sense.* 5, having the same construction, being in opposition (as words). 6, full of meaning, coherent, significant, intelligible. 7, made fit or proper, prepared, allowed. 8, a significant word. 9, the construction or coherence of words together in a significant sentence. Feminine ಸಮರ್ಥೆ (My.). See ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.

ಸಮರ್ಥತೆ sam-arthatĕ. Adequacy; capability, ability, strength, force, power, energy. 2, sameness of meaning; force or signification (of words), sense, meaning. See Čpr. 1, 33; Bp. 23, 25; 46, 49; 47, 68.

ಸಮರ್ಥತ್ವ sam-arthatva. = ಸಮರ್ಥತೆ. See ಆರ್ 2.

ಸಮರ್ಥನ sam-arthana. The act of making fit or ready; that of giving force or strength, establishing, maintaining, corroborating. 2, *deliberation, determination, deciding on the propriety of anything.* 3, adequacy; capability, force, efficacy, ability. 4, *reconciling differences, reconciliation, allaying disputes.*

ಸಮರ್ಥಕೆ sam-arthikĕ. Ability, strength, power (Bp. 19, 56; 46, 78).

ಸಮರ್ಥಿಸು sam-arthisu. To make fit or ready; to establish (My.).

ಸಮರ್ಧಕ sam-ardhaka. Causing to prosper or increase; *granting a blessing or boon.*

ಸಮರ್ಪಕ sam-arpaka. Going or coming together, meeting; fitting, suiting; worthy of; agreeing with; conformable nnto (Mhr.; My.; B. 4, 126).

ಸಮರ್ಪಣೆ sam-arpaṇa. Causing to meet; the act of delivering or handing over, consigning, presenting, offering (My., also as ಸಮರ್ಪಣಿ). — ಸಮರ್ಪಣಂಗೆಯ್. -ೞ್. To present (Bp. 35, 39; 58, 67).

ಸಮರ್ಪಿತ sam-arpita. Delivered, made over, consigned, offered, devoted (Bp. 12, 18).

ಸಮರ್ಪಿಸು sam-arpisu. To deliver completely over, to hand over, to consign, to present, to offer, to devote (Bp. 6, 31; 30, 20; 35, 15; 38, 8; 39, 16. 27; 59, 57; J. 3, 31).

ಸಮರ್ಯಾದ sa-maryâda. Bounded, limited. 2, bordering upon, *near, proximate.* 3, keeping within bounds or in the right course, correct in conduct; respectful.

ಸಮಲ sa-mala. Dirty, impure; *sinful.* 2, excrement, feculent matter, ordure (ಪುರೀಷ, ಮಲ Mr. 396).

ಸಮವಯಸ್ sama-vayas. Equal age; of equal age.

ಸಮವಯಸ sama-vayasa. Tbh. of ಸಮವಯಸ್. (Śmd. 106).

ಸಮವಯಸ್ಕ sama-vayaska. Of equal age (My.).

ಸಮವರ್ತಿ sama-varti. Being equal, being of a fair or impartial disposition; *Yama.*

ಸಮವಸರಣ sam-avasaraṇa. Good luck, felicity (Čpr. 2, 62; Abh. P. 10, 92).

ಸಮವಸರಣಭೂಮಿ samavasaraṇa-bhûmi. An auspicious, holy place (Abh. P. 10, after 92).

ಸಮವಸರಣಸ್ಥಲಿ samavasaraṇa-sthali. = ಸಮವಸರಣಭೂಮಿ. (Čpr. 3, 3).

ಸಮವಾಕ್ಯ sama-vâkya. A word that expresses commonness or generalizes (see Mr. s. ಸರ್ವಥಾ).

ಸಮವಾಯ sam-avâya. Coming or meeting together, conjunction, close union, connection. 2, a collection, an aggregate, a meeting, a concourse, a congress, an assemblage; *a multitude; an association, a joint company.* 3, constant or inseparable connection or cohesion, intimate or material relation.

ಸಮವಾಯಿ sam-avâyi. Closely and intimately connected; intimate and inseparable cause.

ಸಮವಾಯಿಕಾರಣ samavâyi-kâraṇa. Inseparable cause or connection, cause of constant inhcrence or cohesion, material cause, substantial cause (My.).

ಸಮವೃತ್ತ sama-vṛitta. A class of metres (Čb.). 2, the prime vertical line (in astronomy).

ಸಮವೇತ sam-avêta. *Come together, met together, met;* closely united, mixed, mingled, blended; collected, as-

sembled; intimately united or inherent; contained or comprised in.

ಸಮಷ್ಟಿ sam-ashṭi. Collective pervasion, a collective aggregate or one which is viewed as consisting of one thing or as constituted of parts of which each is substantially the same with the whole, totality (My.).

ಸಮಷ್ಟಿಲೆ sam-ashṭhilĕ. *A kind of pot-herb* (= ಗಣ್ಣಿರಿ).

ಸಮಸಂಸ್ಕೃತ sama-saṁskṛita. A word that has been adopted from Saṁskṛita without any alteration (Śmd. 98. 408; Kâvy. I, 3, 84-88).

ಸಮಸನ sam-asana. The act of throwing together, aggregation, combination, conjunction, composition, formation of compound words. 2, *contraction, abridgment.*

ಸಮಸಂಧಿ sama-sandhi. Equal alliance, peace on equal terms. (R.).

ಸಮಸಪ್ತಕರ್ sama-saptakar. N. of a class of râkshasas (Bh. 7, 5, 27. 28).

ಸಮಸು samasu. (fr. ಸಮೆ 1). = ಸಮಯಿಸು, ನಮಿಸು, etc. To make wear away, etc. (My.).

ಸಮಸುಪ್ತಿ sama-supti. *Universal sleep, the end of a kalpa and destruction of the universe* (ಸಂಹಾರ, etc. Mr. 71).

ಸಮಸ್ತ sam-asta. Thrown together, combined, united, compounded. 2, inherent in or pervading the whole of anything. 3, *all, whole, entire;* the whole.

ಸಮಸ್ಥಾನ sama-sthâna. Equal or proper state or condition; even or level ground (ಪ್ರಮಾಣ, ಸಮವಾದ ಸ್ಥಾನ Nn. 139).

ಸಮಸ್ಯ sam-asya. To be thrown together, to be compounded or combined (adj.); to be made entire or complete.

ಸಮಸ್ಯಾರ್ಥೆ samasya-arthĕ. = ಸಮಾಸಾರ್ಥ. (Colebr.).

ಸಮಸ್ಯೆ sam-asyĕ. *The act of giving part of a stanza to any one and requiring him* (as a proof of his skill) *to complete it.*

ಸಮಳ್ತಟಿ (samaḷtu-aṛĕ6). = ನವಳ್ತಡೆ. Daybreak, dawn, morning (ಕಾಲ್ಯ, ಉಷಸ್, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, etc. Hlâ.).

ಸಮಾ samâ. = ಸಮೆ 1. *A year.*

ಸಮಾಂಸಪಿಾನೆ samâ-ṁ-samĭnĕ. *A cow bearing a calf every year* (ಬಿಟ್ಟಿಡಿದು ವರುಷಕ್ಕೀವುದು Mr. 181).

ಸಮಾಕರ್ಷಿ sam-âkarshi. Drawing together; attracting; drawing out. 2, *a scent spreading far.*

ಸಮಾಕಲಿತ sam-âkalita. Tied or bound to, closely united with (Kk. 2); fully laid hold of or occupied (J. 24, 13).

ಸಮಾಕಾರ sama-âkâra. Of the same or like form, like in appearance (Čpr. 5, 96).

ಸಮಾಕ್ರಾನ್ತ sam-âkrânta. Trod upon. 2, attacked, assailed; seized upon, possessed. 3, overcome; overrun, pervaded, overspread; surmounted (My.).

ಸಮಾಖ್ಯ sam-âkhya. = ಸಮಾಜ್ಞೆ. (ಶಬ್ದ Nn. 166).

ಸಮಾಖ್ಯಾತ sam-âkhyâta. Reckoned up, enumerated; fully related; declared, proclaimed; famed, celebrated, well known, public, notorious. See ಆ-.

ಸಮಾಖ್ಯಾತಿ sam-âkhyâti. Great fame or notoriety. See ಸಖ್.

ಸಮಾಖ್ಯಾನ sam-âkhyâna. A word, a term (ಶಬ್ದ Nn. 115).

ಸಮಾಜ್ಞೆ sam-âkhyĕ. Report, *fame, renown, celebrity.* 2, a name, appellation; a word, a term (ಶಬ್ದ Nn. 69. 70). 3, a document of convention signed by all concerned (My.).

ಸಮಾಗತ sam-âgata. Come together, met, encountered; united, joined; assembled; being in conjunction; come to, approached, arrived, come (ಲೇಸಾಗಿ ಬನ್ದುಪಾದ Śmd. 161 Cm.).

ಸಮಾಗಮ sam-âgama. Coming together, meeting, encounter; union, junction; assembling; association, intercourse, society, company; sexual intercourse (Kâvy. IV, 2, 22-24); an assembly; conjunction (in astronomy); approach, arrival.

ಸಮಾಘಾತ sam-âghâta. Striking together; striking down, killing; *conflict, war, battle.*

ಸಮಾಚರಣ sam-âćaraṇa. Coming near, intercourse (Bp. 6, 16); the act of proceeding, practising, performing, observing, behaving.

ಸಮಾಚಾರ sama-âćâra. 1. Equal or similar conduct; upright or virtuous conduct, proper practice.

ಸಮಾಚಾರ sam-âćâra. 2. Proceeding, going. 2, performance, practice, conduct, usage, way. 3, doings; news, report, accounts, intelligence, information. ಬೊಜ್ಜೇ ಜಂಗ ಮನ ಸಂಗಡ ಕಳ್ಪಿನ ಸಮಾಚಾರವೇ (Prv.). — ಸಮಾಚಾರ ತೆಗೆ. To inquire about (B. 5, 281).

ಸಮಾಚಾರಪತ್ರ samâćâra-patra. A newspaper (My.).

ಸಮಾಜ sam-âja. A meeting, *assembly,* congregation, congress; *a society, company,* association, club; a convivial meeting, party; *a multitude,* a number. See Bp. 26, 36; 57, 19.

ಸಮಾಜ್ಞೆ sam-âjñĕ. *Reputation, fame.*

ಸಮಾಧಾನ sam-âdhâna. The act of putting together or collecting or composing. 2, *fixing the mind intently on an object under consideration, deep meditation, profound contemplation* (ಸಮಾಧಿ Mr. 30). 3, agreeing, assenting, promising. 4, contentment, satisfaction. 5, rest, relief, ease, calm, peace (ಕ್ಷಮ, ಶಾನ್ತ Dhw. 28). 6, removal of an objection. See Bp. 59. 10; Bh. 1, 10, 34; B. 2, 20; 4, 16. 123. 153; 5, 74. 72. 184. 289. ಬಲಿ ದಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಮಾಧಾನ ಬೇಕು (Prv.). — ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸು. (My.). — ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Satisfying, etc. (My.). — ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get comfort, to grow cheerful (B. 3, 18). — ಸಮಾಧಾನದಿನ್ದ ಇರು. To be contented (B. 3, 66). — ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸು. To satisfy; to comfort, to appease, etc. (ಸನ್ತವಿಸು, ಶಾನ್ತ ಪಡಿಸು G.). — ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡು. To satisfy, to please; to comfort, etc. (ಸನ್ತಯಿಸು G.). ಕಣ್ಣಿ ಕಣ್ಣವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಮುದಕನು ಮಾಡಿದ ಯತ್ನವು ಕೆಯ್ಗೂಡಲಿಲ್ಲ (B. 3, 72). ಕೃಷ್ಣಾಕುಮಾರಿ . . . ತಾಯಿಯ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ (5, 72). — ಸಮಾಧಾನವಾಗು. -ಆಗು. Contentment, ease, comfort, etc. to be produced or come (B. 4, 77. 201; 5, 192).

ಸಮಾಧಾನಾರ್ಥ samâdhâna-artha. Purpose or need of contentment, ease, etc. ಕೆಲವು ಶ್ರೀಮನ್ತಜನರಾದರೂ . . . ಸುಮ್ಮನೇ ಮನಸಿನ ಸಮಾಧಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ದಿವಾಣಗಿರಿ ಮುನ್ತಾದ ಕಷ್ಟವುಳ್ಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 87).

ಸಮಾಧಿ sam-âdhi. Putting together, collecting, composing. 2, *fixing the mind intently on an object under considera-*

tion, deep meditation, profound or abstract meditation (on the true nature of soul, etc., ಸಮಾಧಾನ Mr. 30). 3, devotion. 4, a religious vow or self-imposed restraint. 5, *composing differences, making up quarrels, reconcilement.* 6, *agreement, assent, promise.* 7, making good. 8, requital, retaliation. 9, perseverance in extreme difficulties. 10, *collecting and laying up grain in times of dearth* (see Nr. s. synonyme ಸೀವಾಳ). 11, a particular figure of rhetoric, described as the coincidence of two events accidentally connected and expressed by a common verb (Kâvy. III, 1, A, 3. 22. 23; Śmd. 118). 12, a grave, a tomb. ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಳ್ಳೇ ಕಾಟ (Prv.). See ಅಷ್ಟಸಮಧಿ-; Bp. 47, 23; 48 sum.; 48, 29; B. 4, 215.

ಸಮಾಧಿಸ್ಥ samâdhi-stha. Abiding in contemplation, absorbed in devout meditation (Bp. 34, 4).

ಸಮಾನ samâna. 1. *Same, alike, similar, equal, uniform, one.* 2, common to all, common, general. 3, *good, virtuous,* right. 4, an equal, a friend; an equal thing, the same. 5, any letter which corresponds to another, a letter having the same place or organ of utterance, a monophthong (Śmd. 13. 16). ಗಲ್ಲಂ ತೋರಣಂ, etc. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯುಮ್ ಈ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿಯುಮ್ ಒಣ್ದೆ ಸಮಾನಂ (Ct. II, 48). ಹತ್ತುಜಿ ಸಾವು ಮದುವೇ ಸಮಾನ.—ಹತ್ತು ಜನ ಎಮ್ಮು ವದು ಮುತ್ತಿನ ಸಮಾನ (Prvs.).

ಸಮಾನ sam-âna. 2. *One of the vital airs, that which circulates about the navel and is considered essential to digestion* (ನಾಭಿಗೆ ಒದಗುವ ಅಸಿಲಂ Mr. 51).

ಸಮಾನಕಾಲಿಕ samâna-kâlika. = ಸಮಾನಕಾಲೀನ. (My.).

ಸಮಾನಕಾಲೀನ samâna-kâlîna. Synchronous, occurring or produced at the same time (My.).

ಸಮಾನಜಾತಿ samâna-jâti. Of the same sort; of the same tribe or caste (My.).

ಸಮಾನತ್ವ samânatva. Sameness, equality, likeness; community of kind or quality (ಜೋಲಿಕೆ G.; My.).

ಸಮಾನವಸ್ತು samâna-vastu. A similar or equal thing (Kâvy. III, 3, B, 80).

ಸಮಾನಸ್ಥ samâna-stha. An equal man (My.).

ಸಮಾನಾಕ್ಷರ samâna-akshara. A monophthong (Kâvy. III, 2, B, 54. 55; see ಸಮಾನ 1 No. 5).

ಸಮಾನಾಧಿಕರಣ samâna-adhikaraṇa. Being in the same subject or category, being in the same predicament, having the same location or sphere; agreeing together in the same case, etc., being in the same government; etc., etc. (Sk.; R.).

ಸಮಾನೋದರ್ಯ samâna-udarya. *Born from the same womb, a brother of whole blood.*

ಸಮಾಪನ sam-âpana. The act of causing to obtain or gain completely; accomplishing, conclusion, completion (My.).

ಸಮಾಪ್ತ sam-âpta. Concluded, completed, finished, ended, done (Sk.); exhausted, spent (Mhr.). (Bp. 44, 29; B. 4, 10).

ಸಮಾಪ್ತಿ sam-âpti. Complete acquisition, accomplishment, completion, perfection, *conclusion, finish, end;* exhausted state (Mhr.). ಶರೀರದ ಸಮಾಪ್ತಿ (B. 4, 133). — ಸಮಾಪ್ತಿ ಮಾಡು. To finish (Bp. 32, 39). — ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be concluded (Bp. 61, 92).

ಸಮಾಮ್ನಾಯ sam-âmnâya. Traditional repetition or mention; tradition, repetition, mention; enumeration, reading, recitation. 2, totality, aggregate (ಬಟ್ಟುಬೇರಿಜ Ćb.).

ಸಮಾರಮ್ಭ sam-ârambha. Undertaking, enterprise, commencement, beginning; using (Sk.). 2, the arrangement, disposition and management (of a festivity, public entertainment, pompous procession or ceremony): the celebration or solemnization with full form and state (of a religious observance or institution, etc.), a festival (Mhr.; B. 2, 20. 52; 3, 111; 4, 215; My.; ಅಡಮ್ಬರ G.). 3, = ಸಮಾಲಮ್ಭ. (Sk.).

ಸಮಾರಾಧನೆ sam-ârâdhanĕ. ಸಮಾರಾಧನ. The act of conciliating, gratifying, conciliation, serving (Sk.). 2, worship, service (Bp. 12, 16). 3, entertainment made to Brâhmapas on festive or religious occasions (Mhr.; B. 4, 52; My.).

ಸಮಾರಾಧಿಸು sam-ârâdhisu. To serve, to worship (My.).

ಸಮಾರೂಢ sam-ârûḍha. Having ascended, mounted, gone up. (A.). 2, grown over, healed. 3, agreed upon.

ಸಮಾರ್ಜನಿ sa(*i. e.* sam-)-mârjani. Rubbing off well, cleansing, purifying. See ಪಡು-.

ಸಮಾಲಕ್ಷಿತ sam-â-lakshita. Looked at attentively, beheld, seen, perceived (Kâvy. II, 2, B, 19).

ಸಮಾಲಮ್ಭ sam-âlambha. *Smearing the body with fragrant unguents.*

ಸಮಾಲಮ್ಭನ sam-âlambhana. = ಸಮಾಲಮ್ಭ. *Smearing* etc.

ಸಮಾವರ್ತನ sam-âvartana. -ನೆ. The act of turning back, returning; a pupil's return bome after finishing his religious studies; completing (My.; see ವ್ರತ-). See ಸೋಡಮುಂಜ.

ಸಮಾವಿರ್ಭೂತ sam-âvirbhûta. Fully become visible, manifest (Kâvy. III, 3, B, 170).

ಸಮಾವೃತ್ತ sam-âvritta. Come together; returned; completed. 2, *a pupil who has returned home after completing his studies.* See Nr. s. ಹಡೆ.

ಸಮಾವೇಶ sam-avêśa, Entering together, meeting; entrance, penetration; possession (by evil spirits, etc.). 2, entrance into and containedness in, inclusion in or among, contained or comprised state (Mbr.; B. 4, 94).

ಸಮಾಶ್ರಯ sam-âśraya. Seeking protection; support, protection; a place of refuge, a place of resort or shelter, resting-place, dwelling-place. See ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ.

ಸಮಾಶ್ರಿತ sam-âśrita. Fled to for refuge, resorted to, entered (Rśv. 6, after 17). 2, protected, defended, cherished; depending on, supported by.

ಸಮಾಸ sam-âsa. Throwing or bringing together, aggregation, collection, conjunction, connection, union, compounding, composition. 2, *composition of words, a compound word* (Śmd. 6. 70. 78. 80. 88. 90. 98-100; 189. 194. 207. 217. 231. 245. 375. 377. 378. 381. 382. 384. 386; Kâvy. I, 6; I, 3, 1 seq.; I, 4, 50-52; III, 1, A, 18; IV, 1, 7. 11; see ಪಟ್-). ಸನ್ಧಿ ಸಮಾಸವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (Ct. II, 121). 3, composition of differences, reconciliation. 4, a collection of parts, whole, totality, all (ಅಖಿಲ, ಸರ್ವ Mr. 426). 5, *contraction,* abbreviation, condensation, abridgment, *brevity, conciseness.*

ಸಮಾಸಕ್ತ sam-âsakta. Fastened or joined together, attached, united, combined; attached to, fixed on; reached, attained; affected by. (R.).

ಸಮಾಸಪ್ರಾಸ samâsa-prâsa. *Consisting chiefly of compound words.*

ಸಮಾಸಲಿಂಗ samâsa-liṅga. A compound nominal theme (Šmd. 88 Cm.).

ಸಮಾಸವದ್ಭಾವ samâsa-vat-bhâva. The state of being like a compound term (Šmd. 139).

ಸಮಾಸಾದಿತ sam-âsâdita. Approached; assailed; met with, attained, obtained; accomplished, effected, finished, done (My.).

ಸಮಾಸಾದ್ಯ sam-âsâdya. *Attainable, obtainable,* procurable, to be effected.

ಸಮಾಸಾರ್ಥೆ samâsa-arthĕ. *The act of giving a part of a stanza to any one and requiring him* (as a proof of his skill) *to complete it.*

ಸಮಾಸಿಸು sam-âsisu. To join together, to compound, to form a compound (Šmd. 387).

ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ samâsa-ukti. A compound metaphor, protracted metaphor (Kâvy. III, 3, B, 61. 91 seq.).

ಸಮಾಹಾರ sam-âhâra. Bringing together, *collection,* accumulation, aggregation. 2, *contraction, abridgment, conciseness, brevity.* 3, composition of words. 4, *conjunction of words and sentences* (as by the particle "and").

ಸಮಾಹಿತ sam-âhita. Placed together, composed, collected, compiled, accumulated, assembled. 2, united, joined, reconciled, made up, set right, settled, arranged. 3, concluded, inferred, demonstrated. 4, agreed upon, assented to; *promised.* 5, imposed, applied. 6, deposited, delivered over. 7, intently absorbed, very intent on. 8, steadfast, firm, calm. 9, made, effected, finished. 10, a pure or holy man. 11, great attention or intentness, description of great intentness (Kâvy. III, 3, B, 3. 48-53).

ಸಮಾಹೃತ sam-âhṛita. Brought together, collected, accumulated, combined, compiled. 2, abundant, much. 3, contracted, abridged. 4, accepted, received, taken (My.; ಕೂಡಿದ, ಆಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ G.).

ಸಮಾಹೃತಿ sam-âhṛiti. Collection, *compilation; abridgment.*

ಸಮಾಹ್ವಯ sam-âhvaya. Calling out; challenging. 2, *a single combat; war, battle.* 3, *setting animals to fight for sport,* as cocks, rams, etc. 4, *an appellation, name;* a word (ಸಂಜ್ಞೆ, ಹೆಸರು Nn. 159; ಶಬ್ದ 11. 43. 51. 65). 5, equality, etc. (ಸಮ 159).

ಸಮಾಳಿಸು samâḷisu. = ಸಮ್ಬಾಳಿಸು, q. v. To manage, to use address in bringing about a purpose (My.; Tĕ. ಸಮಾಳಿಂಚು; T. ಚಮಾಳಿ).

ಸಮಿತಿ sam-it. Going or coming together; *conflict, war, battle.*

ಸಮಿತ sam-ita. Come together, met; conflict, war (Mr. 289).

ಸಮಿತಿ sam-iti. Coming together, *meeting, union,* association; *an assembly,* a company (ಸಂಗತಿ, ಸಭೆ Mr. 48; ಸಾಂಗತ್ಯ, ಕೂಟ, ಆಸ್ಥಾನ, ಸಭೆ Nn. 141); a multitude (ರಾಜೀವ, ಸಮೂಹ Nn. 22; ಸಂಚಯ, ಸಮೂಹ 141). 2, hostile meeting, *conflict, war, battle.* 3, sameness, likeness, equality; moderation; that is highest, chief, best or excellent (ಉತ್ತಮ 141).

ಸಮಿತೆ samitĕ. Tbh. of ಸಮಿಧ್. (Bp. 39, 33).

ಸಮಿಧ್ sam-idh. ಸಮಿತ್. = ಸವದೆ, ಸವುದೆ. That is kindled: *fuel,* wood, firewood, grass, etc. employed as fuel (ಸವದೆ Nr.).

ಸಮಿಧ sam-idha. Fire (Sk.). 2, Tbh. of ಸಮಿಧ್.

ಸಮಿಧಸ್ಥಲ samidha-sthala. A place for fuel (Šâv. 2, 66).

ಸಮಿಧಿ sam-idhi. = ಸಮಿಧ್. (ಇನ್ಧನ, ಕಾಷ್ಠ, etc., ಆಡುಗಬ್ಬು Mr. 48).

ಸಮಿನ್ಧನ sam-indhana. *The act of kindling,* fuel, firewood.

ಸಮಿಸು samisu. (fr. ಸಮೆ 1). = ಸಮಿಸು, ಸವಂಡಿಸು, ಸವಸು 2, ಸವಿಸು 1. To cause to wear away, etc. (My.).

ಸಮೀಕ samîka. *Conflict, war, battle.*

ಸಮೀಕರಣ samî-karaṇa. The act of making even or equal. 2, the reducing of fractions to a common denominator, equation (My.).

ಸಮೀಕರಿಸು samî-karisu. To make even or equal, to equalise (Čpr. 2, after 49).

ಸಮೀಕೃತ samî-kṛita. Equalised; levelled, equipoised, balanced; done in the same manner, imitated; summed up, added (Čpr. 4, 27; 4, after 27).

ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ sam-îkshya. Having well looked at or considered, having reflected. See ಅನಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ. 2, to be looked at or considered (adj.); to be investigated.

ಸಮೀಚೀನ samîčîna. (fr. ಸಮ್ಯಂಚ್). Tending in a common direction, agreeing with, *concordant, consistent, convenient, fit, proper, correct, true, just, right.*

ಸಮೀಚೀನತ್ವ samîčînatva. Fitness, justice, etc. (Bp. 2, 31).

ಸಮೀನ samîna. Yearly, annual, relating to a year. See ಸಮಾಂಸಮಾನ.

ಸಮೀಪ samîpa. = ಸನಿಹ. Near, contiguous, proximate, adjacent, close by, at hand. 2, *proximity, vicinity; presence* (ಸನಿಹ, ಕೆಲ, ಪೊರೆ, etc. Kk. 33; ಪಕ್ಕ, ಪೊರೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಕೆಲ, ಸನಿಹ Šm. 59; ಹತ್ತಿರೆ Nn. 56, o. r. ಹತ್ತರ; 112). See Šmd. 230; Kâvy. I, 3, 89-97; ಪೊರ್ದು 1.

ಸಮೀಪಪ್ರಾಸ samîpa-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಸಮೀಪಾಗಮನ samîpa-âgamana. Coming near, approaching. See ಆಯ್ತರ್, ಎಲ್ತಿರ್, ಸಾರ್ 1, ಸಾರ್ದು, ಸಾರ್ತರ್.

ಸಮೀಪಿಸು samîpisu. To come near, to approach. ಅವನು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸಮೀಪಿಸಿದನು (My.). ಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸಿತು (My.). ಅವನ ಉದ್ದೇಶದ ಸಿದ್ಧಿಯು..... ಅವನಿಗೆ ಸಮೀಪಿಸುವದು (B. 5, 207).

ಸಮೀರ sam-îra. *Wind, air.*

ಸಮೀರಕುಮಾರ samîra-kumâra. Hanumat (Râm. 4, 1, 17).

ಸಮೀರಣ sam-îraṇa. *Wind, air.* 2, N. of a certain metrical foot (Čh.). 3, *N. of a plant* (ಮರುವಕ).

ಸಮೀಹಿತ sam-îhita. Longed or wished for; that is desired; wish, desire (Kâvy. III, 3, B, 48).

ಸಮುಖ sa-mukha. Talkative, loquacious; *eloquent.*

ಸಮುಚಿತ sam-ucita. Liked; well suited, suitable, fit, right, proper; appropriate, worthy; accustomed, used. See Šmd. 131. 371. 408; Bp. 6, 26; 9, 33; J. 18, 26. 2, suitableness, etc. (Bp. 33, 10; 40, 40).

ಸಮುಚ್ಚಯ sam-uccaya. Collection, assemblage, aggregation, accumulation, multitude, mass, aggregate. 2, *conjunction of words or sentences* (as by the particle "and", etc.). 3, *the gathering together of two or more*

things independent of each other (but associated in idea with reference to some common action). 4, the rhetorical ornament of conjunction (Kâvy. III, 3, B, 3. 21-29). See Śmd. 80; 85 Cm.; 86. 149. 176. 187; 199 Cm.; 201 Cm.; 257. 264. 276. 285; 334 Cm.; 396; Bp. 59, 57.

ಸಮುಚ್ಚ sam-učča. Very lofty or great.

ಸಮುಚ್ಚಯಿಸು samuččayisu. To join words or sentences (My.).

ಸಮುಚ್ಚಾಮರ samučča-amara. A very great deity or dignitary (Rśv. 6, after 17). 2, ಸಮುದ್-ಚಾಮರ, a large čâmara (6, after 17).

ಸಮುಚ್ಚಾಯಕ sam-uččâyaka. Collecting together, conjoining.

ಸಮುಚ್ಚಾಯಕಾವ್ಯಯ samuččâyaka-avyaya. A conjunction (My.).

ಸಮುಚ್ಛ್ರಯ sam-učchraya. Raising aloft; elevation, *height* (of a tree, etc.). 2, *opposition, enmity.*

ಸಮುಚ್ಛ್ರಾಯ sam-učchrâya. Raising up; elevation, height (My.).

ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತ sam-učchrita. Well raised or elevated, high, lofty (Čpr. 4, after 42).

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲ sam-ujjvala. Shining very brightly (Bp. 6, 20; 42, 26).

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲಿತ sam-ujjvalita. = ಸಮುಜ್ಜ್ವಲ. (Bp. 8, 1).

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲಿಸು sam-ujjvalisu. To shine very brightly (Bp. 4, 38; 53, 52).

ಸಮುಜ್ಝಿತ sam-ujjhita. Quite given up, *abandoned, left;* a remnant, leavings. See ಝುಕ್ತ-.

ಸಮುತ್ಕಟ sam-utkaṭa. Very great, excessive (J. 4, 18).

ಸಮುತ್ಕಣ್ಟಕ sam-ut-kaṇṭaka. Having large thorns (Čpr. 5, 65).

ಸಮುತ್ಕೀರ್ಣ sam-utkîrṇa. Greatly piled up, heaped, raised or very lofty (Rśv. 6, after 17).

ಸಮುತ್ತಾರಕ sam-uttâraka. Conveying across; a man who conveys across or transports over (Bp. 58, 52).

ಸಮುತ್ತುಂಗ sam-uttuṅga. Very lofty, high, etc. (Bp. 1, 32; 17, 18; 38, 44).

ಸಮುತ್ಥ sam-uttha. Rising up, risen; arising, arisen or produced from; occurring, occasioned (Čpr. IV, 2, 20).

ಸಮುತ್ಥಾಂಶು samuttha-aṁśu. Risen light or rays (Čpr. 6, 71).

ಸಮುತ್ಥಾನ sam-utthâna. Rising up, rising; recovering from sickness or injury; increase; active occupation, effort. (R.).

ಸಮುತ್ಥಿತ sam-utthita. *Risen up, risen, raised;* recovered, cured; swollen up; increased; produced; obtained. 2, a man who has risen or stands (ಊರ್ಧ್ವಜಾನು, ನಿನ್ದು ೞ್ದವ Hlâ.; ನಿನ್ದಂ Mr. 246).

ಸಮುತ್ಪನ್ನ sam-utpanna. Sprung up together, arisen, produced, effected, excited; occurred, happened, occurring, taking place (Bp. 2, 25; 24, 81; 38, 49; J. 2, 56).

ಸಮುತ್ಪಿಂಜ sam-utpiṅja. *Excessively confused* or confounded, bewildered. 2, *excessive or complete confusion.*

ಸಮುತ್ಸುಕ sam-utsuka. Very uneasy or anxious, anxiously desirous, longing for, eager for; regretting, missing, grieving for, sorrowful. (A.).

ಸಮುತ್ಸುಕತೆ sam-utsukatě. Longing desire (Śśv. 1, 11).

ಸಮುದ sa-muda. Possessing joy, joyful (Čpr. 6, 76).

ಸಮುದಕ್ತ sam-udakta. Lifted up, *raised,* thrown up, drawn up.

ಸಮುದಗ್ರ sam-udagra. Very high, etc. 2, great fierceness or excitement. (A.).

ಸಮುದಯ sam-udaya. Going upwards, rise, ascent, rising. 2, coming together, *a collection, number, mass, multitude, heap, quantity.* 3, totality, the whole. 4, revenue. 5, combination, mixture. 6, effort. 7, *combat, war.* 8, the rear or reserve of an army.

ಸಮುದಯಕರ samudaya-kara. Producing rise or a multitude (Bp. 38, 44).

ಸಮುದಾಚಾರ sam-ud-âčâra. Proper or right practice or usage. 2, intention, purpose, design, motive. (R.).

ಸಮುದಾತ್ತ sam-udâtta. Very elevated, noble, etc. (Bp. 24, 38).

ಸಮುದಾಯ sam-udâya. = ಸಮುದಯ. Rise, etc. 2, *a collection, etc.* 3, *combat, war.*

ಸಮುದಾಯಕ sam-udâyaka. A multitude, etc. (ಸಮೂಹ, ನೆರವಿ Nn. 144).

ಸಮುದಿತ sam-udita. Gone up, risen, ascended, rising upwards, lofty, elevated. 2, arisen, produced, occasioned (ಲೇಸಾಗಿ ಉತ್ಪಾದ Śmd. 98 Cm.). 3, come together, collected, united (ಕೂಡಲ್ ಪಟ್ಟನ್ಗಾ Śmd. 98 Mḍb. Cm.). 4, possessed of, furnished with. See Bp. 30, 12; 46, 64.

ಸಮುದ್ಗ sa-mudga. *A covered box or casket* (ಸಮ್ಪುಟಿ, ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ, o. r. ಕರಡಿಗೆ Mr. 463).

ಸಮುದ್ಗಕ sa-mudgaka. *A covered box or casket.* See Nr. s. ಸರಕು 1.

ಸಮುದ್ಗತ sam-udgata. Gone up together, risen, ascended, arisen; rising; breaking forth, issuing (Bp. 25, 49).

ಸಮುದ್ಗಯಮಕ samudga-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಸಮುದ್ಗೀರ್ಣ sam-udgîrṇa. Vomited forth, ejected; raised up, lifted up; raised (as the voice), uttered, exclaimed. (G.).

ಸಮುದ್ಘಾತ sam-udghâta. Thoroughly striking or inflicting, inflicting (Kâvy. IV, 2, 42).

ಸಮುದ್ಘೋಷ sam-udghôsha. A loud cry or sound (Rśv. 6, after 11).

ಸಮುದ್ದಣ್ಡ sam-uddaṇḍa. A very powerful, etc. man (Bp. 39, 56).

ಸಮುದ್ಧತ sam-uddhata. Raised well up, upraised, uplifted, elevated, risen, upheld. 2, puffed up with pride, *proud;* impudent; *ill-mannered.*

ಸಮುದ್ಧರಣ sam-uddharaṇa. Drawing up, upraising, lifting; picking up; *drawing out, taking or lifting out;* extrication, deliverance; extirpation, eradication; *food thrown up* (from the stomach), vomit. See Bp. 10, 11; 38, 1; 60, 1.

ಸಮುದ್ಧರಿಸು sam-uddharisu. To raise up, to deliver, to redeem, to treat kindly (Bp. 3, 5; 15, 7; 23, 40).

ಸಮುದ್ಧೃತ sam-uddhṛita. Well raised or drawn up or

uplifted; picked up; drawn out; extricated; etc. (ಶೆಸ್ವ. 2, 79).

ಸಮುದ್ಧೃತಿ sam-uddhṛiti. = ಸಮುದ್ಧರಣ. Drawing or pulling up, etc. (A.).

ಸಮುದ್ಭವ sam-udbhava. Existence, production, origin. 2, *sprung up, produced, born, descended from.*

ಸಮುದ್ಭವಿಸು sam-udbhavisu. To be born, to be produced, to arise, to spring up (Bp. 2, 10).

ಸಮುದ್ಭಾವಿತ sam-udbhâvita. Caused to exist, produced (Kâvy. IV, 2, 18; V. 1).

ಸಮುದ್ಯೊ sam-udyat. Going upwards, ascending, rising, risen, lofty, elevated (Kâvy. III, 3, B, 173; Bp. 39, 54).

ಸಮುದ್ಯೋಗ sam-udyôga. Active exertion, zeal, energy (Bp. 58, 63).

ಸಮುದ್ರ sam-udra. 1. A collection of water, *a sea, the sea, the ocean* (ಮುನ್ನೀರ್ Kk. 85; ಕೆ. I, 70). ಸಮುದ್ರದ ನೆಣ್ಬು, ಉಪ್ಪಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಡತನ.—ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳಿ ಇಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಸಮುದ್ರ ದೊತ್ತಡಾದರೂ ಪಾತ್ರೆಯಿದ್ದಷ್ಟೇ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಸಮುದ್ರ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಯಾರು ಮಾಡೋದೇನು?—ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು (Prvs.). — ಸಮುದ್ರದ ಉಪ್ಪು. Sea-salt (ಅಪ್ಪನ G.). — ಸಮುದ್ರಬಳ್ಳಿ. An extensively climbing shrub, the elephant-creeper, Argyreya speciosa Sweet. (Z.). — ಸಮುದ್ರಡಾಬೆ. A fish (My.). — ಸಮುದ್ರಸೋಗೆ. = ಸಮುದ್ರಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಸಮುದ್ರಹಾಲೆ. = ಸಮುದ್ರಸೋಗೆ. (St. & Pl.).

ಸಮುದ್ರ sa-mudra. 2. Having a stamp or seal, stamped, sealed; having marks. See ಸಾಮುದ್ರ 2.

ಸಮುದ್ರಕಾನ್ತೆ samudra-kântĕ. *A river.*

ಸಮುದ್ರಜ samudra-ja. Sea-born; sea-salt; fossil salt (ಲವಣ, ಕಲ್ಲುಪ್ಪ Mr. 143).

ಸಮುದ್ರತಟ samudra-taṭa. The sea-coast (ಸಮುದ್ರದ ದಡ Nn. 132).

ಸಮುದ್ರಫಲ samudra-phala. An evergreen tree with rose-coloured flowers, Baringtonia racemosa Blum. (St. & Pl.). 2, a particular drug (Sk.).

ಸಮುದ್ರಫೇನ samudra-phêna. Sea-foam: cuttle-fish bone, Os sepiae (Colebr.).

ಸಮುದ್ರಮಥನ samudra-mathana. The churning of the ocean (of milk, My.).

ಸಮುದ್ರಲವಣ samudra-lavaṇa. Sea-salt (My.).

ಸಮುದ್ರವಸನೆ samudra-vasanĕ. Sea-clothed: *the earth.*

ಸಮುದ್ರವಹ್ನಿ samudra-vahni. *Submarine fire.*

ಸಮುದ್ರಸೇನ samudra-sêna. N. of a king (Bh. 2, 4, 9).

ಸಮುದ್ರಾತ್ಮಜೆ samudra-âtmajĕ. Lakshmi (J. 5, 65).

ಸಮುದ್ರಾನ್ತ samudra-anta. The sea-shore.

ಸಮುದ್ರಾನ್ತೆ samudra-antĕ. *The shrub Alhalgi maurorum* Tournef. 2, *the cotton plant.* 3, *the plant Trigonella corniculata* Lin.

ಸಮುನ್ದನ sam-undana. *Wetness,* moisture, damp.

ಸಮುನ್ನ sam-unna. *Wet, moist, moistened.*

ಸಮುನ್ನತ sam-unnata. Risen up, raised; elevated, exalted; erect; high, lofty; prominent; dignified; proud. See Bp. 2, 25; 29, 69; 38. 49.

ಸಮುನ್ನತಿ sam-unnati. Elevation, exaltation; height, loftiness; greatness; rank, dignity; pride, arrogance; prosperity, increase. See Bp. 5, 13; 29, 9; 51, 64; 58, 14; ಚಿತ್ತ-.

ಸಮುನ್ನತಿಕೆ sam-unnatikĕ. Greatness, dignity (Bp. 18, 80).

ಸಮುನ್ನದ್ಧ sam-unnaddha. Tied up; raised up, elevated; swollen, pressed up or out; full, excessive; puffed up, proud, *conceited, arrogant, overbearing;* supreme. 2, untied, unfettered; produced.

ಸಮುನ್ಮಿಲಿತ sam-ud-milita. Well united, combined or mixed; closely connected with (ಶೆಸ್ವ. 1, 35).

ಸಮುಪಚಿತ sam-upachita. Collected, heaped, accumulated (ಪ್ರ. 4, after 48).

ಸಮುಪಜೋಷಂ sam-upajôshaṁ. Entirely according to wish or desire, happily. (Colebr.).

ಸಮುಪಾತ್ತ sam-upâtta. Well gained, received, acquired, assumed, accepted (ಬೇಸಾಗಿ ಆಯ್ದುಳ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 93 Cm.; ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಪಟ್ಟನ್ನ Mḍb. Cm.). 2, taken away. 3, collected.

ಸಮುಪೇತ sam-upêta. Come together; arrived at; furnished with, possessed of, endowed with; inhabited by (Kâvy. IV, 1, 5).

ಸಮುಲ್ಲಾಸ sam-ullâsa. Excessive brilliance. 2, sporting, exhileration, great delight (J. 18, 24; 29, 7).

ಸಮುಲ್ವಣಾಮ್ಬು sam-ulvaṇa-ambu. Thick, muddy water (ಪ್ರ. 4, 55).

ಸಮೂಹ್ಯ sam-uhya. = ಸಮೂಹ್ಯ. (G.).

ಸಮೂರು samûru. *A kind of deer.*

ಸಮೂಲ sa-mûla. Having a root, along with the root (ಬೇರು ಸಹ ಉಬ್; My.). ಸಮೂಲಂ, by the roots, with the roots, completely.

ಸಮೂಹ sam-ûha. A collection, *an assemblage, an aggregate, a heap, a number, a multitude, a quantity* (ಜಸರ Śm. 103; ಲಾವಣಿಗೆ, ಓಳಿ Kr. 72, o. r. ತಾವಣಿಗೆ). See ಗೊನ್ದಣಿಸು, ಸನ್ದಣಿಸು. — ಸಮೂಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be brought together, to form a heap, to be assembled (G. 191. 395).

ಸಮೂಹ್ಯ sam-ûhya. To be brought together, assembled or collected (adj.). 2, *a kind of sacrificial fire.*

ಸಮೃದ್ಧ sam-riddha. Very prosperous, thriving, flourishing. 2, full-grown, increased, grown. 3, fully furnished with, rich in, *rich, wealthy.* 4, completed, full, complete, entire. ಸಮೃದ್ಧ ಮಧುಗಳ್ (Śmd. 117 Mḍb.).

ಸಮೃದ್ಧಿ sam-riddhi. Great prosperity or success, exuberance, profusion. 2, growing greatly, *thriving, increase;* gain; happiness, good fortune, well-being; *plenty, opulence, wealth.* 3, power, supremacy, sway. See ಒದವು, ಕೊರ್ಬುಗ 1, ಮಿಳಿರ್ 3.

ಸಮೆ *samĕ.* **1.** = ಸವಿ 1, ಸವೆ 2 q. v. To be spent, to be consumed; to be destroyed; to wear away, to be wasted, consumed or diminished by use and gradual attrition (as vessels, ornaments, etc.), to be abraded; to pass away (as time); to be diminished or grow less (in quantity or quality); to decline in strength; to be levelled by use, as a road (ಸಱೇಪ Śmd. Dh.; My.; Tĕ.; M. ಚವಡಿ, consumption; T. ಚವಂಗು, to faint or decline in force, etc.; see ತವು 1, ತವೆ 1).

ಸಮೆ *samĕ.* **2.** = ಸವೆ 3. To be made ready, to be prepared, to be carried out, to be made

(ನಿರ್ವಹಣ Śmd. Dh.). ಮರದೊಳ್ ಸಮೆದ ಆಂಕವಣಿಯನ್ ಏಱಿದಂ (Śmd. 288). See Abh. P. 3, 152; 13, 62; Śśv. 2, 39. **2,** to make ready, to prepare, to make (Čpr. 1, 45. 66; 1, after 101; 3, 38; 4, 33; 6, after 64; M. ಚಮೆ, T. ಚಮೈ).

ಸಮೆ samĕ. 1. = ಸಮಾ. *A year.*

ಸಮೆ samĕ. 2. A lamp stand (My.; Mhr. ಸಮತಿ).

ಸಮೆಯ samĕya. Tbh. of ಸಮಯ. (Nn. 163).

ಸಮೇತ sam-êta. Come together, met together, assembled, joined or united together, associated; conjoined, concomitant; united with, together with; furnished with, possessed of, having; come near, approached near. ಅವನು ಸಮೇತ ಬನ್ದೆನು (My.). See Śmd. 18. 98; Bp. 3, 50; 21, 9; 25, 50.

ಸಮೇಲ sa-mêla. ಸಮೇಳ. Coming together, meeting (adj., Bp. 12, 30). 2, union; intercourse; company (12 sum.; 42, 25; 46, 75; 56, 8).

ಸಮೇಲನ sa-mêlana. ಸಮೇಳನ. Union; connection (Bp. 1, 33; 29, 35; 46, 54); = ಮೇಲ No. 5, a set of dancing-girls, etc. (12, 38).

ಸಮೋಕ್ಷ sa-môksha. Release from transmigration (ಕೈವಲ್ಯ, ಮುಕ್ತಿ Nn. 165).

ಸಮೋಕ್ಷಕ sa-môkshaka. *Being together with môksha* (ಮೋಕ್ಷದೊಡಗೂಡಿದ Si. 255).

ಸಮೋಘ sam-ôgha. = ಸಮಗ 2. A great multitude.

ಸಮೋಘಸನ್ನಾಹ samôgha-sannâha. = ಸಮಗಸನ್ನಣ. An array of a great multitude.

ಸಮ್ಪ sampa. Unanimity, confederacy (Mhr.). — ಸಮ್ಪಗಾವಿ. N. of a place (B. 4, 216).

ಸಮ್ಪಗೆ sampagĕ. = ಸಮ್ಪಿಗೆ. Tbh. of ಚಮ್ಪಕ. A tall tree with very fragrant flowers, Michelia champaca Lin. (ಚಮ್ಪಕ Nr., Čt. II, 7; Si. 25; C.; Čpr. 7, after 92; J. 8, 4; 15, 18). ಆಕ್ಕುಱಾ, ಮರುಳ್ಳುಮ್ಬುಗಳ್ ಏಕೆ ಸಮ್ಪುಗೆಗಳೊಳ್ ಪಗೆಗೊಣ್ಮುವೊ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತದಿಂ? (Śmd. 143). See ನಾಗ-.

ಸಮ್ಪತ್ತಿ sam-patti. *Prosperity, welfare,* success, increase of wealth or happiness; completion, fulfilment, perfection; excellence; a suitable state or condition (Śmd. 277; B. 5, 87).

ಸಮ್ಪತ್ತು sampattu. Tbh. of ಸಮ್ಪದ್. (Śmd. 106 Cm.; B. 5, 145).

ಸಮ್ಪದ sam-pad. ಸಮ್ಪತ್. *Success, welfare, prosperity,* good fortune; luck, fate; increase of wealth or happiness; advantage, benefit, blessing; wealth, riches, treasures; attainment; accomplishing, achieving; excellence; *excess, abundance.*

ಸಮ್ಪದ sampada. Tbh. of ಸಮ್ಪದ್. (Śmd. 106; ಐಶ್ವರ್ಯ Nn. 84; Bp. 21, 35). 2, one who is possessed of or has (J. 2, 10). Feminine ಸಮ್ಪದೆ (Śmd. 188).

ಸಮ್ಪದ್ವಿಶೇಷ sampad-visêsha. Excellent or superior success, etc. (ಐಶ್ವರ್ಯದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ Nn. 84).

ಸಮ್ಪನ್ನ sam-panna. Fallen or turned out well; successful, prosperous, thriving, happy, opulent; accomplished, effected, completed, finished, complete, perfect; perfectly acquainted or conversant with; right, correct, fit, proper, worthy; procured, acquired, obtained; possessed of, endowed with. See Kâvy. IV, 2, 14; Śm. 1; J. 2, 28; 6, 40; B. 5, 88. Feminine ಸಮ್ಪನ್ನೆ (Prll. 3, 10).

ಸಮ್ಪನ್ನಗೃಹಸ್ಥ sampanna-grihastha. An accomplished, worthy householder (My.).

ಸಮ್ಪನ್ನತೆ sampannatĕ. The state of possessing or being endowed with; accomplishment, attainment, ability (Čpr. 4, after 91; Grj. 6, 37; Bp. 12, 29; Bh. 1, 8, 90).

ಸಮ್ಪರಾಯ sam-parâya. Meeting together (in conflict), *war, battle.* 2, calamity, adversity. 3, *futurity,* future time, future state.

ಸಮ್ಪರಾಯಕ sam-parâyaka. War, battle. (G.).

ಸಮ್ಪರ್ಕ sam-parka. Mixing together, conjunction, union; connection by touching, contact, touch (J. 22, 18; My.).

ಸಮ್ಪಾಕ sam-pâka. = ಶಮ್ಪಾಕ. Cooking or ripening thoroughly; reasoning well, etc. 2, *the pudding-pipe tree, Cathartocarpus fistula* Pers.

ಸಮ್ಪಾತ sam-pâta. Falling or coming together; meeting, encountering; falling, falling down, descending, coming down, alighting; going, moving. See ಧಾರಾ-.

ಸಮ್ಪಾತಿ sam-pâti. N. of a fabulous bird (J. 23, 20).

ಸಮ್ಪಾದ sam-pâda. Acquisition, obtaining (Bp. 4, 64; 57, 6).

ಸಮ್ಪಾದನ sam-pâdana. ಸಮ್ಪಾದನೆ. Effective of, procuring, gaining. 2, the act of bringing about, accomplishing, effecting, making. 3, gaining, acquiring, getting, attaining; gain, etc. (ಗಡಿಕೆ G.; Bp. 27, 50; My.).

ಸಮ್ಪಾದಿತ sam-pâdita. Brought about, accomplished, effected. 2, attained, obtained, gained, gotten (Bp. 53, 7). ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ (ತರ್ಕ, ಕಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ Nn. 148, o. r. ತನಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡನ್ತಾ ಕರ್ಮಂಗಳು).

ಸಮ್ಪಾದಿಸು sampâdisu. To achieve, to perform; to acquire, to attain, to obtain, to get (Bp. 36, 42; 53, 9. 57; J. 10, 28. 29; 17, 44; C.; B. 3, 15; 4, 2. 51. 183).

ಸಮ್ಪಾದ್ಯ sam-pâdya. Gain, acquisition, acquirement (My.).

ಸಮ್ಪಾಳಿಸು sam-pâlisu. To guard or protect well (Bh. 3, 10, 4).

ಸಮ್ಪಿಗೆ sampige. = ಸಮ್ಪಗೆ. (ಚಮ್ಪಕ Mr. 126; J. 2, 57). ಸಮ್ಪಿಗೇ ಕಮ್ಬು ಎಣ್ಬುಗಟ್ಟಿಗೆ, ನೆಣ್ಬಿರಿಪ್ಪರ ಗುಣ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ (Prv.). See ನೆಲ-; Prv. s. ಸಿಮ್ಬಿಸು. — ಸಮ್ಪಿಗೆ ಮಗ್ಗು. (ಚಾಮ್ಪೇಯ, ಚಮ್ಪಕ, ಜೇಮಪುಷ್ಪಕ Si. 136). — ಸಮ್ಪಿಗೆಮರ. The sampigĕ tree (C.). — ಸಮ್ಪಿಗೆಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Sampigĕ oil (My.). — ಸಮ್ಪಿಗೆಹೂ. A sampigĕ flower (ಚಮ್ಪಕ, ಭೃಂಗಾರಿ, ಸುರಭಿ G.).

ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತ sam-pinḍita. Heaped together; contracted, clenched.

ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತಾಂಗುಲಿ sampinḍita-aṅguli. *Having the fingers clenched or closed.*

ಸಮ್ಪೀಡನ sam-pîḍana. Compression, pressing together, squeezing, pinching; paining, castigation, punishment; pain, torture (My.; ಬಹುಳುಪದ್ರವ G.).

ಸಮ್ಪು sampu. = ಸೊಮ್ಪು, q. v. ಇಮ್ಪು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಮ್ಪು. — ತಮ್ಪು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸಮ್ಪು ಇದ್ದೀತು (Prvs.). 2, N. of a plant (ಇಮ್ಪುವತಿ Mr. 116, o. r. ನಮ್ಪು).

ಸಮ್ಪುಟ sam-puṭa. *A covered box, a casket* (ಸಮುದ್ಗ, ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ Mr. 463).

ಸಮ್ಪುಟಕ sam-puṭaka. (= ಸಮ್ಪುಳಿಗೆ). *A box, a casket.*

ಸಮ್ಪುರ sampura. Smallness, fineness (ತೆಱೆದು Čt. II, 73; Tu. ಸಪುರ, ಸಪೂರ; *cf.* ನಮೆ 1?).

ಸಮ್ಪೂಜನ sam-pûjana. Treating with great respect, honouring, reverence, esteem (Bp. 6, 30).

ಸಮ್ಪೂರ್ಣ sam-pûrṇa. Completely filled or full, replete; full (as the moon); complete, finished; all, whole, entire (ಇತಿ, ಪೂರ್ಣ Nn. 93; ನೆರೆದುದು Kk. 71). See ಆ-; ತುಮ್ಬು 1. 2, any mode of music in which all the notes of the gamut are employed.

ಸಂಪೂರ್ಣತನ sam-pûrṇatana. = ಸಂಪೂರ್ಣತೆ. (ಸಿಷ್ಟಪ್ತಿ G.).

ಸಮ್ಪೂರ್ಣತೆ sam-pûrṇatĕ. Complete fulness, perfection, completeness, finished state (Ch. v. 296).

ಸಂಪೂರ್ಣತ್ವ sam-pûrṇatva. = ಸಂಪೂರ್ಣತೆ. (My.).

ಸಂಪೂರ್ಣೇನ್ದು sampûrṇa-indu. The full moon. — ಸಂಪೂರ್ಣೇನ್ದುಮುಖಿ. A woman who has a face like the full moon (Ch. v. 69. 135).

ಸಮ್ಪೂರ್ತ sam-pûrta. Completely filled, filled with (Ch. III, 3, B, 103).

ಸಮ್ಪೂರ್ತಿ sam-pûrti. = ಸಮ್ಪೂರ್ಣತೆ. (Bp. 6, 12; J. 5, 72).

ಸಮ್ಪೃಕ್ತ sam-prikta. *Mixed together, blended, combined,* conjoined, connected, united (ಆಸ್ತಿತ, ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440). 2, in contact with, touching, *in close contact, near to.*

ಸಮ್ಪೆ sampĕ. = ಸಮ್ಪು No. 2, q. v.

ಸಮ್ಪ್ರತಿ sam-prati. *Now, at this time, at present.* 2, the present time, the present tense (ವರ್ತಮಾನಕ್ರಿಯೆ Śmd. 91 Cm.; ವರ್ತಮಾನಕಾಲ 294 Cm.; Kâvy. I, 5, 24-26).

ಸಮ್ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ sam-pratipatti. Approach, arrival, presence, attaining to, obtaining, acquirement, gain; assault; arising, occurring; agreement, concurrence, admission, assent, affirmation; effecting; agreed together, consentient (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಸಮ್ಪ್ರತಿಪನ್ನ sam-pratipanna. Gone near, approached, attained, reached, gained, arrived; agreed, concurred; recognised, acknowledged, assented to; brought about, performed (Bh. 1, 8, 90).

ಸಮ್ಪ್ರತ್ಯಯ sam-pratyaya. Firm conviction, perfect faith, *belief, confidence.*

ಸಮ್ಪ್ರದ sam-prada. = ಸಮ್ಪ್ರದೆ. A gift, a present (ಉಚಿತ Mr. 537). 2, quickness, speed (ಪರಿದು ನಡೆವುದು 537).

ಸಮ್ಪ್ರದಾನ sam-pradâna. The act of giving or handing over completely, bestowing; gift, donation, bestowal; one of the Kârakas in grammar, the idea expressed by the dative case (Śmd. 115. 158; Kâvy. I, 2, 2. 3).

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ sam-pradâya. Giving, bestowing; *tradition, established doctrine transmitted from one teacher to another, traditional belief or usage;* a system of religious doctrines; custom, usage.

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಸ್ಥ sampradâya-stha. A man who walks according to established doctrine or usage (My.). Feminine ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಸ್ಥೆ (My.).

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಿ sam-pradâyi. One who holds any traditional doctrine, a member of some sect (My.).

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಿನಿ sam-pradâyini. A female who bestows gifts to (Kâvy. I, 1*a*, 2).

ಸಮ್ಪ್ರದೆ sam-pradĕ. = ಸಮ್ಪ್ರದ. A gift (ಉಚಿತ, ಕೊಡುವುದು Nn. 140). 2, speed (ತರ್ಣ, ಬೇಗ 140).

ಸಮ್ಪ್ರಧಾರಣ sam-pradhâraṇa. ಸಮ್ಪ್ರಧಾರಣೆ. Determination, deliberation, *deciding on the propriety or impropriety of anything.*

ಸಮ್ಪ್ರಮೋದ sam-pramôda. Great happines, delight (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25).

ಸಮ್ಪ್ರಯೋಗ sam-prayôga. Joining together, union, connection, relation, dependance; mutual intercourse; *sexual union, coition;* mutual proportion, order; application, employment; magic.

ಸಮ್ಪ್ರಶ್ನ sam-praśna. Full inquiry; *a question, an inquiry.*

ಸಮ್ಪ್ರಹರ್ಷ sam-praharsha. *Great joy,* thrill of delight.

ಸಮ್ಪ್ರಹಾರ sam-prahâra. Mutual striking; *war, combat.*

ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತ sam-prâpta. Well reached or attained, arrived, met with; completely obtained, got; effected, accomplished (Bp. 27, 19).

ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ sam-prâpti. Attainment, obtaining, getting, acquisition; gaining (Bp. 3, 69; 24, 41; 43, 62).

ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು sam-prâptisu. To be obtained, to be got, to be found (Bp. 61, 80).

ಸಮ್ಪ್ರಿಯ sam-priya. Very dear or beloved; mutually dear, loving each other; a very lovely thing (Bh. 2, 13, 24).

ಸಮ್ಪ್ರೀತಿ sam-prîti. Attachment, affection, love; friendly assent; delight (Mr. 1*a*; Bp. 6, 9; 19, 59; 24, 26; 39, 23; J. 2, 6).

ಸಮ್ಫುಲ್ಲ sam-phulla. *Full-blown, blossomed, fully opened* (Bp. 47, 14; 50, 72).

ಸಮ್ಬನ್ಧ sam-bandha. = ಸಮನ್ಧ, ಸಮ್ಮನ್ಧ. Binding together, joining together; union, association, *connection;* relationship, relation (Śmd. 6); a relation, a relative; binding, restraining, restraint. 2, the notion expressed by the genitive case (Śmd. 115. 161). 3, fitness, propriety. See ತಾಂಗು.

ಸಮ್ಬನ್ಧಕ sam-bandhaka. Relating to; fit. 2, a relation; a friend. *Cf.* ಸಮ್ಬನ್ಧೀಕ.

ಸಮ್ಬನ್ಧಭಕ್ತಿ sambandha-bhakti. Mutual or proper attachment (Bp. 55, 27).

ಸಮ್ಬನ್ಧಸಮ್ಬನ್ಧ sambandha-sambandha. The connection of one genitive to another that precedes it (Śmd. 161).

ಸಮ್ಬನ್ಧಾಕ್ಷರ sambandha-akshara. A fit, suitable letter (Ch.).

ಸಮ್ಬನ್ಧಿ sam-bandhi. = ಸಮ್ಬನ್ಧಿ. Connected with. 2, a relation or connexion, a relative, a kinsman (J. 7, 40).

ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು sam-bandhisu. = ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು. To be connected or related; to belong to; to be fit (Bp. 28, 37). 2, to join (v. t., ಕೂಡಿಸು G.).

ಸಮ್ಬನ್ಧೀಕ sam-bandhika. = ಸಮ್ಬನ್ಧಕ. (B. 5, 60; Mbr.).

ಸಮ್ಬರ sambara. 1. Tbh. of ಶಮ್ಬರ. (Śmd. 335).

ಸಮ್ಬರ sambara. 2. = ಚಮ್ಬಾರ 1, ಸಮ್ಬಾರ. Tbh. of ಸಮ್ಬಾರ. Ingredients of seasoning used in cookery, seasoning materials, as pepper, cloves, cinnamon, nutmeg, coriander, etc. (V. 14, 49). — ಸಮ್ಬರಕಾಗೆ. = ಚಮ್ಬಾರಕಾಗಿ, ಸಮ್ಬಾರಕಾಗೆ. (My.; Tĕ.). — ಸಮ್ಬರಗವಳ. Tbh. of ಸಮ್ಬಾರಕಬಳ. (Śmd. 376. 381).

ಸಮ್ಬರಿಸು sambarisu. Tbh. of ಸಂಹರಿಸು. (Râm. 6, 48, 27).

ಸಮ್ಬಲ sambala. = ಶಮ್ಬಲ, ಸಮ್ಬಳ. Provender, stock of provisions for a journey (Sk.).

ಸಮ್ಬಲಿ sambali. Tbh. of ಶಮ್ಬಲಿ. (R.).

ಸಮ್ಬಳ sambaḷa. = ಸಮ್ಬಲ, etc. Pay, salary (monthly or yearly, C.; ಶಮ್ಬಲ Hâ.; ಪಾಥೇಯ Mr. 234). ಸಮ್ಬಳಕ್ಕಾದರೆ ಮುಸ್ಡಿ, ಚಾಕ್ರಿಗಾದರೆ ಹಿನ್ದೆ.—ನೋಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಡದ ಸಮ್ಬಳ.—ಶಾನಭೋಗನ ಸಮ್ಬಳ ಸನ್ನೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ; ಹೆಣ್ಣತಿಯ ದೆಸೆಯವರು ಉಣ್ಣರೋ? ಎನ್ದು, ಕೆಳಬೇಡ (Prvs.). See B. 5, 80 seq. — ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಇಡು. To take (any body) into one's employ on a monthly or yearly pay (B. 5, 295). ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (5, 275). — ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಸಿಲ್ಲು. To remain, *i. e.* to serve, for a salary (B. 5, 275). — ಸಮ್ಬಳ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To receive pay. ಸಮ್ಬಳ ತಕ್ಕೊಣ್ಣು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವ (ಕರ್ಮಕರ G.). — ಸಮ್ಬಳ ತಿನ್ನು. To enjoy the benefit of a salary, to receive pay (G. 392). — ಸಮ್ಬಳದವ. -ಅವ. A man who receives a monthly or yearly pay (G. 484). — ಸಮ್ಬಳ ಮುಟ್ಟು. Salary to be paid (B. 5, 270).

ಸಮ್ಬಳಗಾಱ sambaḷa-gâra. A man who receives a monthly or yearly salary (My.).

ಸಮ್ಬಳಿಗೆ sambaḷigĕ. (Tbh. of ಸಮ್ಪುಟಕ). A covered box made of ôlĕ (Bp. 12, 10; 56, 28; My.).

ಸಮ್ಬಾಜೆ sambâji. N. (B. 4, 81; Mhr.).

ಸಮ್ಬಾಧ sam-bâdha. Pressing together, pressure, thronging, blocking up; the state of being thronged, blocked up, confined or hindered (ನಿನ್ದೆಡೆ Mr. 484); difficulty, obstruction; firmly bound together, *narrow, confined, crowded.* 2, *the female organ of generation.* 3, fear, dread. 4, blame (ತೆಗಳ್ 484; ನಿನ್ದೆ Nn. 156). 5, a curse, an oath (ಭೃಶ 484; ಭೃತ, ಸೂರುಳು 156). 6, death (ಸಾವು 156).

ಸಮ್ಬಾರ sambâra. = ಸಮ್ಬರ 2. (My.; ವೇಸವಾರ, ಮುಸಾಲೆ G.). ಹಂಗು ಜೀರಿಗೆ ಮುನ್ತಾದ ಸಮ್ಬಾರ (ವೇಸವಾರ, ಉಪಸ್ಕರ, ಮಸಾಲಾ Si. 310). See Prv. s. ಸಮಜಿ 2. — ಸಮಾರಕಾಗೆ. = ಸಮ್ಬರ ಕಾಗೆ. The crow pheasant (Pr.). — ಸಮ್ಬಾರಗಾಗೆ. = ಸಮ್ಬಾರ ಕಾಗೆ. (ಥರದ್ದಾಜ G.). — ಸಮ್ಬಾರಬಳ್ಳಿ. The climbing shrub Vitis indica Lin. (St. & Pl.). — ಸಮ್ಬಾರಬೀಜ. Coriander (My.). — ಸಮ್ಬಾರಸೊಪ್ಪು. The coriander plant (My.). — ಸಮ್ಬಾರಹುಲ್ಲು. = ಚಾಪುಲ್ಲು. (St. & Pl.).

ಸಮ್ಬಾಳಿ sambâḷi. (fr. ಸಮ್ಬಾರ?). Multitude, number (? Râm. 1, 13, 7; 6, 50, 12).

ಸಮ್ಬಾಳಿಸು sambâḷisu. = ಸನಾಳಿಸು. To manage, to use address in bringing about a purpose (My.; Tĕ. ಸಮ್ಬಳಿಂಚು, ಸಮ್ಬಾಳಿಂಚು, fr. H. ಸಮ್ಭಾಲ್ನಾ). 2, to support, to preserve, to take care of, to uphold (Mhr. ಸಮ್ಭಾಳಣೇ; see ಜೋಲಿ). 3, to last, to continue unimpaired (as wood, S. Mhr.).

ಸಮ್ಬು sambu. Tbh. of ಶಮ್ಬು. (ಈಶ್ವರ Kĕm. 3). — ಸಮ್ಬು ಗಿನ್ಬು. reit. (Bp. 26, 22).

ಸಮ್ಬುದ್ಧಿ sam-buddhi. Perfect knowledge or perception. 2, calling to; the vocative case (Śmd. 151; 154 Cm.; ಮನ್ತ್ರಣ 395 Cm.).

ಸಮ್ಬೆ sambĕ. (=ಸೆಮ್ಬೆ?). A wide-climbing creeper with large pods, commonly cultivated, the sword-bean, Canavalia ensiformis D. C. (S. Mhr.; *cf.* ಜಪ್ಪಿಕೆ). See ಹುಚ್ಚು-. — ಸಮ್ಬೆನೆಲ್ಲು. A superior kind of rice (My.; M. ಚಮ್ಬಾ, ಚಮ್ಬಾನ್).

ಸಮ್ಬೊಳಿ sambŏḷi. Tbh. of ಶಮ್ಬಲಿ. (Bp. 56, 50).

ಸಮ್ಬೋಧನ sam-bôdhana. The act of causing to know thoroughly, informing, instructing; *calling to, addressing;* the vocative case (Śmd. 154). — ಸಮ್ಬೋಧನಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿ. The vocative of a noun (My.). — ಸಮ್ಬೋಧನವಿಭಕ್ತಿ. = ಸಮ್ಬೋಧನಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿ. (My.).

ಸಮ್ಬೋಧನೆ sam-bôdhanĕ. = ಸಮ್ಬೋಧನ. (Śmd. 152. 154; ಸಮ್ಬೋಧನ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಿ 154 Cm.).

ಸಮ್ಬೋಧಿಸು sam-bôdhisu. To cause to know, to inform, to instruct, to advise; to exhort, to admonish; to explain (Čpr. 5, 29); to call to, to address.

ಸಮ್ಬೋಧೆ sam-bôdhĕ. = ಸಮ್ಬೋಧನ. (ಪಾ, ಹೇದುವುದು Nn. 140; ಹೇ, ಆಹೋ, ಹೋ, ಸ್ಮರಣೆ Mr. 537).

ಸಮ್ಬ್ರಾಣಿ sambrâṇi. A Malayan tree, the Java almond, Canarium commune Lin. (St. & Pl.).

ಸಮ್ಭರಣ sam-bharaṇa. = ಸಂವರಣೆ 2. Carrying or bringing together; preparing, making ready, procuring.

ಸಮ್ಭವ sam-bhava. *Birth, production, origin,* existence, being (ಸೂತ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 32; Kâvy. V, 40). 2, cause, motive. 3, uniting together, combination, mixing, union. 4, appropriateness, adaptation, adequacy. 5, ability, possibility, probability (B. 5, 103). 6, conformity. 7, equivalence. 8, sprung up, produced, coming from.

ಸಮ್ಭವಿಸು sam-bhavisu. To be born or produced; to exist, to be found, to occur; to take place, to happen (ಹುಟ್ಟು Śmd. 122 Cm., ಆಹುದು Mdb. Cm.; ಹುಟ್ಟು 235. 368 Cm.; ಬರ್ 365 Cm.; Kâvy. 5, 26; Čpr. 1, 50; Bp. 18, 50; 43, 12; J. 3, 35; B. 4, 53).

ಸಮ್ಭಾರ sam-bhâra. = ಸಮ್ಬರ 2, ಸಮ್ಬಾರ. Bringing together, collecting; preparing, preparation, equipment, provision; apparatus, materials, necessaries, constituent parts, ingredient, requisite, assemblage of things required for any purpose; multitude, number, quantity, heap; fulness, completeness; wealth; maintenance, support.

ಸಮ್ಭಾರಕಬಳ sambhâra-kabaḷa. = ಸಮ್ಬರಗವಳ. A bolus of ingredients or seasoning materials.

ಸಮ್ಭಾವನೆ sam-bhâvanĕ. Compatibility, fitness, adequacy, competency, ability. 2, possibility; doubt. 3, considering, reflecting, *supposition,* idea, fancy, *imagination,* thought. 4, regard, esteem. 5, worship, honour. 6, *paying honour, salutation, greeting,* respectful reception or treatment (as of a guest): the honours shown, the presents given, etc.; a present (My.); the (estimated) value or price of a thing (My.). 7, celebrity, fame. See Bp. 40, 84; J. 1, 2; B. 4, 154; ತೀರ್ಥ-.

ಸಮ್ಭಾವಿತ sam-bhâvita. Suited to, adequate, fit for (Čh. v. 180); possible. 2, perceived, thought about, considered, supposed, conjectured, imagined. 3, thought highly of, esteemed, honourable; a respectable, reputable or worthy man (C.; B. 5, 213).

ಸಮ್ಭಾವಿಸು sam-bhâvisu. To think highly of, to honour, to esteem, to do honour to, to pay one's respects to, to salute, to greet; to receive or accept with honour or favour; to honour or gratify with, to present with (Čpr. 2, after 49; Nĕv. 4, 117; J. 5, 54; 6, 55).

ಸಮ್ಭಾವ್ಯ sam-bhâvya. To be adapted, to be made fit; *suitable,* capable; supposable, imaginable, possible, *probable;* to be honoured, respectable, etc.; adequacy, competency, fitness. See Bp. 8, 38; J. 1, 4.

ಸಮ್ಭಾಷ sam-bhâsha. Conversation; speaking, saying (ನುಡಿ Nn., o. r. ಸಮ್ಭಾಷಣೆ).

ಸಮ್ಭಾಷಣ sam-bhâshaṇa. Conversation, discourse, conference (Bp. 6, 16). ನುತಸಮ್ಭಾಷಣ (ಒಳ್ಪಿಹ ಸಮ್ಭಾಷಣೆ Nn. 163). 2, war-cry, watch-word. 3, sexual intercourse.

ಸಮ್ಭಾಷಣೆ sam-bhâshaṇe. = ಸಮ್ಭಾಷಣ No. 1. (Śmd. 397; J. 33, 25; C.). — ಸಮ್ಭಾಷಣೆ ಮಾಡು. To speak together, to converse with. ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಮನ್ದಿಯ ಸಂಗಡ ಸಮ್ಭಾಷಣೆಯ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ (B. 5, 152).

ಸಮ್ಭಾಷೆ sam-bhâshe. *Conversation, discourse.* 2, contract, agreement. 3, war-cry. 4, criminal connection.

ಸಮ್ಭೂತ sam-bhûta. Being together, combined with. 2, become, born, produced, arisen; birth, origin (ಭಾವ, ಹುಟ್ಟುವಸ್ಥಾದು Nn. 100). 3, capable, adequate, equal.

ಸಮ್ಭೂಯ sam-bhûya. Being together, being united or combined with.

ಸಮ್ಭೂಯಸಮುತ್ಥಾನ sambhûya-samutthâna. Engaging in business after joining partnership, association in trade, partnership. (R.).

ಸಮ್ಭೃತ sam-bhṛita. Brought together, collected, etc., prepared, got ready, equipped; laden, filled, furnished, endowed, possessed of; full, complete; placed, offered; acquired, gained; produced; maintained, nourished; carried, borne (Bp. 7, 7; J. 10, 5).

ಸಮ್ಭೇದ sam-bhêda. Breaking to pieces, splitting. 2, union, junction, mixture; *the confluence of two rivers, the junction of a river with the sea.*

ಸಮ್ಭೋಗ sam-bhôga. Complete enjoyment, pleasure, delight; fruition (ಭುಕ್ತಿ Nn. 163; ಭುಕ್ತ Mr. 485). 2, lust, desire (ಕಾಮ, ಬಯಕೆ 163; ಕಾಮ 485). 3, *sexual intercourse* (ರತಿ, ಕೂಟ 163; ಸುಸಿಲ್ Kk. 90; Kâvy. IV, 2, 20-25). 4, eating (ಊಟ 163, o. r. in one MS. ಉದ್ರೇಕ). 5, use, employment.

ಸಮ್ಭೋಗಿಸು sam-bhôgisu. To enjoy carnally (My.).

ಸಮ್ಭ್ರಮ sam-bhrama. Moving round, whirling about, turning round (ವಿಭ್ರಮಣ, ತಿರುಗುಪ್ಪದು Nn. 63); haste, hurry (ತೀಕ್ಷ್ರ, ಬೇಗ 63); *flurry, confusion, agitation,* confused and precipitate state of mind (ಕವ್ವರೆ Kk. 81, Śm. 51; ಆವೇಶ Hlâ.); *bustling activity, zeal* (ಪೂರಮಸಕ Ût. II, 41); fear, terror, alarm. 2, a thrill of rapture (ರೋಮಾಂಚನ, ಪುಳಕ 63); rapture, extreme joy or pleasure (My.); grandeur, pomp, parade (My.; ಸಡಗರ Ût. II, 65). 3, the yellow myrobalan tree, Terminalia chebula (ಹರೀತಕಿ, ಅಣಿಲೆ 63, o. r. ಆಳಿಲೆ). 4, a lip (ಓಷ್ಠ, ತುಟಿ 63). See Śmd. 142; Kâvy. I, 2, 52-55; Râv. 6, after 11; J. 2, 45; 8, 5; 16, 1; 18, 39. ಸಮ್ಭ್ರಮದ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಸಜ್ಜಗೆ (Prv.). — ಸಮ್ಭ್ರಮವಾನ್. -ಅನ್. To obtain extreme joy, etc. (Bp. 27, 17). — ಸಮ್ಭ್ರಮವೆರಸು. -ಬೆರಸು. ಪೆದ್ದು, etc. to be joined with (Bp. 53, 30). — ಸಮ್ಭ್ರಮಸುವಿಪ್. -ಪೆದ್ದು. = ಸಮ್ಭ್ರಮವಾನ್. (Bp. 2, 21). — ಸಮ್ಭ್ರಮವುವೋಗೆ. -ಒಗೆ. Great joy, etc. to arise (Bp. 29, 33).

ಸಮ್ಭ್ರಮಿಸು sam-bhramisu. To grow confused or bewildered (Bp. 1, 44; 2, 18; 4, 58; 39, 35; 45, 50).

ಸಮ್ಮ samma. = ಚಮ್ಮ, ಸಮ 2. Tbh. of ಚರ್ಮ. (ತೋಲ್, ತೂವಲ್ Śm. 32, Kk. 46; Râv. 5, 114; Śâv. 3, 16).

ಸಮ್ಮಗಾತಿ samma-gâti. A shoe-maker woman. — ಸಮ್ಮಗಾತಿಯ ಗಿಡು. The soap-nut plant (ಸಪ್ತಲೆ, ಎಮಲೆ, ಸಾತಲೆ, ಧೂರಿಫೀನ, ಚರ್ಮಕಶತೆ Nr.).

ಸಮ್ಮಗಾರ samma-gâra. A shoe-maker (ಚರ್ಮಕಾರ Nr.; Mr. 381).

ಸಮ್ಮತ sam-mata. Agreed, assented to, concurred in; corresponding, like, resembling; attached, liked, beloved; thought highly of, esteemed; thought, considered. 2, assent, consent, approval, acquiescence, concurrence. 3, opinion, impression. See Ûpr. 1, 58; J. 26, 57; 31, 76; &c.

ಸಮ್ಮತಿ sam-mati. Sameness of opinion, agreement, consent, assent, approval, approbation. 2, esteem, respect. 3, regard, affection, love. 4, order, command (ಒಡಮ್ಬುಡಿಕೆ G.; My.; B. 4, 93).

ಸಮ್ಮತಿಸು sam-matisu. To agree, to consent to, to assent to (Bp. 1, 58; 61, 59; ಒಡಮ್ಬುಡು G.; My.).

ಸಮ್ಮತು sammatu. A part (Mhr.); the division of a talook (My.; Br., H. ಸಮುತ್ತು, ಸಮುತ್ತು).

ಸಮ್ಮದ sam-mada. Exhileration, *joy, pleasure, happiness.*

ಸಮ್ಮದಜನಕ sammada-janaka. Producing or causing joy (Ûpr. 1, 49).

ಸಮ್ಮದಿಸು sam-madisu. To rejoice (Bp. 32, 36).

ಸಮ್ಮನ sam-mana. A good mind (Abh. P. 7, 67).

ಸಮ್ಮನಿಸು sam-manisu. To think highly of, to esteem, to value, to honour (Ûpr. 4, 23). 2, to regard with awe (7, 40); to take notice of, to notice (7, 97; 8, 83. 95). 2, to be thought of, to occur to one's mind (V. 3, 27).

ಸಮ್ಮನ್ಧ sammandha. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧ. (My.; G.; Ûb. 176).

ಸಮ್ಮನ್ಧಿ sammandhi. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧಿ. (My.).

ಸಮ್ಮನ್ಧಿಸು sammandhisu. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು. (My. as v. i.).

ಸಮ್ಮರ್ದ sam-marda. Rubbing together, friction; *the pounding or trituration of perfumes* (see s. ಪರಿಮಲ). 2, *conflict, war, battle.*

ಸಮ್ಮಾನ sam-mâna. 1. (= ಸನ್ಮಾನ). Honour (My.; ಪೂಜೆ G.). ಸಮ್ಭ್ರಮದ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಗೆ (Prv.).

ಸಮ್ಮಾನ sam-mâna. 2. Measuring out, equalizing, comparing; measure.

ಸಮ್ಮಾನಿಸು sam-mânisu. (= ಸನ್ಮಾನಿಸು). To honour (My.).

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ sam-mârjana. Sweeping or cleansing thoroughly; cleaning, scouring, purifying, brushing, rubbing or wiping off, sweeping, taking away, removing; the anointing of images, etc. See ಗುದ-; ತೊಡೆ 1, ಬದಿ 4.

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ sam-mârjani. *A brush, a broom.*

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನೆ sam-mârjanĕ. = ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ. Smearing with cow-dung (Bp. 9, 41).

ಸಮ್ಮಾರ್ಜಿಸು sam-mârjisu. To clean, etc., to sprinkle, to anoint, to smear with cow-dung (Bp. 19, 69; 41, 21).

ಸಮ್ಮಿತ sam-mita. Measured; of the same measure, equal, same, like, similar. (R.).

ಸಮ್ಮಿಶ್ರ sam-miśra. Commingled, mixed together, mixed, blended, joined; connected, furnished or endowed with. See ಕಲಸು 1, ಬೆರಸು 1; Bp. 46, 61.

ಸಮ್ಮುಖ sam-mukha. Facing, fronting, being in front of, being face to face, opposite; confronting, meeting, encountering; looking towards, directed towards; the state of being in front, etc., presence. ಸಮ್ಮುಖಂ, before the face, in front of, in the presence of (Bp. 5, 52; 29, 10; J. 5, 11; 14, 16). — ಸಮ್ಮುಖಂಗೆಯ್. -ಂ-. To stand face to face, to front (Rśv. 6, after 11; Śśv. 1, after 79).

ಸಮ್ಮುದ sam-muda. Great joy, joy, pleasure, delight (Bp. 2, 39; 40, 16; 57, 59; J. 31, 76). — ಸಮ್ಮುದವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. To obtain joy, to rejoice (Bp. 5, 70; 34, 25).

ಸಮ್ಮುದಿತ sam-mudita. Greatly rejoiced, joyful, happy, delighted, glad (Bp. 1, 58; 2, 24; 37, 34).

ಸಮ್ಮೂಢ sam-mûḍha. Completely stupefied, astounded; unconscious; bewildered; foolish, ignorant. 2, heaped, accumulated. (R.).

ಸಮ್ಮೂರ್ಚ್ಛನ sam-mûrččhana. Congealing or becoming dense. 2, stupefaction, fainting away. 3, increasing or spreading in all directions, *universal pervasion, entire permeation, expansion,* co-extension. See Nr. s. ಹಸರಿಸು.

ಸಮ್ಮೃಷ್ಟ sam-mṛishṭa. Well swept or scoured, cleaned, cleansed; *strained, filtered.*

ಸಮ್ಮೇಳ sam-mêḷa. ಸಮ್ಮೇಳ. Meeting or coming together, joining, union; a large concourse of people. 2, a double drum (My., also as ಸಮ್ಮೇಳದ ಕಾಯಿ). ಹಿಮ್ಮೇಳ ಇದ್ದರೆ ಮುಮ್ಮೇಳ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮೇಳ (Prv.).

ಸಮ್ಮೇಳನ sam-mêḷana. Meeting, coming together, joining, assembling, associating with; mixture. See ಒನ್ದು 1, ಒಟ್ಟು 1, ಕೂಡು 1, ನೆರೆ 1. — ಸಮ್ಮೇಳನವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. To obtain union (Ūpr. 7, 88).

ಸಮ್ಮೇಳಿಸು sam-mêḷisu. ಸಮ್ಮೇಳಿಸು. To join (Ū. Bp. 19, 41).

ಸಮ್ಮೋದ sam-môda. = ಸಮ್ಮುದ. (Bp. 3, 20. 40; 21, 27; 32, 35; 47, 69).

ಸಮ್ಮೋಹನ sam-môhana. Stupefying, bewitching, fascinating; fascination; stupefaction, bewilderment (J. 11, 21). ತೊಟ್ಟಂ ಸಮ್ಮೋಹನಮನ್ (= ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರಮಂ) ಆಭಯಂ ಪಾಣ್ಡವಂ (Śmd. 287).

ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ sammôhana-astra. A kind of weapon (J. 6, 32; 16, 14). ತೊಟ್ಟಂ ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರಮಂ (Śmd. 282).

ಸಮ್ಯಗ್ಕರುಣಾ samyaḳ-karuṇa. Befitting compassion (Bp. 13, 24).

ಸಮ್ಯಕ್ಕು samyakku. Tbh. of ಸಮ್ಯಕ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಸಮ್ಯಗ್ಭಕ್ತಿ samyaḳ-bhakti. Proper or true devotion (Śśv. 4, 109).

ಸಮ್ಯಂಚ್ sami-añč. = ಸಮ್ಯಕ್ಕು, ಸಮ್ಯಂಚ್.

ಸಮ್ಯಂಚ್ sami-añč. ಸಮ್ಯಗ್. Going along with or together. 2, uniform, same, identical. 3, all, entire, whole, complete. 4, *correct, accurate, proper, true, right;* pleasant, agreeable. 5, with, together; entirely, fully; accurately, etc.

ಸಮ್ರಾಜ್ sam-râj. A sovereign lord, *a paramount sovereign, one who rules over other princes and has performed the râjasûya sacrifice.*

ಸಯ್ say. 1. (ಸೆಯ್. ಸೈ). Straightness; downrightness; rectitude, propriety; merit; beauty (see ಕೆಯ್ 4, ಜನ್ 2, ಜಾಜು, ಸಡಗರ 1, ಸಸಿನ, ಸಸಿನೆ 2, ಸಾಗು 3, ಸಾವಗಿಸು 1). — ಸಯ್ಗರೆ. -ಕರೆ. Straightness or beauty to hide or disappear: to become downcast (Bh. 4, 4, 55). — ಸಯ್ಗಜಿ. -ಕಜಿ. To rain, shower or let fall straight down or with accuracy or right heavily (J. 4, 24; 22, 20). — ಸಯ್ದೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To make fall straight down (J. 6, 32). — ಸಯ್ದೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall straight down or prostrate (Bp. 20, 4. 6; 22, 49; 27, 72; 36, 36; 47, 46; 50, 32; 59, 50; V. 9, 81; J. 11, 34; 23, 6; 31, 58). — ಸಯ್ದೋಗೆ. -ತೋಗೆ. To assume beauty: to become or be beautiful (Bh. 6, 2, 6). — ಸಯಸ್ಧಾರೆ. A shower that falls straight down or with accuracy, or a right heavy shower (Bh. 6, 7, 17). — ಸಯ್ನಿಮಿರ್. To be stretched straight up (J. 8, 18). — ಸಯ್ನೆಗೆ. To rise straight upward, to bristle (Bh. 7, 7, 52. 66). — ಸಯ್ಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. A straight syllable, a syllable denoted by a straight line, *i. e.* a short syllable (Čh. v. 26; *cf.* ಸಯ್ಯುಗೆರೆ; Mr. 363. 364). — ಸಯ್ಯಡಿ. -ಅಡಿ. Straight-foot: a person of rectitude or merit (Čh. XX; v. 27. 151; Madras Govt. MS. v. 2). — ಸಯ್ಯರಿ. -ಪರಿ. To run or move straight on (V. 5, 11; Śśv. 3, 48; 4, 40; 5, 15; Râm. 3, 8, 68; Bh. 3, 13, 26; 3, 17, 35; J. 4, 14; 14, 21; 16, 33). — ಸಯ್ವೆಡಿಗಾಗು. -ಆಗು. To become right or in a great degree astonished (J. 15, 29; 18, 47; 21, 46; 30, 19; 31, 50). — ಸಯ್ವೆಡಿಗು. -ಬೆಡಿಗು. Right great, excessive astonishment, amazement (Grj. 5, 38; Śśv. 2, 104; Bh. 4, 4, 21. 31).

ಸಯ್ say. 2. To cease, to be quieted, to be stilled or calmed. ಭಯಂ ಸಯೆ (when . . . , Ūpr. 6, 83).

ಸಯ್ say. ಸೈ. = ಸಯಿ, ಸಹಿ. (My.; B. 1, 7; 2, 5). — ಸಯ್ಸಯ್. rep. (B. 2, 10; 3, 54).

ಸಯಂ sayaṁ. Tbh. of ಸ್ವಯಂ. ಸಯಮ್ ಆಕ್ಕು ದೀಪ್ತಿ ಎದ್ಯು ತ್ತುಗಳೊಳಂ ಎಂಬುದು (Śm. 85).

ಸಯಮ್ಬು sayambu. Tbh. of ಸ್ವಯಮ್ಭು. (Śmd. 368).

ಸಯಿ sayi. = ಸಯ್, etc. A word answering to signature in writing, and to acceptance in oral communication. 2, a particle of emphatic indication or concession: indeed, in truth, aye, of course, well said, correct (My.; Mhr., H. सबे, सहि).

ಸಯಿಜ್ಞಿತ sayijñita. Tbh. of ಸಂಜ್ಞಿತ. Honoured, etc. (ಕಾಂಚಿತ, ಆರ್ಹನಂ Mr. 449).

ಸಯಿಸು sayisu. Tbh. of ಸಹಿಸು. (ಸಹಿಸು, ತಾಳು G.; My.; Tē. సయింఁచు; T. ಚಗಿಕ್ಕು, ಚಹಿಕ್ಕು).

ಸಯುಕ್ತಿಕ sa-yuktika. Suitable, proper (Si. 263).

ಸಯುಜ್ sa-yuj. Closely yoked or joined. See ಸಾಯುಜ್ಯ.

ಸಯ್ಗೆ saygĕ. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. (My.; Bh. 3, 21, 13; see ಈಸ್-).

ಸಯ್ತ saytu-a3. = ಸಯ್ದ್ವ q. v., ಸಯ್ವ್. A man of rectitude, etc. (ಸಿರುತ, ತಕ್ಕ Ćt. I, 39).

ಸಯ್ತು saytu. 1. ಸೈತು. = ಸಯ್ 1, (ಸಯ್ವು 1). Straightness; rectitude, propriety; a straight line used to denote a short syllable: a short syllable (ಲಘು Śs.). — ಸಯ್ತಿಡು. -ಇಡು. To put in order, to make proper (Grj. 3, after 119); to put on in a proper

manner (10, 44). — ಸಯ್ತುಗೆರೆ. A straight line: the sign for a short syllable (Čh. v. 25). — ಸಯ್ತುವರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause to run or go straight on (Abh. P. 18, 85; 13, after 122; *cf.* ಸಯ್ತರಿ).

ಸಯ್ತು saytu. 2. (= ಸಯ್ಪು 2). Cessation, ceasing from action, rest, ease, quiet, stillness, silence (ಸುಮ್ಮನೆ ಇರ್ಪುದು Šm. 63; ಸಾವಗಿಪುದು, ಮೌನಾರ್ಥಂ Kk. 49; *cf.* ಸಸನೆ). — ಸಯ್ತಿರ್. -ಇರ್. ಸಯ್ತಿರು. To be in a state of rest, to be quiet or at ease; to be silent (Čpr. 5, 106; 55, 15; Abh. P. 12, 62; Bp. 28, 34; 52, 21; Rśv. 11, 125; Śśv. 4, 111; V. 9, 92). ಆವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲಜ, ನಿಲ್ಲಜಾ! ಸಯ್ತಿರು! (Šmd. 139 Mḍb.). — ಸಯ್ತು ಪೋಗು. To take rest, to keep quiet. ಪೊಜಿಮಾಜಿದೆ ಸಯ್ತು ಪೋಕು�ೀ ಪರಸ್ಯೆಸ್ಯಂ? (Šmd. 290 Mḍb.).

ಸಯ್ತೆ saytĕ. Straightness; rectitude, etc. (ನೇರ್ಪು Šs.). — ಸಯ್ತೆದೋಜಿ. -ತೋಜಿ. To appear proper or orderly arranged (Čpr. 2, 20).

ಸಯ್ದ sayda. = ಸಯ್ತ, etc. A man of rectitude, a straightforward, upright or honest man (ಸರಳ, ದಕ್ಷಿಣ Hlā.). **2,** a Brâhmaṇa (ನೇರಿದ Šmd. II, Kk. 93, o. r. ಸಯ್ತ; ದಿಮ್ಮಿದ, ಗನಹ, ನೇರಿದ, ಪರಿಯ, ದ್ವಿಜ Šm. 52, Kk. 34).

ಸಯ್ಪು saypu. 1. (= ಸಯ್ತು 1). Rectitude, propriety, justice, virtue, merit (ನೇರ್ಪು Čt. II, 53; ಪುಣ್ಯ Šmd. II; Čt. I, 12; I, 98; II, 110; ಪುಣ್ಯವೀಡು Kk. 89; ಹೂನ್ಯ, ಪುಣ್ಯ Šs.; Šm. 34; Čpr. 3, 45; 9, 55; Abh. P. 7, 78; 10, 7; 13, 113; 15, 37; Rśv. 3, 79; 18, 21; J. 18, 21). — ಸಯ್ಪುವೆಜ್. -ಪೆಜ್. To obtain merit (Čpr. 7, 93).

ಸಯ್ಪು saypu. 2. (= ಸಯ್ತು 2). Cessation, quiet, stillness, etc. — ಸಯ್ಪುತು. -ಇಡು. To quiet, to still, to calm, to suppress (J. 20, 38; 24, 10; 28, 55; 32, 46).

ಸಯ್ಯಮಿ sayyami. Tbh. of ಸಂಯಮಿ, q. v. (Bp. 24, 40).

ಸಯ್ಯಾಣೆ sayraṇĕ. = ಸೈರಣೆ. (Tbh. of ಸಹನ). Patience, endurance, forbearance, bearing, enduring (ಮರ್ಷ, ಕ್ಷಮೆ, ತಿತಿಕ್ಷೆ, ಕ್ಷಾಸ್ತಿ, ಸಂಪನ್ನತೆ Hlā.; ತಿತಿಕ್ಷೆ, ಕ್ಷಮೆ, etc. Mr. 431; ಸಾಮ 267; ಕ್ಷಾಸ್ತಿ, ತಿತಿಕ್ಷೆ Si. 68; Bp. 38, 12; 42, 20; My.; B. 4, 155). ಸ್ವಭಾವದಿನ್ದ ಸಯ್ಯಾಣೆಯುಳ್ಳವನು (ಸಹಿಷ್ಣು, ಸಹನ, etc. Si. 361). ಮುಸಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ಯಾಣೆಯನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವೆಸಕಂ (Šmd. 179). ಸಯ್ಯಾಣೆಯೆಮ್ಬುದು ಮೆಯ್ಗಿರಿ; ಸಯ್ಯಾಣೆಯೆ ದಾನಧರ್ಮ ಜಪವುಂ ತಪವುಂ; ಸಯ್ಯಾಣೆ ಪುಣ್ಯದ ಮೂಲಂ; ಸಯ್ಯಾಣೆ ಸರ್ವರಿಗಿ ಹಿತವು; ವಾಣಿಯ ಮುಕುರಾ (Subhâshita Kandapadya). ಸ್ಮರಣೆ ತಪ್ಪಿದರೂ ಸಯ್ಯಾಣೆ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). — ಸಯ್ಯಾಣೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To lose (one's) patience (Râm. 3, 8, 68).

ಸಯಿರ್ತ್ರುಸು sayrisu. ಸೈರಿಸು. (= ಸಹಿಸು). To bear, to bear patiently, to suffer, to endure; to be patient; to bear with, to put up with, to pass unavenged; to be strong or able to bear up against (ಸಹನ Šmd. Dh., o. r. ಕ್ಷಮಷ್ಣು; Čpr. 5, 12; 8, after 57; 8, 65. 102; Bp. 8, 56; 13, 23; 18, 36; 22, 34. 63; 23, 40; 27, 60; 32, 62; 34, 13; 37, 42; 40, 42; 49, 23. 45; 57, 14; 60, 3. 16; 61, 56; Śśv. 4, 87; J. 2, 15. 38; 4, 28; 21, 31. 32. 41). ತಪದ ಬಾಧೆಯಂ ಸಯ್ತು ಸುವಾತಂ (ದಾನ್ತ Hlā.). ಹೆಱರ ಮೇಲಲ್ಲು ಸಯ್ತಿಸಲಾಱದೇ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವದು (ಆಕ್ಷಾಸ್ತಿ, etc. Si. 68); ಸಯ್ತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟಿ ಬೊಯಿಲು ಹೊತತ ಮುನ್ತಾದವುಗಳು (ಸೋಢ, ಕ್ಷಾನ್ತ 880). ಸಯ್ತು, ಹೃದಯಮೆ! ಸಯ್ತಿಸು! (Šmd. 155). ಅವಧಿ ಬರ್ಪಿನೆಗಂ ಸಯ್ತಿಸಿದಂ (295). ಬದಿಕೆ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಬಾದಿ ಬಹುದು, ಚಳಿಕಾಟ ಸಯ್ತಿಸ ಕೂಡದು (Prv.). See ಅಪರಾಧ-, ತಪ್ಪು-.

ಸಯ್ಯ sayva. = ಸಯ್ದ q. v., etc. (ದಕ್ಷಿಣ, ಸರಣ Mr. 243).

ಸರ್ sar. (= ಸರ 2). Head: the chief, principal, president, superintendent, etc.; a prefix to words designating the public officers of state and their offices; the chief leading person of any corporation (Mhr., H. ಸರ; My.). — ಸರ್ ಫೌಜುಕಚೇರಿ. The office of the principal native collector (My.), or of a colonel (My.).

ಸರ sara. 1. = ಸರಿದು. P. p. of ಸರಿ 1, in ಸರ ಕೊಳ್ಳು, to go to one side, or aside, etc. (My.; G. 529).

ಸರ sara. 2. (fr. ಸರಿ 1). — ಸರ ಸರನೆ. rep. Quickly, hastily (Bp. 8, 8. 43; 9, 8; 11, 28; 20, 21; 22, 10; 24, 36; 26, 14; 37, 47; 47, 8. 60; 48, 30; 50, 37; 60, 4; Rśv. 5, after 55; 6, after 11). — ಸರ ಸರಿಸು. To hasten (Râm. 3, 8, 35).

ಸರ sara. 3. An imitative sound (M. शर्, a rustling sound). — ಸರದುವಿಟ್ಟ. -ತುವಿಟ್ಟ. A herb or half-shrub with labiate flowers, Leucas collina Dalz. (Z.). — ಸರ ಬರ. reit. The sound produced when eating ambali or when the mucus of the nose is going up and down in the nostrils (My.). 2, that produced when ascending or descending a tree (C.). — ಸರ ಸರ. rep. The sound of rustling (produced by snakes, birds, etc. in leaves, bushes, etc., My.; *cf.* Mhr. ಸರ ಸರ).

ಸರ sara. 4. ಸರವು. = ಸರಡು, etc. Hunting, the chase. ಸರವಿನೆ ಬೇಣ್ಟೆಯೆನೆ ಸರವಿ (Šm. 31).

ಸರ sara. 5. — ಸರಕುಟವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕ. The bird Turdus ginginianus (ಅಡೀಲು Si. 175). ಶರಾರಿ ಅಟೆ ಆಡಿ ಎನ್ದೊಡೆ ಸರ ಕುಟವಕ್ಕ; ಗಣ್ಡ ಮುಬಿಗನ್ ಎನ್ದು, ಎಮ್ಮರು (Nr.). — ಸರಕೂಟ ಪಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. = ಸರಕುಟವಕ್ಕ. (ಆಟೆ, ಶರಾರಿ, ಆತಿ Hlā.).

ಸರ sara. 6. = ಸರಿ 2, q. v. — ಸರಗುಣಿಕೆ. -ಕುಣಿಕೆ. A loop with a running knot, a noose (G. 573; Mhr. ಸರಫಾನಂ). — ಸರಗುಣಿಕೆಚೀಲ. A bag with a saragunikĕ (G. 578). — ಸರಮಿಣಿ. A leather rope with a noose (S. Mhr.).

ಸರ sara. 1. A sudden and forceful gush, rush or proceeding; a fit of delirium or of minor mental disturbance (Mhr.). ಪದ ಕಸ, ಸ್ವರ ಸರ (Prv.).

ಸರ sara. 2. (= ಸರ್ & ಸರ 1). — ಸರತಪ್ಪು. Many mistakes (My.). — ಸರಪಟಿಂಗ. A great lecher (My.). — ಸರಮಗ್ಗಿ. The chief multiplication-table, that which every one ought to know (from 1×1 to 10×10, My.). — ಸರವಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. The state of being many-wayed, *i. e.* that of being disorderly or without order (My.). 2, that of being falsehood, falsehood, lie (My.).

ಸರ sara. 3. Going, moving, proceeding (adj.); going, motion. See ಅಗ್ರತಃ-, ಅಪ-, ಉಪ-, ಎಕ್ಕ-2, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ವಿ-.

ಸರ sara. 4. Tbh. of ಸ್ವರ 2. (Šmd. 368; ಧ್ವನಿ Šm. 30). Sound, etc. See ಇಂಚರ, ನಿಡು-, ನುಣ್ಣರ, ಮೆಲ್-. — ಸರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To utter a sound, to sound, to cry (Čpr. 2, after 93; Abh. P. 9, after 117). — ಸರನ್ದೊಡು. -ಂ-ತೋಜಿಯು. To cry aloud (Rśv. 6, after 11). — ಸರವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To catch a tone (Čpr. 7, 97). — ಸರವಿಡು. -ಇಡು. = ಸರಂಗೆಯ್. ಸರವಿಡಲು ಕಲಿಸಿದಳ್ ಆಕೆ ತನ್ನ ರಮನೆಯ ಕೋಗಿಲೆಗೆ (Prll. 3, 32).

ಸರ sara. 5. Tbh. of ಶರ. (Šmd. 335). See ಪಂಚ-, ಬಣ್ಣಸರ No. 1.

ಸರ sara. 6. = ಸರಸ್. A lake, a pond, a pool (ಪದ್ಮ, ಕೊಳನು Nn. 54). See Čpr. 5, after 44; J. 3, 2; ಅಲ್ಪ-.

ಸರ sara. 7. A string (Sk.; Mhr.; My.; Sk. also ಸರತ್, ಸರಿತ್). See ಆಯ್-, ಎಕ್ಕ-1, ಏಕ-, ಕೊಬ್ಬರಿ-, ಬಣ್ಣ- No. 2; Čpr. 6, after 64; 8, after 4; Bp. 32, 29; J. 6, 19; 16, 24; Si. 217. 218. 229. ನೂಲಿ ಸರಮುತ್ತು (ವೇಷಚ್ಛನ್ನ Mr. 338); ಅಯ್ವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ಮಾಣಿಕ 338); ಒನ್ದು ಸರಮಾಗಿರ್ದ ಹಾರಂ (ಏಕಾವಲಿ, ಕಣ್ಠಿಕೆ 338). ಮಣೀ ಸರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಹಣ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). 2, a long piece of timber put on a roof to support the bamboos (Mhr.; My.). — ಸರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To form a string or continuous line of (Č. Bp. 53, 20; Râm. 6, 44, 14).

ಸರಕಲ್ಪ saras-kalpa. Equal to a lake (Čpr. 2, 58).

ಸರಕ್ sarak. A sound that is produced in sliding (S. Mhr.; Mhr. ಸರಕನ್).

ಸರಕೆ saraka. Going, moving (*cf.* ಸರಾಗ). 2, a lake, a pond. 3, heaven, sky. 4, a continuous line of road. 5, spirituous liquor, rum. 6, drinking spirits. 7, *a drinking vessel, a goblet* (ತಂಕರಿ, ಪಾರಿಗಿನ್ನಿಲ್ Mr. 212; *cf.* ಚರಿಗೆ?).

ಸರಕಟಿಸು sarakaṭisu. (fr. ಸರ 1?). To rush forward (? Bh. 8, 13, 12).

ಸರಕರಣ sara-karaṇa. Tbh. of ಸ್ವರಕರಣ. (Šmd. 376).

ಸರಕಾರ sarakâra. = ಸರ್ಕಾರ. The government of a state; the supreme power; the state (My.; Mhr., H.; ಸರಕಾರ is a comprehensive term applying alike to the judicial court of the king or ruler, the collector's cutcherry, the courts of the mâmalĕdâra, etc., etc.). ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ತೆಱಿಗೆಯ ಹಣ (ಛಾಗಢೀಯ G.). — ಸರಕಾರಖಾತೆ. State department, public department (B. 5, 280). — ಸರಕಾರದವರು. -ಆವರು. Government officers (C.; B. 3, 43; 4, 86). — ಸರಕಾರದ ಹಣ. Public money, the money of the state (C.). — ಸರಕಾರಿ. Relating to the government, state or court (My.; B. 4, 142. 214; Mhr.).

ಸರಕಿಸು sarakisu. = ಸರಿಸು, ಸರುಕಿಸು. To push or move on, aside, away or back (My.; Mhr. ಸರಕಾವಣೇಂ; *cf.* ಜರಗಿಸು, ಸರಿಸು).

ಸರಕು saraku. 1. = ಸರ್ಕು. (Tbh. of ಸರಕ, going, *i. e.* movable things? or fr. ಸರಿ 1?). Goods, things, commodities, merchandise, cargo; different valuable articles, as cloths, minerals, etc. (Bp. 22, 55; Č. Bp. 47, 20; J. 7, 5; 16, 33; Bh. 1, 10, 34; C.; B. 3, 9. 116; Tĕ. ಸರುಕು; T., M. ಚರಕ್ಕು). ಸರಕನ್ ಇಕ್ಕುವ ಭರಣಿ (ಸಮುದ್ಗಕ, ಸಮ್ಪುಟಕ Nr.). ಸರಕು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವೇ?—ಬೆಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರಕಿನಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಉಣ್ಟೇ? (Prvs.). ಸರಕು ತುಮ್ಬುವ ಗೋಣಿ, etc. (ಛಾಣ್ಣಿ, etc. Si. 309). See Mr. s. ಉಗ್ರಾಣ.

ಸರಕು saraku. 2. (fr. ಸರಿ 1?). (Going out of the way or aside to show one's esteem?), esteem, regard, care (Bp. 26, 14; 38, 21; 47, 43; 49, 17; 54, 1; 59, 48; Tĕ.). — ಸರಕುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To regard, to care for, to take care of (Bp. 13, 8).

ಸರಕು saraku. 1. = ಸರುಕು. To slip or slide (Mhr., H. ಸರಕಣೇ); to move on, aside, or back; to give place, yield or recoil (My.; Mhr., H.; *cf.* ಜರಗು 1, ಸರಿ 1).

ಸರಕು saraku. 2. Sliding, etc. 2, the side-part, the lower part (Râm. 6, 30, 30). — ಸರಕುದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To slip or run away (Râm. 4, 2, 36).

ಸರಕ್ಕನೆ sarakkanĕ. (fr. ಸರ 2). Swiftly. — ಸರಕ್ಕನೆ ಸರಿ. To move quickly aside (My.).

ಸರಗ saraga. = ಸೆರಗ, q. v. ಸರಗಂ (Šmd. 90 Mḍb., o. r. ಸೆರಗಂ).

ಸರಗ saraga. (Tbh. of ಸರಕ?). N. of a vṛitta (Čh.).

ಸರಗಸ್ತು saragastu. = ತಬುಗಸ್ತು. (My.).

ಸರಗೆ saragĕ. *A bee.* See ಸಾರಘೆ.

ಸರಂಜಾಮು saraṅjâmu. Materials, apparatus, utensils, tools, furniture, goods and chattels (My.; B. 5, 196; Mhr., H.).

ಸರಟ saraṭa. *A kind of lizard or chameleon* (ಟಿತಿ Hlâ.; Nn. 36; ಕಮ್ಬಳಿಯಳಿಗ Čt. I, 68). See ಓತಿ.

ಸರಡು saraḍu. = ಸರ 4, ಸರವಿ. Hunting, the chase (ಬೇರಡು, ಸರವಿ Ks.; ಬೀಣ್ಟೆ, ಸರವಿ Kk. 51). See ಹಳ್ಳಿ-.

ಸರಣಿ saraṇa. 1. Going, moving, proceeding; who or what goes or moves. See ಅನು-, ಆಪ-, ಆವ-, ನಿಃ-, ಪುರಃ-, ಪ್ರ-, ಸಂ-.

ಸರಣಿ saraṇa. 2. = ಸರಲ, ಸರಳ. (ದಕ್ಷಿಣ, ಸಯ್ವ Mr. 243).

ಸರಣಿ saraṇi. *A road, a path, a way.* 2, manner, mode, method (Bp. 1, 19; 38, 45; Mhr.). 3, a straight or continuous line. 4, a disease of the throat. — ಸರಣಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. To lose one's path; to get out of order (Č. Bp. 47, 3).

ಸರಣು saraṇu. Tbh. of ಶರಣ 2. (My.).

ಸರಣೆ saraṇĕ. *The creeping plant Paederia fetida* Lin.

ಸರತ್ sarat. Going, moving, proceeding. 2, a thread, a string.

ಸರತಿ sarati. = ಸರದಿ 1, ಸರ್ತಿ, ಸರ್ದಿ. (Tbh. of ಸರತ್; or could it be = a ಸಲ್ತಿ fr. ಸಲ್ 1? *cf.* ಸಲ ?). A course: a time; a turn, rotation (My.; B. 3, 57. 86). ಆಡುಗಳು ಸರತಿಗೆ ಎರಡು ಮೂಡು ಮಜ್ಜಿಗಳನ್ನು ಈಯುತ್ತವೆ (B. 3, 11). ಗಣ್ಣು ಹುಡುಗರ ಸಾಲಿಗಳು. . . ವರುಷದೊಳಗೆ ಎರ್ಡು ಸರತಿ ಕಟ್ಟಾಗುತ್ತವೆ (5, 276). — ಸರತಿಯ ಮೇಲೆ. By turns (My.).

ಸರತ್ನಿ saratni. *A short cubit, from the elbow to the extremity of the fist* (ಪಿಡಿಕೆಯ ಪಿಡಿದು ಆಳೆದ ಮೊದಿಂ Nr.; ಗುದ್ದು ಮೊದಿ G.).

ಸರಥ sa-ratha. Having a car or chariot; riding in the same car; a warrior. See ಸಾರಥಿ.

ಸರದ sarada. Tbh. of ಶರದ. (Šmd. 335. 289; Čpr. 6, after 64).

ಸರದಾರ saradâra. A chieftain or chief; a prince or a leader; an officer (My.; Mhr., H.; B. 4, 81; 5, 5; ಅಸೀಕಸ್ಟ, ವಾಹಿನೀಪತಿ G.). ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗೆ ಸರದಾರನಾದರೂ ಮನೆಹೆಣ್ಣಿಂ ಕಾಸ್ತಾರ (Prv.).

ಸರದಿ saradi. 1. = ಸರತಿ, etc. (My.).

ಸರದಿ saradi. 2. Coldness, dampness (as of climates, air, etc.), coldness (as in drugs, articles of food, etc., the implication being of insalubriousness or injuriousness, Mhr., H.; My.; B. 5, 206; *cf.* ಚಲದಿ); cold in the system, morbid cold.

ಸರದು saradu. P. p. of ಸರಿ 1. (C.). ಎಲ್ಲಾ ಹುಡುಗರು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಸರದು, ಕೂತು ಕೊಣ್ಡು, ಮನಸುಗೊಟ್ಟು ಕೇಳ ಹತ್ತಿದರು (B. 5, 129). ಆ ದಿವಸ ಅವನು ಅಂಜ ಕೊಣ್ಡು ಸರದಿದ್ದರೆ ಹಡಗ ದೊಳಗಿನ ಜನರೆಲ್ಲರು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು (5, 165). — ಸರದಾದು. -ಆಡು. (ಳಳ ಪಡು Čb.).

ಸರನ್ಧ್ರ sa-randhra. *Full of holes, perforated.*

ಸರಪಣಿ sarapaṇi. = ಸರಪಳಿ, ಸರ್ಪಳಿ. A chain (My.; Si. 218; Tē. ಸರಪಣಿ, ಸರವಳಿ; M. ಸರಪ್ಪಳಿ, T. ಚರಪ್ಪಳಿ; *cf.* Sk. ಸರ್ಪಣಿ?). ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಲೋಹದ ಸರಪಣಿ (ತೈಂಬಿಲ, etc., ಆನೇ ಬೇಡಿ Si. 271). 2, a kind of collar or necklace.

ಸರಪಳಿ sarapaḷi. = ಸರಪಣಿ, etc. (My.). See Bp. 46, 21; 61, 27; Rāv. 6, after 11; Č. Bp. 47, 44; B. 3, 43; Mr. 339 s. ಲೇವಳ.

ಸರಪ್ಪರಾಜು sarapparâju. Advancement, promotion, commendation and exaltation for exploits or services (Mhr., Br. ಸರಪ್ಪರಾಜ್ಯ); the attention, regard or kindness shewn by a superior to an inferior (My.; Br. as ಸರಪ್ಪರಾಜ್ಯ, ಸರಪ್ಪರಾಜು).

ಸರಬರಾಯಿ sarabarâyi. The act of providing supplies for a journey, etc. (H. ಶರ್ಬರಾಹೀ; My.; H. ಶರ್ಬರಾಹ್, supply; travelling expenses, or cash to pay them).

ಸರಭಸ sa-rabhasa. Possessing speed, etc. ಸರಭಸಂ, with great speed, etc. (Rāv. 6, after 11).

ಸರಮೆ saramĕ. *A bitch.* 2, N. of the wife of Vibhîshaṇa. *Cf.* ಸಾರಮೇಯ.

ಸರಯು sarayu. N. of a river (Śmd. 103; Si. 94; see ಸಾರವ).

ಸರಲ್ saral. = ಸರಳ್, ಸರಳು. (Śmd. 41). An arrow (ಈಣಿ, ಕೋಲ್, ಪುಣುಮ್ಬು, ಅಮ್ಬು Śm. 43; Čpr. 1, 127; 6, 13. 34. 36; Tē. ಸರದು; Sk. ಶರ).

ಸರಲ್ saral. = ಸರಲು. A kind of ornamental chain for the wrist. See ಮುಂಗೆಯ್ಯಲಲ್.

ಸರಲ sarala. = ಸರಣ 2, ಸರಳ. Straight, not crooked, right, direct; *honest, sincere, candid, artless, simple, upright* (ಸರಿಸ, ನೇರಿತು Nn. 63). 2, *a species of pine tree, Pinus longifolia* Roxb. (ಭೂಜ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 63). 3, a kind of bird, Pavo bicalcarata. 4, the yak or bos grunniens (ಚಮರೀ ಮೃಗ 63). 5, disease, sickliness (ಸರೋಗ, ಬಿಡದೆ ಇಹ ರೋಗ 63).

ಸರಲತರ sarala-tara. Uncommonly straight or direct (Čpr. 2, 59; 3, 54).

ಸರಲತೆ saralatĕ. Straightness; honesty, sincerity, etc. (Čpr. 8, 51).

ಸರಲತ್ವ saralatva. = ಸರಲತೆ. (My.).

ಸರಲದ್ರವ sarala-drava. *The resin of Picus longifolia, turpentine.*

ಸರಲು saralu. = ಸರಲ್. (My.).

ಸರಲೆ saralĕ. = ಸವಹಿ. *A kind of convolvulus* (= ತ್ರಿಪುಟಿ). 2, N. of a bird (Râm. 3, 3, 18; *cf.* ಸರಲು No. 3 & ಸರ್ಲೆ).

ಸರವನ್ದ saravanda. Tbh. of ಶರಬನ್ಧ. (Śmd. 380).

ಸರವನ್ದಿಗ saravanda-iga. (Śmd. 233). A man who ties arrows.

ಸರವಾದಿ saravâdi. Tbh. of ಸ್ವರವಾದಿ. (Śmd. 376). A person who utters musical notes: a (clever) singer (Bh. 3, 20, 27; 8, 23, 6).

ಸರವಿ saravi. = ಸರಡು, etc. (ಬೇಣ್ಟೆ Śmd. II; Śm. 108; Čt. I, 7; ಸರ, ಬೇಣ್ಟೆ Śm. 31; ಸರಡು, ಬೇಣ್ಟೆ Kk. 51; ಸರಡು, ಬೆರಡು Kś.).

ಸರವಿ saravi. (= ಸರ 7). A string, a cord, a rope (ರಜ್ಜು Śm. 108; Bp. 16, 21; 42, 2; Śāv. 2, 81; Bh. 1, 4, 17; T., M. ಚರಡು).

ಸರವೆ saravĕ. = ಸರವಿ. See ನೆಲ್ಲುಮುಲ್ಲು-.

ಸರಶನ sa-raśana. Having a girdle, girdled. See ಸಾರಶನ.

ಸರಸ್ saras. *A lake, a pond.*

ಸರಸ sa-rasa. Having juice, sappy, juicy, succulent; fresh, new; sapid, tasty; spirited, savoury, piquant, witty, jocose; beautiful, charming, excellent; excellence; agreeable; expressive of poetical sentiment; impassioned, enraptured. 2, piquancy, wit, jocosity, fun, a joke, a jest, a witticism (ಜಲ್ಲ Čt. I, 30; My.). 3, cheap (My.). ಸರಸಸಂಗೀತಸಿಪುಣಂ (Kk. 101). ಸರಸವಾದರೆ ವಿರಸವಾದೀತು.— ಸರಸವಾದದ್ದೆಲ್ಲಾ ವಿರಸಕ್ಕೆ ಹೇತು.—ಸರಸ ಬೆರಸಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (was mixed up with heterogeneous matters, *i. e.* became offensive).— ಸರಸವಿದ್ದವನ ಮನೆಗೆ ಬಜಿಸುಳ್ಳ ಹೋದರೆ ಹೊಱಸಿ ಕೊಟ್ಟನನ್ತೆ ಒನ್ದು ಮೊಱ ಸುಳ್ಳ (Prvs.). See Bp. 40, 80; J. 2, 60; 15, 45; Prvs. s. ಸರ್ and ಹಾವು. — ಸರಸವ್ಮುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain or evince excellence (Grj. 2, after 106). — ಸರಸವಾಡು. -ಆಡು. To sport (Čh. v. 65; Bp. 47, 39; 57, 81; 59, 20; J. 15, 19). — ಸರಸಾಗು. -ಆಗು. To become spirited, beautiful, etc. (B. 4, 183).

ಸರಸಕವಿ sarasa-kavi. An excellent poet; a poet of proper poetical sentiment (Čt. II, 105. 106). ಕರ್ಣಾಟಕಸರಸಕವೀನ್ದ್ರರ್ಕಳ್ (II, 122).

ಸರಸಕೇಲಿ sarasa-kêli. Jocose play (My.).

ಸರಸಗಾತಿ sarasa-gâti. A spirited, jocose woman (My.).

ಸರಸಗಾಱಿ sarasa-gâṟa. A spirited, jocose man (My.).

ಸರಸತಿ sarasati. Tbh. of ಸರಸ್ವತಿ. (Śmd. 368. 408; ಶಾರದೆ Kk. 9; ಅರವಿನ್ದಭವನ ಅರಸಿ Śm. 8).

ಸರಸರವ sarasa-rava. A charming tone (Śāv. 1, after 79).

ಸರಸವತಿ sarasa-vati. A charming or jocose woman (ಜಲ್ಲ ಗಾತಿ Kk. 26; Śm. 73).

ಸರಸಾಲೋಕನ sarasa-âlôkana. An agreeable look; a charming or funny expression of the eye (ಕಣ್ಣಲ್ಲ Ks.).

ಸರಸಿ sarasi. 1. A spirited, jocose person (My.).

ಸರಸಿ sarasi. 2. *A pond* (ಬಿಂಜೆ Čt. II, 40; Kk. 85; ಕೊಳ Śm. 36; ಕಾಸಾರ, ಕೊಳ Mr. 417).

ಸರಸಿಜ sarasi-ja. A lotus (ಪುಷ್ಕರ, ತಾವರೆ Nn. 27; ವಿತೀರ್ಣ, ತಾವರೆ 41; ಪದ್ಮ Mr. 419).

ಸರಸಿಜನಾಭ sarasija-nâbha. Vishṇu (Nn. 42).

ಸರಸಿಜನೇತ್ರ sarasija-nêtra. Vishṇu (My.).

ಸರಸಿಜನೇತ್ರೆ sarasija-nêtrĕ. A woman with lotus-like eyes (Grj. 4, 43).

ಸರಸಿಜಭವ sarasija-bhava. Brahmâ. — ಸರಸಿಜಭವಗಣ. -ಗಣ. A class of metrical feet (Čh.).

ಸರಸಿಜಮಿತ್ರ sarasija-mitra. The sun (My.).

ಸರಸಿಜವಾಸ sarasija-vâsa. Brahmâ (Nn. 150).

ಸರಸಿಜಸಖ sarasija-sakha. The sun. — ಸರಸಿಜಸಖಗಣ. A certain metrical foot (Čh.).

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷ sarasija-aksha. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 17).

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿ sarasija-akshi. A woman with lotus-like eyes (Bp. 45, 25).

ಸರಸಿಜಾತ sarasi-jâta. A lotus (Bp. 58, 40).

ಸರಸಿಜಾತೋದ್ಭವ sarasijâta-udbhava. Brahmâ (Bp. 38, 63).

ಸರಸಿಜಾನನೆ sarasija-ânanĕ. A woman with a lotus-like face (Bp. 42, 36; 52, 26).

ಸರಸಿಜಾಮ್ಬಕ sarasija-ambaka. Vishṇu (Bp. 10, 31).

ಸರಸಿಜಾರಿ sarasija-ari. The moon (My.).

ಸರಸಿಜಾಲಯೆ sarasija-âlayĕ. Lakshmî (Mr. 18).

ಸರಸಿಜಾವಾಸಿನಿ sarasija-âvâsini. = ಸರಸಿಜಾಲಯೆ. (My.).

ಸರಸಿಜಾಸನ sarasija-âsana. Brahmâ (Bp. 23, 22; 46, 13).

ಸರಸಿಜೋದರ sarasija-udara. Vishṇu. — ಸರಸಿಜೋದರಗಣ. A class of metrical feet (Čh.).

ಸರಸಿಜೋದ್ಭವ sarasija-udbhava. Brahmâ (Mr. 9).

ಸರಸರುಹ sarasi-ruha. A lotus (Šm. 1). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸರಸಿರುಹಸಮ್ಭವ sarasiruha-sambhava. Brahmâ (Bp. 46, 71).

ಸರಸೀಜ sarasî-ja. A lotus (My.; Tĕ.).

ಸರಸೀಜಾತ sarasî-jâta. = ಸರಸೀಜ. (Bp. 34, 25).

ಸರಸೀರುಹ sarasî-ruha. *A lotus.*

ಸರಸೋಕ್ತಿ sarasa-ukti. A charming, agreeable, witty or joocose word, one expressive of poetical sentiment (Šmd. 81; J. 1, 8; 6, 46; 15, 20).

ಸರಸ್ವತ saras-vat. Having water, watery, juicy, sapid; elegant; sentimental. 2, *the sea, the ocean.* 3, *a male river.*

ಸರಸ್ವತಿ saras-vati. = ಸರಸತಿ. *A river* (in general). 2, *the river Sarasvati.* 3, *the goddess of speech and eloquence,* and wife of Brahmâ. 4, speech, voice, eloquence. 5, an excellent woman. — ಸರಸ್ವತೀಪ್ರತ್ರಕುಯಿ. (ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ಶತಪದಿ Si. 171).

ಸರಸ್ವತೀಪೀಠ sarasvatî-pîṭha. N. of Śringêri in Nuggur (My.).

ಸರಸ್ವತೀಪೂಜೆ sarasvatî-pûjĕ. The worship of Sarasvatî, observed in the light half of the month âśvina, when books and implements are held sacred and not allowed to be used (My.).

ಸರಸ್ವತೀವಿಗ್ರಹ sarasvatî-vigraha. A form of Sarasvatî: a very learned person (My.).

ಸರಸ್ವತೀವೀಣೆ sarasvatî-vîṇĕ. A kind of lute with one gourd (My.).

ಸರಹದ್ದು sarahaddu. Frontier or confines, boundary (My.; Mhr.).

ಸರಳ್ saraḷ. = ಸರಲ್, etc. (Šmd. 41). An arrow (ಕಣೆ, ಕೋಲ್, ಅಮ್ಬು Čt. II, 47; ಪೃಷತ್ತ, ಬಾಣ, ವಿಶಿಖ, ಶರ, ಇಷು, etc. Si. 289; ಕಾಣ್ಡ 417; ಪೀಲು 455; Bp. 4, 26; 52, 16; 61, 25; Râghĕ. 17, 67; J. 12, 20. 21; 20, 30; 22, 44). — ಸರಳ್ಗರ್ಕು. -ಕರ್ಪು. To shower arrows (J. 7, 61).

ಸರಳ saraḷa. = ಸರಲ. Straight, etc. (ದಕ್ಷಿಣ, ಸಯ್ದು Hlâ.; B. 4, 158); N. (J. 27, 5). 2, a species of pine (ವೃಕ್ಷ Nr. 110). 3, N. of two vṛittas (Čh.). — ಸರಳಮರ. = ಸರಳ No. 2. (ಸರಲ, ಪೀತದ್ರು, etc. Nr.).

ಸರಳತನ saraḷatana. = ಸರಲತೆ. (My.).

ಸರಳಿಸು saraḷisu. To jump, to jump about (ಏಂಕೆಡು, ಡಾಣ್ಬು, ಎಳ್ಳಿಸು, ಕೊಣಕಿಡು Šm. 31; Abh. P. 7, 86; Râv. 5, 33. 86; 6, after 11; Šâv. 3, 48).

ಸರಳು saraḷu. = ಸರಲ್, etc. An arrow (Bp. 34, 24; Bh. 3, 13, 22). ಕಬ್ಬುನದ ವಿಕಾರವು ಕುತಿ ಎಸಿಸುಗು, ಸರಳು ಮೊದಲಾದುದು (Nr.). 2, an iron rod, a bar (My.). ಸರಳು ಹೋದಾ ಕ್ಷಣ ದುರುಳತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). See ಹಿಡಿ-.

ಸರಳೆ saraḷĕ. The notes of the gamut rightly or properly sung up and down (My.; M., Tĕ. ಸರಳಿ; T. ಚರಳಿ).

ಸರಾಗ sarâga. (Tbh. of ಸರಕ?). (Proceeding), unobstructed, easy, without impediment or obstruction (My.; M., Tĕ.; T. ಚರಾಗ; T. also = ಸರಾಳ, directness). — ಸರಾಗಮಾರ್ಗ. A road without any difficulties, an easy road (My.).

ಸರಾತಿ sarâti. A tent-wall (Tĕ. ಸರಾತಿ = ಆಂಕಣ). ಚಿತ್ರಕುಟಿಯ ಸುತ್ತಣ ಸರಾತಿ ಪಟಭಿತ್ತಿಯಕ್ಕು (Mr. 288).

ಸರಾಫ sarâpha. A shroff, a money-changer, a banker (C.; Mhr., H.; Br.); a cash-keeper (My.).

ಸರಾಯ sarâya. = ಸರಾಯಿ, ಸರಿ, (ಸಾರಾಯ 1, ಸಾರಾಯಿ). Spirituous liquor: liquor distilled from the juice of trees of the palm tribe (ಇರೆ, ಮುದಿರೆ G.; B. 5, 54; Mhr. ಸರಾ). ಸರಾಯ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡಿದ ಮನ್ದಿ (ಆಪಾನ); ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲಿನಿನ್ದ ಆಗುವ ಸರಾಯ (ಆಸವ); ಸರಾಯದ ಅಂಗಡಿ (ಪಾನ, ಮದಸ್ಥಾನ, ತುಣ್ಡಾಪಾನ, ಶುಣ್ಡೆ); ಸರಾಯ ಮಾಡುವವ (ಮಣ್ಡಾಹಾರಕ G.). — ಸರಾಯಬಟ್ಟಿ. A spirit-still (G. 104. 365).

ಸರಾಯಿ sarâyi. = ಸರಾಯ, etc. (S. Mhr.; ಪರಿಸ್ರುತ್, ಪರಿಸ್ರುತೆ G.). ಸರಾಯಿದ ಅಂಗಡಿ (ಪಾನ Čb.).

ಸರಾವ sarâva. = ಶರಾವ. (Sk.; ಪರಿಯಾಣ G.).

ಸರಾಸರಿ sarâsari. In a cursory manner; anyhow; conjecturally, upon a loose estimate;—in the average; average (My.; Br.; T. ಚರಾಜರಿ; Mhr., H.; M. ಶರಾಶರಿ). ಬೀಳಿತಕದ ಗುಲಗಂಜಿ ೩೦೦ಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ೧ ರೂಪಾಯಿತೂಕವಾಯಿತು (Si. 328).

ಸರಾಳ sarâḷa. (fr. ಸರಲ). Directness (T. ಚರಾಳ); going without hindrance, without difficulty (My.; T. ಚರಾಳ; Tĕ. ಸರಾಳ).

ಸರಿ sari. 1. To move, to go (Bp. 9, 31; 20, 10; 25, 32; 26, 26; 52, 7; Râm. 5, 8, 55); to go away. ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿ (My.; B. 3, 38. 105; 4, 112). ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ (My.; B. 5, 48). ಸನ್ತೆಯ (or ಜಾತ್ರೆಯ) ಜನರೆಲ್ಲರು ಸರಿದರು (My.). **2,** to go or move to one side or aside (so as to give room, My.; *cf.* ಸರಕು 1); to move out of its place, to slide (v. i., as a curtain, Šâv. 1, after 79; My.); to slide (as a tile on the roof, My.; *cf.* ಜರಿ 1); to go to the right or left (as a door when opened to some extent, My.); to slip (as a piece of wood out of a bundle, etc., My.); to fall down (as corn from a heap), to run over (as anything in measuring, My.; T., M. ಜರಿ); to run off, fall or decrease (as the water of a stream or river, My.). **3,** to run away, to flee (ವಲಾಯನ Šmd. Dh.; Šm. 103; ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಪಿಡಮೆಟ್ಟು, ಅಳ್ಳುಳಿಸು, etc. ಅವಸರಣ Kṣ.; Grj. 1, 89; Bp. 2, 15; J. 4, 46. 47; 13, 35; 17, 20; 31, 79). **4,** to put to one side or aside (Râm. 5, 8, 28; J. 18, 21). **5,** to draw together, as a net. ಬಲೆಯಂ ಸರಿವ ಕುಣಿಕೆ (ಗೊಣಸು Mr. 380). **6,** to put in, to shove in, to push in (as a sword into the sheath, a stick into the side of a cart, etc., My.; see Sarpabhûshaṇa s. ಯಮುಗೊಲೆ, Prv. s. ಬೊಗಳು 1). ಬಿಟ್ಟಬ್ಬೆಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಬದಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬೆಯನ್ನು ಸರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). P. ps. ಸರದು, ಸರಿದು q. v.; imperative plural also ಸನ್ನಿ q. v.

ಸರಿ sari. 2. = ಸರ 6, ಸರು 1. Sliding, etc. **2,** flight (ವಲಾಯನ Čt. I, 48). **3,** the state of being gone, passed or ended, end (My.; Tĕ.; see Prv. s. ಆಕ್ಕು). **4,** that of being aside: a side (Bp. 18, 58).

5, = ಜರಿ 3, (ಸಱು 2), that has a (steep) side, a precipice, a deep ravine (My.). — ಸರಿಗುಣಿಕೆಗಣ್ಣು. -ಕುಣಿಕೆ-. A running knot (S. Mhr.). — ಸರಿಗುಣ್ಡು. A rock fallen from a mountain. ಗಿರಿತಿಱರದಿನ್ದುರುಳ್ವ ಸರಿಗುಣ್ಡುಗಳು (ಗಣ್ಡಭೈಲಂಗಳ್ Mr. 96, one MS. ಸಱಿ-).

ಸರಿ sari. 3. To put in proper order, to adjust (J. 26, 12).

ಸರಿ sari. 4. = ಸರು 2. The state or condition of being adjusted: fitness, propriety, suitableness, rightness; correctness; evenness; sameness, similarity, equality; an equal thing; fit, proper, right, reasonable, etc., etc.; indeed, in truth (ಸಾಮ್ಯ Śmd. Dh., Śm. 103; ಸಮಾನ Śmd. 24. 111 Cm.; ತೋಡು, ಒರೆ, ದೊರೆ, ತೊಣಿ, ಪಾಸಟಿ, ಸರಿಸ, ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 25; ಸದೃತ್, ಸಮಾನ, ಸದೃಶ, ಪ್ರಕಾರ, ತುಲ್ಯ, ಸಮ, etc. Hlå.; ಪಾಡಿ, etc. Śs.; C.; see ನೆಲ-; Śmd. 147; Bp. 11, 27; 22, 18; 28, 11; 40, 33; 45, 25; 48, 27; 50, 34. 35; 53, 73; 54, 5; 55, 22; 59, 47; B. 4, 24. 161; 5, 131. 246). ಹಡಗು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವ ಬಣ್ಣಂ (ತ್ರಾಣ Mr. 408). ಧರಣಿಸುರರ್ ಆ ಪಾದ ರಕ್ಷೆಯ ಸರಿಯ ತೂಕಕೆ ಬಾರದು (Bp. 55, 57). ಎನ್ನುವುಂ ನಿಮ್ಮ ಡಿಯ ಸರಿಯೇ? (59, 51). ಬಿಗಿದ ನೀಲದ ಸರಿಯ ನೆಲಗಟ್ಟುಗಳ್ (Bh. 2, 13, 25). ಸರಿಯ ಗೊರೆಯೋ? ಟಿಕ್ಕನ ಉಣ್ಮೆಯೋ? ಸವಿಯ ಚಿತ್ರಕಳೋ? (1, 8, 76). ಸರಿಯೇ ಸೂರ್ಯಗೆ ಕೋಟಿ ಮಂಡು ಬುದಿಗಳ್ (Śś. 62). ಉರಿಗಿದು ಸರಿ ಕಡುವಿಸಿಲ್ (Rśv. 5, 34). ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ (ಏವ, etc. Si. 475); ಇದು ಹೀಗೇ ಸರಿ ಎನ್ನು ನಿತ್ಯೆಯ (ನೂನಂ 469). ಜೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಹೀನವೇ ಸರಿ.— ನೀವಾದರೇನು? ನಾವಾದರೇನು? ಬಾವಿಲಿ ನೀರು ಬನ್ದರೆ ಸರಿ.— ಬಲವಿದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ.— ಸೋರುವ ಮನೆಯೂ ಲೊಟಿಕುವ ಗಣ್ಡನೂ ಸರಿ.— ಹರವಿಯನ್ನದಲ್ಲಿ ಒನ್ದಗಳು ನೋಡಿದರೆ ಸರಿ (Prvs.). — ಸರಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make equal, to make one's equal (My.; ಪುರುಡಿಸು G.). ತಮುಗಿನ್ತ ಮೇಲಾದವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಮ್ಬ ಒಣಜಹೆಮ್ಮಿಗೆ ಹೋದರೆ ಈ (ಕಜ್ಜದ) ಹಾಡು ಆಗುವದು (B. 2, 12). — ಸರಿಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To compare (Abh. P. 9, 58; Rśv. 4, 79). — ಸರಿಗಾದು. -ಕಾದು. To fight in an equal manner (Abh. P. 10, 226). — ಸರಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join well, to agree with (as one thing with another, My.). — ಸರಿಗೆವರ್. -ಬರ್. To become equal (Śmd. 83, see ಪವಣ್ಗಿರಿ; Kåvy. 3, 3, 55). — ಸರಿಗೆ ಸರ ಮಾಡು. To requite, to repay (in a good or bad sense, My.). — ಸರಿಗೆ ಸಲ್. = ಸರಿಗೆವರ್. (Bh. 8, 22, 41). — ಸರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put in a proper state, to make proper (Råm. 6, 30, 32; My.). — ಸರಿ ನೋಡು. To compare (Rśv. 2, 48; My.). 2, to examine, to superintend (Si. 237; My.). — ಸರಿಪಾಲು. An equal portion or share (My.). ತಕ್ಕುಬಿದವಗೂ ಒಡಿದವ ಗೂ ಸರಿಪಾಲುಕ್ಕಪ್ಪ (Prv.). ಆಱುತಂಗೆ ಅರ್ವತ್ತು, ಮಥತಂಗೆ ಮೂವತ್ತು, ಬತೆವಂಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಿಪಾಲು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟೆ (Sp.). — ಸರಿಪ್ರಾಯ. Equal or the same age (My.). — ಸರಿ ಬರ್. = ಸರಿವರ್. To become or be equal to, to liken (Č. Bp. 5, 52; Rśv. 8, 105). 2, to become proper, right or correct (as an account, My.). 3, to suit. ನಿನಗೆ ಸರಿ ಬನ್ದದ್ದು ಮಾಡು (B. 4, 200). — ಸರಿಬರಿ. -ಪರಿ. Equal manner, state or condition (Bh. 8, 22, 44). — ಸರಿಬರಿ ತಿದ್ದು. To reproduce equibalance (of two hostile forces that fight, J. 22, 29). — ಸರಿ ಬೀಳು. To become or be right or proper; to fall together, to coincide with; to agree with, to suit (My.). ಆಪರ ಕಾಲದ ನಡತೆಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ನಮಗೆ ಸರಿ ಬೀಳಿವು (B. 4, 190). ಕೇಡ ತರುವದು ನಮಗೆ ಸರಿ ಬೀಳಿದು (5, 7). — ಸರಿ ಬೆಸ. Even and odd. ಸರಿ ಬೆಸಿಯ ಆಟ, a game at evens and odds (played with tamarind seeds, betel nuts, etc. or money, C.). — ಸರಿಮಗ. A son who has reached his proper form: a son grown up (My.). Feminine ಸರಿಮಗಳು (B. 5, 289; My.). — ಸರಿಮನೆ. A house of equal standing, rank or condition (My.). ಸರಿಮನೆಯಾಕೆ ಸರಿಗೆ ಹಾಕ ಕೊಣ್ಡರೆ ನೆರಮನೆಯಾಕೆ ಉರುಳು ಹಾಕ ಕೊಣ್ಡಳು (Prv.). — ಸರಿ ಮಾಡು. To adjust (Śmd. 98; My.). 2, to compare (Bp. 28, 36; 53, 44-47; My.). 3, to make even or level (as soil, My.; Si. 238). — ಸರ ಮಾಡಿ ನೋಡು. To compare (B. 4, 66; 5, 124. 212). — ಸರಿಮಾತು. A word equal to (that of one's master, uttered from arrogance). ಆಱುವ ಇರದಿರೆ ಹೊಲ್ಲ, ಕರಿಯು ಬೆದಜಲು ಹೊಲ್ಲ, ಆಱಿಯದೂರೊಳಗಿರ ಹೊಲ್ಲ, ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಮಾತು ಹೊಲ್ಲ (Sp.). — ಸರಿ ಮಿಗಿಲು. Equality and surpassingness (Råm. 6, 44, 14; J. 12, 48). — ಸರಿಯಲ್ಲದದು. -ಅಲ್ಲದದು. That is improper, etc. (ಪ್ರಸಕ್ಯ, ಪ್ರತಿಕೂಲ, etc. Si. 376). — ಸರಿಯವನು. -ಅವನು. A man of equal standing or position (My.). Feminine ಸರಿಯವಳು (My.). — ಸರಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become or be similar or equal to (Čpr. 3, 3; J. 8, 36; 11, 11; 12, 39. 40; Si. 293; My.). ಸರಿಯಹುದು (ಉಪಮೆ, ಉಪಮಾನ, etc. Nr.). 2, to become or be equal (My.). ಅಂತಕೆ ಸರಿಯಹ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಹುದು (ಸಾಧಾರಣ, ಸಾಮಾನ್ಯ Nr.). 3, to become or be fit, right or correct (My.). Frequently ಸರಿಯಾಗಿ used adverbially: properly, rightly, correctly, *e. g.* Si. 62. 397. 410; B. 4, 195. — ಸರಿಯಾಳು. -ಆಳು. A labourer of equal standing (My.). — ಸರಿಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To compare (Bp. 11, 22). — ಸರಿಯಿಡು. -ಇಡು. = ಸರಿಯಿಕ್ಕು. (Bp. 24, 27). — ಸರಿಯಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. Having no equal. ಸರಿಯಿಲ್ಲದವ (ಅಪ್ರತಿಮ); ಸರಿಯಿಲ್ಲದವಳು (ಅನುಪಮೆ G.). — ಸರಿಯುಳ್. -ಉಳ್. To be equal. ಭಕ್ತಂಗಾರುಂ ಸರಿಯೊಳರು? (Bp. 25, 22). — ಸರಿಯೇ ಸರಿ. Very proper indeed (B. 4, 195). — ಸರಿರಾತ್ರಿ. Midnight (My.). — ಸರಿರಾಜ್ಯ. An equal (portion of a) kingdom, the half of a kingdom. ಆಱಿಯದವರೊಡನಾಡಿ ಸರಿರಾಜ್ಯವಾಳ್ವದಕಿನ್ದ ಆಱಿಕೆಯುಳ್ಳಯವರೊಡನಾಡಿ ಯಾವಾಗ ಸೆಜೆಯಿಸುಹುದೆ ಲೇಸು (Sp.). — ಸರಿವರ್. -ಬರ್. = ಸರಿಬರ್. To become near or nigh, to become equal (Čpr. 4, 89; 6, 57; Rśv. 1, 24; Śśv. 3, 59; 4, 53). — ಸರಿಸಾರ. An equal share (My.). — ಸರಿವಿಟ. A gallant, etc. of equal position (Bp. 28, 17; 42, 7). — ಸರಿವೊಗು. -ಪೋಗು. To run equally into one another (Bh. 2, 2, 96). — ಸರಿಸಂಗಾತಿ. A companion or friend of the same age (ವಯಸ್ಯ, ಸ್ನಿಗ್ಧ, ಸವಯಸ್, ಸಮಾನವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಸ್ನೇಹಿತ Si. 206; My.). — ಸರಿ ಸಮ. Quite equal (My.). 2, equality, par (J. 23, 23). — ಸರಿಸಮಾನ. = ಸರಿಸಮ No. 1. (My.). — ಸರಿಹಗಲು. Midday, noon (My.). — ಸರಿಹೊತ್ತು. Exact time. ರಾತ್ರಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಸರಿಹೊತ್ತು (ಅರ್ಧರಾತ್ರ, ನಿಶೀಥ Si. 38). — ಸರಿ ಹೊನ್ದು. To become fit, to fit (My.); to become equal (C.; B. 4, 73). — ಸರಿ ಹೋಲಿಸು. To compare (Si. 346). — ಸರಿ ಹೋಲುವಿಕೆ. Resemblance (Si. 393).

ಸರಿ sari. 5. (That falls down, a fall of rain?), rain (ಮಟ್ಟಿ Kk. 12; ಮಟ್ಟಿ, ವೃಷ್ಟಿ 70; ವರ್ಷ Śm. 103; see Rśv. 8, 112; ಬೆಲ್ಲರಿ; Čpr. 2, 86; 5, 126; Abh. P. 8, 14; 10, 67; Grj. 9, 51; J. 27, 41). ಮಂಜಿನ ಸರಿ (ಹಗಲಿನ ಹಾವಸೆ Bhn. 8). *Cf.* ಜಡಿ 6. — ಸರಿವಟ್ಟಿ. -ಮಟ್ಟಿ. All kinds of rain (Abh. P. 9, 61; Bh. 1, 19, 23; 2, 2, 78).

ಸರಿ sari. 6. = ಶರೆ q. v., ಸರೆ. (That fallen down and accumulated?), an accumulation, a heap, a mass (J. 6, 6).

ಸರಿ sari. Going, moving; that goes. 2, a cascade (*cf.* ಝರಿ).

ಸರಿಕತನ sarikatana. = ಸರೀಕತನ. Equality of position. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಮಗಿನ್ನ ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರ ಕೂಡ ಸರಿಕತನದ ಸಮ್ಬನ್ಧ ಮಾಡುವ ಛರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬೀಳಿ ಬಾರದು (B. 4, 12).

ಸರಿಕೆಸು sarikisu. = ಸರಕಸು, etc. (My.).

ಸರಿಗ sariga. An equal, a man of equal power (Râm. 5, 8, 37; 6, 53, 87).

ಸರಿಗಮಪಧನಿ sa-ri-ga-ma-pa-dha-ni. (J. 21, 58; see Mr. s. ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ಸರಿಗೆ sarigĕ. = ಸಲಿಗೆ. An ornament for the neck of females (Kâvy. III, 3, 55; My.; Mhr. ಸರೀ; Sk. ಸರ್ಜೂ, a necklace). 2, = ಸಲಿಗೆ, a wire (My.; Mhr. ಸರೀ). 3, = ಜರಿ, gold or silver thread (My.; Tĕ.; T. ಚರಿಗೈ). ಬಿಜಿಗಾಳಿಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಸರಿಗೆ ಆದೀತೇ?—ಸರಿಮನಿಯಾಕೆ ಸರಿಗೆ ಹಾಕ ಕೊಣ್ಡಿರೆ ನೆರೆಮನಿಯಾಕೆ ಉರುಳು ಹಾಕ ಕೊಣ್ಡಳು (Prvs.). — ಸರಿಗೆಯೊಳ್ಲಿ. -ಒಲ್ಲಿ. A small dôtra with borders of gold or silver thread (My.). — ಸರಿಗೆಸೀರೆ. A sîrĕ of the same description (My.).

ಸರಿತ್ sarit. *A stream, a river.* 2, a thread, string.

ಸರಿತ್ಪತಿ sarit-pati. *The ocean.*

ಸರಿತ್ವತ್ sarit-vat. The ocean. (R.).

ಸರಿತ್ಸುತ sarit-suta. Bhîshma, son of Gaṅgâ. (R.).

ಸರಿದ್ವರ sarit-vara. = ಸರಿದ್ವರೆ. (J. 2, 13).

ಸರಿದ್ವರೆ sarit-varĕ. Best of rivers: *the Ganges.*

ಸರಿಲ್ saril. N. of a fish (Râv. 5, 115).

ಸರಿಲ sarila. = ಸಲಿಲ.

ಸರಿಸಪ sarishapa. = ಸರ್ಷಪ.

ಸರಿಸ sarisa. Straightness; exactness, propriety, exact measure, measure, exact place, the state of being in a direct line with, opposite or standing in front; equality, etc. (ಸರಳ, ನೇರಿತು Nn. 63; ಸರಿ, etc. ಸಾಮ್ಯ ಔ. II, 25; ಸರಿ, etc. ಸಮಾನ Šs.; Mhr. ಸರಸಾ, similar, like; in the neighbourhood of; along with, together with). See Bp. 5, 4; 52, 33; Râv. 6, after 11; J. 3, 9; 6, 18; 12, 19; 13, 1. 11. 38. 64; 14, 1. 2; 25, 28; 27, 34; 28, 48; Râm. 6, 44, 14; Bh. 1, 8, 13; Dp. 172. — ಸರಿಸಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To make to stand in a direct line with one's self (Râv. 6, after 11).

ಸರಿಸ sarisa. Glue (S. Mhr.; Mhr., H. ಸರಸ; Tĕ., H. ಸರೀಸು, ಸರೀಸು).

ಸರಿಸು sarisu. To move (v. t., B. 5, 165); to move to one side or aside (v. t., My.). — ಸರಿಸಾಡು. -ಆಡು. To move about or from one side to the other (v. t., B. 4, 158).

ಸರಿಸು sarisu. To go, to proceed. See ಅಸು-.

ಸರೀಕ sarika. A man of equal position (B. 4, 72; My.; Mhr. ಸರಿಪಾ, like, etc.).

ಸರೀಕತನ sarikatana. = ಸರಿಕತನ. (My.).

ಸರೀಸೃಪ sarîsṛipa. Crawling, creeping; *a snake.*

ಸರು saru. 1. = ಸರಿ 2, etc. Moving, going (Bh. 3, 17, 33).

ಸರು saru. 2. = ಸರಿ 4. Sameness, equality. — ಸರು ರಾತ್ರಿ. = ಸರಿರಾತ್ರಿ. (ನಟ್ಟಿರುಳ್ G.).

ಸರು saru. 3. A track of wild beasts (ಎಗನಟ್ಟಿ Šs.; Grj. 1, 83. 86; V. 29, 117; Šĕv. 4, 23). — ಸರುಎಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or follow such a track (Rêv. 5, after 80; Šĕv. 3, after 44).

ಸರು saru. = ಸ್ಸರು.

ಸರುಕೆಸು sarukisu. = ಸರಕಸು, etc. (My.).

ಸರುಕು saruku. = ಸರಕು 1. (My.).

ಸರುಂಕೆಳೆ (saruṅ-kĕḷĕ?). (ನೂನಾಟ Šs.).

ಸರುಜ sa-ruja. Suffering pain or sickness, sick, ill, diseased (ಕ್ಲೇಶಾಶ, ಆತಿರೋಗ Nn. 92; Čpr. 2, 33; Šĕv. 5, after 14).

ಸರುಸಪ sarusapa. Tbh. of ಸರ್ಷಪ. (Šmd. 336; ಸಾಸವೆ 336).

ಸರೂಪ sa-rûpa. 1. Having shape; well shaped; beauty (ರೂಪಕ, ಚೆಲುವು Nn. 135). 2, same shape, like, similar, resembling. 3, shaped, formed.

ಸರೂಪ sa-rûpa. 2. Tbh. of ಸ್ವರೂಪ. (Šmd. 368).

ಸರೆ sarĕ. = ಶರೆ, ಸರಿ 6.

ಸರೆ sarĕ. = ಸರಾಯಿ, etc. (ಹೆಣ್ಡ Čb.).

ಸರೆಗಾಲಿ sarĕ-gâra. A man who fabricates and sells spirituous liquor (S. Mhr.).

ಸರೇಫ sa-rêpha. Having the rêpha or letter *r*; a word with *r* (ರೇಫೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಪದಂ Šmd. 49 Cm.; 50); a letter that has the *r* (ರೇಫೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಅಕ್ಷರಂ 71 Cm.); together with the *r*. See Kâvy. III, 2, B, 50. 51.

ಸರೋಗ sa-rôga. Affected with disease. 2, sickness; sickliness (ಸರಲ, ಬಿಡವೆ ಇಹ ರೋಗ Nn. 63; ವ್ಯಾಮ, ಲೇಸಹ ರೋಗ 129).

ಸರೋಜ saras-ja. Lake-born: *a lotus.*

ಸರೋಜಪಾಣಿ sarôja-pâṇi. Having a lotus in the hand (Nn. 2).

ಸರೋಜಪ್ರಭವ sarôja-prabhava. = ಸರೋಜಸಮ್ಭವ. (Bp. 54, 66).

ಸರೋಜರಿಪು sarôja-ripu. The moon (Čpr. 3, 63). 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ಸರೋಜಸಖಿ sarôja-sakha. The sun (Čpr. 3, 63).

ಸರೋಜಸಮ್ಭವ sarôja-sambhava. Brahmâ (ಕಂ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 7).

ಸರೋಜಾಮ್ಬಕೆ sarôja-amhakĕ. A woman with lotus-like eyes (Čh. v. 58).

ಸರೋಜಾಸನ sarôja-âsana. Brahmâ (Nn. 110).

ಸರೋಜಿನಿ sarôjini. A pond abounding in lotuses; a multitude of lotuses; a lotus (Kâvy. II, 2, B at the end).

ಸರೋಜಿನೀಪತಿ sarojini-pati. The sun (My.).

ಸರೋಧಿ saras-dhi. The ocean (Rêv. 5, 131).

ಸರೋರುಹ saras-ruha. Pond-growing: *a lotus.*

ಸರೋರುಹಭವ sarôruha-bhava. Brahmâ (Bp. 25, 46).

ಸರೋರುಹಮಿತ್ರ sarôruha-mitra. The sun. 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ಸರೋರುಹಿಣಿ saras-ruhiṇi. A lotus (Čpr. 2, 83).

ಸರೋವರ saras-vara. A lake, a pond (ಶರ, ಕೊಳನು Nn. 35; Śmd. 272).

ಸರೋಷ sa-rôsha. Full of anger, angry, wrathful (ಲೋಹಿತ, ಕೋಪ Nn. 87).

ಸರ್ರ್ sar. A sound to imitate that of a flying rocket (C.). — ಸರ್ ಬರ್. A sound in imitation of that produced by churning (My.).

ಸರಿಗು saragu. = ನೆಗಹು, etc. (Bp. 27, 61). See ಮುಂಜರಿಗು. — ಸರಿಗೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. = ನೆಗಿಗೊಡ್ಡು, q. v. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕೆನ್ನುವ, ಅವನಿಗೆ ಸರಿಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಣನು (B. 4, 155). ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ನಿಷ್ಠುರನಾಗ ಬೇಡ! ನಿನಗೆ ಸರಿಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ (4, 201).

ಸರಿಂಗು sarangu. = ಸರಿಗು, etc. See ಕಡೆ-.

ಸರಿ sari. 1. Paste, gum, glue (ಅಣ್ಣ ಕೆಸ. 90. 117; C.; B. 1, 22; 4, 40; Tĕ. ಜರಿ). See Mr. s. ಪವುಸೆ. — ಸರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become sticky, etc. ಸರಿಗೊಣ್ಣುದು (ಚಗಿಲ್ತುದು ಕಿಸ.). — ಸರಿಮಿಣ್ಣಿ. A female who has not had her first course (ಪ್ರಥಮರುತುವಾಗದವಳ್ ಕೆಸ.; ಪ್ರಥಮಋತುವಾಗದವಳ್ Kk. 27; ಪ್ರಥಮಋತುವಾಗದವಳ್ ಕೆಸ. 73). — ಸರಿಯೂದು. -ಊದು. Frankincense-paste (Śĕv. 2, after 42).

ಸರಿ sari. 2. (= ಸರಿ 2 No. 5). A steep, a precipice (ಕಮ್ಮರಿ ಕೆಸ. 66. 117; ಕಮ್ಮರಿ Kk. 71, but ನರಿ in the MS.; Bp. 52, 15; J. 10, 8; Tĕ. ಸರ್ರೆ; *cf.* T. ಜಾರು s. ಜಾಱು 1?). See Mr. s. ನರಿಗುಣ್ಣು.

ಸರಿತೆ sarĕ. = ನೆಜೆ 2, q. v. (My.). ಸಜೀಲಿ ಬಿದ್ದವನಿಗೆ ಮಜೆಯೇನು? (Prv.). — ಸಜೆ ಬಿಡಿಸು. = ನೆಜೆ ಬಿಡಿಸು. (My.). — ಸಜೆಮನೆ. = ನೆಜೆಮನೆ. (My.; ಕಾರಾಗಾರ, ಕಾವಲಿ, ಗುಪ್ತ G.).

ಸರ್ಚ್ಚಿನೆ sarranĕ. A sound in imitation of that produced by splitting, rending and grating (Śĕv. 3, after 35; J. 13, 35; Bh. 4, 2, 65).

ಸರ್ಕಾರ sarkâra. = ಸರಕಾರ. (My.).

ಸರ್ಕು sarku. = ನರಕು 1. (My.). ಮೀಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರ್ಕಿಗೆ ಹಾಗದ ಕಾಸು (Prv.).

ಸರ್ಗ sarga. = ಸಗ್ಗ 2, ಸ್ವರ್ಗ 2. *Letting go, relinquishment, abandonment; letting loose.* 2, voiding (as excrement). 3, *creation.* 4, nature, the universe. 5, natural property, disposition, tendency. 6, onset, advance, rush. 7, *effort, resolution, determination, resolve, will; ascertainment, certainty.* 8, *a chapter, a book, a section.* See ಉತ್-, ಉಪ-, ಏಕ-, ಗೋ-, ನಿ-, ವಿ-.

ಸರ್ಗಬನ್ಧ sarga-bandha. Chapter-composition, a great poem, any work or book comprising several sections or chapters. See Kâvy. V, 960.

ಸರ್ಜ sarja. *The timber tree Vatica robusta* W. & A. (= ತಾಲ, q. v.; ಶಾಲ, ಅಸು Mr. 114).

ಸರ್ಜಕ sarjaka. = ಸರ್ಜ. 2, *the tree Terminalia tomentosa* W. & A. (= ಅಸನ).

ಸರ್ಜನ sarjana. = ಸರ್ಗ. Nos. 1 & 2. See ಅತಿ-, ಉತ್-, ಉಪ-, ವಿ-.

ಸರ್ಜರಸ sarja-rasa. = ಸಜ್ಜರಸ, ಸರ್ವರಸ. *The resinous exudation of the tree Vatica robusta; resin.*

ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ sarjikâ-kshâra. = ಸಜ್ಜಿಕಾರ, ಸದ್ಯಃಕ್ಷಾರ, ಸೃಜಕಾಕ್ಷಾರ. *Natron.*

ಸರ್ಜಿಕೆ sarjikĕ. ಸರ್ಜಿಕಾ. *Natron, impure alkali or carbonate of soda.*

ಸರ್ಜುಕ sarjuka. = ಸಜ್ಜುಕ, q. v.

ಸರ್ತಿ sarti. = ಸರತಿ, etc. (C.; ಸೂದಿ G.). ಎರಡು ಸರ್ತಿ (ಇರ್ಮೆ G.). ಆ ಔಷಧದ ಚೀಟುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಣ್ಣು, ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಸೆಟ್ಟಿ, ಸರ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಚೀಟು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದೇ! ಎರಡು ತಕ್ಕೊಣ್ಣಿರೆ ಪೈದ್ಯ ಹೇಬಿದ್ದಕ್ಕಿನ್ತ ತೀವ್ರ ಶಕ್ತಿ ಬನ್ದಿರ್ತೆನ್ದು, ಆಲೋಚಿಸಿ (B. 3, 28).

ಸರ್ದಿ sardi. = ಸರ್ತಿ, etc. (My.). ಸರ್ದೀ ಮೇರೆ (by turns, alternately) ಒಬ್ಬನು ಸಿದ್ಧೆಗೆಯ್ಯಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಎಚ್ಚರಿಸಾಗಿದ್ದು ಬದಿಕ ಮಲಗುವದು (ಉಪತಾಯ, etc. Si. 398).

ಸರ್ಪ sarpa. = ಸರ್ಪ. A creeping or serpentine or tortuous motion, creeping, gliding, sliding; going, flowing. 2, *a snake, a serpent* (ಹಾವು Nn. 55; ಪನ್ನಾಗ, ಫಣಿ 61). ಸರ್ಪನ ಕೂಡೆ ಸರಸವೇ? (Prv.). — ಸರ್ಪದ ಕಿವಿಯವ. A man who is quick of hearing (My.).

ಸರ್ಪಕಂಕಣ sarpa-kaṅkaṇa. Śiva (Bp. 31, 1).

ಸರ್ಪಕರ್ಣಾಕ sarpa-kaṇṭaka. Danger arising from a serpent or serpents (My.).

ಸರ್ಪಣಿ sarpaṇa. = ಸರ್ಪ No. 1. See ಅವ-, ಉತ್-, ವಿ-.

ಸರ್ಪತುಣ್ಡಿಕ sarpa-tuṇḍika. A catcher and exhibiter of snakes (ಹಾವಾಡಿಗ Mr. 391).

ಸರ್ಪನಕ್ಷತ್ರ sarpa-nakshatra. N. of the ninth lunar mansion (J. 34, 21).

ಸರ್ಪಪರ್ಯಂಕ sarpa-paryaṅka. A snake-bed: a snake-basket (ಹೇಳಿಗೆ Mr. 391).

ಸರ್ಪಭುಜ್ sarpa-bhuj. A snake-eater: *an ophiophagous serpent* (ರಾಜಸರ್ಪ, ಅರಹಾವು Hlâ.). 2, a peacock.

ಸರ್ಪಭೂಷಣ sarpa-bhûshaṇa. Śiva (Č. Bp. 47, 17). 2, N. of a Kannaḍa author (B. 5, 319).

ಸರ್ಪಯಾಗ sarpa-yâga. Serpent-sacrifice, a particular sacrifice for the destruction of serpents. (My.).

ಸರ್ಪರಾಜ sarpa-râja. *Vásuki.*

ಸರ್ಪವೇಣಿ sarpa-vêṇi. A female who has serpent-like braids of hair (J. 11, 7).

ಸರ್ಪಳಿ sarpaḷi. = ಸರಪಣಿ, etc. (ನಿಗಡ, ಶೃಂಖಲ, ಬೇಡಿ G.; My.; B. 2, 13).

ಸರ್ಪಾಕ್ಷಿ sarpa-akshi. The mungoose-plant (ನಾಕುಲಿ, ಸುರಸೆ, ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ Si. 150).

ಸರ್ಪಾರಿ sarpa-ari. An ichneumon; a peacock; Garuḍa (My.).

ಸರ್ಪಾಶನ sarpa-aśana. Snake-eater: *a peacock.*

ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ sarpa-astra. A kind of arrow (Râm. 6, 15 sum.).

ಸರ್ಪಿ sarpi. 1. Tbh. of ಸರ್ಪಿಸ್. (ಸರ್ಪಿಸ್, ತುಪ್ಪ Mr. 183).

ಸರ್ಪಿ sarpi. 2. (ಸರ್ಪಿನ್). Going gently or tortuously, creeping, gliding.

ಸರ್ಪಿಣಿ sarpiṇi. A female serpent (Colebr.).

ಸರ್ಪಿಸ್ sarpis. *Clarified butter, ghee* (ತುಪ್ಪ Hlâ.).

ಸರ್ಪಿಸ್ಸಮುದ್ರ sarpis-samudra. The sea of ghee. (My.).

ಸರ್ಪು sarpu. Tbh. of ಸರ್ಪ. (Čb. 140).

ಸರ್ಪೋಪಜೀವಿ sarpa-upajîvi. A person who subsists by catching and exhibiting snakes (ಕೌತಿಕ, ಹಾವಾಡಿಗ Nn. 10, o. r. ಹಾವಡಿಗ).

ಸರ್ಪೋಪವೀತ sarpa-upavîta. A sacrificial thread made of a serpent (Grj. 10, after 61).

ಸರ್ಬ sarba. = ಸಬ್ಬ 2, ಸರ್ವ 1. All, etc. (Bp. 32, 31; 33, 18; 52, 34; 57, 8. 86). — ಸರ್ಬದು. The whole army (J. 25, 27). — ಸರ್ಬಲಗ್ಗೆ. = ಸಬ್ಬಲಗ್ಗೆ. (Č. Bp. 47, 32). — ಸರ್ಬ ಸನ್ನಾಹ. = ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ. (J. 12, 12; 22, 2).

ಸರ್ಯ sarya. To bo gone; to be approached. See ಉಪಸರ್ಯ, ಪರಿ-.

ಸರ್ಲೆ sarlĕ. A web-footed water-fowl, the teal (My.; see ಚಿಕ್ಕ-, ದೊಡ್ಡ-). — ಸರ್ಲೆಹಕ್ಕಿ. = ಸರ್ಲೆ. (My.).

ಸರ್ವ sarva. 1. = ಸಬ್ಬ 2, ಸರ್ಬ. *All,* every; *whole,* entire, universal, complete (ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತು Nn. 57; ಎಲ್ಲವು 162).

ಸರ್ವ sarva. 2. = ಶರ್ವ. *Śiva.*

ಸರ್ವಂಸಹ sarva-m-saha. *All-sustaining, all bearing;* patient, enduring.

ಸರ್ವಂಸಹೆ sarva-m-sahĕ. *The earth.*

ಸರ್ವಕಾಲಂ sarva-kâlaṁ. For all seasons, at all times. See ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ.

ಸರ್ವಗ sarva-ga. Going everywhere, all-pervading, ubiquitous (Bp. 1, 66).

ಸರ್ವಗತ sarva-gata. Going everywhere, universally diffused, all-pervading, omnipresent (Bp. 21, 24; 39, 12; 51, 34. 57).

ಸರ್ವಜಿತ್ sarva-jit. All-conquering, all-subduing, irresistible; all-surpassing, excellent (My.).

ಸರ್ವಜ್ಞ sarva-jña. All-knowing, omniscient, all-wise. 2, *Śiva.* 3, *a Buddha; a Jina* (ಜಿನೇಂದ್ರ Mr. 23). ಸಾರ ಬಲ್ಲವ ಸರ್ವಜ್ಞ (Prv.).

ಸರ್ವಜ್ಞತೆ sarva-jñatĕ. Omniscience (Bp. 53, 5; J. 13, 29). — ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯೌಷಧಿ. -ಔಷಧಿ. (ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ, etc. Si. 159).

ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ sarva-jñatva. = ಸರ್ವಜ್ಞತೆ. (Bp. 2, 25; 50, 13).

ಸರ್ವತನ್ತ್ರಸ್ವತನ್ತ್ರ sarva-tantra-svatantra. Master of all knowledge (My.).

ಸರ್ವತಸ್ sarva-tas. *From every quarter, from all parts; on all sides, everywhere;* wholly, entirely.

ಸರ್ವತಾಪನ sarva-tâpana. All-inflaming; Kâma. (R.).

ಸರ್ವತೋಭದ್ರ sarvatas-bhadra. Everywhere or on every side good or auspicious. 2, *a temple or palace of a square form and having an entrance opposite to every point of the compass.* 3, a square mystical diagram (painted on a cloth with various colours). 4, a kind of charade in which the same word answers several questions. 5, a particular kind of artificial verse, so contrived that the same meanings and syllables occur, whether the line be read backwards or forwards or in various other directions. 6, one of the viĉĉhittiôitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 7, *the nimb-tree, Ajadirachta indica* Juss. (= ಸಿಮ್ಪು, etc.).

ಸರ್ವತೋಭದ್ರೆ sarvatas-bhadrĕ. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಸರ್ವತೋಮುಖ sarvatas-mukha. Facing every quarter of the compass, turned everywhere; complete, unrestrained, unlimited. 2, *water.* 3, sky, heaven.

ಸರ್ವತ್ರ sarva-tra. Everywhere, in all places (ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ G.); always, at all times. ಮೌನಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ (Prv.). 2, all (Mhr.).

ಸರ್ವತ್ರಾಣಿ sarva-trâṇi. Almighty (B. 4, 13. 144. 145).

ಸರ್ವಥಾ sarvathâ. In all ways, by all means (ಸಮಪಾಕ್ಯ Mr. 534); altogether, entirely, wholly, completely, mostly (ವಿಶ್ವತೆ 534); assuredly, certainly (ಸರ್ವಸತ್ಯ 534); exceedingly; at all times. See B. 4, 201.

ಸರ್ವದಾ sarvadâ. Always, at all times (My.; B. 4, 17).

ಸರ್ವದೇಹಾನಿಲ sarva-dêha-anila. The vital air that is diffused through the body (ವ್ಯಾನ Mr. 51).

ಸರ್ವಧಾರಿ sarva-dhâri. N. of the twenty-second year of the cycle of sixty. (My.).

ಸರ್ವಧುರಾವಹ sarva-dhura-âvaha. *An ox fit for any kind of carriage or draught.*

ಸರ್ವಧುರೀಣ sarva-dhurîṇa. *An ox* (or other animal) *fit for any kind of carriage or draught.*

ಸರ್ವನಾಮ sarva-nâma. *A pronoun* (Śmd. 96. 97. 110. 116. 118. 120. 123. 134. 137. 200. 256; Kâvy. I, 2, 4-11. 17-19. 23-30).

ಸರ್ವನಿಯಾಮಕ sarva-niyâmaka. All-controlling (B. 4, 145).

ಸರ್ವಪತಿ sarva-pati. The lord of all; Śiva (Bp. 51, 18).

ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯ sarva-pâpa-kshaya. Destruction or removal of all sin. ಸೀರೊಳಗೆ ಮುಯಿಂಕ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮಾಗ ಲೆನ್ದು, ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಅಘಮರ್ಷಣ Nr.).

ಸರ್ವಪಿತ sarva-pita. The father of all; Śiva (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಪುರುಷಾಧಿಪ sarva-purusha-adhipa. The ruler of all human beings; Śiva (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಪ್ರಕಾರ sarva-prakâra. Every way, mode or manner (My.).

ಸರ್ವಬನ್ಧು sarva-bandhu. A man who is equal to all one's relations (My.).

ಸರ್ವಭಕ್ಷ sarva-bhaksha. *Eating all kinds of food, omnivorous* (ಎಲ್ಲವಂ ತಿನ್ಬವಂ Mr. 234).

ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ sarva-bhakshaka. = ಸರ್ವಭಕ್ಷ. (Bp. 54, 11). 2, Agni (My.).

ಸರ್ವಭೂಮಿ sarva-bhûmi. The whole earth. See ಸಾರ್ವಭೌಮ.

ಸರ್ವಮಂಗಲ sarva-maṅgala. All-auspicious (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಮಂಗಲಾಸ್ಪದ sarvamaṅgala-âspada. An all-auspicious seat. 2, sarvamaṅgalâ-âspada, a seat of Pârvatî (J. 10, 35).

ಸರ್ವಮಂಗಲೆ sarva-maṅgalĕ. = ಸಬ್ಬಮಂಗಳೆ. She who is all-auspicious, *Durgâ, Pârvatî.* 2, N. (Râv. 7, after 14).

ಸರ್ವಮಯ sarva-maya. Made or consisting of all, all-containing, universal, comprehensive of all (Bp. 10, 54; 39, 12; 51, 18).

ಸರ್ವಮಾತೆ sarva-mâtĕ. The mother of all, Pârvatî (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಮಾನ್ಯ sarva-mânya. Lands or villages exempt from all tax whatsoever (Bp. 27, 53; My.).

ಸರ್ವರಕ್ಷಕ sarva-rakshaka. All-protecting, all-saving; Śiva (Bp. 10, 54).

ಸರ್ವರಸ sarva-rasa. = ಸರ್ಜರಸ. Fluids of all kinds; saltness, salt; *the resinous exudation of the tree Vatica robusta; resin.* See Mr. s. ಉಗ್ರಾಣ.

ಸರ್ವರ್ತು sarva-ritu. Every season.

ಸರ್ವರ್ತುಕ sarva-rituka. Adapted to every season, habitable in.

ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ sarva-lakshaṇa. = ಸಬ್ಬಲಕ್ಕಣ. All attributes or qualities, all marks; all lucky marks or favourable signs.

ಸರ್ವಲಿಂಗಿ sarva-liṅgi. Having all the external marks (of the orthodox faith): *a heretic,* an imposter.

ಸರ್ವಲೆ sarvalĕ. (= ಸಬಳ 2). *A lance, a javelin; an iron club or crow.*

ಸರ್ವಲೋಕ sarva-lôka. The universe. (My.).

ಸರ್ವವರ್ಮ sarva-varma. N. of the author of the kâtantra-sûtras or the grammar kalâpa. See ಅಭಿನವ.

ಸರ್ವವಿಷಯ sarva-vishaya. All the countries (of India). — ಸರ್ವವಿಷಯಭಾಷಾಜಾತಿ. The peculiar languages of all the countries (of India, Čh.). — ಸರ್ವವಿಷಯಭಾಷಾದಿ. -ಆದಿ. The languages of all the countries and their style (Čh.).

ಸರ್ವವೇದ sarva-vêda. 1. *A Brâhmaṇa who has read the four vêdas;* having all knowledge.

ಸರ್ವವೇದ sarva-vêda. 2. Tbh. of ಸರ್ವವೇದಸ್. (ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಕೊಟ್ಟವಂ Mr. 261).

ಸರ್ವವೇದಸ್ sarva-vêdas. *A man who gives away all his property to the priests employed by him at particular sacrifices.*

ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ sarva-vyâpaka. All-pervading, ubiquitous. (My.; also ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ).

ಸರ್ವಶಕ್ತಿ sarva-śakti. All might, all power. 2, almighty; the almighty or universal soul (ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ Hlâ. Cm.; B. 4, 15).

ಸರ್ವಶೇಷ sarva-śêsha. Anything remaining out of a whole. (R.).

ಸರ್ವಸತ್ಯ sarva-satya. Complete truth. See Mr. s. ಸರ್ವಥಾ.

ಸರ್ವಸನ್ನಹನ sarva-sannahana. *A complete armament.*

ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ sarva-sannâha. = ಸಬ್ಬಸನ್ನಣ, ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ. A complete armament, the arming or assembling of foot and horse, elephants and chariots (ವೀರಬಲ Mr. 472). 2, *the supreme or universal soul* (see Hlâ. Cm. s. ಸರ್ವಶಕ್ತಿ).

ಸರ್ವಸಸ್ಯ sarva-sasya. *Bearing alt kinds of corn.*

ಸರ್ವಸಾಧನ sarva-sâdhana. All-accomplishing; fulfilling all requirements. Feminine ಸರ್ವಸಾಧನಿ (Kâvy. I, 5, 1. 27. 41).

ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ sarva-sâdhâraṇa. Common to all. (My.; B. 4, 87. 189).

ಸರ್ವಸಾಧು sarva-sâdhu. In all respects good, virtuous, etc. (Nn. 150).

ಸರ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯ sarva-sâmarthya. All power, ability or strength (My.).

ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ sarva-siddhi. Accomplishment of every object, attainment of all one's objects, universal success. (My.).

ಸರ್ವಸುಲಭ sarva-sulabha. Easy of access to all (My.).

ಸರ್ವಸುಹೃತ್ sarva-suhṛit. A universal friend (My.).

ಸರ್ವಸ್ವ sarva-sva. *The whole of a person's property or possessions;* whole substance or essence of anything. (Čpr. 1, after 78; Śmd. 78).

ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರ sarva-svatantra. Quite self-dependent, quite independent, free or unrestrained (J. 13, 28).

ಸರ್ವಸ್ವಹರಣ sarvasva-haraṇa. The seizure or confiscation of the whole of any one's property; seizure of the whole substance or essence. See ನೆಜ್ಜೆ ಕೊಳ್.

ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹಾರ sarvasva-apahâra. Taking away or stealing the whole of any one's property (My.).

ಸರ್ವಾಕರ್ಷಣ sarva-âkarshaṇa. Drawing the whole; taking away the whole. See ಗರವು.

ಸರ್ವಾಂಗ sarva-aṅga. The whole body (Bp. 4, 41; 37, 24; 48, 11; 57, 61; J. 12, 31. 34). 2, having all members, perfect in limb. 3, all the vêdâṅgas collectively.

ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಷೌರ sarvâṅga-kshaura. Shaving the whole body with the exception of the paṅčaśikhĕs (My.).

ಸರ್ವಾಂಗೀಣ sarvâṅgiṇa. Spread over all the limbs. (Čpr. 1, after 81).

ಸರ್ವಾಣಿ sarvâṇi. = ಶರ್ವಾಣಿ, etc. *Pârvati.*

ಸರ್ವಾತ್ಮ sarva-âtma. *The universal soul;* epithet of Śiva (Bp. 39, 12).

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ sarva-adhikâra. General superintendence; universal rule, etc. (My.).

ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ sarva-anubhûti. Universal experience. 2, all-perceiving. 3, *the plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ಸರ್ವಾನ್ನಭೋಜಿ sarva-anna-bhôji. *Eating alt sorts of food* (whether clean or otherwise).

ಸರ್ವಾನ್ನೀನ sarvânnîna. *Eating alt sorts of food.*

ಸರ್ವಾಪರಾಧ sarva-aparâdha. All offences or transgressions (My.).

ಸರ್ವಾಪರಾಧಿ sarva-aparâdhi. One who has committed all sorts of offences (Bp. 32, 62).

ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ sarva-abhisâra. *An attack with a complete army.*

ಸರ್ವಾಯಸ sarva-ayasa. *Entirely made of iron.*

ಸರ್ವಾರ್ಥ sarva-artha. Having all objects or aims. 2, all matters; all objects.

ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧ sarvârtha-siddha. One by whom all objects are effected; *Śâkyamuni, Buddha.*

ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ sarvârtha-siddhi. = ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ. 2, N. of a king (My.).

ಸರ್ವೇಶ sarva-îśa. Lord of all; the universal soul; a universal monarch, a paramount lord; epithet of Śiva. (Bp. 1, 66; 39, 12; 51, 38).

ಸರ್ವೌಘ sarva-ôgha. *The assembling of a complete army.*

ಸರ್ಷಪ sarshapa. = ಸರಿಸಪ, ಸರುಸಪ, ಸಾಸವ, ಸಾಸಿವಿ, ಸಾಸಿವೆ, ಸಾಸುವೆ. *Mustard, Sinapis dichotoma* Roxb.; *Mustard-seed.*

ಸಲ್ sal. 1. = ಸಲು, ಸಲ್ಲು, (ಸಾಲ್ 1). To enter a place, to enter (ಸ್ಥಾನಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; Čpr. 8, 7; Abh. P. 7, 15); to enter upon, to engage in, to undertake (Śmd. 58); to undergo, to be subjected to (Bp. 59, 49; 61, 57); to join, to associate one's self to (Bp. 37, 23; 48, 19; Bh. 1, 8, 84); to agree to, to be pleased with (Bp. 28, 23; 47, 62); to accrue, to arise (Bh. 1, 10, 39);—to enter upon a course: to pass, to be current (as money, etc.); to be used, to be in use; to pass by general consent, to be valid, proper or fit (ಸಲುವಳಿಯಾಗಿರ್ Śmd. 19 Cm.; 24 Cm.; ಸಲುವಳಿಯಾಗು 27 Cm.; 207 Cm.; see 89. 109. 112. 248. 294; Rśv. 5, 52); to be (241. 367; *cf.* Bp. 55, 12 s. ಸಲು); to pass (as time, Čpr. 2, after 14 & 53; 3, after 68; Bp. 43, 14; 44, 5; Rśv. 8, after 96); to pass, to depart from life (My. as ಸನ್ದು ಹೋಗು); to pass from one person to another, to be given (Bh. 1, 8, 59),

to be paid or liquidated (My. as ಸಲ್ಲು);—to become agreeable (Bh. 1, 8, 4);—to become or be well-known or famous (ಸಮಾವ್ಯಾತಿ Śmd. Dh.; Rāv. 5, 28; Bh. 1, 8, 77; Kk. 26). P. p. ಸನ್ನ (Bp. 61, 57); ಸನ್ನಂ, ಸನ್ನಪಂ (Śmd. 280); ಸಲ್ಲವ್ವ (291); ಸಲ್ಲದು (Bh. 1, 8, 23). ಸನ್ನಿತು (Bp. 36, 48. 61; 52, 43), ಸನ್ನಿತ್ತು (41, 19). ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡಂ (Śmd. 121). ಜೀಗ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಸಲ್ಲುಮು (159). ಏಕೆ ಸಿವಾಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುಮೊ ಪುಣ್ಯೊಡಂ ಕೃತಿಬು ಸ್ಥವಂ? (177). ಸನ್ನ ವೀರನೊಳು ಭಯವುಣ್ಟೆ? (Sp.). ಜೆಲ್ವನಾನ್ತು ಸನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನಕೆ ಪಟ್ಟವಣೆ ಗದ್ದುಗೆ ಎಮ್ಬುದು (Kk. 26). ಬನ್ನನವ ಮಾಡಿದರು (*i. e.* -ರೂ) ಸನ್ನ ಜ್ಞಾನಿಯೆ ಲೇಸು! (Sp.). See ತಪ್ಪಿ-, ತುರಿಲ್-, ಬಲಿ-, ಮನಂ-, ಮೆಯ್-, ಸಮ-, ಸವ-; ಸಿನ್ದಿಜಿಕೆ; Ch. v. 69; Bp. 21, 33; 22, 9; 43, 26; 51, 30; 55, 6; J. 1, 10; 2, 7. 23; 4, 5; Śmd. 3. 5. 7. 13. 34. 63. 77. *Cf.* Tē. ಚನು, ಚೆಲ್ಲು; T. ಚೆಲ್ಲು, M. ಚೆಲ್ಲ. — ಸಲ್ಲ. = ಸಲ್ಲದು. It is unfit, improper, etc. ಇದ್ದ ಊರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದು ಕೊಮ್ಬುವರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ಉದ್ದು ಮದ್ದಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಸಿದ್ದೆ ಯೋಗಿಗೆ ಸಲ್ಲ.—ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ತಣ್ಪೆಯವನ ನಣ್ಬಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಬೆಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ.—ಪೋಕಸಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ. ಮೂಕಸಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ.—ಮುರಾಬರ ಹತ್ತರ ಹೋರಾಬ ಸಲ್ಲ.—ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಜಿನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prvs.). — ಸಲ್ಲದವ. -ಆವ. An improper, useless man (ಎಡೆಗ Kk. 37; Śm. 46). — ಸಲ್ ಸಲ್. rep. (Bp. 47, 62).

ಸಲ್ sal. 2. = ಚುಲ್, etc. See ಮಬಿ-, ಮಬಿ-.

ಸಲ sala. = ಸಲವು 2, No. 1. Entering, entrance, ingress (ಪ್ರವೇಶ Śmd. II; Kk. 84). **2,** a coming to pass: a time (My.). See *e. g.* ಒನ್ದು ಸಲ.

ಸಲಕೆ salaki. = ಸಲಗೆ. — ಸಲಕಬಾಯಿಹಕ್ಕ. The grey or spot-bill duck, Anas poecilorhyncha (Bd.).

ಸಲಕ್ಷಣ sa-lakshaṇa. Having the same marks (Śmd. 222), of the same species. 2, having marks, being distinguished by (A.). 3, having good marks; a good mark (ಲಕಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ಲಕ್ಷಣ Nn. 26; Bp. 38, 43). Feminine ಸಲಕ್ಷಣಿ. ಆ ಕನ್ನಿಕೆ ಸಲಕ್ಷಣಿಕೆ (Śmd. 109 Mḍb., o. r. ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಿ).

ಸಲಕ್ಷಣಪುರುಸ salakshaṇa-purusha. A fine looking man (My.).

ಸಲಗ salaga. A leading animal, the leader of a herd (especially an elephant, My.); a bull (ಗೂಳಿ Bhn. 24, o. r. ಸಲುಗು). — ಸಲಗಾನೆ. -ಆನೆ. (ಯೂಥನಾಥ, ಯೂಥಪ, ಆನೆಗಳ ಹಿಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಗಜ Si. 269).

ಸಲಸೆ salageˇ. Tbh. of ಶಲಾಕೆ. (Śmd. 359).

ಸಲಣ್ಡು salaṇḍu. The act of entering or going into, entrance, the act of taking possession. — ಸಲಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take possession of, to seize (ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಳ್ Śmd. II; Kk. 88).

ಸಲಪು salapu. = ಸಲವು 1, ಸಲಹು. To forward: to foster, to tend, to preserve, to bring up, to take care of (ರಕ್ಷಣ Śmd. Dh.; Rāv. 2, 50).

ಸಲವು salavu. 1. = ಸಲಪು, etc. (My.; B. 5, 229).

ಸಲವು sal-a-vu. 2. (Śmd. 247). = ಸಲ No. 1. Entrance, etc. (Abh. P. 10, after 116; 11, 67). **2,** = ಸಲುವು, validity, force: valid reason, cause, account. ಸಲವಾಗಿ, on account of, for (My.). ಇದಲಿ ಸಲವಾಗಿ (B. 5, 106).

ಸಲವೆ salavě. Washing and bleaching new cotton cloth (My.; Tē. ಚಲವೆ; Tě. ಚಲವೆ also: cold, etc., see ಚಲಿ 1).

ಸಲಹಾ salahâ. = ಸಲಹೆ, ಸಲ್ಲಾ. Counsel (My.; Mhr., H. ಸಲಾ, ಸಲ್ಲಾ).

ಸಲಹು salāhu. = ಸಲಪು, etc. (ಕೃpr. 8, 81; Bp. 2, 2; 18, 13; 47, 45; 52, 33; Č. Bp. 11, 10; Râm. 3, 2, 15; Bh. 1, 8, 15; J. 1, 2; 2, 50; 11, 35; My.). ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಲಹಲ್ ಪಟ್ಟು ಬಬಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕಿಯೂ ಮೃಗವೂ (ಭೇಕ, ಗೃಹ್ಯಕ Si. 181); ಸಲಹಲ್ ಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು (ಪುಷ್ಟ, ಪುಷಿತ 380). ಸಲಹಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಕಿಲ್ಬಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಸಲಹುವಿಕೆ salahuvikě. Fostering, etc. (ರಕ್ಷಣ, ತ್ರಾಣ Si. 388).

ಸಲಹೆ salahě. = ಸಲಹಾ. (My.).

ಸಲಾಂ salâṁ. = ಸಲಾಮು. Safety, peace (the word used in salutation by and to most people, accompanied with the raising of the hand to the forehead; it well answers also to compliments, respects and thanks; C.; Mhr., H. ಸಲಾಮ). ಸಲಾಂ, ನೆಟ್ಟರೇ! (B. 4, 168).

ಸಲಾಕೆ salâkě. Tbh. of ಶಲಾಕೆ. An iron rod or bar; a stem (of the sandal tree, My.); etc. ವಜ್ರಸಲಾಕ (Si. 399; My.).

ಸಲಾಕೆ salâkě. = ಸಲಾಖೆ. (ಶಲಾಕೆ G.). ಮಾಂಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಸಲಾಕೆ (ಆರ್ಬುದ); ಆಕ್ಯಸಾಲೆಯರ ಸಲಾಕೆ (ಇಷೀಕೆ, ತೂಲಿಕೆ G.). See ಕಬ್ಬಿಣ-.

ಸಲಾಕ್ಷಣ್ಯ sa-lâkshaṇya. A kind, a species (ರೂಪಕ, ಲಕ್ಷಣ ಭೇದ Nn. 135).

ಸಲಾಖೆ salâkhě. Tbh. of ಶಲಾಕೆ. See ಗುಣಕೃತ-.

ಸಲಾಮು salâmu. = ಸಲಾಂ. (C.). ಕಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಜೊಣ್ಣೆ, ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಲಾಮು (Prv.). — ಸಲಾಮು ಮಾಡು. To make salâmu, to compliment by lifting the hand to the forehead (and uttering the term), to greet (C.). ದೊರೆಗೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ (B. 3, 63). — ಸಲಾಮು ಹೇಧು. To tell one's compliments or thanks (through any person, My.).

ಸಲಿಕೆ saliki. = ಸಲಿಕೆ. (S. Mhr.). ಕೊಡಲಿ ಗುದ್ದಲಿ ಸಲಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ಒಡಿವೆಗಳು (B. 5, 74).

ಸಲಿಕೆ salikě. = (ಸಲೆ 2), ಸಲ್ಲಿಕೆ. Delivering over, paying, payment (My.).

ಸಲಿಕೆ salikě. = ಸಲಿಕ. Tbh. of ಶಲಾಕೆ. An iron rod, a crow-bar (My.; Tě.); a kind of spade or hoe (My.). See B. 5, 79.

ಸಲಿಗೆ saligě. (fr. ಸಲ್ 1). = ಸಲುಗೆ, (ಸಲ್ಲೆ). Familiar intercourse, familiarity (My.); excessive familiarity, indulgence (in the intercourse with children, etc., My., also in ಸಲಿಗೆ ಕೊಡು); improper familiarity, freedom (Bp. 43, 40; My.; Mhr., H. ಸಲುಕಾ, good terms with or together; amicable footing; friendly relation with a foreign power, is Arabic and not to be compared; Mhr. ಸಲಗ, ಸಲಗೀ, intimacy, familiarity, probably is taken from K.). ಆ ಹುಡುಗರು ಹೆದಜಿದೆ, ಸಲಿಗೆಯಿನ್ದ (ಅವನ ಸಂಗದ) ಆಡಿದ್ದರಿನ್ದ ರಾಜ್ಞಸನಿಗೆ ಸನ್ತೋಷವಾಗ ಹತ್ತಿತು (B. 5, 133). ಆತನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಸ್ವಿನಿನ್ದ ಅವನ ಸಲಿಗೆಯೇ ಬಹಳ (5, 140). ಸಲ್ಲನ ಶಾವಿನಲ್ಲಿ ಸಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಹೋಯಿತು ಅಭಿಮಾನ.—ಸಲಿಗೇ ನಾಯಿ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಸಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ನಾಯಿ ತಲೆಗೇಱಿತು (Prvs.).

ಸಲಿಗೆ saligě. = ಸರಿಗೆ No. 2. A wire (My.).

ಸಲಿಲ salila. = ಸರಿಲ. *Water.* 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ಸಲಿಲಜ salila-ja. A lotus. (My.).

ಸಲಿಲಾಶ್ರಯ salila-âśraya. A tank, a lake (J. 2, 18).

ಸಲಿಸು salisu. = ಸಲ್ಲಿಸು. To cause to enter (Čpr. 2, after 49; 5, 50); to execute, to perform (Bp. 12, 45; 42, 16; 44, 18; 59, 24); to use, to employ (Śmd. 38; Mr. 3); to fulfil (as another's desire, Râm. 3, 8, 35; 18, 5; J. 19, 41. 44); to give (Bp. 3, 51; 7, 1; 27, 10), to grant (Rśv. 13, 26; J. 5, 44. 47; Bhâgavata 10, 18, 8), to bestow, to show (Bp. 6, 3; 40, 40); to pay (J. 29, 17); to spend (as time, Bp. 24, 2).

ಸಲೀಲ sa-lîla. Playful, wanton, sportive. (G.).

ಸಲು salu. = ಸಲ್ 1, etc. To enter, etc., etc.; to be (Bp. 55, 12); etc., etc. ಸಲುವತ್ತೆ (*i. e.* ಸಲುವ ಒತ್ತೆ, a fit pledge, 40, 11). ತುಪ್ಪಮ್ ಓಗರಕೆ ಸಲುವದು (Sp.). — ಸಲು ಸಲು. rep. (Bp. 36, 25).

ಸಲುಗೆ salugĕ. = ಸಲಿಸೆ. (Bp. 6, 3; 40, 40; J. 6, 42. 55; 30, 47).

ಸಲುಪ salupa. Tbh. of ಸ್ವಲ್ಪ. (My.).

ಸಲುಫ salupha. = ಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (St. & Pl.).

ಸಲುವಳಿ salu-vaḷi. = ಸಲ್ವಿಳಿ, (ಸಾಲಾವಳಿ). Currency, general acceptance, use;—fitness, propriety (My.; see Śmd. Cm. s. ಸಲ್ 1). — ಸಲುವಳಿಕ್ಕೆಯ. A proper or just price (My.). — ಸಲುವಳಿಮಾತು. A proper word (My.). — ಸಲುವಳಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become or be fit or proper (ಆಗು Śmd. 75 & 76 Cm.; ಸಾಲ್ 97 Cm.). — ಸಲುವ ವಿವ್ಯಾಪಾರ. Just transactions or trade (My.).

ಸಲುವು saluvu. = ಸಲಿವು 2, No. 2. Cause, etc. ಸಲುವಾಗಿ = ಸಲವಾಗಿ (C.; B. 1, 24; 2, 32. 33; 3, 77. 78; 5, 104. 182; ಓಸ್ವರ G.).

ಸಲುಹ saluha. Entering; current, onward motion. See ಬಿಲ್-.

ಸಲೆ salĕ. 1. Infinitive of ಸಲ್ 1. So that it passes: currently, perpetually, constantly (ನಿತ್ಯ Śmd. 395; ತಪ್ಪದೆ 110 Mḍb. Cm.); fitly, properly, nicely, well (ಚನ್ನಾಗಿ Śmd. Cm. 110 & 157; ಕೊಡಾಡುವದ ನುಡಿ Bhn. 38; often the term is a mere expletive or pâdapûraṇa, Čt. I, 19; II, 34). See Čpr. 1, 69; 8, 64; Bp. 27, 23. 77; 57, 83; Rśv. 5, 122; 8, 112; 11, 68; J. 3, 3. 24. 31; 28, 63; Śm. 3. 4.

ಸಲೆ salĕ. 2. (= ಸಲಿಕೆ, etc.). Payment, the sum paid (My.). 2, that is come by (?): the number resulting from the multiplication of two or more numbers, product (My.; is *this* a foreign term?). — ಸಲೆಗಜ. A square yard (My.). — ಸಲೆ ಮಾಡು. To find the area by multiplication (My.); to find the number of cubic feet by multiplication (My.). — ಸಲೆಯಡಿ. -ಅಡಿ. A square foot; a cubic foot (My.).

ಸಲೋಕ sa-lôka. Being in the same world. See ಸಾಲೋಕ್ಯ.

ಸಲ್ಲ salla. See s. ಸಲ್ 1.

ಸಲ್ಲಕಿ sallaki. = ಶಲ್ಲಕಿ. *The gum olibanum tree, Boswellia thurifera* Roxb. See ತವಿಕು, ತದುಕು.

ಸಲ್ಲಲಿತ sat-lalita. Very lovely, handsome or beautiful; very pleasant, wished for, desired or loved (Čh. v. 37; Bp. 9, 19; 22, 27; 35, 16; 39, 13; Rśv. 11, 57; J. 4, 5; 18, 24); great beauty, etc. (Bp. 42, 24). ಸಲ್ಲಲಿತತಿವಂ (ಹಂಸ Mr. 505).

ಸಲ್ಲಾ sallâ. = ಸಲಹಾ, etc. Counsel (My.; Mhr., H.). 2, peace; truce (My.; Mhr., H.). ಹಗೆಯವರ ಸಂಗಡ ಸಲ್ಲಾ ಮಾಡುವಿಕೆ (ನಸ್ತಿ Si. 262).

ಸಲ್ಲಾಪ sallâpa. = ಸಂಲಾಪ. (ಸೂಬಿನುಡಿ Hlâ.; ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಸೂಬಿನುಡಿ Mr. 88; Bp. 4, 24; 19, 38; 45, 1).

ಸಲ್ಲಾಪಿ sallâpi. = ಸಂಲಾಪಿ. (Bp. 32, 2).

ಸಲ್ಲಿಕೆ sallikĕ. = ಸಲಿಕೆ. (My.). ಸಲ್ಲದ ನಾಣ್ಯ ಸಲ್ಲಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜೋಯಿತು (Prv.).

ಸಲ್ಲಿಸು sallisu. = ಸಲಿಸು. (My.). Among the My. Liṅgavantas ಸಲ್ಲಿಸು means also 1, to serve up food. 2, to eat.

ಸಲ್ಲೀಲೆ sat-lîlĕ. Great sport or amusement; great grace, beauty or loveliness (Bp. 40, 88; Č. Bp. 47, 2; Rśv. 12, after 41; 13, after 61).

ಸಲ್ಲು sallu. = ಸಲ್ 1, etc. (My.; Bp. 58, 35). P. p. ಸನ್ದು; third person singular imperfect ಸಲ್ದಿತು, ಸನ್ದು. ರಾಜರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಲ್ಲ ತಕ್ಕ ಚಿಹ್ನ (ನೃಸಲಕ್ಷ್ಮ Si. 268). ದೂತತ್ವ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಭೀತತ್ವ ಸಲ್ಲದು.—ಪರವಾಸ ಮಾಡುವವನ ಭರವಸ ಸಲ್ಲದು.—ಪರ ಸು ಸಿಕ್ಕದರೂ ಸಿರಸವಿದ್ದವಗೆ ಸಲ್ಲದು.—ಸಲ್ಲದ ಶಾವಿನಲ್ಲಿ ಸಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಹೋಯಿತು ಅಭಿಮಾನ.—ಸಲ್ಲದ ನಾಣ್ಯ ಸಲ್ಲಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ಸಲ್ಲದ ಹೊನ್ನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಲ್ಲ (Prvs.).

ಸಲ್ಲುಡಿ salluḍi. — ಸಲ್ಲುಡಿಗಿಡ. A climbing shrub with necklace-like fruits, Maerua arenaria Hook. f. & T. (Z.).

ಸಲ್ಲೆ sallĕ. = ಸಲಿಸೆ, ಸಲುಸೆ. (V. 5, after 39).

ಸಲ್ಲೆಹ sallĕha. = ಸಲ್ಲೆಹ. Tbh. of ಶಲ್ಯ 1. (Grj. 7, 54; Rśv. 6, after 11). — ಸಲ್ಲೆಹದ ಕೋಲು. (ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು Si. 290).

ಸಲ್ವಳಿ sal-vaḷi. (Śmd. 252). = ಸಲುವಳಿ.

ಸವ sava. P. p. of ಸವೆ 2, in ಸವ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸವ sava. 1. Tbh. of ಸಮ 1. (G.; ಸವಾನ Śmd. 267 Cm.; 400 Cm.). — ಸವನು. = ಸಮವು. ಸವನಾಗು. -ಆಗು. To be or become equal, etc. (B. 3, 25; 4, 64). ಸವನಿಲ್ಲದನ್ಹ (G. 86). — ಸವನೆ. -ಎ 3. Quite equal, etc.; in the very same manner (B. 3, 4. 39. 89; 5, 274). See ಒನ್ದೇ-. — ಸವನೆಲ. Level ground (ಆಟ G.). — ಸವ ಸಲ್. = ಸಮ ಸಲ್. (Śmd. 400; Śm. 34. 63).

ಸವ sava. 2. Tbh. of ಶಬ. (Śmd. 342).

ಸವ sava. 3. Tbh. of ಶ್ರಮ. (Śmd. 347).

ಸವ sava. 4. Pressing out the sôma juice; a libation, oblation, *sacrifice;* the juice or honey of flowers. See ಉತ್ಸವ.

ಸವ sava. 5. Begetting, bringing forth young; a generator; offspring. See ಪ್ರಸವ.

ಸವಗ savaga. 1. (Tbh. of ಕವಚ? or of ಯಮಳ?). A suit of armour or mail (ಮೈಯ್ಯ ಜೋಡು Śm. 42; ಜೋಡು Bhn. 30; Śśv. 2, 108; J. 12, 49; Bh. 6, 4, 52; 10, 7, 6).

ಸವಗ savaga. 2. Tbh. of ಸಮೋಘ.

ಸವಗಸನ್ನಣಿ savaga-sannaṇa. Tbh. of ಸಮೋಘಸನ್ನಾಹ. (Śmd. 376).

ಸವಟು savaṭu. 1. = (ಸಟ್ಟು), ಸವುಟು, ಸೋಟು 2. A ladle, a spoon (My.; B. 3, 46).

ಸವಟು savaṭu. 2. To dirty (v. t., as clothes, My.). **2,** to become dirty (as clothes, My.; *cf.* ಜಟ್ಟು 2?).

ಸವಟೆ savaṭĕ. (= ಸೋಟೆ? ಸೊಟ್ಟೆ?). — ಸವಟಿವಾಯಂ. -ಡಾಯಂ. (Šmd. 95).

ಸವಡ savaḍa. = ಜವಳ. — ಸವಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A double structure or wall; a wall built on the outer side of another to support it (My.). — ಸವಡಪಿತ್ತಿ. = ಸವಡಗಟ್ಟು. (My.).

ಸವಡಿ savaḍi. 1. = ಜವಳಿ. A pair; a junction; confluence (J. 19, 49; see ಒಚ್ಚವಡಿ, ಮುಚ್ಚವಡಿ). See Bhn. s. ಪಿಡಿಸವತಿ. — ಸವಡಿಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. Two or both feet (Bh. 2, 10, 13). — ಸವಡಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. Two or both hands (Bh. 10, 8, 7). — ಸವಡಿಡು. -ಇಡು. To put together, to join, to pair (?). ಸವಡಿಟ್ಟಂ (Šmd. 63). — ಸವಡಿಸುಡಿ. Two words (Bh. 3, 6, 98). — ಸವಡಿವಾತು. -ಮಾತು. Two words (Bh. 8, 22, 28). — ಸವಡಿವೆರಳು. -ಬೆರಳು. Two fingers (Bh. 8, 25, 2).

ಸವಡಿ savaḍi. 2. A person who turns water from a tank on rice-fields (My.; H.).

ಸವಡಿಸು savaḍisu. To join, to comprise (Bh. 8, 27, 27).

ಸವಣ್ savaṇ. = ಸವಣ 1. — ಸವಣ್ಮನೆ. A Jaina temple (ಬಸದಿ Ct. II, 100).

ಸವಣ savaṇa. 1. Tbh. of ಕ್ಷಪಣ. (Šmd. 346) and of ಶ್ರವಣ (*i. e.* ಶ್ರಮಣ 345 Mdb.). A Jaina (ಕ್ಷಪಣ, ಜೈನ, ಶ್ರಮಣ Hlā.). ನಮೋಸ್ತುಗಳೆನ್ದು ಸವಣಗೆ ಪೆಸರಾಯ್ತು (Šmd. 93). ಸವಣಂ ಬಳಪಂಗೊಳೆ (200). See Čpr. 6, 95; Abh. P. 9, 13; Bp. 28, 37; 49, 9; 51, 36. 77; 52, 16. 20; 53, 10; Tbh. ತಟ್ಟು 1. — ಸವಣಬಳಗೊಳ. -ಕೊಳ. N. of a Jaina village in Mysore (My.). — ಸವಣಬೆಳಗೊಳ. = ಸವಣಬಳಗೊಳ. (My.).

ಸವಣ savaṇa. 2. = ಶ್ರವಣ 4. Pincers (My.).

ಸವೆಣಿಸು savaṇisu. = ಸವರಿಸು. Tbh. of ಸಂವರಿಸು. To prepare, to make or get ready, to arrange (My.; *cf.* ಸವಸಿಸು).

ಸವತಿ savati. = ಸವತೆ, etc. — ಸವತೀ ಕಾಯಿ. (ಉರ್ವಾರು G.; ವಾಲುಕ Čb.).

ಸವಶಿ savati. Tbh. of ಸಪತ್ನಿ. A rival wife (Čpr. 6, 1; Bp. 18, 11; J. 18, 10; My.; Tě.; Mhr. ಸವತ). ಸವತಿಗೆ ಸವತಿ ಪುರುಡಿಪಳ್ (Šmd. 159). ಸವತೀ ಗಣ್ಡಿ ಸಾಯಲಿ! ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೆ ಆಗುವವರು ಯಾರು?—ಸವತಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ ಆಗು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಸವತಿ ಸಣ್ಣವಳಲ್ಲ, ಪಾಯಾದಿ ಚಕ್ಕವನಲ್ಲ.—ದವುತಿ ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಸವತೀ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾದಿದರು.—ಸವತೀ ಕಾಯಿ ಕಹಿಯಾದರೆ ಸವತಿ ಏನು ಮಾಡುವಳು?—ಸವುದೆ ತಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಸವತಿ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾಳು? (Prv.). — ಸವತಿಪಾಯ್. -ತಾಯ್. A step-mother. ಸವತಿದಾಯ ಮಗನು (ವೈಮಾತ್ರೇಯ, ಏಮಾತೃಜ Nr.). — ಸವತಿಮಗ. A step-son (My.). Feminine ಸವತಿಮಗಳು (My.). — ಸವತಿಮತ್ಸರ. The enmity between rival wives (My.).

ಸವತೆ savatĕ. = ಸವುತೆ, etc. (My.). — ಸವತೀ ಕಾಯಿ. = ಸವತೀ ಕಾಯಿ. See Prv. s. Tbh. ಸವತಿ.

ಸವದು savadu. = ಸವೆದು. P. p. of ಸವೆ 2. (Bp.).

ಸವದೆ savadĕ. = ಸವುದೆ. (My.). ಸಾಲಗಾರಿರನ ಮನೆಗೆ ಸವದೆ ಹೊತ್ತರೆ ಮೇಲಣ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಸಮುವಾಯಿತು (Prv.).

ಸವನ savana. 1. *The act of extracting the juice of the sóma plant;* a libation; an oblation or sacrifice. 2, *bathing; any purificatory ablution.*

ಸವನ savana. 2. The act of bearing children, etc.

ಸವನ savana. 3. Tbh. of ಶಮನ. Yama (ಶಮನನು, ಯಮನು Nn. 103).

ಸವನಿಸು savanisu. (fr. ಸವೆ 3). = ಸಮನಿಸು. To be acquired, found, got or gained; to come about; to occur (ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Šmd. 15. 125. 146. 341; Šk̃v. 4, 85).

ಸವಯಸ್ sa-vayas. Coeval, ootemporary; a coeval, *a co-temporary, a friend of the same age.*

ಸವಯಿಸು savayisu. = ಸಮಿಸು, etc. To destroy, etc. (Bp. 61, 14).

ಸವರ್ savar. To perish, etc. (ಬೀ, ತೀರ್ Bhn. 33, o. r. ಸವೆ).

ಸವರಣೆ savaraṇĕ. = ಸಂವರಣೆ, ಸೌರಣೆ. (My.).

ಸವರಿಸು savarisu. 1. To cause to cut off the side branches of a branch, etc. (My.); to cause to chip (My.); to cause to cut down (J. 9, 22).

ಸವರಿಸು savarisu. 2. To have applied to, etc. (My.).

ಸವರಿಸು savarisu. = ಸಂವರಿಸು. (My.). ತಿರಿಚನಾಪಳ್ಳಿಗೆ ತಿರಿದುಮ್ಬೋದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ್ದ ಕೆಯ್ ಸವರಿಸ ಬೀಕ್ಕೀ (Prv.).

ಸವರು savaru. 1. To cut off the side branches of a branch of a tree, the branches of a bush or bamboo (My.), or the bark of a tree (B. 3, 7). **2,** to diminish prominences of the soil by cutting away a little at a time, to chip (My.). **3,** to cut, to cut down (Bp. 53, 10; Râm. 5, 9, 12; Bh. 6, 4, 107; J. 12, 49; 20, 26; 22, 26).

ಸವರು savaru. 2. To rub in or apply to, as water, oil, medicine, polish, or ashes (My.; B. 4, 175; Tě. ಚಮುರು, ಚಮುರು, ಜವರು, ಜವರು). **2,** to convey with a stick, knife, etc. any sticky substance to a vessel by rubbing the substance off on its brim (My.; B. 4, 40).

ಸವಱು savaṟu. = ಸಮುಱು 1. To trim (as the hair with one's hand), etc.; to measure even with the striker (My.). ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಿದೆಯನ್ನು ಸವಱಿ ತೀಡುವಾಗ ನಾರಿಯು ಕೆಯ್ ಕೊಡಿತು ಹಾಕದನ್ತೆ ಆಂಗೆಯ್ದುಸ್ತಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕವಾಗಿ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವ ತೊಗಲ ಕೆಯ್ಚೀಲ (Si. 287).

ಸವರ್ಣ sa-varṇa. The syllable sa (Čh.). 2, being of the same colour; like, resembling; of the same tribe or class. 3, belonging to the same class of letters, *i. e.* uttered by the same organs of speech. 4, homogeneous; a homogen. See Šmd. 13. 15. 16.

ಸವರ್ತಿ sa-varti. A person who moves or walks (Bp. 6, 12).

ಸವಸು savasu. 1. (fr. ಸವೆ 3). To make ready, to prepare (Bh. 1, 8, 86).

ಸವಸು savasu. 2. (fr. ಸವೆ 2). = ಸಮಿಸು, etc. To cause to wear away, to exhaust, to spend (Bp. 18, 20).

ಸವಹೆ savahĕ. = ಸರಲೆ, No. 1.

ಸವಳದೆ savaḷadĕ. Daybreak, dawn (ಉದಯ Šmd. 400).

ಸವಳು savaḷu. = ಚವುಳು, ಸವುಳು, q. v. (ಕಷಾಯ G.). ಸವಳ ಸೀರು (B. 5, 74).

ಸವಳ್ತಡೆ (savaḷtu-aḍĕ). = ಸಮುಳ್ತಱೆ. Daybreak, dawn, morning (ಉದಯ Śmd. 400). ಸವಳ್ತಡಿಂಗೆ, ಸವಳ್ತಡಿನ (401). 2, the next morning (ಮಾಱುಱ Čt. I, 31).

ಸವಾ savâ. = ಸವ್ವಾ. Having a fourth more; more by a fourth (My.; Mhr.). — ಸವಾಸೇರು. 1¼ sêru (in weight, My.). ಸೆಟ್ಟಿ ಸವಾಸೇರು, ಲಿಂಗ ಆಡಿಸೇರು (Prv.).

ಸವಾಯಿ savâyi. Excess by a fourth; having the excess of a fourth (Mhr. ಸವಾಈ). — ಸವಾಯಿಮಾಧವರಾಯ. N. (B. 4, 216).

ಸವಾರ savâra. = ಸ್ವಾರ 2. Mounted upon or seated in (a horse, a coach, etc.; Mhr.); a man on horseback, a horseman (My.; Si. 278; Mhr., H. ಸ್ವಾರ). — ಸವಾರಕಚೇರಿ. The office of troopers or native cavalry (My.).

ಸವಾರಿ savâri. 1. = ಸ್ವಾರಿ. Riding upon the back of any animal or in a carriage, riding; going, walking (My.). ಸವಾರೀ ಎತ್ತು, -ಕುದುರೆ, -ಬಣ್ಣಿ, etc.; ಕುದುರೇ ಸವಾರಿ, ಬಣ್ಣಿೞೀ-, etc. (My.). 2, the equipage, retinue or train of a great personage (Mhr., H. ಸ್ವಾರೀ); (the bamboo structure on carts, S. Mhr.). 3, the great personage singly; any person in the customary adulatory or complimentary style (My.; Mhr.).—Sec Si. 274. 275.

ಸವಾರಿ sa-vâri. 2. A cloud (Abh. P. 13, 59); a stream (13, 61).

ಸವಾಲ್ savâl. ಸವಾಲು. A question, inquiry (My.; Si. 56; Br.; Mhr., H.).

ಸವಾಷ್ಣಿ savâshṇi. Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ. A woman whose husband is living (ಮುತ್ತೈದೆ G.; Mhr. ಸವಾಶೀಣ, ಸವಾಷ್ಣ).

ಸವಿ savi. 1. = ಸವೆ 2. To wear away, etc., to pass, as time (Bp. 25, 6; 27, 21).

ಸವಿ savi. 2. = ಸವೆ 1. To test by eating, to taste; to eat (ಬಾದನಸರೀಕ್ಷೆ Śmd. Dh.; Bp. 15, 25; 24, 29; 28, 31; 33, 17; 36, 46; Śśv. 4, 66. 93; J. 1, 7; 6, 15; 15, 46; C.; B. 4, 2; *cf.* ಜಪ್ಪರಿಸು 1, T. ಚುಪ್ಪೆ, M. ಚುವೆ). ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರ ಸಂಗ ತಾ ಸಕ್ಕರೆ ಜೀನು ಸವದಸ್ತೆ (Sp.). ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವದು ಹೆಜ್ಜೀನು ಸವದಸ್ತೆ (Sp.). ಆಧಾರವಿಲ್ಲದವನ್ ಅಮ್ಮತಾನ್ನ ಸವದಾನೆ? (Dp. 87). — ಸವಿ ಸವಿ. rep. (Grj. 2, after 106; Bp. 10, 49; J. 3, 37).

ಸವಿ savi. 3. P. p. of ಸವಿ 2, in ಸವಿ ಸವಿದು (Bp. 35, 2).

ಸವಿ savi. 4. = ಸಂವಿ. That has taste, that is palatable, savoury, sweet or nice; ambrosia; taste; sweetness (ಮಧುರ Mr. 218; ಇಮ್ಮು Kk. 72, Śm. 65; ಸೀ G.; Čpr. 1, 51; 7, 49; 8, 56. 73. 82; Bp. 10, 49; 33, 17; 36, 46; 51, 49; 60, 42; My.; Tĕ. ಚವ; T. ಚುಪ್ಪೆ, M. ಚುವೆ). ಮಾಮರಂ... ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ (Čpr. 7, 41). ಅಱಿವುದೆ ಪಾಲ ಸವಿಯಂ ಕೆಸಜಿೞ್ ಇಹ ಬಳಸು? (Bp. 60, 42). ಬಾಯ ಸವಿಯಿಲ್ಲದ ರಸಾಯನದಲಿ ಏನು? (Dp. 167). ಕಬ್ಬು ಕೊಣೆಯಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಬುಡದಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಸವಿ ಒನ್ದೇ.—ಕಬ್ಬು ಡೊಂಕಾದರೆ ಸವಿ ಡೊಂಕೇ?—ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿ ಇಲ್ಲ.—ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ ತಿನ್ದ ಹೊಱತು ತಿಳಿಯದು.—ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ.—ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಸವಿ.—ವಾಲೀ ಹಾಗೆ ಬಲವನ್ತನಿಲ್ಲ, ಪಾಲಿನಷ್ಟಿನ್ತ (*i. e.* ಪಾಲಿಗಿನ್ತ) ಸವಿ ಇಲ್ಲ (Prvs.). See ಕಣ್-, ಕಳ್-, ಮಿಯ್-. ಸವಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುವವನು (ಪಳ್ಳ G.). — ಸವಿ ಕಿತ್ತಳೇ ಹಣ್ಣು. A sweet ripe orange (G. 155). — ಸವಿಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The sea of ambrosia or milk. — ಸವಿಗಡಲಣುಗ. -ಅಣುಗ. The son of the milk-sea, the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ತಶಿ Kk. 44; ಚನ್ದ್ರ Śm. 15. 16). — ಸವಿಗಲೆ. -ಕಲೆ. Sweet (amorous) art (J. 6, 34). — ಸವಿಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To make appear sweet; to please (v. t., Čpr. 3, 101); to cause to taste. — ಸವಿಗಾಣು. -ಕಾಣು. To taste (My.). 2, to be pleased (B. 4, 53). — ಸವಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To taste (Bp. 18, 29). — ಸವಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to taste or eat (J. 6, 43). — ಸವಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To perceive the sweetness or flavor (of anything, My.). ಬಾಯೊಳಗೆ ತಿನ್ನುವ ವಸ್ತು ಇರುವಾಗ ನಾಲಿಗೆಯೂ ಅಂಗಳೂ ಅದರ ಸವಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (B. 4, 85). — ಸವಿತುಟಿ. A sweet lip (ಇನ್ದುಟಿ G.). — ಸವಿದುತ್ತು. -ತುತ್ತು. A sweet morsel (Grj. 8, 59). — ಸವಿದೋಜಿ. -ತೋಜಿ. To appear as or to be sweet or delicious. ಕೊಣ್ಡವಗೆ ಸವದೋಜಿತು ಇನ್ತಪ್ಪ ಕಾಯಿ (Bĕḍaguḍaupadi). — ಸವಿನೀರು. Sweet, fresh, not salt water (B. 4, 101. 143; 5, 74). — ಸವಿನುಡಿ. A sweet word or speech (Grj. 2, after 106; J. 11, 10). — ಸವಿನೋಟ. A pleasant sight (Śś.; J. 6, 34). — ಸವಿನೋಡು. To taste, to relish, to eat (ಆಸ್ವಾದಿಸು G.; Bp. 3, 35; My.). — ಸವಮಣ್ಣಿಲ. The lunar disk (ಚನ್ದ್ರಬಿಮ್ಬ Čt. I, 28). — ಸವಮಾತು. A sweet word (My.; B. 4, 17). ಮಿಸ್ರಿಯಾ ಹಗೆ, ನೃಪನ ಕಾನ್ತೆಯಾ ಸವಮಾತು, ಮನ್ತ್ರವಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಗಳು ತನ್ನ ಮುನ್ತೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). ಸವಮಾತಿನವನು (ವದಾನ್ಯ G.). — ಸವಮಾವು. A sweet mango (ಇಮ್ಮಾವು, ಸಹಕಾರ G.). — ಸವಿಯೂಟ. -ಊಟ. A savoury, delicious meal (C.). ಸವಿಯೂಟಗಳನುಣ್ಣು ಬಿಮಿಸ ಬೇಡ! (Dp. 4). — ಸವಿವಣ್. -ವಣ್. A sweet ripe fruit (Śś. 76). — ಸವಿವೆರ್ದು. -ವೆರ್ದು. Sweetness to increase; to increase in sweetness (Čpr. 6, 85). — ಸವಿವೆಸರ್. -ವೆಸರ್. A pleasant name or word. ಅನ್ನೆಗಂ ಇನ್ನೆಗಂ etc. ಎನ್ದು, ನುಡಿವ ಸವಿವೆಸರ್ ಸೀಮಾಧರದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ (Kk. 69). — ಸವಿವೇಟ. -ವೀಟ. Sweet amorous play (J. 15, 43). — ಸವಿ ಸವಿ. rep. (B. 4, 32. 132). — ಸವಿಹಣ್ಣು. = ಸವಿವಣ್. (My.). — ಸವಿ ಹತ್ತು. To have a pleasing taste (C.). ಆದು ಗೋಧಿ ರೊಟ್ಟಿಯ ಹಾಗೆ ಸವಿ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (B. 3, 78). ಬಿಣಡೊಗಲು ಸಹ ನರಿಗಳಿಗೆ ಸವಿ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (5, 262). 2, a taste or desire (for anything) to arise or exist. ಒಮ್ಮೆ ತುಡುಗು ಪಕ್ಕದರೆ ಮುನ್ನೆ ಅದರಿ ಸವಿ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (B. 3, 78).

ಸವಿಗಾರಿ savi-gâra. A man who creates pleasant feelings, a jocose or witty man, etc. (ರಸಿಕ, ಜಾಣ, ಸೊಗಸುಗಾತ, ಸುಖವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವನು G.).

ಸವಿತಾರ savitâra. Tbh. of ಸವಿತೃ. The sun (Mr. 34; Śmd. 104).

ಸವಿತೃ savitṛi. Generating, producing, causing. 2, *the sun.*

ಸವಿತ್ರಿ savitri. *A mother.*

ಸವಿಧ sa-vidha. Of the same kind or sort. 2, *near, proximate;* vicinity.

ಸವಿನಯ sa-vinaya. Having good behaviour or propriety, well-conducted, modest; good behaviour, propriety, modesty (Bp. 24, 2; 28, 48; 35, 3).

ಸವಿನಯಸ್ಥ savinaya-stha. A well-behaved, modest man (Bp. 38, 6).

ಸವಿಭವ sa-vibhava. Having greatness or dignity, great, etc. (Čpr. 2, 94).

ಸವಿಸು savisu. 1. = ಸವಿಸು, etc. (My.).

ಸವಿಸು savisu. 2. To cause to taste or eat (J. 7, 42; 15, 47).

ಸವಿಸ್ತಾರ sa-vistâra. Detailed, circumstantial; circumstantially, minutely (My.; B. 4, 92).

ಸವಿಸ್ಮಯ sa-vismaya. Astonished, surprised. ಸವಿಸ್ಮಯಂ, with surprise (My.).

ಸವಿಹ saviha. Tasting; flavour, as one of the five objects of sense. ಕಾಣ ಬಹುದು, ಕೇಳುಹ, ಪರಿನು ಳಿಸುಹ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ, ಮುಟ್ಟುಹ ಎಮ್ಬುವ ವಿಷಯಂಗಳು (ರೂಪ ಶಬ್ದ ಗನ್ಧ ರಸ ಸ್ಪರ್ಶ Nr.).

ಸವುಂಗನ್ಧಿ savungandhi. Tbh. of ಸೌಗನ್ಧಿ. See Mr. 117 s. ಸೌನ್ದರಿ.

ಸವುಟು savuṭu. ಸೌಟು. = ಸವಟು 1. A spoon, a ladle (ಕಂಚಿಕ Mr. 205; ದರ್ವಿ, ಕಮ್ಬು, ಖಜಾಕಿ Si. 310; My.). ಆಡಿಗೆಯ ಸವುಟು (ದರ್ವಿ G.). ಮರದ ಸವುಟು (ತರ್ದು, ದಾರುಹ ಸ್ರುಕ್ Si. 310). ಅವುಟು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸವುಟಿನಿನ್ದ ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ.— ಸವುಟು ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಅವುಟು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಬನ್ತು (Prvs.).

ಸವುತೆ savuté. ಸೌತೆ. = ಸವತಿ, ಸವತೆ. ಸವುನ್ತೆ. A kind of cucumber, Cucumis utilissimus Roxb. (ಉರ್ವಾರು, ಕರ್ಕಟಿ Nr.; ವಾಲುಕ Mr. 148). See ಮುಳ್ಳು-, and *cf.* Mr.'s ಉರ್ವಾರು s. ಪೆಕ್ಕೆ.— ಸವುತೆಕಾಯಿ. A cucumber (My.). ಬಣ್ಣ ಸವುತೆಕಾಯಿ (ಉರ್ವಾರು); ಕಾಡುಸವುತೆಕಾಯಿ (ಕರ್ಕಟಿ Si. 161).— ಸವುತೆಕಾಯಿಕೋಸುಮ್ಬುರಿ. A kôsumbari made of cucumbers, curds, etc. (My.).— ಸವುತೆಗಿಡ. The cucumber plant (ಉರ್ವಾರು, ಕರ್ಕಟಿ Si. 161; My.).

ಸವುದೆ savudé. ಸೌದೆ. = ಸಉದೆ. Tbh. of ಸಮಿಧ್. Firewood, fuel (ಸಮಿಧ್ Nr.; My.). ಸವುದೆ ತಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಸವತಿ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾಳು?—ಸವುದೇ ಹೊಐ ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು ಹೌದೇಲಿ ಕೂತ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸವುಧ savudha. Tbh. of ಸೌಧ (on account of the metro in Nn. 94).

ಸವುನ್ತೆ savuntè. = ಸವುತೆ, etc. (ವಾಲುಕ, ಕರ್ಕಟಿ Hâ.).

ಸವುಸವ savusava. ಸೌಸವ. Smell; fragrance (ಕಮ್ಪು Śmd. II; Kk. 83; ಆಮೋದ Ćt. II, 94; ನಱು, ಸೊವಡು II, 45; ಸೊವಡು, ನಱು, ಮಗಮಗಿಸಿತು, ನಾನ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55). **2,** the nectar of flowers; honey (ಮಕರನ್ದ Śm. 23).— ಸವುಸಗೋಲ. -ಕೋಲ. Who has fragrant arrows: Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8).

ಸವುಳು savuḷu. ಸೌಳು. = ಸವಳು, etc. Brackishness (C.; Mhr. ಸಉಳ). ಸವುಳುಳ್ಳ ನೆಲ (ಉರಿಣ, etc. Mr. 92).— ಸವುಳ ಕಾರ. = ಜವುಳುಕಾರ. (B. 4, 225, potash; My.).— ಸವುಳ ಗಿಡ. A plant that grows in brackish soil (B. 3, 48).— ಸವುಳುನೀರು. Brackish water (C.; B. 4, 119. 202).— ಸವುಳುನೆಲ. Brackish, saline soil, salt land (My.).— ಸವುಳುಪದಾರ್ಥ. Any vegetable that grows in brackish soil (My.).— ಸವುಳುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. = ಜವುಳುಪ್ಪ. (C.; B. 4, 202).— ಸವುಳುಬೂಮಿ. = ಸವುಳುನೆಲ. (My.).— ಸವುಳುಮಣ್ಣು. = ಜವುಳು ಮಣ್ಣು. (ಇರಿಣ, ಊಷರ Hlâ.; ಊಷರ, ಇರಿಣ Nr.; ಕ್ಷಾರವೃತ್ತಿಕೆ G.; C.). ಸವುಳುಮಣ್ಣುಳ್ಳ ಕಾವು (ಊಷ, ಕ್ಷಾರಪೃತ್ತಿಕೆ Nr.). ಸವುಳುಮಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಳ (ಇರಿಣ, ಇರಿಣ); ಸವುಳುಮಣ್ಣಿನ ಭೂಮಿ (ಉರಿಣ, ಉರಿಣ G.).

ಸವೆ savè. 1. = ಸವಿ 2. To taste, to eat (Bp. 8, 16. 44).

ಸವೆ savè. 2. = (ತವೆ 1), ಸಮೆ 1 q. v., etc. To be spent, etc., etc. (ಕ್ಷಯಮನ್ ಆಯ್ದು Bhn. 33; C.; Bp. 11, 14. 16; 16, 16; 27, 1. 15. 42. 47; 43, 22; 44, 29; 59, 14. 42; 61, 14. 39; Śkv. 1, after 15; 4, 57. 84; J. 20, 36; B. 4, 126). P. ps. ಸವದು, ಸವೆದು. ನಯಬಟ್ಟಿಯಾದರೆ ಸವೆಯದೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಸವೆ savè. 3. = ಸಮೆ 2. To be made ready, etc. (Č. Bp. 5, 48; Râm. 1, 13, 1). ಲಲಿತೇನ್ದ್ರನೀಲದಿಂ ಸವೆದ ಬೊಗರಿ (Râghè. 17, 66). **2,** to make ready, etc. (V. 14, 49).

ಸವೇಶ sa-vêśa. Dressed, ornamented. 2, *near, proximate.*

ಸವ್ಯ savya. *Left* (not right), left hand. 2, south, southern. 3, reverse, contrary, backward.

ಸವ್ಯಭಿಚಾರ sa-vyabhićâra. A reason or argument that is incompatible with the conclusion drawn from it; an allegation that proves too much; a too general middle term. (R.).

ಸವ್ಯವಹಾರ sa-vyavahâra. Intercourse (My.).

ಸವ್ಯಸಾಚಿ savya-sâći. Arjuna. (Śmd. 263; J. 2, 31; 5, 71).

ಸವ್ಯಾಕುಲ sa-vyâkula. Confused, overcome with fear, etc. (Bh. 3, 19, 13).

ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯ savya-apasavya. Left and right, reverso and direct, wrong and right. (My.).

ಸವ್ಯೇಸ್ಥ savyê-stha. Standing on the left: *a charioteer.*

ಸವ್ಯೇಷ್ಠ savyê-sthṛi. = ಸವ್ಯೇಸ್ಥ. *A charioteer.*

ಸವ್ಯೋಳ savvaḷi. (fr. a Sanvalī). The crest of a wave (Bp. 2, 3; J. 9, 24).

ಸವ್ವಾ savvâ. = ಸವಾ. (B. 5, 270).

ಸಶಂಕ sa-śaṅka. Fearful, doubtful, suspicious. (R.).

ಸಶರೀರ sa-śarîra. Having a body, embodied; together with the body.— ಸಶರೀರಸ್ವರ್ಗ. A svarga to which one goes together with the body, indralôka (My.).

ಸಶಲ್ಯ sa-śalya. Pierced by a thorn or dart, pierced; thorny; troublesome. (R.).

ಸಶಿವ sa-śiva. Śiva-like, of like essence with Śiva (Bp. 1, 31; 24, 14; 61, 71).

ಸಸ sasa. Tbh. of ಶಶ. (G.).

ಸಸನೆ sasanè. = ಸಸನೆ 1. Still, uttering no sound, motionless (My.; *cf.* ಸಯ್ತು 2). ಸಸನೆ ಇರಲಾಐದ ಬಡ್ಡಿಗೇರು ಹುಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಳು (Prv.).

ಸಸಮ್ಭ್ರಮ sa-sambhrama. Filled with confusion or bewilderment, agitated; full of elation. ಸಸಮ್ಭ್ರಮಂ, with perplexity, etc.; in fear; with elation (Rśv. 13, after 64).

ಸಸಾಕ್ಷಿಕ sa-sâkshika. Having witnesses, in the prescnce of witnesses (My., as ಸಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ).

ಸಸಿ sasi. To pull out, as corn, etc. (ಸಸ್ಯಾದ್ಯುತ್ಪಾಟನ Śmd. Dh.). **2,** to dress cotton (ಕಾರ್ಪಾಸೋತ್ಪಾಥನ Śm. 11).

ಸಸಿ sasi. 1. Tbh. of ಶಶಿ. (Śmd. 335). The moon (ಚನ್ದ್ರ Śm. 16. 99; ಮೃಗಾಂಕ 11; Ćr. 8, after 44; Bp. 28, 37).— ಸಸಿಗಲ್. -ಕಲ್. The moon-stone (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ Śś.; Rśv. 1, after 135; Śśv. 3, 30; 3, after 35).— ಸಸಿಗೆರೆ. The curved line or pale streak of the young moon (Rśv. 8, 32).— ಸಸಿದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Śiva (ಸರಮೇಶ್ವರ Śś.).— ಸಸಿಮೊಗ. A moon-like face (Rśv. 2, 22).— ಸಸಿನದನ. = ಸಸಿಮೊಗ. (J. 6, 27).

ಸಸಿ sasi. 2. = ಸೊಸಿ. Tbh. of ಸಸ್ಯ. (Śmd. 668; 364. 368). Corn; a young plant (as of rice, etc., My.; ಸೀತ್ಯ ಸಸ್ಯ,

Hlâ.; ಸೀತ್ಯ Mr. 371; ಲತೆ Śm. 111; Śmd. 267; Čpr. 1, after 101; 3, 103; 7, after 96; J. 19, 49). ಸಸಿಯ ಸುಟಿ (Śmd. I).

ಸಸಿಕು sasiku. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಸಸಿನ sasina. (fr. ಸಯ್). Straightness, evenness; rectitude; propriety (ಸೌಧ, ನಿರುತ, ನೇರಿತು Nn. 94; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ನಿರುತ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಮುದು 162; Bp. 5, 41; 45, 36; 47, 45; 54, 15; 60, 48; Râm. 6, 51, 16. 17). ಸಸಿನಮಾದು (ಋಜು, ಆಜಿಹ್ಮ, ಪ್ರಗುಣ Nr.).

ಸಸಿನೆ sasinĕ. 1. = ಸಸನೆ. — ಸಸಿನಿರು. -ಇರು. To be still (Bh. 4, 8, 18).

ಸಸಿನೆ sasinĕ. 2. Straightly; properly, nicely, exactly, etc. (Čh. v. 325; Bp. 6, 11; 11, 21; 20, 7; 21, 37; 28, 29. 49; 32, 4; 43, 36; 48, 6. 22; 52, 10; 53, 64; 56, 57; 60, 19; 61, 40). ಇನ್ನಜಾಪ ಸಸಿನೆ (ಋಜು) ಮೂಡಿದಡೆ ರೋಹಿತ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೊರಡು (Nr.). ಸಸಿನೆ ಫಲವಾಗಿ (ತರು) ಕೆಡಲ್ ಓಷಧಿಗಳಕ್ಕು (Mr. 104); ಸಸಿನೆ ಗೆಲ್ದವ (ಜತಾಹವ 300). ಸಸಿನೆ ಮಾಡ್ದುದು (ಸಾಮಗಿಸುವದು ಕ್ಕ.).

ಸಸಿಲ್ sasil. A sort of fish (Rśv. 5, 115).

ಸಸೀಮ sa-sîma. Having the same boundary, *Conterminous, near.*

ಸಸೂತ್ರ sa-sûtra. According to the line or rule, properly, nicely (Râm. 5, 8, 82; My.).

ಸಸ್ತು sastu. P. p. of ಸಸಿ in Prv. s. ಬಿಸ್ತು.

ಸಸ್ಪೃಹತೆ sa-spṛihatĕ. The state of being filled with desire or longing (Bp. 18, 102).

ಸಸ್ಯ sasya. = ಶಸ್ಯ 2, ಸಸಿ 2, ಸೊಸಿ. *Corn, grain;* fruit.

ಸಸ್ಯಕ್ರಿಯೆ sasya-kriyĕ. Work with regard to corn. See ಹರಗು.

ಸಸ್ಯಪಂಕ್ತಿ sasya-paṅkti. A furrow. See ಸಾಲ್ 2.

ಸಸ್ಯಮಂಜರಿ sasya-mañjari. *An ear or spike of corn.*

ಸಸ್ಯವೃದ್ಧಿ sasya-vṛiddhi. Growth of corn. See ಬೆಳೆ 1.

ಸಸ್ಯಶೂಕ sasya-śûka. *An awn or beard of corn.*

ಸಸ್ಯಸಂವರ sasya-saṁvara. *The tree Vatica robusta* (= ಶಾಲ).

ಸಸ್ಯಾದ್ಯುತ್ಪಾಟನ sasya-âdi-utpâṭana. The pulling up (by the roots) of corn. See ಸಸಿ.

ಸಸ್ಯಾವಳಿ sasya-âvaḷi. All sorts of corn or grain (ಸಸಿಗಳ ಸಮೂಹ Śmd. 256 Cm.).

ಸಹ saha. 1. = ಸಹಾ, ಸಾ. *With, along with, together, together with*; also, too.

ಸಹ saha. 2. Bearing, bearing patiently, suffering, enduring. See *e. g.* ತಪಃಕ್ಲೇಶ-, ಸರ್ವಂ-.

ಸಹ saha. 3. = ಸಹಸ್. The month mârgaśîrsha (Sk.; Mr. 70).

ಸಹಕಾರ sa-hakâra. 1. Having the letter or sound ha.

ಸಹಕಾರ saha-kâra. 2. Acting with, co-operation; assistance. 2, *a sort of fragrant mango* (ಹೂತ, etc., ಮಾವು Mr. 112).

ಸಹಕಾರಿ saha-kâri. One who co-operates with another, an assistant, associate; co-operating, etc.

ಸಹಗಮನ saha-gamana. = ಸಾಗಮಾನ. The act of going with or accompanying; a woman's going with her deceased husband, *i. e.* burning herself with his dead body (My.).

ಸಹಚರ saha-ćara. Going with, accompanying, associating with; a male companion, etc. See ಸಾಹಚರ್ಯ.

ಸಹಚರಿ saha-ćari. *A female companion or friend; a wife.* 2, *the shrub Barleria cristata* (or B. prionitis), *yellow and blue Barleria* (ಕೆಮ್ಮುಗೋರಟೆ Mr. 124).

ಸಹಚಾರಿ saha-ćâri. = ಸಹಚರಿ. A wife (Mr. 306).

ಸಹಜ saha-ja. = ಸಾಜ, q. v. Born or produced together; born of the same mother, uterine; cognate; innate, inherent, naturally belonging to, natural; co-existent. 2, true, proper; truth (My.; Bh. 1, 8, 11). 3, *a brother of whole blood.* 4, the natural state or disposition, nature, disposition, character (ಆತ್ಮ, ಸ್ವಭಾವ Nn. 464; Śm. 118).

ಸಹಜಗುಣ sahaja-guṇa. Natural disposition, inherent nature (My.).

ಸಹಜದೋಷ sahaja-dôsha. An offence, etc. that can be easily accounted for or explained (My.).

ಸಹಜಧಾತು sahaja-dhâtu. A true verbal theme, the verbal theme itself (ಸಿಜಧಾತು Śmd. 250).

ಸಹಜವೈರ sahaja-vaira. Natural enmity (as that between an elephant and a lion, etc., My.).

ಸಹಜವ್ಯಂಜನ sahaja-vyañjana. A natural (final half) consonant (Śmd. 107 Mḍb.).

ಸಹಜಾತ saha-jâta. (Śmd. 379). Born together; born from the same mother, a brother (ಸಹೋದರ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311; J. 2, 39); twin-born; innate (Čpr. 4, 90). See ಕಾಲಜ್ಞಿ-.

ಸಹಜೀವಕೆ saha-jîvakĕ. A female friend (ಸಾರಜ್ಞೆ, ಮಿತ್ರೆ, ಸಖಿ, etc., ಕೆಳದಿ Mr. 305).

ಸಹಣಿ sahaṇi. = ಸಾಹಣಿ, (ಸಾಹಣಿಗ). A groom (Rśv. 13, 5; 13, after 61; V. 6, 43; M. ಜಾಣಿ).

ಸಹದೇವ saha-dêva. = ಸಾದೇವ. The youngest of the five Pâṇḍava princes (ಕೌನ್ತೇಯ Mr. 264; Śmd. 116. 263; J. 5, 10; 7, 19; 10, 2).

ಸಹದೇವಿ saha-dêvi. The wife of Sahadêva. 2, a common weed, the ash-coloured flea-bane, Vernonia cinerea Less. (St. & Pl.). 3, *N. of another plant* (ಗಡ್ಡೀಶ್ವಲ, ಸಾಕಾರಿ Mr. 127; ದಡ್ಡೀಶ್ವಲ Hlâ.).

ಸಹದೆವೆ saha-dêvĕ. *N. of a plant* (= ದಡ್ಡೀಶ್ವಲ).

ಸಹಧರ್ಮಿ saha-dharmi. (Śmd. 379). Following the same duties or customs; possessing similar properties.

ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ saha-dharmiṇi. *A lawful or legitimate wife.*

ಸಹನ sahana. Enduring, *patient.* 2, enduring, bearing, endurance, patience, forbearance, toleration (ತಾಳ್ಮೆ, ಕ್ಷಮೆ G.). See ಉಡಿಸು, ಸಯ್ದಿಸು.

ಸಹನಶೀಲ sahana-śîla. Of a patient, forbearing disposition (ಕ್ಷಮ Čb.; My.).

ಸಹನೆ sahanĕ. = ಸಹನ No. 2. (Si. 68. 320; My.).

ಸಹಪಂಕ್ತಿ saha-paṅkti. Being in the same line or row; the same row (My.; G. 217).

ಸಹಪಾಂಶುಕ್ರೀಡಿತ saha-pâṁśu-kṛîḍita. One who has played with another in the sand: a friend from childhood, a cotemporary (Čpr. 4, after 24).

ಸಹಪಾನ saha-pâna. Drinking together (ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕೂಡಿ ಕುಡಿಯೆ My. 221).

ಸಹಪಾನಕ saha-pânaka. *Drinking together.*

ಸಹಭವ saha-bhava. Born together. 2, affection towards, love (ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ, etc. Mr. 430).

ಸಹಭವೆ saha-bhavĕ. A sister of whole blood (ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಳು Nn. 109).

ಸಹಭೋಜನ saha-bhôjana. *Eating together;* joint possession. 2, the same dinner (Bh. 1, 8, 45).

ಸಹಭೋಜಿ saha-bhôji. (Śmd. 379). One who eats together with others.

ಸಹಮರಣ saha-maraṇa. Dying together, a widow's burning herself with the corpse of her husband. (R.).

ಸಹಮೂಲ saha-mûla. Along with the root (My.).

ಸಹಯೋಗ saha-yôga. Conjuncture: one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 112 seq.; in v. 61 the text has ಸಮುಯೋಗ).

ಸಹವಾಸ saha-vâsa. = ಸಾವಾಸ. Dwelling or living together; companionship; intercourse. (C.; J. 8, 44; B. 2, 25). ದುರ್ಜನನ ಸಹವಾಸದಿನ್ದ ಸಜ್ಜನ ಕೆಡುವನು.—ಪರವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹವಾಸ ಬೇಕು (Prvs.).

ಸಹವಾಸಿ saha-vâsi. = ಸಾವಾಸಿ, q. v. Living together; that abides with, that keeps the company of. 2, N. of a race or family (Abhâ. 1, 3).

ಸಹಶಯನ saha-śayana. Lying together with (My.).

ಸಹಸ್ sahas. = ಸಹ 3. *Strength, force, power.* 2, *the month mârgaśîrsha* (November-December).

ಸಹಸ sahasa. Tbh. of ಸಹಸ್. (ಸತ್ಪ Bhn. 15).

ಸಹಸಾ sahasâ. With great force or precipitation, *precipitately,* quickly, inconsiderately; *on a sudden, suddenly; at once, instantly.* 2, never, by no means (Mhr.; B. 4, 61. 93. 124).

ಸಹಸಿ sahasi. Powerful, strong, mighty.

ಸಹಸಿಗ sahasiga. A powerful, strong or mighty man (Râm. 3, 6, 53).

ಸಹಸಿತನ sahasitana. The state of being strong (Grj. 2, after 105).

ಸಹಸ್ತ sa-hasta. Having hands; dexterous or *skilled in handling weapons.*

ಸಹಸ್ಯ sahasya. *The month pausha* (December-January).

ಸಹಸ್ರ sahasra. = ಸಾಯಿರ, ಸಾವರ, ಸಾವಿರ, ಸಾಸಿರ್, ಸಾಸಿರ. *A thousand.* ಸಮಯಕ್ಕಾಗದ ಅರ್ಥ ಸಹಸ್ರವಿದ್ದರೂ ವ್ಯರ್ಥ (Prv.).

ಸಹಸ್ರಕರ sahasra-kara. = ಸಹಸ್ರಕರಣ. (My.).

ಸಹಸ್ರಕಾಲ sahasra-kâla. A thousand years, many years (My.). ಬೀಸುವ ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿದರೆ (or ಜೊಣ್ಣೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ) ಸಹಸ್ರಕಾಲ (ಬದುಕ ಬಹುದು, Prv.).

ಸಹಸ್ರಕಿರಣ sahasra-kiraṇa. Thousand-rayed: *the sun.*

ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ sahasra-damshṭra. Thousand-toothed: *a sort of sheat fish, Silurus pelorius.*

ಸಹಸ್ರದಲ sahasra-dala. = ಸಹಸ್ರಪತ್ರ. (Bp. 35, 13).

ಸಹಸ್ರಧಾರ sahasra-dhâra. Flowing in a thousand streams; having a thousand edges; the discus of Vishṇu. (R.).

ಸಹಸ್ರಧಾರೆ sahasra-dhârĕ. A stream of water for the ablution of an idol (liṅga, etc.) conveyed through a vessel pierced with a multitude of little holes like a shower-bath (My.).

ಸಹಸ್ರನಯನ sahasra-nayana. Thousand-eyed: *Indra.*

ಸಹಸ್ರನಾಮ sahasra-nâma. The thousand names of any deity. 2, = ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂಜೆ (My.).

ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂಜೆ sahasranâma-pûjĕ. Worshipping an idol by putting a thousand flowers, or tulasi- or bilva- leaves, on it, at each flower, etc. mentioning one of the idol's names (My.).

ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆ sahasranâma-arĕcanĕ. = ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂಜೆ. (My.).

ಸಹಸ್ರಪತ್ರ sahasra-patra. Having a thousand leaves: *a lotus.*

ಸಹಸ್ರಪತ್ರಾಸನ sahasrapatra-âsana. Brahmâ (My.).

ಸಹಸ್ರಪಾದ sahasra-pâda. Thousand-footed or thousand-rayed: the sun; Vishṇu. (R.).

ಸಹಸ್ರಫಣಿ sahasra-phaṇa. Having a thousand hoods: the serpent vâsuki (Abh. P. 3, 129).

ಸಹಸ್ರಬಾಹು sahasra-bâhu. Having a thousand arms; Śiva; Kârtivîrya; Bâṇa. See ಸಬಳ-.

ಸಹಸ್ರಮೌಲಿ sahasra-mauli. Thousand-crested: Vishṇu. (R.).

ಸಹಸ್ರಲೋಚನ sahasra-lôčana. Thousand-eyed: N. of a vidyâdhara (Abh. P. 10, after 91).

ಸಹಸ್ರವೀರ್ಯೆ sahasra-vîryĕ. *A kind of dûrvâ or bent grass, Panicum dactylon.*

ಸಹಸ್ರವೇಧಿ sahasra-vêdhi. *A sort of sorrel, Oxalis monadelpha or Rumex vesicarius.* 2, *Asafoetida.* 3, a sort of cane, Calamus fasciculatus.

ಸಹಸ್ರಶಾಖೆ sahasra-śâkhĕ. N. of the sâmavêda (My.).

ಸಹಸ್ರಶಿಖರ sahasra-śikhara. Thousand-peaked: the Vindhya mountain. 2, the hills at Tirupati (My.).

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷ sahasra-śîrshâ. Thousand-headed, having a thousand heads (Bp. 38, 60).

ಸಹಸ್ರಾಂಶು sahasra-aṁśu. Thousand-rayed: *the sun.*

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ sahasra-aksha. Thousand-eyed: *Indra.*

ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ sahasra-aṅgi. The tree Careya arborea Roxb. (ಪೀಲು, ಉಗುಸಿ Mr. 146).

ಸಹಸ್ರಾಧಿಪತಿ sahasra-adhipati. The governor of a thousand villages, chief of a district (Sk.).

ಸಹಸ್ರಾಮ್ಬಕ sahasra-ambaka. = ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ.

ಸಹಸ್ರಾಮ್ಬಕಸೂನು sahasrâmbaka-sûnu. Arjuna (Śśv. 5, 53).

ಸಹಸ್ರಾವಧಿ sahasra-avadhi. By thousands (My.; B. 5, 92; Mhr.).

ಸಹಸ್ರಿ sahasri. Having a thousand; consisting of thousands; *amounting to a thousand.* 2, a body of a thousand men, etc. 3, the commander or prefect of a thousand.

ಸಹಸ್ರೇಕ್ಷಣಿ sahasra-îkshaṇa. = ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ. (Abh. P. 5, 80).

ಸಹಹೇತುಕ saha-hêtuka. Being connected with a reason (Kâvy. III, 3, B, 21).

ಸಹಾ sahâ. Tbh. of ಸಹ 1. (C.; B. 2, 50; 3, 4; 5, 53. 60. 119).

ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿ saha-adhyâyi. A fellow student. (My.).

ಸಹಾಯ saha-aya. = ಸಾಯ 1. One who goes along with another, *a companion;* a follower, an adherent, an ally; a servant (ಸೇವಕ, ಅನುಗ, ಅನುಚರ, ಅನುಜೀವಿ, ಒಲಿಕಾಱ Mr. 266). See Nr. s. ಒಬ್ಬವಿಡಿ. 2, a helper, a patron. 3, aiding, aid, help, assistance, succour (ಕೆಲಜು Kk. 77; Śm. 57; ಒಲ Nn. 14; C.; Mhr.). — ಸಹಾಯ ಕೊಡು. To give assistance (My.). — ಸಹಾಯ ಮಾಡು. To furnish help, to lend aid, to give assistance or support (C.; B. 4, 2. 116). ನಾವು ಅವನಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 3, 93).

ಸಹಾಯಗಾರ sahâya-gâra. A helper, an assistant (My.).

ಸಹಾಯತೆ sahâyatĕ. *Companionship,* association, friendship; assistance, help. 2, *a number of companions,* company of associates or followers.

ಸಹಾಯಿ sahâyi. A companion, an adherent; an assistant (Bp. 59, 39; 60, 62; J. 12, 28).

ಸಹಾಯಿಗ sahâyiga. = ಸಹಾಯಿ. (Grj. 6, 39; Bp. 22, 50).

ಸಹಿ sahi. = ಸಯಿ. Sign of approval, signature (My.). ಆ ಕಾರನಾಮೆಯ ಮೇಲೆ ಸಹೀ ಮಾಡಿದನು (B. 5, 221).

ಸಹಿತ sahita. Accompanied or attended by, associated or connected with, in company with, with, possessed of. ಸಹಿತಂ, with, along with, together with. See Śmd. 26, 31; Ch. v. 224; Bp. 37, 2; J. 4, 65; 5, 73.

ಸಹಿಷ್ಣು sahishṇu. Able to support, capable of enduring, disposed to bear, *forbearing, patient.*

ಸಹಿಷ್ಣುತೆ sahishṇutĕ. Ability to bear or support; *patience, forbearance,* resignation (ಕ್ಷಮೆ, ಕ್ಷಾಸ್ತಿ, etc., ಸಯ್ಕಣೆ Hlâ.).

ಸಹಿಸು sahisu. (= ಸಯ್ಪಿಸು, q. v.), ಸಯಿಸು, ಸೋಸು 2. To bear, etc., etc. (ತಾಳು G.; My.; Si. 249. 386; B. 5, 12).

ಸಹೃದಯ sa-hṛidaya. Possessing a heart, *good-hearted, compassionate, amiable* (ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದವಂ Hlâ.); with the heart, sincere; *intelligent;* a learned man.

ಸಹೆ sahĕ. ಸಹಾ. The earth. 2, *the plant Aloe perfoliata* Lin. 3, *a kind of kidney-bean, Phaseolus trilobus* Ait. See ಮಹಾ-, ಸರ್ವಂ-; Nr. s. ಹೆಸಜ್.

ಸಹೋಕ್ತಿ saha-ukti. Speaking at the same time. 2, a figure of rhetoric, either employing a word in a double meaning, or connecting different ideas by using the word saha; a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 9-12).

ಸಹೋಢ saha-ûḍha. The son of a woman pregnant at marriage.

ಸಹೋಢಜ sahôḍha-ja. = ಸಹೋಢ. (Sk.; R.).

ಸಹೋತ್ಥ saha-uttha. Coming forth or originating together (Ćpr. 4, 90).

ಸಹೋದರ saha-udara. Co-uterine: a brother of whole blood (ಸಹಜಾತ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311). See Śmd. 258.

ಸಹೋದರಿ sahôdari. A sister of whole blood (My.).

ಸಹೋದರೆ sahôdarĕ. = ಸಹೋದರಿ. (Bp. 3, 84).

ಸಹ್ಯ sahya. To be borne or endured, endurable, sufferable, tolerable (see ಅ-). 2, able to bear, adequate to, equal to. 3, strong, powerful. 4, sweet, agreeable (see ಶ್ರುತಿ-). 5, N. of one of the seven principal ranges of mountains in India (ಅದ್ರಿ, ಪರ್ವತ Nn. 101; see ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ). 6, health; a healthy man (ಆರುಜ, ನೀರೋಗಿ 101). 7, wish, desire (ಮನೋರಥ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆ 101). 8, adequacy; assistance.

ಸಳಿ salị. = ಚಳಿ 2, etc. Coldness, etc. (My.).

ಸಳಿ salĕ. = ಸೆಳೆ 3. To pull, etc. ಪಿಡಿದು ಸಳದು ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಆಯ್ಯವಕರ್ಷಣ Si. 393).

ಸಳೇಪು sa-ḷêha (-lêha). A man who licks with another, one who tries to outdo another, an antagonist (Grj. 2, after 106).

ಸಳ್ತು salṭu. See ಬಿಳ್-.

ಸಳ್ಳ salḷa. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.; T. ಚಳ್ಳು, to slacken, relent, etc.; *cf.* ಚಳ್ಳು).

ಸಳ್ಳು salḷu. = ಸಳ್ಳ, etc. — ಸಳ್ಳುವರಿ. -ಹರಿ. To run loose: to escape (B. 3, 23).

ಸಾ sâ. Tbh. of ಸಜ 1. (Śmd. 378).

ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ sâṁyâtrika. (fr. ಸಂಯಾತ್ರಾ). *A merchant who trades by sea* (ಪೋತದ ವ್ಯವಹಾರಿ Mr. 407).

ಸಾಂಯುಗೀನ saṁyugîna. (fr. ಸಂಯುಗ). Relating to war or battle; *warlike, skilled in war.*

ಸಾಂವತ್ಸರ sâṁvatsara. (fr. ಸಂವತ್ಸರ). Yearly, annual, perennial. 2, *an astrologer, an almanac-maker.*

ಸಾಂವತ್ಸರಿಕ sâṁvatsarika. = ಸಾಂವತ್ಸರ. (Sk.; My.).

ಸಾಂಶಯಿಕ sâṁśayika. (fr. ಸಂಶಯ). Dubious, doubtful; *in doubt, uncertain, irresolute.*

ಸಾಂಸರ್ಗಿಕ sâṁsargika. (fr. ಸಂಸರ್ಗ). Contagious (as a disease, My.).

ಸಾಂಸಾರಿಕ sâṁsârika. (fr. ಸಂಸಾರ). Worldly, belonging to the world (My.).

ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕ sâṁsiddhika. (fr. ಸಂಸಿದ್ಧಿ). Effected naturally, belonging to nature, natural, innate (B. 5, 219).

ಸಾಂಸೃಷ್ಟಿಕ sâṁsṛishṭika. The immediate result of actions (ಅಗಳ್ವನ್ನಪ ಫಲ Mr. 72).

ಸಾಕ sâka. = ಶಾಕ 2, ಸಕೆ, etc. Heat (My.).

ಸಾಕಂ sâkaṁ. *With, together with, at the same time* (ಕೂಟ Mr. 535).

ಸಾಕಲ್ಯ sâkalya. (fr. ಸಕಲ). *Totality, entireness, completeness;* the whole, entire, all (Śmd. 61).

ಸಾಕಲ್ಯವಚನ sâkalya-vachana. *A complete perusal.*

ಸಾಕಾರ sa-âkâra. Having form, having any shape or definite figure, figurate; having one's real form; a definite shape. See Bp. 1, 29; 20, 2; 26, 25; J. 26, 67; Dp. 1, 4; 61, 5.

ಸಾಕೆ sâki. N. of females among smârta and mâdhva Brâhmaṇas (My.). — ಸಾಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ಸಾಕಿಸು sâkisu. To cause to bring up, etc. (C.).

ಸಾಕು sâku. 1. To bring up, to foster, to rear, to nurse, to keep, to protect, to preserve (ರಕ್ಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 78; Bp. 3, 79; J. 28, 16; C.; Tĕ.; *cf.* ಸಲಹು; Sk. ಚರ್, to foster). ಓತು ಸಾಕಿದ ದಾದಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312). ಸಾಕಿದ ತಾಯಿ (ಧಾತ್ರಿ Si. 451). ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಣ್ಬಿನ್ನರೆ ಅಕ್ಕ ಸಾಕ್ಯಾಳೇ?—ಸಾಕಿದ ಮಗ ನಾಕ ಸೇರಿಸ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ಸಾಕು sâku. 2. Bringing up, fostering, etc. — ಸಾಕು ಕೊಡು. To give to another person to bring up (My.). — ಸಾಕುತಜ್ಜೆ. A foster-father (My.). — ಸಾಕುತಾಯಿ. A foster-mother (My.). — ಸಾಕು ತೆಗೆ. To take and rear as a child; to adopt (My.). — ಸಾಕುಮಗ. A foster-son; an adopted son (My.). Feminine ಸಾಕುಮಗಳು. (My.). — ಸಾಕುಮಿಗ. A foster-animal, etc. (My.).

ಸಾಕು sâku. 3. (= a ಸಲ್ಲುಂ, 3rd person singular future of ಸಲ್ 1). He, she or it is sufficient or enough, they are sufficient, etc. (C.). **2,** sufficiency; sufficient, enough (C.). **3,** enough! (an exclamation denoting disdain, ತಿರಸ್ಕಾರ Śm. 78; C.; ಆಲಮ್, ವಾರಣ, ನಿಷೇಧ Si. 469). ಸಾಕೆಮ್ಬುದು (ಪರಿವಾರಣ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪರಿತ್ರಾಣ Nr.). See Bp. 13, 29; 14, 10; 37, 12. 52; 40, 83; 42, 18; 49, 23; 50, 67. 72; Bh. 1, 8, 7. 8. 10; 1, 10, 29; J. 2, 19; 6, 35. ಭಕ್ಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು (Prv.). ನರಿಗಳು ಹಗಲು ಒದಜುವದಿಲ್ಲ; ಇರುಳು ಮಾತ್ರ ಒನ್ದು ಕೂಗಿದರೆ ಸಾಕು, ಯಾವತ್ತು ಕೂಗ ಪತ್ತಿ ಕಲಳಕಲಾಟ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (B. 3, 75). ಕಕ್ಕಡ ದ್ದೊನ್ದು ಕಡಿಯ ಅದಜಲ್ಲಿ (ಮದ್ದಿನಲ್ಲಿ) ಬಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಮನೆಯ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತವೆ (4, 62; see also 4, 139). (In South

Canara ಸಾಕು is used in the sense of "he, she or it is likely", *e. g.* ಮದ್ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು). — ಸಾಕಾಗು. -ಆಗು. To become or be sufficient (C.; Si. 230). ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಇರುವಿಕೆ (ವಿಧಾ, ಸಮೃದ್ಧಿ Si. 389); ಸಾಕಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದದು ಉಣ್ಣಾಗಿರುವಿಕೆ (ಕುಶಲ 457). ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಹಿಟ್ಟು (B. 5, 129). 2, to become or be unnecessary, not to be required or desired, to go against one's will; to become or be disgustful (C.). — ಸಾಕು ಮಾಡು. To make or let be sufficient (My.). 2, to avoid, to give up (Si.). ಪರಪೀಡಾದಿಗಳನ್ನು ಸಾಕು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಏಯಾಮ, ಏಯಮ); ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾಕು ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡುವದು (ಸಂಯಾಮ, ಸಂಯಮ Si. 393). 3, to cause to feel disgust, to trouble (ನನ್ನನ್ನು or ನನಗೆ, etc., My.). — ಸಾಕು ಸಾಕು. rep. (Bp. 11, 39).

ಸಾಕು sâku. 4. To throw (*cf.* ಹಾಕು, and Tu. ಸಾದಿ, ಹಾದಿ, a road). ಸಾಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನುನ್ನ, ಕ್ಷಿಪ್ತ Hlâ.; is ಸಾಕು an error of the copyist?).

ಸಾಕು sâku. 5. A pretence, pretext, excuse, palliation (Të.; T. ಚಾಕ್ಯು; R.).

ಸಾಕೇತ sâkêta. N. of the city Ayôdhyâ or Oude (My.).

ಸಾಕ್ಕೆ sâkki. = ಸಕ್ಕ. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಿ. (Śmd. 346).

ಸಾಕ್ಷರ sa-akshara. *Having or containing syllables or letters.*

ಸಾಕ್ಷಾತ್ sa-akshât. Before the eyes, in sight of, in presence of, before. 2, *eye to eye, visibly, evidently, openly, manifestly;* truly, certainly (ಸೂನೃತ, ದಿಟ Nn. 118). 3, visibly present, visibly manifested as, *like.* 4, a particular way of manifestation (ವಾರ್ತಾವಿಶೇಷ, ವಾರ್ತಾವಿಶೇಷಂಗಳು 118). 5, one's own sphere or country (ತನ್ನಯ ಸೀಮೆ 118). 6, disease (ಗದ, ರೋಗ 118). 7, a weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ 118). — ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಮ್ಮ. A uterine brother (My.).

ಸಾಕ್ಷಾತ sâkshâta. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಾತ್. — ಸಾಕ್ಷಾತಬೊಮ್ಮ. The very Bömma, Bömma himself (Bp. 55, 33).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸು sâkshât-karisu. To place clearly before one's mind (My.); to see with one's own eyes (My.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ sâkshât-kâra. Perception with one's own eyes or mind (My.; ಉಪಲಬ್ಧಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತ sâkshât-krita. Perceived or experienced; done by self. (R.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ರಿಯಂಬಕ sâkshât-triyambaka. Śiva himself, the very Śiva (Bp. 54, 82).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಾತ್ಪರ sâkshât-parâtpara. The highest (God) himself (Bp. 51, 80).

ಸಾಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ sâkshât-brahma. The very Brahma (Śśv. 5, 85).

ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣು sâkshât-vishṇu. Vishṇu himself, the very Vishṇu (My.).

ಸಾಕ್ಷಿ sa-akshi. = ಸಕ್ಕ, ಸಾಕ್ಷಿ. Observing, witnessing, seeing. 2, attesting, testifying, giving evidence. 3, evidence, testimony. 4, an observer; an eye-witness; any witness (in law). ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದರೆ ಮೋಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕಂತೇ?—ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ದಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.—ಮಣ್ಣುದೇವರಿಗೆ ಮಜ್ಜನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prvs.). See Bp. 35, 50; 53, 71; 54, 51; Bh. 3, 17, 15. — ಸಾಕ್ಷಿಜಾಬಿತಾ. A list of witnesses (My.). — ಸಾಕ್ಷಿಪಟ್ಟಿ. = ಸಾಕ್ಷಿಜಾಬಿತಾ. (My.). — ಸಾಕ್ಷಿಬತ್ತ. Subsistence-money given to attending witnesses (My.).

ಸಾಕ್ಷಿಕ sa-akshika. = ಸಾಕ್ಷಿ. See ಅಗ್ನಿ-, ಸ-; Śśv. 5, 35.

ಸಾಕ್ಷಿಗಾರ sâkshi-gâra. A man bearing witness, a witness (My.).

ಸಾಕ್ಷಿದಾರ sâkshi-dâra. = ಸಾಕ್ಷಿಗಾರ. (My.; B. 5, 265).

ಸಾಕ್ಷಿವಾಙ್ಮೂಲ sâkshi-vâṅmûla. A deposition of evidence (My.).

ಸಾಕ್ಷಿವಿಚಾರಣೆ sâkshi-vichâraṇĕ. The examination of witnesses (My.).

ಸಾಕ್ಷೀಭೂತ sâkshî-bhûta. Established by testimony (Bp. 32, 3). 2, being witness, bearing witness to (My.).

ಸಾಗ sâga. = ಸಾಗು 2. — ಸಾಗ ಮಾಡು. = ಸಾಗು ಮಾಡು. (B. 5, 114). — ಸಾಗವಾಗು. = ಸಾಗು ಆಗು. (B. 5, 115).

ಸಾಗಡೆ sâgaḍĕ. The forest tree Sleichera trijuga (My.; Van Someren).

ಸಾಗಮಾನ sâgamâna. Tbh. of ಸಹಗಮನ. See ಯಥಾಶಕ್ತಿ-.

ಸಾಗರ sâgara. (fr. ಸಾಗು 3). The state of extending one's self and bending forwards. — ಸಾಗರ ಬೀಳು. To extend one's self and bend forwards (S. Mhr.).

ಸಾಗರ sâgara. (fr. ಸಗರ). *The ocean* (said to have been named sâgara by Bhagîratha who is said to have brought the waters of Gaṅgâ from heaven and led them to the sea, calling this sâgara after his ancestor king Sagara; another legend asserts that the bed of the ocean was dug by the sons of Sagara). 2, a kind of computation of time (Ćpr. 9, 49; Abh. P. 1, after 66. 67 & 68). ಪಾಗರಾ ಹಾಡಿದವನು ಸಾಗರ ಹಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಸಾಗರಾಮ್ಬರೆ sâgara-ambarĕ. She who is ocean-clothed: the earth (Mr. 91).

ಸಾಗವಳಿ sâga-paḷi. = ಸಾಗುವಳಿ, q. v. (My.). ಸಾಗವಳಿ ಮಾಡೋಣ (ವ್ಯವಸಾಯ G.).

ಸಾಗವಾನಿ sâgavânı. Made of or belonging to teak wood (My.; Mhr.).

ಸಾಗವಾನು sâgavânu. The teak tree or wood (My.; Mhr., H.).

ಸಾಗಿಸು sâgisu. To cause to go or go on (as a ship, B. 3, 119); ಹಡಗು ಸಾಗಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಕ್ಷೇಪಣಿ G.);— to carry on, to cause to proceed or advance, to perform or do (as any kind of work, C.; B. 3, 18. 32; 4, 16. 134; 5, 285); to conduct (as any business or affairs, C.; B. 3, 74); to carry on (as commerce, C.; B. 3, 80); to manage (as a household, C.; J. 10, 23; as temples, Bp. 51, 52); to convey (any things, C.; J. 5, 72); to sustain, to maintain, to foster (as children, Bp. 24, 61; 39, 23; J. 32, 29), to nourish (as the belly, B. 1, 10; 2, 32). **2,** to keep in or bring into a state of cultivation, to cultivate (as land). ತಾನು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣ ಕೂಲಿಯವರಿನ್ದ ಚೆಲೋ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ (B. 5, 85).

ಸಾಗು sâgu. 1. To go, to move forward, to proceed (as a ship, B. 3, 117. 119; as a person, J. 19, 31; 22, 41; C.; B. 3, 123; 4, 128); to proceed or advance (as work, C.; B. 5, 285); to go, to proceed

in a given manner (as actions, B. 4, 134); to continue in time, to last (as a state of things, B. 4, 12); to come upon with grievous effect (as trouble; ಸೀವೆಲ್ಲರು...ಕೂಡಿ ಇದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾರ ಕಾಟವೂ ಸಾಗದು B. 2, 30); to be brought about, achieved or accomplished (J. 5, 41; ನನ್ನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ My.). (Tě. ಸಾಗು; T. ಜಾಯ್, to happen, to succeed). — ಸಾಗ ಕಳುಹಿಸು. To send on, to set (a friend or a traveller) on his way by accompanying him a short distance (My.). — ಸಾಗ ಹಾಕು. To carry on (as work, My.). 2, to send on (as visitors, My.).

ಸಾಗು sâgu. 2. = ಸಾಗ. Advance, improvement: cultivation, tillage. (Tě.). — ಸಾಗು ಆಗು. = ಸಾಗ ವಾಗು. Cultivation to take place (C.; B. 5, 118). — ಸಾಗು ಬೀಡು. Cultivation to fall off or be abandoned. ಸಾಗು ಬಿದ್ದ ಹೊಲ ಹಾಗಕ್ಕೂ ಬೀಡ (Prv.). — ಸಾಗು ಮಾಡು. = ಸಾಗ ಮಾಡು. To cultivate, to till (C.; B. 2, 19; 5, 93. 99). ಬೀಡು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾಗು ಮಾಡೋಣ (G. 127). — ಸಾಗು ಸನ್ತು. dupl. = ಸಾಗು. (My.).

ಸಾಗು sâgu. 3. To lengthen, to extend (v. i., as iron under the hammer; Tě.; see ಚಾಕು; *cf.* ಸಯಙ 1?). — ಸಾಗ ಬಡಿ. To elongate (as iron with the hammer, B. 4, 148). — ಸಾಗ ಬಡೆ. = ಸಾಗ ಬಡಿ. (My.).

ಸಾಗುಗ್ಯಾ sâgunya. (fr. ಸಗುಣ). Having lasting qualities, perpetual, eternal (ಸಾಶಾ, ಸನಾ, ನಿತ್ಯವು Mr. 538).

ಸಾಗುವಳಿ sâgu-paḷi. = ಸಾಗವಳಿ. Cultivation (C.; G. 550; Tě. ಸಾಗಬುಡಿ, ಸಾಗಬಳಿ, ಸಾಗವಳಿ, ಸಾಗುಬುಡಿ). — ಸಾಗುವಳಿಕಾಲ. The time to commence farming (My.). — ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡು. To cultivate, to till (My.). — ಸಾಗುವಳಿ ಯಾಗು. -ಆಗು. To come under cultivation, to be cultivated or tilled, cultivation to take place (C.; B. 4, 147; 5, 87).

ಸಾಗೂ sâgû. Sago. See ಸಬ್ಬು 2.

ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ sâṅkrâmika. (fr. ಸಂಕ್ರಾಮು). Contagious (as disease, My.).

ಸಾಂಖ್ಯ sâṅkhya. (fr. ಸಂಖ್ಯಾ). Relating to number or calculation, reckoning up, calculating; deliberating, reasoning. 2, N. of one of the divisions of philosophy (enumerating twenty-five tattvas or true principles, ascribed to Kapila). 3, a follower of the sâṅkhya system of philosophy. 4, N. (Bp. 38, 55; 43, 40). — ಸಾಂಖ್ಯತೋಣ್ಣ. N. (Bp. 50, 62).

ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ sâṅkhya-śâstra. The sâṅkhya system of philosophy; any treatise upon it. (My.).

ಸಾಂಖ್ಯಶಿವೈಕ್ಯ sâṅkhya-śivaikya. A man who has become one with Śiva by means of sâṅkhya (Bp. 50, 75).

ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ sâṅkhya-ayana. N. of a muni, and of the author of certain sûtras. (Bp. 3, 63. 64).

ಸಾಂಗ sa-aṅga. Having members or subdivisions. 2, comprising every subordinate part, complete in every part, finished, perfect. 3, together with the vedic aṅgas. See Bp. 4, 66; 7, 3; 18, 35; 24, 16. 27. 35. 89; 33, 6; 37, 10; 47, 13; 50, 41; 60, 3; ಅತಿ-.

ಸಾಂಗಡೆ sâṅgaḍe. ಸಾಂಗಡೆ sâṅgaḍě. = ಜಂಗಾಲ 1, q. v. (My.).

ಸಾಂಗತ್ಯ sâṅgatya. (fr. ಸಂಗತಿ). A meeting, etc. (ಸಮಿತಿ, ಕೂಟ Nn. 141).

ಸಾಂಗು sâṅgu. A spear or a javelin altogether of iron (Mhr., H. सांग; R.).

ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ sâṅga-upâṅga. Being with all its members, items, parts and appendages. 2, along with the vedic aṅgas and upâṅgas. See Bp. 18, 35; 31, 8; 43, 34; 44, 25; 56, 12; Bh. 1, 7, 41; J. 19, 54.

ಸಾಂಗ್ರಾಣಿ sâṅgrâṇi. A flat circular stone with a hole in its midst, used in gymnastic exercises (My.).

ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕ sâṅgrâmika. (fr. ಸಂಗ್ರಾಮು). Relating to war; warlike, martial. (R.).

ಸಾಚಾ sâčâ. True, real (My.; Mhr., H.). 2, a mould or matrice (My.; Mhr., H. साचा).

ಸಾಚಿ sâči. *Crookedly, awry, obliquely.*

ಸಾಚಿವ್ಯ sâčivya. (fr. ಸಚಿವ). Friendship, fellowship (ಗೆಳೆತನ G.). 2, the office of a counsellor, ministership, ministry, administration (ನ್ಯಾಯ ತೀರಿನೋಣ G.).

ಸಾಚೀಕೃತ sâčî-kṛita. Made crooked; bent, inclined; seen crookedly, distorted, misrepresented. 2, distortion or perversion of mind, prejudice. (R.).

ಸಾಜ jâja. Tbh. of ಸಹಜ. (ಸಹಜ Kk. 94; ನಿಕ್ಕುವ, ನಿಸದ, ನನ್ನಿ, ವಲಂ, ವೆಜಂ, ದಲ್, ಏಟು Śm. 34; Ōpr. 9, 53).

ಸಾಂಜಲಿ sa-aṅjali. Being together with the aṅjali (in saluting, Śśv. 4, 101).

ಸಾಟಿ sâṭi. Likeness, similarity; like, equal (Grj. 6, 26; Śś. 46; Śśv. 2, 17; 4, 85; My.; Tě. ಚಾಟುಪು, ಚಾಟ್ಟು, ಚಾಟುವೆ, ಸಾಟಿ, ಸಾಟುವೆ, ಸಾಟಿಕೆ; *cf.* ಪಾಟಿ 1?).

ಸಾಟಿ sâṭi. 1. Tbh. of ಶಾಟಿ. Cloth. ಪಾಟ ಇಲ್ಲದವನು ಸಾಟ ಒಗದಾನೇ? (Prv.).

ಸಾಟಿ sâṭi. 2. Barter, exchange (My.; Tě. ಸಾಟ್ಟಾ, ಸಾಟಿ, M. साट्टे; see Mhr., H. s. ಚಟ್ಟು). ಸಾಟಿಯ ಸಂಸಾರ, ಗೋಟಡಕೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ (Prv.). — ಸಾಟಿವ್ಯಾಪಾರ. Bartered merchandise (My.).

ಸಾಟೀನ್ sâṭîn. (Satin), thick cotton cloth, a kind of drill (My.; Si. 223).

ಸಾಢ sâḍha. Overcome, conquered. See ಅಪಾಢ.

ಸಾಣಿ sâṇi. = ಸಾಣೆ. — ಸಾಣಿಕಲ್ಲು. = ಸಾಣೆಕಲ್ಲು. (ಶಾಣೋಪಲ G.). — ಸಾಣಿ ಹಿಡಿ. = ಸಾಣೆ ಹಿಡಿ. ಕತ್ತಿಯ ಸಾಣಿ ಹಿಡಿಯುವವ (ಅಸಿಧಾವಕ G.). — ಸಾಣಿ ಹಿಡಿಸು. = ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸು. (G. 494).

ಸಾಣಿಗ sâṇiga. A man who grinds or sharpens tools (Č. Bp. 47, 41).

ಸಾಣಿಗೆ sâṇigĕ. A sieve, a strainer (ಜರಡಿ G.; *cf.* ಚಾಲನಿ). — ಸಾಣಿಗೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A sieve-like eye (S. Mhr.). — ಸಾಣಿಗೆ ಹಾಕು. To sift, to strain (ಚಾಲಿಸು G.).

ಸಾಣಿಸು sâṇisu. = ಚಾಳಿಸು 1. To sift, to strain (S. Mhr.).

ಸಾಣೆ sâṇĕ. = ಸಾಣಿ. Tbh. of ಶಾಣ 1. (Śmd. 335. 364). A grindstone, a whet-stone (Bp. 37, 49; J. 12, 21; C.; Mhr. साण). ಸಾಣೇ ಗುಣ ಗನ್ಡದಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಸಾಣ್ಯದ ಗುಣ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ನೋಡು.—ಸಾಣೆಗೆ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿಸು! ಅನ್ದರೆ ಆಚೇ ವರ್ಷದ ಪಾಗೆ ಸಾಣ್ಯ ಕೊಡ ಬೇಕು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Mr. s. ತೇ 2; Si. 345. 485. — ಸಾಣೆಕಲ್. ಸಾಣೆಕಲ್ಲು. = ಸಾಣೆ. (Bp. 12, 10; C.). ಮಟ್ಟಿಯಾ ಮಣ್ಣನ್ನು ಇಟ್ಟು ತಾ ನೊಸಲೊಳಗೆ, ನೆಟ್ಟನೆ ಸ್ವರ್ಗವಡೆಯುವರೆ? ಸಾಣೆಕಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ಕೇಡೇನು? (Sp.). ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿಗೂ ಬೋದಿ ತಲೆಗೂ ಗಣ್ಣು (Prv.). — ಸಾಣೆಗಲ್. -ಕಲ್. = ಸಾಣೆಕಲ್. (Bp. 27, 6). — ಸಾಣೆ ತೇಯು. To grind, to macerate. ವೀಣೆ ಬಾಜಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಸಾಣೆ ತೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). — ಸಾಣೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To grind, to sharpen (J. 26, 60). — ಸಾಣೆ

ಹಿಡಿ. = ಸಾಣೆಎಡಿ. (My.). — ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸು. To get ground or sharpened (My.).

ಸಾಣೆಗಾರ sâṇĕ-gâra. = ಸಾಣಿಗ. (ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜ, ಅಸಿಧಾವಕ Nr.; Si. 336; My.).

ಸಾತಲೆ sâtalĕ. *The soap-nut plant, Mimosa abstergens* Roxb.

ಸಾತಾನಿ sâtâni. = ಚಾತಾಳದವ, q. v. (My.; Tĕ.).

ಸಾತಾರೆ sâtârĕ. N. of a town (B. 4, 81; My.).

ಸಾತಿ sâti. 1. Tbh. of ಸ್ವಾತಿ. (Śmd. 368).

ಸಾತಿ sâti. 2. *Gaining, obtaining, acquisition.* 2, *gift, giving.*

ಸಾತಿ sâti. 3. *End, conclusion;* cessation; destruction; sharp pain.

ಸಾತಿಶಯ sa-atiśaya. Excessive; pre-eminent, excellent (Ch. v. 203. 221).

ಸಾತಿಸಾರ sa-atisâra. *Afflicted with dysentery or diarrhoea.*

ಸಾತೀನ sâtina. (fr. ಸತೀನ). *Pease, Pisum sativum* (ಬಟ್ಟಗಡಲೆ Hlâ.).

ಸಾತೀಲಕೆ sâtîlaka. = ಸಾತೀನ. (Colebr.).

ಸಾತ್ತ್ವಿಕ sâttvika. (fr. ಸತ್ತ್ವ). = ಸಾತ್ವಿಕ. (Sk.).

ಸಾತ್ಯಕಿ sâtyaki. (fr. ಸತ್ಯಕ). Son of Satyaka and charioteer of Kṛishṇa (J. 7, 2; 8, 10. 29. 34).

ಸಾತ್ಯವತೇಯ sâtyavatêya. (fr. ಸತ್ಯವತೀ). *Vyâsa.*

ಸಾತ್ವತ sâtvata. Vishṇu or Kṛishṇa. 2, *Baladêva.* 3, N. of a people inhabiting a district in central India.

ಸಾತ್ವತಿ sâtvati. One of the four divisions of dramatic style. (Kâvy. IV, 2, 58. 60).

ಸಾತ್ವಿಕ sâtvika. = ಸಾತ್ತ್ವಿಕ. Real, substantial, essential, natural, genuine, true; honest, sincere, good, virtuous, excellent, amiable, gentle, pure (without the least admixture of passion), mild; vigorous, energetic; endowed with the sattvaguṇa (*i. e.* purity or goodness); belonging to or proceeding from this guṇa. 2, *natural indication of feeling or emotion* (bhâva), as a blush or change of colour, etc. See Čpr. 6, 72; Bp. 39, 24; 47, 4.

ಸಾತ್ವಿಕತನ sâtvikatana. = ಸಾತ್ವಿಕತ್ವ. (My.).

ಸಾತ್ವಿಕತ್ವ sâtvikatva. Honesty, sincerity, goodness, etc. (My.).

ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ sâtvika-bhâva. = ಸಾತ್ವಿಕ No. 2. (Kâvy. IV, 2, 17; Si. 67).

ಸಾತ್ವಿಕಿ sâtviki. = ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ. (Grj. 2, after 106).

ಸಾತ್ವೀಕ sâtvika. Tbh. of ಸಾತ್ವಿಕ. (My.; G.).

ಸಾದ sâda. 1. Tbh. of ಸಾಧು. (My.). ಸಾದ ಎತ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಹೇಮು (Prv.).

ಸಾದ sâda. 2. = ಸಾದಾ 2, etc. — ಸಾದಕುಬ್ರು. A class of Kurubas (My.). — ಸಾದಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Pure red (B. 5, 55).

ಸಾದ sâda. 3. Sitting, settling down, sinking; placing, putting; clearness, purity. See ನಿಷಾದ, ಪ್ರಸಾದ.

ಸಾದನ sâdana. Causing to sit or sink; destroying; placing, putting; sitting, settling; sinking; a house, a dwelling; rendering clear; calming. See ಉತ್-, ಪ್ರ-.

ಸಾದನೆ sâdanĕ. 1. = ಸಾದನ. See ಪ್ರ-.

ಸಾದನೆ sâdanĕ. 2. Tbh. of ಸಾಧನ. (Śmd. 339).

ಸಾದರ sa-âdara. Having or paying respect, *respectful, considerate;* impassioned; respect (Bp. 20, 6; J. 16, 13); love (My.). ಸಾದರ, respectfully, considerately, reverently (Grj. 10, after 108); noticeably (Ch. v. 334).

ಸಾದರಣ sa-âdaraṇa. = ಸಾದರ. (Bp. 45, 11).

ಸಾದರು sâdaru. Arrived, come; produced, issued, edited (My.; Mhr., H. ಸಾದರ).

ಸಾದಾ sâdâ. 1. = ಸದಾ. See Mr. s. ಸಾಗುಣ್ಯ.

ಸಾದಾ sâdâ. 2. = ಸಾದ 2, ಸಾದು 2, ಸಾಧಾ, q. v. — ಸಾದಾ ಅಂಡು. A plain border (My.). — ಸಾದಾಕೆಮ್ಪು. Pure red (My.). — ಸಾದಾನಡಿಗೆ. = ಸಾದಾನಡೆ. (B. 3, 55; 5, 13). — ಸಾದಾನಡೆ. An ordinary pace or walk (My.). — ಸಾದಾಲಕೋಟಿ. A common (not fine) envelope (My.). — ಸಾದಾಲಗಾಮು. A common (unadorned) bridle (My.). — ಸಾದಾಸೀರೆ. A plain female cloth (My.).

ಸಾದಿ sâdi. ಸಾದಿನ್. One who sits or sits down (see ನಿಷಾದಿ); a charioteer; *a horseman, a rider;* one seated or riding on an elephant. 2, destroying.

ಸಾದಿತ sâdita. Sat; made to sit or sink; depressed; etc. See ಆ-.

ಸಾದಿನ sâdina. Tbh. of ಸಾದಿನ್. (ಚಣ್ಣಹಯವೇಡುವಂ Mr. 247; My.).

ಸಾದಿಲವಾರು sâdilavâru. Any contingent charge (as of an office or school for ink, paper, pens, pencils, oil, etc., My.; Mhr., H.).

ಸಾದು sâdu. 1. = ಸಾನ್ದು. (Tbh. of ಸಾನ್ದ್ರ or ಸ್ವಾದು?). A fragrant substance, a perfume (ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ Kśm. 99; ಸಾನ್ದ್ರ Mr. 336; Grj. 2, after 106; 3, after 91; Bp. 4, 35; 12, 11; Bh. 1, 12, 16; M. ಚಾನ್ದು, compound ointment of sandal, camphor, musk and saffron = T. ಮಯಿರ್ಚ್ಚನ್ದು; T. ಚಾನ್ದ್ರ, sandal wood = ಚನ್ದನ; Tĕ. ಚಾದು, to macerate, to triturate in water, see ತೇ 2).

ಸಾದು sâdu. 2. The black colour made of burnt rice or râgi with which females and children mark their foreheads (My.; Tĕ. ಚಾದು). — ಸಾದುಬೊಟ್ಟು. A round spot of ಸಾದು put on the forehead (My.; T. ಚಾನ್ದುಪ್ಪೊಟ್ಟು).

ಸಾದು sâdu. 1. Tbh. of ಸಾಧು. Goodness, kindness (ಸುಜನತ್ವ Kśm. 99); etc.

ಸಾದು sâdu. 2. = ಸಾದಾ 2, etc. — ಸಾದುಬಟ್ಟುವು. Plain roundness. ಸಾದುಬಟ್ಟುವಾಗಿಹುದು, ಚಕ್ರತಾನಲ್ಲ; ಪಾದ ಮೂಲಿದಕುಣ್ಣು, ಭೃಂಗೇಶನಲ್ಲ; ಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ಮೊದಲುಣ್ಣು, ಮೆಲುವದಕ್ಕಲ್ಲ (a tripod, Bĕdagina čaupada).

ಸಾದೃಶ್ಯ sâdṛiśya. (fr. ಸದೃಶ). *Likeness, resemblance, similarity;* a likeness, a portrait. See ಪೋಲ್ 1; Śmd. 159; Kâvy. III, 3, B, 60.

ಸಾದೇವ sâ-dêva. Tbh. of ಸಹದೇವ. (Śmd. 379).

ಸಾದ್ಗುಣ್ಯ sâdguṇya. (fr. ಸದ್ಗುಣ). Good, pure (ಎಸ್ಸರ, ಪವಿತ್ರ Nn. 140).

ಸಾದ್ಭುತ sa-adbhuta. Wonderful, etc. (Śśv. 4, 108).

ಸಾದ್ಯ sa-âdya. Having beginning. See ಆ-.

ಸಾಧಕ sâdhaka. Effective, accomplishing, fulfilling, completing, perfecting, finishing; that is effective, etc.; aiding, helping; help. 2, exercise, practice (C.; see ಕತ್ತಿ-, ಗರುಡಿ-). 3, a skilful man. 4, one who practices (see ಕತ್ತಿ-). ಬಾಧಕ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಸಾಧಕವೇನು?—ಸಾಧಕಾ (*i. e.* ಸಾಧಕ ದಿನ್ದ) ವಿದ್ಯೆ ಬಾಧಕಾ (*i. e.* ಬಾಧಕದಿನ್ದ) ದ್ರವ್ಯ (Prvs.). — ಸಾಧಕ ಬಾಧಕ. Helpful and hurtful; that is helpful or hurtful (My.; Mhr.). — ಸಾಧಕ ಮಾಡು. To practice (with or on,

My.). ಬೋಧಕನಾದರೆ ಸಾಧಕ ಮಾಡಲಿ! (ನಮ್ಮ) ಹಾಡಿಗೇನು ಅಡ್ಡಿ? (Prv.).

ಸಾಧಕತಮ sâdhaka-tama. *Very effective.*

ಸಾಧನ sâdhana. = ಸಾದನೆ 2. *The act of accomplishing, effecting, achieving, performing, executing.* 2, settling. 3, accomplishment, completion, complete attainment of any object. 4, a means of accomplishing or effecting, means of obtaining, efficient cause, *a means, an expedient* (ಆಯತ Nn. 114); *an instrument, an agent.* 5, *an implement, a utensil, an apparatus* (ಗೃಹೋಪಕರಣಂಗಳ್, ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಮುಟ್ಟುಗಳು 114; ಗೃಹಕ್ಕೆ ಎಸೆವ ಮುಟ್ಟುಗಳ್ Mr. 501); any weapon (ಕುತಾದಿಯುಪಕರಣ 501). 6, the instrumental case (in grammar). 7, *the penis.* 8, matter, materials, ingredient, *a substance, a thing;* a drug, medicine. 9, *property, wealth* (ವಸು, ಧನ 114; ವಸು 501). 10, *a component part of an army,* any military apparatus, force, army (ಪಡೆ, ಸೇನೆ 114). 11, aid, assistance, an assistant. 12, substantiation, proof, establishment of the truth, proving, demonstration. 13, a document (My.). 14, a reason or premise leading to a conclusion, middle term in a syllogism. 15, ಲಿಂಗವರ್ಜನ (ಲಿಂಗತ್ರಯವರ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ 114; 501). 16, accomplishing anything by magic or incantations, magic. 17, obtaining (ಪಡೆಯುವಿಕೆ Si. 437); enforcement of payment or settlement (of a debt), *compelling the delivery of anything,* infliction of a fine. 18, good works as secondary means of obtaining purity and emancipation, the observance of moral and ceremonial duties (ಉತ್ತಮಕಾರ್ಯ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕಾರ್ಯ 114; ಕಾರ್ಯ 501). 19, advantage, profit. 20, friendship. 21, the act of subduing, overcoming, mastering. 22, subduing by charms, stupefying, fascinating. 23, exercise, practice (My.). 24, conciliating, propitiating, worshipping. 25, expressing, denoting; a mark, a sign (ಅಂಕ, ಕುಱುಹು 114). 26, a man endowed with fame (ಜನಯುತ, ಕೀರ್ತಿವಿದನಹನ್ನಾಥ ಪುರುಷ 114). 27, savor (ಅನ್ನಮುಖ್ಯರುಚಿಸಂಜಯ, ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದ ರುಚಿಗಳು 114; ಅನ್ನಾದಿರುಚಿಕಾರ 501). 28, a point of the compass (ಆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 114). 29, a bodily organ; the three karaṇas called mana, vachana and kâya (ಕರಣತ್ರಯಂಗಳ್, ಮನ ವಚನ ಕಾಯವೆಮ್ಬ ತ್ರಿಕರಣ 114). 30, *torture* (ಪೀಡೆ 501). 31, *killing, destroying.* 32, killing metals (*e. g.* mercury), depriving them by oxidation, etc. of their metallic properties for medicinal or alchemical purposes. 33, burning on the funeral pile, obsequies. 34, setting out, proceeding, *going.* 35, *going after, following.* 36, various modes of writing verses (ಚಿತ್ರ Nn. 8). ಮೌನಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ (Prv.). See Kâvy. III, 3, B, 30; B. 3, 92; 4, 147. 190; 5, 123. — ಸಾಧನಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. To give the (necessary) substances (Kêśav. 2, 64). — ಸಾಧನ ಸಮ್ಪತ್ತು. Materials and means (My.).

ಸಾಧನೆ sâdhanĕ. = ಸಾಧನ Nos. 17 (J. 28, 22; My.) and 23 (My.). ಗರುಡಿಸಾಧನೆಯ ಮನೆ (ಶ್ರವಗೃಹ, ಬಲೂರಿಕೆ Mr. 197). 2, = ಸಾಧನ No. 4 (B. 5, 39. 195). — ಸಾಧನೆ ಮಾಡು. To practice (with or on, My.). 2, to compel the delivery of anything (taken away), to recover (My.).

ಸಾಧಾ sâdhâ. = ಸಾದಾ 2, etc. Plain, simple; plain, mere, pure, etc. (Mhr., H.). — ಸಾಧಾಉಡುಗೆ. A plain cloth (B. 5, 229). — ಸಾಧಾಜೋಡು. A couple of plain dôtaras woven together (B. 3, 102). — ಸಾಧಾಜೋತರಜೋಡು. = ಸಾಧಾಜೋಡು. (B. 3, 102). — ಸಾಧಾಬಟ್ಟೆ. A plain cloth (B. 5, 217). — ಸಾಧಾಬಡತನ. Pure poverty (B. 5, 193).

ಸಾಧಾರಣ sâdhâraṇa. (fr. ಸ-ಧಾರಣ). Belonging or applicable to many, *common to many or all, general, universal, common,* joint. 2, *equal, like, similar.* 3, middling, ordinary (My.; Mhr.). 4, generic. 5, a common rule or precept or one generally applicable. 6, specific character. 7, the forty-fourth year of the cycle of sixty (My.). ಸಾಧಾರಣನಾಗಿ, generally (My.; B. 3, 117); in an ordinary or common way (My.).

ಸಾಧಾರಣತಃ sâdhâraṇa-taḥ. Generally (B. 4, 96. 164).

ಸಾಧಾರಣಧರ್ಮ sâdhâraṇa-dharma. Common or universal duty. (My.).

ಸಾಧಾರಣರೀತಿ sâdhâraṇa-rîti. An ordinary, common manner (B. 2, 1).

ಸಾಧಾರಣಿ sâdhâraṇĕ. = ಸಾಧಾರಣ (B. 5, 200).

ಸಾಧಿತ sâdhita. Effected, completed, finished, achieved, accomplished, succeeded; settled, fulfilled; substantiated, proved; made good, settled, discharged, recovered; obtained; fined; *amerced, punished by fine, made to pay; awarded* (as a punishment or fine); subdued, mastered; enabled to effect or obtain. See ಪ್ರ-.

ಸಾಧಿಷ್ಠ sâdhishṭha. Best, most excellent; very fit, most proper or right; *hardest, very hard or firm.*

ಸಾಧಿಸು sâdhisu. To accomplish, to effect, to perform, to do, to complete, to settle (Śmd. 6; B. 4, 13); to observe (J. 10, 15). 2, to substantiate, to prove, to establish; to vindicate (My.; Si. 48). 3, to compel the delivery of anything (taken away), to recover (My.). 4, to obtain; to acquire (Čpr. 8, 84; J. 2, 26; 10, 38; My.; B. 4, 20. 42). 5, to subdue, to overcome, to conquer (Čpr. 7, 29; Śmd. 188. 260; Bp. 16, 15; Č. Bp. 47, 11); to master (as any vidyâ, My.). 6, to practice. ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಸಬಳ ನುಂಗಿ ಬಹುದು (Prv.). 7, to charge (upon another, My.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆಡ್ಡ; ಸರ್ವನುಙ್ಞೆಜೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನಕ್ಕು (Sp.). ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟಿ (ಸಾಧಿತ Nn. 148). ಸಾಧನ ಮಾಡಿದ್ದು (ಸಾಧಿತ G.). See ಹೊತ್ತು-.

ಸಾಧಿಸುವಿಕೆ sâdhisuvikĕ. = ಸಾಧಿಸುಹ. (ಆರಾಧನ Si. 438).

ಸಾಧಿಸುಹ sâdhisuha. Accomplishing, effecting, fulfilling, carrying out, etc. ಹಗೆಯ ಸಾಧಿಸುಹ (ವೈರಶುದ್ಧಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ವೈರನಿರ್ಯಾತನ Nr.).

ಸಾಧೀಯಸ್ sâdhîyas. Better, more excellent; *more proper or right, very proper or right, very handsome; harder, firmer, very hard or firm.*

ಸಾಧು sâdhu. = ಸಾದ 1, ಸಾದು 1. Accomplished, perfect, excellent, good, eminent. 2, *virtuous, honourable, pious, righteous, faithful, honest;* mild or gentle in disposition (used also of beasts, My.). 3, correct, pure, classical (as a language, etc.). 4, *fit, proper, right.* 5, *pleasing, beautiful.* 6, *well-born, noble, of honourable or respectable descent.* 7, *a good or honest man;* a saint, a sage; a jina, a deified jaina saint or guru (see Mr. s. ಜೈನ). 8, well; well done! good! indeed.

ಸಾಧುಜನ sâdhu-jana. Goodness (ಗುಣ Mr. 501). 2, a good, etc. person (My.).

ಸಾಧುವಾದ sâdhu-vâda. A cry of "good!" (My.).

ಸಾಧುವಾಹಿ sâdhu-vâhi. Carrying well: *a good horse, well-trained horse.*

ಸಾಧುವೃತ್ತಿ sâdhu-vṛitti. Good profession or means of living; good or excellent practice, moral and ritual observances. (My.).

ಸಾಧ್ಯ sâdhya. To be accomplished or effected, to be done; to be formed. 2, accomplishable, practicable, feasible, attainable, being within one's power (to get, etc., ಘನ, ಸಾಧ್ಯವಾದುದು Nn. 15; ಘನ Mr. 510). 3, to be proved or demonstrated. 4, to be inferred or concluded (in logic). 5, to be subdued or mastered, subduable, to be conquered, conquerable. 6, to be cured, curable (as a disease). 7, accomplishment, perfection. 8, an object to be accomplished (in law), the thing to be proved or established by proof, the matter in debate. 9, the major term in a syllogism, the subject of a proposition. 10, *a class of celestial beings.* ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಸಾಧ್ಯಸಿದ್ಧಿ sâdhya-siddhi. The effecting of what has to be done. 2, the establishing of what has to be proved. 3, the success of an undertaking, accomplishment. 4, proof, conclusion. (R.).

ಸಾಧ್ವಸ sâdhvasa. *Fear, terror.*

ಸಾಧ್ವಿ sâdhvi. A chaste or virtuous woman; *a faithful wife.*

ಸಾನ sâna. 1. Destroying; bringing to an end. See ಅವ-.

ಸಾನ sâna. 2. Tbh. of ಶ್ವಾನ. (ನಾಯ್ Śm. 31).

ಸಾನ sâna. 3. Tbh. of ಸ್ನಾನ. (My.).

ಸಾನನ್ದ sa-ânanda. Possessed of joy, happy, delighted, enjoying happiness, endowed with happiness;—joy, happiness. See Bp. 2, 21; 8, 6; 35, 5; 43, 17; 53, 7; J. 11, 2; 28, 59. — ಸಾನನ್ದದೇವ. N. (Bp. 58, 69).

ಸಾನಬಾಗ sâna-bâga. = ಸಾನಬೋಗ. (My.).

ಸಾನಬೋಗ sâna-bôga. = ಶಾನಭೋಗ, etc. (My.).

ಸಾನಿ sâni. A second: a companion: a fellow, an associate, a colleague (in an office, etc., My.; Tē.; H.); also used in the feminine gender, see *e. g.* ದೊರೆಸಾನಿ. — ಸಾನಿಗುಮಾಸ್ತ. A fellow-gumâsta (My.). — ಸಾನಿಶಾನಭೋಗ. A fellow-śânabhôga (My.).

ಸಾನು sânu. *Level ground on the top or edge of a mountain, table-land* (ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 90. 108; ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 97). 2, a summit; a point, end, top.

ಸಾನುಕೂಲ sa-anukûla. Friendly, well disposed; suitable, favourable; well equipped (My.).

ಸಾನುನಯ sa-anunaya. *Courteous, kind, civil, polite.*

ಸಾನುನಾಸಿಕ sa-anunâsika. Nasal (My.).

ಸಾನುಭವ sa-anubhava. Possessing fruition or experience; one who enjoys or experiences (Bp. 40, 82). 2, fruition, experience (3, 80; 6, 28; 8, 20).

ಸಾನುಭಾವ sa-anubhâva. = ಅನುಭಾವ No. 2 or 3. (Bp. 33, 2).

ಸಾನುಮತ sânu-mat. *A mountain.*

ಸಾನುಮತ sa-anumata. Assented to, concurred with; approbation, assent. See ಸೇರ್.

ಸಾನುಮತಿ sa-anumati. Approbation, assent (My.).

ಸಾನುಮನ್ತ sânu-manta. = ಸಾನುಮತ್. (ಬೆಟ್ಟ Mr. 96).

ಸಾನುಮಾನ sa-anumâna. Dependent on or associated with inference. (R.).

ಸಾನುರಾಗ sa-anurâga. Attached, passionate, impassioned. 2, affection, love, passion, desire (Bp. 24, 50; 35, 3; J. 3, 22).

ಸಾನುಸ್ವಾರ sa-anusvâra. Having the nasal mark anusvâra. (My.).

ಸಾನೆ sâné. = ಶಾನೆ, q. v. (My.). Tbh. of ಸೇನೆ. (T. చేన్మే, an army; a great many).

ಸಾನ್ತ sânta. 1. = ಸನ್ತ 1. (My.). *Cf.* ಶಾನ್ತ.

ಸಾನ್ತ sânta. 2. (Tbh. of ಶಾನ್ತಿ). Śiva (ಉಮೆಯಾಳ್ವ, etc. Ct. II, 5; ಶಿವ Kk. 5; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಸಾನ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Pârvati; N. (My.). — ಸಾನ್ತಾಯಿ. -ಆಯಿ. = ಸಾನ್ತಮ್ಮ. ಉಪ್ಪೋಕೆ ತಿಪ್ಪೋಕೆ ಮಾಳಾಯಿ, ಕುಚ್ಚು ಹೊಯ್ಕೋಕೆ ಸಾನ್ತಾಯಿ (Prv.).

ಸಾನ್ತ sa-anta. 3. A word with final ಸ್ (Śmd. 274. 323).

ಸಾನ್ತಾಪನ sântapana. (fr. ಸನ್ತಪನ). *A sort of severe penance.*

ಸಾನ್ತಿ sânti. Tbh. of ಶಾನ್ತಿ. (Śmd. 335).

ಸಾನ್ತ್ವ sântva. (ಶಾನ್ತ್ವ). Consolation, consoling, comforting; *conciliation; conciliatory, pleasing or mild speech* (ಅತ್ಯರ್ಥಮಧುರ, ಸೊಗಸುವ ಮಾತು Nr.).

ಸಾನ್ತ್ವನ sântvana. (ಶಾನ್ತ್ವನ). = ಸನ್ತವಣೆ. *The act of appeasing or consoling; speaking kindly and in a conciliatory manner; friendly salutation and inquiry, courtesy, complaisance* (ಪ್ರಣತಿ, ಅನುನಯ, ಪ್ರಣಿಪಾತ, ಸನ್ತಯ್ಸುಹ Hlâ.).

ಸಾನ್ತ್ವವಾದ sântva-vâda. Speaking in a kindly and affectionate manner. (R.).

ಸಾನ್ತ್ವಿತ sântvita. (ಶಾನ್ತ್ವಿತ). Consoled, comforted. (R.).

ಸಾನ್ದು sându. (Śmd. 48). = ಸಾದು 1.

ಸಾನ್ದ್ರಪ್ರತೀಕ sândrishṭika. (fr. ಸನ್ದ್ರಪ್ರತೀ). *Present perception of a result, immediate consequence. Cf.* ಸಾಂಸೃಷ್ಟಿಕ.

ಸಾನ್ದ್ರ sândra. *Thick, close, dense, compact;* clustered together, collected, united in a mass; course, gross; strong, stout, robust (ಶಿವ, ದಟ್ಟಿತ್ತು Nn. 6; ಘನ, ದಟ್ಟ 15; ಶಿವ Mr. 495); much, abundant, excessive, *vehement, intense;* unctuous, oily; viscid, smooth, soft, bland; pleasing, agreeable. 2, a thicket, a wood; a heap, a cluster. 3, a fragrance (ಸಾದು Mr. 336).

ಸಾನ್ದ್ರತ್ವ sândratva. The state of being thick, etc. etc. See ಮನ್ದಯಿಸು.

ಸಾನ್ದ್ರಪದ sândra-pada. N. of a vṛitta (Ch.).

ಸಾನನ್ದ್ರಾನನ್ದ sândra-ânanda. Excessive or great joy (Cpr. 3, 98).

ಸಾನ್ನಾಯ್ಯ sânnâyya. = ಸನ್ನಾಯ್ಯ. *Any substance mixed with ghee, etc., and offered as an oblation with fire* (= ಹವಿಸ್).

ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ sânnidhya. (fr. ಸನ್ನಿಧಿ). Nearness, vicinity, proximity; presence. (Bp. 19, 46; 23, 12; 24, 20; J. 10, 19. 20).

ಸಾಪ sâpa. 1. = ಸಾಫ. (B. 5, 116. 117).

ಸಾಪ sâpa. 2. Tbh. of ಶಾಪ. (Śmd. 335).

ಸಾಪತ್ನ sâpatna. (fr. ಸಪತ್ನಿ). Born from a rival wife, belonging to fellow-wives; a son of a rival wife (ದಾಯಾದ್ಯ Mr. 312; Bh. 1, 8, 6).

ಸಾಪತ್ನಿಕೆ sâpatnikĕ. The state of being a rival wife. See ಕೃತ-.

ಸಾಪತ್ನ್ಯ sâpatnya. The son of a rival wife. 2, a rival, an enemy, an adversary. 3, the state or condition of a rival wife; rivalry, ambition, enmity. (My.).

ಸಾಪಿಂಡ್ಯ sâpiṇḍya. (fr. ಸಪಿಣ್ಡ). Connection by presenting obsequial offerings to the same Manes, consanguinity, kindred, kin. — ಸಾಪಿಣ್ಡ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ. = ಸಪಿಣ್ಡೀಶ್ರಾದ್ಧ or ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣ. See s. ನಿಮಿತ್ತಸ್ಥಲ.

ಸಾಪೆ sâpĕ. = ಟಾಪೆ. A mat (ಕಟಿ, ಕಲಿಂಜಕ Si. 308; My.; Si. 165).

ಸಾಪೇಕ್ಷ sa-apêksha. Having regard or respect to, dependent on. (Kâvy. II, 2, B, 1. 2).

ಸಾಪೇಕ್ಷೆ sa-apêkshĕ. See s. ಬಯಿಕೆ, in G. = ಬಯಕೆ.

ಸಾಪ್ತಪದ sâptapada. (fr. ಸಪ್ತಪದ). Belonging to seven steps, produced by or depending on seven steps.

ಸಾಪ್ತಪದೀನ sâptapadîna. Circumambulation of the nuptial fire by the bride and bridegroom in seven steps. 2, *friendship* (easily contracted), *intimacy*.

ಸಾಫ sâpha. = ಸಾಫು. (Čb. 20).

ಸಾಫಲ್ಯ sâphalya. (fr. ಸಫಲ). Productiveness, fruitfulness; profit, advantage; success. (Grj. 4, 41).

ಸಾಫಲ್ಯತ್ವ sâphalyatva. The state of having productiveness, etc. (Bp. 5, 51).

ಸಾಫು sâphu. = ಸಾಪ 1, ಸಾಫ. Clean (My.; Mhr., H. ಸಾಫ); free from moral impurity; pure; free from disease, clear of blemish; smooth, even; plain, clear, simple, fair (as a piece of composition, speech, etc. (Mhr., H.). 2, ruin, utter destruction (My.; Tĕ.).

ಸಾಬ್ sâb. = ಸಾಹೇಬ. (My.; see ರಾಜಾ-).

ಸಾಬೀಪುಸಾಬಿತು. = ಸಾಬೂತು. Sound, firm; proved, established (My.; Mhr., H. ಸಾಬೀತ, ಶಾಬೂತ).

ಸಾಬೂತು sâbûtu. = ಸಾಬೀತು. (My.).

ಸಾಭಿಪ್ರಾಯ sa-abhiprâya. Having an aim or purpose, persevering, resolute; having a meaning or sense. (Kâvy. III, 3, B, 166; Rśv. 6, after 132).

ಸಾಭಿಲಾಷೆ sa-abhilâshĕ. Desire, eagerness, wish, passion (J. 26, 6).

ಸಾಮ sâma. 1. Calming, tranquillizing, soothing; reconciling, conciliating, appeasing; *conciliation*, speaking kindly, kindness; gentleness, mildness (ಶಾನ್ತ, ನಮ್ಮಸುಹ Mr. 4, 59; ತದ್ಯಮ Čt. II, 49). 2, negotiation, peaceable or conciliatory behaviour (as one of the four means of success against an enemy, ಸಯ್ಯಣಿ Mr. 267, see ಚತುರೋಪಾಯ). 3, *N. of one of the three principal vêdas* (arranged for chanting).

ಸಾಮ sâma. 2. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ. (My.; see ಸಾಮವರ್ಣ). — ಸಾಮಕುಸುಬಿ. The weed Gondocaulon glabrum Cass. (Z.).

ಸಾಮಕೆ sâmaki. See Mr. s. ಪಾವಕೆ.

ಸಾಮಗ್ರಿ sâmagri. (fr. ಸಮಗ್ರ). Entireness, wholeness, etc.; a collection or assemblage of implements or materials, apparatus, goods and chattels, furniture, effects, ycar. (Čpr. 2, after 14; Kâvy. III, 3, B, 144; My.; B. 4, 12). — ಸಾಮಗ್ರೀಸನ್ನಾಹ. Preparation of all materials or things (My.).

ಸಾಮಜ sâma-ja. Arising from conciliation, produced by gentleness of conduct or kindness. (J. 6, 28). 2, produced by the sâmavêda. (J. 28, 8). 3, an elephant (ನಿರ್ವಾಣ, ಆನೆ Nn. 19; ಕದಲಿ, ಆನೆ 43; J. 6, 9. 28; 28, 8; 34, 11); N. of an asura.

ಸಾಮಜಿಅರಿ sâmaja-ari. The enemy of the elephant: a lion (Bp. 55, 22).

ಸಾಮಜಿಅಸುರ sâmaja-asura. The asura Sâmaja or Gajâsura (Bp. 46, 18).

ಸಾಮತಿ sâmati. Tbh. of ಸಾಮ್ಯತೆ. Likeness; a comparison, a simile (My.; Tĕ.).

ಸಾಮನಿ sâmani. = ದಾಮನಿ. (Colebr.).

ಸಾಮನ್ತ sâmanta. (fr. ಸಮನ್ತ). = ಸಾವನ್ತ. Bordering, bounding, neighbouring. 2, a neighbour. 3, a neighbouring king; *a feudatory or tributary prince, the chief of a district* (paying tribute to a lord paramount); a leader, general, captain, ohampion. 4, neighbourhood. — See Bp. 61, 39.

ಸಾಮನ್ತಿ sâmanti. = ಸಾಮನ್ತಿಗೆ, etc. ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿ (ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139).

ಸಾಮನ್ತಿಗೆ sâmantigĕ. = ಸಾಮನ್ತಿ, ಸಾವನ್ತಿ, ಸಾವನ್ತಿಗೆ, ಸೇವನ್ತಿ, ಸೇವನ್ತಿಗೆ q. v. ಹಸರುಸಾಮನ್ತಿಗೆ (ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ, ಹಸರುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139).

ಸಾಮರಸ್ಯ sâmarasya. (fr. ಸಮರಸ). Union of essence, essential union (Bp. 51, 20).

ಸಾಮರ್ಥ್ಯ sâmarthya. (fr. ಸಮರ್ಥ). Sameness of aim or object, sameness or oneness of meaning or signification. 2, adequacy, fitness, capacity, the state of being entitled. 3, *force, power, might, ability, capability, strength, energy, fortitude* (ದ್ರವಿಣ, ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ, etc. Si. 293; Čpr. 2, 62. 71; Bh. 1, 8, 13. 25). 4, sense or force of words, signification (see ಶಬ್ದ-). 5, wealth. 6, interest, advantage.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆ sâmarthyatĕ. The state of having force, power, etc. (Grj. 10, 67).

ಸಾಮವರ್ಣ sâma-varṇa. Tbh. of ಶ್ಯಾಮವರ್ಣ. (Śmd. 368).

ಸಾಮವಾಕ್ಯ sâma-vâkya. A conciliatory expression (My.).

ಸಾಮವಾಯಿಕ sâmavâyika. (fr. ಸಮವಾಯ). Belonging to an assembly or association, collective; relating to close or intimate connection. 2, a minister or counsellor (ಪ್ರಧಾನ G.). 3, the chief of a company or corporation.

ಸಾಮವೇದ sâma-vêda. = ಸಾಮ 1 No. 3. (C.).

ಸಾಮವೇದಿ sâma-vêdi. A Brâhmaṇa who studies the sâma-vêda (Bp. 9, 43; 56, 27. 36); N. (15, 25; 24, 74; 57, 1. 2. 5).

ಸಾಮಾಜಿಕ sâmâjika. (fr. ಸಮಾಜ). Relating or belonging to an assembly. 2, *an assistant or spectator at an assembly*, member of an assembly.

ಸಾಮಾನ sâmâna. = ಸಾಮಾನು, q. v. (B. 5, 125. 240). ಸಾಮಾನ ಇದ್ದವಗೆ ಗುಮಾನ ಏನು? (Prv.).

ಸಾಮಾನಿಕ sâmânika. Equal, of the same position (Čpr. 9, 53).

ಸಾಮಾನು sâmânu. = ಸಾಮಾನ. Instruments; apparatus, furniture; goods, chattels, things, articles (C.; B. 3, 66; 4, 60; 5, 122; Si. 84. 381; Br.; Mhr., H. ಸಾಮಾನ); a thing, an article (My.).

ಸಾಮಾನ್ಯ sâmânya. (fr. ಸಮಾನ). = ಜಾವಳ 2. *Common, general, universal, generic*, equal. 2, vulgar, ordinary, middling, common-place, insignificant, low (see ಕಱುಕುಳ).

3, community, generality, universality. 4, totality, entireness. 5, common or generic property, specific property. 6, *kind, sort, genus or species.* 7, equality or sameness of meaning (Śmd. 144. 152). 8, = ಸಾಮ್ಯ 1, the connection of different objects by common properties (Kâvy. III, 3, B, 96 seq.).

ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಲ sâmânya-kâla. Time in general. See ಪೊದ್ದು.

ಸಾಮಾನ್ಯಖಂಡ್ಡ sâmânya-khaṇḍa. A section of words that differ in form, but have the same meaning (Mr. 423 seq.).

ಸಾಮಾನ್ಯತೆ sâmânyatĕ. The state of being common, etc.; that of being low, etc. See ಸತ್ವ-.

ಸಾಮಾನ್ಯಧರ್ಮ sâmânya-dharma. Common or universal duty (My.).

ಸಾಮಾನ್ಯಪ್ರವೇಶ sâmânya-praveśa. The occurrence of an astrologically unlucky moment (My.).

ಸಾಮಾನ್ಯಬಲ sâmânya-bala. A common force, a force in general. See ದಬಿ.

ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಲಾಬಂದ್ಧ sâmânya-mâlâbandha. A common garland. See ಆಯಾದ್ಗ.

ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಣ sâmânya-lakshaṇa. A generic definition or sign, a definition comprising many individuals, a specific characteristic. (R.).

ಸಾಮಾನ್ಯಾಕೃತಿ sâmânya-âkṛiti. A common form, a form in general. See ಪೊದಿಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯೆ sâmânyĕ. An ordinary woman (Bp. 40, 83). 2, one of the transcendental perceptions in the nyâya philosophy.

ಸಾಮಾಭಾಸ sâma-âbhâsa. Mere appearance of conciliation or negotiation (Čpr. 6, after 22).

ಸಾಮಿ sâmi. 1. *Half;* blamably.

ಸಾಮಿ sâmi. 2. = ಸಾವಿ. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. (Śmd. 128. 368; Bp. 35, 27; 51, 7).

ಸಾಮಿಧೇನಿ sâmidhĕni. (fr. ಸಮಿಧ್). *A particular prayer recited on adding fuel to the sacrificial fire.*

ಸಾಮಿಪಕ್ವ sâmi-pakva. Half-ripened (Čpr. 6, after 55).

ಸಾಮಿಪ್ಯ sâmîpya. (fr. ಸಮೀಪ). *Nearness, vicinity, proximity, contiguity;* nearness to the deity. (Grj. 3, after 69; Bp. 1, 30; 24, 83).

ಸಾಮಿಪ್ಯಪದ sâmîpya-pada. The state of being near to the deity (V. 14, after 106).

ಸಾಮು sâmu. Gymnastics, feats of strength (My.; Br.; H.). ಸಾಯುವ ತನಕ ಸಾಮು ಕಲಿತರೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದು ಯಾವಾಗ? (Prv.).

ಸಾಮುದ್ರ sâmudra. 1. (fr. ಸಮುದ್ರ 1). Oceanic, marine, sea-born. 2, a seafarer, a mariner. 3, *sea-salt.*

ಸಾಮುದ್ರ sâmudra. 2. (fr. ಸಮುದ್ರ 2). An impression or mark on the body, spot.

ಸಾಮುದ್ರಿಕಾಲಕ್ಷ್ಮಣ sâmudrikâ-lakshaṇa. Characteristic spots, lines, etc. on any part of the body and their interpretation (My.).

ಸಾಮುದ್ರಿಕಾಶಾಸ್ತ್ರ sâmudrikâ-śâstra. A treatise on the interpretation of spots, etc. upon the body (My.).

ಸಾಮುದ್ರಿಕೆ sâmudrikĕ. -ಕಾ. Spots, lines, etc. on the body and their interpretation (My.; ಮನುಷ್ಯನ ರೇಖೆ ಮುನ್ಹಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ G.).

ಸಾಮೆ sâmĕ. = ಸಾವೆ 1, q. v. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ No. 5. (My.). ಸಾಮೇ ಕಾದು (ಶ್ಯಾಮಾಕ Si. 164).

ಸಾಮೋದ್ಭವ sâma-udbhava. *An elephant.*

ಸಾಮೋಪಚಾರ sâma-upachâra. A mild and moderate application, operation or curative. 2, a mild, conciliating measure. (B. 4, 72; 5, 170).

ಸಾಮೋಪಾಯ sâma-upâya. A mild remedy, moderate measure, gentle means. 2, negotiation, as one of the upâyas or means of success against an enemy (My.).

ಸಾಮ್ಪರಾಯ sâmparâya. (fr. ಸಮ್ಪರಾಯ). Relating to war or battle, warlike. 2, belonging to the future. 3, contention, conflict. 4, the future, future life. (R.).

ಸಾಮ್ಪರಾಯಿಕ sâmparâyika. Relating to war, military, strategic; warlike; calamitous; relating to the other world or a future state, future. 2, *a war-chariot.* 3, *war, battle.*

ಸಾಮ್ಪ್ರತ sâmprata. (fr. ಸಮ್ಪ್ರತಿ). *Fit, proper, becoming.* 2, the present time. ಸಾಮ್ಪತ, ಸಾಮ್ಪತಂ, *at present, now.* (B. 4, 189. 214; 5, 265).

ಸಾಮ್ಪ್ರದಾಯ sâmpradâya. (fr. ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ). Custom, practice, a custom (C.; Bp. 5, 42; V. 9, 32; B. 4, 88).

ಸಾಮ್ಪ್ರದಾಯಿಕ sâmpradâyika. Relating to traditionary or popular doctrine or practice. (My.).

ಸಾಮ್ಪ್ರದಾಯಿಕಸ್ಥ sâmpradâyika-stha. A man carefully observant of the doctrines and customs of his forefathers (My.).

ಸಾಮ್ಬ sa-amba. Attended by Ambâ or Durgâ: Śiva (Bp. 9, 41). 2, N. of a Yâdava (J. 7, 2; 12, 12; 24, 69). — ಸಾಮ್ಬಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಸಾಮ್ಬಶಿವ. Śiva along with Ambâ. (My.).

ಸಾಮ್ಬ್ರಾಜ್ಯ sâmbrâjya. Tbh. of ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. (My.; Tĕ.).

ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ sâmbrâṇi. 1. Tbh. of ಸಾಮ್ರಾಣಿ. Benzoin (M. ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ, ತಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ; T. ಚಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ; Tĕ. ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ, ಸಾಮ್ರಾಣಿ); frankincense (ಲೋಬಾನ My.). — ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿತೈಲ. An oil extracted from sâmbrâṇi (My.).

ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ sâmbrâṇi. 2. N. of a country (Mr. 282); a horse of that country (Mr. 282; Rây. 6, after 11; Bh. 7, 7, 46; Tĕ. ಸಾಮ್ರಾಣಿ).

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 1. (fr. ಸಮ). Evenness; *equality, parity, sameness,* equipoise; likeness, similarity (ಸರಿ Śmd. Dh., Śm. 103; ಪೊಲ್, ಅನ್ತೆ, etc. Čt. I, 88; ತೋಡು, ದೊರೆ, ತೂಣಿ, etc. II, 25; ಪೋಲ್, etc. II, 32; ಪಾಂಗು, ಭಂಗಿ II, 101; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, ಜವಳಿ, etc. Śm. 55; ಪಾಂಗು 83; ತೋಡು 91; ಪಡಿ 95); a comparison, a simile; *harmony, tempo, equal time in music and dancing;* equability; impartiality, indifference; = ಸಾಮಾನ್ಯ No. 8, the connection of different objects by common properties (Kâvy. III, 3, B, 61. 96 seq.).

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 2. Tbh. of ಸ್ವಾಮ್ಯ. (Bp. 51, 21; My.); My. also: fees that, for the performance of particular ceremonies, are to be given to púj̀âris, purôhitas and jôyisas.

ಸಾಮ್ಯತೆ sâmyatĕ. = ಸಾಮತಿ. Equality, sameness. ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನ ಸಾಮ್ಯತೆಯ ಕೂಡ ತಕ್ಕದ್ದೋ, ಆ ವಸ್ತು (ಉಪಮಾನ G.).

ಸಾಮ್ಯತ್ವ sâmyatva. = ಸಾಮ್ಯತೆ. (ಪಾಟಿ Śm. 90).

ಸಾಮ್ಯಪ್ರತೀತಿ sâmya-pratîti. Notion of similarity (Kâvy. III, 3, B, 80).

ಸಾಮ್ಯಾವಸ್ಥೆ sâmya-avasthĕ. *Equal state, equipoise.*

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ sâmrâjya. (fr. ಸಮ್ರಾಜ್). Complete or universal sovereignty, empire, dominion. (Čpr. 4, after 24; Bp. 21, 25; 54, 84; 61, 7; B. 4, 227).

ಸಾಮ್ರಾಣಿ sâmrâṇi. = ಸಾಮ್ರಾಣಿ 1. A kind of perfume.

ಸಾಯ್ sây. = ಸಾಯು. (Śmd. 58). To die, to decease, to depart from life (ಮೃತಿ Śmd. Dh.; ಆದ್ದು, ಕಬ್, ಬಿಟ್, ಅಬ್ Śmd. I; Čpr. 5, 74; Abh. P. 6, 62; 6, after 36; 8, 15; 13, 56; 16, after 71; Bp. 13, 14. 16. 17. 26; 14, 20; 15, 2; 22, 53; 24, 12; 32, 50; 35, 33; 42, 5; 43, 14; 46, 20. 23. 58; 49, 18; 50, 31. 37; 52, 8; 56, 16; 57, 32; 60, 24; J. 11, 34; 12, 44; 20, 14; 24, 1; 25, 59; T., M. ಜಾ; Tĕ. ಚಚ್ಚು; Tu. ಸಯ್, ಸೈ; the word may be connected with ಸಯ್ 2, or with ಸಯ್ 1 and ಜಾಜು). P. p. ಸತ್ತು. ಸತ್ತಂ (Śmd. 285). Present and future participle (instead of ಸಾಯ್ತು) frequently ಸಾವ, q. v. ಸತ್ತಾತ (ಪರಾಸು, ಉಪಸಪ್ಪನ್ನ, ಪ್ರಏಾತ, ಸಂಪ್ಪಿತ, ಮೃತ Hlâ.). ಸತ್ತಂ (ಮೃತ, ಸಂಪ್ಪಿತ, etc. Mr. 394); ಪತಿ ಸತ್ತವಳು (ವಿಧವೆ 303). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತೆ Nr.). ಸಾಯಲಿವೇಡಿ, ತಾನ್ ಈಯನೆ ದರೆಯಂ? ಗಾಂಗೇಯ, ಕೇಳ್ (Śmd. 64 Mḍb.). ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ನಿನಗದೆತ್ತ ಣದು ಮೋಕ್ಷಮ್, ಅಯಿ? ಸತ್ತು ಹೋಗದತಿಜೀವಮಮ್ ಇರಲು ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). ಸತ್ಯವನ್ನಜಿದರೇ ಸತ್ತ ಹಾಗಿರ ಬೇಳು; ಸತ್ಯವನಜಿದುವುಂ ಉಸುರಿದರೆ ಸತ್ತವರಿಗತ್ತ ಹಾಗಕ್ಕು (Sp.). ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವರೆಮ್ಬ ಮಿಥ್ಯದಾ ನುಡಿ ಯಕಿೆ? ಬಿತ್ತಿದರೆ ಬೀಜ ಬೆಳವನ್ತೆ ಗಿಡ ತಾ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವದೆ? (Sp.). ಸಜ್ಜನರು ಸಾಯಲೊಡೆ ನಿರ್ಜರರು ಮಜಿಗುವರು; ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ ಸತ್ತರೇನ್? ದೇಹದ ಕಜ್ಜ ಹರಿದನ್ತೆ! (Sp.). ಸಾಯಲಾಜಿನೆನೆಲು ಬೆನ್ನು ಬಿಡುವಳೆ ಮೃತ್ಯು? (Dp. 4).

ಸಾಯ sâya. 1. Tbh. of ಸಹಾಯ. ಸಾಯವಿಲ್ಲದ ನಾಯ ಸತ್ಯವಾದರೆ ಏನು? (Dp. 167).

ಸಾಯ sâya. 2. End, close, termination (see ಅವ-). 2, *the close of day, evening.*

ಸಾಯಂ sâyaṁ. *In the evening* (ಬಯ್ಗಿನಲ್ಲಿ Nr.).

ಸಾಯಕ sâyaka. *An arrow.* 2, *a sword.* ಸಾಯಕದ ಪೆಂಖ (ಕೆಯ್ಪೊಡೆ Kk. 39).

ಸಾಯಂಕಾಲ sâya-ṅ-kâla. Evening, eventide (ದಿವಸಾನ್ತಮಪ್ಪ ಇರುಳು Mr. 66; ಸಾಯ Si. 476).

ಸಾಯನ್ತನ sâyantana. Belonging to evening, vesper time. (Čpr. 8, after 4).

ಸಾಯರು sâyaru. Excise, custom (My.; Br.; Mhr., H.).

ಸಾಯಸ sa-âyasa 2. Exertion, trouble, difficulty, weariness (Bp. 55, 36; Abhâ. 1, 32).

ಸಾಯಾಹ್ನ sâya-ahna. Evening, eventide. (My.).

ಸಾಯಿ sâyi. 1. = ಸಾವೆ 2. Cream; any cream-like laver (Mhr. ಸಾಈ; see ಕಲ್ಯಾಣಿ-, ಕಾರ-).

ಸಾಯಿ sâyi. 2. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. See ಗೋ-. — ಸಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 56, 41; 58, 10). — ಸಾಯಿದೇವಿ. N. (Bp. 59, 6).

ಸಾಯಿರ sâyira. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. ಸಾಯಿರ ಗಣ್ಡರ್, ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಡಿರ್, ಸಾಯಿರ ಮನೆಗಳ್ (Śmd. 111).

ಸಾಯು sâyu. = ಸಾಯ್. (C.; ಪಡು G.). P. p. ಸತ್ತು. ಸತ್ತವನು (ಪರಾಸು, ಪರೇತ, ಪ್ರೇತ, etc. Si. 297); ಸಾಯುವದು (ಪಂಚತೆ, ಕಾಲಧರ್ಮ, ದಿಷ್ಟಾನ್ತ, ಪ್ರಲಯ, ಅತ್ಯಯ, ಅನ್ತ, ನಾತ, ಮೃತ್ಯು, ಮರಣ, ನಿಧನ 297); ಗಣ್ಡನು ಸಾಯದೇ ಇರುವಾಗಲೇ ಮಿಣ್ಡನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಕುಣ್ಡ 192); ಗಣ್ಡನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಡನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಗೋಲಕ 193); ಸತ್ತ ಕಡುವನ್ನು ಈದ ಆಕಳು (ವೇಹತ್ 321). ಸತ್ತ ದಿವಸದಿನ್ದ ಹತ್ತು ದಿವಸದ ತನಕ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ (ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ); ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಬಬಿಕ ಕೆಮ್ಪುಸೀರೆಯ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವವಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ); ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಬಬಿಕ ಜಾರಪುರುಷನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಗುಡ); ಸತ್ತ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಅನ್ನ (ಪಿಣ್ಡ); ಗಣ್ಡ ಸತ್ತವಳು (ವಿಧವೆ, ವೆಧವೆ); ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಬಬಿಕ ಕೂದಲಲ್ಯಳು (ಸಳೇಕಿ G.). ಆ ಸೆಟ್ಟಿಯು ಒಮ್ಮಿನ್ನೊಮ್ಮೆಲೆ ಸತ್ತನು (B. 2, 25). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳು ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ನಮ್ಮನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಅನ್ದೇ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು (2, 40). ವೀರಸೆಟ್ಟಿಯೆಮ್ಬ ವರ್ತಕನು...ಸಾಯುವಾಗ (3, 14). ಕೋಪರ್ನಿಕಸನು (Copernicus) 71 ವರುಷದವನಾಗಿ ಸತ್ತನು (5, 169). **2,** power to be lost (as that of the foot, hand or tongue), use to be gone (as that of teeth), truth to be gone (as that of the tongue, *i. e.* of a promise, My.). ಸತ್ತ ಕುಬಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಅಂಜೀತೇ?—ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣು ಸಾರೆ.—ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ಚಿನ್ನ, ತಾರಾಬಲ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಸತ್ತ (*i. e.* ಸತ್ತವನ) ಮುಕ್ಕ ಎತ್ತ ಬಿದ್ದರೇನು? ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹಾನಿಹಾಲು, ಹೆತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಮಾನಹಾಲು.—ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು.—ಸತ್ತವನ ಕಾಲು ತಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಸತ್ತವರ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದವರ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ.—ಸತ್ತು ಸಗ್ಗಾ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ, ಇದ್ದು ದೈವಾ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ.—ಸತ್ತವರ ಮನೇಲಿ ಕೆಟ್ಟಿವರು ಯಾರು? ಎನ್ದರೆ ಸತ್ತವನೇ ಕೆಟ್ಟನು.—ಸತ್ತವರಿಗೆ ಆತ್ತರೆ ಆತ್ತವರು ಸಾಯರೇ?—ಸತ್ತ (*i. e.* ಯಾರೂ ಸತ್ತನೆಮ್ಬ) ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ಸನ್ಯೋಜದಿನ್ದ ಹೇಳು!—ಸಾಯುವ ತನಕ ಸಾಮು ಕಲಿತರೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದು ಯಾವಾಗ?—ಸಾಯದಿದ್ದರೆ ಸಾವಿರ ಸೋಜಗ ಕಣ್ಣಿನು.—ಸಾಯುವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಬಿದವನೇ ಜವರಾಯ.—ಸಾಯುವವರಿಗೆ ದೇವರಿಲ್ಲ, ಕೆಟ್ಟವರಿಗೆ ನೆನ್ಪಾರಿಲ್ಲ.—ಸಾಯುವೆನೆನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಬಯ್ದಾಳು ಅನ್ನ ಹಾಗೆ.—ಬನ್ದ ಬನ್ದವರು ನಿನ್ನಿಸಿದರೆ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ದುಃಖ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೀತೇ?—ಜಾತವರು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ, ಸೀತವರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ.—ಮಗನಿಗೆ ಮೂವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅನ್ತ ಸತ್ತರೇನು?—ಲೆಕ್ಕದಿನ್ದ ಹೊತ್ತಾದಕ್ಕೂ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದ ಸತ್ತದಕ್ಕೂ ದುಕ್ಕವೇನು?—ಲೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತರೆ ಶೋಕ ಮಾತುವವರು ಯಾರು?—ಸಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ, ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ.—ಸೆಟ್ಟಿಯ ಬಾಡಿ ಸತ್ತಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದು.—ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ನಲ್ಲನಾದರೆ ಸಾಯೋ ಪರಿಯನ್ತರ ಎಷ್ಟು ನಲ್ಲರು?—ಹೇಮಾದರೆ ತಾಯಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ, ಹೇದಾದಿದ್ದರೆ ತನ್ದೆ ನಾಯಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ (Prvs.). See Sp. s. ಗುಗ್ಗರಿ 1. — ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಉಬಿ. To have a hair-breadth escape, to recover from a dangerous disease (C.; B. 2, 31). — ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಬದುಕು. = ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಉಬಿ. (My.). — ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲು. To murder, to kill (Si. 365. 393). — ಸಾಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ.-ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Slaughter (ಪ್ರಮಾಪಣ, ಪಿಟರ್ಪಣ, ಮಾರಣ, etc. Si. 297).

ಸಾಯುಜ್ಯ sâyujya. (fr. ಸಯುಜ್). Intimate union, identification, absorption into the divine essence. (Grj. 3, after 69; Bp. 1, 31; 53, 54; J. 5, 30).

ಸಾರ್ sâr. 1. = ಸಾರು, (ಸೇರ್). To come or go near or to, to approach; to be or become near; to join, to associate one's self to; to come to hand, to be obtained; to come about;—to come or go (ಸಮಿಪಾಗಮನ Śmd. Dh.);—to be applied or used (Śm. 29. 91). P. p. ಸಾದರ್. ಸಾದರಂ (Śmd. 50. 55). ಸಾರ್ಗ (*i. e.* ಸಾರ್ಗಂ, Bp. 1, 25). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತಿತ್ತಿತ್ತುತ್ತಂ ಸಾರದರ್ ಇನ್ನ ಹಿತರ್ಕರ್ (Śmd. 145). ಮರನಂ ಸಾದರಂ (156). ಇದೆ ಇದೆ ಸಾರ್ಕೆ ಸಾರ್ಕೆ ಗಣಕಾವಳಿ ಪೇಳ್ದಿ ಮುಹೂರ್ತಂ! (231). ಅರಯ್ವಾರುಂ ಸಾರಲಿಂ! (277). ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕೂಡಿ ಕುಡಿಯೆ (ಸಭಪಾನ Mr. 221). ಇದು ಬಗ್ಗ ಸಾದರ ಗವಿ! (Râghc. 17, 68). See Čpr. 3, 45. 52; 5, 34; 6, 83; 8, 51. 71; Grj. 4, 68; 9, after 58; Bp. 43, 7;

44, 13. 30; 55, 5; 60, 50; Č. Bp. 8, 12; Rāv. 4, after 14; 5, 21; 5, after 114; 5, 122; 9, 7; J. 4, 21. 58; 7, 16; 8, 5; 11, 40; 16, 11; 17, 2; 26, 4; 31, 30; Rām. 3, 2, 16; ಕೆಯ್-, ಬಿಸನಂ-, ಮೆಯ್-.

ಸಾರ್ sâr. 2. = ಸರ್ 1, q. v. P. p. of ಸರ್ 1.

ಸಾರ್ sâr. (Tbh. of ಸಾರ). ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ (ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, ವಿಭೂತಿ, etc. Mr. 48).

ಸಾರ sâra. Scaffolding (My.; T.; Tĕ. ಚಾರವೆ, ಸಾರವೆ, ಸಾರುವೆ, ಶಾರ). — ಸಾರಕಟ್ಟು = ಸಾರ. (C.).

ಸಾರ sâra. Going, moving, proceeding (see ಅನು-, ಪರೀ-, ಪ್ರ-, ಎ-, ಸಂ-). 2, essence, substance; *the substantial or essential part of anything* (ರಸ Čt. I, 70); the best or choicest part (ಶ್ರೇಷ್ಠಮ್ ಆಗುವದು Śmd. 367 Cm.); the quintessence; the matter (of a book, speech, etc.); real meaning, main point, real truth. 3, *marrow.* 4, *pith* (ಕೆಚ್ಚು Nn. 80; ಶಾರದೆ, ಕೆಚ್ಚು 28). 5, *the sap of trees and plants* (see ತರು-). ಮರದ ಸಾರ (ಕೆಚ್ಚು Śm. 87). 6, nectar. 7, the matter formed in a boil or ulcer, pus, any impure matter (ಮಲ 80). 8, *semen virile* (ಇಪ್ಪಿಯ 80). 9, *strength, power,* vigour, prowess, valour, heroism (ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ 80). 10, firmness, hardness. 11, worth, excellence, highest degree of perfection. 12, *wealth, goods, riches* (ವಸ್ತು 80). 13, a climax (in rhetoric), one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 3. 54-56). 14, a compendium, summary, epitome. 15, water. 16, fresh butter. 17, steel. 18, impure carbonate of soda. 19, a fish (ಜಲಚರ, ಮೀನು 80). 20, sickness, disease; misery, etc. (ದುಃಖ 80). 21, *propriety fitness.* 22, essential, substantial; vigorous, strong, hard, etc. (ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ 80). 23, *excellent;* good, sound, *best.* 24, real, true, genuine. 25, sound (as an argument), thoroughly proved. 26, a decree, a judgment: a verdict (Mhr.). ಸಾರ ಬಲ್ಲವ ಸರ್ವಜ್ಞ (Prv.). — ಸಾರಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. Sap or essence to be lost (Abh. P. 7, 87).

ಸಾರಕ sâraka. Causing to go; cathartic, laxative. See ಉತ್-, etc.

ಸಾರಕೆ sârakĕ. = ಸಾರಿಕೆ, q. v. (ಪೆಣ್ಣಿಳೆ Śm. 28. 29).

ಸಾರಗ sâraga. = ಸಾರಂಗ. A spotted antelope, a sort of deer (My.; ಕೆಮ್ಪುಬಣ್ಣದ ಹುಲ್ಲೇ ಹೋರಿ, ಶಮ್ಬರ Si. 169).

ಸಾರಗಾನ sâra-gâna. An excellent song (Bp. 1, 7).

ಸಾರಗುಣಿ sâra-guṇi. A person of choice qualities. See Sp. s. ಕಾರಣಿಕ.

ಸಾರಗ್ರಾಹಿ sâra-grâhi. Extracting the essence or best part of anything. (My.; Si. 410).

ಸಾರಘ sâragha. (fr. ಸರಘಾ). Coming from the bee: *honey.*

ಸಾರಂಗ sâraṅga. = ಸಾರಗ. *Of a variegated colour, variegated, spotted;* a variegated colour (ಶಬಲವರ್ಣ Nn. 34; Mr. 508). 2, the spotted antelope; *a deer,* the spotted deer, Axis maculatus (Gz.; ಕುರಂಗ 34; ಪೃಷತ 508; ಶೃಂಗಿ Mr. 162). 3, a lion. 4, an elephant (ಗಜ, ಅನೆ 34). 5, *the čâtaka bird, Cuculus melanoleucus* (ಚಾತಕ, ಚಾತಕಪಕ್ಷಿ 34; ಚಾತಕ 508; ಶೃಂಗ, etc. Mr. 171). 6, a large bee. 7, a kind of horse (ಅಶ್ವಜಾತಿ 34; ತುರಗಕುಲ 508). 8, a cloud (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ 34; ಘನ 508). 9, a horn (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು 34). 10, the eyes (ಕಂಗಳ್, ಕಣ್ಣುಗಳ್ 34). 11, camphor. 12, pleasing, beautiful (ಕಮನೀಯ, ಮನೋಹರ 34). 13, gold. ಕರಿಯ ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಕೃಷ್ಣಸಾರ); ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ರುರು); ಬಿಳುಪು ಘನಮಾದ ಸಾರಂಗ (ನ್ಯಂಕು); ಕೆಜ್ಜನೆಯ ಗುಜ್ಜಸಾರಂಗ (ಶಮ್ಬರ Nr.). — ಸಾರಂಗ ಬಣ್ಣ. A variegated colour (B. 3, 55).

ಸಾರಂಗಧರ sâraṅga-dhara. Śiva (My.).

ಸಾರಂಗಿ sâraṅgi. A kind of fiddle. (My.; Tĕ.). ಸಾರಂಗಿ ಬಾಜಿಸುವ ಬಿಲ್ಲು (ಕೋಣ G. 164); ವೀಣೆ ಸಾರಂಗಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಧ್ವನಿ (ನಿಕ್ವಣಿ, ನಿಕ್ವಾಣ 288).

ಸಾರಜ್ಞ sâra-jña. Acquainted with the essence, etc. (My.).

ಸಾರಜ್ಞೆ sâra-jñĕ. A female who knows the essence, etc.: a female friend (ಮಿತ್ರೆ, ಸಖಿ, ಸಹಜೀವನೆ, etc., ಕೆಳದಿ Mr. 305).

ಸಾರಟ್ sâraṭ. = ಸಾರಟ್, ಸಾರೋಟ್. A "chariot", a gig, a buggy, etc. (My.; Tĕ.).

ಸಾರಣ್ sâraṇ. Nearness, proximity (Abh. P. 9, 38. 100).

ಸಾರಣ sâraṇa. Causing to go or flow. 2, dysentery, diarrhoea (ಬಗುಳ್ Śmd. Dh.). 3, a term used in saṅgîta (Bp. 19, 8).

ಸಾರಣಿ sâraṇi. *A canal, a drain, a channel, a water-pipe.* 2, the camel on which the sâravâna sits (My.). See ಹರಿಕಣಿ, ಹರುಕಣಿ.

ಸಾರಣಿಗೆ sâraṇigĕ. A sieve, a strainer (ರಸ್ಕ್ರಿ, ಚಾಲನಿ Mr. 208).

ಸಾರಣೆ sâraṇĕ. = ಸಾರವಣೆ. Applying to, plastering, smearing, smoothing (with cow-dung, water, etc., C.; Prll. 3, 4; Bp. 4, 3; 47, 14; Č. Bp. 5, 5. 51; Rām. 1, 13, 5; V. 14, 51; J. 17, 27). — ಸಾರಣಿಗೆಯ್. To plaster, to smooth (Kšv. 2, 72).

ಸಾರಣೆ sâraṇĕ. Tbh. of ಚಾರಣ. See ಅಂಕುಸ-.

ಸಾರತಮ sâra-tama. Most excellent, etc. (My.).

ಸಾರತರ sâra-tara. Worthier, more or very excellent, etc. (Bp. 40, 80; My.).

ಸಾರಥಿ sârathi. (fr. ಸರಥ). *A charioteer,* a coachman.

ಸಾರಥಿತನ sârathitana. = ಸಾರಥ್ಯ. (J. 13, 21).

ಸಾರಥ್ಯ sârathya. The office of a charioteer, charioteering, driving. (J. 13, 9).

ಸಾರದೆ śâradĕ. Tbh. of ಶಾರದೆ. (ಶಾರದೆ Kk. 9; ಆರವಿನ್ನಭವನ ಆರಸಿ Śm. 8). — ಸಾರದೆಯಾಳ್ತ. -ಆಳ್ತ. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನು Śm. 8).

ಸಾರಭಂಜಿಕೆ sârabhañjikĕ. = ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ, q. v.

ಸಾರಮತಿ sâra-mati. Good disposition of mind (Bp. 54, 41. 65).

ಸಾರಮೇಯ sâramêya. (fr. ಸರಮಾ). *A dog.* (Bp. 55, 45. 54). ಸಾರಮೇಯಂಗಳ್, the two four-eyed brindled watch-dogs of Yama.

ಸಾರಯ್ಸು sâraysu. = ಸಾರಿಸು. See s. ಸಾರವಣೆ.

ಸಾರವ sârava. (fr. ಸರಯು). *Being on or belonging to the river Sarayu.*

ಸಾರವಣೆ sâravaṇĕ. = ಸಾರಣೆ. (ಸಾರಯ್ವುದು Ss.; Kk. 69; Abh. P. 12, 3; Mhr. ಸಾರವಣ).

ಸಾರವತಿ sâra-vati. N. of a plant (ಪಾಡಗ Mr. 134).

ಸಾರವಾನ್ sâra-vân. One who has strength, etc.; a scholar (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಸಾರವಾನ sâravâna. A camel-driver, a caravaneer (My.; B. 4, 181; Mhr., H.).

ಸಾರವೆ sâravĕ. = ಸಾರ. (My.).

ಸಾರಶನ sâraśana. (fr. ಸರಶನ). = ಸಾರಸನ. See Si. s. ಉಡದಾರ.

ಸಾರಸ sârasa. (fr. ಸರಸ್ and ಸರಸ). Relating or belonging to a pond. 2, *the Indian crane, Ardea sibirica* (ತತಪತ್ರ, ಸಾರಸಪಕ್ಷಿ Nn. 49; ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿಭೇದ Nn. 56; ಪುಷ್ಕರ, ಪೆಣ್ಣು ಲಕ್ಷಣ Mr. 172). 3, a flamingo; a goose (ಹಂಸೆ 56; ಮರಾಲ Mr. 521). 4, *a lotus* (ಬಿಸಜ, ತಾವರೆ 56; ಅಮ್ಬುಜ 521). 5, the tree Pterospermum acerifolium (ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ Mr. 117). 6, the gâvaṭé tree (ಗಾವಟೆ, ಗಾವಟಿಯ ಮರನು 56; ಗಾವಟಿ Mr. 142). 7, death, Yama (ಮೃತ್ಯು 56; ಕಾಲಘ್ 521). 8, a mountain (ಗಿರಿ, ಪರ್ವತ 56; ಸಕಲಗಿರಿ 521). 9, nearness, proximity (ಸಮೀಪ, ಹತ್ತಿರೆ 56). 10, a shrewd, sharp man (ಧೂರ್ತ, ಚತುರನು 56). 11, = ಸಾರಸನ, a girdle or zone (ಮೇಖಲೆ, etc., ಉಡಿದಾರ Mr. 344; ಕಾಂಚಿ, ಒಡ್ಯಾಣ Čb.). — ಸಾರಸವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಸಾರಸ No. 2 or 3. ಸಾರಸವಕ್ಕಿಯ ಬ್ಟಸಿ (ಕಹ ಕಹ Ss.).

ಸಾರಸನ sârasana. = ಸಾರಶನ. *A woman's zone or girdle; a military belt or girdle* (ನಡುವಿನ ಪಟ್ಟಿ, ಒಡ್ಡಾಣ; ಪುರುಷನು ಅಂಗಿ ತೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಿದ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಸಾರಸವದನೆ sârasa-vadanĕ. A lotus-faced female (Bp. 46, 43).

ಸಾರಸಿ sârasi. *A female Indian crane.*

ಸಾರಸ್ವತ sârasvata. (fr. ಸರಸ್ವತಿ). Relating or belonging to the river Sarasvatī. 2, relating to the goddess Sarasvatī. 3, eloquent, learned. 4, N. of the country about the Sarasvatī river. 5, N. of a muni. 6, N. of a particular class of Brâhmaṇas. 7, connected with saṁskṛita (ಸಂಸ್ಕೃತಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ G.; ಪ್ರಾಕೃತ B. 4, 128).

ಸಾರಸ್ವತಪುರ sârasvata-pura. N. of a town (J. 17 sum.; 17, 18-20. 56).

ಸಾರಾಂಶ sâra-aṁśa. Essence, substance; sap, pith; scope, purport; an abstract, epitome (ತಾತ್ಪರ್ಯ G.; B. 3, 93; My.; Mhr.).

ಸಾರಾಯ sârâya. 1. = (ಸರಾಯ, etc.), ಸಾರಾಯಿ. Spirituous liquor, arrack, gin (My.; Tĕ. ಸಾರಾ, ಸಾರಾಯಿ, ಸಾರಾಯೆ; T., M. ಚಾರಾಯ). ಸಾರಾಯ ಕುಡಿಯೋಣ (ಆನುತರ್ಪಣ, ಮದ್ಯಪಾನ G.). — ಸಾರಾಯಗಿಡ್ಡಂಗಿ. An arrack-godown (My.). — ಸಾರಾಯಗುತ್ತಿಗೆ. A tax levied on the sale of spirituous liquors (My.). — ಸಾರಾಯದ ಅಂಗಡಿ. An arrack shop, a gin shop (My.).

ಸಾರಾಯ sâra-âya. 2. = ಸಾರಾಂಶ. (Bp. 2, 36; J. 5, 48). ಊರಿಂಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಯಾರು ತೋಱಿದಡೇನು? ಸಾರಾಯವಾ ಶಿಖವ ತೋಱಿದುವಾ ಗುರುವು ಯಾರಾದಡೇನು? (Sp.).

ಸಾರಾಯಿ sârâyi. = ಸಾರಾಯ 1. (Si. 348; B. 4, 25. 71). ಸಾರಾಯಿ ಪೂಡುವ ಗಡಂಗು (ಗಂಜಿ Si. 108).

ಸಾರಾಸಗಟು sârâsagaṭu. In the gross; in the lump; indiscriminately (My.; Mhr. ಸರಸಗಟು).

ಸಾರಾಸಾರ sâra-asâra. Substantial and unsubstantial, valuable and worthless, real and vain; substance and emptiness, the fat and the lean, the good and the bad (My.; B. 5, 100; Mhr.).

ಸಾರಿ sâri. (fr. ಸಾರ್ 1). = ಸಾಲೆ 1 No. 2. A going or coming: a time, a turn; time (C.; M. ಸಾರಿ; ಚಾಲ್, time; see ಬಂಯ್ಸಾರಿ, ಮುಚ್ಚಾರಿ). ಹದಿನೆಣ್ಬು ಸಾರಿ ಉಪ್ಪೆ ಆಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಶಾಖೈ Si. 40); ಸನ್ತೋಷ ತ್ವರೆ ಮುನ್ತಾದವುಗ ಳಿನ್ದ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ನುಡಿದ ಮಾತೇ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನುಡಿಯಲ್ ಪತುವದು (ಆಪ್ರೇಡಿತ 56); ಎರಡು ಸಾರಿ ಮದುವೆ ಆದವಳು (ಸುನರ್ಘ, etc. 189); ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ೧ ಸಾರಿ ಈಯುವ ಆಕಳು (ಚಿರ ಸೂತೆ, etc. 322); ವರುಷಕ್ಕೆ ಒನ್ದೇ ಸಾರಿ ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ್ಲು (ಶಾಯ ನ 434); ಒನ್ದು ಸಾರಿ (ಸಕೃತ್, ಏಕವಾರ 467). ವರುಷಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾರಿ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ (B. 2, 42).

ಸಾರಿ sâri. 1. Going, moving, proceeding, resorting to, running, flowing. 2, having the essence or substance of. See ಆಪಿ-, ಪ್ರ-.

ಸಾರಿ sâri. 2. = ಶಾರಿ q. v., ಸಾಲೆ 4. A chess-man, etc. (ತಾರಿ Nr.; Si. 349; ಆಕರ್ಷ Mr. 492; Bp. 43, 3. 13-15; Bh. 2, 13, 33. 46. 49. 50). See ನೆತ್ತ-, Nr. s. ಆಡ್ದಿಸು, and ದುಣ್ಡಿಚಿ, etc.

ಸಾರಿಕೆ sârikĕ. = ತಾರಿಕೆ, ಸಾರಕೆ. *The bird called Maina (either the Gracula religiosa or the Turdus salica).* 2, a female parrot (ಪೆಣ್ಣಿಣಿ Ss.; ಪೆಣ್ಗಿಳಿ Kk. 24). 3, a virtuous, chaste woman (ಶುಲನಾರಿ, ಪತಿವ್ರತೆ Mr. 305). 4, a piece or man at chess or backgammon; chess-playing. ತೊಣ್ಡುಗೆದಿವ ತುಳ ಸಾರಿಕೆ (Śmd. 24).

ಸಾರಿಗಿ sârigi. = ಸಾರಿ. (B. 5, 139. 148).

ಸಾರಿಗೆ sârigĕ. = ಸಾರೆ 1 No. 1. (Si. 165; *only* in Si.). **2,** a complex: a piece of land (My.).

ಸಾರಿದ sârida. Tbh. of ತಾರಿದ. (Śmd. 335 Mḍb., o. r. ತೌರಿದ = ಸೌರಿದ).

ಸಾರಿರ sârira. Tbh. of ಶಾರೀರ No. 3. (Bp. 19, 10).

ಸಾರಿವೆ sârivĕ. The creeper Ichnocarpus frutescens R. Br. (used as a substitute for Sarsaparilla).

ಸಾರಿಸು sârisu. = ಸಾರಯಿಸು. To smear (the ground, etc. of a house with a wash of cow-dung), to smooth, to clean (C.; Bp. 18, 31; 38, 10; 60, 4; B. 5, 135. 285; Mhr. ಸಾರವಿಣೇ). ಸಾರಿಸಿದಂ (Śmd. 260). ಸಾರಿಸೋಣ (ಸಮ್ಮಾ ಜನ G.). ಆರೋಗ್ಯರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇರುವ ಮನೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಉಡಿಗಿ ಸಾರಿಸಿ ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 4, 25).

ಸಾರೀರ sârira. Tbh. of ಶಾರೀರ. (Śmd. 335).

ಸಾರು sâru. = ಸಾರ್ 1, q. v. P. p. ಸಾರಿ, once ಸಾರಿದು (Bh. 1, 14, 20). 3rd person future ಸಾರುಗುಂ (Śm. 29. 91). ಮಡಿಯ ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ (ಝಂಝಾನಿಲ Mr. 50); ಊರ ಸಾರಿ ಇರ್ದ ವನಂ (ಆರಾಮ 152). See Bp. 26, 31; 28, 24; 60, 46; Rśv. 9, 23; Râm. 2, 7, 3; 3, 2, 14. 15. 23; Bh. 1, 10, 29; Dp. 172, 5.

ಸಾರೂಪ್ಯ sârûpya. (fr. ಸರೂಪ 1). Sameness or similarity of form, resemblance, conformity; assimilation to or conformity with the deity. (Grj. 3, after 69; Bp. 1, 31; Rśv. 11, 67; J. 9, 13).

ಸಾರೂಪ್ಯಪದ sârûpya-pada. The state of being assimilated to the deity (Bp. 44, 32).

ಸಾರೆ sârĕ. 1. Being near, nearness, proximity; union (Bp. 50, 9; 51, 74; V. 4, 105; 9, 87). **2,** = ಸಾರಿ, a time, a turn (B. 3, 75; 4, 43. 165. 202. 224; 5, 53. 268). — ಸಾರೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become near, to approach (Bh. 3, 16, 13); to be united (Čh. v. 136). — ಸಾರೆವರ್. -ಬರ್. To come near, to approach (Abh. P. 5, 78; 14, after 65; Rśv. 5, after 55 twice).

ಸಾರೆ sârĕ. 2. = ಸೆರೆ, ಸೇರೆ. The palm of the hand bent so as to receive or hold anything (My.). ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣು ಸಾರೆ (Prv.). See ಒಚ್ಚಾರೆ.

ಸಾರೆಟ್ sârĕṭ. = ಸಾರಟ್, etc. (Si. 275).

ಸಾರೋಟ್ sârôṭ. = ಸಾರಟ್, etc. (My.).

ಸಾರೋಷ್ಟ್ರಿಕ sârôshṭrika. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿಕ. (Colebr.).

ಸಾಱಿಸು sâṟisu. To cause to proclaim aloud, etc. (Bp. 44, 70; 51, 70; J. 7, 1. 31; 8, 3; 10, 47; 15, 49. 50; C.; see ಡಂಗುರ.).

ಸಾಱು sâṟu. (ಸಾಱ್). 1. To cry out, to proclaim aloud, to publish (ಘೋಷಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. ಚಾಱ್ಪು; Tĕ. ಚಾಟು; *cf.* ತಾಱ್ 2). P. p. ಸಾಱಿ (Ûpr. 6, 82). ಗಣ್ಯೆಯ ಬಾಱಿಸಿ ಸಾಱುವವನು (ಜಕ್ರಕ, ಛಾಣ್ಟಿಕ Nr.). ಸಾಱುತಿರ್ದಳು ಸಕಲಸೊಬಗನು (Prll. 3, 31). ಸಾಱಿ ಕೊನ್ದರೆ ಪಾಪ ವಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 36, 28; 56, 24; J. 2, 62; 24, 63; 25, 44; 31, 75. — ಸಾಱು ಸಾಱು. rep. (Bp. 22, 22).

ಸಾಱು sâṟu. (ಸಾಱ್). 2. = ಸಾರ್ 2. A relish in a liquid state, well-seasoned sauce, broth, pepper-water (ರಸಾದ್ರ್ಯ Śmd. Dh.; My.; T., M. ಚಾಱು; Tĕ. ಚೇರು). ಸಾಱು ಜನ್ನಾಗಿದೆ, ನೀರು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.— ಆಡಿಗೇ ಗುಣ ಸಾಱಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಡಿಗೇ ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು.— ಹುರುಳೀ ಸಾಱಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕುದುರೇ ಕ್ರಯ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.— ಹುಳೀ ಸಾಱು ಮಾಡದವ ನಳಪಾಕ ಮಾಡ್ಯಾನೇ?— ಬೇಳೇ ಸಾಱಾದರೆ ಬೋಲಿಗೆ ಆಗುದೇ? (Prvs.).

ಸಾಱುಹ sâṟuha. Proclaiming aloud, etc. ಸಾಱುಹವು (ಘೋಷಣೆ Nr.).

ಸಾರ್ sâr. 1. = ಸಾರ್ 2. — ಸಾರ್ತರ್. To approach (ಸಮೀಪಾಗಮನ Śmd. Dh.; Ûpr. 2, 93; 6, after 69; 7, 17; Abh. P. 13, 45. 102; Grj. 3, 19).

ಸಾರ್ sâr. 2. = ಸಾಱು 2. ಸಾರ್ಗಳ್ (J. 6, 44).

ಸಾರ್ಕೆ sârkĕ. Approach: nearness, proximity (ಆಣೆ Ct. I, 37; Rśv. 5, after 52). — ಸಾರ್ಕೆವರ್. -ಬರ್. To come near, to approach (Śśv. 2, 9).

ಸಾರ್ಚು sârĕu. To make one's self to come or go near or to: to go near, to approach (Ûpr. 7, 69; J. 28, 45). 2, to make go or come near or to; to apply to, to put to, on or in, to put (Abh. P. 13, 90; Grj. 10, after 61; Rśv. 5, 73. 92; 6, 9; 6, after 11; 14, 29; J. 5, 11; 14, 26; 18, 21; see ಮಿಯ್-).

ಸಾರ್ಥ sa-artha. Having an object; having meaning, significant, important; serving a purpose, useful, serviceable; of like meaning or purport; having property, opulent, wealthy. 2, a wealthy man. 3, a company of traders, a caravan. 4, *a multitude of similar animals, a troop,* a multitude in general.

ಸಾರ್ಥಕ sa-arthaka. Full of meaning, important; serviceable, useful, advantageous; fruitful, yielding fruit (My.).

ಸಾರ್ಥಕತೆ sa-arthakatĕ. The state of being adapted to any purpose, useful, etc., etc. (My.).

ಸಾರ್ಥಕ್ಯ sa-arthakya. Completion, fulfilment; the use or end proper to the product (Mhr.; B. 5, 177).

ಸಾರ್ಥತೆ sa-arthatĕ. The state of being full of meaning, the fullness of meaning; the state of being opulent (Ûpr. 3, 11; 4, 20).

ಸಾರ್ಥವಾಹ sârtha-vâha. *The leader of a caravan; a merchant.*

ಸಾರ್ಥಿಕ್ಯ sa-arthikya. = ಸಾರ್ಥಕತೆ. (My.).

ಸಾರ್ದ್ರ sa-ârdra. *Wet, moist, damp.*

ಸಾರ್ದ್ರತ್ವ sa-ârdratva. Wetness, etc. See ತೊಯ್.

ಸಾರ್ಧ sa-ardha. Joined with a half, plus one half, and a half. ಸಾರ್ಧಂ, *with, along with, together with* (ಕೂಟ Mr. 535).

ಸಾರ್ಪಿಷ sârpisha. (fr. ಸರ್ಪಿಸ್). *Containing ghee, cooked with ghee, dressed with ghee* (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದವು Mr. 216).

ಸಾರ್ವ sârva. (fr. ಸರ್ವ). Relating to all, general, universal; fit for all. (J. 5, 49).

ಸಾರ್ವಕಾಲ sârvakâla. (fr. ಸರ್ವಕಾಲ). Taking place at all times, suitable for all seasons. ಸಾರ್ವಕಾಲಂ, continually (J. 5, 49).

ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ sârvakâlika. (fr. ಸರ್ವಕಾಲ). Belonging to all times, suited to all seasons, everlasting. (Ûpr. 9, 93; Si. 385).

ಸಾರ್ವಜನೀನ sârvajanîna. (fr. ಸರ್ವಜನ). Relating or belonging or suited to all men, universal, public. (My.).

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ sârvatrika. (fr. ಸರ್ವತ್ರ). Belonging to every place, universal, general, suited to all places or circumstances. (My.; B. 4, 87).

ಸಾರ್ವಭೌಮ sârvabhauma. (fr. ಸರ್ವಭೂಮಿ). Relating to or consisting of the whole earth, comprising the whole world, known throughout the world. 2, *a universal monarch, an emperor.* 3, N. of the elephant of Kubêra.

ಸಾರ್ವಭೌಮಕ sarvabhaumaka. An emperor (J. 26, 53), a governor general, a leader (Râm. 4, 2, 24).

ಸಾರ್ವಲೌಕಿಕ sârvalaukika. (fr. ಸರ್ವಲೋಕ). Prevailing throughout the whole world, common to all the world, known by every one, universal. (R.).

ಸಾರ್ವೈಕಾದಶೆ sârva-êkâdaśi. The êkâdaśî of the dark half of the month jyêshṭhâ (My.).

ಸಾಶ್ಟಿಕೆ sârshṭitĕ. Equality in rank or condition, equality in power, etc. See s. ಸಿದ್ಧ No. 22.

ಸಾಲ್ sâl. 1. = (ಸಲ್ 1), ಸಾಲು 1. To be joined or bound to, to become indebted, to be placed under a debt, to be obliged or under obligation (ಋಣ Śmd. Dh.); to be required, fit or proper (ಸಲುವಳಿಯಾಗು Śmd. 97; Ûpr. 2, 46. 54; Abh. P. 9, 177. 191; Rśv. 13, 15; J. 5, 60; 18, 21). P. p. ಸಾಲ್ದು. 2, to be all that is required, to be sufficient or enough, to suffice (Bp. 8, 23. 24; 59, 11; J. 9, 33; 23, 28; 26, 26; see ಸಾಕು 3; T., M., Tĕ. ಚಾಲು).

ಸಾಲ್ sâl. 2. = ಸಾಲು 2. (A joining, *i. e.*) a continuous line, a row; a furrow; a mass, a multitude (ಪಂಕ್ತಿ, ಆಲಿ Nr.; ಸಸ್ಯವಂಕ್ತಿ Śmd. Dh.; ಆಲಿ, ಪಂಕ್ತಿ Nn. 138, o. r. ಸಮೂಹ; ತೆರಳ್ಕೆ, ಹಟ್ಟು, ಕದಲೆ, ಸನ್ತೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಗೊನ್ದಣಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ಸೇಣಿ, etc., ಸಮೂಹ Kś.; ಕೇಲಿ Śm. 107. 114; T., M. ಚಾಲ್; Tĕ. ಚಾಲು). ಸಾಲ್ಗಳ್ (Ûpr. 1, after 101; Č. Bp. 42, 13). See Bp. 61, 30; Č. Bp. 5, 48; 42, 14; J. 3, 7. 17. 21. 26; 7, 3; 12, 8; 17, 6; ಮುಚ್ಚಾಲ್. — ಸಾಲಿಡು. -ಇಡು. To form a line, to go or come in rows, to come uninterruptedly one after another; to form a mass; to amass (Abh. P. 9, 69; Grj. 2, after 106; Rśv. 5, 116; 6, after 11; 6, 36; Śśv. 4, 42;

Râm. 6, 12, 26). — ಸಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a line, to be in rows; to form a mass or multitude, to be amassed (Rśv. 2, 36; 5, after 19; 10, after 31; J. 21, 14). — ಸಾಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to form a row, to put in rows, to put one after the other (Rśv. 8, 3; J. 23, 60; B. 4, 209). — ಸಾಲ್ದು ಕೆ. -ತಕೆ. = ಸಾಲ್ಗೊಳ್. (J. 3, 17). — ಸಾಲ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To form a row; to form a mass or multitude (Grj. 4, 68). — ಸಾಲ್ವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Śkv. 3, 24). — ಸಾಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಸಾಲ್ಗೊಳ್. (Bp. 26, 41; Rśv. 6, 9; 13, after 77; 13, 92). — ಸಾಲ್ವೆರಿ. A kind of rain (Rśv. 8, 112).

ಸುಲ್ sâl. = ಸಾಲು, ಸಾಲೆ 5. A year (My.; Br.; Mhr., H. ಸಾಲ). — ಸಾಲ್ ಆಯ್ತಿರು. The end of a year (My.). — ಸಾಲ್ ಬಸಾಲ್. Every year (My.). — ಸಾಲ್ ಮಜಕೂರು. The present year (My.). — ಸಾಲ್ ವಾರ್. Annual (My.).

ಸಾಲ sâla. Debt (of money, cloth, grain, etc.; ಆಪಮಿತ್ಯಕ, ಉದ್ಧಾರ, ಋಣ, ಪರ್ಯುದಂಚನ Hlâ.; ಋಣ Nr.; ಅಭಿಜಂಗ, ರಿಣ Nn. 122; ಋಣ, ಆಪಮಿತ್ಯಕ, ಉದ್ಧಾರ Mr. 346; ಋಣ, ಪರ್ಯುದಂಚನ, ಉದ್ಧಾರ, ಕಡ Si. 299; C.). ಸಾಲ ತಲೇ ಹೊಜೆ, ಬಡ್ಡಿ ಬಣ್ಣೀ ಹೊಜೆ. — ಸಾಲವೋ? ಕೂಲವೋ? — ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು. — ಪತ್ರಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲ. — ಸಾವಿರ ತನಕ ಸಾಲ, ಆ ಮೇಲೆ ಲೋಲ (Prvs.). ಆಲಕ್ಕೆ ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಜಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗನ್ದಿಲ್ಲ; ದೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). See Bp. 23, 38; 26, 61; Prv. s. ಲೋಲ. — ಸಾಲ ಕೇಳು. To ask for a loan (My.); to require payment of a debt, to call in a debt (My.). ಸಾಲ ಕೇಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಹೊಲ ನೋಪದೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಸಾಲ ಕೊಡು. To lend (My.; Bp. 60, 17; B. 5, 98); to pay a debt (Ep. 42, 13). ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನು (ಉತ್ತಮರ್ಣ Nr.). ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನು (ಉತ್ತಮರ್ಣ Si. 300). ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವ ಕೇಳ ಹೊತ್ತನಜಿಯ, ಕಟ್ಟಿ ತುಂಬದ ಮೇಲೆ ಜಣಮಾತ್ರಮ್ ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). — ಸಾಲ ಕೊಳ್ಳು. To borrow (Bp. 60, 17). ಸಾಲವ ಕೊಮ್ಬವನು (ಅಧಮರ್ಣ Nr.). 2, to receive a loan. ನಮ್ಬುಗೆಯುಳ್ಳವ ತಾ ಕೊಮ್ಬುವನು ಸಾಲವನು; ನಮ್ಬುಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಬಲಿಳಿ ಬೆನ್ದಾ ಎಗೆಯ ಕುಮ್ಬದನ್ತಿಹನು (Sp.). — ಸಾಲ ತಿಮ್ದು. To pay a debt (Bp. 42, 13). See Prv. s. ಸಾಲ ಮಾಡು. — ಸಾಲ ತೀರಿಸು. To discharge a debt (My.; B. 5, 111). ಸಾಲ ತೀರಿಸುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ Si. 437). See Prv. s. ಸಾಲ ಮಾಡು. — ಸಾಲ ತೀರು. A debt to be discharged. ಜೋಲುವವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದರೆ ಸಾಲ ತೀರೀತೇ? (Prv.). — ಸಾಲ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳು. To contract debt, to borrow (My.). ಸಾಲ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣವನು (ಅಧಮರ್ಣ Si. 300). — ಸಾಲದ ಮನುಷ್ಯ. = ಸಾಲವವ. (ಋಣದ ನರಂ Śmd. 232 Cm.). — ಸಾಲವವ. -ಅವ. A debtor (My.); a creditor (My.). ಸಾಲದವನ ಮುನ್ದೆ ಇರು, ಆರಮನೆಯ ಹಿನ್ದೆ ಇರು (Prv.). — ಸಾಲ ಬಿಡು. To grant quittance of a debt, to quit a debt (of money or goods, My.). — ಸಾಲ ಬೀದಿ. To get into debt (My.); a debt to come upon (one, My.). — ಸಾಲ ಮಾಡು. To contract debt, to borrow (My.). ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಓಲೆ ಮಾಡಿದ; ಓಲೆ ಮಾಡಿ, ಬಡ್ಡಿಗೆ ಹೋಯಿತು. — ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದವನು ತಿನ್ದು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಸಾಲಾ ಮಾಡಿದವ ಬಿದ್ದಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. — ಸಾಲಾ ಮಾಡಿದವ ತೀರಿಸಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಮೂಲಾ ಮಾಡಿದವ ಉಣ್ಣು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಸಾಲ ಮುಟ್ಟಿಸು. To pay a debt (B. 5, 112). — ಸಾಲ ಮುಟ್ಟು. dupl. ಸಾಲ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲದಕೆ ಮೂಡು ಮನೆ ತಿರುಗಿದಳು (Prv.). — ಸಾಲ ಸಲ್ಲು. A debt to be discharged (My.). ಸಾಲ ಸಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಲಾ ಕಹಿ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಸಾಲ ಸೋಲ. = ಸಾಲ ಮುಟ್ಟು. (My.). — ಸಾಲ ಹರಿ. A debt to be discharged (My.; B. 5, 222). — ಸಾಲ ಹರಿಸು. To discharge a debt (My.).

ಸಾಲ sâla. 1. = ಶಾಲ 2. *The timber tree Vatica robusta* W. & A.; its resin; etc.

ಸಾಲಿ sâla. 2. (fr. ಸಾಲೆ 1). A man who has a room or shop. See ಅಳ-, etc.

ಸಾಲಗಾತಿ sala-gâti. = ಸಾಲಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಸಾಲಗಾವಿ sâla-gâra. A creditor (My.); a debtor (My.). ಸಾಲಗಾರನ ಮನೆಗೆ ಸವದೆ ಹೊತ್ತರೆ ಮೀಲಣ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಸವು ವಾಯಿತು. — ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಲಗಾರರ ಕಾಟ, ಮನೆಗೆ ಬನ್ನರೆ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯ ಕಾಟ (Prvs.).

ಸಾಲಗಾರ್ತಿ sala-gârti. A female creditor (My.); a female debtor (My.).

ಸಾಲಗ್ರಾಮ sâla-grâma. = ಶಾಲಗ್ರಾಮ, etc. (Râm. 5, 8, 69; J. 26, 46; 28, 24. 32. 34; 31, 78. 79; see ಪುಟ್ಟ-). 2, N. of a place of pilgrimage in Mysore (My.).

ಸಾಲಂಕಾರ sa-alaṅkâra. Together with ornaments, adorned with jewels and trinkets (J. 2, 27); the state of being so adorned (Râm. 6, 39, 7).

ಸಾಲಂಕಾರಕನ್ಯಾದಾನ sâlaṅkâra-kanyâ-dâna. The giving away in marriage of the female adorned with jewels and trinkets (My.; Mhr.).

ಸಾಲಂಕೃತಕನ್ಯಾದಾನ sa-alaṅkṛita-kanyâdâna. = ಸಾಲಂಕಾರ ಕನ್ಯಾದಾನ. (My.).

ಸಾಲಂಗುಳಿ sâla-ṅ-guḷi. (Śmd. 238). A person who is wont to contract debt.

ಸಾಲಣ sâlaṇa. Tbh. of ಶಾಲಣ. (Śmd. 335).

ಸಾಲಪರ್ಣಿ sâla-parṇi. = ಶಾಲಪರ್ಣಿ. (ವನಸ್ಪತಿ, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ G.).

ಸಾಲಬಡಕ sâlabaḍaka. -ಪಡಗ. = ಸಾಲವನಿಗ. (S. Mhr.).

ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ sâla-bhañjikĕ. = ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ. (ಗೊಮ್ಬೆ G.).

ಸಾಲವನಿಗ sâla-vaṇiga. (Śmd. 242). A man who contracts debt.

ಸಾಲಶೃಂಗ sâla-śṛiṅga. The coping of a wall. (ಕೊತ್ತಲ, ಹೂಡೆ G.).

ಸಾಲಾ sâlâ. Salep.

ಸಾಲಾಮಿಸಿರಿ sâlâ-misiri. = ಸಾಲಾಮಿಸ್ರಿ. (My.).

ಸಾಲಾಮಿಸ್ರಿ sâlâ-misri. Salep of Misr or Egypt: salep, the tubers of several species of Orchis, especially Orchis mascula L. (My.; Te., M.; St. & Pl.; Si. 151; Mhr. ಸಾಲ ಮಿಶ್ರಿ).

ಸಾಲಾವಳಿ sâlâvaḷi. = ಸಲುವಳಿ. Fitness, suitableness (My.).

ಸಾಲಾವೃಕ sâlâ-vṛika. = ಶಾಲಾವೃಕ. *A dog.* 2, *a jackal.* 3, *an ape.*

ಸಾಲಿ sâli. Tbh. of ಸಾಲೆ 3. (S. Mhr.). ಅಡಿಗೆಸಾಲಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಆದವನು (ಪೌರೋಗವ Si. 304).

ಸಾಲಿಕೆ sâlikĕ. Business in a room or shop. See ಅಳ-, etc.

ಸಾಲಿಗ sâla-iga. (Śmd. 233). A debtor (ಋಣಿ 232; ಅಧಮರ್ಣ G.; My.). 2, a creditor (My.). ಸಾಲಿಗಾರ್ ಕಲುಗುಣ್ಣಂ ಎಗೆ ಪೇಣುವರ್ (Śk.). ಸಾಲವನು ತರುವಾಗ ಹಾಲು ಜೋನುಣ್ಣನ್ತೆ; ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ದು ಕೇಳಿದರೆ ಕುಣ್ಡಿಗೆ ಜೇರಿ ಕಡಿದನ್ತೆ (Sp.). ಸಾಲವನು ಕೊಮ್ಬಾಗ ಹಾಲೋಗರುಣ್ಣನ್ತೆ; ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ದು ಎದಿರಾಗ ಕಬ್ಬುದಿಯ ಕೀಲು ಮುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಬೆಣ್ಡಿರದೆ ಮುದುಗಿದರು (*i. e.* -ರೂ) ಗುಣ್ಡಿದ್ದು ತೇಲಿದರು (*i. e.* -ರೂ) ಬಣ್ಡಿಯ ನೊಗವು ಚಿಗತರು (*i. e.* -ರೂ) ಸಾಲಿಗನು ಕೊಣ್ಡುದ್ದು ಕೊಡನು (Sp.).

ಸಾಲಿಗ sâliga. 1. (fr. ಸಾಲೆ 2). A weaver (ತನ್ತುವಾಯ, ಕುವಿನ್ದಕ Hlâ.).

ಸಾಲಿಗ sâliga. 2. A man who has a room or shop. See ಅಕ್ಕ-, etc.

ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ sâligrâma. Tbh. of ಶಾಲಗ್ರಾಮ. (My.; Mhr. ಶಾಲಿ-; see Prv. s. ತಾಬೆ).

ಸಾಲಿಗ್ರಾವ sâligrâva. = ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ. (G.).

ಸಾಲಿತಿ sâliti. A woman who belongs to a man that has a shop or room. See ಅಕ್ಕ-.

ಸಾಲು sâlu. 1. = ಸಾಲ್ 1 No. 2 (without a P. p.). To be sufficient, etc. (C.). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಲಿ ತಿಳಿದು, ತನ್ನೊಳು ತನ್ನ ಮೋಕ್ಷವ ಗಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಸಾಲದೇ? ಸಂಸ್ಕೃತದಲಿ ನ್ನೇನು? (Abhâ. 1, 5). ಯಾತಕದು ಹೂವೇನು? ನಾತರದು ಸಾಲದೇ? (Sp.). ಉದ್ದ ಸಾಲದ ಕುಳ್ಳನು (ನಾಮನ, etc. Si. 197); ಆವ ಕಾಶ ಸಾಲದೇ ಇರುಪದು (376); ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲದದು (ಆಪ್ತತಿಥ, ಶಾರದ 431). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಲುವಷ್ಟು ಹೊರಡುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 221). ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಲದ ಹಾಗಿದೆ (B. 5, 186).

ಸಾಲು sâlu. 2. = ಸಾಲ್ 2. A line, etc. (ಸೀತೆ Mr. 371; ವೀಥಿ, ಆಲಿ, ಆವಲಿ, ಪಂಕ್ತಿ, ಶ್ರೇಣಿ Si. 119; Bp. 28, 46; 60, 19; Râm. 1, 13, 2; C.). ನೇಗಿಲ ಸಾಲು (ಸೀತೆ, ಠಾಂಗಲಪದ್ಧತಿ Hlâ.; Nr.). ರೇಪೆ, ರಾಜ ಎನ್ನೊಡೆ ಎಡೆವೆರಿಪು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು; ವೃಕ್ಷಾದಿ ಗಳ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯಮ್ ಎನ್ನೂ, ಎನ್ನುರು (Nr.). See Si. 284. 301. 302. 303. — ಸಾಲುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a line or row (Bp. 22, 6). — ಸಾಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಸಾಲ್ಗೊಳ್. (Bp. 26, 41; B. 2, 9; 4, 54. 83). — ಸಾಲುತೋಪು. A row of trees (along roads, My.). — ಸಾಲುದಲೆ. -ತಲೆ. A mass of heads (Râm. 3, 6, 10). — ಸಾಲುನುರ. = ಸಾಲುತೋಪು. (My.).

ಸಾಲು sâlu. = ಸಾಲ್, etc. — ಸಾಲುಗುಜಸ್ತಾ. ಸಾಲುಗುದಸ್ತಾ. The past year (My.; Mhr.).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 1. See ಬೆನರುಸಾಲೆ. (Mhr., H. ಸಾಲ, bark, rind; husk; the skin, of man or beast, as rubbed off; the dried rind of the mangosteen. Is ಸಾರ to be compared?).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 2. = ಶಾಲೆ 2, ಸೇಲೆ, etc. Tbh. of ಜೇಲ (*cf.* ಜಾಡ). Cloth, etc. — ಸಾಲೆಯ. -ಆ 3. A weaver (ಕುವಿನ್ದ್ರಕ Mr. 377, o. r. ಸಾಳೆಯ). — ಸಾಲೆಯವ. -ಆವ. A weaver (especially of coloured cloth, My.). — ಸಾಲೆಹೋಗ. = ಶಾಲೆಹೋಗ, q. v. (My.). — ಸಾಲೆಹುಡಿ. A spider (ಊತೆ, ತನ್ತುವಾಯ, etc. Si. 171; Tĕ. ಸಾಲೆ = K. ಸಾಲೆಯ).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 3. ಸಾಲಾ. = ಶಾಲೆ 1, ಸಾಲಿ. (Sk.; Tbh. of ತಾಲೆ Śmd. 335). A hall, a room, etc.; a school (C.; B. 1, 7; 5, 274). ಸಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತ ಗೋಲಿಯಾಡುವವರಾದ ರೂ ಮೇಲು ಅನ್ದಾದೇ? (Prv.). 2, a man who has a room or shop. See ಅಕ್ಕ-, etc. — ಸಾಲೆಗೆ ಹಾಕು. To put to school (B. 5, 269. 274). — ಸಾಲೆ ಬರೆ. (*i. e.* ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆ). To write at school, *i. e.* to study (B. 4, 195). — ಸಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸು. To establish a school (B. 5, 272. 302). — ಸಾಲೆ ಹಾಕಿಸು. To have a school put or established (B. 5, 188. 302). — ಸಾಲೆ ಹಾಕು. To put or establish a school (B. 5, 270).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 4. = ಸಾರಿ 2, etc. See ಲೆತ್ತ-.

ಸಾಲೆ sâlĕ. 5. = ಸಾಲ್, etc. — ಸಾಲೆ ಸಾಲ್. Yearly (My.; Mhr. ಸಾಲೋಸಾಲ). — ಸಾಲೆ ಹಾಲು. The present year (My.).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 6. Tbh. of ಶಾಲಿ 2. See ಗಮ- (s. additions), ಜೀರಿಗೆ-.

ಸಾಲೋಕ್ಯ sâlôkya. (fr. ಸಲೋಕ). The state of being in the same sphere or world (with another), residence in the same heaven (with any particular deity). See Grj. 3, after 69; Bp. 1, 30.

ಸಾಲ್ವ sâlva. N. of a demon-king who was slain by Krishṇa. (J. 7, 28; see ಅನು-).

ಸಾಲ್ವಾನುಜ sâlva-anuja. Sâlva's younger brother (J. 12, 36. 41).

ಸಾಲ್ವಾವರಜ sâlva-avaraja. = ಸಾರ್ವಾನುಜ. (J. 33, 24).

ಸಾವ sâva. Present and future participle of ಸಾಯ್, frequently occurring instead of ಸಾಯ್ವ (Abh. P. 6, 72; Bp. 50, 55. 60; 58, 35; Bh. 1, 10, 29; J. 5, 54). ಸಾವೆಂ (Bp. 22, 18). ತನ್ನ ತಾ ಸಾವವಂ (ನಯತೂಲಿಕ Mr. 237); ಮಕ್ಕಳು ಉಜ್ಜೆ ಸಾವ ಸತಿ (ಭಿನ್ದು 303).

ಸಾವಕಾತಿ sâvakâti. A rich woman (My.).

ಸಾವಕಾರ sâvakâra. = ಸಾವುಕಾರ, ಸಾಹುಕಾರ. A banker, a merchant; a rich man (My.; B. 2, 17; 4, 169; Mhr., H.). ಸಾವಕಾರರಾದರೇನು? ಸಾವು ತಪ್ಪಿಸ್ಯಾರೋ?— ಹುಟ್ಟು ಕೋಲುಕಾಡಿನ ದು, ಕಟ್ಟು ಸಾವಕಾರನದು (Prvs.).

ಸಾವಕಾರಕೆ sâvakâraki. The business of a sâvakâra (B. 5, 92; Mhr.).

ಸಾವಕಾರಿಕೆ sâvakârikĕ. = ಸಾವಕಾರಕೆ. (My.).

ಸಾವಕಾಶ sa-avakâśa. Having leisure, leisurely, slow, soft, easy; leisure, spare time; an interval; slowness, easiness (C.; B. 3, 4. 23; ತಡ G.; M., Tĕ.). ಸಾವಕಾತಮಲ್ಲದು (ಅವಿಲಮ್ಬಿತ, etc. Si. 376).

ಸಾವಕಾಶಗತಿ sâvakâśa-gati. Slow manner. ಸಾವಕಾತಗತಿಯಾದ ವಿಲಮ್ಬಮಾನ (ವಿಲಮ್ಬಿತ Si. 63).

ಸಾವಗಿಸು sâvagisu. 1. To make straight, proper or nice (ಸರಿನಿ ಮಾಡ್ಪಿದು Ks.; Abh. P. 5, 49. 53; 7, 28. see ಸಯ್ 1).

ಸಾವಗಿಸು sâvagisu. 2. To cease, to become quiet or still, etc. ಸಯ್ತು, ಮೌನಾರ್ಥಂ Kk. 49, o. r. ಸಾವನಿಸು; *cf.* ಜಾಗು 2).

ಸಾವಧಾನ sa-avadhâna. Having attention, attentive, heedful, careful, cautious, wakeful; diligent; attention, carefulness, due heed; deliberation. (Bp. 43, 12; J. 27, 48; My.).

ಸಾವಧ್ಯ sâvadhya. (fr. ಸ-ವಧ). Killing, slaughter (ಕರಣ, ಕೊಲೆ Nn. 108).

ಸಾವನ್ತ sâvanta. Tbh. of ಸಾಮನ್ತ (Śmd. 128). See Bp. 5, 14; 9, 45; 59, 26.

ಸಾವನ್ತಿ sâvanti. = ಸಾಮನ್ತಿ, etc. (My.). ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿ (ಹೇಮ ಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139).

ಸಾವನ್ತಿಗೆ sâvantigĕ. The garden-flower Chrysanthemum indicum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಸಾವನ್ತಿಗೇ ಗಿಡ. (ಮೂಗಥಿ, etc. Si. 139).

ಸಾವಯವ sa-avayava. Composed of parts. 2, N. of a kind of rûpaka (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಸಾವರ sâvara. = ಸಾವಿರ. (My.).

ಸಾವರಿಸು sâvarisu. To recover strength, to recruit one's spirits, to regather pristine vigour, power, etc. (ಜೇತರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು G.; Čb.; B. 3, 31; 5, 31; Mhr. ಸಾವರಣೇ).

ಸಾವಾಸ sâvâsa. Tbh. of ಸಹವಾಸ. (My.; G.).

ಸಾವಾಸಿ sâvâsi. Tbh. of ಸಹವಾಸಿ (Śmd. 379). A guard or attendant on the women's apartments (ಸೌವಿದ, ಸೌವಿದಲ್ಲ, ಸ್ಥಾಪತ್ಯ, ಕಂಚುಕಿ Hlâ.; ಸೌವಿದ, ಸ್ಥಾಪತ್ಯ Mr. 266); a house-servant (Bp. 31, 12; 47, 35; 59, 28). 2, an ârya (ಆರ್ಯ Mr. 478; Nn. 106). 3, the state of living together. ಅಜ್ಜೆನ್ದು ಸಾವಾಸಿ (Śmd. II).

ಸಾವಿ sâvi. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. (Śmd. 128; see ಗೋ-).

ಸಾವಿಗೆ sâvigĕ. = ಶಾವಿಗೆ, ಸೇವಗೆ, etc. Macaroni, vermicelli (of rice or wheat, C.; Si. 314; Mhr., H. शेवई). ಹಸುಮಸ್ತ ರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿನ್ನರೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದನಸ್ತೆ (Prv.). — ಸಾವಿಗೆಪರಮಾನ್ನ. Vermicelli of wheat fried and mixed with milk, sugar, etc. (My.). — ಸಾವಿಗೆ ಪಾಯಸ. = ಸಾವಿಗೆ ಪರಮಾನ್ನ. (My.; B. 2, 50). — ಸಾವಿಗೆಯೊರಳು. -ಒರಳು. A perforated machine for making vermicelli (My.).

ಸಾವಿತ್ರ sâvitra. (fr. ಸವಿತೃ). Relating or belonging to the sun; descended from the sun; the sun; Śiva; etc. (Sk.; R.).

ಸಾವಿತ್ರಿ sâvitri. A cluster of solar rays. 2, N. of a verse of the ṛigvêda, addressed to the sun, the gâyatrî (*i. e.* III, 62, 10). 3, N. of a wife of Brahmâ. 4, N. of Umâ (J. 31, 72). 5, N. of the wife of king Satyavat, daughter of Aśvapati; etc. 6, N. of a plant (ದೇವಪತ್ರ, ಗಾನ್ಧಾರಿ Mr. 132, o. r. ಸಾವಿತ್ರಿ).

ಸಾವಿರ sâvira. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. (Bp. 28, 40; 30, 10; 39, 45; 50, 53; 51, 73; 60, 19; 61, 57; C.; B. 4, 209; 5, 225). ಸಾವಿರವಂ (Bp. 40, 68). ಸಾವಿರದ (51, 66. 68). ಸಾವಿರದುನೂರ್ಕಣ್ಣಿಗ (10, 5). ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗೆ ಸರದಾರನಾದರೂ ಮನೆ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಕಾಸ್ತಾರ.—ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು, ಸನ್ತಾನ ಪಡೆಯ ಬೇಕು.—ಸಾವಿರ ತನಕ ಸಾಲ, ಆ ಮೇಲೆ ಲೋಲ.—ಸಾವಿರ ತೂಕ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಹಾಗ ತೂಕ ಮಚ್ಚು.—ಸಾವಿರ ಬೆಕ್ಕು ಕೂಡಿದರೆ ಒನ್ದು ಹುಲಿ ಆದೀತೇ?—ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ಗೋವಿನ್ದ ಎನ್ನ ಬಹುದು, ಒಬ್ಬ ದಾಸಯ್ಯಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡೋದು ಕಷ್ಟ.—ಸಾವಿರ ಹಾಡು ಹೋಯಿತು, ನೂಡು ಬೆರಸಿ ಬನ್ತು.—ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಒನ್ದು ಮದಿವೆ ಮಾಡು.—ಸಾವಿರಸುಳ್ಳನ ಮಗ ಕೋಟಿ ಸುಳ್ಳು.—ಸಾವಿರ ಸುತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಗಣ್ಟು.—ಸಾವಿರ ವರುಷವಾದರೂ ಸಾವು ತಪ್ಪದು, ನೂಡು ವರುಷವಾದರೂ ಬೀಜ್ ಆಗುವದು ತಪ್ಪದು (Prvs.). ಸಾವಿರ ದಣ್ಡಿನೊಡೆಯ (ಸಾಹಸ್ರ G.). — ಸಾವಿರಕಾಲು. A kind of innocent articulate with a great number of feet which appears after the first rains and rolls itself firmly up into a ball when touched (My.). — ಸಾವಿರ ಕೋಜಿಗಳುಳ್ಳ ಮಿಸು. (ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ, etc. Si. 87). — ಸಾವಿರ ಡಾಡಿಯ ಮಿಸ್. (ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ, ಪಾಠೀನ Nr.). — ಸಾವಿರಾರು. -ಅರು 3. Fully a thousand, a great number (C.; B. 2, 9; 3, 46. 47; 5, 108. 211). — ಸಾವಿರಾಳು. -ಅಳು. A thousand people, etc. ಗುಟ್ಟು ಸಾವಿರಾಳ ಪೆಟ್ಟು (Prv.).

ಸಾವಿರು sâviru. = ಸಾವಿರ. ಸಾವಿರಿದ್ದ (B. 5, 270).

ಸಾವು sâvu. Death (ನಿಧನ, ನಾಶ, ಮೃತ್ಯು, ಮರಣ, ಪಂಚತ್ವ, etc. Hlâ.; Mr. 394; ಮರಣ Nr.; ನಿರ್ಯಾಣ, ಮೃತಿ Nn. 79; ನಿರ್ಯಾಣ, ಮೃತ 90; ಸಂಸ್ಥೆ, ಮರಣ 137; ಸಮಾಪ್ತಿ 156; ಬರ್ದುಗೆ Śmd. II; ಬರ್ದುರ Śm. 44; Abh. P. 8, 15; Bp. 13, 7; 22, 17. 18; Abhâ. 2, 76; C.; B. 5, 155. 206; T. ಚಾ, ಚಾವು, ತೆ. ಚಾವು). **2,** a corpse (ಶಬ, ಮೃತ Nn. 64; ಶಬ Mr. 521). ರೂಪಬಿದ ಸಾವು (ಮಣ್ಮಿಬಿ Śmd. I). ಸಾವಿಂಗೆ ಸಮ್ಮತಿಗೆ ಆವುದನ್ತರವಯ್ಯ? ಸಾವು ತಾ ಸಮ್ಮತಿಯೊಳಲ್ಲ, ಕೋಪವ ತಾವುದೆ (*i. e.* ತವಿಸುವದೆ) ಸಮ್ಮತಿ (Sp.). ದೊಮ್ಮರ ಸಾವು ಗಣಿಯ ಮೇಲೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇಲೆ.—ಸಾವಕಾರರಾದರೇನು? ಸಾವು ತಪ್ಪಿಸ್ಯಾರೇ?—ಸಾವಿಗೆ ಆಂಜದವನು ನೋವಿಗೆ ಹೆದಬ್ಯಾನೇ?—ಹತ್ತದಿ (*i. e.* ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ) ಸಾವು ಮದುವೇ ಸಮಾನ.—ಮನವಬಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ತಿವನಬಿಯದ ಸಾವಿಲ್ಲ (Prvs.; see Prv. s. ಸಾವಿರ). — ಸಾವು ನೋವು. Death and pain. ಸಾವು ನೋವುಂ ಜೀವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ (Bp. 28, 11). — ಸಾವು ಹುಟ್ಟು. Death and birth (Bp. 54, 21; Śâstrasâra in W. v. 1301).

ಸಾವುಕಾರ sâvukâra. = ಸಾವಕಾರ, etc. (C.; B. 3, 41; 4, 170). ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಾವುಕಾರ (ಉತ್ತಮರ್ಣ G.).

ಸಾವೆ sâvĕ. 1. = ಸಾಮೆ. The grain Panicum frumentaceum (ಶ್ಯಾಮಾಕ, ಶ್ಯಾಮಕ Hlâ.; ಶ್ಯಾಮಕ Mr. 373; My.). See Prv. s. ಸಜ್ಜಗೆ. — ಸಾವೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. The sâvĕ grain (My.).

ಸಾವೆ sâvĕ. 2. = ಸಾಯಿ 1. (My.).

ಸಾವೇರಿ sâvêri. N. of a tune (J. 21, 56; My.; T.).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗ sa-aśhṭa-aṅga. With eight limbs or members, viz. the hands, breast, forehead, knees and feet; with humble prostration of the body, touching the earth with the eight members; such an humble prostration. (Bp. 1, 54; 4, 47. 58; 49, 36; 53, 28; J. 17, 47). ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಮಾಡಿದರೂ ಆಟ್ಟುಬ್ಬೇಡು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆಬಿಗು. -ಎಱಗು. To prostrate, touching the earth with the eight members (Bp. 23, 35; 41, 22; J. 11, 1).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಿಪ್ರಣಾಮ sâshṭâṅga-daṇḍapraṇâma. A daṇḍapraṇâma at which the eight members touch the ground (Bp. 30, 23; 37, 51; 44, 42).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಿಪ್ರಣಾಮ sâshṭâṅga-daṇḍapraṇâma. = ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಿಪ್ರಣಮ. (My.).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರ sâshṭâṅga-namaskâra. A namaskâra at which the eight members touch the ground (My.).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮ sâshṭâṅga-praṇâma. A praṇâma at which the eight members touch the ground (Bp. 27, 31; 50, 12. 27; J. 13, 25).

ಸಾಸ sâsa. Tbh. of ಸಾಹಸ. (ಸಾಹಸ Śmd. 361; Čt. II, 11; ಆಪರ್, ಆದಟು, ಸಾಹಸ Kk. 41; ಆದಟು, ಆಪರ್ Śm. 38).

ಸಾಸಕ sâsaka. Tbh. of ಶಾಶ್ವತ. (Śmd. 368).

ಸಾಸವಿ sâsavi. Tbh. of ಸರ್ಷಪ. ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವಿ (Sidd. ಸರ್ಷಪ Hlâ.).

ಸಾಸವೆ sâsavĕ. = ಸಾಸವಿ. (ಸರ್ಷಪ Śmd. 336; ಸರ್ಷಪ, ತನ್ತುಭ, ಕದಮ್ಬಕ Nr.; My.; T. ಐಯವಿ).

ಸಾಸಿ sâsi. Tbh. of ಸಾಹಸಿ. ಆಸನದಲುಮ್ಮುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಬೀಸಜಿದ ಹೊತ್ತು ಕೊಲುತಿಹುದು; ಕವಿಗಳ ಸಾಸಿಗಳೆ, ಪೇದು! (a syringe, Sp.).

ಸಾಸಿಗ sâsiga. = ಸಾಹಸಿಗ. Tbh. of ಸಾಹಸಿಕ, q. v. (ಸಮರ್ಥ Čt. I, 41; Abh. P. 9, 101; G. 1, 108; Râm. 3, 6, 48; see s. ತೆವರು 3).

ಸಾಸಿಮೆ sâsimĕ. = ಸಾಸವೆ, etc. The Indian mustard, Brassica juncea, H. f. or T. (St. & Pl.; Z.).

ಸಾಸಿರ್ sâsir. = ಸಾಸಿರ (Śmd. 226). — ಸಾಸಿರ್ಗಣ್ಣಿ, -ಕಣ್ಣಿ. Indra (ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಸಾಸಿರ್ಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The sun (ರವಿ Śś.). — ಸಾಸಿರ್ಮಡಿ. Thousand-fold (Śmd. 227; Śâstrasâra in W. v. 1269; Grj. 4, 15). — ಸಾಸಿರ್ವನಿತೆಯರ್. A thousand women (Śmd. 227).

ಸಾಸಿರ sâsira. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. (Śmd. 225. 226; Čpr. 6, 37; T. ಆಯಿರ). ದೇವರ್ಕಳ ೨ ಸಾಸಿರ ಯುಗಂಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ ೧ ದಿವಸ (Hlâ. I, 115). ಸುರರ ಎರಡು ಸಾಸಿರ ಯುಗಂ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ದಿನಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 71). — ಸಾಸಿರಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The sun (ಬಿಸಿಗದಿರ, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk.).

ಸಾಸಿರ್ಮೆ sâsir-mĕ. (Śmd. 243). A thousand times.

ಸಾಸಿರ್ವರ್ sâsirvar. (Śmd. 227). A thousand persons. ಸಾಸಿರ್ವರ್ ಪ್ರಿಯತನೂಭವರ್ (227 Mḍb.). ಪಯಿಂಭಾಸಿರ್ವರುಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ (121).

ಸಾಸಿವೆ sâsivĕ. = ಸಾಸಿಮೆ, etc. Mustard (Bp. 1, 65; My.; ಸರ್ಷಪ G.); a kind of dish (My.). — ಸಾಸಿವೆಕಾಯಿ. Mustard-seed; a grain of mustard-seed (ಕ್ಷುತಾಭಿಜನನ G.). ಸಾಸಿವೆಕಾಯಿಷ್ಟು ಜೀವ ಉಬಿದರೆ ಆನೆಯಷ್ಟು ಉಣ್ಡೇನು.—ಸಾಸಿವೆಕಾಯಿ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಪರ್ವತ (Prvs.). — ಸಾಸಿವೆಗನಡು. A disagreeable smell arising

from the burning of mustard (Č. Bp. 42, 32). — ಸಾಸಿವೆ ಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice mixed with mustard, etc. (My.).

ಸಾಸುವೆ sâsuvĕ. = ಸಾಸಿವೆ, etc. (ಸರ್ಪ, ರಾಜಕ Mr. 137; Si. 304; My.). ಬಿಳೀ ಸಾಸುವೆ (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ Si. 304); ಕರೀ ಸಾಸುವೆ (ಕೃಷ್ಣ, etc., ದೊಡ್ಡ ಸಾಸುವೆ, ಹುಚ್ಚು ಸಾಸುವೆ 305).

ಸಾಸೆ sâsĕ. = ಸೇಸೆ. (Bp. 61, 22).

ಸಾಸ್ತ್ರ sâstra. Tbh. of ಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಸಾಸ್ನೆ sâsnĕ. *The dewlap of an ox.*

ಸಾಹ್ sâh. Bearing, enduring, able, overpowering, winning. See ತುರಾಷಾಹ್, ಪೃತನಾಷಾಹ್.

ಸಾಹ sâha. = ಸಹ. See ಉತ್-.

ಸಾಹಚರ್ಯ sâhačarya. (fr. ಸಹಚರ). *Companionship, fellowship, company, association, society.*

ಸಾಹಜಿಕ sâhajika. (fr. ಸಹಜ). Natural, co-existent (B. 4, 208).

ಸಾಹಣ sâhaṇa. The act of tending and training horses (Čpr. 9, 95).

ಸಾಹನಿ sâhaṇi. = ಸಹಣಿ. A groom (Bp. 59, 28).

ಸಾಹನಿಗ sâhaṇiga. = ಸಾಹಣಿ. (Bp. 9, 47).

ಸಾಹಸ sâhasa. = ಸಾಸ. Violence, force, rapine; *any act of aggression or oppression or hatred.* 2, punishment, chastisement, fine. 3, boldness, daring, courage, effort, prowess, valour, power, strength (ಪರಾಕ್ರಮ Nn. 56; ಸಾನಾ, ಆದಟು 145; ಬಲ Śm. 108). 4, foolhardiness, rashness, temerity, inconsiderate hastiness, impetuosity.

ಸಾಹಸಗಾಡಿ sâhasa-gâḍa. A valorous or daring or effort-making or reckless man (My.).

ಸಾಹಸಾಂಕ sâhasa-aṅka. Marked or characterized by daring or prowess (Šśv. 4, 53).

ಸಾಹಸಾರ್ಣವ sâhasa-arṇava. A man who is an ocean of valour (Šśv. 4, 85).

ಸಾಹಸಿ sâhasi. = ಸಾಸಿ. Violent, furious, ferocious. 2, bold, daring; impetuous; a person who displays boldness, courage, effort, valour, power or strength (My.; B. 4, 68; Rśv. 5, 131). 3, foolhardy, rash, inconsiderate.

ಸಾಹಸಿಕ sâhasika. = ಸಾಸಿಗ, ಸಾಹಸಿಗ. *Using great force or violence*, violent, cruel, brutal, ferocious, rapacious. 2, impetuous; bold, daring; valorous, strong, powerful, vigorous, valiant (Čpr. 10, 100; Bh. 4, 2, 67).

ಸಾಹಸಿಗ sâhasiga. Tbh. of ಸಾಹಸಿಕ. A bold, daring, valorous, strong, powerful or valiant man (ಹೂಣಿಗ Bhn. 18; Bp. 22, 2; 49, 45).

ಸಾಹಸ್ರ sâhasra. (fr. ಸಹಸ್ರ). Relating or belonging to a thousand; consisting of a thousand; etc. 2, *a multitude of thousands;* an army or detachment consisting of a thousand men.

ಸಾಹಾಯ್ಯ sâhâyya. (fr. ಸಹಾಯ). Friendship, fellowship, alliance, confederation. 2, help, succour. (R.).

ಸಾಹಿತ್ಯ sâhitya. (fr. ಸಹಿತ). Association, connection, combination, union, society, fellowship; associated with, etc. 2, literary composition, rhetorical composition, rhetoric, poetry. (Bp. 3, 42). 3, a collection of materials or means or rule for the production or performance of anything, a collection of materials or implements for cooking, travelling or working (Grj. 3, after 119; B. 4, 115; My.). ಅವಿರಲಭಕ್ತಸಾಹಿತ್ಯನು (Mr. 1). ತನುವಿಸಿನ್ದೊನ್ದು, ಗುಣಂಗಳಿನ್ದೆರಡು, ಸಾಹಿತ್ಯಂಗಳಿಂ ಮೂಡಿ, ಮನದಿಂ ನಾಲ್ಕಮಲತ್ವವಿನ್ದಯಿದು, ಸುಚಾರತ್ವಂಗಳಿನ್ದಾಡಿ, ಸಜ್ಜನನಿನ್ದೆಲ್ಲಿ, ಸುತತ್ವದಿನ್ದೆ ತಳರ್ದೆರ್ಬ್ಬಂಗಂ ಭುಜದ್ವನ್ದ್ವದೊಳ್ ತನಗಿನ್ನಾರ್ ಸರಿ ನಾಗವರ್ಮನುಗೆ ದಾಸಂ ಕಾಲಿ ದಾಸವ್ಯರಂ (one MS. of Ch. as its verse 25).

ಸಾಹಿತ್ಯಭೇದ sâhitya-bhêda. A particular figure of speech in rhetoric or poetry (ಜಾತಿ Nn. 76).

ಸಾಹುಕಾರ sâhukâra. = ಸಾವಕಾರ, etc. (My.). ಸಾಹುಕಾರರಿರುವ ಮನೆ (ಹಮ್ಮ್ಯ, ಪಣಗಾಡಿರಿರುವ ಸ್ಥಳ, ಧನಿಕರಿರುವ ಊರಿಗೆ Si. 109).

ಸಾಹೇಬ sâhêba. (= ಸಾಬ್). A lord or master; a gentleman; Sir, etc. (My.; B. 5, 285; Mhr., H.).

ಸಾಹ್ಯ sâhya. (fr. ಸಹ). Conjunction, union, society, association, companionship. (R.).

ಸಾಳಗ sâḷaga. = ಸಾಳಂಗ. A kind of râga or musical mode (Čpr. 7, 97; Bp. 19, 11; J. 21, 58; Bh. 1, 12, 20; Sk. ಸಾಲಂಗ).

ಸಾಳಂಗ sâḷaṅga. = ಸಾಳಗ. (J. 21, 56).

ಸಾಳುವ sâḷuva. = ಸಾಳ್ವ. A kind of bird, a hawk used in hunting (? Râm. 3, 1, 32; Bh. 1, 20, 53; Tĕ. ಸಾಳುವ, ಸಾಳುವೆ).

ಸಾಳೆಯ sâḷĕya. = ಸಾಲೆಯ s. ಸಾಲೆ 2, q. v.

ಸಾಳೇರಿಮೃಗ sâḷêri-mṛiga. A porcupine (S. Mhr.; Mhr. ಸಾಳಿನ್ದರ).

ಸಾಳ್ವ sâḷva. = ಸಾಳುವ. (Šśv. 3, 33).

ಸಾಳಿಗೆ sâḷigĕ. = ಜಂಬುಗೆ, q. v. (ಉಡಿಗೆ Kk. 63).

ಸಿಂಹ simha. = ಸಿಂಹ್ಯ, ಸಿಂಗ 1, ಸಿವ 2. *A lion.* 2, the sign of the zodiac Leo. 3, *pre-eminent, best;* a hero or any eminent person. ಸಿಂಹವಾದಪ್ಪು ಸಂಪರಿಸರಾಜಿದೋ? (Prv.).

ಸಿಂಹನಾದ simha-nâda. *A war-cry, a war-hoop.* See ಆಚ್ಚ ವಿಸ.

ಸಿಂಹನಾಶನಮೃಗ simha-nâśana-mṛiga. An animal that destroys lions. ಎಣ್ಪು ಕಾಲುಗಳಿನ್ದಲೂ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿನ್ದಲೂ ಉಗ್ರವಾಗಿರುವ ಸಿಂಹನಾಶನಮೃಗ (ಶರಭ Si. 170).

ಸಿಂಹಪೀಠ simha-pîṭha. = ಸಿಂಹಾಸನ. (ಪಟ್ಟವಣಿ Čt. II, 87; Bp. 51, 10).

ಸಿಂಹಪುಚ್ಚಿ simha-pučči. *N. of a plant* (= ಕ್ರೌಞ್ಚವಿನ್ನೆ, q. v.).

ಸಿಂಹಲ simhala. ಸಿಂಹಳ = ಸಿಂಹ್ಯಲ, ಸಿಂಗಳ. The island or country of Ceylon (Bp. 6, 18; 61, 30); N. of a king of Ceylon (Rśv. 5, 130. 131; 6, 32; 7, 15).

ಸಿಂಹಲಲಾಟ simha-lalâṭa. The form of a lion's head on a bracelet (My.).

ಸಿಂಹವಾಹನ simha-vâhana. Śiva. — ಸಿಂಹವಾಹನೆ. Durgâ (My.).

ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರ simha-viṣhṭara. = ಸಿಂಹಾಸನ. (Grj. 3, 116; 4, after 163).

ಸಿಂಹಸಂಹನನ simha-saṁhanana. Lion-shaped: *well-shaped, handsome.*

ಸಿಂಹಸೇನ simha-sêna. N. of a king (Šmd. 177).

ಸಿಂಹಾಗಾರ simha-âgâra. (Šmd. 283). A lion's den.

ಸಿಂಹಾಣಿ simhâṇa. = ಶಿಂಹಾಣ, (ಸಂಘಾತ), ಸಿಂಘಾಣ, ಸಿಂಹಾನ. The mucus of the nose (Sk.; *cf.* ಸಿಂಬಳ).

ಸಿಂಹಾನ simhâna. *Rust of iron.* 2, the mucus of the nose.

ಸಿಂಹಾಸ simha-âsa. = ಸಿಂಹಾಸನ. See ಬಿತ್ತರಿಗೆ.

ಸಿಂಹಾಸನ simha-âsana. = ಸಿಂಹ್ಯಾಸನ. Lion-seat: *a throne* (ಮುತೀರ, ಆಸನ Nn. 91; ಭದ್ರಪೀಠ Mr. 262; ಪಟ್ಟವಣಿ, ಗದ್ದುಗೆ

Kk. 26; Bp. 46, 52; 59, 57; Ć. Bp. 47, 16). ಮಣೇಲಿ ಕುಣ್ಣಿ ಲಿಕ್ಕೆ ಹಣೇಲಿ ಇಲ್ಲದವ ಸಿಂಹಾಸನ ಏಱ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿ *simhâsana-adhipati.* A king (My.).

ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢ *simhâsana-ârûḍha.* Sitting on a throne; a king (My.).

ಸಿಂಹಾಸನ *simha-âsandi.* = ಸಿಂಹಾಸನ. (Abh. P. 6, 169; 13, 101).

ಸಿಂಹಾಸ್ಯ *simha-âsya.* Lion-faced. 2, *the plant Gendarussa vulgaris* Nees.

ಸಿಂಹಿ *simhi.* A lioness. 2, *the plant Gendarussa vulgaris* Nees. 3, *the plant Solanum melongena.* 4, N. of the mother of Râhu.

ಸಿಂಹಿಕಾತನುಜ *simhikâ-tanuja.* Son of *Simhikâ, Râhu* (Mr. 39).

ಸಿಂಹಿಕೆ *simhikĕ.* ಸಿಂಹಿಕಾ. N. of the mother of Râhu. (Râm. 5, 1, 22). 2, (= ಸಿಂಹಿ No. 3?) ಚಿತ್ತರಟಿ, ರುಚಿ, ಸೊಣ್ಣೆ (Mr. 130).

ಸಿಂಪ್ವ *simhva.* Tbh. of ಸಿಂಹ. (B. 5, 241; Ćb. 142. 158. 159).

ಸಿಂಪ್ವಲ *simhvala.* Tbh. of ಸಿಂಹಲ. (B. 5, 39).

ಸಿಂಪ್ವಾಸನ *simhvâsana.* Tbh. of ಸಿಂಹಾಸನ. (Ćb. 158).

ಸಿಕ್ *sik.* = ಸಿಕ್ಕಿ, ಸಿಕ್ಕು 3. P. p. of ಸಿಕ್ಕು 1 or ಸಿಗು, in ಸಿಕ್ಕೋಳ್ಳೆ (My.). ಲಂಗರವು ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬುಡದೊಳಗಿನ ಕೆಸ ಅಸೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕೊಣ್ಡು, ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ (B. 3, 118).

ಸಿಕತ *sikata.* = ಸಿಕತೆ. Sand (ಪುಟಿಲ್, ಮಣಲ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್ Śm. 36; ಮಳಲ್ Nn. 6); a sand-bank; an island with sandy shores.

ಸಿಕತಾಮಯ *sikatâ-maya.* Full of sand, *sandy.*

ಸಿಕತಾವತ್ *sikatâ-vat.* *Sandy.*

ಸಿಕತಿಲ *sikatila.* *Sandy.*

ಸಿಕತೆ *sikatĕ.* *ಸಿಕತಾ.* = ಸಿಕತ. Sandy soil (ಮಳಲುಳ್ಳ ಮಹಿ Mr. 93); *sand, gravel;* a sand-bank, etc. (ಪುಟಿಲ್ Ćt. II, 10).

ಸಿಕರ *sikara.* Tbh. of ಶಿಖರ. (My.).

ಸಿಕಲ *sikala.* Polishing, furbishing, burnishing (Mhr. ಶಿಕಲ, ಸಿಕಲ).

ಸಿಕಲಿಗಾರ *sikala-gâra.* = ಸಿಕಲಿಗಾರ. A polisher of tools, weapons, etc. (ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸುವವ, ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜ G.; Mhr. ಶಿ- and ಸಿ-).

ಸಿಕಲಿಗಾರ *sikaligâra.* = ಸಿಕಲಗಾರ. (S. Mhr.). ಜೀನಗಾಡಿಗೆ ಸಿಕಲಿಗಾರ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಸಿಕಲಿಗ್ಯ *sikaligya.* = ಸಿಕಲಿಗಾರ. (S. Mhr.).

ಸಿಕಾರ *sikâra.* Hunting; game (Mhr. ಶಿಕಾರ).

ಸಿಕಾರಖಾನೆ *sikâra-khânĕ.* A menagerie, an aviary, etc. (B. 5, 251; Mhr. ಶಿ-).

ಸಿಕಾರಿ *sikâri.* = ಶಿಕಾರಿ, q. v. (My.).

ಸಿಕೆ *siki.* = ಸಿಕೆ, etc. — ಸಿಕೆಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. = ಸಿಕೆಯುಂಗರ. (My.).

ಸಿಕೆ *sikĕ.* = ಸಿಕ, ಸಿಕ್ಕೆ. A coining-die; the royal seal; the stamp produced by the coining-die or by a seal or stamp (Mhr., H. ಶಿಕ್ಕಾ; My.; ಮುದ್ರೆ G.). — ಸಿಕೆಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. The royal seal (My.).

ಸಿಕ್ಕ *sikka.* Tbh. of ಶಿಕ್ಕ. ಸಿಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟದ್ದು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಾ ದೋ? (Prv.).

ಸಿಕ್ಕಟಿ *sikkaṭi.* = ಸಿಕ್ಕಟಿಗೆ, ಸಿಕ್ಕಣಿಗೆ. A comb (My.; Tḍ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣಿ; T. ಚಿಕ್ಕ, ಚೀಪ್ಪು; M. ಚಿಕ್ಕಬುಕ್ಕು; M. ಚಿಕ್ಕು, ಚಿರಕ್ಕು, ಚೀಗೆ, to comb; ಚಿಕ್ಕಬುಕ್ಕು, to disentangle, comb out).

ಸಿಕ್ಕಟಿಗೆ *sikkaṭigĕ.* = ಸಿಕ್ಕಟಿ, etc. (My.).

ಸಿಕ್ಕಣಿಗೆ *sikkaṇigĕ.* = ಸಿಕ್ಕಟಿ, etc. (My.).

ಸಿಕ್ಕಿಸು *sikkisu.* = ಸಿಗಿಸು 2. To insert, to put in or on (My.). ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕುಡುಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, to cause one's self to be caught, to be caught (My.). 3, to cause to become entangled or ensnared, to entangle, to ensnare (Bp. 42, 16).

ಸಿಕ್ಕು *sikku.* 1. = ಸಿಗು, ಸಿಕ್ಕು 1, ಸಿಲಿಕು, ಸಿಲುಕು 1, ಸಿಲ್ಕು 1. To become entangled; to be caught; to fall into the hands of; to fall or be brought under the power of; to get among; to enter; to be found; to be obtained or got (C.; Tḍ., T., M.; Tu. ತಿಕ್ಕು, ಸಿಕ್ಕು). ಸಿಕ್ಕಿದ ಆಳಿ ಪ್ರೊಡವಣ್ಣವು, ಆಬ್ಬಂಗಳ ಬಸುಜೊಳ್ ಇರ್ದು (Bp. 12, 48). ಖಗಮೃಗನಿಕರದೊಳು ನೆಜಿ ಸಿಕ್ಕದೆನು (18, 54). ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವನ್ತೆ (24, 65). ಬಲೆಗೆ ಮೊದಲಲಿ ಸಿಕ್ಕದಾ ಮಾನಂ ತೆಗದು (27, 20). ಬಲೆಯಲ್ಲಿ... ಮತ್ಸ್ಯವು ಸಿಕ್ಕೆ (27, 22). ಈ ಗೃಹರೇಣು ಸಿಕ್ಕದವಂಗೆ ಆಹುದು ಮುಕ್ತ (30, 13). ಎನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂ (31, 13). ಎನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ! (32, 15). (ಕೇಸರ) ಅವಕ್ಕೆ (ಜಾಯಿಲಂಗಳ್ಗೆ) ಸಿಕ್ಕದೆ (34, 24). ತಿವಯೋಗನಿಪ್ರೆಯೊಳ್ ಅವಿರತಂ ಸಿಕ್ಕರಲು (35, 47). ತಾವು ಸಿಕ್ಕಬೆವೆನುತ (52, 14). ಭಕ್ತಹೀನರಿಗೀಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವನ್ ಈಶ್ವರೇಶ್ವರನು? (53, 20). ಹರಗಣಾಜ್ಞಾ ಪಾಶದಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದನ್ ಆ ಹರಿಯು (53, 68). ಕರ್ಮತಾಪ್ರಂಗಳ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ (54, 29). ಬ್ರಹ್ಮತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ (54, 39). ಆವ ನ್ದಿರ ಮನದ ಕುಟಿಲಂಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ (60, 16). ಕರ್ಮವಿಧಿಗಳ ತವಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ (60, 47). ಸಿಕ್ಕಿದವು ಕಣ್ಣಜೊಳ್ ಮಾತುಗಳ್ (J. 19, 14). ಬೇಡರ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕದೋಡಿದುದೊನ್ದೆರಲೆ (28, 52). ಇದುಬಿನಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದ ಹುಲಿ (1, 8, 21). ಸಿಕ್ಕಿದವು ಹೆದ್ದೊಡೆಗಳ್ ಉರಗನ ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ (3, 13, 33). ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದಲಿ ಗಟಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದ ಅರ್ಥಂ (Dp. 1). ಸಿಂಹವು ಬೇಡರವನ ಬಲೆಯೊಳಗೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಕೊಣ್ಡ (B. 4, 91). ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕದರೆ ರಮ್ಬೆ ಸಿಕ್ಕಾಕ್ಕೇ?—ಕುಡಿಯುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ.—ಬುಟ್ಟು ಇದ್ದವ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ್ಯಾನು.—ನೇತಾಡುವವನ ಹತ್ತರ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಜೋತಾಡುವದು ಸಿಕ್ಕ್ಕೀತು.—ಶಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ, ಸತ್ತವಸಿಲ್ಲ; ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ, ಬದುಕದವಸಿಲ್ಲ.—ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕ್ಷೇತ್ರನೆ ಹೇಲಾದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೋಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ದಾರೀಲಿ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.—ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಕ್ಷಿ, ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಇರುವೆ.—ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬಲೆಗೆ ಹೋಯಿತು.—ಥಕ್ಷ ಎಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು.—ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಉಚ್ಚೆ ಕುಡಿದೇನು, ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ರಕ್ತ ಕುಡಿದೇನು.—ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕವಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.). ಶತ್ರುಗಳ ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕದ (ಆಘಪನ್ನ Si. 439). See Bh. 1, 10, 38; J. 6, 30. 2, to cause to go or make go in, to insert, etc. (Bp. 21, 41; 55, 44; J. 23, 1). — ಸಿಕ್ಕು ಬೀಡು. To be caught; to fall into (another's) hands (My.).

ಸಿಕ್ಕು *sikku.* 2. = ಸಿಗ್ದು 2, (ಸಿಲುಕು 2), ಸಿಲ್ಕು 2. The state of being entangled, entanglement, intricacy (My.; Tḍ., T. ಚಿಕ್ಕು); impediment, hindrance, obstacle, trouble (J. 27, 42; My.). ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ನೇರದೆ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲದ ಕೂದಲು (ತೀರ್ಣಾಜ್ಯ, etc. Si. 216); ಕೂದಲುಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸುವ ಸಾಧನ (ಪ್ರಸಾಧನಿ, etc., ಬಾಚಣಿಗೆ, 231). — ಸಿಕ್ಕುದಲೆ. -ತಲೆ. An entangled head of hair (My.). — ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸು. To disentangle (as hair or thread, My.). — ಸಿಕ್ಕು ಮಾಡು. To entangle (Dp. 53, 5).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 3. (= ಸಿಕ್). P. p. of ಸಿಗು (S. Mhr.). ಸಿಕ್ಕವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 18). ಇವು (ಎತ್ತು, ಆಕಳು) ಬಹುತರವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ (3, 17). ಸಾವು ಕಾರನ ಮನೆಯ ಕನ್ನ ಕೊಜ್ಜಿದು, ಸಿಕ್ಕ ಬದುಕು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ (3, 41). ಒಬ್ಬು ದಿನ ಕಳವಿನ ಒಡವೆ ಸಹಿತ ಸಿಕ್ಕನು (3, 43). — ಸಿಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕು. rep. ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಚಾಡಿ ಜೀದಿ ಹತ್ತಿದನು (B. 4, 51).

ಸಿಕ್ಕೆ sikkĕ. = ಸಿಕೆ, etc. (ಮುದ್ರೆ Ŏb.).

ಸಿಕ್ತ sikta. Sprinkled, besprinkled; wetted, moistened; poured out; impregnated, engendered. See ಆಭಿಸಿಕ್ತ.

ಸಿಕ್ಥ sikthа. Boiled rice; a lump of boiled rice, a mouthful of boiled rice kneaded into a ball; bee's-wax; indigo. See ಘಕ್ತ-.

ಸಿಕ್ಥಕ sikthaka. = ಸಿಕ್ಥ. A lump of boiled rice, etc. (see ಘಕ್ತ-); *bee's-wax* (ಮುಯಣ Mr. 358, o. r. ಮೋಣ).

ಸಿಗಸು sigasu. = ಸಿಗಿಸು 1. To have split (as wood, My.).

ಸಿಗಿ sigi. To split, as wood; to tear or rend with the teeth, as sugar-cane (My.; Tu. ತಿಗಿ, ತಿಗು, ತಿಗುರು, ಸಿಗುರು).

ಸಿಗಿಸು sigisu. 1. = ಸಿಗಸು. (My.).

ಸಿಗಿಸು sigisu. 2. (fr. ಸಿಗು). = ಸಿಕ್ಕಿಸು. (S. Mhr.).

ಸಿಗು sigu. = ಸಿಕ್ಕು 1. (S. Mhr.). P. p. ಸಿಕ್ಕು 3, q. v. ಮುರಾರಿ ಗೋಪಿಯರಲ್ಲಿ ಪಾದರವಾಡಿ, ಸಿಗನೇ? (Bp. 54, 40). ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮನುಷ್ಯರೂ ತೋಳಿಗಳ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಸಿಗುವದುಣ್ಟು (B. 2, 18). ಕಾಡ ನಾಯಿಗಳು ಬಹು ತೀವ್ರ ಓಡುವವು, ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಗ್ಗುವದಿಲ್ಲ (3, 40). ಆಡವೀ ಕತ್ತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಕೆಯ್ಗೆ ಬೇಗ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ (3, 48). ನಿನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಯಾರ ಬಿಯ್ಯಲ್ಲಾದರೂ ಕೆಯ್ಯಡ ಇಸ ಕೊ! (3, 78). ನನಗೆ ಈ ಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (3, 123). ನಿಮಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲೊಲ್ಲದೋ? (3, 123). ಕುದುರೆ ಇನ್ನು ಜ್ಯಾಗೆ ಸಿಗುವದು? (4, 79). — ಸಿಕ್ಕು ಬೀದು. = ಸಿಕ್ಕಿ-. ಆ ಹುದುವು ಜೇಡಹುದದ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಜಿದ್ದು (B. 4, 112).

ಸಿಗುಟ್ಟಿ sigur. ಸಿಗುಜ್ಜಿ. = ಸಿಬಜು, ಸಿವಜು, ಸಿವಜು. A splinter, a shiver; that is pared off, rind (ಕೆಲ್ಲೆ Šm. 49; ಕಕ್ಕು 79; ಕೆಲ್ಲೆ Kk. 56; see ಚಪ್ಪೆ). ಕಳೆದ ಸಿಗುಬಿನ ಕಜ್ಜಿನನ್ವದಿ... ಲಲಿತಮ್ ಆಪ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5, o. r. ಸಿಬಜಿನ). — ಸಿಗುಜಿ ಚನ್ನಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7). — ಸಿಗು ಜೀದು. -ಜಿದು. Splinters or shivers to rise or be raised (Bh. 5, 11, 39; Râm. 4, 3, 7).

ಸಿಗುಳು sigulu. = ಸೀಳಿ 1, etc. ಸಿಗುಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ದಾರಿತ, ಭಿನ್ನ, ಛೇದಿತ Si. 382; *only* in Si.).

ಸಿಗ್ಗಾಳಿ siggu-âḷi. (Šmd. 239). A person who is ashamed, a bashful person.

ಸಿಗ್ಗಿಗ siggiga. A daitya or râkshasa (ಮಜ್ಜಿಗ, ರಕ್ಕಸ, ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸಾವಳಿ Kk. 11*a*; *cf.* ಸೆರಗು? Tĕ. ಸೆಗ್ಗು, reproach, censure = ಅಪವಾದ, ನಿಜ್ಜೆ).

ಸಿಗ್ಗು siggu. (Šmd. 248). Shame, decency; modesty, bashfulness; timidity (My.; Tĕ.); disgust (My.). *Cf.* ಎಗ್ಗು 2; ನೆಡೆ 3. — ಸಿಗ್ಗಾಗು. -ಆಗು. To feel ashamed, to become bashful (Abh. P. 7, after 58; 9, 39; Bp. 18, 10). — ಸಿಗ್ಗೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಸಿಗ್ಗಾಗು. (Bp. 38, 19).

ಸಿಂಗ singa. 1. Tbh. of ಸಿಂಹ. A lion (ಸಿಂಹ Šmd. 348; Čt. I, 96; II, 23; ಕೇಸರಿ Šm. 83; Si. 166). 2, Kâma (ಮನ್ಮಥ Šm. 7; ಮದನ 83). ರಂಗನ ಮುನ್ದೆ ಸಿಂಗನೇ? (Prv.). — ಸಿಂಗಕೇಸರಿ. N. of a plant (ಛತ್ರಶಾಖೆ Mr. 121, o. r. ಚಕ್ರಶಾಖೆ; Sk. ಸಿಂಹಕೇಸರ, the plant Mimusops elengi). — ಸಿಂಗದನ್ನ ಂ. -ಅನ್ನ ಂ. A lion-like man (Šmd. 192). — ಸಿಂಗದೇರವಳ್. -ತೇರವಳ್. Whose vehicle is a lion: Durgâ (ತಿಪೆ Kk. 5; ಗಿರಿಜೆ Šm. 3). — ಸಿಂಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.). — ಸಿಂಗವಾಸ. A kind of alliteration (Ch.). — ಸಿಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಸಿಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಸಿಂಗವೇಣ್ಟೆ. -ಬೇಣ್ಟೆ. (Šmd. 387). A lion's-hunt.

ಸಿಂಗ singa. 2. Tbh. of ಶೃಂಗ (Šm. 83). A horn, etc. — ಸಿಂಗನಾದ. The sound of the horn of an antelope blown by jôgis (My.). — ಸಿಂಗಹಲ್ಲು. An irregular tooth (My.).

ಸಿಂಗಣಿಕ siṅgaṇika. = ಸಿಂಗಳೀಕ. (J. 21, 18. 33).

ಸಿಂಗರ siṅgara. Tbh. of ಶೃಂಗಾರ. (ಜಾಲ, ಶೃಂಗಾರ Nn. 34; ಶೃಂಗಾರ, ತನ್ತ್ರ 75; ಶೃಂಗಾರ 108). — ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್. -ಂ. To adorn, to decorate (J. 13, 7). ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ಯುದು (ಪ್ರತಿಕರ್ಮ, ಪ್ರಸಾಧನ, etc. Mr. 333). — ಸಿಂಗರಜೋಗಿ. Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8). — ಸಿಂಗರವ್ವೆಜ್. -ಂ-ಜೆಜ್. To be embellished or adorned (Šâv. 5, after 57). — ಸಿಂಗರವೆಜ್. -ಜೆಜ್. = ಸಿಂಗರವ್ವೆಜ್. (Šâv. 3, after 35).

ಸಿಂಗರಿ siṅgari. Vishṇu in his lion-incarnation; N. (My.). See ಋಗ್ವೇದಿಗಳ್-.

ಸಿಂಗರಿಸ siṅgara-iga. (Šmd. 233, o. r. ಸಿಂಗಾರಿಗ). A man who adorns.

ಸಿಂಗರಿಸು siṅgarisu. Tbh. of ಶೃಂಗರಿಸು. To adorn, to embellish (Bp. 4, 32; 5, 13; Râv. 4, 13; J. 4, 66; 6, 11).

ಸಿಂಗಳ siṅgaḷa. Tbh. of ಸಿಂಹಲ (R.; T. ಚಿಂಗಳ).

ಸಿಂಗಳೀಕ siṅgaḷika. = ಸಿಂಗಣಿಕ. A black monkey (Râm. 6, 30, 7. 16; My.; Tĕ. ತಿಂಗಿಲೀ).

ಸಿಂಗಾಡಿ siṅgâḍi. A bow (J. 16, 7; 29, 29; T. ಚಿಂಗಾಡಿ, ಚಿಂಗಾಣಿ; M. ಚಿಂಗಾಡಿ, a Turkish bow; Tĕ. ಸಿಂಗಾಣಿ, ಸಿಂಗಿಣಿ, made of horn; a bow made of horn, a bow).

ಸಿಂಗಾರ siṅgâra. Tbh. of ಶೃಂಗಾರ (Šmd. 353; Čt. II, 56). ರಂಗಾ, ಈ ಹೊತ್ತು ಯಾಕೆ ಬಹಳ ಸಿಂಗಾರಾಗಿದ್ದೀ? (B. 2, 7).

ಸಿಂಗಾರಿಸು siṅgârisu. Tbh. of ಶೃಂಗಾರಿಸು. To adorn. 2, to be adorned or decorated (Prll. 3, 4; Râm. 6, 53, 7).

ಸಿಂಗಿ siṅgi. Tbh. of ಶೃಂಗಿ (Šmd. 353; Bp. 58, 55). See ಉರಿ-. — ಸಿಂಗಿಜೊಪ್ಪಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 6).

ಸಿಂಘಾಣಿ siṅghâṇa. = ಸಿಂಹಾಣ, etc. (Colebr.). See ಸಿಮ್ಮಳ.

ಸಿಂಘಿಣಿ siṅghiṇi. *The nose.*

ಸಿಬ್ ṡiḃ. ಸಿಳ್. *The skirt of a web or dress.*

ಸಿಚ ṡiċa. = ಸಿಚ್. (ವರ್ತಿ Mr. 342).

ಸಿಚಯ ṡiċaya. *Cloth, a raiment* (ವಾಸ, ಆಚ್ಛಾದನ, etc., ಸೀರೆ Mr. 341; see ಸೀರೆ).

ಸಿಂಜಾನ siṅjâna. Tinkling (Čpr. 1, after 101).

ಸಿಂಜಿ siṅji. Tinkling.

ಸಿಂಜಿತ siṅjita. Tinkled, tinkling; tinkling (G.).

ಸಿಂಜಿನಿ siṅjini. *A bow-string* (ಬಿಲ್ಲು ಹೆದೆ Mr. 294). 2, *tinkling rings worn round the toes, a tinkling ornament for the ankle* (ಪಾದಕಟಿಕ, ಕಾಲ ಕಡಗ Hlâ.; ಹಂಸಕ, etc. Mr. 344).

ಸಿಂಜಿನಿಪ್ರಹರಣ siṅjini-praharaṇa. The twang of a bow-string. See ಜೀವಡೆ.

ಸಿಟ್ಟಿ siṭṭi. Tbh. of ಸೃಷ್ಟಿ (Šmd. 370; T.; see s. ಪೆರಣ).

ಸಿಟ್ಟು siṭṭu. Anger, passion, wrath, rage (ಕೋಪ, ಕ್ರೋಧ, ಅಮರ್ಷ, ರೋಷ, ಪ್ರತಿಘ, ರುಷ್, ಕ್ರುದ್ಧ Si. 69; C.;

T. చిట్టి, చిట్చి; T., M. చిఁట్చి; Tě. సీసె, చిన్ను; see కీడు 2, చిఁడు 3, సీడు 2, సేడు 2). సಹಜವಾದ ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವನು (ಕ್ರೋಧಸ, ಅಮರ್ಷಣ Si. 361); ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳದು (ಅಭಿನೀತ 428). ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳ ನ್ಹಾಕೆ (ಚಣ್ಡಿ Dhw.). ಸಿಟ್ಟಿನವ (ಅಮರ್ಷಣ G.). ಸಿಟ್ಟಿನವಳು (ಭಾಮಿನಿ, ಭಾಮೆ G.). ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಮೂಲ.—ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಯ್ದು ಮೂಗು ಶಾನ್ತತ್ವಕ್ಕೆ ಪತ್ತೀತೇ?—ಸಿಟ್ಟು ತನಗೆ ಕೇಡು, ಸವಧಾನ ಪರರಿಗೆ ಕೇಡು (Prvs.). — ಸಿಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To grow angry, etc. (ಮುಳಿ G.). ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವರು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವನು (B. 4, 94). ನೀವು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಹಳೇ ಸಿಟ್ಟಾಗುವರಿ (4, 199). ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಿಟ್ಟಾದನು (5, 63). — ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಬರು. To grow angry, etc. ತಾವು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರಬಾರದು (B. 4, 124). — ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸು. -ಎಬ್ಬಿಸು. To provoke to wrath (G. 186). — ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳು. -ಏಳು. To grow angry, etc. (B. 2, 19. 31; 3, 49. 59; 4, 153). — ಸಿಟ್ಟು ಇಡಿ. Anger, etc. to abate (B. 3, 60; 5, 197). — ಸಿಟ್ಟು ಇಡಿಸು. To abate anger, etc. ಅತನ ಸಿಟ್ಟು ಇಡಿಸಿದನು (B. 5, 47). — ಸಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು.=ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳು (My.). — ಸಿಟ್ಟುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to become angry, etc. (G. 154). — ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become angry, etc. ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ್ದು ಅಡುವಳೆ (ಮನ್ಮು, ತೋಕ್, ಶುಚ್ Si. 69). — ಸಿಟ್ಟು ತಡ ಕೊಳ್ಳು. To keep down one's anger, etc. (B. 3, 81). — ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸು. To wreak vengeance for; to revenge one's self. ಮಗನ ಕೊಲ್ದ ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ದು (B. 5, 46). ಇದಱಿ ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ದು (5, 68). — ಸಿಟ್ಟು ತುಮ್ಬಿಸು. To fill with anger, etc. (G. 410). — ಸಿಟ್ಟು ನುಂಗು. To swallow or suppress one's anger, etc. (B. 4, 16). — ಸಿಟ್ಟು ಬರಿಸು. To excite anger, to enrage (ಮುಳಿಯಿಸು G.). — ಸಿಟ್ಟು ಬರು. Anger, etc. to come or arise. ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವದೋ, ಹಾಗೆ ದನಕ್ಕಳ್ಳಿ ಬರುವದು (B. 2, 19). ಗಣ್ಣಿನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದದನ್ನು ಕಣ್ಣು (3, 60). ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದರೆ ಹಿಟ್ಟು ಮುಕ್ಕು!—ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದರೂ ಅಟ್ಟು ಏನಹಾ ಉಣ್ಣ ಕೂಡದು (Prvs.). — ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಿಸು. To remove or appease anger (ತಿಳುಪು G.). — ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡು. Anger to cease; to forsake wrath. ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಆದರೂ ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸು. To cause to become angry. ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to cause another's anger to come down upon one's self. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೆಣಕಿ, ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿರೋ? (B. 3, 84). — ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡು. To show anger or displeasure; to become angry with (C.). ತಾಯಿ ಮೇಲಿನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಈಕೆ ತನ್ನ ನಡತೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 6). ಏನೇ, ತಂಗೀ, ಬೀಜಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೂವ ಕೊಯ್ಯ ಬೇಕೇ? ಎನ್ದು, ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದನು (3, 80). ಕಮತಿಗರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 43). ತಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡ ಬೇಡ! (4, 201). — ಸಿಟ್ಟು ಹಿಡಿ. To catch anger, to grow angry (B. 3, 40; 5, 28. 67). — ಸಿಟ್ಟಿಬ್ಬಿಸು. -ಎಬ್ಬಿಸು. To arouse anger; to enrage (My.).

ಸಿಟ್ಟುಗಾಱಿ *siṭṭu-gāṟa.* A passionate man (My.). ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟುಗಾಱಿ (ಚಣ್ಡ, ಅತ್ಯನ್ತಕೋಪನ Si. 361). — ಸಿಟ್ಟುಗಾಱಿಯು. A passionate woman (ಕೋಪನೆ, ಭಾಮಿನಿ 182).

ಸಿಡತ *siḍata.* A quick to-and-fro-movement of the muscles of the head (My.). ತಲೆ ಸಿಡತಕ್ಕೆ ಮಲತೋಧನೇ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a jumping about from pride (My.).

ಸಿಡದು *siḍadu.* = ಸಿಡಿದು. P. p. of ಸಿಡಿ 3. (C.).

ಸಿಡಿ *siḍi.* 1. The state of being small, thin, fine or atomic (ಸೂಕ್ಷ್ಮ Śmd. Dh.; ಕಾಣ ಬಾರದ ಹಾಂಗೆ ಇರ್ದ ಭಾವಂ Cm.; see ಕಿಱಿ, ಸಡೆ 2). — ಸಿಡಿಸೋನೆ. A very fine, light drizzle (Rām. 4, 6, 6).

ಸಿಡಿ *siḍi.* 2. An iron hook (ಆಯಸ Śmd. Dh.; Tě.; see ಸೆಡೆ 2); the hook-machine on which men of the Śūdra class are suspended in the air by a hook passed through the sinews of the back (the hook being attached to one end of a lever which is raised on the top of a high pole or fulcrum) and swung round (by means of a rope fixed to the lever's other end, C.; Tě.; T. చిడిల్). — ಸಿಡಿ ಮರ. The lever to which the man is secured (My.). — ಸಿಡಿಯಾಟ. -ಆಟ. The ceremony of men being suspended on the siḍi and swung about, which is performed on account of Mârî (My.). — ಸಿಡಿಯಾಡು. -ಆಡು. To perform that ceremony (My.). — ಸಿಡಿ ಹಬ್ಬ. The swinging feast (My.).

ಸಿಡಿ *siḍi.* 3. To be scattered; to fly about; to be spattered, as mud, etc.; to snap, as parched grain; to burst forth spontaneously, as seed from over-ripe fruit, etc.; to move quickly from side to side, as muscles, as the head from pride; to start; to bounce (ವಿಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. తెఱి? see s. చిమకిను); to scatter over, to cover (J. 11, 38). ಸಿಡಿದದು (ವಿಕೀರ್ಣ G.). ಉಗುಳು ಸಿಡಿದ ನುಡಿ (ಅಮೃತೈಕ Hlâ.). ವೇದವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಬಾಯೊಳಗಿನ್ದ ಸಿಡಿದ ಹನಿ (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು G.). ಸಿಡಿದಂ, ಸಿಡಿದವಂ (Śmd. 260). ನ್ಯಗ್ರೋಧಬೀಜಂ ಕೆಲಂ ಸಿಡಿದುಂ ಪೆರ್ಮರನ್ ಆಗದೇ? (Śś. 44). ಬಿಪ್ಪೆಯಿದೆದು ಸಿಡಿದ ಮುತ್ತುಗಳ್ (J. 6, 6). ಗಿಡುಮರನನ್ ಎಱೆಗೊಣ್ಡು ಸಿಡಿದವರ್ ಕೆಲರ್ (16, 40). ಕೆಲಕೆ ಸಿಡಿಯದಿರ್! ಪೊಡೆ! (28, 45). ಆವಂ ಸಿಡಿದೋಡುವಾ ಳುರಂಗದ ಬೆನ್ನನ್ ಆಯ್ದಿದಂ (28, 53). ಬೇಳವ್ಬುದಿನ್ದ ಕೆಲ ಸಿಡಿದು ಬನ್ದಾ ವಿಪಯೆ (30, 19). See Rêv. 5, 46; 8, 109; Śśv. 3, 46; Bh. 1, 20, 54; J. 22, 33; 23, 25.

ಸಿಡಿ *siḍi.* 4. = ಸಿಡಿದು. P. p. of ಸಿಡಿ 3, in ಸಿಡಿ ಸಿಡಿದು (Č. Bp. 2, 4).

ಸಿಡಿ *siḍi.* 5. The state of being scattered, etc;. that which is scattered or sputtered from the mouth; moving quickly from side to side (on account of pride, My.). 2, an iron spring-trap (J. 28, 47; My.). ಸಿಡಿ ಸುರಿದ ಮೇಲೆ ಮಡಿ ಏನು? (Prv.). — ಸಿಡಿದಲೆ. -ತಲೆ. = ಸಿಡಿಯುನಲೆ. (Bh. 2, 2, 104). 2, a head that moves quickly from side to side (on account of pride, My.). — ಸಿಡಿಯುನ್ದಲೆ. -ಉಂ-ತಲೆ. (Śmd. 204). A head that is flying about or bouncing. — ಸಿಡಿನಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Śśv. 3, 24; Bh. 3, 23, 10).

ಸಿಡಿ *siḍi.* 6. End of thirst or desire: satiety, disrelish, dislike (? ದಾಹಾನ್ತ Śmd. Dh.; *cf.* ಚಟ್ಟು 2). hopelessness, despair (? if this were the true meaning, the word would probably be = ಸಿಡಿ 7).

ಸಿಡಿ *siḍi.* 7. (=ಸೆಡೆ 5?). (Fear, perplexity).—ಸಿಡಿಮಿಡಿ. Great agitation, alarm, consternation (ಕಾತಳ, ತಳ್ಕಂಕ Śm. 50; ತಳ್ಕಂಕ Kk. 67; Tě. చిడిముడి). — ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become greatly alarmed (Grj. 2, after 106; 5, 88; Bp. 14, 19; 26, 60; 48, 9; 58, 42; Rêv. 5, after 55; 9, 24;

V. 34, 92; ŠSv. 4, 88; Bh. 6, 4, 67; J. 8, 40; 31, 2). — ಸಿಡಿಮಿಡಿ ಬೀ. Consternation to arise (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 14, 163). — ಸಿಡಿಮಿಡಿಪಕ್ಕ. (ವರ್ತಿಕೆ Si. 178).

ಸಿಡಿ sidi. 8. (= ಸಿಡಿ 5). The fluid flowing from an elephant's temples when in rut (? ಗಜಕ್ರೋಧ ವಸ್ತು ŠSmd. Dh.).

ಸಿಡಿ sidi. A ladder: a staircase (My.; Mhr., H. ಸಿಡೀ).

ಸಿಡಿಲ್ sidil. 1. = ಸಿದಿಲು 1. To be scattered in different directions; to become loose (ವಿಕೀರ್ಣ ŠSmd. Dh.; Šm. 107; Čpr. 5, 5; Abh. P. 7, after 52; 11, after 143; 13, 69; Rśv. 5, 69). P. p. ಸಿಡಿಲ್ದು. ಸಿಡಿಲ್ದುದು (ಪ್ಲಕ್ಷ, ತಿಥಿಲ Hlâ.).

ಸಿಡಿಲ್ sidil. 2. = ಸಿದಿಲು 2, ಸಿಡ್ಲು 1. A shaft of lightning, a thunder-bolt (ಮೇಘವಜ್ರ ŠSmd. Dh.; ಮೇಘಾಗ್ನಿ Šm. 107; Tu. ತೆಡಿಲ್; *cf.* T. జిడి, splendour, and the terms s. ತಿಂಗಳ್?). ಘನರವಂ ಸ್ವನಿತಮೆನೆ ಪೊಯಿಗು, ಅಲ್ಲಿನ್ದುರುಳ್ವ ಕಡಿಯ ನುಡಿ ಸಿಡಿಲಿನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 43). ಜಳಜಳನೆ ಮಿಂಚಿತ್ತು ಸಿಡಿಲ ಕೆಯ್ಯಾವಿಗೆವೋಲ್ (ŠSmd. 229). ಅರ್ಕೇನ್ದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿರ್ಕುಂ ಕದ್ದುಲ್ದೆ ಸಿಡಿಲ್ಗಳಿಗುಗುಂ (267). ಹೊಡೆವ ಸಿಡಿಲ್ (Bh. 1, 8, 31). See Čpr. 5, 5; Abh. P. 13, 75. 76; Grj. 9, after 58; Rśv. 6, after 11; 6, 54; ŠSv. 3, 19; J. 7, 55; 13, 43; 15, 17; ಬಜೆ-. — ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆ. A clap of thunder, thunder (J. 7, 31). ಪೊಡೆವ ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆ (13, 1). — ಸಿಡಿಲ ದನಿ. = ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆ. (ಪೊದಿಗು Kk. 73). — ಸಿಡಿಲ ಧ್ವನಿ. = ಸಿಡಿಲ ದನಿ. (ಸ್ಫೂರ್ಜಥು Hlâ.). — ಸಿಡಿಲನ್ನ. -ಅನ್ನ 1. A man like a thunder-bolt. ಸಿಡಿಲನ್ನಂ ಸಿಂಗದನ್ನಂ ಪುರಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನನ್ ಈ ನಾರಸಿಂಹಂ (ŠSmd. 192). — ಸಿಡಿಲ ಮುಡಿ. A small thunder-bolt (Rám. 3, 6, 50). — ಸಿಡಿಲ ರವ. = ಸಿಡಿಲ ದನಿ. (ಪೊದಿಗುŠm. 84). — ಸಿಡಿಲ್ದನಿ. = ಸಿಡಿಲ ದನಿ. ಗುಡುಗುಡು ಜಿಳಿಚಿಟಿಲೆನ್ದುಗ್ಗದ ಸಿಡಿಲ್ದನಿ ಪೊಡೆಯೆ (Rśv. 8, 113). — ಸಿಡಿಲ್ಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Lightning (ಮುನಿಲ್ಗಿಡ್ದು Čt. II, 113).

ಸಿಡಿಲು sidilu. 1. = ಸಿದಿಲ್ 1. P. p. ಸಿಡಿಲಿ. (ಆಹಿಯ) ತಿಕ್ಕಿ ಸಿಡಿಲಿತು (Bh. 3, 13, 33).

ಸಿಡಿಲು sidilu. 2. = ಸಿದಿಲ್ 2, etc. (C.). ಪೊರಿಗುವ ಸಿಡಿಲಿನಬ್ಬರವೋ (Bh. 1, 19, 19). ಸಿಡಿಲುಗಳ ಗರ್ಜನೆ (3, 13, 20). ಮಬ್ಬೀ ತಡಿಸದ ಕೊಡೆ ಸಿಡಿಲ ತಡಿಸೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ಸಿದ್ದಾದೇವಿ. — ಸಿಡಿಲೊಲ್ಲದ ಗಿಡ. -ಒಲ್ಲದ-. (ವಾತಳ, ತೀತಲ Si. 159).

ಸಿಡಿಸು sidisu. To cause or make (water, mud, etc.) to fly about (and fall upon persons or things), to spatter, to bespatter (C.). ನೂಜಿಗಳನ್ನು ಹರವಿ, ಎಣ್ಣೆಯ ಸಿಡಿಸಿ (B. 4, 158). ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗೋದಕವನ್ನು ಸಿಡಿಸಿ, ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು (5, 61). ಕೊಬೀ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ, ಮೋಜೀ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿನ್ತೆ (Prv.). **2,** to cause to snap, etc. (see ಚಿಟ್ಟಿಸು).

ಸಿಡು sidu. = ಸಿಡುಕು 2. (*Cf.* Mhr. ಚಿಡಚಿಡಾ, peevish, cross; ಚಿಡಚಿಡೇಂ, to take offence). — ಸಿಡುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಸಿಡುಕು 1. (My.).

ಸಿಡುಕು siduku. 1. To be snappish: to chide, to scold (in an angry manner, My.).

ಸಿಡುಕು siduku. 2. = ಸಿಲುಕು 2, (ಸಿಲ್ಕು 2), ಸಿಲ್ಕು 3. Snappishness: peevishness, irascibility, wrath (My.). — ಸಿಡುಕ. -ಆ. A peevish, irascible, wrathful man (My.). — ಸಿಡುಕಿ. A peevish, etc. woman (My.). — ಸಿಡುಕು ಮೋಜು. A peevish, sullen, wrathful countenance (My.).

ಸಿಡುಕುತನ siḍukutana. = ಸಿಡುಕು 2. (My.; B. 3, 104).

ಸಿಡುಬು siḍubu. The small-pox (My.); the vaccine. — ಸಿಡುಬಾಗು. -ಆಗು. = ಸಿಡುಬೇಯಿ. (My.). — ಸಿಡುಬು ಮಾಡು. To vaccinate, to innoculate (My.). — ಸಿಡುಬುಮೋಜು. A pock-marked face (My.). — ಸಿಡುಬು ಹಾಕು. = ಸಿಡುಬು ಮಾಡು. (My.). — ಸಿಡುಬೇಯಿ. -ಏಯಿ. The small-pox to break out (My.).

ಸಿಡುಮ್ಬು siḍumbu. (ŠSmd. 48). = ಸಿಡುಮ್ಬೆ. A (thorny) tree, a bush, a thicket (ಕುಟ ŠSs., *cf.* ಕುಂಜ; Rśv. 5, 118; ŠSv. 4, 23; *cf.* the terms s. ಗಿಡ).

ಸಿಡುಮ್ಬೆ siḍumbĕ. = ಸಿಡುಮ್ಬು. (ಶುತ್ತುಜು Čt. II, 35).

ಸಿಡೆ siḍĕ. 1. = ಸೆಡೆ 1, q. v.

ಸಿಡೆ siḍĕ. 2. = ಸೆಡೆ 7, q. v.

ಸಿಡ್ಲು siḍlu. 1. = ಸಿದಿಲ್ 2, etc. (ಸ್ವರು Si. 449; My.).

ಸಿಡ್ಲು siḍlu. 2. = ಸಿಳ್ಕು 2. Rheum of the eye. ಕಣ್ಣಿನ ಸಿಡ್ಲು (ದೂಷಿಕೆ, ನೇತ್ರಮಲ, ಗೀಜು Si. 206).

ಸಿಣ್ಡು siṇḍu. A disagreeable, nauseous, fetid smell (as of sheep, tigers, rancid butter, etc., My.; *cf.* ಕೀ 2?).

ಸಿಣ್ಡಿಸು siṇḍisu. = ಜಿಟ್ಟಿಸು (in ಮೊಗ-). To put on a snappish, stern, grim or surly look, to frown (My.). **2,** to cause (the face) to assume such a look (My.).

ಸಿತ sita. 1. Bound, tied, fastened; surrounded. See ಪ್ರ-.

ಸಿತ sita. 2. *Destroyed; brought to an end, finished, completed.* See ಅವ-.

ಸಿತ sita. 3. *White;* the colour white (ಶುಕ್ಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 32; ಕಲಧೌತ, ಬಿಳಿದು 44; ಬಿಳಿದು 80); silver.

ಸಿತಕೀರ್ತಿ sita-kirti. White, pure glory (Bp. 53, 57).

ಸಿತಗ sitaga. (= ಷಡ್ಗಿ). A lewd, profligate man; a paramour; a whoremonger; an adulterer (ಸೊಡ್ಡಿ, ಪೊಲದಿ, ಜೋಡ, ಪಾಣ್ಪಿ ŠSmd. II; ಪಾಣ್ಪಿ Čt. I, 16; ಜೋಡೆ, ಪರಳಿಗ, ಪಾಣ್ಪಿ, ಜಾರ ŠSs.; ಪೊಲದಿ Kk. 84; ಪಾಣ್ಪಿ, ಜೋಡ 89; ಪೊಲದಿ Šm. 57; V. 6, 7; ŠSv. 2, 86; Bh. 1, 6, 11; *cf.* Mhr., H. शेंदूळ, whorish, unchaste). 2, a wicked or vicious wretch (Tě. ಸಿತಕುಡು = ಕ್ಷುದ್ರುಡು). ಒಪ್ಪಿಡಿಗೂಡಿಂ ಸಿತಗನ ಕಪ್ಪಡಮುಂ (ŠSmd. 79). — ಸಿತಗಳನೆ. A vicious elephant (ವ್ಯಾಳ, ದುಷ್ಟಗಜ Hlâ.). — ಸಿತಗಳ್. = ಸಿತಗೆ. (V. 9, 91). — ಸಿತಗಾನೆ. = ಸಿತಗಳನೆ. (ವ್ಯಾಳ Mr. 156).

ಸಿತಗತನ sitagatana. Profligacy; whoredom; adultery (ಪಾಡು Šm. 117).

ಸಿತಗೆ sitagĕ. (ŠSmd. 245). A lewd, profligate woman; a whore; an adulteress (ಪಾಡು, ದಡ್ರುಂಜೆ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಪೆ ŠSmd. II; ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಪೆ, ಬೆದೆಗಾತಿ, ಜಾರೆ ŠSs.; ಜೋಡೆ Čt. II, 99; ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಪೆ Kk. 89; ದಡ್ರುಂಜೆ, ಪಾಡು 91; Šm. 75; ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಬೆದೆಗಾತಿ, ಪಾಣ್ಪೆ, ಜಾರೆ Kk. 29, Šm. 75). See ŠSmd. 244 s. ಬಕ್ಕಮ್ಬುಯಲ್.

ಸಿತಚ್ಛತ್ರ sita-č-čhatra. A white umbrella. (R.).

ಸಿತಚ್ಛತ್ರೆ sita-č-čhatrĕ. *A sort of dill or fennel, Anethum sowa* Roxb.

ಸಿತದೂರ್ವೆ sita-dûrve. White dûrvĕ grass (ಬಿಳಿಯ ಕಱುಕೆ Mr. 109).

ಸಿತದ್ವಿಪೆ sita-dvipĕ. N. of one of the female elephants. See Mr. 59 s. ದ್ವಿಪ.

ಸಿತಪಕ್ಷ sita-paksha. The light half of a lunar month. (Kâvy. V, 30).

ಸಿತಯಶ sita-yaśa. A man of white, pure fame or glory (Bp. 29, 1).

ಸಿತರೋಚಿ sita-rôći. Having white light or splendour: the moon (ಏಣಾಂಕ, ಚಸ್ಸ Nn. 146). 2, good report (ಸುಕೀರ್ತಿ 146). 3, a good, virtuous man (ಸಜ್ಜನ 146). 4, an ascetic (ಮುನೀಶ್ವ, ಯತಿ 146). 5, Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 146).

ಸಿತವಾಹನ sita-vâhana. Having a white horse or white horses: Arjuna (J. 9, 1; 11, 1; 25, 19).

ಸಿತಶಿವ sita-śiva. *Rock-salt.*

ಸಿತಶೂಕ sita-śûka. *Barley.*

ಸಿತಹಯ sita-haya. = ಸಿತವಾಹನ. (ಇಷ್ಟಜ, etc., ಫಲ್ಗುನ Mr. 264; Bh. 8, 8, 37).

ಸಿತಾಂಶು sita-aṁśu. The moon; camphor. (R.).

ಸಿತಾಂಗ sita-aṅga. Śukra, the planet Venus (Mr. 38). 2, Śiva (Bp. 35, 24). 3, white limbs, a pale body (Bp. 3, 12).

ಸಿತಾತಪತ್ರ sita-âtapatra. A white umbrella (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ Nn. 18).

ಸಿತಾತಪವಾರಣ sita-âtapavâraṇa. = ಸಿತಾತಪತ್ರ. (Ćpr. 3, 51).

ಸಿತಾನನ sita-ânana. White-faced; Garuḍa. (R.).

ಸಿತಾಬ್ಜ sita-abja. A white lotus (ಪುಣ್ಡರೀಕ Mr. 504).

ಸಿತಾಭ್ರ sita-abhra. A white cloud. 2, *camphor.*

ಸಿತಾಮ್ಬರ sita-ambara. Clothed in white garments; an ascetic wearing white garments, *a Bauddha mendicant.*

ಸಿತಾಮ್ಬುಜ sita-ambuja. *A white lotus.*

ಸಿತಾಮ್ಭೋಜ sita-ambhôja. *A white lotus.*

ಸಿತಿ siti. 1. Binding, fastening. See ಪ್ರ-.

ಸಿತಿ siti. 2. = ಶಿತಿ. (Sk.).

ಸಿತೆ sitĕ. *Candied sugar.*

ಸಿತೇತರ sita-itara. Other than white, *black.*

ಸಿತೇತರಗತಿ sitĕtara-gati. Having a black course: *fire.*

ಸಿತೋತ್ಪಲ sita-utpala. A white water-lily (My.).

ಸಿರಿಗೆ sidigĕ. 1. = ಸೆದಗೆ. Tbh. of ಚಿತ್ಯೆ. A funeral pile (ಚಿತಿ, ಚಿತ್ಯೆ Mr. 398).

ಸಿರಿಗೆ sidigĕ. 2. Tbh. of ಶಿವಿಕೆ. A litter, a bier (Bp. 32, 43. 44). ಕುದುರೆಯನ್ನೇಱಿದೇ, ಕದನವ ಜಯ್ಸುದೇ, ಸುದತಿಯರೊಲುವೆಯಱಿಯದಿಪ ಆರಸು ತಾ ಸಿರಿಗೆ ಹೆಣದನ್ತೆ (Sp.).

ಸಿದುಗು sidugu. To search or feel about or for with the hand (ಪರಾನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; Tĕ. వెతకు, వెతుకు, వేదకు, to search = అన్వేషించు; దేఁడు, to search = వెతుకు, దేవు, to grope for as with a drag under water; T. తేఁడు, to seek).

ಸಿದ್ಧ siddha. Tbh. of ಸಿದ್ಧ. (My.).

ಸಿದ್ಧಾ siddâ. Tbh. of ಸಿದ್ಧಾ. — ಸಿದ್ಧಾದೇವಿ. Durgâ; N. (My.). ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಸಿದ್ಧಾದೇವಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡೀತು (Prv.).

ಸಿದ್ಧಾಯ siddha-âya. Established revenue: tribute paid to a lord paramount (ಅರ್ಥಾಗಮ, ಆಯ, ಭಾಗಧೇಯ, ಬಲಿ, ಕರ ಹಿಱ.; ಕರ, ರಾಜಾರ್ಥ Nn. 19, o. r. ರಾಜಾರ್ಥ, ಭಗ್ನಾರ; J. 17, 12; 29, 17; Tĕ.: tax, fee).

ಸಿದ್ದಿ siddi. 1. An Abyssinian (My.; Br.; Mhr. ಶಿದ್ದೀ).

ಸಿದ್ದಿ siddi. 2. Tbh. of ಸಿದ್ಧಿ. (My.).

ಸಿದ್ದಿಗೆ siddigĕ. = ಸಿದ್ದೆ. A leather-bottle (for ghee and oil, used in trade, My.; Tĕ. సిద్దె; T. చిత్తి, చిత్తై; T. చుత్తి, M. ചുത്തിഗ, തുത്തിഗ, an oil vessel). — ಸಿದ್ದಿ ಗೆಯುಱುಡೆ. = ಸಿದ್ದಿಗೆ. (My.; Si. 309).

ಸಿದ್ದೆ siddĕ. = ಸಿದ್ದಿಗೆ, q. v. (My.).

ಸಿದ್ಧ siddha. = ಸಿದ್ಧ, ಸಿನ್ನ, ಸಿನ್ನ್ವ 1. *Accomplished, effected,* completed, finished, perfected, fulfilled (ನಿರ್ವಾಹ Nn. 94). 2, obtained, acquired, gained. 3, succeeded, successful. 4, settled, established, substantiated, demonstrated, proved. 5, valid (as a rule of grammar or in law). 6, concrete: primitive (in grammar). 7, ready (as money); ready (as a person to act, an animal to be employed). 8, admitted to be true or right, true (ನಿಜ, ನಿಜವಾದನ್ಹದು 94). 9, adjudicated, decided, terminated (as a lawsuit). 10, paid, liquidated, settled (as a debt). 11, thoroughly prepared, concocted, compounded (as drugs, etc.). 12, cooked, dressed; matured, ripened, ripe. 13, subjugated, subdued, brought into subjection (by magical power). 14, thoroughly skilled or versed in. 15, perfected or sanctified (by penance, etc.). 16, emancipated (from worldly existence, etc.). 17, endowed with supernatural powers or faculties. 18, sacred, holy, pious, divine, immortal, eternal. 19, well-known, eminent, celebrated; illustrious, shining, splendid. 20, *a semi-divine being* (demigod) said to be specially characterized the eight siddhis, inhabiting the middle region (bhuvarlôka) between the earth and the sun. 21, an inspired sage or seer. 22, any holy or sanctified personage or great saint (especially one who has attained one or all of five purposes, viz. sâlôkya, sârûpya, sâmîpya, sâyujya and sârshṭitâ). 23, an adept in magical arts, a magician, an alchemist, etc. 24, final emancipation (ಮುಕ್ತ, ಮೋಕ್ಷ 94). 25, a lawsuit, judicial trial. 26, N. of the twenty-first of the astronomical yôgas. — ಸಿದ್ಧಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. ಶಿವ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸು. To have made ready or prepared (B. 5, 71). — ಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. To demonstrate, to prove (B. 5, 184); to judge, to decide (as a suit, 5, 273); to accomplish, etc.; to prepare.

ಸಿದ್ಧಕನ್ನಿಕೆ siddha-kannikĕ. A maiden of the siddhas or demigods (Bp. 30, 31).

ಸಿದ್ಧಗಂಗೆ siddha-gaṅgĕ. The celestial Ganges. (R.).

ಸಿದ್ಧತೆ siddhatĕ. Perfection, completion; establishment or validity (of a rule or doctrine). (My.; B. 4, 65).

ಸಿದ್ಧಧಾತು siddha-dhâtu. Quicksilver (Sk.); ore (as gold, etc., My.). 2, a primitive verbal theme (My.).

ಸಿದ್ಧಪತ್ರೆ siddha-patrĕ. Hemp-leaves (for smoking, etc., My.). ಸಿದ್ಧಪತ್ರೆ ಶಿವಧ್ಯಾನ, ಸಿದ್ದೆ ಬಿದ್ದರೆ ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣ (Prv.).

ಸಿದ್ಧಪದವಿ siddha-padavi. A divine state (Ćpr. 2, after 10).

ಸಿದ್ಧಪ್ರಯೋಗ siddha-prayôga. Perfect or great efficacy (Bh. 1, 3, 16).

ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ siddha-prasâda. Remnants of food left by a guru (Bp. 43, 63; 56 sum.; 56, 2. 23. 30).

ಸಿದ್ಧರಸ siddha-rasa. Quicksilver. (Bp. 57, 69). ಸಿದ್ಧರಸ ಜೊರಕದರೂ ಮಧ್ಯಾನ್ನ ದರಿದ್ರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಿದ್ಧರಾಮ siddha-râma. N. (Bp. 10, 11; 53, 27). — ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 38).

ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ siddha-liṅga. N. (My.). See Bp. 56, 9.

ಸಿದ್ಧವಟ siddha-vaṭa. N. of a place (Sk.).

ಸಿದ್ಧವಟಧಾಮ siddhavaṭa-dhâma. Śiva (Bp. 1, 2).

ಸಿದ್ಧವಟನಾಥ siddhavaṭa-nâtha. Śiva (Bp. 1, 5).

ಸಿದ್ಧಾ siddhâ. = ಸಿದ್ಧಾ, ಸಿದ್ಧೆ. — ಸಿದ್ಧಾದೇವಿ. = ಸಿದ್ಧಾಜ್ಞೇವಿ. Durgâ (My.); N. (Bp. 59, 8).

ಸಿದ್ಧಾನ್ತ siddha-anta. Established end; demonstrated conclusion of an argument, the true logical conclusion; *established truth, settled opinion or doctrine, dogma, axiom.* 2, any fixed or established text-book resting on conclusive argument, especially certain received treatises on astronomy, algebra, etc. ಕುಡಿಯನೆನಲ್ ಒಕ್ಕ ಲಿಗನೆನ್ದು, ಇಳೆಗೆ ಸಿದ್ಧಾನ್ತವು (Kk. 34). See Bp. 50, 70; 51, 12; 53, 7. 3, a theorem (Mhr.). — ಸಿದ್ಧಾನ್ತ ಮಾಡು. To demonstrate, to prove (B. 5, 168).

ಸಿದ್ಧಾನ್ತಿ siddhânti. One who establishes or proves his conclusions. 2, one learned in scientific text-books. 3, an astrologer or astronomer (My.). 4, an experimentalist (Mhr.).

ಸಿದ್ಧಾನ್ನ siddha-anna. Dressed food, cooked victuals. (My.).

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ siddha-artha. One who has accomplished an aim or object. 2, *Buddha.* 3, N. of the father of the last and most celebrated Arhat of the present period of time with the Jainas. 4, *white mustard.*

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ siddha-arthi. N. of the fifty-third year in the cycle of sixty. (My.).

ಸಿದ್ಧಿ siddhi. = ಸಿದ್ಧಿ. Accomplishment, fulfilment, completion, perfection, complete attainment (of any object), performance. 2, success, prosperity. 3, settlement, establishment, substantiation, demonstration, proof, indisputable conclusion. 4, validity (of a rule or law). 5, certainty, truth, accuracy, correctness. 6, decision, adjudication, determination (of a lawsuit). 7, payment, liquidation (of a debt), acquittance. 8, the solution of a problem. 9, preparation, cooking, maturing, maturity. 10, readiness. 11, complete knowledge. 12, complete perfection or sanctification (by penance, etc.). 13, final emancipation. 14, the acquisition of supernatural powers by magical means; the supernatural faculty so acquired (eight are usually enumerated, viz. aṇiman, mahiman, laghiman, gariman, prâpti, prâkâmya, îśitva, vaśitva; see Mr. s. aṇimè). 15, any marvellous skill or capability. 16, a magical shoe or slipper (supposed to have the power of conveying the wearer wherever he likes). 17, good effect or result, advantage. 18, understanding, intellect. 19, *a kind of medicinal root* (see ಪದ್ಮಿ). — See Kâvy. III, 3, B, 144. — ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯು. To bring to completion, to accomplish, to effect (ಕೊನೆಗಾಣಿಸು G.; B. 5, 55. 58. 199). ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಕೋಣ (ಸಂಸ್ಕಾರ G.). — ಸಿದ್ಧಿಗೆ ತರು. To bring near to completion, to almost accomplish (My.). 2, to accomplish (My.). — ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಹೋಗು. To be accomplished or fulfilled (B. 5, 207).

ಸಿದ್ಧಿಗಣೇಶ siddhi-gaṇêśa. N. of Gaṇêśa. ಇದ್ದ ಮತಿ ಹಾಡಿ ತೋ, ಸಿದ್ಧಿಗಣೇಶ? (Prv.).

ಸಿದ್ಧಿತ siddhita. Accomplished; obtained (Bp. 56, 9).

ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾಯಕ siddhi-pradâyaka. Epithet of Gaṇêśa (J. 1, 3).

ಸಿದ್ಧಿಸು siddhisu. To be accomplished, to be fulfilled, to be effected (Bp. 1, 26; 2, 57; 34, 14; 43, 74; 52, 50; 57, 89; My.).

ಸಿದ್ಧೆ siddhè. = ಸಿದ್ಧಾ, etc. One of the eight yôginîs (Sk.). 2, a medicinal plant or root (= ಋದ್ಧಿ, Sk.).

ಸಿದ್ಧೇಶ siddha-îśa. N. of Śiva (Bp. 1, 4).

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ siddha-îśvara. = ಸಿದ್ಧೇಶ. (My.). — ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ. N. (Mr. in one MS. after 464).

ಸಿಧ್ಮ sidhma. = ಚಿಬ್ಬು, etc. *A kind of cutaneous disease, a blotch, pustule, scab* (ಚಿಬ್ಬು Mr. 385); *a kind of leprosy.*

ಸಿಧ್ಮಲ sdhmala. *Covered with blotches or pustules.*

ಸಿಧ್ಮಲೆ sidhmalè. *A blotch; a sort of leprosy.* 2, dried fish.

ಸಿಧ್ಯ sidhya. *N. of the asterism Pushya.*

ಸಿಧ್ರಕೆ sidhrakè. *A kind of tree* (ಬಲ್ಲಮರ Śi. 484).

ಸಿನಿ sini. = ಶಿನಿ.

ಸಿನಿಸುತ sini-suta. N. of Sâtyaki (J. 25, 19).

ಸಿನೀವಾಲಿ sinîvâli. The day preceding that of new moon; *the day on which the moon rises with a thin crescent of light scarcely visible* (ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಹ ಅಮವಾಸ್ಯೆ Hâ.; ಇನ್ದು ೞರ್ದ ಅಮವಾಸೆ Mr. 69).

ಸಿನ್ದ sinda. Tbh. of ಸಿಧ್ಮ (My.). ಸೂಳೆಯ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಅನೆ ಕಟ್ಟಿ ದರೆ ಸಿನ್ದ (Prv.).

ಸಿನ್ದಿ sindi. Wild date-tree; the spirituous exudation of it, date-toddy (ಈಚಲ ಹೆಣ್ಣು G.; ಮಧುರ Čb.; Mhr., H. ಶಿನ್ದೀ).

ಸಿನ್ದು sindu. = ಸೆನ್ದು 1. To rub out, to extinguish, to destroy (*cf.* ತಿಳ್ಕು? ತೀಡು 2). ರಥರ ಜವನಾಳನ್ತಪ್ಪ ಕಣೆ ರೋಮರೋಮನ್ದಿನ್ದೆ ನಾಣ್ಚಿದುವು, ಸಿನ್ದಿದುವು ವಿಥಿಲಿಪಿಯಂ (Abh. P. 13, 71).

ಸಿನ್ದು sindu. 1. = ಸಿನ್ದೆ. (My.).

ಸಿನ್ದು sindu. 2. Tbh. of ಸಿನ್ಧು. — ಸಿನ್ದುಬಲ್ಲಾಳ. N. (Bp. 24, 73).

ಸಿನ್ದುಕ sinduka. *The small tree or shrub Vitex negundo* Lin.

ಸಿನ್ದುಕೆ sindukè. = ಸಿನ್ದುಕ. (ತೋಜೆಮತ್ತಿ Mr. 116).

ಸಿನ್ದೂರ sindura. Tbh. of ಸಿನ್ಧೂರ (Śmd. 339).

ಸಿನ್ದುವ sinduva. N. (Bp. 38, 57).

ಸಿನ್ದುವಾರ sinduvâra. *The small tree or shrub Vitex negundo* Lin. (= ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ).

ಸಿನ್ದೂರ sindûra. = ಚನ್ದ್ರ 2, etc., ಸೆನ್ದೂರ, ಸೇನ್ದೂರ. *Red lead, minium* (ಚನ್ದ್ರ, Mr. 102). — ಸಿನ್ದೂರಬೊಟ್ಟು. A round mark (on the forehead) made with red lead (My.).

ಸಿನ್ಧ sindha. A kind of banner (Čpr. 7, after 81; Rêv. 6, 70; J. 8, 38; 22, 5; 33, 26; Bh. 1, 12, 3).

ಸಿನ್ಧು sindhu. = ಸಿನ್ದು 2. *A river or stream of water* (ನದಿ Nn. 70). 2, *the river Indus.* 3, *the ocean, sea* (ವಾರ್ಧಿ, ಸಮುದ್ರ, 70). 4, *the country around the Indus, Sindh, and its inhabitants* (ಜನಪದಭೇದ, ದೇಶಭೇದ 70). — ಸಿನ್ಧು ಬಲ್ಲಳರಾಯ. N. (Bp. 11, 37).

ಸಿನ್ಧುಜ sindhu-ja. Ocean-born, sea-born, marine. 2, ambrosia (a Ch. MS. in its v. 24). 3, river-born, aquatic. 4, born or produced in Sindh. 5, *rock-salt.*

ಸಿನ್ಧುದೇಶ sindhu-dêśa. The country of Sindh (Śmd. 162; J. 32, 1. 50).

ಸಿನ್ಧುನದಿ sindhu-nadi. The river Indus (B. 4, 114).

ಸಿನ್ಧುಪಾರಜ sindhu-pâra-ja. *Born or produced on the further bank of the Indus or in the country traversed by it.*

ಸಿನ್ಧುರ sindhura. = ಸಿನ್ದುರ. *An elephant.* 2, the number 8 (see Mr. s. ಕೃತಯುಗ). 3, the asura Sindhura, Gajâsura (Bp. 54, 56).

ಸಿನ್ಧುರಂಗ sindhu-raṅga. The arena of the ocean (J. 6 sum.).

ಸಿನ್ಧುರನಗರ sindhura-nagara. Hastinâpura (J. 6 sum.).

ಸಿನ್ಧುರಾಜ sindhu-râja. King of Sindh, Jayadratha. 2, king of rivers, the ocean (J. 25, 4).

ಸಿನ್ಧುಲವಣ sindhu-lavaṇa. Rock-salt. (R.).

ಸಿನ್ಧುಸಂಗಮ sindhu-saṅgama. *The mouth of a river or its point of junction with the sea.*

ಸಿನ್ಧೂತ್ಥ sindhu-uttha. Sindh-produced: *rock-salt.*

ಸಿನ್ದುರ sindhûra. = ಸಿನ್ಧುರ. (ನಾಗ, ಆನೆ Nn. 26).

ಸಿಪಾಯ sipâya. = ಸಿಪಾಯಿ. (B. 5, 39. 247).

ಸಿಪಾಯಿ sipâyi. A native soldier; policemen and attendants of kings and grandees who are belted and armed, peons, etc. (C.; B. 2, 5; 3, 124; Mhr., H. ಶಿಪಾಹಿ). ನೆಟ್ಟಿದ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುದುರೆ (Prv.). See Prv. s. ಆನೆ 2. — ಸಿಪಾಯಿಗಿರಿ. The profession of a soldier (My.; Mhr.).

ಸಿಪಿಲೆ sipilĕ. A wagtail (? J. 6, 39).

ಸಿಪ್ಪು sippu. (Śmd. 49). = ಚಿಪ್ಪು, ಸಿಮ್ಮು. An oyster-shell, etc. (ಶುಕ್ತ Čt. I, 75; Mhr. ತಿಪ್ಪ, ತಿಮ್ಪಾ, ತೀಪ; see ಸಿಪ್ಪಿ, ಸಿಪ್ಪೆ). ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪ (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಶುಕ್ತ); ತಲೆಯ ಸಿಪ್ಪ (ಕಪಾಲ Hlâ.).

ಸಿಪ್ಪೆ sippĕ. The skin of fruits, the rind of sugar-cane, the fibrous coat of the cocoa and betel nut, the refuse of chewed sugar-cane (My.; *cf.* Sk. ತಿಮ್ಪಾ, ಸಿಮ್ಪಾ, ಸಿಮ್ಪಿ, a pod?). ಬಾಯೀ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಪರದೇಶಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಈಚೆಗೆ ಬಿಸಾಡು! ಅನ್ದ.—ಸಿಪ್ಪೆ ಇದ್ದರೆ ಕಾಯಿ, ಮುಪ್ಪು ಆದರೆ ಮರಣ (Prvs.). — ಸಿಪ್ಪೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Rind, *i. e.* scales, to form, to become scaly (B. 4, 191).

ಸಿಬನ್ದಿ sibandi. = ಸಿಬ್ಬನ್ದಿ, q. v. (B. 5, 187. 218).

ಸಿಬರಿ sibaṛu. = ಸಿಗುಱಿ, etc. ಕಬ್ಬಿನ ಸಿಬರು (G. 539).

ಸಿಬಿ sibi. = ತಿವಿ, etc. (Bp. 18, 19).

ಸಿಬ್ಬ sibba. = ಚಿಬ್ಬು, etc. Tbh. of ಸಿಧ್ಮ. (ಕಿಲಾಸ, ಸಿಧ್ಮ Si. 200; Mhr. ತಿಮ್ಬೇಂ). ಪ್ರಾಯದ ಆನೆಗೆ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಕಾರವಾಗಿ ಏಳುವ ಸಿಬ್ಬದ ಮುಚ್ಚೆಗಳು (ಪದ್ಮಕ, ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ 270).

ಸಿಬ್ಬನ್ದಿ sibbandi. = ಸಿಬನ್ದಿ. Irregular soldiery, armed peons; an establishment of clerks, peons and servants (My.; Br.; Mhr., H. ಶಿಬನ್ದಿ).

ಸಿಬ್ಬು sibbu. = ಸಿಬ್ಬ, etc. ಸಿಬ್ಬು ಇದ್ದವ ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಆದೊನ್ದು ಹುಬ್ಬವೇ? (Prv.).

ಸಿಬ್ಬೆ sibbĕ. = ಸಿಬ್ಬ, etc. ಸಿಬ್ಬೆ ಉಣ್ಣಾದದು (ಸಿಧ್ಮಲೆ Si. 485).

ಸಿಮಿ simi. The sound of burning gently and hissingly (*cf.* ಚಿಮಿ 1?). — ಸಿಮಿಸಿಮಿಗರೆ. -ಕರೆ. To burn gently with repeated hisses (Râm. 3, 5, 6). — ಸಿಮಿಸಿಮಿಸಿ ಮಿಸು. = ಸಿಮಿಸಿಮಿಗರೆ. (Bh. 1, 20, 27; 8, 25, 12).

ಸಿಮ್ಪಡಿಸು simpaḍisu. = ಸಿಮ್ಪುಡಿಸು, ಸಿಮ್ಮಡಿಸು. To sprinkle; to besprinkle (G. 541). ನೀರ ಸಿಮ್ಪಡಿಸುವ ತೊಗಲಿನ ತಿತ್ತಿ (ಸೇಕಪಾತ್ರ G.). ಸಿಮ್ಪಡಿಸೋಣ (ಅವಸೇಕ Čb.).

ಸಿಮ್ಪಿ simpi. = ಚಿಪ್ಪಿ, etc. Tbh. of Mhr. ತಿಮ್ಪಾ (see s. ಸಿಪ್ಪೆ). An oyster-shell, etc. ನೀರೊಳಗಿನ ಸಿಮ್ಪಿ (ಶಮ್ಬುಕ, ಶಮ್ಬುಕ, ಶಮ್ಬೂಕ, ಚಿಮ್ಪಿ, ಚಿಪ್ಪೆ).

ಸಿಮ್ಪಿಗ simpiga. = ಚಿಪ್ಪಿಗ 2, etc. A tailor (My.; ಚಿಪ್ಪಿಗ, ಹೊಲಿಯುವವ, ತುನ್ನವಾಯ, ಸೌಚಿಕ G.; B. 5, 84. 108). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿಮ್ಪಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಬಣಜಗನ್ ಎಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Bp.). — ಸಿಮ್ಪಿಗನ ಹುಲ್ಲು. A very common grass, Panicum cruscorvi L. (? Z.).

ಸಿಮ್ಪಿಣಿ simpiṇi. Sprinkling (Čpr. 8, 4; Abh. P. 7, 159; Mhr. ತಿಮ್ಪಣೀ). — ಸಿಮ್ಪಿಣಿಯಾಡು. -ಆಡು. To sprinkle on one another (Čpr. 6, 50).

ಸಿಮ್ಪಿಸು simpisu. (fr. ಸಿಡಿ 3). To sprinkle; to besprinkle (ಸೂಸು Śm. 35; ಚಳಿಯ, ಸೂಸು Kk. 69; Čpr. 5, 119; 7, after 129; 7, 133; see ಚಿಮುಕು & ಚಿಮ್ಮು 1). ಸಿಮ್ಪಿಸುವುದು (ಚಳಿಯ Śś.). ಸಿಮ್ಪಿಸಿತು (ಸೂಸಾಟ Śś.). ಸಿಮ್ಪಿಸಿದ ಹಸಿಗೆ ಸಿಮ್ಪಗೆ ಆರಳೀತೇ? (Prv.).

ಸಿಮ್ಪು simpu. = ಸಿಪ್ಪು, etc. A pearl-oyster, etc. (Grj. 2, after 71, twice; Bp. 12, 11). ಸಿಮ್ಪಿನ ಜೊರು (Čb. 134).

ಸಿಮ್ಪೆ simpĕ. = ಸಿಮ್ಪಿ, etc. (My.). ಕೂಸಿಗೆ ಹಾಲು ಹಾಕುವ ಸಿಮ್ಪೆ (ಒಳಲೆ G.).

ಸಿಮ್ಬಕ simbaka. N. (Bp. 47, 34; V. 32, 39).

ಸಿಮ್ಬಡಿಸು simbaḍisu. = ಸಿಮ್ಪುಡಿಸು, etc. (C.).

ಸಿಮ್ಬಳ simbala. = ಸಿಮ್ಬ್ಳ, ಸುಮ್ಬಳ. The mucus of the nose, snot (My.; Si. 205; ಸಿಂಘಾಣ G.; Tĕ. ಚೀಮಿಡಿ, ಚೀಮಿರಿ; Mhr. ಶೇಮ್ಬಾಡ). — ಸಿಮ್ಬಳ ತೆಗೆ. To blow the nose (My.).

ಸಿಮ್ಬಿ simbi. = ಸಿಮ್ಪೆ. A ring (of cloth) to be put under a vessel, etc. upon the head; a coil (of straw or of a creeper) for setting a vessel on the grouud (ಸಿವುಡು Śm. 65; Bp. 24, 64; My.; T. ಚಿಮ್ಬುರಿ, ಹುಹುವು, ಹುಮ್ಮಾಡು; Mhr. ಹುಮ್ಬಳ). 2, the coil of a snake (My.). — ಸಿಮ್ಬು ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳು. To coil (as a snake, My.).

ಸಿಮ್ಬೆ simbĕ. = ಸಿಮ್ಪಿ. (ಸಿವುಡು Kk. 68).

ಸಿಮ್ಬ್ಳ simbḷa. = ಸಿಮ್ಬಳ, etc. (My.).

ಸಿಮ್ಮಡಿಸು simmaḍisu. = ಸಿಮ್ಪುಡಿಸು, etc. (Čb. 152).

ಸಿಯ್ಯನೆ siyyanĕ. Sweetly (ಕಮ್ಮನೆ, ಇಮ್ಮನೆ, ಮೆಲ್ಲನೆ Śmd. 389. 109; Śkv. 2, 49; *cf.* ಸಿಹಿ, ಸೀ 1).

ಸಿರ sira. 1. Tbh. of ತಿರಾ. Any tubular vessel of the body, etc. (ನರ, ನಾಡಿ G.; B. 4, 74).

ಸಿರ sira. 2. Tbh. of ತಿರ (Śmd. 335; ತಿರಸ್ಸು, ಮಸ್ತಿ Nn. 162; ರುಣ್ಡ Śś.).

ಸಿರಸ sirasa. Tbh. of ತೀರ್ಪ. (Bp. 9, 15; see Mr. s. ಧನಂಜಯ).

ಸಿರಸಲ sirasala. = ಸಿರ್ಸಲ, etc. — ಸಿರಸಲಗಿಡ. (ತಿರೀಜ G.).

ಸಿರಿ siri. = ಸಿರಿಯ. Tbh. of ಶ್ರೀ (Śmd. 336; ಐಶ್ವರ್ಯ Čt. II, 117; Nn. 108; ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 124; ಲಕುಮಿ, etc., ಇನ್ದಿರೆ Śm. 6; ಎರವು, ವೆವಸ್ತೆ, ಸೂರುಳು, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 149).

See Śmd. 159. 160. 296. 408; Čpr. 1, 97; 5, 46; Bp. 37, 32. ಸಿರಿ ಇದ್ದವಗೆ ನರೆ ಬನ್ನರಿ ಹರನಾದಾನೇ?—ಬೇೞೇ ಸಿರಿ ಮೊಳೆಯಲೇ ಕಾಣುವದು.—ಸಿರಿ ಒಲಿದರೆ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಹರಿ ಒಲಿದರೆ ವೈಕುಣ್ಠ.—ಹುಲ್ಲಿನ ಉರಿ, ಕನಸಿನ ಸಿರಿ ಸಿಲ್ಲದು (Prvs.). See Prv. s. ಬಾವ 1. — ಸಿರಿಕಣ್ಣ. Śiva (Bp. 58, 17). — ಸಿರಿಕಣ್ಣಿ. Tbh. of ಶ್ರೀಖಂಡ್ಡಿ (Śmd. 376; Čt. II, 48; Kk. 19; Śm. 24). — ಸಿರಿಕನ್ನೆ. The sunflower, Heliotropium indicum Lin. (ಮಧುಮೂಲಿ, ಹಣ್ಣಿ Mr. 150). — ಸಿರಿಕಾಕ. A raven (ಮೌಕುಲಿ, etc., ಕಾಡ ಕಾಗೆ Mr. 170). — ಸಿರಿಕಾಳಗಿಡ. A strongly smelling herb, Gynandropsis pentaphylla L. (St. & Pl.). — ಸಿರಿಕಾಳೆ. N. of a town (Bp. 50, 1). — ಸಿರಿಕುವಿ. N. of a town (Bp. 26, 56). — ಸಿರಿಗಣಿ. -ಕಣಿ. A kind of coloured silk cloth (Bp. 11, 26). — ಸಿರಿಗನ್ನ. Tbh. of ಶ್ರೀಗನ್ನೆ. (ಚನ್ನನ, ಮಲಯಜ, ಶ್ರೀಖಂಡ್ಡ, etc. Hlā.; Grj. 2, after 106). — ಸಿರಿಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. Excellent perfume (Čpr. 6, 92; 8, 87). — ಸಿರಿಗರ. Wealth looked upon as an evil spirit (Čpr. 10, 120). — ಸಿರಿಗಿರಿ. Tbh. of ಶ್ರೀಗಿರಿ. (Bp. 2, 45; 10, 13; 18, 9; 58, 34; 59, 3). 2, the Nukhta or comb duck, Sarcidiornis melanonotus (Bd.). — ಸಿರಿಗುರು. An excellent guru (Bp. 56, 8). — ಸಿರಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Wealth to be lost (Bp. 29, 28). — ಸಿರಿಧರ. Tbh. of ಶ್ರೀಧರ. (Bp. 43, 41). — ಸಿರಿಪಣ್ಡಿತ. Tbh. of ಶ್ರೀಪಣ್ಡಿತ. (Bp. 1, 10). — ಸಿರಿಪತಿಪಣ್ಡಿತುಮ್ಬು. -ಆಯ್ಯ. = ಶ್ರೀಪತಿಪಣ್ಡಿತ. (Bp. 9, 43). — ಸಿರಿಪರ್ವತ. = ಶ್ರೀಶೈಲ. (Bp. 12, 32). — ಸಿರಿಯ ಕರುನಾಡ. A lotus (ಕೈಕರ್ಮಲಿಗೆ, ತಾವರೆ, etc. Kēs.); a beautiful upper story (ದುಬ್ಬುಳಿ Kk. 13). — ಸಿರಿಯ ತಮ್ಮ. The moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶತಿ Kk. 44). — ಸಿರಿಯರಸ. -ಅರಸ. Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Śm. 5). — ಸಿರಿಯರಸಿ. -ಅರಸಿ. Lakshmī (ಶ್ರೀಸತಿ Kk. 7). — ಸಿರಿಯ ವರ. Vishṇu (Bp. 1, 46). — ಸಿರಿಯಾಳ. N. of a merchant (Bp. 9, 33. 44; 15, 26; 24 sum.; 24, 3; 25, 11-48; 31, 23; 38, 58; V. 14, 6, etc.). — ಸಿರಿಯಾಳಸೆಟ್ಟಿ. = ಸಿರಿಯಾಳ. (Bp. 24, 4. 74; 25, 13. 14). — ಸಿರಿಯಾಳು. = ಸಿರಿಯಾಳ. (Bp. 37, 44). — ಸಿರಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. A kind of coloured cloth (Bp. 11, 26). — ಸಿರಿವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಸಿರಿವೊತ್ತು, q. v. — ಸಿರಿವರ. Tbh. of ಶ್ರೀವರ. (Dp. 63, 3). 2, the holy fig tree (ಅಶ್ವತ್ಥ, etc., ಅರಳಿ Mr. 113). — ಸಿರಿವಲ್ಲಭ. Vishṇu (My.); N. (Bp. 56, 42). — ಸಿರಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. An excellent woman (Čpr. 10, 128). — ಸಿರಿವಿಜು. -ಪೆಜು. = ಶ್ರೀವೆಜು. ಸಿರಿವೆತ್ತ ಹೆಗ್ಗಡೆಗಳ್ ಆಪ್ಪಣ್ಣರ್ ಅಪ್ಪಳತರ್ ಅಳ್ಳು (Mr. 268). — ಸಿರಿವೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. = ಸಿರಿವತ್ತು. The three auspicious periods of the day: dawn, noon, sunset (ಮುಂಜನ್ದಿ Čt. I, 81, o. r. ಮುಚ್ಚಂಜಿ). — ಸಿರಿನೋಮನಾಥ. N. of a liṅga (Bp. 43, 47). — ಸಿರಿಹರಿ. Vishṇu or Kṛishṇa (Dp. 4).

ಸಿರಿಗಿ sirigi. N. of a woman (Bp. 27, 39).

ಸಿರಿಯ siriya. = ಸಿರಿ. Tbh. of ಶ್ರೀ (Śmd. 384).

ಸಿರಿಯದರ siriyadara. Tbh. of ಶ್ರೀದ್ವಾರ (Śmd. 384).

ಸಿರಿಯದಾರ siriyadâra. = ಸಿರಿಯದರ. (Śmd. 384).

ಸಿರಿಯಬಾರ siriyabâra. = ಸಿರಿಯದಾರ. (Śmd. 384).

ಸಿರಿವತ್ತಿಗೆ sirivattigĕ. = ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ, q. v.

ಸಿರಿವನ್ತ siri-vanta. (Śmd. 242). Tbh. of ಶ್ರೀಮತ್. A wealthy, etc. man (ಶ್ರೀಮನ್ತ್, ಲಕ್ಷ್ಮೀವನ್ತ್ Nr.; ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತ Mr. 233; My.). ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆ (ಪಮ್ಮ್ಯ Hlā.). ಬಡವಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿರಿವನ್ತನ ಹೆಣ್ಣು? (Prv.).—Feminine ಸಿರಿವನ್ತಿ (My.).

ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ sirivantigĕ. = ಸಿರಿವತ್ತಿಗೆ. The half of an earthen pot used for parching or frying (ಹುರಿಯೋಡು Śmd. II; Śm. 51; Kk. 80, o. r. ಸಿರಿವತ್ತಿಗೆ; Sk. roots ಶ್ರೀ, ಶೈ, ಸ್ಯೈ, ಶ್ರಾ, to cook, to boil, to burn, etc.; *cf.* ಶ್ರಾಣ).

ಸಿರಿಸ sirisa. Boldness; heroism; pride (ಅದಟು, ಕಡುಪು, ದರ್ಪ Čt. II, 49).

ಸಿರಿಸ sirisa. Tbh. of ಶಿರೀಷ. The tree Acacia sirissa Buch. (ಬಾಗೆ Mr. 119; Čpr. 6, 49). ಸಿರಿಸದ ಮರ (ಶಿರೀಷ, ಭಣ್ಡಿಲ, etc. Nr.).

ಸಿರು siru. (= ಕವಲ್, bifurcation?). — ಸಿರುವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. A harelip (My.; T. ಕವರುದಡು).

ಸಿರೆ sirĕ. Tbh. of ತಿರೆ. (ನಾಳಿಪತ್ರ, ನೆರೆ Mr. 456).

ಸಿಕಾರ್ sirkâ. Vinegar (Mhr., H. ಶಿರಕಾ; Br. ಸಿರಕಾ, ಸಿರ್ಪಾ).

ಸಿರ್ಕು sirku. 1. = ಸಿಕ್ಕು 1, etc. To become entangled, impeded, etc. (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ Śmd. Dh.).

ಸಿರ್ಕು sirku. 2. = ಸಿಕ್ಕು 2, etc. — ಸಿರ್ಕುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To obstruct, to impede (V. 32, 12).

ಸಿರ್ಸಲಿ sirsala. = ಸಿರಸಲ, ಸಿರಿಸ. Tbh. of ಶಿರೀಷ. A large tree, Albizzia lebbeck Benth. (Z.).

ಸಿಲ್ sil. = ಚುಲ್, etc. See ಮುಡಿಸಿಲ್.

ಸಿಲಿಕು siliku. = ಸಿಲುಕು 1, etc. To come in contact with, to fall on (as water, Bp. 42, 31).

ಸಿಲುಕಿಸು silukisu. To cause to be entangled, etc. (Bh. 3, 23, 10).

ಸಿಲುಕು siluku. 1. = ಸಿಲಿಕು, ಸಿಕ್ಕು 1, etc. To become entangled, to be caught, etc. (Bp. 6, 6; 18, 59; 31, 23; 61, 14; J. 2, 57; 10, 12. 17; Râm. 5, 8, 74; Bh. 3, 13, 29; *cf.* ನೆರ್ಕು). ಸಿಲುಕಿದುದು ಜನದೃಷ್ಟಿ ಬಲುಗತ್ತಲೆಯ ಬನ್ದ ದೊಳ್ (Bh. 1, 16, 15). ಮರಗೂಡಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಹುಲಿಯ ವೋಲ್ (1, 8, 53). ಭೂಪತಿಲಳ ಸಿಲುಕದನ್ ಆವದಿರೊಡ್ಡಿದ ಬಲಿಗೆ (2, 13, 45). **2,** to cause to go in, to insert, etc. (Râm. 3, 8, 69; T. చిలుకు).

ಸಿಲುಕು siluku. 2. = (ಸಿಕ್ಕು 2), ಸಿಡುಕು 2, (ಸಿಲ್ಕು 2), ಸಿಲ್ಕು 3. Troublesomeness, viciousness. (Tĕ. చిలుగు, సిలుగు, ಚಿರುಪು, mischief, etc., *cf.* ನೆರಗು; T. చిలుకు, intricacy; trouble, impediment; quarrel). — ಸಿಲುಕುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A troublesome, vicious, restive horse (ತೂಳಳ Hlā.).

ಸಿಲುಕು siluku. = ಸಿಲ್ಕು. Balance in hand (of money, articles, etc., My.; Mhr., H. ತಿಲಕ).

ಸಿಲುಬೆ silubĕ. = ತಿಲುಬೆ. A crucifix, a cross (My.; Br., M. ಸಿಲುವೆ; Syriac *šlîbo;* H. ತಲೀಪ್; H. ತಲ್ಪ್, crucifixion).

ಸಿಲುವು siluvu. (= ಜಿನುಗು 1, etc.). Thin, as boards, paper, sheets of metal; transparent, as water (My.).

ಸಿಲೆ silĕ. 1. Tbh. of ತಿಲೆ. A stone; a rock (Abh. P. 7, 57; 14, after 88).

ಸಿಲೆ silĕ. 2. = ಸೆಲೆ 2, q. v. See ಬೆಟ್ಟ-.

ಸಿಲ್ಕು silku. 1. = ಸಿಕ್ಕು 1, etc., ಸಿರ್ಕು 1 (Śmd. Dh.). ತಗಹಂ ಸಿಲ್ಕಿದಂ (Śmd. 157). See Śmd. 264; Čpr. 9, 122; Grj. 4, 16; 5, 49; Bp. 9, 12; 40, 7; Rśv. 6, after 11; 13, 103.

ಸಿಲ್ಕು silku. 2. = ಸಿಕ್ಕು 2, etc. An object to entangle or catch game (Rśv. 5, after 114).

ಸಿಲ್ಕು silku. 3. = ಸಿಲುಕು 2, etc. Troublesomeness, etc. ಸಿಲ್ಕಾದ ಕುದುರೆ ಸೂಕಳಲ್ಗ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 276).

ಸಿಲ್ಕು silku. = ಸಿಲುಕು. (My.).

ಸಿಲ್ಲಿಮಿಳ್ಳಿ sillimiḷḷi. Insignificant, trivial, trifling (S. Mhr.).

ಸಿಲ್ಹ silha. Tbh. of ಸಿಹ್ಲ. (ಊದ, ಲೋಬಾನ G.).

ಸಿವ siva 1. Tbh. of ಶಿವ. See ತಿವೆ. — ಸಿವರಾಮಕಳ್ಳಿ. The prickly pear (St. & Pl.). — ಸಿವಹೊನ್ನಿ. = ಸಿವನ್ನಿ, q. v. (Z.).

ಸಿವ siva. 2. Tbh. of ಸಿಂಹ. See Prv. s. ಹಸ್ತಿ.

ಸಿವಂಗಿ sivaṅgi. The tiger-wolf, the hyena; a leopard used in hunting (ತರಕ್ಷು, ಮೃಗಾದನ Si. 167; My.; Tě. ಚಿನ್ನಂಗಿ, ತಿವಂಗಿ, ತಿವ್ವಂಗಿ; T. చివింగి; M. చివిఙ్గి).

ಸಿವಡಿ sivaḍi. = ಸಿವಡು, ಸಿವಡಿ, ಸಿವುಡು. A coil or truss of palmyra-leaves (Bp. 31, 28; 53, 73); a bundle, a mass (Bh. 10, 1, 49).

ಸಿವಡು sivaḍu. = ಸಿವಡಿ, etc. A pad to be put under a load on the head or underneath a pitcher or vessel (My.). 2, a truss or bundle of straw or grass (B. 2, 19; 3, 123), or of betel-leaves (ಎಲೆಯ ಸಿವಡು G. 196).

ಸಿವನಿ sivani. (= ಸಿವನ್ನಿ?). ಕಪ್ಪಿಯ ಸಿವನೀ ಮರ (ಕಟ್ಟಲೆ Si. 131).

ಸಿವನ್ನಿ sivanni. = ಸಿವಹೊನ್ನಿ s. ಸಿವ 1, ಸೀವನ್ನಿ q. v. The tree Gmelina asiatica Roxb. (Z.).

ಸಿವಱು sivaṟu. = ಸಿಗಱ್, etc. (My.).

ಸಿವಿಗೆ sivigĕ. Tbh. of ತಿವಿಕೆ (Śmd. 342; Čpr. 7, after 81; Abh. P. 15, after 183).

ಸಿವಿಲ್ sivil. "Civil" (My.; Si. 55).

ಸಿವುಡಿ sivuḍi. = ಸಿವಡಿ, etc. A pad to be put under a load on the head or underneath a pitcher or vessel (Bp. 36, 48).

ಸಿವುಡು sivuḍu. = ಸಿವಡು, etc. A pad, etc. (ಸಿವ್ವಿ Śm. 65; ಸಿವ್ವೆ Kk. 68; My.). 2, a truss or bundle. ಹುಲ್ಲಿನ ಸಿವುಡು (G. 547. 556).

ಸಿವುಱು sivuṟu. = ಸಿವಡು, etc. (My.).

ಸಿವೆ sivĕ. Tbh. of ತಿವೆ (Śmd. 335).

ಸಿಸವೆ sisavĕ. Tbh. of ತಿಂಶಪಾ. The tree Dalbergia sisu Roxb. (ಆಗುರು, ಕಪಿತನ, ಪಿಚ್ಚಿಲೆ, ಭಸ್ಮಗರ್ಭ G.).

ಸಿಸಿಲ್ sisil. N. of a fish (ನಲಮೀನ, ಚಿಲಿಚಿಮ Nr., o. r. ನಡಮೀನ).

ಸಿಸು sisu. Tbh. of ತಿಶು. (Bp. 47, 34).

ಸಿಸ್ತು sistu. = ತಿಸ್ತು. ಸಿಸ್ತು ಇಲ್ಲದ ಧೂಮುಗೆ ತಾಮಿಲಾತು ಕೂಡೀ ತೋ? (Prv.).

ಸಿಹಿ sihi. = ಸೀ 1. Sweetness (ಮಧುರ Nr.; My.). ಸಿಹಿ ಆಹುದು (ಮಧುರ, ಸ್ವಾದು Nr.). ಸಿಹಿ ಆದರೆ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ, ಕಹಿ ಆದರೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಸಿಹ್ಲ sihla. = ಸಿಲ್ಹ. *Olibanum*, benzoin, Indian incense.

ಸಿಹ್ಲಕ sihlaka. *Olibanum.*

ಸಿಳ್ಳು siḷḷu. 1. Whistling (of men or birds, C.; Mhr. ತಿಳೂಳ, ತಿಟೀ, ತಿವಳ, ತಿಳೀ). — ಸಿಳ್ಳು ಹಾಕು. To whistle (C.).

ಸಿಳ್ಳು siḷḷu. 2. = ಸಿಸ್ಲು 2, ಸಿಳ್ಳೆ 2. Rheum of the eye (S. Mhr.).

ಸಿಳ್ಳೆ siḷḷĕ. 1. Bifurcation; a fork, as that formed by two branches (Tě. చిళ్ళు, చిళ్ళి). ಹಕ್ಕೀ ಸಿಳ್ಳೆಗಿಡ (ಕೂರ್ಚತೀರ್ಪ, ಮಧುರಕ, ತೃಂಗ, ಪ್ರಸ್ವಾಂಗ, ಜೀವಕ Si. 157). ಮರದ ಸಿಳ್ಳೆ (ಸರ್ವಲೆ, ತೋಮ, ಡಾಣೆ ಮುನ್ತಾದ ಆಯುಧ 290).

ಸಿಳ್ಳೆ siḷḷĕ. 2. = ಸಿಳ್ಳು 2, etc. — ಸಿಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye full of rheum (S. Mhr.). — ಸಿಳ್ಳೆಮುಸುಡು. A face covered with rheum, a nasty face (Rām. 5, 8, 72; S. Mhr.).

ಸೀ si. 1. = ಸಿಹಿ, (ಸೀಯಿ). Sweetness (C.; *cf.* ಸಿಯ್ಯನೆ; see s. ಜೇನ್ and ತೀಬು; T. తిత్తి, తీగ, తీయ, తీళ్ళు, తేఁమ్, M. తిత్తి, Tě. తియ్యే, తీఁవ, తీఁపు, sweetness). ಸೀ ಆಗಿ ಇರುವಕೆ (ಮಧುರ Si. 50); ಸೀ ಆದದು (ಸ್ವಾದು 431; ಮಧುರ 454). ಆಡಿನ ಹಾಲು ಸೀ ಆಗಿ ಇರುವದು (B. 5, 15). ಈ ಹೊತ್ತು ಹರಿಕಥೆ ಸೀಯೋ? ಉಪ್ಪೋ?—ಕಬ್ಬು ಸೀಯನ್ತ, ಬುಡಪರಿಯನ್ತರ ಆಗಿಯ ಬಾರದು.—ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಸೀಯೆನ್ದು, ಬಳ್ಳಿ ಸಹ ತಿನ್ನ ಬಾರದು.—ಬೇವು ಸೀಯಾಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿಯಾಗದು.—ಸಂಗತಿ ಸೀಯೋ? ಬಾಡೀ ಹಣ್ಣು ಸೀಯೋ? (Prvs.). — ಸೀಕರಣಿ. The pulp of ripe manges mixed with milk and sugar (J. 6, 44; My.; B. 3, 94). — ಸೀಕಾಯ್. A sweet fruit (Jns. 22, 29). — ಸೀಕುಮ್ಬಳ. A kind of pumpkin (Si. 161). — ಸೀಗೆಣಸು. A prickly climbing plant, the Goa potato, Dioscorea aculeata L. (St. & Pl.). — ಸೀದೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. -ತೊಣ್ಡೆ-. A climbing herb, Zehneria umbellata Thwait. (St. & Pl.; My.). — ಸೀನಿಮ್ಬೆ. = ಸಕ್ಕರೆ ನಿಮ್ಬಿ. (My.). — ಸೀನೀರು. Drinking water (C.). — ಸೀಪಲ್ಯ. A vegetable dish without tamarind (My.; Si. 310). — ಸೀಮಣ್ಣು. Soil without saltishness (Si. 100). — ಸೀಮಾವು. A mango that is sweet also when unripe (My.). — ಸೀ ಮೊಸರು. Curds that are fresh and sweet (My.). — ಸೀಸಾಹು. Pepper water without tamarind (My.). — ಸೀಸೋರೆ. The gourd Lagenaria vulgaris Ser. (ತುಮ್ಬಿ, ಅಲಾಬು Si. 161; My.). — ಸೀಹುರಳೆ. A sweet lime (My.).

ಸೀ si. 2. = ಶೀ 1. To be scorched or burnt, to be singed, to be parched (My.). P. p. ಸೀದು (Čpr. 5, 132; Grj. 9, 22; 23, 20). ಮಾರ್ಗದ ತೃಣಂ ಸೀಯೆ (Śāv. 3, 57). ಝಳಕೆ... ಅಮ್ಬುಜದೆಸಳು ಸೀದವು (Bh. 1, 20, 54). ಪಕ್ಕಗಳ ನುಣ್ಣಲಿ ಸೀದುದು;...ಬೇನಗೆಯುಗ್ರಮ್ ಎನ್ತುಟ್ಟೋ! (Rāv. 5, 46). ಗರಲಮಯದ ಉರಿಯೊಳ್ ಎವೆ ಸೀವುದು (J. 24, 4). ಸೀದು ಹೋದ ಅನ್ನ (ಫಿಸ್ಸಟಿ, ದಗ್ಧಿಕೆ Si. 315). 2, to scorch, etc. (My.).

ಸೀ si. 3. The state of being scorched, burnt, etc. (Bp. 14, 9). — ಸೀತೆನೆ. A parched ear of corn (ಅ ಭ್ಯೂಷ Hlā.; ಉಷೆ Mr. 375, o. r. ಉಷ).

ಸೀ si. 4. (= ಜೀ; *cf.* ಕೀವು). — ಸೀಮುಬ್ಬಿ. -ಪುಬ್ಬಿ. O. r. of ಎವುಬ್ಬಿ s. ಎ 13. (Śmd. II).

ಸೀಕರ sīkara. = ಶೀಕರ, etc. *Thin or drizzling rain, etc.*

ಸೀಕರಿ sīkari. The state of being scorched, burnt, singed or parched. — ಸೀಕರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಸೀಕರಿಯಾಗು. (J. 21, 41). — ಸೀಕರಿ ಮಾಡು. To reduce to charcoal, to burn up (Rām. 5, 9, 13). — ಸೀಕರಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become scorched, to be burnt, etc. (Bp. 60, 18). — ಸೀಕರಿವೋಗು. -ಪೋಗು. = ಸೀಕರಿಯಾಗು. (Abh. P. 7, 89; Grj. 8, after 77; Śāv. 2, 107; Bh. 4, 4, 55).

ಸೀಕು siku. That is scorched, burnt, singed, etc.; anything burnt at the inside bottom of a vessel in cooking (My.). ಒಗರದ ಸೀಕು (ಫಿಸ್ಸಟಿ, ದಗ್ಧಿಕೆ Nr.). ಅನ್ನದ ಸೀಕು (ಫಿಸ್ಸಟಿ, etc. Si. 315).

ಸೀಕು sīku. = ಚೀಕು. "Sick" (My.).

ಸೀಗಡಿ sigaḍi. A very small kind of fish that is sold in a dried state (My.; ಗಡಕ, ಶಕುಲಾರ್ಭಕ Si. 87; Tu. ತೀಕೊಡೆ).

ಸೀಗುಡಿ sigudi. = ಸೀಗೆಡಿ. (Rśv. 5, 115).

ಸೀಗುರಿ siguri. A kind of chowrie (ಚಾಮರ, ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ Hlā.). See Grj. 2, after 106; Rām. 1, 13, 4; Bh. 3, 10, 51; J. 3, 17; 8, 38; 22, 5; 33, 26.

ಸೀಗುರಿಸು sigurisu. ಸೀಗುರಿಸಿತನಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿ ಮೂಡಿದುದಕ್ಕುಂ (Bhn. 12, o. r. ಬಳ್ಳಿ ಮೂಡಿದುದಕ್ಕುಂ; *cf.* ಸೂಗರಿಸು?).

ಸೀಗೆ sigĕ. A climbing prickly shrub the pods of which are used like soap for washing the hair, etc., Acacia concinna D. C. (ತೈಲಾರಿ Mr. 150; C.; ಚರ್ಮಕಶೆ, ಭೂರಿಫೇನ, ಶಾತಲೆ G.; Tĕ. ತೀಕಾಯೆ, ಸೀಕಾಯೆ; T. ಚೀಯಕ್ಕಾಯ್; M. ಚೀಕ್ಕಕಾಯಿ, ಚೀಯಕ್ಕಾಯಿ; see ಸೀಗೆಕಾಯಿ. Note: The soap-nut tree is often called ಸೀಗೆ, but not correctly; the soap-nut tree is ಅಣ್ಣಲವಾಳ, etc.). ಇವನ ವನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆ.—ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ.—ಬಾಯಿ ಯೊಳಗೆ ಸೀಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಸೀಗೆಕಾಯಿ. The pod or berry of sigĕ (C.). — ಸೀಗೆಬಳ್ಳಿ. = ಸೀಗೆ. (C.). — ಸೀಗೆ ಬೇಲಿ. A hedge of sigĕ (My.). — ಸೀಗೆಸೊಪ್ಪು. The leaves of sigĕ (medicinally used, My.).

ಸೀಟು sīṭu. 1. = ಸೀಣ್ಣು, q. v. (My.; *cf.* ತೀಡು 2; Tĕ. ದೇಕು, to creep or slide along the ground on the posteriors).

ಸೀಟು sīṭu. 2. The act of rubbing the anus on the ground, etc. — ಸೀಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. Feet that rub or drag on the ground in walking (My.).

ಸೀಣ್ಣು sīṇṭu. = ಸೀಟು 1. To rub the anus: to move or slide along on the posteriors whilst sitting on the ground (as children or maimed persons do, ಗುದಸಮ್ಮರ್ಜನ Śmd. Dh.).

ಸೀತ sīta. Tbh. of ತೀತ (Śmd. 335).

ಸೀತಪ್ಪಿ sītaṛ. Anger, wrath (ಮುಳಿಸು, ಕಸುಗಣ್ಣು, ಸೆಣಸು, ಕನಿಸು, etc., ಕೋಪ Śm. 39; ಕೋಪವಿಕಾರ Kk. 52; ಕೆಕ್ಕಳಿಸಿದುದು, ಭಯವಿಕಾರ Śś.; see ಸಿಟ್ಟು & ಸೀವರಿಸು).

ಸೀತಳ sītaḷa. Combined derangement of the three humours etc. (ಗ್ರಹಣಿ, ಸನ್ನಿ Mr. 387).

ಸೀತಾಕುಮಾರ sītā-kumāra. Lava or Kuśa (J. 20, 48. 59. 62).

ಸೀತಾಧುನಿ sītā-dhuni. N. of a river (Čpr. 1, 79).

ಸೀತಾಪತಿ sītā-pati. Râma (My.).

ಸೀತಾಫಲ sītā-phala. The custard-apple, Anona squamosa Lin., originally American, but now naturalized in India (C.; Tĕ., T., Mhr.).

ಸೀತಾರಮಣಿ sītā-ramaṇi. Sîtâ (J. 18 sum.).

ಸೀತಾರಾಮ sītā-râma. Râma; N. (My.).

ಸೀತಾಕ್ರೋತ sītā-krôta. = ಸೀತಾಧುನಿ. (Čpr. 1, 82).

ಸೀತಾಳ sītāḷa. = ಸೀತಾಳೆ 1. Tbh. of ತೀತಳೆ. The chicken-pox (My.). — ಸೀತಾಳಸಿಡುಬು. = ಸೀತಾಳ. (My.).

ಸೀತಾಳೆ sītāḷĕ. 1. = ಸೀತಾಳ. (My.).

ಸೀತಾಳೆ sītāḷĕ. 2. Tbh. of ತ್ರೀತಾಳೆ. (My.).

ಸೀತು sītu. P. p. of ಸೀನು 1. (My.).

ಸೀತೆ sītĕ. *Sîtâ. A furrow, the track or line of a ploughshare* (ಸಾಲು Mr. 371). 2, *N. of the wife of Râmačandra, daughter of king Janaka; N.* 3, a kind of grass (ಮಾನುವೆ Mr. 110). See Śmd. 68, 155; Bp. 54, 39; J. 16, 34; 18, 4. 8. 23. 26. 39. 51. 60. ಬೆಳಗಾನಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆ ಏನಾಗ ಬೇಕಿದ್ದ (Prv.).

ಸೀತೋದಾನದಿ sīta-udâ-nadi. N. of a river (Čpr. 3, after 9).

ಸೀತ್ಕಾರ sīt-kâra. A sound made in shivering with cold, sighing (Čpr. 7, 151; Rśv. 9, 22; J. 28, 38). 2, a sound made in sexual enjoyment.

ಸೀತ್ಕೃತ sīt-krita. = ಸೀತ್ಕಾರ No. 2. (ಸುರತಡೊಳ್ Mr. 89).

ಸೀತ್ಯ sītya. *Ploughed, tilled.* 2, *corn, grain;* a young plant, as of rice, etc. (ಸಸಿ Mr. 371).

ಸೀಧು sīdhu. = ತೀಧು. (Sk.; G.).

ಸೀಧ್ರ sīdhra. The anus. (R.).

ಸೀನ್ sin. 1. (Śmd. 59). = ಸೀನು 1. To sneeze (ಕ್ಷುತ ಕರಣ Śmd. Dh.; T. ಚೀನ್ಪು, Tĕ. ಚೀದು, M. ಚೀನ್ಪು, ಚೀಮ್ಪು, to blow the nose; T. ತುಮ್ಪು, ತುಮ್ಮು to sneeze; Mhr. ಶಿಂಕಣೇ, to sneeze; ಶಿಂಕ, ಸಿಂಕ, a sneeze; ಶಿಂಕರಣೇ, to blow the nose). P. ps. ಸೀನ್ದು, ಸೀನ್ದು (Śmd. 287 Cm.). ಸೀನ್ವಂ (275).

ಸೀನ್ sin. 2. = ಸೀನು 2. Sneezing; a sneeze (ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುತ, ಕ್ಷವ Nr.; ಕ್ಷುತ Mr. 387).

ಸೀನು sīnu. 1. = ಸೀನ್ 1. (C.). P. p. ಸೀತು, ಸೀನಿ. ಬಾತವರು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ, ಸೀತವರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ.—ಸೀತರೆ ಬೀಯಿವ ಮೂಗು ಶಿವರಾತ್ರಿವರೆಗೆ ಇದ್ದೀತೇ?—ಸೀನಿದರೆ ತ್ಸಾನನಾದಾನೇ?—ಸೀನಿದರೆ ಜೀನು ಹೋದೀತೇ?—ನೆಗಡಿಯವ ಸೀನುವಾಗ್ಯೆ ದಗಡೀ ಮಗ! ಎನ್ದರೆ ನಿತ್ತಾನೇ? (Prvs.).

ಸೀನು sīnu. 2. = ಸೀನ್ 2. (ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುತ, ಕ್ಷವ Si. 200; ಕ್ಷುತ G.; Râm. 5, 3, 45; My.). ಕ್ಷೌರಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಸೀನು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸೀಪಿಸು sīpisu. To cause to suck (My.).

ಸೀಪು sīpu. = ಜೀಪು. To suck (My.). ಬೊಟ್ಟು (finger) ಸೀಪಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಾತೇ? (Prv.).

ಸೀಬ್ sīb. A sound used in calling cats. — ಸೀಬ್ ಸೀಬ್. rep. (My.).

ಸೀಬರಿ sībari. — ಸೀಬರಿಬಳ್ಳಿ = ಸೀಬರಿಬೇರು. (Z.). — ಸೀಬರಿ ಬೇರು. A scandent thorny shrub with needle-like leaves, Asparagus sarmentosus Lin. (Z.); also Asparagus racemosus Willd. (Z.).

ಸೀಬಿ sībi. The guava (My.; see ಪೇರಲ; *cf.* H. ಸೇಬ್, ಸೇವ್, an apple). — ಸೀಬಿಹಣ್ಣು. A ripe guava (My.).

ಸೀಬು sību. (fr. ಸೀಳ್ 2?). A bamboo-slit (Bp. 16, 21; B. 4, 122; My.). 2, twigs cut off from bamboos and put on the roofs of houses to protect them against monkeys (My.).

ಸೀಮ sīma. = ಸೀಮೆ. Force, ability, etc. (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ Bhn. 19, o. r. ಸೀಮೆ; Mhr. ಸೀಮಾ, excess, extravagance).

ಸೀಮನ್ sīman. = ಸೀಮೆ. (Śmd. 107; Sk.).

ಸೀಮನ್ತ sīmanta. *A separation or parting of the hair on each side of the head so as to leave a line* (made for the first child, My.; ಬಯ್ತುಲೆ Mr. 320; J. 18, 37).

ಸೀಮನ್ತಕರಣ sīmanta-karaṇa. The act or ceremony of parting the hair. (My.).

ಸೀಮನ್ತಪುತ್ರ sīmanta-putra. A first-born son (My.). Feminine ಸೀಮನ್ತಪುತ್ರಿ (My.).

ಸೀಮನ್ತಪ್ರಸ್ತ sîmanta-prasta. The ceremony of parting the hair connected with a meal (My.).

ಸೀಮನ್ತಮಣಿ sîmanta-maṇi. A jewel worn on the parting of the hair (J. 18 sum.).

ಸೀಮನ್ತರತ್ನ sîmanta-ratna. = ಸೀಮನ್ತಮಣಿ. (Śśv. 1, after 81).

ಸೀಮನ್ತರೇಖಾವಿಲಾಸ sîmanta-rêkhâ-vilâsa. The beauty of the sîmanta line (Ćpr. 1, after 94).

ಸೀಮನ್ತಿನಿ sîmantini. She who has hair-parting, *a woman*.

ಸೀಮನ್ತೋನ್ನಯನ sîmanta-unnayana. Arranging the parting of the hair, N. of one of the saṁskâras (observed by women in the sixth or eighth month of their first pregnancy, My.).

ಸೀಮೆ sîmĕ. *Sîmâ.* = ಸೀಮ, ಸೀಮನ್. *A boundary, bound, border, limit, margin, frontier* (see ಅನ್ನ, ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, etc.); a mark, land-mark; a bank, shore, coast; the horizon; a field. 2, a country (not Sk.; My.; Tĕ., T.). 3, Europe (not Sk.; My.; Tĕ., T.). ಸೀಮೆ ಸ್ಫುಲ್ವವಾದರೂ ಕರ ಕರೆ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ಸೀಮೆಕೋಳಿ. A duck; a goose; a turkey (My.). — ಸೀಮೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Sago (My.). — ಸೀಮೆ ಯಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. The ring-worm shrub, Cassia alata Lin. (St. & Pl.). — ಸೀಮೆಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Kerosene oil (My.). — ಸೀಮೆಸುಣ್ಣ. Chalk (My.; B. 4, 126).

ಸೀಯಾಳ siyâḷa. A tender cocoa-nut (B. 2, 41). **2,** the water of an unripe cocoa-nut (Mg.).

ಸೀಯಿ siyi. = ಸೀ 1. (Si. 124; *only* in Si.).

ಸೀರ್ sir. = ಈರ್ 3, ಸೀರು 1. A nit, an egg of a louse (ಲಿಕ್ಷೆ Nr.). ಸೀರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). *Cf.* ಈರ್ 3.

ಸೀರ sîra. N. of a grâma. — ಸೀರನಾಡುದ್ರಾಹ್ಮಣರು. N. of a class of Têlugu smârta Brâhmaṇas (My.).

ಸೀರ sîra. *A plough.* 2, the sun.

ಸೀರಣ siraṇa. = ಜೀರಣಿ, etc., ಸೀರ್ಣಿ. A small chisel (My.).

ಸೀರಣಿ sîraṇa. See Mr. s. ಜಾಳೆಯ.

ಸೀರಣಿಗೆ sîru1 or 2-aṇigĕ. = ಈರಣಿಸೆ 3. ಈರ್ 3. A comb for clearing the head of nits and lice (My.; ಪ್ರಸಾಧನಿ, ಕಂಕತಿಕೆ Si. 231). — ಸೀರಣಿಗೆಕಸ. A common weed, Sesbania aculeata Pers. (Z.).

ಸೀರಪಾಣಿ sîra-pâṇi. Plough-handed: *Balarâma*.

ಸೀರಾಂಗ sîra-aṅga. *A plough-share.*

ಸೀರಿ sîri. Having a plough: *Balarâma*.

ಸೀರಿಸು sirisu. To cause to louse (My.).

ಸೀರು sîru. 1. = ಸೀರ್, etc. (My.; Tĕ. ಸೀರಿ, the louse called pediculus pubis).

ಸೀರು sîru. 2. = ಈರ್ 2. To clean from lice, to louse (My.).

ಸೀರೆ sîrĕ. Tbh. of ಚೀರ (Śmd. 347. 364). Cloth; a garment in general (not sewed); a female's garment (not sewed, ಚೀಲ, ಚೀರ, ವಾಸಸ್, ಕರ್ಪಟ, ಆಚ್ಛಾದನ, ಅಮ್ಬರ, ಅಂಶುಕ, ವಸ್ತ್ರ, ಸಿಚಯ, ಪಟ Hlâ.; ವಾಸ, ಆಚ್ಛಾದನ, ವಸ್ತ್ರ, ಪಟ, ಚೀಲ, ಸಿಚಯ, ಅಂಶುಕ, ವಸನ, ಅಮ್ಬರ Mr. 341; ಮೀಖಲೆ, ವಸ್ತ್ರ Nn. 118; ಹುಟ್ಟುಗೆ Ćt. II, 78; ಹುಟ್ಟಿಗೆ Śm. 72; ಜವಳಿ 112; ವಸ್ತ್ರ, ಚೀಲ, ವಸನ, etc. Nr.; ನೇತ್ರ Mr. 516). ಹತ್ತಿಯಿನ್ದ ಆದ ಸೀರೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಬಾದರ); ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು (ಅಂಚಲ); ಜೊನ ಸೀರೆ (ಆಹತ); ಹುರಿಯ ಸೀರೆ (ಪಟಚ್ಚರ Hlâ.). ಕಾರ್ಪಾಸ ಬಾದರಮೆನ್ನುವ ಫಲದಿನ್ದ ಆದ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಫಾಲ); ತೆರಳೆಯ ಹುರಿ ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ನೂಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆನ್ದು ಸೀರೆ (ಕೌತೇಯ); ಮೃಗಂಗಳ ರೋಮಗಳಿನ್ದಾದ ಸೀರೆ (ರಾಂಕವ); ಜೊನ ಸೀರೆ (ಆನಾಹತ, ನವಾಮ್ಬರ, etc.); ಏರಿಯ ಬಿಲಿಯ ಸೀರೆ (ಮುಹಾದಾನ); ಹೊದಕೆಯ ಸೀರೆ (ಸಿವೀತ, ಪ್ರಾವೃತ); ಸೀರೆಯ ನೀಳ (ದೈರ್ಘ್ಯ, ಆಯಾಮ, etc.); ಹುರಿಯ ಸೀರೆ (ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರ); ಮಾಸಿದ ಹುರಿಯ ಸೀರೆ (ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ); ಲೆಸನಪ್ಪ ಸೀರೆ (ಸುಚೇಲಕ, ಪಟ); ದೊಡ್ಡ ನೂಲ ಸೀರೆ (ವರಾತಿ, ಸ್ಫುಲಶಾಟಕ, ಉಡುವ ಉಟ್ಟಿಗೆ); ಹಚ್ಚಡಿಕೆಯ ಸೀರೆ (ಸಿಚೋಲ, ಪ್ರಚ್ಛದ ಪಟ, ಹಚ್ಚಡ); ಉಡುವ ಸೀರೆ (ಪರಿಧಾನ, etc.); ಸೀರೆಯ ಹೊರವ ಚೂರ್ಣ (ಪಿಷ್ಟಾತ, ಪಟವಾಸಕ Nr.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮಿಜ ರೋಮ ಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆರನಕ್ಕು (Mr. 341); ಪೊಸ ಸೀರೆ (ಅನಾಹತ); ಪೊಸತಬಿದದು (ಪಟಚ್ಚರ 342); ಒಳಗುಡುವ ಸೀರೆ (ಅನ್ತರ 531). ನಿವನನೀದ್ಯಹನಮೆನ್ನು, ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ (Śmd. 239). ಸೀರೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಹಾಳೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.— ನೆರಮನೇ ಜಳಣಿಗೆ ತವರ ಮನೇ ಸೀರೆಯೇ?— ಸೀರೆ ಆದರೆ ಹಾರವ ಗಿತ್ತಿಗೆ ಆಗದೇ?— ನೆರೇ ವರಹ ಕೊಟ್ಟಿರೂ ಸೀರೇ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೇಡ.— ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮೊಲೆ ಆದ್ಹಳು (Prvs.). See Ćpr. 7, after 69; Bp. 22, 65; 28, 19; 53, 49; Si. 222. 223. 459. — ಸೀರೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A cloth-stealer (ಪಟಚೌರ Hlâ.). — ಸೀರೆರೋಗ. A morbid issue of blood from the yôni (My.). — ಸೀರೆವರದ. -ಪರದ. A cloth-merchant (ದೂಸಿಗ Śm. 67).

ಸೀರಿ sîra. = ಗೀಜು 2, etc. A line, a streak, a stripe; full of lines or stripes (B. 3, 74).

ಸೀರಿಸು sîru. 1. To be scattered, to be sprinkled, to fly about. P. p. ಸೀಜಿ (Ćpr. 4, 40).

ಸೀರಿಸು sîru. 2. = ಕೇಜು 2, ಸೇಜು. To grow enraged, to become angry; to grow very contentious or quarrelsome (ದುಃಕಲಹ Śmd. Dh., o. rs. ದುಃಖಲಹ, ದುಃಖಲಯ; Bp. 26, 21; 56, 20; M. ಚೀಜ್ಪಿ, T. ಚೀನ್ದು, to hiss, rage, rail at one; see ಸಿಟ್ಟು); to rail at, etc. (see ಸೇಜು).

ಸೀರಿಸು sîru. 3. = ಜೀಜು 3. Raging, fierceness. (M. ಚೀಜ್ಡಿ, ಚೀಜ್ಡು). — ಸೀಜಿ ನಾಯಿ. = ಚೀಜಿ ನಾಯಿ. (My.).

ಸೀರಿಸು sîru. 4. = ಜೇಱ್, etc. To scream, etc. (Bp. 52, 13).

ಸೀರಿಸಿಡು sîruḍu. A cascade (?). ಕರಿದವು ಸೀಜುಡುಗಳ್, ಪೆರ್ಮರಗಾಡೆಲೆಯಿಕ್ಕು, ಕದ್ದುಲಿವಿರ್ದವು, ತೊಜಿಗಳ್ ಪರಿಗೆಟ್ಟುವು, ಬೆಳ್ಳಯಲೊಳ್ ನರಳಿಸಿದವು ಮರುಮರೀಚಿಕಾವಾಹಂಗಳ್ (Abh. P. 7, 86).

ಸೀರಿಮುಬ್ಬಳ್ sîrumbuḷ. Being scattered, sprinkled, etc. (ಸೂಸಾಟ Śs.; Kk. 51; Śm. 61). — ಸೀಜುಮುಬ್ಬು ಳಾಡು. -ಆಡು. To sprinkle about (Rśv. 5, after 55).

ಸೀರ್ sîr. Being scattered, sprinkled, etc. — ಸೀರ್ಪ. Spray or fine drops of water (Rśv. 2, after 8; 5, 69; V. 9, 49).

ಸೀರ್ಣಿ sîrṇa. = ಸೀರಣಿ, etc. (My.).

ಸೀರ್ಪ sîrpa. A finger-ring (ಅಂಗುಲೀಯಂ Mr. 344).

ಸೀಲ್ sîl. Tbh. of ಶೀಲ (Śmd. 365).

ಸೀಲೆ sîlĕ. Tbh. of ಚೀಲ (Śmd. 347). ಸೀಲೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಧ್ವನಿ (ಮರ್ಮರ Nr.).

ಸೀವಟ sîvaṭa. A squeezed mass or a mass (of fruits, food, etc., Bh. 3, 9, 21; Mhr. ಚಿಂವಟ, ಚಿವಡಾ).

ಸೀವನ sīvana. *Sewing, stitching;* a seam, suture.

ಸೀವನಿ sīvani. = ಸೀವನ್ನಿ. ಕಿಱಿಯ ಸೀವನೀ ಮರ (ತ್ರೀಪರ್ಣಿಕೆ, ಕುಮುದಿಕೆ, etc. Si. 131). 2, a needle (Sk.).

ಸೀವನೆ sīvanĕ. = ಸೀವನ್ನಿ. ಸೀವನಿಯ ಮರ (ಗಮ್ಭಾರಿ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರೆ, etc. Si. 129).

ಸೀವನ್ನಿ sīvanni. = ಸಿವನ್ನಿ, ಸಿವಹೊನ್ನಿ, (ಸೀವನಿ, ಸೀವನೆ). Tbh. of ತ್ರೀಪರ್ಣಿ (ಗಮ್ಭಾರಿ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರೆ, ಕಾಶ್ಮರಿ, ಮಧುಪರ್ಣಿಕೆ, ತ್ರೀಪರ್ಣಿ, ಭದ್ರಪರ್ಣಿ, ಕಾಶ್ಮರ್ಯ Nr.; ಕಾಶ್ಮರಿ Mr. 122). ಕಿಱಿಯ ಸೀವನ್ನಿ (ತ್ರೀಪರ್ಣಿಕೆ, ಕುಮುದಿಕೆ, ಕುಮ್ಪಿ, ಕೈಟರ್ಯ, ಕಟ್ಫಲ Nr.).

ಸೀವರ sīvara. Tbh. of ತೀಕ್ಷರ (Šmd. 362; ತುನ್ತುರ್ವನಿ Čt. I, 75; ತುಪಾರ II, 88; ತನ್ದಲ್, ಜಲಕಣ Kk. 13, Šm. 35). *Cf.* ಜೂವರಿ.

ಸೀವರಿಸು sivarisu. (ಸೀವಱಿಸು). To hiss, to puff, to pass the proper temper, to show disgust or disdain (Râm. 4, 3, 7; 5, 8, 45; 6, 12, 34; 6, 50, 40; Bh. 8, 24, 41; J. 5, 54; 8, 39; 17, 56; 19, 15; *cf.* ಸೀತಱ್, ಸೀಱು 2).

ಸೀವು sivu. To adorn (ಭೂಷಣ Šmd. Dh.).

ಸೀಸ sisa. A kind of Kannaḍa metre (Čh.; Tĕ.; Tĕ. also: irritation, madness, see s. ಸಿಟ್ಟು).

ಸೀಸ sīsa. 1. = ಸೀಸು. Lead (ಸೀಸಕ, ನಾಗ, ಯೋಗೇಷ್ಟ, ವಪ್ರ Nr.; ಸೀಸಕ, ಸೀಸಪತ್ರ Hlâ.; ನಾಗ Nn. 26; C.; Si. 334; B. 4, 106). ಸೀಸದ ಉಳಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಿಯ ಒಡಿಯ ಬಹುದೇ?—ಸೀಸವನ್ನು ಇಲಿ ತಿನ್ದರೆ ತಿದ್ದಣ್ಣನ ಹದ್ದು ಕೊಣ್ಮು ಹೋಯಿತು (Prvs.). — ಸೀಸ ವಾಳು. -ಪಾಳು. A leaden sword (? Bh. 8, 19, 40).

ಸೀಸ sīsa. 2. = ಸೀಸೆ. (My.).

ಸೀಸಕ sīsaka. 1. Tbh. of ತೀರ್ಪಕ (Šmd. 345). A helmet (ತಿಬಿ Nn. 4; ತಲೆಯ ಟವ್ಪು Kk. 43, Bhn. 9; Grj. 2, after 106; T. ಚಿತ್ತಗ). — ಸೀಸಕನ್ತೊಳ್. -o-ತಾಳ್. To put a helmet on (Rśv. 13, 70).

ಸೀಸಕೆ sīsaka. 2. *Lead.*

ಸೀಸಪತ್ರ sīsa-patra. *Lead.*

ಸೀಸು sīsu. = ಸೀಸ 1. (ಸೀಸ G.; B. 4, 124. 209).

ಸೀಸೆ sīsĕ. = ಸೀಸ 2. A bottle, a flagon (My.; B. 4, 225; Mhr., H. ತಿಸಾ).

ಸೀಹುಂಡ್ಡಿ sīhuṇḍa. *The milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum.*

ಸೀಳ್ sīḷ. 1. = ಸೀಳು 1. To split (v. i.), to be cleft, to divide, to part, to come into; to be rent;—to split (v. t.), etc. (ವಿದಾರಣ Šmd. Dh.; Tĕ. ಚೀಲು). P. p. ಸೀಳ್ದು. ಪೋಯ್ಸು, ಸೀಳ್ದ ಭಾಗಂ (Šmd. I). ಬಾಯಿಕಮೆನ್ನು, ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾದ್ದಿ ಶಾಖಂ (I). ಉರ್ವೀಧ್ರವ್ರಜಂ ಸೀಳ್ದುದು...ಆ ಗ್ರೀಷ್ಮದೊಳ್ (Rśv. 5, 36). (ಜೇಸರಿ) ಕುಮ್ಭಿತರಕ್ತ ಪ್ರದೇಶಮಂ ಕೊನೆವುಗುರಿನ್ದಿ ಸೀಳ್ದು (5, 116). ಸಿಳ್ದಿದರಂ ಸೀಳ್ದು, ...ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ದ ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟಿಯ ಮುಷ್ಪಗಜಂಗಳ್ (6, after 11). See Bp. 35, 49; 42, 4; 52, 33; 56, 29; Râghč. 17, 69; Šśv. 4, 6; J. 4, 44; 5, 37; 16, 26; 26, 45. 55. 60-63.

ಸೀಳ್ sīḷ. 2. = ಸೀಳು 2. Splitting; a split, a fragment, a piece, a part, a division (ತಳಲ Šmd. Dh.). ಸೀಳ್ಗಳ್ (J. 4, 46). ಇಱಿದರೆಯು ಏಱಲ್ಲ, ಹಱಿದರೆಯು ಸೀಳಿಲ್ಲ (fire, Sp.). — ಸೀಳಾಗು. -ಆಗು. To be divided, etc. (J. 25, 24).

ಸೀಳ್ sīḷ. 3. = ಸೀಳ್, ಜೇಳ್. A scream, a cry. (M. ಚೀಳ್, ಹೂಳಿ, a whistle, *cf.* ಸಿಳ್ಳು 1). — ಸೀಳಿಡು. -ಇಡು. To scream, etc. (Bp. 20, 13; V. 11, 63).

ಸೀಳ್ sīḷ. 4. = ಸೀಳ್ದು. P. p. of ಸೀಳ್ 1. — ಸೀಳ್ಕೆಡಹು. To split and throw to the ground (J. 19, 29).

ಸೀಳಿಸು sīḷisu. To cause to split, etc. (C.).

ಸೀಳು sīḷu. 1. = ಸೀಳು 2, ಸೀಳ್ 1. P. ps. ಸೀಳಿ (C.), ಸೀಳಿದು (= ಸೀಳ್ದು, Bp. 49, 10; 45, 27). ಸೀಳುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವದು (ಪಾಠತ, ಭಿನ್ನ, ಭೇದಿತ, ಸಿಗುಳಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 382). ಆಡಿಯಂ ಸೀಳುವಡೆ ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಲ್ ಆಹುದೇ? (Šś. 11). ಆವಗಡಿಸಿ, ಸಿಂಹವ ಸೀಳಿದನು (Bh. 3, 13, 30). ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ಸೀಳಿ, ಸಿಂಗವನಿಱಿದು (Râghč. 17, 74). ಕತ್ತ್ರೀ ಪಾಯಲಿದ್ದ ತುಪ್ಪ ನೆಕ್ಕಿ, ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). See Bp. 21, 43; 45, 32; 55, 24; B. 1, 21.

ಸೀಳು sīḷu. 2. = ಸೀಳ್ 2. (C.; ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ, ಜೀಡರು ಸುತ್ತಿದ ನೂಲು, ಪಟ್ಟೆ G.). — ಸೀಳು ಆಗು. = ಸೀಳಾಗು. A splitting or division to take place, etc. ಸೀಳು ಆದರೂ ಅಳುವದು ಬಿಡ (Prv.). — ಸೀಳುದಾರಿ. A road that branches off, a bye-path (My.). — ಸೀಳುಪಾದಿ. = ಸೀಳುದಾರಿ. (My.; ವ್ಯಪ್ಪ, ದುರಪ್ಪ, ವಿಪಥ, etc. Si. 104).

ಸು su. = ಚು. See *e. g.* ಕೊಲ್ಸು, and *cf.* ಅಸು 2 (also *e. g.* in ಕರಸು 1 & 2).

ಸು su. 1. = ಸೂ, of which it may become a K. Tbh. *e. g.* in ಪ್ರಸು (ಪ್ರಸೂ).

ಸು su. 2. A prefix implying *good, well, excellent, excellently, beautiful, beautifully; excessive, excessively, much, very; readily, easily,* etc.

ಸುಕ suka. 1. Tbh. of ಶುಕ (ಕೀರ Šm. 78).

ಸುಕ suka. 2. Tbh. of ಸುಖ (ಪರಿಣಾಮ Šm. 78; My.).

ಸುಕ್ಕನ್ಡಕ su-kandaka. *An onion.*

ಸುಕರ su-kara. Easy to be done, practicable, feasible, attainable; easy to be managed, doing well; good, beautiful, etc.; doing good, charity, benevolence. See Kâvy. I, 1*a*, 3; Bp. 3, 69; 4, 3; J. 2, 33.

ಸುಕರತೆ su-karatĕ. Charity, benevolence (Čpr. 2, 51).

ಸುಕರೆ su-karĕ. *A tractable cow.*

ಸುಕಲ su-kala. 1. *One who has a great reputation for liberality both in giving and using.*

ಸುಕಲ sukala. 2. Tbh. of ಶುಕ್ಲ (G.).

ಸುಕಲಾಪ್ರವೀಣ sukalâ-praviṇa. Conversant with the beautiful (sixty-four) fine arts (Kk. 101).

ಸುಕವೀನ್ದ್ರ sukavi-indra. A superior poet (J. 25, 6).

ಸುಕಾಣಿ sukâṇa. = ಚುಕ್ಕಣ, etc., ಸುಕಾಣು. (B. 3, 118).

ಸುಕಾಣು sukâṇu. = ಸುಕಾಣ. (B. 3, 117. 118).

ಸುಕಾರ su-kâra. The syllable ಸು (Šmd. 268. 274 Cm.; 284).

ಸುಕಾರ್ಯ su-kârya. A good work (Bp. 39, 69).

ಸುಕಾಲ su-kâla. A time of plenty (My.).

ಸುಕಾಲಿಗ sukâliga. A Lambâḍi (My.; Tĕ. ಸುಕಾಲಿ, a sort of gypsies).

ಸುಕೀರ್ತಿ su-kīrti. Good report; celebration (ಅಕ್ಷರ, ಕೀರ್ತಿ Nn. 75; ಒಳ್ಳಿಹ ಕೀರ್ತಿ 146).

ಸುಕುಮಾರ su-kumâra. A beautiful youth; a good son (Bp. 3, 19. 41; 50, 3). 2, *very soft or tender, delicate, smooth.* 3, one of the guṇas in rhetoric (Kâvy. III, 1, A, 3. 15-17).

ಸುಕುಮಾರತೆ su-kumâratĕ. Beauty (Grj. 4, 57).

ಸುಕುಮಾರಿ su-kumâri. A beautiful, good daughter (Prll. 3, 23).

ಸುಕುಲ su-kula. A good or virtuous family. (My.).

ಸುಕುಲದೀಪಕ sukula-dîpaka. One who makes a good family illustrious (Bp. 24, 40).

ಸುಕೃತ su-kṛita. Done well or properly; well made, well constructed; treated with kindness; virtuous, pious; fortunate, auspicious. 2, any good or virtuous act, kindness, bounty, friendliness, aid; *virtue, moral merit* (ಪುಣ್ಯ, ಸುಕೃತ Nn. 68); fortune, auspiciousness; reward, recompense. ಸುಕೃತಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ದುಷ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 3, 69; 32, 62; 40, 66; 51, 26.

ಸುಕೃತಕರ್ಮಿ sukṛita-karmi. A person who performs good works (Bp. 54, 16).

ಸುಕೃತಿ su-kṛiti. Acting well or kindly; virtuous, pious, good; fortunate, *lucky*. 2, well-doing; kindness; virtue.

ಸುಕೇಶ su-kêśa. Having beautiful hair.

ಸುಕೇಶಿ su-kêśi. *N. of an Apsaras.*

ಸುಕ್ಕು sukku. 1. = ಸುರ್ಕು 1. To shrink, to shrivel up (Bp. 43, 84).

ಸುಕ್ಕು sukku. 2. = ಸುರ್ಕು 2, etc. Shrinkage, shrink; a wrinkle, fold, crease, indentation (Bp. 44, 26; My.; Tĕ. ಜುಕ್ಕು, ಸುಕ್ಕು). — ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To shrivel, to shrink; to grow wrinkled (My.; B. 5, 238).

ಸುಕ್ಷತ್ರತೇಜ su-kshâtra-têja. Fine lustre belonging to the military class (Bh. 1, 10, 2).

ಸುಕ್ಷೇತ್ರ su-kshêtra. An excellent field; an excellent place of pilgrimage (My.); etc. ನಕ್ಷತ್ರವಾದರೂ ಸುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಸುಕ್ಷೇತ್ರತೆ su-kshêtratĕ. The state of having excellent places of pilgrimage (Čpr. 1, 75).

ಸುಕ್ಷೇಮ su-kshêma. Perfect health (Bp. 36, 44; My.).

ಸುಖ su-kha. = ಸುಕ 2, ಸೊಕ, ಸೊಗ. *Happiness, pleasure, delight, joy, comfort* (ಸೊಕ, ಸೊಗ Kk. 31; Śm. 76); case, alleviation; easiness. 2, happy, joyful, delighted; agreeable, sweet; easy, practicable; meet, suitable. ಮಜಿಕು ಇಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಾತಿಗಿನ್ತ ಮರದ ನೆರಳು ಸುಖ.—ಮೆಚ್ಚಿದವನಿಗೆ ಮನಣವೇ ಸುಖ (Prvs.). — ಸುಖ ಕೊಡು. To give or afford pleasure (B. 4, 153). — ಸುಖಂಗೆಯ್. -ಂ-. To cause happiness or pleasure. ಸುಖಂಗೆಯ್ವುವಂ (ಶಿವಕಾರಿ Mr. 230). — ಸುಖದಿನ್ದಿರು. To be happy, etc. (B. 5, 128. 272). — ಸುಖವ್ತಳ್. -ಂ-ತಳೆ. To get pleasure (Grj. 4, 86). — ಸುಖ ಪಡಿಸು. To cause to feel pleasure, to make happy (B. 4, 152). — ಸುಖ ಪಡು. To feel pleasure, to be happy (B. 3, 105; 4, 2). — ಸುಖ ಭೋಗಿಸು. = ಸುಖ ಪಡು. (B. 5, 58). — ಸುಖವ್ಮ ಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To get pleasure, to attain happiness. ಇರುಳಿನ ಚಕ್ರಾಹ್ವಯದ ಪೋಲಿರ್ದವಂ ಸುಖವ್ಮಡೆದಪನೆ? (Śmd. 134).

ಸುಖಿಕರ sukha-kara. Causing happiness or pleasure; doing anything easily, done easily. (My.).

ಸುಖಿಜೀವಿ sukha-jîvi. A happy person or being (My.).

ಸುಖತರ sukha-tara. Uncommonly or very pleasant or agreeable (Bh. 1, 8, 35).

ಸುಖತರಂಗಿಣಿ sukha-taraṅgiṇi. A river of joy (Grj. 2, after 106).

ಸುಖದ sukha-da. Giving or affording pleasure, etc. (Sk.; R.).

ಸುಖದುಃಖ sukha-duḥkha. Pleasure and pain. (Bp. 54, 13). ಸುಖದುಃಖ ತಿಳಿಯದ ಮನುಷ್ಯ ನಖಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖವೇ.—ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖ ಹೇಬ್ಬಿದರೆ ಕಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಏನು? ಆನ್ದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಸುಖನಾಸಿ sukhanâsi. A small room in a temple in front of that wherein the idol is placed (Bp. 43, 41; My.).

ಸುಖಪ್ರದ sukha-prada. = ಸುಖದ. (My.).

ಸುಖಪ್ರಸವ sukha-prasava. = ಸುಖಪ್ರಸೂತಿ. (My.).

ಸುಖಪ್ರಸೂತಿ sukha-prasûti. An easy delivery or accouchement (Čpr. 3, after 92).

ಸುಖರೂಪ sukha-rûpa. Well, happy (ಕಲ್ಯಾಣ G.; Mhr.).

ಸುಖವರ್ಚಕ sukha-varčaka. *Natron, alkali.*

ಸುಖವಸತಿ sukha-vasati. A pleasant place of residence (My.).

ಸುಖವಸ್ತಿ sukha-vasti. A person sojourning at a place without the connection of an estate (B. 5, 120).

ಸುಖವಾಸಿ sukha-vâsi. A person who keeps himself from all work, and simply lives for his pleasure or convenience (My.).

ಸುಖಸನ್ದೋಹ್ಯೆ sukha-sandôhyĕ. Easily milked: *a tractable and gentle cow.*

ಸುಖಸನ್ನಿ sukha-sanni. Sanni arising from sexual intercourse (My.).

ಸುಖಸ್ಪರುಶವಾತ sukha-sparuśa-vâta. A wind that is agreeable to the touch or refreshing (J. 19, 35).

ಸುಖಾನ್ತ sukha-anta. Ending in pleasure; friendly; pleasure (ಕಂ Mr. 493); subversive of pleasure.

ಸುಖಾವಹ sukha-âvaha. Bringing or conferring pleasure, delighting, pleasing. (My.).

ಸುಖಾಸನ sukha-âsana. A suitable or comfortable seat (Bp. 24, 22).

ಸುಖಿ sukhi. Possessing happiness or pleasure, happy, joyful, pleasant, comfortable, easy, enjoying comfort; a person who is happy, in good circumstances, etc. (Śmd. 109. 192; Bp. 40, 79; B. 5, 274). 2, a goat-herd (ಆಜಾಜೀವ, ಜಾವಾಲ Mr. 239). 3, a religious ascetic.

ಸುಖಿಸು sukhisu. To feel pleasure, to be happy (B. 5, 54. 300).

ಸುಖೋದಯ sukha-udaya. The rising of pleasure (Čpr. 6, 86).

ಸುಖೋಪಭೋಗ sukha-upabhôga. Enjoyment or usufruct of pleasure (B. 4, 152).

ಸುಗತ su-gata. Well-gone; going well; passed, gone; well-bestowed. 2, *a Buddha* (ಬೌದ್ಧ Mr. 23).

ಸುಗತಿ su-gati. A fine, beautiful going or gait (Bp. 5, 24. 42; 17, 16. 21). 2, a good or happy condition (ಯೋಗ Mr. 514; Bp. 2, 29; 36, 28; 42, 8).

ಸುಗನ್ಧ su-gandha. Sweet-smelling, odoriferous, fragrant. 2, fragrance, odour, perfume (ಸುರಭಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಪರಿಮಳ Nn. 30). 3, sulphur.

ಸುಗನ್ಧತೈಲ sugandha-taila. Scented oil (My.).

ಸುಗನ್ಧಪಾಲ sugandha-pâla. N. of a plant (ಗೋಪಿ, ಶ್ಯಾಮೆ, ಅನನ್ತೆ, etc., ಸೊಗದಿ, etc. Si. 149; Tĕ. ಸುಗಧ್ಗಿ, ಸುಗನ್ಧಪಾಲೆ, a plant and medical drug, Periploca indica).

ಸುಗನ್ಧಮುಸ್ತೆ sugandha-mustĕ. A herb growing in the Himâlaya, the Indian spikenard, Nardostachys jatamansi D. C. (St. & Pl.).

ಸುಗನ್ಧರಾಜ sugandha-râja. The tuberose, Polianthes tuberosa (My.). — ಸುಗನ್ಧರಾಜನ ಗೆಡ್ಡೆ. The medicinal root of the tuberose (My.).

ಸುಗನ್ಧವಾಚೆ sugandha-vâcè. A tall perennial plant, the greater galangal, Alpinia galanga Sw. (St. & Pl.).

ಸುಗನ್ಧಾನಿಲ sugandha-anila. Fragrant air: fragrance (ಆ ಮೋದ, ಸೌರಭ್ಯ Mr. 50).

ಸುಗಂಧಿ su-gandhi. *Sweet-smelling,* redolent with perfumes. 2, virtuous, pious. 3, a perfume, fragrance. 4, *a drug and perfume* (= ಏಲವಾಲುಕ). 5, a kind of fragrant grass (both Cyperus rotundus and Scirpus kysoor). 6, N. of a town (Cpr. 3, after 9). 7, one who prepares perfumes (ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟುಗಾಣಿ G.). — ಸುಗಂಧಿಬಳ್ಳಿ. A twining shrub, the country sarsaparilla, Hemidesmus indicus R. Br. (St. & Pl.). — ಸುಗಂಧಿ ಹೂವು. (ಕಲ್ಹಾರ, ಸೌಗಂಧಿಕ G.).

ಸುಗಂಧಿಕ su-gandhika. Incense. 2, sulphur. 3, a sort of large rice. 4, the white lotus. 5, the red water-lily (ಕಲ್ಹಾರ, ಚಂಗಣಿಗಿಲ್ Mr. 420).

ಸುಗಂಧಿತೆ su-gandhitĕ. *Fragrance, agreeable scent, perfume.*

ಸುಗಂಧಿ su-gandhĕ. *The ichneumon plant* (= ರಾಸ್ನೆ).

ಸುಗಮ su-gama. Easy to be traversed or travelled over, easy of access; easy, practicable; plain, intelligible. ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಗಳ ಸುಗಮವಾಕ್ಯಂ (Kk. 100).

ಸುಗಹನ su-gahana. *Very thick or close, very impervious.*

ಸುಗಹನಾವೃತಿ sugahana-âvṛiti. An enclosure round a place of sacrifice to exclude profane access. (G.).

ಸುಗಾನ su-gâna. Good singing (ಆಣಿ Čt. II, 110).

ಸುಗಿ sugi. 1. To tear off; to strip off; to plunder; to peel (ಸುಲಿಗೆ Šm. 80; Bp. 11 sum.; 11, 33. 36; 12, 11; *cf.* ಸುಲಿ 1, ಉಗಿ 1).

ಸುಗಿ sugi. 2. To fear (ಭಯ Šmd. Dh.; ಭಯವನ್ ಆನ್ Kk. 72; ಆಗಿ 90; ನೆಡೆ, ಅಳ್ತು, ಬೆಮರ್, ಬಳ್ತು, ಸುರುಳ್, ಆಗಿ, ಭಯವನ್ ಆನ್ Šm. 40; ಅಂಜಿಕೆ 80; Čpr. 2, 52; 10, 60; Abh. P. 8, after 62; 13, 109; Grj. 4, 113; *cf.* ಉಗಿ 3).

ಸುಗುಡುತನ sugudutana. Desire, lust (Bp. 42, 17; Bh. 3, 14, 2). *Cf.* ಸೊಗಡು 2?

ಸುಗುಣ su-guṇa. Endowed with good qualities, possessed of merit; such a man. ಮಲ್ಲಬಿಗಾರ್ತಿಯೆನೆ ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆಯೆನ್ದು, ಪೇಳ್ದಿರ್ ಸುಗುಣರು (Kk. 28). 2, a good quality (C.). See Čh. v. 56; Bp. 39, 69; 44, 31; B. 4, 186.

ಸುಗುಣನಿಧಿ suguṇa-nidhi. A receptacle or an ocean of good qualities (Bp. 30, 27; 53, 2).

ಸುಗುಣಿ su-guṇi. Rich in good qualities or virtues; a person rich in good qualities (My.).

ಸುಗುಣೆ su-guṇĕ. A female rich in good qualities (Bp. 41, 5).

ಸುಗೋಮಯ su-gômaya. Excellent cow-dung (Bp. 18, 34).

ಸುಗ್ಗ suggạ. — ಸುಗ್ಗಂ (Šmd. 49).

ಸುಗ್ಗಲ suggala. — ಸುಗ್ಗಲದೇವಿ. N. (Bp. 51 sum.; 51, 2. 4. 10).

ಸುಗ್ಗಲೆ suggalĕ. — ದೇವಿಸುಗ್ಗಲೆ (Bp. 51, 63).

ಸುಗ್ಗಿ suggi. (Šmd. 49). The season of spring (from the middle of March to that of May, ಚೈತ್ರಮಾಸ Čt. I, 5; ಹೂವಿನ ಹಬ್ಬ, ಬಸನ್ತ, ವಸನ್ತ Šm. 20; Čpr. 6, 64; J. 10, 14; *cf.* T. ತುಳಿಕರ್ಗಾಲ, the season of spring?). ಸುಗ್ಗಿ ಬನ್ದುದು (ವಸನ್ತ Kk. 18). ಪ್ರಫುಲ್ಲಮಲ್ಲೀನವಪುಷ್ಪಮ್ ಓಗರದ ಕಮ್ಮುಗಳಾಗರಮ್ ಆಯ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯೊಳ್ (Čpr. 7, 49). **2,** the season of gathering a crop of any kind, especially the time of reaping the corn and grain, harvest (October-November, My.; ಪಯ್ರು ಬರುವ ಕಾಲ G.). ಆಕ್ಟೋಬದ ಹನ್ನಿನ ಸುಗ್ಗಿ ಆತ್ತಿನ ಕಾರ್ತಿಕಗಳಲ್ಲಿ (B. 3, 115). ಒನ್ದು ಜೀನ ನೆಣವು ಒನ್ದು ಜಟ್ಟಿಗೆ, ನೀಕು ಸುಗ್ಗಿಯೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ಪಾಗೆ ಅನ್ನಸಂಗ್ರಹ ಯಾಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? ಜೀಸಗೆಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಳದಿ? ಎನ್ದು, ಪೇಟಿತು (5, 86). **3,** plenty (My.; Mhr. ಸುಗೀ, the period of the coming to maturity or of the abounding of the products of the earth, etc., season). **4,** a feast (ಜಬ್ಬು Bhn. 13; Râm. 6, 44, 11). ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲದೇ ಭತ್ತದ ಸುಗ್ಗಿಯ?—ಸುಗ್ಗೀ ಮೇಲೆ ಕೊಳಕೆ, ಮಗ್ಗೀ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕ.—ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಕ್ಕಲಿಲ್ಲ, ಆಷಾಢದಲ್ಲಿ ಸೊರಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಸುಗ್ಗಿಕಾಲ. = ಸುಗ್ಗಿ No. 2. (My.; B. 4, 2; 5, 86). ಸುಗ್ಗಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗೆ ತಿನ್ದರೆ ಕಾತಿಕೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗಲಿ ತಿನ್ದಾನೇ? (Prv.). — ಸುಗ್ಗಿಗೆಳೆಯ. Spring's friend, Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7). — ಸುಗ್ಗಿವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. Spring's bird, the cuckoo (ಪಿಕ Ss.). — ಸುಗ್ಗಿ ವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain plenty of— (V. 23, after 13).

ಸುಗ್ಗಿ suggi. O. r. of ಪುಗ್ಗಿ, q. v.

ಸುಗ್ಗು suggu. Rice parched, ground and mixed with jaggory and cocoa-nut (My.). — ಸುಗ್ಗಿನುಡ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A ball of suggu (My.).

ಸುಗ್ರೀವ su-grîva. Handsome-necked. 2, N. of a monkey-king. (J. 18, 5. 8. 38).

ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ sugrîva-âjñĕ. Sugrîva's order: a very strict order (My.).

ಸುಂಕ suṅka. Tbh. of ಶುಲ್ಕ. Toll, duty, customs (ಶುಲ್ಕ Nr.; Nn. 125; Mr. 484; Bp. 27, 52; C.; Tĕ.; T. ಹುಂಗ). See Sp. s. ಕಂಕ. ಕಣ್ಡರೆ ಸುಂಕ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಬಿಂಕ.—ಬೆಂಕ ಆ ಬಿದರೂ ಸುಂಕ ಆಜಿಲಿಲ್ಲ.—ಬೋಲಿಬಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣ ವಿಲ್ಲ.—ಮಂಕ ಮಗನಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾರದೇ?—ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲ, ಪಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ.—ಸರಕು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವೇ?—ಹೇಮು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ಕೇಳುವದೇನು? (Prvs.). — ಸುಂಕದ ಬೊಂಕದೇವ. N. (Bp. 58, 8). — ಸುಂಕದವ. -ಅವ. A custom-house officer, a publican. ಸುಂಕದವ ಸುಳ್ಳು, ಕೋಮುಟಗ (or ಬಣಜಗ) ಕಳ್ಳ.—ಸೂಳೆ ತಿರಿ ಕೆಟ್ಟಳು, ಸುಂಕದವ ತಿರುಗದೆ ಕೆಟ್ಟನು.—ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖವೇ?—ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖ ಹೇಳಿದರೆ ಕಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಏನು? ಅನ್ನವನ್ತೆ (Prvs.).

ಸುಂಕೆ suṅki. = ಸುಂಕ. ಬಣ್ಣವಾಳಸುಂಕಯ ಪಾರುಪತ್ಯದ ಠಾಗೆ (Prv.). — ಸುಂಕದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8).

ಸುಂಕಿಗ suṅkiga. Tbh. of ಶುಲ್ಕಿಗ. (ಶುಲ್ಕಿಗ Čt. I, 9; V. 6, 37; Râm. 5, 8, 52; see Sp. s. ಕಂಕ).

ಸುಂಕು suṅku. 1. = ಸುರ್ಕು 2, etc. A fold, a curl. — ಸುಂಕತು. -ಇಡು. To curl (v. t., Kśv. 2, 68).

ಸುಂಕು suṅku. 2. = ಸೊಂಕು 2, etc. Touch. — ಸುಂಕುಗಾಳಿ. An infectious air (My.). — ಸುಂಕುರೋಗ. An infectious disease (My.).

ಸುಂಕು suṅku. Tbh. of ತೂಕ. The bristle or beard of corn, an awn (ಕಂತಾರು Mr. 372; Si. 305; My.).

ಸುಚರಿತ su-čarita. Good conduct. 2, well conducted, well behaved; well managed.

ಸುಚರಿತೆ su-čaritĕ. *A well conducted or faithful wife.*

ಸುಚರಿತ್ರ su-čaritra. Good conduct. 2, well conducted.

ಸುಚರಿತ್ರತೆ su-čaritratĕ. The state of being well conducted, etc. (Čpr. 5, 121).

ಸುಚರಿತ್ರೆ su-čaritrĕ. *A well conducted or faithful wife.*

ಸುಚಾರತ್ವ su-čâratva. = ಸುಚರಿತ No. 1. See Čh. s. ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಸುಚಾರಿತ್ರ su-čâritra. A good or an excellent story (Bp. 27, 76; 45, 55).

ಸುಚಿ suči. Tbh. of ಶುಚಿ (Šmd. 335; My.). (ಅಮೇಧ್ಯದ) ರುಚಿ ಕಣ್ಣಿ ನಾಯಿ (ತಾನು) ಸುಚಿಯಾದರೂ ಬಿಡದು (Prv.).

ಸುಚಿತ್ su-čit. Good intellect (Bp. 28, 58).

ಸುಚಿತ್ತ su-čitta. A good mind (Bp. 27, 15).

ಸುಚಿತ್ತೆ su-čittĕ. A woman who has a good mind (Bp. 24, 1).

ಸುಚಿಂತ su-činta. A man without sorrowful thoughts (B. 4, 77).

ಸುಚೀಲಕೆ su-čêlaka. *Fine cloth.*

ಸುಜನ su-jana. A good or virtuous or benevolent man (ಬಲಿ, ಸಜ್ಜನ Nn. 16; ಸಜ್ಜನ, ಸುಹೃದ್ 95; see Šmd. 114; Kk. s. ಅಂಗೀಕರಿಸು; Bp. 21, 4); a gentleman. 2, good, virtuous, respectable; kind, benevolent.

ಸುಜನತೆ su-janatĕ. = ಸುಜನತ್ವ. (Čpr. 8, 76; 9, 111).

ಸುಜನತ್ವ su-janatva. Goodness, virtue, kindness, affability, gentlemanliness, kindness, benevolence, mildness (ಸಾಧು Šm. 99).

ಸುಜನಪ್ರಕೃತಿ sujana-prakṛiti. The disposition of proper men (ಸತ್ವ Mr. 502).

ಸುಜನೋತ್ತಂಸ sujana-uttamsa. A crest of respectable persons: N. of a Kannaḍa poet (Šmd. 4. 109. 112. 133. 164).

ಸುಜಾಣ su-jâṇa. Knowing, intelligent, well-informed, sharp, ready (Bp. 51, 44; Mhr.).

ಸುಜ್ಞ su-jña. Intelligent, well-informed (B. 4, 223; 5, 213).

ಸುಜ್ಞಾನ su-jñâna. Knowing, understanding, knowledge (ಜ್ಞಾನ Nn. 52; ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನ 79; Bp. 37, 31; 50, 49; 57, 90).

ಸುಜ್ಞಾನದೂರ sujñâna-dûra. A man who is far from knowledge (Bp. 56, 44).

ಸುಜ್ಞಾನಿ su-jñâni. A well-informed, intelligent or wise person (Bp. 3, 23; 22, 53; 31, 1). ತನ್ನ ತಾನು ಅಱಿದರೆ ಸುಜ್ಞಾನಿ (Prv.).

ಸುಟಿ suṭi. Clever, able, powerful (My.; see ಜೂಟಿ).

ಸುಟ್ಟು suṭṭu. 1. P. p. of ಸುಡು 1.

ಸುಟ್ಟು suṭṭu. 2. To point at with the finger (ಅಂಗುಲಿದರ್ಶನ Šmd. Dh.; Čpr. 10, after 89; Abh. P. 7, after 82; 15, 24. 25; T. ಚುಟ್ಟು).

ಸುಟ್ಟು suṭṭu. 3. (fr. ಸುರುಟು). Contracting, etc. — ಸುಟ್ಟುಮೆಪ್ಪು. -ಂ-. A kind of sensitive plant. ಸಮಸ್ಕಾರಿ, ಗಣ್ಣಾಕಾರಿ, ಪವಿರಿ, etc. ಎನ್ನೊಡೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರುಟುಹ; ಸುಟ್ಟು ಪೈಕ್ಕೆನ್ನು, ಎಮ್ಮರು (Nr.).

ಸುಟ್ಟುಮೆಪ್ಪೆ suṭṭumĕ. The index or forefinger (Mr. 354; Tĕ. ಚುಟ್ಟುವ್ರೇಲು). ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುಮೆಪ್ಪೆ ಕೂಡಿ ಅಳದರೆ ಪ್ರಾದೇಶ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಸುಟ್ಟುಮೆಪ್ಪೆಕಾಱ suṭṭumĕ-kâra. A man who uses the forefinger or points at (Čpr. 8, after 44).

ಸುಟ್ಟುರೆ suṭṭurĕ. = ಸಣ್ಣರ, ಸುಣ್ಣರ, ಸುಣ್ಣುರ, ಸುಣ್ಣುರೆ, ಸೊಣ್ಣರ. Turning round, whirling: a whirlwind, cyclone (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 14, 7; Rêv. 5, 45; Tĕ. ಸುಡಿಗಾಲಿ, ಸುರಗಾಲಿ; T. ಚುಬಿಜ್ಞಾಡ್ಡು, ಜೂಜಿಗಾವಳಿ, ಜೂಜಿಗಾವಳಿಕ್ಕಾಡ್ಡು, ಚೂಜಿ; Tĕ. ಚುಟ್ಟು, to go round; *cf.* ಸುಟಿ 1 & 3). — ಸುಟ್ಟುರೆಗಾಳಿ. A whirlwind, cyclone (ವಾತ್ಯೆ Hlâ.).

ಸುಡ suḍa. That burns: fire. — ಸುಡನಾಸ. A man who destroys fire, *i. e.* refuses to give it: a great miser (My.). — ಸುಡನಾಸಿ, Such a woman (My.).

ಸುಡಾಳ su-ḍâḷa. Great lustre (Prll. 3, 25; Mhr. ಸುಢಾಳ, lustrous, clear; of good form, fashion).

ಸುಡಿಸು suḍisu. To cause to burn, to burn, to burn up; to have burnt (My.; B. 3, 53; Č. Bp. 47, 22). ಉತ್ತ ಹೊಲ ಬಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಣೀತು, ಸತ್ತ ಹೆಣ ಸುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣೀತು (Prv.).

ಸುಡು suḍu. 1. To burn (v. t.); to roast; to bake; to fire off, as a gun; to consume;— to be consumed by fire; to burn (v. i.); to be very hot; to be effected with a sensation of heat, to feel excess of heat; to be roasted; etc.; to be consumed (ಪಾಪ Šmd. Dh.; ಜುರ್ಡು Kk. 15, Šm. 12. 86; C.; T., M. ಜುಡು; Tu. ಸುಡು; Tĕ. ಸುಡು, ಜೂಡು, ಜೂಪು; see ಜೂಪು 1; ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ). P. p. ಸುಟ್ಟು (C.). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬಿನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Šmd. 216). ಸುಡುಗೆ! (282. 284). ಸುಟ್ಟಂ (282. 284). ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು (ಭೂತಿ Mr. 217). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತೆ, etc.); ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜುಟ್ಟಿ ಸುಡುವ ಮಾಂಸ (ತೊಲ್ಲು Nr.). ಸುಡುವುದು (ದಗ್ಧ, ದಹ್ಯ Nn. 33). ಸುಡಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಪೃಷ್ಟ, ಷ್ಟಷ್ಟ, ಉಷಿತ, ದಗ್ಧ Si. 381); ಸುಡುವ ಪಾತ್ರಗಳ ತಳದ ಮಸಿ (ಅವಸ್ಕರ 449). ಪುಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಪೋಗೆ ಪಥಿಕರ್ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸುಡಲಾಱದೆ, ಅಗ್ನಿ ಹಿಮಸಮಯಮಹೀವಲ್ಲಭನತ್ತಣಿನ್ ಅಗಿದು, ಏಂ ಪುಲ್ಲಂ ಕರ್ಚದುಮೊ? (Rêv. 9, 27). ತಳಮಂ ಸುಡೆ ನೆಲನ್, ಆಡಿಯಿಡಲ್ ಅಳಮಲ್ಲದೆ ನಿನ್ದ ಸಿನ್ಧುರಂಗಳ್ (5, 42). ಜವೆಗೋದಿಯ ಕಾಯಿಗಳ್ ನ್ದ ಸಹ ರೊಟ್ಟೀ ಮಾಡಿ, ತೋಡಿದ ಎರಡು ಕಲ್ಲುಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಸುಡುತ್ತಾರೆ (B. 3, 112). ಅಪ್ಪ ತಿಮ್ಮುವವರ.... ರಕ್ತ ಮಾಂಸವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು, ಮೆಯ್ ಒಣಗಿ ಹೋಗುವದು (4, 41). ಈ ಮಾತು ಹೇಳ್ದುದರ ನಾಲಿಗೆ ಸುಡಲಿ! (5, 71). ಅಂಕೆ ಇಲ್ಲದ ಕಪಿ ಲಂಕೇ ಸುಟ್ಟಿತು.— ಬಿಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಸುಟ್ಟ ಒಕ್ಕಲು.—ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕಾನ ಮನೆ ಸುಡದೇ?—ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಹಂಗು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.—ಹೆಣ ಸುಟ್ಟರೂ ರುಣ ಸುಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 8, 81; Bp. 32, 50; 36, 46; 50, 26. 32; 53, 52; 56, 34; Rêv. 5, 41; Bh. 1, 8, 64; J. 4, 23; 5, 40; 7, 64; 10, 16; B. 4, 62. — ಸುಡು ಸುಡು. rep. (Bp. 29, 29; 48, 9; J. 17, 54; Bh. 1, 8, 90).

ಸುಡು suḍu. 2. = ಸೊಗ, ಸೋಗೆ. Burning, etc. — ಸುಡುಗರ. An evil spirit that burns: ignis fatuus (V. 38, 91). — ಸುಡುಗಾಡ. ಸುಡುಗಾಡು-ಅ 3. N. of Śûdra and Hŏlĕya men (My.). 2, = ಸುಡುಗಾಡು. (B. 5, 236; ಪಿತೃಕಾನನ, ಶ್ಮಶಾನ G.). — ಸುಡುಗಾಡಿ. N. of Śûdra and Hŏlĕya women (My.). — ಸುಡುಗಾಡು. -ಕಾಡು. (Šmd. 204). A cemetery (ಶ್ಮಶಾನ, ಪಿತೃವನ Nr.; Si. 297; ಸೊಡಬಲಿ Čt. I, 13; C.). ನಾಡೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸುಡುಗಾಡು ಬಿಡದು.—ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ ತಿರುಗಿ ಬನ್ದೀತೇ?—ಸೂಳೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ, ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ (Prvs.). — ಸುಡುಗಾಡುಕೆಲಸ. A disagreeable business (My.).

— ಸುಡುಗಾಡುಮಾತು. A disagreeable word (My.). — ಸುಡುಗಾಡುಸಿದ್ದ. = ಸುಡುಗಾಡ No. 1. (My.). — ಸುಡುನುಡಿ. A word that burns, a very unkind word (Cpr. 8, after 79). — ಸುಡುಬಲಿ. = ಸೊಡಬಲಿ, q. v. — ಸುಡುವಾಡು. (Śmd. 82). Roast meat (ಸುಟ್ಟಿಗೆ, ಕೋಲ್ದುಸ ಕೆs.; ಸುಣ್ಣಗೆ, ಕೊಟ್ಟಿಸ ಕೆm. 32, o. r. ಸುಣ್ಟಿಗೆ).

ಸುಡುಕ *suḍuka.* Who has burnt. See ಜಾಲ-.

ಸುಡುವಿಕೆ *suḍuvikĕ.* Burning, etc. (ಓಷ, ಪ್ಲೋಷ Si. 389).

ಸುಡುಹ *suḍuha.* Burning, etc. (ಓಷ, ಪ್ಲೋಷ Nr.; ಭಂಜನ, ದಹನ Mr. 48).

ಸುಣ್ಟಗೆ *suṇṭagĕ.* (Śmd. 48). = ಸುಣ್ಟಿಸೆ. Roast meat (ಸುಡುವಾಡು, ಕೊಟ್ಟಿಸ ಕೆm. 32; ಶೂಲ್ಯ, ಭಟಿತ್ರ Hlā.; ಶೂಲಾಕೃತ, ತೂಲ್ಯ, etc., ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜುಚ್ಚಿ ಸುಡುವ ಮಾಂಸ Nr.).

ಸುಣ್ಟರ *suṇṭara.* = ಸುಟ್ಟುರೆ, etc. — ಸುಣ್ಟರಗಾಳಿ. = ಸುಟ್ಟುರೆಗಾಳಿ. (My.; ಬಿಙ್ಗಾಳಿ G.).

ಸುಣ್ಟಿ *suṇṭi.* Tbh. of ಶುಣ್ಠಿ (Śmd. 335. 338). Dry ginger; the common ginger, Zingiber officinale Rosc. (C.). See ಆಗುಳು-, ಕಲ್ಲು-, ಹಸಿ-. ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಅರೆಕಾಸಿನ ಸುಣ್ಟಿ (Prv.). — ಸುಣ್ಟಿಹುಲ್ಲು. The roussa or ginger grass, Andropogon martini Roxb. (St. & Pl.).

ಸುಣ್ಟಿಗೆ *suṇṭigĕ.* = ಸುಣ್ಟಿಸೆ. (ತೂಲ್ಯ Mr. 217; ಸುಡುವಾಡು, ಕೋಲ್ದುಸ ಕೆs.; see ಕೆm. s. ಸುಡುವಾಡು). **2,** the act of burning or roasting: that which is chiefly taken for roasting on a spit, the heart (J. 22, 23). — ಸುಣ್ಟಿಗೆಯಡಗು. -ಅಡಗು. The flesh of the heart (ಹೃದಯಮಾಂಸ Bhn. 62, o. r. ಸುಣ್ಟಗೆ-; Bh. 1, 8, 7).

ಸುಣ್ಟುರ *suṇṭura.* = ಸುಣ್ಟಿರ, etc. — ಸುಣ್ಬುರಗಾಳಿ. = ಸುಣ್ಬುರಗಾಳಿ. (J. 13, 35).

ಸುಣ್ಟುರೆ *suṇṭurĕ.* = ಸುಣ್ಟುರ, etc. (Rśv. 13, 78). — ಸುಣ್ಟುರೆಗಾಳಿ. = ಸುಣ್ಟುರಗಾಳಿ. (Rśv. 6, after 11).

ಸುಣ್ಡ *suṇḍa.* Tbh. of ಶುಣ್ಡ. A musk rat (My.; T. ಚುಣ್ಣಿನ್; see ಚುಂಚಲಿ, etc. s. ಚುಂಚು 1). — ಸುಣ್ಡಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸೊಣ್ಡಿಲಿ. A musk rat (ಛುಚ್ಚುನ್ದರ, ಗನ್ಧಮೂಷಿಕೆ Hlā.; My.).

ಸುಣ್ಡಲು *suṇḍalu.* = ತೊಣ್ಡಲು, etc., ಸುಣ್ಡಿಲ್, ಸುಣ್ಡಿಲ, ಸೊಣ್ಡಲು, ಸೊಣ್ಡಿಲು, ಸೊಣ್ಡ್ಲು,. Tbh. of ಶುಣ್ಡಾರ. An elephant's trunk (My.). — ಸುಣ್ಡಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ. (My.).

ಸುಣ್ಡಾಲ *suṇḍāla.* = ಶುಣ್ಡಾಲ. An elephant (Bp. 18, 44).

ಸುಣ್ಡಿಲ್ *suṇḍil.* = ಸುಣ್ಡಲು, etc. (Bp. 22, 15; J. 7, 47; 11, 18). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ, ವಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ Nn. 27; ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ 72). — ಸುಣ್ಡಿಲ ಮೊಗ. Gaṇēśa (ವಿನಾಯಕ Kk. 5; ಬೆನಕ, ಕರಿಮೊಗ, etc. Śm. 4). — ಸುಣ್ಡಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸೊಣ್ಡಿಲಿ. A musk-rat (ಚುಚ್ಚುನ್ದರ Mr. 164; My.).

ಸುಣ್ಡಿಲ *suṇḍila.* = ಸುಣ್ಡಲು, etc. (B. 5, 224).

ಸುಣ್ಡಿಸು *suṇḍisu.* To make evaporate, to reduce in boiling (My.).

ಸುಣ್ಡು *suṇḍu.* To evaporate (v. i., My.; T. ಚುಣ್ಣು).

ಸುಣ್ಡೆ *suṇḍĕ.* = ಸೊಣ್ಡೆ. The plant Solanum pubescens Lin. (My.; M. ಚುಣ್ಣೆ, T. ಚುಣ್ಣು).

ಸುಣ್ಣ *suṇṇa.* Tbh. of ಚೂರ್ಣ 1 (Śmd. 347; Mr. 265; Kk. 63; Śm. 66). Chunam, lime, quicklime (C.; J. 7, 29; 30, 35). ಸುಣ್ಣದ ಗಾರೆ ಮಾಡುವವನು (ಪಲಗಣ್ಣ, ಲೇಪಕ Si. 338). ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯೆ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ ಮಳೆ ಬೊಳಗೆ ಎನ್ನೆ ಹೊಯಿದನ್ತೆ (Sp.). ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯದ ಹಾಗೆ. — ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಚಿಣ್ಣೆ ತಿನ್ದ. — ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ತಲ್ಲಾಡೀತೇ? (Prvs.). — ಸುಣ್ಣಕಟ್ಟು. The fluid which gathers on the powder of dry ginger mixed with water, and is used medicinally (My.). — ಸುಣ್ಣಕಾಯಿ. A small metallic box for carrying lime in, to eat with betel leaf (My.). — ಸುಣ್ಣದ ಗೂಡು. A lime-kiln (My.). — ಸುಣ್ಣದವ. -ಅವ. A man who makes and sells chunam (My.). — ಸುಣ್ಣದ ಜೋಯಿ. = ಸುಣ್ಣದವ. (My.). — ಸುಣ್ಣಪಾದ. The basement of a pillar (My.).

ಸುಣ್ಣಗಾಡ *suṇṇa-gāḍa.* A man who makes chunam (S. Mhr.).

ಸುತ *suta.* 1. Poured out; extracted, expressed. See ಅಭಿಷುತ.

ಸುತ *suta.* 2. Begotten, brought forth. 2, *a son.* 3, *a king.* ಸುತನಿಲ್ಲದವಳ ಧಾರ್ಮ್ಯ, ಮತವಿಲ್ಲದವನ ಳಿನತೆ. — ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿದ ಸುತನಿಗೆ ಗತಿ ಏನು? (Prvs.).

ಸುತತ್ವ *su-tatva.* A beautiful property. See s. ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಸುತರಂಗೆ *su-taraṅgĕ.* She who has nice waves: the Ganges (J. 9, 24).

ಸುತರಾಮ್ *su-tarām.* Better, more excellently; exceedingly; consequently (Sk.). 2, altogether, utterly; in all ways and respects (My.; Mhr.); never, by no means; not or none (My.; Mhr.).

ಸುತಲ *su-tala.* One of the seven divisions of the lower regions or regions under the earth peopled by the nâgas. (Mr. 32; J. 24, 12).

ಸುತಲಾಭ *suta-lâbha.* Acquisition of a son (J. 34, 42).

ಸುತಶ್ರೇಣಿ *suta-śrēṇi. The plant Salvinia cucullata* Roxb.

ಸುತಾತ್ಮಜ *suta-âtmaja.* A grandson.

ಸುತಾತ್ಮಜೆ *suta-âtmajĕ. A grand-daughter.*

ಸುತಾನ *su-tâna.* A nice tone (in music, J. 21, 58).

ಸುತಾಪಸಿ *su-tâpasi.* An excellent ascetic (ಒಳ್ಳಿಹ ತಪಸ್ವಿ Nn. 115).

ಸುತಾಪಹೃತಿ *suta-âhṛiti.* The act of taking away a son (Cpr. 5, 29).

ಸುತಿ *suti.* Tbh. of ಶ್ರುತಿ. The vêda (ವೇದ ಕೆs.; Bp. 26, 49; 40, 10; 50, 69; 55, 43; 57, 6); a quarter tone or interval (Bp. 19, 10). — ಸುತಿಗುಡು. -ಕುಡು. To produce the quarter tones (Rśv. 5, after 55).

ಸುತೆ *sutĕ. Sutâ. A daughter.*

ಸುತ್ತ *sutta.* (infinitive of ಸುತ್ತು 1). So that it, etc. is round about: around, about (J. 12, 10; C.). ಸುತ್ತ ಕೆದಮುವ ಚಾಮರ (ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ Mr. 265). **2,** since, from (S. Mhr.; Tē. ಸುತ), *e. g.* ಆದು ಸುತ್ತ, thence, from that time. — ಸುತ್ತ ಬರು. To come round about. 2, to go against. ಈಗ ನಾನು ಹೋಗಿ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ಕ್ಷಮಾ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಜೀವದ ಸುತ್ತ ಬನ್ದಿದೆ (B. 4, 45). ಹಿಂಯರೇ, ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಕೆಟ್ಟ ಸುದ್ದೀ ತಿಳಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಜೀವದ ಸುತ್ತ ಬರುತ್ತದೆ; ಆದರೂ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ? (4, 196). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ. All around, completely around. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಇರುವವರು (ಪರೀವಾರ Si. 449). ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದಽನ್ದ ಮಕ್ಕಳು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ನೆರದು, ಆಡುವವು (B. 5, 64). ಅವರು ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ (5, 104). ಆ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರು ಅವನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ನೆರದವು (5, 127). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಮನೆ. The surrounding or neighbouring houses (My.). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು. = ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ. (My.). ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿರುವ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ಗಗ್ಗದನೆ

ನಡುಗಿ (B. 5, 243). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ. = ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು. ದೊಡ್ಡ ಚಿಟ್ಟಗಳ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಸಮಾಪವಾಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡಗಳು (ಪಾದ Si. 116). — ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಲುಂ. All around. ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಲುಮ್ ಆನ್ಮಕಾರಮಾಗಿರುತಿರಲ್ (J. 26, 13). — ಸುತ್ತ. = ಸುತ್ತ. (My.). ಊರ ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಸುತ್ತಲ್ suttal. ಸುತ್ತಲು. Around, round about; the state of being round about. (T. ಚುಟ್ಟಲ್). ಮನೇ ಸುತ್ತಲಿನ ಗೋಡೆ or ಸುತ್ತಲ ಗೋಡೆ (My.). — ಸುತ್ತಲುಂ. -ಉಂ 1. = ಸುತ್ತಲೂ. ಸುತ್ತಲುಂ ದಿಗ್ವಿಜಯಮುಂ ಮಾಡಿ (J. 29, 22). See J. 3, 18; 4, 19; ಸುತ್ತ-. — ಸುತ್ತಲೂ. -ಊ 7. All around (J. 13, 59; My.). ಕೋಟೇ ಸುತ್ತಲೂ ಆಗಿಯಲ್ ಪಟ್ಟು ನೀರು ನಿನ್ನ ಕನ್ದಕವು (ಬೇಯ, etc. Si. 91). ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಆರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವನ್ತನು (ಅಧಿಕ್ಷೇಪ 256). ದನಗಳು ಬಾರದನ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟ ಗಳು ನೆಟ್ಟಲ್ (sic!) ಪಟ್ಟು ಗುಡಿ (457). — ಸುತ್ತತೆ. -ಎತ. Even around (G. 319). ದಿಣ್ಣೆನ ಸುತ್ತಲೆ ಮೂರು ಮೂರುದ್ದ ಎಲೆಗಳು ಜೋಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ (B. 2, 37). ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತಲೆ ಸರ್ವಗ್ರಹ ಗಳು ತಿರುಗುತ್ತವೆ (5, 168).

ಸುತ್ತಾಲೆ suttu2-ālĕ (*i. e.* ālaya). The surrounding wall of a temple (ಪ್ರಾಕಾರ My.).

ಸುತ್ತಿ sutti. Tbh. of ಕುತ್ತೆ (Śmd. 349; II, 121; Kk. 82).

ಸುತ್ತಿಗೆ suttigĕ. A hammer (ಲೋಹಪಟಕ Mr. 383; C.; T. ಚುತ್ತಿ, ಚುತ್ತಿಯಲ್; M. ಚುತ್ತಿ, ಚುತ್ತಿಗೆ ತುತ್ತಿ; Tĕ. ಸುತ್ತೆ; Mhr. ಸುತಕೇ, an instrument for stone-splitters). ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡೆದರೆ ಕಲ್ಲುಗಳು ಒಡೆದು ಹೂರು ಹೂರಾಗುವನ್ತೆ (B. 4, 96). ಆದು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಸಾಗ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ (4, 148). ಉಕ್ಕಿನ ತುಣ್ಣನ್ನು ... ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡೆದು (4, 157). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಬಡಿದು, ಸರಳ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (4, 158). ಸುತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಹರದ, ಆತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಯ್ದುನ. — ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಯಿತು, ಸುತ್ತಿಗೆ ಮುಣುಗಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.).

ಸುತ್ತಿನೆ suttigĕ. Tbh. of ಸೂತ್ರಿಕೆ (Śmd. 345 Mḍb.; 356).

ಸುತ್ತಿಸು suttisu. To cause to go round; to cause to wind or roll round or up; etc. (Rśv. 13, 82; My.).

ಸುತ್ತು suttu. 1. To surround, to encompass, to put around, to inwrap (ವೇಷ್ಟನ Śmd. Dh.; C.); to wind; to roll up; to make a coil of; to wrap up; to go or turn round; to go or walk about; to circumambulate (C.; Tĕ. ಚುಟ್ಟು; T., M. ಚುಙ್ಙು; M. also ಚುಙಿ). ಸಮುದ್ರದಿನ್ದಿ ಸುತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿ (ಆರ್ಣವವ್ಯತಧಾತ್ರಿ Śmd. 11 Cm.). ಅಲ್ಲಿಯ ಪೆಣ್ಣಿರನ್ ಅಗ್ನಿ ಸುತ್ತಿದಂ (145). ಸುತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು (ನಿವೃತ, ವೇಷ್ಟಿತ, ಪರಿವೃತ್ತ, ವಲಯಿತ, ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ Hlā.; ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ನಿವೃತ Nr.). ಸುತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ವೇಷ್ಟಿತ, ವಲಯಿತ, ಸಂವೀತ, ರುದ್ಧ, ಆವೃತ Nr.). ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ನಿವೃತ Si. 377). ತಿರವ ಸುತ್ತುದು (ಉಷ್ಣೀಷ Mr. 469); ಪರೆಯದೆ ಸುತ್ತುತಿಪ ಕತ್ತಲೆ (ಆವತಮಸ, ಸನ್ತಮಸ 67). ನೆಯಿಗೆಯವರು ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಆರಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ Si. 396); ಲತಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಪ್ರಾಣಿಂಸೆ ಮಾಡುವ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ (ಗ್ರಾಹ, etc. 88); ಬಸುಬಸಿಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮಾವಿಚಿಲ (ಗರ್ಭಾಶಯ, etc. 194); ಜುಟ್ಟುಗಣ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಹಾರ (ಆಪೀಡ, etc. 230). ರವಿಶತಿವಂ ಕೋಪ್ಪವರ್ ಸದ್ಯರೂಢಂಗಳೊಳ್ ಒಪ್ಪವೆತ್ತು ಸುತ್ತುತ್ತೆ ಒಡವರೆ (Rśv. 6, 12). ಸುಣ್ಣುರೆಯಕ್ತೆ ಸುತ್ತಿ, ಪತ್ತಿ, ನಾಗಾನ್ತಕನನ್ತೆ ಪಾಡಿ ದುದು ತುಂಗಕುರಂಗಮ್ ಇಳಾಧಿನಾಥನಾ (13, 78). ಕಾನನದೊಳು ಹರಿಪಾಡುವ ಉರಗವು ಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿದರೇನು? (Dp. 63, 3). ಕೊಂ ಕಣ ಸುತ್ತಿ, ಮಯ್ಯಾರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ. — ಊರು ಮೂಡು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರುಬಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಡಿಸ ಬೇಕು (Prvs.). ಅನೆಯ ಸೊಣ್ಡಿಯು ಸುರೇ ಸುತ್ತುವದಕ್ಕು ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಚಾಡುವದಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದ ತ್ತ ಆಡಿಸುವದಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ (B. 5, 238). See Śmd. 345; Ćpr. 1, 107; 5, 51; Abh. P. 6, 57; Grj. 10, 98; Bp. 20, 21; 38, 15; 53, 16; Rśv. 6, after 11 twice; 6, after 115; 13, 91; J. 8, 39. — ಸುತ್ತಿ ಬರ್. To go round and come (Bp. 32, 28). 2, to surround. ಸುತ್ತಿ ಬರುವಿಕೆ (ಪರಿಸರ್ಪ, ಪರಿಕ್ರಯೆ Si. 394). 3, to go or move about. ಸುತ್ತಿ ಬಹ ಜೀವಂಗಳೆಲ್ಲ ಜಂಗಮುಮಕ್ಕು (Mr. 32). 4, to turn round, to wander, to rave. ಕಾಮನ ಗರವಟಿಗೆವರ್ನನ್ತೆ ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪವು ಗಿಳಿಗಳ್ (Śmd. 81 Mḍb.). ಮಲ್ಲುಬಿಯನ್ದು ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪದು (Śmd. I). — ಸುತ್ತು ಸುತ್ತು. rep. (Bp. 1, 36; 18, 61; 52, 12).

ಸುತ್ತು suttu. 2. That surrounds, encloses or is round about; an enclosure (Abh. P. 11, 85); the state of being surrounded; that of being round about (ವೇಷ್ಟಿತ, ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ವಲಯಿತ Mr. 434; Ćpr. 6, after 88; see ತೆರೆ-; ಉಗುರು-); circumferential extent, expansion, magnitude, compass (ಪರಿಣಾಹ, ವಿಶಾಲತೆ Hlā.; ಪರಿಣಾಮ, ವಿಶಾಲತೆ Mr. 456; T., M. ಚುಙ್ಙು); a wind (of cloth) round (the body, Ćpr. 6, 68); a coil, a roll, a cheeroot or cigar (My.; T. ಚುರುಟ್ಟು); a coiled metal ring (My.; Tĕ. ಚುಟ್ಟು; M. ಚುಙ್ಙು); a round, a walk round (My.; see Prv. s. ಸುತ್ತು 1); a turn (of the hand, *e. g.* in preparing a pill on a slab, My.). **2,** the state of being circuitous: circuitous (My.); around, round about. Genitive ಸುತ್ತಣ. ಗಾಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ಕಡೆ (ನೇಮಿ Nr.). ಸುತ್ತಣ ಸರಾತಿ ಪಟಭಿತ್ತಿ ಅಕ್ಕು (Mr. 288). ಪೆಸಿಗಳ ಸುತ್ತಣ ಆಮರರು (Bp. 37, 43). ಊರ ಸುತ್ತಣ ಬಯ್ಲು (ಸಂನ್ಯಾಯ Si. 445). ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿಕ್ಕಿದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಬೆ Nr.). ಮಾತ್ರೆಯೊನ್ದು ಸುತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಪರಹಾ (Prv.). ಹಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಜಾನಪತ್ರಿ ಇರುವದು (B. 3, 52). — ಸುತ್ತಂ. -ಅಂ 5. All around, completely around (Bp. 16, 20). — ಸುತ್ತರಿ. -ಅರಿ 5. To run or go around (the earth, B. 4, 68). — ಸುತ್ತಳತೆ. -ಅಳತೆ. Compass, perimeter, circuit, circumference (C.; B. 2, 28; 4, 146; ಪರಿಧಿ G.). — ಸುತ್ತಿರುಗು. (*i. e.* ಸುತ್ತು -ತಿರುಗು). To go around (the earth, B. 4, 68). — ಸುತ್ತಿಙ್. -ಇಙ್. To put round (Ćpr. 7, 91; 10, 45; Abh. P. 11, 149). — ಸುತ್ತುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To surround, to encompass, to encircle. ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದ ದಣ್ಡಿನ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಆಸಾ); ಏದು ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿ ಕೋಟೆ (ಚಕ್ರವಾಲ G.). 2, to be surrounded or encircled. ಪ್ರತಿ ಒನ್ದು ಮಹಾದ್ವೀಪವೆ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೂ ನೀರಿನಿನ್ದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವದಙ್ನ (B. 4, 98). — ಸುತ್ತುಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. A wall round a town (Bp. 26, 31). — ಸುತ್ತುಂಗಡಲು. -ಂ-ಕಡಲು. The ocean which surrounds. ಸುತ್ತುಂಗಡಲು ಹರಿದ ಕುಜುವ (ಆನ್ತರೀಪ Hlā.). — ಸುತ್ತುಝುಲ್ಲ ಙ್. Tassels which surround (Rśv. 6, after 11). — ಸುತ್ತು ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A surrounding screen (ಆಪಟ Mr. 203). — ಸುತ್ತುಬೆಟ್ಟ. A surrounding mountain range (ಚಕ್ರವಾಲ, etc. Si. 114). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತ. = ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲು. (My.). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲು. = ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ. (My.). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ. All around (C.). ಏಮಾಲಯದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ (B. 3, 114). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು. = ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ. (C.). 2, the state of being all around. ಯಾಲಕ್ಕಿಯ ಗಿಡಗಳು ಭರತಖಣ್ಡ

ದಲ್ಲಿಯೂ ಆದರು ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಿನ ಸೆಕೆಯುಳ್ಳ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (B. 3, 29). ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಿನ ಮಜ್ಜಿ ಓಡಿ ಬನ್ದು (8, 72). — ಸುತ್ತುವರ್. -ಬರ್. To come or go round about. Frequently ಸುತ್ತುವರೆ, so that it, etc. goes about, *i. e.* round about (Bp. 16, 9. 10; 38, 10; 60, 50). — ಸುತ್ತುವಳಯ. A surrounding enclosure, a compound, a wide compass (Râm. 1, 13, 9. 10; Bh. 1, 8, 70). — ಸುತ್ತುವಳಿಯ. Going or moving round in circles (? ತಿರುಪ್ಪ Mr. 82). — ಸುತ್ತುವೀಳೆಯ. Betel leaves circularly put on a plate (My.). — ಸುತ್ತು ಹಾಕು. To put round; to surround. ಹದ್ದಿನ ಕಾಲಿಗೆ ಒನ್ದು ಹಾವು ಸುತ್ತು ಹಾಕತ್ತು (B. 2, 28). ಒನ್ದು ಇಲಿಯು ಒನ್ದು ತತ್ತಿಯ ಹತ್ತರ ಜೋಲಿ ಮೆಯ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ತನ್ನ ಮೆಯ್ಯಿನ್ದ ಅದಕ್ಕೆ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿತು (3, 21). — ಸುತ್ತೆಂ. I go round, I wander, I am bewildered (ಪ್ರಮೆಯೆಂ ಸಮ್. 395 Cm.). — ಸುತ್ತೋಲೆ. -ಓಲೆ. (ಸಮ್. 63). A coiled ôlè (?).

ಸುತ್ತುವಿಕೆ suttuvikè. Turning round, being giddy, etc. (ಪ್ರಮ, ಪ್ರಮಿ Si. 389).

ಸುತ್ತ್ಲು suttlu. = ಸುತ್ತಲ್, etc. (My.).

ಸುತ್ತನೆಯ suttha**n**ëya. A term with ಥ್ (Śmd. 23, o. rs. ಸುಥಣಿ, ಸತ್ಥಣಿ).

ಸುತ್ರಾಮು su-trâma. = ಸೂತ್ರಾಮು. Good protector: *Indra.*

ಸುತ್ವ sutva. 1. The syllable ಸು (Śmd. 268).

ಸುತ್ವ sutva. 2. An offerer of sôma juice. 2, *a student who has performed his ablutions* (subsequent or preparatory to a sacrifice).

ಸುದತಿ su-dati. A woman who has handsome teeth (Bp. 57, 7; J. 8, 17).

ಸುದನ್ತಿ su-danti. A female elephant with handsome tusks, that of the north-west quarter. See Mr. s. ದ್ವಿಪ.

ಸುದರಾಯಿಸು sudarâyisu. = ಸುಧಾರಿಸು. To rest, etc. (My.).

ಸುದರ್ಶನ su-darśana. Good looking, handsome. 2, *the discus of Vishṇu.* 3, easily seen. 4, a vulture. 5, the son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44).

ಸುದಾ sudâ. = (ತುದಾ), ಸುದ್ದಾ, ಸುದ್ದಾ, ಸುಧಾ. Together with, along with; also; even (My.; Tê. ಸುದ್ದಾ; Mhr. ಸುದ್ದಾಂ).

ಸುದಾಮ su-dâma. One who gives liberally. 2, N. of a poor Brâhmaṇa who came to Dvârakâ to ask Kṛishṇa's aid, and was raised to wealth by him. (My.). 3, a cloud. 4, the sea. 5, a mountain. See ಸೌದಾಮಿನಿ.

ಸುದಾಯ su-dâya. A good gift; a special gift given on particular solemn occasions (*e. g.* a nuptial present, etc., Si. 266).

ಸುದಾಸ್ su-dâs. A liberal man. 2, N. of a king at whose court both Vasishṭha and Viśvâmitra appear to have acted as family priests. See ವಸಿಷ್ಠ.

ಸುದಿನ su-dina. *A fine day,* auspicious day, happy day; *fine weather.*

ಸುದಿನಾಹ sudina-aha. *A day of fine weather, a fine day.*

ಸುದೀನ su-dîna. Very poor or miserable (Bp. 32, 62).

ಸುದೀಪ್ತಿ su-dîpti. Great splendour (Bp. 3, 6).

ಸುದುರ್ಲಭ su-durlabha. Very difficult to be attained, quite unattainable, very scarce or rare. (R.).

ಸುದುಷ್ಕರ su-duṣ̌kara. Very difficult to be performed or attained; very arduous or painful. (R.).

ಸುದುಸ್ತರ su-dustara. Very difficult to be passed or crossed. (R.).

ಸುದೂರ su-dûra. *Very distant.*

ಸುದೃಢ su-dṛidha. Very firm or hard. (R.).

ಸುದೇಶ su-dêśa. A good country (My.).

ಸುದೇಶೀಯ su-dêśîya. Proper native dialect (Bhn. 2).

ಸುದೇಹ sudêha. A man who has a beautiful body (Bp. 44, 31).

ಸುದೈವ su-daiva. Good fortune (ಅರಿಷ್ಟ ರೆಂ.).

ಸುದ್ದ sudda. Tbh. of ಶುದ್ಧ. (My.; see Prv. s. ಕಜ್ಜೆ).

ಸುದ್ದಗೆ suddagè. Tbh. of ಶುದ್ಧಗೆ. Pure, unworked clay (My.).

ಸುದ್ದಯಿಸು suddayisu. Tbh. of ಶುದ್ಧಯಿಸು. (My.).

ಸುದ್ದಾ suddâ. = ಸುದಾ, etc. (B. 5, 61. 127).

ಸುದ್ದಿ suddi. Tbh. of ಶುದ್ಧಿ (Śmd. 335. 339). Purity, etc., etc. 8, clear or correct knowledge of circumstances;—circumstances that have come to light or become manifest: news, tidings, intelligence; rumour, talk (ವೃತ್ತಾನ್ತ G.; C.; Tê.; Râm. 3, 2, 17; 4, 3, 15; B. 2, 14; 3, 73. 83. 127; 4, 87; Si. 282). ಬೇಹುಕಾಱಿನಿನ್ ಆರಯಂ ಸುದ್ದಿಯಂ ಕೇಳಲ್ ಪಟ್ಟಂ (Śmd. 300). ಸುದ್ದೀ ತಿಳಿಸುವವನು (ಆಪಸರ್ಪ, ಚರ, ಸ್ಪಶ); ಮನ್ದಿ ಮಾತಾಡುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಹೇಟಿಣೀ (ಉದನ್ತ); ಮನ್ದಿ ಮಾತಾಡುವ ಸುದ್ದಿ (ಜನಶ್ರುತಿ); ಸುದ್ದೀ ತರುವ ಮನುಷ್ಯ (ವೈವಥಿಕ G.). ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಆದ್ದಿ ಹೋದರೂ ಮದ್ದು ಮಾಡದೆ ರೋಗ ಹೋಗದು.—ದಣ್ಣಿನ ಸುದ್ದೀ ಕೇಳೋಕೆ ಚನ್ನ, ನೋಡೋಕೆ ಭಯ.—ಪಾಪಾ ಜೇಬಿನವಗೆ ಕೋಟಿದ ಸುದ್ದಿಯಾಕೆ?—ಜೇಟಿಯಲ್ಲಿರುವವಗೆ ಚೇಟಿಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಬಾಯಿವ ವಸಿಗೆ ಹಾದೂರ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಸೇ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಜೇಬು!—ಸುಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು, ಸುದ್ದಿ ಹೇದಿ ಕೂಡದು.—ಸುಬುವು ಜೇದಿದವ ಸುದ್ದಿ ಹೇದಿವ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಸುದ್ದಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To ask for information (Abh. P. 10, 62).

ಸುದ್ಧಾ suddhâ. = ಸುದ್ದಾ, etc. (B. 5, 63. 76).

ಸುಧನ್ವ su-dhanva. A good archer. 2, N. of a son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44; 11, 6, etc.).

ಸುಧರ್ಮ su-dharma. Keeping well to duty, attentive to duties; justice, virtue, morality (ವೃಷ, ಸದ್ಧರ್ಮ Nn. 16; ಧರ್ಮ 52).

ಸುಧರ್ಮೆ su-dharmè. *An assembly or council of the gods.*

ಸುಧಾ sudhâ. = ಸುದ್ದಾ, etc. (B. 5, 194. 280. 283. 304). See another ಸುಧಾ s. ಸುಧೆ.

ಸುಧಾಂಕು sudhâ-aṁśu. Nectar-rayed: *the moon.* 2, one of the tongues of Agni or fire (Mr. 46).

ಸುಧಾಂಕುವಲ್ಲಭ sudhâṁśu-vallabha. The moon looked upon as a husband (Rśv. 4, 14).

ಸುಧಾಕರ sudhâ-âkara. Mine of nectar: the moon (ಕುಮುದ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 29; ಹಿಮ, ಚನ್ದ್ರ 46; ಚನ್ದ್ರ 69. 124. 150).

ಸುಧಾಕರಧರ sudhâkara-dhara. Śiva (Śśv. 4, 83).

ಸುಧಾನಿಧಿ sudhâ-nidhi. Nectar-receptacle: the moon (My. Amara).

ಸುಧಾಬ್ಧಿ sudhâ-abdhi. An ocean of nectar (Nn. 1).

ಸುಧಾಮ su-dhâma. N. of a mountain. 2, N. of a muni. 3, N. of a lôkapâla. 4, N. of a class of deities. See Râm. 1, 16, 16.

ಸುಧಾಮಯ sudhâ-maya. Consisting of nectar; made of plaster, etc.; a brick or stone building; a palace, mansion. (R.).

ಸುಧಾರಣೆ su-dhâraṇĕ. The state of being made straight, a revised, finished, polished, civilized or enlightened state (B. 4, 189. 208; Mhr. ಸುಧಾರಣಾ, adjusting, composing). 2, rest, repose; forbearance; getting through somehow or other, shift, making shift (My.).

ಸುಧಾರಿಸು su-dhârisu. = ಸುದರಾಯಿಸು. To adjust, to compose; to make straight; to train; to finish; to polish; to civilize, to enlighten (B. 5, 208. 224; Mhr. ಸುಧಾರಣೇ); to get straight, to become conformable, civilized or enlightened (B. 3, 110; 4, 73. 128. 130. 162; Mhr.). 2, to rest; to forbear; to manage or get through somehow or other (My.).

ಸುಧಾರುಧ್ಧರ sudhâruḍ-dhara. Śiva (V. 9, 127).

ಸುಧಾರುಚಿ sudhâ-ruć. -ರುಕ್. = ಸುಧಾಂಶು.

ಸುಧಾಶನ sudhâ-aśana. Whose food is nectar: a deity (Bp. 1, 41).

ಸುಧಾಶರನಿಧಿ sudhâ-śaranidhi. = ಸುಧಾಬ್ಧಿ. (Bp. 26, 11).

ಸುಧಾಸೂತಿ sudhâ-sûti. Born in the sea of ambrosia: the moon.

ಸುಧಾಸೂತಿಮೌಲಿ sudhâsûti-mauli. Śiva (J. 15, 15).

ಸುಧಿ su-dhi. ಸುಧೀ. Having a good understanding, *wise, clever, sensible; a wise or clever or intelligent man* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 2, a good understanding, good sense, intelligence.

ಸುಧೀಮಣಿ sudhî-maṇi. A jewel of an intelligent man (Bp. 57, 54).

ಸುಧೀಮಾನ್ sudhî-mân. An intelligent, learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಸುಧೀರ su-dhîra. Very firm or resolute; very courageous (Bp. 36, 4).

ಸುಧೃತಿ su-dhṛiti. Very firm or energetic (Bp. 5, 46).

ಸುಧೆ sudhĕ. ಸುಧಾ. = ಸೊಡೆ. Well-being, welfare. 2, *the beverage or food of the gods, nectar, ambrosia;* the honey of flowers; milk; juice; water. 3, *lime, whitewash, mortar, plaster.* 4, *the milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum.* 5, = ಆಲಸಣ್ಣಿ, q. v. 6, the plant Aletris hyacinthoides. 7, the emblic myrobalan (= ನೆಲ್ಲಿ). 8, the yellow myrobalan.

ಸುನತಿ sunati. = ಸುನ್ನತಿ. Circumcision (B. 4, 165; Mhr., H. ಸುನತ, ಸುನತಾ). ಸುನತೀ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ದುರ್ಜಲ Čb.).

ಸುನನ್ದೆ su-nandĕ. A delighting woman; N. of the daughter of a merchant (Čpr. 3, after 76); N. of a queen (J. 33, 43).

ಸುನಯ su-naya. Good conduct; good policy. (Čpr. 6, 17).

ಸುನಾದ su-nâda. A pleasant sound (Bp. 28, 5).

ಸುನಾಮ su-nâma. Well named; a good or nice name. 2, N. of a vṛitta (Čh.). — ಸುನಾಮವೆಚ್ಚಿ. -ಪೆಚ್ಚಿ. To get a nice name (Kk. 99).

ಸುನಾಯಾನ suna (*i. e.* sunna)-âyâsa. Without trouble or difficulty, easily (My.; Tĕ.).

ಸುನಾಯಿ sunâyi. = (ನನಾದಿ), ಸೊನಾಯಿ. A sort of clarionet (Tĕ. ಸೊನಾಯಿ, ಸೊನ್ನಾಯಿ; R.).

ಸುನಾಯಿಸು sunâyisu. To explain, to tell (My.; Mhr. ಸುನಾವಣೇ).

ಸುನಾವಣೆ sunâvaṇĕ. = ಸುಲಾವಣೆ. Explaining; the reading and explaining (in a court) of a petition, etc. (My.; Br., Mhr. ಸುನಾವಣೀ).

ಸುನಾಸೀರ sunâsîra. *Indra.*

ಸುನಿಮೇಷ su-nimêsha. Beautiful twinkling of the eyes (J. 6, 25).

ಸುನಿಶ್ಚಿತ su-niśćita. *Well ascertained or determined, firmly decided,* resolved; commended, approved. (Čh. v. 163).

ಸುನಿಷಣ್ಣಕ su-nishaṇṇaka. *The potherb Marsilea quadrifolia.*

ಸುನೀತ su-nîta. Well-conducted, well-behaved; politic; N. of a king (J. 27, 42). 2, good conduct; good policy, prudence.

ಸುನೀತಿ su-nîti. Good conduct or behaviour; moral rectitude; good manners; just laws and rules; good policy. (Bp. 40, 86; Bh. 1, 8, 54).

ಸುನೀಲ su-nîla. Very black or blue.

ಸುನೀಲರತ್ನ sunîla-ratna. A fine sapphire (Nn. 2).

ಸುನುವಲೆ sunuvali. The potherb Marsilea quadrifolia (ಏತುನ್ನು, ಸುನಿಷಣ್ಣಕ Nr.).

ಸುನ್ದರ sundara. *Beautiful, handsome,* lovely, charming, agreeable. 2, beauty (ಸೌನ್ದರ್ಯ Śmd. 190 Cm.; ರೂಪು, ಚೆಲುವು Nn. 70). 3, N. of a vṛitta (Čh.). 4, N. of a class of deities (ಸುರಜಾಲಭೇದ, ದೇವತೆಗಳ ಭೇದ 70).

ಸುನ್ದರತೆ sundaratĕ. Beauty (Čidakhaṇḍânubhava 1, 8).

ಸುನ್ದರಾಂಗಿ sundara-aṅgi. A woman with beautiful limbs (My.).

ಸುನ್ದರಿ sundari. *A beautiful woman;* a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 70; ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301; see ಪಾರು).

ಸುನ್ದು sundu. 1. To lie with (ಮೈಥುನ Śmd. Dh.; see ಮುಡಿಸುನ್ದು 1; *cf.* ಸುಸಿಲ್ 2; T. ತುನ್ಪು, to come near, see ತೊಣೆ; ತುನ್ಪು, to be thick together); to lie down, to repose, to sleep (ಶಯನ Śmd. Dh.; T. ತುಂಚು, to sleep; ತುಯಿಲ್, sleep).

ಸುನ್ದು sundu. 2. Coition. See ಮುಡಿಸುನ್ದು 2, ನೂಡು-.

ಸುನ್ನ sunna. Tbh. of ಶೂನ್ಯ (Śmd. II; Kk. 83; *cf.* ಸುನಾಯಾಸ; ಸೊನ್ನೆ 2).

ಸುನ್ನತಿ sunnati. = ಸುನತಿ. (Mg.; Br.).

ಸುನ್ನೆ sunyĕ. Tbh. of ಶೂನ್ಯ. The anusvâra or bindu (ಸೊನ್ನೆ Čb.).

ಸುಪಟ್ಟ su-paṭṭa. A fine badge of honor (Bp. 10, 42).

ಸುಪಥ su-patha. A good road; good course or way; good conduct. (Bp. 43, 58; 44, 38).

ಸುಪಥಿ su-pathi. *A good road.*

ಸುಪದ್ su-pad. A beautiful foot (Bp. 56, 7).

ಸುಪದವಿ su-padavi. Great dignity, high rank (Bp. 2, 24).

ಸುಪದಾರ್ಥ su-padârtha. A nice thing (Bp. 44, 60).

ಸುಪರ್ಣ su-parṇa. Well-winged: *Garuḍa.*

ಸುಪರ್ಣಕೇತು suparṇa-kêtu. *Vishṇu.*

ಸುಪರ್ಣಚಯನ suparṇa-čayana. A mound of earth in the form of a garuḍa (J. 34, 12).

ಸುಪರ್ಣವಾಹನ suparṇa-vâhana. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 2, 42).

ಸುಪರ್ಣಿ su-parṇi. -ಣೀ. The mother of Garuḍa.

ಸುಪರ್ಣಿಜ suparṇi-ja. Garuḍa (Mr. 21).

ಸುಪರ್ಣೀತನುಜ suparṇî-tanuja. *Garuḍa.*

ಸುಪರ್ವ su-parva. *A god, a deity.*

ಸುಪರ್ವನಾಥ suparva-nâtha. Indra (Bp. 43, 42).

ಸುಪರ್ವಾಗ್ರಣಿ suparva-agraṇi. Śiva (Śâv. 4, 121).

ಸುಪಾತ್ರೆ su-pâtrĕ. A good or suitable vessel (ಕಟಾಹ, ಒಳ್ಳಿಪ ಪಾತ್ರೆ Nn. 107).

ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕೆ su-pârśvaka. *The tree Ficus infectoria.*

ಸುಪ್ತ supta. Slept; sleeping, asleep; paralyzed, numbed; insensible. 2, sleep, deep or sound sleep. 3, one of the saṅcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಸುಪ್ತಿ supti. Sleep; sleepiness, drowsiness; numbness, etc. (ತಯ್ಯೆ, ನಿದ್ರೆ Nn. 55). See ಒಜಗು 1. ಆಕ್ಷ ಮುದ್ರಿನೆ ಸುಪ್ತಿ, ಬಡಿನೆನಹು ಸ್ವಪ್ನಮ್, ಆಱಿದೀಕ್ಷಸಲು ಜಾಗ್ರಂ (Mr. 317).

ಸುಪ್ತಿದೂರ supti-dûra. Far from sleep, knowing no sleep (Bp. 58, 40).

ಸುಪ್ಪತಿಗೆ suppatigĕ. = ಸುವ್ವಟ್ಟಿಗೆ. (My.).

ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ suppattigĕ. A sleeping mattress (My.; Si. 230; C. Bp. 47, 40; ತಲ್ಪ, ತಲಿನ Mr. 202; Mhr. ಸುಪೇತಿಲೆ, bedding).

ಸುಪ್ರತಾಪ su-pratâpa. Great glory or power (Bp. 5, 1).

ಸುಪ್ರತಿಛೆ su-pratibhĕ. Spirituous liquor. (R.).

ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆ su-pratishṭhĕ. Good position; good reputation, fame; the establishment of a temple, idol, etc.; installation, consecration (Bp. 54, 1). 2, N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಸುಪ್ರತೀಕ su-pratîka. Having a beautiful shape or form, handsome (Bp. 59, 34). 2, *the elephant of the north-east quarter.*

ಸುಪ್ರಬನ್ಧ su-prabandha. A fine literary composition (J. 4, 8).

ಸುಪ್ರಭ su-prabha. Very bright or splendid, brilliant.

ಸುಪ್ರಭಾತ su-prabhâta. Well dawned, well shone forth. 2, an auspicious dawn or day-break, a beautiful morning (V. 9, 24). 3, a kind of morning prayer (My.).

ಸುಪ್ರಭೆ su-prabhĕ. *One of the tongues of Agni or fire.*

ಸುಪ್ರಯೋಗ su-prayôga. Good application, good management. 2, *dexterity, expertness.* 3, olose contact.

ಸುಪ್ರಯೋಗಸಶಿಖಿ suprayôga-śikha. A good marksman, a skilful archer. (G.).

ಸುಪ್ರಲಾಪ su-pralâpa. Discoursing well, *eloquence.*

ಸುಪ್ರಸನ್ನ su-prasanna. Well pleased, very gracious or favourable. (Bp. 2, 50; 36, 48).

ಸುಪ್ರಸಾದ su-prasâda. Extreme graciousness or kindness, great propitiousness. (Bp. 61, 80).

ಸುಪ್ರಸಾದಿ su-prasâdi. One who is fit to receive extreme kindness (Bp. 47, 37).

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ su-prasiddha. Very well known very famous or celebrated; greatly adorned (Kâvy. III, 3, B, 159).

ಸುಪ್ರಾಸ su-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಸುಪ್ರೀತಿ su-prîti. An object of great favour or pleasure. (ನಾನಾಘ್ರತರತ್ನಾಕರಂ) ಗಮಕೀಸನ್ತಾನಸುಪ್ರೀತಿ (Nn. 168).

ಸುಪ್ರೌಢಿ su-prauḍhi. Great skill (J. 34, 31).

ಸುಫಲ su-phala. Bearing good or much fruit, very fruitful, very fertile, very productive, very profitable. 2, good fruit; good reward (My.).

ಸುಫಲದಾತ suphala-dâta. One who gives good fruit or reward (Bp. 54, 15).

ಸುಬ suba. Tbh. of ಶುಭ (Kmd. 339 Mḍb.; My.; see ಸುಮ್ಮ).

ಸುಬುದ್ಧಿ su-buddhi. Good understanding (ಶಾರದೆ Mr. 510; Bp. 40, 87). 2, of good understanding, wise, clever, intelligent, shrewd. 3, N. of a minister (J. 17, 13).

ಸುಬೆ subĕ. A province, a subhâ; the governor of a subhâ (Mhr., H. ಸುಭಾ).

ಸುಬೇದಾರ subê-dâra. The chief native officer of a talook (My.). 2, a native officer in the army (My.). See Prv. s. ಸೂಳೆ.

ಸುಬೇದಾರಿಕೆ subê-dârikĕ. The office of a subêdâra (My.).

ಸುಬೋಧನೆ su-bôdhanĕ. Good instruction (My.).

ಸುಬೋಧೆ su-bôdhĕ. N. of a vocabulary. See Nr. s. ಜಿಗ್ಗಡಜ.

ಸುಬ್ಬ subba. (Tbh. of ಶುಭ್ರ). The white one: the serpent âdiśêsha (My.). — ಸುಬ್ಬಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (My.). — ಸುಬ್ಬಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (My.). — ಸುಬ್ಬಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಸುಬ್ಬರಾಯ. The âdiśêsha (My.); N. (My.). — ಸುಬ್ಬರಾಯಷಷ್ಠಿ. A ceremony on the sixth day of the bright half of the month of mârgaśira when people throw milk, etc. into snake-holes or offer presents to brahmaćâris in the name of subbarâya, and take only one meal (My.). — ಸುಬ್ರಾಯ. = ಸುಬ್ಬರಾಯ. (My.).

ಸುಬ್ಬಲು subbalu. Roughness (on the surface of cloth or the hairy skin of animals, My.).

ಸುಬ್ಬಲೆ subbalĕ. = ಸುವ್ವಲೆ, etc. (Bh. 3, 13, 17).

ಸುಬ್ರತ su-brata. = ಸುವ್ರತ. (Bp. 38, 6; 39, 29; 44, 6; 53, 45).

ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ subramaṇya. Tbh. of ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ. A place of pilgrimage in South Canara where formerly Kârttikêya was worshipped, but which now is a place of worship of the serpent âdiśêsha (My.).

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ su-brahmaṇya. Kârttikêya. 2, one the sixteen priests employed at a solemn sacrifice. 3, N. of a district.

ಸುಭಕ್ತಿ su-bhakti. Good or true devotion or piety (Bp. 40, 86; 43, 9; 47, 4).

ಸುಭಗ su-bhaga. = ಸೊಬಗು. Possessing good fortune, very fortunate or prosperous, happy, blessed, auspicious, highly favoured. 2, *beautiful, lovely, pleasing, charming, pretty.* 3, *beloved, liked, amiable.* 4, *respectable, illustrious.* 5, beauty, etc. (ಗಾಡಿ, ಜೊಳ್ಳಟು, ಸೊಬಗು, ಗರಗರಿಕೆ, ನಿಜತೆ Śm. 47).

ಸುಭಗತೆ su-bhagatĕ. Beauty, etc. (ಸೊಬಗು Kk. 54).

ಸುಭಗತ್ವ su-bhagatva. Beauty (Ûpr. 7, 155); prosperity.

ಸುಭಗಾಸುತ subhagâ-suta. The son of a favourite or much-loved wife. 2, *the son of an honoured or honourable mother.*

ಸುಭಗೆ su-bhagĕ. ಸುಭಗಾ. A favourite wife. 2, an honoured or honourable mother.

ಸುಭಟ su-bhaṭa. A great warrior, a valiant man (ತುಳ್ಳ Nn. 32; My.). 2, a good servant (My.).

ಸುಭದ್ರ su-bhadra. Very propitious or auspicious; very happy or fortunate. 2, N. of an elephant (Bp. 59, 33).

ಸುಭದ್ರಾಪರಣ subhadrâ-haraṇa. The seizure of Subhadrâ; N. of a work by Kêśirâja (Śmd. 408; the story is also in the âdiparva of the mahâbhârata).

ಸುಭದ್ರೆ su-bhadrĕ. ಸುಭದ್ರಾ. N. of the sister of Kṛishṇa and wife of Arjuna. She was forcibly seized and carried off by Arjuna from Dvârakâ after obtaining Kṛishṇa's leave. (J. 7, 24; 33, 3. 42).

ಸುಭಾನು su-bhânu. = ಸ್ವಭಾನು. The seventeenth year of the cycle of sixty (Sk.).

ಸುಭಾವ su-bhâva. Of good properties, good, virtuous, eminent, auspicious, etc. (Bp. 55, 1); that is good, etc. (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26).

ಸುಭಾಷಿತ su-bhâshita. Spoken well or eloquently; speaking or discoursing well, eloquent. 2, a fine speech, eloquence; an elegant or accurate composition. (Âbh. P. 6, 47). ಸುಭಾಷಿತವಿಲ್ಲದವ ಸಭಾನಾಯಕನಾದರೇನು? (Prv.).

ಸುಭಾಷೆ su-bhâshĕ. A good promise (Bp. 44, 70).

ಸುಭಿಕ್ಷ su-bhiksha. Good alms, successful begging. 2, abundance of food (especially that given as alms); an abundant supply of provisions, plentifulness and cheapness of the necessaries of life. (My.).

ಸುಭಿಕ್ಷೆ su-bhikshĕ. *The tree Grislea tomentosa.*

ಸುಭೈತ್ರ su-bhaitra. A ship (ಪಡಗು Nn. 119).

ಸುಮಂಗಲ su-maṅgala. Very auspicious, bringing good fortune (ಭದ್ರ, ಶುಭ Nn. 99).

ಸುಮಂಗಲಿ su-maṅgali. A woman who brings good luck. 2, a woman whose husband is alive (My.; see ದೀರ್ಘ-).

ಸುಮಂಗಲಿತ್ವ su-maṅgalitva. The state of a woman whose husband is alive (My.).

ಸುಮಂಗಲೀಪ್ರಾರ್ಥನೆ sumaṅgalî-prârthanĕ. A ceremony to appease the spirit of a deceased sumaṅgalî (My.).

ಸುಮತ su-mata. Well or kindly disposed, friendly. 2, a good mind or disposition (Bp. 39, 53).

ಸುಮತಿ su-mati. A good mind or disposition, benevolence, kindness, friendship (Bp. 6, 8; 38, 31; Śmd. 277). 2, well or kindly disposed; one who is well or kindly disposed (Bp. 55, 39; 61, 9); very wise. 3, N. of a minister (J. 11, 27. 31. 33).

ಸುಮಧುರ su-madhura. Very sweet or saccharine; very sweet or pleasing, very gentle or soothing. (R.).

ಸುಮನ su-mana. Very charming, beautiful, handsome; one who has a good or virtuous mind or disposition (ಕಮನೀಯಸ್ವಾನ್ತ, ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತ Nn. 68). 2, a god, a deity (ದೇವವ್ರಾತ, ದೇವತೆಗಳು 68). 3, a flower (ಲತಾನ್ತ, ಪುಷ್ಪ 68). 4, *wheat.* 5, opulence, etc. (ಐಶ್ವರ್ಯ 68). 6, wind (ವಾತ, ವಾಯು 68). 7, the thorn-apple.

ಸುಮನಸ್ su-manas. Good-minded, well-disposed, benevolent; happy; well pleased, satisfied. 2, *a god, a deity.* 3, a learned man, a teacher; a student of the vêdas, etc. 4, *a flower.* 5, *great-flowered jasmine, Jasminum grandiflorum.*

ಸುಮನಸ su-manasa. Tbh. of ಸುಮನಸ್. A god, a deity (Mr. 8). 2, a flower (ಕುಸುಮ, ಪುಷ್ಪ, etc. 107; Bp. 38, 5). 3, N. of a son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44).

ಸುಮನೆ su-manĕ. *Great-flowered jasmine.*

ಸುಮನೋಗಣಿಕೆ sumanas-gaṇikĕ. A whore of the gods (Bp. 41, 14).

ಸುಮನೋಜ್ಞ su-manôjña. Very agreeable to the mind, charming, fascinating, pleasing, lovely, beautiful (ಮನೋಹರ, ಕಮನೀಯ, etc. Mr. 107).

ಸುಮನೋನುರಾಗ sumanas-anurâga. Benevolent affection; redness of flowers (J. 30, 18).

ಸುಮನೋಬಾಣ sumanas-bâṇa. Kâma. 2, N. of a Kannaḍa poet (Śmd. 2).

ಸುಮನೋರಜಸ್ sumanas-rajas. *The pollen of a flower.*

ಸುಮನೋರತ sumanas-rata. Delighted in flowers; devoted to the gods (J. 2, 10).

ಸುಮನೋವಿಶಿಖ sumanas-viśikha. An arrow of flowers (My.). 2, Kâma (My.).

ಸುಮನೋಹರ su-manôhara. Very captivating or agreeable, very charming or pleasing, beautiful (J. 15, 11). 2, Śiva (Bp. 12, 47). 3, sumanas-hara, a seizer of the gods, a râkshasa (J. 15, 11). 4, a flower-gatherer (J. 15, 11).

ಸುಮಹತ್ su-mahat. Very great, very large or abundant, very numerous. (Bp. 43, 61).

ಸುಮಹತ್ವ su-mahatva. Great majesty or importance (Bp. 38, 74).

ಸುಮಾಣ್ಡವ್ಯ su-mâṇḍavya. The excellent ṛishi Mâṇḍavya (Mr. 258).

ಸುಮಾನ (su-mâna). = ಸುಮ್ಮಾನ. Pleasure, joy, delight (Bp. 3, 31; 6, 9; 16, 14; 36, 3; 50, 2. 42; 58, 18; My.; Tĕ. ಸುಮಾಳ). 2, delighted in, taking pleasure in (Bp. 8, 27; *cf.* ಸುಮನಸ್).

ಸುಮಾನಗಾಡ sumâna-gâra. A happy man (My.); a beau, a sensual man (My.).

ಸುಮಾನಗಾಡುಕೆ sumâna-gâṛikĕ. A happy state (My.); lewdness (My.).

ಸುಮಾನಗಾರ್ತಿ sumâna-gâṛti. A happy woman (My.); a coquette, a sensual woman (My.).

ಸುಮಾರ sumâra. = ಸುಮಾರು, q. v. ನಿನ್ನೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಅದು ಆಯಿತು (B. 4, 52). ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನು (5, 49). ಈಗಿನಷ್ಟಕ್ಕಾ ಅವು ಬಹಳ ಸುಮಾರ ಆದಾವು (5, 111). ಒನ್ದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸುಮಾರದಲ್ಲಿ (5, 164).

ಸುಮಾರು sumâru = ಸುಮಾರ. Number; numerical amount (Mhr., H. ಸುಮಾರ). 2, excessiveness, immoderateness (Mhr., H.). 3, a conjectural estimate, conjecture or guess (C.; Mhr., H.). 4, nearness, aboutness (with application to time, space, objects or forms, and properties, C.; Mhr., H.); about (C.). 5, moderateness, reasonableness, tolerableness; middling, ordinary; mediocrity (C.; Mhr., H.). ನಂಗಳು ಸುಮಾರು ಎರ್ದೂವರೆ ಘಳಿ ನಿಡಿದು (B. 3, 74). ಅವು ಮಾಘಮಾಸದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹೂ ಬಿಡುತ್ತವೆ (4, 39). ಸನ್ ೧೯೦೦ನೇ ಇಸವಿಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ (4, 68). ಸನ್ ೧೮೨೬ನೇ ಇಸವೀ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ (5, 182).

ಸುಮಾರ್ಗ su-mârga. An excellent way or method (ಲೇಸಾದ ಕಾರ್ಯಮಾರ್ಗ Śmd. 4 Cm.).

ಸುಮಾಲತಿ su-mâlati. N. of a vṛitta (Čh.).

ಸುಮಾಲಿ su-mâli. Well-garlanded; N. of a râkshasa (Râm. 5, 5, 3).

ಸುಮಿತ್ರ su-mitra. Good friend; N. of several persons. See ತಿನಿ.

ಸುಮಿತ್ರಾತನುಜ sumitrâ-tanuja. Lakshmaṇa (J. 19, 18).

ಸುಮಿತ್ರೆ su-mitrĕ. -ತ್ರಾ. N. of one of the wives of Daśaratha (mother of Lakshmaṇa, etc.). (J. 18, 62).

ಸುಮಿತ್ರೋದಯ su-mitra-udaya. A good, beautiful sun-rise (J. 11, 47).

ಸುಮುಖ su-mukha. A good or beautiful mouth. 2, a handsome face. 3, a smile (ಸ್ಮೇರ, ನಗೆ Nn. 126). 4, having au excellent mouth, etc.; handsome-faced, lovely; pleasing, agreeable (Bp. 60, 47); joyful (37, 45). 5, a learned man (ಪಣ್ಡಿತ, ವಿದ್ವಾಂಸ 126; ಪಣ್ಡಿತ Mr. 528).

6, a son; a child (ತನೂಭವ, ಮಕ್ಕಳು 126; ಪುತ್ರ 528). 7, Garuḍa (ಸುಪರ್ಣ, ಗರುಡ 126; ಗರುಡ 528). 8, a high street (ರಾಜವೀಥಿ, ರಾಜಬೀದಿ 126). 9, ಪಣಭೇದ (Mr. 528).

ಸುಮುಖವೃತ್ತಿ sumukha-vṛitti. Pleasing conduct (Cpr. 2, 1).

ಸುಮುಖಿ su-mukhi. A handsome woman. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಸುಮೇರು su-mêru. *The sacred mountain Mêru.*

ಸುಮ್ಪುರೆ (sumpu = śubha-urĕ ?). A term used in praising (ಕೊಣ್ಣಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38).

ಸುಮ್ಬ sumba. Tbh. of ಶುಮ್ಬ (Śmd. 339, o. r. ಸುಬ = ಶುಭ). = (ಜೋಲು), ಸೊಪ್ಪು. A dull, sluggish and stupid man (ನಾಮ್ಬ, ಅಲಸುಗೆಗಾಡಿ Ks.). *Cf.* ಸೋಮಾರಿ.

ಸುಮ್ಬಳ sumbaḷa. = ಸಿಮ್ಬಳ. — ಸುಮ್ಬಳದ ಹುಳು. A kind of worm or insect (S. Mhr.).

ಸುಮ್ಬಳ sumbaḷa. White arsenic (Mhr., H. ಸೋಮಲ). — ಸುಮ್ಬಳಕಾರ. White arsenic (S. Mhr.; B. 4, 124).

ಸುಮ್ಮ summa. = ಸುಮ್ಮಗೆ, etc., when preceding those terms. (T. ಜುಮ್ಮಾ. M. ಜುಮ್ಮಿ). — ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮಗೆ. rep. of ಸುಮ್ಮಗೆ. (My.). — ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ. rep. of ಸುಮ್ಮನೆ. (My.). ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಹಾಳಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವದೋ, ಹಾಗೆ ಆಳಿಗೂ ಬರುವದು (B. 2, 19). ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನ ಕೂಡ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕೆದಱಿ ಜಗಳ ತೆಗೆದು (2, 31). ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ತನ್ನ ಜಾಣತನ ಮೆಱಿಸ ಹೋದರೆ (3, 29). ಹುಲಿಯ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿ ದಾಗಿಯೂ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು (4, 37).

ಸುಮ್ಮಗೆ summagĕ. = ಸುಮ್ಮನೆ, q. v. (Śmd. 389. 397; My.). ಸುಮ್ಮಗಿದ್ದರೆ ಒಡಪ್ಪುಟ್ಟ (Prv.).

ಸುಮ್ಮನೆ summanĕ. = ಸುಮ್ಮಸೆ. Quietly; silently; quiet; silent (ಮೌನ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಉಸಿಕನೆ Śmd. 389; 109; C.; Mhr. ಸುಮನಾವು); causelessly; without proper or just cause; without a particular cause; in an objectless manner, for nothing; uselessly; without the intention of getting labour done; without the intention of exacting remuneration (ಆಕಾರಣ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಬಜಿದೆ, ಅಲ್ಲವಱ್ 397; ಬಜಿದೆ 242 Cm.; ಸೋಡಂ, ಬಾಡಂ Ct. I, 14; ಕೆಮ್ಮನೆ Ct. II, 79; C.). ಸುಮ್ಮನೆ ಇಹವನು (ತೂಷ್ಣೀಂಭೀಲ, ತೂಷ್ಣೀಕ Nr.). ಸುಮ್ಮ ನಿರ್ಪುದು (ನಯುತ್ತ Śm. 63). ಮಾತಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿಹಲ್ಲಿ (ಮೋನ, ತೂಷ್ಣೀಂರುತ Nn. 155). ಸುಮ್ಮನೆ (ಜೋಪ, ತೂಷ್ಣೀಂ Si. 469). ಮಾತಾಡದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಕೆ (ಮೌನ, ಅಧಾಜಲ್ಪ 247). ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ತೂಷ್ಣೀಂಭೀಲ, ತೂಷ್ಣೀಕ 364). ಮಾನಸವೃತ್ತಿ ಗಳು ಕೊಬ್ಬಿ ತಲೆಗೆ ಏಱಿದಾಗ ಏನೂ ತೋಱದೇ ಸ್ತಬ್ಧವಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವದು (ಪ್ರಲಯ, ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ 73). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಕೆ (ಶೂನ್ಯ, ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥಿತಿ 419). ಉಡುವ ಎತ್ತಿನ ಬಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಭ್ಯಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ ಪಟ್ಟಿ ಎತ್ತು (ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ 320). ಜೇಬಿಂ ತೆಗೆಯಲ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇಹುದೇ? (Śś. 85). ತುಟಿ ಸುಮ್ಮಿನಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನಿರದು (Prv.). ಆ ಹುಡುಗನು ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಱ್ಪು ಇದ್ದ ಬೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕೊಣ್ಣು, ಸುಮ್ಮನಾದನು (B. 2, 17). ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆ ನಿನ್ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಲಿ ಕಾಗದಗಳನ್ನಾಗಲಿ ತಕ್ಕೊಣ್ಣಿರೆ ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಯೋ? (2, 29). ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ನೋಡಿ, ತಾಯಿ ತನ್ನೆಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರೇ ದುಷ್ಟತನ ಕಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (3, 43). ವೀಳೆಯವನ್ನು ನೋಮಾರಿತನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳೆಯುವರು (4, 1). ಭಂಗಾರವನ್ನು ಪಾವು ಗುಂಜಿ ತೂಕ ಸಹ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾರೂ ಕಳೆಯುವದಿಲ್ಲ (4, 194). See Bp. 15, 6; 26, 58; 27, 3; 28, 35; 31, 5; 43, 79; 45, 35; 47, 9; 50, 22. 30; 58, 35; 61, 18; 6, 49; 21, 35; 26, 57; Dp. 16 palla. — ಸುಮ್ಮನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To quiet (v. t.); to silence (J. 12, 3; C.). — ಸುಮ್ಮನೇ. -ಏ 2. = ಸುಮ್ಮನೆ (with emphasis). ದೈವವನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂತ್ರ ಬಾರದು (B. 1, 17). ಸುಮ್ಮನೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು (2, 34). ಆವರು, ಈ ಹುಡುಗ ಸುಳ್ಳನಿದ್ದಾನೆನ್ನು, ತಿಳಿದು, ಸುಮ್ಮನೇ ಹೋದರು (2, 34). ಸ್ವಾಮಿ, ಸುಮ್ಮನೇ ನಾನು ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು (2, 47). ಎರಡನೆ ಪಶುಗಳ ಮಱೆಗಳನ್ನು ಆಡುಗಳ ಮೊಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಅವು ಸುಮ್ಮನೇ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಸುವವು (3, 10). ಅವು ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತವೆ ನೋಡ ಬೆಕೆನ್ನು, ಸುಮ್ಮನೇ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ನಿನ್ನು ಕೊಣ್ಣನು (3, 20). ನಾಯಿ ಗುರ್ತುಳ್ಳವರ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿದು, ಸುಮ್ಮನೇ ಇರುತ್ತವೆ; ಸಾಕದವನು ಎಚ್ಚು ಹೊಡಿದರೂ ಸುಮ್ಮನೇ ಹೊಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಸಹ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ (3, 40). ಕತ್ತೆಗಳು... ಸುಮ್ಮನೇ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 48). ಕುದುರೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಹತ್ತಗೊಟ್ಟಿತು (3, 125). ಸುಮ್ಮನೇ ಆಡಿಬವರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಆರ್ಥವಲ್ಲ (4, 175). ಸುಮ್ಮನೇ ದೇವರಿಗೆ ದೋಷ ಇಡ ಬೇಡ! (4, 178). See Bp. 47, 44. 57; 52, 8; 58, 56.

ಸುಮ್ಮಾನ (su-m-māna). = ಸುಮಾನ. (ಅನನ್ದ G.; Bp. 48, 19; Bh. 1, 10, 24; 2, 13, 6; Rām. 6, 14, 33; J. 4, 7; 12, 5; 23, 51; 26, 57).

ಸುಮ್ಮಾನೆ summānĕ. A woman who delights or takes pleasure in (Grj. 3, after 91).

ಸುಯ್ suy. 1. = ಸುಂಯಿ, ಸೂಯ್ 1. To breathe; to sigh (ಉಚ್ಛ್ವಾಸ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 51; 8, 22; Abh. P. 4, 54; Grj. 4, 67; Bp. 3, 17; 14, 17; 52, 12; Rsv. 5, 32; V. 9, 81; J. 25, 61; Rām. 3, 2, 18; Č. Bp. 46, 20; see ಬಿಸು ಸುಯ್ 1). P. p. ಸುಯ್ದು. ಸುಯ್ಯಲ್ (Śmd. 85). ಸುಯ್ಯಯ್ (86).

ಸುಯ್ suy. 2. = ಸೂಯ್ 2. Breath; a sigh (Cpr. 5, after 64; 5, 123; Grj. 4, 86; Rsv. 4, 9; 5, 86. 118; V. 32, 10; Śśv. 2, 94; see ಎಳೆ-, ನಱು-, ನಿಡು-, ಬಿಸು-2). ಬಿರಿಯುಗಳ ಸುಯ್ಗಳೊಡನೆಯೆ ಸಿರಿಯವು ದಿವಸಂಗಳ್ ಆದುವು (Śmd. 119). — ಸುಯ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. Fragrance of breath (Cpr. 1, 125; Grj. 7, 41). — ಸುಯ್ಯೆಲರ್. -ಎಲರ್. The air of breath, breath (Cpr. 5, 129; 7, 64. 113; 8, 48; Rsv. 5, 32; J, 19, 18). — ಸುಯ್ಯೆಲಗರ್ಮುವು. -ಕಮ್ಪು. = ಸುಯ್ಗಮ್ಪು. (Cpr. 1, 123). — ಸುಯ್ವೊಡರ್. -ಪೊಡರ್. Sighs to be manifested; to sigh (Cpr. 5, 132).

ಸುಯಿ suyi. = ಸುಯ್ 1. ಸುಯಿವ (J. 6, 2); ಸುಯಿದು (Dp. 32, 1).

ಸುಯಿದಾನ suyidâna. = ಸುವಿದಾನ. Tbh. of ಸಂವಿಧಾನ. Attention, protection, care (Grj. 3, after 119; Bp. 16, 14. 18; 27, 62; J. 5, 19); watch (J. 7, 3. 12. 13; 14, 3; 24, 29); a watchman (Bp. 16, 13).

ಸುಯಿದಾನಿ suyidâni. = ಸುವಿದಾನಿ. An attentive person; a watchman (Bp. 9, 46).

ಸುಯಿಲ್ suyil. = ಸುಂಯಿಲು, ಸುಯ್ಲು. Breath; a sigh (Grj. 1, 92; see ನಿಡು-).

ಸುಯಿಲು suyilu. = ಸುಂಯಿಲ್, etc. (Bp. 17, 19).

ಸುಯೋಧನ su-yôdhana. Fighting well: an epithet of Duryôdhana. (J. 2, 4. 17).

ಸುಯ್ಲು suylu. = ಸುಂಯಿಲ್, etc. (Abh. P. 4, 54; Bp. 35, 34; Rām. 6, 14, 20; Bh. 8, 23, 40; see ನಿಡು-).

ಸುರ sura. = ಸೊರ 2. *A god, a deity* (ಬಿಡುಗಣ್ಣವ, ಬೋಯಿಯ, ಆಗಸವಟ್ಟಿಗ, etc. Śm. 9). 2, the number 33 (ಮೂವತ್ತುಮೂಱ್ Mr. 348). 3, the sun. 4, the number 1 (Ch.). 5, N. of a certain metrical foot (Ch.). — ಸುರ

ವೆಳ್. -ಪೆಳ್. An Apsara woman. ಹರಿಯೊಳ್ ನಾರದ ಮುನ್ದಿ ವಾಳದಿ ಮಹಾ ಶಾಪಂಗಳಂ ತಾಳನೇ? ಸುರವೆಣ್ಣಿನ್ದಲೆ ಪುಷ್ಪದನ್ತ ವನೆ ದೊಳ್ ತಾಂ ಕ್ರೀಡರೂಪಾಗನೇ? (Sś. 63).

ಸುರಕರಿ sura-kari. An elephant of the gods (ಜೌಜನ್ತ ಕೆಂ. 10; Śmd. 251).

ಸುರಕುಜ sura-kuja. = ಸುರತರು. (Bp. 31, 18; Śśv. 5, after 57).

ಸುರಕುಮಾರ sura-kumâra. A son of a god (Abh. P. 5, 54).

ಸುರಕ್ತಿ su-rakti. Attachment, love (Bp. 44, 65).

ಸುರಕ್ಷಿತ su-rakshita. Well preserved or protected, carefully guarded, well kept; safe and sound; the state of being safe and sound. (B. 4, 6; 5, 2. 90; My.).

ಸುರಕ್ಷೆ su-rakshĕ. Good protection (Bp. 61, 70).

ಸುರಗಂಗೆ sura-gaṅgĕ. The celestial Ganges (Bp. 32, 35).

ಸುರಗಜ sura-gaja. An elephant of the gods. 2, Indra's elephant. (My.).

ಸುರಗಿ suragi. = ಸುರಂಟಿ. N. of a tree with very fragrant flowers (ನಾಗ Mr. 126; My., Śśv. 2, after 42; 3, after 35). — ಸುರಗಿಯ ಮರ. = ಸುರಗಿ. ದೇವವಲ್ಲಭ, ಪುನ್ನಾಗ, ಪುರುಜ, ತುಂಗ, ಕೇಸರ ಎನ್ವೊಡೆ ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಮರ; ಸುರಗಿಯ ಮರನೆನ್ದೊ, ಕೆಲಮ್ಬರ್ ಎಮ್ಬರು (Nr.; *cf.* Si. 127).

ಸುರಗಿ suragi. = ಸುರಿಗಿ, ಸುರಿಗೆ. Tbh. of ಕ್ಷುರಿಕೆ or ಛುರಿಕೆ. (ಕ್ಷುರಿಕೆ, ಆಸಿಧೇನುಕೆ, etc. Nr.; ಆಸಿಧೇನು, etc. Mr. 297; ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿ Nn. 43; ಗೇಣ್ Ćt. II, 21; ಗೇಣ್ Kk. 40, Śm. 43. 96; Grj. 7, 52; Bp. 33, 10; 34, 32; 60, 45; 61, 25; Śśv. 3, 26; Bh. 3, 13, 26; see ನಿಡು-). — ಸುರಗಿ ಜವುಡ. N. (Bp. 15, 27). — ಸುರಗಿಜವುಡಯ. N. (Bp. 47. 34). — ಸುರಗಿಜವುಡಯ್ಯ. N. (Bp. 33 sum.; 33, 5; 37, 7). — ಸುರಗಿಯ ಜವುಡದೇವ. N. (Bp. 33, 19). — ಸುರಗಿಯ ಜವುಡರಸ. N. (Bp. 8, 15; 33, 12). — ಸುರಗಿಯ ಜವುಡರಾಯ. N. (Bp. 33, 1; 58. 5).

ಸುರಗಿಕಾಱಿ suragi-kâṟa. One who carries a knife or dagger (Bp. 9, 47; V. 6, 41).

ಸುರಗಿರಿ sura-giri. The mountain Mêru (ಮೇರು, ಕನಕಾದ್ರಿ Mr. 29; ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟು, ರನ್ನದಪ್ಪಲ್ Śm. 10; Bp. 55, 23).

ಸುರಗುರು sura-guru. Preceptor of the gods: Bṛihaspati (Nn. 73; ಜೀವ 73). See Śmd. 133.

ಸುರಂಗ suraṅga. 1. = ಸುರಂಗೆ, ಸುರುಂಗೆ. A hole made by burglars in a house-wall, etc., a mine (Sk.; ಸಜ್ಜಿ, ಕನ್ನ Mr. 226; Bp. 42, 22; My.; Mhr.; Tĕ. ಸೊರಂಗ). ಸುರಂಗಾ ಕೊಱದರೆ ಅವರಂಗಬಾದಿಗೆ ಹೋಗ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಸುರಂಗ sura-raṅga. 2. A good colour, bright colour, brilliance (Bp. 4, 37). 2, great love (8, 26; 22, 58; 57, 52; 61, 21). 3, a fine stage or arena (12, 13).

ಸುರಂಗಿತ su-raṅgita. Well coloured or tinted, bright (Bp. 49, 33).

ಸುರಂಗಿಡ su-raṅgi-da. A term used in saṅgîta (V. 11, 9).

ಸುರಂಗಿಸು su-raṅgisu. To shine (Bp. 18, 94; 35, 2; 38, 47; 43, 56; 46, 52).

ಸುರಂಗೆ suraṅgĕ. = ಸುರಂಗ 1. A hole cut in a wall for the purpose of breaking into a house, etc. (Sk.).

ಸುರಚಾಪ sura-châpa. A rainbow (Abh. P. 1, 64; Śś. 73).

ಸುರಚಿತ su-rachita. Well prepared, strung together, fastened or placed in or on (Ćh. v. 178).

ಸುರಜಾಲ sura-jâla. A host of gods, the gods (ದೇವತೆಗಳು Nn. 70).

ಸುರಜೈತ್ರ sura-jaitra. A conqueror or victor of the gods. See Śmd. s. ಜೀಳ್ 1.

ಸುರಜ್ಯೇಷ್ಠ sura-jyêshṭha. Oldest of the gods: *Brahmâ.*

ಸುರಂಜಿಸು su-raṅjisu. To shine (Bp. 28, 25; 43, 57).

ಸುರಟಿ suraṭi. A tune so called (My.; Tĕ. ಸುರಟಿ, T. ಚುರಡಿ).

ಸುರಣ suraṇa. = ಸೂರಣ. An esculent root, Arum campanulatum; Dioscorea purpurea; elephant's-foot yam (Mhr.). — ಸುರಣಗಡ್ಡೆ. = ಸುರಣ. (ಆಜೋಳ್ಳೆ, ಸೂರಣ G.).

ಸುರತ surata. 1. The town called Surat (B. 3, 20; 4, 28. 104). *Cf.* ಸೂರ್ತಿ; ಸೊರಟಿ.

ಸುರತ su-rata. 2. Much sported or dallied, playful; much enjoyed; compassionate, tender. 2, great delight or enjoyment. 3, *sexual intercourse, coition* (ಸುಸಿಲ್ Ćt. II, 72; Kk. 30; Śm. 76). See ನೆರೆ 3.

ಸುರತಧ್ವನಿ surata-dhvani. Sound in coitu (ಅಳಸು Ćt. I, 54; Kk. 85).

ಸುರತರವ surata-rava. = ಸುರತಧ್ವನಿ. (ಅಳಸು Śm. 76).

ಸುರತರಸ surata-rasa. Semen virile (ಶುಕ್ಲ Mr. 508).

ಸುರತರು sura-taru. *A tree of the gods, a tree of svarga* (ಸಗ್ಗದ ಮರ Śm. 10; see ದೇವತರು, ಪಾರಿಜಾತಕ). 2, N. of a vṛitta (Ćh.). *Cf.* ಸುರಭೂಜ.

ಸುರತ್ನ su-ratna. A fine precious stone (ನೀಲ, ರತ್ನಭೇದ N. 30, o. r. ಒಳ್ಳಿಹ ರತ್ನ; ಮಣಿ, ರತ್ನಂಗಳು 67).

ಸುರಥ su-ratha. N. of a son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44; 13, 61).

ಸುರದೀರ್ಘಿಕೆ sura-dîrghikĕ. *The celestial Ganges.*

ಸುರದ್ರುಮ sura-druma. = ಸುರತರು No. 1. (Bp. 36, 49).

ಸುರದ್ವಿಷ್ sura-dvish. An enemy of the gods, *an Asura, a demon.*

ಸುರಧನು sura-dhanu. A rainbow (Čpr. 4, 42).

ಸುರಧಾಮ sura-dhâma. Heaven, svarga (ಚೈತ್ಯ Mr. 485).

ಸುರಧೇನು sura-dhênu. A cow of the gods, the fabulous cow of plenty yielding all desires (ಸಗ್ಗದುಱು Śm. 10; Bp. 55, 23; 60, 45).

ಸುರನಗರ sura-nagara. N. of a village in Mysore (J. 31, 79).

ಸುರನದಿ sura-nadi. The celestial Ganges (Śmd. 79. 286; Bp. 55, 23; J. 19, 35; ಸಗ್ಗವೊಡಿ[3] Ćt. II, 45).

ಸುರನಿಮ್ನಗೆ sura-nimnagĕ. *The celestial Ganges.*

ಸುರನಿಲಯ sura-nilaya. Heaven, svarga (My.).

ಸುರಪ sura-pa. Indra (ಮೆಯ್ಗನ್ಣಿ Ćt. II, 31; ಪಲಗಣ್ಣ, ಇನ್ದಿರ, etc. Kk. 11*a*; ಅಕ್ಕರ Mr. 503). 2, N. of a certain metrical foot (Ćh.). — ಸುರಪಂ. The metrical foot ⏑ ⏑ — (Ćh.).

ಸುರಪಕೇಲ surapa-kîla. N. of a mountain (= ಇನ್ದ್ರಕೀಲ, Bp. 19, 29).

ಸುರಪತಿ sura-pati. *Indra* (ಇನ್ದಿರ, ಬರ್ದಿಲಾಳ್ಳ, ಸಗ್ಗಿಗರೆಡ್ಡಿಯ, etc. Śm. 9). — ಸುರಪತಿ ಗಿರಪತಿ. reit. (Grj. 6, 38).

ಸುರಪದವಿ sura-padavi. The rank of the gods (Bp. 41, 16).

ಸುರಪರಿಪು surapa-ripu. Garuḍa (Mr. 21).

ಸುರಪರ್ಣ sura-parṇi. = ಸುರಹೊನ್ನೆ. The tree Rottleria tinctoria Roxb.

ಸುರಪರ್ಣಿಕೆ sura-parṇikĕ. = ಸುರಪುನ್ನಿಕೆ. *The tree Rottleria tinctoria* Roxb. (ಸುರಹೊನ್ನೆ Hlâ.).

ಸುರಪರ್ವತ sura-parvata. *The mountain Mêru.*

ಸುರಪಶುಧೇನು sura-paśu-dhênu. = ಸುರಧೇನು. (ಸುರಭಿ Mr. 29).

ಸುರಪಾಕೆ surapa-âśĕ. The quarter of Indra, the east quarter (ವಿಶಾಖ, ಮೂಡಣದಿಕ್ಕು Nn. 38).

ಸುರಪುನ್ನಿಕೆ sura-punnikĕ. = ಸುರಪರ್ಣಿಕೆ. (Bp. 26, 36; Sk. ಸುರಪುನ್ನಾಗ).

ಸುರಪುರ sura-pura. The capital of Indra. 2, = ಸುರನಗರ (J. 6, 53; 9, 34). 3, N. of a metrical foot (Ch.). — ಸುರಪುರತ್ರೀಕಾನ್ತ. Vishṇu's idol at Surapura (J. 34, 41).

ಸುರಪುರಿ sura-puri. The capital of Indra. (My.).

ಸುರಪುರೋಹಿತ sura-purôhita. Bṛihaspati (J. 5, 32).

ಸುರಭಿ su-rabhi. Agreeable, charming, pleasing; handsome; *excellent*, celebrated, famous; good, virtuous; wise, learned. 2, *sweet-smelling, fragrant*. 3, *a fragrance, a perfume* (ಸುಗನ್ಧ, ಒಳ್ಳಿಹ ಪರಿಮಳ Nn. 30; ಗನ್ಧ Mr. 509). 4, beauty (ಸೌನ್ದರ, ಸೌನ್ದರ್ಯ 30, o. r. ಸುನ್ದರ; ಚೆಲುವು 509, o. r. ಚೆಲ್ವು). 5, a charming man; a wise man (ಮನೋಜ್ಞ, ಜ್ಞಾನಿ 30, o. r. ಜ್ಞಾನಿ). 6, Sarasvatī (ಭಾರತಿ, ಸರಸ್ವತಿ 30). 7, a man rich in virtues or excellences (ಗುಣಾಗ್ರಣಿ, ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ 30). 8, *a cow* (ಪಶು 30; 509). 9, the fabulous cow of plenty (ಕಾಮಧೇನು 30; ಸುರಪಶುಧೇನು Mr. 29). 10, *spring* (ವಸನ್ತ 30). 11, Kâma (ಕನ್ದ, ಕಾಮನು 30). 12, a flower (ಲತಾನ್ತ, ಪುಷ್ಪ 30). 13, a forest (ವಿಪಿನ, ಅರಣ್ಯ 30, o. r. ಅರಣ್ಯ). 14, food (ಅನ್ನ, ಅಶನ 30). 15, spirituous liquor (ಮದ್ಯ, ಸುರೆ 30; ಸುರೆ 509). 16, *the gum olibanum tree, Boswellia thurifera* Roxb.; gum olibanum. 17, a strong-smelling potherb, mint, Mentha sativa Willd. (ಮರುಗ 30; 509; Mr. 129). 18, another sort of fragrant plant or perfume (ಗನ್ಧವತಿ, ಮುರ 129).

ಸುರಭೀಶರ surabhi-śara. Kâma (ಕಮ್ಮಂಗಣಿಯ Ct. II, 16).

ಸುರಭೀರಸೆ surabhi-rasĕ. = ಸುರಭಿ No. 16. (Colebr.).

ಸುರಭೂಜ sura-bhûja. = ಸುರತರು. (ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ Nn. 92).

ಸುರಮ surama. = ಸುರುಮ. Sulphuret of antimony used as a collyrium (ಯಾಮುನ, ಸೌವೀರ, ಸ್ರೋತೋಂಜನ G.; Mhr., H. ಸುರಮಾ).

ಸುರಮಹೇಜ sura-mahîja. = ಸುರತರು. 2, the number 5 (Bp. 5, 64; see ದೇವತರು).

ಸುರಯಿ surayi. = ಸುರಗಿ. (Ćpr. 7, after 115; Râv. 10, 2. 19; 10, after 31; V. 7, 14).

ಸುರರಮಣಿ sura-ramaṇa. Indra (Bp. 41, 18).

ಸುರರಾಜ sura-râja. Indra (Mr. 42; ದಿತಾಫಿಪ 57; Ćpr. 3, 103).

ಸುರರ್ಷಿ sura-ṛishi. *A ṛishi of the divine order, a divine sage*, as Nârada, etc.

ಸುರಲೋಕ sura-lôka. The world of the gods, *the heaven of Indra* (Abhâ. 1, 40).

ಸುರವರ sura-vara. Indra (Râv. 9, 66; 12, 25. 26).

ಸುರವರ್ತ್ಮ sura-vartma. *The sky, the atmosphere.*

ಸುರವರ್ಧಕಿ sura-vardhaki. The carpenter of the gods, Viśvakarma (Ćpr. 1, 134).

ಸುರವಲ್ಲಭ sura-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34).

ಸುರವೈರಿ sura-vairi. An Asura, a Daitya (ಮಧು Mr. 509).

ಸುರಶತ್ರು sura-śatru. *An Asura, a demon.*

ಸುರಸ su-rasa. Well flavoured, juicy, savoury; sweet; elegant; a good rasa. 2, gum-myrrh. 3, Cassia bark. 4, fragrant grass. See ಸುರಸಾಲಯ.

ಸುರಸತಿ sura-sati. = ದೇವಸ್ತ್ರೀ, q. v. (ರಮ್ಭೆ, ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ್ Nn. 62).

ಸುರಸದ್ಮ sura-sadma. The abode of the gods, *the heaven of Indra.*

ಸುರಸರಿತ್ sura-sarit. River of the gods, *the Ganges.*

ಸುರಸಾಲಯ surasa-âlaya. The abode of all good rasas; an elegant abode (Śmd. 112).

ಸುರಸಿನ್ಧು sura-sindhu. = ಸುರಸರಿತ್. (Śmd. 67; Llly. 3, 7).

ಸುರಸುನ್ದರಿ sura-sundari. A lovely celestial female, an Apsaras. (R.).

ಸುರಸೆ su-rasĕ. -ಸಾ. *A kind of plant* (= ರಾಸ್ನೆ). 2, the holy basil (ತುಲಸಿ, ಬಹುಮಂಜರಿ Mr. 129).

ಸುರಸ್ತ್ರೀ sura-strî. A celestial woman, an Apsaras. (R.).

ಸುರಹಯ sura-haya. Indra's horse (ಇನ್ದ್ರನ ಅಶ್ವ Mr. 41).

ಸುರಹರಿ sura-hari. N. of an author. ಸುರಹರಿಯ ಸುವಿಭಕ್ತ (Mr. 4).

ಸುರಹೊನ್ನೆ sura-honnĕ. Tbh. of ಸುರಪರ್ಣಿ (Śmd. 374). The tree Rottleria tinctoria Roxb. from which a yellowish dye is prepared (ಪುನ್ನಾಗ, ಸುರಪರ್ಣಿಕೆ Hlâ.; ಪುನ್ನಾಗ Mr. 126; Bp. 45, 37; V. 4, 86). ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಮರ (ದೇವವಲ್ಲಭ, ಪುನ್ನಾಗ, ಪುರುಷ, ತುಂಗ, ಕೇಸರ Nr.; *cf.* Si. 127). ಸುರ ಹೊನ್ನೆಯ ತರು ಡಮರುಗಕ್ಕೆ (Śmd. 75). 2, a middle-sized tree, the Alexandrian laurel, Calophyllum inophyllum Lin. (St. & Pl.; Tĕ. ಸುರಪೊನ್ನೆ).

ಸುರಳಿ surali. = ಸುರುಳಿ, ಸುರುಳೆ. A coil, a roll (My.; T. ಚುರುಣ್ಟೆ, ಚುರುಳ್, ಚುರುಳ್ಳೆ; M. ಚುರುಣಿ; Mhr. ಸುರಳೀ). ನಾಯಿಗಳು ಮಲಗುವಾಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ಸುರಳಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಮಲಗುತ್ತವೆ (B. 5, 28). ಅನೆಯ ಸೊಣ್ಡಿಯು ಸುರಳೀ ಸುತ್ತುವದ ಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ (5, 238).

ಸುರಳಿತ suralita. Straight and smooth; fair and flowing; plain, regular; etc. (S. Mhr.; Mhr. ಸುರಳೀತ).

ಸುರಾಕಾರ surâkâra. Saltpetre or nitre (Mhr., H. ಸುರಾಖಾರ; R.; Tĕ. ಸುರೇಕಾರ).

ಸುರಾಘಟ surâ-ghaṭa. A vessel to hold spirituous liquor (My.).

ಸುರಾಚಾರ್ಯ sura-âćârya. Preceptor of the gods, *Bṛihaspati.*

ಸುರಾಜ su-râja. *A good king.*

ಸುರಾಡ surâḍa. Pleasure (? Râm. 3, 7, 39).

ಸುರಾದ್ರಿ sura-adri. The mountain Mêru (Bp. 8, 43).

ಸುರಾಧ್ವ sura-adhva. The sky (Śśv. 2, 38).

ಸುರಾಪಾನ surâ-pâna. The drinking of spirituous liquor. (My.). — ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡು. To drink spirituous liquor (My.).

ಸುರಾಮಣ್ಡಿ surâ-maṇḍa. *The scum or froth of vinous liquor during fermentation, yeast, barm.*

ಸುರಾರಿ sura-ari. An Asura, a demon. (My.).

ಸುರಾಲಯ sura-âlaya. *The mountain Mêru.* 2, Indra's heaven.

ಸುರಾವಾಸ sura-âvâsa. Indra's heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 128).

ಸುರಾಷ್ಟ್ರ su-râshṭra. N. of the country Surat.

ಸುರಾಷ್ಟ್ರಜ surâshṭra-ja. Born or produced in Surat. 2, *a sort of fragrant earth* (= ತುವರಿಕೆ).

ಸುರಾಸುರ sura-asura. Gods and demons (J. 18, 52).

ಸುರಾಹಾರ sura-âhâra. Nectar, ambrosia (ಅಮೃತ Nn. 4; Mr. 29).

ಸುರಿ suri. 1. To flow, to pour (v. i.), to drop, as tears (Ćpr. 5, 11; 10, 56; Râm. 5, 8, 89), as water from the eyes (Bp. 18, 46; 45, 54; 53, 23), as blood

(Bp. 22, 10; 38, 28; 46, 22; 57, 60; Rśv. 5, 119), as rain (Bp. 2, 12; 51, 24; 55, 13; 59, 43; Rśv. 8, 112), as a rain of flowers (Bp. 22, 57; 44, 72; 61, 64; J. 3, 28), as a rain of stones or hailstones (Bp. 61, 11; Čpr. 7, 5; 10, 51), as a rain of sparks (J. 8, 39), as milk (Bp. 48, 30; 60, 35), as a dhârĕ or stream of honey (Bp. 26, 44), as scum from the mouth (Bp. 51, 53), as live coals (Bp. 61, 39), as feces in purging (see Prv. s. ಬೊಡ ಬೊಡನೆ), etc. (ಗಲನ Śmd. Dh.; My.; T., M. ಜುರ, ಜೊರ; *cf.* ಜುರಿ, ತೊರೆ 1, ಸೋರ್ 1). ತೊಜೆ ಸಂಕಲೆಯಿಕ್ಕಿದ ವೋಲ್ ಕುಡಿಯಲ್ಕೆಗಳಿದ್ದೆ ಸುರಿದುವು ಇರ್ಕೆಲಕೆ ಕರುಳ್ (Śmd. 132). ಗದು ಗದಿನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ ಚಿನ್ತಿಪ ಪಾರ್ವನ (229). ಅನೆಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಸುರಿವ ತೀಕರವು (ಕರ ತೀಕರ, ವಮಥು Nr.). ಸುರಿವ ಹನಿ (ಬಿನ್ದು Mr. 418). ಸುರಿವದು (ಸ್ನವ, ಸ್ರವ Si. 389); ಮಟಿ ಸುರಿಯುವ ಮುಗಿಲು (ಘನಾಘನ 435); ಮೂತ್ರ ಸುರಿಯದ ಕಜ್ಜವಾದ ತಡೆ (ಆತ್ಮರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ 201); ರೋಗದಿನ್ದ ಕೊಬಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು ಆಪ್ಥವಾ ಕೊಬಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣು (ಜುಲ್ಲ, ಜಿಲ್ಲ; ಪಿಲ್ಲ 202); ಜೊಲ್ಲುನೀರು ಸುರಿಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಾಯಿಯ ಅಂಚು (ನೃಕ್ಷನ್, etc. 214). ಕಸಾ ಗುಡಿಸು! ಅನ್ದರೆ ಬಸ ಬಸ ಸುರೀತೋ?—ಬೆನರು ಸುರಿದರೂ ಶೌರ್ಯ ಜೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಬೊಡ ಬೊಡಕೆ ಸುರಿಯುವನನು ಕಡ ಕಡನೆ ನಡದಾನೇ? (Prvs.). **2,** to cause to flow, to pour (v. t.), to drop (v. t.), to shower, to discharge, to throw in profusion, to pour out, to shoot out, to hurl, as water or other fluids (Čpr. 6, 48; Bp. 59, 15; Rśv. 11, 68; J. 11, 38), as tears (Čpr. 6, 91), as blood (Bp. 54, 44), as a rain of fruits (Čpr. 2, 86), as pus (Bp. 39, 64), as arrows (J. 12, 30), as food for a dog (Bp. 61, 20), as gold (Bp. 40, 13), as corn (Č. Bp. 42, 15), as pearls (Rśv. 8, 5; J. 17, 47. 48; Bh. 2, 13, 8), as bundles of grass, etc. (Rśv. 6, 116), as sticks, etc. (My.). ದಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿವುದು (ಶ್ಲೋಕ, ಪ್ರಾಥಾರ Nr.). ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಬಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿಗೆ ದಡಿ ಸುರಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸುರಿ suri. 2. = ಸುರಿದು. P. p. of ಸುರಿ 1. — ಸುರಿ ತರ್. (*i. e.* ಸುರಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To flow, as juice from an elephant's temples (Čpr. 9, 90); to drop, as flowers from the head (Śśv. 1, 45).

ಸುರಿ suri. = ಸುರು 2. Tbh. of Sk. ಛುರೀ, a knife. ಸುರಿಯ ಕತ್ತಿ (ಛುರಿಕೆ, ಆಸಿಧೇನುಕೆ, etc, ಸೂರುಕತ್ತಿ, ಜೊರಿ, ಚಾಕು, ಸುರಿಗಿ ಕತ್ತಿ Si. 290).

ಸುರಿಗಿ surigi. = ಸುರಿಗೆ. See Si. s. ಸುರಿ.

ಸುರಿಗೆ surigĕ. = ಸುರಗಿ, etc. Tbh. of ಛುರಿಕೆ (Śmd. 340; ಕ್ನುರಿಕೆ, ಆಸಿಧೇನು, etc. Hlâ.; ಶಸ್ತ್ರಿಕೆ, ಪತ್ರ, ಆಸಿಧೇನು Mr. 297). ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದುದು) ಅಮುಕ್ತಮೆಮ್ಬುದು (Hlâ.). See ಕಟ್ಟುಂಜುರಿಗೆ, ಕೆಯ್ಮುರಿಗೆ, ಪೊಂಜುರಿಗೆ.

ಸುರಿತಿ suriti. = ಸೂರ್ತಿ, etc. Made or produced in Surat. ನವಿಲ ಗಡಿವೆದ ಸೆರಗಿನಿನ್ದೆನೆವ ತಳಿರ್ವಣ್ಣದ ಸುರತಿಯ ಸೆಲೆ (Râghĕ. 17, 65).

ಸುರಿಯುವಿಕೆ suriyuvikĕ. Flowing, etc. (ಸ್ನವ, ಸ್ರವ Si. 389).

ಸುರಿವು surivu. = ಸುರುವು. To pour (v. t.), etc. ಆ ರಸವನ್ನು ಒನ್ದು ಹರವಾದ ಹಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿವಿ (B. 4, 225).

ಸುರಿಸು surisu. To cause to flow, to pour (v. t.), etc. (= ಸುರಿ 1 No. 2, q. v.). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ (B. 3, 34). See Bp. 57, 83; B. 4, 74. 201; 5, 58.

ಸುರು suru. A sound produced in burning. (Mhr. ಸುರಾಸುರ, imitation of the hissing of gunpowder under explosion). — ಸುರು ಸುರನೆ. rep. (Bp. 50, 37).

ಸುರು suru. 1. = ಜುರು, q. v. (My.).

ಸುರು suru. 2. = ಸುರಿ. A sword (Râm. 6, 30, 16).

ಸುರುಗು surugu. A withered dry portion of a plantain leaf (My.; Tĕ. ಸುರುಗು, to wither, fade; *cf.* ಸೊರಗು).

ಸುರುಂಗೆ surungĕ. = ಸುರಂಗ 1, etc. A hole made underground for military purposes, a hole dug through the walls of a building for the purpose of house-breaking; *a mine,* an excavation, a breach, *a subterraneous passage.*

ಸುರುಜೆರ su-ruċira. Very bright, beautiful or pleasing (Čh. v. 178. 308; Bp. 3, 9; 6, 16; 38, 9).

ಸುರುಜೆರಾಂಗ suruċira-aṅga. A tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159).

ಸುರುಟು suruṭu. = ಸುರುಣ್ಟು. To become shrivelled or contracted, to coil or roll up (My.; T. ಜುರುಟ್ಟು, to involve, roll up).

ಸುರುಟು suruṭu. A military salute (My.; H.).

ಸುರುಣ್ಟು suruṇṭu. = ಸುರುಟು. To contract (v. i.), to shrivel, etc. (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.).

ಸುರುಮೆ suruma. = ಸುರಮಿ. (My.; Br., H. ಸುರುಮಾಯಿ).

ಸುರುವು suruvu. = ಸುರಿವು. ನೀರೆಲ್ಲ ಮತ್ತೊನ್ದು ಪೀಪಿನಲ್ಲಿ ಒಯ್ದು ಸುರುವುತ್ತಾರೆ (B. 4, 54).

ಸುರುಳ್ suruḷ. To contract (v. i.), to shrivel, to shrink (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.); to fear (ಭಯವನ್ ಆನ್ Kk. 72; ನೆಡೆ, ಆಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬೆಮರ್, ಬಳ್ಕು, ಆಗಿ, ಭಯವನ್ ಆನ್ Śm. 40). ಸುರುಳ್ದಂ (Śmd. 49). See Čpr. 2, 42; Grj. 1, 89; 4, after 104; 6, 6. 7. — ಸುರುಳಿಸು. ಸುರುಳೆ ಇಸು. To shoot so that fear is produced (Čpr. 5, 109).

ಸುರುಳಿ suruḷi. = ಸುರಳಿ, etc. (My.; *cf.* ಕುರುಳ್ 1). ಸುರುಳಿಯಾದದ್ದು (ಸುರುಳಿ G.). — ಸುರುಳಿ ಮಾಡು. To make a roll or coil (My.). — ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತು. To roll up, etc. (G. 418).

ಸುರುಳೆ suruḷĕ. = ಸುರುಳಿ, etc. ಸುರುಳೆಯೊಳಗಿನ ಸೂಜಿಗಳು (B. 4, 158). — ಸುರುಳೆ ಮಾಡು. To make a roll (B. 4, 158); to roll up (4, 157). — ಸುರುಳೆ ಸುತ್ತು. To roll up. (ಪಾಸಿಗೆಯು) ಸುತ್ತಿಟ್ಟ ಸುರುಳೆಯನ್ನು ಹಾಗೇ ಉರುಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 154); to be coiled or curved. ಟಗರಿನ ಕೋಡುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಾಗಿ ಸುರುಳೆ ಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ (3, 9).

ಸುರುಳ್ಚು suruḷċu. To cause to contract, etc. (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.).

ಸುರೂಪ su-rûpa. Well-formed, handsome, beautiful. (My.).

ಸುರೂಪವೃತ್ತಿ surûpa-vṛitti. A beautiful state (Čpr. 6, 80).

ಸುರೆ surĕ. ಸುರಾ. *Spirituous liquor,* toddy (ಕಳ್ Śm. 112). ಸುರೆ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಮಜಿ ಆಮ್ಪೈದೇನು?—ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಸುರೇ ಚಲ್ಲಿದರೆ ಮೋಜೇ ಮೇಲೆ ಬೀಡಿಯವದು (Prvs.). — ಸುರೆಗುಡುಂ. -ಕುಡುಂ. A drinker of spirituous liquor (Bh. 3, 20, 27).

ಸುರೇಖೆ su-rêkhĕ. A beautiful line or mark (Bp. 12, 45; 40, 20).

ಸುರೇನ್ದ್ರ sura-indra. Chief of gods: Indra.

ಸುರೇನ್ದ್ರ ಜಿತ್ surêndra-jit. *Garuḍa.*

ಸುರೇಭ sura-ibha. A celestial elephant, Indra's elephant (ಶಕಾಳಿನ, ಐರಾವತ Nn. 15).

ಸುರೇಶ್ವರ sura-îśvara. Indra. (J. 13, 33). 2, Śiva.

ಸುಪ್ಪ್ sup. The sound of a whirlwind (S. Mhr.). **2**, the sound produced when supping liquids (My.). — ಸುಪ್ ಸುಪ್. rep. (C.).

ಸುಪ್ತಿ supta. 1. (ಸುರ). (= ತುಪ್ಪ 2, ಸುಪ್ತಿ 3). — ಸುಪ್ತಿಸುಪ್ತಿಕೆ. A kind of Bryonia, the woolly cucumber plant (My.; ಕೂತುರುಬುಡಮೆ Si. 152).

ಸುಪ್ತಿ supta. 2. = ಸುಪ್ Nо. 2. — ಸುಪ್ತಿ ಸುಪ್ತಿ. rep. The repeated sound, or with the repeated sound, of supa in supping liquids (My.). — ಸುಪ್ತಿ ಸುಪ್ತಿನ್ನ ಕುಡಿ. To sup with the repeated sound of supa (My.). — ಸುಪ್ತಿ ಸುಪ್ತಿನೆ. With the repeated sound of supa (My.).

ಸುಪ್ತಿ supta. 3. P. p. of ಸುಪ್ಪ್ 1, in ಸುಪ್ತಿ ಕೊಳ್ಳು (C.).

ಸುಪ್ತಿ suptri. 1. To drink with a supping noise (C.; V. 40, 65. 69; Bh. 1, 10, 30; Tĕ. ಜುಜ್ಜ್ರು; T. ಉಜ್ರಿಂಜು). ಜುಜ್ರು ಜುಜ್ರ್ನ್ದು ಸುಪ್ತಿವುತ (Bp. 59, 19). ಸುಪ್ತಿದು, ಉಣ್ಣ ಚೀಕು; ಗೊಜಿದು, ಪುಲಗ ಚೀಕು (Prv.).

ಸುಪ್ತಿ suptri. 2. P. p. of ಸುಪ್ಪ್ 1, in ಸುಪ್ತಿ ಸುಪ್ತಿದು (Bp. 15, 26).

ಸುಪ್ತಿ suptri. 3. (= ಸುಪ್ತಿ 1, etc.). — ಸುಪ್ತಿಮುಳ್ಳು. A prickly shrub, Zizyphus oenoplia Mill. (St. & Pl.).

ಸುಪ್ತಿ suru. P. p. of ಸುಪ್ಪ್ 1, in ಸುಪ್ತಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸುಪ್ತಿಕು supuku. The sound produced by supping. **2**, a sup (My.; Tĕ. ಜುಜ್ಜಿ ಜುಜ್ಜಿಕ್ಕು, at every sup). See Prv. s. ಮುಪ್ತಿಕು 2. — ಸುಪ್ತಿಕಡು. -ಇಡು. To produce a supping sound, to sup (Śâv. 3, 55). — ಸುಪ್ತಿಕೆನ್. -ಎನ್. = ಸುಪ್ತಿಕಡು. (V. 40, 65).

ಸುಪ್ತಿನೆ surrane. With the sound of hard breathing (V. 9, 81); with snorting (J. 13, 35).

ಸುರ್ಕು surku. 1. = ಸುಕ್ಕು 1. To contract (v. i.), to shrivel, to shrink; to fade; to curl (ಸಂಕೋಚ Śmd. Dh.; Râv. 9, 17; 11, 125).

ಸುರ್ಕು surku. 2. = ಸುಕ್ಕು 2, ಸುಂಕು 1, ಸೊಕ್ಕು 1. Contracting, shrivelling, shrinking; a wrinkle; a curl. ದೇಹಸುರ್ಕು (ತೆರೆ Śm. 105). — ಸುರ್ಕುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A contracted ear (Śêv. 3, 53). — ಸುರ್ಕುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To shrivel (Rêv. 5, after 55). — ಸುರ್ಕುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To shrink (v. t.), to lessen (Bp. 47, 12). — ಸುರ್ಕುಂಗುರುಳ್. -ಂ-ಕುರುಳ್. (Śmd. 203). Curled hair. — ಸುರ್ಕುಪೆಜ್. -ಪೆಜ್. To contract (v. i.), to be coiled, to bend (Rêv. 9, 29). — ಸುರ್ಕುಸುರು. -ಉಸುರ್. Suppressed breath (Abh. P. 11, 88).

ಸುರ್ವು survu. Exuberance, luxuriance; a mass (Čpr. 8, after 44; *cf.* ಕೊರ್ವು 2, ತುಡುಗು 2, ಸೊರ್ಕು 2). — ಸುರ್ವುಗಿಡು. -ಕಿಡು. Luxuriance to be lost; to lose (one's) luxuriance (Čpr. 5, after 64). — ಸುರ್ವುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow luxuriant (Čpr. 1, after 101).

ಸುಲ್ sul. = ಚುಲ್, etc. See ಸುಲಿ 4?

ಸುಲ್ sul. = ಸುಲು. Tbh. of ಸುಲ್ವ (Śmd. 368; ತಾವಪ್ಪ Śs.).

ಸುಲ sula. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲ ಕೊಳ್ಳು (B. 3, 127; 5, 104. 108. 185; My.).

ಸುಲಕ್ಷಣ su-lakshaṇa. A good mark or characteristic, an auspicious mark, a recommending feature, a virtue, a grace. 2, having beautiful or auspicious marks, having an auspicious name, fortunate, having graces and excellencies. (J. 4, 8).

ಸುಲಗ್ನ su-lagna. An auspicious time (My.).

ಸುಲಂಗಿ sulaṅgi. A mining crowbar (? Mhr. ಸುರಂಗೀ; *cf.* ನೂಲಂಗಿ?). ಕಬ್ಬಿಣದ ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಸುಲಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಜಾಗೆ (Prv.).

ಸುಲತಾನ sulatâna. = ಸುಲ್ತಾನ. A sultan (My.).

ಸುಲತಾನಿ sulatâni. Relating to a Sultan (My.; Tĕ. ಸುರತಾಣಿ, ಸುಲತಾಣಿ). — ಸುಲತಾನಿರೂಪಾಯಿ. A kind of Rupee (My.). — ಸುಲತಾನಿವರಹ. A kind of pagoda (My.). — ಸುಲತಾನಿಹಣ. A kind of fanam (My.). — ಸುಲತಾನಿಹರದಾರಿ. A kind of coss (My.).

ಸುಲದು suladu. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1 (My.). ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಲದು ಬಿಟ್ಟವೇ ಗುಣ (Prv.).

ಸುಲಭ su-labha. = ಸುಲುಬು, ಸುಳು, ಸುಳುವು. Easy to be obtained or effected, easy of acquisition or attainment, easy of access, attainable, feasible, easy. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, N. of a prince (J. 27, 5). — ಸುಲಭ ಬೀಡು. To become or be easy (B. 5, 100).

ಸುಲಲಿತ su-lalita. Sporting gracefully; greatly pleased or happy; very delicate or dainty; very pleasing, beautiful, charming, lovely, pure (ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರ್ಮಲ Nn. 79; Śmd. 98; Bp. 19, 44; J. 6, 6). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸುಲಲಿತ su-lâlita. Beauty, grace (Bp. 12, 44). — ಸುಲಲಿತೆ. A graceful woman (Grj. 3, after 91).

ಸುಲಲಿಸು su-lâlisu. To listen to very kindly, etc. ಸುಲಾಲಿಪುದು ಧರಣೀತಲದ ರಸಿಕರು! (Kk. 94).

ಸುಲಾವಣೆ sulâvaṇe. = ಸುನಾವಣೆ. (My.).

ಸುಲಿ suli. 1. (= ಸುಗಿ 1). To tear or strip off; to flay, to skin; to peel, to pare; to shell, as beans, etc.; to plunder, to rob (ಕವರ್, ಇಟ್, ಸೆಳೆ Śm. 63; ಸೆಳೆ 107; Bp. 35, 38; C.; M. ತೊಲಿ; Mhr. ಸೋಲಣೇಂ). P. ps. ಸುಲದು, ಸುಲಿದು. ಆವನನ್ನು or ಆವನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುಲಿದರು (My.). ಸುಲಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಧಾನ್ಯ (ಪದ್ಧ, ಆವಸಿತ Si. 306, sic!). ಹೆಬರ ಬುತ್ತಿಗೆ ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ ಸುಲಿದನ್ತೆ (Prv.). ಸುಲಿದ ಬಾಡಿಯ ಹಣ್ಣಿನನ್ತದಿ... ಸುಲಭವಾಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5). ಪುಲಿಯ ತಲೆಯೊಡೆಯಿಟ್ಟು, ಸುಲಿದು ಚರ್ಮವ (Râghč. 17, 70). ಮೇಲಿನ ತೊಗಟೇ ಸುಲಿದು (B. 3, 114). **2**, to be excoriated (Bp. 38, 56; My.).

ಸುಲಿ suli. 2. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲಿ ಸುಲಿದು (Bp. 35, 39).

ಸುಲಿ suli. 3. The state of being stripped, peeled, bare or uncovered. — ಸುಲಿಪಲ್. An uncovered, shining tooth or such teeth (Abh. P. 3, 90; Bp. 3, 27; Rêv. 4, after 14; 5, after 19; 5, 51; J. 28, 9). — ಸುಲಿಪಲ್ಲ. -ಪಲ್ಲ. The potherb Marsilea dentata (ವಿತುನ್ನ, ಸುನಿಪಣ್ಣಿಕ್ಕ, ನೀರುಚಂಂಜಲಿ Si. 159).

ಸುಲಿ suli. 4. A cow; kine (ದನ Śm. 107; *cf.* ಸುಲ್? ತುಡು 2?).

ಸುಲಿಗೆ suligĕ. Plundering, robbery, pillage, booty (ಸುಗಿ Śm. 80; ಉಗಿ 81; C.). ಇಲ್ಲಿ ದೊರದ ಸುಲಿಗೆ

(B. 5, 69). ಸಿಕ್ಕ ಸುಲಿಗೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ದಣ್ಡಿನ ಸಂಗಡ ಕೊಟ್ಟು (5, 69). ಬೀಜಗಳು ಸುಲಿಗೆಯಾಗಿ ಹೋಗ ಬಾರದೆನ್ನು, ಕಾವಲಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಯನ್ನು ಕರ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 105). ಬಲಮುದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸುಲಿಗೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸುಲಿಗೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give as booty (Dp. 138, 5). — ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡು. To rob, to plunder. ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಕಾದ ಪಾಗೆ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿ (B. 4, 10).

ಸುಲಿಸು sulisu. To cause to flay, etc., etc. (C.; Bp. 38, 15; B. 5, 108). ಸುಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು, ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿ ಕೂಡದು (Prv.).

ಸುಲಿಹ suliha. Plundering, etc. (ಉಗಿಪದ Śmd. II).

ಸುಲು sulu. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲು ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 5, 107).

ಸುಲು sulu. = ಸುಲ್. Tbh. of ಸುಲ್ಲ (Śmd. 364. 368). ಸುಲು ಪೆನ್ದು, ಕಸುಪೊಸ್ (364).

ಸುಲುಬ suluba. Tbh. of ಸುಲಭ. Easy to be effected, etc. (My.). 2, thin, as cloth, etc. (My.).

ಸುಲೋಚನ su-lôčana. Fine-eyed; causing to see well; spectacles (My.; Tč.).

ಸುಲೋಭ su-lôbha. N. of a prince (J. 27, 5).

ಸುಲ್ತಾನ sultâna. = ಸುಲತಾನ. (My.; Tč. ಸುಲ್ತಾನು).

ಸುಲ್ವ sulva. = ತುಲ್ಲ, ಸುಲ್, ಸುಲು.

ಸುವಚನ su-vačana. Good speech, *eloquence.*

ಸುವಯೋವಿದ su-vayas-vida. One who has attained the prime of life (ಪ್ರಾಯದವ Mr. 310).

ಸುವರ್ suvar. = ಸ್ವರ್.

ಸುವರ್ಚಲ su-varčala. N. of a country. See ಸೌವರ್ಚಲ.

ಸುವರ್ಣ su-varṇa. Of a good or beautiful colour, brilliant in hue, bright, golden, yellow; of a good tribe or caste. 2, a good colour. 3, *gold* (ಚಿನ್ನ Nn. 10; ಭಂಗಾರ 44). 4, *a particular weight of gold* (about 175 grains troy). 5, a gold coin. 6, = ಹೂರ್ಣ 2 (My.). — ಸುವರ್ಣಪಟ. A kind of cloth or garment. See Mr. s. ಪಟಭೇದ.

ಸುವರ್ಣಕ su-varṇaka. *The tree Cathartocarpus or Cassia fistula.*

ಸುವರ್ಣಕಾರ suvarṇa-kâra. *A goldsmith.*

ಸುವರ್ಣತಾಳ suvarṇa-tâḷa. A golden cymbal (Bp. 50, 14).

ಸುವರ್ಣನಾಭ suvarṇa-nâbha. = ಸ್ವರ್ಣನಾಭ. N. of a king (Čpr. 2, after 56).

ಸುವರ್ಣಪರ್ವತ suvarṇa-parvata. The mountain Mêru (My.).

ಸುವರ್ಣಮಾಲೆ suvarṇa-mâlĕ. N. of a queen (Čpr. 2, 11; 2, after 14).

ಸುವರ್ಣವಾದ suvarṇa-vâda. A good report (ಕೌಲೀನ್ಯ, ಕಾಂಚನವಾದ Nn. 76).

ಸುವರ್ಣಾದಾಯ suvarṇa-âdâya. The land revenue which is paid in gold coins or money (My.).

ಸುವರ್ಣಾಮ್ಬರ suvarṇa-ambara. A garment of a beautiful colour (Śśv. 3, after 35).

ಸುವಲ್ಲಿ su-valli. *The medicinal plant Vernonia anthelminthica* Willd. (= ಆವಲ್ಲುಜ).

ಸುವಹೆ su-vahĕ. *The small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin. 2, *the thorny shrub Mimosa octandra* Roxb. 3, *the shrub Cissus pedata* Lam.

ಸುವಾಂಛಿತ su-vâṅčhita. What is greatly desired, desire (J. 15, 22).

ಸುವಾದ್ಯ su-vâdya. A good musical instrument (ಕರಭ, ಒಳ್ಳೆಹ ವಾದ್ಯ Nn. 161).

ಸುವಾರ suvâra. Tbh. of ಸೂಪಕಾರ. (Bh. 1, 6, 14).

ಸುವಾರಿ su-vâri. Good, fresh water (J. 17, 4).

ಸುವಾರ್ತೆ su-vârtĕ. Good news. (My.).

ಸುವಾಸ su-vâsa. An agreeable perfume, a fragrance. ಬಾಯಿಗೆ ಸುವಾಸವನ್ನು ತರುವ ತಾಮ್ಬೂಲ ಮುನ್ತಾದದು (ಮುಖವಾಸ ನ G.).

ಸುವಾಸನೆ su-vâsanĕ. = ಸುವಾಸ. Fragrance (Bp. 33, 7; My.).

ಸುವಾಸಿಕೆ su-vâsika. Odoriferous (Mhr.; B. 3, 107).

ಸುವಾಸಿನಿ su-vâsini. = ಸವಾಷ್ಟಿ, ಸೊವಾಸಿಣಿ, ಸೋವಾಸಿಣಿ, ಸೋವಾಸಿನಿ. A female dwelling in a comfortable or respectable abode; *a woman married or single who resides in her father's house;* a half grown up girl; a term of courtesy for a respectable woman whose husband is alive (ಚಿರಣ್ಟಿ Amara; ಕಂಚಿತ್ಪ್ರೌಢೆ Hlâ., Mr. 306; ಸೋವಾಸಿನಿ Hlâ. Cm.; ಆಯೆ Kk. 27).

ಸುವಿಚಾರ su-vičâra. Good or deliberate consideration, good thoughts. (B. 4, 17; My.).

ಸುವಿಟ su-viṭa. A clever paramour, etc. (J. 8, 22).

ಸುವಿತರಣ su-vitaraṇa. Great liberality (Bp. 5, 47).

ಸುವಿದ su-vida. An attendant on the women's apartments. See ಸೌವಿದ.

ಸುವಿದಾನ suvidâna. = ಸುಯಿದಾನ.

ಸುವಿದಾನಿ suvidâni. = ಸುಯಿದಾನಿ. An attentive person (Bp. 7, 5).

ಸುವಿದಿತ su-vidita. Well known or understood, etc. (Kâvy. II, 2, B, 3).

ಸುವಿದ್ಯೆ su-vidyĕ. Good knowledge (ಕಾಣ್ಡ, ಒಳ್ಳೆಹ ವಿದ್ಯೆ Nn. 116).

ಸುವಿಧಿ su-vidhi. A good rule or ordinance. 2, one of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಸುವಿಭಕ್ತಿ su-vibhakti. Good inflection of nouns and of the persons of a tense. See s. ಸುರಹರಿ.

ಸುವಿಶೇಷ su-viśêsha. Great distinction or importance: good tidings, good news (T.; My.).

ಸುವಿಹರಿಸು su-viharisu. To roam; to divert one's self (J. 28, 54).

ಸುವಿಹಿತ su-vihita. Well placed or deposited; well furnished or appointed, well provided, well arranged, well supplied; well done, well performed. (Kâvy. V, 967).

ಸುವೃತ್ತ su-vṛitta. Well rounded, beautifully globular or round; a disk (ಬಿವ್ಬ, ಆಶಬಟ್ಟೆತು Nn. 69). 2, virtuous, good.

ಸುವೇಗ su-vêga. N. of a prince (J. 4, 26. 33, etc.; 8, 29).

ಸುವೇದಿಸು su-vêdisu. To become properly known (Bp. 39, 19).

ಸುವೇಲ su-vêla. Bowed or stooping greatly; humble, quiet. 2, N. of an aerial spirit (ಬುಧರ Abh. P. 12, 39). 3, N. of a mountain.

ಸುವೇಲಾಚಲ suvêla-ačala. = ಸುವೇಲ No. 3. (Abh. P. 12, after 39).

ಸುವೇಷ su-vêsha. Well dressed, well clad. (R.).

ಸುವ್ಯಕ್ತ su-vyakta. Very plain, manifest. (Bp. 57, 66. 85).

ಸುವ್ಯಾಕುಲ su-vyâkula. Greatly perplexed or bewildered (Bh. 3, 19, 29).

ಸುವ್ರತ su-vrata. = ಸುವ್ರತ. Strict in observing a religious vow or obligation; virtuous. 2, a good vow.

ಸುವ್ರತೆ su-vratĕ. A virtuous wife. 2, *a cow easily milked* or one of tractable disposition.

ಸುವ್ವಲೆ suvvalĕ. = ಸುಬ್ಬಲೆ, ಸುವ್ವಾಲೆ, ಸುವ್ವಿ q. v. (Bh. 3, 13, 17).

ಸುವ್ವಾಲೆ suvvālĕ. = ಸುವ್ವಲೆ, etc. (My.; Tĕ.).

ಸುವ್ವಿ suvvi. = ಸುವ್ವಲೆ, etc. A chorus used by two or more women (whose husbands are alive) when gently beating wheat at the beginning of investiture with the sacrificial thread (muñji), marriages, etc. (My.), occasionally used also by other women when beating rice, etc. (Rêv. 5, 110; My.; Tĕ.). ಸುವ್ವಿ ಅನ್ನದೆ ತಿಳಿಯದೇ ಒನಕ್ಕೇ ರಾಗ? (Prv.). — ಸುವ್ವಿ ಹೇಳು. To perform that chorus (My.). — ಸುವ್ವಿ ಸುವ್ವಿ. rep. (My.).

ಸುಶಬಲ su-šabala. N. of a râkshasa (Č. Bp. 47, 21).

ಸುಶಬ್ದ su-šabda. A good or excellent term (Mr. 6).

ಸುಶವಿ su-šavi. = ಸುಷವಿ, etc. (Sk.; G.).

ಸುಶಿಕ್ಷಿತ su-šikshita. Well trained or taught, disciplined, well instructed, clever, skilful (ಚತುರ, etc., ಬಲ್ಲವ Mr. 224; B. 4, 189; 5, 274).

ಸುಶಿಕ್ಷೆ su-šikshĕ. Good instruction, training (B. 5, 196).

ಸುಶೀಮ su-šîma. = ಸುಷೀಮ. (Sk.; G.).

ಸುಶೀಲ su-šîla. Well-disposed, good tempered, having an amiable disposition. 2, excellence of temper or disposition (ಧಾತು, ಶೀಲ Nn. 82; Bp. 27, 16). See Bp. 54, 85; B. 5, 204). — ಸುಶೀಲೆ. A well-disposed, etc. female (Bp. 52, 4).

ಸುಶೀಲತೆ su-šîlatĕ. Excellence of temper or disposition, good morals, natural amiability. (My.).

ಸುಶೋಭಿತ su-šôbhita. Very handsome; elegantly embellished (Čb. 57; Mhr.).

ಸುಶ್ರಾವ್ಯ su-šrâvya. Distinctly audible; pleasing to the ear. (J. 1, 4).

ಸುಶ್ರುತ su-šruta. Well heard; versed in the vêdas. 2, N. of a purôhita (Čpr. 3, after 28).

ಸುಶ್ರೋಣಿ su-šrôṇi. Having beautiful hips. (J. 11, 7).

ಸುಶ್ಲೋಕ su-šlôka. Of good fame or reputation (Bp. 49, 2).

ಸುಷಮ su-shama (-sama). Very even; *very beautiful or handsome;* very pleasing; same, all. 2, a particular Jaina division of time (Abh. P. 1, after 67).

ಸುಷಮೆ su-shamĕ. *Exquisite beauty.*

ಸುಷವಿ su-shavi. = ಸುಶವಿ, ಸುಸವಿ. *The gourd Momordica charantia* Lin.

ಸುಷಿ sushi. 1. = ಸೂಷೆ. A mother (ಜನಸಿ, ಮಾತೃ, ಅಮ್ಮೆ, etc., ತಾಯೆ Mr. 309, o. r. ತಾಯಿ).

ಸುಷಿ sushi. 2. = ತುಷಿ. (Sk.).

ಸುಷಿರ sushira. = ತುಷಿರ, ಸುಸಿರ. *Full of holes, perforated,* hollow. 2, *a hole, a cavity.* 3, *a wind-instrument.*

ಸುಷಿರೆ sushirĕ. *A sort of perfume* (= ನಟಿ, ನಲಿ).

ಸುಷೀಮ su-shîma. = ಸುಶೀಮ. *Cold, frigid.*

ಸುಷುಪ್ತಿ su-shupti (-supti). Deep sleep, profound repose. (Čpr. 8, 96).

ಸುಷುಮ್ನ sushumna. = ಸುಷುಮ್ನೆ. (Mr. 52).

ಸುಷುಮ್ನೆ sushumnĕ. *A particular artery or vessel of the body* (lying between the vessels called iḍâ and piṅgalâ, and supposed to be one of the passages for the breath or soul).

ಸುಷೇಣ su-shêṇa (-sêna). Having a good army: N. of a monkey-chief and doctor (J. 21, 9. 19). 2, *the prickly shrub Carissa carandas* Lin. (= ಕರಮರ್ದಕ).

ಸುಷೇಣಿ su-shêṇi. *The plant Ipomoea turpethum* R. Br. (Convolvulus t.).

ಸುಷೇಣಿಕೆ su-shêṇikĕ. *A kind of dark Ipomoea turpethum.*

ಸುಷ್ಠು sushṭhu. *Well, excellently, beautifully.* 2, *much, very, exceedingly;* truly.

ಸುಷ್ಮ sushma. = ತುಳ್ಪ. A rope, a cord (Colebr.).

ಸುಸಂಸ್ಕೃತ su-saṁskṛita. Well perfected or completed, well polished, highly finished; *highly seasoned,* well-cooked.

ಸುಸಂಗ su-saṅga. Good company or society (My.).

ಸುಸಂಗೀತ su-saṅgîta. A good song (Nn. 2).

ಸುಸಮ su-sama. = ಸುಷಮ. (Colebr.).

ಸುಸರ su-sara. Going or passing easily or without trouble (Bp. 3, 85); going together, agreeing with one another (28, 37); an associate, a friend (38, 52); going away with ease, escaping (Râm. 5, 8, 63).

ಸುಸವಿ su-savi. = ಸುಷವಿ, etc. (Sk.; G.).

ಸುಸಾಧ್ಯ su-sâdhya. Easily to be accomplished or effected; easily attainable, attainable (Bp. 39, 19).

ಸುಸಿರ susira. Tbh. of ಸುಷಿರ. A hole (Čpr. 8, after 44).

ಸುಸಿಲ್ susil. 1. Morning-time, dawn, daybreak (ಪ್ರಥಾತಕಾಲ Šmd. II; see ಹೂಪ್ 1).

ಸುಸಿಲ್ susil. 2. Sexual embrace (ಸಮ್ಭೋಗ Šmd. II; ಸುರತ Čt. II, 72, Kk. 30, Šm. 76; *cf.* ಕೂಸೆ 1, ಸುನ್ದು 1; see Čpr. 6, 84; 8, 78; Rêv. 2, after 8; 5, 101; 8, after 82; 11, 154; Šêv. 1, 40).

ಸುಸೂತ್ರ su-sûtra. Nicely strung: easily, without obstruction; easiness (My.; B. 4, 73. 133. 150).

ಸುಸ್ತಿ susti. Slowness, dilatoriness, delay (My.; Mhr., H. ಸುಸ್ತಾಈ, ಸುಸ್ತೀ); laziness (My.; Br.; Mhr., H.).

ಸುಸ್ತಿಗಾಡ susti-gâḍa. A slow, dilatory man; a lazy man (My.).

ಸುಸ್ತು sustu. Languidness (My.).

ಸುಸ್ಥ su-stha. Well situated, being well or in good condition, in health, faring well, well off, happy.

ಸುಸ್ಥತೆ su-sthatĕ. The state of being well or well-established, health, welfare, happiness, good or easy circumstances. (Čpr. 4, after 18).

ಸುಸ್ಥಲ su-sthala. An excellent place (J. 19, 43).

ಸುಸ್ಥಿತಿ su-sthiti. Good condition, good circumstances or position, well-being, welfare; health. (Bp. 1, 25; 56, 3).

ಸುಸ್ಥಿರ su-sthira. Very firm or steady, stable; resolute, vigorous, etc. (ಸಾರ, ಸ್ಥಿರ Nn. 80; Mr. 365; Bp. 4, 44; 27, 28; 48, 21; Šm. 1). 2, ಮೋಚ (ಸ್ಥಿರ Nn. 20).

ಸುಸ್ನಿಗ್ಧ su-snigdha. Very shining or resplendent (Bp. 17, 23).

ಸುಸ್ವಪ್ನ su-svapna. A good or lucky dream. (My.).

ಸುಸ್ವಭಾವ su-svabhâva. A good, amiable disposition (B. 4, 5; 5, 292; Čb. 90).

ಸುಸ್ವರ su-svara. A pleasant note, sound or tone (Bp. 3, 79); of a good musical sound, well-sounding, melodious. (B. 3, 12).

ಸುಸ್ವಾದನ su-svâdana. Nicely tasting, eating or drinking (Kk. 1, o. r. ಸುಸ್ವಾದಿತ).

ಸುಸ್ವಾದಿತ su-svâdita. Greatly relished; greatly pleased (see s. ಸುಸ್ವಾದನ).

ಸುಹವಿ su-havi. A good oblation (J. 19, 11).

ಸುಹಿತ su-hita. Very fit or suitable; salutary, beneficial, good; very friendly, affectionate (Bp. 4, 63; 41, 30); satiated, satisfied.

ಸುಹೃತ್ತು su-hṛittu. Tbh. of ಸುಹೃದ್. (My.).

ಸುಹೃದ್ su-hṛid. ಸುಹೃತ್. Having a kind heart, cordial, friendly, affectionate. 2, *a friend; an ally* (ಕೆಳೆಯ Hlâ.; Mr. 268); a well-disposed, good man (ಸಜ್ಜನ, ಪುಣ್ಯಜನ Nn. 95); an intelligent, wise man (ವಿಪ್ಪಾಂಸ Mr. 223).

ಸುಹೃದ su-hṛida. A friend. (R.).

ಸುಹೃದಯ su-hṛidaya. Good-hearted, well-disposed, affectionate. (My.).

ಸುಹೃದ್ಭಂಗ suhṛid-bhaṅga. Misfortune that befalls friends (J. 15, 38).

ಸುಹೃದ್ಭೇದ suhṛid-bhêda. The separation of friends. (My.).

ಸುಹೃದ್ಯ su-hṛidya. Cordial, tending to cheer (Bp. 26, 7).

ಸುಹೃಲ್ಲಾಭ suhṛid-lâbha. Acquisition of a friend or friends (My.).

ಸುಹೋತ್ರ su-hôtra. N. of several persons. See s. ಅತಿಥಿ.

ಸುಳ sula. Tbh. of ತೂಲ. See ತಿಸುಳ.

ಸುಳಿ suli. Tbh. of ತೂಲಿ. (ಈಶ್ವರ Kmd. I). See ತಿಸುಳಿ.

ಸುಳು sulu. = ಸುಳುವು.

ಸುಳುವು suḷuvu. A sound, a noise (ಶಬ್ದ, ಸಪ್ಪಳ, ಉಲುಹು, ಕಟ್ಟುಲುಹು G.).

ಸುಳುವು suḷuvu. = ಸುಳು. Tbh. of ಸುಲಭ. Facility, lightness (My.; Tḗ.; T. ಚುಳುವು); refined, fine workmanship (My.; B. 4, 146); ingenuity (My.); cheapness (My.). — ಸುಳುವುಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person devoid of ingenuity. ಸುಳುವುಗೇಡಿಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯೆನ್ದು ಬಾಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.).

ಸುಳ್ಳು suḷḷu. Falsehood, untruth, fiction; a lie (ವ್ಯಲೀಕ Si. 406; ಕೈತವ, ಕಪಟ 415; ಮೃಷಾ, ಅಲೀಕ Dhw.; C.; Tu.; M. ಚುಳ್ಳು, what is little, trifling, *cf.* ಬೊಳ್ಳು, etc.). ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿಗೆ ಸುಳ್ಳೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). ಸುಳ್ಳೇ ಬೆದಱಿಕೆ ಹಾಳುವದ ಜಿನ್ದ..ಬಹಳ ಪಾನಿಯಗಾುನವದು (B. 4, 72). See Prv. s. ಸುಳ್ಳು. — ಸುಳ್ಳು. -ಆತ. A liar (C.). ಸುಳ್ಳಿನ ಮಾತು...ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಬ್ಬದನ್ತೆ (Sp.). ಈ ಹುಡುಗ ಸುಳ್ಳಸಿದ್ದಾನೆ (B. 2, 34). ಸುಳ್ಳಿನ ಮನೇಲಿ ಉಣ್ಣಲ್ಲದೆ ಬದ್ಧವಲ್ಲ.—ಪೋಕಿನ ಮಾತು ಕಾಕು, ಸುಳ್ಳಿನ ಮಾತು ಟೊಳ್ಳು.—ಸರಸ ಇದ್ದವನ ಮನೆಗೆ ಬಱಿಸುಳ್ಳು ಹೋದರೆ ಹೊಱಸಿ ಕೊಟ್ಟಿನನ್ತೆ ಒನ್ದು ಪೊಱಿ ಸುಳ್ಳು (Prvs.). See Prv. s. ಸಾವಿರ; B. 3, 96. — ಸುಳ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To lie (My.; B. 2, 10). — ಸುಳ್ಳಾಸೆ. -ಆಸೆ. False hopes (My.). — ಸುಳ್ಳುಅರಸ. A counterfeit pretender to the throne (B. 5, 69). — ಸುಳ್ಳು ಕಥೆ. A fable, a fiction, a fabrication (My.; B. 5, 127). — ಸುಳ್ಳು ಬರೆಯ. Falsehood or truth (B. 5, 132. 179). — ಸುಳ್ಳುಚಾಡಿ. False accusation, calumny (ಮಿಥ್ಯಾಭಿತಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Si. 56; My.). — ಸುಳ್ಳುಚಾಡಿಕಾರ. A calumniator, a whisperer (ದ್ವಿಜಿಹ್ವ, ಸೂಚಕ Si. 440). — ಸುಳ್ಳುಜ್ಞಾನ. False opinion, false conception, error (ಮಿಥ್ಯಾಮತಿ G.). — ಸುಳ್ಳು ತಪ್ಪು. A groundless fault. ಸುಳ್ಳುತಪ್ಪಿ ಹೊಱಿಸೋಣ (ಅಧ್ಯಾಖ್ಯಾನ G.). — ಸುಳ್ಳುತಿಳಿವಿಕೆ. = ಸುಳ್ಳುಜ್ಞಾನ. (ಅಜ್ಞಾನ, ಧ್ವಾನ್ತಿ G.). — ಸುಳ್ಳುತಿಳುವಳಿಕೆ. = ಸುಳ್ಳುತಿಳಿವಿಕೆ. (ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಜ್ಞಾನ G.). — ಸುಳ್ಳುದತ್ತಪುತ್ರ. A feignedly adopted son (B. 4, 217). — ಸುಳ್ಳುದೆವ್ವ. A demon of lie (B. 5, 169). — ಸುಳ್ಳುದೇವ. A false deity. ಸುಳ್ಳುದೇವರಿಗೆ ಕಳ್ಳ ಪೂಜಾರಿ (Prv.). — ಸುಳ್ಳು ನಿಮಿತ್ತ. A false cause, a false plea (B. 4, 196; My.). — ಸುಳ್ಳುನೆವನ. A false pretext or plea (B. 1, 14; My.). — ಸುಳ್ಳುಫಿರ್ಯಾದಿ. A false complaint, a false accusation (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ G.; My.). — ಸುಳ್ಳುಪ್ರೀತಿ. False, insincere love (G. 383). — ಸುಳ್ಳುಭ್ರಾನ್ತಿ. Vain confusion or delusion (ಸಾಜೀಕೃತ G.). — ಸುಳ್ಳುಮನುಷ್ಯ. A fraudful man (B. 5, 222). — ಸುಳ್ಳು ಮಾಡು. To prove to be false or erroneous (My.; B. 5, 194). — ಸುಳ್ಳುಮಾತು. A lie, a falsehood (C.; B. 3, 96; 5, 9; ಗಾಳಿವಾತು G.). — ಸುಳ್ಳು ಮುಚ್ಚು. To hide a lie (B. 3, 96). — ಸುಳ್ಳುವಾರ್ತೆ. A false report (B. 5, 10). — ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರ. The illusive affairs of life, etc. ಜೊಳ್ಳು ಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮುಳ್ಳಿಡದು, ಮಾಯೆಯೆವ್ವ ವಳ ಬಲೆಯೊಳು ಹೊರ್ಪ್ಯಾಡ್ತುತಿಹರು (Sp.). — ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿ. False witness (My.); a false witness (My.). — ಸುಳ್ಳು ಹೇಳು. To tell a falsehood, to lie (C.; B. 3, 78). ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವವನು (ಹುಸಿಗ G.). ನಾಳೆ ನಾಳೆ ಎನ್ದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪಸಿದಿ.—ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಒನ್ದು ಸುದಿವೆ ಮಾಡು (Prvs.).

ಸುಳ್ಳುಗಾತಿ suḷḷu-gâti. = ಸುಳ್ಳುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಸುಳ್ಳುಗಾರ suḷḷu-gâra. A male liar (My.).

ಸುಳ್ಳುಗಾರ್ತಿ suḷḷu-gârti. A female liar (My.).

ಸುಳ್ಳುತನ suḷḷutana. Falsity, untruth (G. 511; My.). ಆ ಮತಗಳ ಸುಳ್ಳುತನವನ್ನು ಎರ್ದನೆಯವರಿಗೆ ತೋಱಿಸಿ ಪತ್ತಿದನು (B. 5, 172).

ಸುಲಿ suli. 1. (= ತುದಿ 4). To be turned round, to turn round (v. i.), to go round, to whirl, to revolve; to curl; to wander, to ramble, to roam, to move about; to move; to walk, to go; to be unsteady, to wave or fickle, to flicker, waver or fluctuate (ಭ್ರಮಣ Smd. Dh.; ಬಟ್ಟನೆವರ್, ಸಂಚಲಿಸು; ಪರಿಭ್ರಮಣ Ksm. 115; T. ಚುರಿ, ಚುದಿ, ಚೂರ್, ಚುದಿಲ್; Tu. ತುಳಿ, ಸುಳಿ; Tḗ. ಸುಡಿ; Čpr. 1, 137; 4, 32; 6, 48; Ch. v. 17; Abh. P. 9, 81; 12, 90; Bp. 4, 1; 15, 13; 22, 7; 25, 5; Bh. 1, 10, 23; 1, 12, 15; 6, 2, 2; Rśv. 13, 45; J. 3, 2. 3. 8. 25; 4, 70; 5, 57; 6, 8; 8, 6; 9, 23; 12, 15; 19, 5). ಆವಳೊರ್ವ ವೃದ್ಧೆ ಅಲ್ಲದೆ ಹೇಬಿದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವ ಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳು ಸುದಿನಳು (ಆಸಿಕ್ಷ Nr.). ಸುದಿವ ಅಸಿಲಂ (ವಾತಮಣ್ಡಲಿ Mr. 50). ಸುದಿದು ಬಪ್ಪ ತೆಱಂ (ಬಟ್ಟನೆ, ತಿಟ್ಟನೆ, etc. Čt. I, 15). ಗಾಳಿ ಸುದಿಯದ ಸ್ಥಲ (ನಿವಾತ Si. 428). ಆವನು ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ನಡಿಯುವಾಗ್ಯೆ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯು...ಎಡ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಗಿಡಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಕ ಸುದಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 5, 207). ಸಾಯುವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುದಿದವನೇ ಜನರಾಯ (Prv.). ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಂಯರೂ ಬಲ್ಲ ಗುರುವರುಗಳೂ; ನಲ್ಲಳು ಮುನ್ದೆ ಸುದಿದರೆ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಒಲ್ಲದವರಾರು? (Sp.). — ಸುದಿದಾಟ. -ಆಟ. Roaming about. See Sp. s. ಆಳ 3. — ಸುದಿದಾಡು. -ಆಡು. To turn round (v. i.); to move about (C.; Kśv. 1, 10). ಸುದಿದಾಡುವ ಗುಂಗೀ ಹುಬಿ (ಭ್ರಮದ್ಭೃಂಗ); ಸುದಿದಾಡುವವಳು (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ G.).

ಸುಲಿ suli. 2. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲಿ ಸುಲಿದು (Čpr. 2, 14; Bp. 11, 41; 42, 16; 43, 24; Rśv. 6, after 11; 13, 85. 91). *Cf.* Mhr. ಸುಳಸುಳಣೀಂ, to swarm; to stir about busily.

ಸುಲಿ suli. 3. Turning round, whirling, curling, moving about, motion, waving (ಸುಲಿವ ಭಾವಂ Śmd. I; Č. Bp. 42, 14). **2,** a whirl, a whirlpool, an eddy (ಜಲಾವರ್ತ Śmd. Dh.; I; Śm. 115; ಆವರ್ತ Hlś.; ಆವರ್ತ, ಜಲಭ್ರಮ Mr. 415; ವರ್ತ್ಮ, ಆವರ್ತ Nn. 86; T. ಚುಟಿ; Tě. ಸುಡಿ; Čpr. 7, 91; Abh. P. 9, 81; Č. Bp. 2, 3; J. 6, 3; 9, 24; 19, 5). ನೀರ ಸುಲಿ (ಆವರ್ತ Nr.). ಆಕೆಯ ಮ್ಬುದು ನದಿಯು,... ಪೋಣ ಪೋಣವ ಸುಲಿಯು (Jms. 42, 63). **3,** a curl (T. ಚುಟಿ; Tě. ಸುಡಿ). ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸುಲಿ (ಊರ್ಣೆ Nr.; see Si. 419). ಕುದುರೆಯೆ ಪುರಿ-ನೊಳು ಕದಪಿನೊಳು ಬೆನ್ನೊಳುರದೊಳು ಪೆಗಲೊಳುದರದೊಳ್ ತುದಿಮೂಗು ತುದಿನಿಯ ಮೊದಲ್ವಣ್ಣ ಕದೆಗಳೊಳ್ ಮುಷ್ಟದೊಳು ತಿಗದೊಳು ಪೊದಲ ಬಾಲದೊಳು ಮೂಗಿನ ಕವ್ಪುಸೊಳು ಮೇಣ್ ಗುದದ್ಗರ್ದೊಳ್ ಮಧ್ಯನೆತ್ತಿಯೊಳು ಜಾನು ಜಂಘೆಯೊಳು ಮೂತ್ರದ ನಾಳದೊಳು ಗಲ್ಲದೊಳು ನಿಜಾನನದಿ ಸುಲಿ ಪುಟ್ಟಲ್ಕೆ ಕಪ್ಪನುಳ್ಕುಂ (Mr. 280; see Mr. s. ದತಧ್ರುವ, ದೇವಮಣಿ and ರೋಚಮಾನ). **4,** the tender, still folded leaf of a plantain, cocoa or areca-nut tree (ನಸಿಯ ಸುಲಿ Śmd. I; ಪೊಳೆ Śm. 115; C.; B. 2, 37; Si. 123; Tě. ಸುಡಿ). **5,** a vagrant, an idle or lazy man (ಕೆಲಸಗಳ್ಳ Śmd. I). **6,** deception, deceit, fraud (My.; M. ಚುಟ್ಪು, whirl; wriggling, untruth ಸುಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಿವದು, ಸುಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು, ಸುಲಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಕುವದು (My.). — ಸುಲಿಗಾಳಿ. A whirlwind (Čpr. 9, 5; Abh. P. 9, 17; Bp. 61, 66; Bh. 10, 7, 2; J. 10, 7, 3). — ಸುಲಿಗುಣ್ಡಿ. A whirlpool. ನೀರುಗಳ ಸುಲಿಗುಣ್ಡಿ (ಆವರ್ತ Si. 82, *only* in Si.). — ಸುಲಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Curled hair (Čpr. 6, after 64; 7, 71. 103; Bp. 4, 29; J. 6, 27; Śm. 118). — ಸುಲಿಗುರ್ಚು. -ಕುರ್ಚು. = ಸುಲಿಗುರುಳ್. (ಬುಂಗ್ರ ಗೂದಲು Čb.). — ಸುಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take the form of an eddy, *i. e.* a circular form (Abh. P. 9, 81); to encircle, to encompass (Bh. 8, 24, 43); to assemble (v. i.) and form a round body (8, 26, 58); to eddy (v. i., Grj. 2, after 106). — ಸುಲಿದಲೆ. -ತಲೆ. A head with curled hair (Bh. 1, 9, 12). — ಸುಲಿನಡಿಕೆ. One of the paces of a horse (ವಲ್ಗಿತ Si. 274). — ಸುಲಿನಾಭಿ. An eddy considered as a navel (J. 25, 4); an eddy-like navel (28, 18). — ಸುಲಿನೆತ್ತಿ. The fontanel (My.). — ಸುಲಿಮುಂಗುರುಳು. A front curl (ಆಲಕ, ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ Si. 215). — ಸುಲಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಸುಲಿ No. 4. ಎಳೆವಾಯಿಯ ಸುಲಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೀಲ್ಗುಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). — ಸುಲಿವರ್. -ಬರ್. To wander, to roam (Čpr. 5, after 64). — ಸುಲಿವಕ್ಕುದಿ. -ಪಕ್ಕುದಿ. = ಸುಲಿನಾಭಿ. (Kś.). — ಸುಲಿವಾಡಿ. -ಚಾಡಿ. The tender, still folded leaf of a plantain (Bh. 4, 4, 54). — ಸುಲಿಸುಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assemble (v. i.) and form round bodies (Bh. 8, 21, 15).

ಸುಲಿವು sulivu. = ಸುಲಿ 3ಹು, ಸುಲಿ, ಸುಲಿವು, ಸುಲಿಹು. Turning or moving about, motion, going, waving (Bp. 40, 75; Bh. 1, 16, 15; 8, 27, 8; ತಿರಿಗಾಟ G.; My.; see ನಸು-). **2,** a flickering shine (ಚಂಚಲವಾದ ಪ್ರಕಾಶ G.): a transitory perception, a glimpse, a slight notice, a slight sign (My.). ತುಡುಗ ಆವಗವ ಗವ ತಿನ್ದು, ಹೊಲ ಕಾಯುವವರ ಸುಲಿವು ಕಣ್ಣಿ ಕೂಡಲೆ ಜೋಳದ ನಿಲುವು ಬಿದ್ದು, ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (B. 3, 22).

ಸುಲಿಸು sulisu. To cause to move or go (Bh. 8, 26, 6); to turn round (v. t., Rām. 4, 3, 9).

ಸುಲಿಹು sulihu. = ಸುಲಿವು No. 1. (Grj. 3, after 69).

ಸುಲಿ sulu. = ಸುಲಿವು No. 2. (My.).

ಸುಲಿವು suluvu. = ಸುಲಿವು No. 1. (J. 2, 54). **2,** = ಸುಲಿವು No. 2. (My.). ಕುದುರೆಗಳು ಎನಾದರೂ ಹೆದಱಿಕೆಯ ಸುಲಿವು ಕಣ್ಣಿರೆ (B. 3, 57). ಆ ಧ್ವನಿಯ ಸುಲಿವು ಹಿಡಿದು, ಕುರುಡನು ತನ್ನ ಕೋಲು ಬಿಸಾಟದನು (3, 124). ಆವನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಸುಲಿವಾದರೂ ಕಾಣದೆ (3, 126). ಸುಲಿವನು ಹೇಗಿದವ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಸುಲಿಹು sulihu. = ಸುಲಿವು No. 1. (Bp. 25, 5).

ಸೂ sū. = ಸು 1. Bringing forth, bearing, producing. See *e. g.* ಜೀವ-, ಬ್ರಹ್ಮ-, ವೀರ-.

ಸೂಕರ sūkara. *A hog, a pig.* ನಾಕದ ನಸ್ಕೋಣ ಸೂಕರಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ಸೂಕಳ sūkaḷa. = ತೂಕಲ, etc. (ಸಿಲ್ಕಾದ ಕುದುರೆ Mr. 276).

ಸೂಕಳಿ sūkaḷi. (ಕೊಟ್ಟೆ Śm. 89).

ಸೂಕುಮ sūkuma. Tbh. of ಸೂಕ್ಷ್ಮ (Śmd. 336 Mdb.).

ಸೂಕುಳಿ sūkuḷi. (Śmd. 40). = ಸೂಕಳಿ (?).

ಸೂಕ್ತ su-ukta. Well spoken, well or properly said. 2, a vedic metrical prayer or hymn. (J. 8, 42; 27, 16). 3, a good word (ಚಲೋ ಮಾತು G.).

ಸೂಕ್ತಿ su-ukti. = ಸೂಕ್ತ. (Bp. 2, 11; 26, 49; 43, 74).

ಸೂಕ್ಷ್ಮ sūkshma. = ಸೂಕುಮ. *Subtle, minute, atomic; little, small; thin, fine, attenuated, delicate;* exquisite, refined; nice; sharp, acute; subtle, crafty, artful, sly, ingenious; exact, precise, accurate, correct. 2, an atom. 3, the subtle all-pervading soul, *the supreme soul.* 4, subtlety, minuteness; slyness, craft, ingenuity. 5, fraud, cheating. 6, fine thread, etc. 7, a particular figure of rhetoric, one of the vâsatavas (Kâvy. III, 3, B, 3. 30-34). — ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆಲಸ. = ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾರ್ಯ. (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾರ್ಯ sûkshma-kârya. A delicate work; a nice affair (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿ sûkshma-darśi. *Sharp-sighted,* eagle-eyed; of acute discernment; acute, quick, intelligent.

ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ sûkshma-dṛishṭi. Sharp-sighted, etc. 2, sharp sight (My.); acute discernment (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ sûkshma-dvâra-pravêśa. Entering a small, narrow passage. See ನುಗುಳ್ಳು.

ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿ sûkshma-buddhi. Sharp wit, acute intellect, mental acumen. ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಂ (ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ Mr. 242). 2, sharp-witted.

ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ sûkshma-śarîra. The subtle body which is invested by and the pattern of the grosser material frame. (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಯಸದಾಹಾನ್ತ್ಯಗಜಕ್ರೋಧವಸ್ತು sûkshma-âyasa-dâhânta-gajakrôdhavastu. See ಸಿಡಿ 1. 2. 6. 8.

ಸೂಗರಿಸು sûgarisu. = ಸೂಗುರಿಸು. To confuse, to bewilder (Bh. 8, 23, 40; *cf.* ಸೀಗುರಿಸು?).

ಸೂಗುರಿಸು sûgurisu. To wander, to grow

bewildered or confused (Grj. 6, 6). ಸೂಗುರಿಸಿದು ದೆನಲ್ ವಿಭ್ರಮ ಆದಮ್ ಆದಳ್ಕುಂ (Ct. II, 89). *Cf.* ಸುಡಿ 1?

ಸೂಚಕ sūcaka. Indicative, indicating, making manifest; betraying, informing; that indicates, etc. (Śmd. 259); indication, intimation (J. 17, 50). 2, a piercer; a needle, any implement for perforating or sewing. 3, *an informer, a tale-bearer, a spy* (ಪೇದ್ವಿನು, ಹೇದುವನ್ನಾ ವನು Nn. 122). 4, a teacher, an instructor (ಬೋಧಕ Mr. 526). 5, a festoon (ತೋರಣ 122). 6, a wood (ವನ, ಆಡವಿ 122; ವನ 526). 7, property, etc. (ವಿತ್ತ 526). 8, a dog (ತುನಕ, ಶ್ವಾನ 122; ತುನಕ 526). 9, a cat (ಬಿಡಾಲ, ಬೆಕ್ಕು 122; ಬೆಕ್ಕು 526). 10, a monkey (ಕಪಿ, ವಾನರ 122; ಕಪಿ 526). 11, Śiva (ತ್ರೈನೇತ್ರ, ಸದಾಶಿವ 122; ಈಶ 526).

ಸೂಚನ sūcana. The act of piercing or perforating, perforation. 2, pointing out, indicating, *indication, intimation.* 3, *informing against,* traducing, betraying. 4, indicating by signs or gestures, gesticulation. 5, hinting, hint. 6, *informing, information.* 7, teaching, showing, describing. 8, spying out, espying, seeing. 9, villainy, wickedness.

ಸೂಚನೆ sūcane. = ಸೂಚನ. (ಸಂಜ್ಞೆ Nn. 99; C.). Also: an index, a summary, the contents of a chapter, etc. (*e. g.* in the Bp.; My.). — ಸೂಚನೆಗೆಯ್. To indicate, to point out (Kâvy. I, 5, 48).

ಸೂಚಿ sūci. = ಶೂಚಿ, ಸೂಚಿ, ಸೂಜಿ. Piercing, perforating. 2, *a needle.* 3, *the point of a blade of grass, the point of a bud, a bristle, a quill, the sharp point of anything.* 4, a kind of military array, a sharp file or column. 5, a cone, a pyramid. 6, gesticulation. 7, dramatic action. 8, an index, table of contents, catalogue, list. — ಸೂಚಿ ಕಲ್. A magnet, a loadstone (ಕಾರ್ಪೊನ್ನ ಕಲ್ Ct. II, 117).

ಸೂಚಿಕಾವಾಯು sūcikā-vâyu. Tbh. of ಸೂಚಿಕಾವಾಯು, q. v. (My.).

ಸೂಚಿತ sūcita. Pierced. 2, pointed out, indicated, intimated, hinted; made known, indicated by signs or gestures, communicated, told; ascertained, known. (J. 29, 44).

ಸೂಚಿಮುಖ sūci-mukha. The point of a needle (Bp. 3, 30; 31, 4).

ಸೂಚಿಸು sūcisu. To point out, to indicate, to intimate, to hint; to show, to make manifest; to tell (Čpr. 7, 42. 79; Śmd. 122; Bp. 24, 44; 37, 14; J. 2, 55; C.; B. 3, 27; 4, 24. 219; 5, 219. 235; ತಿಳಿಸು G.). ಸೂಚಿಚುಗು, ಸೂಚಿಕುಂ (Śmd. 267). ಯೋಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಸೂಚಿಸುವದು (Prv.).

ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ sūcisuvikĕ. = ಸೂಚಿಸುಹ. ಹಸ್ತಾಭಿನಯಾದಿಗಳಿನ್ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ (ಸಂಜ್ಞೆ Si. 414).

ಸೂಚಿಸುಹ sūcisuha. Pointing out, indicating, etc. ಕೆಯ್ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವಱಿನ್ದ ಅರ್ಥವ ಸೂಚಿಸುಪ (ಸಂಜ್ಞೆ Nr.).

ಸೂಚ್ಯ sūcya. *To be indicated or pointed out,* to be made known, communicable.

ಸೂಚ್ಯಗ್ರ sūci-agra. The point of a needle; *a thorn.* 2, needle-pointed, acuminated.

ಸೂಜಿ sūji. Tbh. of ಶೂಚಿ (Śmd. 338; ವನನಬನ್ದಿಕೆ Mr. 206; ಸೂಚಿ Si. 484; Bp. 23, 14; My.; B. 4, 149). ಸೂಜಿಯ ಕೊನೆ (ಕಣ್ಣಿಕ, ಸೂಚ್ಯಗ್ರ Si. 408). ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆನ್ತ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ?—ಸೂಜಿಗೆ ಸೂಚಿ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಸೂಜಿಯಮಟ್ಟ ಬಾಯಿ, ಗುಡಾಣದಮಟ್ಟ ಹೊಟ್ಟೆ (Prvs.). — ಸೂಜಿಕಣ್ಣು. The eye of a needle (My.). — ಸೂಜಿಕಲ್ಲು. = ಸೂಜಿಗಲ್. (My.). — ಸೂಜಿಗಲ್. -ಕಲ್. = ಸೂಚಿಕಲ್. A loadstone, a magnet (ಕಬ್ಬುನಗಲ್ ಕೆಸ.). — ಸೂಜಿತಲೆ. The part of a needle that is above its eye (My.). — ಸೂಜಿತೂಬು. = ಸೂಜಿಕಣ್ಣು. (My.). — ಸೂಜಿತೂಬು. = ಸೂಜಿತೂತು. (My.). — ಸೂಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ. The eared jasmine, Jasminum auriculatum (Tĕ. ಸೂದಿನುಲ್ಲಿಕೆ; My.).

ಸೂಜೆ sūje. = ಸೂಜಿ. (B. 4, 157 seq.). — ಸೂಜೀ ತಲೆ. = ಸೂಜಿ ತಲೆ. (B. 4, 171).

ಸೂಜ್ಞ sūjña. Tbh. of ಸುಜ್ಞ (B. 4, 109).

ಸೂಟಿ sūṭi. = ಚೂಟಿ. Smartness, quickness (ವೇಗಾರ್ಥಂ Bhn. 24; Bh. 1, 7, 2; 3, 7, 19; 3, 18, 39; 3, 19, 36; 9, 2, 42; 10, 1, 6). 2, a device, a scheme, an expedient (My.).

ಸೂಟೆ sūṭĕ. A torch of wisps, etc. (Mhr. ಜುಡೀ, ಜೂಡ; Tu. ತೂಟೆ, ಸೂಟೆ). ಸೂಟೀ ಬೆಳಕಗೆ ಚನ್ದಾವರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸೂಡಗ sūḍaga. = ಸೂಡಿಗ. A bracelet (ಅವಾಪಕ, ಪಾರಿಹಾರ್ಯ, ಕಟಕ, ವಲಯ Nr.; Bp. 4, 36; T. ಹೂಡಗ, Tĕ. ಸೂಡಿಗ; T. ಚೂಡ್, ಜೂಡು, to environ, surround, encompass; see ಪೊಂಜೂಡಗ).

ಸೂಡಾಯ sūḍâya. = ಸೂಡಗ. (? Č. Bp. 47, 44).

ಸೂಡಿ sūḍi. = ಸೂಡು 2. A small bundle of grass (My.).

ಸೂಡಿಗ sūḍiga. = ಸೂಡಗ. (ಅವಾಪಕ, ಪಾರಿಹಾರ್ಯ, ಜೂಡಾಲು Si. 219).

ಸೂಡಿಸು sūḍisu. To cause to put on; to have put upon one's self (Abh. P. 3, 61).

ಸೂಡು sūḍu. 1. To put on the head, etc., as flowers, etc.; to receive, to obtain, etc. (ಪುಷ್ಪಧಾರಣ Śmd. Dh., Śm. 92; ತುಡುಬೂಡು Čt. I, 51; T. ಜೂಟ್ಟು, to put on; ಜೂಡು, to wear, bear; M. ಜೂಟ್ಟು, to put on the head; to tie a bundle like a hairlock; ಜೂಡು, to wear on the head). See Čpr. 8, 99; Abh. P. 3, 46; 16, after 42 twice; Bp. 1, 32; 2, 55; 24, 45; 54, 55; Śśv. 3, 9; 4, 109; J. 11, 41; 30, 18; 32, 9.

ಸೂಡು sūḍu. 2. = ಸೂಡಿ. A bundle, as of grass, etc. (ತೃಣಾವಪೂರ Śmd. Dh.; ತೃಣಪೂರ Śm. 92; B. 4, 54; T. ಹೂಡು, M. ಜೂಟ್ಟು).

ಸೂಡು sūḍu. 3. (fr. ಸುಡು, Śmd. 250). Burning; cauterization. — ಸೂಡಿಡು. -ಇಡು. To apply a hot iron for cauterization. ಅಲಿಗೆ (to the dog called Âli) ಸನ್ನಿ ಯಾಪ್ಪದರೆ ಗೈಬುಗೆ (to the owner of the dog called Gaibu) ಸೂಡಿಟ್ಟಿರು (Prv.).

ಸೂತ sūta. 1. = ಸೂಲ 1. Born, engendered, produced; birth; child-bearing, bringing forth (ಸಮ್ಭವ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 32; ಹಡೆವುದು Mr. 529). 2, quicksilver (ಪಾದರಸ 32; ರಸ 529).

ಸೂತ sūta. 2. Impelled, sent, despatched; gone, departed. 2, *a charioteer* (ಸಾರಥಿ Nn. 32; Mr. 529). 3, a man of a mixed caste, *the son of a Kshatriya father and Brâhmaṇa mother.* 4, *a bard, an encomiast* (ವನ್ದಿವ್ರಾತ, ವನ್ದಿಜನಂಗಳ್ 32; ವನ್ದಿ 529). 5, *a carpenter.* 6, an owner of a carriage, or one who rides in a carriage, or a warrior who fights from a chariot (ರಥಿ, ರಥಿಕ 32). 7, a teacher of the purâṇas (ಪೌರಾಣಿಕ, ಪುರಾಣಿಕ 32). 8, making known

(ಅಪಿ'ಪುದು 529, o. r. ಅಪುಪುದು). 9, power, strength (ಶಕ್ತ 32). 10, a fisherman (ಜಾಲಿ, ಜಾಲೆಗಾಱಿ 32, o. r. ಬಲೆಯ ಬೀಸುವನು). 11, a kind of fight or war (ಅಹವಾಂಗ, ಕಾಳೆಗದ ಭೇದ 32).

ಸೂತಕ sûtaka. Birth, production. 2, impurity from child-birth; the menses (ಪ್ಪೊಲೆ, etc. Čt. II, 51). ಸತಿಯ ಸೂತಕ (ಋತು Nn. 133); ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ (ರಜಸ್ವಲೆ 91).

ಸೂತಕಾಗೃಹ sûtakâ-gṛiha. = ಸೂತಿಕಾಗೃಹ. (Colebr.).

ಸೂತಕೆ sûtaki. = ಸೂತಕೆ. (ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ಪುಷ್ಪಕ Nn. 123; J. 5, 58). 2, one who has been defiled by the touch of the wife of another (J. 4, 4).

ಸೂತಕೆ sûtakĕ. ಸೂತಕಾ. = ಸೂತಿಕೆ.

ಸೂತಪುತ್ರ sûta-putra. Karṇa. (My.).

ಸೂತಿ sûti. Birth, production, delivery, child-bearing, bringing forth; offspring, progeny. See *e. g.* ಪ್ರ-, ಬಹು-.

ಸೂತಿಕಾಗೃಹ sûtikâ-gṛiha. *A lying-in chamber.*

ಸೂತಿಕಾಭವನ sûtikâ-bhavana. *A lying-in chamber.*

ಸೂತಿಕಾವಾಯು sûtikâ-vâyu. = ಸೂಚಿಕಾವಾಯು. A wasting disease after child-birth (My.).

ಸೂತಿಕೃತಿ sûti-kṛiti. A midwife (ಸೂಲಗಿತ್ತಿ Mr. 308).

ಸೂತಿಕೆ sûtikĕ. ಸೂತಿಕಾ. A woman who has recently given birth to a child, a lying-in woman. See *e. g.* ನವ-, ಪ್ರ-.

ಸೂತಿಮಾಸ sûti-mâsa. The month of delivery, *the last month of gestation or pregnancy.* ಸೂತಿಮಾನಂ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗ ಕ್ಕು (Mr. 308).

ಸೂತೆ sûtĕ. A woman who has given birth to a child or one recently delivered. See ಚಿರ-.

ಸೂತ್ಥಾನ su-utthâna. Good effort or exertion, active effort. 2, *making good effort, clever.*

ಸೂತ್ಯೆ sûtyĕ. *Expressing or drinking the sôma juice* (at a sacrifice).

ಸೂತ್ರ sûtra. = ಸೂಸ್ತ್ರ. *A thread, a string, a line, a cord;* fibre, wire; the sacrificial cord; the string or wire of a puppet or doll. 2, a short rule or precept, axiom, aphorism; any rule, law, canon, decree. 3, the art, trick, mystery, key, spring (of an ingenious piece of mechanism or a complicated business. See Čh. Śmd. 6. 61. 152; ಪಾಣಿನಿಯ-. — ಸೂತ್ರದ ಗೊಪ್ಪೆ. A puppet moved by strings, etc. (My.).

ಸೂತ್ರಧಾರ sûtra-dhâra. A stage-manager, a director or principal actor who arranges the plot of a drama and takes a leading part in the prelude (ಧಾವ Hlâ. Cm.). 2, the holder and manager of the strings of puppets (Mhr.). See Čpr. 8, 93; Śśv. 4, 123. 3, a thread, etc. (ಧಾರ, ಸೂತ್ರ Nn. 12).

ಸೂತ್ರಧಾರಕ sûtra-dhâraka. = ಸೂತ್ರಧಾರ. (My.).

ಸೂತ್ರಧಾರಿ sûtra-dhâri. = ಸೂತ್ರಧಾರ. (My.).

ಸೂತ್ರನಾಭಿಬಳ್ಳಿ sûtra-nâbhi-baḷḷi. A small ornamental shrub, Rauwolfia serpentina Benth. (St. & Pl.).

ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ sûtra-pravêśa. Threading. See ಕೋಲ 3, ಕೋಸು 1.

ಸೂತ್ರಯನ್ತ್ರ sûtra-yantra. A thread-mechanism (Râm. 1, 13, 10). 2, a shuttle. 3, a weaver's loom.

ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ sûtra-vêshṭana. *A weaver's shuttle.*

ಸೂತ್ರಾಮ sûtrâma. = ಸುತ್ರಾಮ. (Sk.; Mr. 1a).

ಸೂತ್ರಾರ್ಥ sûtra-artha. The purport of a short rule. — ಸೂತ್ರಾರ್ಥವ್ಪೆದ್. -ಪೆದ್. To obtain or have the purport of an (introduced) short rule (Čh. v. 103).

ಸೂತ್ರಿಕ sûtrika. = ಸೂತ್ರಧಾರ No. 1. (Bp. 21, 31).

ಸೂತ್ರಿಕೆ sûtrikĕ. = ಸುತ್ತಿಗೆ. A thread, a string. See ಉರ-. 2, a kind of dish or cake.

ಸೂತ್ರಿಸು sûtrisu. To tie, to bind; to thread, to string; to bring about (Abh. P. 3, 89); to use strings (Bh. 1, 12, 15); to place a measuring line (ಮಾನಸೂತ್ರಸ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.).

ಸೂದ sûda. Cooking; *a cook* (ಸೂಪಕಾರ, etc. Mr. 269). 2, *sauce, soup, seasoning.* 3, anything seasoned, a made dish. 4, destroying, destruction. 5, mud, mire. 6, sin.

ಸೂದಕರ್ಮ sûda-karma. A cook's work, cooking. (J. 26, 55).

ಸೂದನ sûdana. Destroying; *destruction, killing, slaughter.* See *e. g.* ನಮುಚಿ-, ಬಲ-, ಶಮ್ಬರ-.

ಸೂದಾಗಾರ sûda-âgâra. = ಸೂದಾರ. A kitchen.

ಸುದಾಧ್ಯಕ್ಷ sûda-adhyaksha. *A superintendent of cooking, an overseer of the kitchen.*

ಸೂದಾರ sûda-âra. 1. Tbh. of ಸೂದಾಗಾರ. (Bh. 4, 4, 38).

ಸೂದ್ರ sûdra. Tbh. of ಶೂದ್ರ. (My.).

ಸೂದ್ರಗಿತಿ sûdra-giti. A sûdra woman (My.).

ಸೂದ್ರಿತಿ sûdriti. = ಸೂದ್ರಗಿತಿ. (My.). ಬೆನ್ನಿರ್ಪ ಮನೆಗೆತ್ತ ಮುನ್ದೆ ತೋರಣ ಯಾಕೆ? ನನ್ದ ಸೂದ್ರಿತಿಯೆಡನಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೆ ಎನ್ನೂಟ ಯಾಕೆ? (Sp.).

ಸೂನ sûna. Born, produced. 2, blown, blossomed, budded. 3, bringing forth, parturition. 4, a blossom, a flower. See ಪ್ರ-.

ಸೂನಕ sûnaka. = ಸೂನ. See ಪ್ರ-.

ಸೂನಗಿ sûnagi. = ಸೂನಿಗಿ, ಸೂನುಗಿ. A kind of knife or sword (Bh. 7, 4, 10).

ಸೂನಂಗಿ sûnaṅgi. = ಸೂಲಂಗಿ. (Tbh. of ತೂಲಿಕೆ). The flower-stalk of the sugar-cane (My.; Si. 164).

ಸೂನಿ sûni. A butcher. (R.).

ಸೂನಿಕ sûnika. = ಸೂನಿ. (Sk.).

ಸೂನಿಗಿ sûnigi. = ಸುನಗಿ, etc. (Bh. 3, 18, 29).

ಸೂನು sûnu. *A son;* a child, offspring; a daughter's son; a younger brother. 2, the sun. 3, *a daughter.*

ಸೂನುಗಿ sûnugi. = ಸೂನಗಿ, etc. — ಸೂನುಗಿಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಸೂನುಗಿ. (Rśv. 6, after 11).

ಸೂನೃತ sûnṛita. Agreeable, *pleasant and at the same time true;* brisk, lively (ವನಕ್ಷಿತ, ಧೀರ Nn. 133; ಸಾಕ್ಷಾತ್, ದಿಟ 118).

ಸೂನೆ sûnĕ. 1. Any place where animals are killed or sacrificed; any place or utensil in a house where animals are liable to be accidentally destroyed (see ಪಂಚ-); *a slaughter-house, shambles.* 2, *the uvula or soft palate.*

ಸೂನೆ sûnĕ. 2. A daughter.

ಸೂನೆಗಾಱ sûnĕ-gâra. A butcher (ವೈತಂಸಿಕ, ಕೌಟಿಕ, ಮಾಂಸಿಕ Nr.; ವೈತಂಸಿಕ, ಕೌಟಿಕ, ಸೌನಿಕ Hlâ., o. r. ಕೌಳಿಕ; Bp. 24, 21; 25, 31).

ಸೂನ್ಮದ su-unmada. Quite mad, crazy. (Colebr.).

ಸೂನ್ಮಾದ su-unmâda. = ಸೂನ್ಮದ. (Colebr.).

ಸೂಪ sûpa. = ಸೂವ. Sauce, condiment, soup, broth; split pease; a cook.

ಸೂಪಕಾರ sûpa-kâra. = ಸುವಾರ. *A cook* (ವಲ್ಲವ, ಸೂದ, ಭೂಪ ರ್ಗಳ ಆಡುಗೆಯವಂ Mr. 269).

ಸೂಪಕಾರಕೆ sûpa-kâraki. N. of a plant (ಕೊಣ್ಣಿಸು Mr. 121, o. r. ಸೂಪಕಾರಿಕೆ).

ಸೂಪಧೂಪನ sûpa-dhûpana. Asa fetida. (R.).

ಸೂಪರ್ಲಕ್ಕೆ sûparlakki. Tbh. of ತೂರ್ಪಣಖಿ. (My.).

ಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರ sûpa-śâstra. A book on cookery (My.).

ಸೂಯ್ sûy. 1. = ಸುಯ್ 1. (Bp. 3, 13).

ಸೂಯ್ sûy. 2. = ಸುಯ್ 2. (J. 6, 32).

ಸೂಯ sûya. Expressing the sôma juice (as a sacrificial act, see ರಾಜ-).

ಸೂಯಾಣಿ sûyâṇa. Tbh. of ತೂಚಿಯಾನ (Śmd. 382).

ಸೂರ್ sûr. ಸೂರು. = ಚೂರು 2. (ಪಲೀಕ್ಷ, ಸೀವ್ರ, ಪಟಲ ಪ್ರಾನ್ತ Nr., Hlâ.; ಪಲೀಕ Mr. 200; My.; Si. 111; *cf.* the T. s. ಸೂಡಗು). ಸೂರ್ಗಳ್ (Śmd. 51; V. 39, 18). — ಸೂರಪಟ್ಟ. A long piece of wood fastened to the border of a shelving roof (My.).

ಸೂರ sûra. *The sun* (ಪೊಜ್ತಿ Čt. I, 31).

ಸೂರಣ sûraṇa. = ಚೂರ್ಣ 2, ಕೂರಣ, ಸುರಣ, ಸುವರ್ಣ No. 6. (Nr.; ಕನ್ದ, ಸದ್ಮಿ Mr. 137; ಸುರಣಗಡ್ಡೆ G.). ಸೂರಣದ ದಣ್ಪು (ತಾಟ್ Śmd. I).

ಸೂರತ sû (*i. e.* su)-rata. Well disposed towards, *compassionate, tender;* tranquil, calm.

ಸೂರತಿ sûrati. = ಸೂರ್ತಿ, etc. (My.).

ಸೂರತೆ sûratĕ. *A tractable cow.*

ಸೂರಸೂತ sûra-sûta. Charioteer of the sun: *Aruṇa, the dawn.*

ಸೂರಿ sûri. *A wise or learned man* (ವಿದ್ವಾಂಸ Śmd. 133. 294 Cm.; Mr. 223). — ಸೂರಿಜನ. Scholars (Nn. 3; Bhn. 2).

ಸೂರಿಗೆ sûrigĕ. = ಸುರಿಗೆ. See ಮೊಗ-.

ಸೂರಿಪಾನ sûripâna. = ಸೂರೆಪಾನ, ಸೂರ್ಯಪಾನ. A round and perpendicular parasol or fan, carried before a prince or an idol (My.; Tĕ. ಸೂರೇಪಾನು, ಸೂರ್ಯಪಾನು).

ಸೂರಿಯ sûriya. Tbh. of ಸೂರ್ಯ. (Râm. 3, 12, 24). — ಸೂರಿಯಸೂನು. Sugrîva (Râm. 4, 4, 16).

ಸೂರು sûru. Tbh. of ಭೂರಿ. — ಸೂರುಕತ್ತಿ. (ಭೂರಿಕೆ, ಆಸಿಧೇನುಕೆ, etc. Si. 290).

ಸೂರುಳ್ sûruḷ. 1. = ಸೂರುಳು 1. To swear, to utter a solemn declaration (ತಪಥ Śmd. Dh.; T. ಜೂಳು ಡು, M. ಜುಟಿಪು; T. ಜೂಳ್, an oath). P. p. ಸೂರುಳ್ತು (Čpr. 8, after 60).

ಸೂರುಳ್ sûruḷ. 2. = ಸೂರುಳು 2. An oath (ತಪನ, ತಪಥ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ Nr., Mr. 493; ಬಾಧ, ಭೃತ Nn. 64; Čpr. 8, 61; see s. ಮಜ್ಜಾಸಾರ). — ಸೂರುಳಿಡು. -ಇತು. To swear (Râv. 11, 167).

ಸೂರುಳಿಸು sûruḷisu. To swear, to utter with a solemn declaration; to make a solemn promise (Abh. P. 15, after 72; Bp. 43 sum.; Râv. 11, 166).

ಸೂರುಳು sûruḷu. 1. = ಸೂರುಳ್ 1. P. p. ಸೂರುಳಿದು (Bh. 1, 6, 3).

ಸೂರುಳು sûruḷu. 2. = ಸೂರುಳ್ 2. (ಸಿರಿ, ವೆಪಸ್ತೆ Nn. 150; ವೇಲೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ 152, o. rs. ಪ್ರಮಾಣ, ಪ್ರಮಾಣು; ಸಮ್ಬಾಧ, ಭೃತ 156; ಸೌಸ್ಥೆ. ವ್ಯವಸ್ಥಾಕರಣ 162, o. r. ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುವುದು). ಸೂರುಳಿನಲ್ಲಿ (Nn. 150. 156). — ಸೂರುಳು ಮಾಡು. To swear (Bh. 1, 6, 7).

ಸೂರೆಪಾನ sûrĕpâna. = ಸೂರಿಪಾನ. (My.).

ಸೂರ್ತಿ sûr̤i. = ಸೂರ್ತಿ. — ಸೂರ್ತಿ ಮಾಡು. = ಸೂರ್ತಿ ಕೊಡು. (G. 340).

ಸೂರ್ತಿ sûr̤ĕ. Plundering, pillaging, ransacking; plunder, spoil (Čpr. 7, 101; Bp. 36, 2; Bh. 2, 4, 12; My.; Tĕ. ಜೂರ್ತಿ, T. ಜೂರ್ಪಿ; *cf.* ಸುಲಿ 1). See ಕೆಯ್ಗೂರ್ತಿ, ಬಲ್ಲೂರ್ತಿ. ಕೊಳ್ಳೆಯವರು ಕೊಳ್ಳೆಗತ್ತರು, ಸೂರ್ತಿಯವರು ಸೂರ್ತಿಗತ್ತರು (Prv.). — ಸೂರ್ತಿ ಕೊಡು. = ಸೂರ್ತಿಗೊಡು. ನೆರ್ತಿ ಬಾಲಲೀಲೆಯ ಸೊಮ್ಮ ಸೂರ್ತಿಯ ಕೊಡುತಲಿರ್ದಳು ಮಾಯೆ ಮೋಹಿಸಿಗೆ (Prll. 3, 30). — ಸೂರ್ತಿಗೊಡು. -ಕುಡು. To give as spoil: to give lavishly, to lavish, to squander. ಎನಿತುವ್ ಆನಿತು ಮಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂರ್ತಿಗೊಟ್ಟಂ (Śmd. 73. 282). — ಸೂರ್ತಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಸೂರ್ತಿಗುಡು. (Bp. 54, 73; B. 5, 42). — ಸೂರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To plunder; to take or acquire by force (Bp. 4, 13; 24, 51; 25, 15; Râv. 13, 25; J. 5, 50; 13, 44; Bh. 2, 4, 8). — ಸೂರ್ತಿ ಮಾಡು. To plunder, to rifle, etc. (My.). — ಸೂರ್ತಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be plundered or ransacked. ಮೆದೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಿಡಿಹುಲ್ಲಿಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ. — ಊರಲ್ಲಾ ಸೂರ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು (Prvs.). — ಸೂರ್ತಿಯಾಡು. -ಆಡು. = ಸೂರ್ತಿಗೊಳ್. (J. 10, 53). — ಸೂರ್ತಿವಿಡು. -ಬಿಡು. To give up to be plundered or ransacked (J. 8, 3). — ಸೂರ್ತಿ ಹೋಗು. To be plundered. ತೋಡುವ ಕುಲಗಿರಿಯನ್ನೆಱಿಂ, ತಪದೊಳಗಿರ್ದು, ಬೇಡುವೊನ್ದು ಪದವೆ ನಿಸಿದರೆ ಬೆಳೆದ ಹೊಲ ಸೂರ್ತಿ ಹೋಹನ್ತೆ (Sp.). ನೆಟ್ಟೆ ತಿನ್ದು ಮಾಡು ವದರ್ಜೊಳಗೆ ಪಟ್ಟ ಸೂರ್ತಿ ಹೋಯ್ತು. — ಸೂರ್ತಿ ಹೋದರೂ ವಾರಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸೂರ್ತಿಕಾವಿ sûr̤ĕ-kâr̤a. A man who gives lavishly or bestows with profusion (Bh. 7, 2, 9).

ಸೂರ್ತಿಗಾವಿ sûr̤ĕ-gâr̤a. A plunderer (Bh. 7, 17, 28; Dp. 138, 5).

ಸೂರ್ತಿ sûrti. = ಸುರತಿ, ಸೂರತಿ. Made or produced in Surat (My.; Tĕ.). *Cf.* ಸುರತ 1. — ಸೂರ್ತಿಮುತ್ತು. A fine pearl from Surat (My.). — ಸೂರ್ತಿರೂಪಾಯಿ. A Surat rupee (My.).

ಸೂರ್ಪ sûrpa. = ತೂರ್ಪ. (ಪೊಜನು Mr. 209).

ಸೂರ್ಪಕರಣ sûrpa-karaṇa. = ತೂರ್ಪಕರಣ. See ಕೇಱು.

ಸೂರ್ಮಿ sûrma. = ಸೂರ್ವಿ. (ಲೋಪದ ಪ್ರತುಮೆ Mr. 28).

ಸೂರ್ಮಿ sûrmi. *A brass or iron image, statue or pillar.*

ಸೂರ್ಯ sûrya. = ಸೂರಿಯ. *The sun* (ನೇಸಜ್ Śmd. I; ಪಗಲ ಬೊಜಂಗ Čt. I, 46; ಪೊಜ್ತಿ, ನೇಸಜ್, ಆಗಸವಣಿ, ನೆಗಳಿದಿರ, etc. Śm. 14, Kk. 11*b*). 2, the sun reckoned as one of the twelve Âdityas or emblems of the sun in the twelve months of the year; the sun moves through the sky in a chariot drawn by seven ruddy horses or mares (see ಸಪ್ತಾಶ್ವ). 3, N. of a peasant (Čpr. 5, 86-88). 4, N. of a metrical foot (Čh.). 5, the sun regarded as a planet. 6, the number 12. ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಸುರೇ ಜಲ್ಲಿದರೆ (or ಮಣ್ಣು ತೂರಿದರೆ) ಮೋಜೋ ಬೀಳೆ ಬೀಯುವದು (Prv.).

ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ sûrya-kânta. Sun-crystal; *crystal* (ಸ್ಫಟಿಕ Hlâ.; ನೇಸಱುಗಲ್, ಬಿಸುಗಲ್ ನೆಕ.).

ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತಿ sûrya-kânti. Sun-light, sun-shine. 2, the sun-flower, a native of tropical America, Helianthus annuus Lin. (St. & Pl.; Mhr. ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ).

ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ sûrya-grahaṇa. A solar eclipse. (C.).

ಸೂರ್ಯಘಿಟಿಕಾಸಿಗಳ ಜಕ್ಕಣ್ಣ sûryaghiṭiśâśigaḷa jakkaṇṇa. N. (Bp. 56, 41).

ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರವಾದ್ಯಗಳು sûrya-čandra-vâdyagaḷu. Two kinds of tabours of which the one is round like the sun and the other has the form of the half moon (My.).

ಸೂರ್ಯತನಯ sûrya-tanaya. Śani, the planet Saturn. 2, Yama (My.). 3, Karṇa. 4, Sugrîva. 5, Varuṇa.

ಸೂರ್ಯತನಯೆ sûrya-tanayĕ. Daughter of the sun: *the river Yamunâ.*

ಸೂರ್ಯನಕ್ಷತ್ರ sûrya-nakshatra. That nakshatra in which the sun happens to be. (R.).

ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರ sûrya-namaskâra. Prostration (on Sunday) to a kind of altar (pîṭha) on which oblations are put in honour of the rising sun (My.).

ಸೂರ್ಯಪಾನ sûrya-pâna. Sun-drinking or enjoying. 2, the sun-flower (Z.). 3, = ಸೂರಿಪಾನ, q. v. (R.).

ಸೂರ್ಯಪುಟ sûrya-puṭa. An application of the sunbeams, a heating or drying (as of a chemical or medical preparation) by exposure to the sun (My.; Mhr.).

ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ sûrya-putra. = ಸೂರ್ಯತನಯ. (My.).

ಸೂರ್ಯಬಿಂಬ sûrya-bimba. The disk of the sun. (My.).

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ sûrya-maṇḍala. The orb or disk of the sun. (My.).

ಸೂರ್ಯಲೋಕ sûrya-lôka. The world or heaven of the sun, a region or space supposed to exist round the sun, constituting a heaven of which the sun is regent. (My.).

ಸೂರ್ಯವಂಶ sûrya-vaṁśa. The family or race of the sun, the solar race of kings, the royal dynasty of Râmačandra, king of Ayôdhyâ. (My.).

ಸೂರ್ಯವೃಕ್ಷ sûrya-vṛiksha. The plant Calotropis or Asclepias gigantea (ಎಕ್ಕದ ಗಿಡ Si. 141).

ಸೂರ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತ sûrya-siddhânta. A celebrated astronomical text-book. (My.).

ಸೂರ್ಯಾತಪ sûrya-âtapa. The heat or glare of the sun, sun-shine (ಬಿಸಿಲ್ ŚSm. 15).

ಸೂರ್ಯಾವರ್ತ sûrya-âvarta. The plant Cleome viscosa. 2, a kind of sun-flower, Helianthus indicus. (R.).

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ sûrya-asta. Sun-set. (My.; B. 5, 305).

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಯ sûrya-astamaya. Sun-set (My.).

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನ sûrya-astamâna. Sun-set (My.).

ಸೂರ್ಯೇಂದುಸಂಗಮ sûrya-indu-saṅgama. Conjunction of sun and moon, *the day of new moon.*

ಸೂರ್ಯೋದಯ sûrya-udaya. Sun-rise. (Bp. 37, 54; J. 7, 12; B. 5, 305).

ಸೂಲ್ sûl. = ಚೂಲ್ q. v., etc., ಸೂಲು 1. Pregnancy (especially of cows). ಹಲವು ಸೂಲಾವು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ, ಪ್ರತುರಪ್ರ ಸೂತಿ Hâ.). ಹಲವು ಸೂಲಾಕಳು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ Mr. 181).

ಸೂಲ sûla. 1. Tbh. of ಸೂತ 1. Child-bearing, bringing forth (it may, however, be the genitive of ಸೂಲು 1 in B. 2, 37). ಬಾಬಿಯು ಒನ್ದೇ ಸೂಲ, ಒನ್ದೇ ಗೊನೆ ಈಯುತ್ತದೆ (the comma is in the print, B. 2, 37).

ಸೂಲ sûla. 2. Tbh. of ಶೂಲ (Śmd. 335 Mḍb.; B. 2, 26).

ಸೂಲಸಾತಿ sûla-gâti. = ಸೂಲಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಸೂಲಗಿತ್ತಿ sûla-gitti. A woman that assists other women in childbirth, a midwife (ಸೂತಿಕೃತಿ Mr. 308).

ಸೂಲಂಗಿ sûlaṅgi. = ಸೂನಂಗಿ. (My.). ಕಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಸೂಲಂಗಿ ಹೊದಿಪ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸೂಲಿ sûli. See ಬಿಳೀ ಸೂಲಿಗಿಡ.

ಸೂಲಿಕೆ sûlikĕ. Tbh. of ತೂಲಿಕೆ. A spear, a spike (Bh. 6, 3, 20).

ಸೂಲು sûlu. 1. = ಸೂಲ್, etc. (My.). ಸೂಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಗೊಡ್ಡೀ? (Prv.). ಕತ್ತೆಗಳು ಸೂಲಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಮಜಿಯ ಕೊಡುವವು (B. 5, 17).

ಸೂಲು sûlu. 2. = ಉಸಲು, etc. Breath, etc. (Bh. 3, 19, 1; My.).

ಸೂಲೆ sûlĕ. Tbh. of ತೂಲೆ. (My.).

ಸೂವ sûva. Tbh. of ಸೂಪ (Śmd. 342).

ಸೂಷೆ sûshĕ. = ಸುಷಿ 1. A mother.

ಸೂಸಕ sûsaka. A trinket or other ornament for the forehead, a jewel or a golden or other trinket, etc. worn below the partition of the hair (ಪತ್ರಪಾಶ್ಯೆ, ಲಲಾಟಿಕೆ Nr.; T. ಜೂಟ್ಟು, an ornament for the forehead; *cf.* ಸೂಡು 1). See Čpr. 6, 47; 7, after 92; Grj. 3, after 91; 10, 43; Bp. 4, 40; 5, 25; 12, 20; Râv. 8, after 5; 10, after 31; Râm. 1, 7, 14; 1, 13, 4.

ಸೂಸಲ್ sûsal. Breaking forth, appearance (of a smile, J. 30, 11); etc. **2,** a kind of dish. ತಿಲ್ಲಾದನ ಎನ್ದಡೆ ಎಳ್ಳ ಹುಗ್ಗೆ; ಸೂಸಲೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು Nr.). — ಸೂಸ ಲಕಡುಬು. Rice flour pastry laid on a plantain or other leaf strewed with jaggory and sesamum powder, folded and boiled in steam; when ready and opened, it crumbles or falls into small pieces (My.).

ಸೂಸಿಕೆ sûsikĕ. The act of showing forth or exhibiting (Râm. 6, 55, 15).

ಸೂಸು sûsu. 1. To come forth, to break forth, to appear, to issue, as breath (Râv. 5, 117), as sweetness in singing (Śśv. 2, 40), as laughter or smiles (Bp. 33, 18; J. 11, 10; 19, 21), as sounds of joy (Bp. 37, 21), as sparks from a fiery arrow (J. 13, 12), as fire (Bh. 1, 20, 60), as lustre from the eyes of women (J. 33, 22), as brain out of the head (Abh. P. 13, 63); to flow, as tears (Čpr. 5, 131; Abh. P. 4, 25), as blood (Abh. P. 13, 47; Râv. 13, 96; J. 25, 40), as honey-drops from a lily (Abh. P. 4, 25), as a stream of water (J. 3, 9); to shower (v. i.), as a rain of gold or of nectar (Bp. 9, 33; 23, 41); to drop, as water-drops or hoar-frost (Râv. 9, 24. 29); to run over, as the water of a tank (Čpr. 5, 42), to be shed, to spill, as the water of a vessel (Bp. 10, 2); to be shed, thrown off or cast, to drop, as the tail-feathers of a peacock in a gale (Čpr. 2, 83), as points of the filament of flowers (Čpr. 8, 103); to fall out of, as an eye ball out of its orbit (Abh. P. 13, after 54); to get loose, as the pole of a carriage (Abh. P. 13, 69); to become disheveled,

as hair (J. 23, 26); to go away or disappear, as desire or fatigue (Bp. 29, 18; 59, 15); to be scattered or fly about, as sparks (Bh. 1, 20, 61); to spread about (v. i.), as fame (Bp. 54, 84); to disperse (v. i., Bh. 3, 13, 25). ಇರ್ಕೋರ್ದಿಯಿಂ ತೀವಿ ನಾಲ್ದೆಸೆಗಂ ಸೂಸಿ (Śmd. 79). ಅಲಿವರಲ್ಗಳುಮ್ ಇನ್ನ್ಯಗೋಪಮುಂ ಸೂಸಿದುವಪ್ರದಿಂ (142. 166). **2,** to emit, as the moon does ambrosia (Śśv. 1, 41), as a face does beams (Rśv. 6, 133), as sighs (J. 19, 17); to cause to break forth, to let appear, as the nectar of a smile (J. 15, 45); to cause to flow, as water (Abh. P. 1, 103), as honey (Rśv. 2, 39); to cause to fall, to shower (v. t.), as a rain of dust (J. 10, 8), as rain (J. 15, 17), as arrows (J. 22, 13); to sprinkle about, as water-drops (J. 19, 34); to let drop, as a loose hair-knot its flowers (Rśv. 7, 17; J. 11, 19); to scatter or throw about, as fibres of the lotus-stalk (Rśv. 6, after 24); to throw, as sêsĕ (J. 8, 12; ಪರಿತ್ಯಾಗ Śmd. Dh.; ಚಳೆಯ, ಸಿಮ್ಪಿಸು Kk. 69, Śm. 35; *cf.* ಸುರಿ 1). ಎತ್ತಂ ಸುಧಾಸೌಧಮಂ ಸೂಸುವ ಚನ್ದ್ರಂ ತಾನೆ ಮೀಣ್ ಪುಟ್ಟಿಸಿದನ್ ಆತಿಜಡಂ ಭಾನ್ವಸಂ (Śmd. 127). ಸೂಸುತುಂ ನದನದ್ಯಬ್ಧಿಜಲಂಗಳಂ (280). ಆಸನದಲಿ ಉಮ್ಮುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ (a syringe, Sp.). — ಸೂಸಾಟ. -ಆಟ. Being scattered, sprinkled, etc.; scattering, sprinkling, etc. (ಸೀಮಿಮ್ಮುಳ್ ಕೆಸ.; Kk. 51; Śm. 61; ಸಿಮ್ಪಿಸಿತು ಕೆಸ.).

ಸೂಸು sûsu. 2. Being scattered, thrown about sprinkled, etc. (ಪರಿಕೀರ್ಣ Čt. I, 33); the act of showing forth or exhibiting (Râm. 5, 16, 44); etc. — ಸೂಸುಗೂಡ್. -ಕೂಡ್. Boiled rice that is thrown about (Rśv. 5, after 114). — ಸೂಸುಸೀರ್. Dropping water (Čpr. 2, 20). — ಸೂಸುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Spreading lustre (Rśv. 5, after 19).

ಸೂತ್ರ sûtra. Tbh. of ಸೂತ್ರ. (My.; Tĕ.).

ಸೂಹು sûhu. = ಸೋ 2. To drive or scare away (My.). ಸೂಹಿತ್ತು (ಸೋದುದು Čt. II, 111).

ಸೂಳ್ sûḷ. ಸೂಳು. A loud sound, noise (*cf.* ಸುಳುವು; Mhr. ಸೂರ, a note in music; a tune; air breathed through the nostril). See Bp. 6, 10; 28, 46; Bh. 1, 8, 1; ನಿಮು-, ಲಗ್ಗೆ-. — ಸೂಳ್ಗೆಯ್. To make a loud sound, to noise (J. 12, 5). — ಸೂಳ್ಗೆಜ್ಜಿ. A loud sound or noise to come about (J. 4, 30).

ಸೂಳ sûḷa. 1. Tbh. of ಶೂಲ. See ಸೂಳಪಾಣಿ.

ಸೂಳ sûḷa. 2. = ಸೂಳೆ. — ಸೂಳಗೇರಿ. = ಸೂಳೆಗೇರಿ. (My.). ತಾನು ಗರ್ತಿ ಆದರೆ ಸೂಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟು (Prv.).

ಸೂಳಗಾದಿ sûḷa-gâḍa. = ಸೂಳೆಗಾದಿ. (My.).

ಸೂಳಗಾಱಿಕೆ sûḷa-gâṛikĕ. = ಸೂಳೆಗಾಱಿಕೆ. (My.).

ಸೂಳಪಾಣಿ sûḷa-pâṇi. Tbh. of ಶೂಲಪಾಣಿ (Śmd. 376).

ಸೂಳೆಯಿಸು sûḷayisu. To make a loud sound (as certain musical instruments), to noise (Rśv. 6, after 11).

ಸೂಳೆಯ್ಸು sûḷaysu. 1. = ಸೂಳೆಯಿಸು, ಸೂಳವಿಸು 1. To noise, etc. (Grj. 10, after 79; J. 13, 18; Bh. 8, 23, 8).

ಸೂಳೆಯ್ಸು sûḷaysu. 2. = ಸೂಳವಿಸು 2. To beat (ಪೊಯ್ Bhn. 31; Bh. 8, 23, 3).

ಸೂಳವಿಸು sûḷavisu. 1. = ಸೂಳೆಯ್ಸು 1, etc. To noise (Bh. 3, 19, 43; 5, 11, 34; 6, 4, 101; 7, 10, 17; Râm. 5, 8, 38).

ಸೂಳವಿಸು sûḷavisu. 2. = ಸೂಳೆಯ್ಸು 2. To beat (Bh. 7, 10, 17; 8, 24, 49; 8, 26, 15).

ಸೂಳೆ sûḷĕ. = ಸೂಳ 2. Tbh. of ಶೂಲೆ. A harlot, a prostitute (ರೂಪಾಜೀವೆ, ವೇಶ್ಯೆ, ಗಣಿಕೆ, ಗಣ್ಯಾಂಗನೆ, ಕ್ಷುದ್ರೆ Hlâ.; ವೇಶ್ಯೆ Mr. 305; ಗಣಿಕೆ, ಕಾಮುಕ Nn. 98; ಭೋಗ, ಕಾಮುಕ 113; ಜೋಡೆ Bhn. 63; ಅಜ್ಜುಕೆ Si. 65; ವಾರಸ್ತ್ರೀ, ಗಣಿಕೆ, ವೇಶ್ಯೆ, ರೂಪಾಜೀವೆ 188; Č. Bp. 47, 12; Bp. 42, 13; 53, 12; Bh. 3, 19, 19; Râm. 1, 5, 27; J. 6, 35; C.; M. ಚೂಳೆ, T. ಚೂಳ್ಳೆ; according to Śmd. 140 it *might* be a true Dravida word; *cf.* ಸುನ್ದು 1 f). ಸೂಳೆಯರ್ಗೆ or ಸೂಳೆಯರ್ಗ್ಗೆ (Śmd. 140). ಸೂಳೆಯರ ಮೊತ್ತ (ಗಾಣಿಕ್ಯ Hlâ.). ಸೂಳೆಯರ ಗೃಹ (ವೇಶ್ಯಾಲಯ Mr. 198). ನಾಟ್ಯಶಾಜೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಳೆ ಅಜ್ಜುಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸೂಳೆಯರ ಪಾಳ್ಯ (ವೇಶ Si. 106); ಜನರಿನ್ದ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡಲ್ ಪಟ್ಟ ನಟೆಯಾದ ಸೂಳೆ (ವಾರಮುಬ್ಬೆ 188); ಸೂಳೆಯರ ಗುಮ್ಪು (ಗಾಣಿಕ್ಯ 189); ಸೂಳೆಯರ ಆರೆತೊಡೆಗಳ ವರಿಗೂ ಮುಚ್ಚುವ ಬಟ್ಟೆ (ಚನ್ದ್ರಾತಕ 224). ಆತ್ಮಿಗಿಡಕೂಎಲ್ಲ, ಕತ್ತೆಗೆ ಕೋಡಿಲ್ಲ, ಹತ್ತಿಯ ಜೊಲಕೆ ಗಿಳಿಯಿಲ್ಲ; ಸೂಳೆಗೆ ಸತ್ಯವಲ್ಲ (Sp.). ಆಲಕ್ತೆ ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ತೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಜಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗನ್ಧಿಲ್ಲ; ದೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). ಸೂಳೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ ಸುತುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ.— ಸೂಳೆ ತಿರಿಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು, ಸುಂಕದವ ತಿರುಗದೆ ಕೆಟ್ಟನು.— ಸೂಳೆ ಬನ್ದರೆ ಅಮ್ಮಾ ಅನ್ನದೆನ್ತೆ.— ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ, ತೀಲ ಹಿಡು ಕೊಣ್ಣನ್ತೆ.— ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ, ಕೊಂಬವಿತಿ ಆದಳು.— ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ, ಜೋಗತಿ ಆದಳು.— ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಜೆನ್ದಿತಿ? ಜೊರೆ ಯಾರಿಗೆ ಆಸ್ತ?— ಸೂಳೇ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಜೋಳಾ ಕುಟ್ಟಿಸಿದ ಪಾಗೆ.— ಬಾಡಿಗೆ ಕಡಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗು.— ಬೋಬಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.— ಸನ್ಯೇ ಸೂಳೆಯ ನಚ್ಚಿ, ಮನೇ ಜೆನ್ದಿಯ ಬಿಟ್ಟಿ.— ಸೂಳೆಯ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಆನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸಿನ್ದ.— ಸೂಳೆಯ ಮಗ ಸುಬೇದಾರ, ಹಾವರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗ ಹವಾಲ್ದಾರ (Prvs.). See Śmd. s. K. ಕೂರ್ಮೆ; Prvs. s. ತನ್ನೆಲ್ಲ ಮಗಳು, ಮಾತು. — ಸೂಳೆಕೇಳ. An associate of harlots (Čpr. 8, 53). — ಸೂಳೆಗೆಯ್. To have intercourse with harlots (Bp. 11, 50; 12 sum.; 12, 2. 3. 49. 50. 51; 28, 19; V. 9, 32. 33. 34). — ಸೂಳೆಗೆಯ್ವು. -ಕೆಯ್ವು. Intercourse with harlots, whoredom (V. 9, after 3). — ಸೂಳೆಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. = ಸೂಳಗೇರಿ. A street or an abode of harlots (ವೇಶ್ಯ, ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾತ್ರಯ Nr.; Čpr. 8, after 4 & 44; Râm. 5, 8, 72). — ಸೂಳೆಬೊಟ್ಟುಗಿಡ. A shrub or small tree, Pavetta indica L. (St. & Pl.). — ಸೂಳೆಮಗ. A whore's son (My.). 2, a dancing-master (My.). — ಸೂಳೆಮನೆ. A harlot's house (My.). ಸೂಳೆಯ ಮನೆ (Bp. 28, 16).

ಸೂಳೆಗಾದಿ sûḷĕ-gâḍa. = ಸೂಳಗಾದಿ. A horemonger (My.).

ಸೂಳೆಗಾಱಿಕೆ sûḷĕ-gâṛikĕ. = ಸೂಳಗಾಱಿಕೆ. Whoredom (My.).

ಸೂಳೆತನ sûḷĕtana. The state of a whore (Bh. 8, 5, 9).

ಸೂಲಿ sûḷi. ಸೂವಿ. A time, a turn; a season (ವಾರಿ Śmd. I; Čt. I, 45; M. ಚುವಿಜ್ಜಿ, *cf.* ಸುವಿ 1; Abh. P. 14, after 31); wandering about. ಈ ಸೂಲಿ ಎನ್ದು, ವರ್ತಮಾನವರ್ಷಂ (Śmd. 1). ಈ ಸೂವಿನ (133). ಚಪಲತೆಯೊಳಂ ಪದನೆರಡು ಸೂವಿ ಉಚ್ಚರಿಪುದು (230). ಮೆ ಎಮ್ಬುದಳ್ಕುಮ್ ಎಣಿಸುವ ಸೂವಿಗೊಳ್ (242). ಳಲದಿಂ ಮುಯ್ಯೇಟ್ ಸೂವ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ ಅಱಿಸಿ ಕೊಣ್ದಿಕ್ಕಿದಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ (223). ಮನೆಯೊಳ್ ಸೂವ್ ತಡಮ್ ಅಯ್ತು (265). ಎರಡು ಮೂಡು ಸೂವಿ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅಮ್ರೇ

ಡಿತ Hlâ.). ಸೂಬ್ಗಿಳ್ (Grj. 10, 55). ಹಲವು ಸೂಬುದಕಡೊಳ್ ಅಲುಬಿ ನೆಳೆ ನೆಳೆದೊಗೆದೊಡಂ ಬಿಳಿದಹುದೆ ಕವ್ಬುಳಿ? (Bp. 60, 48). ಸೂಬಿಗೆ (Bp. 60, 61); ಸೂಬಿಂಗೆ (18, 101). — ಸೂಬಿಬಿ. -ಅಬಿ. To know one's turn (Grj. 2, after 106; Rêv. 5, after 19; Śśk. 1, after 79); to know the proper moment (Abh. P. 1, 118; Rêv. 6, after 11); to know the time (in music, Rêv. 5, after 19). — ಸೂಬಿ ಸುನ್ದು. Coition by turns (Kâvy. II, 1, 24). — ಸೂಬಿಕಾಳ್. -ಆಳ್. The person who wandered about very much: king Naḷa (ನಳ Ct. I, 79). — ಸೂಬುಗರೆ. -ಕರೆ. = ಸೂಬ್ಗಿರೆ, q. v. ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಕರೆವವಂ ಸೂಬುಗರೆವವನ್ ಎನಿಕು (Śm. 42). — ಸೂಬುನುಡಿ. Talking by turns: conversation (ಸಲ್ಲಾಪ Hlâ., Mr. 88). — ಸೂಬುಪಾಡು. Challenge by turns (Râm. 4, 3, 9). — ಸೂಬುಪಾನ. Drinking by turns or repeatedly, carousing (ಮಧುವಾರ, ಮಧುಕ್ರಮ Nr.). — ಸೂಬುಬಣ್ಬುಗೆ. Bravery by turns: repeated or incessant bravery (Râm. 4, 2, 25). — ಸೂಬುಮಾತು. Alternate or mutual speech (Bp. 22, 4). — ಸೂಬುರಿ. -ಉರಿ. Fire or wrath appearing from time to time (Bh. 2, 10, 23). — ಸೂಬುವಾತು. -ಮಾತು. = ಸೂಬುಮಾತು. (Râm. 6, 50, 12). — ಸೂಬ್ಗಿರೆ. -ಕರೆ. = ಸೂಬುಗರೆ. To call at (various) times: to make proclamation, to bear a verbal communication; to announce that a fight is acceptable or desired. ಸೂಬಿಹಾಯ್ತುನೆನ್ದು, ಸೂಬ್ಗಿರೆವಂ (Śmd. I). ಸೂಬ್ಗಿರೆವನೆನಲ್ಕೆ ದೂವಮಂ (Ct. I, 45, o. r. ದೂದಂ). — ಸೂಬ್ಗಿವರ್. -ಬರ್. To come for one's turn (in any affair, Cpr. 3, after 83; 8, after 94; Abh. P. 15, after 62). ಪೆಡಮೆಟ್ಟದೆ ಸೂಬ್ಗಿವನ್ದು ಇಜ್ಜಿದುದೆಲಬಿ'ದಿಥಂ ಭುವಸ್ಥಿಕರಾಮನಾ (Śmd. 206). — ಸೂಬ್ವಿಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain by turns (Cpr. 8, 69). — ಸೂಬ್ಗುರಿ. Rains that fall by turns (Rêv. 8, 112). — ಸೂಬ್ರುಬಿ'. rep. (Abh. P. 7, 141).

ಸೂಬಿಹಾಯತ sûḷ-âyata. The business of a messenger (Bh. 3, 19, 19).

ಸೂಬಿಹಾಯ್ತ sûḷ-âyta. A caller at (various) times: a crier, one who makes proclamation; a messenger; a herald (ಸೂಬ್ಗಿರೆವಂ Śmd. I; Grj. 2, after 106; Bh. 3, 7, 99). ಆಯ್ತು, ಆಬ್ಬಿಯೆ ಗೂರ್ಚಿಸುವನ್ತೆ ಆಯ್ತು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಪುಗುವ ಪೊಱಮಡುವ ಜಳ ಮ್ಬಾಯ್ತರ ಸೂಬಿಹಾಯ್ತರ ಕಲ್ಲಾಯ್ತರ ಕಡಂಗಾಯ್ತರ ಆಜ್ಞುಳಾಯ್ತರ ರಭಸಂ (Śmd. 235. 289).

ಸೃಕ್ಕ śṛikka. = ಸೃಕ್ವ. (Colebr.).

ಸೃಕ್ವ śṛikva. *The corner of the mouth* (ಕಟವಾಯಿ Mr. 318).

ಸೃಕ್ವಾಣಿ śṛikvaṇi. = ಸೃಕ್ವ. (Śk.).

ಸೃಗ śṛiga. *A short javelin or arrow.*

ಸೃಗಾಲ śṛigâla. = ಕೃಗಾಲ. (Śk.).

ಸೃಜ್ śṛij. Creating; a creator. See ವಿಶ್ವ-.

ಸೃಜಿಕಾಕ್ಷಾರ śṛijikâ-kshâra. = ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ. (Colebr.).

ಸೃಜಿಯಿಸು śṛijiyisu. = ಸೃಜಿಸು. (Śśk. 1, 17).

ಸೃಜಿಸು śṛijisu. To let go, to let loose; to emit. 2, to create, to produce, to make (Râm. 3, 2, 17).

ಸೃಣಿ śṛiṇi. *A hook for driving an elephant.* 2, a hatchet (ಲೋಹಿತ, ಕೊಡಲಿ Nn. 86).

ಸೃಣಿಕೆ śṛiṇikĕ. *Saliva, spittle, staver.*

ಸೃಣೀಲೆ śṛiṇîḷĕ. = ಸೃಣಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಸೃತ śṛita. Gone, proceeded, flowed, moved. See ಪ್ರ-, ವಿ-, ಸಂ-.

ಸೃತಿ śṛiti. Gliding, going, proceeding; *a road, a path.* See ಕು-, ಪ್ರ-.

ಸೃಪಾಟ śṛipâṭa. *A kind of measure.*

ಸೃಪಾಟಿ śṛipâṭi. *A kind of measure.* 2, = ನದೀವಿಶೇಷ (Si. 497); = ನದಿ (G.).

ಸೃಪಾಟಿಕೆ śṛipâṭikĕ. The beak of a bird (Sk.). 2, = ಸೃಪಾಟ (G.).

ಸೃಮರ śṛimara. *A kind of animal;* a young deer; ದೊಡ್ಡ ಜವರೀ ಮೃಗ (Si. 170).

ಸೃಷ್ಟ śṛishṭa. Let go, let loose; emitted; given away; abandoned, left; emanated; created, made; joined, attached, connected; *abundant, much, many;* ornamented, adorned; *ascertained.* ಸೃಷ್ಟಪದಾರ್ಥಗಳು (B. 4, 94).

ಸೃಷ್ಟಣಿ śṛishṭaṇĕ. = ಸೃಷ್ಟನೆ. (My.).

ಸೃಷ್ಟನೆ śṛishṭaṇĕ. A making, fabrication, forgery, falsehood (My.). — ಸೃಷ್ಟನೆಪತ್ರ. A forged document (My.). — ಸೃಷ್ಟಸಾಕ್ಷಿ. False witness (My.).

ಸೃಷ್ಟಿ śṛishṭi. = ಸಿಟ್ಟಿ. Letting go, letting loose, emission; giving away; emanation; *creation;* the expansion of Brahma constituting the universal system; nature, natural property or disposition. ಭ್ರಷ್ಟಮೈವಕೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲ; ಸೃಷ್ಟಿಗೀಶ್ವರನ ಭಟಸಿದರೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವೀವ (Sp.). See Nn. s. ಸೃಗ 2.

ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ śṛishṭi-karta. A creator, a maker (B. 4, 89. 144). ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದನ್ಹಾ ಬ್ರಹ್ಮನು (ಬ್ರಹ್ಮ etc. Dhw.).

ಸೃಷ್ಟಿಸು śṛishṭisu. = ಸೃಜಿಸು. (Bp. 1, 13; 51, 49).

ಸೆಕಳೆ sĕkaḷĕ. = ಸಗಳಿ, ಸೆಗಳಿ, ಸೆಗಳಿಕೆ, ಸೆಗಳಿಗೆ, ಸೆಗಳು. Heat; hot vapour, steam (ಉಷ್ಣ, ವಾಪ್ಪ Mr. 47).

ಸೆಕೆ sĕkĕ. = ಶಾಕ 2, ಸೆಕೆ, ಸಬೆ, ಸಾಕ, ಸೆಬೆ, ಸೆಗೆ, ಸೇಕ 1 q. v. (Partly Tbh. of ತಿಬೆ and of Mhr., H. ಶೇಕ). Heat (My.; Bp. 17, 19; Rêv. 12, 13; Ć. Bp. 19, 31; ಗ್ರೀಷ್ಮ, ಝಳ, ಉಷ್ಣ, ಗಮ್ಮ G.; Tć.). ಸೆಕೆಯ ಹವೆ (ಬಾಷ್ಪ, ಊಷ್ಮ Si. 439). ಸೆಕೆ ಜೆಜ್ಜಾಯಿತೆನ್ದು ಕಮ್ಬಳಿ ಹೊದ್ದು ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಸೆಕೆನಾಡು. A hot country (B. 2, 2. 37. 51). — ಸೆಕೆಹಪ್ಪಳ. A kind of happaḷa (My.).

ಸೆಕ್ಕು sĕkku. = ಸೆಕ್ಕು. To put in, to insert (Bp. 43, 25; Râm. 6, 45, 43; T. ಜೆರುಗು, ಜೊರುಗು).

ಸೆಕ್ಕೆ sĕkkĕ. Insertion: a joint (?). ತೊಡೆಯ ಸೆಕ್ಕೆ or ತೊಡೆಸೆಕ್ಕೆ (Śmd. 195).

ಸೆಕ್ಕೆ sĕkkĕ. = ಚಕ್ಕೆ; etc. A chip, etc. (Bp. 43, 25. 36. 83). ಯೂಪಸ್ತಮ್ಭದ ಸೆಕ್ಕೆ (ಸ್ವರು Nr.).

ಸೆಬೆ sĕkhĕ. = ಸೆಕೆ, etc. (ಊಷ್ಮ, ಬಾಷ್ಪ Hlâ.; Bh. 4, 4, 55). ಬೆಣ್ಣೆ ಬೆಂಕಯ ಸೆಬೆಗೆ ತಣ್ಣಗಿರ ಬಲ್ಲುದೇ? ಹೆಣ್ಣಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕ, ತಿವಯೋಗಿ ಮಣ್ಣು ಮಸಿಯಾದ (Sp.).

ಸೆಗಣಿ sĕgaṇa. = ಸಗಣ 1, etc. Cow-dung, etc. ಕಡುವಿನ ಸೆಗಣ (ಎರಣ Kk. 69).

ಸೆಗಣಿ sĕgaṇi. = ಸೆಗಣ, etc. ಕಡುವಿನ ಸೆಗಣಿ (ಎರಣ Śś.).

ಸೆಗಳಿ sĕgaḷi. = ಸೆಕಳೆ, etc. (ಜಳ, ಉಷ್ಣ Śm. 15). — ಸೆಗಳಿಗದಿರ. -ಕದಿರ. The hot-rayed, the sun (ಬೆಂಗದಿರ, etc., ಸೂರ್ಯ Śm. 14).

ಸೆಗಳಿಕೆ sĕgaḷikĕ. = ಸೆಕಳೆ, etc., ಸೆಗಳಿಗೆ. (Bh. 1, 5, 5).

ಸೆಗಳಿಗೆ sĕgaḷigĕ. = ಸೆಗಳಿಕೆ, etc. (ಉಷ್ಮ, ಝಳ Kk. 11 *b*; Bh. 6, 5, 34).

ಸೆಗಳು sĕgaḷu. = ಸೆಕಳೆ, etc. (Bh. 3, 19, 18).

ಸೆಗೆ sĕgĕ. = ಸೆಕೆ, etc. (G.; Tć.).

ಸೆಜ್ಜೆ sĕjjĕ. = ಸಜ್ಜೆ, etc. A tall and stout kind of grass cultivated for its grain, Holcus spicatus Roxb. (ಧಾನ್ಯ Kṁ. 87; Z.; My.).

ಸೆಜ್ಜೆ sĕjjĕ. = ಸಜ್ಜೆ, etc. Tbh. of ತಯ್ಯೆ (Śmd. 357). A place of rest or repose, a bed (ತಯ್ಯೆ, ಪಟ್ಕಿ Kk. 30; ಪಟ್ಕಿ, ತಯ್ಯೆ Śm. 76; ತಯ್ಯೆ 87; Ūpr. 6, after 86; 8, 41). 2, a linga-box; a box in general (Bp. 3, 26; 18, 31; 22, 7; 38, 47; 43, 26. 83; 47, 46; 54, 69). ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ (ತಯನಸ್ಥಾನ, etc. Hlā.; ಗರ್ಭಾಗಾರ, ವಾಸಗೃಹ Nr.). — ಸೆಜ್ಜೆದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. A box to become full (Bp. 22, 9). — ಸೆಜ್ಜೆಮನೆ. = ಸಜ್ಜೆಮನೆ, ಸೆಜ್ಜೆವನೆ. A sleeping-apartment, a dormitory (ಪಳ್ಕೆ Kṁ. 79). — ಸೆಜ್ಜೆಮಾಡ. An upstair-room used for sleeping (V. 5, 7). — ಸೆಜ್ಜೆವನೆ. = ಸಜ್ಜೆವನೆ, ಸೆಜ್ಜೆಮನೆ. (Śmd. 387; Ūpr. 7, after 69; 8, after 60 & 94; Grj. 2, after 106; Rśv. 11, after 1). — ಸೆಜ್ಜೆವಳ. (Śmd. 234). A guardian or superintendent of (a king's) sleeping-apartments; a man who has the charge of, or waits at, their door (ತಯಯ್ಯಾಗೃಹದ ರಕ್ಷಕಕೊಸ.; ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲಾತ Kk. 37; ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲವ Kṁ. 46). — ಸೆಜ್ಜೆವಳ್ತಿ. (Śmd. 244. 246). A woman who is the superintendent of sleeping-apartments; etc. — ಸೆಜ್ಜೆವಳ್ಳ. = ಸೆಜ್ಜೆವಳ (Śmd. 234). — ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲವ. -ವಾಗಿಲಮ. = ಸೆಜ್ಜೆವಳ. (Śm. 46). — ಸೆಜ್ಜೆವಾಲಿಲಾತ. -ವಾಗಿಲಾತ. = ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲವ. (Kk. 37).

ಸೆಜ್ಜೆರ sĕjjira. A bed (Ūpr. 8, after 4; 8, 26).

ಸೆಟೆ sĕṭĕ. = ಸಟೆ 2, etc. To bend (v. i.). ಲಕ್ಕಾ ಎಮ್ಬ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಿಂಗಜ್ಜೆಯನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಿನಕ್ಕೆ ಸೆಟೆದಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 114).

ಸೆಟ್ಟಿ sĕṭṭi. = ಸಟ್ಟಿ, etc. Tbh. of ಶ್ರೇಷ್ಠಿ. A respectful compellation for a banker, merchant or tradesman, and for certain men of the arts of industry (potters and oil-millers, My.); the head or chief of a caste (My.); etc. (Bp. 9, 8; 24, 22; B. 2, 25; Mhr. ಕೇಟಿ). ಬಿದರುತಟ್ಟೀ ಮಾಜಿ ದಾ ಕ್ಷಣ ಸೆಟ್ಟಿ ಆದಾನೇ? ಆನೆ ಮೆಟ್ಟದೇ ಸನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೀ ಪಟ್ಟಣ.—ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟದೇ ಪಟ್ಟಣ.—ಸೆಟ್ಟಿಯ ಬಾಯಿ ಸತ್ತಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದು.—ಸೆಟ್ಟಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ? ಆಳೆಯುತ್ತಾನೆ, ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ.—ಸೆಟ್ಟಿ ಸಿಂಗಾರವಾಗುವಾಗ್ಯೆ ಪಟ್ಟಳೆಲ್ಲಾ ಸೂಜಿ ಹೋಯಿತು.—ಸೆಟ್ಟಿ ಸವಾಸೇರು, ಲಿಂಗ ಆಡೀಸೇರು.—ಸೆಟ್ಟಿ ಹೆಡ, ಕುಮ್ಬಾರ ಜಾಣ.—ಪೇಟೆಗೆ ಜಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಸೆಟ್ಟಿ.—ಬಟ್ಟಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆನ್ನದೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಚಟ್ಟಿ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಆತ್ತ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟಿಚಿನ್ನ ಆದರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗದೇ?—ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ.—ವಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟ ಎನಪಾ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಡ (Prvs.). — ಸೆಟ್ಟಿ ಗಿಟ್ಟಿ. reit. ಸೆಟ್ಟೀ ಸಂಗಾ ಮಾಡು, ಗಿಟ್ಟೀ ಸಂಗಾ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಸೆಟ್ಟಿತನ sĕṭṭitana. The state or business of a sĕṭṭi; headship in a caste (My.). ಕತ್ತೆ ಕಣ್ಣಿಗ ಹೊತ್ತರೆ ಸೆಟ್ಟಿತನಾ ಮಾಡೀ ತೇ? (Prv.).

ಸೆಡ sĕḍa. 1. = ಸಟ 2, ಸೆಡೆದು. P. p. of ಸೆಡೆ 1, in ಸೆಡ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸೆಡ sĕḍa. 2. = ಸೆಡೆದು. P. p. of ಸೆಡೆ 2, in ಸೆಡ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸೆಡಕು sĕḍaku. 1. = ಸಡಕು 2. (My.).

ಸೆಡಕು sĕḍaku. 2. Pride, haughtiness, arrogance (Dp. 161, 8; My.; see ಕೆಜ್ಜು 5; T. also ಜಳುಕ್ಕು).

ಸೆಡವು sĕḍavu. 1. (= ಸಟ 1). Pride (Dp. 161, 4).

ಸೆಡವು sĕḍavu. 2. The state of being crooked or bent (My.).

ಸೆಡು sĕḍu. To be sewn, stitched together or united; to sew, etc. (ಸ್ಯೂತ Śmd. Dh.; see ತಟ್ಟಿ, ತೆತ್ತು 2, ತೇಪೆ).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 1. = ಸಟೆ 1, ಸಿಡೆ 1. To grow bulky or large, to increase (ಆಸ್ಥಾಲ್ಯ Śmd. Dh., o. r. ಸಿಡೆ; ಪೆರ್ಚುಗೆ Cm.; *cf.* ತಿಟ್ಟು 1, ತಿಣಿ, ತಿಣ್ಣ, ತೀವು; M. ಕಣು, to become stout, corpulent, thick, stiff; *cf.* also ಚಣ್ಡು 1). **2,** to grow puffed up or proud (My.). **3,** to become stiff, as a limb, a rope, etc. (My.). **4,** to become erect from cold, as the hair of the body (My.).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 2. = ಸಟೆ 2, ಸೆಟೆ. To grow crooked or bent, to bend; to shrink, to contract (ವಕ್ರ Śm. 91; Abh. P. 1, 76; Grj. 3, 22; Rśv. 9, 25; My.; *cf.* ಸಿಡಿ 1 & 2; Tē. ತೆಟುಕು, shrinking, shrivelling; M. ಚೆಡುಗು, T. ಚಿಡುಗು, to shrink, *cf.* ಕಿಡಿ; ನೇಡು 1).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 3. (To shrink, to recoil?); to fear (ಭಯವನ್ ಅನ್ Kk. 72; ಅಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಡಿಮರ್, ಬಳ್ಕು, ಸುರುಳ್, ಅಗಿ, ಭಯವನ್ ಅನ್ Śm. 40; ಭೀರುತ್ವ 91; *cf.* ಸಿಗ್ಗು, ಗಿಲಿ 2, ಜಳಿ 1). See Abh. P. 7, 8; 9, 74; Grj. 4, 53; 9, after 58; Rśv. 6, 11; V. 9, 81; J. 28, 45; Bh. 3, 13, 16.

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 4. = ಸಟೆ 3. Crookedness. ನಾಯ ಬಾಲಸೆಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಜನ್ನಪ್ಪ ವೇ? (Sā. 85).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 5. (= ಸಿಡಿ 7?). Fear, anxiety. — ಸೆಡೆವಡು. -ಪಡು. To suffer fear, to undergo anxiety (Abh. P. 15, after 7).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 6. N. of a plant (ಓಡೆ Mr. 134).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 7. = ಸಿಡೆ 2. A vessel for the reception of liquids or grain (ರಸಧಾನ್ಯಾಕರ್ಷಣಪಾತ್ರ Śmd. Dh., o. r. ಸಿಡೆ).

ಸೆಡೆಕ sĕḍĕk. = ಜಡೆ. (S. Mhr.).

ಸೆಣಸು sĕṇasu. 1. = ಸಣಸು, ಸೆಳಸು 2. To be envious or jealous, to be filled with envious feelings (ಅರ್ಷ Śmd. Dh.; Ūpr. 6, after 106; Abh. P. 5, 53; Grj. 4, 22; Bp. 42, 14; Śāv. 4, 122. 134; J. 4, 32; 7, 59; 14, 3; Abhā. 2, 51); to envy (with accusative, Abh. P. 1, 95; 17, 2). ಬಿರುದರ್ಗೆ ಬಿರುದರ್ ಸೆಣಸುವರ್ (Śmd. 159). ಕಡು ಗಲ! ಸೆಣಸುವ ಭಟರ್ ಆರ್ (177). See s. mūlē 3. *Cf.* ಕೆಣಕು? — ಸೆಣಸಾಟ. -ಆಟ. Unwillingness to be excelled. ಹುಲೀ ಕೂಡೆ ನರಿಗೆ ಸೆಣಸಾಟವೇ? (Prv.).

ಸೆಣಸು sĕṇasu. 2. Anger, wrath (ಕೋಪ, etc. Kk. 43; ಮುಳಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಒರಸೊರಸು, ಕಾಯ್ದು, ಕಿನಿಸು, ಕನಲ್, ಮುನಿಸು, ಸೀತಱ್, ಕೋಪ Śm. 39; ದಣ್ಡಿ Bhn. 27; Ūpr. 1, 57; Abh. P. 13, 24; Śāv. 4, 121; J. 10, 42; Bh. 1, 8, 1; T. ಚಿನ, ಚಿಲುಕ್ಕು, to be angry; ಚಿನ, anger, wrath; *cf.* ಕಿನಿಸು 1 & 2; ಸಿಟ್ಟು?).

ಸೆಣೆ sĕṇĕ. 1. To be or become angry (ಕ್ರೋಧ Śmd. Dh.; *cf.* ಸಣೆ 1).

ಸೆಣೆ sĕṇĕ. 2. = ಸಣೆ 2. To wash (My.).

ಸೆಣ್ಡಿಗೆ sĕṇḍigĕ. = ಸಣ್ಡಿಗೆ. (B. 2, 37). — ಸೆಣ್ಡಿಗೆಗುಮ್ಬುಳಕಾಯಿ. = ಸಣ್ಡಿಗೆ-. (S. Mhr.).

ಸೆಣ್ಡು sĕṇḍu. = ಚೆಣ್ಡು, etc. A cluster, a tassel; a ball to play with (ಗೇಣ್ಡುಕ, ಕನ್ದುಕ Nr.; ಕರಗನ್ದುಗ

Čt. I, 104; *cf.* ಸೆಡು or ಸೆಡೆ 1). ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ, ಪಾಠಿತಶ್ಯೆ ಎನ್ವೊಡೆ ಮುಡಿಯ ಮೀಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಡು; ಮುತ್ತಿನ ದಂಡೆ ಎನ್ವೂ, ಎವ್ವುರು (Nr.). — ಸೆಣ್ಡಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To play with as with a ball (Bp. 36, 48).

ಸೆದಗೆ sĕdagĕ. = ಸಡೆ3. Trash, etc. (V. 37, 92).

ಸೆದಗೆ sĕdagĕ. = ಸಿದಿಗೆ 1. Tbh. of ಚಿತ್ಯೆ. A funeral pile (ಚಿತೆ, ಚಿತ್ಯೆ Hlâ.).

ಸೆನ್ದವ sĕndava. Tbh. of ಸೈನ್ದವ (Šmd. 357).

ಸೆನ್ದು sĕndu. 1. = ಸಿನ್ದು. To rub out, etc. (T. ಚರ, to destroy = ಆದು 1; Tě. ಚೆದಿ, ruin; ಚೆರುಚು, to ruin; ಚೆರುಮು, to rub; *cf.* ಕರಿ 1, etc.).

ಸೆನ್ದು sĕndu. 2. Rubbing out, extinguishing, destroying, killing (ಒರಸು, ಹಿಂಸೆ Kk. 68; ಒರಸು Šm. 51). — ಸೆನ್ದುಗೋಲ್. -ಕೊಲ್. A stick to kill with (Čpr. 5, 53).

ಸೆನ್ದುರ sĕndura. Tbh. of ಸಿನ್ದೂರ (Šmd. 357; Čpr. 2, 82; 8, 26; 8, after 73).

ಸೆಮ್ಬೆ sĕmbĕ. (= ಸಮ್ಬೆ?). N. of a plant (ಪತ್ರವತಿ Mr. 150).

ಸೆಯ್ sĕy. = ಸಯ್ 1.

ಸೆರಗು sĕragu. Calamity, evil, mischief (Tě. ಚಲುಗು, ಚೆರುಪು, Silelugu; see Silelukku 2); sin, crime (Abh. P. 9, 196; 10, 19; 11, 7. 92; 13, 12. 47. 57; 16, 9). — ಸೆರಗ. -ಆ 3. = ಸರಗ. A sinner (Šmd. 90 Mḍb., o. r. ಸರಗ). 2, sin, crime (ಪಾತಕ Čt. I, 59, where probably ಪಾತಕಿ, or ಸೆರಗು, is meant).

ಸೆರೆ sĕrĕ. = ಸಾರೆ 2, ಸೇರೆ. The palm of the hand bent so as to receive or hold anything; a handful (My.; Bh. 2, 13, 50; B. 3, 59; Tě. ಚೇರೆ; T. ಚಿರಂಗಾಯ್, ಚೇರೈ; see ಕೆಸುಸೆರೆ, ಮುಚ್ಚೆರೆ). ಆರ್ತ ಕಥಮ್ಮು ಬತ್ತಿದ ಕಾಲುಂ ಹುರಿಯದಿರ್ದ ಅರಿಮಿಳಿ ಎಸಕದ ಸೆರೆಯುಂ (Šmd. 286). ಸಣ್ಣವನಾದರೂ ಚಿಮ್ಮಿಗ ಸೆರೆಯಂಬವಿ ಕದಿಯದೆ ಬಿಡ. — ಸೇರೇ ವರಪ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸೀರೇ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೇಡ (Prvs.). — ಸೆರೆ ಬಿಗಿ. To join the two cup-palms for petition's sake (J. 18, 59). — ಸೆರೆವರಿ. -ಪರಿ. To become a palm bent so as to receive anything (Abh. P. 4, 39; 11, 135). — ಸೆರೆವಿಡಿ. -ವಿಡಿ. = ಸೆರೆ ಬಿಗಿ. (J. 19, 14). — ಸೆರೆವಿಡು. -ಬಿಡು. To let drop the (contents of a) palm (Šmd. 224).

ಸೆರೆ sĕrĕ. Tbh. of ಕಿರಿ. (ತಾಳಿಪತ್ರ, Sirĕ Hlâ. MS. 4, 98; Mr. 456). ಸೆರೆಯ ನರ (ಸ್ನಸೆ, ಸ್ನಾಯು, Sirĕ Hlâ.).

ಸೆರೆಗು sĕragu. = ಸಜಗು, ಸಜಂಗು, ಸೆಜಂಗು. Either end of a piece of cotton or silk cloth used as a garment; the loose end of a garment; that end which is put over the shoulder or head; the ornamental colored cross stripes near each of the ends (ದಡೆ, ವಸ್ತ್ರ Nr.; ಅಂಚಲ Mr. 342; C.; Tě. ಚೆಪಿಂಗು; T. ಚಿಪಿಗು, a wing; see ಕೆಪಿ); cover, protection, refuge (Abh. P. 13, 70; C.). See ಒಚ್ಚೆರಗು, ಒಳಸೆರಗು, ಕಡೆ-, ಕುಡಿ-, ತುದಿ-, ಮೇಲ್-; Čpr. 5, 22; Grj. 2, after 106; Bp. 47, 47; 52, 27; Rśv. 13, after 71; Rāghè. 17, 64. 65; J. 6, 55; 19, 16; 30, 29; Prll. 3, 29; B. 1, 25; 5, 159. ಮೇಲುದು ಕುಚದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸೆಜಗು (Šm. 71). ಸೀಲೆಯ ಸೆರಗು (ಅಂಚಲ Hlâ.). ಗುಡಿಯ ಬೋಧಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ಸಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆರಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೀಜಿ (Sp.). ತಿವಾ ಎನ್ದರೆ ಸೆರಗು ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡ; ಭವಾ ಎನ್ದರೆ ಭೈರ ವಾಸ ಹಡಿದು ಬಿಟ್ಟ (Prv.). — ಸೆರಗೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. = ಸಜಗೊಡ್ಡು. To take the end of one's garment that is thrown over the shoulder, down under the shoulder, put both hands under it and stretch it forth as a sign of very humble petition (Čpr. 6, 87; C.).

ಸೆರೆಂಗು sĕrĕṅgu. = ಸೆರಗು, etc. (Šmd. 48; Čpr. 4, 82; 10, 17; Bp. 11, 34; 14, 6; Šśv. 1, 40; 3, after 35; see ಕಡೆ-, ನಡು-, ಮುಂಜೆರಂಗು). ಮೇಲುದಲಿ ಸೆರಂಗನ್ ಓಸರಿಸುವನ್ತಿರೆ (Šmd. 135).

ಸೆರೆಪಿ sĕrĕpi. 1. To narrow, to contract, to confine: to harass (see Śś. s. ಬೀಡ 2; T. ಚಿಪು, to narrow, to contract; to destroy; to kill; see s. ಕೆಪು).

ಸೆರೆಪಿ sĕrĕpi. 2. = ಸಜಿ. (fr. ಕೆಪು, q. v.). Confinement, captivity, bondage; a hold, a prison (C.; T. ಚಿಜ್ಜೈ; ಕಾರೆ Hlâ.; ಪ್ರಗ್ರಹ, ಉಪಗ್ರಹ, ಬನ್ಧಿ Nr.; ಬಳ್ಳಸ್ಸಿ Čt. I, 29; Čpr. 5, 36; Abh. P. 14, 43; 14, after 79; Grj. 3, after 103; J. 2, 5; 8, 3; Si. 322; see ಕೆಯಿ-, ಪೆಣ್-). ಆ ಸಭೆಯ ವರು ಅವನನ್ನು ಕೆಲವು ದಿವಸದ ತನಕ ಸೆಜಿಯೊಳಗಿಟ್ಟು (B. 5, 176). ಸೆಜಿಯ ಮನೆ (ಕಾರೆ, ಬನ್ದಸಾಲಯ Nr.). ಸೆಜೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬುತ್ತಿ ಬಿಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಸೆಜಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To fetter, to take prisoner. (ಸಿಂಹಳನಂ) ಸೆಜಿಗಟ್ಟಿ, ತನ್ದಪೆಂ (Rśv. 5, 130). — ಸೆಜಿಗೆಯ್. To confine, to hold fast or firm, to fetter (Čpr. 8, after 44; 10, 12; Abh. P. 1, 114; 9, after 191; Rśv. 6, after 11; Šśv. 2, 14; J. 8, 48). ಕುಳಂ ಪ್ರಾಸಮಾಗೆ ಪೇಳ್ದಿ ಕಳ್ಳುಂ ಕ್ಷಳನಂ ಸೆಜಿಗೆಯ್ವುದಾಗಿ ಲಕಾರಮುಂ ವಿಕಲ್ಪಮುಂ ಮಾಡ ಬಾರದು (Šmd. 13). — ಸೆಜಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take prisoner, to imprison, to shut up (Čpr. 4, 15; Abh. P. 15, 45; J. 29, 49). — ಸೆಜಿ ಬಿಡಿಸು. = ಸಜಿ². To release from confinement or prison (Bp. 40, 45; My.). — ಸೆಜಿ ಬಿಡು. Captivity to cease (J. 31, 63). — ಸೆಜಿಮನೆ. = ಸಜಿ². A prison (ಕಾರೆ, ಬನ್ದಸಾಲಯ Si. 298; ಗುಪ್ತ 426; J. 31, 26; B. 2, 25; 5, 57. 106; C.). — ಸೆಜಿಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರುವವನು (ಪ್ರಗ್ರಹ, ಉಪಗ್ರಹ, ಬನ್ದಿ Si. 298). — ಸೆಜಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be enclosed, to grow captive, to be made prisoner, to get into prison (Čpr. 8, 62; J. 17, 20; 27, 3). ಹೊಲೆಯಾಳಿಗೆ (on account of —) ಒನ್ದು ಮನೆಯಾಳು ಸೆಜಿಯಾಯಿತು (Prv.). — ಸೆಜಿಯಿರ್. -ಇರ್. To be imprisoned or shut up (J. 18, 8). — ಸೆಜಿವನೆ. -ಮನೆ. = ಸೆಜಿಮನೆ. (Čpr. 10, 111). — ಸೆಜಿವಿಡಿ. -ವಿಡಿ. To take prisoner (Grj. 4, after 70; Šśv. 1, after 79; Bh. 2, 4, 12). — ಸೆಜಿಸಾಲೆ. A jail (ಕಾರಗೃಹ Mr. 197). — ಸೆಜಿ ಹಾಕು. To imprison (My.). — ಸೆಜಿ ಹಿಡಿ. = ಸೆಜಿವಿಡಿ. (C.; B. 4, 9. 217). — ಸೆಜಿ ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ. Taking prisoner (ಪ್ರತಿಯತ್ನ Si. 434).

ಸೆರ್ಕು sĕrku. = ಸೆಕ್ಕು. To shove in, to put in, to insert, to tuck (the end of a garment) into another (part of the) garment (ವಸ್ತ್ರಾನ್ತರ ಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; M. ಚಿರುದು, ಚೊರುಗು; see ಚುಡ್ಡು 1; *cf.* Silelukku 1).

ಸೆಲದಿ sĕladi. = ಸೆಲನ್ದಿ. A spider (Tě. ಚಿಲಿಂದಿ 2; T., M. ಚಿಲನ್ತಿ). — ಸೆಲದಿನೂಲ್. A spider's thread or web (Bp. 43, 38). — ಸೆಲದಿಪುಯಿ. A spider (Bp. 13, 19).

ಸೆಲನ್ದಿ sĕlandi. = ಸೆಲದಿ. (V. 9, 56; Šśv. 2, 73).

ಸೆಲವು sĕlavu. Leave, permission, order (J. 10, 47; 12, 14; Tě.; Tě. also: expenses, charges; expendi-

ture; dismissal; *cf.* ಸಲ್ 1). — ಸೆಲವುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get permission (J. 20, 56).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 1. Sound, noise; echo (M. ಚಿಲಪ್ಪಿ, ಚಿಲೆ; T. చిల్మి; *cf.* ಕೆಲ್; T. చిల్, a clap of thunder; *cf.* ಸೊಲ್ 1). ತಬ್ದದಿನ್ದ ಹುಟ್ಟುವ ಸೆಲೆ (ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್, ಪ್ರತಿಧ್ವಾನ Si. 60). **ಸೆಲೆ sĕlĕ.** 2. A spring, a fountain-head (Tĕ. జిలె, సెలె; see ಚಿಲಮೆ). — ಸೆಲೆಪೊಡೆ. -ಒಡೆ. A spring to be opened (Bp. 18, 63).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 1. Tbh. of ತಿಲೆ (Śmd. 357; Abh. P. 12, 68).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 2. Tbh. of ತಿರ No. 3. See ಬಿಟ್ಟ-.

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 3. Tbh. of ಜೀಲ. Cloth. See Rāghĕ. s. ಸುರಿತಿ.

ಸೆಲ್ಲೆಸ sĕlleha. = ಸಲ್ಲೆಹ. ಸೆಲ್ಲೆಹದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ತಲ್ಕು, ತಂಕು Nr.).

ಸೆಳ sĕḷa. = ಸೆಳದು, etc. P. p. of ಸೆಳೆ 2, in ಸೆಳ ಕೊಳ್ಳು (My.) and ಸೆಳ ಸೆಳದು (Bp. 47, 47; 60, 48).

ಸೆಳತ sĕḷata. The act of pulling (My.). **2,** spasm (of the muscles, My.). **3,** the force or velocity of a stream (My.).

ಸೆಳದು sĕḷadu. = ಸೆಳೆದು. P. p. of ಸೆಳೆ 2. (C.; Dp. 32, 2; see ಸೆಳ-).

ಸೆಳವು sĕḷavu. The force or velocity of a stream (C.; B. 4, 38. 104).

ಸೆಳಸು sĕḷasu. 1. To cause to pull, etc. (My.).

ಸೆಳಸು sĕḷasu. 2. = ನೇಸು 1. To be envious, etc. (J. 22, 35).

ಸೆಳಸು sĕḷasu. 3. To cause to cane or flog (My.).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 1. A twig, a small branch, a stick, a staff, a rod, also one for training or punishing children (ಬಾಲಶಿಕ್ಷಾದಣ್ಡ Śmd. Dh., Śm. 114; Čpr. 3, 83; J. 10, 12; Bh. 1, 12, 3; Tĕ. సెలే; M. ചില്ല, ചില്ലു, a small branch; Tu. ಗೆಲ್ಲ, a branch, twig; *cf.* ಚಳ್ಳು, ಸಚ್ಚೆ; ಕೆಲ್ಲೆ?). ಬಾರ ಸೆಳೆ (ಪ್ರಾಜನ, ತೋದನ, ತೋತ್ರ Nr.). ಸೆಳೆಗೆ ಹೆದಬಿದ ಮಗು ಬಳೆಗೆ ಹೆದಬ್ಬೀತೇ? (Prv.). — ಸೆಳೆಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A slender branch (Śm. 118; Čpr. 7, 45; Grj. 3, after 103). — ಸೆಳೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A slender stick (Bp. 31, 4). — ಸೆಳೆನಡು. A waist like a small rod, a thin, delicate waist (Śm. 118; J. 8, 19; 26, 11). — ಸೆಳೆಮಿಂಚು. A rod-like lightning (Rāv. 8, 4; Śāv. 1, 46. 51). — ಸೆಳೆವಿಡಿ. To seize a small branch (J. 18, 25).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 2. To cane, to beat or flog with a stick (My.; *cf.* ಜಡಿ 4?).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 3. = ಸಳೆ. To draw or attract towards one's self, as a net (Bp. 27, 26), as a dear person (J. 13, 24; Bh. 1, 8, 61), as a military force (J. 18, 3), as the essence of poetical works (Čt. I, 1); to attract, to captivate, as people's eyes and mind (Bh. 1, 5, 8); to attempt to catch, as a reflected image (Prll. 3, 27); to take, as a drop (Rāv. 8, 117), as a bow (J. 25, 31); to levy forcibly, as tribute (Bh. 2, 3, 7); to take away, to rob, as grass (Čpr. 8, after 4), as a sword (Śāv. 3, 40), as a bow (Śāv. 4, 59) and all sorts of things (Bh. 2, 3, 6); to remove, as pride (J. 18, 2); to pull or take off or remove forcibly, as the end of a woman's garment from her breast (J. 25, 3), as the folds of a garment tucked in (J. 26, 19); to pull from an inclosure or sheath, as an arrow (J. 13, 36; Rām. 3, 8, 69), as a sword (J. 23, 61); to pull, as an ear (Čpr. 5, 64), as hair (Čpr. 6, 29), as the branch of a tree (Rāv. 9, 24); to pull up, to draw, as the reins (Rām. 3, 2, 22); to pull out, as pearls out of—(Rāghĕ. 17, 72); to pull or bend upwards (J. 28, 46); to pull or shake about, as clothes in washing (Bp. 60, 48); to draw up or suffer spasms, as the muscles of a limb or a limb (My.); to rush, to move forward with impetuosity, as the water of a stream or river (J. 6, 3; 9, 23; ಆಕರ್ಷಣ Śmd. Dh., Śm. 114; ಉರ್ಜು Śm. 86; ಸುಲಿ 107; ಕವರ್, ಇಬ್, ಸುಲಿ, ಪರಿಮುತ್ತೆ 63; ಪರಿಮುತ್ತೆ Kk. 71; ಈಬ್ Śmd. I; *cf.* ಚಳಕು 1 & 2. Remark: Si. 89, 273. 319. 320 uses it = ಎಬೆ, to draw, as a carriage, etc., which is unwarrantable). P. ps. ಸೆಳದು, ಸೆಳೆದು. ಸೆಳದು ಕೊಣ್ಡರ್ಥಂ (ಇರ್ಕುಳಿಗೊಣ್ಡುದು Čt. II, 96). ಪರರರ್ಥವ ಸೆಳೆದು ಕೊಮ್ಪ ಪಾತಕತನಂ (Jm. 22).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 4. = ಸೆಳೆದು. P. p. of ಸೆಳೆ 3, in ಸೆಳೆ ಸೆಳೆದು (J. 6, 3).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 5. Pulling; pulling off; robbing. **2,** the force of a stream or river (J. 25, 4; see ಎಡೆ-). — ಸೆಳೆಮಂಚ. (Śmd. 385, o. r. ತೂಗುಮಂಚ; Kk. 96). A cot that is pulled: a swinging cot (Čpr. 8, 8; Abh. P. 3, 75). — ಸೆಳೆಸೀರೆ. A woman's garment that is pulled off (Bh. 3, 2, 10). — ಸೆಳೆಸೂಬಿ. Robbing and plundering (J. 10, 53).

ಸೆಳೆಯ sĕḷĕya. Tbh. of ತಲ್ಕು 1 (?). See Mr. s. ಜಲಿ.

ಸೆಳ್ಳ sĕḷḷa. = ಚಳ್ಳೆ, etc. Cordia myxa Lin. ಸೆಳ್ಳದ ಮರ (ತೇಲು, ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ, etc. Nr.).

ಸೆಳ್ಳು sĕḷḷu. = ಚಳ್ಳು, etc. — ಸೆಳ್ಳುಗುರ್. -ಉಗುರ್. (Čt. II, 68; Śm. 118). A long (but nice pointed) nail (of women, Grj. 2, 87; 5, 61; 5, after 76; J. 15, 43; Rām. 6, 10, 12). ಬೀಡತಿಯು... ನುಣ್ಪಟ್ಟಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕನ್ನರಿಯನಿಟ್ಟು, ಸೆಳ್ಳುಗುರಿನ್ದಲಿ ಬಲಿದೊರಿದು ಮಿಡಿದು (Rāghĕ. 17, 66).

ಸೆಳ್ಳೆ sĕḷḷĕ. A wound made by scratching or a wale (ಚವುರ ಗಾಯ, ದಾಸುದಿ G. 504).

ಸೇಕ sêka. 1. = ಸೆಕೆ, etc. Heat (Čpr. 2, 74; Bp. 46, 31; Tĕ.; Mhr., H. ಶೇಕ, warming one's self before a fire; fomentation of a limb with heated cloths, leaves, etc.; warming or fomenting another; a little fire of sticks and rubbish for warming one's self). See ನಸು-.

ಸೇಕ sêka. 2. Sprinkling, besprinkling, moistening; aspersion; pouring out, effusion, emission; seminal effusion, impregnation; a libation, an offering; seminal fluid; a drop. See ಅಭಿಷೇಕ, ಉತ್ಸೇಕ, ನಿಷೇಕ.

ಸೇಕಡಾ sêkaḍâ. Per hundred; an aggregate of one hundred (My.; Mhr., H. ಶೇಕಡಾ).

ಸೇಕದಾರ sêkadâra. = ಶೇಕದಾರ. (My.; Si. 259).

ಸೇಕಪಾತ್ರ sêka-pâtra. A vessel for pouring out or holding water; *a baling-vessel, a bucket.*

ಸೇಕರಾವತ sêka-râvuta. A boasting horseman (Mhr. ಶೇಖೀ, boasting, vaunting). ಸೇಕರಾವತ ಎಲ್ಲಿ? ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಸೇಗುಡಸಿ sêguḍasi. = ಸೇಗುದಿ, etc. (Z.).

ಸೇಗುಡಿ sêguḍi. = ಸೇಗುದಿತೆ, etc. (Z.).

ಸೇಗುಡಿತೆ sêguḍitĕ. = ಸೇಗುಡಸಿ, ಸೇಗುದಿ, ಸೇಗುದುತೆ, ಸೇಗುರ್ಜೆ. A medical plant considered as one of the eight principal drugs (ಕಾರ್ಜತೀರ್ಜ, ಮಧುರಕ, ಕೃಂಗ, ಪ್ರಸ್ವಾಂಗ, ಜೀವಕ Nr. *b*; ಸೇಗುಡುತೆ Nr. *a*).

ಸೇಗುಡುತೆ sêguḍutĕ. = ಸೇಗುದಿತೆ, etc. (Nr. *a;* ತ್ವಗ್ಜೀವಿ Mr. 139, o. r. ಸೇಗುಡಿತೆ).

ಸೇಗುರ್ಜಿ sêgurĕi. = ಸೇಗುದಿತೆ, etc. The shrub Cadaba indica Lam. (Z.).

ಸೇಚ sêca. = ಸೇಚನ. (Čpr. 6, 38). See ಅ-.

ಸೇಚಕ sêcaka. Sprinkling, a sprinkler; a cloud. (ಮೋಡ G.).

ಸೇಚನ sêcana. The act of sprinkling, watering, besprinkling, moistening, pouring out, shedding, aspersion, effusion; impregnating, engendering; dripping, oozing out. 2, *a baling-vessel, a bucket.* See ತಳಿ1, ತುಳುಕು1.—ಸೇಚನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To sprinkle, to besprinkle (J. 19, 45; 34, 5).

ಸೇಚನಕ sêcanaka. = ಸೇಚನ. See ಅ-.

ಸೇಚನಿಕ sêcanika. The act of scattering or sprinkling (Čpr. 5, after 19).

ಸೇಚಿತ sêcita. Sprinkled, poured out, effused (Čpr. 1, 72).

ಸೇಡು sêḍu. 1. = ಸೇಡ್. (fr. ಸೆಡೆ 2). Bending, shrinking, contraction (Bh. 3, 9, 24). — ಸೇಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To shrink, to contract (Čpr. 8, after 4; Grj. 9, after 58; Bh. 1, 19, 23; 3, 9, 23). ಆಡವಿಯೊಳು ಮಡಿ ಹೊಡದು ಗಿಡ ಸೇಡುಗೊಣ್ಣನ್ದು, ಹುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಮಲ ಬೆಳದನ್ದು ಜೆಣ್ಣಿನ ನುಡಿಯ ನೆಟ್ಟು! (Sp.). — ಸೇಡುಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್.= ಸೇಡುಗೊಳ್. (Råv. 9, 28). — ಸೇಡು ಪಡು. = ಸೇಲ್ಪಡು (Šmd. 28). To shrink, etc. — ಸೇಡುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಸೇಡುಗೊಳ್. (Råv. 8, 125).

ಸೇಡು sêḍu. 2. = ಸಿಟ್ಟು. Anger, etc. (B. 4, 16).

ಸೇಣಿ sêṇi. Tbh. of ಶ್ರೇಣಿ (Šmd. 345 Mḍb.; ಸಮೂಹ ಕ್ಕೂ.; ಜಂಗುಳಿ, ನೆರವು, ಗೊನ್ದಣಿ, ಪಿಣ್ಡು, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಪಿಣ್ಡು, ಒಟ್ಟಣಿ, ಕಟ್ಟನ್ದ, ತಣ್ಣು, ತೊಪ್ಪೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ಪಿನ್ದ, ತೃಣ 96).

ಸೇತ sêta. Tbh. of ಶ್ವೇತ (Šmd. 368; Bp. 34, 6).

ಸೇತು sêtu. A ridge of earth, a mound, a bank, *a causeway,* a dike, a dam, any raised piece of ground separating fields; a landmark; *a bridge* (ವಾರಣ, ಕಟ್ಟಿ Mr. 416; ವರಣ, ಕಟ್ಟಿ Hlâ.; ಕಟ್ಟೆ, ಆಲಿ Si. 104). 2,= ಸೇತುಬನ್ಧ (Šmd. 188). 3, *the tree Crataeva roxburghii* R. Br. or Tapia crataeva (ವಾಯವಡಂಗ G.).

ಸೇತುಬನ್ಧ sêtu-bandha. The ridge of rocks extending from the south extremity of the Coromandel coast towards the island of Ceylon (supposed to have been formed by Hanumat as a bridge for the passage of Râma's forces against Râvaṇa, Sk.). 2, any causeway, bridge, etc.

ಸೇತುಬನ್ಧನ sêtu-bandhana. = ಸೇತುಬನ್ಧ No. 1. (My.).

ಸೇತುಯಾತ್ರೆ sêtu-yâtrĕ. A pilgrimage to the sêtubandhana (My.).

ಸೇತುವೆ sêtuvĕ. A bridge (My.; B. 4, 113. 204).

ಸೇತುಸ್ನಾನ sêtu-snâna. Bathing at sêtubandhana (My.).

ಸೇದಿ sêdi. (= ಚೇದಿ). — ಸೇದಿರಾಜ. N. (Bp. 27, 35).

ಸೇದು sêdu. 1. = ಸೇನ್ದು. To draw up water (from a well hand over hand by means of a rope, My.; Tĕ. ಚೇದು; T. ಜಾಮ್ಮು); to pull in (a string, as that of a paper kite, etc., My.; B. 4, 176); to draw in with the mouth, to drink (as blood, Bh. 8, 22, 48, or as another's life, Bh. 7, 1, 18); to snuff, to draw in with the breath (as snuff, the mucus of the nose, My.); to draw in (as breath, My.); to draw in a fluid (as roots, B. 3, 34); to draw or smoke (as a pipe, a shiroot, opium, etc., My.; B. 4, 40); to draw along, to drag (Bh. 3, 19, 46); to pull (as an elephant's trunk, J. 7, 47); to take away, to rob (as a cart, Râm. 1, 8, 31). **2,** muscles, limbs or the tongue to draw up or suffer spasms (My.; ನಾಲಿಗೆ ಸೇದಿ ಹೋಗುವದು, not to be able to speak a word, My.); to thorb and pain (as a wound, etc. in which pus is forming, My.); to be contracted or shrunk (as the belly, B. 3, 123). ಸೇದುವ ಬಾವಿ (ಆನ್ಲು, ಪ್ರಹೆ, ಹೂಪ Si. 90); ಸೇದುವ ಬಾವೀ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ನೀರೆತ್ತುವ ರಾಟೆ (343; see G. s. ರಾಟೆ). ನಾನಿಕದಿ ಸೇದುವ ಆನಿಲಂ (ಪೂರಕ Mr. 53). ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮುಂಗನಾದ.—ಸೇದಿದ ನೀರು ಹಾದೀಲಿ ಹಾಕ್ಯಾರೇನೀ (Prvs.). (*Cf.* M. ತೇಗು, ತೇವು, to draw water, empty a well, bale out for irrigation).

ಸೇದು sêdu. 2. Drawing, etc. — ಸೇದುಬಾವಿ. A well for drawing water (My.). ಸೇದುಬಾವಿ ಕಣ್ಣು, ನಾಯಿ ಸನ್ತೋಷ ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸೇದೆ sêdĕ. Fatigue, weariness, distress (ಬಡಿಲ್ಕೆ Čt. I, 50; II, 37; Kk. 46; Šm. 59; Tĕ. ತಾಡೆ, ಸೇದೆ).

ಸೇದ್ಯ sêdya. Cultivation, tillage, farming (Tĕ.; R.; *cf.* ಕೆಯ್ 2).

ಸೇನ sêna. 1. Tbh. of ಶ್ಯೇನ (Čpr. 6, 27).

ಸೇನ sa-ina. 2. Having a lord, possessing a master or leader (Sk.). 2,= ಸೇನಾ. (Sk.).

ಸೇನ sêna. 3. An officer who collects the revenue in a village (H. ಸೇನಾ).

ಸೇನಬೋವ sêna-bôva. = ಶಾನಭೋಗ, etc. The clerk of a village or of some villages (ಕಾಯಸ್ಥ, ಅಕ್ಷರಜೀವಕ Hlâ.; ಅಕ್ಷರಜೀವಿ, etc. Mr. 358; Bp. 9, 42).

ಸೇನಾಂಗ sêna-aṅga. *A component part of an army.*

ಸೇನಾಧಿಪತಿ sênâ-adhipati. The leader of an army, a general (ಪಡೆವಳ Kk. 37; ಸೇನಾನಿ, etc., ದಂಡನಾಯಿ Si. 279).

ಸೇನಾನಾಯಕ sênâ-nâyaka. = ಸೇನಾನಿ. See Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶ ಪ್ರಧಾನ.

ಸೇನಾನಿ sênâ-ni (*i. e.* nî). *The leader of an army, a commander, a general* (ಪಡೆವಳ Šm. 45). *Skanda,* the god of war.

ಸೇನಾಪತಿ sênâ-pati. An army-chief, a general (ಬಲಿ, ಚಮೂಪ Nn. 16; Čpr. 2, after 93).

ಸೇನಾಮುಖ sênâ-mukha. *A division or battalion of an army, a company consisting of three elephants, three chariots, nine horse and fifteen foot.*

ಸೇನಾರಕ್ಷೆ sênâ-raksha. Army-protector: *a guard, a sentinel.*

ಸೇನೆ sênĕ. ಸೇನಾ. = ಶಾನೆ, ಸಾನೆ. *A host, an army, an armed force* (ಪಡೆ Nn. 114. 127; Śm. 90).

ಸೇನ್ದು sêndu. (Śmd. 48). = ಸೇದು 1. To draw water out (of a well, jalaniṣkramaṇa Śmd. Dd.).

ಸೇನ್ದೂರ sêndûra. Tbh. of ಸಿನ್ದೂರ. (ನಾಗಸಮ್ಭವ G.).

ಸೇಬು sêbu. An apple (My.; Sk. ಸೇಬ; see H. s. ಸೀಬಿ).

ಸೇಮ sêma. Tbh. of ಕ್ಷೇಮ (Śmd. 346).

ಸೇರ್ sêr. = (ಸಾರ್ 1), ಸೇರು 1. To become or be close or near; to go to; to approach; to reach; to come; to belong to; to enter; to be included; to be connected with; to join; to side with, to join; to join, to have connection with (a female); to assemble, to meet, to be collected; to agree to, to concur with; harmony, concord or friendship to exist; to suit or agree with, as food; to be suitable or agreeable (ಸಾನುಮತ Śmd. Dh.; My. as ಸೇರು; T. ಚೇರ್, ಚೇರು; M., Tĕ. ಚೇರು); to obtain (Bp. 30, 14 as ಸೇರು). P. p. ಸೇರ್ದು (J. 31, 30).

ಸೇರಿಕೆ sêrikĕ. Meeting, union, etc. (ಮೇಲಕ, ಸಂಗ, ಸಂಗಮ Si. 398); agreement, etc.

ಸೇರಿಗೆ sêrigĕ. Being or coming near, approaching, etc. (ಉಪಸನ್ನ Mr. 457).

ಸೇರಿಸು sêrisu. To join (v. t.); to put together; to put to; to attach; to cause to reach or arrive at; to put into; to make enter; to insert: to fix; to assemble (v. t.). ನೃತ್ತ ಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೂರಿನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಏಕತಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಗೊಳಿಸುವದು (ಏಕತಾಲ, etc. Si. 62); ಹಲ್ಲುಗೋಲು ಮುನ್ತಾದವು ಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ ದಡ ಸೇರಿಸಿ ತಕ್ಕ ಕೂಲಿ (ಆತರ 84); ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಸೇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಂಗೆಯ್ಗಳು (ಅಂಜಲಿ 212); ಅನೇಕ ಪರಿಮಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಧೂಪ (ವೈಕಧೂಪ 227); ಹೆಣವನ್ನು ಸುಡುವ ದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಕಟ್ಟಿಗೇ ಚಿತಿ (ಚಿತೆ, etc. 297); ಸೇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಂಗೂಢ, ಸಂಕಲಿತ 379). ಇವನನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿನ ಬಾರದು (B. 2, 8). ಹಲವು ಪ್ರಾನ್ತಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ್ಕಿಣ್ಣ, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದನು (4, 81). ವ್ಯಾಪಾರದೊಳಗೆ ಬಣ್ಣವಲವನ್ನು ಸೇರಿಸುವದು ಒನ್ದುವಿಧ ಉಣ್ಟು (5, 101). ಸಾಕಿದ ಮಗ ನಾಕ ಸೇರಿಸ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Bp. 5, 42; 35, 54; 40, 40; 49, 15; C. Bp. 42, 24.

ಸೇರು sêru. 1. = ಸೇರ್, q. v. P. p. ಸೇರಿ. ಒನ್ದು ಸರಮಾಗಿರ್ದ ಹಾರಂ ಕಣ್ಮಿಕೆ; ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ತೋರಮುತ್ತಿನ ಸರಂ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 338); ದಣ್ಡೆ ನಿಡಿದಾಗಿರಲು ನ್ರಗುವಕ್ಕುಂ; ಸೇರಿಪ್ಪ ಕುಸುಮುಮ್ ಉತ್ತಂನಮಕ್ಕುಂ (334). ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದಗಳ ಗುಮ್ಪು ಹೇಳಿಲ್ ಪಟ್ಟಿತು (Si. 28); ಬಹು ಮನ್ದಿ ಸೇರಿ ಕರೆಯಿಸುವದು (ಸಂಹೂತಿ 55); ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನಿನ್ದ ಆಡುವಿಕೆ (ದ್ರವ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72); ದೋಣಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನ ಹಾಯ್ದು ಆಚೆ ದಡಕ್ಕೆ ಸೇರ ತಕ್ಕ ದುನ್ತರಜಲವೈಳ್ ಹೊಂ ಮುನ್ತಾದವುಗಳು (ನಾವ್ಯ 83); ಈ ಪ್ರಾನ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಭೂಮಿ (ಸೀಮೆ 113); ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಸೇರದೆ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲದ ಕೂದಲು (ತ್ರೀವರ್ಣ, etc. 216); ಒಣ್ಣಿಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಸೇರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಲೋಹದ ಬಳೆ (ನೇಮಿ, etc. 276); ಅನೇಕರು ಸೇರಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವವರು (ಚಾಕ್ರಿಕ, etc. 292); ಎರಡು ಸೇನೆಗಳೂ ದೊಮ್ಮಿಯಾಗಿ ಸೇರಿ ಹೋರಾಡುವ ದ್ವನ್ದ್ವಯುದ್ಧ (ತುಮುಲ 294); ಮರಕ್ಕೆ ಸೇರದೇ ಇರುವ ಅಬ್ಬಿಣ ಸೇಗಟು (ನಿರೀಷ, ಕೂಟಕ 303); ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಣು ಒತ್ತಾಗಿರುವನ್ಯಾದು (ಘನ, ನಿರನ್ತರ, ಸಾನ್ದ್ರ 371). ಸರ್ವಾನುಜಿಹೆಣಿಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ತೆ (Bp.). ಸಿತನೊಳಗೆ ಸೇರದಿಹ ಸುತನಿನ್ದ ಫಲವೇನು? (Dp. 167). ವಾಲಿಯಿಲ್ಲದ ಊರ ಸೇರಿರ್ದು, ಫಲವೇನು? (167). ದುರ್ಜನರ ಸೇರದಿರು, ಮನವೆ! (172). ನನಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ ಕೂಡು ಕೊಣ್ಡು ಆಡುವದು ಸೇರುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 16). ಗಣ್ಡುಗುಬ್ಬಿ ಹೊಱಿಗಿನ್ದ ಬನ್ದು, ಆ ಗೂಡು ಸೇರಿತು (2, 6). ದೊಡ್ಡಪ್ಪನೆವ್ವನವನು ಪಟಿಂಗರೊಳಗೆ ಸೇರಿ (2, 25). ಆವರು ಬಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸೇರದೆ, ದಿನಾಲು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಜಗಳಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (2, 30). ಆ ಹುಚ್ಚುಮುಂಡಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಸೇರಲಿಲ್ಲ (2, 45). ಬೆಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹೊಲಸುತನ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ (3, 31). ಎರಡನೆಯವರು ನಮಗೆ ಸೇರದಿದ್ದರೆ ನಾವೂ ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ (3, 105). ಬಣ್ಣ ಬೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ದೇಶಗಳು ಸೇರಿರುತ್ತವೆ (4, 98). ನಾನು ಸಂಸಾರ ಬಿಟ್ಟು, ಆಡಿ ಸೇರಿ, ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷವಾಯಿತು (4, 170). ನೆನ್ಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡು (4, 194). ಬೌದ್ಧಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಷ್ಟು ಜನರು ಬೇಜೆ ಯಾವ ಮತಕ್ಕೂ ಸೇರಲಿಲ್ಲ (4, 214). ಕಟ್ಟರೂ ಪಟ್ಟಣಾ ಸೇರ ಬೇಕು.—ತಾಯಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ನಾಯಿಗೆ ಸಹ ಸೇರದು.—ಬೇಕು ಅನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ನಾಕ ಸೇರುವನೇ?—ನಾಕ್ಷಾತುರ್ಯವಿದ್ದವನಾದರೆ ನಾಕ ಸೇರುವನೇ?—ಸೇರದ ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು (Prvs.). See Bp. 11, 10; 26, 50; 28, 37; 30, 14; 43, 7; 48, 18; R&v. 9, 23; J. 1, 5; 6, 42; 18, 23; Prv. s. ಹೋರು 1.— ಸೇರಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to enter or come into (B. 2, 3; 5, 13).— ಸೇರು ಸೇರು. rep. (J. 25, 29).

ಸೇರು sêru. 2. Meeting, etc.— ಸೇರುಪಡಿ. Friendly intercourse (Râm. 6, 51, 84).

ಸೇರು sêru. 1. A seer, a measure of weight or capacity that varies in various parts of the country (C.; Tĕ.; T. ಚೇರ್; M. ತೇರ್; Mhr., H. ತೇರ; B. 4, 40. 71; 5, 102). ಸೇರು ರಾಜ, ಮಣ ಬಣ್ಣ.—ಸೇರು ಹೊಱಿದ ತ್ರಾಸು ಭಾರ ಹೊತ್ತೀತೇ?—ಸೇರು ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ಮಾಡ್ಲಾಟದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಸೆಟ್ಟಿ.

ಸೇರು sêru. 2. See Mr. s. ಶತಮೂಲಿ.

ಸೇರುವಿಕೆ sêruvikĕ. Joining, etc. (ಸನ್ಧಿ, ಶ್ಲೇಷ Si. 390). ಹೆಣ್ಣುಪಶುವಿನ ಬಿಡಿಗೆ ಗಣ್ಣುಪಶುವು ಕಾಮಾತುರವಾಗಿ ಸೇರುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ 396); ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರುವಿಕೆ (ಯೋಗ, ಸಂಗತಿ 410).

ಸೇರುವೆ sêruvĕ. = ಸೇರ್ವೆ. Connection (Râm. 1, 6, 48; Bh. 1, 8, 72); company (J. 6, 22); assemblage, mass (Bp. 26, 35). (Tĕ. ಚೇರುವೆ). **2,** a herd of cattle (My.). See ಉಳಿತ; ಸನ್ದುಸೇರುವೆ.— ಸೇರುವೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be joined together (J. 6, 34).

ಸೇರುವೆಗಾವಲಿ sêruvĕ-gẫva. The native officer in charge of the public establishment for rearing cattle (My.).

ಸೇರೆ sêrĕ. = ಸೆರೆ, etc. (ಪ್ರಸೃತಿ Si. 212; My.; Bp. 12, 28; J. 6, 21). ವೇಷಪಾಶಸಮುಯದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೂ ಗುರುಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರವಿನಯಭಾವಗಳನ್ನು ತೋರ್ಪುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಗಿದ ಕೈಯ್ಯಳ ಸೇರೆ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ (Si. 248). See ಒಜ್ಜೀರೆ.

ಸೇಱಿಸು sêṟu. = ಸೀಱು 2. To rail at, to scoff, to treat with derision or scorn (Bp. 36, 28; 45, 18).

ಸೇರ್ವೆ sêrvĕ. = ಸೇರುವೆ No. 2. (My.). (T. ಚೇರ್ವೈ, mixture, commixture; a body of soldiers).

ಸೇರ್ವೆಗಾರಿ sêrvĕ-gâra. = ಸೇರುವೆಸಾಬಿ. (My.; T. ಚೇರ್ವೈಕ್ಕಾರನ್, a commander of a body of soldiers).

ಸೇಲೆ sêlĕ. = ಶೇಲೆ, ಸಾಲೆ 2, etc., ಸೆಲೆ 3. Tbh. of ಚೇಲ. Cloth, etc. (Bp. 21, 11; 23, 36; My.).

ಸೇವ sêva. (Śmd. 25). Tbh. of ಶೇವ (?).

ಸೇವಕ sêvaka. Serving; worshipping; practising; servile, dependent; (service, devotion). 2, *a servant, an attendant, a follower;* a worshipper, a votary (ಆಳ್ Śmd. Dh.; Śm. 115; ಗಜಜೀವ Mr. 157). Feminine ಸೇವಕಳು (B. 5, 286). ಸೇವಕನಿಗೆ ಅಾವಕತನವಿರ ಬಾರದು.—ತಾರತಮ್ಯವಜ್ಞಿಯು ದವ ಬೊರೆಯಲ್ಲ, ಮಾತು ಮಾಜಿದವ ಸೇವಕನಲ್ಲ (Prvs.). — ಸೇವಕದ ಗೌರವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 8).

ಸೇವಕಾವೃತ್ತಿ sêvaka-â-vṛitti. The business or functions of a servant (My.).

ಸೇವಗೆ sêvagĕ. (Śmd. 25). = ಸಾವಿಗೆ, etc., ಸೇವಿಗೆ. Macaroni, vermicelli (Bp. 19, 65; Râm. 5, 8, 69).

ಸೇವಧಿ sêva-dhi. = ಶೇವಧಿ. (Śk.).

ಸೇವನ sêvana. 1. The act of following, serving, service; devotion or addiction to, being fond of, fondness for, using, practising, adopting, enjoying, taking, trying. — ಸೇವನ ಮಾಡು. To use, to enjoy, to take (B. 4, 25. 149).

ಸೇವನ sêvana. 2. *The act of sewing, darning, stitching;* a sack.

ಸೇವನೆ sêvanĕ. = ಸೇವನ 1. Service; devotion or addiction to, etc. (Čpr. 4, 3; 6, 86; Bp. 13, 10; 26, 47; My.).

ಸೇವನ್ತಿ sêvanti. = ಸಾವನ್ತಿ, ಸಾವನ್ತಿಗೆ, etc. A kind of jasmine, Jasminum auriculatum Vahl. (ಮಾಗಧಿ, ಯೂಥಿಕೆ Mr. 123; Sk. ಸೇವನ್ತಿಕಾ, ಸೇವನ್ತೀ, ಸೇವತೀ, the Indian white rose, Rosa glandulifera).

ಸೇವನ್ತಿಗೆ sêvantigĕ. = ಸೇವನ್ತಿ, etc. Jasminum auriculatum (ನಾಗಧಿ, ಯೂಥಿಕೆ Hâ.; ಗುಜ್ಜಗೆ Śm. 26; Kk. 22; ಕಾತಿ Čt. I, 38; ಶತಪತ್ರ, ಮಾಗಧಿ Nn. 49). ಮಾಗಧಿ, ಗಣಿಕೆ, ಯೂಥಿಕೆ, ಅ ಮ್ಮಜ್ಜೆ ಎನ್ದಡೆ ಸೇವನ್ತಿಗೆ; ಅದು ಪೊಮ್ಮಣ್ಣಿಮಾದಡೆ ಹೇಮಪುಷ್ಪಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Grj. 5, 55; J. 3, 33; 8, 23. 2, the garden-flower Chrysanthemum indicum Lin. (My.; T. ಚಾಮನ್ದಿ; Tĕ. ಚೇಮನ್ತಿ, ಸೇಮನ್ತಿ, ಸೇವನ್ತಿ; M. ಚಾಮನ್ತಿ, ಚಿವ್ವನ್ದಿ, ಚೇಮನ್ದಿ; T. ಚಿವ್ವನ್ದಿ, Chrys. ind. with a red flower).

ಸೇವಳ sêvaḷa. = ಸೇವಾಳ. (G.).

ಸೇವಾವೃತ್ತಿ sêvâ-vṛitti. The functions of service (My.).

ಸೇವಾಳ sêvâḷa. Tbh. of ಶೇವಾಲ. (ಪಾವನ Śm. 35). — ಸೇವಾಳ ಮೈರೆ. -o-ಪೊರೆ. To be furnished with sêvâḷa (Abh. P. 5, 130; 12, 13).

ಸೇವಿ sêvi. Following, serving; practising, using; a servant. See ಸಂ-.

ಸೇವಿಗೆ sêvigĕ. = ಸೇವಗೆ, etc. (ಪಿಷ್ಟತನ್ತು Mr. 213, o. r. ಸೇವಗೆ; My.; Sk. ಸೇವಿಕಾ, a kind of sweetmeat).

ಸೇವಿತ sêvita. Followed; served, attended on; honoured, adored, worshipped; enjoyed, cherished, practised, used; infested or frequented by. (Mr. after 90).

ಸೇವಿಸು sêvisu. To serve, to honour, to worship (Śmd. 398; Śśv. 1, after 71; 1, 77; J. 4, 64; 5, 54; 14, 26; 19, 5; B. 4, 59; My.). 2, to enjoy, to use, to take, to eat or drink (Bp. 11, 11; 43, 78; 50, 4; 57, 78; 59, 11; J. 3, 8; My.; see Sp. s. ಬಯ್ಯಿಡು).

ಸೇವೆ sêvĕ. ಸೇವಾ. *Service, attendance; worship, homage;* devotion or addiction to; use, practice, employment; resorting to, frequenting. ಸೇವೆಗಿಲ್ಲದ ಬಣ್ಣ, ಭಾವಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ (Prv.). — ಸೇವೆಗೆಯ್. To use, etc. (V. 4, 16). — ಸೇವೆ ಮಾಡು. To do service, to serve. ನಿಮಗೆ ಮುನ್ನವೆ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡುವನು (Bp. 48, 23). ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ದಣ್ಣಿಕ್ಕೆ ಸಾಲದು (Prv.).

ಸೇವ್ಯ sêvya. To be served or obeyed, to be worshipped or honoured, honourable, worthy; to be practised, to be used or employed or enjoyed; to be taken care of or guarded. See Čpr. 2, 41; Śmd. 174. 192. 296; Čh. v. 128; Nn. 3; Bp. 8, 38; 53, 41. 2, *the root of Andropogon muricatus.*

ಸೇವ್ಯಮಾನ sêvyamâna. Being served or waited on, being attended on. (Čpr. 1, 50).

ಸೇಸ sêsa. Tbh. of ಶೇಷ (Śmd. 335).

ಸೇಸಿ sêsi. Tbh. of ಶೇಷಿ. See ಎಜಯ-.

ಸೇಸೆ sêsĕ. = ಶಾಸೆ, ಸಾಸೆ. Tbh. of ಶೇಷೆ (Śmd. 335; Tĕ. ಶಾಸೆ, ಸೇಸೆ; My.). See Rêv. 8, 118; ಎೀರ-. ಮದುವೆಗೆ ತನ್ನ ಅಕ್ಕ ಸೇಸೆಗೆ ತೀರಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಸೇಸಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or throw sêsĕ (Čpr. 6, 91; 7, 60. 121; Śmd. 63; Grj. 2, after 106). — ಸೇಸೆ ಅನ್. To receive sêsĕ (Abh. P. 6, 47; Grj. 10, after 79). — ಸೇಸೆ ಕೆಯ್ಯೊಳ್. = ಸೇಸೆ ಅನ್. (Č. Bp. 47, 5). — ಸೇಸೆ ತಳಿ. To strew or throw sêsĕ (Abh. P. 3, 46; J. 24, 72). — ಸೇಸೆದಳಿ. -ತಳಿ. = ಸೇಸೆ ತಳಿ. (J. 11, 6; 29, 41; 33, 23). — ಸೇಸೆ ಸೂಸು. = ಸೇಸೆ ತಳಿ. (J. 8, 12).

ಸೇಳ್ತಿ sêḷ. = ಸೇಡು 1. — ಸೇಳ್ಪಿಡು. = ಸೇಡು ಪಡು (Śmd. 28).

ಸೈ sêy. say. = ಸಯ್.

ಸೈ sêy. say. = ಸಯ್.

ಸೈಂಹಿಕೇಯ saiṁhikêya. (fr. ಸಿಂಹಿಕಾ). *Siṁhikâ's child: Râhu.*

ಸೈಕತ saikata. *Sandy; a sand-bank, an islet* (see Mr. s. ಪುಲಿನ).

ಸೈತವಾಹಿನಿ saitavâhini. (fr. ಸಿತ-ವಾಹಿನೀ). *The river Bahudâ.*

ಸೈತಾನ saitâna. Satan, the devil (My.; Mhr., H.).

ಸೈತ್ಯ saitya. Tbh. of ಶೈತ್ಯ. Prevalence of cold in the system. ಪೈತ್ಯವಾದವನಿಗೆ ಸೈತ್ಯವಾಗದೋ? (Prv.).

ಸೈದ್ಧಾನ್ತಿಕ saiddhântika. (fr. ಸಿದ್ಧಾನ್ತ). One who knows the real truth. (Čpr. 1, 22. 26).

ಸೈನಿಕ sainika. (fr. ಸೇನಾ). Relating or belonging to an army, military, drawn up in martial array. 2, *a soldier.* 3, a body of forces in array. 4, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸೈನ್ಧವ saindava. Tbh. of ಸೈನ್ಧವ (Śmd. 339).

ಸೈನ್ಧವ saindhava. (fr. ಸಿನ್ಧು). = ನೈನ್ದವ, ನೈನವ. Produced or born in Sindh. 2, belonging to the sea, oceanic, marine, aquatic. 3, a man of the country of Sindh; the king of Sindh, Jayadratha (see ದುಷ್ಪಚತುಷ್ಪಯ). 4, the country of Sindh (ದೇಶ Nn. 23). 5, a horse bred in Sindh; *a horse* (ಆಶ್ವ, ಕುದುರೆ 23; ಆಶ್ವ Mr. 504). 6, *a kind of rock-salt* (ಲವಣ, ಉಷ್ಣ 23; ಲವಣ 504). 7, the moon (ಚನ್ದ್ರ, ಸೋಮನು 23; ಚನ್ದ್ರ 504). 8, a parrot (ಶುಕ, ಗಿಳಿ 23).

ಸೈನ್ಯ sainya. (fr. ಸೇನಾ). *A soldier.* 2, *an army.*

ಸೈರಣೆ sairaṇĕ. = ಸಯ್ರಣೆ.

ಸೈರನ್ಧ್ರಿ sairandhri. = ಸೈರಿನ್ಧ್ರಿ, ಸೈಳೇನ್ಧ್ರಿ. A maid-servant or female attendant in the women's apartments; an inde-

pendent female artizan working in another person's house; *a female perfumer, a toilet-woman* (ಗನ್ಧಕಾರಿಕೆ, ಗಟ್ಟವಳ್ತಿ Hlā.; ಗಟ್ಟವಳ್ತಿ Mr. 304; see Nr. s. ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ). 2, N. of Draupadī.

ಸೈರಿಕ sairika. (fr. ಸೀರ). Relating or belonging to a plough. 2, *a ploughman.* 3, a plough-ox.

ಸೈರಿನ್ಧ್ರಿ sairindhri. = ಸೈರನ್ಧ್ರಿ. (Colebr.).

ಸೈರಿಭ sairibha. *A buffalo.*

ಸೈರಿಸು sairisu. = ಸಯ್ರಿಸು.

ಸೈರೀಯಕ sairīyaka. *The shrub Barleria cristata.*

ಸೈರೇಯಕ sairēyaka. = ಸೈರೀಯಕ. (Sk.; ಗೋರಟೇ ಗಿಡ G.).

ಸೈಲು sailu. Slack, loose; not firm (B. 4, 92; 5, 298; Mhr. ಸೈಲ; *cf.* ಸಡ್ಲು 2).

ಸೈವ saiva. Tbh. of ಶೈವ (Śmd. 357).

ಸೈಲೇನ್ದ್ರಿ sailēndri. Tbh. of ಸೈರನ್ಧ್ರಿ. (J. 6, 50; Bh. 4, 1, 7).

ಸೊ ಕಂ. Tbh. of ಶ್ವ and ಸ್ವ. See ಸೊತನ್ತ್ರ, ಸೊತನ್ತ್ರತೆ, ಸೊಪಡ, ಸೊಸಮಯ.

ಸೊಂಯಿ sōṁyi. = ಚುಂಯಿ, etc. (S. Mhr.).

ಸೊಕ sōka. Tbh. of ಸುಖ (Śmd. 355, o. r. ಸೊಗ; Čt. II, 60; Kk. 31; Śm. 76; Čpr. 4, 80; 8, 78. 83).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 1. = ಸುಕ್ರ್ಕು 2, etc. A wrinkle, etc. (My.).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 2. = ಸೊಕ್ರ್ಕು 1. To become mad, intoxicated, infatuated or rutty; to grow stupefied, bewildered or confused; to grow proud or arrogant (C.; Tē. ಜೊಕ್ಕು; see s. ಜೊಂಗುಳಿ and ಜೊಮ್ಮಿಸು 2; Abh. P. 11, 23; Bp. 1, 34; 31, 13; 56, 21; 59, 20; J. 7, 31; 11, 23; 29, 10. 25; 31, 27; Abhā. 2, 52). ಸೊಕ್ಕದಾತ (ಸ್ತ್ರೀವ, ಮತ್ತ Hlā.). ಸೊಕ್ಕದವಂ (ನುತ್ತ Mr. 246). ಸೊಕ್ಕದವನು (ಮದಿರ್ತ); ಸೊಕ್ಕದವಳು (ವಾಣಿನಿ); ಇಕ್ಕದ ಮದದಿನ್ದ ಸೊಕ್ಕದ ಆನೆ (ಮದಕಳ, ಮದೋತ್ಕಟ Nr.). ಸೊಕ್ಕದ ಆನೆ (ಮದೇಭ Nn. 74); ಸೊಕ್ಕದವನು (ಉನ್ಮತ್ತ 115). ಸೊಕ್ಕದಂ (ಮೂರ್ಛ Bhn. 65). ಸೊಕ್ಕ ನಡೆಯುವ ಭೃತ್ಯನವ ಕಶ್ಯರಕ್ಯತ್ಯ (Dp. 54). ಸೊಕ್ಕದ್ದು ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ, ಉಕ್ಕಿದ್ದು ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಯುತ್ತದೆ (Prv.). **2,** to stupefy (My., in ಅಡಿಕೆ ಸೊಕ್ಕತು).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 3. = ಸೊಕ್ರ್ಕು 2. Infatuation, intoxication, rut; stupefaction, torpor, loss of consciousness (Čpr. 8, 78; *cf.* ಸೊಪ್ಪು 3); pride (Čpr. 5, 121; C.; T. ಜೊಕ್ಕು; Tē. ಜೊಕ್ಕು, ಸುಕ್ಕು, ಸೊಕ್ಕು). ಸೊಕ್ಕು ಬನ್ದರೆ ನಿತ್ತರ ಕುಡಿದಾನು, ಸಿಕ್ಕು ಬನ್ದರೆ ಮುಸರೆ ತಿನ್ದಾನು (Prv.). **2,** a substance that produces torpor (Bp. 42, 17). — ಸೊಕ್ಕಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A stupefying areca nut (My.). — ಸೊಕ್ಕಾನೆ. -ಆನೆ. = ಸೊರ್ಕಾನೆ. An elephant in rut (J. 3, 24; 6, 39; 8, 20; 14, 6; 28, 2. 43). — ಸೊಕ್ಕುಜು. -ಇಜು. To grow proud (Śmd. 204 Mdb.). — ಸೊಕ್ಕಿಜು. -ಇಜು. Pride to abate or be humbled. ಸೊಕ್ಕಿಜಿದವನು (ಅತ್ತಗನ್ಧ G.). — ಸೊಕ್ಕಿಜಿಸು. -ಇಜಿಸು. To abate or abandon pride (B. 5, 61). — ಸೊಕ್ಕುಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. = ಸೊರ್ಕುಗೋಗಿಲೆ. A kōgilĕ in ecstasy (on account of the vernal season, Čt. II, 68). — ಸೊಕ್ಕುಜವ್ವನ. Mad, foolish, lusty youth (J. 6, 12; 16, 3; 28, 49). — ಸೊಕ್ಕುತಕ್ಕೆ. An embrace that causes stupor (J. 11, 17). — ಸೊಕ್ಕುದಕ್ಕೆ. -ತಕ್ಕೆ. = ಸೊಕ್ಕುತಕ್ಕೆ. (J. 15, 5). — ಸೊಕ್ಕುನೀರ್. The juice of rut, the ichor of a ruttish elephant (ಮದಜಲ ಕಂ.; ಮದ, ದಾನ Si. 269). — ಸೊಕ್ಕು ಮಾಡು. To manifest pride, to become proud (B. 3, 93). — ಸೊಕ್ಕೇಜು. -ಏಜು. Pride or insolence to arise (B. 4, 133).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 4. = ಸೊಂಕು 1. To touch, to come in contact with; to catch, to infect; to attack (Bh. 3, 13, 26). ಮದ ಸೊಕ್ಕಿದ ಆನೆ (ಪ್ರಥಿನ್ನ, ಗರ್ಜ, ಮತ್ತ Nr.).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 5. = ಸೊಂಕು 2, etc. Touch; coitus (J. 26, 11).

ಸೊಕ್ಕುಹ sōkkuha. Becoming or being mad, etc. (ಮಾದ, ಮದ Nr.).

ಸೊಗ sōga. P. p. of ಸೊಗಸು 1, in ಸೊಗ ಸೊಗಸು (J. 3, 37).

ಸೊಗ sōga. Tbh. of ಸುಖ (Kk. 31; Śm. 76; Śāv. 3, after 35). — ಸೊಗವ್ವುಡೆ. -ಒ-ಪಡೆ. To get joy (V. 23, 8).

ಸೊಗಡು sōgaḍu. 1. = ಸೊವಡು. A sharp smell; smell in general (ಹಸುಕು, ನಾತ, ಸೊವಡು, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Śm. 23, o. r. ಸೊಗಡ; J. 2, 24; 28, 2. 43; Bh. 3, 19, 37; *cf.* ಕವುರು?). — ಸೊಗಡುಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. = ಸೊಗಡು. (J. 18, 25).

ಸೊಗಡು sōgaḍu. 2. Touch, etc. ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ತನಗೆ ಔಷಧನ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಆ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರಿಸಿದ್ದುನ್ದ ಅವನು ಅವಳ ಹತ್ತರ ಹೋದಾಗ ಅವಳ ಸೊಗಡಿನಿನ್ದ ಅವನಿಗೆ ಜ್ವರ ಹುಟ್ಟಿ ಬೇಗನೇ ತೀರಿದನು (B. 5, 210). — ಸೊಗಡುರೋಗ. A disease caused by contact; a contagious disease (ಸ್ವರ್ಶ, ಅಣ್ಪು ರೋಗ G.).

ಸೊಗದಿ sōgadi. = ಸೊಗದೆ, q. v.

ಸೊಗದೆ sōgadĕ. (Tbh. of ಸುಗನ್ಧಿ). — ಸೊಗದೇ ಬೇರು. (ಗೋಪಿ, ತ್ಯಾಮೆ, ತಾರಿವೆ, ಆನನ್ದೆ, ಉತ್ಪಲಸಾರಿವೆ, ಸುಗನ್ಧಪಾಲ, ಸೊಗದಿ Si. 149; ತ್ಯಾಮೆ 443). 2, the medicinal shrub Withania somnifera Dunal. (St. & Pl.).

ಸೊಗಯಿಸು sōgayisu. = ಸೊಗಸು 1. To shine, to be or look beautiful or handsome, to appear to advantage, to be pleasant or agreeable; to appear (ಕೋಭೆ Śmd. Dh.; ಶೋಭನಪಾಗು 268; ಹಿತ ಮಾಗು 268 Cm.; Čpr. 1, 69. 70. 105. 129. 135; 4, 72; Čh. v. 4; Rśv. 2, 2; 5, 28; J. 1, 10; 3, 25; 28, 18; 29, 46; Rām. 1, 13, 9; Śm. 10. 11. 100). ಸೊಗಯಿಪುದು (ಇಷ್ಟಸ್ವಾದು Nr.). ಗಬಿಗದಿನೆ ಗುದಿಗುದಿ ಎನುತುಂ ಪರಿನವೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Śmd. I; 65). ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿಪಾಯ್? (221). ಕವಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸದ ಎಡೆಯೊಳ್ (268). ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (266).

ಸೊಗಸ sōgasa. = ಸೊಗಸು 2. (Bp. 47, 41).

ಸೊಗಸು sōgasu. 1. = ಸೊಗಯಿಸು. (Bp. 37, 2; 42, 15; 45, 19; 47, 10; 50. 1; 51, 3; 53, 31; 59, 20; 61, 4; Prll. 3, 2; Rām. 1, 13, 7. 8; Bh. 1, 5, 5; J. 8, 31; 10, 42; 11, 18; 29, 35). ಸೊಗಸುವ ಗನ್ಧ (ಸುಗನ್ಧಿ); ಸೊಗಸುವ ಮಾತು (ಸಾನ್ತ್ವ); ಸೊಗಸುವುದಾಗಿ ಆಱಿಯ ಬಾರದ ಧ್ವನಿ (ಕಲ Nr.).

ಸೊಗಸು sōgasu. 2. = ಸೊಗಸ. Shine; beauty, charm, excellence; agreeableness; happiness, pleasure, delight (ಅಲಮ್ಪು, ವಿಧವ Kk. 31; Śm. 76; My.; Tē. ಸೊಗಸು, ಸೊಗುಸು; T. ಜೊಗುಬು; M. ಜೊಕ್ಕ, ಜೊಂಗು; see s. ಜೊಕ್ಕ; *cf.* ಜೋಕೆ No. 2, ಸೊಮ್ಪು; also

ಹೂಪು 1?); beautifully (J. 8, 5). ಸೊಗಸಾದದು (ಸುನ್ದರ, ರುಚಿರ, ಸುಷಮ, ಸಾಧು, ಕೋಭನ, ಕಾನ್ತ, ಮನೋಹರ, ರುಚ್ಯ, ಮನೋಜ್ಞ, ಮಂಜು, ಮಂಜುಲ Si. 368). ಸೊಗಸಿನ ರುಚಿ (ಶೃಂಗಾರ, ರುಚಿ, ಉಜ್ವಲ, ಶೃಂಗಾರರಸ 66); ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡು ಸೊಗಸಿನಿನ್ದ ಆಡುವಿಕೆ (ದ್ರವ, ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72). ಸಲೆ ಸೊಗಸಿನಲಿ ಬೆಳವಲವೇಶ ಮೆಱೆದಿಹುದು (Prll. 3, 1). ಅಲದ ಮರದ ನೆರಳಿನಿನ್ದ ಬಹು ಸೊಗಸು ಆಗುತ್ತದೆ (B. 2, 22). See Bp. 39, 25; Râm. I, 13, 2; 2, 7, 4; 3, 2, 20; J. 3, 6. 30; 29, 49; 30, 19. — ಸೊಗಸುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Pleasure to become less; to become deficient in pleasure (J. 18, 20). — ಸೊಗಸುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause pleasure (J. 18, 32; 21, 58). — ಸೊಗಸುವಡೆ. -ವಡೆ. To get pleasure (J. 11, 17). — ಸೊಗಸುವೇಡು. -ಬೇಡು. Pleasure-ground (J. 2, 11).

ಸೊಗಸುಗಾಱಿ *sŏgasu-gāṟa.* A beau, a gay man (My.; Si. 118; B. 3, 112; ಸವಗಾಱಿ, ಸುಖವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವನು G.).

ಸೊಂಕಿಲ್ *sŏṅkil.* Touching, touch (Čpr. 7, 94).

ಸೊಂಕು *sŏṅku.* **1.** = ಸೊಕ್ಕು 4, ಸೋಕು 1. To touch, to come in contact with; to come near; to taint, to infect (ಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh.; Čpr. 6, 83; 7, after 70; 7, 94; 8, after 4; Bp. 35, 5; 38, 11; 39, 31; 40, 10; 55, 28. 35; 57, 16. 68; 58, 56; Bh. 3, 13, 16. 32; 6, 2, 2; Rśv. 4, 14; J. 3, 36; 8, 16; 11, 19; 21, 20; 30, 23; see ತನಿ-; Tč. ಜೆನಕು, ಜೆನುಕು; *cf.* ತೊಡಕು). ಬಿಚ್ಚುವೆಟ್ಟತ್ತಿನೆವಜ್ಞಿಯ ಸಬ್ಬುಳಮುನ್ ತೊಣ್ಡುಗೆಡೆವ ಶುಕಶಾರಿಕೆಯಂ ಸೊಬ್ಕಿ ಬಲವನ್ದು ತೀಡುವ ತಬ್ಬಿಣ ಗಾಳಿಯುಮ್ ಇವೇಮ್ ಮನಬಿಗ್ಗಿಳಿಸಿದುವೋ? (Śmd. 24). ಚಿತ್ತಥವಗ್ರಹದ ಸೊಂಕೆ (164).

ಸೊಂಕು *sŏṅku.* **2.** = ಸುಂಕು 2, ಸೊಕ್ಕು 5, ಸೋಕು 2. Touching, touch, etc. (Čpr. 4, 78; 7, 78; 8, 56. 66; Abh. P. 7, 47; 9, 153; Śśv. 5, 54; J. 2, 16; 6, 32; 25, 51; My.; see ಮೀಯ್-). ವಾಯುವಿನ ಸೊಂಕಿನೊಳು ತೀಡೆಸಿಕು (Śm. 94). — ಸೊಂಕುರೋಗ. An infectious disease (My.; T. ತೊತ್ತುವ್ಯಾಧಿ, ತೊಡ್ಡಿಲ್-).

ಸೊಂಕುವಿಕೆ *sŏṅkuvikĕ.* Touching, etc. (ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಪೃಕ್ತ Si. 389).

ಸೊಜ್ಜಿಗೆ *sŏjjigĕ.* = ಸಜ್ಜಗೆ, etc. (My.).

ಸೊಟಕ್ *sŏṭak.* A sound produced in sneezing. — ಸೊಟಕ್ ಸೊಟಕ್. rep. (S. Mhr.).

ಸೊಟಕ *sŏṭaka.* = ಸಟುಕೆ, etc. (My.; Si. 310).

ಸೊಟ್ಟ *sŏṭṭa.* = ಜೊಟ್ಟ, etc., ಸೊಟ್ಟಿ. Crookedness, curvedness (ಅನ್ಯಜು, ಡೊಂಕು, ಮುರಿ G.). — ಸೊಟ್ಟಗಾಲು. -ಕಾಲು. A bandy-leg (My.). — ಸೊಟ್ಟಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A crump hand (My.). — ಸೊಟ್ಟಗೆ. A crooked line (B. 3, 97). — ಸೊಟ್ಟಬಾಯಿ. A wry mouth (My.). — ಸೊಟ್ಟಮೋಜಿ. A wry face (My.).

ಸೊಟ್ಟಗೆ *sŏṭṭagĕ* = ಜೊಟ್ಟಸೆ. Crookedly, crooked; crookedness (My.).

ಸೊಟ್ಟು *sŏṭṭu.* = ಸೊಟ್ಟ, etc., ಸೊರಟು (My.; ಅರಾಲ, ಡೊಂಕ G.). ರೋಗದಿನ್ದ ಬೆನ್ನು ಅಥವಾ ಮೋಜಿ ಸೊಟ್ಟು ಆದವ (ಸ್ಖುಬ್ಜ G.). ಕೆಲವು ಜನರ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಸೊಟ್ಟಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 223). ಒಲೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ? (Prv.).

ಸೊಟ್ಟಿ *sŏṭṭĕ.* = ಸೊಟ್ಟ. (Tč.). ಸೊಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವದು (ಅರಾಲ, ವ್ಯಬನ, ಜಿಹ್ಮ, ಊರ್ಮಿವತ್, ಕುಂಚಿತ, ನತ, ಆವಿದ್ಧ, ಕುಟಿಲ, ಭುಗ್ನ, ವೇಲ್ಲಿತ, ವಕ್ರ Si. 372); ಸೊಟ್ಟಿಯಾದ ಮರದ ಪಟ್ಟೆ (ವಕ್ರಪಾರು 111); ಕಾಲು ಗುಣ್ಡಾಗಿಯೂ ಸೊಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ನಿಲ್ಲೋಣ (ಮಣ್ಡಲ 288). — ಸೊಟ್ಟಿಕೊಮ್ಮು. A bent horn. ಸೊಟ್ಟಿಕೊಮ್ಮಾಳು (ವಕ್ರತ್ಯಂಗೆ Si. 321).

ಸೊಡ *sŏḍa.* = ಸುಡು 2, etc. Burning. — ಸೊಡಬಲಿ. A cemetery (Čt. I, 13, o. r. ಸುಡುಬಲಿ). — ಸೊಡವಲಿ. -ಬಲಿ. = ಸೊಡಬಲಿ. (ಮಸಣವಟ್ಟೆ Kk. 78, o. r. ಸೊಡಬಲಿ).

ಸೊಡರ್ *sŏḍar.* = ಜೊಡರ್, ಸೊರಡು, ಸೊಡಲು. A lamp (ದೀಪ, ಪ್ರದೀಪ Nr.; Čpr. 1, 113; 4, 45; Abh. P. 3, after 75; 3, 149; Bp. 3, 6; 26, 26; 37, 25. 34; 51, 37; 60, 42; Rśv. 5, 52; J. 13, 59; 23, 50; 24, 50; 29, 10; 31, 62; T. ಜುಡರ್, Tu. ತುಡರ್; *cf.* ಹೂಪು 1, ಸುಡು 1; see ಕಣ್ಜೊಡರ್, ತಣ್-, ತುಡು-, ತೂಗುಂ-, ಬಾನ-). ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್ (Śś. 74). — ಸೊಡರಕ್ಕೆ. -ಕ್ಕೆ. Grains of rice charred at a lamp. (ತಿಶಬವಿಗೆ) ಹೆಜ್ಜುನೀರೆಱಿದು, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳ್, ಒಚ್ಚೆಱಿಗುದುಕುಲದಲಿ ತನುವನು ಮುಚ್ಚಿ, ಸೊಡರಕ್ಕೆಯಲಿ ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು, ಬಲವನಿಲಿ ಹರಸಿ (Prll. 3, 26). — ಸೊಡರ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The smell of a burning lamp (J. 33, 18). — ಸೊಡರ್ಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. The end of the flame of a lamp (Čpr. 8, 99). — ಸೊಡರ್ವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. The light of a lamp (J. 29, 10).

ಸೊಡರು *sŏḍaru.* = ಸೊರಡ್. (Bp. 50, 54; J. 24, 26; Bh. 1, 16, 15; My.; ದೀಪ G.). See Sp. s. ಲಂಚ.

ಸೊಡಲು *sŏḍalu.* = ಸೊರುರು. ಸೊಡಲ ನಾತ (My.).

ಸೊಡ್ಡಳ *sŏḍḍaḷa.* = ಸೊಡ್ಡಾಳ. Śiva (Bp. 54, 3). — ಸೊಡ್ಡಳದೇವ. N. (Bp. 53, 15). — ಸೊಡ್ಡಳದೇವಪಾಯಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 42). — ಸೊಡ್ಡಳದೇವಪಾಚರನ. N. (Bp. 53, 31). — ಸೊಡ್ಡಳದೇವಪಾಚರನಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 1). — ಸೊಡ್ಡಳಪಾಚರನ. N. (Bp. 54, 80). — ಸೊಡ್ಡಳಪಾಚದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 1). — ಸೊಡ್ಡಳಪಾಚರಾಜ. N. (Bp. 47, 38; 54 sum.; 54, 84). — ಸೊಡ್ಡಳಲಿಂಗದೇವ. N. (Bp. 54, 27).

ಸೊಡ್ಡಾಳ *sŏḍḍāḷa.* = ಸೊಡ್ಡಳ. — ಸೊಡ್ಡಾಳದೇವ. N. (V. 37, 83).

ಸೊಣಕ *sŏṇaka.* = ಸೊಣಗ. (My.). — ಸೊಣಕಪ್ಪನಾಯಕ. The chief of father-dogs, a big dog. ಸೊಣಕಪ್ಪನಾಯಕರು ಬನ್ದರು; ನಡವೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಣು, ಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚಿದರು (Prv.).

ಸೊಣಗ *sŏṇaga.* Tbh. of ಶುನಕ (Śmd. 364; ಪೇರಡಿ Čt. II, 59; V. 38, 50. 55).

ಸೊಣಗು *sŏṇagu.* = ಸೊಣಗ. (ಪೇರಡಿ, ಜಾಯಿಲ, ಕುಳ್ಳುರ, ಶುನಿ Śs.).

ಸೊಣಡುಹ *sŏṇaḍuha.* Retreating, taking flight (Tč. ಸುರುಗು, to take flight, retreat; ಜುಡುಗು, ಜುಣಗು, ಸುಣಗು, ಸುಸುಗು, to retire, withdraw, retreat; T. ಚುಣಂಗು, to cringe, wheedle; to grow lean; *cf.* ಜುಣಗು 1). ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೊಣಡುಹ (ಪ್ರದ್ರಾವ, ಉದ್ದ್ರಾವ, ಸನ್ತ್ರಾವ, ಅಪಕ್ರಮ, etc. Nr.).

ಸೊಣೆ *sŏṇĕ.* To strike with the fingers, etc. (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.). **2,** to point at a person with both forefingers and then put them to the corners of the mouth, as a sign of mockery (My.; *cf.* ಸುಟ್ಟು 2ಗಿ). (T. ಚುಣ್ಣು, to project marbles by a fillip; M. ಜೊಟ್ಟು, to rap with the knuckles, knock with the finger).

ಸೊಣ್ಣ *sŏṇṭa.* The hip, the loins, the waist (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ Si. 208; ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯ, ಆವಲಗ್ಗ, ಟೊಂಕ, ನಡು 210; ಕಟಿ 414; ಮಧ್ಯ 447; My.; Tč. ತುಣ್ಣಿ, ತೊಣ್ಣಿ, the joint of the hip; plural ತುಣ್ಣುಲು, ತೊಣ್ಣುಲು, the hips or loins; T. ತುನ್ನು, the back; *cf.* ತುಡು 1, ಟೊಂಕ). ಬಿಟ್ಟದ ಸೊಣ್ಣಿ (ಕಟಿಕ,

ನಿತಮ್ಮ, ಚಿಟ್ಟಿ ಏಜಿ Si. 115); ಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟವರು ಸೊಣ್ಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಕೊಳ್ಳುವ ತಂಗುಪಟ್ಟಿ (ಸಾರಸನೆ, ಆಧಿಕಾಂಗ 279). ಸೊಣ್ಣ ಮುಡಿದ ಮೇಲೆ ನೆಣ್ಣರಿಲ್ಲ, ಗಣ್ಣಲು ಮುಡಿದ ಮೇಲೆ ರಾಗವಿಲ್ಲ.—ಗಣ್ಣ ಪರರ ಕೆಯ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸೊಣ್ಣಾ ಮುಡಿಸಿ ಕೂಡ್ಡಿ.—ಚಿಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕುಡುಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಜನ್ನರಡು ವರ್ಷ ಸಾಧಕಾ ಮಾಡಿ, ಮನೆಯ ಮುದುಕೀ ಸೊಣ್ಣ ಮುಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸೊಣ್ಣರ *sŏṇṭara.* = ಸುಟ್ಟುನೆ, etc. — ಸೊಣ್ಣರಗಾಳಿ. = ಸುಟ್ಟು ರೆಗಾಳಿ. (My.; G.).

ಸೊಣ್ಟಿ *sŏṇṭi.* Tbh. of ತುಣ್ಡಿ. (My.; Te.; Si. 335; see ಅಗುಳು-, etc.).

ಸೊಣ್ಡ *sŏṇḍa.* = ಸುಣ್ಡ, ಸೊಣ್ಡಿ, ಸೊಣ್ಡೆ. Tbh. of ತುಣ್ಡ. — ಸೊಣ್ಡಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸುಣ್ಡಿಲಿ. The musk shrew, Sorex myosurus (Bḍ.).

ಸೊಣ್ಡಲು *sŏṇḍalu.* = ಸೊಣ್ಡಿಲು. (My.).

ಸೊಣ್ಡಿ *sŏṇḍi.* = ಸೊಣ್ಡ, etc. (B. 5, 238). ಸೊಣ್ಡೀ ಇಲಿ (ಚುಚ್ಚುನ್ದರ, ದಿವಾನ್ದಕ, ದೀರ್ಘತುಣ್ಡಿ G.).

ಸೊಣ್ಡಿಲು *sŏṇḍilu.* = ಸುಣ್ಡಲು, etc. (My.; Si. 269. 453). — ಸೊಣ್ಡಿಲಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ. (Mr. 278).

ಸೊಣ್ಡೆ *sŏṇḍĕ.* = ಸುಣ್ಡೆ. The plant Solanum pubescens Lin. (My.); the plant Solanum melongena (? ಚಿತ್ತರಟಿ, ರುಚಿ, ಸಿಂಹಿಕೆ Mr. 180); the small tree or shrub Solanum verbascifolium Lin. (St. & Pl.).

ಸೊಣ್ಡೆ *sŏṇḍĕ.* = ಸೊಣ್ಣ, etc. (B. 4, 22). ಆನೆಯ ಸೊಣ್ಡೆಯ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ); ಆನೆಯ ಸೊಣ್ಡೆ (ಜಸ್ಟ G.).

ಸೊಣ್ಡ್ಲು *sŏṇḍlu.* = ಸೊಣ್ಡಿಲು, etc. (My.).

ಸೊತ *sŏta.* Tbh. of ಸ್ವತಃ. (My.).

ಸೊತನ್ತ್ರ *sŏtantra.* Tbh. of ಸ್ವತನ್ತ್ರ. (My.).

ಸೊತನ್ತ್ರಿಕೆ *sŏtantrikĕ.* Tbh. of ಸ್ವತನ್ತ್ರಿಕೆ. (Bp. 35, 26).

ಸೊತ್ತ *sŏtta.* = ಸೊತ್ತು, etc. (My.).

ಸೊತ್ತಿ *sŏtti.* = ಚೊತ್ತಿ. (My.).

ಸೊತ್ತು *sŏttu.* = ಚೊತ್ತು, etc., ಸೊತ್ತ. (My., T. ಚೊತ್ತು).

ಸೊತ್ತು *sŏttu.* (Tbh. of ಸ್ವತ್ವ). Property, goods (My.; Te.).

ಸೊದೆ *sŏdĕ.* Tbh. of ಸುಧೆ (Śmd. 355; Nr.; Čt. II, 44; Kk. 10*b;* Grj. 2, 82). — ಸೊದೆವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The whiteness of chunam-plaster (Čpr. 3, 81).

ಸೊನ *sŏna.* Tbh. of ಸ್ವನ (J. 3, 4).

ಸೊನಾಳಿಯ *sŏnâyi.* = ಸುನಾಯಿ. (Te.; R.).

ಸೊನೆ *sŏnĕ.* The watery juice that exudes from the stalk of the mango fruit and of the fruit of the marking-nut tree (My.; Te.; M. ಚುನೆ, to ooze out; see ಜನಿ, ಜನೆ, ಜನಿ).

ಸೊನ್ತ *sŏnta.* Tbh. of ಸ್ವನ್ತ. (My.; Te., T.).

ಸೊನ್ದಿ *sŏndi.* A profligate or unchaste person (male, female, or neuter, Śmd. 109; ಸಿತಗ, ಪೊಲದಿ Śmd. II, o. r. ಸೊನ್ದೆ; *cf.* ನುನ್ದು 1 & 2, and Sk. ಚುನ್ದಿ). See ಕಡು ಸೊನ್ದಿ s. ಬಕ್ಕವ್ಯಯಲ್.

ಸೊನ್ನ *sŏnna.* = ಸೊನ್ನೆ 1. (ಸ್ವರ್ಣ G.).

ಸೊನ್ನಸಾಲಿ *sŏnna-gâra.* A goldsmith (My.; ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರವ, ಸ್ವರ್ಣಕಾರ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿ G.; Mhr., H. ಸೋನಾರ).

ಸೊನ್ನಲಿಗೆ *sŏnnaligĕ.* (fr. ಸೊನ್ನೆ 2). = ಸನ್ನಲಿಗೆ. Roundness; what is round (ಬಟ್ಟಿತು Kk. 48, o. r. ಸನ್ನಲಿಗೆ). — ಸೊನ್ನಲಿಗೆ ಪುರ. N. (Bp. 5, 42; 10, 10). — ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಪುರ. = ಸೊನಲಿಗೆಪುರ. (Bp. 53, 27).

ಸೊನ್ನಾರ *sŏnnâra.* Gilt, gilding (My.; Mhr., H. ಸೋನೇರೀ, golden).

ಸೊನ್ನೆ *sŏnnĕ.* = ಸನ್ನೆ. A lever. — ಸೊನ್ನಿಕೋಲು. = ಸೊನ್ನೆ. (ಅಂಕೆ, ತಯಿಮ್ಮು, ಸನ್ನಕೊಲು G.).

ಸೊನ್ನೆ *sŏnnĕ.* 1. = ಸೊನ್ನ. Tbh. of ಸ್ವರ್ಣ (Śmd. 356). Gold (ಸ್ವರ್ಣ Čt. I, 32; II, 59; ಸುವರ್ಣ Kk. 47; ಕನಕರ Śm. 68. 99). — ಸೊನ್ನೆವರದ. -ವರದ. A dealer in gold, a money-changer (ಚಿನ್ನವರದ Śs.; ಪೊಮ್ಮರದ Kk. 35; Śm. 67; V. 4, 80). — ಸೊನ್ನೆವೆಟ್ಟು. -ವೆಟ್ಟು. The mountain Mêru (ಮೇರು Śs.). — ಸೊನ್ನೆವೆಟ್ಟುವಲ್ಲ. -ವೆಲ್ಲ. Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 2).

ಸೊನ್ನೆ *sŏnnĕ.* 2. Tbh. of ತುನ್ಯ (Śmd. 19; Śs.; Kk. 48; Śm. 67). A cypher or dot representing the anusvâra (ಬಿನ್ದು, ಅನುಸ್ವಾರ Śmd. 19. 26; ಬಿನ್ದು Śm. 99); a cypher or zero (see Mr. s. ನಫ್ಯ).

ಸೊನ್ನೆ *sŏnnĕ.* 3. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. (B. 3, 11; 5, 25). ಹೆಗ್ಗಳ್ಳ ಎತ್ತಿಗೆ ಹರಿ! ಎನ್ದದ್ದು ಒನ್ದೇ ಸೊನ್ನೆ (Prv.).

ಸೊಪಚ *sŏpaca.* Tbh. of ತ್ಯಪಚ. (Bp. 57, 2). — ಸೊಪಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 25, 4; 57, 1).

ಸೊಪ್ಪ *sŏpna.* Tbh. of ಸ್ವಪ್ನ. (My.).

ಸೊಪ್ಪಳ್ *sŏppaḷ.* = ಸೊಪ್ಪಲ್, q. v.

ಸೊಪ್ಪಿ *sŏppi.* (= ಸೊಪ್ಪೆ?). — ಸೊಪ್ಪಿಯಲ್ಲ ಮದೇವ. -ಅಲ್ಲ ಮದೇವ. N. (Bp. 58, 12).

ಸೊಪ್ಪಿಸು *sŏppisu.* To cause to slacken, languish or sink away (J. 13, 50). ಸೊಪ್ಪುಕ್ಕುಂ (Śmd. 269, adduced as a bad formation); ಸೊಪ್ಪಿಸಿದಂ (274).

ಸೊಪ್ಪು *sŏppu.* 1. To slacken: to repress, to check (ನಿವಾರಣ Śmd. Dh.).

ಸೊಪ್ಪು *sŏppu.* 2. Slackness; weakness; languishing, sinking away (*cf.* ಸೊಕ್ಕು 3; M. ಜುರುಗು, to be stupefied, slightly intoxicated, giddy; Te. ಸೊರಗು, swoon, fainting; *cf.* also ಸೊರಗು). See ಗಜಿ°. **2,** = ಬಹುರೀಜಿ, q. v. (Čt. I, 66). — ಸೊಪ್ಪಾಗು. -ಆಗು. To slacken (v. i., as cloth, paper, feathers, the lips, My.; Bh. 6, 4, 141; J. 11, 25); to lose cohesion (as a mark on the forehead, J. 10, 50); to grow weak (My.); to languish, to pine, to sink away, to droop (Abh. P. 4, 13; Grj. 4, 84). ಸೊಪ್ಪಾದಂ (ಅಬ್ದಿದಂ); ಸೊಪ್ಪಾದುದು (ತೊಟ್ಟುದಿ°, ಕುದಿಕಲ್ Śmd. I). — ಸೊಪ್ಪ ಸೊವಡು. reit. ಸೊಪ್ಪ ಸೊವಡಾಗು. -ಆಗು. = ಸೊಪ್ಪಾಗು. (V. 31, 19).

ಸೊಪ್ಪು *sŏppu.* 3. = ತೊಪ್ಪಲು, etc., ಸಪ್ಪ. Foliage; a vegetable, a herb, greens; covering, bark (C.; ತೊಪ್ಪಲು G.; Bp. 20, 14; 43, 36; 58, 43; M. ಜಪ್ಪ, ತೋಲ್). ಮರದ ಹೊಲಿಸೊಪ್ಪ (ತ್ವಚ್, ವಲ್ಕ, ವಲ್ಕಲ Hlâ.). ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪು (Si. 112); ಸೊಪ್ಪಿನ ಶಾವು (ಕಡಮ್ಮ, ಕಲಮ್ಮ 310); ಸೊಪ್ಪಿನ ದಣ್ಪು (ನಾಡಿ 417); ಸೊಪ್ಪನುಟ್ಟು ಬೇಡನು (ಶಬರ 841). ಆನೆ ತಿಮ್ಮೋದು ಸೊಪ್ಪು, ಇದುವೆ ತಿವ್ಪೋದು ಸಕ್ಕರೆ (Prv.). — ಸೊಪ್ಪರೆ. -ಅರೆ. To crush like foliage (J. 22, 25). — ಸೊಪ್ಪುಕುಡುಗೋಲು. A small sickle or knife for cutting vegetables (My.). — ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To beat the under-brush or bushes (for game). ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುವುದು (ಪಪ್ಪಕಂ Śm. 30). — ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುಪ. -ಕುಟ್ಟುಪ. Beating the bushes (ಪಪ್ಪಕ Śmd.

II). — ಸೊಪ್ಪು ಮೇಲೋಗರ. Boiled and seasoned vegetables (My.). — ಸೊಪ್ಪು ಸದೆ. Leaves and litter (My.). — ಸೊಪ್ಪು ಸೊಗಡು. refl. = ಸೊಪ್ಪು. (Bp. 16, 22; 43, 36). — ಸೊಪ್ಪು ಸೊಪ್ಪು. rep. (J. 28, 41).

ಸೊಪ್ಪುಳ್ sŏppuḷ. = ಸಪ್ಪುಳ್, etc., ಸೊಪ್ಪಳ್, ಸೊಪ್ಪಳ. A sound, a noise (ಅಬ್ಬರ, ದನಿ, ಸರ, ಗಾವರ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವಾನ Śm. 30; Kk. 25, o. r. ಸೊಪ್ಪಳ್; ದನಿ Kk. 94; J. 30, 29; Râm. 6, 53, 86).

ಸೊಪ್ಪುಳ sŏppuḷa. = ಸೊಪ್ಪುಳ್. (ಧ್ವನಿ G.).

ಸೊಪ್ಪೆ sŏppĕ. The straw of the various kinds of millet (B. 4, 42. 43; Tĕ. ಜೊಪ್ಪೆ).

ಸೊಬಗು sŏbagu. Tbh. of ಸುಭಗ (Śmd. 355). Beauty, charm, loveliness, etc. (ಚಕ್ಷುಷ್ಯ, ಸುಭಗ Hlâ.; ಗಾಡಿ, Čt. I, 14; ನೀಜತೆ I, 77; ನಿಜತೆ, ಗಾಡಿ, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; ಗಾಡಿ, ಜೊಳ್ಳು, ಗರಗರಿಕೆ, ನಿಜತೆ, ಸುಭಗ Śm. 47; Čpr. 5, 125. 134; 7, after 62; Grj. 4, 57; Prll. 3, 2. 4. 31; Bp. 26, 32; 44, 33; 50, 5; J. 2, 48; 6, 21; 28, 18; Čh. IV, 2, 60). ಸೊಬಗಿನಾಗರಮ್ ಎಲ್ಲಿದಂ (Śmd. 136). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳೆ ಪೆಣ್! (174). ಸೊಬಗಿಡಿದ ತತ್ಸಮಂ (Kk. 100). See Sp. s. ಹೀನತನ. — ಸೊಬಗು. -ಆ 3. = ಸಬಗ. A beautiful, charming, etc. man (Bp. 1, 33; Rêv. 13, 104). — ಸೊಬಗುವದು. -ಪಡು. = ಸೊಬಗುವಡೆ. (J. 30, 17). — ಸೊಬಗುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get beauty or charm (J. 6, 25). — ಸೊಬಗುವೆಪ್ಪ್. -ಪೆಪ್ಪ್. = ಸೊಬಗುವಡೆ. (Grj. 2, after 106; Bp. 11, 40).

ಸೊಮ್ಮಗೆ sŏmpagĕ. Nicely, beautifully; nice, etc. (My.; ಜನ್ನಾಗಿ G.).

ಸೊಮ್ಮು sŏmpu. = ಸಮ್ಪು. Beauty, elegance, charm, grace (C.; B. 3, 37; Grj. 10, 115; Bp. 6, 8; 32, 39; Č. Bp. 5, 5; Śśv. 1, 10; 2, 61; J. 2, 65; 6, 19. 32; 15, 17; 17, 4; 29, 28; Bh. 1, 5, 8; Tĕ.; T. ತುಪ್ಪು; *cf.* ಸೊಗಸು 2). ಬಿಳಗೆವ್ವಿನ ಸೊಮ್ಮನ್ (o. r. ಪೆಮ್ಮನ್) ಅಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱ್ (Śmd. 78). ದೇತೀಯಕಮದರ್ ಸೊಮ್ಮು (Kk. 3). — ಸೊಮ್ಮುಗಱೆ. -ಕಱೆ. To shower beauty (Śśv. 2, after 42). — ಸೊಮ್ಮು ದೀವು. -ತೀವು. Beauty to abound (J. 3, 24). — ಸೊಮ್ಮು ತೋಱ್ಸು. -ತೋಱ್ಸು. To exhibit beauty (J. 6, 19). — ಸೊಮ್ಮುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get beauty (Rêv. 10, after 29). — ಸೊಮ್ಮುವೆಪ್ಪ್. -ಪೆಪ್ಪ್. = ಸೊಮ್ಮುವಡೆ. (J. 3, 17).

ಸೊಮ್ಮುಲಿ sŏmpuḷi. Probably a mistake for ಪೊಮ್ಮುಲಿ, q. v. (ಪೆಮ್ಮು, ಆದಂ, ಆಮ್ಮೆ, ಅಗ್ಗಳ, etc., ಅತಿಶಯ Śśv.).

ಸೊಮ್ಬೆ sŏmba. = ಸುಮ್ಬ. (ಅಲಸ, ತೀಕಕ, ಮುನ್ದ, ಜಡ, ಜಹ್ನ, ಮನ್ಥರ Hlâ.; ನಾಮ್ಬ, ಅಲಸುಗೆಗಾಱ Kk. 38; ನಾಮ್ಬ, ಅಲಸುಗಾಱ Śm. 47).

ಸೊಮ್ಮು sŏmmu. (fr. ಸ್ವಂ). Own, one's own; property, wealth, riches (Prll. 3, 30; Bp. 31, 29; 47, 56; Bh. 1, 8, 55; V. 40, 27. 34; Tĕ.; T. ಜೊಂ).

ಸೊಯಂ sŏyaṁ. Tbh. of ಸ್ವಯಂ. (Bp. 61 sum.; My.).

ಸೊಯಂವರ sŏyaṁvara. Tbh. of ಸ್ವಯಂವರ. (Râm. 3, 2, 17).

ಸೊರ sŏra. 1. Tbh. of ಸ್ವರ 2. (My.; Tĕ.).

ಸೊರ sŏra. 2. Tbh. of ಸುರ. (Č. Bp. 33, 18).

ಸೊರಗು sŏragu. To wither, to grow dry or sapless (J. 19, 32); to languish, to sink away (Č. Bp. 19, 31); to grow lean or meagre (C.; Tĕ. ಸುರುಗು, ಸೊರುಗು, ಸ್ರುಕ್ಕು; ಕೊರಗು G.; *cf.* ಸುಕ್ಕು 1, ಸುರುಗು, ಸೊಪ್ಪು 2, ಸೊರ್ಕು 1). ತುಡುಗ ಆವು, ನೀನು ಇಷ್ಟು ಯಾಕೆ ಸೊರ ಗಿದ್ದೀ? ಎನ್ದು, ಆ ಸಙ್ಯ ಆಕಳನ್ನು ಕೇಳಿತು (B. 3, 22). ಹೊಟ್ಟೆಯು ಸೊರಗಿ, ಒಲವಿನ ಪಂಜರ ಮಾತ್ರ ಉಬ್ಬಿಯಿತು (5, 94). ಮಗನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತಿದ ಚಿನ್ತೆಯಿನ್ದ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಸೊರಗಿದನು (5, 209).

ಸೊರಟ sŏraṭa. Tbh. of ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ (Śmd. 356. 370).

ಸೊರಟು sŏraṭu. = ಸುಟ್ಟು 3, ಸೊಟ್ಟ, etc. The state of being contracted, shrivelled, as a leaf; that of being crooked, as a bamboo pole or wood (My.; see ಸುರುಟು, ಸುರುಣ್ಟು).

ಸೊರಟೆ sŏraṭĕ. N. of a plant (ಗೊರಳೆ Mr. 135).

ಸೊರಣೆ sŏraṇĕ. Tbh. of ಸ್ಮರಣ. (Č. Bp. 19, 31).

ಸೊರಣ್ಟು sŏraṇṭu. (Śmd. 48). = ಸೊರಟು (?).

ಸೊರಹು sŏrahu. 1. (fr. ಸೊರ 1). To utter, to speak, to say (Bh. 3, 8, 13; 4, 3, 28; Râm. 4, 3, 9).

ಸೊರಹು sŏrahu. 2. Sounding, talking, prating, etc. — ಸೊರಹ. -ಆ 3. A loquacious man, etc. (ಗಪಿಪ Śmd. I, o. rs. ಸ್ವರಹ, ಸ್ವರಹುವ).

ಸೊರಹುಗಾಱ sŏrahu-gâra. A talkative man, etc. (ಪುಲ್ಲಿಗ Čt. I, 59).

ಸೊರೆ sŏrĕ. 1. = ಸೋರೆ 1. The bottle-gourd, Lagenaria vulgaris Ser. (ದುದ್ದಿಕೆ, ತುಮ್ಬಿ, ಅಲಾಬು Mr. 148; ಕಟಾಹ Nn. 107; when hollowed and dried, it is put also under the neck of a lute, Grj. 3, 98). See ಕಯ್ದೆ-. — ಸೊರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To fasten a gourd (to a lute, J. 22, 24).

ಸೊರೆ sŏrĕ. 2. The milk collected in the udder of cows or buffaloes (My.; see ತೊರೆ 1). — ಸೊರೆ ಬಿಡು. To let down that milk, to give milk (My.).

ಸೊರ್ಕು sŏrku. 1. = ಸೊಕ್ಕು 2. To grow intoxicated, etc.; to grow proud (ಉನ್ಮಾದ Śmd. Dh.; Rêv. 9, 51; Śśv. 2, 14).

ಸೊರ್ಕು sŏrku. 2. = ಸೊಕ್ಕು 3. Infatuation, etc.; torpor, etc.; pride (Śmd. 250; Čpr. 3, 69; Grj. 2, 106; Rêv. 5, 128; *cf.* ಸುರ್ಕು). 2, = ಸೊರ್ಕುಮರ್ದು (Rêv. 5, after 114). — ಸೊರ್ಕಡಿ. -ಆಡಿ. To lose (one's) pride (Grj. 6, 80). — ಸೊರ್ಕಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 93). = ಸೊಕ್ಕಾನೆ. — ಸೊರ್ಕುಗೆಸಱ್. -ಕೆಸಱ್. Musk (Rêv. 2, after 8). — ಸೊರ್ಕುಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. (Śśv.). = ಸೊಕ್ಕುಗೋಗಿಲೆ. — ಸೊರ್ಕುಮರ್ದು. A powder used to stupefy (beasts or birds, Rêv. 5, 52; T., M. ಜೊಕ್ಕುಪೊಡಿ).

ಸೊರ್ಗ sŏrga. Tbh. of ಸ್ವರ್ಗ 1. (My.). ಸೊರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಸೊನೇ ಹಮ್ಬಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸೊಲ್ sŏl. 1. = ಸೊಲ್ಲು 1. To say, to speak, to tell. (T. ಜೊಲ್ಲು, ಜೊಲ್ಪು; M. ಜೊಲ್ಲು, ಜೆಲ್ಲು; Tĕ. ಜೆಪ್ಪು; *cf.* ಸೆಲೆ 1). ಸೊಲ್ವ (J. 28, 20).

ಸೊಲ್ sŏl. 2. = ಸೊಲ್ಲು 2. A word (Śmd. 389 Cm.; Čt. II, 97; Abh. P. 3, 9; Bp. 9, 9; J. 4, 4; 6, 18; 21, 4; T. ಜೊಲ್, ತೋಲ್, ತೋಲ್ದಿ; M. ಜೊಲ್; Tĕ. ಸೊಲ್ಲು).

ಸೊಲಗೆ sŏlagĕ. = ಸೊಲ್ಲಗೆ, ಸೊಲ್ಲಗೆ, ಸೊಲ್ಲಗೆ. A measure of capacity, equal to one-fourth of a Kuḍava or of a baḷḷa (My.; Bp. 33, 13; Tĕ. ಸೋಲೆ; *cf.* Sk. ಹುಲುಳ). ಸೊಲಗೆ ಅಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಕಣಿ ಅಳಿಯುವನೇ? (Prv.).

ಸೊಲಿಗೆ sŏligĕ. = ಸೊಲಸೆ, etc. (My.; ನಿಕುಂಚಕ Si. 329; ಆಢಕ G.). ಅಱವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಸೊಲಿಗೆ (ಕುಲ್ಯ); ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸೊಲಿಗೆ (ಧಾರ); ಹದಿನಾಱು ಸೊಲಿಗೆ (ತೂರ್ಪ G.).

ಸೊಲ್ಲಗೆ sŏllagĕ. = ಸೊಲಸೆ, etc. (ನಿಕುಂಚಕ Nr.; see Mr. s. ಪಾಗಾ).

ಸೊಲ್ಲಿಗೆ sŏlligĕ. = ಸೊಲಸೆ, etc. (Bp. 1, 23; 27, 52). — ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಲ್. A solligĕ-ful of milk (Bp. 58, 24).

ಸೊಲ್ಲಿಸು sŏllisu. To speak, to say, to tell (ವೇಟ್ Śmd. 150. 385 Cm.; Čpr. 3, 62; Śm. 46); to cause one's self to be said, to be said (Śm. 49); to cause to speak, to have said or told. ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಭೇದವನ್ ಆಱಿದೊಡೆ ಕಱಿಯ ತಾನ್ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಹಿರಿಯ! (Sp.).

ಸೊಲ್ಲು sŏllu. 1. = ಸೊಲೆ 1. P. p. ಸೊಲ್ಲಿ. See Bp. 2, 29; 40. 89; 45, 41; 54, 34, 58, 32; 61, 8.

ಸೊಲ್ಲು sŏllu. 2. = ಸೊಲೆ 2. (Bp. 47, 32; My.). ಹಲ್ಲು ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲು ಸೋಗಜಗಮಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಮೃಗವ ಹಿಡಿಯುವದು ಲೋಕದೊಳಗೆಲ್ಲ ಶಾವಿನೊಳು (a net, Sp.). — ಸೊಲ್ಲುವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatī (ಶಾರದೆ Kk. 9). — ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲು. rep. (J. 16, 21). ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ನಲ್ಲನಾದರೆ ಸಾಯೋ ಪರಿಯನ್ತರ ಎಷ್ಟು ನಲ್ಲರುಂ (Prv.).

ಸೊವಡು sŏvaḍu. = ಸೊಗಡು 1. A sharp smell; smell in general (ಸೊಗಡು, ಹಸುಳು, ನಾತ, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Śm. 28, o. r. ಸೊಗಡ; ನಱು, ಸವುಸವ, ಮಗಮಗಿಸಿತು, ನಾನ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55, o. r. ನಾತ; ನಱು, ಸವುಸವ, ಕಮ್ಮು Čt. II, 45; Čpr. 9, after 102; Grj. 2, after 106; 9, 32; Śkv. 3, 45). ಸೊವಡುವೊನ್ದು or ಸೊವಡೊನ್ದು (Śmd. 63. 67).

ಸೊವಾಸಿನಿ sŏvāsini. Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ. (ನವಾಪ್ಲ G.).

ಸೊಸಣಿ sŏsaṇi. N. of a female daitya. ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ, ವಣಾರ, ಭೈರವ, ಮಯ್ಯಾರ, ಬೆನಕ, ಕಾರ್ತಿಕೇಯ, ಭಗವತಿ, ಬಕಾರಿ, ಕಾಳಿ, ಮಹಾಕಾಳಿ, ಚಣ್ಡಿ, ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಮಾರಿ, ಮಸಣಿ, ಸೊಸಣಿ ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರಂಗಳ್ (Śāstrasāra in W. v. 1259).

ಸೊಸನ್ತ್ರ sŏsantra. Tbh. of ಸ್ವನ್ತ್ರ. (My.).

ಸೊಸಮಯ sŏsamaya. Tbh. of ಸ್ವಸಮಯ. (Bp. 59, 52).

ಸೊಸಿ sŏsi. = ಸಸಿ 2. Young plants (My.).

ಸೊಸೆ sŏsĕ. Tbh. of ಸ್ನುಷೆ (Śmd. 368; Nr., Hlā., Śi. 184; C.). Plurals ಸೊಸೆವಿರ್ (Śmd. 120), ಸೊಸೆಸ್ಸಿರು (C.; B. 2, 20), ಸೊಸೆಯರು (My.). ಆತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.— ಒನ್ದು ಆತ್ತೇ ಕಾಲ, ಒನ್ದು ಸೊಸೇ ಕಾಲ.—ಆತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಕಾಲ, ಸೊಸೆಗೆ ಹಲವು ಕಾಲ.— ನಿಯಮಿಸಲಾಱಿದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಹಿ.— ಬಸವಾ! ಅನ್ದರೆ ಪಾಪ! ಅನ್ದರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮಜ್ಜಗೆನೀರು ತಾ! ಅನ್ದ.— ಬಸೇ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಹ್ಯಾಗೆ ಕರ ತರೋದು?— ಮಗನಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅವ್ವ ಸತ್ತರೇನು?— ಸೊಸೆ ಸತ್ತರೆ ತೋಭನ, ಮಗ ಸತ್ತರೆ ಮನೆ ಹಾಯಿ.— ಸೊಸೆಗೆ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ, ಆತ್ತೆಗೆ ಪರವಾಸ.—ಸೊಸೆಗೆ ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ, ಹನ್ದರಿಗೆ ಹಸಿ ಇಲ್ಲ.—ಸೊಸೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ, ಆತ್ತೆ ಆಗಸನ ಹತ್ತ ಹೋದಸ್ತೆ.—ಸೊಸೆ ಬನ್ದರೇನು? ಆತ್ತೆ ಬನ್ದರೇನು? ಬಿಸೀರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದರಿದ್ರ.—ಸೊಸೆ ಹೆತ್ತರೆ ಆತ್ತೆ ಕಾರಾ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prvs. ಹೊಡ್ಡವ, ಮಗ 1, ಮುಗ್ಳ್, ಸೊಗರ.

ಸೊಸ್ತ sŏsta. Tbh. of ಸ್ವಸ್ಥ. (My.; Dp. 1, 5).

ಸೊಳೆ sŏḷĕ. = ಸೊಳ್ಳೆ 1. (ಮೂಗಿನ ಸೊಳೆ, ಹೊಳ್ಳೆ B. 4, 83; ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆ G.).

ಸೊಳ್ಳೆ sŏḷḷĕ. 1. A nostril (My.; see ತೊಳ್ಳೆ; Tě. ಸೊಳ್ಳು, empty). See Prv. s. ಮೂಗು.

ಸೊಳ್ಳೆ sŏḷḷĕ. 2. A musquito (My.; T. తుళ్ళల్). See ಕಾಡು. ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಳ್ಳೆಕಾಟ (Prv.).

ಸೋ೯ sô. 1. — ಸೋಹನ್ನೇ ಮರ. = ಮತ್ತೀ ಮರ. (St. & Pl.).

ಸೋ೯ sô. 2. = ಸೂಹು, ಸೋವು 1, ಸೋಹು 1. To drive off, to chase away, to scare away (Bp. 61, 90; Č. Bp. 11, 9; Rāv. 5, 82; Śkv. 3, 42; J. 3, 6; 15, 3; 28, 41; Tě. ಜೋಪು). P. p. ಸೋದು (Čpr. 7, 110; Abh. P. 9, after 191). ಸೋದುದು (ಸೂಹಿತ್ತು Čt. II, 111). ಗಿಳಿ ಸೋವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಪ್ಪಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ (Śmd. 231).

ಸೋಕು sôku. 1. = ಸೊಂಕು 1, etc. (Rām. 3, 2, 18; 8, 45, 36; Tě.). ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಱುತ ಬಲ್ಲುತೇ?—ತೋಡೇ ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುರ್ತ ಬಲ್ಲದೇ?—ಬೇಕಾದ್ದು ಇದ್ದರೂ ಸೋಕೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸೋಕು sôku. 2. = ಸೊಂಕು 2, etc. (Rām. 6, 45, 36; Tě.). See ದೆವ್ವ-. — ಸೋಕುರೋಗ. = ಸೊಂಕುರೋಗ. (My.).

ಸೋಗಿಲ್ sôgil. A pouch formed by folding or doubling a part of one's cloth in front (ಮಡಿಲ್ Čt. II, 78; ತೆರೆಪೊಡೆ, ಮಡಿಲ್ Śk., Kk. 49; ಪೊಡೆ, ಉಡಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Śm. 71; Grj. 3, after 69).

ಸೋಗು sôgu. = ಸೋಗೆ 2 No. 1. (My.).

ಸೋಗು sôgu. = ಜೋಹ, ಜೋಹ. Tbh. of ಯೋಗ. An assumed character and guise, disguise (ಜೋಹ, ವೇಷ G.; Mhr. ಸೋಂಗ). ಬೋಯರ ಸೋಗಿನ್ದ ಮೇಣಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗ ಹತ್ತಿದರು (B. 5, 40). See Prv. s. ನೆತ್ತರುಕಳರು. — ಸೋಗು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು. To assume the character and guise of—. ಬೇನೆಯವನ ಸೋಗು ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡಿದ್ದೇನೆ (B. 4, 76). — ಸೋಗು ಮಾಡು. To assume a false appearance. ಮನ್ದಿಯ ಆಡೆಯಿನ್ದ ಹಣವನ್ನು ಗಬಿಸ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಪಟದ ಸೋಗು (ಕುಪನೆ); ಉಪಜೀವನದ ಸಲುವಾಗಿ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಸೋಗ ಮಾಡುವವ (ಧರ್ಮಧ್ವಜ G.). — ಸೋಗು ಹಾಕು. To put on the character and guise of—, to disguise one's self. ಅವನ ಮಗಳು ಸ್ತ್ರೀವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪುರುಷರ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 5, 46). ತಾನು ದನಾ ಕಾಯುವವನ ಸೋಗ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 186). ಅವನು ಕಿನ್ನರಿಯವರ ಸೋಗ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 187). ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಗೊಡದೆ ಕಪಟದಿನ್ದ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ (ಅಶ್ಯವನ್ಧನ); ಹೆಂಗಸರ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು ಕುಣಿದು ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ಜಾಯಾಜೀವ); ಸೋಗು ಹಾಕುವವ (ನರ್ಮಳ್ಳತ್ G.).

ಸೋಗೆ sôgĕ. 1. A line (made with black pigment) proceeding from the outer corner of the eye (ಕಣ್ಣುದಿಗೆರೆ Śm. 82). — ಸೋಗೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye to the outer corner of which a line is put (Abhā. 2, 79).

ಸೋಗೆ sôgĕ. 2. = ಜೋಕೆ, ಸೋಗು. The peculiar leaf of palms, sugar-cane and the screw-pine (ಅಡಕೆ ಮೊದಲಾದವು ಪತ್ರ Śm. 82; My.; T. తోగ్ళు; B. 3, 45; 4, 122; Si. 164; J. 3, 5; Rāv. 5, 43; 10, after 31; *cf.* Mhr. ಸೋಗಾ, the skirt of a garment as trailing along or as hanging loosely). ಕುಱಿ ಕಚ್ಚಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು ಆಱುವೇ ತನಿರಸವ ಹೊಱಗಣ ಸೋಗೆಯನಿವನ್ತೆ? (Sp.). **2,** a peacock's feather or feathers (Čpr. 2, 83; Abh. P. 7, 13; T. తోగ్ళు). **3,** a peacock's tail (ಅಲಾವ, ಬರ್ಹ Hlā.; Mr. 169; T., M.). ನವಿಲ ಗಱಿಯ ಸೋಗೆ (ತಿಱುಣ್ಡಿ, ಪಿಚ್ಛ, ಬರ್ಹ Nr.). **4,** a ship's tail, *i. e.* its rudder. ನಾವಿಯ ಸೋಗೆ (ಆರಿತ್ರ, ಕೋಟಪಾತ್ರ Hlā.) **5,** a peacock (ಗಣ್ಡುನವಿಲ್ Čt. II, 89; ಮೋರ, ನವಿಲ್ Kk. 24; ಮೋರ, ನವಿಲ್ Śm. 29; ನವಿಲ್ 82; Čpr. 2, 83; Abh. P. 7, 13; Śkv. 1, 52;

J. 3, 25). ಕೇಗಿದುದು ಸೋಗೆ (Śmd. 169). — ಸೋಗೆದುದುಮ್ಮು. -ತುದುಮ್ಪು. A turumbu decorated with peacock-feathers; a peacock considered as a turumbu (Śāv. 2, 61). — ಸೋಗೆನವಿಲ್. A peacock (Čpr. 2, 79; Abh. P. 1, after 107; 3, 92).

ಸೋಚ್ಚು sōčču. Tbh. of ಶೋಭಸು (G.).

ಸೋಚ್ಚ್ಯ sa-učchraya. *High, tall.*

ಸೋಜಿ sōji. = ಸಜ್ಜಗೆ, etc. Meal ground coarse, etc. (My.; Mhr.; H. सूजी).

ಸೋಜಿಗ sōjiga. = ಜೋಜಗ, q. v. (ಆಕ್ಕಜ, ಆಶ್ಚರ್ಯ G.; Č. Bp. 47, 9; Rām. 6, 12, 3; J. 7, 19; 15, 29; Dp. 169, 3; My.; B. 2, 23; 3, 84. 90; 4, 54; 5, 198; see Prv. s. ಸಾಯು).

ಸೋಟಾ sōṭa. A club, a mace (My.; Mhr., H.).

ಸೋಟು sōṭu. 1. = ಜೋಟು. See ಮುಜ್ಜೋಟು.

ಸೋಟು sōṭu. 2. = ಸವಟು 1, etc. A spoon (My.).

ಸೋಟೆ sōṭĕ. The lower part of the cheek, opposite to the corner of the mouth (My.). — ಸೋಟೆಪಿಕ. -ಆಪಿಕ. = ಸೋಟೆಪಹಪಿಕ (My.). — ಸೋಟೆಪಿಕಿ. -ಆಪಿಕಿ. = ಸೋಟೆಪಹಪಿಕಿ (My.). — ಸೋಟೆಪಹಪಿಕ. A man whose lower part of the cheek is torn (My.). — ಸೋಟೆಪಹಪಿಕಿ. Such a woman (My.).

ಸೋಡ sōḍa. = ಸುಡು 2, etc. Burning, etc. — ಸೋಡಬಲಿ. A cemetery (ಮಸಣವಟ್ಟಗೆ Śmd. II; ಮಸಣವಟ್ಟೆ Kk. 78, o. r. ಸೊಡಬಲಿ). — ಸೋಡಬಲಿವನೆಯ. -ಮನೆಯ. Whose residence are cemeteries: Śiva (ಶಿವ Kk. 5; ಈಶ್ವರ Śm. 3).

ಸೋಡೆ sōḍa. ಸೋಡಂ. 1. Much, more, further (ಪಿರಿದುಂ, ಬಾಡಂ Śmd. 393; ಪಿರಿದುಂ, ಬಾಡಂ, ಉಣ್ಣಂ ವಳಿಯದುಂ II). 2, in vain, causelessly (ಬಾಡಂ, ಬಲ್ದುದು Śmd. 110; ಬಾಡಂ, ಸುಮ್ಮನೆ Čt. I, 14; ಬಾಡಂ, ಉಣ್ಣಂವಳಿಯದು, ಬಲ್ದುದು Kk. 89).

ಸೋಡೆ sōḍa. 2. Letting go freely, setting at large (Mhr., H.). — ಸೋಡಪತ್ರ. A bill of divorce (S. Mhr.; Mhr. ಸೂಟ ಪತ್ರ). — ಸೋಡಮುಂಜ. The ceremony of loosening the string from the loins of a Brâhmaṇa, about sixteen years after binding it at the ceremony of investiture with the sacrificial thread (ಸಮಾವರ್ತನ Čb.; Mhr. ಸೋಡ ಮುಂಜ). ಸೋಡಮುಂಜಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ (ಸ್ನಾತಕ G.).

ಸೋಡಿ sōḍi. (= ಜೋಡಿ 2). Remission of a debt, etc.; the sum remitted, abatement (My.; Mhr. ಸೂಟ). 2, release from bondage, freedom granted (My.; Mhr. ಸೂಟ).

ಸೋಢ sōḍha. Borne, suffered, endured; *patient, enduring.*

ಸೋಢೃ sōḍhṛi. One who bears or suffers; patient, enduring; able, powerful. (R.).

ಸೋಣಂಗಿ sōṇaṅgi. (= ಜೋಣೆಗ). — ಸೋಣಂಗಿನಾಯಿ. An Arab greyhound (My.; Tĕ. ಶೋಣಂಗಿ).

ಸೋಣಿ sōṇi. Tbh. of ಶ್ರೋಣಿ (Śmd. 345 Mḍb.).

ಸೋತು sōtu. P. p. of ಸೋಲು 1.

ಸೋತ್ಕಣ್ಠ sa-utkaṇṭha. Ardently longing, impatiently eager; regretful; bewailing, sorrowing. (ಆಯೋಣ G.).

ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ sa-utprâsa. Excessive; exaggerated. 2, violent laughter. 3, *ironical exaggeration, sarcasm, sneering praise and covert censure* (ಬಯ್ಯುಳು, ಚುನ್ನ Hlâ.).

ಸೋತ್ಪ್ರಾಸಹಸಿತ sôtprâsa-hasita. *Sarcastic laughter.*

ಸೋದನೆ sôdanĕ. Tbh. of ಶೋಧನೆ. (My.).

ಸೋದರ sa-ndara. Born from the same womb, co-uterine. 2, *a co-uterine brother, a brother of whole blood, an own brother.* ಕಣ್ಣಿದ್ದಲ್ಲ ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲ ಗಣ್ಣಿನ ಸೋದರ (Prv.). — ಸೋದರತ್ತೆ. = ಸೋದರತ್ತೆ. (B. 4, 138). — ಸೋದರತ್ತಿ. -ಅತ್ತಿ. = ಸೋದರತ್ತೆ. (ಮಾತುಲಾನಿ Dhw.).—ಸೋದರತ್ತೆ. -ಅತ್ತೆ. A father's sister (My.); a mother's brother's wife (My.). ಸೋದರತ್ತೆಗೆ ವಿಾಸೆ ಬನ್ದರೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಾಳೇ? (Prv.). — ಸೊದರತ್ತೆ ಮಗ. A father's sister's son (ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯ Si. 189). — ಸೋದರಪತ್ತಿಗೆ. -ಅತ್ತಿಗೆ. (Bp. 40, 46). — ಸೋದರಮಾವ. A mother's brother, a maternal uncle (My.; ಮಾತುಲ Mr. 313; Si. 192; ಮಾತುಲ, ತಾಯಿಯಣ್ಣ G.; B. 1, 25; 2, 35). ಕತ್ತಿಗೆ ಕುದುರೆ ಸೋದರಮಾವನೇ.—ದಣ್ಡೆನಲ್ಲಿಯೂ ಸೋದರಮಾವನೇ? (Prvs.). — ಸೋದರಮಾವನ ಮಗ. A maternal uncle's son (My.). — ಸೋದರಮಾವನ ಹೆಣ್ಡತಿ. The wife of a maternal uncle, a maternal aunt (ಮಾತುಲಾನಿ, ಮಾತುಲಿ Nr.). — ಸೋದರಸೊಸೆ. A man's sister's daughter (My.); a wife's brother's daughter (My.). — ಸೋದರಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. A man's sister's son; a sister's son (ಭಗಿನಿಜ, ಸ್ವಸ್ರೀಯ Mr. 314; ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಭಾಗಿನೇಯ, ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು, ಅಕ್ಕನ ಮಗ, ತಂಗೀ ಮಗ Si. 192; My.); a wife's brother's son (My.).

ಸೋದರಿ sa-udari. A co-uterine sister (Bp. 14, 3). See ತಿವ-.

ಸೋದರ್ಯ sa-udarya. *An own brother* (ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು Nr.; ಒನ್ದು ತಾಯಿಾ ಮಗ Si. 192).

ಸೋದಿಗೆ sôdigĕ. Payment: tax (? Bp. 27, 52; *cf.* ಶೋಧನ).

ಸೋದಿಸು sôdisu. Tbh. of ಶೋಧಿಸು. To clear away. ಕಸವಂ ಸೋದಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದೊಕ್ಕಲಿಗನ ವೋಲ್ (Śmd. 267). 2, to search or examine (the bushes when hunting, Śāv. 3, 49); etc.

ಸೋದು sôdu. Tbh. of ಸ್ವಾದು. (Dp. 76, 2).

ಸೋನ sôna. Tbh. of ಶ್ವಾನ. See Sp. s. ಬರ್ 1.

ಸೋನೆ sônĕ. A thin, light, but long-continued rain, an incessant drizzle, an incessant rain (ತಸ್ತಲ್ Čt. I, 101; II, 113; ಜಡಿ Śm. 93; Grj. 9, after 58; T. ಜೋನ್ಗೆ, Tĕ. ಸೋನೆ; *cf.* ಜೋನ, ಸೊನೆ? ಸೋರ್ 1?), as of nectar (Bp. 23, 41), of arrows (Bh. 3, 19, 36; J. 22, 36), of sparks (8, 39), of dust (10, 8), or of pearls (33, 45). See ಬಲ್-.

ಸೋನ್ಮಾದ sa-unmâda. Mad, insane (Colebr.).

ಸೋಪಸ್ಕರ sa-upaskara. = ಸೋಪಬ್ಕರ. Materials, provision, necessary articles (My.; Tĕ.).

ಸೋಪಸ್ಕಾರ sa-upaskâra. A measure or means, an act, item adopted toward the finishing of— (ಸಾಧನ G.; Mhr.).

ಸೋಪಹಾಸ sa-upahâsa. Accompanied with derisive laughter, *sneering, jocular, sarcastic.*

ಸೋಪಾನ sôpâna. *Stairs, steps, a staircase, a ladder* (ತೀರ್ಥ Nn. 48).

ಸೋಪು sôpu. (= ಸದಾಪು). Anise-seed (My.; Tĕ.; T. ಚೋಪ್ಪು; Mhr., H. शेप, शोप). — ಸೋಪುಗಿಡ. The potherb anise, Pimpinella anisum Lin. (St. & Pl.).

ಸೋಬತಿ sôbati. A companion, fellow; match, the man or fellow for (B. 2, 25; Mhr. ಸೋಬತಿ).

ಸೋಬತು sôbatu. Company, society (My.; Mhr. ಸೋಬತ).

ಸೋಬಸ್ಕರ sôbaskara. Tbh. of ಸೋಪಸ್ಕರ. (My.).

ಸೋಬಾನೆ sôbânĕ. Tbh. of ಶೋಭನ. A song used on festive occasions at the end of each foot of which sôbânĕ occurs as a chorus (My.; Tĕ.).

ಸೋಬೆ sôbĕ. Tbh. of ಶೋಭ. (My.; Tĕ.; T. ಚೋಗ್ಗೆ, ಚೋವ್ವೆ).

ಸೋಮ sôma. A climbing plant, Sarcostema viminalis (or S. acidum R. Br.; ವಲ್ಲಿ, ಲತಾಭೇದ Nn. 25; ವಲ್ಲಿ Mr. 506). 2, *the intoxicating juice of the above plant.* 3, the above plant or its juice personified and deified. 4, ambrosia, nectar (ಅಮೃತ 25; ಸುಧೆ 506). 5, water (ಅಮ್ಬಸ, ಉದಕ 25; ವಾರಿ 506). 6, *the moon* (ತಪಿ, ಚನ್ದ್ರ 25; ಸೋಮನ್ 506). 7, air, wind (ಸಮಿರ, ವಾಯು 25; ಸಮೀರ 506). 8, Kubêra (ಕೌಬೇರ, ಕುಬೇರ 25). 9, Yama (ಕಾಲ, ಯಮ 25; ಅನ್ತಕ 506). 10, Śiva (ರುದ್ರ, ಈಶ್ವರ 25; ಸೋಮಧರ 506). 11, a sage; an assemblage of sages (ಮುನಿ, ಎತಿ 25; ಮುನಿಸ್ತೋಮ 506). 12, the ruler at the beginning of a yuga (ಯುಗದ ಆದಿಯ ಅವನಿಪ, ಯುಗದ ಆದಿಯ ಅರಸು 25). 13, N. (C.). 14, camphor (ಕರ್ಪೂರ 25; 506). 15, the plant Cocculus cordifolius Dc. (ಅಮೃತ, ಜೀವನ್ತಿ, ಗುಡೂಚಿ, ಆಮರ ವಲ್ಲಿ Mr. 145). 16, N. of a metrical foot (Ch.). 17, one of the vasus. — ಸೋಮಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 9, 36). — ಸೋಮಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.). — ಸೋಮಬಳ್ಳಿ. A twining leafless shrub, Sarcostema brevistigma W. & A. (St. & Pl.). — ಸೋಮಯ. -ಅಯ. Śiva (Bp. 44, 6. 17); N. (My.). See ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ. — ಸೋಮವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. See ವರದ.

ಸೋಮಕ sômaka. N. of a demom who stole the vêdas (Bp. 54, 10; My.).

ಸೋಮಜ sôma-ja. Moon-born; *the planet Budha or Mercury.*

ಸೋಮದೈವತ್ಯ sôma-daivatya. *Having sôma as a deity, presided over by the moon.*

ಸೋಮಧರ sôma-dhara. Śiva (ಸೋಮ Mr. 506).

ಸೋಮಧಾರಿ sôma-dhâri. Śiva (Bp. 47, 11).

ಸೋಮನಾಥ sôma-nâtha. Śiva, or his liṅga (Bp. 43, 16. 18; 44, 4; 53, 25. 27). 2, N. of an author (Bp. 1, 16). 3, N. (Bp. 48, 4). See ಸಿರಿ.

ಸೋಮನೇಮಾಚಡ sôma-nêma-â-čûḍa. Whose crest is the half moon: Śiva (Bp. 8, 36; 37, 30).

ಸೋಮಪ sôma-pa. *One who drinks the sôma juice;* a Brâhmaṇa (Mr. 240).

ಸೋಮಪಾ sôma-pâ. A drinker of sôma juice; *a Brâhmaṇa;* the performer of a sacrifice.

ಸೋಮಪಾನ sôma-pâna. The drinking of the sôma juice. (My.).

ಸೋಮಪೀತಿ sôma-pîti. *A drinker of the sôma juice.*

ಸೋಮಪ್ರಮಾಥಿ sôma-pramâthi. One who crushes the stalks of the sôma plant between stones, sprinkles them with water, and places them on a sieve or strainer (whence, after further pressure, the acid juice trickles into a vessel, ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ಕುಟ್ಟುವದು ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಚಾತುರ್ಯಗಳುಳ್ಳವನು Si. 235).

ಸೋಮಯಜ್ಞ sôma-yajña. = ಸೋಮಯಾಗ No. 1. ಸೋಮಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದವನು (ದೀಕ್ಷಿತ G.).

ಸೋಮಯಾಗ sôma-yâga. A sôma sacrifice, an offering or libation of the sôma juice. 2, a great triennial sacrifice in which the sôma juice is drunk. (Si. 234; G. 554).

ಸೋಮಯಾಜಿ sôma-yâji. A sôma sacrificer, one who has performed a sôma sacrifice (ದೀಕ್ಷಿತ, ಸೋಮಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ತನಾದವನು Si. 234); N. See Bp. 55, 16. 33; 56, 36; 57, 80; ಬಸನ್ತ.

ಸೋಮರಾಜಿ sôma-râji. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd. See ಬಾವುಬಗೆ.

ಸೋಮರೋಗ sôma-rôga. A particular disease incidental to women. (Čb. 167).

ಸೋಮಲ sômala. Tbh. of ಸೋಮಾಲ. — ಸೋಮಲದೇವಿ. N. (Bp. 12, 43).

ಸೋಮಲತೆ sôma-latĕ. = ಸೋಮ No. 1. (Si. 235; G. 554).

ಸೋಮಲಾಂಛನ sôma-lâṁčhana. Śiva (Bp. 25, 2).

ಸೋಮವಂಶ sôma-vaṁśa. The lunar dynasty or line of kings (in which came Yadu, Kṛishṇa, Bharata, Kuru, etc.). (My.).

ಸೋಮವತ್ sôma-vat. *Possessing sôma; lunar.*

ಸೋಮವಲ್ಕ sôma-valka. The tree Acacia catechu Willd. (= ಖದಿರ). 2, *another tree* (= ಕಟ್ಟಲ).

ಸೋಮವಲ್ಲರಿ sôma-vallari. *The plant Ruta graveolens* (or Asclepias acida R., or Cynanchum viminale). See ಹೊನ್ನ ಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್.

ಸೋಮವಲ್ಲಿ sôma-valli. = ಸೋಮ No. 1. 2, *the shrub Cocculus cordifolius* DC.

ಸೋಮವಲ್ಲಿಕೆ sôma-vallikĕ. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd.

ಸೋಮವಾರ sôma-vâra. Monday. (C.; Bp. 2, 51; B. 1, 7).

ಸೋಮವಾರವ್ರತ sômavâra-vrata. A kind of religious observance performed in the evening and consisting of the worship of Śiva and Durgâ preceded by fasting every Monday. (My.).

ಸೋಮಸೂತ್ರ sôma-sûtra. A channel for conveying the water with which a liṅga, or another idol, has been bathed. (My.).

ಸೋಮಾರಿ sômâri. A sluggard, an idler (C.; B. 3, 69; 4, 2; Tĕ.; T. ಜೋಮ್ಮೈದಿ; see ಜೋಬು).

ಸೋಮಾರಿತನ sômâritana. Sluggishness, laziness (C.; B. 4, 1. 194; T. ಜೋಮ್ಮೈದಿತ್ತನ).

ಸೋಮಾಲ sômâla. = ಸೋಮಲ. Resembling the moon, soft, bland, placid.

ಸೋಮಿ sômi. 1. A performer of a sôma sacrifice (Sk.).

ಸೋಮಿ sômi. 2. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. (My.).

ಸೋಮೇಶ sôma-îśa. Śiva (Bp. 53, 17. 21; Mr. 1. 7). See ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ.

ಸೋಮೇಶ್ವರ sôma-îśvara. Śiva, or his liṅga (Bp. 51, 82; 53, 18. 19. 24; 57, 60. 64). 2, N. of a Kannaḍa poet. 3, N. See ಕೊಟ್ಟಾರ. 4, sign for a long syllable (Čh.).

ಸೋಮೋದ್ಭವೆ sôma-udbhavĕ. *The river Narmadâ.*

ಸೋಯಿ sôyi. 1. = ಸೋವಿ. (Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ). — ಸೊಯಿದೇವ. = ಸೋವಣ್ಣ. N. (Bp. 51, 78. 83). See ವೀರಗೆಲಸದ.

ಸೋಯಿ sôyi. 2. Opportuneness of circumstances (ಅನುಕೂಲ Čb.; Mhr. ಸೋಕ).

ಸೋರ್ sôr. 1. = ಸೋರು 1. To drop, to trickle, to ooze, to flow, as cocoa-nut water (Čpr. 3, 15; J. 3, 27), as water drops (Čpr. 4, 46), as the juice of a ripe fruit (J. 3, 11), as ichor from an elephant's temples (Kśv. 3, 36. 57), as poetical essence (Mr. 2); to come forth, as entrails (Abh. P. 13, after 54; ಗಲನ Śmd. Dh.; M., T. ಚೋರು; T. ಚೋರಿ, rain; blood; ತೋಲ್ಚಿ, blood; M. ಚೋರಿ, ಚೋರೆ, blood; *cf.* ಒಸರ್ 1, ಸುರಿ 1); to leak (C. as ಸೋರು). ಸೋರ್ವ (Čpr. 3, 15; Abh. P. 13, 54).

ಸೋರ್ sôr. 2. = ಸೋರು 2. Dropping, etc., leaking. — ಸೋರೋಡು. -ಓಡು. A leaking potsherd, *i. e.* one full of holes (Bp. 60, 46).

ಸೋರ್ sôr. 3. (= ಜೋಲ್ 1). To be or become loose or slack, etc. (ಜೋಲ್ Śm. 103; T. ಜೋರ್).

ಸೋರ್ sôr. 4. = ಸೋರ್. The state of being loose, dangling, etc. (ಜಂಗಳ, ಬಟಿಲ್, ಸಿಡಿಲ್ದುದು Śm. 49).

ಸೋರ್ sôr. 5. (= ಸೋರ್ 3 ?). To become free from pride (ಗರ್ವಹೀನ Śmd. Dh.; Śm. 103; T. ಜೋರ್, to wither, fade away = ವಾಡು). ಸೋರ್ದಂ (Śmd. 50. 55). See ಒಳ್-.

ಸೋರ್ sôr. 6. To become wet or soaked (ನನೆ Śm. 103; *cf.* ತುಯ್?). ಸೋರ್ದರ್ (Čpr. 4, 46).

ಸೋರಿಸು sôrisu. = ಜೋರಿಸು. To cause to drop, trickle or flow (My.). ಜೊಲ್ಲು ಸೋರಿಸುತ್ತ ಮಾತಾಡು ವನ್ಹ (ಆಮ್ಬಿಕ್ಕತ G.).

ಸೋರು sôru. 1. = ಜೋರು 1, ಸೋರ್ 1. To drop, etc. (C.), as tears (Râm. 5, 9, 8), as blood (B. 1, 10). P. p. ಸೋರಿ. ಸೋರುನ ಮನೆಯನ್ನೂ ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯನ್ನೂ ದೂರ ಬಿಡ ಬೇಕು.— ಸೋರುವ ಮನೆಯೂ ಒಟಿಕುವ ಗಣ್ಣನೂ ಸರಿ.— ಸೋರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದರೆ (or ನೀರು ಚೆಲ್ಲಿದರೆ) ಹಳ್ಳದ ಕೂಡೆ ಹಳ್ಳ (Prvs.). ಮದ ಸೋರುತ್ತಿರುವ ಆನೆ (ಪ್ರಭಿನ್ನ, ಗರ್ಜತ, ಮತ್ತ Si. 269); ಸೋರಿ ಹೋದದು (ಸ್ಖಲ್ಲಿತ, ಪ್ರಾಪ್ತಾರ 390). ಮದ ವೇಜಿದಾಗ ಆನೆಗಳ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲಗಳೊಳಗಿನ್ದ ಮದೋದಕವು ಸೋರು ತ್ತದೆ (B. 4, 23; 5, 239). — ಸೋರಾಟ. -ಆಟ. Dropping, etc. (ಸ್ಖಲ, ಸ್ರವ Si. 389).

ಸೋರು sôru. 2. = ಜೋರು 2, ಸೋರ್ 2. — ಸೋರು ಬಾರು. reit. = ಜೋರು ಬಾರು. (My.).

ಸೋರುಪ್ಪು (sôrâ-uppu). Nitre, saltpetre (C.; B. 4, 159; Tē.; Mhr., H. ಸೋರಾ; ಅಕ್ಷರುಚಕ G.).

ಸೋರುವಿಕೆ sôruvikĕ. = ಸೋರುಹ. (ಪ್ರೊಕ್ಷಿತ, ಪ್ರಾಕಾರ Si. 390). ಪಸ್ತಿಗರ್ಭದೋಷದಿನ್ದ ರೇತಸ್ಸು ಕರಗಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೇ ಸೋರುವಿಕೆ (ಮೇಹ 201).

ಸೋರುಹ sôruha. Dropping, etc. (ಸ್ರವ Nr.).

ಸೋರೆ sôrĕ. 1. = ಸೊರೆ 1. The bottle gourd (ತುಮ್ಬಿ, ಆಲಾಬು, ದುಗ್ಡಿಕೆ Hlâ.; My.; Tē.; occasionally stone-vessels are made in the form of a sôrĕ, see ಕಲ್ಲು-, ಹುರೋ-). ಕಳುಭ ಪ್ರಸೇವಕ ಎನ್ನೊಡೆ ವೀಣೆಯ ಗವಸಣಿಗೆ; ಸೋರೆಯೆನ್ನೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಸೋರೆಯೊಳಗೆ ಮದ್ದು ತುಮ್ಬಿ, ಮೇಲೆ ಹೂಹಾರ ಗನ್ಧ ಧರಿಸಿದನ್ತೇ (Dp. 30, 4). ಉಣ್ಣು ನಗದಿಹ ವೋಜಿ ಆದುವೆ ಕಹಿಸೋರೆ (54, 4). — ಸೋರೆಕಾಯಿ. A fresh bottle gourd (My.). ಸೋರೆಕಾಯಿ ಆದರೆ ಹಾಕೋರಿಗೆ ಆಗದೇ?— ಕುಮಾರರಾ ಮನು ಸೋರೆಕಾಯಿ ತಿನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಸೋರೆಬುಜ್ಜಿ. A bottle gourd deprived of its pulp and tried, when it is used as a vessel and for the lute and in swimming (My.). ಸೋರೆಯಾ ಬುಜ್ಜಿಡಿಗಳು ಗೊಂಚೆಯ ಸರಳ್ಗಳ ಪಿಡಿದು,... ಬೀಣ್ಪೆಯರಾ ಡುತ್ತಿರ್ದರು (Râghc. 17, 67).

ಸೋರೆ sôrĕ. 2. A kind of bird (Rśv. 5, 59).

ಸೋರ್ sôr. = ಸೋರ್ 4. Being loose, etc. — ಸೋರ್ಮುಡಿ. A loose knot or braid of hair (Čpr. 10, 11; Abh. P. 3, 73. 108; 7, 13; Čt. II, 68. 98; V. 4, 18; J. 8, 18).

ಸೋರ್ಗಳ್ sôrgaḷ. ಸೋರ್ಗಳಿನೆ ಗಣಿಕರಕ್ಕು (Čt. I, 60).

ಸೋರ್ಚು sôrču. = ಸೋರಿಸು. To cause to drop, etc. (ಗಲನ Śmd. Dh.).

ಸೋಲ್ sôl. = ಸೋಲು 1. To be defeated or overcome, not to win (ಪರಾಜಯ Śmd. Dh.; T. ತೋರ್, ತೋಙ್; M. ತೋಲ್). P. ps. ಸೋಲ್ತು (Śmd. 288; Čpr. 1, 118; Rśv. 13, 90; Bp. 27, 10), ಸೋಲ್ದು (J. 3, 7; 5, 60; 7, 44; 20, 31; 21, 1; 27, 51; Bh. 1, 8, 53). ಸೋಲ್ವೆನೇ? (J. 12, 36). ಸೋಲ್ಗುಂ (21, 14). ಸೋಲ್ತನಂಗೆ ರವಿ (ಗಣಂ) ಉಚಿತಂ (Mr. 365); ಸೋಲ್ತ ಹೊತ್ತು (ಅಭಿಷಂಗ 492). See Bp. 40, 6. 22; 50, 23. **2,** to lose (v. t.), to forfeit (Bp. 44, 61. 65). — ಸೋಲಿ ನುಡಿವವನು. A man who is overcome in argument (ಆಧರ, ಹೀನವಾದಿ Hlâ.).

ಸೋಲ sôla. = ಸೋಲು 2. Defeat, loss (Čpr. 2, 19; 8, 70; 10, 6; Bp. 4, 16; 20, 23; 59, 11; 61, 58; Râm. 4, 3, 16; Rśv. 13, 61; T. ತೋಲ್). ತನ್ನ ಸೋಲವ ನುಡಿದು ಕೊಮ್ಬಂ (ಆಧರ Mr. 237). ಸೋಲವಾಡಿ (ಮನ ನಟ್ಟುದು Čt. I, 47). See ಕಣ್-. — ಸೊಲ ಗೆಲ. Loss and gain, defeat and success (J. 11, 5; Dp. 67, 6). — ಸೋಲ ಗೆಲವು. = ಸೋಲ ಗೆಲ. (My.). — ಸೋಲಮ್ಮುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To generate or cause defeat (Čpr. 6, 85).

ಸೋಲಿಸು sôlisu. To defeat, to overcome, to vanquish (ಅಪಜಯ Śmd. Dh.; Bp. 6, 4; 40, 62; 50, 22; Śśv. 4, 80; J. 12, 40; My.; B. 4, 37; 5, 246). ಸೋಲಿಪುದು (ಜಾಳಿಸಿತ್ತು Śm. 42; ಜಾಳಿಸಿತು Kk. 73).

ಸೋಲು sôlu. 1. = ಸೋಲ್. To be defeated, etc. P. p. ಸೋತು (Bp. 27, 29; 49, 23; 50, 39; C.). ಸೋತವನು (ಪರಾಜಿತ Nr.). ಸೋತ ವೇಳೆ (ಅಭಿಷಂಗ, ಸೋಲ್ವ Nn. 122). ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪರಾಜಯ Si. 296); ಸೋತು ಹೋದವನು (ಪರಾಜಿತ, ಪರಾಭೂತ 296). ಸೋಲುವಂ (J. 10, 49). ಸೋಲದೆ ಗೆಲವು ಆಗದು, ನೂಲದೆ ಬಟ್ಟೆ ಆಗದು.— ಗೆದ್ದರೆ ಹಲವರು ಗೆದ್ದರು, ಸೋತರೆ ಕೊಂಕಣಿಗರ ಗಣ್ಡು ಸೋತ.— ಗೆದ್ದರೆ ಕೆಯ್ಕಾಲು, ಸೋತರೆ ಕವಿ ಮೂಗು.— ನೂತನವಾದದಕ್ಕೆ ಸೋತವನು ನಾತ ದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸೋತಾನೇ?— ಮಗ ಸೋತರೂ ಜೂಜನ ಒಳವು ಕಲಿತ.— ಮಾತು ಬನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ (Prvs.). ಸೋತ ಪುರುಕ (a female who has lost, My. in children's language). ಸೋತ ಪುರುಕಗೆ ಸೋರೆಕಾಯಿ, ಗದ್ದ ಪುರುಕಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿ (Prv.). **2,** to fail, to fall off in respect to vigour, etc. (Tē. ಸೋಲು). ನಿದ್ದೆಯ ಹೊತ್ತಾಯಿತನ್ದರೆ... ನರಗಳು ಸಡಿಲಾಗುತ್ತವೆ, ಗೋಣು ಸೋಲುತ್ತದೆ (B. 4, 134). **3,** to lose (v. t.), to forfeit (Râm. 3, 2, 13).

ಸೋಲು sôlu. 2. = ಸೋಲ. (My.). — ಸೋಲು ಗೆಲವು. = ಸೋಲ ಗೆಲ. (J. 12, 26).

ಸೋಲುವಿಕೆ sôluvikĕ. = ಸೋಲುವೆ. (My.).

ಸೋಲುವೆ sôluvĕ. Defeat, losing, loss (ಅಭಿಷಂಗ, ಪರಾಭವ Nr.; T. ತೋಪ್ಪು, ತೋರ್ಪ್ಪು, ತೋಲ್ಪ್ಪು).

ಸೋಲೆ sôlĕ. The skin or slough of a snake; the coat of an onion (My.; *cf.* Mhr. ಸೋಲಣೇಂ = K. ಸುಲಿ 1).

ಸೋಲ್ಮೆ sôlmĕ. = ಸೋಲುವೆ. (ಅಭಿಷಂಗ, ಸೋತ ವೇಳೆ Nn. 122).

ಸೋಲ್ಲುಗ್ಗ sa-ulluṇṭha. *Irony, sarcasm, ridicule.*

ಸೋವತ sôvata. Prey (? Abh. P. 14, 201; 15, after 56).

ಸೋವಸೇಯ sôvasêya. Auspicious, fortunate, etc. (ಶಿವ, ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc. Mr. 26).

ಸೋವಾಸಿನಿ sôvâsini. Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ (Śmd. 355. 364; ಆವ್ದೆ Śm. 73).

ಸೋವಾಸಿನಿ sôvâsini. (Śmd. 364). Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ (ಸುವಾಸಿನಿ Hlâ.).

ಸೋವಿ sôvi. (Śmd. 25). = Tbh. ಸೋವಿ ? or = ಸೋವೆ ?

ಸೋವಿ sôvi. = (ಸೋವಿ 2), ಸೋಯಿ 1. (Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ). — ಸೋವಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. = ಸೋಯಿದೇವ. N. (Bp. 51, 76. 80. 82). — ಸೋವರಸ. -ಆರಸ. N. (Bp. 59, 7).

ಸೋವು sôvu. 1. = ಸೋ 2, etc. To drive off, etc. P. p. ಸೋವಿ (J. 6, 17; 28, 47). ನಾಯ್ಯ ಸೋವುವುದು (ಪಬೆ Śmd. I, o. r. — ಸೋವುದು).

ಸೋವು sôvu. 2. = ಸೋಹೆ. Trace, mark, sign (Tu.). ಸೋವು ತಿಳಿದ ಮೂವ ನೂಲು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಸೋವೆ sôvĕ. N. of a plant (ರಾವೆ Mr. 120).

ಸೋವ್ಣ sa-ushṇa. Hot (Rśv. 5, 32. 40).

ಸೋಸ sôsa. Tbh. of ಶಶ್ವಸ. (Bp. 42, 26; Bh. 3, 13, 38).

ಸೋಸು sôsu. 1. Tbh. of ಶೋಧಿಸು. (My.). ತಳ ಸೋಸದೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ (B. 3, 98). ಆ ಸತ್ವಮೊಳಗೆ ಸೇರಿಗೆ ಎರಡುವರೆ ತೊಲೆಯನ್ತೆ ತಿಳಿಸುಣ್ಣ ಕೂಡಿಸಿ, ಸೋಸಿ ತೆಗೆಯುವರು (4, 71). ಮನೇ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕನ್ನ ಮೊದಲು ಜನ್ನಾಗಿ ತಳಾ ಸೋಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 120). ತಳ ಸೋಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲ ಅಗಿಯ ಬೇಕು (4, 151). ಕಲ್ಲೊಳಗಿನ್ದ ಕಬ್ಬಿಣ ಸೋಸಿ ತೆಗೆಯ ಬೇಕು (4, 152). ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಬಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಸೋಸ ಬೇಕು (5, 75). ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಕೊಲಿಮೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಸೋಸುವವರ ಶ್ರಮ (5, 123).

ಸೋಸು sôsu. 2. Tbh. of ಸಹಿಸು. To endure, to bear (Mhr. ಸೋಸನಕೇಂ). ಎಲ್ಲರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ಸೋಸುವದಬಿನ್ದ ಬಬಿಗಾಲದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬದುಕುವರು (B. 5, 103).

ಸೋಹ sôha. Tbh. of ಸೋಹಂ. The ego, the self; identity (Bp. 1, 63; 8, 57; 37, 53).

ಸೋಹಂ saḥ-ahaṁ. I myself; I am He (the universal soul).

ಸೋಹಮ್ಭಾವ sôhaṁ-bhâva. The conception or realization of He (the universal soul) being I, and of I being He, the personal verification of pantheism (My.; Mhr.).

ಸೋಹಳ sôhala. = ಜೋಹರ 2. (G.; Mhr. ಸೋಹಳಾ).

ಸೋಹು sôhu. 1. = ಸೋವು 1, etc. (Bp. 20, 14; Bh. 3, 13, 17; 7, 6, 81).

ಸೋಹು sôhu. 2. Beating, driving, chasing (Bh. 1, 7, 2; 3, 13, 25). — ಸೋಹುಮೃಗ. A hunting-animal (ಆಟ್ಟುಳಿ Mr. 380).

ಸೋಹೆ sôhĕ. = ಸೋವು 2. (Bh. 3, 13, 15; *cf.* ಜಾಡೆ ?).

ಸೌ sau. For some words with this initial syllable in writ see ಸಂ, ಸವ, and ಸವು, *e. g.* ಸಂವರಣಿ = ಸಾರಣಿ, ಸವಳು = ಸಾಳು, ಸವುದೆ = ಸಾದೆ, ಸವುಸವ = ಸಾಸವ, ಸವುಳು = ಸಾಳು.

ಸೌಕರ್ಯ saukarya. 1. (fr. ಸೂಕರ). Hoggishness, swinishness. (My.).

ಸೌಕರ್ಯ saukarya. 2. (fr. ಸುಕರ). Easiness of performance, practicability, etc. (Sk.).

ಸೌಕುಮಾರತೆ saukumâratĕ. = ಸೌಕುಮಾರ್ಯ. (Grj. 7, after 11).

ಸೌಕುಮಾರ್ಯ saukumârya. (fr. ಸುಕುಮಾರ). Youthfulness, tenderness, delicacy; softness, fineness. — ಸೌಕುಮಾರ್ಯವೈಪ್ಪು. -ಪಡು. To get tenderness, etc. (V. 23, after 13).

ಸೌಖ್ಯ saukhya. (fr. ಸುಖ). Pleasure, happiness, felicity, ease, comfort, enjoyment. (J. 2, 6; C.). — ಸೌಖ್ಯದಿನ್ದ ಇರು. To be happy, etc. (B. 4, 2).

ಸೌಖ್ಯತರ saukhya-tara. Uncommonly pleasant, very gratifying (Ch. v. 222; Bp. 40, 78).

ಸೌಗತ saugata. (fr. ಸುಗತ). A Buddhist. (ನಾಸ್ತಿಕ, ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನು G.).

ಸೌಗನ್ಧ saugandha. (fr. ಸುಗನ್ಧ). Possessing a fragrant odour, sweet-scented, fragrant; fragrance.

ಸೌಗನ್ಧಿ saugandhi. = ಸವುಂಗನ್ಧಿ. (fem.). That is sweet-scented or fragrant; sandal wood.

ಸೌಗನ್ಧಿಕ saugandhika. Fragrant. 2, a dealer in perfumes. 3, *sulphur.* 4, *the white water-lily* (ಚೆನ್ನೆಯ್ದಲೆ Hlâ.). 5, *a kind of fragrant grass* (= ಕತ್ತೃಣ).

ಸೌಗನ್ಧಿಸು saugandhisu. To possess a fragrant odour (Bp. 57, 35).

ಸೌಚಿಕ saučika. (fr. ಸೂಚಿ). *A tailor.*

ಸೌಜನ್ಯ saujanya. (fr. ಸುಜನ). Goodness, generosity, kindness, compassion, benevolence, clemency; friendship. (Bp. 24, 18; 47, 61; My.).

ಸೌಜನ್ಯವಿದೂರ saujanya-vidûra. Very far from kindness, etc., cruel (Śśv. 4, 127).

ಸೌಜ್ಞೆ saujñĕ. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. (Tĕ.; R.).

ಸೌದಾಮನಿ saudâmani. (fr. ಸುದಾಮನ್). *A particular kind of lightning; lightning.* 2, N. of an apsaras of Indra's heaven.

ಸೌದಾಮಿನಿ saudâmini. *A particular kind of lightning; lightning* (ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಸೌದಾಸ saudâsa. (fr. ಸುದಾಸ). The first-born son of Nahusha (Abh. P. 2, 60).

ಸೌದೆ saudĕ. = ಸವುದೆ, etc.

ಸೌಧ saudha. (fr. ಸುಧಾ). = ಸವುಧ. *A plastered or white-washed mansion; any great mansion or house; a palace* (ದವಳಾರ Hlâ.; ಸುಧಾಧವಲಿತ, ನೆಲೆಯ ತೀವದ ಉಪ್ಪರಿಗೆ Mr. 193; ಹರ್ಮ್ಯ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Nn. 94). 2, white, whiteness (ಅರ್ಜುನ, ಬಿಳಿದು 94); silver. 3, having nectar; nectar (ಪೀಯೂಷ, ಅಮೃತ 94). 4, truth, etc. (ನಿಜುತ, ಸಸಿನ, ನೇರಿತು 94). 5, mud (ಪಂಕ, ಕೆಸರು 94). 6, grass (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 94).

ಸೌಧರ್ಮ saudharma. (fr. ಸುಧರ್ಮ). Heaven, svarga (Čpr. 3, 77).

ಸೌನನ್ದಕ saunandaka. N. of a sword (Čpr. 6, after 106).

ಸೌನಿಕ saunika. (fr. ಸೂನಾ). *A butcher.*

ಸೌನ್ದರ saundara. (= ಸೌನ್ದರ್ಯ). Beauty, loveliness, etc.; handsome, pleasing, etc. (ರಾಮ, ರೂಪು Nn. 24; ಸುರಭಿ, ಸೌನ್ದರ್ಯ 30; ಚೆಲುವು 43; ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424; Čpr. 3, 87; 6, 5; Grj. 4, 43). 2, N. of three different vṛittas (Čh.). 3, the lapis lazuli (ಬಾಲಪಾಯಜ, ವೈಡೂರ್ಯ Mr. 101). 4, N. of a râkshasa (Bp. 18, 20). — ಸೌನ್ದರನಾಟ. N. (Bp. 60, 37). — ಸೌನ್ದರನಾಟಚೆದೇವ. N. (Bp. 60, 39). — ಸೌನ್ದರಪಾಣ್ಡ್ಯ. N. (Bp. 50, 31).

ಸೌನ್ದರಾಂಗ saundara-aṅgi. A beautiful woman (Čh. v. 86).

ಸೌನ್ದರಿ saundari. A beautiful woman (Čpr. 5, 122; 6, 96; Čh. v. 101; Bp. 28, 21; 31, 22). 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, sandal wood (ಜನ್ದನ Mr. 117, one MS. ಸವುಂಗನ್ಧಿ).

ಸೌನ್ದರಿಯ saundariya. Tbh. of ಸೌನ್ದರ್ಯ. (J. 11, 9; 26, 68).

ಸೌಂದರ್ಯ saundarya. (fr. ಸುಂದರ). Beauty, loveliness, gracefulness, elegance.

ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿ saundarya-śâli. A person endowed with beauty (My.). Feminine ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿನಿ (J. 27, 22).

ಸೌಪ್ತಿಕ sauptika. (fr. ಸುಪ್ತ). Connected with or relating to sleep. 2, *a night-attack, an attack on sleeping men* (ಬಿತ್ತರದಿ ಕವಿವ ಕಾಳಗಂ Mr. 288).

ಸೌಬಲ saubala. (fr. ಸುಬಲ). Śakuni, son of Subala. (R.).

ಸೌಭ saubha. N. of Hariśćandra's city. 2, N. of a town of the Śâlvas. See ಸೌಭನಗರ.

ಸೌಭದ್ರ saubhadra. (fr. ಸುಭದ್ರಾ). Abhimanyu, son of Subhadrâ. (R.).

ಸೌಭದ್ರೇಯ saubhadrêya. Abhimanyu. (R.).

ಸೌಭನಗರ saubha-nagara. N. of a town (J. 7, 29).

ಸೌಭರಿ saubhari. N. of a muni. (J. 10, 16 seq.). 2, N. of a country (Si. 312).

ಸೌಭಾಗಿನೇಯ saubhâginêya. (fr. ಸುಭಗಾ). *The son of a favourite wife or of an honoured mother.*

ಸೌಭಾಗ್ಯ saubhâgya. (fr. ಸುಭಗ). Auspiciousness, good fortune, fortunateness, good luck; blessedness; beauty, grace, charm; the happy and joyous state of wife-hood (as opposed to widowhood, consisting in the privileges of using pigments, wearing ornaments, etc.). 2, the fourth of the astronomical yôgas. 3, minium or red lead. See Śmd. 408; Čpr. 1, 126; 8, after 74; Bp. 9, 17; 39, 18; J. 1, 1.

ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ saubhâgya-vati. A woman possessing good fortune or blessedness; a married and unwidowed woman. (My.; B. 4, 87).

ಸೌಮಂಗಲ್ಯ saumaṅgalya. (fr. ಸುಮಂಗಲ). A very auspicious state (J. 5, 53).

ಸೌಮಿತ್ರಿ saumitri. (fr. ಸುಮಿತ್ರಾ). Lakshmaṇa, son of Sumitrâ and younger brother of Râma (J. 18, 4. 8. 57. 64).

ಸೌಮ್ಯ saumya. (fr. ಸೋಮ). *Belonging or relating to the moon, sacred to the moon;* resembling the moon. 2, *handsome, pleasing, good, mild, calm, gentle, soft, benign, placid* (ಜಾತ್ಯ, ಜೆಲುವನು Nn. 74); auspicious. 3, handsomeness (ಜೆಲುವಿಕೆ Nn. 103). 4, *Budha or the planet Mercury, son of the moon* (ತಿಂಗಳಣುಗ, ಬುದ Śm. 17). 5, the forty-third year in the cycle of sixty (My.).

ಸೌಮ್ಯರೂಪ saumya-rûpa. A handsome, pleasing form (My.).

ಸೌಮ್ಯವತ್ಸರ saumya-vatsara. = ಸೌಮ್ಯ No. 5. (Bp. 61, 92).

ಸೌಮ್ಯವಾರ saumya-vâra. Wednesday. (My.).

ಸೌರ saura. (fr. ಸೂರ). Belonging or relating to the sun, solar. 2, a worshipper of the sun. 3, the planet Saturn. 4, a solar month. See Čpr. 7, 66; 10, 68.

ಸೌರನೆ sauraṇe. = ಸವರಣಿ, etc.

ಸೌರಭ saurabha. (fr. ಸುರಭಿ). Fragrant; fragrance. (Čpr. 8, after 4; Bh. 1, 10, 23; Śm. 1). 2, a bull, an ox (ಗೋಜ, ವೃಷಭ, ಬನವ Nn. 53).

ಸೌರಭೇಯ saurabhêya. *A bull, an ox* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಸೌರಭೇಯಿ saurabhêyi. *A cow.*

ಸೌರಭ್ಯ saurabhya. = ಸೌರುಭ, ಸೌರುಭ್ಯ. *Fragrance* (ಪರಿಮಳ Nn. 119). 2, the aggregate of the (four) principal tastes (ಕಟ್ಟಕ್ಕಾಮ್ಲಕಷಾಯ, ಕಾರ ಕಹಿ ಹುಳಿ ಒಗರುಗಳೆಮ್ಬ ನಾಲ್ಕು ರಸಂಗಳು 119, o. r. ರುಚಿಗಳು; ಕಷಾಯ ಕಟು ತಿಕ್ತಗಳು Mr. 478). 3, a bull (ಗೋವು 119).

ಸೌರಮಾನ saura-mâna. Solar measurement of time (B. 5, 309. 310; My.).

ಸೌರಮಾನವರ್ಷ sauramâna-varsha. A solar year (B. 5, 309).

ಸೌರಮಾಸ saura-mâsa. A solar month. (B. 5, 309; My.).

ಸೌರಮ್ಭ saurambha. Tbh. of ಸಂರಮ್ಭ, q. v. (ಸಂರಮ್ಭ, ಸಂವೇಗ Mr. 438; ಪದಪು Čt. II, 44; J. 3, 41; 5, 17; 13, 19; Râm. 1, 16, 12).

ಸೌರಮ್ಭವತಿ saurambha-vati. A woman of pleasurable excitement, a charming woman (ಪದಪುಗಾರ್ತಿ, ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ Ks.).

ಸೌರವರ್ಷ saura-varsha. = ಸೌರಸಂವತ್ಸರ. (B. 5, 309. 310; My.).

ಸೌರಸಂವತ್ಸರ saura-saṁvatsara. A solar year. (My.).

ಸೌರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ saura-saṅkrânti. Passage of the sun from one sign into another (B. 5, 309).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ saurâshṭra. (fr. ಸುರಾಷ್ಟ್ರ). = ಸೂರಟಿ. Belonging or relating to the district of Surat. 2, the district or country of Surat. (Bp. 53, 11. 13; 57, 58-60; 58, 34; J. 27, 2; 28, 1). — ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮಯ. N. (Bp. 43, 31).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕ saurâshṭraka. *Bell-metal, brass* (ಕಂಚು Nn. 85).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ saurâshṭra-nâtha. The lord of Surat (Bp. 5, 42; 53, 26).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ saurâshṭra-pati. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ. (Bp. 43, 20; 53 sum.; 53, 17).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪುರ saurâshṭra-pura. The town of Surat (Bp. 43, 35).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪುರಪತಿ saurâshṭrapura-pati. The lord of the town of Surat (Bp. 43, 16).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರರಾಗ saurâshṭra-râga. N. of a tune (My.).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮೇಶ saurâshṭra-sômêśa. Sômêśa of Surat (Bp. 43, 17. 30. 70).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮೇಶ್ವರ saurâshṭra-sômêśvara. Sômêśvara of Surat (Bp. 44, 1).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿ saurâshṭra-adhipati. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ. (Bp. 43, 18).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿ saurâshṭri. N. of a plant (ಹಿಣ್ಡಳಿ Mr. 147, one MS. ಹಿಣ್ಡುಳಿಕೆ). 2, a sort of fragrant earth found in Surat.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿಕ saurâshṭrika. Belonging to Surat. 2, *a sort of poison.* 3, a kind of snake.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೇಶ saurâshṭra-îśa. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ. (Bp. 43, 47).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೇಶ್ವರ saurâshṭra-îśvara. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೇಶ. (Bp. 43, 21).

ಸೌರಿ sauri. Tbh. of ಶೌರಿ (Śmd. 335; ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Śm. 5).

ಸೌರಿಕ saurika. 1. (fr. ಸೂರ). Celestial. 2, heaven, svarga. 3, the planet Saturn, śani. (G.).

ಸೌರಿಕ saurika. 2. (fr. ಸುರಾ). Spirituous, vinous. 2, a vender of spirituous liquor.

ಸೌರಿದ saurida. Tbh. of ಶೌರಿದ (Śmd. 335, o. r. ತಾರಿದ).

ಸೌರಿಸು saurisu. = ಸವರಿಸು, etc.

ಸೌರುಭ saurubha. = ಸೌರುಭ್ಯ. (Bp. 58, 56).

ಸೌರುಭ್ಯ saurubhya. = ಸೌರಭ್ಯ, ಸೌರಭ. Fragrance, odour (ಆಮೋದ, ಸುಗನ್ಧಾಸಲ Mr. 50).

ಸೌರ್ಯ saurya. Solar. (Čb. 145).

ಸೌಲಭ್ಯ saulabhya. (fr. ಸುಲಭ). Easiness of acquisition or attainment; feasibility, facility. (My.).

ಸೌವರ್ಚಲ sauvarčala. (fr. ಸುವರ್ಚಲ). = ಸಂಚಳ 2. *Sochal salt*, prepared by fusing fossil salt with myrobalan (ನೆಲ್ಲಿ). 2, *natron, alkali.*

ಸೌವರ್ಚಲಲವಣ sauvarčala-lavaṇa. = ಸೌವರ್ಚಲ. (ಸೌವರ್ಚಲ, ಆಕ್ಷ, ರುಚಕ Si. 312; My.).

ಸೌವರ್ಣ sauvarṇa. (fr. ಸುವರ್ಣ). Made or consisting of gold, golden. (Bp. 4, 38; 56, 6; 57, 69).

ಸೌವಸ್ತಿಕ sauvastika. (fr. ಸ್ವಸ್ತಿ). Benedictive, salutatory. 2, *a family or domestic priest.*

ಸೌವಿದ sauvida. (fr. ಸುವಿದ). *A guard or attendant on the women's apartments.*

ಸೌವಿದಲ್ಲ sauvidalla. *A guard or attendant on the women's apartments.*

ಸೌವೀರ sauvīra. (fr. ಸುವೀರ). N. of a country in the west of India; a man of that country. 2, *sour gruel* (ಅಮ್ಬಿಲ Hlâ.; ಕಂ ŏmd. Dh.; see ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ). 3, the fruit of the jujube (see ಬೋರೆ). 4, antimony.

ಸೌಶೀಲ್ಯ saušīlya. (fr. ಸುಶೀಲ). Excellence of disposition, good morals. (Čpr. 1, 29).

ಸೌಷ್ಠವ saushṭhava. (fr. ಸುಷ್ಠು). *Excellence, superior goodness or beauty, great ability* (ಲೇಸಾಗಿರ್ಪುದು Hlâ.; ಲೇಸು Mr. 451). 2, excess. 3, lightness, suppleness, fleetness.

ಸೌಸವ sausava. = ಸವುಸವ.

ಸೌಸ್ಥೆ saustha. Tbh. of ಸಂಸ್ಥೆ, q. v. A town (ಪುರ, ಪಟ್ಟಣ N. 162). 2, a sleeping-place, a bed (ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ, ಪಾಸಿಕೆ 162, o. r. ಶಯನಸ್ಥಳ). 3, an ordinance, etc. (ಕಟ್ಟಳೆ 162, o. r. ಕಟ್ಟಳೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ). 4, a thicket, etc. (ಪಲವು ಲತಾವೇಷ್ಟಗುಲ್ಮ, ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದ ಹೊದಲು 162, - -ಹಬ್ಬಿದ ಮೆಳೆಗಳು). 5, swearing (ವ್ಯವಸ್ಥಾಕರಣ, ಸೂರುಳು 162, o. r. ಪ್ರಮಾಣವ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ).

ಸೌಸ್ಥೋನ್ನತಿ saustha-unnati. Prosperity of living or business (Čpr. 1, 78).

ಸೌಹಾರ್ದ sauhârda. (fr. ಸುಹೃದ್). *Affection, friendship.*

ಸೌಹಿತ್ಯ sauhitya. (fr. ಸುಹಿತ). *Satiety, satisfaction;* fulness, completion; kindness, friendliness.

ಸೌಹೃದ sauhṛida. (fr. ಸುಹೃದ್). *Friendship.*

ಸೌಳು saulu. = ಸವುಳು.

ಸ್ಕನ್ದ skanda. Leaping; flowing. 2, *Kârttikêya,* the son of Śiva and god of war (ಗುಹ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತ್ತಿಕ Nn. 144). 3, a minister, etc. (ಪ್ರಧಾನರ್, ಪ್ರಧಾನಪುರುಷರ್ 144); a prince, a king; a clever or learned man. 4, the body. 5, the bank of a river. 6, a kind of disease attacking children.

ಸ್ಕನ್ದಪಿತ skanda-pita. Śiva (Bp. 57, 23).

ಸ್ಕನ್ದಪುರಾಣ skanda-purâṇa. N. of one of the purâṇas, a fragment of which, the kâśîkhaṇḍa, gives a description of the liṅgas near Benares. (Bp. 43, 76).

ಸ್ಕನ್ಧ skandha. *The shoulder;* the neck and throat (ಶಿರೋಧರ, ಕೊರಳು Nn. 144 as ಸ್ಕನ್ದ). 2, *the part of the stem of a tree where the branches begin* (ಕುಜಾತದ ಕೂಟ, ಮರದ ಹೆಣೆ Nn. 144 as ಸ್ಕನ್ಧ; o. r. ಎರಡು ಮರಗಳೊನ್ದಾಗಿ ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ; probably ಹಣೆ 1 is meant); a large branch or bough. 3, a branch or department of human knowledge; a section, chapter, division of a book. 4, a body of men, horses and elephants (ಘೋಟಕಹಸ್ತಿಮರ್ತ್ಯಸಮುದಾಯಕ, ಕುದುರೆ ಆನೆ ಕಾಲಾಳ ಸಮೂಹ 144 as ಸ್ಕನ್ದ); ಆನೆ ಕುದುರೆ ಪಾನಿಸರ ಸಂಘಾತ Mr. 476 as ಸ್ಕನ್ಧ); *a troop, multitude, quantity.* 5, the withers of an elephant (ಅಸನ Mr. 154). 6, a king, a prince; a wise man. 7, a sort of metre (*cf.* ಕನ್ದ).

ಸ್ಕನ್ಧಕ skandhaka. = ಸ್ಕನ್ಧ No. 7. A kind of metre (Čh.).

ಸ್ಕನ್ಧದೇಶ skandha-dêśa. Shoulder-region, the shoulder; *the part about the shoulders or withers of an elephant where the driver sits.*

ಸ್ಕನ್ಧಧಾನ skandha-dhâna. A royal city (ರಾಜಧಾನಿ Mr. 190).

ಸ್ಕನ್ಧವಾಹಕ skandha-vâhaka. Carrying on the shoulders: *an ox trained to carry burdens;* one broken in for the plough, etc. (ಹೂಡುವೆತ್ತು Hlâ.).

ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ skandha-śâkhĕ. *A principal branch, the forked branch which issues from the upper stem of a tree* (ಮರದ ಜಿಗ್ಗೊಮ್ಬು Hlâ.; ಮರನ ಹಿಗ್ಗೊಮ್ಬು Mr. 105).

ಸ್ಕನ್ಧಸ್ skandhas. = ಸ್ಕನ್ಧ. (Colebr.).

ಸ್ಕನ್ಧಾವಾರ skandha-âvâra. An army or a division of it attached to the person of a king. 2, *a royal capital, a royal residence.* 3, a camp.

ಸ್ಕನ್ಧಿಕ skandhika. = ಸ್ಕನ್ಧವಾಹಕ. *An ox trained to carry burdens;* etc. (ಹೂಡುವೆತ್ತು Mr. 179).

ಸ್ಕನ್ನ skanna. *Fallen,* fallen down, descended; oozed out, trickled down; emitted, sprinkled; gone; dried up. See ಪ್ರ-.

ಸ್ಕಮ್ಭ skambha. (= ಕಮ್ಬ). Support, prop, fulcrum, pillar. See ಎಷ್ಟಮ್ಭ.

ಸ್ಕನ್ದ skânda. (fr. ಸ್ಕನ್ದ). Relating to Kârttikêya.

ಸ್ಕನ್ದಪುರಾಣ skânda-purâṇa. = ಸ್ಕನ್ದಪುರಾಣ. (Sk.; My.).

ಸ್ಖಲತ್ skhalat. Stumbling, tripping; blundering; faltering, stuttering; dropping, trickling. (A.).

ಸ್ಖಲನ skhalana. *The act of stumbling, slipping, tripping, falling, tottering; falling or deviating from the right course;* blundering, an error, a mistake, a blunder; blundering in speech or pronunciation; dropping, dripping, trickling, effusion, emission; dashing or clashing together, shock, collision; mutual striking or rubbing together. See ತಪ್ಪು 1.

ಸ್ಖಲಿತ skhalita. Stumbled, slipped tripped, fallen; dropped down (ಪ್ರಸ್ಖಲ್ಲಿತ, ಡಿಳ್ಳಿಸಿದವಂ Mr. 300); shaking, tottering, unsteady; erring; stuttering, stammering, faltering, hesitating; agitated, disturbed; dropped, effused, emitted; trickling down; interrupted, stopped, obstructed; confounded; gone. 2, tumbling, falling; deviation from the right course; blunder, fault, error; deceit, treachery; *circumvention, strategem.*

ಸ್ಖಲಿತ್ಯ skhâlitya. The state of being fallen from, deviated from the right course, etc. (My.). See ಬುದ್ಧಿ-.

ಸ್ತ sta. Tbh. of ಸ್ಥ. (C.).

ಸ್ತನ stana. 1. = K. ತನ. See ದೊಡ್ಡಸ್ತನ.

ಸ್ತನ stana. 2. *The breast of a woman;* the nipple of the breast; an udder or dug or breast of any female animal.

ಸ್ತನನ್ಧಯ stana-n-dhaya. Breast-sucking; *a male infant.* Feminine ಸ್ತನನ್ಧಯೆ.

ಸ್ತನಪ stana-pa. Breast-sucking; *a male infant.*

ಸ್ತನಪಯೋಗಂಧಿ stana-payas-gandhi. The weed Alternanthera sessilis, used as a potherb (ಪೊನ್ನಗನ್ನೆ Mr. 135).

ಸ್ತನಪೆ stana-pĕ. *A female infant.*

ಸ್ತನಯಿತ್ನು stanayitnu. Thunder; *a thunder-cloud; a cloud.*

ಸ್ತನಿತ stanita. Thundering; *thunder.* See ಮೊರಗು 2.

ಸ್ತನ್ಯ stanya. *Milk.* See ತೊರೆ 1.

ಸ್ತನ್ಯಪಾನ stanya-pâna. Drinking milk (My.).

ಸ್ತಪನ stapana. Tbh. of ಸ್ನಪನ. (My.).

ಸ್ತಬಕ stabaka. = ಸ್ತವಕ 1. *A cluster of blossoms,* a bunch of flowers, a nosegay, a tuft; a quantity, a multitude.

ಸ್ತಬ್ಧ stabdha. Fixed, firm, stiff, rigid, hard; immovable, motionless, numb, paralyzed; senseless, stupid, dull, insensible, indifferent; stopped, brought to a stand, blocked up; obstinate, stubborn, hard-hearted; coarse.

ಸ್ತಬ್ಧತ್ವ stabdhatva. *Fixedness, rigidity, immobility; stupor,* stubbornness.

ಸ್ತಬ್ಧರೋಮ stabdha-rôma. Stiff-bristled: *A boar, a hog.*

ಸ್ತಭ stabha. (= ಸ್ತುಭ). *A he-goat; a ram.* See ಜೋನ್ತು.

ಸ್ತಮ್ಬ stamba. 1. *A clump of grass, etc.; any clump or bunch or cluster;* a bush, a thicket; *a shrub.*

ಸ್ತಮ್ಬ stamba. 2. Tbh. of ಸ್ತಮ್ಭ. (C.).

ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ stamba-kari. Forming clusters: *corn; rice* (ನೆಲ್ಲು Hlâ.).

ಸ್ತಮ್ಬಘನ stamba-ghana. = ಸ್ತಮ್ಬಘ್ನ. *A tool for cutting or eradicating clumps of grass, etc.*

ಸ್ತಮ್ಬಘ್ನ stamba-ghna. Clump-destroyer: *a tool for cutting or eradicating clumps of grass, etc.;* a sickle for cutting corn.

ಸ್ತಮ್ಬೇರಮ stambê-rama. Delighting in clumps of grass: *an elephant.*

ಸ್ತಮ್ಭ stambha. = (ಕಮ್ಬ), ಸ್ತಮ್ಬ 2. Fixedness, stiffness, rigidity (ಅನತ, ಬೆಡಿತಿಪನ್ಹಾದು Nn. 76, o. r. ಬಾಗದುದು). 2, immobility; a prop, support, fulcrum. 3, *a pillar, a column, a post* (ಕಮ್ಬ 76); *a stem, a stock, a trunk.* 4, insensibility, stupor, stupefaction; numbness, paralysis, torpor; stupidity. 5, stoppage, obstruction, hindrance; suppression. 6, a particular faculty acquired by magical means, the supernatural suppression or arresting of any of the bodily feelings or forces of nature (ಪ್ರಕೃತಿ, ತೀಲ 76). 7, a man (ಮನುಷ್ಯ, ಪುರುಷ 76). 8, a mountain (ತಿಖರಿ, ಪರ್ವತ 76). 9, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಸ್ತಮ್ಭನ stambhana. The act of fixing firmly, making stiff or hard or rigid, making like a post; paralyzing, stupefying, stunning, benumbing; propping or supporting, holding upright; stopping, making immovable, hindering, arresting, bringing to a stand, obstruction, suppressing; stopping of hemorrhage, staunching the flow of blood. 2, = ಸ್ತಮ್ಭ No. 6. See ತಗೆ 1.

ಸ್ತಮ್ಭನಮನ್ತ್ರ stambhana-mantra. A mantra by which stambhana is produced (My.).

ಸ್ತಮ್ಭನೆ stambhanĕ. = ಸ್ತಮ್ಭನ. (My.).

ಸ್ತಮ್ಭಿಸು stambhisu. = ತಮ್ಬಿಸು. To fix firmly, etc.; to stop, etc. 2, to become fixed, immovable, etc. (Si. 73).

ಸ್ತರ stara. Spreading, extending, expanding; covering, etc.; anything spread; a bed, couch. See ವಿಸ್ತರ, ವಿನ್ತರ, ಸಂನ್ತರ.

ಸ್ತವ stava. Praising, celebrating, hymning; *praise, eulogium.*

ಸ್ತವಕ stavaka. 1. = ಸ್ತಬಕ. See Hlâ. s. ಹೂ 2.

ಸ್ತವಕ stavaka. 2. Praising; a panegyrist, praiser; praise, eulogium.

ಸ್ತವನ stavana. Praising; praise; a hymn. See ಸಂ-; Bp. 2, 35.

ಸ್ತವನೀಯ stavanîya. To be praised, praiseworthy, laudable. (Śmd. 301).

ಸ್ತಳ staḷa. Tbh. of ಸ್ಥಲ. (Nn. 31).

ಸ್ತಾನ stâna. 1. Tbh. of ಸ್ಥಾನ. (My.; Tĕ.).

ಸ್ತಾನ stâna. 2. Tbh. of ಸ್ನಾನ. (My.; Tĕ.).

ಸ್ತಾರ stâra. Spreading; covering. See ವಿ-.

ಸ್ತಾವ stâva. = ಸ್ತವ. See ಪ್ರ-, ಸಂ-.

ಸ್ತಾವಕ stâvaka. A praiser, panegyrist, eulogiser, flatterer. (R.).

ಸ್ತಿಕೆ stikĕ. Tbh. of ಸ್ಥಿಕೆ. See *e. g.* ದೊಡ್ಡ-, ಮಥ್ಯ-.

ಸ್ತಿಮಿತ stimita. = ತಿಮಿತ. Still, motionless, unmoved, steady, fixed, rigid, immovable, benumbed. 2, tender, soft; gratified, pleased. 3, *wet, moist;* moisture. See ತಡವು 1; Bp. 8, 41.

ಸ್ತಿಮಿತಭಾವ stimita-bhâva. The state of being still, motionless, etc. See ತಡವು 1.

ಸ್ತೀರ್ಣ stîrṇa. Spread, expanded, covered, strewn. See ವಿ-.

ಸ್ತುತ stuta. *Praised, eulogised,* hymned; flattered.

ಸ್ತುತಿ stuti. = ತುತಿ. *Praise, eulogy;* commendation, adulation, flattery. ಸ್ತುತಿ ತಿಳಿಯದವನಿಗೆ ಗತಿಯೇನು? (Prv.). — ಸ್ತುತಿಗೆ ಯ್. To praise, to laud (Abh. P. 5, after 6; Bp. 35, 5). — ಸ್ತುತಿವಿಜ್ಞ. -ಪೆಜ್ಞ. To get praise (Bp. 38, 47).

ಸ್ತುತಿಪಾಠಕ stuti-pâṭhaka. *A panegyrist,* encomiast, bard, herald.

ಸ್ತುತಿಭೂಮಿ stuti-bhûmi. *A place at a sacrifice for priests to recite hymns.*

ಸ್ತುತಿಯಿಸು stutiyisu. = ಸ್ತುತಿಸು. To praise, to laud (Ćpr. 7, 47); to hymn, to praise in song, to worship by hymns. ಯಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಯಿಸುವ ಠಾವು ಅವುದಾನೊ ನ್ದುಣ್ಬು, ಅದು ಸಂಸ್ತಾವ (Nr.).

ಸ್ತುತಿಸು stutisu. = ತುತಿಸು, ಸ್ತುತಿಯಿಸು. (Bp. 19, 6; J. 11, 38; My.; B. 5, 204).

ಸ್ತುತ್ಯ stutya. To be praised, laudable, praiseworthy. (Bp. 8, 53; 17, 12; 38, 72).

ಸ್ತುಭ್ stubh. Stopping; one who stops; one who praises. See ಆನುಷ್ಟುಭ್, ತ್ರಿಷ್ಟುಭ್.

ಸ್ತುಭ stubha. (= ಸ್ತಭ). *A he-goat.*

ಸ್ತೂಪ stûpa. *A heap or pile of earth, any heap or pile or mound;* a Buddhist monument or tope, a kind of tumulus erected over sacred relics of Buddha.

ಸ್ತೃತ stṛita. Spread, spread out. See ವಿ-.

ಸ್ತೇನ stêna. *A thief, a robber.* See ಕಳ್ಳ 1.

ಸ್ತೇಮ stêma. (= ತೇಮು). *Wetness, moisture.*

ಸ್ತೇಯ stêya. *Theft, robbery;* anything stolen or liable to be stolen. See ಕಳ್ಳ 2.

ಸ್ತೇಯಿ stêyi. A thief, a robber. (My.).

ಸ್ತೈನ್ಯ stainya. *Theft, thievery, robbery.*

ಸ್ತೋಕ stôka. (= ತೋಕ). *Little, small, short* (ಅಲ್ಪ Nn. 151; ಕಿಂಚಿದು Mr. 537); few; low. 2, a small portion, a drop. 3, a kind of body (ತನುಭೇದ, ಶರೀರದ ಭೇದ 151, probably: the state of being little-bodied). 4, a tail (ಪುಚ್ಛ, ಬಾಲ 151). 5, offspring, children (ಪುತ್ರರು, ಮಕ್ಕಳು 151). 6, penance (ತಪ, ತಪಸ್ಸು 151). 7, the čâtaka bird (ಸ್ತೋಕಕ Mr. 171).

ಸ್ತೋಕಕ stôkaka. *The čâtaka bird, Cuculus melanoleucus.*

ಸ್ತೋತ್ರ stôtra. = ತೋತ್ತರ. *Praise, eulogium;* a hymn of praise, ode. See ವರ್ಣಿಸು. — ಸ್ತೋತ್ರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To praise (Grj. 4, after 48).

ಸ್ತೋಭನ stôbhana. Celebration, glorification, praise.

ಸ್ತೋಭನಕಾರಿ stôbhana-kâri. Causing to praise, producing approbation (Kâvy. III, 3, B, 2).

ಸ್ತೋಮ stôma. = ತೋಮು. Praise, eulogium; a hymn. 2, *a sacrifice, an oblation.* 3, *a heap, collection, assemblage, number, multitude, quantity, mass.*

ಸ್ತೌತ್ಯ stautya. (fr. ಸ್ತುತಿ). Praise, etc. (ವರ್ಣ, ಸ್ತುತಿ Nn. 71; ಸ್ತುತಿ 82. 89; ನುತ 142, o. r. ನುತಿ). 2, prayer (ಜಪ 52).

ಸ್ತ್ಯಾನ styâna. Collecting into a mass; *thickened, coagulated, congealed;* thick, bulky, gross; soft, bland, unctuous, smooth.

ಸ್ತ್ಯಾಯ styâya. Collecting into a mass, crowding together. See ಸಂ-.

ಸ್ತ್ರೀ strî. (ಶಿವ. 103). *A woman,* a female; (a wife). 2, the feminine gender (ಶಿವ. 108. 265; Kâvy. I, 2, 74-83; I, 5, 18-20). ಸ್ತ್ರೀಯರ್, ಸ್ತ್ರೀಯರ್ಗೆ or ಸ್ತ್ರೀಯರ್ಗ್ಗೆ (ಶಿವ. 140). ಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಗ್ಯ ಪುರುಷನ ಲಕ್ಷಣ (Prv.). — ಸ್ತ್ರೀಯಳು. = ಸ್ತ್ರೀ. (B. 5, 158. 210. 275; see ಕುಲ-, etc.).

ಸ್ತ್ರೀತ್ವ strîtva. Womanhood (Abh. P. 7, 14). 2, femininess, effeminacy. 3, *the feminine gender.*

ಸ್ತ್ರೀದಾನ strî-dâna. The gift of a woman (Grj. 3, 63).

ಸ್ತ್ರೀಧನ strî-dhana. A woman's peculiar property, *property belonging to a woman over which she has independent control.*

ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮ strî-dharma. The duty of a woman; the laws concerning women; menstruation.

ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣಿ strî-dharmiṇi. *A woman during menstruation.*

ಸ್ತ್ರೀನಪುಂ strî-nap. The feminine and neuter gender; the state of (a word) being used both in the feminine and neuter gender (ಶಿವ. 108).

ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸ strî-napuṁsa. = ಸ್ತ್ರೀನಪುಂ. (ಶಿವ. 108. 109).

ಸ್ತ್ರೀಪಾಕ strî-pâka. Food dressed by a woman (My.).

ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸ strî-puṁsa. Wife and husband, *man and wife.*

ಸ್ತ್ರೀಪುನ್ಧರ್ಮ strî-pun-dharma. The law (which regulates the duties) of man and wife, the mutual duties of husband and wife or of man and woman. (R.).

ಸ್ತ್ರೀಬುದ್ಧಿ strî-buddhi. The female understanding. (My.).

ಸ್ತ್ರೀರಂಜನ strî-ranjana. Delighting women: betel. (R.).

ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ strî-ratna. A jewel or gem of a woman, an excellent woman. (My.).

ಸ್ತ್ರೀರಾಗ strî-râga. A female râga, a râgiṇî (Bp. 19, 18).

ಸ್ತ್ರೀರಾಜ್ಯ strî-râjya. The kingdom of women. (J. 16 sum.).

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ strî-liṅga. The female organ. 2, the feminine gender (ಶಿವ. 108. 112. 119. 120. 126. 147. 184. 187).

ಸ್ತ್ರೀವಶ್ಯ strî-vaśya. Subduing or seducing a woman (My.).

ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ strî-vâčaka. A feminine noun (ಶಿವ. 187; Kâvy. I, 2, 7-11).

ಸ್ತ್ರೀವೇಷ strî-vêsha. The guise of a woman (My.).

ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ strî-saṅga. Attachment or addiction to women; intercourse with a woman. (My.).

ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ್ರಹಣ strî-saṅgrahaṇa. The act of embracing a woman (improperly), adultery, seduction. (R.).

ಸ್ತ್ರೈಣ straiṇa. *Female, feminine.* 2, womanhood, femininess. 3, the female sex. 4, the feminine gender (Kâvy. I, 2, 71-73 *b;* I, 4, 11. 12). 5, the nature of woman.

ಸ್ಥ stha. = ಸ್ಥ. Standing, staying, abiding, being situated, living, existing, being. See *e. g.* ಅನೀಕ-, ಕುಲ-, ಸಪ್ತೇಷ್ಠ. 2, a place, spot, ground.

ಸ್ಥಗನ sthagana. The act of covering or concealing, concealment. (R.).

ಸ್ಥಗಿತ sthagita. *Covered; concealed, hidden.* See ಸಂ-.

ಸ್ಥಂಡಿಲ sthaṇḍila. *A piece of ground (levelled, squared and prepared for a sacrifice,* ಬಹುವಿಧದಿ ಗೆಯ್ದು ಇಳೆ Mr. 464). 2, a barren field. 3, a heap of clods. 4, a boundary, limit.

ಸ್ಥಂಡಿಲಶಾಯಿ sthaṇḍila-śâyi. *A devotee who sleeps on the bare ground* (or on the sacrificial sthaṇḍila, on account of a religious vow).

ಸ್ಥಪತಿ stha-pati. Ground-lord: *a sovereign, a chief, a king.* 2, *an architect.* 3, a master carpenter or mason. 4, *a performer of the bṛihaspatisava* (ಯಾಗಗೆಯ್ವಂ Mr. 261). 5, a guard or attendant of the women's apartments.

ಸ್ಥಪುಟ sthapuṭa. Being in contracted or difficult circumstances. 2, *unevenly raised,* elevated and depressed, bent down. See ವಿಷಮೋನ್ನತ.

ಸ್ಥಲ sthala. ಸ್ಥಳ. = ತಳ 2, ಸ್ತಳ. *Firm or dry ground, terra firma, dry land* (as opposed to water); *ground or land in general* (ನೆಲ Hlâ.). 2, a place, a spot, a site, a locality. 3, stead, place, lieu. 4, field, tract, district. 5, station. 6, a topic, a case, a subject (Bp. 26, 65; see ಪಟ್ಟಸ್ಥಲ). 7, shore, strand, beach. ಸ್ಥಳವಲ್ಲದವನಿಗೆ ನೆಲೆಯೇ ಅಸ್ಪದ (Prv.). 8, the number 18 (ಪದಿನೆಣ್ಪು Mr. 348).

ಸ್ಥಲಪಲ್ಲಟ sthala-pallaṭa. Change of place, transfer (My.). 2, confusion with regard to a place or places (My.).

ಸ್ಥಲವನ್ತಿಗ sthala-vantiga. A man belonging to a place, a resident (My.).

ಸ್ಥಲವಂದಿಗ sthala-vandiga. Tbh. of ಸ್ಥಲವನ್ತಿಗ. (My.).

ಸ್ಥಲವಾರ sthala-vâra. = ತಳವಾರ, etc. A man who screens or watches a place: a watchman, a beadle. See Mr. s. ಆಪ್ತಾದಶಪ್ರಧಾನ.

ಸ್ಥಲವಾಸ sthala-vâsa. Place of residence (My.).

ಸ್ಥಲಶೃಂಗಾಟ sthala-śṛiṅgâṭa. *The herb Tribulus terrestris or lanuginosus* Lin. (ನೆಗ್ಗಿಲ್ Hlâ.).

ಸ್ಥಲಿ sthali. = ಸ್ಥಲ. *Firm or dry ground, etc., etc.* 2, a deity of the soil, local or tutelary divinity.

ಸ್ಥಲೀಕ sthalîka. = ಸ್ಥಲವನ್ತಿಗ. (Tĕ.; R.).

ಸ್ಥವಿರ sthavira. Fixed, firm, steady. 2, *old, aged* (ವೃದ್ಧ, ಹರೆಯ ಹೋದವಂ Mr. 310).

ಸ್ಥವಿಷ್ಠ sthavishṭha. (fr. ಸ್ಥೂಲ). *Largest, most bulky, very corpulent.*

ಸ್ಥವೀಯಸ್ sthavîyas. Larger, more bulky, uncommonly corpulent. (R.).

ಸ್ಥಳ sthaḷa. = ಸ್ಥಲ, q. v.

ಸ್ಥಾಣು sthâṇu. = ತಾಣು. Standing, firm, fixed, stable, immovable, motionless. 2, *Śiva* (ತ್ರಿನೇತ್ರ Nn. 162). 3, *a stake, a post.* 4, a peg, a pin; a pillar. 5, a branchless trunk or stem, *the trunk of a lopped tree* (ಕೊರಡು 162). 6, a spear, a dart. See Mr. 200 s. ಮುಣ್ಡಿಗ.

ಸ್ಥಾಣ್ಡಿಲ sthâṇḍila. *A devotee who sleeps on the bare ground* (or on ground prepared for a sacrifice).

ಸ್ಥಾತೃ sthâtṛi. Who or what stands or stays, standing. See ಆವ-.

ಸ್ಥಾನ sthâna. = ತಾಣ 2, etc., ಸ್ಥಾನ 1. *Standing, staying;* stay, continuance, the state of being fixed or stationary; state, condition; *a stationary state or condition* (as one of the three aims or results of state policy, a kind of neutral or middle state characterized by neither loss nor gain, failure nor success). 2, halt. 3, *a place, a spot, a locality, a site.* 4, situation, position; office, rank, degree, dignity. 5, *an attitude of the body* (*e. g.* in shooting). 6, *proper or right place.* 7, the place or organ of utterance of any letter. 8, a dwelling-place, *an abode, a house;* a country, region, district; a town, city. 9, *interval, opportunity, leisure.* 10, an object. 11, likeness, resemblance. See Ch. III, 2, B, 54. 55; III, 3, B, 171. ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮಾನವೆಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಸ್ಥಾನಕ sthânaka. A place; an abode, see ಗೋ-; a situation. 2, *a basin or trench for water at the foot of a tree.*

ಸ್ಥಾನದ sthâna-da. Vishṇu (Ch.).

ಸ್ಥಾನದೀಪಿಕೆ sthâna-dîpikĕ. = ತಾಣದೀವಿಗೆ, q. v. (Śmd. 376; Cpr. 3, after 97).

ಸ್ಥಾನಪ್ರವೇಶ sthâna-praveśa. Entering a place. See ಸಲ್ 1.

ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟ sthâna-bhrashṭa. = ತಾಣಬಟ್ಟ. Fallen or removed from any place or station, ejected from an office, displaced, out of place.

ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟತ್ವ sthâna-bhrashṭatva. The state of being fallen or removed from any place or station, etc. (My.).

ಸ್ಥಾನಮೃಗ sthâna-mṛiga. An alligator (ಮಸಳೆ); a fish (ಮೀನ); a tortoise (ಆವೆ); a crab (ಏಡಿ Ch.).

ಸ್ಥಾನವ್ಯಕ್ತಿ sthâna-vyakti. Clearing out of or leaving a place. See ಉಡು 1.

ಸ್ಥಾನವ್ಯಾಕುಲತೆ sthâna-vyâkulatĕ. Perplexity with regard to place or position (ಕಬಿಕುಬಿ Śmd. I).

ಸ್ಥಾನಸಂಗ್ರಹ sthâna-saṅgraha. Seizing or taking a place or position. See ಇಮ್ಮು ಕೆಯ್.

ಸ್ಥಾನಸ್ಥ sthâna-stha. Abiding in one place, *staying at home.*

ಸ್ಥಾನಾನ್ತರ sthâna-antara. Another place.

ಸ್ಥಾನಾನ್ತರಪ್ರಾಪಿತ sthânântara-prâpita. Brought or conveyed to another place. See ಅಡಕು 1.

ಸ್ಥಾನಾಪಗಮನ sthâna-apagamana. Going away or departing from a place. See ತಳರ್ದು.

ಸ್ಥಾನಿಕ sthânika. Local, topical. 2, any one holding an official post. 3, a paid servant in a temple who assists the pûjâri (My.).

ಸ್ಥಾನೀಕ sthânîka. = ಸ್ಥಾನಿಕ No. 3. (My.).

ಸ್ಥಾನೀಯ sthânîya. Belonging or suitable to any place, prevailing in any place, local. 2, *a town.*

ಸ್ಥಾಪಕ sthâpaka. Causing to stand, establishing, founding; an establisher, a founder, an erector. See *e. g.* ಮೂಲ-, ಸ್ಥಿತಿ-.

ಸ್ಥಾಪತ್ಯ sthâpatya. *A guard of the women's apartments.*

ಸ್ಥಾಪನ sthâpana. = ತಾಪನೆ. The act of causing to stand, placing, fixing, establishing, erecting, founding, instituting; regulating, directing, appointing, arranging. See ಬೀಜ-, ಸಂ-; ನಡು 2. — ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡು. To establish, to found, etc. (B. 4, 138; My.).

ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ sthâpana-âchârya. An âchârya who establishes or has established (J. 2, 53; 34, 40).

ಸ್ಥಾಪನಿ sthâpani. *The plant Clypea hernandifolia* W. & A. See ಪಡವಲ 2.

ಸ್ಥಾಪನೆ sthâpanĕ. = ಸ್ಥಾಪನ. (Sk.; My.).

ಸ್ಥಾಪಿತ sthâpita. Caused or made to stand, fixed, established, placed; set up, erected; founded, instituted; appointed; ordered, regulated, ordained; settled, ascertained, certain; firm, steady. (Bp. 46, 3; My.; B. 5, 301).

ಸ್ಥಾಪಿಸು sthâpisu. = ತಾಪಿಸು 2. To establish, to set up, to found, to institute, to erect; to place, to put, to locate, to set, to lay; etc. (ನ್ಯಾಸಕರಣ Śmd. Dh.; My.; B. 5, 172. 272. 302).

ಸ್ಥಾಪ್ಯ sthâpya. To be placed or deposited (adj.); to be fixed or established. 2, establishment (Bp. 54, 63). 3, the state of being established (57, 42). 4, an anchor (ನಂಗಲ್ Mr. 407).

ಸ್ಥಾಮ sthâma. Fixity, stability. 2, *firmness, strength, vigour, power.*

ಸ್ಥಾಯಿ sthâyi. (= ಠಾಯಿ, etc.). Standing, staying, being, situated; abiding, stopping, fixed, stationary, enduring, continuing, permanent, constant, lasting; steady, firm, unchangeable, invariable; a term used also in saṅgîta (J. 21, 57).

ಸ್ಥಾಯಿಭಾವ sthâyi-bhâva. A particular fixed or permanent condition of mind or body, *lasting feeling* (Kâvy. IV, 2, 15, as love, mirth, sorrow, etc. in poetical and dramatic composition, opposed to the vyabhîchâri- or sañchâri-bhâva; *cf.* ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ).

ಸ್ಥಾಯುಕ sthâyuka. Stopping, stationary, steady, firm. 2, *the headman or overseer of a village.*

ಸ್ಥಾಲ sthâla. (= ಸ್ಥಾಲಿ). *A plate or dish;* a cooking-pot, caldron, or any culinary utensil. See ತಳಿಗೆ.

ಸ್ಥಾಲಿ sthâli. = ತಾಲಿ 1. *A pot,* a pan, a cooking-pot, caldron, kettle, boiler (ಚರು, etc. Mr. 209); a particular vessel used in the preparation of sôma.

ಸ್ಥಾಲೀಪಾಕ sthâlî-pâka. A particular religious act performed by a householder, a cooked offering of rice, etc. (My.).

ಸ್ಥಾಲೀಪುಲಾಕನ್ಯಾಯ sthâlî-pulâka-nyâya. Judging of the whole by a part, for the whole kettle is boiled if a morsel is (Tĕ.; R.).

ಸ್ಥಾವರ sthâvara. Standing still, *not moving, not having the power of motion, fixed to one spot, fixed, stationary, firm, stable, immovable;* real (such as land or houses). — ಸ್ಥಾವರಸೊತ್ತು. Immovable property, property which ought not to be alienated; real estate (My.).

ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮ sthâvara-jaṅgama. Things stationary and movable or inanimate and animate; immovable and movable, as an article or property. (My.).

ಸ್ಥಾವಿರ sthâvira. *Old age.*

ಸ್ಥಾಸಕ sthâsaka. *Perfuming or smearing the body with fragrant unguents.*

ಸ್ಥಾಸ್ನು sthâsnu. Firm, stationary, immovable, stable; *durable, permanent, eternal.*

ಸ್ಥಿ sthi. = ಸ್ಥ. Standing, etc. See ಪರಮೇಷ್ಠಿ.

ಸ್ಥಿಕೆ sthikĕ. = ಸ್ಥಿತಿ. The state of standing or being.

ಸ್ಥಿತ sthita. Stood, stayed; standing; *risen, erect;* staying, resting, abiding; being, situated, existing; standing still, desisted, stopped; fixed, permanent, settled, steady, firm, immovable; steadfast; steady; being close at hand, ready. See ಅನುಷ್ಠಿತ, ವಚನೇ-, ಸಂ-; Kâvy. III, 3, B, 38.

ಸ್ಥಿತಿ sthiti. = ತಿತಿ 1. Standing, *staying, abiding, being* (ಇರವು Nn. 154); stay, residence; continuance in one state; stability, duration, continuance, fixedness, a firm position; continuance in life (of created things); *situation, state, position, condition* (ತನ್ನಿರವು, ವ್ಯವಸ್ಥೆ Mr. 486); good condition, well-doing, welfare; station, rank, dignity; permanence; continuance or steadfastness in the path of duty, *correctness of conduct,* propriety, good manners; *settled rule, sure or fixed decision,* ordinance, decree, axiom, maxim;—property, wealth (My.). ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಗತಿಗೆಡದ ಬಾರದು (Prv.). See Nn. s. ಸ್ವರ್ಗ 2.

ಸ್ಥಿತಿಕರ್ತ sthiti-karta. Who keeps created things alive or preserves them: Vishṇu (My.).

ಸ್ಥಿತಿಗತಿ sthiti-gati. State and course of life (B. 4, 59; My.).

ಸ್ಥಿತಿಚಿತ್ತಭ್ರಂಶ sthiti-čitta-bhraṁśa. Loss of the stability or sound condition of the mind (as one of the saṁcâri-bhâvas, Kâvy. IV, 2, 16).

ಸ್ಥಿತಿರೀತಿ sthiti-rîti. Conduct, carriage of a person; one's manners and morals (Mhr.; R.).

ಸ್ಥಿತಿವನ್ತ sthiti-vanta. A man possessing wealth (My.).

ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ sthiti-sthâpaka. Fixing in a (former) state or condition, having elastic properties, elastic. (B. 4, 140). 2, the capability of placing in or recovering a (previous) position or condition, elasticity.

ಸ್ಥಿರ sthira. = ತಿರ 2. *Firm, fixed, steady, steadfast; permanent, enduring, durable, lasting, imperishable, eternal* (ಸನಾತನ, ಅನಶ್ವರ Mr. 25); *immovable,* still, placid, calm, quiescent, cool, composed (ವಿಶ್ರಬ್ಧ, ಹದುಳವೃಳವಂ 236); constant, faithful, determined; certain, sure, convinced; firm, hard, solid, strong (ಮೋಚ, ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ Nn. 20; ಸಾರ, ಸುಸ್ಥಿರ Nn. 80). — ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To confirm, etc. (B. 5, 7). — ಸ್ಥಿರ ಪಡಿಸು. To make firm, to confirm, to strengthen, to corroborate (My.).

ಸ್ಥಿರಕುಕ್ಷಿ sthira-kukshi. A stone (ಪಾಷಾಣ, etc., ಕಲ್ Mr. 96).

ಸ್ಥಿರಜೀವಿ sthira-jîvi. The silk-cotton tree (ಶಾಲ್ಮಲಿ, ಎಲವ Mr. 119).

ಸ್ಥಿರಂಜೀವಿ sthira-ṁ-jîvi. Long-lived (My.).

ಸ್ಥಿರತನ sthiratana. = ಸ್ಥಿರತೆ. (ಸ್ಥೈರ್ಯ G.).

ಸ್ಥಿರತರ sthira-tara. More firm, etc.; *very firm or permanent, durable, eternal.*

ಸ್ಥಿರತೆ sthiratĕ. Firmness, stability, steadiness, steadfastness; fortitude. (Ûpr. 1, 59).

ಸ್ಥಿರತ್ವ sthiratva. = ಸ್ಥಿರತೆ. See ಆ-.

ಸ್ಥಿರಪ್ರೇಮ sthira-prêma. *Firm or steady in affection;* a firm friend.

ಸ್ಥಿರಬಣ್ಡವಳ sthira-baṇḍavala. Immovable stock, dead stock in trade (B. 5, 101).

ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿ sthira-buddhi. Steady-minded, resolute, calm, dispassionate; sedate, sober. 2, steadiness of mind, staidness, sedateness (My.).

ಸ್ಥಿರವಾರ sthira-vâra. Saturday (My.).

ಸ್ಥಿರಾಯು sthira-âyu. Long-lived, long-lasting. 2, the silk-cotton tree. See Mr. s. ಮೋಚಕ.

ಸ್ಥಿರೆ sthirĕ. = ತಿರೆ. A strong-minded woman. 2, *the earth.* 3, *the plant Desmodium gangeticum* Dec.

ಸ್ಥು sthu. = ಸ್ಥ. Standing, etc. See ದುಷ್ಮ.

ಸ್ಥುರಿ sthuri. = ಸ್ಥೂರಿ. (Colebr.).

ಸ್ಥೂಲ sthula. *A sort of long tent;* a tent (ಗುಡಿ Hlâ.).

ಸ್ಥೂಣೆ sthûṇĕ. *A post, a pillar.* 2, *an iron image, a statue.*

ಸ್ಥೂರಿ sthûri. A horse carrying loads on his back, a pack-horse; *a pack-bullock.*

ಸ್ಥೂಲ sthûla. = ತೂಳ. Strong, powerful; *stout, bulky, big, huge; great, large, thick* (ಬಲ, ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 14); *fat, corpulent; clumsy,* coarse, gross, rough; not exact; doltish, stolid, thick-headed; *stupid, dull, ignorant.*

ಸ್ಥೂಲದಾರು sthûla-dâru. A cudgel; a palisade. See ತಡಿ.

ಸ್ಥೂಲದೇಪ sthûla-dêha. The gross and material body (with which a soul clad in its subtile body is invested, opposed to liṅgaśarîra and sûkshmaśarîra). (My.).

ಸ್ಥೂಲಬುದ್ಧಿ sthûla-buddhi. Dull-witted, dull, stupid. 2, dulness, stupidity, dull sense (My.).

ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ sthûla-laksha. *Munificent, liberal, generous.*

ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ್ಯ sthûla-lakshya. *Munificent, etc.*

ಸ್ಥೂಲಶರೀರ sthûla-śarîra. = ಸ್ಥೂಲದೇಹ. (Sk.; My.).

ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ sthûla-śâṭaka. *Thick or coarse cloth.* See ಹುಟ್ಟಗೆ.

ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮ sthûla-sûkshma. Mighty and subtile. 2, greatness and inferiority of position (My.); dulness and ingenuity (My.).

ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ sthûla-uččaya. *Incompleteness,* deficiency, defect. 2, *the middle pace of elephants* (neither quick nor slow, ನಟ್ಟೋಟಮಹ ಆನೆಯ ನಡೆ Mr. 158).

ಸ್ಥೆ sthĕ. Standing, etc. See ನಿಸ್ಥೆ.

ಸ್ಥೇಮ sthêma. Firmness, stability, fixedness. (G.).

ಸ್ಥೇಯ sthêya. To be placed or fixed (adj.); to be settled or determined. 2, *an arbitrator, a judge.*

ಸ್ಥೇಯಸ್ sthêyas. (fr. ಸ್ಥಿರ). Firmer; *very firm or stable, eternal, permanent.*

ಸ್ಥೈರ್ಯ sthairya. (fr. ಸ್ಥಿರ). Firmness, stability, fixedness, steadiness; continuance; firmness of mind, resolution, constancy, calmness; patience; hardness, solidity. (Bp. 7, 6; 22, 24; ಸ್ಥಿರತನ, ಕಸುವು, ಧೈರ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರ G.).

ಸ್ಥೌಣೇಯ sthauṇêya. *A vegetable perfume.*

ಸ್ಥೌರಿ sthauri. *A pack-horse.*

ಸ್ಥೌರೀಯ sthaurîya. A pack-bullock (ಹೇಱುವೆತ್ತು Mr. 179).

ಸ್ಥೌಲ್ಯ sthaulya. (fr. ಸ್ಥೂಲ). *Stoutness, bigness, largeness,* bulk, size, thickness, coarseness, grossness, denseness; doltishness, density of intellect. See ಬೀಗು 2.

ಸ್ಥೌಲ್ಯತ್ವ sthaulyatva. = ಸ್ಥೌಲ್ಯ. See ಬೀಗು 2.

ಸ್ನಪನ snapana. = ಸ್ನಪನ. Causing to bathe, bathing, ablution; washing, sprinkling, wetting. See ಮಾ 1.

ಸ್ನವ snava. *Oozing, dripping, trickling.*

ಸ್ನಸೆ snasĕ. *A tendon, a muscle.* See s. Tbh. ಸೆರೆ.

ಸ್ನಾತ snâta. Bathed, washed, purified by ablution. 2, immersed: deeply engaged; see ನಿಷ್ಣಾತ. 3, one whose spiritual instruction is finished; an initiated householder.

ಸ್ನಾತಕ snâtaka. A Brâhmaṇa who has performed the ceremony of ablution required on his finishing his first âśrama or period of studentship as a brahmacârî and on becoming initiated into the second âśrama or order of a gṛihastha; *a Brâhmaṇa just returned from the house of his preceptor and become a married man or initiated householder.*

ಸ್ನಾನ snâna. = ತಾನ 2, ಸಾನ 3, ಸ್ತಾನ 2. *Bathing, ablution* (ಜಳಕ G.); dipping in water, wetting, purification by bathing, religious or ceremonial ablution; the ceremony of bathing or anointing an idol. ಸ್ನಾನ ತಪ್ಪಿದರೆ ಜೋಮದ ದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸು. To bathe (v. t.), to wash, to cleanse. ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ತವ (Si. 357). — ಸ್ನಾನ ಮಾಡು. To bathe, to take a bath (Bp. 50, 2; My.; ಮಾ G.). ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ (ಸ್ನಾತ G.). ಮರಣ ಸಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವನು (ಅಪಸ್ನಾತ, ಮೃತಸ್ನಾತ Si. 357).

ಸ್ನಾನಘಟ್ಟ snâna-ghaṭṭa. Steps on the side of a river or large tank leading to the bathing place (My.).

ಸ್ನಾನಶಾಟಿ snâna-śâṭi. A small cloth put on by sannyâsis for bathing (My.).

ಸ್ನಾನೀಯ snânîya. *Fit for bathing or ablution, suitable for bathing.*

ಸ್ನಾಪನ snâpana. The act of causing to bathe; bathing, ablution (Bp. 18, 35).

ಸ್ನಾಯು snâyu. *A sinew, a tendon, a muscle.*

ಸ್ನಿಗ್ಧ snigdha. *Oily, oleaginous, unctuous,* greasy, fat, sticky, viscid, cohesive, adhesive; *emollient, smooth;* glossy, shining, resplendent; moist, wet; cooling; bland, kind, amiable; *attached,* loving, tender, affectionate, friendly, well affected; *a friend* (ಕೆಳೆಯ Mr. 268); lovely, agreeable; *coarse, thick, dense.*

ಸ್ನು snu. The level summit or edge of a mountain, *table-land.*

ಸ್ನುತ snuta. Trickled, dropped, *trickling, flowing, dropping, oozing.*

ಸ್ನುಷೆ snushĕ. = ಸೊಸೆ. *A daughter-in-law* (ಮಗನ ಪೆಣ್ಡತಿ Mr. 314).

ಸ್ನುಹ್ snuh. = ಸ್ನುಹಿ. *The milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum.*

ಸ್ನುಹಿ snuhi. = ಸ್ನುಹ್. *The milk-hedge plant* (ಮುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ Mr. 136).

ಸ್ನೇಹ snêha. = ನೇಹ. Oiliness, unctuousness, fattiness, greasiness, lubricity, viscidity. 2, any unctuous or oleaginous substance, oil, grease, fat, an unguent. 3, a fluid of the body. 4, moisture. 5, blandness, tenderness, *love, affection, fondness,* attachment, friendship (ಉದ್ಗಿ ರೆ. I, 45). See ಉದ್ಗಿ, ಒಬಿಲ್ 1, ೬, ಕೂರ್ 2. ಸ್ನೇಹಪೆಮ್ಬುವದು ದೋಣಿ ಬಣ್ಡಿಯ ಪಾಗಿರ ಬೇಳು (*i. e.* able to take in much).— ಬರೆಯುವವನ ಸಂಗಡ ದ್ವೇಷ, ಪಾಯಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹ (Prvs.). — ಸ್ನೇಹ ಬೀದು. Attachment or friendship to come into existence or originate. ಅವನಿಗೂ ಇವನಿಗೂ ಸ್ನೇಹ ಬಿತ್ತು (B. 5, 230; My.). — ಸ್ನೇಹ ಮಾಡು. To form affection for, to cultivate or court friendship. ಒಳ್ಳೇ ಹುಡುಗರ ಕೂಡ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 4, 1). ಧಾರ್ಮಿಕರ ಕೂಡ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕೂಡ ಮಾತ್ರ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವನು (5, 167). ಬಣ್ಣನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿ, ಇದ್ದ ಬಣ್ಣ ಕಳ ಕೊಣ್ಡಿ.—ಬಣ್ಣನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದರೆ ಬಂಗ ತಪ್ಪದು.— ಬುದ್ಧಿಯೆಲ್ಲವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾಸಿ (Prv.). 2, to love. ಅವನನ್ನು ಸ್ನೇಹ ಮಾಡು (My.).

ಸ್ನೇಹತನ snêhatana. Friendship (Ĉb. 66).

ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ snêha-pâtra. *An oil-vessel, a leather bottle for oil.* 2, a worthy object of affection.

ಸ್ನೇಹಿತ snêhita. Anointed. 2, loved, beloved. 3, a loved one, a friend (ಮಿತ್ರ, ಸಖ Mr. 311). Feminine ಸ್ನೇಹಿತೆ (My.). ಜನ್ಮಾಗಿದ್ದರೆ ನಣ್ಬರು, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು.— ಡಾಬಿ ಬದುಕದರೆ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತ (Prvs.).

ಸ್ನೇಹಿಸು snêhisu. To regard with affection, to love (My.; ಓ, ಕೂರ್ G.).

ಸ್ಪಂದ spanda. = ಸ್ಪನ್ದನ. See ಪರಿ-.

ಸ್ಪನ್ದನ spandana. Throbbing, pulsation, palpitation, quivering, vibration, moving, motion; tremor, agitation; rapid motion, going. See ಅಳ್ಳಿಜ್, ಕೆತ್ತು 2, ಮಿಸುಕು 1. 2, *a sort of tree* (*cf.* ಸ್ಯನ್ದನ?).

ಸ್ಪರುಶ sparuśa. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ. See ಸುಖಸ್ಪರುಶವಾತ, ಸ್ಪರುಶ ವೇದಿ.

ಸ್ಪರುಶನ sparuśana. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. (Nn. 155; Bp. 35, 23).

ಸ್ಪರುಶವೇದಿ sparuśa-vêdi. = ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. (My.).

ಸ್ಪರ್ಧಿ spardhi. Rivalling, emulating, competing; emulous, envious; proud, superb. See ಪ್ರ-.

ಸ್ಪರ್ಧಿಸು spardhisu. To contend or compete with, to contest, to vie with, to emulate, to rival; to be equal with; to envy; to challenge, to defy, to bid defiance to (J. 18, 3).

ಸ್ಪರ್ಧೆ spardhĕ. *Emulation, rivalry, competition;* envy, jealousy; defiance; equality with.

ಸ್ಪರ್ಶ sparśa. = ಪರಿಸ, ಪರುಜ 2, ಪರುಸ 1, ಸ್ಪರುಶ. Touching, touch, handling, contact; perception by touch, *the sense of touch;* the quality of tangibility; anything which touches or comes in contact; affection, morbid affection or influence, anything the contact or influence of which causes pain or disease, *disorder, sickness, morbid heat, fever.* See ಅಣ್ಬರು; Śmd. 2. — ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡು. To touch; to

come in contact with (My.). ಯಾವದಾದರೊನ್ದು ಬೀಜೆ ಹುದು ಜೀಡಹುದಿದ ಜಾಳೆಗೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ (B. 4, 112).

ಸ್ಪರ್ಶಕಾಲ sparśa-kâla. The time of an astrological conjunction (My.).

ಸ್ಪರ್ಶನ sparśana. = ಪರಿಸನ, ಪರುಷನ, ಸ್ಪರುಶನ. Touching, handling, taking hold of; touch, contact (see Mr. s. ನಿಗ್ರಹ; ಮುಟ್ಟಿಪ್ಪುದು, ಮುಟ್ಟುವುದು Nn. 155 as ಸ್ಪರುಶನ). 2, a battle (ರಣ, ಕಾಳೆಗ 155). 3, *air, wind.* 4, sense of touch; organ of sensation or feeling. 5, *gift, donation.*

ಸ್ಪರ್ಶನೀಯ sparśanîya. To be touched, fit to be touched, tangible, etc. (Ćpr. 1, 107).

ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿ sparśa-maṇi. A stone supposed to turn everything it touches to gold, the philosopher's stone. (My.).

ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ sparśavêdi. = ಪರಸು No. 2, ಪರುಷವೇದಿ, ಪರುಸವೇದಿ, ಸ್ಪರುಶವೇದಿ, (ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿ, q. v.). The philosopher's stone (Bp. 19, 34; My.; Tĕ.).

ಸ್ಪರ್ಶಿಸು sparśisu. To touch (B. 4, 59; My.).

ಸ್ಪಶ spaśa. *A spy;* any secret messenger or emissary. See Nr. s. ಸನ್ನಾಪಯಿಡಿಸು. 2, *a fight, war, battle.*

ಸ್ಪಷ್ಟ spashṭa. Clearly perceived or discerned, distinctly visible, distinct, *clear, evident, manifest,* plain, apparent, intelligible; true, real.

ಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥ spashṭa-artha. Clear in meaning, obvious, perspicuous, intelligible. 2, one of the pĕḷikĕs (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.).

ಸ್ಪಷ್ಟೇತರ spashṭa-itara. The reverse of clear: *indistinct, unintelligible.*

ಸ್ಪರ್ಶನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೆ spârśanapratyaksha. (fr. ಸ್ಪರ್ಶನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ). Tactile perception, perception by touch or feel. (R.).

ಸ್ಪೃಕ್ಕೆ spṛikkĕ. = ಪೃಕ್ಕೆ. *The plant Trigonella corniculata* Lin.

ಸ್ಪೃಶಿ spṛiśi. *The prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ಸ್ಪೃಷ್ಟ spṛishṭa. Touched, felt with the hand, handled; formed by complete contact of the organs of utterance; defiled. See ಕಾಣ್ಡ-.

ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ spṛishṭi. *Touch, touching, feeling, contact.*

ಸ್ಪೃಹತೆ spṛihatĕ. = ಸ್ಪೃಹೆ. See ಸ-.

ಸ್ಪೃಹಯಾಲು spṛihayâḷu. Wishful, desirous, eager for, covetous, cupidinous. (G.).

ಸ್ಪೃಹೆ spṛihĕ. *Desire, wish,* eager desire, longing; envy, covetousness. — ಸ್ಪೃಹೆವೆಪ್. -ಪೆಪ್. To get eager desire (Śĕv. 4, 133).

ಸ್ಪೃಷ್ಟೃ sprashṭṛi. *Who or what touches* or affects or acts upon. 2, bodily pain or sickness; *morbid heat.*

ಸ್ಫಟ sphaṭa. *A snake's expanded hood.*

ಸ್ಫಟಿಕ sphaṭika. = ಪಟಿಕ 1, ಪಳಕು, ಪಳಿಕ, ಪಳಿಕು, ಪಳುಕು. *Crystal;* quartz (ತರಣಿಕಾನ್ತ, ಇನಾತ್ಮ Mr. 101).

ಸ್ಫಟಿಕಸುಲೋಚನ sphaṭika-sulôćana. Spectacles of crystal (My.).

ಸ್ಫಟಿಕಾದ್ರಿ sphaṭika-adri. N. of a mountain (Ćpr. 10, 50); the mountain Kailâsa (Sk.).

ಸ್ಫಟಿಕೆ sphaṭikĕ. = ಪಟಿಕ 1, ಪಟಿಕ 2, ಪಟಿಕೆ 1. Sulphate of alumina, alum.

ಸ್ಫಟಿ sphaṭĕ. = ಪೆಡೆ, ಹೆಡೆ. *The expanded hood of a cobra* (ಪೆಡೆ Ćt. II, 91; ಫಣ, ಪೆಡೆ Mr. 401).

ಸ್ಫರಣ spharaṇa. *Trembling, quivering, throbbing,* vibration. See ಹೊಳಕು 1.

ಸ್ಫಟಿಕ sphâṭika. (fr. ಸ್ಫಟಿಕ). Made of crystal, crystalline. (Rśv. 13, 92).

ಸ್ಫಟಿಕಗ್ರಾವ sphâṭika-grâva. Crystal stone: crystal (Ćpr. 1, 137).

ಸ್ಫಾತಿ sphâti. Swelling, intumescence; *increase, growth.*

ಸ್ಫಾರ sphâra. 1. Throbbing, quivering, vibration; twanging. See ವಿ-.

ಸ್ಫಾರ sphâra. 2. Swelling, increase, enlargement; large, increased, expanded, spreading, great; abundant (ಸ್ಫೀತ, ಅತ್ಯನ್ತಫನ Mr. 437).

ಸ್ಫಿಕ್ಕೆ sphikkĕ. = ಪೆಕ್ಕೆ (Śmd. 358).

ಸ್ಫಿಜ್ sphiǰ. = ಸ್ಫಿಜ್.

ಸ್ಫಿಜ್ sphij. ಸ್ಫಿಕ್. *A buttock,* hip.

ಸ್ಫಿರ sphira. Swollen, expanded; large; abundant, *much, many.*

ಸ್ಫೀತ sphîta. Swollen, enlarged, bulky, fat, big, large, thick (ಸ್ಫಾರ, ಅನನ್ತಫನ Mr. 437); abundant, much, many, numerous; successful, prosperous. See Bp. 19, 34; 43, 9; 61, 88.

ಸ್ಫುಟ sphuṭa. = ಪುಳ, (ಪೊಡ 2, ಹೊಡ 2). Burst, split open, broken, rent, torn, opened, expanded; *open, blossomed, blown;* clearly displayed, *clear; plain, distinct, manifest, evident.*

ಸ್ಫುಟನ sphuṭana. The act of breaking or rending suddenly, bursting, tearing open; disruption; breaking forth, expanding; opening, blossoming; becoming manifested or made public. See ಪೊಂಗು 1, ಬಿರಿ 1.

ಸ್ಫುಟಿತ sphuṭita. Burst, etc.; budded, blown, blossomed; made clear, manifested, spread out; torn, destroyed. (R.).

ಸ್ಫುರ sphura. Trembling, throbbing. 2, swelling. 3, coruscating. 4, a shield. (Colebr.).

ಸ್ಫುರಣ sphuraṇa. Trembling, throbbing, pulsation, vibration; vibrating motion, quivering or throbbing of parts of the body (as of the lips, etc.); springing or breaking forth, starting into view, expansion; flashing, caruscation, scintillation, twinkling, glittering, sparkling; flashing on the mind, rising to mind, suggesting itself. See ಪೊಚ್ಚು, ಪೊಡರ್; ಚಿತ್ತ-, ಶರೀರ-; Bp. 61, 59; B. 4, 135; ಹೊಳಕು 1.

ಸ್ಫುರಣಿ sphuraṇi. A grindstone (ಸಾಣೆ Mr. 299).

ಸ್ಫುರತ್ sphurat. Trembling, etc.; becoming clear or manifest; flashing, glittering, sparkling; flashing vividly on the mind; swelling, expanding. See ವಿ-; Śmd. 73. 120.

ಸ್ಫುರಿತ sphurita. Trembling, heaving, throbbing, thrilling, palpitating; shaken, agitated; flashing, glittering, gleaming; swelled, swollen; starting iuto view. 2, a throb, throbbing, tremor, quivering or twitching of the eyelids, etc., agitation or emotion of mind, etc.; notoriety (Mr. 491). See Śmd. 81. 152. 394; Bp. 8, 7. 9; 34, 26; 40, 19; 43, 10; 57, 53; ವಿ-.

ಸ್ಫುರಿಸು sphurisu. To shine (J. 11, 9). 2, to rise to mind, to suggest itself (My.). See ವಿ-.

ಸ್ಫುರಿಸುವಿಕೆ sphurisuvikĕ. Rising to mind, etc. ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿಸುವಿಕೆ (ವಶ, ಕಾನ್ತಿ, ಇಚ್ಛಾಯಿತವ್ಯತ್ತಿವಿಶೇಷ Si. 388).

ಸ್ಫುಲಿಂಗ sphuliṅga. *A spark of fire* (ಕಿಡಿಯೇಳ್ದಿಗೆ Mr. 47).

ಸ್ಫೂರ್ಜಕ sphûrjaka. *A sort of ebony tree, Diospyros embryopteris* Pers.

ಸ್ಫೂರ್ಜಥು sphûrjathu. *A clap of thunder* (ಪಜ್ರದ ನುಡಿ Mr. 44).

ಸ್ಫೂರ್ಜಿತ sphûrjita. Thundered; roar. See ಏ-.

ಸ್ಫೂರ್ತಿ sphûrti. Throb, palpitation, tremor, trembling, shaking, vibration; spring, bound, start; breaking forth visibly, becoming evident or apparent, manifestation, expansion; glittering, shining; flashing on the mind. See ಏ-; Si. 230.

ಸ್ಫೇಷ್ಮ sphêshṭha. (fr. ಸ್ಫಿರ). *Most abundant, very much or abundant.*

ಸ್ಫೋಟ sphôṭa. Breaking, splitting open, bursting, cracking; disclosure; destroying, killing. 2, a swelling, boil, tumor. See ದುಃ-, ಪಾದ-, ಮುಕ್ತಾ-, ಏ-, ಸಂ-.

ಸ್ಫೋಟಕ sphôṭaka. = ಹೋಳಿಗೆ 2, ಹೋಳಿಗೆ. One who bursts or splits open. 2, *a swelling, a boil, a tumor, a pustule, a blister, a pimple* (ಪಿಟಕ, etc. Mr. 384); small-pox (My.). 3, (if the meaning of ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ in the text be correct.) a sort of cake.

ಸ್ಫೋಟನ sphôṭana. Breaking or splitting asunder, splitting, breaking, cleaving, cracking; opening, making clear, disclosing, manifesting; winnowing grain, etc.; cracking the finger-joints, snapping the fingers. See ಪ್ರ-; ಒಡೆ 1.

ಸ್ಫೋಟಿಸು sphôṭisu. To crack the finger-joints, to snap the fingers (Grj. 6, after 67).

ಸ್ಫೋಟೆ sphôṭĕ. The expanded hood of a snake. (R.).

ಸ್ಫೋರಣ sphôraṇa. = ಸ್ಫಾರ. (Sk.; G.).

ಸ್ಮಯ smaya. Smiling at anything, wonder, surprise, astonishment. See ಏ-; Śmd. 131; Bp. 43, 80; 49, 37. 2, pride, conceit, arrogance.

ಸ್ಮರ smara. Remembrance, recollection; loving recollection, love. 2, *Kâma.*

ಸ್ಮರಗೃಹ smara-gṛiha. = ಸ್ಮರಮನ್ದಿರ. (My.).

ಸ್ಮರಣ smaraṇa. = ಸೊರಣಿ, ಸ್ಮರಣೆ. The act of remembering, recalling to mind, recollection, reminiscence; remembrance, retention in mind; thinking of or upon, being mindful of, bearing in mind; memory. 2, mental recitation of the names of a deity, calling upon a deity in supplication or adoration. 3, any act or thing to preserve the remembrance of, a memento. 4, tradition, traditional precept. 5, one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 108 seq.). See Śmd. 203. 394; ಅವಧರಿಸು; ನೆನೆ 1.

ಸ್ಮರಣೆ smaraṇĕ. = ಸ್ಮರಣ. (ಹಾ, ನೆನವಲ್ಲಿ Nn. 140; ಹೇ, ಅಹೋ, ಹೋ, ಸಮ್ಬೋಧೆ Mr. 537; J. 5, 51). ಸ್ಮರಣೆ ತಪ್ಪಿದರೂ ಸಯ್ರಣೆ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). 2, N. of a plant (see Mr. s. ತುಪ್ಪಿ).

ಸ್ಮರಧ್ವಜ smara-dhvaja. The penis. (R.).

ಸ್ಮರಮನ್ದಿರ smara-mandira. *Pudendum muliebre.*

ಸ್ಮರಸಖ smara-sakha. The moon. (My.).

ಸ್ಮರಹರ smara-hara. Kâma's remover or destroyer: *Śiva.*

ಸ್ಮರಿಸು smarisu. To remember, to recollect, to bear in mind, to think of, to be mindful of; to recite mentally the names of a deity, to think or call upon a deity in supplication or adoration (Bp. 3, 43; 45, 54; 51, 22; My.).

ಸ್ಮಾರ smâra. Recollection, remembrance. See ಅಪ-.

ಸ್ಮಾರ್ತ smârta. (fr. ಸ್ಮೃತಿ). Relating to memory. 2, recorded in the smṛitis, prescribed in the codes of traditional law, based on smṛiti; sanctioned by law, canonical, legal. 2, a Brâhmaṇa skilled in jurisprudence or traditional law; a Brâhmaṇa belonging to the sect of Śaṅkarâchârya, the teacher of the advaita vêdânta creed. 3, any act or rite enjoined by smṛiti. See ಶ್ರಮತ. ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಷ್ಣ ಹೆಚ್ಚು.—ವೈಷ್ಣವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಂಗಾರವೇ ಬಂಗಾರ, ಸ್ಮಾರ್ತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗನ್ಧವೇ ಚನ್ದ (Prvs.).

ಸ್ಮಾಲ್ ಷಿಪ್ small ship. A small ship (ಜೋತ, etc. Si. 85).

ಸ್ಮಿತ smita. Smiled; smiling. 2, *expanded, blown, blossomed.* 3, *a smile,* a gentle laugh. Feminine ಸ್ಮಿತೆ, she who smiles (A.).

ಸ್ಮೃತ smṛita. Remembered, recollected, called to mind; recorded, mentioned, said, declared; *termed, styled, named;* enjoined by smṛiti or traditional law.

ಸ್ಮೃತಿ smṛiti. *Remembrance, memory, reminiscence, recollection;* thinking of or upon. 2, what is remembered: tradition, law. 3, *the institutes or body of traditional or memorial law* (as handed down by Manu, Yâjñavalkya, etc.); *any particular law-book or code of laws; any particular law or rule of law, canon, legal text; a passage in a work treating of law.* 4, pensive or loving recollection, desire, wish. 5, understanding. 6, a kind of saṅchâribhâva (Kâvy. IV, 2, 16).

ಸ್ಮೃತಿಕರ್ತ smṛiti-karta. A legislator (My.).

ಸ್ಮೃತಿವಚನ smṛiti-vachana. A word or passage of a law-book (My.).

ಸ್ಮೇರ smêra. Smiling, laughing; a smile, a gentle laugh (ನಗೆ Nn. 126); expanded, opened, blown, blooming; proud; evident, apparent; appearance, manifestation. See Grj. 3, 117; J. 3, 18; 6, 46.

ಸ್ಯನ್ದ syanda. Spreading out, amplification, expansion (ವಿತ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, ವ್ರಪಂಚ, ಪಿರಿದು ಮಾಡ್ದುದು Mr. 447).

ಸ್ಯನ್ದ syanda. Rapid motion, *speed, velocity,* rush.

ಸ್ಯನ್ದ syanda. Trickling, flowing; *moving rapidly;* a chariot.

ಸ್ಯನ್ದನ syandana. Trickling, oozing, dropping; flowing; going or flowing swiftly; quick, expeditious, swift. 2, *a chariot, a car* (ರಥ Nn. 11). 3, water (ಉದಕ 11). 4, a river (ತರಂಗಿಣಿ, ನದಿ 11). 5, air, wind. 6, *the tree Dalbergia ougeinensis* Roxb. (ಕುಜಾತ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 11). 7, the tree Terminalia belerica Roxb. (ವೃಕ್ಷ, ತಾಪಿಯ ಮರ Nn. 110).

ಸ್ಯನ್ದನಾರೋಹ syandana-ârôha. *A warrior who fights mounted on a chariot;* a charioteer (see Mr. s. ರಥಿಕ).

ಸ್ಯನ್ದಿ syandi. Trickling, oozing, dropping; flowing, rushing; going, moving. 2, a drop (Ĉpr. 7, after 77). See ನಿಷ್ಯನ್ದಿ.

ಸ್ಯನ್ದಿನಿ syandini. *Saliva.*

ಸ್ಯೂನ್ನ syanna. Flowed, trickled, dropped; *flowing, dropping, trickling.*

ಸ್ಯಮನ್ತಕ syamantaka. The jewel worn by Kṛishṇa (given to Satrâjit by the sun and transferred by him to his

brother Prasêna, from whom it was taken by Jâmbavanta, and after much fighting and contention appropriated by Krishṇa). (My.; see Bhâgavata 10, 67).

ಸ್ಯಮಾಕ syamîka. A cloud. 2, an ant-hill. 3, a kind of tree. 4, time. (R.).

ಸ್ಯಾತ್ syât. It may be, perhaps, perchance (ಅನೇಕಾನ್ತ, ಏಕಾನ್ತವಲ್ಲದು; ಕ್ವಚಿದ್ಯೋಗ, ಅಲ್ಪಭೋಗ, ಅಲ್ಪಸುಖ; ಉಜ್ಜ್ವಲವಿದ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ತಕಳೆಗಳು, ಒಳ್ಳಿಹ ವಿದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಕಳೆಗಳು Nn. 160).

ಸ್ಯಾದ್ವಾದ syât-vâda. Assertion of possibility. (My.).

ಸ್ಯಾದ್ವಾದಿಕ syât-vâdika. One who asserts possibility (ಮೋಕ್ಷ ಆದೆಯೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಎನ್ನು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಾಡುವ ನಾಸ್ತಿಕ G.).

ಸ್ಯಾಲ syâla. = ಶ್ಯಾಲ. *A wife's brother.*

ಸ್ಯೂತ syûta. Sewn, stitched; joined; fabricated; pierced, penetrated. 2, *a sack, a bag.* See ಪೊಲ್ 1, ಸೆಡು.

ಸ್ಯೂತಿ syûti. Sewing, stitching; joining. 2, *needle-work.* 3, a sack. 4, lineage, family, offspring.

ಸ್ರಂಸನ sraṁsana. The act of falling; that of causing to fall, bringing down. See ಅಧಃ-.

ಸ್ರಂಸಿ sraṁsi. Falling down, slipping down; hanging down; being loosened. 2, *the pîlu tree* (see s. ಒಗಸಿ).

ಸ್ರಗು sragu. Tbh. of ಸ್ರಜ್. ದಣ್ಡಿ ನಿಡಿದಾಗಿರಲು ಸ್ರಗುವಳ್ಕು (Mr. 334).

ಸ್ರಗ್ಧರೆ sraj-dharĕ. N. of a vṛitta (Ch.; Mr. 366).

ಸ್ರಗ್ವತಿ sraj-vati. Panicum italicum Lin. (ಕೊಬಿಲೆ Mr. 110).

ಸ್ರಗ್ವಿ sragvi. ಸ್ರಗ್ವಿನ್. Garlanded, wearing a garland, bearing a chaplet.

ಸ್ರಗ್ವಿಣಿ sragviṇi. N. of a vṛitta (Ch.).

ಸ್ರಗ್ವಿಸರ sraj-visara. A multitude of garlands (Ćpr. 5, 119).

ಸ್ರಜ್ sraj. ಸ್ರಕ್. = ಸ್ರಗು, ಸ್ರಜ. *A chaplet, a wreath of flowers, a garland.*

ಸ್ರಜ sraja. Tbh. of ಸ್ರಜ್ (Śmd. 106).

ಸ್ರವ srava. = ಶ್ರವ 3. *Flowing, streaming, dropping, trickling, oozing.* 2, a drop. 3, a spring, fountain, torrent.

ಸ್ರವಣ sravaṇa. = ಶ್ರವಣ 1. Flowing, streaming, dripping, dropping, trickling, oozing. See ಒಜಿ 1, ಒಸರ್ 1.

ಸ್ರವತ್ sravat. Flowing, streaming, oozing, dripping, dropping, slipping away.

ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭೆ sravat-garbhĕ. *A woman that miscarries;* a cow miscarrying by accident.

ಸ್ರವನ್ತಿ sravanti. *A stream, a river.*

ಸ್ರವಿಸು sravisu. To flow, to ooze, to drip, to drop (My.).

ಸ್ರಷ್ಟಲ srashṭṛi. (fr. ಸೃಜ್). One who lets emanate; a creator; an author; *Brahmâ; Śiva.*

ಸ್ರಸ srasa. Falling, falling down or asunder, etc. See ವಿ-.

ಸ್ರಸ್ತ srasta. *Fallen,* dropped, fallen down, fallen from; hanging down; loosened; let go, relaxed; separated. (Ćpr. 10, 3).

ಸ್ರಾಕ್ srâk. (= ದ್ರಾಕ್). *Quickly, speedily, instantly.*

ಸ್ರಾವ srâva, Flow, flowing, oozing, dripping, dropping. See ಗರ್ಭ-, ನಿ-, ಪ್ರ-.

ಸ್ರುಕ್ಕು srukku. Tbh. of ಸ್ರುಚ್. (Si. 241).

ಸ್ರುಚ್ sruc. ಸ್ರುಕ್. *A sort of ladle used for powring clarified butter on a sacrificial fire.*

ಸ್ರುತ srut. Flowing, dripping, trickling, etc. See ಪರಿ-.

ಸ್ರುತ sruta. Flowed, trickled, *flowing, dropping, dripping,* fluid.

ಸ್ರುತಿ sruti. Flow, flowing, streaming, oozing. (R.).

ಸ್ರುವ sruva. *A sort of semicircular ladle used to pour clarified butter on a sacrificial fire;* a sôma ladle or spoon.

ಸ್ರುವವೃಕ್ಷ sruvâ-vṛiksha. *The plant Flacourtia sapida* Roxb.

ಸ್ರುವೆ sruvĕ. ಸ್ರುವಾ. *The plant Sanseviera roxburghiana* Schult. 2, the tree Boswellia thurifera.

ಸ್ರೋತ srôta. = ಸ್ರೋತಸ್. ಭೋಭೋರೆನೆ ಪಾಯ್ವುದು ಹಿಮನಗಳ್ಕೆ ಗಂಗಾಸ್ರೋತಂ (Śmd. 231 Mḍb.).

ಸ್ರೋತಸ್ srôtas. *A natural stream of water, current, flow or course of water; a rapid stream, a torrent, a river.* 2, *an organ of sense.*

ಸ್ರೋತಸ್ವತಿ srôtas-vati. *A river.*

ಸ್ರೋತಸ್ವಿನ್ srôtas-vin. Having a stream or current.

ಸ್ರೋತಸ್ವಿನಿ srôtas-vini. *A river.*

ಸ್ರೋತೋಂಜನ srôtas-aṅjana. *Antimony.*

ಸ್ರೋತೋವಹೆ srôtas-vahĕ. A river. (Colebr.).

ಸ್ರೋಸ್ರನ್ದಲ್ srôsrandal. A river (Ćpr. 5, 20).

ಸ್ವ sva. = ಸೊ. *Own, one's own.* 2, innate, native, natural, inherent, proper, peculiar, appropriate. 3, belonging to one's own family or tribe; *a kinsman.* 4, *self, one's own self, self-identity.*

ಸ್ವಂ svaṁ. = ಸೊಮ್ಮು. *Property, wealth, riches.*

ಸ್ವಕ svaka. *Own, one's own;* proper, peculiar.

ಸ್ವಕಪೋಲಕಲ್ಪಿತ sva-kapôla-kalpita. Invented in one's own cheek: apocryphal; a story made out of one's own head (Tĕ.; My.).

ಸ್ವಕರ್ತೃ sva-kartṛi. One who acts (or experiences) of his own accord or himself (Śmd. 272).

ಸ್ವಕಾರ್ಯ sva-kârya. One's own business or duty or function. (My.).

ಸ್ವಕೀಯ svakîya. Own, one's own; of one's own, belonging to one's self; belonging to one's own family. (Ćpr. 4, 21; Bp. 39, 63; My.).

ಸ್ವಕೀಯಜನ svakîya-jana. Persons belonging to one's own family (My.).

ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರ sva-kshêtra. One's own place (My.). ನಕ್ಷತ್ರವು ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಸ್ವಗ್ರಾಮ sva-grâma. One's own village. (My.).

ಸ್ವಂಗ svaṅga. Embracing, embrace. See ಅಭಿಷ್ವಂಗ, ಪರಿಷ್ವಂಗ.

ಸ್ವಚಿತ್ತ sva-čitta. One's own mind (Śmd. 267).

ಸ್ವಚ್ಛ su-ačča. = ಜೊಚ್ಚ. Very transparent or clear, pellucid, crystalline; white; pure, stainless, free from filth. (C.; B. 1, 24; 3, 32).

ಸ್ವಚ್ಛತನ svačchatana. = ಸ್ವಚ್ಛತೆ. (B. 5, 204).

ಸ್ವಚ್ಛತೆ svačchatĕ. Great transparency; great purity. (J. 3, 10; ವೈಶದ್ಯ Čb.).

ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ sva-čchanda. One's own will, own choice, own fancy; independence. 2, *self-willed, independent,* uncontrolled; spontaneous; uncultivated, wild.

ಸ್ವಚ್ಛಂದ svaccʰandi. Self-willed, wilful (Mhr.; B. 5, 24).

ಸ್ವಜನ sva-jana. One's own people. 2, *a kinsman, a relation.*

ಸ್ವಜಾತಿ sva-jâti. Own caste or tribe; *own kind or species.*

ಸ್ವತಃ svataḥ = ಸೊತ. Tbh. of ಸ್ವತಸ್. (My.; B. 4, 79. 184).

ಸ್ವತಃಪ್ರಮಾಣ svatas-pramâṇa. Self-proved, self-evident. (R.).

ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧ svatas-siddha. Self-accomplished, self-made; self-existent; self-proved, self-demonstrated. (B. 4, 107. 126; My.).

ಸ್ವತಂತ್ರ sva-tantra. = ಸೊತಂತ್ರ, ಸೊಸಂತ್ರ. Self-dependent, self-reliant, *independent,* free, absolute. 2, self-willed, unrestrained, unruly, libertine. 3, no longer subject to parents, of age. 4, independence, etc. — ಸ್ವತಂತ್ರನಿದ್ದ ಇರು. To be independent, free, etc. (B. 3, 113; 5, 265).

ಸ್ವತಂತ್ರಗಾಡಿ svatantra-gâḍi. An independent man (My.). Feminine ಸ್ವತಂತ್ರಗಾರ್ತಿ (My.).

ಸ್ವತಂತ್ರತನ svatantratana. = ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವ. (ಯದೃಚ್ಛೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ವೈರತೆ G.; B. 5, 95. 115).

ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವ svatantratva. Self-dependence, self-reliance, independence; wilfulness. (My.; B. 5, 84).

ಸ್ವತಂತ್ರವೃತ್ತಿ svatantra-vṛitti. *Acting self-reliantly, independent action* (ಒಲಿದಸ್ತೆ ನಡಹಂ Mr. 452).

ಸ್ವತಂತ್ರಾನ್ವಯ svatantra-anvaya. An independent character (in a sentence, Śmd. 174).

ಸ್ವತಂತ್ರಿಕೆ svatantrikĕ. = ಸೊತಂತ್ರಿಕೆ, ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವ, q. v. (My.).

ಸ್ವತಂತ್ರಿಕೆ svatantrika. Independent, free (B. 5, 108).

ಸ್ವತಸ್ sva-tas. *By one's self, in one's self, of one's self, of one's own accord, in one's own nature.*

ಸ್ವತಾ svatâ. = ಸ್ವತಸ್. (My.; B. 5, 87. 98; Mhr. ಸ್ವತಾಂ).

ಸ್ವತೇವ svatâ-iva. Of one's self indeed, of one's self, etc. (C.).

ಸ್ವತ್ತು svattu. (Tbh. of ಸ್ವತ್ವ). Property, wealth (My.; Sk. ಸ್ವವತ್, sva-vat, possessing property, wealthy).

ಸ್ವತ್ವ svatva. (= ಸೊತ್ತು, ಸ್ವತ್ತು). Independent being or condition. 2, own right or property, ownership, proprietorship, propriety, proprietary right. 3, selfness, individuality. (Si. 243).

ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ sva-dakshiṇĕ. A gift or donation one has a claim to. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪಿತು (Prv.).

ಸ್ವದನ svadana. *The act of tasting, eating.*

ಸ್ವದೇಶ sva-dêśa. Own country, native country. (My.; B. 4, 226; 5, 93. 301).

ಸ್ವಧರ್ಮ sva-dharma. Own duty; peculiar duty or occupation, office; the duties of one's own class or caste; peculiar property, peculiarity. ಸ್ವಧರ್ಮ ತಪ್ಪದರೂ ಆಧರ್ಮ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಸ್ವಧಿತಿ svadhiti. *An axe.*

ಸ್ವಧೆ sva-dhĕ. ಸ್ವಧಾ. One's own condition or nature. 2, manner, habit, custom, usage. 3, the food or oblation offered to the pitṛis. 4, *an exclamation used on presenting an oblation to the gods or pitṛis.*

ಸ್ವನ svana. = ಸೊನ. *Sound, noise; voice, speech.*

ಸ್ವನತ್ svanat. Sounding, resounding. (R.).

ಸ್ವನಿತ svanita. Sounded, *sounding, making a noise; rustling.* 2, a thunder-clap.

ಸ್ವನಿತೆ svanitĕ. = ಸ್ವನಿತ No. 1. (Si. 60).

ಸ್ವನಿಮಿತ್ತ sva-nimitta. Own, peculiar cause or motive (Kâvy. III, 3, B, 135).

ಸ್ವನ್ತ su-anta. 1. Ending in ಸು (Śmd. 283; Kâvy. I, 3, 35-40).

ಸ್ವನ್ತ su-anta. 2. Having a good end, terminating well.

ಸ್ವನ್ತ svanta. 3. = ಸೊನ್ತ. (Tbh. of ಸ್ವ). Own, belonging to one's self; proper, peculiar, etc. (C.; Tĕ.; M.). 2, the state or condition of belonging to one's self or being one's own. ಸ್ವನ್ತವನು (My.).

ಸ್ವಪಕ್ಷ sva-paksha. *One's own side, own party.* 2, being on one's own side: a friend.

ಸ್ವಪತಿ sva-pati. Self-owner or possessor. See ಸ್ವಾಪತೇಯ.

ಸ್ವಪರಚಕ್ರಜ sva-para-čakra-ja. *Arising from the army of one's own prince or from that of an enemy.*

ಸ್ವಪರಭಾವ sva-para-bhâva. Regard to meum et tuum; distinguishing between one's own things and the things of others; respect of persons; distinguishing between one's own (relations, family, etc.) and the multitude (Mhr.; R.).

ಸ್ವಪ್ನ svapna. = ಸೊಪ್ನ. *Sleep, sleeping.* 2, a dream, dreaming (see Mr. s. ಸುಪ್ತಿ). ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ದಡ್ಡಿಗೆ ಏಡಿ, ಗೊಡ್ಡಿ ಹಿಡದ ಹಾಗೆ. — ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ. — ಮೂಕನ ಸ್ವಪ್ನ ಹೇಛಿಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದು, ಹೇಛಿದೆ ತೀರದು. — ಹುಟ್ಟುಕುರುಡಗೆ ಸ್ವಪ್ನವಿಲ್ಲ, ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದವಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸ್ವಪ್ನಜ್ sva-pnaj. *Sleepy, drowsy,* sleeping, asleep.

ಸ್ವಪ್ನದೋಷ svapna-dôsha. Sleep-fault: pollutio nocturna. (R.).

ಸ್ವಪ್ನವಿಚಾರ svapna-vičâra. Interpretation of dreams. (R.).

ಸ್ವಪ್ನಸೃಷ್ಟಿ svapna-sṛishṭi. The creation of dreams or illusions in sleep. (R.).

ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆ svapna-avasthĕ. The state of dreaming; life as but a state of dreaming. (My.).

ಸ್ವಪ್ನೇನ್ದ್ರಿಯ svapna-indriya. Pollutio nocturna (My.).

ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ sva-prakâśa. Self-resplendent, self-luminous, self-evident. (Abhâ. 1, 14).

ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ sva-pratishṭhĕ. Self-esteem, self-opinion, self-worship (My.).

ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನ sva-prayôjana. One's own object or purpose; one's own interest or profit (My.).

ಸ್ವಬನ್ಧ sva-bandha. One's own fetters. ನಿರ್ಬನ್ಧ ಮಾಡಿದವನ ಸ್ವಬನ್ಧ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಸ್ವಬುದ್ಧಿ sva-buddhi. One's own mind, intellect or judgment (My.; B. 1, 12).

ಸ್ವಭಾನು sva-bhânu. Self-luminous, self-shining. 2, = ಸುಭಾನು, the seventeenth year of the cycle of sixty (My.).

ಸ್ವಭಾವ sva-bhâva. Own state, *essential or inherent property, innate or peculiar disposition, natural state or constitution, natural temper, nature* (Kâvy. III, 3, B, 4; ಸಹಜ Śmd. 158 Cm.). ರತಿಷ್ಟಿತಿಯಿನ್ದ ಪೊದಿಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವಮಕ್ಕು, ಅದು ರಸಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 75). ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿದರೆ ನಿಭಾಯಿಸ ಬಹುದು. — ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದರೂ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸ್ವಭಾವತಃ svabhâva-taḥ. ಸ್ವಭಾವತಸ್. From natural disposition, by nature, naturally. (My.; B. 4, 37).

ಸ್ವಭಾವವಾದ svabhâva-vâda. The doctrine that the universe was produced and is sustained by the natural and necessary action of substances according to their inherent properties. (R.).

ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ svabhâva-siddha. Accomplished by one's own nature, natural, native, essential, spontaneous, not acquired. (My.).

ಸ್ವಭಾವಿಕ svabhâvika. = ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. See ಆ.

ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ svabhâva-ukti. Description of natural or innate peculiarities or properties. (Grj. 2, after 106).

ಸ್ವಭಾಷೆ sva-bhâshĕ. One's own language (My.; B. 5, 196. 275).

ಸ್ವಭೂ sva-bhû. ಸ್ವಭು. Self-existent; *Brahmâ;* Vishṇu; Śiva.

ಸ್ವಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ sva-mâhâtmya. = ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ. Self-greatness, self-esteem, etc. (My.).

ಸ್ವಯಂ svayaṁ. = ಸಯಂ, ಸೊಯಂ. *Self* (myself, himself, herself, itself, one's self, etc.); by one's self, spontaneously, of one's own self, of one's own accord.

ಸ್ವಯಂವರ svayaṁ-vara. = ಸೊಯಂವರ. Self-choice: the election of a husband by a princess or daughter of a ksbatriya at a public assembly of suitors held for the purpose.

ಸ್ವಯಂವರೆ svayaṁ-varĕ. *A maiden who chooses her own husband at a public assembly.*

ಸ್ವಯಂಕರ್ತೃ svayaṁ-kartṛi. The agent indicated by a verb as doing (or experiencing) anything himself (Śmd. 273. 325).

ಸ್ವಯಂಕರ್ತೃಕ svayaṁ-kartṛika. = ಸ್ವಯಂಕರ್ತೃ. (Śmd. 273. 325).

ಸ್ವಯಂಕೃತ svayaṁ-kṛita. Self-formed, self-made, natural, spontaneous; done by one's self; done to or undertaken for one's self. (My.).

ಸ್ವಯನ್ದತ್ತ svayaṁ-datta. Self-given; a child who has given himself to be adopted by adoptive parents. (R.).

ಸ್ವಯಮೇವ svayaṁ-êva. Of one's own self or accord (My.).

ಸ್ವಯಮ್ಪಾಕ svayaṁ-pâka. Cooking one's food with one's own hand; cooking; the food dressed (My.; Mhr.).

ಸ್ವಯಮ್ಪಾಕಿ svayaṁ-pâki. A cook (My.).

ಸ್ವಯಮ್ಪ್ರಕಾಶ svayaṁ-prakâśa. That shines by his or its own light (Mhr.; R.).

ಸ್ವಯಮ್ಪ್ರಭೆ svayaṁ-prabhĕ. N. of an apsaras. (Râm. 4, 10 sum.).

ಸ್ವಯಮ್ಭು svayaṁ-bhu. = ಸಯಮ್ಭು. Self-existent; *Brahmâ.* (Bp. 57, 42).

ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತ svayârjita. Tbh. of a ಸ್ವಯಮರ್ಜಿತ. Acquired by one's self (My.). *Cf.* ಸ್ವಾರ್ಜಿತ.

ಸ್ವಯಿರ svayira. Tbh. of ಸ್ವೈರ. (Nn. 101).

ಸ್ವರ್ svar. The sun. 2, the sky, ether;—*heaven,* the world of the gods, abode of the deities; tbe heaven of Indra and temporary abode of the virtuous after death. 3, the mystical word svar, represented as produced from the sâmavêda and being one of the vyâhṛitis.

ಸ್ವರ svara. 1. Tbh. of ಸ್ವರ್. Heaven (ತ್ರಿದಿವ, ಸ್ವರ್ಗ Nn. 84). 2, welfare, etc. (ಸಮ್ಪದ, ಐಶ್ವರ್ಯ 84). 3, final emancipation (ಅಮೃತ, ಮುಕ್ತಿ 84). 4, the mystical word svar (ಽ ಪ್ರತ್ಯಾಭಿಹಾರ Mr. 500).

ಸ್ವರ svara. 2. = ಸರ 4, ಸೊರ 1. Sound, noise (ಘೋಷ Nn. 84; ಅನಕ್ಷರಧ್ವನಿ Mr. 500); *voice, articulate sound.* 2, tone, tune, music; *a primary musical sound, a note of the musical scale or gamut* (ಷಡ್ಜಾದಿಸಪ್ತಸ್ವರ 84; ಏಮಿ ನಾದ 500; see ಸಪ್ತಸ್ವರ; Si. 61). 3, *an accent* (ಉದಾತ್ತಾದಿಚಾರುಸ್ವರ 84; ಉದಾತ್ತ ಅನುದಾತ್ತ ಸ್ವರಿತ ಎಮ್ಬ ರವ 500). 4, *a vowel* (Ch.; Śmd. 13. 43. 44. 62; Kâvy. I, 1*a*, 7-9; I, 1*b*, 1-5. 6-14; I, 2, 20-22; I, 3, 18-34. 69-74). 5, the (fifty-two) letters (ವರ್ಣಜಾಲ, ಅಕ್ಷರಂಗಳು 84; ಆಯ್ವತ್ತೆರಡು ಸಂಖೆಯಕ್ಷರ 500). 6, the number 7 (ಏಮಿ Mr. 347). 7, nasal sound; snoring. ಊರಿಗೆ ದೊರೆಯು ರೂಪು, ನಾರಿಗೆ ಗುಣವು ರೂಪು, ಚಾರು ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಸ್ವರ ರೂಪು, ಮನುಜಗೆ ಧೀರತ್ವ ರೂಪು (Sp.). — ಸ್ವರಗೆಯ್. To sound, to cry, to sing, etc. (J. 3, 28).

ಸ್ವರಕರಣ svara-karaṇa. = ಸರಕರಣ. Sonnding, etc.

ಸ್ವರಗಾಮಿ svara-gâra. A man who intonates. ಸ್ವರಗಾಮಿ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯಗಾಮಿ ಹೇಳಿದ್ದೇ ರೋಗ (Prv.).

ಸ್ವರಧಾತು svara-dhâtu. A base or verbal theme ending in a vowel (Śmd. 302).

ಸ್ವರಪ್ರಶ್ನೆ svara-praśnĕ. Inquiry into the future based on the sound of a person's breathing through the nose (My.).

ಸ್ವರಭಂಗ svara-bhaṅga. Interrnption or indistinctness of nterance, broken articulation, cracking of the voice, hoarseness, fluttering of the voice, any defect in speaking, caused by emotion or morbid affections of the chest. (My.).

ಸ್ವರಭೇದ svara-bhêda. = ಸ್ವರಭಂಗ. 2, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಸ್ವರಮಣ್ಡಲ svara-maṇḍala. A number of reeds joined together and played on with the finger (Tĕ.; R.).

ಸ್ವರಲೋಪ svara-lôpa. Elision of a vowel or of vowels (Kâvy. I, 1*b*, 1-5).

ಸ್ವರವಾದಿ svara-vâdi. = ಸರವಾದಿ, q. v.

ಸ್ವರಸನ್ಧಿ svara-sandhi. The junction or coalition of vowels. (My.).

ಸ್ವರಾಂಗ svara-aṅga. Having the body, form or character of a vowel (Śmd. 20).

ಸ್ವರಾನ್ತ svara-anta. Ending in a vowel; a term with a final vowel (Śmd. 104. 105. 138. 152).

ಸ್ವರಿತ svarita. Sounded; sounded as a note, pitched; articulated; accented; having the mixed or circumflex accent. 2, the third or mixed tone between high and low (which is thought to correspond with the circumflex accent, see s. ಸ್ವರ No. 3; Bp. 55, 51).

ಸ್ವರು svaru. *A slip of a wood from a sacrificial post.* 2, *a sacrifice.* 3, *a thunderbolt.* 4, *an arrow.*

ಸ್ವರುಚಿ sva-ruchi. One's own taste or inclination, own wish. 2, following one's own likings and desires, *self-willed, uncontrolled, wilful.*

ಸ್ವರೂಪ sva-rûpa. = ಸರೂಪ. One's own form or shape; one's visage, features; natural state or condition, essential properties; *natural character or appearance,* true constitution or purpose; one's natural constitution, nature; peculiar aim. 2, having a like nature or character; similar, like, identical. 3, *pleasing, handsome.*

4, *wise, learned.* See Śmd. 9. 26. 142; Bp. 54, 58; 57, 60; ಪರಂಜ್ಯೋತಿ-. ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದರೂ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.—ನರಕದ ಸ್ವರೂಪ ನಾಯಿ ಬಲ್ಲದು.—ಸಿರೂಪ ಇದ್ದರೆ ಸ್ವರೂಪ.—ಮತದ ಸ್ವರೂಪ ಕೋತಿ ಬಲ್ಲದೇ? (Prvs.).

ಸ್ವರೂಪಕಥನ svarûpa-kathana. Relation or description of natural character, etc. (Kâvy. II, 1, A, 29).

ಸ್ವರೂಪನಾಶನ svarûpa-nâśana. Disgrace (My.).

ಸ್ವರೂಪಭಂಗ svarûpa-bhaṅga. Disgrace (My.).

ಸ್ವರೂಪಹೀನ svarûpa-hîna. A disgraced man; disgrace (My.).

ಸ್ವರೂಪಾಭಾವ svarûpa-abhâva. Disfiguration. See ಆಜಿ 3.

ಸ್ವರೂಪಿ svarûpi. Having one's own form or character; having essential properties; identical. 2, that bears the natural form or qualities of; that is in the form of; that is a form. See Śmd. 2; Bp. 1, 35.

ಸ್ವರ್ಗ svar-ga. 1. = ಸಗ್ಗ 1, ಸೊಗ. *The heaven of Indra, the abode of the deities and of beatified mortals* (supposed to be situated on the mountain Mêru; ನಾಕ Nn. 154; ನಾಕ, ದೇವಾಗಾರ 71; ದೇವಲೋಕ 115; ನಾಕ, ಸುರವಾಸ 128; ದೇವಲೋಕ Hlâ. s. ಪೆಸರು). 2, happiness, joy (ಸುಖ 154). 3, that exists from eternity (ಆನಾದಿ 154; this may belong to ಸ್ವರ್ಗ 2). 4, N. of a metrical foot (Čh.). ಸ್ವರ್ಗದ ಬಾಗಲಿಗೆ ನರಕದ ನಾಯಿ.—ಸ್ವರ್ಗವೂ ತಪ್ಪಿತು, ದುರ್ಗವೂ ತಪ್ಪಿತು.—ಸ್ವರ್ಗವೆಮ್ಬುವದು ದುರ್ಗದ ಬಾಗಲೋ?—ತಾನು ಸಾಯ ಬೇಕು, ಸ್ವರ್ಗಾ ಪಡಿಯ ಬೇಕು.—ದೂಳಿ ದೂಪವಾದೀತೇ? ಮಾಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಾದೀತೇ?—ನರಕದ ಬಾಗಲಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಪಾಲಕನೋ?—ನರಕದಲ್ಲಿ ಕರುಣವಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮರಣವಲ್ಲ.—ನರಕದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ರೋಗವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಖಡ್ಡಿಸದೆ ಕರಣವನು, ದಣ್ಡಿಸದೆ ದೇಹವನು, ಉಣ್ಡುಣ್ಡು ಸ್ವರ್ಗವಯ್ದಲ್ಕೆ ಆದೇನ್? ರಣ್ಡಾಳುತಾಳೆ? (Sp.). ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಸುಖವೂ ದುರ್ಜರಿಗೆ ನರಕದ ಬಾಧೆಯೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದೆ ಉಣ್ಟಾಗುತ್ತವೆ (B. 5, 279).

ಸ್ವರ್ಗ svarga. 2. = ಸರ್ಗ (of which it is a wrong form). Creation (ಸೃಷ್ಟಿ Nn. 154). 2, nature; natural state (ಸ್ಥಿತಿ, ಇರವು 154).

ಸ್ವರ್ಗಕ svargaka. N. of a serpent (Bp. 46, 28).

ಸ್ವರ್ಗಗಮ svar-gama. Going to svar or the world of the gods: state of celestial felicity (Čpr. 4, 73).

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ svarga-lôka. The celestial region; the heaven of Indra. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಪಾತರದವಳು (ಸ್ವರ್ವೇಶ್ಯೆ G.). ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nr.).

ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥ svarga-stha. One who abides in heaven; a deity (ಸಗ್ಗಿಗ, ದೇವತೆ G.).

ಸ್ವರ್ಗೌಕಸ್ svarga-ôkas. Having an abode in heaven: *a god, a deity.*

ಸ್ವರ್ಣ svarṇa. (fr. ಸುವರ್ಣ). = ಸೊನ್ನ, ಸೊನ್ನೆ 1. *Gold;* a gold coin. ಸ್ವರ್ಣ ತಿನ್ದರೆ ಮರಣ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಸ್ವರ್ಣದ ಪರೀಕ್ಷೆ ತಿಳಿಯ ದಿದ್ದರೆ ವರ್ಣದ ಪರೀಕ್ಷೆ ತಿಳಿಯದೇ?—ಪೂರ್ಣವಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ತೀರದು (Prvs.).

ಸ್ವರ್ಣಕಾರ svarṇa-kâra. = ಸೊನ್ನಗಾಱ. *A goldsmith.*

ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ svarṇa-kshîri. *A kind of sôma or moon-plant with yellow juice.*

ಸ್ವರ್ಣಗಿರಿ svarṇagiri. The mountain Mêru (ಸುವರ್ಣಪರ್ವತ Čb.).

ಸ್ವರ್ಣದಿ svar-nadi. = ಸ್ವರ್ನದಿ. *The celestial Ganges.*

ಸ್ವರ್ಣಧೇನು svarṇa-dhênu. A cow of gold (Bp. 55, 14).

ಸ್ವರ್ಣನಾಭ svarṇa-nâbha. = ಸುವರ್ಣನಾಭ. (Čpr. 2, 53).

ಸ್ವರ್ಣಪುಷ್ಪಿ svarṇa-pushpi. *The pudding-pipe tree, Cassia fistula* Lin. (ಆರಗ್ವಧ, ರಾಜತರು, etc. ಕಕ್ಕೆ Mr. 114).

ಸ್ವರ್ಣಮಯ svarṇa-maya. Consisting of gold (My.).

ಸ್ವರ್ಧಾಮ svar-dhâma. The celestial abode, the heaven of Indra (J. 18, 3).

ಸ್ವರ್ಧುನಿ svar-dhuni. = ಸ್ವರ್ನದಿ.

ಸ್ವರ್ಧುನಿಜೂಟ svardhuni-jûṭa. Śiva (Šśv. 5, 2).

ಸ್ವರ್ನದಿ svar-nadi. = ಸ್ವರ್ಣದಿ. (ಸಗ್ಗವೊನಲ್, ಸಗ್ಗಗಡೊಜೆ, ಬಾಬ್ಬೊದಿ Śm. 10).

ಸ್ವರ್ಭಾನು svar-bhânu. *Râhu.*

ಸ್ವರ್ಮಣಿ svar-maṇi. The sun (J. 20, 60).

ಸ್ವರ್ಲೋಕ svar-lôka. The celestial region, Indra's heaven. See Mr. s. ಲೋಕ.

ಸ್ವರ್ವೇಶ್ಯೆ svar-vêšyĕ. *A courtezan of heaven, an apsaras.*

ಸ್ವರ್ವೈದ್ಯ svar-vaidya. Physician of heaven: *either of the two aśvins.*

ಸ್ವಲ್ಪ su-alpa. = ಸಲುಪ, ಸ್ವಲ್ಪ. *Very small or little; little, minute, trifling, insignificant;* very few. 2, insignificance. ಸ್ವಲ್ಪದ ಆರಸನಿಗೆ ಅಲ್ಪದ ಪ್ರಧಾನಿ (Prv.). — ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ. rep. (B. 5, 105. 171). — ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು. A little while (My.).

ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಷತ svalpa-kshata. A slight wound. See ಮನೆ 2.

ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಡ svalpa-daṇḍa. A small, short stick. See ಬಡಿ 3.

ಸ್ವಲ್ಪದಿವಸ svalpa-divasa. Very few days, a few days (My.).

ಸ್ವಲ್ಪದೂರ svalpa-dûra. A little way, not far (My.).

ಸ್ವಲ್ಪಮನುಷ್ಯ svalpa-manushya. An insignificant or mean man (My.).

ಸ್ವಲ್ಪವಿರಾಮ svalpa-virâma. A very short pause: a comma (B. 3, 5).

ಸ್ವಲ್ಪಶರೀರ svalpa-śarîra. *Having a very diminutive body, small in stature.*

ಸ್ವಲ್ಪಾಂಗುಲಿ svalpa-aṅguli. *A small finger.*

ಸ್ವಲ್ಪು svalpu. Tbh. of ಸ್ವಲ್ಪ. (B. 3, 45; 4, 147. 186. 212; G. 557. 561; Čb. 66. 167).

ಸ್ವವಶ sva-vaśa. Subject to one's own will, self-subdued, self-controlled; *ruled by one's own free will, independent, free.*

ಸ್ವವಿಕಲ್ಪ sva-vikalpa. One's own mistake, etc. (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ಸ್ವವೈಕ್ಕಾಲಿಕ sva-śyâlaka. One's own father's sister's son (J. 13, 23).

ಸ್ವವೈಶ್ರೇಯಸ sva-śrêyasa. One's own good fortune (Bp. 61, 81).

ಸ್ವಸ svasa. Females connected with one's self and other people (ಆತ್ಮೀಯಕಾಮಿನಿಮುಖ್ಯಪ್ರಜೆ, ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಜೆಗಳು Nn. 167). 2, laughter, mirth (ಪಾಸ್ಯ 167).

ಸ್ವಸಮಯ sva-samaya. = ಸೊಸಮಯ. One's own congregation.

ಸ್ವಸೃ svasṛi. *A sister.*

ಸ್ವಸೇಯ svasêya. = ಸ್ವಸ್ರೀಯ. See ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯ, ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯ.

ಸ್ವಸ್ತ svasta. Tbh. of ಸ್ವಸ್ಥ. (My.). ಸ್ವಸ್ತವಿದ್ದವನ ಹಸ್ತ ನೋಡ ಬೇಕೇ?—ಪ್ರಸ್ತದ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವಸ್ತವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದ (Prvs.).

ಸ್ವಸ್ತಿ su-asti. Welfare, health, prosperity, blessing; joy, happiness, bliss (ಪುಣ್ಯ Nn. 138; Mr. 532); goodness

(ಒಳ್ಪು, ಒಳಿತ್ತು 138; ಒಳಿತು 532). 2, may it be well! hail! health! (ಆತೀರ್ವಜ, ಹರಸುವುದು 138; ಆತೀರ್ವಜ 532). 3, so be it! amen! (ಆವಥಿ, ಕಡೆ 138; ಪ್ರಾನ್ನ 532). 4, an auspicious particle used at the beginning (of a letter, etc., ಆದಿ 532, o. r. ಆಥಿ). 5, ಜಡನು (138). See Śmd. 158.

ಸ್ವಸ್ತಿಕ svastika. Any lucky or auspicious object; a kind of mystical mark (shaped like a Greek cross with the extremities of the four arms bent round in the same direction); a particular symbol made with ground rice and shaped like a triangle. See Mr. s. ರಂಗವಾಲಿ. 2, *a mansion, palace or temple of a particular shape.*

ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ svastika-âsana. A particular mode of sitting practised by yôgis. See ಆಸನ 2.

ಸ್ವಸ್ತಿಕೆ svastikĕ. The potherb Hingtsha repens (ಚಿಲಿಕೆ Mr. 149).

ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನ svasti-vâčana. Invocation of blessings by the repetition of certain mantras at marriage and other happy ceremonies (My.).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನ svasti-ayana. A prosperous journey; a means of attaining prosperity; the averting of evil by the recitation of mantras or performance of propitiatory rites. (R.).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಸ್ತು svasti-astu. May it be well! (J. 26, 28).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾರವ svasti-ârava. The cry of "hail!" (Čpr. 10, 61).

ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ sva-strî. One's own wife; a wife, a woman of a good family and respectable conduct (ತಲ್ಪ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Nn. 118, o. r. ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ).

ಸ್ವಸ್ಥ sva-stha. = ಸೊಸ್ತ, ಸ್ವಸ್ತ. Self-staying, self-abiding, relying upon one's self, confident, resolute, firm; self-sufficient, independent; contented. 2, well, healthy, comfortable, at ease, in health. 3, well-being, health (My.; B. 3, 28).

ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತ svastha-čitta. A sound mind (My.); a mind at ease (My.; ಆಯ್ತನ ČЬ.).

ಸ್ವಸ್ಥತೆ svasthatĕ. Self-possession. 2, well-being, sound state, health (Sk.; My.; B. 5, 7. 70. 189).

ಸ್ವಸ್ರೀಯ svasrîya. (fr. ಸ್ವಸ್ರ). *A sister's son.* 2, a wife's brother, a brother-in-law (ಶ್ಯಾಲಕ, ಮಯ್ದುನ Nn. 124; ಮಯ್ದುನ Mr. 489). 3, a daughter's husband, a son-in-law (ಜಾಮಾತೃ, ಒಳಿಯ 124; ಮಗಳನಿತ್ತ ಒಳಿಯ 489). 3, sense of devotion, great devotion (ಭಕ್ತರಸ 124; ಆತಿಥಕ್ತ 489). 4, bewilderment, etc. (ವಿಮೋಹ, ಮೋಹ 124); loss of consciousness, fainting (ಮೂರ್ಛೆ, ಮಱಹು 124); ignorance (ಅಜ್ಞತೆ, ಆಱಯದಲ್ಲಿ 124). 5, final emancipation (ಮುಕ್ತ, ಮೋಕ್ಷ 124; ಮುಕ್ತ 489).

ಸ್ವಸ್ರೀಯೆ svasrîyĕ. A sister's daughter (Colebr.).

ಸ್ವಹಸ್ತ sva-hasta. One's own hand (Sk.; My.; B. 4, 77). 2, own handwriting, autograph, signature.

ಸ್ವಾಗತ su-âgata. 1. Welcome, salutation, welcoming. See s. ಜೋಡಪೋಪಚಾರ. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸ್ವಾಗತ sva-âgata. 2. Come of one's self.

ಸ್ವಾಚ್ಛನ್ದ್ಯ svâčchandya. (fr. ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ). The power of following one's own will or fancy, *own will, free choice, independence.*

ಸ್ವಾಚ್ಛ್ಯ svâčchya. (fr. ಸ್ವಚ್ಛ). Purity (Čpr. 5, 38).

ಸ್ವಾತನ್ತ್ರ್ಯ svâtantrya. (fr. ಸ್ವತನ್ತ್ರ). The power of following one's own will, freedom of will, independence; free will. (My.; ಸ್ವತನ್ತ್ರತನ G.).

ಸ್ವಾತಿ svâti. = ಸಾತಿ 1. An auspicious constellation; *the star Arcturus as forming the fifteenth lunar asterism.*

ಸ್ವಾತಿವರುಷ svâti-varusha. Rain that falls when the sun is in svâti (Bp. 51, 24).

ಸ್ವಾದ svâda. Taste, flavour, savour; tasting, eating, drinking; liking, relishing, enjoyment. (My.; Bp. 15, 26; B. 4, 71). ನಾದಿದ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾದ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಸ್ವಾದನೀಯ svâdanîya. To be tasted; tasty, savory. (Čpr. 1, 107).

ಸ್ವಾದಿಸು svâdisu. To be sweet or pleasant to the taste (ಸವಿಯಾಗು G.).

ಸ್ವಾದು svâdu. = ಸೋದು. *Sweet, pleasant to the taste, savory, tasteful, dainty, delicate.* 2, *pleasing, agreeable, lovely, charming, handsome.* 3, flavour, sweetness, relish. 4, a particular perfume or fragrant substance.

ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ svâdu-kaṇṭaka. *The plant Flacourtia sapida* Roxb. 2, *the plant Asteracantha longifolia* Nees. 3, the herb Tribulus terrestris or lanuginosus (see ನೆಗ್ಗಿಲ್).

ಸ್ವಾದುಪನಸ svâdu-panasa. A sweet kind of jackfruit (ಬಕ್ಕೆವಲಸು Ksm. 26).

ಸ್ವಾದುರಸೆ svâdu-rasĕ. *A medicinal root* (= ವಾಯಸೋಲಿ). 2, *spirituous liquor.*

ಸ್ವಾದ್ವಿ svâdvi. *A grape.*

ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ sva-adhishṭhâna. One of the čakras or mystical circles of the body, the umbilical region. See s. ಚಕ್ರ.

ಸ್ವಾಧೀನ sva-adhîna. Self-subject, self-dependent; independent, uncontrolled, free. 2, in one's own power or subjection, dependent on or belonging to one's own side or party, one's own subject or dependent. 3, at the control of, under. 4, in the custody of. 5, self-dependence, etc. (Prv.). See Kâvy. III, 3, B, 171. ಬಾದ್ಯನಾದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡು. To bring under the control, power or dominion of, to subject; to take possession of. ಅವರು ಆ ದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡು (B. 5, 187). ಆ ಹಡಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 201).

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ sva-adhyâya. Going over any subject to one's self, self-reciting, self-reading, repeating or rehearsing to one's self; *repetition or study of the vêdas* (Bp. 53, 41). 2, *the vêdas.* 3, coitus (My.; see ಜೊಪ್ಪು-).

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿ svâdhyâyi. One who recites or repeats to himself, a repeater or student of the vêdas. (R.).

ಸ್ವಾನ svâna. *Sound, noise.*

ಸ್ವಾನುಭವ sva-anubhava. One's own personal experience or observation. (Abhâ. 1, 14; My.; ತನ್ನ ಅನುಭವ, ಮನಗಾಣ್ಕೋಣ G.).

ಸ್ವಾನುಭಾವ sva-anubhâva. = ಸ್ವಾನುಭವ. (Dp. 8, 1).

ಸ್ವಾನ್ತ sva-anta. 1. Having the end in itself: *the mind.* (Bp. 31, 16; 36, 49; 61, 54). 2, one who has a mind— (Rêv. 6, after 32).

ಸ್ವಾನ್ತ svânta. 2. Sounded, making a noise.

ಸ್ವಾನ್ತೋತ್ಪಲ svânta-utpala. The mind looked upon as a water-lily (Čpr. 2, 53).

ಸ್ವಾಪ svâpa. *Sleep;* sleeping; dreaming, a dream; sleepiness, sloth; loss of sensation; numbness.

ಸ್ವಾಪತೇಯ svâpatêya. (fr. ಸ್ವಪತಿ). *Property, wealth.*

ಸ್ವಾಪಹ sva-apaha. Keeping back or removing for one's self, taking away for one's self. ಪರವಸ್ತುಸ್ವಾಪಹ (ಪರರೊ ಡವೆಯನ್ ಅಪಹರಿಸುವದು Nn. 151).

ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ svâbhâvika. (fr. ಸ್ವಭಾವ). Belonging to one's own nature, natural, native, peculiar, inherent, constitutional; spontaneous. (My.; B. 3, 104; 4, 16. 172).

ಸ್ವಾಮಿ svâmi. = ಸಾಮಿ 2, ಸಾಯಿ 2, ಸಾವಿ, ಸೋಮಿ 2, (ಸೋಯಿ 1, ಸೋವಿ). A proprietor, an owner. 2, *a master, a lord* (ಒಡೆಯ Bhn. 19); a sovereign, king, monarch; a guru; a husband; a learned Brâhmaṇa; etc. 3, Śiva's son *Skanda* (Mr. 13). — ಸ್ವಾಮಿಮರ. The redwood tree, Soymida febrifuga Juss. (St. & Pl.). — ಸ್ವಾಮಿರಾಯ. N. (My.; B. 3, 80).

ಸ್ವಾಮಿತ್ವ svâmitva. Ownership; mastership; lordship, sovereignty. (Kâvy. I, 2, 36-40; My.; B. 5, 95).

ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹ svâmi-drôha. Hatred indulged against one's master, treachery to a master (My.).

ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿ svâmi-drôhi. One who is treacherous to his master (My.). ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯ ಮನೆಗೆ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕದ ಬಾಗಲು (Prv.).

ಸ್ವಾಮಿಪಾಲವಿವಾದ svâmi-pâla-vivâda. A dispute between a master and the servant who tends his cattle. (R.).

ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ svâmi-bhakti. Devotedness to a master (My.).

ಸ್ವಾಮಿಸಮ್ಬನ್ಧ svâmi-sambandha. Association with, or concern of, ownership (Śmd. 161; Kâvy. I, 2, 36-40).

ಸ್ವಾಮ್ಯ svâmya. = ಸಾಮ್ಯ 2. Mastership, lordship, ownership; right or title to property; rule, supremacy, dominion. (My.).

ಸ್ವಾಯಮ್ಭುವ svâyambhuva. (fr. ಸ್ವಯಮ್ಭೂ). Relating to, or derived from, svayambhû; the son of svayambhû, epithet of the first Manu. (My.; see s. ವಿರಾಜ್).

ಸ್ವಾರ svâra. 1. Relating to sound or accent; sound. See ಅನು-.

ಸ್ವಾರ svâra. 2. = ಸವಾರ. (ಸಾದಿG.; ರಾವುತ Čb.; B. 5, 247; Mhr., H.).

ಸ್ವಾರಸ್ಯ svârasya. (fr. ಸ್ವರಸ). Possession of natural savoriness, pathos, fire, nerve or excellence; goodness, excellence. (My.; see ಉ-).

ಸ್ವಾರಾಜ್ svârâj. (fr. ಸ್ವರ್-ರಾಜ್). The ruler of heaven: *Indra.*

ಸ್ವಾರಿ svâri. = ಸವಾರಿ 1. (My.; G. 266. 536; B. 5, 240).

ಸ್ವಾರೋಚಿಷ svârôčisha. (fr. ಸ್ವ-ರೋಚಿಸ್). N. of the second Manu. (My.).

ಸ್ವಾರ್ಜಿತ sva-arjita. Self-acquired, acquired by one's own efforts. (My.).

ಸ್ವಾರ್ಥ sva-artha. One's own object or aim or wish; own advantage or interest, self-interest; (selfishness); — one's own property or substance; own meaning, inherent or real meaning (of a word, etc.); similar or same meaning, a pleonasm; independence. (Śmd. 164; Kâvy. II, 2, B, 13; Bp. 46, 49; My.). ಸ್ವಾರ್ಥವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಸಿಲ್ಲದು. — ಸ್ವಾರ್ಥವಿದ್ದವನ ಅರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ನಾಥನಾಗಿ ಬೇ ಕೆನ್ನು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮಾಡಿದರೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಡೋದು ಯಾಕೆ? — ಧಾರಾರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಿಡಲಿ ಲ್ಲಿ. — ವ್ಯರ್ಥವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಟ್ಟಾರೇ? — ಸ್ವಾರ್ಥಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಹೆಚ್ಚು (Prvs.).

ಸ್ವಾರ್ಥಪರ svârtha-para. Intent on one's own object or advantage, self-interested, selfish. (R.).

ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿ svârtha-buddhi. Selfishness (My.; B. 3, 105).

ಸ್ವಾರ್ಥಲೋಲುಪ svârtha-lôlupa. Greedy after one's own advantage, very self-interested or selfish (My.).

ಸ್ವಾರ್ಥೋಚ್ಚರಿತ svârtha-uččarita. A term that is uttered or used independently or by itself in its meaning (ತನ್ನ ರ್ಥದೊಳ್ ಸ್ವತನ್ತ್ರಂ Śmd. 261; ಸ್ವತನ್ತ್ರವಾಗಿ ತನ್ನರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿ ಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು Cm.).

ಸ್ವಾಶ್ರಿತ sva-âśrita. Dependent on one's self. (My.).

ಸ್ವಾಸ್ತ್ಯ svâstya. (fr. ಸ್ವ-ಅಸ್ತಿ). Land either liable to a trifling quitreut, or altogether exempt from tax (My.).

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ svâsthya. (fr. ಸ್ವಸ್ಥ). Self-reliance, self-dependence, self-possession, fortitude, resoluteness, firmness. 2, sound state, health, prosperity, happiness, comfortableness, competence. 3, complacency, contentment, satisfaction. (R.).

ಸ್ವಾಹಾದೇವಿ svâhâ-dêvi. The wife of Agni (My.).

ಸ್ವಾಹಾಪ್ರಿಯ svâhâ-priya. Agni. (R.).

ಸ್ವಾಹಾಭಿಧಾನ svâhâ-abhidhâna. The name of Svâhâ (J. 9, 3).

ಸ್ವಾಹಾಸ್ತನ svâhâ-stana. The breast of Svâhâ (Č. Bp. 32, 44).

ಸ್ವಾಹೆ svâhĕ. ಸ್ವಾಹಾ. *Svâhâ, the wife of Agni,* a daughter of Daksha (ಆಗ್ನಿಯ ನಾರಿ Mr. 46). 2, *an exclamation used in making oblations to the gods: hail! blessing!*

ಸ್ವಿದ್ svid. *Hey? what? can it be that?* (a particle of interrogation or inquiry, often implying doubt or surprise).

ಸ್ವಿನ್ನತೆ svinnatĕ. The state of perspiring (Čpr. 10, 42).

ಸ್ವೀಕರಣ svî-karaṇa. (= ಸ್ವೀಕಾರ, q. v.). Making one's own, appropriation; adopting; taking, accepting; assenting, agreeing; assent; promise. (Bp. 5, 17).

ಸ್ವೀಕರಿಸು svî-karisu. To make one's own, to take or receive as one's own, to adopt, to take, to accept (ಕೆಯ್ಕೊ ಳ್ Śmd. 4; ಅಂಗೀಕರಿಸು Cm.; see 116); to espouse, to accept in marriage (Bp. 4, 2); to embrace, as a system of faith (B. 4, 81); to take up, as new manners (4, 189); to receive, as a letter (4, 87); to take upon one's self, to undertake; to admit, to assume (in argument); to assent, to agree to. See Čpr. 4, 1; Bp. 22, 64; 38, 33.

ಸ್ವೀಕಾರ svî-kâra. Making one's own, taking on one's self, appropriation; taking; adopting; assuming, assumption; claiming, claim; assent, agreement, consent; promise (ಆದಾನ Śmd. 160; see ಕೆಯ್ಕೊಳ್, ವರಯಿಸು); an admission, a confession (Mhr.). See ಪಕ್ಷ-, ಹಿತರಸ-.

ಸ್ವೀಕೃತ svî-kṛita. Appropriated, owned; accepted; admitted; acknowledged; adopted; claimed; agreed, assented to; promised (ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 377 Cm.). See Čpr. 4, after 4; 9, 51; Bp. 29, 2; 36, 53; 38, 3.

ಸ್ವೀಕೃತಪುತ್ರ svîkṛita-putra. An adopted son (My.).

ಸ್ವೀಕೃತಾರ್ಥವರ್ಧನ svîkṛita-artha-vardhana. Thriving or succeeding in one's adopted object or affair. See ಕೊನೆ 1.

ಸ್ವೀಯ svîya. Own, relating or belonging to one's self; peculiar, characteristic. (My.).

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರದಾನ svêčchâ-pradâna. Giving away according to one's inclination or at one's pleasure. See ಬೀಜ್ 1.

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮರಣ svêcchâ-maraṇa. Death of one's own will. 2, dying at one's own will.

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮರಣಿ svêcchâ-maraṇi. One who has the power of fixing the time of his own death, an epithet of Bhîshma (J. 9, 30).

ಸ್ವೇಚ್ಛೆ sva-îcchĕ. ಸ್ವೇಚ್ಛಾ. One's own wish or will, own inclination; self-will, wilfulness (ಸ್ವೈರ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆ Nn. 101; ಸ್ವೈರ Mr. 487). See Čpr. 5, 60; Bp. 41, 6; 43, 82; J. 8, 13.

ಸ್ವೇದ svêda. Sweating, perspiring; *sweat, perspiration;* warmth, heat; vapour. 2, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಸ್ವೇದಕರಣ svêda-karaṇa. Causing to sweat. See ಬೆಮಜುರ.

ಸ್ವೇದಜ svêda-ja. Sweat-produced, *engendered by heat and moisture, as insects and vermin.*

ಸ್ವೇದನ svêdana. Sweat, perspiration; sweating, causing to perspire; a diaphoretic, sudorific.

ಸ್ವೇದನಿ svêdani. *A frying-pan, an iron plate or pan for baking bread, etc.*

ಸ್ವೇದನಿಕೆ svêdanikĕ. = ಸ್ವೇದನಿ. *A frying-pan, etc.* (ಕನ್ನಡ, ಕಾವಲಿ Mr. 211).

ಸ್ವೇದಬಿನ್ದು svêda-bindu. A drop of perspiration (Čpr. 6, 72).

ಸ್ವೇದಭಾವ svêda-bhâva. Sweating, perspiring. See ಬೆಮರ್.

ಸ್ವೈರ svaira. = ಸ್ವಯಿರ. *Following one's own fancy, self-willed, wilful.* 2, wilfulness, own inclination, self-will (ಸ್ವೇಚ್ಛೆ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆ Nn. 101 as ಸ್ವಯಿರ; ಸ್ವೇಚ್ಛೆ Mr. 487; J. 3, 28). 3, slow, lazy (ಮಾನ್ದ್ಯ 101; ಮನ್ದ 487). 4, ಲಕ್ಷಣ (101).

ಸ್ವೈರತೆ svairatĕ. = ಸ್ವೈರಿತೆ. (Colebr.).

ಸ್ವೈರಿ svairi. ಸ್ವೈರಿನ್. *Self-willed; wanton.*

ಸ್ವೈರಿಣಿ svairiṇi. *A loose or unchaste woman, a wanton woman.*

ಸ್ವೈರಿತೆ svairitĕ. *Wilfulness, independence.*

ಸ್ವೋದರ sva-udara. One's own belly.

ಸ್ವೋದರಪೂರಕ svôdara-pûraka. *Filling or nourishing only one's own belly, selfishly voracious* (= ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ).

ಹ್

H

ಹ್ h. The fifty-fourth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). As an initial it is occasionally treated as a kind of spiritus lenis (see ಅ 16, ಆ 11, ಇ 14, ಈ 11, ಉ 8, ಊ 9, ಎ 12, ಏ 8, ಒ 5, ಓ 5, and *cf. e. g.* Sk. ಇಜ್ಜಲ= ಹಿಜ್ಜಲ). It often changes places with ಪ್ (Šmd. 190. 191). About its connection with ವ್ see *e. g.* ಉರುವು 1, ಉಲುವೆ, ಎಡವು, ಕೆಡವು, ಕೊಡವು 2, ತಡವು 2, ಸೋವು 1, (ಬಡಹ); and about that with ಬ್ see *e. g.* ಹೆಬ್ಬಸ್ತಿ, ಹೆಜ್ಜಾವು, ಹೆಬ್ಬುಲಿ, ಹೆಬ್ಬೆಗೆ, ಹೆರ್ಬೊಗೆ.

ಹ ha. 1. The letter ಹ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 8 (Mr. 349).

ಹ ha. 2. = ಪ 4 (see additions), (ವ 4). A letter for the formation of verbal nouns. See *e. g.* ಇಕ್ಕುಹ, ಇರಿಸುಹ, ಇರುಹ, ಎಡಹುಹ, ಎಬಿಗುಹ, ಒದಹ, ಕುಟ್ಟುಹ, ಕೆಡಹ, ಕೆಡುಹ, ಕೊಡುಹ, ಕೊಳುಹ, ಜಜಿಹ, ಜಿಪ್ಪರಿಸುಹ, ನಡಹ, ನನೆಹ, ನುಡಿಸುಹ, ನುಡಿಹ, ನೆಗೆಹ, ನೆನಹ, ನೋಯಿಸುಹ, ಪಡುಹ, ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹ, ಪಿಡಿಹ, ಪುಟ್ಟುಹ, ಬರಹ, ಬರ್ಹ, ಬೆರಸುಹ, ಮುಡುಗುಹ, ಮಾಡುಹ, ಸವಿಹ, ಸಾಧಿಸುಹ, ಸಾಬಿಹ, ಸುಡುಹ, ಹುಟ್ಟಿಸುಹ, ಹುಟ್ಟುಹ.

ಹ ha. 1. Killing, destroying; removing, counteracting. See *e. g.* ಆವ-, ಏರು-, ವೃತ್ರ-.

ಹ ha. 2. *Verily, indeed,* manifestly, evidently, etc.

ಹಂ ham. A particle used in lofty or great questions (ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ, ಜೊಡ್ಡಿಹ ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 161; ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ Mr. 532), great conceit (ಸಗರ್ವ, ಅತಿಗರ್ವ 161), option, etc. (ವಿಕಲ್ಪ 533), anger (Sk.), and courtesy or respect (Sk.).

ಹಂಸ hamsa. = ಅಂಸ 2, ಹಂಸೆ, etc. *A goose, a gander, a swan,* a flamingo, a duck (ನುರಾಲ, ಹಂಸೆ Nn. 8; ಪಂಸೆ Mr. 505). 2, the universal soul; the soul (ಆತ್ಮನು 8; ಆತ್ಮನ್ 505). 3, Śiva (ಕಾಮಾರಿ, ತಿವ 8; ಸಲ್ಲಲಿತತಿವ 505). 4, Brahmâ (ವಾರಿಜೋದ್ಭವ, ಬ್ರಹ್ಮ 8). 5, Vishṇu (ವಾರಿಜವಿಲೋಚನ, ವಿಷ್ಣು 8). 6, *the sun* (ವಾರಿಜಬಾನ್ಧವ, ಸೂರ್ಯ 8; ಅರ್ಕ 505). 7, the moon (ವಾರಿಜಮೈರಿ, ಜನ್ದ್ರ 8; ತಿ 505). 8, N. of a râkshasa (Bhâgavata 10, 25, 11. 35. 36). 9, Kâma. 10, an ascetic (ಮುನಿ, ಎತಿ 8). 11, an eminent or excellent man (ಮಹನ್ತ 505). 12, a strong or able man (ಬಲ್ಲಿದನ್ 505). 13, best, excellent; pre-eminence (ಮುಖ್ಯವು 8). 14, a lotus (ವಾರಿಜ, ತಾವರೆ 8). 15, pure (ಅಮಲ, ನಿರ್ಮಲ 8). 16, a ray of light (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 8; ಕಿರಣ 505). 17, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ 8; ನೇತ್ರ 505). 18, a horse (ಹಯ, ಕುದುರೆ 8; ಆಶ್ವ 505). See Čh. v. 222. ಹಂಸನನ್ಥಾ ಪಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ, ಕಂಸನನ್ಥಾ ರಾಕ್ಷಸನಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಂಸಕ hamsaka. A goose, a gander, a flamingo. 2, *a tinkling ornament for the ankle of a woman, an anklet* (ಅನ್ನುಗೆ Hlâ.; ಸಿಂಜಿನಿ Mr. 344). 3, N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಕಾನ್ತೆ hamsa-kântĕ. *A female goose or swan.*

ಹಂಸಕೂಟ hamsa-kûṭa. = ಅಂಸಕೂಟ. N. of one of the peaks of the Himâlaya. 2, the hump on the shoulder of an ox.

ಹಂಸಕೇತು hamsa-kêtu. = ಹಂಸಧ್ವಜ. (J. 17, 17. 45. 50).

ಹಂಸಕೇಲಿ hamsa-kêli. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಗತಿ hamsa-gati. Having a swan's gait. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಗಮನೆ hamsa-gamanĕ. A woman moving gracefully like a swan (My.). 2, N. of Brahmâ's wife (My.).

ಹಂಸತೂಲ hamsa-tûla. The soft feathers or down of a goose. (J. 2, 64).

ಹಂಸತೂಲಿಕಾತಲ್ಪ hamsa-tûlikâ-talpa. The down bed of a goose (My.).

ಹಂಸಧ್ವಜ hamsa-dhvaja. N. of a king (J. 10, 37. 43. 49; 13, 12).

ಹಂಸನಾದ haṁsa-nâda. The cackling of a goose, cry of a goose or swan. (R.).

ಹಂಸಪದ haṁsa-pada. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಪಾದ haṁsa-pâda. = ಅಂಸಪಾದ. The foot of a goose. 2, a mark (+) which shows that something omitted in the line is inserted at the top (My.), at present represented also by a caret (^). 3, *vermilion*.

ಹಂಸಪಾದಿ haṁsa-pâdi. The plant Cissus pedata Lam. (ಧೃತಮಣ್ಣಲಿ, ಮರಾಲಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ Mr. 141; ಗೋಧಾಪದಿ, etc. Si. 151). 2, a prostrate herb, Coldenia procumbens Lin. (St. & Pl.).

ಹಂಸಪಿಣ್ಡಿ haṁsa-piṇḍa. = ಅಂಚೆವಿಣ್ಡ. A flock of geese or swans.

ಹಂಸಮತ್ತ haṁsa-matta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಮಾಲೆ haṁsa-mâle. A flock of geese or swans. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಯಾನೆ haṁsa-yâne. = ಹಂಸಗಮನೆ. (My.).

ಹಂಸರಥ haṁsa-ratha. Whose vehicle is a haṁsa: Brahmâ. (My.).

ಹಂಸರಾಜ haṁsa-râja. A king of geese. 2, N. of a Kannaḍa poet (Śmd. 377).

ಹಂಸಲೋಚನಕೋಭಿ haṁsa-lôčana-śôbhi. Shining with haṁsas that form (a pond's) eyes; Vishṇu (J. 15, 12).

ಹಂಸವಾಹನ haṁsa-vâhana. Borne on a haṁsa: Brahmâ. (My.).

ಹಂಸಾವಳಿ haṁsa-âvaḷi. N. of a kind of sirĕ (Bp. 11, 25).

ಹಂಸಿ haṁsi. A female goose. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸೆ haṁsĕ. = ಹಾಂಸೆ, etc. ಹಲ್ಲ ಮೀಲಿನ ಕೆಮ್ಮು, ಕಲ್ಲ ಮೀಲಿನ ಹಂಸೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯರಳ ತಸಿಗಮ್ಮು, ಹೊಸ ಮೋಹ ನಿಲ್ಲಸವೆ. ನೋಡು! (Sp.).

ಹಂಸೆ haṁsĕ. = ಅಂಚೆ, ಪಂಸೆ, ಹಂಸ. (ಮರಾಲ Nn. 8. 17; Mr. 173; ಸಾರಸ Nn. 56). ಹಂಸೇ ಹಾಗೆ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗುಬ್ಬಿ ಕುವ್ವಳಿಸಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಂಹೋ haṁ-hô. Ho! hollo!

ಹಃ haḥ. A word used in ಆತಿರೇಕ, in ವೈಥಕ್ (ಬೇಡು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ), and in ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವುದು (Nn. 163, o. r. ಒನ್ದೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುಪ).

ಹಕಾರ ha-kâra. The letter ಹ (Śmd. 11. 190).

ಹಕೈಕತು hakĭkatu. Account, statement; affairs, events, facts (My.; Mhr., H.). — ಹಕೀಕತುನಾಮೆ. A written account of occurrences (My.; Mhr., H.).

ಹಕೀಮ hakîma. A physician (My.; Mhr., H.).

ಹಕ್ಕಿರಿಕೆ hakkarikĕ. = ಪಕ್ಕರಿಕೆ, etc. (ದಂತನ Mr. 292; Bp. 44, 51; Č. Bp. 47, 44; J. 8, 38).

ಹಕ್ಕಡ್ಡಿಕೆ hakkaṛikĕ. = ಹಗಜೆ. The plant Chrysopogon aciculatus Trin. (Andropogon aciculatum Roxb.; ಶಂಖಿನಿ, ಜೋರಪುಷ್ಪ, ಕೇತಿನಿ Si. 153). See ನಾಯಿ-, ಪಾಲು-. — ಹಕ್ಕಜೆಕಪಲ್ಯ. A milky herb, used as a vegetable, Lactuca remotiflora D. C. (Z.).

ಹಕ್ಕಲ hakkala. = ಹಕ್ಕೆಲು 1. ಗೋದಿ ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಬಡವರ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗಿ, ಹೊಲದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಕ್ಕಲವನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 295).

ಹಕ್ಕಲು hakkalu. 1. ಹಕ್ಕಲ್. = ಬಾಕಲು, ಹಕ್ಕಲ. Gleanings (of corn, My.; Tĕ. ಪಡಗೆ, ಪರಿಗೆ; see ಹೆಕ್ಕು 2; T. ಪೆರುಕುಕ್ಕು, to pick or peck up, from the ground, as grain, small stones, etc.). ಹಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಒಕ್ಕಲಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಧಾಗ್ಯವಲ್ಲ (Prv.). — ಹಕ್ಕಲನಾಯ್. -ಆಯ್. ಹಕ್ಕಲನಾಯು. = ಬಾಕಳಾಯು. To glean (My.). ಆರಣ್ಯಸೀವಾರಭತ್ತದಿನ್ದಲೂ, ಹಕ್ಕಲನಾಯ್ದ ಭತ್ತದಿನ್ದಲೂ ಬದುಕುವುದು (ಖತ Nr.).

ಹಕ್ಕಲು hakkalu. 2. ಹಕ್ಕಲ್. = ಅಕ್ಕಲು, ಅಂಗಲ, etc. (Bh. 6, 4, 44; My.).

ಹಕ್ಕಳು hakkaḷu. = ಹಯ್ಯಳು. (My.).

ಹಕ್ಕಳೆ hakkaḷĕ. An incrustation, a crust or coat, as that of cow-dung smeared on a floor, of lime applied to a wall, of serum on a wound, of an exudation on the bark of a tree, etc. (S. Mhr.; T., Tĕ. ಪಕ್ಕು; *cf.* ಪರೆ 4, ಹಕ್ಕು); lac or stick-lac incrusting small sticks (ಲಕ್ತಕೆ Mr. 110, o. r. ಆಲಕ್ತಕೆ). — ಹಕ್ಕಳೆಯೇದು. -ಎದು. An incrustation to rise or come off (S. Mhr.).

ಹಕ್ಕಿ hakki. 1. = ಅಕ್ಕಿ 1, ಪಕ್ಕಿ 1, etc. A bird (ಪಕ್ಷಿ, etc. Hlâ.; J. 7, 59; C.). ಹಕ್ಕಿಯ ಮುಖ (ಚಂಞು, etc. Hlâ.). ಪಕ್ಕಯೆಱ ಗುಹಂ (ತೆಂಗುಸಂ Śmd. II). ಹಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲದ್ದು ತೋಟವಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲ. — ರಾಗಿ ತಿನ್ದವ ರೋಗಿ, ಅಕ್ಕಿ ತಿನ್ದವ ಹಕ್ಕ (Prvs.). — ಹಕ್ಕಿಕೂದಲು. The plumage or down of a bird (My.). — ಹಕ್ಕಿಗಱಿ. A quill (My.). — ಹಕ್ಕಿಗೂಡು. A bird's nest; a bird's cage (My.). — ಹಕ್ಕಿಸಿಳ್ಳೇ ಗಿಡ. (ಕೂರ್ಚತೀರ್ಥ, etc. Si. 157).

ಹಕ್ಕಿ hakki. 2. = ಪಕ್ಕ 2. A manner, etc. — ಹಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ. reit. Wonderful ways: sleight of hand (My.).

ಹಕ್ಕು hakku. Crusted or dry mucus or rheum; a scab (My; see ಹಕ್ಕಳೆ). ಕಣ್ಣಿ ಹಕ್ಕು (ಡೂಪಿಕೆ); ಕಣ್ಣಿ ಹಕ್ಕು ಮೊದಲಾದ ಮೆಯ್ಯ ಮಲಂ (ಕಟ್ಟ, ಮಲ Nr.). — ಹಕ್ಕುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Such mucus, etc. to form or arise (My.).

ಹಕ್ಕು hakku. Right, title, a true, just, legal or prescriptive right or claim (My.; Mhr., H. ಹಕ್ಕ; B. 4, 12; 5, 263). 2, the share due (of the revenue or of the crops) of the hereditary district or village officers (My.; Mhr.). 3, province, peculiar business (My.; Mhr.).

ಹಕ್ಕುದಾರ hakku-dâra. The holder of a right, a man vested with any property, perquisite or privilege (My.); a holder of a share of the revenue or of the annual crops (My.; Mhr.).

ಹಕ್ಕುದಾರಿ hakku-dâri. = ಹಕ್ಕು. (My.).

ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆ hakku-dârikĕ. = ಹಕ್ಕುದಾರಿ. (My.).

ಹಕ್ಕೆ hakkĕ. = ಪಕ್ಕೆ 1, etc. A place for reposing, etc.; a bed (ಗವಿ, ಗರುಡಿ, ಗೊತ್ತು, ತಾಣ, ನೆಲೆ, ಪೊಬಿಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಚಾವಡಿ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಮು, ಆಡುಮ್ಬೊಲ, ಆಶ್ರಯ Kṁ. 58; ಗವಿ, ಗರುಡಿ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Bh. 3, 21, 48. 49; B. 4, 42. 43). ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ (ಶಯನಾಸನ Mr. 25). ಹಕ್ಕೆ, ಇಕ್ಕೆ (ಜಾತೀರ, ತಯನಾಸನ Hlâ.). ದನದ ಹಕ್ಕೆ (ಗೋಷ್ಠ, ಗೋಸ್ಥಾನಕ, ವ್ರಜ G.). — ಹಕ್ಕೆದಲೆ. -ತಲೆ. The chief place for wild beasts to rest (Čpr. 8, after 4).

ಹಕ್ಕೆ hakkĕ. = ಪಕ್ಕ 1, etc. ಹಕ್ಕೇ ಮೂಗು (ಚಂಞು, ತ್ರೋಟಿ, ಪಕ್ಷಿಯ ಮೂಗು, ಹಕ್ಕೇ ತುಟಿ Si. 178).

ಹಗ haga. = ಹಗೆಯ 2, etc. A hole in the ground (for storing grain), a subterraneous granary (ಕ್ಷಿತಿವ್ಯಾಪಾಸ, ಗುಪ್ತ Nr.; My.; *cf.* ಹದಿ 3; ಏಳ್? ಆಗೆ 2? T. ಪ

ಯಮ್ಬು, a pit; ವಂಗು, a hole; ವಗುರ್, to divide, separate, *cf.* ಪಗದಿ ?).

ಹಗರ hagara. = ಅಸುರ, ಹಸರು 1, ಹಸುರ, ಹಸುರು, ಹವುರ, ಹವುರು, ಹಾಸ. The state of being light or not heavy, lightness; light (My.; *cf.* ಅಜ್ಜ 2); easy; (unimportant, mean).

ಹಗರಣ hagaraṇa. 1. (ಹಗಱಿಣ). = ಅಸರಣೆ, ಅಂಗರಣೆ, ಅಂಸ್ರಾಣೆ, ಹಸರಣಿ, ಹಂಗರಣಿ. Vain talk, chatter, babble (Č. Bp. 8, 12; Rām. 3, 4, 30; My.; see ಪದಬು). ಹಗರಣ ಮಾಡದೆ ಹಾದರ ಬಾರದು (Prv.).

ಹಗರಣ hagaraṇa. 2. = ಹಸರ, q. v. (*only* in Si.). (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Si. 406; ಲಘು 412; see also 369).

ಹಗರಣಗಾತಿ hagaraṇa-gāti. A female chatter-box (My.).

ಹಗರಣಗಾಪಿ hagaraṇa-gāṛa. A male chatter-box (My.).

ಹಗರಣಗಿತ್ತಿ hagaraṇa-gitti. = ಹಸರಣಿಗಾತಿ. ಹಗರಣಗಿತ್ತಿಯ ಬಿಯ್ಯನ್ನು ತಗಣೆ ಕಡಿದರೆ, ಗುಡಾರ ಗಡತರ! ಗುಳ್ಳೆ ಎದ್ದಿತು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಹಗರಣಗಿತ್ತಿ ಹಬ್ಬ ಮಾಡಿದರೆ ಮನೇ ಗಣ್ಡಗೆ ಉಪವಾಸ (Prvs.).

ಹಗರಣಿಗ hagaraṇiga. A babbler, a tattler, etc. (ಕೊಜಿಡ ರ್ತ. I, 93; Bp. 51, 53).

ಹಗರಣಿಸು hagaraṇisu. To talk idly. ಹಗರಣಿಸ ಗೃಹಕಲಹಂ (Sarpabhūshaṇa in B. 5, 320).

ಹಗರತ್ವ hagaratva. Lightness; briskness. ಬೊಗರೀ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿದರೂ ಹಗರತ್ವ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಗರಣಿ hagaraṇĕ. (ಹಗಱಿಣಿ). = ಹಸರಣಿ 1, etc. (My.).

ಹಗರು hagaru. 1. = ಹಸರ, etc. (My.; ಸುಗಮ, ಸುಲಭ G.).

ಹಗರು hagaru. 2. = ಅಸರು, ಅದರು 4, ಅದುರು 4. The dandruff of the head (My.; T. also ಪೊಡುಗು).

ಹಗಪ್ಪಿ hagaṛ. ಹಗಪ್ಪಿ. = ಹಂಜಿಡ. A split of a bamboo. ಹಗರ್ಗಳ್ (Śmd. 53). ಹಗಪ್ಪಿಗಳಿಸಿಕ್ಕಿ ಬಿಗಿದೊಡೆ ನಾಯ ಬಾಲಮದು ಬಿರ್ಕ ಸೀಳಕೆ ಸಸಿನಮಹುದೇ? (Bp. 60, 48).

ಹಗಪ್ಪಿ hagaṛĕ. = ಹಕ್ಕೆಜಿಕೆ. The grass Andropogon aciculatum Roxb. (ತಂಬಿಸಿ, ಜೋರಪುಷ್ಪಿ, ಕೇತಿಸಿ, ನಜು ವಂಜ Nr.). ಹಗಜಿ ಹೂವಿಂಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 147).

ಹಗಲು hagalu. ಹಗಲ್. = ಅಗಲು 3, ಪಗಲ್. The day-time; a day; in the daytime, by day (ದಿವಸ, ದಿನ, etc. Hlā.; ಅಹಸ್, ವಾಸರ Nn. 149; ಘಸ್ರ, ದಿನ, ಅಹನ್, ದಿವಸ, ವಾಸರ Si. 37; C.; Bp. 57, 48; 61, 11. 12). ಹಗಲೆಸೆವ ದಮ್ಮ ತಿವಕ್ಕ (Bh. 1, 5, 9). ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ (ದಿವಾ Si. 472). ಕುರುಡ ಬಲ್ಲನೆ ಹಗಲಸಿರುಳ್? (Dp. 87). ಹಗಲು ಸತ್ತರೆ ಅಕ್ಕಯಿಲ್ಲ, ರಾತ್ರಿ ಸತ್ತರೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲ.—ಹಗಲು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡ ಬೇಡ, ಇರುಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡ ಬೇಡ.—ಇರುಳು ಕಣ್ಣ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದ.—ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಪಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಣನ ತಲೆಯ ಹೇನು ತೆಗ ದಳಸ್ತೆ.—ತೊಗಲು ಸಡಲಿ ಮುಪ್ಪು, ಹಗಲು ಸಡಲಿ ಇರುಳು (Prvs.).—ಹಗಲಿನ ಹಾವಸೆ. (ಮಂಜನ ಸರಿ Bhn. 8). — ಹಗಲಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. -ಇರುಳು. Day and night; a day and a night; days and nights; by day and by night (ದಿವಾರಾತ್ರಿ G.; Bp. 31, 25; 47, 10). ಹಗಲಿರುಳಿನ ಅಱುವತ್ತು ಗಱಿಗೆ (ಅಹೋರಾತ್ರ); ಹಗಲಿರುಳಾದಡೆ ಗಣರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಚರರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). — ಹಗಲು ಇರಳು. (ಅಹರ್ನಿಶ G.). — ಹಗಲುಕೆಯಿನ್ದಾ ಎಗೆ. A lamp lighted in the daytime and carried before great persons (Bh. 1, 7, 26). — ಹಗಲುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness that comes about in the daytime (Bp. 58, 50; Bh. 8, 23, 35). — ಹಗಲುಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole in a wall made by burglars in the daytime (Bp. 31 sum.; 31, 14). — ಹಗಲುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A man who robs in the daytime (My.). — ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ. A torch carried before idols and great men when going in procession in the day-time (My.). ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವರು ಯಾರು? ಆನ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಕೊಗೇ ಹೊಲದ ಹರಳಪ್ಪ ನಾಯಕ! ಅನ್ದೆ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಗಲು ಬತ್ತಿ. A kind of firework (called Roman candles) which when lighted at night gives a brilliant white or blue or green or red flame (My.; Té. పగలువత్తి). — ಹಗಲುಮ್ ಇರುಳುಂ. By day and by night, day and night (Bp. 44, 7). — ಹಗಲುರಾತ್ರಿ. Day and night (My.). — ಹಗಲುಹಾವ ಸೆ. = ಹಗಲಿನ ಹಾವಸೆ. (Bh. 1, 5, 5). — ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ. Day and night (B. 4, 108).

ಹಗಿನು haginu. = ಪಗಿವು, etc. Gum, etc. (ಸಿರ್ಯಾಸ, ಕಷಾಯ Nr.; Bp. 43, 36). ಎಲವದ ಹಗಿನು (ಏಜ್ಞೆ, ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ Nr.). ಹಗಿನಿನಲ್ಲಿ (Nn. 83 s. ರಸ).

ಹಗುರ hagura. = ಹಸರ, etc. (My.; ಸುಲಭ, ಹವುರ G.). ಬಹಳ ಹಗುರ (ಲಘಿಷ್ಠ G.). ಕಷ್ಟರ ನೀರಿಗಿನ್ತ ಹಗುರವಾಗಿರುವದ ಬಿನ್ದ ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತದೆ (B. 4, 71). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಹಗುರಂ, ಹುಲ್ಲಿನ್ದಂ ಹಗುರವಾ ಬೂರಲದರಳೆಯದು; ಹುಲ್ಲಿಂ ಬೂರಲಿಕಿನ್ದಂ ನಿಲ್ಲ ದೆಯೆಲ್ಲರನು ಬೀಡುವಾತನೆ ಹಗುರಂ (Subhāshita kandapadya).

ಹಗುರತನ haguratana. The state of being light (ಲಘಿಮೆ G.).

ಹಗುರು haguru. = ಹಸುರ, etc. (My.; ಲಾಘವ G.). ಆನ್ನ ದಿನ್ದ ನಮ್ಮ ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ ಆದು ಪಚನವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆದಜಿ ರಸವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು; ಅದಕ್ಕೆ ಹಗುರಾದ ಆನ್ನವ (food) ಉಣ್ಣ ಬೇಕು, ಜಡ ಆನ್ನದ ರಸ ತೀವ್ರವಾಗುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 32). ಹೊಗೆಯು ಹವಿಗಿನ್ತ ಹಗುರಿರುವದು (4, 61). ಕೆಲವು ತೀರ ಹಗುರಾದ ಧಾತುಗಳು (minerals) ಗೊತ್ತಾದವು (4, 96). ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರು ಉಪ್ಪಾಗಿರುವದಱಿನ್ದ ಸವಿನೀರಿಗಿನ್ತ ಹಗುರಿರುತ್ತದೆ (4, 101). ಮಿಾನುಗರ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಚೀಲವಿರುತ್ತದೆ; ನೀರ ಮೇಲೆ ಬರುವಾಗ ಶರೀರವನ್ನು ಹಗುರು ಮಾತುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವು ಈ ಚೀಲವನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (4, 118). ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ... ಎಸಕೆ ಹಗುರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಳು ಮಾಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (B. 5, 287).

ಹಗೆ hagĕ. 1. = ಹಂಗೆ, ಹೆಂಗೆ 1, (ಹೆಸೆ). Manner, mode. See ಆ-, ಇ-, ಎ-, and *cf.* ಪಾಂಗು, ಬಗೆ 3.

ಹಗೆ hagĕ. 2. = ಪಗೆ. Hatred, enmity (ಕಾಕೋಲ, ವಿರೋಧ Nn. 97; ಕಲ್ಕು 105; C.). ಎನ್ತಪ್ಪನಾದರೂ ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ ಹೊಲ್ಲ; ಎನ್ತಕ್ಕುಮ್, ಅರಸು ಮುನಿದರೆಯಾ ಮನ್ತ್ರಿಯನ್ತಕಳಕ್ಕು (Sp.). ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ, ನೃಪನ ಕಾನ್ತೆಯಾ ಸವಿಮಾತು, ಮನ್ತ್ರವಲ್ಲ ದನ ಗೆಳೆತನಗಳು ತನ್ನ ಮುನ್ತೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). ಹಗೆ ಪೂಡುವಿಕೆ (ಆವವರ್ದ, ಪೀಡನ Si. 296). 2, an enemy (ಅಭಿಯಾತಿ, ಅರಾತಿ, ಅಮಿತ್ರ, ರಿಪು, ವಿರೋಧಿ, ಅರಿ, ಶತ್ರು, etc. Hlā.; ರಿಪು, ವೈರಿ, ಶತ್ರು, ಅಮಿತ್ರ, ಆಹಿತ Nr.; ಅರಿ, ವಿರೋಧಿ, ಶತ್ರು, etc. Mr. 290; ಪತ್ರ, ವೈರಿ Nn. 39; ಕಣ್ಣಿಕ, ಅರಾತಿ 89; ಭೇದ, ಸಪತ್ನ 62; ಬಾಧ, ಅರಾತಿ 64, sic!; ರಿಪು 75; ವೈಗ, ಅರಾತಿ 97; ಅರಿ 112; Bp. 8, 25; 56, 16; Bh. 1, 8, 30. 31. 35. 48; B. 2, 36). ಹಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವರು (ಅಜಾತಶತ್ರು Nn. 74). ಹಗೆಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವಡೆದವನು (ಪುರಸ್ಕೃತ); ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ (ದಣ್ಡನ್) ಎತ್ತಿ ಹೋಗಲ್ಲಿ ನಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ); ಆವನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಆಳ್ಕ

ಮಿತ್ಯ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಹಗೆಗೊಳ್. = ಪಗೆಗೊಳ್. (J. 9, 22). — ಹಗೆಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. Becoming hostile, etc. (ಪರ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿರೋಧನ Si. 394). — ಹಗೆ ತೀರಿಸು. To satiate spite, to revenge one's self (My.). ಹಗೆ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ವೈರಶುದ್ಧಿ, etc. Si. 296); ಹಗೆ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ 437). — ಹಗೆ ಮರಳಿಸು. To retaliate. ಹಗೆಯ ಮರಳಿಸುವುದು (ವೈರತುದ್ಧಿ, etc. Nr.). — ಹಗೆಯ. -ಆ 3. = ಪಗೆಯ. (Râm. 4, 3, 24; ವೈರಿ G.). ಹಗೆಯಂಬ್ಬರೊಳಗೆ ವಿರೋಧದ ಹುಟ್ಟಿಸುಹ (ಭೇದ Nr.). — ಹಗೆಯವ. -ಅವ. An enemy (My.; Bp. 61, 14; Si. 262. 282). ಹಗೆಯವನ ಚನ್ನುತಾರಾಬಲ ಕೇಳಿದರೆ ಮಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಮರಣ.— ಹಗೆಯವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೆವದಲ್ಲಿ ಕೊನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಹಗೆಯವರಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಆಯುಧ ಮಜ್ಜೆಯ ಬಾರದು (Prvs.). — ಹಗೆ ಸಾಧಿಸು. To accomplish (the aim of) one's hatred or enmity, to revenge one's self, to retaliate. ಹಗೆಯ ಸಾಧಿಸುಹ (ವೈರ ಶುದ್ಧಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ವೈರನಿರ್ಯಾತನ Nr.). — ಹಗೆ ಹರಿ. Enmity to go or end (J. 7, 53; 23, 42).

ಹಗೆಗಾಲಿ hagĕ-gấṛa. = ಪಗೆಕಾಲಿ. (My.).

ಹಗೆತನ hagĕtana. = ಪಗೆತನ. (ವೈರ, etc. Nr.; ವಿದ್ವೇಷ, ದ್ವೇಷ G.; Râm. 5, 8, 35; C.). ಶತ್ರುವಿನ ಹಗೆತನದ ಚಿನ್ಹೆ (ದ್ರೋಹಚಿನ್ಹನ); ಬಹಳ ಹಗೆತನ (ಅನುಶಯ G.). ಹಗೆಗಳೆದ್ದವರು ಹಗೆತನ ಬಿಟ್ಟು, ಗೆಳೆಯರಾಗುವರು (B. 2, 36). — ಹಗೆತನ ಮಾಡು. To be actuated by unfriendly feelings; to fall out with. ಒನ್ದು ದೇಶದವರು ಮತ್ತೊನ್ದು ದೇಶದವರ ಕೂಡ ಹಗೆತನ ಮಾಡುವದು (B. 4, 161). ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮಡಿಗುಹ (ಅನುಶಯ Nr.). — ಹಗೆತನ ಮುರಿ (or ಮುಜ್ಜಿ). To retaliate. ಹಗೆತನವನ್ನು ಮುರಿಯೋಣ (ಪ್ರತೀಕಾರ G.).

ಹಗೆಯ hagĕya. 1. See s. ಹಗೆ 2.

ಹಗೆಯ hagĕya. 2. = ಅಗೆ 5, ಹಗೆ, ಹಸೇವು. (My.). ಹಗೆಯಡೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾಯಿ ಹಾಕುವವರನ್ನಜ್ಜಿಯದು, ತೆಗೆಯುವವರನ್ನ ಅ್ಯದು (Prv.).

ಹಗೇವು hagêvu. = ಹಸೇಯ 2, etc. (My.; Si. 75). ಬಲ್ಲಿದ ವನ ಹಗೇವು ತೆಗೆಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಡವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು (Prv.). ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ (My.); ಹಗೇವಿನ (Si. 75).

ಹಗ್ಗ hagga. 1. = ಅಗ್ಗ 1. (My. occasionally).

ಹಗ್ಗ hagga. 2. = ಅಗ್ಗ 3. Tbh. of ಪ್ರಗ್ರಹ (Śmd. 366). A rope (ಪ್ರಗ್ರಹ Hlâ.; Mr. 475; Nn. 121; ಪ್ರಗ್ರಹ, ರಶ್ಮಿ Nr.; ಯೋಕ್ತ್ರ, etc. Hlâ.; ಯೋತ್ರ Mr. 371; ಅಗ್ಗರಣಿ, ದಾಮು Kk. 70; ರಜ್ಜು, etc. Si. 343; C.). ಕಾತೀ ಹೊಸೆದು ಹಗ್ಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 2, 42). ಹಗ್ಗ ಸುಟ್ಟರೆ ಹುರಿ ಹೋದೀತೇ?—ನುಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಹಗ್ಗ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಮುಗ್ಗದ ಕುಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವಾದೀತೇ?—ಮುಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.). ಬಲುಹುರಿಯ ಹಗ್ಗ (Bh. 1, 10, 27).

ಹಗ್ಗಿ haggi. Tbh. of ಅಗ್ಗಿ (Śmd. 354; ಅಗಿಸಿ, ಅಗ್ಗಿ, etc., ಅಸಿಲ Śm. 11; ಕಿರ್ಚು Kk. 21).

ಹಗ್ಗು haggu. Low ground (My.; *cf.* T. పదంగు, a hole made in the ground, see ಹದಿ 3).

ಹಂಕರಿಸು haṅkarisu. Tbh. of ಅಹಂಕರಿಸು. (Râm. 6, 12, 34).

ಹಂಕಾರ haṅkâra. Tbh. of ಅಹಂಕಾರ. (My.; Tĕ.). ಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಉಡಾಸೀನವೇ ಮದ್ದು (Prv.).

ಹಂಗ haṅga. The jay (Pr.), the Indian roller or jay (Gz.; ಜಾಪ, ಕಕ್ಕೇದಿವ Si. 172; ಅಸವಮ್ಹಾ Mr. 174; see ಹೊಂಗಾಗೆ). 2, the fork-tailed shrike (ಕಲಿಂಗ, ಭೃಂಗ, ಧೂಮ್ಯಾಟ Nr.). ಹಂಗಂ (Śmd. 148).

ಹಂಗಣಿ haṅgaṇĕ. = ಹಂಗಿಣಿ, ಹಂಗಸು, etc. (My.).

ಹಂಗರಕ haṅgaraka. = ಜೊಂಗರಕ. (St. & Pl.).

ಹಂಗರಣಿ haṅgaraṇĕ. = ಹಸರಣಿ 1, etc. (My.).

ಹಂಗರಲು haṅgaralu. = ಹಂಗರು, ಹನ್ದರು, etc. An evergreen shrub, Dodonaea viscosa Lin. (My., the ಬನದುದುಬಿ of S. Mhr.); its leaves and wood are so dry that they easily burn when in the greenest state.

ಹಂಗರು haṅgaru. = ಹಂಗರಲು. (My.).

ಹಂಗಾಮಿ haṅgâmi. Entertained for the season or occasion (as a public servant), temporary, for the time being (My.; Br.; Mhr., H. ಹಂಗಾಮಾ). 2, relating to the season. — ಹಂಗಾಮಿಸಿಬ್ಬನ್ದಿ. A temporary establishment of clerks, etc. (My.).

ಹಂಗಾಮು haṅgâmu. 1. The season (as of the products of the earth); the time at which any thing or business is most abundant (My.; Mhr., H. ಹಂಗಾಮ). ಹಂಗಾಮು haṅgâmu. 2. Uproar, tumult, riot; an assault, a setting upon with clamour and vociferation and furious manifestation (My.; Mhr., H. ಹಂಗಾಮಾ).

ಹಂಗಿಗ haṅgiga. (Śmd. 233). A man who is bound by some favor rendered, a man under obligation (Bp. 24, 64).

ಹಂಗಿಗೆ haṅgigĕ. A woman under obligation (Čpr. 5, 131).

ಹಂಗಿಣಿ haṅgiṇĕ. = ಹಂಗಸಿ, etc. (Si. 376).

ಹಂಗಿಸು haṅgisu. To remind a person of, or charge him with, neglecting his obligation or obligations (Bp. 12, 39; 18, 58; My.; Si. 73). ಹಂಗಿಸಿದರೂ ಮಂಗತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಬೆಳೆ ಹೊಗಬಿ'ಸಿ ಉಣ್ಣಂ ಬೇಕು, ಹಯನು (*i. e.* the haynu crop) ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣಂ ಬೇಕು (Prvs.).

ಹಂಗು haṅgu. = ಪಂಗು q. v., (ಹಂಗಸಿ, ಹಂಗಿಣಿ). The state of being bound by some favor rendered, etc.; regard (Grj. 6, after 56; Bp. 3, 31; 10, 14; 11, 13; 61, 57; J. 24, 23; Bh. 8, 26, 5; C.). ಹಂಗಿನವನಮನೆ ಗಿನ್ತ ಇಂಗಡದ ಗುಡಿ ಲೇಸು; ಭಂಗಬಟ್ಟುನ್ಬು ಬಿಸಿಯನ್ನಕ್ಕನ್ತಲು ತಂಗ ಳವೆ ಲೇಸು (Sp.). ತೆಂಗಿಗೂ ದೇವಗೂ ಹಂಗ ಮಾಡಲೆ ಬೇಕು; ತೆಂಗಿನ ಮೊದಲಿಗೆ ನೀರೆಜ್ಜಿಯೆ ಕಡೆಯಲಿ ಬಿಂಗದೀವನ್ತೆ (Sp.). ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊಜಿದು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸದ ಕೃತ್ಯ (ಆತ್ಯಾಹಿತ G.). ಆತನು ಹಲವು ಕಾಳಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊಜಿದು ಕಾದಿ (B. 2, 10). ಈ ಗೃಹಸ್ಥನ ಹಾಗೆ ಲೋಕೋಪಕಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಹಂಗ ತೊಜಿದವರು ಮತ್ತು ಯಾರೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (5, 164). ಹಂಗು ಹರಿದ ಮೇಲೆ ತೊಂಗೇನು? ತೊಜರೇನು?—ತೊಜಿದವನಿಗೆ ಬಡಿದ ಹಂಗೇನು?—ಉಣ್ಣದ್ದು ಉಣ್ಣ ಹಾಗೆ ಹೋದರೆ ವೈದ್ಯನ ಹಂಗೇನು?—ತುಣ್ಡು ಪಿಣ್ಡ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಯಾರ ಹಂಗು? ಏನು?—ಬಂಗಿ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಹಂಗು ಯಾರದು?—ಮಣಿಯ ಗಾಣಿನ ಹಂಗು ಹಣಗಾಡಿಸಿಗೂ ಬೇಕು.—ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಹಂಗು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.—ಲಿಂಗ ಹಜ್ಜಿದ ಮೇಲೆ ಜಂಗಮನ ಹಂಗೇನು?—ವರದಿ ಹೇಬಿವವನಿಗಾದರೂ ಹರದನ ಹಂಗು ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಂಗಾಳು. -ಳು. A person under obligation. ಹಂಗಾಳಾದ ಮೇಲೆ ಮಂಗನ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕು (Prv.). — ಹಂಗು ಗಿಂಗು. reit. (My.).

ಹಂಗುಳಿ haṅguḷi. (= ಹಂಸುಳಿಗೆ). A kind of seat or couch (ಆಸನ್ದಿ Nr.).

ಹಂಗುಳಿಗೆ haṅguḷigĕ. A stool or a low table (ಕಾಲ್ಮಣಿ Ct. II, 92; *cf.* ಅಡ್ಡಣಿಗೆ).

ಹಂಗೆ haṅgĕ. = ಹಗೆ 1. See ಅ-, ಇ-, ಎ-.

ಹಚ್ಚಕ haccaka. See ಹರಿಥಚ್ಚಕ s. ಹರಿ 4, ಹರಿಥಚ್ಚರ s. ಹರಿ 1.

ಹಚ್ಚಗೆ haccagĕ. = ಪಚ್ಚನೆ, etc., ಹಚ್ಚನೆ. Greenness; green; yellowish; greenly (C.). ಗಿಳಿಗಳು ಬಹುತರವಾಗಿ ಹಚ್ಚಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 2). ಈ ದಿನಸದೊಳಗೆ ಆಡಿವೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ (3, 77). ತೋಳದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಯಾಸಿಯಾಗಿ, ಗುರ್ದುಗಳು ಹಚ್ಚಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ (3, 84). ಎಳೇ ಹುಲ್ಲಿನಿಸ್ಸಿ ಹಚ್ಚಗಿರುವ ದೇಶ (ಶಾಪ್ವಲ Si. 102).

ಹಚ್ಚಡ haccaḍa. = ಪಚ್ಚಡ, q. v., etc., (ಹಚ್ಚವಡಿ). (ದುಪ್ಪಟಿ Mr. 342; ನೀಶಾರ G.; C.; see Nr. s. ಹಚ್ಚಡಿಕೆ; Bp. 47, 25. 47). ಮಂಜು ಗಾಳಿ ಇವುಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಹಚ್ಚಡ ಮುನ್ತಾದ ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷ (ನೀಶಾರ Si. 224). ಹಚ್ಚಡವನ್ನು ಹೊದಿಸುವವನು (G. 308). ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಡವಿಲ್ಲ (B. 3, 91). ಹಚ್ಚಡ ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ?—ಕಮ್ಬಳಿಯವನ ಹೊಡದು, ಹಚ್ಚಡವನ್ನ ಹೆದಹಾಸ ಬೇಕು (Prvs.).

ಹಚ್ಚಡಿಕೆ haccaḍikĕ. (Tbh. of Sk. प्रच्छादिका, covering over, covering, enveloping, wrapping up, putting on). Covering, etc.; a cover, a wrapper; a cloth on which one lies down for sleeping and covers one's self with (ತಲ್ಪ, ತಯನ Nr.). ನಿಚ್ಚೋಲ ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ ಎನ್ನೊಡೆ ಹಚ್ಚಡಿಕೆಯು ಸೀರೆ; ಹಚ್ಚಡ ಮೆನ್ನೂ, ಎವ್ವರು (Nr.).

ಹಚ್ಚಡಿಸು haccaḍisu. = ಪಚ್ಚಡಿಸು. ಹಚ್ಚಡಿಸುವಾಕೆ (ಪಚ್ಚವಡತಿ Smd. II).

ಹಚ್ಚನೆ haccanĕ. = ಹಚ್ಚಗೆ, etc. ಹಚ್ಚನೆಯ ವರ್ಣ (ಹರಿಣಿ, ಹರಿತೆ Nr.).

ಹಚ್ಚವಡಿ haccavaḍi. (= ಪಚ್ಚವಡ). A cover, a wrapper (ಪ್ರಚ್ಛದ, ಉತ್ತರಚ್ಛದ Hlâ.).

ಹಚ್ಚಿಸು haccisu. 1. = ಹೊತ್ತಿಸು, (ಹಚ್ಚು 2), ಹತ್ತಿಸು 2, ಹೊತ್ತಿಸು 1. To kindle (v. t.), to light (My.).

ಹಚ್ಚಿಸು haccisu. 2. To cause to apply to, to have affixed or applied (My.; B. 3, 64). 2, to have planted (B. 3, 52. 79; 5, 203). 3, to put or join to (B. 4, 181).

ಹಚ್ಚಿಸು haccisu. 3. To mince, as vegetables (My.).

ಹಚ್ಚು haccu. 1. = ಅಚ್ಚು 2, (ಪತ್ತಿಸು, ಹತ್ತಿಸು 1). To apply to; to put to; to join, to affix, to attach; to fix (My.; B. 2, 30; 3, 30. 32. 88. 117. 125; 4, 21. 183; see ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು). ಮೆಯ್ಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೀಯಿದ ಗನ್ಧ (ವರ್ಣಕ, ವಿಲೇಪನ Si. 229), ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಮುಂಗೆಯ್ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.—ಹಚ್ಚಿದೆಣ್ಣೆ ಬಚ್ಚಲ ಪಾಲು (Prvs.). See Prv. s. ಹೋಗು. 2, to put to (any work); to use or employ for (B. 3, 18; 5, 93. 97). 3, to supply with, to give (as a new book, B. 3, 1; 4, 1; as knowledge or information, ಗೊತ್ತು; ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚು also: to point out, B. 4, 20); to transfer (B. 5, 115). 4, to appoint (as a profession, etc., B. 4, 50. 178; 5, 144). 5, to plant (as trees, etc., B. 2, 22. 37; 3, 7. 13).

ಹಚ್ಚು haccu. 2. (= ಹಚ್ಚಿಸು 1). To kindle (v. t.), to light (My.; B. 3, 46; 4, 71. 215; see ಉರಿ-).

ಹಚ್ಚು haccu. 3. = ಹಂಚು 1, ಹೆಚ್ಚು 3. To cut into small pieces (J. 13, 18); to mince, as vegetables (My.).

ಹಚ್ಚು haccu. 4. = ಪಚ್ಚು 2, etc. (ಏಕಾನ್ತ Ct. I, 89).

ಹಚ್ಚುವಿಕೆ haccuvikĕ. Applying to, etc. (ಸಮೂಲಮ್ಮ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ಹಚ್ಚೆ haccĕ. 1. = ಅಚ್ಚೆ 2, ಪಚ್ಚೆ, ಹೆಚ್ಚೆ 1. Cane or ratan; tattoo. ಹಚ್ಚೆಯ ಮರ (ವಾನೀರ, ವಂಜುಲ, ವಿದುಲ, ವೇತಸ Hlâ.). ಬಹಳವಾದ ಹಚ್ಚೆಯ ಭೂಮಿ (ವೇತನ್ವತ್ Nr.). — ಹಚ್ಚೆ ಹುಚ್ಚಿಸು. To tattoo (My.). — ಹಚ್ಚೆ ತಿಲಕ. A tattooed perpendicular line on the forehead (My.). — ಹಚ್ಚೆ ಬೊಟ್ಟು. A tattooed round mark on the forehead (My.).

ಹಚ್ಚೆ haccĕ. 2. = ಹೆಚ್ಚೆ 2. A bamboo-split (My.).

ಹಜಂ hajaṁ. Concealment (My.; H.; ನಿಶ್ಚಲ Si. 458); digestion (My.).

ಹಜಾಮ hajâma. = ಅಜಾಮ. A barber (My.; Mhr., H.).

ಹಜಾಮತ್ hajâmat. Shaving (My.; Mhr., H.).

ಹಜಾರ hajâra. = ಅಜಾರ. A hall, a pavilion (Č. Bp. 47, 33; My.; Tč. ಹಾಜಾರ).

ಹಜೀರ hajîra. = ಹಾಜರು. (B. 5, 269; Mhr., H. ಹಜರ, ಹಾಜೀರ).

ಹಜೂರು hajûru. = ಹುಜೂರು. Royal presence, the presence of a superior authority, as of a judge, collector, etc.; the principal collector's office (My.; M.; Mhr., H. ಹುಜೂರ). — ಹಜೂರುಕಚೇರಿ. The principal collector's office (My.). — ಹಜೂರುಜಮಾಬನ್ದಿ. The yearly jamâbandi made by the principal collector (My.).

ಹಜ್ಜೆ hajjĕ. = ಪಜ್ಜೆ, etc. (Bh. 1, 5, 5; Tč.). — ಹಜ್ಜೆ ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to step (Rśv. 6, after 12).

ಹಂಚಿ haṁci. (T. పంజాయ్, the general name of the genera of Cyperus or different grasses = ಕೋರ್ಯೆ). — ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ. = ಹಂಚಿಹುಲ್ಲು. (My.; Si. 89. 165). — ಹಂಚಿಬಲರ್. A broom made of haṁci grass (My.). — ಹಂಚಿಯಂಬು. -ಊಬು. An awn of haṁci grass (My.). — ಹಂಚುಹುಲ್ಲು. = ಊಚಹುಲ್ಲು, ಊಬುಹುಲ್ಲು. (My.; ಭೂತಿಕ, ಭೂಸ್ಯೃಣ Si. 405). ಹಂಜಿ haṁci. = ಪಂಚಿ. (Bp. 43, 8).

ಹಂಚಿಕೆ haṁcikĕ. 1. Sharing, dividing, distributing (My.).

ಹಂಚಿಕೆ haṁcikĕ. 2. = ಅಂಚಿಕೆ, ಹಂಚು 3. An expedient, a means, a scheme, a plan (C.; ಯುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತ್ಯ, ಸಾಧನ, ಉಪಾಯ G.; B. 2, 38. 53; 3, 23; *cf.* ಪಸುಗೆ). — ಹಂಚಿಕೆ ತೆಗೆ. To devise a plan (B. 1, 16; 5, 219). — ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡು. To make use of an expedient; to form or devise a plan (B. 2, 30; 4, 175; 5, 191).

ಹಂಚಿಕೆಗಾರಿ haṁcikĕ-gâra. A contriver, etc. (My.).

ಹಂಚಿಗ haṁciga. An elephant-driver (ಮಾವುತಿಗ Ct. I, 18).

ಹಂಚು haṁcu. 1. = ಹೆಚ್ಚು 3, etc. ಮಾಂಸಮುಂ ಹಂಚುಹುದು ಪಂಚಿಸಿಕ್ಕುಂ (Mr. 380, o. rs. ಹಪ್ಪೆಸಿಕ್ಕುಂ, ಹಪ್ಪೆಸಿಕ್ಕುಂ).

ಹಂಚು haṁcu. 2. . ಅಂಚು 1, ಪಂಚು 1. To divide, to share, to distribute (C.). ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೆ

ಆಯ್ದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಲು ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಣು, ಬೇಪಾರಿಯಾದರು (B. 2, 25). ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮೂಲು ಪಾಲು ಮಾಡಿ ಹಂಚಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ! (3, 15). ಇದ್ದ ವಸ್ತು ಒಡವೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಣು, ಹಂಚಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಡವಿಯೊಳಗಿನವೊನ್ನು ದೇಗುಲದ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದರು (3, 100). ಶ್ರೀಮನ್ಮಜನರ ಬದುಳನ್ನು ಕಸ ಕೊಣ್ಣು, ಬಡವರಿಗೆ ಹಂಚಿ ಕೊಟ್ಟು (5, 89). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರಾದರೂ ಹಣ್ಣು ಹಂಚಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ.— ತಿರಿದುಮ್ಮುವದಕ್ಕೆ ಬೀದಿ ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಣಿ ಹಾಗೆ.— ಹಂಚಿದ ವನಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಉದಿ'ಯಲಿಲ್ಲ.— ಹಂಚಿದವಗೆ ಹಲ್ಲು ಬಾಯಿ (ಉದಿದ ವು, Prvs.).

ಹಂಚು ಹಣಿಉ. 3. = ಹಂಜಿಕೆ 2. (Bp. 51, 54).

ಹಂಚು ಹಣಿಉ. 4. = ಅಂಚು 2, ಹೆಂಚು. A tile; the half of a maḍakĕ used for eating and parching (My.). ಹಂಚಿನ ಓಡು (ಕರ್ಪರಾಂಶ, ತರ್ಕರಿ Nr.). ಹುರಿವ ಹಂಚು (ಅಮ್ಬರೀಷ Mr. 211). ಹುರಿಯುವ ಹಂಚು (ಅಮ್ಬರೀಷ, ಭ್ರಾಪ್ಸ್ಯ Si. 308). ಮನೆಗಳ ಮೀಲೆ ಹಂಚು ಹಾಕುವದು (B. 3, 58). ಹಂಚು ಹೊಚ್ಚಿ, ಬೆಂಳಟ್ಟಿನ ಮೀಲೆ ತಲೆಹಂಚು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ (4, 121). ಹಂಚಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಕಸಿದರೆ ಕನ್ನಡಿ ಆದೀತೇ?— ಹಂಚು ಕಾಣದಿದ್ದವಳು ಕಂಚು ಕಣ್ಣಿರೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂಱಾವರ್ತಿ ಬೆಳಗಿ ಉಣ್ಣಳು.— ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣುವವನಿಗೆ ಹರಿವಾಣವು ಯಾಕೆ?— ಪಂಚಮದ ತನಿ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣಿಸ್ಯಾನು (Prvs.). See Sp. s. ಸನ್ಬುವಡೆ.

ಹಂಜರ ಹಞಜರ. = ಪನ್ದರ್, etc. (My.).

ಹಂಜರ ಹಞಜರ. Tbh. of ಪಂಜರ (Śmd. 342; My.). — ಹಂಜರವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಷಿ. Tbh. of ಪಂಜರಪಕ್ಷಿ (Śmd. 380).

ಹಂಜರಿಸು ಹಞಜರಿಸು. Tbh. of ಪಸರಿಸು. (ಪಸರಿಸು Śm. 62; ಹಸರಿಸು Kk. 57).

ಹಂಜಲಿ ಹಞಜಲ. = ಹಗಱು. A bamboo-split (My.). — ಹಂಜಲಿಗೂಳಿ. -ಕೂಳಿ. A fishing-basket made of bamboo-splits (Rśv. 5, after 114).

ಹಂಜಿ ಹಞಜಿ. = ಪಂಜಿ. A ball or roll of cotton (ವರ್ತಿಕೆ Mr. 207; My.). 2, = ಪತ್ತಿ, q. v. (My.). ನೂತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಹಂಜಿ, ಕಲಿತ ದ್ದೆಲ್ಲ ಗಂಜ (Prv.). — ಹಂಜಬತ್ತಿ.= ಹಂಜಿ. (My.).

ಹಂಜೀ ಹಞಜೀ. = ಅಂಜೀ. *A vocative particle used in addressing a female attendant or maid-servant* (in the drama).

ಹಟ ಹಟ. = ಆಟ 3. Tbh. of ಹಠ. Obstinacy; obstinate insisting upon (C.; Mhr.; B. 2, 49. 50). ನೀನು ಮೊಲೆ ಬೇಡಿ ಹಟ ಮಾಡಿದಾಗ (B. 1, 24). ಹಟ ಪಿಡಿಯುವವನಿಗೆ ಆನೇಕಪ್ರಕಾರದ ದುಃಖಗಳು ಉಣ್ಟಾಗುವವು (4, 190). ಹಟ ಮಾಡಿ, ಮಾಡಿ, ಮತ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು.— ಸಟವಿದ್ದವನಿಗೆ ಹಟವು ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಹಟತಟಿ. Obstinate insisting upon and contending for; importunity (S. Mhr.; Mhr. ಹಟತಟ). — ಹಟವಾದಿ. An obstinate, stubborn person (My.; B. 2, 49; 4, 76). — ಹಟ ಮಾರಿತನ. Obstinacy, stubbornness (My.; B. 2, 50). — ಹಟವಾದಿ. An extremely stubborn person (My.; Mhr.). ಚಲವಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಹಟವಾದಿ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಟಗಾತಿ ಹಟ-ಗಾತಿ. An obstinate, stubborn female (My.).

ಹಟಗಾಱ ಹಟ-ಗಾಱ. An obstinate, stubborn man (My.).

ಹಟಿಕೆ ಹಟಿಕೆ. = ಹಟಿಸೆ, etc. See ಆಜಿವಟಿಕೆ.

ಹಟಿಗೆ ಹಟಿಗೆ. = ಹಟಿಕೆ, ಹಟ್ಟಿಸೆ, etc. See ಆಜಿವಟಿಗೆ.

ಹಟ್ಟ ಹಟ್ಟ. = ಆಟ್ಟ 3. *A market,* a movable market.

ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ ಹಟ್ಟ-ವಿಲಾಸಿನಿ. = ಆಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ. Dallying in market-places: a wanton woman, a prostitute. 2, *a sort of perfume.*

ಹಟ್ಟಿ ಹಟ್ಟಿ. = ಅಟ್ಟಿ 1, ಪಟ್ಟಿ q. v., ಪಟ್ಟಿ 3. (Bp. 60, 26. 29. 45; C.). ಜೀವಧನಂಗಳ ಹಟ್ಟಿ (ಗೋಸ್ಥಾನಕ Nr.). ಹಟ್ಟಿಯ ಅಂಗಳ (ಅಂಗಣ, ಚತ್ವರ, ಆಜಿರ Si. 110). See ತುಱು-. ಹಟ್ಟಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಮಠ ಕಟ್ಟಾ್ಯನೇ?— ಹಟ್ಟೀಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ, ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಣಿದ್ದಲ್ಲ,— ಪರಮಗತಿಯೆಮ್ಬದು ನೆರಮನೇ ಹಟ್ಟಿಯೋ?— ಬಿಟ್ಟ ಯಾಳು ಆದರೆ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ?— ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದ ನಾಯಿ ಹಟ್ಟೀಲಿ ಇದ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ಹಟ್ಟಿ ಹಟ್ಟಿ. A petty market or fair (Sk.).

ಹಟ್ಟಿಕಾದಿ ಹಟ್ಟಿ-ಕಾಱ. A herdsman (ಗೋಪಾಲ, etc. Nr.). ಹಟ್ಟಿಕಾದಿಹ ಹಳ್ಳಿ (ಘೋಷ Mr. 187).

ಹಟ್ಟಿಕೆ ಹಟ್ಟಿಕೆ. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಕೆ (Śmd. 342).

ಹಟ್ಟಿಗೆ ಹಟ್ಟಿಗೆ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 2, ಪಟಕೆ, ಪಟಿಸೆ, (ಪಟ್ಟಿ), ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಪೊಟ್ಟಿಗೆ. An abode. See ಆಜಿವಟ್ಟಗೆ.

ಹಟ್ಟು ಹಟ್ಟು. P. p. of ಹಡು.

ಪಟ್ಟಿ ಹಟ್ಟಿ. = ಪಟ್ಟಿ 2, etc. Silk, woven silk.

ಹಟ್ಟಿಗಾದಿ ಹಟ್ಟಿ-ಗಾಱ. = ಪಟಿಗಾದಿ. A silk-weaver. ಹಟ್ಟಿಗಾದಿರ ಆಟ್ಟಿ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಷ್ಟನ Nr.).

ಹಠ ಹಠ. = ಹಟ. *Violence, force* (ಬಲುಹು Hlā.). 2, obstinate insisting upon.

ಹಠಯೋಗ ಹಠ-ಯೋಗ. A particular mode of abstract contemplation, forcing the mind to abstain from external objects (as by standing on one leg, holding up the arms, etc.). (My.).

ಹಠಾತ್ ಹಠಾತ್. By force, forcibly, with precipitation, suddenly (My.). — ಹಠಾತ್ಕಾರ. Suddenness, etc. (My.).

ಹಡಕ ಹಡಕ. = ಹಡುಕ. One who has or has had sexual intercourse. See ಕುಣ್ಡಿ-.

ಹಡಗ ಹಡಗ. = ಹಡಗು, etc. (C.; B. 4, 223; 5, 128. 201). ಹಡಗದ ನಾಳ (ಅರಿತ್ರ, ಕಟ್ಟ G.). ಹಡಗದ ಮೀಲೆ ತೆಗದ ಉಪವಾಸ ಏಕಾದಶಿಗೆ ಸನ್ತಾಯ.— ಹಡಗ ಮುಂಡಿದು ಹೋಯಿತು, ಮಡದ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳು.— ಹಡಗ ಹಡಪಲ್ಲ, ಮಡದ ರಾಣಿಯಲ್ಲ (Prvs.).

ಹಡಗು ಹಡಗು. = ಪಡಗು, etc. A ship, etc. (ಯಾನ ಪಾತ್ರ, ಪೋತ Nr.; ಪೋತ, ಭೈತ್ರ, ಪ್ರವಹಣ Mr. 407; ಶಾರದ, ಭೈತ್ರ Nn. 28; ಶಮ್ಬ, ಸುಭೈತ್ರ 119; ಕೂಟ, ಭೈತ್ರ 152; ನೌ, ತರಣಿ, ತರಿ Si. 83; ನಾವೆ, ಯಾನಪಾತ್ರ G.; C.; B. 3, 116). ಹಡಗಿನ ಮುಖ (ಕೋಟಿಪಾತ್ರ Mr. 408); ಹಡಗಿನ ಪಿನ್ದು (ಜುಳ್ಳಣ 408); ಹಡಗಿನ ಆಡಿಪ ಆಟ್ಟಣಂ (ತರ್ಪಣ 408); ಹಡಗಿನ ಇದ್ದೆನೆ (ಮಂಗ, ಪುಲಿಂಗ 408). ಹಡಗು ನಡಿಸುವವನು (ಕರ್ಣಧಾರ, ನಾವಿಕ Si. 84); ಹಡಗು ನಡಿಸುವ ಗಡೆ (ನೌಕಾದಣ್ಡ, ಕ್ಷೇಪಣಿ 84). ಹಡಗುಗಳ ಛೇದ (ಪಾಜಿ Čt. I, 77).

ಹಡಗು ಹಡಗು. See ಪಡಗು.

ಹಡಣ ಹಡಣ. (Śmd. 109).

ಹಡತ ಹಡತ. The act of bearing or bringing forth (My.).

ಹಡದಿ ಹಡದಿ. = ಅರಿದಿ, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಪಡಿದಿ).

ಹಡದು ಹಡದು. = ಹಡೆದು. P. p. of ಹಡೆ.

ಹಡಪದೆ ಹಡಪದೆ. An annual allowance of grain or money to carpenters, washermen, barbers, etc., looked upon as their pay (My.).

ಹಡಪ ಹಡಪ. = ಅಡಪ. A small bag, etc. (ಚಿತ್ತರದ ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹಂ Mr. 265; Bp. 1, 46; 12, 10). ಹಡಗ ಹಡಪಲ್ಲ, ಮಡದ ರಾಣಿಯಲ್ಲ (Prv.).

ಹಡಪಗಾಪಿ ಹಡಪ-ಗಾಱ. A barber (ನಾವಲಿಗ G.).

ಹಡಪವಳ ಹಡಪ-ವಳ. = ಅಡಪವಳ. (Rśv. 14, after 41).

ಹಡಪಾಳಿ haḍapa-âḷi. A servant who prepares and furnishes the betel with its ingredients; a barber (ತಮ್ಬುಲಿ Ct. I, 25; ಆಡಪವಳ II, 117).

ಹಡಪಿಗ haḍapiga. = ಅಡಪಿಗ. A man who carries his master's betel-nut pouch; a barber. (Bp. 47, 35; 59, 26).

ಹಡಬೆ haḍabĕ. = ಅಡೆಬೆ. — ಹಡಬೆ ಬೀಳು. To go stray and be vicious, as cattle (My.).

ಹಡಲ haḍala. = ಪಡಲ, etc. Tbh. of ಪಟೋಲ. (ಕೋಶಾತಕಿ, ಪಟೋಲಿ Hâ.; My.).

ಹಡಲಿಗೆ haḍalagĕ. = ಆಡ್ಲಿಗೆ q. v., ಹಡಲಿಗೆ, ಹಡ್ಲಿಗೆ, etc. Tbh. of ಪಟಲಕ (Śmd. 338). A flat round basket, etc. (My.).

ಹಡಲಿಗೆ haḍaligĕ. = ಹಡಲಗೆ, etc. (My.).

ಹಡಹು haḍahu. See ಪಡಗು.

ಹಡಿ haḍi. 1. = ಪಡೆ, etc. To get, etc. ಹಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಲಬ್ಧ, ಪ್ರಾಪ್ತ, ವಿನ್ನ, ಧಾವಿತ, ಆಸಾದಿತ, ಭೂತ Nr.). ದಳವೂ ದಪ್ಪವೂ ಅಗಲವೂ ಇರ ಬೇಕು, ಕಾಸು ಮೂಡು ಕ್ರಯ ಹಡಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಹಡಿ haḍi. 2. = ಪಡಿ 3. A door. ಹಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಿಕ್ಕುವ ಅಗುಬಿ (ಅರ್ಗಲ Nr.).

ಹಡಿಕೆ haḍiki. 1. A woman who has been embraced sexually (My.).

ಹಡಿಕೆ haḍiki. 2. A stinkard, a stinker (Bp. 51, 53).

ಹಡಿಕೆ haḍikĕ. (Śmd. 248). A disagreeable smell, stench (Abhâ. 2, 82). — ಹಡಿಕೆನಾತ. Stench. ಮಡಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟರೂ ಹಡಿಕೆನಾತ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹಡಿಕೆ ನಾಡು. To stink (Bp. 32, 54).

ಹಡು haḍu. = ಪಡು 3. To embrace sexually. P. p. ಹಟ್ಟು (My.).

ಹಡುಕ haḍuka. = ಹಡಕೆ. (My.).

ಹಡುಕು haḍuku. (= ಹಡಿಕೆ). An ill smell (*cf.* ಹಸುಳು). — ಹಡುಕುನಾತ. Stench, as of drains, closets, bad sores, urine, the mouth, etc. (My.).

ಹಡೆ haḍĕ. = ಪಡೆ 1, q. v. To get; to incur, etc.; to acquire, to gain, to obtain; to obtain as price, to fetch;—to bear, to give birth to (C.); to generate, to procreate (Bh. 1, 8, 57). P. ps. ಹಡೆದು, ಹಡದು (Bp. 38, 73; 40, 27). ವರ್ಣಂಗಳ್ ಆಕಾರಾದಾಕ್ಷರಪೂರ್ಣತೆಯನ್ ಆ ಳಕಾರಮ್ಮುರೆಗಂ ಹಡೆವುವು (Śmd. 11 Cm.). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಹಡೆಯಲು ಪಟ್ಟ ವಿದ್ಯುವನುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಗುರುವಿನತ್ತಣಿನ್ದ, ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿನ್ದ್ರೆ, ಹಡೆಯಲು ಪಟ್ಟ ಆನುಜ್ಞೆಯನುಳ್ಳ ಆತನು ಸಮಾವೃತ್ತನೆನಿಸುಗುಂ (Nr.). ಪುಣ್ಯವ ಹಡೆಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡುವ ಉಪವಾಸಾದಿಕಂಗಳು (ನಿಯಮ, ವ್ರತ Nr.). ಹಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ (ಆರಿಷ್ಟ Mr. 198). ಆಕೆ ನಾಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅಕ್ಕಗೆ ತಿಳುಹಿಸದೆ, ದಿನ ತುಮ್ಬಿದ ಬಬೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಒನ್ದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಹಡೆದಳು (B. 5, 158). ಹಡದ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಬಾಣನಿತನದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಏನಿಕೆ ಹಣ ದೊರೆಯುವದು (5, 304). ಪಡದಪ್ಪ ಹಡದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕಡೆಗೆ ಬಡತನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಹಾವು ಹಡದಮ್ಮ ಬೀಲಿ ಜೊಕ್ಕಳು.—ಕೂಸು ಕಾಸು ಹಡೆಯದು, ಜೋಗುಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು (Prvs.). See Bp. 28, 12. 19; 40, 45.

ಹಡೆಯುವಿಕೆ haḍĕyuvikĕ. = ಪಡೆಯುವಿಕೆ. Bearing, bringing forth, etc. (ಪ್ರಸೂತಿ, ಪ್ರಸವ, ಹೆಱುವಿಕೆ Śi. 390).

ಹಡ್ಲಿಗೆ haḍligĕ. = ಆಡ್ಲಿಗೆ, ಹಡಲಗೆ, etc. (My.).

ಹಡ್ಲು haḍlu. = ಅಡ್ಲು 2, etc. Mud (My.).

ಹಣ haṇa. (= ಹಣೆ 1?). — ಹಣಕಲ್ಲು. The coarse stones or particles that in winnowing appear on the mŏra (My.).

ಹಣ haṇa. = ಪಣ 2. Money (ಪಣ Nr.; C.); four aṇĕs and eight kâsus (My.); wealth. ಹಣದ ಬಡ್ಡಿ (ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ Śi. 299); ಹಣದ ಆಸ್ತಿ (ದ್ರವ್ಯ, ವಿತ್ತ, etc. 330). ಹಣಕ್ಕೊಸ್ಕರವಿಸವಿ ವ್ಪಣಕ್ಕೊನ್ದು ಬೇಳೆಯು ತ್ರಿಣಯನ ಮಳುಟವಾದರಕ್ಕಸಾಲೆಯ ಜೊಣೆಯದೆ ಬಿಡನು (see Sp. s. ಜೊಣೆ). ಹೊನ್ನು ಹಣವುಣ್ಟೀನಗೆ, ಸಾಯ ಲಾಜೆನು (Dp. 4). ಹಣದಿನ್ದ ರುಣ ಆಗುವದು, ಗುಣದಿನ್ದ ಮೋಕ್ಷ ಆಗುವದು.—ಹಣವುಳ್ಳವನ ಹೆಣ್ಣತಿಯಾದರೂ ರುಣವಿದ್ದಜ್ಜೇ ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಹಣವಿದ್ದವನಿಗೆ ಗುಣವಿಲ್ಲ, ಗುಣವಿದ್ದವನಿಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲ.—ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಹೆಣಕ್ಕನ್ತ ಕಡೆ.—ಹಣವಿನ್ದರೆ ಹೆಣ ಬಾಯ ಬಿಡುತ್ತದೆ.—ಹಣವಿದ್ದವಗೆ ತಿರುಪತಿ, ಋಣವಿದ್ದವಗೆ ಕಾವೇರಿ.—ಪಣ ಕಟ್ಟುವವನ ಹತ್ತರ ಹೆಣಗ ಬಹುದು, ಹಣ ಕೂಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ನಿಲ್ಲಲಾಗದು.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಮ್ಬ ಹಣವಿದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರ್ತು ಗತಿಯಿಲ್ಲ.—ಮಣವಿಲ್ಲದೆ ಕಕ್ಕಿದ್ದಿಯಲ್ಲ, ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ವರಹವಿಲ್ಲ.—ಜೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಣ್ಟೆ ನ್ದರೆ ಆಕ್ಕ ಸಾಕ್ಕಾಳೇ?—ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಣ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಣ, ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಣ (Prvs.). ದೊಡ್ಡ ಮನಸುಳ್ಳವರೂ ಶ್ರೀಮನ್ತರೂ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ಇನಾಮು ಕೊಟ್ಟರು; ಆಕಳ ದಯಗುಣಕ್ಕೂ ಶೂರತನಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚಿ, ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ, ಆ ಹಣವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು (B. 5, 157). See Bp. 28, 5; 29, 15. — ಹಣವಡ್ಡ. -ಅಡ್ಡ. A haṇa and an aḍḍa, *i. e.* seven aṇĕs (My.). ಹಾಡಿಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡ (or ಹಣ ಹಾಗ), ಬೀದಿಜಗಳ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಿ ಹಣವಡ್ಡ.—ಹಾಡಿ ಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡರು (Prvs.).

ಹಣಕಿಸು haṇakisu. = ಅಣಕಿಸು, ಅಣಕಿಸು, ಹಣಕಿಸು. (My.).

ಹಣಕು haṇaku. = ಹಣಕು, etc. To look slyly, to pry. ಹಣೇಲಿಲ್ಲದ್ದು ಹಣಕಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಹಣಕಿ ನೋಡು. To peep, to look slyly. ಆ ಮುದುಕಯು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗೆ ಹಣಕಿ ನೋಡಿ (B. 3, 51).

ಹಣಗಾತಿ haṇa-gâti. A wealthy woman (My.).

ಹಣಗಾಣಿ haṇa-gâṇa. A wealthy man (My.). ಮಣಿಯಗಾಣಿನ ಹಂಗು ಹಣಗಾಣಿನಿಗೂ ಬೇಕು (Prv.). ಹಣಗಾಣಿರಿರುವ ಸ್ಥಲ (ಹರ್ಮ್ಯ Śi. 109).

ಹಣಜಿ haṇaji. = ಹೊಜಿ. See ಬೆಳ್ಳೀ.

ಹಣಜಿ haṇajĕ. N. of a plant (ಇಕ್ಕುಳಿಕೆ Mr. 110; T. ಅಣಿಜ್ಜೆ is = ನಾಗಮಲ್ಲಿಗೆ). — ಹಣಜಿಹುಲ್ಲು. A common grass, Setaria verticillata Beauv. (Z.).

ಹಣತೆ haṇatĕ. = ಪಣತೆ, etc. (My.).

ಹಣಬೆ haṇabĕ. = ಅಣಬೆ, etc. (My.).

ಹಣವನ್ತ haṇa-vanta. A rich man (My.; B. 3, 96).

ಹಣವು haṇavu. = ಹಣ. ಹಣವಿನ ಆಸೆ (Bp. 40, 56). ನಣ್ಬರು ಬಣ್ಬರು ಹಣವಿನ ಗಣ್ಬಿರುವ ತನಕ ಹೇಬ್ಬಿದನ್ದವಿ ನಡೆವರು; ಗಣ್ಬೆಲ್ಲ ತೀರ್ದ ಮಱುವಿನ ನಣ್ಬರೆ ಗಣ್ಬರಿಗೆ ಗಾಣ (Subhâshita kandapadya).

ಹಣಾ haṇâ. (fr. ಪಣೆ 3). = ಹಾಣಾ. Beating. — ಹಣಾ ಹಣಿ. reit. Mutual beating (My.). — ಹಣಾಹಣಿಜಗಳ. A quarrel accompanied with mutual beating (My.).

ಹಣಿ haṇi. 1. = ಪಣಿ 2, ಪಕಿ 1. The upper part of the stem of a tree. ಹಣಿಯಿಲ್ಲದ ಮೆಳೆ ಬಳ್ಳಿ ಗಿಡುಗಳ್ (ಗುಲ್ಮ Nr.). — ಹಣಿಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. The forked branch which issues from that part of the stem (ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ, ಶಾಲೆ Nr.).

ಹಣಿ haṇi. 2. = ಪೆಣೆ 1, etc. To twist, etc. (*only* in Si.). ಹಣಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಜಡೆ (ವೇಣಿ, ಪ್ರವೇಣಿ Si. 216); ಕುರುಳು ಹಣಿದ ಜಡೆ (ಜಟೆ 415).

ಹಣಿ haṇi. 3. To beat (Grj. 2, after 106; Bh. 1, 6, 4; 8, 3, 8); to beat thin, to sharpen by beating, as a sickle (My.); to beat or cut off (Râm. 3, 7, 12). **2,** to be hurt (B. 4, 131; Mhr. ಹಣಣೇಂ, to strike, beat; to cut up; to kill).

ಹಣಿ haṇi. 4. = ಹಣೆ 3, etc. The forehead (ಗೋಧಿ G.; B. 3, 24).

ಹಣಿಕಿಸು haṇikisu. = ಹಣಕಿಸು, etc. (My.).

ಹಣಿಕು haṇiku. = ಇಣಿಕು, ಹಣಕು, ಹಣಿಗು, ಹಣುಗು 1, ಹಣುಂಗು, ಹಳುಂಗು, ಹಿಣಿಕು. To look slyly, etc. ನೆನಪಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಹಣಿಕಿದರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಹಣಿಕ ನೋಡು.= ಹಣಕ ನೋಡು, q. v. (My.; B. 5, 39).

ಹಣಿಗು haṇigu. = ಹಣಿಕು, etc. To look slyly, to lurk. ಮೃಗರಿಪು ಹಣಿಗಿದರೆ ಹರಿಣಂಗೆ ಗೆಲವೇ? (Bh. 1, 8, 40).

ಹಣಿಗೆ haṇigĕ. = ಅಣಿಗೆ 1. A comb (ಕಂಕತ, ಕೇಶಮಾರ್ಜನ Hlâ.; ಪ್ರಸಾಧನ, ಕಂಕತಿಕೆ Nr.; ಕೇಶಮಾರ್ಜನಿ, ಕಂಕತ Mr. 208; My.). **2,** a comb, *i. e.* one of the clusters of fruits, round the fruit-stalk of a plantain (B. 2, 37). — ಹಣಿಗೆಯ. -ಆ 3. A man who makes combs for weavers (S. Mhr.).

ಹಣಿತೆ haṇitĕ. = ಪಣತೆ, etc. Tbh. of ಪ್ರಣೀತೆ. (Śmd. 345 Mḍb.; My.; ಮಲ್ಲಕ Si. 497).

ಹಣಿದ haṇida. (fr. ಹಣಿ 3). Beating, thrashing; a blow, blows (Bh. 10, 4, 48; Râm. 6, 13, 35). — ಹಣಿದವಾಡು. -ಆಡು. To beat soundly, to thrash (Bh. 1, 8, 40; J. 18, 7; 25, 23).

ಹಣಿದ haṇida. (Tbh. of ಫಾಣಿತ). The inspissated juice of the sugar-cane; jaggery (ಫಾಣಿತ Hlâ.). ಕಾವಲಿಯಲಿ ಅಹವು (ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು) ಆಯ್ದೆ ಹಣಿದವಕ್ಕುಂ (Mr. 213).

ಹಣಿಸು haṇisu. 1. To cause to sharpen by beating (My.).

ಹಣಿಸು haṇisu. 2. = ಹಸಿಸು. ಸೀರು ಹಣಿಸು (ಎಣೆ G.).

ಹಣು haṇu. = ಹಣ್ಣು 2. — ಹಣು ಹಮ್ಮಲು.= ಹಣ್ಣು ಹಮ್ಮಲ. (Bh. 8, 26, 8).

ಹಣುಗು haṇugu. 1. = ಹಣಿಗು, etc. To lurk, etc. (Bh. 2, 2, 105; 3, 13, 27).

ಹಣುಗು haṇugu. 2. Lurking. — ಹಣುಗುದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a lurking expression (Râm. 6, 37, 15).

ಹಣುಂಗು haṇuṅgu. = ಹಣುಗು 1, etc. To lurk (Rśv. 5, 94).

ಹಣುಮಣಿಕ್ಯ haṇu-maṇikya. = ಹಲುಮಾಣಿಕೆ (s. ಹಲು 1). — ಹಣುಮಣಿಕ್ಯನ ಗಿಡ. A thorny shrub or tree, Flacourtia sepiaria Roxb. (Z.).

ಹಣೆ haṇĕ. 1. = ಪಣೆ 2, ಹಣಿ 1. The upper part of the stem of a tree. ಪ್ರಫಾಣ, ಸ್ಕನ್ಧ ಎನ್ನೊಡೆ ಮರದ ಹಣೆ; ಮರದ ಹಣೆಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಕಾಣ್ಡ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). See Nn. s. ಸ್ಕನ್ಧ.

ಹಣೆ haṇĕ. 2. = ಪಣೆ 3. A haunt or lair of wild beasts (ಮಿಗವಕ್ಕೆ Kp. 52; ಮಿಗಮಿರ್ಪ ತಾಣ Śm. 31; ಮಿಗ ಠಾಣ 96; Rśv. 5, after 80).

ಹಣೆ haṇĕ. 3. = ಅಣೆ 2, ಪಣೆ 1, ಹಣಿ 4. The forehead (ಅಲಿಕ, ಲಲಾಟ, ಭಾಲ, ನೊಸಲು Mr. 318; ನೀಚಕ Hlâ.; ನೈಚಿಕೆ Mr. 179; ನೊಸಲ್ Śm. 96; ಲಲಾಟ, ಅಲಿಕ, ಗೋಧಿ Si. 214; Bp. 37, 14; 56, 6; J. 11, 41; B. 4, 83; C.). ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಜೋಲಾಡುವ ಮುಂಗುರುಳು (ಭ್ರಮರಕ Si. 215); ಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ತಿಲಕ (ತಮಾಲಪತ್ರ, etc. 226); ಆನೆಯ ಹಣೆ (ಅವಗ್ರಹ, ಲಲಾಟ 270); ಹಣಿಯ ಮೂಳೆ (ಶಂಖ 408). ಹಣೇಲಿಲ್ಲದ್ದು ಹಣಕ ದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ಮಣೇಲಿ ಕುಣ್ಣಿಲಿಕ್ಕೆ ಹಣೇಲಿಲ್ಲದವ ಸಿಂಹಾಸನ ವಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). — ಹಣೆಕಟ್ಟು. The form of the forehead (My.). — ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To affix to one's forehead, *i. e.* to use (said contemptuously, My.). ಇನ್ನವನು ಈ ಸಾವು ಕಾರನೆ ಬದುಕು ತಕ್ಕೊಣ್ಣು, ನನು ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವನೆಮ್ಬುದನ್ನು ದಣಿಯರು ಆಲೋಚನ ತಕ್ಕುದಿತ್ತು (B. 4, 170). — ಹಣೆಗೆ ಬಡು ಕೊಳ್ಳು. = ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಹಣೆಗೆ ಹೊಡ ಕೊಳ್ಳು. = ಹಣೆಗೆ ಬಡು ಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಹಣೆಬರಹ. The writ on (a person's) forehead: destiny, fortune (C.). — ಹಣೆಬಾರ. = ಹಣೆಬರಹ. (My.; ಪ್ರಾರಬ್ಧ Ćb.). — ಹಣೆಬೊಟ್ಟು. An ornamental or sectarial round mark on the forehead (ಆಪಾಂಗ, ತಿಲಕ Si. 409). — ಹಣೆವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು (or ಪೊನ್ದು). To cause the forehead to join or touch another's feet (in greeting, Bp. 48, 30; 61, 60). — ಹಣೆಹಗ್ಗ. A rope tied to a bullock's forehead (by which it is guided, C.).

ಹಣ್ಟಿಗೆ haṇṭigĕ. = ಹಟ್ಟಿಗೆ, etc. See ಅಱವಣ್ಟಿಗೆ.

ಹಣ್ಡ haṇḍa. 1. = ಪಣ್ಡ. (Śmd. 342 Mḍb.).

ಹಣ್ಡ haṇḍa. 2. (Tbh. of ಪಾಣ್ಡು?). — ಹಣ್ಡ ಬಣ್ಣ. rcit. A certain colour of a pigeon (B. 3, 113).

ಹಣ್ಡಾ haṇḍâ. = ಅಣ್ಡೆ (see additions), ಹಣ್ಡೆ. A large metal pot or boiler, an open-mouthed metal vessel in general (My.; Mhr.), exceptionally made of glass (B. 4, 225 as ಹಣ್ಡೆ). Locative ಹಣ್ಡಾದಲ್ಲಿ (My.).

ಹಣ್ಡಿ haṇḍi. A small cooking pot (My.; Mhr. ಹಣ್ಡೀ). — ಹಣ್ಡಿಬಾಕ. A man who eats his food from the haṇḍi in which it has been cooked: a voracious fellow (My.).

ಹಣ್ಡೆ haṇḍĕ. = ಹಣ್ಡಾ, etc. (My.; B. 4, 52). ಕಾಜನ ಹಣ್ಡೆ (G. 127); ಭಂಗಾರದ ಹಣ್ಡೆ (579). ಹಣ್ಡೆ ತುಮ್ಬು ಸೀರು ಎನ್ದರೂ ಮಣ್ಡೇ ಕೂಡಲು ಬೆಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.— ಹಣ್ಡೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮುಣ್ಡೆ ಉಣ್ಣದೆ ಬಿಡಳು.— ಹಣ್ಡೇ ಸೀರು, ಮುಣ್ಡೇ ಆಡಿಗೆ.— ಹಣ್ಡೇ ಮಾಡಿ ಬೇಡ, ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಹಾಕಿ ಬೇಡ.— ಹಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಯಲಿಲ್ಲ, ಹಿಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹಣ್ಡೇ haṇḍê. (= ಹಂಜೇ). *A vocative particle used in addressing a female of inferior rank.*

ಹಣ್ಣಿ haṇṇi. = ಹಣ್ಣೆ. The sunflower, Heliotropium indicum Lin. (ತ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ, ಧೂರಣ್ಡಿ Nr.).

ಹಣ್ಣು haṇṇu. 1. = ಪಣ್ಣು 1. To make ready, etc. (Bp. 60, 21; J. 7, 29; 18, 60). ಹಣ್ಣಿದ ಆನೆ (ಸಜ್ಜತ, ಕಲ್ಪಿತ Hlâ.). ಹಣ್ಣಿದುದು (ಆನೆ, ಸಜ್ಜತ, etc. Mr. 156); ಆತಿಯುದ್ಧಮಂ ಬಿಡದೆ ಹಣ್ಣಿರೆ (ಪ್ರಯುತ 466). *Cf.* ಹಸಿ 3.

ಹಣ್ಣು haṇṇu. 2. = ಪಣ್ಣ್ 2, etc., ಹಣು. A ripe fruit, etc. (ಪ್ರಸೂನ, ಫಲ Si. 438; Bp. 18, 16; J. 6, 31; C.). ತತ್ತ್ವಲದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮರ (ಫಲವತ್ Si. 120); ದ್ರಾಕ್ಷೇ ಹಣ್ಣಿನ ಹೆಣ್ಣಂ (ಮಾರ್ದ್ವೀಕ 347); ಸಮ್ಪೂರ್ಣಮಾಗಿ ಹಣ್ಣಿನ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಬನ್ದಿರುವದು (ಸಿತಿತ, ಕ್ವುತ, ಶಾತ, ತೇಜತ 378). ಹಣ್ಣು ಜಾಪ್ ಹಾಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.— ಹೋದರೆ ಒನ್ದು ಕಲ್ಲು, ಬನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಹಣ್ಣು.— ಹಣ್ಣು

ತಿನ್ದವ ನುಣ್ಣಗೆ ಆದ, ಸಿಪ್ಪೆ ತಿನ್ದವ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಣಿ.—ಹಣ್ಣಿನ್ದು, ಶಲಭ ದೀಪದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೊನ್ನನ್ನು ಹಸ್ತಾದ ಮರಗಳನು ಕಣ್ಣಿಲಿ ಕಣ್ಣು, ಮನದಲ್ಲಿ ಒಯಸದಿಹ ಅಣ್ಣಂಗ ಳಾರು? (Sp.). ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣ ರಿಣವ ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲ್! (Sp.). — ಹಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕು. To put to ripen, to make ripe (G. 10). — ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A ripe pod vegetable (My.). ಆವನನ್ನು ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ ನೀರುಗಾಯಿ ಮಾಡಿದರು, they thrashed him soundly (My.). — ಹಣ್ಣುಜಾರು. -ಪಾರು. To become a ripe fruit or ripe (Si. 380). — ಹಣ್ಣುಮುದುಕ. A man broken and ripe with age, a very old man (My.). — ಹಣ್ಣುಮುದುಕಿ. Such a woman (My.). — ಹಣ್ಣುವರಿ. -ಹರಿ. To come up to maturity, to become ripe (B. 3, 37). — ಹಣ್ಣು ಹಮ್ಪಲ. = ಹಣ್ಣು ಹಮ್ಪಲು. (B. 3, 37). — ಹಣ್ಣು ಹಮ್ಪಲು. = ಹಣು ಹಮ್ಪಲು. reit. (Rām. 5, 8, 29; My.; B. 5, 296). — ಹಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. An old leaf, a full grown leaf. ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಚಿಗುರೆಲೆ ನಗುವದು (Prv.).

ಹಣ್ಣುವ haṇṇuva. Making ready, equipping, etc. ಕಲ್ಪನೆ, ಸಜ್ಜನೆ ಎನ್ದೊಡೆ ಅನೆಯ ಹಲ್ಲುಣಿಸುವುದು; ಹುಣ್ಣುವಮೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಹಣ್ಣಿ haṇṇi. = ಅಣ್ಣಿ 4, ಹಣ್ಣಿ. The sunflower (ಸಿರಿಕನ್ನಿ, ಮಧುಮೂಲಿ Mr. 150; ಶ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ, etc. Si. 138). **2,** the kitchen herb Celosia albida (My.; T. ಪನ್ನೈ). ಹಣ್ಣೀ ಸೊಪ್ಪು ಬೇಯುವವ್ಪದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಣ್ಬು ಮನಸು (Prv.).

ಹತ್ hat. An interjection of contemptuous or angry reproof (My.; Mhr.).

ಹತ hata. Struck, beaten; struck down, *killed, slain;* wounded, hurt; destroyed, ruined; impeded, checked; removed (Abh. P. 3, 60); *disappointed;* deprived of, bereft of, destitute of; miserable. 2, striking; killing; hurting.

ಹತಕ hataka. Miserable; *ill-bred, bad* (in general, ಕೆಟ್ಟವಂ Mr. 239).

ಹತಾಹತಿ hatâ-hati. Mutual striking (J. 27, 6. 10).

ಹತಿ hati. = ಆತಿ 2. Striking; killing; destroying; removing; a stroke, a blow. See *e. g.* ಉಸ-, ಪದ-, ಸಂ-; J. 3, 31; 12, 48.

ಹತೋಟಿ hatôṭi. = ಅತೋಟಿ. (Tbh. of ಹಸ್ತವರ್ತಿ?). Subjection, control (My.).

ಹತೋದ್ಧೂತ hata-uddhûta. Raised by by striking or blows (J. 22, 1).

ಹತ್ತ hatta. = ಪನ್ತ. The state of joining or fitting close; closely. **2,** all, together. — ಹತ್ತ ಕಟ್ಟು. To tie tightly, as a neoklace, etc. (My.). — ಹತ್ತಕ ಡಕು. An ear-ring which fits close to the ear (My.; Si. 218). — ಹತ್ತ ಕಾಸು. To heat thoroughly (My.). — ಹತ್ತ ಕೆಡು. To be completely ruined or spoiled (My.). — ಹತ್ತ ಬಡಿ. To beat all (fruits) off (from a tree); to strike off all (that is above the level of the top in measuring, My.). — ಹತ್ತ ಸೇದು. To draw up all things at once (My.). 2, to draw tightly (My.). — ಹತ್ತೊಣ್ಬಿ. -ಒಣ್ಬಿ. = ಹತ್ತಕಡಕು. (My.).

ಹತ್ತ hatta. Tbh. of ಹಸ್ತ (Śmd. 378). See ಗಳ-, ತೋರ-, ದು-, ದೂ-, ಪರ-, ಪದಿ-.

ಹತ್ತಡಿ hattaḍi. = ಅತ್ತರಿ, ಹತ್ತಣ್ಡಿ, ಹತ್ತರಿ, ಹತ್ರಿ. A carpenter's plane (My.).

ಹತ್ತಣ್ಡಿ hattaṇḍi. = ಹತ್ತಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಹತ್ತರ hattara. = ಅತ್ತರ, ಹತ್ರಿರ, ಹತ್ತಿರು, ಹತ್ರಿರೆ, ಹತ್ರಿಲೆ, ಹತ್ರ. The state of joining: nearness, proximity; near; close by; by (C.). ಅರಸಿರುವ ಪಟ್ಟಣದ ಹತ್ತರಲೇ ಇರುವ ಚಿಕ್ಕ ಊರು ಶಾಪಾನಗರ Si. 106); ವನಿತಕ್ಕೆ ಹತ್ತರವಿರುವ ಕೆಳಗಣ ಭೂಮಿ (ಉಪತ್ಯಕೆ 116); ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹತ್ತರ ವಾಗಿ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆಗಳು (ಹಾರ, ಮುಕ್ತಾವಲಿ 218); ಹತ್ತರವಲ್ಲದ್ದು (ದೂರ 372). ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಹತ್ತರ ಬರ ಗೊಡುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 6). ಹಾರುವನು ಅದಱ ಹತ್ತರ ಬನ್ದು (2, 28). ನೋಡು, ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಎನ್ತಾ ಚೆಲೋ ಜೂರಿ ಆದೆ! (2, 28). ಆ ಹುರು ಡನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ (3, 124). ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ್ದಱಿನ್ದ ಈಗ ಉಪವಾಸ ಸಾಯುತ್ತೀನೇ (3, 124). ತನ್ನ ಗುಡಸಲಿನ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತರ ಕೂತು ಕೊಣ್ಣು (4, 176). ಹತ್ತರಿದ್ದರೆ ಹಣ್ಣಿತ, ಬಡಿಕಿದ್ದರೆ ಅಕ್ಕ, ಒಳತು ಕೆಟ್ಟಿರೆ ಗೆಣೆಯ.—ಮತ್ತನಾದವನ ಹತ್ತರ ಕತ್ತಿ ಇದ್ದರೇನು? (Prvs.). See Prvs. s. ಸಲ್ಲ. ಹತ್ತರದಲ್ಲಿ (ಸಾರಸ, ಸಮಿಾಪ, ಹತ್ತಿರೆ Nn. 56).

ಹತ್ತರಿ hattari. = ಹತ್ತಡಿ, etc. (My.).

ಹತ್ತಾಹತ್ತಿ hattâhatti. Tbh. of ಹಸ್ತಾಹಸ್ತಿ. Hand to hand fight (Bh. 4, 2, 62).

ಹತ್ತಿ hatti. 1. = ಅತ್ತಿ 2, ಪತ್ತಿ, etc. Cotton in the pod, or not cleared from the seed; cotton in general (ಪಿಚವ್ಯ, ಬಾದರ, ಕರ್ಪಾಸ Hlâ.; ಕಾರ್ಪಾಸ, ಪಿಚವ್ಯ, ಬಾದರ Mr. 128; ಪಿಚುಲ Nn. 107; ತೂಲ Ćt. I, 79; C.; B. 4, 26). ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡು (ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, ಸಮುದ್ರಾನ್ತೆ, ಕಾರ್ಪಾಸಿ, ಬದರೆ Nr.). ಹತ್ತಿಯಿನ್ದ ಆದ ಸೀರೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಬಾದರ Hlâ.). ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಹೊಲದೊಳಗೆ ಹತ್ತೀ ಬಿತ್ತಿದನು; ಪಯಿರು ಬೆಳೆದು, ಹತ್ತಿ ಒಡೆದ ಬಬಿಕ ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಹತ್ತೀ ಬಿಡಿಸಿದರು (B. 4, 178). ಹತ್ತಿ ನೂಲ ಬೇಕು, ಮುತ್ತಯ್ದೆ ಜಾಡ ಬೇಕು.—ಹತ್ತಿ ತೂಗುವಲ್ಲಿ ನೊಣಕ್ಕೆ ಉಪವಾಸ.—ಹತ್ತಿಗೂ ಮುತ್ತಿಗೂ ಹಾಕಿದ ಹಣ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬಾರದು.—ಅದರೆ ಹೋದರೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜೀ, ನಿನಗೊನ್ದು ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆ.—ಹೊಲದ ಹತ್ತಿ ಹೊಲದಲ್ಲೇ! ನಿನಗೆ ಮೊಬಿ ಉದ್ದ, ನನಗೆ ಮಾರುದ್ದ! ಅನ್ತ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಹತ್ತಿಕಾಯಿ. An unripe cotton pod (My.). — ಹತ್ತಿಕಾಡು. Cotton seed (C.; B. 2, 19; 3, 17). — ಹತ್ತಿಗಿಡ. The Indian cotton plant, Gossypium herbaceum Lin. (ಕರ್ಪಾಸಿ G.; ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, etc. Si. 150; My.). — ಹತ್ತಿಗೇಡು. -ಕೇಡು. Ruin or waste of cotton. ಬತ್ತಿ ಹೆತ್ತು ಪ್ಪವನು ಹತ್ತಿಸಿದ ಫಲವೇನು? ನಿತ್ಯ ನೆಲೆಗೊಳದೆ ಭಜಿಸುತಿರಲ್ ಆ ಪುಣೆ ಹತ್ತಿಗೇಡೆನ್ದ (Sp.). — ಹತ್ತಿ ಬಿಡಿಸು. To pull off or pluck cotton (B. 4, 178); to dress cotton (My.). — ಹತ್ತಿಬೀಜ. = ಹತ್ತಿಕಾಯಿ. (My.). — ಹತ್ತಿಬೆಳೆ. A cotton crop (C.; B. 4, 26).

ಹತ್ತಿ hatti. 2. Nearness, proximity. ಹತ್ತಿಗೆ ಆಯ್ತನ್ದು (Bp. 46, 8). *Cf.* ಹತ್ತೆ.

ಹತ್ತಿಗ hattiga. A man who is near, a companion (Bh. 7, 5, 2).

ಹತ್ತಿರ hattira. = ಹತ್ತರ, etc. (ಆರಾತ್, ಸಮಿಾಪ Si. 467; ಅಭಿತಸ್, ಸಮಿಾಪ 470; Bp. 32, 28; J. 25, 58; 26, 21). ಸಮಿಾಪ ಸಿಕಟ ಅಸನ್ನ ಸನ್ನಿಹಿತ್ಯ, etc. ಎಬ್ಬವು ಹತ್ತಿರದ ಹೆಸರುಗಳು (371). ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರ್ದುದಂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತರುವ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಉಪಾದಾನ); ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸಮ್ಮುಮವಿಂ ಮಾಡುವ ಜೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಧ್ಯಮ Nr.).

ಹತ್ತಿರು hattiru. = ಹತ್ತರ, etc. ಹತ್ತಿರಿನ್ದ ಹೋಪದೆ ಇರುಹಂ (ಪರಿಸರ್ಯ, ಪರೀಸಾರ Nr.). ಹತ್ತಿರಿಗೆ (Bp. 18, 61; 26, 25; 32, 58; 44, 10).

ಹತ್ತಿರೆ hattirĕ. = ಹತ್ತರ, etc. (ಸಮಯೂಹ, ನಿಕಷಾ, ಹಿರುಕ್ Nr.; ಸಾರಸ, ಸಮಾಪ, ಹತ್ತಬಲ್ಲ Nn. 56; ಪಕ್ಷ್ಮ, ಸಮಾಪ 112; Bp. 39, 39).

ಹತ್ತಿಲೆ hattilĕ. = ಹತ್ತರ, etc. ಸತ್ಯವೆಮ್ಮುದು ತಾನು ಹಿತ್ತಲದ ಗಿಡ, ನೋಡ! ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿಯಱಸದೆ, ತಾನಿರ್ದ ಹತ್ತಿಲೇ ನೋಡ! (Sp.).

ಹತ್ತಿಸು hattisu. 1. = ಪತ್ತಿಸು, (ಹಜ್ಜು 1). To join (v. t.), to apply (Bp. 18, 60); to fix on (J. 4, 31); to cause to climb or ascend, to cause to mount or get upon (C.). ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (B. 3, 127).

ಹತ್ತಿಸು hattisu. 2. = ಹಜ್ಜೆಸು 1, etc. To kindle, to light, as fire, a light (My.). See Sp. s. ಹತ್ತಿಗೇಡು.

ಹತ್ತು hattu. 1. = ಪತ್ತು 1, q. v. To stick to, to adhere; to join (v. i.), to touch (5, 292); to join (one), to follow (J. 22, 36); to apply one's self to (B. 5, 189. 293); to touch, to reach, as a shore (4, 223); to get to: to be got, as a wound (5, 161); to hit, as a ball, etc. (5, 161). **2,** to be reached, arrived at or found, as a road, etc. (B. 3, 126; 4, 33. 114). **3,** to be required; to take; to suffice (B. 3, 121; 4, 48. 86. 152; 5, 102-124. 141. 171. 226. 306). **4,** to be of effect on: to hurt, as strokes, etc. (B. 5, 250). **5,** to begin (C.; B. 1, 6. 11. 21; 2, 13. 14; 3, 75. 124; 5, 271). **6,** to take root, to fix the root, to begin to grow (C.; B. 2, 22). **7,** to rise (Bp. 56, 38); to ascend, to climb, to mount, to scale (C.; B. 3, 15. 21). ನಿಜಗುಣಿಯು ತನಗೆ ಹತ್ತುವಷ್ಟು ರೊಟ್ಟೀ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದನು (B. 3, 121). ಅವಱ ಬೆಳುವಣಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಯ್ದು ವರ್ಷ ಹತ್ತುವದು (4, 48). ಎನ್ಹಾ ದೊಡ್ಡ ಮರ! ಬರ ಹತ್ತಿತು! (1, 21). ಕಾಳಗಮೊಳಗೆ ಕಡತ ಹತ್ತಿ (3, 124). ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚದರೆ ಹತ್ತುವವು (2, 22). ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಣಿಯಂ ಹತ್ತಿ ಹೊಹಂ (ರಥಿಕ, ನೃತ್ಯನಾರೋಹ Mr. 247). ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವ ಸವಾರ (ಅಶ್ವಾರೋಹ, etc. Si. 278). ತೆಂಗಿನ ಮರ ಯಾಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಿ? ಅನ್ದರೆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋದಕ್ಕೆ ಅನ್ದ.—ನಡುಮರಾ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ.—ಬುಡ ಹತ್ತಲಱಿಯದವನ ನಡು ಹತ್ತ್ಯಾನೇ?—ಮಂತದ ಮಾಳಿಗೆಯೇಱಿದವ ಗಬ್ಬಾ ಹತ್ತ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Sp. s. ಹತ್ತೆವಡಿ. — ಹತ್ತಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let mount (B. 3, 125; 5, 289). — ಹತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುಹ. A species of plant (ತೀಳ್ಪೆ Mr. 145). — ಹತ್ತೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To press so as to join well, to press firmly (B. 3, 106; 4, 208); to suppress, as laughter (5, 143).

ಹತ್ತು hattu. 2. = ಪತ್ತು 2. Joining, etc.; climbing, scaling, etc. — ಹತ್ತುಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. A fort for scaling (Smd. 386). — ಹತ್ತೆಸರು. -ಎಸರು. The water in a cooking pot when so far evaporated that it is nearly exhausted and sticky, as a sign that the rice, etc. is completely done. ಹತ್ತೆಸರಿಗೆ ಬರು, to be nearly done, as rice (S. Mhr.); to be at the point to die (S. Mhr.).

ಹತ್ತು hattu. 3. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten (ದಶ Mr. 347; Bp. 9, 21; 51, 68; J. 12, 34; 20, 50; 21, 19; 29, 22; C.). ಹತ್ತಱಲಿ (Bp. 35, 32; C.), ಹತ್ತಱು, ಹತ್ತಕ್ಕೆ (C.). ಹತ್ತು ಬೆರಳ್ (Bp. 53, 56). ಹತ್ತು ಬೆರಳಾರತಿ (48, 17). ಹತ್ತು ಕಡೆ (B. 4, 51). ಹತ್ತು ಮಡಿ (5, 83). ಹತ್ತರ ಕೂಡ ಹನ್ನೊಂದು, ಪರನೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ದ.—ಹತ್ತರ ಸಾವು ಮುದುವೇ ಸಮಾನ.—ಹತ್ತಱ ಹಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿ ಒಬ್ಬನ ತಲೇ ಹೊಱ್.—ಹತ್ತು ಜುಟ್ಟು (*i. e.* men) ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರ ಬಹುದು, ಎರಡು ತುಟುಬು (*i. e.* women) ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರ ಕೂಡದು.—ಹತ್ತು ದುಡಿಯುವದು ನನ್ನಿನ್ದ, ಮತ್ತೆ ಕೂಡುವದು ನಿನ್ನಿನ್ದ.—ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ ಉಣಾತು ಎಾಬಿ ಬೀಡ, ರಾಯರಿಗೆ ದೇವರಿಗೆ ಸುಳ್ಳಾಡ ಬೇಡ.—ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಗೆ ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ನೆನಪು ಹೋಗದು.—ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ ತಾಯಿ ಬೀದೀಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತಳನ್ತೆ.—ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ ತಾಯಿ, ಹೊಱ್ಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯಿ!—ಹತ್ತು ಹಡೆಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಒನ್ದು ಮುತ್ತು ಹಡೆಯ ಬೇಕು.—ಹತ್ತು ಜನ ಎಮ್ಮುವದು ಮುತ್ತಿನ ಸಮಾನ.—ಹತ್ತು ಹಣ ಹೋದರೂ ಮೃದಂಗಶಬ್ದ ನಿವರ್ತಿ ಆಯಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಮಗುವು. — ಹತ್ತಕ್ಕೊನ್ದು ಬಿಡಗಡೆ. -ಒನ್ದು. Release to one out of ten (My.). — ಹತ್ತತ್ತು. -ಆತ್ತು (*i. e.* ಹತ್ತು). Ten and ten (in a distributive sense (B. 4, 209). — ಹತ್ತನೆಯ. -ಅನೆಯ. Tenth. ಬಾದುಣ್ಣಿನ್ದು, ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮಂ ನೇರ್ದಾರ್ಗಳ್ (Smd. 288). ಹತ್ತನೇ ಅವನ್ಹ ಸಮಾಪವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ದಶಮಿ, etc. Si. 196). — ಹತ್ತು ಅವತಾರ. The ten incarnations of Vishṇu (C.). Mr. enumerates them as follows: ಮತ್ಸ್ಯ, ಕೂರ್ಮ, ವರಾಹ, ನೃಹರಿ, ವಾಮನ, ಪರಶುರಾಮ, ಹಲರಾಮ, ರಾಮಚನ್ದ್ರ, ಬೌದ್ಧ, ಕೃಷ್ಣ (Mr. 19). — ಹತ್ತು ಹತ್ತು. Ten and ten (in distributive sense, J. 20, 50; 21, 19). 2, ten times ten. ಹತ್ತು ಹತ್ತುಗಳು ನೂಱು, ನೂಱು ಹತ್ತುಗಳು ಸಾವಿರ, ಸಾವಿರ ಹತ್ತುಗಳು ಅಯುತ, ಹತ್ತು ಅಯುತಗಳು ಲಕ್ಷ (Si. 327). — ಹತ್ತು ಹದಿನಯುದ್ದು. Ten or fifteen (B. 2, 37); etc. — ಹತ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕು. Ten or fourteen (B. 3, 40); etc. — ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು. Ten or twelve (B. 2, 37; 3, 11. 13. 113); etc. — ಹತ್ತೆಣ್ಬು. -ಎಣ್ಬು. (Smd. 63). Ten or eight (B. 1, 19; 5, 125); etc. — ಹತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. -ಒಮ್ಬತ್ತು. Nineteen (C.). — ಹತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು. Nineteen or twenty (B. 3, 100); etc.

ಹತ್ತು hattu. 4. = ಪೊತ್ತು 1, etc. To be kindled, etc. (My.). See Prv. s. ಬೀಗೆ.

ಹತ್ತು hattu. 5. = ಪೊತ್ತು 3, etc. To be burnt, as rice, etc., at the bottom of the cooking vessel, etc. (My.).

ಹತ್ತುಗೆ hattugĕ. = ಪತ್ತುಸೆ. Connection, tie (Čpr. 8, 82).

ಹತ್ತೆ hattĕ. Nearness, proximity; near. ಹತ್ತೆಗೆ ಅಯ್ದನ್ದು (Bp. 18, 51). *Cf.* ಹತ್ತಿ. — ಹತ್ತೆ ಬರ್. To come near (Bp. 61, 74). — ಹತ್ತೆವಡಿ. -ಹಿಡಿ. To keep near. ಚಿತ್ತ ವೃತ್ತಿಯನಱಿದು, ಹತ್ತೆವಡಿದೋಲಯುಸ್ಸಿ! ಚಿತ್ತವ ಪಡೆದು ಮದವೇಱಿ ಮೊಲ ನಾಯಿಂ ಹತ್ತಿದನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಹತ್ತೆ ಸಾರ್. To come near (Grj. 8, 78; Bp. 2, 21; 60, 50; J. 30, 23).

ಹತ್ತೆಹ hattĕha. Proximity: dearness, friendship (Bh. 1, 6, 46, o. r. ಹತ್ತೆಯ).

ಹತ್ಯ hatya. Killing, slaying. See ಗೋ-, ಪ್ರಾಣ-, ಭ್ರೂಣ-.

ಹತ್ಯಾದೋಷ hatyâ-dôsha. Sin or culpability of killing (J. 2, 24).

ಹತ್ಯಾರ್ hatyâr. An instrument, a weapon (ಆಯುಧ, etc. Si. 286; My.; Mhr., H. ಹತೇರ, ಹತ್ಯಾರ).

ಹತ್ಯಾರ hatyâra. = ಹತ್ಯಾರ್. (ಜೀತಿ Čb.; B. 5, 100. 101).

ಹತ್ಯೆ hatyĕ. ಹತ್ಯಾ. Killing, slaying, slaughter, murder. See ಬ್ರಹ್ಮ-.

ಹತ್ರ hatra. = ಹತ್ತರ, etc. (My.). ಸೊಸಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ, ಆತ್ತೆ ಅಗಸನ ಹತ್ರ ಹೋದನ್ತೆ (Prv.).

ಹತ್ರಿ hatri. = ಹತ್ತಡಿ, etc. (My.).

ಹತ್ವ hatva. The letter ಹ (Šmd. 341. 354. 369).

ಹದ hada. 1. = ಪದ, (ಹಸ). Proper or good state or condition; properness, propriety, proportionateness; proper way, way; the tempered state, or the tempering, or seasoning, of any food, etc.; (tanned state); the right degree of ripeness; sharpness (C.). ಹದ ಮಾಡಿದನ್ನ (ಕ್ಷುತ G.). ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೂಡುವ ಹದವು ಹ್ಯಾಗನ್ದರೆ (B. 3, 45). ಸೀಲಿಯ ಮಾಡುವ ಹದವು ಬಹು ಸೋಜಿಗವಾದದ್ದು (4, 54). ಚಿನ್ನವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಹದ ಹ್ಯಾಗನ್ದರೆ (4, 105). ಕುಲಿ ಸತ್ತು ಮೂಡು ತಿಂಗಳಾಯಿತು, ತೊಗಲ ಹವಾ ನೋಡೆ!—ಪೊಣ್ಣಪ್ಪನ ಕತ್ತಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಕೊಯ್ಯುವಷ್ಟು ಹದವು (Prvs.). See ಎಳೆ-. ಹಾಲು ತುಪ್ಪ ಅನ್ನ ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಬೆಂಕೀ ಕೆಣ್ಣದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಹದವಾಗಿ ಕುದಿಸುವದು (ಶ್ರುತ Si. 380). — ಹದಕ್ಕೆ ಬರು. To arrive at or reach a proper state, etc. ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತವಾಗ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹದಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹುಬ್ಬಿನ ಮಗ್ಗು (ಕುಟ್ಟಿಲ, ಮುಕಳ Si. 124). — ಹದಗಳ್ಳೆ. An indurate lump or kernel in the flesh (My.). — ಹದಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To spoil the proper state, etc. ಹಲವು ಸಮಗಾಪರು ಕೂಡಿ, ತೊಗಲು ಹದಗೆಡಿಸಿದರು (Prv.). — ಹದಗೆಡು. -ಕೆಡು. The proper state, condition or manner to be spoiled; to lose the proper state, etc. (used of food, rain, crop, work, words, etc., My.). — ಹದಗೆಯ್. To render proper, to make fit for use, etc. (Č. Bp. 47, 45). — ಹದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು (Bp. 21, 29). — ಹದದಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. An areca nut that has the right degree of ripeness (My.). — ಹದ ಮಾಡು. = ಹದಗೆಯ್. (My.). — ಹದವಿಡು. -ಇಡು. To temper; to sharpen. ಹದವಿಡಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ನಿತಿ, ಕ್ಷುತ, ಶಾತ, ತೇಜತ Si. 378). — ಹದವಿಲ್. -ಬಿಲ್. = ಪದವಿಲ್. (Bh. 3, 10, 21, where ಹದವಿಲು). — ಹದವಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. To boil or vaporize (a thing) so long till it reaches the proper state and then take it from the fire (My.).

ಹದ hada. 2. = ಹದಿ 4, etc. Ten. — ಹದನಾಲ್ಕು. Fourteen (ಆರೇದು Čb.).

ಹದಗ hadaga. Tbh. of ಪತಂಗ 1. (T. ಪದಗ). ಹದಗದ ಹುಡಿ (ಪತಂಗ, ಶಲಭ Nr.).

ಹದಡು hadaḍu. = ಹದರ್ 3. The wrist (Bp. 46, 22). ಮುಂಗೆಯ್ಯಿನ್ದ ಕೆಂಬಿರಳಿನ ತನಕ ಇರುವ ಹದಡು (ಕರಭ G.).

ಹದನ hadana. = (ಹದ 1), ಹದನು. Properness, etc. ಹದನವಿಲ್ಲದ ಕದನ ಮದನಗೂ ಆಸಾಧ್ಯ (Prv.). **2,** sharpness; sharp (B. 1, 26; 3, 6; 4, 91; 5, 251). ಹದನ ಮಾಡಿದ್ದು (ತೇಜತ G.).

ಹದನು hadanu. = ಹದನ, (ಹಸನು). Properness, etc. ಸದೆ ಕೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹದನಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). **2,** proper way: way, manner; true state, real circumstances: circumstances (Bp. 1, 55; 22, 16; 28, 43; 35, 43. 54; 37, 15. 23; 40, 10; 43, 67; 49, 15; Č. Bp. 47, 17; Bh. 1, 8, 10. 78; J. 4, 52; 16, 38; 18, 53; 25, 57). **3,** sharpness (B. 2, 3. 5; 4, 36).

ಹದರು hadaru. = ಅಪರು 3, ಹದರ್ 1. (My.).

ಹದಿ hadi. 1. (fr. ಪುದಿ 1 through ಪೊದೆ 1). To lay stone or brick (as a cover or pavement). P. ps. ಹವಿದು, ಹದ್ದು (My.). ನೆಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹದಿಯುತ್ತಾರೆ (My.).

ಹದಿ hadi. 2. A layer of stone or brick in the ground (My.). — ಹದಿ ಕಟ್ಟು. To lay a foundation (My.).

ಹದಿ hadi. 3. To uncover or open by digging, to make a hole by digging (? ಖನನವಾವರಣ Šmd. Dh.; T. ಪದಂಗು, a hole made in the ground; ಪಱು, to dig a hole in the ground; to dig for laying a foundation; *cf.* ಹಗ).

ಹದಿ hadi. 4. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. — ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ. Fourteenth (B. 5, 301). — ಹದಿನಾಲ್ಕು. Fourteen (Bh. 1, 8, 9). — ಹದಿಮೂಱನೆಯ. Thirteenth (B. 5, 298). — ಹದಿಮೂಱು. Thirteen (B. 5, 309). — ಹದಿಮೂಱುಲಕ್ಷ. Thirteen lacs (B. 4, 81).

ಹದಿಗಿಸು hadigisu. = ಅದುಗಿಸು 1, ಹದುಗಿಸು. To compress: to cause to get bruised (My.). **2,** to mollify by pressing, as fruits (My.).

ಹದಿಟೆ hadiṭe. Tbh. of ಪ್ರತಿಪ್ಪೆ (Šmd. 370).

ಹದಿನ್ hadin. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. — ಹದಿನಯ್ದು. Fifteen. ಹದಿನಯ್ದು ದಿನ (ಮಾಸಾರ್ಧ Nn. 112). ಹಸ್ತಿ ಹದಿನಯ್ದು ಈದರೂ ಒನ್ದೂ ಹಯವಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹದಿನಯ್ದು ನೂಱು. 1500 (B. 5, 271). — ಹದಿನಯ್ದು ಹದಿನಾಱು. Fifteen or sixteen (B. 3, 73). — ಹದಿನಾಱನೆಯ. Sixteenth (Si. 31; B. 3, 88). — ಹದಿನಾಱು. Sixteen (ಕಳೆ Mr. 348; Si. 195. 196). ಕುಲ್ಯಗೆ ಎಣ್ಪು ಚೇಷ್ಟೆ, ಕುರುಡಗೆ ಹದಿನಾಱು ಚೇಷ್ಟೆ (Prv.). — ಹದಿನಾಱು ಕರ್ಮ. Sixteen acts or duties (Bp. 3, 52). — ಹದಿನೆಣ್ಪು. Eighteen (Bp. 23, 21). ತೀರ್ಥ ಮುನ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಪು ಮನ್ಡಿ ಪ್ರಧಾನರು (ಆಪ್ಪಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್ Nn. 48); ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಪು ಜಾತಿಗಳು (ದ್ವಿಜಾದಿಕುಲ 71; see ಪದಿನೆಣ್ಪು ವರ್ಣ); ಹದಿನೆಣ್ಪು ಜಾತಿಗಳು (ಜಾತಿಸಮೂಹ 78). ಹಣ್ಣೇ ಸೊಪ್ಪು ಬೇಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಣ್ಪು ಮನಸು (Prv.). — ಹದಿನೆಣ್ಪು ಸಾವಿರ. 18000 (Bp. 50, 23. 42). — ಹದಿನೇದು. Seventeen (Ch. v. 325).

ಹದಿಬಜೆ hadibaṭe. Tbh. of ಪತಿವ್ರತೆ (Šmd. 345 & 380 Mdb.).

ಹದಿಬಜ್ತೆ hadibaṭṭe. Tbh. of ಪತಿಪತ್ನಿ (ಸಹಜಮುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಡಿರಿ Čt. I, 81).

ಹದಿಬದೆ hadibaḍe. Tbh. of ಪತಿವ್ರತೆ (Šmd. 380; Čt. II, 44; Kp. 27; Šm. 78).

ಹದಿರ್ hadir. 1. ಹದಿರು. = ಹದರು, etc. A very young, quite unripe fruit (ಎಳೆಗಾಯಿ, ಮಿಡಿ, ಹೀಚು Šm. 22; My.; M. പടിയ്ക്കു; *cf.* ಪಯಿರ್, etc.; see ಎಳೆ-).

ಹದಿರ್ hadir. 2. ಹದಿರು. = ಹದನು. Way, manner. ಕುದುರೆಯಾ ಚದುರೆಯಾ ಹದಿರೆರಡುಮೊನ್ನಯ್ಯ! ಚದುರನೇಱುದರೆ ಕುಣಿವದು, ಬೈಗ್ಯಳ ಬಿದಿರಿ ಹಾಕುವದು (Sp.).

ಹದಿರ್ hadir. 3. ಹದಿರು. (= ಹದಡು). The wrist (Rām. 3, 4, 30).

ಹದುಗಿಸು hadugisu. = ಹದಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಹದುಗು hadugu. = ಪದುಗು. To bend (v. i.), etc. (My.).

ಹದುಳ haduḷa. = ಪದುಳ. Well-being, etc.; steadiness (ತಿವ, ಭದ್ರ, ಕಲ್ಯಾಣ, ಮಂಗಲ, ಕುಶಲ, ಕ್ಷೇಮ, ಶಸ್ತ, etc. Nr.; ಕ್ಷೇಮ, ಕೂಟ Nr.). ಹದುಳವೆಳ್ಳನವ (ವಿಶ್ರಬ್ಧ, ಸ್ಥಿರ Mr. 236). ಕುದಿಯದಿಹ ಕೂಬಿಂಗೆ ಹದುಳದಮ್ಬುಲಿ ಲೇಸು! ಹೃದಯಶೂನ್ಯರುಗಳೊಬವಿನ್ದೆ ಬಲ್ಲರ ಕದನವೇ ಲೇಸು! (Sp.). See Bp. 37, 34; 41, 29; 53, 67.

ಹದುಳಿಗ haduḷiga. = ಪದುಳಸ. A happy man (Bp. 23, 42; Rām. 1, 14, 4; 6, 12, 10).

ಹದುಳಿದ haduḷida. (= ಹದುಳಿದ್ದ). A steady, reliable man (ವಿಶ್ರಬ್ಧ, ಸ್ಥಿರ Hlā.).

ಹದುಳಿರ್ haduḷir. = ಪದುಳಿರ್. To recover one's strength; to grow firm or steady (see ಹದುಳಿದ).

ಹದುಳಿರಿಸು haduḷirisu. To cause one's self to cheer up or recover one's strength: to become tranquil or calm (Bp. 55, 5).

ಹದುಳಿಸು haduḷisu. = ಪದುಳಿಸು, q. v. (Bp. 31, 26; 36, 1; 47, 22; Bh. 4, 2, 63; 5, 3, 103; 7, 1, 7; 8, 23, 17).

ಹದ್ದು haddu. 1. = ಪದ್ದು, etc. A kite; a hawk or falcon; a vulture (ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯ, ಗೃಧ್ರ Nr.; ಪಕ್ಷಿಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಗೃಧ್ರ Mr. 175; C.; B. 2, 28; see ಕಬ್ಬಾಲಿ-, ಕರೇ-, ರಣಹಾಳಿ-, ಹಾಳಿ-). ಹದ್ದು ಹಾಯಲಿಕ್ಕೂ ಕೋಳಿ ಹೂಡಲಿಕ್ಕೂ ಜೋಡು. — ಮದ್ದು ಸುಡುವಲ್ಲಿ ಹದ್ದಿಗೇನು? — ವಿದ್ಯವಿಲ್ಲದವ ಹದ್ದಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ. — ಸೀಸವನ್ನು ಇಲಿ ತಿನ್ನದೆ ತಿದ್ದಿಣ್ಣನ ಹದ್ದು ಕೊಣ್ಣು ಹೋಯಿತು. — ಪಾವು ಕೊನ್ದು, ಹದ್ದಿನ ಮುನ್ದೆ ಪಾಕದ ಪಾಗೆ (Prvs.).

ಹದ್ದು haddu. 2. P. p. of ಹದಿ 1. (My.).

ಹದ್ದು haddu. A limit, a border; the end or extremity of (ಅನ್ತರ, ಅವಧಿ Si. 453; My.; Mhr., H. ಹದ್ದ). — ಹದ್ದುಬನ್ದು. Settlement or demarcation of boundaries (My.).

ಹನ್ han. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. — ಹನ್ನೆರಡನೆಯ. Twelfth (C.). — ಹನ್ನೆರಡು. Twelve (ದ್ವಿ Mr. 347; B. 4, 125; C.; Bp. 5, 13). ಬೆರಳು ಹನ್ನೆರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಗೇಣ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 325). ಮೇಷ ಮುನ್ತಾದ ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳು (G. 440). ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮ ರಾಕ್ಷಸನೋ? ರಾವಣ ರಾಕ್ಷಸನೋ? ಎನ್ನು, ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಸಾಧಕಾ ಮಾಡಿ, ಮನೆಯ ಮುದುಱೇ ಸೊಣ್ಣ ಮುಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಮೂಱು ನಾಮದವ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ನಾಮದವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಹಾನು? (Prvs.). — ಹನ್ನೆರ್ಡು. = ಹನ್ನೆರಡು. (B. 5, 33). — ಹನ್ನೊನ್ದನೆಯ. Eleventh (B. 5, 293). — ಹನ್ನೊನ್ದು. Eleven (ರುದ್ರ Mr. 347). ಹನ್ನೊನ್ದು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊನ್ದು ಕೇಳ ಬೇಡ. — ಹತ್ತಲಿ ಕೂಡ ಹನ್ನೊನ್ದು, ಪರಸೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ದ (Prvs.). — ಹನ್ನೆರಡು. = ಹನ್ನೆರಡು. (G. 209. 465). — ಹನ್ನೆರ್ಡು. = ಹನ್ನೆರಡು. (B. 5, 36. 41. 69. 285. 307).

ಹನಗಾಣಿ hanagāṇi. = ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್, q. v. (Z.).

ಹನನ hanana. The act of striking, killing, destroying, slaughter, destruction; wounding, hurting, injuring. 2, multiplication. See ಸಂ-; ಇಕ್ಕು 4; Bh. 1, 8, 53.

ಹನಸು hanasu. (A saying, a diction): any vedic verse or stanza (My.; Tu. ಪಣ್, to say, tell, recite; *cf.* ಪನ್ನ, ಆನ್ 1).

ಹನಾಸು hanāsu. = ಆನಾಸು. (St. & Pl.).

ಹನಿ hani. 1. = ಪನಿ 1. To fall in drops, to drop (ಬಿನ್ದುಪತನ Śmd. Dh.; My.; Tu. ಪಣಿ, ಪನಿ, to drizzle).

ಹನಿ hani. 2. = ಪನಿ 2, etc. A drop (ಏಪ್ರುಷ್, ಬಿನ್ದು Hlā.; ಬಿನ್ದು Nr.; C.; Tu. ಪಣಿ, dew; ಪನಿ, dew, drizzling rain). ಗಾಳಿಯಿಂ ಕೆದಱಿದ ಹನಿ (ಸೀಕರ Hlā.). ಆತಿಗಾಳಿಯೊಳ್ ಕೆದವರ ಹನಿ (ತೀಕ್ಷರ Mr. 44); ಆನೆಯ ಕರದಿಂ ಕೆದವರ ಸಣ್ಣ ಹನಿ (ಮಧು 156). ಕೆದೆವ ನಿರ್ಝರಜಲದ ಹನಿಗಳ್ (Rāghc. 17, 56). ಹನಿ ಕೂಡಿದರೆ ಹಳ್ಳ, ತೆನೆ ಕೂಡಿದರೆ ಭತ್ತ. — ಮಱೀ ಹನಿ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮರದ ಹನಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ತನಿ ಕಾಡಿತೆನ್ದು, ಹನಿಗೆ ನಿತ್ತರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 51, 24; B. 2, 49). — ಹನಿಯೋಗ. Joining or application of drops: presenting some tirtha in temples. ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಹನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹನಿ hani. 3. To become mature, ripe or ready (*cf.* ಹದ 1, ಹಣ್ಣು 1). ಹನಿತುದು (ಪಕ್ವ, ಪರಿಣತ Nr.). ಹನಿತು ಬೀಬಿಲಾದುದು (ವಿಜ್ಞಾತೋಸ್ಮುಖ, ಪಕ್ವ Nr.).

ಹನಿಕಿಸು hanikisu. = ಹನಿಸು. (My.).

ಹನಿಕು haniku. = (ಹನಿ 1), ಹನುಕು. To fall in drops, to drop (My.).

ಹನಿಸು hanisu. = ಹನಿಸು 2. To present a liquid: to pour, as water, etc. (ಕಷಾಸ Śmd. Dh.; C.).

ಹನು hanu. Anything which destroys or injures. 2, *the jaw.* 3, *a kind of drug, a sort of perfume* (= ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ; ಉತ್ತರಿ Mr. 121).

ಹನುಕು hanuku. = ಹನಿಕು. (My.). — ಹನುಕಲು. Dropping: small or fine rain, drizzle (My.).

ಹನುಮ hanuma. Tbh. of ಹನುಮತ್. (J. 12, 51; 13, 43; 21, 10; My.). ಹನುಮನ ಮುನ್ದೆ ಹಾಹೋ ಗುಬ್ಬಿಯೇ? (Prv.). — ಹನುಮನ ಹಕ್ಕಿ. The Mahratta woodpecker, Picus mahrattensis (Bd.; Gz.).

ಹನುಮತ್ hanu-mat. Having (large) jaws: N. of a monkey-chief, the ally of Rāmačandra in his war with Rāvaṇa, and son of the wind.

ಹನುಮನ್ತ hanu-manta. = ಆನುಮನ್ತ. Tbh. of ಹನುಮತ್ (Śmd. 108. 178; J. 18, 5; 19, 25; C.). — ಹನುಮನ್ತಜಯನ್ತಿ. The birthday of Hanumat, the day of full moon of the month čaitra (My.). — ಹನುಮನ್ತನ ತಾಲಿ. The square or round centre piece of a necklace, bearing the image of Hanumat (My.). — ಹನುಮನ್ತನ ಹಕ್ಕಿ. The hoopoe (S. Mhr.). — ಹನುಮನ್ತರಾಯ. King Hanumat. 2, N. (B. 5, 126). ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿನ್ದರೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿ ದನನ್ತೆ. — ಊರು ಸುಟ್ಟರೂ ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹೊರಗೆ. — ಮೊದಲು ದೇವರು ಮೂಲೆಲಿದ್ದರೂ ಹನುಮನ್ತರಾಯಗೆ ದೀಪೋತ್ಸವವು (Prvs.).

ಹನೆ banḷe. = ಹೊನೆ. — ಹನೆಮರ. A tall tree, Pterocarpus indicus Willd. (St. & Pl.).

ಹನ್ತ hanta. = (ಹತ್ತು 2), ಹತ್ತ. A stair, a step; a flight of stairs (My.; Si. 112). 2, closely (*only* in Si.). ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹನ್ತವಾಗಿ ಥರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಒಡವೆ (ಗ್ರೈವೇಯಕ, etc. Si. 218).

ಹನ್ತ hanta. 1. Tbh. of ಪನ್ನ (Śmd. 342).

ಹನ್ತ hanta. 2. = ಪನ್ತ 1. A vow, etc. — ಹನ್ತ ಮುಡಿ. To break or frustrate a vow, etc. (Bp. 56, 16).

ಹನ್ತ hanta. 3. *An interjection indicating grief* (ಶೋಕ Nn. 150; ಅತಿಶೋಕ Mr. 533), *compassion* (ಕರುಣ 150), *joy* (ಸಂಹರ್ಷ 533, o. r. ಸಂಘರ್ಷ), goodness, good luck or benediction (ಒಳ್ಪು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 150), or dislike (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಜೀಕಿಕೆ 150). 2, *an inceptive particle.* 3, a certain member of the body (ಶರೀರವಭೇದ, ಶರೀರದ ಅವಯವದ ಭೇದ 150; *cf.* ಹನುಶಿ).

ಹನ್ತವ್ಯ hantavya. To be struck or killed, deserving death. See ಆ-.

ಹನ್ತಿ hanti. = ಪನ್ತಿ, etc. A line, a row, etc. (ಪನ್ತೆ, etc. Śs.; Bh. 1, 7, 14; 1, 12, 16; RÂm. 6, 12, 38; J. 12, 8). ಹನ್ತಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಊಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See ಹರಿಂ 1. — ಹನ್ತಿಕುಣ್ಟೆ. A kunṭe that is used on a threshing floor (S. Mhr.). — ಹನ್ತಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a row (Bh. 6, 9, 16). — ಹನ್ತಿ ಹಾವಣಿ. A rope to which bullocks are tied in a row for treading out corn on a threshing floor (My.).

ಹನ್ತೃ hantṛi. A murderer, slayer; a destroyer. (R.).

ಹನ್ತೆ hantĕ. Pride (ಬಿಂಕ, ಗಬ್ಬ, ಮುರ್ಕು, ಗರ್ವ Kk. 57; ಹಮ್ಮು, etc., ಗರ್ವ Ks.; *cf.* ಪನ್ನ, ಪಪ್ಪ, ಹಮ್ಮುಬ್ಬ).

ಹನ್ದರ್ handar. = ಪನ್ದರ್ (Śmd. 191), etc. A pandal, etc.

ಹನ್ದರ handara. 1. = ಹನ್ದರ್, etc. (ಪನ್ದರ, ಚಪ್ಪರ Nn. 143; ಜನಾಶ್ರಯ, ಮಣ್ಡಪ G.; C.). ಹನ್ದರದ ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟು (ಪರಿಶೃದ G.). ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಹನ್ದರವು ಎತ್ತರವಿದ್ದದಱಿನ್ದ ಎಷ್ಟು ಜಗಿದಾಗ್ಯೂ ಗೊನೆಗಳು ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಲುಕಲಿಲ್ಲವು (B. 2, 16). ಮದುವೆ ಮುಂಚೆ ಮುನ್ತಾದ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೂ ಹನ್ದರಗಳಿಗೂ ಮಾವಿನ ತೋರಣ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು (2, 52).

ಹನ್ದರ handara. 2. = ಅನ್ದರ2, ಹಂಗರು, ಹನ್ದರು. (My., not general).

ಹನ್ದರ handara. Tbh. of ಪಂಜರ1. (My.).

ಹನ್ದರು handaru. = ಹನ್ದರ2, etc. ಸೊಸೆಗೆ ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ, ಹನ್ದರಿಗೆ ಹಸಿ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಹನ್ದಿ handi. = ಪನ್ದಿ. A hog; a pig, a swine (ಕೋಲ, ಕ್ಕೋಡ, ಶೂಕರ, ವರಾಹ, etc. Hlā.; C.). ನೀರೊಳಗಣ ಹನ್ದಿ (ಶಂಕು Nr.). ಊರೊಳಗಿನ ಹನ್ದಿ (ಎಟ್ಟರ, ಗ್ರಾಮ್ಯಶೂಕರ Si. 342). ಕಾಡ ಹನ್ದಿ (ಎಕ್ಕಲ Čt. II, 36). ಹನ್ದಿಯ ಮುಖ (ಪೋತ್ರ, ಸೂಕರಾಸ್ಯ Nn. 151; ಪೋತ್ರ Mr. 487). ಹನ್ದಿ ಇಟ್ಟಿಂ or ಹನ್ದಿಟ್ಟಿಂ (Śmd. 63). ಹರಿಯು ಹನ್ದ್ಯಾದನ್ದು ಹರನು ತಿರಿದುಣ್ಣನ್ದು ಹರನಜನ ತಿರವಂದನ್ದು ಲಿಖಿತವನು ಬರೆದವರಾರು? (Sp.). ಹನ್ದಿಗೆ ಹಲವು ಮಜೆ, ಸಿವನಿಗೆ (*i. e.* ಸಿಂಹನಿಗೆ) ಒನ್ದೇ ಮಜೆ.—ಹನ್ದಿ ಹಾದವರಿಗೆ ಕಗ್ಗಲ್ಲು ಕಣ್ಣಿರೆ ಭಯ.—ಹನ್ದಿಗೆ ತೊಳದರೆ ಕೆಸರು ಬಿಡದು.—ಹನ್ದಿಯವರು ಹಾದರ ಮಾಡಿದರೆ ತಮಟೆಯವರು ದಣ್ಡಾ ತೆತ್ತರು.—ಹನ್ದಿ ಹಸಿನಯ್ದು ಈದರೂ ಒನ್ದೂ ಹಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.—ಹನ್ದೀ ಕೂಡ ಆಡಿ, ಕನ್ದ ಹೇಲು ತಿನ್ದನು.—ಹನ್ದೀ ಮೇಲೆ ಕೂತವ ಹೇಸಿಗೆಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ?—ವನ್ದನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹನ್ದೀ ಕಾಟ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಬಿನ್ದಿಗೆ ಒಡದರೆ ಹನ್ದಿಗೆ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ?—ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಹನ್ದಿ ಹಣವಡ್ಡ.—ಹೇಲೋಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಹನ್ದೀ ಕಾಟ (Prvs.). — ಹನ್ದಿಕೀರೆ. = ಕಱುಕಸಾಲೆ. (St. & Pl.). — ಹನ್ದಿಕೀಲಿ. The small screech-owl, said to grunt like a pig (My.). — ಹನ್ದಿಗೀಜಿ. = ಹನ್ದಿಕೀಲಿ. (My.). — ಹನ್ದಿ ಜೋಗಿ. A class of low-caste jōgis who feed and sell pigs (My.). — ಹನ್ದಿ ವಿಾನು. N. of a sweet-water fish (My.). — ಹನ್ದಿಯ ಗೆಡ್ಡೆ. A pignut (ಕಾಶೇರು, ಗಾಂಗೇಯ Nr.).

ಹನ್ದು handu. = ಹೆನ್ದು. To move, etc. (My.). ಜೆಪ್ಪೆ ಹನ್ದಿದರೆ ಇಪ್ಪೆ ಹಾಳುಪದು ಬಿಟ್ಟ್ಯಾತೇ? (Prv.). — ಹನ್ದಾಡು. -ಆಡು. To move about (ಅಲ್ಲಾಡು My.).

ಹನ್ದೆ handĕ. = ಪನ್ದೆ. A coward (ದರಿತ, ಭೀತ, ತ್ರಸ್ತ, ಭೀರು, ಕಾತರ Hlā.; ಭೀರು, ಭೀತ Mr. 233; ಕರೇಣು 487; ಹೇಡಿ Śm. 96; Bh. 1, 6, 34). ಆರಸಂಗಮ್ ಆರಿಗಂ ಪುಟ್ಟದ (o. r. ಪುಟ್ಟ) ರಾಜಸುತನೆನಿಸಿ ಹನ್ದೆಯುಂ ಲೋಭಿಯುಂ (Śmd. 138).

ಹನ್ನ hanna. *Passed as excrement, evacuated, excreted;* excrement, ordure.

ಹಪ್ತೆ haptĕ. A stated period at which a portion of a sum due is to be paid; the portion so paid, an instalment (My.; G. 175; Mhr., H. ಹಪ್ತಾ).

ಹಪ್ಪಳ happaḷa. = ಪಪ್ಪಳ q. v., etc. (RÂm. 5, 8, 69; C.; see Mr. s. ದುಗ್ಧಳ). ಹಪ್ಪಳಾ ತಿಮ್ಮುವವನಾದರೆ ಸಪ್ಪಳಾ ನುಂಗ್ಯಾನೇ?—ಹಪ್ಪಳಾ ಮುಖ್ಯಾಯೋಕೆ ಹೊಗ್ಗಾಲು ಹಾಕ ಬೇಕೇ?—ತಱುಗು ತಿನ್ನುವನ ಮನೆಗೆ ಹಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಹಪ್ಪಳಕಾರ. A spicy substance, or an alkali (soda), used in the preparation of happaḷas (My.; B. 4, 225). — ಹಪ್ಪಳದ ಎಲೆ. A thick-leaved half-shrubby erect herb, Bryophyllum calycinum Salisb. (Z.). — ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಣಿಗೆ. = ಅಪ್ಪಳ ಸಣ್ಣಿಗೆ. Happaḷa and saṇḍigĕ. ಮನೇ ತಿಮ್ಮುವನಿಗೆ ಕದ ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಣಿಗೆ (Prv.).

ಹಪ್ಪಳಿಗೆ happaḷigĕ. = ಹಪ್ಪಳ. (Ōpr. 8, 39).

ಹಪ್ಪು happu. A piece of flesh (see Mr. s. ಹಂಚು 1). ತನ್ನೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳದ ಮಕ್ಕಳು ನಾಯಿಬಾಯಿಗೆ ಹಪ್ಪ (Prv.).

ಹಬಸಿ habasi. An Abyssinian (My.; B. 4, 46; 5, 248; Mhr., H. ಹಪಶೀ, ಹಬಶೀ).

ಹಬು habu. Tbh. of ಪ್ರಭು (Śmd. 345 Mḍb.).

ಹಬೆ habĕ. 1. Tbh. of ಪ್ರಭೆ (Śmd. 345; Čt. II, 55; ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, ಮಿಂಚು, etc., ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25).

ಹಬೆ habĕ. 2. = ಹವೆ 1. Vapour: hot vapour, heat (My.; *cf.* ಆವಿ 1). ಹಬೆಗೆ ತಾಳದೆ, ಉರಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದನನ್ತೆ (Prv.).

ಹಬ್ಬ habba. Tbh. of ಪರ್ವ. A festival, a feast, a holiday (ಉತ್ಸವ Si. 458; C.; Bp. 28, 22; 40, 35). ಹಬ್ಬ ಹಸನಾಗಿರ ಬೇಕು, ಹಾಲು ಉಡಿಯ ಬೇಕು.—ಹಬ್ಬದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಬನ್ದ.—ಹಬ್ಬ ಊಟ, ಜಾತ್ರೆ ನೋಟ.—ಹಬ್ಬ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹಬೇ ಗಣ್ಡನೇ?—ಹಬ್ಬದ ಊಟ, ಹರಿವಾಣದ ವೀಕ್ಯ.—ಊರಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾದರೆ ನಾಯಿಗೆ ಲೊಳ್ಳೊಬ್ಬೆ.—ಬೊಬ್ಬೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಬ್ಬ ಆದೀತೇ?—ತಬ್ಬ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಬ್ಬದ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.—ಸಿಬ್ಬು ಇದ್ದವ ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಅದು ಒನ್ದು ಹಬ್ಬ ವೇ!—ಹಾಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಬ್ಬ ಮಾಡು (Prvs.). See ಹೂವಿನ-. — ಹಬ್ಬಗುಳ್ಳ. A prickly shrub with yellow berries, the Indian nightshade, Solanum indicum Lin. (Z.). — ಹಬ್ಬದ ಹೂವು. The flower of Artemisia indica (ದವನ Kk. 23; Śm. 27). — ಹಬ್ಬ ಹಬ್ಬ. rep. (Bp. 42, 9). — ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿವೆ. Feasts and full moons (My.).

ಹಬ್ಬಿಗ habbiga. A son-in-law, who is to be invited to every feast (ಅಳಿಯ Čt. I, 26).

ಹಬ್ಬಿಸು habbisu. To cause to spread or extend, etc. (Bp. 16, 20; My.).

ಹಬ್ಬು habbu. 1. = ಪರ್ಬು 1, etc. To spread (v. i.), to extend, etc.; to spread or run, as a creeper (C.; Bh. 1, 8, 1; 3, 13, 33). ಹಬ್ಬದ ಬಳ್ಳಿ (ವೀರು ಧ್, ಗುಲ್ಮಿನಿ Nr.). ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದ ಹೊದಲು (ಸೌಷ್ಠ Nn. 162). ಹಬ್ಬೋಣ (ಪ್ರಸರ B. 4, 97).

ಹಬ್ಬು habbu. 2. = ಪರ್ಬು 2, etc. The state of being spread, extended, lengthened or long. ಚಿಕ್ಕನ ಮೆಯ್ ಹಬ್ಬು (B. 3, 30). — ಹಬ್ಬುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Sparks that spread (RÂm. 4, 3, 9).

ಹಬ್ಬುಗೆ habbugĕ. = ಪರ್ಬುಗೆ. Spreading, extension, vastness (ವಿಸ್ತಾರ Nr.; Bh. 1, 8, 9; 1, 20, 56; 3, 11, 16; 6, 2, 6; J. 2, 1; 28, 46).

ಹಬ್ಬುವಿಕೆ habbuvikĕ. Spreading, etc. (My.; ಪರ್ಬುಗ G.).

ಹಬ್ಬೆ habbĕ. Cane, Calamus rotang, rattan (see T. & M. s. ಬೆತ್ತ; *cf.* ಆಬ್ಬೆ; ಪಬ್ಬೆ No. 8; ಪ್ರಬ್ಬಲಿ). ಹಬ್ಬೆಯ ಗಿಡು (ವೇತಸ, ರಥ, ಅಭ್ರಪುಷ್ಪ, ವಿದುಲ, ತೀವ್ರ, ವಾನೀರ, ವಂಜುಲ Nr.). ನೀರೊಳಗಣ ಹಬ್ಬೆ (ಪರಿವ್ಯಾಧ, ವಿದುಲ, ನಾದೇಯಿ, ಅಮ್ಬುವೇತಸ Nr.). ಹಬ್ಬೇ ಗಿಡ (ವೇತಸ, etc., ಪ್ರಬ್ಬುಲಿಚೆಟ್ಟು Si. 128).

ಹಮರಹ hamaraha. With (My.; H.).

ಹಮಾಂ hamāṁ. All, together. — ಹಮಾಂಕೋಮು. All the tribes, all classes (My.; H.). — ಹಮಾಂಜನಸು. All kinds of articles (My.; H.).

ಹಮಾಲ hamâla. A bearer (of a palanquin, etc.); a porter (B. 5, 256; Mhr., H.).

ಹಮೀರ hamîra. = ಅಮೀರ. An emir, a nobleman, a grandee; a valiant man (My.). ಹಮೀರನಾದ ವೀರನು (ಶೂರ, ವೀರ, ವಿಕ್ರಾನ್ತ Si. 283).

ಹಮೇಷಾ hamêshâ. Always, ever (My.; Br.; Mhr., H. ಹಮೇಶಾ).

ಹಂಪ hampa. = ಪಂಪ No. 2. N. of a Kannaḍa author (Śmd. 4).

ಹಂಪು hampu. = ಹಪ್ಪು. See Mr. s. ಹಂಪು 1. *Cf.* ಪಂಪ No. 1?

ಹಂಪೆ hampĕ. = ಪಂಪೆ, q. v. ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಕೊಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಲೇಸು.—ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಿಗೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ? (Prvs.). — ಹಂಪುಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (My.). — ಹಂಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಹಂಪೆಯಾಳ್ದ. -ಆಳ್ದ. N. of a Śivaliṅga at Hampĕ (Grj. 8, 47). — ಹಂಪೆವಿರೂಪಾಕ್ಷ. = ಹಂಪೆಯಾಳ್ದ. (My.).

ಹಂಬಲ hambala. = ಪಂಬಲ್ q. v., etc. (ಚಿನ್ತೆ G.; My.). ಆಹಾ! ಮಱುಗಳನ್ನು ಹಂಬ್ಲಲದನ್ತ ಕಾಯುವ ಗುಣವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಪ್ಪು ಇಟ್ಟದ್ದಾನಲ್ಲವೇ? (B. 2, 6). ಹಂಬಲ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಮತೆ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ.—ಸೊರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಸೊನೇ ಹಂಬಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹಂಬಲಿಸು hambalisu. = ಪಂಬಲಿಸು, q. v. To feel desire, to long, etc. (C.; ಚಿನ್ತೆ ಮಾಡು, ದುಃಖಿಸು G.). ಹಂಬಲಿಸುವನ್ನ (ಉತ್ಕ G.). ದಾರೀ ನಡೆದು, ದಣಿದು, ಮುನ್ನಡ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲಾಜದೆ, ಹಸಿವೆಯಿನ್ದ ಹಂಬ್ಲಲಿಸುತ್ತ ಒನ್ದು ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಣ್ಡನು (B. 3, 125). ಅವ್ಬಲಿಗೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹಂಬ್ಲಲಿಸುವದು ಯಾಕೆ?—ತಮ್ಬು ಒಳ್ಳೀದೇ, ಸರಿ; ನೆರಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಾ ಹಂಬ್ಲಲಿಸ ಬೇಕು.—ನಿಮ್ಬೀ ಹಣ್ಣಾದರೆ ಹಂಬ್ಲಲಿಬಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ಒಮ್ಬು ಹೊಜುವವನ ಸಂಗಡ ಹಂಬ್ಲಲಿಬಿದರೆ ಇಮ್ಬು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). ವೈಘು ನವನ್ನು ಕುಜಿತು ಹಂಬ್ಲಲಿಸಿ ಕೂಗಿ ಮೊಜಿಯಿಡುವದು (ಆಶ್ವಾರಣೆ Si. 57). See J. 19, 23; 24, 47; 26, 34. **2,** to mind, to regard with attention, to heed (J. 28, 56).

ಹಂಬಲು hambalu. = ಹಂಬ್ಲಲ, etc. (My.). ಅಮ್ಬು ತಾಗಿದರೂ ಹಂಬ್ಲಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ತುಮ್ಬಾ ಹೊಯ್ದರೂ ಹಂಬ್ಲಲು ಹೋಗದು.—ದೊಮ್ಬಿಗೆ ಹೋದವನು ಕರೀರದ ಹಂಬ್ಲಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಲೇಸು (Prvs.).

ಹಂಬು hambu. = ಅಂಬು 3. A creeper (ವಲ್ಲಿ Si. 480; My.); a rope (for hanging). ದೊಮ್ಬಿಸಾಕ್ಷಿ ಹಂಬ್ಲಿಗೆ ಕಾರಣ (Prv.).

ಹಮ್ಮದ hammada. Loss of consciousness or of the control of the mental functions, fainting, swooning, stupor, torpor (ಭಯವಸ, ಮುಚ್ಚೆ, ಮೂರ್ಛೆ Ks.; Čpr. 5, after 19; *cf.* M. ಪರುಬ್ಬು, to be perplexed, ಪಲ್ಬಿರಿ, intoxication?). — ಹಮ್ಮದಬ್ಬೀಗು. -ಂ-ಪ್ಪೀಗು. To be stupefied, to faint, etc. (from fear, grief, etc., Grj. 1, after 131; 4, after 120; Rśv. 5, after 55; Śśv. 2, 10; 4, 136). ಹಮ್ಮದಬ್ಬೀದಂ (ಮೂರ್ಚೀದಂ Čt. II, 111).

ಹಮ್ಮಯಿಸು hammayisu. = ಹಮ್ಮಯ್ಸು. To faint, to swoon, to be stupefied, etc. (Bp. 13, 3; Rśv. 13, after 104).

ಹಮ್ಮಯ್ಸು hammaysu. = ಹಮ್ಮಂಬಿಸು. (Râm. 3, 8, 71; J. 4, 22; 18, 54; 19, 16; 23, 51; 24, 44; 31, 53. 63).

ಹಮ್ಮಾಣಿ hammâṇi. = ಹಮ್ಮಣ್ಣಿ. A long and narrow money-bag or purse (B. 4, 169; Mhr. ಹಮಣೀ).

ಹಮ್ಮೀರ hammîra. N. of a country (Bp. 6, 19).

ಹಮ್ಮು hammu. 1. To make ropes (ರಜ್ಜುಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; T. ಪಮ್ಬು, to sew; ಪಮ್ಬು, ಪಮ್ಮು, to tack, or pin, a seam before it is sewed).

ಹಮ್ಮು hammu. 2. Pride, conceit (ಬೆಜಿತಿಪ್ಪಡು Čt. I, 44; ಹನ್ತೆ, etc., ಗರ್ವ Ks.; C.; Bp. 1, 58; 30, 10; 42, 17; 46, 15; 55, 33; T. ಪಮ್ಬು, to extend = ಪರವು; to increase; to rise, to get up = ಎದು; *cf.* ಪಬ್ರು 1 & 2, and see ಹನ್ತೆ). ಹಮ್ಮು ಮುಜಿದ ಮೇಲೆ ಗುಮ್ಮನಾದ.—ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಹಮ್ಮು ಳಳ ಕೊಣ್ಡ.—ಬಿಮ್ಮಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಹಮ್ಮು ಹೋಗದೇ? (Prvs.).

ಹಮ್ಮುಗಾತಿ hammu-gâti. A proud woman (My.).

ಹಮ್ಮುಗಾಪಿ hammu-gâra. A proud man (My.).

ಹಮ್ಮುಗೆ hammugĕ. A rope, a band (Č. Bp. 41, 46; Bh. 8, 24, 25). ಹಮ್ಮುಗೆಯ ಕುಣಿಕೆಗಳು (ಸಂಕಟಿಕ Mr. 292).

ಹಯ್ hay. A child. (T. ಪಜ). See ಹಯ್ಕಳು.

ಹಯ haya. *A horse* (ಕುದುರೆ Nn. 8). 2, the number seven (that being the number of the horses of the sun, ಏದು Mr. 347). See Prv. s. ಹಸ್ತಿ.

ಹಯಗ್ರೀವ haya-grîva. N. of a daitya who seized and carried off the vêdas. (Bhâgavata 8, 23, 17). 2, N. of a form of Vishṇu.

ಹಯಘೋಷ haya-ghôsha. Neighing. See ಕಳಿಪು.

ಹಯಜ್ಞತೆ haya-jñatĕ. Knowledge of horses and their management, horsemanship. (My.).

ಹಯತತಿ haya-tati. The number seven (Čh.).

ಹಯಧ್ವನಿ haya-dhvani. Neighing. See ಕಳಿರ್.

ಹಯನ hayana. *A covered carriage or palanquin* (ರಥದ ಹರಿ Hlâ.).

ಹಯನಿಕರ haya-nikara. The number seven (Čh.).

ಹಯನು hayanu. = ಪಯು 2, ಹಯ್ನು, etc. Milk and all that is made of milk, as curds, butter, etc. (My.). 2, a milch cow. See Sp. s. ಗೊಡ್ಡು. 3, water: the crop that is raised by means of tank water of which the planting begins in January (My.). See Prv. s. ಹೊಗದು. — ಹಯನುಗದ್ದೆ. Lands for raising the hainu crop (My.). — ಹಯನುಬತ್ತ. The paddy of the hainu crop (My.). — ಹಯನುಬೆಳೆ. The growing hainu crop (My.).

ಹಯಪರಿಕರ haya-parikara. A horse-girth. See ಬಿಗಿ.

ಹಯಪುಚ್ಚೆ haya-pučči. *The plant Glycine debilis* Lin.

ಹಯಪ್ರಾಸ haya-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಹಯಮಂಡಲಿ haya-mandali. A ring or circular motion of horses. See ವೇಡೆಯು.

ಹಯಮಾರ haya-mâra. *The fragrant oleander, Nerium odorum* Ait. See ಕಣಗಲು.

ಹಯಮಾರಕ haya-mâraka. *The fragrant oleander.* See ಕಣಗಿಲೆ.

ಹಯಮೇಧ haya-mêdha. The horse-sacrifice. (J. 2, 47. 55; 14, 31; 20, 2).

ಹಯರಕ್ಷೆ haya-rakshĕ. The guarding or watching of a horse or of horses (J. 10, 17).

ಹಯವದನ haya-vadana. (= ಹಯಗ್ರೀವ). N. of a form of Vishṇu (My.).

ಹಯವಾಹನ haya-vâhana. Rêvanta; Kubêra. (R.).

ಹಯವ್ರಾತ haya-vrâta. The number seven (Ch.).

ಹಯಾಗಮನ haya-âgamana. The arrival of a horse (J. 17, 19).

ಹಯಾರೂಢ haya-ârûḍha. Mounted on a horse; a horseman, a rider. (J. 7, 8; 29, 39; 31, 43).

ಹಯಾರೋಹ haya-ârôha. *Mounted on horseback, a rider;* horsemanship, riding.

ಹಯಾರ್ಜುನರುಕ್ haya-arjuna-ruk. Shining like white horse (Bp. 38, 1).

ಹಯಿಲು hayilu. = ಅಯಿಲು q. v., ಅಯ್ಲು, ಹಯ್ಲು. Bewilderment, etc. (My.).

ಹಯಿವ hayiva. = ಹೈವ, q. v.

ಹಯ್ಕಳು haykaḷu. (fr. ಹಯ್). = ಹಕ್ಕಳು. Male or female children (My.; T. పిలగళ్; see పసుళి, etc.).

ಹಯ್ದ hayda. A boy (My.).

ಹಯ್ನ hayna. = ಹಯನು, ಹಯ್ನು. ದನ ಕಱುಗಳು ಬಹಳ ಇದ್ದವ, ಹಯ್ನವೂ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು (B. 4, 220). ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನದ ನೆರನಾಡುಗಳ ಕೆಲವು ಜನರಿಗೆ ಹಯ್ನವು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (5, 20).

ಹಯನ್ನು haynu. = ಹಯ್ನು, etc. (C.). ಜೋಳದಾ ಜೋನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಾ ತೊಗೆಯಾಗಿ, ಕಾಡಿಮ್ಯೆ ಕಱದ ಹಯ್ನಾಗಿ, ಬೆಳವಲದ ಹವಣಂ ನೋಡು! (Sp.). ಆಕಳ ಹಯ್ನು ತುಸು, ಅದಾಗ್ಯೂ ಬಹು ಆರೋಗ್ಯವು (B. 1, 21).

ಹಯ್ಯಂಗವೀನ hayya-ṅ-gavîna. = ಹೈಯಂಗವೀನ, q. v. (ನವ ನೀತ, ಬೆಣ್ಣೆ Mr. 183).

ಹಯ್ಲು haylu. = ಹಯಿಲು, etc. (My.).

ಹರ hara. 1. (fr. ಹರೆ 1). Spread, extent: broadness, breadth (C.). ಆಲದ ಎಲೆಗಳು ಹರವಿರುವದಱಿನ್ದ ಪತ್ರಾವಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 2, 22). ಒಣ್ಣೆಯ ಅಂಗಾಲು ಹರವಾಗಿ, ಬಹು ಮೆತ್ತಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 64). ಒನ್ದು ಹರವಾದ ಹಲಿಗೆ (4, 225). **2,** spreading, becoming public. See ಹರವಡಿ.

ಹರ hara. 2. (fr. ಹರಿ 1). = ಹರಿ 3, ಹರು, ಹರ್. Running, etc.; flowing. — ಹರದಾರಿ. = ಆರದಾರಿ. The way or distance a man can run, three English miles (My.; B. 3, 65; ಕಿತ್ತೀತ G.; Tē. పరుగు). ಎರಡು ಹರದಾರಿ (ಗವ್ಯೂತಿ G.); ನಾಲ್ಕು ಹರದಾರಿ (ಯೋಜನ G.). — ಹರದಾರಿಯಳತೆ. -ಆಳತೆ. The measure or distance of a haradâri (Bp. 26, 32). — ಹರ ನಾಳಿಗೆ. = ಹರಿ-. A gutter, etc. ನೀರ ಹರನಾಳಿಗೆ (ಕಾಷ್ಠಾಮ್ಬುವಾಹಿನಿ, ಪ್ರಣಾಲ G.).

ಹರ hara. 1. Bringing, conveying, carrying; taking, seizing; captivating; removing, taking away, depriving of; dividing; destroying; a seizer, etc. See ಕಾಮ-, ಪುರ-, ಪ್ರ-, ಪ್ರಾಣ್ರ-, ಪ್ರಾಣ-, ಮನೋ-, ವಾರ್ತಾ-, ಸನ್ಧೇಶ-. **2,** *Śiva.* 3, force, etc. (ಪ್ರಸರ, ಬಲುಹು Mr. 461; perhaps mistake for ಹಠ). 4, sign of a metrically long syllable (Ch.; Mr. 363). 5, the number eleven (Ch.). ಕರ್ಮದಿನ್ದವೆ ಹರನು ಚರ್ಮವ ತಾನುಟ್ಟನು, ಹೊಮ್ಮರಾಳನ್ ಅಜನ್ ಆದನು, ಗೋವಿನ್ದನ್ ಎಮ್ಮೆಯ ಕಾದಂ (Sp.). ಸಿರಿಯಿದ್ದವಗೆ ನರೆ ಬನ್ದರೆ ಹರನಾದಾನೇ? (Prv.).

ಹರ hara. 2. Tbh. of ಪರ 1. See ಹರವಸ.

ಹರ hara. 3. Every (My.; Mhr., H.).

ಹರಕತ harakata. = ಹರಕತ್ತು. ಹರಕತ ಮಾಡೋಣ (ವಾರಣ Ch.).

ಹರಕತ್ತು harakattu. Opposition; any measure or act in prevention; hindrance (My.; Mhr., H. ಹರಕತ).

ಹರಕಾರ harakâra. A courier (Mhr., H. ಹರಕಾರಾ; Br., R.).

ಹರಕೆ harakĕ. = ಪರಕೆ 1, etc. A blessing, a benediction (స్వస్తి, ఆశిస్ Nr.; Bp. 4, 46; 5, 37; 32, 13. 43; 46, 17. 37; ఆశిస్, ఆశీర్వాద G.). **2,** a vow (My.; దేవరಿಗೆ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಕುಱಿ ಕೋಳಿ ಮುನ್ತಾದ್ದು ಕೊಡುವದು S. Mhr.). — ಹರಕೆ ಕಟ್ಟು. To tie money or ornaments in cloth coloured with turmeric and put them before an idol, vowed as a gift in case of delivery or recovery (My.). — ಹರಕೆ ಕೊಡು. To give a blessing, to bless (B. 5, 126. 165). 2, = ಹರಕೆ ತೀರಿಸು (My.). ಹರಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಹರಿಯೋದು ಸಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.—ದೊರಕುದರೆ ಹರಕೇ ಕೊಡ ಬಹುದು (Prvs.). — ಹರಕೆಗೊಳ್. = ಪರಕೆಗೊಳ್. (Bp. 13, 7; 46, 43). — ಹರಕೆ ತೀರಿಸು. To make over to an idol what has been vowed (My.). — ಹರಕೆ ಮಾಡು. To make a vow, to vow (My.). — ಹರಕೆ ಹರಸು. = ಹರಕೆ ಮಾಡು. (My.).

ಹರಗಣ hara-gaṇa. A class of Kannaḍa metrical feet (Ch.).

ಹರಗಣಿ haragaṇĕ. The act of removing superfluous standing corn by means of the kunṭĕ (My.).

ಹರಗಿರಿ hara-giri. Kailâsa. (Bp. 44, 43; Bh. 1, 14, 5).

ಹರಗು haragu. 1. To do work with regard to corn (సస్యక్రియే Śmd. Dh.): to remove superfluous standing corn by means of the kunṭĕ (My.); to clean (a field) by removing the grass, weeds, etc. from it with the kunṭĕ before sowing (S. Mhr.). ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಲ ಹರಗುವ ದಕ್ಕೆ ಹಜ್ಜುತ್ತಾರೆ (B. 3, 18). ಅವರಿಗೆ ಹೋಲಾ ಹರಗುವದೂ ಬಿತ್ತುವದೂ ಅವ್ಯವಿಲ್ಲ (3, 111). ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹರಿಗಿ, ಆದಱಿಂಗೆ ಬಿತ್ತಾಲಾಗಿ (5, 129). ಹರಗದ ಹೊಲ (ಅಪ್ರಹತ); ಹರಗಿದ ಹೊಲ (ಕೃಷ್ಟ); ಮೂಱು ಸಾರೆ ಹರಗಿದ ಹೊಲ (ತ್ರಿಹಲ್ಯ G.).

ಹರಗು haragu. 2. The act of doing work with regard to corn, etc. — ಹರಗುವಾಳ್. -ವಾಳ್. (Śmd. I). The iron used for it.

ಹರಟು haraṭu. To talk idly, to prate, to blab (My.; T. ఆరట్టు, ఆఱట్టు).

ಹರಟೆ haraṭĕ. = ಅರಟೆ. Idle talk, prate, jabber, babble (C.; T. ఆలట్టు; see రచ్చే). ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹಾಬಿಹರಟೆ ಯಾಕೆ?—ಒರಟಿನಿನ್ದ ಹರಟೆ ಉಣ್ಟಾಗುವದು (Prvs.). ಹರಟೆಯಿನ್ದ ಹೊತ್ತು ಕಳವೆ ನಾ (Dp. 29, 2). — ಹರಟೆ ಕೊಚ್ಚು. = ಹರಟು. (B. 4, 49. 194; 5, 96). — ಹರಟೆಮಲ್ಲ. A male great prater, etc. (My.). — ಹರಟೆಮಲ್ಲಿ. A female great prater, etc. (My.).

ಹರಟೆಗಾಲಿ haraṭĕ-gâra. An idle talker, a tattler, a prater (My.).

ಹರಡಿ haraḍi. = ಹರಡು 3, etc. The protuberant ends of the radius and ulna above the wrist; the ankle; the wrist. (My.). **2,** a bracelet for the wrist composed of alternate gold and coral beads (My.). — ಹರಡಿಗುಣ್ಡು. = ಹರಡಿ No. 2. (My.).

ಹರಡು haraḍu. 1. = ಪರಡು 2, etc. To spread, etc. (v. t., ప్రసారణ, ప్రసార Śmd. Dh.; My.); to spread,

etc. (v. i., My.). ಹರಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಎಸ್ಟೇಟರ, ಎಸ್ಟೇಮರ, ಪ್ರಸಾರಿ, ಎಸಾರಿ Si. 361); ಬಹಳವಾಗಿ ಹರಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಪ್ರಪಂಚ, ಎಸ್ತರ 412).

ಹರಡು haraḍu. 2. = ಪರಡು 3. To scratch with the fingers or nails, to claw (ಅಂಗುಲಿಖನನ ŠmḍDh.).

ಹರಡು haraḍu. 3. = ಪರಡು 4, ಹರಡಿ, ಹರಡೆ 2. The ankle (ತಲೀರಾಂಗಭೇದ, ಗುಲ್ಫ ŠmḍDh.; ಘಿಂಟ್ಣಿಕ, ಗುಲ್ಫ Hlâ., Mr. 332; Bp. 39, 34; My. exactly = ಹರಡಿ No. 1). ಪಾದದ ಹರಡುಗಳೆರಡೂ (ಘಿಟಕೆ, ಗುಲ್ಫ); ಆ ಹರಡುಗಳೊಳಗಣ ಮೆಯಿ (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ Nr.).

ಹರಡೆ haraḍĕ. 1. = ಪರಡೆ. The Numidian crane (ಕರ್ಕರೇಟು, ಕರೇಟು Nr.; ಗುಳ್ಳಿ Mr. 175; Bh. 1, 20, 53; 3, 4, 33; Tĕ. ಪೆಗ್ಗಡಿ). ಹರಡೇ ಹಕ್ಕಿ (ಜೋಹವ್ಯಕ್ಷ, ಕಂಕ Si. 172).

ಹರಡೆ haraḍĕ. 2. = ಹರಡಿ, etc. ಹೆಜ್ಜೇ ಹರಡೆ (ಘಿಟಕೆ, ಗುಲ್ಫ Si. 207). **2,** = ಹರಡಿ No. 2 (S. Mhr.).

ಹರಡೆ haraḍĕ. = ಆರಳೆ, ಆಲ್ಡಿ, ಹರ್ಡೆ, ಹಲ್ಡೆ. The ink-nut tree (= ಆಣಿಲೆ My.; H.).

ಹರಣ haraṇa. 1. Taking; accepting, receiving; making an agreement (ಸನ್ಧಿಕೃತ್ಯ, ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ, ಸನ್ಧಾನ ಮಾಡುವುದು Nn. 165). 2, seizing, carrying off or away, removing; *stealing;* withholding, annulling. 3, killing (ಕೊಲೆ 165). 4, disregarding; what is undesirable (ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಂ ಬಾರದುದು, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯ 165). 5, *a nuptial present.* 6, a gift to a student at his initiation.

ಹರಣ haraṇa. 2. Tbh. of ಪ್ರಾಣ (ŠmḍDh. 336; ಪ್ರಾಣ, ಜೀವ Nn. 165; Bp. 4, 63; 5, 66; 30, 24; 45, 3; B. 1, 25). ಹರಣ ಉಬಿಯೋಣವಾದರೆ ಮರಣಕ್ಕೆ ಅಂಜೆನು.—ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಹರಣ ಉಬಿಸಲಿ! (Prvs.). — ಹರಣಕೆ ಹರಣಂ ತರ್. To give (one's) life for the life (of another, Bp. 13, 13). — ಹರಣ ಕೊಡು. To restore life (Bp. 46 sum.; 46, 78; 50, 61). 2, to give one's life (13, 13). — ಹರಣಂಗಳೆ. -ಂ-ಕಳೆ. To give up one's life, to die (Šśv. 3, after 35). — ಹರಣದ ಹರಣ. The life of life (Bp. 15, 31). — ಹರಣ ಪಡೆ. To obtain life (Bp. 32, 50; 37 sum.; 47 sum.; 50, 20). — ಹರಣವೀ. -ಈ. To restore life (Bp. 28, 68). — ಹರಣವೊದಗಿಸು. -ಒದಗಿಸು. To restore life (Bp. 54, 74). — ಹರಣ ಹಿಡಿ. To keep one's life, to remain alive (Bp. 42, 32).

ಹರಣಿದೇಹಾರ್ಥ haraṇa-dêha-artha. Life, body and property (Bp. 39, 17).

ಹರತಾಳ haratâḷa. Tbh. of ಹರಿತಾಲ. Yellow orpiment (Ćb. 170; Mhr.).

ಹರತೆ haratĕ. (= ಪರಗಣಿ). The act of removing superfluous standing corn by means of the kuṇṭĕ (My.).

ಹರದ haradu1-a3. = ಪರದ. A dealer, a trader, a merchant (ಪಣ್ಯಾಜೀವ, ವಣಿಜ್, ಪ್ರಾಪಣಿಕ, ನೈಗಮ, ವೈದೇಹ Hlâ.; ವೈದೇಹಕ, ಸಾರ್ಥವಾಹ, ನೈಗಮ, ವಾಣಿಜ, ವಣಿಜ್, ಪಣ್ಯಾಜೀವ, ಪಣಿಕ, ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕ Nr.; Bp. 8, 9; 25, 27; Râm. 5, 8, 49). ಪಡಿಯಾಸೆ ಹರದಂಗೆ, ನುಡಿಯಾಸೆ ವೇಶಿಗೆ, ಜಿಡಿಯಾಸೆ ಬೂದಿಗೊರವಗೆ, ಹಾದರಕೆಯೆಡೆಯಾಟದಾಸೆ (Sp.). ಹರದನ ಕುದುರೆಗೆ ಹಜಕುಜೀನ.—ಹರದರ ವರಾತ ಎನ್ದು; ಹರವಿಯಲ್ಲಿ ತಲೇ ಆಡಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಬಾರದ ಬರಹ ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಪಜಪಿ ಹೇಮಿಲ ವನಿಗಾದರೂ ಹರದನ ಹಂಗು ಬೇಕು.—ಸುತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಹರದ, ಅತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಯ್ದುನ (Prvs.). — ಹರದನ ಹಳ್ಳಿ. N. of a village in Mysore (My.).

ಹರದಿಕೆ haradikĕ. Trade, traffic (ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಣಿಜ್ಯೆ Nr.).

ಹರದು haradu. 1. Trade, traffic (ವಣಿಜ್ಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಣಿಜ್ಯೆ Hlâ.; ವಾಣಿಜ್ಯ Mr. 346). See ಎಲೆವರದು. — ಹರದು ಗೆಯ್. = ಪರದು-. To trade (ವ್ಯೇಹಾರವಂ ಮಾಡು ŠmḍDh. 240 Cm.).

ಹರದು haradu. 2. = ಹರೆದು. P. p. of ಹರೆ 1. (My.).

ಹರಪ್ರಿಯ hara-priya. Kubêra (Čpr. 9, 68).

ಹರಯ haraya. = ಹರೆಯ. Tbh. of ಪ್ರಾಯ (ŠmḍDh. 336).

ಹರವಡಿ hara1-paḍi1. The state of becoming public or manifest; manifestation; display, parade (ಗಾಢಣ, ಜೋಹಿಲ್, ಪ್ರಕಟ Kk. 52).

ಹರವರಿ hara1-pari3. = ಹರವಡಿ. (ಗಾರಣ, ಜೋಹಿಲ್, ಪ್ರಕಟ Ša.). ಹರಿಣಂಗಳ ಹರವರಿ (Čpr. 5, 45).

ಹರವಸ hara-vasa. Tbh. of ಪರವಶ (ŠmḍDh. 342). Loss of self-control or consciousness, etc. (ಮುಚ್ಚೆ, ಮೂರ್ಛೆ Kk. 31; ಮುಚ್ಚೆ, ಜೊಂಗುಳಿ, ಮೂರ್ಛೆ Šm. 56; Čpr. 6, 84; 8, 71).

ಹರವಿ haravi. = ಪರವಿ, ಹರಿಬಿ, ಹರಿವಿ, ಹರುಬಿ, ಹರುವಿ. An earthen water-vessel of the form of the kŏḍa, but larger (ಘಟಿ, ಕರ್ಕರ Hlâ.; ಘಟಿ, ಕರಿರ Mr. 209; ಘಟಿ, ಪರವಿ Nr.; ಆಲಂಜರ G.; C.; Bp. 10 sum.; 14, 12; 22, 64; 30, 14; 38, 33; 51, 57; 55, 29; Bh. 1, 10, 25. 30). ಹರವಿಯ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಅಗಳು ನೋಡಿದರೆ ಸರಿ.—ಮುರುವಿಗೆ ಬಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹರವಿಗೂ ದರಿದ್ರವೇಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಹರದ.

ಹರವು haravu. (= ಹರಹು 1), ಹರ್ವು 1. To spread (v. i., My.). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರವಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ (ಸಮ್ಮೋರ್ಖನ, ಆಫಿವ್ಯಾಪ್ತಿ Si. 387). ಹರವಿದನ್ಯಾದ್ದು (ಕೀರ್ಣ, etc. Dhw.). **2,** to spread, to spread out (v. t., My.; B. 3, 106; 4, 158).

ಹರಸಮಯ hara-samaya. A śaiva congregation (Bp. 50, 22).

ಹರಸು harasu. = ಪರಸು, ಹರಿಸು. To bless (as a devotee blesses Śiva, Bp. 9, 36; as a yati a śivabhakta, 32, 14. 43; as a śivabhakta others, 32, 50; 46, 7. 10. 14. 15. 16; as Śîtâ Hanumat, Râm. 5, 8, 89; as parents their children, Prll. 3, 12. 26; Bh. 1, 10, 26; B. 1, 6; as a blind man his benefactor, B. 3, 124; as a king his relations, Bh. 2, 13, 10; see Bp. 32, 44; according to My. use the giver of a blessing always ought to be either older or of a higher position than the receiver of it). **2,** to make a vow (Bp. 48, 18; Bh. 1, 13, 3; ದೇವರಿಗೆ ಹರಸುವದು My.). ಹರಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ, ತಿರಿದು ಮ್ಪೋದು ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ.—ತನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ತಾನೇ ಶರಣು ಮಾಡಿ ಹರಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹರಸುವುದು (ಸ್ವಸ್ತಿ, ಆಶೀರ್ವಚ, ಆಶೀರ್ವಾದ Nn. 138).

ಹರಸು harasu. (= ಆರಸು?). — ಹರಸುಪಾದರೀ ಗಿಡ. (ಪಾಟಲಿ, ಅಮೋಘೆ, ಕೃಷ್ಣವೃನ್ತೆ, etc. Si. 134).

ಹರಹು harahu. 1. = ಪರಪು, (ಹರವು). To spread, to spread out or about (v. i. and v. t.; see Grj. 9, 62; Bp. 58, 50; Bh. 3, 23, 10). ಹರಹಿದನ್ಯಾದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಕೀರ್ಣ Nn. 108); ಹರಹಿದುದು (ವಿತಾನ, ಪ್ರಸರ 115). ಹರಹಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ವಿಸ್ಮೃತ, ವಿಸ್ತೃತ, ತತ); ಅಗಲಕ್ಕೆ ಹರಹಲು ಪಟ್ಟುದು

(ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರಸೃತ Nr.). ಗಿಡ ಮನೆ ನೀರು ಮುನ್ತಾದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತು ಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹರಹುತ್ತೇನೆ (B. 3, 27).

ಹರಹು harahu. 2. Spreading, extension, expanse, vastness (Bh. 1, 12, 6; 3, 11, 16; Râm. 4, 7, 9; J. 33, 4). — ಹರಹುಗೆಡು. -ಕೆಡು. To become devoid of extension (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).

ಹರಹು harahu. 3. (= ಪರಿವು, ಹರಿವು 1). Running, flowing, flow, current. ನೀರ ಹರಹು (ಆರ, ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, ಓಘ, ವೇಣಿ Mr. 415). — ಹರಹುಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. A current to be checked. ಹರಹುಬತ್ತಿದುದು, that by which a current is checked: a dam (ಆಧಾರ Mr. 416).

ಹರಳಿಗ haraḷiga. = ಪರಳಿಗ, q. v. (ಜಾರ Śmd. II).

ಹರಳು haraḷu. = ಪರಲ್, etc., ಹಳ್ಳು 1. A nodule, a pebble, a stone, grit (ತರ್ಕರೆ Nr.; ಉಪಲ Nr.; My.; B. 4, 151). 2, that which bears kernels: the castor-oil plant, Palma Christi, Ricinus communis (My.). 3, the tree Terminalia tomentosa (? ಹೊನ್ನೆ Mr. 134). ಮೂತ್ರದ್ವಾರದಿನ್ದ ಹರಳು ಬೀಡುವ ರೋಗ (ಅಶ್ಮರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ G.). ದುರುಳನ ಕಣ್ಣಿರೆ ಹರಳು ಚೆಲ್ಲ ಬೇಕು. — ಒಳಲ್ಲಿ ಹರಳು ಹುರಿದರೆ ಆರಳು ಆದೀತೇ? (Prvs.). — ಹರಳಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಹರಳು No. 2 (playfully used). See Prv. s. ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ. — ಹರಳುಗಿಡ. = ಹರಳು No. 2. (ವ್ಯಾಘ್ರಪುಷ್ಟ, ಗನ್ಧರ್ವಹಸ್ತಕ, ಏರಣ್ಡ, ವರ್ಧಮಾನ, etc. Si. 134. 148). — ಹರಳುಗುಣಮನೆ. A tablet with fourteen holes for a game played with pebbles, etc. (My.). — ಹರಳುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A ring set with one or more precious stones (My.; Si. 220). — ಹರಳುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. = ಹರಳುಂಗರ. (Bh. 1, 6, 37). — ಹರಳು ಹರಳು. rep. (B. 3, 45; 4, 204). — ಹರಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Castor oil; lamp oil (as it is frequently used for burning in lamps, My.; Si. 134).

ಹರಳೆ haraḷe. = ಅರಳೆ 2, etc. (My.).

ಹರಳ್ಚು haraḷcu. To cause hinderance or opposition to the eye, to annoy or trouble the eye (ನೇತ್ರವಿರೋಧಕರಣ Śmd. Dh.).

ಹರವಬಿ harâbi. = ಆರಾಬಿ. Broad, etc. (My.; H.).

ಹರವಮಿ harâmi. A wicked, vile woman (My.). 2, vile, base, villainous (Mhr., H. ಹರಾಮಿಯಾ).

ಹರವಮು harâmu. Unlawful; wicked, wrong; vicious, vile (My.; Mhr., H. ಹರಾಮು); forbidden. — ಹರವಮುಕುದುರೆ. A vicious or restive horse (My.).

ಹರವಮುತನ harâmutana. Wickedness, etc. (My.).

ಹರಿ hari. 1. = ಪರಿ 1 q. v., etc. To run; to flow; etc. (ಧಾವನ Śmd. Dh.; Bp. 32, 20; 45, 28; 57, 2; J. 22, 36; 28, 16; Bh. 2, 4, 9. 11; C.). ಹರಿದು ಮುತ್ತುಹ (ಅಭ್ಯವಸ್ಯನ್ದನ, ಅಭ್ಯಾಸಾದನ); ಬೇಗದಿನ್ದ ಹರಿತಾನು (ತರಸ್ವಿ, ತ್ವರಿತ, ವೇಗಿ, ಪ್ರಜವಿ, etc.); ಹರಿದು ಹೋಪಾತನು (ಅತಿಜವ, ಜಂಘಾಲ); ಒಡಿತು ಹರಿವ ಹಳ್ಳ (ಸ್ರೋತಸ್); ನೀರ ಹರಿಯಲೀಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ಉದಕ ಹರಿನ ಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಣಾಲಿ Nr.). (ಆನೆ) ಹರಿವುದು (ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ); ಸುತ್ತುಂಗರಲು ಹರಿದ ಕುಡಿವ (ಅನ್ತರೀಪ Hlâ.). ಹಿಂದು ಪಾವವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುದಿಗೆ ಕರಗೊದೇ ಪಾವ? (Sp.). ನಿಲ್ಲದೆ ಆತಿ ಹರಿವವಂ (ಜಂಘಾಲ, ವೇಗಿ Mr. 234). — ಹರಿ ಪಾತು. -ಆಡು. To run about (in a battle, J. 25, 46); to move about (as blood in the body, B. 3, 35; 4, 133); to creep about (as a serpent, Dp. 63, 3; B. 3, 97; as an ant, B. 4, 64). ಹರಿದಾಡುವ ಮನಸು (ಚಿತ್ತವಿಪ್ರಮ G.). — ಹರಿಯಿಡಿ. -ಇಡಿ. To beat (another) so that he runs away, to defeat, etc. ಹರಿಯಿಡಿದುದು (ಎದೆಸಿದುದು, ಕಡೆಗಣಿಸಿದುದು, ಇದಿಸುನೂಕುದುದು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.).

ಹರಿ hari. 2. = ಪರಿ 2. P. p. of ಹರಿ 1, in ಹರಿ ಹರಿದು (Bp. 32, 17; J. 26, 4). — ಹರಿ ತರ್. (*i. e.* ಹರಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). = ಪರಿ ತರ್. (Bp. 5, 28; 20, 14; 22, 11; 44, 6; 46, 12; 53, 16; J. 28, 54; Bh. 1, 5, 21; 1, 10, 27). ಗಿರಿಯ ತುದಿಯಿನ್ದ ಒಸರಿ ಹರಿ ತಪ್ಪ ಹಳ್ಳ (ನಿರ್ಝರ Mr. 97).

ಹರಿ hari. 3. = ಪರಿ 3, ಹರ 2, ಹರು. Running; a run; going; flowing. See ಜಲ-; Hlâ. s. ದಯನ. — ಹರಿಕಣಿ. = ಹರುಕಣಿ. A channel for (water) to run, a water-conduit (ಪಾನ, ನಾರಣಿ Hlâ.); a water-trench. ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆಯ ಹರಿಕಣಿ (ಆವಾಲ, ಆಲವಾಲ Hlâ.). — ಹರಿಗುಡು. -ಕುಡು. To pay money for being ferried over a river. ಹರಿಗುಡುವುದು (ಆತರ Hlâ.). — ಹರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To run away (Bh. 4, 2, 19). — ಹರಿದಾರಿ. = ಹರದಾರಿ. (My.; Si. 105). — ಹರಿನಾಳಿ. A waste-pipe, a gutter, a channel (ಪ್ರಣಾಲಿ Hlâ.; Mr. 422). — ಹರಿನಾಳಿಗೆ. = ಹರನಾಳಿಗೆ, ಹರಿನಾಳಿ. (S. Mhr.). — ಹರಿಯನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. The area of a run, *i. e.* of a haridâri (Bh. 2, 13, 32). — ಹರಿಯಿಡು. -ಇಡು. To run, to hasten (Ćpr. 8, after 4). — ಹರಿಹಲಿಗೆ. A plank to the one end of which a rope is fastened and on which a boy sits and is pulled along (Bh. 1, 6, 2).

ಹರಿ hari. 4. = ಪರಿ 4, ಪರೆ 1, ಹರೆ 1 (occasionally in MSS. and prints). To spread (v. i.), etc.; to disperse; to go away; to end (Bp. 45, 8. 47; J. 17, 28; 27, 38). ಗುರುರಾಯನುಪದೇಶ ದೊರ ಕೊಣ್ಡಿತಾದಡೇ ಹರಿವುದು ಪಾಪವೆನ್ದೆನಲು ವಜ್ರದಿಂ ಗಿರಿಯ ಜೊಯಿದನ್ತೆ (Sp.). See Sp. s. ಕಜ್ಜ. — ಹರಿಪಚ್ಚೆಕ. (ಹರಿದ ಆಚ್ಚೆಕ). = ಹರಿಪಚ್ಚೆಕ. A straggling herb with bur-like flowers that stick to hands and clothes, Pupalia cappacea Moq. (? Z.).

ಹರಿ hari. 5. (= ಹರಿಬ 1). Spread, extent: a mass, a multitude, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ಬಳಗ, ಬಮ್ಬಲ್, ಪನರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17).

ಹರಿ hari. Green, greenish yellow, yellow. 2, *reddish brown, bay, tawny.* 3, of a shining white colour, white, bright (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 10; ಶುನ್ಲ Mr. 495). 4, *the sun* (ಅರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ 10). 5, *the moon* (ಚನ್ದ್ರ 10). 6, *a ray of light* (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 10). 7, water (ಪಾರಿ, ಉದಕ 10). 8, gold (ಸುವರ್ಣ 10). 9, *a horse* (ತುರಂಗಮ 10). 10, *a lion* (ಸಿಂಹ 10). 11, a parrot (ತುಕ, ಗಿಳಿ 10; ಗಿಳಿ 495). 12, *a peacock.* 13, a pigeon (ಪಾರಾವತ, ಪಾರಿವಾಳದ ಹಕ್ಕ 10). 14, *an ape* (ವಾನರ, ಕಪಿ 10). 15, *a frog* (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 10). 16, *a snake* (ಅಹಿ, ಸರ್ಪ 10). 17, the ocean (ಅಬ್ಧಿ 10). 18, a point of the compass (ದಿಕ್, ದಿಕ್ಕು 10). 19, an arrow (ಅಮ್ಬು, ಬಾಣ 10). 20, a treasury (ಕೋಶ, ಭಣ್ಡಾರ 10). 21, a cart, a waggon (ತಕಟಿ, ಬಣ್ಡಿ 10). 22, *Indra* (ಬಿಡೌಜ, ಇನ್ದ್ರ 10). 23, *Vishṇu, Kṛishṇa* (ಕಮಲಾಕ್ಷ, ವಿಷ್ಣು 10). 24, *Śiva* (ಫಣೀನ್ದ್ರ 495). 25, Brahmâ. 26, *Yama* (ಯಮ 10). 27, *Váyu* (ವಾಯು 10). 28, N. of the author of the girijâkalyâṇa (Grj. 10, 113. 114). 29, one of the divisions (varshas) into which the known continent is divided. 30, sign for a metrically short syllable (Ćh.; Mr. 363). 31, the number eight (Ćh.). See ಕವಿ-; Bp. 54, 43. ಹತ್ತು ಭವವನೆತ್ತಿ, ಎತ್ತು ಎಮ್ಮೆಯ ಕಾದು, ಮತ್ತು ಪಾಣ್ಡವರಿಗಾಳಾದ ಹರಿ

ಯು ತಾನೆತ್ತಣ ದೈವ? (Sp.). ನರಸಿಂಹನವತಾರ ಹಿರಿದಾದದದುಬುತ; ಉಗರನ್ದ ಶರಭ ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಹರಿಯೂರನಬ್ಬಿಯದನ್ದವಾದ (Sp.). ಹಿರಿಯ ಬೊಮ್ಮನು ಕೆಂಚ, ಕಬ್ಬಿಯ ಹರಿ ತಾ ಕರಿಗ, ಪುರಹರನು ಶುದ್ಧ ಧವಲಕನ್; ಇವರುಗಳು ಸರಿಯೆ ದೈವಕ್ಕೆ? (Sp.). — ಹರಿಗಳಪ್ಪಣ್ಣ. -ಅಪ್ಪಣ್ಣ. Appaṇṇa, the son of a certain Hari (Bp. 56, 55). — ಹರಿ ಗಿರಿ. reit. (Grj. 6, 38; Bp. 54, 5). — ಹರಿಬುವ್ವೆ. A meal on the fourth day of a marriage (of smârtas or mâdhvas) at which the son-in-law is looked upon as Vishṇu, is waited on only by his mother-in-law, plays tricks with his ĕṇjal, etc. (My.).

ಹರಿಕಣ್ಠ hari-kaṇṭha. A peacock (ನವಿಲ್ Mr. 168).

ಹರಿಕಥೆ hari-kathĕ. The story of Vishṇu or Kṛishṇa (related with music and singing). ನರೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ದೆ ಹರಿ ಕಥೆಯೇ? (Prv.).

ಹರಿಕಾನ್ತ hari-kânta. The sapphire (ಅಸಿತಾಶ್ಮ ನೀಲ Mr. 101).

ಹರಿಕಾರ hari-kâṛa. = ಪರಿಕಾರ. A runner, a courier (ಜಂಘಾಕರಿಕ, ಜಂಘಿಕ Nr.); a swift, fleet man (ಜಂಘಾಲ, ಜವನ, ವೇಗಿ Hlâ.; ವೇಗಾಯಿಲ Ss.). **2,** a hawker, a chandler (ವಾರ್ತಾವಹ, ವೈನಥಿಕ Nr.). **3,** a spy (ಉದಾಸ್ಥಿತ, ಚರಥೇದ Nr.).

ಹರಿಕೆ harikĕ. 1. = ಪರಕೆ 1, ಹರಕೆ. A vow (My.); etc. ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀದಿವನವನು ಹರಿಕೆ ಜೇಬಿದರೆ ತಪ್ಪೀತೇ? — ತಿರಿಕೆಯ ಕೂಬು ತಿನ್ದು, ಹರಿಕೆಯ ಕೋಣನಾದ (Prvs.).

ಹರಿಕೆ harikĕ. 2. = ಹಲಕೆ 3, ಹಲಿಕೆ. A kind of harrow (ಕೋಟೀಶ, ಲೋಷ್ಟಭೇದನ Hlâ.; *cf.* ಹರಗು 1).

ಹರಿಗಣ hari-gaṇa. A class of pure Kannaḍa feet (Čh.).

ಹರಿಗು harigu. = ಅರಗು 1, etc. A margin, etc. (Si. 101; *only* in Si.).

ಹರಿಗೆ harigĕ. = ಪರಿಗೆ, etc. Tbh. of ಫಲಕ. A shield (ಪೀಟಿಕ, ಫಲಕ, ಚರ್ಮ, ಆವರಣ Hlâ.; ಫಲಕ, ಫಲ, ಫರ, ಚರ್ಮ Nr.; ಫಲಕ, ಪೀಟಿಕ, etc. Mr. 292; ವನು, ಪೀಟಿಕ Nn. 17; ಅಡ್ಡಣ Čt. II, 38; Kk. 40; Šm. 43; Grj. 7, 52; Bp. 61, 25).

ಹರಿಗೆಕಾಱ harigĕ-kâṛa. A man who carries a shield (Grj. 6, after 56).

ಹರಿಚನ್ದನ hari-čandana. *A sort of yellow sandal-wood* (ಬರ್ಬರ Mr. 335). 2, *one of the five trees of svarga* (see ದೇವ ತರು).

ಹರಿಣ hariṇa. *Greenish or yellowish white;* white. 2, *a deer, an antelope* (ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162).

ಹರಿಣಧರ hariṇa-dhara. The moon (Bp. 5, 24).

ಹರಿಣಧರಧರ hariṇadhara-dhara. Šiva (Bp. 53, 46).

ಹರಿಣಪಕ್ಷ hariṇa-paksha. The light half of a month (Bh. 1, 3, 11).

ಹರಿಣಾಂಕ hariṇa-aṅka. The moon. (J. 25, 46). — ಹರಿಣಾಂಕ ಕುಲಜ. Arjuna (25, 46).

ಹರಿಣಿ hariṇi. *Greenish, green* (ಗಿಳಿ ವಸುವ್ಯಗಳ ಗಱಿಯನ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣಂ Mr. 444). 2, *a female deer or antelope,* a doe (ಮೃಗ, ಎರಳೆ Nn. 95). 3, *a kind of woman.* 4, *a golden image* (ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ತಳಿ 95). 5, a heap, collection, multitude (ಚಯ, ಸಮೂಹ 95; *cf.* K. ಹರಬು 1). 6, roundness (ವೃತ್ತ, ಬಟುಹು, ವೃತ್ತಭೇದ 95).

ಹರಿಣೇಪ್ಲುತ hariṇi-pluta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹರಿತ harit. *Green;* the colour green (ವರ್ಣ Nn. 93). 2, grass (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 93). 3, beautiful (ರಮಣೀಯ, ಮನೋಹರ 93). 4, *a point of the compass, a quarter, region* (ದಿಕ್ಕು 93). 5, authority, etc. (ಅಧಿಕಾರ 93).

ಹರಿತ harita. *Green;* the colour green (ವರ್ಣ Nn. 60); grassy, verdant.

ಹರಿತಕ haritaka. A green vegetable, *a pot-herb.*

ಹರಿತಭಾವ harita-bhâva. Greenness. See ಪಸುರ್.

ಹರಿತಾಯಮಾನ haritâyamâna. Becoming green or verdant (Čpr. 4, after 49).

ಹರಿತಾಲ haritâla. = ಆರದಳ, ಆರದಾಳ, ಆರಿದಳ, ಆರಿದಾಳ, ಹರತಾಳ, ಹರಿದಳ. *Yellow orpiment or sulphuret of arsenic, Arsenicum flavum* (ಹರಿತಾಲಕ, ಆಲ, etc., ಆರಿದಾಳ Nr.). 2, a kind of pigeon of a yellowish green colour.

ಹರಿತಾಲಕ haritâlaka. = ಹರಿತಾಲ. *Yellow orpiment.* 2, a kind of pigeon.

ಹರಿತಾಲಿ haritâli. *The grass Panicum dactylon* Lin. (or Agrostis linearis Retz., ದೂರ್ವೆ, ಕಱಿಕೆ Mr. 109).

ಹರಿದಶ್ವ harit-aśva. *The sun.*

ಹರಿದಳ haridaḷa. Tbh. of ಹರಿತಾಲ. (ಹರಿತಾಲಕ, etc. Si. 333).

ಹರಿದಾಸ hari-dâsa. A slave or worshipper of Vishṇu; a celebrator of Vishṇu in his incarnations who relates his exploits with music and chanting (My.).

ಹರಿದ್ರ haridra. Yellow colour (ರಜಸಿವರ್ಣ, ಪೀತ Mr. 444).

ಹರಿದ್ರಾಂಗ haridrâ-aṅga. A body to which turmeric is applied (J. 9, 42).

ಹರಿದ್ರಾಭ haridrâ-âbha. Resembling turmeric, *of a yellow colour, yellow.*

ಹರಿದ್ರಾರಾಗ haridrâ-râga. Turmeric-coloured. 2, *unsteady in affection or attachment* (like the colour of turmeric which does not last, ಸ್ಥಿರವುಳ್ಳದೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಬ್ಬವನು Hlâ.; *cf.* ಪೀತರಾಗ).

ಹರಿದ್ರು hari-dru. *A kind of turmeric, Curcuma aromatica.*

ಹರಿದ್ರೆ haridrĕ. ಹರಿದ್ರಾ. = ಅರಸಿನ, etc. *Turmeric, Curcuma longa* Lin. (ಅರಿಸಿನ Mr. 130; *cf.* ಪಳದಿ). 2, the ink-nut tree (ಜೀವಕ, ಶಿವೆ, etc., ಅಣಿಲೆ Mr. 122).

ಹರಿದ್ವಾರ hari-dvâra. N. of a town and tirtha where the Ganges finally leaves the mountainous districts for the level plains. (B. 5, 152; My.).

ಹರಿನನ್ದನ hari-nandana. Indra's son, Arjuna (J. 25, 46).

ಹರಿನಮುಚೇಭಿದ್ hari-namučibhid. The moon and Indra (Bp. 38, 1).

ಹರಿನಾದ hari-nâda. A lion's roar: a war-ory (J. 25, 46).

ಹರಿನಾಮ hari-nâma. The name or names of Vishṇu. See Prv. s. ಟೊರೋ.

ಹರಿನೀಲ hari-nîla. The sapphire (Čpr. 1, 119).

ಹರಿನೀಲಮಣಿ harinîla-maṇi. = ಹರಿನೀಲ. (J. 26, 9).

ಹರಿನ್ಮಣಿ harit-maṇi. *An emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlâ.).

ಹರಿಪೀಠ hari-pîṭha. A throne (My.).

ಹರಿಪ್ರಾಸ hari-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಹರಿಪ್ರಿಯೆ hari-priyĕ. *Lakshmî.*

ಹರಿಬ hariba. 1. (= ಹರಿ 5). A mass, a multitude, a number, a host, an assemblage (ತೇಂಕ, ಹಸ್ತಿ, ಸಾಲ್, ತೋಮು, etc., ಸಮೂಹ Ss.; Bh. 3, 19, 43. 45; 7, 1, 8).

ಹರಿಬ hariba. 2. (fr. ಹರಿ 1?). Business, affair, work, concern (Čpr. 6, 26; Bh. 1, 5, 23; 4, 4, 45; 8, 3, 4; Râm. 4, 2, 25; J. 11, 12; 14, 4; 16, 26; 25, 46).

ಹರಿಬನ್ಧು hari-bandhu. Arjuna (ಫಲ್ಗುನ, etc. Mr. 264).

ಹರಿಬಿ haribi. = ಹರವಿ, etc. (My.).

ಹರಿಭಕ್ತ hari-bhakta. A worshipper of Vishṇu. (My.).

ಹರಿಮನ್ಥ hari-mantha. The tree Premna spinosa, the wood of which by attrition produces flame. See s. ಅತಿ ಮುಕ್ತಕ. 2, N. of a country.

ಹರಿಮನ್ಥಕ hari-manthaka. *The chick-pea, Cicer arietinum.*

ಹರಿಮಯ hari-maya. Made of, or full of, gold (J. 25, 46).

ಹರಿಯಕ್ಷ hari-aksha. = ಹರ್ಯಕ್ಷ. (ಸಿಂಹ Mr. 159; Râm. 6, 19, 17).

ಹರಿಯಣ hariyaṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. A plate-like vessel of metal or wood (Bh. 4, 4, 37; Râm. 6, 55, 38). ಮರದ ಹರಿಯಣದೊಳ್ ಉಣ್ಣಂ (Śmd. 287).

ಹರಿಯಾಣ hariyâṇa. = ಹರಿಯಣ, etc. (Bp. 8, 14).

ಹರಿಯಿಸು hariyisu. = ಪರಿಯಿಸು. To cause to flow (My.).

ಹರಿಯುವಿಕೆ hariyuvikĕ. Running; flowing. ಸೀರಿನ ಹರಿಯುವಕೆ (G. 319).

ಹರಿವಂಶ hari-vaṁśa. The family of Kṛishṇa. 2, N. of a poem in Saṁskṛita. 3, N. of a poem in Kannaḍa by Guṇavarma (Śmd. 144).

ಹರಿವತ್ hari-vat. *Indra.*

ಹರಿವರ hari-vara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹರಿವರುಷ hari-varusha. Tbh. of ಹರಿವರ್ಷ. (Čpr. 3, after 32).

ಹರಿವರ್ಷ hari-varsha. One of the divisions of the known continent.

ಹರಿವಾಣ harivâṇa. = ಅರಿವಾಣ, ಹರಿಯಣ, etc. (C.; B. 4, 74; Tĕ.). ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣವಾದರೂ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಗೆ ಒಡಿಗ ಬೇಕು.—ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣುವವನಿಗೆ ಹರಿವಾಣವು ಯಾಕೆ?—ಹಬ್ಬದ ಊಟ, ಹರಿವಾಣದ ವೀಳ್ಯ (Prvs.).

ಹರಿವಾಲುಕ hari-vâluka. *A perfume, the fragrant bark of Feronia elephantum.*

ಹರಿವಾಸರ hari-vâsara. Vishṇu's day, the eleventh or twelfth lunar day when upavâsa, etc. is performed (J. 29, 26; My.).

ಹರಿವಿ harivi. = ಹರವಿ, etc. (My.).

ಹರಿವಿಷ್ಟರ hari-vishṭara. A throne (My.).

ಹರಿವು harivu. 1. = ಪರಿವು. Running; flowing, streaming; current. ನದಿಯ ಹರಿವು (ಸ್ರೋತಸ್ Nr.).

ಹರಿವು harivu. 2. (fr. ಹರಿ 4). = ಹರೆವು. Spreading, extending; increase; dispersing; going away; end; ruin (Bp. 27, 2; J. 26, 58; Bh. 1, 8, 30. 55; 7, 1, 2). — ಹರಿವೊಲೆ. -ಒಲೆ. An extensive, long fire-place built in the ground (My.).

ಹರಿವೇಗ hari-vêga. The velocity of the wind (J. 46, 25).

ಹರಿಶರ hari-śara. Having Vishṇu for an arrow: Śiva. (Śĕv. 4, 122).

ಹರಿಶ್ಚನ್ದ್ರ hari-ś-candra. Having golden-coloured splendor. 2, N. of a king of the solar dynasty. See J. 2, 52; 11, 30; 18, 54; Mr. s. ಅಮರವರ್.

ಹರಿಸ harisa. = ಹರುಸ. Tbh. of ಹರ್ಷ. (ಸನ್ತಸ, ಸನ್ತೋಷ ಕೆ.; see ಬೀಗು 2).

ಹರಿಸು harisu. 1. = ಹರಸು. To bless (B. 5, 190).

ಹರಿಸು harisu. 2. = ಅರಿಸು 3, ಪರಿಸು 1. To cause to run or flow (Bp. 21, 38; J. 4, 18. 27; 22, 25; Bh. 1, 10, 29; My.).

ಹರಿಸು harisu. 3. To cause to disperse, go away or end; to destroy. See *e. g.* ಸಾಲ-; Bp. 23, 22; 34, 31. 34; 54, 48; 57, 25. 28; Bh. 10, 6, 3.

ಹರಿಸು harisu. To remove, to take away, to carry off, etc.; to divide (ಭಾಗಿಸು Mr. 349). See *e. g.* ಅಪ-, ಪರಿ-, ಸಂ-.

ಹರಿಸೇವೆ hari-sêvĕ. Service or worship of Vishṇu. ಹಾರು ವರ ಮನೇಲಿ ಹರಿಸೇವೆ ಆದರೆ ಮೂಡಿನಾಯಿಗೆ ಓಡ್ಯಾಟ (Prv.).

ಹರಿಹ hariha. Running; flowing, streaming; current. ತೊಜೆಯ ಹರಿಹ (ಒಳ, ಪ್ರವಾಹ, ವೇಣಿ, ಧಾರೆ, ಸ್ರೋತಸ್, ರಯ Hlâ.).

ಹರಿಹಯ hari-haya. *Indra.*

ಹರಿಹರ hari-hara. The remover of Vishṇu: Śiva (Bp. 54, 45; 57, 27. 28).

ಹರಿಹು harihu. Running, run, velocity; flying. ಛಣ್ಡಿಯ (*i. e.* ಬಣ್ಡಿಯ) ಹರಿಹು (ಡಯನ, ಪ್ರವಹಣ Mr. 284).

ಹರಿಹರಕೆ haritaki. *The yellow myrobalan tree, Terminalia chebula* (ಅಣಿಲೆ Nn. 63, o. r. ಅಳಿಲೆ).

ಹರು haru. = ಹರ 2, etc. Running; flowing. — ಹರು ಕಣಿ. = ಹರಕಣಿ. A channel to carry off water (ಯಾನ, ನಾರಣಿ Mr. 422). — ಹರುದಾರಿ. = ಹರಿದಾರಿ. ಎರಡು ಹರುದಾರಿ (ಗೋರುತ G.).

ಹರುಬಿ harubi. = ಹರವಿ, etc. (My.).

ಹರುಬು harubu. Tbh. of ಪರ್ವ. A feast. ತಿಂಬು ಇದ್ದರೆ ಹರುಬು ಸಿನ್ತೀತೇ? (Prv.).

ಹರುವಿ haruvi. = ಹರುಬಿ, etc. (My.).

ಹರುವು haruvu. = ಹರ್ವ 2. A way, a means, an expedient (Bh. 1, 8, 21; 8, 26, 22; My.; Tĕ.).

ಹರುಷ harusha. Tbh. of ಹರ್ಷ. (ಹರ್ಷ Nn. 155; ಸನ್ತಸ Čt. II, 64; Bp. 44, 70; 47, 30). ಪುರುಷನಾದರೆ ಹರುಷ ಬೀಕು (Prv.). — ಹರುಷ ತಾಳ್. To get joy, to begin to rejoice (Bp. 37, 24). — ಹರುಷಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To experience or feel joy (Bp. 11, 15; 37, 51; 52, 40). — ಹರುಷಪ್ಪೆಯ್ದು. -ಂ-. = ಹರುಷ ತಾಳ್. (Bp. 4, 58; 60, 33). — ಹರುಷವೊನ್ದು. -ಱನ್ದು. = ಹರುಷ ತಾಳ್. (Bp. 36, 30). — ಹರುಷ ಹೊದ್ದು. = ಹರುಷ ತಾಳ್. (Bp. 32, 45).

ಹರುಷಿತ harushita. Tbh. of ಹರ್ಷಿತ. (Bp. 5, 58. 70; 21, 6; 22, 63; see ರೋಮಾಂ-). Feminine ಹರುಷಿತೆ (44, 42).

ಹರುಸ harusa. Tbh. of ಹರ್ಷ (Śmd. 335. 336).

ಹರೆ harĕ. 1. = ಪರೆ 1, ಹರಿ 4. To spread (v. i.), to extend;—to disperse, to go away; etc. (Bp. 21, 41; Râm. 3, 2, 24; Bh. 1, 5, 5; 8, 26, 56; B. 3, 125). P. ps. ಹರದು, ಹರೆದು. ಹರೆವ ಕತ್ತಲೆ (ಪ್ರೀಣತಮಸ, ಅವತಮಸ Nr.). ಹರೆದ ಕತ್ತಲೆ (ಅವತಮಸ, ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕತ್ತಲೆ G.). — ಹರೆಧಟ್ಟಕ. (*i. e.* ಹರೆದ ಹಟ್ಟಕ). = ಹರಿಧಟ್ಟಕ. A creeping perennial herb, Blepharis molluginifolia Pers. (Z.).

ಹರೆ harĕ. 2. = ಪರೆ 2. To begin to shine, to dawn (C., as ಬೆಳಕು-, ರತ್ಯಂ-).

ಹರೆ harĕ. 3. Dawn, break of day (C.).

ಹರೆತನ harĕtana. = ಹರೇತನ. Youth (ತಾರುಣ್ಯ Čb.).

ಹರೆಯ harĕya. = ಹರಯ. Tbh. of ಪ್ರಾಯ. The time of youth, the prime of life, maturity (Grj. 4, 57; Bp. 3, 41;

9, 33; 40, 15. 75; C.; B. 3, 51; 5, 238. 293). ಹರೆಯದ ಎತ್ತು (ಆರ್ಷ್ಟ, ಹೋರಿ, ಜಾತೋಕ್ಷ G.). See ಎಳೆಹರೆಯ, ನಡುಹರೆಯ. ಹರೆಯ ಹೋದವಂ (ವೃದ್ಧ, ಸ್ಥವಿರ Mr. 310). ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಿ ಹಣವಡ್ಡ.—ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಡ್ಡಿ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದರೆ ಬಿಜ್ಜಾಳೀ? (Prvs.). — ಹರೆಯದವ. -ಅವ. A young man (My.; B. 5, 147). — ಹರೆಯದವಳು. -ಅವಳು. A young woman (My.; ಯುವತಿ G.). — ಹರೆಯಜೋಗುಹ. -ಪೋಗುಹ. The passing away of the prime of life, growing old, etc. (ಜ್ಯಾಸಿ, ಜೀರ್ಣಿ Nr.). — ಹರೆಯಮ್ಮುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become ripe (Grj. 5, after 76). — ಹರೆಯಮ್ಬೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. The prime of life to pass away, etc. ಹರೆಯಮ್ವೈದಾತ (ಪ್ರವಯಸ್, ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧ, ಯಾತಯಾಮ Hlâ.). — ಹರೇದವ. (*i. e.* ಹರೆಯದವ). A young man (ಯುವ Čb.). — ಹರೇದವಳು. -ಅವಳು. A young woman (ಯುವತಿ Čb.).

ಹರೆವು harĕvu. = ಹರಿವು 2. Spreading; increase (see ಮುಸಸು-); dispersion, going away; end.

ಹರೇಣು harĕṇu. *A sort of drug or medicinal substance* (= ರೇಣುಕಾ). 2, *pease, pulse* (= ಕಲಾಯ; ಒಟಗಡ್ಲೇ ಕಾಯಿ G.).

ಹರೇತನ harĕtana. = ಹರಿತನ. (ಪ್ರಾಯ Čb.).

ಹಱಿ haṛa. 1. = ಹಱಿದು, etc. P. p. of ಹಱಿ 1, in ಪಱಿ ಕೊಳ್ಳು (C.; B. 3, 37; 4, 78. 170; 5, 250).

ಹಱಿ haṛa. 2. = ಪಱಿ 4, etc. Flying; etc., etc. — ಹಱಿಗಲ್. -ಕಲ್. ಹಱಿಗಲು. = ಪಱುಗೊಲ್, etc. A round basket boat lined with leather, a boat made of wicker work covered with hides (My.). — ಹಱಿಗಲುಕಡ. A ferry for such a boat (My.). — ಹಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. ಹಱಿಗೋಲು. = ಹಱುಗಲ್. (My.; ಪೋತ G.; B. 5, 298). ಕೆನಱಿಗೆ ಹಱುಗೋಲು ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಹಱಿಕ haṛaka. 1. = ಹಱಕು, etc. Rent or tattered or toused state; a tatter, a rag. — ಹಱಕಬಟ್ಟೆ. A torn cloth (My.). — ಹಱಕ ಬಱಕ. reit. (My.).

ಹಱಿಕ haṛaku-aṣ. 2. = ಅಱಕ 2. A man of whom anything is rent. See ಕಚ್ಚೆ-, ಸೋಟಿ-.

ಹಱಿಕಿ haṛaki. = ಅಱಕಿ, ಹಱಿಕೆ. A woman of whom anything is rent. See ಕಚ್ಚೆ-, ಸೋಟಿ-.

ಹಱಿಕು haṛaku. = ಅಱಕು, ಪಱಕು, ಪಱುಕು, ಹಱಕೆ 1 q. v., ಹಱುಕು, ಹಱುಕು, ಹರ್ಕು. (C.). ಹಱುಕನಲ್ಲಿ ಇಲಿ ಕಡಿಯಿತು (Prv.). ತಮ್ಮಾ, ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವ ನನ್ನ ಹಱಕ ಜೋತರಾ ತನ್ದು ಕೊಡು (B. 3, 25). See Prv. s. ಮುಱಕ. — ಹಱಕುಱಱಿ'ವಿ. A tent of tattered cloth. ಹಱಕುಱಱಿ'ವಿಯ ತುಣುಕು (ಕರ್ಪಟ G.). — ಹಱಕುಜಾಜಮ. A tattered floor-cloth (B. 5, 126). — ಹಱಕುತೊಗಲು. Rent leather (Dp. 54). — ಹಱಕು ಪಱಕು. rep. — ಹಱಕು ಪಱಕುಬಟ್ಟೆ. A cloth quite torn or tattered (C.). — ಹಱಕುಪುಸ್ತಕ. A torn book (B. 4, 44). — ಹಱಕು ಮಾತು. A speech that lacks coherency (ಅಶ್ಲೀಲ, ಶಿಥಿಲಭಾಷಣ G.). — ಹಱಕುಮೊಱಿ. A worn out dust-fan (My.). — ಹಱಕುವಸ್ತ್ರ. = ಹಱಕುಱಱಿ'ವಿ. (C.; B. 5, 76).

ಹಱಿತ haṛata. = ಹಱುತ, ಹರ್ತ. Cutting: sharpness (My.). ಹಱುತವಾದ ಹದವುಳ್ಳ ಕೊಡೆ (ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರ Si. 306).

ಹಱಿದು haṛadu. = ಹಱುದು. P. p. of ಹಱು 1. (B. 1, 23). ಶಿವಾ ಎನ್ದರೆ ಸೆಱುಗು ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡ, ಭವಾ ಎನ್ದರೆ ಹೈರವಾಸ ಹಱುದು ಬಿಟ್ಟ (Prv.).

ಹಱಿ hari. 1. = ಅಱಿ 2, ಪಱಿ 1 q. v. To tear (v. t.), to rend, to break, to slit, etc.; to pluck (Grj. 2, after 106; Bh. 3, 13, 21; B. 3, 8; My.). ವತಿಷ್ಯನ ಕೊರಳ ನೇಣ ಹಱುದ ನದಿ (ವಿಪಾಶೆ Nr.). ಇಱುದರೆಯು ಏಱುಲ್ಲ, ಹಱುದರೆಯು ಸೀಳಿಲ್ಲ (fire, Sp.). **2,** to cut, as a knife, etc. (C.). ಹಱುವ ಗರಗಸಿನಲ್ಲಿ ತಿರವನೊಡ್ಡಲು ಬಹುದು (Dp. 172). **3,** to be torn or rent; to be severed, to break (C.). ತಲೆ ಹಱುದು ಆಡುವ ಆಟ್ಟೆ (ಕಬನ್ಧ Nr.). ಹಱುಯೋ ಪರಿಯನ್ತರ ಎಱುಯ ಬಾರದು, ಮುಱುಯೋ ಪರಿಯನ್ತರ ಬೊಗ್ಗಿಸ ಬಾರದು.—ತೆಪ್ಪ ಹಱುದರೆ ಜೋಪಾಡಿ.—ತೆಪ್ಪ ಹಱುದರೆ ಮುಪ್ಪು ನವನೇ ಸಾಯುವನೋ? (Prvs.). ಹಱುದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ (B. 5, 294). P. ps. ಹಱುದು, ಹಱುದು.

ಹಱಿ hari. 2. = ಪಱು 2, ಹಱು 1, etc., in ಹಱು ಹಱುದು (My.).

ಹಱಿ hari. 3. = ಪಱು 3. Tearing, etc.; the state of being torn, etc. — ಹಱುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A slit or split stone (Râm. 6, 37, 15). — ಹಱುಗವಿ. -ಕವಿ. A break-poet: a paltry poet (Čh. v. 19; Grj. 1, 30). — ಹಱುದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. (Śmd. 95). A man whose head has been severed from the body.

ಹಱಿ hari. 4. = ಹಱು 2, etc. — ಹಱುಗಲ್. -ಕಲ್. ಹಱುಗಲು.= ಹಱುಗಲ್. (My.). — ಹಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. ಹಱುಗೋಲು. = ಹಱುಗಲ್. (J. 12, 14; My.; ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ, ಕೋಲ, ತೆಪ್ಪ Si. 84; ಪೋತ 422).

ಹಱಿಕಿ hariki. = ಹಱುಕೆ. See *e. g.* ಕವಿ-.

ಹಱಿಕು hariku. = ಅಱುಕು, ಹಱುಕೆ 1, etc. — ಹಱುಕ ಗಡ್ಡ. A tousled, disheveled beard (Bp. 58, 49).

ಹಱಿತ harita. = ಹಱುತ. (My.; ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, ಅಶ್ವಿ, ಕೋಟಿ, ಆಂಜು, ಆಯುಧಗಳ ಬಾಯಿಧಾರೆ Si. 291). ಹಱುತವಾಗಿರುವ ಆಯುಧಾದಿಗಳು (ತೀಕ್ಷ್ಣ 420).

ಹಱಿವು harivu. = ಪಱುವು. Tearing, etc.; being rent or broken (Bh. 3, 13, 21).

ಹಱಿವೆ harivĕ. = ಅಱುವೆ 4 (see corrections), ಹಱುವೆ, ಹಱುಹೆ, ಅರ್ವೆ. A common potherb, Amarantus oleraceus Willd. (C.). ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಱುವೆಯಾದರೂ ಹಾಕ ಬಾರದು (Prv.). — ಹಱುವೆಪಲ್ಯ. = ಹಱುವೆ. (C.). — ಹಱುವೆಸೊಪ್ಪು. = ಹಱುವೆಪಲ್ಯ. (C.).

ಹಱಿಸು harisu. To cause to tear or rend (My.).

ಹಱು haru. = ಪಱು, etc. — ಹಱುಗಲ್. -ಕಲ್. ಹಱುಗಲು. = ಹಱುಗಲ್ (My.). ಹಱುಗಲಿಕ್ಕುವ ನೀರು (ನಾವ್ಯ); ಹಱುಗಲೇ ಬಿಡಾತ (ನಾವಾರೋಹ, ನಾವಿಕ Hlâ.). — ಹಱುಗೊಲ್. -ಕೊಲ್. = ಹಱುಗಲ್. (ನೌ, ತರಣಿ, ತರಿ Nr.). ಹಱುಗೊಲನೆ ಜೋಗಯಿಸಿ ಕೊಳುತಲಿ ತೊಱಿಯ ಪಾಣ್ಬುವರೂ (Prll. 12, 14). — ಹಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. ಹಱುಗೋಲು. = ಹಱುಗೊಲ್. (Bp. 32, 33; My.).

ಹಱುಕು haruku. = ಅಱುಕು, ಹಱಕು, etc. — ಹಱುಕ ಗಡ್ಡ. = ಹಱುಕ ಗಡ್ಡ. (Bp. 20, 11). — ಹಱುಕು ಕವಿ. A slit ear (My.). — ಹಱುಕು ತುಟಿ. A slit lip (My.). — ಹಱುಕು ಬಟ್ಟೆ. A torn or tattered cloth (My.; ನಕ್ಕಕ, ಕರ್ಪಟ Si. 223). — ಹಱುಕು ಮೂಗು. A rent nose (My.).

ಹಱುವೆ haruvĕ. = ಹಱುವೆ, etc. (My.). See ಮರ-.

ಹಱುಹೆ haruhĕ. = ಹಱುವೆ, etc. See ಮರ-.

ಹಱೆ haṛĕ. = ಪಱೆ 1. A drum (Râm. 3, 6, 8; 11, 1, 16). ಹಱೆಯ ಧ್ವನಿ (ತೂರ್ಯರವ, ಆಡಮ್ಬರ Nr.). ಹಱೆಯ ಕುಡುಹು (ದಣ್ಡಿ Mr. 525). (ಕೃಷ್ಣನ) ರವಮಿಕ್ಕುವ ಹಱೆ ದುನ್ದುಭಿಯೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 20).

ಹರ್ har. = ಹರ 2, etc. — ಹರ್ನಾಳಿಗೆ. = ಹರನಾಳಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಹರ್ಕು harku. = ಹಪುಕು, etc. ಪುರ್ಕು ಆನ್ದರೆ ಹರ್ಕು ಮುಚ್ಚೀ ತೇ? (Prv.).

ಹರ್ದೆ harḍe. = ಹರಡೆ, etc. — ಹರ್ಡೆಕಾಯಿನುರ. The ink-nut tree (St. & Pl.).

ಹರ್ತ harta. = ಹಪತ, etc. (My.).

ಹರ್ತ harta. Tbh. of ಹರ್ತೃ. See Bp. 54, 4; ವಿಶ್ವ-.

ಹರ್ತವ್ಯ hartavya. To be taken away or removed, etc. See ಪರಿ-.

ಹರ್ತೃ hartṛi. One who brings or conveys; one who takes or receives; one who seizes; a remover; a robber; a destroyer (My.).

ಹರ್ಮ್ಯ harmya. *A mansion, a palace,* any large building or residence of a man of wealth (ಸೌಧ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Nn. 94; ಮಾಡ Čt. I, 67).

ಹರ್ಯಕ್ಷ hari-aksha. = ಹರಿಯಕ್ಷ. *A lion.*

ಹರ್ರಿಟ್ಟೆ harr. A sound made by monkeys from disgust or anger (Grj. 1, after 131; Rěv. 5, after 55; 9, 29). *Cf.* ಪಟ್.

ಹರ್ವು harvu. 1. = ಪರ್ವು 1, ಹರವು. (My., especially as v. t.).

ಹರ್ವು harvu. 2. = ಹರುವು. (My.).

ಹರ್ವೆ harvĕ. = ಹಪ್ಪವೆ, etc. ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರ್ವೆಸೊಪ್ಪು ತಿನ್ದರೂ ಗರ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಹರ್ಷ harsha. = ಪರುಸ 2, ಹರಿಸ, ಹರುಷ, ಹರುಸ. Bristling, erection (of the hair, etc.). 2, thrilling, thrill, rapture, *delight, glee, joy, pleasure, gladness.* See ಅಗಿ, ಅದುಕುಳಿ.

ಹರ್ಷಗರ್ಭ harsha-garbha. Filled with joy (Čpr. 3, 84).

ಹರ್ಷಣ harshaṇa. Causing to bristle or stand erect; bristling, becoming erect. 2, causing delight, gladdening, delightful. 3, the fourteenth of the astronomical yôgas. 4, a morbid affection of the eyes. See ರೋಮ-.

ಹರ್ಷಭಾವ harsha-bhâva. The state of being happy. See ಬೀಗು 2.

ಹರ್ಷಮಾಣ harshamâṇa. *Rejoicing, joyful, happy.*

ಹರ್ಷಾಬ್ಧಿ harsha-abdhi. An ocean of delight (My.).

ಹರ್ಷಾಶ್ರು harsha-aśru. Tears of joy (My.).

ಹರ್ಷಿತ harshita. = ಹರುಷಿತ. Bristled, become erect. 2, made glad or happy, gladdened, delighted, happy.

ಹರ್ಷಿಸು harshisu. To rejoice, to exult, to be glad or pleased (My.).

ಹರ್ಷೋತ್ಸವ harsha-utsava. Excess of happiness, abundance of joy (My.).

ಹಲ್ hal. = ಪಲ್, ಹಲು 1, ಹಲ್ಲು. A tooth (ದಶನ, ದ್ವಿಜ, ದನ್ತ, ರದ, ರದನ Hlâ., Mr. 318; ದನ್ತ, ದ್ವಿಜ Nr.; ದ್ವಿಜ, ದನ್ತ Nn. 36; ದನ್ತ, ದಶನ Nn. 81; Bp. 54, 52). ಆದು ಹಲ್ಲ ಹೋರಿ (ಜೋಡತ್, ಷಡ್ದಶನ Hlâ.). ಕಪ್ಪರದಲುಪ್ಪುರು, ಒಪ್ಪರದಿ ನಡೆವರು, ತಪ್ಪಿದರೆ ಹಲ್ಲು ಕಳೆವರು; ಮಹಾತ್ಮರ ಒಪ್ಪವಂ ನೋಡು! (Sp.). — ಹಲ್ಲಡಿ. To grind or gnash the teeth (from anger or fear, My.). — ಹಲ್ಲುರು. A gum-boil (My.).

ಹಲ್ hal. A consonant. (My.). 2, the small oblique stroke at the root of a consonant, denoting that it has not the inherent short ಅ, or that it is but a half-letter (Mhr.). — ಹಲನ್ತ. -ಅನ್ತ. Ending in a consonant (My.). — ಹಲ್ಸನ್ಧಿ. The junction of consonants (in grammar, My.).

ಹಲ hala. 1. = ಪಲ 1, etc., ಹಲು 2. Much; many, etc. — ಹಲಬರ್. ಹಲಬರು. = ಪಲಬರ್, etc. Many or several persons (Bp. 38, 15; 44, 49; 56, 26; My.). — ಹಲರು. = ಪಲರ್, ಹಲಬರ್. (Bhâgavata 3, 2, 48). — ಹಲವಂಗ. -ಅಂಗ. = ಪಲವಂಗ. Various kinds or ways (Bp. 8, 44). — ಹಲವನಾಡು. -ಆಡು. To utter many words (Bp. 56, 19). — ಹಲವರ್. ಹಲವರು. = ಹಲಬರ್, etc. (C.; B. 2, 24). ಹಲವರ ಸಂಗ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣ (Prv.). — ಹಲವರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. Many meanings (Mr. 465 s. ಬಿಡಗು). — ಹಲವಿರುಳು. -ಇರುಳು. Many nights (ಗಣರಾತ್ರೆ Mr. 66). — ಹಲವು. = ಪಲವು, ಹಲ. (ಭೂಮನ್, ಪ್ರಾಯ Nr.; ನಾನಾ Nn. 162; Bp. 19, 42; ಅನೇಕ G.; C.). ಹಲವಾನೆ (ಶಬ್ದೆ Hlâ.). ಹಲವನೀದ ಆಳರ್ (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ Nr.). — ಹಲವು ಕಾಲ. A long time (Bp. 57, 15). ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮಜುಗುಹ (ಅನುಶಯ Nr.). ಹಲವು ಕಾಲಕೆ ಹರಿಸಿ ಹೆತ್ತರು (Prll. 3, 12). — ಹಲವು ಕೆಲವು. Some, several (ಕೆಲ ಕೆಲವು Śmd. 47. 53 Cm.; ಕತಿಪಯ Čt. I, 91). — ಹಲವು ಚಿತ್ತಾರ. Many pictures. ಹಲವು ಚಿತ್ತಾರ ಮಸಿ ನುಂಗಿತು (Prv.). — ಹಲವು ದೇವರು. Many gods. ಹಲವು ದೇವರನು ನಮ್ಬಿ, ಹಾರುವ ಕೆಟ್ಟ; ಹಾರುವನನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಹಲವರು ಕೆಟ್ಟರು (Prv.). — ಹಲವು ಧಾನ್ಯ. Many kinds of corn or rice; much corn or rice (ಬಹುಧಾನ್ಯ Nn. 132). ಹಲವು ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಆಯುವತ್ತು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬೀಳವವು (ಕೆಯ್ಗುಳ್) ಪಚ್ಚಿಕ್ಕಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 94). — ಹಲವು ಪದ. Many feet or syllables, etc. ಸಮಾಸ ಏಂದಿದಾದ ಹಲವು ಪದಂಗಳು (ದಣ್ಡಕ Hlâ.). — ಹಲವು ಪದಾರ್ಥ. Many or several things, etc. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ್ ಒಬ್ಬುಗೊಡಿ ಕ್ರಯೆಯ ನುಡಿಪ ಎಮ್ಬುದುಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಬ್ಬಮೆನಿಸುಗು (Nr.). — ಹಲವು ಪ್ರಕಾರ. Various manners or kinds. ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಮಾದುದು (ಉಚ್ಚಾವಚ, ನೈಕಭೇದ Nr.). — ಹಲವು ಬಗೆ. = ಹಲವು ಪ್ರಕಾರ. ಹಲವು ಬಗೆ ಆದುದು (ಉಚ್ಚಾವಚ, etc. Si. 376). — ಹಲವು ಭಂಗ. Much discomfiture or trouble. ಹಾರುವಯ್ಯನ ಸಂಗ ಹಲವು ಭಂಗ (Prv.). — ಹಲವು ಮಕ್ಕಳು. Many children. ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತನ್ದೆ (Sp.). ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ಬಳ್ಳಿ, the shrub Asparagus sarmentosus Lin. (St. & Pl.). — ಹಲವು ಮಾತು. Many words (Bp. 38, 24; 42, 37; J. 5, 62; 32, 17; Bh. 2, 13, 45). — ಹಲವು ಯೋಜನ. Many yôjanas (Bh. 1, 8, 93). — ಹಲವು ಲೋಕ. Many worlds (J. 2, 59). — ಹಲವು ವರ್ಣ. Various colours; a variegated colour (ಶಬಲ Mr. 444). — ಹಲವು ಸಮಗಾರಿರು. Many shoemakers. ಹಲವು ಸಮಗಾರಿರು ತೊಗಲು ಹದಗೆಡಿಸಿದರು (Prv.). — ಹಲವುಸುರ್. -ಉಸುರ್. To utter many words (Bp. 27, 6; 40, 50; 45, 48). — ಹಲವು ಸೂಲ್. Many pregnancies. ಹಲವು ಸೂಲಾವು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ, etc. Hlâ.). ಹಲವು ಸೂಲಾಕಳು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ Mr. 181). — ಹಲವು ಸೂರ್. Many times (Bp. 35, 11). — ಹಲವು ಹರವಿ. Many vessels (Bh. 1, 10, 25). — ಹಲವು ಹಳ್ಳ. Many brooks. ಹಲವು ಹಳ್ಳ ಕೂಡಿ ಒನ್ದು ಹೊರ್ ಆಯಿತು (Prv.).

ಹಲ hala. 2. (= ಪಲ 2). — ಹಲ ಹಲ. rep. A sound to imitate idle clamour (My.).

ಹಲ hala. 1. = ಪಲ. (My.). ಹತ್ತು ಹಲ ತಾಮ್ರದೊಳು ನೀಲಂ (Mr. 60). ಹಲಕೂಳ ಬೆಳ್ಳಿ (ಶತಮಾನ Si. 495). ತೊಲೆಯಿನ್ದ ಹಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಹೊಲೆಯಿನ್ದ ಭ್ರಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ಹಲ hala. 2. *A plough.* ಸಿಲವಲ್ಲದೆ ಹಲದಿನ್ದ ಹೊಲದ ಉಳ್ಕೆ; ಸಿಲ ನೋಡಿ, ಸಂಸಾರ.— ನೆಲಳ್ಕೆ ಹಲ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲ (Prvs.). 2, ugliness, deformity (ವೈರೂಪ್ಯ).

ಹಲಕು halaku. 1. To climb a tree (ವೃಕ್ಷಾರೋಹಣ Śmd. Dh., o. r. ವೃಕ್ಷಾರೋಹ).

ಹಲಕು halaku. 2. A certain member of the body (ಶರೀರಾಂಗಭೇದ Śmd. Dh.); the lower part of the cheek (ಕಪಾಲದ ಕೆಳಗಿರುವ ಸ್ಥಾನ S. Mhr.; T. ಆಲಗು, the jaw-bones). See Râm. 6, 30, 30.

ಹಲಕು halaku. 3. = ಹಲಿಕೆ, q. v. (S. Mhr.).

ಹಲಗತ್ತಿ halagatti. A shrubby creeper (the seeds of which are clothed with a silky wool) of the family Asclepiadeae, perhaps Toxocarpus Kleinii Wight. and Arn. (Z.).

ಹಲಗೆ halagĕ. = ಪರಿಗೆ, etc. Tbh. of ಫಲಕ (Śmd. 25. 191. 338; ಫಲಂಕ Nn. 134). A plank, etc. (My.). ನನಿ ಇದ್ದ ಹ ಲಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹಸೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Bp. 33, 13; 39, 62; 43, 3; Bh. 2, 13, 46; B. 5, 135. 2, a kind of tabor (S. Mhr.; Mhr. ಹಲಕೆ). — ಹಲಗೆಮಣಿದೊಟ್ಟಿಲ್. -ತೊಟ್ಟಿಲ್. A cradle with jewel-boards (Prll. 3, 27). — ಹಲಗೆಸೇರುವೆ. A ceiling of boards (My.).

ಹಲಸೆಕಾಡ halagĕ-kâra. A man who carries a shield (Bp. 16, 13).

ಹಲಜೆ halaǰi. The state of being like a board: flatness (B. 3, 24. 108; 5, 21. 174. 258). — ಹಲಚಿಮೂಗಿನವ. A flat-nosed man (ಆವಟೀಟ G.).

ಹಲದಗ್ಡ hala-daṇḍa. The pole or shaft of a plough (ನೇ ಗಿಲ ಈಸು Nn. 7).

ಹಲದಿ haladi. = ಪಳದಿ, etc. Turmeric (Sk. ಹಲದ್ವಿ). — ಹಲದಿ ಅಡವಿಬೆಣ್ಣೆ. A small tree, Erinocarpus nimmoanus Grah. (Z.).

ಹಲಧರ hala-dhara. Balarâma (J. 7, 2. 20).

ಹಲಪಿ halapi. A round potsherd used in the ಕುಣ್ಟಹಲಪಿಯಾಟ (S. Mhr.).

ಹಲಮುಖಿ hala-mukhi. N. of a vṛitta (Ch.).

ಹಲಸನ್ದಿ halasandi. = ಅಲಸನ್ದಿ, etc. (My.).

ಹಲಸನ್ದೆ halasandĕ. = ಹಲಸನ್ದಿ, etc. (My.).

ಹಲಸಿಗ halasiga. (fr. ಹಲಾಶ). A man who deals in medicinal leaves, a doctor (Śâstrasâra in W. v. 1647).

ಹಲಸು halasu. = ಹಕಸು. Tbh. of ಪನಸ. The jack tree (C.; Bp. 19, 66; ಪನಸ Mr. 119) and its fruit. ಹಲಸು ತಿನ್ನರೆ ಹೊಲಸು ಜೋಡೀತೇ? (Prv.). ಆವ ಕಾಲದಲಾದಡೆಯು ಫಲವಾ ವುತಿಹ ಹಲಸುಗಳು (Prll. 3, 3). — ಹಲಸಿನ ಮರ. The jack tree (C.). — ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು. A ripe jack fruit (C.; B. 5, 142). ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು (Prv.).

ಹಲಹು halahu. To blame (?) or to destroy (? Râm. 6, 51, 10).

ಹಲಾ halâ. *A vocative particle used in addressing a female friend* (in theatrical language).

ಹಲಾತು halâku. Oppressed, overcome, spent through sickness, labour, etc., ruined, destroyed, lost (My.; Tĕ.; T. ಆಲಾಕ್ಕು; Mhr., H. ಹಲಾಕ).

ಹಲಾನ್ವಿತವೃಷಭಯುಗ್ಮ hala-anvita-vṛishabha-yugma. A pair of oxen yoked to the plough. See ಆರ್ 4.

ಹಲಾಯಿಸು halâyisu. To shake (v. t., My.; H.).

ಹಲಾಯುಧ hala-âyudha. Plough-weaponed: *Baladêva, Balarâma* (ರಾಮ, ಬಲದೇವ Nn. 24). 2, Râmačandra (Abh. P. 12, 11). 3, N. of the author of the abhidhânaratnamâlâ. ಹಲಾಯುಧನ ವಿಸ್ತರದ ವಚನೋಕ್ತಿ (Mr. 4). 4, N. of a śivabhakta (Bp. 25 sum.; 25, 1; 37, 44). 5, = ಹಲಮುಖಿ (Ch.).

ಹಲಾಲ್ಖೋರ halâl-khôra. A sweeper (C.; Mhr., H.).

ಹಲಾಹಲ halâhala. = ಹಾಲಹಲ. *A sort of deadly poison.*

ಹಲಿ hali. 1. = ಹಲೆ 1. (fr. ಫಲಿ). The fruit or embryo. — ಹ ಲಿಶೆದು. -ಉದು. The embryo to leave, miscarriage to happen (S. Mhr.). ಹಲಿವುದಿಯೋಣ (ಗರ್ಭಪಾತ, ಗರ್ಭಸ್ರಾವ); ಹಲಿವುದಿದವಳು (ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭ G.).

ಹಲಿ hali. 2. A ploughman, an agriculturist. 2, *Baladêva.* 3, a large plough; a ploughshare. 4, a furrow. 5, agriculture. 6, the poisonous plant Methonica superba.

ಹಲಿಕೆ halikĕ. = ಹರಿಕೆ 2, ಹಲಕು 3, ಹಲಿವೆ, q. v. A kind of harrow (ಕೋಟಿಶ Mr. 370).

ಹಲಿಗೆ haligĕ. = ಹಲಗೆ, etc. A plank, etc. (C.; Bh. 1, 10, 27; B. 4, 71. 121; Si. 276. 281. 290. 349. 461). 2, a kind of tabor (S. Mhr.; see s. ಪಂಡಮಹಾವಾದ್ಯ). — ಹಲಿಗೆಬೆಲ್ಲ. A small flat cake of jaggory cut off from a large one (My.).

ಹಲಿಪ್ರಿಯ hali-priya. *The tree Nauclea cadamba* Roxb.

ಹಲಿಪ್ರಿಯೆ hali-priyĕ. *Spirituous liquor.*

ಹಲಿರಾಮ hali-râma. Baladêva (Mr. 19).

ಹಲಿವೆ halivĕ. = ಹಲಕು 3, ಹಲಿಕೆ, ಹಲುಜಿ, ಹಲುವೆ. A thick lengthy piece of wood with teeth or a kind of harrow that is drawn over ploughed land to level it and to cover seed when sown (My.; Tĕ. ಪಲುಗೊಜ್ಜು. The meaning attached to the S. Mhr. ಹಲಕು is as follows: ಕೆಸಜು ಮುನ್ತಾದ್ದು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟು ಎಬಿಯುವ ಗೋರೇ ಪ್ರಕಾರ ಇರುವ ಒನ್ದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಸಾ ಮಾನು).

ಹಲು halu. 1. = ಹಲ್, etc. A tooth (Bh. 1, 8, 94). — ಹಲುಗಿರಿ. -ಕಿರಿ. = ಪಲ್ಲಿರಿ. To grin (Bp. 49, 21). — ಹಲುಗಿರಿ ಸು. -ಕಿರಿಸು. To cause to grin (J. 25, 39). — ಹಲುದಿನ್. -ತಿನ್. To gnash the teeth (Râm. 6, 39, 7). — ಹಲುಬೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To grin (Râm. 3, 4, 30). — ಹಲುಮಾಣಿಕ. = ಹನುಮ ಣಿಕ್ಯ. A thorny shrub or tree, Flacourtia sepiaria Roxb. (or Flacourtia sapida, ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ವಿಕಂಕತ, ಸ್ವಪಾವೃಕ್ಷ, ಗ್ರಸ್ಥಿಲ, ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ್ Nr.; ಫಳಫೋಣ್ಟೆ Mr. 115, sic!). — ಹಲು ಮಾಣಿಕಮರ. (ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, etc., ನಾಯಿಬೇಲ, ಹುಳೀ ಬೇಲ Si. 130). — ಹಲು ಮೊರೆ. = ಪಲ್ಮೊರೆ. To gnash or grind the teeth (Bh. 1, 10, 31). — ಹಲು ಹಲು ಹಳಚು. To strike the teeth together (Bh. 3, 10, 25).

ಹಲು halu. 2. = ಹಲ 1, etc. Much; many, etc. — ಹಲು ವಕ್ಕಳ ತಾಯೊ ಬಳ್ಳಿ. A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd. (St. & Pl.). — ಹಲುವು. = ಹ ಲವು. (ಬಹು Nr.).

ಹಲುಬು halubu. = ಪಲುಮ್ಬು. To lament (Bp. 15, 21; Bh. 8, 27 sum.; J. 13, 56. 58; 19, 36; 20, 19. 20; 24, 1; 26, 34; 31, 61. 62).

ಹಲುಬೆ halubĕ. = ಹಲಿವೆ, etc. (My.).

ಹಲುವೆ haluvĕ. = ಹಲಿವೆ, etc. (My.).

ಹಲೆ halĕ. 1. = ಹಲಿ 1. ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಹಲಿವುದಿದವಳು (ಆವತೋಳೆ G.).

ಹಲೆ halĕ. 2. ಹಲಾ. Water; spirituous liquor; the earth.

ಹಲ್ಕಾ halkâ. Light; unimportant, insignificant; of little or low estimation or influence (My.; Br.; Mhr., H. ಹ ಲಕಾ).

ಹಲ್ಡೆ halḍĕ. = ಆರಳೆ, ಆಲ್ಡೆ, ಹರಜೆ, ಹರ್ಡೆ. (My.; H.).

ಹಲ್ಯ halya. To be ploughed or tilled, arable; *a ploughed field,* arable land. 2, ugliness; deformity.

ಹಲ್ಯೆ halyĕ. *A multitude of ploughs.*

ಹಲ್ಲ halla. = ಅಲ್ಲ 3. — ಹಲ್ಲ ಕಲ್ಲೋಲ. = ಅಲ್ಲ ಕಲ್ಲೋಲ. (My.; Tĕ.).

ಹಲ್ಲಕೆ hallaka. *A red water-lily, Nymphaea rubra.* See Nr. s. ಹುಟ್ಟು 1.

ಹಲ್ಲಣ hallaṇa. = ಪಲ್ಲಣ. (Śmd. 25). Tbh. of ಪಲ್ಯಯನ (Śmd. 351. 375; Nr.; Hlâ.; ಪಲ್ಲಣ, ನೀವಿ Nn. 105; Bp. 58, 33; J. 8, 33).

ಹಲ್ಲಣಿಸು hallaṇisu. 1. = ಪಲ್ಲಣಿಸು. ಆನೆಯ ಹಲ್ಲಣಿಸುವುದು (ಕಲ್ಪನೆ, ಸಜ್ಜನೆ Nr.).

ಹಲ್ಲಣಿಸು hallaṇisu. 2. To go on or advance without stopping (Bh. 3, 18, 32. 35; Mhr. ಹಾಲಣೇಂ, to move, to stir; to be agitated). ಹಲ್ಲಣಿಸಿತನಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದಯ್ದಿದುದಕ್ಕುಂ (Bhn. 14).

ಹಲ್ಲರು hallaru. = ಹಲವರು s. ಹಲ 1. ಗೆದ್ದರೆ ಹಲ್ಲರು ಗೆದ್ದರು, ಸೋತರೆ ಕೊಂಕಣಿಗರ ಗಣ್ಣು ಸೋತ (Prv.).

ಹಲ್ಲಾ hallâ. An attack, onset (My.; Mhr., H.); escalade, scaling a fort (My.). — ಹಲ್ಲಾ ಏರು. = ಹಲ್ಲಾ ಹತ್ತು (My.). — ಹಲ್ಲಾ ಹತ್ತು. To scale, as a fort (My.).

ಹಲ್ಲಿ halli. 1. = ಪಲ್ಲಿ. The small house-lizard, Lacerta gecko, Gecko swinhonis, Gecko subpalmatus (Bd.; ಮುಸಲಿ, ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, Nr.; ಮುತಲಿ, ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, etc. Mr. 166; ಮುಸಲಿ, etc., ಗವ್ಹಳಿ Si. 171; C.). ಹಲ್ಲಿ ಓಡೋದೇನು? ಬೆವರು ಸೋರೋದೇನು? — ಹಲ್ಲಿಸಕುನ. The omen occasioned by a lizard (My.).

ಹಲ್ಲಿ halli. 2. = ಹಲ್ಲೆ 1 No. 1, etc. (S. Mhr.).

ಹಲ್ಲಿ halli. 3. That has teeth (? or is it connected with ಹಲ್ಲೆ 1? or with ಹಲಿಕೆ?). See ಗೋರಿ-.

ಹಲ್ಲು hallu. = ಅಲ್ಲು 3, ಹಲ್, etc. A tooth (ದ್ವಿಜ Si. 413; C.), also of a saw (B. 4, 131; C.); a step of a ladder (B. 4, 150; C.); a spoke of a wheel (S. Mhr.). ಹಲ್ಲಿನ (B. 4, 131). (ಕುದುರೆಯ) ಹಲ್ಲು ಕವ್ವಾಗಿರಲು ಹೊಲ್ಲ, ಬೀದಾಗರ್ವ ಹಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯಮದು, ಕೆಳಗಾಜು ಮೇಲಾಜು ಹಲ್ಲಿರಲು ಜಯಮಳ್ಕು, ಹೆಜ್ಜು ಕುನ್ದಾಗೆ ದನ್ತಾಧಿಕಂ ದನ್ತಹೀನಂ (Mr. 277). ಹಲ್ಲು ಇರುವಾಗಲೇ ಕಜ್ಜೆ ತಿನ್ನ ಬೇಕು. — ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿಕೊಣ್ಡು, ಅವಲಕ್ಷಣ ಆಸ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ. — ಹಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ ನಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಹಾಗೆ. — ಹಲ್ಲು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಜಗದೇನು ಆನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಹಲ್ಲಿಗೆ ಹಲಿಯದ ಮೂಳೆ ಹತ್ತು ರುವ್ವಿಯ ಮನಾಲೆ ಕೆದಿಸಿತು. — ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು, ಹಲ್ಲು ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತನ್ತೆ. — ನಿಲಕಡೆ ಇಲ್ಲದವನಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಇದ್ದ ಹಲ್ಲು ಉದುರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ. — ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ವಿಾಲಿದೆ ಹಲ್ಲೂ ಸಮ. — ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಎಮ್ಮೆಯ ಹಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದ (Prvs.). See ಪೊಳ್ಳು. — ಹಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿ. = ಹಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ. ಹತ್ತದಿ ಹಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿ ಒಬ್ಬನ ತಲೇ ಹೊಜೆ (Prv.). — ಹಲ್ಲ ಪುಡಿ. = ಹಲ್ಲುಪುಡಿ. (G. 100). — ಹಲ್ಲು ಕಡಿ. To gnash the teeth (G. 322). — ಹಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ. A tooth-pick (My.). — ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿ. To grin (B. 2, 12). — ಹಲ್ಲುಗಿರಿ. -ಕಿರಿ. To grin (Abhâ. 2, 71). — ಹಲ್ಲುಗಿರಿಕು. -ಕಿರಿಕು. Grinning (Râm. 6, 37, 15). — ಹಲ್ಲು ತಿನ್ನು. To gnash the teeth (C.; B. 5, 139). — ಹಲ್ಲುನೋವು. The toothache (My.). — ಹಲ್ಲುನೋವುಮರ. A small tree, Wrightia tinctoria Br. (St. & Pl.). — ಹಲ್ಲುಪುಡಿ. Toothpowder (My.). — ಹಲ್ಲುಬೇನೆ. The toothache (ಆರ್ಯಾದ G.). — ಹಲ್ಲುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. A man with prominent teeth (My.). — ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿ. -ಉಬ್ಬಿ. A woman with prominent teeth (My.). ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿ ನಕ್ಕರೂ ಕಾಣ ಬಾರದು, ಅತ್ತರೂ ಕಾಣ ಬಾರದು (Prv.). — ಹಲ್ಲುಮದ್ದಿಗಿದ. The tree Mimusops elengi Lin. (ಕೇಸರ, ವಕುಲ, ಸವಳದ ಹುಣ್ಣಿನ ಗಿಡ, ವಜ್ರದನ್ತಗಿಡ Si. 137). — ಹಲ್ಲುಮುರುಕ. A man with broken teeth (My.). — ಹಲ್ಲುಸೂಲೆ. The toothache (My.). — ಹಲ್ಲುಹುಳಿ. An insect that infests the teeth and causes the toothache (My.).

ಹಲ್ಲೆ hallĕ. 1. = ಓಲೆ 4, ಪಾಲೆ 3, ಹಲ್ಲೆ 2, ಹಾಲೆ 3. The lobe of the ear (My.). **2,** the round flat part or blade attached to a handle and used in turning dôsĕs (My.). **3,** a horse- or bullock-shoe (My.).

ಹಲ್ಲೆ hallĕ. 2. (Tu. ಪಲ್ಲೆ). — ಹಲ್ಲೆಕಾಯಿಬಳ್ಳಿ. An immense climbing shrub bearing pods of extraordinary size, Entada monastachya Dec. (or Entada scandens Benth., St. & Pl.; the shrub is called ಕಡಕತ್ತಿಕಾಯಿ ಬಳ್ಳಿ in My.).

ಹಲ್ಲೋಲ hallôla. = ಅಲ್ಲೋಲ. — ಹಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. = ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. (Grj. 2, after 106).

ಹವ hava. 1. = ಹವಾ, q. v. (My.).

ಹವ hava. 2. *An oblation, an offering, a sacrifice,* a burnt-offering. See ಆಹವ 1.

ಹವ hava. 3. *Calling, call; challenging; order, command.* See ಆಹವ 2.

ಹವಣ್ havaṇ. = ಪವಣ್, ಹವಣು. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. (Bp. 4, 51; 26, 15; 39, 58; 51, 75).

ಹವಣಿ havaṇi. Agreeable, good (?). ನವಣಿಯಾ ಬೋನಕ್ಕೆ ಹವಣಿಯಾ ತೊಗೆಯಾಗಿ ಕವಣಿಗಲ್ಲಪ್ಪ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳವಲದ ಹವಣ ನೋಡು (Sp. in one MS.).

ಹವಣಿಕೆ havaṇikĕ. Due consideration, deliberation; contemplation; thought; desire (B. 3, 27; 4, 181). ಗೆದೆಯುವ ಹವಣಿಕೆ (ದೇವನ G.).

ಹವಣಿಗೆ havaṇigĕ. = ಪವಣಿಗೆ. (Bh. 7, 1, 4).

ಹವಣಿತು havaṇitu. That is well-measured, proper, agreeable, etc. ಹವಣಿತಾಗಿ ಬಾಜಿಸುಸು (ಮಧ್ಯ Nr.).

ಹವಣಿತ್ತು havaṇittu. = ಹವಣಿತು. ನಗೆ ಹವಣಿತ್ತಾದೊಡೆ ಎಹಸಿತಂ (Nr.).

ಹವಣಿಸು havaṇisu. = ಅವಣಿಸು. To make ready, to prepare (Grj. 4, 74; My.; Sk. ಪ್ರಮಾ); to arrange; to make concise. ಹವಣಿಸಲ್ (ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಮಾಹಾರ, ಅನುತ್ಪಟ Mr. 446). 2, to deliberate; to think; to desire (B. 1, 12; 2, 13. 15; 3, 38. 101; Sk. ಪ್ರಮಾ also: to form a correct notion of, to understand; to conjecture). ಯುದ್ಧ ಮಾತು ವದಕ್ಕಾಗಿ ಹವಣಿಸೋಣ (ಸ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನ); ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಹವಣಿಸುವವನನ್ನು ಜಯಿಸೋಣ (ಹಸ್ತವಾಗಣ G.).

ಹವಣಿಲು havaṇu. = ಹವಣ್, etc. Measure; proper measure, manner or state, fitness, etc. (Bp. 16, 9; 44, 7. 40; C. Bp. 47, 43; Râm. 3, 2, 22; 6, 30, 13; My.); making ready, preparing (My.). ನಡಿಕೆಗೆ ಹವಣಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ ಎತ್ತುಗಳು ಕಟ್ಟಿ ತಕ್ಕ ಬಣ್ಣಿ (ಗಸ್ತಿ, etc. Si. 275). ಹವಣಿಲುದು ಮಾಂಸಮಂ ತುಣ್ಣುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪುಡದದಲ್ಲಿ ವಲ್ಲರಮಿಸಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 218). ದಾವಣಿ ಕಟ್ಟುವವನಿಗಾದರೂ ಹವಣು ಬೇಕು (Prv.).

ಹವನ havana. 1. The act of offering an oblation with fire; an oblation (to the gods), a burnt-offering, a sacrifice (ಅಗ್ನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಆಹುತಿ G.; My.). ದವನದ ಹೂ ಅನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಹವನವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಹವನ havana. 2. The act of calling; challenging.

ಹವಸು havasu. = ಹೌಸ, q. v. ಹವಸುಳ್ಳವ (ವಿಲಾಸಿ Čb.).

ಹವಳ havaḷa. = ಪವಳ. Coral (ಪ್ರವಾಲ Nr.; ವಿದ್ರುಮ Nn. 130; ಪ್ರವಾಲ Si. 331; C.). ನೀವಳವಾದರೆ ಹವಳದ್ದು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಹವಳಕ್ರಿಮಿ. The coral polyp (C.; B. 4, 172). — ಹವಳದ ಹುಳು. = ಹವಳಕ್ರಿಮಿ (C.; B. 4, 171). — ಹವಳಪಾಟ್ಲೆ. A coral bracelet (C.). — ಹವಳಬಣ್ಣ. A coral rock (C.; B. 4, 171). — ಹವಳಮಲ್ಲಿಗೆ. A small tree with fragrant flowers, Nyctanthes arbor tristis Lin. (Z.; ಮನ್ನಾರ G.). — ಹವಳಸಙ್ಗನ್ಥಕ. A kind of brimstone (My.). — ಹವಳಾರತಿ. -ಆರತಿ. A waving-platter ornamented with coral (My.).

ಹವಳು havaḷu. = ಹವಳ. (ಪ್ರವಾಲ G.).

ಹವಾ havâ. = ಹವ 1, ಹವೆ 2. Air, wind; weather; climate (My.; B. 5, 206; Mhr., H.).

ಹವಾಲೆ havâlatĕ. = ಹವಾಲ್ದೆ. Transfer; the transfer of a debt from the original debtor to one who becomes responsible for it to the creditor (My.; H. ಹವಾಲತ್).

ಹವಾಲದಾರ havâla-dâra. = ಹವಾಲುದಾರ. (B. 5, 106).

ಹವಾಲು havâlu. = ಹವಾಲೆ. Charge, trust, care; responsible custody: charge (to pay on account of) as committed (My.; Mhr., H. ಹವಾಲಾ).

ಹವಾಲುದಾರ havâlu-dâra. A non-commissioned officer in the native army under the subêdâra, corresponding with serjeant (My.; Mhr. ಹವಾಲದಾರ). 2, the chief of a company of armed men, peons, etc. (B. 5, 106; Mhr.). 3, the officer of a district under a subêdâra (Mhr.).

ಹವಾಲೆ havâlĕ. = ಹವಾಲು. (My.).

ಹವಾಲ್ದೆ havâlte. = ಹವಾಲತ. (My.).

ಹವಾಲ್ದಾರ havâl-dâra. = ಹವಾಲುದಾರ No. 1. (My.). See Prv. s. ಸೂಳೆ.

ಹವಿ havi. Tbh. of ಹವಿಸ್. (Bp. 39, 33). ಬೀಳ್ವ ಹವಿ (ಹುತ, ವಷಟ್ಕೃತ Hlâ.). — ಹವಿ ಕೊಡು. To offer a havi (Bp. 57, 18).

ಹವಿಪ್ರದಾನ havi-pradâna. The act of offering into fire or with fire. See ಬೀಳ್ 1.

ಹವಿರ್ಗೇಹ havis-gêha. *Any house or chamber in which an oblation is offered,* a sacrificial hall.

ಹವಿರ್ಭಾಗ havis-bhâga. A portion or share of the oblation (J. 5, 44. 45; 8, 42).

ಹವಿಷ್ಯ havishya. Anything fit for an oblation; clarified butter; wild rice; rice mixed with ghee; a hymn in praise of oblations. (G.).

ಹವಿಸ್ havis. = ಹವಿ. *Anything offered as an oblation with fire,* clarified butter, grain, milk, sôma, etc. (ಚರು, ಬೀಳ್ವ ತುತ್ತುಗಳು Mr. 260); an oblation or burnt-offering in general.

ಹವಿಸ್ಸು havissu. Tbh. of ಹವಿಸ್. (My.).

ಹವೀಕ havîka. = ಹೈಗ, q. v.

ಹವೀಜ havîja. (B. 4, 177).

ಹವುದಾ havudâ. = ಹೌದಾ, q. v. (My.).

ಹವುದು havudu. = ಅಹುದು, ಹೌದು. It becomes, it is; it is so; yes (My.). ಹವುದೆನ್ದರೆ ಬಯ್ಯುತ್ತಾನೆ, ಅಲ್ಲೆನ್ದರೆ ಹೊಡಿಯುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಹವುರ havura. ಹೌರ. = ಹಗರ, etc. (My.).

ಹವುರಗೆ havuragĕ. ಹೌರಗೆ. Lightly (My.; Čb. 99).

ಹವುರು havuru. ಹೌರು. = ಹವುರ, etc. (B. 4, 148).

ಹವೆ havĕ. 1. = ಹವಿ 2. (My.). ಸೆಕೆಯ ಹವೆ (ಬಾಷ್ಪ, ಊಷ್ಮ Si. 439).

ಹವೆ havĕ. 2. = ಹವಾ. (B. 2, 49; 3, 36; 4, 26. 102).

ಹವೇಲಿ havêli. A large house, a villa, especially one of a râja (My.; Br.; Mhr., H. ಹವೇಲೀ).

ಹವ್ಯ havya. Fit to be offered in oblations. 2, *an oblation or offering to the gods.* ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ಹವ್ಯವಾದರೂ ಗವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಒಡತನ (Prv.).

ಹವ್ಯಕವ್ಯ havya-kavya. Oblations both to the gods and to the spirits of deceased ancestors. (My.).

ಹವ್ಯಪಾಕ havya-pâka. *An oblation* (of rice, barley, etc.) *cooked with butter and milk for presentation to the gods; the vessel in which such an oblation is prepared.*

ಹವ್ಯವಾಹ್ havya-vâh. *Agni, fire.*

ಹವ್ಯವಾಹನ havya-vâhana. Bearing oblations, conveying oblations; *Agni, fire.*

ಹವ್ಯವಾಹನಸಖಿ havyavâhanasakha. Wind (J. 13, 9).

ಹವ್ಯಾಸ havyâsa. Desire, lust; any longing or itching (My.; Mhr., H.).

ಹವ್ವ havva. = ಹವ್ವೆನೆ. ಈ ಆಕ್ರಾಳ ವಿಕ್ರಾಳ ರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಡು, ಹವ್ವ ಹಾಙ್ ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು (B. 5, 132). See B. 5, 155.

ಹವ್ವನೆ havvanĕ. = ಪವ್ವನೆ. Suddenly (ಅಕಸ್ಮಿಕ Śmd. 398). ಆ ನಿಮಿಷದಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹವ್ವನೆ ಹಾಙ್ (Bp. 15, 18). ಸರ್ವನಂ ಕಣ್ಡಾಗ ಹವ್ವನೆ ಹಾಙ್, ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ, ಸತ್ತನು (46, 23). **2,** oh! woe to me! (ಭಯಭಾವಿತ Śmd. 398).

ಹಸ hasa. (= ಹಡ 1). Niceness, comeliness, charm, beauty; good manner, state or order; tillage; purity; ease (ಮನೋಹರ Śs.; ಆನು, ಲೇನು, ಜೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಗಟ್ಟಿ, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; ಜೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಜೊಕ್ಕ, ರಯ್ಯ, ಲೇನು, ಎಡ್ಡ, ಆನು, ಮನೋಹರ Śm. 55). — ಹಸಗೆಡು. -ಕೆಡು. Beauty to be lost (Bp. 39, 64). — ಹಸಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. Ease to be lost (V. 9, 100). — ಹಸ ಮಾಡು. To put in a proper state; to till; to clean, to purify (My.). ಕಾಯಿ ಹಸ ಮಾಡು (ಕೇಱು G.).

ಹಸ hasa. 1. Tbh. of ಪಸು. A cow (My.). ಕಱ್ಱುಯುವ ಹಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಒದೆಯುವ ಕತ್ತೆ ತನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಸ ಕಱು. A cow and a calf (My.).

ಹಸ hasa. 2. *Laughter,* laughing, a laugh; derision.

ಹಸತ hasat. Laughing, smiling. See ಹಸನ್ಮುಖ.

ಹಸನ hasana. = (ಹಡನ), ಹಸ q. v., ಹಸನು. (Bp. 22, 47; ಸ್ವಚ್ಛ Čb.; ನಿರ್ಮಲ G.). — ಹಸನ ಮಾಡು. = ಹಸ ಮಾಡು. To clean (B. 3, 83), etc. ಹಿಟ್ಟು ಹಸನ ಮಾಡು (ತೆಣ್ಣು); ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡೋಣ (ಪವ G.).

ಹಸನ hasana. Laughing, laughter, a laugh. See ನಗು; Śmd. 393; Bp. 37, 24.

ಹಸನಿ hasani. *A portable fire-place, a chafing dish.*

ಹಸನು hasanu. = (ಹಡನು), ಹಸ q. v., ಹಸನ. Beauty, etc. (ಆನವಸ್ಯರ, ನಿರ್ಮಲ, ಅಮಲ, ಸ್ವಚ್ಛ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ G.; My.; Bp. 28, 12; 40, 24; 46, 57; 61, 80; Bh. 1, 8, 48; Si. 222). ಹಸನಾಗಿಬೆ ಬದುಕು (Dp. 4). ಪೊಸರು ಕಡೆಯಲು ಬೆಣ್ಣೆಯೊಸೆದು ತೋಱುವ ತೆರದಿ ಹಸನುಳ್ಳ ಗುರೂಪದೇಶದಿಂ ಮುಕ್ತಿ ವಶವಾಗದಿಹುದೆ? (Sp.). ಹಸನಾದ ಹಲ್ಲು (G. 546). ಬಾದಾಮೀ ಚಿಪ್ಪು

ಸುಟ್ಟು, ಕರೆಬೂದಿ ಮಾಡಿ, ಆದಬ್‌ನ್ದ ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಆದ ಬಿನ್ದ ಹಲ್ಲು ಹಸನಾಗಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವವು (B. 3, 20). ವ್ಯಸನವಿದ್ದವ ಹಸನು ಆಗನು.— ಹುಸಿ ಹೇಬ್‌ದರೂ ಹಸನಾಗಿರ ಬೇಕು.— ಹಬ್ಬ ಹ ಸನಾಗಿರ ಬೇಕು, ಹಾಲು ಉಬ್ಬಿಯ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಸನು ಮಾಡು. = ಹಸ ಮಾಡು. (My.). ಹಸನು ಮಾಡಿದ್ದು (ನಿಶೋಧ್ಯ); ಹಸನು ಮಾಡಿದ ಕಾಯಿ (ಪುತ ಗ.). ಬೆಕ್ಕು ಅಂಗಾಲಿನ್ದ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (B. 3, 31). ಒಬ್ಬನು ಒನ್ದು ಸಾರೆ ಹೊಲ ವನ್ನು ನೇಗಲ ಹೊಡಿದು ಹಸನು ಮಾಡಿ, ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ ಬಬಿಕ (5, 115). ಮನೆಯ ಸಾರಿಸಿ ಹಸನು ಮಾಡಿ (5, 135). ಭಾಣ್ಡಗಳ ನ್ನು ತೊಳೆದು ಒರಸಿ ಹಸನು ಮಾಡಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು (5, 283). ಮನೆ ಯೊಳಗಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒರಿಸಿ ಹಸನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ (5, 286).

ಹಸನ್ತಿ hasanti. *A portable fire-place, a chafing dish* (ಹಸ ನ್ತಿಕೆ, ಬೆಸಳಿಗೆ Mr. 210).

ಹಸನ್ತಿಕೆ hasantikĕ. = ಹಸನ್ತಿ. *A portable fire-place, etc.*

ಹಸನ್ಮುಖ hasat-mukha. A smiling countenance (My.).

ಹಸರ್ hasar. = ಹಸರು. — ಹಸರಾಣಿ. = ಹಸರ್ವಾಣಿ, etc. (My.). — ಹಸರಾಣಿಬಳ್ಳಿ. A creeping or twining weed, Convolvulus arvensis Lin. (Z.). — ಹಸರ್ವಾಣಿ.= ಆಸರಾಣಿ, ಹಸರಾಣಿ, ಹಸರುವಾಣಿ. Articles of trade that come from trees, creepers or vegetables, as leaves, fruit, etc. (My.). — ಹಸರ್ವಾಣಿಕನ್ಯಾಯ. A tax levied on such articles (My.).

ಹಸರ hasara. = ಪಸರ. Tbh. of ಪ್ರಸರ (Śmd. 345 Mḍb.).

ಹಸರಿಸು hasarisu. = ಪಸರಿಸು, etc. To spread (v. i.), to extend in all directions (ಹಂಜರಿಸು Kk. 57; Abhâ. 2, 74). ಹಸ ರಿಸಿದುದು (ಸಮೂರ್ಧನ, ಅಧಿವ್ಯಾಪ್ತಿ Nr.).

ಹಸರು hasaru. = ಪಸುರ್ 2 q. v., etc. Green colour, etc. (C.). ಕೆಮ್ಪುಗೂಡಿದ ಹಸರು (ಧೂಮಲ, ಧೂಪ್ರು Mr. 443). — ಹಸರುಕಾಯಿ. A green head of plants; an unripe fruit; a bud (ಕ್ಷಾರಕ, ಜಾಲಕ Si. 123). — ಹಸರುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Reddish-brown (ಕಪಿಶ, ತ್ಯಾವ Mr. 443). — ಹಸುರುನಾಗರಹಾ ವು. — The venomous snake Trimeresurus carinatus (Bd.). — ಹಸರುನೂಲಿಗ. A kind of green venomous coluber, Coluber gramineus Shaw, or Trimeresurus gramineus Günther (Bd.). — ಹಸರುನೆಲ. Ground covered with young green grass (ಶಾಡ್ವಲ, ಹರಿತ Hlâ.). — ಹಸರುಬಣ್ಣ. The colour green (C.; Si. 51). — ಹಸರುಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕ. The green pigeon, Columba hurriala B. MSS. (ಹಾರೀತ Nr.). — ಹಸ ರುಬಿಳವ. The green pigeon (Bd.; Pr.). — ಹಸರುಮಗ್ಗು. A tender flower-bud, an unblown flower (My.; ಕ್ಷಾರಕ, ಜಾಲ ಕ Si. 123; ಜಾಲ, ಕ್ಷಾರಕ 456). — ಹಸರುಮಲ್ಲಿಗೆ. A kind of jasmine. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹಸರುಮಲ್ಲಿಗೆ (ಪೀತಮಾಗಧಿ, ಹೇಮ ಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139). — ಹಸರುರತ್ನ. An emerald (ಮರಕತ ಂಬ. 73). — ಹಸರುವಾಣಿ. = ಹಸರ್ವಾಣಿ, etc. (My.). — ಹಸರುಸಾ ಮನ್ತಿಗೆ. = ಹಸರುಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139). — ಹಸರುಹಾ ವು. Any snake of a green colour (C.).

ಹಸಲು hasalu. = ಅಸಲ್, ಅಸಲು. (My.). See Prv. s. ಮಲ್ಲಾಟ್ಟ.

ಹಸಲೆ hasalĕ. = ಪಸಲೆ, q. v. (ಶಾದ, ಶಪ್ಪ Nr.).

ಹಸವು hasavu. = ಹಸಿವು, etc. Hunger (B. 5, 133).

ಹಸವು hasavu. = ಹಸುವು, etc. A cow (My.).

ಹಸಾದ hasâda. = ಪಸಾದ, etc. Tbh. of ಪ್ರಸಾದ. (Bp. 11, 29; 35, 56; 37, 3; 39, 41. 50; Bh. 1, 8, 78; 1, 9, 11; Râm. 4, 2, 12).

ಹಸಿ hasi. 1. = ಪಸಿ 3, etc. Greenness; freshness; moisture (of the ground, etc.); rawness; the state of being not boiled or heated (as milk or ghee); (green, etc.); a substance that is green, fresh, moist, etc. (ದ್ರವದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh., Śm. 109; ಉನ್ನ, ಕ್ಲಿನ್ನ Hlâ., Mr. 448, but originally, and probably wrongly, ಹುಸಿ; C.). ಕೆಜಿಯ ನೀರು ಕಾಲುವೆಗಳೊಳಗಿನ್ದ ಒಯಿದು ಹಾಸಿದರೆ ಭೂಮಿಯು ಹಸಿಯಾಗಿ, ಬಿತ್ತಿದ ಪಯ್ಯಿಗೆ ಒಹಳ ಉಪ ಯೋಗವಾಗುವದು (B. 4, 184). ಸೊಸೆಗೆ ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ, ಹನ್ದರಿಗೆ ಹಸಿ ಇಲ್ಲ.— ಬಿಸಿಯಾದ್ದು ಆಜಿಸ ಬೇಕು, ಹಸಿಯಾದ್ದು ಕಾಯಿಸ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಸಿಕಟ್ಟಿಗೆ. Green wood (My.). — ಹಸಿಗೋಡೆ. A mud wall that is not yet dry. ಹಸಿಗೋಡೆಗೆ ಕಲ್ಲು ಹೊಡದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಸಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. Raw flour of râgi (My.). — ಹಸಿ ಬಿಸಿ. That is raw and that is boiled. ಹಸಿ ಬಿಸಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). — ಹಸಿಬೆಣಿ. Fresh cow-dung (My.). — ಹಸಿಮಬ್ಬಗೆ. (ತೇಮನ, ನಿಷ್ಪಾನ, ತೇವನ, ಪಳಿದ್ಧ Si. 313). — ಹಸಿಮಬ್ಬೆ. A rain that moistens the soil in a small degree, but does not wet it thoroughly (S. Mhr.). — ಹಸಿಮಾಂಸ. Raw flesh (My.). — ಹಸಿಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Raw rice. ರುಚಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಸಿಯಕ್ಕಿ ತಿನ್ನಾದು (Prv.). — ಹಸಿಯ ಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. Green, unboiled areca-nuts (My.). — ಹಸಿಯ ತುರುಕ. A Turk full of freshness or vicious vigor (My.; Abhâ. 2, 53). — ಹಸಿಯ ದಡಿ. A green stick (Bp. 57, 37). — ಹಸಿಯ ಫಲ. A green unripe fruit (ಶಲಾಟು, ಆಮಫಲ Nr.). — ಹಸಿಯ ಮೂಸ. = ಹಸಿಮಾಂಸ. (G. 116). — ಹಸಿಯ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A young green chilli pod (My.). — ಹಸಿ ಯ ರಸ. Immature juice (G. 113). — ಹಸಿಯಲ್ಲ. -ಅಲ್ಲ. Green ginger (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Mr. 137). — ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಣ. Green ginger (ಪಾಲ, ಆರ್ದ್ರಕ Nn. 31). — ಹಸಿಯ ಹೊಲೆಯ. An outcaste full of vicious vigor (Bp. 55, 18; 56, 49). — ಹಸಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A green young leaf. ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಗೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ನಗಾಡುತ್ತದೆ (Prv.). — ಹಸಿಸುಣ್ಣ. Moistened lime (My.). — ಹಸಿಸೊಣ್ಣೆ. = ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಣೆ. (My.; ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Si. 311). — ಹಸಿಹುರುಕು. Moist herpes (ಪಾಮ G.). ಹಸಿಹುರುಕು ಹತ್ತಿದವ (ಪಾಮನ G.). — ಹಸೀ ಕಾಯಿ. A green unripe fruit (ಶಲಾಟು G.; B. 4, 32). — ಹಸೀ ಬೇರು. A green, fresh root (B. 4, 71).

ಹಸಿ hasi. 2. = ಅಸಿ 5, etc., (ಹುಸೆ). — ಹಸಿಕಲ್ಲು.= ಆಸಿಕಲ್ಲು. (My.). ಹಸಿಕಲ್ಲು ಗಾಳಿಗೆ ಹಾಜಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಸಿ hasi. 3. = ಪಸಿ 1. To hunger, to crave food (ಕ್ಷುಧೆ Śmd. Dh.; ಕ್ಷುತ್ತು Śm. 109; C.; Bp. 8, 43; 14, 10. 17). P. ps. ಹಸಿದು, ಹಸ್ತು. ಹಸಿದಾತ (ಕ್ಷುದ್ವತ್, ಬುಭುಕ್ಷಿತ, ಪ್ಲಾತ, ಜಕ್ಷುತ್ಸು, ಕ್ಷುಧಿತ Hlâ.). ಹಸಿದವನು (ಕ್ಷುಧಿತ, etc.); ಹಸಿ ವಿರಲಾದವನು (ಆದ್ಯೂನ, etc. Nr.). ಹಸಿದ ಕೋಬಿಯ ಮುನ್ದೆ ಕಾಯಿ ಒಡಗಿತು.— ಹಸಿದ ಬೆಕ್ಕು ಹತ್ತಿಗೆ ಜಪ್ಪಿಸಿತು.— ಹಸಿದ ಹಾರು ವನನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು, ಉಣ್ಣ ತುರುಕನನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು.— ಹಸಿದು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನು, ಉಣ್ಣು ಕಬ್ಬು ತಿನ್ನು.— ಹಸಿದು, ಹಲಸು; ಉಣ್ಣು, ಮಾವು.— ಹಸಿದು ಹೊಟ್ಟೆ ತೋಬಿಸಿದರೆ ಮನೆದು ಕತ್ತೆ ತೋಬಿಸಿದ.— ನಾಯಿ ಹಸಿದಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹದುಸಿತ್ತು (Prvs.).

ಹಸಿಕೆ hasikĕ. (= ಪಾಸಿಕೆ No. 2). A certain cloth of an ascetic. ತಪಸ್ವಿಯ ಹಸಿಕೆ (ಪರ್ಯಸ್ತಿಕೆ, ಪರಿಕರ, ಪರ್ಯಂಕ Hlâ.).

ಹಸಿಗೆ hasigĕ. = ಪಸುಗೆ, etc. Dividing, etc. (Bh. 1, 8, 79); division or sharing of the produce between the cultivator and landlord (My.).— ಹಸಿಗೆಜಟ್ಟಿ. A list or account of the division of the produce (My.). — ಹಸಿಗೆಮುತ್ಸದ್ದಿ. A clerk who keeps the account of such divisions (My.).

ಹಸಿಗೆ hasigĕ. A toll (as of vegetable, grain) exacted by official personages from the venders (My.; Br. ಪಸಿಕೆ; Mhr. ಫಸಕೆ).

ಹಸಿತ hasita. Laughed, laughing, smiling; expanded, blossomed, blown (ವಿಕಸನ, ಜೃಂಭಿತ, etc. ಅರಳ್ದುದು Mr. 107); laughter, a laugh; smiling, a smile (ಮುಗುಳ್ನಗೆ Mr. 330). See ಏ-; Bp. 6, 27; 28, 49.

ಹಸಿತಯಶಸ್ hasita-yaśas. Expanded, far-spread glory or fame (Kâvy. V, 18).

ಹಸಿಬೆ hasibĕ. = ಪಸುಬೆ, etc. (My.; Mhr. ಹಜಬೀ, a long and double money-bag). — ಹಸಿಬೆಜೀಲ. = ಹಸಿಬೆ. (My.).

ಹಸಿರು hasiru. = ಹಸರು, etc. (ಪಾಲಾತ, ಹರಿತ್, ಶ್ಯಾಮ Mr. 443).

ಹಸಿವಿ hasivi. = ಪಸಿ 2, etc. Hunger (B. 3, 121; 5, 262).

ಹಸಿವು hasivu. = ಹಸನವು, ಹಸಿವಿ, etc. Hunger (ಅಶನಾಯೆ, ಬುಭುಕ್ಷೆ, ಪ್ಲೆ, ಜಘುತ್ಸೆ, ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುಧೆ Hlâ.; Nr.; Si. 317; Čpr. 3, 35; Bp. 9, 9; 24, 55; 27, 48; Bh. 1, 10, 32; My.; B. 4, 123). ಮಾಜಿದರ ಹಸಿವು (ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುಧೆ, ಬುಭುಕ್ಷೆ Mr. 235). ಪಶುವಿದ್ದರೆ ಪವಿತ್ರ, ಹಸಿವಿದ್ದರೆ ಊಟ (Prv.). — ಹಸಿವು ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get hungry. ಹಸಿವುಗೊಣ್ಣಪಸು (ಬುಭುಕ್ಷಿತ, ಕ್ಷುಧಿತ, etc. Si. 358).

ಹಸಿವು hasivu. = ಹಸುವು, etc. A cow. ಹಸಿವಿನ ಹಾಲು etc. (ಗವ್ಯ Si. 315; *only* in Si.).

ಹಸಿವೆ hasivĕ. = ಪಸಿವಿ, etc. (My.; ಅಶನಾಯೆ G.). ಹಸಿವೆಗೆ ಬಾಯ್ಮನವಿ ಬೀಡ, ನಿದ್ದೆಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಬೀಡ (Prv.).

ಹಸು hasu. = ಪಸು 2, etc. — ಹಸುಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪಸುಗೂಸು. (My.). — ಹಸುಮಕ್ಕಳ್. -ಳು. Young children (ತರಳ, ಬಾಲಕರ್ Nn. 63; My.).

ಹಸು basu. = ಪಸು. A cow (My.). ಒಳ್ಳೆಹ ಹಸು (ಗೋಮತಲಕ್ಷಿತೆ Hlâ.). ಅದು ಹಸುವಂ ಪಡ್ದವ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). ಬಂಜೆಹಸು (ಪಶೆ Si. 460). See ಎಳಗಸ್ತಿ-; Bh. 3, 13, 21.

ಹಸುಕು hasuku. A sharp smell (ನಾತ, ಸೊವಡು, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Śm. 23), a disagreeable smell of certain leaves or unripe fruits (My.), the smell of raw meat, etc. (*cf.* ಪಡುಕು). ಆವುದೊನ್ದು ಹಸುಕು ನಾಱುವದುಂಟ್ಟು, ಅದು ಎನ್ನ ಆಮಗನ್ಧಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಹಸುಕುನಾತ. = ಹಸುಕು. (My.).

ಹಸುಗೆ hasugĕ. = ಪಸುಗೆ, etc. (Bh. 1, 8, 64; 1, 10, 5).

ಹಸುಬ hasuba. = ಪಸುಬು, etc. (Śmd. 148; My.). — ಹಸುಬನ ಹಕ್ಕಿ. (ಪಾರೀತ, ಹಸರುಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ Si. 177).

ಹಸುಬೆ hasubĕ. = ಪಸುಬೆ, etc. (My.).

ಹಸುಮ್ಬ hasumba. (Śmd. 48; not in Mḍb. MS.). = ಹಸುಬ, etc. ಗಿಳಿ ಹಸುಮ್ಬುಗಳ ಗಡಿಯನ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣ (ಹರಿಣಿ Mr. 444).

ಹಸುಮ್ಬೆ hasumbĕ. (Śmd. 48). = ಹಸುಬೆ, etc.

ಹಸುರು hasuru. ಹಸುರ್. = ಪಸುರ್ 2 q. v., etc. Green colour, etc. (ಪಾಲಾತ, ಹರಿತ, ಹರಿತ್ ಹರಿತ Hlâ.; ಹರಿತ Nr.; C.; B. 3, 30). ಹಸುರ ಶಾಕದ ಕಾವು (ಕದಮ್ಬ Śmd. 352 Cm.). ಹಸುರಾದ ಶಾಕವು (ತಿಗ್ರು); ಹಸುರಾಗಿದ್ದ ಎವೆ (ತೋಕ್ಷ್ಮ); ಬಾಲತ್ವನಿನ್ದ ಹಸುರಾಗಿರ್ದ ಭೂಮಿ (ಶಾದ್ವಲ Nr.). ಕೆಮ್ಪು ಹಸುರಪ್ಪದು (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮಲ Hlâ.). (ಕುಮುರ) ನೆಜೆ ಹಸುರ್ (*i. e.* ಶ್ಯಾಮ, see Mr. s. ಹಸಿರು) ಇರಲ್ ಮುಂಜನಕ್ಕು (Mr. 276). ಹಸುರ ಕಜ್ಜಿ (ಮುದ್ಗ G.). — ಹಸುರಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A green coat or jacket (Bh. 3, 13, 19). — ಹಸುರಟಿ. -ಆಟಿ. Greenness or freshness to disappear (Bp. 18, 30). — ಹಸುರುಗುವ್ಪಸ. -ಕುವ್ಪಸ. A green bodice (Râghẓ. 17, 65). — ಹಸುರುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Reddish-brown (ಕಪಿಶ, ಶ್ಯಾವ Mr. 443). — ಹಸುರುಬಣ್ಣ. A green colour (My.). — ಹಸುರುಬಳೆ. A wrist-ring of green glass (My.). — ಹಸುರುಭಾಲೆಳಕೀರಿ. The green spearmen's office (My.). — ಹಸುರುಬೆಳಕು = ಪಸುಬೆಳಕು. (G.). — ಹಸುರುಬೆ. A green crop (G. 323). — ಹಸುರುಶಾಲೆ. A green garment of women. ಬಸಱು ಬನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಹಸುರುಶಾಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಹಸುರುಹಾವು. = ಹಸರುಹಾವು. (My.). — ಹಸುರು ಹಿಣ್ಣು. (Women) to express the juice of certain herbs with the hands upon the head of men to decoy or allure them (My.). — ಹಸುರುಹುಲ್ಲು. Green grass. ಹಸುರು ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುವವಗೆ ಮೊಸರನ್ನ ಆಗದೇ? — ಮೊಸರು ಹುಳಿಯೆನ್ತ, ಹಸುರುಹುಲ್ಲು ಹಿಣ್ಡಿದನನ್ತೆ (Prvs.). — ಹಸುರೆಲೆ. -ಎಲೆ. A young green leaf or such leaves (ಪನ್ದಳಿರ್ G.). — ಹಸುರ್ಗಣ್ಣೆ. -ಕನ್ನೆ. A moderate-sized tree, Dalbergia lanceolaria (Van Someren).

ಹಸುವು hasuvu. = ಹಸ 1, ಹಸವು, ಹಸಿವು. Tbh. of ಪಶು. A cow (ಅನಡ್ವ Mr. 180; My.). ಹಸುವಿನ ಸಗಣಿ (ಗೋಮಯ, etc. Si. 315). ಹಸುವುಗಳು (Si. 460).

ಹಸುಳ hasuḷa. = ಪಸುಳ. A (male) child (Bp. 25, 16; B. 5, 4).

ಹಸುಳೆ hasuḷĕ. = ಪಸುಳೆ. (ಆರ್ಭಕ, ಅರ್ಭ Nr.; Bp. 11, 17; 24, 65; ಹೂಹೆ Bhn. 23). See Śmd. 109.

ಹಸುಳೆತನ hasuḷĕtana. = ಪಸುಳೆತನ. (Bh. 5, 1, 39).

ಹಸೆ hasĕ. = ಪಸೆ 1, (ಪಾಸೆ). A layer: a bed; a beautiful seat (Grj. 7, after 11; 10, after 97; J. 31, 18; 34, 33; My.; *cf.* ಅಸೆ); a spot on the ground decorated with flowers or colours (My.). ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಕಾಲು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದು. — ದಸೆ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸೇ ಮೇಲೆ ರತ್ನ ಬಿತ್ತು. — ನನೆ ಇದ್ದ ಹಲಗೆ ಸಿಕ್ಕದರೆ ಹಸೆ ಯಾಕೆ? — ನೆನೆ ಕೊಟ್ಟವ ಹಸೆ ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ. — ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಸೇ ನುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಹಸೆಜಗಲಿ. An artificially raised spot to put the ornamented seat upon (My.). — ಹಸೆಮಣೆ. A plank used to form a hasĕ (My.); the ornamented seat itself (My.; ಆಸನ್ದಿ Si. 485).

ಹಸ್ತ hasta. = ಹತ್ತ. *The hand* (ಕರ, ಕೆಯ್ Nn. 19; ಕರ, ಕಯಿ, ಕೆಯ್ಯಿ 131). 2, *an elephant's trunk.* 3, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 131). 4, *a measure of length from the elbow to the tip of the middle finger.* 5, *the fore-arm, cubit.* 6, *the thirteenth lunar asterism* (ಋಕ್ಷಭೇದ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 131). 7, *quantity, abundance, mass* (at the end of compounds with words signifying "hair"; see ಕೇಶಹಸ್ತ and ಹಿಮ್ಮುಡಿ). 8, a bamboo (ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಬಿದಿರ್ 131). 9, N. of a rákshasa (Abh. P. 13, 12). See Mr. s. ಕೋಪು and ನಾಟಕ. ಹಸ್ತದ ಗುಣ ಸ್ವಸ್ತವಾದ ಮೇಲೆ ನೋಡ ಬೇಕು. — ಸ್ವಸ್ತವಿದ್ದವನ ಹಸ್ತ ನೋಡ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಸ್ತಕಡಗ. A bracelet for the wrist (Bp. 61, 27; My.).

ಹಸ್ತಕ hastaka. A mass of hair (ತುಱುಬು Mr. 320). 2, a position of the hands. 3, a mate, an associate, the hand of (B. 4, 81; Mhr.).

ಹಸ್ತಕಂಕಣ hasta-kaṅkaṇa. (Śmd. 386; Kk. 98). A bracelet for the wrist.

ಹಸ್ತಕೌಶಲ hasta-kauśala. Skilfulness of hand, manual dexterity.

ಹಸ್ತಕೌಶಲ್ಯ hasta-kauśalya. = ಹಸ್ತಕೌಶಲ. (My.).

ಹಸ್ತಕ್ರಿಯೆ hasta-kriyĕ. Any manual performance. (R.).

ಹಸ್ತಗತ hasta-gata. Gone into the hands of; come to hand, fallen into one's possession, procured, gained, obtained; fallen into the power, charge or care of. (My.; B. 5, 44; Mhr.).

ಹಸ್ತಗುಣ hasta-guṇa. Luck, quality of affecting, in a good or evil manner, the things touched, the works done, or the persons, business, etc. with whom or which connection is held, as supposed to inhere in every human agent: — the power or principle to which is referred, as the source and spring, the prosperousness or wretchedness, the successfulness or unsuccessfulness which attends and characterizes him through his course of life (Mhr.; My.).

ಹಸ್ತಚಾಪಲ್ಯ hasta-čâpalya. = ಹಸ್ತಕೌಶಲ. (Sk.; R.).

ಹಸ್ತತಲ hasta-tala. The palm of the hand.

ಹಸ್ತತಲಾಮಲಕ hastatala-âmalaka. An Emblic myrobalan fruit on the palm of the hand (Ûpr. 3, 68).

ಹಸ್ತತಲಾಮಲಕನ್ಯಾಯ hastatalâmalaka-nyâya. The manner of an âmalaka on the palm of the hand, *i. e.* indisputable (My.).

ಹಸ್ತದೋಷ hasta-dôsha. A slip of the hand, a mistake committed by the hand. (My.).

ಹಸ್ತಪರೀಕ್ಷೆ hasta-parîkshĕ. Examination (of the lines) of the hand (by a chiromancer, My.).

ಹಸ್ತಬಿಂಬ hasta-bimba. *Perfuming or smearing the body with unguents.*

ಹಸ್ತಭೂಷಣ hasta-bhûshaṇa. An ornament of the wrist, a bracelet (ಕಂಕಣ Nn. 45).

ಹಸ್ತಮರ್ದನ hasta-mardana. Crushing or bruising with the hand. See ಕಮುಜ್ಜಿ 1.

ಹಸ್ತಲಾಗ hasta-lâga. A respectful catch or hold of the hand of a râja to lead him (My.).

ಹಸ್ತಲಾಘವ hasta-lâghava. Lightness of hand, manual readiness, dexterity; sleight of hand, legerdemain. (My.).

ಹಸ್ತವರ್ತಿ hasta-varti. Being or remaining in the hand, seized, held, caught hold of. See ಹತೋಟಿ.

ಹಸ್ತವಾರಣ hasta-vâraṇa. Restraining the hand (of another); *warding off a blow.*

ಹಸ್ತವಿಭೂಷಣ hasta-vibhûshaṇa. = ಹಸ್ತಭೂಷಣ. (ಕಂಕಣ, ಮುಂಗೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವನ್ನಾ ಆಭರಣ Nn. 127).

ಹಸ್ತವಿಮರ್ದನ hasta-vimardana. = ಹಸ್ತಮರ್ದನ. See ಕಮುಜ್ಜಿ 2.

ಹಸ್ತಶುದ್ಧಿ hasta-śuddhi. Successful practice, as that of a skilful physician (My.).

ಹಸ್ತಸೂಚನ hasta-sûčana. Indication by signs of the hand. See ಕೆಯ್ವಿಸು.

ಹಸ್ತಸೂತ್ರ hasta-sûtra. A bracelet worn on the wrist, *a cord used as an amulet worn round the wrist at nuptials,* etc. (ಸುಂಗೆಯ್ಯಲಿಹ ಸರ್ವಭೂಷಣಂ Mr. 340).

ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ hasta-akshara. One's own sign manual, autograph signature, handwriting (ಕೈಯ್ಯರಹ G.; My.).

ಹಸ್ತಾಂತರ hasta-antara. That is in hand or charge: a treasury (My.).

ಹಸ್ತಾನ್ತ್ರ hasta-antra. = ಹಸ್ತಾನ್ತರ. ಹಸ್ತಾನ್ತ್ರ ಬಾಕಿಯಾದರೆ ಪುಸ್ತಕ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv.).

ಹಸ್ತಾನ್ವೇಷಣ hasta-anvêshaṇa. Seeking for or searching with the hand or hands. See ತಡವು 3, ಸಿದುಗು.

ಹಸ್ತಾಭರಣ hasta-âbharaṇa. Adorned with the nakshatra called hasta (J. 31, 10). 2, an ornament for the wrist, a bracelet (31, 10).

ಹಸ್ತಾಹಸ್ತಿ hastâ-hasti. Hand to hand (Sk.). See ಹತ್ತಾಹತ್ತಿ.

ಹಸ್ತಿ hasti. Having hands, having a trunk; *an elephant* (ಆನೆ Nn. 144). 2, N. of a king, the founder of Hastinâpura.

ಹಸ್ತಿತ hastita. Thrown. See ಅಪ-.

ಹಸ್ತಿದನ್ತ hasti-danta. The tusk of an elephant; ivory (My.; B. 4, 24).

ಹಸ್ತಿನಖ hasti-nakha. *A raised mound of earth or masonry protecting the access to the gate of a city or fort* (furnished with an inner staircase, etc., ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಕಟ್ಟು Hlâ.). See Nr. s. ಮಣ್ಣು.

ಹಸ್ತಿನಾಪುರ hastinâ-pura. N. of a city founded by king Hasti (Hastin), the capital of the kings of the lunar race (about fifty-seven miles north-east of Delhi on the banks of a channel of the Ganges). (J. 2, 2. 4; 13, 7).

ಹಸ್ತಿನಾವತಿ hastinâ-vati. = ಹಸ್ತಿನಾಪುರ. (J. 2, 11. 13; 4 sum.; 24, 81).

ಹಸ್ತಿನಿ hastini. *A female elephant.* 2, a woman of a particular class (having thick lips, thick hips, etc., Grj. 7, after 11).

ಹಸ್ತಿಪಕ hasti-paka. An elephant-driver or rider; *an elephant-keeper.*

ಹಸ್ತು hastu. P. p. of ಪಸ 3. (My.). ಹಸ್ತುರುವನನು (ಕ್ಷುಧಿತ, etc. Si. 358). ಮಾತು ಕೊಣ್ಣು ಹೋದವ ಉಣ್ಣು ಬನ್ನ, ಮಾಣಿಕ್ಕ ಕೊಣ್ಣು ಹೋದವ ಹಸ್ತು ಬನ್ನ (Prv.).

ಹಸ್ತೋದಕ hasta-udaka. Hand-water, *i. e.* the water which at meals is poured upon the left hand that had been on the leaf-plate whilst the right was conveying some morsels of food to the mouth (My.).

ಹಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತಿ hasta-unmukti. Loosening from or with the hand. See ಪಿಳಿಲ್.

ಹಸ್ತ್ಯ hastya. Belonging to the hand, done with the hand, manual; given with the hand. (R.).

ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ hasti-ârôha. *An elephant-rider, an elephant-driver.*

ಹಸ್ರು hasru. = ಹಸರು, etc. (My.). — ಹಸ್ರುಗಣಿ. N. of a plant (ಲಲಿತ Mr. 121).

ಹಹಹ ha-ha-ha. (= ಅಹಹ). Ha, ha, ha! (My.; Mhr.).

ಹಳ haḷa. (*Cf.* ಪಳಪಳನೆ). — ಹಳ ಹಳ. rep. Unsteady shine or motion (Bp. 5, 33). — ಹಳ ಹಳಿಕೆ. = ಹಳ ಹಳ. (Bh. 8, 23, 5; 8, 24, 53).

ಹಳಚಿಕೆ haḷačikĕ. Flash, glitter, shine (ತೊಳಗು, ಬೆಳಗು, Čt. I, 23).

ಹಳಚು haḷaču. = ಪಳಚು, etc. To strike against, etc. (Bp. 51, 70; 61, 27; Bh. 4, 2, 56; 6, 3, 1; 8, 21 sum.; 8, 23, 10; 10, 7, 2; Râm. 3, 6, 14; 5, 9, 5; 6, 10, 9; see ಹಲು ಹಲು-).

ಹಳದಿ haḷadi. = ಅಳದಿ, ಪಳದಿ. The colour of turmeric, yellow, greenish yellow (ಆವದಾತ, ಪೀತ Si. 427; ತ್ಯಾಮ, ಹರಿತ್ 443; C.; B. 1, 5). See ಅಮ್ಟೆ-. — ಹಳದಿಪಾವಟೆಮರ. A small cultivated tree, yielding a red dye, the Indian

mulberry tree, Morinda citrifolia Lin. (St. & Pl.). — ಹ ಳದಿಬಣ್ಣದ ಹಾವು. The venomous snake Trimeresurus erythrurus (Bd.). — ಹಳದಿಯೆವೆ. -ಎವೆ. (ತೋಳ್ಕ, ಹರಿತಯವ Si. 304). — ಹಳದಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour yellow (Bp. 12, 17). — ಹಳದೀ ಗಿಡ. The long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (St. & Pl.). — ಹಳದೀ ಗೋರಟಿ. (ಕುರಬ್ಬಕ, ವಜ್ರ ದನ್ತಿ, ಸಹಚರಿ G.). — ಹಳದೀ ಚನ್ದಣ. (ಹರಿಚನ್ದನ Si. 228). — ಹಳದೀ ಚನ್ದನ. (ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ G.). — ಹಳದೀ ನೀರುಬ್ಬಿ. (ಲತಾ ಕ್ರ, ದುರ್ದ್ರುಮ, ಹರಿತಪಲಾಣ್ಡು Si. 159). — ಹಳದೀ ಬಣ್ಣ. The colour of turmeric (B. 3, 52; 4, 209; 5, 252; ಹರಿದ್ರಾಭ G.). ಹಳದೀ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳದು (ಹರಣಿ, ಹರಿತ Si. 419). — ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿ. (ಶ್ವೇತಮಾಗಧಿ, ಜೀಮಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139). — ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿಗೆ. = ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿ. (My.).

ಹಳದು haḷadu. = ಹಳದಿ. (ಅವದಾತ G.; B. 3, 99; Mhr. ಹಳದ).

ಹಳವಣ್ಣಿ haḷavaṇḍa. Inquietude; painful restlessness; great perturbation (S. Mhr.; Mhr. ಹಳಹಳ, ಹಳಹಾಳ).

ಹಳವಳಿಸು haḷavaḷisu. To become unquiet and anxious, to become painfully restless, to be greatly perturbed (Râm. 6, 47, 38; J. 13, 59; 21, 4; 23, 27; Mhr. ಹಳಹಳಣೇ೦).

ಹಳಸು haḷasu. = ಹಲಸು. (ಪನಸ, ಕಣ್ಣಿಕಫಲ Nr.).

ಹಳಹಳಿ haḷahaḷi. = ಹಳವಣ್ಣ. (ಉಮ್ಮಳ, ಚಿನ್ತೆ G.).

ಹಳಹಳಿಸು haḷahaḷisu. = ಹಳವಳಿಸು. (Bh. 3, 9, 25).

ಹಳಿ haḷi. (= ಹಳುಕು). A bit, a piece, a lump, as of sugar-candy or camphor (My.; *cf.* ಹಣಿ 3).

ಹಳಿಗ haḷiga. (ಹಪ್ಪಿಗ?). (The cripple, *cf.* ಹಪ್ಪಿ 2? or the derided one, *cf.* ಹಪ್ಪಿ 1?). The three-legged attendant of Śiva (ಧೃಂಗಿ Ct. I, 68).

ಹಳಿದಿಸು haḷidisu. = ಪಳಯಿಸು, etc. To lament.

ಹಳಿದಿಸುವ haḷidisuva. Lamentation (ವಿಲಾಪ, ಪರಿದೇವನ Nr.).

ಹಳುಕು haḷuku. (= ಹಳಿ). A bit, a piece, a lump (My.; Të. ಪಲುಕು). See ತನಿ-; Râm. 6, 53, 88; Bh. 8, 24, 24. — ಹಳುಕುವೆರಸು. -ಬೆರಸು. A bit, etc. to be mixed with (Bh. 21, 5).

ಹಳುಂಗು haḷuṅgu. = ಹಣಿಕು, etc. To look slily or cautiously, etc. (Grj. 1, after 131).

ಹಳುವರ haḷuvara. Tenderness, delicateness, leanness (Râm.6, 51, 64; Mhr. ಹಳವಡ, ಹಳವಾರ).

ಹಳುವಾಂತಿ haḷuvâyi. A mode in saṅgîta (Bp. 19, 15; V. 11, 9).

ಹಳ್ಳ haḷḷa. = ಪಳ್ಳ. Depth; etc. (C.; Bp. 44, 5; Râghë. 17, 56; Si. 83. 91. 112. 115). ಒನ್ದು ನಾಯಿ ಮೂಸಿದ ಕರಣಿ ಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಳ್ಳಾ ದಾಟುವಾಗ (B. 2, 4). ಕುಙ್ಗಳಿಗೆ ಹಳ್ಳದ ನೀರು ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು (5, 45). ಗಿರಿಯ ತುದಿಯಿನ್ದ ಒಸರಿ ಹರಿ ತಪ್ಪ ಹಳ್ಳ (ನಿರ್ಝರ Mr. 97). ಒಬಿತು ಹರಿವ ಹಳ್ಳ (ಸ್ರೋತಸ್ Nr.). ಸೋರುವ ಮನೇಲಿ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದರೆ ಹಳ್ಳದ ಕೂಡೆ ಹಳ್ಳ.— ಹಸಿ ಕೂಡಿದರೆ ಹಳ್ಳ, ತೆನೆ ಕೂಡಿದರೆ ಬತ್ತ (Prvs.). — ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳ. dupl. (My.). — ಹಳ್ಳ ಪಳ್ಳ. dupl. (My.).

ಹಳ್ಳಿ haḷḷi. = ಪಳ್ಳಿ 1. A settlement, etc. (Râm. 3, 2, 16; Bh. 1, 8, 93; C.). ಗೊಲ್ಲರ ಹಳ್ಳಿ (ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ, ಘೋಷ); ಬೇಡರ ಹಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ Nr.). ಹಟ್ಟಿಕಾದರಿಹ ಹಳ್ಳಿ (ಘೋಷ Mr. 187). ಹಳ್ಳೀ ಗವ್ವಡನಿಗೆ ಹುಳ್ಳಿಲೇ ಕಜ್ಜಾಯ.— ಹಳ್ಳಿ ಹಾಯಾದರೇನು? ಡಿಳ್ಳಿ ಪುಸ್ಸಾದರೇನು?— ಹಳ್ಳೀ ಕುಡುಬರಿಗೆ ಗಾಜೇ ಮಾಣಿಕ್ಯ.— ಹಳ್ಳೀ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿಯೇ ದೀಪ.— ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯವಗೆ ಆಗದೇ?— ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ (Prvs.). — ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನವ. -ಅವ. A rustic (My.). — ಹಳ್ಳಿಗಾಡು. -ಕಾಡು. A hamlet surrounded by a forest, a hamlet without civilization (My.; Si. 113). — ಹಳ್ಳಿ ಪಳ್ಳಿ. dupl. (My.). — ಹಳ್ಳಿಸರಡು. N. of a plant (ಜೋರಬಣ್ಡಿಕ Mr. 142).

ಹಳ್ಳಿಕಾತಿ haḷḷi-kâti. A female villager (Bh. 2, 2, 78).

ಹಳ್ಳಿಕಾರಿ haḷḷi-kâra. A male villager (Râm. 3, 6, 8).

ಹಳ್ಳು haḷḷu. 1. = ಪರಳು, etc. (My.). — ಹಳ್ಳುಗುಣಿಮಣಿ. = ಹರಳುಗುಣಿಮಣಿ. (My.).

ಹಳ್ಳು haḷḷu. 2. = ಅಳ್ಳು 3, etc. — ಹಳ್ಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಅಳ್ಳಯ್ಯ. (Bp. 61, l. 6). See ಎದಹೂಟಿ-.

ಹಪ್ಪಿ haḷa. 1. = ಪಪ್ಪ 2, etc. Oldness: old, etc. — ಹಪ್ಪ ಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. = ಪಪ್ಪಗನ್ನಡ. (My.).

ಹಪ್ಪಿ haḷa. 2. (ಹಳ). = ಪಪ್ಪು 2. Weeds, useless shrubs (My.).

ಹಪ್ಪಿಕು haḷaku. Decay; that is decayed or rotten, etc. (ಜೊಚ್ಚಿ ಕೆಮ್ಮ. II).

ಹಪ್ಪಿಚು haḷaču. = ಹಪ್ಪಸು. (S. Mhr.).

ಹಪ್ಪಿತು haḷatu. = ಹಪ್ಪದು. (My.). ಹೊಸತು ಮೈಯ್ಯಲ್ಲಿ, ಹ ಪಿತು ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ (Prv.).

ಹಪ್ಪಿದು haḷadu. = ಪಪ್ಪದು, etc., ಹಪ್ಪಿತು. That is old, etc. (ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್, ಪುರಾಣ, ಪ್ರತ್ನ, ಪ್ರತನ, ಪುರಾತನ Hlâ.; ಅನವದ್ಯ, etc. Mr. 435; ಪುರಾಣ, ಜರತ Nn. 138; Bp. 32, 22; My.). ಹಪ್ಪಿದಾದುದು (ಘೃನ, ಜರತ Nn. 15; ಜರತ, ಪುರಾಣ 146). ಹಪ್ಪಿದಾದನ್ನಾದ್ದು (ಜೀರ್ಣ, etc. Dhw.). ಹಪ್ಪಿದಿನಲ್ಲಿ (Nn. 15). ಹಪ್ಪಿದು ಮಾಙ್ ಹೊಸದಿಲ್ಲ, ಬಿಳಿದು ಮಾಙ್ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಪ್ಪಿಬ haḷaba. An old man; an old inhabitant; an old servant; one of the ancients, an ancestor (My.; B. 4, 157. 217).

ಹಪ್ಪಿಮೆ haḷamĕ. = ಪಪ್ಪಮೆ (see additions). Antiquity, old times: an old traditional saying, a tradition (Râm. 6, 45, 39).

ಹಪ್ಪಿಯಿಗೆ haḷayigĕ. = ಪಪ್ಪಿಯಿಗೆ, etc. (ವೈಜಯನ್ತಿ, ಪತಾಕೆ, ಕೇತು, ಕೇತನ, ಧ್ವಜ Hlâ.). ಹಪ್ಪಿವಿಗೆಯ ತಲೆಮೊಗದ ಕೆಳಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕುಂಡ (ಉಚ್ಚೂಡ, ಅವಚೂಲ Hlâ.).

ಹಪ್ಪವಿಗೆ haḷavigĕ. = ಹಪ್ಪಿಯಿಗೆ, etc. (ಪತಾಕ, ಕೇತು, ಕೇತನ, etc. Mr. 287; ಬಿಕ್ಕೆ Ct. I, 53; Grj. 4, after 120; Bp. 56, 13. 17; 58, 49). — ಹಪ್ಪಿವಿಗೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A flag-staff (Bh. 6, 5, 13).

ಹಪ್ಪಿವು haḷavu. = ಹಪ್ಪುವು, etc. (ಮಹಾರಣ್ಯ G.).

ಹಪ್ಪಿಸು haḷasu. = ಪಪ್ಪಸು, ಹಪ್ಪಚು. To spoil (v. i.), to become foul or old (My.). ಹಪ್ಪಿಸಿ ಹೋದದು (ಯಾತ ಯಾಮ, ಜೀರ್ಣ Si. 443). ನಾಯಿ ಹಸಿದಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹಪ್ಪಿಸಿತ್ತು (Prv.). — ಹಪ್ಪಸಲು. Spoiling: that which is spoiled (My., in ಹಪ್ಪಸಲನ್ನ, ಹಪ್ಪಸಲುಹಿಟ್ಟು).

ಹಪ್ಪಿ haḷi. 1. = ಪಪ್ಪಿ 1. To revile, etc. (C.; Bp. 59, 54; B. 1, 4; 2, 14; 3, 19; 4, 181). ಹಪ್ಪಿವ ನುಡಿ (ದುರ್ವಿಗಾನ, ದ್ವಿತಯವಾಕ್ Mr. 86).

ಹಪ್ಪಿ haḷi. 2. = ಪಪ್ಪಿ 2, etc. Blame, rebuke, calumny, etc. (My.). — ಹಪ್ಪಿ ಪಪ್ಪಿ. dupl. (Abh. P. 16, 56).

ಹಪ್ಪಿವು haḷivu. = ಹಪ್ಪಿ 2, etc. (ಗರ್ಹ Nr.; Râm. 6, 53, 6.

108). ನಿಃಶಮ ದುಷ್ಟಮ ಗರ್ಹ್ಯ ಎಮ್ಬುವು ಹಲಿಎನೊಳ್ ಅಪ್ಪುವು (Nr.).

ಹಲಿಸು halisu. To cause to reprehend or chide, etc.; to cause one's self to be blamed or chidden, etc. (C., with ಕೊಳ್ಳು). ಹಲಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುವನು (ಗರ್ಹ್ಯಾರ್ಥಿನ, ವಕ್ತವ್ಯ); ಹಲಿಸಿ ಕೊಮ್ಬ ನುಡಿಯ ನುಡಿವಂ (ಗರ್ಹ್ಯ ವಾದಿ, ಕದ್ವದ Nr.).

ಹಲಿವಿನ halivina. = ಪಲುವ, etc., ಹಡುವ. (J. 19, 7; 21, 4; Râm. 3, 2, 16; Bh. 1, 8, 93). ನೆಲಿಲು ಸೇರ ಬೇಳೆನ್ದು, ಹಲುವಳ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಲಿವು halivu. = ಪಲು 1, etc., ಹಡವು, ಹಡುವ. A forest, a jungle (Bh. 1, 3, 21; 3, 5, 16; B. 2, 23; 3, 63; 4, 205).

ಹಲಿ halĕ. = ಪಡಿ, etc., ಹಡ 1. Oldness: old, etc. — ಹಡಿಗಂಚುಗನ್ನಡಿ. -ಕಂಚು-ಕನ್ನಡಿ. An old bell-metal mirror (Čpr. 9, 5). — ಹಡಿಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. = ಹಡುಗನ್ನಡ. — ಹಲಿಗನ್ನಡ ಲಿಪಿ. The old Kannaḍa character (Bp. 5, 53). — ಹಡಿಗರ್ಣಾಟಿಕ. -ಕರ್ಣಾಟಿಕ. A low class of Karṇâṭaka Brâhmaṇas (My.). — ಹಡಿಚಿನ್ದಿ. An old rag (My.). — ಹಡಿತರ. Old manner, etc. (ಜರ್ಗ್ G.). — ಹಡಿದಾರಿ. An old road (My.). — ಹಡಿನೀರು. Water not fresh, stale water (My.). — ಹಡಿಪೇಟೆ. N. (My.). — ಹಡಿಬಟ್ಟೆ. An old garment (My.). See Prv. s. ಹಾವು. — ಹಡಿಮಗ. A house-slave (My.). — ಹಡಿಮಾತು. An old, former word (My.). — ಹಡಿಯ. -ಅ 3. ಹಡಿಬು, q. v. (Bp. 59, 29). — ಹಡಿಯ ತುಡುಹಟ್ಟ. (ಗೋಷ್ಮೀನ Nr.). — ಹಡಿಯದು. -ಅದು. That is old, etc. (ಚರ, ಪೌರಾಣ Nn. 165). — ಹಡಿಯ ನೆಲ್ಲು. = ಪಡಿನೆಲ್, q. v. — ಹಡಿಯ ಸಾಲ. A debt contracted by one's deceased father (My.; Bp. 26, 61). — ಹಡಿಯ ನೀರೆ. (ಪಟಿಜ್ಜರ Hlâ.; ಪಟಿಜ್ಜರ, ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರ Nr.). ಮಾಸಿದ ಹಡಿಯ ಸೀರೆ (ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ Nr.). — ಹಡಿಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. An old bullock. ಹಡಿಯೆತ್ತು ಹೊಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿ ನೋಡು (Prv.). — ಹಡಿವಾತು. -ಮಾತು. = ಪಡಿವಾತು. A tradition, a legend (ಆನಾದಿವಾರ್ತೆ, ಐತಿಹ್ಯ Hlâ.). — ಹಡಿವಾರ್ತೆ. = ಹಡಿವಾತು. (Bp. 32, 22). — ಹಡಿ (*i. e.* ಹಡಿಯ) ಗಣ್ಡ. The old husband. ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹಡಿ ಗಣ್ಡನೇಗೆ (Prv.). — ಹಡಿಂದು. = ಹಡಿಯದು. (C.; ಪುರಾಣ, etc. Si. 374; B. 4, 187). — ಹಡಿ ನಾಣ್ಯ. An ancient coin (B. 5, 212). — ಹಡಿ ಒಟ್ಟೆ. = ಹಡಿಬಟ್ಟೆ. (ಪಟಿಜ್ಜರ Si. 223). — ಹಡಿ ಕೊಟ್ಟೆ. Bread not fresh, stale bread (B. 3, 111).

ಹಲಿದು halĕdu. (ಹಡಿದು, etc.). That is old, etc. (C.; B. 3, 79. 111). ಹಡಿದಹುದು (ಪುರಾಣ, ಪ್ರತನ, ಪ್ರತ್ನ, ಪುರಾತನ, ಚಿರನ್ತನ Nr.).

ಹಲ್ಗಿ halgi. = ಪಲ್ಗಿ. The putting of full-grown fruits (cocoa-nuts and pods) into smoke for preservation (ದೂವೆಯೊಳ್ ತಬಲಂ ಪೂರ್ದಿ ಕ್ರಿಯೆ Śmd. I, o. r. ಪೂರ್ದ್ಯೆ-).

ಹಾ hâ. *An interjection expressing grief* (ದುಃಖ Nn. 140), *pain, weariness,* disgust (ಜೇಯ, ಜುಗುಪ್ಸೆ 140), command (ಸಮ್ಪ್ರೇಷೆ, ಹೇರುವುದು 140), remembrance (ಸ್ಮರಣೆ, ನೆನೆವುದು 104), laughter (ನಗೆ, ನಗುವುದು 104), stopping (ಹೋ ಎಮ್ಬುದು, ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು 104), joy or surprise, and anger or reproach. See Grj. 8, 67; Bp. 11, 3; 14, 31; 28, 12; 36, 6; 45, 7; 46, 22; J. 13, 50. 53. 60. — ಹಾ ಹಾ. rep. (Grj. 8, 67; Bp. 45, 7). See ಹಾಹಾ separately. — ಹಾಹಾರವ. The sound of ಹಾ ಹಾ (Čpr. 5, 17; Bp. 46, 34).

ಹಾಂ hâṁ. = ಹಾಂವು, etc. (Bh. 8, 23, 40; C.).

ಹಾಂ hâṁ. Ah! yes! (B. 5, 144. 149. 150; Mhr.).

ಹಾಂವು hâṁvu. = ಹಾಂ, ಹಾವು. A snake (ಕುವಿಜ್ಞಾನಸ, ವಿಷಧರ, ಸರೀಸೃಪ Čb.; C.).

ಹಾಂಸೆ hâṁsĕ. = ಪಾವಸೆ, etc., ಹಂಸೆ. (My.).

ಹಾಕಸು hâkasu. = ಹಾಕೆಸು. (C.). ಬೀಡಿ ಹಾಕಸಿ ಕೊಣ್ಣಸ್ಥ ವನು (ಶ್ಯಂಖಲಿತ Dhw.).

ಹಾಕೆಸು hâkisu. = ಹಾಯಿಸು. To cause to put, to have put (as big stones, etc. Bp. 16, 10; as a cloth, B. 5, 39), to have put or poured (as milk, B. 2, 13), to cause to put or establish (as a school, B. 5, 188. 302), to lay out, to plan, to plant (as a garden, Si. 118), etc. ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (ಅವಕ್ಯಪ್ಪ); ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಣವನು (ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, ನಿಷ್ಕ್ರಾಮಿತ G.). See ಆಚ್ಚು-.

ಹಾಕು hâku. = ಲಿಕು 1, ಹಾಯಿಕು, ಹಾಯ್ಕು. To put (as fishes into a basket, Si. 86; as the hand into the pocket, B. 3, 62; as money into a box, 4, 52; as medicine into a bottle, 4, 226); to put on (as clothes, B. 3, 32; as a turban, 3, 80; as ornaments, 5, 76); to put or establish (as a school, B. 5, 270; as a shop, 5, 273); to lay out, to plan, to plant (as a garden, Si. 118); to sow (ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಡುವಿಯಾದರೂ ಹಾಕ ಬಾರದು Prv.); to give (as bread to a cow, B. 2, 19; as rice, ನೂಱುವವನು ಹಾಕನು, ಬೋಕ್ತಿಯವನು ಕೊಡನು Prv.); to put or pour (as milk, Si. 241; as water, B. 5, 201); to cast or throw (as a mirror, B. 3, 82; as stones, etc., C.); to bring forth (as beasts bring forth young, C.); ಕನ್ದ ಹಾಕದ ಆಳು ವೇಹಪ್ ಎನಿಸುಗು Nr.; ಅವತೋಕೆ ಎಮ್ಬುವದು ಕನ್ದು ಹಾಕದ ಹಸುವು Si. 321); to place or write (as numbers on the dial-plate of a clock, B. 3, 87); to apply (as the hand to a work, B. 5, 206; as the mind, ದ್ರವ್ಯ ಗಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಎನ್ದಿಗೂ ಮನಸು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, 5, 206); to appropriate, to devote (as wealth, B. 5, 204); to put (as to school, B. 5, 269; as to learn any science, 5, 82. 214); to employ, to perform (as magical art, môha, G. 572; as spying, hŏṅĕu, B. 3, 21). ಕೂಸಿಗೆ ಹಾಲು ಹಾಕುವ ಸಿಮ್ಪೆ (ಒಳಲೆ); ಮಿಯೆಯ್ಯಿಗೆ ಕವಚವನ್ನು ಹಾಕ ಕೊಣ್ಣವನು (ವ್ಯೂಢಕಂಕಟಿ); ಕವಚವನ್ನು ಹಾಕ ಕೊಣ್ಣವನು (ಸನ್ನದ್ಧ G.). ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ತಿಗಿಯುವದಕ್ಕೆ ಗವುಡನ ಕೋಳವೇ?— ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಬುಡಕ್ಕೆ ಗುಣ.—ಬರ ಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಿ ಮರಿ ಹಾಕೇತೇ?— ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಡಕೆ ತುಮ್ಬುತ್ತಾನೆ, ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ (Prvs.). Remark: ಹಾಕು is frequently used in a pleonastic manner, *e. g.* ನಾಯಿಗ ಳನ್ನು ಒನ್ದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ, ಓಡಿ ಹೋದನು (B. 2, 53). ಅವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಜಾವಡಿಗೆ ಒಯ್ದು, ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದರು (3, 23). ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಲೋಹದ ಸರಪಣಿ (ಶ್ಯಂಖಲ, etc. Si. 271); ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಗೂಟ (ತಿವಕ); ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕೊರಳ ಕುಣಿಕೆಹಗ್ಗ (323); ಅಬಿಸಿ ಹಾಕುವದು (ಪಮಾಪಣ, ಮಾರಣ, etc. 297).

ಹಾಕುವಿಕೆ hâkuvikĕ. Putting, throwing, etc. (ಕ್ಷೇಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ Si. 390). ಈಚೆಗೆ ತೆಗದು ಹಾಕುವಿಕೆ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದಿದು ಹಾಕುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಅಪ್ಯವಕರ್ಷಣ 393); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಿಕೆ (ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ 400); ಹುಟ್ಟ ಹಾಕುವಿಕೆ (ಪ್ರಸವ 458).

ಹಾಗ hâga. = ಪಾಗ, ಪಾಗು. One aṇe two kâsus (C.); one-fourth. ಕಡದು ಪಾಗ ಪಾಲು ನೀರು ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ, ಪಾದಾಮ್ಬು Si. 316). ಪಾಗದ ಕೋತಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ತು.—ಪಾಗೆದ ಕೋಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ತು.—ಪಾಗದ ಗೋದಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ತು.—ಆಡು ಪಾಗ, ಕೂಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಊಟ ಪಾಗ, ಪಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಭಾಗಾಕಾರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಪಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯದೇ?—ಸಾವಿರ ತೂಕ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಪಾಗ ತೂಕ ಮುಚ್ಚು.—ಸೂಚ ಚಿನ್ನವಾದರೆ ಪಾಗದ ಕಾಸು (Prvs.). See ನೆಲ-; Bp. 28, 5; 29, 15. 28; Prv. s. ಪಾಗಲವಾಡಿ.

ಹಾಗಲ್ hâgal. ಹಾಗಲು. = ಪಾಸಲ. A winding plant with bitter fruit, Momordica charantia Lin. (ಕರ್ಕೋಟಕ, ಪೀತಪುಷ್ಪ Mr. 146; ಕಾರವೆಲ್ಲ, ಕಟಲ್ಲಕ, ಸುಷವಿ Nr.; T. ಪಾಗಲ್, M. ಪಾವಲ್). See ಮಹುವಾಗಲ್.

ಹಾಗಲ ಹಾಗಲ hâgala. = ಪಾಗಲ್. (My.; Si. 160). — ಪಾಗಲಕಾಯಿ. The Momordica fruit (C.; ಕಟಲ್ಲಕ, ಸುಷವಿ G.). — ಪಾಗಲಬಿಡ. = ಪಾಗಲ. (ಕಾರವೆಲ್ಲ, etc. Si. 160; My.). — ಪಾಗಲಬಳ್ಳಿ. = ಪಾಗಲ. (C.). — ಪಾಗಲವಾಡಿ. -ಪಾಡಿ. N. of a place. ಪಾಗಲವಾಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ಗೀದರೆ ಪಾಗಕ್ಕೆಕ್ಕೆಸ್ಟೆಮ್ಮೆ ತನ್ನರೆ ಗಿನ್ನರೆ ಸಿಮ್ಮವರಿಗೆ ಮಜ್ಜಗೆ ಕೊಟ್ಟೀಯಾ?—ಪಾಗಲವಾಡಿಸಂನ್ಯಾಸದ ಪಾಗೆ (Prvs.). — ಪಾಗಲಹಣ್ಣು. A ripe Momordica fruit (C.; B. 2, 38).

ಹಾಗು hâgu. = ಪಾಗ, etc. — ಪಾಗೂ ವೀಸ. A hâga and a vîsa, *i. e.* 1 aṇe 5¼ kâsus (My.). ಬೇಗ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪಾಗೂ ವೀಸ.—ಮಗ್ಗಿ ಪಾರದಿದ್ದರೆ ಪಾಗೂ ವೀಸ ಗುಣಿಸು! ಅನ್ದ.—ಬೀಗನ ಪತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಪಾಗೂ ವೀಸ ಕೇಳಿದ ಪಾಗೆ (Prvs.).

ಹಾಗೆ hâgĕ. = ಅಹಗೆ, etc., ಪಾಂಗೆ. In that manner or way, thus, so; like; as; as if; likewise; so that; without cause, for nothing (ವೋಲ್ Śmd. 19 Cm.; ವತ್, ವಾ, ಯಥಾ, ತಥಾ, ಇವ, ಏವಂ Si. 473). ಆಕಳ ಕೊಳಗು ಉದುರೆಯ ಕೊಳಗಿನ ಪಾಗಲ್ಲ, ಸೀಳಿರುತ್ತವೆ (B. 1, 21). ಕಣಿಕೆ ನನ್ನ ಕೆಯ್ಲೆ ನಿಲುಕುವ ಪಾಗಿಲ್ಲ (2, 19). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬನ್ದ ಪಾಗೆ ತುಟ್ಟೆ ಮಾಬುತ್ತಿದ್ದರು (3, 13). ಆವರ ದನಗಳಿಗೆ ಬನ್ದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೇವು ಸಿಕ್ಕದ ಪಾಗಾಯಿತು (4, 218). ತಕ್ಕ ಪಾಗೆ ಹುಟ್ಟಾವಳಿ ಇಲ್ಲದ್ದಜ್ಜನ್ದ (5, 127). ನೀವು ಜೇಬಿದ ಪಾಗೆ (Bp. 14, 25). ಆ ವಿಮಲಸುಜ್ಞಾನಿ ಕೇಳದ ಪಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾ (22, 53). ಕೊಜಿತೆಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರಯಿಸಿ ವಾಕ್ಯಸನನ್ಯಯ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಗೆ ತನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣಿ ಪದ (ಅಧ್ಯಾಹಾರ, etc. Si. 48). ಬಳ್ಳಿಗಳಿನ್ದ ಹೊಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟು ಮನೆಯ ಪಾಗೆ ಇರುವ ಬೀಲಿ (ಸಿಕಂಜ, ಕಂಜ 117). ತುಲುಬು ಮುನ್ತಾದ ಕೆಲಕಪಾಠದ ನಡಿವೆ ಈಚೆಗೆ ಕಾಣದ ಪಾಗೆ ಮುಡು ಕೊಣ್ಣಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಕ 229). ಕತ್ತಿಯ ಪಾಗೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಬೀಲಲ್ಕೆದ್ದು ಬನ್ದ ಕುದುರೆ (ಉಪಾವೃತ್ತ, etc. 274). ಜೇಬಿದ ಪಾಗೆ ಮಾಡುವವನು (ವಚನೇಕ್ಷಿತ, ಅಶ್ವವ 359). ಮನಸ್ಸು ಬನ್ದ ಪಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲಾಗಿ ಇರುವದು (ಯದ್ಯಚ್ಛೆ, etc. 886). ಹಾಲಾಗಿದ್ದದು ಉಪಾಧಿಯಿನ್ದ ಮಸರಾದ ಪಾಗೂ ಮಣ್ಣಾಗಿದ್ದದು ಮಡಿಕೆಯಾದ ಪಾಗೂ ಬೀಜವು ವೃಕ್ಷವಾದ ಪಾಗೂ ಒನ್ದು ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದದು ಮತ್ತೊನ್ದು ಬಗೆಯಾಗುವ ವಿಕಾರವಿಶೇಷ (ಪರಿಣಾಮ 392). ಆದಿ ಪಾಗೆ ಇರುವಿಕೆ (ಅನುಪಾರ, etc. 893). ಹೀಗಾಯಿತೆ? ಪಾಗಾಯಿತೂ? ಎನ್ನುವದು (ಕಂವದನ್ತಿ Dhw.). ಪಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಡ್ಡಿ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಬೀಗನ ಪತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಪಾಗೂ ವೀಸ ಕೇಳಿದ ಪಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಪಾಡಿಯವ. — ಪಾಗೂ. -ಊ 7. So also, likewise also; (and). ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಡಿಯುವದಿಲ್ಲ, ಪಾಗೂ ಅವನ ಸಿಟ್ಟು ಸಹ ಬೇಗ ಇದಿಯುವದು (B. 3, 60). ತಿರಿಗಿ ಈ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರ ಬಾರದು, ಪಾಗೂ ನನಗೆ ಮೇಜಿ ತೋಜಿಸ ಬಾರದು (3, 67). ಇದು ಬಹಳ ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲ, ಪಾಗೂ ಬಹಳ ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲ (3, 107). ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇವರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಡ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು; ಪಾಗೂ, ಇವರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ವಾಗಲೆನು, ದಿನಾಲು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (4, 3). ಆ ಖಣ್ಡಿದೊಳಗೆ ಈಗಿನಷ್ಟು ವಿದ್ಯೆಯೂ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯಗಳೂ ಎನ್ದಿಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊನ್ದುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಪಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯವರು ಇಷ್ಟು ಉತ್ತಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ಎನ್ದೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (4, 210). ಎತ್ತು, ಪಾಗೂ ಆಕಳ, ಕರೀದಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾಗ್ಯೂ (5, 18). ಅವನು ತನ್ನ ಗ್ರನ್ಥದೊಳಗೆ ಹೊಟ್ಟಿ ಪಾಗೂ ಅವಯವಗಳ ಕಲ್ಪಿತಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಬಿದ್ದಾನೆ (5, 93). ಆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ, ಬಾಡಿಗೇ ಕೊಡೋಣ ಪಾಗೂ ಬಾಡಿಗೇ ಇಸ ಕೊಳ್ಳೋಣ ಎನ್ದು, ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (5, 113). ಅವನು ಸುಮ್ಮನೇ ಹೊಡಬಡು, ಸಂಕಟ ಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸುತ್ತ ಪಾಗೂ ಹೀಗೂ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದನು (5, 69). — ಪಾಗೇ. -ಏ 2. Even in that manner or so, etc.; without another cause or object. ಪಾಗೇ (without my ring) ನಿನ್ನ ಬೆರಳು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರು! (B. 3, 34). ಎಷ್ಟೋ ದೇಶಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಹೀಗೇ ಉಣ್ಣು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲ ಕೊಳ್ಳುವವರು ಸುಲ ಕೊಳ್ಳುವದಲಿ ಸಲು ವಾಗಿ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಅಂಜಕೆಯಿನ್ದ ಜನರು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡ ಕೊಣ್ಡು ಎಚ್ಚರದಿನ್ದ ಇರುವರು ಅಲ್ಲದೇ ಪಾಗೇ ತಿರುಗಾಡಿದರೆ ಬದುಕ ಬರುವ ಭರವಸವು ಅವರಿಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (5, 104). ಅದ್ದಿಸಿನ್ದ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಬನ್ದ ಅಧಿಕಾರವು ಇದ್ದಿನ ತನಕ ಪಾಗೇ ಉಣ್ಣು (5, 188). ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಗೆ ಪ್ಯಾಗೋ, ಪಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ (Prv.). — ಪಾಗೆಯೇ. -ಏ 2. = ಪಾಗೇ. (My.). ಬೇಗನೇ ಮಾಡಿದ್ದು ಪಾಗೆಯೇ ಹೋಗುವದು (Prv.). — ಪಾಗ್ಯಾಗೆ. = ಪಾಗೆ ಪಾಗೆ. ಪ್ಯಾಗೆ ಪ್ಯಾಗೆ ಭಯಗೊಮ್ಮುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಆವನಿಗೆ ಬರುವವೋ, ಪಾಗ್ಯಾಗೆ ಆವನು ಹೆಜ್ಜು ಧೈರ್ಯಗೆಳಿಯುನು (B. 5, 85).

ಹಾಂಗೆ ಹಾಂಗೆ. = ಪಾಸೆ, etc. (ವೋಲ್ Śmd. 148 Cm.; ಅಸ್ತಿರೆ 353; ಆಸ್ತೆ 362 Cm.; Bp. 8, 44; 27, 36; 47, 70). ಇಚ್ಛೆ ಬನ್ದ ಪಾಂಗೆ (ಯಥೇಚ್ಛಂ Śmd. 140 Cm.). ರಸಮಿಲ್ಲದ ಪಾಂಗೆ ಅಪ್ಪೆ ಮಡುರ (ಏಟಿಚ್ಚಿಲ); ಹೆಂಗೆ ಆಹುದು, ಪಾಂಗೆ ಎವ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ಯಂ ಯಥಾಯಥ್ಞಂ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಪಾಂಗೂ. = ಪಾಗೂ. ವಿಲಮ್ಬಿತ ಎಮ್ಬುವದು ಆಲಸ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಮ, ಪಾಂಗೂ ಜೋಲು ಬಿದ್ದಪ್ಪಾದ್ದಕ್ಕೆ ಸಹ ವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ (Dhw.).

ಹಾಜಿ hâji. = ಪಾಜಿ 1, etc. (ಜಲನೀಲಿ, ಶೈವಾಲ, ಶೈವಲ Si. 95).

ಹಾಜರಿ hâjari. = ಹಾಜರು, etc. Present (My.; Mhr., H. ಹಾಜೀರ). — ಹಾಜರಿಗೈರುಹಾಜರಿ. -ಗೈರು-. Present and absent (My.). — ಹಾಜರಿಗೈರುಹಾಜರಿಪಟ್ಟಿ. A list or roll of the names of the persons of an establishment used to ascertain who are present and who are absent (My.). — ಹಾಜರಿಜವಾಬು. A ready answer; a repartee; that answers readily (My.; Mhr., H. ಹಜೀರಜವಾಬ).

ಹಾಜರು hâjaru. = ಹಜೀರ, ಹಾಜರಿ. Present; ready (My.). — ಹಾಜರುಜಾಮಿನು. A security for the appearance of, bail (My.; Mhr., H. ಹಾಜೀರಜಾಮಿನ).

ಹಾಂಜೆ hâṁjĕ. = ಹಾಜೆ, etc. (G.).

ಹಾಟಕ hâṭaka. *Gold.* 2, the thorn-apple.

ಹಾಟಕಗಿರಿ hâṭaka-giri. Mêru (My.).

ಹಾಟಕೇಶ್ವರ hâṭaka-îśvara. N. of a liṅga at Śṛîgiri (Bp. 53, 52); N. of a liṅga in pâtâlalôka (J. 24, 14). — ಹಾಟಕೇಶ್ವರಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಹಾಟು hâṭu. (fr. ಹರು). The emitted seminal fluid (My.).

ಹಾಡ hâḍa. = ಹಾಡು 2.

ಹಾಡಕಾಲಿ hâḍa-kâḷa. = ಹಾಡುಕಾಜ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಹಾಡಕಾಜ (ತುಮ್ಬುರ G.).

ಹಾಡಗ hâḍaga. = ಪಾಡಗ, (ಪಾಡಂಗ). N. of a plant (ಸಾರವತಿ Mr. 134).

ಹಾಡಂಗ hâḍaṅga. — ಹಾಡಂಗಮರ. The tree Cordia wulluchii G. Don. (Z.).

ಹಾಡಿಕೆ hâḍikĕ. Singing (ಗಾನ, ಸಂಗೀತ G.). ಬೀಡಿಕೆಯೆತ್ತು ಆದರೆ ಹಾಡಿಕೆಯಿನ್ನ ಬನ್ದೀತೇ?—ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಹಾಡಿಕೆ ತಿಳಿಯುವದೇ? (Prvs.).

ಹಾಡಿಯ hâḍiya. = ಹಾಡಿಯ, etc. (Bp. 40, 35).

ಹಾಡಿಸು hâḍisu. = ಪಾಡಿಸು. To cause to sing (C.).

ಹಾಡು hâḍu. 1. = ಆಡು 4, ಪಾಡು 1. To sing (C.; Bp. 43, 32; 47, 39; 59, 24). ಹಾಡುವದು (ಗೀತ Si. 64). ಹಾಡೋ ತಮ್ಮ! ಹೂಡೋ, ಬೊಮ್ಮ!—ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಓಡಲಿಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯದೇ?—ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡೋ, ಕಸವಾಯಿದಾಸ!—ಹಾಡುವ ವರೆಗೂ ಹಾಡು! ಕಡೇಲಿ ಕದಾ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು!—ರೂಢಿಯಿಲ್ಲದ ಪದ ಹಾಡಿದರೆ ತಿಳಿದಾನೇ? (Prvs.). — ಹಾಡು ಹಾಡು. rep. (Bp. 35, 3). ಹಾಡುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾ ರಾಗ, ಉಗುಡುತ್ತಾ ಉಗುಡುತ್ತಾ ರೋಗ (Prv.).

ಹಾಡು hâḍu. 2. = ಆಡು 5, ಪಾಡು 2, ಹಾಡ. Singing; a song (ಗೀತ, ಗಾನ Hlâ.; Mr. 75; Si. 61; Bp. 55, 45; C.; B. 4, 136). ಗವುಡೀ ಹಾಡಿಗೆ ತವುದೇ ತ್ಯಾಗ (Prv.). ರಾಗವಿಲ್ಲದ ಹಾಡು, ಭೋಗವಿಲ್ಲದ ಜನ್ಮ, ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದನ ದೊರೆತನ ಹಾಡೂರ ಗೂಗೆಯನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಹಾಡು ಹಾಡು. To sing a song (Bp. 22, 48).

ಹಾಡು hâḍu. 3. = ಪಾಡು 3, etc. Manner, mode (My.; B. 2, 30; 3, 7). **2,** suffering, trouble (My.; B. 2, 12. 47).

ಹಾಡುಕಾಯಿ hâḍu-kâ̆ra. = ಪಾಡಕಾಯಿ, ಹಾಡುಗಾಯಿ, q. v. (ಗಾಯಕ G.). ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಹಾಡುಕಾಯಿ (ಗನ್ಧರ್ವ G.).

ಹಾಡುಗಾಯಿ hâḍu-gâ̆ra. = ಪಾಡುಂಗಾಯಿ, ಪಾಡುಕಾಯಿ, etc. A singer, a minstrel (My.; Si. 292).

ಹಾಡುಗಾಯಿಕೆ hâḍu-gâ̆rikĕ. Singing (My.; ಗೀತ, ಗಾನ Si. 61).

ಹಾಣಾ hâṇâ. = ಹಣಾ. (Mhr. ಹಾಣಣೇ, to strike, beat; *cf.* ಹಣಿ 3). — ಹಾಣಾಹಾಣಿ. (Śmd. 220, o. r. ಹಣಾಹಣಿ). Mutual or vehement beating (Bp. 21, 19). 2, a mêlée (ಬೆರಸಿರುವದು Bhn. 18; Bh. 6, 7, 15).

ಹಾತು hâtu. A hand (My.; Mhr. ಹಾತ). — ಹಾತುಬೇಡಿ. A handcuff, a manacle (My.; Mhr.).

ಹಾತೆ hâtĕ. = ಆತೆ. (My.). — ಹಾತೆಹುಬು. = ಆತೆಹುಬು. (My.).

ಹಾದರ hâdara. = ಪಾದರ. Adultery; fornication (C.). ಹಾದರದ ನಾರಿ (ಸ್ವೈರಿಣಿ, ಪುಂಶ್ಚಲಿ, etc. Mr. 304); ಹಾದರದ ಮನೆ (ಅನತಿವಸನ 198). ಗಣ್ಡನು ಸಾಯದೇ ಇರುವಾಗಲೇ ಮಿಣ್ಡನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಕುಣ್ಡ Si. 193). ಹಾದರಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ಹೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತ.—ಪಟ್ಟಿಗೆ ಮಂಪ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಗೆ ಹಾದರ ಸಲ್ಲ.—ವಾದಾ ಮಾಡಿ, ಮಾಡಿ, ಹಾದರ ಕಲಿತು ಕೊಣ್ಡ.—ಹಸ್ತಿ ಯವರು ಹಾದರ ಮಾಡಿದರೆ ತಮಟೆಯವರು ದಣ್ಡಾ ತೆತ್ತರು.—ಹಣವಿದ್ದವರು ಹಾದರ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾದೀಲಿ ಹೋಗುವವರು ದಣ್ಡ ತೆತ್ತರು.—ಹೊಸ್ತಿದ್ದಮ್ಮನ ತೊನ್ನು ಮುಚ್ಚಿತು, ಮಕ್ಕ ಳಿದ್ದಮ್ಮನ ಹಾದರ ಮುಚ್ಚಿ ತು (Prvs.). ಹಾದರದ ಕಥೆಯನ್ನು (the Râmâyaṇa) ಸೋದರರ ವಧೆಯನ್ನು (the Bhârata) ಆದರಿಸಿ, ಪುಣ್ಯಕಥೆಯೆನ್ನು ಕೇಳುವ ಮಾಡಿಗರ ನೋಡಾ! (Sp.). See Prvs. s. ದಣ್ಡ and ಹಗರಣ 1. — ಹಾದರಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To accuse of adultery (My.). — ಹಾದರಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. An adulterer (My.). — ಹಾದರದ ಪೊಟ್ಟಿ. A bundle of adultery, *i. e.* a place where adultery abounds (My.). — ಹಾದರವಾಡು. -ಆಡು. To commit adultery (Bp. 54, 40; My.). ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯ ಹೇನು ತೆಗದಳನ್ತೆ (Prv.).

ಹಾದರಗಿತ್ತಿ hâdara-gitti. An adulteress; a fornicatress (ಜೋಡೆ, ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, ಪಾಕ್ಷೆ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Śm. 75; ಪುಂಶ್ಚಲಿ, ಧರ್ಷಣಿ, ಬನ್ಧಕಿ, ಅಸತಿ, ಕುಲಟೆ, ಇತ್ವರಿ, ಸ್ವೈರಿಣಿ, ಪಾಂಸುಲೆ Si. 185; ಕುಲಟೆ Cb.; Bp. 40, 55; C.). ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗನು (ಬಾನ್ಡಕಿನೇಯ, ಬನ್ಧುಲ, ಅಸತೀಸುತ, etc. Si. 190). ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಕರೆ ಹನ್ನೆರಡೊಳಗೆ, ಗರ್ತಿಯ ಕರೆ ಪತ್ತಾವಳಿ ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ.—ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಹೆಸರು.—ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಕಾಲು ಹಸೇ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದು.—ಕಳ್ಳಗೆ ಕಡುನಾಲಿಗೆ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಹಲವು ನಾಲಿಗೆ.—ನಾಗರಪಂಚಮಿಯಾದರೆ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು?—ಸೂಳೆಯ ಮಗ ಸುಬೇದಾರ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗ ಹವಲ್ದಾರ (Prvs.).

ಹಾದರತನ hâdaratana. Adultery (My.).

ಹಾದರಿ hâdari. = ಪಾದರಿ 1. Tbh. of ಪಾಟಳ (Śmd. 364 Mqb.). — ಹಾದರಿಯ ಮರ. (ಪಾಟಲಿ, ಅಮೋಘೆ, etc. Nr.). 2, a large tree Mimusops kauki Lin. (St. & Pl., = ಪಾತಲಿಮರ). — ಹಾದರಿಯ ಹೂ. (ಧಾತಕಿ Nr.).

ಹಾದರಿಗ hâdariga. = ಪಾದರಿಗ. An adulterer; a fornicator; a paramour (ಜಾರ, ಉಪಪತಿ Hlâ.; Mr. 243; Bp. 11, 51; ಅನುಳ. ಕಾಮಾನ್ಧ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ G.).

ಹಾದರಿಗಿತಿ hâdariga-iti. (Śmd. 246). = ಹಾದರಗಿತ್ತಿ.

ಹಾದಿ hâdi. = ಪಾದಿ 1. A road, a way (ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಮಾರ್ಗ Nn. 42; ಅಯನ, ವರ್ತ್ಮ, ಮಾರ್ಗ, ಅಧ್ವ, ಪನ್ಥ, ಪದವಿ, etc. Si. 104; Râv. 9, 26; C.). ನೀರು ಹರಿಯುವ ಹಾದಿ (ಜಲ ಮಾರ್ಗ Si. 82); ೪೦೦ ಹಸ್ತ ಪರಿಮಾಣವಾದ ಹಾದಿ (ನಲ್ವ 105); ಹಾದಿಗಳಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬರುವಿಕೆ (ಪ್ರವಹ 393). ಹಾದಿಯಾ ಕಲ್ಲುಗೆಡೆ ಮಾಡಿ ನಮಿಸುವ ಮಾಡಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಆದೇ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು, ಗವಳಿಗರು ನೆರೆವೂರಿಗೆ ಹಾಲು ಮಾಜಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು (B. 2, 13). ಸುಮ್ಮನೇ ನಾನು ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು (2, 47). ಒಮ್ಮೆ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಚ್ಚೆ ಜೇಱಿದ ಬಱಿಕ ಕತ್ತೆಗಳು ಸುಮ್ಮನೇ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 48). ಒನ್ನು ಹಾದುಬೇಗುಬದ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದರು (3, 100). ಆತನನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರ ಬೇಕೆನ್ನು, ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡರು (4, 56). ನೀನು ಅವನ ಹಾದಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (4, 139). ಅವರು ಆಗಸೆದಾಗಲಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒನ್ನು ಆನೆ ಹಾದೀ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ನಿಸ್ತಿತ್ತು (5, 48). ನಾನು ನನ್ನ ಜಲೋ ಹಾದಿಗೆ ತನ್ದೆನು, ನಾನು ಜೆಲೋ ಹಾದೀ ಹಿಡಿಯುವದು ನನ್ನಿನ್ದಾಗಲೊಲ್ಲದು; ಅಪಹಾ, ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕು? (5, 197). ಹಾದೀ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಹಣಾ ಕೊಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (5, 300). ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವನನ್ನು ಅಪ್ಪ! ಅನ್ದರೆ, ನೀನು ಯಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಿ, ಮಗನೇ ಅನ ಹಾಗೆ.—ಬೋಧಕನಾದರೆ, ಸಾಧಕ ಮಾಡಲಿ! ಹಾದಿಗೆ ಏನು ಅಡ್ಡಿ?—ವೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಾದಿ ತಿಳಿಯದೇ?—ಮಾದಿಗನ ಮನೆಲಿ ಪರಮಾನ್ನ ವಿದ್ದರೆ ಹಾದೀಲಿ ಹೋಗೋರಿಗೆ ಏನು?—ನೇದಿದ ನೀರು ಹಾದೀಲಿ ಹಾಕ್ಯಾರೇ? (Prvs.). — ಹಾದಿಖರ್ಚು. The expenses of a journey, travelling expenses (B. 5, 159). — ಹಾದಿಗೊಳ್ಳು. ಕೊಳ್ಳು. To commence to go, to go (My.). — ಹಾದಿಜಗಳ. A road-quarrel (in which one has no personal concern, My.). ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡರು (Prv.). — ಹಾದಿ ನಡೆ. To go along the road, to walk on a road (My.). ಹಾದಿ ನಡೆಯೋ (ಎತಿ Ch.). ವಾದಿಯ ಸಂಗಡ ವಾದಿಸಲು ಸಲ್ಲ, ಕುಣ್ಪನ ಕೂಡ ಹಾದಿ ನಡಿಯಲು ಸಲ್ಲ (Prv.). ಸೀರಾಗೆ ನಡೆಯುವದು, ಮೈಗವು ತಾನಲ್ಲ; ಹಾಬಿಲಲ್ಲಿಯೆದು, ಹಾದಿ ನಡೆಯುವದದಲ್ಲ (a boat, Bêḍaguḍaupadi). — ಹಾದಿ ನೋಡು. To look out for, to wait for, to wait, to look forward to (My.). ನಿಮ್ಮ ಅವ್ವ ಬರುವ ತನಕ ನಾನು ಹಾದೀ ನೋಡುತ್ತೆನೆ (B. 2, 7). ಕುದುರೆಗಳು ತಮ್ಮಜ್ಜಕ್ಕೆ ತಾವೇ ನಿಲ್ಲುವ ಹಾದೀ ನೋಡ ಬೇಕು (4, 61). ಆ ಕ್ಕನು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಕರೆ ಕಳಿಸಿ, ಅವರ ಹಾದೀ ನೋಡುತ್ತ ಕೂತಿ ದ್ದಾಳೆ (4, 137). ಶಾನ್ತಮನಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸಾವನ ಹಾದೀ ನೋಡ ಹತ್ತಿದರು (5, 155). — ಹಾದಿಬಾಕ. A man who sits by the road-

side (on festive occasions) and asks alms from them who pass by him (My.). — ಹಾದಿಯವ. -ಅವ. A man of the road, a wayfarer. ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ನುರಿದು, ಹಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಾದಿಹೋಕ. A man who goes on a road, a wayfarer. ಹಾದಿಹೋಕನ ತಲೆ ಕಟ್ಟೇ ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ (*i. e.* he is killed and offered to that deity as a nara-bali, a custom that prevailed in former times, Prv.).

ಹಾದಿಕಾಪಿ hâdi-kâṛa. A traveller (ಅಬ್ಬಗ G.; C.; B. 2, 22; 3, 44; 4, 180).

ಹಾದು hâdu. P. p. of ಹಾಯು. (C.).

ಹಾನ hâna. The act of leaving or quitting. (Abh. P. 6, 66).

ಹಾನಿ hâni. Abandonment, relinquishment; neglect; loss, want, privation, absence; decrease, deficiency, diminution; detriment, damage, harm, destruction, extinction, hurt (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ Si. 392; Ĕh. v. 37; J. 7, 26; 10, 24; Bp. 40, 73; B. 4, 24). ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ.—ತನಗೆ ಬಂದ್ದ ಹಾನಿ ಅರ್ಧದಿನ್ದ್ದ ಹೋಯಿತು.—ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕೂತಾಗ್ಯೂ ಹಾನಿ ಬರುವದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ಹಾನು hânu. = ಅಹನು, ಆನು 4. See ಹಾನೆ; ಇದ್ದಾನು.

ಹಾನೆ hânu-ĕ§. = ಆನೆ 1. See ಇದ್ದಾನೆ.

ಹಾನೆ hânĕ. = ಪಾನೆ. A pot. ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹಾನೆಪಾಲು, ಹೆತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಮಾನಪಾಲು (Prv.).

ಹಾನ್ತಿ hânti. — ಹಾನ್ತಿಹುಲ್ಲು. A common fodder-grass, Anthistiria ciliata Lin. (Z.). See ಮರ-.

ಹಾಪಿತ hâpita. Caused to be relinquished, made to give up; abandoned, left; omitted; lost. See ವಿ-.

ಹಾಪೆ hâpĕ. = ಅಗಪೆ, etc. (My. among Brâhmaṇas who speak a corrupt Tamil).

ಹಾಮುಚಿ hâmači. — ಹಾಮುಚಿಬಳ್ಳಿ. (ವಿಷ್ಣುಕ್ರೀನಪ್ರಿಯೆ, ಶ್ವೇತ್ಪಿ, ವಾರಾಹಿ, ವದರೆ, ವಾಚತೀಗೆ Si. 159).

ಹಾಯ್ hây. 1. = ಪಾಯ್ 1 q. v., etc. To jump over; etc., etc. (Bh. 1, 5, 9; 1, 8, 88. 93; 2, 13, 28; 3, 13, 25. 27. 30. 31. 33; J. 7, 45. 52; 28, 6). P. p. ಹಾಯ್ದು (exceptionally also in the common language). ಹಾಯ್ದಿತ್ತು (B. 3, 94). ಜೋಣೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ದ ಹಾಯ್ದು ಆಚೀ ದಡಕ್ಕೆ ನೀರ ತಕ್ಕ ದುಸ್ತರಜಲವುಳ್ಳ ಹೊಬೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳು (ನಾವ್ಯ Si. 83); ಹೊಬೆ ಹಾಯ್ದು ಪಾಟಿಸುವ ಹಡಗಿನವನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಮಟೂರೀ ಕೊಳ್ಳ (ಆತರ 84); ಕಡೆ ಹಾಯದ ದಾರಿ (ಅಪಥ, ಅಪಥ 105); ಹಾಯ್ದು ಓಡುವಿಕೆ (ವಲ್ಗಿತ 274); ಗೂಳಿ ಹಾಯ್ದು ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸಿದ ಆಳು (ಸನ್ಧಿ ನಿ 321). ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ದು ತೆಪ್ಪ (ಉಡುಪ Mr. 416).

ಹಾಯ್ hây. 2. = ಪಾಯ್ 2, etc. Crossing; going; propriety: pleasurable, nice, pleasant (as a meal, a place, sleep, etc. My.). — ಹಾಯ್ಕಡ. -ಕಡೆ. A place where a river is forded (My.). — ಹಾಯ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. To let loose (Râm. 6, 19, 17).

ಹಾಯ್ hây. 3. A sail (My.; M. പാ, പായ്, a mat; a sail; a sheet of paper; T. പായ്, a sail; a mat).

ಹಾಯನ hâyana. *A year.* 2, *a ray.* 3, *a sort of red rice.*

ಹಾಯಿ hâyi. 1. = ಹಾಯ್ 1, etc. P. p. ಹಾಯಿದು (My.; B. 5, 35).

ಹಾಯಿ hâyi. 2. = ಹಾಯ್ 2, etc. (Tĕ. ಹಾಯಿ = ಸುಖ, ಸೌಖ್ಯ). — ಹಾಯಿಯೋಜಿ. -ತೋಜಿ. To appear, *i. e.* to be, agreeable. ಕವಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕೇಳ ಬಾರದೇ ಇದ್ದರೂ ಹಿತವಾಗಿ ಹಾಯಿಯೋಜಿಪ ನಾದ (ಕಲ Si. 61).

ಹಾಯಿಕು hâyiku. = ಹಾಕು, etc. (Bp. 43, 13; Râm. 5, 8, 72; 6, 10, 11; Bh. 1, 8, 15; 2, 12, 50; 8, 24, 24).

ಹಾಯಿಸು hâyisu. = ಪಾಂಯಿಸು, ಹಾಯ್ಸು, ಹಾಸು 8. To cause to go (B. 5, 300); to cause to go forward, to stretch forward, to extend (B. 3, 114; My.); to cause to pass over or cross (My.); etc.

ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ hâyisuvikĕ. Causing to go, etc. See ಕಡೆ-.

ಹಾಯು hâyu. = ಹಾಯ್ 1, etc. P. p. ಹಾದು (C.). ಆಲ್ಲದ ಹುದೆವ್ವ ಅಜಾಣನೊಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Sp.). ಎಲೋ, ಹುಡುಗಾ! ನಿನ್ನ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ್ದ ನೆತ್ತರ ಹಾಯುತ್ತದೆ (B. 2, 47). ಆಡುಗಳು ಸಿಟ್ಟುಗೆದ್ದು, ಅವರನ್ನು ಹಾಯುತ್ತವೆ (5, 24). ಹೋತಿನ ಕೋಡುಗಳು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಹಾದಿರುತ್ತವೆ (3, 9). ಅವರಿಬ್ಬರು. . ಒನ್ದು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾಪನ ತೋಪಿನೊಳಗಿನ್ದ್ದ ಹಾದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು (3, 37). ನಮ್ಮ ಬಾಗಿಲ ಮುನ್ದೆ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು (3, 38). ಮೋಜಿ ಸೀರೆ, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾದಿರುತ್ತದೆ (3, 74). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾದ ಹೊಳ್ಳಬಿ (ಗಣ್ಣೂವಿ); ವಾತದಿನ್ದ ಯಾವನ ಹೊಳ್ಳುದಿ ಹಾದಿರುತ್ತದೋ, ಅವನು ತುಣ್ಡಿಲ (G.). ತಲೆ ಗಟ್ಟಿಯೆನ್ದು, ಕಲ್ಲು ಹಾಯ ಬಾರದು (Prv.). See Prv. s. ನಮ್ಬು. — ಪಾಪಾಟು. -ಆಟ. Mutual butting (My.); fording (My.). — ಹಾದಾಡು. -ಆಡು. To butt with horns (My.); to pass over, to cross (My.; B. 1, 16).

ಹಾಯುವಿಕೆ hâyuvikĕ. Passing over, etc. (ಉಡ್ಡೀನ Si. 178). See ಕಡೆ-.

ಹಾಯ್ಕಿಸು hâykisu. = ಹಾಕೆಸು. (Bp. 28, 27; J. 11, 33; see ಕೆಡೆ-).

ಹಾಯ್ಕು hayku. = ಹಾಕು. (Bp. 18, 14; 21, 35. 43; 22, 10; 24, 59; 30, 15; 32, 26; 42, 35; J. 10, 30; 13, 63; 14, 18; Bh. 2, 13, 46. 50). See ಇಬ್ಬಾಯ್ಕು.

ಹಾಯ್ಸು hâysu. = ಹಾಂಯಿಸು, etc. To cause to go or proceed, to drive (Bp. 21, 39); etc.

ಹಾರ್ hâr. = ಪಾರ್, ಹಾರು 1. To look for; to investigate, etc. 2, to desire (Grj. 9, after 58; Bp. 23, 34). ಆಸನ ಎನ್ಬೊಡೆ ಶತ್ರುವನಾಕ್ರಮಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ ಎನ್ದು, ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳಂ ಹಾರುತೆ ದುರ್ಗಾದಿಗಳಂ ಜಿಚ್ಚಿಸುವ ವಿಜಿಗೀಷುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು (ಆಸನ Nr.). — ಹಾರ್ವ. — ಪಾರ್ವ, etc. A Brâhmaṇa (My.). ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ವನಾದರೆ ಗರ್ವವು ಯಾಕೆ?—ಪೂರ್ವ ಹೇಳಿದರೆ ಹಾರ್ವ ಓಡ್ಯಾನು (Prvs.). See Sp. s. ಹೊಲೆ. — ಹಾರ್ವಿತಿ. = ಪಾರ್ವತಿ. A Brâhmaṇa woman (My.; see Sp. s. ತಿಳಿ 4).

ಹಾರ hâra. = ಹಸರ, etc. (Bh. 1, 7, 1; see ಕೆಯ್ದಾರ No. 1).

ಹಾರ hâra. = ಆರ 3. Taking; conveying; seizing; carrying away or off; robbing; removing, depriving of; obtaining, holding, retaining; captivating, charming; throwing, casting; offering; loss, waste. 2, *a string of pearls; a necklace of sixty-four or hundred and eight strings;* any necklace. See Mr. s. ಏಕಾವಲಿ; Si. 217. 218. 230.

ಹಾರಕ hâraka. = ಹಾರಕು. The grain Paspalum scrobiculatum Lin. (ಉನ್ನಾಳ, ಕೋದ್ರವ Mr. 373; ಕೋರದೂಷ, etc. Si. 304). ಹಾರಕ ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ (ಕೌದ್ರವೀಣ Si. 301). — ಹಾರಕದಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಹಾರಕ. (My.).

ಹಾರಕೆ hâraka. Taking; bringing; conveying; seizing; etc. See ಮಣ್ಣಿ-.

ಹಾರಕು hâraku. = ಹಾರಕೆ. (ಕೋರದೂಷ, ಕೋದ್ರವ Nr.).

ಹಾರಕು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ Nr.). ಹಾರಕನ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ Hlâ.). ಹಾರಕಂ ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ಕೌದ್ರವೀಣ Mr. 94).

ಹಾರಯಿಸು hârayisu. = (ಲಾರಯಿಸು), ಹಾರಯ್ಸು, ಹಾರವಿಸು. (My.).

ಹಾರಯ್ಕೆ hârayké. (= ಲಾರಯ್ಕೆ, etc.). Wish, desire (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ಮನೋರಥ, ಕಾಮ, ಅಭಿಲಾಷ, etc. Si. 70; ತೃಷ್ಣೆ, ಸ್ಪೃಹೆ 420; ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸ್ಪೃಹೆ 433). ಹಿತವಾಗಲೆಬ್ಬ ಹಾರಯ್ಕೆ (ಅತಿಸ್ 463).

ಹಾರಯ್ಸು hâraysu. = (ಲಾರಯ್ಸು), ಪಾರಯ್ಸು, ಹಾರಯಿಸು. To look for; to get a longing after; to desire. ಧನವನ್ನು ಹಾರಯ್ಸುವವಳು (ಇಚ್ಛಾವತಿ, ಕಾಮುಕ, ಭೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವವಳು Si. 185); ಚಿನ್ನಾಗಿ ಹಾರಯ್ಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪ್ರಾರ್ಥಿತ, ಆರ್ಥಿತ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು 381). ಪರರ ದುಃಖವ ಕೇಳಿ, ಮನದಲಿ ಹಿರಿದು ಚಿನ್ತಿಸಿ, ಪರರ ಪದವಿಗೆ ಹರುಷ ಮಿಗೆ ಹಾರಯ್ಸಿ (Akrûranîti 32). See Grj. 4, after 104; 5, 81; Râm. 6, 14, 21; 6, 44, 52; J. 7, 40; 13, 5; 18, 9; 27, 18.

ಹಾರವ hârava. See s. ಹಾರು 2.

ಹಾರವ hâ-rava. The sound or cry of ಹಾ (Ćpr. 5, 11. 12; Abh. P. 14, 101).

ಹಾರವಗಿತ್ತಿ hârava-gitti. See s. ಹಾರು 2.

ಹಾರವಲಯು hâra-valaya. An encircling necklace (J. 2, 8). 2, ಹಾ-ರವ-ಲಯು. destruction connected with the cry of ಹಾ (2, 8).

ಹಾರವಾಣಿ hâravâṇa. 1. Tbh. of ಪಾರಾವತ. (My.).

ಹಾರವಾಣಿ hâravâṇa. 2. = ಹಾರಿಯಾಳ q. v., etc. (My.).

ಹಾರವಿಸು hâravisu. = ಹಾರಯಿಸು, ಹಾರಯ್ಸು, etc. (Bp. 4, 13; 5, 42. 48; 12, 20. 23; 44, 15; 54, 65; 61, 64; Râm. 4, 2, 10; 5, 1, 5).

ಹಾರಹೂರೆ hârahûrĕ. *A grape* (ದ್ರಾಕ್ಷೆ Mr. 112).

ಹಾರಿ hâri. Taking; conveying; bringing; carrying away; removing, taking away; seizing, robbing; obtaining, acquiring; *captivating, charming, delighting; pleasant; agreeable, beautiful.*

ಹಾರಿಕೆ hârikĕ. She who brings, takes, seizes, removes, etc. See ಕುಟ್ಟ-.

ಹಾರಿದ್ರ hâridra. (fr. ಹರಿದ್ರಾ). *Yellow;* yellow colour.

ಹಾರಿಯಾಳ hâriyâḷa. = ಪಾರುವಾಣ 1, ಪಾರವಾಣ 2, ಹಾರಿವಾಳ, ಹಾರುವಾಣ, ಹಾಲಿವಾಣ. Tbh. of ಪಾರಿಭದ್ರ. — ಹಾರಿಯಾಳದ ಮರ. The coral tree, Erythrina indica Lam. (ಪಾರಿಜಾತಕ, ಪಾರಿಭದ್ರ, ಮನ್ದಾರ, ನಿಪ್ಪತ್ತರು Nr.).

ಹಾರಿವಾಳ hârivâḷa. = ಹಾರಿಯಾಳ, etc. The coral tree (ಮನ್ದಾರ, ಪಾರಿಭದ್ರಕ Hlâ.).

ಹಾರಿಸು hârisu. = ಹರಿಸು. See ಸಂ-.

ಹಾರೀತ hârita. *A kind of pigeon of a yellowish green colour, Columba hariola Buch.* (ಜೊಜಿಸು Hlâ.).

ಹಾರೀತಕ hâritaka. = ಹಾರೀತ. (Ćpr. 6, after 86).

ಹಾರು hâru. 1. = ಹಾರ್, etc. (Bp. 3, 80; 11, 11; 35, 54). ಹಾರುವುದು (ಯಾಚನೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನ Mr. 235). ಹಾರಿಬೇಡ್ವಿವಂ (ಆರ್ಥಿ, ಯಾಚಕ, ಮಾರ್ಗಣಕ, ವನಿಪ Mr. 235). — ಹಾರುವ. = ಹಾರ್ವ, etc. A Brâhmaṇa (Bp. 5, 7, 36; Râm. 5, 8, 49; C.; B. 2, 10). ಹಾರುವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ.—ಕುದುರೇ ಹಿಸ್ಸಿರ ಬೇಡ, ಹಾರುವನ ಮುಸ್ಸಿರ ಬೇಡ.—ಹಾರುವನ ಬದುಳು ಮಗ ನಿಗೆ, ನೆಟ್ಟಿಯ ಬದುಳು ಆಳಿಯನಿಗೆ.—ಹಾರುವರ ಮನೇಲಿ ಹರಿನೇವೆ ಆದರೆ ಮೂರಿನಾಯಿಗೆ ಒಡ್ಯಾಟ.—ಹಾರುವನ ಮೋಜಿಯಾದರೂ ಸೀರಿನಿನ್ನೆ ತೊಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಶಾಪಿಡೆ ಇದ್ದೀತೇ?—ವೀರನ ಶೌರ್ಯ ಹಾರುವನ ಮೇಲೆಯೇ?—ಹೊಲೆಯನ ಪಾಯಸ ಹಾರುವನಿಗೆ ಯಾಕೆ?—ಹಸಿದ ಹಾರುವನನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು, ಉಣ್ಣ ತುರುಳನನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು.—ಹಲವು ದೇವರನ್ನು ನಂಬ್ಸಿ, ಹಾರುವ ಕೆಟ್ಟ; ಹಾರುವನನ್ನು ನಂಬ್ಸಿ, ಹಲವರು ಕೆಟ್ಟರು.—ಹಾರುವನಿದ್ದ ಊರು ಹಾಡು, ಏಡಿಯಿದ್ದ ಕೆರೆ ಹಾಡು.—ಹಾರುವ ಮಾಡುವದು ಪಿಣ್ಡಕ್ಕೆ, ಹೊಲೆಯ ಮಾಡುವದು ಹೆಣ್ಣಕ್ಕೆ.—ಹಾರುವನ ಬೊಟ್ಟು ಹರಜಾರಿ ದೂರ.—ಹಾರುವರ ಮನೆ ಬೋನನಿತ್ತಿಗೆ ಸೀರೇ ದಿಬ್ಬಣ (Prvs.). — ಹಾರುವಕುಲ. The Brâhmaṇa tribe or caste (Bp. 3, 80). — ಹಾರುವಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. The end of a garment put into regular folds and tucked in behind, as is done by Brâhmaṇas (My.). — ಹಾರುವ ಗಿತ್ತಿ. = ಹಾರ್ವತಿ. A Brâhmaṇa woman (My.). — ಹಾರುವಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. Mr. Brâhmaṇa (ದ್ವಿಜಾತಿ, ಭೂದೇವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, etc. Si. 232). ಹಾರುವಯ್ಯನ ಸಂಗ ಹಲವು ಭಂಗ (Prv.). — ಹಾರು ಹಾರು. rep. (Bp. 6, 26). — ಹಾರೋ. ಹಾರೋಸು. = ಹಾರುವ. ಹಾರುವನು. (My.). ಸೋರೆಕಾಯಿ ಆದರೆ ಹಾರೋರಿಂಗೆ ಆಗ ದೇ? (Prv.). — ಹಾರೋಕುಸ್ಸಿ. A dog of a Brâhmaṇa, a mean Brâhmaṇa. ಪ್ರೋರಸಿಗೆ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಾರೋಕುಸ್ಸಿ ಸೋತು ಹೋದ (Prv.). — ಹಾರೋಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street where Brâhmaṇas live (My.).

ಹಾರು hâru. 2. = ಪಾರು 1. Looking for; looking after; desiring. — ಪಾರ. -ಆ 3. = ಹಾರವ. See ಹೆಬ್ಬಾರ. — ಹಾರವ. -ಅವ. A Brâhmaṇa. ಅಧ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾರವ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಹೊತ್ತಿತು (Prv.). — ಹಾರವಗಿತ್ತಿ. A Brâhmaṇa woman. ಸೀರೆ ಆದರೆ ಹಾರವಗಿತ್ತಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಹಾರವಯ್ಯ. Mr. Brâhmaṇa. ಆಸೆಗಾಜಿ ಹಾರವಯ್ಯ ಗೋಸಿಯೊಳಗೆ ಮೂಗಳ ಕಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಹಾರು hâru. = ಪಾರು. See ಕವಳಿಗೆ-.

ಹಾರುವ hâruva. See s. ಹಾರು 1.

ಹಾರುವಗಿತ್ತಿ hâruva-gitti. See s. ಹಾರು 1.

ಹಾರುವಾಣ hâruvâṇa. = ಹಾರಿಯಾಳ, etc. (My.).

ಹಾರೆ hârĕ. = ಲಾರೆ 5. See ಇದ್ದಾರೆ.

ಹಾರೆ hârĕ. = ಪಾರೆ, etc. A crowbar (ಭೇದಿ Mr. 371; My.; Bp. 23, 34; Ć. Bp. 47, 42); a short hoe (S. Mhr.; Tĕ. ಪಾರೆ). ಹಾರೆ ಮೋಟು, ಗುದ್ದಲಿ ಬೊಡ್ಡು, ಗೆಯ್ಯುವವಗೆ ಒಕ್ಕೆಯ್. — ರಾಯರ ಪಾದಪಾಣಿ! ಹಾರೆ ನುಂಗು!—ಹಾರೇ ಕೆಲಸ ನನ್ನಿನ್ದ ಎಡೆಯ, ಉದ್ದಿನ ದೋಸೆಗೆ ನಾನು ಒಡೆಯ (Prvs.). — ಹಾರೆಕಾಲು. The spoke of a wheel (My.). — ಹಾರೆಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A crowbar (ಅಯೋಮುಖ, ಶೂಲಿಕೆ Mr. 158).

ಹಾರೋ hârô. See s. ಹಾರು 1.

ಹಾಪಿ hâp. = ಹಾಪು 1, etc. ಹಾರ್ವದು (Bp. 58, 36).

ಹಾಪಿಸು hâpasu. = ಪಾಪಿಸು. (Ćb. 25, 81).

ಹಾಪ್ಪಿಕೆ hâpikĕ. Jumping, a jump, etc. (Râm. 6, 30, 13; B. 4, 37. 212; ಲಂಘನ G.).

ಹಾಪಿು ಸು hâpisu. = ಲಾಪಿಸು 2, ಪಾಪಿಸು. To cause to jump or jump over (My.; B. 5, 62); to cause to fly (My.); to cause to fly down, to throw (as a horse does a rider, My.; B. 4, 184); to remove (as a fault, My.; B. 4, 200); to cause to copulate (My.); to cause to explode, to discharge, to fire (as gunpowder or fire-arms, My.; B. 4, 200; 5, 112. 192).

ಹಾಪಿು hâru. 1. = ಲಾಪಿು 5, ಪಾಪು 1 q. v. To jump; to run; to run or go away; etc. (Bp. 28, 18;

36, 28; 46, 23; 52, 13; 56, 20; 59, 24; J. 20, 47; Bh. 2, 13, 44. 50; C.); to be discharged or fired (as fire-arms, My.). ಹಾಯುವುದು (ದಯನ Hlâ.). ಕೆಳಯಿಕ್ಕೆ ಹಾಯುವ ಪಕ್ಕ (ಸಡ್ಡೀನ); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಯುವ ಪಕ್ಕ (ಉಡ್ಡೀನ Nr.). ಹಾಯಿ' ಬೀಯುವ ವಿಸಾನು (ಪ್ರೌಷ್ಠಿ, etc. Si. 87); ಹಾಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಉತ್ಪತಿಷ್ಣು, ಉತ್ಪತಿತ್ಫ 360); ದನಗಳ ಮೇಲೆ ಗೂಳಿಗಳು ಹಾಯುವ ಸಮಯ ಗೂಳಿ ಬಸಯು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, etc. 396); ಹಾಯಿ' ಹೋಗುವದು (ಪ್ಲವಗ 410). ಆಯು ಬೆಟ್ಟವನೊಬ್ಬ ಹಾಯಿ ಬಯುದೆನ್ದು ಲ್ಲಿ, ಹಾಯಿ ಬಹುದೆನ್ದು, ಎನ ಬೇಕು; ಮೂರ್ಖನನು ಗೆಲ ಬಾರದಯ್ಯ! (Sp.). ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ನೋವು ಆದಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇನೆ ಬನ್ದಾಗ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಹರಿಣ ಹಾಯುವದು (B. 1, 25). ಹಾಯುವ ಕಾಗೆ ಹೋರ್ಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲದೇ)?—ಹಾಯುವ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಗೋದಿ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಗೋಡೆ ಹಾಯುವವ ಬೇಲಿ ಹಾಯನೇ?—ಜಗಲೀ ಹಾಯಿದವ ಗಗನಾ ಹಾಯಿತ್ಯಾನೇ?—ನಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮಡೂ ಹಾಯಿ' ಹೋಗ ಬಹುದೇ?—ಪಾಗಿರ ಹಾಯಿದವನು ಸಾಗರ ಹಾಯ್ದಾನೇ?—ಬಾರಿ ಬಾರಿ ಬನ್ದವರು ಹಾಯಿ' ಹಾಯಿ' ಹೋಗದೇ?—ಮಬೆಗೆ ಹೆದಱಿ, ಹೊರ್ಬೀಲಿ ಹಾಯಿದ ಹಾಗೆ.—ತೀರದ ಕಾರ್ಯ ಹಾಯಿದರೂ ಆಗದು (Prvs.). ಗುಣ್ಡು ಹಾಯು (G. 184). — ಹಾಯಿ ತೆಗಸು. To cause or make (somebody) to open (a door) suddenly (Bp. 50, 19). — ಹಾಯಿ ತೆಗೆ. To cause (a door) to fly open (Bp. 28, 49; 43, 47); to open a door completely (My.). — ಹಾಯಿ ಬಡಿ. To open (a door) completely (My.). — ಹಾಯಿಡಿಸುವಿಕೆ. -ಆಡಿಸುವಿಕೆ. Causing to jump or move quickly about. ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಹಾಯಿಡಾಡಿಸುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಅಂಗಿಕ Si. 66). — ಹಾಯಿಡಾಡು. -ಆಡು. To jump about, to run about, to fly about, etc. (B. 2, 2. 5; 3, 10. 68; 5, 86). — ಹಾಯಿಡಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Flying about, etc. ಹಾಯಿಡಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಡೀನ, ಸೆಗೆಯುವಿಕೆ Si. 178). — ಹಾಯಿಯ್ಯಾಡು. -ಆಸು. = ಹಾಯಿಡಾಡು. (B. 3, 80). ಬೇಱಿ ಆದರೂ ಹಾಯಿಯ್ಯಾಡೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಾಯಿು hâru. 2. = ಪಾಯು 2, ಹಾರ್. Running; jumping; flying; throbbing; copulating. See ಎರ್-. — ಹಾಯುಗಾಲಿ. -ಕಾಲಿ. A woman who has feet that run about: a gad-about (My.). — ಹಾಯುಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. A game at which boys form two parties each of which makes a heap of sand in its front, when one of a party is ordered to jump from one heap to the other; if he is not successful, one jumps on his shoulders and drives him about (My.; ಪಱಿಮಱಿ Kk. 71; ಪಱಿಮಱಿ Śm. 56, o. r. ಪರಿಮಱಿ). ಹಾಯುಗುಪ್ಪೆಯಾಟ ಆಡು, to play that game (My.). — ಹಾಯುಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Copulation, coitus (Ṭpr. 8, after 56). — ಹಾಯುವಿಸಾನು. (ಪ್ರೌಷ್ಠಿ, ಶಫರಿ Si. 87).

ಹಾಯಿುವಿಕೆ hâruvikĕ. Jumping, leaping over, etc. (ಅತಿ, ಲಂಘನ Si. 467).

ಹರ್ hâr. = ಹಾಯು 2. — ಹಾರ್ಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. = ಹಾಯುಗುಪ್ಪೆ. (Bp. 32, 37).

ಹಾರ್ದ hârda. (fr. ಹೃದ್). *Affection, love, kindness.*

ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ hârdikya. A N. of Kṛitavarma. (J. 13, 35).

ಹಾರ್ಯ hârya. To be taken, to be taken away (adj.). See ಆ-, ಪರಿ-. 2, the dividend.

ಹಾರ್ವ hârva. See s. ಹಾರ್.

ಹಾರ್ವಿತಿ hârviti. See s. ಹಾರ್.

ಹಾರ್ಸ್ hârs. A horse (Si. 272).

ಹಾಲ್ hâl. = ಪಾಲ್ 1, ಹಾಲ, ಹಾಲು. Milk; the white juice of some plants; the juice of sugar-cane and that of a cocoa-nut; vaccine matter (My. as ಹಾಲು; ಊಧಸ್ಯ, ಕ್ಷೀರ, ದುಗ್ಧ, ಪಯಸ್, ಪೀಯೂಷ Hlâ.; Bp. 28, 65; 50, 35; 55, 15; 57, 80; 60, 49. 60). ಹಾಲಾ! ಅಮಾರ್ಜಾ! ಇನಿದು, ಗಡಾ! (Śmd. 69). ನಾಗುಳ ಹಾಲ ಕಱುವ ಆಳಳು (ದ್ರೋಣದುಳಿ); ನಿನ್ನೆ ಕಱಿದ ಹಾಲಿನ್ನಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯಂಗವೀನ Nr.). ಆವುಗಳು ಕಱುವ ಹಾಲ್ (ಕ್ಷೀರ, etc. Mr. 182). — ಹಾಲ್ಮೊರಟೆಗಟುಬಳ್ಳಿ. A climbing foetid milky herb, Daemia extensa R. Br. (St. & Pl.). — ಹಾಲ್ತುತ್ತ. = ಪಾಲ್ತುತ್ತ. (My.). — ಹಾಲ್ದೆನೆ. -ತೆನೆ. = ಪಾಲ್ದೆನೆ. (My.). — ಹಾಲ್ಪಕ್ಕೆ. -ಹಕ್ಕೆ. = ಪಾಲ್ಪಕ್ಕೆ, etc., ಪಾಲಕ್ಕೆ. (My.).

ಹಾಲ hâla. = ಹಾಲ್, etc. (B. 5, 247). — ಹಾಲವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಪಾಲ್ಪಕ್ಕಿ, etc. A small kind of owl of which the cry is ominous (Bd.).

ಹಾಲ hâla. (fr. ಹಲ). A plough. 2, Balarâma. (Colebr.).

ಹಾಲಹಲ hâlahala. = ಹಲಾಹಲ, ಹಾಲಾಹಲ No. 1. (Bp. 58, 55. 62).

ಹಾಲಹವಾಲು hâlahavâlu. Distressful condition; the woefulness of disgrace, fatigue, hunger, etc. (My.; Mhr., H.).

ಹಾಲಾಹಲ hâlâhala. = ಹಾಲಹಲ, etc. A sort of deadly poison (Bp. 58, 46. 64). 2, spirituous liquor. 3, *a kind of lizard* (*cf.* ಹಲ್ಲಿ 1).

ಹಾಲಿ hâli. (= ಹಾಲೆ 4?). — ಹಾಲಿಕಾಯಿ. The fruit of ಹಾಲಿಬಳ್ಳಿ (Z.). — ಹಾಲಿಬಳ್ಳಿ. A creeper common in hedges, Leptadenia reticulata Wight. (Z.).

ಹಾಲಿ hâli. A present; present (My.; Tĕ.; see ಹಾಲು).

ಹಾಲಿಕ hâlika. Relating to a plough, agricultural; *a ploughman, an agriculturist.*

ಹಾಲಿಗೆ hâligĕ. (Śmd. 25).

ಹಾಲಿವಾಣ hâlivâṇa. = ಪಾರುವಾಣ, etc. The coral tree (ಪಾರಿಭದ್ರ, etc. Si. 127; My.).

ಹಾಲು hâlu. = ಹಾಲ್, etc. Milk; etc. (C.; Bp. 14, 8; 28, 37; Bh. 1, 10, 25. 30; Si. 315). ಕುಱಿಯ ಹಾಲು (ಅವಡೂಸ Hlâ.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದು ದಬಿತ್ತಣಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ Nr.). ಹಾಲಿನ ಕಡಲು (ಕ್ಷೀರೋದ Si. 81). ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿ ಹೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿ ಒಡದನ್ತೆ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ 240). ಅರ್ಧ ಪಾಕವಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಚ್ಚಿನ ಹಾಲು (ಫಾಣಿತ 312). ನಿನ್ನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಕಳಿನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕಱಿದು ಹಿನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ ಹಾಲಿನಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿದ ತುಪ್ಪವೂ ಬೆಣ್ಣೆಯೂ (ಹೈಯಂಗವೀನ 316). ಆಬೆದ ಉಸ್ಣದ ಹಾಲಿನನ್ದದಿ ಸುಲಭವಾಗಿರ್ದ...ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5). ಹಾಲಿನೂಟದ ಹಬ್ಬ (Dp. 4). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮಿಸಲೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಹಾಲಿನಿನ್ದ ಕೆನೆ ರುಚಿ.—ಹಾಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಬ್ಬ ಮಾಡು.—ಹಾಲು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೆಕ್ಕು, ಕೂಡಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನಾಯಿ.—ಆಕಳು ಕಷ್ಟವದರೆ ಹಾಲು ಕಷ್ಟವೇ?—ನೇಗಲು ಉತ್ತರೆ ಹೊಲ, ಹಾಲು ಇದ್ದರೆ ಗೋವ.—ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು.—ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸೆಯ ಬೆಕ್ಕಾದರೆ ಕಳ್ಳೇ ಹಾಲು ಬೇಕೇ?—ವಾಲೀ ಹಾಗೆ ಬಲ ವನ್ತನಿಲ್ಲ, ಹಾಲಿನಕ್ಕನನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ.—ತಾಲು ಹೊದ್ದ ವನಾದರೂ ಹಾಲು ಬೆಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). See ಮಲ್ಲಿ-. — ಹಾಲ ಕಾಗದ. White paper (My.). — ಹಾಲಕ್ಕ. -ಕ್ಕಿ 1. = ಹಾಲುವಕ್ಕಿ, etc. A small owl, called piṅgalâ in Mahratta (Pr.). ಹಾಲಕ್ಕಿ ಆದರೆ ಹಾಲು ಕಱಿದೀತೇ? (Prv.). — ಹಾಲನ್ನ. -ಅನ್ನ. Milk and boiled rice (My.). — ಹಾಲ ಮಣಿ. A common white glass-bead (My.). — ಹಾಲಿನವ. -ಅವ. A seller of milk, a milk-man (My.). — ಹಾಲುಕುಮ್ಬಳ. = ಹಾಲುಗುಮ್ಬಳ. (ಇಕ್ಷ್ವಾಕು G.). — ಹಾಲುಕುರುಬ. A class of Kurubas who keep cattle, sell milk and cultivate the soil (My.). — ಹಾಲುಗಣ್ಣು. = ಗಿಣ್ಣು 1. (My.;

ಕೂರ್ಚಕೆ Si. 312). — ಹಾಲುಗುಮ್ಮಳ. -ಕುಮ್ಮಳ. (ಕಟುತುಮ್ಮಿ G.). — ಹಾಲುಛಣ್ಣಾಮಣಿ. (ಕ್ಷೀರಾವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Si. 146). — ಹಾಲುಣ್ಣಿ. -ಉಣ್ಣಿ. A wart (My.). — ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿನ ಗಿಡ. (ಕ್ಷೀರಾವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Si. 146; My.). — ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿಗಿಡ. = ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿನ ಗಿಡ. (My.). — ಹಾಲುಬಳ. A milk-white superior kind of ಬಳಪ (for writing, My.). — ಹಾಲುಬಳ್ಳಿ. The creeper Argyrea malabarica Chois. (Z.). 2, = ರಾಜಾದನ, etc., ಹಾಲೆಯ ಗಿಡ, ಪಾಲೆ 2. (Si. 132). — ಹಾಲುಬೆಳ್ಳಿ. White, pure silver (My.; Tē. ಪಾಲೆಬೆಣ್ಣೆ). — ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ. A kind of incense (My.; ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಕ, ಸಿಹ್ಲ, ಯಾವನ, ತುಡುಕಿನ ಮತ್ತಿಯೆಮ್ಬ ಧೂಪ, ಆನ್ಲು ಗಬೊಂಕ Si. 227). — ಹಾಲುಮೊಸರು. Excellent curds. ಅತ್ತೇ ಮನೆಗೆ ಮಜ್ಜಗೆನೀರು, ತವರ ಮನೆಗೆ ಹಾಲುಮೊಸರು (Prv.). — ಹಾಲುವಕ್ಕ. -ಹಕ್ಕ. = ಪಾಲ್ಪಕ್ಕ q. v., etc., ಹಾಲಕ್ಕಿ. A small owl etc. (ಹಿಂಗಲಿ, ಛಾಸ, ಶಕುನ್ತ Mr. 174). — ಹಾಲುಸಮುದ್ರ. The milk-sea (G. 56). — ಹಾಲುಸೋರೆ. A sweet kind of sōrĕ fruit (My.). — ಹಾಲುಹಕ್ಕಳಿಕೆ. A milky herb, Lactuca heyniana D. C. (Z.). — ಹಾಲುಹುರಳಿ. N. of a plant (ಕುಲಾಲಿ Mr. 148). — ಹಾಲೋಗರ. -ಓಗರ. Boiled rice mixed with milk (Dp. 55, 1). ಹಾಲೋಗರದ ಪಾಯಸ (ವ್ಯಂಜನ Mr. 215). ಲೋಗರ ಮನೇಲಿ ಎಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮನೇಲಿ ಹಾಲೋಗರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಏನು? — ಲೋಗ ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ, ವೈದ್ಯ ಹೇಧಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ (Prvs.).

ಹಾಲು hālu. Now; current (Mhr., H. हाल; Tē. పాల్, హాలు). See ಸಾಲೆ-.

ಹಾಲುವಾಣಿ hāluvāṇa. 1. Tbh. of ಪಾರಾವತ. A dove (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, ಕಪೋತ Si. 171; My.).

ಹಾಲುವಾಣಿ hāluvāṇa. 2. = ಪಾರುವಾಣ 1, etc. The coral tree (My.).

ಹಾಲೆ hālĕ. 1. (= ಪಾಲೆ 1). (Tē. పాలి, milky; milk-white). — ಹಾಲೆಹಕ್ಕ. = ಹಾಲುವಕ್ಕ, etc. (My.).

ಹಾಲೆ hālĕ. 2. = ಔಲೆ 6, ಪಾಲೆ 2 q. v. The tree Mimusops kauki (My.). 2, the tree Alstonia scholaris (St. & Pl.). See ಕಿಬಿಯ-. — ಹಾಲೆಯ ಗಿಡ. = ಹಾಲೆಯ ಮರ. (ರಾಜಾದನ, etc. Si. 132). — ಹಾಲೆಯ ಮರ. = ಹಾಲೆ No. 1. ರಾಜಾದನ, ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಕ್ಷೀರಕೆ Nr.).

ಹಾಲೆ hālĕ. 3. = ಪಾಲೆ 3, etc. The lobe of the ear (ಲಮ್ಬಕೆ, ಪತ್ರಾಶ್ರಯ Mr. 319; My.).

ಹಾಲೆ hālĕ. 4. (= ಹಾಲಿ ?). A species of creeper (? ಜಟಿ Mr. 110).

ಹಾಲೆ hālĕ. 1. Tbh. of ಪಟೋಲ. A species of cucumber or gourd (ಕೋಶಾತಕಿ, ಪಟೋಲ Mr. 123; ಕಾಣ್ಡಿಗೆ 149).

ಹಾಲೆ hālĕ. 2. The vinous juice of the palm, *spirituous liquor*.

ಹಾವ hāva. Calling, a call. 2, *any feminine or coquettish gesture tending to excite amorous sensations, blandishment, dalliance*, the airs and arts of lovers.

ಹಾವಡಿಗ hāvu-aḍiga. (Śmd. 239, o. r. ಪಾವಡಿಗ). = ಪಾವಡಿಗ, etc. A man who plays with snakes, a snake-catcher and exhibiter, a snake-charmer (ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ, ಆಹಿತುಣ್ಡಿಕ Hlā., Nr.; ಸರ್ಪತುಣ್ಡಿಕ Mr. 391; Rām. 5, 8, 50). ಹಾವಡಿಗನಿಗೆ ಹಾವಿನಿನ್ದಲೇ ಮರಣ. — ಲೇವಡೀ ರುಚಿ ಹಾವಡಿಗ ಬಲ್ಲನೇ? (Prvs.).

ಹಾವಭಾವ hāva-bhāva. Actions and postures expressive of sentiments, gestures and movements exhibiting the passions, gesticulation (Mhr.; J. 33, 22).

ಹಾವಸೆ hāvasĕ. = ಪಾವಸೆ, etc. The aquatic plant Vallisneria octandra, etc. (ಶೇವಾಲ, ಶೇವಲ, ಜಲತೂಣ, ನೀರಿಕೆ Hlā., Nr., Mr. 421; ಶೇವಾಲ Kk. 13, Śm. 35; Bp. 20, 11; Bb. 1, 5, 5). ನೀರ ಹಾವಸೆ (Śmd. 162). ಹಾವಸೆ (o. r. ಪಾವಸೆ) ಕಡಲೊಡಂ ನೀರ್ ತಿಳಿದುದು (o. r. ತಿಳಿವುದು, 295).

ಹಾವಳಿ hāvaḷi. (fr. ಹಾಡು 3 No. 2 -ಳಿ). Trouble, harass, annoyance, molestation (My.; B. 2, 18; J. 20, 47; 24, 24; 30, 38). ಜಗಣೇ ಉಪದ್ರಾ ನೋಡಲೋ? ಜಟೇ ಹಾವಳೀ ನೋಡಲೋ? — ರಾಯರು ಸತ್ತ ಹಾವಳಿ. — ಸನ್ತೆ ನೆರೆಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಗಣ್ಯುಗಳ್ಳರ ಹಾವಳಿ. — ಗಣ್ಡ ಇಲ್ಲದ ಗಯ್ಯಾಳಿ, ದಣ್ಡು ಇಲ್ಲದ ಹಾವಳಿ (Prvs.).

ಹಾವಾಡಿಗ hāvu-āḍiga. = ಹಾವಡಿಗ. (ಕೌಶಿಕ, ಸರ್ಪೋಪಜೀವಿ Nn. 10, o. r. ಹಾವಡಿಗ; ಕೌಶಿಕ, ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ Si. 406; My.).

ಹಾವಿಗೆ hāvigĕ. = ಹಾವುಗೆ 1, etc. (ಅನುಪದೀನ, ಪಾದುಕ Mr. 205, o. r. ಹಾವುಗೆ; My.). ಮರದ ಹಾವಿಗೆ (ಪಾದುಕೆ, etc. Si. 344).

ಹಾವು hāvu. = ಔವು 4, ಪಾವು, ಪಾಂ, ಹಾಂವು. A snake, a serpent (ವಿಷಧರ, ದನ್ದ ತೂಕ, ಪವನಾಶನ, ಸರ್ಪ, ಸರೀಸೃಪ, ಉರಗ, ವ್ಯಾಲ, ಭುಜಗ, ಭುಜಂಗ, ಕುಮಿನ್ಬಿನಸ, ಪನ್ನಗ, ನಾಗ, ಭೋಗಿ, etc. Hlā.; ಸರ್ಪ Nn. 55; Si. 78. 416; Bp. 48, 8; 51, 56; J. 7, 59; Bh. 1, 8, 35; 8, 23, 40. 41; C.; B. 2, 8. 26; 3, 97). See *e. g.* ಅರ-, ಆರೆವಾವು, ಊಸರವಳ್ಳಿಹಾವು, ಪಾಸರಿ-, ಸೀರಳೀ-, ಬಳೆವಡಕ-, ಬಿಲಲ್ಲೂಜಿ-, ಹೆಬ್ಬಾವು, etc. ನಿಮಿರ್ದ ಹಾವು (ಆರೀರ್ವಪ, ದೀರ್ಘಪೃಷ್ಠ); ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟಿದ ಹಾವು (ಕುಣ್ಡಲಿ, ಜಿಹ್ಮಗ); ಪಾವಿನ ಹೆಡೆ (ಫಣ, ಫಣೆ, ಫಡೆ); ಪಾವಿನ ವಿಷ (ವಿಷ, ಗರಲ, ಗರ); ಪಾವಿನ ಒಡಲು (ಭೋಗ); ಪಾವಿನ ದಾಡೆ (ಆಶಿಸ್, ದಂಷ್ಟ್ರೆ); ಪಾವಿನ ಹೆರೆ (ನಿರ್ಲ್ವಯನಿ, ನಿರ್ಮೋಕ, ಕಂಚುಕ); ಉರ್ದದ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿಹ್ವೆ, ಉಪದೀಕೆ, ವಮ್ಮು, ಉಪದೇಹಿಕೆ Hlā.). ಪಾವಿನ ಹೆರೆ (ಕಂಚುಕ, ನಿರ್ಮೋಕ); ಹೆರೆ ಉಚ್ಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ ಕಂಚುಕ); ಪಾವಿನ ಹೆಡೆ (ಸ್ಫಟೆ); ಪಾವುಗಳ ಆರಸು (ವಾಸುಕಿ Nr.). ಪಾವಿನ ಮುಖ (ಕೌಶಿಕ, ಆಹಿಮುಖ Nn. 10); ಪಾವಿನ ಹೆರೆ (ಮೂಲಿಕೆ, ನಿರ್ಮೋಕ 44; ಕವಚ, ವರ್ಮರ 88). ಹಿರಿಯ ಹಾವು (ಅಜಗರ, etc. Mr. 400). ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ನರಾಕಾರದ ಪಾವುಗಳು (ನಾಗಗಳು Si. 76); ಪಾವುಗಳ ಊರು (ಭೋಗವತಿ 425); ಕಪಿ ಹೊಗುವ ಪಾವು (ದೃಷಿ 485). ಪಾವಿಗೆ ಪಾಲಿಜದರೆ ವಿಷ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ಪಾವಿನ ಕೂಡೆ ಕಪ್ಪೆಗೆ ಸರಸನೇ? — ಪಾವು ಕಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಬಿಟ್ಟೆ ಒರಿಸಿದರೆ ಹೋದೀತೇ? — ಪಾವು ಕಚ್ಚಿ, ಬಿಡಿ ಬಾಯಿ. — ಪಾವು ಕೊನ್ದು, ಹದ್ದಿನ ಮುನ್ದೆ ಹಾಕದ ಹಾಗೆ. — ಪಾವು ಮುಪ್ಪಾದರೆ ವಿಷ ಮುಪ್ಪೇ? — ಪಾವು ಹಡದಮ್ಮ ಬೇಲಿ ಹೊಕ್ಕಳು. — ಪಾವಡಿಗನಿಗೆ ಪಾವಿನಿನ್ದಲೇ ಮರಣ. — ಚೇಲಿನ ಮನ್ತ್ರನನ್ನಯಿಯವದ ಪಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕದ ಹಾಗೆ. — ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ಪಾವು ಕಚ್ಚದೇ ಇದ್ದೀತೇ? — ಮೆಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಪಾವು ಕಡಿಯದು. — ಶಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು, ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ; ಪಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಹುತ್ತ. — ಪಾವ ರಾಣಿ. = ಪಾವುರಾಣಿ. A kind of skink (ಉರಗತರ Mr. 165). — ಪಾವಿನಲ್ಲಮದೇವಿ. -ಅಲ್ಲಮ-. N. (Bp. 59, 8). — ಪಾವಿನ ಪಾಡಿ. N. of a town (Bp. 55, 26), of a village (My.). ಪಾವಿನ ಪಾಡಿ ಕಲಿದೇವ, N. (Bp. 55, 53). ಪಾವಿನ ಪಾಡಿ ಕಲ್ಲಯ್ಯ, N. (Bp. 9, 44; 58, 7). — ಪಾವುಕಣ್ಣಿನ ಗಿಡ. (ನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಕ್ಷಿ, ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ, etc. Si. 150). — ಪಾವುಬುಡಿಗಿ. (ತಕ್ಷಕ Si. 405). — ಪಾವುಮಾನಿ. A kind of muscle shell (ದುರ್ನಾಮ, ದೀರ್ಘಕೋಶಿಕೆ Nr.); a kind of gymnotus (My.); a big leech (ದುರ್ನಾಮ, etc., ಹೆಜ್ಜಗಣಿ Si. 90); another water-animal (ಗ್ರಾಹ, ಅವಪಾ Si. 88). — ಪಾವುಮೆಕ್ಕೆ. Colocynth, Cucumis colocynthis Lin. (Citrullus colocynthis Schrad., ವಿಶಾಲೆ, ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ Nr.; My.; Bh. 3, 17, 15; ಬಲಿಬನ್ದಾಕ್ಷಿ, ವಾರುಣಿ Mr. 146). ಪಾವುಮೆಕ್ಕೇ ಗಿಡ (ವಿಶಲ್ಯೆ Si. 446). — ಪಾವುಮೆಕ್ಕೆಬಳ್ಳಿ. = ಪಾವುಮೆಕ್ಕೆ. (My.). — ಪಾವುರಾಣಿ. = ಪಾವ ರಾಣಿ. A kind of skink (My.), Mabouia quadrilineata

(Bḍ.); the skink Eumeces isodactylus (Bḍ.); the skink Eumeces taprobanensis (Bḍ.); the three-streaked tiliqua, Tiliqua trivittata (Bḍ.); the red-bellied tiliqua, Tiliqua rubiventris (Bḍ.); the beautiful tiliqua, Tiliqua pulchra (Bḍ.). ಹಾವುರಾಣಿ (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ Si. 170). — ಹಾವುರಾಣಿ. = ಹಾವುರಾಣಿ. (My.). — ಹಾವೇರಿ. -ಏರಿ. N. of a village (My.; B. 3, 30).

ಹಾವುಗಾವಿ hâvugâra. (= ಹಾವಡಿಗ, etc.). A snake-catcher and exhibiter, etc. (ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ, ಗಾರುಡಿಗ G.).

ಹಾವುಗೆ hâvugĕ. 1. = ಅವಿಗೆ, ಅವುಗೆ, ಹಾವಿಗೆ, etc. Tbh. of ಪಾದುಕ (Śmd. 342. 352. 364 Mḍb.). A shoe, etc. (ಪಾದುಕೆ, ಅನುವದೀನೆ Hlâ.; ಪಾದುಕೆ Nr.; Bp. 12, 12; My.).

ಹಾವುಗೆ hâvugĕ. 2. (Tbh. of ಪಾಪಕ?). Evil, wrong, wickedness, sin, guilt (?). See ಹಾವುಗೆಗಾಡಿ.

ಹಾವುಗೆಗಾಡಿ hâvugĕ-gâḍa. An evil-doer (?): the keeper of a gaming house (ಸಭಿಕ, ದ್ಯೂತಕಾರಕ Hlâ.).

ಹಾವೆ hâvĕ. = ಅಹವೆ, ಅವೆ 1. See ಇದ್ಧಾವೆ.

ಹಾಶ hâśa = ಪಾಶ. See ಹಾಸ 1.

ಹಾಸ hâsa. = ಹಾಸು 2. — ಹಾಸಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಹಾಸುಗಲ್ಲು. (My.; B. 4, 177).

ಹಾಸ hâsa. 1. Tbh. of ಪಾಶ (Śmd. 335) or ಪಾಶ (342). A tie, etc. (Rśv. 5, after 85; Bh. 3, 13, 27).

ಹಾಸ hâsa. 2. *Laughing, laughter; mirth, merry-making, joy;* derision. See ಜನ್ಯ-, ಪರಿ-, ಪ್ರತಿ-; Ćpr. 2, 57; 5, 98; J. 2, 49; Kâvy. V, 70.

ಹಾಸಕ hâsaka. A laugher; one who causes laughter, a buffoon, etc. See ಪರಿ-.

ಹಾಸಂಗಿ hâsaṅgi. = ಪಾಸಂಗಿ. Tbh. of ಪಾಶಕ. (ಅಕ್ಷ, ದೇವನ, ಪಾಶಕ Nr.; ಅಕ್ಷ, ದುನ್ದುಭಿ Nr.; ಆಕರ್ಷ Mr. 492; J. 6, 31; Bp. 43, 4; Bh. 2, 13, 33. 50). ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿ (ಆಕರ್ಷ Nn. 134).

ಹಾಸರ hâsara. = ಹೇಸರ, q. v. — ಹಾಸರಕತ್ತೆ. = ಹೇಸರಕತ್ತೆ. ಬೇಸಱಗೆನ್ತಾ, ಹಾಸರಕತ್ತೆ ಆಡಿಸಿದ.— ಬೇಸಱಾಗುತ್ತದೆನ್ದು, ಹಾಸರಕತ್ತೇ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಹಾಸಲೆ ಕಲಂ hâsal kalaṁ. The produce or pith of speech: essence, substance, abstract; briefly, shortly (My.; H. ಹಾಸ್ಲಿ ಕಲಾಂ).

ಹಾಸಲು hâsalu. = ಪಾಸಿಲು. Revenue (Mhr., H. ಹಾತೀಲ); postage (My.; Mhr., H.); custom, toll, duty (My.).

ಹಾಸಿಕೆ hâsikĕ. = ಪಾಸಗೆ, etc. A bed (ಶಯನ, ಔತೀರ Nr.; ತಲ್ಪ, ಶಯನಸ್ಥಲ Nn. 118; ಪ್ರತ್ಯಸ್ತ, ತಲ್ಪ 162; ಸ್ಥಾಪ್ಯ, ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ 162, o. r. ಶಯನಸ್ಥಲ). **2,** (= ಹಸಿಳೆ), what is spread or thrown over anything, a cover (ಉತ್ತರಚ್ಛದ Mr. 203). See Bp. 43, 78; B. 5, 283.

ಹಾಸಿಕೆ hâsikĕ. = ಹಾಸ 2. Laughter, etc. (Colebr.).

ಹಾಸಿಗೆ hâsigĕ. = ಅಸಿಗೆ, ಪಾಸಿಕೆ, etc. A bed (ಶಯ್ಯೆ, ಶಯನೀಯ, ಶಯನ Si. 230; ತಲ್ಪ, ಶಯ್ಯೆ 439; ಔತೀರ, ಶಯನ 453; J. 24, 5; C.; B. 1, 25; 4, 154). ಹಾಸಿಗೆಯ ಆರಳೆ (ಪಿಚು Si. 334); ದರ್ಭಿಯ ಹಾಸಿಗೆ (ಸಂಸ್ತರ 448). ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚ ಬೇಕು.— ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವಳು ಮೋಸೆ ಮಾಡ್ಯಾಳೇ?— ಬಾಸಿಗ ಆದರೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ?— ಪಾಸೀಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಜೀನಸು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಕೊಣ್ಣಾನು.— ಹಸಿವೆಗೆ ಬಾಯ್ಮುವಿ ಬೇಡ, ನಿದ್ದೆಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಬೇಡ (Prvs.).

ಹಾಸಿಲು hâsilu. = ಹಾಸಲು. (B. 4, 87).

ಹಾಸು hâsu. 1. = ಅಸು 4, ಪಾಸು 1. (Śmd. 191). To spread; to lay (C.; Bp. 29, 18; 52, 5). ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲ (ಆಸ್ತರಣ, ಪರಿಸ್ತೋಮ, etc. Nr.). ಆ ಪಣ್ಡಿತನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಜಾಡಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸದಿದ್ದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 154). ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮುನ್ದೆ ಳಚ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ ಕೊಣ್ಣು (4, 183). ಕೆಱೆಯ ನೀರು ಕಾಲುವೆಗಳೊಳಗಿನ್ದ ಒಯಿದು ಪಾಸಿದರೆ ಭೂಮಿಯು ಹಸಿಯಾಗಿ (B. 4, 184); ಕೊಡೋದು ಒನ್ದು ಕಾಸು; ಕೋಣೆ ತುಮ್ಬ ಹಾಸು!— ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವಳು ದೋಸೆ ಮಾಡ್ಯಾಳೇ?— ವಾಸ ತಪ್ಪಿದರೂ ಹಾಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Si. 223. 250. 271. ಬನ್ದದನೆ ತಾ ಹಾಸಿ, ಸಿನ್ದದನೆ ತಾ ಪೊತ್ತು, ಬನ್ದದನೆ ಮೆಟ್ಟಿ ನಜೆವಾತನಿಗೆ ಎಫಿ ಮುನ್ದೆ ಓಡುವದು (Sp.). — ಹಾಸು ಹಾಸು. rep. (B. 4, 154).

ಹಾಸು hâsu. 2. = ಅಸು 5, ಪಾಸು 2, ಹಾಸ. That is spread or laid flat: a bed (ತಲ್ಪ, ತಲಿಗ Hlâ.; ಶಯ್ಯೆ, ಶಯನೀಯ, ಶಯನ Nr.; ತಲ್ಪ Śm. 110; Bp. 12, 9; 39, 39; 43, 71; Bh. 1, 8, 6). ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ದೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ಮಾಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟಕೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.). **2,** the threads which are extended lengthwise in the loom (and crossed by the woof), the warp (C.; T., M. ಪಾ, ಪಾವು; Tĕ. ಪಾಕೆ, ಪೇಕೆ). ನೂಲ ಹಾಸು (ತನ್ತ್ರ, ಸೂತ್ರವಾಪ Si. 453). **3,** a chequered cloth or board for drafts, dice, etc. (My.). — ಹಾಸಱಿಗಲ್ಲು. -ಆಱಿಕಲ್ಲು. = ಪಾಸಱಿ. A slab, an artificial flag (My.). — ಹಾಸಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To prepare the warp (My.). — ಹಾಸಿನ ನುಲಿ. The warp in a twisted state (My.). — ಹಾಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. An extensive climber, Clematis gouriana Roxb. (Z.). — ಹಾಸುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಹಾಸಗಲ್ಲು. A slab, an artificial flag (My.; ಪಾಸಱಿ G.). — ಹಾಸುಗೆಯ್. To spread, to lengthen (Č. Bp. 53, 20). — ಹಾಸುನರಿ. (or ಹಾಸುನಱಿ). An instrument used in preparing the warp (S. Mhr.). — ಹಾಸು ಬನ್ಧಿ. = ಹಾಸುಗಲ್ಲು. (My.). — ಹಾಸುಮನೆ. A frame used in preparing the warp (My.). — ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕು. Warp and woof, *i. e.* close connection or fellowship (Bh. 1, 8, 84). — ಹಾಸು ಹೊಯ್ಯು. = ಹಾಸಿಕ್ಕು. (S. Mhr.). 2, to move one way and the other, to wag (the head, used *e. g.* of bears when rising, S. Mhr.; B. 3, 108; 5, 259).

ಹಾಸು hâsu. 3. = ಹಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಹಾಸು hâsu. = ಪಾಸು. Tbh. of ಪಾಶ. A tie, a fetter, etc.; a tie for the neck of dogs (ಪಾಸು Čt. II, 59; ಕುಕ್ಕುರಗೊರಲ ಬನ್ಧನ Śm. 110; Bp. 34, 24; Č. Bp. 53, 20; J. 28, 41. 46; Bh. 3, 13, 21). — ಹಾಸುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To remove a dog's tie (ತಿವಿ Śm. 31. 109). — ಹಾಸುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A stick tied to a dog's neck by means of which the dog is fastened at home or led about (ಕೊಡತ Śm. 97).

ಹಾಸುಗೆ hâsugĕ. = ಪಾಸಿಕೆ No. 2. That is spread or thrown over anything, a cover (ಪ್ರವೇಣಿ, ಆಸ್ತರಣ Hlâ.).

ಹಾಸೆ hâsĕ. = ಹಸೆ, etc. A beautiful seat (My.).

ಹಾಸ್ತಿಕ hâstika. (fr. ಹಸ್ತಿನ್). An elephant-rider or driver. 2, *a herd of elephants.*

ಹಾಸ್ಯ hâsya. To be laughed at, laughable, ridiculous. 2, *laughter, laughing, mirth, the comic sentiment (rasa) in poetry* (Kâvy. IV, 1, 9. 30-34. 52. 57; ಸ್ವಸ Nn. 167; ಸಙ್ಗವ Čt. II, 104); jest, amusement. 3, ridicule, derision.

ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. — ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಸ್ಯ, ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ (Prvs.).

ಹಾಸ್ಯಗಾರ hâsya-gâra. A jester, a buffoon, a merry-andrew; a derider, a mocker, a scoffer (C.; ಪರಿಹಾಸಕ G.).

ಹಾಸ್ಯರಸ hâsya-rasa. The sentiment of humour, sense of humour, comic vein. (My.).

ಹಾಸ್ಯವಾಚ್ hâsya-vâċ. A ridiculous word (Ċh. v. 40).

ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ hâsya-âspada. A laughing-stock, a butt for derision. (My.).

ಹಾಹಾ hâhâ. *An interjection expressing grief* (ಶೋಕ Nn. 153), *surprise*, pain (ಅಲ, ಆ 153, o. r. ಬೇಡ ಎಮ್ಬಲ್ಲಿ), and counteraction or opposition (ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾರ್ಥ Mr. 533). 2, *a gandharva* (ವೀಡರಭೇದ, ಗನ್ಧರ್ವರ ಭೇದ 153). See ಹಾ ಹಾ s. ಹಾ; Bp. 48, 13; 50, 30.

ಹಾಹಾಕಾರ hâhâ-kâra. A general lamentation (J. 26, 63; My.; Mhr.).

ಹಾಹಾರವ hâhâ-rava. The sound or cry of ಹಾಹಾ (Bp. 37, 21).

ಹಾಹೆ hâhĕ. = ಪಾಪೆ, q. v. (Grj. 4, after 120; 7, after 11; Č. Bp. 47, 14). ಬಿರುದಿನ ಹಾಹೆ (ತೊಡರ್ Śm. 51). ಬಿರಿದಿನ ಹಾಹೆ (ತೊಡರ್ Kk. 67). ಕಣ್ಣ ಹಾಹೆ (ತಾರಕೆ, ಕಣ್ಣ ಬೊಂಪೆ Nr.). 2, a sail (ಪಟ Mr. 408; *cf.* ಹಾಯ್3).

ಹಾಳಿ hâḷi. = ಹಾಳೆ 1, No. 2. A sheet of glass (B. 4, 225).

ಹಾಳಿ hâḷi. = ಹಾಳೆ. — ಹಾಳಿಹದ್ದು. = ಹಾಳೆಹದ್ದು. (ಗೃಧ್ರ, ಚಿಲ್ಲ G.).

ಹಾಳೆ hâḷĕ. 1. = ಹಾಳಿ. The broad spathe at the bottom of an areca-palm branch, used as a vessel, etc. (My.; Tĕ., Tu. ಪಾಲೆ; M. ಪಾಣಿ, ಪಾಳೆ; T. ಪಾಳೈ). 2, a sheet of paper, the leaf of a book, a sheet of glass, any broad leaf to eat from, etc. (My.). ಸೀರೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಹಾಳೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ. — ನೋನೇ ಮದಿ ಹಾಳೇಲಿ ಹಿಡಿದರೆ ಪಾನಿಗೆ ಪಾನಿಯೇ (Prvs.). See ಕಯಿ-.

ಹಾಳೆ hâḷĕ. 2. = ಆಳೆ. See ಇದ್ದಾಳೆ.

ಹಾಳೆ hâḷĕ. = ಹಾಳಿ. — ಹಾಳೆಹದ್ದು. The tawny eagle, Aquilla fulvescens (Bd.). See ರಣ-.

ಹಾಳಿ hâḷ. = ಪಾಡ್, ಹಾಡಿ, ಹಾಯಿ. Ruin; desolation; a waste. ಹಾಡ್ಗಾದುದು (ಶೂನ್ಯ, ಇರಣ Nr.). — ಪಾಡಿ. -ಆತ3. A ruined, miserable being. See ಹಾಡ್ಮನೆಪಾಡಿ. — ಪಾಡ್ಮನೆ. = ಪಾಡ್ಮನೆ. — ಪಾಡ್ಮನೆಪಾಡಿ. The miserable being at the houses in ruins: a dog that lives on stolen things or by stealth (ತುಡುಗುಣಿನಾಯ್ Śmd. I; ತುಡುಗುಣಿ Ċt. II, 81); a dog in general (ಸೊಣಗ, ಸಾನ, ಕುಕ್ಕುರ, ನಾಯ್ Śm. 31).

ಹಾಳಿ hâḷa. = ಪಾಡ್, etc. — ಹಾಡಿಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To pull down and bring to ruin. ಆ ಭವ್ಯವಾದ ರಾಜಧಾನಿಯೊಳಗಿನ ಮಸ್ಜಿರಗಳನ್ನೂ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಹಾಡಿಗೆಡಹಿ (B. 4, 10).

ಹಾಳಿತ hâḷata. = ಪಾಡ್ತ. Propriety, fitness; proper dimension; due proportion; the state of being suitable to or fitting, as a coat (My.; B. 4, 92. 141). ಹಾಡಿತ ತಿಳಿಯದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೂಳಪ್ಪ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.).

ಹಾಳಿ hâḷi. = ಪಾಡಿ. Regularity, regular or proper order, etc. (Bp. 26, 58; Bh. 7, 1, 26). — ಹಾಡಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Proper order or way to be lost (Bp. 26, 28).

ಹಾಳಿತ hâḷita. = ಹಾಡಿತ. ಬಾಲವಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಹಾಡಿತಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (Prv.).

ಹಾಳಿಸು hâḷu. = ಹಾಡ್, etc. (C.). ಪಾಲು ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಡಿ (Prv.). — ಹಾಡಿಹಾಗು. -ಆಗು. To go to ruin; to be destroyed; to become waste (Bp. 57, 47; 60, 17; 61, 8). ಸುಳ್ಳಿನನ್ದ ಹಣವನ್ತರಾದಾಗ್ಯೂ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಅವರು ನಿಜವಾಗಿ ಹಾಡುಹಾಗುವರು (B. 3, 96). ನಾಯಿ ಕೂಗಿದರೆ, ದೇವಲೋಕ ಹಾಡುಹಾದೀತೇ? — ಲೋಕ ಹಾಡುಹಾದರೆ ನಾಕ ಹಾಡುಹಾದೀತೇ? (Prvs.). See Nr. s. ಹಾಡ್. — ಹಾಡಿಆಪವು. A desert (B. 3, 66; 5, 36. 131). — ಹಾಡಿಗೋಡೆ. A dilapidated wall. ಕತ್ತೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಹಾಡಿಗೋಡೆ. — ಕತ್ತೆ ಸತ್ತರೆ ಹಾಡಿಗೋಡೆ (Prvs.). See B. 2, 2; 3, 27. — ಹಾಡುತೋಟ. A waste, unproductive garden. ಹಾಡಿತೋಟಕ್ಕೆ ನೀರು ಹಾಕಿ, ಬೀಡುಬಿಟ್ಟೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಹಾಡಿದೇಗುಲ. A temple in ruins (B. 3, 100). — ಹಾಡು ಧಾನ್ಯ. Blighted or empty grain (ಪುಲಾಕ, ಕ್ಷುದ್ರಧಾನ್ಯ Hlā.). — ಹಾಡುಬಟ್ಟೆ. A desolate road. ದೂರಮಾಗಿಹ ಹಾಡು ಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾನ್ತರ Nr.). — ಹಾಡುಬಾವಿ. A well out of repair and not used. ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ ಹಾಡುಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಾಡು ಬೀಡು. = ಹಾಡುಹಾಗು. (Bp. 23, 10). — ಹಾಡು ಭೂಮಿ. Waste land (Dp. 148). — ಹಾಡುಮಣ್ಣು. Earth of ruined mud-forts, etc. deprived of all sterility (S. Mhr.). — ಹಾಡುಮನೆ. = ಹಾಡ್ಮನೆ. A dilapidated, desolate or empty house. ಜೋಯ್ಸರಿಗೆ ಹಾಡುಮನೆ ಆದರೇನು? ಕೂಡು ಸಿಕ್ಕದರೆ ಸರಿ (Prv.). — ಹಾಡು ಮಾಡು. To ruin; to destroy; to waste (C.; Bp. 52, 7; B. 3, 23; 5, 86). ಹಾಡು ಮಾಡುವದು (ಪ್ರಮಾಪಣ, ಸಂಜ್ಞಪನ, ಮಾರಣ, ಘಾತ, etc. Si. 297). — ಹಾಡುಮಾತು. A useless word (My.). — ಹಾಡುಮೋಡಿ. A forehead without a sectarian mark (My.). — ಹಾಡುಸ್ಥಲ. A desolate place (B. 5, 252). — ಹಾಡುಹರಟೆ. Idle, useless talk. ಬಾಲ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹಾಡುಹರಟೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಹಾಡುಹುಲ್ಲು. Useless grass. ಬಾಡೀ ಗಿಡ ನಟ್ಟರೆ ಹಾಡುಹುಲ್ಲು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಹಾಡುಹೊಟ್ಟೆ. An empty stomach (My.); the bad, miserable belly (My.). — ಹಾಡೂರ್. -ಊರ್. -ರು. A desolate, deserted village, a village in ruins. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾಡೂರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ! (Sp.). ಧನ ಕನಕವುಳ್ಳನಕ ದಿನಕರನನ್ತ್ಕ್ಕು; ಧನ ಕನಕ ಹೋದ ಮಮ್ಮರಿನ ಹಾಡೂರ ಶುನಕನನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ರಾಗವಿಲ್ಲದ ಹಾಡು, ಭೋಗವಿಲ್ಲದ ಜನ್ಮ ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದನ ದೊರೆತನ ಹಾಡೂರ ಗೂಗೆಯನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ಕಾಲಕೂಟದ (ಕಾಳ-) ವಿಷವು, ಚೇಲು, ನವ್ಯಿಲ್ಲದ ಹಗೆಯು, ಹಾಡೂರ ಚುಜುಚಿ, ನಸುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಬೇಡ (Sp.). ಹಾಡೂರಿಗೆ ಬೋಯಿಸುತ್ತಿಗೆ. — ಬಾಯಿವವನಿಗೆ ಹಾಡೂರ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಹಾಳಿಸಿತನ hâḷutana. = ಪಾಡ್ತನ. (My.).

ಹಿ hi. (= ಅಹಯ್, ಅಹಿ, ಇ9, ಹೀ2). Thou becomest or art. See ಇದ್ದಿ.

ಹಿ hi. *For, because, on account of; assuredly, certainly; indeed, surely; but.*

ಹಿಂಸಕ himsaka. Injurious, detrimental, mischievous hostile, malignant, ferocious, savage. 2, a man who hurts, harms or injures (My.); one who murders, kills, slays or destroys (My.).

ಹಿಂಸಕಪ್ರಾಣಿ himsaka-prâṇi. A ferocious, noxious being or animal, a beast of prey (B. 5, 246).

ಹಿಂಸನ himsana. The act of hurting, injuring, injury; killing; slaying. See ಸಿ-.

ಹಿಂಸಾಕರ್ಮ hiṁsâ-karma. Any injurious or hostile act. 2, *magic applied to the ruin or injury of an enemy, employment of spells and mystical texts* (especially those of the atharvavêda) *for injurious purposes.*

ಹಿಂಸಾಯಷ್ಟಿ hiṁsâ-yashṭi. A staff that hurts (J. 30, 47).

ಹಿಂಸಾಲು hiṁsâ-âlu. Disposed to injure, injurious, mischievous, hurtful, murderous. (R.).

ಹಿಂಸಿಸು hiṁsisu. To hurt, to harm, to wound, to injure; to kill, to slay, to destroy (My.).

ಹಿಂಸೆ hiṁsĕ. ಹಿಂಸಾ. Injuring, *injury, mischief,* hurt, harm, wrong. 2, molesting, annoying, harassing, tormenting (= ಪೀಡನ My.). 3, *killing, slaying, slaughter* (ಕೊಲೆ Hlâ.; Mr. 476; Nn. 118; ಒರಸು, ಸೆನ್ನು Kk. 68; ಗೋಬ್ಮಿರಿ 70; ಗೋಬ್ಮುರಿ Ss.). 4, theft, robbery, spoliation (ಕಳವು 476; ತನ್ನರ, ಕಳವು 118). 5, a sword (ಸಿನ್ತ್ರಿಂಕ, ಬಡ್ಡ 118).

ಹಿಂಸ್ರ hiṁsra. *Injurious, mischievous, hurtful, destructive, murderous; cruel,* fierce, savage; a man who kills or murders (ಕೊಲುವವನು Hlâ.; Mr. 236).

ಹಿಂಸ್ರಪಶು hiṁsra-paśu. *A beast of prey.*

ಹಿಕ್ hik. = ಹಿನ್ದೆ, etc., ಹೆಕ್, ಹೆಗ್ 2. The state of being behind, etc. — ಹಿಕ್ಕಟ್ಟು. The backside or back part (ಸಿಂಗಡೆ, ಪಿನ್ತಿಲ್ G.) of a ship (B. 3, 118), of a carriage (4, 6); the state of being later, as rain (S. Mhr.). ಹಿಕ್ಕ ಟ್ಟಿನ ತಲೆ (ಪೆಡದಲೆ G.).

ಹಿಕಮತ್ತು hikamattu. Skill, cunning; art, trick (My.; Mhr., H. ಹಿಕಮತ). ದುಷ್ಕಾನನನ್ನು ಹಿಕಮತ್ತಿನಿನ್ದ ಜಯಿಸ ಬೇಕು (Prv.).

ಹಿಕಮತ್ತುಗಾಱ hikamattu-gâṛa. A clever or cunning man (My.).

ಹಿಕ್ಕಲು hikkalu. A separation: a small branch-channel in gardens or rice-fields (My.).

ಹಿಕ್ಕು hikku. = ಪಿಕ್ಕು. To separate: to comb (C.; B. 1, 6). ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಹಿಕ್ಕೋಣ (ಕಂಚತ); ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಹಿಕ್ಕುವ ಆನೆಜನ್ತದ ಹಣಿಗೆ (ಪ್ರಸಾಧನ G.).

ಹಿಕ್ಕೆ hikkĕ. = ಪಿಕ್ಕೆ, etc. The dung of goats, sheep, deer, rats, etc. (Bp. 9, 12; Râghĕ. 17, 68; My.).

ಹಿಕ್ಕೆ hikkĕ. *Hiccough.*

ಹಿಕ್ಕೇರಿ hik-kêri. = ಇಕ್ಕೇರಿ. (My.).

ಹಿಗೆ higĕ. (ಹಗೆ 1, etc.). Manner. See ಇಹಿಗೆ.

ಹಿಗ್ಗ higga. = ಹಿಕ್, etc. — ಹಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. Backwards and forwards (My.).

ಹಿಗ್ಗಲಿಸು higgalisu. To separate or disjoin, as the legs, to straddle; to open wide, as an eye with the fingers; to open, as the mouth of a bag, of a bullock, or of the yôni (My.).

ಹಿಗ್ಗಿಸು higgisu. To separate or disjoin one from another, as two boards by inserting a chisel or as the double tail of a hasp (My.); to slacken, as the bandage of a bundle of wood (My.).

ಹಿಗ್ಗು higgu. (fr. ಹಿರಿ 2). To separate (v. i.), to be disconnected (as the cracked earth, J. 7, 46; as a cracked vessel, My.; as a dilapidated wall, My.). **2,** to extend (v. i., as the skin of animals, My., B. 3, 64; as Indian rubber, My.). **3,** to distend or swell (from joy), to grow elated, to begin to rejoice (C.; Bp. 15, 14; 25, 15; 27, 77; 28, 14; 30, 22; 32, 24; 47, 31; 49, 20; 57, 43; J. 8, 32; 13, 25; 24, 60; 28, 16. 19; Dp. 65 palla; B. 3, 6. 43. 126). ಹಿಗ್ಗಿದವ ಮುಗ್ಗಾಗಿಪ ನು, ತಗ್ಗಿದವ ಜಯಶ್ಶಾನು (Prv.).

ಹಿಂ hiṁ. ಹಿಬ್ಬಿ. = ಪಿಂ (ಪಿಜಿಂ), etc. ಹಿಕ್, ಹಿನ್, etc. — ಹಿಂಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. The end of a garment tucked behind into the waist-band (Bp. 27, 18). — ಹಿಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. The place behind, the backside (Grj. 6, after 56). 2, the outside of the embankment of a tank (My.). — ಹಿಂಗಟ್ಟುಮುರಿ. The state of having the hands tied behind the back. — ಹಿಂಗಟ್ಟುಮುರಿ ಕಟ್ಟು. To tie the hands behind the back (My.). — ಹಿಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪಿಂಗಡೆ. The backside, the place behind (ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಡತು, ಪೆಡಗು, ಪಿನ್ತಿಲ್ ಕೆಸ.; C.; Bp. 5, 44; B. 5, 249). — ಹಿಂಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. The eyes behind: a summerset at which the heels turn backward (My.; *cf.* ಮುಂ ಗಣ್ಣು). — ಹಿಂಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The early dawn (My.). 2, the darkness that begins after the moon has set (My.). — ಹಿಂಗಜ್ಜಿ. The tail of a bird (B. 3, 114; 4, 191). — ಹಿಂ ಗಾರಿ. -ಕಾರಿ. = ಹಿಂಗಾರು. (S. Mhr.). — ಹಿಂಗಾರು. -ಕಾರು. The latter rain (My.). — ಹಿಂಗಾರುಪಯ್ರು. The latter growing crop (of navaṇĕ, kaḍalĕ, etc., My.). — ಹಿಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಲು. The hind leg of a quadruped (C.; B. 3, 11; 4, 99). ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲ್ (ಆವರ Mr. 158). 2, the hind part of the foot (My.; Č. Bp. 47, 14). — ಹಿಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The back of the hand (ಪೆಡಗೆಯ್ G.); the backside (My.).

ಹಿಂಗಡಿಸು hiṁgaḍisu. = ಎಂಗಡಿಸು, q. v. (Bp. 24, 21).

ಹಿಂಗಳ hiṁgaḷa. = ಇಂಗು, ಹಿಂಗು. — ಹಿಂಗಳದ ಗಿಡ. = ಇಂಗು. Ferula asafoetida (St. & Pl.).

ಹಿಂಗಿಸು hiṁgisu. = ಪಿಂಗಿಸು. To cause to go back, to remove, etc. (Bp. 26, 12; 51, 26); to cause to fail (ಆಗಲ್ Śmd. 176 Mḍb. Cm.). ಬಱಿ ಹಿಂಗಿಸು, to remove one's hunger (My.).

ಹಿಂಗು hiṁgu. 1. = ಪಿಂಗು, q. v. To go back, etc. (Bp. 8, 44; 18, 58. 74; 24, 64; 31, 8; 36, 14; 43, 34; 54, 78; 55, 15; Bh. 1, 10, 37; 3, 17, 36; J. 26, 20; 30, 23). ಹಿಂಗಿದುದು (ಬಿಟ್ಟು ಹೋದುದು Bhn. 39). ಕಡೆಯ ಕಾಲಕೆ ತನ್ನ ದೃಢಬುದ್ಧಿ ಹಿಂಗುವವನ್ ಒಡೆಯನನ್ನು ಭಜಿಸಲಿಕೆ ಮನವಲ್ಲದಿಹನು (Dp. 148). ನಮ್ಮ ಬಡತನವೇನೂ ಹಿಂಗುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 101). ತರ ಲಿಲ್ಲ, ಬರಲಿಲ್ಲ; ಬಱಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಂಗೀತು?—ಬಂಗಾರದ ಸೂಬಯೆನ್ತ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.).

ಹಿಂಗು hiṁgu. 2. = ಇಂಗು 1. To be imbibed etc. (My.).

ಹಿಂಗು hiṁgu. = ಇಂಗು. *The plant Asafoetida, the resin of its root, Ferula asafoetida.* ಬಿಂಗಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಹಿಂಗು ಹಚ್ಚಿದನ್ತೆ (Prv.).

ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸ hiṁgu-niryâsa. The concrete juice of Asafoetida. 2, *the nimb-tree, Azadirachta indica* Juss.

ಹಿಂಗುಪತ್ರಿ hiṁgu-patri. *A drug composed of a leaf resembling that of Asafoetida.*

ಹಿಂಗುರು hiṅguru. A kind of bird (Rśv. 5, 59; Śśv. 3, 33).

ಹಿಂಗುಲ hiṅgula. A preparation of mercury with sulphur, *vermilion* (ಪಂಸಪಾದ, ಕುರುವಿನ್ಸ್, ಇಂಗಲೀಕ Mr. 102).

ಹಿಂಗುಲಿ hiṅguli. *The egg-plant, Solanum melongena.*

ಹಿಂಗುಲಿಕ hiṅgulika. = ಇಂಗುಲಿಕ, q. v.

ಹಿಂಗುಲು hiṅgulu. *Vermilion.*

ಹಿಂಗೂಲಿಕ hiṅgūlaka. = ಇಂಗುಲಿಕ, q. v.

ಹಿಚಿಕು hiṫiku. = ಹಿಸಿಕು, q. v. ಕರಡಿಗಳು ಅವರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಚಿಕ (B. 3, 109; 5, 259).

ಹಿಚುಕು hiṫuku. = ಹಿಚಿಕು, ಹಿಸುಕು, etc. (ಆವುಂಕು, ಒತ್ತು G.).

ಹಿಜರಾ hijarâ. = ಹಿಜರಿ. (Mhr., H.; R.).

ಹಿಜರಿ hijari. The Mahomedan era, commencing with the day after the flight of Mahomed, viz. on the 16th of July, 662 A. D. (My.; Br.; Mhr., H.).

ಹಿಜಾರ hijâra. = ಹಿಜಾರು, etc. (My.).

ಹಿಜಾರು hijâru. = ಇಜಾರ, ಇಜಾರು, ಹಿಜಾರ. (My.).

ಹಿಜ್ಜಲ hijjala. = ಇಜ್ಜಲ. The tree Barringtonia acutangula Gaertn. (Sk.; ತೊಜಿಗಣಗಿಲೆ Nr.; ನೀರ ಚಿತ್ತ G.).

ಹಿಂ ಹಿಂ. ಹಿಇಂ. = ಹಿನ್, ಹಿನ್ದೆ, etc. — ಹಿಂಜರಿ. To shrink back, to retreat, to withdraw, to recoil (My.; B. 3, 98). — ಹಿಂಜೋಲೆ. A backward motion (S. Mhr.).

ಹಿಂಚು hiṁču. 1. = ಹಿಂದು. To be behind, etc. (Râghé. 17, 71; Bh. 8, 23, 10; My.). ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ನೀರಿಗೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ಮಿಣಾಕ್ಕೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ದಣ್ಣೆಗೆ ಹಿಂಚು (Prvs.).

ಹಿಂಚು hiṁču. 2. = ಹಿನ್ದು. — ಹಿಂಚು ಮುಂಚು. The state of being behind or later and in advance or sooner (My.).

ಹಿಂಚೆ hiṁče. = ಹಿನ್ದೆ. Afterwards (Bp. 36 sum.).

ಹಿಂಜರಿ hiṁjari. = ಹಿಂಜರಿ. Silver (ಬಿಳ್ಳಿ Ct. II, 80).

ಹಿಂಜೀರ hiṁjîra. *A rope or chain for fastening an elephant's foot.*

ಹಿಂಜು hiṁju. = ಹಿಂಜು 1. To separate, to disentangle, etc. (My.; B. 5, 122).

ಹಿಟ್ಟಗಾಣಿ hiṭṭagâṇi. A common creeping plant with sky-blue flowers, Commelina communis Lin. (Z.).

ಹಿಟ್ಟು hiṭṭu. = ಇಟ್ಟು, ಪಿಟ್ಟು, etc. Flour, meal (C.; B. 5, 134); powder. 2, porridge (especially of râgi, My.). 3, food (My.). ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಸಕ್ಕು); ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಮ, ದಧಿಸಕ್ಕು); ಹಿಟ್ಟು ನಜುವ ಬಾಳಲಿ (ಋಬೀಜ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ Nr.). ಕುಂಕುಮು ಮುನ್ತಾದ ಅಂಗರಾಗದ ಹಿಟ್ಟು (ಚರ್ಚೆ, ಹೆಮ್ಮಿಂಜು ಪುಡಿ Si. 225); ಹಿಟ್ಟು ತೊಡಿಸುವ ಪಾನೆ (ಋಬೀಜ, etc. 309); ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಅವಪ್ಪನ್ತ, ಆವಜೊರ್ಣಿನ, ಪುಡಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಕುಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದು 379). ತಂಗಿ ಬಿಡವಾದರೆ ತಂಗಳ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೇ? — ಪಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಹಿಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಹಿಟ್ಟಡಿಗೆ. -ಆಡಿಗೆ. A cake (ಪೂಪ, ಅಪೂಪ, ಪಿಷ್ಟಕ, ಹಿಟ್ಟು ಕರಿಸಿ ಮಾಡುವ ಪೋಣೆ ಎಲೆಯಪ್ಪ ಕಜ್ಜಾಯ ಮುನ್ತಾದದು Si. 314). — ಹಿಟ್ಟುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Any soft kind of stone (My.). — ಹಿಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆ. Food and raiment (My.). — ಹಿಟ್ಟುಬಳಪ. A soft kind of pot-stone (My.). — ಹಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ. Forced labour for which some food is given, as when villagers are forced to drag an idol-car, etc.; food given by the gavuḍa or villagers to a peon who is sent on an errand (My.).

ಹಿಟ್ಟುಳಿ hiṭṭuḷi. N. of a plant (ತಿಲಾಭೇದಿ Mr. 131).

ಹಿಡ hiḍa. 1. = ಹಿಡಿಕು, etc. A testicle. — ಹಿಡ ಬಡಿ. To castrate, to geld (by beating or compression, My.). — ಹಿಡ ಮಾಡು. = ಹಿಡ ಬಡಿ. (My.). — ಹಿಡವೊಡೆ. -ಬಡೆ. = ಹಿಡ ಬಡಿ. (My.).

ಹಿಡ hiḍa. 2. = ಪಿಡಿ 2, etc. P. p. of ಹಿಡಿ 1. — ಹಿಡ ಕೊಳ್ಳು. To seize, to lay hold on, etc. (C.; B. 2, 53; 3, 7. 71; 5, 12. 85. 104). — ಹಿಡ ತರಿಸು. = ಪಿಡಿ ತರಿಸು, ಹಿಡಿ ತರಿಸು. (My.; B. 5, 223). — ಹಿಡ ತರು. = ಪಿಡಿ ತರ್, ಹಿಡಿ ತರ್. To seize or take and bring (C.; B. 3, 108; 4, 79; 5, 258).

ಹಿಡಕ hiḍaka. A seizer. See ತಲೆ-.

ಹಿಡತ hiḍata. = ಹಿಡಿತ. The act of seizing or grasping; hold (My.). 2, parsimony; parsimonious (used of the hand, (My.).

ಹಿಡದು hiḍadu. = ಹಿಡಿದು. P. p. of ಹಿಡಿ 1. (My.). ಸ್ವಪ್ನ ದಲ್ಲಿ ದಣ್ಣೆಗೇ ಏಜು, ಗೊಣ್ಡೆ ಹಿಡದ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಹಿಡಲು hiḍalu. = ಹಿಡ್ಲು. A broom (My.).

ಹಿಡಿ hiḍi. 1. = ಪಿಡಿ 1, q. v. To seize, etc., etc. (C.); to take, to remove (as a person who is at the point of death out of the house to a place before it, My.); to gain, obtain or have (value, as money, My.); to be able to be received (see Prvs.); to press, to shampoo (any limb, My.); to produce an effect on (as medicine, ರೋಗಕ್ಕೆ or ಆವನಿಗೆ ಔಷಧ ಹಿಡಿಯಿತು, My.); to agree with (ಆ ಊರಿನ ನೀರು ನನಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ದಿಲ್ಲ, My.); to exact (as unpaid labour). ಬಿಟ್ಟ ಹಿಡಿಯು ವದು (ವಿಟ್ಟ, ಆಟು Si. 79). ಫಲ ಹಿಡಿದ ಮರಂ (ಫಲಿನ); ಆನೆಯ ಹಿಡಿವ ಠಾವು (ವಾರಿ); ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, etc. Hlâ.). ಹಿಡಿಯಲೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪಗುಬ್ಬಿ (ವಾರಿ); ಚಿಬ್ಬು ತುಬ್ಬಿ ಹಿಡಿವುದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಸರ್ಪಣ); ಮೃಗಂಗಳ ಹಿಡಿವ ಬಲೆ (ವಾಗುರೆ); ಗಜಾದಿಗಳ ಹಿಡಿಯಲೆನ್ದು ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಶಪಟ್ಟವಿಕೇಪಂಗಳು (ಕೂಟಯನ್ತ್ರ); ವಂಶ ಮೊದಲಾಗಿದ್ದದು ಹಿಡಿದು ಬಾಜಿಸುವ (ನುಪಿರ Nr.). ಹಿಡಿವುದು (ಗ್ರಹ, ಆಕರ್ಷಣ Nn. 33). ಹಿಡಿದು ನೆಳೆವುದು (ಉರ್ಜರ ನೆಂ. 86). ಬಗೆನೆ ಹಿಡಿದ ಪಾಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವಳೆ (ಪ್ರಶ್ನಾಂಬಲಿ Si. 248); ಆರಸುತನಕ್ಕೆ ಗುರ್ತಾಗಿ ಹಿಡಿಯ ತಕ್ಕ ಭೂಚಕ್ರ ಕೊಡೆ (ಛತ್ರ, etc. 268); ಮದ ಹಿಡಿದ ಆನೆ (ಮದೋತ್ಕಟ 269); ನಿಶಾನಿ ಹಿಡಿಯುವವನು (ಪತಾಕಿ, etc. 281). ರತ್ನದಿಗಳಿಗೆ ಬಯ್ತಗೆ ಹಿಡಿಯುನ (boring holes) ವಜ್ರಸಲಾಕೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಅವಿಧ 399). ಆ ಪಾತ್ರೆ ಅಮ್ಮ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). ನನಗೆ ಜಳ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). ಆವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು or ಆವಲು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). ನನಗೆ ಆಗತ್ಯ ಹಿಡಿಯಿತು (= ನನಗೆ ಬೇಕಾಯಿತು, My.). ಹಿಡಿದದು ತಪ್ಪಿತು, ಮುಟ್ಟಿದದು ಮುಡಿಯಿತು. — ಹಿಡಿಯುವ ದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ನೆಲವಿಲ್ಲ (or ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ). — ದೆನ್ನ ಹಿಡಿದವಗೆ ದೈವದ ಯೋಚನೆ ಏನು? — ನಂಚಿ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಮಂಚ ಹಿಡಿದೀತೇ? — ತಲಿಗು ಮೊದಿದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯದು. — ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಣವಾದನ್ಯಾದ್ದು ಗುಡಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೀತೇ? — ಮಾನದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 28, 24; 36, 13; 40, 74; 42, 32; 51, 48; 53, 16. 49; J. 6, 31; 11, 2; Bh. 1, 8, 31. 74; 1, 10, 27. 37; 1, 20, 60; 3, 13, 30. ಸನ್ತೆಯೊಳಗೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮಾರಿಬಿಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದನು (B. 3, 70). ಸಾಧಾಜೋಡುಗಳು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಹಿಡಿದು ಎಣ್ಬು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಾ ತನಕ ಇರುತ್ತವೆ (B,

103). ತತ್ತಿಯನ್ನು ಒಡಿದು ಮಱಿಯು ಹೊರಿಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ನಾಲ್ವತ್ತು ದಿವಸ ಹಿಡಿಯುವದು (4, 193). ಮುಮ್ಮಡಿಯಿನ್ದ ಕಾತಿಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ? (5, 227). ಸ್ವಲ್ಪ ಖರ್ಚು ಹಿಡಿಯುವ ಸಾಲೆಯೊಳಗೆ ಕಲಿಯುವದು (5, 271). ಈ ಜೆನ್ನುಹುಡುಗರ ಸಾಲೆಯೊಳಗಾದರೂ ಒನ್ದು ಹುಡುಗಿಗೆ ವರುಷವೊನ್ದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ದ ಸಾವಿರ ಹೆದಿನೆಯ್ದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ (5, 276). — ಹಿಡಿದಾಟ. -ಆಟ. Mutual seizing and pulling (My.). — ಹಿಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To take and play (Bp. 14, 4). 2, to seize and pull one another (My.). — ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ. rep. (Bp. 28, 9; 56, 28).

ಹಿಡಿ hiḍi. 2. = ಪಿಡಿ 2, etc. P. p. of ಹಿಡಿ 1, in ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದು (Bp. 38, 38; 47, 32; 51, 71; My.; see Prll. s. ಆರ್ತಿ). —ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳು = ಹಿಡ ಕೊಳ್ಳು s. ಹಿಡ 2. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಹ Si. 391). — ಹಿಡಿ ತರಿಸು = ಹಿಡ ತರಿಸು s. ಹಿಡ 2. (Bp. 55, 30). — ಹಿಡಿ ತರು. -ತ್ತರ್. = ಹಿಡ ತರು s. ಹಿಡ 2. (Bp. 9, 25; 14, 23; 60, 24; My.). ಹಿಡಿ ತನ್ದ ನಾಯಿ ಮೊಲ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.). ದುಷ್ಟಬಗ್ಗನ ಕೆಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿ ತರ ಬಹುದು (Dp. 172).

ಹಿಡಿ hiḍi. 3. = ಪಿಡಿ 3 q. v., ಹೆಡು 2. (My.; ತ್ತರು, ಮುಷ್ಟಿ Hlå.; ತ್ಸರು, ಖಡ್ಗಾದಿಮುಷ್ಟಿ Nr.; ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಹ Si. 391; Bp. 23, 9). ಖಡ್ಗದ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಸೂತ್ರ (ಮೇಖಲೆ Nr.). ಹಿಡಿ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊಬಿ (ರತ್ನಿ Si. 212); ಚಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಉಱಿ ಬೆರಳು ೪ ಹಿಡಿಯಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊಬಿ (ಅರತ್ನಿ 212); ಕತ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಿಡಿ (ತ್ಸರು 289); ಹಲಗೆಯ ಹಿಡಿ (ಸಂಗ್ರಾಹ 290). **6, a weapon of the athletae, etc.** (= ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿ No. 2, Bp. 31, 3). ಮುತ್ತಯ್ದೇ ಕೆಯ್ಯ ಭಿಕ್ಷ ಮೂಱು ಹಿಡಿ ಸಾಕು.— ಪಕ್ಕ ವಿದ್ದರೆ ಹಕ್ಕಿ, ಹಿಡಿಲಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಕೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ದುಕ್ಕವೇನು? (Prvs.). — ಹಿಡಿಕಾಡು. A handful of grain. ಹಿಡಿಕಾಡಿಗೆ ಆಡಿ, ಪಡಿಕಾಡು ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.). — ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಯು. = ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಯು. To cause a fist to be formed, to make a fist, to form into a fist, to close or clench. ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಯಿನ ಕೆಯ್ಯ ಕುಡಿತ (ಮುಷ್ಟಿ); ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಯಿನ ಮೊಬಿನು (ರತ್ನಿ Hlå.). 2, to seize or grasp (Bp. 3, 25). — ಹಿಡಿಗವಡೆ. -ಕವಡೆ. A certain play with cowries (Bh. 1, 6, 1). — ಹಿಡಿಗೆಯ್. 1. To close or clench. ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದ ಕೆಯ್ (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 323). — ಹಿಡಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 2. The closed hand (J. 25, 54). — ಹಿಡಿಜೋಳ. = ದೊಡ್ಡ ಜೋಳ. (St. & Pl.). — ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬು. So that the fist or hand is filled: a handful (B. 4, 127). ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬು ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿರೂ ನುಡಿ ಹಸನಾಗಿ (or ಚನ್ನಾಗಿ) ಇರ ಬೇಕು.—ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬ ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? (Prvs.). — ಹಿಡಿಮೃಗ. A beast that has been taught to seize wild animals (Bh. 3, 13, 21). — ಹಿಡಿಯಾಳ್. -ಆಳ್. A captive (Bh. 1, 19, 18). — ಹಿಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To be seized, to be taken prisoner, to be brought into subjection (Bp. 18, 53; 53, 20). ಹಿಡಿವಡೆದವನು (ಅಭಿಪನ್ನ, ಅಭಿಗ್ರಸ್ತ Nr.). — ಹಿಡಿವರಕ. A handful of gold coins. ಬೊಡಿಯುವ ಗಣ್ಣನ ಹತ್ತರ ಹಿಡಿವರಹಾ ಇದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಹಿಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize firmly, to grasp (ಧೃ. 9, 12). — ಹಿಡಿಸರಳು. An instrument for boring holes (My.). — ಹಿಡಿಸೂಡಿ. A bundle of grass comprising only a handful. See Prv. s. ಹೊಲ 3. — ಹಿಡಿಸ್ಯಾಲ. An auger, a drill (S. Mhr.; Të. ಪಿಡಿಸಾನೆ). — ಹಿಡಿಹಿಡಿಕೆ. See Mr. s. ತ್ರಿಸತ್ತಿಣಿ. — ಹಿಡಿಹುಲ್ಲು. A handful of grass. ಮಿದೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂಜಿ ಆಗುತ್ತದೆ, ಹಿಡಿಹುಲ್ಲಿಗೆ ಬದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಹಿಡಿಜೆ ಬ್ಯಾರ. A Hëbbâra who is only a handful, *i. e.* very insignificant. ಹಿಡಿಜೆಬ್ಯಾರನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದಪ್ಪ ಗಾತ್ರ (Prv.).

ಹಿಡಿ hiḍi. 4. = ಪಿಡಿ 4. — ಹಿಡಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. A female elephant (ಹಸ್ತಿನಿ, ವಶೆ Hlå.; ಕರಿಣಿ, ಫೇನುಕೆ, ವಶೆ Nr.).

ಹಿಡಿ hiḍi. 5. = ಹಿಡಿಕು, etc. (Të. ಪಿಡಿ). — ಹಿಡಿಹೋರಿ. A steer that has still its testicles (ಆರ್ಷಭ್ಯ Mr. 178).

ಹಿಡಿಕೆ hiḍiki. 1. A woman who seizes. See ತಲೆ-.

ಹಿಡಿಕೆ hiḍiki. 2. = ಪಿಡಿಕೆ. A handle, a hilt (B. 3, 11; 5, 25).

ಹಿಡಿಕು hiḍiku. = ಹೆಡಕು 1, ಹಿಡಿ 5, ಹಿಡಿಗು. A testicle. (T. ಪಿಡುಕ್ಕು, ಪುಡುಕ್ಕು). ಹಿಡಿಕು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr. *a*).

ಹಿಡಿಕೆ hiḍikĕ. = ಪಿಡಿಕೆ 2. The fist. ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಆಳೆದ ಮೊಬಿ (ಸರತ್ನಿ); ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಕಱುಳುಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಆಳೆದ ಮೊಬಿ (ಅರತ್ನಿ Nr.). **2,** a handle, a hilt (ಕಾವ್ಯ G.). ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಹಿಡಿಕೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬಾರು (ಮೇಖಲೆ G.).

ಹಿಡಿಗಲು ḥiḍigalu. A broom (My.).

ಹಿಡಿಗು ḥiḍigu. = ಹಿಡಿಕು, etc. ಹಿಡಿಗು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr. *b*).

ಹಿಡಿತ ḥiḍita. = ಹಿಡತ (My.).

ಹಿಡಿಮ್ಬ ḥiḍimba. A râkshasa slain by Bhîma. (Bh. 1, 9, 16. 19).

ಹಿಡಿಮ್ಬಕ ḥiḍimbaka. = ಹಿಡಿಮ್ಬ. (Bh. 1, 9, 16).

ಹಿಡಿಮ್ಬಾಪತಿ ḥiḍimbâ-pati. Bhîma. (ಭೀಮಸೇನ G.). 2, Hanumat.

ಹಿಡಿಮ್ಬಿ ḥiḍimbi. = ಹಿಡಿಮ್ಬೆ. (Bh. 1, 9, 16. 24).

ಹಿಡಿಮ್ಬೆ ḥiḍimbĕ. ಹಿಡಿಮ್ಬಾ. Hiḍimba's sister, who changed herself into a beautiful woman and married Bhîma. 2, the wife of Hanumat.

ಹಿಡಿಯಿಸು ḥiḍiyisu. = ಪಿಡಿಯಿಸು. To castrate, to geld. ಹಿಡಿಯಿಸಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರ (ಆರ್ಷಭ್ಯ Hlå.).

ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ ḥiḍiyuvikĕ. Seizing, etc. (Si. 392. 400. 434. 442).

ಹಿಡಿಸು ḥiḍisu. = ಇಡಿಸು 3, ಪಿಡಿಸು. To cause to seize, to cause to lay hold of or on (Bp. 29, 33; 60, 22); to cause to occupy (as a place of being) (39, 15); to cause one's self to occupy (as a place of being): to enter, to go into (C.); to make go into one's self: to hold, to have capacity for (as a vessel, a cart, a ship, C.); to make go into, to fill into; to cause to shampoo (My.). ಆ ಪಾತ್ರೆದೊಳಗೆ ನರಿಯ ಮೋಱೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ (B. 3, 95). ಆ ಹಡಗುಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಕಣ್ಣಿಗ ಬಜ್ಜೆ ಹಿಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇರುವವು (3, 117). ಒಳಗೆ ನಾಲ್ಕಾಱು ಜನರನ್ನೂ ಹೊಱಗೆ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರ್ಡು ಜನರನ್ನೂ ಹಿಡಿಸುವನ್ಥ ರಥಗಳು (5, 299). ಒನ್ದು ಹಡಗದೊಳಗೆ ಹಿಡಿಸುವ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಱಿದರೆ ಬಹಳ ಎತ್ತುಗಳು ಬೇಕಾಗುವವು (4, 160). ಅವನ ತಲೆಯು ಗಗನಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಅವನು ಉಡುಗಿದರೆ ಸಣ್ಣ ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗೆ ಸಹಾ ಹಿಡಿಸುತ್ತಾನೆ (5, 142).

ಹಿಡಿಹ ḥiḍiha. Seizing, grasping, etc. (ಪೀಡನ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ಗ್ರಹಣ, ಸಿಗ್ರಹ Mr. 439).

ಹಿಡು ḥiḍu. 1. = ಪಿಡ 2, etc. P. p. of ಹಿಡಿ 1. — ಹಿಡು ಕೊಳ್ಳು = ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳು s. ಹಿಡಿ 2, etc. (B. 2, 32. 42; B. 4, 63. 176; 5, 240. 254). ಹಿಡು ಕೊಳ್ಳುವದು (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ Si. 388).

ಹಿಡು ḥiḍu. 2. = ಹಿಡಿ 3, etc. Hold, etc.

ಹಿಡುವಳಿ ḥiḍu-vaḷi. Possession, ownership (of land, My.).

ಹಿಡುವಳಿದಾರ hiḍuvaḷi-dâra. A possessor, an owner (My.).

ಹಿಡುಹು hiḍuhu. The act of seizing, catching or hitting (used of an arrow, Bh. 7, 4, 42).

ಹಿಡ್ಲು hiḍlu. = ಹಿಡಲು. A broom (My.).

ಹಿಣನಿ hiṇani. = ಹೆಣೆ, etc. ಎತ್ತಿನ ಹಿಣನಿ (ಕಕುದ, ಕಕುದ್ Si. 430).

ಹಿಣೆ hiṇi. = ಇಣೆ, ಪಿಣಿಲ್ 2, ಹಿಣಿಲ್ 1, ಹಿಳಲು, ಹಿಳಿಲ್. A bull's or bullock's hump (ಅಂಸಕೂಟ, ಕಕುದ್ Hlâ.; M. പൂഞ്ഞി; T. పిజిల్).

ಹಿಣಿಕು hiṇiku. = ಹಣಿಕು, etc. — ಹಿಣಿಕ ನೋಡು. = ಹಣಿಕ ನೋಡು. (My.).

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 1. ಹಿಣಿಲು. = ಹಿಣೆ, etc. (ಕಕುದ, ಕಕುದ್ Nr.; ಕಕುದ Mr. 179). ಗೂಳಿಯ ಹಿಣಿಲು (ವೃಷಾಂಕ, ಕಕುದ್ Nr.). ಗೂಳಿಯ ಬೆನ್ನ ಹಿಣಿಲು (ಕಕುದ Nn. 143, o. r. ಹಿಳಿಲು).

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 2. ಹಿಣಿಲು. = ಪಿಣಿಲ್ 1, ಹೆಣಿಲು, ಹೆರಲು, ಹೆರಳ್, ಹೆಳಲು. The string of a bow (Bh. 8, 22, 27); a braid of hair (ಕಚಬನ್ಧ Ch. I, 74; ಪಾತ Mr. 320; Râm. 1, 16, 52); a peacock's tail (J. 13, 51). ಗಣ್ಡು ಡಿಗೆಮುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಿಣಿಲಂ (Śmd. 282, o. r. ಕಣ್ಡುಡಿಗೆ-). See ಬೆಳೆವಿಣಿಲು.

ಹಿಣ್ಟೆ hiṇṭe. = ಸೆಟ್ಟು, etc. A lump, a clod (My.).

ಹಿಣ್ಡಿ hiṇḍi. The oil-seed from which the juice has been expressed, the refuse of oil-seed, an oil-cake (ಪಿಣ್ಯಾಕ Nr.; ತೈಲಕ Mr. 378; C.; Bp. 24, 68; B. 2, 19). **2,** a kind of chutney made of the emblic myrobalan (ನೆಲ್ಲಿ My.).

ಹಿಣ್ಡಿಲ hiṇḍila. A coiled serpent (ಜಙ್ಘಗ, ಕುಣ್ಡಲಿ, ಮುರಿದ ಫಣಿ Mr. 400, o. r. in two MSS. ಹಿಣ್ಡಲ).

ಹಿಣ್ಡೀರ hiṇḍîra. *Cuttle-fish bone, Os sepiae.*

ಹಿಣ್ಡು hiṇḍu. = ಪಿಣ್ಡು. To press with the fist or between the palms of the hands, etc. in order to extract the juice, oil, etc., to squeeze out (ಮುಪ್ಪುಸಿಪ್ಪೀಡನ Śmd. Dh.; ಸಿಪೀಡನ Śm. 96; Ĉ. Bp. 11, 11; My.); to wring, as a wet cloth (My.); to squeeze through (cloth, etc., My.); to squeeze or pinch, as the ears (My.); to extract, as milk, to milk (B. 1, 21; 4, 220; 5, 285); to give milk, as buffaloes, etc. (B. 1, 15. 18); to squeeze, to oppress with hardships, to harass (Bh. 1, 10, 31. 35; J. 31, 26). ದೊಣ್ಣೇ ಹಿಣ್ಡಿದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೀಯುವದೇ?— ಮೊಸರು ಹುಳಿಯೆನ್ದು, ಹಸುರುಹುಲ್ಲು ಹಿಣ್ಡಿದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಹಿಣ್ಡು hiṇḍu. = ಪಿಣ್ಡು, q. v. A collection, a multitude, etc. (ಗೋಸಮೂಹ Śmd. Dh.; ತುಮುಮನ್ದ Śm. 96; ಕಲಾಪ, ಸಂಹತ Si. 439; Grj. 2, after 106; 6, after 56; Bp. 51, 54; Bh. 3, 13, 18; C.; B. 4, 37). ತುಮುವಿನ ಹಿಣ್ಡು (ಗೋವೃನ್ದ, ಗೋಧನ, ಧನ Hlâ.). ವಾರಸತಿಯರ ಹಿಣ್ಡು (ಗಾಣಿಕ್ಯ Mr. 305). ಪಕುಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ನಮಜ Si. 318); ಗಿಣಿಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಶೌಕ 181); ಆನೆಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಹಸ್ತಿಕ 269); ಆಳಳ ಹಿಣ್ಡು (ಗೋಕುಲ, ಗೋಧನ 318); ಎತ್ತುಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಔಕ್ಷಕ 318); ಎಳೆಕಬುಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ವಾತ್ಸಕ 318). See Prv. s. ಹಣ್ಡೆ. — ಹಿಣ್ಡಾಳಳ್. -ಆಳಳ್. A herd of cows (J. 9, 19). — ಹಿಣ್ಡಿಗೆ ಬಿಗಿ. To fasten together into one mass (Bhaktisâra 85). — ಹಿಣ್ಡುಕೌಪ. A number of small pieces of cloth. ದಣ್ಡಕೋಲಿನ ತುದಿಗೆ ಹಿಣ್ಡುಕೌಪನ ಕಟ್ಟಿ, ಮುಣ್ಡೆಯರ ಕಣ್ಣು ಧ್ವಮಿಸುವ ಯೋಗಿಗೆ ಮಣ್ಡೆ ಬೋದ್ಲೇಕೆ? (Sp.). — ಹಿಣ್ಡುಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. = ಪಿಣ್ಡುಗಂಕಣ, q. v. (Śmd. 386; Kk. 98). — ಹಿಣ್ಡುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a herd, to come together in crowds, etc. (B. 2, 2. 18; 3, 56. 67). — ಹಿಣ್ಡುಗಣೆ. -ಕಣೆ. A heap or number of arrows (J. 22, 20). — ಹಿಣ್ಡುಗೂಡು. -ಕೂಡು. To come together in crowds, to assemble in numbers, etc. (C.; B. 5, 105). — ಹಿಣ್ಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A variety of net (Bh. 3, 13, 23). — ಹಿಣ್ಡು ಹಿಣ್ಡು. rep. (Bp. 28, 21). — ಹಿಣ್ಡುಹೊಳಪು. The shine of a large number (Bh. 3, 13, 18). — ಹಿಣ್ಡೇಳ್. -ಏಳ್. To rise in numbers (Grj. 4, 45). — ಹಿಣ್ಡೊಡೆ. -ಒಡೆ. To separate from or leave the herd. ಹಿಣ್ಡೊಡದ ಆಕಳು ಕಣ್ಣ ಕಡೆ (Prv.).

ಹಿಣ್ಡುಳಿ hiṇḍuḷi. N. of a plant (ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ) Mr. 147, one MS. ಹಿಣ್ಡುಳಿಕೆ).

ಹಿಣ್ಡಿ hiṇḍi. Tbh. of ಪಿಣ್ಡ. — ಹಿಣ್ಡಿಕೂಯಿ. A meal at the sapiṇḍikaraṇa (My.). ಹಿಣ್ಡಿಕೂಯಿ ಮುಣ್ಡಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಹಿಣ್ಡಿಗ hiṇḍiga. (= ಹಿಣ್ಡುಳಿಕೆ?). — ಹಿಣ್ಡುಕಾಯಿ. The fruit of a creeper of the cucumber tribe, perhaps Cucumis trigonus Roxb. (Z.).

ಹಿತ hita. Put, placed, laid, imposed; held, taken, seized. 2, *suitable, proper, fit,* worthy; advantageous, beneficial, profitable, useful, good; salutary, wholesome, agreeing with. 3, friendly, affectionate, kind. 4, a friend, a benefactor. 5, advantage, profit, benefit, service, good, welfare (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 84). ಹಿತವಂ (ತಕ್ಕುಂ Kk. 38). ಪರಹಿತ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಹಿತ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.— ಮದುವೇ ಮನೇಲಿ ಅನ್ನ ಎಕ್ಕಿ, ಹಿತವ ಪಡದ ಪಾಗೆ (Prvs.). See Śmd. 158. 365; Bp. 38, 7; 40, 90; B. 4, 17; 5, 206.

ಹಿತಕರ hitakara. Doing what is fit or proper, doing a service, performing a kindness, friendly, favourable, beneficial; a benefactor. (Ch. v. 222; Bp. 40, 80).

ಹಿತಕಾರಕ hita-kâraka. Doing what is good, beneficial, salubrious, etc. (C.; B. 3, 37).

ಹಿತಕಾರಿ hita-kâri. Doing services, performing kindnesses or benefits, befriending, useful, beneficial, auspicious. (Bp. 16, 25; My.). ನಾರಿ ಪರಉಪಕಾರಿ, ನಾರಿ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ದಾರಿ, ನಾರಿ ಸಕಲರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿ; ಮುನಿದರೇ ನಾರಿಯೇ ಮಾರಿ (Sp.).

ಹಿತಬಾರಿ hitabâri. = ಇತಬಾರಿ, q. v. (My.).

ಹಿತರಸನಿಷ್ಪೀಕಾರ hita-rasa-sṭikâra. The making one's own of pleasant fluids. See ಪೀರ್ 1.

ಹಿತವತ್ hita-vat. Friendly, favourable, doing good, useful.

ಹಿತವನ್ತ hita-vanta. Tbh. of ಹಿತವತ್. One who confers benefits, a benefactor, a friend (C.; B. 5, 179). ತಾಯಿ ಗಿನ್ತ ಹಿತವನ್ತರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). Feminine ಹಿತವನ್ತೆ (My.).

ಹಿತಶತ್ರು hita-śatru. Hostile to the weal or advantage of (Mhr.); a secret enemy (My.).

ಹಿತಶತ್ರುತ್ವ hita-śatrutva. Secret enmity (My.).

ಹಿತಾವಹ hita-âvaha. Bringing benefit, etc., salutary, salubrious (B. 4, 31).

ಹಿತಾಶಂಸೆ hita-âśaṁsĕ. *Benediction.*

ಹಿತೈಷಿ hita-êshi. Wishing well, desiring another's welfare, kindly disposed, benevolent. (My.).

ಹಿತೋಪದೇಶ hita-upadêśa. Friendly advice, good counsel, salutary instruction. 2, N. of a popular collection of stories and fables. (C.; B. 4, 196).

ಹಿತ್ತಲ್ hittal. ಹಿತ್ತಲು. = ಪಿತ್ತಲ್, etc., ಹಿತ್ತಲ, ಹಿತ್ತಿಲ್. A back-yard (C.; Bp. 31, 5; B. 1, 9; 4, 25; Si. 118). ಹಿತ್ತಲ ಗಿಡ ಮದ್ದಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳ ಮಾತು ಸಿಜವಲ್ಲ.—ಒಲಪ್ರಗಾತಿಗೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಹಿತ್ತಲು.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಬೋಗಿ, ಮೊಬಿ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದ (Prvs.). — ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲ್. A back-yard gate (Bp. 61, 20). — ಹಿತ್ತಲ ಮನೆ. A building in the back-yard (Bp. 42, 31).

ಹಿತ್ತಲ hittala. = ಹಿತ್ತಲ್, etc. (ಸಿಷ್ಯುಟಿ, ಪಿತ್ತಿಲ್ Nn. 142; ಸಿಷ್ಟುಟಿ Mr. 480; B. 5, 135. 203).

ಹಿತ್ತಳಿ hittaḷi. = ಹಿತ್ತಳೆ, etc. (Si. 332).

ಹಿತ್ತಳೆ hittaḷe. = ಪಿತ್ತಲ 1, etc. Brass (ಆರಕೂಟ, ರೀತಿ Hlâ., Nr.; Si. 332).

ಹಿತ್ತಾಳಿ hittâḷi. = ಹಿತ್ತಳೆ, etc. (B. 1, 18; 4, 141; ಪುಷ್ಪಕ Mr. 527; ಆಕೂಟ G.). ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಚಿನ್ನ, ಕವಿ ಮಾತ್ರ ಹಿತ್ತಾಳಿ (Prv.).

ಹಿತ್ತಾಳೆ hittâḷe. = ಇತ್ತಾಳೆ, ಹಿತ್ತಳೆ, etc. (ಪುಷ್ಪಕ, ರೀತಿಕೆ Nn. 123; ಆರಕೂಟ, ರೀತಿಕೆ Mr. 98, o. r. ಹಿತ್ತಾಳಿ; My.).

ಹಿತ್ತಿಲ್ hittil. ಹಿತ್ತಿಲು. = ಹಿತ್ತಲ್, etc., ಹಿತ್ತುಲ್ಲ. (ಸಿಷ್ಯುಟಿ Hlâ.).

ಹಿತ್ತುಲ್ಲ hittlu. = ಹಿತ್ತಿಲ್, etc. (My.).

ಹಿದುಕು hiduku. 1. = ಪಿಸುಕು, etc., ಜಿದಕು 1. To squeeze the soaked pulse called avarĕ with the fingers and thus remove its skin (My.).

ಹಿದುಕು hiduku. 2. = ಜಿದಕು 2. The state of being freed from one's skin by squeezing (My.). — ಹಿದುಕವರೆ. -ಅವರೆ. = ಜಿದಕವರೆ. (My.).

ಹಿನ್ hin. = ಪಿಂ (ಪಿಙ್), etc., ಹಿಙ್, ಹಿಂ (ಹಿಙ್), ಹಿಂ (ಹಿಞ್), ಹಿಂದೆ, etc. — ಹಿನ್ತಿರುಗು. = ಹಿನ್ತಿರುಗು. (Ŏb. 57). — ಹಿನ್ತಿರುಗು. = ಹಿನ್ದಿರುಗು. (My.). — ಹಿನ್ತೆಗೆ. = ಹಿನ್ದೆಗೆ. (My.). — ಹಿನ್ನಲೆ. -ತಲೆ. The hinder part of the head (My.). — ಹಿನ್ತಿರಿಗಿಸು. -ತಿರಿಗಿಸು. To turn back (v. t.); to turn round (v. t., My.). ರೂಪರಸಾದಿವಿಷಯಗಳ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕವಿ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ Si. 392). —ಹಿನ್ದಿರಿಗು. -ತಿರಿಗು.= ಪಿನ್ದಿರಿಗು. To turn back; to return; to turn round (My.). — ಹಿನ್ದಿರುಗು. -ತಿರುಗು. = ಪಿನ್ದಿರುಗು, ಹಿನ್ದಿರಿಗು. (My.). ಗಣಪತಿ ಹಿನ್ದಿರುಗಿ ನೋಡದಾಗಿ (B. 4, 79). ಒನ್ದು ಹಾಡಿಕೆಗೆ ಬೀಳ್ದಿ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಸಿಂಹವು ಹಿನ್ದಿರುಗಿ, ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುವದು (4, 212). — ಹಿನ್ದಿರುಗುವಿಕೆ. -ತಿರುಗುವಿಕೆ. Turning back, etc. (ಸಾಧನ, ನಿವರ್ತನ Si. 437). — ಹಿನ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ಪಿನ್ದೆಗೆ. To draw back, to flinch (My.). ಯಾವ ಕಪ್ಪ ಬನ್ದರೂ ಹಿನ್ದೆಗೆಯನು (My.). — ಹಿನ್ದೆಸೆ. The direction that is behind (Bp. 25, 45; 27, 74; 39, 40; 42, 36. 84; 57, 88). — ಹಿನ್ನೆಲೆ. = ಪಿನ್ನೆಲೆ. Back ground (Bh. 3, 19, 12).

ಹಿನ್ತಾಲ hintâla. *The marshy date tree, Phoenix* (or Elate) *paludosa.*

ಹಿನ್ತಾಲಿ hintâli. The Talipot or fan-palm (ಕರತಾಳ, ಶ್ರೀತಾಳಿ Mr. 359).

ಹಿನ್ತೆ hintĕ. = ಪಿನ್ತು, etc., ಹಿನ್ದೆ. (Śmd. 285 Cm.).

ಹಿನ್ದ hinda. = ಹಿನ್ದು, etc. — ಹಿನ್ದಗಡೆ. -ಕಡೆ. Subsequent time; afterwards (ಆನು G.). ಹಿನ ಗಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪಶ್ಚಾತ್); ಹಿನ್ದಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾರ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ G.). ಮೊದಲು ಸುಳ್ಳು ಹೇಬಿ, ಹಿನ್ದಗಡೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವದೇನು ಡನ್ದೆ (B. 3, 83). ಇನ್ನಾತ್ಮೊನ್ದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ದು, ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಣು, ಹಿನ್ದಗಡೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಬನ್ದಾಗ, ತನ್ನಿನ್ದಾಗದೆನ್ದು, ಹೇಬಿ ಬಾರದು (4, 34). — ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕೆ. (*i. e.* ಹಿನ್ದಕೆ ಹಿನ್ದಕೆ). rep. (Bp. 22, 31; J. 19, 29). — ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ. = ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕೆ. (Bp. 27, 13).

ಹಿನ್ದಲ hindala. = ಹಿನ್ದಳ. (My.).

ಹಿನ್ದಳ hindaḷa. = ಹಿನ್ದಣಿ s. ಹಿನ್ದು. (My.).

ಹಿನ್ದು hindu. = ಪಿನ್ದು q. v., etc., ಹಿಂಚು 2. That which is back (in place), behind, and previous, past; that which is afterwards or hereafter (ಪಿನ್ತು Śmd. 64; Bp. 24, 19); the direction behind; past time; subsequent time; behind, etc. Genitive: ಹಿನ್ದಣ (Bp. 57, 23; 61, 34; J. 2, 57; 7, 30; 13, 48; 15, 30; 19, 24; 25, 8. 16), ಹಿನ್ದಣದ (Bp. 4, 61), ಹಿನ್ದಲ, ಹಿನ್ದಳ, ಹಿನ್ದಿನ (My.); Dative: (ಹಿನ್ದಕೆ), ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ (Bp. 22, 15; 44, 22; B. 2, 18; 3, 59; 4, 112. 126. 132; 5, 70. 206), ಹಿನ್ದಕೆ (Bp. 11, 20; 26, 29; 40, 8; J. 13, 35); Ablative: ಹಿನ್ದಿನ್ದೆನ್ದೆ (B. 3, 23. 41. 42. 85; 4, 110), ಹಿನ್ದಿನ್ದ (B. 3, 71. 122), ಹಿನ್ದಿನಿನ್ದ (B. 4, 187; 5, 253). ಹಿನ್ದ ನೆಳೆವುದು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ); ಪಡೆಯ ಹಿನ್ದಣ ಮೆಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hlâ.). ನೇನೆಯ ಹಿನ್ದಿದ್ದ ಅರಿಸಿಲೆ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Nr.). ಹಿನ್ದಣ ಭಾಗ (ಪಾರ್ಷ್ಣ, ಪಿನ್ತು Nn. 134). ಹಡಗು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಯುವನ್ತೆ ಕೆಳಗಜೆ ನೀರನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಮರಮುಟ್ಟು (ನೌಕಾದಣ್ಡ Si. 84); ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಿರುಗದೇ ಇರುವವನು (ಅನಿವರ್ತಿ 292); ಬಚ್ಚಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡದನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ 437); ಕಳದ ವರುಷ ಪರುತ್ ಎನ್ನುದು, ಅದಕ್ಕನ್ನಲೂ ಹಿನ್ದಣ ಸಂವತ್ಸರ ಪರಾರಿ ಎನ್ನುದು (476); ಹಿನ್ದಣ ದಿನ (ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಸ್ 477; ಹ್ಯಸ್ 477). ಹಿನ್ದ ಸಿಬಿವುದು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ Mr. 484). ಹಿನ್ದಿನವ (B. 4, 190). ಹಿನ್ನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಕ್ಕೆ (B. 3, 126). ಹಿನ್ನಕ್ಕು ಮುನ್ನಕ್ಕೂ (4, 158). ಕಜ್ಜಿಗೆ ಮುನ್ದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ದು.—ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಪಾಸಯ್ಯನಾದರೆ ತಿರುವನ್ತಾ ಹೇಬಿನ್ತಾನು.—ಹಿನ್ದಿನ ಭಕ್ತೆ ಹೋಯಿತು, ಮುನ್ದಿನ ಕೋರಾನ್ನ ಹೋಯಿತು.—ಹಿನ್ದಿನಿನ್ದ ಆನೆ ಹೋಗ ಬಹುದು, ಮುನ್ದಿನಿನ್ದನುಸಿ ಹೋಗ ಬಾರದು (Prvs.). — ಹಿನ್ದಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To go or come after, to follow (My.). — ಹಿನ್ದಾಗು. -ಆಗು. To be or or remain behind; to flinch (My.). — ಹಿನ್ದಾಡು. -ಆಡು. To speak behind a person. See Prv. s. ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. — ಹಿನ್ದಿಕ್ಕು ಕೊಳ್. -ಇಕ್ಕು-. To place behind one's self, to shelter, to protect (Bh. 6, 5, 30). — ಹಿನ್ದಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To place behind or back (Bp. 18, 5). — ಹಿನ್ದುಕಡೆ. = ಹಿನ್ದುಗಡೆ. (Si. 288). — ಹಿನ್ದುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪಿನ್ದುಗಡೆ. A place that is behind; subsequent time (My.). ಹಿನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪಿನ್ತೆ Śmd. 52 Cm.). See Si. 110. 209. 284. — ಹಿನ್ದುಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಪಿನ್ದುಗಳೆ. To flinch (J. 23, 11); to transgress, to reject (27, 30). — ಹಿನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪಿನ್ದುಗೊಳ್. To go or come after, to follow (Bp. 28, 57; J. 28, 6). — ಹಿನ್ದುಭಾಗ. A portion or part that is behind (Si. 285). — ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು. = ಪಿನ್ದು ಮುನ್ದು. That is behind and in front (Râm. 6, 50, 10). 2, the hind part being in front, reversed position, etc. (ಏಪರೀತ, ಪರಾಚೀನ Mr. 437). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದಾತನು (ಪರಾಙ್ಮುಖ, ಪರಾಚೀನ Nr.). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗುಹ (ಏಪರೀತ, ಪರಾಚೀನ Hlâ.). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದುದು (ವಿಪರೀತ Nn. 151). ದೂರವಾದ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ಯೋಚನೆಯುಳ್ಳವನು (ದೀರ್ಘದರ್ಶಿ Si. 233). ಎನ್ದೂ ಏಬಿದ ರಾವುತ ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗಿ ಏಬಿದ (Prv.). — ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. To be circumspective or cautious, to hesitate (B. 5, 38. 55. 205). — ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದೆ ನೋಡು. =

ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. (B. 5, 178. 246). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದೆ ನೋಡದವ (ಚಪಲ G.). — ಹಿನ್ದುಳಿ. -ಉಳಿ. To remain or stay behind (J. 10, 46; 11 sum.; 17, 30).

ಹಿನ್ದು hindu. = ಹಿನ್ದೂ. (Tbh. of ಸಿನ್ಧು). A Hindoo (C.; Mhr., H. ಹಿನ್ದು). — ಹಿನ್ದುಜನ. Hindoos (My.). — ಹಿನ್ದುದೇಶ. India (My.).

ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನ hindu-sthâna. North India; India (My.; B. 2, 41; 3, 58; 4, 114; 5, 160).

ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನಿ hindu-sthâni. Relating to North India: a language containing many Saṁskṛita terms, Saṁskṛita tadbhavas, Persian and Arabic words, etc. (C.; B. 4, 129).

ಹಿನ್ದೂ hindû. = ಹಿನ್ದು. — ಹಿನ್ದೂಜನ. = ಹಿನ್ದುಜನ. (B. 3, 41; 4, 205). — ಹಿನ್ದೂಮಹಾಸಾಗರ. The Indian ocean (B. 4, 101).

ಹಿನ್ದೆ hindĕ. = ಹಿನ್ದೆ, etc., ಹಿಕ್ಕ್, etc., ಹಿಂಚೆ, ಹಿನ್ದ, ಹಿನ್ದು. The direction behind; past time; subsequent time; behind, after, toward the back part or rear, in the rear, at the back, backwards; in former times, ago; later in time, after, afterwards (ಪಶ್ಚಾತ್, ಅನು Si. 468; C.; Bp. 18, 53; 53, 17; 61, 57; J. 10, 33; 11, 2. 35; Bh. 1, 8, 20; 1, 10, 39). ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ Nr.). ಆಳಿಮುಖವಾಗದೇ ಹಿನ್ದೆ ತಿರಿಗಿದವನು (ಪರಾಙ್ಮುಖ, ಪರಾಙೀನ Si. 362); ಹಿನ್ದೆ ಸಂಗಡ ಹೋಗುವನ್ಗಾದು (ಆನುಗ, etc. 374). ಆ ಬಾಬೀ ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಗಿಡದೊಳಗಿನ್ದ ಒನ್ದಲಿ ಹಿನ್ದೆ ಒನ್ದು ಹೊಸ ಸುದಿ ಏಡುತ್ತವೆ (B. 2, 37). ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಹಿನ್ದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜೋಳಿ ಮಾಡಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಮೂತಲ್ಲ (4, 200). ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿನ್ದೆ (4, 214). ಹಿನ್ದೆ ಬಯ್ಯ ಬಾರದು, ಮುನ್ದೆ ಹೊಗಬಿ ಬಾರದು.—ಹಿನ್ದೆ ಹೋದರೆ ಹೇಡಿ, ಮುನ್ದೆ ಬನ್ದರೆ ಗರ್ವಿ.—ಹಿನ್ದೆ ಮಬಿ, ಮುನ್ದೆ ಅರಿ (Prvs.). ನೀನು ಹೋಗು ಮುನ್ದೆ; ನಾನು, ಇದೇ, ನಿನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಬರುತ್ತೇನೆ (B. 4, 138). — ಹಿನ್ದೆ ಬೀಳು. To remain behind (My.); to become of less use (B. 5, 227). — ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ. = ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು. 3, backwards and forwards (Bp. 26, 30). — ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ ನೋಡು. = ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. (B. 3, 59; 4, 13. 37. 48; 5, 70). — ಹಿನ್ದೆಯಟ್ಟು. -ಆಟ್ಟು. To go or come after, to follow (Bp. 54, 38). — ಹಿನ್ದೆಯಾಡು. -ಆಡು. To backbite, to calumniate (My.). ಹಿನ್ದೆಯಾಡುವ ನುಡಿಯು ಘೋರವಿಷ, ಮನನಜೆ! (Dp. 172). — ಹಿನ್ದೆಯಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. -ಇಟ್ಟು-. To place behind one's self (My.). — ಹಿನ್ದೆ ಹತ್ತು. To follow (Bp. 28, 9). — ಹಿನೆ ಹೋಗು. To go or come after (Bp. 56, 58).

ಹಿನ್ದೋಲ hindôla. A swing, a hammock. 2, one of the râgas (Cpr. 7, after 62).

ಹಿನ್ನಿ hinni. (= ಪಿನ್ನಿ?). The feathered part of an arrow (ಕರ್ನಾಟ, ಪುಂಖ Nr.).

ಹಿಪ್ಪರಿಗೆ hipparigĕ. = ಹಿಪ್ಪರಿಸೆ. N. of a town (Bp. 24, 4).

ಹಿಪ್ಪಲಿ hippali. (Śmd. 49). = ಪಿಪ್ಪಲಿ (342; Hlâ.; ಕೃಷ್ಣ, ಮಾಗಧ Nn. 47; ಕಣೆ, ಕೃಷ್ಣ, ಮಾಗಧ Mr. 138; Si. 145). ಹಿಪ್ಪಲೀ ಬೀರು (ತಿರ G.). — ಹಿಪ್ಪಲಿನೇಬಿಳಿ. The mulberry, Morus indica (My.). — ಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ. A shrubby climber, wild and cultivated, the long pepper, Piper longum Lin. (St. & Pl.; Z.).

ಹಿಪ್ಪಿ hippi. (fr. ಹಿಪ್ಪಿ). = ಹಿಪ್ಪೆ 1, ಹೀನೆ. (My.). ಮದ್ಯದ ಹಿಪ್ಪೆ (ಕಣ್ಣ, ನನ್ನಹು Si. 348); ಗಾಣದ ಎಳ್ಳುಹಿಪ್ಪಿ (ಪಣ್ಯಾಕ 406).

ಹಿಪ್ಪಿರಿಗೆ hippirigĕ. = ಹಿಪ್ಪರಿಸೆ. — ಹಿಪ್ಪಿರಿಗೆಕಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 12).

ಹಿಪ್ಪಿಲಿ hippili. = ಹಿಪ್ಪಲಿ. (R.).

ಹಿಪ್ಪೆ hippĕ. 1. = ಹಿಪ್ಪಿ, etc. The refuse or residue of what is squeezed out (Râm. 6, 46, 26; Tĕ. ಪಿಪ್ಪಿ; M. ಪೀರೆ; T. ತಿಪ್ಪಿ); the refuse or residue of what has been used in the manufacture of spirits. ಕಣ್ಣ ನನ್ನಹು ಎನ್ದಡೆ ಬೀಜಸಂಜ್ಞಕವ್ ಆಹ ಸುರಾರಬ್ಧದ್ರವ್ಯ; ಆದಱ ಹಿಪ್ಪೆಯೆನ್ದ್ದು, ಎಬ್ಬುರು (Nr.).

ಹಿಪ್ಪೆ hippĕ. 2. = ಇಪ್ಪೆ 1. The tree Bassia latifolia (My.; ಮಧೂಳ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಮಧುದ್ರುಮ, etc. Si. 127). ಹಿಪ್ಪೇ ಹುವ್ವಿನ ಹೆಣ್ಣ (ಮಧ್ವಾಸವ, etc. Si. 347).

ಹಿಮ್ him. = ಏಮ್, etc., ಹೆನ್ದ. — ಹಿಮ್ಬಲ. Help, refuge (My.). — ಹಿಮ್ಮಳಿ. A plain hollow silver ring worn by women on the wrist behind the kaḍaga (My.). — ಹಿಮ್ಮಬಿ. The time afterwards (Râm. 4, 2, 40); the place behind, the rear (Râm. 6, 50, 12). — ಹಿಮ್ಮಾಗು. = ಹಿಮ್ಮಾಗು. (My.). — ಹಿಮ್ಮಾಗು. To bend backwards (v. i., Si. 288). — ಹಿಮ್ಮಾರ. Weight in the back part (of a cart, C.). — ಹಿಮ್ಮಾಲ. A hind tail: the state of being like a tail behind a person, following. — ಹಿಮ್ಮಾಲ ಮಾಡು. To follow. ಆವನ ಹಿಮ್ಮಾಲ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದನು (My.). — ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸು. To follow. ಆವನನ್ನು ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸು (My.). ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸಿ ಹೋಗು ಏಕೆ (ಸಾಧನ, ಅನುವ್ರಜ್ಯೆ Si. 437). — ಹಿಮ್ಮುಡಿ. The heel (ಪಾರ್ಷ್ಣ G.). — ಹಿಮ್ಪೆದೆ. = ಹಿಮ್ಪಿದೆ. (My.). — ಹಿಮ್ಮಾಗ. The hind part or portion (My.; B. 3, 99; 4, 82); the rear (J. 14, 12). — ಹಿಮ್ಮಡ. = ಹಿಮ್ಮಡಿ. (Râghŏ. 17, 74; B. 5, 297). — ಹಿಮ್ಮಡಿ. The heel (My.). ಹಿಮ್ಮಡಿಯ ಗೂಟ ಳಟ್ಟುವ ಸೂತ್ರ (Prv.). — ಹಿಮ್ಮಡು. = ಹಿಮ್ಮಡಿ. ಕಾಲ ಹಿಮ್ಮಡು ಒಡೆಯುವ ರೋಗ (ವಿಪಾದಿಕೆ G.). — ಹಿಮ್ಮುಡಿ. = ಹಿಮ್ಮಡಿ. (My.). — ಹಿಮ್ಮುಡಿ. A back knot of hair (ಹಸ್ತ, ಪಕ್ಷ, ಪಾಶ Hlâ.). — ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸು. To cause to turn back or retreat (My.). — ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು. To step or go backwards, to turn back, to retreat, to flinch (ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು Kk. 70; Śm. 64). See Bp. 6, 7; 11, 3; 14, 7; 22, 33; Bh. 8, 23, 24; J. 5, 29; 7, 44; 11, 4; 16, 22). — ಹಿಮ್ಮೇಳ. The music and singing in the rear of a company of dancing girls (My.). ಹಿಮ್ಮೇಳ ಇದ್ದರೆ ಮುಮ್ಮೇಳ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮೇಳ (Prv.).

ಹಿಮ hima. = ಹಿಪ. *Cold, frigid,* frosty, cool, dewy. 2, *frost, hoar-frost, ice, snow, dew, cold, coldness, coolness* (ಅಯ್ವಿಲ್ Kk. 24; ಕುಳಿರ್, ಹಿವ, ಜಳಿ, ಅಯ್ವಿಲ್ Śm. 16; ಕುಳಿರ್ 105; ತಿತಿರ Nn. 46; ತುಷಾರ, ಮಂಜು 81). 3, the cold season, cold, winter. 4, the Himâlaya mountain (ಹಿಮಾಚಲ, ಹಿಮಪರ್ವತ 46; ಕುಭೃದ್ವಿತ್ತೇಜ 81). 5, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 46). 6, a king (ನೃಪ, ಅರಸು 46). 7, the moon (ಸುಧಾಕರ, ಚನ್ದ್ರ 46). 8, nectar, etc. (ಅಮೃತ 46). 9, water (ಜಲ, ಉದಕ 46; ಆರ್ಣ, ಉದಕ 81). 10, camphor (ಘನಸಾರ, ಕರ್ಪೂರ 81). 11, white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು 46). 12, red (ಜಾಜು, ಕಾವಿ 81). 13, fame (ಕೀರ್ತಿ 46). 14, the state of being chief (ಮುಖ್ಯತ್ವ 46). — ಹಿಮಗದಿರ. -ಕದಿರ. The cool-rayed: the moon (ಚನ್ದ್ರ ಕೆಸ.). — ಹಿಮನ್ದಳಿ. -ಂತಳಿ. Snow to obtain or get (Bp. 1, 38).

ಹಿಮಕರ hima-kara. The moon (ಚನ್ದ್ರ, ಅಮೃತಕರ, ಚನ್ದ್ರಮ Nn. 35). 2, camphor.

ಹಿಮಕರಕಾನ್ತ himakara-kânta. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (My.).

ಹಿಮಕರಭೂಷಣ himakara-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 20, 38).

ಹಿಮಕಿರಣ hima-kiraṇa. The moon (Bp. 43, 43).

ಹಿಮಕಿರಣಕಾನ್ತ himakiraṇa-kânta. = ಹಿಮಕರಕಾನ್ತ. (Bp. 3, 12).

ಹಿಮಕಿರಣಶಕಲಾಭರಣ himakiraṇa-śakala-âbharaṇa. Śiva (Bp. 26, 45).

ಹಿಮಕೃತ್ hima-kṛit. The moon. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಹಿಮಗಿರಿ hima-giri. The Himâlaya mountain.

ಹಿಮಗಿರಿನನ್ದನೆ himagiri-nandanĕ. Pârvatî (Bp. 2, 37).

ಹಿಮಗು hima-gu. Cold-rayed: the moon. 2, the moonstone (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ Mr. 102).

ಹಿಮಘರ್ಮ hima-gharma. A cold fever, ague (ಶೀತಜ್ವರ Mr. 387).

ಹಿಮಘೃಷ್ಟಿ hima-ghṛishṭi. Cool-rayed: the moon.

ಹಿಮಘೃಷ್ಟಿಶೇಖರ himaghṛishṭi-śêkhara. Śiva (Bp. 53, 15).

ಹಿಮಚೂರ್ಣ hima-cûrṇa. Camphor (Grj. 2, 89).

ಹಿಮನಗ hima-naga. The Himâlaya mountain.

ಹಿಮನಗಸುತೆ himanaga-sutĕ. -ಸುತಾ. Pârvatî.

ಹಿಮನಗಸುತೇಶ himanagasutâ-îśa. Śiva (Bp. 24, 52).

ಹಿಮನಗಾತ್ಮಜೆ himanaga-âtmajĕ. Pârvatî (Bp. 8, 30; 25, 43).

ಹಿಮಪ್ರಭ hima-prabha. The moon (Abh. P. 9, 74).

ಹಿಮಭಾನು hima-bhânu. The moon (Bp. 37, 31).

ಹಿಮವತ್ hima-vat. Having frost or snow, snowy, icy, freezing, snow-clad. 2, *the Himâlaya mountain.*

ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ himavat-parvata. = ಹಿಮೋತ್ಪರ್ವತ. The Himâlaya mountain (My.).

ಹಿಮವನ್ನಗ himavat-naga. The Himâlaya.

ಹಿಮವನ್ನಗಜೆ himavannaga-jĕ. Pârvatî (Bp. 8, 40).

ಹಿಮವಾರಿ hima-vâri. Dew-water: water distilled from various flowers (ಪನ್ನೀರ್ Mr. 336).

ಹಿಮವಾಲುಕ hima-vâluka. Camphor (ಚೀನಿ, ತುಹಿನ, ಪನ್ನಿ Mr. 336).

ಹಿಮವಾಲುಕೆ hima-vâlukĕ. *Camphor.*

ಹಿಮಸಂಹತಿ hima-saṁhati. *A mass of ice or snow.*

ಹಿಮಸಂಘಾತ hima-saṅghâta. *A mass of ice or snow.*

ಹಿಮಾಂಶು hima-aṁśu. Cool rayed: *the moon.* 2, camphor.

ಹಿಮಾಂಶುಶೇಖರ himâṁśu-śêkhara. Śiva. 2, sign for a metrically long syllable (Ch.).

ಹಿಮಾಚಲ hima-aćala. The Himâlaya mountain (ಹಿಮ ಪರ್ವತ Nn. 46, o. r. ಹಿಮಾದ್ರಿ).

ಹಿಮಾಚಲತನುಜೆ himâćala-tanujĕ. Pârvatî (My.).

ಹಿಮಾಚಲನನ್ದನೆ himâćala-nandanĕ. Pârvatî (Bp. 1, 62).

ಹಿಮಾದ್ರಿ hima-adri. The Himâlaya mountain (ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟು, etc. Ćt. II, 10).

ಹಿಮಾನಿ himâni. *A mass of snow, a collection of ice and snow.*

ಹಿಮಾಲಯ hima-âlaya. Abode of snow: the Himâlaya mountain. (J. 2, 32; 5, 35).

ಹಿಮಾವತಿ himâ-vati. *A kind of sôma or moon-plant.*

ಹಿಮಾಹ್ವಯ hima-âhvaya. Called after ice: camphor. (R.).

ಹಿಮಿಕೆ himikĕ. Hoar-frost, cold dew (ಮಂಜಿನ ಹನಿ G.).

ಹಿಮೆ himĕ. ಹಿಮಾ. The cold season, winter; etc.

ಹಿಮೋತ್ಪರ್ವತ himôtparvata. Tbh. of ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ. (My.).

ಹಿಮ್ಪು himpu. = ಪಿಮ್ಪು, etc. (Râm. 6, 55, 39).

ಹಿಮ್ಮಣ್ಣಿ himmaṇṇi. = ಹಮ್ಮಾಣಿ. (My.).

ಹಿಮ್ಮತ್ತು himmattu. Protection, patronage, aid (My.; Br.; Mhr., H. ಹಿಮಾಯತ).

ಹಿಯ್ hiy. = ಹೀ 1, q. v. — ಹಿಯ್ಯಾಳಿ. -ಆಳಿ. A despicable being (Bh. 8, 15, 7). — ಹಿಯ್ಯಾಳಿಕೆ. = ಹೀಯಾಳಿಕೆ. (Râm. 6, 50, 12). — ಹಿಯ್ಯಾಳಿಸು. = ಹೀಯಾಳಿಸು. (My.).

ಹಿರಣ್ಮಯ hiraṇ (*i. e.* ಹಿರಣ್ಯ)-maya. Made of gold, *golden.*

ಹಿರಣ್ಯ hiraṇya. *Gold.* 2, *wealth, riches, property.* 3, N. of a khêćara (Ćpr. 5, 88. 90; 6, 28).

ಹಿರಣ್ಯಕ hiraṇyaka. N. (Śmd. 203). 2, = ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು. See ಹಿರಣ್ಯಕಕರ.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು hiraṇya-kaśipu. N. of a king of the daityas, whom Vishṇu as narasiṁha tore to pieces. (Ć. Bp. 47, 8; Bhâgavata 7, 1, 34. 35).

ಹಿರಣ್ಯಕಹರ hiraṇyaka-hara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18).

ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ hiraṇya-garbha. *Brahmâ.*

ಹಿರಣ್ಯನಗರಿ hiraṇya-nagari. N. of a town in svargalôka (Bh. 3, 12, 16).

ಹಿರಣ್ಯನಾಭ hiraṇya-nâbha. The mountain Mainâka. (My.).

ಹಿರಣ್ಯಬಾಹು hiraṇya-bâhu. Golden-armed: *the river Sôṇa.*

ಹಿರಣ್ಯಮಯ hiraṇya-maya. = ಹಿರಣ್ಮಯ. (My.).

ಹಿರಣ್ಯರೇತಸ್ hiraṇya-rêtas. *Agni;* Śiva.

ಹಿರಣ್ಯವಾಹ hiraṇya-vâha. The river Sôṇa. (My. Amara). 2, Śiva.

ಹಿರಣ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ hiraṇya-śrâddha. Money distributed at a śrâddha (My.).

ಹಿರಣ್ಯಸುಬಾಹು hiraṇya-subâhu. = ಹಿರಣ್ಯಬಾಹು. (ಶೋಣನದಿ Mr. 414).

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ hiraṇya-akṣa. N. of a daitya, twin brother of Hiraṇyakaśipu; he was killed by Vishṇu in his varâhâvatâra. (Ć. Bp. 47, 5; Bhâgavata 7, 1, 34).

ಹಿರಣ್ಯೆ hiraṇyĕ. *One of the seven tongues of fire* (Mr. 46).

ಹಿರಳೆ hiraḷĕ. = ಇಳ್ಳೆ, ಕಳಲೆ, ಪೇರಿಳೆ, ಹಿಲ್ಲೆ 2, ಹೀರುಳೆ, ಹೆರಳೆ, ಹೇರಳೆ, ಹೇರುಳೆ. A kind of bitter sour orange (ಕಂಚಿ My.; ಕಂಚೀ ಕಾಯಿ G.).

ಹಿರಿ hiri. 1. = ಪಿರಿ. Extensiveness, etc., etc. — ಹಿರಿಕಜ್ಜಿಯರು. Old and young (My.). — ಹಿರಿದು. = ಪಿರಿದು. That is extensive, large, big, great, superior, etc., and of advanced age (ವೃಹತ್, ಉರು, ಗುರು, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಪುರು, ಪೃಥು, ಮಹತ್, ವಿಶಾಲ, etc. Hlâ.; My.); extensively, greatly, much, etc. (Bp. 24, 54; 55, 4; 57, 82; 61, 64). ಹಿರಿದು ಸತ್ವ (J. 25, 52). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ (Sp.). ಹಿರಿದಾಗಿ ಇರ್ಪುದು (ಕಾಮ, ಪ್ರಕಾಮ, ಪರ್ಯಾಪ್ತ, ನಿತಾನ್ತ, ಭೃತ, ಅತ್ಯರ್ಥ, ಅತಿಮಾರ್ಯಾದ, ಅತಿವೇಲ); ಹಿರಿದಪ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆ (ಪ್ರಭಾವತೆ); ಸಮಾಸ ಹಿರಿದಾದ ಹಲವು ಪದಂಗಳು (ದಣ್ಡಕ); ಹಿರಿದಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪತ್ರಾಕರಣ); ಹಿರಿದು ಮಾಡುಹ (ವ್ಯಾಸ, ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಸ್ತಾರ); ಹಿರಿದನೀವನು (ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, ಬಹುವ್ಯಯಿ Hlâ.). ಹಿರಿದಾಹ ದಾನ (ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ Nn. 142, o. r. ವೆಗ್ಗಳವಪ್ಪ ದಾನ). ಪರರ ದುಃಖವ ಕೇಳಿ, ಮನದಲಿ ಹಿರಿದು ಚಿನ್ತಿಸಿ (Akrûranîti 32). Plural ಹಿರಿಯವು. ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹಿರಿಯವಪ್ಪ ಮಿನು (ಚೀರಿಲ್ಲಿ, ತಿಮಿ, etc. Hlâ.). See Bp. 35, 38;

38, 28; 44, 61; 45, 7; Bh. 1, 8, 94. — ಹಿರಿದು ಕಿರಿದು. That is old or young (Bp. 40, 15); that is big or small (B. 3, 39). — ಹಿರಿಬಸಳೇ ಬಳ್ಳಿ. A climbing potherb of two different species, Basella lucida or cordifolia Willd. (St. & Pl.). — ಹಿರಿಮಗ. An elder son; the eldest son (My.; B. 4, 3). Feminine ಹಿರಿಮಗಳು (My.). — ಹಿರಿಮಣಿ. A superior pupil, the monitor in a school (My.). — ಹಿರಿಮದ್ದಿನ ಗಡ್ಡೆ. A medicinal shrub, Withania somnifera Dunal. — ಹಿರಿಮೆಕ್ಕೇ ಗಿಡ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಹಿರಿಯ. = ಹಿರಿಯ. 1, Genitive of ಹಿರಿ. 2, ಹಿರಿ 3, a great, eminent or noble man; a man more advanced in age, one who is older; an elder, a senior (ಉದಾತ್ತ, ಉದೀರ್ಣ, ಮಹಾತ್ಮ, ಉದಾರ Hlâ.; ಮಾರಿಷ Hlâ., Nr.). ನರ್ತನದ ಹಿರಿಯ (ಮಾರಿಷ Mr. 83). ತನ್ನಿನ್ದಲೂ ಹಿರಿಯನು (ಮೂಲಿಕ, ಅಗ್ರಜ Nn. 44, o. r. ತನ್ನಿನ್ದವು). — ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನು. = ಹಿರಿಯಕ್ಕ. The eldest of the elder sisters (ಅತ್ತಿಕೆ Nr.). — ಹಿರಿಯ ಕಣಜ. A spacious corn-bin, etc. (Bp. 53, 18). — ಹಿರಿಯ ಕಳಿವಿಹಣ್ಣು. A large ripe Carissa berry (R.). — ಹಿರಿಯಕ್ಕ. = ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನು. (My.). ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಜಾಳಿ ಮನೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ (Prv.). — ಹಿರಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The eldest of the elder brothers (My.). — ಹಿರಿಯ ತಳಿಗೆ. A large metal plate (ಸ್ಥಾಲ Nr.). — ಹಿರಿಯ ದುಪ್ಪಿ. (ರಾಮ Si. 170). — ಹಿರಿಯ ನಾಚಿಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 65. 74). — ಹಿರಿಯ ಪೀಠ. A large pedestal or seat (Bp. 57, 53). — ಹಿರಿಯ ಬಸದಿ. A large Jaina temple (Bp. 52, 32). — ಹಿರಿಯ ಬಿಟ್ಟೀಡು. A large missile (ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟಿಡು Kmd. II). — ಹಿರಿಯ ಬೆಲೆ. High price or value. ಹಿರಿಯ ಬೆಲೆಯ ಸೀರೆ (ಮಹಾದಾನ Nr.). — ಹಿರಿಯ ಬೊಬ್ಬುಲಿಮರ. A tall Babool tree (Bp. 20, 10). — ಹಿರಿಯ ಭಕ್ತ. A senior devotee (Bp. 55 sum.; 55, 4. 57). — ಹಿರಿಯ ಭಕ್ತೆ. A senior female devotee (Bp. 57, 56). — ಹಿರಿಯ ಭವನ. A large mansion (Bh. 1, 8, 70). — ಹಿರಿಯ ಮಗ. = ಹಿರಿಮಗ. (B. 3, 15). Feminine ಹಿರಿಯ ಮಗಳು (B. 5, 158). — ಹಿರಿಯಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. (J. 27, 11). — ಹಿರಿಯರ್. ಹಿರಿಯರು. Eminent persons; elders; ancestors (Bp. 28, 47; 37, 3; 57, 8; J. 16, 28; My.). ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಏಡುವುದು (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, etc. Nr.). ಹಿರಿಯರ ಜೇಟಿಕೆಯಿನ್ದ ನಮ್ಬ ತಕ್ಕ ಕಥೆ (ಐತಿಹ್ಯ Si. 236); ಹಿರಿಯರ ಬುದ್ಧಿ (ಆನುಭಾವ 459). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯೆನ್ದು ಪೇಸ್ಸ ಸಲಿನ್ದು ಹಿರಿಯರಿಗುಚಿತಮ್ ಅಲ್ಲದು (Abhâ. 1, 4). ಬಲ್ಲೆನೆನ್ದೆಮ್ಬುವರೆಲ್ಲರು ಹಿರಿಯರೇ? ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಭೇದವನರಿಬೊಡಿ ಕಿರಿಯ ತಾನೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹಿರಿಯ! (Sp.). ಜಡೆಯುಳ್ಳ ಹಿರಿಯರಿಗೆ, ಹಡೆಯುಳ್ಳ ಸರ್ಪನಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತ ನಮಿಸಿ ನಯದಿನ್ದೆಡ್ಡದನು ಬಿಡದೆ ಕೊಡಿ ಭಕ್ತ (Sp.). — ಹಿರಿಯರುಗಳು. = ಹಿರಿಯರು. (ಆರ್ಯರು, ದೇವ ಭೂಮಿಜರು Nn. 78). — ಹಿರಿಯ ಲಿಂಗ. A big liṅga (Bp. 57, 53). — ಹಿರಿಯವ. -ಅವ. A man who is older (My.; G. 319). — ಹಿರಿಯ ತೂಲ. A large pike or stake (Bp. 39, 51). — ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬ. A great festival (Bp. 28, 21). — ಹಿರಿಯ ಹಾವು. A large snake (ಅಜಗರ, ಶಯು, ವಾಹಸ, etc. Mr. 400). — ಹಿರಿಯಳು. An elder female; the oldest female (My.). ತನ್ನಿನ್ದಲು ಹಿರಿಯಳು (ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ Nn. 128). — ಹಿರಿಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಹಿರಿಯಳು. (My.). — ಹಿರೋಡೆ. *i. e.* ಹಿರಿಯ ಓಡೆ. The French rocks (My.).

ಹಿರಿ hiri. 2. To separate into portions, to break up, to pull to pieces, to demolish (Bp. 27, 48; 49, 42. 46; 51, 52. 64; 53, 29; My.; T. ಪಿರಿ, to separate, disunite, disjoin, etc.; see ಪಿಕ್ಕು); to pull (a thing) out of (a bundle, fire, etc., My.; B. 2, 12); to pull from a sheath, to unsheathe (My.; B. 5, 47); to take from (a string, as a pearl or pearls, My.). **2,** to be broken up or demolished (My.); to fall out of (a bundle, etc., My.); to fall from (a string, My.). ಬಿನ್ದ ಮನೆಗೆ (or ಮನೆಯಲ್ಲಿ) ಹಿರಿದದ್ದೇ ಲಾಭ (Prv.).

ಹಿರಿ hiri. 3. = ಹಿರಿದು. P. p. of ಹಿರಿ 2, in ಹಿರಿ ಹಿರಿದು (Bp. 27, 48; 49, 42; 51, 52. 67).

ಹಿರಿಯತನ hiriyatana. Exalted state or position, greatness, dignity (My.; B. 5, 219; Bp. 28, 38; 38, 22). — ಹಿರಿಯತನಗೆಡು. -ಕೆಡು. An exalted position to be lost (Bp. 56, 19).

ಹಿರುಕ್ hiruk. *Without, except.* **2,** *in the midst of, amongst.* **3,** *near.* 4, below.

ಹಿರೆ hirĕ. = ಹೆರೆ 1, etc. — ಹಿರೆಮಗ. = ಹಿರೆಯ ಮಗ. (My.). — ಹಿರೆಯ ಅಕ್ಕ. = ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನು. (ಅತ್ತಿಕೆ G.). — ಹಿರೆಯ ಅಣ್ಣ. = ಹಿರಿಯಣ್ಣ. (ಅಗ್ರಿಯ, ಅಗ್ರೀಯ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ G.). — ಹಿರೆಯ ಮಗ. = ಹಿರಿಯ ಮಗ. (B. 1, 1). — ಹಿರೆಹೆಣ್ಣಿತಿ. = ಹಿರೇ ಹೆಣ್ಣಿತಿ. The wife first married by a man (My.). ಹಿರೆಹೆಣ್ಣಿತಿ ಒಳೈಯವಳೆ ನ್ದರೆ, ಕಿಡಿಯವಳು ಕೆಟ್ಟವಳೆನ್ದು, ಹೇದು ಬೇಕಾ? (Prv.). — ಹಿರೇ ಅಣ್ಣ. = ಹಿರೆಯ ಅಣ್ಣ. (B. 2, 42). — ಹಿರೇ ಕಣಿಗಿನ ಮರ. A middle-sized tree, Garcinia xanthochymus Hook. f. — ಹಿರೇ ಕುದುರೆ. A big horse. ತಾನು ತಿಮ್ಬೋದು ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪೆ, ಹಿರೇ ಕುದುರೇ ಜೀಪ್ಪೆ (Prv.). — ಹಿರೇ ಬರಸ. Euphorbia hirta Willd. (Z.). — ಹಿರೇ ಮಗಳು. An elder daughter; the oldest daughter. ಎಮ್ಮೇ ಕಱು ಸಾಯ ಬೇಕು, ಹಿರೇ ಮಗಳ ಗಣ್ಣ ಸಾಯ ಬೇಕು (Prv.). — ಹಿರೇ ಮರ. A lofty tree, Ailanthus excelsa Roxb. (St. & Pl.). — ಹಿರೇ ರೋಗ. A dysenterical epidemic of cattle (S. Mhr.); a kind of leprosy (S. Mhr.). — ಹಿರೇ ಹೆಣ್ಣಿತಿ. = ಹಿರೆಹೆಣ್ಣಿತಿ. (Si. 183).

ಹಿರೆಯತನ hirĕyatana. = ಹಿರಿಯತನ. (My.; G. 485).

ಹಿರ್ರನೆ hirranĕ. Elatedly, greatly, in ಹಿರ್ರನೆ ಹಿಗ್ಗು (B. 3, 43. 80).

ಹಿಲಮೋಚಿಕೆ hilamŏčikĕ. *The pot-herb Hingtsha repens* Roxb. (see Si. 162).

ಹಿಲ್ಲಿ hilli. = ಹೀಲಿ q. v., ಹೀಲಿ.

ಹಿವ hiva. Tbh. of ಹಿಮ (Šmd. 347; Šm. 16; ಕರ್ಪೂರ Čt. I, 49). — ಹಿವಗದಿರ. -ಕದಿರ. Cool-rayed: the moon (Kk. 44). ಹಿಸಾರೆ hishârĕ. = ಇಸಾರೆ. (My.).

ಹಿಸಕು hisaku. = ಇಸಕು, ಇಸಿಕು, ಪಿಸುಕು, ಪಿಸುಂಕು, ಪಿಂಚಿಕು, ಪಿಚುಕು, ಪಿದುಕು 1, ಪಿಸಿಕು, ಪಿಸುಕು. To squeeze, to press, as a fruit; to press closely, as the throat; to knead; to shampoo (My.).

ಪಿಸಾಬು hisâbu. Numbers, practical arithmetic; computation, calculation; an account; a register of debts, costs, etc. (My.; Mhr., H. ಹಿಶೇಬು, ಹಿಶೋಬು, ಹಿಸಾಬು).

ಹಿಸಿ hisi. (= ಹಿಳಿ). To burst (v. i., as a jack fruit, a very tight jacket, My.; as a female breast, J. 11, 17); to crack (as a wall, a cooking vessel, My.). **2,** to squeeze (a ripe fruit) so as nearly to separate (it) into two pieces (My.).

ಹಿಸಿಕು hisiku. = ಪಿಸಕು, etc. (My.; Si. 381).

ಹಿಸುಕು hisuku. = ಹಿಸಿಕು, etc. (My.).

ಹಿಸುಕುವಿಕೆ hisukuvikĕ. Squeezing, etc. (ಮರ್ದನ, ಸಂವಾಹನ Si. 395).

ಹಿಸುಣ hisuṇa. = ಪಿಸುಣ. Tbh. of ಪಿಶುನ (Śmd. 342. 364; Râm. 6, 44, 10).

ಹಿಸುಣಿಕೆ hisuṇikĕ. Slander, etc. (Bh. 6, 1, 19).

ಹಿಸ್ಸೆ hissĕ. A share, part (My.; Si. 330; Mhr., H. ಹಿಸ್ಸಾ).

ಹಿಸ್ಸೆದಾರ hissĕ-dâra. A shareholder (My.; Mhr., H. ಹಿಸ್ಸೇದಾರ).

ಹಿಹಿಹಿ hihihi. Imitation of the sound of giggling (My.; Mhr.).

ಹಿಳ hiḷa. A crack (ಮರಬಿಡಿಕು Mr. 385, o. r. ಮಡಬಿಡುಕು Mr. 385; see ಪೆಳವು).

ಹಿಳಲು hiḷalu. = ಹಿಣಿ, etc. A bull's or bullock's hump (My.; ವಹ, ಷಣ್ಡಸ್ಯನ್ಧಪ್ರದೇಶ Si. 319).

ಹಿಳಿ hiḷi. (= ಹಿಸಿ). To crack, to burst, to split (v. i., ದಲನಾರ್ಥ Śmd. Dh.; ಬಿರಿ Śmd. I; T. ಪಿಡ್, ಪಿಳ್, ಪಿಳ; see ಪೆಳವು). ಹಿಳ್ಳನೆ ಹಿಳಿದುದು (Śmd. Dh.). See Bh. 1, 20, 54. 57; 3, 2, 2.

ಹಿಳಿಗೆ hiḷigĕ. = ಪೆಡಗೆ, etc., ಹಿಳ್ಗೆ, ಹಿಳ್ಳೆ. Tbh. of ಪಿಟಕ (or ಪೇಟಕ, ಪೇಟೆ). A basket (ಕಾಣ್ಡಾಲ, ಪಿಟ Nr., o. rs. ಪಿಟಕ, ಪೇಟಕ).

ಹಿಳಿಲ್ hiḷil. ಹಿಳಿಲು. = ಹಿಳಲು, etc. (ಕಕುದ Nn. 143; My.).

ಹಿಳುಕು hiḷuku. = ಪಿಳುಕು, ಪಿಳ್ಳು q. v. (Bh. 6, 4, 141; 8, 23, 25. 44). ಅಮ್ಬಿನ ಹಿಳುಕು (ಪುಂಖ Nr.). ತೆತ್ತಿಸುವ ಹಿಳುಕು (ಕರ್ತರಿ, ಪುಂಖ Mr. 295).

ಹಿಳ್ಗು hiḷgu. = ಪಿಳಿಗು. To break, to crack, to burst (v. i., ಬಿರಿ, ಹಿಳಿ Śmd. I Mdb.).

ಹಿಳ್ಗೆ hiḷgĕ. = ಹಿಳಿಗೆ, etc. See s. ಹಿಳ್ಗಿ.

ಹಿಳ್ಳನೆ hiḷḷanĕ. With a cracking noise; crack! ಹಿಳ್ಳನೆ ಹಿಳಿದುದು (Śmd. Dh.).

ಹಿಳ್ಳಿ hiḷḷi. = ಹಿಳ್ಳೆ 1. A branch, a shoot, a rootlet. — ಹಿಳ್ಳಿಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. Shoots to break forth. ಹಿಳ್ಳಿಯೊಡೆದು ಬೆಳೆದ ತೃಣಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಗುಲ್ಮ Nr.).

ಹಿಳ್ಳೆ hiḷḷĕ. 1. = ಹಿಳ್ಳಿ. — ಹಿಳ್ಳೆವರೆ. -ಪರೆ. Rootlets to spread. ಹಿಳ್ಳೆವರೆದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ Nr.).

ಹಿಳ್ಳೆ hiḷḷĕ. 2. = ಹಿರಲೆ, etc. (My.).

ಹಿಳ್ಳೆ hiḷḷĕ. 3. (= ಜೀಗೆ 1, etc.; *cf.* ಪೆಳವು?). — ಹಿಳ್ಳಕೋಲು. = ಚಿಣಿಕೋಲು. A small piece of wood or a piece of a stick used in the game of tip-cat (My.).

ಹಿಲಿ hiḷi. = ಪಿಡಿ. To squeeze out, to deprive of juice or moisture or essence, etc. (ರಸಮಂ ಹಿಣ್ಡು Śmd. I; ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ Śmd. Dh.; Grj. 6, 5; 9, 18; 10, 74; J. 31, 26).

ಹೀ hi. 1. = ಹೀಯ್. (M. ಹೀ, excrements; fie, for shame = ಛೀ; *cf.* ಪೀ; vedic Sk. ಪೀಯ್, to blame, abuse, treat disrespectfully or with contempt; *cf.* Sk. ಹೀ). — ಹೀಗಳಿ. -ಕಳಿ. To scoff, to revile. ಹೀಗಳಿದು ಗೇಲಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (ಆಕ್ಷೇಪ, ತಕ, ಹಂಗಿಸಿ ನಗುವದು Si. 73). — ಹೀಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಹೀಗಳಿ. — ಹೀಗಳೆಯುವಿಕೆ. -ಕಳೆಯುವಿಕೆ. Scoffing, etc. (ಅವರ್ಣ, ಆಕ್ಷೇಪ, ನಿರ್ವಾದ, ಪರಿವಾದ, ಅಪವಾದ, ಉಪಕ್ರೋಶ, ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಕುತ್ಸೆ, ನಿನ್ದೆ Si. 57). — ಹೀಯಾಳಿಕೆ. -ಳಿಕೆ. = ಹಿಯ್ಯಾಳಿಕೆ. Scoffing, etc. (ನಿನ್ದೆ, ಜಜಿಯೋಣ G.; not My.). — ಹೀಯಾಳಿಸು. -ಳಿಸು. To address with contumelious language, to treat with opprobrious and contemptuous language, to scoff, to revile (My.; B. 4, 34; ನಿನ್ದಿಸು G.). — ಹೀಹಾಳಿ. (ಹೀಯಾಳಿ). Scoffing: disrespectful, rough or cruel treatment (ಕಾಲ್ದು ಬಿ' Bhn. 20; text corrupt, one MS. ಹೀಯಾಳಿ). — ಹೀಹಾಳಿಗೆಡಸು. -ಕೆಡಸು. To let fall or drop scoffing words, to scoff, to revile (Bh. 7, 1, 26). — ಹೀಹಾಳಿಸು. = ಹೀಯಾಳಿಸು (Bp. 21, 23; Bh. 8, 13, 1).

ಹೀ hi. 2. = ಈಗ 7, (ಹೆ). See ಇದ್ದೀ (*e. g.* B. 1, 7. 15; 2, 48).

ಹೀ hī. *An interjection expressing surprise: ah! ah!,* and fatigue, despondency or sorrow: ah! alas! (Sk., Mhr. ಹೀಹೀ = ಹಿಂಹಿಂ, q. v.).

ಹೀಗ್ hīg. = ಪೀಕ್. — ಹೀಗ್ಗಾಲಿ. = ಪೀಕ್ಷಾಲಿ. (Z.).

ಹೀಗೆ higĕ. = ಇಹಗೆ, etc. In this manner, thus (ಇನ್ತು Śmd. 385 Cm.; ಏವಂ Si. 469; C.; B. 1, 24; 2, 53). ಹೀಗ್ಯಾಕೆ? (B. 5, 146). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಅಧಿನಹಿಸ ಬೇಕೆಮ್ಬ ಗೊತ್ತು (ತಾಲ Si. 64); ಹೀಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ದು, ಅಧಿಕಾರ ದಿನ್ದ ವಿಧಿಸಿ ಹೇಳುವಿಕೆ (ಆಜ್ಞೆ, etc. 265); ಹೀಗಾದೀತೆಮ್ಬ ಕಯಸ್ (ಕಲ, ಹೀಗಜ್ಜೆ, ಹೀಗಲ್ಲವೆ 470). — ಹೀಗೆಯೆ. -ಎ 3. Even in this manner, in this very manner (ಏವಂ Si. 103. 189); ಹೀಗೆಯೆ ಸರಿ ಎಮ್ಬುವಿಕೆ (ಏವಂ 475). — ಹೀಗೆಯೇ. -ಏ 2. In this very manner; without a particular or plausible cause (B. 3, 128). ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡ ಬೇಕೆಮ್ಬ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನ (ಕಲ್ಪ, etc. Si. 248). — ಹೀಗೇ -ಏ 2. = ಹೀಗೆಯೇ. (B. 2, 28; 5, 104). ಇದು ಹೀಗೇ ಸರಿ ಎಮ್ಬ ನಿಶ್ಚಯ (ನೂನಂ Si. 469). ಹೀಗೇ ಬಾಯಾಡಿಸುವವಳು ಅವಲಕ್ಕೀ ಕಾಯಿ ಕಣ್ಡರೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prv.). — ಹೀಗೋ. -ಓ 3. In this manner? thus? ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೋ? ಹೀಗೋ? (ಅಹೋ, etc. Si. 472).

ಹೀಂಗೆ hiṁgĕ. = ಇಹಂಗೆ, etc., ಹೀಗೆ q. v. (ಇನ್ತು Śmd. 61. 65 Cm.; My.).

ಹೀಚು hīcu. = ಈಚು 2, ಪಿಂಜು 2 q. v. (ಎಳೆಗಾಯಿ, ವಿಡಿ, ಪದಿರ್ Śm. 22; My.; B. 3, 90). — ಹೀಚುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಹೀಚು. (G. 142).

ಹೀಜು hīju. 1. = ಈಜು 1. To swim (My.).

ಹೀಜು hīju. 2. = ಈಜು 2. Swimming (My.).

ಹೀಜು hīju. 3. = ಪಿಂಜು 1, etc. To rend (v. t., as cloth); to be rent (as cloth, My.).

ಹೀದೆ hīdĕ. = ಈದೆ, ಹಿಪ್ಪಿ, etc. The refuse or residue of what has been squeezed out (My.).

ಹೀನ hīna. *Left, forsaken, relinquished, abandoned,* deserted, neglected; excluded, shut out from; deprived of, free from, devoid of, destitute of, without, bereft of; feeble; *deficient, defective,* faulty, inferior, insufficient; deducted, subtracted, minus; *mean, base, vile, bad, low; avaricious.* 2, a forsaken man, etc., etc.; that is bad, etc. (see *e. g.* ಒಳಿತು.). ಹೀನನ ಸಂಗ ಮಾನಿಗೆ ಆಗದು, ಮಾನಿಯ ಸಂಗ ಹೀನಗೆ ಆಗದು. — ಜೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಹೀನವೇ ಸರಿ. — ಬೋನವಾದರೆ ಹೀನನಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). See ಗರ್ವ-, ನಿ-, ವಿಕ್ರಮ-, ವಿ-, ವೃದ್ಧಿ-. — ಹೀನಕೆಲಸ. A low occupation; a base act (My.).

ಹೀನಜಾತಿ hīna-jāti. Low-born, of low caste, outcast, degraded, vile (J. 10, 39). 2, a low caste (My.). 3, an inferior kind (My.).

ಹೀನತನ hīnatana. Meanness, baseness. ಆನೆಗಂಜಿಕೆ ಯಾಕೆ?

ತ್ವನಿಗೆ ಸೊಬಗು ಯಾಕೆ? ದಾಸಿಗೆ ದೀನತನ ಯಾಕೆ? ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಹೀನ ತನ ಯಾಕೆ? (Sp.).

ಹೀನತೆ hīnatĕ. = ಹೀನತ್ವ. The state of being deprived of or devoid of, etc. (Bp. 44, 65; see ಭಕ್ತ್ಯ-, ಏ-).

ಹೀನತ್ವ hīnatva. Defectiveness, deprivation, destitution, the state of being without, absence of. See ಏ-.

ಹೀನದಶೆ hīna-daše. A hapless, miserable state (My.).

ಹೀನಯುಸ್ಸು hīnaysu. To degrade by contumelious language (My.).

ಹೀನವಾದಿ hīna-vādi. *Overcome in argument, worsted, silenced; cast in law;* making a defective statement, insufficient or inadmissible (as a witness).

ಹೀನಸರ hīna-sara. Tbh. of ಹೀನಸ್ವರ, q. v.

ಹೀನಸ್ವರ hīna-svara. A defective or bad, disagreeable voice (My.; ಆಧ್ಯಾನ, ಹೀನಸರ Nn. 164).

ಹೀನಾಂಗ hīna-aṅga. Deficient in limb, crippled, maimed, mutilated, imperfect, defective. (R.).

ಹೀನಾಯ hīna-āya. Defective gain: want (ಕೊಜಿತೆ G.); dishonour (My.). ಅಪ್ಪ ಹೊಡದ್ದಕ್ಕನ್ತ ಅಕ್ಕ ಅನ್ದದ್ದು ಹೀನಾಯವಾಯಿತು (Prv.).

ಹೀನೋಪಮೆ hīna-upamĕ. N. of a simile (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಹೀರ್ hir. 1. = ಪೀರ್, ಹೀರು. To suck, etc. (ರಸಾಸ್ವಾದನ Śmd. Dh.; ಹಿತರಸಸ್ವೀಕಾರ Śm. 104). P. p. ಹೀದುರ್.

ಹೀರ್ hir. 2. (Tbh. of ಹೀರ?). An ornament (ಭೂಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 104).

ಹೀರ hīra. A thunderbolt. 2, a diamond (Čpr. 7, 129). 3, a snake. 4, a necklace. 5, a lion. 6, Śiva. 7, N.

ಹೀರಕ hīraka. *A diamond.*

ಹೀರಾವಳಿ hīra-āvaḷi. A necklace of diamonds (Bp. 4, 37).

ಹೀರಿ hiri. 1. = ಈರಿ 1. See ಇಡ್ಡೀರಿ.

ಹೀರಿ hiri. 2. = ಹೀರೆ. ಹೀರೀ ಕಾಯ ಬಳ್ಳಿ (ಕೋಶಾತಕಿ G.).

ಹೀರು hiru. = ಹೀರ್ 1, etc. P. p. ಹೀರಿ (C.). ರಕ್ತವನ್ನು ನೊಯಿಸದನ್ತೆ ಹೀರಿ ಕೊಳ್ಳಲುಳ್ಳ ಜನ್ತು (ರಕ್ತಪೆ, ಜಗಣಿ Si. 89); ಆನೆಗಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಲುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಜಗಣಿ (ಮುರ್ಡಾಮ, etc. 90). ಹೀರಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (G. 298). ಬೇರುಗಳು ನೆಲದೊಳಗಿನ ರಸವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 3, 35). ಎಲೆಗಳು ತನ್ನು ಬಿನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಹಲವು ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹವೆಯೊಳಗಿನ್ದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಣು (3, 36).

ಹೀರುಳೆ hiruḷĕ. = ಹಿರಳೆ, etc. See s. ಜೀರುಳೆ.

ಹೀರೆ hirĕ. = ಈರೆ, ಹೀರಿ 2. The vegetable Luffa acutangula Roxb. or Cucumis acutangulus Lin. (C.; T. ಪೀರ್, ಪೀರ್ಕು; Tu. ಪೀರೆ; Tĕ. ಬೀರೆ; see Mr. s. ಜಾಲಿನಿ). ಕಾಡ ಹೀರೆ (ಧಾವಾರ್ಗವ, ಘೋಷಕ Nr.; ಘೋಷ, ಕೋಶಾತಕಿ Nr.). See ಕಯ್ಯಿರೆ, ತುಪ್ಪ ಹೀರೆ. — ಹೀರೇ ಕಾಯಿ. The fruit of the Luffa (ಘೋಷಕ, ಧಾವಾರ್ಗವ, ಮಹಾಜಾಲಿ G.). — ಹೀರೆ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb whose half grown fruit is a very good vegetable, Luffa acutangula Roxb. (C.).

ಹೀಲ hīla. N. of a plant (ಬಂಗರಳಿ Mr. 119). 2, semen virile.

ಹೀಲಿ hili. A peacock's tail (ಪ್ರಚಲಾಕ, ತಿಖಣ್ಡಿ Hlā.; Mr. 169; ಮಲ, ಪೀಲಿ Nn. 22, o. r. ಪಿಲ್ಲಿ); a feather of a peacock's tail (Bp. 18, 2); an eye in a peacock's tail. ನವಿಲ ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು (ಪೀಲಿ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 69).

ಹೀಹಾಳಿ hihāḷi. See s. ಹೀ 1.

ಹು hu. 1. = ಪು 1. See *e. g.* ಕಡುಹು, ಕುಡುಹು, ತಗಹು, ತಿರುಹು 2, ಬಲುಹು.

ಹು hu. 2. = ಪು 2. See *e. g.* ಕೆಡಹು, ಕೊಡಹು, ತಡಹು 1, ತಿರುಹು 1, ಸಲಹು.

ಹುಂ huṁ. ಹುಮ್. An imitative sound expressive of remembrance, *doubt, interrogation,* assent, anger, aversion, reproach, fear. *Cf.* ಹೂಂ.

ಹುಕುಂ hukuṁ. A command, an order (My.; B. 5, 7; Mhr., H. ಹುಕುಮು). — ಹುಕುಂ ನಾಮೆ. A written order (My.); a written award upon a suit settled; a decree (Mhr., H.).

ಹುಕ್ಕಾ hukkâ. A smoking apparatus, a hooka (My.; Mhr., H.).

ಹುಕ್ಕುಂ hukkuṁ. = ಹುಕುಂ. (My.; Si. 399).

ಹುಕ್ಕುಮು hukkumu. = ಹುಕ್ಕುಂ. (My.; B. 5, 159. 269).

ಹುಗಳು hugaḷu. = ಹುಗುಳು, etc. (My.).

ಹುಗಿ hugi. = ಉಗಿ 7. To inter, to bury (C.; *cf.* ಪುದಿ 1, ಪೂಬ್). ಹುಗಿದಿಟ್ಟ ದ್ರವ್ಯ (ಉಪನಿಧಿ G.). ಸಿಕ್ಕ ಬದುಳು ತಕ್ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಿ, ಒನ್ದು ಹೊಲದೊಳಗೆ ಹುಗಿದಿಟ್ಟರು (B. 3, 41). ನರಿಗಳು ಹುಗಿದ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಕೆದಜಿ ತೆಗೆದು ತಿನ್ನುವವು (3, 75). ಆತನ ಪ್ರೇತವನ್ನು ಬಹುಸಮಾರಮ್ಭದಿನ್ದ ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹುಗಿದು (4, 215). ಅವರು ಆಂಜ ಕೊಣ್ಡು, ಜಣವನ್ನು ನೆಲದೊಳಗೆ ಹುಗಿದಿಡುವರು (5, 90).

ಹುಗಿತ hugita. = ಉಗಿತ. The act of burying or interring (My.).

ಹುಗಿಲು hugilu. To state of being rent or split (*cf.* ಉಗಿ 2). — ಹುಗಿಲುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To split and remove (Bh. 1, 7, 3).

ಹುಗಿಸು hugisu. 1. = ಪುಗಿಸು, etc. To cause to enter (Bp. 43, 50; 45, 19).

ಹುಗಿಸು hugisu. 2. To cause to inter or bury (My.; B. 5, 55).

ಹುಗು hugu. = ಪುಗು 1, etc. To enter (Bp. 15, 10; 26, 53; 36, 52; 43, 40. 41. 44; 45, 27; 49, 8; 53, 48; 54, 8. 38; 57, 39; 58, 53; 60, 26; Bh. 3, 13, 26). P. p. ಹೊಕ್ಕು. ಕುಜಿ ಕಬ್ಬಿನೊಳ ಹೊಕ್ಕು (Sp.). ಉರಿ ಬನ್ದು ಬೇಲಿಯನು ಹರಿದು ಹೊಕ್ಕದ ಕಣ್ಡೆ (Sp.). ಹೊಕ್ಕನು ಕಾನನವನ್ ಅನಿಲಜನು (Bh. 3, 13, 24). (ಹೆಬ್ಬನ್ದಿ) ಭೀಮನ ಭೀತಿಯಲಿ ಹೊಕ್ಕುದು ಮಹಾಗಿರಿಗಹ ನಗಹ್ವರವ (3, 13, 31). ವನವೀಥಿಗಳ ವಳಯವ ಹೊಕ್ಕು ಮರಳಿದುದಿಲ್ಲ ವಿರಹಿಗಳು (1, 5, 10). (ಭೀಮನ್) ಅಸುರನ ಹೊಕ್ಕು, ತಿವಿದನು (1, 10, 38). — ಹುಗು ಹುಗು. rep. (Bp. 53, 48).

ಹುಗುಳು hugulu. = ಪುಗುಳ್, ಹುಗಳು. A blister, a vesicle, a boil, a sore (ಪಿಟಕ, ಸ್ಫೋಟಿಕ, ಗಣ್ಡ Hlā.; ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಕ Nr.; ಹೋಳಿಗೆ Kk. 46; Bh. 1, 6, 14; My.). ಕಾಲ ಹುಗುಳು (ಪಾದಸ್ಫೋಟ, ವಿಪಾದಿಕೆ Nr.). — ಹುಗುಳೇದು. -ಏದು. Blisters or sores to arise (Bp. 13, 20. 21. 22. 24).

ಹುಗ್ಗಿ huggi. = ಪುಗ್ಗಿ q. v., etc. (Bp. 2, 53; 14, 13; 15, 25; 33, 17. 18; Bp. 38, 2; ಉಷ್ಣಕೆ, ಪಾಯಸ, ಯವಾಗು, ಶ್ರಾಣಿ G.; C.). ಯವೆಯ ಹುಗ್ಗಿ, a hodge-podge of barley (ಚಿಕ್ಕಸ Nr.). ಹುಗ್ಗಿ ತಿನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಮಗ್ಗಿ ಬನ್ದ ಹಾಗಾಯಿತೇ? (Prv.). — ಹುಗ್ಗಿಯ ದುಗ್ಗಳವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 6).

ಹುಗ್ಗಿಗ huggiga. A proud, arrogant man (Bh. 3, 9, 36; 4, 9, 59; see ಪುಗ್ಗು).

ಹುಗ್ಗೆ huggĕ. = ಹುಗ್ಗಿ. ಎಳ್ಳ ಹುಗ್ಗೆ (ತೆಲುಗಿನ Nr.).

ಹುಂಕಾರ huṅ-kâra. Uttering a menacing sound; any roaring, bellowing. (J. 13, 36).

ಹುಚ್ಚಂಗಿ huccaṅgi. = ಉಚ್ಚಂಗಿ, q. v. (My.). — ಹುಚ್ಚಂಗವ್ವ -ಅವ್ವ. = ಹುಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗಿ. (My.). — ಹುಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗಿ. N. of a Durgi at Huccaṅgi (My.).

ಹುಚ್ಚತನ huccatana. = ಹುಚ್ಚುತನ. (ಮರುಳ್ತನ G.).

ಹುಚ್ಚಿ hucci. = ಪೆಚ್ಚಿ, etc. A stupid or mad female (My.); N. (My.). ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಆತ್ತೀ ಮನೆ ಏನು? ತವರ ಮನೆ ಏನು? (Prv.).

ಹುಚ್ಚು huccu. = ಪೆಚ್ಚು q. v., etc. Foolishness, folly, madness (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ Si. 70; B. 4, 133; C.); the state of growing wild, as plants; excess. ಹುಚ್ಚು ಹೋಯಿತು, ಒನಕೆ ತಾ! ಆನ್ದ. — ಹುಚ್ಚಲ್ಲ, ಬಿಪ್ಪಲ್ಲ, ತಿವಲೀಲೆ. — ಹುಚ್ಚು ಹೋಗಬೆ ಮಾಡಿವೆ ಆಗದು, ಮಾಡಿವೆ ಆಗದೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು. — ಮುಚ್ಚಿಳಿಟ್ಟರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ? — ಹಚ್ಚಡ ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ? — ಬೆಚ್ಚಿ ಹೇಟಿದರೂ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prvs.). — ಹುಚ್ಚ. -ಆ 3. A stupid or mad man (C.; ಉನ್ಮತ್ತ G.); N. (C.). ಏಗೆ ಹುಚ್ಚನನ್ತೆ ತಿರುಗಾಡುವದು ತರವಲ್ಲ (B. 3, 125). ಇವನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹುಚ್ಚ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ (4, 53). ದುಃಖದಿನ್ದ ಅವನು ಹುಚ್ಚನಾಗಿ (5, 73). ಹುಚ್ಚ ಹೋದದ್ದೇ ದಾರಿ. — ಹುಚ್ಚಗೆ ನಚ್ಚ ಬಾರದು, ಪಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ ಬಾರದು. — ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರೆ ಹುಚ್ಚ ತಾನೂ ನಕ್ಕ. — ನುಚ್ಚಾದವರೂ ಹುಚ್ಚಗೆ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹುಚ್ಚರಾಯ. Hanumat (My.); N. ಕೆಟ್ಟು ಮುಂಡಾದವರೆಲ್ಲಾ ಹುಚ್ಚರಾಯನ ಗುಡಿಗೇ ಸೇರಿ! (Prv.). — ಹುಚ್ಚಾಟಿ. -ಆಟ. Foolish behaviour, silly conduct (C.; B. 3, 72). — ಹುಚ್ಚುಕಳ್ಳಗಲ್ಲಿ. (ಆರಿಮೇಲೆ, ವಿಟ್ಟದಿರ Si. 134). — ಹುಚ್ಚುಕಬ್ಬು. = ಶಾಕಬ್ಬು. (My.). — ಹುಚ್ಚು ಕುಬಿ'ಮಜ್ಜಿ. A foolish lamb (B. 2, 45). — ಹುಚ್ಚುಕೆಲಸ. A foolish business or work (My.). — ಹುಚ್ಚುಕೋಪ. Excessive anger (My.). — ಹುಚ್ಚುಗಾಳಿ. A violent wind (My.). — ಹುಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become mad or bewildered (Abhâ. 2, 89). — ಹುಚ್ಚುತರ್ಕನ ಕನ. The herb Heliotropum supinum Lin. var. malabarica (Z.). See ಬಿಳಿಕ-. — ಹುಚ್ಚು ತಿಳಿ. Madness to cease (My.). — ಹುಚ್ಚುತಿಳುವಿಕೆ. Foolish notions (My.; B. 5, 190). — ಹುಚ್ಚುತೊಣ್ಣೆ. (ಕಾಕಕಾಂಗಿ, ಕಾಕನಾಸಿಕೆ G.). — ಹುಚ್ಚುನಾಯಿ. A mad dog (C.; B. 2, 53). — ಹುಚ್ಚು ಪಡವಲ. (ಕುಲಕ, ಪಟೋಲ, ತಿಕ್ತಕ, ಪಟು Si. 161). — ಹುಚ್ಚು ಪುಚ್ಚು. reit. (My.). — ಹುಚ್ಚುಪ್ರೀತಿ. Excessive love, silly affection (My.). — ಹುಚ್ಚು ಬಿಡಿಸು. To remove folly, etc. (B. 4, 57). — ಹುಚ್ಚುಬುದ್ಧಿ. A foolish mind; unreasonableness (My.). — ಹುಚ್ಚುಬೇವುಮರ. = ತುರಕಬೇವುಮರ. (St. & Pl.). — ಹುಚ್ಚುಮಜ್ಜ. A foolish young (B. 2, 45). — ಹುಚ್ಚುಮುಂಡೆ. Excessive, heavy rain (My.). — ಹುಚ್ಚು ಮಾಡು. To make a fool of (another, My.). — ಹುಚ್ಚುಮುಣ್ಡೆ. A foolish widow. ಹುಚ್ಚು ಮುಣ್ಡೇ ಪ್ರಮಾಣ ಅವಳಕ್ಕೇ ಕೇಡು (Prv.). — ಹುಚ್ಚು ಸಬ್ಬಲಿ. The wild kind of the sword-bean, Canavalia ensiformis var. virosa W. & A. (Z.). — ಹುಚ್ಚುಸಾಸುವೆ. (ಕ್ಷವ, ಕ್ಷುದ್ರಾಭಿಜನನ, ರಾಜಿಕೆ, ಕೃಷ್ಣಿಕೆ, ಆಸುರಿ Si. 305). — ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತು. Foolishness or madness to join (v. i.) or to seize (My. with dative; B. 2, 53). ಆವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತಿತು (B. 5, 209). — ಹುಚ್ಚು ಹರಳು. (ವಿಶಲ್ಯೆ Si. 446). — ಹುಚ್ಚು ಹಾರುವ. A foolish Brâhmaṇa (B. 4, 180). — ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿ. Foolishness or madness to seize (My. with dative; Dp. 20 palla). ನಿವಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೇನು? (B. 5, 94). ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನು (ಉನ್ಮತ್ತ, ಉನ್ಮಾದವತ್ Si. 203); ಔಷಧಪ್ರಯೋಗದಿನ್ದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದ ನಾಯಿ (ಆಲರ್ಕ 342). — ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚು. rep. Great excess (My.). — ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. = ಕಾಡೆಳ್ಳು. (St. & Pl.; ತಿಲಪಿಂಜ, ತಿಲಪೇಜ, ನಿಸ್ಸುಲತಿಲ Si. 305). — ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು. -ಏಡು. Madness to increase (My.). — ಹುಚ್ಚೊಟ್ಟಿ. -ಓಟ. A very fast run (My.).

ಹುಚ್ಚುತನ huccutana. = ಪೆಚ್ಚುತನ, ಹುಚ್ಚತನ. Madness; foolishness (My.; B. 5, 209).

ಹುಜತ್ತು hujattu. Perverse wrangling, objecting; any such objection or difficulty made; any mean, unfounded, unreasonable pretence in endeavouring to shuffle off or decline (My.; Mhr., H. ಹುಜತ). 2, a government receipt (Mhr., H.).

ಹುಜೂರ್ hujûr. ಹುಜೂರು. = ಹಜೂರು, q. v. (B. 4, 20; My.).

ಹುಂಜ huñja. = ಉಂಜ, ಪೂಜ, etc. A cock (My.; ಜರಣಾಯುಧ G.).

ಹುಂಜು huñja. = ಉಂಜ, ಪಿಂಜ. A quantity or skein of cotton yarn (My.; Tē., T. ಪೂಜು).

ಹುಂಜು huñju. = ಹುಂಜ, etc. (My.). ಕೋಲ್ಮೇ ಹುಂಜು (ಪದಾಯುಧ G.). — ಹುಂಜುದಡಿ. A kind of border of a cloth (B. 3, 103). — ಹುಂಜು ಹತ್ತು. = ಹುಂಜು ಹಾಯು. (My.). — ಹುಂಜು ಹಾಯು. A cock to tread (a hen, My.).

ಹುಟ್ಟ hutṭa. 1. = ಹುಟ್ಟಿ, etc. See ಜೀನ-.

ಹುಟ್ಟ hutṭa. 2. = ಹುಟ್ಟು 2, etc. — ಹುಟ್ಟಗಿವಡಿ. -ಕೆವಡಿ. = ಹುಟ್ಟುಕೆವುಡಿ. (B. 3, 50). — ಹುಟ್ಟಗುರಡ. -ಕುರಜ. = ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ. (ಜಾತ್ಯನ್ಧ G.). — ಹುಟ್ಟುನಡಿಗೆ. The natural paces of a horse (B. 3, 55). — ಹುಬ್ಬಾ. From one's very birth (B. 4, 153).

ಹುಟ್ಟಾವಳಿ hutṭâvaḷi. = ಹುಟ್ಟುವಳಿ. (B. 5, 116. 127).

ಹುಟ್ಟಿ hutṭi. = ಉಟ್ಟಿ 3, ಪುಟ್ಟಿ 3, ಹುಟ್ಟು 1, ಹುಟ್ಟು 4. A comb (of wax in which bees store their honey, Bh. 7, 7, 41; My.; see ಜೀನ-). (ದೇವರು) ಕೊಟ್ಟು ಬಹ ಕಾಲದಲಿ ಕೊಟ್ಟು ವುಣ್ಣಲಜಾಯದೆ (ನೊಣ) ಹುಟ್ಟಿಯ ಒಳಗೆ ಜೇನಿಸಿಟ್ಟು ವರಿಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನ್ತೆ (Sp.).

ಹುಟ್ಟಿಗೆ hutṭigĕ. (fr. ಉಡು 1). = ಹುಟ್ಟುಗೆ. A man's raiment (Bp. 11, 33), a woman's cloth (ಸೀರೆ ಕೆಮ. 72; Bp. 11, 33; ದುಗುಲ, ಪಟ್ಟಣಿಗೆ, ಉಳ್ತುಡಿಗೆ, ವಸನ ಕೆ.). ಉಡುವ ಹುಟ್ಟಿಗೆ (ಸ್ಥೂಲಲಕಾಟಿಕ Nr.). ಹುಲ್ಲುಂ (o. r. ಹಲ್ಲುಂ) ಹುಟ್ಟಿಗೆಯುಂ (Śmd. 84).

ಹುಟ್ಟಿಸು hutṭisu. = ಪುಟ್ಟಿಸು. To cause to be born, to create, to produce, to originate (Bp. 40, 51; 50, 64; 54, 6; C.; B. 3, 54; 4, 35; 5, 80). ಗಣ್ಣಿನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಣನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಗೋಲಕ Si. 193); ಕಡೆದು ಒರೆಗೊಣ್ಡು ಆಗ್ನಿಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮರ (ಅರಣಿ 239); ಯಾವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಸನ್ತ ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನೋ, ಅವನು (ಚಣ್ಡಾಲ 337); ಇತರರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಅತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ವಿಲವ್ಯ, etc. 397).

ಹುಟ್ಟಿಸುಹ hutṭisuha. Creating, etc. ಜಗೆಯಂಬ್ಯು ಕೊಳಗೆ ವರೋಧದ ಹುಟ್ಟಿಸುಹ (ಭೇದ Nr.).

ಹುಟ್ಟು hutṭu. 1. = ಉಟ್ಟು 5, ಪುಟ್ಟು 1 q. v. To arise, to come into existence, to be born, etc. (ಆವ ತರಿಸು Śmd. 66 Cm.; ಉದಯಿಸುಗು 84 Cm.; Bp. 27, 16; 30, 28; 42, 5; 61, 37; Bh. 3, 8, 3; J. 10, 20; Dp. 4; C.; B. 2, 7; 4, 28). ಒದ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಸೋದರ್ಯ, ಸಹಜ, etc.); ಆಗಳ್ತ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಜು (ವರ್ಣಳಕ); ಬಿಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದನ್ತಾ ಆ ಒಗನಿ (ಆಕ್ಸೊಟಿ, etc.); ಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಚೂರ್ಣಾದಿರೂಪವಮಾಗಿ ಇಹುದು

(ಆಕೃತ); ಬತ್ತಿ ಹುಟ್ಟದ ಕೆಯಿ (ವೀಜಾಕೃತ, etc.); ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟದ ಗಣ್ಣು ಮಬ್ (ಚಾಟಿಕೈರ); ಕೆಜ್ಜನೆ ಆಪ್ಪ ಬನ್ನಾಗೆ (ಹಲ್ಲಳ, etc.), ಆದು ಜಲದೊಳಾದಡೂ ಸ್ಥಲದೊಳಾದಡೂ ಹುಟ್ಟುವುದು(Nr.). ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಬತ್ತಲೆ, ಸಾಯುವಾಗ ಕತ್ತಲೆ.— ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ನನ್ನ ಮಗ, ಉಡಿಗೆಜ್ಜೆ ಕಡ್ದ.— ಹುಟ್ಟಲ್ಲ, ಸತ್ತಿಲ್ಲ, ಸುಡುಗಾಡು ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ; ದುಕ್ಕ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿದೀತು?— ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೊಲೆಯೂರು, ಬೆಳೆದದ್ದು ಜೊಲೆಯೂರು, ಇದ್ದದ್ದು ಈ ಊರು, ಎದ್ದದ್ದು ಕಾಡೂರು.— ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ, ಬೆಳೆದಾಗ ದಾಯಾದಿ.— ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ (Prvs.). ಹುಟ್ಟುವದು (ಪ್ರಸೂನ, ಉತ್ಪತ್ತಿ Nn. 25; ಸೂತ, ಸಮ್ಭವ 32; ಉದ್ಭವ 82; ಭವ Bhn. 17). ಹುಟ್ಟುವನ್ಹಾದು (ಭೂತ, ಜನಿತ Nn. 78; ಭಾವ, ಸಮ್ಯುತ 100).

ಹುಟ್ಟು *huṭṭu.* **2.** = ಪುಟ್ಟು 2 q. v., ಹುಟ್ಟಿ2. Birth, etc. (ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಜನ್ಮ G.; My.). ಸಾವು ಹುಟ್ಟುಗಳು (Bp. 54, 21). ಹುಟ್ಟುಗಳು (54, 34). See ಕಡೆ-. — ಹುಟ್ಟಿದ್. -ಆದಿ. = ಹುಟ್ಟುಗೆಡು. (My.). — ಹುಟ್ಟುಕೆವುಡ. A male born deaf (My.). — ಹುಟ್ಟುಕೆವುಡ. A female born deaf (My.). — ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ. A male born blind (My.). ಹುಟ್ಟುಕುರುಡಗೆ ಸ್ವಪ್ನವಿಲ್ಲ, ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದವಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ.— ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ ಹಾಲು ತಿಳು ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ.— ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ ಹಾದಿದಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಹುಟ್ಟುಕುರುಡಿ. A female born deaf (My.). — ಹುಟ್ಟುಗುಣ. A natural or innate disposition. ಹುಟ್ಟುಗುಣ ಬಿಟ್ಟು, ಕೊಟ್ಟ ಗುಣ ಬನ್ನೀತೇ? (Prv.). — ಹುಟ್ಟುಗುರುಡ. -ಕುರುಡ. = ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ. (Bp. 47, 65). — ಹುಟ್ಟುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Birth, *i. e.* race or family, to be destroyed (Bp. 31, 22). — ಹುಟ್ಟುಚಾಳಿ. A natural habit. ಹುಟ್ಟುಚಾಳಿ ಗಟ್ಟ ಹತ್ತಿದರೂ ಬಿಡದು (Prv.). — ಹುಟ್ಟುಬಂಜೆ. A woman born barren (Dp. 84; My.). — ಹುಟ್ಟುಬುದ್ಧಿ. Natural perception or ideas, natural propensity, instinct (My.; B. 4, 119). ಹುಟ್ಟುಬುದ್ಧಿ ಸುಟ್ಟಲ್ಲದೇ ಹೋಗದು (Prv.). — ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆ. A natural mole or freckle (ಜಟುಲ, ಕಾಲಕ, ಪಿಪ್ಮ, ತಿಲಕ, ತಿಲಕಾಲಕ Si. 199). — ಹುಟ್ಟುಮನೆ. The house in which one has been born. ಹುಟ್ಟುಮನೆ ಏಕಾದಶಿ (on which strict fasting is observed), ಕೊಟ್ಟ ಮನೆ ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ (on which during the night only a slight repast is taken, Prv.). — ಹುಟ್ಟೂರು. -ಊರು. A native place, birth-place (My.).

ಹುಟ್ಟು *huṭṭu.* **3.** = ಉಟ್ಟು 2, ಪುಟ್ಟು3. A wooden ladle or spoon; a paddle (ಜುಕೆ, ದರ್ವಿ, etc. Mr. 205; ಪಾಣಿದಣ್ಣ, ಗದೆ 416; My.; B. 5, 149. 156). ನಾವೆಯ ನಡಯಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಅರಿತ್ರ, ಕೇಸಿಪಾತಕ Nr.). ಹಡಗವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಹುಟ್ಟು (ನೌಕಾದಣ್ಡ); ಹಡಗು ಸಾಗಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಕ್ಷೇಪಣಿ G.). ಹುಟ್ಟು ಇರುವಾಗ ಕೆಯ್ ಸುಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೇ?— ಹುಟ್ಟು ಕೋಲುಕಾಣದನದು, ಕಟ್ಟು ಸಾವಕಾಣದದು (Prvs.). ಆಟ್ಟಿಡಿಗೆಯ ರುಚಿಯನು ಹುಟ್ಟು ತಾ ಬಲ್ಲುದೇ? (Sp.). — ಹುಟ್ಟು ಹಾಕು. To use a paddle (with a boat, My.).

ಹುಟ್ಟು *huṭṭu.* **4.** = ಹುಟ್ಟಿ, etc. See ಜೀನ-.

ಹುಟ್ಟುಗೆ *huṭṭugĕ.* = ಹುಟ್ಟಿಗೆ. (ಸೀರೆ ರೆ. II, 78).

ಹುಟ್ಟುವಳಿ *huṭṭu-vaḷi.* = ಹುಟ್ಟುವಳಿ. Produce, the produce of a garden or field, that of any trade; the amount of an assessment (My.; B. 5, 85. 91. 304). ಆಾಧದ ಹುಟ್ಟುವಳಿ (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Si. 424).

ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ *huṭṭuvikĕ.* = ಹುಟ್ಟುಹ. (ಜನುಸ್, ಜನನ, ಜನ್ಮ, ಜಸಿ, ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಉದ್ಭವ Si. 47; ಅಭ್ಯುದಯ Čb.; B. 2, 22). ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ (ಪ್ರಜೆ Si. 413).

ಹುಟ್ಟುಹ *huṭṭuha.* = ಪುಟ್ಟುಹ. Coming into existence, springing up, being born, etc. ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ (ಪುನರ್ಭವ Nn. 114).

ಹುಡಕು *huḍaku.* = ಹುಡುಕು, etc. (My.; B. 5, 105; Mhr. ಹುಡಕಣೇಂ, to search). ಹುಡಕೋಣ (ಮೃಗ, ಮಾರ್ಗಣ Čb.).

ಹುಡಗ *huḍaga.* = ಹುಡುಗ, etc. (My.; Si. 196; ತರುಣ Čb.).

ಹುಡಗತನ *huḍagatana.* = ಹುಡುಗತನ. (My.; Si. 195).

ಹುಡಗಿ *huḍagi.* = ಹುಡುಗಿ, etc. (My.). ಸಣ್ಣ ಹುಡಗಿ (ಬಾಲೆ, etc. Dhw.).

ಹುಡದಿ *huḍadi.* A game at which boys push, shove and beat one another (often played in moonshine, S. Mhr.; Mhr. ಹುಂದ್ಡಾ, ಹುಂದ್ಡೀ, ಹುತುತು).

ಹುಡಿ *huḍi.* = ಪುಡಿ. Powder; dust; etc. (C.; B. 1, 18). ಹೂವಿನೊಳಗಿನ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಹುಡಿ (ಬಣ್ಣು); ಹೂವಿನೊಳಗಿನ ಹುಡಿ (ಸುಮನೋರಜ G.). ಸಣ್ಣ ಹುಡಿ (ಧೂಲಿ, etc. Mr. 284). ಅಡವಿಯೊಳು ಮಬೆ ಹೊಡದು ಗಿಡ ನೇಡುಗೊಣ್ಣಿನ್ದು, ಹುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಮಲ ಬೆಳದನ್ದು ಜಿಣ್ಣಿನ ನುಡಿಯ ನೆಚ್ಚು! (Sp.). — ಹುಡಿಗುಟ್ಟು, -ಕುಟ್ಟು. = ಪುಡಿಗುಟ್ಟು. To reduce to powder or dust by beating, etc. (Grj. 2, after 106; Bp. 51, 72; Bh. 8, 24, 45). ಹುಡಿಗುಟ್ಟದ ದೂಳಿ (ಚೂರ್ಣ, ಕ್ಷೋದ Nr.). — ಹುಡಿನುಣ್ಣು. Earth in a dry and fine state, dust (My.). — ಹುಡಿ ಮಾಡಿಸು. To have reduced to dust (Bp. 49, 42). — ಹುಡಿ ಮಾಡು. To reduce to powder or dust (Bh. 7, 7, 46; My.). — ಹುಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be reduced to powder or dust (Bp. 23, 25). — ಹುಡಿ ಹುಡಿಗೆಯ್. = ಹುಡಿ ಹುಡಿ ಮಾಡು. (J. 25, 47). — ಹುಡಿ ಹುಡಿ ಮಾಡು. To reduce to very fine powder or dust (Bp. 45, 31; 52, 48; Bh. 2, 4, 6). — ಹುಡಿ ಹುಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be reduced to very fine powder or dust (Bh. 3, 18, 38).

ಹುಡಿಕು *huḍiku.* = ಹುಡುಕು, etc. (Bp. 23, 9; B. 5, 140). ಹುಡಿಕ ನೋಡುವಿಕೆ (ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ವಿಚಯನ, ಮಾರ್ಗಣ, ಮೃಗಣೆ, ಮೃಗ Si. 398). ಹಿಡಿಯುವದು ಹೆಬ್ಬಾವು, ಪಡೆಯುವದು ಪಡಿಬತ್ತ; ಹುಡುಕ ನೋಡುವದು ಪರಬೊಮ್ಮ, ಜೊಯಿಸಗೆ ಕೊಡುವದೊನ್ನಿಡಿಕ (Sp.). — ಹುಡಿಕ ತೆಗೆ.= ಹುಡುಕ ತೆಗೆ. (B. 5, 173. 174. 227).

ಹುಡಿಗಿ *huḍigi.* = ಹುಡುಗಿ, etc. (C.; B. 1, 6). ಚಿಕ್ಕ ಹುಡಿಗಿ (ಪಾಸು, ಬಾಲೆ Si. 65); ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದ ಎಣ್ಣು ವರುಷಗಳ ಹುಡಿಗಿ (ಕನ್ಯೆ, ಕುಮಾರಿ); ಮೆಯ್ ನೆಜಿಯದೇ ಇರುವ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿ (ಗೌರಿ); ಹೊಸದಾಗಿ ಮೆಯ್ ನೆಜದ ಹುಡಿಗಿ (ಮಧ್ಯಮೆ, etc. 184); ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿಯರ ಗುಮ್ಮು (ಯೌವತ); ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಹುಡಿಗಿಯಾಗಿರುವವಳು ಹೆತ್ತ ಮಗನು (ಕಾಸೀನ 189); ಹೆಣ್ಣುಹುಡಿಗಿ (ಬಾಲೆ); ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿ (ತರುಣಿ 196).

ಹುಡಿಗೆ *huḍigĕ.* = ಹುಡುಗಿ, etc. (B. 2, 14).

ಹುಡು *huḍu.* Seeking (? see ಹುಡುಕುಳ್ಳಿ).

ಹೂಡು *huḍu. A ram.*

ಹುಡುಕಿಸು *huḍukisu.* To cause to seek (as a lost book, etc., My.). **2,** to cause to search or examine (B. 4, 169).

ಹುಡುಕು *huḍuku.* = ಪುಡುಕು, ಹುಡಕು, ಹುಡಿಕು. To search or feel for with the hands (Bp. 50, 8; 51, 78); to go in search of, to seek, to seek for, to search for, to try to find (My.). **2,** to search, to examine (see ಹುಡುಕಿಸು No. 2). ಇಂಬಿಗೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಹಾರ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುತ್ತವೆ (B. 2, 8). ದೋಷವನ್ನೇ ಹುಡುಕುವವನು (ದೋಷೈಕದೃತ್, ಪ್ರದೋಷಜ್ಞಾ Si. 366); ಹುಡುಕಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವದು (ಅನ್ವೇಷಿತ, ಗವೇಷಿತ, ಅನ್ವಿಷ್ಟ, ಮಾರ್ಗಿತ, ಮೃಗಿತ 383). — ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. = ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. To seek and

(after finding) to take (My.); to find (in arithmetic, My.); to discover (B. 4, 220. 222; 5, 177. 179. 181. 184. 189. 220. 224). ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯೋಣ (ಸಾಧನ G.).

ಹುಡುಕುವಿಕೆ huḍukuvikĕ. Seeking (ಮೃಗ Si. 409). ವಿಷಯಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಬೇಕಾದ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಿಕೆ (ಉಪಾಧಿ 70); ಶಾಬ್ದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಿತ್ತಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹುಡುಕುವಿಕೆ (ಪರ್ಯೇಷಣೆ, ಪರೀಷ್ಟಿ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಗವೇಷಣೆ 245).

ಹುಡುಕುಳಿ huḍu-kuḷi. (ಕೆmd. 239; o. r. in Mdb. ಪಾಡುಕುಳಿ). A man who seeks (?).

ಹುಡುಕ್ಕ huḍukka. A small hourglass-shaped drum (see ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ; Ćpr. 3, after 94).

ಹುಡುಗ huḍuga. = ಉಡುಗ, ಹುಡಗ. A boy (to the age of about sixteen years, C.; B. 1, 18; Tĕ. ಬುಡತೆ, ಬುಡುತೆ, a little one or child; ಬುಡತಡು, ಬುಡುತಡು, a male child; see ಪುಟ್ಟ). ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗನು (ವಯಸ್ಕ, ತರುಣ, ಯುವ Si. 196); ಹುಡುಗರ ಗುಮ್ಮು (ಪುಣ್ಯವ್ಯ 401); ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗ ಕಸಿಸ್ಯ (416). ಹುಡುಗ ನೆಣ್ಣಿನಲ್ಲ, ಹುಲ್ಲು ಬೆಂಕಂಯಲ್ಲ.—ಹುಡುಗ ಮಿಣ್ಣನೆಲ್ಲ, ಗಿಡಗ ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲ (it being a ಹಡ್ಡ, Prvs.). **2,** a child, whether male or female (S. Mhr.; B. 5, 276; see ಗಣ್ಡು-, ಜೆಣ್ಣು-). — ಹುಡುಗಾಟ. -ಆಟ. Boyish, futile play or behaviour (C.; B. 4, 111). — ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಹುಡುಗಾಟ. (C.; B. 2, 34).

ಹುಡುಗತನ huḍugatana. = ಹುಡಗತನ. Childhood (of males to the age of about sixteen years, My.). **2,** boyish behaviour, boyishness, childishness (My.).

ಹುಡುಗಿ huḍugi. = ಉಡುಗಿ, ಹುಡಗಿ, ಹುಡಿಗಿ, ಹುಡಿಸೆ. A girl (to the age of about sixteen years, C.; B. 5, 127. 276).

ಹುಡುಗು huḍugu. 1. Boyishness. ಹುಡುಗು ಗಣ್ಣನಲ್ಲ, ಗುಡ್ಲು ಮನೆಯಲ್ಲ (Prv.). — ಹುಡುಗುದರ್ಬಾರು. A boyish, unjust rule or government (My.).

ಹುಡುಗು huḍugu. 2. = ಉಡಸು 1, etc. To sweep (B. 5, 283. 285).

ಹುಡುಗು huḍugu. 3. Sweeping. — ಹುಡುಗು ಮಾಡು. To sweep (B. 5, 286).

ಹುಣ್ hun. = ಹುಣ್ಣು, etc.

ಹುಣಸೆ hunasĕ. = ಹುಣಿಸಿ, etc. (C.). ಹುಣಸೆ ಮುಪ್ಪಾದರೆ ಹುಳಿ ಮುಪ್ಪೇ?—ಗಣಿಗೆ ಗೆಣಸು ಬೇಡ, ಹುಣಸೆಗೆ ಹುಳಿ ಬೇಡ (Prvs.). — ಹುಣಸೆಕಾಯಿ. An unripe tamarind fruit (My.). — ಹುಣಸೆಕಾಯಿತೊಕ್ಕು. A kind of tamarind chutney (My.). — ಹುಣಸೆಗಿಡ. The tamarind tree (ಅಮ್ಲಿಕೆ G.). — ಹುಣಸೆಗೊಜ್ಜು. A thick mess of boiled or raw tamarind used as a condiment (My.). — ಹುಣಸೆಬೀಜ. A tamarind stone (My.). — ಹುಣಸೆಬೀಜದ ಸಜ್ಜಿ. A kind of paste made of tamarind stones and used by blanket-weavers (My.). — ಹುಣಸೆಮರ. = ಹುಣಸೆಗಿಡ. (My.). — ಹುಣಸೆಯ ಹಣ್. A ripe tamarind fruit (Bp. 18, 16). — ಹುಣಸೆಸಜ್ಜಿ. = ಹುಣಸೆಬೀಜದ ಸಜ್ಜಿ. (My.). — ಹುಣಸೆಸಾಸು. A sauce made of tamarind (My.). — ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು. = ಹುಣಸೆಯ ಹಣ್. (My.). — ಹುಣಸೆ ಹುಳಿ. Tamarind (My.). 2, tamarind dissolved in water (My.).

ಹುಣಿಚೆ huniče. = ಹುಣಸೆ, etc. See ಹುಳಿ-.

ಹುಣಿಮೆ huṇimĕ. = ಹುಣ್ಣಿಮೆ, etc. (My.; ಹುಣ್ಣಿವೆ G.).

ಹುಣಿಸಿ huṇisi. = ಪುಣಿಸೆ, ಹುಣಸೆ, ಹುಣಚೆ, ಹುಣಿಸೆ. The tamarind, Tamarindus indica Lin. (ತಿಸ್ತಿಡಿ, ಚಿಂಚಿ, ಆಮ್ಲಿಕೆ Nr.).

ಹುಣಿಸೆ huṇisĕ. = ಹುಣಿಸಿ, etc. (C.). ಬಾಣಸಿಗನಾದರೆ ಹುಣಿಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಹುಣಿಸೆಮರ. = ಹುಣಸೆಮರ. (C.; ತಿಸ್ತಿಡಿ, etc. Si. 132; G.).

ಹುಣುಮೆ huṇumĕ. = ಹುಣ್ಣಿಮೆ, etc. (My.).

ಹುಣ್ಡಿ huṇḍi. (fr. ಉಂಡಿ, ಉಳ್ 1). A hamlet (My.).

ಹುಂಡ್ಡಿ huṇḍi. = ಉಣ್ಡಿ. A bill of exchange (C.; B. 5, 221; Mhr. ಹುಣ್ಡೀ). — ಹುಣ್ಣಾಳತ. -ಆಳತ. (*i. e.* ಆಡಳತ). Trade in bills of exchange (My.). — ಹುಣ್ಡಿಗಡಿಗೆ. A box for money received (in a temple or at a custom-house, My.). — ಹುಣ್ಡೀ ಕಾಗದ. = ಹುಣ್ಡಿ. (My.).|— ಹುಣ್ಡೀ ಚೀಟು. = ಹುಂಡ್ಡಿ. (My.).

ಹುಣ್ಣ hunṇa. = ಹುಣ್ಣು. ಕಾಲಿಗೆ ಆದ ಹುತ್ತದ ಹುಣ್ಣ (ಕ್ಷೀಪದ G.).

ಹುಣ್ಣಮೆ huṇṇamĕ. = ಪುಣ್ಣಮೆ, etc., ಹುಣಮೆ, ಹುಣುಮೆ. Full moon (ಪೂರ್ಣಿಮೆ Nr.; Si. 39; J. 13, 57; 16, 3; My.).

ಹುಣ್ಣವೆ huṇṇavĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (ಪೂರ್ಣಮೆ ಕೆm. 19). ಚನ್ದ್ರಂ ಕುನ್ದಿದ ಹುಣ್ಣವೆ (ಅನುಮತಿ); ತುಮ್ಬದ ಹುಣ್ಣವೆ (ರಾಳೆ Hlā.).

ಹುಣ್ಣಿಮೆ huṇṇimĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.; Čb. 114).

ಹುಣ್ಣಿವೆ huṇṇivĕ. = ಹುಣ್ಣಿಮೆ, etc. (C.; B. 2, 17; ರಾಳೆ G.). ಕಳೆಯಿಲ್ಲದ ಚನ್ದ್ರನಿನ್ನ ಕೂಡಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ (ಅನುಮತಿ G.).

ಹುಣ್ಣು huṇṇu. = ಉಣ್ಣು 2, ಪುಣ್, etc. A sore, an ulcer, an abscess; etc. (ಅರುಸ್, ವ್ರಣ Hlā.; ವ್ರಣ, ಈರ್ಮ, ಅರುಸ್ Nr.; Si. 200; C.; Tu. ಪುಡಿ). ಹುಣ್ಣಿನ ಹೊಕ್ಕು (ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಕ Si. 200); ಶಿಶ್ನೋಪಸ್ಥದ ಬಬೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹುಣ್ಣು (ಭಗನ್ದರ 200); ಹುಣ್ಣು ಮಾಡುವದು (ಅರುಷ್ಕರ 458). ಆಸನದ ಹುಣ್ಣು (ಲೂತಿ Mr. 386). ಹುಣ್ಣು ಮಾದರೂ ಹುಣ್ಣಿನ ಕಲೆ ಮಾದೀತೇ?—ಹುಣ್ಣು ಮಾಯ ಬೇಕು, ಕಣ್ಣು ಬೆಳಗ ಬೇಕು.—ಅಂಗೆಯ್ದುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಯಕಕೆ?—ಬಜೂರ ಹಣ್ಣಾಗುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಗೇ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣು.—ನಾಯಿಹುಣ್ಣಿಗೆ ಬೂದಿಯೇ ಮದ್ದು (Prvs.). See ನಾರು-; Prv. s. ಬೆಂಕ. — ಹುಣ್ಣಿಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A female buffalo that has a sore or wound. ಪುಣ್ಣಮೆ ಆದರೆ ಹುಣ್ಣಿಮ್ಮೆ ಬಿಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಹುಣ್ಣುಮೆ huṇṇumĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.). ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣು ಮೆಗೆ ಕಲಕ ನೀರು (Prv.).

ಹುಣ್ಣುವೆ huṇṇuvĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.).

ಹುಸ್ಮೆ huṇmĕ. = ಹುಣ್ಣುಮೆ, etc. (My.).

ಹುಣ್ಯ huṇya. = ಪುಣ್ಯ. (ಪುಣ್ಯ Čt. II, 58; *cf.* ಹೂನ್ಯ).

ಹುತ huta. 1. *Offered with fire, poured forth in the fire, burnt as an oblation, sacrificed.* 2, an oblation, a sacrifice.

ಹುತ huta. 2. Called, summoned, invited.

ಹುತಭುಕ್ಪ್ರಿಯೆ hutabhuj-priyĕ. *The wife of Agni.*

ಹುತಭುಜ್ huta-bhuj. ಹುತಭುಕ್. Oblation-eater: *Agni;* fire.

ಹುತವಹ huta-vaha. Oblation-bearer: *Agni;* fire (ಇನ್ಧನ, etc., ಅಡುಗಬ್ಬು Mr. 48). 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಹುತವಹಾಮ್ಬಕೆ hutavaha-ambaka. Śiva (Bp. 35, 44).

ಹುತವಹಾಹಾರ hutavaha-âhâra. Fire. (ಇನ್ಧನ, etc., ಅಡುಗಬ್ಬು Mr. 48).

ಹುತಾಶನ huta-aśana. Oblation-eater: *Agni*; fire. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಹುತ್ತ hutta. = ಉಕ್ತ 3, ಪುತ್ತ, etc. A white ant hill (ವಾಮಲೂರ, ನಾಕು, ವಲ್ಮೀಕ Nr.; ವಲ್ಮೀಕ Nn. 128; Si. 104; Bp. 18, 91; 44, 48; C.; B. 2, 9). ಹುತ್ತ ಬಡಿದರೆ ಹಾವು ಸಾಯುವದೇ?—ಗದ್ದಲು ಹುತ್ತವಿಕ್ಕಿ, ಹಾವಿಗೆ ಮನೆ ಮಾಡಿತು.—ಚೀಲಿನ ನುನ್ತ್ರವನ್ನಲ್ಲಿಯವುದನ ಹಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Dp. s. ಕಲಕು 1. — ಹುತ್ತದ ಹುಣ್ಣ. Elephantiasis. ಕಾಲಿಗೆ ಆದ ಹುತ್ತದ ಹುಣ್ಣ (ಶ್ಲೀಪದ G.).

ಹುತ್ತು huttu. = ಹುತ್ತ, etc. (ನವಿಪ್ರಾಕೂಟ, ನಾಕು, ವಲ್ಮೀಕ, ವಾಮಲೂರ Hlā.; ವಲ್ಮೀಕ Nn. 71; ವಾಮಲೂರ, ವಲ್ಮೀಕ Mr. 401; C.; B. 3, 67; Bb. 1, 20, 59. 60). — ಹುತ್ತನೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To make (one) ascend a white ant hill (in war, as a sign that his life is to be spared, Rām. 3, 6, 43). — ಹುತ್ತುಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. A kind of elephantiasis (ಚರಣವಾಲ್ಮೀಕ Mr. 385).

ಹುದಿ hudi. = ಪುದಿ 1, q. v. To enter, etc. (Bh. 2, 13, 44; 3, 9, 24; Rām. 5, 8, 67).

ಹುದಿಗಿಸು hudigisu. = ಪುದುಗಿಸು q. v., etc. See Sp. s. ಟೊಣೆ 1.

ಹುದು hudu. = ಪುದು q. v., etc. (Bh. 1, 8, 6; M. ಪೊದು).

ಹುದುಗ huduga. A cover (ಗರ್ಭದೊಳಗಿನ ತಿಕುವಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಪರೆ, ಜರಾಯು G.).

ಹುದುಗಿಸು hudugisu. = ಹುದಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಹುದುಗು hudugu. 1. = ಪುದುಗು. To be covered or hidden (Bh. 1, 15, 8); to hide (v. i.), to conceal one's self (3, 9, 24; 3, 13, 29. 38; 8, 23, 40; My.); to conceal, to guard (ಗೋಪನ Śmd. Db.). ಹುದುಗಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಂಗೂಢ, ಸಂಕಲಿತ Si. 379). See Rnc. s. ಅಮ್ಮು 1.

ಹುದುಗು hudugu. 2. Entering: joining, meddling (Bp. 40, 10); partnership (40, 44); guarding, protection (38, 73).

ಹುದುವು huduvu. = ಹುದು, etc. (Bh. 1, 8, 48; My.).

ಹುದ್ದೆ huddĕ. An office, a post (My.; B. 5, 268; Mhr., H. ಹುದ್ದಾ). — ಹುದ್ದೇದಾರ. One holding a public charge; an officer (My.; B. 5, 268; Mhr.). — ಹುದ್ದೇದಾರಿ. Relating to a huddĕdāra; the business of a huddĕdāra (My.; B. 5, 274).

ಹುನ್ನರ್ hunnar. = ಉನ್ನರ್. An art; a resource or power of skill; any ability (as subsisting in) for contriving, devising (My.; Mhr. ಹುನರ).

ಹುನ್ನಗಾರ hunnar-gāra. An artful, skilful man (My.).

ಹುನ್ನಾರ್ hunnār. = ಹುನ್ನರ್. (My.).

ಹುಬ್ hub. = ಹುವ್ವಿ, etc. A flower. — ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. -ಹಳ್ಳಿ. N. of a town (C.; B. 3, 28. 103; 4, 28).

ಹುಬ್ಬು hubbu. = ಉಬ್ಬು, ಪುಬ್ಬು, etc. The eye-brow (ಭ್ರು Nr.; Si. 214; ಭ್ರೂ, ಬಿಲ್ಲಿ Mr. 317; C.; B. 4, 83; Bp. 46, 57; Rām. 6, 10, 11; J. 6, 17; 13, 51). ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯದ ನುಬಿ (ಊರ್ಧ್ವ Nr.). — ಹುಬ್ಬಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಪುಬ್ರಿಕ್ಕು. (My.). — ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. To knit the brows, to frown (My.; Si. 74. 214). ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕುವುದು (ಭೃಕುಟಿ, ಭ್ರುಕುಟಿ Hlā.). ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿನ್ ಇಕ್ಕುಸ (ಭ್ರುಕುಟಿ, ಭ್ರುಕುಟಿ, ಭ್ರುಕುಟಿ Nr.). — ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟು ಸಾಕು. = ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. (My.; B. 4, 56).

ಹುಬ್ಬೆ hubbĕ. = ಉಬ್ಬೆ, ಪುಬ್ಬೆ. Tbh. of ಪೂರ್ವ (Śmd. 356; C.). ಹುಬ್ಬೇ ಮದಿ ಆಬ್ಬೇ ಹಾಲು (Prv.).

ಹುಮ್ಮಸ್ hummas. Pride, arrogance (My.; Tĕ. ಮುಮ್ಮಸ್ಸು; *cf.* Mhr., H. ಹಿಮತ, ಹಿಮ್ಮತ, boldness, courage, spirit); joy (My.).

ಹುಮ್ಮನೆ hummĕnĕ. Scolding, etc. (ಜಂಕಣೆ Ct. I, 44; *cf.* Sk. ಹುಂ).

ಹುಯ್ huy. 1. = ಉಯ್ 4, etc. The husk of rice or corn. ಧಾನ್ಯದ ಹುಯ್ (ತುಷ Nr. *a*, ಉಯ್ Nr. *b*).

ಹುಯ್ huy. 2. = ಪುಯ್, etc. To beat, etc. (My.). P. ps. ಹುಯ್ದು, ಹೂದು (My.).

ಹುಯಿ huyi. = ಹುಯ್ 2, etc. P. p. ಹುಯಿದು (My.).

ಹುಯಿಲು huyilu. = ಪುಯ್ಯಲ್ 2, ಹುಯ್ಯಲ್ 1, ಹೊಯಿಲು 1. Vociferation, etc. — ಹುಯಿಲಿಡು. -ಇಡು. To cry or roar out (My.). — ಹುಯಿಲುತಮಟಿ. A loud-sounding tambourine (My.).

ಹುಯಿಸು huyisu. = ಪೊಯಿಸು, etc. To cause to beat, etc.; to cause to pour (My.). ಎಲೆಗಾಗಿ ಬಾಲಾ ಹುಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಹುಯ್ಯಲ್ huyyal. 1. ಹುಯ್ಯಲು. = ಹುಯಿಲು, etc. (Bp. 28, 29; 45, 48; 46, 36). — ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಹುಯ್ಯಲಿಡು. (My.). ಕೈಗೆ ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಒಡವೆಗೆ ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕಿದ (Prv.). — ಹುಯ್ಯಲಿಡು. -ಇಡು. To cry or roar out (Bp. 14, 46).

ಹುಯ್ಯಲ್ huyyal. 2. = ಪುಯ್ಯಲ್ 1, etc., ಹೊಯಿಲು 2. Beating (Č. Bp. 8, 12).

ಹುರ hura. 1. = ಹುರಿ 2, etc. — ಹುರಕಡ್ಲೆ. = ಹುರಗಡ್ಲೆ. (G. 32). — ಹುರಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಹುರಿಗಡ್ಲೆ. (My.). — ಹುರಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಹುರಿಗಾಯಿ. (My.).

ಹುರ hura. 2. = ಹುರು. Roughness (see ಹುರಕು). — ಹುರ ಬರಕ. reit. The state of having many inequalities on the surface, roughness (B. 4, 47; 5, 238). — ಹುರ ಬರಕು. = ಹುರ ಬರಕ. (My.).

ಹುರ hura. Tbh. of ಪುರ 1. A town, etc. See ಗೋ-, ಜವ-.

ಹುರಕಲು hurakalu. = ಉರಿಕೆಲು, ಹುರಿಕೆಲು, ಹುರುಕೆಲು. Parched corn or pulse (mixed with salt, etc., My.).

ಹುರಕು huraku. = ಉರಕು, ಹುರುಕು. The state of the skin having many inequalities on its surface (from uncleanliness, etc.), roughness of the skin (My.). **2**, a kind of herpes (S. Mhr.; see ಒಣ-). — ಹುರಕು ಬರಕು. = ಹುರ ಬರಕು. (My.).

ಹುರದು huradu. = ಹುರಿದು. P. p. of ಹುರಿ 1. (My.). ಹುರದ ಕಾಯಿ (ಭಾಜಿ G.). See Prv. s. ಕುರುಡ ಕುದುರೆ.

ಹುರಪಳಿಸು hurapaḷisu. To be singed, seared or parched (B. 3, 27; 5, 165; Mhr. ಹುರಪಳಣೇ).

ಹುರಮಂಜಿ huramañji. = ಹುರುಮಂಜಿ. (S. Mhr.).

ಹುರಳಿ huraḷi. = ಉರಳಿ 2, etc., ಹುರುಳಿ, ಹುರ್ಳಿ, ಹುಳ್ಳಿ. The seed of the pulse Dolichos uniflorus Lam., horse-gram (C.). *Cf.* ಹುಲುವರ; see ಹಾಲು-; Prv. s. ಕುರುಡ ಕುದುರೆ.

ಹುರಿ huri. 1. = ಉರಿ 5, ಪುರಿ 1. To parch, as grain.

pulse, etc.; to roast, as coffee, pulse, etc. (ನಿರ್ದ್ರವೀಕರಣ Śmd. Dh.; Rām. 5, 8, 75; C.). P. ps. ಹುರದು, ಹುರಿದು. ಹುರಿವ ಹಂಚು (ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಮ್ಬ್ರರೀಷ Mr. 211). ಹುರಿಯುವ ಹಂಚು (ಆಮ್ಬ್ರರೀಷ, etc. Si. 308); ಹುರಿದ ಬುರುಗಲು (ಧಾನೆ, ಭೃಷ್ಟಯವ 314). ಹುರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಳವಲ್ಲ, ಹೂಡೀವು ಕಟ್ಟಿ ಸಲಿಕ್ಕೆ ಓಡ್ಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ.—ಒರಳಲ್ಲಿ ಹರಳು ಹುರಿದರೆ ಆರಳು ಆದೀತೇ?—ಉದ್ಯೋಗವಲ್ಲದ ತೊತ್ತು ಉದ್ದು ಹುರಿದು ತಿನ್ದಳು.—ಕಲ್ಲೇ ಸಂಗದ ರಾಗಿ ಕೂಡಿ ಹುರಿದ ಪಾಗೆ (Prvs.).

ಹುರಿ huri. 2. = ಉರಿ 6, ಪುರಿ 2, ಹುರ 1. Parching, etc. — ಹುರಕ್ಕಿ. Parched rice (C.). — ಹುರಿಗಡಬು. -ಕಡಬು. = ಪುರಿಗಡಬು. (My.). — ಹುರಿಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. Parched Bengal gram (Rām. 5, 8, 29; My.). — ಹುರಿಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಹುರಿಗಡಲೆ. (My.). — ಹುರಿಗಾವಲಿ. -ಕಾವಲಿ. A parching, roasting or frying pan (ಆಮ್ಬ್ರರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Hlâ.). — ಹುರಿಗಾಡು. -ಕಾಡು. = ಉರಿಗಾಡು, ಹುರಗಾಡು. Parched corn or pulse (mixed with salt, etc., My.). — ಹುರುಮೆಣಸುಗಡಲೆ. - -ಕಡಲೆ. Parched Bengal gram mixed with chillies (Č. Bp. 47, 42). — ಹುರಿಯೋದು. -ಓದು. The half of an earthen pot used for parching, roasting or frying (ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ Śmd. II; Kk. 80; Śm. 51; My.). — ಹುರಿಸಕ್ಕರೆ. A kind of sugar (B. 3, 45). — ಹುರಿಹಂಚು. = ಹುರಿಯೋದು. (ಆಮ್ಬ್ರರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Nr.; My.). — ಹುರಿಹಿಟ್ಟು. Flour made of parched paddy (My.). ಬೊಸರು ಬೆರಸಿ ಕಲಸಿದ ಹುರಿಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಬು Si. 314).

ಹುರಿ huri. 3. = ಉರಿ 4, ಪುರಿ 3. Twisting; twisted state (Bp. 47, 30); twist, cord, twine, etc. (ನುಲಿಕೆ Čt. I, 66; C.; B. 2, 26). ತುಡುಬಿಲ್ಲದ ಒಡ್ಡನು, ಬಿಡಿಸಿಲ್ಲದ ಹುರಿಯು.—ಹಗ್ಗ ಸುಟ್ಟರೆ ಹುರಿ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). ಹುರಿಯ ದೀದ ಆದಿಮಿಳಿ (Śmd. 286). — ಹುರಿಗಾತಿ. -ಕಾತಿ. A cord made of coir (B. 4, 121). — ಹುರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To twist and fix (Bp. 18, 38). See another ಹುರಿಗೊಳಿಸು s. ಹುರಿ 4. — ಹುರಿನೂಲು. Twisted cotton threads (G. 337). — ಹುರಿಬಲಿ. To be well twisted (Bh. 4, 4, 10). See another ಹುರಿಬಲಿ s. ಹುರಿ 4. — ಹುರಿ ಮಾಡು. To twist (C.; B. 2, 2). — ಹುರಿ ಹೊಸೆ. To twist cords, etc. (My.).

ಹುರಿ huri. 4. = ಪುರಿ 4, etc. Strength, refreshment, spirit, courage, valour. — ಹುರಿಕಟಿಸು (*i. e.* ಕಟ್ಟಿಸು). To establish courage in one's self: to become courageous (Rām. 6, 11, 26; 6, 26, 30). — ಹುರಿಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To encourage (My.; G. 337). — ಹುರಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To become endowed with courage (Bh. 8, 26, 56). — ಹುರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To strengthen, to nourish, to sustain (Bp. 51, 45); to encourage (My.). — ಹುರಿದುಎ್ಬಿಸು. -ತುಎ್ಬಿಸು. To encourage (My.); to stimulate (B. 5, 187; ಪ್ರೇರಿಸು G.). — ಹುರಿದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. To become courageous (B. 4, 217). 2, to encourage (My.). — ಹುರಿ ಬಲಿ. Courage to grow firm (Rām. 4, 2, 25; Bh. 6, 7, 15). — ಹುರಿ ಮಾಡು. To encourage (My.). — ಹುರಿಯಾಗು. -ಆಗು. Strength to be created; to gain strength, to become strong. ನರಿ ಹುರಿಯಾದರೆ ಕರಿಯಾದೀತೇ? (Prv.). — ಹುರಿಯೇಱು. -ಏಱು. To increase in strength (Bh. 8, 21, 8); to grow spirited (8, 25, 3). — ಹುರಿಹಲ್ಲು. A firm, strong tooth. ಸುಂಕಗನು ಹುರಿಹಲ್ಲು (orig. ಹುರಿಹಲು) ಬಿಂಕನಾ ಬೆಲೆಬೆಣ್ಣು ಕಂಕಯು ಸುಂಕ ನಸುಗುನ್ದಿ ಈ ಆಱು ಸೊಂಕಿದರೆ ಬಿಡವು (Sp.).

ಹುರಿ huri. 5. The back-bone, the spine (B. 4, 46. 82; 5, 248). ಬೆನ್ನ ಹುರಿಯ ಕೆಳಗೆ ಕೂಡಿದ ಮೂಸಿ ಎಲುವು (ತ್ರಿಕ); ಬೆನ್ನ ಹುರಿ (ವಂಶ, ಬೆನ್ನೆಲುವು G.).

ಹುರಿಕಲು hurikalu. = ಹುರಕಲು, etc. (My.).

ಹುರಿಡಿಗ huriḍiga. = ಪುರುಡಿಗ. An envious man (ಈರ್ಷ್ಯಾಲು, ಕುಹನ Hlâ.; Mr. 243).

ಹುರಿಡು huriḍu. = ಪುರುಡು 1, etc. See ಹುರಿಡಿಗ.

ಹುರಿಯಿಸು huriyisu. To cause to parch, etc. (Bp. 27, 49; My.).

ಹುರಿಯೋ ಹುರಿ huriyô huri. An interjection used in hooting (Bh. 3, 1, 31; Mhr. ಹುರ್ಯೋ ಹುರ್ಯೋ, ಹುರರೇ ವಡಿ).

ಹುರಿಸು hurisu. = ಹುರಿರುಸು. (My.).

ಹುರು huru. = ಹುರ 2. — ಹುರು ಬರಕು.= ಹುರ ಬರಕು. (C.; B. 1, 15; 4, 70).

ಹುರುಕಲು hurukalu. = ಹುರಕಲು, etc. (My.).

ಹುರುಕು huruku. = ಹುರಕು, etc. Roughness of the skin (My.). 2, a kind of herpes (B. 3, 80; T. ಪೊಡು, ಪೊಡುಗು, scab; see ಹಸಿ-). ಹುರುಕಿನ ಗುರುಳೆಗಳು (ವಡರ್ಚಿಕೆ G.). — ಹುರುಕ. -ಆ 3. A man whose skin is rough (from uncleanness, etc. (My.).

ಹುರುಡಿಸು hurụḍisu. = ಪುರುಡಿಸು q. v., etc. (Bp. 59, 3; My.). ಹುರುಡಿಪಾ ಸತಿಯೆ ಹೂಜೆಗಾರ್ತಿ (Kk. 28). ಹುರುಡಿಪ ಸತಿಯೆ ಹೂಜೆಗಾರ್ತಿಯಳ್ಕುಂ (Śm. 73).

ಹುರುಡು hurụḍu. = ಪುರುಡು 1 q. v., etc. (Bh. 7, 5, 33; Rām. 4, 1, 10; My.).

ಹುರುಪು hurupu. = ಹುರುಕು No. 1. (My.). — ಹುರುಪ. -ಆ 3.= ಹುರುಕ. (My.).

ಹುರುಮಂಜಿ hurumañji. = ಹುರಮಂಜಿ, ಹೊರುಮಂಜ. A particular red ochre (My.; Mhr., H. ಹುರಮೂಜ). — ಹುರುಮಂ ಜಬಣ್ಣ. The colour of that ochre (My.).

ಹುರುಳ್ hurụḷ. ಹುರುಳು. = ಪುರುಳ್ 1, q. v. (Grj. 7, 32; Bh. 6, 4, 109; My.). ಆತ್ತೀ ಹಣ್ಣು ಕೆಮ್ಪಾದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹುರುಳುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see what is true or good (Abhâ. 2, 84). — ಹುರುಳುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the power of (Bh. 4, 4, 10; 8, 24, 11); to deprive of strength (Rām. 1, 5, 27).

ಹುರುಳಿ hurụḷi. = ಹುರಳಿ, etc. (C.). ಹುರುಳಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಹಿಡಿಯುವವರು ಮೂಡು ಮುನ್ದೆ (Prv.). See Prv. s. ಕುರುಡ ಕುದುರೆ. — ಹುರುಳಿಕಟ್ಟು. The water in which horse-gram has been boiled (My.). — ಹುರುಳಿಯೆಸರು. -ಎಸರು. = ಹುರುಳಿಸಾಱು. (My.). — ಹುರುಳಿಸಾಱು. Seasoned broth or pepper-water of horse-gram (My.). ಹುರುಳಿಸಾಱುಗೆ ಹೋಗಿ, ಕುದುರೇ ಕ್ರಯ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹುರುಳಿಹಾಲು. The white fermentation of steeped gram. ಹುರುಳಿಹಾಲಿಗೆ ಬನ್ದವಗೆ ಕುದುರೇ ಬೆಲೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಹುರೋ hurô. = ಹುರಿಯುವ of ಹುರಿ 1. ಹುರೋ ಮಡಿಕೆ (ಆಮ್ಬ್ರರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Si. 308); ಹುರೋ ಸೋರೆ (ಆಮ್ಬ್ರರೀಷ, etc. 308).

ಹುರೋ hurô. (Hurra!). — ಹುರೋಯೆನ್. -ಎನ್. To cry out from joy (My.).

ಹುಲಿಲೆ hurụlĕ. = ಪುಲಿಲೆ, etc. (My.).

ಹುರ್ಬು hurbu. = ಪುರ್ಬು, etc. ಎರಡು ಹುರ್ಬಿನ ನಡು (ಕೂರ್ಮ Hlâ.).

ಹುರ್ಳಿ hurḷi. = ಹುರಳಿ, etc. (ಕುಲತ್ಥ G.; My.).

ಹುಲ್ hul. = ಪುಲ್, etc. Grass; straw (Bp. 28, 19; 60, 27; see ಕಹಂ-).

ಹುಲಬು hulabu. = ಹುಲಬು. To come to light, to be detected (as a crime, S. Mhr.; see ಪೊಲಬು and ಪೊಲೆ).

ಹುಲಸು hulasu. = ಹುಲುಸು. (My.).

ಹುಲಿ huli. 1. = ಪುಲಿ 1. A tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ, ಪುಣ್ಡರೀಕ, ದ್ವೀಪಿ, etc. Hlâ.; ವ್ಯಾಘ್ರ, etc. Mr. 159; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಚನೂರ Nn. 18; Bp. 18, 70; 42, 5. 12; Bh. 1, 8, 21. 53; 8, 13, 44; C.). ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೊದಸಲು ಪಟ್ಟಿ ರಥ (ದ್ವೈಪ, etc. Nr.). ಹುಲೀ ಕೂಡೆ ನರಿಗೆ ಸೆಣಸಾಟವೇ?—ಹುಲೀ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ನರಿ ಮೆಯ್ ಸುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.—ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯ ಹಾಗೆ.—ಸಾವಿರ ಬೆಕ್ಕು ಕೂಡಿದರೆ ಒನ್ದು ಹುಲಿ ಆದೀತೇ?—ಜೇಲು ಬನ್ದರೆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದಱಿ (Prvs.). — ಹುಲಿಕನ್ದಾಯ. = ಹುಲಿಕಳ್ಳು. (My.). — ಹುಲಿಕಲ್ಲು. = ಪುಲಿಕಲ್ಲು No. 2. A game with fifteen small stones and three big ones that represent tigers and to which small lost stones are given as tribute (My.). — ಹುಲಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A tiger's eye. — ಹುಲಿಗಣ್ಣಲಬು. -ಅಲಬು. The procumbent herb Crotolaria bifaria Lin. (Z.). — ಹುಲಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. A tiger to join (v. l.). ಬಡವ ಬಚ್ಚಿಯ ಹೋಗಲೊಡನೆ ಸಂಗಡವೇಕೆ? ಬಡತನವೆನ್ಪು ಹುಲಿಗೂಡಿ ಬರುವಾಗ ನುಡಿಸುವರಲ್ಲ (Sp.). — ಹುಲಿಗೆಜ್ಜೆ. -ಕೆಜ್ಜೆ. = ಪುಲಿಗೆಜ್ಜೆ. (Bp. 51, 81; 53, 21). — ಹುಲಿಗೆಯರಸ. -ಅರಸ. Śiva (Bp. 44, 6). — ಹುಲಿಚರ್ಮ. = ಹುಲಿತೊಗಲು. (My.). — ಹುಲಿತೊಗಲು. A tiger's skin (My.). — ಹುಲಿದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. = ಹುಲಿತೊಗಲು. (C.; B. 4, 37. 155). — ಹುಲಿಮನೆಯಾಟ. - -ಆಟ. = ಹುಲಿಕಳ್ಳು. (S. Mhr.). — ಹುಲಿಮಜ್ಜಿ. A young tiger. ಹುಲಿಮಜ್ಜಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇದೀತೇ? (Prv.). — ಹುಲಿಮುಖ. = ಪುಲಿಮುಖ, q. v. (Râm. 1, 13, 2; 6, 11, 2). — ಹುಲಿಯುಗುರು. -ಉಗುರು. = ಪುಲಿಯುಗುರ್, q. v. (Prll. 3, 25; My.; B. 4, 38). — ಹುಲಿವೇಷ. The guise of a tiger. ನರಿ ಹುಲಿವೇಷ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡರೂ ನಾಜೂಕಾದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹುಲಿ huli. 2. = ಪೊರೆ 5. (?). See ನರು. (Tě. ಪುಲಿಪಿರಿ, ಪುಲಿಪುಲಿ, a wart).

ಹುಲಿಗಲಿ huligali. = ಹುಲಿವಿಲಿ. (ತಿನಿಶ, ಸ್ಯನ್ದನ, ನೇಮಿ, ರಥದ್ರು, ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ವಂಜುಲ Si. 127).

ಹುಲಿಗಿಲಿ huligili. = ಹುಲಿಗಿಲು, etc. (ಚಿರವಿಲ್ವ, etc. Si. 133; My.).

ಹುಲಿಗಿಲು huligilu. = ಪುಲಿಗಿಲ್, ಪುಲಿಂಗಿಲ್, ಹುಲಿಗಿಲಿ. The Indian beech, frequently planted on roadsides, Pongamia glabra Vent. (ಚಿರವಿಲ್ವ, ನಕ್ತಮಾಲ, ಕರಜ, ಕರಂಜ Nr.; ನಕ್ತಮಾಲ, ಕರಂಜ Mr. 123; M. ಪುಞ್ಞ).

ಹುಲಿಗೆ huligĕ. = ಹುಲಿಗೆಲ. (ತಿನಿಶ, etc. Si. 127).

ಹುಲಿವಿಲಿ hulivili. = ಹುಲಿಗಲಿ. The tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿನಿಶ, ಸ್ಯನ್ದನ, etc. Nr.).

ಹುಲಿವೆ hulivĕ. The timber tree Terminalia paniculata (Van Someren; My.).

ಹುಲಿಸು hulisu. To increase in bulk, to thrive, to grow rich (as a crop, My.; cf. ಹುಲುಸು; ಪೊರೆ 1?).

ಹುಲು hulu. = ಪುಲ್, etc., ಹುಲ್ಲು. Grass; straw (Bp. 16, 22; 43, 72). — ಹುಲುಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. To gnaw grass (Bp. 32, 26). — ಹುಲುಗುಡಿಲ್. A grass-hut (Bp. 18, 7). — ಹುಲುಬೇಡ. An insignificant huntsman (Sâ. 36). — ಹುಲುಮಣ್ಣಲಿಕ. A petty chief (Bp. 21, 40). — ಹುಲುಮನುಜ. An insignificant man (J. 18, 53). — ಹುಲುರಕ್ಕಸ. A contemptible demon (Bh. 1, 14, 5). — ಹುಲುವೂಟ. -ಊಟ. A trifling or mean meal (Bp. 61, 19). — ಹುಲುವೇಟು. A twist of grass (Bh. 6, 1, 8). — ಹುಲುಸರವಿ. A string of grass or straw (Bp. 16, 21). — ಹುಲುಸೂತ. A worthless charioteer (J. 13, 9).

ಹುಲುಗಿಲು hulugilu. — ಹುಲುಗಿಲುಹುಲ್ಲು. The reed Amphidonax karka Lindl. (St. & Pl.).

ಹುಲುಬು hulubu. = ಹುಲಬು. (S. Mhr.).

ಹುಲುವರ huluvara. Horse-gram (ಹುರುಳಿ Mr. 374, o. r. in two MSS. ಹುಲುವಗ; Tě. ಉಲವಲು, ಉಲುವಲು, horse-gram).

ಹುಲುಸು hulusu. = ಹುಲಸು. Increase in bulk, richness of a crop (Bh. 6, 8, 13; My.; cf. ಹುಲಿಸು); rich augmentation in bulk, as of rice when boiling (My.); thriving state (Bh. 10, 7, 53).

ಹುಲ್ಲಾಳಿ hullâḷi. — ಹುಲ್ಲಾಳಿಕಡ್ಡಿ. (ವೀರಣ, ವೀರತರ Si. 164). — ಹುಲ್ಲಾಳಿವೀರು. (ಉಶೀರ, ಆಭಯ, ಲಾವಜಜ್ಜಕ, etc. Si. 164).

ಹುಲ್ಲು hullu. = ಉಲ್ಲು, ಪುಲ್, etc. Grass; straw (ಶರ, ತೃಣ Nn. 35; ಹರಿತ್, ತೃಣ 93; ಪುಲ 123; ತೃಣ, ಆರ್ಜುನ Si. 165; C.). ಎಲ್ಲಾ ಹುಲ್ಲು ಮವಮ್ ಆರ್ಜುನ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಹಗುರಂ, ಹುಲ್ಲಿನ್ದಂ ಹಗುರವಾ ಬೂರಲದರಳಿಯದು; ಹುಲ್ಲಿಂ ಬೂರಲಕನ್ದಂ ನಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರನು ಬೇಡುವಾತನೆ ಹಗುರಂ (Subhâshita kandapadya). ಹುಲ್ಲಿನ ಉರಿ ಕನಸಿನ ಸಿರಿ ನಿಲ್ಲದು.—ಹುಲ್ಲು ಕೊಡವದ ಉಣ್ಡು ಬನ್ದ, ಗೋಣಿ ಕೊಡವಿದವ ಹಸಿದು ಬನ್ದ.—ಲಾವಂಚ ವೂ ಹುಲ್ಲೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರನೂ ಮನುಷ್ಯನೇ, ಆದರೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವೇ?—ಹುಲಿಮಜ್ಜಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ತೆಂಗು 1. — ಹುಲ್ಲಡಕ. -ಅಡಕ. A heap of grass or straw (ತೃಜ್ಯೆ, ತೃಣ, ಸಂಹತಿ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುಕಜಲ. A small herb, Curculigo brevifolia Ait. (Z.). — ಹುಲ್ಲುಕಟ್ಟು. A tie made of grass or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ. A small piece of grass or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಕೆಲಸ. = ಹುಲ್ಲೊಕ್ಕಲ್. (My.). — ಹುಲ್ಲುಪಾಣ. Grass-fodder (Bp. 22, 27). — ಹುಲ್ಲುಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. Grass and thorns (My.). — ಹುಲ್ಲುಗದ್ದೆ. A paddy-field overgrown with grass (B. 4, 79). — ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. Pasture-lands belonging to government (My.). — ಹುಲ್ಲುಚೆಣ್ಡಿನ ಆಟ. A play with balls made of grass (S. Mhr.). — ಹುಲ್ಲುಚಾಪೆ. A grass-mat (My.). — ಹುಲ್ಲುತೆಜಗೆ. A tax levied from those who bring their cattle to graze on government pasture-lands (My.). — ಹುಲ್ಲುಬಣಜೆ. A stack of hay or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಬನ್ನಿ. = ಹುಲ್ಲುತೆಜಗೆ. (My.). — ಹುಲ್ಲುಮಣಿಯ. A man in charge of public straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಮನೆ. A house with a roof of grass or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಮೊಗು. (ನಲಮಾನ, ಚಲಿಚಿಮು Si. 87). — ಹುಲ್ಲುಮೂಟೆ. = ಹುಲ್ಲುಡಕ. (ತೃಜ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುಮೆದೆ. = ಹುಲ್ಲುಬಣಜೆ. (My.; ತೃಜ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುರಾಶಿ. (ತೃಜ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುವಾಮೆ. (ತೃಜ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುಹೆಜ್ಜೆ. A load or bundle of grass or straw (My.; ತೃಜ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲೊಕ್ಕಲ್. -ಒಕ್ಕಲ್. The act of bullocks treading out straw that has been thrashed (My.).

ಹುಲ್ಲೆ hullĕ. = ಪುಲ್ಲೆ. A male or female antelope or deer (ಏಣ, ಕುರಂಗ, ಹರಿಣ, ಮೃಗ Hlâ.; Mr. 162; ಮೃಗಿ, ಹರಿಣಿ Nr.; J. 28, 32; Bh. 3, 13, 29; Râghè. 17, 66. 68; My.). ಹುಲ್ಲೆಯ ಚರ್ಮ ಕೆಳಗಿಗು ಮೊದಲಾದವು (ಐಣೇಯ Nr.). ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ ಹುಲ್ಲೆಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಹುಲ್ಲೆಕಡ. = ಹುಲ್ಲೆ. (My.). — ಹುಲ್ಲೆಗಡಿ. = ಹುಲ್ಲೆಕಡು. (Si. 169).

ಹುವ್ವಾಡಿಗ huvvu-vâḍiga. (or **huvvu-âḍiga?**). = ಹೂವಾಡಿಗ. A florist, a dealer in flowers (ಮಾಲಾಕಾರ, ಮಾಲಿಕ Si. 249; My.).

ಹುವ್ವು huvvu. = ಉವ್ವಿ, ಉಂಡ, ಉಂವು, ಪುವ್ವಿ q. v., etc., ಹುಬಿ. A flower, etc. (ಸುಮನಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಪ್ರಸೂನ, ಕುಸುಮ Si. 124. 488; Bp. 22, 32; 58, 22; C.; B. 5, 76. 129). ಹುವ್ವು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಳ್ಳಿ (ವಲ್ಲರಿ, etc. Si. 122). — ಹುವ್ವರಿಸಿ. -ಅರಿಸೆ (ನೂದ, ಪೂಸೆ, ಕ್ರಮುಕ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಪಾರು (Si. 131; *cf.* ಹೂವರಸಿ). — ಹುವ್ವಿನ ಹಜ್ಜಡ. Muslin interwoven with flowers (My.).

ಹುಷಾರ hushâra. = ಹುಷಾರು. (Čb. 9. 73).

ಹುಷಾರಿ hushâri. Smartness, intelligence; wariness; smart, etc. (= ಹುಷಾರು, My.; Mhr., H. ಹುಶಾರೀ).

ಹುಷಾರು hushâru. Smart, sharp; attentive, alert, watchful; fresh, brisk (as through good feeding for a time); fresh-feeling (as after recovery or during convalescence, My.; Br.; Mhr., H. ಹುಶಾರ್).

ಹುಸ್ hus. = ಉಸ್, etc. A sound used in scaring away animals (My.).

ಹುಸಿ husi. 1. = ಪುಸಿ 1, q. v. To become or prove untrue or false; etc. (ಅನೃತ Śmd. Dh.; Bp. 6, 2; 13, 16; 31, 23; My.). ಸತ್ಯರು ಹುಸಿದೊಡೆ, ಬಿತ್ತಿ ಹರಿದಡೆ ತರಥಿ, ಉತ್ತಮರು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಲೋಕವಿನ್ನೆತ್ತ ಬದುಕುವದು? (Sp.). See Sp. s. ಬಯ್ಗು.

ಹುಸಿ husi. 2. = ಪುಸಿ 2, q. v. A falsehood, a lie; etc. (ಅನೃತ, ಕೂಟ Nr.; ಅನೃತ, etc. Mr. 86; ಅಪಾಪ್ಟ, ಪುಸಿ Nn. 158; Čpr. 3, 35; Bp. 56, 49; Bh. 1, 8, 48; Dp. 24, 4; My.). ಹುಸಿಯಾದೊಡೆ ದೇವರ ಸಾದದಾಣೆ! (Śmd. 120). ಹುಸಿಯೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಮಾಗಿ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಹತ, ಮೃಷಾರ್ಥ Nr.). ಬಲ್ಲೆನೆ ಮ್ಬುವ ಮಾತು ಎಲ್ಲವು ಹುಸಿ, ಕಾಣೊ! ಬಲ್ಲರೆ, ಬಲ್ಲೆನೆನ ಬೇಡ; ಸುಮ್ಮನಿರ ಬಲ್ಲವನೆ ಬಲ್ಲ (Sp.). ಹುಸಿ ಹೇಳಿದರೂ ಹಸನಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.). — ಹುಸಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. An unripe, unsubstantial fruit (My.). — ಹುಸಿಗುಣ್ಣು. A missing shot (S. Mhr.). — ಹುಸಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. An impotent hand (Čpr. 4, 19). — ಹುಸಿನಗು. A false, hypocritical laugh (My.). 2, a gentle smile (My.). — ಹುಸಿನುಡಿ. A lie (ಅನೃತ Nr.). — ಹುಸಿಫಲ. Unsubstantial fruits that drop before ripening (My.). — ಹುಸಿಮದ್ದು. Badly charged and insufficient powder (My.). — ಹುಸಿಮಾತು. = ಹುಸಿನುಡಿ. (My.). — ಹುಸಿಯ ಹೊಲೆಯ. A lying Hŏlĕya (Bp. 55, 18). — ಹುಸಿಹೂ. A flower that drops without producing fruit (My.).

ಹುಸಿಗ husiga. = ಪುಸಿಗ. (ಸುಳ್ಳು ಜೀವಿಯವನು G.).

ಹುಹು huhu. A cry expressive of shivering from cold (Rśv. 9, 22; My.; Tĕ. ಹೂಹೂ). *Cf.* ಉಹುಹು.

ಹುಳಕ huḷaka. See ದೊಡ್ಡ-, ಸಣ್ಣ-.

ಹುಳಿ huḷi. 1. To be or turn sour (T., M. ಪುಳಿ). ಹುಳಿತದು (ಶುಕ್ತ, ಅಮ್ಲ Si. 428).

ಹುಳಿ huḷi. 2. = ಪುಳಿ, etc., ಹುಳು. Acidity, sourness (ಅಮ್ಲ, ಅಮ್ಲ Nr.; Si. 50; ಅಮ್ಲ Nn. 119; ಅಮ್ಲ Mr. 218; C.); a sour substance (Bp. 28, 37). See Prvs. s. ಹುಣಸೆ. — ಹುಳಿಗುಡಿ. See Mr. s. ಘೋರಾಮ್ಲ. — ಹುಳಿಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ. = ಹುಳಿಹುಣಿಜೆಯ ಗಿಡ. (St. & Pl.). 2, a cultivated potherb, Rumex vesicarius Lin. (Z.). — ಹುಳಿದೇಗು. -ತೇಗು. Sour belching: the heart-burn (My.). — ಹುಳಿದೋಸೆ. A dôsĕ made of leavened dough (My.). See Prv. s. ಸಂಕ್ರಾಸ್ತಿ. — ಹುಳಿಪದಾರ್ಥ. A sour substance (B. 4, 140). — ಹುಳಿಪಲ್ಯ. Boiled vegetables mixed with tamarind, etc. (My.). — ಹುಳಿಬೇಲ. (ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ವಿಕಂಕತ, ಸ್ರುವಾವೃಕ್ಷ, ಗ್ರಸ್ಥಿಲ, ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ್ Si. 130). — ಹುಳಿಮರ. = ಹುಣಿಸೆಮರ. (St. & Pl.). — ಹುಳಿಮಾವು. A sour mango (My.). — ಹುಳಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice mixed with tamarind, chillies, oil, etc. (My.). — ಹುಳಿಯಮ್ಮಳಕ. -ಅಮ್ಮಳಕ. = ಹುಳಿಯಮ್ಮಲಿ. (Bp. 15, 26). — ಹುಳಿಯಮ್ಮಲಿ. -ಅಮ್ಮಲಿ. An ambali mixed with any sour substance (My.; G. 107). — ಹುಳಿಸಾರು. Pepper-water (My.). ಹುಳಿಸಾರು ಮಾಡದವ ನಳಪಾಕ ಮಾಡಾಮ್ಯನೇ? (Prv.). — ಹುಳಿಸೊಪ್ಪು. Boiled vegetable-leaves mixed with tamarind, etc. (My.). — ಹುಳಿಹಜ್ಜೆ. (ಸಹಸ್ರವೇಧಿ, ಚುಕ್ರ, ಅಮ್ಲವೇತಸ, ತತವೇಧಿ Si. 157). — ಹುಳಿಹಣ್ಣು. Ripe tamarind (My.); (ತಿಸ್ತಿಡೀಕ, ಚುಕ್ರ, ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ Si. 310). — ಹುಳಿಹಚ್ಚೆ. Sorrel (ಸಹಸ್ರವೇಧಿ, ಚುಕ್ರ, ಅಮ್ಲವೇತಸ, etc. Nr.; Tĕ. ಪುಳ್ಳೆ ಪ್ರಚ್ಚೆ). — ಹುಳಿ ಹಿಂಡಿ. To turn sour, as milk or juice (My.). — ಹುಳಿಹುಣಿಜೆಯ ಗಿಡ. A troublesome weed, the yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata Lin. (St. & Pl.). — ಹುಳಿ ಹುಳಿ. rep. (B. 1, 15).

ಹುಳು huḷu. = ಹುಳಿ 2. — ಹುಳುಗೋಳಿ. A climbing herb with fleshy stem and leaves, Vitis setosa Wall. (Z.). — ಹುಳುಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ. = ಹುಳಿಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ No. 2. See ಅಡವಿ-. — ಹುಳುಮಜ್ಜಗ. A fleshy leafless plant with quadrangular stems, Caralluma fimbriata Wall. (Z.).

ಹುಳ್ಳಿ hulḷi. = ಹುರಳಿ, etc. (C.). See Prv. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಹುಳ್ಳೆ hulḷĕ. = ಪುಳ್ಳೆ, q. v., etc. (ಏಧ, ತರ್ವಣ, ಇನ್ಧನ, ಏಧಸ್, ಸಮಿಧ್, ಇಧ್ಮ Hlâ.).

ಹುಪಿ huḷa. = ಪುಪಿ 1, etc. A worm, etc. (Bp. 18, 40; C.; B. 2, 11; 3, 120). ಹುಪಿ ತಿನ್ನ ಆಕ್ಕ ಆದರೆ ಮಟಿಗೆ ನೆನೆಯ ದೇ? (Prv.). — ಹುಳ ಹತ್ತು. To be attacked or injured by worms (B. 4, 72. 140). — ಹುಪಿ ಹುಪ್ಪಡಿ. reit. (C.).

ಹುಪಿಕಲು huḷakalu. = ಹುಪುಕಲು. (My.).

ಹುಪಿಕು huḷaku. = ಹುಪುಕು, etc. — ಹುಪಿಕುಗೋಡೆ. A wall of which the plaster is in a bad state (My.). — ಹುಪಿಕುನೆಲ. A floor that is out of repair (My.).

ಹುಪಿತು huḷatu. P. p. of ಹುಪಿ (My.).

ಹುಪಿವು huḷavu. = ಹುಪಿ, etc. ಹುಪಿವಿನ, ಹುಪಿವಿನಲ್ಲಿ (My.).

ಹುಪಿ huḷi. = ಪುಳಿ, ಹುಪು 2. To get worm-eaten, to rot, to decay (Bp. 57, 48; My.). P. p. ಹುಪಿತು (My.).

ಹುಪಿಪು huḷu. 1. = ಉಪಿ 3, ಉಪು 4, ಹುಪು, etc. A worm, etc. (ಕೃಮಿ, ಕೀಟ, ನೀಲಂಗು, ಪುಲಕ Hlâ.; ನೀಲಂಗು, ಕ್ರಿಮಿ Nr.; ಕ್ರಿಮಿ Si. 221; ಕ್ರಿಮಿ, ತ್ರಸ Nn. 121). ಬೆವರಿನಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹುಪಿಗಳು (ಸ್ವೇದಜ Si. 376). — ಹುಪಿಕಡಿ. = ಉಪಿಕಡಿ. Ringworm (My.). — ಹುಪಿಕಡ್ಡಿ. = ಉಪಿಕಡ್ಡಿ, ಹುಪಿಕಡಿ. (My.). — ಹುಪಿಗಲಗುಹುಲ್ಲು. A reed, Amphidonax karka Lindl. (St. & Pl.). — ಹುಪಿ ಬೀಳಿು. Worms or insects to fall upon or attack. ಬೆಳೆಗೆ ಹುಪಿ ಬಿತ್ತು (My.).

ಹುಪಿಪು huḷu. 2. = ಹುಪಿ, etc. ಹುಪಿವುದು (Bp. 22, 18; Bh. 4, 4, 13). P. p. ಹುಪಿತು (My.).

ಹುಪಿಪಿಕಲು huḷukalu. = ಹುಪುಕಲು. The state of being worm-eaten or decayed (My.).

ಹುಪಿಪಿಕು huḷuku. = ಉಪುಕು, ಪುಪುಕು, ಹುಪುಕು. The

state of being worm-eaten, decayed, etc.; baseness (Bh. 2, 13, 14; My.). ಹಣವಿದ್ದರೆ ಹುಪ್ಪಿಕು ಮುಚ್ಚುತ್ತದೆ (Prv.). — ಹುಪ್ಪಿಕುನೀತಿ. Unsound, base precepts (My.). — ಹುಪ್ಪಿಕುಮನಸ್ಸು. A corrupt, base mind (My.). — ಹುಪ್ಪಿಕುಮರ. A rotten tree (My.). — ಹುಪ್ಪಿಕುಮೋಱಿ. A pock-marked face (Dp. 59, 1; My.). — ಹುಪ್ಪಿಕುಹಲ್ಲು. A carious tooth (My.).

ಹುಪ್ಪಿತು hulutu. P. p. of ಹುಪ್ಪು 2. (My.).

ಹೂ hû. 1. = ಪೂ 1. Flowers to be produced, etc. ಹೂತುದು (ಹೂ ಆದುದು ಕೆಸ.).

ಹೂ hû. 2. = ಊಗ 8, etc., ಪೂ 2, etc., ಹುವ್ವು, etc., ಹೂವು. (ಕೆmd. 95, o. r. ಪೂ). A flower, a blossom (ಪುಷ್ಪ, ಪ್ರಸವ, ಕುಸುಮ, ಪ್ರಸೂನಕ, ಸುಮನಸ್ Hlâ.; ಪ್ರಸೂನ, ಲತಾನ್ತ Nn. 25; Bp. 19, 65; C.; B. 3, 106; 4, 2); albugo (Bp. 18, 66; My.). ಹೂವಿನ ರಜ (ರಜಸ್, ಪರಾಗ); ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, ಮಾಲ್ಯ); ತುಪ್ಪುನ್ನ ಹೂ (ಗರ್ಭಕ); ಜನ್ನವಿರದನ್ನೆ ಇಕ್ಕದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ವೈಕಕ್ಷಕ); ಹೂವಿನ ತೊಡವ್ವೆ (ವೃನ್ತ); ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲು (ಸ್ತವಕ, ಗುಚ್ಛ, etc.); ಹೂವಿನ ತೋಣ್ಬ (ಪುಷ್ಪಿವಾಟ); ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣ (ಮಕರನ್ದ, ಮಧು.); ಹೂವಿನ ಮುಗುಳು (ಕೋರಕ, etc.); ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಪ್ರಾಲಮ್ಬಕ); ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಭೇದದ ಮೊನೆಯ ಆಮ್ಮುಗಳು (ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ, etc.); ಚಿಣ್ಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಹೂ (ಪ್ರಥ್ಯಪ್ಪಕ); ಮುನ್ದಲೆಯ ಹೂ (ಲಲಾಮಕ); ಹೂವಾಗಿ ಕಾಯಹ ಮರಂ (ವಾನಸ್ಪತ್ಯ Hlâ.). ಹೂವಿನ ದೂಳು (ಪರಾಗ, etc. Nr.). ಹೂವಿನ ಪೊಗ್ಗೆ (ಕುಟ್ಮಲ, Nn. 52). ಹೂವಿನ ಗಿಡು (Bp. 38, 9). ಯಾತಕಿದು ಹೂವೇನು? ನಾತರದು ಸಾಲದೇ? (Sp.). ಹೇನು ಬಲ್ಲುದೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನಾ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). ಹೂ ಮಾಡಿದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಮಾರಿದನ್ತೆ. — ಹೂ ಮಾಡಿದ ಊರಲ್ಲಿ ಹುರಿ ಮಾಱಿ ಬಾರದು. — ಹೂವಿಗೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹೂಸಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ. — ಪರಿಮಳದ ಹೂ ಪರಿಮಳದಲ್ಲೇ ಇರ ಬೇಕು. — ಬಾಡಿದ ಹೂ ನಾಡಿನವರಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಹೂಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Albugo (My.). — ಹೂಗಾಯ. = ಊಗಾಯ. A slight wound (My.). — ಹೂಗಿಡು. A flowering plant (Bp. 38, 10). — ಹೂಗೊಂಚಲ್. A flower-bunch (Bh. 7, 7, 43). — ಹೂಜವುರಿ. Flowers with some hair of the tail of the Bos grunniens. ಮಣ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂಜವುರಿಗಳು (ತೀರ್ಪಕ Mr. 334). — ಹೂಜಣ್ಣು. A bouquet (My.). — ಹೂದಿಂಗಣ. A scarlet flower, the Indian shot, Canna indica Lin. (St. & Pl.). — ಹೂದಿಂಗಳು. (ಹಗಲೆ Mr. 147). — ಹೂದುರುಗಲು. -ತುರುಗಲು. A multitude of flowers (Râm. 6, 49, 35). — ಹೂದುರುಬು. -ತುರುಬು. A bundle of hair adorned with flowers (Râm. 1, 16, 52). — ಹೂದೋಟ. -ತೋಟ. A flower garden (Bp. 22, 7. 25; B. 3, 80). — ಹೂಬಣ್ಣ. Any light colour (My.). — ಹೂಬಾಣ. A kind of firework (My.). — ಹೂ ಬಿಡು. To produce flowers, to begin to blossom (C.; B. 3, 20. 106; 4, 27). — ಹೂಬಿಸಲು. A moderate evening sunshine (My.). — ಹೂಮಟಿ. A shower of flowers (Bp. 61, 64; Râm. 5, 9, 6); a flower-like, light rain (My.). — ಹೂಮಾಲೆ. A chaplet or garland of flowers. ಮಣ್ಡಿಯಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, etc.); ತುಪ್ಪುನಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಹ ಹೂಮಾಲೆ (ಗರ್ಭಕ); ಚಿಣ್ಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಪ್ರಥ್ಯಪ್ಪಕ); ಬಯ್ತುಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Nr.). ಕೋತೀ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹೂಮಾಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೂ ಮುಡಿಸು. To tie flowers on the head. ಹೂಸದಿದ್ದರೆ ಹೂ ಮುಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). 2, to tie flowers on the head of a woman who has arrived at the fifth month of her first pregnancy (My.). — ಹೂವಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A cloth made of flowers to adorn a male idol (My.). — ಹೂವಂಗಿಸೇವೆ. Adoring an idol by adorning it with a cloth of flowers (My.). — ಹೂವರಸೆನುರ. -ಅರಸೆ-. The portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.; T. పూవరసు). — ಹೂವಾಗು. -ಆಗು. Flowers to be produced; to begin to blossom (see s. ಹೂ 1; B. 2, 51); albugo to be produced. — ಹೂವಿನ ಹಬ್ಬ. The season of spring (ಸುಗ್ಗಿ ಬನ್ದುದು, ಬನನ್ತ, ವನನ್ತ Kk. 18; ಸುಗ್ಗಿ, ಬನನ್ತ, ವನನ್ತ Śm. 20). — ಹೂವೀಳ್ಯ. Flowers and betel distributed by a muttaydĕ to appease the spirit of a deceased muttaydĕ (My.). — ಹೂಸರ. A flower-arrow, *i. e.* an arrow without power (Bh. 8, 26, 36). — ಹೂಸೀರೆ. A garment made of flowers for an idol of Durgâ or Lakshmî (My.). — ಹೂಹಚ್ಚಡ. Muslin interwoven with flowers (My.). — ಹೂಹಾರ. = ಹೂಮಾಲೆ. (Dp. 30, 4).

ಹೂ hû. 3. = ಹೂನು, ಹೂನ್ದು. A particle expressing consent or assent: yes, ah, well (My.; Mhr. ಹೂಂ; *cf.* ಹೂಂ). ಊಟ ಆನ್ದರೆ ಹೂ, ಓಟ ಆನ್ದರೆ ಊಹೂ (Prv.). — ಹೂಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To utter hû as a sign of consent or assent (My.).

ಹೂಗಾಪಿ hû-gâṛa. A cultivator and seller of flowers (G. 27. 338. 342. 412. 576).

ಹೂಂ hûṁ. hûṁ. = ಹೂಮ್. A particle used to express reproach (ತಿರಸ್ಕಾರ, ಜಜ್ಜಿವಲ್ಲಿ Nn. 154), menace, roaring, interrogation (ಕೇಳ್ವಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ 154), and occurring in demoniacal incantations (ಗ್ರಹಾಂಗಮನ್ತ್ರ ವಿವರ, ಗ್ರಹವಿಷಯನಾದನ್ಥಾ ಮನ್ತ್ರಗಳ ವಿವರ 154). It is also used as a particle of assent (Sk.; see ಹೂಂ 3, and *cf.* ಹುಂ).

ಹೂಂಕರಣೆ hûṁ-karaṇĕ. The roaring of fire (Bh. 8, 25, 6).

ಹೂಂಕರಿಸು hûṁ-karisu. To cry out angrily or menacingly (Č. Bp. 32, 39; 47, 37).

ಹೂಂಕಾರ hûṁ-kâra. The uttering of a sound of aversion (Bp. 5, 16); the roaring of warriors (Rśv. 13, 76).

ಹೂಂಕೃತ hûṁ-kṛita. A (roaring) sound of brave or bold men (ಫೀರೋಳ್ Mr. 89).

ಹೂಂಕೃತಿ hûṁ-kṛiti. An angry or menacing cry (Č. Bp. 47, 36); the roaring of warriors (Bh. 8, 25, 7; 8, 26, 36).

ಹೂಜೆ hûji. = ಕೂಜ 1, ಹುಜೆ. A water-jug of earth or metal, a goglet (My.; B. 5, 142. 143. 296). ಚಿನ್ನದ ಹೂಜ (ಶೃಂಗಾರ, etc. Si. 268). ಓಜಸ್ ಒಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲ, ಹೂಜ ಭಾಣ್ಡದೊಳಲ್ಲ, ಗಾಜೊನ್ದು ಲೋಹದೊಳಗಲ್ಲ, ಆವ್ಪಲಿ ಭೋಜನವೆ ಅಲ್ಲ (Sp.).

ಹೂಜೆ hûjĕ Envy, jealousy (see ಪುರುಡು 1, etc.).

ಹೂಜೆ hûjĕ. = ಹೂಜ, etc. (B. 3, 94). ಹೊನ್ನ ಹೂಜೆ (J. 34, 33). ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೂಜೆ ಸಜ್ಜು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹೂಜಿಗಾರ್ತಿ hûjĕ-gârti. An envious or jealous wife (ಹುರುಡಿಪ ಸತಿ Kk. 28; Śm. 73).

ಹೂಟ hûṭa. (*fr.* ಹೂಡು). Joining, uniting, tying to, yoking. ಹೂಟದ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ Hlâ.). **2,** arrangement: a plan, a means, an expedient, a scheme (ಉಪಾಯ My.). **3,** ಪಟ್ಟಿ (Śm. 89).

ಹೂಟಗಾಪಿ hûṭa-gâṛa. A contriver, a schemer, etc. (My.).

ಹೂಟೆ hûṭi. = ಹೂಟ No. 1. Tying to, yoking; the state of being yoked. See ಎಡಿ-. — ಹೂಟೆಗುಣಕ್ಕು. The piece of wood that is inserted in the strap which

is tied to the yoke of a cart (ಬಣ್ಡಿಯ ನಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಣ್ಡು S. Mhr.). — ಹೂಟೆ ಹಾಕು. Unyoking to take place (S. Mhr.).

ಹೂಡಿಸು hûḍisu. = ಪೂಡಿಸು. To cause to put to (Bp. 57, 80), etc.; to cause to put together, to have collected (Bh. 2, 4, 11); etc.

ಹೂಡು hûḍu. = ಊಡು 2, ಪೂಡು 1 q. v., etc. To join (v. t.), to unite; to put together, as stones for a fire-place; to join together, as dice (for a throw, Bh. 2, 13, 46); to yoke; to put oxen, horses, etc. to carts, etc. (C.; B. 2, 23; 5, 14); to tie or fix carts, etc. to oxen, etc.; to fix, as an arrow (J. 7, 62; 12, 39; 13, 42); to shut, as a door (J. 8, 48); to arrange, to make ready, to place properly, as cannons (B. 4, 217); etc. (ಯೋಜನ Śmd. Dh.). ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಥಿರಿಕ, ಸ್ಥನ್ಯವಾಹಕ Hlâ.; Mr. 179). ರಥವ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆ (ನಾಹನ, ಧೋರಣ, ಯುಗ್ಯ, ಯಾನ, ಪತ್ರ Hlâ.). ನೊಗನು ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಯುಗ್ಯ); ಬಣ್ಡಿ ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಶಾಕಟಿ); ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆ (ರಥ್ಯ Nr.). ಹಯವಿನ್ದ ಹೂಡಿದ ರಥ (ಅಶ್ವನ್ಯ Mr. 284). ಉತ್ತಮವಾಜಿ (*i. e.* ವಾಜಿಯನ್ನು) ಹೂಡಲಿ ಪರವರೂಪಕ್ಕೆ! (Râm. 3, 2, 19). ಹೂಡಿದನು ಹೊನ್ದೇರಿನಲಿ ಹಯವ (3, 2, 20). ಹೂಡು ಬಣ್ಡಿಯಂ! (Bh. 1, 10, 24). ಹೂಡಿದ ಹೋರಿಗಳ ಹೊಯ್ದು (1, 10, 29). ನೇಗಲಿಗೆ ಹೂಡಿದ ಎತ್ತು (G. 50). ಹೂಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯದೇ?— ಹೂಡಿದರೆ ಒಲೆ, ಮಾಡಿದರೆ ಮನೆ, ಕೂಡಿದರೆ ಗಣ್ಣಿ.— ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರಿಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ನನ್ನಿಚ್ಛೆ.— ಊರ ಮುನ್ದೆ ನೇಗಿಲ ಹೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣವರಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮಾತು.— ಫಲಾ ನೋಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಹೊಲಾ ಹೂಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು.— ಹದ್ದು ಹಾಯಲಿಕ್ಕೂ ಕೋವಿ ಹೂಡಲಿಲಕ್ಕೂ ಜೋಡು.— ಹೂಡುವ ಎತ್ತು ಕೊಬ್ಬು, ಆಡುವ ಹೋರಿ ತನ್ದ.— ಹಬ್ಬೆಯೆತ್ತು ಹೊಜೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿ ನೋಡು (Prvs.).

ಹೂಡಿ hûḍê. = ಹೂಡೇವು. A circular bastion-like structure of stones, etc. at some distance from a village in which peasants endeavoured to secure themselves in the time of a sudden attack from marauders (C.; Tĕ. ಊಡಮು, T. ಊಡ್ಯೆಯ; *cf.* ಹೂಡು and ಊಡು 3).

ಹೂಡೇವು hûḍêvu. = ಹೂಡೆ. (My.). ಹುರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಳವಿಲ್ಲ, ಹೂಡೇವು ಕಟ್ಟಸಲಿಕ್ಕೆ ಓಡ್ಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ (Prv.).

ಹೂಣ್ hûṇ. = ಹೂಣು. To bury one's self in or enter a mêlée: to enter with power or forcibly (ಸತ್ರಾಣದಿ ಒಳ ಹುಗು Bhn. 53). — ಹೂಣಿ ಹುಗು. To enter (a mêlée) so that one is as it were buried (in it), to enter (it) deeply (Bh. 2, 3, 40; 7, 5, 62; J. 12, 42; 20, 45; 23, 43).

ಹೂಣ hûṇa. A barbarian, a Hun (Sk.; ಕಾಡುಮನುಷ್ಯ G.); a European (My.).

ಹೂಣಭಾಷೆ hûṇa-bhâshĕ. European language (My.).

ಹೂಣಶಕ hûṇa-śaka. The era of Europeans (My.).

ಹೂಣಿ hûṇi. (= ಪೂಣ್ಕೆ). A vow (Bp. 17, 5).

ಹೂಣಿಕೆ hûṇikĕ. Valour, prowess (Bh. 9, 2, 15).

ಹೂಣಿಗ hûṇiga. A bold, daring, valorous man (ಸಾಹಸಿಗ Bhn. 18; Bh. 6, 7, 15; 7, 6, 62; 7, 10, 57; 7, 16, 18).

ಹೂಣಿಗತನ hûṇigatana. Prowess, bravery (Bh. 7, 16, 14. 25).

ಹೂಣಿಸು hûṇisu. 1. (= ಪೂಣಿಪ). To make one's aim; to offer as an aim (Bh. 1, 7, 6; 4, 3, 34); to fix the mind upon (with an evil design, Râm. 5, 1, 4). **2,** to make a vow or vows (Ĕ. Bp. 38, 20; Râm. 5, 8, 37; 6, 30, 18).

ಹೂಣಿಸು hûṇisu. 2. A promise, a vow (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Kk. 41; Śm. 38).

ಹೂಣಿಸು hûṇisu. 3. To cause to bury (My.).

ಹೂಣು hûṇu. = ಉಗಣು, ಪೂಣ್, etc. To bury (My.). — ಹೂಣಲಿಡು. -ಇಡು. To beat (enemies with so many weapons) that they are buried (under them, Ĕ. Bp. 42, 28). — ಹೂಣಿಡು. -ಇಡು. To bury (My.).

ಹೂತ hûta. Called, summoned, invited. See ಪುರು-.

ಹೂತಿ hûti. Calling; invocation; *calling defiantly, challenging.* See ಸಂ-.

ಹೂತು hûtu. 1. = ಪೂತು 1. P. p. of ಹೂ 1, q. v. (Bh. 3, 11, 16).

ಹೂತು hûtu. 2. P. p. of ಹೂಬು. (My.).

ಹೂದು hûdu. P. p. of ಹುಯ್ 2. (My.).

ಹೂನು hûnu. = ಹೂ 3. (S. Mhr.).

ಹೂನ್ದು hûndu. = ಹೂನು. (S. Mhr.).

ಹೂನ್ಯ hûnya. = ಪುಣ್ಯ, ಪೂಣ್ಯ, ಹುಣ್ಯ. (ಸಯಪ್ಪ, ಪುಣ್ಯ ಕೆಸ.; Śm. 34).

ಹೂನ್ಯವನ್ತ hûnya-vanta. (Śmd. 242, o. r. ಪೂಣ್ಯವನ್ತ). A virtuous man, etc.

ಹೂಮ್ hûm. *A particle expressive of doubt or consideration, of interrogation,* of assent, of anger, menace, aversion, repulse, of reproach, contempt; a magical or mystical monosyllable. *Cf.* ಹುಂ, ಹೂಂ, ಹೂಂ.

ಹೂರ hûra. = ಪುರ, ಪೂರ, ಹೂರಣ 1. A stream, a river (ಹೊನ್ ಲ್ Kk. 13).

ಹೂರಣ hûraṇa. 1. = ಹೂರ, etc. (ಹೊನಲ್ ಕೆಸ.).

ಹೂರಣ hûraṇa. 2. = ಹೂರಣ್. Tbh. of ಪೂರಣ್. The filling or stuffing of cakes. — ಹೂರಣಕಡುಬು. A stuffed kaḍabu (C.). — ಹೂರಣಹೋಳಿಗೆ. A stuffed hôḷigĕ (My.).

ಹೂರಿಗೆ hûrigĕ. Tbh. of ಪೂರಿಕೆ, q. v. (Bp. 14, 11; 24, 55; Bh. 1, 15, 7; Râm. 5, 8, 69). ಬರಗದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವವ ಹೂರಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.— ಬಯ್ರಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೂರಿಗೆ ಆದೀತೇ?— ಹೋರುವ ಮುನ್ದೆ ಹೂರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prvs.).

ಹೂರ್ಣ hûrṇa. = ಹೂರಣ 2. (My.). ಪೂರ್ಣವೆಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೂರ್ಣ ಮಾಡ ಬಾರದೇ? (Prvs.).

ಹೂಲಿ hûli. N. of a straggling shrub (My.; ಶವ್ಯಾನುಖಿನಿ Mr. 122). See ಎಲ-, ಕರೀ-. — ಹೂಲಿಬೆಣ್ಡು. An aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (Z.).

ಹೂಲ hûli. A popular commotion; an alarm, a clamorous stir, a row, a storm (Mhr. ಹೂಲ, ಹೂಳ). — ಹೂಲಿ ಎಬ್ಬಿಸು. To raise an alarm, etc. (B. 3, 126; G. 336. 548).

ಹೂವಡಿಗ hûvaḍiga. = ಪೂವಡಿಗ. (My.).

ಹೂವಾಡಿಗ hûḥ-vâḍiga. (or **hû2-âḍiga ?**). = ಹುವ್ವಾಡಿಗ. (My.).

ಹೂವಾಡಿಗಿತ್ತಿ hûvâḍiga-itti. A female florist (My.).

ಹೂವು hûvu. = ಹೂ 2, etc. A flower, etc. (C.; B. 3, 20; G. 441). ಹೂವಿನ ಗಿಡ (B. 2, 5). ಹೂವುಗಳು (3, 35). See Prvs. s. ನಾರು. — ಹೂವುಗಣ್ಣು. = ಹೂಗಣ್ಣು. (My.). — ಹೂವು ಬಿಡು. = ಹೂ ಬಿಡು. (My.).

ಹೂಸಕ hûsaka. Smearing, etc. (ತೊಡಹ Bhn. 26).

ಹೂಸರುಳಿ hûsaruḷi. = ಉಸರವಳ್ಳಿ, etc. (C.).

ಹೂಸರುಳ್ಳಿ hûsaruḷḷi. = ಹೂಸರುಳಿ, etc. (My.).

ಹೂಸು hûsu. 1. = ಪೂಸು 1, q. v. To smear, etc. ಪಿಯ್ಯ ಹೂಸಲೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ Nr.). ಪಿಯ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೂಸಿ (B. 1, 24).

ಹೂಸು hûsu. 2. = ಉಸು 1, ಪೂಸು 3. To break wind downwards, to fart (ಅಧೋವಾಯು Śmd. Dh.; C.). ಹೂಸದಿದ್ದರೆ ಹೂ ಮುಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕನ್ತ ಹೆಚ್ಚು. — ಹೂಸದಿದ್ದರೆ ಹೂ ಕೊಟ್ಟಪ್ಪು ಫಲ. — ಹೂಸಿದ್ದವ್ವಲ್ಲದೇ ನಾಱದು. — ಅನೆ ಹೂಸಿದ ಪಾಗೆ ದುಃಕಪ್ಪು ವೇ. — ಪಾತಿದ್ದವಗೆ ಹೂಸಿದಪ್ಪು ವಾಸಿ. — ಹೂಸಿದವಳು ಯಾರನ್ನರೆದೆ ಮಾಸಿದ ಬಟ್ಟೆಯವಳೇ (Prvs.).

ಹೂಸು hûsu. 3. = ಉಸು 2. A fart (C.). ಕೆಮ್ಮಿನ್ದ ಹೂಸು ಮಱಿಸಿನ. — ಮೂಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಹೂಸಿನ ನಾತ ಹೋಪೀತೇ? — ಹೂವಿಗೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹೂಸಿಗೆ ಬಡತನವಲ್ಲ. — ತಂಬು ಊದಿದವಗೆ ಹೂಸಿನ ಪರವಿ ಏನು? (Prvs.). — ಹೂಸುದಗ್ಗಿ. -ತಗ್ಗಿ. A shrub or small tree, Clerodendron plomoides Lin. (Z.). — ಹೂಸುಲಕ್ಕಿ. = ಹೂಸುದಗ್ಗಿ. (Z.).

ಹೂಹೂ hûhû. *N. of a gandharva.*

ಹೂಹೆ hûhĕ. A child; a puppet (ಹಸುಳೆ Bhn. 23; Bh. 3, 15, 22; *cf.* ಹಾಹೆ).

ಹೂಹೆ hûhĕ. Tbh. of ಊಹ. (ಊಹ, ಊಹೆ, ತರ್ಕ, etc. Nr.; ನೂನಂ, ತರ್ಕ Nr.; Bh. 3, 7, 10; My.).

ಹೂಳ್ hûḷ. = ಪೂಳ್, etc. To bury, etc. P. p. ಹೂಳ್ದು (Bp. 29, 30; 55, 28).

ಹೂಳಿ hûḷu. = ಉಳು, ಹೂಡ್, etc. To cover; to bury (C.). **2,** to sink into, as a foot, etc. into mud (My.). **3,** to be filled up, as a channel (My.). P. p. ಹೂಡಿ (Bp. 32, 20), ಹೂತು (My.). ಜನ್ದನದ ಗಿಡವು ಹಬ್ಬಿದಾದ ಬಬಿಳಿ ಅದನ್ನು ಕಡಿದು, ಕೊರಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ನೆಲದೊಳಗೆ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ (B. 3, 79). ಜೀಪ ಹೂಡಿ ಸುಡುವ ಸ್ಥಲ (ಶ್ಮಶಾನ, ಪಿತೃವನ Si. 297). ಕೊರಳ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹೂಡಿ, ಮುಗಿಲ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹಾಲು! ಅನ್ದನ್ತೆ (Prv.). **4,** to be filled into. ಕೂದಿದುರ್ಜನರಾದರವರಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆನ್ನದಲೆ ಪೂರದಿ ಹೂಡಿ ತುಮ್ಬುರುತಿಹುದು ಸರ್ವಾಂಗದಲಿ ವಿಷ (Jds. 42, 72). — ಹೂಡಿಡು. -ಇಡು. To bury (Bp. 38, 1; My.).

ಹೃಚ್ಛಯ hṛid-śaya. Lying or abiding in the heart; *love, Kâma.*

ಹೃಚ್ಛಯ್ಯ hṛid-śayya. Abiding in the heart (Bp. 36, 4).

ಹೃಚ್ಛಲ್ಯ hṛid-śalya. Heart-spear: heart-piercing (Bp. 5, 2).

ಹೃಚ್ಛೂಲ hṛid-śûla. Heart-pang, any acute internal pain, pain in the chest. (J. 18, 57).

ಹೃಚ್ಛೋಕ hṛid-śôka. Heart-ache. (My.).

ಹೃಜ್ಜನನ hṛid-janana. Kâma (Mr. 22).

ಹೃಣೀಯೆ hṛiṇîyĕ. = ಹ್ರಣೀಯೆ. *Censure, reproach;* shame bashfulness.

ಹೃತ hṛita. Taken; taken away, seized; captivated; accepted;—that which is taken; a portion, share. See ಆ-, ಪರಿ-.

ಹೃತಿ hṛiti. Taking; taking away, seizure, robbing, robbery; destruction. See ಅವ-, ಆ-.

ಹೃತ್ಕಮಲ hṛid-kamala. A lotus-like heart; the heart looked upon as a lotus (Grj. 3, 16. 33; Bp. 33, 6).

ಹೃತ್ಕಮ್ಪ hṛid-kampa. Heart-throb, tremor of the heart; anxiety, etc. (ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಹೃತ್ಕುಮುದ hṛid-kumuda. = ಹೃತ್ಕಮಲ. (J. 1, 1).

ಹೃತ್ತಾಪ hṛid-tâpa. Mental distress (My.).

ಹೃತ್ತು hṛittu. Tbh. of ಹೃದ್ (R.; G.).

ಹೃತ್ಪಯೋಜ hṛid-payôja. = ಹೃತ್ಕಮಲ. (Nn. 1).

ಹೃತ್ಪ್ರಮೋದ hṛid-pramôda. Mental delight (Čpr. 10, 61).

ಹೃತ್ಸಮುದ್ಭೂತ hṛid-samudbhûta. Heart-born: Kâma (Čpr. 5, 121).

ಹೃದ್ hṛid. (ಹೃತ್). *The heart; the mind,* the soul, the faculty or seat of thought and feeling;—the interior or the body, breast, chest, bosom.

ಹೃದ hṛida. Tbh. of ಹೃದ್ (R.; G.).

ಹೃದಯ hṛidaya. = ಹೆದೆಯ. *The heart; the mind,* the soul, the faculty or seat of thought and feeling; the interior of the body, breast, chest, bosom; *the interior or centre* or essence of anything; true knowledge; science.

ಹೃದಯಂಗಮ hṛidaya-n̄-gama. Going to the heart, heart-stirring, thrilling, *affecting, touching, moving, dear, beloved; an apposite or appropriate speech* (ಮನಕ್ಕೆ ಬಹ ಮಾತು Nr.). See ಮನಮ್ಮುಗು; KÂvy. IV, 2, 59.

ಹೃದಯಭೇದಕ hṛidaya-bhêdaka. Heart-piercing, heart-rending (B. 4, 20).

ಹೃದಯವಲ್ಲಭ hṛidaya-vallabha. A dearly beloved husband or gallant (Bp. 42, 35).

ಹೃದಯಶೂನ್ಯ hṛidaya-śûnya. A heartless, unfeeling man. See Sp. s. ಹದುಳ.

ಹೃದಯಶೂಲ hṛidaya-śûla. = ಹೃತ್ಶೂಲ. (My.).

ಹೃದಯಸ್ಥಾನ hṛidaya-sthâna. *The breast, the chest.*

ಹೃದಯಾನಿಲ hṛidaya-anila. The vital air of the interior (ಪ್ರಾಣ Mr. 51).

ಹೃದಯಾಲು hṛidaya-âlu. *Good hearted, affectionate, kind.*

ಹೃದಯೇಶ hṛidaya-îśa. Heart-lord, a husband; Vishṇu;—ಹೃದಯೇಶಂ, N. of a metrical foot (Čh.).

ಹೃದ್ಗತ hṛid-gata. Gone to the heart; seated in the heart; come to mind; conceived, designed; believed, cherished, feelingly remembered. (My.).

ಹೃದ್ಭವ hṛid-bhava. Kâma (Abh. P. 9, 82).

ಹೃದ್ಯ hṛidya. Proceeding from or produced in the heart, hearty, cordial; *dear to the heart, beloved, cherished, desired;* affectionate, kind; *pleasant, agreeable, charming;* savory.

ಹೃದ್ಯವಿದ್ಯ hṛidya-vidya. A man of pleasant knowledge. ಸಿರಿಯೊಲ್ವಳಿ ಹೃದ್ಯವಿದ್ಯರಂ (Śmd. 109).

ಹೃದ್ಯಾರ್ಥ hṛidya-artha. *To the point, pertinent, congenial.*

ಹೃದ್ರೋಗ hṛid-rôga. Heart-disease, heart-ache, heart-burn; sorrow, grief, anguish. (My.).

ಹೃದ್ವಲ್ಲಭ hṛid-vallabha. A husband (Čpr. 8, 7).

ಹೃದ್ವ್ಯೇಗ hṛid-vêga. Mental activity, mental effort (Čpr. 3, after 66).

ಹೃಲ್ಲೇಖ hṛid-lêkha. Heart impression: knowledge, reasoning. 2, heart-scratch: *heart-ache, heart-sorrow,* etc. (ವಿರಹ Hlâ.).

ಹೃಷಿತ hṛishita. = ಹೃಷ್ಟ. (Sk.; G.).

ಹೃಷೀಕ hṛishîka. *Any organ of sense.*

ಹೃಷೀಕಸಂಚಯ hṛishîka-sañčaya. The organs of sense collectively (Śâv. 2, 90).

ಹೃಷೀಕೇಶ hṛishîka-îśa. *Vishṇu or Krishṇa.*

ಹೃಷ್ಟ hṛishṭa. = ಹೆಟ್ಟಿ. Having the hair of the body bristling or thrilling (with delight or rapture), *enraptured, delighted, rejoiced, pleased, glad, joyous.*

ಹೃಷ್ಟತೆ hṛishṭatê. Delight, pleasure (J. 5, 72).

ಹೃಷ್ಟಮಾನಸ hṛishṭa-mânasa. *Rejoiced in mind, glad in heart, happy.*

ಹೆಕ್ hĕk. = ಹಿಕ್, etc., ಹೆಗ್2, ಹೆತ್. The state of being behind, etc. — ಹಕ್ಕತ್ತು. The back or nape of the neck (My.).

ಹೆಕ್ಕಳ hĕkkaḷa. The state of being or becoming large or of increasing (see ಪೆರ 1, etc.): flood-tide (of the sea, Râm. 1, 15, 43); excessive abundance; excellence (of power, Râm. 4, 3, 1; of a shower of flowers, 5, 9, 6; of swords, Bh. 3, 18, 35); inflation, conceit, pride (Bh. 8, 24, 50; J. 16, 31). *Cf.* ಹೆಗ್ಗಳ, etc. — ಹೆಕ್ಕಳವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To employ a superabundance (of words, Grj. 1, 28).

ಹೆಕ್ಕಳಿಸು hĕkkaḷisu. = ಪೆಕ್ಕಳಿಸು. To grow inflated, to act overbearingly, etc. (Bh. 4, 2, 56; Râm. 4, 6, 4; 6, 44, 31; J. 5, 29; 31, 27).

ಹೆಕ್ಕು hĕkku. 1. = ಪಿಕ್ಕು, etc. To comb (My.).

ಹೆಕ್ಕು hĕkku. 2. To pick up, to take up one by one (My.; M. ಹೆಜುಳ್ಕು; Tu. ಪೆಜ, ಪೆಜ್ಪು; see ಹಕ್ಕಲು 1; Prv. s. ಮಾಣಿಕ್ಯ); to pick off (Bh. 3, 21, 22).

ಹೆಗ್ hĕg. 1. = ಪೆಗ್, etc. Largeness, etc. — ಹೆಗ್ಗಜುಗ. A large gajjuga (My.). 2, ಪಾಟಲಿ, ಅಮೋಘಿ, ಕಾಚಸ್ಥಾಲಿ, etc. (Si. 135). — ಹೆಗ್ಗಟ್ಟಿವತ್ತಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿವತ್ತಿಗೆ. A large hatchet of female demons (ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ Śmd. II; Kk. 77). — ಹೆಗ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A strong band or knot (C.; B. 4, 122). — ಹೆಗ್ಗಡಜ. -ಕಡಜ. A big wasp (My.). ಆಲಿ, ದ್ರುಣ, ವೃಶ್ಚಿಕ ಎನ್ನೊಡೆ ಜೇಯಿ; ಹೆಗ್ಗಡಜನೆನ್ನುವ ನುಸುಳೋಢೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು (Nr.). — ಹೆಗ್ಗಡತಿ. -ಕಡತಿ. The wife of a headman or gavuḍa; a mistress (My.). ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಆದರೆ ಗಣ್ಣಿ ಮೂಬಿನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ. -ಕಡಿತಿ. = ಹೆಗ್ಗಡತಿ. (My.; see Prv. s. ಗವುಡ). — ಹೆಗ್ಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪೆಗ್ಗಡೆ, etc. A headman, a chief, a master (Bp. 9, 48; My.). 2, an epithet of the blanket-weavers and shepherds of the Kuruba caste (My.). — ಹೆಗ್ಗಣ. = ಪೆಗ್ಗಣ. A bandicoot (ಉನ್ದೂರ, ಖನಕ Hlâ.; ಜೀರ್ಘದೇಹಿ, ಮೂಷಿಕೆ Si. 170; Abhâ. 2, 72; C.). ಎಲ್ಲರ ಬಾಬಿಕ್ಕಿ ನೀರನೆಱೆದಾರುಂ ಕಾಣದೇ ಭಕ್ಷಪಾ ಗಣಿಕಂ ಹೆಗ್ಗಣಿಕಂ ಸಮುಂ (Sś. 94). ಹೆಗ್ಗಣ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನೆಲಾ ಕೊಱೆಯೋದು ಬಿದದು. — ಆರಮನೇ ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಗುದ್ದಾಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು, ಕೂಡಿದವಳಿಗೆ ಕೋಡಗ ಮುದ್ದು (Prvs.). — ಹೆಗ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Great darkness (My.; ಸನ್ಮತಸ Si. 76). — ಹೆಗ್ಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A great thief; a great idler. — ಹೆಗ್ಗಳ್ಳಎತ್ತು. A very lazy bullock. ಹೆಗ್ಗಳ್ಳಎತ್ತಿಗೆ ಹರಿ! ಎನ್ದದ್ದು ಬನ್ದೇ ಸೊನ್ನೆ (Prv.). — ಹೆಗ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A large or thick forest (My.; ಮಹಾರಣ್ಯ, ಅರಣ್ಯಾನಿ Si. 118; ಕಾನ್ತಾರ 450). — ಹೆಗ್ಗಾಣ. A large oil-mill of stone worked by two oxen (My.). — ಹೆಗ್ಗಾಣಿಗ. A class of oil-men who work the heggâṇa (My.). — ಹೆಗ್ಗಾಲ. -ಕಾಲು. The king-crow (? ವ್ಯಾಘ್ರಾಟಿ, ಭರದ್ವಾಜ Hlâ.; ಭರದ್ವಾಜ Mr. 170; see ವಲಿಯ). — ಹೆಗ್ಗಾವಲಿ. -ಕಾವಲಿ. A large plate or pan for baking or frying (Bp. 45, 28). — ಹೆಗ್ಗಾಳಿ. -ಕಾಳಿ. A large metal horn (Č. Bp. 5, 7; Bh. 6, 2, 4; see ಬೊಗ್ಗು-). — ಹೆಗ್ಗಿಡ. A large, tall tree. ಕಾಡೆಲ್ಲ ಕಸುಗಾಯಿ, ನಾಡೆಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಿಡವು, ಆಡಿದ ಮಾತು ಸಿಜವಿಲ್ಲ; ಮಲನಾಡ ಕಾದು ಸಾಕು! (Sp.). — ಹೆಗ್ಗಿರಿ. A large mountain (Râm. 6, 45, 61). — ಹೆಗ್ಗುಣ್ಟಿ. -ಕುಣ್ಟಿ. A large bullock-hoe used in weeding and stirring crops in the field (My.). — ಹೆಗ್ಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. A large pumpkin (Si. 161). — ಹೆಗ್ಗುರುಟೆ. -ಕುರುಟಿಕೆ. = ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಗೆ. (ಮೂರ್ವೆ, etc. Si. 142). — ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಗೆ. -ಕುರುಟಿಗೆ. The bow-string hemp, Sanseviera roxburghiana Schult. (ಮೂರ್ವೆ, ದೇವಿ, ಮಧುರಸೆ, ಪೋರಟಿ, ತೇಜಸಿ, ನ್ರುವೆ, ಮಧುಳಿಕೆ, ಮಧುಶ್ರೇಣಿ, ಧನುಶ್ರೇಣಿ, ಗೋಕರ್ಣಿ, ಪೀಲುಪರ್ಣಿ Nr.). — ಹೆಗ್ಗುಜುತು. = ಹೆಗ್ಗುತ್ತು. (My.). — ಹೆಗ್ಗುತ್ತು. A prominent sign or mark (My.; Si. 113). — ಹೆಗ್ಗುಲೈ. A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini Willd. and another sort (ವೃಹತಿ, ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕ Nr.; ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ನ್ಪೃತಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ, ವೃಹತಿ, ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ, etc. Si. 144). ಹೆಗ್ಗುಳದ ಹಣ್ಣು (ವಾಹರತ Nr.). — ಹೆಗ್ಗೂಗಟಿ. -ಕೂಗಟಿ. (ಮಣ್ಡೂಕವರ್ಣಿ, ಪತ್ರೋರ್ಣಿ, etc. Si. 135). — ಹೆಗ್ಗೂಳಿ. A large bull (Bp. 32, 24). — ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲ್. -ಕೆಚ್ಚಲ್. A large udder. ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲಾವು (ಪೀನೋಧ್ನಿ, ಪೀವರಸ್ತನಿ Hlâ.). ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲ ಆಳಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ, etc. Si. 322). — ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A large, or the main, branch of a tree (Bh. 3, 1, 30). ಮರದ ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು (ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ, ಶಾಲೆ Hlâ.; Mr. 105). ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬಾದರೂ ನುಗ್ಗೇ ಮರದ್ದಾಗದು (Prv.). — ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬೆ. -ಕೊಮ್ಬೆ. = ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು. (My.). — ಹೆಗ್ಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. A large fire-brand (Râm. 5, 8, 54). — ಹೆಗ್ಗೋರಟೆ. Globe amaranth, Gomphrena globosa Lin. (ಅಮ್ಲಾನ, ಮಹಾನಹೆ Nr.). — ಹೆಗ್ಗೋರಟ್ಟೆ. (ಕುರವಕ Si. 139).

ಹೆಗ್ hĕg. 2. = ಹೆಕ್, etc. — ಹೆಗ್ಗತ್ತು. -ಕತ್ತು. The back or nape of the neck (ಅವಟು, ಘಾಟಿ, ಕೃಕಾಟಿಕೆ Si. 213; ವಹ 319).

ಹೆಗಲ್ hĕgal. = ಪೆಗಲ್, etc. The shoulder (Bp. 44, 7. 13; 47, 41; 50, 1. 13; Tu. ಪುಗೆಲ್, ಪುಗ್ಗೆಲ್); the shoulder or neck of an ox (ಸ್ಕನ್ಧದೇಶ, ವಹ Hlâ.); the withers of an elephant (ಸ್ಕನ್ಧ, ಆಸನ Hlâ.). ಗಜದ ಹೆಗಲ್ (ಸ್ಕನ್ಧ, ಆಸನ Mr. 154). — ಹೆಗಲ ಎಟ್ಟಣ್ಣ. N. (Bp. 56, 41). — ಹೆಗಲ್ಕೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To join the neck (of an ox) to, to yoke (an ox, Bp. 56, 6).

ಹೆಗಲು hĕgalu. = ಹೆಗಲ್, etc. (ಸ್ಕನ್ಧ, ಭುಜಶಿರಸ್, ಅಂಸ Si. 209; Râm. 3, 6, 5; C.; B. 3, 127). ಜೀವಧನವಿನ ಹೆಗಲು (ಸ್ಕನ್ಧಪ್ರದೇಶ, ವಹ Nr.). ಹೆಗಲಿಂಗೆ (Bp. 57, 33). — ಹೆಗಲಾಗು. -ಆಗು. The neck of oxen to swell (My.). — ಹೆಗಲುಬಡಿಕ. A shoulder-beater: a ruthless man (Râm. 4, 3, 3).

ಹೆಗ್ಗಣ heggaṇa. See s. ಹೆಗ್ 1.

ಹೆಗ್ಗಳ hĕggaḷa. = ಎಗ್ಗಳ, etc. (*cf.* ಹೆಕ್ಕಳ). ಹೆಗ್ಗಳದ ಛಾಗ್ಯವ ಗಬ್ಬಿಗೇಲಿ ಹೋಗುವಾಗ (Dp. 38, 2).

ಹೆಗ್ಗು hĕggu. = ಎಗ್ಗು 2, etc. (My.).

ಹೆಂ hĕṅ. = ಪೆಂ (ಪೆಙ್), etc. A female; a woman. — ಹೆಂಗಳ್. Women (J. 3, 11; 30, 4. 5). — ಹೆಂಗಳು. = ಹೆಂಗಳ್. (Si. 109. 208. 410. 418. 422). — ಹೆಂಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳು. A robber of females (Rām. 6, 47, 22). — ಹೆಂಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪೆಂಗೂಸು, etc. A woman (ಛಾಮಿನಿ, ಅಂಗನೆ, ಸ್ತ್ರೀ, etc. Mr. 301, o. r. ಹೆಂಗುಸು; Bp. 20, 20). — ಹೆಂಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Murder of women (J. 16, 15).

ಹೆಂಗಸು hĕṅgasu. (abbreviation of ಹೆಂಗೂಸು). A female; a woman (ಛಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ Si. 488; ವನಿತೆ 426; C.). ತಮ್ಮಾ, ಆ ಹೆಂಗಸು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಣು ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಆದಿವ ಹೆಂಗನಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಣನಸನ್ನೂ ನವ್ವು ಬಾರದು. — ಗಣ್ಣಿನಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟನು, ಹೆಂಗಸು ತಿರಿಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prvs.). **2**, a wife (in certain clear cases, C.). ಎದ್ದೇಳಲಿತ ಹೆಂಗಸು ತನ್ನ ಗಣ್ಣಿನಸನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸುವಳು (B. 3, 32). ಈಟಲ್ಲದವನಿಗೆ ಎಂಟಹದ ಹೆಂಗಸು (Prv.). Plural ಹೆಂಗಸರು (C.; B. 4, 165; 5, 140. 283). ಹೆಂಗಸರ ತಳ್ಳಿ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬಳ್ಳಿ. — ಹೆಂಗಸರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತು ನಿಲ್ಲದು, ಗಣ್ಣಿಸರ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೂಸು ನಿಲ್ಲದು. — ಹೆಂಗಸರ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಣಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ (Prvs.).

ಹೆಂಗುಸು hĕṅgusu. (abbreviation of ಹೆಂಗೂಸು). = ಹೆಂಗಸು. (Bp. 24, 64; J. 7, 59; Bh. 4, 4, 88; see Mr. s. ಹೆಂಗೂಸು).

ಹೆಂಗೆ hĕṅgĕ. 1. = ಹಸೆ 1, etc. Manner, mode. See ಎಹೆಂಗೆ.

ಹೆಂಗೆ hĕṅgĕ. 2. = ಎಹಸೆ, etc. How? (Bp. 9, 25; 31, 8; 36, 13; My.). ಹೆಂಗೆ ಆಹುದು, ಪಾಗೆ ಎಮ್ಬುರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ವಂ ಯಥಾಯಥ್ಥಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಹೆಚ್ಚಟಿ hĕccaṭi. = ಎಚ್ಚಟಿ, etc. (My.).

ಹೆಚ್ಚಟಿಕೆ hĕccaṭikĕ. = ಎಚ್ಚಟಿಕೆ. (Dp. 91, 1 seq.; My.; Tč.).

ಹೆಚ್ಚಟಿ hĕccaṭu. = ಹೆಚ್ಚಟಿ, etc. (My.).

ಹೆಚ್ಚಲ hĕccala. Elation: pride, conceit (My.).

ಹೆಚ್ಚಲಿಸು hĕccalisu. To become elated: to begin to rejoice (J. 26, 19).

ಹೆಚ್ಚಿಕೆ hĕccikĕ. = ಹೆಚ್ಚಿಕೆ 1. (G. 580).

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ hĕccigĕ. 1. = ಪೆರ್ಚಿಗೆ 1, etc. Increase, growth, moreness, advancement, etc. ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ (ಪರರಿಂಗೆ) ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಪದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ Nr.). **2**, greatly, to a great extent, much, more (C.; B. 2, 1; 3, 40; 4, 1. 16. 180; 5, 223. 283). **3**, extra, beyond what is expected, appointed or due (C.; B. 3, 15). ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ್ಯೂ ಸಾಕಾಗದೆ, ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೋಡ ಬೇಕೆನ್ನುವ, ಆಪೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಒಡಿವೆ (ಆನೇಡನಕ G.).

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ hĕccigĕ. 2. A small flat square basket of bamboo (My.).

ಹೆಚ್ಚಿನತನ hĕccinatana. Increase, etc. (ಸಮುಚ್ಚಯ G.).

ಹೆಚ್ಚಿಸು hĕccisu. = ಪೆಚ್ಚಿಸು, etc. To cause to increase or grow, to augment, to multiply, etc. (Bh. 1, 8, 18; C.). ಕತ್ತುವನಾಕ್ಕಮಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ ಎನ್ನುವ, ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳಂ ಹಾರುತೆ ದುರ್ಗಾದಿಗಳಂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಜಿಗೀಷುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು (ಅಸನ Nr.). ಹೆಚ್ಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಗುಣಿತ, ಆಹತ, ಗುಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 377).

ಹೆಚ್ಚು hĕccu. 1. = ಎಚ್ಚು 3, ಪೆಚ್ಚು 1, ಪೆರ್ಚು 1 q. v. To increase (v. i.), etc. (Bp. 22, 33; 23, 4; 24, 46; 30, 7; 32, 44; 40, 41. 76; Bh. 1, 10, 32; 3, 13, 34; C.). ಹೆಚ್ಚಲು ಪಟ್ಟದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರೌಢ Nr.). ತಿಮಿಂಗಿಲವೆಮ್ಬಿ ಮಾನು ತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕಿ ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವದು (Si. 88); ಕತ್ತುವಿಗಿನ್ತಲೂ ತಾನು ಹೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ (ವೃದ್ಧಿ 268); ಆಳತೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳು (ಸಿದಿಗ್ದ, ಉಪಚಿತ 377); ಹೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ (ಕಾಜೈ, ಉತ್ಕರ್ಷ 416). — ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು. (*i. e.* ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೆಚ್ಚುವ). (B. 5, 301; My.).

ಹೆಚ್ಚು hĕccu. 2. = ಎಚ್ಚು 4, ಪೆಚ್ಚು 2, ಪೆರ್ಚು 2 q. v. Increase, etc., etc.; more, excessive, etc. (Bp. 28, 47; 40, 4; C.). ಹೆಚ್ಚು ನೀರೆರೆದಿದು (Prll. 3, 26). ಪಿತ್ಥವಾನಕ್ಕನ್ತಲೂ ದೇವಮಾನ ಸನ್ನೆರಡಱಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು (Si. 44); ಮೀರಿದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (ಅತಿವಾದ, etc. 57); ಹತ್ತಱನ್ನ ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ದಶಕಸ್ಥಾನಗಳ ಲೆಕ್ಕಗಳು (ದಶಗುಣೋತ್ತರಂ 327); ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾದವನು ಎನ್ವ ಚಿತ್ತಾನ್ನತ್ಯ (ಮಾನ, etc. 68); ಗುಣದಿನ್ದಂಲೂ ರೂಪದಿನ್ದಂಲೂ ಜಾತಿಯಿನ್ದಂಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದವಳು (ವರಾರೋಹೆ, ಉತ್ತಮೆ, etc. 182); ಹೆಚ್ಚಾದ ಬಲ (ಎಕ್ಕ್ರಮ, ಆತಿಶಕ್ತಿತೆ 293); ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನ (ಅಭಿ, ಅಭಿಕಫಲ 324); ಹೆಚ್ಚಾದದು (ಪ್ರಭೂತ, ಪ್ರಚುರ, ಬಹುಲ, ಸ್ಫಿರ, etc. 370); ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವಿಕೆ (ಉತ್ಕರ್ಷ, ಆತಿಶಯ 390). ನೀರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹರಿಯುವದು (G. 97). ನುಚ್ಚಾದರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ್ತ, ಛಾವಿಸ ಬೇಕು. — ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು. — ಬಣ್ಣರಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೆ ಹೆಚ್ಚು, ನಣ್ಣರಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಹೆಚ್ಚು. — ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ಸ್ಮಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಷ್ಣ ಹೆಚ್ಚು (Prvs.). — ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. Increase and decrease; difference; inequality; variation; more or less, about (My.). ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಬಾರದನ್ತೆ ಸರಿ ನೋಡುತ್ತ ಇರುವ ಜುಪ್ತಿಕ್ಕು (ಸದಸ್ಯ, ಎಧಿದರ್ತಿ Si. 237). — ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ. = ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. (C.; ವೈಷಮ್ಯ G.). ಬಂಗಾರಕ್ಕೂ ಹಿತ್ತಾಳೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಏನು? (B. 1, 19). ನಡತೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಂಸಾರ ದೊಳಗಿನ ಹಲವು ತರದ ತಾಪವು ನಿವಾರಣವಾಗಿ, ಸುಖವಾಗುವದು (B. 4, 190). — ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ದು. = ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. (Bp. 4, 45; 6, 1; 40, 61; 54, 11; Bh. 1, 8, 31). ಯಾಗವಿಧಾನದ ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ದುಗಳ ನೋಡುವವರು ಸದಸ್ಯರೆನಿಸುಗು (Nr.). See Mr. s. ಹುಲ್ಲು. — ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಿಮಣಿ. = ಹರಳುಗುಣಿಮಣಿ. (My.). — ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಿಸು. To multiply (My.). — ಹೆಚ್ಚು ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To increase (v. t., ವರ್ಧಸು, ಹೆಚ್ಚಿಸು G.; B. 5, 97. 98. 166). — ಹೆಚ್ಚು ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To increase (v. i., B. 5, 98). — ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿ. To know more (My.). 2, to estimate higher (B. 4, 199). — ಹೆಚ್ಚು ಪಾರುಪತ್ಯ. Unwarrantable, improper superintendence (My.). — ಹೆಚ್ಚು ಮಗ್ಗಿ. The multiplication-table that begins with 11×11 (My.; *cf.* ಸರಮಗ್ಗಿ). — ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡು. To increase (v. t., C.; B. 3, 124). — ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು. rep. (B. 5, 117). — ಹೆಚ್ಚು ಬಿ. -ಉ. To remain (B. 5, 85). — ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು. -ಎಚ್ಚು. rep. ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚಿಗೆ, excessively (B. 2, 16).

ಹೆಚ್ಚು hĕccu. 3. = ಹೆಚ್ಚು 3, etc. To cut up small, to mince, as vegetables, the kernel of the cocoanut, sugar-cane, etc. (C.; B. 1, 8; 2, 5. 42; 4, 177); to cut into small pieces, as a body (J. 26, 67). ಹೆಚ್ಚಿದ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ನುಚ್ಚಿನ ಅನ್ನವೇ? (Prv.).

ಹೆಚ್ಚುಗಾವಿಕೆ *hĕccu-gāvike.* Exaltation. ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚುಗಾವಿಕೆಯ ಮಾತು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (My.).

ಹೆಚ್ಚುಗೆ *hĕccugĕ.* = ಪೆಚ್ಚುಸೆ 1, etc. Increase, growth, augmentation, swelling, etc. (ವಿತಾನ, ಪೆರ್ಚುಗೆ Nn. 115; ಕುಕೂಲ, ಉತ್ಕ್ಲುಪ್ಟ 141; ಆತಿ, ಪ್ರಕರ್ಷ Si. 467; Bh. 1, 8, 48). ಐಶ್ವರ್ಯದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ (ಸಮ್ಪದ್ವಿಶೇಷ Nn. 84); ಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ (ಜ್ಞಾನೋತ್ಕರ್ಷಪ್ರತಿ 141).

ಹೆಚ್ಚುಲಿ *hĕcculi.* — ಹೆಚ್ಚುಲಿಹುಲ್ಲು. A grass often cultivated for its grain, Eleusine stricta Roxb. (St. & Pl.).

ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ *hĕccuvikĕ.* Increasing, etc. (ಸಮೃದ್ಧಿ G.; ಸ್ಫಾತಿ, ವೃದ್ಧಿ Si. 389).

ಹೆಚ್ಚೆ *hĕccĕ.* 1. = ಹಚ್ಚೆ 1, etc. Tattoo (My.).

ಹೆಚ್ಚೆ *hĕccĕ.* 2. = ಹಚ್ಚೆ 2. A bamboo-split (My.).

ಹೆಜ್ *hĕj.* = ಹೆಗ್ 1, etc. Largeness, etc. — ಹೆಜ್ಜಾಜಿ. Arabian jasmine, Jasminum sambac Ait. (ಸಪ್ತಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ Si. 139). — ಹೆಜ್ಜಾಲಿ. A large babool tree. ಬಾಡಿಯ ಗಿಡದಡಿಯಲಿ ಹೆಜ್ಜಾಲಿಯ ಮರ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯಲು ಮತ್ತಂ ಕೂದಿರು ಹೆಚ್ಚಿದ ಶಾವಿಲಿ ಬಾಡುವನವ್ ಆಳಾಗ ಬಹುದೆ? (Subhâshita kandapadya). — ಹೆಜ್ಜಾವೆ. N. of a plant (ವೆಜಿನಿ Mr. 110, o. r. ಹೆಜ್ಜಾತಿ). — ಹೆಜ್ಜಗಣಿ. A large leech (My.; ದುರ್ನಾಮ, ದೀರ್ಘಕೋತಿಕೆ Si. 90). — ಹೆಜ್ಜೇನು. Superior honey deposited in large combs (My.). ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗಮದು ಹೆಜ್ಜೇನು ಸವಿದನ್ತೆ (Sp.).

ಹೆಜ್ಜೆ *hĕjjĕ.* = ಪಜ್ಜೆ, etc. A foot-step: a print, the mark of a foot, track (Bh. 1, 5, 5; 3, 13, 15; C.; B. 3, 44). 2, the foot (ಪದ, ಅಂಘ್ರಿ Si. 431; C.; B. 3, 108; 5, 238. 258). — ಹೆಜ್ಜೆಯಳತೆ. -ಅಳತೆ. The measure of a foot (My.). — ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆ. rep. (J. 30, 23).

ಹೆಂಚು *hĕñcu.* = ಹಂಚು 4, etc. A tile; etc. (My.; Si. 111; Tĕ. ಪೆಂಕು, ಪೆಂಕು, a potsherd). — ಹೆಂಚಿನ ಮನೆ. A house with a tiled roof (My.). — ಹೆಂಚುಹೊರು. A potsherd (ಕರ್ಪರಿ Si. 451). — ಹೆಂಚುಹೊದಿಕೆ. A tiled roof (Si. 111).

ಹೆಟ್ಟ *hĕtta.* 1. Dregs of castor-oil (ಏರಣ್ಡಕಿಟ್ಟ Śm. 89). *Cf.* ವೆಜ್ 2.

ಹೆಟ್ಟ *hĕtta.* 2. (ಹೂಟ Śm. 89).

ಹೆಟ್ಟ *hĕtta.* 3. = ಪೆಟ್ಟ, etc. A lump of earth, a clod (ಲೋಷ್ಟ Śm. 89).

ಹೆಟ್ಟ *hĕtta.* 4. = ಎಟ್ಟ, etc. A bush-harrow (My.).

ಹೆಟ್ಟ *hĕtta.* Tbh. of ಹೃಷ್ಟ (Śmd. 353).

ಹೆಟ್ಟಿಗೆ *hĕttigĕ.* A stout beam (My.). ಬಟ್ಟತಲೆಯವ ನಾದರೆ ಹೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೊತ್ತಾನೇ?— ಮಟ್ಟಿ ನೋಡ ಬೇಕಾದರೆ ಹೆಟ್ಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಅದೀತೇ? (Prvs.).

ಹೆಟ್ಟಿಗೆ *hĕttigĕ.* = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc. A dove-cot (ಕಪೋತ, ಎಟಿಂಕ Mr. 200).

ಹೆಟ್ಟು *hĕttu.* 1. = ಪೆಟ್ಟು 1. To beat, to give a blow, as with the hand, a staff, a hammer, etc. (My.). ಬಿಟ್ಟರದು ಹಾಯುವದು, ಗಿಡಗ ತಾನಲ್ಲ; ಏಟ್ಟರಿಗೆ ಹೆಟ್ಟುವದು, ಪೆರಂ ತನಗಿಲ್ಲ (an arrow, Bĕḍaguḍaupadi). 2, to push or put into, to insert (as a stone, etc. to shut a hole, etc.); to put (My.). ಅಟ್ಟ ಪಾಯಸದಲ್ಲಿ ಕೆರಾ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಆಗುಳು ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ತೀರದವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಡುಬು ಹೆಟ್ಟಿದ.— ಉಮ್ಮುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ ಕರೆ, ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹಿಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬಾವನ ಕರೆ!— ಮುಳ್ಳು ತೆಗದು, ಕೊಳ್ಳಿ ಹಿಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). 3, to push the penis into the vagina (My.). — ಹೆಟ್ಟಾಟಿ. -ಆಟ. Mutual striking or pushing or wrangling. ಬಣ್ಣಿ ಬಣ್ಣಾಟಿ, ಹೇಡಿ ಹೆಟ್ಟಾಟಿ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮ ಸುಖ.— ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಸಂಗಡ ಹೆಟ್ಟಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prvs.).

ಹೆಟ್ಟು *hĕttu.* 2. = ಪೆಟ್ಟು 2, etc. A stroke, a blow (My.).

ಹೆಟ್ಟುಗೆ *hĕttugĕ.* A female friend (ಗೆಳತಿ, ಸಖಿ ಕೆಟ. I, 15; Kk. 29; Śm. 74); an affectionate or beloved woman, a wife (ಕಾಮಿನಿ ಕೆಟ. II, 78; ವನಿತೆ Śs.; Bp. 11, 33; Śâstrasâra in W. v. 1565).

ಹೆಟ್ಟಿ *hĕttĕ.* = ಪೆಟ್ಟಿ, etc. A lump of earth, a clod (ಲೋಷ್ಟಕ, ಲೋಷ್ಟ Hlâ.).

ಹೆಡ *hĕḍa.* = ಪೆಡ, etc., ಹೆಜಿ 1. The state of being behind, etc. — ಹೆಡಕಟ್ಟು. Hind-binding. — ಹೆಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟು. To restrain by binding the arms to the back, to pinion (My.). — ಹೆಡಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. Hind-point. — ಹೆಡಗುಡಿ ಕಟ್ಟು. To pinion (Râm. 6, 44, 11). — ಹೆಡತಲೆ. = ಪೆಡದಲೆ. The back of the head (Bp. 46, 13; Râm. 5, 8, 58; Dp. 4; C.). ಹೆಡತಲೆಯ ಕೂದಿ (ಅವಟು, ಘಾಟಿ, ಕೈಕಾಟಿಕೆ Nr.). ಹೆಡತಲೆಯೊಳಗಿರುವ ನರ (ಮನ್ಯೆ Si. 205). — ಹೆಡಮುರಿಕೆ. = ಹೆಡಮುರಿಗೆ. — ಹೆಡಮುರಿಕೆ ಏಗಿಸು. To cause to pinion (B. 4, 169). — ಹೆಡಮುರಿಗೆ. Turning round or twisting (the arms) to the back, pinioning (G. 577). — ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟು. To pinion (B. 3, 126).

ಹೆಡೆ *hĕḍa.* = ಹೆಡಗೆ, etc., ಹೆಡೆ 2. Tbh. of ಪಿಟ. A basket, a box. — ಹೆಡಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. = ಹೆಡಗೆಗೋಣೆ q. v., ಹೆಡೆಗೋಣ್ಟೆ.

ಹೆಡಕು *hĕḍaku.* The back or nape of the neck (ಘಾಟಿ, ಅವಟು, ಕೈಕಾಟಿಕೆ Hlâ.; ಕೈಕಾಟಿಕ Mr. 327; ಹೆಕ್ಕತ್ತು G.; Râm. 5, 1, 2; 6, 39, 6; B. 4, 211); the hind part of a fort (Râm. 4, 6, 20).

ಹೆಡಗೆ *hĕḍagĕ.* = ಪೆಡಗೆ, etc. A basket (ವಿಡಕ Mr. 208, o. rs. ಹೆಡಿಗೆ, ಹೆಡೆಗೆ; Bp. 23, 7; 49, 44; 56, 9; C.; B. 5, 135). — ಹೆಡಗೆಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. (Śmd. 386, o. rs. ಹೆಡಗೋಣ್ಟೆ, ಹೆಡೆಗೆ ಗೋಣ್ಟೆ). A basket-like fort (?).

ಹೆಡಸು *hĕḍasu.* (= ಪೆರಸು). Dandruff (S. Mhr.).

ಹೆಡೆ *hĕḍĕ.* 1. = ಎಡೆ 2, ಪೆಡೆ. The expanded hood of a cobra (ಸ್ಫಟಿ, ಫಣೆ Si. 78; Bp. 11, 12; 51, 59; 58, 48; Bh. 1, 20, 61; C.; B. 2, 8). ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ (ಫಣ, ಫಣೆ, ಫಟೆ Hlâ.; ಸ್ಫಟಿ Nr.).

ಹೆಡೆ *hĕḍĕ.* 2. = ಹೆಡ, etc. — ಹೆಡೆಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. (Kk. 99). = ಹೆಡಗೋಣ್ಟೆ, etc.

ಹೆಡೆಗೆ *hĕḍĕgĕ.* = ಹೆಡಗೆ, etc. (Bp. 56, 12; Bh. 1, 10, 25; My.).

ಹೆಡ್ಡ *hĕḍḍu-a.* 3. = ಎಡ್ಡ 2. A dull, stupid man, a fool (ಅಜ್ಞ, ಮೂಢ, ಯಥಾಜಾತ, ಮೂರ್ಖ, ವೈಢೇಯ, ಬಾಲಿಶ Nr.; ಗಾವಿಲ, ಗಾವ್ಲ, ಎಗ್ಗ Śs.; C.; B. 3, 51). ಸಿರಿ ಧರವು ಳ್ಳಾಗಲು ಮಜಿಯದವನೆ ಜಾಣ; ಕೊಡಿತೆಯಾಗಿ, ಯಾಕೊಡವೆನಗಿಲ್ಲೆನ್ದು ಅಡಸುವವ ಹೆಡ್ಡ (Sp.). ಹೆಡ್ಡನಾದರೂ ದೊಡ್ಡವನೇ ಲೇಸು.— ದಡ್ಡನಿಗೆ ಹೆಡ್ಡನೆನ್ದರೆ ಮತ್ತನಿಗೆ ಜಾಣಾ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಜಾಣನಿಗೆ ಮೂಡಿ ಕಡೆ, ಹೆಡ್ಡನಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ (Prvs.).— ಹೆಡ್ಡ ವಾಮೀದರ. N. (Bp. 56, 33).

ಹೆಡ್ಡತನ hĕḍḍatana. = ಎಡ್ಡತನ 2. Stupidity, foolishness (ಮೆದೆ ಕೆಂ. 99; My.). ಒಡ್ಡನ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಡ್ಡತನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಕ್ಕ.

ಹೆಡ್ಡತಿ hĕḍḍati. = ಎಡ್ಡಿ. A stupid, foolish woman (My.).

ಹೆಡ್ಡಯ್ಸು hĕḍḍayisu. To flout, to treat with contempt (Rām. 3, 3, 28; Mhr. ಹೇಣ್ಣಾಏಣೀಂ).

ಹೆಡ್ಡು hĕḍḍu. = ಎಡ್ಡು 2. Stupidity, foolishness (My.; see ಅತಿ-). — ಹೆಡ್ಡಾಟಿ. -ಆಟ. Stupid, foolish behaviour (My.). — ಹೆಡ್ಡಾಳು. -ಆಳು. A stupid, foolish person. ಹೆಡ್ಡಾಳಾದರೂ ಒಡ್ಡಾಳಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೆಡ್ಡಿ hĕḍḍi. = ಹೆಡ್ಡತಿ. (My.).

ಹೆಣ್ hĕṇ. = ಪೆಣ್, etc. A female; a woman (J. 2, 61). ಹೆಣ್ಣಾದೊಡಂ ಗಣ್ಣಾದೊಡಂ (Śmd. 148). ಹೆಣ್ಗಳ್ (Bh. 1, 8, 35). ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ (ಗೃಹಮಾತೆ Mr. 313); ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟವಂ (ವಧುತಾತ 313). — ಹೆಣ್ಣಂಜೆ. -ಅಂಜೆ. A female swan, a goose (ವರಲೆ, ವರಟೆ Hlā.; ವರಟೆ Si. 175). — ಹೆಣ್ಣಾನೆ. -ಆನೆ. A female elephant (ಬನೆ Śmd. 342; ಏಡಿ Ct. I, 102; ಪೆಣ್ದಸ್ತಿ, ಕರೇಣು Nn. 120; ಕರೇಣು Si. 420). — ಹೆಣ್ಣಾವೆ. -ಆವೆ. A female turtle (ಕೂರ್ಮಿ Nr.; ಕಮಠಿ, ದುಲಿ Nr.; ದುಲಿ Mr. 411). — ಹೆಣ್ಣೇವೆ. -ಏವೆ. = ಹೇಣ್ಣಾವೆ. (ದುಲಿ Hlā.). — ಹೆಣ್ಣೊಣ್ಟೆ. -ಒಣ್ಟೆ. A female camel (ಉಷ್ಟ್ರಕೆ, ಉಷ್ಟ್ರಿ Nn. 85).

ಹೆಣ hĕṇa. 1. = ಪೆಣ. A corpse; a carcass (ಪ್ರೇತ, ಪರೇತ, ಕುಣಪ, ಶವ Hlā.; ಕುಣಪ, ಶವ Nr., Si. 297; ಪ್ರೇತ, ಕುಣಪ Mr. 395; ಮೃತ, ಕುಣಪ Nn. 11; Bp. 21, 17; 32, 53; 46, 36. 60. 78; 54, 74; C.). ಪ್ರಾಣ ತೊಲಗಿದ ಹೆಣನು ಕುಚ್ಚಿ ಗಂಜಲು ಬಲುದೆ? (*i. e.* ಬಲ್ಲುದೆ? Dp. 87). ಹೆಣ ಸುಟ್ಟರೂ ರುಣ ಸುಡಲಿಲ್ಲ.— ಹೆಣ ಹೊದವವನಿಗೆ ರೋಮ ಬಾದಿಯೇ?— ಹೆಣದವರು ಹೆಣಕ್ಕೆ ಆತ್ತರೆ ಕೊರವ ದುಡ್ಡಿಗೆ ಆತ್ತ.—ದಣು ಪಟ್ಟವನು ಹೆಣವಾದರೂ ಹೊಲಸೇ?— ಸೊಣ ಕೂಡಿಸಿದ ಜೀನು ಮಣುವಾದರೆ ಹೆಣ ಹೊತ್ತವನಿಗೇನು?— ನೊಣ ಕೂತರೆ ವ್ರಣ ಹೊತ್ತು ಹೆಣ ಜೀವಿಸೀತೇ?— ಸಣಸುವವನಾದರೆ ಹೆಣ ಸೋದಿ ಹೆದಙ್ಯಾನೇ?— ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ ತಿರುಗಿ ಬನ್ದಿತೇ?— ರಾಯ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ, ನಾಯಿ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ.— ಹಣವೆನ್ದರೆ ಹೆಣ ಬಾಯ ಬಿಡುತ್ತದೆ.— ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಹೆಣಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ.— ಅಪ್ಪ ಇಲ್ಲದವನ ಹೆಣವ ಒಪ್ಪ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prvs.). — ಹೆಣ ದತ್ತ. -ಅತ್ತ (*i. e.* ಅನ್ನವ). A good-for-nothing man; a coward (My.). — ಹೆಣದಿನುಂಬಿ. -ತಿನುಂಬಿ. A corpse-eater, a demon (Bh. 10, 3, 11). — ಹೆಣದೆಡಿಹು. -ತೆಡಿಹು. An open space between corpses (Bh. 10, 3, 14). — ಹೆಣಮುಂಡ್ಗೆ. A good-for-nothing woman (My.). — ಹೆಣಮೋಜಿ. A lifeless, spiritless, stupid fellow (My.).

ಹೆಣ hĕṇa. 2. P. p. of ಹೆಣೆ 1. — ಹೆಣಕೊಳ್ಳು. To intertwine (v. i., as creepers, snakes, etc., My.). 2, to plait, etc. (My.).

ಹೆಣಗಿಸು hĕṇagisu. = ಪೆಣಗಿಸು. To cause to fight (My.).

ಹೆಣಗು hĕṇagu. = ಪೆಣಸು. To wrangle, to quarrel, to fight, to strive (Bp. 18, 37; 58, 39; Bh. 2, 2, 97. 101. 105; J. 22, 29; C.; B. 3, 99). ಜುಣುಗುವವನ ಸಂಗದ ಹೆಣಗ ಬಾರದು.— ಟೊಣಪೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಣಗೋದೇ ಆರ್ಥ.— ಪಣ ಕಟ್ಟುವನ ಹತ್ತರ ಹೆಣಗ ಬಹುದು, ಹಣ ಕೂಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ಸಿಲ್ಲಲಾ ಗದು.— ಮಣಗದ ಮನುಷ್ಯ ಹೆಣಗಿದರೂ ಬಗ್ಗ (Prvs.). — ಹೆಣಗಾಟ. -ಆಟ. Quarrel, fight (My.). — ಹೆಣಗಾಡು. -ಆಡು. = ಹೆಣಗು. (C.; B. 2, 40).

ಹೆಣಿ hĕṇi. = ಹೆಣೆ 1, etc. To plait, etc. (My.).

ಹೆಣಿಕೆ hĕṇikĕ. = ಎಣಿಕೆ 2, ಹೆಣಸೆ. (My.).

ಹೆಣಿಗೆ hĕṇigĕ. Plaiting, etc.; that is plaited, etc. (My.). — ಹೆಣಿಗೆಕೆಲಸ. Work done by plaiting, etc. (My.); the art of plaiting, etc. (My.).

ಹೆಣಿಲು hĕṇilu. = ಹೆಂಲೆ 2, etc. A braid of hair, braided hair (Rām. 6, 58, 32).

ಹೆಣೆ hĕṇĕ. 1. = ಎಣೆ 2, ಪೆಣೆ 1, etc. To intertwine (v. t.), etc., to plait, as mats, baskets, etc.; to braid, as the hair; to work in meshes or knit, as nets; to rattan, as a chair (Bp. 47, 30; C.; B. 2, 42). P. ps. ಹೆಣದು, ಹೆಣೆದು, ಹೆಣ್ದು. **2,** to intertwine (v. i.), to be joined, etc.

ಹೆಣೆ hĕṇĕ. 2. = ಎಣೆ 1, ಪೆಣೆ 2. Joining together; the state of being joined, etc. See Nn. 144 s. ಸ್ವಸ್ಥ No. 2. — ಹೆಣೆ ಕಟ್ಟು. To tie a row of cattle to the pillar in the middle of a threshing floor so as to tread out corn (My.).

ಹೆಣ್ಣ hĕṇṇa. = ಹೆಣ್ಟೆ 1, etc. — ಹೆಣ್ಣ ಹೊಡೆ. = ಹೆಣ್ಟೆ ಹೊಡೆ. (S. Mhr.).

ಹೆಣ್ಟೆ hĕṇṭĕ. 1. = ಎಟ್ಟ, etc. A bush-harrow. — ಹೆಣ್ಟೆ ಹೊಡೆ. = ಎಟ್ಟಾ ಹೊಡೆ, q. v. (My.).

ಹೆಣ್ಟೆ hĕṇṭĕ. 2. = ಪೆಟ್ಟ, etc. A lump of earth, a clod (ಲೋಷ್ಟ Nr., Si. 302; ಪೆಟ್ಟೆ ಕೆಂ. 64; My.). ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಣ್ಟೆ (ಲೋಷ್ಟ G.). **2,** an unburnt brick (B. 4, 121). ಕೊಡಬೇ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಟೇ ಹಾಕಿ, ಮೋಜೀ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ಹೆಣ್ಟೆಗುದ್ದ. = ಹೆಣ್ಟೆಗೊದ್ದ. (My.). — ಹೆಣ್ಟೆಗೊಡತಿ. -ಕೊಡತಿ. A large wooden hammer for breaking clods in fields (My.); a kind of harrow (ಲೋಷ್ಟಭೇದನ, ಕೋಟಿಶ Nr.). — ಹೆಣ್ಟೆಗೊದ್ದ. A kind of lizard or chameleon (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ, ಓತಿಕ್ಯಾಟ Si. 170; My.).

ಹೆಣ್ಣ hĕṇḍa. 1. = ಪೆಣ್ಡ. A female, a woman; a wife. Plurals ಹೆಣ್ಣರು (C.), ಹೆಣ್ಣುಸ್ತಿರು (B. 4, 214), ಹೆಣ್ಣೆರ್, ಹೆಣ್ಣಿರು. ಹೆಣ್ಣಿರಲ್ಲದ ಮನೆ ದಣ್ಣು, ಗಣ್ಣಿರಲ್ಲದ ಮನೆ ಬಣ್ಣು.— ಪೆಣ್ಣಾರಿಯರು ಬರುವಾಗ ಹೆಣ್ಣರ ಗೊದವೆ ಏನು?— ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆಪ್ಪಗೆ ಯಾಕೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣರು? (Prvs.). ದಮ್ಪತಿಗಳೆನಿಲು, ಸತಿ ಪತಿಗಳೆನೆ ಹೆಣ್ಣಿರಿಗೆ ಪೆಸರಿನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 24). ಹೆಣ್ಣರಾ ಕೌತುಕವ ಗಣ್ಣರೂ ಬಲ್ಲರೇ? ಗಿಣ್ಣಿನೀರೊಳಗೆ ಈಜುವಾನ ಹೆಜ್ಜೆಯನು ಕಣ್ತಾತ ನಾರು? (Sp.). — ಹೆಣ್ಣರು ಮಕ್ಕಳು. A wife and children; wives and children (C.; B. 4, 153).

ಹೆಣ್ಣ hĕṇḍa. 2. (fr. ಹಿಂ). Vinous liquor or toddy extracted from the wild date tree (My.; B. 2, 14), etc. (ಮೇದಕ, ಜಗಲ Nr.; ಸುರೆ, ಹಲಿಪ್ರಿಯೆ, ಹಾಲ, ಪರಿಸ್ರುತ್, ವರುಣಾತ್ಮಜೆ, ಗನ್ಧೋತ್ತಮೆ, ಪ್ರಸನ್ನೆ, ಇರೆ, ಕಾಮ್ಬರಿ, ಪರಿಸ್ರುತೆ, ಮದಿರೆ, ಕಶ್ಯ, ಮದ್ಯ Si. 347; ಸುರೆ, ವಾರುಣಿ 420; ಇರೆ 451). ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡಲು (ಸುರೋದ Si. 81); ಹೆಣ್ಣಾ ಮಾಡುವವನು (ಶಾಣ್ಡಿಕ, ಮಣ್ಣಿಹಾರಕ 339); ಹಿಪ್ಪೆಗೆ ಹುವ್ವಿನ ಹೆಣ್ಣ (ಮಧ್ವಾಸವ 347); ದ್ರಾಕ್ಷೇ ಹಣ್ಣಿನ ಹೆಣ್ಣ (ಮಾರ್ವೀಕ 347); ಅರೇ ಹುವ್ವು ಬೆಲ್ಲ ಕಲುಗುಚ್ಚು ನೀರಿನಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣ (ಮೈರೇಯ 348); ಪಕ್ವವಾದ ಕಳ್ಳಿನ ರಸದಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣ (ಆಸವ, ಶೀಧು, etc., ಸಾರಾಯಿ, ಕಲ್ಲು, ಬ್ರಾನ್ದಿ 348); ಹೆಣ್ಣ ಮಾಡುವದು (ಸನ್ಧಾನ, ಅಭಿಷವ 348); ಹೆಣ್ಣಿದ ಮೇಲಣ ತಿಳಿ (ಕಾರೋತ್ತಮ, ಸುರಾಮಣ್ಡ 348); ಹೆಣ್ಣಿ ಕುಡಿಯುವ ಬಟ್ಲು (ಚಷಕ

(348). ಹೆಣ್ಣ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಏಬ್ಬಿದ್ದು ಕುಣ್ಡಿ ಬಡ ಕೊಣ್ಣರೆ ಇದಿ'ದೀತೇ? (Prv.). — ಹೆಣ್ಣದ ತಿತ್ತಿ. A small liquor bottle made of one skin (My.). — ಹೆಣ್ಣದ ಪಕಾಲಿ. A large leather bag for carrying toddy on a horse or a donkey (My.). — ಹೆಣ್ಣದ ಬುಡುದೆ. A toddy bottle made of a sôrêkâyi (My.).

ಹೆಣ್ಣತಿ hĕṇḍati. = ಪೆಣ್ಡತಿ, etc. A wife (ದಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಲತ್ರ, ಭಾರ್ಯೆ, ವಧು, etc. Hlâ., Mr. 306; ತಲ್ಲ, ದಾರ Nr., Si. 439; ದ್ವಿತೀಯೆ Hlâ.; ಭಾರ್ಯೆ, ಜಾಯೆ, etc. Dhw.; Bp. 47, 4; C.). ಹೆಣ್ಣತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು (ಸ್ಯಾಲರು); ಸೋದರಮಾವನ ಹೆಣ್ಣತಿ (ಮಾತುಲಾಸಿ, etc. Nr.). ಬಸುಱ ಹೆಣ್ಣತಿ (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Hlâ.). ಮಗನ ಹೆಣ್ತತಿ (ಸುಜೆ Mr. 314). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣ ಹೆಣ್ಣತಿ (ಪತ್ನಿ, ಪಾಣಿಗೃಹೀತಿ, ದ್ವಿತೀಯೆ, ಜಾಯೆ, etc. Si. 183). ಆ ಸಾಹೇಬನು ಎರ್ಡನೇ ಹೆಣ್ಣತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣನು (B. 5, 203). ಹೆಣ್ಣತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಆದರೆ ಗಣ್ಣ ಮೂಬಿನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಕೆಯ್ಪಿದ್ದರೆ ಆರ್ಥ, ಹತ್ತರಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣತಿ.—ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಣತಿಯ ಬೆಟ್ಟು, ಜೀಲೋ ಮೂಬಿಯ ತನ್ನ.—ಬಡವನ ಹೆಣ್ಣತಿ ಎಲ್ಲರ ಆತ್ತಿಗೆ.—ಮುದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮೂಬಿನೆಯ ಹೆಣ್ಣತಿಗೆ.—ಮಡು ಕವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣತಿಗಿನ್ತ ಮರದ ನೆರಳು ಸುಖ.—ತಾನಭೋಗನ ಸಮ್ಬಳ ಸನ್ತೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಕ; ಹೆಣ್ಣತಿಯ ದೆಸೆಯವರು ಉಣ್ಣರೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ.—ಸಾಯುವೆನೆನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣತಿ ಬಯ್ದಾರು ಆನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗೆ ಸರದಾರನಾದರೂ ಮನೇ ಹೆಣ್ಣತಿ ಕಾಶ್ತಾರ.—ಸೋಱುವ ಮನೆಯನ್ನೂ ಹೋಱುವ ಹೆಣ್ಣತಿಯನ್ನೂ ದೂರ ಬಿಡ ಬೇಕು.—ಹತ್ತರಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣತಿ, ಬಡಿಕಿದ್ದರೆ ಆಕ್ಕ, ಒಳತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಗೆಣೆಯ.—ಸಂಗತೀ ಗುಣ ನೋತು ನೋತು, ಹೆಣ್ಣತೀ ಗುಣ ಹೇತು ನೋಡು.—ಸನ್ತೇ ಸೂಳೆಯ ನಚ್ಚಿ, ಮನೇ ಹೆಣ್ಣತಿಯ ಬಿಟ್ಟ.—ಹೋಱುವ ಹೆಣ್ಣತಿ, ನಾಯಿವ ನೀರು ತ್ಯಜಿಸು.—ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣತಿ ಮುದ್ದು, ಹೆಣ್ಣತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ತಾನೇ ಮುದ್ದು (Prvs.).

ಹೆಣ್ಡೆ hĕṇḍĕ. 1. = ಎಣ್ಡೆ. Cowdung (ಗೋಮಯ ಕಿಸ.; Tĕ. ಪೆಣ್ಡೆ, ಪೇಡೆ; T. పిట్టెక, a lump of beast's dung). — ಹೆಣ್ಡೆ ಮೂಗಱ್ಕೆ. -ಆಕ್ಕ. (ಪರೋಪ್ಷೆ, ತೈಲಪಾಯಿಕೆ Si. 175).

ಹೆಣ್ಡೆ hĕṇḍĕ. 2. = ಪೆಟ್ಟ, etc. A lump of earth, a clod (ಲೋಷ್ಟ Mr. 371; G. 57). — ಹೆಣ್ಡೆಗೊಡತಿ. -ಕೊಡತಿ. = ಹೆಣ್ಟೆಗೊಡತಿ. (S. Mhr.).

ಹೆಣ್ಣಿಗ hĕṇṇiga. = ಅಣ್ಣಿಗ. An impotent man; a coward (My.).

ಹೆಣ್ಣಿಗತನ hĕṇṇigatana. Impotency; cowardice (My.).

ಹೆಣ್ಣು hĕṇṇu. = ಹೆಣ್, etc. A female; a woman (Bp. 18, 91; C.; B. 5, 289). ಹೆಣ್ಣಂ ಗಣ್ಣು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನ್ದ ಆಡುಏಕೆ (ದ್ರವ, ಕೇಲಿ, etc. Si. 72); ಸ್ವಯಂವರದ ಹೆಣ್ಣು (ಸ್ವಯಂವರೆ, etc. 183); ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಣ್ಣು (ತರುಣಿ, ಯುವತಿ 184); ಕಾಪುವುಳ್ಳ ಹೆಣ್ಣು (ಕಾಮಿನಿ 435). ಹೇವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಜುಗ ಬೆಳೆ ದಾ ಕಣ್ಣು (Dp. 54). ಬೆಸ್ಣೆ ಬಿಂಕಿಯ ಸೆಬೆಗೆ ತನ್ನಗಿರ ಬಲ್ಲುದೇ? ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕ, ಶಿವಯೋಗಿ ಮಣ್ಣುಮುಸಿಯಾದ (Sp.). ಯಾತಾಗಣೆಯದು ಚಿಗತು ಕಾತು ಫಲವಾದನ್ತು, ಹೋತು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯು ಸಿಲ್ದಿದನ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತ ನೆಟ್ಟು! (Sp.). ಆತಮಿಯೊಳು ಮರ್ ಹೊಡದು ಗಿಡ ಸೇಡುಗೊನ್ದು, ಹುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಮಲ ಬೆಳದನ್ದು ಹೆಣ್ಣಿನ ನುಡಿಯ ನೆಟ್ಟು! (Sp.). ಸುನ್ದವಿಲ್ಲದ ಏಳ್ಳೆ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ ಮಳಲೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯಿದನ್ತೆ (Sp.). ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಬಂಗಾರ, ಗೋಡೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಸುಣ್ಣ.—ಹೆಣ್ಣಿನ ನೆಲೆ ಕುದುರೆಯ ನೆಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.—ಹೆಣ್ಣು ದೂರದನ್ತ ತರ ಬೇಕು, ದನ ಹತ್ತರದನ್ತ ತರ ಬೇಕು.—ಹೆಣ್ಣು ಬೆಮಮ್ಮಣ್ಣಗೆ, ಅವರಾಧ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಗೆ.—ಹೆಣ್ಣು ಹಡದವನ ಮನೆ ಕಣ್ಣಗೆ, ಗಣ್ಣು ಹಡದವನ ಮನೆ ನುಣ್ಣಗೆ.—ಹೆಣ್ಣು ಸೊಕ್ಕದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದು, ಎತ್ತು ಸೊಕ್ಕುದರೆ ಜಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದು.—ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟುಯೋ? ಚೆನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಯೋ?—ಹೆಣ್ಣು ತನ್ದಿಯೋ? ಮಣ್ಣು ತನ್ದಿಯೋ?—ಹೆಣ್ಣು ಒಳ್ಳೇದೇ ಸರಿ, ಕಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.—ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು, ಗಣ್ಡು ತೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.—ಹೆಣ್ಣಾದರೇನು? ಮಣ್ಣಾದರೇನು? ಪುಣ್ಯವೆನಪಾ ಸಿಕ್ಕದು.—ಎಣ್ಣೆನ್ದು ಮಣ್ಣು ಆಯಿತು, ಹೆತ್ತದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಆಯಿತು.—ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟ.—ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಬಡವಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿರವನ್ತನ ಹೆಣ್ಣು? (Prvs.). ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೊನ್ನನ್ನು ಹಣ್ಣಾದ ಮರಗಳನು ಕಣ್ಣಿಲಿ ಕಣ್ಣು ಮನದಲ್ಲಿ ಬಯಸಬಹ ಅಣ್ಣಗಳಾರು? (Sp.). — ಹೆಣ್ಣಾಡು. -ಆಡು. A female goat (My.). — ಹೆಣ್ಣಾಳು. -ಆಳು. A kûli woman (C.). — ಹೆಣ್ಣು ಆಮೆ. A female turtle (ಕಮಠಿ, etc. Si. 90). — ಹೆಣ್ಣು ಉಳ್ತೆಯ ಗಿಡ. The shrub Calotropis procera R. Br. (Z.). — ಹೆಣ್ಣುಒರುಬುಹುದು. (ತಿಲಿ, ಗಣ್ಡೂಪದ Si. 90). — ಹೆಣ್ಣುಒಡಿ. (ಕರ್ನಟ G.). — ಹೆಣ್ಣುಒಣ್ಟೆ. A female camel (C.; B. 3, 66). — ಹೆಣ್ಣುಕಣೆ. The small roller in a sugar-mill (My.). — ಹೆಣ್ಣುಕಪ್ಪೆ. A female frog (ಭೇಕಿ, ವರ್ಷಾಭ್ವಿ Si. 90). — ಹೆಣ್ಣುಕರಡಿ. A she-bear (C.; B. 3, 109). — ಹೆಣ್ಣುಕಱು. A female calf (G. 104). — ಹೆಣ್ಣುಕುಣಿಕೆ. The part of a clasp which is hooked on (My.). — ಹೆಣ್ಣುಕುದರೆ. A mare (ಆಶ್ವಿ G.). — ಹೆಣ್ಣುಕುದುರೆ. A mare (ಪ್ರಸ, ಆಶ್ವಿ Si. 463). — ಹೆಣ್ಣುಕೂಸು. A female child (My.). — ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿ. A she-monkey (My.; Si. 52). — ಹೆಣ್ಣುಕೋಳಿ. A hen (My.). — ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಣು. A female and male; a female or male (B. 5, 291). — ಹೆಣ್ಣುಗಪ್ಪೆ. -ಕಪ್ಪೆ. A she-frog (ಭೇಕಿ, etc. Nr.; ವರ್ಷಾಭು Hlâ.). — ಹೆಣ್ಣುಗಜ. -ಕಜ. A she-calf (C.; B. 5, 19). — ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ. = ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಿ. (ಚಟಕೆ Si. 172). — ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಿ. A female sparrow (B. 2, 6). — ಹೆಣ್ಣುಗೇಣ್ಡಾವ್ಯಗ. A female rhinoceros (B. 5, 250). — ಹೆಣ್ಣುಗೊರಳು. -ಕೊರಳು. A woman's voice (My.). — ಹೆಣ್ಣುಚಿಗರಿ. A female antelope (ಪರಿಣಿ G.). — ಹೆಣ್ಣುಜಲಪಕ್ಷ. A she-crane (ಲಕ್ಷ್ಮೀಕ Si. 175). — ಹೆಣ್ಣುತೋಳ. A she-wolf (B. 3, 86). — ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆ. A woman deity (My.). ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು (ಮಾತಾಳಿ Nn. 136). — ಹೆಣ್ಣುನರಿ. A she-fox (B. 3, 75). — ಹೆಣ್ಣುನಾಯಿ. A bitch (ಶುನಕಿ, ಸರಮೆ Hlâ.; ಶುನಿ, ಸರಮೆ Nr.; B. 3, 40). — ಹೆಣ್ಣುನೀಲಿ. The common indigo shrub, Indigofera tinctoria Lin. (St. & Pl.). — ಹೆಣ್ಣುಪತಂಗ. (ಪತಂಗಿಕೆ, ಪುತ್ತಿಕೆ Si. 175). — ಹೆಣ್ಣುಪಶು. A cow (Si. 396). — ಹೆಣ್ಣುಪಾರಿವಾಳ. A she-pigeon (B. 3, 113). — ಹೆಣ್ಣುಬಾಳು. A woman's state of life (My.). — ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು. Female children (C.; B. 3, 32. 33; 4, 5; 5, 274); women (S. Mhr.; B. 5, 43). ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಡ ಕಲಿಸಿದ ವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಗೆ ಬೊಗಳ ಕಲಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು. A woman (B. 5, 156. 291). — ಹೆಣ್ಣುಮರಿ. A female young animal. ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣುಮರಿ (ಚಟಕೆ Nr.). — ಹೆಣ್ಣುಮಿಸು. (ಜ್ಯೋಷಿ, ಶಫರಿ Hlâ.). ಮಿಸುನೊಳು ಹೆಣ್ಣುಮಿಸು ಪ್ಯೋಷಿ, ಶಫರಿ Mr. 409). ಮದ್ದುರಮೆಯವ್ವ ಅಮುದಾಡಿಯ ಮಣ್ಣುಮಿಸು (ಶ್ಯಂಗಿ Nr.). — ಹೆಣ್ಣುಮೇಕೆ. A she-goat (My.). — ಹೆಣ್ಣು ವೇಷ. The apparel or guise of a woman (My.; Si. 64). — ಹೆಣ್ಣುಸಿಂಹ. A lioness (B. 4, 212). — ಹೆಣ್ಣುಸಿಪ್ಪ. = ಹೆಣ್ಣುಸಿಂಹ. (B. 5, 242). — ಹೆಣ್ಣು ಸೋಗು. = ಹೆಣ್ಣುವೇಷ. ಹೆಣ್ಣು ಸೋಗ ಹಾಕ ಕೊಣ್ಣು ಕುಣಿಯುವ ಪುರುಷನು (ಕೈಶಾಲಿ G.). — ಹೆಣ್ಣುಹಸ್ತಿ. A sow (My.). — ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗ. A girl (B. 5, 276). ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗರು ಅಡುವ ಆಣ್ಟೆಳ್ಳ (G. 10). — ಹೆಣ್ಣುಹುಲಿ. A tigress (C.; B. 4, 37). — ಹೆಣ್ಣುಹುಲ್ಲೆ. A spotted doe (My.; Si. 168). — ಹೆಣ್ಣುಹುಳು. A female insect (B. 4, 113).

ಹೆಣ್ಣುಗ hĕṇ-uga. (Śmd. 240 Mḍb.). A pimp.

ಹೆಣ್ಣುತನ hĕṇṇutana. = ಪೆಣ್ತನ. (Bh. 4, 4, 86).

ಹೆಣ್ಣುಡು hĕṇḍu. P. p. of ಹೆಣೆ 1. (My.).

ಹೆತ್ hĕt. = ಹೆಳ್, etc., ಹೆದ್. — ಹೆತ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A grandfather (My.). — ಹೆತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. A grandmother (My.). — ಹೆತ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A grandfather (Bp. 32, 19). ಹೆತ್ತಯ್ಯಗೆ ಅಜ್ಜಿಯದವ ಮುತ್ತಯ್ಯಗೆ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.). — ಹೆತ್ತವ್ವೆ. -ಅಸ್ವೆ. = ಹೆತ್ತಮ್ಮ (My.). — ಹೆತ್ತಾತ. -ತಾತ. = ಹೆತ್ತಪ್ಪ. (My.). — ಹೆತ್ತೇ. -ತೇಗು. The timber tree Nauclea cordifolia Roxb. (Z.).

ಹೆತ್ತು hĕttu. 1. P. p. of ಹೆಱ್ (ಹೆಱು) 1.

ಹೆತ್ತು hĕttu. 2. P. p. of ಹೆಱ್ (ಹೆಱು) 2.

ಹೆದ್ hĕd. = ಪೆರ್ 1, etc., ಹೆತ್, etc. — ಹೆದ್ದಟ್ಟು. -ತಟ್ಟು 3. Gross, superficial flatness. ಆ ಮರವನ್ನು ಹೆದ್ದಟ್ಟು ಕೆತ್ತು (My.). 2, superficiality (in ಹೆದ್ದಟ್ಟುಕೆಲಸ, My.). — ಹೆದ್ದನಿ. A loud voice (B. 51, 54; My.). — ಹೆದ್ದಾರಿ. An extensive barren tract (My.). — ಹೆದ್ದಾರಿ. A great road, a high-road (ಸಿಗಮ, ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ Nn. 40, o. r. ಹೆಬ್ಬಟ್ಟೆ; My.). ಉದ್ದು ಉರುಳಿದರೆ ಹೆದ್ದಾರಿ ದಾಟೀತೇ? (Prv.). 2, either head of two parties (My.). — ಹೆದ್ದಿಣ್ಡಿ. -ತಿಣ್ಡಿ. Much or excessive food (My.). —ಹೆದ್ದೀನಿ. -ತೀನಿ. = ಹೆದ್ದಿಣ್ಡಿ. (My.). 2, one who eats all kinds of food or is omnivorous (ಸರ್ವಾನ್ನೀನ, ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ Hlā.). — ಹೆದ್ದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. A very large black bee (My.). — ಹೆದ್ದುವ್ವೆ. -ತುವ್ವೆ. A large tumbĕ plant (My.). — ಹೆದ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A great wave, a billow (ಊರ್ಮಿ, ಉತ್ತಲಿಕೆ, ಉಲ್ಲೋಲ, ಕಲ್ಲೋಲ, ಲಹರಿ Hlā.; ಉಲ್ಲೋಲ, ಕಲ್ಲೋಲ Nr.). — ಹೆದ್ದೆಲೆ. -ತೆಲೆ. A large or principal head (Bp. 38, 59; 54, 6). — ಹೆದ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. = ಪೆರ್ದೊಡೆ. The thigh (ಊರು, ಸಕ್ಥಿ Hlā.; ಊರು Nr.; Bh. 3, 13, 33). — ಹೆದ್ದೊರ್ಬಿ. -ತೊರ್ಬಿ. = ಪೆರ್ದೊರ್ಬಿ. A large stream or river (Bp. 32, 32; 60, 46; Rām. 5, 8, 75).

ಹೆದರ್ಪಿಕೆ hĕdarpikĕ. Fear (C.; B. 3, 57. 85; 4, 18. 181; 5, 205).

ಹೆದರ್ಪಿಸು hĕdarpisu. To frighten, to intimidate (C.; B. 4, 199). ಕವ್ಪುಳಿಯನ ಹೊಡದು, ಹಜ್ಜಡದವನ ಹೆದರ್ಪಿಸ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೆದರ್ಪಿ hĕdarpu. 1. (= ಬೆದರ್ 1). To be alarmed or frightened, to fear (ಅಂಜು Śmd. 296 Cm.; Bp. 16, 1; 18, 46; 22, 1; 28, 55; 32, 26; 36, 1; 39, 35; 54, 38. 52; J. 16, 47; Bh. 1, 8, 2; C.; B. 3, 51). ಹೆದರ್ಪುವವನು (ಕ್ಲೀಬ, ಆತಂಕತರೀರ Nn. 146). ಹೆದರ್ಪುವವನು (ತ್ರಸ್ನು, ಭೀರು, ಭೀರುಕ, ಭೀಲುಕ Si. 360). ನರಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಪದವ ಕುಲೀ ಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಪುತ್ತಾನೇ?—ಪ್ರಲಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಪದವ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಪುತ್ತಾನೇ?—ಮರ್ಪಿಗೆ ಹೆದರ್ಪಿ, ಹೊರ್ಪೀಲಿ ಹಾರ್ಪುದ ಹಾಗೆ.—ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಪದವಳು ಮುಸರೆಗೆ ಹೆದರ್ಪುತ್ತಾಳೇ?—ಸಾವಿಗಂಜದವನು ನೋವಿಗೆ ಹೆದರ್ಪುತ್ತಾನೇ?—ನೆಳೆಗೆ ಹೆದರ್ಪದ ಮಗು ಬಳಿಗೆ ಹೆದರ್ಪೀತೇ?—ಸಣಸುವವನಾದರೆ ಹೆಣ ನೋಡಿ ಹೆದರ್ಪುತ್ತಾನೇ? (Prvs.).

ಹೆದರ್ಪಿ hĕdaru. 2. (= ಬೆದರ್ 2). Alarm, fright, fear (J. 2, 59). — ಹೆದರ್ಪಿದೆ. -ಎದೆ. A timid heart (Bh. 3, 13, 38).

ಹೆದೆ hĕdĕ. = ಎದೆ 2, ಪೆದೆ. A bow-string (ತಿರು, ತಿರ್ಪು, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Śm. 43; ಮೌರ್ವಿ, ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜಿನಿ. ಗುಣ Si. 288; Bp. 61, 25; J. 12, 41; 16, 14; 20, 14; Bh. 3, 13, 21). ಬಿಲ್ಲು ಹೆದೆ (ಜೀವ, ಮೌರ್ವಿ Nn. 73; ದಶ, ಮೌರ್ವಿ 27; ಗುಣ, ಮೌರ್ವಿ 78; ಸಿಂಜಿನಿ Mr. 294).

ಹೆದೆಯ hĕdĕya. Tbh. of ಹೃದಯ (Śmd. 353; ಎದ್ದೆ, ಹೃದಯ Śs.).

ಹೆದ್ದ hĕdda. = ಹೆದ್ದನ. A long and stout lever applied to the hind wheels of an idol-car in order to move it forwards (My.).

ಹೆದ್ದನ hĕddana. = ಹೆದ್ದ. (My.).

ಹೆನ್ hĕn. = ಪೆನು, ಪೆರ್ 1, etc. — ಹೆನ್ನರ. A principal artery (ಕಣ್ಣರೆ Mr. 398). ಕೊರಳ ಹೆನ್ನರ (ಕಣ್ಣರೆ Hlā.).

ಹೆನ್ನ hĕnda. = ಪೆದ್ದ. Largeness, etc. (Bp. 23, 33).

ಹೆನ್ದು hĕndu. = ಹನ್ದು. To move (v. i.), to shake; to draw back (v. i., Bp. 29, 15; 38, 19; 41, 26; 44, 18; 50, 23; 54, 14; 56, 48; 59, 42).

ಹೆಪ್ಪು hĕppu. 1. = ಹೆಱ್ (ಹೆಱು) 2. To thicken, etc. (Si. 314; *only* in Si.).

ಹೆಪ್ಪು hĕppu. 2. (fr. ಹೆಱ್ 2). (Śmd. 191). A flux that is put into another to alter its form or state, especially into boiled milk to cause it to turn or curdle (for which purpose either curds or buttermilk of a previous day is used, My.; ಆಮಿಕ್ಷೆ Hlā.; C.). ಕಣ್ಣುಗ ಹಾಲಿಗೆ ಒಱ್ಪೆ ಬೊಟ್ಟು ಹೆಪ್ಪು.—ತೊಪ್ಪೆ ಬರುವದೇ ಹೆಪ್ಪಿಗೆ? (Prvs.). See Sp. s. ಆಳೆ 3. ಕಾಯ್ದು ಹಾಲೊಳಗೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿ ವಾಡಿದ ಹೆಪ್ಪ (ಆಮಿಕ್ಷೆ G.). — ಹೆಪ್ಪಾಗು. -ಆಗು. To be turned, as milk (My.); to congeal. — ಹೆಪ್ಪಿಡು. -ಇಡು. = ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕು. (My.). — ಹೆಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Throwing one flux into another to alter its form or state (ಆತಂಚನ, ಪ್ರತೀವಾಪ Si. 436). — ಹೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟು. = ಹೆಪ್ಪಾಗು. ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿ ಹೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿ ಒಡದನ್ತೆ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ Si. 240). — ಹೆಪ್ಪು ಕೂಡು. To add one flux to another to alter its form or state. ಹೆಪ್ಪು ಕೂಡುಂಠ (ಆತಂಚನ, ಪ್ರತೀವಾಪ Nr.). — ಹೆಪ್ಪುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To congeal (B. 2, 49). — ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕು. To put in a flux to curdle or turn boiled milk (C.; B. 1, 15). ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವಳು ಮೊಸರು ಕಡದಾಳೇ?—ಒಡಿ ಹೋಗುವ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕ್ಯಾಳೇ? (Prvs.). ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕೋಣ (ಆತಂಚನ G.).

ಹೆಪ್ಪು hĕppu. 3. Sod, sward, grass turf (My.).

ಹೆಬ್ hĕb. = ಪೆರ್ 1, etc. — ಹೆಬ್ಬುದ್ದು. -ಅಚ್ಚು. A large mould or type (Bp. 40, 61). — ಹೆಬ್ಬಟ್ಟೆ. A high-road (ಸಿಗಮ, ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ Nn. 40, o. r. ಹೆದ್ದಾರಿ). — ಹೆಬ್ಬನ್ದಿ. -ನ್ದಿ. = ಪೆರ್ನ್ದಿ. A large hog (Rām. 3, 3, 20. 22; Bh. 3, 13, 31). — ಹೆಬ್ಬೂರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. (ಪೀತದ್ರು, ಕಾಳೇಯಕ, ಹರಿದ್ರಸ, etc. Si. 146). — ಹೆಬ್ಬು ಜೆ. -ಪಜೆ. A large drum (Bp. 56, 14; Rām. 6, 26, 23; 6, 44, 51; 6, 45, 61; My.). — ಹೆಬ್ಬುಲ್. -ಹಲ್. A large tooth (J. 28, 46). — ಹೆಬ್ಬುಲ. = ಪೆರ್ಬಲ. A large force or army (Bh. 1, 8, 6; 6, 2, 6; Rām. 4, 5, 1). — ಹೆಬ್ಬುಲಸು. -ಹಲಸು. The jungle jack-tree and its fruit, Artocarpus pubescens Willd. (St. & Pl.; My.). — ಹೆಬ್ಬಾಗಲು. = ಪೆಬ್ಬಾಗಿಲ್. See Prv. s. ನಡುವಿರುಳು. — ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ್. ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು. = ಪೆರ್ಬಾಗಿಲ್. A large gate or door, the principal gate or door (ಪುರದ ಗೋಪುರ Hlā.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಮುನ್ತು (ಮುಖ, ನಿಃಸರಣ Hlā.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುವ್ ಒಳಗಣ ಜೆಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬಿರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಟ Nr.). ಕಟಿಕಂಯಿನ್ದ ನುಸುಳುವವ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ್ದ ಬಾರನೇ? (Prv.). — ಹೆಬ್ಬಾರ. -ಹಾರ. The head Brâhmaṇa of a caste (My.). 2, one of a class of vaishṇava Brâhmaṇas (My.). See ಹಿಡಿ-. — ಹೆಬ್ಬಾರವ. -ಹಾರವ. = ಹೆಬ್ಬಾರ No. 2. (My.). — ಹೆಬ್ಬಾರುವ. -ಹಾರುವ. = ಹೆಬ್ಬಾರವ. (My.). — ಹೆಬ್ಬಾರೆ. (-ಹಾರೆ = ಪಾರೆ?). — ಹೆಬ್ಬಾರೆಹುಲಿ. (ಶಾರ್ದೂಲ, ವ್ಯಾಘ್ರ, ದೊಡ್ಡ ಹುಲಿ Si. 167). — ಹೆಬ್ಬಾಕೆ.

Vulgar form of ಹೆಬ್ಬಪೆ (My.). — ಹೆಬ್ಬಾವಲ್. A bat (ಜತು ಕ, ಆಜನಪತ್ರ Nr. *b*). — ಹೆಬ್ಬಾವು. -ಹಾವು. = ಪರ್ಜಾವು. A large snake; the boa, Python reticulatus (Bd.; ತಿರಿಕ್ಷ, ಗೋನಾಸ, ವಾಹಸ, ಆಜಗರ, ತಯು Hlâ.; ಆಜಗರ, ತಯು, ವಾಹಸ ನಾಸ Nr.; ಗೋನಾಸ, ತಿರಿಕ್ಷ, ತಯು, ವಾಹಸ, ದಾನರಿಹಾವು Si. 77; C.; B. 2, 26). — ಹೆಬ್ಬಾವುಲ್. = ಹೆಬ್ಬಾವಲ್. (Nr. *a*). — ಹೆಬ್ಬಾಳ್. -ಆಳ್. A superior man, etc. (ಮಹೋತ್ಸಾಹ, ಮಹೋದ್ಯಮ, ಮಹೋಚ್ಛ್ರಯ, ಮಹಾಮನಸ್ Hlâ.). — ಹೆಬ್ಬಿದರ್. ಹೆಬ್ಬಿದರು. = ಪೆರ್ಬಿದರ್. A tall and thick bamboo (Bh. 1, 20, 57; My.). — ಹೆಬ್ಬುಡ. An extensive bottom (Râm. 6, 10, 28). — ಹೆಬ್ಬುರುಲಿ. The common Indian grey quail (Bd.; Pr.). — ಹೆಬ್ಬುಲಿ. -ಹುಲಿ. = ಪೆಬ್ಬುಲಿ. A large, or royal, tiger (Râghè. 17, 74; Dp. 61, 4; C.; B. 5, 245). ನಾನು ಹುಲಿ ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬುಲಿ (Prv.). ಒಕ್ಕಲಿಗನೋದಲ್ಲ (*i. e.* ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದು ಆಲ್ಲದ್ದು), ಬಿಕ್ಷು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಲ್ಲ, ಎಕ್ಕೆಯ ಗಿಡವು ಬನವಲ್ಲ; ಇವು ಮೂಡು ಲಿಕ್ಕದೊಳಗಲ್ಲ (Sp.). — ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟ. = ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟ. A great mountain (J. 6, 17; 23, 21). — ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. The thumb; the great toe (My.; Si. 211). — ಹೆಬ್ಬೆರಳು. = ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. (ಅಂಗುಷ್ಠ G.; Si. 211; C.). — ಹೆಬ್ಬೆಱಗು. Great astonishment (Bp. 61, 28). — ಹೆಬ್ಬೆಸಱಾಜ. (? ನಬ್ಬ್ಯ, ವಬ್ಬ್ಯ Hlâ.). — ಹೆಬ್ಬೆಳಸು. A large crop (Bh. 6, 8, 13). — ಹೆಬ್ಬೇವು. A kind of bêvu timber-tree (My.). — ಹೆಬ್ಬೊಗೆ. -ಹೊಗೆ. = ಪೆರ್ಬೊಗೆ. Excessive, dense smoke (Bp. 44, 21). — ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು. = ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. (C.; B. 3, 44). ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ, ಪ್ರದೇಶಿನಿ); ಅಂಗುಷ್ಠತರ್ಜನ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಸೆ ಕೂಡಿ ಆಳದರೆ ಕ್ರಮದಿನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಾದಿಸಂಜ್ಞೆಗಳಕ್ಕು, ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುಬ್ಬೆ ಕೂಡಿ ಆಳದರೆ ಪ್ರಾದೇಶ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ನಡುವಣ ಬೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಆಳದೆಡೆ ತಾಲ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಆನಾಮಿಕೆ ಕೂಡಿ ಆಳದೊಡೆ ಗೋಕರ್ಣ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಗೂಡಿ ಆಳೆವಲ್ಲಿ ವಿತಸ್ತಿ ಎನಿಸುಗು; ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟಿನ ಮೂಲಂ (ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥ Nr.).

ಹೆಬ್ಬು hèbbu. (= ಹೆಬ್?). — ಹೆಬ್ಬುಗೆಣಸು. A kind of yam, Dioscorea atropurpurea Roxb. (St. & Pl.).

ಹೆಮ್ hèm. 1. = ಪೆ 1, etc. — ಹೆಮ್ಮೆರಿ. -ಜೀಡಿ. A great coward (J. 17, 54). — ಹೆಮ್ಮರ. = ಪೆರ್ಮರ. A large tree. 2, the tree Calosanthes indica Blum. ಮಣ್ಣೂಕರ್ಪಣ, ಪತ್ರೈರ್ಣ, ನಟ, ದೀರ್ಘವೃನ್ತ, ಶೋಣಕ, etc. Nr.; Si. 135). 3, a lofty tree furnishing a fragrant resinous gum, Ailanthus malabarica D. C. (St. & Pl.). ಹೆಮ್ಮರನಿರ್ದೇರ್ನ್? ಅದಱಿನ್ದೆ ಲೆತ್ತಲಹುದೇ? ಬಲ್ಲಾರಮಂ? ನನ್ನೆ ನಾವರ ಕಾಲಾಳಿನ ಸತ್ವಮ್, ಆಯ್! (Sâ. 11). ಅಲಘೆಮ್ಮರನನ್ತೆ (*i. e.* ಅಲದ ಜೀ) ಜೋಲು ಜಿಡೆಗಳ ಬಿಟ್ಟು, ನಾಲಿಗೆ ಕಾಸ ಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲ; ಮಱಿನಾಯ ಬಾಲದನ್ತಕ್ಕು (Sp.). See Bh. 1, 10, 37; 1, 20, 55; 3, 1, 30; 3, 9, 24; 3, 13, 32; Râm. 6, 10, 28; Prv. s. ಹೆಬವ. — ಹೆಮ್ಮಕ್ಕೆರು. = ಹೆಮ್ಮಕ್ಕೆ. (Si. 161). — ಹೆಮ್ಮರದುದುಗಲ್. -ತುದುಗಲ್. A mass of hèmmaras (Bh. 3, 23, 10). — ಹೆಮ್ಮರೆ. = ಪೆರ್ಮರೆ. A large deer or doe. — ಹೆಮ್ಮರೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Milk of a large doe (Bp. 18, 17). — ಹೆಮ್ಮಾರಿ. A very bad or wicked woman (Dp. 54, 4); Durgâ (My.). — ಹೆಮ್ಮಾರಿಮೊಗ. A face like that of Durgâ (C. Bp. 47, 14). — ಹೆವಿನ್ತಾನ್. -ನು. A large fish; a sort of large fish (ಝಷ Nr.; ನಾಗು, ಮದ್ದು, ಶೃಂಗಿ Mr. 409). ಶೃಂಗಿ ಮದ್ದು ರವಾಗುನ ನನ್ತಾನ್ಯವರ್ತ ಈ ಳ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವ ಹೆವಿನ್ತಾನು (Nr.). — ಹೆಮ್ಮುಷ್ಟಿಗೇ ಗಿಡ. (ವಕ್ಷಕ, ಶಕ್ಷ, ಇನ್ದ್ರಜಾ G.). — ಹೆಮ್ಮೆಕ್ಕೆ. A sort of cucumber, Cucumis madraspatanus (ಚಿತ್ರೈ, ಗವಾಕ್ಷೈ, ಗೋಡುಮ್ಬೈ Nr.). — ಹೆಮ್ಮೊರಡಿ. A large hillock (Râm. 6, 45, 61).

ಹೆಮ್ hèm. 2. = ಪೆಣ್, etc. — ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳು. Women (Bh. 6, 7, 31).

ಹೆಮ್ hèm. 3. A certain sound originating in the belly of a horse. — ಜೆಮ್ ಹೆಮ್. rep. (S. Mhr.).

ಹೆಮ್ hèm. 4. = ಹೊಮ್ 1. — ಹೆಮ್ಮುಗುಳು. A medicinal garden plant with yellow heads of flowers, Spilanthes acmella Lin., var. oleracea Cl. (Z.; the name is also used for the wild-growing variety, Z.).

ಹೆಮಿಕೆ hèmikè. = ಎಮಿಕೆ 2. (My.).

ಹೆಮ್ಪು hèmpu. = ಪೆಮ್ಪು. Greatness, etc. (Grj. 2, after 106; 3, after 69; 7, 14; Bp. 36, 29; 38, 6; 46, 47; 47, 49; 53, 24; 59, 54; 61, 77; Râm. 6, 46, 2; 6, 50, 10). — ಹೆಮ್ಪುದ್. -ಆದ್. Grandeur to be lost (Râm. 6, 53, 67). — ಹೆಮ್ಪೆಲ್ದು. -ಎದು. To grow, or begin to appear, grand (Grj. 5, 4).

ಹೆಮ್ಮೆ hèmmè. = ಎಮ್ಮೆ 2, ಪೆರ್ಮೆ, q. v. Greatness, etc.; pride, vanity, self-conceit (ಪೆರ್ಮೆ Ct. II, 76; ಪ್ರಭುತೆ Mr. 459; ಲಲಾಮ 498; Bp. 30, 19; 42, 17; J. 32, 47; C. in the sense of "pride"; B. 2, 12. 39; B. 4, 9. 72); elation, joy. ಹಿರಿದಪ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆ (ಪ್ರಭುತೆ, ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುತೆ Hlâ.). ಹೆಮ್ಮೆಯವಱಿಗೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕೆಯೂ ದೊರಕದು (Prv.). — ಹೆಮ್ಮಡಿ. -ಆಡಿ. = ಪೆರ್ಮಡಿ. See ಭೂಪಾಲ-. — ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To elate, to fill with delight. (ಬಾಲೆ) ಒಮ್ಮೆ ಮಮ ಕಾರಾವನೀಪನನ್, ಒಮ್ಮೆ ಮೋಪಿನಿಮೈವಿಯನು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತನ್ನವನ್ ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ ತನ್ನಿವನು ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳಿಸುತ, ಸುಖಮುಖವನು ಪೊಜಿ ಹೊಮ್ಮಿಸುತ (Prll. 3, 30). — ಹೆಮ್ಮೆಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ಹೆಮ್ಮೆಗಾರಿ hèmmè-gâṛa. A proud, vain, conceited man (My.).

ಹೆರಲ್ hèral. **ಹೆರಲು.** = ಎರಲ್ 2, ಎರಳ್ 2, ಹಿಂಜೆಲ್ 2, etc. A braid of hair (My.).

ಹೆರಸು hèrasu. To cause to scrape, etc. (My.).

ಹೆರಳ್ hèraḷ. **ಹೆರಳು.** = ಪೆರಲ್, etc. (My.). — ಹೆರಳುಬಂಗಾರ. A gold-ornament resembling a braid of hair and furnished with gĕjjĕs, worn over a braid of hair (My.). — ಹೆರಳು ಹಾಕು. To braid the hair (C.; B. 5, 283).

ಹೆರಳು hèraḷu. ವೀಣೆಯ ಹೆರಳು (ಕಕುಭ, ಪ್ರಸೇವಕ); ವೀಣೆಯ ತನ್ತಿ ಹೆರಳು ಮೊದಲಾದ ಶರೀರ (ಶೋಲಬ್ಬಕ Si. 63).

ಹೆರಳೆ hèraḷè. = ಹಿರಲೆ, etc. (My.; Si. 130). — ಹೆರಳೆಕಾಯಿ. (ಕಂಚೀ ಕಾಯಿ G.).

ಹೆರೆ hèrè. 1. To scrape, as the surface of a wall, floor, fruit, bamboo-slit, etc. (ಕೆ. Bp. 53, 20; My.; see s. ಯಮಗೊಲೆ); to shave, as the head (My.); to make a pen or pencil (My.); to grub, as grass (My.; *cf.* ಪರಡು 1 & 3). ಹೆರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೆನ್ದು, ಗೊಬಿಟಿ ಹೆರದ ಜಾಗೆ (Prv.).

ಹೆರೆ hèrè. 2. = ಎರೆ 5, ಪೆರೆ, etc. The slough of a serpent (ನಿರ್ಮೋಕ, etc. Mr. 400; ಕಂಚುಕ, ನಿರ್ಮೋಕ Nr.; C.; B. 2, 27). ಹಾವಿನ ಹೆರೆ (ನಿರ್ವ್ಯಯನ, ನಿರ್ಮೋಕ, ಕಂಚುಕ Hlâ.; ಮೂಲಿಕ, ನಿರ್ಮೋಕ Nn. 44; ಕವಚ, ಮರ್ಮರ 88). ಉರ್ದದ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿವ್ಯೆ Hlâ.). ದೇಹದ ಎಣಿಗಳೆಯದೆ ಇಹ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿವ್ಯೆ, ಉಪದೇಹಿಕೆ Mr. 401). ಹೆರೆ ಉಟ್ಟಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Nr.). ಹೆರೆ ಹೋದ ಉರುಗನಾಗರಳ ತಾ ತಪ್ಪುವ ಪೆ? ಪರಜ್ಞಾನಬೋಧೆಯುಳ್ಳಯದಾ ಗುರುಗಳು ಸಿರಿಯ ತೊಜಿದೇನು? (Sp.). ಹೆರೆಗೆ ಪೆದಱಿದವ ಜಾವಿಗೆ ಹೆದಱನೇ? (Prv.).

ಹೆರೆ hĕrĕ. 3. = ಎರೆ 1. Black grease for wheels (My.). — ಹೆರೆಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A horn or hollow piece of bamboo in which such grease is kept (C.).

ಹೆರೆಗೆ hĕrĕgĕ. — ಹೆರೆಗೆಹಾಲ. (ತೈಂಗಿ, ವೈಷಧ, ವೈಷ Si. 150).

ಹೆಪ್ಪಿ hĕr̤. ಹೆಪ್ಪಿ. 1. = ಪೆಪ್ಪಿ 1. To get, etc.; to bear, to give birth to (ಪ್ರಸವ, ಪ್ರಸೂತ Nn. 120; Bp. 57, 15; C.). P. p. ಹೆತ್ತ. ಹೆತ್ತ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟಗೃಹ, ಸೂತಿಕಾಭವನ Hlâ.). ಹೆತ್ತವಳಿದ್ದ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Nr.). ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಯುವ ವಳು (ಜಾತಾಪತ್ಯ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ, ಪ್ರಸೂತಿಕೆ Si. 187). ಹೆತ್ತ ಕೆಯ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದರೆ (from sorrow) ನೆರೆಮನೆ ನುಾಕೆಯ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು.—ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು, ಕೂಡಿದವಳಿಗೆ ಕೋಡಗ ಮುದ್ದು.—ಹೆತ್ತ ತಾಯೊಸ ತಿಮ್ಮುವವಳು ಅತ್ತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು, ಗಣ್ಡು ತೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.—ಹೆಬಿಲಾಬಿದವಳು ಹೆತ್ತರೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಹೇಲು.—ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆಜಿಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಯೇ?—ಅಮು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಜಿ ಹೆತ್ತವಳು ಮುಲುಕು ಕಲಿಸಿದಳ ನ್ರೆ.—ಹೊತ್ತು ಏಗಿದೆರೆ ತೊತ್ತು (*i. e.* ಸೂಳೆ) ಹೆತ್ತವಳಾದಳೇ? (Prvs.). — ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ. = ಹೆತ್ತಮ್ಮ. (Bp. 61, 34; see Prv. above). — ಹೆತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. The mother who bore one. ಉತ್ತರೆಯು ಬಜಿತರೇ, ಹೆತ್ತಮ್ಮ ತೊಜೆದರೇ, ಸತ್ಯರೂ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಲೋಕ ತಾನೆತ್ತ ನೇರುವದು? (Sp.). — ಹೆತ್ತರು. = ಹೆತ್ತವರು. ಹಲವು ಕಾಲಳೆ (ತಿತುವಂ) ಹರಸಿ ಹೆತ್ತರು (Prll. 3, 12). — ಹೆತ್ತವ. -ಅವ. A father (My.). — ಹೆತ್ತವರು. -ಅವರು. Parents (C.). ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು, ಬಿತ್ತಿದವರಿಗೆ ಬೆಳೆ, ಎತ್ತಿದಕ್ಕನ ಕೆಯ್ ಬಲು'ಗೆಯ್.—ಬೆತ್ತದ ಪೆಟ್ಟು ಹೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ನೋಯದೇ? (Prvs.). — ಹೆತ್ತವಳು. -ಅವಳು. Also: the mother who bore one (My.). — ಹೆತ್ತವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. = ಹೆತ್ತಮ್ಮ. (Bp. 15, 36). — ಹೆತ್ತಾತ. -ಅತ. = ಹೆತ್ತವ. ಹೆತಾತನ್ ಅರ್ಜುನು, ಮುತ್ತಯ್ಯ ದೇವೇನ್ದ್ರ, ಮತ್ತೆ ಮಾತುಲನು ಹರಿಯಿರೆಯಭಿಮನ್ಯು ಸತ್ತನೇಕಯ್ಯ? (Sp.).

ಹೆಪ್ಪಿ hĕr̤. ಹೆಪ್ಪಿ. 2. = ಪೆಪ್ಪಿ 2. To thicken, to congeal, as clarified butter or ghee and curds (C.; Tĕ. పేరుఁ). P. p. ಹೆತ್ತ. ತುಪ್ಪ ಹೆಪ್ಪಿಲು (ತೀನ, ಸ್ತ್ಯಾನ Mr. 183). ಹೆತ್ತ ತುಪ್ಪ (ತೀನ, ಸ್ತ್ಯಾನ Hlâ.). ಹೆತ್ತ ಪೊಸರು (My.). — ಹೆತ್ತುಪ್ಪ. = ಹೆತ್ತ ತುಪ್ಪ. Congealed ghee. ಬಿತ್ತಿ ಪೆತ್ತುಪ್ಪವನು ಹತ್ತಿಸಿದ ಫಲವೇನು? ನಿತ್ಯ ನೆಲೆಗೊಳದೆ ಭಜಿಸುತಿರಲಾ ಪೂಜೆ ಹತ್ತಿಗೇಡು (Sp.).

ಹೆಪ್ಪಿ hĕr̤a. = ಪೆಜಿ. Another, other (Bp. 40, 24; C.). ಹೆಜಿರ ಪಶದಾತ (ಪರವತ್, ಪರಾಧೀನ, ಸಿಷ್ಟ, ಪರವಶ, etc.); ಹೆಜಿರಿ ಕ್ಕಿದ ಕೂಡಿನುವ್ವ (ಪರಾನ್ನ, ಪರಪಿಣ್ಡಾದ); ಇರ್ದ ಎಡೆಯಲಿರ್ದುಂ ಪೆ ಜಿರ್ಗೆ ಮುನಿವವಂ (ಗೋಪ್ರಶ್ನ Hlâ.). ಹೆಜಿರಿನ್ದ ಮೀಲೆಮ್ಬುಂ (ಅಹಂ ಕಾರ Mr. 230); ಹೆಜಿರ್ ಅರಿಕ್ಕಿದುದ ತಿಮ್ಮುವಂ (ಪರಾನ್ನ, ಪಠ್ಯಿತ, ಪರಪಿಣ್ಡಿ 231). ಹೆಜಿರ ಬುತ್ತಿಗೆ ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ ಸುಲಿದನ್ರೆ.—ಹೆಜಿರ ಬಾಯಲ್ಲಿಳ್ಳುವದ ತನ್ನವರ ಕುಣ್ಡೆಲಿಕ್ಕಿದನ್ರೆ (Prvs.). — ಹೆಜಿವರು. -ಅವರು. Others (C.; B. 3, 7. 37. 105).

ಹೆಪ್ಪಿಗು hĕr̤agu. = ಹೊಜಿಗು, etc. Outer side; outside (My.; *cf.* ಹೆಜಿ 1).

ಹೆಪ್ಪಿಗೆ hĕr̤igĕ. Bringing forth, delivery (used only of women, My.; not of animals, as Si. 322 does). — ಹೆಜಿಗೆಕಾಲ. (A woman's) time of delivery (My.). — ಪೆ ಜಿಗೆತಿಂಗಳು. The last month of gestation (ಸೂತಿಮಾಸ, ವೈಜನನ Si. 146). — ಹೆಜಿಗೆಮನೆ. A lying-in chamber (My.).

ಹೆಪ್ಪಿು hĕr̤u. Bringing forth (?). — ಹೆಜಿುವಬ್ಬಳೆ. -ೂ-. (Śmd. 204). A ring that is worshipped in the room of delivery in order to accelerate it (?).

ಹೆಪ್ಪಿುವಿಕೆ hĕr̤uvikĕ. Bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ, ಪ್ರಸವ Si. 390; ಗರ್ಭಮೋಚನ 458).

ಹೆಪ್ಪಿುಹ hĕr̤uha. Bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ, ಪ್ರಸವ Nr.).

ಹೆಪ್ಪಿಕೆ hĕr̤ĕ. 1. = ಹೆರೆ, etc. The state of being back; backwards. — ಹೆಜಿಜೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To go or come back, to retreat (Bh. 7, 5, 44; Râm. 4, 6, 10; J. 22, 40). — ಹೆಜಿ ಸಾರ್. = ಹೆಜಿಜೆಗೆ. (Bh. 8, 25, 18). — ಹೆಜಿ ಹಿಂಗು. = ಹೆಜಿ ಜೆಗೆ. (Bp. 33, 8; J. 18, 31).

ಹೆಪ್ಪಿಕೆ hĕrĕ. 2. = ಪೆಜಿ. The crescent; the moon (Ćpr. 9, 88). — ಹೆಜಿಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see the moon (Râm. 1, 15, 43). — ಹೆಜಿದಲೆಯವ. -ತಲೆಯವ. = ಪೆಜಿದಲೆಯ. (Bp. 28, 26). — ಹೆಜಿಯಮ್ಮು. -ಅಮ್ಮು. = ಪೆಜಿಯಮ್ಮು. (ಅರ್ಧ ಚನ್ದ್ರ Hlâ.).

ಹೆರ್ hĕr. = ಪೆರ್ 1, etc. — ಹೆರ್ಬೊಗೆ. -ಹೊಗೆ. = ಪೆರ್ಬೊಗೆ. Excessive, dense smoke, a mass of smoke (ಧೂಮೌಘ, ಧೂಮ ಸಂಹತಿ Hlâ.).

ಹೆಲ್ಲಣಿ hĕllaṇĕ. (= ಪೊಲ್ಲಣಿ). Badness, etc. (ನಿಷ್ಟುರ, ನಿಷ್ಕರ ಕೆಸ.). See Kk. 57 s. ನಿಷ್ಟುರ.

ಹೆಸರನೆ hĕsaraṇĕ. Tbh. of ಪ್ರಸಾರಣಿ. The creeping plant Paederia foetida Lin. (ಸರಣಿ, ಪ್ರಸಾರಣಿ, ಕಟಮ್ಭರೆ, etc.; Nr.).

ಹೆಸರಿಸು hĕsarisu. = ಪೆಸರಿಸು. To name, etc. (Bh. 2, 13, 49).

ಹೆಸರು hĕsaru. ಹೆಸರ್. = ಪೆಸರ್ q. v., etc. A name, etc. (ಗೋತ್ರ, ನಾಮ Nn. 16; ಸಂಜ್ಞೆ, ನಿಜನಾಮ 99; ಸಮಾಹ್ವಯ, ಸಂಜ್ಞೆ 159; ನಾಮ 162; ಆಹ್ವಯ, ಆಖ್ಯೆ, ಆಹ್ವೆ, ಅಭಿಧಾನ, ನಾಮಧೇಯ, ನಾಮ Si. 55; ಸಂವಿದ್ 430; ಪ್ರಾಮುಸ್ 470; Bh. 3, 13, 21; J. 18, 7; C.; B. 5, 64). ಇಂಗಿನೆಲೆಯ ಹೆಸರು ಕಾರವಿ ಬಾಷ್ಪಕೆ; ಬಡಗಿ ಆಕ್ಕಸಾಲೆ ಕಮ್ಮಾಣಿ ಕಲುಕುಟಿಗ ಕಂಚಗಾಣರೆನ್ನವು ಆಯ್ಯರ ಹೆಸರು ಕಾರು ತಿಳ್ಳಿ (Nr.). ಪಾದ ದೇವ ಭಟ್ಟಾರಕ ಈ ಮೂಱುಂ ಹೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪೂಜಾವಚನ (Hlâ.). ಪಾತಕನ ಹೆಸರೆ ಮೂಱು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಯಾತಕ್ಕು ಬೇಡ! (Sp.). ಹೆಸರು ಕ್ಷೀರಸಾಗರಭಟ್ಟ, ಮಜ್ಜಗೇ ಸೀರಿಗೆ ತತ್ತಾರ (Prv.). ಹೆಸರ್ದೆ (G. 332, My. as ಹೆಸರಲೆ). — ಹೆಸರಾಗು. -ಆಗು. To become noted or famous (C.; B. 2, 10; 4, 28. 30). — ಹೆಸರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಹೆಸರಿಡು. -ಇಡು. (My.). — ಹೆಸರಿಗೆ ಬರು. = ಹೆಸರಾಗು. (C.; B. 2, 25). — ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. In name only (C.; B. 5, 64). — ಹೆಸರಿಡು. -ಇಡು. To put or give a name, to name (C.). ಆತಿಸನ್ತಸ ದೊಳ್ ಆತ್ಮಜೆಗೆ ಆಖಿಲಿವಿಭವದಿ ಹೆಸರನಿಟ್ಟನು, ಮಾಯೆಯೆಮ್ಬ ನವೀನ ನಾಮವನು (Prll. 3, 24). ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ, ಹಂಜೆಯೆನ್ನು, ಹೆಸರಿಡ ಬೇಕು (Si. 66). ಆ ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟವೆ (B. 5, 308). — ಹೆಸರು ಕಟ್ಟು. = ಹೆಸರಿಡು. (My.). ದ್ವೇಷದಿನ್ದ ಅನಿಷ್ಟವಾದ ಹೆಸರು ಕಟ್ಟಿಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ನು, ಕರ್ಮಪೂರ್ವನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Si. 433). — ಹೆಸರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To get a name, to become famous or celebrated (Bp. 53, 39; My.). — ಹೆಸರು ಪಡೆ. = ಹೆಸರುವಡೆ. (My.). — ಹೆಸರು ಬೀಳು. A name to accrue to or be obtained (C.). ಈ ಹೆಸರು ಬೀಳಿರಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಾಯಿತನ್ನರೆ (B. 4, 30). — ಹೆಸರುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get a name; to become known, celebrated or praised (Bh. 1, 8, 48). — ಹೆಸರುವಾಸಿ. A good condition of name: fame, notoriety, reputation (My.; ಯಶಸ್, ಕೀರ್ತಿ, ಸಮಜ್ಞೆ Si. 56; ಪ್ರಥೆ, ಖ್ಯಾತಿ 389). ಪೆಚ್ಚಾದ ಹೆಸರುವಾಸಿ (ಎಶ್ರಾವ, ಪ್ರತಿಖ್ಯಾತಿ 397). — ಹೆಸರು ಹೊನ್ದು. To get a name, to become noted or famous (C.; B. 4, 220). 2, to get the name of, to be called (My.). — ಹೆಸರು ಹೋಗು. A name to go or disappear (Bp. 36, 34; My.). 2, fame to spread about: to become noted or famous (My.).

ಹೆಸಪ್ಪಿ hĕsar̤. ಹೆಸಪ್ಪಿ. = ಪೆಸಪ್, q. v. (ಮುದ್ಗ Nr.; Mr. 374; C.). ಹೆಸರು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ); ಕಾಡ ಹೆಸರು (ಮುದ್ಗ

ಪರ್ಣ, ಕಾಕಮುದ್ಗೆ, ಸಹೆ Nr.). ಹೆಸಱ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ Hlâ.). ಹೆಸಱ ಕೆಯ್ (ಮೌದ್ಗೀನ Mr. 93). ಪುಟ್ಗಿಯೆನ್ದು, ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕಿ ಆಟ್ಟಿ ಕೂಡಿ (Šmd. I). See ಕಾಡ-. — ಹೆಸಱುಕಾಯಿ. Green gram. See Prv. s. ಮುಣ್ಡಮೋಱು. — ಹೆಸಱುಗಿಡ. The hĕsaṟu plant (My.). — ಹೆಸಱುಬೇಳೆ. Split green gram (My.).

ಹೆಳಲು hĕḷalu. = ಹೆಗಲೆ 2, etc. A braid of hair (C.). — ಹೆಳಲುಬಂಗಾರ. = ಜಡೆಬಂಗಾರ. (My.). — ಹೆಳಲು ಪಾಕು. = ಜಡೆ ಪಾಕು. (C.; B. 1, 6).

ಹೆಳೆ hĕḷge. = ಏಳಿಗೆ, etc., ಜಡಗೆ, etc. A basket: pa snake-basket (ಪಾವುವೆಜಗೆ Ct. I, 45, o. rs. ಹಿಳ್ಗೆ, ಹೇಳ್ಗೆ).

ಹೆಳ್ಳೆ hĕḷḷĕ. A lump of earth, a clod (ಪೆಟ್ಟ, ಹೆಣ್ಣೆ G.).

ಹೆಪಿವ hĕḷava. = ಪೆಪವ. A lame man, a cripple (ಬಂಜ, ಪಂಗು, ಕ್ರೌಣ್ಯ Hlâ., Mr. 388; ಕ್ರೌಣ, ಪಂಗು Nr.; Bp. 42, 2; J. 17, 43; C.; B. 5, 278). ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲದ ಹೆಪಿವನು (ಕುರಕ, ಕುಣಿ Si. 198). ಹೆಪಿವನಿಗೆ ಧಾಗೀರಧಿಯೋ? ಕಳುವವಗೆ ಅರಮನೆಯೋ?— ಹೆಪಿವ ಹೆಮ್ಮರದ ಹಣ್ಣು ಬಯಸಿದರೆ ಗಾಳಿ ಗುದ್ದಿ, ಮೆಯ್ ನೋಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prvs.).

ಹೆಪಿವಿ hĕḷavi. = ಪೆಪವಿ. A lame, crippled woman (My.).

ಹೆಪಿವು hĕḷavu. The state of being lame or crippled (My.).

ಹೆಪಿತೆ hĕḷĕ. (fr. ಹೆಪಿ). = ಹೆಪವ. — ಹೆಪೆಗಾಲು. -ಕಾಲ್-ಆ 3. A man who cannot use his feet. ಹೆಪೆಗಾಲಂ (Šmd. 95, o. r. in Mḍb. ಹಿಪೆ-). — ಹೆಪೆಗಾಲಿ. -ಕಾಲಿ. A woman who cannot use her feet. ಹೆಪೆಗಾಲಿ (Šmd. 198, o. r. in Mḍb. ಹಿಪೆ-).

ಹೇ hé. = ಪೇ 1. Madness, etc.

ಹೇ hé. *A vocative particle: oh! ho!* a particle of respectful calling (Mhr.); a particle used in vociferating or challenging: hallo! ho there! an interjection expressing envy or ill-will or disapprobation.

ಹೇಕರಿಸು hé-karisu. ಹ್ಯಾಕರಿಸು. To neigh (as a horse, B. 3, 56. 57; 5, 13).

ಹೇಕುಳಿ hé-kuḷi. = ಪೇಂಕುಳಿ q. v., etc. ಹೇಕುಳಿಯದು (ಆ ಲರ್ಕ Mr. 185). — ಹೇಕುಳಿಗೊಳ್. To become mad. ಮದ್ದಿನ್ದ ಮರುಳಾಗಿ ಹೇಕುಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಆಲರ್ಕ, ಯೋಗಿತ Nr.).

ಹೇಗ hégа. A mad, foolish man (Bp. 51, 19. 52).

ಹೇಗೆ hégĕ. = ಎಹಗೆ, etc. How? (Bp. 19, 32; 20, 26; 22, 54; 49, 12).

ಹೇಂಗೆ héṅgĕ. = ಹೇಗೆ, etc. (Bp. 25, 22).

ಹೇಟು héṭu. = ಏಟು 1. A blow (My.).

ಹೇಟೆ héṭĕ. = ಹೇಣ್ಟೆ, ಹ್ಯಾಟೆ. A hen (of fowls, My.; T. ಪೇಡು, ಪೇಡ್ಪೆ; see s. ಪೆಣ್).

ಹೇಡಿ héḍi. = ಏಡಿ 2. (Šmd. 109). A timid person, a coward (ದರಿತ, ಕಾತರ, ತ್ರಸ್ತ, ಚಕಿತ Mr. 233; ಹನ್ಜೆ, ಶೈತ್ಯಗೊಣ್ಡವ Šm. 96; J. 12, 18; C.; M. ಪೇಡಿಕ್ಕ, to be afraid; see ಅತಿಹೇಡಿ; ಪೋಟು 1); an effeminate man, a hermaphrodite (ಉಭಯವ್ಯಂಜನ, ಪೋಟಿ Hlâ.; ಕ್ಲೀಬ Si. 359). ಹೇಡಿ ಬಲ್ಲನೆ ರಣದ ಸಾಹಸದ ಕೌರ್ಯವನು? (Dp. 76). ಹೇಡಿಯ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಲ್ಲ, ಹೇಸಿಯ ಸಿಬ್ಬಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಲ್ಲ.— ಹೇಡಿಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗ, ಪೋಡಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗ.— ಹೆನ್ನೆ ಹೋದರೆ ಹೇಡಿ, ಮುನ್ದೆ ಬನ್ದರೆ ಗರ್ವ (Prvs.).

ಹೇಡಿತನ hĕḍitana. Cowardice (Râm. 6, 35, 26; My.). ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಣಮ್ಮ ಹೇಡಿತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹೇಣ್ಟೆ hĕṇṭĕ. = ಹೇಟೆ. (My.).

ಹೇತ್ hĕt. A sound used in fields when scaring away birds (S. Mhr.).

ಹೇತಿ hĕti. *A weapon.* 2, *light, splendor.* 3, *flame.* 4, *a ray of light.*

ಹೇತು hĕtu. P. p. of ಜೋಲು 1.

ಹೇತು hĕtu. Impulse, motive; *cause, ground, reason,* object, purpose; a logical reason, the reason for an inference; any logical deduction or argument, *proof;* reasoning, logic; excuse, sophistry; a particular figure of speech, a brief speech giving a reason; one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 21-29). See Šmd. 156. 158. 159. 268. 272. ಹೇತುವಿಲ್ಲದೆ ಮಾತು ಬಾರದು.— ಸರಸವಾದದ್ದೆಲ್ಲಾ ವಿರಸಕ್ಕೆ ಹೇತು (Prvs.).

ಹೇತುಕ hĕtuka. Belonging to a motive or cause, causal, instrumental; causing, producing; cause, active cause, instrument. (Kâvy. IV, 2, 30).

ಹೇತುಕರ್ತೃಕ hĕtu-kartṛika. The agent indicated by a verb as causing something to happen (Šmd. 325).

ಹೇತುಕ್ರಿಯೆ hĕtu-kriyĕ. Causal action (ಕಾರಣಕ್ರಿಯೆ Šmd. 277 Cm.; Sâmâsika 2 ಕ್ರಿಯೆ vṛitti).

ಹೇತುಗರ್ಭ hĕtu-garbha. That has involved within itself its reason, meaning, etc.; that has some involved sense, as an act, etc. (Mhr.; R.).

ಹೇತುಪ್ರಯೋಗ hĕtu-prayôga. Causal form (of verbs, Kâvy. I, 5, 44-46).

ಹೇತುಮತ್ hĕtu-mat. = ಹೇತುವತ್. Having a reason or cause, proceeding from a cause; having a logical reason or the reason for an inference; accompanied by arguments; controverted by arguments.

ಹೇತುರೂಪಕ hĕtu-rûpaka. One of the rûpakas (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಹೇತುವತ್ hĕtu-vat. = ಹೇತುಮತ್.

ಹೇತುವದಾಖ್ಯಾನ hĕtuvat-âkhyâna. A branch of the hĕtu in poetical composition (Kâvy. III, 3, B, 21).

ಹೇತುವೆ hĕtuvĕ. = ಹೇತು. (G.; R.).

ಹೇತೂಪನ್ಯಾಸ hĕtu-upanyâsa. The assignment of reasons or motives, statement of an argument. (R.).

ಹೇತೂಪಮೆ hĕtu-upamĕ. One of the upamĕs or similes (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಹೇದೆ hĕdĕ. A demon (ಭೂತ Šmd. II; see s. ಪೇ 1; *cf.* ಪೇತು).

ಹೇನ್ hĕn. ಹೇನು. = ಪೇನ್ 2. A louse (ಮಸ್ತಕಮೃಗ, ಷಟ್ಪದ Mr. 166; ಯೂಕ G.; C.; ಲಿಕ್ಷೆ Si. 485). ಹೇಸಿನ ತತ್ತಿ (ದಿಂಕ G.). ಹೇನು ಬಲ್ಲುದೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನಾ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). ಹೇನು ಕುಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಮ್ಮು ಬೇಕೇ?— ಹೇನು ಬೆಳದರೆ ಆನೆ ಆಡೀತೇ?— ಬೀನೆ ನಿತ್ತರೂ ಹೇನಿನ ಕಾಟ ಸಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.— ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯ ಹೇನು ತೆಗದನ್ತೆ.— ಸೀನಿದರೆ ಹೇನು ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). (ಜೋಗಿ) ಜಡೆಯ ಕಟ್ಟದ ಮುನ್ನ ಒಡನೆ ಬನ್ದನು ಮಾರ; (ಆ ಮೇಲೆ) ಗುಡಿಗುಡಿಸಿ ಹೇನು (ಜಡೆಯಲ್ಲಿ) ಪರಿಯಲು, ಚೋಲಿಯಮ್ಮ ಕಡು ನಗುವನಯ್ಯ (Sp.).

ಹೇನೆ hĕnĕ. = ಏನೆ, (ಅಹೆಂ, ಅಹೆನೆ). See ಇದ್ದೇನೆ.

ಹೇಮ hĕma. 1. *Gold.* 2, *a horse of a dark or brownish colour.* ತುರಗವರ್ಣಂ ಕರಿದಾಗೆ ಪೇಮನಕ್ಕು (Mr. 275). ಹೇಮುವಿ

ಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಮಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ಪ್ರೇಮದಿನ್ದ ಹೇಮ ಕೂಡಿಸಿ, ಹೋಮಕ್ಕೆ ತನ್ಪೆ ತೀರಿಸಿದ.—ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಮದ ಆಶೆ ಬಿಡ (Prvs.).

ಹೇಮ hêma. 2. (fr. ಹಿನ). Winter; cold, the cold season. See ಹೈಮ 2.

ಹೇಮಕುಕ್ಷಿ hêma-kukshi. Having a golden belly: Brahmâ (Mr. 9).

ಹೇಮಕೂಟ hêma-kûṭa. Golden-peaked: *a mountain-range to the north of Himâlaya.*

ಹೇಮಗರ್ಭ hêma-garbha. = ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ. Brahmâ (Bp. 46, 18).

ಹೇಮದುಗ್ಧ hêma-dugdha. A kind of sôma or moon-plant with yellow juice (= ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ Sk.; ಹುಳುಳಿ, ಅಕ್ಕಹೆಡೆ Mr. 129). 2, the glomerous fig-tree.

ಹೇಮದುಗ್ಧಕ hêma-dugdhaka. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb.

ಹೇಮನಗ hêma-naga. = ಹೇಮಾದ್ರಿ (?).

ಹೇಮನಗಧಾಮ hêmanaga-dhâma. Śiva (Śśv. 5, 25).

ಹೇಮನ್ತ hêmanta. *Winter, the cold season* (comprising the months saha and sahasya Mr. 70, from middle of November to middle of January; ಅಯ್ಯಿಲ್, ಮಂಜುಗಾಲ Ct. II, 85).

ಹೇಮಪರ್ವತ hêma-parvata. *The mountain Mêru.*

ಹೇಮಪುಷ್ಪ hêma-puṛpa. = ಹೇಮಪುಷ್ಪ. (Hlâ. MS.).

ಹೇಮಪುಷ್ಪ hêma-pushpa. *The tree Mesua ferrea* Lin. 2, the tree Michelia champaca Lin.

ಹೇಮಪುಷ್ಪಕ hêma-pushpaka. *The tree Michelia champaca* Lin.

ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ hêma-pushpikĕ. *The golden or yellow jasmine.* See Nr. s. ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ.

ಹೇಮಪ್ರಭ hêma-prabha. N. (Abb. P. 3, 57. 60).

ಹೇಮಮೃಗ hêma-mṛiga. A golden deer (being a transformation of the râkshasa Mârîcha). (My.; *cf.* ಹೊಮ್ಮಜಿ).

ಹೇಮಲಮ್ಬ hêma-lamba. = ಹೇವಿಲಮ್ಬಿ. N. of the thirty-first year of the cycle of sixty.

ಹೇಮಾಂಗ hêma-aṅga. A golden body. 2, having a golden body: Garuḍa; a lion; the mountain Mêru; Brahmâ; Vishṇu. (R.).

ಹೇಮಾದ್ರಿ hêma-adri. *The mountain Mêru.*

ಹೇಮಾಮ್ಬರ hêma-ambara. A garment of yellow silk (J. 26, 69).

ಹೇಮಾಸನ hêma-âsana. A golden seat (Cpr. 5, 7).

ಹೇಯ hêya. To be gone. 2, to be left or abandoned, to be avoided; that is to be left or abandoned (ನತ್, ಬಿಡುವುದು Nn. 84, o. r. ತೊಜಿದುದು; ಹೇಹ, ತೊಜಿವಿ, o. r. ತೊಜಿವುದು 95); that is very distant (ಅತಿದೂರ Nn. 137). 3, grief (ದುಃಖ 137). 4, anger (ನಿಷ್ಠುರ, ಕೋಪ 137). 5, option or volition (ಮನೋವಿಕಳ್ಪ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಳ್ಪ 137). 6, that is perceptible to the eye, etc. (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ದೃಷ್ಟ 137). 7, that is near (ಆಸನ್ನ, ಸಮೀಪ 137). 8, an object of disease (Bp. 40, 78). 9, an object of sorrow (J. 23, 62). 10, dislike, etc. (ಹಾ, ಜುಗುಪ್ಸೆ Nn. 140). — ಹೇಯವುಳ್ಳವ. -ಉಳ್ಳವ. A disgusting man (ಅರೋಚಿ Śmd. 72 Cm.).

ಹೇರ್ hêr. = ಪೇರ್, etc. Largeness, etc. — ಹೇರಡವಿ. -ಅಡವಿ. = ಪೇರಡವಿ. A large forest or jungle (ಮಹಾರಣ್ಯ Nr.; Bh. 1, 5, 20; 6, 4, 107; J. 12, 15). — ಹೇರಾನೆ. -ಆನೆ. = ಪೇರಾನೆ. A large elephant (Bp. 26, 15; Bh. 2, 3, 42). — ಹೇರಾಳ್. -ಆಳ್. = ಪೇರಾಳ್. A great soldier (Bh. 3, 18, 33). — ಹೇರಿಟ್ಟಿ. -ಇಟ್ಟಿ. A large lance or spear (Č. Bp. 47, 37). — ಹೇರುರ. -ಉರ. = ಪೇರುರ. A large, broad chest (Č. Bp. 47, 14). — ಹೇರೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. = ಪೇರೊಡಲ್. A large belly (Bp. 51, 54; J. 4, 46).

ಹೇರಕ hêraka. = ಹೇರಿಕ. *A spy, a secret emissary or agent* (Hlâ. MS. ಹೇರಿಕ).

ಹೇರಮ್ಬ hêramba. *Gaṇêśa.* 2, a buffalo.

ಹೇರಮ್ಬಜನಕ hêramba-janaka. Śiva (Śśv. 4, 102).

ಹೇರಳ hêraḷa. = ಹೇರಾಳ. Largeness, greatness, muchness, abundance; much, many (C.; ಬಹಳ G.; B. 4, 147).

ಹೇರಳೆ hêraḷĕ. (ಪೇರಿಳೆ s. ಪೇರ್), ಹಿರಳೆ, etc. (My.; ಐರಾವತ, ನಾರಂಗ Si. 130; ಕತ್ತಳೆ G.). See ಹೇರುಳೆ.

ಹೇರಾಸಿ hê (*i. e.* hêr)-râsi. A large heap: abundance, muchness (Râm. 6, 45, 61; My.). — ಹೇರಾಸಿ ಮಾರಾಸಿ. reit. (My.).

ಹೇರಾಳ hêrâḷa. = ಹೇರಳ. (Bp. 23, 33. 38; Bh. 1, 10, 21; 1, 12, 6; Râm. 6, 30, 14; J. 8, 27; 16, 42; Tĕ.; T. ಏರಾಳ). ಧಾರಾಳದ್ದವನ ಹತ್ತರ ಹೇರಾಳ ಕೇಳ ಬಹುದು (Prv.).

ಹೇರಿಕ hêrika. = ಹೇರಕ, ಹೇರಿಗ. A spy, etc.

ಹೇರಿಗ hêriga. Tbh. of ಹೇರಿಕ (Śmd. 337 Mḍb., one MS. ಹೋರಿಕ = ಹೊರಿಗ; ಯಥಾರ್ಥವರ್ಣನ, ಮನ್ತ್ರಜ್ಞ, ಸ್ವತ, ಹೇರಿಕ Hlâ.; ಸ್ವತ Nr.; ಯಥಾರ್ಥವರ್ಣನ, ಪ್ರಣಿಧಿ, ಅಪಸರ್ಪ, ಚರ, ಸ್ವತ, ಚಾರ, ಗೂಢಪುರುಷ, ಬೇಹಿನವ Nr.; ಬೇಹಿನವ Śmd. II).

ಹೇರುಳೆ hêruḷĕ. = ಹೇರಳೆ, etc. A kind of lime or bitter, sour orange (ಕಂಚಿ Mr. 112, o. r. ಹೀರುಳೆ).

ಹೇಲ್ಪ್ hêṛ. = ಹೇಜಿ 2, etc. ಹೇರ್ಗಳ್ (Č. Bp. 47, 46).

ಹೇಲ್ಪಿಸು hêṛisu. = ಪೇಜಿಸು 2, q. v. (My.; Bh. 2, 4, 8. 9).

ಹೇಲ್ಪು hêṛu. 1. = ಪೇಜು 2 q. v. To lift up or take and put upon, etc. (C.; J. 13, 39). ಹೇಲ್ಪುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಕನ್ಧಿ, ಪೃಷ್ಠವಾಹ್ಯ Hlâ.). ಹೇಲ್ಪುವ ಕುದುರೆ (ಪೃಷ್ಠ್ಯ, ಸ್ಥಾ೦ಗಿ); ಭಾರಕ್ಷಮಂಗಳಾಗಿ ಹೇಲ್ಪುವ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ, ಧೌರೇಯ, ಧುರೀಣ, ಧುರಕ್ಷಮ Nr.). ಹೇರಿದೆತ್ತು (ಸ್ಥೌರೀಯ Mr. 179). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಆಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಹೇಲ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 3, 9). ಒಮ್ಮೆ ಆಡಿವೇ ಕತ್ತೆಗಳ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಜ್ಜೆ ಹೇಲ್ಪಿದ ಬಿಬ್ಕ (3, 48). ಡೇರೆ ಗುಡಾರ ಮುನ್ತಾದ ದಣ್ಡಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒಜ್ಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಲ್ಪು ತ್ತಾರೆ (3, 66). ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಗದ್ದಿಗೇ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಮ್ಬುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಮಡಗೆಯನ್ನು ಹೇಲ್ಪಿ, ಮೊದಲ ನೇ ಅನ್ನಸ್ತು ಮಾಡುವರು (4, 121). ಮೇಲೆ ಒನ್ನು ದಪ್ಪವಾದ ಹಲಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಆದರ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಣ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹೇಲ್ಪಿ (4, 158). — ಹೇಲ್ಪಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to put upon one's self. ಆನೆಗಳು ಒಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹೇಲ್ಪಿಗೊಡುತ್ತವೆ (B. 5, 239). — ಹೇಲ್ಪಾಟಿ. -ಆಟ. The profession of loading, etc. ನೀರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೇಲ್ಪಾಟ ಕಳ ಕೊಣ್ಡಿ (Prv.).

ಹೇಲ್ಪು hêṛu. 2. = ಪೇಜು 3, ಹೇಲ್. A load, especially a bullock-load (ಶಕೆ Mr. 350; Bp. 9, 8; 23, 39; C.; Mhr. ಹೇಲ). ತಟ್ಟಿಹೇಲ್ತು (ಪೌವರಿಕ Mr. 350). ಹೇಲು ನುಂಗುವವ ನೇರು ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಹೇಲು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ಕೇಳುವದೇನು?—ಬಣ್ಡಿ ಬನ್ತಾಟ, ಹೇಲು ಹೆಟ್ಟಾಟ, ತಲೆಹೊಟ್ಟೆ ಪರ ಮನುಖ.—ಸಾದಎತ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಹೇಲು (Prvs.).

ಹೇಲ್ಪು hêṛu. 3. = ಪೇಜು 1. To spread about, to display (as beauty, Prll. 3, 31), to manifest (as grief, Bh. 1, 8, 3).

ಹೇಲನ hêlana. The act of disregarding, slighting, disrespect, contempt; sporting amorously. See ಅವಹೇಲನ.

ಹೇಲಿ hêli. The sun. (R.).

ಹೇಲಿಕೆ hêlikĕ. See ಪ್ರ-. (*Cf.* ಹೇಟಿಕೆ?).

ಹೇಲು hêlu. 1. = ಏಲು 1, ಪೇಲ್ 1, q. v. To void excrements, to cack (C.). P. p. ಹೇತು. ಹೇಲೋಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಹಸ್ಸೀ ಕಾಟ.—ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಡೊಮ್ಮಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ?—ವೈಕ್ಕ ದೊಡ್ಡವಾದರೂ ಪಕ್ಕೆ ಹೇಲಬೆ ಬಿಡದು.—ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಣತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಲೋ ಮೂಬಿಯ ತನ್ನ.—ಸಂಗತೀ ಗುಣ ಸೋತು ನೋಡು, ಹೆಣ್ಣತೀ ಗುಣ ಹೇತು ನೋಡು.—ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತು, ಮಂಗಳಕಷ್ಟ ಅನ್ನದ ಹಾಗೆ.—ಕೂತರೂ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? ಹೇತವಕ್ಕನ್ತ ಹೆಸ್ಟು.—ದನ್ನಾ ತೆತ್ತವನೂ ಉಣ್ಣು ಹೇತವನೂ ಒಸ್ಟೇ.—ನಡುಮನೇಲಿ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ನ.—ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಯುವವನ ಹಾಗೆ ಮನೆ ತುಮ್ಬ ಹೇತ.—ನೋತವಾದರೆ ಹೇತರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಭೂತ ಹೋದರೂ ಹೇತು ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹೇಲು hêlu. 2. = ಏಲು 2, ಪೇಲ್ 2. Ordure; cacking (C.; Si. 205). ಹಸ್ಸೀ ಕೂಡಾಡಿ, ಕನ್ದ ಹೇಲು ತಿನ್ದ.—ಬಾಲನಾಗಿರುವಾಗ ಹೇಲು ತಿನ್ದರೆ ಪ್ರಾಯ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತಿನ್ನ ಬಹುದೇ?—ಹೇಲು ಅಲ್ಲ, ಭಟ್ಟ ಹೇತದ್ದು.—ದಣ್ಣಿಗೇ ಮೇಲೆ ನಾಯಿಂ ಕುಣ್ಡಿಸಿದರೆ ಹೇಲು ಕಣ್ಣು, ಹಾಣಿತು.—ಮಕ್ಕಳ ಹೇಲು ತಿನ್ನುವವಳು ತುಪ್ಪದ ಗಸಿ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಮಂಗನ ಕೊನ್ದು, ಮಿಯ್ಲಿಲ್ಲಾ ಹೇಲು.—ಹೇಲುಕಸ. A common herb, a native of America, Ageratum conyzoides Lin. (Z.).—ಹೇಲು ಬರು. Cacking to come, a call of nature to happen. ಹೇಲು ಬನ್ದರೆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದಜ (Prv.).

ಹೇಲೆ hêlĕ. *Disrespect, slight, contempt* (ಪಬೆವು, ಜಬೆವುದು Nn. 108). 2, *wanton sport, amorous dalliance,* manner or gesture of lovers, play, sport, pastime, pleasure, delight (ಸಿಂಗರ, ಶೃಂಗಾರ 108). 3, wealth, etc. (ಸಿರಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ 108). 4, *opportunity, etc.,* facility, ease (ಪ್ರಸ್ತಾವ 108).

ಹೇವ hêva. Disgust at or repugnance to what is to offend one's sensibilities or moral feelings (Bp. 55, 15; Tĕ. ಏವ; see s. ಎದ್ರಾಸಿ). ಹೇವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಜುಗ ಬೆಳವಾ ಕಣ್ಣು (Dp. 54).—ಹೇವಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An unblushing person. ಹೇವಗೇಡಿಗಳಿಗೆ ವಾಎಯೇನು? ವರಸೆಯೇನು? (Prv.).

ಹೇವ hêva. = ಹೇಹ, q. v. Sorrow, grief (Śśv. 4, 29; Râm. 3, 2, 26); sickness.

ಹೇವಮಾರಿ hêva-mâri. A person full of sickly or foolish obstinacy (Bh. 8, 8, 29).

ಹೇವರಿಸು hêvarisu. To feel aversion, to recoil, to shrink (Bh. 8, 25, 17; J. 2, 61; Tĕ. ಏವರಿಂಚು).

ಹೇವಿಲಿಮ್ಬಿ hêvilimbi. ಹೇವಿಳಮ್ಬಿ. Tbh. of ಹೇಮಲಮ್ಬ. (My.).

ಹೇವೆ hêvĕ. = ಏವೆ 1, (ಅಹೆವೆ, ಅಹೆವೆ). See ಇದ್ದೀವಿ.

ಹೇಷ hêsha. = ಹೇಷೆ. (Sk.; R.).

ಹೇಷಾರಸಿತ hêshâ-rasita. The loud sound of neighing (V. 5, 22).

ಹೇಷಿ hêshi. Neighing; a horse. (R.).

ಹೇಷಿತ hêshita. Neighing. See ಕಚಿಕಿಲ್.

ಹೇಷಿಸು hêshisu. To neigh (B. 5, 13).

ಹೇಷೆ hêshĕ. ಹೇಷಾ. *Neighing* (of horses), whinnying, braying.

ಹೇಷ್ಯ hêshya. Tbh. of ಏಷ್ಯತ್. A portent, an omen of ill, a sign of coming calamity (My.; Tĕ.).

ಹೇಸರ hêsara. = ಹಾಸರ. Tbh. of ವೇಸರ. A mule (Tĕ. ಏಸ ಡ, ವೇಸಡ; T. ವೇಜರಿ). — ಹೇಸರಕತ್ತೆ. = ಹೇಸರಗತ್ತೆ. (C.). — ಹೇಸರಗತ್ತೆ. -ಕತ್ತೆ. A mule (ಚಕ್ರಪತಿ, ವಾಚತರ Mr. 186; My.).

ಹೇಸಿ hêsi. A disgustful female (My.). ಹೇಸಿಯ ಪಾಪ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹತ್ತಿತು.—ಹೇಸಿ ಮಯ್ಲಿಗೆಗೆ ಆಂಜಳು, ನಾಸಿ ನಾಚಿಕೆಗೆ ಆಂಜಳು.—ಹೇಡಿಯ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಲ್ಲ, ಹೇಸಿಯ ನಿಬ್ಬಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಹೇಸಿಕತ್ವ hêsikatva. Disgust, etc. (Jñs. 42, 63).

ಹೇಸಿಕೆ hêsikĕ. = ಪೇಸಿಕೆ, ಪೇಸಿಗೆ. Aversion, disgust (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಛಣಿ Nr.; ಕ್ಶಣಿ, ಜುಗುಪ್ಸೆ Nn. 104; ಜುಗುಪ್ಸೆ 150; C.); nastiness; a nasty, disagreeable object, an object that causes disgust (Bp. 40, 81; Abhâ. 2, 80; C.). — ಹೇಸಿಕೆಯ ನಾತ. A nauseous smell (Bp. 46, 59; My.). — ಹೇಸಿಕೆಯ ಮಾತು. A disgustful word (Bp. 40, 33; My.).

ಹೇಸಿಗೆ hêsigĕ. = ಹೇಸಿಕೆ. (C.). ದೊಡ್ಡವನು ಉಣ್ಣಂರೆ ಮುದ್ದು, ಬಡವನು ಉಣ್ಣಂರೆ ಹೇಸಿಗೆ.—ಪರಸೇ ಯಜಮಾನನಿನ್ದು, ಪರರ ಹೇಸಿಗೆ ತೆಗಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಹಸ್ಸೀ ಮೇಲೆ ಕೂತವ ಹೇಸಿಗೆಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ? (Prvs.).—ಹೇಸಿಗೆಗಿಡ. A prickly shrub, native of America, now growing wild everywhere, Lantana aculeata Lin. (Z.). — ಹೇಸಿಗೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಹೇಸಿಗೆ ಮಾಡು. (My.). — ಹೇಸಿಗೆ ಮಾಡು. To soil, to dirty, to make filthy (My.).

ಹೇಸು hêsu. 1. = ಪೇಸು 1. To feel aversion, to have a dislike, to recoil (ಜುಗುಪ್ಸೆ ಕೆmd. Dh.; Bp. 18, 34; 21, 19; 24, 55; 42, 9; 51, 43; 56, 18; 57, 78; J. 2, 60; 33, 45; 16, 15; 20, 54; Bh. 1, 8, 73; C. with dative). ಎಂಜಲಿಗೇ ಹೇಸದವಳು ತಂಗಳನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಏನೂ ಇಲ್ಲದವ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಹೇಸ.—ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೇಸದವಳು ಮುಸರೆಗೆ ಹೇಸ್ಯಾಳೇ? (Prvs.). — ಹೇಸಿ ಹೋಗು. To feel aversion (as the mind, My.).

ಹೇಸು hêsu. 2. = ಪೇಸು 2, ಹೇಸಿಕೆ. (My.). — ಹೇಸುಮಗ. A nasty son (My.). — ಹೇಸುಮಾತು. A disgustful word (My.). — ಹೇಸುಮುಂಡೆ. A nasty widow (My.).

ಹೇಸುತನ hêsutana. Nastiness (My.).

ಹೇಹ hêha. = ಹೇಯ, ಹೇವ. That is to be left or abandoned (ಹೇಯ, ತೊಜಿವಿ Nn. 93, o. rs. ತೊಜಿವುದು, ಹೇವ). 2, grief (ದುಃಖ 93). 3, disease (ಗದ, ವ್ಯಾಧಿ 93). 4, a stupid man (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 93). 5, a flag (ಪತಾಕೆ 93). 6, calling (ಆಹ್ವಾನ, ಕರೆವುದು 93; *cf.* ಹಾವ).

ಹೇಳಿಗೆ hêligĕ. = ಪೇಳಿಗೆ, etc. A basket; a snake-basket (ಸರ್ಪ ಪರ್ಯಂಕ Mr. 391; Bh. 1, 8, 35; 8, 23, 39). ಪೀಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚ ಕೂಡದೇ? (Prv.).

ಹೇಳ್ಗೆ hêlgĕ. = ಹೇಳಿಗೆ, etc. See ಹೆಳ್ಗೆ.

ಹೇಳಿಕೆ hêlikĕ. = ಪೇಬಿಕೆ. Saying; telling, ordering (C.; B. 5, 150. 233); order, command (J. 30, 54; 32, 6; C.; B. 3, 103). ಹಿರಿಯರ ಹೇಬಿಕೆಯಿನ್ದ ನಮ್ಬು ತಕ್ಕ ಕಥೆ (ಐತಿಹ್ಯ Si. 236). — ಹೇಬಿಕೆಮಾತು. Rumour, hearsay (C.). ಹೇಬಿಕೆಮಾತಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯ ಮುನಿದ (Prv.).

ಹೇಳಿತು hêlitu. (*i. e.* ಹೇಬಿದುದು). The condition of having been said. ಇದಜೊಳ್ ಸಾಕಲ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಹೇಬಿತಿಲ್ಲಿನ ಬೇಡ (Śmd. 61 Cm.).

ಹೇಳಿವು hêlivu. Rumour, report (ಸಿರ್ವಾದ Nr.).

ಹೇಳಿಸು hêlisu. = ಪೇಬಿಸು. To cause to say or tell, to have told, etc. (My.); to have one's self called, to be called (B. 5, 36); to have (or

consider something) ordered to one's self, to make one's mind up for (4, 19). See Bp. 42, 4; 58, 28. ಬೆಸನ ಹೇಲಿುಸಿ ಕೊಳುಪ (ಅನುಜ್ಞೆ Nr.). ತಂದೆಗೆ ಒಳ್ಳಿಯವ ಎನ್ತ, ಹೇಲಿುಸಿದ ಅಪ್ಪಿಗನ ಮಗ (Prv.).

ಹೇಲಿು hêḷu. = ಏಱು 3, ಪೇಳ್, ಪೇದು. To say, to speak; to name; to mention; to adduce; to narrate, to relate; to tell; to order, to command (Bp. 5, 54. 55; 10, 4. 7; 11, 4. 5; 12, 29. 49; 13, 3; 14, 25; 22, 31. 52; 23, 6. 10; 24, 36. 58; 28, 10; 31, 12; 37, 37; 40, 9. 90; 41, 19; 50, 20; 53, 44; 55, 7. 35; 56, 26; Râm. 1, 13, 7; 3, 2, 22; Bh. 1, 19, 19; 2, 4, 7; 2, 13, 34. 46; C.; B. 2, 30). ಹೇಲಿು ಕಳುಹಿದ ಮಾತು (ಸನ್ದೇಶವಾಕ್, ವಾಚಿಕ); ಪಥ್ಯಂಗಳಿರಪುಂ ಶರೀರವನೂ ಆತ್ಮವನೂ ಹೇಲಿುವವು; ಮೂಲ್ಯ ದೊರಕದಿನ್ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹೇಲಿುವ ಶಾಸ್ತ್ರವು (ಅನುಕಲ್ಪ); ಆವಕೊರ್ವ ವ್ಯಧ್ಯೆಯಲ್ಲದೆ ಹೇಲಿುದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳ್ ಸುಬಿುವಳು (ಆಸಿಕ್ಷ Nr.). ಲೋಕದ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರ ಹೇಲಿುವದು (ಲಿಂಗ Nn. 117); ಹೇಲಿುವದು (ಹಾ, ಸಮ್ಭೋಧೆ 140). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಲಿಸಿ ಹೇಲಿುವದು (ವಿಪ್ರಾಭಿಶಂಸನ, etc. Si. 56); ಕಣಿ ಮುನ್ತಾದ ಶಕುನಗಳನ್ನು ಹೇಲಿುವವಳು (ವಿಪ್ರಶ್ನಿಕೆ, etc. 188); ಗೋತ್ರ ನಾಮ ಪ್ರವರಗಳನ್ನು ಹೇಲಿು ಕಾಲಿಗೆ ಎಱಿಗುವದು (ಅಭಿವಾದನ, etc. 249); ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಹೇಲಿುವ ಮನ್ತ್ರಿ (ಮನ್ತ್ರಿ, etc. 257); ಹೇಲಿುದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವವನು (ವಚನೇಸ್ಥಿತ, etc. 359); ಜಾಡಿ ಹೇಲಿುವವನು (ಕರ್ಣೇಜಪ, etc. 366); ಹೇಲಿುಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಉಕ್ತ, ಭಾಷಿತ, ಉದಿತ, ಜಲ್ಪಿತ, ಆಖ್ಯಾತ, ಅಭಿಹಿತ, ಲಪಿತ 383). ಹೇಲಿು ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ, ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ ಎಲ್ಲಿ ತನಕ ಬರುವದು?—ಹೇಲಿು ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಾರದ ವಿದ್ಯೆ ಕೇಳಿ ಕಲಿತಾನೇ?—ಹೇಲಿುದರೆ ತಾಯಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ, ಹೇಲಿುದಿದ್ದರೆ ತನ್ದೆ ನಾಯಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.—ಹೇಲಿುವವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ, ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ.—ಹೇಲಿುವವರು ಹೆಡ್ಡರಾದರೆ ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಮತಿ ಇಲ್ಲವೇ?—ದೊರೆ ಹೇಲಿುದನ್ದಿರೆ ಮರದ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ?—ಮಜ್ಜಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಹೇಲಿುದ.—ಮಣಿಯಗಾಣಿಸಿಗೆ ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇಲಿುದರೆ ಮಣಿಪನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). ಮೂರ್ಖಂಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನು ನೂರ್ಕಾಲ ಹೇಲಿುದರೆ ಗೋರ್ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಮಿುಗಾದರಾ ಕಲ್ಲು ಸೀರ್ಕುಡಿಯಲಹುದೆ? (Sp.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸಿ, ಅವರು ಹೇಲಿುದ ಹಾಗೆ ಕೇಳು! (B. 1, 25). ಆಕೆ ನನಗೆ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಅಂಗೀ ಹೊಲಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆನ್ದು, ಹೇಲಿುದ್ದಾಳೆ (1, 26). ಪಾವಿನ ಹೆಡೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದರ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಹೋಗರು ಎನ್ನು, ಹೇಲಿುದನು (2, 8). ಈ ಮಾತು ನೆನಪು ಇರಲಿ! ಎನ್ತ, ಹೇಲಿುದನು (5, 10). — ಹೇಲಿುಟಿ. -ಆಟ. Telling, ordering; talk (My.). ದಣಿ ಹೇಲಿುಂತಿ, ಬಡಗೀ ಮಾಡಾಟ (Prv.). — ಹೇಲಿು ಕಳಿಸು. ಹೇಲಿು ಕಳುಹಿಸು. To send word (My.) ತಾ ಹೇಳಿದರೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಹೇಲಿು ಕಳಿಸಿದರೆ ಮೊಸರು ಕೊಟ್ಟಾರೇ? (Prv.). 2, to communicate intelligence. ಹೇಲಿು ಕಳುಹಿಸುವದು (ಸನ್ದೇಶ Dhw.). — ಹೇಲಿು ಹೇಲಿು rep. (Bp. 37, 15; 41, 5; Râm. 3, 5, 4).

ಹೇಲಿುವಿಕೆ ಹೆḷuvikĕ. Saying; telling; etc. ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಒಡಮ್ಬುಡಿಕೆ ಹೇಲಿುವಿಕೆ (ಸಾಮ Si. 263); ಹೀಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ದು, ಆಧಿಕಾರದಿನ್ದ ವಿಧಿಸಿ ಹೇಲಿುವಿಕೆ (ನಿರ್ದೇತ, etc. 265).

ಹೇಲಿುವ್ವಿಕೆ ಹೆḷvikĕ. = ಹೇಲಿುವಿಕೆ. ಜನರ ಹೇಲಿುವ್ವಿಕೆ (ಕಂವದನ್ತಿ, ಜನಶ್ರುತಿ Si. 55); ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕದೇ ಮೊದಲೆನ್ದು, ಹೇಲಿುವ್ವಿಕೆ (ಉಪಕ್ರಮ 442).

ಹೈ hay. *A vocative particle* (used in calling or vociferating): oh! ho! hallo! ho there! — ಹೈ ಹಸಾದ. Oh! kindness or welfare! (Bh. 1, 8, 78; Râm. 6, 20, 23; J. 16, 21).

ಹೈಗ haiga. = ಹವೀಕ. A class of smârta Brâhmaṇas, inhabitants of the Tuḷu country and of some western places in Mysore (My.).

ಹೈಡಿಮ್ಬ haiḍimba. Relating to Hiḍimba (Bh. 1, 9, 25).

ಹೈಡಿಮ್ಬಿ haiḍimbi. N. of a son of Ghaṭôtkaca (J. 2, 44. 67; 4, 29).

ಹೈತಕ haitaka. (fr. ಪಿತ್ತ). Marks on the skin (gâdari) arising from bile (S. Mhr.).

ಹೈತಿಗ haitiga. Tbh. of ಹೈತ್ಯಕ (Ḳmd. 338 Mḍb.).

ಹೈತಿಗೆ haitigĕ. = ಹೈತಿಗ. (Ḳmd. 338).

ಹೈದಕ haidaka. = ಹೈತಕ. (S. Mhr.).

ಹೈದರ್ haidar. N. of Tippu Sultan's father (B. 5, 160). — ಹೈದರಾಬಾದು. -ಅಬಾದು. The country and town of the Nijâm (My.; B. 3, 30).

ಹೈನ hayna. = ಹಯ್ನು q. v., etc.

ಹೈನು haynu. ಹಯ್ನು q. v., etc.

ಹೈಮ baima. 1. (fr. ಹೇಮ 1). *Golden, made of gold;* of a golden, yellow colour.

ಹೈಮ haima. 2. (fr. ಹೇಮ 2). Wintry, cold, frigid, freezing; hoar-frost, dew. See ಕುಳಿರ್.

ಹೈಮನ haimana. Wintery, cold; winter, the cold season. (R.).

ಹೈಮನ್ತ haimanta. (fr. ಹೇಮನ್ತ). Wintery, cold; the winter season, the cold season. (My.).

ಹೈಮವತ haimavata. (fr. ಹಿಮವತ್). Snowy, covered with snow; belonging to the Himâlaya mountains. (Ṗr. 3, after 32). 2, Bhâratavarsha or India. (My.).

ಹೈಮವತಿ haimavati. *Pârvati.* 2, *a kind of white orris root* or vacĕ. 3, *a kind of sôma or moon-plant with yellow juice.* 4, *yellow myrobalan.* 5, the Ganges.

ಹೈಮಾಮ್ಬರ haimâmbara. (fr. ಹೇಮಾಮ್ಬರ). Ḳrishṇa (J. 25, 2).

ಹೈಯಂಗವೀನ hayas-ĭ-gavina. = ಹಯ್ಯಂಗವೀನ. *Clarified butter prepared from yesterday's milking* (ಜೊನತುಪ್ಪ Hlâ.). 2, *butter prepared only a day before it is used, fresh butter* (ನವನೀತ, ಬೆಣ್ಣೆ Mr. 183).

ಹೈರಣ್ಯ hairaṇya. (fr. ಹಿರಣ್ಯ). Gold (ಗಾಂಗೇಯ, ಭಂಗಾರ Nn. 44).

ಹೈರಣ್ಯನಗರಿ hairaṇya-nagari. N. of a town (Bh. 3, 12, 7).

ಹೈರಣ್ಯನವತ hairaṇyavata. N. of a division of the world (Ṗr. 3, after 32).

ಹೈರಾನು hairânu. Distressful condition, bewilderment, confusion, perturbation, trouble (My.; Mhr., H. ಹೈರಾಣ, perturbed, etc.).

ಹೈರೋಡ್ hay-rôḍ. A high-road (My.; ಘಣ್ಟಾಪಥ, etc., ಆಗಲವಾದ ದಾರಿ Si. 105).

ಹೈವ haiva. (=ಹೈಗ?). N. of a tribe (ಹೈವಳ Mr. 382).

ಹೈವಳ haivaḷa. = ಹೈವ, q. v.

ಹೊ hŏ. = ಹೋ 2. A particle used in astonishment (My.) and in the endeavour of stopping people or animals (My.). — ಹೊ ಹೊ. rep. (My.).

ಹೊಕ್ಕರಣೆ hŏkkaraṇĕ. = ಒಕ್ಕರಣೆ. Tbh. of ಪುಷ್ಕರಿಣಿ (Ḳmd. 350. 365; Nr.; Hlâ.; Râm. 1, 7, 6).

ಹೊಕ್ಕರಿ hŏkkari. Spitting out, vomiting (Râm. 6, 39, 16; *cf.* ಒಕ್ಕರಿಸು).

ಹೊಕ್ಕಲ hŏkkaḷa. = ಬಿಕ್ಕಲ್ 1. ನೆಣ್ಬ ನೆಣ್ಬಗೆ ಮಾರಿ, ಕುಣ್ಬೆತ್ತು ಹೊಕ್ಕಲಕ್ಕೆ ಮಾರಿ (Prv.).

ಹೊಕ್ಕಲಿ hŏkkaḷa. = ಹೊಕ್ಕಯಿ, etc. (My.).

ಹೊಕ್ಕಳಿ hŏkkaḷu. = ಪೊಕ್ಕುಳ್, etc. The navel (ನಾಭಿ Si. 441; My.). — ಹೊಕ್ಕಳಿಬಳ್ಳಿ. The navel-string or umbilical cord (My.). — ಹೊಕ್ಕಳಿಬಳ್ಳಿ. = ಹೊಕ್ಕಳಿಕುಡಿ. (My.).

ಹೊಕ್ಕು hŏkku. 1. A boil, etc. (ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಕ Si. 200; *only* in Si.).

ಹೊಕ್ಕು hŏkku. 2. The threads that cross the warp in weaving, the woof of a loom (My.; see ಹಾಸು-).

ಹೊಕ್ಕು hŏkku. 3. = ಪೊಕ್ಕು. P. p. of ಹೊಗು.

ಹೊಕ್ಕುಳಿ hŏkkuḷa. = ಹೊಕ್ಕುಳಿ, etc. (G. 79. 173. 193. 286. 346).

ಹೊಕ್ಕುಳಿು hŏkkuḷu. ಹೊಕ್ಕುಟಿ್. = ಹೊಕ್ಕಳಿ, etc. (My.; ನಾಭಿ Si. 485; Tĕ. ಪೊಕ್ಕಿಲಿ; see ಬುಗುಡುಹೊಕ್ಕುಟಿ್). ಹೊಕ್ಕುಬಿ ಬುಗುಡುಳ್ಳವನು (ತುಣ್ಡಿಲ, ತುಣ್ಡಿ Nr.). **2,** the perpendicular dash put under a letter to make it an aspirate, *e. g.* ದ the aspirate ಥ (My.; Tĕ. ಪೊಕ್ಕಿಲಿ).

ಹೊಗರು hŏgaru. = ಪೊಗರ್, q. v. Shine, etc. (Grj. 3, after 69; Râm. 1, 5, 30; 6, 10, 12; Bh. 7, 3, 72). — ಹೊಗರಲಗು. -ಆಲಗು. A shining blade (J. 13, 18). — ಹೊಗರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To exhibit brightness or intensiveness (Grj. 7, after 11). — ಹೊಗರೇಯಿ. -ಏಯಿ. Lustre to rise; to become full of lustre (Bh. 8, 13, 22). — ಹೊಗರೊಗು. -ಒಗು. = ಪೊಗರೊಗು, q. v. (Bh. 6, 3, 20; J. 13, 20; Râm. 6, 13, 6).

ಹೊಗಲಿತೆ hŏgaḷatĕ. = ಪೊಗಟ್ಟಿ. Praising, praise (ಸ್ತವ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಸ್ತುತಿ, ನುತಿ Nr.; Bp. 47, 38).

ಹೊಗಲಿಕೆ hŏgaḷikĕ. = ಪೊಗಡ್ಕಿ, q. v. (My.; Tĕ. ಪೊಗಡಿಕೆ).

ಹೊಗಲಿತು hŏgaḷitu. = ಪೊಗಡ್ದು, ಹೊಗಟು. P. p. of ಹೊಗಲು 1 (ಹೊಗಟ್, Râm. 5, 1, 7).

ಹೊಗಲಿಸು hŏgaḷisu. = ಪೊಗಟಿಸು. To cause to praise (My.). ಬೆಳೆ (*i. e.* the first crop) ಹೊಗಟಿಸಿ ಉಣ್ಣಬೇಕು, ಹಯನು (the second or haynu crop) ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣಬೇಕು (Prv.).

ಹೊಗಲಿು hŏgaḷu. 1. = ಪೊಗಟ್ 1, etc. To praise (Bp. 4, 36; Bh. 2, 13, 28; C.). ಹೊಗಟಿಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಈಡಿತ, ತಲಿತ, ಕಸ್ತ, ಸ್ತುತ, etc. Si. 384). ಹೊಗಟಿದಪ್ಪು ಮಗಳು ಜಗಳಾಡೋದು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.—ಬಗಳೋನು ಹೊಗದಿನು, ಹೊಗದೋನು ಬಗಳನು.—ಬೊಗಳುವವನ ಹೊಗಟರೆ ಬಿಬ್ಬಾನೇ?—ಹಿಂದೆ ಬಯ್ಕು ಬಾರದು, ಮುನ್ದೆ ಹೊಗಟು ಬಾರದು (Prvs.).

ಹೊಗಲಿು hŏgaḷu. 2. = ಪೊಗಟ್ 2. Praise; renown. ದೂಜಿನ್ನು ಎದುರಿಗಾಡು, ಹೊಗದಿನ್ನು ಹಿನ್ನಾಡು (Prv.).

ಹೊಗಿಸು hŏgisu. = ಪೊಗಿಸು, etc. To cause to enter (Râm. 3, 7, 52; Bh. 1, 8, 83; Bhâgavata 10, 18, 2; C.; B. 5, 43).

ಹೊಗು hŏgu. = ಪೊಗು 1, etc. To enter in, to enter (Bp. 14, 6. 33; 56, 14; Bh. 1, 8, 19. 91; 1, 10, 32; 7, 4, 2; Râm. 6, 39, 18; J. 8, 39; 12, 42; 13, 55). P. p. ಹೊಕ್ಕು. ಹೊಕ್ಕರು ಹಟುವನನು (Bh. 1, 8, 93). ಕವಿ ಹೊಗುವ ಪಾವು (ದೃಣಿ Si. 485). ತಪವ ಮಾಡುವೆನೆನ್ನು, ಗುಹೆಯ ಹೊಕ್ಕರ ಬೇಡ! ತಪದಲ್ಲಿ ಕುಪಿತ ಬಿಡದಿರಲು ತಪವಾತಪತಾನ ಕಣ್ಣಿಗೆ (Sp.). ಹೊಕ್ಕ ಮನೆ ಹಾಯಿು, ಇದ್ದ ಮನೆ ಬೋಯಿು.—ಹಾವು ಹಡದಮ್ಮ ಬೇಲಿ ಹೊಕ್ಕಳು (Prvs.).

ಹೊಗೆ hŏgĕ. 1. = ಪೊಗೆ 1. To smoke, to emit smoke (ಧೂಪಧೂಮನಿರೋಧಕ್ರಯೆ Śmd. Dh.; Râm. 3, 6, 50; 3, 7, 13; My.). P. ps. ಹೊಗದು, ಹೊಗೆದು. **2,** to create smoke (Bh. 1, 8, 30). **3,** to be kindled into anger, to look sullen (as the face, Bh. 1, 8, 91).

ಹೊಗೆ hŏgĕ. 2. = ಪೊಗೆ 2. P. p. of ಹೊಗೆ 1. in ಹೊಗೆ ಹೊಗೆದು (J. 8, 39).

ಹೊಗೆ hŏgĕ. 3. = ಪೊಗೆ 3. Smoke (ಧೂಮ Śmd. Dh.; Bp. 44, 27; 57, 16; Bh. 1, 20, 56; J. 8, 39; C.); steam, vapour (My.). ಹೊಗೆಯೋಡಾಡುವ ಪಕ್ಕಿ (ಕಲಿಂಗ, ಭೃಂಗ, ಧೂಮ್ರಾಟ Nr.). ಏಸಿಲು ಸೆಕೆ ಮುನ್ಸಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಹೊದಿಯುವನ್ತೆ ಒಣಗಿಸಿ ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನ್ನಾದು (ಸನ್ತಾಪಿತ, ಸನ್ತಪ್ತ, ಧೂಪಾಯಿತ, ಧೂಪಿತ Si. 382). ಹೊಗೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕ, ತಗ್ಗು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಜಳ.—ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ನಿಮಿತ್ಯ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prvs.). — ಹೊಗೆ ಕಡ್ಡಿ. The ribs or veins in a leaf of tobacco (My.). — ಹೊಗೆಕಣ್ಣಿ. An opening to let out smoke (My.). — ಹೊಗೆ ಕೊಡು. To apply smoke to (My.). 2, to overlay with a very thin covering of gold or silver by a chemical process (My.). — ಹೊಗೆಬಣ್ಣಿ. A railway carriage (C.; B. 4, 103. 164). — ಹೊಗೆಬತ್ತಿ. A cheroot, a cigar (My.). — ಹೊಗೆಸುತ್ತು. = ಹೊಗೆಬತ್ತಿ. (My.). — ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡ. The tobacco plant, Nicotiana tabacum Lin. (My.). — ಹೊಗೆ ಸೊಪ್ಪು. Tobacco (My.). — ಹೊಗೆಹಡಗ. A steamer (B. 4, 104. 164; My. as ಹೊಗೆಹಡಗು). — ಹೊಗೆ ಹಾಕು. To create smoke (My.). ಹೋಗು ಅನ್ನಲಾದಿದೆ, ಹೊಗೆ ಹಾಕು!—ಹೋಗ ಬೇಡ! ಹೊಗೆ ಹಾಕುತ್ತೀನಿ (Prvs.). — ಹೊಗೆಹುಡಿ. Powder made of the veins of tobacco leaves, taken with betel leaves, etc. (My.).

ಹೊಂ hŏṁ. = ಪೊಂ (ಪೊಜ್), etc. Gold; a gold coin. ಹೊಂಗಳ್ (Bp. 23, 35; 28, 15. 16). — ಹೊಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A golden ferrule (Bp. 61, 26). — ಹೊಂಗಠಾರಿ. -ಕಠಾರಿ. A golden dagger (Bp. 26, 12). — ಹೊಂಗಣ್ಟೆ. A golden bell (V. 38, 69). — ಹೊಂಗಮ್ಬುಗೆ. -ಕಮ್ಬುಗೆ. A golden kambugĕ (Bh. 6, 3, 20). — ಹೊಂಗಱ್. A gold-coloured feather (Bh. 3, 13, 22). — ಹೊಂಗಲಸ. -ಕಲಸ. A gold pinnacle (Râm. 1, 7, 14; J. 21, 21); a gold vase or pot (Bh. 10, 4, 15). —ಹೊಂಗಾಗಿ. -ಕಾಗೆ. The blue jay, Coracias indica (ಚಕ್ರೀವಿವ, ಚಾಷ Nr.). — ಹೊಂಗೆಜ್ಜೆ. A small spherical bell of gold (J. 5, 11; Bh. 1, 12, 12). ಹೊಂಗೆಜ್ಜೆ ಮಂಗಳ್ತೆ ಯಾಳೆ? (Prv.). — ಹೊಂಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Work in gold (Bh. 10, 4, 14). — ಹೊಂಗೇದಿಗೆ. -ಕೇದಿಗೆ. A gold-coloured kĕdigĕ (J. 3, 35). — ಹೊಂಗೇಸರ. -ಕೇಸರ. Gold-coloured filament (J. 15, 10). — ಹೊಂಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. A golden kŏpparigĕ (Bh. 1, 12, 16; 10, 4, 15). — ಹೊಂಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A golden branch (Bh. 6, 4, 88). — ಹೊಂಗೋಟೆದೆನಿಗೊನೆ. -ಕೋಟೆ-ತನೆ- ಕೊನೆ. The point of a merlon of a gold fort (J. 3, 21).

ಹೊಂಗರ hŏṅgara. = ಪೊಂಗರ. The Indian coral tree, planted as a support for betel pepper, Erythrina indica Lam. (St. & Pl.).

ಹೊಂಗರಕ hŏṅgaraka. = ಹಂಗರಕ, ಹೊಂಗರ. (St. & Pl.). ಡಂಗುರಾ ಹೊಡದರೆ ಹೊಂಗರಕನ ಮರ ಕೇಳೀತೋ?—ರಂಗೋಲೆ

ಹಾಳಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹೊಂಗರಳನ ಕೆತ್ತೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.).

ಹೊಂಗಿಯ hŏṅgiya. = ಹೊನಗ್ಯಾ. The leopard cat, Felis bengalensis (Gz.).

ಹೊಂಗು hŏṅgu. = ಪೊಂಗು 1. To swell; to boil over (Bp. 44, 27; 59, 1); to boil, to suffer boiling (Grj. 9, 21); to be elated, to exult, to be overjoyed (Grj. 3, 7; Bp. 24, 16; 26, 12; Bh. 1, 4, 25; 7, 1, 22).

ಹೊಂಗೆ hŏṅgĕ. = ಒಂಗೆ. The tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿಶಿಕ, ಸ್ಯನ್ದನ, ನೇಮಿ, ರಥದ್ರು, etc., ಹುಲಿಗಲಿ Si. 127). **2**, the Indian beech, Pongamia glabra Vent. (ಚಿರವಿಲ್ವ, ನಕ್ತಮಾಲ, ಕರಜ, ಕರಂಜಕ, ಹುಲಿಗಿಲಿ Si. 133; St. & Pl.). **3**, the tree Xantochymus pictorius Roxb. (ಕಾಲಸ್ಕನ್ದ, ತಮಾಲ, ತಾಪಿಚ್ಛ Si. 138). ಮುಂಗಸ ಪಾರುಪತ್ಯ ಹೊಂಗೇ ಮರದ ಮೇಲೆ (Prv.). — ಹೊಂಗೆ ಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Oil made from hŏṅgĕ seeds (My.).

ಹೊಚ್ಚಿಸು hŏccisu. = ಹೊದ್ದಿಸು 2. To cause to put on (My.). **2**, to put on, as tiles or grass on a roof (with dative, My.); to put on (another), as a kambaḷi or duppaṭi (with dative, My.).

ಹೊಚ್ಚು hŏccu. = ಹೊದಿಸು, etc. To put on, as tiles (C.; B. 4, 122); to cover (My.). ಬಳ್ಳಿಗಳಿನ್ದ ಹೊಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಮನೆಯ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಬೇಲಿ (ನಿಕುಂಜ, ಕುಂಜ, ಲತಾಗೃಹ Si. 117). **2**, to hide one's self, to enter deeply (J. 13, 18).

ಹೊಂಚಿಕೆ hŏñcikĕ. Lurking, etc. (Si. 288).

ಹೊಂಚು hŏñcu. 1. = ಅಂಚು 3, ಪೊಂಚು. To look after, to wait for expectantly (Bh. 1, 19, 20); to exert one's self secretly, not publicly (ಸಂಕೇತೋಪ್ಯೋಗ Śmd. Dh.); to inspect narrowly, to espy (J. 16, 7; Rām. 6, 50, 28); to keep out of sight, to lurk (J. 15, 18; 26, 10); to lie hid, to lie in wait, to be on the look-out, as robbers, thieves or animals (My.; Si. 260); to spy (v. i., My.).

ಹೊಂಚು hŏñcu. 2. Lying hid, etc. — ಹೊಂಚುಜಾಗ. A concealed place in which robbers or thieves lie hid (My.). — ಹೊಂಚು ನೋಡು. To spy clandestinely (My.). — ಹೊಂಚು ಹಾಕು. To lie in wait, to be on the look-out (C.; B. 3, 31. 67; 5, 31).

ಹೊಂಚುಗಾಪಿ hŏñcu-gāṛa. A man who lies in wait or is on the look-out; a spy (My.).

ಹೊಂಚುವಿಕೆ hŏñcuvikĕ. = ಹೊಂಚಿಕೆ. Being on the look-out for, etc. ದಣ್ಡಿನೊಡನೆ ಟಾಣ್ಯ ಹಾಕ ಸಮಯ ಹೊಂಚುವಿಕೆ (ಆಸನ Si. 262).

ಹೊಟಲ hŏṭala. — ಹೊಟಲಕೆಜಿ. N. of a town (Bp. 51, 1. 3. 52. 62).

ಹೊಟ್ಟ hŏṭṭa. A deaf man (My.; T. ಪೊಟ್ಟಿ, blindness).

ಹೊಟ್ಟಿಗೆ hŏṭṭigĕ. = ಹಟ್ಟಿಗೆ, etc. See ಅಟಿ.

ಹೊಟ್ಟು hŏṭṭu. = ಪೊಟ್ಟು. Chaff (ಬುಸ or ಬುತ, ಕಡಂಗರ Hlâ.; Mr. 372; C.; G. 366); husk of rice or corn (ತುಷ, ಧಾನ್ಯತ್ವಚ್, ಸಿಪ್ಪೆ Si. 306; C.); a pod emptied of its contents (My.; ತಮ, ತಿಪ್ಪೆ, ಸಿಪ್ಪೆ Si. 306). ಹೊಟ್ಟು ಕುಟ್ಟಿ, ಕೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಗುಳ್ಳೆ (Prv.). — ಹೊಟ್ಟುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To utter chaff, to speak nonsense (Bh. 4, 2, 54).

ಹೊಟ್ಟಿ hŏṭṭĕ. 1. A cover, a lid (cf. ಪೊದೆ 1, etc. ?). ಕಣ್ಣ ಹೊಟ್ಟಿ (ನೇತ್ರಚ್ಛದ, ವರ್ತ್ಮ Nr.).

ಹೊಟ್ಟಿ hŏṭṭĕ. 2. = ಪೊಟ್ಟಿ 1, etc. A hole in a tree Nn. 43, as o. r. of ಹೋಟಿ in one MS.). — ಹೊಟ್ಟಿಜಾಲಿ. A babool tree full of holes. (See Sp. s. ಗಿಜವಾಯಿ, o. r. ಪೊಳ್ಳುಜಾಲಿ).

ಹೊಟ್ಟಿ hŏṭṭĕ. 3. = ಪೊಟ್ಟಿ 2, etc. The belly (ಜಠರ, ಉದರ, ತುನ್ದ, ಕುಕ್ಷಿ, ಗರ್ಭ Hlâ.; Mr. 327; ಪಿಟಿಣ್ಣ, ಕುಕ್ಷಿ, Nr.; Si. 209; ಗರ್ಭ Si. 441; ಕುಕ್ಷಿ Nn. 5; ಉದರ 64; C.); the body of a vessel (C.; B. 3, 94). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ ತಿತು (ಭ್ರೂಣ, ಗರ್ಭ Nr.). ಹೊಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೂ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದದ್ದೂ ನೋಡ ಬೇಕು. — ಹೊಟ್ಟೀ, ನಿನ್ನಿನ್ದ ಕೆಟ್ಟೆ. — ಸೂಬಯಪ್ಪು ಬಾಯಿ, ಗುಡಾಣದಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ. — ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಮನ್ಣೇನು? ಮಸಿಯೇನು? — ತುಟಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನಿರದು. — ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿಡದು. — ಹೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಆನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ. — ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಆರಕಾಸಿನ ಮಜ್ಜಗೆಯೋ? (Prvs.). See Bp. 9, 8; 50, 11; 55, 17; 59, 4. 17. — ಹೊಟ್ಟುರಕ. -ಉರಕ. An envious man (My.). — ಹೊಟ್ಟುರಕಿ. -ಉರಕಿ. An envious woman (My.). — ಹೊಟ್ಟುರಿ. -ಉರಿ. Envy (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟು. 1. To restrain the appetite, to live very frugally (My.). ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟ್ಯಾನೇ? (Prv.). 2, constipation to take place (with dative of person, My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಟ್ಟು. 2. Constipation (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಡತ. Gripe in the intestines (B. 2, 25). — ಹೊಟ್ಟೆಕಡುಬು. A kind of filled cake (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಡುತ. Purging (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಕಡು. The bowels to purge (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು. Envy (ಈರ್ಷ್ಯಾ, ಈರ್ಷ್ಯೆ Si. 68; ಆಸೂಯೆ G.; C.; B. 4, 51). ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನವ (G. 40. 117). ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಮಾಡು (G. 40). — ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆ. Expense for food (B. 5, 270). — ಹೊಟ್ಟೆಗಯ್. -ಆಯ್. To agree with the stomach (Bp. 14, 9). — ಹೊಟ್ಟೆ ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು. (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ. -ಇಲ್ಲದೆ. There being nothing (or no food) for the stomach. ಎರಡು ದಿವಸದಿನ್ದ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಉಪವಾಸ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ (B. 4, 2). ಇದ್ದ ಹಣ ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೇ ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವದು (5, 90). ಕಡೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 103). ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ತಾನಭಾಗ (or ನೆಟ್ಟು) ಹಬ್ಬೇ ಕಡತ ಹುಡುಕಿದ ಹಾಗೆ. — ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ್ದೇ ಏಕಾದಶಿ (Prvs.). — ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬರು. Pregnancy to take place (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕು. To give to eat (C.; B. 2, 24. 38; 5, 141); to administer medicine for alluring or killing (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಗೋದಿ. A kind of good wheat the grain of which is thick (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಜಾಡಿಸು. = ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟು. (C.; B. 4, 41). — ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬು. So that the belly becomes full, till the stomach is filled (C.; B. 5, 206). — ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬು. The belly to be filled (Bp. 33, 18; My.). ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಹುಗ್ಗಿ ಮುಳ್ಳು ಮುಳ್ಳು. — ಪುಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಲಿಲ್ಲ. — ಬೊಟ್ಟು ಸೀಪಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿತೇ? (Prvs.). 2, to fill the belly (C.; B. 1, 10; 2, 48). — ಹೊಟ್ಟೆ ನುಲಿ. The belly to gripe (My.). — ಹೊಟ್ಟೆನೋವು. A pain in the belly or stomach (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡು.

Obtaining for the body: means of subsistence (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಬರು. The belly to grow big (from gluttony, My.). — ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ. A male glutton (My.). Feminine ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕಳು (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕತನ. Gluttony (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇನೆ. Belly-ache (ಗುದಕಾಸ Mr. 386). — ಹೊಟ್ಟಿಯಚ್ಚುತ ದೇವ. -ಅಚ್ಯುತ-. N. (Bp. 56, 34). — ಹೊಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಬಡಿ. To beat upon (another's) belly: to take away the means of subsistence (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಯಿಟ್ಟ್. -ಇಟ್ಟ್. Premature birth or miscarriage to happen (used only of cattle, My.). ಹೊಟ್ಟೆಯಿಟ್ಟಿದ ಆಳಳು (ಆವತೋಳೆ, ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭ Si. 321). — ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ. -ಉರಿ. 1. The belly to burn from sickness or distress (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ. -ಉರಿ. 2. Burning of the belly from sickness or distress (My.). ಕಣ್ಣರೆ ಕಣ್ಣುರಿ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ (Prv.). — ಹೊಟ್ಟಿಯೆಳಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬೀದು. Envy to be produced (My.); sorrow to be produced (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕು. To put into one's belly: to keep to one's self, to conceal and forgive (B. 4, 16. 201). — ಹೊಟ್ಟೆತೂಲೆ. = ಹೊಟ್ಟೆನೋವು. (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಸಾಗಿಸು. = ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆ. (B. 1, 10; 5, 99). — ಹೊಟ್ಟೆಹಾರಿ. A man whose belly is always in an empty state, one who can always eat, a glutton (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಹಾರಿತನ. Gluttony (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಹೊರಕ. A man who cares only for sustaining or nourishing his belly (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆ. To sustain or nourish the belly, to support life (My.). ಪೋಷ್ಯವರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರ ಕೊಮ್ಮುವವನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಪ್ಲಷ್ಟುರಿ Si. 358). ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೇ ತಾನು ಹೊರೆಯದವ ಮುನ್ನಾರ ಸಲಹುವನು? (Prv.).

ಹೊಟ್ಟಿಗ ಹೊಟ್ಟೆಗ. A gorbellied, corpulent man (ಪಿಚಡ್ಡಿಲ, ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿ, ತುನ್ದಿಲ, ಉದರಿಲ Hlå.; ತುಣ್ದಿಲ Mr. 388).

ಹೊಟ್ರೆ ಹೊಟ್ರೆ. = ಪೊಟ್ಟರೆ, q. v., etc. (My.).

ಹೊಡ ಹೊಡ. 1. = ಪೆಡೆ, etc., ಹೆಡೆ, ಹೊಡೆ 7. The state of being behind, etc. — ಹೊಡ ಮಗುಚು. To turn backwards (v. i., Bp. 46, 22).

ಹೊಡ ಹೊಡ. 2. = ಪೊಡೆ 4, ಹೊಡೆ 4. Extension, etc. — ಹೊಡಗುಳು. -ಕುಳು. Extension-seizure: expansion, prolixity, diffuseness (Bh. 5, 11, 39; 6, 4, 23).

ಹೊಡ ಹೊಡ. 3. Beating. — ಹೊಡಚಿಣ್ಣ. N. of a play at which balls are struck with a stick (My.; Bh. 1, 8, 8).

ಹೊಡ ಹೊಡ. 4. =ಹೊಡದು, ಹೊಡೆ 2, ಹೊಡೆದು. P. p. of ಹೊಡೆ 1, in ಹೊಡ ಕೊಳ್ಳು (C.; B. 2, 45; 5, 114) and in ಹೊಡ ಹೊಡದು (Bp. 21, 43; J. 22, 44). ಹೊಡ ಕೊಳ್ಳು also: to take away, to carry off; to rob (My.).

ಹೊಡ ಹೊಡ. 1. = ಪೊಡ 1 q. v., ಹೊಡೆ. — ಹೊಡ ಮಡು. = ಪೊಡ ಮಡು, q. v. (Bp. 12, 23; 13, 24). — ಹೊಡತಡಿಕೆ. -ಮಡಿಕೆ. =ಪೊಡವಡಿಕೆ, q. v. (ನಮಸ್ಯೆ, ವನ್ದನೆ Hlå.). — ಹೊಡವಡು. -ಮಡು. = ಪೊಡವಡು. To take leave in going away (ಉದ್ಯಾನ, ಸಿಸರಣ Nr.; is ಹೊಡಿವಡು meant?).

ಹೊಡ ಹೊಡ 2. = ಪೊಡ 2, q. v. — ಹೊಡಕರಿಸು. = ಪೊಡಕರಿಸು. To make one's appearance, etc. (Rām. 3, 6, 50; 6, 11, 10; 6, 20, 5; 6, 30, 14; J. 23, 17; 29, 28); to make one's appearance (amongst a host and come to a mêlée with it, ತಾನು ಬೆರಸು Bhn. 16; Bh. 6, 8, 18).

ಹೊಡಕು ಹೊಡಕು. See Bhn. 16 s. ತೋಟಿ 1.

ಹೊಡಕೆ ಹೊಡಕೆ. The elephant grass (My.).

ಹೊಡಗು ಹೊಡಗು. = ಗೊಡಗು, ಗೊಡುಗು. A hole (My.).

ಹೊಡತ ಹೊಡತ. Beating; a stroke, a blow (Bp. 52, 9; C.; B. 2, 31. 43; 4, 37. 212; Si. 380).

ಹೊಡದು ಹೊಡದು. = ಹೊಡೆದು. P. p. of ಹೊಡೆ 1. (Bp. 9, 13; 45, 10; 49, 42; 50, 60; C.).

ಹೊಡಸು ಹೊಡಸು. = ಪೊಡಸು, etc., ಹೊಡಿಸು. To cause to beat or strike, etc. (Bp. 38, 57; 54, 46; My.). ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಕಕ್ಯ, ಕಕಾರ್ಪ Nr.).

ಹೊಡಹ ಹೊಡಹ. One who beats. ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಹತ್ತಿ ಹೊಡಹಂ (ಸೈನ್ಯನಾರೋಪ, ರಥಿಕ Mr. 247).

ಹೊಡಿ ಹೊಡಿ. = ಹೊಡೆ 1, etc. To beat, etc. (C.). ಅರಸಿನ ಮುದ್ರೆ ಹೊಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಬಿಳ್ಚಿ ಭಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಂಗಳು (ರೂಪ್ಯ Si. 330); ಕೆಯ್ತಾಳ ಹೊಡಿಯುವನು (ಪಾಣಿವಾದ, etc. 340); ಕುದುರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹೊಡಿಯುವ ಚಾಟಿಕೋಲು (ಕಶೆ 344); ಹೊಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಅಹತ 377). ಹೊಡಿಯ ಬೇಕೆವ್ಬುವಗೆ ಕೂತ ಮಣಿಯೇ ಕೊರಡು.—ಮಾಡುವವರ ಮುನ್ದೆ, ಹೊಡಿಯುವವರ ಹಿನ್ದೆ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕು.—ಹವುದೆನ್ದರೆ ಬಯ್ಯುತ್ತಾನೆ, ಅಲ್ಲೆನ್ದರೆ ಹೊಡಿಯುತ್ತಾನೆ (Prvs.).

ಹೊಡಿಸು ಹೊಡಿಸು. = ಹೊಡಸು, etc. (C.; B. 3, 40. 49; 4, 20; 5, 28. 222). ಹೊಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನ್ತ (ಹತ G.).

ಹೊಡೆ ಹೊಡೆ. 1. = ಪೊಡೆ 1, q. v., etc. To strike, etc. (Bp. 21, 42; 50, 6; 52, 8; 57, 37; J. 11, 38; Bh. 1, 8, 8; 1, 10, 37; C.; B. 4, 157); to devour, to eat (Bh. 1, 10, 30; My.). P. ps. ಹೊಡದು q. v.; ಹೊಡೆದು. ಅಶ್ವಾದಿಗಳ ಹೊಡೆವ ಸಜ್ಜಳ (ಕಶೆ Nr.). ಕೆಲವು ಆಡುಗಳನ್ ಒರ್ಜೊಬ್ಬುಲಿಯ ಮುರಸಿಸ್ಪ ನೆಪ್ಪಿಗೆ ಅತನು ಹೊಡೆದು (Bp. 20, 14). ಹೊಡೆವ ಗಾಳಿ (22, 8). ತಲೆಯಂ ಹೊಡದು (28, 24). ಹೊಡೆವ ಸಿಡಿಲ್ (Bh. 1, 8, 31). ಆಡವಿಯೊಳು ಮಟ್ ಹೊಡದು (see Sp. s. ಸೇಡುಗೊಳ್). ಬೆತ್ತದ ಪೆಟ್ಟು ಹೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ನೋಯದೇ? (Prv.). — ಹೊಡದಾಟ. -ಆಟ. Beating, striking; mutual beating, fighting (ಪ್ರಪಾರ G.; C.; B. 5, 1). — ಹೊಡದಾಡು. -ಆಡು. To beat; to beat mutually, to fight (C.; B. 1, 16).

ಹೊಡೆ ಹೊಡೆ. 2. = ಹೊಡೆ 4, etc., in ಹೊಡೆ ಹೊಡೆದು (B. 4, 97).

ಹೊಡೆ ಹೊಡೆ. 3. The principal top-beam in a roof (My.).

ಹೊಡೆ ಹೊಡೆ. 4. = ಪೊಡೆ 4, ಹೊಡ 2. Extension, etc. — ಹೊಡೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To throw down to the full length or headlong (Bp. 37, 70). — ಹೊಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಪೊಡೆಗೆಡೆ, q. v. (Bp. 2, 14).

ಹೊಡೆ ಹೊಡೆ. 5. — ಹೊಡೆ ಮರಳು. To grow (ಬೆಳೆ Bhn. 16; see another ಹೊಡೆ ಮರಳು s. ಹೊಡೆ 7).

ಹೊಡೆ ಹೊಡೆ. 6. = ಪೊಡೆ 3, No. 3. An ear of corn just before fully shooting forth; the calyx of the kôdagè just before fully opening (C.; ಈದಗೇ ಹೊಡೆ G. 347). **2,** = ಹೊಡೆಹುಲ್ಲು (ಸೀವಾರ Mr. 372). — ಹೊಡೆಜಾಲಿ. A shrub or low tree with very large white spines, Acacia latronum Willd. (Z.; *cf.* ಹೊಬ್ಬೆಜಾಲಿ s. ಹೊಬ್ಬೆ 2?). — ಹೊಡೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice of not fully grown grain. — ಹೊಡೆಯಕ್ಕಿದುಯ್ಯಲು. -ತುಯ್ಯಲು. A dish made of not fully grown rice-grain, etc. (Bp. 18, 17). — ಹೊಡೆ ಹಾಯು.

An ear of corn to begin to shoot forth (C.). — ಹೊಡೆ ಹುಲ್ಲು. Grass which bears ears (ತೃಣಧಾನ್ಯ, ಸೀವಾರ Hlâ.).

ಹೊಡೆ ಹೊಡೆ. 7. = ಹೊಡೆ 1, etc. — ಹೊಡೆ ಮರಳು. To turn backwards (v. i., Bh. 6, 7, 18).

ಹೊದೆ ಹೊದ್ದೆ. = ಹೊದ 1, etc. Tbh. of ಪುಟ. A cover, a wrapper. See ಕೆಯ್ದೊದೆ.

ಹೊಣಕೆ ಹೊಣಕೆ. = ಪೊಣಕೆ. Fighting; a fight (Bh. 1, 6, 1; J. 10, 42).

ಹೊಣಿ ಹೊಣಿ. An imitative sound used where fighting takes place (ಕಾದುವಿಜೆ ರೆ. I, 37).

ಹೊಣೆ ಹೊಣೆ. = ಪೊಣೆ. Bond, bail; a bondsman, a surety, a bail (ಪ್ರತಿಭು, ಲಗ್ನಕ Hlâ.; ಲಗ್ನಕ, ಜಾಮೀನಾನ G.; Bp. 27, 54; C.). ಮುಂಡಕ್ಕೆ ಮಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಡಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ?—ಹೊಣೆಗೆ ಹೋದರೂ ಹೊಣೆ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Sâ. s. ಬೇಡ 2. — ಹೊಣೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become bail, to give security for (ಜಾಮೀನ ಆಗು G. 64). ತಿಬಿಲಾಪರೆ ಹೊಣೆಯಾಗು!

ಹೊಣೆಕಾರಿ ಹೊಣೆ-kâri. A surety, a security, a bail (ಪ್ರಲಗ್ನಕ, ಪ್ರತಿಭು Mr. 238).

ಹೊಣೆಗಾರಿ ಹೊಣೆ-gâri. = ಹೊಣೆಕಾರಿ. (ಪ್ರತಿಭು, ಲಗ್ನಕ Nr.; ಲಗ್ನಕ, etc., ಜಾಮೀನ್ದಾರ Si. 349; Bh. 1, 9, 11; C.).

ಹೊಣ್ಣು ಹೊಣ್ಣು. = ಹೊಱಟು. P. p. of ಹೊಱಿಡು. (Bp. 26, 31; My.).

ಹೊಣ್ಣ ಹೊಣ್ಣ. A pit, a hole; an aritificial pond; deepness, as of a well (My.; ಊರವರು ಬಡಿಸುವ ಸೀರಿನ ಸಣ್ಣ ಕೆಱೆ G.). ಸೀರಿನ ಹೊಣ್ಣ (ಈಟ್ಟಿ, ಕುಣ್ಣ G.).

ಹೊಣ್ಣೆ ಹೊಣ್ಣೆ. — ಹೊಣ್ಣೆಮರ. The small tree Cerbera Odollam Gaert. (St. & Pl.).

ಹೊತ್ತಗೆ ಹೊತ್ತಗೆ. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ (Śmd. 95. 349).

ಹೊತ್ತಕ್ಕಿರು ಹೊತ್ತಱು. = ಪೊತ್ತಱೆ, etc. At day-break (Bp. 29, 29).

ಹೊತ್ತಾತ್ತಱೆ[3] ಹೊತ್ತಱೆ. = ಪೊತ್ತಱೆ, etc. Day-break; at day-break (C.; ಮುಂಜಾನೆ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ G.). ಹೊತ್ತಾತ್ತಱೆಗೆ (My.). See Sp. s. ಬಯ್ಲು.

ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ. = ಹೊತ್ತಗೆ. (Bp. 57, 29; B. 4, 188).

ಹೊತ್ತಿಸು ಹೊತ್ತಿಸು. 1. = ಪೊತ್ತಿಸು, etc. To kindle, to light (as fire or a lamp, Bp. 16, 25; C.; B. 4, 157; 5, 186).

ಹೊತ್ತಿಸು ಹೊತ್ತಿಸು. 2. = ಹೊದ್ದಿಸು 2. To put on one's self, to assume (Bh. 10, 8, 10).

ಹೊತ್ತಿಸು ಹೊತ್ತಿಸು. 3. To cause to burn at the bottom of the cooking vessel, to bake too much (as bread, B. 5, 186).

ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು. 1. = ಪೊತ್ತು 1, etc. To be kindled, etc. (Bp. 56, 35; Bh. 8, 26, 7; My.). ಮುಂಳುಮುಱಿ ಆದರೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತದೇ?—ಮತ್ತೆನಾದರೆ ಗದ್ದ ಹೊತ್ತದೇ?—ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾರವ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಾ ಮಾಡಿದರೆ ಗದ್ದ ಏಸಾಸೆ ಹೊತ್ತಿತು (Prvs.).

ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು. 2. = ಒತ್ತು 6, ಪೊತ್ತು 2, etc. The sun (C); time (C.; ಕಾಲ Si. 455); a day (in ಈ ಹೊತ್ತು, C.; B. 4, 20). ಈ ಹೊತ್ತಿಂಗೆ (Bp. 42, 33). ಬಯ್ಲಿನ ಹೊತ್ತು (ಸಾಯಂ); ಹೊತ್ತು ತೀರುವುದು (ಸೂತಿಮಾಸ, ವೈಜನನ Hlâ.). ಹುಬಿನೆಣ್ಣು ಬಾರಿ ಎನೆಯಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಶ್ಮಿ); ತಕ್ಕ ಹೊತ್ತು (ಪ್ರಸ್ತಾವ, ಅವಸರ Nr.). ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವ ಕೇಳ ಹೊತ್ತನಱಿಯೆ (Dp. 4). ಮೃತ್ಯು ಬಲ್ಲಳೆ ವೇಳ್ಕ ಹೊತ್ತಮ್ಮುವ? (76). ಸೋಲ್ವ ಹೊತ್ತು (ಅಭಿಷಂಗ Mr. 492). ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒದಗಿದವನೇ ನೆಣ್ಬ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒದಗಿದವನೇ ಬಣ್ಬ (Prv.). See Bp. 14, 9; 22, 7; J. 20, 23; Bh. 2, 13, 43; B. 2, 34. 40. 45; 3, 17; 5, 100. 242. 294. — ಹೊತ್ತಿಟ್ಟ. -ಇಟ್ಟ. The sun to go down lower and lower (afternoon, My.). — ಹೊತ್ತು ಕಳೆ. = ಹೊತ್ತುಗಳೆ. (C.; B. 4, 2). — ಹೊತ್ತುಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಪೊತ್ತುಗಳೆ. To spend time; to lose time (J. 14, 4; 30, 26; C.; B. 1, 12; 3, 68. 77. 95; 5, 293). ಹೊತ್ತುಗಳೆಯೋಣ (ಯಾವನ G.). — ಹೊತ್ತು ಮಾಡು. To delay, to procrastine, to be dilatory (My.). — ಹೊತ್ತು ಮಿಾಱು. Time to be passed (for doing any business, My.). ಹೊತ್ತು ಮಿಾಱಿದರೆ ತೊತ್ತು ಹೆತ್ತವಳಾದಾಳೇ? (Prv.). — ಹೊತ್ತು ಮುಱುಗು. The sun to set (C.). — ಹೊತ್ತು ಮೂಡು. The sun to rise (C.). — ಹೊತ್ತು ಸಾಧಿಸು. To obtain or seize the proper moment; to look out or watch for an opportunity (B. 4, 20. 42. 80; My.). — ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟು. The sun to rise (My.). — ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ. From time to time (J. 26, 6; C.; B. 1, 12; 3, 21; 4, 24). — ಹೊತ್ತೇಱಿದು. -ಏಱಿದು. The sun to rise higher and higher (before noon, My.). ನಟ್ಟಿದನ್ನರಸಿನಾ ಇಚ್ಚೆಯನ್ತರಿರುವದನು ಒಜ್ಜೊತ್ತು ತಪ್ಪ ನಡೆದರೆ ಹೊತ್ತೇಱಿ ಕಟ್ಟು ಶಾದನ್ನೆ (Bp.). — ಹೊತ್ತೊತ್ತಿಗೆ. -ಒತ್ತಿಗೆ. = ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ. (B. 2, 45).

ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು. 3. = ಪೊತ್ತು 3, etc. To be burnt at the bottom of the cooking vessel, etc. (C.). ಅವಳು ಆ ಪೊತ್ತಿದ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ (B. 5, 186). ಹೊತ್ತಿದ ಅನ್ನ (ಫಸ್ಟಟಿ G.).

ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು. 4. That is burnt at the bottom of a cooking vessel, etc. (ದಗ್ಧಿಕೆ, ಸುಟ್ಟ ಅನ್ನ G.).

ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು. 5. = ಒತ್ತು 7, ಪೊತ್ತು 4. P. p. of ಹೊಱು. (C.). — ಹೊತ್ತು ಬರ್. To take upon the head and come (Bp. 32, 56). — ಹೊತ್ತು ಪಾಯ್ಕು. To carry on the head and put or throw down (Bp. 49, 44).

ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು. 6. = ಹೊದ್ದು 1, etc. P. p. of ಹೊದೆ 1. — ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳು. To put on, as clothes (B. 3, 91; 5, 88. 260. 297).

ಹೊತ್ತುಣ್ಣಲೆ ಹೊತ್ತುಣ್ತಲೆ. At day-break (My.), early (B. 1, 21).

ಹೊತ್ತುಣ್ಬೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತುಣ್ತಲೆ. = ಹೊತ್ತುಣ್ಬಲೆ. (My.).

ಹೊತ್ತಱಿ ಹೊತ್ತಱು. = ಪೊತ್ತಱೆ, etc. The break of day. ಹೊತ್ತಱಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗೇ ಪ್ರಾತರ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಹೊದಕುಳಿ ಹೊದಕುಳಿ. = ಪೊದಕೊಳಿ. Affliction, etc. (ಸನ್ತಾಪ Bhn. 64). — ಹೊದಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೊದಕುಳಿಗೊಳ್. (Bp. 53, 67; J. 8, 40; Bh. 1, 8, 3).

ಹೊದಕೆ ಹೊದಕೆ. = ಪೊದಕೆ, etc. A cover, a covering, a wrapper (ಪ್ರಾವಾರ, ಕಮ್ಬಲ Nr.; Bp. 55, 11; C.; B. 5, 254). ಹೊದಕೆಯ ಸೀರೆ (ನಿವೀತ, ಪ್ರಾವೃತ Nr.). **2,** a thatch, a roof. ಮನೆಯ ಹೊದಕೆ (ಆಚ್ಛಾದನ, ವಲಭಿ Hlâ.).

ಹೊದಗಿಸು ಹೊದಗಿಸು. = ಪುದುಗಿಸು q. v., etc. (My.).

ಹೊದರು ಹೊದರು. (= ಪೋರ್ 3, etc.). The hollow of a tree (B. 2, 2; 3, 74); a hole in the ground (4, 192).

ಹೊದಬ್ಬು hŏdaṟu. ಹೊದಬ್ಬಿ°. = ಪೊದಱು, etc. A bush, etc. (ಉಲಪ, ಸ್ತಮ್ಬ, ಗುಲ್ಮ, ವೀರುಧ್, ವಿಟಪ Hlâ.; Bh. 1, 20, 27. 55. 60; 3, 13, 26. 33; Śm. 85; My.). ನೆಯ್ಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಹೊದಬ್ಗಳ್ (ಗುಲ್ಮ, ವೀರುಧ, etc. Mr. 108). ಲತೆಯ ಹೊದಬ್ಗು (ಗುಂಜ, ಲತಿಕಾಸಮೂಹ Nn. 133); ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದ ಹೊದಬ್ಗು (ಪಲವು ಆವೇಷ್ಟಗುಲ್ಮ ಹಬ್ಬಿದನ್ತಾ ಮೆಳೆಗಳು 162). **2,** a mass, a large number, a host, a herd (Bh. 6, 2, 4; 7, 17, 25). — ಹೊದಬ್ಗಳ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To form a herd (Bh. 3, 13, 16). — ಹೊದಬ್ಗುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a mass, to assemble (v. i., Bh. 6, 7, 7). — ಹೊದಬ್ಗುವಿಡಿ. -ವಿಡಿ. A great striking or cuffing (Râm. 4, 3, 9). — ಹೊದಬ್ಗೇದು. -ಏದು. To grow massive, numerous or abundant, to crowd (Râm. 1, 7, 14; 5, 9, 15; 6, 45, 3; Bh. 2, 2, 108).

ಹೊದಬ್ಗೆ hŏdaṟge. = ಹೊದಬ್ಗು. (Si. 305; *only* in Si.).

ಹೊದಸು hŏdasu. = ಪೊದಿಸು, etc. To put over; to put on; to cover; etc. (My.). ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೊದಸಲು ಪಟ್ಟ ರಥ (ದ್ವೈಪ, ವ್ಯೆಯಾಘ್ರ Nr.).

ಹೊದಿ hŏdi. = ಪೊದೆ 1, etc. To put on, as a cloth (Bp. 47, 47); etc. ಹೊದಿಯುವ ಬಟ್ಟೆ (ನಿವೀತ, ಪ್ರಾವೃತ Si. 222).

ಹೊದಿಕೆ hŏdikĕ. = ಹೊದಕೆ, etc. A cover, etc. (My.; ಆನ್ತರ್ಧೇ, ವ್ಯವಧಿ, ಅಪವಾರಣ, ಆಪಿಧಾನ, etc. Si. 31). ಹುಲಿಯ ತೊಗಲು ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ರಥ (ದ್ವೈಪ, etc. Si. 275); ಮರದ ಹಲಿಗೆ ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ಬಣ್ಡಿ (ದಾರವ 276); ಗುಡಾರ ಮುನ್ತಾದ ಹೊದಿಕೆ (ಪರಿವಾಪ 439). **2,** a roof. ಮನೇ ಹೊದಿಕೆ (ಛದಿಸ್, ಪಟಲ Si. 457).

ಹೊದಿಸು hŏdisu. = ಹೊದಸು, etc. (Bp. 15, 21; C.). ಬಿಳಿಯ ಕಮ್ಬಳಿಯಿನ್ದ ಹೊದಿಸಿದ ರಥವು (ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಿ Nr.). ಕಮ್ಬಳಿಯಿನ್ದ ಹೊದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ತೇರು (ಕಾಮ್ಬಲ); ಬಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಹೊದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ತೇರು (ವಾಸ್ತ Si. 276); ಹೊದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಛನ್ನ, ಛಾದಿತ 381). ಹಚ್ಚಡವನ್ನು ಹೊದಿಸುವವನು (G. 308). ತನಗೇ ಇಲ್ಲದವಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೇನು ಹೊದಿಸ್ಯಾಳು? — ಹಚ್ಚಡ ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ (Prvs.).

ಹೊದೆ hŏdĕ. 1. = ಪೊದೆ 1, etc. To put on; to put over; to wrap round; to cover (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; ಆವರಣ Śm. 98; Bp. 42, 4; My.). P. pa. ಹೊದದು, ಹೊದೆದು, ಹೊದ್ದು; ಹೊತ್ತು. ಶಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿಯೆನ ಬೇಡ (Sp.). ಮೆಯ್ ಮೇಲೆ ಹೊದ್ದಿರುವ ವಸ್ತ್ರ (ಪ್ರಾವಾರ, etc. Si. 224). ಶಾಲು ಹೊದ್ದ ವನಾದರೂ ಪಾಲು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಅಂಗದೀ ಮಾಱಿ, ಗೊಂಗಡೀ ಹೊದ್ದ (Prvs.). — ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳು. To put on, etc. (C.; B. 2, 33; 3, 25; 4, 135). ಹೊದ್ದು ಕೊಮ್ಬ ಸೀರೆ (ಪ್ರಾವಾರ, etc. Nr.).

ಹೊದೆ hŏdĕ. 2. = ಪುದೆ, etc. A quiver (ಶರಕೋಶ Śmd. Dh.; ಜೋಳಿ Śm. 98; Bh. 3, 13, 22). ಕಣೆಯ ಹೊದೆ (ಜೋಳಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮೂಡಿಗೆ Kk. 40). **2,** a bush, a thicket (My.; ಕುಂಜ Si. 413; ಗುಲ್ಮ, ಸ್ತಮ್ಬ 442). — ಹೊದೆಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. A quiver's hold (ತೂಣ, ಶರಾಶ್ರಯ, ಶರಧಿ, etc., ಜೋಳಿ Mr. 295).

ಹೊದ್ದಿಕೆ hŏddikĕ. 1. = ಒದ್ದಿಕೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Joined state, union; concord, friendship (My.).

ಹೊದ್ದಿಕೆ hŏddikĕ. 2. = ಹೊದಿಕೆ. A cover, a wrapper (My.).

ಹೊದ್ದಿಗೆ hŏddigĕ. = ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Union (see Nn. 105 s. ಹೊದ್ದುಗು). **2,** that is joined to or appended: an appendage, something subordinate or inferior (ಉಪಸರ್ಜನ, ಉಪಾಗ್ರ Mr. 451).

ಹೊದ್ದಿಸು hŏddisu. 1. = ಪೊದ್ದಿಸು. To join (v. t., Bh. 6, 7, 21); to put to, to affix, to attach (J. 30, 50). ಲೋವೆಯ ಹೊದ್ದಿಸಿದ ಡೊಂಕ ಮರಂ (ಗೋಪಾನಸಿ Nr.).

ಹೊದ್ದಿಸು hŏddisu. 2. = ಹೊಚ್ಚಿಸು, ಹೊಶ್ತಿಸು 2. To put on, as cloth, tiles, etc. (My.).

ಹೊದ್ದು hŏddu. 1. = ಪೊದ್ದು 1, ಹೊತ್ತು 6, ಹೊದೆದು. P. p. of ಹೊದೆ 1.

ಹೊದ್ದು hŏddu. 2. = ಪೊದ್ದು 2, etc. To join (v. i.); to come in contact with; to go or come near; etc. (Bp. 29, 7; 32, 45; 43, 82; 52, 23; 55, 7; 61, 37; Bh. 1, 8, 93; 6, 7, 21; Râm. 6, 45, 3; J. 6, 47; 22, 29; 25, 55). ಇದಱೊಳ್ ಪೆಜರನ್ ಅಭಿವಂಚಿಸುವ ಮಜಿಯ ಶಬ್ದ ಹೊದ್ದಿರಲ್ (Mr. 5). ತನ್ನ ತಾನಱಿವವನ ಮುನ್ನ ಹೊದ್ದದು ಮಾಯೆ; ಉನ್ನತವಪ್ಪ ಗಜವೇಱಿ ಒಪ್ಪವನು ಕುನ್ನಿಗಂಬುವನೆ? (Sp.). ಮುತ್ತು ನೀರಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮತ್ತೆ ನೀರಪ್ಪದೇ? ಸತ್ಯವನಱಿದ ಜ್ಞಾನಿ ಸಂಸಾರವನು ಮತ್ತೆ ಹೊದ್ದುವನೆ? (Sp.).

ಹೊದ್ದುಗೆ hŏddugĕ. = ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Union, etc. (ಸಂಹರ, ಪೊರ್ದುಗೆ Nn. 105, o. r. ಹೊದ್ದಿಗೆ).

ಹೊನ್ hŏn. = ಪೊನ್, etc. Gold (ಜೀವ, ಸ್ವರ್ಣ, ಜಾತರೂಪ, ಸುವರ್ಣ, ಭರ್ಮ, etc. Hlâ.; ಕಲಧೌತ Hlâ.; ಸ್ವರ್ಣ, etc. Mr. 199; Ćpr. 6, 82; Bp. 45, 37; 55, 14; 58, 31; Bh. 2, 13, 46); a gold coin, the half of a varaha (1 Rupee 7 As. 4 cash, My. as ಹೊನ್ನು; Bp. 28, 5. 12; 29, 15; 40, 35). ಹೊನ್ನುಳ್ಳವಂ (ಧನವತ್, ಅಸ್ತಿಮತ್ Hlâ.; ಧನಾಢ್ಯ Mr. 237). ಹೊನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆ (ಹರಿಣಿ, ಹಿರಣ್ಮಯಿ); ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ (ಆಕುಪ್ಯ Hlâ.). ಹೊನ್ನ ನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನೂ ಆಚ್ಛಾಗ್ದಬೆಟ್ಟಿದೊಡೆ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೊನ್ನಂ ಕುಡುವೆಡೆಗೆ ಕಳ್ವತರು (Śmd. 75). ಹೊನ್ನ ಬಯಕೆ (ನಿಸ್ಪೇಪ, ಉಪನಿಧಿ Mr. 56). — ಹೊನಗನೆ. = ಹನಗಾಣಿ, ಹೊನಗನ್ನೆ, ಹೊನಗೊನೆ, ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ q. v., ಹೊನ್ನಗೋನೆ. (My.; ಬ್ರಾಹ್ಮ್, etc. Si. 156). — ಹೊನಗನ್ನೆ. = ಹೊನಗನೆ, etc. (G.). — ಹೊನಗೊನೆ. = ಹೊನಗನೆ, etc. (My.). — ಹೊನ್ದಳಿಗೆ. -ತಳಿಗೆ. = ಪೊನ್ನಳಿಗೆ. A gold plate (Râm. 1, 17, 22; 3, 6, 58). — ಹೊನ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. = ಪೊನ್ದಾವರೆ. A gold-coloured lotus (Grj. 2, 68). — ಹೊನ್ದೇರ್. -ತೇರ್. -ರು. = ಪೊನ್ದೇರ್. A gilt chariot (Bh. 3, 18, 41; J. 12, 15; Râm. 3, 2, 20). — ಹೊನ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಪೊನ್ದೊಡವು. A gold ornament (Ćpr. 6, 96). — ಹೊನ್ದೊಣೆ. A golden trough (Râm. 1, 13, 10). — ಹೊನ್ನ. -ಅ 3. = ಪೊನ್ನ. N. of a Kannada author (Śmd. 4); N. (C.; B. 4, 75). — ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ. -ಕನ್ನೆ. = ಹೊನಗನೆ, etc. A common weed, used as a potherb, Alternanthera sessilis R. Br. (C.; ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, ಮತ್ಸ್ಯಾಕ್ಷಿ; ಸೋಮವಲ್ಲರಿ, ವಯಃಸ್ಥ Nr.; ಸ್ತನಪಯೋಗಸ್ಥ Mr. 135; T. ಪೊನ್ನಾಂಗಣಿ; Tu. ಪೊಣಂಗಣಿ, ಪೊನ್ನಾಂಕಣ್ಣಿ). — ಹೊನ್ನ ಗುಬ್ಬಿ. A golden knob or head (Grj. 6, after 56). — ಹೊನ್ನಗೋನೆ. = ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ. (My.). — ಹೊನ್ನಣ್ಡಿ. -ಅಣ್ಡಿ. A golden boiler (Râm. 1, 16, 53). — ಹೊನ್ನ ತನ್ದೆಗಳ್. N. (Bp. 58, 8). — ಹೊನ್ನದೇವ. N. (Bp. 9, 41). — ಹೊನ್ನಧೇನು. A cow of gold (Bp. 55, 15). — ಹೊನ್ನನ್ದಣ. -ಅನ್ದಣ. = ಪೊನ್ನನ್ದಣ. A golden palankeen (Râm. 1, 16, 13). — ಹೊನ್ನ ಪುತ್ತಳೆ. A golden puppet (Bp. 12, 6). — ಹೊನ್ನಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.). — ಹೊನ್ನ ಬಟ್ಟಲ್. A gold cup (Bp. 50, 4). — ಹೊನ್ನಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಹೊನ್ನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 45, 37; My.). — ಹೊನ್ನವರೆ. -ಅವರೆ. A common shrub with clusters of yellow flowers, Cassia auriculata Lin. (Z.). — ಹೊನ್ನಾ

ಯುಗ. -ಆಯುಗ. A gold sword-handle (Râm. 3, 6, 5; Bh. 3, 10, 7). — ಹೊನ್ನಾರತಿ. -ಆರತಿ. A waving-platter filled with gold, or a gold waving-platter (Bp. 12, 35). — ಹೊನ್ನಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. = ಹೊನ್ನವರೆ. (My.). 2, a tall tree, Acacia xylocarpa Willd. al. Xylia dolabriformis Bent. (St. & Pl.). — ಹೊನ್ನೂವು. -ಊವು. A round gold plate on which there is the form of a flower and from which pearls pendulate; by a gold stalk it is fastened to the upper part of the ear (My.).

ಹೊನಗ್ಯಾ hŏnagyā. = ಹೊಂಗಿಯ. (S. Mhr.).

ಹೊನಲ್ hŏnal. **ಹೊನಲು.** = ಪೊನಲ್. A stream (ಪುರ Śm. 35; ಹೂರ Kk. 13; ಹೂರಣ Kś.; as of blood, Bp. 32, 20; J. 7, 43; Râm. 6, 30, 40; as of poison, Bh. 2, 14, 61; as of molten lac, Bh. 1, 8, 88; as of a shower of flowers, Râm. 5, 9, 6); current (as of a stream, Bp. 20, 22). ಹೊನಲಲ್ ಇಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಡಲು (ಕೂಪಕ, ವಿದಾರಕ Nr.). ಕಾಡ ಹೊನಲಲ್ (ಕಾಡ್ಬುರ Kś.).

ಹೊನಹು hŏnahu. (= ಒನಪು; *cf.* ಪದಪು). Charm, etc.

ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ hŏnahu-gārti. A charming woman (ಪದಪುಗಾರ್ತಿ, ಸೌರಭ್ಯವತಿ Kś.; ಪದಪುಗಾರ್ತಿ Kk. 29; Śm. 74).

ಹೊನೆ hŏne. = ಹನೆ. A large forest tree, Pterocarpus marsupium; (it stains yellow if wetted; the bark when wounded yields a red gum resin, the Kino, Van Someren).

ಹೊನ್ತ hŏnta. Tbh. ಪನ್ಥ. A path, a way (Tĕ. ಪೊನ್ತೆ).

ಹೊನ್ತಕಾಱಿ hŏnta-kāṟi. = ಹೊನ್ತಕಾಱಿ. (Bh. 7, 4, 12).

ಹೊನ್ತಗಾಱಿ hŏnta-gāṟa. = ಹೊನ್ತಕಾಱಿ. (My.).

ಹೊನ್ದರಿ hŏndari. = ಒನ್ದರಿ, etc. (My.).

ಹೊನ್ದಸು hŏndasu. = ಹೊನ್ದಿಸು. ಹೊನ್ದಸೋಣ (ಸಾಧನ Čb.).

ಹೊನ್ದಿಕೆ hŏndikĕ. = ಬನ್ದಿಕೆ, etc., ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Joining, fitting, combination; fitness; intimacy, friendship, good terms (My.). ನ್ಯಾಯನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಱಿ ಹೊನ್ದಿಕೆ ಮಾಡುವಿಕೆ (ನಯ, ನಾಯ Si. 389); ಹೊನ್ದಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಿಕೆ (ಯುಕ್ತ 410).

ಹೊನ್ದಿಗೆ hŏndigĕ. = ಬನ್ದಿಗೆ, etc., ಹೊನ್ದಿಕೆ. (My.).

ಹೊನ್ದಿಸು hŏndisu. = (ಬನ್ದಿಸು), ಪೊದ್ದಿಸು, ಹೊನ್ದಸು. To join (v. t., as limbs for greeting, Bp. 58, 58; as planks, C.; B. 4, 121); to attach (as copper plates to a ship, C.; B. 4, 140); to collect, to procure (as money, My.); to make fit or proper (as a price, My.); to settle (as a bargain, My.); to cause to obtain (Si.). ಹೊನ್ದ ತಕ್ಕದನ್ನು ಹೊನ್ದಿಸಿ ಕೊಡುವ ಸಯುಕ್ತಕವಾದ ಕೃತ್ಯ (ಉಪಾಯ Si. 263).

ಹೊನ್ದಿಸುವಿಕೆ hŏndisuvikĕ. Causing to obtain, etc. (Si. 387. 389).

ಹೊನ್ದು hŏndu. 1. = ಪೊರ್ದು 1, q. v., etc. To join, (v. i.); to touch (as sin, Bp. 55, 7; My.); to go nigh, to approach (Bp. 22, 28; My.); to join, to associate one's self to, to attach one's self to (Bp. 48, 15; My.); to agree, fit or suit (ಈ ಮಾತು ಅದಕ್ಕೆ or ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊನ್ದುವದಿಲ್ಲ, My.); to be on agreeable, good terms (ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊನ್ದಿದರೆ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡ ಬೇಕು B. 5, 85; ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹೊನ್ದುವದಿಲ್ಲ, those two do not agree together, My.); to devolve on (as work; ಈ ಕೆಲಸ ನಿನ್ನ ಹೊನ್ದಿ ಆದೆ, My.). 2, to obtain, to get (C.; B. 4, 175; 5, 40); to experience (as joy, grief, My.); to suffer (as misfortune, loss, death, My.). ಹೊನ್ದದೆ ಇರುವ ಮಾತು (ಅಬದ್ಧ, ಅನರ್ಥ Si. 59); ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಗುರುವಿನಿನ್ದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವನು (ಸಮಾವರ್ತ್ತ, ಲಬ್ಧಾನುಜ್ಞ 235); ಪಿತೃತ್ವವನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವರು ತೃಪ್ತಿ ಪಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ದಾನ (ನಿನಾಪ, ಪಿತೃದಾನ 243); ಹೊನ್ದಾ ತಕ್ಕ ದನ್ನು ಹೊನ್ದಿಸಿ ಕೊಡುವ ನಯುಕ್ತಕವಾದ ಕೃತ್ಯ (ಉಪಾಯ Si. 263); ಕೇಳುವದಱಿನ್ದ ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಯಾಚಿತಕ 300); ವೃದ್ಧಿ ಹೊನ್ದುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ವರ್ಧಷ್ಣು, ವರ್ಧನ 360); ಅಪತ್ತು ಹೊನ್ದಿದವನು (ಅವನ್ನ, ಆಪತ್ಪಾಪ್ತ 364); ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪ್ರಾಪ್ತ, ಪ್ರಣಿಪಿತ 377); ಹೊನ್ದಿ ತಕ್ಕದು (ಪ್ರಾಪ್ಯ, ಗಮ್ಯ, ಸಮಾಸಾದ್ಯ 379); ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟರುವದು (ಲಬ್ಧ, ಪ್ರಾಪ್ತ, ಏನ್ನ, ಆಸಾದಿತ, etc. 383).

ಹೊನ್ದು hŏndu. 2. = ಪೊನ್ದು 3. To die (ನುರಣ Śmd. Dh.).

ಹೊನ್ದುಗೆ hŏndugĕ. = ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Joining, etc. ಹೊನ್ದುಗೆಯಾಗದಿರ್ (ಅಗಲ್ Śmd. 176 Cm.).

ಹೊನ್ದುವಿಕೆ hŏnduvikĕ. Joining, etc.; obtaining. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಕೆಲಸದಿನ್ದ ತೋಱಿಸಿ ತೃಪ್ತಿ ಹೊನ್ದುವಿಕೆ (ವೈರತುದ್ಧಿ, etc. Si. 296).

ಹೊನ್ನಿ hŏnni. (fr. ಹೊನ್). N. of men. 2, N. of women (My.). — ಹೊನ್ನಿತನ್ದೆ. N. of a man (Bp. 47, 37). — ಹೊನ್ನಿದೇವ. N. of a man (Bp. 44, 4). — ಹೊನ್ನಿವಳ್ಳು. A common weed used as a vegetable, Celosia argentea (Z.).

ಹೊನ್ನು hŏnnu. = ಹೊನ್, q. v. Gold, etc. (Bp. 29, 32; C.). ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದದು (ಕೃತ Nr.). ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಾವ ಹೊನ್ನಿಲೇ ಪೋಪುದೇ? ಹೊನ್ನಿನ ಪುಣ್ಯಮದು ಬೇಱೆ (Sp.). ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣಿನ ರೀತಿ ತೀರಿದಾಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣೂಪಾಲ್ (Sp.). ಹೊನ್ನು ಹಣವುಣ್ಣೆನಗೆ (Dp. 4). ಹೊನ್ನಿದ್ದಮ್ಮನ ತೊನ್ನು ಮುಚ್ಚಿತು, ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಮ್ಮನ ಹಾದರ ಮುಚ್ಚಿತು.—ಹೊನ್ನುಳ್ಳವನಿಗೆ ಮಾನ ಉಣ್ಣು.—ಬೆನ್ನವತ್ತಳೆ ಬರದರೆ ಹೊನ್ನು ಬನ್ದ ಹಾಗಾಯಿತೇ?—ಬೆನ್ನು ಬಿಡದ ಪಿಶಾಚಿ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಶ್ಚೀತೇ?—ಫಿನ್ನವಾದ ಗಡಿಗೆ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮಾನಾದೀತೇ?—ಸಲ್ಲದ ಹೊನ್ನಿಗೆ ವಟ್ಟವಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಕಳ್ಳ-. — ಹೊನ್ನುಬಾಕಿ. A woman who longs only for money (Bp. 40, 55).

ಹೊನ್ನೆ hŏnne. (fr. ಹೊನ್). = ಪುನ್ನಿಕೆ, ಪೊನ್ನೆ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (ಪೀತಶಾಲ, ಅಸನ Hlā.; Mr. 114). 2, = ಶಾಲಪರ್ಣಿ (Mr. 131; mistake for ಸುರಪರ್ಣಿ?). 3, = ಹರಳು. (Mr. 134). See Bp. 45, 37; Rāghĕ. 17, 54, where ಹೊನ್ನೆ is different from ಸುರಹೊನ್ನೆ). —ಹೊನ್ನೆಯ ಮರ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (ಜೀವಗ Śmd. 338; ಪೀತಶಾಲಕ, ಸರ್ಜಕ, ಅಸನ, ಪ್ರಿಯಕ, ಜೀವಕ Nr.; Si. 132). 2, a large timber tree yielding a red dye, Rottleria tinctoria Roxb. (St. & Pl.; M. ಪುನ್ನೆ, Tĕ. ಪೊನ್ನೆ; Sk. ಪುನ್ನಾಗ; S. Mhr. ರಕ್ತದ ಹೊನ್ನೇ ಮರ; see ಸುರ

ಹೊನ್ನೆ No. 1). — ಹೊನ್ನೆಹುಟಿ. The fire-fly (ಇನ್ದ್ರಗೋಪ, ಖದ್ಯೋತ, ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ, ತಪೋಮಣಿ G.).

ಹೊಪ್ಪಳ hŏppaḷa. (fr. ಪೊಮ್ 2). A blister occasioned by a burn (My.).

ಹೊಪ್ಪಳಿಸು hŏppaḷisu. To blister (v. i., Grj. 9, after 27; My.).

ಹೊಪ್ಪೆ hŏppĕ. Either of the two divisions (whether equal or not) into which a nut or fruit is broken, slit or cut (My.; *cf.* the terms s. ಪೋಟ್).

ಹೊಮ್ hŏm. 1. = ಪೊಮ್ 1, etc., (ಹೆಮ್ 4). Gold. — ಹೊಮ್ಮಟ್ಟಲ್. = ಪೊಮ್ಮಟ್ಟಲ್. A golden cup (Bp. 50, 12). — ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ. = ಪೊಮ್ಬಣ್ಣ. (Śmd. 193). A yellowish, brown or tawny colour (ಕದ್ರು, ಪಿಂಗಲ Nr.; ಬಭ್ರು, ಕಾಂಚನವರ್ಣ Nn. 125; J. 25, 5). ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಕಡಾರ, ಕಪಿಲ, ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, ಕದ್ರು, ಪಿಂಗಲ); ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, etc. Nr.). ಹೊಮ್ಬಣ್ಣದ ಗೋರಣ್ಟೆ (ಸಹಚರಿ, ಪೀತಝಿಂಟ್ಟಿ Hlâ.). ಸೇವಸ್ತಿಗೆ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣನುಡೊಡೆ ಹೇಮಾವಷ್ಟಿಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಹೊಮ್ಬರಣಿ. A gold jar or vase (Bh. 8, 21, 4). — ಹೊಮ್ಬರಹ. A golden writ (Bh. 1, 12, 13; 8, 21, 12; 8, 23, 10). — ಹೊಮ್ಮಬ್ಬಿ. -ಪದಿ. 1. A kind of gold cloth (Bh. 10, 4, 14). — ಹೊಮ್ಬಬ್ಬಿ. 2. To gild (Bh. 6, 4, 35). — ಹೊಮ್ಬಾಬ್ಬಿ. = ಪೊಮ್ಬಾಬ್ಬಿ. A kind of plantain (B. 2, 38). 2, the half-opened flower-sheath of the cocoa and betel-nut tree (My.). ಕಾಡಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಬಾಬ್ಬಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೊಮ್ಬಾಬ್ಬಿಕುಸುರಿ. The very young nuts of the hŏmbâḷĕ (My.). — ಹೊಮ್ಬಿಸವು. Gold soldering (Râm. 1, 13, 9). — ಹೊಮ್ಮಣ್. Gold dust (Bp. 23, 39). — ಹೊಮ್ಮರಾಲ. A gold-coloured goose. ಕರ್ಮದಿನ್ದವೆ ಹರನು ಚರ್ಮವ ತಾನುಟ್ಟನು, ಹೊಮ್ಮರಾಲನ್ ಅಜನಾದನು, ಗೋವಿನ್ದನ್ ಎಮ್ಮೆಯ ಕಾದಂ (Sp.). — ಹೊಮ್ಮಬ್ಬಿ. = ಪೊಮ್ಮಬ್ಬಿ. (Râm. 3, 8, 14. 37, etc.; J. 18, 4; see ಹೇಮಮ್ಬುಗ). *Cf.* ಹೊಮ್ಮುಗ. — ಹೊಮ್ಮುಬ್ಬಿ. = ಪೊಮ್ಮುಬ್ಬಿ. A shower of gold (Bp. 9, 33; 57, 83). — ಹೊಮ್ಮಾಡ. A golden self-moving car (Bp. 27, 6; 34, 29). 2, = ಪೊಮ್ಮಾಡ. — ಹೊಮ್ಮಿಳಿ. A gilt leather-rope (Č. Bp. 41, 46). — ಹೊಮ್ಮುಗುಳು. = ಹೆಮ್ಮುಗುಳು. A medicinal garden plant with yellow heads of flowers, Spilanthes acmella Lin. var. oleracea Clarke.; the name is also used for the wild-growing variety (ವಸುಜಾಲಕ Mr. 141; My.). — ಹೊಮ್ಮಡ್ಡಿಗೆ. A golden quiver (Bh. 8, 25, 4). — ಹೊಮ್ಮುಗ. = ಹೊಮ್ಮಬ್ಬಿ. (Râm. 6, 51, 84).

ಹೊಮ್ hŏm. 2. = ಪೊಮ್ 2. — ಹೊಮ್ಮುಬ್ಬಿ. = ಪೊಮ್ಮುಬ್ಬಿ, q. v. (Râm. 6, 45, 3; 6, 52, 6; Bh. 1, 13, 61; 6, 6, 34).

ಹೊಮ್ಮಿಸು hŏmmisu. To cause to rise, etc. See ಹೊಜ್ಜಿ.

ಹೊಮ್ಮು hŏmmu. = ಪೋಣ್ಮು, etc. To rise, to break out, to come forth (as chicken-pox, small-pox or vaccine-pox, My.); to egress (Râm. 6, 14, 21). See ಹೊಜ್ಜಿ.

ಹೊಯ್ hŏy. 1. = ಪೊಯ್ 1, etc., ಹೊಯ್ಯು. To beat, etc.; to cast, to pour (Bp. 37, 44; 45, 6; 50, 7; 52, 9. 10; 61, 28; J. 20, 51, 26, 6; Bh. 1, 5, 8; 1, 10, 29; 2, 4, 6. 8; 2, 13, 47. 48; 3, 13, 34; C.; B. 1, 28). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆವಮಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಱತ್ತಣಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ Nr.). ಭುಜವ ಹೊಯ್ (ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸು Bhn. 32). ಆಜುಗಾಲ ಮಟಿ ಹೊಯ್ದರೂ ಮುತ್ತುಗಕ್ಕೆ ಮೂಜೀ ಎಲೆ. — ತುಮ್ಬಾ ಹೊಯ್ದರೂ ಹಮ್ಬಲು ಹೋಗದು. — ದಿನ್ನೇ ಮೇಲೆ ಮಟಿ ಹೊಯ್ದರೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬರುವದು. — ಸೋರುವ ಮನೇಲಿ ಉಚ್ಚಿ ಹೊಯ್ದರೆ ಹಳ್ಳದ ಕೂಡೇ ಹಳ್ಳ (Prvs.). — ಹೊಯ್ದಾಡು. -ಆಡು. = ಪೊಯ್ದಾಡು. (Bh. 1, 10, 37; My.). 2, to pour about (My.).

ಹೊಯ್ hŏy. 2. = ಹೊಯ್ದು. P. p. of ಹೊಯ್ 1, in ಹೊಯ್ ಕೊಳ್ಳು (My.). See Dp. s. ಬುಗ್ಗಿ.

ಹೊಯ್ hŏy. 3. = ಪೊಯ್ 2, etc. A stroke, a blow (Bh. 1, 10, 36); casting, etc. ಹೊಯ್ಕುವ್ಚಿ. A club for beating (Bh. 1, 7, 16). — ಹೊಯ್ಕೆಯ್. = ಹೊಯಿಕೆಯ್, q. v. (Bh. 2, 13, 27). — ಹೊಯ್ಗುಡುಬು. -ಕಡುಬು. = ಹೊಯಿಗಡುಬು, q. v. (My.). — ಹೊಯಿನ್ನಾರ್. = ಪೊಯಿನ್ನಾರ್. Water that is poured (My.). — ಹೊಯ್ದೂಲು. Milk that is poured or put (into the mouth of children, My.).

ಹೊಯಿ hŏyi. 1. = ಒಂಱಿ 2, ಹೊಯ್ 1, etc. To beat, etc.; to cast (as types, C.; B. 4, 209), to pour. P. p. ಹೊಯಿದು. See Sp. s. ಹರಿ 4; Bp. 21, 10; 37, 42. 44. ಬಯ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯಿದ ಪೆಟ್ಟು. — ಸುಣ್ಣ ಹೊಯಿದು ಆಮ್ಲಲಿ ಕಾಸಿದರೆ ಉಮ್ಬೈಕಾದೀತೇ? (Prvs.). — ಹೊಯಿದಾಟ. -ಆಟ. Beating, etc. (ಹೊಡದಾಟ G. 580). — ಹೊಯಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಹೊಯ್ದಾಡು. (Bhâgavata 3, 2, 48; G. 219). — ಹೊಯಿ ಹೊಯಿ. rep. (Bp. 37, 42).

ಹೊಯಿ hŏyi. 2. = ಹೊಯ್ 3, etc. Beating; casting; pouring. — ಹೊಯಿಕೆಯ್. = ಹೊಯ್ಕೆಯ್. Casting or moulding-work: a cast (of something else), a counterfeit, a likeness; likeness (ನರಿ, ದೊರೆ, ಪಡಿ, ಪಾಸಟು, ಎಣಿ, ಹೋಲಿ, etc., ಸಮಾನ ಕಿ.). — ಹೊಯಿಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. = ಹೊಯ್ಗುಡುಬು. A cake of which the dough is poured into a vessel and boiled in steam (Č. Bp. 47, 42). — ಹೊಯಿಗಲವ್ಗ. (-ಕಲವ್ಗ). See Mr. 216 s. ಸ್ಲೇಟರ.

ಹೊಯಿಗೆ hŏyigĕ. Sand (My.; *cf.* ಪುಟ್ಟಿಲ್?). ಹೊಯಿಗೇಲಿ ಬರೆದು, ಉಡೀಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡಿ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೊಯಿತ hŏyita. Beating; a stroke, a blow (My.).

ಹೊಯಿಲು hŏyilu. 1. = ಹುಯಿಲು, etc. Calling out, vociferation; noise (My.).

ಹೊಯಿಲು hŏyilu. 2. Beating, etc.; a stroke, a blow (Bp. 52, 9. 20; My.; see ಬಿಜು-); the beating, *i. e.* the current or flow of a river or stream (My.).

ಹೊಯಿಸಣ hŏyisaṇa. N. of a country. (ಕುಡುರೆ) ಹೊಯಿಸಣಡೊಳ್ ಉದಿಸಿರಲ್ (ಭೂಮಿಜ Mr. 282).

ಹೊಯಿಸು hŏyisu. = ಪೊಯಿಸು, etc. To cause to beat (as a drum, etc., My.); to cause to cut off (as a head, C.; B. 4, 80); to cause to beat, *i. e.* to cause to create (as a sound, Bp. 26, 22); to cause to cast or pour (My.).

ಹೊಯ್ಯು hŏyyu. = ಹೊಯ್ 1, etc. ಹೊಯ್ಯುವದು (C.). ಸೆಟ್ಟಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ? ಆಳೆಯುತ್ತಾನೆ, ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಹೊಯ್ಲು hŏylu. = ಪೋಯಿಲ್, etc., ಹೊಯಿಲು 2. Beating (as of a drum, Râm. 3, 68); a stroke, a blow (Bp. 50, 6. 7; 52, 10. 13. 16. 18; Bh. 1, 19, 19; 3, 19, 50; 5, 3, 99). ಹಾದರಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ಹೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತ (Prv.).

ಹೊಯ್ಸು höysu. = ಹೊಯಿಸು, etc. To cause to beat (as a drum, Râm. 1, 13, 12; 5, 1, 5); to cause to beat or cut in, to cause to engrave (Bp. 59, 56); to cause to cast or pour (55, 14).

ಹೊರ höra. 1. P. p. of ಹೊರೆ 1, in ಹೊರ ಕೊಳ್ಳು. (C.; B. 4, 199).

ಹೊರ höra. 2. = ಪೊರೆ 4, etc. Joining, etc. See ಹೊರ ಕುಳಿ.

ಹೊರಕ höraka. One who nourishes. See ಹೊಟ್ಟೆ-.

ಹೊರಕುಳಿ höra-kuḷi. A person who joins others, *i. e.* depends on others (for his sustenance, ಪರಜಾತ, ಪರೃಢಿತ Hlâ.).

ಹೊರಜಿ höraji. = ಹೊರಜಿ, ಹೊರ್ಜಿ. A stout and long rope used in drawing an idol-car on festive occasions (My.).

ಹೊರಜೆ höraje. A cord put round the neck of an elephant, etc. (C. Bp. 47, 44; T. ಪುರಜ್ಜೆ, ಪುರೋಜ್ಜೆ).

ಹೊರಟು höraṭu. = ಹೊರಡು 2. A hump (Bp. 50, 31; *cf.* the terms s. ಪೊಮ್ 2; T. ಪೊದಿಲ್, greatness = ಪೆರುಮೈ). — ಹೊರಟೆ. -ಆ 3. A hump-backed man. — ಹೊರಟಪಾಣ್ಡಿಯ N. (Bp. 50, 31). — ಹೊರಟ ಬೆನ್ನು. A back with a hump (Bp. 20, 11; 50, 31).

ಹೊರಡು höraḍu. 1. = ಪೊರಳ್, etc. To roll; to welter; to cause to roll, etc. (ಪರಲುಠನ, ಪರಲುಠನಮೆನ್ದು, ಪೊರಳ್ದುವುದು Śmd. Dh.).

ಹೊರಡು höraḍu. 2. = ಹೊರಟು. A hump. ಗಡು ಎನ್ದೊಡೆ ಕುಬ್ಜ, ಬೆನ್ನ ಹೊರಡುಂ (Nr.).

ಹೊರದು höraḍu. = ಹೊರೆದು. P. p. of ಹೊರೆ 1. (My.).

ಹೊರಸು hörasu. A cot, a couch (ಖಟ್ವ Mr. 202; B. 2, 30; 4, 75). ಎಡ್ತಿನ್ದು, ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿಯುವಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Śmd. I).

ಹೊರಳಿ höraḷi. = ಪೊರಳಿ. A heap, a mass, an assemblage (ಸಮೂಹ ಕೆಽ.; ಮೊಕ್ಕಳ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಒಟ್ಟೆಲ್, ಒಗ್ಗು, etc. Kk. 17; ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಕ್ಕಿ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಬಳಗ, ಪೊತ್ತ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; Bp. 58, 50; Bh. 1, 20, 55. 60; J. 13, 12). — ಹೊರಳಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A mass to be formed: to assemble (Bh. 6, 7, 19). — ಹೊರಳಿಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Amassed sparks (Bh. 8, 25, 12). — ಹೊರಳಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. To disperse (v. i., Bh. 3, 18, 42). — ಹೊರಳಿವೆಣ. -ಪೆಣ. Amassed corpses (Râm. 6, 30, 8).

ಹೊರಳಿಸು höraḷisu. = ಪೊರಳ್ಚು, ಹೊಳ್ಳಿಸು. To cause to roll, etc., to roll about (C.); to have rolled (My.). ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕರದು ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಸಿದ ಗೋಧಿಯ ತುಕಡಿಗಳ ಜೂರು (Ćb. 136).

ಹೊರಳು höraḷu. = ಪೊರಳು, etc., ಹೊಳ್ಳು 2. To roll; to welter, to wallow (Bp. 45, 27; 49, 26; 52, 15; Bh. 4, 4, 15; 6, 8, 12; Râm. 6, 30, 14; J. 8, 40; C.; B. 4, 82). ಉಸ್ಸಿನವ ಕೆಟ್ಟೆನ್ದರೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯವ ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ ಅತ್ತ.— ಕತ್ತೆ ತಿನ್ದೂ ಹಾಯ್ದು, ಹೊರಳಿಯೂ ಹಾದು (Prvs.). ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆಡಿಗಡಿಗೆ ಬೆಲ್ಲಹಸುವಲ್ಲಿ ಉಪಾವೃತ್ತ ಲುಠಿತ ಎನಿಸುಗು, ಇದು ಹೊರಳುವುದು (Nr.). — ಹೊರಳಾಡು. -ಅಡು. To roll about; to welter, to tumble about (as a horse, a donkey, etc., C.; Si. 274; B. 3, 24; 4, 47). — ಹೊರಳ್ಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to roll about, etc. (G. 98). — ಹೊರಳ್ಯಾಡು. -ಅಡು. = ಹೊರಳಾಡು. (G. 78; Čb. 89; B. 5, 21. 250).

ಹೊರಳುವಿಕೆ höraḷuvikĕ. Rolling, etc. (G. 580).

ಹೊರಳೆ höraḷĕ. 1. = ಹೊಳ್ಳೆ 1. A nostril (B. 3, 65; 4, 22; see ಪುರಿ).

ಹೊರಳೆ höraḷĕ. 2. Money of one head of accounts transferred to another in order to be returned (My.).

ಹೊರಿಕೆ hörikĕ. = ಪೊರೆ 5, etc., ಹೊರಿಗೆ. The scale or coat of an onion; a thin layer or scale of a stone, a lamina, a stratum, a layer (My.).

ಹೊರಿಗೆ hörigĕ. = ಹೊರಿಕೆ, etc. (My.; Râm. 3, 6, 8).

ಹೊರಿಸು hörisu. = ಪೊರೆಯಿಸು. To have one's self nourished, to depend on somebody for one's sustenance. ದೈವಮ್ಗೊರಿಸಿ (*i. e.* ದೈವಂ ಪೊರಿಸಿ) ಇರ್ಪವನು (ಯದ್ಭವಿಷ್ಯ, ದೈವಪರ Hlâ.). **2,** to cause to nourish.

ಹೊರುಕುಳಿ hörukuḷi. = ಪೊರ್ಕುಳಿ, q. v.

ಹೊರುಮುಂಜ hörumuñja. = ಹುರುಮುಂಜ, etc. (S. Mhr.).

ಹೊರೆ hörĕ. 1. = ಪೊರೆ 1, q. v. To nourish, etc. (ಪೋಷಣ Śm. 103; Bh. 1, 10, 5. 15; C.); to invigorate, to refresh (Bh. 1, 5, 10). ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ); ಹೊರೆವಾತನು (ಪೋಷ್ಟ, ಭರ್ತೃ); ಹೊರೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪುಷ್ಯ, ಪುಷಿತ Nr.). ತನ್ನ ಒಸಿಱ ಹೊರೆವವ (ಆದ್ಯೂನ, ಔದರಿಕ Hlâ.). ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರ ಕೊಮ್ಪುವವನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, etc. Si. 358; see ಹೊರ ಕೊಳ್ಳು s. ಹೊರ 1). ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೇ ತಾನು ಹೊರೆಯದವ ಮುನ್ಸಾರ ಸಲಹುವನು? (Prv.).

ಹೊರೆ hörĕ. 2. = ಪೊರೆ 3, q. v. To join (v. i.); to come near; to come upon (Bh. 1, 8, 73; Râm. 6, 50, 10);—to join (v. t.), to apply to, to put to (Râm. 1, 13, 5). ಸೀರೆಯ ಹೊರೆವ ಹೂರ್ಣ (ಪಿಷ್ಟಾತ, ಸಟವಾಸಕ Nr.). See ಹೊಲೆ-.

ಹೊರೆ hörĕ. 3. = ಪೊರೆ 4, etc. Joining; a joining, a web or piece of cloth (B. 3, 103); nearness, neighbourhood, vicinity (ಸನಿಹ Śm. 103; Bp. 28, 18; 50, 20; Bh. 10, 8, 7; J. 7, 62); side (ಪಕ್ಕ Śm. 103). ಊರ ಹೊರೆ (ಗ್ರಾಮಾನ್ತಿಕ, ಉಪಶಲ್ಯ, ಪರ್ಯನ್ತ, ಪರಿಸರ, ಕಟ Hlâ.).

ಹೊರೆ hörĕ. 4. = ಪೊರೆ 5, etc. The skin or slough of a serpent (My.; Si. 77. 78); a layer or coat of a plantain tree (Bp. 35, 38; My.); a fold (ಪದರ Śm. 103).

ಹೊರೆ hörĕ. 5. = ಪೊರೆ 7. Wrongness, fault, deceit (Bp. 40, 60; Bh. 1, 8, 76). — ಹೊರೆ ಹೊಗು. To feel a choking sensation (Bh. 7, 1, 39).

ಹೊರೆ hörĕ. 6. = ಪೊರೆ, 4, etc. Invigoration, spirit, courage, etc. (Bh. 8, 5, 10; 8, 21, 3. 5; 8, 23, 4). — ಹೊರೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To become spiritless or discouraged (Bh. 1, 14, 25). — ಹೊರೆಯೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To grow full of spirit, etc. (Bh. 6, 6, 34; 8, 21, 4).

ಹೊರೆಹ ho̱rĕha. Nourishing: invigorating, reviving. ಕೆಟ್ಟ ಗನ್ಧವ ಹೊರೆಹ (ಪ್ರಯೋಧನ, ಆನುಯೋಧ Nr.).

ಹೊರಿ ho̱ri. = ಹೊಱ 2. The outside; outside; to the ouside; forth. Datives ಹೊಱಿಕ್ಕೆ (My.; Si. 85. 393), ಹೊಱಿಯಿಕೆ (Bp. 33, 18). — ಹೊಱಿಉಸುಲು. Breath exhaled (S. Mhr.). — ಹೊಱಿಕಡೆ. The outside. ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ ತಳಿರು ತೋರಣ ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪ ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಾಕಳ ಹೊಱಿಕಡೆಗೆ ಕಾಣುವನ್ತೆ ಎರಡು ಕಮ್ಬಗಳಿನ್ದ ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದ್ದಾರುಬನ್ಧನದ ಚೌಕಟ್ಟು (ತೋರಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ Si. 112). 2, a public privy (My.). 3, evacuation of the bowels (My., in ಹೊಱಿಕಡೆಯಾಗು). — ಹೊಱಿಕೂಟಿ. An outer or other connection, etc. (ಅನ್ತರ Mr. 531; Nn. 77). — ಹೊಱಿಕೆಯ್. The outside (Bh. 8, 25, 4; My.). 2, another hand (Bp. 15, 10). 3, the upper part of the hand (Bp. 21, 43). — ಹೊಱಿಗಡೆ. -ಕಡೆ. The outside (C.; B. 5, 261). — ಹೊಱಿಗರಿ. -ಕರಿ 4. To go far outside: to jut, to project (Bp. 20, 12). — ಹೊಱಿಗುಡಿ. A tent that is outside (a wood, Bh. 3, 18, 34). — ಹೊಱಿಗೆಡವು. -ಕೆಡವು. To throw to the outside: to allow to burst forth or come out (as a laugh or fear (B. 5, 143. 164). — ಹೊಱಿ ಚೆಲ್ಲು. To pour out (My.). 2, to flow over, to be spilt (C.; G. 67). — ಹೊಱಿತನಕ. So far as the outside (B. 3, 34). — ಹೊಱಿದವಡೆ. The outer side of the lower cheek (My.), or of the jaws (Si. 214). — ಹೊಱಿ ನೂಂಕು. To push outside, to remove (Bp. 21, 30). — ಹೊಱಿ ಪಡಿಸು. To make public (My.). — ಹೊಱಿ ಪಡು. To become public (My.). — ಹೊಱಿಬಾಳೆಯ. A camp that is outside (Ĉ. Bp. 42, 13; Bh. 3, 18, 34). — ಹೊಱಿಬಾಗಿಲು. The outer door or gate (My.; Si. 112; ಅಲಿನ್ದ, ತೋರಣ G.). — ಹೊಱಿಬಾಡೆ. The outside (Bh. 3, 17, 42). — ಹೊಱಿ ಬೀಳು. To come forth (B. 3, 31. 36. 68. 75; 4, 22. 40. 49. 113. 119); to sally; to escape (Bh. 1, 8, 21). 2, to come out, to become public (My.), to be detected (My.; G. 226). — ಹೊಱಿಮಗ್ಗಿಲು. The outside (C.; B. 4, 70). — ಹೊಱಿಮುಟ್ಟು. The outer space about (a house, etc., My.). — ಹೊಱಿಮುಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪೊಱಿಮಡಿಸು, q. v. (Bp. 50, 21. 22). — ಹೊಱಿಮರಿ. -ಪರಿ. To flow forth (Bh. 3, 19, 12). — ಹೊಱಿಮಿಂಚು. = ಪೊಱಿಮಿಂಚು, q. v. (My.). — ಹೊಱಿಮುಚ್ಚಕ. A small annual plant, Biophytum sensitivum D. C. (Z.). — ಹೊಱಿ ಮೆಯ್. = ಪೊಱಿಮೆಯ್. The outside (C.; B. 4, 140). — ಹೊಱಿವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಹೊಱಿಮಡಿಸು, etc. (Bp. 42, 19; 43, 52). ಹೊಱಿವಡಿಸಲು ಪಟ್ಟವನು (ನಿಱಕಾಸಿತ, ಆವಶ್ಯಪ್ಪ Nr.). — ಹೊಱಿವಡು. -ಪಡು. = ಪೊಱಿಮಡು, q. v. (Bp. 18, 53). P. ps. ಹೊಱಿವಟ್ಟು, ಹೊಱಿವಣ್ಣು (Bp. 12, 48; Râm. 4, 3, 4. 5). ಕೂಪಾದಿಗಳಿನ್ದ ಉದಕ ಹೊಱಿವಟ್ಟು ಚಕ್ರಾಕಾರದಿನ್ದ ಎಲ್ಲಾ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದದು (ಚಕ್ರ, ಪುಟಭೇದ, ಮೊರಹು Nr.). — ಹೊಱಿವಣ್ಣಿಸು. = ಹೊಱಿವಡಿಸು, etc. ಬಣ್ಣಿಯನ್ ಊರ ಹೊಱಿವಣ್ಣಿಸಿದಂ (Bh. 1, 10, 29). — ಹೊಱಿ ವಳಯ. = ಹೊಱಿ ವಳೆಯ, etc. (Râm. 6, 13, 3; Bh. 1, 6, 1). — ಹೊಱಿ ವಳೆಯ. = ಪೊಱಿ ವಳೆಯ. Environs, surroundings; the state of being about in a circle. ಹೊಱಿ ವಳೆಯದ ಕಾವಲವನು (ಪರಿಘಿಸ್ಥ, ಪರಿಚರ Nr.). — ಹೊಱಿವಾಙ್. = ಪೊಱಿವಾಙ್, etc. A buttock; the posteriors, the buttocks (ನಿತಮ್ಬ Nr.). ಹೊಱಿವಾಙಲಿ ಇದ್ದ ಕುಣಿಕೆಗಳೆರಡು (ಕುಳುನ್ದರ Nr.). — ಹೊಱಿವುಕ್ಕಡ. -ಉಕ್ಕಡ. A guard-house outside a town or near the borders of a country (My.). — ಹೊಱಿ ತೂಲ. A stake outside (the town, Bh. 6, 1, 7). — ಹೊಱಿ ಸುತ್ತು. = ಹೊಱಿ ವಳೆಯ. (My.; G.). — ಹೊಱಿ ಸೂಸು. = ಪೊಱಿ ಸೂಸು, q. v. (Bh. 1, 20, 60). — ಹೊಱಿಸೊಪ್ಪು. The outer foliage; the rind. ಮರದ ಹೊಱಿಸೊಪ್ಪು (ತ್ವಚ್, ವಲ್ಕ, ವಲ್ಕಲ Hlâ.). — ಹೊಱಿ ಹೊಮ್ಮಿಸು. To cause to arise, come forth or spring up; to produce or create. (ಬಾಲೆ) ತನ್ನುವನ್ ಆಡಿಸುವ ಳೆಳದಿಯರ ತಣ್ಣನವು ಹೆಮ್ಮೈಗೊಳಿಸುತ, ಸುಖಮುಖುವ ಹೊಱಿ ಹೊಮ್ಮಿಸುತ (Prll. 3, 30). — ಹೊಱ ಹೊಮ್ಮು. To rise; to come forth; to break out (as chicken-pox, etc., My. = ಹೊಮ್ಮು); to sprout, to shoot. ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊಱಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪ ಫಲಾದಿಗಳ ಗೊಂಚಲು (ವಲ್ಲರಿ, ಮಂಜರಿ Nr.). — ಹೊಱಿ ಹೊಱಿಗೆ. rep. (Bp. 25, 27. 31; 26, 22; 28, 26). — ಹೊಱ ಬೀಳು. To go forth, to egress (C.; Bp. 26, 31; B. 5, 59. 144. 262). — ಹೊಱಿಸಾಯು. -ಆಯು. = ಹೊಱಿವಟ್ಟಿ. (My.).

ಹೊರಿಗು ho̱rigu. = ಪೊಱಿಗು, etc., ಹೆಱಗು, ಹೊಱಿಗೆ, ಹೊಱಿಚ್ಚು. The outside (Bp. 37, 46; 60, 6). Declension: ಹೊಱಿಗಣ, ಹೊಱಿಗಿನ, ಹೊಱಿಗಿನ್ದ (C.; B. 2, 6), ಹೊಱಿಗಿನಿನ್ದೆ (C.; B. 4, 83). ಬಾಗಿಲ ಹೊಱಿಗಣ ತೋರಣ (ತೋರಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ); ಹೊಱಿಗಣ ಬಾಗಿಲಿನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಮಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಿಱು ಕುಣಿಕೆಪರ್ಯನ್ತವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯ ಹೊಱಿಗು (ಕರಭ, ಮೇಗಿಯೆ Nr.). ಕುಱಿಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು ಆಱಿವದೇ ತನಿರಸವ, ಹೊಱಿಗಣ ಸೋಗೆ ಆಗಿವನ್ತೆಗೆ (Sp.). ಹೊಱಿಗಿನ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯ ಬಹುದು, ಒಳಗಿನ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಗದು (Prv.). — ಹೊಱಿಗತ್ತ ನೂಂಕು. -ಅತ್ತ-. To push far away (Bp. 18, 34). — ಹೊಱಿಗಿನ ಆಚರಣೆ. External practice or observance of established rules (B. 5, 279). — ಹೊಱಿಗಿನ ಸಾಲ. A loan taken from strangers (My.); a loan taken by strangers (My.).

ಹೊರಿಗೆ ho̱rigĕ. = ಪೊಱಿಗೆ. etc. The outside (Bp. 57, 32); outside, without (Bh. 1, 8, 70; 2, 13, 32; ಬಹಿಸ್, ಚಾಹ್ಯ Si. 475; C.). ಡನ್ನಿಗನ್ ಅಸುವಬ್ಬಿಯೆ ಹೊಱಿಗೆ ಹಾಕುವರು (Dp. 1). ಬೆಕ್ಕು ಪಂಜರವನ್ನು ಬೇಕಾದಾಗ ಹೊಱಿಗೆ ತೆಱಿಯುವವು (B. 3, 30). ಒಳಗಿನ ಹತ್ತಿ ಹೊಱಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ (4, 27). ಹೊಱಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರಿ ನನ್ನ ಮನೇ ಹೊಕ್ಕು ಹೋಗು! ಆನ್ನ ಪಾಗೆ.—ಹೊಱಿಗೆ ಭಕ್ತ, ಒಳಗೆ ಕತ್ತಿ.—ಹೊಱಿಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹೋಟೆ, ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹೋಟೆ (Prvs.). ಊರ ಹೊಱಿಗೆ, ಮನೆಯ ಹೊಱಿಗೆ, etc. (C.). — ಹೊಱಿಗಾಗು. -ಆಗು. = ಪೊಱಿಗಾಗು. To become or be outside: to be excluded. ಆಕಾಶ ಹೊಱಿಗಾದ ಪಂಚಭೂತ (ಅಮ್ಬರವರ್ಜಿತಪಂಚಭೂತ Nn. 82). 2, to become free or exempt from, to be liberated from (as from trouble, offence, etc., My.). 3, to be absent or fail. ತ್ರೀ ಗುರುಸ್ಥಿರಭಕ್ತಿಯಿದು ಹೊಱಿಗಾಗಿ ಕೋಟಿವಿಧಂಗಳಿಂ ಪ್ರುತಿಯೇಗ ದಲಿ ಹರಭಕ್ತಿಯಂ ಮಾಡಿದೊಡೆ ನಿಸ್ಫಲವು (Bp. 39, 24). 4, to have to go to some outer part of the house: (a woman) to get her courses (My.). — ಹೊಱಿಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put out of anything; to put outside, to put out of caste (Bp. 18, 10; My.); to treat contemptuously. ಹೊಱಿಗಿಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟವನು (ಅಪಪ್ಪನ್ತ, ಧಿಕ್ಕೃತ, etc. Nr.). — ಹೊಱಿಗೆಟಿ. -ಎಟಿ. To drag outside (Bp. 28, 27).

ಹೊರಿಚ್ಚು ho̱ricc̆u. = ಹೊಱಿಗು, etc. — ಹೊಱಿಚ್ಚಾಗಿ ಬರು. To come outside or round (a village, etc., without touching it, My.).

ಹೊರಿಟು ho̱riṭu. = ಹೋಗ್ಟು. P. p. of ಹೊಱಿಡು. (C.).

ಹೊರಿಡಿಸು ho̱riḍisu. To cause to go outside or out of; to turn out; to cause to start (My.). ಹಡಗಿನೊಳ ಹೊಕ್ಕು ಬರುವ ನೀರನ್ನು ಹೊಱಿಕ್ಕೆ ಹೊಱಿಡಿಸುವ ಪಾತ್ರ (ನೇಳಪಾತ್ರ, etc. Si. 85).

ಹೊರಿಡು ho̱riḍu. To go outside or out of; to come forth; to egress; to set out; to

start; to come forth or appear, as a boil (My.). P. ps. ಹೊಱಟು, ಹೊಣ್ಪು. ವೇದಪಾಠಸಮುಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿನ್ದ ಹೊಱಡುವ ತುನ್ದುಱಿಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು Si. 248); ಯಾವವನು ಹಗೆಯವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಱಿಡುತ್ತಾನೋ, ಅನ್ನಾವನು (ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ, etc. 282); ಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊಱಟ ಆರಸಿನ ಪ್ರಯಾಣ (ಯಾತ್ರೆ, etc. 291); ದಣ್ಣು ಠಾಣ್ಯದ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಱಟದು (ಪ್ರಚಕ್ರ 291); ಹೊಱಿಡ ಹಾಳಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, ಅವಕ್ಷಪ್ಟ 364); ಬನ್ದುಬಿನ್ದ ಈಚಿಗೆ ಹೊಱಟದು (ಉದ್ಗಾನ್ತ, ಉದ್ಗತ 380); ಬಿಸಿಲು ಸೆಕೆ ಮುನ್ದಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಹೊಱಿಡುವನ್ತೆ ಒಣಗಿಸಿ ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನ್ನಾದು (ಸನ್ತಾಪಿತ, ಸನ್ತಪ್ತ, etc. 382). ರಾಯನು ತನ್ನ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಹೊಱಟು (B. 3, 49). ಊರು ಮೂಱು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಱಿಡ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೊಱಿಡುವಿಕೆ hŏṛaḍuvikĕ. Going outside, etc. ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊಱಿಡುವಿಕೆ (ಯಾನ Si. 262); ಶತ್ರುಗಳೆದುರಾಗಿ ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊಱಿಡುವಿಕೆ (ಆಭಿಷೇಣನ 391); ಹೊಱಿಡಕ್ಕೆ ಹೊಱಿಡುವಿಕೆ (ಪ್ರವಹ, ಬಹಿರ್ಗಮನ 393).

ಹೊಱಿತು hŏṛatu. = ಹೊರ್ತು. That is outside, that is excepted: being left alone; being not that; being not present; except; without. ಈ ಮಾತು ಹೊಱಿತು ಬೇಱೆ ಯಾವದಾದರೂ ಹೇಱು! (My.). ಜವರ್ಗ ಟವರ್ಗಂಗಳ್ ಹೊಱಿತಾಗಿ (ಚಟವರ್ಗವ್ ಉಱಿಯೆ Kmd. 78 Cm.). ಕಡೆಗೋಲು ಹೊಱಿತಾಗಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೋಱಿವದೇನೊ? (Dp. 148). ಅವನ ಬಾಯ್ಕಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತೇ ಹೊಱಿತು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತು ಬರುವದಿಲ್ಲ (My.).

ಹೊಱಿಬಿಗ hŏṛabiga. = ಪೊಱಬಿಗ. (Bh. 10, 6, 9; J. 23, 10).

ಹೊಱಿಮೆ hŏṛamĕ. That is outside or in the rear. ಸೇನೆಯ ಹೊಱಿಮೆ (ಪ್ರತಿಸರ Nr.).

ಹೊಱಿಸು hŏṛasu. A kind of pigeon (ಜೀವಂಜೀವ, ಕಸಿಂಬಲ, ಚಕೋರ, ಹಾರೀತ, ವಂಜುಲ, ಕಪೋತ ಹಿಱಿ.; ಕಪೋತ, ಚಕೋರ, ಜೀವ, ಹಾರೀತ, ಕಪಿಂಜಲ Mr. 172). *Cf.* T. ಪುಱವ, ಪುಱುವು, ಪುಱಾ, a dove.

ಹೊಱಿಸಿಗೆ hŏṛigĕ. = ಪೊಱಸೆ, (ಹೊಱಜೆ). Business, work (Bh. 5, 4, 118; 6, 6, 19; 7, 1, 5; 8, 26, 3; C.).

ಹೊಱಿಸಿಗೆವಾಳ hŏṛigĕ-vāḷa. A servant (Râm. 5, 1, 34; 6, 50, 31).

ಹೊಱಿಸು hŏṛisu. = ಒಜ್ಜಸು, ಪೊಜ್ಜಸು. To put on the head (of another, My.), to put on (another, Râm. 5, 8, 53); to cause to carry, to have carried (C.); to lay on, to impose (as a business, My.); to impute (as blame, crime, etc., My.). ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿ ಪರಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಹೊಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಸಂಗಡಲೇ ಬನ್ದು (B. 4, 77). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಱಿಸಿ ಹೇಱಿವದು (ಏಷ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Si. 56); ಅವಸಿನ್ದೆಯನ್ನು ಹೊಱಿಸಿ ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸೀಕಾರ, ವಿಪ್ರಕಾರ 392). ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸೋಣ (ಆರೋಪಣ G.). ಅವನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸಿದನು (My.). ಅವಳಿಗೆ ಮಾತು ಹೊಱಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 2, 292).

ಹೊಱಿು hŏṛu. **ಹೊಱಿ.** = ಪೊಱ್, ಪೊಱು. To take upon or bear on the head, to carry on the head, etc.; to carry about (in the heart, as another's dear feet, Bp. 36, 31); to take upon one's self (as a vow, 27, 62), to impute or attribute to one's self (as a fault, 39, 32); to assume or adopt (as a name, 54, 45); to obtain or fetch (as price, see Mr. below);—to come upon (somebody, as a fault, *e. g.* ಅವನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊತ್ತಿತು, My.); —to impute (to another, see ಅಪರಾಧ-). P. p. ಹೊತ್ತು (q. v.; C.). ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ (ವೇತನ, ಮೌಲ್ಯು ಕ್ಷಪ್ತ Mr. 346). ಮನುಷ್ಯರ ಹೊಱುವವರ (ನಹಿಕ Mr. 381). ಜನ್ಮಾಗಿ ಹೊಱುಲುಳ್ಳ ಕುದುರೆ (ಎಸೀತ, etc. Si. 272). ಆ ಹೆಂಗಸು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಆಡಎಯೊಳಗಿಹ ವೇಣು ತಿದ್ದಿದರೆ ಮೆಯ್ಗೊಟ್ಟು ಕಡುಹುಳ್ಳ ದೊರೆಗಳನ್ನು ಹೊಱಿವುತ (an unwarrantable form for ಹೊಱುತ) ಇಹುದು (Dp. 148). ಹೊಱಿ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಆಳು ಬೇಡ, ಆಡ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಬೇಡ.—ಮಣ್ಣು ಹೊಱುವವನು ತಲೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡಿನ್ದೆ.—ಲೆಕ್ಕದಿನ್ದ ಹೊತ್ತದಕ್ಕೂ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದ ಸತ್ತದಕ್ಕೂ ದುಕ್ಕವೇನು?—ಬತ್ತ ಹತ್ತೆ ಹೊತ್ತರೆ ಅತ್ತೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಳೇ?—ಭರದಿನ್ದೆ ಹೋಗುವವನ ಸಂಗಡ ಹೊಱೀ ಅಕ್ಕಿ ಹೊತ್ತಿಯಾ? ಅನ್ನ.—ಬಾವನಾದರೆ ಬಾರವಾದ ಹೊಱೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 10 sum.; 10, 6; 18, 51; 21, 8; 29, 18. 20; 30, 4; 44, 5; 50, 35; 55, 28; 57, 32.

ಹೊಱಿೆ hŏṛĕ. = ಪೊಱೆ. A load (for the head, as of wood, Bp. 30 sum.; 30, 4; 38, 57; C.; B. 2, 30; as of leaves, B. 4, 42; etc.), a burden (in general). **2,** the burden: bulk, etc. (ಮಾತ್ರೆ, ಪೊಱೆ Nn. 157). ತಲೆಹೊಱೆ (ವಿವಧ, ವೀಢ, ಭಾರ, ಪರ್ಯಾಹಾರ Hlâ.). ಬಣ್ಡಿಯ ಹೊಱೆ (ಆಚಿತ, ಶಕಟ ಭಾರ Nr.). ಹೊಱೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವವನು (ಭಾರೋಪಜೀವಿ Nn. 86). ಹೊಱೆ ಹೊತ್ತವನ ತುಱೆ ಮಱೆಯಾದರೆ ಹೋದೀತೇ?—ಬಱೇ ಮಾತಿನವ ಹೊಱೆ ಹೊತ್ತಾನೇ?—ಹತ್ತಲಿ ಹಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿ ಒಬ್ಬನ ತಲೇ ಹೊಱೆ (Prvs.; see Prvs. s. ಸವದೆ, ಸವುದೆ & ಹೊಱಿು). ಹೊಱೆಯನ್ನು ಹೊಱುವ ಕರ್ಣಾಶ್ವ (ಪೃಷ್ಠ್ಯ, etc. Si. 273); ಹೊಱೆಯನ್ನು ಹೊಱುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಚಲುವಾದ ಹೋರಿ (ಜಾತೋಕ್ಷ 319). See Sarpabhûshaṇa s. ಮನ್ದರ. — ಹೊಱೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie into a load, to make a bundle of (Bp. 21, 8). — ಹೊಱೆ ಗಡಿ. -ಕಡಿ. To cut down to the full extent (Bh. 7, 17, 25). — ಹೊಱೆಯಾಳು. -ಆಳು. A porter, a carrier (Râm. 1, 16, 10).

ಹೊಱೆಕಾರಿ hŏṛĕ-kâṛa. A porter (ಭಾರವಾಹ, ಭಾರಿಕ Nr.).

ಹೊರ್ಜಿ hŏrji. = ಹೊರಜಿ, etc. (My.).

ಹೊರ್ತು hŏrtu. = ಹೊಱತು. (C.; ಅಬೇ, ವಿನಹ G.). ಇದಱಿ ಹೊರ್ತು ಓದುವ ಪುಸ್ತಕಹೊಗಿನದೊನ್ದು ಪುಟ ಹಱಿದಿತ್ತು (B. 1, 23). ಇದಱಿ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೇನಾದರೂ ನಿನಗೆ ನೆನಪಾಗ್ಬೋ? (3, 2). ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹೊರ್ತು ಎರಡನೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಗುದ್ದದ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಸಪಾ ಆಡುಗಳು ಏಱುತ್ತವೆ (3, 10). ಕಬ್ಬಿನ ರಸದ ಹೊರ್ತು ತಾಳೇ ಮರದ ರಸದಿನ್ದಲೂ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 47). ಯಾರಾದರೂ ಬನ್ದು, ಈ ಮನೆ ತನ್ನಿನ್ದ ತಾನೇ ಆಗಿದೆ ಹೊರ್ತು ಮನುಷ್ಯನಿರ್ಮಿತವಲ್ಲೆನ್ದು, ಹೇಱಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮು ಪರೋ? (4, 58). ಚಿನ್ನವು ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥವೇ ಹೊರ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಕೃತಿಯಿನ್ದ ಉಣ್ಟಾಗದು (4, 107). ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು ಗಱಿಗೆ ತೋಟದೊಳಗೆ ಒಡಾಡದ ಹೊರ್ತು ನನಗೆ ಹಸಿವೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 136). ಅನೇಕ ಜನರು ಚೆಲೋ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮನೋಹರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ದೊರಕಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ದ್ರವ್ಯಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹೊರ್ತು ಕದನ್ನು ಉರಟ ಆಬಿಏಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಆಲ್ಲ (5, 76). ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕಷ್ಟದ ಹೊರ್ತು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ (5, 77). ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಸನ್ತೆಯೊಳಗೆ ಮಾಱುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಬರುವಷ್ಟೇ ಬೆಲೆ ಬರುವದೇ ಹೊರ್ತು ಆದಱಿಂಗಳಿಗೇನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (5, 121). ಆ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ತೆಱಿಗೇ ಹೊರ್ತು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಹಾಗೆ ಜೊರೆಯುತ್ತದೆ (5, 127). ಕಾಡಿನ್ದು ಆರೆಯುವ ಕೆಲಸವು ಅವನ ಹೊರ್ತು

ಎರ್ತನೆಯವರಿನ್ನ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 129). ಕೆಲಸದ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೇನೂ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (5, 132). ಇನ್ನಿತ್ತ ಮಾತುಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೊರ್ತು ಉಬಿತಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ (5, 169). ದೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಹೊರ್ತು ಪೋಕ್ಷ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.—ನೀರು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋದೀತೇ ಹೊರ್ತು ದಿನ್ನೆಗೆ ಹೋದೀತೇ?—ನೊಣ ಕೂತರೆ ವ್ರಣ ಹೊರ್ತ ಹೆಣ ಜೀವಿಸೀತೇ?—ಪಾಯನವಾದರೂ ಆಯಾಸದ ಹೊರ್ತು ಸಿಕ್ಕದು.—ಪಿರಿಯಾದಿ ಮಾಡದ ಹೊರ್ತ ದಾಯಾದಿ ಕೇಳ.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಹಣವಿದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರ್ತು ಗತಿ ಇಲ್ಲ.—ಭೂತವಾದರೂ ಭುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹೊರ್ತು ಭೀತಿ ತಪ್ಪದು.—ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಣ ಕೂಸಾದರೂ ಅತ್ತ ಹೊರ್ತು ಪಾಲು ಕೊಡರು (Prvs.). — ಹೊರ್ತು ಮಾಡು. To except, to exempt (ವಿನಾಯಿಸು, ಬಿಡು G.).

ಹೊರ್ದುಗೆ hŏrdugĕ. = ಹೊರ್ದುಗೆ, etc. Joining; that is appended: something subordinate or inferior (ಉಪಾಗ್ರ, ಉಪಸರ್ಜನ Hlå.).

ಹೊಲ್ hŏl. = ಹೊಲ್ 2, q. v. Meanness, badness, etc. ಹೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿವವಂ (ಕನ್ನಡ, ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Hlå.; ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Mr. 240). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ಯುದು (ಆಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅವಧ್ಯ Hlå.). — ಹೊಲ್ಲಂ. -ಅಂ.= ಪೊಲ್ಲಂ. A mean, bad man. ಇಲ್ಲದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾ ಹೊಲ್ಲನವ ಜನರಿಂಗೆ; ಅಲ್ಲದ ಗುಣವುಳ್ಳ ಆರಸಿಂಗೆ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲೆದೆಯು ಬೇಳು (Sp.). — ಹೊಲ್ಲಹ. -ಅಹ. Mean, bad, improper, disagreeable, etc. (Bp. 18, 40; 21, 14). ಹೊಲ್ಲಹ ನಾತ (ದುರ್ಗನ್ಧ); ಹೊಲ್ಲಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಪಥ, ವಿಪಥ, etc. Nr.). ಹೊಲ್ಲಹ ವಸ್ತು (ಅವರ್, ಆಣಕ, ವಪಸದ, ಅಘಮ Hlå.). — ಹೊಲ್ಲಹನವು. -ಅವನು. A mean, contemptible man (ಕಟ್ಟರ, ಕುತ್ಸಿತ Hlå.).

ಹೊಲ hŏla. 1. = ಹೊಲೆ, etc. — ಹೊಲಗೇರಿ. -ಕೇರಿ.= ಹೊಲೆಗೇರಿ. (My.). ಊರಿದ್ದ ಕಡೆ ಹೊಲಗೇರಿ.—ಊರು ಬಿಟ್ಟು, ಹೊಲ ಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು (Prvs.).

ಹೊಲ hŏla. 2. = ಹೊಲದು. P. p. of ಹೊಲಿ, in ಹೊಲ ಕೊಳ್ಳು (C.; B. 5, 124).

ಹೊಲ hŏla. 3. = ಪೊಲ. A plough-field; a corn land (ಫಲಜ, ಕ್ಷೇತ್ರ Si. 413; C.; Bp. 18, 12. 70; 60, 22. 23; Bh. 1, 8, 48; 3, 13, 16); etc. ಹೊಲ ಬಲ್ಲದುದು (ಫಲ, ಸಮರ್ಥವ್ಯ Nr.). ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹುಲಿಯ ಕಾಟ; ಮನೆಗೆ ಬನ್ನರೆ ನುಸಿಯ ಕಾಟ.—ಹೊಲ ಹಜ್ಜಗಾಯಿತು, ಒಡೆಯನ ಕಣ್ಣು ಕೆವ್ವುಗಾಯಿತು.—ಹೊಲವೆಲ್ಲ ಪಾದಾಯಿತು, ಹಿಡಿಸೂಡಿಗೆ ಬಡಿದಾಟ.—ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬಿ ಹೊಲವ ಹೊಗ ಬಾರದು, ಕುಳ್ಳನ ನಮ್ಬಿ ನೀರಿಗಿಬ್ಬಿಯ ಬಾರದು.—ಹೊಲದ ಹತ್ತಿ ಹೊಲದಲ್ಲೇ! ನಿನಗೆ ಮೊದ ಉದ್ದ, ನನಗೆ ಮಾರು ಉದ್ದ ಆನ್ನ ಪಾಗೆ.—ಹೊಲಾ ಬಿತ್ತಿ ನೋಡು, ನೆಂಟಾ ಸಾರಿಸಿ ನೋಡು!—ನೇಗಲು ಹುತ್ತರೆ ಹೊಲ, ಹಾಲು ಇದ್ದರೆ ಗೋವು.—ಪೋಲಿಯವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿ ಉಣ್ಬೇ?—ಫಲಾ ನೋಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಹೊಲಾ ಹೂಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು.—ಬೇಲಿ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು? (Prvs.). — ಹೊಲ ಮಾಮು. To till the ground (C.; B. 5, 81). ಹೊಲ ಮಾಡುವವ (ಕರ್ಷಕ G.). — ಹೊಲದವರೆ. -ಅವರೆ.= ಅವರೆಬ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಹೊಲಮೇರೆ. A boundary, a limit (ಅವಧಿ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಸೀಮ, etc. Hlå.; ಸೀಮೆ, ಅಘಾಟ Mr. 188). — ಹೊಲಹೊಸದರಿಕ. (Rām. 5, 8, 50; ತಬಿಳ, a cutter?).

ಹೊಲಗೆ hŏlagĕ. = ಹೊಲಿಗೆ. (C.; B. 5, 294).

ಹೊಲತಿ hŏlati. = ಪೊಲತಿ. A low-caste woman (Bp. 57, 57; My.).

ಹೊಲಬಿಗ hŏlabiga. = ಪೊಲಬ್ಬಿಗ. A circumspective, clever man (Bp. 35, 35).

ಹೊಲಬು hŏlabu. = ಪೊಲಬು. A way; a manner, a mode, a circumstance (Bp. 25, 7; Rām. 3, 2, 20; Abhâ. 1, 31); proper manner. ಹೊಲಬನಱಿಯದ ಮಾತು ತಲೆಪಾಗಿಯೆದ್ದಿತ್ತೆ, ಹೊಲಬಱಿತು ಬನ್ನೆ ನುಡಿದರೆ ಆ ಮಾತು ಫಲಪಕ್ಕದನ್ತೆ (Sp.). ಹೊಲಬನಱಿಯದ ಗುರುವು, ತಿಳಿಯಲಱಿಯದ ಶಿಷ್ಯ, ನೆಲೆಯನಾರಯ್ಯದುಪದೇಶಮ್ ಆನ್ನಳನು ಕೊಳಲು ಹಿಕ್ಕ್ಕನ್ತೆ (Sp.). — ಹೊಲಬುಗಿಡು. -ಕಡು.= ಪೊಲಮ್ಬುಗಿಡು. The way (or direction) to be lost; to become bewildered (ದಿಗ್ಭ್ರಮಣ Smd. Dh.). — ಹೊಲಬುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the ways or rules: to transgress ad libitum (Bh. 5, 8, 14). — ಹೊಲಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಹೊಲಬುಬಿಡು. (Bp. 40, 26). — ಹೊಲಬುದಪ್ಪಿ. -ತಪ್ಪಿ.= ಪೊಲಮ್ಬುದಪ್ಪಿ. (Dp. 158, 1).

ಹೊಲಸ hŏlasa. = ಹೊಲಿಸು. (B. 5, 83. 205. 292).

ಹೊಲಸತನ hŏlasatana. = ಹೊಲಸುತನ. (B. 5, 31).

ಹೊಲಸು hŏlasu. = ಪೊಲಸು. Nastiness; nasty matter, filth, impurity; dirtiness; nasty (ಅವಕರ, ಕಚ್ಚರ, ಮಲಿನ G.; C.; B. 1, 6; 3, 32; 4, 24. 225. 226; Dp. 54); disagreeableness (disagreeably, Bp. 4, 25). ಹಡಗದೊಳಗಿನ ಹೊಲಸು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೂರೆ (ಅಖ್ರಿ); ಹೊಲಸು ನಾಮಿವ ಹೆಣ (ಕುಣಪ G.). — ಹೊಲಸುಮಾತು. An obscene word (My.).

ಹೊಲಸುತನ hŏlasutana. The state of being nasty, impure, etc. (C.; B. 3, 31).

ಹೊಲಿ hŏli. = ಪೊಲ್ 1. To sew (Bp. 18, 29; 23, 3; Č. Bp. 47, 46; C.; B. 5, 275). ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಯುವವನು (ಪಾದೂಕ್ಯತ್, etc. Si. 338); ದಾರದಿನ್ನ ಹೊಲಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಊತ, ಸ್ಯೂತ, ಉತ 382). ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕ್ಕರ ಬೀಡ, ಆಡುವವನ ಎಡಕ್ಕರ ಬೀಡ (Prv.). ಹೊಲಿಯೋಣ (ನೇವನ G.).

ಹೊಲಿಗೆ hŏligĕ. = ಪೊಲಿಸೆ, ಹೊಲಿಸೆ. Connection (Čh. v. 19); sewing; needle-work (C.; B. 5, 146. 277). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಎಮ್ಬುವ ನೂಲನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.).

ಹೊಲಿಸು hŏlisu. To cause to sew, to have sewed (C.; B. 1, 26; 2, 7).

ಹೊಲು hŏlu. P. p. of ಹೊಲಿ, in ಹೊಲು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಹೊಲೆ hŏlĕ. = ಪೊಲೆ q. v., ಹೊಲ 1. The lochia (ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಆರ್ತವ, ಮುಟ್ಟು Si. 188; My.). ಹೊಲೆ ಕೆಡಲು (ನಿಷ್ಪಲೆ Mr. 302). ಹೊಲೆಯಾದವಳು (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣಿ, ಮಲಿನಿ, ಪುಷ್ಪವತಿ, ಋತುಮತಿ, ಉದಕ್ಯೆ Si. 188); ಹೊಲೆ ನಿನ್ತು ಹೋದ ಮುದಕಯನ್ತಾವಳು (ನಿಷ್ಪಲೆ, ವಿಗತಾರ್ತವೆ 188); ಜೆಂಗಳ ಹೊಲೆ (ರಜಸ್ 464). **2,** taint, pollution, defilement; impurity; meanness, etc. (C.). ಮುಟ್ಟಾದ ಹೊಲೆಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟೋದು ಜಗವೆಲ್ಲ; ಮುಟ್ಟ ಬೇಡೆನ್ದು, ತೊಲಗುವ ಪಾರ್ವ ತಾ ಹುಟ್ಟಿದನೆಲ್ಲಿ? (Sp.). ಎಂಜಲು ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ, ಸಂಜೆಗತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲ, ಅಂಜಕೆಯೆವ್ವು ಭಯವಿಲ್ಲ ಜ್ಞಾನವೆನ್ವು ಅಂಜನವಿರಲು (Sp.). ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಳುಲವಿಲ್ಲ, ಗಂಗೆಗೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ.—ತೊಲೆಯಿನ್ದ ಹಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಹೊಲೆಯಿನ್ದ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ.—ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮಾತು ಹೊಲೆಗಿನ್ದ ಹೆಚ್ಚು (Prvs.). — ಹೊಲೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. To have one's self intermixed with pollution (of caste), to be defiled (Bp. 55, 6; 57, 38). 2, to defile (55, 9. 12). — ಹೊಲೆಗಿನ್ನರಿ. -ಕಿನ್ನರಿ. A vulgar lute, a lute of the Caṇḍâlas (ಚಾಣ್ಡಾಲಳಿಕೆ, ಕಣ್ಡೋಲವೀಣೆ, ಚಣ್ಡಾಲವಲ್ಲಕಿ Nr.). — ಹೊಲೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be ruined by any pollution (as a house, My.). — ಹೊಲೆಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. = ಹೊಲಗೇರಿ. A street of pollution or filth: a street or place where outcasts or Hŏléyas live (Bp. 30, 28; 49, 30; C.).

— ಹೊಲೆಪಾಟು. A bad state or mode. See Sp. s. ಮೆಳೆ. — ಹೊಲೆಮನ. An impure, base mind (Abhâ. 2, 82). — ಹೊಲೆ ಮನೆ. A room appropriated to a woman in her courses (My.); a lying-in chamber (My.). — ಹೊಲೆಯ. -ಆತಿ. = ಪೊಲೆಯ, q. v. A low-caste man, a Hŏleya (ವಿವಾಕೀರ್ತಿ Hlâ., Mr. 479; ಚಣ್ಡಾಲ, ಪ್ಲವ, ಮಾತಂಗ, ವಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಜನಂಗಮ, ನಿಷಾದ, ಶ್ವಪಚ, ಆಪ್ತೇವಾಸಿ, ಚಾಣ್ಡಾಲ, ಪುಕ್ಕಸ Nr.; ವಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಪೊಲೆಯ Nn. 152; Bp. 21, 44; 56, 49. 50; Bh. 8, 25, 40; 6, 3, 48; Dp. 24; C.; B. 5, 123). ಕೊಲುವ ಕೆಯ್ಯೊಳು ಪೂಜೆ, ಮೆಲುವ ಬಾಯೊಳು ಮನ್ತ್ರ; ಸಲೆ ಪಾಪವೆರೆದ ಮನಕೊಳು ಪೂಜಿಪನು ಹೊಲೆಯುಗು ಕಪ್ಪ (Sp.). ಹೊಲೆಯನ ಪಾಯಸ ಪಾರುವನಿಗೆ ಯಾಕೆ?— ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬಿ ಹೊಲವ ಹೊಗ ಜಾರದು, ಕುಳ್ಳನ ನಮ್ಬಿ ನೀರಿಗಿಯ್ಯಂ ಜಾರದು.— ಹೊಲೆಯನ ಇಪ್ಪ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿಯ ಕೇಡು.— ಹೊಲೆಯ ಹೊತ್ತು ಆಯಿ'ಯ, ಕಟ್ಟುಲಿಗ ಕಾರ್ಯ ಆಯಿ'ಯ.— ಪಾರುವ ಮಾಡುವ ನು ಪಿಣ್ಡಕ್ಕೆ, ಹೊಲೆಯ ಮಾಡುವದು ಹೆಣ್ಡಕ್ಕೆ (Prvs.). — ಹೊಲೆಯರ ಕಾಗೆ. A raven (Pr.). — ಹೊಲೆಯರ ಹೊಲೆಯ. A very low Hŏleya (Bp. 56, 48). — ಹೊಲೆಯವ. -ಆವ. A nasty man (My.). 2, a Hŏleya (ಚಣ್ಡಾಲ, etc. Si. 341; ಮಾತಂಗ 409). — ಹೊಲೆಯಾಗಿರು. -ಆಗಿ-ಇರು. (A woman) to be in (her) courses (My.). — ಹೊಲೆಯಾಳು. -ಆಳು. A low-caste servant. ಹೊಲೆಯಾಳಿಗೆ ಒನ್ದು ಮನೆಯೊಳು ನೆಜಿ'ಯಾಯಿತು (Prv.). — ಹೊಲೆಯೂರು. -ಊರು. A nasty village (*i. e.* the yôni). See Prv. s. ಹುಟ್ಟು 1. — ಹೊಲೆ ಹೊರೆ. Impurity to be attached (Bh. 6, 3, 48).

ಹೊಲ್ಲ hŏlla. 1. = ಪೊಲ್ಲ. Meanness, impropriety, etc. (Bp. 40, 47. 49; Bh. 7, 1, 9). ಆಳ ಹೊಲ್ಲ ಆಡಿನ, ಕೆಳೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೋಡಗನ, ಅಡು ಕೋಪವೋಪರೊಳೆ ಹೊಲ್ಲ, ಮೂರ್ಖನ ಗೆಳೆ ತನ ಹೊಲ್ಲ (Sp.). ಬೇಡಂಗೆ ಕೊಡೆ ಹೊಲ್ಲ, ಆಡಿಂಗೆ ಮಡಿ ಹೊಲ್ಲ, ಬೇಡುವ್ಬವಂಗೆ ಒಬಿ ಹೊಲ್ಲ, ದ್ವಿಜನಿಗೆ ನಾಡ ನುಡಿ ಸಲ್ಲ (Sp.). ಆಡಿ ಹುಸಿಯಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕೂಡಿ ತಪ್ಪಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕಾಡುವ ನೆಂಟ್ರು ಬರ ಹೊಲ್ಲ, ಮಾನಿಸಿಗೆ ನಾಡ ಮಾತ್ಹೊಲ್ಲ (Sp.). ಆಯಿವು ಇರದಿರೆ ಹೊಲ್ಲ, ಕರಿಯು ಬೆದಬಿಲು ಹೊಲ್ಲ, ಆಲಿಯದೂರೊಳಗಿರ ಹೊಲ್ಲ, ಹೊರೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಮಾತು ಹೊಲ್ಲ (Sp.). ಎನ್ತಪ್ಪನಾದರೂ ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ ಹೊಲ್ಲ; ಎನ್ತಕ್ಕುಮ್ ಅರಸು ಮುನಿದರೆ ಆ ಮನ್ತ್ರಿಯನ್ತ್ರಕನಕ್ಕು (Sp.).

ಹೊಲ್ಲ hŏlla. 2. (fr. ಪೊಲ್ 1 = a ಹೊಲ್). Joining, uniting (T. ಪುಲ್ಲ). — ಹೊಲ್ಲಾ ಹೊಲ್ಲಿ. (Śmd. 220, o. r. in Mdb. MS. ಹೊಲ್ಲಾ ಹೊಲ್ಲು). A close fight.

ಹೊಲ್ಲಮೆ hŏllamĕ. = ಪೊಲ್ಲಮೆ, etc. Badness, etc. (ಪ್ರತ್ಯನಾಯ Hlâ.).

ಹೊಲ್ಲಯಿಸು hŏllayisu. To join (v. t.?). ಹೊಲ್ಲಯಿಸಿದಂ or ಹೊಲ್ಲಿಸಿದಂ (Śmd. 189).

ಹೊಲ್ಲವೆ hŏllavĕ. = ಹೊಲ್ಲಮೆ, etc. (ಅಪಕಾರ, ದ್ರೋಹ Hlâ.).

ಹೊಲ್ಲಹ hŏllaha. = ಹೊಲ್ಲಿಹು, ಹೊಲ್ಲೆಹ, ಹೊಲ್ಲೆಹು. Badness, impropriety, contumeliousness; reproach, blame. ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹವನ್ ಇಕ್ಕುವ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ, ಅಭ್ಯಾಖ್ಯಾನ Nr. *a*). (For another ಹೊಲ್ಲಹ see s. ಹೊಲ್ಲ್).

ಹೊಲ್ಲಹು hŏllahu. = ಹೊಲ್ಲಿಹು, etc. ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕು ನುಡಿಪ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂನ, ಅಭಿತಾಪ Nr. *a*).

ಹೊಲ್ಲಿಯ hŏlliya. (ಹೊಲ್ಲೆಯ). = ಪೊಲ್ಲೆಯ. See Kk. s. ಹೊಲ್ಲಣ.

ಹೊಲ್ಲೆಹ hŏlleha. = ಹೊಲ್ಲಿಹು, etc. (ವಾರ್ತ Nn. 138; Bp. 38, 32; 47, 44; 51, 50; Bh. 2, 13, 35). — ಹೊಲ್ಲೆಹಗೆಯ್. To perpetrate bad, savage actions. ಹೊಲ್ಲೆಹಗೆಯ್ವವನು (ಸೈಶಂನ, ಕ್ರೂರಕರ್ಮಕೃತ್ Hlâ.).

ಹೊಲ್ಲೆಹು hŏllĕhu. = ಹೊಲ್ಲಿಹು, etc. (Bh. 1, 8, 59; 3, 1, 28). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹನ್ ಇಕ್ಕುವ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ, etc. Nr. *b*). ಹೊಲ್ಲೆಹ ಚರ್ಮ (ತಿಪಿಎಪ್ಪ Hlâ.) ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಪ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂನನ Nr. *b*).

ಹೊಸ hŏsa. 1. = ಒಸ, ಪೊಸ, q. v. Newness, freshness, etc. (Bp. 43, 24; 47, 10; C.; B. 2, 4. 22. 37; ಆಪೂರ್ವ ಅಭಿನವ G.). — ಹೊಸ ಆಗಸ. A new washerman. ಹೊಸ ಆಗಸ ಗೋಣೀ ಒಗದ (Prv.). — ಹೊಸ ಅತ್ತೆ. A new mother-in-law. ಹೊಸ್ತಲು ಡಾಟುವಾಗಲೇ ಹೊಸ ಅತ್ತೆಯನ್ನ ತರ ಬೇಕನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೊಸ ಒಲುಮೆ. New or novel love (Bp. 27, 7). — ಹೊಸ ಕಣೆ. A new arrow (J. 13, 20). — ಹೊಸ ಗತಿ. A novel way (J. 22, 46). — ಹೊಸ ತುಪ್ಪ. Fresh ghee (ಪೈಯಂ ಗವೀನ Hlâ.). — ಹೊಸ ನೀರು. Fresh water, *i. e.* water lately come into a tank or to-day brought home (C.). ಹೊಸ ನೀರು ಬನ್ದು, ಹಬಿ' ನೀರು ಕೊಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಜೋಯಿತು (Prv.). — ಹೊಸ ಪೇಟೆ. A new market-place; N. (My.). — ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ. New cloth (ಆನಾಹತ, etc. Si. 221). — ಹೊಸ ಬೆಣ್ಣೆ. Fresh butter (Bp. 42, 2). — ಹೊಸ ಮಡಿ. Newly washed clothes (Bp. 21, 9). — ಹೊಸ ಮಡಿಕೆ. A new vessel (Bp. 55, 29). — ಹೊಸ ಮನೆ. A new house (Dp. 4). ಹೊಸ ಮನೆ ಹೊಗುತ್ತಾ ಕಾಗೆ (that has a bad omen) ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೊಸ ಮಸೆ. = ಪೊಸ ಮಸೆ, q. v. (Bh. 6, 2, 6). — ಹೊಸ ಮಾತು. A new word; news (My.). — ಹೊಸ ಮೋಹ. New (not old) love. ಹಲ್ಲ ಮೇಲಿನ ಕೆಮ್ಮು, ಕಲ್ಲ ಮೇಲಿನ ಹಂಸೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯರಳ ತನಿಗಮ್ಪು, ಹೊಸ ಮೋಹ ಸಿಲ್ಲವು; ನೋಡು! (Sp.). — ಹೊಸ ರೊಟ್ಟಿ. Fresh bread (B. 3, 111). — ಹೊಸ ವರ. A new gift (Bp. 23, 13). — ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರ. New cloth (ನೂತನಾಮ್ಬರ Nn. 27). — ಹೊಸ ವೈದ್ಯ. A new doctor. ಹೊಸ ವೈದ್ಯನಿಗಿನ್ತ ಹದಿ'ಯ ರೋಗಿ ವಾಸಿ (Prv.). — ಹೊಸ ಸೀರೆ. New cloth, a new garment (ಅಹತ Hlâ.; ಆನಾಹತ, ನವಾಮ್ಬರ, etc. Nr.). — ಹೊಸ ಹೊಸ. rep. (B. 2, 22. 40; 3, 90).

ಹೊಸ hŏsa. 2. P. p. of ಹೊಸೆ 1, in ಹೊಸ ಹೊಸದು (Bp. 14, 17; 18, 28).

ಹೊಸ hŏsa. 3. P. p. of ಹೊಸೆ 2, in ಹೊಸ ಹೊಸದು (Bp. 16, 21; 57, 18).

ಹೊಸಕು hŏsaku. = ಉಸಿಕು, ಉಸಿಗು, ಉಸುಕು 2, ಒಸಗು, ಹೊಸಗು. To rub anything between the hands or with the foot (My.; *cf.* ಹೊಸೆ 1).

ಹೊಸಗು hŏsagu. = ಹೊಸಕು, etc. (My.).

ಹೊಸಗೆ hŏsagĕ. 1. = ಒಸಗೆ 1, ಒಸಗೆ, ಪೊಸಗೆ, ಹೊಸಿಗೆ 1. Joy; etc. (My.). **2,** = ಋತುಪಾನ್ತಿ (My.).

ಹೊಸಗೆ hŏsagĕ. 2. = ಒಸಗೆ 2, ಹೊಸಿಗೆ 2. Report, news, tidings (My.).

ಹೊಸತಿಲು hŏsatilu. ಹೊಸತಿಲ್. = ಪೊಸನ್ತಿಲ್, etc. A door-sill, a threshold (ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣ, ದೇಪಲಿ Hlâ.; ದೇಪಲಿ Mr. 199). — ಹೊಸತಿಲುಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made by burglars under a threshold (Bp. 31, 5).

ಹೊಸತು hŏsatu. = ಪೊಸತು 1, etc. That which is new, fresh, novel, etc.; newness, etc. (ನವ್ಯ, ನವ, ನವೀನ, ನೂತನ, ಅಭಿನವ, ನೂತ್ನ Hlâ.; Bp. 25, 27; 26, 53; 32, 22; 38, 52; 47, 18; 60, 19; Bh. 6, 2, 1; My.). ಹೊಸತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ); ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊಸಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪ ಫಲಾದಿಗಳ ಗೊಂಚಲು (ವಲ್ಲರಿ, ಮಂಜರಿ Nr.). ಹೊಸ

ತಾಗಿ ಮಲತ ಮೊಳಕೆ (ಅಂಕುರ Si. 119); ಹೊಸತಾದದು (ಶಾರದ 431). ಹೊಸತು ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, ಹದಿತು ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ (Prv.). — ಹೊಸತು ಹೊಸತು. rep. (Bp. 8, 43).

ಹೊಸದು hŏsadu. 1. = ಹೊಸತು, etc. (ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ, ಅಭಿನವ, ನವ್ಯ, etc. Si. 374; C.). ಹದಿದು ಮಾಱಿ ಹೊಸದಿಲ್ಲ, ಬಿಳಿದು ಮಾಱಿ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹೊಸ ಹೊಸದು. rep. (B. 5, 269). ಆಗಾಗ್ಯೆ ಹೊಸ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನು (ಪ್ರಗಲ್ಭ, etc. Si. 359).

ಹೊಸದು hŏsadu. 2. P. p. of ಹೊಸೆ 1, in ಹೊಸ ಹೊಸದು. See Bp. s. ಹೊಸ 2.

ಹೊಸದು hŏsadu. 3. P. p. of ಹೊಸೆ 2 (My.; see Bp. s. ಹೊಸ 3).

ಹೊಸಬ hŏsaba. = ಪೊಸಮ್ಬ. A new man (Bp. 21, 20; C.; B. 4, 157; 5, 48).

ಹೊಸಬಿಗ hŏsabiga. A wonderful man (Bh. 7, 4, 2).

ಹೊಸಲು hŏsalu. = ಒಸಲು, ಹೊಸತಿಲು, etc. (My.).

ಹೊಸಿಗೆ hŏsigĕ. 1. = ಹೊಸಗೆ 1, etc. Joy; etc. (My.). — ಹೊಸಿಗೆಪ್ರಸ್ತ. = ಋತುಶಾಸ್ತಿ (My.). — ಹೊಸಿಗೆಜಾಗಿಣ. Distribution of cakes at the ಋತುಶಾಸ್ತಿ (My.).

ಹೊಸಿಗೆ hŏsigĕ. 2. = ಹೊಸಗೆ 2, etc. Report, etc. (My.).

ಹೊಸಿಲು hŏsilu. = ಹೊಸಲು, etc. (My.).

ಹೊಸೆ hŏsĕ. 1. = ಪೊಸೆ 1. To churn; to rub, to generate fire by friction. P. ps. ಹೊಸದು, ಹೊಸೆದು. ಕಟ್ಟ ಹೊಸೆವ ಕೋಲು (ಆರಣಿ HlÅ.). ಯಾಗಾಗ್ನಿಯ ಹೊಸೆವ ಮರಂ (ಆರಣಿ Nr.). ಹೊಸವ ಕೋಲ್ (Bp. 18, 28). ಹಸಿಯ ಸಮಿಧೆಯ ತನ್ದು ಹೊಸದರುಣ್ಟೇ ಕಿಚ್ಚು? ವಿಜಯಗಳುಳ್ಳ ಮುನುಜಂಗೆ ಗುರುಕರುಣ ವಶವರ್ತಿಯಹುದೇ? (Sp.).

ಹೊಸೆ hŏsĕ. 2. = ಪೊಸೆ 3. To twist, etc. (C.; Bp. 42, 2; B. 2, 42). P. ps. ಹೊಸದು, ಹೊಸೆದು, ಹೊಸ್ತು.

ಹೊಸ್ತಲ hŏstala. = ಹೊಸ್ತಲು. (G. 72. 189. 270. 499).

ಹೊಸ್ತಲು hŏstalu. = ಹೊಸತಿಲು, etc. (B. 4, 199). ಜಾಗಿಲ ಹೊಸ್ತಲು (ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣ, etc. Si. 110). ಹೊಸ್ತಲು ದಾಟುವಾಗಲೇ ಹೊಸ ಅತ್ತೆಯನ್ನ ತರ ಬೇಕನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೊಸ್ತಿಲು hŏstilu. ಹೊಸ್ತಿಲ್. = ಹೊಸತಿಲು, etc. (ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣ, ದೇಹಲಿ Nr.; J. 5, 68; My.). ಪ್ರಸ್ತಪ್ರಯೋಜನ ಎನ್ದರೆ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲೇ ಕಾಣುವದು (Prv.).

ಹೊಸ್ತು hŏstu. 1. = ಹೊಸತು, etc. That is new, etc.; newness, etc. (My.; ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ, etc. Si. 374). ಹೊಸ್ತಾಗಿದ್ದದು (ನೂತನ, etc. Dhw.). ಹೊಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗಸ ಗೋಣೀ ಓಗದ, ಹದುದಾದರೆ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವದೇ ಪ್ರಯಾಸ (Prv.; *cf.* the Prv. s. ಹೊಸ ಆಗಸ).

ಹೊಸ್ತು hŏstu. 2. P. p. of ಹೊಸೆ 2. (My.; Si. 381).

ಹೊಳ hŏḷa. = ಹೊಳದು, ಹೊಳೆದು. P. p. of ಹೊಳ 1, in ಹೊಳ ಹೊಳೆ (Bp. 27, 23; Râm. 3, 6, 43; Bh. 1, 17, 10; J. 2, 40; 6, 10; 11, 10; 15, 10).

ಹೊಳಕಿಸು hŏḷakisu. To cause to appear (Râm. 6, 54, 27.).

ಹೊಳಕು hŏḷaku. 1. To make one's appearance, to appear, to become manifest (Bh. 1, 7, 32; Râm. 3, 6, 43. 58; 3, 7, 15; 6, 11, 2; 6, 30, 14; 6, 50, 28).

ಹೊಳಕು hŏḷaku. 2. Lustre, shine (*cf.* ಪೊದಕುರಿ). ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಳಕು ಕಣ್ಡೀತೇ? (Prv.).

ಹೊಳಚು hŏḷaču. To pare off (Bp. 43, 25; see s. ಉಳಿ 4).

ಹೊಳತ hŏḷata. Lustre, shine (My.).

ಹೊಳದು hŏḷadu. = ಹೊಳೆದು. P. p. of ಹೊಳೆ 1. (Bp. 27, 23; 25, 5).

ಹೊಳಪಿಸು hŏḷapisu. 1. = ಪೊಳಯಿಸು, ಹೊಳಿಸು. To brandish (as a sword, My.).

ಹೊಳಪಿಸು hŏḷapisu. 2. To make bright, to scour, to furbish (My.).

ಹೊಳಪು hŏḷapu. = ಪೊಳಪು 1, etc. Radiance, etc. (C.; B. 4, 124. 225). ಬಹಳ ಹೊಳಪು (ನುಷಮೆ, ಪರಮಕೋಭೆ Si. 32).

ಹೊಳಲೆ hŏḷalĕ. = ಒಳಲೆ. (My.).

ಹೊಳವು hŏḷavu. = ಹೊಳಪು. (My.).

ಹೊಳಸು hŏḷasu. = ಪೊಳಯಿಸು, etc. To cause to roll, to cause to welter (Bh. 3, 18, 14); to cause to move about or to and fro (6, 3, 2).

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 1. = ಪೊಳಪು, etc. Radiance, etc. (ಸ್ಫುರಣ, ಸ್ಫರಣ Nr.; Râm. 3, 4, 25; J. 12, 20; 30, 10; Bh. 1, 15, 19; 6, 2, 6). — ಹೊಳಹುಗಿಡು. -ಕೆಡು. Radiance to be destroyed: to become gloomy (ನಿಃಪ್ರಭ Nr.). — ಹೊಳಹುನುಡಿ. Bright, cheering speech (ಶಾನ್ತ Mr. 84).

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 2. = ಪೊಳಪು 2. A swing, a hammock (ಪ್ರೇಖ, ಪೊಳಪು Nr. 129).

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 3. The neck of a lute. ವೀಣೆಯ ಹೊಳಹು (ಪ್ರವಾಲ, ವಿಪಂಚಿ Nn. 7).

ಹೊಳಿವಿಕೆ hŏḷivikĕ. Shining, shine (Čb. 106).

ಹೊಳಿಸು hŏḷisu. = ಹೊಳಪಿಸು 1, etc. ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಳಿಸು (ಝಳಿಪಿಸು G.).

ಹೊಳೆ hŏḷĕ. 1. = ಪೊಳೆ 1. To be radiant or bright, to shine (Bp. 18, 2; 26, 13; 32, 6; 61, 66; Râm. 1, 13, 6; 6, 30, 9; Bh. 4, 4, 36; 6, 3, 18; J. 13, 51; C.; Si. 176; B. 1, 18). P. ps. ಹೊಳದು q. v., ಹೊಳೆದು. ಹೊಳವ ಅರಳಿಕೆ (Prll. 3, 25).

ಹೊಳೆ hŏḷĕ. 2. = ಪೊಳೆ 2. To roll: to fail (as a promise, J. 4, 2).

ಹೊಳ್ಳಿಸು hŏḷḷisu. = ಹೊರಳಿಸು, etc. To cause to roll (v. t., My); to roll (v. t., My.). 2, to cause to escape one's grasp (Bh. 6, 4, 34; 7, 4, 54).

ಹೊಳ್ಳು hŏḷḷu. 1. = ಪೊಳ್ಳು, q. v. Hollowness; etc. 2, a worthless person (Bp. 21, 40; 56, 20). ಮರನ ಹೊಳ್ಳು (Bh. 1, 19, 23. 25). — ಹೊಳ್ಳಾಗು. -ಆಗು. To become worthless or vain (as abstract meditation, Bh. 3, 5, 21); to become hollow or empty (My.). — ಹೊಳ್ಳಿಜ್ಞ. -ಇಜ್ಞ. The dealing out of harmless blows (Bh. 1, 13, 5). — ಹೊಳ್ಳುಕಣೆ. A hollow, strengthless arrow (Bh. 8, 23, 44). — ಹೊಳ್ಳುಗಳೆ. -ಳೆ. = ಪೊಳ್ಳುಗಳೆ. To despise, to scorn. ಜಳ್ಳು ಮಾತಿನಿನ್ದ ಹೊಳ್ಳುಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ (Prv.). 2, deprive of

strength (Bh. 8, 23, 19). — ಹೊಳ್ಳುವಾತು. -ಮಾತು. = ಪೊಳ್ಳು ಮಾತು. An empty, vain word (Bh. 8, 22, 27). — ಹೊಳ್ಳು ನಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. To run about to no purpose (Bh. 1, 14, 34); to fly fruitlessly (8, 25, 17). — ಹೊಳ್ಳಿದೆ. -ಎದೆ. Cowardice (J. 23, 10). — ಹೊಳ್ಳೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. Barren sesamum (ತಿಲಪಿಂಜ, ತಿಲಪೇಜ, ಜಣ್ಣತಿಲ Hlā., Nr.).

ಹೊಳ್ಳು hŏḷḷu. 2. = ಹೊರಳು, etc. To roll, etc. (My.). — ಹೊಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. To roll about (v. i.), etc. ಜೊಳ್ಳುಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮುಳ್ಳಿಡುಮು, ಮಾಯೆಯೆಮ್ಬವಳ ಬಲೆಯೊಳು ಜೊಳ್ಳಾಡುತಿಹರು (Sp.).

ಹೊಳ್ಳುಗ hŏḷḷuga. = ಹೊಳ್ಳೆಗ. A man destitute of strength, a weak man (Bh. 8, 24, 40).

ಹೊಳ್ಳೆ hŏḷḷĕ. 1. = ಹೊರಳೆ 1. A nostril (C.; B. 4, 83).

ಹೊಳ್ಳೆ hŏḷḷĕ. 2. = ಬಿಳ್ಳೆ 2. — ಹೊಳ್ಳೆಹಾವು. A kind of amphisbaena (My.).

ಹೊಳ್ಳೆಗ hŏḷḷĕga. = ಹೊಳ್ಳುಗ. (J. 4, 21).

ಹೊಪ್ಪಿಲ್ hŏḷḷal. ಹೊಪ್ಪಿಲು. = ಪೊಬಲ್, etc. A town (Bp. 40, 36; 57, 47; Rām. 3, 2, 16; 6, 53, 6).

ಹೊಪ್ಪಿ hŏḷḷĕ. = ಪೊಬೆ 1. A river (ನದಿ Nn. 11, 40; C.). ಹೊಬೆಯ ವೇಗ (ಸ್ರೋತಸ್ Si. 465). ಹೊಬೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಮಱಿ (ನದೀ ಮಾತೃಕ Mr. 94). ಹೊಬೆ ಪಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗನ ಮಿಣ್ಣ. — ಹೊಬೆಗೆ ಹಾಕುವದಾದರೂ ಅಳೆದು ಹಾಕ ಬೇಕು. — ಹೊಬೆಗೆ ಇಬ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಚಳಿಯೇನು? ಮಬೆಯೇನು? — ಹೊಬೆಗೆ ನೆನೆಯದ ಕಲ್ಲು ಮಬೆಗೆ ನೆನಪೀತೇ? — ಹೊಬೇ ವರ್ಯನ್ತರ ಟಿಟಿ, ಹೊರೇ ವರ್ಯನ್ತರ ದೂಮಿ. — ಹೊಬೆ ನೂಗಾವದ, ಅನ್ನ ಕೆರಾ ಕಳಚುವದು ನ್ಪೈ? — ಹೊಬೇ ನೀರಿಗೆ ದೊಣ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? — ಮಬೆಗೆ ಹೆದಱಿ, ಹೊಬೇಲಿ ಪಾಱಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹೊಬೆಯ ನೀರೊಬ್ಬನೇ ಆಳೆಯ ಬಹುದೆನ್ದೇ ಆಳೆಯ ಬಹುದೆನ್ದು ಎನ ಬೇಳು; ಮೂರ್ಖನ ಕಳಿಯಲಳವಲ್ಲ (Sp.). — ಹೊಪ್ಪಿಜುಳ್ಳೆ. A spinous shrub growing in salt marshes, the holly-leaved acanthus, Acanthus ilicifolius Lin. (St. & Pl.). — ಹೊಪ್ಪಿನೆಕ್ಕಮರ. = ನಾಮುವ್ವೀಲಿಮರ. (St. & Pl.). — ಹೊಪ್ಪಿದಾಸಾಳದ ಮರ. A valuable timber tree with showy purple flowers, Lagerstroemia flos reginae Retz. (Z.). — ಹೊಪ್ಪಿ ಹಳ್ಳ. dupl. (G. 106; 5, 298).

ಹೋ hô. 1. = ಪೋ, q. v. Going, etc. — ಹೋಗಾಲ. -ಕಾಲ. The time of going or going away: death (My.).

ಹೋ hô. 2. = ಹೊ. A common particle used in stopping (ನಿವಾರಣಾರ್ಥ Śmd. 393; ಹಾ, ನಿಲಿಸುವದು, ಬೇಡ ಮುನ್ದು Nn. 140; Bp. 9, 32; 55, 52; Śśv. 1, after 79), in rejoicing (Bp. 17, 14), in fear (26, 28), in pain (38, 10) or sorrow (50, 7). — ಹೋಯೆನ್. -ಎನ್. To utter ಹೋ (Bp. 28, 60. 63). — ಹೋ ಹೋ. rep. (Bp. 8, 17; 22, 30; 44, 10; 52, 13).

ಹೋ hô. A particle used in calling (Sk.; ಸಮ್ಬೋಧೆ Mr. 537), challenging (Sk.), surprise (Sk.), and remembering (ಸ್ಮರಣೆ 537).

ಹೋಕ hôka. = ಪೋಕೆ, q. v. A goer, etc. See ತಲೆ-, ತಿಣ್ಡಿ-, ದಾರಿ-, ಹಾದಿ-.

ಹೋಕು hôku. The state of anything being gone: a defect, a fault (My.; T. ಪೋಕ್ಕು). ಹೋಕಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ನಾಶದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೋಕೆ hôkĕ. Going: a way, a passage, a means (My.; Tē. ಓಕೆ, ಪೋಕು, ಪೋಕೆ; T. ಪೋಗ್ಯೆ; M. ಪೋಕ್ಕು).

ಹೋಗಿಸು hôgisu. = ಪೋಗಿಸು. To cause to go, etc. (My.).

ಹೋಗು hôgu. 1. = ಪೋಗು 1 q. v., etc. To go; etc. (C.); to go on (Bp. 50, 49); to go near, to embrace sexually (see Sp. below). ಹೋಗ ಬಾರದುದು (ಗಹನ, ಕಲಿಲ); ಹೋಗ ಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ Nr.). ಹೋಗ ಬಾರದನ್ನಾದು (ಅಕ್ಷರ, ಅಸಂಗತ Nn. 75). P. p. ಹೋಗಿ (C.); relative P. p. ಹೋದ; relative present participle ಹೋಗುವ (C.), ಹೋಪ (Bp. 28, 37; 45, 34), ಹೋಪ q. v.; 3rd person singular imperfect ಹೋಯಿತು (C.), ಹೋಯಿತ್ತು (Bp. 14, 9), ಹೋಯ್ತು (C.); 3rd person imperative ಹೋಗಲಿ (Bp. 51, 30; C.); 2nd person plural imperfect once ಹೋದಿಂರ್ (Bp. 23, 36, instead of the old form ಹೋದಪಿರ್). In *common* language ಹೋಗು is frequently joined to a P. p. ಅವದಿರು ಬೆನ್ದು ಹೋದರು (Bh. 1, 8, 89). ಎಚ್ಚಱಿಕೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ರಮಾದ, etc. Si. 71); ಹಡಗು ದಾಟಿ ಹೋದದು (ಅತಿನೌ 85); ರೋಗದಿನ್ದ ದುರ್ಬಲನಾಗಿ ಬೆಗ್ಗಿ ಹೋದವನು (ನ್ಯುಬ್ಜ 203); ಸತ್ತು ಹೋದವನು (ಮೃತ 243); ಸೋತು ಹೋದವನು (ಪರಾಜಿತ, etc. 296); ಸೀದು ಹೋದ ಅನ್ನ (ಭಿನ್ನಟಿ, etc. 315); ಕಳದು ಹೋದದು (ಪ್ರಾಕ್ 475). — ದಾಸಿಯನು ಹೋಗುವಗೆ ಏಸ ಪತ್ತದು ಕೆಯ್ಯೆ, ಜೀಸಿ ತೊಲಗುವಳು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಆಯುಷ್ಯ ನಾಶವಾಗುವದು (Sp.). ಹೋಗು! ಅವ್ಟೋದಿಲ್ಲ, ಹೊಗೆ ಪಾಕಾತ್ತೇನೆ. — ಹೋಗದಿದ್ದ ಊರಿಗೆ ಆಗದಿದ್ದ ಚೀಟು. — ಹೋದ ಪುಟ್ಟ, ಬನ್ದ ಪುಟ್ಟ, ಪುಟ್ಟನ ಕಾಲಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲ. — ಹೊದರೆ ಕಾಸು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಾಸಿ, ಇದ್ದರೆ ವಾಸಿ. — ಹೋದರೆ ಒನ್ದು ಕಲ್ಲು, ಬನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಹಣ್ಣು. — ಹೋದ ಒಡವೆ ಹೊಬಡದು. — ಹೋದೆಯಾ, ಪೀಡೆ? ಅನ್ದರೆ ಬನ್ದೆ ಬೆಳಕನ ಕಣ್ಡಿಯೆನ್ದ. — ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹೋದರೂ ಥಳು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ಮುಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟರೆ ಹುಡುಕು ಹೋದೀತೇ? — ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯಷ್ಟು ಅನ್ನದ ಕೊಡದವನ ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ. — ಮಾತು ಬನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ (Prvs.). — ಹೋಗಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow or permit to go (C.; B. 5, 85. 194). — ಹೋಗ ಬರು. To go and come (B. 5, 226). — ಹೋಗ ಬಿಡು. To let go (Bp. 59, 13; 60, 15. 25). — ಹೋಗ ಆಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To remove; to make away with, to destroy, to kill; to dissipate (My.; Si. 225. 297. 352). ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಕಲಿತ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಾ (Prv.). — ಹೋಗಲಾಡು. -ಆಡು. To let go; to lose; to dissipate; to retract (a word), to fail in (a promise, My.). — ಹೋಗಲೀಸು. -ಈಸು. = ಹೋಗಗೊಡು (My.). — ಹೋಗ ಹೋಗು. = ಹೋಗು ಹೋಗು. (Bp. 18, 4; B. 5, 305). — ಹೋಗಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಹೋಗಲಾಡು. (My.). ಮಕ್ಕಳ್ಕೆ ಹೋದ, ಮಬೆಗನ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ದೆ (Prv.). — ಹೋಗಾದು. -ಆಡು. To throw away, to scatter, to squander, to dissipate (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ Śmd. Dh.; My.; Mhr. ಹೋಗಾಡನೀಯ). ಉದ್ದುರುಟು ಮಾತಾಡಿ, ಇದ್ದವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದ ಮರದ ತುದಿಯನೇಱಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). 2, to abandon, to quit. ಒಡಲ ಹೋಗಾಡಿದರು (*i. e.* -ರೂ), ನುಡಿ ನೀಗಾಡಿದರು (*i. e.* -ರುಂ), etc. (see Sp. s. ನೀಗಾಡು). 3, to lose (Bp. 21, 47; 22, 40; 42, 28; 54, 39. 41; 58, 44). 4, to discharge (as an obligation, Bh. 8, 24, 42). — ಹೋಗುಂ ಹೋಗುಂ. rep. (Bp. 12, 3; 28, 10; 37, 13; 60, 6; B. 3, 100; 4, 5. 67. 150. 218).

ಹೋಗು hôgu. 2. = ಪೋಗು 2. Going; not coming about, failure. See ಆಗು-. — ಹೋಗೊಲೆ. -ಒಲೆ. = ಕೋಡೊಲೆ. (My.).

ಹೋಗುವಿಕೆ hôguvikĕ. Going, etc. (Si. 195. 264.

296. 390. 393. 395. 398. 399. 416; B. 5, 309). ತೀರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಸಾತಿ Si. 424); ಆಗಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಆರ್ಥ, ಸಿವೃತ್ತಿ 429); ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಅನ್ತ, ಆದರ್ಶನ 475).

ಹೋಲಿ hôṭi. = ಪೋಟಿ. Resemblance, likeness, similarity (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಾಸಟಿ, ಜೋಡು, ಹೂಯಿಕೆಯ್, ಸಂಗಡ, etc., ಸಮಾನ Kṣa.).

ಹೋಟಿ hôṭṭe. = ಪೋಟಿ. The hollow of a tree (see Nr. s. ಪೋಟಿ and ಹೋಟಿಲ್); a hollow, empty state (My.). ಹೊಬಿಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕೊಟಿ, ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹೋಟೆ (Prv.). ಮರದ ಹೋಟೆ (ನಿಷ್ಪುಹ G.).

ಹೋತ hôta. = ಪೋತ, etc., ಹೋತು q. v., ಹೋನ್ತು. (My.; ಸ್ತುಥ, etc. Si. 323; see ತಿಣ್ಡಿ-). ಹೋತನಿಗೆ ಗಡ್ಡವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.— ಮಾರಿಯ ಕಣ್ಣು ಹೋತನ ಮೇಲೆ.— ಮಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋತ ಕನ್ನ ಕೊಂಬದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಹೋತ hôta. Tbh. of ಹೋತೃ. See ಮೇಧೋ-.

ಹೋತಾರ hôtâra. Tbh. of ಹೋತೃ (Śmd. 104).

ಹೋತು hôtu. = ಹೋತ, etc. A he-goat (ಸ್ತುಥ, ಸ್ತಥ, ಭಾಗ, ವಸ್ತ, ಭಗಲಳಕ, ಆಜ Nr.; ಸ್ತುಥ, ಭಾಗ, etc. Mr. 184; ಆಜ Nn. 47; S. Mhr.; B. 3, 9; 5, 23; see Sp. s. K. ಯಾತ). ಹೋತಿನ ಗಡ್ಡ ನೂತನವೆನ್ದು, ಕೊಯಿದರೆ ಕೋತಿ ಆಡೀತೇ? (Prv.).

ಹೋತೃ hôtṛi. = ಹೋತ, ಹೋತಾರ. An offerer of an oblation or burnt-offering; *a priest who at sacrifice invokes the gods or recites the hymns of the ṛigvéda, a priest conversant with the ṛigvéda.*

ಹೋತ್ರ hôtra. Anything intended or fit for offering with fire (generally clarified butter); the clarified butter so offered; an oblation with fire, a burnt-offering, a sacrifice. See ಅಕ್ಷಿ-.

ಹೋತ್ರಿ hôtri. A sacrificing priest; the priest who offers the oblation. See ಅಗ್ನಿ-.

ಹೋದ hôda. = ಪೋದ. Relative P. p. of ಹೋಗು 1.

ಹೋನ್ತು hôntu. = ಹೋತು, etc. A he-goat (ಆಜ, ಸ್ತಥ, ವಸ್ತ, ಭಾಗ, ಭಗಲಳಕ, ಭಗ Hlâ.).

ಹೋಬಳಿ hôbaḷi. A division of a talook (My.). — ಹೋಬಳಿಶಾನಭೋಗ. The accountant of a hôbaḷi (My.).

ಹೋಬಳಿದಾರ hôbaḷi-dâra. A chief of armed peons (My.; T. ಓಮ್ಬಡ್ಡಿ = ಕಾವಲ್, custody).

ಹೋಮ hôma. = ಹೊಮ, etc. (My.).

ಹೋಮ hôma. The act of making an oblation to the gods by casting clarified butter into the fire, accompanied with reciting mantras; an oblation of clarified butter, an oblation with fire, a burnt-offering; *a sacrifice.* ಹೋಮಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಮ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೋ?— ಹೋಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ಊಟ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?— ತೇಮಾನದಿನ್ದ ಹೋಮೂ ಮಾಡಿ, ಗುಮಾನ ಪಟ್ಟಿ.— ನೇಮವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಜೋಇನ.— ನೇಮ ಹೆಚ್ಚಿ, ಹೋಮ ಏಸಾಯ್, ಶ್ವಾನನ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಾಡುವವಾಯಿತು.— ಪ್ರೇಮವಿನ್ದ ಹೇಮ ಕೂಡಿಸಿ, ಹೋಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೆ ತೀರಿಸಿದ.— ಸ್ನಾನ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಮದ ದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.). — ಹೋಮ ಹವನ. dupl. (My.).

ಹೋಮಕರಣ hôma-karaṇa. The act of making a hôma. ನಾಮಕರಣ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಮಕರಣ (Prv.).

ಹೋಮಕುಣ್ಡ hôma-kuṇḍa. A hole in the ground for receiving the consecrated fire for an oblation. (My.).

ಹೋಮಧೇನು hôma-dhênu. A cow the milk of which is used for oblations (ಮಾಹೀಯಿ Hlâ.; Mr. 180).

ಹೋಮಶಾಲೆ hôma-śâlĕ. A chamber or place for keeping the sacred fire for oblations. (My.).

ಹೋಮಾಗ್ನಿ hôma-agni. Sacrificial fire, the fire for an oblation. (My.).

ಹೋಮಾನಲ hôma-anala. = ಹೋಮಾಗ್ನಿ. (Râm. 1, 16, 47).

ಹೋಯಿತು hôyitu. = ಹೋಯಿತ್ತು, ಹೋಯ್ತು. Third person neuter singular of the imperfect of ಹೋಗು 1. (Bp. 50, 40; 55, 6. 15; C.).

ಹೋಯಿತ್ತು hôyittu. = ಹೋಯಿತು, etc. (Bp. 14, 9).

ಹೋಯ್ತು hôytu. = ಹೋಯಿತು, etc. (C.).

ಹೋರಿ hôri. A bull calf, an uncastrated young male of the ox kind, a young bull (ತರ್ಣಕ, ವತ್ಸ Hlâ.; Bp. 4, 53; C.; B. 3, 17; Tu. ಬೋರಿ). ಹಿಡಿಯಿಸಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ); ಆಬು ಸಲ್ಲ ಹೋರಿ (ಹೋಡತ್, ಷಷ್ಠದಶನ Hlâ.). ತಿನ್ದಲ್ ಆದ ಹೋರಿ (ದಮ್ಯ, ವತ್ಸತರ); ಗೂಳಿಯಾಗಿ ಮುದ್ರಿ, ಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ, ಪಣ್ಡತಾಯೋಗ್ಯ); ತಿದ್ದಲೆನ್ದು, ನೊಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಪ ಹೋರಿ (ಪ್ರಷ್ಠವಾಹ್, ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ); ನುಗುನೇನ್ ಇಕ್ಕಿದ ಹೋರಿ (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೇತ Nr.). **2,** a bullock (Bp. 56, 28; Bh. 1, 10, 29; ಆರ್ಷಭ್ಯ, ಹರಿಯದ ಎತ್ತು G.). ಉತ್ತಮದ ಹೋರಿ (ಧೌಮ್ಯ Mr. 179). ಹೋರಿ ನೆಚ್ಚಿ ಹೊಲ ಮಾಪ ಬಾರದು, ಪೋರಿ ನೆಚ್ಚಿ ಬೇಡಿ ಆಗ ಬಾರದು.— ಹೋರಿ ನಡೆಯವಿದ್ದರೆ ದಾರಿ ಉದ್ದ ಆನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಎಮ್ಮೆವೋರಿ, ಕಡುಬೋರಿ, ಗೂಳಿಹೋರಿ, ತಿರ್ದುಮ್ಬೋರಿ, ಬಲುಹೋರಿ, ಹಿಡಿಹೋರಿ. — ಹೋರಿಗಜು. -ಕಜು. A bull calf (Si. 319). — ಹೋರಿಯಡೆ. -ಆಡೆ. Cowdung (ಗೋಮಯ Kṣa. 33).

ಹೋರಿಕ hôrika. ಹೋರಿಗ hôriga. See s. ಹೇರಿಗ.

ಹೋರಿಸು hôrisu. = ಪೋರಿಸು, q. v. (My.).

ಹೋರು hôru. **1.** **ಹೋರ್.** = ಪೋರು 1, ಪೋರ್ 1. To wrestle; to fight; to altercate (Bp. 18, 11; 21, 36; 58, 34; J. 10, 31; 13, 55; 22, 29; My.). ಹೋರಿ ಬಾದುವ ದಕ್ಕನ್ನ ಸೇರಿ ಬಾದಿ ಬೇಕು.— ಹೋರುವ ಮುನ್ತೆ ಹೂರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?— ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಣಿತಿ, ನಾಡುವ ನೀರು ತ್ಯಜಸು!— ಸೋರುವ ಮನೆಯ ನ್ನೂ ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯನ್ನೂ ದೂರ ಬಿಡ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹೋರಟೆ. -ಆಟೆ. Fight, strife; a fight, a battle, a combat (ಪೋರ್ಕೆ Bhn. 25, o. r. ಹೋರ್ಕೆ; Ŏpr. 8, 55; Râm. 4, 2, 36; 6, 50, 21; Bh. 1, 8, 2; 9, 2, 15; J. 22, 7). — ಹೋರಾಟ. -ಆಟ. Mutual fight (with the hands); strife, contention, altercation (My.; ಹೋರಟೆ, ಜಗಳ G.). ತೀರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣ.— ನೀರುಳ್ಳಿಯವನ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋಜಿಲ್ಲ ನಾಜದೇ?— ಮರಾಟರ ಹತ್ತರ ಹೋರಾಟ ಸಲ್ಲ (Prvs.). ಹೋರಾಡು. -ಆಡು. To wrestle, to fight; to altercate (My.). ಎರಡು ಸೇನೆಗಳೂ ಪೊಪ್ಪಯಾಗಿ ಸೇರಿ ಹೋರಾಡುವ ದ್ವನ್ದ್ವಯುದ್ಧ (ತುಮುಲ Si. 294). — ಹೋರಾತು. -ಆಡು. = ಹೋರಾಡು. (My.). ಹಾಡುವ ಕಾಗೆ ಹೋರ್ಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲತೇ (or ಬಲ್ಲದೇ? Prv.).

ಹೋರು hôru. **2.** = ಪೋರ್ 3, (ಪೊದರು). A hole (B. 4, 91; ತೂತು G.).

ಹೋರುಕುಳಿ hôru-kuḷi. = ಪೋರ್ಕುಳಿ, q. v.

ಹೋರೆ hôrĕ. ಹೋರಾ. (fr. the Greek). The rising of a zodiacal sign; part of the duration of a sign; an hour; a mark, line; a particular scientific work or science. (My.).

ಹೋಲಿತಿ hôrĕ. (= ಹೊಱೆ). Business, work (My.).

ಹೋಲಿತಿಗ hôlitiga. A servant (Śâstrasâra in W. v. 1297; Bh. 1, 13, 5).

ಹೋಲಿತೀವು hôlitîvu. = ಹೋಜಿ. ಹೋಜೀವು ಇಲ್ಲದೆ ಮಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮಶಪತಿ ಮೂಡುಬು ಬೊಟ್ಟು ವಿಭೂತಿ ಹಡ್ಡಲಿಕ್ಕೆ ಬನ್ದ.—ಹೋಜೀವು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಬಿ ಗೋಡೆ ಸಾರಿಸಿದರು (Prvs.).

ಹೋರ್ಕೆ hôrkĕ. = ಪೋರ್ಕೆ, q. v.

ಹೋಲ್ hôl. = ಪೋಲ್ 1, etc. To be like, to resemble. ಹೋಲ್ವೆ (Dp. 67, 3. 5).

ಹೋಲಿಕೆ hôlikĕ. = ಪೋಲ್ಕೆ. Resemblance, similitude, likeness (ಉಪಮೆ, ಉಪಮಾನ Nr.; ಸಾಮ್ಯ Nr.; ಉಪಮೆ Dhw.; My.). ಕಿವುಡನಿಗೂ ಮೂಗನಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆ ಆದವನು (ಅನೇಡಮೂಕ Si. 363). See Prv. s. ಮಾತು.

ಹೋಲಿಸು hôlisu. = ಪೋಲಿಸು, etc. To cause to resemble; to make analogous; to compare (Bp. 25, 11; 26, 41; 30, 6; 34, 10; 37, 67; 50, 35; 54, 12; J. 17, 59). ಒನ್ದನ್ನು ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸು, or ಒನ್ದನ್ನು ಒನ್ದರ ಸಂಗಡ ಹೋಲಿಸು (My.).

ಹೋಲು hôlu. = ಹೋಲ್, etc. (Bp. 38, 61; 40, 13; 55, 18; Bh. 4, 4, 83. 84; 8, 4, 31; C.). ತನ್ದೆಯ ಹೋಲುವಾತನು (ಪಿತೃಸನ್ನಿಭ, etc. Nr.). ಅರಿಸಿನಪಚ್ಚೆಯನ್ನು ಹೋಲಿ ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿಯ ಮುಖದನ್ತೆ ಕೆಮ್ಪಾದ ಬಣ್ಣ (ತ್ಯಾವ, ಕಪಿಶ Si. 52); ತನ್ದೆಯನ್ನು ಹೋಲಿದವನು (ಮನೋಜವ, ಪಿತೃಸನ್ನಿಭ 355). ತನ್ದೆಯನ್ನು ಹೋಲು, ತನ್ದೆಗೆ-, or ತನ್ದೆಯೊಡನೆ- (My.). ಕುಸು ಕಾಸು ಹೋಲದು, ಜೋಗುಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು (Prv.). ಹುಲಿಯ ಆಕಾರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಂಹನನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ (B. 4, 35). ತುಳುವು ಮಲೆಯಾಳ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ (4, 130). ಹಾಲುವ್ಪು ಹಂಸವನು ಹೋಲಲು ಬಲ್ಲನೆ ಯೋಗಿ? ಮೋಲಣ ಪಥವನಱಿಯದೊಡೆ ಗಿಣಿಯೋದಿ ಕಾಯು ಗೆಡದನ್ತೆ (Sp.).

ಹೋಲುವಿಕೆ hôluvikĕ. = ಹೋಲಿಕೆ. (B. 3, 47; 5, 15). ಸರಿ ಹೋಲುವಿಕೆ (ಅನುಹಾರ, ಅನುಕಾರ Si. 393).

ಹೋಲುವೆ hôluvĕ. = ಪೋಲ್ವೆ. Resemblance, etc. (ಅನುಹಾರ, ಅನುಕಾರ Nr.; ಪ್ರಕಾರ, ಸಾದೃಶ್ಯ Nr.).

ಹೋಲ್ವಿಕೆ hôlvikĕ. = ಹೋಲುವಿಕೆ. (ಪ್ರಕಾರ, ಸಾದೃಶ್ಯ Si. 448; ಅನು, ಸಾದೃಶ್ಯ 468; ಉಪಮೆ 469).

ಹೋಷು hôshu. Ardour, eagerness; consciousness, as opposed to insensibility (Mhr., H. ಹೋಸ; R.).

ಹೋಸ್ hôs. = ಉಸ್, etc. A sound used in scaring away animals (My.).

ಹೋಹ hôha. Relative present participle of ಹೋಗು 1 (Bp. 5, 36). ಹೋಹೆ (2nd person singular of the future, Bp. 44, 68); ಹೋಹದು (46, 47); ಹೋಹುದು (28, 16; 32, 13; 41, 17; 44 sum.; 44, 43; 46, 13. 47; Bh. 4, 6, 25), ಹೋಹಳ್ (11, 33), ಹೋಹಿರ್ (56, 24), ಹೋಹರ್ (18, 91), ಹೋಹವು (17, 4; 5, 35; 60, 24). ಹೋಹಂ (let us go, 47, 50). ಮುನ್ದೆ ಹೋಹವನು (ಪುರೋಗ, ಅಗ್ರಸರ, etc.); ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಹವನು (ಮನ್ದಗಾಮಿ, ಮನ್ಥರ); ಹರಿದು ಹೋಹಾತನು (ಅತಿಜವ, ಜಂಘಾಲ); ಸ್ವದೇಶದಿನ್ದ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಹುದು (ಬಹಿರ್ಗಮನ); ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ Nr.). ಹೋಹವು (ಪ್ರೇಷುವು Śmd. 195 Mâb. Cm.). ಕಾಲವು ಅತಿಗಳದು ಹೋಹಲ್ಲಿ ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ Nn. 132); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಹೋಹಲ್ಲಿ (ಸಮರಪ್ರವೇಶ 151). ಹೋಹಾಗ (Bp. 12, 7; Singirâja 28, 32). See Sp. s. ಮಡದಿ.

ಹೋಹು hôhu. = ಪೋಪು. To be zealously active in going, to be willing to go. ಹತ್ತಿನ್ದ ಹೋಹದೆ ಇರುಹಂ (ಪರಿಸರ್ಯೆ Nr.).

ಹೋಳ hôḷa. N. of a ṛishi (J. 33, 39).

ಹೋಳಕ hôḷaka. The painted sand-grouse, Pterocles fasciatus (Bd.; Mhr. ಹೋಲಾ, a bird, ringed turtle). See ಕಲ್ಲು-.

ಹೋಳಿ hôḷi. N. of a female demon (râkshasî), a paramour of Kâma (Mhr.; My.); the hôḷi festival observed on account of her death for the last three or four days terminating with the full moon of the phâlguna month when Kâma is burnt in effigy (My.; see ಕಾಮನ ಸುಡುವದು); the red liquid (ಬಳಕೆ) sprinkled at that festival. *Cf.* Sk. ಹೋಲಾಕಾ, ಹೋಲೀ. — ಹೋಳಿಯಾಡು. -ಆಡು. To sprinkle or squirt ôkaḷi upon one another at the hôḷi feast. ಹೊಳಿಯಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ತಿನ್ನ ಬಾರದೇ (Prv.). — ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿಮೆ. The hôḷi feast (C.). — ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿಮೆ. The full moon of phâlguna (C.; B. 2, 51; *cf.* ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆ).

ಹೋಳಿಕೆ hôḷikĕ. = ಹೋಳಿಗೆ 1. ಹೋಳಿಕೆಯೂ ನಾಲಿಗೆಯೂ ಸಮ ನಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೋಳಿಗೆ hôḷigĕ. 1. = ಪೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಪೋಳಿಕೆ. A kind of cake (ಪೂಪ, etc. Si. 314; G.; C.). ಯಾಗಾರ್ಥಮಹ ಹೋಳಿಗೆ (ಪುರೋಡಾಶ Nr.). ಹೋಳಿಗೆ ಹುಗ್ಗಿ ಎಡೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜೋಳದ ಗುಗ್ಗುರಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದ.—ನಮ್ಮ ಮಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ದಾನೆನ್ದರೆ ಹಾಕುವವರು ಯಾರು?—ನಾಯಿಯ ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಆಮೀಜ್ಯದ ಹೋಳಿಗೆ.—ನಾಳೆ, ನಾಳೆ! ಎನ್ದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಬಿ, ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿದಿ.—ನಾಳೆ ಮಾಳಪಬ್ಬ, ಹೋಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು.—ನೆರಮನೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ತುಪ್ಪಾ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಏಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಏನು?—ಶಬ್ದದ ಆರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಬ್ಬದ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲ.—ಹಬ್ಬ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಹೋಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ಊಟಾ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?—ಹೋಳಿಯಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ತಿನ್ನ ಬಾರದೇ?—ಕೋಬಿ'ಯಾಗಲಿ ಹೋಳಿಗೆಯಾಗಲಿ ಪೋಲಿ ಮಾಡುವವಗೆ ಬೇಡಿನ್ದಿಲ್ಲ (Prvs.). ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಕನಕಸಿಯನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿ ಬೆಯಿಸಿದ ಹೋಳಿಗೆ (G. 85); ಅಕ್ಕಿಯ ಒಟ್ಟಿನ ಹೋಳಿಗೆ (ಅಪೂಪ G.). — ಹೋಳಿಗೆಹಂಚು. An iron plate to bake a hôḷigĕ on (My.).

ಹೋಳಿಗೆ hôḷigĕ. 2. = ಹೋಬಿ'ಗೆ (Śmd. 31). Tbh. of ಸ್ಫೋಟಕ (Śmd. 31. 358). A blister, etc. (ಹುಗುಳು Kk. 46).

ಹೋಳ್ hôḷ. = ಪೋಳ್, etc. To cleave, etc. P. p. ಪೋಳ್ದು (Bp. 52, 23).

ಹೋಳ್ವಲ್ hôḷal. ಹೋಳ್ವಿಲು. = ಪೋಬಲ್. The hollow of a tree (ನಿಷ್ಕುಹ, ಕೋಟರ Nr.; Mr. 105). ಮುರದ ಹೋಬಲು (ನಿಷ್ಕುಟ, ಕೋಟರ Hlâ.; ನಿಷ್ಕುಟಿ, ಕೋಟರ Nn. 142, o. r. ಹೋಟೆ). **2,** a hollow, a pitfall, a trap (ಬೋನು Mr. 380).

ಹೋಳ್ವಿಗೆ hôḷigĕ. = ಹೋಳಿಗೆ 2, q. v.

ಹೋಳ್ವಿದು hôḷidu. = ಹೋಬ್ದು. P. p. of ಹೋಬ್. (Bp. 53, 71).

ಹೋಳ್ವಿಸು hôḷisu. To cause to split, etc. (Bh. 6, 4, 86).

ಹೋಳ್ವು hôḷu. 1. = ಹೋಬ್, etc. (ತುಣ್ಡು ಮಾಡು G.).

ಹೋಳ್ವು hôḷu. 2. = ಪೋಬ್ 2, etc. A split, a piece, a slice, a part (C.; ತುಣ್ಡು G.). — ಹೋಬು ಮಿಯೆ. One division or side of the body (B. 3, 21). — ಹೋಬುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To be divided into parts (Râm. 3, 6, 13). — ಹೋಬು

ಮಾಡು. To split, to divide into pieces or parts (as fruits or nuts, C.; B. 1, 8; 2, 42).

ಹೌ hau. For some Kannaḍa and foreign words with this initial syllable in writ see ಹವು.

ಹೌದ hauda. A basin made for the water of a jet-d'-eau: an uncovered receptacle of masonry for water: a basin or tank; a reservoir (Mhr., H.). ನೀರಿನ ಹೌದ ಮುನ್ತಾದವು (ಆಶಯ G.).

ಹೌದಾ haudâ. = ಹವುವಾ, ಹೌದೆ. An uncovered box or chair upon an elephant, for the convenience of the riders (My.; Mhr.).

ಹೌದು haudu. = ಹವುದು, etc. (C.; B. 1, 25; 4, 168; 5, 137). ಹೌದು, ಬಸವಾ, ಹೌದು; ಅಲ್ಲ, ಬಸವಾ, ಅಲ್ಲ (Prv.).

ಹೌದೆ haudĕ. = ಹೌದಾ. ಸವುನೇ ಹೊಱೆ ಜೊತ್ತು ಕೊಣ್ಣು, ಹೌದೇಲಿ ಕೂತ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೌರ haura. = ಹವುರ, etc.

ಹೌವು hauvu. Earnest desire; earnest hope (B. 4, 62; Mhr., H. ಹಾವ, ಹಾಂವ).

ಹೌಸ hausa. = ಹವಸು. Inordinate desire; ambition, eagerness, lust, fire (My.; Mhr., H.).

ಹ್ನವ hnava. Secreting, hiding, concealment; a denial. See ಅಪ-, ನಿ-.

ಹ್ನುತಿ hnuti. = ಹ್ನವ. See ಅಪ-.

ಹ್ಯಸ್ hyas. *Yesterday.*

ಹ್ಯಸ್ತನ hyastana. Hesternal, belonging to yesterday.

ಹ್ಯಸ್ತನದಿನ hyastana-dina. *Yesterday.*

ಹ್ಯಾಗೆ hyâgĕ. = ಎಹಸೆ, etc. In what manner? how? (C.; Śmd. 14 Cm.; Si. 469. 470. 474; B. 1, 24; 4, 174; 5, 128). — ಹ್ಯಾಗನ್ದರೆ. -ಆನ್ದರೆ. If one says (or asks) how? 2, if I say (or tell) how? *i. e.* that is to say, namely (C.; B. 4, 215; 5, 38. 95; Si. 274. 315. 401. 403). — ಹ್ಯಾಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. Somehow; in one way or another (C.). ಆ ಹುಡುಗನು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ದಡಕ್ಕೆ ಬನ್ದು ಹತ್ತಿದನು (B. 4, 39). ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಆಗುವದು (Prv.). — ಹ್ಯಾಗೂ. -ಊ 7. = ಹ್ಯಾಗಾದರೂ. (My.). ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಬರೆಯ ಬಹುದು, ಸುದ್ದೀದು ಹ್ಯಾಗೆ? (Prv.). 2, however, at all events (C.). ಹ್ಯಾಗೂ ಹಬ್ಬದೊಳಗೆ ಅಯ್ದು ದಿನ ಸಾಲೆ ಇರುವ ದಿಲ್ಲ (B. 1, 25). — ಹ್ಯಾಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ. rep. (B. 5, 57).

ಹ್ಯಾಂಗೆ hyâṅgĕ. = ಹ್ಯಾಗೆ, etc. (C.).

ಹ್ಯಾಟಿ hyâṭĕ. = ಹೇಟಿ, etc. (My.).

ಹ್ರಣೀಯೆ hraṇîyĕ. = ಹೃಣೀಯೆ. (Colebr.).

ಹ್ರದ hrada. 1. A ray of light. See ತತಹ್ರದೆ.

ಹ್ರದ hrada. 2. A large or deep piece of water, *a lake, a pool* (ತೋಮಾತಯ, ಮಡು Hlâ.; Mr. 416).

ಹ್ರದಿನಿ hradini. 1. Lightning.

ಹ್ರದಿನಿ hradini. 2. *A river.*

ಹ್ರಸಿಷ್ಠ hrasishṭha. (fr. ಹ್ರಸ್ವ). *Shortest, smallest.*

ಹ್ರಸ್ವ hrasva. *Short, small, little,* dwarfish. 2, prosodically or metrically short. 3, a dwarf. 4, a short vowel, a vowel containing only one mâtrâ. See Śmd. 14. 17. 19. 150. 213. 222. 223. 236. 275. 285. 289. 355. 358; Kâvy. I, 1*a*, 10. 11; I, 2, 47-49. 84-89; I, 3, 64-74; I, 4, 13. 14. 19. 21.

ಹ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕೆ hrasva-gavêdhukĕ. *The plant Uraria lagopodioides* Dec.

ಹ್ರಸ್ವತೆ hrasvatĕ. Shortness (of a vowel, Śmd. 188. 284. 364. 379).

ಹ್ರಸ್ವತ್ವ hrasvatva. = ಹ್ರಸ್ವತೆ. (Śmd. 189. 365 Cm.).

ಹ್ರಸ್ವಮೂರ್ತಿ hrasva-mûrti. Short in stature, small in figure, dwarfish. (R.).

ಹ್ರಸ್ವಾಕ್ಷರ hrasva-akshara. A short letter, a letter with a short vowel (Śmd. 71).

ಹ್ರಸ್ವಾಂಗ hrasva-aṅga. *N. of a medicinal plant* (= ಜೀವಕ).

ಹ್ರಸ್ವಿ hrasvi. A small bird (ಕಱುಪಕ್ಷಿ Mr. 175).

ಹ್ರಾದ hrâda. *Noise, sound.*

ಹ್ರಾದಿ hrâdi. ಹ್ರಾದಿನ್. Making a sound or noise.

ಹ್ರಾದಿನಿ hrâdini. *Indra's thunderbolt.* 2, *lightning.* 3, a river.

ಹ್ರಾಸ hrâsa. Sound, noise. 2, shortening, diminution, abatement, decrease, decline, deterioration, detriment; paucity, scarcity. (R.).

ಹ್ರೀ hrî. *Shame, bashfulness, modesty.*

ಹ್ರೀಣ hriṇa. *Ashamed, bashful, modest,* shy, timid.

ಹ್ರೀತ hrîta. *Ashamed, bashful, modest.*

ಹ್ರಿವೇರ hrivêra. *A kind of Andropogon, a drug and perfume* (ಕರಿಯ ಜಾಳ Hlâ.).

ಹ್ರಿವೇಲ hrivêla. = ಹ್ರೀವೇರ. (Sk.).

ಹ್ರೇಷೆ hrêshĕ. *Neighing* (of a horse).

ಹ್ಲನ್ನ hlanna. Glad, pleased, delighted, happy. See ಪ್ರ-.

ಹ್ಲಾದ hlâda. Pleasure, joy. See ಪ್ರ-.

ಹ್ಲಾದಿನಿ hlâdini. = ಹ್ರಾದಿನಿ. Indra's thunderbolt. 2, *lightning.* 3, *the gum olibanum tree, Boswellia serrata* (= ಗಜ ಭಕ್ಷ್ಯ).

ಹ್ವ hva. Crooked, curved, bent. See ಪ್ರ-.

ಹ್ವರ hvara. (ಹ್ವರಸ್). Crookedness; the state of being bent (towards). See ಉಪ-.

ಹ್ವಲ hvala. Moving, shaking, trembling. See ವಿ- (for which *cf.* also ಹ್ವರ).

ಳ್ ḷ

ಳ್ ḷ. The fifty-fifth letter of the Alphabet (Šmd. 11. 12. 21). It forms the final of many words, *e. g.* ಬಳ್, ತಳ್ (Mḍb. ಕಳ್), ವಿದುಳ್, ಕರುಳ್, ಉರುಳ್, ತಿರುಳ್, ಮುಗುಳ್ (59), ಮುಳ್ (139), ನುಸುಳ್, ಬಗುಳ್, ಬೀಳ್, ಮಸುಳ್, etc. About its reduplication when final see 84. 205. 214. It takes the place of ಟ್ (31) and ಡ್ (29. 397), and changes into ಣ್ (ಉಣ್ಬು fr. ಉಳ್, ಕೊಣ್ಡು fr. ಕೊಳ್, 291. 292); *cf.* ಮಣಲ್ = ಮಳಲ್. In the Kannaḍa of the present day it represents also the ancient letter ಱ್. *Cf.* also the different forms of ಲೋಳಿ.

ಳ ḷa. The letter ೕ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2**, the number 9 (Mr. 349).

ಳ ḷa. A very common substitute for Saṁskṛita ಲ್, when it is called *kshaḷa* (Šmd. 12. 13. 44. 45). This kshaḷa changes places with the ancient letter ಱ್ in several words (30).

ಳಕಳ್ ḷakaḷ. ಳಕಳ್ಳಿ. (Šmd. 139).

ಳಕಾರ ḷa-kâra. The letter or syllable ೕ (Šmd. 11. 12. 25).

ಳತ್ವ ḷatva. = ಳಕಾರ. (Šmd. 361. 369).

ಳಾನ್ತ ḷa-anta. A term with final ೕ (Šmd. 53. 332).

ಳಾಬ ḷâḷa. = ಲಾಬ.

ಳಾಬಲಿಪಿ ḷâḷa-lipi. The Ḷâḷa character (Bp. 5, 53).

ಕೊಳಳ್ lŏḷ. 1. = ಲೊಳ್ 1, etc. — ಕೊಳ್ಕೊಟ್ಟೆ. = ಲೊಳ್ಕೊಟ್ಟೆ, etc. (My.).

ಕೊಳಳ್ lŏḷ. 2. = ಲೊಳ್ 2. — ಕೊಳಳ್ ಕೊಳಳ್. A sound to imitate the barking of dogs (C.).

ಕೊಳಳ lŏḷa. = ಲೊಳ. A term to imitate the murmuring of running water and the sound of the water in a cocoa-nut when shaken. — ಕೊಳಳ ಕೊಳಳ. rep. (My.).

ಱ್ ṟ

ಱ್ ṟ. The fifty-sixth letter of the Alphabet. At present it is obsolete, and usually represented by ಳ್. The many Kannaḍa words in which it ought to occur, are enumerated in Šmd. 32-37. It arises from ಟ್ (30), ರ್ (30), ಡ್ (28. 140. 217. 222. 275), ತ್ (30), ರ್ (30), and the so-called kshaḷa (30). When it began to fall into disuse, its substitute became ರ್ (ಱ್); see Šmd. 50, and *e. g.* ಆರ್ತಿ, ಆರ್ದು, ಆರ್ದು 1, ಎರ್ದು, ಬಿರ್ದು 2. In course of time the ರ್ was converted into the letter it preceded, *e. g.* ಆರ್ದು became ಆಱ್ದು, ಎರ್ದು ಎಱ್ದು, ಬಿರ್ದು ಬಿಱ್ದು, (ಎರ್ದಿಸು ಎಱ್ಪಿಸು); *cf.* ಎಱ್ತು = ಎತ್ತು; ಎಱ್ಪಿಱ್ = ಎಱ್ಪಿಡ್. See also s. ಸ್. (In T. and M. the ಱ್ is still in common use).

ಱಕಾರ ṟa-kâra. The letter or syllable ಱ್ (Šmd. 11. 58. 217; Kâvy. I, 3, 98-103).

ಱಾನ್ತ ṟa-anta. A term with final ಱ್ (Šmd. 330).

ADDITIONS.

ಅಕ್ a-k. 1. *Add:* ಅಕ್ಕರೆ. That bank or side of a river (My.; *cf.* ಇಕ್ಕರೆ s. ಇ 3).

ಅಕೈತವ a-kaitava. Free from deceit or fraud (J. 10, 41).

ಅಕ್ಕಸಾಲೆ akka2-sâlĕ. — ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. *Add:* ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯವರ. -ಆವ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. (ಸೊನ್ನಗಾಪಿ, etc. G.).

ಅಕ್ಕಳೆ akkaḷĕ. A cockroach (Tu. ಎಕ್ಕಲು, ಎಕ್ಕಳಿ). — ಅಕ್ಕಳೆಹುಬಿ. A cockroach (My.).

ಅಕ್ಕಿ akki. — ಅಕ್ಕಗಜ್ಜು. *Add as the first meaning:* Water in which raw rice has been washed, used, when sweet, as a drink and medicine (C.).

ಅಕ್ಕು akku. 4. — ಅಕ್ಕಾಡು. *Add:* to perish; to lose one's strength. *After* Râm. 5, 8, 74 *insert:* Bh. 3, 6, 13; 3, 12, 47.

ಅಕ್ರಾಳ akraḷa. — ಅಕ್ರಾಳವಿಕ್ರಾಳ. Frightful, hideous (Mhr., also ಅಕರಾಳವಿಕರಾಳ; *cf.* Sk. ಕರಾಲ). See s. ಹವ್ವ.

ಅಕ್ಷಯತೃತಿಯೆ akshaya-tritiyĕ. = ಅಕ್ಷತೃತಿಯೆ, ಅಕ್ಷತದಿಗೆ (s. ಅಕ್ಷ). A festival, the third day of the bright half of the month vaiśâkha, which is the first day of the satyayuga; the fruits of meritorious actions performed on this day are permanent. (My.).

ಅಕ್ಷುದ್ರ a-kshudra. (= ಅಕ್ಕುಲ?). Not small; not mean or base.

ಅಕ್ಷ್ಣೀಣ a-kshûṇa. Unbroken, uncurtailed, whole, sound (Čpr. 3, after 102; 4, after 88; 6, 104).

ಅಗ a-ga. 2. *Add:* 4, N. (J. 20, 27).

ಅಗಡು agaḍu. *Add:* (= ಅಸಡು). — ಅಗಡುದನ. Vicious cattle (Râm. 4, 3, 3). — ಅಗಡುಮೋಜಿ. A savage face (Râm. 6, 13, 6).

ಅಗಡುತನ agaḍutana. *After* J. 20, 8 *add:* Râm. 6, 4, 39.

ಅಗಲ್ agal. *Add to No. 5:* Čpr. 6, 55.

ಅಗಲ agala. *Read:* = ಅಕ್ಕಲು, ಅಗಲು 2, ಅಗಳ, ಅಂಗಲ, ಅಂಗಲು, ಹಕ್ಕಲು 2.

ಅಗಲ್ಕೆ agalkĕ. *Add:* ಅಗಲ್ಕೆಗಿಜ್ಜು. -ಕಿಜ್ಜು. The fire (*i. e.* affliction) of separation (Čpr. 8, 4).

ಅಗಲ್ದು agalĕu. *Add:* See Čpr. 5, 10.

ಅಗಳ agaḷi. Exceeding of bounds, surpassing, greater or larger (Mhr. ಅಗಳೀ). — ಅಗಳಿಚಣ್ಣ. A sort of wide breeches that reach to the knees, worn by peasants (S. Mhr.).

ಅಗಳು agaḷu. *Add:* See Prv. s. ಸರಿ 4.

ಅಗು agu. 2. *Read:* (My.; Tĕ.).

ಅಗುರ್ವಿಸು agurvisu. *Insert before* Abh. P. 3, 54: Čpr. 4, 46; 5, 10.

ಅಗುರ್ವು agurvu. *Insert before* Abh. P. 7, 114: Čpr. 4, 44. 48; 5, 46; 6, 4; 10, 65. 86. — ಅಗುರ್ವಾವಜೆ. *Add:* See Čpr. 5, after 64. — ಆಗುರ್ವುವೆಜಿ. -ಪೆಜಿ. = ಅಗುರ್ವುವಜೆ. (Abh. P. 7, after 114).

ಅಗೌಕಸ aga-ôkasa (*i. e.* ôkas). Whose home are trees: a monkey (Šśv. 3, 34).

ಅಗ್ಗರಣಿ aggaraṇĕ. *Add:* See Čpr. 9, after 102.

ಅಗ್ಗಿ aggi. — ಅಗ್ಗಿಮೊಗ. *After* A fire-face *insert:* ; a deity (Šśv. 5, 9).

ಅಗ್ಗಾಣಿ aggrâṇĕ. = ಅಗ್ಗರಣಿ, ಒಗ್ಗರಣಿ. (My.).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ agni-hôtra. *Add:* 2, the sacred fire (Sk.; Si. 24).

ಅಂಕಪೀಠ aṅka-pîṭha. The thigh regarded as a seat (Šśv. 1, 76).

ಅಂಕುಶ aṅkuśa. *Add:* 2, a certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಅಂಗ aṅga. 1. — ಅಂಗವಟ್ಟು. *Add:* Bh. 4, 4, 7. — ಆಂಗವಜೆ. -ಪಡೆ. To get or assume a body (Šśv. 1, after 79).

ಅಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗ aṅga-pratyaṅga. The major and minor members of the body (Čpr. 3, after 102; 4, after 88).

ಅಂಗಯ್ಸು aṅgaysu. *Add:* Bh. 3, 18, 43.

ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ aṅgâra-sphôṭaka. *Add:* Or perhaps: a blister occasioned by the touch of a live coal.

ಅಂಗುಲಿಕೆ aṅgulika. = ಅಂಗುಲ. (J. 5, 65; Sk. ಅಂಗುಲಕ).

ಅಂಘಸ್ aṅghas. = ಆಂಹಸ್. (Sk.).

ಅಂಘ್ರಿ aṅghri. = ಅಂಹ್ರಿ. (Sk.).

ಅಚಿನ್ತ್ಯ a-čintya. *Add:* Abh. P. 16, after 13.

ಅಚ್ಚ aččа. 1. — ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ. *After* (Šmd. 44. 45. *insert:* 98. — ಆಚ್ಚ ಪಣ್. A fine ripe fruit (Šśv. 1, 51).

ಅಚ್ಚರಸಿ aččarasi. *Before* Rśv. 2, 22 *insert:* Čpr. 4, 67. 79. 83.

ಅಚ್ಚರಿ aččari. 1. — ಆಚ್ಚರಿವಡು. *Add:* Čpr. 9, 6. — ಆಚ್ಚರಿವೀಜು. -ಪೀಜು. To spread surprise (Šśv. 5, 58). — ಆಚ್ಚರಿವೆಜಿ. -ಪೆಜಿ. To become or be surprised (Abh. P. 12, 96).

ಅಚ್ಚರ್ಯ aččarya. *Add:* Dp. 116, 28.

ಅಚ್ಚಿ aččі. 4. = ಪಟ್. A sound made in sneezing (C.).

ಅಚ್ಚಿಗ aččіga. *Add:* Čpr. 8, after 65; Abh. P. 12, 96; Šśv. 4, 17; J. 27, 29.

ಅಚ್ಚು ačču. 1. — ಆಚ್ಚೊತ್ತು. *Before* Abh. P. 14, 70 *insert:* Čpr. 8, 80.

ಅಚ್ಚು ačču. 2. *Add:* Dp. 116, 5.

ಅಚ್ಯುತಕಲ್ಪ aćyuta-kalpa. N. of a certain region (Abh. P. 16, after 73; 16, 75).

ಅಜ aja. *Add:* No. 2.

ಅಜಜ aja1-ja. Nârada (V. 7, 58).

ಅಜಭೇದನ aja2-bhêdana. A wolf (Šśv. 3, 34).

ಅಜಿ aji. — ಅಜಗಿಜಿ. *Add:* See Bh. 6, 7, 17.

ಅಜಿತಂಜಯ ajita-ñ-jaya. N. of a king (Čpr. 4, 88; 5, after 2).

ಅಜಿತಸೇನ ajita-sêna. N. of the son of Ajitañjaya (Čpr. 4, 88; 6, after 25).

ಅಜಿತಸೇನೆ ajita-sêně. N. of the wife of Ajitañjaya (Čpr. 4, 88; 5, 11).

ಅಜೀರ್ತಿ a-jîrti. Indigestion (J. 12, 45; My.).

ಅಂಚೆ aṁčè. — ಅಂಚೆವಿ. *Add:* Čpr. 1, after 101.

ಅಂಜಲಿಪುಟ aṁjali-puṭa. *Add:* Šśv. 1, after 79.

ಅಂಜೆ aṁjè. *Add:* The word very probably is ಅಂಜೆ; see Mr. s. ಕುಸುರಿ.

ಅಟ aṭa. 1. — ಅಟಮಟಿ. *Insert* Râm. 3, 6, 45 *before* My.

ಅಟಿಸು aṭisu. *Add:* = ಆಡಿಸು 2, etc.

ಅಟಿ aṭě. *Insert* ಅಡಣಿ *after* ಅಡ 1.

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 1. *Add:* See ಒತ್ತಟ್ಟ.

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. — ಅಟ್ಟವಿರ್. -ಇರ್. To be haughty or conceited (or backward, reserved, coy, V. 14, 110).

ಅಟ್ಟಳೆ aṭṭaḷè. *Add:* Čpr. 1, 112.

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭuḷi. 1. *Add:* Dp. 122 pallavi.

ಅಟ್ಟೆ aṭṭě. 3. *Add:* **2,** the body (Rśv. 5, 95. 117; My.).

ಅಡ aḍa. 1. *After* ಅಡಿಗ 1 *insert:* ಉಗ್ಗಡ, ತೂಂಕಡ.

ಅಡ aḍa. 4. — ಅಡಕಡಿಸು. *Add:* See Čpr. 6, after 40.

ಅಡ aḍa. 6. — ಅಡಗೊಡ್ಡು. -ಕೊಡ್ಡು. To cut down in fronting (others, Bh. 7, 3, 76). — ಅಡತರ. An inferior kind or state: dejection (Bh. 3, 19, 42). — ಅಡುಮು. *To* ಅಡುರ್ತು *add:* Čpr. 5, 10. 69; 10, after 86.

ಅಡಕ aḍaka. *Add:* **11,** a compact (in ಕಟ್ಟಡಕ).

ಅಡಕಿಲ್ aḍakil. 1. — ಅಡಕಲ್ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್. One to be piled upon another (Čpr. 1, 76. 132). — ಅಡಕಲ್ವೊಟ್ಟು. -ಜೊಟ್ಟು. A raised ornamental mark on the forehead (Čpr. 6, 66).

ಅಡಕು aḍaku. 1. *Add after* See: Râm. 1, 5, 29.

ಅಡಂಗು aḍaṁgu. 1. *Add after* See: ಒಳಡಂಗು Čpr. 4, 46; 5, 43.

ಅಡಣಿ aḍaṇě. = ಅಟಿ, etc. See ಉಗ್ಗಡಣಿ.

ಅಡಪವಳ aḍapa-vaḷa. *Add:* Čpr. 7, 86.

ಅಡಪು aḍapu. 2. *Add:* **2,** a certain attitude in dancing (Rśv. 5, after 19).

ಅಡರ್ಪು aḍarpu. *Read:* (Šmd. 50). (Union): an accumulation, a heap, a mass (Šśv. 1, 34). **2,** foundation, basis (for the mind, Šśv. 1, after 81). **3,** confidence, trust, faith (ಅಂಕೆ, ನಿಮ್ಮುಗೆ Kk. 74; Šm. 66; *cf.* ಅಡೆ 6). **4,** a true representation, an image (Šśv. 4, 38). *Cf.* ಅಡಪು 2.

ಅಡವಿ aḍavi. — ಅಡವಿದಾಣ. -ತಾಣ. A jungly place (J. 12, 42).

ಅಡಿ aḍi. 2. — ಅಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To strike, *i. e.* to shampoo, the feet (Čpr. 6, after 86). — ಅಡಿದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. The feet regarded as young shoots (Abh. P. 1, 76). — ಅಡಿಬೀರ್. To fall under or into (Dp. 14, 3).

ಅಡಿಕು aḍiku. = ಅಡಕು 1. (Râm. 6, 5, 17).

ಅಡಿಸು aḍisu. *Add:* **1.**

ಅಡಿಸು aḍisu. 2. = ಅಟಿಸು, ಅಣಿಸು, (ಅಡಿಸು). Verb of ಅಡ 1. See ಅರ್ಬುಡಿಸು, ಉಗ್ಗಡಿಸು.

ಅಡುರ್ತು aḍurtu. See ಅಡುಮು s. ಅಡ 6.

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 1. *After* ಅಡ್ಡೆ 3 *insert:* ಎಡ್ಡ 4. — ಅಡ್ಡತರಕ್ಕೆದರ್. -ತರ್. To bring (back) to the cross (or side) position (Čpr. 3, 51). — ಅಡ್ಡನಗೆ. *Add:* Râm. 2, 2, 43. — ಅಡ್ಡಮ್ಬರಿ. -ಂ-ಪರಿ. To run across or over (Čpr. 1, 80).

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 3. *Add:* Dp. 145, 4.

ಅಡ್ಡಯ್ಸು aḍḍaysu. *Add:* Bh. 2, 1, 75.

ಅಣಲ್ aṇal. 3. ಅಣಲು. = (ಅನಲು), ಅಬಲ್ 2. Heat (My.).

ಅಣಸು aṇasu. *Add to* No. 1: V. 5, after 14.

ಅಣಿ aṇi. 2. *To No. 2 add:* Dp. 134, 1; 136, 7; 142, 1; 170, 2; *and to No. 3 add:* See ಪೇರಣಿ, ಬಿಲ್ಲಣಿ.

ಅಣಿ aṇi. 3. *After* = ಆಣಿ 5, etc. *add:* ಆಣಿ 4; *and insert* ಉರಟಣಿ *before* ಉರವಣಿ.

ಅಣಿ aṇi. *Put a full stop after* = ಆಣಿ.

ಅಣಿಲ್ aṇil. *Add:* Tu. ಹಣಿಲ್.

ಅಣಿಸು aṇisu. (fr. ಅಣಿ 5). = ಅಡಿಸು 2, etc. See ಉರವಣಿಸು.

ಅಣುಗು aṇugu. Affection, tender liking, love (*cf.* ಅಳುಪು 2, ಅಡುಗು 2). ಎನ್ನಣುಗಿನಿಗ್ರತನೂಜಂ (Čpr. 5, 10).

ಅಣೆ aṇě. 3. *Add:* See Čpr. 10, after 81; Bh. 7, 3, 76; Dp. 84, 3 (where the meaning may be "to remove").

ಅಣ್ಬಲು aṇṭalu. = ಅಣ್ಬರು? — ಅಣ್ಬಲವಾಡು. -ಪಾಡು. To run so as to touch, to run up to (or ಅಣ್ಬಲವಾರು. -ಬಾರು, to tremble for fear that one might come in contact with, Râm. 6, 19, 30).

ಅಣ್ಬು aṇṭu. 2. — ಅಣ್ಬುಪುರುಲೆ. Spear grass (Mr. H. Haigh).

ಅಣ್ಡಲೆಯಿಸು aṇḍaleyisu. To harass (Čpr. 1, 106).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. 1. — ಅಣ್ಡುಗೊಳ್. *Add after* (Grj. 1, 104): to go near, to approach (Šśv. 4, after 6; 4, 10. 11).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍě. A cooking-pot; an open-mouthed metal vessel in general (Mhr. ಹಣ್ಣಾ). See ಹೊನ್ನಣ್ಡೆ.

ಅಣ್ಣೆ aṇṇě. 1. — ಅಣ್ಣೆವಾಲ್. *Add:* V. 9, 82.

ಅಣ್ಪು aṇpu. 1. *Add:* Čpr. 6, 92; J. 6, 12.

ಅಣ್ಮ aṇmu. 1. *To* ಅಣ್ಮಣ್ಮ *add:* Abh. P. 10, 58.

ಅಣ್ಮ aṇmu. 2. *Add:* Čpr. 10, after 94; 10, 97.

ಅತನು a-tanu. *Add:* Čpr. 1, 77; 4, 42.

ಅತನುಹರ atanu-hara. He who removes Kâma: Śiva (Šśv. 4, 81).

ಅತಿಕ್ರಮ ati-krama. *Add:* See Nr. s. ಎಡೆವಿಡು s. ಎಡೆ 1.

ಅತಿಕ್ರಾನ್ತ ati-krânta. Passed, elapsed (Abh. P. 15, after 16).

ಅತಿತರ ati-tara. *Add:* See Čpr. 5, 96.

ಅತಿಪಾತ ati-pâta. *Add:* See Nr. s. ಎಡೆವಿಡು s. ಎಡೆ 1.

ಅತಿರಥ ati-ratha. *Add:* Čpr. 10, 75; Abh. P. 13, 72.

ಅತಿರಸ ati-rasa. *To* No. 2 *add:* V. 9, 78.

ಅತಿರಾಗ ati-râga. Excessive affection, etc. (Čpr. 4, 18).

ಅತಿರಾಗತೆ ati-râgatĕ. The state of being very red, full of feeling or passion, etc. (Čpr. 7, 96. 147).

ಅತುಚ್ಛ a-tučča. Not small, great (Čpr. 5, 18).

ಅತ್ತ atta. 3. = ಅಸ್ಥಿವ. See ಹೆಣದತ್ತ.

ಅದಟು adaṭu. 3. *Before* Č. Bp. 47, 10 *insert:* Grj. 5, 89.

ಅದಟುತನ adaṭutana. = ಅದಟು 3. (Râm. 5, 8, 23).

ಅದವು adavu. — ಅದವಟಲ್. *Add:* Čpr. 9, 74.

ಅದಿರ್ adir. 1. *Add:* See Čpr. 4, 46.

ಅದಿರ್ adir. 2. — ಆದಿರ್ಗನ್ತ. *Add:* Grj. 7, after 34; 7, 36. 38.

ಅದಿರ್ಪು adirpu. 1. To frighten (Čpr. 2, after 49; 5, 19; Abh. P. 10, after 156).

ಅದಿರ್ಪು adirpu. *Put No.* **2** *to it.*

ಅದೃಕ್ಯಾಂಜನ adṛiśya-aṅjana. An ointment which renders invisible (Čpr. 8, 20).

ಅದೆ adĕ. 4. *Add to No. 2:* Dp. 18 pallavi.

ಅದ್ದರಿಸು addarisu. (fr. ಅದ್ರು). To make tremble, to frighten (My.).

ಅದ್ದಲಿಸು addalisu. = ಅದ್ದರಿಸು. (Râm. 2, 3, 42; 6, 38, 12).

ಅದ್ದಿಸು addisu. = ಅದ್ದುಳಿಸು. (Râm. 6, 38, 15).

ಅದ್ರಿಜಾತೆ adri-jâtĕ. = ಆದ್ರಿಜೆ. See Nn. 13 s. ಸತ್ವ 1.

ಅದ್ರಿಮಥನ adri-mathana. Indra (or Skanda, J. 2, 41; see ಕ್ರೌಂಚದಾರಣ).

ಅಧಃಕರಿಸು adhaḥ-karisu. To put down, to cast down, to lower (Grj. 2, after 106).

ಅಧಃಕೃತ adhaḥ-kṛita. Put down, cast down. (Čpr. 3, after 9).

ಅಧರತೆ adharatĕ. The state of being lower (Čpr. 3, after 9).

ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ adhika-prasaṅga. Meddling, officious interposition, impertinence (Tĕ., My.).

ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗಿ adhika-prasaṅgi. An importinent fellow (Tĕ., My.).

ಅಧಿತ್ಯಕೆ adhityaka. *Add:* Šmd. 102.

ಅಧಿದೇವ adhi-dêva. A presiding or tutelary male deity. See ಅಧಿದೈವಿಕ.

ಅಧಿಭೂತ adhi-bhûta. The spiritual or fine substratum of material or gross objects; the supreme soul; nature; (a master; a being). See ಅಧಿಭೌತಿಕ. Feminine ಅಧಿಭೂತೆ; see ರಸಾಧಿಭೂತೆ.

ಅಧಿರಾಜತ್ವ adhi-râjatva. Supremacy, imperial dignity (Râm. 2, 2, 41).

ಅನತಿದೂರ an-atidûra. A small distance (Čpr. 5, after 109).

ಅನಭಿಜ್ಞಾತ an-abhijñâta. Not perceived, unknown (Čpr. 6, 21).

ಅನಾದಿ an-âdi. *Add:* See s. ಸ್ವರ್ಗ 1.

ಅನಾಧಾರತೆ an-âdhâratĕ. *Add:* See Čpr. 5, 37.

ಅನಾಯುಧ an-âyudha. Weaponloss; having no implements. See Čpr. 5, 75.

ಅನಾಹುತ an-âhuta. Not sacrificed; uninvited; unexpected. 2, calamity, loss, damage, ruin (My.; Kŏnkaṇi ಅನಾವತ).

ಅನಿನ್ದಿತ a-nindita. Irreproachable, not despised, pious, virtuous. (Grj. 7, 20).

ಅನಿರನ್ತರ a-nirantara. Not continuous, etc.; not constant, not incessant (Čpr. 1, 114).

ಅನುಕರಿಸು anu-karisu. *Add:* Čpr. 5, 124; Abh. P. 11, after 82.

ಅನುಗಡಿಸು anu-gaḍisu. 2. To stroke, to rub lengthwise; to strike;—to push back, to slight (Bh. 5, 3, 41).

ಅನುಜಾಂಯಿ anu-jâyi. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಅನುದ್ಗತ an-udgata. Not risen, etc. — ಅನುದ್ಗತನೃತ್ತಿ. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಅನುಪಮಾನ an-upamâna. = ಅನುಪಮ. (Čpr. 2, 88).

ಅನುಭವಿಸು anu-bhavisu. *Add:* 2, to enjoy carnally (Abhâ. 2, 90. 98; My.).

ಅನುರಕ್ತತೆ anu-raktatĕ. = ಅನುರಾಗತೆ. (Čpr. 4, 23; 8, 16).

ಅನುರಾಗತೆ anu-râgatĕ. Attachment, affection, love; passion (Râv. 11, 94).

ಅನುವಶ anu-vaša. Obedience to the will of another; obedient to the will of another (Abh. P. 16, after 39).

ಅನುವಿಸು anuvisu. *Add:* Abh. P. 10, 213.

ಅನುಸನ್ಧಾನ anu-sandhâna. *Add:* the act of fixing (an arrow on a bow-string, Grj. 8, after 45).

ಅನುಸರಿಸು anu-sarisu. *Add:* See Dp. 159 pallavi; 159, 8. 14.

ಅನ್ತಃಕರಿಸು antaḥ-karisu. To inclose, to comprise (Čpr. 5, 3).

ಅನ್ತರ antara. *Add:* 30, the story of a building. See ದೊಡ್ಡ ಅನ್ತರ.

ಅನ್ತರ್ದಾಹಕ antar-dâhaka. A man who causes internal heat (Bh. 2, 1, 60).

ಅನ್ತರ್ಧಾನ antar-dhâna. *Add:* Grj. 8, 35.

ಅನ್ತಸ್ಥ anta-stha. *Add:* Bh. 4, 2, 50.

ಅನ್ತೆ antĕ. 1. *Put a full stop after* said.

ಅನ್ದ anda. — ಅನ್ದವಟ. *Add:* Bh. 3, 19, 23.

ಅನ್ದು andu. 3. *Add:* See Grj. 5, 37.

ಅನ್ಧಸುಲೋಚನೆ andha-sulŏčanĕ. N. (Čpr. 5, 82).

ಅನ್ಯಪುಟ್ಟ anya-puṭṭa. Tbh. of ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ. (Čpr. 5, 98; Grj. 7, 41).

ಅಪ apa. 2. — ಅಪಪ. *Add: Cf.* Mhr. ಹಪಾವ, *and put a dash before* ಅಪಾ.

ಅಪಗತತನ್ದ್ರ apagata-tandra. Remote from or without lassitude or fatigue (Čpr. 6, 6).

ಅಪಚಯ apa-čaya. *Add to No. 2:* See Grj. 5, 51; 8, after 20; ಪುಜ್ಜಾಪಚಯ.

ಅಪದೆಸೆ apa-dĕšĕ. *Add:* pitiful state (Bh. 3, 19, 37).

ಅಪರಂಜಿ (apa-rañji). *Add:* Abhâ. 3, 9.

ಅಪರಾಂಗ apara-aṅga. The hind part, the back (Râv. 5, 92).

ಅಪರಾಜಿತೆ a-parâjitĕ. N. of one of the wives of Daśaratha (Abh. P. 7, 14).

ಅಪರ್ಯುಷಿತ a-paryushita. Not stale; fresh (My.).

ಅಪವರ್ತನ apa-vartana. Turning away; taking away; transferring from one place to another;—abbreviation, abridging;—reduction of a fraction to its lowest terms (My.);—division without remainder (My.);—divisor.

ಅಪಸಾರಿತ apa-sârita. Removed, put away, thrown aside. (Abh. P. 1, 62).

ಅಪಹ apa-ha. *Add:* removing.

ಅಪಹರಿಸು apa-harisu. *Add:* Čpr. 5, 133.

ಅಪಹಾರಿ apa-hâri. One who takes away, etc. (Šâv. 1, 75).

ಅಪಾರ್ಥ apa-artha. *Add:* ಅಪಾರ್ಥ೦, without any object, vainly (Šâv. 4, 91).

ಅಪೂಟ (a-pûṭa). Entire, whole (S. Mhr.; Tu. ಆಪೂಟು; see ಪೂಟು 1).

ಅಪೂರ್ವತರ apûrva-tara. Uncommonly wonderful, quite new (Šâv. 1, after 79).

ಅಪೂರ್ವಿಗ apûrviga. Tbh. of ಆಪೂರ್ವಿಕ. One who has not formerly come (Grj. 9, 90).

ಅಪ್ಪಯಿಸು appayisu. *Add:* Čpr. 5, after 121.

ಅಪ್ಪಯ್ಸು appaysu. *Add:* Čpr. 4, 4; 10, after 126.

ಅಪ್ಪಳಿಸು appaḷisu. *Add:* Čpr. 10, 97.

ಅಪ್ಪು appu. 1. — ಅಪ್ಪ ತಪ್ಪು. To become connected with and to fail. ಆಪ್ಪ ತಪ್ಪಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಡಿದನು, he did (so) occasionally (S. Mhr.).

ಅಪ್ಪು appu. 3. — ಅಪ್ಪ ಕೆಯ್. *Add:* Abh. P. 1, after 71; 6, after 40.

ಅಪ್ರಮತ್ತ a-pramatta. Not careless, oareful, attentive, vigilant, sober. (Čpr. 6, after 13).

ಅಪ್ರಮತ್ತತೆ a-pramattatĕ. The state of being careful, etc. (Čpr. 10, 100).

ಅಬ್ಜಜಾಣ್ಡ abjaja-aṇḍa. = ಅಬ್ಜಭವಾಣ್ಡ. (Šâv. 1, 71).

ಅಬ್ಜಿನೀಕಾನ್ತ abjinî-kânta. = ಆಬ್ಜಿನೀವರ. (Šâv. 1, 83).

ಅಬ್ದಕಾಲ abda-kâla. The rainy season (Čpr. 4, 29).

ಅಬ್ಬರ abbara. 2. *After* ಅಮ್ಮು 2 *insert:* , ಅಳಿಪು 1.

ಅಬ್ಬರಣೆ abbaraṇĕ. *Add:* Râm. 6, 13, 2.

ಅಬ್ಬು abbu. = ಅಮ್ಬು 3, ಹಬ್ಬು 2, ಹಮ್ಬು. Extension, largeness (J. 6, 27).

ಅಬ್ಬೂಜಿ abbûji. *Add: Cf.* ಬೂಜಿ, etc.

ಅಭಿಘುರಿಸು abhi-gharisu. To cause to trickle down, to sprinkle, to drop upon (as ghee), to besprinkle (Dp. 170, 1).

ಅಭಿಜಾತತೆ abhi-jâtatĕ. Nobility; fitness, propriety. (Čpr. 5, 121).

ಅಭಿಜ್ಞಾತ abhi-jñâta. Recognized, percoived, known, recollected, acknowledged. See ಅನಭಿಜ್ಞಾತ.

ಅಭಿದ್ಯೋತಿಸು abhi-dyôtisu. To becoome manifest or appear olearly (Čpr. 9, 130).

ಅಭಿನಮಿಸು abhi-namisu. To bow, to bend, to salute (J. 21, 50; 23, 18).

ಅಭಿನಯಿಸು abhi-nayisu. *Add:* Čpr. 4, 67.

ಅಭಿನಿವೇಶ abhi-nivêša. Application, perseverance, intentness, study, affection, devotion; determination; tenacity, adherance. (Čpr. 9, 120).

ಅಭಿಭವಿಸು abhi-bhavisu. To overcome, to overpower; to attack; to humiliate (Abh. P. 14, 92).

ಅಭಿರಾಮ abhi-râma. *Add:* Abh. P. 15, 50.

ಅಭಿವಾಸಿಸು abhi-vâsisu. To perfume (Čpr. 1, 123).

ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಿಸು abhi-ikshisu. *Add:* Čpr. 5, 122.

ಅಭೀರಪಲ್ಲಿ abhira-palli. = ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ. See Nr. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣ abhi-amitriṇa. A soldier who faces the enemy valiantly. (Čpr. 10, after 55).

ಅಭ್ಯರ್ಥನ abhi-arthana. Petition, request; wish, desire (Šâv. 4, 70).

ಅಭ್ಯವಹೃತಿ abhi-avahṛiti. Eating; food (Abh. P. 7, after 47).

ಅಭ್ಯಾಗತ abhi-âgata. *Add:* Abh. P. 7, after 47.

ಅಭ್ರಂಕಷ abhra-ń-kasha. *To No. 1 add:* Čpr. 1, 121.

ಅಭ್ರಮೂಪತಿ abhramû-pati. = ಅಭ್ರಮುವಲ್ಲಭ. (Čpr. 5, after 42).

ಅಭ್ರಾಗಮ abhra-âgama. Approach of clouds: the rainy season (Čpr. 4, 43).

ಅಮರಗೆ amara-gĕ. River of the gods: the Ganges (Čpr. 10, 28).

ಅಮರಾಯಿ amarâyi. A mango-grove (My.; Mhr. ಆಮ್ಬರಾಈ, ಆಮರಾಈ).

ಅಮರ್ತ್ಯತೆ a-martyatĕ. Immortality. (Čpr. 4, 90).

ಅಮಾರ amîra. *Add:* = ಹಮೀರ.

ಅಮೃತಮಹಾಲು amṛita-mahâlu. The government department for rearing cattle (Mr. H. Haigh; ಸರಕಾರದವರು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದನಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವ ಸ್ಥಳ, Râmasvâmi šâstri).

ಅಮ್ಬು ambu. 1. — ಅಮ್ಬುಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. A port or embrasure through which arrows are shot (Čpr. 5, 105). — ಅಮ್ಬುವೀಡು. -ಬೀಡು. A shooting of arrows (Čpr. 6, after 39).

ಅಮ್ಬು ambu. 3. *Read:* = ಅಬ್ಬು, ಹಬ್ಬು 2, ಹಮ್ಬು.

ಅಮ್ಬು ambu. — ಅಮ್ಬರಿವಿಡು. *Add:* to flow (Abh. P. 6, 49; 13, 47).

ಅಮ್ಬುಚರ ambu-čara. *Add:* a fish (Šâv. 1, 33).

ಅಮ್ಬುಜಾಕ್ಷ ambuja-aksha. Lotus-eyed: Râma (Râm. 3, 4, 25), etc.

ಅಮ್ಮ amma. — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. *Add:* a grandmother (Mr. E. Rice).

ಅಮ್ಮಿ ammi. *Add:* **1.**

ಅಮ್ಮಿ ammi. 2. (fr. ಅರೆ 2). (= ಉಮ್ಮಿ, q. v.). Grinding, bruising;—a stone to grind or bruise things upon. — ಅಮ್ಮಿಕಲ್ಲು. A stone to grind or bruise things upon (My.); a stone used to remove juice (ರಸಪಾರಿ Mr. 206, o. r. in one MS. ಉಮ್ಮೆಕಲ್ಲ್).

ಅಮ್ಮು ammu. 1. *Add:* Bh. 4, 4, 2; 4, 11, 11; Râm. 3, 8, 22; 6, 51, 10; J. 30, 23.

ಅಯ್ ay. 5. — ಅಯ್ಸರಲು. *Add:* Čpr. 2, 9.

ಅಯಿಲು ayilu. *Read:* = ಅಯ್ಲು, (ಅರುಲು), ಹಯಿಲು, ಹಯ್ಲು.

ಅಯ್ಮೊಗ aymŏga. In the prints of J. 23, 40 this word probably is a mistake for ಎಯ್ಮಿಗ, a porcupine (see ಎಯ್ಯ ಮೃಗ s. ಎಯ್ 2).

ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ayyaṅgâr. *Add:* See Prv. s. ಕೊಮ್ಬು 2.

ಅರಗು aragu. 1. *After* ಅರುಗು *add:* , ಹರಿಗು.

ಅರಣೆ araṇĕ. 2. = ಅರಳೆ 3 (?). See Čpr. 1, 134.

ಅರದ arada. *Add:* 2, a chariot (Čpr. 10, after 86; Tĕ.).

ಅರದಾಪರದಾ aradâ-paradâ. Importunity (Mr. H. Haigh).

ಅರಲ್ aral. 2. — ಅರಲವ್ವು. -ಅವ್ವು. Who has flowers for arrows: Kâma (Čpr. 8, after 4; V. 5, after 14).

ಅರಸು arasu. — ಆರಸುಗೆಯ್. To make the king, *i. e.* to rule (Čpr. 2, 53; 4, after 28).

ಅರಸುತನ arasutana. — ಆರಸುತನಗೆಯ್. To rule (Abh. P. 10, 173).

ಅರಳಿ araḷi. 1. *After* ಅರಿನೆ *insert:* , ಅರುಳಿ.

ಅರಳು araḷu. 3. — ಆರಳೀಯ್. -ವಡು. To become like parched grain (Grj. 9, 21).

ಅರಳೆ araḷĕ. 1. — ಆರಳೆಲೆ. *Add:* Abh. P. 3, 141.

ಅರಿ ari. 2. — ಅರಿವೊಯ್ಲು. -ಹೊಯ್ಲು. = ಆರಿಟೊಯ್ಲು. (Bh. 6, 7, 17). In Čpr. 5, 104 the term appears as ಆರಿವೊಯ್ಲು.

ಅರಿ ari. 5. *Add* No. 1 *to* ಹರಿ, *and after* ಮುನ್ದರಿ *insert:* , ಸುತ್ತರಿ (s. ಸುತ್ತು 2).

ಅರಿಸು arisu. 1. *Add:* See Abh. P. 3, 156.

ಅರುಳಿ aruḷi. = ಅರಳಿ 1. (Šěv. 3, 32).

ಅರೆ arĕ. 6. — ಆರೆನೆಲೆ. *Add:* Čpr. 10, after 94.

ಅರೆ arĕ. 7. — ಆರೆಕಾಲ್. *Add:* ಆರೆಕಾಲು. — ಆರೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To become a little less (J. 11, 37). — ಆರೆಗೆಲಸಿ. One who has not finished his work (Râm. 2, 2, 37). — ಆರೆದಿಟ್ಟ. A half-opened eye (Râm. 2, 2, 33). — ಆರೆಪೆಜ್ಜಿಯ. -ಪೆಜ್ಜಿ-ಅತ. Śiva (V. 5, 13).

ಅರೆ arĕ. 1. — ಆರೆನೇಜಿಲ್ವಣ್. -ವಣ್. A ripe rose-apple (Šěv. 3, 7).

ಅರ್ಜಿ aṛi. 2. *Add:* ಆರ್ಜಿತೆರ್ದಿ (Čpr. 7, 48).

ಅರ್ಥ aṛtha. 2. *Add:* Čpr. 3, 73; 4, 17; 10, 122.

ಅರ್ಥಿಚು aṛthĭu. *Add:* Râm. 6, 19, 30.

ಅರ್ಥಿಮ್ಬಂ aṛthimbaṁ. In a drying up or exhausting manner (? Čpr. 4, 48).

ಅರ್ಥಿ aṛi. 2. Knowledge, etc. — ಆರ್ವರುಳ್. -ಮರುಳ್. A person bewildered by knowledge (Čpr. 4, 59).

ಅರ್ಥಿಕೆ aṛikĕ. 1. *Add:* See Bh. 4, 4, 10; Sp. s. ಸರಿರಾಜ್ಯ (under ಸರಿ 4); Abhâ. 2, 28.

ಅರ್ಥಿಕೆಕಾರಿ aṛikĕ-kâṛa. A man who knows (Râm. 6, 14, 22).

ಅರ್ಥಿತ aṛita. — ಆರ್ತ ಗಿರ್ತ. reit. (Bh. 1, 5, 15).

ಅರ್ಥಿಯಮೆ aṛiyamĕ. *Add:* Čpr. 4, 2; Abh. P. 8, 45; 11, 54.

ಅರ್ಥಿವು aṛivu. *Add:* Čpr. 6, 84.

ಅರ್ಥಿವೆ aṛivĕ. 4. = ಹರಿವೆ (the plant, My.).

ಅರ್ಥಿಸೆ aṛĕ. 5. — ಆರ್ಯಟ್ಟು. *Add:* Abh. P. 7, 58.

ಅರ್ತಿಗ artiga. A man who loves or desires (Abh. P. 7, 9. 11).

ಅರ್ಥಿತ arthita. Asked, desired, requested; wish, desire, supplication. See ಪ್ರಾರ್ಥಿತ.

ಅರ್ದಿಸು ardisu. To distress, to torment, to hurt, to kill (Šěv. 5, 50).

ಅರ್ದು ardu. *Add the number* 1.

ಅರ್ದು ardu. 2. = ಅರ್ದು 2, etc. To plunge (v. i.), to dive (Čpr. 5, after 39).

ಅರ್ಧರಥ ardha-ratha. *Dele* (R.). *and add:* (Čpr. 10, 75; Abh. P. 13, 72).

ಅರ್ಬಿ arbi. *Add:* = ಅರ್ವಿ.

ಅರ್ಭ arbha. = ಅರ್ಭಕ. A child. See Nr. s. ಹಸುಳೆ.

ಅರ್ವಿ arvi. = ಅರ್ಬಿ. (Čpr. 10, 82).

ಅಲಂಕೃತಿ alam-kriti. — ಅಲಂಕೃತಿವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To be decorated (Šěv. 1, 55).

ಅಲತಿಕೆ alatikĕ. *Add:* V. 4, 43.

ಅಲಪ alapa. (fr. ಅಲೆ 1). Moving about, motion, stir (Čpr. 1, 94; 2, after 93).

ಅಲಮ್ಪು alampu. *Add:* Čpr. 10, 7.

ಅಲರ್ alar. 2. — ಅಲರಮ್ಬು. *Add:* V. 4, 106. — ಅಲರ್ವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of flowers (Čpr. 6, 67; V. 4, 85). — ಅಲ ಪೊನ್. -ಪೊನ್. A flower regarded as gold (Šěv. 2, after 42).

ಅಲರ್ಕೆ alarkĕ. = ಅಲರಿಕೆ. Blooming, etc.; vigor (Čpr. 8, 98).

ಅಲರ್ಚು alarču. *Add:* Čpr. 9, 81; Abh. P. 3, 157; 9, 16.

ಅಲುಪ್ತ a-lupta. Not cut off, undiminished; permanent, constant (Šěv. 1, after 81).

ಅಲೆ alĕ. 2. *Add as No. 1:* Moving (see ಕಣ್ಣಲೆ 2).

ಅಲ್ಪತೆ alpatĕ. Smallness, minuteness; inferiority, insignificance. (Čpr. 8, 12).

ಅಲ್ಲ alla. 1. *Add:* ಆಕಳ ಕೊಳಗು ಕುದುರೆಯ ಕೊಳಗಿನ ಹಾಗ ಲ್ಲ, ಸೀರೆರುತ್ತಪೆ (B. 1, 21). See Sp. s. ಹೂಜಿ, ಹೆಬ್ಬುಲಿ and ಹೊದೆ; Prv. s. ಹೂಸು 3; B. 5, 76 s. ಹೊರ್ತು; J. 6, 6.

ಅಲ್ಲದೆ alladĕ. *Add:* See Nr. s. ಕಾಳೆಗ.

ಅಲ್ಲು allu. 2. *To* ಅಲ್ಲಾಡು 1, *No. 2 add:* J. 23, 21.

ಅಲ್ಲೋಲ allôla. *Add:* = ಹಲ್ಲೋಲ.

ಅವಕ್ರಿಯೆ ava-kriyĕ. = ಅಪಕಾರ. (Čpr. 8, after 89).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 1. *Add:* = ಅವಗಳಿಸು, *and add:* Bh. 3, 10, 39.

ಅವಗಯ್ಸು avagaysu. = ಆವಗಯಿಸು. (Čpr. 1, 97).

ಅವಗಳಿಸು ava-gaḷisu. = ಅವಗಡಿಸು 1. (Abhâ. 2, 47).

ಅವಗಾಹ ava-gâha. 1. — ಅವಗಾಹಮ್ ಇರ್. To plunge or dive into (Šěv. 2, 100).

ಅವಘಟಿತ ava-ghaṭita. An impediment (Abh. P. 5, 75).

ಅವಚಯ ava-čaya. Gathering, especially flowers, etc. (Čpr. 1, after 81).

ಅವಟಯ್ಸು avaṭaysu. = ಆವಟಯಿಸು. (Čpr. 2, 9).

ಅವಡು avaḍu. = ಅವಡು 1. (Bh. 3, 19, 43).

ಅವಧ್ಯ a-vadhya. *Add:* See Hlâ. s. ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ.

ಅವನಿ avani. — ಅವನಿದಾಣ್ಣಾರಿ. *Add:* ಅವನಿ-ದ (earth-giver) -ಆಣ್ಣಾರಿ.

ಅವರಂಗಬಾದು avaraṅgabâdu. The town of Aurungabad. See Prv. s. ಸುರಂಗ.

ಅವಿರಹಿ a-virahi. A person not separated from his beloved ones, etc. (Čpr. 2, 50).

ಅವುಂಕಿಸು avuṅkisu. *Add:* Bp. 39, 35.

ಅವುಂಕು avuṅku. 1. *Add:* Čpr. 10, 73.

ಅವುಟು avuṭu. *Add:* See Prv. s. ಸವುಟು.

ಅವುಡಲ avuḍala. *After* ಅವುಣ್ಣ, *insert:* ಊಡಲು.

ಅವುಡು auḍu. 1. *Add:* = ಅವಡು.

ಅವೇತ avêta. Gone away, past. 2, joined with. See ಸಮವೇತ.

ಅವ್ರತಿಕ a-vratika. A man who does not observe religious rites or obligations, etc. (Abh. P. 7, 51).

ಅವ್ವಳಿಸು avvaḷisu. *Add:* Čpr. 1, 123.

ಅಷ್ಟಗುಣ ashṭa-guṇa. Eight-fold; the eight qualities. (Čpr. 9, after 56).

ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ashṭa-akshari. A (vaishṇava) mantra consisting of eight syllables, either ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ, or ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ (C.).

ಅಷ್ಟಿ ashṭi. *Add:* 2, pervasion; accumulation. See ಸಮಷ್ಟಿ.

ಅಸ asa. 3. — ಅಸ ಕಬಿ. *Add:* to go beyond (Abh. P. 13, after 109).

ಅಸ asa. 4. — ಅಸವಸ. *Add:* Čpr. 9, after 102.

ಅಸದಳ asadaḷa. *Add:* Čpr. 9, 88.

ಅಸಮಾಸ್ತ್ರ asama-astra. Having an odd number (*i. e.* five) of arrows: Kâma (Čpr. 6, 67).

ಅಸಲಿ asal. *Add:* = ಹಸಲು.

ಅಸಿದನೆ asidu-anĕ. 1. Thinly, minutely, nicely (Čpr. 8, after 4; 8, after 44).

ಅಸು asu. — ಅಸುಂಗೊಳ್. *Add:* Čpr. 10, 80.

ಅಸುಕೆ asukĕ. — ಅಸುಕೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಅಸುಗೆದಳಿರ್. (Čpr. 6, after 64).

ಅಸುರ asura. *Add:* 4, a Bael leaf or Bael leaves (ಬಿಲ್ಲ ಪತ್ತ Mr. 117).

ಅಸೆ asĕ. 2. = ಪಸೆ 1, ಹಸೆ. — ಅಸೆಮಣಿ. = ಹಸೆಮಣಿ. (Dp. 116, 4).

ಅಸ್ತು astu. = ಅಸಿದು (s. ಅಸಿ 6, My.).

ಅಸ್ತುಕಾರ astu-kâra. Assenting, agreeing, consent (My.). ಅಸ್ತುಕಾರ ಪಡಿಸು, ಅಸ್ತುಕಾರ ಪಡು (My.).

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ a-spṛiśya. Not to be touched, intangible. (Abh. P. 9, 178).

ಅಸ್ಪೃಷ್ಟ a-spṛishṭa. Untouched. (Čpr. 5, after 22).

ಅಸ್ವಸ್ಥ a-svastha. Not in good health, not one's self, sick. (My.).

ಅಳ್ aḷ. 2. — ಅಳ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Shaking young foliage (Čpr. 7, 99). — ಅಳ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. An oscillating wave (Čpr. 7, 84).

ಅಳ aḷa. 2. — ಅಳವಡಿಸು. *Add:* Čpr. 9, 96. — ಅಳವಜಿ. -ಪಜಿ. To break power (Čpr. 10, after 94). — ಅಳವಾಡು. -ಆಡು. Strength to be dried up or go out (Čpr. 8, 78; Šâv. 1, 44).

ಅಳಂಕೆ aḷaṅkĕ. = ಅಳ್ಕೆ (?). — ಅಳಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To embrace (? Čpr. 7, 37).

ಅಳಡಿ aḷaṛi. 1. *Add:* See Čpr. 6, 84; Šâv. 3, 39.

ಅಳಲೆ aḷalĕ. — ಅಳಲೆಕಾಯಿವಣ್ಣಿತ. A doctor who knows only one or two common remedies for all diseases and who therefore for whatsoever disease prescribes ಅಳಲೆ ಕಾಯಿ (Mr. E. Rice); a quack doctor (Mr. H. Haigh).

ಅಳವಿ aḷavi. — ಅಳವಿದಪ್ಪ. -ತಪ್ಪ. To go beyond the proper bounds, to grow excessive (Čpr. 5, after 19).

ಅಳಿ aḷi. — ಅಳವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour of the black humble bee, a black colour (Sp. in W. v. 1105).

ಅಳಿಪು aḷipu. 2. *Add:* See Abh. P. 3, 77; Šâv. 3, 36; ಮಿಯ್ಯುಳಿಪು.

ಅಳಿಲ್ aḷil. The state of being slack or loose (J. 10, 50; *cf.* M. s. ಅಳಕ).

ಅಳಿಸು aḷisu. 3. = ಅಳಿಪು 1. See ಕಸುರಳಿಪಂ s. ಕಸುರ್ 2.

ಅಳುಪು aḷupu. 1. *Add:* Râm. 3, 8, 21; Abhâ. 2, 39.

ಅಳುರ್ಕೆ aḷurkĕ. *Add:* Čpr. 10, 92; Abh. P. 7, 58; 11, after 103; Šâv. 1, 34; 4, 38. 91.

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 1. — ಅಳ್ಳಿಜ. *Add:* Abh. P. 13, after 26.

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 2. — ಅಳ್ಳಿಗುತ್ತು. -ಕುತ್ತು. Striking the aḷḷĕs (Râm. 6, 26, 28).

ಅಳಿಲ್ aḷal. 2. *After* ಆಡಲು 2 No. 3 *insert:* ಆಣಲ್ 3. — ಆಡಲುರಿ. -ಉರಿ. Grief-fire: excessive grief (Šâv. 1, 32). — ಆಡಲೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. Sorrow and joy (Čpr. 5, 31).

ಅಳಿಲ್ಚು aḷalču. *Add:* Čpr. 5, 10.

ಅಳಿಕ aḷika. *Add:* **2,** a good-for-nothing man Čpr. 6, 39).

ಅಳಿಪು aḷipu. 2. *To* Ruin, destruction *add:* (Abh. P. 15, 50).

ಅಳಿಜ aḷkaja. — ಆಡ್ಡಜವ್ವಡು. *Add:* V. 8, after 3.

ಅಳಿಕ್ಕಿರ್ aḷkar. 2. *Add:* Čpr. 1, 86.

ಅಳಿಕ್ಕು aḷku. 1. — ಆಡಿಕ್ಕಾಡು. *Add:* Čpr. 5, after 109; 10, after 87; 10, 98; Šâv. 2, 17.

ಅಳಿದ್ದು aḷdu. 2. *Add:* Čpr. 7, 140.

ಅಳಿವ್ವು aḷvu. 1. *Add:* to burn excessively (Abh. P. 7, 94).

ಆಕರುಸನ âkarusana. *Add:* Čpr. 6, 63.

ಆಕರ್ಣನೀಯ â-karṇaniya. To be heard or listened to (adj. Čpr. 1, 107).

ಆಕಳಿ âkaḷi. = ಮಿಯ್ಯುಳಿ. The residue (of fruits, betel-leaves, beasts, etc.) left after the best ones have been selected (My.).

ಆಕಳಿಸು â-kaḷisu. ಆಕಲಿಸು. (fr. ಆಕಳನ). To lay hold of, to seize; to bind, to confine (Čpr. 5, 18).

ಆಕುಲತೆ â-kulatĕ. = ಆಕುಲತ್ವ. See Čpr. 5, after 19; ಬನ್ಧನಾಕುಲತೆ.

ಆಕೃಷ್ಟ â-kṛishṭa. Drawn, pulled, attracted. (Čpr. 10, 1).

ಆಕ್ಷಿಪ್ತ â-kshipta. *To* reviled, abused *add:* (ಹತಕ, ಕೆಟ್ಟವಂ Hlâ. MS.).

ಆಗುಳಿಸು âguḷisu. *Add:* Čpr. 6, 23.

ಆಘ್ರಾಣಿಸು â-ghrâṇisu. *Add:* Dp. 14, 5.

ಆಂಕೆ âṅkĕ. *Add:* See Čpr. 5, 36. — ಆಂಕೆಗೆಯ್. To lean or bend to (v. t., Šâv. 4, 134). — ಆಂಕೆಯಾಳ್. -ಆಳ್. A soldier that meets (in opposition or encounters, Čpr. 5, 105).

ಆಚ âča. *Add:* Šśv. 3, 32.

ಆಟಿಕೆ âṭikĕ. *Add:* ಏಡೂಟಿಕೆ.

ಆಟಿಸು âṭisu. *Add:* Abh. P. 12, 17.

ಆಡಿಗ âḍiga. *Add: Cf.* ಹೂವಾಡಿಗ?

ಆಡಿಗಾಪಿ âḍi-gâṛa. = ಆಡಿಗ. See Dp. 159, 10.

ಆಡಿತನ âḍitana. *Add:* ಒಡಪಾಡಿತನ.

ಆಡು âḍu. 2. — ಆಡುಮ್ಬೊಲ. *Add:* Râm. 2, 2, 36; Čpr. 2, 79.

ಆಣ âṇa. (fr. ಆಳ್ 1). Holding; hold (in ಒಡ್ಯಾಣ?).

ಆಣತಿ âṇati. *Add:* Čpr. 10, 36.

ಆಣಿ âṇi. 4. = ಅಣಿ 3. See ಉರುಟಾಣಿ.

ಆಣ್ಕೆ âṇkĕ. (= ಆಳಿಕೆ 1, ಆಳ್ಕೆ). Rule, authority (Čpr. 6, 88).

ಆತುರಿಯ âturiya. = ಆತುರ. (Bh. 2, 1, 59).

ಆತ್ಮಜ್ಞತೆ âtma-jńatĕ. Knowledge of the universal soul;—self-knowledge, true wisdom (Čpr. 2, 32).

ಆತ್ಮವಿಗುಪ್ತ âtma-vi-gupta. Hidden in self (Šśv. 4, 98).

ಆತ್ರೇಯ â-trêya. *Add to No.* 3: Čpr. 1, 33.

ಆದಲೆ (ಆ 13-ṭalĕ). *Add:* Čpr. 1, after 125; 8, after 42.

ಆದಕಮಠ âdi-kamaṭha. The tortoise supposed to uphold the world. — ಆದಿಕಮಠಮ್ಮರಂ. -o-ಬರಂ. Down to the âdikamaṭha (Šśv. 1, 54).

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ âdhyâtmika (fr. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ). Relating to self; relating to the senses, organs or faculties, by which the objects of human cognizance are apprehended (Mhr.); relating to the supreme soul or spirit; spiritual. (My.; see s. ತಾಪತ್ರಯ).

ಆನ್ âṇ. 2. *Add:* Čpr. 10, 98, 99.

ಆನನ್ದಬಾಷ್ಪ ânanda-bâshpa. Tears of joy (Šśv. 1, after 79).

ಆನಿಲ ânila. *Add to No. 1:* ; wind (Mr. 53).

ಆನೆ âṇĕ. 2. — ಆನೆವರಿವರಿ. -ಪರಿ-ಪರಿ. To run after the manner of elephants (Bh. 2, 1, 76; 5, 3, 104).

ಆಪನ âpana. *Add:* 2, pepper (ಕರೆ Śmd. Dh.).

ಆಪಾದನ â-pâdana. *Add:* Čpr. 6, 44.

ಆಬ್ರ âbra. = ಆಪ್ಪ. See Prv. s. ಬೋನಗಿತ್ತಿ.

ಆಯತಿಕೆ âyata-ikĕ. — ಆಯತಿಕೆಬಿನ್ನ. One of the feats of wrestlers (Šśv. 4, 75).

ಆಯಾತ â-yâta. Come, arrived, approached, attained. (Čpr. 1, 141).

ಆಯುಧಕಾಲೆ âyudha-kâlĕ. *Add:* Bh. 8, 8, 7.

ಆಯ್ಕುಳಿ ây3-kuḷi. *Before* ಆಯಿಕುಳಿ *insert:* ಆಳಲಿ.

ಆರತಿ ârati. 2. — ಆರತಿವಿಳಗು. -ಬೆಳಗು. The shine of a waving-lamp (Râm. 3, 6, 58).

ಆರನಾಲಾಮ್ಬು âranâla-ambu. = ಆರನಾಲ. (V. 6, 30).

ಆರರ ârara. = ಆರ 1. A place (My.). 2, = ಆರರ. A door (My.).

ಆರಿಕಾಪಿ ârĕ-kâṛa. *Add:* Čpr. 9, after 102; Grj. 6, after 56.

ಆರಿಕೆ âṛikĕ. *Add:* ಉಸುರಾಡುಳಿ.

ಆರಿಲ್ âṛil. (?). ಆತ್ತಾಪಿಲನೆತ್ತುವುನ್ನತಿಯಿದಾನ್ ಆಪಾವಾನೆಯೊಳ್ ಇಲ್ಲದೆಲ್ಲಿಯುಂ (Čpr. 9, 94).

ಆರಿಸು âṛisu. 1. *Add:* Čpr. 5, 41.

ಆರು âṛu. 1. *Insert after* Tu.: ; Tu. also ಆಜು, *and before* Bp. 1, 25: Čpr. 4, 40.

ಆರು âṛu. 5. *Add:* J. 11, 38.

ಆರ್ತ್ವಿಜ್ಯ ârtvijya. *Add:* J. 16, 29.

ಆರ್ಬು ârbu. — ಆರ್ಬಟಿಸು. *Add:* Č. Bp. 31, 8. 11. 51.

ಆರ್ಮ ârma. (?). See Čpr. 1, 8; 4, after 60.

ಆಲಿ âli. 2. — ಆಲಿನೀರ್ವಸಿ. -ಪನಿ. A tear (Čpr. 5, 131).

ಆಲಿಕೆ âlikĕ. (= ಆಲುಕ?). The vessel by means of which another vessel is filled (My.).

ಆವಗೆ âvagĕ. = ಆವಿಗೆ, etc. (Čpr. 9, 80).

ಆವರಿಕೆ âvarikĕ. *Add:* 1, *and:* See Prv. s. ಸಬ್ಬಿಗೆ.

ಆವರಿಕೆ âvarikĕ. 2. = ಆವರಿ. Covering, enclosing. See ನೀರಾವರಿಕೆ.

ಆವಿಷ್ಕೃತ âvis-kṛita. *Add:* Čpr. 1, 126 (originally ಅವಿಷ್ಕೃತ).

ಆಶಾತ್ವ âśâtva. The state of hoping or expecting (to get the object hoped for, Čpr. 8, 2).

ಆಶ್ರಿತವತ್ಸಲ âśrita-vatsala. Affectionate towards dependants. 2, love shown to dependants (Mr. H. Halgh; ಕಷ್ಟ ಪಡುವವರಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೀತಿಯು Râmasvâmi śâstri).

ಆಶ್ವಮೇಧಿಕ âśvamêdhika. (fr. ಆಶ್ವಮೇಧ). (A story) belonging to the horse-sacrifice (J. 2, 2).

ಆಸ âsa. Impossible (= ಆಸಾಧ್ಯ My.; see Prvs. s. ತುಬಾರ and ಮನೆ).

ಆಸ âsa. 2. *Add:* ಸಿಂಹಾಸ.

ಆಸ್ಪ â-sva. One who has property or possessos (Čpr. 2, after 52).

ಆಹತ â-hata. *Add:* 8, one of the feats of wrestlers (Šśv. 4, 75).

ಆಹಾರ್ಯಕ â-hâryaka. The ornamentative part of the drama, the dress, decorations, etc. (Čpr. 5, after 51).

ಆಹೃತಿ â-hṛiti. *Add:* taking away, robbing (see ಸುತಾಹೃತಿ).

ಆಳ್ âḷ. 2. — ಆಳ್ವಿಸ. *Add:* Čpr. 6, after 106.

ಆಳತಿ âḷati. *Add:* Čpr. 7, 97.

ಆಳು âḷu. 2. — ಆಳುಕೂಗಿನ ಹಕ್ಕ. = ಹಾಲುವಕ್ಕ, q. v. (My.).

ಇಂ im. 7. = ಇನು, ಇನ್ನು. An ablative particle: from that place or time, thence (put to the past relative participle). ನೆಗಡ್ದಿಂ ಬಡಿಕ್ಕೆ (Čpr. 9, 130). ಕಡಿದಿಂ ಬಡಿಯಂ (Abh. P. 1, after 67). ಆರ್ಚಿಸಿದಿಂ ಬಡಿಕ್ಕ (15, after 9). ಪೋದಿಂ ಬಡಿಯಂ (15, after 10). ಆಯ್ದಿಂ ಬಡಿಯಂ (16, after 8).

ಇಕ್ಕಲಿಸು ikkalisu. To join, to be joined (Bh. 3, 19, 26; 5, 2, 4; *cf.* ಇಡಿ 1, ಇಡಿಕು 2, etc.).

ಇಕ್ಕೆ ikkĕ. 4. = ಪಿಟ್ಟಿ, etc. Dung (Dp. 173, 2).

ಇಂಗಳ ingaḷa. 2. *Add:* Šśv. 3, 32.

ಇಚ್ ič. — ಇಚ್ಚಟಿ. -ಸಟ. A two-fold, *i. e.* very great, rogue (? Bh. 3, 19, 46).

ಇಜ್ಜಲ ijjaḷa. *Add:* = ಪಿಜ್ಜಲ.

ಇಟ್ಟಳ ittaḷa. *To No. 1 add:* Čpr. 5, 104, *and to No. 2:* Čpr. 9, 93.

ಇಟ್ಟು ittu. 1. — ಇಟ್ಟಿಡೆ. *Add to No. 1:* Čpr. 6, 32.

ಇಡದಿು iḍaṟu. *Add:* = ಎಡಹು 4, etc.

ಇಡಿ iḍi. 3. *To No. 1 add:* J. 15, 9.

ಇಡಿಕೆ iḍikĕ. The state of being joined; excess. See ಮಂಟಿಡಿಕೆ.

ಇಡಿಸು iḍisu. 2. *Add:* Čpr. 5, 105.

ಇಡು iḍu. 2. — ಇಡುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Cocoanuts broken on a stone before a temple as an offering to the deity (Mr. H. Haigh; ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಹೂರು ಹೊಡೆಯುವದು, Râmasvâmi śâstri). — ಇಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Šśv. 3, 24).

ಇಡುಕು iḍuku. 1. — ಇಡುಕುಡು. = ಇಡುಕಿಡು. (Čpr. 8, after 4).

ಇಡುಕು iḍuku. 2. *Add:* Râm. 3, 6, 57.

ಇಡ್ರು iḍru. = ಇಡರು. (My.).

ಇತ್ it. — ಇತ್ತಡ. *Add:* Râm. 3, 9, 4. — ಇತ್ತಿಗ. *Add:* Bh. 2, 13, 50.

ಇತು itu. *Add:* **3,** = ಇದು 2, in ಹೊಗಬ್‌ತು, q. v.

ಇದು idu. *Add:* **1.**

ಇದು idu. 2. = ಇತು No. 3. An anomalous termination of the past participle instead of ದು 2 (on ಇ 4), *e. g.* ಕೇಳಿದು (= ಕೇಳ್ದು, Râm. 3, 8, 71; 3, 9, 4; 6, 40, 10), ಚಾಚಿದು (= ಚಾಚಿ, Râm. 6, 51, 5), ತೂಳಿದು (= ತೂಳ್ದು, Abhâ. 12, 59), ಬದಿಲಿದು (= ಬದಿಲ್ದು, Râm. 2, 7, 3; ಮರಳಿದು (= ಮರಳ್ದು, Bh. 2, 4, 12); ಸಾರಿದು (= ಸಾರ್ದು, Bh. 1, 14, 3. 20); ಸೀಳಿದು (= ಸೀಳ್ದು, Bp. 45, 27; 49, 10; Bh. 4, 10, 36); ಸೂರುಳಿದು (= ಸೂರುಳ್ದು, Bh. 1, 6, 3); ಹೋಗಿದು (= ಹೋರ್ದು, Bh. 1, 14 sum.; 7, 4, 42); and ಹೋಬ್‌ದು (= ಹೋಬ್ದು, Bp. 53, 71).

ಇದ್ದು iddu. *After* B. 3, 19 *add:* It may be specially remarked that the subjunctive mood which appears in B. 1, 20, is used there in the sense of the present, viz. ನನಗೆ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನು, if I could write, also I would have written with you (*i. e.* would write with you, on the coming feast-day). See also 1, 26.

ಇನಿ ini. — ಇನಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Sweet, delicious milk (V. 9, 90). — ಇನಿವಿರಿ. *Add:* Čpr. 5, 83.

ಇನಿತ್ತು inittu. *Add:* Čpr. 3, 62.

ಇನಿಸು inisu. *Add:* Abh. P. 3, 49. 50.

ಇನ್ತಡಿು intaṟu. (= ಅನ್ತಡಿು). ಇನ್ತಡಿ್ದಂ, subsequently, in consequence (Čpr. 9, 119).

ಇನ್ದಿರೆ indirĕ. — ಇನ್ದಿರೆಯರಸ. -ಅರಸ. Vishṇu (Dp. 122, 21).

ಇನ್ದೊಳ indoḷa. (= ಇನ್ದೋಳ್. Tbh. of ಹಿನ್ದೋಳಲ್). ಇನ್ದೊಳದ ನುಣ್ಣನಿ (Čpr. 6, 64). If ಇನ್ದೊಳ were a Tbh. of ಹಿನ್ದೋಳಲ, the ಇನ್ದೊಳಂ, ಇನ್ದೋಳಂ in page 143 of the Śabdamaṇidarpaṇa probably would be the same word.

ಇನ್ದೋಳ indôḷa. (= ಇನ್ದೊಳ; Śmd. 143).

ಇನ್ದ್ರನನ್ದನ indra-nandana. = ಇನ್ದ್ರಜ. (Rśv. 13, 60).

ಇನ್ನಂ innaṁ. 1. *Add:* Plural ಇನ್ನರ್ (Abh. P. 11, 9).

ಇನ್ನು innu. *Add before* ಇನು: ಇಂ 7. It is most probable that in the ancient language there was no ಇನ್ನು, the double ನ್ happening on account of ಇಂ 7 being followed by a vowel.

ಇಮ್ im. 1. — ಇಮ್ಮೊಗಾಣ್. -ಮೊನೆ-ಕಾಣ್. To show, or have, two points (Čpr. 10, 80).

ಇಮ್ im. 2. — ಇಮ್ಪಿರಿ. To grow nicely or well enlarged (Čpr. 4, 48).

ಇಮ್ಬು imbu. 1. — ಇಮ್ಪುಡಿ. -ಆಡಿ. To know or observe a pleasing manner (V. 9, 9). — ಇಮ್ಬುಗಿಡು. -ಕೆಡು. Beauty to be lost: to lose beauty (Čpr. 9, 5).

ಇರಸು irasu. *Add: Cf.* ಎರಕೋಲು s. ಎರ 3, and the T. s. ಎರೆ 1 No. 1.

ಇರಿ iri. 1. *After* ಮುನ್ನಿಡಿ *add:* ಸುತ್ತಿಡಿ.

ಇರಿ iri. 3. — ಇರಿಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. The business of piercing, etc. (Bh. 4, 3, 12).

ಇರಿತ irita. *Add:* See ಉಬ್ಬಿಡಿತ, ಬೊಬ್ಬಿಡಿತ, ಹೊಳ್ಳಿಡಿತ.

ಇರಿಮುಬ್ಬು iṟumbu. *To No. 1 add:* closeness (Šśv. 3, after 35).

ಇರ್ ir. 1. — ಇರ್ಪಾಯ. -ಪಾಯ್ -ಅ 3. = ಇಱ್ಪಾಯಿಹಕ್ಕಿ (or the ಭೇರುಣ್ಡ, Šśv. 3, 33). — ಇರ್ಮಡಿಕೆ. = ಇಮ್ಮಡಿಕೆ. (V. 9, of net 71). — ಇರ್ಮಡಿಸು. *Add:* See ಪಡಿರ್ಮಡಿಸು s. ಪಡಿ.

ಇರ್ಕು irku. 5. — ಇರ್ಕು ಪಡು. To be straitened or distressed (Čpr. 5, 81).

ಇರ್ಕೆ irkĕ. — ಇರ್ಕೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. A mountain of resort (Čpr. 8, after 4).

ಇಲಂಜೆ iḷâṁi. *Add:* See Mr. s. ಎಲಚಿ.

ಇಲಿ ili. 2. — ಇಲಿಕತ್ತರಿ. A kind of mouse or rat-trap (My.).

ಇಸು isu. 2. *Dele* only in P., *and at the end add:* ಹುಗಲಿಸದೆ (Bp. 58, 53).

ಇಸು isu. 3. *After* ಏಯ್ *insert:* ಏಸು 1.

ಇಳಿದು iḷidu. The state of wasting away, diminution, decay, etc. (ಕ್ಷೀಣ; see s. ಇಳದಳಿಯು). — ಇಳಿದಾಗು. -ಆಗು. To grow worn out, to grow wan (Čpr. 9, 5).

ಇಱಿ iṟ. *To* ಇದ್ದು *add:* Čpr. 5, 110.

ಇಱಿ iṟi. 4. — ಇದ್ ಕೆಯ್. *Add:* to put into shade (Abh. P. 16, 26). See Čpr. 2, 42).

ಇಱಿಕೆ iṟikĕ. — ಇದ್‌ಕೆಗೆಯ್. *Add:* Grj. 2, after 106.

ಇಱಿಲ್ iṟil. Diminution, decrease, decline (Čpr. 7, 150).

ಇಱಿಸು iṟisu. 2. *After* ಇದ್‌ಸುನೂಂಕು *add:* See ಹರಿಯಿಡಿ (s. ಹರಿ 1).

ಈ i. 7. *After* ಇ 9, *No. 2 insert:* ಹೀ 2.

ಈಗಡು i-gaḍu. 1. *Add:* ಈಗಡಿನ (Čpr. 9, 119).

ಈಡು iḍu. 1. — ಈಡಿಡು. *Add:* Čpr. 5, after 64; 8, after 4.

ಈಡು iḍu. 3. — ಈಡಿಡು. *Add:* to pain (the mind) greatly (Bh. 3, 19, 37). — ಈಡೊರಸು. -ಒರಸು. To rub well (Čpr. 5, 63).

ಈರ್ ir. 1. — ಈರೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. Two or both hosts (Čpr. 10, after 74; 10, 83).

ಈರಿ iri. 1. *After* ಇಹಿರ್ *add:* ಹೀರಿ 1.

ಈಲಿರ್ il. *Add:* See V. 4, 95; 6, 3; Šśv. 4, 60. 115.

ಉಕ್ಕವಿಸು ukkavisu. (?). (Čpr. 9, 106).

ಉಕ್ಕಿಸು ukkisu. *Add:* to cause to rise (as the sea, Č. Bp. 31, 52).

ಉಗಿಸು ugisu. *Add:* = ಒಗಿಸು 2.

ಉಗು ugu. 2. — ಉಗು ತರ್. *Add:* Čpr. 9, 76.

ಉಗುಲಿರ್ uguḷ. 2. *Add:* Šśv. 3, 45.

ಉಗುಲಿರ್ uguḷ. 3. P. p. of ಉಗುದ್ 1. — ಉಗುಟ್ಟಿರ್. To emit, to let drop (Čpr. 10, 11).

ಉಗ್ಗಡಿಸು uggaḍisu. (Tbh. of ಉದ್ವಟಿಸು). To rub over, to make smooth, to even. ನೆಲನನುಗ್ಗಡಿಸ (Čpr. 6, after 86). ನೆಲಸುಗ್ಗಡಿಪನ್ತೆ (10, 9).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 2. *Add:* Dp. 170, 4.

ಉಗ್ರಕರ ugra-kara. The sun (Čpr. 5, 50).

ಉದ್ಬಲಿಸು ud-ċalisu. *Add:* See Čpr. 5, after 39.

ಉದ್ಬರಿಸು ud-ċårisu. To utter, etc. (Råm. 3, 8, 70).

ಉಚ್ಚು uċċu. 1. *Put the number* 1 *to* ಉಚ್ಚು.

ಉಚ್ಛೇತ್ತಿ ud-ċhêtti. Cutting off or out, extirpation, destruction (Čpr. 4, 92).

ಉಚ್ಛ್ವಾಸ uċċhvâsa. *Put the No. 1 to the last word* ಸುಯ್.

ಉಜ್ಜಳಿಕೆ ujjaḷikĕ. Splendor, radiance, beauty (Čpr. 4, 85).

ಉಜ್ಜ್ವಳಿಸು ujjaḷisu. To blaze up, to flame; to shine (Čpr. 1, 73; 8, 79).

ಉಜ್ಜುಗಿಸು ujjugisu. *Add:* Čpr. 8, after 71.

ಉಜ್ಜೃಮ್ಭಿಸು ud-jrimbhisu. To gape; to open; to become visible, to come forth; to expand, to open, to blow (Čpr. 7, after 62).

ಉಂಚ uñċa. *Add:* See ಉರುವಕ್ರ.

ಉಡಿ uḍi. 1. *Add:* Čpr. 5, after 39 & 64; 10, 11.

ಉಡಿ uḍi. 2. — ಉಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie fragments, *i. e.* to restore to a good state, to repair (Čpr. 5, 53).

ಉಡುಗು uḍugu. 1. *Add:* Čpr. 5, 19. 99.

ಉಡುಪೋದಯ uḍupa-udaya. Moon-rise (Čpr. 6, 93).

ಉಡೆ uḍĕ. 1. — ಉಡೆವಣಿ. *Add:* Abh. P. 3, 130.

ಉಡೆ uḍĕ. 2. *After* ಉಳ್ಳಿಡೆ s. ಉಳ್ 2 *add:* ಗಣ್ಡುಡೆ, ತಳಿರುಡೆ, ಬೀಡುಡೆ.

ಉಣ್ಡಿಗೆಕಾರಿ uṇḍigĕ-kåra. A man who stamps or impresses (V. 6, 41).

ಉಣ್ಡೆ uṇḍĕ. — ಉಣ್ಣೆಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A kind of kaḍubu. See Prv. s. ಬೆಣ್ಣೆ.

ಉತುಂ utuṁ. *Add immediately after it:* (fr. ಉಜಿ).

ಉತ್ಕಟಿಸು. utkaṭisu. *Add:* 2, to become furious (Šśv. 3, 63).

ಉತ್ಕಣ್ಠೆ ut-kaṇṭhatĕ. The state of longing for a beloved person or thing, etc. (Čpr. 8, 74).

ಉತ್ಕಮ್ಪಿ ut-kampi. Trembling; agitating, causing to tremble. (Čpr. 2, 59).

ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ ut-kshêpaṇa. Throwing upwards, tossing; sending, sending away; vomiting; etc. See Si. s. ಪಾಕು ಏಕೆ.

ಉತ್ತಮತೆ uttamatĕ. Excellence, superiority; goodness. (Čpr. 9, 105).

ಉತ್ತರಕ್ಷಣ uttara-kshaṇa. The next moment (My.).

ಉತ್ತರಾಯಿ uttarâyi. Discharged from the obligation (of a favour, etc.; Mhr. ಉತರಾಈ; Bh. 4, 2, 50. 51).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 2. *Add:* Čpr. 5, after 44.

ಉತ್ತರೋತ್ತರತೆ uttara-uttaratĕ. Constant continuation, succession (Čpr. 4, 25).

ಉತ್ತವಳಿಸು uttavaḷisu. To make efforts, to strive, to struggle (? Čpr. 3, 47).

ಉತ್ತಾರ ud-târa. *To the meaning of No. 4. add:* (My.).

ಉತ್ತಾರಕ ud-târaka. *Add:* Råm. 3, 8, 70.

ಉತ್ಸಾಹಿಸು utsâhisu. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ಉದಕ udaka. *Add:* = ಉದುಕ, *and as No. 2 add:* broth, pepper-water (My.).

ಉದುಕ uduka. Tbh. of ಉದಕ. (My.).

ಉದುಗರಿಸು udugarisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Råm. 3, 5, 9).

ಉದುಭವಿಸು udubhavisu. *Add:* J. 11, 14.

ಉದ್ಘಟಿಸು ud-ghaṭisu. *Add:* = ಉಗ್ಗಡಿಸು, *and as No. 2 add:* to rub over, to stroke.

ಉದ್ದ udda. — ಉದ್ದಂಕ. -ಅಂಕ. Having long thighs (? Čpr. 5, 55).

ಉದ್ದಾಮತೆ uddâmatĕ. The state of being unrestrained, etc. (Čpr. 7, 79).

ಉದ್ಧವ ud-dhava. *Add:* 3, N. of a messenger (Čpr. 6, after 18).

ಉದ್ಭ್ರಾಮ್ಯಂತ್ ud-bhrâmyat. Whirling, flourishing (Čpr. 5, 56).

ಉದ್ಯಾನಮಹತ್ತರ udyâna-mahattara. The overseer of a garden, a gardener (Čpr. 2, 87).

ಉದ್ವೇಜಿಸು ud-vêjisu. To hurt the feelings, etc. (Čpr. 4, 21).

ಉನ್ನಾಳ ud-nâḷa. Having high stalks (Čpr. 7, 60).

ಉನ್ನಿದ್ರತೆ ud-nidratĕ. Sleeplessness. (Čpr. 5, 124).

ಉನ್ಮಕರನ್ದ ud-makaranda. Excellent nectar or honey of flowers (Šśv. 2, 47).

ಉನ್ಮೃಗ ud-mṛiga. A large wild beast. See ಯುವೋನ್ಮೃಗ.

ಉಪಕರಿಸು upa-karisu. *Add:* to prepare; to furnish with (Råm. 3, 2, 20).

ಉಪಚೀಯಮಾನ upa-ċîyamâna. Being collected or filled. (Čpr. 2, after 21).

ಉಪಜಾಪ್ಯ upa-jâpya. To be whispered into the ears of another (adj.; Čpr. 8, 89).

ಉಪಢೌಕಿತ upa-ḍhaukita. Gone to; brought near; presented as an offering, offered as a respectful gift; carried out, accomplished; a respectful offering or present. (Čpr. 6, 31).

ಉಪದೇಶ upa-dêśa. — ಉಪದೇಶಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. To give instruction, to teach; to prescribe (Čpr. 5, 113).

ಉಪಪ್ರದಾನ upa-pra-dâna. Delivering over, presenting; a present, a bribe. (Čpr. 9, 119).

ಉಪಲಾಲಿಸು upa-lâlisu. *To No. 2 add:* Bh. 3, 2, 6.

ಉಪಶಮಿಸು upa-śamisu. *Add:* 2, to calm, to mitigate, to make quiet, to bring to an end (Šův. 4, after 24).

ಉಪಶಾಂತಿ upa-śânti. *Add:* Čpr. 7, 22.

ಉಪಹತಿ upa-hati. — ಉಪಹತಿಗೆಯ್. To do harm to (Šův. 4, after 24).

ಉಪಾಂಶುತೆ upâṁśutĕ. The sate of uttering prayers in a low voice (? Čpr. 9, 119).

ಉಪಾಯನ upa-ayana. — ಉಪಾಯನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To make a present, to present (Šův. 2, after 42).

ಉಪ್ಪಯಣ uppayaṇa. This word probably is formed of ಉಪ್ಪು 3, abandoning, and ಪಯಣ; if so, it ought to appear in large type.

ಉಪ್ಪರ uppara. — ಉಪ್ಪರಗುಡಿ. *Add:* See Čpr. 7, after 81. — ಉಪ್ಪರಪಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. Grand state (? Čpr. 1, 106).

ಉಬ್ಬಣ ubbaṇa. *To No. 2 add:* Bh. 8, 19, 38.

ಉಬ್ಬರ ubbara. — ಉಬ್ಬರಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Abundant sparks (Bh. 6, 2, 6). — ಉಬ್ಬರಪ್ಪುರಿ. -ಂ-ಪರಿ. To flow abundantly (Čpr. 2, 84).

ಉಬ್ಬಸ ubbasa. *Add:* Bh. 2, 1, 77; 5, 3, 102.

ಉಬ್ಬಾಳು ubbâḷu. = ಉಬ್ಬು 2. (Râm. 6, 24, 1; 6, 50, 12).

ಉಬ್ಬಿ ubbi. A female who has something prominent or projecting. See ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿ.

ಉಬ್ಬು ubbu. 2. — ಉಬ್ಬ. -ಆ 3. A male who has something prominent or projecting. See ಹಲ್ಲುಬ್ಬ. — ಉಬ್ಬಿಡುತ. -ಇಡುತ. Excessive stabbing (Râm. 6, 19, 30).

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 1.

ಉಮುಬಿ umuḷ. (= ಉಗುಬ್ 1). See Čpr. 9, 129.

ಉಮ್ಮ umba. *Add No.* 1.

ಉಮ್ಮ umba. 2. That is eaten (= ಉಮ್ಮ ಕೂಯ್, Šâstrasâra in W. v. 1258).

ಉಮ್ಮಚ್ಚ ummačča. (?). See Čpr. 6, after 13.

ಉಮ್ಮೆ ummĕ. *Add:* (= ಅಮ್ಮೆ 2).

ಉಯ್ uy. 1. *Add the number* 1 *to* ಒಯ್.

ಉರ ura. 3. = ಉರಿ 2, etc. — ಉರಕೊಳ್ಳಿ. A flaming firebrand (Abh. P. 4, 39). — ಉರಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. = ಉರಕೊಳ್ಳಿ. (My.). 2, a passionate person (My.).

ಉರಕ uraka. A man who burns or suffers from excess of heat. See ಹೊಟ್ಟುರಕ s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಉರಕಿ uraki. A woman who burns or suffers from excess of heat. See ಹೊಟ್ಟುರಕಿ s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಉರವಣಿ ura-aṇi. 1. *Add:* Čpr. 10, 70.

ಉರಿ uri. 2. *Insert* ಉರ 3 *before* ಉರು 2. — ಉರಿಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. = ಉರಗೊಳ್ಳಿ. (My.). — ಉರಿವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Blazing shine (V. 10, 12).

ಉರಿಚು uriču. *Add the number* 1 *to* ಉರ್ಚು.

ಉರಿಪ uripa. = ಉರಿಪು 2, etc. Burning; heat (Šův. 3, after 35).

ಉರುಬು urubu. To blow strongly with the mouth (ಊದು My.). ಕುಟ್ಟಲಾಡಿದ ಒಡ್ಡಿ ಉರುಬಿ ಉರುಬಿ ನೋಡಿದಳು (Prv.).

ಉರುಲ್ urul. Mr. 370 (My. MS.) has ಉಡುಲ್ (ತಸ್ತ್ರಿ, ಕುಲ್ಪ, instead of ಉರುಲ್). This form of the word may have existed at Mr.'s time, and if so, would connect the word clearly with M. ಉಡು s. ಉರಲ್ 1.

ಉರುಳ್ uruḷ. 1. — ಉರುಳಿಸು. ಉರುಳಿ-ಇಸು. To shoot arrows so that (an opponent) is overturned (Čpr. 5, 109).

ಉರುಳಿ uruḷi. *Add:* See ನಂಜುರುಳಿ; *and add:* 4, the state of being round or curled. — ಉರುಳಿ ಗುರುಳ್ -ಕುರುಳ್. A lock, a ringlet of hair (Čpr. 3, 60).

ಉರುಳಿಗ uruḷiga. N. of a bird (Šův. 3, 33).

ಉರುಳಿಚು uruḷiču. *Add:* Râm. 5, 9, 4.

ಉರುಳ್ಚು uruḷču. *Add:* Čpr. 5, 36.

ಉರೋಬನ್ಧ uras-bandha. A certain feat of wrestlers (Šův. 4, 75).

ಉಲಿಳಿ uḷaḷi. *Add:* Šův. 2, after 42.

ಉಲಿ uḷu. *Add the number* 1 *to it, and add:* Čpr. 1, 48; ಚಿಕ್ಕನಮುಲು, ಭಯಮುಲು, ವಿಸ್ಮಯಮುಲು.

ಉಲಿ uḷu. 2. Being, state; occasion (Čpr. 9, 13).

ಉಲಿಕು uḷuku. — ಉಲುಕುಗೊಳ್. *Add:* to be obstinate (Bh. 4, 10, 40).

ಉರ್ಚು urču. *Add the number* 1 *to it.*

ಉರ್ಚು urču. 2. To burn, to glow (Abh. P. 7, 103).

ಉರ್ತು urtu. *Add to* ಆಡುಮು: s. ಆಡ 6.

ಉರ್ಬು urbu. 2. *Add as a new meaning:* mass, great multitude (Abh. P. 14, 7). — ಉರ್ಬುಬಿ. -ಆಬಿ. Swelling to disappear: flood or the flowing in of waters to cease: to begin to ebb (V. 9, 24).

ಉರ್ವಿಸು urvisu. *Add:* Čpr. 9, 78.

ಉರ್ವೀರುಹ urvî-ruha. A tree. See ವಿಷೋರ್ವೀರುಹ.

ಉರ್ವೀಶ್ವರ urvî-îśvara. A king.

ಉರ್ವೀಶ್ವರೀಯ urvîśvarîya. Relating or belonging to the king (Čpr. 10, 22).

ಉರ್ವು urvu. 1. *Add:* See ಪುರ್ವು.

ಉರ್ವು urvu. 2. — ಉರ್ಬಿ. -ಎ. To rise, to go upward (Čpr. 5, 42). Čpr. MS. 4, 47 has ಉರ್ವೆದು instead of ಉರ್ವೆದ್ದು.

ಉಲಿಪು ulipu. *Add:* Čpr. 3, 48; Šův. 3, 49.

ಉಲ್ಲಪನ ud-lapana. Speaking loud; sounding (Čpr. 5, 113).

ಉಷೆ ushĕ. 2. *Add:* See ಸೀತೆನೆ (s. ಸೀ 3).

ಉಸಿರ್ usir. 2. *After* ಉಸುರು 2 *add:* ಸೂಲು 2. — ಉಸಿರಿಡು. -ಇಡು. = ಉಸುರಿಡು. (Šův. 4, 88).

ಉಸುರ್ usur. 2. — ಉಸುರಾಜಿ. -ಆಜಿ. Dried-up state of respiration: exhaustion (Râm. 6, 24, 18).

ಉಳ್ uḷ. 2. — ಉಳ್ಳಲರ್. *Add:* Šův. 4, 90; V. 9, 8.

ಉಳಿ uḷi. 4. *Add: Cf.* ಹೊಳಚು.

ಉಳ್ಕು uḷku. 3. *Add:* Čpr. 6, 16; Šův. 4, 71.

ಉಳ್ಕೆ uḷkĕ. The state of being. See s. ಸತ್ವ 1.

ಉಳಿ uḷi. 2. *After* ಆರೆ ಉಬಿ *add:* ಪೆರುವುಬಿ. — ಉಬಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. Time of (continually) remaining or staying

(Sp. in W. v. 1108). — ಉಬ್ಬಿಸಿರ್ಧುರ. *Add:* A constant descent of water, a waterfall. — ಉಬ್ಬವಿಳಗು. -ಬಿಳಗು. Remaining light (Šův. 4, 114).

ಉಪಿಮೆ ಉಲುಮೆ. *Add the number* **1.**

ಉಪಿಮೆ ಉಲುಮೆ. 2. = ಉಬವೆ. (My.).

ಉಪ್ಪಿ ಉಳ್ಳು. *Add:* Čpr. 6, after 106, *and add: Cf.* ಒಗ್ರು No. 2.

ಊಟ ಊಟ. In Dp. 54, 3 ಕಾಲಕೂಟ *may be read instead of* ಕಾಬಿ ಕೂಟ.

ಊಡಿಸು ಊಡಿಸು. *Add:* to cause to relish (Čpr. 5, 63).

ಊಡು ಊಡು. 2. *Add to No. 2:* Čpr. 5, 48; 6, after 86.

ಊಣ್ಣ ಊಣ. = ಊಟ. Soo ನೀರೂಣ್ಣ.

ಊದು ಊದು. 2. *To No. 1 add:* (Šův. 2, *after* 42).

ಊರ್ಮಿ ಊರ್ಮಿ. *Add:* 4, human infirmity (as grief, illusion, hunger, thirst, decay, death). See ಷಡೂರ್ಮಿ.

ಊಸರವಳ್ಳಿ ಊಸರವಳ್ಳಿ. *Add: Cf.* ಒಳ್ಳೆ 2.

ಋಕ್ಷ ṛiksha. *Add:* 4, N. of a mountain. See ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ.

ಋಕ್ಷರಾಜ ṛiksha-râja. N. of the father of Vâli and Sugrîva (Râm. 4, 2, 15. 18).

ಋಕ್ಷಾಜಿನ ṛiksha-ajina. A bear-skin (Čpr. 4, 31).

ಋತುಷಟ್ಕ ṛitu-shaṭka. The six seasons (Čpr. 2, after 61).

ಎ ಕೆ. 13. *Read:* = ಏ 7, ವೆ 2.

ಎಕ್ಕ ĕkka. 1. *Add:* Šův. 3, 32.

ಎಕ್ಕತುಳ ĕkka-tuḷa. *Add:* Čpr. 10, 83.

ಎಕ್ಕಲ ĕkkala. Alone, solitary (Čpr. 7, 97; Mhr. ಏಕಲಾ).

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. *Add:* Abh. P. 7, 106.

ಎಗ್ಗ ĕggga. *Add:* Čpr. 10, 109. 110.

ಎಗ್ಗು ĕggu. *Add:* Čpr. 5, 111.

ಎಚ್ಚರಿ ĕccĕar. 1. *Add:* Čpr. 8, 71.

ಎಚ್ಚರಿ ĕccĕar. 2. *Read:* = ಎಚ್ಚಱಿ, ಎಚ್ಚಱಿಪು 2, ಪೆಚ್ಚಱಿ, ಹೆಚ್ಚಱಿ, ಹೆಚ್ಚಱಿಪು.

ಎಚ್ಚು ĕccu. 2. *Add:* = ಎರ್ಚು 2.

ಎಚ್ಚು ĕccu. 5. = ಎಸು 1. (Čpr. 10, 80).

ಎಂಜಲಿಸು ĕñjalisu. *Add:* Čpr. 10, 111.

ಎಟ್ಟ ĕṭṭa. *Read:* = ಎಟ್ಟವೆ, ಹೆಟ್ಟ 4, ಹೆಣ್ಣ, ಹೆಸ್ಟೆ 1.

ಎಡ ĕḍa. 1. — ಎಡದೆಪಿಪು. -ತೆಪಿಪು. = ಎಡದೆಪಿಪು, etc. (Čpr. 8, 103). — ಎಡವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To cause one's self to run from a place: to run away, to retreat (Bh. 3, 19, 36).

ಎಡ ĕḍa. 2. — ಎಡಗೆಯ್ಯಾತಿ. *Add:* According to Mr. E. Rice all mâdigas from the ಎಡಗೆಯ್ಯಾತಿ are ಎಡಗೆಯ್ಯವರು. See ಬಲಗೆಯ್ಯವ (s. Additions). — ಎಡಗೋಲು. -ಕೋಲು. The left, *i. e.* to the left, of the pole of a cart, as an ox (My.). — ಎಡವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The left side (V. 7, 30).

ಎಡ ĕḍa. 3. — ಎಡಚಿಲ್. A middle-born, *i. e.* second, son or daughter (My.). — ಎಡವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. *Add:* Abhâ. 3, 9.

ಎಡ ĕḍa. 4. = ಎಸೆ 1, etc. (*cf.* ಇಡಿ 1). A couple, etc. — ಎಡವಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. = ಎಣೆವಕ್ಕೆ. (Abh. P. 4, 6).

ಎಡಪು ĕḍapu. *Add:* Abh. P. 9, 7.

ಎಡಮ್ಬಡಂ ĕḍambaḍam. (?). (Čpr. 6, 87).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 1. — ಎಡೆಗಜ್ಜ. -ಕಜ್ಜ. Work at the place or at the places (V. 5, 80). — ಎಡೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. A counter-arrow (J. 12, 39). — ಎಡೆಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To join at a place: to join together (v. t., Čpr. 6, after 64). — ಎಡೆಗುಡು. *Add:* Čpr. 8, after 79. — ಎಡೆ ಮುಡಗು. *Add:* Čpr. 5, after 39. — ಎಡೆಮಾತು. An evasive word (Čpr. 6, 24). — ಎಡೆವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The midway (V. 6, after 8). — ಎಡೆವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. The middle finger (Čpr. 6, 62).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 3. (= ಅದೆ 5?). To be got (?). See Prv. s. ಬಾರೆ. If ಎಡೆ were = ಆಜೆ 5, the ಎಡೆಯ s. ಹಾರೆ would be = ಎಡೆಯದು, *i. e.* ಆದೆಯದು.

ಎಡ್ಡ ĕḍḍa. 3. *Add:* Čpr. 8, 30; Abh. P. 3, 39.

ಎಣಿಕೆ ĕṇikĕ. — ಎಣಿಕೆದಪ್ಪ. -ತಪ್ಪು. Consideration to fail: to be inconsiderate (Čpr. 8, after 79).

ಎಣೆ ĕṇĕ. 1. *Read:* = (ಎಡೆ 4), ಎಣ, (ಪೆಣೆ 2), (ಹೆಣೆ 2).

ಎಣ್ಣು ĕṇṇu. *Add:* Dp. 126, 1.

ಎಣ್ಣೆ ĕṇṇĕ. — ಎಣ್ಣೆಗಣ್ಣು. A (hair-)knot to which oil is applied (Šův. 3, 10).

ಎತ್ತು ĕttu. 1. *Add:* B. 1, 24.

ಎತ್ತು ĕttu. 2. — ಎತ್ತುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. A raised point (Bh. 8, 8, 6).

ಎಬ್ರಾಸಿ ĕbrâsi. *After* ಏಸಿಕೆ *Add:* ಏವ, ಜೀವ.

ಎನಸು ĕnasu. 2. *Add:* ಎನಸುಂ (Čpr. 7, 94; 10, 11).

ಎಮ್ ĕm. 2. *To* ಎಮ್ಬತ್ತು *add:* ಎಮ್ಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಬಿನ್ನಣಂ (Čpr. 5, after 76).

ಎಮೆ ĕmĕ. — ಎಮೆ ಇಕ್ಕು. *Add:* Čpr. 4, 91.

ಎರಲೆ ĕralĕ. — ಎರಲಚ್ಚೆ. -ಅಚ್ಚೆ. An antelope's eye (Čpr. 8, after 72).

ಎರವಿ ĕraḷ. — ಎರವ್ವಿಸೆ. *Add:* Čpr. 5, 42.

ಎರೆ ĕrĕ. 1. *Add:* = ಪೆರೆ 3.

ಎಱಿಕ ĕṟaka. 2. *Add:* Čpr. 5, 22.

ಎಱಿಕೆ ĕṟakĕ. 2. — ಎಱಿಕೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. A wing-hill: a hill near a mountain (Čpr. 10, 82).

ಎರ್ ĕr. (fr. ಎಱು). The state of being all or one mass. — ಎರ್ಕೆಯ್ಯು. To make or collect into a mass, to pile (Čpr. 9, after 102).

ಎರ್ಚು ĕrcu. *Add the number* **1.**

ಎರ್ಚು ĕrcu. 2. = ಎಚ್ಚು 2. (V. 5, after 14).

ಎರ್ದೆ ĕrdĕ. — ಎರ್ದೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Heart-fire (heart-sorrow, Čpr. 5, 10). — ಎರ್ದೆಗಿದಿಸು. -ಕಿದಿಸು. To cause the hoart to fail, to disconcert (Čpr. 8, 74).

ಎಲೆ ĕlĕ. 2. — ಎಲೆದುದುಗಲ್. -ತುದುಗಲ್. A mass of leaves (Šův. 3, after 35). — ಎಲೆವಜಿ. -ಮುಜಿ. Concealment by leaves (Čpr. 7, 105). — ಎಲೆವಜ್ಜ ಣಿಗೆ. -ಬಿಜ್ಜ ಣಿಗೆ. A fan of leaves (Čpr. 5, 131; 8, 91).

ಎಲ್ಲೆ ĕllĕ. *Add:* Bh. 3, 18, 35.

ಎಸಕ ĕsaka. *Add:* Čpr. 1, 41; 7, after 62; Šův. 4, 90.

ಎಸಡಿ ĕsaḍi. *Add:* Abh. P. 15, after 37.

ಎಸರ್ ĕsar. *After* ನೀರೆಸರ್ *add:* , ಪತ್ತೆಸರು.

ಎಸರ್ಪುದು ĕsarpudu. (?). (Čpr. 5, 27).

ಎಹಗೆ ĕh11-hag'ĕl. *After* ಜೀಗೆ *insert:* , ಹೀಂಗೆ.

ಎಳ ĕḷa. — ಎಳವರ್ದು. -ಬರ್ದು. Childly proficiency (V. 2, 2).

ಎಳೆ ĕḷĕ. 2. — ಎಳೆಗಣ್. -ಕಣ್. A delicate, fine eye (J. 30, 22). — ಎಳೆಗನ್ನಡವಕ್ಕಿ. -ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ. A young parrot (V. 2, 31). — ಎಳೆಗದುಂಕೆ. -ಕದುಂಕೆ. Tender Hurialle grass (Čpr. 8, after 4). — ಎಳೆಗಾರ್. -ಕಾರ್. The newly arrived rainy season (Čpr. 4, 38). — ಎಳೆಗೊಂಗು. *Add:* Čpr. 1, after 101; 5, 132. — ಎಳೆನೀರ್. = ಎಳೆನೀರು. (Čpr. 10, 54). — ಎಳೆಮುತ್ತು. *Add:* Šăv. 5, 7. — ಎಳೆಯಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. A young goose or swan (V. 9, 25). — ಎಳೆಯಮ್ಪಲ. -ಅಮ್ಪಲ. Weak, watery gruel (V. 2, 13). — ಎಳೆವಲಸು. -ಪಲಸು. A young jack tree (Čpr. 7, 86). — ಎಳೆವಸಿಱ್. -ಬಸಿಱ್. A delicate womb (Abh. P. 3, 100. 101). — ಎಳೆವಳಕು. -ಪಳಕು. Fine crystal (Čpr. 1, 111). — ಎಳೆವಳುಕು. -ಪಳುಕು. = ಎಳೆವಳಕು. (Šăv. 5, 3).

ಎಟಿಳ್ ĕṭḷ. 3. — ಎಟ್ಟರ. *Add:* Čpr. 5, 81.

ಎಟಿತು ĕṭḷatu. — ಎಟಿತಟ. *After* Dragging-play *add:* decoy (Râm. 4, 1, 14), *and after* fainting *add:* (Râm. 3, 8, 69).

ಎಟಿಲ್ ĕṭḷal. *Add the number* 1, *and before* Grj. 2, after 106 *insert:* Čpr. 10, 82.

ಎಟಿಲ್ ĕṭḷal. 2. P. p. of ಎಟಿಲ್ 1. — ಎಟಿಲ್ತರ್. To hang down (Čpr. 4, 47).

ಏಕವಾರ ēka-vâra. (ಏಕವಾರಂ). *Only once, at once, at one time, suddenly.*

ಏಕಾಹಿಕ ēkâhika. Occurring daily, unremitting (as fever, My.).

ಏಣೀಸಮೂಹ ēṇi-samûha. A herd of antelopes (Čpr. 1, 137).

ಏರ್ಪಿಸು ēṛisu. *Add:* Čpr. 6, 67. 77.

ಏಱು ēṛu. 1. — ಏಱಾಟಕೆ. -ಆಟಕೆ. = ಏಱಾಟ. (Râm. 6, 30, 30).

ಏಱು ēṛu. 2. *Add:* greatness, grandeur. See ಮಣಿಯೇಱು. — ಏಱುಜವ್ವನ. = ಏಱುಂಜವ್ವನ. (Šăv. 3, after 35).

ಏಱು ēṛu. 5. *Add:* Čpr. 8, after 44; Râm. 6, 19, 30.

ಏಲವಾಲುಕ ēlavâluka. *Add:* See ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ.

ಏವ ēva. *Add:* = ಹೇವ; *and add:* Abh. P. 6, 2.

ಏವಯ್ಸು ēvaysu. To be disgusted or vexed (Čpr. 3, 47; 5, after 64; Tĕ. ಏವಗಿಂಚು).

ಏಸು ēsu. 2. — ಏಸುವೆಸ. -ಬೆಸ. Shooting-performance (Čpr. 6, 80). — ಏಸುವೆಸನ. -ಬೆಸನ. Order to shoot (Čpr. 5, 113).

ಏಳಿದ ēḷida. — ಏಳಿದಂಗೆಯ್. *Add:* Čpr. 9, after 108.

ಏಳಿಸು ēḷisu. *Add:* Čpr. 10, 5. 26.

ಏಱಿು ēḷu. 1. *To* ಎದ್ದು *add:* Bp. 32, 45. 58; 61, 37.

ಒಕ್ಕಣೆ ŏkkaṇĕ. *Add:* Dp. 130, 73.

ಒಕ್ಕಲಿಗ ŏkkaliga. *Add:* Čpr. 5, 86.

ಒಕ್ಕಲ್ತನ ŏkkaltana. = ಒಕ್ಕಲಿತನ. (Čpr. 5, 86).

ಒಗತನ ŏgatana. *Add:* Dp. 95 pallavi.

ಒಗಿಸು ŏgisu. *Add the number* 1.

ಒಗಿಸು ŏgisu. 2. = ಉಗಿಸು. To cause to become loose, to cast (as a slough, Čpr. 9, 71).

ಒಗ್ಗರಿಸು ŏggarisu. *Add:* Dp. 135 *a*, 16; 170, 7.

ಒಗ್ಗು ŏggu. 2. — ಒಗ್ಗುಗೆಡು. -ಕೆಡು. An assemblage to be destroyed: to part, to become separated (Grj. 6, after 56).

ಒಗ್ಗು ŏggu. 3. *Add:* to turn or lead towards (Čpr. 9, after 102).

ಒಚ್ ŏč. — ಒಚ್ಚಿಬಗು. *Add:* Čpr. 3, 45; 6, 8.

ಒಚ್ಚ ŏčča. (= ಅಚ್ಚ 1 ?). (Râm. 3, 6, 55).

ಒಚ್ಚತ ŏccăta. *Add:* Čpr. 10, 114; Šăv. 2, 89. 91; Bh. 7, 3, 76. — ಒಚ್ಚತಂಗುಡು. -ಂಕುಡು. To give pleasure (Čpr. 8, after 72).

ಒಚ್ಚು ŏccu. (= ಒನ್ದಿಸು). To join (v. t., Râm. 3, 6, 55; ವಚ್ಚು in the print).

ಒಜ್ಜರ ŏjjara. *Add:* Čpr. 7, after 81 (where it appears to be = ಬಗರಗೆ 2), *and before* ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ *insert:* , ವಜ್ಜರ. *Add also: Cf.* ಒಜರ.

ಒಟ್ಟಯಿಸು ŏṭṭayisu. *Add:* to pile up (Čpr. 5, after 64).

ಒಟ್ಟಳ ŏṭṭaḷa. Tumult (Čpr. 5, 104).

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. = ಒಟ್ಟಿಜೆ. *Add:* Čpr. 9, 80.

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 1. *To No. 1 add:* Šăv. 2, 58.

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 2. — ಒಟ್ಟುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Accumulation or mass of fire (Râm. 6, 4, 31).

ಒಡತಿ ŏḍati. *Add:* Dp. 130, 26.

ಒಡನ್ ŏḍan. — ಒಡನಾಡಿ. *Add:* Čpr. 5, 122.

ಒಡಮ್ ŏḍam. — ಒಡಮ್ಬಡು. 2. *Add:* Čpr. 7, after 77.

ಒಡಮೆ ŏḍamĕ. *Add:* Čpr. 5, after 86.

ಒಡರಿಸು ŏḍarisu. *Add:* Čpr. 5, 104; 8, after 79; 9, 114. 119.

ಒಡರ್ಚು ŏḍarču. *Add:* Čpr. 6, 80.

ಒಡಲ್ ŏḍal. — ಒಡಲ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To present the body (Čpr. 4, 47).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 1. — ಒಡೆಯಿಕ್ಕು. *Add:* Čpr. 5, after 41.

ಒಡೆ ŏḍĕ. 2. — ಒಡೆ ತುಬ್. To crush by trampling on (Bh. 5, 3, 83). — ಒಡೆ ಹಾಯ್. To pass over so as to crush (Bh. 5, 3, 104).

ಒಡೆಯ ŏḍĕya. *Add:* Dp. 64, 3; 98 pallavi; 109, 3; 115, 9; 135*a*, 6. 17.

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 4. — ಒಡ್ಡಾಳು. -ಆಳು. A massive, stout person. See Prv. s. ಹೆಡ್ಡಾಳು. — ಒಡ್ಡುಗಲ್. -ಕಲ್. = ಒಡ್ಡುಂಗಲ್. (Čpr. 5, 104). — ಒಡ್ಡುಂಗಲ್. *Add:* Šăv. 3, after 35. — ಒಡ್ಡೋಲಗ. *Add:* Čpr. 2, 59.

ಒಣ ŏṇa. 2. — ಒಣವಡ. A gift of dried, *i. e.* uncooked, rice (Mr. H. Haigh). 2, = ಒಳವಡ, ತೂಕದ ಕಮ್ಮಿಯಾದ ಭಾಗ (Râmasvâmi śâstri).

ಒಣರ್ ŏṇar. *Add:* Čpr. 10, 56.

ಒತ್ತರಿಸು ŏttarisu. *Add:* Čpr. 8, 79.

ಒತ್ತು ŏttu. 5. — ಒತ್ತು ಬರ್. To come near: to afford help (Šěv. 4, 106).

ಒತ್ತು ŏttu. 6. *Add No. 2 to* ಹೊತ್ತು.

ಒತ್ತು ŏttu. 7. *Add No. 5 to* ಹೊತ್ತು.

ಒದವು ŏdavu. *Add the number* **1.**

ಒದವು ŏdavu. 2. Getting, obtainment (Čpr. 1, 107).

ಒನ್ದಿಗ ŏndiga. A man who is together with or has. See ಮುಕ್ಕಳೊನ್ದಿಗ.

ಒನ್ದುಗೆ ŏndugĕ. Union, combination; getting (Čpr. 5, after 19).

ಒಪ್ಪರ ŏppara. *Add the number* **1.**

ಒಪ್ಪರ ŏppara. 2. (ŏppu2-ara, *i. e.* âra 1?). (Quite properly); propriety. See Sp. s. ಹಲ್.

ಒಪ್ಪು ŏppu. 2. — ಒಪ್ಪಳಿಯ್ವಿದಿ. -ಪಿಡಿ. To agree (Dp. 154, 7).

ಒಮ್ ōm. — ಒಮ್ಮತ್ತು ಪಣದವರು. The left-hand castes (Mr. E. Rice). See ಹದಿನೆಣ್ಮು ಪಣದವರು (s. Additions).

ಒರಲೆ ŏralĕ. N. of a bird (Šěv. 3, 33).

ಒರೆ ŏrĕ. 3. *To No. 1 add: cf.* ಪೊರೆ 3, *and to No. 5 add:* Šěv. 2, after 42.

ಒರೆ ŏrĕ. 4. — ಒರೆಕಲ್. = ಒರೆಗಲ್. (Čpr. 1, 46).

ಒರೆಪ ŏrĕpa. Applying to, rubbing on (Čpr. 1, 46).

ಒರಿಲಿಕೆ ŏralikĕ. Crying from pain, screaming. See ಕಟ್ಟೊಲಿಕೆ.

ಒರ್ ŏr. — ಒರ್ಗುಡಿಸು. *Add:* V. 7, 56. — ಒರ್ದರ. -ಸರ. A wreath (V. 4, 86).

ಒರ್ಪು ŏrpu. 1. *Add:* Čpr. 7, 140.

ಒಲ್ ōl. 3. Pleasure, delight. — ಒಲ್ಲಮ್ಬಾಲ್. -ಆಂ -ಪಾಲ್. Delightful milk (Čpr. 4, 48; *cf.* Šmd. sûtra 172).

ಒಲಹು ōlahu. *Add:* Bh. 3, 19, 1.

ಒಲುವೆ ōluvĕ. *After* ಪಂಜು *add:* , *and* ಸಿವಿಗೆ 2

ಒಲೆ ōlĕ. 2. *To No. 4 add:* to cause to go to one side (Bh. 5, 3, 103).

ಒಲ್ಲನೆ ōllanĕ. *Add:* Abh. P. 13, after 84.

ಒಲ್ಲು ōlvu. = ಒಲವು. (Čpr. 8, 30).

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 1. *Add:* Čpr. 5, 31. 66.

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 2. *Add: Cf.* T. వుసంగు, to speak.

ಒಸಯಿಸು ŏsayisu. To grow joyful, to be delighted (? Čpr. 7, after 94).

ಒಸರ್ ŏsar. 3. P. p. of ಒಸರ್ 1. — ಒಸರ್ತರ್. To drip (v. i., Čpr. 123).

ಒಳ್ ŏḷ. 2. — ಒಳ್ಗಾಸೆ. -ಕಾಸೆ. A nice cloth to gird the loins (C. Bp. 31, 9). — ಒಳ್ಪರ್. -ತಳಿರ್. Beautiful young foliage (V. 4, 34). — ಒಳ್ಪಿಜು. A beautiful form (Šěv. 5, 9). — ಒಳ್ಮಿಂಚು. Fine, bright lightning (Šěv. 5, 8). — ಒಳ್ವರಲ್. -ಪರಲ್. A fine stone (Čpr. 6, 49). — ಒಳ್ವಳಿ. -ಬಳಿ. A nice ring (Šěv. 3, 10).

ಒಳ್ ŏḷ. 3. — ಒಳ್ತಳಿ. To undertake (Čpr. 2, 85). — ಒಳ್ದಿಡೆ. *Add:* See Čpr. 4, 47.

ಒಳ ŏḷa. 1. — ಒಳಕೆಯ್. 1. *Add:* the inside (My.). — ಒಳಕೆಯ್. 2. *Add:* Čpr. 1, after 101; 1, 122. 139; 2, 2. 6. 65; 4, 85; 6, after 13. — ಒಳ ತೊಡಕು. Entanglement in or among (see s. ಬೆರಳುಚಾಳಿ). — ಒಳ ಪುಗು. *Add:* Čpr. 5, after 39. — ಒಳ ಪೊಯ್. To pour or cast into (Čpr. 1, after 101). — ಒಳ ಸೋರ್. *Add:* See Čpr. 5, 19; 6, 80; 7, 77; Abh. P. 11, after 51; Šěv. 4, 115. — *After* (Bp. 51, 80) *add:* Dative also ಒಳಹಿಂಕೆ (Dp. 102, 3).

ಒಳಗು ŏḷagu. *Add:* Čpr. 5. 42. — ಒದಿಗಾದು. -ಆದು. The interior to dry: to wither in the mind, to languish (V. 31, 33; Šěv. 4, 91). — ಒಳಗುದೋದು. *Add:* Bh. 5, 3, 49. — ಒಳಗು ಮಾಡು. To subdue, to put into shade (Čpr. 1, 130).

ಒಳತು ŏḷatu. *Add:* See Prv. s. ಪೆಣ್ಣಿತಿ.

ಒಳದಿಯ ŏḷaru. *Add:* Čpr. 5, 76.

ಒಳಲೆ ŏḷalĕ. *Add:* = ಹೊಳಲೆ.

ಒಳು ŏḷu. 1. — ಒಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Good or true Kannaḍa (Subhâshitanîtikanḍa).

ಒಳ್ತು ŏḷtu. = ಒಳಿತು, etc. (V. 4, 28).

ಒಳ್ಪು ŏḷpu. *Add:* Čpr. 2, 65; 5, 115.

ಓ ō. 2. *After* Prv. s. ಕೊಳಳ್ಳು 1 *add:* ; Dp. s. Tbh. ಕಳ್ಳನ.

ಓ ō. *Add:* See Dp. 71.

ಓಕುಳಿ ōkuḷi. — ಓಕುಳಿ ಆಡು. *Add:* Čpr. 5, 66.

ಓಗಟಿ ōgaṭĕ. *Add:* See Mr. s. ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ.

ಓಗಡಿಸು ōgaḍisu. *Add:* Čpr. 9, 81.

ಓಜ ōja. *Add:* In the Bombay Indian Antiquary (November, 1891, p. 393, note 23) Dr. E. Hultzsch remarks that the intermediate Pâli form *upajjha* proves that *ōja* must be derived from the Saṁskṛita *upâdhyâya.*

ಓಜರ ōjara. *A mistake for* ಒಜ್ಜರ. See J. 33, 8.

ಓರ್ ōr. 1. — ಓರನ್ದ. -ಅನ್ದ. One, or a, mode or way (Čpr. 4, 47). — ಓರೊರ್ಮೆ. *Add:* Čpr. 9, after 56.

ಓರಣಿಸು ōraṇisu. *Add:* Bh. 7, 7, 44.

ಓಲಗ ōlaga. — ಓಲಗಸಾಲೆ. = ಓಲಗಶಾಲೆ. (Čpr. 5, after 112).

ಓಲಗಿಸು ōlagisu. *Add:* Čpr. 3, 90.

ಓವರಿ ōvari. *Add:* Čpr. 1, 120; 8, after 64.

ಓಲಿರ್ ōḷ. = ಓಲು 2, etc. See ತಲೆಯೋಲ್.

ಔದ್ಧತ್ಯ auddhatya. *Add:* Čpr. 4, 11.

ಔಮ್ಯ aumya. (fr. ಉಮಾ). A field of flax (Čpr. 1, 89).

ೱ ṟh. *Read:* or ದಿ (*i. e.* the K. consonant ಱ in Čpr., Hlâ. and Abh. P. MSS.) or ᳬ (in Vôpadêva's grammar). *After* తేజుప్పిణ్ణ *insert:* దుబ్బిరిణామ, దుబ్బిరణే, సిబ్బిన్న.

ಕ್ k. *Add:* About the very frequent dialectical interchange of ಕ and ಬ್ (or ನ್) see *e. g.* ಕಡು 2, ಕಲಿ, ಕವಿ, ಕಯ್ 2, etc.

ಕಕ್ಕಡೆ kakkaḍĕ. 1. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಕಕ್ಕು kakku. 1. — ಕಕ್ಕುನ್ದಿಯ. *Add:* V. 4, 33.

ಕಖ್ಖವರ kakhkhavaḍa. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಕಚ್ kač. *Read:* = ಕಚಿ, ಕಸ್.

ಕಚಕ್ಕನೆ kačakkanĕ. *Read:* = ಕಚ್ಚನೆ, ಕಸಕ್ಕನೆ 2.

ಕಚಾಕಚಿ kačâkači. *Add:* 2, hair against hair, pulling each other's hair (Sk.; Čpr. 10, 70).

ಕಚ್ಚುಟ kačču̱ta. *Add:* Čpr. 6, 8.

ಕಟಕಿ kaṭaki. *Add:* See ನುಗ್ಗಟಿಕ.

ಕಟೂಕ್ತ kaṭu-ukta. = ಕಟೂಕ್ತ. (Čpr. 5, 106).

ಕಟ್ಟಣಿ kaṭṭaṇĕ. (= ಕಟ್ಟಿಲ್ಕೋಲ?). (V. 8, 43).

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 1. — ಕಟ್ಟಬುಕೆ. -ಅಬುಕೆ. A daring, fierce, wild understanding (Śśv. 5, 19). — ಕಟ್ಟುಳವಿ. -ಅಳವಿ. Great power, etc. (Bh. 3, 19, 23). — ಕಟ್ಟಾಯ. *Add:* Čpr. 6, 39. — ಕಟ್ಟಾಳ್. *Add:* Čpr. 10, after 85. — ಕಟ್ಟಿದುವೆ. = ಕಟ್ಟಬುವೆ. (Bh. 2, 1, 75). — ಕಟ್ಟೊಬುಲಿಕೆ. -ಒಬುಲಿಕೆ. Excessive screaming (Râm. 6, 24, 15).

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 3. *Add:* checkmate (My.).

ಕಟ್ಟಿ kaṭṭĕ. 1. *Before* Mr. 416 *insert:* ಸೇತು, ವಾರಣ. *Add:* See ಪೊಂಗಟ್ಟಿ.

ಕಡಕ kaḍaka. = ಕಡಿಕ. That cuts. See ಮರಗಡಕ.

ಕಡಂಗು kaḍaṁgu. 1. *Add:* Čpr. 5, 42.

ಕಡತಿ kaḍati. (fr. ಕಡೆ 1). = ಕಡತಿ. A woman of a side or position. See ಜಿಗ್ಗಡತಿ.

ಕಡಪ kaḍapa. (?). (Čpr. 1, 134).

ಕಡಬು kaḍabu. *Add:* See ಪುರಿಗಡಬು.

ಕಡಹ kaḍaha. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 19.

ಕಡಿ kaḍi. 7. *Add:* Čpr. 5, after 39. — ಕಡಿಗಡಿ. -ಕಡಿ. A cut-off piece. — ಕಡಿಗಡಿಯ. -ಅ 3. One who is a cut-off piece (Abh. P. 15, 60). — ಕಡಿಗೊಮ್ಮುಗೊಳ್. -ಕೊಮ್ಮು-ಕೊಳ್. To lay hold of cut-off pieces of branches (Čpr. 5, after 64).

ಕಡಿತಕಾಲಿ kaḍita-kâḷa. One who cuts or hews (Bh. 6, 4, 107).

ಕಡಿತಲೆ kaḍitalĕ. *Add:* Bh. 6, 4, 35.

ಕಡಿತಿ kaḍiti. = ಕಡಶಿ. See ಜಿಗ್ಗಡಿತಿ.

ಕಡಿದು kaḍidu. *Add:* See ಕಡುಗಡಿದು.

ಕಡು kaḍu. 1. — ಕಡುಗಡಿದು. -ಕಡಿದು. Very great or large (Čpr. 5, 41). — ಕಡುಗನ್ನಿ. *Add:* Čpr. 5, 15. — ಕಡುಗನ್ನಿತನ. Excessive fondness (Čpr. 8, after 4). — ಕಡುಗಮ್ಮು. *Add:* Čpr. 5, after 64. — ಕಡುಗೆಚ್ಚಲ್. -ಕೆಚ್ಚಲ್. A big, or full, udder (Čpr. 4, 48). — ಕಡುಗೆಮ್ಮು. *Add:* Čpr. 5, 48. — ಕಡು ಮುಳಿ. *Add:* Čpr. 5, after 106. — ಕಡುವದೆ. -ಮದೆ. A heavy rain (Bh. 3, 9, 26). — ಕಡುವನ್ನಣ. -ಬಿನ್ನಣ. Great skill (Abh. P. 10, 22). — ಕಡುವೆಂಕೆ. -ಬೆಂಕೆ. Excessive heat (Čpr. 5, 51). — ಕಡುವೆಟ್ಟಿತು. *Add:* Abh. P. 1, 76.

ಕಡುಬು kaḍubu. *Add:* ಉಣ್ಣೆಗಡುಬು, ಸೂಸಲು-.

ಕಡೆ kaḍĕ. 1. — ಕಡೆಗಣಿಸು. *Add:* Abh. P. 12, 84. — ಕಡೆಗೆನ್ನೆ. -ಕೆನ್ನೆ. The end, or side, of the cheek. See s. ಚಾನಲ್. — ಕಡೆಯಂಬ್ದಿಸು. -ಅಂಬ್ದಿಸು. To bring to an end, to finish (Čpr. 8, after 71). — ಕಡೆಯಂಬ್ದು. -ಅಂಬ್ದು. To come to a close, to end (Čpr. 10, 125). — ಕಡೆವಾಯ್. 2. *Add:* Čpr. 5, 64. — ಕಡೆಸೆಜ್ಗೆಯ್. To make or create a final restraint or stop (Čpr. 5, 104).

ಕಡ್ಡತನ kaḍḍatana. (fr. ಕಡ್ಡ 1). The state of being bold, etc. (Râm. 2, 2, 43).

ಕಡ್ಡಾಯ kaḍḍâya. *Add:* Dp. 145, 4; 148, 3.

ಕಣ್ kaṇ. 1. — ಕಣ್ಣಿಂಬಲ್. *Add:* V. 9, 74. — ಕಣ್ಣುಮ್ಮು. -ತುಮ್ಮು. The eye to be employed to its full extent or scrutinously (V. 5, after 22). — ಕಣ್ಣೊಡಿಲ್. -ತೊಡಿಲ್. 2. Perplexed, puzzled sight (Čpr. 10, 82). — ಕಣ್ಣಿನ. Eye-power: the faculty of vision (Čpr. 5, 78). — ಕಣ್ಪೆಟಿ. *Add:* Čpr. 5, 120. — ಕಣ್ಪೆಳಪು. -ಪೆಳೆಪು. = ಕಣ್ಪೆಳಪು. (Čpr. 10, 14). — ಕಣ್ಮಲರ್. 2. *Add:* Čpr. 2, 79. — ಕಣ್ಮಲೆ. *Add:* Čpr. 4, 71.

ಕಣಲಿಗೆ kaṇaligĕ. See Râm. 6, 44, 8.

ಕಣಿ kaṇi. 6. See ಮುಂಕಣಿ.

ಕಣಿಲೆ kaṇilĕ. = ಕಬಿಲೆ, etc., q. v. (Dp. 170, 2).

ಕಣ್ಣು kaṇṇu. 2. Sight, look. See ಕಸುಗಣ್ಣು 2.

ಕಣ್ಣಕೆಫಲ kaṇṇaki-phala. = ಕಣ್ಣಕಫಲ. See Nr. s. ಪಳಸು.

ಕಣ್ಣಳಿಸು kaṇṇaḷisu. *Add:* Čpr. 2, 42.

ಕತಕ kataka. 1. *Add:* Čpr. 7, 8.

ಕತಕ kataka. 2. *Add:* = ಗದಕ.

ಕತ್ತರವಾಣಿ kattaravâṇi. ಕತ್ತರವಾಣಿಯೊಳ್ ಎದಿಗುವ ಚಿತ್ತದೆ ಕವಿ ತಪ್ಪ ಜಲವಹಂಗಳ ಪೋಲ್ ಎತ್ತಂ ಕವಿ ತನ್ದುವು ಧೂಭ್ಯತ್ತನಯಂಗಾಗಿ ಖಚರರ್ ಎಚ್ಚ ಶರಂಗಳ್ (Čpr. 6, 33).

ಕತ್ತರಿಸು kattarisu. *Add:* Čpr. 6, 63.

ಕತ್ತಳಿಕೆ kattaḷikĕ. (?). ಓರೆಯಿನ್ದಿಡುವ ಅರೆಪೊಯ್ಲ (or ಅರಿಪೊಯ) ಕತ್ತಳಿಕೆ (Čpr 5, 104).

ಕತ್ತಿಗೆ kattigĕ. *Add:* Čpr. 5, 36.

ಕದ kada. 2. — ಕದಕ್ಕಡಿಸು. *Add:* Čpr. 10, 11.

ಕದಡಿ kadaḍi. = ಕರಡಿ 1. A bear (Bh. 3, 13, 16).

ಕದಮ್ಬು kadampu. *Add:* Čpr. 3, 51.

ಕದಳ್ಳೆ kadaḷ. Tbh. of Sk. ಕದಲ, a plantain tree (?). See J. 21, 11.

ಕದುಪು kadupu. *Add:* Čpr. 7, after 81.

ಕದುಬು kaḍubu. *Add: Cf.* ಗದಮು.

ಕನಕಪ್ರಭಮಹಾರಾಜ kanaka-prabha-mahârâja. King Kanakaprabha (Čpr. 2, after 21).

ಕನಕಪ್ರಭೆ kanaka-prabhĕ. N. of a woman (Čpr. 5, after 121).

ಕನರ್ kanar. 2. — ಕನರ್ಗೊನರ್. -ಕೊನರ್. An acrid, bitter young shoot (Čpr. 2, 84).

ಕನಲ್ kanal. 1. *To* P. p. ಕನಲ್ದು *add:* Čpr. 5, 10.

ಕನಲ್ kanal. 2. — ಕನಲ್ಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A fiery spark (Čpr. 5, 104).

ಕನ್ದಿಸು kandisu. *Add:* Čpr. 1, *after* 101.

ಕನ್ದು kandu. 6. — ಕನ್ದುಗೆ. -ಒಗೆ. Discoloration by scorching to be produced (Čpr. 5, 132).

ಕನ್ನಡಿಸು kannaḍisu. 1. *Add:* Čpr. 1, 132.

ಕನ್ಯಾಕೆ kanyâkĕ. = ಕನ್ಯಕೆ. (Sk.).

ಕಬಲಿತ kabalita. Swallowed as a mouthful, eaten (Čpr. 2, after 52).

ಕಮನೀಯತೆ kamanīyatĕ. Loveliness, beauty; desirableness. (Čpr. 6, 58).

ಕನ್ನೆ kannĕ. *Add:* ಹಸುರ್ಗನ್ನೆ.

ಕಬ್ಬಿ kabbi. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಕಮ್ಬಳ kambaḷa. 2. A buffalo-race (Tu.). See Prv. s. ವಣ್ಣಾರ.

ಕಮ್ಬಿ kambi. 4. See ಜೊಯ್- s. ಜೊಯ್ 3.

ಕಮ್ಮರಿ kammari. (ಕಮ್ಮರೆ?). — ಕಮ್ಮರಿಯೋಜ. -ಓಜ. (Čpr. 10, 124).

ಕಯ್ವೆ kaypĕ. *Add:* Abh. P. 7, 126.

ಕರ kara. 4. — ಕರಕರೆ. *Add:* Râm. 6, 12, 4.

ಕರಗು karagu. *Add:* Čpr. 4, 51.

ಕರಂಜಿ karañji. = ಕರಜಿ, etc. — ಕರಂಜಕಾಯ್. = ಕರಜಿಕಾಯಿ. (V. 9, 78).

ಕರಣೆ karaṇĕ. *Read:* = ಕಣ್ಣಿ, ಗರಣಿ.

ಕರಹ karaha. = ಕರಗ. Tbh. of ಕರಳ. (Cpr. 6, after 86).

ಕರಿ kari. 3. — ಕರಿಯಾಲಿ. *Add:* V. 3, 5.

ಕರಿ kari. 4. See ಹೊಡಿಗರಿ.

ಕರಿ kari. *Add:* 3, N. of a tree (ತಗ್ಗಿ Mr. 118).

ಕರಿಂಕು kariṅku. — ಕರಿಂಕುವಿಟ್. -ಪಿಟ್. To grow scorched, etc. (Čpr. 5, 132).

ಕರೆ karĕ. 6. *Add:* Čpr. 6, 63; ಮೀಗರೆ.

ಕರೆ karĕ. 9. = ಕಲೆ 4. Calling, etc. See ನೆರಿಕರೆ s. ನೆರೆ 3; (ಗೋಗರೆ?).

ಗರೆತ karĕta. Calling, sounding. See (ಗೋಗರೆತ), ಪಡಗರೆತ s. ಪಡ 1.

ಕಪ್ಪಿ kaṛi. 2. — ಕಪ್ಗಗನ್ದು. -ಗನ್ದು. Black colour to fade (V. 29, 26). — ಕಪ್ಗಿಗಲ್. -ಕಲ್. A black stone (Čpr. 9, 80).

ಕಪ್ಪು kaṛu. 2. See ಕಪ್ಪುತ್ತು, which appears to be its P. p. The meaning is not clear. T. ಕಪ್ಪು (P. p. ಕಪ್ಪುತ್ತು) means: to grow or turn black; to grow angry. Of this the second meaning is perhaps connected with that of K. ಕಪ್ಪು, but is not identical.

ಕಪ್ಪುತ್ತು kaṛuttu. (P. p. of ಕಪ್ಪು 2). See Čpr. 5, 36; 6, 28; Abh. P. 3, 50; 4, 17; 5, 98; 9, 104; 13, 51. 90; Grj. 1, 99. 110; 2, 88; Râv. 6, 82; 8, 105; Śâv. 3, 50; 4, 6. 10.

ಕರ್ kar. 1. — ಕರ್ಬುನ. *Add:* Čpr. 5, 69. — ಕರ್ಬೊನ್. *Add:* Čpr. 6, 13. — ಕರ್ಬಸಿಲ್. -ಜಿಸಿಲ್. Gloomy sunshine (Čpr. 9, 78). — ಕರ್ವೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. Black smoke (Čpr. 8, 19).

ಕರ್ಕಡೆ karkaḍĕ. *Add:* Čpr. 10, 80.

ಕರ್ತರಿ kartari. *Add:* 4, one of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಕರ್ದುಂಕು karduṅku. *Add:* Čpr. 5, after 39.

ಕರ್ಪಡ karpaḍa. *Add:* See ಪಟ್ಗಿಗರ್ಪಡ.

ಕರ್ಪು karpu. *Add:* Čpr. 3, 85. — ಕರ್ಬುವಿಟ್. -ಪಿಟ್. To grow black, etc. (Čpr. 6, 61).

ಕರ್ಬು karbu. *Add:* See ಬೆಳ್ಗಬ್ಬು.

ಕರ್ವರ karvara. = ಕಬ್ಬುರ. (Grj. 4, 31).

ಕಲಂಕು kalaṅku. *Add:* See ನಸು-; Abh. P. 5, 98.

ಕಲುಹೆ kaluhĕ. *Add:* Bh. 3, 19, 21.

ಕಲ್ಪಿ kalpi. *Add:* Čpr. 7, 140.

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 2. *Add:* See ಪೊಂಗವಡಿಕೆ.

ಕವಡು kavaḍu. 1. *Add:* Râm. 2, 2, 43.

ಕವತೆ kavatĕ. 1. *Add:* Râm. 6, 19, 30.

ಕವಲ್ kaval. 2. — ಕವಲ್ದಲಿ. -ತಲೆ. The head of a bifurcation (Čpr. 8, after 4).

ಕವಲು kavalu. — ಕವಲುಮನ. A mind divided into two (Dp. 159, 7).

ಕವ್ವರೆ kavvarĕ. — ಕವ್ವರೆಗೊಳ್. *Add:* Čpr. 5, after 64.

ಕಸರಿಕೆ kasarikĕ. *Add:* Bh. 4, 4, 55.

ಕಳ್ kaḷ. 2. *To* ಕಳ್ದು *add:* Čpr. 5, after 86.

ಕಳ kaḷa. 3. — ಕಳವಳಿಕೆ. *Add:* Râm. 6, 24, 16. — ಕಳವಳಿಸು. *Add:* Čpr. 8, after 79.

ಕಳ kaḷa. 2. = ಕಲ 1, No. 8. — ಕಳಭಾಷಿಣಿ. A woman who speaks sweetly (Čpr. 3, 62).

ಕಳಕಳ kaḷakaḷa. — ಕಳಕಳಿಸು. To clamour, etc. (Čpr. 5, after 39 & 64).

ಕಳಚು kaḷaču. *Add to No. 4:* to be removed (Bh. 8, 5, 10) *and:* See ಪೂಗಳಚು.

ಕಳಸ kaḷasa. — ಕಳಸಪ್ಪೆಲ್. -ಪೊಲ್. To carry a water-vessel (V. 9, after 21).

ಕಳಹು kaḷahu. 1. *Add: Cf.* ಕಬ್ಪು and Tu. ಕಡಪುಡುನಿ.

ಕಳಿ kaḷi. 3. — ಕಳಿವಣ್. *Add:* Jnv. 2, 16.

ಕಳಿಂಗ kaḷiṅga. The black-bird, a singing bird with a fine note, Merula musica (Coorg).

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 1. — ಕಳ್ಳಹಣ. A counterfeit coin (Abhâ. 3, 9).

ಕಟಿಲ್ kaḷal. 5. *Add:* Čpr. 8, after 67.

ಕಟಿಲ್ಲು kaḷalču. *Add:* Čpr. 6, 86.

ಕಟಿಲಿ kaḷi. 1. *Add:* See ಪಟುಗಟಿ.

ಕಟಿಲಿಪು kaḷipu. To cause to go away, to remove (Čpr. 5, 51); to pass or move over, to cross (6, after 88).

ಕಟ್ಟಿಲಿ kaḷkaḷa. (= ಕೆದಕುವು s. ಕದ 1). — ಕಟ್ಟುಬಿಗಬಿಲ್. -ಕಬಿಲ್. To get quite out of the original position (Čpr. 10, after 86).

ಕಟ್ತಿಲಿಸು kaḷtalisu. *Add:* Čpr. 7, 106.

ಕಾಕತಾಳೀಯು kâka-tâḷîya. = ಕಾಕತಾಳೀನ್ಯಾಯ. (Čpr. 1, 48; 7, 22; Sk.).

ಕಾಕು kâku. — ಕಾಕುಮೂಡಿ. A perverse brute (Bh. 3, 8, 21).

ಕಾಕೋದರಾದ್ರಿಶ kâkôdara-adri-iśa. Vishṇu (Dp. 61, pallavi).

ಕಾಂಜಿಕ kâñjika. *Add:* See Śmd. s. ತಿಳಿ 4.

ಕಾಡು kâḍu. 2. *Read:* T. also ಕಡ, ಕಡಮು, ಕಡ್ಡಿ. — ಕಾಡ ಪಾಪ. The Loris or sloth monkey (My.).

ಕಾಣಿಕೆ kâṇikĕ. *Add:* Râm. 4, 1, 22; Dp. 135*a*, 20; 140, 11. 14. 20. See ಪಾದಗಾಣಿ?.

ಕಾಣ್ಕೆ kâṇkĕ. *Add:* Čpr. 5, 90.

ಕಾತಿಕೆ kâtikĕ. N. of the month of âshâḍha (June-

July, Tu. ಕಾರ್ತಲ್) when the horse-radish (ನುಗ್ಗೆ) is scarce. See Prv. s. ನುಗ್ಗಿಕಾಲ.

ಕಾಬ kâba. = ಕಾವ. (Bh. 3, 7, 3; 3, 8, 8; 7, 7, 23).

ಕಾಯ್ kây. 4. — ಕಾಯ್ದುಬುಗಲ್. -ತುಬುಗಲ್. A mass of unripe fruits (Abh. P. 12, 9).

ಕಾರ್ kâr. 1. — ಕಾರಡವಿ. -ಆಡವಿ. A dark jungle (Dp. 160, 1). — ಕಾರೊಡಿ. -ಒಡಿ. A black scabbard (V. 4, 103).

ಕಾರಣೆ kâraṇe. *Add:* = ಗಾರಣೆ; *and add:* Râm. 6, 55, 12.

ಕಾರೆ kârĕ. = ಕಾರಿ 2, etc. See ಮುಂಗಾರೆ.

ಕಾರ್ಪಿ kârpĕ. See ಕೆಂಗಾಜಿ.

ಕಾಲ್ kâl. 1. — ಕಾಲ್ಗಾಪು. *Add:* Čpr. 10, after 85. — ಕಾಲ್ದು ಬಿ 2, 1. *Add:* Bh. 5, 11, 40; see ಹೀಪಾಳಿ. — ಕಾಲ್ಪೊಟಿ. -ಪೊಟಿ. = ಕಾಲ್ದೊಟಿ. (Čpr. 5, after 39).

ಕಾಲ್ kâl. 2. *Add:* V. 4, 16. 23.

ಕಾಲ್ kâl. *Add:* ಮುತ್ತುಂಗಾಲ್.

ಕಾಲಯುಕ್ತಿ kâla-yukti. The fifty-second year of the cycle of sixty (My.).

ಕಾಲಶೇಯ kâlaśêya. (fr. ಕಲಶಿ). *Buttermilk.*

ಕಾಲಾವಧಿ kâlu1-âvadhi. (*i. e.* a wrong form of ಅವಧಿ). Scaffolding (My.).

ಕಾಲಿಮ kâlima. Blackness. (Čpr. 4, 43).

ಕಾಲು kâlu. 1. — ಕಾಲುಕಣ್ಣಿ. 1. *Add:* Bh. 5, 3, 47. — ಕಾಲು ನಡೆ. *Add:* 2, a cow (My.).

ಕಾಲೋದಕ kâla-udaka. N. of a dark piece of water; N. of an ocean. See Čpr. 1, 72; 1, after 73; 10, after 105.

ಕಾವ kâva. *Add:* = ಕಾಉ.

ಕಾವಣ kâvaṇa. *Add:* Čpr. 8, after 73; V. 4, 50.

ಕಾವು kâvu. 2. *Add:* Čpr. 1, 93, *and:* Mhr. ಪಾವ್ಪ.

ಕಾಶ್ಮರ್ಯ kâśmarya. = ಕಾಶ್ಮರಿ. See Nr. s. ಸೀವನ್ನಿ.

ಕಾಸಿ kâsi. 1. *Put a dash before* ಕಾಸಿದಾವಳಿ.

ಕಾಹುರ kâhura. *Add:* **2,** an excited, bewildered man (Bh. 2, 1, 60).

ಕಾಲ್ kâḷ. 1. — ಕಾಡ್ಪಿನ್ನಿ. A wild boar, a wild hog (Č. Bp. 31, 49). — ಕಾಬ್ಪುರ. *Add:* Čpr. 5, 123.

ಕಾಲಿಲು kâḷu. 1. — ಕಾಬುಗೆಡೆ. *Add:* See Sp. s. ಹೋಲು.

ಕಿಂಕಲ kiṁkala. *Add:* (fr. ಕಿಜ್).

ಕಿಡಿ kiḍi. 1. — ಕಿಡಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. A sparkling colour (Čpr. 9, 94).

ಕಿಡು kiḍu. 2. — ಕಿಡು ತರ್. To approach (Čpr. 4, 2).

ಕಿನಿಸು kinisu. 2. *Add: Cf.* ಸೆಣಸು 2.

ಕಿನ್ತುಘ್ನ kintu-ghna. The eleventh of the periods called karaṇas. (My.).

ಕಿರಿಕು kiriku. Displaying or showing the teeth. See ಹಲ್ಲುಗಿರಿಕು.

ಕಿರಿಸು kirisu. To cause to display or show the teeth. See ಹಲುಗಿರಿಸು.

ಕಿರಿ kiri. — ಕಿಲ್ದನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. A small distance (Čpr. 6, after 88). — ಕಿಲ್ದು. (Čpr. 10, 98).

ಕಿರು kiru. 1. — ಕಿಲುವಿಂಜೆ. -ಬಿಂಜೆ. A very small pond (V. 8, 10).

ಕಿಲಕಿಂಚಿತ kila-kiñcita. *Add:* Čpr. 5, 121.

ಕಿವಿ kivi. *Add:* Tu. also: ಜಿರಡು. — ಕವಿಗುಡಿತ. -ಕುಡಿತ. The ear considered as a cup (Čpr. 7, 16).

ಕಿವುಡು kivuḍu. — ಕವುಡುವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To make deaf (Čpr. 5, 45).

ಕಿಶೋರ kiśôra. *Add:* 2, the young of any animal; *and after* ಪುಣ್ಡಾಲ- *add:* , ಮರ್ಕಟ.

ಕಿಸರು kisaru. *Read:* = ಕೆಸರು, ಗೀಜು 2.

ಕಿಸು kisu. 2. — ಕಿಸುಗಣ್ಣು. 1. *Add:* Čpr. 8, after 44; 10, 117.

ಕಿಸು kisu. 3. *Add:* = ಗಿಸು.

ಕಿಸುರ್ kisur. 2. — ಕಿಸುರ್ಗೇರ್. -ಚೀರ್. A disgustful root (Čpr. 8, 19).

ಕಿಲಿ kiḷi. 1. — ಕಿಲ್ತಲೆ. The head downwards. — ಕಿಲ್ತಲೆ ಕೆಳನ್ದಲೆ. reit. (Čpr. 5, 102).

ಕೀರಿ kîra. A screamer or screecher. See ಹನ್ದಿ-.

ಕೀರಿಸು kîrisu. To raise a painful cry (Râm. 6, 19, 29).

ಕೀಲು kîḷu. 1. *Read:* (= ಚೀಲ್, etc., ಸೀಲು 4).

ಕೀಲು kîḷu. 2. *Add:* = ಸೀಲು 2; *and:* Čpr. 10, after 99; *and: cf.* ಚೀಲು 3.

ಕೀಸು kîsu. 3. *Add:* (ಗೀಜು 2).

ಕೀಲ್ kîḷ. 1. — ಕೀಲ್ನೋಟ. A downcast look (Bh. 3, 19, 1).

ಕುಂಸಲ್ kuṁsal. "Council" (My.).

ಕುಕ್ಕುಡಿಗ kukkuḍiga. (?). (Čpr. 10, 79).

ಕುಕ್ಕುರಿಸು kukkurisu. It ought to be ಕುಕ್ಕುಜಿಸು; see Čpr. 10, 86. *For* Bh. 8, 26, 16 *read* Bh. 8, 26, 16. 44).

ಕುಗ್ಗು kuggu. 2. A becoming low, etc. (Dp. 65, pallavi).

ಕುಜ್ಜೆ kujjĕ. *Add:* Tu. ಗುಜ್ಜೆ.

ಕುಂಜು kuñju. *Add: Cf.* ಕೊಣಕು 1.

ಕುಟ್ಟು kuṭṭu. 1. *After* See *add also:* ಆಡಿಗುಟ್ಟು, ಮರುಳು ಗುಟ್ಟು.

ಕುಡಿ kuḍi. 5. *Add:* = ಗುಡಿ 2. — ಕುಡಿನೋಟ. *Add:* Bh. 7, 5, 2.

ಕುಡು kuḍu. 2. *Add: Cf.* ಕೊಡತಿ.

ಕುಡು kuḍu. 3. — ಕುಡುಮುಂಡು. *Add:* Čpr. 4, 46; 9, 92. — ಕುಡುವುರ್ವು. *Add:* Čpr. 6, after 64.

ಕುಡುಕು kuḍuku. 3. *Add:* See Čpr. 8, after 4 (where it means "food, aliment").

ಕುಡುಹಿ kuḍuhi. A drinker. See ಸುರೆಗುಡುಹಿ.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 2. *Add: Cf.* ಗೊಣಸು.

ಕುಣ್ಟಿಸು kuṇṭisu. To grow blunt, to be impaired in force (Râm. 6, 24, 17).

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 1. *After* is simply used for removing weeds *add:* , etc.

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 3. = ಕೊಣಿಲ್ತು. See Prv. s. ಮನೆ.

ಕುತೂಹಲಿತ kutûhalita. Curious, wonderful (Čpr. 10, after 2).

ಕುತ್ತ kutta. *Add:* See Čpr. 8, after 67.

ಕುತ್ತಿಗೆ kuttigĕ. 2. (= ಕುತ್ತುಸೆ). The act of beating. See ತಲೆಗುತ್ತಿಗೆ.

ಕುತ್ತು kuttu. 2. *Add:* Dp. 127, 7.

ಕುತ್ತು kuttu. 3. — ಕುತ್ತುಂಗಜಿ. *Add:* a beating, stabbing or pricking leaf of the kuravaka or of the kĕtaki (Čpr. 7, after 115; Abh. P. 2, after 13).

ಕುದು kudu. = ಕುದಿ 2. See ಕುದುಗುಳಿ.

ಕುದುಕು kuduku. 1. *Add: Cf.* ಗುದಿ 4.

ಕುದುಗುಳಿ kudu-guḷi. An angry person (Čpr. 5, 5).

ಕುದುರೆ kudurĕ. — ಕುದುರೆಗಾಹು. -ಕಾಹು. = ಕುದುರೆಗಾವಲ್. (J. 4, 13).

ಕುದುರೆಗಾವಲಿ kudurĕ-gāḥa. *Add:* Bh. 3, 19, 11.

ಕುದೆ kudĕ. *Add: Cf.* ಗೊಲೆ 1.

ಕುನ್ದ kunda. 2. (= ಕುನ್ದು 2). — ಕುನ್ದಗಾಲು. A maimed foot: limping, halting (ಕುಣ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ನಡೆಯುವದು, Râmasvâmi śâstri).

ಕುನ್ದಣ kundaṇa. *Add:* Dp. 113, 1.

ಕುನ್ದಣಿಗೆ kundaṇigĕ. *Add:* See Sp. in W. v. 1102.

ಕುಪ್ಪ kuppa. 2. (?). See Čpr. 7, 63.

ಕುಪ್ಪರಿಸು kupparisu. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 18.

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 1. (ಕುಪ್ಪಲಿಸು). See Čpr. 7, 71.

ಕುಪ್ಪಿಗೆ kuppigĕ. What in Râm. 6, 44, 8?

ಕುಪ್ಪು kuppu. 3. *Add:* **2,** a ball of clay (My.). See ಒಲೆ ಗುಪ್ಪ.

ಕುಪ್ಪೆ kuppĕ. 1. *Add:* Čpr. 5, 53.

ಕುಮ್ಬೆ kumbĕ. *Add:* **2,** a parapet (Mr. E. Rice).

ಕುಮ್ಬ kumbha. *Read:* = ಕುಮ್ಭ 2, ಗುಮ್ಬ.

ಕುಯ್ kuy. *Add:* Dp. 80, 3.

ಕುಯೋನಿ ku-yôni. A base womb, the womb of a low woman. (Čpr. 7, 21. 22).

ಕುರವ ku-rava. A bad or harsh sound. 2, perhaps a mistake for ಕುರರ (Čpr. 5, after 39).

ಕುರುಣೆ kuruṇĕ. Tenderness (T. ಕರುಳ್ಪೆ). — ಕುರುಣೆವಜಿ. -ಮಜಿ. A tender, feeble young one (Čpr. 8, after 4).

ಕುರುಧರೆ kuru-dharĕ. See Čpr. 1, 78; 3, 12.

ಕುರುಳ್ kuruḷ. 1. *After* Tĕ. ಕುರುಲು *insert:* Tu. ಕುರು ಎಲ್ಲ್.

ಕುರಿ kuri. 3. — ಕುರಿಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To slaughter or kill sheep (Dp. 156, 4). — ಕುರಿದಜಿ. 2. *Add:* Čpr. 10, after 74.

ಕುರುಕು kuruku. *After* (Šmd. 48) *insert:* , ಕೊರಿಕು, etc.

ಕುರುಪು kurupu. — ಕುರುಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಕುರುಪೊನ್ದು. (Ć. Bp. 31, 53).

ಕುರುಬ kuruba. 1. *Add:* See ನೊಣಬ, ಸಾದಕುರುಬು, and ಹೆಗ್ಗಜಿ.

ಕುಲ್ kul. = ಕೊಲ್ 2, etc. See ಪಜುಗುಲ್.

ಕುಲತ್ಥ kulattha. A kind of pulse, Dolichos uniflorus. See ಹುರ್ಳಿ, and *cf.* ಕುಲ್ತಿ.

ಕುಲಧರ kula-dhara. See Abh. P. 1, 69; 1, after 70. — ಕುಲಧರಾವತಾರ. -ಅವತಾರ. (1, after 68).

ಕುಲಲಲ kulâli. *After* o. r. -ಹುರಳಿ *put:* Mr. 148.

ಕುಲಿಕ kulika. *Add:* = ಗುಳಿಕ.

ಕುಲ್ಯ kulya. *Add:* 9, a measure of eight drôṇas. See ಸೊಲಿಗೆ.

ಕುಸಿ kusi. 2. *Add:* Čpr. 4, 47.

ಕುಸುಂಕುರ್ kusuṅkur. (?). (Čpr. 8, after 101).

ಕುಸುಮಿಸು kusumisu. To flower (Čpr. 2, 82).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 1. *Add:* See Čpr. 9, 78.

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 3. — ಕುಳಿರ್ವಿಳಲತೆವನೆ. -ಬೆಳ್-. A cool white arbour (Čpr. 5, 131).

ಕುಳು kuḷu. *Add:* See ಹೊಡಗುಳು s. ಹೊಡ 2.

ಕುಟಿ kuṭa. 1. *Add: Cf.* ಗುಜು 2.

ಕೂಟಪಾಲಕ kûṭa-pâlaka. A bilious fever, fever, as a disease happening to elephants; — a potter's kiln. See Čpr. 6, 19.

ಕೂಣ್ಟಣಿ kûṇṭaṇi. *Add:* Čpr. 8, after 64.

ಕೂತು kûtu. 1. *Add: Cf.* ಗುದಿ 4.

ಕೂದಲ್ kûdal. *After* M. ಕೂನ್ದಲ್ *add:* ; Tu. ಕುಜಲ್.

ಕೂನಿ kûni. 1. *Add:* = ಗೂನಿ.

ಕೂರಿಸು kûrisu. 1. *Add:* Čpr. 8, after 61.

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 1. *Add:* Čpr. 10, after 94.

ಕೂರುಮ kûruma. *Add:* Râm. 6, 4, 31.

ಕೂಸು kûsu. *After* ಪಸು- *add:* ಪೆಣ್-.

ಕೂಸುತನ kûsutana. *Add:* ಗಣ್ಣಗೂಸುತನ, in which the meaning is "the state of being a person".

ಕೂಲಿತನ kûḷatana. *Add:* Dp. 107, 2.

ಕೃತಕ kṛitaka. *Read:* = ಕತಕ 2, ಗದಕ.

ಕೃತಕೃತ್ಯತೆ kṛita-kṛityatĕ. The full discharge of any duty or realisation of any object, accomplishment, attainment, success. (Čpr. 5, 27; 6, 80).

ಕೃತಿ kṛiti. — ಕೃತಿವೇಟ್. -ವೇಟ್. To (compose and) recite a literary work (Čpr. 1, 49).

ಕೃಷ್ಣಲೋಹ kṛishṇa-lôha. Iron. ಆಯಸ್ಕಾನ್ತದ ಬಡಿವಿಡಿದ ಕೃಷ್ಣ ಲೋಹದ ತೆಱದಿಂ (Čpr. 7, 21).

ಕೆಚ್ಚು kĕčču. 4. — ಕೆಚ್ಚುಮನ. A firm, courageous disposition (Bh. 7, 3, 76).

ಕೆಚ್ಚು kečču. 5. *For cf.* ಸೆಡಕು *read: cf.* ಸೆಡಕು 2.

ಕೆಡಸು kĕḍasu. = ಕೆಡಪು. See ಹೀಡಾಳಿಗೆಡಸು.

ಕೆಡಹು kĕḍahu. *Add:* Dp. 14, 3.

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 1. *Read:* = ಕಡೆ 6, ಗೆಡೆ 2; *and after* ಬೂತು-, *add:* ಬೆಳ್ಳಂ-.

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 3. — ಕೆಡೆನುಡಿ. 1. *Add:* Dp. 151, 5.

ಕೆಣಕು kĕṇaku. *For cf.* ಸೆಣಸು *read: cf.* ಸೆಣಸು 1.

ಕೆನ್ kĕn. — ಕೆನ್ದಳಿರ್ವಸೆ. -ಪಸೆ. A bed of red young leaves

(Čpr. 5, 131). — ಕೆನ್ಬೆಂಗು. -ತೆಂಗು. = ಜೆನ್ಬೆಂಗು. (My.). — ಕೆನ್ನಾಯಿ. A red, wild jungle-dog (My.).

ಕೆಬ್ಬೆ kĕbbĕ. **1.** — ಕೆಬ್ಬೆರೋಗ. Mildew (My.).

ಕೆಮ್ kĕm. — ಕೆಮ್ಚಿಸಿಲ್. *Add:* Čpr. 6, 58. — ಕೆಮ್ಬೆರಲ್. *Add:* Čpr. 6, 62.

ಕೆಯ್ kĕy. **3.** *Add:* **7,** side (see ಹಿಂಗೆಯ್, ಹೊಱಿ-). — ಕೆಯ್ಗಚ್ಚು. -ಕಮ್ಬು. A small mace (? Râm. 6, 55, 11). — ಕೆಯ್ನೋಲು. -ಕೋಲು. A walking stick (Dp. 113, 2). — ಕೆಯಿನ್ನಾರ್. Hand-water, water for the hand (Čpr. 6, 72). — ಕೆಯ್ಪೊಡೆ. *Add:* Čpr. 1, 106. — ಕೆಯ್ಮಿಗು. *Add:* Čpr. 6, 72; 9, 106. — ಕೆಯಿನ್ಮಾದು. *Add:* Čpr. 9, 94. — ಕೆಯ್ಯಾರ್. *Add:* Čpr. 10, 83. — ಕೆಯ್ವತ್ತಿ. -ಬತ್ತಿ. A wick or candle in the hand (Abhâ. 12, 44). — ಕೆಯ್ವರ್ತಿಸು. *Add:* 3, to come about, to arrive, to be got (Bh. 10, 8, 10). — ಕೆಯ್ವಾರ. 2. *Add:* Čpr. 2, 72. — ಕೆಯ್ವಾರಿ. An eulogist (Râm. 6, 53, 37). — ಕೆಯಿವ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. 2. See Čpr. 5, 63. — ಕೆಯ್ಸಾರ್. *Add:* Bh. 10, 8, 10.

ಕೆಯ್ kĕy. **4.** *Add: Cf.* ದೆಸಿ (ದೇಸಿ). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್. *Add:* Čpr. 7, after 151. — ಕೆಯ್ಗೆಯ್. 2. Trimming-work, decoration (Čpr. 7, after 151).

ಕೆಯ್ kĕy. **5.** *Add: Cf.* also ತಳಿ 6, ತೆನೆ 1.

ಕೆಯ್ kĕy. **6.** Work. See ಕೆಯ್ಗೆಯ್ 2 s. ಕೆಯ್ 4, ಹೊಯ್ಗೆಯ್, ಹೊಯಿ-.

ಕೆಯ್ತ kĕyta. *Add:* ಪಾಱುಗೆಯ್ತ, ಸೂಳೆಗೆಯ್ತ.

ಕೆಯ್ಮೆ kĕymĕ. *Add:* Râm. 1, 5, 29.

ಕೆಯ್ಸು kĕysu. *Add:* ; to make, to do, etc.; *and after* See *add:* ಎರ್ಕೆಯ್ಸು, ಬಲಂಗೆಯ್ಸು.

ಕೆರಣ್ಟು kĕraṇṭu. **2.** The act of scratching. — ಕೆರಣ್ಬುದಲೆ. -ತಲೆ. A head full of scratches (V. 11, 60).

ಕೆಲೆ kĕlĕ. *Add:* See ರಚ್ಚೆ ಗೆಲೆ.

ಕೆಸಱಿ kĕsaṟu. *Add:* See ಜಳಿಯ 2.

ಕೆಳ kĕḷa. — ಕೆಳನ್ದಲೆ. -ಂತಲೆ. = ಕಬ್ಬುಲೆ, q. v.

ಕೆಳಮು kĕḷamu. (= ಕೆಳವು?). The state of being adequate to the end proposed, sufficiency (?). ಆತ್ಮಜ್ಞತೆಗೆ ನೋಡ್ಬುದದು ಕೆಳಮೆ ವಲಂ! (Čpr. 2, 32; T. ಕೆಬಿಮು, ಅಬಿಮು, to be full; to learn; to be sufficient; to germinate; see s. ಕೆಯ್ 5).

ಕೇಣಿ kêṇi. **2.** — ಕೇಣಿಗೊಳ್. *Add:* 2, to hold in play (Bh. 7, 4, 19).

ಕೇರಲ kêrala. *Add:* Čpr. 7, 41.

ಕೇಱಿ kêṟu. *Add:* = ಗೇಱು.

ಕೇವಣ kêvaṇa. *Add:* Čpr. 6, after 64.

ಕೇಳ kêḷa. *Strike the sign of interrogation, and add:* See ಸೂಳೆ-.

ಕೊಕ್ಕರಿಕೆ kokkarikĕ. A starting or falling back, recoil; aversion (Čpr. 9, 112; 10, 108).

ಕೊಗ್ಗಿ kŏggi. See Čpr. 6, after 64.

ಕೊಂಗ kŏṅga. *Read:* = ಕೊಗ್ಗ, ಜಂಗ, etc.

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. **2.** *Add:* Bh. 7, 3, 76.

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. **7.** = ಕೊಡಚು. To remove, to take away. See Prv. s. ಹೊಸ ನೀರು.

ಕೊಂಚ kŏñca. *Add:* **2,** a low, mean man. See Prv. s. ಲಂಚ.

ಕೊಡ kŏḍa. **1.** — ಕೊಡಗೂಸುತನ. -ಕೂಸುತನ. The state of being a maiden (Čpr. 8, 50).

ಕೊಡಗು kŏḍagu. *Read:* (fr. ಕುಡು 3 ? or fr. ಕುಡಿ 5 ?).

ಕೊಡಲು kŏḍalu. = ಕರುಳ್, etc. (My.; Bh. 8, 24, 7; T. ಕುಡಲ್).

ಕೊಡುವಳಿ kŏḍu²-paḷi. Giving (in marriage, etc., My.).

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. **1.** — ಕೊಡೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A leaf (of the lotus) that resembles an umbrella (Čpr. 5, after 39).

ಕೊಣ್ಟು kŏṇṭu. *Read:* = ಕುಣ್ಟಿ 3, (ಕೊರಡು).

ಕೊತ್ತಳ kŏttaḷa. *Add:* Čpr. 5, 105.

ಕೊತ್ತು kŏttu. **2.** *Read: cf.* ಗುತ್ತಿ, ಗೊನೆ.

ಕೊನ್ತಗಾಜಿ kŏnta-gâṛa. = ಕೊನ್ತಕಾಜಿ. (Grj. 6, after 56).

ಕೊರಗು kŏragu. **1.** *Add:* Čpr. 9, 58.

ಕೊರೆ kŏre. **1.** *Add:* Mhr. ಘೋರಣೀಂ.

ಕೊರಿಚು kŏṟaču. — ಕೊಱಚ. *Add:* a babbler.

ಕೊರ್ವಿಸು kŏrvisu. = ಕೊಬ್ಬಿಸು. To cause to increase, etc. (Čpr. 5, 113).

ಕೊಲ್ kŏl. **2.** *Read:* = ಕಲ್ 3, ಕುಲ್, ಕೋಲ್ 3.

ಕೊಲಪ kŏlapa. A certain class of people (Râm. 5, 8, 51).

ಕೊಲೆ kŏlĕ. — ಕೊಲೆಗಡಿಗ. *Add:* Bh. 7, 3, 76.

ಕೊಲೆಗಾವಿ kŏlĕ-gâṛa. *Add:* Râm. 6, 12, 4.

ಕೊಸರು kŏsaru. **2.** *Add:* Râm. 6, 45, 28.

ಕೊಸೆ kŏsĕ. **3.** The penis (ತಿಶ್ಚ, according to the late Śrînivâsa Âôâri; Tĕ.: the tip or end). **2,** = ಬಲ or ಕೊಬ್ಬು (according to the same authority).

ಕೊಳ್ kŏḷ. **1.** — ಕೊಣ್ಡಾಟ. *Add:* Čpr. 8, 53.

ಕೊಳ kŏḷa. — ಕೊಳಗಾಹಿ. -ಕಾಹಿ. The watchman of a tank (Bh. 3, 10, 52).

ಕೊಳರ್ kŏḷar. — ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿ. *Add:* Bh. 3, 10, 53.

ಕೊಳ್ಳ kŏḷḷa. **1.** *Add:* See Mr. s. ತಲ್ಲ.

ಕೋಟಲೆ kôṭalĕ. *Add:* Čpr. 8, 55. 81.

ಕೋಟಿಮತ್ kôṭi-mat. Furnished with a point. (Čpr. 6, 5).

ಕೋಡು kôḍu. **4.** *After* Bp. 24, 45 *add:* ; see Śmd. s. ತಿರ್ದು 1.

ಕೋಡು kôḍu. **5.** *To No. 2 add: cf.* ಕೊಟ್ಟು 1. — ಕೋಡುಂಗಲ್. -ಂಕಲ್. = ಕೋಡುಂಗಲ್ಲು. (Čpr. 5, after 76; 10, 82).

ಕೋರಯ್ಸು kôraysu. (= ಕೋರಯಿಸು). (To be dazed or dazzled): to be confused or bewildered (Čpr. 10, 60).

ಕೋರಿಕೆ kôṛikĕ. *Add:* Dp. 51, 1.

ಕೋಲ್ kôl. **2.** ಕೋಲು. — ಕೋಲುಗುರು. The huge teacher (of the Pâṇḍus), Drôṇa (Bh. 7, 18, 46); the

word might be referred also to ಕೋಲು, and mean "arrow-teacher").

ಕೋಲುಗಾರಿ kôlu-gâṛa. = ಕೋಲುಕಾಱ. (Dp. 145, 1).

ಕೋಳು kôḷu. — ಕೋಳು ಹೋಗು. = ಕೋಳುವೋಗು. (Bh. 3, 8, 21).

ಕೌಲವ kaulava. The third karaṇa. or astronomical period. (My.).

ಕ್ಷಮ kshama. *Add:* 3, friendly; favourable; —bearable, tolerable. See ಸಹನಶೀಲ.

ಕ್ಷಮತ್ವ kshamatva. = ಕ್ಷಮತೆ. See s. ಸಯ್ರಿಸು.

ಕ್ಷಮಿಸು kshamisu. *After* ಅಪರಾಧ- *put:* ತಪ್ಪು-, *and add:* See Bh. 3, 6, 80; Dp. 120, 2. 6; 150, 1.

ಕ್ಷಮೆ. kshamĕ. *Add:* See ಸಯ್ರಣೆ, *and* B. 4, 45 s. ಸುತ್ತ.

ಕ್ಷರತ್ ksharat. Flowing, streaming, dropping, melting away, etc. (Čpr. 9, 100).

ಕ್ಷಿತಿವ್ಯುದಾಸ kshiti-vyudâsa. A cave within the earth. See Nr. s. ಹಗ.

ಕ್ಷುದ್ರ kshudra. *Add:* = ಚುದ್ರ.

ಕ್ಷೂಣ kshûṇa. = ಕ್ಷುಣ್ಣ. See ಆ-.

ಖಜ್ಜಿಯ khajjĕya. A churning-stick; a ladle (? Čpr. 6, after 86).

ಖಟಕ್ಕಾರ khaṭat-kâra. The sound of tramping or trampling (Čpr. 10, 67).

ಖಂಡ್ರಿಸು khaṇḍrisu. *Add:* Dp. 94.

ಖಪುಷ್ಪ kha-puṣpa. A flower in the sky (a term for anything impossible, Čpr. 8, 14).

ಖೊಪ್ಪರ khŏppara. *Add:* As in Mr. 299 ಖೊಪ್ಪರ ದಣ್ಡೆ immediately stand before ಧಾಳ ಕಾಲಾಸ, it is possible that ಖೊಪ್ಪರ and ದಣ್ಡೆ mean "the staff or pole of a banner".

ಗ್ g. *Add: Cf.* also ಗೇಳು = ಜೇಳು.

ಗಂಗಾದ್ವಾರ gaṅgâ-dvâra. The door of the Ganges: the place where the Ganges enters the plains. (Čpr. 1, after 129).

ಗಂಗೆವಾಳ (gaṅgĕ-bâḷa). Long hair, a long tail (? Bh. 6, 4, 35).

ಗಜ gaja. — ಗಜಬಜ. *Add:* Bh. 3, 10, 52; 8, 9, 38. — ಗಜ ಬಜಕೆ. = ಗಜಬಜ. (Bh. 8, 25, 9).

ಗಜಪು gajaṛu. 1. *Add:* Čpr. 10, 102; Bh. 8, 25, 9.

ಗಟ್ಟಿ gaṭṭi. — ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟು. Firm, hard, certain (S. Mhr. according to Z.).

ಗಡಣಿಸು gaḍaṇisu. *To No. 2 add:* Čpr. 5, 105. 123; 8, 103.

ಗಡಿ gaḍi. 3. *Add:* Čpr. 4, 8; Abh. P. 4, after 53.

ಗಡಿಸು gaḍisu. 2. *Before* ಆವಗಡಿಸು 1 *put:* ಅನುಗಡಿಸು.

ಗಡುಬ gaḍuba. *Add:* Dp. 145, 2.

ಗಣ್ಣಲ್ gaṇṭal. *Add:* Čpr. 4, 47.

ಗಣ್ಡ gaṇḍa. — ಗಣ್ಡಗೂಸುತನ. Manliness (Čpr. 8, after 67).

ಗಣ್ಡಿಕೆ gaṇḍikĕ. *Before* ಬಳ್ಗಣ್ಡಿಕೆ *insert:* ಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ.

ಗಣ್ಡು gaṇḍu. — ಗಣ್ಡುಡಿಗೆ. -ಉಡಿಗೆ. = ಗಣ್ಡುಡೆ (?). ಗಣ್ಡುಡಿಗೆ ಯುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಣಿಲಂ (Šmd. 282, o. r. ಕಣ್ಡುಡಿಗೆ-). — ಗಣ್ಡು ವೆಸ. -ಬೆಸ. A firm injunction (? Čpr. 8, 68).

ಗದ gada. — ಗದಬಡಿಸು. To tremble (? Râm. 6, 24, 17; but perhaps from Mhr. ಗದಮದಣೇ, to be sultry and oppressive; to swelter).

ಗದಗದಿತ gadagadita. Tbh. of Sk. ಗದ್ಗದಿತ. Stammered, sobbed; stammering, etc. (Râm. 2, 2, 24).

ಗದಡು gadaḍu. *Add:* See ಸಾಸಿವೆ-.

ಗನ್ಧಿಕಾಱ gandhi-kâra. A seller of perfumes and medical drugs (Dp. 145, 15).

ಗನ್ನ ganna. — ಗನ್ನಗತಕ. *Add:* Bh. 5, 3, 5. 26.

ಗಭಸ್ತಿಮತ್ gabhasti-mat. Shining; the sun. See ದ್ಯಾವಪಾ ದಿತ್ಯ.

ಗಮ gama. — ಗಮಸಾಲೆ. A kind of fragrant rice (My.).

ಗರ gara. *After* ಗರಗರಿಕೆ *put:* ಸಡಗರ 1.

ಗರುವತನ garuvatana. The state of being proud or arrogant (Dp. 123, 2).

ಗಲಿ gaḷi. *Add:* the leaf of a flower (My.).

ಗರ್ಭದೀಕ್ಷೆ garbha-dîkshĕ. The rite of a husband's keeping the head unshaven during his wife's pregnancy (C.).

ಗವ gava. *Add:* (= ನವ 2).

ಗರ್ವಿಕರಿಸು garvikarisu. To be or become proud or haughty (Bh. 5, 3, 6).

ಗಲ್ಲಿಸು gallisu. *Add:* Dp. 155, 3.

ಗಸಣಿ gasaṇi. (Tbh. of ಘರ್ಷಣೆ). Pounding, etc. (?). — ಗಸಣಿಮುರಿ. A pounding, vehement rain (?). See Râm. 4, 6, 6.

ಗಳ gaḷa. — ಗಳಹತ್ತ. *Add:* Šśv. 4, 75.

ಗಳಿಹತನ gaḷihatana. = ಗಟಿಪು 2. (Bh. 8, 10, 38).

ಗಳಿಯಿಸು gaḷiyisu. *Add:* Čpr. 7, 118.

ಗಾಡಿಸು gâḍisu. *Add to No. 2:* Bh. 3, 10, 52; 8, 25, 9.

ಗಾಢಿಕೆ gâḍhikĕ. (= Sk. ಗಾಢತ್ವ). Intensity, closeness; firmness, hardness; excess. See ಸ-.

ಗಾಣ gâṇa. 1. *Add:* Čpr. 7, 97.

ಗಾದಿಗೆ gâdigĕ. *Add:* See ಸಿಗಾದಿಗೆ.

ಗಾಮುಹಸ್ತ್ಯ gâruhastya. Tbh. of ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ. (Bh. 5, 3, 34).

ಗಾಮು gâṛu. — ಗಾಮುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Excessive darkness (Dp. 128, 3).

ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ gârhasthya. *Add:* = ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯ.

ಗಾಹು gâhu. — ಗಾಹುಗತಕ. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ಗಾಳಿ gâḷi. — ಗಾಳಿಗೋಪುರ. *Add:* Dp. 143, 6.

ಗಿಲಿ gili. 2. *For cf.* ಸೆಡೆ *read: cf.* ಸೆಡೆ 3.

ಗಿಲ್ಲು gillu. = ಗಿಳ್ಳು, q. v. (Bangalore).

ಗಿಳಿ giḷi. — ಗಿಳಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour of the parrot: green colour (Sp. in W. 1105).

ಗೀಟು gîṭu. 2. *After* ಗಿಟ್ಟು, etc. *add:* , (ಡೀಟು 1).

ಗೀರ gîra. An imitative sound. — ಗೀರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To breathe heavily or heavingly, as children do when their nose does not afford a free passage for the breath (My.).

ಗೀಲಿ gîla. = ಗೀಲು 2, ಸೀಲಿ. (S. Mhr.).

ಗೀಳ್ gîḷ. *After* ಚೀಳ್ *add:* , ಸೀಳ್ 3.

ಗುಜು guju. — ಗುಜುಗುಜು. *Add:* Râm. 2, 2, 26. — ಗುಜು ಗುಜುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (Čpr. 10, 102).

ಗುಜ್ಜು guju. 2. — ಗುಜ್ಜುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become small, to shrink (Čpr. 8, 73).

ಗುಂಜು guñju. 3. *To No. 2 add:* = ಜುಂಗು.

ಗುಡಿ guḍi. 1. — ಗುಡಿಗಟ್ಟು. *Add:* Čpr. 8, after 4.

ಗುಡಿ guḍi. 2. *After* Rśv. 13, 50 *add:* ; T., M., Tĕ., Tu. ಕೊಡ).

ಗುಡು guḍu. 3. = ಗುರುಸು 4. — ಗುಡುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗುಡುಗು 3. See Prv. s. ಬಡಿವಾರ.

ಗುಣ್ಡಿ guṇḍi. — ಗುಣ್ಡಿವುಗು. -ಪುಗು. To enter a pit or pool (Čpr. 7, 139).

ಗುಣ್ಡು guṇḍu. 2. — ಗುಣ್ಣಂಜು. -ಅಂಜು. The round (coloured) border of a dôtra (My.).

ಗುನಗು gunagu. (= ಬುನಗು). The rear (My.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 19.

ಗುಮ್ಮು gummu. 5. — ಗುಮ್ಮಿಡು. -ಇಡು. = ಗುಮ್ಮಿಕ್ಕು. (Râm. 6, 39, 6).

ಗುಲ್ಫ gulpha. *For* ಹರಡು *read:* ಹರಡು 3.

ಗುಪಿ gupi. 1. *Add:* Čpr. 10, 82.

ಗುಪಿಸು gupisu. 3. — ಗುಬಿಗುಬಿಸು. *Add:* Čpr. 10, after 94.

ಗೂದೆ gûdĕ. 2. *Add:* Mhr. ಗುಳಿ, the rectum protruding at stool.

ಗೂರ್ನಿಸು gûrnisu. 1. *Add:* Abh. P. 12, 18.

ಗೃದ್ಧ gṛiddha. Desirous of, eagerly longing for. (Čpr. 10, 87).

ಗೆಣ್ಟು gĕṇṭu. *Add:* See Šmd. 215 s. ಮಗುಟ್.

ಗೆಲ್ gĕl. 1. — ಗೆಲೆವರ್. *Add:* Čpr. 10, 14.

ಗೆಲಿ gĕli. *Add:* Dp. 14, 7.

ಗೆಲ್ಲು gĕllu. *Add:* P. p. ಗೆದ್ದು, q. v.

ಗೊಗ್ಗರ gŏggara. (= ಗೋಗರೆ). A loud bellow. ಆ ಕಾಯಿಗಳು. . . ಗೊಗ್ಗರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿನ್ದ ಒನ್ದೇ ಸವನೆ ಒದಱುತ್ತವೆ (Kanarese Fifth Reading Book, Department of Public Instruction, Bombay, Mangalore, 1885, p. 18).

ಗೊಡ್ಡು gŏḍḍu. — ಗೊಡ್ಡ. -ಅ 3. A useless man. ಪಾದ್ರಿನದ ಮಾನಸರಂ ಸುಡು ಸನ್ಪ ಗೊಡ್ಡರಂ! (Čpr. 8, 81).

ಗೊಣ್ಡೆಯ gŏṇḍĕya. *Add:* Bh. 6, 4, 35.

ಗೊರಟಿ gŏrĕṭi. = ಕೊರೆ 1. To snore. See Prv. s. ಸುಱಿ 1.

ಸೋಚರಿಸು gôcarisu. *Add:* Râm. 2, 2, 26.

ಗೋಣ್ gôṇ. — ಗೋಣ್ಮರಿಗೆ. -ಮುರಿಗೆ. = ಗೋಣ್ಮರಿ 2. (Čpr. 10, 70).

ಗೋನಾಳಿ gônâḷi. *Add:* Bh. 4, 4, 54; Râm. 2, 2, 38.

ಗೋನ್ದೆ gôndĕ. *Add:* See Čpr. 2, 24; ಪಟಿ-.

ಗೋರೆ gôrĕ. *Add:* See ಹಲವೆ.

ಗೋವತಿ gôvati. (fr. ಗೋವ 1). A herds-woman (Šâstrasâra in W. v. 1259).

ಗೋಸಗೆ gôsagĕ. A mistake for ಗೋಸನೆ? See Čpr. 8, 98.

ಗೋಳಿ gôḷi. The upper part of bamboos, etc. (My.).

ಗ್ರಹಣಿ grahaṇi. *Read:* Diarrhoea, dysentery (ಪೆರ್ತುಲ Mr. 387; My.), *and dele:* or small-pox or a sort of insanity (ಸೀತಳೆ, ಸನ್ನಿ Mr. 387).

ಘನ ghana. *Add:* See Mr. s. ಸಾರಂಗ.

ಘರ್ಮರ್ತು gharma-ṛitu. The hot season (Čpr. 10, 28).

ಘಳಘೞೋಟ್ಟೆ ghaḷaghôṇṭĕ. See s. ಹಲುಮಾಣಿಕ.

ಘಾಟನ ghâṭana. (= ಘಟ್ಟನ ?). See ಸಂ- (*in* Additions).

ಘಾಣ್ಟಿಕ ghâṇṭika. (fr. ಘಣ್ಟಾ). A bell-ringer; *a man who rings a bell and proclaims aloud* (ಚಕ್ರಿಕ, ಗಣ್ಟೆಯ ಬಾಜಿಸಿ ಸಾಱುವವನು Nr.).

ಘಾತಕತನ ghâtakatana. Mischievousness (Dp. 57, 1).

ಘಾತಾಳಿ ghâtâḷi. *Add:* Râm. 2, 2, 38.

ಘೃತರಾಘವಿ ghṛitarâghavi. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಘೃತಾಸಿ ghṛitasi. *Add:* Bh. 4, 2, 62.

ಘೞು ghuru. — ಘುರು ಘುರು. *Add:* Abh. P. 4, 108.

ಘೞೂರ್ನಿಸು ghûrnisu. *Add:* See ಎ-.

ಘೃತಪಾಕ ghṛita-pâka. Dressing with clarified butter, an article of food boiled or fried in ghee (My.).

ಘೃಷ್ಟಿ ghṛishṭi. *Add:* 4, a ray (My. Amara; see ಹಿಮ-).

ಚಕ್ಕೆ čakka. 2. *Add:* = ಸಕ್ಕ.

ಚಕ್ರಿಕ čakrika. *A bard who chants in chorus, ringing a bell in presence of idols.* See Nr. s. ಘಾಣ್ಟಿಕ.

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. 2. *To* Mhr. ಸಾಟ *add:* , ಸಾಠಾ.

ಚಟ್ಟು čaṭṭu. 2. *Add: Cf.* ಸವಟು 2.

ಚಡಿಸು čaḍisu. = ಚಣ್ಡಿಸು. See ಸವ-, s. ಸಮ 1.

ಚಣ್ಡು čaṇḍu. 1. *Add: Cf.* ಸೆಡೆ 1.

ಚತುರ čatura. *After* ಚದುರು *add:* , ಚೆದುರು.

ಚತುರ್ದಶಮನು čaturdaśa-manu. *Add:* Abh. P. 1, 69.

ಚನ್ čan. 2. *Add: Cf.* also ದೆಸಿ (ದೇಸಿ).

ಚನ್ನಾವರ čandâvara. N. of a small town near Honnâvara in North Canara. See Prv. s. ಸೂಟೆ.

ಚನ್ದ್ರ čandra. 1. — ಚನ್ದ್ರಮಲ್ಲಿಗೆ. The red jasmine (a plant whose flower blooms only in the evening, Mr. H. Haigh; ಕೆಮ್ಪುಗಿರುವ ಒನ್ದು ಬಗೇ ಹುವ್ವ, Râmasvâmi śâstri).

ಚನ್ದ್ರಹಾಸ čandra-hâsa. *To No. 3 add:* Dp. 151, 10.

ಚನ್ದ್ರೋಪಲ čandra-upala. The moon-gem. (Bh. 1, 20, 54).

ಚರ್ಮ čarma. *Read:* = ಚಮ್ಮ. ಸಮ 2, ಸಮ್ಮ.

ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ čarma-paṭṭikĕ. *Read:* = ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸವಟಿಗೆ.

ಚಲದಿ čaladi. *Add: Cf.* ಸರದಿ 2.

ಚಳಿಯಿಸು čaḷiyisu. = ಚಳಿಸು. To cause to lose one's power or greatness, to humble (Abh. P. 13, 133).

ಚಳ್ಳು čaḷḷu. *Add:* Tu. ಗೆಲ್ಲು, a branch, twig, *and add: cf.* ಸಬ್ಬಗೆ; see s. ಸೆಳೆ 1.

ಚಾಪು čâpu. *Add:* = ಪಾಪು.

ಚಾರುತ್ವ čârutva. Loveliness, beauty. (Čpr. 10, after 17).

ಚಾಲನಿ čâlani. *Add: Cf.* ಸಾಣಿಗೆ.

ಚಾಳಿಸು čâḷisu. *Add:* Čpr. 10, 5.

ಚಾಳಿಸು čâḷisu. 1. *Add:* = ಸಾಣಿಸು, *and add:* See Dp. 135*b*, 9.

ಚಾಳು čâḷu. = ಚಾಲು. (Dp. 127, 3).

ಚಿಕ್ಕ čikka. *Add:* Regarding the T. *cf.* ಜಗಿಲ್ 2.

ಚಿಗುರು čiguru. 2. — ಚಿಗುರುಬೋಡು. -ತೋಡು. Shoots to appear: to shoot, to sprout (Râm. 2, 4, 19).

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 1. *Add: Cf.* ಸಿಡಿ 1.

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 2. *Add: Cf.* ಸಿಡಿ 6.

ಚಿಟ್ಲಿಸು čiṭlisu. *Read:* (= ಸಿಡಿಸು, ಸಿಡ್ಡಿಸು).

ಚಿತ್ಯೆ čityĕ. *Add:* = ಸಿದಿಗೆ 1.

ಚಿನುಮಯ činumaya. *Add:* Dp. 90, 2; 96, 5; 107, pallavi.

ಚಿನ್ತಿತಾರ್ಥ čintita-artha. That which is thought about or desired (Dp. 157, pallavi).

ಚಿನ್ನವಾರಿಕೆ činna-vârikĕ. The business of a shroff (Dp. 107, 2).

ಚಿಪ್ಪಳು čippaḷu. Pinching a person's ear or other limb with a cracked cocoanut shell: pinching, teasing, tormenting (Tu.). — ಚಿಪ್ಪಳು ಹಾಕು. To pinch, to tease, to torment (Tu.). — ಚಿಪ್ಪಳ್ಳೀಯು. -ಏಯ್ಸು. = ಚಿಪ್ಪಳು ಹಾಕು. (Dp. 145, 2).

ಚಿಬ್ಬು čibbu. *After* ಸಿಬ್ಬು *insert:* , ಸಿಬ್ಬು.

ಚಿಮ್ಪಿ čimpi. *Put* ಸಿಮ್ಪು *in paranthesis.*

ಚಿಮ್ಮು čimmu. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 21.

ಚಿರಣ್ಟಿ čiraṇṭi. *Add:* See ಮುತ್ತಯ್ದೆ.

ಚಿರತೆ čiratĕ. Long duration. (Čpr. 10, 110).

ಚಿರಿಚು čiriču. *Add: Cf.* Tu. ತಲೆ.

ಚೀರ čîra. *Add:* = ಸೀರೆ.

ಚೀರಣ čîraṇa. *Read:* = (ಚಾನ), ಚೀರ್ಣ, ಜೀರ್ಣ, ಸೀರಣ, ಸೀರ್ಣ.

ಚೀಲ್ಲೆ čîr. *Read:* = ಕೀಲು 1, ಚೀಲು 1, ಸೀಲು 4.

ಚೀಲ್ಲಿಕೆ čîrikĕ. Screaming, etc. (Râm. 6, 19, 29).

ಚೀಲಿಸು čîru. 3. *Add:* = ಸೀಲು 3.

ಚೀಳು čîḷu. To scream (Dp. 127, 3).

ಚುಂಯಿ čumyi. *Read:* = ಚುಯ್, ಚೊಂಯಿ, ಸೊಂಯಿ.

ಚುಲ್ čul. *For* ಸಲ್ *read* ಸಲ್ 2.

ಚೂಟಿ čûṭi. Remission (from study, labour, service); leave or liberty granted (My.; Mhr., H. ಸುಟೀ; Mhr. ಸೂಟ, remission (of a debt, etc.): the sum remitted, abatement; — release from bondage, freedom granted; see s. ಸೋಡ 2).

ಚೂಡಕ čûḍaka. A gold ornament worn by women (especially when married and their husband is alive) on their braided hair (C.; Dp. 122, 21).

ಚೂಪು čûpu. 1. *Add:* Tu. ತೂಣ್ಡು, to point at, aim.

ಚೂರ್ಣ čûrṇa. 2. *Read:* = ಸುವರ್ಣ, ಸೂರಣ.

ಚೂರ್ಣಿ čûrṇi. *Read: the picking out or selection of an unanswerable argument.*

ಚೆಯ್ čĕy. 2. *Read:* = ಸಯ್ 1, ಸೆಯ್.

ಚೆರುಕು čĕruku. *Read:* (Tĕ. ಚೆರುಕು, ಚೆಮುಕು).

ಚೈತನ್ಯ čaitanya. *Add:* See Nn. 99 s. ಸಂಜ್ಞೆ.

ಚೋವ čôva. See Čpr. 9, after 102.

ಛತ್ರಶಾಖೆ čhatra-śâkhĕ. See ಸಿಂಗಳೀಸರಿ.

ಜಕ್ಕ jakka. 1. — ಜಕ್ಕನೊಬಿಲಿ. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಜಗಳ jagaḷa. — ಜಗಳಗಣ್ಟು. A knot of quarrel. — ಜಗಳಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To create a quarrel (Dp. 157, 2).

ಜಗ್ಗು jaggu. 1. *To No. 1 add:* ; to sink, to be diminished, to grow less (as the water of a river, My.; Tĕ. ಸಗ್ಗು, ಸ್ರಗ್ಗು).

ಜಂಗು jaṅgu. 1. Rust of iron: of brass or copper (Mhr., H.). ಬಂಗಾರ ಬಹಳ ಜಡ; ಆದು ಜಂಗು ತಿನ್ನವದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಬಗೆಯನ್ನು ದಿನಾಲು ಬೆಳಗುವದಱಿಂದ ಜಂಗು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 25, edition of 1886).

ಜಂಗು jaṅgu. 2. To become rusty, to grow covered with verdigris (Mhr. ಜಂಗಣೇಂ). ನನ್ನ ತಪ್ಪುಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಜಂಗುತ್ತದೆ? (B. 1, 25, edition of 1886).

ಜಂಗು jaṅgu. *Add: No.* 3.

ಜಂಗುಳಿ jaṅguḷi. *Add:* Čpr. 10, after 87.

ಜಂಜಡ jaṅjaḍa, *Add:* Râm. 2, 2, 26; Bh. 3, 14, 15.

ಜಟೆ jaṭĕ. *Add:* , ಸಟೆ 2.

ಜಡಿ jaḍi. 6. *Read: cf.* ಕಸಿ 3, ಸರಿ 4.

ಜಡೆ jaḍĕ. — ಜಡೆಬಿಂಗಾರ. The flowery gold ornament tucked along the braid of hair of a female (C.).

ಜನ್ತೆ jantĕ. — ಜನ್ತೆಕುಣ್ಟಿ. = ಹನ್ತಿಕುಣ್ಟಿ. (S. Mhr.).

ಜನ್ತ್ರಿ jantri. An index; a table of contents (My.; Mhr. ಜನ್ತ್ರೀ); any string of annals, memoirs (Mhr.).

ಜಮ್ಪು jampu. 2. *Add: Cf.* K. ಜೊಮ್ಪು.

ಜಮ್ಬವಸವಾರಿ (jamba 2-savâri). Pomp-ride: the state procession of a râja on the vijayadaśamî (My.).

ಜಯೆ jayĕ. ಜಯಾ. *Add:* 3, the third, eighth, or thirteenth lunar day (tithi). (My.).

ಜರಗಿಸು jaragisu. *Put* ಸರಕಿಸು, ಸರಿಕಿಸು, ಸರುಕಿಸು *in parenthesis.*

ಜರಗು jaragu. 1. *Put* ಸರಕು 1, ಸರುಕು *in parenthesis.*

ಜರಿ jari. 1. *Read:* = ಸರಿ 1.

ಜರಿ jari. 3. *Read:* = ಸರಿ 2, etc.

ಜರಿ jari. *Add:* = ಸರಿಗೆ No. 3.

ಜರುಗು jarugu. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 19.

ಜರುಹು jaruhu. *Add:* Bh. 3, 14, 19.

ಜಲ್ಲಿ jalli. 3. *Add:* See ಪಕ್ಕಜಲ್ಲಿ.

ಜವಳ javaḷa. *Add:* = ಸವಡ.

ಜವುಗು javugu. — ಜವುಗೇಳಿಸು. -ಏಳಿಸು. To make morassy (Čpr. 10, 58).

ಜಾಗ jâga. *Add:* an emerald. Sec ಪೊಸ.

ಜಾಗು jâgu. 2. *Add: Cf.* ಸಾವಗಿಸು 2.

ಜಾತೋಕ್ಷ jâta-uksha. *Add:* See Nr. s. ಹಿಡಿಕು.

ಜಾಹಗೀರು jâhagîru. = ಜಹಗೀರು. (My.).

ಜಾಳು jâḷu. — ಜಾಳುನುಡಿ. *Add:* Bh. 2, 1, 60.

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 2. *Add:* Grj. 9, after 58.

ಜುಂಜು junju. 3. = ಜುಂಜುರು, (ಗುಂಜು 3). — ಜುಂಜುದಲೆ. -ತಲೆ. = ಜುಂಜುರುದಲೆ. (Č. Bp. 31, 9).

ಜುಣುಗು juṇugu. 1. *Add:* See ಸೊಣಡುಹ.

ಜುರಿರಿ juṛuṛi. The sound produced when a liquid is supped (see s. ಸುಜಿ 1). — ಜುಱು ಜುಱ್ದು. rep. ಜುಱು ಜುಱ್ದಿನ್ದು ಸುಜಿವುತ (Bp. 59, 19).

ಜೂಡಿ jūḍi. *Add: Cf.* ಸೋಡಿ; ಜೂಟ್ (s. Additions).

ಜೂಪಟಿ jūpaṭa. *Add: Cf.* ಸೀವರ.

ಜೆಂಗಿ jĕṅgi. *Add: Cf.* ಜಂಗು.

ಜೇಗಟ್ಟೆ jēgaṭṭĕ. = ಜೇಗಟೆ, etc. (Dp. 140, 6).

ಜೇವಣಿ jēvaṇi. (= ಜೀವನಿ?). See ಮಜುಂ.

ಜೋರು jōru. 1. *For* ಸೋರು *read:* ಸೋರು 1.

ಜೋರು jōru. 2. *Add:* = ಸೋರು 2.

ಜೋಳಿ jōḷi. *Add:* See ಸಮು.

ಜೋಳಿಸು jōḷisu. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಜ್ಞಾನತೆ jñānatĕ. = ಜ್ಞಾನ. See ಮಿಥ್ಯಾ.

ಝಳಪ jhaḷapa. Glitter, shine (Bh. 6, 2, 6).

ಟಂಕೆ ṭaṅkĕ. *Add:* See ತಡೆ.

ಟವುಳಿಕಾಱಿ ṭavuḷi-kāṛa. *Add:* Bh. 2, 1, 60.

ಟವುಳಿಗಾಱಿ ṭavuḷi-gāṛa. = ಟವುಳಿಕಾಱಿ, etc. (Dp. 22, 2).

ಠಾಯ ṭhāya. = ಠಾಯೆ. (Bh. 5, 3, 96).

ಠಸೆ ḍagĕ. 2. *Add:* Bh. 7, 7, 52. 68.

ಡಮ್ಬಕತನ ḍambakatana. The state of possessing pride, etc. (Dp. 37, 1).

ಡಾಳಿಕೆ ḍāḷikĕ. = ಡಾಳ. — ಡಾಳಿಕೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Lustre, etc. to fade (Rām. 4, 6, 9).

ಡಿಳ್ಳು ḍiḷḷu. = ಡಿಳ್ಳಿಸು. ಡಿಳ್ಳಿಯಾಱಿದೆಡೆ (V. 29, 26).

ಡೆಣ್ಡಿಣಿಸು ḍĕṇḍaṇisu. *Add:* Bh. 3, 10, 38.

ಡೊಗ್ ḍŏg. = ಡೊಂಕು 2. — ಡೊಗ್ಗಾಲು. -ಕಾಲು. A bent leg. See Prv. s. ಹಪ್ಪಳ.

ಡೊಮ್ಬಿಗಾಪಿ ḍŏmbi-gâṛa. = ಡೊಮ್ಬಿಗಾಱಿ. (Dp. 142, pallavi).

ಢವಳ ḍhavaḷa. A deranged, disorderly man (Bh. 2, 1, 60; Mhr. ಢವಳ, confusion, disorder).

ಢಾಳು ḍhāḷu. = ಢಾಳ. *Add:* Bh. 2, 1, 60.

ತಂ taṁ. = ತನ್ 2, etc. He, etc. ತಂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಂ (J. 4, 16).

ತಕ್ಕಿಸು takkisu. = ತಕ್ಕೈಯ್ಸು, etc. (Rām. 6, 45, 28).

ತಕ್ಕು takku. 1. *Add:* Čpr. 10, 83.

ತಗಹು tagahu. 2. *Add:* Rām. 2, 2, 33.

ತಗೆ tagĕ. 1. *Add:* Čpr. 9, after 102; 10, 30. 84.

ತಗ್ಗು taggu. 2. *Add:* Dp. 65, pallavi.

ತಂಕ taṅka. = ತನ್ಕ, etc. See Prv. s. ಸನಿ 2.

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. *Add: Cf.* also ಸೆಡು.

ತಡ taḍa. 1. — ತಡವ್ಯೆಯ್. *Add:* Čpr. 10, 83.

ತಡ taḍa. 5. — ತಡವರಿಸು 1. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ತಡಹು taḍahu. 1. *Add:* Bh. 8, 7, 28.

ತಣ್ಡಸ taṇḍasa. *Add: Cf.* ಸಣ್ಡಿಕ.

ತತ್ತವಣೆ tattavaṇĕ. Probably a kind of Tbh. of ತತ್ತ್ವ. (Bh. 5, 3, 76).

ತಡೆ taḍĕ. *Add:* See s. ಟಂಕೆ.

ತನ್ tan. 2. *Add:* = ತಂ.

ತನಿ tani. — ತನಿಸುಸಿಲ್. A full coitus (Šēv. 3, after 35).

ತಪ್ಪು tappu. 2. — ತಪ್ಪಾಡು. -ಆಡು. To utter falsehood, to lie. See Sp. s. ಸಪ್ಪಗೆ.

ತಮ್ಪು tampu. *Add:* See ಮಲಯಜದಮ್ಪು.

ತಮ್ಬಿಸು tambisu. *Add:* Tbh. of ಸ್ತಮ್ಭಿಸು.

ತರಿ tari. *Add No.* 1.

ತರಿ tari. 2. Wet land (My.; H.).

ತಲೆ talĕ. — ತಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. *Add:* 2, = ತಲೆಕಟ್ಟು No. 3. (Dp. 154, 2). — ತಲೆದೂಗಿಸು. *Add:* Čpr. 9, 60. — ತಲೆ ಮಡು. *Add:* Čpr. 10, 83. — ತಲೆವತ್ತು. -ಪತ್ತು. To seize or attack the head (Čpr. 10, 70; *cf.* ತಲೆವೊತ್ತು).

ತವಕೆಗ tavakiga. *Add:* Bh. 8, 8, 31.

ತವು tavu. 3. P. p. of ತವು 1. — ತವ ತಂ. To waste away, to perish (Čpr. 9, 79).

ತಳ taḷa. 1. — ತಳತನ್ತ್ರ. *Read:* The army under one's hand or command (Čpr. 10, after 94). — ತಳಪಟ. *Add:* Bh. 7, 18, 46. — ತಳವರ್ಗ. The action at hand: the available form of action (Čpr. 10, after 94).

ತಳಪ taḷapa. *Add:* Bh. 6, 2, 6; Rām. 6, 44, 8.

ತಳರು taḷaru. = ತಳರಿ 1. P. p. ತಳರಿ (Č. Bp. 31, 25).

ತಳಿ taḷi. 1. *To No. 2 add:* Bh. 6, 7, 17.

ತಳಿಪ taḷipa. Sprinkling. See ಪಸ್ನೀರ್ತಳಿಪ.

ತಳಿಸು taḷisu. 2. *Add:* Dp. 106, 9.

ತಳಿಸು taḷisu. 3. To cause to appear. See ಸಮು.

ತಾಕುಳ tâkuḷa. *Add to* J. 27, 7: , o. r. ರಾಕುಳ.

ತಾಗಡಿಗ tâgaḍiga. A man full of ardour or passion (*cf.* ತಾಗುಳ). See ರಣಡಾಗಡಿಗ.

ತಾಗು tâgu. 4. — ತಾಗು ಬಾಗು. *Add:* Bh. 5, 3, 49.

ತಾನ್ಡೂಳಿಸು tāndūḷisu. = ತಾನ್ಡೂರಿಸು, q. v.

ತಾರಕೆತ tārakita. Starry, star-spangled. (Čpr. 10, 49).

ತಾರಯುಸ್ tāraysu. *Add:* Čpr. 10, 36.

ತಾರ್ tār. 1. ತಾರಿಪು. *Add:* Bh. 1, 19, 38.

ತಾರಿಪು tāṛu. 1. *Add:* Čpr. 9, 80.

ತಾಳವಟ್ಟ tāḷavaṭṭa. *Add:* Čpr. 9, after 102.

ತಿಗುಳ tiguḷa. *Add:* See Prv. s. ನೆತ್ತಿ.

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 1. *Add: Cf.* ಸೆಡೆ 1.

ತಿನಿಹು tinihu. Food (Bh. 10, 3, 13).

ತಿನುಹಿ tinuhi. An eater. See ಹೆಣತಿನುಹಿ.

ತಿಮುರು timuru. = ತಿಗುರು 1, ತಿಮಿರು 1, ತಿವುರು. (Dp. 116, 10. 12. 13. 15. 17. 19. 22. 24. 25. 27. 32).

ತಿರಳು tiraḷu. *Add: Cf.* ಜೀಗು?

ತಿರು tiru. 1. — ತಿರುವಾಯ್. *Add:* Abh. P. 5, 98.

ತಿರುಪು tirupu. 1. *Add:* See Mr. s. ಸುತ್ತುವಳಿಯ, and ಹೊಮ್ಮು ತಿರುಪು.

ತಿವುರು tivuru. = ತಿಮುರು, etc. (Dp. 130, 47. 48. 50).

ತೀಡು tīḍu. 1. *Add:* Čpr. 9, after 102.

ತುಚ್ಛೀಕರಿಸು tuccīkarisu. To consider as vain or idle, to despise, to contemn (My.).

ತುಚ್ಛೀಕಾರ tuccīkāra. The act of considering as vain or idle, contempt (My.).

ತುಟ್ಟ tuṭṭa. — ತುಟ್ಟ ತುದಿ. *Add:* Râm. 6, 4, 31.

ತುಟ್ಟಿಸು tuṭṭisu. *Add:* Râm. 6, 4, 31.

ತುಡಿಕೆ tuḍikĕ. *Add: Cf.* the terms s. ತೋಟಿ.

ತುಡುರು tuḍuru. To frighten away (S. Mhr. according to Z.).

ತುತ್ತು tuttu. 2. — ತುತ್ತುಗೋಳ್. *Add:* J. 12, 39 (a Bangalore print has ಮತ್ತುಗೋಳ್).

ತುಯ್ಯಲ್ tuyyal. ತುಯ್ಯಲು. *Add:* See ಹೊಡೆಯಕ್ಕದು ಯ್ಯಲು s. ಹೊಡೆ 6.

ತುರಂಗಿ turaṅgi. *Add:* Čpr. 10, 81; 10, after 86.

ತುಲಿ tuḷi. 4. *Read:* (= ಸುಲಿ 1).

ತುಲಿಲ್ tuḷil. 2. — ತುಲಿಲ್ಲಲ್. *Add:* Čpr. 10, 97.

ತೂಳ್ tûḷ. *Add:* Č. Bp. 31, 10.

ತೂಳ tûḷa. (= ತೂಣ, etc.). See Č. Bp. 31, 55.

ತೂಳು tûḷu. 2. *To No. 3 add:* Râm. 4, 1, 22.

ತೂಳ್ದು tûḷdu. *Add:* Čpr. 10, 89.

ತೆಕ್ಕು tĕkku. 2. *To No. 2 add:* Râm. 3, 7, 41.

ತೆಕ್ಕೆ tĕkkĕ. 2. *Add:* Čpr. 10, after 87.

ತೆಗದು tĕgadu. *Add:* Bp. 3, 84.

ತೆಗಹು tĕgahu. *Add:* See ಬಿಸಿಲುದೆಗಹು.

ತೆಗಲ್ tĕgaḷ. 2. *Add:* See Mr. s. ಸಮ್ಬಾಥ.

ತೆತ್ತಿಗ tĕttiga. *To No. 2 add:* Bh. 7, 5, 2.

ತೆತ್ತಿಸು tĕttisu. 2. *Add:* Râm. 6, 19, 27.

ತೆಬ್ಬರಿಸು tĕbbarisu. (?). (Čpr. 10, 73).

ತೆಮ್ಬು tĕmbu. — ತೆಮ್ಬಲರ್. *Add:* Čpr. 2, 72.

ತೆರಿ tĕṛa. 1. — ತೆರಿಸ್ಬಿರಿ. -ಂ-ತಿರಿ. To turn about in (various) ways or dexterously (Čpr. 10, 84).

ತೆರಿಪು tĕṛapu. — ತೆರಿಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To gain room (Čpr. 10, after 74).

ತೆರಿಕೆ tĕṛĕ. 3. *Add:* See ಬಾಯ್ದಜೆ 2, ಮುಡಿದಿಜೆ (s. ಮುಡಿ 2).

ತೆಲುಂಗ tĕluṅga. *Add:* Grj. 2, after 106.

ತೆವರು tĕvaru. 2. *Add:* Râm. 2, 2, 25; Č. Bp. 31, 50.

ತೇಪೆ têpĕ. *Add: Cf.* ನೆಪು.

ತೇರ್ têr. *Add:* J. 6, 30 (in chess).

ಕೈಶಿಲ taitila. N. of the fourth karaṇa or astronomical period. (My.).

ತೊಂಗು toṅgu. 2. Suspension, suspense. See Prv. s. ಹಂಗು.

ತೊಂಚ ṭoṅca. — ತೊಂಡ ಹಂಡ. Tauntingly. (Dp. 95, 3).

ತೊಡಗು tôḍagu. 1. *Add:* **4,** = ತೊಡರ್ 1, No. 4. See Prv. s. ಹಸಿ 3.

ತೊರೆ tŏrĕ. 1. *Add: Cf.* ಸೊರೆ 2.

ತೊಳೆ tôḷĕ. 2. *Add:* Čpr. 5, 23.

ತೊಲಿಲ್ tôḷal. 2. Moving round, getting perplexed, etc. See ಕಣ್ಣೊಲಿಲ್ 2 (*in* Additions).

ತೋಯಭೃತ್ tôya-bhṛit. Water-bearing: a cloud (Čpr. 9, 76).

ತೋರ tôra. *Add: Cf.* ತೊರೆ 2. — ತೋರಗಿಡಿ. -ಕಡಿ. A large spark (Čpr. 10, 85). — ತೋರಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A large branch (Čpr. 9, after 102).

ತೋರಿಲ್ tôr. *To* ತೋರ್ *add:* Čpr. 1, 46.

ತೋಹು tôhu. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 1.

ತೋಹು tôhu. 2. *To No. 1 add:* Bh. 5, 3, 47.

ತೋಳ್ tôḷ. — ತೋಳ್ವೆರಗು. *Add:* Expedition of the arms *(and dele the sign of interrogation).*

ದಟ್ಟವಿಸು daṭṭavisu. = ದಟ್ಟಯಿಸು. (Râm. 6, 4, 31).

ದಣ್ಡದಣ್ಡಿ daṇḍa-daṇḍi. Stick against stick: single-stick, cudgelling, fighting with sticks and staves. (Čpr. 10, 70).

ದಣ್ಡಿ daṇḍĕ. 1. — ದಣ್ಡಿವಲಗೆ. (?). (Bh. 6, 4, 36).

ದನಿ dani. — ದನಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. The voice to be spoiled: to become hoarse, etc. (My.).

ದನ್ದುಗ danduga. *Add:* busy preparation, bustle (Abh. P. 13, after 11). — ದನ್ದುಗಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To trouble, to annoy (Dp. 149, 10).

ದಯ daya. — ದಯದೋಱು. -ತೋಱು. To show compassion, etc. (Dp. 154, 8).

ದಾಸ್ಯ dâsya. Servitude, slavery, service. (My.; see ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿ).

ದಾಹಾನ್ತ dâha-anta. The end of burning, of desire, or of thirst. See ಸಿಡಿ 6.

ದಾಬೊಳಿ dâḷi. — ದಾಬೊಳಿಮೂಳಿ. *Add:* Râm. 6, 19, 28.

ದಾಬಿಗಾಲಿ dâḷi-gâḷa. A revolter (a brief history of the Indian People, Department of Public Instruction, Bombay, p. 134).

ದಿಗಿಲು digilu. — ದಿಗಿಲುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To alarm, to fill with anxiety (Dp. 138, 3).

ದಿಣ್ಡಿಕಾಲಿ diṇḍĕ-kâḷa. A rude, naughty fellow (Dp. 48, 1).

ದೀಹ diha. *Add:* Bh. 3, 13, 16.

ದುಡ್ದು duḍḍu. *Add:* Dp. 145, 4.

ದುಣ್ಡಿ duṇḍi. = ದುಣ್ಡು. A round stone, a bowlder (S. Mhr.).

ದುನ್ದುಗಾರಿಕೆ dundu-gâṛikĕ. *Insert after* My. *in the parenthesis:* a brief history of the Indian People, Department of Public Instruction, Bombay, p. 132.

ದುಮುಕು dumuku. *Add:* Dp. 77, 4.

ದುರಭಿಹಿತ dur-abhihita. An unfriendly declaration or statement (Čpr. 9, after 108).

ದುರ್ವ್ಯಾಲಪತಿ dur-vyâlapati. A wicked big snake (J. 24, 20).

ದುಷ್ಮಾನ dushmâna. An enemy; the public foe (Mhr., H. ದುಶಮನ). See Prv. s. ಹಿಕಮತ್ತು.

ದೂವೆ dûvĕ. 1. — ದೂವೆದೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. A female scullion (Čpr. 10, 128).

ದೃಪ್ಯತ್ dṛipyat. Being proud or arrogant. (Čpr. 10, 58).

ದೆಸೆ ḍĕsĕ. 2. — ದೆಸೆ ಬಿದ್ದಂ. *Cf.* Ćpr. 10, 89. — ದೆಸೆವಲಿಗೆಯ್. -ಗೆಯ್. To make a ḍĕsĕbali: to kill (Ćpr. 9, after 102).

ದೇಶ ḍêśa. — ದೇಶದ ಪೇಟೆ. A section or faction of a native town connected with the ಪದಿನೆಣ್ಪ ಪಣದವರು or Right hand Castes (Mr. E. Rice). *Cf.* ನಗರ್ತಪೇಟೆ (s. Additions).

ದೊಡ್ಡಿದ ḍŏḍḍida. A great man (Râm. 2, 2, 43).

ದೊಣ್ಡೆ ḍŏṇḍĕ. *Add:* Bh. 8, 8, 8.

ದೊನ್ನೆ ḍŏnnĕ. *Add:* Dp. 135*a*, 22.

ದೊಮ್ಮಳಿಸು ḍŏmmaḷisu. *Add:* = ದೊರ್ಮಳಿಸು.

ದೊರ್ಮಳಿಸು ḍŏrmaḷisu. = ದೊಮ್ಮಳಿಸು. ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಅಗ್ನಿಶಿಖಾಮುಖಕ್ಕೆ ದೂರಮ್ ಅಪ್ಪ ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್ದಾಣದೊಳ್ ದೊರ್ಮಳಿಸಿ ನಿನ್ದ ಬಹುಜನಂಗಳ್ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ, ತಮ್ಮೊಳ್ ಇನ್ತೆನ್ದರ್ (Abh. P. 11, after 155).

ದೋರ್ಭಂಗ ḍôr-bhaṅga. Destruction of the arm (Abh. P. 8, 29).

ದೋಹಿಲ್ ḍôhil. *Add:* See ಹರವರಿ.

ದ್ವಿತಯವಾಕ್ dvitaya-vâk. Abuse. See s. ದುರ್ವಿಗಾನ and ಹದಿ 1.

ದ್ವಿಷತೆ dvishatĕ. Hostility, enmity, hostile behaviour, hating. (Bh. 5, 3, 71).

ದ್ವೀಪ dvîpa. *Add:* 3, a place of refuge, shelter. See ಶಮ್ಬ-.

ಧಗ dhaga. — ಧಗನ್ಗೆಗಿಸು. -ಂ-ಧಗಿಸು. = ಧಗಧಗಿಸು. (Śâstrasâra in W. v. 1258).

ಧಣುವಟ್ಟಿ dhaṇuvaṭṭi. = ದಣಾವಟ್ಟಿ, ಧನುವಟ್ಟಿ (Bh. 3, 6, 29).

ಧರ್ಮ dharma. *Add:* Dp. 19, 3; 23, pallavi; 23, 3; 26, 1; 41, pallavi; 55, 1; J. 17, 13.

ಧುರ್ಯ dhurya. *For* ದೊರೆ, ಧೂರ್ಯ *read:* = ದೊರೆ, ಧೂರ್ಯ.

ನಗರಶೋಧನೆ nagara-śôdhanĕ. = ನಗರಶೋಧನ. (J. 8, 22).

ನರ್ತ nagarta. — ನಗರ್ತಪೇಟೆ. A section or faction of a native town connected with the ಒಮ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು or Left-hand Castes (Mr. E. Rice). *Cf.* ದೇಶದ ಪೇಟೆ (s. Additions).

ನಗೆ nagĕ. 3. — ನಗೆಪೆಣ್. = ನಗೆಪೆಣ್. (Dp. 95, 2).

ನಗ್ಗು naggu. 1. *Add:* ; for T. ನೆರಿ see ನೆಗ್ಗು 2.

ನಟಕು naṭaku. *Read:* = ನಟಿಕೆ q. v., ನಟುಕು, ಲೊಟಿಕ್.

ನಡೆವಳಿತ naḍĕ-paḷita. = ನಡವಳಿತ. (My.).

ನನೆ nanĕ. 4. — ನನೆವಿಲ್ಲ. *Add:* Abh. P. 7, 131.

ನಮಕ್ namak. Salt (Mhr., Persian ನಿಮಕ್). — ನಮಕ್ ಹರಾಂ. Ungrateful (My.; Mhr. ನಿಮಕಹರಾಮ).

ನಮುಚಿಭಿದ್ namuči-bhid. = ನಮುಚಿಸೂದನ. See ಹದಿ.

ನರ nara. — ನರಗುಜ್ಜಿ. -ಕುಜ್ಜಿ. Man considered as a sheep (Abhâ. 2, 1. 22).

ನರಾನ್ತಕ nara-antaka. N. of a râkshasa. (Râm. 6, 30, 30).

ನರ್ಚು narču. 2. = ನಚ್ಚು 2, etc. (Ćpr. 10, 56; Abh. P. 10, 219).

ನರ್ಮಕೃತ್ narma-kṛit. A jester; a mime (ಸೋಗು ಹಾಕುವವ G.).

ನಾಗಗಿರಿವಾಸ nâga-giri-vâsa. (= ಫಣಿಗಿರಿವಾಸ). Kṛishṇa (Dp. 143, 7).

ನಾಟಿ nâṭi. *Read:* = ನಟ್ಟಿ 2, ನೀಚ.

ನಾಡಾಡಿ nâḍu-âḍi. *Add:* Bh. 3, 13, 41.

ನಾಮ nâma. *Add:* See Dp. 121, 1 seq.

ನಿಡು niḍu. — ನಿಡುಸುರಗಿ. A long knife, a sword (ಗೇಣ್ Ct. I, 8).

ನಿಪ್ಪಸರ (nip-pasara ?). *Add:* Dp. 139, 2.

ನಿರಪೇಕ್ಷೆ nir-apêkshĕ. *Add:* Ćpr. 1, 46.

ನಿರವಿಸು niravisu. *Add:* Ćpr. 6, after 64.

ನಿರಾಳ nirâḷa. *Add:* Abhâ. 12, 59.

ನಿರ್ಮಮತೆ nir-mamatĕ. Unselfishness, disregard of worldly interests, indifference towards. (Abhâ. 12, 61).

ನಿರ್ವಹಿಸು nir-vahisu. *Add:* to make an end of (Bh. 5, 3, 82).

ನಿವಡಿಸು nivaḍisu. *Add:* Bh. 5, 3, 33.

ನಿವರ್ತಿ ni-varti. *Add:* See Prv. s. ಹತ್ತು 3.

ನಿಸ್ಸಳ nissâḷa. *Add:* Ćpr. 10, 67; Bh. 8, 25, 9.

ನೀಚಕೆ nîćaki. *Add:* the forehead (ಹಣೆ Hlâ.).

ನೀತಿ nîti. *Add:* Bh. 5, 3, 1 seq.; J. 17, 33; 21, 27; 30, 48; Dp. 64, 3; 70, 7; 112, 6; 159, 6. 11; B. 1, 14 (Mangalore, 1886).

ನೀತಿಪಥ nîti-patha. The path of justice (J. 17, 13).

ನೀರ್ nîr. — ನೀರಿಬ್. *Add:* 3, water to descend, *i. e.* urine to be discharged in excess (in diabetes, My.). — ನೀರ್ದೆಗೆ. *Add:* Grj. 2, after 106.

ನುಗ್ಗು nuggu. 3. — ನುಗ್ಗು ಮಾಡು. To crush, etc. (Ćpr 9, after 102).

ನುಸುಳು nusuḷu. 2. — ನುಸುಳುಗಣ್ಡಿ. *Add:* Bh. 5, 3, 47.

ನೃಪಕೂಟ nṛipa-kûṭa. *Add:* See the other reading s. ನಚ್ಚಿ.

ನೆಕ್ಕರ nĕkkara. N. of a village near Kâsaragôḍu in South Canara (Dp. 130, 73).

ನೆಗಹು nĕgahu. 2. *Add:* **2**, elation (Bh. 3, 2, 2).

ನೆರಹು nĕrahu. *Add:* Râm. 2, 2, 41 (to make preparations).

ನೆಲ್ಲಿ nĕrĕ. 3. — ನೆಱಿ ಕೊಳ್ 2. (ನೆಱಿ is here perhaps = ನೆಲೆ 1).

ನೈವೇದ್ಯ naivêdya. *Add:* Dp. 135*a*, 17; 168, 5.

ನೊರಜು nŏraju. *Add:* Bh. 3, 19, 24.

ಪ pa. 4. = ಹ 2. An afix to form nouns. See ಒರಪ, ಒರೆಪ, ಒಱಪ.

ಪಕ್ಕ pakka. *Add:* 7, seed, as that of the tamarind (S. Mhr. according to Z.). — ಪಕ್ಕವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. A hill at the side or foot of a mountain (Ćpr. 10, after 87).

ಪಕ್ಕರಗೆ pakkaragĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. See ಪೊಮ್ಬಕ್ಕರಗೆ s. ಪೊಮ್ಮ 1.

ಪಕ್ಕಿ pakki. 2. = ಹಕ್ಕಿ 2.

ಪಗರು pagaru. The wrist or the lower part of the palm of the hand (V. 31, after 23; Z.). See s. ಪದಪು (*in* Additions).

ಪಗರಣ pagaraṇa. *Add:* = ಹಗರಣ (see Additons).

ಪಚ್ಚಳ paććaḷa. = ಪಚ್ಚಳ 1 ? See Ćpr. 10, 79.

ಪಚ್ಚೆ paććĕ. *After* ಹಸಿ 1 *put:* ಪಸು.

ಪಂಚು paṁću. 2. *Add:* See Mr. s. ಹಂಚು 1.

ಪಟಲಕ paṭalaka. *Before* (ಪಟ್ಟಳಿಗೆ) *put:* ಅಡ್ಡಿಗೆ.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. *To No. 1 add:* See Prv. s. ಒಡಿ 1.

ಪಟ್ಟಿ paṭṭĕ. 2. *After* etc. *add:* , ಪಟ್ಟಿ.

ಪಡಕ paḍaka. *After* ಅನೆ ಬಡಕ *put:* , ಸಾಲಬಡಕ.

ಪಡಗ paḍaga. (Tbh. of ಪಟಾಳೆ). A flag, a banner (Čpr. 10, after 86; Tĕ. ಪಡಗೆ).

ಪಡಲ್ paḍal. 1. — ಪಡಲಿಡು. *Add:* Čpr. 10, after 86.

ಪಡಿ paḍi. 1. *Add:* See ಸೇರು, ಹರವಡಿ.

ಪಡೆ paḍĕ. 1. *Add:* Grj. 2, after 106.

ಪಣತೆ paṇatĕ. *Read:* = ಪಣತೆ, ಪಣತಿ, ಪಣಿತೆ.

ಪಣಿದ paṇida. = ಪೊಣಿದ. — ಪಣಿದಮ್ಮೊಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್. To beat soundly (Čpr. 10, 81).

ಪಣೆ paṇĕ. 2. *Add:* Čpr. 10, 69.

ಪಣೆ paṇĕ. 5. *Add: Cf.* ಆಣಿ 3 (to strike).

ಪಣ್ಟಿಸು paṇṭisu. *Add:* Bh. 5, 3, 93.

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 1. *Add:* = ಹಣ್ಣು 1.

ಪತ್ತಿಸು pattisu. *Add No.* **1.**

ಪತ್ತಿಸು pattisu. 2. = ಪೊತ್ತಿಸು, etc. To kindle, etc. (Bp. 1, 35).

ಪತ್ತು pattu. 3. *After* ಹತ್ತು 3 *insert:* ಹದ 2.

ಪತ್ತು pattu. 5. = ಪೊತ್ತು 1, etc. See ಪತ್ತಿಸು 2.

ಪತ್ತುಗೆ pattu-gĕ. *Read:* = ಪತ್ತಿಗೆ, ಹತ್ತುಗೆ.

ಪತ್ತೆ pattĕ. = ಪೊತ್ತೆ. Infinitive of ಪತ್ತು 1: so that it joins: near. — ಪತ್ತ ಸಾರ್. To come near (Čpr. 9, after 96; 10, after 94 & 99).

ಪದಪು padapu. *Add: Cf.* ಹೊನಹು.

ಪದಪಿ padaṛu. Add: Dp. 42, 1, *and add: Cf.* ಹಗರಣ 1.

ಪದ್ದು paddu. *Add:* Čpr. 10, 88.

ಪನ್ pan. 2. — ಪನ್ನೊವಲ್. *Add:* Čpr. 10, 111.

ಪನ್ತ panta. 1. *Read:* = ಪನ್ದಿಗೆ, ಹನ್ತ 2.

ಪನ್ಥ pantha. *Read:* = ಹನ್ತ 1, ಹೊನ್ತ.

ಪನ್ನ panna. *Add: Cf.* ಪಪ್ಪ, ಹಮ್ಮು 2.

ಪನ್ನ panna. 1. *Add:* 4, an ashṭaka of the ṛigvêda (My.; Tĕ. a verse in a chapter of the vêda).

ಪಯ paya. 2. *Add:* = ಹಯನು.

ಪರಡು paraḍu. 4. *Read:* = ಹರಡಿ, ಹರಡು 3, ಹರಡೆ 2.

ಪರಿ pari. 4. *After the parenthesis add:* , ಹರಿ 4.

ಪರೀವಾರ parī-vâra. = ಪರಿವಾರ. See Si. 449 s. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ.

ಪರುಟವ paruṭava. *Add:* Râm. 6, 55, 12.

ಪಲಿ paḷi. 6. *Add:* See s. ಪೊಲೆ.

ಪಲಿವು paḷivu. *Add:* = ಹಲಿವು.

ಪರ್ಬು parbu. 1. *Read:* = ಪರ್ವ 1, ಹಬ್ಬು 1, ಹರ್ವ 1.

ಪರ್ಬು parbu. 2. *Read:* = ಪರ್ಬುಗೆ, ಪರ್ವು 2, ಹಬ್ಬು 2.

ಪಲ pala. 1. *Read:* = ಪಲವು (Šmd. 211), ಹಲ 1, ಹಲವು, ಹಲು 2.

ಪಲ pala. 2. *Add:* (= ಹಲ 2).

ಪಲ pala. *Add:* = ಹಲ 1.

ಪಲ್ಲಣಿಸು pallaṇisu. *Add:* = ಹಲ್ಲಣಿಸು 1.

ಪವಣಿಗೆ pavaṇigĕ. *Add:* = ಹವಣಿಗೆ.

ಪವಣಿಸು pavaṇisu. To form a correct notion of, to know well (Čpr. 10, 25).

ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸು pavitrī-karisu. To purify, to cleanse (Čpr. 9, after 56).

ಪವುತಿ pavuti. *Read:* = ಪೌತಿ. Deceased, defunct (My.; Br., H. ಫವುತಿ).

ಪಸದನ pasadana. — ಪಸದನಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To decorate (Râv. 13, after 59).

ಪಸುಳ pasuḷa. *Read:* = ಪಸುಳೆ, ಹಸುಳ, *and add: Cf.* ಹಯ್, etc.

ಪಸುಳೆತನ pasuḷĕtana. *Add:* = ಹಸುಳೆತನ.

ಪಸೆ pasĕ. 1. *Read:* = ಅಸೆ 2 (see Additions), ಹಸೆ.

ಪಳಕನೆ paḷakanĕ. *Add: Cf.* ಹಳ, ಹಳಚಿಕೆ.

ಪಳಿಮೆ paḷamĕ. = ಹಡಮೆ. Antiquity, old times: an old traditional saying, a tradition (My.; M., T.).

ಪಳಿ paḷi. 2. *Read:* = ಪಡಿವ, ಹಡಿ 2, ಹಡಿವ.

ಪಳಿ paḷi. 3. *Add: Cf.* ಹಣಿ 3?

ಪಳಿವು paḷu. 1. *Read:* = ಪಡುವ, ಹಡುವ, ಹಡುವು.

ಪಳಿವು paḷu. 2. *Read:* = ಪಡಿ 5, ಹಡಿ 2.

ಪಳಿಕೆ paḷĕ. — ಪಡಿವಣ್ಣಲೆ. -ಪುಣ್-ಳಲೆ. The scar of an old wound (Čpr. 10, 62).

ಪಾಂಗು pâṅgu. *Add: Cf.* ಹಗೆ 1, etc.

ಪಾಜಿ pâji. *Add:* See Dp. 149, 1.

ಪಾಟಲಿತ pâṭalita. *Add:* Čpr. 1, after 101.

ಪಾಡು pâḍu. 2. *Add:* See ಸೂಬು-.

ಪಾಢ್ಯ pâḍya. *Read:* = ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿವ, ಹಾಡಿಯ.

ಪಾತಿವ್ರತೆ pâtivratĕ. *Add:* See Râm. 2, 2, 44 (where ಪಾತಿವ್ರತೆಯರು).

ಪಾನೆ pânĕ. *Add:* = ಹಾನೆ.

ಪಾಪ pâpa. *Add:* See ಕಾಡ-.

ಪಾಪ pâpa. — ಪಾಪ ತಿದ್ದು. To rectify sin (Dp. 150, 5).

ಪಾಪಕ pâpaka. Bad, evil, wicked; evil, wrong, wickedness, sin. See ಪಾವುಗೆ 2.

ಪಾಪಕ್ಷಯ pâpa-kshaya. *Add:* See W. v. 1256; (Vivêka-čintâmaṇi, Madras, 1867, p. 422).

ಪಾಪನಾಶನ pâpa-nâśana. Destruction or removal of sin (Dp. 130, 53). 2, a remover of sin (134, 11).

ಪಾಪನಿವರ್ತಕ pâpa-nivartaka. Abolishing or removing sin (Vivêkačintâmaṇi p. 515).

ಪಾಪಪರಿಹಾರ pâpa-parihâra. Taking away or removing sin (C.; see Bp. 60, 57).

ಪಾಪಮುಕ್ತಿ pâpa-mukti. Liberation from sin, remission of sin (Vivêkačintâmaṇi p. 422).

ಪಾಪವಿಮುಕ್ತ pâpa-vimukta. Freed from sin, liberated from all crime (Vivêkačintâmaṇi p. 499).

ಪಾಯ್ pây. 2. *Before* ಪಾಯಿ 2 *insert:* ಪಾಯ್ 2.

ಪಾಯಕು pâyaku. = ಪಾಳು 1. (Bh. 6, 8, 52).

ಪಾರ್ pâr. *Read:* = ಪಾರ್, ಪಾರು 1.

ಪಾರು pâru. 1. *Read:* = ಪಾರ್, ಪಾರು 2.

ಪಾರು pâru. *Add:* = ಪಾರು.

ಪಾರುವಾಣಿ pâruvâṇa. 1. *Read:* = ಪಾರವಾಣ 2, ಪಾರಿಯಾಳ, ಪಾರಿವಾಳ, ಪಾರುವಾಣ, ಪಾಲವಾಣ, ಪಾಲುವಾಣ 2.

ಪಾರ್ವಿತಿ pârva-iti. *Add:* = ಪಾರ್ವತಿ.

ಪಾಲ್ pâl. 1. *Add:* See T., M. s. ಪೀರ್.

ಪಾಸು pâsu. 1. *After* T. ಪಾವು *put:* , M. ಪಾಗು.

ಪಾಲ್ pâḷ. — ಪಾಡಿಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To get ruined, to perish (Čpr. 10, 55).

ಪಾಲಿ pâḷi. *Add:* = ಪಾಡು.

ಪಿಕ್ಕು pikku. *Read:* = (ಪಿಂಜು 1), ಪಿಕ್ಕು, ಪಿಕ್ಕ್ಯು 1. *Add:* See ಪಿರಿ 2.

ಪಿಂಚನ್ piñcan. "Pension" (My.). — ಪಿಂಚನ್ದಾರ. A male pensioner (My.). — ಪಿಂಚನ್ದಾರಳು. A female pensioner (My.).

ಪಿಟ piṭa. *Read:* = (ಪೆಟ್ಟ), ಪೆಡ, ಪೆಡೆ 2.

ಪಿಣ್ಡ piṇḍa. *Read:* = ಪಿಣ್ಡ, ಪಿಣ್ಡ, ಪಿಣ್ಡೆ.

ಪಿಣ್ಡಿವಳ piṇḍivaḷa. = ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, etc. (Čpr. 10, 80).

ಪಿನ್ pin. — ಪಿನ್ಡೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The hind thigh (Čpr. 10, 86).

ಪಿಮ್ಪು pimpu. *Read:* = ಪೆಮ್ಪು, ಪಿಮ್ಪು.

ಪಿರಿಕಿ piriki. *Read:* = ಪಿರಿಕೆ, ಫಿರಕ.

ಪಿರಿಕೆ pirikĕ. = ಪಿರಿಕಿ, etc. (My.).

ಪಿಸಿ pisi. 2. = ಪಿಸುಕು 2. To tear, to unravel (S. Mhr. according to Z.; *cf.* ಪಿಸಿ).

ಪಿಸುಕು pisuku. *Add No.* **1.**

ಪಿಸುಕು pisuku. 2. = ಪಿಸಿ 2. (S. Mhr. according to Z.).

ಪಿಲಿ pili. *Add:* Čpr. 10, 97.

ಪಿಲಿಕ್ಕೆ pilkĕ. *Read:* = ಇಕ್ಕೆ 4, ಪಿಕ್ಕೆ, ಪಿಕ್ಕೆ.

ಪುಗು pugu. 2. — ಪುಗು ತರ್. *Add:* Čpr. 9, 108.

ಪುಟ puṭa. *Read:* = ಪೊಡ 1, ಪೊಡ 1, ಪೊಡೆ.

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. *Add:* N. (see Prv. s. ಜೋಗು 1).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. *Read:* See ಅನ್ಯ-, ಪರ-.

ಪುಣ್ puṇ. — ಪುಣ್ಕೊಲಸು. -ಪೊಲಸು. Nasty stuff of a wound (Čpr. 10, 108).

ಪುಣಿಸೆ puṇisĕ. *Read:* = ಹುಣಿಸೆ, ಹುಣಿಸಿ, ಹುಣಿಸೆ.

ಪುಣ್ಣಮೆ puṇṇamĕ. *After:* = ಪುಣ್ಣಿವೆ, *insert:* , ಹುಣಿಮೆ, ಹುಣುಮೆ.

ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ puṇyâha-vâčana. *Add:* the consecration or hallowing of a house; a ceremonial purification (Tĕ.); the purification of a house or temple after defilement or before use (Mr. E. Rice).

ಪುದಿ pudi. 1. *Add:* Čpr. 10, 58. 60. 69. 98.

ಪುನ್ನಾಗ pun-nâga. *Add to No. 5:* See s. ಹೊನ್ನೆಯ ಮರ 2.

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. *Read:* = ಪುಯಲ್, ಪುಯ್ಯಲ್ 2.

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 2. *Read:* = ಹುಯಿಲು, ಹುಯ್ಯಲ್ 1.

ಪುರಿ puri. 4. *Read:* = ಪೊರೆ 2, ಪುರಿ 4, ಪೊರೆ 6.

ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. *After* of a tree *put:* , etc.

ಪುರುಳಿ puruḷi. *Read:* = (ಪುರುಳೆ 2), ಪುಜುಲೆ, ಪೊಜಲೆ, ಹುಜಲೆ.

ಪುಲ್ pul. *Read:* = ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಹುಲ್, ಹುಲು, ಹುಲ್ಲು.

ಪುಲಿ puli. 1. *Add: Cf.* ಪೊಲಿ?

ಪುಸ್ pus. *Add:* See Prv. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಪೂಟು pûṭu. *Add No.* 1.

ಪೂತು pûtu. 1. *Add:* = ಹೂತು 1.

ಪೂರ್ಣ pûrṇa. *Add:* 8, the vital air that moves continually (ಅನವರತಂ ಸಂಚರಿಸೆ Mr. 53).

ಪೂಲಿ pûḷi. *Read:* = ಪೂಲು, ಹೂಣ್, ಹೂಣು, ಹೂಲ್, ಹೂಲು.

ಪೆಟ್ಟ pĕṭṭa. *Read:* = ಪೆಟ್ಟಿ, ಪೆಟ್ಟೆ, ಹೆಟ್ಟ 3, ಹೆಟ್ಟಿ, ಹೆಟ್ಟೆ 2, ಹೆಟ್ಟೆ 2, ಹೆಳ್ಳೆ.

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ pĕṭṭigĕ. *Read:* = ಪೆಟ್ಟಿಯ, (ಪೆಡಗೆ), ಪೇಳಿಗೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಪೇಳಿಗೆ, ಹೇಳ್ಗೆ.

ಪೆಡ pĕḍa. *Read:* = ಪಿಂ (ಪಿಜ್), etc., ಪೆಡೆ, ಪೆಜ್ 1, ಪೊಡ 1, ಪೊಡೆ 7. — ಪೆಡಗುಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಪೆಡಗುಡಿ ಕಟ್ಟು. To pinion (Č. Bp. 31 sum.; 31, 52).

ಪೆಡಗೆ pĕḍagĕ. *Read:* = ಎಡಗೆ, ಎಡಿಗೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc., ಪೇಳಿಗೆ, ಪೆಳಿಗೆ, ಪೆಳ್ಗೆ, ಪೆಡಗೆ, ಪೆಡಿಗೆ, ಪೆಡಿಗೆ, ಪೆಳ್ಗೆ, ಪೇಳಿಗೆ, ಹೇಳ್ಗೆ.

ಪೆಣ್ pĕṇ. *After* ಹೇಣ್ಣು *add:* , ಹೆಮ್ 2.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 1. *Read:* = ಎಣೆ 2, ಹಣೆ 2, ಹೆಣೆ, ಹೆಣೆ 1.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 2. *Read:* = ಎಣೆ 1, ಹೆಣೆ 2.

ಪೆಣ್ಡ pĕṇḍa. *Add:* = ಹೆಣ್ಡ 1.

ಪೆಮ್ಪು pĕmpu. *Read:* = ಪಿಮ್ಪು, ಹಿಮ್ಪು, ಹೆಮ್ಪು.

ಪೆರಪರಿಸುಹ pĕraparisuha. (fr. ಪರ್ಪರಿಕೆ). Becoming rough or unsmooth (?). ಮೆಯ್ಯ ಬಿಚ್ಚಿ ಪೆರಪರಿಸುಹಂ (ಸಂಘರ್ಷ Mr. 463).

ಪೆರ್ pĕr. 1. — ಪೆರ್ದೊಡೆ. *Add:* Čpr. 9, 93. — ಪೆರ್ದಡಿಕೆ. *Add:* excessiveness (V. 31, 56).

ಪೇ pê. 1. *Add: Cf.* ಪೀಡೆ.

ಪೇಲಿ pêḷu. 1. *Read:* = ಪೀಲ್ (ಪೀಲು), ಪೇಲು 3; *and add:* Bp. 36, 28; Č. Bp. 31, 4.

ಪೇಲಿ pêḷu. 2. *Add:* V. 6, after 8.

ಪೇಲಿ pêḷu. 3. *Read:* = ಪೇಲ್, ಪೇಲು 2.

ಪೇವಡಿ pêvaḍi. A kind of yellow paint (S. Mhr.; Mhr.).

ಪೊಕ್ಕುಲಿ pokkuḷi. *Before* ಪೊಕ್ಕುಡು *insert:* , ಪೊಕ್ಕುಳು.

ಪೊಗಟ್ಪಿ pogaṭpi. 2. *Add:* = ಪೊಗಡು 2.

ಪೊಗರ್ತ್ತಿ pogaṛtti. — ಪೊಗರ್ತ್ತಿವೆರ್. -ಪೆರ್. = ಪೊಗರ್ತ್ತವೆ. (Abh. P. 7, 130).

ಪೊಂ pŏṁ. ಪೊಂಬ್. — ಪೊಂಗೇದಗೆ. *Add:* Abh. P. 2, after 13.

ಪೊಂಗು pŏṁgu. 1. *Add:* = ಹೊಂಗು, *and add:* Čpr. 4, 47.

ಪೊಡ pŏḍa. 2. *Add:* = ಪೊಡ 2.

ಪೊಡಪ್ಪು pŏḍarpu. *Add:* Čpr. 8, 68.

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 3. *Read:* = ಪೊಟ್ಟೆ 2, etc., ಪೊಜೆ 6.

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 4. *Add:* = ಹೊಸ 2, ಹೊದೆ 4.

ಪೊಣರ್ಕೆ pŏṇarkĕ. *Add:* = ಪೊಣಕೆ.

ಪೊತ್ತಿಸು pŏttisu. *Read:* = ಪತ್ತಿಸು 2, ಹಬ್ಬಿಸು 1, ಹಬ್ಬು 2, ಹತ್ತಿಸು 2, ಹೊತ್ತಿಸು 1.

ಪೊತ್ತು pŏttu. 1. *Read:* = ಪತ್ತು 5, ಹತ್ತು 4, ಹೊತ್ತು 1.

ಪೊನ್ pŏn. *After:* ಪೊಮ್ 1 *insert:* , ಹೆಮ್ 4, *and add: Cf.* ಪೊಗರ್.

ಪೊನ್ನ pŏn-a 3. *Add:* = ಹೊನ್ನ (s. ಹೊನ್).

ಪೊಮ್ pŏm. 1. — ಪೊಮ್ಮು. *Add:* Dp. 101, 3.

ಪೊಮ್ pŏm. 2. *Add:* = ಹೊಮ್ 2, *and add: Cf.* ಹೊಪ್ಪಳ.

ಪೊಯ್ pŏy. 2. *Add:* = ಹೊಯ್ 3, ಹೊಂಯಿ 2.

ಪೊಯಿಸು pŏyisu. *Read:* = ಪೊಯ್ಸು, ಹುಯಿಸು, ಹೊಂಯಿಸು, ಹೊಯ್ಸು.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 4. *Read:* ಹೊರ 2, ಹೊರೆ 3.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 5. *After* ಹೆರೆ *insert:* , ಹೊರಿಕೆ, ಹೊರಿಗೆ.

ಪೊರಿಗು pŏṛagu. *After* ಪೊಱಗೆ (145) *insert:* , ಹೆಱಗು.

ಪೊರಿಬಿಗ pŏṛabiga. *Add:* = ಹೊರಬಿಗ.

ಪೊರಿಸು pŏṛisu. *Read:* To cause to take upon the head; to cause to carry, to have carried; to put upon; to impose, as a charge; to impute, as a blame, etc.

ಪೊರ್ದುಗೆ pŏrdugĕ. *Read:* = ಹೊದ್ದಿಕೆ 1, ಹೊದ್ದಿಗೆ 1, ಹೊದ್ದುಗೆ, ಹೊದ್ದಿಕೆ, ಹೊದ್ದಿಗೆ, ಹೊನ್ದುಗೆ, ಹೊರ್ದುಗೆ.

ಪೊಲಮ್ಬಿಗ pŏlambu-iga. *Add:* = ಹೊಲಬಿಗ.

ಪೊಸನ್ತಿಲ್ pŏsantil. *After* ಹೊಸಲು, *insert:* , ಹೊಸಿಲು.

ಪೊಳಪು pŏḷapu. 1. *After* ಹೊಳಪು, *insert:* , ಹೊಳವು.

ಪೊಳಯಿಸು pŏḷayisu. *Read:* = ಹೊಳಪಿಸು 1, ಹೊಳಸು.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 2. *Add:* = ಹೊಳೆ 2.

ಪೊಲಿಕು pŏlaku. *Add: Cf.* ಹೊಳಕು 2.

ಪೊಲ್ತು pŏltu. *Read:* see ಪುಗ್ಗು, ಪೊದರ್.

ಪೋಲ್ pōl. *Add:* Č. Bp. 31, 10, *and add: Cf.* ಹೊಪ್ಪೆ.

ಪೌರೋಹಿತನ paurôhitana. = ಪೌರೋಹಿತ್ಯ. (Bh. 5, 3, 86).

ಪ್ರವೇಶಿಸು pravêśisu. *Add in the parenthesis:* A brief history of the Indian People (Bombay, Department of Public Instruction, Mangalore 1885), pages 113. 119. 124. 129. 130. 136.

ಪ್ರೀತಿಕರ prîti-kara. Causing pleasure; inspiring love or affection; pleasing, agreeable. (Dp. 103, 1).

ಫಣಿಗಿರಿವಾಸ phaṇi-giri-vâsa. (= ನಾಗಗಿರಿವಾಸ). Krishṇa (Dp. 134, 1).

ಬಗ್ಗುರಿ baggurī. (= ಬಗ್ಗರಿ?). See Č. Bp. 31, 11.

ಬಚ್ಚಲು baččâlu. Tbh. of ಬಚ್ ಜಾಲು (s. ಬದ, C.; Br.).

ಬಟ್ಟೆ baṭṭĕ. 2. — ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. = ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತೆ. (Râm. 2, 2, 39).

ಬಡಿ baḍi. 3. — ಬಡಿಗಲ್ಲು. *Add:* Dp. 14, 3; *and after* bandicoots *add:* or mice.

ಬಡಿಗೆಕಾರಿ baḍigĕ-kâra. A staff-bearer (Grj. 6, after 56).

ಬಡಿಸು baḍisu. 2. *Add:* Bh. 8, 8, 8.

ಬದ್ದುಗೆ baddugĕ. *Add:* Bh. 6, 4, 35.

ಬನ್ದುಗೆ bandugĕ. *Add:* See Nr. s. ಹುಟ್ಟು 1.

ಬಮ್ಬಲ್ bambal. — ಬಮ್ಬಲ್ಲರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause to run en masse or in a body (Ćpr. 9, 96).

ಬಲ bala. — ಬಲಗೆಯ್ಯವನು. *Add:* According to Mr. E. Rice all hŏlĕyas are ಬಲಗೆಯ್ಯವರು, and all mâdigas ಎಡಗೆಯ್ಯವರು. *Cf.* ಒಬ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು and ಹದಿನೆಣ್ಬು ಪಣದವರು (s. Additions).

ಬರ್ bar. 1. — ಬರ ಸೆಳೆ. *Add:* Râm. 4, 1, 23.

ಬರಿ baṛa. — ಬಱಿ ಸಿಡಿಲ್. *Add:* Ćpr. 19, after 87.

ಬರ್ದು bardu. 1. *Add:* Ćpr. 10, 113.

ಬರ್ದು bardu. 3. *Add: Cf.* ಎಳವರ್ದು.

ಬವಣೆ bavaṇi. — ಬವಣೆಬಡು. -ಪಡು. To whirl, to be confused, etc. (Abhâ. 2, 47).

ಬಳೆ baḷĕ. 1. *In the note read:* Ćpr. MS.

ಬಳ್ಕು baḷku. *Add:* Ćpr. 10, 11.

ಬಳ್ವಳ baḷvaḷa. = ಬಳ್ಪಳ. (Ćpr. 5, 128).

ಬಳಿಚು baḷaću. 2. *Add:* Bh. 5, 3, 83.

ಬಳಿಲಿದು baḷalidu. *Add:* See ಇದು 2.

ಬಲಿ baḷi. 3. *Add: Cf.* ಬರ್ದು; T. ವದಿಂಗು, to speak.

ಬಾಜಿಸು bâjisu. *Add:* Ćpr. 9, after 56.

ಬಾಡು bâḍu. 3. Withering, etc. — ಬಾಡುಮೋಜಿ. A downcast face (Bh. 3, 10, 38).

ಬಾಯ್ bây. — ಬಾಯ್ವುವಿ. *Add:* See Prv. s. ಹಸಿವೆ.

ಬಾರ bâra. *Add No.* 1.

ಬಾರ bâra 2. = ಬರಹ. (My.; see ಹಣೆ-).

ಬಾರಿಸು bârisu. 2. *Add:* Râm. 6, 35, 36.

ಬಾಳ bâḷa. 3. *Add:* Dp. 135*b*, 9.

ಬಾಳ್ವೆ bâḷ. 2. — ಬಾಳ್ಗಮ್ಮ. *Add:* Ćpr. 9, after 102. — ಬಾಳ್ವಲೆ. *Add:* Č. Bp. 31, 14.

ಬಾಳಿಟ್ಟಿ bâḷvĕ. — ಬಾಳ್ವೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To ruin welfare (Č. Bp. 31, 10).

ಬಿಂಕ biṅka. *Add:* Abh. P. 7, 131.

ಬಿಚ್ಚತ biččata. *Add:* Ćpr. 9, after 108; 10, 53. 84.

ಬಿಚ್ಚಲಿಸು biččaḷisu. *Add:* Ćpr. 10, 82.

ಬಿಜ್ಜರ bijjara. (fr. ಬಿರಿ 1). — ಬಿಜ್ಜರಂ. With a burst, etc. (Ćpr. 9, 76).

ಬಿದ್ದ bidda. 2. — ಬಿದ್ದಮ್ಬಿಟ್. -ಂ-. To be penetrated (Ćpr. 10, 80).

ಬಿಮ್ಮು bimmu. *Add:* Abhâ. 7, 14; 11, 29.

ಬಿರಿಯಿ biṛu. 1. — ಬಿಱುವಟ್. *Add:* Râm. 4, 6, 6.

ಬಿರ್ಚು birću. 1. *Add:* Ćpr. 10, 108.

ಬಿರ್ದು birdu. 1. *Add:* Ćpr. 10, 88.

ಬಿಲ್ bil. 2. — ಬಿಲ್ಲವಿದ್ಯೆಗ. -ವಿದ್ಯೆಗ. A clever archer (Čpr. 10, 71). — ಬಿಲ್ವಿದೆ. *Add:* Čpr. 10, 68.

ಬಿಲು bilu. — ಬಿಲುಹಿಣಿಲ್. The string of a bow (Bh. 8, 22, 27).

ಬಿಲ್ಲೆ billĕ. — ಬಿಲ್ಲೆಹೆಂಚು. Small common tiles (My.).

ಬಿಸಟ bisaṭa. = ಬಿಸುಟಿ, etc. — ಬಿಸಟಮ್ಮರ್. -ಂ-. To come ad libitum (Čpr. 9, 69). — ಬಿಸಟಮ್ಮರಿಯಿಸು. -ಂ-ಪರಿಯಿಸು. = ಎನಟಮ್ಮರಿಯಿಸು. (Čpr. 10, 95).

ಬಿಸವನ್ನ bisavanda. *Add:* Čpr. 10, 119.

ಬಿಸಿಲ್ bisil. ಬಿಸಿಲು. — ಬಿಸಿಲುವರ್ಷಿ. -ಮರ್ಷಿ. Rain intermixed with sunshine (Râm. 4, 6, 6).

ಬಿಸುಪು bisupu. *Add:* V. 29, 26; Č. Bp. 31, 4.

ಬೀಡು bīḍu. 2. *To* discharging (an arrow) *add after* Abh. P. 9, 63: see ಅಮ್ಮುವೀಡು.

ಬೀಡೆ bīḍĕ. *Add:* Čpr. 9, 67. — ಬೀಡೆವರಿ. *Add:* Abh. P. 7, 88.

ಬೀಯ bīya. *Add:* Bh. 8, 10, 38.

ಬೀರ bīra. — ಬೀರಗಚ್ಚೆ. *Add:* Čpr. 9, 92.

ಬೀರ್ bīr. ಬೀರ್ಪು. 1. *Add:* Čpr. 10, 14.

ಬೀರ್ bīr. ಬೀರ್ಪು. 2. *Add:* extensiveness, largeness. — ಬೀರಳವಡು. -ಳವಡು. Largeness to come about: to be large (Čpr. 9, 94).

ಬೀಸರ bīsara. — ಬೀಸರಪ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪ್ಪೋಗು. To end (Rśv. 5, after 19).

ಬೀಸು bīsu. 2. — ಬೀಸುಹೂರಿಗೆ. A sort of cake (Dp. 170, 5).

ಬೀಳ್ bīḷ. ಬೀಪು. 1. — ಬೀಪು ಕೆಡಹು. = ಬೀಪುಗೆಡಹು. (Râm. 6, 19, 27).

ಬೀಳಿಲ್ bīḷil. *Add:* Čpr. 10, 69.

ಬು bu. *Add: Cf.* ಋ. — ಬು ಬು. rep. (Śśv. 4, after 24).

ಬುಡ buḍa. *After* from the spout of a vessel *insert:* or by purging (see Prv. s. ಬೊಡ ಬೊಡನೆ).

ಬುತ್ತಿ butti. *Add:* Čpr. 10, 111.

ಬೂಜು bûju. *Add: Cf.* ಅಬ್ಬುಜ.

ಬೂರಲ bûrala. = ಬೂರಗೆ, etc. See s. ಹಗುರ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿ bṛihas-pati. *Read:* = ಬೇಸ್ತ, ಬೇಸ್ತು, ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ bṛihaspati-vâra. *Read:* = ಬೇಸ್ತವಾರ, ಬೇಸ್ತುವಾರ, ಬೇಸ್ತ್ವಾರ.

ಬೆಕ್ಕನೆ bĕkkanĕ. Amazingly (Dp. 144, 6).

ಬೆಕ್ಕಸ bĕkkasa. — ಬೆಕ್ಕಸಮುಡು. *Add:* Čpr. 9, 69.

ಬೆಂಕೆ bĕṅkĕ. *After* See *insert:* ಕಡುವೆಂಕೆ.

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 1. *After cf.* ಬಿಜ್ಜೆ *add:* and see s. ಬಿಱ್ಸು.

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 2. — ಬೆಟ್ಟಬೀಸಗೆ. *Add:* Čpr. 9, 78.

ಬೆತ್ತ bĕtta. — ಬೆತ್ತಗಣ್ಣಿವಲೆ. -ಕಣ್ಣಿವಲೆ. A variety of ಕಣ್ಣಿವಲೆ (Čpr. 5, 53).

ಬೆದರ್ bĕdar. 2. — ಬೆದರ್ವರ್ಷಿ. -ಮರ್ಷಿ. A shocking rain (Râm. 4, 6, 6).

ಬೆಬ್ಬಳಿಸು bĕbbaḷisu. (ಬೆಬ್ಬಲ್ಪಿಸು). = ಬೆಬ್ಬರಿಸು. (V. 31, after 23).

ಬೆಮರ್ bĕmar. 3. — ಬೆಮರ್ಸಾಲೆ. = ಬೆವರುಸಾಲೆ. (My.).

ಬೆರಸು bĕrasu. 1. *After* Prv. s. ಸರಸ *add:* , ಪಾಣಪಾಣಿ, ಪೊಡಕರಿಸು.

ಬೆಲಗಸೆ bĕlagasĕ. (?). ಬೆಲಗಸೆಯಿನ್ದಮ್ ಈವ ಫನಸಾರದ ಜಾಯಿನಂ (Čpr. 8, 47).

ಬೆಸ bĕsa. = ಬೆಸಸೆ, etc. Soldering; compactness. See ಪೊಮ್ವೆಸ.

ಬೆಸಲೆ bĕsalĕ. *Add:* Čpr. 10, after 30.

ಬೆಸು bĕsu. *Add:* Râm. 4, 6, 6.

ಬೆಸುಗೆ bĕsugĕ. *To No. 1 add:* Râm. 4, 6, 6.

ಬೆಹಣಿತನ bĕhaṇitana. Harmoniousness, harmony (? Čpr. 10, 36).

ಬೆಳ್ bĕḷ. 1. — ಬೆಳ್ಗಾಲ. -ಕಾಲ. (? Čpr. 9, after 102). — ಬೆಳ್ಗೊಡೆ. *Add:* Čpr. 10, 119. — ಬೆಳ್ಳುಗ. *Add:* Čpr. 10, 99. — ಬೆಳ್ಳುಬಾಯೊಲೆ. -ಸುಬಿ-ಓಲೆ. An ear-ornament consisting of a white leaf-fold (Čpr. 10, 45). — ಬೆಳ್ಳರಳೆ. -ಅರಳೆ. (? Abh. P. 15, 60). — ಬೆಳ್ಳಾಳ್. *Add:* See Čpr. 10, 99.

ಬೆಳರ್ bĕḷar. 2. — ಬೆಳರ್ಗೆಮ್ಮು. *Add:* Čpr. 9, 94.

ಬೆಳ್ಳಿ bĕḷḷi. *Add:* Tu. ಬೊಳ್ಳಿ.

ಬೇಗೆ bêgĕ. — ಬೇಗೆವೋಗು. -ಪ್ಪೋಗು. To be consumed by wild fire (Čpr. 9, 75).

ಬೇಣ್ಟೈಗಾರ್ತಿ bêṇṭĕ-kârti. = ಬೇಟೆಕಾತಿ. (Grj. 2, 88).

ಬೇಪಾರಿ bêpâri. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರಿ. (Mhr.).

ಬೇರ್ bêr. — ಬೇರಿಬ್. *Read:* A root to descend: to root.

ಬೇರ bêra. 3. Tbh. of ವಿಗ್ರಹ. Figure, image (My.; Tč.).

ಬೇಸ್ತ bêsta. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿ.

ಬೇಸ್ತು bêstu. = ಬೇಸ್ತ.

ಬೇಸ್ತುವಾರ bêstu-vâra. = ಬೇಸ್ತ್ವಾರ. (My.).

ಬೇಳ್ bêḷ. 3. — ಬೇಳಾಗು. *Add:* Čpr. 10, 55.

ಬೇಲಿಪಿನ bêḷuva. = ಬೇಡುವ. (Dp. 145, 1).

ಬೊಟ್ಟು bŏṭṭu. 2. *Add:* See Prv. s. ಹಾರುವ.

ಬೊಮ್ಮಾಳ bŏmbâḷa. Huge, vast; large; lavish; streaming with;—loud (as sound, Bh. 5, 3, 96; Mhr. ಬಮ್ಮಾಳ).

ಬೋಳವಿನು bôḷavisu. *Add:* Râm. 6, 50, 12.

ಬೋಳಿ bôḷa. *Read:* = ಬಾಳ 2, ಬೋಲಿ.

ಬೋಲಿಪು bôḷu. — ಬೋಲಿಸುತ್ತಿಗೆ. A hammer without a handle. See Prv. s. ಹಾಡಿಯರು.

ಭಯಭಾವಿತ bhaya-bhâvita. Manifestation of fear. See Śmd. 398 s. ಹವ್ವನೆ.

ಭಾಂಕಾರ bhâṅ-kâra. A sound imitating that of the nissâḷa (Čpr. 10, 67).

ಭಾನುಸುತ bhânu-suta. = ಭಾನುತನುಜ. (Bh. 8, 8 sum.).

ಭಾಸ್ಕರ bhâs-kara. *Add:* 5, the air that is drawn up into the right nostril (Mr. 53).

ಭೀಮ bhîma. *Add:* 11, N.

ಭೂಗೃಹ bhû-gṛiha. An underground room. (Čpr. 10, 28).

ಭೂತಬಲಿ bhûta-bali. *Add:* Bh. 8, 8, 8.

ಭೃಂಗೀಶ bhṛiṅgi-îśa. *Read:* s. ಅಡ್ಡಣಿಗೆ No. 1.

ಭೇದಿಸು bhêdisu. *Add to No. 2:* to discern, to perceive (Bh. 3, 13, 15).

ಭ್ರಮಿಯಿಸು bhramiyisu. *Add:* Čpr. 10, 44.

ಮಗ್ಗಿಸು maggisu. *Add:* = ಮಜ್ಜಿಸು.

ಮಗ್ಗು maggu. 1. *After* to be destroyed (T. ಮಂಗು); *add:* to shrink or shrivel, as grain or pulse exposed to the sun's rays (My.); *and after* to become strengthless, *insert:* as men.

ಮಂಕು maṅku. *Add:* Dp. 14, 1.

ಮಜ್ಜ majja. *Add:* = ಮಜ್ಜೆ.

ಮಂಡಲಿಸು maṇḍalisu. *Add:* Čpr. 1, 93; 9, 81.

ಮಂಡಿ maṇḍi. 1. *Read:* (= ಮಳಿಗೆ, etc.).

ಮಂಡಿಸು maṇḍisu. *Add:* Bh. 6, 8, 52.

ಮಂಡ್ಡಿ maṇḍḍe. *Add:* Tu. ಮಂಡ್ಡೆ, the skull; the head.

ಮದಗ madaga. *Add:* Dp. 154, 2.

ಮದವಳಿಗ mada-vaḷiga. *Add:* Č. Bp. 36 sum.

ಮದಿಲ್ madil. *Add:* (fr. ಮಜ್ಜಿ 1 & 2?).

ಮನೋಹರ manas-hara. *Add to No. 2:* Dp. 170, 6.

ಮನ್ತಾನಸ್ತ mantâna-sta. = ಮನೆತನಸ್ತ. See Prv. s. ಸನ್ತಾನ.

ಮನ್ತ್ರಿತ mantrita. Spoken, consulted, deliberated; advised; consecrated with mantras, enchanted, charmed. (J. 34, 1).

ಮನ್ದಾನಿಲರಗಳೆ mandânila-ragaḷe. N. of a metre (Čpr. 4, 63 seq.).

ಮನ್ದಿವಾಳ mandivâḷa. *Add:* Dp. 136, 6.

ಮನ್ದು mandu. *Add: Cf.* T. ಮನ್ದ್ರು, an open common-field.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 1. *Add:* Dp. 60, pallavi.

ಮಯಿಲಿಗೆ mayiligĕ. = ಮಯ್ಲಿಗೆ. (Dp. 106, 9).

ಮರಳಿಚು maraḷiču. = ಮರಳ್ಚು. (Bh. 8, 9, 38).

ಮರಳು maraḷu. 4. *Add:* ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಮಡ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡ್ಡಿ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಮರಿಚ marica. *Read:* = ಮೆಣಸು, ಮೆದಿಸು (ಮೆಳಸು).

ಮರುಳ್ maruḷ. 2. — ಮರುಳಾಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. To cause to act foolishly, etc. (Dp. 102, pallavi).

ಮಱಿ maṟa. 2. — ಮಱಿಸಿಲ್. = ಮಱಿಸಲ್, etc. (My.).

ಮಲ್ mal. = ಮಲೆ 1, etc. — ಮಲ್ಲಳ. = ಮಲಮಲಸೆ. (W. v. 1238).

ಮಸನಿಸು masanisu. (To become a member of the cemetery, *i. e.*), to die (S. Mhr. according to Z.).

ಮಸೆ maseḥ. 1. *To No. 2 add:* Čpr. 5, 63.

ಮಸೆ maseḥ. 2. — ಮಸೆಗಾಱ್. *Add:* Bh. 8, 19, 38.

ಮಹತ್ತರ mahat-tara. *After* See *insert:* ಉದ್ಯಾನ-.

ಮಹಾಲಯ mahâ-âlaya. *Read:* = ಮಹಲ, ಮಹಲು 1, ಮಹಳ 1, (ಮಾಳ 1 ?).

ಮಱಿಸಿ ಸು maṟisisu. *Add:* = ಮಗ್ಗಿಸು.

ಮಾರ್ಗಣಕ mârgaṇaka. A beggar, solicitor, mendicant. See Mr. s. ಪಾರು 1.

ಮಾಹೇನ್ದ್ರಿ mâhêndri. (fr. ಮಹೇನ್ದ್ರ). The energy of Indra. See Mr. s. ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ.

ಮಿಣ miṇa. *Before* ಮಿನು *insert:* = .

ಮಿಣ್ಡಿ miṇḍi. *Add:* Dp. 127, 2.

ಮಿಣ್ಣಗೆ miṇṇagĕ. Gently (? Dp. 135*a*, 5).

ಮಿಣ್ಣನೆ miṇṇanĕ. = ಮಿಣ್ಣಗೆ. (Dp. 130, 21).

ಮಿತಿ miti. — ಮಿತಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To determine the quantity; to arrange (Dp. 106, 16).

ಮಿಮ್ mim. 1. — ಮಿಮಮ್ಬುಲಿಗ. *Add:* Râm. 3, 7, 41.

ಮಿಸಲ್ misal. ಮಿಸಲು. *Add:* Dp. 102, 1. 2; Bh. 8, 8, 8.

ಮುಕ್ಕು mukku. 1. *Add:* Dp. 13, 1.

ಮುಕ್ಕುರಿಕು mukkuṟiku. 1. *Add:* Bh. 8, 9, 38.

ಮುಗ್ಗು muggu. 2. *Add:* Falling, sinking (Dp. 65, pallavi).

ಮುಂ muṅ. ಮುಱ್. — ಮುಂಗಡ. *Add:* Dp. 145, pallavi.

ಮುಚ್ಚು muccu. 2. — ಮುಚ್ಚು ಮುಱ್. *Add:* Dp. 135*a*, 7.

ಮುಚ್ಚುರಿಪಿ muccuṟu. -ರಿಪ್. *Add:* P. p. ಮುಚ್ಚುತ್ತು (Šmd. II).

ಮುಡಿ muḍi. 1. *Add:* Čpr. 6, after 86.

ಮುಡುಪು muḍupu. 1. *Add:* Dp. 134, 23; 140, 17.

ಮುಣ್ಡ muṇḍa. — ಮುಣ್ಡ ಮೋಡು. *Add:* Dp. 47, 2.

ಮುನ್ mun. 2. *Add:* See ಮುನ್ನಿನ s. ಮುನ್ನ.

ಮುರಿವು muṟivu. *Add:* Râm. 2, 2, 24.

ಮುಱುಕು muṟuku. 4. *Read:* = ಮುಱಿಕ 2, ಮುಱಿಕು, ಮುಱಿಕ 2.

ಮೆಡಿಸು mĕḍisu. = ಮೆಸು. (S. Mhr. according to Z.).

ಮೆಡು mĕḍu. = ಮೆಟ್ಟು 1. To put on, as a shoe, etc. (S. Mhr. according to Z.).

ಮೆಯ್ mĕy. — ಮೆಯ್ಯುಱುಹು. -ಱುಹು. The sign or characteristic of bodies (Bh. 4, 10, 16). — ಮೆಯ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take a body, to be embodied (Bh. 5, 4, 13). — ಮೆಯ್ವಸ. -ಬಿಸ. The compactness, firm build or strength of the body (Čpr. 10, 84).

ಮೇ mê. 2. *After* ಮೇಗಾವಲು *put:* -ಕಾವಲು.

ಮೇಣ mêṇa. *After* ಮೇಣಗವ್ವಟಿ *put:* -ಕವ್ವಟಿ.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 1. *Add:* Dp. 155, pallavi.

ಮೊಣ್ಡು mŏṇḍu. — ಮೊಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಮುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. (My.).

ಮೊದಲ್ mŏdal. *Before* ಮದಲು *insert:* = .

ಮೋಡಿ môḍi. *Add:* Râm. 4, 1, 5.

ಮೋತೆ môtĕ. — ಮೋತೆಗಾಯಿ. *Add:* (My.).

ಮೋದು môḍu. 1. *Add:* Čpr. 10, 86.

ಮೋರ್ಪಿತಿ môṟĕ. *Add:* = ಮಾಱಿ; *and add:* Tu. ಮೋಣೆ.

ಮೋಸ môsa. — ಮೋಸ ಹೋಗು. *Add:* Dp. 14, 1; 102, 2.

ಮೋಳ môḷa. *Add:* = ಮೋಡ. (Tbh. of ಮೂಢ).

ಮ್ಲೇಚ್ಛ mlêčča. *Read:* a Mahomedan.

ಯಾಸೆ yâsĕ. *Put (before* Tbh.

ಯುಕ್ತಿ yukti. *Before* ಯುಕುತಿ *insert:* ಯಿಗುತಿ.

ಯೋಗ್ಯತ್ವ yôgyatva. = ಯೋಗ್ಯತೆ. (Čpr. 10, 18).

ರಕ್ಷೆ rakshĕ. *Add:* ರಕ್ಷಾ.

ರಂಗು raṅgu. — ರಂಗಾಗು. -ಆಗು. = ರಂಗಿಸು. To grow passionate (S. Mhr.).

ರಚಯಿಸು raċayisu. *Add:* V. 9, after 21.

ರಣ raṇa. — ರಣಭೀಡ. A man afraid of war (Bh. 8, 8, 30). — ರಣರಭಸಿಗ. A man impetuous in battle (Râm. 6, 19, 19).

ರಥಾಂಗಧರ rathâṅga-dhara. *Add:* See Čpr. 7, 37.

ರಥಿನಿ rathini. A number of carriages or chariots. (Čpr. 10, 21).

ರಭಸಿಗ rabhasiga. A man who is violent, impetuous, etc. See ರಣ-.

ರಮಣೀಯತೆ ramaṇiyatĕ. Pleasantness, agreeableness, delightfulness, beauty, charm. (Čpr. 10, after 59).

ರಸದಾಳಿ rasa-dâḷi. — ರಸದಾಳಿಕಬ್ಬು. *Add:* Dp. 27, 2.

ರಸುಮೆ rasumĕ. *Add:* Râm. 6, 24, 16.

ರಾರಾಜಿಸು rârâjisu. *Add:* Čpr. 10, 16.

ರಿಂದ್ರ rinda. Angry; petulant (Mr. H. Haigh, H.).

ರೀಪರ್ ripar. ರೀಪಾರ್ rîpâr. Lath-work or lathing of a roof (Mhr.; Mhr. ರೀಪ, a lath).

ರೂಕ್ಷ rûksha. *Add:* Čpr. 10, after 86.

ರೇಕು rêku. *After* instead of *insert:* chemically.

ರೇಚ rêċa. — ರೇಚಯ್ಯ. *After* Bp. 9, 37 *add:* ; Tĕ. ರೇಚು, a sort of ounce or lynx.

ರೇಷ್ಟ್ರ rêshṭra. (= ರೊಷ್ಟ್ರ?). Bother, trouble (Mr. H. Haigh).

ಲಿಂಚೆ ṛaṅċĕ. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಲಿಖೋಡು ṛóḍu. — ಋೋಡಾಡು. *Add:* Čpr. 10, 7.

ಲಕ್ಷ್ಮಿ lakshmi. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮೀ. (Dp. 130, 71; 134, 12).

ಲಗ್ಗೆ laggĕ. 2. *Instead of* Č. Bp. sum. *read:* Č. Bp. 42 sum.

ಲಟಕಟಿಸು laṭakaṭisu. *Add:* Bh. 3, 12, 40.

ಲಂಡತನ laṇḍatana. Knavery (Dp. 24, 2).

ಲತಾರ್ಕ latâ-arka. *A green onion.*

ಲಲಿತರಗಳೆ lalita-ragaḷĕ. A kind of metre (Čpr. 6, 102 seq.).

ಲಾಗುವೇಗ lâgu-vêga. Excessive impetuosity or force (Bh. 5, 3, 103).

ಲೇಖೆ lêkhĕ. *Add:* ಲೇಖಾ.

ಲೋಲತೆ lôlatĕ. *Add:* Čpr. 10, 4.

ವಕನ್ಯಾಯ vaka-nyâya. The crane's way: cunning, hypocrisy (the crane stationing itself cunningly by a pool apparently absorbed in meditation till it sees a fish on which to dart; Čpr. 1, 48).

ವಜ್ರಾಂಗಿ vajra-aṅgi. *Add:* Dp. 19, 6.

ವಟ್ಟ vaṭṭa. *Add No.* 1.

ವಟ್ಟ vaṭṭa. 2. (Tbh. of ವರ್ತ). See ಆಲ-, ತಾಳ-.

ವಟ್ಟಾಪಟ್ಟ vaṭṭâvaṭṭa. (?). (Bh. 5, 3, 104).

ವಪಾರ vaṇâra. See s. ಸೊಸಣಿ.

ವಮ್ರಿ vamri. *Add:* See Hlâ. s. ಉರ್ಜು, and observe that ಉಪದೇಹಿಕೆ appears also as ಉಪಬಹ್ಮೆ, q. v.

ವಯೋಧಿಕ vayas-adhika. *Add:* Čpr. 10, after 86.

ವರಿಸು varisu. *Add:* J. 5, 24. 25. 28-39. 42.

ವಲಿ vali. 1. *Add as No. 1:* Tax, etc.

ವಾರಿಜಾಕ್ಷ vârija-aksha. *Add:* Dp. 102, 4.

ವಾರುವ vâruva. *Add:* Čpr. 3, 51.

ವಾಲಖಿಲ್ಯ vâla-khilya. *Add:* See Abh. P. 7, after 116.

ವಿಗಡಿಸು vigaḍisu. *To No. 2 add:* Bh. 2, 1, 38.

ವಿಗ್ರಹ vi-graha. *Read:* = ವೀರ 3, ಯಿಗ್ರ.

ವಿಘಾತಿಸು vighâtisu. To strike down, to destroy, to affliet, etc. (Dp. 114, 6).

ವಿತಾಳಿಸು vitâḷisu. *Add:* Bh. 5, 3, 29.

ವಿಬಾಡಿಸು vibâḍisu. *Add:* Bh. 5, 3, 41; 8, 26, 39.

ವಿಭಣ್ಡಿ vibhaṇḍi. (?). (Râm. 6, 19, 27).

ವಿಲುಲಿತ vi-lulita. *Add:* Čpr. 6, after 87.

ವಿವಿಕ್ತ vi-vikta. *Add:* See ತೊಲಗು.

ವಿಸಟ visaṭa. *Read:* = ಬಿಸಟ, ಬಿಸುಟಿ.

ವಿಸ್ಮಯ vi-smaya. — ವಿಸ್ಮಯಮ್ ಉಡು. *Add:* Čpr. 9, 95.

ವಿಸ್ಮಾಪನ vi-smâpana. Causing wonder or surprise, exciting astonishment. See ಬಿಸವನ್ದ.

ವೇದೆಯುವ್ಯ vêdayu. *Add:* Bh. 2, 1, 75.

ವೇಧೆ vêdhĕ. 2. *Add:* Bh. 5, 3, 47.

ವೇಷ್ಟಿಸು vêshṭisu. *Add:* Čpr. 10, 9.

ವ್ಯವಹರಣೆ vi-ava-haraṇĕ. = ವ್ಯವಹರಣ. (Râm. 2, 2, 26).

ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ śabda-anuśâsana. *To No. 3 add:* This grammar was completed by Bhaṭṭâkalaṅka in 1604 A. D.

ಶರ್ಕರೆ śarkarĕ. *Add:* ಶರ್ಕರಾ.

ಶಲ್ಯಹ śalyaha. *Read:* ಶಲ್ಯ 1.

ಶಾಲಿನಿ śâlini. *Add to No 1:* ; a woman who is endowed with (J. 27, 22).

ಶುಚಿತೆ śuċitĕ. = ಶುಚಿತ್ವ. (Čpr. 10, 110).

ಶುಷ್ಯತ್ śushyat. Becoming dry, drying up. (Čpr. 9, 83).

ಶೈಲಿ śaili. A short explanatory rule; a special or particular interpretation (Sk.). 2, a way, style, fashion (Mhr.; Mysore print).

ಶ್ಲೋತ ślċyôta. = ಶ್ಲೋತ.

ಷಡೂರ್ಮಿ shaḍ-ûrmi. The six human infirmities (Abhâ. 12, 61).

ಷಡ್ಬಲ shaḍ-bala. Six powers (Čpr. 9, after 117).

ಸಂವ್ಯಾನ saṁ-vyâna. A covering; cloth, clothes, garment; an upper garment. (Čpr. 10, 34).

ಸಂಸ್ಮಾರಕತ್ವ saṁ-smârakatva. Reminding, putting in mind (Čpr. 9, 117).

ಸಕಳೆ sakaḷĕ. = ಸೆಕಳೆ, etc. (Râm. 6, 4, 31).

ಸಖತನ sakhatana. = ಸಖತ್ವ. (Dp. 99, 1).

ಸಗಾಧ sa-gâḍha. *Add:* Bh. 8, 26, 44.

ಸಗಾಡ್ಡಿಕೆ sa-gâḍhikĕ. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಸಂಕ saṅka. 1. *Add:* Čpr. 10, 14.

ಸಂಕಲೆ saṅkalĕ. *Add:* Čpr. 10, 74.

ಸಂಕೃತ saṅ-kṛita. = ಸಂಸ್ಕೃತ. (Čpr. 9, 131).

ಸಂಗಳಿಸು saṅ-gaḷisu. *Add:* See Čpr. 5, 48. 64; 7, 140.

ಸಂಘರ್ಷ saṅ-gharsha. *Add:* See ಪೆರಪರಿಸುಹ (s. Additions).

ಸಂಘಾಟನ saṅ-ghâṭana. = ಸಂಘಟ್ಟನ (?). See Grj. 2, after 106.

ಸಂಜನಿಸು saṅ-janisu. *Add:* Râm. 2, 2, 41.

ಸಂಜೆ saṅjĕ. — ಸಂಜೆಗೆಮ್ಮು. *Add:* Čpr. 10, 59.

ಸಟ saṭa. 1. *Add:* It is possible that this word is not Kannaḍa, but a Tbh. of ಶತ. See also ಇಚ್ಚಟ (s. Additions).

ಸಟತನ saṭatana. *Add:* It is possible that this word is not Kannaḍa and its meaning is the same as that of ಶತತ್ವ, coming from ಸಟ 1.

ಸಡಗರ saḍagara. 2. *Add:* Dp. 130, 22. 52; 151, 5.

ಸಡ್ಡಕ saḍḍaka. *Add:* = ಜಡ್ಡಕ.

ಸಣಿ saṇi. = ಸಣೆ 2. (?). See Dp. 95, 2.

ಸತ್ಯ satya. *Read:* ಸಿಕ್ಕುವ, ನನ್ನಿ, ನಿಸದ 64.

ಸತ್ಯಯುಗ satya-yuga. = ಸತ್ಯ No. 7. See ಆಕ್ಷಯತೃತೀಯೆ (s. Additions).

ಸಥಿ sathi. *Read:* Tbh. of Mhr. ಸತ್ತಾ, q. v. above.

ಸನ್ದಿಸು sandisu. *To No. 2 add:* Čpr. 10, 9.

ಸನ್ನಿಪಾತ san-ni-pâta. *Add:* Čpr. 10, 116.

ಸಪ್ತಮದ sapta-mada. *Add:* In the number for October (p. xxxv) of the Mysore ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ the following verse is quoted from Pampa's Râmâyaṇa:

ಕುಲಮದಮೊನ್ದು ರೂಪಮದಮೊನ್ದು ವಯೋಮದಮೊನ್ದು ತನ್ನ ಜೋ |
ಬ್ಲಲಮದಮೊನ್ದು ಜಾತಿಮದಮೊನ್ದು ಕಲಾಮದಮೊನ್ದು ದೇವತಾ ||
ಬಲಮದಮೊನ್ದು ರಾಜ್ಯಮದ ಮೊನ್ದಿನಿತಲ್ಲದೆ ಬೀಱೆ ರಾಗಮು |
ಗ್ಗಲಿಸಿದ ದೋಷದಭ್ಯಪ್ಟವಿಜಯಾತುರರ್ ಏಂ ಗಡ ಮುನ್ದುಗಾಣ್ಬರೇ? ||

ಸಪ್ತಲೆ saptalĕ. *Add No. 2, before* the soup-nut plant.

ಸಪ್ತವ್ಯಸನ sapta-vyasana. *Add:* V. 5, after 39.

ಸಪ್ತಾಂಗ sapta-aṅga. *Add:* See Čpr. 10, after 125.

ಸಮ sama. — ಸಮಕಟ್ಟು. 1. *Add:* Čpr. 5, 53.

ಸಮನ್ದು samam-tu. *Add:* Čpr. 6, 82.

ಸಮರಥ sama-ratha. *Add:* Čpr. 10, 75; Abh. P. 13, 72.

ಸಮವಾಯಿ sam-avâyi. *Add:* Čpr. 9, after 128.

ಸಮಾಹೃತ sam-âhṛita. *Add:* Čpr. 10, 9.

ಸಮಿನ್ಧನ sam-indhana. *Put* 2, *before* fuel, firewood.

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲತ್ sam-ujjvalat. Shining very brightly. (Čpr. 10, 23).

ಸಮುತ್ಪ್ಲುತ sam-ut-pluta. Jumping or leaping up or upwards (Čpr. 9, 78).

ಸಯ್ say. 1. *Add:* = ಚೆಯ್ 2. — ಸಯ್ದೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಸಯ್ಗೆಡಪು. (Bh. 3, 19, 22).

ಸರತಿ sarati. *Add:* Dp. 101, 2.

ಸರದ sarada. *Add:* Čpr. 10, 50.

ಸರಿ sari. 5. *Add:* Čpr. 5, 126.

ಸಲುಗೆ salugĕ. *Add:* Dp. 67, 2.

ಸಲ್ಲತೆ sat-latĕ. A beautiful creeper (Dp. 82, 2).

ಸವಗ savaga. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 36.

ಸವರು savaru. 1. *Add:* See Bh. 4, 10, 36; Č. Bp. 31, 50. 52. 53.

ಸವಿ savi. 4. — ಸವಿಗೊಳ್. *Add:* Dp. 25, 3.

ಸಾಣೆ sâṇĕ. — ಸಾಣೆ ಪಿಡಿಸು. *Add:* 2, to grind, to sharpen (see G. s. ಸಿಕಲಗಾರ).

ಸಾಯು sâyu. *Put a dash after the* Prv. ಸತ್ತ (*i. e.* ಸತ್ತವನ) ಮುಖ್ಕಿ ಎತ್ತ ಬಿದ್ದರೇನು?

ಸಾರಿತ sârita. Caused to go, pushed, etc. See ಆಪ- (s. Additions).

ಸಾರಣೆ sâraṇĕ. *Add:* Râm. 6, 55, 12.

ಸಾರಿಸು sârisu. *Add as No. 1:* = ಸಾರ್ಪು No. 1. See Râm. 6, 55, 11.

ಸಾಲ sâla. — ಸಾಲ ತಿದ್ದು. *Add:* Dp. 24, 2.

ಸಾಳಗ sâḷaga. *Add:* Bh. 5, 3, 96.

ಸಿಂಹಾಣಿ simhâṇa. *After* ತಿಂಪಾಣ *insert:* ತಿಂಪ್ಹಾಣ.

ಸಿಂಗರಿಗ singara-iga. *Add:* Č. Bp. 37 sum.

ಸಿಚ siča. *Add:* See s. ಕರೆ 6.

ಸಿಡುಕು siḍuku. 2. *Add:* Dp. 135*a*, 6.

ಸಿದುಗು siḍugu. *After* = ಅನ್ವೇಷಿಂಚು *insert:* , *cf.* ಬೆದಕು 2.

ಸಿನ sina. See G. s. ಪಾವಟೆ. It is evidently a mistake for ಸಿನ್ದ.

ಸಿರಿ siri. — ಸಿರಿಮಂಚ. A splendid bed (Grj. 2, after 106). — ಸಿರಿಮುಡಿ. A beautiful braid of hair (J. 34, 1. 2).

ಸೀಳಿಸು sîḷisu. *Add:* Č. Bp. 31, 55.

ಸುಕು suku. = ಸುಗ್ಗ. — ಸುಕನುಣ್ಡಿ. -ಉಣ್ಡಿ. = ಸುಗ್ಗಿನುಣ್ಡಿ. (Dp. 170, 6; *cf.* Tĕ. ಸುಕೆಯೆ, ಸುಖಿಯೆ, ಸುಗಯೆ, a sort of cake).

ಸುತ್ತು suttu. 2. — ಸುತ್ತುವೇಲಿ. -ಚೀಲಿ. A surrounding hedge (V. 4, 33).

ಸುಧಾಧವಲಿತ sudhâ-dhavalita. Whitewashed, plastered, stuccoed. 2, = ಸೌಧ, q. v.

ಸುಧಾರಿಕೆ su-dhârikĕ. = ಸುಧಾರಣೆ. Forbearance (ಕ್ಷಮೆ G., where ಸುದಾರಿಕೆ is wrong).

ಸುಬಲಿ su-bala. Very powerful. 2, N. of a king of Gândhâra. See ಸೌಬಲ.

ಸುಯಿದಾನ suyidâna. *Add:* Bh. 5, 3, 50.

ಸುರುಟು suruṭu. *Add No.* 1.

ಸುರುಟು suruṭu. 2. A roll (Dp. 134, 7).

ಸುರೆ surĕ. *Add:* See s. ಆಸವ, ಕಳ್ಳು 1 and ಜೆಣ್ಣ 2.

ಸುವೀರ su-vîra. Having many heroes; having excellent offspring; an eminent hero; etc.; N. of a people. See ಸೌವೀರ.

ಸುಸಿಲ್ susil. 2. *Add:* See ತಸಿ-.

ಸುಳಿ suḷi. 3. — ಸುಳಿಬಾಯಿ. = ಸುಳಿವಾಯಿ. (Dp. 170, 1).

ಸುಳಿಸು suḷisu. *Add:* Č. Bp. 31, 25.

ಸೂಟಿ sûṭi. *Add:* Grj. 6, after 56; Č. Bp. 31, 25; Bh. 2, 1, 76; 5, 3, 104.

ಸೂಡಗ sûḍaga. *Add: Cf.* Sk. ಚೂಡ, a kind of bracelet.

ಸೂತನನ್ದನ sûta-nandana. = ಸೂತಪುತ್ರ. (Bh. 8, 18, 5).

ಸೂಸಕ sûsaka. — ಸೂಸಕಮ್ಮಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To seize the sûsaka (Čpr. 9, after 95).

ಸೃಷ್ಟಿಪಾಲಕ sṛishṭi-pâlaka. The protector or cherisher of the universe (Dp. 150, 4).

ಸೆಕಳೆ sĕkaḷĕ. *Add:* = ಸಕಳೆ (see Additions).

ಸೆಟ್ಟಿ sĕṭṭi. *Put a dash after* ಆದಾನೇ? *of the first proverb.*

ಸೆಟ್ಟಿಗಾಜಿ sĕṭṭi-gâra. = ಸೆಟ್ಟಿ (?). (Dp. 137, 4).

ಸೇರುವೆ sêruvĕ. *Add:* See Dp. 130, 58.

ಸೇವಣ sêvaṇa. N. of a country (Râm. 6, 5, 16).

ಸೊಪ್ಪ sŏpna. *Add:* Dp. 102, 4.

ಸೊಮ್ಪು sŏmpu. — ಸೊಮ್ಪಬೆ. -ಆಬೆ. Beauty or charm to be lost (Dp. 14, 5).

ಸೋಮವಾರ sôma-vâra. *Add:* See Dp. 164, 1.

ಸೋರು sôru. 1. *Add:* Dp. 158, pallavi.

ಸೋಹೆ sôhĕ. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ಸ್ಥಾಲ್ಯತ್ವ sthaulyatva. *Read:* See ಬೀಗು 2, where Šm. 82 has ಸ್ಥೌಲ್ಯತ್ವ.

ಸ್ನಾನ snâna. *Add:* See Dp. 9, 1 seq.; 15, 1 seq.

ಹ ha 2. *Add:* ಹೂಡಹ, ಹೂರಿಹ.

ಹಗರಣ hagaraṇa. 1. *Add:* Dp. 18, pallavi; 52, 4.

ಹಗರಣ hagaraṇa. = ಪಗರಣ. (Râm. 3, 4, 30).

ಹಚ್ hač. = ಅಚ್ಚೆ 4. A sound made in sneezing.

ಹಚ್ಚಿಸು haččisu. 1. *Add:* = ಪತ್ತಿಸು 2. (see Additions).

ಹಂಜಿ haṅji. *Add:* Dp. 84, 3.

ಹಣಿ haṇi. 3. *Add: Cf.* ಪಬಿ 3?

ಹಣಿದ haṇida. *Add:* = ಪಣಿದ, *and in the parenthesis put:* Bh. 8, 8, 8.

ಹದಡು hadaḍu. *Add:* ಹದಡು, according to G.'s definition of ಕರಭ, is "the metacarpus"; the Bp. leaves it doubtful. V. that has the Bp.'s story, uses, instead of ಹದಡು, ಪಗರು (31, after 23), which appears to be a term of dubious character. ಹರಡಿ, ಹರಡು 3 and ಹರಡೆ 2 may be compared. ಹದಿರ್ 3 could also mean "the metacarpus".

ಹದಿನ್ hadin. — ಹದಿನೆಣ್ಬ ಪಣದವರು. The right-hand castes (Mr. E. Rice). *Cf.* ಒಮ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು (s. Additions).

ಹನಸು hanasu. *Read: cf.* ಪನ್ನೆ 2 (s. Additions), ಆನ್ 1.

ಹಮ್ಬೆ hambĕ. The core or interior stalk of the plantain tree, of which curries and other things are made (Tu.; Dp. 170, 1).

ಹಮ್ಮಾರ hammîra. *Add:* Grj. 2, after 106.

ಹಮ್ಮು hammu. 1. *Add:* See Râm. 6, 19, 27.

ಹರದಿ haradi. = ಹರಿದಿ. (fr. ಹೃದ್ಯೆ, she who is dear, etc. ?). A woman; a bride; a wife (Dp. 116, 31; 128, 4).

ಹರಣ haraṇa. 2. — ಹರಣಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain or restore life (V. 31, after 24).

ಹರಿದಾಸ hari-dâsa. *Add:* Dp. 63, 1 seq.

ಹರಿದಿ haridi. = ಹರದಿ. (Dp. 116, 31).

ಹರಿದಿನ hari-dina. = ಹರಿವಾಸರ. (Dp. 135*a*, 13. 20).

ಹರಿದಿವಸ hari-divasa. = ಹರಿದಿನ. (Dp. 135*a*, 14).

ಹರೆ harĕ 1. — ಹರೆಗಡಿ. (*i. e.* ಹರೆಯ ಕಡಿ). = ಪರೆಗಡಿ, q. v. (Bh. 2, 1, 77; 8, 10, 38). — ಹರೆಗಡಿಸು. (*i. e.* ಹರೆಯ ಕಡಿಸು). To have (a multitude) cut so that it disperses (Bh. 5, 3, 102).

ಹಸೆ hasĕ. — ಹಸೆಮಣೆ. *Add:* Dp. 130, 44.

ಹಳ haḷa. — ಹಳ ಹಳಿಕೆ. *Add:* Râm. 6, 19, 28.

ಹಟಿಸು haḷasu. *Add:* Dp. 135*b*, 2; 158, 3.

ಹಾಡುಗ hâḍuga. (fr. ಹಡು in the sense of "to settle"). A settler: an inhabitant (Bh. 3, 19, 2).

ಹಾಣಾ hâṇâ. — ಹಾಣಾಪಾಣಿ. *Add:* Bh. 9, 2, 15.

ಹಾತೊರಿ hâtŏri. To long for (S. Mhr. according to Z., who thinks the word is a corruption of ಆತುರಿಸು).

ಹಿಕ್ಕಳ hikkaḷa. (fr. ಹಿಕ್ಕು = ಹಿಗ್ಗು 1, No. 3). Swell, elation, intensity (Râm, 6, 35, 60).

ಹಿಗ್ಗು higgu. *Add No.* **1.**

ಹಿಗ್ಗು higgu. 2. Swell, elation, joy (Dp. 65, pallavi; Bombay, Aṅkalipi, p. 23).

ಹಿಟ್ಟು hiṭṭu. — ಹಿಟ್ಟುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To bruise or break into fine parts, to pound (Bh. 2, 1, 76).

ಹಿತಕಾರಿ hita-kâri. *Add:* Râm. 6, 44, 31.

ಹಿನ್ದು hindu. — ಹಿನ್ದುಗಳೆ. *Add:* Dp. 103, 2.

ಹಿನ್ದೋಲಿ hindôla. *Add:* (= ಇನ್ದೋಳ).

ಹಿರಿ hiri. 1. — ಹಿರಿಮದ್ದಿನ ಗಡ್ಡೆ. *After* Withania somnifera Dunal. *put:* (St. & Pl.).

ಹಿರೆ hirĕ. — ಹಿರೇಕಣಿಗಿನ ಮರ. *After* Garcinia xanthochymus Hook. *f. put:* (St. & Pl.).

ಹಿಳುಕು hiḷuku. *Add:* Bh. 8, 10, 38.

ಹೀ hî. 1. — ಹೀಡಾಳಿ. *Add:* Bh. 8, 11, 39.

ಹೀನ hîna. — ಹೀನಜಾಳಿ. A base practice or habit (My.). — ಹೀನಸುಬೆ. A bad, disfiguring curl (or vile deceit). ಹೀನಸುಬೆ ಬೋೞಿಸಿದರೆ ಹೋಧೀತೇ? (Prv.).

ಹೀಲಿ hili. *Add:* = ಪೀಲಿ.

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 2. *Add:* ಜುಟ್ಟು ಕ್ಕತ್ತರೂ ಹುಟ್ಟು ಬಿಡ (Prv.).

ಹುದಿ hudi. *Add:* Dp. 115, 2 (to cover, to hide).

ಹುರಿಗೆ hurigĕ. (**ಹುರಿಗೆ**). = ಹೊಱಿಗೆ (?). See Râm. 4, 3, 3.

ಹುಲು hulu. — ಹುಲುನಾಯಕ. A petty, or contemptible, leader or chief (Bh. 3, 19, 2).

ಹುಸಿಕ husika. = ಹುಸಿಸೆ, etc. (Dp. 115, 3).

ಹುಳಿ huḷi. 2. — ಹುಳಿಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To mingle an acid with (Abhâ. 11, 16). — ಹುಳಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To add a sour substance (Dp. 170, 1).

ಹುಲ್ಲಿತು huḷutu. *Add:* Dp. 17, 5 (having become mangy).

ಹೂಂಕೃತ hûṅ-kṛita. *Add:* Bh. 9, 2, 15.

ಹೆಕ್ಕೆ hĕkkĕ. Tbh. of ಸ್ಮಿಕ್ಕೆ. (Šmd. 358).

ಹೆಡ hĕḍa. — ಹೆಡಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The arms backward. — ಹೆಡಗೆಯ್ ಕಟ್ಟು. To pinion (Dp. 89, 2).

ಹೆಮ್ hĕm. 4. — ಹೆಮ್ಮಜ್ಜಿ. = ಹೊಮ್ಮಜ್ಜಿ. (Râm. 4, 1, 14).

ಹೆರೆ hĕrĕ. 1. *Add:* Dp. 170, 3.

ಹೆರೆ hĕrĕ. 3. Refined crystals, as of salt. ಉಪ್ಪಿನ ಹೆರೆ (Dp. 170, 2).

ಹೇಡಿ hêḍi. *Add:* Dp. 24, 2; 159, 15.

ಹೇವ hêva. *Add:* = ಏವ.

ಹೊಟ್ಟ hŏṭṭa. *Add:* Tu. ಹೊಟ್ಟು, dumb.

ಹೊಟ್ಟು hŏṭṭu. — ಹೊಟ್ಟುಗುಟ್ಟು. *Add No.* 1. — ಹೊಟ್ಟು ಗುಟ್ಟು. 2. To reduce to chaff (Bh. 5, 3, 104).

ಹೊಡ hŏḍa. 2. — ಹೊಡಕರಿಸು. *Add:* Bh. 3, 6, 80; Dp. 154, 8.

ಹೊಣಿ hŏṇi. *Add: Cf.* ಹಣಿ 3?

ಹೊಣೆ hŏṇĕ. *Add:* Dp. 110, 2.

ಹೊಣ್ಡ hŏṇḍa. *Add:* Dp. 151, 6.

ಹೊದಕುಳಿ hŏdakuḷi. — ಹೊದಕುಳಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To be greatly grieved (Râm. 2, 2, 39).

ಹೊದಸು hŏdasu. *Add:* Râm. 2, 2, 27.

ಹೊಮ್ಪು hŏmpu. Rising, swelling. — ಹೊಮ್ಪು ತಿರುಪು. Swelling and returning (or ebbing, Bh. 5, 3, 95).

ಹೊರವು hŏravu. A joining: luxuriance. ಬೆಳೆ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ಮರ etc. ಹೊರವಾಗಿದೆ or ಹೊರವಾಗಿ ಬೆಳೆದದೆ (My.).

ಹೊರಿತು hŏṛatu. *Add:* Dp. 52, 2; 145, 8; 151, 11; 156, 3; 169, 5.

ಹೊಲಬು hŏlabu. — ಹೊಲಬುಗೆಡು. *Add:* Bh. 5, 41, 13. — ಹೊಲಬುದಪ್ಪ. *Add:* Dp. 146 pallavi; 155, 5.

ಹೊಳಚು hŏḷaču. *Add:* 2, to peep, to stare (Dp. 107, 3).

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 1. *Put No.* 1 *to* ಪೊಳಪು.

ಹೊಳ್ಳಿಸು hŏḷḷisu. *Add:* Bh. 4, 10, 35.

ಹೊಳ್ಳು hŏḷḷu. — ಹೊಳ್ಳುವಾತು. *Add:* Bh. 8, 19, 38.

ಹೊಳ್ಳೆಯ hŏḷḷĕya. This appears to be a mistake for ಹೊಜ್ಜೆಯ (ಹೊಲ್ಲಿಯ) in Bh. 4, 10, 35.

ಹೋಟ್ರೆ hôṭrĕ. = ಹೊಪ್ರೆ, etc.

ಹೋರಿದು hôridu. = ಹೊರ್ದು, ಹೋರಿ. P. p. of ಹೋರ್, ಹೋರು 1. (Bh. 1, 14 sum.; 7, 4, 42).

ಳಳ ಳ-ಳ. — ಳಳ ಪಡು. To move about (ಸರದಾಡು Ūb.; it is an expression that has been taken from R.).

CORRECTIONS.

ಅ a. 16. *For* ಆರನೆ *read* ಅಱನೆ 4, *and for* ಆನೆ 1 *read* ಅನೆ.

ಅಂಪತಿ aṁhati. *For* illess *read* illness.

ಅಕ aka. *The numbers for* ಅಕ 1 *and* ಅಕ 2 *ought to be smaller.*

ಅಕೊ akŏ. *For* k2 *read* ka 2.

ಅಕ್ಕಲು akkalu. *For* ಹಕ್ಕಲ್ *read* ಹಕ್ಕಲು 2.

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 1. *Dele it.*

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 2. *Dele the number* **2** *after it.*

ಅಕ್ಕಿ akki. 1. *For* ಹಕ್ಕಿ *read* ಹಕ್ಕಿ 1.

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 1. *For* ಅಕ್ಕಳಿಸು 2 *read* ಅಕ್ಕಳಿಸು.

ಅಕ್ಕೆ akkĕ. 1. *Dele the number* 1 *after* ಅರ್ಕೆ.

ಅಕ್ಷರಶೈಯೆ aksha-tritiyĕ. *Dele the meaning given, and put instead:* Tbh. of ಅಕ್ಷಯತೃತೀಯೆ. (My.).

ಅಗಚು agaču. — ಅಗಚಾಟಲು. *For* Straight *read* Strait.

ಅಗರಣಿ agaraṇĕ. *Dele* Upbraiding.

ಅಗರು agaru. *For* ಹಗರು *read* ಹಗರು 2.

ಅಗಲ್ agal. *For* ಆಬ್ಬಿಯಿನಮ್ *read* ಆಬ್ಬಿಯಿನ್ದಮ್.

ಅಗುನ್ದಲೆ agundalĕ. *For* ಆಗುನ ಲೆವಡೆಯೆ *read* ಆಗುನ್ದ ಲೆವ ಡೆಯೆ, *and for* ಕವೀನ್ದ್ರವನ್ದಂ *read* ಕವೀನ್ದ್ರವೃನ್ದಂ.

ಅಗುರ್ವು agurvu. *For* ಒಳಕೊಣು *read* ಒಳ ಕೊಣ್ಣು.

ಅಗುಸೆ agusĕ. *For* (My) *read* (My.).

ಅಗುಳು aguḷu. *Dele the sign of interrogation after* ಆವುಡು 3.

ಅಗುಬಿ aguḷi. *For* ಫನದ *read* ಫನದ.

ಅಗೆ agĕ. 5. *For* ಹಗೆಯ *read* ಹಗೆಯ 2.

ಅಗ್ಗ agga. 1. *For* ಹಗ್ಗ *read* ಹಗ್ಗ 1, *and for* Prv. s. ಪೆಗ್ಗು 1 *read* Prv. s. ಪೆಗ್ಗು.

ಅಗ್ಗ agga. 3. *For* ಹಗ್ಗ *read* ಹಗ್ಗ 2.

ಅಗ್ಗಟಿಗೆ aggiṭigĕ. *For* ಆಗ್ಗಿಟಿಕ *read* ಆಗ್ಗಿಟಿಕೆ.

ಅಂಗಯ್ಸು aṅgaysu. *For* (J. 20. 29) *read* (J. 20, 29).

ಅಂಗೀಕರಣ aṅgi-karaṇa. *For* ಒಪ್ಪು ಕೆಯ್ *read* ಆಪ್ಪ ಕೆಯ್.

ಅಂಗೋಟಿ aṅgôṭĕ. *Dele it.*

ಅಚ್ಚ aĉča. 1. *For* ಆಚಬಣ್ಣ *read* ಆಚ್ಚಬಣ್ಣ, *and for* (My) *read* (My.).

ಅಚ್ಚಿ aĉči. 3. *For* R. *read* My.

ಅಚ್ಚು aĉču. 2. *For* ಹಚ್ಚು *read* ಹಚ್ಚು 1.

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ aĉčuḷa-âyta. *For* ಆಚ್ಚಿಯೆ *read* ಆಚ್ಚಿಯೆ.

ಅಚ್ಚೆ aĉčĕ. 2. *For* = ಹಚ್ಚೆ *read* = ಹಚ್ಚೆ 1.

ಅಂಚಿಕೆ aṅčikĕ. *For* ಹಂಚಿಕೆ *read* ಹಂಚಿಕೆ 2.

ಅಂಚು aṅču. 1. *For* ಹಂಚು *read* ಹಂಚು 2.

ಅಂಚು aṅču. 2. *For* ಹಂಚು *read* ಹಂಚು 4.

ಅಂಚೆದಾರ aṅčĕ-dâra. *Dele it.*

ಅಟ aṭa. 5. *For* ನಗ್ನಾಟಿ ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ *read* ನಗ್ನಾಟಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ.

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. *For* Ct. 2, 48 *read* Ct. II, 48, *and for* na upper *read* an upper.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 2. *For* ಆಟ್ಟುವ್ವುದಿ *read* ಆಟ್ಟುವ್ವುದು.

ಅಡವಿ aḍavi. *For* ಆಡಯ ಲಕ್ಕೆ *read* ಆಡಯ ಲಕ್ಕೆ.

ಅಡಿಕ್ aḍik. *For* (My.) *read* (My. occasionally).

ಅಡಿಗು aḍigu. *For* ಆಡಗಿದ *read* ಆಡಿಗಿದ.

ಅಡು aḍu. 4. *For* ಆಡವುಗ್ಗಿ *read* ಆಡುವುಗ್ಗಿ.

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 1. *Under* ಆಡ್ಡಣಿ *for* (B.) *read* (R.). *For* ಆಡ ತೊಡರು *read* ಆಡ್ಡತೊಡರು.

ಅಡ್ಡಣಿಗೆ aḍḍaṇigĕ. 1. *Dele the No.* **1.**

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. *For* ಆಡಿಯಾಗು *read* ಆಡ್ಡಿಯಾಗು.

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍligĕ. *Put it and the English in small type.*

ಅಣಿ aṇĕ. 2. *For* ಹಣಿ *read* ಹಣಿ 3.

ಅಣಿ aṇĕ. 4. *Dele* ಪಣಿ 5.

ಅಣಿ aṇĕ. 5. *Dele* ಪೆಬವಣಿ.

ಅಣ್ಟು aṇṭu. 2. *Put a full stop after* (Tĕ.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 2. *Dele* etc. , *and dele* ಪೊಪ್ಪರದ ಅಣ್ಡೆ (? Mr. 299). See ಹೊನ್ನಣ್ಡೆ.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 1. *For* ಒಡನೋಡಿದೆವು *read* ಒಡನೋಡಿದಿವು.

ಅಣ್ಮ aṇmu. 2. *For* ಆಣ್ಮೆ *read* ಆಣ್.

ಅತಿವಕ್ತೃ ati-vaktṛi. *Put it before* ಅತಿವರ್ತಿ.

ಅತ್ತರ್ attar. *Put it before* ಅತ್ತರ.

ಅತ್ತಿ atti. 2. *For* ಹತ್ತಿ *read* ಹತ್ತಿ 1.

ಅತ್ತೆ attĕ. *For* (C). *read* (C.). —

ಅದರು adaru. 3. *For* Unripe state of fruits (My.) *read* A very young, quite unripe fruit (My.).

ಅದಿರ್ adir. 2. *For* ಮಗುಳುದು *read* ಮಗುಳ್ವುದು.

ಅದುರು aduru. 4. *For* ಹಗರು *read* ಹಗರು 2.

ಅದ್ಗಣಿ adgaṇi. *For* goldsmiths' *read* goldsmiths.

ಅಧೋಲೋಕ adhaḥ-lôka. *For* Nn. 23 *read* Nn. 22.

ಅನನ್ತ an-anta. *Put* ಅನನ್ತನ ವ್ರತ *before* ಅನನ್ತಯ್ಯ *with a dash after it.*

ಅನಿತು anitu. *For* ಆಯ್ದ ಪೇದಿಂ (231) *read* ಆಯ್ದೆ ಪೇದ್ದಿಂ (231).

ಅನ್ತರ antara. *For* See ವ್ಯತಿ *read* See ವ್ಯತಿ , *and for* ಅನ್ತರಲೆ *read* ಅನ್ತರಲೆ.

ಅನ್ತರದಾಮರೆ *For* antara-dâmarĕ *read* antara-tâmarĕ.

ಅನ್ತರ್ದು antaṟu. *For* ಅನಬ್ಬಿನ್ದಂ *read* ಅನ್ತಬ್ಬಿನ್ದಂ ; *and for* ಆನ್ತಬ್ಬಿನ್ದೆ *read* ಆನ್ತಬ್ಬಿನ್ದೆ.

ಅನ್ತರ್ವಸಿತ antar-vasika. *Put a dash after* o. r. ತತ್ತು.

ಅನ್ತಾ antâ. 2. *For* ದಣು *read* ದಣ್ಣು.

ಅನ್ತೇವಾಸಿ antê-vâsi. *Put a* Čāṇḍāla *in italics.*

ಅನ್ದ anda. *Under No. 4 for* ಒನು ಜಾತಿಗೆ *read* ಒನ್ದು ಜಾತಿಗೆ.

ಅನ್ದು andu. 1. *For* ಓತ್ವನ್ ಆದನು *read* ಓತ್ವನ್ ಆದನ್ದು.

ಅನ್ದು andu. 3. *For* ಆನು ವದಿಲ್ಲ *read* ಆನ್ದುವದಿಲ್ಲ.

ಅಪರಾಧ apa-râdha. *Put* ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು *and* ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು *after* ಅಪರಾಧ ಕೊಡು.

ಅಪ್ಪ appa. 1. *For* ಇವು ಶುದವಪ್ಪ *read* ಇವು ಶುದ್ಧವಪ್ಪ.

ಅಪ್ಪನೆ appanĕ. *For* ಸೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಡ ಬೇಕೆನು *read* ಸೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಡ ಬೇಕೆನ್ನು.

ಅಬುಗು abugu. *For* ಅವುಗು *read* ಅವುಗು 1.

ಅಬ್ಬರ abbara. 1. *For* ದುಗುನ ಪಾಯಿಕು *read* ದುಗನ ಪಾಯಿಕು.

ಅಭ್ಯುದಿತ abhi-udita. *For* ಹೇಬ್ದು *read* ಹೇಬ್ದು.

ಅಮ್ am. *For* See ಅಪ್ಪ *read* See ಅಪ್ಪ 1.

ಅಮ ama. *For* ಮಾ 4 *read* ಮಾ 3.

ಅಮರೆ amarĕ. *Dele* ಆವರಿ.

ಅಮರ್ಚು amarĕu. *For* ಆಮರ್ಚ ನಿನಂ *read* ಆಮರ್ಚ ನಿನ್ವಂ, *and for* ಚಿನ್ನಕ್ಯನ್ *read* ಚಿನ್ನಕ್ಷಯನ್.

ಅಮಿಕು amiku. *For* (My) *read* (My.).

ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ *For* amushya-ayaṇa *read* amushya-ayana.

ಅಮ್ಬು ambu. 1. *For* ಮಾಣ್ಡಿ ಇರದೆ *read* ಮಾಣ್ದು ಇರದೆ.

ಅಮ್ಬ್ಲ ambla. *For* ಅಮ್ಲ *read* ಆಮ್ಲ.

ಅಮ್ಮು ammu. *Add No.* 1 ; *and dele the half paranthesis after* Bh. 8, 22, 42.

ಅಯ್ಕಿಲ್ aykil. *For* ಆಯ್ಕಿಲ್ಲಗಳಂ *read* ಆಯ್ಕಿಲ್ಲಗಳಂ.

ಅಯ್ದು aydu. 2. *For* ಅಯುಜಿಲ್ಲಿ *read* ಆಯ್ದುಜಿಲ್ಲಿ.

ಅರ ara. 2. *For* ಅರೆ 8 *read* ಅರೆ 7.

ಅರಿ ari. 1. *Dele* = ಹರಿ.

ಅರಿ ari. 2. *For* ಅರಿಯೊಯ್ಲು. -ಹೊಯ್ಲು *read* ಅರಿಯೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು.

ಅರಿ ari. 5. *For* ಹರಿ *read* ಹರಿ 1.

ಅರಿವೆ arivĕ. *Dele it.*

ಅರಿಸು arisu. 3. *For* ಹರಿಸು *read* ಹರಿಸು 2.

ಅರೆ arĕ. 2. *For* ತುಣ್ಡಾ ಕತ್ತರಿಸಿ *read* ತುಣ್ಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ.

ಅರ್ರಿ ar̤. 1. *For* ಕಜ್ಜಿದಿನಲ್ಲಿ *read* ಕಜ್ಜಿದಿನಲ್ಲಿ.

ಅರಿಕ ar̤aka. 2. *For* ಹಜಕೆ *read* ಹಜಕೆ 2.

ಅರ್ರಿಕೆ ar̤akĕ. 1. *For* ಆಜಿಕೆಕಾಜಿ *read* ಆಜಕೆಕಾಜಿ.

ಅರ್ರಿ ar̤i. 2. *Change the No.* 2 *into No.* 3 *(on account of* ಆಜಿ 2 *in* Additions), *and for* ಹಜಿ *read* ಹಜಿ 1.

ಅರ್ರಿಕೆ ar̤ikĕ. 1. *For* J. 26, 57 *read* J. 26, 67.

ಅರ್ಬಿ arbi. *Dele the meaning given, and read:* A remaining, *i. e.* constant, descent of water, a waterfall (ಉಜಿನಿರ್ಧಾರ Śmd. II; T. ಅರುವಿ, Tu. ಅರ್ಬಿ). See ಪೇರರ್ಬಿ.

ಅಲ್ al. 1. *For* That place, that direction *read* Place, direction, *and for* that state *read* state.

ಅಲ ala. 3. *Dele* or ಗಣಸು?, *and dele* or ಗಣಿಸು?

ಅಲರು alaru. 2. *For* ಬಿಲುಗಾರ *read* ಬಿಲುಗಾರ.

ಅಲುಗು alugu. 1. *For* (ಎಲುಗಸು?) *read* (ಎಲುಗಸು).

ಅಲ್ಲಿ alli. *For* alli. = ಅಲಿ 2, etc. Locative of ಅಲ್ 1 *read:* a12-ali-i12. = ಅಲಿ 2, etc. , *and for* in *read* In.

ಅಲ್ಲೊಲ್ allôla. *Dele the full stop after* ಆಗಿತ್ತು.

ಅವಣಿಸು avaṇisu. *Put it in small type.*

ಅವತಾರ ava-târa. *For* ಆದಿವೃಷಭೇನ್ದ್ರಾವತಾರ *read* ಆದಿವೃಷಭೇನ್ದ್ರಾವತಾರ.

ಅವನಿಪತಿ avani-pati. *For* ಪವನಿಪ *read* ಅವನಿಪ.

ಅವರೋಧನ ava-rôdhana. *For* 3, *read* 2, .

ಅವು avu. 4. *For* ನುಂಗುವುವುಮ್ ಒಳವು ದಧಿಯೊಳ್ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್? (292) *it is preferable to read* ನುಂಗುವುವುಮ್ ಒಳವು ಉದಧಿಯೊಳ್ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್! (292).

ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ ashṭâdaśa-jâti. *For* ಗಂಗಡಿಕಾರ *read* ಗಂಗಡಿಕಾಜಿ.

ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ ashṭâdaśa-pradhâna. *For* ಅನ್ತಸಿತ *read* ಅನ್ತಸ್ಥಿತ.

ಅಸಿ asi. 5. *For* ಹಸಿ *read* ಹಸಿ 2.

ಅಸಿಪರ್ಣಿ asi-parṇi. *Dele* perhaps = ಕಾರೆ, *and put instead:* ; see ಗೋಣು.

ಅಸುರ್ asur. 2. *For* ಉಸರು *read* ಉಸುರು.

ಅಹ aha. *For* ಏಬು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ *read* ಏಬು ತಲೆಗಡವನ್ನ ಬರ.

ಅಳ್ aḷ. 4. *For* (ಅಳ್ 2) *read* (ಅಳ್).

ಅಳೆ aḷĕ. 3. *For* See ಕಟ್ಟಳೆ s. ಕಟ್ಟು 5 *read* See ಕಟ್ಟಳೆ 2 s. ಕಟ್ಟು 1.

ಅಳ್ಕಿ aḷkĕ. *Dele the comma after* ಅಲಿಂಗನ.

ಅಲಿ aḷi. 2. *Dele* (J. 13, 24).

ಅಲ್ಕು aḷku. 1. *Dele the dash before* ಶ್ರೀ.

ಆ â. 4. *For* ಪುಲ್ಲೆ ಒನುವು *read* ಪುಲ್ಲೆ ಒನ್ದುವು.

ಆಕರ್ಷ â-karsha. *Under No.* 6 *for* ವೈತಿಕ *read* ವೈಶಿಕ.

ಆಕೆ âkĕ. 1. *For* ಘುಲ್ಲುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ *read* ಗುಲ್ಲುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ.

ಆಗು âgu. 1. *At the bottom of p.* 146, *first column, for* ಅಂಗಳದಲಾ ಗಲಿ *read* ಅಂಗಳದಲ್ಲಾಗಲಿ.

ಆಗುಹ âguha. *For* ಹಿನು *read* ಹಿನ್ದು.

ಆಟಿಕೆ âṭikĕ. *Dele* ಡಮ್ಬಾಟಕೆ.

ಆತ್ಮ âtma. *Last line of the bottom, for* ಪವಿತ *read* ಪವಿತ್ರ.

ಆದಾನು *For* â-dânu *read* âdânu.

ಆಧಾರ â-dhâra. *For* Mr. 4, 16 *read* Mr. 416.

ಆನ್ದೆಗ ândĕga. *For* ಪನ್ದಿಕೇರ *read* ಪನ್ದಿಕೇಜಿ.

ಆಯುರ್ವೃದ್ಧಿ âyus-vriddhi. *Read* = ಆಯುರ್ವರ್ಧನ.

ಆರೆ arĕ. 3. *For* ಪಾರೆ *read* ಪಾರೆ 2.

ಆರ್ರ್ ârr. 2. *For* ಇರಲಾರದು *read* ಇರಲಾಜಿದು.

ಆರು âru. 5. *For* ಪಾಯು *read* ಪಾಯು 1.

ಆರ್ತ ârta. *At the head of p.* 167 *for* **ಆರ್ತ** *read* **ಆರ್ತ.**

ಆಲ âla. 1. *For* ಆಲೆ 1 *read* ಆಲೆ 1.

ಆಲ âla. 2. No. 3 *for* large extensive *read* large, extensive.

ಆಲಿಸು âlisu. *For* ಆರ್ಥದಿನೆ *read* ಆರ್ಥದಿನ್ದೆ.

ಆಲೆ âlĕ. 1. *For* ಆಲ 2 *read* ಆಲ 1.

ಆಲೆ âlĕ. 4. *For* ಹಲ್ಲೆ *read* ಹಲ್ಲೆ 1.

ಆಲೆ âlĕ. 6. *For* ಪಾಲೆ *read* ಪಾಲೆ 2.

ಆವರಿ âvari. *For* = ಆವರೆ, etc. *read* = ಆವರಿಕೆ 2. Covering, enclosing. See ಸೀರಾವರಿ.

ಆವರಿಕೆ âvarikĕ. *Add No.* 1, *and for* ಆವರಿ, etc. *read* ಆವರೆ, etc.

ಆವಿಗೆ âvigĕ. *For* ಹಾವಗೆ *read* ಹಾವುಗೆ 1.

ಅವೇಳಿಕೆ. *For* â-vêsiki *read* â-vêšiki.

ಆಸು âsu. 4. *For* ಪಾಸು *read* ಪಾಸು 1.

ಆಸು âsu. 5. *For* ಪಾಸು *read* ಪಾಸು 2.

ಆಸ್ಥೌಲ್ಯ âsthaulya. *For* ಸೆಜೆ *read* ಸೆದೆ 1.

ಆಹಾರ â-hâra. *For* ಕೊಣು ಕೊಣ್ಣು *read* ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡು.

ಆಹಾರಿಸು âhârisu. *Dele it.*

ಆಳೆ âḷu4-ĕ3. *For* ಹಾಳೆ *read* ಹಾಳೆ 2.

ಇಂ im. 4. *For* ನಿಂ ಮುಂಚಿದಯ್ *read* ನೀಂ ಮುಂಚಿದಯ್, *and for* ದ 2, ರ 2, etc. *read* ದ 2, ಬಿ 2, etc.

ಇಕ್ ik. *At the bottom for* ಆಲಿನ *read* ಆಲಿನ್ದ.

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 2. *For* ಸಿಡಿಲಿತು *read* ಸಡಿಲಿತು.

ಇಕ್ಕು ikku. 2. *At the bottom, for* ಮದದಿನ *read* ಮದದಿನ್ದ.

ಇಂಗು iṅgu. 1. *For* ಹಿಂಗು *read* ಹಿಂಗು 2.

ಇಡಿ iḍi. 1. *Dele* J. 15, 9.

ಇದ್ದಲ್ iddal. *For* ಚಾರುಚನ್ಪ್ರೀತ್ಪಲ *read* ಚಾರುಚನ್ಪ್ರೀಪಲ.

ಇನ್ನಾ 1. *For* im4-tâ5 *read* im4-tâ3.

ಇನ್ದವು indavu. *For* ನಿಶ್ಚಯದಿನವು *read* ನಿಶ್ಚಯದಿನ್ದವು.

ಇಪ್ಪೆ ippĕ. 1. *For* ಒಪ್ಪೆ *read* ಒಪ್ಪೆ 2.

ಇಮ್ im. 1. *For* twiee *read* twice.

ಇರ್ ir. 1. *For* ಪ್ರೀತಿಯಿನ *read* ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ, *and for Cf.* ಇಜು *read Cf.* ಇಜು 1.

ಇರುಳ್ iruḷ. *For* ಇರುಳರಸ (s. ಇರುಳಾಳ್) *read* ಇರುಳರಸ.

ಇಸು isu. 2. *Dele* only in P.

ಈಚಲ್ ïčal. 1. *For Cf.* ಈಡಿ *read Cf.* ಈಡಿ.

ಈನ್ in. 2. *After* ಈನ್ವೋಳ್ *for* (Śmd. 214. 143, or ಇನ್ವೋಳ್) *read* (Śmd. 214, or ಇನ್ವೋಳ್), *and after* ಈನ್ವೋಳ *for* (Śmd. 214. 143, or ಇನ್ವೋಳ) *read* (Śmd. 214, or ಇನ್ವೋಳ).

ಈರ್ ir. 1. s. ಈರಾಜು, *for* ಆನ *read* ಆನ್ದ.

ಈಲಿಗೆ *For* iḷigĕ. *read* iḷigĕ.

ಉಗಿ ugi. 8. *For* ಉಗ *read* ಉಗ 1.

ಉಜ್ಜಣ್ಡಿ ud-čaṇḍa. *For* ಎಜಗಬ್ಬೆ *read* ಎಜಗಬ್ಬೆ.

ಉಡಗು uḍagu. 1. *For* ಹುಡುಗು *read* ಹುಡುಗು 2.

ಉಡಿ uḍi. 1. *For* ಮುಜಿ? *read cf.* ಮುಜಿ 1 & 3 with ಮೋಟಿನ.

ಉಣಿಸಿಗ uṇisiga. *For* ಅಮದುಣಿಸಿಗ *read* ಅಮರ್ದುಣಿಸಿಗ.

ಉತ್ಕಲಿ utkali. *For* ಮೆರೆಕೋಲು *read* ಮೆಜಿಕೋಲು.

ಉದ್ದ udda. s. ಉದ್ದಳತೆ *for* ಉನ್ನತೆ *read* ಉನ್ನತೆ.

ಉದ್ದಿತ್ತು uddittu. *For* ಉದಿತು *read* ಉದ್ದಿತು.

ಉಪ್ಪವಕರ *(p.* 229 *above). For it read* ಉದ್ಧವಕರ.

ಉನ್ನತ ud-nata. *For* ಉನ್ನತದ *read* ಉನ್ನತದ.

ಉನ್ನದ್ಧ ud-naddha. *For* ಸಮುನದ್ಧ *read* ಸಮುನ್ನದ್ಧ.

ಉಪ್ಪಯಣ uppayaṇa. *For* ಉತ್ತಯಣ? *read* ಉಬ್ಬಯಣ, *and dele the sign of interrogation before* ನಿರ್ಯಾಣ.

ಉಪ್ಪರ uppara. *After* ಉಪ್ಪರಗುಡಿ *dele* -ಕುಡಿ.

ಉಪ್ಪು uppu. 1. *For* ಉಪ್ಪಪು *read* ಉಪ್ಪಪ್ಪು.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbu2-aṭĕ. *Add No.* 1.

ಉಬ್ಬಲು ubbalu. *For* ಗುಯ್ *read* ಗುಯಿ, *and for* ಹುಯ್ *read* ಹುಯ್ 1.

ಉರಕು uraku. *Dele* Itch.

ಉರ್ಬು urbu. 3. *For* ಉಬ್ಬಟೆ *read* ಉಬ್ಬಟೆ 1.

ಉರ್ವಿನಂ urvinaṁ. *Put it before* ಉರ್ವಿಪ.

ಉಸಕು usaku. *Put it before* ಉಸಕ್ಕನೆ.

ಉಲಿತೆ uḷiṭĕ. *Put it before* ಉಲಿದು.

ಉಲಿಗ uḷiga. 1. *For* ದಣ್ಡುಬಿಗ *read* ದಣ್ಡುಬಿಗ.

ಊಕೆ ûkĕ. 2. *For* ಒಯರ್ *read* ಒಯ್ದರ್.

ಊತ ûta. 2. *For* ಊಡು 4 *read* ಊಡು 3.

ಊರ್ ûr. *For* ಕಱುಬರ್ ಇರ್ದ ಊರ್ಗಿನ್ದೆ *read* ಕಱುಬರ್ ಇರ್ದ ಊರ್ಗಿನ್ದೆ.

ಊರು ûru. *Second column at the top, for* ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒನ್ದು *read* ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒನ್ದು.

ಋಚ್ ṛič. *For* ರುಕ್ಕು 1 *read* ರುಕ್ಕು.

ಎಕಾರ ĕ-kâra. ಎಕಾರವಿಧಿ. ĕkâra-vidhi. ಎಕಾರಾನ್ತ ĕkâra-anta. *Put all in large type.*

ಎಕ್ಕ ĕkka. 2. *For* ಯಕ್ಕ No. 3 *read* ಯಕ್ಕ No. 2.

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. *For* ಯಕ್ಕ No. 2 *read* ಯಕ್ಕ No. 1.

ಎಗಚಿ ĕgači. *For* ರೇಗು 6 *read* ರೇಗು 2.

ಎಚ್ಚರಿ ĕčča̤ra. *For* ಎಚ್ಚರಿದಪ್ಪ *read* ಎಚ್ಚರಿದಪ್ಪ.

ಎಚ್ಚು ĕču. 3. *For* ಹೆಚ್ಚು *read* ಹೆಚ್ಚು 1.

ಎಚ್ಚು ĕču. 4. *For* ಹೆಚ್ಚು *read* ಹೆಚ್ಚು 2.

ಎಜ್ಞ ĕja. *For* ಯಜ *read* ಯಜ್ಞ.

ಎಟ್ಟು ĕṭṭu. 2. *For* ಹೆಟ್ಟು *read* ಹೆಟ್ಟು 2.

ಎಡೆ ĕḍĕ. 1. s. ಎಡೆವಜಿ *for* ವೀತರಾಗ *read* ವೀತರಾಗ.

ಎಡೆ ĕḍĕ. 2. *For* ಹೆಡೆ *read* ಹೆಡೆ 1.

ಎಣೆ ĕṇĕ. 2. *For* ಹೆಣೆ *read* ಹೆಣೆ 1.

ಎಣ್ಡೆ ĕṇḍĕ. *For* ಹೆಣ್ಡೆ *read* ಹೆಣ್ಡೆ 1.

ಎರೆ ĕrĕ. 1. *For* ಎರೆಯುಳ್ಳದೊನು *read* ಎರೆಯುಳ್ಳದೊನ್ದು, *and for* ಆಡಂಗಪೊಯು *read* ಆಡಂಗಪೊಯ್ದು.

ಎರೆ ĕrĕ. 4. *For* ಎಡೆವರ್ಗೆ *read* ಎರೆವರ್ಗೆ.

ಎರೆ ĕrĕ. 5. *For* ಹೆರೆ *read* ಹೆರೆ 2.

ಎರ್ದೆ ĕrdĕ. *For* ಬಿನವಿನುವಿನೆಗವ್ *read* ಬಿನ್ನವಿನುವಿನೆಗವ್.

ಎಸಗು ĕsagu. 2. *For* ಪುಸಿ 2 *read* ಪುಸಿ 1.

ಎಹಗೆ ĕ11-hagĕ1. *For* ಹೆಂಗೆ *read* ಹೆಂಗೆ 2.

ಎಹೆಂಗೆ. *For* ĕ11-hĕṅgĕ *read* ĕ11-hĕṅgĕ 2.

ಎಳ ĕḷa. *For* ಎಳನೀರ್ಗರ್ಳ್ *read* ಎಳನೀರ್ಗರ್ಳ್.

ಎಳೆ ĕḷĕ. 2. *For* ಎಳೆಮೊಗರು. A delicate bud *read* ಎಳೆಮೊಗರು (or ಎಳೆವೊಗರು). A delicate, very small fruit.

ಎಬಿಸು ĕḇ̤asu. *For* Bh. 4, 4, 39 *read* Bh. 4, 4, 59.

ಏಕ್ಗೀನ್ವ. *For it read* ಏಕ್ಗ್ರೀಮ.

ಏಲ ēla. *In page* 293 *for it read* ಏಲ.

ಏವ ēva. *For* Abh. 10, 209 *read* Abh. P. 10, 209.

ಏಲ್ಲೆ ḗḷ. 1. *Read* Bp. 31, 10; 42, 2, *and dele* 12, 44; 32, 45; 37, 42; 61, 37, *and* s. ಎಲ್ಲೇದ್ *dele* 5, 6.

ಏಲಿಸು ḗḷ̤asu. 1. *After* See Bp. 16, 29 *dele* 18, 63, and 48 sum.

ಐಂಗುಡ aiṅguda. *For* (fr. ಇಂಗುಡ) *read* (fr. ಇಂಗುದ).

ಐಲೇಯ aiḷēya. *For* (=ಏಲವಾಲು) *read* (=ಏಲವಾಲುಕ).

ಒ ŏ. 5. *Dele* (ಒನಪು).

ಒಚ್ಚಯ ŏčča̤ya. *Dele* ಒಚ್ಚಿಯ, *and for* (ಒಚ್ಚ) *read* (ಒಚ್ಚ 1).

ಒಜ್ಜೆ ŏjjĕ. *Dele* ಪಜ್ಜ.

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 1. *Dele it.*

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 2. *Dele the No.* 2, *and after* Śm. 54 *put:* ; ಪರಿ Mr. 350.

ಒಡ ŏḍa. 1. s. ಒಡೆ ಹುಟ್ಟು 1 *for* ತನ್ನೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು *read* ತನ್ನಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು.

ಒಡೆ ŏḍĕ. 1. *For* ಹಿಣ್ಣನ್ ಬಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ *read* ಹಿಣ್ಣನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ.

ಒದರಿಬಿ ŏdaṛu. 1. *Put a semicolon after* which is suddenly pulled.

ಒದ್ದಿಕೆ ŏddikĕ. *For* ಹೊದ್ದಿಕೆ *read* ಹೊದ್ದಿಕೆ 1.

ಒನ್ದು ŏndu. 2. s. ಒನ್ದಾಗು *for* ಡನ್ದ ಸೂರ್ಯಕಳನ್ *read* ಡನ್ದ ಸೂರ್ಯರ್ಕಳನ್. — s. ಒನ್ದಾನೊನ್ದು. *For* ಒನಾನೊನ್ದು *read* ಒನ್ದಾನೊನ್ದು.

ಒಪ್ಪ ŏppa. *For* ಒಪ್ಪಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನು *read* ಒಪ್ಪಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನ್ದು.

ಒಪ್ಪು ŏppu. 1. *For* ಥಾಸುತರ *read* ಥಾಸುರತರ.

ಒಯಿ ŏyi. 2. *For* ಹೊಯಿ *read* ಹೊಯಿ 1.

ಒರಸು ŏrasu. 2. *Put* ಸೆನ್ದು Śm. 51 *in the following parenthesis after* Śs.

ಒರ್ವ ŏrva. *For* ಲಕ್ಷೀಶನೆಪ್ಪ *read* ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಪ್ಪ.

ಒಲೆ ŏlĕ. 1. *For* ಒಲಿ 1 *read* ಒಲಿ.

ಒಸಿ ŏsi. *For* ವಸಿ *read* ವಸಿ 2.

ಒಳ ŏḷa. 1. *At the bottom for* ಕುನು ವಕೆ *read* ಕುನ್ದುವಕೆ.

ಒಳಿಪಿ ŏḷiṛ. *Put it after* **ಒಳಿತು.**

ಒಳ್ಳೆ ŏḷḷĕ. 2. *For* ಹೊಳ್ಳೆ *read* ಹೊಳ್ಳೆ 2.

ಓ ō. 3. *For* ಇನೆ ಕೋಣ್ಪೆ *read* ಇನ್ದೆ ಕೋಣ್ಪೆ.

ಓಲಗ ōlaga. 1. *For* ಒಲಗಂ ಪರಿ *read* ಓಲಗಂ ಪರಿ.

ಕಕ್ಕು kakku. 1. *For* ಕಕ್ಕುದಜಿ. -ತಜಿ 3 *read* ಕಕ್ಕುದಜಿ. -ತಜಿ 4.

ಕಟಾಕ್ಷ kaṭâkṣa. *For* ಕಟಾಕ *read* ಕಟಾಕ್ಷ.

ಕಟ್ಟಿಸು kaṭṭisu. *The meanings in smalt type are to appear in large type.*

ಕಡಮೆ kaḍamĕ. *On page* 342 *for* ಮುದಿತನದಿನ *read* ಮುದಿತನದಿನ್ದ.

ಕಡು kaḍu. 1. *For* ಕೊಡಿ 1 *read* ಕೊಡಿ.

ಕಡೆಯ kaḍĕya. *Dele the comma after* ಪಂಸಕ.

ಕಡ್ಲೆ kaḍlĕ. *For* ಕಡ್ಲೇ ತಿನು *read* ಕಡ್ಲೇ ತಿನ್ದು.

ಕಣ kaṇa. 3. *Dele* ಜಂ, ಜಣಿ.

ಕಣಿ kaṇi. 5. *For* ವರುಸದ *read* ಪರುಷದ.

ಕಣಿಸು kaṇisu. *Dele* ಕಸುಗಣಿಸು.

ಕಣ್ಠ kaṇṭha. *For* ಕಣ್ಬ *read* ಕಣ್ಣ 1.

ಕಣ್ಣಿಕೆ kaṇṭhikĕ. *For* ಒನು ಸರಮ್ *read* ಒನ್ದು ಸರಮ್.

ಕಣ್ಣು kaṇṇu. *For* ಗಣ್ಣಗೊವ್ಪ *read* ಕಣ್ಣುಗೊವ್ಪ, *and* (s. ಕಣ್ಣುವಟ್ಟು) *for* alley *read* allay.

ಕದ್ kad. *For* ಕನ್ದಾಜಿ *read* ಕದ್ದಾಜಿ.

ಕದಪು kadapu. *Dele* ಗವಡೆ?

ಕದಮ್ಬ kadamba. *For* ಕಡಮ್ಪ *read* ಕದಮ್ಬ.

ಕನಸು kanasu. *For* ಮುರುನ *read* ಮುಜುನ, *and dele* (sees in his dream).

ಕನ್ನಡಿ kannaḍi. *Dele* ಮೂಗು-.

ಕಪಾಲಿಕೆ kapâlikĕ. *For* ಕಪಾಲ *read* ಕಪಾಲ 1.

ಕಮ್ಬಿ kambi. *For* the guava tree *read* the tree Gardenia gummifera.

ಕರ kara. 1. *For* ಅಯೆ *read* ಅಯ್ದೆ.

ಕರಣ karaṇa. 2. *For* ಸಾವದ್ಯ *read* ಸಾವಧ್ಯ.

ಕರಿ kari. 3. *Put* ಕರಿಯ ತಿಗಡೆ *after* ಕರಿಯ ಜೀರಗೆ.

ಕರು karu. 3. *Dele it.*

ಕರುತ್ತು karuttu. *Dele it.*

ಕರೆ karĕ. 1. *On page* 376 *for* ಓ ಎನು *read* ಓ ಎನ್ದು.

ಕಲಿಸಿಕೆ kaṛĕ. 3. *For* ಪೈಯ *read* ಪೈಯಂಗವೀನ, *and for* ಬಿಸಿಲ್ಲಜಿ *read* ಬಿಸಿಲ್ಲಜಿ.

ಕರ್ಕು karku. 2. *For* ಕರಕು 1 *read* ಕರಕು.

ಕರ್ಚಿ. *For* karci *read* karči.

ಕರ್ಪೂರ karpûra. *Read:* A kind of aromatic paṭṭe.

ಕಲಭ kalabha. *For* ವಲ್ಲ ಮಜಿ *read* ವಲ್ಲಮಜಿ.

ಕಷ್ಟ kashṭa. *For* 5, *read* 3, .

ಕಳೀಜಿ kaḷṭja. *Put it after* ಕಳಿಹಿನು.

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 1. *For* ನೇನ *read* ನ್ತೇನ, *and* s. ಕಳ್ಳದಾಯಿ, *for* ದಬಿಯದು *read* ದಬಿಯದು.

ಕಲಿಲ್ kaḷal. 3. *For* ಕದಿಲುದೆನೆ *read* ಕದಿಲ್ಲುದೆನೆ.

ಕಾ kâ. 2. *For* etc. *read* etc.

ಕಾಗಿ kâgi. s. ಕಾಗಿನೇಜಿಳಿ, *for* ಭೂಮಿಜಮ್ಮಟ್ಟಿಕ *read* ಭೂಮಿಜಮ್ಮುಟ್ಟಕೆ.

ಕಾಟ kâṭa. 4. *Dele* = ಕೇರ, etc.; *and read:* Just then, afterwards (S. Mhr.; Tĕ. ಕಾಜೆ, at, near, by; *cf.* ಕೇರ, ಕೇಸ).

ಕಾಡಿಗೆ kâḍigĕ. *For cf.* ಕಾಲಿಕೆ, ಕಾಳಿಗ *read cf.* ಕಾಲಿಕೆ, ಕಾಳಿಕ.

ಕಾಡು kâḍu. 2. s. ಕಾಡ ಜಿಸಜಿ *for* ಮಯಸ್ಪಕ *read* ಮಯಷ್ಯಕ.

ಕಾಣ್ಮೆ kâṇmĕ. *Dele the sign of interrogation before* ಬಲ್ಲಾ ಳ್ತನ.

ಕಾರಣೆ kâraṇĕ. *For* ಕಾರಣ No. 3 *read* ಕಾರಣ 1 No. 3.

ಕಾರಾಗಾರ. *For* kârâ-agâra *read* kârâ-âgâra.

ಕಾಸು kâsu. 2. *For* ಕೊಡಿಯಾಲ *read* ಕೊಡಿಯಾಳ.

ಕಾಲಿಸಿ kâḷu. 1. *Put* ಕಾಡುಬೌದ್ಧ *after* ಕಾಡುಬೈರವ.

ಕಿಚಿ kiči. *For* ಕಚಿಗುಟ್ಟು *read* ಕಿಚಿಗುಟ್ಟು.

ಕಿತ್ತು kittu. 3. *For* Tbh. ಜಡಿ 2 *read* Tbh. ಜಡಿ 3.

ಕಿರಿಪಿಕು kiṛaku. *For* ಗಿಜಿಕು *read* ಗಿಜಿಕು 2.

ಕಿಲ್ kil. *For* ಕೆಲೆ 1 & 2 *read* ಕೆಲೆ.

ಕಿಲಿ kili. *Dele* (ಲಿಕೆ 2).

ಕುಂ kuṁ. *For* ಗು 1, ಗುಂ *read* ಗು 2, ಗುಂ 1.

ಕುಚ್ಚು kučču. *For* ಗುಚ್ಚ, ಗುಂಜ *read* ಗುಚ್ಚ, ಗುಂಛ.

ಕುಡಿ kuḍi. 5. *Dele* 2, a flag, a banner (Tu., T., M., Tĕ. ಕೊಡಿ; see ಉಪ್ಪರಗುಡಿ, ಮೀಲುಗುಡಿ).

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. *For* ಗುಳಿಕೆ 1 *read* ಗುಳಿಗೆ 1.

ಕುಂಟಿ kuṇṭi. *Dele* See Prv. s. ಮನೆ.

ಕುತಪ kutapa. *For* ವ್ಯತಹೀನ *read* ವ್ರತಹೀನ.

ಕುಪ್ಪು kuppu. 3. *For* ಗುಪ್ಪ *read* ಗುಪ್ಪ 1.

ಕುಲ್ಲಾ kullâ. *For* ಖುಲ್ಲಾ *read* ಖುಲಾ.

ಕುವರ kuvara. 2. *For* ಗುಬರು *read* ಗಬರು 2,

ಕುಸುರಿ kusuri. *For* ಅಂಜೆ 1 *read* ಅಂಜೆ.

ಕೂಗುರಿ kûguri. *For* ಕೂಗುರಿ ಆವರೆಗಳು *read* ಕೂಗುರಿ ಆವರೆಗಳು.

ಕೂಚು kûču. 1. *For* ಗುಜ್ಜು 1 *read* (ಗುಜ್ಜು 1).

ಕೂಸು kûsu. *For* ಕಾಸು ಹೇಲದು *read* ಕಾಸು ಹೋಲದು.

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 1. *For* ಸಿರ್ಜರಜಲದ ಹಸಿಗಳ್ *read* ಸಿರ್ಗುರಜಲದ ಹಸಿಗಳ್.

ಕೆಯ್ kĕy. 3. *Put* ಕೆಯ್ವತ್ತಿಸು *before* ಕೆಯ್ವರ್.

ಕೆಯ್ kĕy. 4. *For* (ಸಯ್) *read* (ಸಯ್ 1).

ಕೇಳ kêḷa. *Dele the sign of interrogation in the parenthesis.*

ಕೊಡಲಿ kŏḍali. *For* ಗಣ ಕೊಡಲಿ *read* ಗಣ್ಣಕೊಡಲಿ.

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. 1. *For* ಕಾಸು ಇದರೆ *read* ಕಾಸು ಇದ್ದರೆ.

ಕೊರಕಂಜೆ. *For* (köra.) *read* (kŏra-).

ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ kŏḷisuvikĕ. *Dele* ಸಿದ್ಧಾನ್ನ-.

ಕೊಲಿಕು kŏḷaku. — ಕೊಬಿಕುಮಂಡಲ. *For* Duboia *read* Daboia.

ಕೋಲಿ kôṛu. 2. *Dele* (= ಹೂಜು), *and dele also* ನಾಲ್ಕೋ ಜು, ಮುಕ್ಕೋಜು.

ಕೋಲಿತಿ kôṛĕ. *For* = ಕೋಜಿ *read* = ಕೋಜಿ.

ಕ್ಷೆಮೆ kshamĕ. *For* ಸುದಾರಿಕೆ *read* ಸುಧಾರಿಕೆ.

ಕ್ಷೇರಿಕೆ kshîrikĕ. *For* ಪಾಲೆಕಾಯಿಚಟ್ಟು *read* ಪಾಲೆ 2.

ಗಜಿಗ gajjiga. *Read* **ಗಜ್ಜಿಗ gajjiga.**

ಗಜ್ಜು gajju. *For* = ಸೊಜ್ಜು *read* (= ಸೊಜ್ಜಿ).

ಗಣ್ಡು gaṇḍu. *Put* ಗಣ್ಡುಗಿಡು *before* ಗಣ್ಡುಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಪಿಳ್ಳೆ.

ಗದು gadu. *For* ಸುದುವು *read* ಗದುವು.

ಗಲಿ gaḷa. 1. *Put* ಗಬಿಗಬಿಗೆ *after* ಗಬಿಗಬಿನೆ.

ಗಲಿತಿ gaḷĕ. *Put* ಗಬಿವಬಿ *after* ಗಬಿಗೂಸಾಡು.

ಗಾಂಗೇಯ gâṅgêya. s. *No. 6, for* ಹಿರಣ್ಯ *read* ಹೈರಣ್ಯ.

ಗಾಸ gâsa. *For* ಮನೆ *read* ಮಣಿ.

ಗೀಳು gîḷu. 2. *For* ಸೀಳು *read* ಸೀಳು 1.

ಗುಜ್ಜು guǰǰu. *For* ಜುಜ್ಜು 3 *read* ಜುಜ್ಜು 4.

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍu3-a3. 1. *For* ಬಿಬಿಲು *read* ಬೀಬಿಲು.

ಗುತ್ಸಕ gutsaka. *For* ಗುಚಕ *read* ಗುಚ್ಛಕ.

ಗುಲ್ gul. *For* ಗುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ *read* ಗುಲ್ಲುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ.

ಗೊಡ gŏḍa. *For* ಗೊಡ ಗೊಡ ಎನ್ನು *read* ಗೊಡ ಗೊಡ. rep.

ಗೊಡ್ಡು gŏḍḍu. *For* Albissia *read* Albizzia.

ಗ್ರಹಣಿ grahaṇi. *Dele* or small-pox, or a sort of insanity.

ಘಣ್ಮೆನೆ ghaṇmĕnĕ. *For* ಘಮ್ಮೆನೆ *read* ಘಮ್ಮೆನೆ.

ಘನ ghana. *For* ಸಾಧ್ಯ Mr.; 510 *read* ಸಾಧ್ಯ Mr. 510.

ಘೋಟೂರೂಘ್ ghôṭa-ṛūḍha. *For* house *read* horse.

ಚಚ್ಚು čačču. *For* ಸದೆ *read* ಸದೆ 1.

ಚಣ್ಡು čaṇḍu. 1. *For* see T. తత్తి *read* see T. s. తత్తి.

ಚನ್ದ candra. 3. *Put a comma after* ಘನ್ದ.

ಚಮತ್ಕರಿಸು čamat-karisu. *For* to be astonished *read* to grow wanderful; to cause surprise.

ಚರ್ಮಣಿ čarmaṇa. *For* ವಾಗ್ಮಿ, *read* ವಾಗ್ಮಿ.

ಚಲದಿ čaladi. *Dele* = ನೆಲದಿ.

ಚಲಮೆ čalamĕ. *Put it before* ಚಲವಾದಿ, *and for cf.* ಸೆಲೆ *read cf.* ಸೆಲೆ 2.

ಚಲಿಸು čalisu. *Dele* = ಜೆಲಿಸು.

ಚಲ್ಲಿ čalli. *For* ಝಲ್ಲೀ *read* ಝಿಲ್ಲೀ.

ಚವು čavu. 2. *Read* = ಸಬು 2, ಸಬು, ಸಬ್ಬು 1.

ಚಾಚು čâču. *For cf.* ಸಯ್ *read cf.* ಸಯ್ 1.

ಚಾಲಕ್ čâlak. *Put it before* ಚಾಲತಿ.

ಚಿಕ್ಕ čikka. *Dele cf.* ಜಿಂಗು 3.

ಚಿಂಚೆ čiñčĕ. *For* ಚಿಂಚೆ 2 *read* ಚಿಂಚೆ.

ಚಿದಕು čidaku. 1. *For* ಹಿದಕು 1 *read* ಹಿದುಕು 1.

ಚಿದಕು čidaku. 2. *For* ಹಿದಕು 2 *read* ಹಿದುಕು 2.

ಚುಚುನ್ದರಿ čučundari. *For* ಘುಚ್ಚುನ್ದರಿ *read* ಘುಚ್ಚುನ್ದರ.

ಚುರಿಚಿ čurači. *Put a comma after* ಚೇಯಿ.

ಚೆಟ್ಟು čĕṭṭu. 1. *Dele* ಪಾಲೆಕಾಯಿ-, *and for* ವಾಯಿನ್ದ- *read* ವಾಯಿಣ್ಣೆ-.

ಚೆಯ್ čĕy. 2. *For* ಸಯ್ *read* ಸಯ್ 1.

ಛೂರಿ čhûri. *Put it after* ಘುಲುಮ್ಮೆನೆ.

ಜಂಘಾನಿಲ jaṅghâ-anila. *Dele it.*

ಜಡಿತ jaḍita. *Put it in big type.*

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. 2. *For* ಜಡ್ಡು 4 *read* ಬಡ್ಡು 3.

ಜಪೆ japĕ. *For* ಜಪೆ *read* ಜಪೆ 1.

ಜರಠ jaraṭha. *For* ಹಬಿವಾದುದು *read* ಹಬಿದಾದುದು.

ಜರಡು jaraḍu. *For* ಜಾಳ್ *read* ಜಾಳು.

ಜರಿಹ jaṛaha. *For* ಜರಹಕ್ಕೆ *read* ಜಬಿಹಕ್ಕೆ.

ಜಲಕ್ಷಾಲನ jala-kshâlana. *For* To wash or cleanse *read* Washing or cleansing.

ಜವಳಿ javaḷi. *For* ಸವಡಿ *read* ಸವಡಿ 1.

ಜವಳಿವಡ್ಡಳೆ. *For it read* ಜವಳಿಮದ್ದಳೆ.

ಜವ್ವನಿ javvani. *Dele* See ಜಕ್ಕ-.

ಜಿಗಿಲ್ jigil. 2. *For* ಕ್ಲೇತ *read* ಸಂಕ್ಲೇಶ.

ಜುಮ್ jum. *For* ಜುಮ್ಮೆ *read* ಜುಮ್ಮು, *and for* (ಜೋಗು) *read* (ಜೋಗು 2).

ಜುರು juru. *Dele* ಜುರು ಜುರ್ರು.

ಜುಲಮಾನ julamâna. *For* ಜುರಮಾನ *read* ಜುರಮಾನು.

ಜೆಮ್ಮಾಳಿ jĕmmâḷi. *For* ಜಿಮ್ಮಾಳಿಹುಬಿ *read* ಜಿಮ್ಮಾಳಿಹುದಿ.

ಜೆರಿತಿ jĕṛĕ. *For* (ನಿಸ್ಪಿಸು (G.). *read* (ನಿಸ್ಪಿಸು G.).

ಜೇನ್ jên. *For cf.* ಸೀ *read cf.* ಸೀ 1.

ಜೋಬ jôba. *For* ಸುವ್ವ *read* (ಸುವ್ವ).

ಜೋಸರಗಿತಿ jôsaragiti. *For* ಜೋಸರಗಿತಿ *read* ಜೋಸರಗಿತಿ.

ಝಲಮ್ಮೆನೆ jhalammĕnĕ. *For* = ಝಲಮ್ಮೆನೆ *read* = ಝಳಮ್ಮೆನೆ.

ಠಾವಿಕೆ ṭhâvikĕ. *Put it after* ಠಾಯಿ.

ಡಬ್ಬನೆ ḍabbanĕ. *For* = (ದಬ್ಬನೆ) *read* (= ದಬ್ಬನೆ).

ತಗುಣಿ taguṇĕ. *For* ನಮ್ಬುವದು *read* ನಮ್ಬುವದು.

ತಗ್ಗಚ್ಚಿ taggačči. *For* ತಗಚಿರ್ *read* ತಗರ್ಚಿ.

ತಡ taḍa. 1. *For* see s. ಪುಸಿ 2 *read* see s. ಪುಸಿ 1.

ತಣ್ಡಕ taṇḍaka. *For* (*cf.* ದಣ್ಡಕ) *read* (*cf.* ದಣ್ಡಕ).

ತಣ್ಡೋ taṇḍô. *For* ಮುಗೋ *read* ಮುಕ್ಡೋ.

ತತ್ತಡಿ tat-taṛa. *After* (Grj. 6, 5) *put* . —

ತದೆ tadĕ. *For* ಸದೆ *read* ಸದೆ 1.

ತನಿ tani. 2. *For* ತನಿ ಸೋಂಕು (or -ಸೊಂಕು) *read* ತನಿ ಸೊಂಕು.

ತನ್ದು tandu. 1. *For* ತರು *read* ತರು 1.

ತನ್ದೆ tandĕ. *For* ತನ್ದೆವಾವಿ *read* ತನ್ದೆವಾವಿ.

ತನ್ನ್ tann. *For* ತನ್ನ ಮುನೆ ಉಪ್ಪ *read* ತನ್ನ ಮುನ್ದೆ ಉಪ್ಪ.

ತರ್ tar. *For* (ತಾ) *read* ತಾ 2, *and for* ಮನೆನರ್ *read* ಮನೆನ್ದರ್.

ತರ tara. 1. *Dele* (ತೆರ).

ತಲ್ಲಣ tallaṇa. *For* ತಲ್ಲಳ *read* ತಲ್ಲಬಿ.

ತವೆ tavĕ. 1. *For* ಸವೆ *read* ಸವೆ 2.

ತಳ taḷa. 2. *For* ದಳ 2 *read* ದಳ್ 2.

ತಳೆ talĕ. 1. *For* ಬಾನ್ದೊಬಿದಳೆ *read* ಬಾನ್ದೊಜಿದಳೆ.

ತಾಪ್ತೆ tāṯ. 3. *For cf.* ಸಾಜು *read cf.* ಸಾಜು 1.

ತಾಳವಟ್ಟ (tāḷa-varta). *Dele* Abh. P. 13, after 54.

ತಾಳ್ಮೆ tāḷmĕ. *For* ಸುದಾರಿಕೆ *read* ಸುಧಾರಿಕೆ, *and for* ತಾಳೆ ಇದ್ದ *read* ತಾಳ್ಮೆ ಇದ್ದ.

ತಾಪಿ tāḷu. 2. *For* ಕಜಿದ *read* ಕಡಿದ.

ತಿಗುರು tiguru. 1. *For* ಮೆಯೆ *read* ಮೆಯ್ಗೆ.

ತಿರುಗು tirugu. *For* ಜಿಂಗಸು ತಿರಿ *read* ಜಿಂಗಸು ತಿರುಗಿ.

ತೀರ್ನ tīrṇa. *For* ಉತ್ *read* ಉತ್ತ.

ತುಯ್ಯಲ್ tuyyal. *Dele* (ದುಯ್ಯಲು).

ತುರಿ turi. 2. *For* ತೆ. ದುರದೆ *read* ತೆ. ದುಜಿದೆ.

ತುರು turu. 2. s. ತುಜುಮನ್ದಿ *for* o. r. -ಮನೆ *read* -ಮನ್ದೆ.

ತುಲಿಲ್ tuḷil. 3. *For* ದುಡಿ 1 *read* ದುಡಿ.

ತೆಳ್ಳಗೆ tĕḷḷagĕ. *For* ಪೇಲನೆ *read* ಪೇಲವ.

ತೊಜಿತಿ tōṛĕ. 3. *For* (ಸಿನ್ದು, ಪೈರಣಿ) *read* (ಸಿನ್ದು, ವೈತರಣಿ).

ತೊಳ್ಳೆ tōḷḷĕ. *For* (ಸೊಳ್ಳೆ) *read* (ಸೊಳ್ಳೆ 1).

ತ್ರಾಸ trāsa. *For* ಕಾಸ್ತಿ ಕೆಟ್ಟಲಿ *read* ಕಾಸ್ತಿ ಕೆಟ್ಟಲ್ಲಿ.

ದನ್ತಿ danti. *For* ಕರೇ ಊಮ್ಮತ್ತ *read* ಕರೇ ಉಮ್ಮತ್ತ.

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ತ dākshiṇya-vanta. *For* ದಾಕ್ಷಿಣಗಾಜಿ *read* ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಾಜಿ.

ದಾರೆ dārĕ. 1. *For* ಪ್ರಾಧಾರ *read* ಪ್ರಾಕ್ಷಾರ.

ದಾವಣಿ dāvaṇi. 1. *For* ಪವಣ *read* ಪವಣು.

ದಿಗಿಸು digisu. *For* ದಿಂಗಿಂಜು *read* ದಿಗಿಂಜು.

ದುಃಸನ್ತಾನ. *For* duḥ-santāna *read* duḥ-sandhāna.

ದುರದೃಷ್ಟ dur-adṛishṭa. *For* ತುನಿ ಸುರತನ್ಯಾಯದೆ *read* ತುನಿ ಸುರತ ನ್ಯಾಯದೆ.

ದೂವೆ dūḍava. *For* A go-between, a gossip *read* A messenger, an envoy.

ದೇವ dēva. *On page* 804 *at the bottom for* ನುನೆ *read* ಮುನ್ದೆ.

ದೊಣ್ಣೆ dŏṇṇĕ. *For* ತೊಣೆಕೇತ *read* ತೊಣ್ಣೆಕೇತ.

ಧನ್ಯ dhanya. *Put all the meanings of No.* 3 *in common type.*

ನಗೆವಡಿ. nagĕ-vaḍi *read* **nagĕ-paḍi** 1.

ನಗೆವಳಿ. nagĕ-vaḷi *read* **nagĕ-paḷi.**

ನಟ naṭa. *For* ಲಟ *read* ಲಟ 1.

ನರಿ naṛu. *For* Čt. 45 *read* Čt. II, 45.

ನವಲ್ naval. *For* ಜನಕ *read* ಜನ್ಯಕ.

ನಾಗಲೋಕ nāga-lōka. *For* ನಾಗವಾಸವದ ವರು *read* ನಾಗವಾಸ ವಿದ್ದವರು.

ನಿಮಿರ್ಚು nimirĕu. *For* ನಿರ್ಮಿಚದಗೆ *read* ನಿಮಿರ್ಚಿದಗೆ.

ನಿಸ್ಥೆ ni-sthĕ. *Observe that the numbers are out of order.*

ನೀಡು niḍu. 2. *For* Šmd. 291 *read* Šmd. 391.

ನೀಲಿ niḷi. *For* ಬಳ್ಳುಡಿತನೀರ್ಗೆ *read* ಬಳ್ಳುಡಿತೆನೀರ್ಗೆ.

ನೆನೆಯುವಿಕೆ nĕnĕyuvikĕ. *For* ಮುನ್ನಾದವುಗಳಲ್ಲಿ *read* ಮುನ್ನಾದವುಗಳಲ್ಲಿ.

ನೆವ nĕva. *For* ಒನ್ದೆಜಿನ್ದು *read* ಒನ್ದೆಜಿನ್ನು.

ಪ್ p. *Read:* it becomes ಬ್, *e. g.* in ಮನೆಮ್ಬುಗು (3), ಕಣ್ಣಸಿ, ತಣ್ಬುಬಿ್ (78), ಅಡುವ್ಯೊಲಂ, ಮಿಂಚುಮ್ಬುದು (204), ವಿಾನಮ್ಬುದು (205); and ವ್, *e. g.* in ಬಗೆವುಗು (3), ಎಳೆನೀರ್ವೋನ ಲ್, ಎಳವೆಜಿ್ (81), ತಮುರೂರ್ಗೆವೋಗು (82), ಮಂಗಳವಜಿ್ (207).

ಪಚ್ಚುಗೆ paccugĕ. *For* ಹಚ್ಚು 1 *read* ಹಚ್ಚು 4.

ಪಚ್ಚೆ paccĕ. *For* ಹಚ್ಚೆ *read* ಹಚ್ಚೆ 1.

ಪಂಚಸೂನಂಗಳೆ pañca-sūnaṅgaḷ. *Instead of it read:* ಪಂಚಸೂನೆಗಳೆ pañca-sūnĕgaḷ.

ಪಂಚು pañcu. 1. *For* ಹಂಚು *read* ಹಂಚು 2.

ಪಟೋಲ paṭōla. *For* ಪೊಟ್ಲೆ *read* ಪೊಟ್ಲ 2, *and for* ಹಾಲೆ *read* ಹಾಲೆ 1.

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. *For* ಗೋಜ್ಯ *read* ಘೋಸ.

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 3. *For* ಮನಣಪಟ್ಟಿ *read* ಮನಣವಟ್ಟಿ.

ಪಡಲಿಗೆ paḍaligĕ. *For it read:* ಪಡಲಗೆ paḍalagĕ.

ಪಣ್ paṇ. 2. *For* ಹಣ್ಣು *read* ಹಣ್ಣು 2.

ಪಣವಧೂಶಿ paṇa-vadhūti. *For it read:* ಪಣವಧೂಟಿ paṇa-vadhūṭi.

ಪತ್ತಿ patti. *For* ಹತ್ತಿ *read* ಹತ್ತಿ 1.

ಪತ್ತಿಸು pattisu. 1. *Read:* = ಹತ್ತಿಸು 1, (ಹಚ್ಚು 1), *and for* 7 after 92 *read* 7 after 96; *and dele* Bp. 1, 35.

ಪತ್ತು pattu. 1. *Dele* to take effect, as fire, or fire or light to catch or be kindled, *and for* ಟು *read* in.

ಪತ್ತು pattu. 3. *For* ಹದ *read* ಹದಿ 4.

ಪತ್ರವಲ್ಲಿ patra-valli. *For* ಕೊರಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ *read* ಕೊರಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ.

ಪದ pada. *For* ಹದ *read* ಹದ 1.

ಪದಿರ್ padir. *Dele* ಪದಿರ್.

ಪದೆ padĕ. 3. *For* ಪದವೆಜಿ್ *read* ಪದೆನೆಜಿ್.

ಪದ್ದು paddu. *For* ಹದ್ದು *read* ಹದ್ದು 1.

ಪನ್ದರ್ pandar. *For* ಹನ್ದರ *read* ಹನ್ದರ 1.

ಪರದು paradu. 3. *For* ಹರದು *read* ಹರದು 1.

ಪರಿಯಂಕಾಜಿ. *For it read* ಪರಿಯಂಕೆಕಾಜಿ.

ಪರಿಸು parisu. 1. *For* ಹರಿಸು *read* ಹರಿಸು 2.

ಪರೇಸ್ಸುಕೆ parêshṭukĕ. *For* ಸೂಯಿಾಕಳು *read* ಸೂಲಾಕಳು.

ಪಲ್ಲಿ palli. *For* ಹಲ್ಲಿ *read* ಹಲ್ಲಿ 1.

ಪವಿತ್ರ pavitra. *For* ಸಾದ್ಗುಣ *read* ಸಾದ್ಗುಣ್ಯ.

ಪವಮೂರ್ತಿ pavi-mûrti. *For* ಕಾಣೇರಿ *read* ಕಾತ್ತೇರಿ.

ಪಶು paśu. *For* ಹಸ, ಹಸಿವು *read* ಹಸ 1, ಹಸವು.

ಪಸಿ pasi. 1. *For* ಹಸಿ 1 *read* ಹಸಿ 3.

ಪಸುಗೆ pasu-gĕ. *For* Čpr. 8, after 87; *read* Čpr. 8, after 67.

ಪಳಿ paḷa. 2. *For* ಹಬಿ *read* ಹಬಿ 1.

ಪಳಿ paḷi. 1. *For* ಹಬಿ *read* ಹಬಿ 1, *and for* upraid *read* upbraid.

ಪಾಂಚಜನ್ಯ pâṅčajanya. *For* 8, *read* 3, .

ಪಾತಾಲ pâta-âla. *For* ಭೋಗವತಿ *read* ಭೋಗಾವತಿ.

ಪಾದ pâda. s. ಪಾದಗಾಣಿಕೆ *for* gurn *read* guru.

ಪಾದುಕ pâduka. *For* ಪಾವುಗೆ *read* ಪಾವುಗೆ 1.

ಪಾನೀಯದ್ವಾರ pânîya-dvâra. *For* ಪಣಿಯದಾರ *read* ಪಾಣಿಯದಾರ.

ಪಾಯ್ pây. 1. *For* ಪಾಯ್ *read* ಪಾಯ್ 1.

ಪಾರಾವತ pârâvata. *For* ಪಾರವಾಣ *read* ಪಾರವಾಣ 1, *dele* ಪಾಲಿವಾಣ, *and for* ಪಾಲುವಾಣ *read* ಪಾಲುವಾಣ 1.

ಪಾರ್ಪು pâṛu. 1. *For* ot jump *read* to jump.

ಪಾಲೆ pâlĕ. 3. *For* ಹಲ್ಲೆ *read* ಹಲ್ಲೆ 1.

ಪಾವಸೆ pâvasĕ. *For* ಪಾಚೆ *read* ಪಾಚೆ 1.

ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ pičča-vaṇiga. *For* south-eastern *read* south-western.

ಪಿಚ್ಚಹ್ನ್ದ pičchanda. *For* ವಿಚ್ಛನ *read* ವಿಚ್ಛನ್ನ.

ಪಿಂಚು piṅču. *For* ಹಿಂಚು *read* ಹಿಂಚು 1.

ಪಿಂಜು piṅju. 1. *For* (ಹೀಜು 2) *read* (ಹೀಜು 3).

ಪಿಡಿ piḍi. 2. *Read:* = ಪಿಡಿದು, ಹಿಡಿ 2, ಹಿಡಿದ 2, ಹಿಡು 1.

ಪಿನ್ದೆ pindĕ. *For* ಮುನೆ *read* ಮುನ್ದೆ.

ಪಿಶುನ pišuna. *Read:* = ಪಿಸುಣ್, ಪಿಸುಣ, ಪಿಸುಣ.

ಪಿಸುಕು pisuku. *For* ಹಿದುಕು *read* ಹಿದುಕು 1.

ಪಿಲಿ pili. *Dele* (see Bh. s. ಪಿಲಿ).

ಪೀರ್ pîr. *Read:* = ಪೀರ್ 1, ಪೀರು.

ಪುಗು pugu. 1. *For* ಪ್ರಮುದನ *read* ಪ್ರಮದನ.

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 3. *For* ಹುಟ್ಟಿ 1 *read* ಹುಟ್ಟಿ.

ಪುಣ್ಡರ್ಯ puṇḍarya. *For* ಪೌಣ್ಡರೀಕ *read* ಪೌಣ್ಡರೀಕ.

ಪುಣ್ಯ puṇya. *For* ಕಣ್ಣು ಕತ್ತು ಕೊಣ್ಡರೆ *read* ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡರೆ.

ಪುತ್ರಿಕೆ putrikĕ. *For* ನೃಪಗೆ ನಿನು *read* ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು.

ಪುದುಗಿಸು pudugisu. *Dele* ಪುದಗಿಸು, ಪೊದಗಿಸು, ಪೊದಿಗಿಸು.

ಪುದುಗು pudugu. *For* ಹುದುಗು *read* ಹುದುಗು 1.

ಪುದುರು puduru. *Dele* etc.

ಪುದೆ pudĕ. *For* ಹೊದೆ *read* ಹೊದೆ 2.

ಪುಯ್ puy. *For* ಹುಯ್ *read* ಹುಯ್ 2, *for* ಹೊಯ್ *read* ಹೊಯ್ 1, *and for* ಹೊಂಡು *read* ಹೊಂಡು 1.

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. *For* ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಪೋದಂ *read* ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಕರೆವವಂ.

ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. *For* ಪುರುಗ್ಳ್ *read* ಪುರುಳ್ಳ್.

ಪುಲಿ puli. 1. *For* ಪುಲ *read* ಪುಲಿ 1.

ಪುಲಿ pulā. 1. *For* ಹುಲು *read* ಹುಲು 1.

ಪೂರ್ಣ pûrṇa. *For* ಹೂರಣ *read* ಹೂರಣ 2.

ಪೆಡೆ pĕḍĕ. *Read:* = ಹೆಡೆ 1.

ಪೆಣ pĕṇa. *Read:* = ಹೆಣ 1.

ಪೆತ್ತು pĕttu. *Read:* = ಹೆತ್ತು 1 and 2.

ಪೆರೆ pĕrĕ. *For* ಹೆರೆ *read* ಹೆರೆ 2.

ಪೆಪ್ಪಿ pĕṛ. ಪೆಪ್ಪಿ. 1. *For* ಉಪಲಬಿ *read* ಉಪಲಬ್ಧಿ.

ಪೆಪ್ಪಿಕೆ pĕṛĕ. *Read:* = ಹೆಜೆ 2.

ಪೆರ್ pĕr. 1. *For* ಹೆಗ್ *read* ಹೆಗ್ 1, *and for* ಹೆಮ್ *read* ಹೆಮ್ 1.

ಪೆರ್ಚುಗೆ pĕrčugĕ. 1. *For* ಹೆಜ್ಜೆಗೆ *read* ಹೆಜ್ಜೆಗೆ 1.

ಪೊಟ್ಟಿ pŏṭṭĕ. 2. *For* ಹೊಟ್ಟಿ *read* ಹೊಟ್ಟಿ 3.

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 1. *For* ಹೊಡೆ *read* ಹೊಡೆ 1.

ಪೊತ್ತಿಯ pŏttiya. *For* (ಪೊತ್ತಿ 1?) *read* (ಪೊತ್ತಿ ?).

ಪೊತ್ತು pŏttu. 4. *Read:* = ಹೊತ್ತು 5.

ಪೊದೆ pŏdĕ. 1. *For* ಹೊದೆ *read* ಹೊದೆ 1.

ಪೊದ್ದಿಸು pŏddisu. *Read:* = ಹೊದ್ದಿಸು 1.

ಪೊನ್ pŏn. *For* ಹೊಮ್ *read* ಹೊಮ್ 1.

ಪೊಯ್ಯು pŏyu. *For* ಹೊಂಯಿಲು *read* ಹೊಂಯಿಲು 2.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 3. *For* ಪಂಚಮ್ಯೊರೆ *read* ಪಂಚಮಮ್ಯೊರೆ.

ಪೊರ್ದಿ pŏṛa. 2. — ಪೂರಿಮದು. *Add:* (The form of ಹೊರಿವಣ್ಣು has been only presumed from ಹೂರಿವಣ್ಣಿಸು).

ಪೊರ್ದಿಸು pŏṛisu. *Dele* to lade, to load.

ಪೊಲ್ pŏl. 1. *Dele* ಹೊಲೆ 1.

ಪೊಲ pŏla. *For* ಹೊಲ *read* ಹೊಲ 3.

ಪೊಲೆ pŏlĕ. *Read:* = ಹೊಲೆ.

ಪೊಲ್ಲ pŏlla. *Read:* = ಹೊಲ್ಲ 1.

ಪೊಸ pŏsa. *Read:* = ಹೊಸ 1.

ಪೊಸತು (pŏsa-atu). 1. *For* ಹೊಸದು *read* ಹೊಸದು 1, *and for* ಹೊಸ್ತು *read* ಹೊಸ್ತು 1.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 1. *Read:* = ಹೊಳೆ 1.

ಪೊಳ್ಳು pŏḷḷu. *Read:* = ಹೊಳ್ಳು 1.

ಪೋರ್ pôr. 2. *Dele* ಹೋರು 2.

ಪೋಲಿಕೆ pôlikĕ. *For* ಹೋಳಿಗೆ *read* ಹೋಳಿಗೆ 1.

ಪೋಳಿಗೆ pôḷigĕ. *Read:* = ಹೋಳಿಗೆ 1.

ಪ್ರಸೇವ pra-sêva. *For* Nr. 2, *read* No. 2.

ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ pra-hêlikĕ. *For* ಪ್ರವಹ್ಲೀಕೆ *read* ಪ್ರಹ್ವಲೀಕೆ.

ಪ್ರಾಣ pra-ana. *For* ಹರಣ *read* ಹರಣ 2.

ಬಕ್ಕುಡೆ bakkuḍĕ. *Read:* = ಬಕ್ಕುಡಿ 2.

ಬಗರಿ bagari. *For* = ಬುಗರಿ 1 *read* = ಬುಗರಿ.

ಬಡ baḍa. 2. s. ಬಡ ಬಾಸೆ *for* ತೆಳುವಾಸಿ *read* ತೆಳುವಾಸೆ.

ಬಡಿ baḍi. 4. *For* ಬರಿ 2 *read* ಬರಿ 1.

ಬಣಮ್ಬೆ baṇambĕ. *Before* ಬಣಬೆ *put:* =

ಬದನೆ badanĕ. 1. *For* ಪೊಗರು *read* ಪೊಗಱು-.

ಬದಲ badal. *For* ಹನ್ನೆರಡು ಮೈಲುಗಳ *read* ಹನ್ನೆರಡು ಮಯ್ಲುಗಳ.

ಬದ್ದಗ baddiga. *Dele* See ನೆರೆವದ್ದಿಗ s. Additions.

ಬನ್ದಿ bandi. 1. *For* ಬನೀವಾನ *read* ಬನ್ದೀವಾನ, *and for* ಬನಿವಿಡ *read* ಬನ್ದಿವಿಡಿ.

ಬರ್ bar. 1. *Put a full stop after* to suffice for, *and for* ಬಸ್ಡಿತು *read* ಬನ್ದಿತು.

ಬರೆ barĕ. 1. *For* (ಜ್ವಲಿಕಾರಕ 201) *read* (ಜ್ವಲಿತಾರಿಕೆ 201).

ಬರಿಪೆ baṛati. *For* ಪೊಸೆ ದಿನಸಂಚಕಮೊಳ್ *read* ಪೂಸೆ ದಿನಸಂಚಕಮೊಳ್.

ಬರ್ಬೂರ barbûra. *For* ಬಬ್ಬುಳಿ 1 *read* ಬಬ್ಬುಳಿ.

ಬಸುರ್ basur. s. ಬಸುಱಿ ನಿಲ್ *for* ನಿನ ಬಸುಱಿ *read* ನಿನ್ದ ಬಸುಱಿ.

ಬಹ baha. *For* ಪೊಱಿದಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು *read* ಪೊಱಿದಿನ್ದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು.

ಬಹಳ bahaḷa. *Read:* See Nr. s. ಒಳ್ಪು.

ಬಳೆ baḷĕ. *For* ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಲುಲ್ಲಿನೆ *read* ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಲುಲ್ಲುಲ್ಲಿನೆ.

ಬಳ್ಳಿ baḷḷi. *Add:* 2, a series (in algebra, Mhr. ಪಲ್ಲಿ); a series of the simple and compound letters of the alphabet (B. Aṅkalipi 18, seq.; B. 1, 17).

ಬಲಿ² bal. *For* ಬಾಯ್ಗಿ ಬಾಪ್ಪಡಿಸಿತಿಲ್ಲದ *read* ಬಾಯ್ಗಿ ? ಬಾಪ್ಪಡಿಸಿತಿಲ್ಲದ (*i. e.* ಬಾಪ್ಪಡೆ ಇಸಿತು ಇಲ್ಲದ).

ಬಲಿ bala. 1. *For* = ಬಲಿ² 2, etc. *read:* = ಬಲಿ¹ 1, etc.

ಬಲಿ bali. 1. *Read:* = (ಬಲಿ 2), ಬಲಿ 2, ಬಲಿ 1, ಬಲು 1.

ಬಲಿ bali. 2. *Read:* = ಬರಿ 2, ಬಲಿ 3, ಬಲಿಸೆ, ಬಲ್ಲು.

ಬಲಿು balu. 1. *Read:* = ಬಲಿ¹ 1, etc.

ಬಾಕಲು bâkalu. *Read:* = ಹಕ್ಕಲು 1.

ಬಾಚಲ bâcala. *Put dash after it.*

ಬಾಚಿಗ bâciga. *For* ಬಾಸಿಗ *read* ಬಾಸಿಗ 2.

ಬಾದ bâdi. 2. *For* ಹೆಣ *read* ಜೀಣ 1.

ಬಾನೆ bânĕ. *For* s. ಬಜೆಯೊಡಲ *read* s. ಬಜೆಯೊಡಲು.

ಬಾಲ bâla. *For* ತನ್ನ ಬಾಳಿತಕ್ಕೆ *read* ತನ್ನ ಹಾಯಿತಕ್ಕೆ.

ಬಾಸೆಗ bâsĕ-ga. *For* ಬಾಸಿಗ *read* ಬಾಸಿಗ 2.

ಬಾಪ್ಪಿ² bâ̤. 2. *For* ಬಾಪ್ಪಡಿಸಿತಿಲ್ಲದ *read* ಬಾಪ್ಪಡಿಸಿತಿಲ್ಲದ (*i. e.* ಬಾಪ್ಪಡೆ ಇಸಿತು ಇಲ್ಲದ).

ಬಿಗಿ bigi. 3. *Put* ಬಿಗಿ ಮೂಡು *before* ಬಿಗಿಯಾಗು.

ಬಿಗಿತು bigitu. *For* ಬಿಗಿ *read* ಬಿಗಿ 1.

ಬಿಚ್ಚು biccu. 1. *For* ಬಚ್ಚಿ ಹೇದು *read* ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇದು.

ಬಿದ್ದುನ bidduna. *Read:* = ಬಿದ್ದಿನ 1.

ಬರಹಿ barahi. (*after* ಬಿರಹ p. 1120). *For it read* ಬಿರಹಿ.

ಬೀಲ್ bil. ಬೀಲ್ದಿ. **2.** *Dele* See Prv. s. ತಾನು.

ಬೀಲ್ bil. ಬೀಲ್ದಿ. **3.** *For* Abh. 7, after 84, *read* Abh. P. 7, after 84.

ಬುಗಡಿ bugaḍi. *For* See Prvs. s. ದಗಡಿ and ಬೇಗಡೆ 1 *read* See Prv. s. ಬೇಗಡೆ 1.

ಬುಧ budha. *For* ಸವಿಯೊನೇ *read* ಸವಿಯೊನ್ದೇ.

ಬೃನ್ದ brinda. *For* ಬಿನ *read* ಬಿನ್ದ.

ಬೆಚ್ಚಳಿಸು bĕccaḷisu. *Put a comma after* transitive.

ಬೆಚ್ಚು bĕccu. 2. *Read:* a scare-crow.

ಬೆಟ್ಟ bĕtta. 1. *For* ಗ್ರಾವೆ *read* ಗ್ರಾವ.

ಬೆಡಗು bĕḍagu. *For* ಬೀಳದೆ *read* ಬೀಳದೆ.

ಬೆರ್ಚು bĕrcu. 1. *For* ಆಂಜೆಮಿ *read* ಆಂಜೆಮಿ.

ಬೆಸೆ bĕsĕ. 1. *Dele* See *before* ಬೀಗಡೆವೆಸೆ, *and put* ಬೀಗಡೆವೆಸೆ *under No.* 1 *just after* ಪೊಮ್ಮೆಸೆ.

ಬೇಡ bêḍa. 1. *Dele* ಪ್ಲೀಚ್ಛ *after* J. 28, 52.

ಬೇಳ್ bêḷ. 3. *For* ವಿಬಿಯಾಟ್ಟಾಳ *read* ವಿಬಿಯಾಟ್ಟಾಳ.

ಬೊಕ್ಕೆ bokkĕ. 1. *For* ಪಣೇ *read* ಪಣ್ಣೇ.

ಬೊಗುಳು bŏguḷu. 1. *For* ಬೊಗಳು *read* ಬೊಗಳು 1.

ಭಕ್ತ ಸಿಕ್ಥ bhakta-sikthaka. *For* A lump or *read* A lump of.

ಭಾಗಿನೇಯ bhâginêya. *For* (fr. ಭಾಗಿನಿ) *read* (fr. ಭಗಿನಿ).

ಭಾವ bhâva. 1. *For* ಭಾವ ಮಯ್ದನ್ದರು. = ಬಾವ ಮಯ್ದನ್ಯ್ರರು *read* ಭಾವಮಯ್ದನ್ದರು. = ಬಾವನುಯ್ದನ್ಯ್ರರು.

ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ. *Read:* bhûta-saṅjûĕ.

ಭೂಭುಜ bhûbhuja. *For* ಭೂಭುಜ್ *read* ಭೂಭುಜ್.

ಭೃಂಗ bhriṅga. *The last two numbers ought to be* 9, *and* 10,.

ಮಖ್ತೇಸರ makhtêsara. *For* = ಮೊಕ್ತೇಸರ, etc. *read*=ಮೊಕ್ತೇಸರ.

ಮಗುಳ್ magu̱ḷ. *For* see Nr. s. ಮರಳ್ *read* see Nr. s. ಮರುಳು 1.

ಮಂಜಿ mañji. 2. *For* ಮರುಗು 2 *read* ಮರುಗು.

ಮಡಿಗೆ maḍigĕ. 1. *Dele* (= ಮಣ್ಣಿಗೆ).

ಮಣಲ್ maṇal. *For* ಮರಲ್, ಮಲರ್ *read* ಮರಲ್ 2, ಮಲರ್ 2.

ಮಂಡಲಿ maṇḍali. Put *a particular kind of snake* in common type.

ಮತ್ಸ್ಯಕೇಶ್ವರ. *For* matyaka-îśvara *read* matsyaka-îśvara.

ಮದು madu. *For* Prv. s. ಮದುವೆ *read* Prvs. s. ಮದುವೆ and ಮದುವಿಡಪ್ಪರ.

ಮಧು madhu. *Read:* = ಮದು 1.

ಮನ mana. 2. s. ಮನವೊಲಿ, *for* -ಬಲಿ *read* -ಒಲಿ.

ಮಯ್ಮೆ maymĕ. *For* (= ಮಯ್ಮ) *read* (= ಮಯ್ಮೆ).

ಮರೆ marĕ. *Put* ಹಿಂದಹ ಮರೇ ಮೃಗ (ರಾಮ 170) *before* ಮರೆಯ ಆಪಗು.

ಮಲ mala. 3. *Put a full stop after* ಮಲದನ್ದೆ *instead of the comma.*

ಮಲಗು malagu. 1. *For* ವ್ರತದ ವಶದಿನ *read* ವ್ರತದ ವಶದಿನ್ದ.

ಮಲ್ಲಲಿ mallaḷi. *For* ಆಲರ್ *read* ಆಳಪ್.

ಮಸಿ masi. *For* Bp. 1, 14 *read* Bp. 44, 1.

ಮಸುಳು masuḷu. *Put a full stop after* P. p. ಮಸುಳಿ.

ಮಸ್ಕು masku. *For* ಮಸಕ *read* ಮಸಕ 2.

ಮಹರಾಜ maha-râja. *For* ಪುಡಾರಾಜ *read* ಮಹಾರಾಜ.

ಮಹಾಶೇಷ mahâ-śêsha. *For* ಧರಣೀನ್ದ *read* ಧರಣೀನ್ದ್ರ, *and dele the comma after* ಹೊತ್ತಿರುವವನಾದರೆ.

ಮಾಂಸಲ mâṁsala. *For browny, read brawny.*

ಮಾಜು mâju. 1. *For* to, conceal *read* to conceal, *and for* M, ಮಾಯು *read* M. ಮಾಯು.

ಮಾನಸಿ mânasi. *Put a semicolon after* with a mind, *and dele the semicolon after* (Tbh. of ಮಾನುಷಿ).

ಮಾನ್ಯ mânya. *For* ಬರ್ರೆಯುವ ಮಾನ್ಯ *read* ಬರೆಯುವ ಮಾನ್ಯ.

ಮಾರಿ mâri. *For* ಮುಡುಗು- *read* ಮುಡುಳು-.

ಮಾರ್ಜನಿ mârjani. *For* ಸ- *read* ಸಮ್-.

ಮಾರ್ಮ mârma. *For* (ಮಾರ್ಪ) *read* (ಮಾರ್ಪ).

ಮಾಲೀದಿ mâlîdi. *For* ಚೂರು *read* ಚೂರು.

ಮಾವಟಿಗ. *For* mâ-v-aṭiga *read* mâ-v-aṭiga.

ಮಾಸಾರ್ಧ mâsa-ardha. *For* ಹದಿನಯು *read* ಹದಿನಯ್ದು.

ಮಾಹಾತ್ಮೆಗ mâhâtmyĕ. *Read:* = ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆ.

ಮಾಳ mâla. 1. *Read:* (= ಮಹಳ ! ? Mhr. ಮಾಳ, a loft).

ಮಾಳಿಗೆ mâḷigĕ. *For* ಕುಮ್ಬೀ ಮೇಲೆ *read* ಕುಮ್ಬೀ ಮೇಲೆ.

ಮಿಂಚು miñcu. 2. *For* ಕೆಯ್ದಾ ವಿಗೆಯೋಲ್ *read* ಕೆಯ್ದಾವಿಗೆ ಪೋಲ್.

ಮಿಟ್ಟೆ mittĕ. 2. *For* or jutting out (T.) *read* or jutting out (Tĕ.).

ಮಿನು minu. *For* ಮಿನು ಮಿನುಪು. Great sparkling, etc. etc. *read* ಮಿನು ಮಿನುಗು. To shine brightly. Present relative participle ಮಿನು ಮಿನುಪ (*cf.* ಮಿನುಪ). ಮಿನು ಮಿನುಪ ಯೋಗವಟ್ಟಗೆ (Kk. 33).

ಮಿಸುಗು misugu. 1. *For* ಮಿಸುಗುವ ಆಮಿ *read* ಮಿಸುಗುವ ಆಮಿಂ.

ಮುಗಿಲ್ mugil. *For* ಮುಗಿಲೊಡು *read* ಮುಗಿಲೊಡ್ಡು.

ಮುಗುಳ್ mugu̱ḷ. *For* ಪಿಟಕ 384 *read* ಪಿಟಕ Mr. 384, *and for* ಸ್ಮಿತ, Hlâ. *read* ಸ್ಮಿತ Hlâ.

ಮುಂಗುಲಿ muṅguli. *For* 24. 34 *read* 24, 34.

ಮುಚ್ಚಳ muccaḷa. *For* s. ಉತ್ಪಟಿ *read* s. ಕರಟೋನ.

ಮುಚ್ಚು muccu. 2. *For* Ram. *read* Râm.

ಮುಚ್ಚುಲಿ muccuḷi. *For* Šmd. 2 *read* Šmd. II.

ಮುಟ್ಟ muṭṭu. 1. *For* Bp. 21, 10 *read* Bp. 21, 20, *and for* ಮುಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟೆ *read* ಮುಟ್ಟ. = ಮುಟ್ಟೆ.

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 4. *Read:* (= ಮೋಪು No. 4).

ಮುಡಿ muḍi. 2. *The* ಮುಡಿಗಟ್ಟು *put to* ಮುಡಿ ಕಟ್ಟು 1 *is to be put to* ಮುಡಿಕಟ್ಟು 2; *and for* ಮುಡಿಬಳೆ. = ನುಡಿ 3 *read* ಮುಡಿಬಳೆ. = ಮುಡಿ No. 4.

ಮುಣ್ಣಾಸ muṇḍâsa. *For* 5. 123 *read* 5, 123.

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. *For* ಪ್ಲವ ಎನು *read* ಪ್ಲವ ಎನ್ದು.

ಮುಣ್ಡೆ muṇḍĕ. *For* s. ಮೂಡ 1 *read* s. ಮೂಡ.

ಮುತ್ತು muttu. 1. *For* ಮುಕ್ಕುಱಿ *read* ಮುಕ್ಕುಱಿಕು.

ಮುತ್ತು muttu. *For* ತೊಡಿಗೆ ಯಾಕೆ *read* ತೊತ್ತಿಗೆ ಯಾಕೆ.

ಮುದಿಷ್ಟ mudiṣṭa. (?). *For* ಕುಡುಕಸಾಲೆ *read* ಕುಡುಕುಸಾಲೆ.

ಮುದ್ದತು muddatu. *For* Čb. 9, 68 *read* Čb. 9. 68.

ಮುದ್ದೆ muddĕ. *For* ಮದ್ಯ ಮಾಡವದಕ್ಕೆ *read* ಮದ್ಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ.

ಮುದ್ರೆ mudrĕ. *For* ಮುಕ್ರೆಯುಂಗುರ *read* ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ.

ಮುನ್ mun. 1. *For* etc. *read* etc.

ಮುನಿ muni. 1. *For* ಇಡೆದೆಯಲಿರ್ದು *read* ಇರ್ದೆಡೆಯಲಿರ್ದು.

ಮುನಿ muni. 2. *For* ಮುಟ್ಟಿರೆ *read* ಮುಟ್ಟಿದರೆ.

ಮುನ್ತು muntu. s. ಮುನ್ತೆ No. 2, *for* Sp. s. ಸವಿಮಾತು *read* Sp. after No. 3.

ಮುನ್ದು mundu. 2. s. ಮುನ್ದುವರಿ *for* B. 5, 385 *read* B. 5, 285; s. ಮುನ್ದುಟಿ *for* for cart *read* for a cart; s. ಮುನ್ದೆ *for* ಅಗ್ರತಶಿ *read* ಅಗ್ರತಃ, *and for* ಮನರಶ್ಮಿಲಂ *read* ಮನ್ದರಶೈಲಂ.

ಮುನ್ದೆ mundĕ. 1. *For* ಮುನ್ದು 1 *read* ಮುನ್ದು 2.

ಮುನ್ನ munna. *For* ನಿಜಯಂ ಜಗಕೆ *read* ನಿಜಯಮುಂ ಜಗಕೆ.

ಮುಮ್ mum. 1. *For* ಮುನ್ಮಾಱು 3, ಮುಮ್ 2 *read* ಮುಮ್ಮಾಱು s. ಮುಮ್ 2.

ಮುರಜ muraja. *For* one of viccitticcitras *read* one of the viccitticcitras.

ಮುರಿ muri. 1. *For* ಜಿಹ್ವಗ *read* ಜಿಹ್ಮಗ.

ಮುರಿ muri. 3. *For* on wrist *read* on the wrist.

ಮುರುದಾಸಿಂಗಿ murudâ-siṅgi. *For it read* ಮುರುದಾರಸಿಂಗಿ murudâra-siṅgi.

ಮುರುವು muruvu. *For* (Prvs.) *read* (Prv.).

ಮುರಿವ muṟava. *For* ತಾಳೆ ಹಣ್ಣು *read* ತಾಳೆಹಣ್ಣು.

ಮುರಿಸು muṟisu. *For* ಜೂಡು ಜೂಡು *read* ಜೂರು ಜೂರು.

ಮುರಿಕು muṟuku. 1. *For* ಜೂರುಗಳು ಛಿತ್ತ, ಶಕಲ, ಖಣ್ಡ, ಆರ್ಧ Si. 32) *read* ಜೂರುಗಳು (ಛಿತ್ತ, ಶಕಲ, ಖಣ್ಡ, ಆರ್ಧ Si. 32).

ಮುಲುಕು muluku. 1. *For* ಮುಱಿಕಲ್ 2 *read cf.* ಮುಱಿಕಲ್ 2.

ಮುಸುಕಿ musuki. *Put it in small type.*

ಮುಸುಗು musuġu. *For* Sarvabhûshaṇa *read* Sarpabhûshaṇa.

ಮುಸುಟಿ musuṭĕ. *Put* (*before* ಶುಕ್ಲಗನ್ದೆ.

ಮುಸ್ತೈದು mustaidu. *For* ಮಾದಿದು *read* ಮಾಡಿದ್ದು.

ಮುಳ್ಳು muḷḷu. *For* ಮುಳ್ಳಪನ್ದಿ *read* ಮುಳ್ಳ ಪನ್ದಿ, *and for* ಮುಳ್ಳುಹನ *read* ಮುಳ್ಳುಹನ್ದಿ.

ಮುಳಿಕ muḷuka. *For* ಮುಱಿಕ *read* ಮುಱಿಕ.

ಮುಳಿಗು muḷuġu. 1. *For* 52, 15. 7 *read* 52, 15. 17.

ಮೂ mû. 1. s. ಮೂಗೋಜಿ *for* ಮುಕ್ಕುಪೆ *read* ಮುಕ್ಕುಪ್ಪೆ; s. ಮೂಜಗ *for* ಮೂಜಜೊಡೆಯ *read* ಮೂಜಗಜೊಡೆಯ; s. ಮೂಪಡಿ *for* ಒಕಾರಿಯೆಂ *read* ಒಕಾರಿಯಿಂ, *and* s. ಮೂವಡಿಸು *for* -ಪಡಿಸು *read* -ಮಡಿಸು.

ಮೂಗತನ mûgataṇa. *Dele the* — .

ಮೂಡಿ mûḍi. *For* ಮೂಡ 1 *read* ಮೂಡ.

ಮೂಡು muḍu. 2. *For* ಮೂಡೆ 1 *read* ಮೂಡೆ.

ಮೂಱಿ mûṟu. *Read:* ಮೂಱಣ (Ch. v. 326); s. ಮೂಱು ವಿಧ *for cf.* ಮೂಱು ವಿಧ *read cf.* ಮೂವಿಧ; *put* ಮೂಱುಂ ಸೂಱ್ *before* ಮೂಱು ಕಟ್ಟು; *and for* ಮೂಱಿಲೆಗನ್ನೆ. -ಎಲೆ-. *read* ಮೂಱಿಲೆಗನ್ನೆ. -ಎಲೆ-ಕನ್ನೆ.

ಮೂರ್ಛೆ mûrčĕ. *For* ಮೂರ್ಚ್ಛಾ *read* ಮೂರ್ಛಾ.

ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ mûla-vyâdhi. *For* ಅರ್ಶಸ್ *read* ಅರ್ಶಸ್.

ಮೃದು mṛidu. *Put a coma after* ಮೆದು.

ಮೆಕ್ಕಾ. *For* mêkkâ *read* mĕkkâ.

ಮೆಚ್ಚು mĕčču. 3. *For* Bhn. 58. ಮರ್ಬು *read* Bh. 5 s. ಮರ್ಬು.

ಮೆಟ್ಟು mĕṭṭu. 2. *For* Grj. 10, after 82, 10, 85 *read* Grj. 10, after 82; 10, 85.

ಮೆತ್ತು mĕttu. *Put* to cover *in big type.*

ಮೆದಳು. *For* mâdaḷu *read* mĕdaḷu.

ಮೆಯ್ mĕy. ಮೆಯ್ಯ ಹಾಸಲೆನ್ದು *read* ಮೆಯ್ಯ ಹೂಸಲೆನ್ದು.

ಮೆಲ್ಲಿವಣಿಗೆ. *For* mĕṟa-vaṇġĕ *read* mĕṟa-vaṇigĕ.

ಮೆಲ್ಲೆ mĕṟĕ. 1. *For* ಮೆಱಿಗು ಸುಮ್ಮನೆ *read* ಮೆಱಿಗುಂ ಸುಮ್ಮನೆ.

ಮೆಲ್ mĕl. 1. *For* ಮೆಲ್ಲಿನೆಲು *read* ಮೆಲ್ಲಿನಲು.

ಮೆಲ್ mĕl. *Dele the full stop after* sweet sound , *and* s. ಮೆಲ್ಲಾಸು *take* J. *and put it before* 11, 24.

ಮೆಲ್ಲನೆ mĕl-anĕ 1. *For* ಪೊರಪೊಣ್ಮುವದು *read* ಪೊಱಿ ಪೊಣ್ಮುವದು , *and for* 57. 75. 82 *read* 57, 75. 82.

ಮೆಲ್ಲು mĕllu. *For* ಮೆಲ್ *read* ಮೆಲ್ 1.

ಮೆಳೆ mĕḷĕ. *For* ಉಚ್ಚಿ ಷ್ಟಮಾಗಲು *read* ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಮಾಗಲು, *and dele the comma after* ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ.

ಮೆಱಿಸು mĕḷasu. *For* ಕಲಿರ *read* ಕರಿರ.

ಮೇಗು mêġu. *For* ಮೇಲ್ 1 *read* ಮೇಲ್.

ಮೇಟಿ. *For* mêṭi *read* mêṭi ; *and put a semicolon after* ಮೇಢಿ.

ಮೇಢಿ mêḍhi. *For* ಮೆಟಿ *read* ಮೇಟಿ.

ಮೇಣ mêṇa. *For* Bees, wax *read* Bees-wax.

ಮೇದಿನೀಶ. *For* mêdini-îśa *read* mêdinî-îśa.

ಮೇದಿನೀಶ್ವರ *For* mêdini-îśvara *read* mêdinî-îśvara.

ಮೇಧ್ಯ mêdhya. *For* fresh *read* free.

ಮೇಲ್ mêl. *For* ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವನು ಅಸಿಲಂ *read* ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವುದು ಅಸಿಲಂ , *for* ಗೋಢೀ ರೊಟ್ಟಿ *read* ಗೋಢೀ ರೊಟ್ಟಿ, *and* (s. ಮೇಲ್ತರ) *for* B. 162 *read* B. 4, 162.

ಮೇಲು mêlu. s. ಮೇಲುಗುಡಿ *dele* -ಕುಡಿ for ಗುಡಿ. (*as* ಗುಡಿ, *not* ಕುಡಿ, *means* "banner" *in* K.).

ಮೇಲುದು mêl-udu. *Put* the end of a female's garment that is laid over or covers the breast *in big type.*

ಮೇಳಮ್ಬ mêḷamba. *After* ಬವರ, etc. *put a comma.*

ಮೊಗ mŏga. *For* Sarvabhûshaṇa *put* Sarpabhûshaṇa, *for* ಮೊಗ ಚಟ್ಟಿಸು. = ಮೊಗ ಸಿಟ್ಟಿಸು *read* ಮೊಗ ಚಟ್ಟಿಸು. = ಮೊಗ ಸಿಟ್ಟಿಸು, *and for* ಮೊಗಮ್ಬುಗು *read* ಮೊಗಮ್ಬುಗು.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 1. *Dele cf.* ನುಗಿ 2.

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. *At the end dele* See Bp. 21, 15; 29, 18.

ಮೊಣ್ಡು mŏṇḍu. *For* ಮೊಟ್ಟ 1 *read* ಮೋಟ 1.

ಮೊಂಡು mŏṇḍu. *For* ಮೊಣ್ಡು ಕೆಯ್. = ಮೊಣ್ಡ ಕೆಯ್ಯ *read* ಮೊಣ್ಡುಕೆಯ್. = ಮೊಣ್ಡಕೆಯಿ.

ಮೊತ್ತ mŏtta. 1. *Put a comma before* ಶ್ರೇಣಿಕೆ ; *for* Tĕ. ಮೊತ್ತ, bulk, lump *read* T. ಮೊತ್ತ, bulk, lump, *and for* ಮುಡುದು *read* ಮುಡಿದು.

ಮೊದಲ್ mŏdal. *For* ಆರಮನೆ ದೇಗುಳಂಗಳಂ ಪ್ರಸಾದ ಎಮ್ಬುದು *read* ಆರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದ ಎಮ್ಬುದು.

ಮೊದಲು mŏdalu. *For* ಆಸ್ಟಿನ ದಿವಸ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು *read* ಆಸ್ಟಿನ ದಿವಸ ಮೊದಲು ಗೊಣ್ಡು.

ಮೊರೆ mŏrĕ. 1. *For* ಪೊರವದವುಡೆ *read* ಪೊರವ ದವುಡೆ.

ಮೊಸರ್ mósar. *For* (ಆಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ, ಒಟಳಿ) *read* (ಆಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ, ಪಟಳಿ).

ಮೊಲಿ mŏḷa. *For* ಮೊಣಿ 1 *read* ಮೊಣಿ.

ಮೊಲಿಗು mŏḷagu. 1. *For* M. മുടിഞ്ഞു *read* M. മുടിഞ്ഞു.

ಮೋಕ್ಷ môksha. *For existance read existence.*

ಮೋತಿ môcĕ. *Read:* (Musa sapientum Roxb.).

ಮೋಪು môpu. *Dele the futt stop before* firmness *and put a semicolon instead of it.*

ಮೋಸುಗಾಪಿ môsu-gâṗa. *Read:* (G. 174. 229).

ಮೋಹ môha. *The second No.* 2 *ought to be No.* 3; *and for* to become full of affection *read* to become full of affection.

ಮೋಹಿತ môhita. *Put a comma after* deluded.

ಮೌಂಜಿ. *For* maunji *read* mauñji.

ಯ್ y. *Put a semicolon after* ಯಮಲ = ಜವಳ್.

ಯಕ್ಕ yakka. *For* ಎಕ್ಕ ಹುಟ್ಟಿಸು *read* ಯಕ್ಕ ಹುಟ್ಟಿಸು.

ಯಜಮಾನ yajamâna. *For* Feminine *read* Feminine.

ಯಜುರ್ವೇದ. *For* yajur-vêda *read* yajus-vêda.

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ. *Dele the comma after* yat-kiñcita *and put a fult stop in its stead.*

ಯಥಾಶಕ್ತಿಸಾಗಮಾನ yathâśakti-sâgamâna. *Dele the fult stop after* sâgamâna; *and dele the* (*after* on the pile, *and put a comma in its stead.*

ಯದುನೃಪಾಲ. *For* yadn-nṛipâla *read* yadu-nṛipâla.

ಯದೃಚ್ಛೆ yad-ṛichchĕ. *For* ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ *read* ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ.

ಯಭನ yabhana. *Put a fult stop before the parenthesis.*

ಯಭಸ್ವ yabhasva. *Read:* Know carnally! (My.).

ಯವೆ yavĕ. *For* ಯವೆ ಗೋಧ *read* ಯವೆ ಗೋಧಿ.

ಯಷ್ಟಿಕೆ yashṭikĕ. *For* ಏ- *read* ಏಕ್-.

ಯಾತೆ yâtĕ. *Dete* My.;

ಯಾತ yâta. *Put* (*after goad; and for* ಒದುವುದು *read* ಒದೆವುದು.

ಯಾದಸಾಮ್ಯಾಥ. *For* yadasâm-nâtha *read* yâdasâm-nâtha, *and for* sea-animal *read* sea-animals.

ಯಾದಸಾಮ್ಪತಿ. *For* yadasâm-pati *read* yâdasâm-pati.

ಯೆಂಗಿ. *For* yeṅgi *read* yĕṅgi.

ಯೆಸನ. *For* yesana *read* yĕsana.

ಯೆರಣಿಗ *For* yĕraṇiga *read* yêraṇiga.

ರಕ್ಷಣಿ rakshaṇa. *For* ಸಂಕು 2 *read* ಸಂಕು 1.

ರಂಗಭೂಮಿ raṅga-bhûmi. *For* ಸೈಪಥ್ಯ *read* ನೈಪಥ್ಯ.

ರಂಗವಲಿ raṅga-vali. *For* ಮಾಸರಂ *read* ಮಾಸರಮ್.

ರಜತಾಚಲ rajata-aćala. *Dele* = .

ರಜನೀಸಂಚರ. *For* ralanî-sañćara *read* rajanî-sañćara.

ರಂಜಿಸು rañjisu. *For* the passions of feelings *read* the passions or feelings.

ರಡ್ಡಿ raḍḍi. *For* ಇರಿಟಿ *read* ಇರಿಟ್ಟಿ.

ರಣ್ಡೆ raṇḍĕ. *For* ಬಣ್ಡೆವೊಡೆಯ ಬಹುದು *read* ಒಣ್ಡೆ ಒಡೆಯ ಬಹುದು.

ರತೋತ್ಕಣ್ಠೆ rata-utkaṇṭhĕ. *For* 64 *read* 54.

ರಮಣ ramaṇa. *For* ರಮಣೀಯಕ *read* ರಾಮಣೀಯಕ.

ರಮ್ಪಿಗೆ rampigĕ. *For* ಅಱ 2 *read* ಅಱ 3.

ರವಳಿ ravaḷi. *For cf.* ರಪ್ಪ, *read cf.* ರಮ್ಪ.

ರವುಡಿ ravuḍi. *Dete it.*

ರವೆ ravĕ. *Read:* Tĕ. ರವೆ, ಜವೆ.

ರಸದಾಳಿ rasa-dâḷi. *Put* ರಸದಾಳಿಕಬ್ಬು *before* ರಸದಾಳಿಗರ್ವ.

ರಸವತಿ. *For* rasavati *read* rasa-vati.

ರಸಸಿನ್ದೂರ rasa-sindûra. *For* cinnabara *read* cinnabar.

ರಾಕ್ಷಸ râkshasa. *For* rape *read* rape.

ರಾಘವ râghava. *For* Ch. 56 *read* Ch. v. 56.

ರಾಜವೀಜಿ. *For* râjaviji *read* râja-vîji.

ರಾಜಿ râji. 1. *For A strip read: A stripe.*

ರಾಟಣ râṭaṇa. *Read:* a water-wheel.

ರಾತ್ರಿಕಾಲ *For* râtrikâla *read* râtri-kâla.

ರಾಧಾಸುತ. *For* radhâ-suta *read* râdhâ-suta.

ರಾಮೇಶ್ವರ. *For* râmêśvara *read* râma-îśvara.

ರುಚಿ rući. *Correct the irregularities in the leading numbers.*

ರುಚಿಕರ rući-kara. *For* No. 6 *read* No. 5.

ರುಹ ruha. *Dete* ರಸಾಲ-.

ರೂಢಿ rûḍhi. *For* Kâvy. VI, 1 *read* Kâvy. V, 1.

ರೂಪ rûpa. *For* ರೂಪುಮ್ಪೆಜ್ *read* ರೂಪಮ್ಪೆಜ್.

ರೋಮಿ rômi. *For* ಚಮರೀಮೃಗ *read* ಚಮರಿಮೃಗ.

ರೌಕುಳ raukuḷa. *Dele the semicolon after* J. 27, 7, *and put a comma in its stead.*

ಲ್ಲೆ ḷ. *For* ರೂಢಿ *read* ಔಢಿ, *and for* ಔಣ 2 *read* ಔಣ.

ಔಟಾಳ ḷâṭâḷa. *Dele the comma after* ಘಟಿಯಸ್ತ್ರ.

ಲಕಡಿ lakaḍi. *For* Mr. *read* Mhr.

ಲಕ್ಕಿ lakki. *Put a semicolon after* o. r. ಲೊಕ್ಕ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲ. *For* laksmî-lôla *read* lakshmî-lôla.

ಲಗಳಿ lagali. *Dete it.*

ಲತಿಕಾಗೃಹ latikâ-gṛiha. *Put a fult stop after* = ಲತಾಗೃಹ.

ಲತೆ latĕ. *For* Śmd. 89 *read* Śm. 89, *and for* Śmd. 83 *read* Śm. 83.

ಲಮ್ಬಳ. *For* lambaḷa. 1. *read* lambaḷa. 1.

ಲಯ laya. *Dele*) *after* Hlâ., *and* (*before* Mr.

ಲವ lava. *For* a tittle *read* a little.

ಲವಂಗ lavaṅga. *For* ಲವ No. 8 *read* ಲವ No. 7, *and* s. ಲವಂಗಮಾನಿಹುಲ್ಲು *for* Pancicum *read* Panicum.

ಲಾಲ್ lâl. *For* ಅಲ್ತಿಗುಡು *read* ಅಲ್ತಿಗುಡು.

ಲಾವ lâva. *For* Bd. *read* Bḍ.

ಲಾವನಿ lâvaṇi. 2. *For* A *read* An.

ಲಿಂಗ liṅga. *For* keypiḍi *read* kĕypiḍi, *and instead of the semicolon put a futt stop after the first proverb.*

ಲಿಂಗವನ್ತ liṅga-vanta. *For* Gâṇigâs *read* Gâṇigas, *for* Goudas *read* Gavuḍas, *and for* Čâlokyas *read* Čâlôkyas.

ಲಿಮ್ಬೆ limbĕ. *Put it in big type.*

ಲೆ. *For* l2-ĕ *read* l2-ĕ3.

ಲೇಸು lêsu. *For* ಲೇಸಂ (2, 3, 13) *read* ಲೇಸಂ (23, 13).

ಲೊಟ್ಟಿ lŏṭṭĕ. 2. *Put*) *after* T. ಉಲೊಡಕ್ಕು, *and read:* See ಲೊಟ ಪಟ No. 2 and ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟಿ.

ಲೋಕಾಲೋಕ lôka-alôka. *Put No. 2 before the meaning that appears in italics.*

ಲೋಡಿಗೆ lôḍigĕ. *Dele* No. 1.

ವ್ v. *Put the* with *in* with ಪ್ (or ಪ್) *in italics, and for* ಬಿಡುವೊಯಲ್ *read* ಬಿಡುವೊಯ್ಲು.

ವಚನೀಯತೆ vachanîyatĕ. *Put a semicolon after* report.

ವಟಾರ vaṭâra. *For* ವಾಟಿ-ಆರ 7 *read* ವಾಟಿ-ಆರ 7.

ವಟುತನ vaṭutana. *Dele the full stop before the parenthesis.*

ವಡಂಗ vaḍaṅga. *For* ವಾಯ *read* ವಾಯ-.

ವಡಿಗ vaḍiga. *Read:* (= ಬಡಿಗ). *Add:* If the literal meaning of ವಡಿಗ be "one who puts or gives", compare ಬಡಿಸು 2, ಬಯ್ 2.

ವಣಿಗೆ vaṇigĕ. *Dele* ವಳಿಗೆ.

ವನ vana. *For* a grave *read* a grove.

ವನೇಚರ vanê-chara. *Put a full stop before* (Śmd. 144).

ವನ್ತಿ vanti. *For* ಒನ್ತು *read* ಒನ್ತು 2.

ವನ್ದರಿ vandari. *Put it in large type.*

ವನ್ದರೆ vandarĕ. *Put it in large type.*

ವರ್ಷಭೇದ varsha-bhêda. *For* ಜನುಗು 3 *read* ಜನುಗು 2.

ವರ್ಷಾಭ್ವಿ. *For* varshâ-abhvi *read* varshâ-bhvi.

ವಲ್ಕಿನಿ valkini. *Read:* said to be of cooling properties.

ವಲ್ಗು valgu. *Dele* ವಲ್ಗು *in the parenthesis.*

ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಟನ vâkya-vêshṭana. *For* saṁskrita *read* saṁskṛita.

ವಾಂಛಿಸು. *For* vâṁchhisu *read* vâṁchisu.

ವಾಟ vâṭa. 2. *For* T., M. ವಾಟ *read* T., M. ವಾಟ್ಟ.

ವಾಟಿಕೆ vâṭikĕ. *For* ವೃಕ್ಷ *read* ವೃಕ್ಷ-.

ವಾಟೆ vâṭĕ. 1. *Read:* = ಓಟೆ 2, *q. v.*

ವಾಡ vâḍa. *Put it in large type.*

ವಾಡಿಕೆ vâḍikĕ. *Read:* (fr. ಬಯ್ 1).

ವಾಣೀಶ. *For* vâṇi-îśa *read* vâṇî-îśa.

ವಾಣೀಶ್ವರ *For* vâṇi-îśvara *read* vâṇî-îśvara.

ವಾಪನ vâpana. 1. *For* ಪಾಪ *read* ವಾಪ.

ವಾಯುವಳಂಗ. *For* vêyu-vaḷaṅga *read* vâyu-valaṅga.

ವಾರ vâra. 2. *For cf.* ಅರ್ 7? *read cf.* ಆರೆ 7? or ಓರಗೆ?

ವಾರಗಿತ್ತಿ *For* **vâra-gitti** *read* **(vâragĕ-itti).**

ವಿಕಾಶ vi-kâśa. *Put a comma after* as a flower.

ವಿಕಿರತ. *Read:* vi-kirat.

ವಿಕೀರ್ಣ vi-kîrṇa. *For* ಕೆದಱ್ 1 *read* ಕೆದಱು 1.

ವಿಕ್ರಾನ್ತ vi-krânta. *Put a comma after mighty.*

ವಿಗಡ vigaḍa. *Put a semicolon after* Bp. 5, 40.

ವಿಘ್ನ vi-ghna. *Dele* See ವ್ಯಪಾಯ.

ವಿಚಾರಿಸು vi-chârisu. *Dele* 27 *after* Bp. 34, 8.

ವಿಜೃಮ್ಭಣ vi-jṛimbhaṇa. *For* exhibit courage *read* exhibiting courage.

ವಿಜ್ಞಾಸಾರ *Read:* vijñâ (*i. e.* ವಿಜ್ಞ) -sâra.

ವಿತಾಳಿಸು vitâḷisu. *For* Râm. 6, 50, 5, 18 *read* Râm. 6, 50, 5. 18.

ವಿದರ. *Read:* vi-dara.

ವಿಧೆ vi-dhĕ. *Read:* (= ಬೆಸ 1).

ವಿಪರ್ಯಯ vi-pari-aya. *Put a dash after* exchange, barter.

ವಿಪುಲಾಧಿನಾಯಕ vipulâ-adhinâyaka. *Dele the full stop after* Vipulĕ.

ವಿಭೇದಕ vi-bhêdaka. *Read:* or pierces.

ವಿಮಯ vi-maya. *For* (ವಿಮೀಯ) *read* (= ವೈಮೀಯ).

ವಿಮಾನ vi-mâna. 2. *For* as conveyance *read* as a conveyance.

ವಿರೋಕ vi-rôka. *Put a semicolon after* Shining.

ವಿಲೋಲಿತ vi-lôlatĕ. *For* Bp. 3, 33 *read* 2, 33.

ವಿವನ್ಧ vivandha. *For* Tbh. of ವಿವಧ್ *read* = ವಿವಧ್, q. v.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರದರ್ಭೇ viśvâmitra-darbhĕ. *Dele the comma after* darbha grass.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿ viśvâmitra-sṛishṭi. *Dele* (*before* the ass.

ವಿಷಮಾಯುಧ vishama-âyudha. *For* Kama *read* Kâma.

ವಿಷು vishu. *Dele the full stop after* = ವಿಷುವ.

ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ vishṇu-kânti. *For* on road-side *read* on road-sides.

ವಿಸರಿ vi-sâri. *Put a semicolon before* gliding along.

ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗ vi-spuliṅga. *Put a full stop before* (Bp. 53, 52).

ವಿಹಗ viha-ga. *Read:* 2, a cloud.

ವಿಹಂಗರಾಜರಥ. *For* vihaṅga-râja-ratha *read* vihaṅgarâja-ratha.

ವಿಹಾರ vi-hâra. *Read:* a Buddhist or Jaina temple or convent.

ವೀಕ್ಷಣ vi-îkshaṇa. *Put a comma before* sight.

ವೀಧ್ರ vîdhra. *For* (*cf.* ಬಿಳ್) *read* (*cf.* ಬಿಳಿ).

ವೀಸ visa. *For* Tu. ವಿಸ, ವೀಸು *read* Tu. ವೀಸ, ವೀಸು.

ವೃತ vṛita. 1. *For* ಸುತ್ತಿ *read* ಸುತ್ತಿದ.

ವೃಷಾಕಪಾಯಿ vṛishâkapâyi. *For* vṛisâkapi *read* vṛishâkapi.

ವೆಗ್ಗಳತನ vĕggaḷatana. *Put a full stop after* ವೆಗ್ಗಳಿಕೆ.

ವೆಂಕ vĕṅka. *Put a full stop after* ವೆಂಕಟ.

ವೆಡ್ಡಯ್ಸು vĕḍḍaysu. *Put it in small type.*

ವೇಂಗಿ vêṅgi. *For* Tĕ. *read* Tĕ.

ವೇದ vêda. *Dele* See Prv. s. ಗಾದೆ.

ವೇದನೆ vêdanĕ. *Dele No.* 1.

ವೇಷ vêsha. *For* ಯಾಸ *read* ಯಾಸ 2.

ವೈಖರಿ vaikhari. *Dele the* T. *before* Tĕ.

ವೈಹಾಯಸ vaihâyasa. *Read:* (fr. ವಿಹಾಯಸ್).

ವ್ಯವಚ್ಛೇದ vi-avachchêda. *For* deviding *read* dividing.

ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮಣ vi-utkramaṇa. *Read:* (Kâvy. III, 3, B, 16).

ವ್ಯೂಹ vi-ûha. *For* ಪಡಯೊಡ್ಡು *read* ಪಡಿಯೊಡ್ಡು.

ವ್ಯೋಮ vyôma. *Read:* (= ವ್ಯೋಮ).

ಶಂಕುಯನ್ತ್ರ. *For* saṅku-yantra *read* śaṅku-yantra.

ಶಣ್ಡ śaṇḍha. *Read:* a bull at liberty.

ಶಪಿಸುವಿಕೆ. *Read:* śapisuvikĕ.

ಶಬ್ದಗ್ರಹ śabda-graha. *For the air read the ear.*

ಶಬ್ದಮಂಜರಿ śabda-manjari. *For* ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದಮಂಜರಿ *read* ಕರ್ಣಾಟಶಬ್ದಮಂಜರಿ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ śabda-artha. *Read:* (ಅರ್ಥ, ಶಬ್ದಸಿರೂಪಣ Nn. 156).

ಶಮ್ಬರ śambara. *Read:* = (ಶಬರ), ಸವ್ವರ 1.

ಶಯ śaya. *Read:* (*cf.* ಕಯ್ 3, ಕೆಯ್ 3).

ಶರಜನ್ಮ śara-janma. *Read:* in a thicket of reeds.

ಶಶಿಪುರಾಧೀಶಸೋಮೇಶ śaśipura-adhîśa-sômêśa. *Put a full stop before* N.

ಶಾಕ. *For* śâka, 2 *read* śâka. 2.

ಶಾನ್ತಿ śânti. *Read: indifference.*

ಶಾರಿದ śârida. *For* Mdb. *read* Mḍb.

ಶಾಲಿಪರ್ಣಿ. *For* śâlaparṇi *read* śâla-parṇi.

ಶಾಲು śâlu. *For* also ಜೋಡಿ *read* also ಜೋಡಿ.

ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ śâlmalî-vêshṭa. *Put the English meaning in italics.*

ಶಿಖರಿ śikhari. *For* (see ಉತ್ಪುಟ) *read* (see ಕರಬೋನ).

ಶಿಖಿ śikhi. *For* (ಸೀಸಕ 1) *read* (ಸೀಸಕ 4).

ಶಿರ śira. *For* ತಿರಬೋಳ್ ಅನ್ *read* ತಿರಬೋಳ್ ಅನ್.

ಶಿರಸಾ śirasâ. *For* porfound *read* profound.

ಶಿವ śiva. *For* ಭೈರವಾಸ ಹರದು ಬಿಟ್ಟ *read* ಭೈರವಾಸ ಹಜಿದು ಬಿಟ್ಟ.

ಶಿಶ್ವಿದಾನ śiśvidâna. *Put it after* ಶಿಶ್ರೂಷೆ.

ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ śîghragâmi *read* śighra-gâmi.

ಶೀತಾಂಶು. *For* śita-aṁśu *read* śita-aṁśu.

ಶುಚಿರೋಚಿಸ್ śuči-rôčis. *Put a full stop after* The moon.

ಶೂದ್ರತ್ವ. *For* śûdratva *read* śûdratva.

ಶೃಂಗಾರಿತ śriṅgârita. *Dele* (Bp. 44, 70).

ಶೃಂಗಿಣಿ śriṅgiṇi. *Put* A cow *in italics.*

ಶೇಷಕರಣ śêsha-karaṇa. *For* leave remaining *read* saving, etc.

ಶೈತ್ಯ śaitya. *For* ಕೊಟ್ಟ *read* ಕೋಟಿ.

ಶ್ಯಾಮ śyâma. *For* ಸಾವೆ *read* ಸಾವಿ 1.

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 2. *For* See Prvs. *read* See Sp.

ಶ್ರೀಮಾನಿಶೀಶ. *Read:* śrîmânini-îśa. Vishṇu, one of the attendants on Śiva.

ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ śrî-mudrĕ. *Put a comma after* of a śaṅkha.

ಶ್ರೀಶತೀಶ. *For* śrîsati-îśa *read* śrîsatî-îśa.

ಷಟ್ಕರ್ಮ shaṭ-karma. *For* yâčñyĕ *read* yâčñĕ.

ಷಡ್ಗ್ರಂಥ shaḍ-grantha. *Dele the comma after* shrub.

ಷಷ್ಠಿ shashṭhi. *For* ಚಟ್ಟಿ *read* ಚಟ್ಟಿ 1.

ಸಂ. *Read* sam *instead of* sam.

ಸಂವರ್ತನ sam-vartana. *For* ಪ್ರಲಯ *read* ಪ್ರಳೆಯ.

ಸಂಸರ್ಗಾಭಾವ saṁsarga-abhâva. *For it read* ಸಂಸರ್ಗಾಭವ saṁsarga-abhava.

ಸಂಹತಜಾನುಕ saṁhata-jânuka. *For Knock-need read Knock-kneed.*

ಸಂಕು saṅku. 1. *For* ಗಿರ್ವಿಸ್ಥಿಯುಂ *read* ಗಿರ್ವಿಸ್ಥಿಯುಮ್.

ಸಂಕೆ saṅkĕ. 2. *For* ಬಧು *read* ವಧು.

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚೆ saṅkhyâ-vâči. *For* ಏಳಿನ್ದು *read* ಏಬಿನ್ದು.

ಸಂಗ saṅ-ga. 2. — ಸಂಗಜ್ಞೆ. -ಆಪ್ತೆ. *For* see ವೀರ- *read* See ವೀರ-.

ಸಜ್ಜರಸ sajjarasa. *Dele the comma before* Nr.

ಸಜ್ಜೀಕಾರ sajjîkâra. *For* ಸರ್ಕಜಾಕ್ಷಾರ *read* ಸರ್ಜಕಾಕ್ಷಾರ.

ಸನ್ನಿಸು saṇṇisu. *For* after *read* after.

ಸತ್ವ satva. 1. *For* ಅಳ Bhn. 29. 29 *read* ಅಳ Bhn. 29.

ಸದ್ sad. *For* = ಸತ್ *read* ಸತ್.

ಸದೃಶಾರ್ಥತೆ sadṛiśa-arthatĕ. *For* ತೇಂಗು 1 *read* ತೇಂಗು 2.

ಸದ್ದು saddu. *For* ಸದು ಕೇಳಿದರೆ *read* ಸದ್ದು ಕೇಳಿದರೆ.

ಸದ್ಯಕ್ಷಾರ sadyakshâra. *Read* (= ಸಜ್ಜೀಕಾರ).

ಸಧ್ರ್ಯಾಚ್ sadhryač. *For* ಸಧ್ರ್ಯಯಂಚ್, ಸಧ್ರ್ಯಯಕ್ *read* ಸಧ್ರ್ಯಂಚ್, ಸಧ್ರ್ಯಕ್.

ಸನದು sanadu. *After* B. 5, 231, *dele* My.

ಸನ್ತಸ santasa. s. ಸನ್ತಸವ್ಪಡಿಸು *for* Čpr. 2, after 96 *read* Čpr. 2, after 91.

ಸನ್ತೆ santĕ. 1. *For* ಮೂಜಿ ಮೊದಿ *read* ಮೂಜಿ ಮೊದಿ.

ಸನ್ದಯ sandaya. *For* T. ಚಿನ್ದಯ *read* T. ಚನ್ದಯ.

ಸನ್ದರಿ sandari. *For* ಗೊನಿ *read* ಗೊನ್ದಿ.

ಸನ್ದು sandu. *For* ಸನು ಕೂಡಿಸು *read* ಸನ್ದು ಕೂಡಿಸು, *and for* ಭಾಣ್ಡೊನ್ದೊನು *read* ಭಾಣ್ಡೊನ್ದೊನ್ದು.

ಸನ್ದೋಹನ sam-dôhana. *For* ಸನ್ದೋಹನ No. 2 *read* ಸನ್ದೋಹ No. 2.

ಸನ್ಧಿ sam-dhi. *For* ಸನಿ *read* ಸನ್ದಿ.

ಸನ್ನದ್ಧ. *For* sâm-naddha *read* sam-naddha.

ಸನ್ನಿ sanni. *Dele* ಗ್ರಹಣಿ.

ಸಪರ್ಯ saparya. *For* Bp. 39, 27, 53 *read* Bp. 39, 27. 53.

ಸಪ್ತಮಾತೃ. *For* sapata-mâtṛi *read* sapta-mâtṛi.

ಸಪ್ತಲೆ saptalĕ. *Before* the soap-nut plant *put* 2, .

ಸಪ್ಪಳ sappaḷa. *Dele the dash after* A sound of noise to be produced.

ಸಮಾಸಪ್ರಾಸ samâsa-prâsa. *For it read* ಸಮಾಸಪ್ರಾಯ samâsa-prâya.

ಸಮಿನ್ಧನ sam-indhana. *Before* fuel, firewood *put* 2, .

ಸಮುಚ್ಚ sam-učča. *Put it before* ಸಮುಚ್ಚಯ.

ಸಮುನ್ನತ sam-unnata. *For* 38. 49 *read* 38, 49.

ಸಮೃದ್ಧಿ sam-ṛiddhi. *For* ihriving *read* thriving.

ಸಮ್ಪಿಗೆ. *For* sampige *read* sampigĕ, *and for* ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ *read* ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ.

For ಸಂಪೂರ್ಣತನ, ಸಂಪೂರ್ಣತ್ವ, ಸಂಪೂರ್ಣೇನ್ದು *read* ಸಮ್ಪೂರ್ಣತನ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣತ್ವ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣೇನ್ದು.

ಸಮ್ಪೂರ್ತ sam-pûrta. *For* Ch. *read* Kâvy.

ಸಮ್ಮತಿ sam-mati. *Put a full stop before the parenthesis.*

ಸಮ್ಮುಖ saṁ-mukha. *Put a full stop after* in the presence of.

ಸಮ್ಮೂರ್ಚ್ಛನ saṁ-mûrčchana. *For it read* ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ saṁ-mûrchana.

ಸರಲದ್ರವ sarala-drava. *For Picus read Pinus.*

ಸರಿ sari. 6. *For* That fallen down *read* That has fallen down.

ಸರಿತಿ sari. 1. *For* šm. *read* šs.

ಸರ್ವರ್ತುಕ sarva-ṛituka. *For* habitable in *read* habitable in —.

ಸವಣ savaṇa. 1. *Dele the full stop before* (šmd. 346).

ಸವರಣೆ savaraṇĕ. *Read:* = ಸಂವರಣೆ 2, ಸೌರಣಿ.

ಸಸಿನ sasina. *For* (fr. ಸಯ್) *read* (fr. ಸಯ್ 1), *and for* ಸಸಿನಮಾದು *read* ಸಸಿನಮಾದುದು.

ಸಸೀಮ sa-sîma. *For Conterminous read conterminous.*

ಸಸ್ಯಾದ್ಯುತ್ಪಾಟನ sasya-âdi-utpâṭana. *For* of corn *read* of corn, etc.

ಸಹಸಿತನ sahasitana. *For* (Grj. 2, after 105) *read* (Grj. 2, after 106).

ಸಹಸ್ರಲೋಚನ. *For* sahasa-lôčana *read* sahasra-lôčana.

ಸಾಂಯುಗೀನ. *For* saṁyugîna *read* sâṁyugîna.

ಸಾಜ. *For* jâja *read* sâja.

ಸಾಧನ sâdhana. *For* ಕುಠಾದಿಯುಪಕರಣ *read* ಕುಠಾರಾದಿಯು ಪಕರಣ.

ಸಾಮಗ್ರಿ sâmagri. *For* year *read* gear.

ಸಾಮಾನು sâmânu. *For* ಸಮಾನ *read* ಸಾಮಾನ.

ಸಾಮಾನ್ಯಖಣ್ಡ sâmânya-khaṇḍa. *For it read* ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಣ್ಡ sâmânya-kâṇḍa.

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 1. *For* Kâvy. IIf *read* Kâvy. III.

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 2. *For* pûjâris *read* pûjâris.

ಸಾರ್ sâr. 1. *For* ಅತ್ತಿತ್ತಿತ್ತುತ್ತೆಂ *read* ಅತ್ತಿತ್ತಿತ್ತುತ್ತೆತ್ತಂ.

ಸಾರ sâra. *Read* 21, propriety, fitness.

ಸಾರಿ sâri. *Dele* ಮುಚ್ಚಾರಿ.

ಸಾರ್. *For* sâr. 2 *read* **sâṛ. 2.**

ಸಾರ್ವಭೌಮಕ್. *For* sarvabhaumaka *read* sârvabhaumaka.

ಸಾಲ sâla. 2. *For* (fr. ಸಾಲೆ 1) *read* (fr. ಸಾಲೆ 3).

ಸಾಲಗಾತಿ. *For* **sala-gâti** *read* **sâla-gâti.**

ಸಾಲಬಡಕ್. *For* **sâlabaḍaka. -ಪಡಗ** *read* **sâla-paḍaka.**

ಸಾಲಿಗ sâla-iga. *For* ಸಾಲಿಗಾರ್ *read* ಸಾಲಿಗರ್.

ಸಾಲು sâlu. 1. *For* ಹೊರಡುವದಿಲ್ಲ *read* ಹೊಡಿಡುವದಿಲ್ಲ.

ಸಾವಗಿಸು sâvagisu. 2. *Before* ಸಯ್ತು *put* (.

ಸಾಸಿಗ sâsiga. *For* G. 1, 108 *read* Grj. 1, 108.

ಸಿಂಹಪುಚ್ಚೆ simha-puccèi. *For it read* ಸಿಂಹಪುಚ್ಚ simha-puccèhi.

ಸಿಂಹಾಗಾರ simha-âgâra. *For* (Šmd. 283) *read* (Šmd. 383).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 1. *For* (1, 8, 21) *read* (Bh. 1, 8, 21).

ಸಿಗು sigu. *For* ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಗ್ಗವದಿಲ್ಲ *read* ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ.

ಸಿಡಿ siḍi. 6. *Put a semicolon before* hopelessness, despair *(instead of the full stop).*

ಸಿಡುಕು siḍuku. 2. *For* ಸಿಡುಕ. -ಅ *read* ಸಿಡುಕ. -ಅ 3.

ಸಿತರೋಕೆ. *For* sita-rôči *read* sita-rôči.

ಸಿತೇತರ. *For* sia-itara *read* sita-itara.

ಸಿದಿಗೆ sidigè. *For* ಸಿದಿಗೆ ಹೆಣದನ್ತೆ *read* ಸಿದಿಗೆಹೆಣದನ್ತೆ.

ಸಿದ್ಧ siddha. s. No. 20 *for* characterized the eight siddhis *read* characterized by the eight siddhis.

ಸಿದ್ಧಿ siddhi. *For* = ಸಿದ್ಧಿ *read* = ಸಿದ್ಧಿ 2.

ಸಿಧ್ಮಲ. *For* sdhmala *read* sidhmala.

ಸಿಂಪಿ simpi. *After* ಚಿಪ್ಪು *put* G.

ಸಿಮ್ಬಿ simbi. *For* the grouud *read* the ground.

ಸಿವುಡು sivuḍu. *For* A pad, etc. *read* A pad etc.

ಸೀ si. 1. — ಸೀಕರಣೆ. *For* manges *read* mangoes.

ಸೀಗೆ sigè. *For* ಶಾತಲೆG. *read* ಸಾತಲೆG.

ಸೀತಳ sîtaḷa. *Dele* ಗ್ರಹಣಿ.

ಸೀತೆ sîtè. *For* Šmd. 68, 155 *read* Šmd. 68. 155.

ಸೀರ್ sir. *Dele Cf.* ಈರ್ 3.

ಸೀರಿ siṛu. 2. *Put* to rail at, etc. *in large type.*

ಸೀಳ್ siḷ. 1. *For* to come into *read* to come in two.

ಸುಂಕೆ suṅka. *For* ಮುಂಕೆ ಮಗನಾದರೆ *read* ಮುಂಕೇ ಮಗನಾದರೆ.

ಸುಟ್ಟುಮ್ಬೆ suṭṭumbè. ಸುಟುಮ್ಬೆಕಾಣಿ suṭṭumbè-kâṇa. ಸುಟ್ಟುರೆ suṭṭurè. *These words and their meanings are to be put in large type.*

ಸುದಾರಿಕೆ sudârikè. *For* s. ಕ್ಷಮೆ *and* ತಾಳ್ಮೆ *read* ಸುಧಾರಿಕೆ.

ಸುನ್ನತಿ sunnati. *For* Mg. *read* My.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ su-prasiddha. *Put a comma after* very well known.

ಸುಭಿಕ್ಷೆ. *For* su-bhikshê *read* su-bhikshè.

ಸುಮಾರು sumâru. *For* ಪೂಟು *read* ಪೂಟು.

ಸುಮ್ಮನೆ summanè. *For* ಸುಮ್ಮನೇ ಅಡಿವದರಲ್ಲಿ *read* ಸುಮ್ಮನೇ ಅಡಿವದಱಲ್ಲಿ.

ಸುರಗಿ suragi. — ಸುರಗಿಚವುಡಯ. *For* (Bp. 47. 34) *read* (Bp. 47, 34).

ಸುರಣ suraṇa. *For* elephant's-foot yam *read* elephant's foot-yam.

ಸುರತ su-rata. 2. *For* See ನೆರೆ 3 *read* See ನೆರೆ 1.

ಸುರಿ suri. 1. *For* (ಅತ್ಮರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ 201) *read* (ಅತ್ಮರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ 201).

ಸುರ್ಕು surku. 2. — ಸುರ್ಕುಸುರು. *For il read* ಸುರ್ಕುಸುರ್.

ಸುವಾಸಿನಿ su-vâsini. *For* ಆಯೆ *read* ಆಯ್ದೆ.

ಸುಲಿ suḷi. 1. *After* ಸಂಚಲಿಸು *insert* I.

ಸುಲಿ suḷi. 3. s. No. 6 *after* wriggling, untruth *put*), *and* s. ಸುಲಿಗಾಳಿ *dele* J. 10, 7, 3.

ಸೂಚೆಸು sûčèsu. *For* ಸೂಚಿಸುಗು *read* ಸೂಚಿಸುಗುಂ.

ಸೂಟಿ sûṭi. *Put its second meaning also in large type.*

ಸೂತ್ರ sûtra. *After* a complicated business *put*) , *and after* See Ch. *put a semicolon.*

ಸೂದಾರ. *For* sûda-âra. 1 *read* sûda-âra1.

ಸೂರ್ದಿತೆ sûṛè. — ಸೂರ್ದಿ ಹೋಗು. *For* ಪದವೆಸಿಸಿದರೆ *read* ಪದವೆಣಿಸಿದರೆ.

ಸೂಲ್ sûl. *For* ಪ್ರತುರಪ್ರಸೂತಿ *read* ಪ್ರಚುರಪ್ರಸೂತಿ.

ಸೂಳೆ sûḷè. *For* ಗಣ್ಯಾಂಗನೆ *read* ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ.

ಸೂಲಿಕೆ. *For* sûlikê *read* sûlikè.

ಸೂಸಲ್ sûsal. *Dele*) *after* Nr., *and put a comma after* other leaf.

ಸೆಜ್ಜೆ sĕjjè. *For* ಸೆಜ್ಜೆವಾಲಿಲಾತ *read* ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲಾತ.

ಸೆಟೆ sĕṭè. *For* ಹಿನಕ್ಕೆ *read* ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ.

ಸೆಟ್ಟಿ sĕṭṭi. *For* ಕುಮ್ಬಾರ ಜಾಣ *read* ಕುಮ್ಬಾಪಿ ಜಾಣ.

ಸೆಡಿಗು sĕṛagu. *For* ಸೀಜಿಯ ಸೆಡಗು *read* ಸೀರೆಯ ಸೆಡಗು.

ಸೆಲದಿ sĕladi. *For* Tĕ. ಜಿಲಿದಿ 2 *read* Tĕ. ಜಿಲಿದಿ.

ಸೆಳೆ sĕḷa. *For* P. p. of ಸೆಳೆ 2 *read* P. p. of ಸೆಳೆ 3.

ಸೆಳದು sĕḷadu. *For* P. p. of ಸೆಳೆ 2 *read* P. p. of ಸೆಳೆ 3.

ಸೇದು sêdu. *For* to thorb and pain *read* to throb and pain.

ಸೇನಾಂಗ. *For* sêna-aṅga *read* sênâ-aṅga.

ಸೇನ್ದು sêndu. *For* Šmd. Dd. *read* Šmd. Dh.

ಸೇರಿಸು sêrisu. *For the colon after* to insert *put a semicolon , and for* ದಡ ಸೇರಿಸಿ ತಕ್ಕ *read* ದಡ ಸೇರಿಸ ತಕ್ಕ.

ಸೇರು sêru. 1. *For* ಕಬ್ಬಿಣ ನೇಗಲು *read* ಕಬ್ಬಿಣದ ನೇಗಲು.

ಸೇರೆ sêrè. *Dele the* (*before* Si. 248.

ಸೈನ್ಧವ saindhava. *For* ಸೈನವ *read* ಸೈನ್ಧವ.

ಸೊಕ್ಕು sökku. 3. *For cf.* ಸೊಪ್ಪು 3 *read cf.* ಸೊಪ್ಪು 2.

ಸೊಗಸು sögasu. *Put* beautifully *in large type.*

ಸೊತ್ತು söttu. *For the comma after* My. *put a semicolon.*

ಸೊನ್ನೆ sönnè. *For* ಸನ್ನೆಕೊಲು *read* ಸನ್ನೆಕೋಲು.

ಸೊಪ್ಪು söppu. 2. *For* ಕುಬಿಕಲ್ *read* ತುಬಿಕಲ್.

ಸೊರಟಿ sŏraṭĕ. *For* ಗೊರಳೆ *read* ಗರಳೆ.

ಸೊಲಗೆ sŏlagĕ. *For* ಕಣಿ ಆಳಿಯವನೇ? *read* ಕಣ್ಣಿ ಆಳಿಯವನೇ?

ಸೊಲ್ಲು sŏllu. 1. *For* 40. 89 *read* 40, 89.

ಸೋಮಕೆ sômaka. *For* demom *read* demon.

ಸೋಮಯಾಜಿ sôma-yâji. *For* ಬಸನ್ತ- *read* ವಸನ್ತ-.

ಸೋಯಿ sôyi. 1. — *For* ಸೊಯಿದೇವ *read* ಸೋಯಿದೇವ.

ಸೋರೆ sôrĕ. 1. — ಸೋರೆಬುರುಡೆ. *For* tried *read* dried.

ಸಾವೀರ sauvîra. *Put the fruit of the jujube in italics.*

ಸ್ಥನಿತ stanita. *For* ಮೊದಿಗು 2. *read* ಮೊದಿಗು 1 & 2.

ಸ್ಥಳವನ್ತಿಕೆ sthala-vantigĕ. Possession or ownership of a place. *(Insert this after* ಸ್ಥಳವನ್ತಿಗ).

ಸ್ನೇಹ snêha. *For* (Prv.) *read* (Prvs.).

ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. *For* sparśavêdi *read* sparśa-vêdi.

ಸ್ಫುರಣ sphuraṇa. *For* caruscation *read* coruscation.

ಸ್ವರೂಪ svarûpa. *For* ಸರೂಪ *read* ಸರೂಪ 2.

ಹ್ h. It often changes places with ಏ (Śmd. 190. 191). About its connection with ವ *has to appear in large type.*

ಹಕ್ಕಿ hakki. 1. *Dele* ಪಕ್ಕಿಯೆಬಿಗುಹಂ (తెంగుహం Śmd. II).

ಹಕ್ಕೆ hakkĕ. *For* ಜೌತೀರ *read* ಔತೀರ.

ಹಗರ hagara. *For* ಹಾರ *read* ಹೌರ.

ಹಗೆತನ hagĕtana. — ಹಗೆತನ ಮುರಿ. *For* (or ಮುಖ) *read* (or ಮುಖ).

ಹಚ್ಚಕ haccaka. *For* ಹರಿಧಚ್ಚರ *read* ಹರಿಧಚ್ಚಕ.

ಹಚ್ಚಡಿಕೆ haṭṭaḍikĕ. *For* ಪ್ರಚ್ಛದವಟ *read* ಪ್ರಚ್ಛದವಟಿ.

ಹಚ್ಚು haccu. 1. *For* ಪತ್ತಿಸು *read* ಪತ್ತಿಸು 1, *and after* ವಿಲೇವನ Si. 229) *put a full stop instead of the comma.*

ಹಂಚಿ hañci. — *For* ಹಂಚುಮುಲ್ಲು *read* ಹಂಚಿಹುಲ್ಲು,

ಹನಿತೆ haṇitê. *For* ಮುಲ್ಲಕ *read* ಮಲ್ಲಿಕೆ.

ಹಣ್ಣು haṇṇu. 2. *For* ಮಾಧ್ವೀಕ *read* ಮಾಧ್ವೀಕ.

ಹತ್ತ hatta. *For* all, together *read* all together.

ಹತ್ತರ hattara. *Put* (*after* ಚಕ್ಕ ಊರು.

ಹತ್ತಿರೆ hattirĕ. *For* ಹತ್ತದಲ್ಲಿ *read* ಹತ್ತರದಲ್ಲಿ.

ಹತ್ತಿಸು hattisu. 1. *For* ಪತ್ತಿಸು *read* ಪತ್ತಿಸು 1.

ಹತ್ತು hattu. 1. *For* to touch (5, 292) *read* to touch (Bp. 5, 292), *and* s. *No. 3 for* 5, 102-124 *read* 5, 102. 124.

ಹತ್ತು hattu. 3. *For* ಹತ್ತರ ಕೂಡ *read* ಹತ್ತಲಿ ಕೂಡ, *for* ಹತ್ತರ ಸಾವು *read* ಹತ್ತಲಿ ಸಾವು, *for* Ten and ten (in a distributive sense (B. 4, 209) *read* Ten and ten (in a distributive sense, B. 4, 209), *and* s. ಹತ್ತು ಹತ್ತು *for* in distributive sense *read* in a distributive sense.

ಹನಿ hani. 2. *Dele*) *after* B. 2, 49.

ಹನೆ. *For* **ಬನೆ** *read* **ಹನೆ.**

ಹನ್ದಿ handi. *For* ಎಟ್ಟರ *read* ಎಟ್ಟರ

ಹಯಾರ್ಜುನರುಕ್ haya-arjuna-ruk. *For* Shining like white horse *read* Shining like a white horse.

ಹರಗಿರಿ haragiri. *Dele the full stop after* Kailâsa.

ಹರದ haradu1-a3. *For* ಪಣಿಕ *read* ಆಪಣಿಕ, *and for* ವಜಿದಿ *read* ವರದಿ.

ಹರಸು harasu. *For* ಹರಿಸು *read* ಹರಿಸು 1, *and for* Sîtâ *read* Sîtâ.

ಹರಿಕಾಲಿ hari-kâḷa. *For* ಜಂಘಿಕ *read* ಜಾಂಘಿಕ.

ಹರುಷ harusha. *For* ಹರುಷಪ್ಪೊರು. -o- *read* ಹರುಷಪ್ಪೊರು. -o-ಪ್ಪೊಱು.

ಹರಿ hari. 1. *For* ಅಱ 2 *read* ಅಱ 3 (see ಅರಿ 2 s. Additions).

ಹರಿವೆ harivĕ. *For* (see corrections) *read* (see Additions, *and for* ಆವೆ *read* ಹವೆ.

ಹರಿಸಿಕು haṛuku. *Dele* (*before* Si. 223.

ಹರ್ರ್ harṛ. *For Cf.* ವಱ್ *read Cf.* ವರ್ಱ್.

ಹಲ್ಲಾ hallâ. *For* ಹಲ್ಲಾ ಏರು *read* ಹಲ್ಲಾ ಏಱು.

ಹಲ್ಲು hallu. *In* Prv. *for* ಹಲ್ಲು ಜಗದೇನು *read* ಹಲ್ಲು ಜಗಿದೇನು.

ಹವ್ಯವಾಹನಸಖ. *For* havyavâhanasakha *read* havya-vâhana-sakha.

ಹಸನ hasana. *For* ಹಸನು ಮಾಡೋಣ *read* ಹಸನ ಮಾಡೋಣ.

ಹಸರ್ hasar. *For* ಹಸರ್ವಾಣಿಕನ್ಯಾಯ *read* ಹಸರ್ವಾಣಿಕ ನ್ಯಾಯ.

ಹಸುರು hasuru. *For* ತೋಳ್ಕ್ಷ *read* ತೋಳ್ಕ.

ಹಸ್ತ hasta. *For* ತ್ವತ್ಸಾರ *read* ತ್ವತ್ಸಾರ.

ಹಳುಕು haḷuku. *For* Bh. 21, 5 *read* Bh. 8, 21, 5.

ಹಳ್ಳು haḷḷu. 2. *For* See ಎಬಿಹೂಟ *read* See s. ಎಬಿಹೂಟ.

ಹಬಿಯಿಸೆ haḷayigĕ. *For* ಹಬಿವಿಗೆಯ *read* ಹಬಿಯಿಗೆಯ.

ಹಲಿತೆ haḷĕ. *For* ಜೀರ್ಣ *read* ಜೀರ್ಣ, *and for* ಹಬಿ (*i. e.* ಹಬಿಯು) *read* ಹಬಿ (*i. e.* ಹಬಿಯು).

ಹಲಿತೆದು haḷĕdu. *For* (ಹಬಿದು, etc.) *read* (= ಹಬಿದು, etc.).

ಹಾ hâ. *For* 104 *read* 140 , *and for* ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು *read* ನಿಲಿಸುವುದು.

ಹಾಕು hâku. *Dele*) *after* (as beasts bring forth young, C., *for* ಮರಿ ಹಾಕೀತೇ *read* ಮಱಿ ಹಾಕೀತೇ, *and for* ಪಮಾಪಣ *read* ಪ್ರಮಾಪಣ.

ಹಾಜರಿ hâjari. *For* ಹಜೀರಜವಾಬು *read* ಹಾಜೀರಜವಾಬು.

ಹಾದರಿಗ hâdariga. *Dele the full stop after* ಅನುಕ *and put a comma in its stead.*

ಹಾದಿ hâdi. *For* ೪೦೦೦ *read* ೪೦೦, *and in the proverb for* ಆನ ಹಾಗೆ *read* ಆನ್ಪ ಹಾಗೆ.

ಹಾಯು hâyu. *For* ಮೋಜಿ ಸೀರ *read* ಮೋಜಿ ಸೀಜಿ.

ಹಾಯ್ಕ. *For* **hayku** *read* **hâyku.**

ಹಾರು hâru. 1. *For* ಹರಪಾರಿ ದೂರ *read* ಹರಪಾರಿ ದೂರ.

ಹಾರು hâru. 2. *For* ಗೋಸಿಯೊಳಗೆ *read* ಗೋಸಿಯೊಳಗೆ.

ಹಾರೆ hârĕ. *For* ಪಾರೆ, etc. *read* ಪಾರೆ 2, etc.

ಹಾಲಿಸು hâḷasu. *For* (Čb. 25, 81) *read* (Čb. 25. 81).

ಹಾಲಿ hâli. *For* A present *read* At present.

ಹಾಲೆ hâlĕ. 2. *Put* (*before* ರಾಜಾದನ, ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ.

ಹಾವು hâvu. *For* ಜಿಙ್ಗಗ *read* ಜಙ್ಗಗ, *for* ವರ್ಮರ *read* ಮರ್ಮರ, *for* ಬಱಿಬಾಯಿ *read* ಬಱಿಬಾಯಿ, *and for* ಅವಹಾ *read* ಆವಹಾರ.

ಹಾವುಗಾಡಿ *For* hâvugâḍa *read* hâvu-gâḍa.

ಹಾಳಿ hâḷu. *For* deprived of all sterility *read* deprived of all fertility.

ಹಿಂಸಕ himsaka. *Put a comma after* mischievous.

ಹಿಂ hiṁ. *For* The state of having the hands tied behind the back *read* The state of having the hands turned round (and tied) behind the back.

ಹಿಟ್ಟು hiṭṭu. *For* ಹಿಟ್ಟಿ ನಡುವ *read* ಹಿಟ್ಟನಡುವ.

ಹಿಡತ hiḍata. s. No. 2 *dele the* (*before* My.

ಹಿಡಿಸು hiḍisu. *For* (as a place of being) (39, 15) *read* (as a place of being, 39, 15).

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 1. *For* ವ್ಯಷಾಂಕ *read* ವ್ಯಷಾಂಗ.

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 2. *For* ಗಣ್ಣುಡಿಗೆಮುಟ್ಟು *read* ಗಣ್ಣುಡಿಗೆಯುಟ್ಟು, *and put* See ಬೆಳಿಎಣಿಲು *at the end of* ಹಿಣಿಲ್ 1.

ಹಿತಕರ. *For* hitakara *read* hita-kara.

ಹಿತ್ತಲ್ hittal. *For* ete *read* etc.

ಹಿಪ್ತಾಳಿ hittâḷi. *For* ಅಕಾಟ *read* ಆರಕೂಟ.

ಹಿದುಕು hiduku. 1. *For* ಪಿಸುಕು *read* ಪಿಸುಳು 1 (see Additions).

ಹಿನ್ದ hinda. *For* ಹಿನಗಡೆಯಲ್ಲಿ *read* ಹಿನ್ದಗಡೆಯಲ್ಲಿ.

ಹಿನ್ದೆ hindĕ. *For* ಹಿನೆ ಹೋಗು *read* ಹಿನ್ದೆ ಹೋಗು.

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 1. *For* ಉದಯಿಸುಗು *read* ಉದಯಿಸು.

ಹುಡಿಕು huḍiku. *For* ಹುಡುಕ *read* ಹುಡಿಕ.

ಹುಡುಗ huḍuga. *For* ಕಸಿಪ್ಯ (416) *read* (ಕಸಿಪ್ಯ 416).

ಹುಣ್ಡಿ huṇḍi. *For* (fr. ಉಂಬು, ಉಳ್ 1) *read* (fr. ಉಂಬು or ಉಳ್ 1).

ಹುತವಹಾಹಾರ hutavaha-âhâra. *For* Fire *read* Fire-wood.

ಹುಲ್ಲು hullu. *For* ಹುಲ್ಲು ಕೊಡಏದ *read* ಹುಲ್ಲು ಕೊಡಏದವ, *and for* ತೃಣ, ಸಂಪತಿ *read* ತೃಣಸಂಪತಿ.

ಹುವ್ವು huvvu. *Dele* (*before* Si. 131.

ಹೂ hû. 2. *For* (ಗರ್ಭಕ) *read* (ಗರ್ಭಕ), *and for* ಚಿಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಹೂ *read* ಚಿಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ.

ಹೂಜಿ hûji. *For* ಹುಜಿ *read* ಹೂಜಿ.

ಹೂರ್ಣ hûrṇa. *For* (Prvs.) *read* (Prv.).

ಹೃದ್ hṛid. *For* the interior or the body *read* the interior of the body.

ಹೃದ್ವಲ್ಲಭ. *For* hrid-vallabha *read* hṛid-vallabha.

ಹೆಡೆ hĕḍĕ. 1. *For* ಪೆಡೆ *read* ಪೆಡೆ.

ಹೆಣ hĕṇa. 1. *For* ಹೆಣ ಹೂಬುವವನಿಗೆ *read* ಹೆಣ ಹೂಬುವವನಿಗೆ, *and for* ಕೊರವ *read* ಕೊಬುವ.

ಹೆಣ್ಡ hĕṇḍa. 1. *For* ಸತ ಪತಿಗಳೆನೆ ಹೆಣ್ಣಿರಿಗೆ ಪೆಸರೆನಿಸಿಕ್ಕುಂ *read* ಸತಿ ಪತಿಗಳೆನೆ ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಣಿರಿಗೆ ಪೆಸರೆನಿಸಿಕ್ಕುಂ.

ಹೆಣ್ಡ hĕṇḍa. 2. *For* ಕಾವ್ಬುರಿ *read* ಕಾದವ್ಬುರಿ. *For* (ಮಾಧ್ವೀಕ 347) *read* (ಮಾಧ್ವೀಕ 347).

ಹೆಣ್ಣು hĕṇṇu. *For* ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕ, ಶಿವಯೋಗಿ ಮಣ್ಣು ಮಸಿಯಾದ *read* ಹೆಣ್ಣಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಎಡ್ಡ ತಾಕ, ಶಿವಯೋಗಿ ಮಣ್ಣು ಮಸಿಯಾದ, *and after* ಏಸಾಸಿಸೊಳು ಪೆಣ್ಣು ಏಸಾನು *put* (.

ಹೆತ್ hĕt. *For* ಹೆಕ್ *read* ಹೆಗ್ 1.

ಹೆದ್ hĕd. *For* B. 51, 54 *read* Bp. 51, 54.

ಹೆಮ್ hĕm. 1. *Dele the sign of interrogation after* ಆದಬು' ನ್ದಲೆತ್ತಲಹುದೇ, *for* ಜೋಲು ಜೆಡೆಗಳ *read* ಜೋಲುಜೆಡೆಗಳ, *and for* ಮದ್ಗುರವಾಗುಸ *read* ಮದ್ಗುರ ವಾಗುಸ.

ಹೆರೆ hĕrĕ. 2. *For* ಉರುಗನ್ತಾಗರಳ *read* ಉರುಗನ್ತಾ ಗರಳ.

ಹೆಲ್ hĕḷ. 1. *For* ಹೆತಾತನ್ *read* ಹೆತ್ತಾತನ್.

ಹೆಸರನೆ hĕsaraṇĕ. *Dele the semicolon before* Nr.

ಹೇರಳೆ hêraḷĕ. *Put = after it.*

ಹೇಲಿಬಿ hêḷu. 1. *For* ಹೇರಿಬೆತ್ತು *read* ಹೇಲಿಬೆತ್ತು.

ಹೇಸಿಕೆ hêsikĕ. *For* ಪೇಸಿಗೆ *read* ಹೇಸಿಗೆ, *and for* ಘಣಿ *read* ಘೃಣಿ.

ಹೈನು haynu. *Read:* = ಹಯ್ನು q. v., etc.

ಹೊಗು hôgu. *Put a full stop before* ಕಣ್ಣಿಗೆ?

ಹೊಗೆ hôgĕ. 2. *For* ಹೊಗೆ 1. in *read* ಹೊಗೆ 1, in.

ಹೊಟ್ಟೆ hôṭṭĕ. 2. *Put* (*before* Nn. 43.

ಹೊಡೆ hôḍĕ. 1. — ಹೊಡದಾಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. = ಹೊಡದಾಟ.

ಹೊಣೆ hôṇĕ. *After* ತೆಲಿಆಪರೆ ಹೊಣೆಯಾಗು! *put:* (Prv.).

ಹೊನ್ತ hônta. *For* Tbh. ಪನ್ಜ *read* Tbh. of ಪನ್ಜ.

ಹೊಯ್ hôy. 1. *For* J. 20, 51, 26, 6 *read* J. 20, 51; 26, 6.

ಹೊರೆ hôrĕ. 6. *For* = ಪುರಿ, 4 *read* = ಪುರಿ 4.

ಹೊರಿಗು hôṛagu. *For* ಹೊರಿಚ್ಚು *read* ಹೊರಿಚ್ಚು.

ಹೊರಿಗೆ hôṛagĕ. *For* ಪೊಱಿಗೆ. etc. *read* ಪೊಱಿಗೆ, etc., *and for* ಚಾಪ್ಯ *read* ಚಾಪ್ಯ.

ಹೊರಿತೆ hôṛĕ. *For* ಕರ್ಣಾತ್ಪ *read* ಕರ್ಣಾಟಾತ್ಪ.

ಹೊಲ hôla. 3. *For* ನೇಗಲು ಹುತ್ತರೆ *read* ನೇಗಲು ಉತ್ತರೆ.

ಹೊಲೆ hôlĕ. *For* See Sp. s. ಮಿಳೆ *read* See Sś. s. ಮಿಳೆ, *and* s. ಹೊಲೆಯಾಳು *for* ಮನೆಯೊಳು *read* ಮನೆಯಾಳು.

ಹೊಸ್ತು hôstu. 1. *For* ಓಗದ *read* ಒಗದ.

ಹೊಳ hôḷa. *For* ಹೊಳೆ 1 *read* ಹೊಳೆ 1.

ಹೊಳದು hôḷadu. *For* Bp. 25, 5 *read* Bp. 35, 5.

ಹೊಳಹು hôḷahu. 2. *For* ಪ್ರೇಖು *read* ಪ್ರೇಂಖು.

ಹೊಳ್ಳು hôḷḷu. 1. *For* deprive of strength *read* to deprive of strength.

ಹೊಱಿತೆ hôḷĕ. *For* Nn. 11, 40 *read* Nn. 11. 40.

ಹೋರಿ hôṛi. *For* ಪಡ್ಡದಶನ *read* ಪಡ್ಡಶನ.

ಹೋಹ hôha. *For* ಹೋಹಳ್ (11, 33) *read* ಹೋಹಳ್ (Bp. 11, 33), *for* ಪಾಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ *read* ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ, *and for* Nn. 132) *read* (Nn. 132).

ಹೋಲ್ hôḷ. *For* = ಪೋಲ್, etc. *read* = ಪೋಲ್ 1, etc., *and for* ಪೋಲ್ದು *read* ಹೋಲ್ದು.

41, 995

EFACE.

on the Kannaḍa Language.

ınguage, which is the subject of the present
ırs of Southern India that have sprung from a
mily of tongues, viz. that of the now[1]) so-called
ıiḷ, Malayâḷa, Tĕlugu and Tuḷu are the other

he plateau of Mysore, in the Southern Mahratta
:icts of the Nijam's dominions, and to a con-
Canara on the western coast. The number of
may be estimated at about ten millions.

-classical, mediæval, and modern. The first or
d shows an extraordinary amount of polish and
ne been preserved in several works written by
been in common use for literary purposes from
ıe 13th century. Its principal characteristics
ıl čampû composition,—strict adherence to the
e- and tense-signs (that towards the end of the
nmatical treatises) and to the rules of syntax,
he use of classical Saṁskṛita (also specifically
whenever desirable or necessary as an aid in
ıally received number of Tadbhavas (Saṁskṛita
the Kannaḍa people),—the proper distinction
alliteration carefully based also on this distinc-
unction of letters.

ɔmparative Grammar of the South-Indian Family of Languages,

Copyright 4/1999 YxyMaster GmbH www.yxymaster.com
VierFarbSelector Standard - Euroskala Offset